Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Rok 1850.

Kwartał pierwszy,

obejmujący

części I—XXXV

od Nru 1—123.

wydane w miesiącach Styczniu, Lutym i Marcu 1850.

Wiedeń 1850.

Z ces. król. drukarni nadwornej i rządowej.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

Jahrgang 1850.

Erster Theil,

umfassend

die Stücke I—XXXV,

ausgegeben in den Monaten Jänner, Februar und März 1850, oder die Nummern 1—123.

Wien, 1850.

Aus der kaiserlich-königlichen Hof- und Staatsdruckerei.

[illegible]

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

[illegible]

I.

Cesarski patent z dnia [illegible] Grudnia [illegible]

[illegible]

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Toskański i Krakowski; Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę górnego i dolnego Szlązka, Modeny, Parmy, Piacency i Guastalli, Oświęcimia i Zatora, Cieszyna, Fryulu, Raguzy i Zary; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradiski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia górnych i dolnych Łużyc i w Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenbergu i t. d.; Pan Tryestu, Kattaru i na Marchii windyjskiej; Wielki Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

[illegible]

Konstytucya krajowa

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny
dziennik praw państwa i rządu
dla
cesarstwa austryackiego.
Część I.
wydana i rozesłana
w wydaniu wyłacznie niemieckiem: 5. Stycznia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 19. Sierpnia 1850.

1.

Cesarski patent z dnia 30. Grudnia 1849,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu wraz z należącą do niej ustawą wyborczą sejmu krajowego.

My Franciszek Jósef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i. t. d.

wykonując §§. 77—83 konstytucyi państwa za doradą Naszej Rady ministrów uchwaliliśmy, dla arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu, następującą konstytucyą krajową wraz z przyłączoną do niej ustawą wyborczą sejmu krajowego obwieścić i uskutecznić:

Konstytucya krajowa
dla
arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu.

I. O kraju:

§. 1. Arcyksięstwo Austryi poniżej Ensu jest nierozłączną składową częścią dziedzicznej austryackiej monarchii i oraz krajem koronnym tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu do całej monarchii konstytucyą państwa ustanowiony jest.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

I. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 5. Jänner 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 19. August 1850.

1.

Kaiserliches Patent vom 30. December 1849,

wodurch die Landesverfassung für das Erzherzogthum Oesterreich unter der Enns sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben Uns in Vollziehung der §§. 77—83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für das Erzherzogthum Oesterreich unter der Enns nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Landesverfassung

für das

Erzherzogthum Oesterreich unter der Enns.

I. Vom Lande:

§. 1. Das Erzherzogthum Oesterreich unter der Enns ist ein untrennbarer Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie und ein Kronland dieses Kaiserthums.

§. 2. Das Verhältniss des Erzherzogthums Oesterreich unter der Enns zur Gesammt-Monarchie ist durch die Reichsverfassung bestimmt.

Arcyksięstwu temu waruje się samoistność w okresach konstytucyą państwa ustanowionych.

§. 3. Granice arcyksięstwa tylko na mocy ustawy zmienione być mogą.

§. 4. Arcyksięstwo Austryi poniżej Ensu zachowuje dotychczasowy swój herb i barwy krajowe.

§. 5. Wiedeń jest głównem miastem arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu.

II. O zastępstwie krajowem w ogólności.

§. 6. Arcyksięstwo Austryi poniżej Ensu w sprawach krajowych zastępuje sejm krajowy.

§. 7. Wszelkie sprawy, nie uznane, ani konstytucyą państwa ani ustawami państwa, za sprawy krajowe do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 8. Za sprawy krajowe konstytucyą państwa uznane są:

I. Wszelkie rozrządzenia tyczące się

1. kultury krajowej;

2. budowli publicznych, które się kosztem krajowym zastępują;

3. zakładów dobroczynności w kraju;

4. budżetu i składania rachunków krajowych;

a) tak co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem, do kraju należącym. opodatkowania dla celów krajowych i użytkowania z kredytu krajowego, jako też

b) co do wydatków krajowych, tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych.

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa, względem

1. spraw gminy;

2. spraw kościelnych i szkolnych;

3. dawania podwód, tudzież względem prowidowania i wkwaterowania wojska; nakoniec

III. Rozrządzenia względem owych przedmiotów, które ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej wskazane są.

§. 9. Prawa, należące do zakresu działania zastępstwa krajowego, wykonywają się, albo przez sam sejm krajowy, albo przez wydział krajowy.

III. O sejmie krajowym.

§. 10. Sejm krajowy arcyksięstwa Austry i poniżej Ensu będzie z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych utworzonym i z sześćdziesiąt ośmiu posłów złożonym, a to:

a) z dwudziestu trzech posłów najwyżej w kraju opodatkowanych;

b) z dwudziestu pięciu posłów miast i miasteczek targowych, w ustawie wyborczej oznaczonych;

c) z dwudziestu posłów reszty gmin.

§. 11. Posłowie na sejm krajowy przez bezpośrednie wybory powoływani będą. Ustawa wyborcza dla arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu zawiera bliższe postanowienia, tak względem porozdzielania posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak względem postępowania przy wyborze.

Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird diesem Erzherzogthume seine Selbstständigkeit gewährleistet.

§. 3. Die Gränzen des Erzherzogthums dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 4. Das Erzherzogthum Oesterreich unter der Enns behält sein bisheriges Wappen und die Landesfarben.

§. 5. Wien ist die Hauptstadt des Erzherzogthums Oesterreich unter der Enns.

II. Von der Landesvertretung überhaupt:

§. 6. Das Erzherzogthum Oesterreich unter der Enns wird in den Landesangelegenheiten vom Landtage vertreten.

§. 7. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 8. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. Alle Anordnungen in Betreff

1. der Landescultur;

2. der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;

3. der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;

4. des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes;

a) sowohl hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als

b) rücksichtlich der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.

II. Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff

1. der Gemeindeangelegenheiten;

2. der Kirchen- und Schulangelegenheiten;

3. der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Einquartirung des Heeres; endlich

III. Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.

§. 9. Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch den Landtag selbst, oder durch den Landesausschuss geübt.

III. Von dem Landtage:

§. 10. Der Landtag des Erzherzogthums Oesterreich unter der Enns wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt, und besteht aus acht und sechzig Abgeordneten, nämlich:

a) aus drei und zwanzig Abgeordneten der Höchstbesteuerten des Landes;

b) aus fünf und zwanzig Abgeordneten der in der Wahlordnung bezeichneten Städte und Märkte;

c) aus zwanzig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.

§. 11. Die Abgeordneten zum Landtage werden durch directe Wahl berufen.

Die Wahlordnung für das Erzherzogthum Oesterreich unter der Enns enthält die näheren Bestimmungen, sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§. 12. Prawo wybierania ma wogólności każdy obywatel państwa austryackiego, wieloletni i w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych znajdujący się, który w arcyksięstwie Austryi poniżej Ensu albo opłaca roczną ilość podatku bezpośredniego, ustawą wyborczą ustanowioną, albo wedle postanowień ustawy wyborczej, z osobistej swej własności, prawo wyboru na sejm krajowy posiada.

§. 13. Aby kto na sejm krajowy wybranym być mógł, musi sam mieć prawo wybierania w jakiej z klas wyborców krajowych, być przynajmniej od pięciu lat, od dnia wyboru wstecz licząc, obywatelem państwa austryackiego, znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 14. Osoby, do których majątku konkurs otworzono, tudzież takowe, których po odbytej rozprawie konkursowej w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków sejmu krajowego wybrane być, ani też, jeżeliby podczas otworzenia konkursu posłami były, członkami sejmu krajowego zostawać.

§. 15. Równie też od wybieralności wykluczają się osoby, zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, za winne uznane, albo też dla innego jakiego praw przestąpienia na przynajmniej półroczną karę na wolności osądzone.

Gdyby na sejm krajowy wybrane były osoby, które za oskarzeniem o zbrodnią lub ciężkie przestępstwo policyjne, z chciwości zysku wynikłe, lub publiczną obyczajność naruszające, w inkwizycyi się znajdują, tedy takowe żadnego nie mają prawa, uczęstniczać w posiedzeniach sejmu krajowego, dopóki przez wyrok sądowy nie wykazało się, czy one wybieralność na sejm krajowy utraciły, czy też utrzymały.

§. 16. Członkowie sejmu krajowego wybierają się na ciąg czterech po sobie następujących lat.

Wybory posłów na sejm krajowy nie mogą być od wyborców odwołane.

Po upływie takowego czterolecia lub po pierwej nastąpionem rozwiązaniu sejmu krajowego, jako i w tych przypadkach, gdyby tymczasem niektórzy z posłów wystąpili, ze swiata zeszli lub też potrzebną do wybieralności własność utracili, nowe wybory rozpisane będą.

Byli członkowie sejmu krajowego znowu mogą być wybrani.

§. 17. Urząd publiczny piastującemu, jeżeliby do sejmu krajowego wybranym został, urlopu odmówić nie można.

§. 18. Członkowie sejmu krajowego otrzymają ryczałtowe wynagrodzenie za koszta podróży i pobytu podczas sejmowania.

Nakłady tego wynagrodzenia kosztem krajowym zastąpione być mają.

Wysokość ilości wynagrodzenia ustanowi się ustawą krajową, a nim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

§. 19. Posłowie, na sejm krajowy wybrani, żadnych instrukcyi przyjmować nie mogą, a prawo głosowania tylko osobiście wykonywać mają.

§. 20. Sejm krajowy co rok przez cesarza zwoływanym będzie, a to z reguły w Listopadzie, i na ciąg tygodni sześć.

§. 12. Wahlberechtigt ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und im Erzherzogthume Oesterreich unter der Enns entweder den durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung vermöge seiner persönlichen Eigenschaft das Wahlrecht zum Landtage besitzt.

§. 13. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Landes wahlberechtigt, seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 14. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern des Landtages gewählt werden, noch wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder des Landtages bleiben.

§. 15. Ebenso sind von der Wählbarkeit ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt, oder welche wegen einer andern Gesetzübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

Wenn Personen in den Landtag gewählt sind, die über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Landtag verloren oder behalten haben.

§. 16. Die Mitglieder des Landtages werden auf die Dauer von vier auf einander folgenden Jahren gewählt.

Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage können von den Wählern nicht widerrufen werden.

Nach Ablauf der vierjährigen Periode oder nach der früher erfolgten Auflösung des Landtages, sowie in den Fällen, wenn inzwischen einzelne Abgeordnete austreten, mit Tod abgehen, oder die zur Wählbarkeit erforderliche Eignung verlieren, werden neue Wahlen ausgeschrieben.

Gewesene Landtagsmitglieder können wieder gewählt werden.

§. 17. Wird Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in den Landtag gewählt, so darf ihm der Urlaub nicht versagt werden.

§. 18. Die Mitglieder des Landtages erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus Landesmitteln zu bestreiten.

Die Höhe des Entschädigungsbetrages wird durch ein Landesgesetz und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 19. Die in den Landtag gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 20. Der Landtag wird vom Kaiser jährlich, und zwar in der Regel im November, und auf die Dauer von sechs Wochen berufen.

Na uzasadniony wniosek sejmu krajowego cesarz ciąg sejmowania przedłużyć może.

Nad to sejm krajowy zwołanym być może przez cesarza także i do nadzwyczajnego sejmowania, w celu przedsiębrania szczególnych aktów lub obradowania nad przedłożeniami szczegółowemi.

§. 21. Sejm krajowy równocześnie z sejmem państwa zgromadzonym być nie może.

§. 22. Sejm krajowy zgromadza się we Wiedniu, wszelakoż go cesarz i na inne miejsce w obrębach arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu zwołać może.

§. 23. Wszyscy posłowie na sejmie krajowym jedno zgromadzenie stanowią.

§. 24. Każdy poseł na wstępie do sejmu krajowego złożyć ma Arcyksięciu Cesarzowi przysięgę wierności, a to tak na konstytucyą państwa, jak na konstytucyą krajową.

§. 25. Sejmowi krajowemu służy prawo rozpoznawać wyborcze wykazy członków nowo-wstępujących, jako też rozstrzygać względem przypuszczenia onychże.

§. 26. Sejm krajowy mianuje na czas sejmowania bezwzględną głosów większością Prezesa swego i Wice-Prezesów.

§. 27. Posiedzenia sejmu krajowego jawne są. Wyjątkowo może się poufne odbyć posiedzenie, jeżeli tego albo prezes albo przynajmniej pięciu członków żądają, i jeżeli to po oddaleniu słuchaczy sejm krajowy uchwali.

§. 28. Petycye, tylko przez członka podane, sejm krajowy przyjmować może.

Deputacye do sejmu krajowego ani przypuszczane być nie mogą, ani przez oddział albo wydział onegoż przyjmowane.

§. 29. Do uchwalenia potrzebna jest obecność większej ilości członków konstytucyjnych sejmu krajowego, a do prawomocy uchwały bezwzględna większość głosów przytomnych. W razie równości głosów, wniosek, pod obradę wzięty, za odrzucony uważanym być ma.

§. 30. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki dotyczące wyborów, przedsięwziąść się mających, lub obsadzeń, zostawiają się porządkowi sprawowania interesów.

Wyborczy porządek sejmu państwa ustanowi, jakim sposobem posłowie do wyższej Izby sejmu państwa wybrani będą.

§. 31. Namiestnik arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu lub zesłani przez niego komisarze mają prawo, na sejmie krajowym zasiadać, i każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu tedy tylko udział mają, jeżeli są członkami sejmu krajowego.

§. 32. Bliższe postanowienia co do sposobu sprawowania interesów sejmu krajowego zawiera porządek sprawowania interesów.

Tenże dopóki go w obrębach zasad, konstytucyą oznaczonych, nie oznaczy ustawa krajowa, w drodze rozporządzeń uregulowanym będzie.

§. 33. Cesarz spólnie z sejmem krajowym władzę prawodawczą w sprawach krajowych wykonywa.

§. 34. Cesarzowi, jako też i sejmowi krajowemu służy prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych.

Auf begründeten Antrag des Landtages kann der Kaiser die Sitzungszeit verlängern.

Ausserdem kann der Landtag, um besondere Acte vorzunehmen oder specielle Vorlagen zu berathen, vom Kaiser auch zu einer ausserordentlichen Session zusammenberufen werden.

§. 21. Der Landtag darf nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 22. Der Landtag versammelt sich in Wien, kann aber vom Kaiser auch an einen anderen Ort innerhalb des Erzherzogthums Oesterreich unter der Enns berufen werden.

§. 23. Sämmtliche Abgeordnete bilden im Landtage eine Versammlung.

§. 24. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in den Landtag den Eid der Treue dem Kaiser-Erzherzoge und sowohl auf die Reichs- als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 25. Dem Landtage steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen, und über deren Zulassung zu entscheiden.

§. 26. Der Landtag ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und Vicepräsidenten für die Dauer der Session.

§. 27. Die Landtagssitzungen sind öffentlich. Ausnahmsweise kann eine vertrauliche Sitzung gehalten werden, wenn entweder der Präsident oder wenigstens fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer der Landtag dafür entscheidet.

§. 28. Bittschriften darf der Landtag nur annehmen, wenn sie ihm durch ein Mitglied überreicht werden.

Deputationen dürfen weder auf dem Landtage zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse desselben angenommen werden.

§. 29. Zur Beschlussfassung ist die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Landtagsmitglieder, und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich. Bei Stimmengleichheit ist der zur Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 30. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht Statt.

Die Ausnahmen in Betreff vorzunehmender Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschäftsordnung vorbehalten.

Die Reichstagswahl-Ordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages gewählt werden.

§. 31. Der Statthalter des Erzherzogthums Oesterreich unter der Enns oder die von ihm abgeordneten Commissäre haben das Recht, im Landtage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Landtages sind.

§. 32. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Landtages enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Verfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 33. Der Kaiser im Vereine mit dem Landtage übt die gesetzgebende Gewalt in Landesangelegenheiten.

§. 34. Dem Kaiser, sowie dem Landtage steht das Recht zu, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen.

§. 35. Do każdej ustawy krajowej potrzebna jest zgodność Cesarza i sejmu krajowego.

Wnioski ku wydaniu ustaw, które przez sejm krajowy lub przez Cesarza odrzucone zostały, podczas tego samego sejmowania nie mogą być na nowo wytaczane.

§. 36. Jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, a nagła przy zwłoce niebezpieczeństwem dla arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu grożąca potrzeba wymaga nieprzewidzianych w ustawach rozrządzeń, tedy Cesarz ma prawo, pod odpowiedzialnością ministerstwa zaprowadzić potrzebne urządzenia z tymczasową prawomocnością; wszakże z obowiązkiem wykazania powodów i skutków onychże pierwszemu następującemu sejmowi krajowemu.

§. 37. Stósownie do §§. 35. i 36. konstytucyi państwa, i o ile takowa rozrządza, w obrębach ustaw państwa, do zakresu działania sejmu krajowego należą mianowicie także prawne postanowienia względem rozdrobnienia gruntów i połączenia tychże, względem zakładów podlewania, względem instytutów krajowo-kredytowych i krajowo-asekuracyjnych, względem wywłaszczania dla celów kultury krajowej, lub publicznych budowli krajowych, względem zakładów kosztem krajowym utworzonych i utrzymanych, w celu podniesienia kunsztów i umiejętności, produkcyi pierwotnej i obrotu wewnątrz kraju, względem budowli publicznych dla celów krajowych i kosztem krajowym przedsięwziętych, zwłaszcza dla rzeczy kommunikacyi krajowej i dla instytutów krajowych, tudzież względem zaopatrywania ubogich, o ile to nieprzypada zastępstwu gminy miejscowej lub powiatowej, nakoniec względem fundacyi, prebend i zakładów dobroczynności krajowych, o ile takowe albo do zakresu działania dawnej korporacyi stanów należały, albo dotacyą z funduszów krajowych otrzymują, nie uwłaczając rozporządzeniom przez założycieli co do udzielania, zarządzania i użycia zaprowadzonym.

§. 38. Gospodarstwo krajowe przez ustawę krajową co rok ustanowi się podług budżetu, który wszelkie dochody i wydatki wykaże, i przez namiestnika sejmowi krajowemu przedłożonym będzie.

§. 39. Dochody krajowe wpływają z opodatkowania dla celów krajowych, z użycia kredytu krajowego i z zarządu majątkiem krajowym.

Opodatkowanie dla celów krajowych i użycie kredytu krajowego przedmiotem jest ustawodawstwa krajowego.

Sejm krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów krajowych.

§. 40. Ilości podług budżetu dla pokrycia wnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego wyznaczone, wydziałowi krajowemu, a summy, dla innych celów krajowych wyznaczone, namiestnikowi do dyspozycyi przekazane będą.

§. 41. Tak ogólny rachunek co do gospodarstwa krajowego jako i wykazy co do stanu majątku krajowego i rzeczy kredytu krajowego co rok sejmowi krajowemu przedłożone będą.

Przekroczenia budżetu podlegają następnemu uznaniu ze strony sejmu krajowego.

§. 42. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych uregulowana będzie ustawą gminną i szczególnemi dla gmin statutami.

§. 35. Zu jedem Landesgesetze ist die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages erforderlich.

Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch den Landtag oder durch den Kaiser abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 36. Wenn der Landtag nicht versammelt ist, und dringende in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für das Erzherzogthum Oesterreich unter der Enns erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtigt, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzeskraft zu treffen; jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächsten Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§. 37. Nach Massgabe der §§. 35 und 36 der Reichsverfassung, und soweit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze, gehören zum Wirkungskreise des Landtages namentlich auch die gesetzlichen Bestimmungen über Grundzerstückungen und Zusammenlegungen, über Bewässerungsanlagen, über Landescredits- und Landes-Assecuranz-Anstalten, über die Expropriation zu Landesculturszwecken, oder zu öffentlichen Landesbauten, über die aus Landesmitteln gegründeten oder erhaltenen Anstalten zur Beförderung der Künste und Wissenschaften, der Urproduction und des Verkehres im Innern des Landes, über öffentliche, zu Landeszwecken und aus Landesmitteln unternommene Bauten, insbesondere für das Landes-Communicationswesen und für Landesinstitute, ferner über die Armen-Versorgung, so weit sie nicht der Vertretung der Orts- oder Bezirksgemeinde anheimfällt, endlich über die Stiftungen, Pfründen und Wohlthätigkeits-Anstalten des Landes, in so ferne sie entweder zum Wirkungskreise der ehemaligen ständischen Körperschaft gehörten, oder eine Dotirung aus Landesmitteln in Anspruch nehmen, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung und Verwendung getroffenen Verfügungen.

§. 38. Der Landeshaushalt wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht, und durch den Statthalter dem Landtage vorgelegt wird, jährlich durch ein Landesgesetz festgestellt.

§. 39. Die Landeseinnahmen fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benützung des Landescredits und aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens.

Die Besteuerung zu Landeszwecken und die Benützung des Landescredits ist Gegenstand der Landesgesetzgebung.

Der Landtag überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Landes.

§. 40. Die nach dem Voranschlage zur Deckung des inneren Haushaltes der Landesvertretung bestimmten Beträge werden dem Landesausschusse, und die für andere Landeszwecke bestimmten Summen dem Statthalter zur Verfügung gestellt.

§. 41. Die allgemeine Rechnung über den Landeshaushalt und die Ausweise über den Stand des Landesvermögens und Landes-Creditswesens werden jährlich dem Landtage vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Landtages zu unterziehen.

§. 42. Die Wirksamkeit des Landtages in Gemeindeangelegenheiten wird durch das Gemeindegesetz und durch die besonderen Gemeindestatuten geregelt.

§. 43. Sejm krajowy arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu oprócz już wymienionych, i inne interesa dotychczasowego zastępstwa stanowego sprawować ma, o ile takowe na inne organa nie przechodzą, lub w skutek zmienionych stosunków nie ustają. Wyszczególnienie i objęcie tych interesów stanowi przedmiot przedłożenia i obradowania pierwszego sejmu krajowego.

§. 44. Konstytucyjne sejmu krajowego prawo czuwania nad wykonaniem ustaw krajowych, wykonywa sejm krajowy tym sposobem, iż takowy, jeżeliby zasięgnął wiadomości o niestósownem wykonywaniu praw krajowych, zażalenia swe przeciw temu wraz z wnioskiem ku zaradzeniu do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 45. W celu uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem krajowym, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach lub przy założeniu ważnych zakładów, sejm krajowy, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, ustawić może komisye specyalne albo z pośród sejmu krajowego albo przez powołanie ku temu osobnych zaufania mężów.

§. 46. W sprawach państwa, o ile takowe arcyksięstwa dotyczą, sejmowi krajowemu przynależy, za wezwaniem ze strony władzy wykonawczej nad potrzebami i życzeniami krajowemi obradować i wnioski swe przez namiestnika podawać.

§. 47. Cesarz odracza i zamyka sejm krajowy i każdego czasu rozwiązanie onegoż rozporządzić może.

Nowe zwołanie sejmu krajowego w razie rozwiązania, nastąpionego przed upływem jego czterolecia, nastąpić ma w przeciągu trzech miesięcy po rozwiązaniu onegoż, lub też, gdyby ówcześnie posiedzenia sejmu państwa przypadały, w przeciągu dwóch miesięcy po odroczeniu lub zamknięciu sejmu państwa.

§. 48. Sejm krajowy na ośm dni odroczyć się może.

Do dalszego odroczenia potrzeba zezwolenia Cesarza.

Bez poprzedzającego zwołania nie może się sejm krajowy zgromadzać, ani też po odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu sejmu krajowego dalej w zgromadzeniu zostawać.

IV. O wydziale krajowym.

§. 49. Wydział krajowy składa się z sześciu członków.

Jeden członek wybranym będzie przez posłów, wybranych z klasy wyborczej najwyżej opodatkowanych (§. 10. a), jeden członek przez posłów, w miastach i miasteczkach targowych (§. 10. b) wybranych, a jeden członek przez posłów gmin wiejskich (§. 11, c) z grona sejmu krajowego.

Trzej inni członkowie wydziałowi pojedyńczo przez zgromadzenie sejmu krajowego z grona tegoż wybranymi będą.

Każdy takowy wybór dzieje się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli za pierwszem i drugiem wybieraniem nie nastąpi bezwzględna większość, tedy przedsięwziąść się ma ściślejszy wybór między onymi dwoma posłami, którzy przy drugiem wybieraniu najwięcej głosów otrzymali.

W razie równości głosów, losowanie stanowi.

§. 43. Der Landtag des Erzherzogthums Oesterreich unter der Enns hat ausser den bereits erwähnten, auch die übrigen Geschäfte der bisherigen ständischen Vertretung zu besorgen, insoweit dieselben nicht an andere Organe übergehen oder in Folge der geänderten Verhältnisse aufhören.

Die Auseinandersetzung und Uebernahme dieser Geschäfte bildet einen Gegenstand der Vorlage und Berathung für den ersten Landtag.

§. 44. Das verfassungsmässige Recht des Landtages, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird vom Landtage in der Art geübt, dass derselbe, wenn er von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber und den Antrag auf Abhilfe bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 45. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Landes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten können vom Landtage, mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen entweder aus der Mitte des Landtages oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 46. In den das Erzherzogthum betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Landtage zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Landes zu berathen und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

§. 47. Der Kaiser vertagt und schliesst den Landtag und kann zu jeder Zeit die Auflösung desselben anordnen.

Die Wiederberufung des Landtages hat im Falle der vor dem Verlaufe seiner vierjährigen Periode erfolgten Auflösung innerhalb drei Monaten nach derselben, oder, wenn in diese Zeit die Sitzungen des Reichstages fallen, binnen zwei Monaten nach der Vertagung oder nach dem Schlusse des Reichstages stattzufinden.

§. 48. Der Landtag kann sich auf acht Tage vertagen.

Zu einer längeren Vertagung ist die Genehmigung des Kaisers erforderlich.

Ohne vorausgegangene Berufung darf der Landtag sich nicht versammeln, auch nach der Vertagung, dem Schlusse oder der Auflösung des Landtages nicht ferner versammelt bleiben.

IV. Von dem Landesausschusse:

§. 49. Der Landesausschuss besteht aus sechs Mitgliedern.

Ein Mitglied wird durch die, von der Wählerclasse der Höchsbesteuerten (§. 10, a) *gewählten Abgeordneten, Ein Mitglied durch die in den Städten und Märkten (§. 10,* b) *gewählten Abgeordneten, und Ein Mitglied durch die Abgeordneten der Landgemeinden (§. 10,* c) *aus der Mitte des Landtages gewählt.*

Die drei übrigen Ausschussmitglieder werden einzeln von der Landtagsversammlung aus ihrer Mitte gewählt.

Jede solche Wahl geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmenden.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine absolute Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen beiden Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben.

Bei Stimmengleichheit entscheidet dann das Loos.

§. 50. Dla każdego pojedyńczego członka wydziału wybiera się zastępca wedle sposobu wyboru, poprzednim paragrafem oznaczonego.

Jeżeliby który z członków wydziałowych, podczas gdy sejm krajowy nie jest zgromadzony, z świata zeszedł, wystąpić miał, lub na czas dłuższy do zajmowania się interesami wydziałowemi, przeszkodzonym był, tedy wstępuje zastępca, do zastąpienia owegoż członka wydziału wybrany.

Jeżeli sejm krajowy zgromadzony jest, tedy na miejsce członka wydziałowego, trwale brakującego, nowy wybór przedsięwziętym będzie.

§. 51. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są we Wiedniu osiąść.

Ci z funduszu krajowego roczne otrzymają wynagrodzenie, którego ilość wyznaczy ustawa krajowa.

§. 52. Wydział krajowy obiera prezydującego z pośród siebie na ciąg działania swego.

W razie czasowego przeszkodzenia zastępuje prezydującego członek w latach najstarszy.

§. 53. Do prawomocności decyzyi potrzebna jest obecność najmniej czterech członków wydziałowych.

Uchwały stanowią się bezwzględną głosów większością członków obecnych.

Prezydujący ma prawo spółgłosowania; w razie równości głosów jego głos stanowi.

§. 54. Zakres działania wydziału obejmuje następujące interesa:

a) Wydział krajowy zająć się ma potrzebnemi przygotowaniami do sejmowania krajowego tudzież wystaraniem się, utrzymaniem i urządzeniem miejscowości dla zastępstwa krajowego jako i dla bezpośrednio temuż podwładnych urzędów i organów przeznaczonych.

b) Wydział krajowy zebrać ma dla sejmu krajowego wykazy i wyjaśnienia w sprawach krajowych zażądane i takowe onemu przedłożyć, tudzież za zleceniem sejmu krajowego propozycye prawodawcze w sprawach krajowych ułożyć i pod obradę wziąść.

c) Tenże prawo ma, jeżeli sejm krajowy zgromadzony nie jest, sprawozdania i wnioski względem spraw krajowych do namiestnika lub przez tegoż do ministerstwa podawać.

d) We ważnych sprawach administracyi krajowej, lub w przypadkach wydania prowizorycznych ustaw krajowych (§. 36.) wydział krajowy swe zdanie dać winien, jeżeli ku temu przez namiestnika wezwanym będzie.

e) Wydział krajowy staranie ma o zachowaniu, zarządzie i obrachowaniu majątku krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór w rzeczach, długów i kredytu krajowego dotyczących.

Tenże, co do tych stosunków, zająć się ma szczególnie wszystkiemi interesami, które do dotychczasowego stanowego kolegium delegowanych lub do stanowego wydziału należały, o ileby takowe innym organom przekazane nie były, lub przez zmienione stosunki zupełnie nie ustały.

§. 50. Für jedes einzelne Ausschussmitglied wird nach dem Wahlmodus des vorigen Paragraphes ein Ersatzmann gewählt.

Wenn ein Ausschussmitglied, während der Landtag nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, auszutreten hat, oder auf längere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, tritt der Ersatzmann ein, welcher zur Stellvertretung jenes Ausschussmitgliedes gewählt worden ist.

Ist der Landtag versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied eine neue Wahl vorgenommen.

§. 51. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Wien zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus Landesmitteln, deren Betrag durch ein Landesgesetz bestimmt wird.

§. 52. Der Landesausschuss wählt für die Dauer seiner Wirksamkeit den Vorsitzenden aus seiner Mitte.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden vertritt denselben das an Jahren älteste Mitglied.

§. 53. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens vier Ausschussmitgliedern erforderlich.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit der anwesenden Mitglieder gefasst. Der Vorsitzende hat das Recht mitzustimmen; bei Stimmengleichheit gibt seine Stimme den Ausschlag.

§. 54. Der Wirkungskreis des Ausschusses umfasst folgende Geschäfte:

a) *Der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Landtagssitzungen und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.*

b) *Der Landesausschuss hat dem Landtage die in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen, und über Auftrag des Landtages legislative Vorlagen in Landesangelegenheiten zu entwerfen und zu berathen.*

c) *Er ist berechtigt, wenn der Landtag nicht versammelt ist, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter oder durch denselben an das Ministerium zu richten.*

d) *Ueber wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten, oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 36) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird.*

e) *Der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schulden- und Creditwesen des Landes.*

Es obliegen ihm in diesen Beziehungen insbesondere alle Geschäfte, welche dem bisherigen ständischen Verordneten-Collegium oder dem ständischen Ausschusse zustanden, insoweit sie nicht an andere Organe überwiesen werden, oder durch die geänderten Verhältnisse gänzlich entfallen sind.

f) Kasy krajowe, do których wszelkie dochody krajowe (§. 39.) wpływać, i z których wszelkie wydatki na cele krajowe zastąpione być mają, równie tak jak archiwa krajowe i rejestratury bezpośrednio pod wydziałem krajowym stoją.

g) Jeżeliby w nadzwyczajnych, w budżecie krajowym nieprzewidzianych przypadkach wydatki na cele krajowe łożone być miały, tedy namiestnik ku temu pieniędzy, w kasach krajowych do dyspozycyi znajdujących się, tylko za porozumieniem się z wydziałem krajowym użyć może.

h) Wydział krajowy co rok ułożyć ma przedukład summ dla zastępstwa krajowego, dla jego urzędników, sług, budowli i urządzeń, w ogólności dla całego wnętrznego gospodarstwa potrzebnych, i takowy namiestnikowi przedłożyć ku wciągnieniu go do ogólnego budżetu krajowego.

Nie mniej też wydział krajowy o użyciu i obrachowaniu tych pieniędzy staranie mieć powinien.

i) Wydział krajowy nadzór ma nad urzędnikami i sługami bezpośrednio pod zastępstwem krajowem stojącymi, i zarządza z nimi względem dyscyplinarnego postępowania, ich umieszczenia, suspendowania, oddalenia i przeniesienia onych w stan spoczynku wedle norm ku temu istniejących.

k) Co do prebend i fundacyi, jako też w ogólności co do wszystkich przedmiotów, nie przekazanych wyraźnie innym organom, wydział krajowy wstąpić ma w zakres czynności, tudzież w prawa i obowiązki, jakie do dotychczasowego stanowego kolegium delegowanych albo do stanowego wydziału należały, a przeto wszystkiemi zająć się sprawami, które z przyjęcia na się obowiązków, przez dawne zastępstwo krajowe ku trzecim osobom zawartych, tudzież praw nabytych wypływają.

§. 55. Postanowienie, czyli i jakie inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, prawodawstwu krajowemu zostawia się.

Wydziałowi nie przysłuża prawo do uczestnictwa w prawodawstwie względem spraw krajowych.

§. 56. Wydział krajowy sejmowi krajowemu odpowiedzialnym jest za swe interesów sprawowanie.

§. 57. Wykonanie rozporządzeń, przez wydział krajowy w konstytucyjnych działania obrębach wydanych, a nie samego tylko wnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego dotyczących, do władzy wykonawczej należy.

§. 58. Wydział krajowy z sejmem krajowym i z organami, podług §. 54. przez onegoż ustanowionemi, w bezpośrednich stoi stosunkach co do sprawowania interesów.

Z organami, przez władzę wykonawczą ku wykonaniu praw krajowych i rozporządzeń zastępstwa krajowego ustanowionemi, wydział tylko przez namiestnika w stosunkach stoi.

Do tegoż on wszystkie swe podania i przedłożenia stosuje, i przez tego też rozporządzenia władzy wykonawczej do wydziału przesyłane bywają.

§. 59. Wszelkie rozstrzygnienia wydziału krajowego namiestnikowi udzielają się.

Jeżeliby namiestnik uznał, że urządzenia takowe z ustawami sprzeczne są, tedy ten wykonanie onychże wstrzymać i natychmiast o tem ministerstwu donieść ma, w celu rozstrzygnięcia, temuż wedle §. 89. konstytucyi państwa przynależącego.

f) Die Landescasse, in welche alle Einkünfte des Landes (§. 39) einzufliessen haben, und woraus alle Ausgaben für Landeszwecke zu bestreiten sind, ist eben so wie die Landtagsarchive und Registraturen unmittelbar dem Landesausschusse untergeordnet.

g) Wenn in ausserordentlichen, im Landesvoranschlage nicht vorhergesehenen Fällen Ausgaben für Landeszwecke zu machen sind, kann der Statthalter die verfügbaren Gelder der Landescasse dazu nur im Einvernehmen mit dem Landesausschusse verwenden.

h) Ueber die für die Landesvertretung, ihre Beamten, Diener, Gebäude und Einrichtungen, überhaupt für den ganzen inneren Haushalt erforderlichen Summen hat der Landesausschuss jährlich den Voranschlag zu verfassen und ihn dem Statthalter zur Einbeziehung in den allgemeinen Voranschlag des Landes zu übergeben.

Eben so obliegt dem Landesausschusse die Sorge für die Verwendung und Verrechnung dieser Gelder.

i) Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen.

k) Der Landesausschuss hat hinsichtlich der Pfründen und Stiftungen, so wie überhaupt bezüglich aller nicht ausdrücklich an andere Organe überwiesenen Gegenstände in den Geschäftskreis und in die Rechte und Pflichten einzutreten, welche dem bisherigen ständischen Verordneten-Collegium oder dem ständischen Ausschusse zustanden, und demnach auch alle Angelegenheiten zu verhandeln, welche aus der Uebernahme der von der früheren Landesvertretung gegenüber dritten Personen eingegangenen Verbindlichkeiten und erworbenen Rechte entspringen.

§. 55. Die Bestimmung, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 56. Der Landesausschuss ist für seine Geschäftsführung dem Landtage verantwortlich.

§. 57. Die Ausführung der, von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen, und nicht bloss den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen, steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 58. Der Landesausschuss steht mit dem Landtage und mit den, von ihm nach §. 54 bestellten Organen in unmittelbarer Geschäftsverbindung.

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

An diesen richtet er alle Eingaben und Vorlagen und durch denselben gelangen die Verfügungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 59. Alle Entscheidungen des Landesausschusses werden dem Statthalter mitgetheilt.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung derselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Jeżeli zaś namiestnik uznaje rozporządzenia takowe za sprzeczne z pospolitem dobrem kraju lub państwa, tedy wykonanie zawiesić, a powody tegoż natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić ma.

Jeżeli wydział krajowy przy wykonaniu urządzenia obstaje, a namiestnik przeciwnemi onegoż uwagami zaspokojonym się nie widzi, tedy, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, ministeryalnego rozstrzygnięcia zasięgnąć. inaczej zaś przedmiot pod uchwałę sejmu krajowego w miarę zakresu działania, temuż przyznanego, poddać należy.

§. 60. Jeżeli na sejm krajowy rozpisano nowy wybór posłów, dotychczasowy wydział krajowy dopóty m działaniu zostaje, dopóki nowo wybrany sejm krajowy nie ustanowi nowy wydział krajowy.

Jeżeli dawniejszych wydziału członków i zastępców znowu na sejm krajowy wybrano, tedy ci także przez sejm krajowy znowu do nowego wydziału powołani być mogą.

V. O wzmocnionym wydziale krajowym.

§. 61. Wzmocniony wydział krajowy składa się z członków i zastępców wydziału krajowego (§§. 49 i 50.), tudzież z jednego posła przez wydzial gminy miasta Neustadt, i po jednemu z posłów, przez wydział powiatowy każdego politycznego powiatu arcyksięstwa z wyłączeniem miasta Wiednia i jego okręgu z pośród tychże korporacyi bezwzględną większością głosów wybranych.

§. 62. Działalność wzmocnionego wydziału krajowego rozciąga się wyjąwszy zastępstwo interesów całego kraju, do sejmu krajowego należącego, tudzież wyjąwszy interesa, szczególnie miasta Wiednia dotyczące, na wszelkie sprawy w rzeczach gminy, ustawą zastępstwu obwodowemu przekazane.

§. 63. Prezydujący wydziału krajowego (§. 52.) jest oraz zwierzchnikiem wzmocnionego wydziału krajowego.

Rozwiązanie zastępstwa obwodowego nowy tylko wybór posłów powiatów politycznych i miasta Wiener-Neustadu, ale nie także i nowy wybór członków i zastępców wydziału krajowego za sobą pociąga.

We wszystkich innych stosunkach postanowienia ustawy gminnej względem zastępstwa krajowego do wzmocnionega wydziału krajowego zastósowanie mają.

VI. Postanowienia ogólne.

§. 64. Wnioski do zmian konstytucyi krajowej na pierwszym powołanym sejmie krajowym zwyczajną prawodawstwa drogą czynione być mogą.

W następujących sejmach krakowych do uchwały względem takowych zmian trzeba obecności przynajmniej trzech czwartych części wszystkich, a przyzwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych posłów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn der Landtag nicht versammelt ist, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung des Landtages nach Massgabe des ihm zustehenden Wirkungskreises zu unterziehen.

§. 60. Wenn eine neue Wahl der Abgeordneten für den Landtag ausgeschrieben wird, bleibt der bisherige Landesausschuss noch so lange in Wirksamkeit, bis der neu gewählte Landtag einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in den Landtag gewählt, so können sie von dem Landtage auch wieder in den neuen Ausschuss berufen werden.

V. Von dem verstärkten Landesausschusse.

§. 61. Der verstärkte Landesausschuss besteht aus den Mitgliedern und Ersatzmännern des Landesausschusses (§§. 49 und 50), ferner aus Einem vom Gemeindeausschusse der Stadt Neustadt und aus je Einem, von dem Bezirksausschusse eines jeden politischen Bezirkes des Erzherzogthumes mit Ausschluss der Stadt Wien und ihres Gebietes aus der Mitte dieser Körperschaften mit absoluter Stimmenmehrheit gewählten Abgeordneten.

§. 62. Die Wirksamkeit des verstärkten Landesausschusses erstreckt sich mit Ausnahme der, dem Landtage obliegenden Vertretung der Interessen des ganzen Landes und mit Ausnahme der die Stadt Wien besonders betreffenden Angelegenheiten auf alle in Gemeindesachen durch das Gesetz der Kreisvertretung zugewiesenen Angelegenheiten.

§. 63. Der Vorsitzende des Landesausschusses (§. 52) ist zugleich der Obmann des verstärkten Landesausschusses.

Die Auflösung der Kreisvertretung hat nur eine neue Wahl der Abgeordneten der politischen Bezirke und der Stadt Wiener-Neustadt, nicht aber auch eine neue Wahl der Mitglieder und Ersatzmänner des Landesausschusses zur Folge.

In allen übrigen Beziehungen finden die Bestimmungen des Gemeindegesetzes über die Kreisvertretung auf den verstärkten Landesausschuss Anwendung.

VI. Allgemeine Bestimmungen.

§. 64. Aenderungen der Landesverfassung sollen in dem Landtage, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können.

In den folgenden Landtagen ist zu einem Beschlusse über solche Abänderungen die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am dreissigsten December im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im Zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa wyborcza sejmu krajowego

dla

arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu.

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Sejm krajowy arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu składa się stósownie do §. 10. konstytucyi krajowej.

a) z dwudziestu trzech posłów z najwyżej opodatkowanych,

b) z dwudziestu pieciu posłów miast i miasteczek targowych, niż wymienionych, i

c) z dwudziestu posłów reszty gmin.

W celu przedsięwzięcia wyborów będą utworzone powiaty wyborcze.

§. 2. Dla wyborców z klasy najwyżej opodatkowanych stanowi całe arcyksięstwo Austryi poniżej Ensu jeden powiat wyborczy.

§. 3. Dla wyboru posłów miast i miasteczek targowych stanowi Wieden sześć powiatów wyborczych a Wiener-Neustadt jeden powiat wyborczy.

Korneuburg
Stockerau
Oberhollabrun
} razem jeden powiat wyborczy;

Feldsberg
Mistelbach
Poisdorf
Zistersdorf
Laa
} razem jeden powiat wyborczy;

Haimburg
Bruck nad rz. Leitha
Schwechat
} razem jeden powiat wyborczy,

Klosterneuburg
Tuln
Königstetten
} razem jeden powiat wyborczy;

Baden
Mödling
Perchtoldsdorf
Gumpoldskirchen
} razem jeden powiat wyborczy,

Neukirchen
Pottendorf
Ebenfurth
} razem jeden powiat wyborczy;

St. Pölten
Herzogenburg
Mölk
Pöchlarn
} razem jeden powiat wyborczy.

Landtags-Wahlordnung

für das

Erzherzogthum Oesterreich unter der Enns.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Der Landtag des Erzherzogthums Oesterreich unter der Enns besteht nach §. 10 der Landesverfassung:

a) *aus drei und zwanzig Abgeordneten der Höchstbesteuerten,*

b) *aus fünf und zwanzig Abgeordneten der nachbezeichneten Städte und Märkte, und*

b) *aus zwanzig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

Behufs der Vornahme der Wahlen werden Wahlbezirke gebildet.

§. 2. Für die Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten bildet das ganze Erzherzogthum Oesterreich unter der Enns Einen Wahlbezirk.

§. 3. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte und Märkte bildet Wien sechs Wahlbezirke und Wiener-Neustadt einen Wahlbezirk.

Korneuburg *Stockerau* *Oberhollabrunn*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Feldsberg *Mistelbach* *Poisdorf* *Zistersdorf* *Laa*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Haimburg *Bruck an der Leitha* *Schwechat*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Klosterneuburg *Tuln* *Königstätten;*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Baden *Mödling* *Perchtoldsdorf* *Gumpoldskirchen*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Neunkirchen *Pottendorf* *Ebenfurth*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
St. Pölten *Herzogenburg* *Mölk* *Pöchlarn*	*zusammen einen Wahlbezirk;*

Waidhofen nad rz. Ybbs
Seitenstetten
Amstetten
Ybbs
Scheibbs
} razem jeden powiat wyborczy;

Krems
Stein
Mautern
} razem jeden powiat wyborczy;

Horn
Eggenburg
Retz
Meissau
Langenlois
} razem jeden powiat wyborczy;

Gross-Siegharts
Waidhofen nad rz. Thaya
Litschau
Zwettl
Weitra.
} razem jeden powiat wyborczy;

W każdym powiecie wyborczym miasta Wiednia i w Wiener-Neustadzie wybrać należy po dwóch, a w każdym z reszty jedenastu powiatów wyborczych po jednemu posłowi.

Powiaty wyborcze miasta Wiednia za porozumieniem przełożeństwa gminy, przez namiestnika oznaczone będą.

§. 4. Dla wyboru posłów gmin wiejskich każdy z siedemnastu powiatów politycznych stanowi jeden powiat wyborczy w ten sposób, iż, odtrąciwszy miasta tudzież miasteczka targowe, osobne prawo do wyboru mające, ludność najbardziej zaludnionych powiatów St. Pölten, Poisdorf i Krems po dwóch, a każdy z reszty powiatów politycznych po jednemu posłowi na sejm krajowy wybierać ma.

II. O prawie wyborczem.

§. 5. Wymogi do uprawnienia wyborczego częścią są ogólne, t. j. takie, jakie każdy wyborca posiadać musi, częścią szczególne, t. j. takie, jakie do wykonania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §. 1. trzech klas wyborców potrzebne są.

§. 6. W ogólności każdy ma prawo wyboru, który jest:

a) obywatelem państwa austryackiego,
b) pełnoletnim,
c) w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który
d) albo opłaca pewną roczną ilość podatku bezpośredniego, dla członków gminy miasta Wiednia i wiedeńskiego miejsko-kapitańskiego powiatu najmniej na dwadzieścia złotych reńskich mon. konw., a dla członków innej gminy arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu najmniej na pięć złotych reńskich mon. konw. ustanowioną, albo, nieopłacając podatku bezpośredniego, według własności osobistej w któ-

Waidhofen an der Ybbs
Seitenstätten
Amstätten — *zusammen einen Wahlbezirk;*
Ybbs
Scheibbs

Krems
Stein — *zusammen einen Wahlbezirk;*
Mautern

Horn
Eggenburg
Retz — *zusammen einen Wahlbezirk;*
Meissau
Langenlois

Gross-Siegharts
Waidhofen an der Thaya
Litschau — *zusammen einen Wahlbezirk.*
Zwettl
Weitra

In jedem Wahlbezirke der Stadt Wien und in Wiener-Neustadt sind zwei, in jedem der übrigen eilf Wahlbezirke ist Ein Abgeordneter zu wählen.

Die Wahlbezirke der Stadt Wien werden über Einvernehmung des Gemeindevorstandes vom Statthalter bestimmt.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der siebzehn politischen Bezirke einen Wahlbezirk in der Art, dass die Bevölkerung der nach Abzug der besonders wahlberechtigten Städte und Märkte höchstbevölkerten Bezirke von St. Pölten, Poisdorf und Krems je zwei und jeder der übrigen politischen Bezirke je einen Abgeordneten für den Landtag zu wählen haben.

II. Von dem Wahlrechte.

§. 5. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine, d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils bezondere, d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechtes in einer der drei im §. 1 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind.

§. 6. Im Allgemeinen ist Jedermann wahlberechtigt, welcher

a) *österreichischer Reichsbürger,*
b) *grossjährig,*
c) *im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und*
d) *entweder an directer Steuer einen bestimmten Jahresbetrag, der für Gemeindeglieder der Stadt Wien und des Wiener stadthauptmannschaftlichen Bezirkes auf wenigstens zwanzig Gulden Conventions-Münze, und für die Mitglieder einer anderen Gemeinde des Erzherzogthums Oesterreich unter der Enns auf wenigstens fünf Gulden Conventions-Münze festgesetzt wird, entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde des Erzherzogthums nach den Bestim-*

rejkolwiekbadź gminie arcyksięstwa stósownie do przepisów ustawy gminnej lub do szczególnych statutów dla tychże posiada czynne wyboru prawo.

§. 7. Aby kto w klasie najwyżej opodatkowanych do wybierania był uprawnionym, musi nie tylko własności posiadać, w paragrafie 6. ad *a*), *b*) i *c*) oznaczone, lecz też w arcyksięstwie Austryi poniżej Ensu opłacać onę roczną ilość podatku bezpośredniego, jaka wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej Izby sejmu państwa potrzebna jest.

§. 8. Szczególny wymóg do uprawnienia wyborczego w jednej z innych dwu klas wyborców §. 1 ad *b*) i *c*) ten jest, iż ktoby w jednym z wyszczególnionych w §. 3. i. 4. wyborczych powiatów prawo wyborcze wykonywać miał, ten też członkiem gminy tegoż samego powiatu wyborczego być musi.

Do wyboru uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym, do którego gmina należy, której członkiem jest, jeżeli zaś jest członkiem więcej gmin, tedy wykonywa prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania.

§. 9. Ilości, które kto w podatkach bezpośrednich różnego rodzaju lub od różnych przedmiotów w arcyksięstwie Austryi poniżej Ensu opłaca, zrachowane będą w celu wypośrodkowania jego uprawnienia wyborczego.

Ojcu ilości podatków bezpośrednich, przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez jego małżonkę uiszczone, doliczają się, dopóki uprawnienie, do zarządu majątkowego ojcu i małżonkowi prawnie przyznane, nie ustało.

§. 10. Każdy wyborca może wykonywać swe prawo wyborcze tylko w jednym powiecie wyborczym.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wybierania uprawnionym jest, ten w żadnym powiecie wyborczym innych dwu klas wyborców, a kto w powiecie wyborczym miejsc, w §. 3. wymienionych, do wyboru uprawnionym jest, ten w żadnej gminie wiejskiej wybierać nie może.

III. O listach wyborców.

§. 11. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego będą w osobne listy wciągnieni.

§. 12. Lista wyborców naywyżej opodatkowanych będzie przez namiestnika sporządzoną.

Z osób, ogólnemi wymogami uprawnienia wyborczego (§. 6.) opatrzonych, które w całym kraju opłacają najwyższe ilości podatków bezpośrednich, ta ilość do listy wyborców najwyżej opodatkowanych przyjęta będzie, przez którąby przynajmniej stosunek jednego wyborcy do sześciu tysięcy dusz całej ludności dosiągniętym, a także i nad ten stosunek każdy w ogólności uprawniony obywatel państwa, który opłaca w arcyksięstwie Austryi poniżej Ensu najmniej pięćset złotych reńskich mon. konw., za wyborcę najwyżej opodatkowanego uważanym był.

§. 13. Jeżeli między najwyżej opodatkowanemi kraju znajduje się korporacya lub towarzystwo, tedy osoba, która powołaną jest do jej zastąpienia podług istniejących norm prawnych lub towarzyskich, w listę wyborców najwyżej opodatkowanych wciągniętą być ma.

§. 14. Gminy atoliż, nawet gdyby jako takowe do najwyższych podatku kontrybuentów w kraju należały, nie mogą ani przez pełnomocników, ani przez zastępców wykonywać prawo wyborcze w klasie najwyżej opodatkowanych.

mungen des Gemeindegesetzes oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.

§. 7. Wer in der Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im Paragruph 6 ad a), b) *und* c) *bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch im Erzherzogthume Oesterreich unter der Enns jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.*

§. 8. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden andern Wählerclassen (§. 1 ad b) *und* c) *besteht darin, dass derjenige, welcher in einem der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss.*

Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist; ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 9. Die Beträge, welche Jemand an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten im Erzherzogthume Oesterreich unter der Enns bezahlt, werden Behufs der Ausmittlung seiner Wahlberechtigung zusammengerechnet.

Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet; so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 10. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in Einem Wahlbezirke ausüben.

Wer als Höchstbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden andern Wählerclassen, und wer in einem Wahlbezirke der im §. 3 genannten Orte wahlberechtigt ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. Von den Wählerlisten.

§. 11. Die Wahlberechtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 12. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter angefertigt.

Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 6) versehenen Personen, welche im ganzen Lande die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher im Erzherzogthume Oesterreich unter der Enns wenigstens fünfhundert Gulden C. M. directe Steuer zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 13. Kommt unter den Höchstbesteuerten des Landes eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchsbesteuerten aufzunehmen.

§. 14. Gemeinden können selbst dann, wenn sie als solche unter die höchsten Steuerkontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte, noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 15. Listy wyborców dla wymienionych w §. 3. miast i miasteczek targowych przez przełożonych ich gmin sporządzane będą.

Jeżeli więcej miejsc razem jeden powiat wyborczy stanowią, tedy lista każdego miejsca osobno sporządzoną, i w celu ułożenia podług miejsc zestawić się mającej głównej listy całego powiatu wyborczego przesłaną będzie, staroście powiatowemu tego powiatu, w którym leży główne wyborcze miejsce, który udzielić ma odpis tejże burmistrzowi głównego wyborczego miejsca.

§. 16. Listy wyborców dla powiatów wyborczych gmin wiejskich (§. 4.) starosta powiatowy, używając ku temu urzędów poborowych, podług gmin sporządzać, a listy pojedyńczych gmin przełożonym gminy przesłać ma, aby takowe przez nich z przybraniem dwóch członków wydziału gminnego roztrząsane, a potrzebne może uzupełnienia lub sprostowania staroście powiatowemu zaproponowane były, który z list wyborców gmin pojedyńczych główną listę całego powiatu zestawić winien.

§. 17. Każda lista wyborców zawierać ma imię i nazwisko, wiek i zamieskanie do wyboru uprawniego, dalej opłacaną przez niego ilość podatku lub osobistą własność, od jakiej zawisło jego prawo wyborcze.

§. 18. Jeżeli prawo wyborcze na opłacie pewnej ilości podatku zasadza się, tedy ten tylko jako wyborca uważanym być ma, który w roku podatkowym, wyborowi poprzednim zupełnie zapłacił onę ilość podatkową, a w bieżącym roku podatkowym żadnej nie jest dłużen zaległości.

§. 19. Listę wyborców najwyżej opodatkowanych obwieści namiestnik przez umieszczenie w gazety krajowe, do publicznych ogłoszeń przeznaczone, tudzież udzieleniem odpisów każdemu starostwu powiatowemu, w którego urzędowem siedlisku takowe do powszechnego wejrzenia wyłożone być mają.

§. 20. Sporządzone podług §. 15. listy wyborców u burmistrza każdego w §. 3. wymienionego miejsca, a główna lista u burmistrza głównego wyborczego miejsca do powszechnego wejrzenia wyłożone będą.

§. 21. Listy wyborców gmin wiejskich u przełożonych gmin pojedyńczych, a główna lista powiatu w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego do wejrzenia powszechnego wyłożone będą.

§. 22. Dzień wyłożenia list wyborców wraz z stósownym terminem do reklamacyi oznajmić się ma w każdym powiecie wyborczym.

Namiestnik oznaczy termin reklamacyjny, który niżej trzech a wyżej czternastu dni, licząc od czasu wyłożenia, wynosić nie może.

§. 23. Reklamacye, po upływie terminu podane, mają być odrzucone jako opóźnione; wszelakoż namiestnikowi aż do przyszłego terminu wyborczego prawo przysłuża, spowodować z urzędu sprostowanie list wyborców.

§. 24. Do reklamacyi każdy prawo ma. Takowe do tego organu podać się mają, przez który lista sporządzoną była.

Względem zasadności lub bezzasadności reklamacyi, tyczących się przyjęcia do wybierania niezdolnych lub opuszczenia do tegoż uprawnionych, jeżeli idzie o listę

§. 15. Die Wählerlisten für die im §. 3 benannten Städte und Märkte werden von dem Gemeindevorstande derselben angefertigt.

Bilden mehrere Orte zusammen einen Wahlbezirk, so wird die Liste jedes Ortes abgesondert verfasst und behufs der ortweisen Zusammenstellung der Hauptliste des ganzen Wahlbezirkes an den Bezirkshauptmann desjenigen Bezirkes, in welchem der Hauptwahlort gelegen ist, eingesendet, welcher hievon eine Abschrift dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zu übergeben hat.

§. 16. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der Landgemeinden (§. 4) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen zu lassen, und die Listen der einzelnen Gemeinden den Gemeindevorstehern einzusenden, damit sie von diesen unter Beiziehung von zwei Mitgliedern des Gemeindeausschusses geprüft, und die etwa nöthigen Ergänzungen oder Berichtigungen beim Bezirkshauptmanne in Antrag gebracht werden, der aus den Wählerlisten der einzelnen Gemeinden die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammenzustellen hat.

§. 17. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 18. In soferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat, und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 19. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft, an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen sind, kundgemacht.

§. 20. Die nach §. 15 verfassten Wählerlisten werden bei dem Bürgermeister jedes im §. 3 benannten Ortes und die Hauptliste bei dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 21. Die Wählerlisten der Landgemeinden werden bei den Vorstehern der einzelnen Gemeinden und die Hauptliste des Bezirkes an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 22. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter festgesetzt; sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpuncte der Auflegung gerechnet, betragen.

§. 23. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen; doch steht es dem Statthalter zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 24. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtiget. — Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertigt wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerliste

wyborców najwyżej opodatkowanych lub o one miasta **Wiednia**, rozstrzygać ma namiestnik kraju, a jeżeli idzie o listy wyborców innych powiatów wyborczych, w §§fach 3. i 4. oznaczonych, starosta powiatowy, a to, jeżeli więcej miejsc razem posła wybierać mają, starosta powiatowy tego powiatu, w którym dotyczące miejsce leży, po zniesieniu się z przełożonym gminy, i pod przypuszczeniem trzechdniowego terminu rekursowego do namiestnika.

§. 25. Sprostowane listy wyborców zrewidowane będą powszechnie na początku każdego roku podatkowego i przy rozpisaniu powszechnych wyborów.

§. 26. Skoro tylko po nastąpionem rozstrzygnieniu względem reklamacyi, w należytym czasie podanych, listy wyborców ukończone zostaną, dla pojedyńczych wyborców przygotowane będą karty legitymacyjne, które bieżący numer dotyczącej listy wyborców, nazwisko i zamieszkanie do wyboru uprawnionego, tudzież powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, lecz wyborcom dopiero końcem rzeczywistego wybierania wręczono zostają.

IV. O obieralności.

§. 27. By kto na sejm krajowy arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu wybranym być mógł, musi

a) liczyć najmniej lat trzydzieści,

b) przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, być obywatelem państwa austryackiego,

c) w zupełnem znajdować się używaniu praw cywilnych i politycznych, i

d) podług postanowień §. 6. ad *d*) w arcyksięstwie Austryi poniżej Ensu do wyboru być uprawnionym.

§. 28. Od obieralności wyłączają się:

a) wszelkie osoby, którym brakuje jakakolwiek z własności w poprzednim paragrafie wyszczególnionych; tudzież

b) osoby, do których majątku konkurs otworzono, lub których po odbytej rozprawie konkursowej w dochodzeniu za niewinne nie uznano; nakoniec

c) osoby, które zbrodni albo ciężkiego przestępstwa policyjnego z chciwości zysku pochodzącego, lub publiczną obyczajność naruszającego, za winne uznano, albo które za inne jakie przestąpienie praw przynajmniej na półroczną karę na wolności osądzono.

§. 29. Kto podług postanowień paragrafów powyższych obieralnym jest, ten przez każdą klasę wyborców, nawet gdyby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, nawet gdyby w takowym niemiały zamieszkania, jako poseł na sejm krajowy wybranym być może.

§. 30. Zastępców posłów na sejm krajowy nie wolno wybierać.

V. O miejscach wyborczych.

§. 31. W celu głosowania dla pojedyńczych powiatów wyborczych osobne miejsca wyborcze oznaczają się.

§. 32. Miejscem wyborczem dla najwyżej opodatkowanych jest Wiedeń, jako główne kraju miasto.

der Höchstbesteuerten oder jene der Stadt Wien handelt, der Statthalter des Landes, und wenn es sich um die Wählerlisten der übrigen in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann und zwar, wenn mehrere Orte zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, der Bezirkshauptmann jenes Bezirkes, in welchem der betreffende Ort gelegen ist, nach Einvernehmung des Gemeindevorstehers und unter Offenlassung eines dreitägigen Recurstermines an den Statthalter zu entscheiden.

§. 25. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung allgemeiner Wahlen revidirt.

§. 26. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimations-Karten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst behufs der wirklichen Wahlhandlung eingehändigt werden.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 27. Um in den Landtag des Erzherzogthums Oesterreich unter der Enns gewählt werden zu können, muss man

a) mindestens dreissig Jahre alt,

b) seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger

c) im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und

d) nach den Bestimmungen des §. 6 ad d) im Erzherzogthume Oesterreich unter der Enns wahlberechtigt seyn.

§. 28. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt, ferner

b) Personen, über deren Vermögen der Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concurs-Verhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, endlich

c) Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt oder welche wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

§. 29. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Landtagsabgeordneter gewählt werden.

§. 30. Stellvertreter der Landtagsabgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 31. Für die einzelnen Wahlbezirke werden behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 32. Der Wahlort für die Höchstbesteuerten ist Wien, als Hauptstadt des Landes.

§. 33. Jako miejsca wyborcze dla powiatów wyborczych w §. 3. wyszczególnionych uważane być mają, tamże właśnie wymienione miasta i miasteczka targowe.

Jeżeli dwa lub więcej miejsc razem jednego tylko posła wybierać mają, tedy jedno z tych miejsc jako główne miejsce wyborcze oznaczonem być ma.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich dzieje się przez namiestnika pod względem tak na położenie jak na stosunkową ważność onychże.

§. 34. Do wyborów dla gmin wiejskich oznaczyć należy więcej miejsc wyborczych. Przy tem za prawidło służyć ma, iż miejsca wyborcze z siedliskami nowo uorganizowanych sądów i starostw powiatowych zgadzać się mają.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich także przez namiestnika dzieje się, z dokładnem wyszczególnieniem gmin, każdemu wyborczemu miejscu przydzielonych.

Głównem wyborczem miejscem całego powiatu jest urzędowe siedlisko starostwa powiatowego.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 35. Do kierowania działaniem wyborczem własne komisye wyborcze ustanowione będą.

§. 36. Komisya wyborcza najwyżej opodatkowanych składa się z siedmiu osób, przez najwyżej opodatkowanych wyborców na dniu wyboru z pośród tychże wybranych, które prezydującego i pisarza z pomiędzy siebie wybrać mają.

Te wybory dzieją się za pomocą kartek wyborczych i względną obecnych większością.

Cesarski komisarz, przez namiestnika naznaczony, takowym wyborczym aktem kierować i na posiedzeniach komisyi, jako też na zgromadzeniach wyborczych zasiadać ma.

37. Dla każdego z miejsc, w § 3. namienionych, i dla każdego z sześciu powiatów wyborczych miasta Wiednia utworzona będzie komisya wyborcza.

Komisya wyborcza w mieście Wiedniu i w Wiener-Neustadzie składa się z burmistrza lub zastępcy przez niego ustanowionego, z trzech przez niego przyzwanych członków przełożeństwa gminy, i z trzech innych przez namiestnika naznaczonych do wyboru uprawnionych onych miast.

W innych miejscach składa się komisya wyborcza z burmistrza, z dwóch członków przełożeństwa i z dwóch przez starostę powiatowego naznaczonych do wyboru uprawnionych miejscowych.

Burmistrzowie są prezydujący miejscowych komisyi wyborczych; pisarze z pośród nich wybierają się.

Przy posiedzeniach komisyi i zgromadzeniach wyborczych zasiadać mają komisarze cesarscy.

§. 38. Dla wyborów gmin wiejskich w każdem miejscu wyborczem złożona będzie komisya wyborcza.

Każda takowa miejscowa komisya wyborcza składa się, pod prezydowaniem komisarza cesarskiego, z czterech członków, wybranych przez starostę powiatowego z przełożonych gmin, onemu wyborczemu miejscu przekazanych.

Pisarza wybiera komisya z pośród siebie.

§. 39. W celu przedsięwzięcia obliczenia głosów dla całego powiatu wyborczego, utworzoną będzie w każdem głównem miejscu wyborczem (§§. 33. i 34.) główna

§. 33. Als Wahlorte für die im §. 3. aufgezählten Wahlbezirke haben die eben daselbst benannten Städte und Märkte zu gelten.

Haben zwei oder mehrere Ortschaften zusammen nur Einen Abgeordneten zu wählen, so ist eine dieser Ortschaften als Hauptwahlort zu bestimmen.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Hauptwahlorte geschieht mit Rücksicht auf die Lage und verhältnissmässige Bedeutsamkeit derselben durch den Statthalter.

§. 34. Für die Wahlen der Landgemeinden sind mehrere Wahlorte zu bestimmen. Dabei hat als Regel zu gelten, dass die Wahlorte mit den Sitzen der neuorganisirten Gerichte und Bezirkshauptmannschaften zusammen zu treffen haben.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Wahlorte geschieht gleichfalls vom Statthalter mit genauer Angabe der jedem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden.

Hauptwahlort des ganzen Bezirkes ist der Amtssitz der Bezirkshauptmannschaft.

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 35. Zur Leitung der Wahlhandlung werden Wahlcommissionen gebildet.

§. 36. Die Wahlcommission der Höchstbesteuerten besteht aus sieben von den höchstbesteuerten Wählern, am Tage der Wahl aus ihrer Mitte gewählten Personen, die den Vorsitzenden und Schriftführer unter sich selbst zu wählen haben.

Diese Wahlen geschehen mittelst Stimmzetteln und mit relativer Majorität der Anwesenden.

Ein vom Statthalter bestimmter landesfürstlicher Commissär hat diesen Wahlact zu leiten, und den Sitzungen der Commission, so wie den Wahlversammlungen beizuwohnen.

§. 37. Für jeden der im §. 3 benannten Orte, und für jeden der sechs Wahlbezirke der Stadt Wien wird eine Wahlcommission gebildet.

Die Wahlcommission in den Städten Wien und Wiener-Neustadt besteht aus dem Bürgermeister oder dem von ihm bestellten Stellvertreter, aus drei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus drei anderen vom Statthalter bestimmten Wahlberechtigten jener Städte.

In den übrigen Orten besteht die Wahlcommission aus dem Bürgermeister, aus zwei Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus zwei vom Bezirkshauptmanne bestimmten Wahlberechtigten des Ortes.

Die Bürgermeister sind die Vorsitzenden der Orts-Wahlcommissionen; die Schriftführer werden aus ihrer Mitte gewählt.

Den Sitzungen der Commissionen und den Wahlversammlungen haben landesfürstliche Commissäre beizuwohnen.

§. 38. Für die Wahlen der Landgemeinden wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt.

Jede solche Orts-Wahlcommission besteht unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern der jenem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden gewählt werden.

Den Schriftführer wählt die Commission aus ihrer Mitte.

§. 39. Um die Stimmzählung für den ganzen Wahlbezirk vorzunehmen, wird in jedem Hauptwahlorte (§§. 33, 34) eine Hauptwahlcommission gebildet, welche unter dem Vorsitze

komisya wyborcza, która pod prezydowaniem komisarza cesarkiego składać się ma z członków miejscowej komisyi wyborczej, i z posłów przez komisye reszty miejsc wyborczych powiatu wyborczego po jednemu z ich grona wybranych.

Pisarz wyborczej komisyi miejscowej jest oraz pisarzem głównej komisyi wyborczej.

§. 40. Do rozstrzygnień i uchwał tak miejscowych jak głównych komisyi wyborczych potrzeba bezwzględnej głosów większości.

§. 41. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni ani odsunięciem lub odradzaniem, ani zalecaniem lub propowaniem pewnych osób, ani też innym jakim sposobem w głosowanie wdawać się, a przy działaniu wyborczem li tylko nad utrzymaniem spokojności i porządku czuwać, jako też nad zachowaniem sposobu wybierania prawnie ustanowionego.

§. 42. Równie też członkowie komisyi wyborczej wstrzymać się winni wszelkiego wpływu na głosowanie pojedyńczych prawo wyboru mających.

VII. O rozpisaniu wyborów.

§. 43. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów z reguły dzieje się za rozrządzeniami namiestnika, które przynajmniej ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie obwieszczone zostaną.

Jeżeliby w przypadkach §§fów 73. i 74. wybór z powodu braku potrzebnej głosów większości powtórzyć musiano, tedy wyborcy przez obwieszczenia starostów powiatowych do wyboru zapraszani być mają.

Jeżeliby miejsca, które razem jednego posła wybierać mają, w różnych politycznych powiatach leżały, tedy starosta powiatowy głównego miejsca wyborczego innych starostów powiatowych z uwiadomieniem tychże o terminie wyborczym jako też o osobach, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających (§. 73.), wezwać ma do rozpisania wyborów w powiatach dotyczących.

§. 44. Rozpisanie wyborów zawierać powinno miejsce wyborów, godzinę rozpoczęcia i trwanie działania wyborczego, tudzież miejsca, w których głosowanie przedsięwziąść się ma.

W kartach legitymacyjnych, po obwieszczonem rozpisaniu wyborczem pojedyńczym wyborcom doręczyć się mających (§. 26.), umieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 45. Rozpisanie powszechnych wyborów na sejm krajowy w ten spozób dzieje się, iż najpierwej posłowie gmin wiejskich, potem posłowie miast i miasteczek targowych a nakoniec posłowie najwyżej opodatkowanych wybrani, a wybory każdej z pierwszych dwu klas wyborców w całym kraju na tym samym dniu przedsięwzięte być mają.

VIII. O działaniu wyborczem.

A. Ogólne postanowienia.

§. 46. Na dniu wyboru w godzinie przeznaczonej i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, bez względu na liczbę wyborców zgromadzonych rozpocznie

eines landesfürstlichen Commissärs aus den Mitgliedern der Wahlcommission des Ortes, und aus je einem von den Commissionen der übrigen Wahlorte des Wahlbezirkes aus ihrer Mitte gewählten Abgeordneten zu bestehen hat.

Der Schriftführer der Wahlcommission des Ortes ist auch Schriftführer der Hauptwahlcommission.

§. 40. Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Orts- und Hauptwahlcommissionen ist die absolute Stimmenmehrheit erforderlich.

§. 41. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine andere Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der Wahlhandlung nur allein die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 42. Eben so haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigten zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 43. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahlen geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

Wenn in den Fällen der §§. 73 und 74 eine Wahl wegen Abgang der erforderlichen Stimmenmehrheit wiederholt werden muss, sind die Wähler durch Kundmachungen der Bezirkshauptmänner zur Wahl einzuladen.

Sind Orte, welche zusammen einen Abgeordneten zu wählen haben, in verschiedenen politischen Bezirken gelegen, so hat der Bezirkshauptmann des Hauptwahlortes die übrigen Bezirkshauptmänner unter Bekanntgebung des Wahltermines, und der in die engere Wahl zu bringenden Personen (§. 73) zur Wahlausschreibung in den betreffenden Bezirken aufzufordern.

§. 44. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnes und die Dauerzeit der Wahlhandlung, so wie den Ort, wo die Stimmgebung Statt zu finden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimations-Karten (§. 26) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler Theil zu nehmen hat, einzutragen.

§. 45. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für den Landtag hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der Städte und Märkte, und endlich die Abgeordneten der Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen jeder der beiden ersteren Wählerclassen im ganzen Lande an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 46. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde, und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung, ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen

się działanie wyborcze, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która odebrać ma listy wyborców i przygotowane głosowania wykazy.

§. 47. Oprócz komisyi wyborczej, komisarza cesarskiego i uprawnionych do głosowania nikomu niedozwala się przystępu do miejscowości, w których wybór przedsięwziętym będzie.

Tylko w pierwszych dwóch godzinach po rozpoczęciu działania wyborczego kandydaci wyborczy, jako takowi u wyborczej komisyi meldujący się, do miejsca zgromadzenia przypuszczonemi być, i za zezwoleniem wyborców głos zabierać mogą.

Po upływie tych dwu godzin, lub jeszcze pierwej, jeżeli tego wyborcze zgromadzenie żąda, lub jeżeli żaden kandydat już głosu nie zabiera, głosowanie przedsięwziętem być ma.

Przed rozpoczęciem tegoż kandydatów do odstąpienia nakłonić należy.

Wyborcy, po rozpoczęciu głosowania przybywający, zgłaszają się do komisyi wyborczej i mogą mieć udział w nieukończonem jeszcze głosowaniu.

§. 48. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania przeciw uprawnieniu wyborczemu jakiej osoby, w liście wyborców znajdującej się, reklamacyą czyni, i twierdzi, że u niej od czasu sporządzenia list wyborców odpadł wymóg uprawnienia wyborczego, tedy o tem komisya wyborcza natychmiast ustanowi, a to bez przypuszczenia rekursu.

§. 49. Prezydujący komisyi wyborczej w krótkiej przemowie zgromadzonym wyborcom osnowę §§fów 27., 28., 29. ustawy wyborczej, tyczących się własności do obieralności potrzebnych, przedstawić, pochód przy głosowaniu i obliczeniu głosów im wyjaśnić i ich napomnieć ma, aby głos swój wedle wolnego przekonania bez wszelkich interesownych względów pobocznych i w ten sposób oddawali, jak to podług najsumienniejszego swego przeświadczenia dla dobra powszechnego najzbawienniej uznają.

§. 50. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej głosują, jeżeli do wyboru uprawnieni są.

Potem przez członka komisyi wyborczej, wyborcy w tym kolejnym porządku do głosowania wezwani będą, w jakim ich imiona w listę wyborców wniesiono.

Do wyboru uprawnieni, którzy po zawołaniu ich imion w zgromadzenie wstępują dopiero po przeczytaniu całej listy wyborców głosować mają.

§. 51. Każdy do głosowania uprawniony z reguły osobiście do stołu, między komisyą wyborczą a zgromadzeniem wyborczem postawionego, przystępuje, i kartkę swą legitymacyjną zwracając, głośnym i zrozumiałym głosem i z dokładnem oznaczeniem tę osobę wymienia, która podług jego życzenia posłem na sejm krajowy być ma.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch lub trzech posłów przypada, tedy wyborca tyle imion wymienić ma, ile posłów wybrać należy.

§. 52. Wyjątkowo mogą niemi wyborcy podawać, piśmienne kartki wyborcze które w ich obecności przez członka wyborczej komisyi odczytane być muszą.

Wähler mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerlisten und die vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 47. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Nur in den ersten zwei Stunden nach dem Beginne der Wahlhandlung dürfen Wahlcandidaten, die sich als solche bei der Wahlcommission melden, in den Versammlungsort zugelassen werden, und mit Zustimmung der Wähler sprechen.

Nach Ablauf der zwei Stunden, oder noch früher, wenn es die Wahlversammlung begehrt oder kein Candidat mehr zu sprechen hat, ist die Abstimmung vorzunehmen.

Vor dem Beginne derselben werden die Candidaten zum Abtreten veranlasst.

Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen Theil nehmen.

§. 48. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlcommission sogleich und ohne Zulassung eines Recurses entschieden.

§. 49. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Ansprache den versammelten Wählern den Inhalt der §. 27, 28, 29 der Wahlordnung über die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmzählung zu erklären und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberzeugung ohne alle eigennützige Nebenrücksichten und in der Art abzugeben, wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 50. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, in soferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimmen abgeben.

Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchgelesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 51. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch und nennt unter Abgabe seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter zum Landtage werden soll.

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei oder mehrere Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 52. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 53. Jeżeli przy głosowaniu zachodzą wątpliwości względem identyczności (tożsamości) jakiego wyborcy, kartą legitymacyjną opatrzonego, tedy o tem, bez przypuszczenia rekursu, komisya wyborcza natychmiast rozstrzyga.

§. 54. Każde ustne głosowanie i każda głosowania kartka wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, obok imienia wyborcy wciągnioną zostanie w przygotowane ku temu rubryki dwójnasobnego wykazu głosowania.

Wciągnieniem takowem w jeden z wykazów zajmuje się pisarz komisyi wyborczej a zarazem inny członek komisyi w drugi wykaz, stanowiący kontrolę wciągnienia jako lista przeciwna.

§. 55. Głosy wyborcze, pod warunkami lub z załączeniem poleceń wybrać się mającemu dane, ważności nie mają.

§. 56. Względem ważności lub nieważności pojedyńczych głosów wyborczych komisya wyborcza natychmiast rozstrzyga bez przypuszczenia rekursu.

§. 57. Głosowanie z reguły w każdem miejscu w biegu dnia, do wybierania przeznaczonego, rozpoczęte i ukończone być musi.

Jeżeliby zaś zachodziły okoliczności, przeszkodne początkowi, postępowi lub ukończeniu, wyboru, tedy komisya działanie wyborcze z przyzwoleniem komisarza cesarskiego, który o tem natychmiast staroście powiatowemu lub namiestnikowi donieść ma, na dzień następujący odłożyć lub przedłużyć musi.

Uwiadomienie o tem dla wyborców sposobem w miejscu zwyczajnym dziać się ma.

§. 58. Jeżeli wszyscy wyborcy głosowali, lub jeżeli upłynął wyznaczony do głosowania czas dnia wyboru, a żaden wyborca jeszcze się nie zgłosił, tedy przez prezydującego komisyi wyborczej głosowanie za ukończone oświadczone i dwójnasobny wykaz głosowania przez komisyą wyborczą i przez cesarskiego komisarza podpisany być ma, i dalszego głosowania przed ukończonem głosów zebraniem już nie dozwala się.

§. 59. Po ukończonem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych najwyżej opodatkowanych tudzież onych miast Wiednia i Wiener-Neustadu, natychmiast do obliczenia głosów przystępuje się, a jeżeli potrzebna posłów liczba należycie wybraną została, tedy protokół, względem działania wyborczego prowadzony, zamknięty, przez członków, komisyi i komisarza cesarskiego podpisany, wraz z załączeniem wykazów głosowania i list obliczenia głosów zapieczętowany, i napisem treść wyrażającym opatrzony, podaje się cesarskiemu komisarzowi do przesłania go do namiestnika.

§. 60. W zgromadzeniach wyborczych reszty miejsc wyborczych po ukończeniu głosowania, protokół wyborczy zamknięty, przez komisyą i cesarskiego komisarza podpisany, wraz z załączeniem wykazów głosowania przez miejscową komisyą wyborczą i cesarskiego komisarza zapieczętowany, przez członka, wybranego przez komisyą wyborczą z swego grona, do głównej wyborczej komisyi miejsca głównego przesyła się, która obliczenie głosów przedsięwziąść ma.

§. 61. W przypadkach poprzedniego paragrafu, w których zebranie głosów nie może być bezpośrednio po głosowaniu przedsięwziętem, termin do przedsięwzięcia obliczenia głosów w ten sposób oznaczonym być musi, ażeby aż do tegoż protokoły wyborcze pojedyńczych miejsc wyborczych do głównego miejsca wyborczego, z pewnością nadesłane być mogły.

§. 53. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Indentität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung eines Recurses.

§. 54. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hiezu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzeichnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Die Eintragung besorgt in dem einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission und gleichzeitig ein anderes Commissionsmitglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controle der Eintragung bildet.

§. 55. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifügung von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 56. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Orts-Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 57. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon sogleich dem Bezirkshauptmann oder dem Statthalter die Anzeige zu machen hat, auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden.

Die Bekanntmachung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 58. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben, oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von dem Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 59. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen der Höchstbesteuerten und jener der Städte Wien und Wiener-Neustadt sogleich zur Stimmzählung geschritten, und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist, das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsmitgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben, und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzählungslisten versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zur Einsendung an den Statthalter übergeben.

§. 60. In den Wahlversammlungen der übrigen Wahlorte wird nach dem Schlusse der Stimmgebung das Wahlprotokoll geschlossen, von der Commission und dem landesfürstlichen Commissär unterfertigt, unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse von der Orts-Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär versiegelt, und durch ein, von und aus der Wahlcommission gewähltes Mitglied an die Hauptwahlcommission des Hauptortes abgesendet, welche die Stimmzählung vorzunehmen hat.

§. 61. In den Fällen des vorigen Paragraphes, wo die Scrutinirung nicht unmittelbar nach der Abstimmung vorgenommen werden kann, muss der Termin zur Vornahme der Stimmenzählung in solcher Weise bestimmt werden, dass bis zu demselben die Wahlprotokolle der einzelnen Wahlorte zuversichtlich im Hauptwahlorte eingelangt seyn können.

§. 62. W przypadkach §. 60. względem aktu zebrania głosów, przy którym wyborcy mają prawo być obecnymi, osobny protokół prowadzony będzie, który równie jak obie listy obliczenia głosów, przez dwóch członków komisyi prowadzone, przez główną komisyą wyborczą i cesarskiego komisarza podpisane, i wraz z temi listami obliczenia głosów i z protokołami i głosowania wykazami, przez pojedyncze miejsca wyborcze nadesłanemi, zapieczętowane, i napisem, krótko treść wyrażającym opatrzone, cesarskiemu komisarzowi oddane być mają.

§. 63. Przy równości głosów rozstrzyga w każdym razie los, przez prezydującego komisyi wyborzej wyciągać się mający.

§. 64. Po ukończonem głosów obliczeniu prezydujący natychmiast rezultat komisyi wyborczej do wiadomości podaje.

B. Szczególne postanowienia.

1. Względem wyboru najwyżej opodatkowanych.

§. 65. Posłowie najwyżej opodatkowanych w ten sposób wybierają się, iż wybranymi będą:

a) ośm posłów przez całe zgromadzenie wyborcze,

b) pięć przez najwyżej opodatkowanych miasta Wiednia, a

c) dziesięć przez najwyżej opodatkowanych reszty kraju bez Wiednia.

§. 66. Końcem szczególnych aktów wyborczych (§. 65. ad *b* i *c*) ustanowione będą dwa oddziały zgromadzonych najwyżej opodatkowanych.

Każdy wyborca wporządkowanym bedzie albo do oddziału miasta Wiednia, albo do oddziału reszty kraju, wedle tego, czy jego najwyżej opodatkowany przedmiot we Wiedniu, czy też w reszcie kraju położony.

§. 67. Każdy wyborca tyle osób wymienić ma, ile posłów wybrać należy.

Komisya wyborcza postanowić ma, czy dla posłów spólnie (§. 65. ad *a*) i dla posłów przez oddział kraju bez Wiednia (§. 65. ad *c*) wybrać się mających, tylko jeden akt głosowania przedsięwziętym być ma, lub też, czy wybór w dwóch po sobie następujących głosowania aktach w ten sposób miejsce mieć powinien, iż każdy wyborca przy tem (§. 65. ad *a*) po cztery, a przy głosowaniu drugiego oddziału (§. 65. ad *c*) po pięć osób wymienić ma.

§. 68. Po ukończeniu spólnego wyboru (§. 65. ad *a*) przedsięwziąść się ma wybór oddziału dla miasta Wiednia, przy którym każdy do wyboru prawo majacy pięć osób oznaczyć ma.

Jeżeli tych posłów wybrano, tedy głosowanie ze strony tego oddzialu następuje, który z najwyżej opodatkowanych reszty kraju utworzony jest.

§. 69. Rezultaty wyborcze każdego szczególnego aktu głosowania do wiadomości zgromadzenia wyborczego podane będą; głosy, które przy późniejszem głosowaniu oddziału na posła już wybranego przypadają, ważności nie maja.

§. 70. Do ważności wyboru potrzeba bezwzględnej głosów większości.

Jeżeli przy jednym akcie głosowania dla jednego lub drugiego wybrać się mającego posła takowa głosów większość do skutku nie przyjdzie, na ten czas drugie

§. 62. In den Fällen des §. 60 wird über den Scrutinirungsact, welchem die Wähler beizuwohnen berechtiget sind, ein besonderes Protokoll geführt, welches, sowie die beiden von zwei Commissionsgliedern geführten Stimmzählungslisten von der Hauptwahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und sammt diesen Stimmzählungslisten und den von den einzelnen Wahlorten eingelangten Protokollen und Abstimmungs-Verzeichnissen versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Ueberschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zu übergeben sind.

§. 63. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fällen das Loos, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 64. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. *Besondere Bestimmungen.*

1. *Für die Wahl der Höchstbesteuerten.*

§. 65. Die Abgeordneten der Höchstbesteuerten werden in der Art gewählt, dass

a) *acht Abgeordnete von der gesammten Wahlversammlung,*

b) *fünf von den Höchstbesteuerten der Stadt Wien, und*

c) *zehn von den Höchstbesteuerten des übrigen Landes ohne Wien gewählt werden.*

§. 66. Zum Behufe der besonderen Wahlacte (§. 65, ad b *und* c*) werden zwei Abtheilungen der versammelten Höchstbesteuerten gebildet.*

Jeder Wähler wird entweder in die Abtheilung der Stadt Wien oder in die des übrigen Landes eingereiht, je nachdem in Wien oder im übrigen Lande sein Höchstbesteuertes Object gelegen ist.

§. 67. Jeder Wähler hat so viele Personen zu benennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

Die Wahlcommission hat zu bestimmen, ob für die gemeinschaftlich (§. 65 ad a*) und für die von der Abtheilung des Landes ohne Wien (§. 65,* ad c*) zu wählenden Abgeordneten, nur Ein Abstimmungsact vorzunehmen sei, oder ob die Wahl in zwei auf einander folgenden Abstimmungsacten derart Statt finden soll, dass jeder Wähler dabei (§. 65,* ad a*) je vier, und bei der Stimmgebung der zweiten Abtheilung (§. 65,* ad c*) je fünf Personen zu benennen hat.*

§. 68. Nach Beendigung der gemeinschaftlichen Wahl (§. 65, ad a*) ist die Wahl der Abtheilung für die Stadt Wien vorzunehmen, wobei jeder Wahlberechtigte fünf Personen zu bezeichnen hat.*

Sind diese Abgeordneten erwählt, so erfolgt die Abstimmung von Seite der Abtheilung, welche aus den Höchstbesteuerten des übrigen Landes gebildet ist.

§. 69. Die Wahl-Resultate eines jeden Abstimmungs-Actes werden der Wahlversammlung bekannt gegeben; Stimmen, welche bei der späteren Abstimmung einer Abtheilung auf einen bereits gewählten Abgeordneten fallen, sind ungiltig.

§. 70. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig.

Kömmt bei einem Abstimmungsacte für einen oder den andern zu wählenden Abgeordneten keine solche Stimmenmehrheit zu Stande, so wird ein zweites Scrutin vorgenommen,

skrutynium przedsięwziętem będzie, a na przypadek, gdyby i przy takowem nie wykazała się potrzebna większość, tedy do ściślejszego wyboru przystąpi się.

§. 71. Przy ściślejszym wyborze wyborcy do owych osób ograniczać się mają, które przy drugiem skrutynium po tych, które bezwzględną większość otrzymały, względnie najwięcej za sobą głosów miały.

Przy równości głosów losowanie rozstrzygnie, kto przy trzeciem głosowaniu uwzględnionym być może.

Liczba osób, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających, zawsze jest podwójną w porównaniu z liczbą posłów, wybrać się jeszcze mających.

Każdy głos, który przypada osobie przy trzeciem skrutynium do ściślejszego wyboru nie wprowadzonej, za nieważny uważać się ma.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów nastąpiła, tedy los rozstrzyga.

2. Dla wyborów miast i miasteczek targowych.

§. 72. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony sześciu powiatów wyborczych miasta Wiednia, tudzież każdy do wyboru uprawniony miasta Wiener-Neusztadu przy głosowaniu dwie osoby wymienić ma.

Do ważności wyboru potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

Każdy, głos swój dający, wezwanym być ma, aby w późniejszej godzinie dnia znowu się znajdował na miejscu zgromadzenia, by w razie potrzeby na nowo głosowanie przedsięwziąść można.

Do wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeliby przy pierwszych dwóch głosowania aktach potrzebna większość do skutku nie przyszła, stosują się postanowienia w §. 71. zawarte.

§. 73. Dla reszty w §. 3. wyszczególnionych miejsc obliczenie głosów przedsięwziętem będzie przez główną komisyą wyborczą (§. 39.), której protokoły wyborcze i wykazy głosowania, za poświadczeniem odebrania, zapieczętowane oddać należy (§. 60).

Głosy, w pojedyńczych miejscach wyborczych dane, razem zliczone będą.

Do ważności wyborów dostateczną jest względna większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących.

Jeżeli takowa głosów większość w pierwszem skrutynium do skutku nie przyjdzie, tedy w przeciągu terminu, przez starostę powiatowego najmniej na trzy a najdalej na ośm dni wyznaczonego, w każdem miejscu wyborczem na nowo przedsięwziąść się ma głosowanie w ściślejszym wyborze między onemi trzema osobami, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały, i które przez starostę powiatowego wraz z rozpisaniem nowego wyboru, (§. 43.) obwieścić się mają.

Jeżeli przy drugiem skrutynium, w głównem miejscu wyborczem przedsięwziętem, pokazuje się równość głosów, tedy losowanie rozstrzyga.

3. Względem wyborów gmin wiejskich.

§. 74. Względem głosowania przy wyborach gmin wiejskich postanowienia paragrafu poprzedniego z tą różnicą stanowią, iż w owych powiatach wyborczych, w których

und falls auch bei diesem nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 71. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken, die beim zweiten Scrutin nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten.

Bei Stimmengleichheit wird durch das Loos entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtigt werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche beim dritten Scrutin auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

2. Für die Wahlen der Städte und Märkte.

§. 72. Jeder an der Abstimmung Theil nehmende Wahlberechtigte der sechs Wahlbezirke der Stadt Wien, so wie jeder Wahlberechtigte der Stadt: Wiener-Neustadt, hat bei der Stimmgebung zwei Personen zu benennen.

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Jeder, der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigenfalls die Stimmgebung erneuern zu können.

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im §. 71 enthaltenen Bestimmungen.

§. 73. Für die übrigen im §. 3 genannten Orte wird die Stimmzahlung von der Hauptwahl-Commission (§. 39), welcher die Wahlprotokolle und Abstimmungsverzeichnisse gegen Empfangsbestätigung versiegelt zu übergeben sind (§. 60), vorgenommen.

Die Stimmen, welche in den einzelnen Wahlorten abgegeben wurden, werden zusammen gerechnet.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden.

Kommt eine solche Stimmenmehrheit im ersten Scrutin nicht zu Stande, so ist innerhalb eines, vom Bezirkshauptmanne bestimmten Termines von wenigstens drei, und höchstens acht Tagen, an jedem Wahlorte die Abstimmung in engerer Wahl zwischen jenen drei Personen zu erneuern, welche bei dem ersten Scrutin die meisten Stimmen erlangt hatten, und welche vom Bezirkshauptmanne zugleich mit der Ausschreibung der Wahlerneuerung (§. 43) kundzumachen sind.

Zeigt sich bei dem, im Hauptwahlorte vorgenommenen zweiten Scrutin eine Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

3. Für die Wahlen der Landgemeinden.

§. 74. Hinsichtlich der Abstimmung bei den Wahlen der Landgemeinden gelten die Bestimmungen des vorigen Paragraphes mit dem Unterschiede, dass in jenen Wahlbezirken, in

dwaj posłowie wybrani być mają, każdy wyborca dwie osoby wymienić ma, i że w wybór ściślejszy osoby, przy pierwszem skrutynium największą głosów ilością odznaczone, w potrójnej liczbie posłów, wybrać się jeszcze mających, wprowadzone być muszą.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 75. Po skończonem obliczeniu głosów komisya wyborcza i głosy zbierająca wybranego o wypadłym nań wyborze uwiadomić ma z tem wezwaniem, aby się w przeciągu przepisanego czasu względem przyjęcia lub nieprzyjęcia wyboru oświadczył.

§. 76. Każdy ma prawo odsunąć wybór na się wypadły.

§. 77. Jeżeliby oświadczenie wybranego, że wyboru nie przyjmuje, już na dniu wyboru przed komisyą wyborczą, póki jeszcze zgromadzona jest, objawiono, na ten czas oświadczenie to do protokołu wyborczego wciągniętem zostanie, i nowy wybór natychmiast przedsięwziętym być może.

§. 78. We wszystkich innych przypadkach oświadczenie wybranego w przeciągu dziesięciu dni, licząc od tego czasu, w którym mu doręczono, uwiadomienie o jego wyborze, ze strony komisyi zarządzone, musi być do namiestnika arcyksięstwa Austryi poniżej Ensu podane.

Zaniechanie tegoż oświadczenia, tudzież wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem za nieprzyjęcie uważa się.

W przypadku nieprzyjęcia namiestnik zaraz nowy wybór zarządzić ma.

§. 79. Jeżeli obieralny w więcej powiatach wyborczych wybranym jest, na ten czas takowy także podług przepisu §§fów 77. i 78. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a w pierwszym razie względem tego oświadczyć się ma, dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje.

Jeżeli kto wybór dla jednego powiatu przyjął, tedy już wyboru drugiego powiatu przyjąć nie może, nawet gdyby mu dopiero później oznajmiono wybór, w ostatnim powiecie wyborczym na niego wypadły.

Jeżeliby nastąpiło oświadczenie przyjęcia dwa lub więcej razy wybranego bez wyszczególnienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, tedy przyjęcie dla tego powiatu za ważne uznaje się, w którym pierwej wybranym został, a gdyby podwójny wybór tego samego dnia przypadł, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał.

W przypadku równości głosów żądać trzeba wyraźnego oświadczenia wybranego.

§. 80. Wraz z oświadczeniem przyjęcia wyboru wybrany, gdyby nie było powszechnie wiadomo, także z tego wykazać się musi, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba.

§. 81. Jeżeliby namiestnik taki wywód przed sobą miał, iż wybrany podług §. 28. od wybieralności wyłączony jest, na ten czas on akta wyboru wraz z sprawozdaniem, powodami popartem, sejmowi krajowemu przedłożyć winien.

§. 82. Gdyby na sejm krajowy wybrane były osoby, z powodu zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, w inkwizycyi stojące, tedy takowe prawa do udziału na sejmie krajowym

welchen zwei Abgeordnete zu wählen sind, jeder Wähler zwei Personen zu benennen hat, und dass in die engere Wahl die beim ersten Scrutin mit den meisten Stimmen betheiligten Personen in der dreifachen Zahl der noch zu wählenden Abgeordeeten gebracht werden müssen.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 75. Nach geschlossener Stimmenzählung hat die Wahl- und Scrutinirungs-Commission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in Kenntniss zu setzen, dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 76. Jedermann ist berechtigt die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 77. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 78. In allen andern Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen zehn Tagen, von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Statthalter des Erzherzogthums Oesterreich unter der Enns abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, sowie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt gilt als Ablehnung.

Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter sofort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 79. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleich falls nach Vorschrift der §§. 77 und 78 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären.

Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzteren Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirkes, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchem er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage Statt fand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 80. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, in soferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften besitze.

§. 81. Liegt dem Statthalter der Nachweis vor, dass ein Gewählter nach §. 28 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sei, so hat er die Wahlacten sammt einem motivirten Berichte dem Landtage vorzulegen.

§. 82. Wenn Personen in den Landtag gewählt werden, die wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht an den Landtags-

dopóty nie mają, dopóki z wyroku sądowego nie wykaże się, czy one podług §. 28. obieralność na sejm krajowy utrzymały, czy też takową utraciły.

X. O wykazaniu i rozstrząsaniu wyborów.

§. 83. Namiestnik nakazać ma, aby posłom na sejm krajowy wybranym, wyjąwszy przypadki §§. 81. i 82. certyfikat wyboru wygotowano i doręczono.

Takowe poświadczenie uprawnia wybranego do wstępu na sejm krajowy, i stanowi dopóty domniemanie ważności jego wyboru, póki rzecz za przeciwnie się mająca uznaną nie zostanie.

§. 84. Względem ważności wyboru rozstrzyga sejm krajowy w miarę przepisów, co do czynnej i biernej obieralności, i co do postępowania przy wyborze tak w konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej zawartych.

Przy rozstrząsaniu i stanowieniu uchwały akta wyborcze za podstawę służą.

§. 85. Akta wyborcze składają się z protokołu wyboru i obliczenia głosów, z wykazów głosowania i z list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy z swemi sprawozdaniami, toku postępowania przy wyborze jako i prawnej ważności lub nieważności wyboru dotyczącemi, do namiestnika przesłać mają, tudzież z reklamacyi i protestów, jakieby już przeciw wyborowi podano, a nakoniec z oświadczeń i wykazów co do przyjęcia wyboru i co do wybieralności przez wybranego przywiedzionych.

§. 86. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedyńczych wyborach na sejm krajowy najdalej w ciągu dni ośmiu po zagajeniu sejmu krajowego podane być mają, w przeciwnym bowiem razie takowe dalej uwzględnione być nie mogą.

Postępowanie sejmu krajowego przy rozstrząsaniu wyborów zawiera porządek sprawowania interesów sejmu krajowego.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia, w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

sitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 28 die Wählbarkeit für den Landtag behalten oder verloren haben.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 83. Den in den Landtag gewählten Abgeordneten hat der Statthalter mit Ausnahme der Fälle der §. 81 und 82 ein Wahlcertificat ausfertigen und zustellen zu lassen.

Dieses Certificat berechtigt den Gewählten zum Eintritte in den Landtag, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 84. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet der Landtag nach Massgabe der, bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung, und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen.

Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 85. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungs-Protokolle, aus den Abstimmungs-Verzeichnissen und den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahlcommissäre mit ihren, den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungiltigkeit der Wahl betreffenden Berichten an den Statthalter einzusenden haben, ferner aus den gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den von dem Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen und Nachweisungen.

§. 86. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Landtagswahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung des Landtages einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rücksicht genommen werden darf.

Das Verfahren des Landtages bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung des Landtages.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im Zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część II.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 6. Stycznia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 12. Marca 1851.

2.

Cesarski patent z dnia 30. Grudnia 1849,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Łuzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i. t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa za poradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy obwieścić i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Konstytucya krajowa

dla

arcyksięstwa Austryi powyżej Anizy.

I. O kraju:

§. 1. Arcyksięstwo Austryi powyżej Ensy stanowi nierozłączną część składową dziedzicznej monarchii austryackiej i jest oraz krajem koronnym tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy do całej monarchii, konstytucyą państwa jest ustanowiony.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

II. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 6. Jänner 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 12. März 1851.

2.

Kaiserliches Patent vom 30. December 1849,

wodurch die Landesverfassung für das Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben Uns in Vollziehung der §§. 77—83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für das Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Landesverfassung

für das

Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns.

I. Vom Lande.

§. 1. Das Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns ist ein untrennbarer Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie und ein Kronland dieses Kaiserthums.

§. 2. Das Verhältniss des Erzherzogthums Oesterreich ob der Enns zur Gesammt-Monarchie ist durch die Reichsverfassung bestimmt.

W okresach, konstytucyą państwa oznaczonych, zawarowana jest temu arcyksięstwu samoistność.

§. 3. Granice arcyksięstwa tylko na mocy ustawy mogą być zmienione.

§. 4. Arcyksięstwo Austryi powyżej Ensy zachowuje dotychczasowy swój herb i barwy krajowe.

§. 5. Linz jest głównem miastem arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy.

II. O zastępstwie (reprezentacyi) krajowem w ogólności.

§. 6. Arcyksięstwo Austryi powyżej Ensy reprezentuje w sprawach krajowych sejm krajowy.

§. 7. Wszelkie sprawy, nie uznane, ani konstytucyą państwa ani ustawami państwa, za sprawy krajowe, do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 8. Za sprawy krajowe są konstytucyą państwa uznane:

I. Wszelkie rozrządzenia tyczące się:

1. kultury krajowej;
2. budowli publicznych, kosztem kraju zastąpionych;
3. zakładów dobroczynności w kraju;
4. budżetu i składania rachunków krajowych:

a) tak co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem, do kraju należącym, z opodatkowania dla celów krajowych i z użycia kredytu krajowego, jako też:

b) co do wydatków krajowych, tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych.

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa, względem

1. spraw gminnych
2. spraw kościelnych i szkolnych;
3. dawania podwód, tudzież względem prowidowania i kwaterowania wojska; nakoniec

III. Rozrządzenia względem przedmiotów, ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej wskazanych.

§. 9. Prawa, należące do zakresu działania reprezentacyi krajowej, wykonywa albo sam sejm krajowy, albo też wydział krajowy.

III. O sejmie krajowym.

§. 10. Sejm krajowy arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy utworzony będzie z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych i składa się z czterdziestu ośmiu posłów, a to:

a) z piętnastu posłów z najwyżej w kraju opodatkowanych;

b) z siedemnastu posłów z miast i miasteczek targowych, w ustawie wyborczej oznaczonych;

c) z szesnastu posłów z gmin pozostałych.

§. 11. Powołanie posłów do sejmu krajowego dzieje się przez wybór bezpośredni. Ustawa wyborcza dla arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy zawiera bliższe postanowienia, tak co do porozdzielania posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak też co do postępowania przy wyborach.

Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird diesem Erzherzogthume seine Selbstständigkeit gewährleistet.

§. 3. Die Gränzen des Erzherzogthums dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 4. Das Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns behält sein bisheriges Wappen und die Landesfarben.

§. 5. Linz ist die Hauptstadt des Erzherzogthums Oesterreich ob der Enns.

II. Von der Landesvertretung überhaupt.

§. 6. Das Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns wird in den Landesangelegenheiten vom Landtage vertreten.

§. 7. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 8. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. *Alle Anordnungen in Betreff*

1. *der Landescultur;*
2. *der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;*
3. *der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;*
4. *des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes; sowohl*

   a) *hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als*

   b) *rücksichtlich der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.*

II. *Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff*

1. *der Gemeindeangelegenheiten;*
2. *der Kirchen- und Schulangelegenheiten;*
3. *der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Einquartierung des Heeres; endlich*

III. *Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.*

§. 9. Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch den Landtag selbst, oder durch den Landesausschuss geübt.

III. Von dem Landtage.

§. 10. Der Landtag des Erzherzogthums Oesterreich ob der Enns wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt, und besteht aus acht und vierzig Abgeordneten, nämlich:

a) *aus fünfzehn Abgeordneten der Höchstbesteuerten des Landes;*

b) *aus siebzehn Abgeordneten der in der Wahlordnung bezeichneten Städte, Märkte und Industricorte;*

c) *aus sechzehn Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

§. 11. Die Abgeordneten zum Landtage werden durch directe Wahlen berufen.

Die Wahlordnung für das Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns enthält die näheren Bestimmungen, sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§. 12. Prawo wyborcze ma w ogólności każdy obywatel państwa austryackiego, który pełnoletnim będąc, znajduje się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który w arcyksięstwie Austryi powyżej Ensy albo opłaca roczną summę podatku stałego w ustawie wyborczej ustanowioną, albo wedle postanowień ustawy wyborczej, z osobistej swej własności, posiada prawo wyboru do sejmu krajowego.

§. 13. Ażeby kto do sejmu krajowego mógł być wybranym, musi sam posiadać prawo wybierania w jakiej klasie wyborców tego kraju, przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, być obywatelem państwa austryackiego, w zupełnem znajdować się używaniu praw cywilnych i politycznych i liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 14. Osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), tudzież takowe, których po ukończeniu postępowania konkursowego w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków sejmu krajowego być wybrane, ani też, jeżeliby podczas otworzenia konkursu (ogłoszenia upadłości) posłami były, członkami pozostać sejmu krajowego.

§. 15. Równie też od wybieralności wykluczone są osoby, które za winne uznano zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, lub też które dla innego jakiego praw przestąpienia osądzono najmniej na półroczną karę na wolności.

Gdyby do sejmu krajowego wybrane były osoby, które w skutek oskarżenia o zbrodnię lub ciężkie przestępstwo policyjne, z chciwości zysku wynikłe, lub publiczną obyczajność naruszające, w inkwyzyi zostają, takowe żadnego nie mają prawa udziału w posiedzeniach sejmu krajowego, dopóki sądowy wyrok nie okaże, czyli one obieralność do sejmu krajowego utraciły, lub też takową utrzymały.

§. 16. Członkowie sejmu krajowego wybrani będą na ciąg lat czterech, po sobie następujących.

Wybory posłów na sejm krajowy nie mogą być przez wyborców odwołane.

Po upływie takowego czterolecia lub po nastąpionem wprzód rozwiązaniu sejmu krajowego, tudzież i w tych przypadkach, gdyby tymczasem niektórzy z posłów wystąpili, ze świata zeszli lub też potrzebną do obieralności własność utracili, będą nowe wybory rozpisane.

Byli członkowie sejmu krajowego na nowo są obieralnymi.

§. 17. Jeżeli kto, urząd publiczny piastujący, do sejmu krajowego wybranym został, takowemu urlopu odmówić nie wolno.

§. 18. Członkowie sejmu krajowego dostają ryczałtowe wynagrodzenie (pauszale) za koszta podróży i pobytu podczas sejmowania.

Pokrycie tego wynagrodzenia kosztem kraju ma być zastąpione.

Wysokość kwoty wynagrodzenia tego wyznaczoną będzie ustawą krajową, a zanim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

§. 19. Posłom do sejmu krajowego obranym, nie wolno żadnych przyjmować instrukcyi, i ci prawo głosowania tylko osobiście wykonywać mogą.

§. 20. Cesarz corocznie zwołuje sejm krajowy, a to z reguły w Listopadzie, i na sześciotygodniowy przeciąg czasu.

§. 12. Wahlberechtigt ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und im Erzherzogthume Oesterreich ob der Enns entweder den durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung vermöge seiner persönlichen Eigenschaft das Wahlrecht zum Landtage besitzt.

§. 13. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Landes wahlberechtigt, seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 14. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern des Landtages gewählt werden, noch wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder des Landtages bleiben.

§. 15. Eben so sind von der Wählbarkeit ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt, oder welche wegen einer andern Gesetzübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

Wenn Personen in den Landtag gewählt sind, die über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Landtag verloren oder behalten haben.

§. 16. Die Mitglieder des Landtages werden auf die Dauer von vier auf einander folgenden Jahren gewählt.

Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage können von den Wählern nicht widerrufen werden.

Nach Ablauf der vierjährigen Periode oder nach der früher erfolgten Auflösung des Landtages, so wie in den Fällen, wenn inzwischen einzelne Abgeordnete austreten, mit Tod abgehen, oder die zur Wählbarkeit erforderliche Eignung verlieren, werden neue Wahlen ausgeschrieben.

Gewesene Landtagsmitglieder können wieder gewählt werden.

§. 17. Wird Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in den Landtag gewählt, so darf ihm der Urlaub nicht versagt werden.

§. 18. Die Mitglieder des Landtages erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus Landesmitteln zu bestreiten.

Die Höhe des Entschädigungsbetrages wird durch ein Landesgesetz und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 19. Die in den Landtag gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 20. Der Landtag wird vom Kaiser jährlich, und zwar in der Regel im November, und auf die Dauer von sechs Wochen berufen.

Na uzasadniony wniosek sejmu krajowego Cesarz ciąg sejmowania przedłużyć może.

Oprócz tego może sejm krajowy przez Cesarza także i do nadzwyczajnego sejmowania być zwołany, w celu przedsiębrania szczególnych czynności lub obradowania nad specyalnemi przedstawieniami.

§. 21. Sejm krajowy nie może jednocześnie z sejmem państwa być zebrany.

§. 22. Sejm krajowy zgromadza się w Lincu, może go jednak Cesarz i do innego zwołać miejsca w arcyksięstwie Austryi powyżej Ensy.

§. 23. Wszyscy posłowie stanowią w sejmie krajowym jedno zgromadzenie.

§. 24. Każdy poseł ma na wstępie do sejmu krajowego złożyć przysięgę wierności Arcyksięciu Cesarzowi, i tak na konstytucyę państwa, jak też na konstytucyę krajową.

§. 25. Sejmowi krajowemu przysłuża prawo rozpoznawania wykazów wyborczych nowo-wstępujących członków, jako też orzekania względem przypuszczenia takowych.

§. 26. Sejm krajowy mianuje na czas sejmowania Prezesa swego i Wice-Prezesa bezwzględną głosów większością.

§. 27. Posiedzenia sejmu krajowego są jawne. Wyjątkowo może się odbyć i poufne posiedzenie, jeżeli tego albo prezes albo najmniej pięciu członków żądają, i jeżeli sejm krajowy po oddaleniu słuchaczy za tem się oświadczy.

§. 28. Petycye wtedy tylko sejm krajowy przyjmować może, jeżeli są przez którego z członków podane.

Deputacye nie mogą, ani przed sejm krajowy być przypuszczane, ani przez oddział lub też wydział onegoż przyjmowane.

§. 29. Do stanowienia uchwały potrzeba obecności większej ilości konstytucyjnych członków sejmu krajowego, ważność zaś uchwały wymaga bezwzględnej większości głosów obecnych. Przy równości głosów, ma się wniosek, pod obradę wzięty, uważać za odrzucony.

§. 30. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki względem przedsiębrać się mających wyborów, lub obsadzeń, zostawiają się regulaminowi o sprawowaniu interesów.

Ustawa o wyborach na sejm państwa postanowi, w jaki sposób posłowie do wyższej Izby sejmu państwa wybrani będą.

§. 31. Namiestnikowi arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy lub zesłanym przez niego komisarzom służy prawo, na posiedzeniach sejmu krajowego zasiadać, i każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu tedy tylko udział biorą, jeżeli są członkami sejmu krajowego.

§. 32. Bliższe postanowienia, tyczące się załatwienia interesów sejmu krajowego zawiera regulamin o sprawowaniu interesów.

Tenże, dopóki nie zostanie ustanowiony w obrębach zasad, konstytucyą oznaczonych, ustawą krajową w drodze rozporządzeń uregulowanym będzie.

§. 33. Cesarz wykonywa spólnie z sejmem krajowym władzę prawodawczą w sprawach krajowych.

§. 34. Prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych przysłuża cesarzowi, jako też i sejmowi krajowemu.

Auf begründeten Antrag des Landtages kann der Kaiser die Sitzungszeit verlängern.

Ausserdem kann der Landtag, um besondere Acte vorzunehmen oder specielle Vorlagen zu berathen, vom Kaiser auch zu einer ausserordentlichen Session zusammenberufen werden.

§. 21. Der Landtag darf nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 22. Der Landtag versammelt sich in Linz, kann aber vom Kaiser auch an einen anderen Ort innerhalb des Erzherzogthums Oesterreich ob der Enns berufen werden.

§. 23. Sämmtliche Abgeordnete bilden im Landtage Eine Versammlung.

§. 24. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in den Landtag den Eid der Treue dem Kaiser-Erzherzoge und sowohl auf die Reichs- als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 25. Dem Landtage steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen, und über deren Zulassung zu entscheiden.

§. 26. Der Landtag ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und Vicepräsidenten für die Dauer der Session.

§. 27. Die Landtagssitzungen sind öffentlich. Ausnahmsweise kann eine vertrauliche Sitzung gehalten werden, wenn entweder der Präsident oder wenigstens fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer der Landtag sich dafür entscheidet.

§. 28. Bittschriften darf der Landtag nur annehmen, wenn sie ihm durch ein Mitglied überreicht werden.

Deputationen dürfen weder auf dem Landtage zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse desselben angenommen werden.

§. 29. Zur Beschlussfassung ist die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Landtagsmitglieder, und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich. Bei Stimmengleichheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 30. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht Statt.

Die Ausnahmen in Betreff vorzunehmender Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschäftsordnung vorbehalten.

Die Reichstagswahl-Ordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages gewählt werden.

§. 31. Der Statthalter des Erzherzogthums Oesterreich ob der Enns, oder die von ihm abgeordneten Commissäre haben das Recht, im Landtage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Landtages sind.

§. 32. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Landtages enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Verfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 33. Der Kaiser im Vereine mit dem Landtage übt die gesetzgebende Gewalt in Landesangelegenheiten.

§. 34. Dem Kaiser, so wie dem Landtage steht das Recht zu, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen.

§. 35. Do każdej krajowej ustawy potrzebna jest zgodność Cesarza i sejmu krajowego.

Wnioski ku wydaniu ustaw, które przez sejm krajowy albo przez Cesarza odrzucone zostały, nie mogą w czasie tego samego sejmowania znowu być wytaczane.

§. 36. Jeżeli sejm krajowy nie jest zebrany, a zachodzi potrzeba nagłych, ustawami nieprzewidzianych środków, grożąca niebezpieczeństwem ze zwłoki dla arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy, natenczas ma Cesarz prawo, potrzebne zaprowadzić rozrządzenia z prowizoryczną prawomocnością, pod odpowiedzialnością ministerstwa, wszakże z obowiązkiem wyłożenia w tym względzie powodów i skutków najpierwszemu sejmowi krajowemu.

§. 37. Stósownie do §§. 35, i 36 konstytucyi państwa, i o ile takowa rozporządza, należą w obrębach ustaw państwa, do zakresu działalności sejmu krajowego, mianowicie także prawne postanowienia, dotyczące rozdrobnienia i połączenia gruntów, zakładów zwilżania pól, instytutów kredytu krajowego i asekuracyi krajowych, wywłaszczania dla celów kultury krajowej, lub dla publicznych budowli krajowych, zakładów, kosztem krajowym utworzonych lub utrzymywanych, w celu podźwignienia kunsztów i nauk, niemniej produkcyi pierwotnej i wewnętrznego obrotu w kraju, budowli publicznych dla celów krajowych i kosztem krajowym przedsiębranych, osobliwie dla rzeczy komunikacyi krajowej i dla instytutów krajowych, tudzież zaopatrywania ubogich, o ile toż nieprzypada zastępstwu gminy miejscowej lub powiatowej, nakoniec fundacyi, prebend i krajowych zakładów dobroczynności, o ile takowe albo do zakresu działania dawnej stanów korporacyi należały, albo dotacyi z funduszów krajowych wymagają, nie naruszając rozporządzeń, zaprowadzonych przez założycieli co do nadawania, zarządu i użycia.

§. 38. Gospodarstwo krajowe co rok się urządzi ustawą krajową podług budżetu, wszystkie dochody i wydatki uwidoczniającego, i przez namiestnika sejmowi krajowemu przedkładanego.

§. 39. Dochody krajowe wpływają z opodatkowania dla celów krajowych, z użycia kredytu krajowego i z zarządu majątkiem, do kraju należącym.

Opodatkowanie dla celów krajowych i użycie kredytu krajowego jest przedmiotem ustawodawstwa krajowego.

Sejm krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów kraju.

§. 40. Summy podług budżetu, przeznaczone do pokrycia wewnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego, wydziałowi krajowemu, summy zaś, dla innych celów krajowych, namiestnikowi do dyspozycyi będą oddane.

§. 41. Ogólny rachunek z gospodarstwa krajowego i wykazy tak stanu majątku jak rzeczy kredytowej kraju, corocznie sejmowi krajowemu przedkładane będą.

Przewyżki budżetu mają następnie do uznania ze strony sejmu krajowego być przedłożone.

§. 42. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych uregulowaną będzie ustawą gminną i osobnemi statutami gminnemi.

§. 35. Zu jedem Landesgesetze ist die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages erforderlich.

Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch den Landtag oder durch den Kaiser abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 36. Wenn der Landtag nicht versammelt ist, und dringende, in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für das Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtigt, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzkraft zu treffen; jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächsten Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§. 37. Nach Massgabe der §§. 35 und 36 der Reichsverfassung, und soweit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze, gehören zum Wirkungskreise des Landtages namentlich auch die gesetzlichen Bestimmungen über Grundzerstückungen und Zusammenlegungen, über Bewässerungsanlagen, über Landescredits- und Landes-Assecuranz-Anstalten, über die Expropriation zu Landesculturzwecken, oder zu öffentlichen Landesbauten, über die aus Landesmitteln begründeten oder erhaltenen Anstalten zur Beförderung der Künste und Wissenschaften, der Urproduction und des Verkehres im Innern des Landes, über öffentliche, zu Landeszwecken und aus Landesmitteln unternommene Bauten, insbesondere für das Landes-Communicationswesen und für die Landesinstitute, ferner über die Armen-Versorgung, so weit sie nicht der Vertretung der Orts- oder Bezirksgemeinde anheimfällt, endlich über die Stiftungen, Pfründen und Wohlthätigkeits-Anstalten des Landes, in so ferne sie entweder zum Wirkungskreise der ehemaligen ständischen Körperschaft gehörten, oder eine Dotirung aus Landesmitteln in Anspruch nehmen, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung und Verwendung getroffenen Verfügungen.

§. 38. Der Landeshaushalt wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht, und durch den Statthalter dem Landtage vorgelegt wird, jährlich durch ein Landesgesetz festgestellt.

§. 39. Die Landeseinnahmen fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benützung des Landescredits und aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens.

Die Besteuerung zu Landeszwecken und die Benützung des Landescredits ist Gegenstand der Landesgesetzgebung.

Der Landtag überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Landes.

§. 40. Die nach dem Voranschlage zur Deckung des inneren Haushaltes der Landesvertretung bestimmten Beträge werden dem Landesausschusse, und die für andere Landeszwecke bestimmten Summen dem Statthalter zur Verfügung gestellt.

§. 41. Die allgemeine Rechnung über den Landeshaushalt und die Ausweise über den Stand des Landesvermögens und Landes-Creditswesens werden jährlich dem Landtage vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Landtages zu unterziehen.

§. 42. Die Wirksamkeit des Landtages in Gemeindeangelegenheiten wird durch das Gemeindegesetz und durch die besonderen Gemeindestatuten geregelt.

§. 43. Sejm krajowy arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy sprawować ma oprócz już wymienionych, i inne interesa dotychczasowej reprezentacyi (zastępstwa) stanowej, o ile takowe na inne organa nie przechodzą, lub w skutek zmienionych stosunków nie ustają.

Wyszczególnienie i przejęcie tych interesów, jest przedmiotem przedłożenia i obradowania pierwszego sejmu krajowego.

§. 44. Konstytucyjne sejmu krajowego prawo czuwania nad wykonywaniem ustaw krajowych, sejm krajowy w ten sposób wykonywa, iż takowy, skoro otrzyma wiadomości o niestosownem wykonywaniu ustaw krajowych, przeciw temu zażalenie swe wraz z wnioskiem ku zaradzeniu do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 45. Celem uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem krajowym, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach lub przy utworzeniu ważnych zakładów, może sejm krajowy, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, ustanowić komisye specyalne, albo z grona sejmu krajowego, albo przez przyzwanie ku temu osobnych zaufania mężów.

§. 46. W sprawach państwa, dotyczących arcyksięstwa, przystoi sejmowi krajowemu, na wezwanie ze strony władzy wykonawczej, obradować nad potrzebami i życzeniami kraju i wnioski swe przez namiestnika podawać.

§. 47. Cesarz odracza i zamyka sejm krajowy i może każdego czasu rozwiązanie onegoż zarządzić.

Nowe zwołanie sejmu krajowego ma w razie rozwiązania onegoż przed upływem jego czterolecia, nastąpić w przeciągu trzech miesięcy po rozwiązaniu onegoż, lub też, gdyby przypadały w ówczas posiedzenia sejmu państwa, w przeciągu dwóch miesięcy po odroczeniu lub zamknięciu sejmu panstwa.

§. 48. Sejm krajowy może się na ośm dni odroczyć.

Do dłuższego odroczenia potrzeba zezwolenia Cesarza.

Bez poprzedzającego zwołania nie wolno sejmowi krajowemu zgromadzać się, ani też po odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu sejmu krajowego dalej zgromadzonym zostawać.

IV. O wydziale krajowym.

§. 49. Wydział krajowy składa się z sześciu członków.

Jednego członka wybierają posłowie, wybrani przez klasę wyborców najwyżej opodatkowanych (§. 10, a), jednego członka wybierają posłowie, wybrani w miastach, miasteczkach targowych i miejscach przemysłowych (§. 10, b.), a jednego członka wybierają posłowie gmin wiejskich (§. 10, c) z grona sejmu krajowego.

Trzej inni członkowie wydziałowi pojedyńczo przez zgromadzenie sejmu krajowego z grona tegoż będą wybranymi.

Każdy taki wybór odbywa się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli przy pierwszem i drugiem wybieraniu bezwzględna większość do skutku nie przyszła, ma się przedsięwziąść ściślejszy wybór między onymi dwoma posłami, którzy przy drugiem wybieraniu najwięcej głosów otrzymali.

W razie równości głosów, los stanowi.

§. 43. Der Landtag des Erzherzogthums Oesterreich ob der Enns hat ausser den bereits erwähnten, auch die übrigen Geschäfte der bisherigen ständischen Vertretung zu besorgen, in so weit dieselben nicht an andere Organe übergehen, oder in Folge der geänderten Verhältnisse aufhören.

Die Auseinandersetzung und Uebernahme dieser Geschäfte bildet einen Gegenstand der Vorlage und Berathung für den ersten Landtag.

§. 44. Das verfassungsmässige Recht des Landtages, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird von dem Landtage in der Art geübt, dass derselbe, wenn er von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber und den Antrag auf Abhilfe bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 45. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Landes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten, können vom Landtage, mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen entweder aus der Mitte des Landtages oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 46. In den das Erzherzogthum betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Landtage zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Landes zu berathen und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

§. 47. Der Kaiser vertagt und schliesst den Landtag und kann zu jeder Zeit die Auflösung desselben anordnen.

Die Wiederberufung des Landtages hat im Falle der vor dem Verlaufe seiner vierjährigen Periode erfolgten Auflösung innerhalb drei Monaten nach derselben, oder, wenn in diese Zeit die Sitzungen des Reichstages fallen, binnen zwei Monaten nach der Vertagung oder nach dem Schlusse des Reichstages stattzufinden.

§. 48. Der Landtag kann sich auf acht Tage vertagen.

Zu einer längeren Vertagung ist die Genehmigung des Kaisers erforderlich.

Ohne vorausgegangene Berufung darf der Landtag sich nicht versammeln, auch nach der Vertagung, dem Schlusse oder der Auflösung des Landtages nicht ferner versammelt bleiben.

IV. Von dem Landesausschusse.

§. 49. Der Landesausschuss besteht aus sechs Mitgliedern.

Ein Mitglied wird durch die von der Wählerclasse der Höchstbesteuerten (§. 10, a) gewählten Abgeordneten, Ein Mitglied durch die in den Städten, Märkten und Industrialorten (§. 10, b) erwählten Abgeordneten, und Ein Mitglied durch die Abgeordneten der Landgemeinden (§. 10, c) aus der Mitte des Landtages gewählt.

Die drei übrigen Ausschussmitglieder werden einzeln von der Landtagsversammlung aus ihrer Mitte gewählt.

Jede solche Wahl geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmen.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine absolute Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen beiden Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben.

Bei Stimmengleichheit entscheidet dann das Loos.

§. 50. Na miejsce każdego pojedynczego członka wydziału wybiera się zastępcę. wedle oznaczonego w powyższym paragrafie sposobu wybierania.

Jeżeliby kto z członków wydziału, w czasie gdy sejm krajowy nie jest zgromadzony ze świata zeszedł, wystąpić miał, lub na czas dłuższy w zajmowaniu się interesam wydziałowemi przeszkodzonym był, tedy wstępuje zastępca, wybrany do zastąpieni owegoż członka wydziału.

Jeżeli sejm krajowy jest zgromadzony, tedy na miejsce stale brakującego członka wydziału, nowy wybór przedsięwziętym będzie.

§. 51. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są w Lincu zamieszkiwać Oni z funduszu krajowego roczne pobierają wynagrodzenie, którego summ ustawą krajową będzie wyznaczona.

§. 52. Wydział krajowy obiera prezydującego z grona swego na ciąg działani swego.

W razie czasowego przeszkodzenia prezydującego zastępuje go członek, z lat najstarszy.

§. 53. Do ważności jakiej decyzyi potrzebna jest obecność najmniej czter członków wydziału.

Uchwały zapadają bezwzględną głosów większością członków obecnych.

Prezydujący ma prawo spólnie głosować; w razie równości głosów jego gł stanowi.

§. 54. Zakres działania wydziału obejmuje następujące interesa:

a) Wydział krajowy zająć się ma potrzebnemi przygotowaniami dla odbywania se mu krajowego, tudzież wyszukaniem, utrzymaniem w stanie należytym i urz dzeniem miejscowości dla (reprezentacyi) zastępstwa krajowego, jako i dla be pośrednio temuż podwładnych urzędów i organów przeznaczonych.

b) Wydział krajowy ma dla sejmu krajowego zbierać wykazy i wyjaśnien w sprawach krajowych zażądane i temuż takowe przedłożyć, tudzież za zleceni sejmu krajowego prawodawcze projekta w sprawach krajowych ułożyć i p obradę wziąść.

c) Wydział krajowy ma prawo, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, sp wozdania i wnioski w sprawach krajowych do namiestnika albo przez tegoż ministerswa podawać.

d) We ważnych sprawach administracyi krajowej, albo w przypadkach wyda prowizorycznych ustaw krajowych (§. 36.) ma wydział krajowy swe zda dać, jeżeli do tego przez namiestnika będzie zawezwanym.

e) Wydział krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem mają krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór nad rzeczą, dotycz długów i kredytu krajowego.

W tym względzie należą do niego najszczególniej te wszystkie interesa, kt przyznane były dotychczasowemu stanowemu kolegium delegowanych i wyd łowych albo kolegium stanów kraju, o ile takowe nie zostały innym orga poruczone, lub w skutek zmienionych stosunków całkiem uchylone.

§. 50. Für jedes einzelne Ausschussmitglied wird nach dem Wahlmodus des vorigen Paragraphes ein Ersatzmann gewählt.

Wenn ein Ausschussmitglied, während der Landtag nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, auszutreten hat, oder auf längere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, tritt der Ersatzmann ein, welcher zur Stellvertretung jenes Ausschussmitgliedes gewählt worden ist.

Ist der Landtag versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied eine neue Wahl vorgenommen.

§. 51. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Linz zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus Landesmitteln, deren Betrag durch ein Landesgesetz bestimmt wird.

§. 52. Der Landesausschuss wählt für die Dauer seiner Wirksamkeit den Vorsitzenden aus seiner Mitte.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden vertritt denselben das an Jahren älteste Mitglied.

§. 53. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens vier Ausschussmitgliedern erforderlich.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit der anwesenden Mitglieder gefasst.

Der Vorsitzende hat das Recht mitzustimmen; bei Stimmengleichheit gibt seine Stimme den Ausschlag.

§. 54. Der Wirkungskreis des Ausschusses umfasst folgende Geschäfte:

a) *Der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Landtagssitzungen und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.*

b) *Der Landesausschuss hat dem Landtage die in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen, und über Auftrag des Landtages legislative Vorlagen in Landesangelegenheiten zu entwerfen und zu berathen.*

c) *Er ist berechtigt, wenn der Landtag nicht versammelt ist, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter oder durch denselben an das Ministerium zu richten.*

d) *Ueber wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten, oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 36) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird.*

e) *Der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schulden- und Creditwesen des Landes.*

Es obliegen ihm in diesen Beziehungen insbesonders alle Geschäfte, welche dem bisherigen ständischen Verordneten- und Ausschuss- oder Landescollegium zustanden, in so weit sie nicht an andere Organe überwiesen werden, oder durch die geänderten Verhältnisse gänzlich entfallen sind.

f) Kasa krajowa, do której wszystkie dochody krajowe (§. 39) wpływać, i z której wszystkiewydatki na cele krajowe zastąpione być mają, równie tak, jak archiwum krajowe i rejestratura krajowa bezpośrednio wydziałowi krajowemu podlega.

g) Jeżeliby w nadzwyczajnych, budżetem krajowym nieprzestrzeżonych przypadkach, miały być łożone wydatki na cele krajowe, może namiestnik do tego użyć pieniędzy, w kasie krajowej do dyspozycyi znajdujących się, wszakże tylko za porozumieniem się z wydziałem krajowym.

h) Wydział krajowy co rok winien ułożyć budżet summ, potrzebnych dla zastępstwa krajowego, jego urzędników, sług, budynków i urządzeń, w ogóle na całe jego wewnętrzne gospodarstwo, i takowy namiestnikowi przedłożyć do wciągnienia go do ogólnego budżetu krajowego.

Również należy też do wydziału krajowego czuwać nad użyciem i obrachowaniem tych pieniędzy;

i) Wydział krajowy ma nadzór nad urzędnikami i sługami, bezpośrednio pod zastępstwem krajowem zostającymi, i zarządza dyscyplinarnem z nimi postępowaniem, ich umieszczeniem, suspendowaniem, oddaleniem i przeniesieniem onych na stan spoczynku, w miarę norm, w tym względzie istniejących.

k) Co się tycze krajowego zakładu ogniowo-asekuracyjnego, prebend i fundacyj, tudzież w ogólności, co się tycze wszystkich przedmiotów, nieprzekazanych wyraźnie innym organom, ma wydział krajowy wejść w zakres czynności, az tymże oraz przejąć te prawa i obowiązki, jakie dotychczasowemu stanowemu kolegium delegowanych i wydziałowych albo kolegium stanów kraju przynależały, a zatem też załatwiać ma wszelkie sprawy, ktore względem osób trzecich wypływają z przejęcia zawartych zobowiązań i nabytych praw dawniejszej reprezentacyi krajowej.

§. 55. Postanowienie, czyli i jakie inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, pozostawia się prawodawstwu krajowemu.

Prawo udziału w ustawodawstwie co do spraw krajowych nie przysłuża wydziałowi.

§. 56. Wydział krajowy za swe interesów sprawowanie sejmowi krajowemu jest odpowiedzialnym.

§. 57. Wykonanie uchwał, przez wydział krajowy w konstytucyjnym działania obrębie wydanych, a nie samego tylko wewnętrznego gospodarowania zastępstwa krajowego dotyczących, przystoi władzy wykonawczej.

§. 58. Wydział krajowy zostaje z sejmem krajowym i z ustanowionemi przez niego wedle §. 54. organami, w bezpośrednim urzędowania stosunku.

Z organami, przez władzę wykonawczą do wykonania ustaw krajowych i uchwał zastępstwa krajowego ustanowionemi, zostaje wydział tylko przez namiestnika w związku.

Do tegoż stosuje wydział wszelkie swe podania i przedłożenia, i przez tegoż dochodzą wydziału rozrządzenia władzy wykonawczej.

§. 59. Wszelkie uchwały wydziału krajowego namiestnikowi udzielają się.

Jeżeli namiestnik sądzi, że zarządzenia takowe sprzeczne są ustawie, winien wstrzymać wykonanie onychże i natychmiast o tem donieść ministerstwu, celem rozstrzygnienia, przystojącego temuż wedle §. 89. konstytucyi państwa.

f) *Die Landescasse, in welche alle Einkünfte des Landes (§. 39) einzufliessen haben, und woraus alle Ausgaben für Landeszwecke zu bestreiten sind, ist ebenso wie die Landtagsarchive und Registraturen unmittelbar dem Landesausschusse untergeordnet.*

g) *Wenn in ausserordentlichen, im Landesvoranschlage nicht vorhergesehenen Fällen Ausgaben für Landeszwecke zu machen sind, kann der Statthalter die verfügbaren Gelder der Landescasse dazu nur im Einvernehmen mit dem Landesausschusse verwenden.*

h) *Ueber die für die Landesvertretung, ihre Beamten, Diener, Gebäude und Einrichtungen, überhaupt für den ganzen inneren Haushalt erforderlichen Summen hat der Landesausschuss jährlich den Voranschlag zu verfassen und ihn dem Statthalter zur Einbeziehung in den allgemeinen Voranschlag des Landes zu übergeben.*

Eben so obliegt dem Landesausschusse die Sorge für die Verwendung und Verrechnung dieser Gelder.

i) *Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen.*

k) *Der Landesausschuss hat hinsichtlich der Landesbrandversicherungsanstalt, der Pfründen und Stiftungen, so wie überhaupt bezüglich aller nicht ausdrücklich an andere Organe überwiesenen Gegenstände in den Geschäftskreis und in die Rechte und Pflichten einzutreten, welche dem bisherigen ständischen Verordneten- und Ausschuss- oder Landes-Collegium zustanden, und demnach auch alle Angelegenheiten zu verhandeln, welche aus der Uebernahme der von der früheren Landesvertretung gegenüber dritten Personen eingegangenen Verbindlichkeiten und erworbenen Rechte entspringen.*

§. 55. Die Bestimmung, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 56. Der Landesausschuss ist für seine Geschäftsführung dem Landtage verantwortlich.

§. 57. Die Ausführung der, von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen, und nicht bloss den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen, steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 58. Der Landesausschuss steht mit dem Landtage und mit den, von ihm nach §. 54 bestellten Organen in unmittelbarer Geschäftsverbindung.

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

An diesen richtet er alle Eingaben und Vorlagen und durch denselben gelangen die Verfügungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 59. Alle Entscheidungen des Landesausschusses werden dem Statthalter mitgetheilt.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung derselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Jeżeli zaś namiestnik decyzye takowe uzna za sprzeczne z pospolitem dobrem kraju lub państwa, ma wykonanie tychże zawiesić, a powody tegoż natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić.

Jeżeli wydział obstaje przy wykonaniu zarządzenia, a namiestnik nie widzi się być zaspokojonym przeciwnemi owegoż uwagami, tedy w przypadku, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, winno się ministeryalnego zasięgnąć rozstrzygnienia, w przeciwnym zaś razie przedmiot ten poddać pod uchwałę sejmu krajowego w miarę przystojącego mu zakresu działalności.

§. 60. Jeżeli na sejm krajowy rozpisano nowy wybór posłów, dotychczasowy wydział krajowy dopóty w działalności zostaje, dopóki przez nowo wybrany sejm krajowy nie zostanie ustanowionym nowy wydział krajowy.

Jeżeli wybór do sejmu krajowego znowu na dawniejszych wydziału członków i zastępców wypadł, może ich sejm krajowy także do nowego znowu powołać wydziału.

V. O wzmocnionym wydziale krajowym

§. 61. Wzmocniony wydział krajowy składa się z członków i zastępców wydziału krajowego (§§. 49 i 50), tudzież z trzech posłów przez Radę gminną miasta Lincu, z jednego posła przez Radę gminną miasta Stejer, i z posłów przez wydział powiatowy każdego politycznego powiatu arcyksięstwa, z pośród tychże korporacyj po jednemu bezwzględną głosów większością wybranych.

§. 62. Działalność wzmocnionego wydziału krajowego rozciąga się, wyjąwszy należące do sejmu krajowego zastępstwo interesów całego kraju, na wszelkie w rzeczach gminy sprawy, ustawą zastępstwu obwodowemu przekazane.

§. 63. Prezydujący wydziału krajowego (§. 52.) jest oraz zwierzchnikiem wzmocnionego wydziału krajowego.

Rozwiązanie zastępstwa obwodowego pociąga za sobą nowy tylko wybór posłów powiatów politycznych i miast Lincu i Stejer, nie zaś także nowy wybór członków i zastępców wydziału krajowego.

We wszystkich innych stosunkach mają postanowienia ustawy gminnej, co się tycze zastępstwa krajowego, do wzmocnionego wydziału krajowego być zastósowane.

VI. Postanowienia ogólne.

§. 64. Zmiany konstytucyi krajowej mogą być zwyczajną prawodawstwa drogą wniesione na sejmie krajowym, który najpierw będzie zwołanym.

Na następujących sejmach krajowych potrzeba do uchwały o takiej zmianie, obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich posłów, a pozwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn der Landtag nicht versammelt ist, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung des Landtages nach Massgabe des ihm zustehenden Wirkungskreises zu unterziehen.

§. 60. Wenn eine neue Wahl der Abgeordneten für den Landtag ausgeschrieben wird, bleibt der bisherige Landesausschuss noch so lange in Wirksamkeit, bis der neu gewählte Landtag einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in den Landtag gewählt, so können sie von dem Landtage auch wieder in den neuen Ausschuss berufen werden.

V. Von dem verstärkten Landesausschusse.

§. 61. Der verstärkte Landesausschuss besteht aus den Mitgliedern und Ersatzmännern des Landesausschusses (§§. 49 und 50), ferner aus drei vom Gemeinderathe der Stadt Linz, aus Einem vom Gemeinderathe der Stadt Steyer, und aus je Einem von dem Bezirksausschusse eines jeden politischen Bezirkes des Erzherzogthums aus der Mitte dieser Körperschaften mit absoluter Stimmenmehrheit gewählten Abgeordneten.

§. 62. Die Wirksamkeit des verstärkten Landesausschusses erstreckt sich mit Ausnahme der, dem Landtage obliegenden Vertretung der Interessen des ganzen Landes auf alle in Gemeindesachen durch das Gesetz der Kreisvertretung zugewiesenen Angelegenheiten.

§. 63. Der Vorsitzende des Landesausschusses (§. 52) ist zugleich der Obmann des verstärkten Landesausschusses.

Die Auflösung der Kreisvertretung hat nur eine neue Wahl der Abgeordneten der politischen Bezirke und der Städte Linz und Steyer, nicht aber auch eine neue Wahl der Mitglieder und Ersatzmänner des Landesausschusses zur Folge.

In allen übrigen Beziehungen finden die Bestimmungen des Gemeindegesetzes über die Kreisvertretung auf den verstärkten Landesausschuss Anwendung.

VI. Allgemeine Bestimmungen.

§. 64. Aenderungen der Landesverfassung sollen in dem Landtage, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können.

In den folgenden Landtagen ist zu einem Beschlusse über solche Abänderungen die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am dreissigsten December im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld.
Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa wyborcza sejmu krajowego

dla

arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy.

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Sejm krajowy arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy składa się stósownie do §. 10. konstytucyi krajowej

a) z piętnastu posłów z najwyżej opodatkowanych.

b) z siedemnastu posłów miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych, niżej wymienionych, i

c) z szesnastu posłów gmin pozostających.

W celu przedsięwzięcia wyborów, utworzone będą powiaty wyborcze.

§. 2. Dla wyborców z klasy najwyżej opodatkowanych stanowi całe arcyksięstwo Austryi powyżej Ensy jeden powiat wyborczy.

§. 3. Dla wyboru posłów miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych stanowią Linz, Steier, i Wels, każde jeden powiat wyborczy.

Urfahr, Ottensheim, Steyeregg, Gallneukirchen — razem jeden powiat poborczy;

Grein, Tragwein, Perg, Pregarten, Mauthausen, St. Georgen — razem jeden powiat poborczy;

Freistadt, Leonfelden, Neukirchen, Königswiesen — razem jeden powiat poborczy;

Rohrbach, Neufelden, Lembach, Haslach, Aigen — razem jeden powiat poborczy;

Efferding, Grieskirchen, Lambach, Aschach, Gallsbach — razem jeden powiat poborczy;

Landtags-Wahlordnung

für das

Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Der Landtag des Erzherzogthums Oesterreich ob der Enns besteht nach §. 10 der Landesverfassung

a) aus fünfzehn Abgeordneten der Höchstbesteuerten,

b) aus siebzehn Abgeordneten der nachbezeichneten Städte, Märkte und Industrialorte, und

c) aus sechzehn Abgeordneten der übrigen Gemeinden.

Behufs der Vornahme der Wahlen werden Wahlbezirke gebildet.

§. 2. Für die Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten bildet das ganze Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns Einen Wahlbezirk.

§. 3. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte, Märkte und Industrialorte bilden Linz, Steyer, Wels je einen Wahlbezirk, ferner:

Urfahr, Ottensheim, Steyeregg, Gallneukirchen zusammen einen Wahlbezirk;

Grein, Tragwein, Perg, Pregarten, Mauthausen, St. Georgen zusammen einen Wahlbezirk;

Freistadt, Leonfelden, Neukirchen, Königswiesen zusammen einen Wahlbezirk;

Rohrbach, Neufelden, Lembach, Haslach, Aigen zusammen einen Wahlbezirk;

Efferding, Grieskirchen, Lambach, Aschach, Gallsbach zusammen einen Wahlbezirk;

Vöcklabruck Vöcklamarkt Frankenmarkt Schwanenstadt Mondsee St. Georgen	razem jeden powiat poborczy;	Ried Obernberg Haag Aurolzmünster Neumarkt	razem jeden powiat poborczy;
Gmunden Ischl Hallstadt	razem jeden powiat poborczy;	Braunau Mauerkirchen Mattighofen Altheim	razem jeden powiat poborczy;
Kirchdorf W. - Garsten Micheldorf Steinbach Grünburg	razem jeden powiat poborczy;	Schärding Raab Baierbach Engelhartszell	razem jeden powiat poborczy.
Weyer Kremsmünster Florian Enns Neuhofen Sierning	razem jeden powiat poborczy;		

W każdym powiecie wyborczym miasta Lincu wybrać należy po trzech posłów, a w każdym z reszty czternastu powiatów wyborczych po jednemu posłowi.

§. 4. Dla wyboru posłów gmin wiejskich każdy z dwunastu powiatów politycznych stanowi jeden powiat wyborczy w ten sposób, że po odtrąceniu miast, miasteczek targowych i miejsc, osobno do wyboru uprawnionych, ludność najbardziej zaludnionych powiatów Wels, Steier, Ried i Vöcklabruck po dwóch, a każdy z innych powiatów politycznych, po jednemu posłowi na sejm krajowy wybierać ma.

II. O prawie wyborczem.

§. 5. Wymogi do uprawnienia wyborczego są częścią ogólne, t. j. takie, które każdy wyborca posiadać musi, częścią szczególne, t. j. takie, które są potrzebne do wykonywania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §fie 1. trzech klas wyborców.

§. 6. W ogólności ma każdy prawo do wyboru, który jest:

a) obywatelem państwa austryackiego,
b) pełnoletnim,
c) w zupełnem znajduje się używaniu praw cywilnych i politycznych, i który
d) albo opłaca pewną roczną kwotę podatku bezpośredniego (stałego), która dla członków gminy miasta Lincu i miasta Steyer najmniej na dziesięć złotych reńskich mon. konw., a dla członków innej gminny arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy najmnieji na pięć złotych reńskich mon. konw. ustanawia się, albo, nieopłacając podatku bezpośredniego, według osobistej swej własności, w którejkolwiekbądź gmi-

Vöcklabruck Vöcklamarkt Frankenmarkt Schwanenstadt Mondsee St. Georgen	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Gmunden Ischl Hallstadt	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Kirchdorf W.-Garsten Micheldorf Steinbach Grünburg	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Weyer Kremsmünster Florian Enns Neuhofen Sierning	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Ried Obernberg Haag Aurolzmünster Neumarkt	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Braunau Mauerkirchen Mattighofen Altheim	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Schärding Raab Baierbach Engelhartszell	*zusammen einen Wahlbezirk.*

Im Wahlbezirke der Stadt Linz sind drei, in jedem der übrigen vierzehn Wahlbezirke ist Ein Abgeordneter zu wählen.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der zwölf politischen Bezirke einen Wahlbezirk in der Art, dass die Bevölkerung der nach Abzug der besonders wahlberechtigten Städte, Märkte und Ortschaften höchstbevölkerten Bezirke von Wels, Steyer, Ried und Vöcklabruck je zwei, und jeder der übrigen politischen Bezirke je Einen Abgeordneten für den Landtag zu wählen haben.

II. Von dem Wahlrechte.

§. 5. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine, d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils besondere, d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechts in einer der drei im §. 1 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind.

§. 6. Im Allgemeinen ist Jedermann wahlberechtigt, welcher

a) *österreichischer Reichsbürger,*

b) *grossjährig,*

c) *im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und*

d) *entweder an directer Steuer einen bestimmten Jahresbetrag, welcher für Gemeindemitglieder der Stadt Linz und der Stadt Steyer auf wenigstens zehn Gulden Conventions-Münze, und für die Mitglieder einer anderen Gemeinde des Erzherzogthums Oesterreich ob der Enns auf wenigstens fünf Gulden Conventions-Münze festgesetzt wird, entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde des Erzherzog-*

nie arcyksięstwa, stósownie do przepisów ustawy gminnej lub też osobnych statutów gminnych posiada czynne prawo wyboru.

§. 7. Ażeby kto w klasie najwyżej opodatkowanych do wyboru był uprawnionym, musi nie tylko posiadać wymienione w §fie 6. ad a), b) i c) własności, lecz także w arcyksięstwie Austryi powyżej Ensy opłacać onę roczną ilość podatku bezpośredniego (stałego), która wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej. Izby sejmu państwa jest potrzebną.

§. 8. Szczególny wymóg do uprawnienia wyborczego w jednej z dwu innych klas wyborców §. 1. ad b) i c) zasadza się na tem, że kto w jednym z wyszczególnionych w §fie 3. i 4. powiatów wyborczych prawo wyborcze wykonywać ma, ten też członkiem gminy właśnie tego samego wyborczego powiatu być musi.

Do wyboru uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym, do którego gmina należy, której jest członkiem; jeżeli zaś jest członkiem kilku gmin, wtedy wykonywa on prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania.

§. 9. Celem wykazania wyborczego jego uprawnienia będą razem te summy zrachowane, które w arcksięstwie Austryi powyżej Ensy w podatkach bezpośrednich różnego gatunku lub od różnych opłaca przedmiotów.

Ojcu doliczają się kwoty podatków bezpośrednich, przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez jego małżonkę opłacane, dopóki nie ustało uprawnienie do zarządu majątkiem, prawnie przystojące ojcu i małżonkowi.

§. 10. Każdy wyborca może w jednym tylko powiecie wyborczym wykonywać swe prawo wyborcze.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wyboru uprawnionym jest, nie może wybierać w żadnym powiecie wyborczym obu innych klas wyborców, a kto w powiecie wyborczym wymienionych w §fie 3. miejsc, do wyboru uprawnionym jest, nie może w żadnej wiejskiej gminie wybierać.

III. O listach wyborców.

§. 11. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego do osobnych list wciągają się.

§. 12. Listę wyborców najwyżej opodatkowanych namiestnik sporządza.

Z osób, ogólnemi wyborczego uprawnienia wymogami (§. 6.) opatrzonych, które w całym kraju najwyższe opłacają kwoty w podatkach bezpośrednich; wciągnie się taką liczbę do listy wyborców najwyżej opodatkowanych, ażeby przez nią osiągnąć przynajmniej stosunek jednego wyborcy na sześć tysięcy dusz całej ludności, i ażeby także i poza ten stosunek każdy ogólnie do wyboru uprawniony obywatel państwa, opłacający w arcyksięstwie Austryi powyżej Ensy najmniej pięćset złotych reńskich mon. konw. podatku bezpośredniego, uważanym był jako wyborca najwyżej opodatkowany.

§. 13. Jeżeli między najwyżej opodatkowanymi kraju znajduje się korporacya lub towarzystwo, wtedy w listę wyborców, najwyżej opodatkowanych, wciągniona być winna osoba, wedle istniejących norm prawa albo towarzystwa do jej zewnętrznego zastąpienia powołana.

§. 14. Gminy, nawet gdy jako takie do najwyżej podatkujących w kraju należą, nie mogą ani przez pełnomocników, ani przez zastępców wykonywać prawa wyborczego w klasie najwyżej opodatkowanych.

thums nach den Bestimmungen des Gemeindegesetzes oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.

§. 7. Wer in der Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im Paragraph 6 ad a), b) und c) bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch in dem Erzherzogthume Oesterreich ob der Enns jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.

§. 8. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden andern Wählerclassen (§. 1 ad b) und c) besteht darin, dass derjenige, welcher in einem der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss.

Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist; ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden, so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 9. Die Beträge, welche Jemand an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten im Erzherzogthume Oesterreich ob der Enns bezahlt, werden Behufs der Ausmittlung seiner Wahlberechtigung zusammengerechnet.

Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet; so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 10. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in Einem Wahlbezirke ausüben.

Wer als Höchstbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden andern Wählerclassen, und wer in einem Wahlbezirke der im §. 3 genannten Orte wahlberechtigt ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. Von den Wählerlisten.

§. 11. Die Wahlberechtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 12. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter angefertigt.

Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 6) versehenen Personen, welche im ganzen Lande die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher im Erzherzogthume Oesterreich ob der Enns wenigstens fünfhundert Gulden C. M. directe Steuer zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 13. Kommt unter den Höchstbesteuerten des Landes eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufzunehmen.

§. 14. G e m e i n d e n können selbst dann, wenn sie a l s s o l c h e unter die höchsten Steuercontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte, noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 15. Listy wyborców dla wymienionych w §fie 3. miast, miejsc i miasteczek targowych sporządza ich gminne przełożeństwo.

Jeżeli więcej miejsc razem stanowią jeden powiat wyborczy, natenczas lista każdego miejsca osobno sporządzona, i w celu ułożenia mającej się zestawić głównej listy całego powiatu wyborczego, przesłaną będzie staroście powiatowemu, który udzielić winien odpis tejże burmistrzowi głównego miejsca wyborczego.

§. 16. Listy wyborców dla powiatów wyborczych gmin wiejskich (§. 4.) ma starosta powiatowy, używając ku temu pomocy urzędów poborowych, gminami sporządzać, a listy pojedynczych gmin przełożonym gminy przesełać, aby przez nich z przyzwaniem dwóch członków wydziału gminnego roztrząsane, i potrzebne wedle okoliczności uzupełnienia lub sprostowania staroście powiatowemu zaproponowane były, który z list wyborców gmin pojedynczych zestawić winien główną listę całego powiatu.

§. 17. Każda lista wyborców zawierać ma imię i nazwisko, wiek i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież ilość podatków, przez niego opłacanych, lub onę osobistą własność, od której zawisło jego prawo wyborcze.

§. 18. O ile prawo wyborcze od opłaty pewnej kwoty podatku zawisłem jest, uważany być ma ten tylko za wyborcę, który owę kwotę podatkową w roku, poprzedzającym wybór, całkowicie zapłacił, a w bieżącym roku podatkowym żadnej zaległości nie jest dłużen.

§. 19. Lista wyborców najwyżej opodatkowanych będzie obwieszczona przez namiestnika, a to przez umieszczenie w gazetach krajowych, do publicznych ogłoszeń przeznaczonych, tudzież przez udzielenie odpisów każdemu starostwu powiatowemu, w którego urzędowem siedlisku takowe dla publicznego przeglądnienia mają być wyłożone.

§. 20. Sporządzone podług §. 15. listy wyborców będą wyłożone u burmistrza każdego w §fie 3. wymienionego miejsca, a główna lista u burmistrza głównego miejsca wyborczego, dla publicznego przeglądnienia.

§. 21. Listy wyborcze gmin wiejskich będą do powszechnego przeglądnienia wyłożone u przełożonych gmin pojedynczych, a główna lista powiatu w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego.

§. 22. Dzień wyłożenia list wyborców ma być oznajmionym wraz ze stósownym terminem reklamacyjnym, w każdym powiecie wyborczym.

Namiestnik oznacza termin reklamacyjny, który mniej niż trzy, a więcej niż czternaście dni, licząc od chwili wyłożenia, wynosić nie może.

§. 23. Reklamacye, po upływie terminu założone, odrzucać należy, jako spóźnione; wszakże namiestnikowi przysłuża prawo, z urzędu zarządzać sprostowanie list wyborców aż do przyszłego terminu wyborczego.

§. 24. Do czynienia reklamacyi każdy ma prawo. Mają one tym samym organom być doręczane, przez które lista była sporządzoną.

Względem zasadności lub bezzasadności reklamacyi, tyczących się przyjęcia do wyboru niezdolnych lub opuszczenia do tegoż uprawnionych, jeżeli idzie o listę

§. 15. Die Wählerlisten für die im §. 3 benannten Städte, Märkte und Ortschaften werden von dem Gemeindevorstande derselben angefertigt.

Bilden mehrere Orte zusammen Einen Wahlbezirk, so wird die Liste jedes Ortes abgesondert verfasst und behufs der ortweisen Zusammenstellung der Hauptliste des ganzen Wahlbezirkes an den Bezirkshauptmann eingesendet, welcher hievon eine Abschrift dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zu übergeben hat.

§. 16. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der Landgemeinden (§. 4) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen zu lassen, und die Listen der einzelnen Gemeinden den Gemeindevorstehern einzusenden, damit sie von diesen unter Beiziehung von zwei Mitgliedern des Gemeindeausschusses geprüft, und die etwa nöthigen Ergänzungen oder Berichtigungen beim Bezirkshauptmanne in Antrag gebracht werden, der aus den Wählerlisten der einzelnen Gemeinden die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammenzustellen hat.

§. 17. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 18. In soferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat, und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 19. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft, an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen sind, kundgemacht.

§. 20. Die nach §. 15 verfassten Wählerlisten werden bei dem Bürgermeister jedes im §. 3 benannten Ortes und die Hauptliste bei dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 21. Die Wählerlisten der Landgemeinden werden bei den Vorstehern der einzelnen Gemeinden und die Hauptliste des Bezirkes an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 22. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter festgesetzt; sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpuncte der Auflegung gerechnet, betragen.

§. 23. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen; doch steht es dem Statthalter zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 24. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtiget. — Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertigt wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerliste

wyborców najwyżej opodatkowanych, ma rozstrzygać namiestnik kraju; jeżeli zaś idzie o listy wyborcze innych powiatów wyborczych, w §fach 3. i 4. oznaczonych, rozstrzyga starosta powiatowy, porozumiawszy się z właściwym przełożonym gminy, i pozostawiwszy oraz trzydniowy termin do założenia rekursu do namiestnika.

§. 25. Należycie ułożone listy wyborców zrewidowane będą powszechnie na początku każdego roku podatkowego i przy rozpisaniu powszechnych wyborów.

§. 26. Skoro tylko listy wyborców po zapadłem rozstrzygnieniu względem reklamacyi, w należytym czasie podanych, zostaną ukończone, przygotować należy karty legitymacyjne dla pojedynczych wyborców, które numer bieżący dotyczącej listy wyborców, nazwisko i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, lecz wyborcom dopiero końcem rzeczywistego wybierania aktu wręczone będą.

IV. O obieralności.

§. 27. Aby kto mógł być wybranym na sejm krajowy arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy, musi

a) liczyć najmniej lat trzydzieści,
b) być obywatelem państwa austryackiego przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru,
c) znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i
d) być uprawnionym do wyboru w arcyksięstwie Austryi powyżej Ensy podług postanowień §. 6. ad d).

§. 28. Od obieralności wyłączają się;

a) wszystkie osoby, którym brakuje jakiejkolwiek z własności, w poprzednim paragrafie wyszczególnionych; tudzież
b) osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), lub które po odbytej rozprawie konkursu nie zostały w skutek dochodzenia bez winy uznane; nakoniec
c) osoby, uznane za winne zbrodni albo ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku pochodzącego, lub publiczną obyczajność naruszającego, albo też, które skazane zostały za inne jakie przestąpienie prawa, przynajmniej na półroczną karę na wolności.

§. 29. Kto jest obieralnym podług postanowień paragrafów powyższych, ten przez każdą klasę wyborców, nawet choćby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, choćby w takowym zamieszkały nie był, może być wybranym na posła do sejmu krajowego.

§. 30. Zastępców posłów na sejm krajowy wybierać nie wolno.

V. O miejscach wyborczych.

§. 31. Dla pojedynczych powiatów wyborczych będą w celu głosowania wyznaczone osobne miejsca wyborcze.

§. 32. Miejscem wyborczem dla najwyżej opodatkowanych jest Linc, jako główne kraju miasto.

der Höchstbesteuerten handelt, der Statthalter des Landes, und wenn es sich um die Wählerlisten der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann, nach Einvernehmung des betreffenden Gemeindevorstehers, und unter Offenlassung eines dreitägigen Recurstermines an den Statthalter, zu entscheiden.

§. 25. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung allgemeiner Wahlen revidirt.

§. 26. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimations-Karten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst behufs der wirklichen Wahlhandlung eingehändigt werden.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 27. Um in den Landtag des Erzherzogthums Oesterreich ob der Enns gewählt werden zu können, muss man

a) *mindestens dreissig Jahre alt,*

b) *seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger,*

c) *im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und*

d) *nach den Bestimmungen des §. 6* ad d) *im Erzherzogthume Oesterreich ob der Enns wahlberechtigt seyn.*

§. 28. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) *alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt, ferner*

b) *Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concurs-Verhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, endlich*

c) *Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt oder welche wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.*

§. 29. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Landtagsabgeordneter gewählt werden.

§. 30. Stellvertreter der Landtagsabgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 31. Für die einzelnen Wahlbezirke werden behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 32. Der Wahlort für die Höchstbesteuerten ist Linz, als Hauptstadt des Landes.

§. 33. Jako miejsca wyborcze dla wyszczególnionych w §. 3. powiatów wyborczych, uważane być mają tamże właśnie wymienione miasta, miasteczka targowe i miejsca przemysłowe.

Jeżeli dwa lub więcej miejsc razem, jednego tylko posła wybierać mają, tedy jedno z tych miejsc, jako główne wyborcze miejsce ustanowionem być ma.

Ustanowienie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich, dzieje się przez namiestnika, z uwzględnieniem tak położenia jak stosunkowej ważności onychże.

§. 34. Dla wyborów gmin wiejskich wyznaczyć należy więcej miejsc wyborczych. Przytem za prawidło służyć ma, iż miejsca wyborcze zgadzać się mają z siedliskami nowo-uorganizowanych sądów i starostw powiatowych.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich dzieje się także przez namiestnika, z dokładnem wyszczególnieniem gmin, każdemu wyborczemu miejscu przydzielonych.

Głównem wyborczem miejscem całego powiatu jest urzędowe siedlisko starostwa powiatowego.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 35. Do kierowania czynnością wyborczą będą własne komisye wyborcze ustanowione.

§. 36. Komisya wyborcza najwyżej opodatkowanych składa się z siedmiu osób, przez najwyżej opodatkowanych wyborców, na dniu wyboru z grona tychże wybranych, które prezydującego i pisarza z pomiędzy siebie wybrać mają.

Te wybory odbywają się za pomocą kartek wyborczych względną obecnych większością.

Cesarski komisarz, przez namiestnika naznaczony, takową wyborczą czynnością kierować i na posiedzeniach komisyi, jako też na zgromadzeniach wyborczych zasiadać ma.

§. 37. Dla każdego z miejsc, w §fie 3. namienionych, utworzoną będzie komisya wyborcza.

Komisya wyborcza w miastach Linc i Steyer składa się z burmistrza, z trzech przez niego przyzwanych członków przełożeństwa gminy, i z trzech innych, przez namiestnika naznaczonych, mających prawo wyboru onych miast.

W innych miejscach składa się komisya wyborcza z burmistrza, z dwóch członków przełożeństwa gminy i z dwóch przez starostę powiatowego naznaczonych miejscowych, mających prawo wyboru.

Burmistrzowie są prezydujący miejscowych komisyi wyborczych; pisarze z pośród nich wybierają się.

Przy posiedzeniach komisyi i zgromadzeniach wyborczych zasiadać mają komisarze cesarscy.

§. 38. Dla wyborów gmin wiejskich złożona będzie w każdem wyborczem miejscu komisya wyborcza.

Każda takowa miejscowa komisya wyborcza składa się, pod przewodnictwem komisarza cesarskiego, z czterech członków, wybranych przez starostę powiatowego z przełożonych gmin, onemu wyborczemu miejscu przekazanych.

Pisarzy wybiera komisya z pośród siebie.

§. 39. W celu przedsięwzięcia obliczenia głosów dla całego powiatu wyborczego, utworzoną będzie w każdem głównem miejscu wyborczem (§§. 33. i 34.) główna

§. 33. Als Wahlorte für die im §. 3. aufgezählten Wahlbezirke haben die eben daselbst benannten Städte, Märkte und Industrial-Orte zu gelten.

Haben zwei oder mehrere Ortschaften zusammen nur Einen Abgeordneten zu wählen, so ist eine dieser Ortschaften als Hauptwahlort zu bestimmen.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Hauptwahlorte geschieht mit Rücksicht auf die Lage und verhältnissmässige Bedeutsamkeit derselben durch den Statthalter.

§. 34. Für die Wahlen der Landgemeinden sind mehrere Wahlorte zu bestimmen. Dabei hat als Regel zu gelten, dass die Wahlorte mit den Sitzen der neuorganisirten Gerichte und Bezirkshauptmannschaften zusammen zu treffen haben.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Wahlorte geschieht gleichfalls vom Statthalter mit genauer Angabe der jedem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden.

Hauptwahlort des ganzen Bezirkes ist der Amtssitz der Bezirkshauptmannschaft.

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 35. Zur Leitung der Wahlhandlung werden eigene Wahlcommissionen gebildet.

§. 36. Die Wahlcommission der Höchstbesteuerten besteht aus sieben von den höchstbesteuerten Wählern am Tage der Wahl aus ihrer Mitte gewählten Personen, die den Vorsitzenden und Schriftführer unter sich selbst zu wählen haben.

Diese Wahlen geschehen mittelst Stimmzetteln und mit relativer Majorität der Anwesenden

Ein vom Statthalter bestimmter landesfürstlicher Commissär hat diesen Wahlact zu leiten und den Sitzungen der Commission, so wie den Wahlversammlungen beizuwohnen.

§. 37. Für jeden der im §. 3 benannten Orte wird eine Wahlcommission gebildet.

Die Wahlcommission in den Städten Linz und Steyer besteht aus dem Bürgermeister, aus drei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus drei anderen vom Statthalter bestimmten Wahlberechtigten jener Städte.

In den übrigen Orten besteht die Wahlcommission aus dem Bürgermeister, aus zwei Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus zwei vom Bezirkshauptmanne bestimmten Wahlberechtigten des Ortes.

Die Bürgermeister sind die Vorsitzenden der Orts-Wahlcommissionen; die Schriftführer werden aus ihrer Mitte gewählt.

Den Sitzungen der Commissionen und den Wahlversammlungen haben landesfürstliche Commissäre beizuwohnen.

§. 38. Für die Wahlen der Landgemeinden wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt.

Jede solche Orts-Wahlcommission besteht unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern der jenem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden gewählt werden.

Die Schriftführer wählt die Commission aus ihrer Mitte.

§. 39. Um die Stimmzählung für den ganzen Wahlbezirk vorzunehmen, wird in jedem Hauptwahlorte (§§. 33, 34) eine Hauptwahlcommission gebildet, welche unter dem Vorsitze

komisya wyborcza, która pod przewodnictwem komisarza cesarskiego składać się ma z członków miejscowej komisyi wyborczej, i z posłów przez komisye reszty innych miejsc wyborczych powiatu wyborczego po jednemu z ich grona wybranych.

Pisarz miejscowej komisyi wyborczej jest oraz pisarzem głównej komisyi wyborczej.

§. 40. Rozstrzygnienia i uchwały tak miejscowych jak głównych komisyi wyborczych wymagają bezględnej głosów większości.

§. 41. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni się mieszać do głosowania, bądź przez usuwanie albo odradzanie, bądź przez zalecanie albo przedstawianie pewnych osób, ani też innym jakimbądź sposobem, a przy czynności wyborczej mają czuwać, li tylko nad utrzymaniem spokojności i porządku, niemniej też nad zachowaniem trybu wyborczego, prawnie wskazanego.

§. 42. Podobnie też winni członkowie komisyi wyborczej od wszelkiego wstrzymać się wpływu na głosowanie pojedynczych, prawo wyboru mających.

VII. O rozpisaniu wyborów.

§. 43. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów dzieje się z reguły przez rozrządzenia namiestnika, które przynajmniej na ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie będą obwieszczone.

Jeżeliby w przypadkach §§fów 73. i 74. musiano powtórzyć wybór z powodu braku potrzebnej głosów większości, tedy wyborcy dotyczącego powiatu przez obwieszczenia starosty powiatowego do wyboru zaproszeni być mają.

§. 44. W rozpisaniu wyborów oznaczyć należy dzień wyborów, godzinę rozpoczęcia i czas trwania czynności wyborczej, tudzież miejsca, w których głosowanie odbyć się ma.

W kartach legitymacyjnych, po obwieszczonem rozpisaniu wyborów, pojedynczym wyborcom doręczyć się mających (§. 26.), umieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 45. Rozpisanie powszechnych wyborów dla sejmu krajowego w sposób następny odbyć się ma: najprzód wybrani będą posłowie gmin wiejskich, potem posłowie miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych, a nakoniec posłowie najwyżej opodatkowanych, tudzież przedsięwzięte być winny wybory każdej z pierwszych dwu klas wyborców w całym kraju w jednym a tym samym dniu.

VIII. O czynności wyborczej.

A. Ogólne postanowienia.

§. 46. W dniu wyboru o godzinie wyznaczonej i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, rozpocznie się czynność wyborcza, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która odebrać ma listy wyborców i przygotowane wykazy głosowania.

eines landesfürstlichen Commissärs aus den Mitgliedern der Wahlcommission des Ortes, und aus je einem von den Commissionen der übrigen Wahlorte des Wahlbezirkes aus ihrer Mitte gewählten Abgeordneten zu bestehen hat.

Der Schriftführer der Wahlcommission des Ortes ist auch Schriftführer der Hauptwahlcommission.

§. 40. Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Orts- und Hauptwahlcommissionen ist die absolute Stimmenmehrheit erforderlich.

§. 41. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine andere Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der Wahlhandlung nur allein die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 42. Eben so haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigten zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 43. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahl geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

Wenn in den Fällen der §§. 71 und 72 eine Wahl wegen Abgang der erforderlichen Stimmenmehrheit wiederholt werden muss, sind die Wähler des betreffenden Bezirkes durch Kundmachungen des Bezirkshauptmannes zur Wahl einzuladen.

§. 44. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnes und die Dauerzeit der Wahlhandlung, so wie die Orte, wo die Stimmgebung stattzufinden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimations-Karten (§. 26) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler Theil zu nehmen hat, einzutragen.

§. 45. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für den Landtag hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der Städte, Märkte und Industrial-Orte und endlich die Abgeordneten der Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen jeder der beiden ersteren Wählerclassen im ganzen Lande an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 46. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde, und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung, ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen Wähler mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerlisten und di vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 47. Oprócz komisyi wyborczej, cesarskiego komisarza i do głosowania uprawnionych, nikomu nie jest niedozwolony przystęp do miejscowości, gdzie się wybór odbywa.

Tylko w pierwszych dwóch godzinach po rozpoczęciu czynności wyborczej, kandydaci wyborczy, jako takowi u wyborczej komisyi meldujący się, do miejsca zgromadzenia przypuszczonymi być, i za przyzwoleniem wyborców głos zabierać mogą.

Po upływie tych dwu godzin, albo jeszcze pierwej, jeżeli tego zgromadzenie wyborcze żąda, albo gdy już nikt z kandydatów głosu nie zabiera, głosowanie przedsięwziętem być ma.

Przed rozpoczęciem tegoż, kandydatów do odstąpienia nakłonić należy.

Wyborcy, którzy po rozpoczęciu głosowania nadejdą, zgłaszają się do komisyi wyborczej i mogą brać udział w niezamkniętem jeszcze głosowaniu.

§. 48. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania zarzuty czyni przeciw uprawnieniu wyborczemu jakiej osoby, na liście wyborców umieszczonej, i utrzymuje, że od chwili sporządzenia list wyborców osoba ta którego z warunków, do prawa wyboru wymaganych, pozbawioną została, komisya wyborcza natychmiast rzecz tę rozstrzyga, nie dozwalając żadnego rekursu.

§. 49. Prezydujący komisyi wyborczej zgromadzonym wyborcom w krótkiej przemowie przywiedzie na pamięć treść §§fów 27. — 29. ustawy wyborczej, co do przedmiotów do obieralności wymaganych, wyjaśni im tryb przy głosowaniu i obliczeniu głosów i napomni ich, aby wota swoje składali wedle wolnego przekonania, bez wszelkich samolubnych względów pobocznych, a to w ten sposób, jaki wedle najsumienniejszego swego przeświadczenia poczytują za najstósowniejszy dla dobra powszechnego.

§. 50. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej, o ile są do wyboru uprawnieni, swe wota składają.

Następnie jeden z członków komisyi wyborczej, wzywać będzie wyborców do składania wotów w tym kolejnym porządku, w którym ich imiona na liście wyborców są umieszczone.

Mający prawo do wyboru, którzy po zawołaniu ich po nazwisku do zgromadzenia wyborczego przychodzą, wota swe składać będą dopiero po odczytaniu całej listy wyborców.

§. 51. Każdy mający prawo do głosowania przystępuje z reguły sam do stołu, stojącego między komisyą wykorczą a zgromadzeniem wyborczem, i przy oddaniu swojej karty legitymacyjnej, głośno i wyraźnie i z dokładnem oznaczeniem tę osobę nazwie, którą sobie posłem mieć życzy do sejmu krajowego.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch lub więcej przypada posłów, tedy wyborca tyle nazwisk wymieni, ile ma być posłów wybranych.

§. 52. Wyborcy niemowi, mogą wyjątkowo na piśmie składać wyborcze swe wota, które w ich obecności, przez jednego z członków komisyi wyborczej muszą być odczytane.

§. 47. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Nur in den ersten zwei Stunden nach dem Beginne der Wahlhandlung dürfen Wahlcandidaten, die sich als solche bei der Wahlcommission melden, in den Versammlungsort zugelassen werden, und mit Zustimmung der Wähler sprechen.

Nach Ablauf der zwei Stunden, oder noch früher, wenn es die Wahlversammlung begehrt oder kein Candidat mehr zu sprechen hat, ist die Abstimmung vorzunehmen.

Vor dem Beginne derselben werden die Candidaten zum Abtreten veranlasst.

Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen Theil nehmen.

§. 48. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlkommission sogleich und ohne Zulassung eines Recurses entschieden.

§. 49. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Ansprache den versammelten Wählern den Inhalt der §§. 27 — 29 der Wahlordnung über die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmzählung zu erklären und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberzeugung ohne alle eigennützige Nebenrücksichten und in der Art abzugeben, wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 50. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, in so ferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimme abgeben.

Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge, wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchgelesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 51. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch und nennt unter Abgabe seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter zum Landtage werden soll.

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei oder mehrere Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 52. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 53. Jeżeli przy głosowaniu zachodzą wątpliwości względem identyczności (tożsamości) wyborcy, kartą legitymacyjną opatrzonego, tedy o tem, natychmiast komisya wyborcza rozstrzyga, niedozwalając rekursu.

§. 54. Każde ustne głosowanie i każde piśmienne wotum wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, wciągnione zostanie wraz z nazwiskiem wyborcy w przygotowane na to rubryki wykazu głosowania, w dwóch egzemplarzach sporządzonego.

Wciąganiem takowem do jednego z wykazów zajmuje się pisarz komisyi wyborczej, a równocześnie inny członek komisyi do drugiego wykazu, stanowiący kontrolę wciągnienia, jako lista odpowiednia.

§. 55. Wota wyborcze, dane dla mającego być wybranym, albo pod warunkami albo z załączeniem poleceń nie są ważne.

§. 56. Względem ważności lub nieważności pojedynczych wotów wyborczych rozstrzyga natychmiast komisya wyborcza, bez przypuszczenia rekursu.

§. 57. Głosowanie musi z reguły w każdem miejscu w ciągu dnia, do wyborów przeznaczonego, być rozpoczęte i ukończone.

Jeżeliby zaś zachodziły okoliczności, przeszkodne rozpoczęciu, postępowi lub ukończeniu wyboru, może być czynność wyborcza przez komisyę na następny dzień odroczona lub przedłużona za przyzwoleniem komisarza cesarskiego, który o tem natychmiast staroście powiatowemu lub namiestnikowi donieść ma.

Uwiadomienie o tem dla wyborców, dzieje się sposobem w miejscu zwyczajnym.

§. 58. Jeżeli wszyscy wyborcy wota swoje złożyli, lub jeżeli termin dnia wyboru do głosowania wyznaczony upłynął, a żaden się już wyborca nie zgłosił, ma prezydujący komisyi wyborczej oświadczyć głosowanie jako zamknięte, podwójny głosowania wykaz ma być przez komisyę wyborczą i przez cesarskiego komisarza podpisany, a dalsze głosowanie przed ukończeniem skrutynowania nie będzie dozwolonem.

§. 59. Po zamkniętem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych najwyżej opodatkowanych, tudzież onych miast Linc, Stejer i Wels natychmiast do obliczenia głosów przystąpi się, a jeżeli potrzebna liczba posłów należycie wybraną została, protokół, względem czynności wyborczej prowadzony, ma być zamknięty, przez członków komisyi i przez komisarza cesarskiego podpisany, z załączeniem tak wykazów głosowania jak list obliczenia głosów zapieczętowany, nareście napisem treść wyrażającym opatrzony, cesarskiemu komisarzowi do przesłania go do namiestnika oddany.

§. 60. W zgromadzeniach wyborczych reszty innych miejsc wyborczych po ukończeniu głosowania, protokół wyborczy zamknięty, przez komisyę i cesarskiego komisarza podpisany, z załączeniem wykazów głosowania przez miejscową komisyę wyborczą i cesarskiego komisarza zapieczętowany, będzie przesłany przez członka, wybranego przez komisyę wyborczą z grona swego, do głównej wyborczej komisyi miejsca głównego, która obliczenie głosów przedsięwziąć ma.

§. 61. W przypadkach powyższego paragrafu, gdy zebranie głosów nie może bezpośrednio po głosowaniu być przedsięwziętem, musi termin do przedsięwzięcia obliczenia głosów w ten sposób być wyznaczony, ażeby do czasu wyznaczonego protokoły wyborcze pojedynczych miejsc wyborczych z pewnością mogły być nadesłane do głównego miejsca wyborczego.

§. 53. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Identität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung eines Recurses.

§. 54. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hierzu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzeichnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Die Eintragung besorgt in dem einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission und gleichzeitig ein anderes Commissionsglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controle der Eintragung bildet.

§. 55. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifügung von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 56. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Orts-Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 57. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon sogleich dem Bezirkshauptmann oder dem Statthalter die Anzeige zu machen hat, auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden.

Die Bekanntmachung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 58. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben, oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von dem Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 59. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen der Höchstbesteuerten und jener der Städte Linz, Steyer und Wels sogleich zur Stimmzählung geschritten, und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist, das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsmitgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben, und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzählungslisten versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zur Einsendung an den Statthalter übergeben.

§. 60. In den Wahlversammlungen der übrigen Wahlorte wird nach dem Schlusse der Stimmgebung das Wahlprotokoll geschlossen, von der Commission und dem landesfürstlichen Commissär unterfertigt, unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse von der Orts-Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär versiegelt, und durch ein, von und aus der Wahlcommission gewähltes Mitglied an die Hauptwahlcommission des Hauptortes abgesendet, welche die Stimmzählung vorzunehmen hat.

§. 61. In den Fällen des vorigen Paragraphes, wo die Scrutinirung nicht unmittelbar nach der Abstimmung vorgenommen werden kann, muss der Termin zur Vornahme der Stimmzählung in solcher Weise bestimmt werden, dass bis zu demselben die Wahlprotokolle der einzelnen Wahlorte zuversichtlich im Hauptwahlorte eingelangt seyn können.

§. 62. W przypadkach §. 60. względem aktu zebrania głosów, przy którym wyborcy mają prawo być obecnymi, będzie osobny protokół prowadzony, który, jako i obie listy obliczenia głosów, przez dwóch członków komisyi prowadzone, przez główną komisyę wyborczą podpisane, i wraz z temi listami obliczenia głosów i z nadesłanemi ze strony pojedynczych miejsc wyborczych protokołami głosowania wykazami, zapieczętowane i napisem, treść krótko wyrażającym opatrzone, cesarskiemu komisarzowi oddane być mają.

§. 63. W razie równości głosów we wszystkich przypadkach rozstrzyga los, który przez prezydującego komisyi wyborczej wyciągnięty być ma.

§. 64. Po ukończonem głosów obliczeniu, prezydujący komisyi wyborczej oznajmia natychmiast rezultat onegoż.

B. Szczególne postanowienia.

1. Względem wyboru najwyżej opodatkowanych.

§. 65. Każdy wyborca z klasy najwyżej opodatkowanych winien przy głosowaniu tyle osób wymienić, ile posłów ma być wybranych.

§. 66. Komisya wyborcza postanowić winna, czy dla wszystkich, wybrać się mających posłów, jeden tylko akt głosowania ma być przedsięwzięty, lub też, czy wybór odbyć się winien we więcej po sobie następujących głosowaniach, w ten sposób, iż każdy wotujący po trzy lub po pięć osob wymienić ma.

§. 67. Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej głosów większości.

Jeżeli przy jednym głosowania akcie, dla tego lub owego wybrać się mającego posła, taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, na ten czas powtórne skrutynium przedsięwziąć, a na przypadek, gdyby i przy takowem nie znalazła się potrzebna większość, do ściślejszego wyboru przystąpić należy.

§. 68. Przy ściślejszym wyborze mają się wyborcy do owych ograniczać osób, które przy powtórnem skrutynium względnie najwięcej uzyskały głosów po tych, które bezwzględną większość otrzymały.

W razie równości głosów, rozstrzyga los, kto przy trzeciem głosowaniu ma być uwzględnionym.

Liczba osób, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających, wynosi zawsze dwa razy tyle, co liczba posłów, wybrać się jeszcze mających.

Każdy głos, przypadający osobie, przy trzeciem skrutynium do ściślejszego wyboru, nie wprowadzonej za nieważny ma być uważany.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów wypadła, tedy los rozstrzyga.

2. Dla wyborów miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych.

§. 69. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony miasta Lincu, ma przy głosowaniu wymienić trzy osoby.

Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

§. 62. In den Fällen des §. 60 wird über den Scrutinirungsact, welchem die Wähler beizuwohnen berechtiget sind, ein besonderes Protokoll geführt, welches, so wie die beiden von zwei Commissionsgliedern geführten Stimmzählungslisten, von der Hauptwahlcommission zu unterzeichnen und sammt diesen Stimmzählungslisten und den von den einzelnen Wahlorten eingelangten Protokollen und Abstimmungs-Verzeichnissen versiegelt, und mit einer den Inhalt kurz bezeichnenden Ueberschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zu übergeben sind.

§. 63. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fällen das Loos, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 64. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. Besondere Bestimmungen.

1. Für die Wahl der Höchstbesteuerten.

§. 65. Jeder Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten hat bei der Abstimmung so viele Personen zu benennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 66. Die Wahlcommission hat zu bestimmen, ob für sämmtliche zu wählende Abgeordnete nur Ein Abstimmungsact vorzunehmen sei, oder ob die Wahl in mehreren auf einander folgenden Abstimmungen, bei denen jeder der Stimmgebenden je drei oder je fünf Personen zu benennen hat, stattfinden soll.

§. 67. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig.

Kömmt bei einem Abstimmungsacte für einen oder den andern zu wählenden Abgeordneten keine solche Stimmenmehrheit zu Stande, so wird ein zweites Scrutin vorgenommen, und, falls auch bei diesem nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 68. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken, die beim zweiten Scrutin nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten.

Bei Stimmengleichheit wird durch das Loos entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtigt werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche beim dritten Scrutin auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

2. Für die Wahlen der Städte, Märkte und Industrial-Orte.

§. 69. Jeder an der Abstimmung Theil nehmende Wahlberechtigte der Stadt Linz hat bei der Stimmgebung drei Personen zu benennen.

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Każdy swój głos dający, wezwanym być ma, aby się o późniejszej dnia godzinie, znowu znajdował na miejscu zgromadzenia dla złożenia na nowo wotum swego w razie potrzeby.

Co do wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeli przy pierwszych dwóch głosowaniach nie otrzymano potrzebnej głosów większości, obowiązują zawarte w §fie 68. postanowienia.

§. 70. Wybory miast Stejer i Wels, przedsięwzięte będą podług przepisu poprzedniego, z tą tylko różnicą, iż każdy wyborca jedne tylko wymieni osobę.

§. 71. Dla reszty w §fie 3. wyszczególnionych miejsc, będzie obliczenie głosów przedsięwziętem przez główną komisyę wyborczą (§. 39.), której pod pieczęcią oddać należy (§. 60.) protokoły wyborcze i wykazy głosowania, za poświadczeniem odebrania.

Głosy, dane w pojedynczych miejscach wyborczych, będą razem zliczone.

Do ważności wyborów dostateczna jest względna większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących.

Jeżeli w pierwszem skrutynium taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, tedy w przeciągu terminu, przez starostę powiatowego najmniej na trzy a najdalej, na ośm dni wyznaczonego, w każdem miejscu wyborczem na nowo przedsięwziąć się ma głosowanie w ściślejszym wyborze między onemi trzema osobami, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały, a które przez starostę powiatowego wraz z rozpisaniem nowego wyboru, (§. 43.) ogłoszone będą.

Jeżeli przy drugiem skrutynium, w głównem miejscu wyborczem przedsięwziętem, pokazuje się równość głosów, natenczas rozstrzyga los.

3. Względem wyborów gmin wiejskich.

§. 72. Względem głosowania przy wyborach gmin wiejskich stanowią postanowienia paragrafu powyższego, z tą różnicą, iż w owych powiatach wyborczych, w których dwóch posłów ma być wybranych, każdy wyborca dwie osoby wymienić ma, i że do wyboru ścislejszego, w potrójnej liczbie posłów, wybrać się jeszcze mających, wprowadzone być muszą osoby, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 73. Po zamkniętem obliczeniu głosów, ma komisya wyborcza i głosy zbierająca, zawiadomić wybranego o wypadłym na niego wyborze, z tem wezwaniem, aby w ciągu przepisanego czasu oświadczył, czyli przyjmuje wybór, lub nie.

§. 74. Każdy ma prawo nieprzyjąć wypadłego nań wyboru.

§. 75. Jeżeli wybrany jeszcze w dniu wyborów, przed komisyą wyborczą, póki jest zebraną, oświadczy, że wyboru nie przyjmuje, oświadczenie to do protokołu wyborczego wciągniętem zostanie, poczem nowy wybór natychmiast może być przedsięwzięty.

Jeder, der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigenfalls die Stimmgebung erneuern zu können.

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im §. 68 enthaltenen Bestimmungen.

§. 70. Die Wahlen der Städte Steyer und Wels werden nach der Vorschrift des vorigen Paragraphes, nur mit dem Unterschiede vorgenommen, dass jeder Wähler nur Eine Person zu nennen hat.

§. 71. Für die übrigen im §. 3 genannten Orte wird die Stimmzählung von der Hauptwahl-Commission (§. 39), welcher die Wahlprotokolle und Abstimmungsverzeichnisse gegen Empfangsbestätigung versiegelt zu übergeben sind (§. 60), vorgenommen.

Die Stimmen, welche in den einzelnen Wahlorten abgegeben wurden, werden zusammengerechnet.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden.

Kommt eine solche Stimmenmehrheit im ersten Scrutin nicht zu Stande, so ist innerhalb eines vom Bezirkshauptmanne bestimmten Termines von wenigstens drei, und höchstens acht Tagen, an jedem Wahlorte die Abstimmung in engerer Wahl zwischen jenen drei Personen zu erneuern, welche bei dem ersten Scrutin die meisten Stimmen erlangt hatten, und welche vom Bezirkshauptmanne zugleich mit der Ausschreibung der Wahlerneuerung (§. 43) kundzumachen sind.

Zeigt sich bei dem im Hauptwahlorte vorgenommenen zweiten Scrutin eine Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

3. Für die Wahlen der Landgemeinden.

§. 72. Hinsichtlich der Abstimmung bei den Wahlen der Landgemeinden gelten die Bestimmungen des vorigen Paragraphes mit dem Unterschiede, dass in jenen Wahlbezirken, in welchen zwei Abgeordnete zu wählen sind, jeder Wähler zwei Personen zu benennen hat, und dass in die engere Wahl die beim ersten Scrutin mit den meisten Stimmen betheilten Personen in der dreifachen Anzahl der noch zu wählenden Abgeordneten gebracht werden müssen.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 73. Nach geschlossener Stimmenzählung hat die Wahl- und Scrutinirungs-Commission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in Kenntniss zu setzen, dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 74. Jedermann ist berechtigt, die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 75. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 76. W każdym innym razie oświadczenie wybranego musi być namiestnikowi arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy przesłane w ciągu dni dziesięć, od chwili licząc, w której mu doręczonem zostało, zarządzone przez komisyę wyborczą, uwiadomienie o jego wybraniu.

Zaniechanie takiego oświadczenia, równie jak wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem uważane będzie za nieprzyjęcie.

W przypadku nieprzyjęcia, ma namiestnik natychmiast nowy rozporządzić wybór.

§. 77. Jeżeli obieralny w kilku wyborczych powiatach został wybranym, ma podobnież oświadczyć się według przepisu §§fów 75. i 76. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a w pierwszym razie względem tego, dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje.

Kto zaś wybór dla jednego powiatu przyjął, nie może go więcej przyjmować dla drugiego powiatu, chociażby później dopiero dowiedział się o wypadłym na niego wyborze w ostatnim powiecie wyborczym.

Jeżeli dwa lub więcej razy wybrany oświadcza, że przyjmuje, ale nie wymienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, tedy przyjęcie za ważne uznaje się dla tego powiatu, w którym pierwej wybranym został, a gdyby tego samego dnia podwójny na niego przypadł wybór, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał.

W razie równości głosów zażądać trzeba wyraźnego oświadczenia wybranego.

§. 78. Wybrany, oświadczając przyjęcie wyboru musi zarazem udowodnić, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba, gdyby to nie było powszechnie już wiadomem.

§. 79. Jeżeli namiestnik takie ma przed sobą dowody, iż wybrany podług §. 28. od wybieralności wyłączony jest, tedy ów akta wyboru wraz z popartą powodami relacyą, sejmowi krajowemu przedłożyć winien.

§. 80. Gdyby na sejm krajowy wybrane zostały osoby, z powodu zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, w inkwizycyi zostające, takowe nie mają prawa do udziału na sejmie krajowym dopóty, dopóki z wyroku sądowego nie wykaże się, czy one podług §. 28. obieralność na sejm krajowy utrzymały, czy też takową utraciły.

X. O wykazaniu i roztrząsaniu wyborów.

§. 81. Namiestnik nakazać ma, aby posłom na sejm krajowy wybranym, wystawiono i doręczono certyfikat wyboru, wyjąwszy przypadki, §§fami 79 i 80. przewidziane.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu na sejm krajowy, i uzasadnia dopóty domniemanie ważności jego wyboru, póki nie zostanie uznanem, że rzecz przeciwnie się ma.

§. 82. Względem ważności wyboru rozstrzyga sejm krajowy w miarę przepisów, o czynnej i biernej obieralności, tudzież o postępowaniu przy wyborze, zawartych tak w konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej.

Przy roztrząsaniu i stanowieniu uchwały służą za podstawę akta wyborcze.

§. 83. Akta wyborcze składają się: z protokołu wyboru i obliczenia głosów, ze spisów głosowania i z list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy namiestnikowi przesłać mają z swemi sprawozdaniami, dotyczącemi toku postępo-

§. 76. In allen andern Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen zehn Tagen von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Statthalter des Erzherzogthums Oesterreich ob der Enns abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, so wie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt, gilt als Ablehnung.

Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter so fort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 77. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleichfalls nach Vorschrift der §§. 75 und 76 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären.

Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzteren Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirkes, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchen er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage stattfand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 78. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, in so ferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften besitze.

§. 79. Liegt dem Statthalter der Nachweis vor, dass ein Gewählter nach §. 28 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sei, so hat er die Wahlacten sammt einem motivirten Berichte dem Landtage vorzulegen.

§. 80. Wenn Personen in den Landtag gewählt werden, die wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 28 die Wählbarkeit für den Landtag behalten oder verloren haben.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 81. Den in den Landtag gewählten Abgeordneten hat der Statthalter mit Ausnahme der Fälle der §§. 79 und 80 ein Wahlcertificat ausfertigen und zustellen zu lassen.

Dieses Certificat berechtigt den Gewählten zum Eintritte in den Landtag, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 82. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet der Landtag nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung, und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen.

Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 83. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungs-Protokolle, aus den Abstimmungs-Verzeichnissen und den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahlcommissäre mit ihren, den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungil-

wania przy wyborze, jako też prawnej ważności lub nieważności wyboru, tudzież z reklamacyi i protestów, jeżeliby już jakie przeciw wyborowi założono; a nakoniec z oświadczeń i wykazów, tak co do przyjęcia wyboru, jak co do obieralności przez wybranego przywiedzionych.

§. 84. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedynczych wyborach na sejm krajowy, mają być podane najdalej w ciągu dni ośmiu po zagajeniu sejmu krajowego, w przeciwnym bowiem razie nie będzie się na nie żadnej zwracać uwagi.

Porządek sprawowania interesów sejmu krajowego zawiera postępowanie tegoż przy roztrząsaniu wyborów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia, w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

tigkeit der Wahl betreffenden Berichten an den Statthalter einzusenden haben, ferner aus den gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den von den Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen und Nachweisungen.

§. 84. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Landtagswahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung des Landtages einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rücksicht genommen werden darf.

Das Verfahren des Landtages bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung des Landtages.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai
Schmerling. Thun. Kulmer.

[illegible]

Franz Joseph.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część III.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 8. Stycznia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 17. Lutego 1851.

3.

Cesarski patent z dnia 30. Grudnia 1849,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księstwa Solnogrodu wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i. t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa za poradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla księstwa Solnogrodu obwieścić i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Konstytucya krajowa

dla

księstwa Solnogrodu.

I. O kraju:

§. 1. Księstwo Solnogród stanowi nierozłączną część składową dziedzicznej monarchii austryackiej i jest oraz krajem koronnym tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek księstwa Solnogrodu do całej monarchii, konstytucyą państwa jest ustanowiony.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

III. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 8. Jänner 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 17. Februar 1851.

3.

Kaiserliches Patent vom 30. December 1849,

wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Salzburg sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben Uns in Vollziehung der §§. 77—83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für das Herzogthum Salzburg nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Landesverfassung

für das

Herzogthum Salzburg.

I. Vom Lande.

§. 1. Das Herzogthum Salzburg ist ein untrennbarer Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie und ein Kronland dieses Kaiserthums.

§. 2. Das Verhältniss des Herzogthums Salzburg zur Gesammt-Monarchie ist durch die Reichsverfassung bestimmt.

W okresach, konstytucyą państwa oznaczonych, zawarowana jest temu księstwu samoistność.

§. 3. Granice księstwa tylko na mocy ustawy mogą być zmienione.

§. 4. Księstwo Solnogród zachowuje dotychczasowy swój herb i barwy krajowe.

§. 5. Solnogród jest głównem miastem księstwa.

II. O zastępstwie (reprezentacyi) krajowem w ogólności.

§. 6. Księstwo Solnogród reprezentuje w sprawach krajowych sejm krajowy.

§. 7. Wszelkie sprawy, nie uznane, ani konstytucyą państwa ani ustawami państwa, za sprawy krajowe, do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 8. Za sprawy krajowe są konstytucyą państwa uznane:

I. Wszelkie rozrządzenia tyczące się:

1. kultury krajowej;
2. budowli publicznych, kosztem kraju zastąpionych;
3. zakładów dobroczynności w kraju;
4. budżetu i składania rachunków krajowych:

a) tak co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem, do kraju należącym, z opodatkowania dla celów krajowych i z użycia kredytu krajowego, jako też:

b) co do wydatków krajowych, tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych.

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa, względem

1. spraw gminnych
2. spraw kościelnych i szkolnych;
3. dawania podwód, tudzież względem prowidowania i kwaterowania wojska;

nakoniec

III. Rozrządzenia względem przedmiotów, ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej wskazanych.

§. 9. Prawa, należące do zakresu działania reprezentacyi krajowej, wykonywa albo sam sejm krajowy, albo też wydział krajowy.

III. O sejmie krajowym.

§. 10. Sejm krajowy księstwa Solnogrodu utworzony będzie z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych i składa się z dwudziestu i jednego posłów, a to:

a) z sześciu posłów z najwyżej w kraju opodatkowanych;

b) z ośmiu posłów z miast i miasteczek targowych, w ustawie wyborczej oznaczonych;

c) z siedmiu posłów z gmin pozostałych.

§. 11. Powołanie posłów do sejmu krajowego dzieje się przez wybór bezpośredni.

Ustawa wyborcza dla księstwa Solnogrodu zawiera bliższe postanowienia, tak co do porozdzielania posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak też co do postępowania przy wyborach.

Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird diesem Herzogthume seine Selbstständigkeit gewährleistet.

§. 3. Die Gränzen des Herzogthums dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 4. Das Herzogthum Salzburg behält sein bisheriges Wappen und die Landesfarben.

§. 5. Salzburg ist die Hauptstadt des Herzogthums.

II. Von der Landesvertretung überhaupt.

§. 6. Das Herzogthum Salzburg wird in den Landesangelegenheiten vom Landtage vertreten.

§. 7. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 8. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. Alle Anordnungen in Betreff

1. der Landescultur;
2. der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;
3. der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;
4. des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes; sowohl
   a) hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als
   b) rücksichtlich der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.

II. Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff

1. der Gemeindeangelegenheiten;
2. der Kirchen- und Schulangelegenheiten;
3. der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Einquartierung des Heeres; endlich

III. Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.

§. 9. Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch den Landtag selbst, oder durch den Landesausschuss geübt.

III. Von dem Landtage.

§. 10. Der Landtag des Herzogthums Salzburg wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt, und besteht aus ein und zwanzig Abgeordneten, nämlich:

a) aus sechs Abgeordneten der Höchstbesteuerten des Landes;
b) aus acht Abgeordneten der in der Wahlordnung bezeichneten Städte und Märkte;
c) aus sieben Abgeordneten der übrigen Gemeinden.

§. 11. Die Abgeordneten zum Landtage werden durch directe Wahlen berufen.

Die Wahlordnung für das Herzogthum Salzburg enthält die näheren Bestimmungen, sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§ 12. Prawo wyborcze ma w ogólności każdy obywatel państwa austryackiego, który pełnoletnim będąc, znajduje się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który w księstwie Solnogrodu albo opłaca roczną summę podatku stałego w ustawie wyborczej ustanowioną, albo wedle postanowień ustawy wyborczej, z osobistej swej własności, posiada prawo wyboru do sejmu krajowego.

§. 13. Ażeby kto do sejmu krajowego mógł być wybranym, musi sam posiadać prawo wybierania w jakiej klasie wyborców tego kraju, przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, być obywatelem państwa austryackiego, w zupełnem znajdować się używaniu praw cywilnych i politycznych i liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 14. Osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), tudzież takowe, których po ukończeniu postępowania konkursowego w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków sejmu krajowego wybrane być, ani też, jeżeliby podczas otworzenia konkursu (ogłoszenia upadłości) posłami były, członkami pozostać sejmu krajowego.

§. 15. Równie też od wybieralności wykluczone są osoby, które za winne uznano zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, lub też które dla innego jakiego praw przestąpienia osądzono najmniej na półroczną karę na wolności.

Gdyby do sejmu krajowego wybrane były osoby, które w skutek oskarzenia o zbrodnię lub ciężkie przestępstwo policyjne, z chciwości zysku wynikłe, lub publiczną obyczajność naruszające, w inkwyzyi zostają, takowe żadnego nie mają prawa udziału w posiedzeniach sejmu krajowego, dopóki sądowy wyrok nie okaże, czyli one obieralność do sejmu krajowego utraciły, lub też takową utrzymały.

§. 16. Członkowie sejmu krajowego wybrani będą na ciąg lat czterech, po sobie następujących.

Wybory posłów na sejm krajowy nie mogą być przez wyborców odwołane.

Po upływie takowego czterolecia lub po nastąpionem wprzód rozwiązaniu sejmu krajowego, tudzież i w tych przypadkach, gdyby tymczasem niektórzy z posłów wystąpili, ze świata zeszli lub też potrzebną do obieralności własność utracili, będą nowe wybory rozpisane.

Byli członkowie sejmu krajowego na nowo są obieralnymi.

§. 17. Jeżeli kto, urząd publiczny piastujący, do sejmu krajowego wybranym został, takowemu urlopu odmówić nie wolno.

§. 18. Członkowie sejmu krajowego dostają ryczałtowe wynagrodzenie (pauszale) za koszta podróży i pobytu podczas sejmowania.

Pokrycie tego wynagrodzenia kosztem kraju ma być zastąpione.

Wysokość kwoty wynagrodzenia tego wyznaczoną będzie ustawą krajową, a zanim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

§. 19. Posłom do sejmu krajowego obranym nie wolno żadnych przyjmować instrukcyi, i ci prawo głosowania tylko osobiście wykonywać mogą.

§. 20. Cesarz corocznie zwołuje sejm krajowy, a to z reguły w Listopadzie, i na sześciotygodniowy przeciąg czasu.

§. 12. Wahlberechtigt ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und im Herzogthume Salzburg entweder den durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung vermöge seiner persönlichen Eigenschaft das Wahlrecht zum Landtage besitzt.

§. 13. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Landes wahlberechtigt, seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 14. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern des Landtages gewählt werden, noch wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder des Landtages bleiben.

§. 15. Ebenso sind von der Wählbarkeit ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt, oder welche wegen einer andern Gesetzübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt worden.

Wenn Personen in den Landtag gewählt sind, die über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Landtag verloren oder behalten haben.

§. 16. Die Mitglieder des Landtages werden auf die Dauer von vier auf einander folgenden Jahren gewählt.

Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage können von den Wählern nicht widerrufen werden.

Nach Ablauf der vierjährigen Periode oder nach der früher erfolgten Auflösung des Landtages, sowie in den Fällen, wenn inzwischen einzelne Abgeordnete austreten, mit Tod abgehen, oder die zur Wählbarkeit erforderliche Eignung verlieren, werden neue Wahlen ausgeschrieben.

Gewesene Landtagsmitglieder können wieder gewählt werden.

§. 17. Wird Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in den Landtag gewählt, so darf ihm der Urlaub nicht versagt werden.

§. 18. Die Mitglieder des Landtages erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus Landesmitteln zu bestreiten.

Die Höhe des Entschädigungsbetrages wird durch ein Landesgesetz und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 19. Die in den Landtag gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 20. Der Landtag wird vom Kaiser jährlich, und zwar in der Regel im November, und auf die Dauer von sechs Wochen berufen.

Na uzasadniony wniosek sejmu krajowego cesarz ciąg sejmowania przedłużyć może. Oprócz tego może sejm krajowy przez cesarza także i do nadzwyczajnego sejmowania być zwołany, w celu przedsiębrania szczególnych czynności lub obradowania nad specyalnemi przedstawieniami.

§. 21. Sejm krajowy nie może jednocześnie z sejmem państwa być zebrany.

§. 22. Sejm krajowy zgromadza się w Solnogrodzie, może go jednak cesarz i do innego zwołać miejsca w księstwie Solnogrodu.

§. 23. Wszyscy posłowie stanowią w sejmie krajowym jedno zgromadzenie.

§. 24. Każdy poseł ma na wstępie do sejmu krajowego złożyć przysięgę wierności Księciu Cesarzowi, i tak na konstytucyę państwa, jak też na konstytucyę krajową.

§. 25. Sejmowi krajowemu przysłuża prawo rozpoznawania wykazów wyborczych nowo-wstępujących członków, jako też orzekania względem przypuszczenia takowych.

§. 26. Sejm krajowy mianuje na czas sejmowania Prezesa swego i Wice-Prezesa bezwzględną głosów większością.

§. 27. Posiedzenia sejmu krajowego są jawne. Wyjątkowo może się odbyć i poufne posiedzenie, jeżeli tego albo prezes albo najmniej pięciu członków żądają, i jeżeli sejm krajowy po oddaleniu słuchaczy za tem się oświadczy.

§. 28. Petycye wtedy tylko sejm krajowy przyjmować może, jeżeli są przez którego z członków podane.

Deputacye nie mogą być, ani przed sejm krajowy przypuszczane, ani przez oddział lub też wydział onegoż przyjmowane.

§. 29. Do stanowienia uchwały potrzeba obecności większej ilości konstytucyjnych członków sejmu krajowego, ważność zaś uchwały wymaga bezwzględnej większości głosów obecnych. Przy równości głosów, ma się wniosek, pod obradę wzięty, uważać za odrzucony.

§. 30. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki względem przedsiębrać się mających wyborów, lub obsadzeń, zostawiają się regulaminowi o sprawowaniu interesów.

Ustawa o wyborach na sejm państwa postanowi, w jaki sposób posłowie do wyższej Izby sejmu państwa wybrani będą.

§. 31. Namiestnikowi księstwa Solnogrodu lub zesłanym przez niego komisarzom służy prawo, na posiedzeniach sejmu krajowego zasiadać, i każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu tedy tylko udział biorą, jeżeli są członkami sejmu krajowego.

§. 32. Bliższe postanowienia, tyczące się załatwienia interesów sejmu krajowego zawiera regulamin o sprawowaniu interesów.

Tenże, dopóki nie zostanie ustanowiony w obrębach zasad, konstytucyą oznaczonych ustawą krajową, w drodze rozporządzeń uregulowanym będzie.

§. 33. Cesarz wykonywa spólnie z sejmem krajowym władzę prawodawczą w sprawach krajowych.

§. 34. Prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych przysłuża cesarzowi, jako też i sejmowi krajowemu.

Auf begründeten Antrag des Landtages kann der Kaiser die Sitzungszeit verlängern.

Ausserdem kann der Landtag, um besondere Acte vorzunehmen oder specielle Vorlagen zu berathen, vom Kaiser auch zu einer ausserordentlichen Session zusammenberufen werden.

§. 21. Der Landtag darf nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 22. Der Landtag versammelt sich in Salzburg, kann aber vom Kaiser auch an einen anderen Ort innerhalb des Herzogthums Salzburg berufen werden.

§. 23. Sämmtliche Abgeordnete bilden im Landtage Eine Versammlung.

§. 24. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in den Landtag den Eid der Treue dem Kaiser-Herzoge und sowohl auf die Reichs- als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 25. Dem Landtage steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen, und über deren Zulassung zu entscheiden.

§. 26. Der Landtag ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und Vicepräsidenten für die Dauer der Session.

§. 27. Die Landtagssitzungen sind öffentlich Ausnahmsweise kann eine vertrauliche Sitzung gehalten werden, wenn entweder der Präsident oder wenigstens fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer der Landtag sich dafür entscheidet.

§. 28. Bittschriften darf der Landtag nur annehmen, wenn sie ihm durch ein Mitglied überreicht werden.

Deputationen dürfen weder auf dem Landtage zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse desselben angenommen werden.

§. 29. Zur Beschlussfassung ist die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Landtagsmitglieder, und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich. Bei Stimmengleichheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 30. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht Statt.

Die Ausnahmen in Betreff vorzunehmender Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschaftsordnung vorbehalten.

Die Reichstagswahl-Ordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages gewählt werden.

§. 31. Der Statthalter des Herzogthums Salzburg, oder die von ihm abgeordneten Commissäre haben das Recht, im Landtage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Landtages sind.

§. 32. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Landtage enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Verfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 33. Der Kaiser im Vereine mit dem Landtage übt die gesetzgebende Gewalt in Landesangelegenheiten.

§. 34. Dem Kaiser, sowie dem Landtage steht das Recht zu, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen.

§. 35. Do każdej krajowej ustawy potrzebna jest zgodność Cesarza i sejmu krajowego.

Wnioski ku wydaniu ustaw, które przez sejm krajowy albo przez Cesarza odrzucone zostały, nie mogą w czasie tego samego sejmowania znowu być wytaczane.

§. 36. Jeżeli sejm krajowy nie jest zebrany, a zachodzi potrzeba nagłych, ustawami nieprzewidzianych środków, grożąca niebezpieczeństwem ze zwłoki dla księstwa Solnogrodu, natenczas ma Cesarz prawo, potrzebne zaprowadzić rozrządzenia z prowizoryczną prawomocnością, pod odpowiedzialnością ministerstwa, wszakże z obowiązkiem wyłożenia w tym względzie powodów i skutków najpierwszemu sejmowi krajowemu.

§. 37. Stósownie do §§. 35, i 36 konstytucyi państwa, i o ile takowa rozporządza, należą w obrębach ustaw państwa, do zakresu działalności sejmu krajowego, mianowicie także prawne postanowienia, dotyczące rozdrobnienia i połączenia gruntów, zakładów zwilżania pól, instytutów kredytu krajowego i asekuracyi krajowych, wywłaszczania dla celów kultury krajowej, lub dla publicznych budowli krajowych, zakładów, kosztem krajowym utworzonych lub utrzymywanych, w celu podźwignienia kunsztów i nauk, niemniej produkcyi pierwotnej i wewnętrznego obrotu w kraju, budowli publicznych dla celów krajowych i kosztem krajowym przedsiębranych, osobliwie dla rzeczy komunikacyi krajowej i dla instytutów krajowych, tudzież zaopatrywania ubogich, o ile toż nieprzypada zastępstwu gminy miejscowej lub powiatowej, nakoniec fundacyi, prebend i krajowych zakładów dobroczynności, o ile takowe albo do zakresu działania dawnej stanów korporacyi należały, albo dotacyi z funduszów krajowych wymagają, nie naruszając rozporządzeń, zaprowadzonych przez założycieli co do nadawania, zarządu i użycia.

§. 38. Gospodarstwo krajowe co rok się urządzi ustawą krajową podług budżetu, wszystkie dochody i wydatki uwidoczniającego, i przez namiestnika sejmowi krajowemu przedkładanego.

§. 39. Dochody krajowe wpływają z opodatkowania dla celów krajowych, z użycia kredytu krajowego i z zarządu majątkiem, do kraju należącym.

Opodatkowanie dla celów krajowych i użycie kredytu krajowego jest przedmiotem ustawodawstwa krajowego.

Sejm krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów kraju.

Bliższe postanowienia, co do uregulowania tak zarządzeń, w tej mierze potrzebnych, jak też wewnętrznego gospodarstwa reprezentacyi krajowej w ogólności, są przedmiotem ustawodawstwa krajowego.

Summy podług budżetu, przeznaczone do pokrycia wewnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego, wydziałowi krajowemu, summy zaś, dla innych celów krajowych, namiestnikowi do dyspozycyi będą oddane.

§. 41. Ogólny rachunek z gospodarstwa krajowego i wykazy tak stanu majątku jak rzeczy kredytowej kraju, corocznie sejmowi krajowemu przedkładane będą.

Przewyżki budżetu mają następnie do uznania ze strony sejmu krajowego być przedłożone.

§. 35. Zu jedem Landesgesetze ist die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages erforderlich.

Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch den Landtag oder durch den Kaiser abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 36. Wenn der Landtag nicht versammelt ist, und dringende, in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für das Herzogthum Salzburg erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtigt, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzkraft zu treffen; jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächsten Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§. 37. Nach Massgabe der §§. 35 und 36 der Reichsverfassung, und soweit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze, gehören zum Wirkungskreise des Landtages namentlich auch die gesetzlichen Bestimmungen über Grundzerstückungen und Zusammenlegungen, über Bewässerungsanlagen, über Landescredits- und Landes-Assecuranz-Anstalten, über die Expropriation zu Landesculturzwecken, oder zu öffentlichen Landesbauten, über die aus Landesmitteln begründeten oder erhaltenen Anstalten zur Beförderung der Künste und Wissenschaften, der Urproduction und des Verkehres im Innern des Landes, über öffentliche, zu Landeszwecken und aus Landesmitteln unternommene Bauten, insbesondere für das Landes-Communicationswesen und für Landesinstitute, ferner über die Armen-Versorgung, so weit sie nicht der Vertretung der Orts- oder Bezirksgemeinde anheimfällt, endlich über die Stiftungen, Pfründen und Wohlthätigkeits-Anstalten des Landes, in so ferne sie entweder zum Wirkungskreise der ehemals bestandenen ständischen Körperschaft gehörten, oder eine Dotirung aus Landesmitteln in Anspruch nehmen, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung und Verwendung getroffenen Verfügungen.

§. 38. Der Landeshaushalt wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht, und durch den Statthalter dem Landtage vorgelegt wird, jährlich durch ein Landesgesetz festgestellt.

§. 39. Die Landeseinnahmen fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benützung des Landescredits und aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens.

Die Besteuerung zu Landeszwecken und die Benützung des Landescredits ist Gegenstand der Landesgesetzgebung.

Der Landtag überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Landes.

Die näheren Bestimmungen über die Regelung der diessfalls erforderlichen Einrichtungen und des inneren Haushaltes der Landesvertretung überhaupt sind ein Gegenstand der Landesgesetzgebung.

§. 40. Die nach dem Voranschlage zur Deckung des inneren Haushaltes der Landesvertretung bestimmten Beträge werden dem Landesausschusse, und die für sonstige Landeszwecke bestimmten Summen dem Statthalter zur Verfügung gestellt.

§. 41. Die allgemeine Rechnung über den Landeshaushalt und die Ausweise über den Stand des Landesvermögens und Landes-Creditswesens werden jährlich dem Landtage vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Landtages zu unterziehen.

§. 42. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych uregulowaną będzie ustawą gminną i osobnemi statutami gminnemi.

§. 43. Wyszczególnienie i objęcie interesów, które niegdyś do stanowej reprezentacyi kraju należały i które albo innym organom nie mają być przekazane, albo w skutek zmienionych stosunków nie ustały, stanowi przedmiot przedłożenia i obradowania pierwszego sejmu krajowego.

§. 44. Konstytucyjne sejmu krajowego prawo czuwania nad wykonywaniem ustaw krajowych, sejm krajowy w ten sposób wykonywa, iż takowy, skoro otrzyma wiadomości o niestosownem wykonywaniu ustaw krajowych, przeciw temu zażalenie swe wraz z wnioskiem ku zaradzeniu do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 45. Celem uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem krajowym, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach lub przy utworzeniu ważnych zakładów, może sejm krajowy, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, ustanowić komisye specyalne albo z grona sejmu krajowego albo przez przyzwanie ku temu osobnych zaufania meżów.

§. 46. W sprawach państwa, dotyczących księstwa, przystoi sejmowi krajowemu, na wezwanie ze strony władzy wykonawczej obradować nad potrzebami i życzeniami kraju i wnioski swe przez namiestnika podawać.

§. 47. Cesarz odracza i zamyka sejm krajowy i może każdego czasu rozwiązanie onegoż zarządzić.

Nowe zwołanie sejmu krajowego ma w razie rozwiązania onegoż przed upływem jego czterolecia, nastąpić w przeciągu trzech miesięcy po rozwiązaniu onegoż, lub też, gdyby przypadały w ówczas posiedzenia sejmu państwa, w przeciągu dwóch miesięcy po odroczeniu lub zamknięciu sejmu państwa.

§. 48. Sejm krajowy może się na ośm dni odroczyć.

Do dłuższego odroczenia potrzeba zezwolenia Cesarza.

Bez poprzedzającego zwołania nie wolno sejmowi krajowemu zgromadzać się, ani też po odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu sejmu krajowego dalej zgromadzonym zostawać.

IV. O wydziale krajowym.

§. 49. Wydział krajowy składa się z czterech członków.

Jednego członka wybierają posłowie, wybrani przez klasę wyborców najwyżej opodatkowanych (§. 10. a), jednego członka wybierają posłowie, wybrani w miastach i miasteczkach targowych (§. 10. b.), a jednego członka wybierają posłowie gmin wiejskich (§. 10, c) z grona sejmu krajowego.

Czwartego członka wydziału wybiera zgromadzenie sejmu krajowego z pośród siebie.

Trzej inni członkowie wydziałowi pojedyńczo przez zgromadzenie sejmu krajowego z grona tegoż wybranymi będą.

Każdy taki wybór odbywa się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli przy pierwszem i drugiem wybieraniu bezwzględna większość do skutku nie przyszła, ma się przedsięwziąść ściślejszy wybór miedzy onymi dwoma posłami, którzy przy drugiem wybieraniu najwięcej głosów otrzymali.

W razie równości głosów, los stanowi.

§. 42. Die Wirksamkeit des Landtages in Gemeindeangelegenheiten wird durch das Gemeindegesetz und durch die besonderen Gemeindestatuten geregelt.

§. 43. Die Auseinandersetzung und Uebernahme dieser Geschäfte, welche der ehemaligen ständischen Vertretung des Landes zustanden, und welche nicht entweder an andere Organe zu überweisen, oder in Folge der geänderten Verhältnisse entfallen sind, bildet einen Gegenstand der Vorlage und Berathung für den ersten Landtag.

§. 44. Das verfassungsmässige Recht des Landtages, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird von dem Landtage in der Art geübt, dass derselbe, wenn er von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber und den Antrag auf Abhilfe bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 45. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Landes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten, können vom Landtage, mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen entweder aus der Mitte des Landtages oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 46. In den das Herzogthum betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Landtage zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Landes zu berathen und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

§. 47. Der Kaiser vertagt und schliesst den Landtag und kann zu jeder Zeit die Auflösung desselben anordnen.

Die Wiederberufung des Landtages hat im Falle der vor dem Verlaufe seiner vierjährigen Periode erfolgten Auflösung innerhalb drei Monaten nach derselben, oder, wenn in diese Zeit die Sitzungen des Reichstages fallen, binnen zwei Monaten nach der Vertagung oder nach dem Schlusse des Reichstages stattzufinden.

§. 48. Der Landtag kann sich auf acht Tage vertagen.

Zu einer längeren Vertagung ist die Genehmigung des Kaisers erforderlich.

Ohne vorausgegangene Berufung darf der Landtag sich nicht versammeln, auch nach der Vertagung, dem Schlusse oder Auflösung des Landtages nicht ferner versammelt bleiben.

IV. Von dem Landesausschusse.

§. 49. Der Landesausschuss besteht aus vier Mitgliedern.

Ein Mitglied wird durch die, von der Wählerclasse der höchstbesteuerten (§. 10. a) gewählten Abgeordneten, Ein Mitglied durch die in den Städten und Märkten (§. 10, b) gewählten Abgeordneten, und Ein Mitglied durch die Abgeordneten der Landgemeinden (§. 10, c) aus der Mitte des Landtages gewählt.

Das vierte Ausschussmitglied wird von der Landtagsversammlung aus ihrer Mitte gewählt

Jede solche Wahl geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmenden.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine absolute Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen beiden Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben.

Bei Stimmengleichheit entscheidet dann das Loos.

§. 50. Na miejsce każdego pojedynczego członka wydziału wybiera się zastępcę, wedle oznaczonego w powyższym paragrafie sposobu wybierania.

Jeżeliby kto z członków wydziału, w czasie gdy sejm krajowy nie jest zgromadzony, ze świata zeszedł, wystąpić miał, lub na czas dłuższy w zajmowaniu się interesami wydziałowemi przeszkodzonym był, tedy wstępuje zastępca, wybrany do zastąpienia owegoż członka wydziału.

Jeżeli sejm krajowy jest zgromadzony, tedy na miejsce stale brakującego członka wydziału, nowy wybór przedsięwziętym będzie.

§. 51. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są w Solnogrodzie zamieszkiwać.

Oni z funduszu krajowego roczne pobierają wynagrodzenie, którego summa ustawą krajową będzie wyznaczona.

§. 52. Wydział krajowy obiera prezydującego z grona swego na ciąg działania swego.

W razie czasowego przeszkodzenia prezydującego zastępuje go członek, z laty najstarszy.

§. 53. Do ważności jakiej decyzyi potrzebna jest obecność najmniej trzech członków wydziału.

Uchwały zapadają bezwzględną głosów większością członków obecnych.

Prezydujący ma prawo spólnie głosować; w razie równości głosów jego głos stanowi.

§. 54. Zakres działania wydziału obejmuje następujące interesa:

a) Wydział krajowy zająć się ma potrzebnemi przygotowaniami dla odbywania sejmu krajowego, tudzież wyszukaniem, utrzymaniem w stanie należytym i urządzeniem miejscowości dla (reprezentacyi) zastępstwa krajowego jako i dla bezpośrednio temuż podwładnych urzędów i organów przeznaczonych.

b) Wydział krajowy ma dla sejmu krajowego zbierać wykazy i wyjaśnienia, w sprawach krajowych zażądane i temuż takowe przedłożyć, tudzież za zleceniem sejmu krajowego prawodawcze projekta w sprawach krajowych ułożyć i pod obradę wziąść.

c) Wydział krajowy ma prawo, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, sprawozdania i wnioski w sprawach krajowych do namiestnika albo przez tegoż do ministerswa podawać.

d) We ważnych sprawach administracyi krajowej, albo w przypadkach wydania prowizorycznych ustaw krajowych (§. 36.) ma wydział krajowy swe zdanie dać, jeżeli do tego przez namiestnika będzie zawezwanym.

e) Wydział krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór nad rzeczą dotyczącą długów i kredytu krajowego.

§. 50. Für jedes einzelne Ausschussmitglied wird nach dem Wahlmodus des vorigen Paragraphes ein Ersatzmann gewählt.

Wenn ein Ausschussmitglied, während der Landtag nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, auszutreten hat, oder auf längere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, tritt der Ersatzmann ein, welcher zur Stellvertretung jenes Ausschussmitgliedes gewählt worden ist.

Ist der Landtag versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied eine neue Wahl vorgenommen.

§. 51. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Salzburg zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus Landesmitteln, deren Betrag durch ein Landesgesetz bestimmt wird.

§. 52. Der Landesausschuss wählt für die Dauer seiner Wirksamkeit den Vorsitzenden aus seiner Mitte.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden vertritt denselben das an Jahren älteste Mitglied.

§. 53. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens drei Ausschussmitgliedern erforderlich.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit der anwesenden Mitglieder gefasst.

Der Vorsitzende hat das Recht mitzustimmen; bei Stimmengleichheit gibt seine Stimme den Ausschlag.

§. 54. Der Wirkungskreis des Ausschusses umfasst folgende Geschäfte:

a) *Der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Landtagssitzungen und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.*

b) *Der Landesausschuss hat dem Landtage die in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen, und über Auftrag des Landtages legislative Vorlagen in Landesangelegenheiten zu entwerfen und zu berathen.*

c) *Er ist berechtigt, wenn der Landtag nicht versammelt ist, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter oder durch denselben an das Ministerium zu richten.*

d) *Ueber wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten, oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 36) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird.*

e) *Der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schulden- und Creditwesen des Landes.*

f) Jeżeli utworzona zostanie osobna kasa krajowa, do której wszystkie dochody krajowe (§. 39) wpływać, i z której wszystkie wydatki na cele krajowe zastąpione być mają, takowa równie tak, jak rejestratura krajowa bezpośrednio działowi krajowemu podlega.

g) Jeżeliby w nadzwyczajnych, budżetem krajowym nieprzestrzeżonych przypadkach, miały być łożone wydatki na cele krajowe, może namiestnik do tego użyć pieniędzy, w kasie krajowej do dyspozycyi znajdującej się, wszakże tylko za porozumieniem się z wydziałem krajowym.

h) Wydział krajowy co rok winien ułożyć budżet summ, potrzebnych dla zastępstwa krajowego, jego urzędników, sług, budynków i urządzeń, w ogóle na całe jego wewnętrzne gospodarstwo, i takowy namiestnikowi przedłożyć do wciągnienia go do ogólnego budżetu krajowego.

Również należy też do wydziału krajowego czuwać nad użyciem i obrachowaniem tych pieniędzy;

i) Wydział krajowy ma nadzór nad urzędnikami i sługami, bezpośrednio pod zastępstwem krajowem zostającymi, i zarządza dyscyplinarnem z nimi postępowaniem, ich umieszczeniem, suspendowaniem, oddaleniem i przeniesieniem onych na stan spoczynku, w miarę norm, w tym względzie istniejących.

§. 55. Postanowienie, czyli i jakie inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, pozostawia się prawodawstwu krajowemu.

Prawo udziału w ustawodawstie co do spraw krajowych nie przysłuża wydziałowi.

§. 56. Wydział krajowy za swe interesów sprawowanie sejmowi krajowemu jest odpowiedzialnym.

§. 57. Wykonanie uchwał, przez wydział krajowy w konstytucyjnym działania obrębie wydanych, a nie samego tylko wewnętrznego gospodarowania zastępstwa krajowego dotyczących, przystoi władzy wykonawczej.

§. 58. Wydział krajowy zostaje z sejmem krajowym i z ustanowionemi przez niego wedle §. 54. organami, w bezpośrednim urzędowania stosunku.

Z organami, przez władzę wykonawczą do wykonania ustaw krajowych i uchwał zastępstwa krajowego ustanowionemi, zostaje wydział tylko przez namiestnika w związku.

Do tegoż stosuje wydział wszelkie swe podania i przedłożenia, i przez tegoż dochodzą wydziału rozrządzenia władzy wykonawczej.

§. 59. Wszelkie uchwały wydziału krajowego namiestnikowi udzielają się.

Jeżeli namiestnik sądzi, że zarządzenia takowe sprzeczne są ustawie, winien wstrzymać wykonanie onychże i natychmiast o tem donieść ministerstwu, celem rozstrzygnienia, przystojącego temuż wedle §. 89. konstytucyi państwa.

f) *Wird eine besondere Landescasse, in welche alle Einkünfte des Landes (§. 39) einzufliessen haben, und woraus alle Ausgaben für Landeszwecke zu bestreiten sind, errichtet, so ist sie eben so wie die Landtags-Registratur unmittelbar dem Landesausschusse untergeordnet.*

g) *Wenn in ausserordentlichen, im Landesvoranschlage nicht vorhergesehenen Fällen Ausgaben für Landeszwecke zu machen sind, kann der Statthalter die verfügbaren Gelder der Landescasse dazu nur im Einvernehmen mit dem Landesausschusse verwenden.*

h) *Ueber die für die Landesvertretung, ihre Beamten, Diener, Gebäude und Einrichtungen, überhaupt für den ganzen inneren Haushalt erforderlichen Summen hat der Landesausschuss jährlich den Voranschlag zu verfassen und ihn dem Statthalter zur Einbeziehung in den allgemeinen Voranschlag des Landes zu übergeben.*

Eben so obliegt dem Landesausschusse die Sorge für die Verwendung und Verrechnung dieser Gelder.

i) *Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen.*

§. 55. Die Bestimmung, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 56. Der Landesausschuss ist für seine Geschäftsführung dem Landtage verantwortlich.

§. 57. Die Ausführung der, von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen, und nicht bloss den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen, steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 58. Der Landesausschuss steht mit dem Landtage und mit den, von ihm nach §. 54 bestellten Organen in unmittelbarer Geschäftsverbindung.

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

An diesen richtet er alle Eingaben und Vorlagen und durch denselben gelangen die Verfugungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 59. Alle Entscheidungen des Landesausschusses werden dem Statthalter mitgetheilt.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung derselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Jeżeli zaś namiestnik decyzye takowe uzna za sprzeczne z pospolitem dobrem kraju lub państwa, ma wykonanie tychże zawiesić, a powody tegoż natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić.

Jeżeli wydział obstaje przy wykonaniu zarządzenia, a namiestnik nie widzi się być zaspokojonym przeciwnemi owegoż uwagami, tedy w przypadku, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, winno się ministeryalnego zasięgnąć rozstrzygnienia, w przeciwnym zaś razie przedmiot ten poddać pod uchwałę sejmu krajowego w miarę przystojącego mu zakresu działalności.

§. 60. Jeżeli na sejm krajowy rozpisano nowy wybór posłów, dotychczasowy wydział krajowy dopóty w działalności zostaje, dopóki przez nowo wybrany sejm krajowy nie zostanie ustanowionym nowy wydział krajowy.

Jeżeli wybór do sejmu krajowego znowu na dawniejszych wydziału członków i zastępców wypadł, może ich sejm krajowy także do nowego znowu powołać wydziału.

V. O wzmocnionym wydziale krajowym.

§. 61. Wzmocniony wydział krajowy składa się z członków i zastępców wydziału krajowego (§§. 49 i 50), tudzież z trzech posłów przez Radę gminną miasta Solnogrodu, z jednego posła przez Radę gminną miasta Hallein i z posłów przez wydział powiatowy każdego politycznego powiatu księstwa, z pośród tychże korporacyj po trzech bezwzględną głosów większością wybranych.

§. 62. Działalność wzmocnionego wydziału krajowego rozciąga się, wyjąwszy należące do sejmu krajowego zastępstwo interesów całego kraju, na wszelkie w rzeczach gminy sprawy, ustawą zastępstwu obwodowemu przekazane.

§. 63. Prezydujący wydziału krajowego (§. 52.) jest oraz zwierzchnikiem wzmocnionego wydziału krajowego.

Rozwiązanie zastępstwa obwodowego pociąga za sobą nowy tylko wybór posłów powiatów politycznych i miast Solnogrodu i Hallein, nie zaś także nowy wybór członków i zastępców wydziału krajowego.

We wszystkich innych stosunkach mają postanowienia ustawy gminnej, co się tycze zastępstwa krajowego, do wzmocnionego wydziału krajowego być zastósowane.

VI. Postanowienia ogólne.

§. 64. Zmiany konstytucyi krajowej mogą być zwyczajną prawodawstwa drogą wniesione na sejmie krajowym, który najpierw będzie zwołanym.

Na następujących sejmach krajowych potrzeba do uchwały o takiej zmianie, obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich posłów, a pozwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn der Landtag nicht versammelt ist, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung des Landtages nach Massgabe des ihm zustehenden Wirkungskreises zu unterziehen.

§. 60. Wenn eine neue Wahl der Abgeordneten für den Landtag ausgeschrieben wird, bleibt der bisherige Landesausschuss noch so lange in Wirksamkeit, bis der neu gewählte Landtag einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in den Landtag gewählt, so können sie von dem Landtage auch wieder in den neuen Ausschuss berufen werden.

V. Von dem verstärkten Landesausschusse.

§. 61. Der verstärkte Landesausschuss besteht aus den Mitgliedern und Ersatzmännern des Landesausschusses (§§. 49 und 50), ferner aus drei vom Gemeinderathe der Stadt Salzburg, aus Einem vom Gemeinderathe der Stadt Hallein, und aus je drei von dem Bezirksausschusse eines jeden politischen Bezirkes des Herzogthums aus der Mitte dieser Körperschaften mit absoluter Stimmenmehrheit gewählten Abgeordneten.

§. 62. Die Wirksamkeit des verstärkten Landesausschusses erstreckt sich mit Ausnahme der, dem Landtage obliegenden Vertretung der Interessen des ganzen Landes auf alle in Gemeindesachen durch das Gesetz der Kreisvertretung zugewiesenen Angelegenheiten.

§. 63. Der Vorsitzende des Landesausschusses (§. 52) ist zugleich der Obmann des verstärkten Landesausschusses.

Die Auflösung der Kreisvertretung hat nur eine neue Wahl der Abgeordneten der politischen Bezirke und der Städte Salzburg und Hallein, nicht aber auch eine neue Wahl der Mitglieder und Ersatzmänner des Landesausschusses zur Folge.

In allen übrigen Beziehungen finden die Bestimmungen des Gemeindegesetzes über die Kreisvertretung auf den verstärkten Landesausschuss Anwendung.

VI. Allgemeine Bestimmungen.

§. 64. Aenderungen der Landesverfassung sollen in dem Landtage, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können.

In den folgenden Landtagen ist zu einem Beschlusse über solche Abänderungen die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am dreissigsten December im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld.
Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa wyborcza sejmu krajowego

dla

księstwa Solnogrodu.

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Sejm krajowy księstwa Solnogrodu składa się stósownie do §. 10. konstytucyi krajowej.

a) z sześciu posłów z najwyżej opodatkowanych.

b) z ośmiu posłów miast i miasteczek targowych, niżej wymienionych, i

c) z siedmiu posłów gmin pozostających.

W celu przedsięwzięcia wyborów, utworzone będą powiaty wyborcze.

§. 2. Dla wyborców z klasy najwyżej opodatkowanych stanowi całe księstwo Solnogrodu jeden powiat wyborczy.

§. 3. Dla wyboru posłów miast i miasteczek targowych stanowią Solnogród i Hallein jeden powiat wyborczy.

Strasswalchen Seekirchen Heumarkt Golling Abtenau	razem jeden powiat wyborczy;
Werfen St. Johann Hofgastein St. Veit	razem jeden powiat wyborczy;
Radstadt Mauterndorf Tamsweg St. Michael	razem jeden powiat wyborczy;
Zell Saalfelden Mittersill Lofer	razem jeden powiat wyborczy.

Landtags-Wahlordnung

für das

Herzogthum Salzburg.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Der Landtag des Herzogthums Salzburg besteht nach §. 10 der Landesverfassung.

a) aus sechs Abgeordneten der Höchstbesteuerten,

b) aus acht Abgeordneten der nachbezeichneten Städte und Märkte, und

c) aus sieben Abgeordneten der übrigen Gemeinden.

Behufs der Vornahme der Wahlen werden Wahlbezirke gebildet.

§. 2. Für die Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten bildet das ganze Herzogthum Salzburg Einen Wahlbezirk.

§. 3. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte und Märkte bilden Salzburg und Hallein je einen Wahlbezirk, ferner:

Strasswalchen
Seekirchen
Heumarkt
Golling
Abtenau
} zusammen einen Wahlbezirk;

Werfen
St. Johann
Hofgastein
St. Veit
} zusammen einen Wahlbezirk;

Radstadt
Mauterndorf
Tamsweg
St. Michael
} zusammen einen Wahlbezirk;

Zell
Saalfelden
Mittersill
Lofer
} zusammen einen Wahlbezirk;

W każdym powiecie wyborczym miasta Solnogrodu wybrać należy po trzech posłów, a w każdym z reszty pięciu powiatów wyborczych po jednemu posłowi.

§. 4. Dla wyboru posłów gmin wiejskich każdy z trzech powiatów politycznych stanowi jeden powiat wyborczy w ten sposób, że po odtrąceniu miast, tudzież miasteczek targowych, osobno do wyboru uprawnionych, ludność najbardziej zaludnionych powiatów Solnogrodu trzech, a każdy obu innych powiatów politycznych, po dwóch posłów na sejm krajowy wybierać ma.

II. O prawie wyborczem.

§. 5. Wymogi do uprawnienia wyborczego są częścią ogólne, t. j. takie, które każdy wyborca posiadać musi, częścią szczególne, t. j. takie, które są potrzebne do wykonywania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §fie 1. trzech klas wyborców.

§. 6. W ogólności ma każdy prawo do wyboru, który jest:

a) obywatelem państwa austryackiego,

b) pełnoletnim,

c) w zupełnem znajduje się używaniu praw cywilnych i politycznych, i który

d) albo opłacą pewną roczną kwotę podatku bezpośredniego (stałego), która dla członków gminy miasta Solnogrodu najmniej na dziesięć złotych reńskich mon. konw., a dla członków innej gminny księstwa Solnogrodu najmniej na pięć złotych reńskich mon. konw. ustanawia się, albo, nieopłacając podatku bezpośredniego, według osobistej swej własności, w którejkolwiekbądź gminie księstwa, stósownie do przepisów ustawy gminnej lub też osobnych statutów gminnych posiada czynne prawo wyboru.

§. 7. Ażeby kto w klasie najwyżej opodatkowanych do wyboru był uprawnionym, musi nie tylko posiadać wymienione w §fie 6. ad a), b) i c) własności, lecz także w księstwie Solnogrodu opłacać onę roczną ilość podatku bezpośredniego (stałego), która wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej Izby sejmu państwa jest potrzebną.

§. 8. Szczególny wymóg do uprawnienia wyborczego w jednej z dwu innych klas wyborców §. 1. ad b) i c) zasadza się na tem, że kto w jednym z wyszczególnionych w §fie 3. i 4. powiatów wyborczych prawo wyborcze wykonywać ma, ten też członkiem gminy właśnie tego samego wyborczego powiatu być musi.

Do wyboru uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym, do którego gmina należy, której jest członkiem; jeżeli zaś jest członkiem kilku gmin, wtedy wykonywa on prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania.

§. 9. Celem wykazania wyborczego jego uprawnienia będą razem te summy zrachowane, które w księstwie Solnogrodu w podatkach bezpośrednich różnego gatunku lub od różnych opłaca przedmiotów.

Ojcu doliczają się kwoty podatków bezpośrednich, przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez jego małżonkę opłacane, dopóki nie ustało uprawnienie do zarządu majątkiem, prawnie przystojące ojcu i małżonkowi.

Im Wahlbezirke der Stadt Salzburg sind drei, in jedem der übrigen fünf Wahlbezirke ist Ein Abgeordneter zu wählen.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der drei politischen Bezirke einen Wahlbezirk in der Art, dass die Bevölkerung des nach Abzug der besonders wahlberechtigten Städte und Märkte höchstbevölkerten Bezirkes von Salzburg drei, und jeder der beiden anderen politischen Bezirke je zwei Abgeordnete für den Landtag zu wählen haben.

II. Von dem Wahlrechte.

§. 5. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine, d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils besondere, d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechts in einer der drei im §. 1 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind.

§. 6. Im Allgemeinen ist Jedermann wahlberechtigt, welcher

a) *österreichischer Reichsbürger,*

b) *grossjährig,*

c) *im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und*

d) *entweder an directer Steuer einen bestimmten Jahresbetrag, welcher für Gemeindemitglieder der Stadt Salzburg auf wenigstens zehn Gulden Conventions-Münze, und für die Mitglieder einer anderen Gemeinde des Herzogthums Salzburg auf wenigstens fünf Gulden Conventions-Münze festgesetzt wird, entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde des Herzogthums nach den Bestimmungen des Gemeindegesetzes oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.*

§. 7. Wer in der Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im Paragraph 6 ad a), b) *und* c) *bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch in dem Herzogthume Salzburg jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.*

§. 8. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden andern Wählerclassen (§. 1 ad b) *und* c) *besteht darin, dass derjenige, welcher in einem der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss.*

Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist; ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden, so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 9. Die Beträge, welche Jemand an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten im Herzogthume Salzburg bezahlt, werden Behufs der Ausmittlung seiner Wahlberechtigung zusammengerechnet.

Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet; so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 10. Każdy wyborca może w jednym tylko powiecie wyborczym wykonywać swe prawo wyborcze.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wyboru uprawnionym jest, nie może wybierać w żadnym powiecie wyborczym obu innych klas wyborców, a kto w powiecie wyborczym wymienionych w §fie 3. miejsc, do wyboru uprawnionym jest, nie może w żadnej wiejskiej gminie wybierać.

III. O listach wyborców.

§. 11. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego do osobnych list wciągają się.

§ 12. Listę wyborców najwyżej opodatkowanych namiestnik sporządza.

Z osób, ogólnemi wyborczego uprawnienia wymogami (§. 6.) opatrzonych, które w całym kraju najwyższe opłacają kwoty w podatkach bezpośrednich; wciągnie się taką liczbę do listy wyborców najwyżej opodatkowanych, ażeby przez nią osiągnąć przynajmniej stosunek jednego wyborcy na sześć tysięcy dusz całej ludności, i ażeby także i poza ten stosunek każdy ogólnie do wyboru uprawniony obywatel państwa, opłacający w księstwie Solnogrodu najmniej pięćset złotych reńskich mon. konw. podatku bezpośredniego, uważanym był jako wyborca najwyżej opodatkowany.

§. 13. Jeżeli między najwyżej opodatkowanymi kraju znajduje się korporacya lub towarzystwo, wtedy w listę wyborców, najwyżej opodatkowanych, wciągniona być winna osoba, wedle istniejących norm prawa albo towarzystwa do jej zewnętrznego zastąpienia powołana.

§. 14. Gminy, nawet gdy jako takie do najwyżej podatkujących w kraju należą, nie mogą ani przez pełnomocników, ani przez zastępców wykonywać prawa wyborczego w klasie najwyżej opodatkowanych.

§. 15. Listy wyborców dla wymienionych w §fie 3. miast, miejsc i miasteczek targowych sporządza ich gminne przełożeństwo.

Jeżeli więcej miejsc razem stanowią jeden powiat wyborczy, natenczas lista każdego miejsca osobno sporządzoną, i w celu ułożenia mającej się miejscami zestawić głównej listy całego powiatu wyborczego, przesłaną będzie staroście powiatowemu, który udzielić winien odpis tejże burmistrzowi głównego miejsca wyborczego.

§. 16. Listy wyborców dla powiatów wyborczych gmin wiejskich (§. 4.) ma starosta powiatowy, używając ku temu pomocy urzędów poborowych, gminami sporządzać, a listy pojedyńczych gmin przełożonym gminy przesełać, aby przez nich z przyzwaniem dwóch członków wydziału gminnego roztrząsane, i potrzebne wedle okoliczności uzupełnienia lub sprostowania staroście powiatowemu zaproponowane były, który z list wyborców gmin pojedynczych zestawić winien główną listę całego powiatu.

§. 17. Każda lista wyborców zawierać ma imię i nazwisko, wiek i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież ilość podatków, przez niego opłacanych, lub onę osobistą własność, od której zawisło jego prawo wyborcze.

§. 10. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in Einem Wahlbezirke ausüben.

Wer als Höchstbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden andern Wählerclassen, und wer in einem Wahlbezirke der im § 3 genannten Orte wahlberechtigt ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. Von den Wählerlisten.

§. 11. Die Wahlberechtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 12. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter angefertigt.

Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 6) versehenen Personen, welche im ganzen Lande die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher im Herzogthume Salzburg wenigstens fünfhundert Gulden C. M. directe Steuer zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 13. Kommt unter den Höchstbesteuerten des Landes eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufzunehmen.

§. 14. Gemeinden können selbst dann, wenn sie als solche unter die höchsten Steuercontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte, noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 15. Die Wählerlisten für die im §. 3 benannten Städte, Märkte und Ortschaften werden von dem Gemeindevorstande derselben angefertigt.

Bilden mehrere Orte zusammen Einen Wahlbezirk, so wird die Liste jedes Ortes abgesondert verfasst und behufs der ortweisen Zusammenstellung der Hauptliste des ganzen Wahlbezirkes an den Bezirkshauptmann eingesendet, welcher hievon eine Abschrift dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zu übergeben hat.

§. 16. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der Landgemeinden (§. 4) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen zu lassen, und die Listen der einzelnen Gemeinden den Gemeindevorstehern zuzusenden, damit sie von diesen unter Beiziehung von zwei Mitgliedern des Gemeindeausschusses geprüft, und die etwa nöthigen Ergänzungen oder Berichtigungen beim Bezirkshauptmanne in Antrag gebracht werden, der aus den Wählerlisten der einzelnen Gemeinden die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammenzustellen hat.

§. 17. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 18. O ile prawo wyborcze od opłaty pewnej kwoty podatku zawisłem jest, uważany być ma ten tylko za wyborcę, który owę kwotę podatkową w roku, poprzedzającym wybór całkowicie zapłacił, a w bieżącym roku podatkowym żadnej zaległości nie jest dłużen.

§. 19. Lista wyborców najwyżej opodatkowanych będzie obwieszczana przez namiestnika, a to przez umieszczanie w gazetach krajowych, do publicznych ogłoszeń przeznaczonych, tudzież przez udzielanie odpisów każdemu starostwu powiatowemu, w którego urzędowem siedlisku takowe dla publicznego przeglądnienia mają być wyłożone.

§. 20. Sporządzone podług §. 15. listy wyborców będą wyłożone u burmistrza każdego w §fie 3. wymienionego miejsca, a główna lista u burmistrza głównego miejsca wyborczego, dla publicznego przeglądnienia.

§. 21. Listy wyborcze gmin wiejskich będą do powszechnego przeglądnienia wyłożone u przełożonych gmin pojedynczych, a główna lista powiatu w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego.

§. 22. Dzień wyłożenia list wyborców ma być oznajmionym, wraz ze stósownym terminem reklamacyjnym, w każdym powiecie wyborczym.

Namiestnik oznacza termin reklamacyjny, który mniej niż trzy, a więcej niż czternaście dni, licząc od chwili wyłożenia, wynosić nie może.

§. 23. Reklamacyę, po upływie terminu założone, odrzucać należy, jako spóźnione; wszakże namiestnikowi przysłuża prawo z urzędu zarządzać sprostowanie list wyborców aż do przyszłego terminu wyborczego.

§. 24. Do czynienia reklamacyi każdy ma prawo. Mają one tym samym organom być doręczane, przez które lista była sporządzona.

Względem zasadności lub bezzasadności reklamacyi, tyczących się przyjęcia do wyboru niezdolnych lub opuszczenia do tegoż uprawnionych, jeżeli idzie o listę wyborców najwyżej opodatkowanych, ma rozstrzygać namiestnik kraju; jeżeli zaś idzie o listy wyborcze innych powiatów wyborczych, w §fach 3. i 4. oznaczonych, rozstrzyga starosta powiatowy, porozumiawszy się z właściwym przełożonym gminy, i pozostawiwszy oraz trzydniowy termin do założenia rekursu do namiestnika.

§. 25. Należycie ułożone listy wyborców zrewidowane będą powszechnie na początku każdego roku podatkowego i przy rozpisywaniu powszechnych wyborów.

§. 26. Skoro tylko listy wyborców po zapadłem rozstrzygnieniu względem reklamacyi, w należytym czasie podanych, zostaną ukończone, przygotować należy karty legitymacyjne dla pojedynczych wyborców, które numer bieżący dotyczącej listy wyborców, nazwisko i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, lecz wyborcom dopiero końcem rzeczywistego wybierania aktu wręczone będą.

IV. O obieralności.

§. 27. Aby kto mógł być wybranym na sejm krajowy księstwa Solnogrodu, musi

§. 18. In soferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat, und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 19. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft, an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen sind, kundgemacht.

§. 20. Die nach §. 15 verfassten Wählerlisten werden bei dem Bürgermeister jedes im §. 3 benannten Ortes und die Hauptliste bei dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 21. Die Wählerlisten der Landgemeinden werden bei den Vorstehern der einzelnen Gemeinden und die Hauptliste des Bezirkes an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 22. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter festgesetzt; sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpuncte der Auflegung gerechnet, betragen.

§. 23. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen; doch steht es dem Statthalter zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 24. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtiget. — Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertigt wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerliste der Höchstbesteuerten handelt, der Statthalter des Landes, und wenn es sich um die Wählerlisten der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann, nach Einvernehmung des betreffenden Gemeindevorstehers, und unter Offenlassung eines dreitägigen Recurstermines an den Statthalter, zu entscheiden.

§. 25. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung allgemeiner Wahlen revidirt.

§. 26. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimations-Karten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst behufs der wirklichen Wahlhandlung eingehändigt werden.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 27. Um in den Landtag des Herzogthums Salzburg gewählt werden zu können muss man

a) liczyć najmniej lat trzydzieści.
b) być obywatelem państwa austryackiego przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru,
c) znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i
d) być uprawnionym do wyboru w księstwie Solnogrodu podług postanowień §. 6. ad d)

§. 28. Od obieralności wyłączają się;
a) wszystkie osoby, którym brakuje jakiejkolwiek z własności, w poprzednim paragrafie wyszczególnionych; tudzież
b) osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), lub które po odbytej rozprawie konkursu nie zostały w skutek dochodzenia bez winy uznane; nakoniec
c) osoby, uznane za winne zbrodni albo ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku pochodzącego, lub publiczną obyczajność naruszającego, albo też które skazane zostały za inne jakie przestąpienie prawa, przynajmniej na półroczną karę na wolności.

§. 29. Kto jest obieralnym podług postanowień paragrafów powyższych, ten przez każdą klasę wyborców, nawet choćby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, choćby w takowym zamieszkały nie był, może być wybranym na posła do sejmu krajowego.

§. 30. Zastępców posłów na sejm krajowy wybierać nie wolno.

V. O miejscach wyborczych.

§. 31. Dla pojedynczych powiatów wyborczych będą w celu głosowania wyznaczone osobne miejsca wyborcze.

§. 32. Miejscem wyborczem dla najwyżej opodatkowanych jest Solnogród, jako główne kraju miasto.

§. 33. Jako miejsca wyborcze dla wyszczególnionych w §. 3. powiatów wyborczych, uważane być mają tamże właśnie wymienione miasta i miasteczka targowe.

Jeżeli dwa lub więcej miejsc razem, jednego tylko posła wybierać mają, tedy jedno z tych miejsc, jako główne wyborcze miejsce ustanowionem być ma.

Ustanowienie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich, dzieje się przez namiestnika, z uwzględnieniem tak położenia jak stosunkowej ważności onychże.

§. 34. Dla wyborów gmin wiejskich wyznaczyć należy więcej miejsc wyborczych. Przytem za prawidło służyć ma, iż miejsca wyborcze zgadzać się mają z siedliskami nowo-uorganizowanych sądów i starostw powiatowych.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich dzieje się także przez namiestnika, z dokładnem wyszczególnieniem gmin, każdemu wyborczemu miejscu przydzielonych.

Głównem wyborczem miejscem całego powiatu jest urzędowe siedlisko starostwa powiatowego.

a) *mindestens dreissig Jahre alt,*

b) *seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger,*

c) *im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich und*

d) *nach den Bestimmungen des §. 6* ad d) *im Herzogthume Salzburg wahlberechtigt seyn.*

§. 28. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) *alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt, ferner*

b) *Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concurs-Verhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, endlich*

c) *Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt oder welche wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.*

§. 29. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Landtagsabgeordneter gewählt werden.

§. 30. Stellvertreter der Landtagsabgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 31. Für die einzelnen Wahlbezirke werden behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 32. Der Wahlort für die Höchstbesteuerten ist Salzburg, als Hauptstadt des Landes.

§. 33. Als Wahlorte für die im §. 3. aufgezählten Wahlbezirke haben die eben daselbst benannten Städte und Märkte zu gelten:

Haben zwei oder mehrere Ortschaften zusammen nur Einen Abgeordneten zu wählen, so ist eine dieser Ortschaften als Hauptwahlort zu bestimmen.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Hauptwahlorte geschieht mit Rücksicht auf die Lage und verhältnissmässige Bedeutsamkeit derselben durch den Statthalter.

§. 34. Für die Wahlen der Landgemeinden sind mehrere Wahlorte zu bestimmen. Dabei hat als Regel zu gelten, dass die Wahlorte mit den Sitzen der neuorganisirten Gerichte und Bezirkshauptmannschaften zusammen zu treffen haben.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Wahlorte geschieht gleichfalls vom Statthalter mit genauer Angabe der jedem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden.

Hauptwahlort des ganzen Bezirkes ist der Amtssitz der Bezirkshauptmannschaft.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 35. Do kierowania czynnością wyborczą będą własne komisye wyborcze ustanowione.

§. 36. Komisya wyborcza najwyżej opodatkowanych składa się z siedmiu osób, przez najwyżej opodatkowanych wyborców, na dniu wyboru z grona tychże wybranych, które prezydującego i pisarza z pomiędzy siebie wybrać mają.

Te wybory odbywają się za pomocą kartek wyborczych względną obecnych większością.

Cesarski komisarz, przez namiestnika naznaczony, takową wyborczą czynnością kierować i na posiedzeniach komisyi, jako też na zgromadzeniach wyborczych zasiadać ma.

§. 37. Dla każdego z miejsc, w §fie 3. namienionych, utworzoną będzie komisya wyborcza.

Komisya wyborcza w mieście Solnogrodzie i w mieście Hallein składa się z burmistrza, z trzech przez niego przyzwanych członków przełożeństwa gminy, i z trzech innych, przez namiestnika naznaczonych, mających prawo wyboru onych miast.

W innych miejscach składa się komisya wyborcza z burmistrza, z dwóch członków przełożeństwa gminy i z dwóch przez starostę powiatowego naznaczonych miejscowych, mających prawo wyboru

Burmistrzowie są prezydujący miejscowych komisyi wyborczych; pisarze z pośród nich wybierają się.

Przy posiedzeniach komisyi i zgromadzeniach wyborczych zasiadać mają komisarze cesarscy.

§. 38. Dla wyborów gmin wiejskich złożona będzie w każdem wyborczem miejscu komisya wyborcza.

Każda takowa miejscowa komisya wyborcza składa się, pod przewodnictwem komisarza cesarskiego, z czterech członków, wybranych przez starostę powiatowego z przełożonych gmin, onemu wyborczemu miejscu przekazanych.

Pisarza wybiera komisya z pośród siebie.

§. 39. W celu przedsięwzięcia obliczenia głosów dla całego powiatu wyborczego, utworzoną będzie w każdem głównem miejscu wyborczem (§§. 33. i 34.) główna komisya wyborcza, która pod przewodnictwem komisarza cesarskiego składać się ma z członków miejscowej komisyi wyborczej, i z posłów przez komisye reszty innych miejsc wyborczych powiatu wyborczego po jednemu z ich grona wybranych.

Pisarz miejscowej komisyi wyborczej jest oraz pisarzem głównej komisyi wyborczej.

§. 40. Rozstrzygnienia i uchwały tak miejscowych jak głównych komisyi wyborczych wymagają bezględnej głosów większości.

§. 41. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni się mieszać do głosowania bądź, przez usuwanie albo odradzanie, bądź przez zalecanie albo przedstawianie pewnych osób, ani też innym jakimbądź sposobem, a przy czyn-

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 35. Zur Leitung der Wahlhandlung werden eigene Wahlcommissionen gebildet.

§. 36. Die Wahlcommission der Höchstbesteuerten besteht aus sieben von den höchstbesteuerten Wählern am Tage der Wahl aus ihrer Mitte gewählten Personen, die den Vorsitzenden und Schriftführer unter sich selbst zu wählen haben.

Diese Wahlen geschehen mittelst Stimmzetteln und mit relativer Majorität der Anwesenden.

Ein vom Statthalter bestimmter landesfürstlicher Commissär hat diesen Wahlact zu leiten und den Sitzungen der Commission, so wie den Wahlversammlungen beizuwohnen.

§. 37. Für jeden der im §. 3 benannten Orte wird eine Wahlcommission gebildet.

Die Wahlcommission in den Städten Salzburg und Hallein besteht aus dem Bürgermeister, aus drei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus drei anderen vom Statthalter bestimmten Wahlberechtigten jener Städte.

In den übrigen Orten besteht die Wahlcommission aus dem Bürgermeister, aus zwei Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus zwei vom Bezirkshauptmanne bestimmten Wahlberechtigten des Ortes.

Die Bürgermeister sind die Vorsitzenden der Orts-Wahlcommissionen; die Schriftführer werden aus ihrer Mitte gewählt.

Den Sitzungen der Commissionen und den Wahlversammlungen haben landesfürstliche Commissäre beizuwohnen.

§. 38. Für die Wahlen der Landgemeinden wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt.

Jede solche Orts-Wahlcommission besteht unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern der jenem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden gewählt werden.

Den Schriftführer wählt die Commission aus ihrer Mitte.

§. 39. Um die Stimmzählung für den ganzen Wahlbezirk vorzunehmen, wird in jedem Hauptwahlorte (§§. 33, 34) eine Hauptwahlcommission gebildet, welche unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus den Mitgliedern der Wahlcommission des Ortes, und aus je einem von den Commissionen der übrigen Wahlorte des Wahlbezirkes aus ihrer Mitte gewählten Abgeordneten zu bestehen hat.

Der Schriftführer der Wahlcommission des Ortes ist auch Schriftführer der Hauptwahlcommission.

§. 40. Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Orts- und Hauptwahlcommissionen ist die absolute Stimmenmehrheit erforderlich.

§. 41. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine andere Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der

ności wyborczej mają czuwać, li tylko nad utrzymaniem spokojności i porządku, niemniej też nad zachowaniem trybu wyborczego, prawnie wskazanego.

§. 42. Podobnie też winni członkowie komisyi wyborczej od wszelkiego wstrzymać się wpływu na głosowanie pojedynczych prawo wyboru mających.

VII. O rozpisaniu wyborów.

§. 43. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów dzieje się z reguły przez rozrządzenia namiestnika, które przynajmniej na ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie będą obwieszczone.

Jeżeliby w przypadkach §§fów 73. i 74. musiano powtórzyć wybór z powodu braku potrzebnej głosów większości, tedy wyborcy dotyczącego powiatu przez obwieszczenia starosty powiatowego do wyboru zaproszeni być mają.

§. 44. W rozpisaniu wyborów oznaczyć należy dzień wyborów, godzinę rozpoczęcia i czas trwania czynności wyborczej, tudzież miejsca, w których głosowanie odbyć się ma.

W kartach legitymacyjnych, po obwieszczonem rozpisaniu wyborów, pojedynczym wyborcom doręczyć się mających (§. 26.), umieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 45. Rozpisanie powszechnych wyborów dla sejmu krajowego w sposób następny odbyć się ma: najprzód wybrani będą posłowie gmin wiejskich, potem posłowie miast i miasteczek targowych, a nakoniec posłowie najwyżej opodatkowanych, tudzież przedsięwzięte być winny wybory każdej z pierwszych dwu klas wyborców w całym kraju w jednym a tym samym dniu.

VIII. O czynności wyborczej.

A. Ogolne postanowienia.

§. 46. W dniu wyboru o godzinie wyznaczonej i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, rozpocznie się czynność wyborcza, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która odebrać ma listy wyborców i przygotowane wykazy głosowania.

§. 47. Oprócz komisyi wyborczej, cesarskiego komisarza i do głosowania uprawnionych, nikomu nie jest niedozwolony przystęp do miejscowości, gdzie się wybór odbywa.

Tylko w pierwszych dwóch godzinach po rozpoczęciu czynności wyborczej, kan-

Wahlhandlung nur allein die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 42. Eben so haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigten zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 43. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahl geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

Wenn in den Fällen der §§. 71 und 72 eine Wahl wegen Abgang der erforderlichen Stimmenmehrheit wiederholt werden muss, sind die Wähler des betreffenden Bezirkes durch Kundmachungen des Bezirkshauptmannes zur Wahl einzuladen.

§. 44. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnes und die Dauerzeit der Wahlhandlung, so wie die Orte, wo die Stimmgebung Statt zu finden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimations-Karten (§. 26) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler Theil zu nehmen hat, einzutragen.

§. 45. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für den Landtag hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der Städte, und Märkte und endlich die Abgeordneten des Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen jeder der beiden ersteren Wählerclassen im ganzen Lande an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 46. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde, und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung, ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen Wähler mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerlisten und die vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 47. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Nur in den ersten zwei Stunden nach dem Beginne der Wahlhandlung dürfen Wahlcandi-

dydaci wyborczy, jako takowi u wyborczej komisyi meldujący się, do miejsca zgromadzenia przypuszczonymi być, i za przyzwoleniem wyborców głos zabierać mogą.

Po upływie tych dwu godzin, albo jeszcze pierwej, jeżeli tego zgromadzenie wyborcze żąda, albo gdy już nikt z kandydatów głosu nie zabiera, głosowanie przedsięwziętem być ma.

Przed rozpoczęciem tegoż, kandydatów do odstąpienia nakłonić należy.

Wyborcy, którzy po rozpoczęciu głosowania nadejdą, zgłaszają się do komisyi wyborczej i mogą brać udział w niezamkniętem jeszcze głosowaniu.

§. 48. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania zarzuty czyni przeciw uprawnieniu wyborczemu jakiej osoby, na liście wyborców umieszczonej, i utrzymuje, że od chwili sporządzenia list wyborców osoba ta którego z warunków, do prawa wyboru wymaganych, pozbawioną została, komisya wyborcza natychmiast rzecz tę rozstrzyga, nie dozwalając żadnego rekursu.

§. 49. Prezydujący komisyi wyborczej przywiedzie w krótkiej przemowie na pamięć zgromadzonym wyborcom treść §§fów 27., 28., 29. ustawy wyborczej, co do przedmiotów do obieralności wymaganych, wyjaśni im tryb przy głosowaniu i obliczeniu głosów i napomni ich, aby wota swoje składali wedle wolnego przekonania, bez wszelkich samolubnych względów pobocznych, a to w ten sposób, jaki wedle najsumienniejszego swego przeświadczenia poczytują za najstósowniejszy dla dobra powszechnego.

§. 50. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej, o ile są do wyboru uprawnieni, swe wota składają.

Następnie jeden z członków komisyi wyborczej, wzywać będzie wyborców do składania wotów w tym kolejnym porządku, w którym ich imiona na liście wyborców są umieszczone.

Mający prawo do wyboru, którzy po zawołaniu ich po nazwisku do zgromadzenia wyborczego przychodzą, wota swe składać będą dopiero po odczytaniu całej listy wyborców.

§. 51. Każdy mający prawo do głosowania przystępuje z reguły sam do stołu, stojącego między komisyą wykorczą a zgromadzeniem wyborczem, i przy oddaniu swojej karty legitymacyjnej, głośno i wyraźnie i z dokładnem oznaczeniem tę osobę nazwie, którą sobie posłem mieć życzy do sejmu krajowego.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch lub więcej przypada posłów, tedy wyborca tyle nazwisk wymieni, ile ma być posłów wybranych.

§. 52. Wyborcy niemowi, mogą wyjątkowo na piśmie składać wyborcze swe wota, które w ich obecności, przez jednego z członków komisyi wyborczej muszą być odczytane.

§. 53. Jeżeli przy głosowaniu zachodzą wątpliwości względem identyczności (tożsamości) wyborcy, kartą legitymacyjną opatrzonego, tedy o tem, natychmiast komisya wyborcza rozstrzyga, niedozwalając rekursu.

§. 54. Każde ustne głosowanie i każde piśmienne wotum wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, wciągnione zostanie wraz z nazwiskiem wyborcy w przygotowane na to rubryki wykazu głosowania, w dwóch egzemplarzach sporządzonego.

ten, die sich als solche bei der Wahlcommission melden, in den Versammlungsort zugelassen werden, und mit Zustimmung der Wähler sprechen.

Nach Ablauf der zwei Stunden, oder noch früher, wenn es die Wahlversammlung begehrt oder kein Candidat mehr zu sprechen hat, ist die Abstimmung vorzunehmen.

Vor dem Beginne derselben werden die Candidaten zum Abtreten veranlasst.

Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen Theil nehmen.

§. 48. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlkommission sogleich und ohne Zulassung eines Recurses entschieden.

§. 49. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Ansprache den versammelten Wählern den Inhalt der §. 27, 28 und 29 der Wahlordnung über die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmzählung zu erklären und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberzeugung ohne alle eigennützige Nebenrücksichten und in der Art abzugeben, wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 50. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, in soferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimmen abgeben.

Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge, wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchgelesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 51. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch und nennt unter Abgabe seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter zum Landtage werden soll.

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei oder mehrere Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 52. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 53. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Identität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung eines Recurses.

§. 54. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hiezu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzeichnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Wciąganiem takowem do jednego z wykazów zajmuje się pisarz komisyi wyborczej a równocześnie inny członek komisyi do drugiego wykazu, stanowiący kontrolę wciągnienia, jako lista odpowiednia.

§. 55. Wota wyborcze, dane dla mającego być wybranym albo pod warunkami albo z załączeniem poleceń nie są ważne.

§. 56. Względem ważności lub nieważności pojedynczych wotów wyborczych rozstrzyga natychmiast komisya wyborcza, bez przypuszczenia rekursu.

§. 57. Głosowanie musi z reguły w każdem miejscu w ciągu dnia, do wyborów przeznaczonego, być rozpoczęte i ukończone.

Jeżeliby zaś zachodziły okoliczności, przeszkodne rozpoczęciu, postępowi lub ukończeniu wyboru, może być czynność wyborcza przez komisyę na następny dzień odroczona lub przedłużona za przyzwoleniem komisarza cesarskiego, który o tem natychmiast staroście powiatowemu lub namiestnikowi donieść ma.

Uwiadomienie o tem dla wyborców, dzieje się sposobem w miejscu zwyczajnym.

§. 58. Jeżeli wszyscy wyborcy wota swoje złożyli, lub jeżeli termin dnia wyboru do głosowania wyznaczony upłynął, a żaden się już wyborca nie zgłosił, ma prezydujący komisyi wyborczej oświadczyć głosowanie jako zamknięte, podwójny głosowania wykaz ma być przez komisyą wyborczą i przez cesarskiego komisarza podpisany, a dalsze głosowanie przed ukończeniem skrutynowania nie będzie dozwolonem.

§. 59. Po zamkniętem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych najwyżej opodatkowanych tudzież onych miasta Solnogrodu i miasta Hallein natychmiast do obliczenia głosów przystąpi się, a jeżeli potrzebna liczba posłów należycie wybraną została, protokół, względem czynności wyborczej prowadzony, ma być zamknięty, przez członków komisyi i przez komisarza cesarskiego podpisany, z załączeniem tak wykazów głosowania jak list obliczenia głosów zapieczętowany, nareście napisem treść wyrażającym opatrzony, cesarskiemu komisarzowi do przesłania go do namiestnika oddany.

§. 60. W zgromadzeniach wyborczych reszty innych miejsc wyborczych po ukończeniu głosowania, protokół wyborczy zamknięty, przez komisyą i cesarskiego komisarza podpisany, z załączeniem wykazów głosowania przez miejscową komisyę wyborczą i cesarskiego komisarza zapieczętowany, będzie przesłany przez członka, wybranego przez komisyę wyborczą z swego grona do głównej wyborczej komisyi miejsca głównego, która obliczenie głosów przedsięwziąść ma.

§. 61. W przypadkach powyższego paragrafu, gdy zebranie głosów nie może bezpośrednio po głosowaniu przedsięwziętem być, musi termin do przedsięwzięcia obliczenia głosów w ten sposób być wyznaczony, ażeby do czasu wyznaczonego protokoły wyborcze pojedynczych miejsc wyborczych z pewnością mógły być nadesłane do głównego miejsca wyborczego.

§. 62. W przypadkach §. 60. względem aktu zebrania głosów, przy którym wyborcy mają prawo być obecnymi, będzie osobny protokół prowadzony, który, jako i obie listy obliczenia głosów, przez dwóch członków komisyi prowadzone, przez główną komisyę wyborczą podpisane, i wraz z temi listami obliczenia głosów

Die Eintragung besorgt in dem einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission und gleichzeitig ein anderes Commissionsmitglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controle der Eintragung bildet.

§. 55. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifügung von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 56. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Orts-Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 57. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon sogleich dem Bezirkshauptmann oder dem Statthalter die Anzeige zu machen hat, auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden.

Die Bekanntmachung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 58. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben, oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von dem Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 59. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen der Höchstbesteuerten und jener der Städte Salzburg und Hallein sogleich zur Stimmzählung geschritten, und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist, das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsmitgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben, und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzählungslisten versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zur Einsendung an den Statthalter übergeben.

§. 60. In den Wahlversammlungen der übrigen Wahlorte wird nach dem Schlusse der Stimmgebung das Wahlprotokoll geschlossen, von der Commission und dem landesfürstlichen Commissär unterfertigt, unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse von der Orts-Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär versiegelt, und durch ein, von und aus der Wahlcommission gewähltes Mitglied an die Hauptwahlcommission des Hauptortes abgesendet, welche die Stimmzählung vorzunehmen hat.

§. 61. In den Fällen des vorigen Paragraphes, wo die Scrutinirung nicht unmittelbar nach der Abstimmung vorgenommen werden kann, muss der Termin zur Vornahme der Stimmzählung in solcher Weise bestimmt werden, dass bis zu demselben die Wahlprotokolle der einzelnen Wahlorte zuversichtlich im Hauptwahlorte eingelangt seyn können.

§. 62. In den Fällen des §. 60 wird über den Scrutinirungsact, welchem die Wähler beizuwohnen berechtiget sind, ein besonderes Protokoll geführt, welches, sowie die beiden von zwei Commissionsgliedern geführten Stimmzählungslisten, von der Hauptwahlcommission zu unterzeichnen und sammt diesen Stimmzählungslisten und den von den einzelnen Wahlor-

i z nadesłanemi ze strony pojedynczych miejsc wyborczych protokołami i głosowania wykazami, zapieczętowane i napisem, treść krótko wyrażającym opatrzone, cesarskiemu komisarzowi oddane być mają.

§. 63. W razie równości głosów we wszystkich przypadkach rozstrzyga los, który przez prezydującego komisyi wyborczej wyciągnięty być ma.

§. 64. Po ukończonem głosów obliczeniu, prezydujący komisyi wyborczej oznajmia natychmiast rezultat onegoż.

B. Szczególne postanowienia.

1. Względem wyboru najwyżej opodatkowanych.

§. 65. Każdy wyborca z klasy najwyżej opodatkowanych winien przy głosowaniu tyle osób wymienić, ile posłów ma być wybranych.

§. 66. Komisya wyborcza postanowić winna, czy dla wszystkich, wybrać się mających posłów, jeden tylko akt głosowania ma być przedsięwzięty, lub też, czy wybór odbyć się winien w dwóch po sobie następujących głosowaniach, w ten sposób, iż każdy wotujący po trzy osoby wymienić ma.

§. 67. Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej głosów większości.

Jeżeli przy jednym głosowania akcie dla tego lub owego wybrać się mającego posła taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, na ten czas powtórne skrutynium przedsięwziąć, a na przypadek, gdyby i przy takowem nie znalazła się potrzebna większość, do ściślejszego wyboru przystąpić należy.

§. 68. Przy ściślejszym wyborze mają się wyborcy do owych ograniczać osób, które przy powtórnem skrutynium względnie najwięcej uzyskały głosów po tych, które bezwzględną większość otrzymały.

W razie równości głosów, rozstrzyga los, kto przy trzeciem głosowaniu ma być uwzględnionym.

Liczba osób, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających, wynosi zawsze dwa razy tyle, co liczba posłów, wybrać się jeszcze mających.

Każdy głos, przypadający osobie, przy trzeciem skrutynium nie wprowadzonej do ściślejszego wyboru, za nieważny ma być uważany.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów wypadła, tedy los rozstrzyga.

2. Dla wyborów miast i miasteczek targowych.

§. 69. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony miasta Solnogrodu, ma przy głosowaniu trzy wymienić osoby.

Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

Każdy głos swój dający, wezwanym być ma, aby się znowu znajdował na miejscu zgromadzenia o późniejszej dnia godzinie, dla złożenia na nowo wotum swego w razie potrzeby.

ten eingelangten Protokollen und Abstimmungs-Verzeichnissen versiegelt, und mit einer den Inhalt kurz bezeichnenden Ueberschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zu übergeben sind.

§. 63. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fallen das Loos, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 64. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. *Besondere Bestimmungen.*

1. Für die Wahl der Höchstbesteuerten.

§. 65. Jeder Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten hat bei der Abstimmung so viele Personen zu benennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 66. Die Wahlcommission hat zu bestimmen, ob für sämmtliche zu wählende Abgeordnete nur Ein Abstimmungsact vorzunehmen sei, oder ob die Wahl in zwei auf einander folgenden Abstimmungen, bei denen jeder der Stimmgebenden je drei Personen zu benennen hat, stattfinden soll.

§. 67. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig.

Kömmt bei einem Abstimmungsacte für einen oder den andern zu wählenden Abgeordneten keine solche Stimmenmehrheit zu Stande, so wird ein zweites Scrutin vorgenommen, und, falls auch bei diesem nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 68. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken, die beim zweiten Scrutin nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten.

Bei Stimmengleichheit wird durch das Loos entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtigt werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche beim dritten Scrutin auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

2. *Für die Wahlen der Städte und Märkte.*

§. 69. Jeder an der Abstimmung Theil nehmende Wahlberechtigte der Stadt Salzburg hat bei der Stimmgebung drei Personen zu benennen.

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Jeder, der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigenfalls die Stimmgebung erneuern zu können.

Co do wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeli przy pierwszych dwóch głosowaniach nie otrzymano potrzebnej głosów większości, obowiązują zawarte w §fie 68. postanowienia.

§. 70. Wybór miasta Hallein, przedsięwzięty będzie podług przepisu poprzedniego, z tą tylko różnicą, iż każdy wyborca jednę tylko wymieni osobę.

§. 71. Dla reszty w §fie 3. wyszczególnionych miejsc, będzie obliczenie głosów przedsięwziętem przez główną komisyę wyborczą (§. 39.), której pod pieczęcią oddać należy (§. 60.) protokoły wyborcze i wykazy głosowania, za poświadczeniem odebrania.

Głosy, dane w pojedynczych miejscach wyborczych, będą razem zliczone.

Do ważności wyborów dostateczna jest względna większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących.

Jeżeli w pierwszem skrutynium taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, tedy w przeciągu terminu, przez starostę powiatowego najmniej na trzy a najdalej na ośm dni wyznaczonego, w każdem miejscu wyborczem na nowo przedsięwziąć się ma głosowanie w ściślejszym wyborze między onemi trzema osobami, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały, a które przez starostę powiatowego wraz z rozpisaniem nowego wyboru, (§. 43.) ogłoszone będą.

Jeżeli przy drugiem skrutynium, w głównem miejscu wyborczem przedsięwziętem, pokazuje się równość głosów, natenczas rozstrzyga głos.

3. Względem wyborów gmin wiejskich.

§. 72. Względem głosowania przy wyborach gmin wiejskich stanowią postanowienia paragrafu powyższego z tą różnicą, iż w miarę tego, czy w powiecie wyborczym dwóch czy trzech posłów ma być wybranych, każdy wyborca dwie lub trzy osoby wymienić ma, i że, jeżeli będzie potrzebny wybór ściślejszy, do takowego w potrójnej liczbie posłów, wybrać się jeszcze mających wprowadzone będą osoby, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 73. Po skończonem obliczeniu głosów, ma komisya wyborcza i głosy zbierająca, zawiadomić wybranego o wypadłym na niego wyborze z tem wezwaniem, aby w ciągu przepisanego czasu oświadczył, czyli przyjmuje wybór, lub nie.

§. 74. Każdy ma prawo nieprzyjąć wypadłego nań wyboru.

§. 75. Jeżeli wybrany jeszcze w dniu wyborów, przed komisyę wyborczą, póki jest zebraną, oświadczy, że wyboru nie przyjmuje, oświadczenie to do protokołu wyborczego wciągniętem zostanie, poczem nowy wybór natychmiast może być przedsięwzięty.

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im §. 68 enthaltenen Bestimmungen.

§. 70. Die Wahl der Stadt Hallein wird nach der Vorschrift des vorigen Paragraphes, nur mit dem Unterschiede vorgenommen, dass jeder Wähler nur Eine Person zu nennen hat.

§. 71. Für die übrigen im §. 3 genannten Orte wird die Stimmzählung von der Hauptwahl-Commission (§. 39), welcher die Wahlprotokolle und Abstimmungsverzeichnisse gegen Empfangsbestätigung versiegelt zu übergeben sind (§. 60), vorgenommen.

Die Stimmen, welche in den einzelnen Wahlorten abgegeben wurden, werden zusammengerechnet.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden.

Kommt eine solche Stimmenmehrheit im ersten Scrutin nicht zu Stande, so ist innerhalb eines, vom Bezirkshauptmanne bestimmten Termines von wenigstens drei, und höchstens acht Tagen, an jedem Wahlorte die Abstimmung in engerer Wahl zwischen jenen drei Personen zu erneuern, welche bei dem ersten Scrutin die meisten Stimmen erlangt hatten, und welche vom Bezirkshauptmanne zugleich mit der Ausschreibung der Wahlerneuerung (§. 43) kundzumachen sind.

Zeigt sich bei dem im Hauptwahlorte vorgenommenen zweiten Scrutin eine Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

3. Für die Wahlen der Landgemeinden.

§. 72. Hinsichtlich der Abstimmung bei den Wahlen der Landgemeinden gelten die Bestimmungen des vorigen Paragraphes mit dem Unterschiede, dass, je nach dem in einem Wahlbezirke zwei oder drei Abgeordnete zu wählen sind, jeder Wähler zwei oder drei Personen zu benennen hat, und dass, wenn eine engere Wahl nöthig wird, in dieselbe die beim ersten Scrutin mit den meisten Stimmen betheilten Personen in der dreifachen Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten gebracht werden.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 73. Nach geschehener Stimmenzählung hat die Wahl- und Scrutinirungs-Commission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in Kenntniss zu setzen, dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 74. Jedermann ist berechtigt, die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 75. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 76. W każdym innym razie oświadczenie wybranego musi być namiestnikowi księstwa Solnogrodu przesłane w ciągu dni dziesięć, od chwili licząc, w której mu doręczonem zostało, zarządzone przez komisyę wyborczą, uwiadomienie o jego wybraniu.

Zaniechanie takiego oświadczenia, równie jak wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem uważane będzie za nieprzyjęcie.

W przypadku nieprzyjęcia, ma namiestnik natychmiast nowy rozporządzić wybór.

§. 77. Jeżeli obieralny w kilku wyborczych powiatach został wybranym, ma podobnież oświadczyć się według przepisu §§fów 75. i 76. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a w pierwszym razie względem tego, dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje.

Kto zaś wybór dla jednego powiatu przyjął, nie może go więcej przyjmować dla drugiego powiatu, chociażby później dopiero dowiedział się o wypadłym na niego wyborze w ostatnim powiecie wyborczym.

Jeżeli dwa lub więcej razy wybrany oświadcza, że przyjmuje, ale nie wymienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, tedy przyjęcie za ważne uznaje się dla tego powiatu, w którym pierwej wybranym został, a gdyby tego samego dnia podwójny na niego przypadł wybór, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał.

W razie równości głosów zażądać trzeba wyraźnego oświadczenia wybranego.

§. 78. Wybrany, oświadczając przyjęcie wyboru musi zarazem udowodnić, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba, gdyby to nie było powszechnie wiadomem.

§. 79. Jeżeli namiestnik takie ma przed sobą dowody, iż wybrany podług §. 28. od wybieralności wyłączony jest, tedy ów akta wyboru wraz z popartą powodami relacyą, sejmowi krajowemu przedłożyć winien.

§. 80. Gdyby na sejm krajowy wybrane zostały osoby, z powodu zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, w inkwizycyi zostające, takowe nie mają prawa do udziału na sejmie krajowym dopóty, dopóki z wyroku sądowego nie wykaże się, czy one podług §. 28. obieralność na sejm krajowy utrzymały, czy też takową utraciły.

X. O wykazaniu i roztrząsaniu wyborów.

§. 81. Namiestnik nakazać ma, aby posłom na sejm krajowy wybranym, wystawiono i doręczono certyfikat wyboru, wyjąwszy przypadki, §§fami 79 i 80. przewidziane.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu na sejm krajowy, i uzasadnia dopóty domniemanie ważności jego wyboru, póki nie zostanie uznanem, że rzecz przeciwnie się ma.

§. 82. Względem ważności wyboru rozstrzyga sejm krajowy w miarę przepisów, o czynnej i biernej obieralności, tudzież o postępowaniu przy wyborze, zawartych tak w konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej.

Przy roztrząsaniu i stanowieniu uchwały służą za podstawę akta wyborcze.

§. 83. Akta wyborcze składają się: z protokołu wyboru i obliczenia głosów, z spisów głosowania i z list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy

§. 76. In allen andern Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen zehn Tagen von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Statthalter des Herzogthums Salzburg abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, sowie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt, gilt als Ablehnung.

Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter sofort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 77. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleichfalls nach Vorschrift der §§. 75 und 76 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären.

Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzteren Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirkes, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchen er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage Statt fand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 78. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, in soferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften besitze.

§. 79. Liegt dem Statthalter der Nachweis vor, dass ein Gewählter nach §. 28 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sei, so hat er die Wahlacten sammt einem motivirten Berichte dem Landtage vorzulegen.

§. 80. Wenn Personen in den Landtag gewählt werden, die wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 28 die Wählbarkeit für den Landtag behalten oder verloren haben.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 81. Den in den Landtag gewählten Abgeordneten hat der Statthalter mit Ausnahme der Fälle der §§. 79 und 80 ein Wahlcertificat ausfertigen und zustellen zu lassen.

Dieses Certificat berechtigt den Gewählten zum Eintritte in den Landtag, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 82. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet der Landtag nach Massgabe bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung, und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen.

Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 83. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungs-Protokolle, aus den Abstimmungs-Verzeichnissen und den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahl-

namiestnikowi przesłać mają z swemi sprawozdaniami, dotyczącemi toku postępowania przy wyborze, jako też prawnej ważności lub nieważności wyboru, tudzież z reklamacyi i protestów, jeżeliby już jakie przeciw wyborowi założono; a nakoniec z oświadczeń i wykazów, tak co do przyjęcia wyboru, jak co do obieralności przez wybranego przywiedzionych.

§. 84. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedynczych wyborach na sejm krajowy, mają być podane najdalej w ciągu dni ośmiu po zagajeniu sejmu krajowego, w przeciwnym bowiem razie nie będzie się na nie żadnej zwracać uwagi.

Porządek sprawowania interesów sejmu krajowego zawiera postępowanie tegoż przy roztrząsaniu wyborów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia, w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

commissäre mit ihren, den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungiltigkeit der Wahl betreffenden Berichten an den Statthalter einzusenden haben, ferner aus den gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den von dem Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen und Nachweisungen.

§. 84. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Landtagswahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung des Landtages einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rücksicht genommen werden darf.

Das Verfahren des Landtages bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung des Landtages.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część IV.

wydana i rozesłana: 8. Stycznia 1850.

4.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 12. Grudnia 1849,

do 1.) konsystorza wszechnicy wiedeńskiej, 2.) senatu akademickiego wszechnicy prazkiej,

którem ustanawia się, iż nowe zaświadczenia frekwentacyjne od kursu do kursu jednym tylko a to sześciokrajcarowym stemplem zaopatrzone być mają.

Podane pod dniem 17. Października t. r. zapytanie senatu akademickiego wszechnicy prazkiej, czyli nowe zaświadczenia frekwentacyjne rozporządzeniem ministeryalnem z dnia 13. Października r. b. L. 7215 we wszechnicach wiedeńskiej i prazkiej zaprowadzone jednym tylko stemplem, kiedy i w jakiej kwocie zaopatrzone być mają, widzi się ministeryum oświecenia spowodowanem w ten sposób ułatwić, iż takowe od kursu do kursu jednym tylko stemplem sześciokrajcarowym zaopatrzone być mają.

Podaje się to do wiadomości kolegiów profesorskich dla zastósowania się i dalszego oznajmienia.

Thun m. p.

5.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 23. Grudnia 1849,

moc mające dla całego państwa z wyjątkiem Pogranicza wojskowego,

którem się zmieniają istniejące przepisy co do zastępstwa do służby wojskowej zobowiązanych.

Aby tym, którzy zobowiązaniu swemu do służby wojskowej przez wysłużenie kapitulacyi lub kontraktowego służby czasu zadosyć uczyniwszy, w zawodzie wojskowym dalej pozostać są gotowi, jak największych za to korzyści użyczyć, a zarazem, aby uchylić wielokrotnych podstępności i ukrzywdzeń, jakie dotąd przy dozwolonem w stosunkach pokoju suplowaniu służbie wojskowej uległych, przez inne osoby zachodziły, na wniosek Rady ministrów raczył Najjaśniejszy Pan pod dniem 10. Grudnia 1849

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

IV. Stück.

Ausgegeben und versendet am 8. Jänner 1850.

4.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 12. December 1849,

an das Wiener Universitäts-Consistorium und an den akademischen Senat der Prager Universität,

wodurch bestimmt wird, dass die neuen Frequentations-Zeugnisse von Semester zu Semester nur mit Einem Stämpel, und zwar von sechs Kreuzern zu versehen seien.

Die von dem akademischen Senate der Prager Universität in seiner Eingabe vom 17. October d. J. gestellte Anfrage, ob die mit dem Ministerial-Erlasse vom 13. October l. J., Z. 7215, an den Universitäten zu Wien und Prag eingeführten neuen Frequentations-Zeugnisse nur mit Einem Stämpel, wann und von welchem Betrage zu versehen seien, findet das Unterrichtsministerium dahin zu beantworten, dass dieselben von Semester zu Semester mit Einem Stämpel von sechs Kreuzern zu versehen sind.

Hievon sind die Professoren-Collegien zur Darnachachtung und weiteren Bekanntgebung zu verständigen.

Thun *m. p.*

5.

Erlass des Ministeriums des Innern vom 23. December 1849,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches mit Ausnahme der Militärgränze,

wodurch eine Aenderung der bestehenden Vorschriften über die Stellvertretung von Militär-Dienstpflichtigen verordnet wird.

Um denjenigen, welche nach Erfüllung ihrer Militärdienstpflicht durch die Ausdienung der Capitulation oder vertragsmässigen Dienstzeit, die militärische Laufbahn fortzusetzen bereit sind, dafür die möglichst grossen Vortheile zuzuwenden, zugleich aber, um die vielfachen Unterschleife und Bevortheilungen zu beseitigen, welche bei der bisher unter friedlichen Verhältnissen gestatteten Supplirung der, der Militärdienstpflicht Unterliegenden, durch andere Individuen stattfanden, haben Seine Majestät auf den Antrag des Ministerrathes unterm

w dotyczących urządzeniach dotąd istniejących, następujące zmiany najłaskawiej uchwalić:

Pierwsze. Przypuszczone dotąd podczas pokoju zezwolenie, ludzi służbie wojskowej ulegających, bądź zaraz przy dostawie, bądź takowych, którzy już w armii służą, za dostawą innych ludzi uwolnić, niniejszem zupełnie znosi się.

Drugie. Atoliż i na przyszłość w stosunkach pokoju każdemu do służby wojskowej zobowiązanemu dozwala się, złożeniem taksy w gotowiznie od tegoż zobowiązania uwolnić się każdego czasu przed lub też trzy dni po przeznaczeniu onegoż do wstąpienia w służbę wojskową. Taż sama ulga, wszelakoż w równy sposób, na przyszłość i owym w służbie już zostającym żołnierzom wyświadczać się ma, którym drogą oferty dozwala się dymissya z szczególnych względów na familią, gospodarstwo lub zarobkowanie.

Trzecie. Taksa ta dla ludzi rodem z Galicyi i Bukowiny, z Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi, Sławonii, Dalmacyi i Wojewodyny na złt. r. 500 — dla ludzi w królestwie lombardzko-weneckiem urodzonych na 700 złt. r., — a dla ludzi w resztu innych krajach koronnych urodzonych na 600 złt. r. monety konwencyjnej ustanawia się, której złożenie nastąpić ma do kasy wojennej, a za jej poświadczeniem wypłaty dotyczący służbie wojskowej uległy przed ową gminą, w której tenże służbie wojskowej ulega, z swego uwolnienia od dostawy wykazać się, i przez nią od owego pułku powiatu werbunkowego dokument uwolnienia od służby wojskowej otrzymać ma, dla którego taż gmina swój kontyngens rekrutów dostawia.

Czwarte. Te taksy pieniężne na prowizyą ulokowane będą, i fundusz stanowią, który dobrowolnemi składkami, zapisami i wedle czasu i okoliczności oznaczyć się mającemi dochodami rządowemi pomnażanym być ma, i z którego szczególne dochody dla wstępujących dobrowolnie do służby wojskowej zastąpić się mają.

Piąte. Za ochotników mających prawo do szczególnych dochodów z funduszu namienionego pochodzących, odtąd owi żołnierze począwszy od felfebla, wachmistrza i równych onym szarż aż do żołnierza prostego włącznie uważani być mają, którzy kapitulacyą obowiązkową lub kontraktową wysłużyli, do przyjęcia dalszej ośmioletniej służby w jednym ku temu przeznaczonych pułków liniowych, piechotnych, konnych lub polowo-artyleryjnych, w pułku cesarskich strzelców, w jednym z batalionów strzelców polowych, w jednym z korpusów bombardyerów i rakietników, minierów, saperów i pionierów, w marynarskiej piechocie, artyleryi i w korpusie majtków gotowymi się oświadczają, do służb wojennych jako jeszcze zupełnie zdolni uznanymi zostają, i podczas upłynionej służby wojskowej konduitę odpowiedną okazali.

Szóste. Z takowych kapitulantów wysłużonych szczególniej ci jako ochotnicy przyjętymi być mają, którzy w stanie jednego lub drugiego wyż wspomnianego ciała wojskowego zostają, i im oprócz innych korzyści i te przysłużają, że zostają w szarżach podoficierskich jakieby im przyłączone były.

Siódme. Tylko jeżeliby liczba takowych jako ochotników do reangażowania meldujących się, i jako takowych przyjętych kapitulantów wysłużonych nie dostarczała, aby wszystkie owe miejsca zostały obsadzone, dla którychby w każdym roku wydanie

10. December 1849 an den diessfalls bisher bestandenen Einleitungen, folgende Aenderungen allergnädigst anzuordnen geruht:

Erstens. Die bisher im Frieden zugestandene Bewilligung, Leute, welche der Militärdienstpflicht unterliegen, gleich bei der Stellung, oder solche, die bereits in der Armee dienen, gegen Stellung anderer Leute, zu entlassen, wird hiemit ganz aufgehoben.

Zweitens. Dagegen soll es auch künftig unter friedlichen Verhältnissen jedem zum Militärdienste Verpflichteten gestattet seyn, sich zu was immer für einer Zeit vor oder selbst drei Tage nach seiner Bestimmung zum Eintritte in den Militärdienst durch den baren Erlag einer Taxe von dieser Verpflichtung zu befreien. Die nämliche Begünstigung soll künftig auch, jedoch nur in gleicher Art jenen bereits dienenden Soldaten zu Theil werden, welchen aus besonderen Familien-, Wirthschafts- oder Gewerbsrücksichten die Entlassung im Offertwege bewilliget wird.

Drittens. Diese Taxe wird für die aus Galizien und der Bukowina, aus Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, Dalmatien und der Wojwodina gebürtigen Leute auf 500 fl., — für die aus dem lombardisch-venetianischen Kronländern Gebürtigen auf 700 fl., — und für die aus allen übrigen Kronländern Gebürtigen auf 600 fl. C. M. festgesetzt, deren Erlag zu einer Kriegscasse zu geschehen hat, gegen deren Abfuhrsschein der betreffende Militärpflichtige bei jener Gemeinde, in der er militärpflichtig ist, seine Befreiung von der Stellung nachzuweisen, und durch sie von jenem Werbbezirksregimente, zu welchem diese Gemeinde ihr Recrutencontingent abstellt, die Enthebungsurkunde von der Militärdienstpflicht zu erhalten hat.

Viertens. Diese Taxgelder werden zinstragend angelegt, und bilden einen Fond, der auch durch freiwillige Beiträge, Vermächtnisse und gewisse nach Zeit und Umständen zu bestimmende Staatseinkünfte vermehrt werden soll, und aus welchem die besonderen Genüsse der freiwillig zum Militärdienste Eintretenden zu bestreiten seyn werden.

Fünftens. Als Freiwillige mit dem Anspruche auf die besonderen, aus dem gedachten Fonde herrührenden Genüsse, sollen von nun an jene Soldaten vom Feldwebel, Wachtmeister und den äquiparirenden Chargen an, bis einschliesslich den Gemeinen angenommen werden, welche ihre Pflicht oder vertragsmässige Capitulation ausgedient haben, sich zur Annahme einer weiteren achtjährigen Dienstzeit in einem der dazu bestimmten Linien-Infanterie, Cavallerie- oder Feld-Artillerie-Regimenter, dem Jäger-Regimente Kaiser, einem der Feldjäger-Bataillons, dem Bombardier- und Feuerwerks-, dem Mineurs-, Sappeurs- und Pionniers-Corps, der Marine-Infanterie, Artillerie und dem Matrosen-Corps bereit erklären, zu Feldkriegsdiensten noch vollkommen geeignet anerkannt werden, und während ihrer verflossenen Militärdienstleistung eine entsprechende Conduite gezeigt haben.

Sechstens. Von solchen ausgedienten Capitulanten sollen vorzugsweise diejenigen als Freiwillige angenommen werden, die noch im Stande eines oder des anderen der vorgenannten Truppenkörper stehen, und ihnen nebst den übrigen Vortheilen auch der zu Statten kommen, dass sie in den etwa bekleidenden Unterofficiers-Chargen belassen werden.

Siebentens. Nur soferne die Zahl der noch im Stande der Truppen befindlichen solchen, sich zur Reengagirung als Freiwillige meldenden, und als solche angenommenen ausgedienten Capitulanten nicht hinreicht, alle jene Stellen zu besetzen, für welche in jedem Jahre

dochodów niżej oznaczonych, z funduszu ku temu przeznaczonego, nastąpić mogło, tedy także i ludzie, którzy swą kapitulacyą obowiązkową już wysłużyli i albo w obowiązaniu jako landwerzy zostają, albo już dymisyą otrzymali, a gdyby i ci niewystarczali nawet i ludzie, którzy jeszcze wcale niesłużyli, jednakże do trzech najmłodszych do zaciągu zobowiązanych klas wieku już więcej nie należą, pod warunkami w §. 5. namienionemi jako ochotnicy przyjętymi być mają.

Ósme. Każdy w ten sposób jako ochotnik z dochodami za to wymierzonemi przyjęty, otrzymuje w tym dniu, w którym mu się zezwolenie to oznajmia, naręczne 15. złot. r. mon. konw. a od tegoż dnia, przez cały dalszy ciąg życia swego dzienny dodatek pięciokrajcarowy mon. konw.

Dziewiąte. Każdy tym sposobem przyjęty ochotnik, przy pierwszem dobrowolnem angażowaniu się ośmioletnie na się wzięte zobowiązanie w jednym z gatunków wójsk ku temu przeznaczonych wysłużywszy, a przymioty w §. 5. oznaczone jeszcze posiadający, może pod temi samemi warunkami i z temi samemi dochody na drugą a gdyby jeszcze czterdziesty ósmy rok wieku swego nie przekroczył, nawet i na trzecią dobrowolną kapitulacyą angażowanym być; tak że takowy oprócz naręcznego 15. zlt. r. mon. konw., przy każdej później zawartej kapitulacyi należącego mu się, począwszy od dnia drugiej kapitulacyi, dwójnasobny, a od onegoż trzeciej kapitulacyi zaś potrójny dodatek przez cały dalszy ciąg życia swego otrzymać ma.

Dziesiąte. Każdy tym sposobem na jednę lub więcej kapitulacyi reangażowany, zyska nareszcie prawo, kiedykolwiek oznaczyć osobę, cel albo zakład, którym po jego zejściu summa 30 złt. r. mon. konw. jako zapis z ces. król. kasy wojskowej wypłaconą być ma.

Jedenaste. Takowemu ochotnikowi wyznaczony mu dodatek dzienny i prawo rozporządzania w ostatniej swej woli z 30. złt. r. tedy tylko zupełnie odjętem być może, jeżeliby albo zbiegostwa. w 6. i 15. artykule wojennym przytoczonych zbrodni zdradziectwa, albo bojaźliwości przed nieprzyjacielem, zdrady głównej, rozruchu, fałszowania papierów kredytowych, morderstwa, zabójstwa lub zrabowania przekonanym został, albo samokalectwem do służby w swem wojsku niezdolnym się uczynił.

Dwunaste. Oprócz tych wypadków odjętym mu być może dodatek, podczas jego służby wojskowej tylko na ten czas, przez który z powodu przekroczeń należytość aresztancką pobiera, lub we więzieniu fortecznem zostaje.

Przeciwnie zaś takowy, za ten czas, przez któryby chory w szpitalu leżał, po jego rekonwalescencyi, lub też za czas, przez któryby zostawał w niewoli wojennej nie samowłaśnie zawinionej, po jego powrocie dopłaconym, podczas służby miejscowej zaś zawsze wraz z żołdem. a podczas urlopu i po wystąpieniu z służby czynnej kwartalnie wypłacanym mu być musi, i nie może ani jako urlopnikowi ani też jako dymisyowanemu z innego jakiego powodu jak tylko w §. 11. namienionego, mu być odjętym lub zagrabionym.

Trzynaste. Oprócz wszystkich tych dochodów ochotnicy temiż obdzieleni, na przypadek gdyby inwalidami się stali, nie tylko beneficyów podług systematu lub dodatków z szczególnych fundacyi im przypadających lecz też i tej jeszcze korzyści używać mają, że im w razie udzielania posad cywilnych, przy równych zdolnościach

die Erfolglassung der weiter unten bestimmten Genüsse aus dem dazu vorhandenen Fonde stattfinden kann, sollen auch Leute, die ihre Pflichtcapitulation bereits ausgedient, und entweder in der Landwehr-Verpflichtung stehen, oder bereits die Entlassung erhalten haben, und so weit auch diese nicht zureichen, selbst Leute, die noch gar nicht gedient haben, jedoch nicht mehr unter die drei jüngsten, recrutirungspflichtigen Altersclassen gehören, unter den im §. 5 angeführten Bedingungen als Freiwillige angenommen werden.

Achtens. Jeder auf solche Art als Freiwilliger mit den dafür bemessenen Genüssen angenommene Mann erhält am Tage, wo ihm diese Bewilligung bekannt gemacht wird, ein Handgeld von 15 fl. C. M., und von diesem Tage an für seine ganze übrige Lebenszeit eine tägliche Zulage von 5 Kreuzern Conv. Münze.

Neuntens. Jeder in dieser Art angenommene Freiwillige kann ferner, wenn er die bei der ersten freiwilligen Engagirung eingegangene achtjährige Dienstverpflichtung in einer der dazu bestimmten Truppengattungen ausgedient hat, und noch die im §. 5 bezeichneten Eigenschaften besitzt, unter den nämlichen Bedingungen und mit den nämlichen Genüssen für eine zweite, und wenn er das achtundvierzigste Lebensjahr nicht überschritten hat, selbst für eine dritte freiwillige Capitulation engagirt werden, so dass ein solcher Mann nebst dem bei dem Anfange jeder der später eingegangenen Capitulationen gebührenden Handgelde von 15 fl. C. M. vom Tage des Anfanges der zweiten Capitulation an die doppelte, und von jenem der dritten Capitulation an die dreifache Zulage für seine ganze übrige Lebenszeit zu geniessen hat.

Zehntens. Jeder in dieser Art für eine oder für mehrere Capitulationen reengirte Mann erhält endlich das Recht, zu was immer für einer Zeit, eine Person, einen Zweck oder eine Anstalt zu bestimmen, denen nach seinem Tode die Summe von 30 fl. C. M. als ein Vermächtniss aus einer k. k. Militärcasse ausbezahlt werden soll.

Eilftens. Einem solchen Freiwilligen kann die ihm bestimmte tägliche Zulage und das Recht über 30 fl. letztwillig zu verfügen nur dann gänzlich entzogen werden, wenn er entweder der Desertation, der im 6. und 15. Kriegsartikel vorgesehenen Verbrechen der Verrätherei, oder Zaghaftigkeit vor dem Feinde, des Hochverrathes, Aufruhres, der Verfälschung von Creditspapieren, des Mordes, Todtschlages oder des Raubes überwiesen wird, oder sich durch Selbstverstümmlung zu den Diensten bei seiner Truppe untauglich macht.

Zwölftens. Ausser diesen Fällen darf ihm die Zulage während seiner Militärdienstleistung nur für die Zeit entzogen werden, während welcher er wegen Vergehen die Arrestantengebühr bezieht, oder auf der Festung sitzt.

Dagegen muss ihm selbe für die Zeit, als er in einem Spitale krank liegt, nach seiner Reconvalescenz, und für die Zeit einer nicht selbst verschuldeten Kriegsgefangenschaft, nach seinem Rücklangen nachgetragen, während seines Locodienstes aber stets mit der Löhnung, dann während der Beurlaubung und nach dem Austritte aus dem activen Dienste vierteljährig erfolgt, und darf ihm weder als Beurlaubten noch als Entlassenen durch irgend eine andere als die im §. 11 angedeutete Veranlassung entzogen oder gepfändet werden.

Dreizehntens. Ausser allen diesen Genüssen sollen die damit betheiligten Freiwilligen, im Falle ihrer Invalidität, nicht allein die ihnen systemmässig zufallenden Beneficien oder Zulagen aus besonderen Stiftungen, sondern auch noch den Vortheil geniessen, dass ihnen bei

przedewszystkimi współubiegającymi się mniej lat służby wojskowej wykazującymi pierwszeństwo przyznaje się.

Czternaste. Do oznaki za służby wojskowe takowi ochotnicy wedle statutów dla tejże wydanych także prawo mają.

Piętnaste. Którzy z pomiędzy ludzi o przyjęcie jako takowych ochotników meldujących się, i kiedy ci jako takowi przyjętymi, dalej do których ciał wojskowych wcielonymi być mają, to ministeryum wojny postanawia.

Te postanowienia niniejszem do powszechnej podają się wiadomości, a dla tych, którzy z takowych użytkować chcą, przyłączają się w porozumieniu się z ces. król. ministerstwem wojny wskazania następujące:

a) Ktoby siebie samego lub kogo innego złożeniem taksy w §. 3. oznaczonej od osobistego pełnienia służby wojskowej uwolnić chciał, co przy teraźniejszem pokojowem położeniu stosunków począwszy od ogłoszenia niniejszego obwieszczenia, znowu nastąpić może, ten taksę tę pod piśmiennem podaniem chrzesnego imienia czyli imienia jako też i nazwiska, dalej roku urodzenia i miejsca gminy, powiatu, obwodu i kraju uwolnić się mającego do ces. król. prowincyonalnego płatniczego urzędu wojskowego lub kasy wojennej złożyć winien, z czego otrzyma od tejże drukowane wypłaty poświadczenie, wszystkie owe data równostajnie zawierające, przez wyższego wojennego komisarza nad kasą przełożonego potwierdzone.

b) Toż poświadczenie wypłaty przez ubiegającego się o uwolnienie, jeżeli służbie wojskowej podległy do wojska jeszcze zaciągnionym nie został, przełożeństwu owej gminy, do której uwolnić się mający należy, do prenotacyi onegoż w listach konskrypcyjnych i w celu odliczenia go od następnego kontyngensu rekrutów okazanem, a przez tożsamo urzędownie zawidymowane, do komendy powiatu werbunkowego tego pułku piechotnego podanem być ma, do którego dotycząca gmina swych rekrutów dostawiac winna.

c) Po uczynionej stósownej prenotacyi złożenia taksy komenda powiatu werbunkowego dla dotyczącego dokument uwolnienia od osobistego pełnienia służby wojskowej wygotowuje, i tenże wraz z oryginałem wypłaty poświadczenia ze strony kasy wojennej ubiegającemu się doręcza, który tedy

d) Dokument ten uwolnienia za potwierdzeniem odebrania przełożeństwu gminnemu oddać ma, aby toż okazać go mogło przy dostawce rekrutów w celu odliczenia jednej głowy kontyngensu z rozdzielenia na jego gminę przypadającego.

e) Komenda powiatu werbunkowego odliczeniem zajmująca się toż odliczenie na dokumencie uwolnienia wyraźnie zanotować, tekst onegoż atramentem na krzyż przekreślić, i takowy gminie zwrócić winna, która go na przypadek przyszłych dopytywań zachować ma.

f) Uwolniony zatrzymuje u siebie oryginał wypłatę poświadczającego kwitu tej kasy wojennej do której dla niego taksę złożono, wraz z potwierdzeniem odebrania ze strony gminy dokumentu uwolnienia u niej złożonego, któremi to oboma dokumentami w stanie jest wykazać się każdego czasu i na każdem miejscu z uwolnienia swego od osobistego pełnienia służby wojskowej.

g) Jeżeli złożenie taksy względem uwolnienia od służby wojskowej dopiero w trzech dniach po asenterunku następuje, tedy owo poświadczenie wypłaty *(a)* wprost komendzie powiatu werbunkowego do dalszych urzędowań *(c* i *e)* przedłożonem być ma.

Verleihung von Civilbedienstungen bei gleicher Fähigkeit vor allen kürzer im Militär gedient habenden Mitbewerbern der Vorzug gegeben werde.

Vierzehntens. Auf das Militärdienstzeichen haben auch derlei Freiwillige nach den dafür erflossenen Statuten den Anspruch.

Fünfzehntens. Die Bestimmung, welche der sich um die Annahme als solche Freiwillige meldenden Leute, und wann als solche angenommen werden dürfen, dann zu welchen Truppenkörpern sie eingetheilt werden sollen, erfolgt vom Kriegsministerium.

Diese Bestimmungen werden hiemit zur allgemeinen Kenntniss gebracht, und für jene, die davon Gebrauch machen wollen, im Einvernehmen mit dem k. k. Kriegsministerium folgende Weisungen beigefügt:

a) *Wer sich oder einen andern durch den Erlag der im §. 3 bestimmten Taxe von der persönlichen Leistung der Militärdienstpflicht befreien will, was bei der dermaligen friedlichen Gestaltung der Verhältnisse von der Publication der gegenwärtigen Kundmachung an wieder stattfinden darf, hat diese Taxe unter schriftlicher Angabe des Tauf- oder Vor-, dann des Zunamens, des Geburtsjahres und Ortes der Gemeinde, des Bezirkes, Kreises und Landes, des zu Befreienden zu einem k. k. Provinzial-Kriegszahlamte oder einer Kriegscasse zu erlegen, und erhält darüber von dieser einen, alle diese Daten gleichmässig enthaltenden, von dem der Casse vorgesetzten Oberkriegscommissär bestätigten gedruckten Abfuhrsschein.*

b) *Dieser Abfuhrsschein ist von dem Befreiungswerber, wenn der zum Militärdienste Verpflichtete noch nicht assentirt ist, bei dem Vorstande jener Gemeinde, in welche der zu Befreiende gehört, zur Vormerkung in den Conscriptionslisten und Abrechnung von dem nächsten Recruten-Contingente zu produciren, und nach dessen darauf beigefügter ämtlicher Vidirung von dem Befreiungswerber dem Werbbezirks-Commando jenes Infanterie-Regimentes einzureichen, zu dem die betreffende Gemeinde ihre Recruten abzustellen hat.*

c) *Das Werbbezirks-Commando fertigt nach gehöriger Vormerkung des Erlags der Taxe für den Betreffenden die Enthebungsurkunde von der persönlichen Leistung der Militärdienstpflicht aus, und stellt diese dem Gesuchsteller nebst dem Original-Kriegscasse-Abfuhrsscheine zu, der*

d) *die Enthebungsurkunde sohin gegen Empfangsbestätigung dem Gemeindevorstande zu übergeben verpflichtet ist, damit dieser sie bei der Recrutenstellung zu produciren vermöge, um dagegen einen Kopf des seiner Gemeinde anrepartirten Contingents abgerechnet zu erhalten.*

e) *Diese Abrechnung hat das dieselbe bewirkende Werbbezirks-Commando auf der Enthebungsurkunde ausdrücklich zu bemerken, den Text derselben durch einen Kreuzstrich mit Tinte zu durchstreichen, und selbe der Gemeinde zurückzustellen, die sie für etwaig künftige Nachfragen aufzubewahren hat.*

f) *Der Befreite behält den Original-Abfuhrsschein der Kriegscasse, zu der für ihn die Taxe erlegt wurde, und die Empfangsbestätigung seiner Gemeinde über die dahin abgegebene Enthebungsurkunde in Händen, mit welchen beiden Documenten er sich jederzeit und überall über die Enthebung von der persönlichen Erfüllung der Militärpflicht auszuweisen vermag.*

g) *Geschieht der Erlag zum Behufe der Befreiung vom Militärdienste erst in den drei Tagen nach der Assentirung, so ist jener Abfuhrsschein* (a) *unmittelbar dem Werbbezirks-Commando zu den weiteren Amtshandlungen* (c *und* e) *vorzulegen.*

h) Co do przyjęcia ochotników z dochodami, wyż wspomnianą najwyższą rezolucyą ustanowionemi, urzędy polityczne wezwaniom ze strony komend powiatu werbunkowego od czasu do czasu ich dochodzącym względem wzywania w ich powiatach żyjących urlopników i uwolnionych, aby ci jako ochotnicy wstępywali, chętnie zadosyć czynić, a

i) dalej zaś onym, którzy jeszcze we wojsku nie służyli, jednakże jako takowi ochotnicy wstąpić sobie życzą, i do tego podług §. 7. powyższej najwyższej rezolucyi usposobieni są, przeto w 24. rok życia już wstąpili, niebędąc przez losowanie do służby wojskowej powołani, zaświadczenia moralności ku ich przyjęciu potrzebne wydawać, i z takowemi ich do komendy powiatu werbunkowego odsyłać mają.

Bach m. p.

6.
Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 24. Grudnia 1849,

do wszystkich sądów apelacyjnych,

mocą którego tymże podwładnym urzędom karno- i cywilno-sądowym nakazuje się, by oznaki za służby wojskowe, przepisem z dnia 23. Września 1849 *) nowo ustanowione w spadkach cywilnych znajdujące się lub ludziom pod jurysdykcyą cywilną stojącym za zbrodnią odebrane, bez zwłoki do najbliższego pułku, korpusu lub najbliższej kasy wojennej przesyłały.

Odnośnie do rozrządzenia ministerstwa wojny z dnia 23. Września 1849 *), dziennikiem praw państwa obwieszczonego, tyczącego się postanowień względem oznaki za służby wojskowe, przez Najjaśniejszego Pana najwyższą rezolucyą z dnia 18. Maja 1849 w nagrodę długich i dobrych służb wojskowych ustanowionej, na wezwanie pana ministra wojny poleca się sądom apelacyjnym, by wszystkim podwładnym sobie urzędom karno- i cywilno-sądowym nakazały, ażeby w skutek §§. 6. i 7. wyż wspomnianego przepisu, bez zwłoki do najbliższego pułku, korpusu lub kasy wojskowej przesyłały oznaki za służby wojskowe, ludziom pod cywilną jurysdykcyą stojącym, za zbrodnie tamże wykazane odebrane, lub też w spadkach cywilnych się znajdujące.

Schmerling m. p.

---

*) W przeszłorocznym zbiorze dziennika praw państwa, części V. z dnia 29. Listopada 1849 pod Nr. 17.

h) *In Bezug auf die Annahme als Freiwillige mit den in der vorstehenden allerhöchsten Entschliessung bestimmten Genüssen, haben die politischen Behörden den zeitweise von den Werbbezirks-Commanden an sie gelangenden Ansuchen um die Aufforderung der in ihren Bezirken lebenden Beurlaubten und Entlassenen zum Eintritt als Freiwillige willfährig Genüge zu leisten,*

i) *weiter aber jenen Leuten, die noch nicht im Militär gedient haben, jedoch als solche Freiwillige einzutreten wünschen, und dazu nach dem §. 7 der vorstehenden allerhöchsten Entschliessung geeignet sind, somit das vierundzwanzigste Lebensjahr bereits angetreten haben müssen, ohne durch die Losung zum Militärdienste berufen worden zu seyn, die zu ihrer Annahme nöthigen Moralitäts-Zeugnisse auszustellen, und sie mit diesen an das Werbbezirks-Commando zu weisen.*

Bach *m. p.*

6.

Erlass des Justizministeriums vom 24. December 1849,

an sämmtliche Appellations-Gerichte,

wodurch die ihnen unterstehenden Straf- und Civil-Gerichtsbehörden angewiesen werden, die mit der Vorschrift vom 23. September 1849 *) neu gestifteten Militär-Dienstzeichen, welche in Civil-Verlassenschaften vorgefunden oder den unter der Civil-Jurisdiction stehenden Leuten wegen eines Verbrechens abgenommen werden, ohne Verzug dem nächsten Regimente, Corps oder der nächsten Kriegscasse zu übersenden.

*Mit Bezug auf den durch das Reichs-Gesetzblatt kundgemachten Erlass des Kriegsministeriums vom 23. September 1849 *), in Betreff der Bestimmungen hinsichtlich des von Sr. Majestät mit allerhöchster Entschliessung vom 18. Mai 1849 für lange und gute Militärdienste gestifteten Militär-Dienstzeichens wird den Appellations-Gerichten, auf Ansuchen des Herrn Kriegsministers aufgetragen, sämmtliche ihnen unterstehende Straf- und Civil-Gerichtsbehörden anzuweisen, in Folge der §§. 6 und 7 der obgedachten Vorschrift, die Dienstzeichen, welche den unter der Civil-Jurisdiction stehenden Leuten wegen der daselbst angedeuteten Verbrechen abgenommen, so wie jene, welche in Civil-Verlassenschaften vorgefunden werden, ohne Verzug dem nächsten Regimente, Corps oder Kriegscasse zu übersenden.*

Schmerling *m. p.*

**) Im vorigen Jahrgange des Reichs-Gesetzblattes, V. Stück, vom 29. November 1849, Nr. 17.*

7.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 26. Grudnia 1849,

moc mające dla królestwa lombardzko-weneckiego, dla Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi, Slawonii, Banatu Temeszyjskiego i Województwa Serbii,

którem postanowienia ministeryalnego rozrządzenia finansowego z dnia 10. Marca 1849 *) co do służbowych podróży urzędników i sług, przy których użytym być może transportowy środek kolei żelaznych także i na królestwo lombardzko-weneckie, Węgry, Siedmiogród, Kroacyą, Slawonią, Banat Temeszyjski i na Województwo Serbii rozciągają się.

Postanowienia ministeryalnego rozporządzenia finansowego z dnia 10. Marca 1849, co do służbowych podróży urzędnik i sług, przy których użytym być może transportowy środek kolei żelaznych także i w królestwie lombardzko-weneckiem, we Węgrzech, w Siedmiogrodzie, Kroacyi, Slawonii, w Banacie Temeszyjskim i w Województwie Serbii działać mają.

Krauss m. p.

---

*) W tomie uzupełniającym dziennika praw państwa Nr. 158, stronica 177.

7.

Erlass des Finanz-Ministeriums vom 26. December 1849,

gilitg für das lombardisch-venetianische Königreich, Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, das Temeser Banat und die Woiwodschaft Serbien,

womit die Bestimmungen des Finanzministerial-Erlasses vom 10. März 1849 *) in Betreff der Dienstreisen der Beamten und Diener, bei denen das Transportmittel der Eisenbahnen benützt werden kann, auch auf das lombardisch-venetianische Königreich, Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, das Temeser Banat und die Woiwodschaft Serbien ausgedehnt werden.

Die Bestimmungen des Finanzministerial-Erlasses vom 10. März 1849 in Betreff der Dienstreisen der Beamten und Diener, bei denen das Transportmittel der Eisenbahnen benützt werden kann, werden auch im lombardisch-venetianischen Königreiche, in Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, im Temeser Banate und in der Woiwodschaft Serbien in Wirksamkeit gesetzt werden.

Krauss m. p.

---

*) Im Ergänzungsbande des Reichsgesetzblattes, Nr. 158, Seite 177.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część V.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 9. Stycznia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 27. Marca 1851.

8.

Cesarski patent z dnia 30. Grudnia 1849,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księstwa Karyntyi wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i. t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa za poradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla księstwa Karyntyi obwieścić i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Konstytucya krajowa

dla

księstwa Karyntyi.

I. O kraju:

§. 1. Księstwo Karyntyi stanowi nierozłączną część składową dziedzicznej monarchii austryackiej i jest oraz krajem koronnym tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek księstwa Karyntyi do całej monarchii, konstytucyą państwa jest ustanowiony.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

V. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 9. Jänner 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 27. März 1851.

8.

Kaiserliches Patent vom 30. December 1849,

wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Kärnthen sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben Uns in Vollziehung der §§. 77—83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für das Herzogthum Kärnthen nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Landesverfassung

für das

Herzogthum Kärnthen.

I. Vom Lande.

§. 1. Das Herzogthum Kärnthen ist ein untrennbarer Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie und ein Kronland dieses Kaiserthums.

§. 2. Das Verhältniss des Herzogthums Kärnthen zur Gesammt-Monarchie ist durch die Reichsverfassung bestimmt.

W okresach, konstytucyą państwa oznaczonych, zawarowana jest temu księstwu samoistność.

§. 3. Mieszkające w kraju szczepy ludu są równouprawnione i mają nienaruszalne prawo do strzeżenia i pielęgnowania swej narodowości i języka.

§. 4. Granice księstwa tylko na mocy ustawy mogą być zmienione.

§. 5. Księstwo Karyntyi zachowuje dotychczasowy swój herb i barwy krajowe.

§. 6. Celowiec jest głównem miastem księstwa Karyntyi.

II. O zastępstwie (reprezentacyi) krajowem w ogólności.

§. 7. Księstwo Karyntyi reprezentuje w sprawach krajowych sejm krajowy.

§. 8. Wszelkie sprawy, nie uznane, ani konstytucyą państwa ani ustawami państwa, za sprawy krajowe, do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 9. Za sprawy krajowe są konstytucyą państwa uznane:

I. Wszelkie rozrządzenia tyczące się:

1. kultury krajowej;
2. budowli publicznych, kosztem kraju zastąpionych;
3. zakładów dobroczynności w kraju;
4. budżetu i składania rachunków krajowych:

a) tak co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem, do kraju należącym, z opodatkowania dla celów krajowych i z użycia kredytu krajowego, jako też:

b) co do wydatków krajowych, tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa, względem

1. spraw gminnych
2. spraw kościelnych i szkolnych;
3. dawania podwód, tudzież względem prowidowania i kwaterowania wojska; nakoniec

III. Rozrządzenia względem przedmiotów, ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej wskazanych.

§. 10. Prawa, należące do zakresu działania reprezentacyi krajowej, wykonywa albo sam sejm krajowy, albo też wydział krajowy.

III. O sejmie krajowym.

§. 11. Sejm krajowy księstwa Karyntyi utworzony będzie z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych i składa się z trzydziestu posłów, a to:

a) z dziesięciu posłów z najwyżej w kraju opodatkowanych;

b) z dziesięciu posłów z miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych, w ustawie wyborczej wymienionych;

c) z dziesięciu posłów z gmin pozostałych.

§. 12. Powołanie posłów do sejmu krajowego dzieje się przez wybór bezpośredni. Ustawa wyborcza dla księstwa Karyntyi zawiera bliższe postanowienia, tak co do porozdzielania posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak też co do postępowania przy wyborach.

Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird diesem Herzogthume seine Selbstständigkeit gewährleistet.

§. 3. Die im Lande wohnenden Volkstämme sind gleichberechtigt, und haben ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege ihrer Nationalität und Sprache.

§. 4. Die Gränzen des Herzhogthums dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 5. Das Herzogthum Kärnthen behält sein bisheriges Wappen und die Landesfarben.

§. 6. Klagenfurt ist die Hauptstadt des Herzogthums Kärnthen.

II. Von der Landesvertretung überhaupt.

§. 7. Das Herzogthum Kärnthen wird in den Landesangelegenheiten vom Landtage vertreten.

§. 8. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 9. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. *Alle Anordnungen in Betreff*

1. *der Landescultur;*
2. *der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;*
3. *der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;*
4. *des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes; sowohl*

a) *hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als*

b) *rücksichtlich der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.*

II. *Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff*

1. *der Gemeindeangelegenheiten;*
2. *der Kirchen- und Schulangelegenheiten;*
3. *der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Einquartierung des Heeres; endlich*

III. *Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.*

§. 10. Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch den Landtag selbst, oder durch den Landesausschuss geübt.

III. Von dem Landtage.

§. 11. Der Landtag des Herzogthums Kärnthen wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt, und besteht aus dreissig Abgeordneten, nämlich:

a) *aus zehn Abgeordneten der Höchstbesteuerten des Landes;*

b) *aus zehn Abgeordneten der in der Wahlordnung benannten Städte, Märkte und Industrialorte;*

c) *aus zehn Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

§. 12. Die Abgeordneten zum Landtage werden durch directe Wahlen berufen.

Die Wahlordnung für das Herzogthum Kärnthen enthält die näheren Bestimmungen sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§. 13. Prawo wyborcze ma w ogólności każdy obywatel państwa austryackiego, który pełnoletnim będąc, znajduje się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który w księstwie Karyntyi albo opłaca roczną summę podatku stałego, w ustawie wyborczej ustanowioną, albo wedle postanowień ustawy wyborczej, z osobistej swej własności, posiada prawo wyboru do sejmu krajowego.

§. 14. Ażeby kto do sejmu krajowego mógł być wybranym, musi sam posiadać prawo wybierania w jakiej klasie wyborców tego kraju, przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, być obywatelem państwa austryackiego, w zupełnem znajdować się używaniu praw cywilnych i politycznych i liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 15. Osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), tudzież takowe, których po ukończeniu postępowania konkursowego w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków sejmu krajowego być wybrane, ani też, jeżeliby podczas otworzenia konkursu (ogłoszenia upadłości) posłami były, członkami pozostać sejmu krajowego.

§. 16. Równie też od wybieralności wykluczone są osoby, które za winne uznano zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, lub też które dla innego jakiego praw przestąpienia osądzono najmniej na półroczną karę na wolności.

Gdyby do sejmu krajowego wybrane były osoby, które w skutek oskarżenia o zbrodnię lub ciężkie przestępstwo policyjne, z chciwości zysku wynikłe, lub publiczną obyczajność naruszające, w inkwyzyi zostają, takowe żadnego nie mają prawa udziału w posiedzeniach sejmu krajowego, dopóki sądowy wyrok nie okaże, czyli one obieralność do sejmu krajowego utraciły, lub też takową utrzymały.

§. 17. Członkowie sejmu krajowego wybrani będą na ciąg lat czterech, po sobie następujących.

Wybory posłów na sejm krajowy nie mogą być przez wyborców odwołane.

Po upływie takowego czterolecia lub po nastąpionem wprzód rozwiązaniu sejmu krajowego, tudzież i w tych przypadkach, gdyby tymczasem niektórzy z posłów wystąpili, ze świata zeszli lub też potrzebną do obieralności własność utracili, będą nowe wybory rozpisane.

Byli członkowie sejmu krajowego na nowo są obieralnymi.

§. 18. Jeżeli kto, urząd publiczny piastujący, do sejmu krajowego wybranym został, takowemu urlopu odmówić nie wolno.

§. 19. Członkowie sejmu krajowego dostają ryczałtowe wynagrodzenie (pauszale) za koszta podróży i pobytu podczas sejmowania.

Pokrycie tego wynagrodzenia kosztem kraju ma być zastąpione.

Wysokość kwoty wynagrodzenia tego wyznaczoną będzie ustawą krajową, a zanim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

§. 20. Posłom do sejmu krajowego obranym, nie wolno żadnych przyjmować instrukcyi, i ci prawo głosowania tylko osobiście wykonywać mogą.

§. 21. Cesarz corocznie zwołuje sejm krajowy, a to z reguły w Listopadzie, i na sześciotygodniowy przeciąg czasu.

§. 13. Wahlberechtigt ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und im Herzogthume Kärnthen entweder den durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung vermöge seiner persönlichen Eigenschaft das Wahlrecht zum Landtage besitzt.

§. 14. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Landes wahlberechtigt, seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 15. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern des Landtages gewählt werden, noch wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder des Landtages bleiben.

§. 16. Eben so sind von der Wählbarkeit ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt, oder welche wegen einer andern Gesetzübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

Wenn Personen in den Landtag gewählt sind, die über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Landtag verloren oder behalten haben.

§. 17. Die Mitglieder des Landtages werden auf die Dauer von vier auf einander folgenden Jahren gewählt.

Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage können von den Wählern nicht widerrufen werden.

Nach Ablauf der vierjährigen Periode oder nach der früher erfolgten Auflösung des Landtages, so wie in den Fällen, wenn inzwischen einzelne Abgeordnete austreten, mit Tod abgehen, oder die zur Wählbarkeit erforderliche Eignung verlieren, werden neue Wahlen ausgeschrieben.

Gewesene Landtagsmitglieder können wieder gewählt werden.

§. 18. Wird Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in den Landtag gewählt, so darf ihm der Urlaub nicht versagt werden.

§. 19. Die Mitglieder des Landtages erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus Landesmitteln zu bestreiten.

Die Höhe des Entschädigungsbetrages wird durch ein Landesgesetz und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 20. Die in den Landtag gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 21. Der Landtag wird vom Kaiser jährlich, und zwar in der Regel im November, und auf die Dauer von sechs Wochen berufen.

Na uzasadniony wniosek sejmu krajowego Cesarz ciąg sejmowania przedłużyć może.

Oprócz tego może sejm krajowy przez Cesarza także i do nadzwyczajnego sejmowania być zwołany, w celu przedsiębrania szczególnych czynności lub obradowania nad specyalnemi przedstawieniami.

§. 22. Sejm krajowy nie może jednocześnie z sejmem państwa być zebrany.

§. 23. Sejm krajowy zgromadza się w Celowcu, może go jednak Cesarz i do innego zwołać miejsca w księstwie Karyntyi.

§. 24. Wszyscy posłowie stanowią w sejmie krajowym jedno zgromadzenie.

§. 25. Każdy poseł ma na wstępie do sejmu krajowego złożyć przysięgę wierności Księciu Cesarzowi, i tak na konstytucyę państwa, jak też na konstytucyę krajową.

§. 26. Sejmowi krajowemu przysłuża prawo rozpoznawania wykazów wyborczych nowo-wstępujących członków, jako też orzekania względem przypuszczenia takowych.

§. 27. Sejm krajowy mianuje na czas sejmowania Prezesa swego i Wice-Prezesa bezwzględną głosów większością.

§. 28. Posiedzenia sejmu krajowego są jawne. Wyjątkowo może się odbyć i poufne posiedzenie, jeżeli tego albo prezes albo najmniej pięciu członków żądają, i jeżeli sejm krajowy po oddaleniu słuchaczy za tem się oświadczy.

§. 29. Petycye wtedy tylko sejm krajowy przyjmować może, jeżeli są przez którego z członków podane.

Deputacye nie mogą ani przed sejm krajowy być przypuszczane, ani przez oddział lub też wydział onegoż przyjmowane.

§. 30. Do stanowienia uchwały potrzeba obecności większej ilości konstytucyjnych członków sejmu krajowego, ważność zaś uchwały wymaga bezwzględnej większości głosów obecnych. Przy równości głosów, ma się wniosek, pod obradę wzięty, uważać za odrzucony.

§. 31. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki względem przedsiębrać się mających wyborów, lub obsadzeń, zostawiają się regulaminowi o sprawowaniu interesów.

Ustawa o wyborach na sejm państwa postanowi, w jaki sposób posłowie do wyższej Izby sejmu państwa wybrani będą.

§. 32. Namiestnikowi księstwa Karyntyi lub zesłanym przez niego komisarzom służy prawo, na posiedzeniach sejmu krajowego zasiadać, i każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu tedy tylko udział biorą, jeżeli są członkami sejmu krajowego.

§. 33. Bliższe postanowienia, tyczące się załatwienia interesów sejmu krajowego zawiera regulamin o sprawowaniu interesów.

Tenże, dopóki nie zostanie ustanowiony w obrębach zasad, konstytucyą oznaczonych, ustawą krajową w drodze rozporządzeń uregulowanym będzie.

§. 34. Cesarz wykonywa spólnie z sejmem krajowym władzę prawodawczą w sprawach krajowych.

§. 35. Prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych przysłuża Cesarzowi, jako też i sejmowi krajowemu.

Auf begründeten Antrag des Landtages kann der Kaiser die Sitzungszeit verlängern.

Ausserdem kann der Landtag, um besondere Acte vorzunehmen oder specielle Vorlagen zu berathen, vom Kaiser auch zu einer ausserordentlichen Session zusammenberufen werden.

§. 22. Der Landtag darf nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 23. Der Landtag versammelt sich in Klagenfurt, kann aber vom Kaiser auch an einen anderen Ort innerhalb des Herzogthums Kärnthen berufen werden.

§. 24. Sämmtliche Abgeordnete bilden im Landtage Eine Versammlung.

§. 25. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in den Landtag den Eid der Treue dem Kaiser-Herzoge und sowohl auf die Reichs- als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 26. Dem Landtage steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen, und über deren Zulassung zu entscheiden.

§. 27. Der Landtag ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und Vicepräsidenten für die Dauer der Session.

§. 28. Die Landtagssitzungen sind öffentlich Ausnahmsweise kann eine vertrauliche Sitzung gehalten werden, wenn entweder der Präsident oder wenigstens fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer der Landtag sich dafür entscheidet.

§. 29. Bittschriften darf der Landtag nur annehmen, wenn sie ihm durch ein Mitglied überreicht werden.

Deputationen dürfen weder auf dem Landtage zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse desselben angenommen werden.

§. 30. Zur Beschlussfassung ist die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Landtagsmitglieder, und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich. Bei Stimmengleichheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 31. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht statt.

Die Ausnahmen in Betreff vorzunehmender Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschäftsordnung vorbehalten.

Die Reichstagswahl-Ordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages gewählt werden.

§. 32. Der Statthalter des Herzogthums Kärnthen, oder die von ihm abgeordneten Commissäre haben das Recht, im Landtage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Landtages sind.

§. 33. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Landtages enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Verfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 34. Der Kaiser im Vereine mit dem Landtage übt die gesetzgebende Gewalt in Landesangelegenheiten.

§. 35. Dem Kaiser, so wie dem Landtage steht das Recht zu, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen.

§. 36. Do każdej krajowej ustawy potrzebna jest zgodność Cesarza i sejmu krajowego.

Wnioski ku wydaniu ustaw, które przez sejm krajowy albo przez Cesarza odrzucone zostały, nie mogą w czasie tego samego sejmowania znowu być wytaczane.

§. 37. Jeżeli sejm krajowy nie jest zebrany, a zachodzi potrzeba nagłych, ustawami nieprzewidzianych środków, grożąca niebezpieczeństwem ze zwłoki dla księstwa Karyntyi, natenczas ma Cesarz prawo, potrzebne zaprowadzić rozrządzenia z prowizoryczną prawomocnością, pod odpowiedzialnością ministerstwa, wszakże z obowiązkiem wyłożenia w tym względzie powodów i skutków najpierwszemu sejmowi krajowemu.

§. 38. Stósownie do §§. 35 i 36 konstytucyi państwa, i o ile takowa rozporządza, należą w obrębach ustaw państwa, do zakresu działalności sejmu krajowego, mianowicie także prawne postanowienia, dotyczące rozdrobnienia i połączenia gruntów, zakładów zwilżania pól, instytutów kredytu krajowego i asekuracyi krajowych, wywłaszczania dla celów kultury krajowej, lub dla publicznych budowli krajowych, zakładów, kosztem krajowym utworzonych lub utrzymywanych, w celu podźwignienia kunsztów i nauk, niemniej produkcyi pierwotnej i wewnętrznego obrotu w kraju, budowli publicznych dla celów krajowych i kosztem krajowym przedsiębranych, osobliwie dla rzeczy komunikacyi krajowej i dla instytutów krajowych, tudzież zaopatrywania ubogich, o ile toż nieprzypada zastępstwu gminy miejscowej lub powiatowej, nakoniec fundacyi, prebend i krajowych zakładów dobroczynności, o ile takowe albo do zakresu działania dawnej stanów korporacyi należały, albo dotacyi z funduszów krajowych wymagają, nienaruszając rozporządzeń, zaprowadzonych przez założycieli co do nadawania, zarządu i użycia.

§. 39. Gospodarstwo krajowe co rok się urządzi ustawą krajową podług budżetu, wszystkie dochody i wydatki uwidoczniającego, i przez namiestnika sejmowi krajowemu przedkładanego.

§. 40. Dochody krajowe wpływają z opodatkowania dla celów krajowych, z użycia kredytu krajowego i z zarządu majątkiem, do kraju należącym.

Opodatkowanie dla celów krajowych i użycie kredytu krajowego jest przedmiotem ustawodawstwa krajowego.

Sejm krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów kraju.

§. 41. Summy podług budżetu, przeznaczone do pokrycia wewnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego, wydziałowi krajowemu, summy zaś, dla innych celów krajowych, namiestnikowi do dyspozycyi będą oddane.

§. 42. Ogólny rachunek z gospodarstwa krajowego i wykazy tak stanu majątku jak rzeczy kredytowej kraju, corocznie sejmowi krajowemu przedkładane będą.

Przewyżki budżetu mają następnie do uznania ze strony sejmu krajowego być przedłożone.

§. 43. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych uregulowaną będzie ustawą gminną i osobnemi statutami gminnemi.

§. 36. Zu jedem Landesgesetze ist die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages erforderlich.

Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch den Landtag oder durch den Kaiser abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 37. Wenn der Landtag nicht versammelt ist, und dringende, in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für das Herzogthum Kärnthen erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtigt, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzkraft zu treffen; jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächsten Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§. 38. Nach Massgabe der §§. 35 und 36 der Reichsverfassung, und so weit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze, gehören zum Wirkungskreise des Landtages namentlich auch die gesetzlichen Bestimmungen über Grundzerstückungen und Zusammenlegungen, über Bewässerungsanlagen, über Landescredits- und Landes-Assecuranz-Anstalten, über die Expropriation zu Landesculturzwecken, oder zu öffentlichen Landesbauten, über die aus Landesmitteln begründeten oder erhaltenen Anstalten zur Beförderung der Künste und Wissenschaften, der Urproduction und des Verkehres im Innern des Landes, über öffentliche, zu Landeszwecken und aus Landesmitteln unternommene Bauten, insbesondere für das Landes-Communicationswesen und für die Landesinstitute, ferner über die Armen-Versorgung, so weit sie nicht der Vertretung der Orts- oder Bezirksgemeinde anheimfällt, endlich über die Stiftungen, Pfründen und Wohlthätigkeits-Anstalten des Landes, in so ferne sie entweder zum Wirkungskreise der ehemaligen ständischen Körperschaft gehörten, oder eine Dotirung aus Landesmitteln in Anspruch nehmen, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung und Verwendung getroffenen Verfügungen.

§. 39. Der Landeshaushalt wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht, und durch den Statthalter dem Landtage vorgelegt wird, jährlich durch ein Landesgesetz festgestellt.

§. 40. Die Landeseinnahmen fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benutzung des Landescredits und aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens.

Die Besteuerung zu Landeszwecken und die Benützung des Landescredits ist Gegenstand der Landesgesetzgebung.

Der Landtag überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Landes.

§. 41. Die nach dem Voranschlage zur Deckung des inneren Haushaltes der Landesvertretung bestimmten Beträge werden dem Landesausschusse, und die für andere Landeszwecke bestimmten Summen dem Statthalter zur Verfügung gestellt.

§. 42. Die allgemeine Rechnung über den Landeshaushalt und die Ausweise über den Stand des Landesvermögens und Landes-Creditswesens werden jährlich dem Landtage vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Landtages zu unterziehen.

§. 43. Die Wirksamkeit des Landtages in Gemeindeangelegenheiten wird durch das Gemeindegesetz und durch die besonderen Gemeindestatuten geregelt.

§. 44. Sejm krajowy księstwa Karyntyi sprawować ma oprócz już wymienionych, i inne interesa dotychczasowej reprezentacyi (zastępstwa) stanowej, o ile takowe na inne organa nie przechodzą, lub w skutek zmienionych stosunków nie ustają.

Wyszczególnienie i przejęcie tych interesów, jest przedmiotem przedłożenia i obradowania pierwszego sejmu krajowego.

§. 45. Konstytucyjne sejmu krajowego prawo czuwania nad wykonywaniem ustaw krajowych, sejm krajowy w ten sposób wykonywa, iż takowy, skoro otrzyma wiadomość o niestosownem wykonywaniu ustaw krajowych, przeciw temu zażalenie swe wraz z wnioskiem ku zaradzeniu do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 46. Celem uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem krajowym, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach lub przy utworzeniu ważnych zakładów, może sejm krajowy, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, ustanowić komisye specyalne, albo z grona sejmu krajowego, albo przez przyzwanie ku temu osobnych zaufania mężów.

§. 47. W sprawach państwa, dotyczących księstwa, przystoi sejmowi krajowemu, na wezwanie ze strony władzy wykonawczej, obradować nad potrzebami i życzeniami kraju i wnioski swe przez namiestnika podawać.

§. 48. Cesarz odracza i zamyka sejm krajowy i może każdego czasu rozwiązanie onegoż zarządzić.

Nowe zwołanie sejmu krajowego ma w razie rozwiązania onegoż przed upływem jego czterolecia, nastąpić w przeciągu trzech miesięcy po rozwiązaniu onegoż, lub też, gdyby przypadały w ówczas posiedzenia sejmu państwa, w przeciągu dwóch miesięcy po odroczeniu lub zamknięciu sejmu państwa.

§. 49. Sejm krajowy może się na ośm dni odroczyć.

Do dłuższego odroczenia potrzeba zezwolenia Cesarza.

Bez poprzedzającego zwołania nie wolno sejmowi krajowemu zbierać się, ani też po odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu sejmu krajowego nadal zostawać.

IV. O wydziale krajowym.

§. 50. Wydział krajowy składa się z pięciu członków.

Jednego członka wybierają posłowie, wybrani przez klasę wyborców najwyżej opodatkowanych (§. 11, a), jednego członka wybierają posłowie, wybrani w miastach, miasteczkach targowych i miejscach przemysłowych (§. 11, b.), a jednego członka wybierają posłowie gmin wiejskich (§. 11, c) z grona sejmu krajowego.

Dwóch innych członków wydziału wybiera zgromadzenie sejmu krajowego z pośród siebie.

Każdy taki wybór odbywa się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli przy pierwszem i drugiem wybieraniu bezwzględna większość do skutku nie przyszła, ma się przedsięwziąść ściślejszy wybór między onymi dwoma posłami, którzy przy drugiem wybieraniu najwięcej głosów otrzymali.

W razie równości głosów, los stanowi.

§. 44. Der Landtag des Herzogthums Kärnthen hat ausser den bereits erwähnten, auch die übrigen Geschäfte der bisherigen ständischen Vertretung zu besorgen, in so weit dieselben nicht an andere Organe übergehen, oder in Folge der geänderten Verhältnisse aufhören.

Die Auseinandersetzung und Uebernahme dieser Geschäfte bildet einen Gegenstand der Vorlage und Berathung für den ersten Landtag.

§. 45. Das verfassungsmässige Recht des Landtages, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird von dem Landtage in der Art geübt, dass derselbe, wenn er von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber und den Antrag auf Abhilfe bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 46. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Landes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten, können vom Landtage, mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen entweder aus der Mitte des Landtages oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 47. In den das Herzogthum betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Landtage zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Landes zu berathen und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

§. 48. Der Kaiser vertagt und schliesst den Landtag und kann zu jeder Zeit die Auflösung desselben anordnen.

Die Wiederberufung des Landtages hat im Falle der vor dem Verlaufe seiner vierjährigen Periode erfolgten Auflösung innerhalb drei Monaten nach derselben, oder, wenn in diese Zeit die Sitzungen des Reichstages fallen, binnen zwei Monaten nach der Vertagung oder nach dem Schlusse des Reichstages stattzufinden.

§. 49. Der Landtag kann sich auf acht Tage vertagen.

Zu einer längeren Vertagung ist die Genehmigung des Kaisers erforderlich.

Ohne vorausgegangene Berufung darf der Landtag sich nicht versammeln, auch nach der Vertagung, dem Schlusse oder der Auflösung des Landtages nicht ferner versammelt bleiben.

IV. Von dem Landesausschusse.

§. 50. Der Landesausschuss besteht aus fünf Mitgliedern.

Ein Mitglied wird durch die von der Wählerclasse der Höchstbesteuerten (§. 11, a) gewählten Abgeordneten, Ein Mitglied durch die in den Städten, Markten und Industrialorten (§. 11, b) gewählten Abgeordneten, und Ein Mitglied durch die Abgeordneten der Landgemeinden (§. 11, c) aus der Mitte des Landtages gewählt.

Die zwei übrigen Ausschussmitglieder werden einzeln von der Landtagsversammlung aus ihrer Mitte gewählt.

Jede solche Wahl geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmen.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine absolute Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen beiden Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben.

Bei Stimmengleichheit entscheidet dann das Loos.

§. 51. Na miejsce każdego pojedynczego członka wydziału wybiera się zastępcę, wedle oznaczonego w powyższym paragrafie sposobu wybierania.

Jeżeliby kto z członków wydziału, w czasie gdy sejm krajowy nie jest zgromadzony, ze świata zeszedł, wystąpić miał, lub na czas dłuższy w zajmowaniu się interesami wydziałowemi przeszkodzonym był, tedy wstępuje zastępca, wybrany do zastąpienia owegoż członka wydziału.

Jeżeli sejm krajowy jest zgromadzony, tedy na miejsce stale brakującego członka wydziału, nowy wybór przedsięwziętym będzie.

§. 52. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są w Celowcu zamieszkiwać.

Oni z funduszu krajowego roczne pobierają wynagrodzenie, którego summa ustawą będzie wyznaczona.

§. 53. Wydział krajowy obiera prezydującego z grona swego na ciąg działania swego.

W razie czasowego przeszkodzenia prezydującego zastępuje go członek, z laty najstarszy.

§. 54. Do ważności jakiej decyzyi potrzebna jest obecność najmniej trzech członków wydziału.

Uchwały zapadają bezwzględną głosów większością członków obecnych.

Prezydujący ma prawo spólnie głosować; w razie równości głosów jego głos stanowi.

§. 55. Zakres działania wydziału obejmuje następujące interesa:

a) Wydział krajowy zająć się ma potrzebnemi przygotowaniami dla odbywania sejmu krajowego, tudzież wyszukaniem, utrzymaniem w stanie należytym i urządzeniem miejscowości dla (reprezentacyi) zastępstwa krajowego, jako i dla bezpośrednio temuż podwładnych urzędów i organów przeznaczonych.

b) Wydział krajowy ma dla sejmu krajowego zbierać wykazy i wyjaśnienia, w sprawach krajowych zażądane i temuż takowe przedłożyć, tudzież za zleceniem sejmu krajowego prawodawcze projekta w sprawach krajowych ułożyć i pod obradę wziąść.

c) Wydział krajowy ma prawo, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, sprawozdania i wnioski w sprawach krajowych do namiestnika albo przez tegoż do ministerswa podawać.

d) We ważnych sprawach administracyi krajowej, albo w przypadkach wydania prowizorycznych ustaw krajowych (§. 37.) ma wydział krajowy swe zdanie dać, jeżeli do tego przez namiestnika będzie zawezwanym.

e) Wydział krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór nad rzeczą, dotyczącą długów i kredytu krajowego.

W tym względzie należą do niego najszczególniej te wszystkie interesa, które przyznane były dotychczasowemu stanowemu kolegium delegowanych i prowizorycznemu kolegium wydziałowych kraju, o ile takowe nie zostały innym organom poruczone, lub w skutek zmienionych stosunków całkiem uchylone.

§. 51. Für jedes einzelne Ausschussmitglied wird nach dem Wahlmodus des vorigen Paragraphes ein Ersatzmann gewählt.

Wenn ein Ausschussmitglied, während der Landtag nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, auszutreten hat, oder auf längere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, tritt der Ersatzmann ein, welcher zur Stellvertretung jenes Ausschussmitgliedes gewählt worden ist.

Ist der Landtag versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied eine neue Wahl vorgenommen.

§. 52. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Klagenfurt zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus Landesmitteln, deren Betrag durch ein Gesetz bestimmt wird.

§. 53. Der Landesausschuss wählt für die Dauer seiner Wirksamkeit den Vorsitzenden aus seiner Mitte.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden vertritt denselben das an Jahren älteste Mitglied.

§. 54. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens drei Ausschussmitgliedern erforderlich.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit der anwesenden Mitglieder gefasst.

Der Vorsitzende hat das Recht mitzustimmen; bei Stimmengleichheit gibt seine Stimme den Ausschlag.

§. 55. Der Wirkungskreis des Ausschusses umfasst folgende Geschäfte:

a) *Der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Landtagssitzungen und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.*

b) *Der Landesausschuss hat dem Landtage die in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen, und über Auftrag des Landtages legislative Vorlagen in Landesangelegenheiten zu entwerfen und zu berathen.*

c) *Er ist berechtigt, wenn der Landtag nicht versammelt ist, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter oder durch denselben an das Ministerium zu richten.*

d) *Ueber wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten, oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 37) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird.*

e) *Der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schulden- und Creditwesen des Landes.*

Es obliegen ihm in diesen Beziehungen insbesonders alle Geschäfte, welche dem bisherigen ständischen Verordneten- und provisorischen Landes-Ausschuss-Collegium zustanden, in so weit sie nicht an andere Organe überwiesen werden, oder durch die geänderten Verhältnisse gänzlich entfallen sind.

f) Kasa krajowa, do której wszystkie dochody krajowe (§. 40.) wpływać, i z której wszystkiewydatki na cele krajowe zastąpione być mają, równie tak, jak archiwum krajowe i rejestratura krajowa bezpośrednio wydziałowi krajowemu podlega.

g) Jeżeliby w nadzwyczajnych, budżetem krajowym nieprzestrzeżonych przypadkach, miały być łożone wydatki na cele krajowe, może namiestnik do tego użyć pieniędzy, w kasie krajowej do dyspozycyi znajdujących się, wszakże tylko za porozumieniem się z wydziałem krajowym.

h) Wydział krajowy co rok winien ułożyć budżet summ, potrzebnych dla zastępstwa krajowego, jego urzędników, sług, budynków i urządzeń, w ogóle na całe jego wewnętrzne gospodarstwo, i takowy namiestnikowi przedłożyć do wciągnienia go do ogólnego budżetu krajowego.

Również należy też do wydziału krajowego czuwać nad użyciem i obrachowaniem tych pieniędzy;

i) Wydział krajowy ma nadzór nad urzędnikami i sługami, bezpośrednio pod zastępstwem krajowem zostającymi, i zarządza dyscyplinarnem z nimi postępowaniem, ich umieszczeniem, suspendowaniem, oddaleniem i przeniesieniem onych na stan spoczynku, w miarę norm, w tym względzie istniejących.

k) Co się tycze prebend i fundacyj, tudzież w ogólności, co się tycze wszystkich przedmiotów, nieprzekazanych wyraźnie innym organom, ma wydział krajowy wejść w zakres czynności, a z tymże te oraz przejąć prawa i obowiązki, które dotychczasowemu stanowemu kolegium delegowanych i prowizorycznemu kolegium wydziału sejmu krajowego, przynależały a zatem ma też załatwiać wszelkie sprawy, które względem osób trzecich wypływają z przejęcia zawartych zobowiązań i nabytych praw dawniejszej reprezentacyi krajowej.

§. 56. Postanowienie, czyli i jakie inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, pozostawia się prawodawstwu krajowemu.

Prawo udziału w ustawodawstwie co do spraw krajowych nie przysłuża wydziałowi.

§. 57. Wydział krajowy za swe interesów sprawowanie odpowiedzialnym jest sejmowi krajowemu.

§. 58. Wykonanie uchwał, przez wydział krajowy w konstytucyjnym działania obrębie wydanych, a nie samego tylko wewnętrznego gospodarowania zastępstwa krajowego dotyczących, przystoi władzy wykonawczej.

§. 59. Wydział krajowy zostaje z sejmem krajowym i z ustanowionemi przez niego wedle §. 55. organami, w bezpośrednim urzędowania stosunku.

Z organami, przez władzę wykonawczą do wykonania ustaw krajowych i uchwał zastępstwa krajowego ustanowionemi, zostaje wydział tylko przez namiestnika w związku.

Do tegoż stosuje wydział wszelkie swe podania i przedłożenia, i przez tegoż dochodzą wydziału rozrządzenia władzy wykonawczej.

§. 60. Wszelkie uchwały wydziału krajowego namiestnikowi udzielają się.

Jeżeli namiestnik sądzi, że zarządzenia takowe sprzeczne są ustawie, winien wstrzymać wykonanie onychże i natychmiast o tem donieść ministerstwu, celem rozstrzygnienia, przystojącego temuż wedle §. 89. konstytucyi państwa.

f) *Die Landescasse, in welche alle Einkünfte des Landes (§. 40) einzufliessen haben, und woraus alle Ausgaben für Landeszwecke zu bestreiten sind, ist ebenso wie die Landtagsarchive und Registraturen unmittelbar dem Landesausschusse untergeordnet.*

g) *Wenn in ausserordentlichen, im Landesvoranschlage nicht vorhergesehenen Fällen Ausgaben für Landeszwecke zu machen sind, kann der Statthalter die verfügbaren Gelder der Landescasse dazu nur im Einvernehmen mit dem Landesausschusse verwenden.*

h) *Ueber die für die Landesvertretung, ihre Beamten, Diener, Gebäude und Einrichtungen, überhaupt für den ganzen inneren Haushalt erforderlichen Summen hat der Landesausschuss jährlich den Voranschlag zu verfassen und ihn dem Statthalter zur Einbeziehung in den allgemeinen Voranschlag des Landes zu übergeben.*

Eben so obliegt dem Landesausschusse die Sorge für die Verwendung und Verrechnung dieser Gelder.

i) *Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen.*

k) *Der Landesausschuss hat hinsichtlich der Pfründen und Stiftungen, so wie überhaupt bezüglich aller nicht ausdrücklich an andere Organe überwiesenen Gegenstände in den Geschäftskreis und in die Rechte und Pflichten einzutreten, welche dem bisherigen ständischen Verordneten- und provisorischen Landtags-Ausschuss-Collegium zustanden, und demnach auch alle Angelegenheiten zu verhandeln, welche aus der Uebernahme der von der früheren Landesvertretung gegenüber dritten Personen eingegangenen Verbindlichkeiten und erworbenen Rechte entspringen.*

§. 56. Die Bestimmung, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 57. Der Landesausschuss ist für seine Geschäftsführung dem Landtage verantwortlich.

§. 58. Die Ausführung der von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen, und nicht bloss den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 59. Der Landesausschuss steht mit dem Landtage und mit den von ihm nach §. 55 bestellten Organen in unmittelbarer Geschäftsverbindung.

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

An diesen richtet er alle Eingaben und Vorlagen und durch denselben gelangen die Verfügungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 60. Alle Entscheidungen des Landesausschusses werden dem Statthalter mitgetheilt.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung derselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Jeżeli zaś namiestnik decyzye takowe uzna za sprzeczne z pospolitem dobrem kraju lub państwa, ma wykonanie tychże zawiesić, a powody tegoż natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić.

Jeżeli wydział obstaje przy wykonaniu zarządzenia, a namiestnik nie widzi się być zaspokojonym przeciwnemi owegoż uwagami, tedy w przypadku, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, winno się ministeryalnego zasięgnąć rozstrzygnienia, w przeciwnym zaś razie przedmiot ten poddać pod uchwałę sejmu krajowego w miarę przystojącego mu zakresu działalności.

§. 61. Jeżeli na sejm krajowy rozpisano nowy wybór posłów, dotychczasowy wydział krajowy dopóty w działalności zostaje, dopóki przez nowo wybrany sejm krajowy nie zostanie ustanowionym nowy wydział krajowy.

Jeżeli wybór do sejmu krajowego znowu na dawniejszych wydziału członków i zastępców wypadł, może ich znowu sejm krajowy do nowego także powołać wydziału.

V. O wzmocnionym wydziale krajowym

§. 62. Wzmocniony wydział krajowy składa się z członków i zastępców wydziału krajowego (§§. 50 i 51), tudzież z trzech posłów przez Radę gminną miasta Celowca, z jednego posła przez Radę gminną miasta Villach, i z posłów, przez wydział powiatowy każdego politycznego powiatu księstwa, z pośród tychże korporacyj po jednemu bezwzględną głosów większością wybranych.

§. 63. Działalność wzmocnionego wydziału krajowego rozciąga się, wyjąwszy należące do sejmu krajowego zastępstwo interesów całego kraju, na wszelkie w rzeczach gminy sprawy, ustawą zastępstwu obwodowemu przekazane.

§. 64. Prezydujący wydziału krajowego (§. 53.) jest oraz zwierzchnikiem wzmocnionego wydziału krajowego.

Rozwiązanie zastępstwa obwodowego pociąga za sobą nowy tylko wybór posłów powiatów politycznych i miast Celowca i Villachu, nie zaś także nowy wybór członków i zastępców wydziału krajowego.

We wszystkich innych stosunkach mają postanowienia ustawy gminnej, co się tycze zastępstwa krajowego, do wzmocnionego wydziału krajowego być zastósowane.

VI. Postanowienia ogólne.

§. 65. Zmiany konstytucyi krajowej mogą być zwyczajną prawodawstwa drogą wniesione na sejmie krajowym, który najpierw będzie zwołanym.

Na następujących sejmach krajowych potrzeba do uchwały o takiej zmianie, obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich posłów, a pozwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn der Landtag nicht versammelt ist, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung des Landtages nach Massgabe des ihm zustehenden Wirkungskreises zu unterziehen.

§. 61. Wenn eine neue Wahl der Abgeordneten für den Landtag ausgeschrieben wird, bleibt der bisherige Landesausschuss noch so lange in Wirksamkeit, bis der neu gewählte Landtag einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in den Landtag gewählt, so können sie von dem Landtage auch wieder in den neuen Ausschuss berufen werden.

V. Von dem verstärkten Landesausschusse.

§. 62. Der verstärkte Landesausschuss besteht aus den Mitgliedern und Ersatzmännern des Landesausschusses (§§. 50 und 51), ferner aus drei vom Gemeinderathe der Stadt Klagenfurt, aus Einem vom Gemeindeausschusse der Stadt Villach, und aus je Einem von dem Bezirksausschusse eines jeden politischen Bezirkes des Herzogthums aus der Mitte dieser Körperschaften mit absoluter Stimmenmehrheit gewählten Abgeordneten.

§. 63. Die Wirksamkeit des verstärkten Landesausschusses erstreckt sich mit Ausnahme der dem Landtage obliegenden Vertretung der Interessen des ganzen Landes auf alle in Gemeindesachen durch das Gesetz der Kreisvertretung zugewiesenen Angelegenheiten.

§. 64. Der Vorsitzende des Landesausschusses (§. 53) ist zugleich der Obmann des verstärkten Landesausschusses.

Die Auflösung der Kreisvertretung hat nur eine neue Wahl der Abgeordneten der politischen Bezirke und der Städte Klagenfurt und Villach, nicht aber auch eine neue Wahl der Mitglieder und Ersatzmänner des Landesausschusses zur Folge.

In allen übrigen Beziehungen finden die Bestimmungen des Gemeindegesetzes über die Kreisvertretung auf den verstärkten Landesausschuss Anwendung.

VI. Allgemeine Bestimmungen.

§. 65. Aenderungen der Landesverfassung sollen in dem Landtage, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können.

In den folgenden Landtagen ist zu einem Beschlusse über solche Abänderungen die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld.
Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa wyborcza sejmu krajowego

dla

księstwa Karyntyi.

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Sejm krajowy księstwa Karyntyi składa się stósownie do §. 11. konstytucyi krajowej

a) z dziesięciu posłów z najwyżej opodatkowanych,

b) z dziesięciu posłów miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych, niżej wymienionych, i

c) z dziesięciu posłów gmin pozostających.

W celu przedsięwzięcia wyborów, utworzone będą powiaty wyborcze.

§. 2. Dla wyborców z klasy najwyżej opodatkowanych stanowi całe księstwo Karyntyi jeden powiat wyborczy.

§. 3. Dla wyboru posłów miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych stanowią Celowiec i Villach, jeden powiat wyborczy, tudzież:

Feldkirch St. Veit	razem jeden powiat wyborczy;
Völkermarkt Kappel Bleiburg	razem jeden powiat wyborczy;
Wolfsberg St. Leonhard St. Andrä St. Paul Dolny Drauburg	razem jeden powiat wyborczy;
Friesach Hüttenberg Althofen Strassburg	razem jeden powiat wyborczy;
Spital Gmünd Greifenburg Górny Drauburg Tarvis Hermagor Malborget	razem jeden powiat wyborczy;
Bleiberg Kreuth	razem jeden powiat wyborczy.

W każdym powiecie wyborczym miasta Celowcu wybrać należy po trzech posłów, a w każdym z reszty siedmiu powiatów wyborczych po jednemu posłowi.

§. 4. Dla wyboru posłów gmin wiejskich każdy z siedmiu powiatów politycznych stanowi jeden powiat wyborczy w ten sposób, że po odtrąceniu miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych, osobno do wyboru uprawnionych, ludność najbardziej zaludnionych powiatów Celowca, Völkelmarktu i Spitala po dwóch, a każdy z innych powiatów politycznych, po jednemu posłowi na sejm krajowy wybierać ma.

Landtags-Wahlordnung
für das
Herzogthum Kärnthen.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Der Landtag des Herzogthums Kärnthen besteht nach §. 11 der Landesverfassung

a) aus zehn Abgeordneten der Höchstbesteuerten,

b) aus zehn Abgeordneten der nachbezeichneten Städte, Märkte und Industrialorte, und

c) aus zehn Abgeordneten der übrigen Gemeinden.

Behufs der Vornahme der Wahlen werden Wahlbezirke gebildet.

§. 2. Für die Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten bildet das ganze Herzogthum Kärnthen Einen Wahlbezirk.

§. 3. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte, Märkte und Industrialorte bilden Klagenfurt, Villach je einen Wahlbezirk, ferner:

Feldkirch, St. Veit zusammen einen Wahlbezirk;

Völkermarkt, Kappel, Bleiburg zusammen einen Wahlbezirk;

Wolfsberg, St. Leonhard, St. Andrä, St. Paul, Unter-Drauburg zusammen einen Wahlbezirk;

Friesach, Hüttenberg, Althofen, Strassburg zusammen einen Wahlbezirk;

Spital, Gmünd, Greifenburg, Ober-Drauburg, Tarvis, Hermagor, Malborget zusammen einen Wahlbezirk;

Bleiberg, Kreuth zusammen einen Wahlbezirk.

Im Wahlbezirke der Stadt Klagenfurt sind drei, in jedem der übrigen sieben Wahlbezirke ist Ein Abgeordneter zu wählen.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der sieben politischen Bezirke einen Wahlbezirk in der Art, dass die Bevölkerung der nach Abzug der besonders wahlberechtigten Städte, Märkte und Ortschaften höchstbevölkerten Bezirke von Klagenfurt, Völkermarkt und Spital je zwei, und jeder der übrigen politischen Bezirke je Einen Abgeordneten für den Landtag zu wählen haben.

II. O prawie wyborczem.

§. 5. Wymogi do uprawnienia wyborczego są częścią ogólne, t. j. takie, które każdy wyborca posiadać musi, częścią szczególne, t. j. takie, które są potrzebne do wykonywania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §fie 1. trzech klas wyborców.

§. 6. W ogólności ma każdy prawo do wyboru, który jest:

a) obywatelem państwa austryackiego,

b) pełnoletnim,

c) w zupełnem znajduje się używaniu praw cywilnych i politycznych, i który

d) albo opłaca pewną roczną kwotę podatku bezpośredniego (stałego), która dla członków gminy miasta Celowca najmniej na dziesięć złot. reńskich mon. konw., a dla członków innych gmin księstwa Karyntyi najmniej na pięć złotych reńskich mon. konw. ustanawia się, albo, nieopłacając podatku bezpośredniego, według osobistej swej własności, w którejkolwiekbądź gminie księstwa, stósownie do przepisów ustawy gminnej lub też osobnych statutów gminnych posiada czynne prawo wyboru.

§. 7. Ażeby kto w klasie najwyżej opodatkowanych do wyboru był uprawnionym, musi nie tylko posiadać wymienione w §fie 6. ad a), b) i c) własności, lecz także w księstwie Karyntyi opłacać onę roczną ilość podatku bezpośredniego (stałego), która wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej Izby sejmu państwa jest potrzebną.

§. 8. Szczególny wymóg do uprawnienia wyborczego w jednej z dwu innych klas wyborców §. 1. ad b) i c) zasadza się na tem, że kto w jednym z wyszczególnionych w §fie 3. i 4. powiatów wyborczych wykonywać ma prawo wyborcze, ten też członkiem gminy tego samego właśnie powiatu wyborczego być musi.

Do wyboru uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym, do którego gmina należy, której jest członkiem; jeżeli zaś jest członkiem kilku gmin, wtedy wykonywa on prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania.

§. 9. Celem wykazania wyborczego jego uprawnienia będą razem te summy zrachowane, które w księstwie Karyntyi w podatkach bezpośrednich różnego gatunku lub od różnych opłaca przedmiotów.

Ojcu doliczają się kwoty podatków bezpośrednich, przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez jego małżonkę opłacane, dopóki nie ustało uprawnienie do zarządu majątkiem, prawnie przystojące ojcu i małżonkowi.

§. 10. Każdy wyborca może w jednym tylko powiecie wyborczym wykonywać swe prawo wyborcze.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wyboru uprawnionym jest, nie może wybierać w żadnym powiecie wyborczym obu innych klas wyborców, a kto w powiecie wyborczym wymienionych w §fie 3. miejsc, do wyboru uprawnionym jest, nie może w żadnej wiejskiej gminie wybierać.

III. O listach wyborców.

§. 11. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego do osobnych list wciągają się.

§. 12. Listę wyborców najwyżej opodatkowanych namiestnik sporządza.

II. Von dem Wahlrechte.

§. 5. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine, d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils besondere, d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechts in einer der drei im §. 1 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind

§. 6. Im Allgemeinen ist Jedermann wahlberechtigt, welcher

a) *österreichischer Reichsbürger,*

b) *grossjährig,*

c) *im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und*

d) *entweder an directer Steuer einen bestimmten Jahresbetrag, welcher für Gemeindemitglieder der Stadt Klagenfurt auf wenigstens zehn Gulden Conventions-Münze, und für die Mitglieder der übrigen Gemeinde des Herzogthums Kärnthen auf wenigstens fünf Gulden Conventions-Münze festgesetzt wird, entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde des Herzogthums nach den Bestimmungen des Gemeindegesetzes oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.*

§. 7. Wer in der Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im Paragraph 6 ad a), b) und c) bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch in dem Herzogthume Kärnthen jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.

§. 8. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden andern Wählerclassen (§. 1 ad b) und c) besteht darin, dass derjenige, welcher in einem der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss.

Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist; ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden, so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 9. Die Beträge, welche Jemand an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten im Herzogthume Kärnthen bezahlt, werden Behufs der Ausmittlung seiner Wahlberechtigung zusammengerechnet.

Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet, so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 10. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in Einem Wahlbezirke ausüben.

Wer als Höchstbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden andern Wählerclassen, und wer in einem Wahlbezirke der im §. 3 genannten Orte wahlberechtigt ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. Von den Wählerlisten.

§. 11. Die Wahlberechtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 12. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter angefertigt.

Z osób, ogólnemi wyborczego uprawnienia wymogami (§. 6.) opatrzonych, które w całym kraju najwyższe opłacają kwoty w podatkach bezpośrednich: wciągnie się taką liczbę do listy wyborców najwyżej opodatkowanych, ażeby przez nią osiągnąć przynajmniej stosunek jednego wyborcy na sześć tysięcy dusz całej ludności, i ażeby także i poza ten stosunek każdy ogólnie do wyboru uprawniony obywatel państwa, opłacający w księstwie Karyntyi najmniej pięćset złotych reńskich mon. konw. podatku bezpośredniego, uważanym był jako wyborca najwyżej opodatkowany.

§. 13. Jeżeli między najwyżej opodatkowanymi kraju znajduje się korporacya lub towarzystwo, wtedy w listę wyborców, najwyżej opodatkowanych, wciągnioną być winna osoba, wedle istniejących norm prawa albo towarzystwa do jej zewnętrznego zastąpienia powołana.

§. 14. Gminy, nawet gdy jako takie do najwyżej podatkujących w kraju należą, nie mogą ani przez pełnomocników, ani przez zastępców wykonywać prawa wyborczego w klasie najwyżej opodatkowanych.

§. 15. Listy wyborców dla wymienionych w §fie 3. miast, miejsc i miasteczek targowych sporządza ich gminne przełożeństwo.

Jeżeli więcej miejsc razem stanowią jeden powiat wyborczy, natenczas lista każdego miejsca osobno sporządzoną, i w celu ułożenia mającej się zestawić głównej listy całego powiatu wyborczego, przesłaną będzie staroście powiatowemu, tego powiatu, w którym leży główne miejsce wyborcze, starosta zaś udzielić winien odpis tejże burmistrzowi głównego miejsca wyborczego.

§. 16. Listy wyborców dla powiatów wyborczych gmin wiejskich (§. 4.) ma starosta powiatowy, używając ku temu pomocy urzędów poborowych, gminami sporządzać, a listy pojedynczych gmin przełożonym gminy przesełać, aby przez nich z przyzwaniem dwóch członków wydziału gminnego roztrząsane, i potrzebne wedle okoliczności uzupełnienia lub sprostowania staroście powiatowemu zaproponowane były, który z list wyborców gmin pojedyuczych zestawić winien główną listę całego powiatu.

§. 17. Każda lista wyborców zawierać ma imię i nazwisko, wiek i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież ilość podatków, przez niego opłacanych, lub onę osobistą własność, od której zawisło jego prawo wyborcze.

§. 18. O ile prawo wyborcze od opłaty pewnej kwoty podatku zawisłem jest, uważany być ma ten tylko za wyborcę, który owę kwotę podatkową w roku, poprzedzającym wybór, całkowicie zapłacił, a w bieżącym roku podatkowym żadnej zaległości nie jest dłużen.

§. 19. Lista wyborców najwyżej opodatkowanych będzie obwieszczona przez namiestnika, a to przez umieszczenie w gazetach krajowych, do publicznych ogłoszeń przeznaczonych, tudzież przez udzielenie odpisów każdemu starostwu powiatowemu, w którego urzędowem siedlisku takowe dla publicznego przeglądnienia mają być wyłożone.

§. 20. Sporządzone podług §. 15. listy wyborców będą wyłożone u burmistrza każdego w §fie 3. wymienionego miejsca, a główna lista u burmistrza głównego miejsca wyborczego, dla publicznego przeglądnienia.

Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 6) versehenen Personen, welche im ganzen Lande die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher im Herzogthume Kärnthen wenigstens fünfhundert Gulden C. M. directe Steuer zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 13. Kommt unter den Höchstbesteuerten des Landes eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufzunehmen.

§. 14. Gemeinden können selbst dann, wenn sie als solche unter die höchsten Steuercontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte, noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 15. Die Wählerlisten für die im §. 3 benannten Städte, Märkte und Ortschaften werden von dem Gemeindevorstande derselben angefertigt.

Bilden mehrere Orte zusammen Einen Wahlbezirk, so wird die Liste jedes Ortes abgesondert verfasst, und behufs der ortweisen Zusammenstellung der Hauptliste des ganzen Wahlbezirkes an den Bezirkshauptmann desjenigen Bezirkes, in welchem der Hauptwahlort gelegen ist, eingesendet, welcher hiervon eine Abschrift dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zu übergeben hat.

§. 16. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der Landgemeinden (§. 4) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen zu lassen, und die Listen der einzelnen Gemeinden den Gemeindevorstehern einzusenden, damit sie von diesen unter Beiziehung von zwei Mitgliedern des Gemeindeausschusses geprüft, und die etwa nöthigen Ergänzungen oder Berichtigungen beim Bezirkshauptmanne in Antrag gebracht werden, der aus den Wählerlisten der einzelnen Gemeinden die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammenzustellen hat.

§. 17. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 18. In soferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat, und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 19. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft, an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen sind, kundgemacht.

§. 20. Die nach §. 15 verfassten Wählerlisten werden bei dem Bürgermeister jedes im §. 3 benannten Ortes und die Hauptliste bei dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 21. Listy wyborcze gmin wiejskich będą do powszechnego przeglądnienia wyłożone u przełożonych gmin pojedynczych, a główna lista powiatu w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego.

§. 22. Dzień wyłożenia list wyborców ma być oznajmionym wraz ze stósownym terminem reklamacyjnym, w każdym powiecie wyborczym.

Namiestnik oznacza termin reklamacyjny, który mniej niż trzy, a więcej niż czternaście dni, licząc od chwili wyłożenia, wynosić nie może.

§. 23. Reklamacye, po upływie terminu założone, odrzucać należy, jako spóźnione; wszakże namiestnikowi przysługa prawo, z urzędu zarządzać sprostowanie list wyborców aż do przyszłego terminu wyborczego.

§. 24. Do czynienia reklamacyi każdy ma prawo. Mają one tym samym organom być doręczane, przez które lista była sporządzona.

Względem zasadności lub bezzasadności reklamacyi, tyczących się przyjęcia do wyboru niezdolnych lub opuszczenia do tegoż uprawnionych, jeżeli idzie o listę wyborców najwyżej opodatkowanych, ma rozstrzygać namiestnik kraju; jeżeli zaś idzie o listy wyborcze innych powiatów wyborczych, w §fach 3. i 4. oznaczonych, rozstrzyga starosta powiatowy, a to, jeżeli więcej miejsc razem swego posła wybierać mają, starosta powiatowy onego powiatu, w którym leży miejsce dotyczące, porozumiawszy się z właściwym przełożonym gminy, i pozostawiwszy oraz trzydniowy termin do założenia rekursu do namiestnika.

§. 25. Należycie ułożone listy wyborców zrewidowane będą powszechnie na początku każdego roku podatkowego i przy rozpisaniu powszechnych wyborów.

§. 26. Skoro tylko listy wyborców po zapadłem rozstrzygnieniu względem reklamacyj, w należytym czasie podanych, zostaną ukończone, przygotować należy karty legitymacyjne dla pojedynczych wyborców, które numer bieżący dotyczącej listy wyborców, nazwisko i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, lecz wyborcom dopiero końcem rzeczywistego wybierania aktu wręczone będą.

IV. O obieralności.

§. 27. Aby kto mógł być wybranym na sejm krajowy księstwa Karyntyi musi

a) liczyć najmniej lat trzydzieści,

b) być obywatelem państwa austryackiego przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru,

c) znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i

d) być uprawnionym do wyboru w księstwie Karyntyi podług postanowień §. 6. ad d).

§. 28. Od obieralności wyłączają się;

a) wszystkie osoby, którym brakuje jakiejkolwiek z własności, w poprzednim paragrafie wyszczególnionych; tudzież

§. 21. Die Wählerlisten der Landgemeinden werden bei den Vorstehern der einzelnen Gemeinden und die Hauptliste des Bezirkes an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 22. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter festgesetzt; sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpuncte der Auflegung gerechnet, betragen.

§. 23. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen; doch steht es dem Statthalter zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 24. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtiget. — Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertigt wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerliste der Höchstbesteuerten handelt, der Statthalter des Landes, und wenn es sich um die Wählerlisten der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann, und zwar, wenn mehrere Orte zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, der Bezirkshauptmann jenes Bezirkes, in welchem die betreffende Ortschaft gelegen ist, nach Einvernehmung des betreffenden Gemeindevorstehers, und unter Offenlassung eines dreitägigen Recurstermines an den Statthalter, zu entscheiden.

§. 25. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung allgemeiner Wahlen revidirt.

§. 26. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimationskarten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst behufs der wirklichen Wahlhandlung eingehändigt werden.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 27. Um in den Landtag des Herzogthums Kärnthen gewählt werden zu können, muss man

a) *mindestens dreissig Jahre alt,*

b) *seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger,*

c) *im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und*

d) *nach den Bestimmungen des §. 6* ad d) *im Herzogthume Kärnthen wahlberechtigt seyn.*

§. 28. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) *alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt, ferner*

b) osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), lub które po odbytej rozprawie konkursu nie zostały w skutek dochodzenia bez winy uznane; nakoniec

c) osoby, uznane za winne zbrodni albo ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku pochodzącego, lub publiczną obyczajność naruszającego, albo też, które skazane zostały za inne jakie przestąpienie prawa, przynajmniej na półroczną karę na wolności.

§. 29. Kto jest obieralnym podług postanowień paragrafów powyższych, ten przez każdą klasę wyborców, nawet choćby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, choćby w takowym zamieszkały nie był, może być wybranym na posła do sejmu krajowego.

§. 30. Zastępców posłów na sejm krajowy wybierać nie wolno.

V. O miejscach wyborczych.

§. 31. Dla pojedynczych powiatów wyborczych będą w celu głosowania wyznaczone osobne miejsca wyborcze.

§. 32. Miejscem wyborczem dla najwyżej opodatkowanych jest Celowiec, jako główne kraju miasto.

§. 33. Jako miejsca wyborcze dla wyszczególnionych w §. 3. powiatów wyborczych, uważane być mają tamże właśnie wymienione miasta, miasteczka targowe i miejsca przemysłowe.

Jeżeli dwa lub więcej miejsc razem, jednego tylko posła wybierać mają, tedy jedno z tych miejsc, jako główne wyborcze miejsce ustanowionem być ma.

Ustanowienie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich, dzieje się przez namiestnika, z uwzględnieniem tak położenia jak stosunkowej ważności onychże.

§. 34. Dla wyborów gmin wiejskich wyznaczyć należy więcej miejsc wyborczych. Przytem za prawidło służyć ma, iż miejsca wyborcze zgadzać się mają z siedliskami nowo-uorganizowanych sądów i starostw powiatowych.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich dzieje się także przez namiestnika, z dokładnem wyszczególnieniem gmin, każdemu wyborczemu miejscu przydzielonych.

Głównem wyborczem miejscem całego powiatu jest urzędowe siedlisko starostwa powiatowego.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 35. Do kierowania czynnością wyborczą będą własne komisye wyborcze ustanowione.

§. 36. Komisya wyborcza najwyżej opodatkowanych składa się z siedmiu osób, przez najwyżej opodatkowanych wyborców, na dniu wyboru z grona tychże wybranych, które prezydującego i pisarza z pomiędzy siebie wybrać mają.

Te wybory odbywają się za pomocą kartek wyborczych względną obecnych większością.

Cesarski komisarz, przez namiestnika naznaczony, takową wyborczą czynnością kierować i na posiedzeniach komisyi, jako też na zgromadzeniach wyborczych zasiadać ma.

§. 37. Dla każdego z miejsc, w §fie 3. namienionych, utworzoną będzie komisya wyborcza.

Komisya wyborcza w mieście Celowcu i w mieście Villachu składa się z burmistrza, z trzech przez niego przyzwanych członków przełożeństwa gminy, i z trzech innych, przez namiestnika naznaczonych, z onychże miast prawo wyboru mających.

b) Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concurs-Verhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, endlich

c) Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt oder welche wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

§. 29. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Landtagsabgeordneter gewählt werden.

§. 30. Stellvertreter der Landtagsabgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 31. Für die einzelnen Wahlbezirke werden behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 32. Der Wahlort für die Höchstbesteuerten ist Klagenfurt, als Hauptstadt des Landes.

§. 33. Als Wahlorte für die im §. 3 aufgezählten Wahlbezirke haben die eben daselbst benannten Städte, Märkte und Industrialorte zu gelten.

Haben zwei oder mehrere Ortschaften zusammen nur Einen Abgeordneten zu wählen, so ist eine dieser Ortschaften als Hauptwahlort zu bestimmen.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Hauptwahlorte geschieht mit Rücksicht auf die Lage und verhältnissmässige Bedeutsamkeit derselben durch den Statthalter.

§. 34. Für die Wahlen der Landgemeinden sind mehrere Wahlorte zu bestimmen. Dabei hat als Regel zu gelten, dass die Wahlorte mit den Sitzen der neuorganisirten Gerichte und Bezirkshauptmannschaften zusammenzutreffen haben.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Wahlorte geschieht gleichfalls vom Statthalter mit genauer Angabe der jedem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden.

Hauptwahlort des ganzen Bezirkes ist der Amtssitz der Bezirkshauptmannschaft.

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 35. Zur Leitung der Wahlhandlung werden eigene Wahlcommissionen gebildet.

§. 36. Die Wahlcommission der Höchstbesteuerten besteht aus sieben von den höchstbesteuerten Wählern am Tage der Wahl aus ihrer Mitte gewählten Personen, die den Vorsitzenden und Schriftführer unter sich selbst zu wählen haben.

Diese Wahlen geschehen mittelst Stimmzetteln und mit relativer Majorität der Anwesenden.

Ein vom Statthalter bestimmter landesfürstlicher Commissär hat diesen Wahlact zu leiten und den Sitzungen der Commission, so wie den Wahlversammlungen beizuwohnen.

§. 37. Für jeden der im §. 3 benannten Orte wird eine Wahlcommission gebildet.

Die Wahlcommission in den Städten Klagenfurt und Villach besteht aus dem Bürgermeister, aus drei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus drei anderen vom Statthalter bestimmten Wahlberechtigten jener Städte.

W innych miejscach składa się komisya wyborcza z barmistrza, z dwóch członków przełożeństwa gminy i z dwóch przez starostę powiatowego naznaczonych miejscowych, mających prawo wyboru.

Burmistrzowie są prezydujący miejscowych komisyi wyborczych; pisarze z pośród nich wybierają się.

Przy posiedzeniach komisyi i zgromadzeniach wyborczych zasiadać mają komisarze cesarscy.

§. 38. Dla wyborów gmin wiejskich złożona będzie w każdem wyborczem miejscu komisya wyborcza.

Każda takowa miejscowa komisya wyborcza składa się, pod przewodnictwem komisarza cesarskiego, z czterech członków, wybranych przez starostę powiatowego z przełożonych gmin, onemu wyborczemu miejscu przekazanych.

Pisarza wybiera komisya z pośród siebie.

§. 39. W celu przedsięwzięcia obliczenia głosów dla całego powiatu wyborczego. utworzoną będzie w każdem głównem miejscu wyborzem (§§. 33. i 34.) główna komisya wyborcza, która pod przewodnictwem komisarza cesarskiego składać się ma z członków miejscowej komisyi wyborczej, i z posłów przez komisye reszty innych miejsc wyborczych powiatu wyborczego po jednemu z ich grona wybranych.

Pisarz miejscowej komisyi wyborczej jest oraz pisarzem głównej komisyi wyborczej.

§. 40. Rozstrzygnienia i uchwały tak miejscowych jak głównych komisyi wyborczych wymagają bezględnej głosów większości.

§. 41. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni się mieszać do głosowania, bądź przez usuwanie albo odradzanie, bądź przez zalecanie albo przedstawianie pewnych osób, ani też innym jakimbądź sposobem, a przy czynności wyborczej mają czuwać, li tylko nad utrzymaniem spokojności i porządku, niemniej też nad zachowaniem trybu wyborczego, prawnie wskazanego.

§. 42. Podobnie też winni członkowie komisyi wyborczej od wszelkiego wstrzymać się wpływu na głosowanie pojedynczych prawo wyboru mających.

VII. O rozpisaniu wyborów.

§. 43. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów dzieje się z reguły przez rozrządzenia namiestnika, które przynajmniej na ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie będą obwieszczone.

Jeżeliby w przypadkach §§fów 73. i 74. musiano powtórzyć wybór z powodu braku potrzebnej głosów większości, tedy wyborcy przez obwieszczenia starosty powiatowego do wyboru zaproszeni być mają.

Jeżeli miejsca, razem jednego posła wybierać mające w różnych leżą powiatach politycznych, natenczas winien starosta powiatowy głównego miejsca wyborczego wezwać innych starostów powiatowych, z uwiadomieniem tychże o terminie wyboru, nie mniej też o osobach, pod ściślejszy wybor wziąć się mających (§. 71.), aby rozpisali wybory w powiatach dotyczących.

In den übrigen Orten besteht die Wahlcommission aus dem Bürgermeister, aus zwei Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus zwei vom Bezirkshauptmanne bestimmten Wahlberechtigten des Ortes.

Die Bürgermeister sind die Vorsitzenden der Orts-Wahlcommissionen; die Schriftführer werden aus ihrer Mitte gewählt.

Den Sitzungen der Commissionen und den Wahlversammlungen haben landesfürstliche Commissäre beizuwohnen.

§. 38. Für die Wahlen der Landgemeinden wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt.

Jede solche Orts-Wahlcommission besteht unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern der jenem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden gewählt werden.

Den Schriftführer wählt die Commission aus ihrer Mitte.

§. 39. Um die Stimmzählung für den ganzen Wahlbezirk vorzunehmen, wird in jedem Hauptwahlorte (§§. 33, 34) eine Hauptwahlcommission gebildet, welche unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus den Mitgliedern der Wahlcommission des Ortes, und aus je einem von den Commissionen der übrigen Wahlorte des Wahlbezirkes aus ihrer Mitte gewählten Abgeordneten zu bestehen hat.

Der Schriftführer der Wahlcommission des Ortes ist auch Schriftführer der Hauptwahlcommission.

§. 40. Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Orts- und Hauptwahlcommissionen ist die absolute Stimmenmehrheit erforderlich.

§. 41. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine andere Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der Wahlhandlung nur allein die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 42. Eben so haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigten zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 43. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahl geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

Wenn in den Fällen der §§. 71 und 72 eine Wahl wegen Abgang der erforderlichen Stimmenmehrheit wiederholt werden muss, sind die Wähler durch Kundmachungen der Bezirkshauptmänner zur Wahl einzuladen.

Sind Orte, welche zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, in verschiedenen politischen Bezirken gelegen, so hat der Bezirkshauptmann des Hauptwahlortes die übrigen Bezirkshauptmänner unter Bekanntgebung des Wahltermines und der in die engere Wahl zu bringenden Personen (§. 71) zur Wahlausschreibung in den betreffenden Bezirken aufzufordern.

§. 44. W rozpisaniu wyborów oznaczyć należy dzień wyborów, godzinę rozpoczęcia i czas trwania czynności wyborczej, tudzież miejsca, w których głosowanie odbyć się ma.

W kartach legitymacyjnych, po obwieszczonem rozpisaniu wyborów, pojedynczym wyborcom doręczyć się mających (§. 26.), umieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 45. Rozpisanie powszechnych wyborów dla sejmu krajowego w sposób następny odbyć się ma: najprzód wybrani będą posłowie gmin wiejskich, potem posłowie miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych, a nakoniec posłowie najwyżej opodatkowanych, tudzież przedsięwzięte być winny wybory każdej z pierwszych dwu klas wyborców w całym kraju w jednym a tym samym dniu.

VIII. O czynności wyborczej.

A. Ogólne postanowienia.

§. 46. W dniu wyboru o godzinie wyznaczonej i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, rozpocznie się czynność wyborcza, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która odebrać ma listy wyborców i przygotowane wykazy głosowania.

§. 47. Oprócz komisyi wyborczej, cesarskiego komisarza i do głosowania uprawnionych, nikomu nie jest niedozwolony przystęp do miejscowości, gdzie się wybór odbywa.

Tylko w pierwszych dwóch godzinach po rozpoczęciu czynności wyborczej, kandydaci wyborczy, jako takowi u wyborczej komisyi meldujący się, do miejsca zgromadzenia przypuszczonymi być, i za przyzwoleniem wyborców głos zabierać mogą.

Po upływie tych dwu godzin, albo jeszcze pierwej, jeżeli tego zgromadzenie wyborcze żąda, albo gdy już nikt z kandydatów głosu nie zabiera, głosowanie przedsięwziętem być ma.

Przed rozpoczęciem tegoż, kandydatów do odstąpienia nakłonić należy.

Wyborcy, którzy po rozpoczęciu głosowania nadejdą, zgłaszają się do komisyi wyborczej i mogą brać udział w niezamkniętem jeszcze głosowaniu.

§. 48. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania zarzuty czyni przeciw uprawnieniu wyborczemu jakiej osoby, na liście wyborców umieszczonej, i utrzymuje, że od chwili sporządzenia list wyborców osoba ta którego z warunków, do prawa wyboru wymaganych, pozbawioną została, komisya wyborcza natychmiast rzecz tę rozstrzyga, nie dozwalając żadnego rekursu.

§. 49. Prezydujący komisyi wyborczej zgromadzonym wyborcom w krótkiej przemowie przywiedzie na pamięć treść §§fów 27. — 29. ustawy wyborczej, co do przedmiotów do obieralności wymaganych, wyjaśni im tryb przy głosowaniu i obliczeniu głosów i napomni ich, aby wota swoje składali wedle wolnego przekonania, bez wszelkich samolubnych względów pobocznych, a to w ten sposób, jaki

§. 44. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnes und die Dauerzeit der Wahlhandlung, so wie die Orte, wo die Stimmgebung stattzufinden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimationskarten (§. 26) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler theilzunehmen hat, einzutragen.

§. 45. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für den Landtag hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der Städte, Märkte und Industrialorte und endlich die Abgeordneten der Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen jeder der beiden ersteren Wählerclassen im ganzen Lande an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 46. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde, und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung, ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen Wähler, mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerlisten und die vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 47. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Nur in den ersten zwei Stunden nach dem Beginne der Wahlhandlung dürfen Wahlcandidaten, die sich als solche bei der Wahlcommission melden, in den Versammlungsort zugelassen werden, und mit Zustimmung der Wähler sprechen.

Nach Ablauf der zwei Stunden, oder noch früher, wenn es die Wahlversammlung begehrt, oder kein Candidat mehr zu sprechen hat, ist die Abstimmung vorzunehmen.

Vor dem Beginne derselben werden die Candidaten zum Abtreten veranlasst.

Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen Theil nehmen.

§. 48. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlcommission sogleich und ohne Zulassung eines Recurses entschieden.

§. 49. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Ansprache den versammelten Wählern den Inhalt der §§. 27 — 29 der Wahlordnung über die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmzählung zu erklären und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberzeugung

wedle najsumienniejszego swego przeświadczenia poczytują za najstósowniejszy dla dobra powszechnego.

§. 50. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej, o ile są do wyboru uprawnieni, swe wota składają.

Następnie jeden z członków komisyi wyborczej, wzywać będzie wyborców do składania wotów w tym kolejnym porządku, w którym ich imiona na liście wyborców są umieszczone.

Mający prawo do wyboru, którzy po zawołaniu ich po nazwisku do zgromadzenia wyborczego przychodzą, wota swe składać będą dopiero po odczytaniu całej listy wyborców.

§. 51. Każdy mający prawo do głosowania przystępuje z reguły sam do stołu, stojącego między komisyą wykorczą a zgromadzeniem wyborczem, i przy oddaniu swojej karty legitymacyjnej, głośno i wyraźnie i z dokładnem oznaczeniem tę osobę nazwie, którą sobie posłem mieć życzy do sejmu krajowego.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch lub więcej przypada posłów, tedy wyborca tyle nazwisk wymieni, ile ma być posłów wybranych.

§. 52. Wyborcy niemowi, mogą wyjatkowo na piśmie składać wyborcze swe wota, które w ich obecności, przez jednego z członków komisyi wyborczej muszą być odczytane.

§. 53. Jeżeli przy głosowaniu zachodzą wątpliwości względem identyczności (tożsamości) wyborcy, kartą legitymacyjną opatrzonego, tedy o tem, natychmiast komisya wyborcza rozstrzyga, niedozwalając rekursu.

§. 54. Każde ustne głosowanie i każde piśmienne wotum wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, wciągnione zostanie wraz z nazwiskiem wyborcy w przygotowane na to rubryki wykazu głosowania, w dwóch egzemplarzach sporządzonego.

Wciąganiem takowem do jednego z wykazów zajmuje się pisarz komisyi wyborczej, a równocześnie inny członek komisyi do drugiego wykazu, stanowiącego kontrolę wciągnienia, jako lista odpowiednia.

§. 55. Wota wyborcze, dane dla mającego być wybranym, albo pod warunkami albo z załączeniem poleceń nie są ważne.

§. 56. Względem ważności lub nieważności pojedynczych wotów wyborczych rozstrzyga natychmiast komisya wyborcza, bez przypuszczenia rekursu.

§. 57. Głosowanie musi z reguły w każdem miejscu w ciągu dnia, do wyborów przeznaczonego, być rozpoczęte i ukończone.

Jeżeliby zaś zachodziły okoliczności, przeszkodne rozpoczęciu, postępowi lub ukończeniu wyboru, może być czynność wyborcza przez komisyę na następny dzień odroczona lub przedłużona za przyzwoleniem komisarza cesarskiego, który o tem natychmiast staroście powiatowemu lub namiestnikowi donieść ma.

Uwiadomienie o tem dla wyborców, dzieje się sposobem w miejscu zwyczajnym.

§. 58. Jeżeli wszyscy wyborcy wota swoje złożyli, lub jeżeli termin dnia wyboru do głosowania wyznaczony upłynął, a żaden się już wyborca nie zgłosił, ma

ohne alle eigennützige Nebenrücksichten und in der Art abzugeben, wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 50. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, in so ferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimmen abgeben.

Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge, wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchgelesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 51. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch, und nennt unter Abgabe seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter zum Landtage werden soll.

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei oder mehrere Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 52. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 53. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Identität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung eines Recurses.

§. 54. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hierzu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzeichnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Die Eintragung besorgt in dem einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission und gleichzeitig ein anderes Commissionsglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controlle der Eintragung bildet.

§. 55. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifügung von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 56. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Orts-Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 57. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon sogleich dem Bezirkshauptmanne oder dem Statthalter die Anzeige zu machen hat, auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden.

Die Bekanntgebung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 58. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben, oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von dem

prezydujący komisyi wyborczej oświadczyć głosowanie jako zamknięte, podwójny głosowania wykaz ma być przez komisyę wyborczą i przez cesarskiego komisarza podpisany, a dalsze głosowanie przed ukończeniem skrutynowania nie będzie dozwolonem.

§. 59. Po zamkniętem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych najwyżej opodatkowanych, tudzież onych miasta Celowca i miasta Villachu natychmiast do obliczenia głosów przystąpi się, a jeżeli potrzebna liczba posłów należycie wybraną została, protokół, względem czynności wyborczej prowadzony, ma być zamknięty, przez członków komisyi i przez komisarza cesarskiego podpisany, z załączeniem tak wykazów głosowania jak list obliczenia głosów zapieczętowany, nareście napisem treść wyrażającym opatrzony, cesarskiemu komisarzowi do przesłania go do namiestnika oddany.

§. 60. W zgromadzeniach wyborczych reszty innych miejsc wyborczych po ukończeniu głosowania, protokół wyborczy zamknięty, przez komisyę i cesarskiego komisarza podpisany, z załączeniem wykazów głosowania przez miejscową komisyę wyborczą i cesarskiego komisarza zapieczętowany, będzie przesłany przez członka, wybranego przez komisyę wyborczą z grona swego, do głównej komisyi wyborczej, która obliczenie głosów przedsięwziąć ma.

§. 61. W przypadkach powyższego paragrafu, gdy zebranie głosów nie może bezpośrednio po głosowaniu być przedsięwziętem, musi termin do przedsięwzięcia obliczenia głosów w ten sposób być wyznaczony, ażeby do czasu wyznaczonego protokoły wyborcze pojedynczych miejsc wyborczych z pewnością mogły być nadesłane do głównego miejsca wyborczego.

§. 62. W przypadkach §. 60. względem aktu zebrania głosów, przy którym wyborcy mają prawo być obecnymi, będzie osobny protokół prowadzony, który, jako i obie listy obliczenia głosów, przez dwóch członków komisyi prowadzone, przez główną komisyę wyborczą podpisane, i wraz z temi listami obliczenia głosów i z nadesłanemi ze strony pojedynczych miejsc wyborczych protokołami i głosowania wykazami, zapieczętowane i napisem, treść krótko wyrażającym opatrzone, cesarskiemu komisarzowi oddane być mają.

§. 63. W razie równości głosów we wszystkich przypadkach rozstrzyga los, który przez prezydującego komisyi wyborczej wyciągnięty być ma.

§. 64. Po ukończonem głosów obliczeniu, prezydujący komisyi wyborczej oznajmia natychmiast rezultat onegoż.

B. Szczególne postanowienia.

1. Względem wyboru najwyżej opodatkowanych.

§. 65. Każdy wyborca z klasy najwyżej opodatkowanych winien przy głosowaniu tyle osób wymienić, ile posłów ma być wybranych.

§. 66. Komisya wyborcza postanowić winna, czy dla wszystkich, wybrać się mających posłów, jeden tylko akt głosowania ma być przedsięwzięty, lub też, czy wybór odbyć się winien we więcej po sobie następujących głosowaniach, w ten sposób, iż każdy wotujący po dwie lub po pięć ósob wymienić ma.

Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 59. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen der Höchstbesteuerten und jener der Städte Klagenfurt und Villach sogleich zur Stimmzählung geschritten, und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist, das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsmitgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben, und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzählungslisten versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zur Einsendung an den Statthalter übergeben.

§. 60. In den Wahlversammlungen der übrigen Wahlorte wird nach dem Schlusse der Stimmgebung das Wahlprotokoll geschlossen, von der Commission und dem landesfürstlichen Commissär unterfertigt, unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse von der Orts-Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär versiegelt, und durch ein von und aus der Wahlcommission gewähltes Mitglied an die Hauptwahlcommission abgesendet, welche die Stimmzählung vorzunehmen hat.

§. 61. In den Fällen des vorigen Paragraphes, wo die Scrutinirung nicht unmittelbar nach der Abstimmung vorgenommen werden kann, muss der Termin zur Vornahme der Stimmzählung in solcher Weise bestimmt werden, dass bis zu demselben die Wahlprotokolle der einzelnen Wahlorte zuversichtlich im Hauptwahlorte eingelangt seyn können.

§. 62. In den Fällen des §. 60 wird über den Scrutinirungsact, welchem die Wähler beizuwohnen berechtiget sind, ein besonderes Protokoll geführt, welches, so wie die beiden von zwei Commissionsgliedern geführten Stimmzählungslisten, von der Hauptwahlcommission zu unterzeichnen und sammt diesen Stimmzählungslisten und den von den einzelnen Wahlorten eingelangten Protokollen und Abstimmungs-Verzeichnissen versiegelt, und mit einer den Inhalt kurz bezeichnenden Ueberschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zu übergeben sind.

§. 63. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fällen das Loos, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 64. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. Besondere Bestimmungen.

1. Für die Wahl der Höchstbesteuerten.

§. 65. Jeder Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten hat bei der Abstimmung so viele Personen zu benennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 66. Die Wahlcommission hat zu bestimmen, ob für sämmtliche zu wählende Abgeordnete nur Ein Abstimmungsact vorzunehmen sei, oder ob die Wahl in mehreren aufeinander folgenden Abstimmungen, bei denen jeder der Stimmgebenden je zwei oder je fünf Personen zu benennen hat, stattfinden soll.

§. 67. Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej głosów większości.

Jeżeli przy jednym głosowania akcie, dla tego lub owego wybrać się mającego posła, taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, na ten czas powtórne skrutynium przedsięwziąć, a na przypadek, gdyby i przy takowem nie znalazła się potrzebna większość, do ściślejszego wyboru przystąpić należy.

§. 68. Przy ściślejszym wyborze mają się wyborcy do owych ograniczać osób. które przy powtórnem skrutynium względnie najwięcej uzyskały głosów po tych, które bezwzględną większość otrzymały.

W razie równości głosów, rozstrzyga los, kto przy trzeciem głosowaniu ma być uwzględnionym.

Liczba osób, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających, wynosi zawsze dwa razy tyle, co liczba posłów, wybrać się jeszcze mających.

Każdy głos, przypadający osobie, przy trzeciem skrutynium do ściślejszego wyboru nie wprowadzonej, za nieważny ma być uważany.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów wypadła, tedy los rozstrzyga.

2. Dla wyborów miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych.

§. 69. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony miasta Celowca, ma przy głosowaniu trzy wymienić osoby.

Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

Każdy swój głos dający, wezwanym być ma, aby się, o późniejszej dnia godzinie, znowu znajdował na miejscu zgromadzenia dla złożenia na nowo wotum swego w razie potrzeby.

Co do wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeli przy pierwszych dwóch głosowaniach nie otrzymano potrzebnej głosów większości, obowiązują zawarte w §fie 68. postanowienia.

§. 70. Wybor miasta Villachu, przedsięwzięty będzie podług przepisu poprzedniego, z tą tylko różnicą, iż każdy wyborca jednę tylko wymieni osobę.

§. 71. Dla reszty w §fie 3. wyszczególnionych miejsc, będzie obliczenie głosów przedsięwziętem przez główną komisyę wyborczą (§. 39.), której pod pieczęcią oddać należy (§. 60.) protokoły wyborcze i wykazy głosowania, za poświadczeniem odebrania.

Głosy, dane w pojedynczych miejscach wyborczych, będą razem zliczone.

Do ważności wyborów dostateczna jest względna większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących.

Jeżeli w pierwszem skrutynium taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, tedy w przeciągu terminu, przez starostę powiatowego najmniej na trzy a najdalej, na ośm dni wyznaczonego, w każdem miejscu wyborczem na nowo przedsięwziąć się ma głosowanie w ściślejszym wyborze między onemi trzema osobami, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały, a które przez starostę powiatowego wraz z rozpisaniem nowego wyboru, (§. 43.) ogłoszone będą.

§. 67. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig.

Kömmt bei einem Abstimmungsacte für einen oder den andern zu wählenden Abgeordneten keine solche Stimmenmehrheit zu Stande, so wird ein zweites Scrutin vorgenommen, und falls auch bei diesem nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 68. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken, die beim zweiten Scrutin nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten.

Bei Stimmengleichheit wird durch das Loos entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtigt werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche beim dritten Scrutin auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

2. Für die Wahlen der Städte, Märkte und Industrialorte.

§. 69. Jeder an der Abstimmung Theil nehmende Wahlberechtigte der Stadt Klagenfurt hat bei der Stimmgebung drei Personen zu benennen.

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Jeder, der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigenfalls die Stimmgebung erneuern zu können.

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im §. 68 enthaltenen Bestimmungen.

§. 70. Die Wahl der Stadt Villach wird nach der Vorschrift des vorigen Paragraphes nur mit dem Unterschiede vorgenommen, dass jeder Wähler nur Eine Person zu nennen hat.

§. 71. Für die übrigen im §. 3 genannten Orte wird die Stimmzählung von der Hauptwahl-Commission (§. 39), welcher die Wahlprotokolle und Abstimmungsverzeichnisse gegen Empfangsbestätigung versiegelt zu übergeben sind (§. 60), vorgenommen.

Die Stimmen, welche in den einzelnen Wahlorten abgegeben wurden, werden zusammengerechnet.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden.

Kommt eine solche Stimmenmehrheit im ersten Scrutin nicht zu Stande, so ist innerhalb eines vom Bezirkshauptmanne bestimmten Termines von wenigstens drei und höchstens acht Tagen an jedem Wahlorte die Abstimmung in engerer Wahl zwischen jenen drei Personen zu erneuern, welche bei dem ersten Scrutin die meisten Stimmen erlangt hatten, und welche vom Bezirkshauptmanne zugleich mit der Ausschreibung der Wahlerneuerung (§. 43) kundzumachen sind.

Jeżeli przy drugiem skrutynium, w głównem miejscu wyborczem przedsięwziętem, pokazuje się równość głosów, natenczas rozstrzyga los.

3. Względem wyborów gmin wiejskich.

§. 72. Względem głosowania przy wyborach gmin wiejskich stanowią postanowienia paragrafu powyższego, z tą różnicą, iż w tych powiatach wyborczych, w których po dwóch posłów ma być wybranych, każdy wyborca dwie osoby wymienić ma, i że do wyboru ściślejszego, wprowadzone być muszą, w potrójnej liczbie posłów, wybrać się jeszcze mających, osoby, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 73. Po zamkniętem obliczeniu głosów, ma komisya wyborcza i głosy zbierająca, zawiadomić wybranego o wypadłym na niego wyborze, z tem wezwaniem, aby w ciągu przepisanego czasu oświadczył, czyli przyjmuje wybór, lub nie.

§. 74. Każdy ma prawo nieprzyjąć wypadłego nań wyboru.

§. 75. Jeżeli wybrany jeszcze w dniu wyborów, przed komisyą wyborczą, póki jest zebrana, oświadczy, że wyboru nie przyjmuje, oświadczenie to do protokołu wyborczego wciągnięłem zostanie, poczem nowy wybór natychmiast może być przedsięwzięty.

§. 76. W każdym innym razie oświadczenie wybranego musi być namiestnikowi księstwa Karyntyi przesłane w ciągu dni dziesięć, od chwili licząc, w której mu doręczonem zostało, zarządzone przez komisyę wyborczą, uwiadomienie o jego wybraniu.

Zaniechanie takiego oświadczenia, równie jak wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem uważane będzie za nieprzyjęcie.

W przypadku nieprzyjęcia, ma namiestnik natychmiast nowy rozporządzić wybór.

§. 77. Jeżeli obieralny w kilku wyborczych powiatach został wybranym, ma podobnież oświadczyć się według przepisu §§fów 75. i 76. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a w pierwszym razie względem tego, dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje.

Kto zaś wybór dla jednego powiatu przyjął, nie może go więcej przyjmować dla drugiego powiatu, chociażby póżniej dopiero dowiedział się o wypadłym na niego wyborze, w ostatnim powiecie wyborczym.

Jeżeli dwa lub więcej razy wybrany oświadcza, że przyjmuje, ale nie wymienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, tedy przyjęcie za ważne uznaje się dla tego powiatu, w którym pierwej wybranym został, a gdyby tego samego dnia podwójny na niego przypadł wybór, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał.

W razie równości głosów zażądać trzeba wyraźnego oświadczenia wybranego.

§. 78. Wybrany, oświadczając przyjęcie wyboru musi zarazem udowodnić, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba, gdyby to nie było powszechnie już wiadomem.

Zeigt sich bei dem im Hauptwahlorte vorgenommenen zweiten Scrutin eine Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

3. Für die Wahlen der Landgemeinden.

§. 72. Hinsichtlich der Abstimmung bei den Wahlen der Landgemeinden gelten die Bestimmungen des vorigen Paragraphes mit dem Unterschiede, dass in jenen Wahlbezirken, in welchen zwei Abgeordnete zu wählen sind, jeder Wähler zwei Personen zu benennen hat, und dass in die engere Wahl die beim ersten Scrutin mit den meisten Stimmen betheilten Personen in der dreifachen Anzahl der noch zu wählenden Abgeordneten gebracht werden müssen.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 73. Nach geschlossener Stimmenzählung hat die Wahl- und Scrutinirungs-Commission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in Kenntniss zu setzen, dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 74. Jedermann ist berechtigt, die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 75. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 76. In allen andern Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen zehn Tagen von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Statthalter des Herzogthums Kärnthen abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, so wie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt gilt als Ablehnung.

Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter so fort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 77. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleichfalls nach Vorschrift der §§. 75 und 76 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären.

Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzteren Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirkes, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchem er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage stattfand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 78. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, in so ferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften besitze.

§. 79. Jeżeli namiestnik ma przed sobą dowody, iż wybrany podług §. 28. od wybieralności wyłączony jest, tedy ów akta wyboru wraz z popartą powodami relacyą, sejmowi krajowemu przedłożyć winien.

§. 80. Gdyby na sejm krajowy wybrane zostały osoby, z powodu zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, w inkwizycyi zostające, takowe nie mają prawa do udziału na sejmie krajowym dopóty, dopóki z wyroku sądowego nie wykaże się, czy one podług §. 28. obieralność na sejm krajowy utrzymały, czy też takową utraciły.

X. O wykazaniu i roztrząsaniu wyborów.

§. 81. Namiestnik nakazać ma, aby posłom na sejm krajowy wybranym, wystawiono i doręczono certyfikat wyboru, wyjąwszy przypadki, §§fami 79 i 80. przewidziane.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu na sejm krajowy, i uzasadnia dopóty domniemanie ważności jego wyboru, póki nie zostanie uznanem, że rzecz przeciwnie się ma.

§. 82. Względem ważności wyboru rozstrzyga sejm krajowy w miarę przepisów, o czynnej i biernej obieralności, tudzież o postępowaniu przy wyborze, zawartych tak w konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej.

Przy roztrząsaniu i stanowieniu uchwały służą za podstawę akta wyborcze.

§. 83. Akta wyborcze składają się: z protokołu wyboru i obliczenia głosów, ze spisów głosowania i z list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy namiestnikowi przesłać mają z swemi sprawozdaniami, dotyczącemi toku postępowania przy wyborze, jako też prawnej ważności lub nieważności wyboru, tudzież z reklamacyi i protestów, jeżeliby już jakie przeciw wyborowi założono; a nakoniec z oświadczeń i wykazów, tak co do przyjęcia wyboru, jak co do obieralności przez wybranego przywiedzionych.

§. 84. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedynczych wyborach na sejm krajowy, mają być podane najdalej w ciągu dni ośmiu po zagajeniu sejmu krajowego, w przeciwnym bowiem razie nie będzie się na nie żadnej zwracać uwagi.

Porządek sprawowania interesów sejmu krajowego zawiera postępowanie tegoż przy roztrząsaniu wyborów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia, w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

§. 79. Liegt dem Statthalter der Nachweis vor, dass ein Gewählter nach §. 28 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sei, so hat er die Wahlacten sammt einem motivirten Berichte dem Landtage vorzulegen.

§. 80. Wenn Personen in den Landtag gewählt werden, die wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen theilzunehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 28 die Wählbarkeit für den Landtag behalten oder verloren haben.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 81. Den in den Landtag gewählten Abgeordneten hat der Statthalter mit Ausnahme der Fälle der §§. 79 und 80 ein Wahlcertificat ausfertigen und zustellen zu lassen.

Dieses Certificat berechtigt den Gewählten zum Eintritte in den Landtag, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 82. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet der Landtag nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung, und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen.

Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 83. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungs-Protokolle, aus den Abstimmungs-Verzeichnissen und den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahlcommissäre mit ihren, den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungiltigkeit der Wahl betreffenden Berichten an den Statthalter einzusenden haben, ferner aus den gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den von den Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen und Nachweisungen.

§. 84. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Landtagswahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung des Landtages einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rücksicht genommen werden darf.

Das Verfahren des Landtages bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung des Landtages.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część VI.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 10. Stycznia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 5. Kwietnia 1851.

9.

Cesarski patent z dnia 30. Grudnia 1849,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księstwa Krainy wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Weneeyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Łuzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i. t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa za poradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla księstwa Krainy obwieścić i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Konstytucya krajowa

dla

księstwa Krainy.

I. O kraju:

§. 1. Księstwo Krainy stanowi nierozłączną część składową dziedzicznej monarchii austryackiej i jest oraz krajem koronnym tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek księstwa Krainy do całej monarchii, konstytucyą państwa jest ustanowiony.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

VI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am **10.** Jänner **1850**, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am **5.** April **1851**.

9.

Kaiserliches Patent vom 30. December 1849,

wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Krain sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben Uns in Vollziehung der §§. 77—83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für das Herzogthum Krain nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Landesverfassung

für das

Herzogthum Krain.

I. Vom Lande.

§. 1. Das Herzogthum Krain ist ein untrennbarer Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie und ein Kronland dieses Kaiserthums.

§. 2. Das Verhältniss des Herzogthums Krain zur Gesammt-Monarchie ist durch die Reierfachsvssung bestimmt.

W okresach, konstytucyą państwa oznaczonych, zawarowana jest temu księstwu samoistność.

§. 3. Mieszkające w kraju szczepy ludu są równouprawnione i mają nienaruszalne prawo do strzeżenia i pielęgnowania swej narodowości i języka.

§. 4. Granice księstwa tylko na mocy ustawy mogą być zmienione.

§. 5. Księstwo Krainy zachowuje dotychczasowy swój herb i barwy krajowe.

§. 6. Lublana jest głównem miastem księstwa Krainy.

II. O zastępstwie (reprezentacyi) krajowem w ogólności.

§. 7. Księstwo Krainy reprezentuje w sprawach krajowych sejm krajowy.

§. 8. Wszelkie sprawy, nie uznane, ani konstytucyą państwa ani ustawami państwa, za sprawy krajowe, do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 9. Za sprawy krajowe są konstytucyą państwa uznane:

I. Wszelkie rozrządzenia tyczące się:

1. kultury krajowej;
2. budowli publicznych, kosztem kraju zastąpionych;
3. zakładów dobroczynności w kraju;
4. budżetu i składania rachunków krajowych:

a) tak co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem, do kraju należącym, z opodatkowania dla celów krajowych i z użycia kredytu krajowego, jako też:

b) co do wydatków krajowych, tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych.

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa, względem

1. spraw gminnych
2. spraw kościelnych i szkolnych;
3. dawania podwód, tudzież względem prowidowania i kwaterowania wojska;

nakoniec

III. Rozrządzenia względem przedmiotów, ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej wskazanych.

§. 10. Prawa, należące do zakresu działania reprezentacyi krajowej, wykonywa albo sam sejm krajowy, albo też wydział krajowy.

III. O sejmie krajowym.

§. 11. Sejm krajowy księstwa Krainy utworzony będzie z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych i składa się z trzydziestu dwóch posłów, a to:

a) z dziesięciu posłów z najwyżej w kraju opodatkowanych;

b) z dziesięciu posłów z miast i miasteczek targowych, w ustawie wyborczej wymienionych;

c) z dwunastu posłów z gmin pozostałych.

§. 12. Powołanie posłów do sejmu krajowego dzieje się przez wybór bezpośredni.

Ustawa wyborcza dla księstwa Krainy zawiera bliższe postanowienia, tak co do porozdzielania posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak też co do postępowania przy wyborach.

Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird diesem Herzogthume seine Selbstständigkeit gewährleistet.

§. 3. Die im Lande wohnenden Volkstämme sind gleichberechtigt, und haben ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege ihrer Nationalität und Sprache.

§. 4. Die Gränzen des Herzhogthums dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 5. Das Herzogthum Krain behält sein bisheriges Wappen und die Landesfarben.

§. 6. Laibach ist die Hauptstadt des Herzogthums Krain.

II. Von der Landesvertretung überhaupt.

§. 7. Das Herzogthum Krain wird in den Landesangelegenheiten vom Landtage vertreten.

§. 8. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 9. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. *Alle Anordnungen in Betreff*

1. *der Landescultur;*
2. *der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;*
3. *der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;*
4. *des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes; sowohl*
   a) *hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als*
   b) *rücksichtlich der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.*

II. *Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff*

1. *der Gemeindeangelegenheiten;*
2. *der Kirchen- und Schulangelegenheiten;*
3. *der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Einquartierung des Heeres; endlich*

III. *Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.*

§. 10. Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch den Landtag selbst, oder durch den Landesausschuss geübt.

III. Von dem Landtage.

§. 11. Der Landtag des Herzogthums Krain wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt, und besteht aus zwei und dreissig Abgeordneten, nämlich:

a) *aus zehn Abgeordneten der Höchstbesteuerten des Landes;*
b) *aus zehn Abgeordneten der in der Wahlordnung benannten Städte und Märkte;*
c) *aus zwölf Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

§. 12. Die Abgeordneten zum Landtage werden durch directe Wahlen berufen.

Die Wahlordnung für das Herzogthum Krain enthält die näheren Bestimmungen sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§. 13. Prawo wyborcze ma w ogólności każdy obywatel państwa austryackiego, który pełnoletnim będąc, znajduje się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który w księstwie Krainy albo opłaca roczną summę podatku stałego, w ustawie wyborczej ustanowioną, albo wedle postanowień ustawy wyborczej, z osobistej swej własności, posiada prawo wyboru do sejmu krajowego.

§. 14. Ażeby kto do sejmu krajowego mógł być wybranym, musi sam posiadać prawo wybierania w jakiej klasie wyborców tego kraju, przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, być obywatelem państwa austryackiego, w zupełnem znajdować się używaniu praw cywilnych i politycznych i liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 15. Osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), tudzież takowe, których po ukończeniu postępowania konkursowego w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków sejmu krajowego być wybrane, ani też, jeżeliby podczas otworzenia konkursu (ogłoszenia upadłości) posłami były, członkami pozostać sejmu krajowego.

§. 16. Równie też od wybieralności wykluczone są osoby, które za winne uznano zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, lub też które dla innego jakiego praw przestąpienia osądzono najmniej na półroczną karę na wolności.

Gdyby do sejmu krajowego wybrane były osoby, które w skutek oskarżenia o zbrodnię lub ciężkie przestępstwo policyjne, z chciwości zysku wynikłe, lub publiczną obyczajność naruszające, w inkwyzyi zostają, takowe żadnego nie mają prawa udziału w posiedzeniach sejmu krajowego, dopóki sądowy wyrok nie okaże, czyli one obieralność do sejmu krajowego utraciły, lub też takową utrzymały.

§. 17. Członkowie sejmu krajowego wybrani będą na ciąg lat czterech, po sobie następujących.

Wybory posłów na sejm krajowy nie mogą być przez wyborców odwołane.

Po upływie takowego czterolecia lub po nastąpionem wprzód rozwiązaniu sejmu krajowego, tudzież i w tych przypadkach, gdyby tymczasem niektórzy z posłów wystąpili, ze świata zeszli lub też potrzebną do obieralności własność utracili, będą nowe wybory rozpisane.

Byli członkowie sejmu krajowego na nowo są obieralnymi.

§. 18. Jeżeli kto, urząd publiczny piastujący, do sejmu krajowego wybranym został, takowemu urlopu odmówić nie wolno.

§. 19. Członkowie sejmu krajowego dostają ryczałtowe wynagrodzenie (pauszale) za koszta podróży i pobytu podczas sejmowania.

Pokrycie tego wynagrodzenia kosztem kraju ma być zastąpione.

Wysokość kwoty wynagrodzenia tego wyznaczoną będzie ustawą krajową, a zanim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

§. 20. Posłom do sejmu krajowego obranym, nie wolno żadnych przyjmować instrukcyi, i ci prawo głosowania tylko osobiście wykonywać mogą.

§. 21. Cesarz corocznie zwołuje sejm krajowy, a to z reguły w Listopadzie, i na sześciotygodniowy przeciąg czasu.

§. 13. Wahlberechtigt ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und im Herzogthume Krain entweder den durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung vermöge seiner persönlichen Eigenschaft das Wahlrecht zum Landtage besitzt.

§. 14. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Landes wahlberechtigt, seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 15. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern des Landtages gewählt werden, noch wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder des Landtages bleiben.

§. 16. Eben so sind von der Wählbarkeit ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt, oder welche wegen einer andern Gesetzübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

Wenn Personen in den Landtag gewählt sind, die über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Landtag verloren oder behalten haben.

§. 17. Die Mitglieder des Landtages werden auf die Dauer von vier auf einander folgenden Jahren gewählt.

Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage können von den Wählern nicht widerrufen werden.

Nach Ablauf der vierjährigen Periode oder nach der früher erfolgten Auflösung des Landtages, so wie in den Fällen, wenn inzwischen einzelne Abgeordnete austreten, mit Tod abgehen, oder die zur Wählbarkeit erforderliche Eignung verlieren, werden neue Wahlen ausgeschrieben.

Gewesene Landtagsmitglieder können wieder gewählt werden.

§. 18. Wird Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in den Landtag gewählt, so darf ihm der Urlaub nicht versagt werden.

§. 19. Die Mitglieder des Landtages erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus Landesmitteln zu bestreiten.

Die Höhe des Entschädigungsbetrages wird durch ein Landesgesetz und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 20. Die in den Landtag gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 21. Der Landtag wird vom Kaiser jährlich, und zwar in der Regel im November, und auf die Dauer von sechs Wochen berufen.

Na uzasadniony wniosek sejmu krajowego Cesarz ciąg sejmowania przedłużyć może.

Oprócz tego może sejm krajowy przez Cesarza także i do nadzwyczajnego sejmowania być zwołany, w celu przedsiębrania szczególnych czynności lub obradowania nad specyalnemi przedstawieniami.

§. 22. Sejm krajowy nie może jednocześnie z sejmem państwa być zebrany.

§. 23. Sejm krajowy zgromadza się w Lublanie, może go jednak Cesarz i do innego zwołać miejsca w księstwie Krainy.

§. 24. Wszyscy posłowie stanowią w sejmie krajowym jedno zgromadzenie.

§. 25. Każdy poseł ma na wstępie do sejmu krajowego złożyć przysięgę wierności Księciu Cesarzowi, i tak na konstytucyę państwa, jak też na konstytucyę krajową.

§. 26. Sejmowi krajowemu przysługa prawo rozpoznawania wykazów wyborczych nowo-wstępujących członków, jako też orzekania względem przypuszczenia takowych.

§. 27. Sejm krajowy mianuje na czas sejmowania Prezesa swego i Wice-Prezesa bezwzględną głosów większością.

§. 28. Posiedzenia sejmu krajowego są jawne. Wyjątkowo może się odbyć i poufne posiedzenie, jeżeli tego albo prezes albo najmniej pięciu członków żądają, i jeżeli sejm krajowy po oddaleniu słuchaczy za tem się oświadczy.

§. 29. Petycye wtedy tylko sejm krajowy przyjmować może, jeżeli są przez którego z członków podane.

Deputacye nie mogą ani przed sejm krajowy być przypuszczane, ani przez oddział lub też wydział onegoż przyjmowane.

§. 30. Do stanowienia uchwały potrzeba obecności większej ilości konstytucyjnych członków sejmu krajowego, ważność zaś uchwały wymaga bezwzględnej większości głosów obecnych. Przy równości głosów, ma się wniosek, pod obradę wzięty, uważać za odrzucony.

§. 31. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki względem przedsiębrać się mających wyborów, lub obsadzeń, zostawiają się regulaminowi o sprawowaniu interesów.

Ustawa o wyborach na sejm państwa postanowi, w jaki sposób posłowie do wyższej Izby sejmu państwa wybrani będą.

§. 32. Namiestnikowi księstwa Krainy lub zesłanym przez niego komisarzom służy prawo, na posiedzeniach sejmu krajowego zasiadać, i każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu tedy tylko udział biorą, jeżeli są członkami sejmu krajowego.

§. 33. Bliższe postanowienia, tyczące się załatwienia interesów sejmu krajowego zawiera regulamin o sprawowaniu interesów.

Tenże, dopóki nie zostanie ustanowiony w obrębach zasad, konstytucyą oznaczonych, ustawą krajową w drodze rozporządzeń uregulowanym będzie.

§. 34. Cesarz wykonywa spólnie z sejmem krajowym władzę prawodawczą w sprawach krajowych.

§. 35. Prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych przysługa Cesarzowi, jako też i sejmowi krajowemu.

Auf begründeten Antrag des Landtages kann der Kaiser die Sitzungszeit verlängern.

Ausserdem kann der Landtag, um besondere Acte vorzunehmen oder specielle Vorlagen zu berathen, vom Kaiser auch zu einer ausserordentlichen Session zusammenberufen werden.

§. 22. Der Landtag darf nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 23. Der Landtag versammelt sich in Laibach, kann aber vom Kaiser auch an einen anderen Ort innerhalb des Herzogthums Krain berufen werden.

§. 24. Sämmtliche Abgeordnete bilden im Landtage Eine Versammlung.

§. 25. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in den Landtag den Eid der Treue dem Kaiser-Herzoge und sowohl auf die Reichs- als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 26. Dem Landtage steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen, und über deren Zulassung zu entscheiden.

§. 27. Der Landtag ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und Vicepräsidenten für die Dauer der Session.

§. 28. Die Landtagssitzungen sind öffentlich. Ausnahmsweise kann eine vertrauliche Sitzung gehalten werden, wenn entweder der Präsident oder wenigstens fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer der Landtag sich dafür entscheidet.

§. 29. Bittschriften darf der Landtag nur annehmen, wenn sie ihm durch ein Mitglied überreicht werden.

Deputationen dürfen weder auf dem Landtage zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse desselben angenommen werden.

§. 30. Zur Beschlussfassung ist die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Landtagsmitglieder, und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich. Bei Stimmengleichheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 31. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht statt.

Die Ausnahmen in Betreff vorzunehmender Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschäftsordnung vorbehalten.

Die Reichstagswahl-Ordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages gewählt werden.

§. 32. Der Statthalter des Herzogthums Krain, oder die von ihm abgeordneten Commissäre haben das Recht, im Landtage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Landtages sind.

§. 33. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Landtages enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Verfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 34. Der Kaiser im Vereine mit dem Landtage übt die gesetzgebende Gewalt in Landesangelegenheiten.

§. 35. Dem Kaiser, so wie dem Landtage steht das Recht zu, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen.

§. 36. Do każdej krajowej ustawy potrzebna jest zgodność Cesarza i sejmu krajowego.

Wnioski ku wydaniu ustaw, które przez sejm krajowy albo przez Cesarza odrzucone zostały, nie mogą w czasie tego samego sejmowania znowu być wytaczane.

§. 37. Jeżeli sejm krajowy nie jest zebrany, a zachodzi potrzeba nagłych, ustawami nieprzewidzianych środków, grożąca niebezpieczeństwem ze zwłoki dla księstwa Krainy, natenczas ma Cesarz prawo, potrzebne zaprowadzić rozrządzenia z prowizoryczną prawomocnością, pod odpowiedzialnością ministerstwa, wszakże z obowiązkiem wyłożenia w tym względzie powodów i skutków najpierwszemu sejmowi krajowemu.

§. 38. Stósownie do §§. 35 i 36 konstytucyi państwa, i o ile takowa rozporządza, należą w obrębach ustaw państwa, do zakresu działalności sejmu krajowego, mianowicie także prawne postanowienia, dotyczące rozdrobnienia i połączenia gruntów, zakładów zwilżania pól, instytutów kredytu krajowego i asekuracyi krajowych, wywłaszczania dla celów kultury krajowej, lub dla publicznych budowli krajowych, zakładów, kosztem krajowym utworzonych lub utrzymywanych, w celu podźwignienia kunsztów i nauk, niemniej produkcyi pierwotnej i wewnętrznego obrotu w kraju, budowli publicznych dla celów krajowych i kosztem krajowym przedsiębranych, osobliwie dla rzeczy komunikacyi krajowej i dla instytutów krajowych, tudzież zaopatrywania ubogich, o ile toż nieprzypada zastępstwu gminy miejscowej lub powiatowej, nakoniec fundacyi, prebend i krajowych zakładów dobroczynności, o ile takowe albo do zakresu działania dawnej stanów korporacyi należały, albo dotacyi z funduszów krajowych wymagają, nienaruszając rozporządzeń, zaprowadzonych przez założycieli co do nadawania, zarządu i użycia.

§. 39. Gospodarstwo krajowe co rok się urządzi ustawą krajową, podług budżetu, wszystkie dochody i wydatki uwidoczniającego, i przez namiestnika sejmowi krajowemu przedkładanego.

§. 40. Dochody krajowe wpływają z opodatkowania dla celów krajowych, z użycia kredytu krajowego i z zarządu majątkiem, do kraju należącym.

Opodatkowanie dla celów krajowych i użycie kredytu krajowego jest przedmiotem ustawodawstwa krajowego.

Sejm krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów kraju.

§. 41. Summy podług budżetu, przeznaczone do pokrycia wewnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego, wydziałowi krajowemu, summy zaś, dla innych celów krajowych, namiestnikowi do dyspozycyi będą oddane.

§. 42. Ogólny rachunek z gospodarstwa krajowego i wykazy tak stanu majątku jak rzeczy kredytowej kraju, corocznie sejmowi krajowemu przedkładane będą.

Przewyżki budżetu mają następnie do uznania ze strony sejmu krajowego być przedłożone.

§. 36. Zu jedem Landesgesetze ist die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages erforderlich.

Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch den Landtag oder durch den Kaiser abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 37. Wenn der Landtag nicht versammelt ist, und dringende, in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für das Herzogthum Krain erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtigt, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzkraft zu treffen; jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächsten Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§. 38. Nach Massgabe der §§. 35 und 36 der Reichsverfassung, und so weit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze, gehören zum Wirkungskreise des Landtages namentlich auch die gesetzlichen Bestimmungen über Grundzerstückungen und Zusammenlegungen, über Bewässerungsanlagen, über Landescredits- und Landes-Assecuranz-Anstalten, über die Expropriation zu Landesculturzwecken, oder zu öffentlichen Landesbauten, über die aus Landesmitteln begründeten oder erhaltenen Anstalten zur Beförderung der Künste und Wissenschaften, der Urproduction und des Verkehres im Innern des Landes, über öffentliche, zu Landeszwecken und aus Landesmitteln unternommene Bauten, insbesondere für das Landes-Communicationswesen und für die Landesinstitute, ferner über die Armen-Versorgung, so weit sie nicht der Vertretung der Orts- oder Bezirksgemeinde anheimfällt, endlich über die Stiftungen, Pfründen und Wohlthätigkeits-Anstalten des Landes, in so ferne sie entweder zum Wirkungskreise der ehemaligen ständischen Körperschaft gehörten, oder eine Dotirung aus Landesmitteln in Anspruch nehmen, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung und Verwendung getroffenen Verfügungen.

§. 39. Der Landeshaushalt wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht, und durch den Statthalter dem Landtage vorgelegt wird, jährlich durch ein Landesgesetz festgestellt.

§. 40. Die Landeseinnahmen fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benutzung des Landescredits und aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens.

Die Besteuerung zu Landeszwecken und die Benützung des Landescredits ist Gegenstand der Landesgesetzgebung.

Der Landtag überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Landes.

§. 41. Die nach dem Voranschlage zur Deckung des inneren Haushaltes der Landesvertretung bestimmten Beträge werden dem Landesausschusse, und die für andere Landeszwecke bestimmten Summen dem Statthalter zur Verfügung gestellt.

§. 42. Die allgemeine Rechnung über den Landeshaushalt und die Ausweise über den Stand des Landesvermögens und Landes-Creditswesens werden jährlich dem Landtage vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Landtages zu unterziehen.

§. 43. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych uregulowaną będzie ustawą gminną i osobnemi statutami gminnemi.

§. 44. Sejm krajowy księstwa Krainy sprawować ma oprócz już wymienionych, i inne interesa dotychczasowej reprezentacyi (zastępstwa) stanowej, o ile takowe na inne organa nie przechodzą, lub w skutek zmienionych stosunków nie ustają.

Wyszczególnienie i przejęcie tych interesów, jest przedmiotem przedłożenia i obradowania pierwszego sejmu krajowego.

§. 45. Konstytucyjne sejmu krajowego prawo czuwania nad wykonywaniem ustaw krajowych, sejm krajowy w ten sposób wykonywa, iż takowy, skoro otrzyma wiadomość o niestosownem wykonywaniu ustaw krajowych, przeciw temu zażalenie swe wraz z wnioskiem ku zaradzeniu do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 46. Celem uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem krajowym, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach lub przy utworzeniu ważnych zakładów, może sejm krajowy, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, ustanowić komisye specyalne, albo z grona sejmu krajowego, albo przez przyzwanie ku temu osobnych zaufania mężów.

§. 47. W sprawach państwa, dotyczących księstwa, przystoi sejmowi krajowemu, na wezwanie ze strony władzy wykonawczej, obradować nad potrzebami i życzeniami kraju i wnioski swe przez namiestnika podawać.

§. 48. Cesarz odracza i zamyka sejm krajowy i może każdego czasu rozwiązanie onegoż zarządzić.

Nowe zwołanie sejmu krajowego ma w razie rozwiązania onegoż przed upływem jego czterolecia, nastąpić w przeciągu trzech miesięcy po rozwiązaniu onegoż, lub też, gdyby przypadały w ówczas posiedzenia sejmu państwa, w przeciągu dwóch miesięcy po odroczeniu lub zamknięciu sejmu państwa.

§. 49. Sejm krajowy może się na ośm dni odroczyć.

Do dłuższego odroczenia potrzeba zezwolenia Cesarza.

Bez poprzedzającego zwołania nie wolno sejmowi krajowemu zbierać się, ani też po odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu sejmu krajowego nadal zostawać.

IV. O wydziale krajowym.

§. 50. Wydział krajowy składa się z pięciu członków.

Jednego członka wybierają posłowie, wybrani przez klasę wyborców najwyżej opodatkowanych (§. 11, a), jednego członka wybierają posłowie, wybrani w miastach i miasteczkach targowych (§. 11, b), a jednego członka wybierają posłowie gmin wiejskich (§. 11, c) z grona sejmu krajowego.

Dwóch innych członków wydziału wybiera zgromadzenie sejmu krajowego z pośród siebie.

Każdy taki wybór odbywa się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli przy pierwszem i drugiem wybieraniu bezwzględna większość do skutku nie przyszła, ma się przedsięwziąść ściślejszy wybór między onymi dwoma posłami, którzy przy drugiem wybieraniu najwięcej głosów otrzymali.

W razie równości głosów, los stanowi.

§. 43. Die Wirksamkeit des Landtages in Gemeindeangelegenheiten wird durch das Gemeindegesetz und durch die besonderen Gemeindestatuten geregelt.

§. 44. Der Landtag des Herzogthums Krain hat ausser den bereits erwähnten, auch die übrigen Geschäfte der bisherigen ständischen Vertretung zu besorgen, in so weit dieselben nicht an andere Organe übergehen, oder in Folge der geänderten Verhältnisse aufhören.

Die Auseinandersetzung und Uebernahme dieser Geschäfte bildet einen Gegenstand der Vorlage und Berathung für den ersten Landtag.

§. 45. Das verfassungsmässige Recht des Landtages, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird von dem Landtage in der Art geübt, dass derselbe, wenn er von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber und den Antrag auf Abhilfe bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 46. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Landes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten, können vom Landtage, mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen entweder aus der Mitte des Landtages oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 47. In den das Herzogthum betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Landtage zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Landes zu berathen und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

§. 48. Der Kaiser vertagt und schliesst den Landtag und kann zu jeder Zeit die Auflösung desselben anordnen.

Die Wiederberufung des Landtages hat im Falle der vor dem Verlaufe seiner vierjährigen Periode erfolgten Auflösung innerhalb drei Monaten nach derselben, oder, wenn in diese Zeit die Sitzungen des Reichstages fallen, binnen zwei Monaten nach der Vertagung oder nach dem Schlusse des Reichstages stattzufinden.

§. 49. Der Landtag kann sich auf acht Tage vertagen.

Zu einer längeren Vertagung ist die Genehmigung des Kaisers erforderlich.

Ohne vorausgegangene Berufung darf der Landtag sich nicht versammeln, auch nach der Vertagung, dem Schlusse oder der Auflosung des Landtages nicht ferner versammelt bleiben.

IV. Von dem Landesausschusse.

§. 50. Der Landesausschuss besteht aus fünf Mitgliedern.

Ein Mitglied wird durch die von der Wählerclasse der Höchstbesteuerten (§. 11, a) gewählten Abgeordneten, Ein Mitglied durch die in den Städten und Märkten (§. 11, b) gewählten Abgeordneten, und Ein Mitglied durch die Abgeordneten der Landgemeinden (§. 11, c) aus der Mitte des Landtages gewählt.

Die zwei übrigen Ausschussmitglieder werden einzeln von der Landtagsversammlung aus ihrer Mitte gewählt.

Jede solche Wahl geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmen.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine absolute Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen beiden Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben.

Bei Stimmengleichheit entscheidet dann das Loos.

§. 51. Na miejsce każdego pojedynczego członka wydziału wybiera się zastępce, wedle oznaczonego w powyższym paragrafie sposobu wybierania.

Jeżeliby kto z członków wydziału, w czasie gdy sejm krajowy nie jest zgromadzony, ze świata zeszedł, wystąpić miał, lub na czas dłuższy w zajmowaniu się interesami wydziałowemi przeszkodzonym był, tedy wstępuje zastępca, wybrany do zastąpienia owegoż członka wydziału.

Jeżeli sejm krajowy jest zgromadzony, tedy na miejsce stale brakującego członka wydziału, nowy wybór przedsięwziętym będzie.

§. 52. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są w Lublanie zamieszkiwać. Oni z funduszu krajowego roczne pobierają wynagrodzenie, którego summa ustawą krajową będzie wyznaczona.

§. 53. Wydział krajowy obiera prezydującego z grona swego na ciąg działania swego.

W razie czasowego przeszkodzenia prezydującego zastępuje go członek, z laty najstarszy.

§. 54. Do ważności jakiej decyzyi potrzebna jest obecność najmniej trzech członków wydziału.

Uchwały zapadają bezwzględną głosów większością członków obecnych.

Prezydujący ma prawo spólnie głosować; w razie równości głosów jego głos stanowi.

§. 55. Zakres działania wydziału obejmuje następujące interesu:

a) Wydział krajowy zająć się ma potrzebnemi przygotowaniami dla odbywania sejmu krajowego, tudzież wyszukaniem, utrzymaniem w stanie należytym i urządzeniem miejscowości dla (reprezentacyi) zastępstwa krajowego, jako i dla bezpośrednio temuż podwładnych urzędów i organów przeznaczonych.

b) Wydział krajowy ma dla sejmu krajowego zbierać wykazy i wyjaśnienia, w sprawach krajowych zażądane i temuż takowe przedłożyć, tudzież za zleceniem sejmu krajowego prawodawcze projekta w sprawach krajowych ułożyć i pod obradę wziąść.

c) Wydział krajowy ma prawo, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, sprawozdania i wnioski w sprawach krajowych do namiestnika albo przez tegoż do ministerswa podawać.

d) We ważnych sprawach administracyi krajowej, albo w przypadkach wydania prowizorycznych ustaw krajowych (§. 37.) ma wydział krajowy swe zdanie dać, jeżeli do tego przez namiestnika będzie zawezwanym.

e) Wydział krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór nad rzeczą, dotyczącą długów i kredytu krajowego.

W tym względzie należą do niego najszczególniej te wszystkie interesa, które przyznane były dotychczasowej delegacyi stanowej i Radzie wydziałowych, o ile takowe nie zostały innym organom poruczone, lub w skutek zmienionych stosunków całkiem uchylone.

§. 51. Für jedes einzelne Ausschussmitglied wird nach dem Wahlmodus des vorigen Paragraphes ein Ersatzmann gewählt.

Wenn ein Ausschussmitglied, während der Landtag nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, auszutreten hat, oder auf längere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, tritt der Ersatzmann ein, welcher zur Stellvertretung jenes Ausschussmitgliedes gewählt worden ist.

Ist der Landtag versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied eine neue Wahl vorgenommen.

§. 52. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Laibach zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus Landesmitteln, deren Betrag durch ein Landesgesetz bestimmt wird.

§. 53. Der Landesausschuss wählt für die Dauer seiner Wirksamkeit den Vorsitzenden aus seiner Mitte.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden vertritt denselben das an Jahren älteste Mitglied.

§. 54. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens drei Ausschussmitgliedern erforderlich.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit der anwesenden Mitglieder gefasst.

Der Vorsitzende hat das Recht mitzustimmen; bei Stimmengleichheit gibt seine Stimme den Ausschlag.

§. 55. Der Wirkungskreis des Ausschusses umfasst folgende Geschäfte:

a) *Der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Landtagssitzungen und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.*

b) *Der Landesausschuss hat dem Landtage die in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen, und über Auftrag des Landtages legislative Vorlagen in Landesangelegenheiten zu entwerfen und zu berathen.*

c) *Er ist berechtigt, wenn der Landtag nicht versammelt ist, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter oder durch denselben an das Ministerium zu richten.*

d) *Ueber wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten, oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 37) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird.*

e) *Der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schulden- und Creditwesen des Landes.*

Es obliegen ihm in diesen Beziehungen insbesonders alle Geschäfte, welche der bisherigen ständischen Verordneten-Stelle und dem Auschussrathe zustanden, in so weit sie nicht an andere Organe überwiesen werden, oder durch die geänderten Verhältnisse gänzlich entfallen sind.

f) Kasa krajowa, do której wszystkie dochody krajowe (§. 40.) wpływać, i z której wszystkiewydatki na cele krajowe zastąpione być mają, równie tak, jak archiwum krajowe i rejestratura krajowa bezpośrednio wydziałowi krajowemu podlega.

g) Jeżeliby w nadzwyczajnych, budżetem krajowym nieprzestrzeżonych przypadkach, miały być łożone wydatki na cele krajowe, może namiestnik do tego użyć pieniędzy, w kasie krajowej do dyspozycyi znajdujących się, wszakże tylko za porozumieniem się z wydziałem krajowym.

h) Wydział krajowy co rok winien ułożyć budżet summ, potrzebnych dla zastępstwa krajowego, jego urzędników, sług, budynków i urządzeń, w ogóle na całe jego wewnętrzne gospodarstwo, i takowy namiestnikowi przedłożyć do wciągnienia go do ogólnego budżetu krajowego.

Również należy też do wydziału krajowego czuwać nad użyciem i obrachowaniem tych pieniędzy;

i) Wydział krajowy ma nadzór nad urzędnikami i sługami, bezpośrednio pod zastępstwem krajowem zostającymi, i zarządza dyscyplinarnem z nimi postępowaniem, ich umieszczeniem, suspendowaniem, oddaleniem i przeniesieniem onych na stan spoczynku, w miarę norm, w tym względzie istniejących.

k) Co się tycze prebend i fundacyj, tudzież w ogólności, co się tycze wszystkich przedmiotów, nieprzekazanych wyraźnie innym organom, ma wydział krajowy wejść w zakres czynności, a z tymże te oraz przejąć prawa i obowiązki, które dotychczasowej delegacyi stanowej i Radzie wydziału przynależały, a zatem ma też załatwiać wszelkie sprawy, które względem osób trzecich wypływają z przejęcia zawartych zobowiązań i nabytych praw dawniejszej reprezentacyi krajowej.

§. 56. Postanowienie, czyli i jakie inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, pozostawia się prawodawstwu krajowemu.

Prawo udziału w ustawodawstwie co do spraw krajowych nie przysługa wydziałowi.

§. 57. Wydział krajowy za swe interesów sprawowanie odpowiedzialnym jest sejmowi krajowemu.

§. 58. Wykonanie uchwał, przez wydział krajowy w konstytucyjnym działania obrębie wydanych, a nie samego tylko wewnętrznego gospodarowania zastępstwa krajowego dotyczących, przystoi władzy wykonawczej.

§. 59. Wydział krajowy zostaje z sejmem krajowym i z ustanowionemi przez niego wedle §. 55. organami, w bezpośrednim urzędowania stosunku.

Z organami, przez władzę wykonawczą do wykonania ustaw krajowych i uchwał zastępstwa krajowego ustanowionemi, zostaje wydział tylko przez namiestnika w związku.

Do tegoż stosuje wydział wszelkie swe podania i przedłożenia, i przez tegoż dochodzą wydziału rozrządzenia władzy wykonawczej.

§. 60. Wszelkie uchwały wydziału krajowego namiestnikowi udzielają się.

Jeżeli namiestnik sądzi, że zarządzenia takowe sprzeczne są ustawie, winien wstrzymać wykonanie onychże i natychmiast o tem donieść ministerstwu, celem rozstrzygnienia, przystojącego temuż wedle §. 89. konstytucyi państwa.

f) *Die Landescasse, in welche alle Einkünfte des Landes (§. 40) einzufliessen haben, und woraus alle Ausgaben für Landeszwecke zu bestreiten sind, ist eben so wie die Landtagsarchive und Registraturen unmittelbar dem Landesausschusse untergeordnet.*

g) *Wenn in ausserordentlichen, im Landesvoranschlage nicht vorhergesehenen Fällen Ausgaben für Landeszwecke zu machen sind, kann der Statthalter die verfügbaren Gelder der Landescasse dazu nur im Einvernehmen mit dem Landesausschusse verwenden.*

h) *Ueber die für die Landesvertretung, ihre Beamten, Diener, Gebäude und Einrichtungen, überhaupt für den ganzen inneren Haushalt erforderlichen Summen hat der Landesausschuss jährlich den Voranschlag zu verfassen und ihn dem Statthalter zur Einbeziehung in den allgemeinen Voranschlag des Landes zu übergeben.*

Eben so obliegt dem Landesausschusse die Sorge für die Verwendung und Verrechnung dieser Gelder.

i) *Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen.*

k) *Der Landesausschuss hat hinsichtlich der Pfründen und Stiftungen, so wie überhaupt bezüglich aller nicht ausdrücklich an andere Organe überwiesenen Gegenstände in den Geschäftskreis und in die Rechte und Pflichten einzutreten, welche der bisherigen ständischen Verordnetenstelle und dem Ausschussrathe zustanden, und demnach auch alle Angelegenheiten zu verhandeln, welche aus der Uebernahme der von der früheren Landesvertretung gegenüber dritten Personen eingegangenen Verbindlichkeiten und erworbenen Rechte entspringen.*

§. 56. Die Bestimmung, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 57. Der Landesausschuss ist für seine Geschäftsführung dem Landtage verantwortlich.

§. 58. Die Ausführung der von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen, und nicht bloss den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 59. Der Landesausschuss steht mit dem Landtage und mit den von ihm nach §. 55 bestellten Organen in unmittelbarer Geschäftsverbindung.

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

An diesen richtet er alle Eingaben und Vorlagen und durch denselben gelangen die Verfügungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 60. Alle Entscheidungen des Landesausschusses werden dem Statthalter mitgetheilt.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung derselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Jeżeli zaś namiestnik decyzye takowe uzna za sprzeczne z pospolitem dobrem kraju lub państwa, ma wykonanie tychże zawiesić, a powody tegoż natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić.

Jeżeli wydział obstaje przy wykonaniu zarządzenia, a namiestnik nie widzi się być zaspokojonym przeciwnemi owegoż uwagami, tedy w przypadku, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, winno się ministeryalnego zasięgnąć rozstrzygnienia, w przeciwnym zaś razie przedmiot ten poddać pod uchwałę sejmu krajowego w miarę przystojącego mu zakresu działalności.

§. 61. Jeżeli na sejm krajowy rozpisano nowy wybór posłów, dotychczasowy wydział krajowy dopóty w działalności zostaje, dopóki przez nowo wybrany sejm krajowy nie zostanie ustanowionym nowy wydział krajowy.

Jeżeli wybór do sejmu krajowego znowu na dawniejszych wydziału członków i zastępców wypadł, może ich znowu sejm krajowy do nowego także powołać wydziału.

V. O wzmocnionym wydziale krajowym.

§. 62. Wzmocniony wydział krajowy składa się z członków i zastępców wydziału krajowego (§§. 50 i 51), tudzież z czterech posłów przez Radę gminną miasta Lublany, z jednego posła przez Radę gminną miasta Idryi, i z posłów, przez wydział powiatowy każdego politycznego powiatu księstwa, z pośród tychże korporacyj po jednemu bezwzględną głosów większością wybranych.

§. 63. Działalność wzmocnionego wydziału krajowego rozciąga się, wyjawszy należące do sejmu krajowego zastępstwo interesów całego kraju, na wszelkie w rzeczach gminy sprawy, ustawą zastępstwu obwodowemu przekazane.

§. 64. Prezydujący wydziału krajowego (§. 53.) jest oraz zwierzchnikiem wzmocnionego wydziału krajowego.

Rozwiązanie zastępstwa obwodowego pociąga za sobą nowy tylko wybór posłów powiatów politycznych i miast Lublany i Idryi, nie zaś także nowy wybór członków i zastępców wydziału krajowego.

We wszystkich innych stosunkach mają postanowienia ustawy gminnej, co się tycze zastępstwa krajowego, do wzmocnionego wydziału krajowego być zastósowane.

VI. Postanowienia ogólne.

§. 65. Zmiany konstytucyi krajowej mogą być zwyczajną prawodawstwa drogą wniesione na sejmie krajowym, który najpierw będzie zwołanym.

Na następujących sejmach krajowych potrzeba do uchwały o takiej zmianie obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich posłów, a pozwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn der Landtag nicht versammelt ist, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung des Landtages nach Massgabe des ihm zustehenden Wirkungskreises zu unterziehen.

§. 61. Wenn eine neue Wahl der Abgeordneten für den Landtag ausgeschrieben wird, bleibt der bisherige Landesausschuss noch so lange in Wirksamkeit, bis der neu gewählte Landtag einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in den Landtag gewählt, so können sie von dem Landtage auch wieder in den neuen Ausschuss berufen werden.

V. Von dem verstärkten Landesausschusse.

§. 62. Der verstärkte Landesausschuss besteht aus den Mitgliedern und Ersatzmännern des Landesausschusses (§§. 50 und 51), ferner aus vier vom Gemeinderathe der Stadt Laibach aus Einem vom Gemeindeausschusse der Stadt Idria, und aus je Einem von dem Bezirksausschusse eines jeden politischen Bezirkes des Herzogthums aus der Mitte dieser Körperschaften mit absoluter Stimmenmehrheit gewählten Abgeordneten.

§. 63. Die Wirksamkeit des verstärkten Landesausschusses erstreckt sich mit Ausnahme der dem Landtage obliegenden Vertretung der Interessen des ganzen Landes auf alle in Gemeindesachen durch das Gesetz der Kreisvertretung zugewiesenen Angelegenheiten.

§. 64. Der Vorsitzende des Landesausschusses (§. 53) ist zugleich der Obmann des verstärkten Landesausschusses.

Die Auflösung der Kreisvertretung hat nur eine neue Wahl der Abgeordneten der politischen Bezirke und der Städte Laibach und Idria, nicht aber auch eine neue Wahl der Mitglieder und Ersatzmänner des Landesausschusses zur Folge.

In allen übrigen Beziehungen finden die Bestimmungen des Gemeindegesetzes über die Kreisvertretung auf den verstärkten Landesausschuss Anwendung.

VI. Allgemeine Bestimmungen.

§. 65. Aenderungen der Landesverfassung sollen in dem Landtage, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können.

In den folgenden Landtagen ist zu einem Beschlusse über solche Abänderungen die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld.
Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa wyborcza sejmu krajowego
dla
księstwa Krainy.

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Sejm krajowy księstwa Krainy składa się stósownie do §. 11. konstytucyi krajowej

a) z dziesięciu posłów z najwyżej opodatkowanych,

b) z dziesięciu posłów miast i miasteczek targowych, niżej wymienionych, i

c) z dwunastu posłów gmin pozostających.

W celu przedsięwzięcia wyborów, utworzone będą powiaty wyborcze.

§. 2. Dla wyborców z klasy najwyżej opodatkowanych stanowi całe księstwo Krainy jeden powiat wyborczy.

§. 3. Dla wyboru posłów miast i miasteczek targowych Lublana dwa powiaty wyborcze, Idrya jeden powiat wyborczy, tudzież:

Oberlaibach
Adelsburg
Loos — razem jeden powiat wyborczy;

Neustadl
Weichselburg
Tschernembl
Möttling — razem jeden powiat wyborczy;

Krainburg
Laak — razem jeden powiat wyborczy.

Neumarktl
Radmannsdorf
Stein — razem jeden powiat wyborczy:

Gottschee
Reifnitz — razem jeden powiat wyborczy.

W każdym z dwóch powiatów wyborczych miasta Lublany wybrać należy po dwóch posłów, a w każdym z reszty sześciu powiatów wyborczych po jednemu posłowi.

§. 4. Dla wyboru posłów gmin wiejskich każdy z dziesięciu powiatów politycznych stanowi jeden powiat wyborczy w ten sposób, że po odtrąceniu miast i miasteczek targowych, osobno do wyboru uprawnionych, ludność najbardziej zaludnionych powiatów Krainburga i Treffen po dwóch, a każdy z innych powiatów politycznych, po jednemu posłowi na sejm krajowy wybierać ma.

Landtags-Wahlordnung

für das

Herzogthum Krain.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Der Landtag des Herzogthums Krain besteht nach §. 11 der Landesverfassung

a) *aus zehn Abgeordneten der Höchstbesteuerten,*

b) *aus zehn Abgeordneten der nachbezeichneten Städte und Märkte, und*

c) *aus zwölf Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

Behufs der Vornahme der Wahlen werden Wahlbezirke gebildet.

§. 2. Für die Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten bildet das ganze Herzogthum Krain Einen Wahlbezirk.

§. 3. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte und Märkte bildet Laibach zwei Wahlbezirke, Idria einen Wahlbezirk, ferner:

Oberlaibach, Adelsburg, Loos	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Neustadtl, Weichselburg, Tschernembl, Möttling	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Krainburg, Laak	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Neumarktl, Radmannsdorf, Stein	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Gottschee, Reifnitz	*zusammen einen Wahlbezirk.*

In jedem der zwei Wahlbezirke der Stadt Laibach sind zwei, in jedem der übrigen sechs Wahlbezirke ist Ein Abgeordneter zu wählen.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der zehn politischen Bezirke einen Wahlbezirk in der Art, dass die Bevölkerung der nach Abzug der besonders wahlberechtigten Städte und Märkte höchstbevölkerten Bezirke von Krainburg und Treffen je zwei, und jeder der übrigen politischen Bezirke je Einen Abgeordneten für den Landtag zu wählen haben.

II. O prawie wyborczem.

§. 5. Wymogi do uprawnienia wyborczego są częścią ogólne, t. j. takie, które każdy wyborca posiadać musi, częścią szczególne, t. j. takie, które są potrzebne do wykonywania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §fie 1. trzech klas wyborców.

§. 6. W ogólności ma każdy prawo do wyboru, który jest:

a) obywatelem państwa austryackiego.
b) pełnoletnim.
c) w zupełnem znajduje się używaniu praw cywilnych i politycznych, i który
d) albo opłaca pewną roczną kwotę podatku bezpośredniego (stałego), która dla członków gminy miasta Lublany najmniej na dziesięć złot. reńskich mon. konw., a dla członków innych gmin księstwa Krainy najmniej na pięć złotych reńskich mon. konw. ustanawia się, albo, nieopłacając podatku bezpośredniego, według osobistej swej własności, w którejkolwiekbądź gminie księstwa, stósownie do przepisów ustawy gminnej lub też osobnych statutów gminnych posiada czynne prawo wyboru.

§. 7. Ażeby kto w klasie najwyżej opodatkowanych do wyboru był uprawnionym, musi nie tylko posiadać wymienione w §fie 6. ad a), b) i c) własności, lecz także w księstwie Krainy opłacać onę roczną ilość podatku bezpośredniego (stałego), która wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej Izby sejmu państwa jest potrzebną.

§. 8. Szczególny wymóg do uprawnienia wyborczego w jednej z dwu innych klas wyborców §. 1. ad b) i c) zasadza się na tem, że kto w jednym z wyszczególnionych w §fie 3. i 4. powiatów wyborczych wykonywać ma prawo wyborcze, ten też członkiem gminy tego samego właśnie powiatu wyborczego być musi.

Do wyboru uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym, do którego gmina należy, której jest członkiem; jeżeli zaś jest członkiem kilku gmin, wtedy wykonywa on prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania.

§. 9. Celem wykazania wyborczego jego uprawnienia będą razem te summy zrachowane, które w księstwie Krainy w podatkach bezpośrednich różnego gatunku lub od różnych opłaca przedmiotów.

Ojcu doliczają się kwoty podatków bezpośrednich, przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez jego małżonkę opłacane, dopóki nie ustało uprawnienie do zarządu majątkiem, prawnie przystojące ojcu i małżonkowi.

§. 10. Każdy wyborca może w jednym tylko powiecie wyborczym wykonywać swe prawo wyborcze.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wyboru uprawnionym jest, nie może wybierać w żadnym powiecie wyborczym obu innych klas wyborców, a kto w powiecie wyborczym wymienionych w §fie 3. miejsc, do wyboru uprawnionym jest, nie może w żadnej wiejskiej gminie wybierać.

III. O listach wyborców.

§. 11. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego do osobnych list wciągają się.

§. 12. Listę wyborców najwyżej opodatkowanych namiestnik sporządza.

II. Von dem Wahlrechte.

§. 5. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine, d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils besondere, d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechts in einer der drei im §. 1 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind.

§. 6. Im Allgemeinen ist Jedermann wahlberechtigt, welcher

a) *österreichischer Reichsbürger,*

b) *grossjährig,*

c) *im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und*

d) *entweder an directer Steuer einen bestimmten Jahresbetrag, welcher für Gemeindeglieder der Stadt Laibach auf wenigstens zehn Gulden Conventions-Münze, und für die Mitglieder der übrigen Gemeinde des Herzogthums Krain auf wenigstens fünf Gulden Conventions-Münze festgesetzt wird, entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde des Herzogthums nach den Bestimmungen des Gemeindegesetzes oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.*

§. 7. Wer in der Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im Paragraph 6 ad a), b) *und* c) *bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch in dem Herzogthume Krain jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.*

§. 8. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden andern Wählerclassen (§. 1 ad b) *und* c) *besteht darin, dass derjenige, welcher in einem der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss.*

Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist; ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden, so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 9. Die Beträge, welche Jemand an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten im Herzogthume Krain bezahlt, werden Behufs der Ausmittlung seiner Wahlberechtigung zusammengerechnet.

Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet, so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 10. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in Einem Wahlbezirke ausüben.

Wer als Höchstbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden andern Wählerclassen, und wer in einem Wahlbezirke der im § 3 genannten Orte wahlberechtigt ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. Von den Wählerlisten.

§. 11. Die Wahlberechtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 12. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter angefertigt.

Z osób, ogólnemi wyborczego uprawnienia wymogami (§. 6.) opatrzonych, które w całym kraju najwyższe opłacają kwoty w podatkach bezpośrednich; wciągnie się taką liczbę do listy wyborców najwyżej opodatkowanych, ażeby przez nią osiągnąć przynajmniej stosunek jednego wyborcy na sześć tysięcy dusz całej ludności, i ażeby także i poza ten stosunek każdy ogólnie do wyboru uprawniony obywatel państwa, opłacający w księstwie Krainy najmniej pięćset złotych reńskich mon. konw. podatku bezpośredniego, uważanym był jako wyborca najwyżej opodatkowany.

§. 13. Jeżeli między najwyżej opodatkowanymi kraju znajduje się korporacya lub towarzystwo, wtedy w listę wyborców, najwyżej opodatkowanych, wciągnioną być winna osoba, wedle istniejących norm prawa albo towarzystwa do jej zewnętrznego zastąpienia powołana.

§. 14. Gminy, nawet gdy jako takie do najwyżej podatkujących w kraju należą, nie mogą ani przez pełnomocników, ani przez zastępców wykonywać prawa wyborczego w klasie najwyżej opodatkowanych.

§. 15. Listy wyborców dla wymienionych w §fie 3. miast i miasteczek targowych sporządza ich gminne przełożeństwo.

Jeżeli więcej miejsc razem stanowią jeden powiat wyborczy, natenczas lista każdego miejsca osobno sporządzona, i w celu ułożenia mającej się zestawić głównej listy całego powiatu wyborczego, przesłaną będzie staroście powiatowemu, tego powiatu, w którym leży główne miejsce wyborcze, starosta zaś udzielić winien odpis tejże burmistrzowi głównego miejsca wyborczego.

§. 16. Listy wyborców dla powiatów wyborczych gmin wiejskich (§. 4.) ma starosta powiatowy, używając ku temu pomocy urzędów poborowych, gminami sporządzać, a listy pojedynczych gmin przełożonym gminy przesełać, aby przez nich z przyzwaniem dwóch członków wydziału gminnego roztrząsane, i potrzebne wedle okoliczności uzupełnienia lub sprostowania staroście powiatowemu zaproponowane były, który z list wyborców gmin pojedynczych zestawić winien główną listę całego powiatu.

§. 17. Każda lista wyborców zawierać ma imię i nazwisko, wiek i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież ilość podatków, przez niego opłacanych, lub onę osobistą własność, od której zawisło jego prawo wyborcze.

§. 18. O ile prawo wyborcze od opłaty pewnej kwoty podatku zawisłem jest, uważany być ma ten tylko za wyborcę, który owę kwotę podatkową w roku, poprzedzającym wybór, całkowicie zapłacił, a w bieżącym roku podatkowym żadnej zaległości nie jest dłużen.

§. 19. Lista wyborców najwyżej opodatkowanych będzie obwieszczona przez namiestnika, a to przez umieszczenie w gazetach krajowych, do publicznych ogłoszeń przeznaczonych, tudzież przez udzielenie odpisów każdemu starostwu powiatowemu, w którego urzędowem siedlisku takowe dla publicznego przeglądnienia mają być wyłożone.

§. 20. Sporządzone podług §. 15. listy wyborców będą wyłożone u burmistrza każdego w §fie 3. wymienionego miejsca, a główna lista u burmistrza głównego miejsca wyborczego, dla publicznego przeglądnienia.

§. 21. Listy wyborcze gmin wiejskich będą do powszechnego przeglądnienia wyłożone u przełożonych gmin pojedynczych, a główna lista powiatu w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego.

Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 6) versehenen Personen, welche im ganzen Lande die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher im Herzogthume Krain wenigstens fünfhundert Gulden C. M. directe Steuer zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 13. Kommt unter den Höchstbesteuerten des Landes eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufzunehmen.

§. 14. Gemeinden können selbst dann, wenn sie als solche unter die höchsten Steuercontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte, noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 15. Die Wählerlisten für die im §. 3 benannten Städte und Märkte werden von dem Gemeindevorstande derselben angefertigt.

Bilden mehrere Orte zusammen Einen Wahlbezirk, so wird die Liste jedes Ortes abgesondert verfasst, und behufs der ortweisen Zusammenstellung der Hauptliste des ganzen Wahlbezirkes an den Bezirkshauptmann desjenigen Bezirkes, in welchem der Hauptwahlort gelegen ist, eingesendet, welcher hiervon eine Abschrift dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zu übergeben hat.

§. 16. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der Landgemeinden (§. 4) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen zu lassen, und die Listen der einzelnen Gemeinden den Gemeindevorstehern einzusenden, damit sie von diesen unter Beiziehung von zwei Mitgliedern des Gemeindeausschusses geprüft, und die etwa nöthigen Ergänzungen oder Berichtigungen beim Bezirkshauptmanne in Antrag gebracht werden, der aus den Wählerlisten der einzelnen Gemeinden die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammenzustellen hat.

§. 17. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 18. In so ferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat, und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 19. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft, an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen sind, kundgemacht.

§. 20. Die nach §. 15 verfassten Wählerlisten werden bei dem Bürgermeister jedes im §. 3 benannten Ortes und die Hauptliste bei dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 21. Die Wählerlisten der Landgemeinden werden bei den Vorstehern der einzelnen Gemeinden und die Hauptliste des Bezirkes an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 22. Dzień wyłożenia list wyborców ma być oznajmionym wraz ze stosownym terminem reklamacyjnym, w każdym powiecie wyborczym.

Namiestnik oznacza termin reklamacyjny, który mniej niż trzy, a więcej niż czternaście dni, licząc od chwili wyłożenia, wynosić nie może.

§. 23. Reklamacye, po upływie terminu założone, odrzucać należy, jako spóźnione; wszakże namiestnikowi przysłuża prawo, z urzędu zarządzać sprostowanie list wyborców aż do przyszłego terminu wyborczego.

§. 24. Do czynienia reklamacyi każdy ma prawo. Mają one tym samym organom być doręczane, przez które lista była sporządzoną.

Względem zasadności lub bezzasadności reklamacyi, tyczących się przyjęcia do wyboru niezdolnych lub opuszczenia do tegoż uprawnionych, jeżeli idzie o listę wyborców najwyżej opodatkowanych, ma rozstrzygać namiestnik kraju; jeżeli zaś idzie o listy wyborcze innych powiatów wyborczych, w §fach 3. i 4. oznaczonych, rozstrzyga starosta, powiatowy porozumiawszy się z właściwym przełożonym gminy, a to, jeżeli więcej miejsc razem swego posła wybierać mają, starosta powiatowy onego powiatu, w którym leży miejsce dotyczące, pozostawiwszy oraz trzydniowy termin do założenia rekursu do namiestnika.

§. 25. Należycie ułożone listy wyborców zrewidowane będą powszechnie na początku każdego roku podatkowego i przy rozpisaniu powszechnych wyborów.

§. 26. Skoro tylko listy wyborców po zapadłem rozstrzygnieniu względem reklamacyj, w należytym czasie podanych, zostaną ukończone, przygotować należy karty legitymacyjne dla pojedynczych wyborców, które numer bieżący dotyczącej listy wyborców, nazwisko i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, lecz wyborcom dopiero końcem rzeczywistego wybierania aktu wręczone będą.

IV. O obieralności.

§. 27. Aby kto mógł być wybranym na sejm krajowy księstwa Krainy musi

a) liczyć najmniej lat trzydzieści,

b) być obywatelem państwa austryackiego przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru,

c) znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i

d) być uprawnionym do wyboru w księstwie Krainy podług postanowień §. 6. ad d).

§. 28. Od obieralności wyłączają się;

a) wszystkie osoby, którym brakuje jakiejkolwiek z własności, w poprzednim paragrafie wyszczególnionych; tudzież

b) osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), lub które po odbytej rozprawie konkursu nie zostały w skutek dochodzenia bez winy uznane; nakoniec

c) osoby, uznane za winne zbrodni albo ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku pochodzącego, lub publiczną obyczajność naruszającego, albo też, które skazane zostały za inne jakie przestąpienie prawa, przynajmniej na półroczną karę na wolności.

§. 22. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter festgesetzt; sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpuncte der Auflegung gerechnet, betragen.

§. 23. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen; doch steht es dem Statthalter zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 24. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtiget. — Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertigt wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerliste der Höchstbesteuerten handelt, der Statthalter des Landes, und wenn es sich um die Wählerlisten der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann nach Einvernehmung des betreffenden Gemeindevorstehers, und zwar, wenn mehrere Orte zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, der Bezirkshauptmann jenes Bezirkes, in welchem die betreffende Ortschaft gelegen ist, unter Offenlassung eines dreitägigen Recurstermines an den Statthalter, zu entscheiden.

§. 25. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung allgemeiner Wahlen revidirt.

§. 26. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimationskarten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst behufs der wirklichen Wahlhandlung eingehändigt werden.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 27. Um in den Landtag des Herzogthums Krain gewählt werden zu können, muss man

a) *mindestens dreissig Jahre alt,*

b) *seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger,*

c) *im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und*

d) *nach den Bestimmungen des §. 6 ad d) im Herzogthume Krain wahlberechtigt seyn.*

§. 28. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) *alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt, ferner*

b) *Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concurs-Verhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, endlich*

c) *Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt oder welche wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.*

§. 29. Kto jest obieralnym podług postanowień paragrafów powyższych, ten przez każdą klasę wyborców, nawet choćby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, choćby w takowym zamieszkały nie był, może być wybranym na posła do sejmu krajowego.

§. 30. Zastępców posłów na sejm krajowy wybierać nie wolno.

V. O miejscach wyborczych.

§. 31. Dla pojedynczych powiatów wyborczych będą w celu głosowania wyznaczone osobne miejsca wyborcze.

§. 32. Miejscem wyborczem dla najwyżej opodatkowanych jest Lublana, jako główne kraju miasto.

§. 33. Jako miejsca wyborcze dla wyszczególnionych w §. 3. powiatów wyborczych, uważane być mają tamże właśnie wymienione miasta i miasteczka targowe.

Jeżeli dwa lub więcej miejsc razem, jednego tylko posła wybierać mają, tedy jedno z tych miejsc, jako główne wyborcze miejsce ustanowionem być ma.

Ustanowienie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich, dzieje się przez namiestnika, z uwzględnieniem tak położenia jak stosunkowej ważności onychże.

§. 34. Dla wyborów gmin wiejskich wyznaczyć należy więcej miejsc wyborczych. Przytem za prawidło służyć ma, iż miejsca wyborcze zgadzać się mają z siedliskami nowo-uorganizowanych sądów i starostw powiatowych.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich dzieje się także przez namiestnika, z dokładnem wyszczególnieniem gmin, każdemu wyborczemu miejscu przydzielonych.

Głównem wyborczem miejscem całego powiatu jest urzędowe siedlisko starostwa powiatowego.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 35. Do kierowania czynnością wyborczą będą własne komisye wyborcze ustanowione.

§. 36. Komisya wyborcza najwyżej opodatkowanych składa się z siedmiu osób, przez najwyżej opodatkowanych wyborców, na dniu wyboru z grona tychże wybranych, które prezydującego i pisarza z pomiędzy siebie wybrać mają.

Te wybory odbywają się za pomocą kartek wyborczych względną obecnych większością.

Cesarski komisarz, przez namiestnika naznaczony, takową wyborczą czynnością kierować i na posiedzeniach komisyi, jako też na zgromadzeniach wyborczych zasiadać ma.

§. 37. Dla każdego z miejsc, w §fie 3. namienionych, i dla każdego powiatu wyborczego miasta Lublany utworzona będzie komisya wyborcza.

Komisya wyborcza w mieście Lublanie i komisya wyborcza w mieście Idryi składają się z burmistrza lub zastępcy, przez niego oznaczonego, z trzech przez niego przyzwanych członków przełożeństwa gminy, i z innych, po trzech przez namiestnika naznaczonych, z onychże miast prawo wyboru mających.

W innych miejscach składa się komisya wyborcza z burmistrza, z dwóch członków przełożeństwa gminy i z dwóch przez starostę powiatowego naznaczonych miejscowych, mających prawo wyboru.

Burmistrzowie są prezydujący miejscowych komisyi wyborczych; pisarze z pośród nich wybierają się.

Przy posiedzeniach komisyi i zgromadzeniach wyborczych zasiadać mają komisarze cesarscy.

§. 29. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Landtagsabgeordneter gewählt werden.

§. 30. Stellvertreter der Landtagsabgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 31. Für die einzelnen Wahlbezirke werden behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 32. Der Wahlort für die Höchstbesteuerten ist Laibach, als Hauptstadt des Landes.

§. 33. Als Wahlorte für die im §. 3 aufgezählten Wahlbezirke haben die eben daselbst benannten Städte und Märkte zu gelten.

Haben zwei oder mehrere Ortschaften zusammen nur Einen Abgeordneten zu wählen, so ist eine dieser Ortschaften als Hauptwahlort zu bestimmen.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Hauptwahlorte geschieht mit Rücksicht auf die Lage und verhältnissmässige Bedeutsamkeit derselben durch den Statthalter.

§. 34. Für die Wahlen der Landgemeinden sind mehrere Wahlorte zu bestimmen. Dabei hat als Regel zu gelten, dass die Wahlorte mit den Sitzen der neuorganisirten Gerichte und Bezirkshauptmannschaften zusammenzutreffen haben.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Wahlorte geschieht gleichfalls vom Statthalter mit genauer Angabe der jedem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden.

Hauptwahlort des ganzen Bezirkes ist der Amtssitz der Bezirkshauptmannschaft.

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 35. Zur Leitung der Wahlhandlung werden eigene Wahlcommissionen gebildet.

§. 36. Die Wahlcommission der Höchstbesteuerten besteht aus sieben von den höchstbesteuerten Wählern am Tage der Wahl aus ihrer Mitte gewählten Personen, die den Vorsitzenden und Schriftführer unter sich selbst zu wählen haben.

Diese Wahlen geschehen mittelst Stimmzetteln und mit relativer Majorität der Anwesenden.

Ein vom Statthalter bestimmter landesfürstlicher Commissär hat diesen Wahlact zu leiten und den Sitzungen der Commission, so wie den Wahlversammlungen beizuwohnen.

§. 37. Für jeden der im §. 3 benannten Orte und für jeden Wahlbezirk der Stadt Laibach wird eine Wahlcommission gebildet.

Die Wahlcommission in der Stadt Laibach und die Wahlkommission in der Stadt Idria bestehen aus dem Bürgermeister, oder dem von ihm bestimmten Stellvertreter, aus drei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus je drei anderen vom Statthalter bestimmten Wahlberechtigten jener Städte.

In den übrigen Orten besteht die Wahlcommission aus dem Bürgermeister, aus zwei Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus zwei vom Bezirkshauptmanne bestimmten Wahlberechtigten des Ortes.

Die Bürgermeister sind die Vorsitzenden der Orts-Wahlcommissionen; die Schriftführer werden aus ihrer Mitte gewählt.

Den Sitzungen der Commissionen und den Wahlversammlungen haben landesfürstliche Commissäre beizuwohnen.

§. 38. Dla wyborów gmin wiejskich złożona będzie w każdem wyborczem miejscu komisya wyborcza.

Każda takowa miejscowa komisya wyborcza składa się, pod przewodnictwem komisarza cesarskiego, z czterech członków, wybranych przez starostę powiatowego z przełożonych gmin, onemu wyborczemu miejscu przekazanych.

Pisarza wybiera komisya z pośród siebie.

§. 39. W celu przedsięwzięcia obliczenia głosów dla całego powiatu wyborczego, utworzoną będzie w każdem głównem miejscu wyborzem (§§. 33. i 34.) główna komisya wyborcza, która pod przewodnictwem komisarza cesarskiego składać się ma z członków miejscowej komisyi wyborczej, i z posłów przez komisye reszty innych miejsc wyborczych powiatu wyborczego po jednemu z ich grona wybranych.

Pisarz miejscowej komisyi wyborczej jest oraz pisarzem głównej komisyi wyborczej.

§. 40. Rozstrzygnienia i uchwały tak miejscowych jak głównych komisyi wyborczych wymagają bezględnej głosów większości.

§. 41. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni się mieszać do głosowania, bądź przez usuwanie albo odradzanie, bądź przez zalecanie albo przedstawianie pewnych osób, ani też innym jakimbądź sposobem, a przy czynności wyborczej mają czuwać, li tylko nad utrzymaniem spokojności i porządku, niemniej też nad zachowaniem trybu wyborczego, prawnie wskazanego.

§. 42. Podobnie też winni członkowie komisyi wyborczej od wszelkiego wstrzymać się wpływu na głosowanie pojedynczych prawo wyboru mających.

VII. O rozpisaniu wyborów.

§. 43. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów dzieje się z reguły przez rozrządzenia namiestnika, które przynajmniej na ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie będą obwieszczone.

Jeżeliby w przypadkach §§fów 73. i 74. musiano powtórzyć wybór z powodu braku potrzebnej głosów większości, tedy wyborcy przez obwieszczenia starosty powiatowego do wyboru zaproszeni być mają.

Jeżeli miejsca, razem jednego posła wybierać mające w różnych leżą powiatach politycznych, natenczas winien starosta powiatowy głównego miejsca wyborczego wezwać innych starostów powiatowych, z uwiadomieniem tychże o terminie wyboru, nie mniej też o osobach, pod ściślejszy wybor wziąć się mających (§. 71.), aby rozpisali wybory w powiatach dotyczących.

§. 44. W rozpisaniu wyborów oznaczyć należy dzień wyborów, godzinę rozpoczęcia i czas trwania czynności wyborczej, tudzież miejsca, w których głosowanie odbyć się ma.

W kartach legitymacyjnych, po obwieszczonem rozpisaniu wyborów, pojedynczym wyborcom doręczyć się mających (§. 26.), umieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 38. Für die Wahlen der Landgemeinden wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt.

Jede solche Orts-Wahlcommission besteht unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern der jenem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden gewählt werden.

Den Schriftführer wählt die Commission aus ihrer Mitte.

§. 39. Um die Stimmzählung für den ganzen Wahlbezirk vorzunehmen, wird in jedem Hauptwahlorte (§§. 33, 34) eine Hauptwahlcommission gebildet, welche unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus den Mitgliedern der Wahlcommission des Ortes, und aus je einem von den Commissionen der übrigen Wahlorte des Wahlbezirkes aus ihrer Mitte gewählten Abgeordneten zu bestehen hat.

Der Schriftführer der Wahlcommission des Ortes ist auch Schriftführer der Hauptwahlcommission.

§. 40. Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Orts- und Hauptwahlcommissionen ist die absolute Stimmenmehrheit erforderlich.

§. 41. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine andere Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der Wahlhandlung nur allein die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 42. Eben so haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigten zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 43. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahl geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

Wenn in den Fällen der §§. 71 und 72 eine Wahl wegen Abgang der erforderlichen Stimmenmehrheit wiederholt werden muss, sind die Wähler durch Kundmachungen der Bezirkshauptmänner zur Wahl einzuladen.

Sind Orte, welche zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, in verschiedenen politischen Bezirken gelegen, so hat der Bezirkshauptmann des Hauptwahlortes die übrigen Bezirkshauptmänner unter Bekanntgebung des Wahltermines und der in die engere Wahl zu bringenden Personen (§. 71) zur Wahlausschreibung in den betreffenden Bezirken aufzufordern.

§. 44. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnes und die Dauerzeit der Wahlhandlung, so wie die Orte, wo die Stimmgebung stattzufinden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimationskarten (§. 26) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler theilzunehmen hat, einzutragen.

§. 45. Rozpisanie powszechnych wyborów dla sejmu krajowego w sposób następny odbyć się ma: najprzód wybrani będą posłowie gmin wiejskich, potem posłowie miast i miasteczek targowych, a nakoniec posłowie najwyżej opodatkowanych. tudzież przedsięwzięte być winny wybory każdej z pierwszych dwu klas wyborców w całym kraju w jednym a tym samym dniu.

VIII. O czynności wyborczej.

A. Ogólne postanowienia.

§. 46. W dniu wyboru o godzinie wyznaczonej i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, rozpocznie się czynność wyborcza, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która odebrać ma listy wyborców i przygotowane wykazy głosowania.

§. 47. Oprócz komisyi wyborczej, cesarskiego komisarza i do głosowania uprawnionych, nikomu nie jest niedozwolony przystęp do miejscowości, gdzie się wybór odbywa.

Tylko w pierwszych dwóch godzinach po rozpoczęciu czynności wyborczej, kandydaci wyborczy, jako takowi u wyborczej komisyi meldujący się, do miejsca zgromadzenia przypuszczonymi być, i za przyzwoleniem wyborców głos zabierać mogą.

Po upływie tych dwu godzin, albo jeszcze pierwej, jeżeli tego zgromadzenie wyborcze żąda, albo gdy już nikt z kandydatów głosu nie zabiera, głosowanie przedsięwziętem być ma.

Przed rozpoczęciem tegoż, kandydatów do odstąpienia nakłonić należy.

Wyborcy, którzy po rozpoczęciu głosowania nadejdą, zgłaszają się do komisyi wyborczej i mogą brać udział w niezamkniętem jeszcze głosowaniu.

§. 48. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania zarzuty czyni przeciw uprawnieniu wyborczemu jakiej osoby, na liście wyborców umieszczonej, i utrzymuje, że od chwili sporządzenia list wyborców osoba ta którego z warunków, do prawa wyboru wymaganych, pozbawioną została, komisya wyborcza natychmiast rzecz tę rozstrzyga, nie dozwalając żadnego rekursu.

§. 49. Prezydujący komisyi wyborczej zgromadzonym wyborcom w krótkiej przemowie przywiedzie na pamięć treść §§fów 27. — 29. ustawy wyborczej, co do przedmiotów do obieralności wymaganych, wyjaśni im tryb przy głosowaniu i obliczeniu głosów i napomni ich, aby wota swoje składali wedle wolnego przekonania, bez wszelkich samolubnych względów pobocznych, a to w ten sposób, jaki wedle najsumienniejszego swego przeświadczenia poczytują za najstósowniejszy dla dobra powszechnego.

§. 50. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej. o ile są do wyboru uprawnieni, swe wota składają.

Następnie jeden z członków komisyi wyborczej, wzywać będzie wyborców do składania wotów w tym kolejnym porządku, w którym ich imiona na liście wyborców są umieszczone.

Mający prawo do wyboru, którzy po zawołaniu ich po nazwisku do zgromadzenia wyborczego przychodzą, wota swe składać będą dopiero po odczytaniu całej listy wyborców.

§. 51. Każdy mający prawo do głosowania przystępuje z reguły sam do stołu, stojącego między komisyą wykorczą a zgromadzeniem wyborczem, i przy oddaniu swojej karty legitymacyjnej, głośno i wyraźnie i z dokładnem oznaczeniem tę osobę nazwie, którą sobie posłem mieć życzy do sejmu krajowego.

§. 45. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für den Landtag hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der Städte und Märkte, endlich die Abgeordneten der Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen jeder der beiden ersteren Wählerclassen im ganzen Lande an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 46. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde, und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung, ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen Wähler, mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerlisten und die vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 47. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Nur in den ersten zwei Stunden nach dem Beginne der Wahlhandlung dürfen Wahlcandidaten, die sich als solche bei der Wahlcommission melden, in den Versammlungsort zugelassen werden, und mit Zustimmung der Wähler sprechen.

Nach Ablauf der zwei Stunden, oder noch früher, wenn es die Wahlversammlung begehrt oder kein Candidat mehr zu sprechen hat, ist die Abstimmung vorzunehmen.

Vor dem Beginne derselben werden die Candidaten zum Abtreten veranlasst.

Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen Theil nehmen.

§. 48. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlcommission sogleich und ohne Zulassung eines Recurses entschieden.

§. 49. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Ansprache den versammelten Wählern den Inhalt der §§. 27 — 29 der Wahlordnung über die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmzählung zu erklären und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberzeugung ohne alle eigennützige Nebenrücksichten und in der Art abzugeben, wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 50. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, in so ferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimmen abgeben.

Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge, wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchgelesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 51. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch, und nennt unter Abgabe seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter zum Landtage werden soll.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch lub więcej przypada posłów, tedy wyborca tyle nazwisk wymieni, ile ma być posłów wybranych.

§. 52. Wyborcy niemowi, mogą wyjątkowo na piśmie składać wyborcze swe wota, które w ich obecności, przez jednego z członków komisyi wyborczej muszą być odczytane.

§. 53. Jeżeli przy głosowaniu zachodzą wątpliwości względem identyczności (tożsamości) wyborcy, karta legitymacyjna opatrzonego, tedy o tem, natychmiast komisya wyborcza rozstrzyga, niedozwalając rekursu.

§. 54. Każde ustne głosowanie i każde piśmienne wotum wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, wciągnione zostanie wraz z nazwiskiem wyborcy w przygotowane na to rubryki wykazu głosowania, w dwóch egzemplarzach sporządzonego.

Wciąganiem takowem do jednego z wykazów zajmuje się pisarz komisyi wyborczej, a równocześnie inny członek komisyi do drugiego wykazu, stanowiącego kontrolę wciągnienia, jako lista odpowiednia.

§. 55. Wota wyborcze, dane dla mającego być wybranym, albo pod warunkami albo z załączeniem poleceń nie są ważne.

§. 56. Względem ważności lub nieważności pojedynczych wotów wyborczych rozstrzyga natychmiast komisya wyborcza, bez przypuszczenia rekursu.

§. 57. Głosowanie musi z reguły w każdem miejscu w ciągu dnia, do wyborów przeznaczonego, być rozpoczęte i ukończone.

Jeżeliby zaś zachodziły okoliczności, przeszkodne rozpoczęciu, postępowi lub ukończeniu wyboru, może być czynność wyborcza przez komisyę na następny dzień odroczona lub przedłużona za przyzwoleniem komisarza cesarskiego, który o tem natychmiast staroście powiatowemu lub namiestnikowi donieść ma.

Uwiadomienie o tem dla wyborców, dzieje się sposobem w miejscu zwyczajnym.

§. 58. Jeżeli wszyscy wyborcy wota swoje złożyli, lub jeżeli termin dnia wyboru do głosowania wyznaczony upłynął, a żaden się już wyborca nie zgłosił, ma prezydujący komisyi wyborczej oświadczyć głosowanie jako zamknięte, podwójny głosowania wykaz ma być przez komisyę wyborczą i przez cesarskiego komisarza podpisany, a dalsze głosowanie przed ukończeniem skrutynowania nie będzie dozwolonem.

§. 59. Po zamkniętem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych najwyżej opodatkowanych, tudzież onych miasta Lublany i miasta Idryi natychmiast do obliczenia głosów przystąpi się, a jeżeli potrzebna liczba posłów należycie wybraną została, protokół, względem czynności wyborczej prowadzony, ma być zamknięty, przez członków komisyi i przez komisarza cesarskiego podpisany, z załączeniem tak wykazów głosowania jak list obliczenia głosów zapieczętowany, nareście napisem treść wyrażającym opatrzony, cesarskiemu komisarzowi do przesłania go do namiestnika oddany.

§. 60. W zgromadzeniach wyborczych reszty innych miejsc wyborczych po ukończeniu głosowania, protokół wyborczy zamknięty, przez komisyę i cesarskiego komisarza podpisany, z załączeniem wykazów głosowania przez miejscową komisyę wyborczą i cesarskiego komisarza zapieczętowany, będzie przesłany przez członka,

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei oder mehrere Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 52. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 53. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Identität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung eines Recurses.

§. 54. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hierzu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzeichnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Die Eintragung besorgt in dem einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission und gleichzeitig ein anderes Commissionsglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controlle der Eintragung bildet.

§. 55. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifügung von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 56. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Orts-Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 57. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon sogleich dem Bezirkshauptmanne oder dem Statthalter die Anzeige zu machen hat, auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden.

Die Bekanntgebung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 58. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben, oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von dem Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 59. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen der Höchstbesteuerten und jener der Städte Laibach und Idria sogleich zur Stimmzählung geschritten, und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist, das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsmitgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben, und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzählungslisten versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zur Einsendung an den Statthalter übergeben.

§. 60. In den Wahlversammlungen der übrigen Wahlorte wird nach dem Schlusse der Stimmgebung das Wahlprotokoll geschlossen, von der Commission und dem landesfürstlichen Commissär unterfertigt, unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse von der Orts-Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär versiegelt, und durch ein von und aus der Wahl-

wybranego przez komisyę wyborczą z grona swego, do głównej komisyi wyborczej, która obliczenie głosów przedsięwziąć ma.

§. 61. W przypadkach powyższego paragrafu, gdy zebranie głosów nie może bezpośrednio po głosowaniu być przedsięwziętem, musi termin do przedsięwzięcia obliczenia głosów w ten sposób być wyznaczony, ażeby do czasu wyznaczonego protokoły wyborcze pojedynczych miejsc wyborczych z pewnością mogły być nadesłane do głównego miejsca wyborczego.

§. 62. W przypadkach §. 60. względem aktu zebrania głosów, przy którym wyborcy mają prawo być obecnymi, będzie osobny protokół prowadzony, który, jako i obie listy obliczenia głosów, przez dwóch członków komisyi prowadzone, przez główną komisyę wyborczą podpisane, i wraz z temi listami obliczenia głosów i z nadesłanemi ze strony pojedynczych miejsc wyborczych protokołami i głosowania wykazami, zapieczętowane i napisem, treść krótko wyrażającym opatrzone, cesarskiemu komisarzowi oddane być mają.

§. 63. W razie równości głosów we wszystkich przypadkach rozstrzyga los, który przez prezydującego komisyi wyborczej wyciągnięty być ma.

§. 64. Po ukończonem głosów obliczeniu, prezydujący komisyi wyborczej oznajmia natychmiast rezultat onegoż.

B. Szczególne postanowienia.

1. Względem wyboru najwyżej opodatkowanych.

§. 65. Każdy wyborca z klasy najwyżej opodatkowanych winien przy głosowaniu tyle osób wymienić, ile posłów ma być wybranych.

§. 66. Komisya wyborcza postanowić winna, czy dla wszystkich, wybrać się mających posłów, jeden tylko akt głosowania ma być przedsięwzięty, lub też, czy wybór odbyć się winien w dwóch po sobie następujących głosowaniach, w ten sposob, iż każdy wotujący po dwie lub po pięć osob wymienić ma.

§. 67. Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej głosów większości.

Jeżeli przy jednym głosowania akcie, dla tego lub owego wybrać się mającego posła, taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, na ten czas powtórne skrutynium przedsięwziąć, a na przypadek, gdyby i przy takowem nie znalazła się potrzebna większość, do ściślejszego wyboru przystąpić należy.

§. 68. Przy ściślejszym wyborze mają się wyborcy do owych ograniczać osób, które przy powtórnem skrutynium względnie najwięcej uzyskały głosów po tych, które bezwzględną większość otrzymały.

W razie równości głosów, rozstrzyga los, kto przy trzeciem głosowaniu ma być uwzględnionym.

Liczba osób, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających, wynosi zawsze dwa razy tyle, co liczba posłów, wybrać się jeszcze mających.

Każdy głos, przypadający osobie, przy trzeciem skrutynium do ściślejszego wyboru nie wprowadzonej, za nieważny ma być uważany.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów wypadła, tedy los rozstrzyga.

commission gewähltes Mitglied an die Hauptwahlcommission abgesendet, welche die Stimmzählung vorzunehmen hat.

§. 61. In den Fällen des vorigen Paragraphes, wo die Scrutinirung nicht unmittelbar nach der Abstimmung vorgenommen werden kann, muss der Termin zur Vornahme der Stimmzählung in solcher Weise bestimmt werden, dass bis zu demselben die Wahlprotokolle der einzelnen Wahlorte zuversichtlich im Hauptwahlorte eingelangt seyn können.

§. 62. In den Fällen des §. 60 wird über den Scrutinirungsact, welchem die Wähler beizuwohnen berechtiget sind, ein besonderes Protokoll geführt, welches, so wie die beiden von zwei Commissionsgliedern geführten Stimmzählungslisten, von der Hauptwahlcommission zu unterzeichnen und sammt diesen Stimmzählungslisten und den von den einzelnen Wahlorten eingelangten Protokollen und Abstimmungs-Verzeichnissen versiegelt, und mit einer den Inhalt kurz bezeichnenden Ueberschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zu übergeben sind.

§. 63. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fällen das Loos, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 64. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. *Besondere Bestimmungen.*

1. Für die Wahl der Höchstbesteuerten.

§. 65. Jeder Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten hat bei der Abstimmung so viele Personen zu benennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 66. Die Wahlcommission hat zu bestimmen, ob für sämmtliche zu wählende Abgeordnete nur Ein Abstimmungsact vorzunehmen sei, oder ob die Wahl in zwei aufeinander folgenden Abstimmungen, bei denen jeder der Stimmgebenden je zwei oder je fünf Personen zu benennen hat, stattfinden soll.

§. 67. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig.

Kommt bei einem Abstimmungsacte für einen oder den andern zu wählenden Abgeordneten keine solche Stimmenmehrheit zu Stande, so wird ein zweites Scrutin vorgenommen, und falls auch bei diesem nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 68. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken die beim zweiten Scrutin nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten.

Bei Stimmengleichheit wird durch das Loos entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtigt werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche beim dritten Scrutin auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

2. Dla wyborów miast i miasteczek targowych.

§. 69. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony obodwóch powiatów wyborczych miasta Lublany ma przy głosowaniu dwie wymienić osoby.

Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

Każdy swój głos dający, wezwanym być ma, aby się, o późniejszej dnia godzinie, znowu znajdował na miejscu zgromadzenia dla złożenia na nowo wotum swego w razie potrzeby.

Co do wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeli przy pierwszych dwóch głosowaniach nie otrzymano potrzebnej głosów większości, obowiązują zawarte w §fie 68. postanowienia.

§. 70. Wybor miasta Idryi, przedsięwzięty będzie podług przepisu poprzedniego, z tą tylko różnicą, iż każdy wyborca jednę tylko wymieni osobę.

§. 71. Dla reszty w §fie 3. wyszczególnionych miejsc, będzie obliczenie głosów przedsięwziętem przez główną komisyę wyborczą (§. 39.), której pod pieczęcią oddać należy (§. 60.) protokoły wyborcze i wykazy głosowania, za poświadczeniem odebrania.

Głosy, dane w pojedynczych miejscach wyborczych, będą razem zliczone.

Do ważności wyborów dostateczna jest względna większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących.

Jeżeli w pierwszem skrutynium taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, tedy w przeciągu terminu, przez starostę powiatowego najmniej na trzy a najdalej, na ośm dni wyznaczonego, w każdem miejscu wyborczem na nowo przedsięwziąć się ma głosowanie w ściślejszym wyborze między onemi trzema osobami, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały, a które przez starostę powiatowego wraz z rozpisaniem nowego wyboru, (§. 43.) ogłoszone będą.

Jeżeli przy drugiem skrutynium, w głównem miejscu wyborczem przedsięwziętem, pokazuje się równość głosów, natenczas rozstrzyga los.

3. Względem wyborów gmin wiejskich.

§. 72. Względem głosowania przy wyborach gmin wiejskich stanowią postanowienia paragrafu powyższego, z tą różnicą, iż w tych powiatach wyborczych, w których po dwóch posłów ma być wybranych, każdy wyborca dwie osoby wymienić ma, i że do wyboru ściślejszego, wprowadzone być muszą, w potrójnej liczbie posłów, wybrać się jeszcze mających, osoby, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 73. Po zamknietem obliczeniu głosów, ma komisya wyborcza i głosy zbierająca, zawiadomić wybranego o wypadłym na niego wyborze, z tem wezwaniem, aby w ciągu przepisanego czasu oświadczył, czyli przyjmuje wybór, lub nie.

2. Für die Wahlen der Städte und Märkte.

§. 69. Jeder an der Abstimmung Theil nehmende Wahlberechtigte der zwei Wahlbezirke der Stadt Laibach hat bei der Stimmgebung zwei Personen zu benennen.

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Jeder, der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigenfalls die Stimmgebung erneuern zu können.

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im §. 68 enthaltenen Bestimmungen.

§. 70. Die Wahl der Stadt Idria wird nach der Vorschrift des vorigen Paragraphes nur mit dem Unterschiede vorgenommen, dass jeder Wähler nur Eine Person zu nennen hat.

§. 71. Für die übrigen im §. 3 genannten Orte wird die Stimmzählung von der Hauptwahl-Commission (§. 39), welcher die Wahlprotokolle und Abstimmungsverzeichnisse gegen Empfangsbestätigung versiegelt zu übergeben sind (§. 60), vorgenommen.

Die Stimmen, welche in den einzelnen Wahlorten abgegeben wurden, werden zusammengerechnet.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden.

Kommt eine solche Stimmenmehrheit im ersten Scrutin nicht zu Stande, so ist innerhalb eines vom Bezirkshauptmanne bestimmten Termines von wenigstens drei und höchstens acht Tagen an jedem Wahlorte die Abstimmung in engerer Wahl zwischen jenen drei Personen zu erneuern, welche bei dem ersten Scrutin die meisten Stimmen erlangt hatten, und welche vom Bezirkshauptmanne zugleich mit der Ausschreibung der Wahlerneuerung (§. 43) kundzumachen sind.

Zeigt sich bei dem im Hauptwahlorte vorgenommenen zweiten Scrutin eine Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

3. Für die Wahlen der Landgemeinden.

§. 72. Hinsichtlich der Abstimmung bei den Wahlen der Landgemeinden gelten die Bestimmungen des vorigen Paragraphes mit dem Unterschiede, dass in jenen Wahlbezirken in welchen zwei Abgeordnete zu wählen sind, jeder Wähler zwei Personen zu benennen hat, und dass in die engere Wahl die beim ersten Scrutin mit den meisten Stimmen betheilten Personen in der dreifachen Anzahl der noch zu wählenden Abgeordneten gebracht werden müssen.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 73. Nach geschlossener Stimmenzählung hat die Wahl- und Scrutinirungs-Commission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in Kenntniss zu setzen, dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 74. Każdy ma prawo nieprzyjąć wypadłego nań wyboru.

§. 75. Jeżeli wybrany jeszcze w dniu wyborów, przed komisyą wyborczą, póki jest zebraną, oświadczy, że wyboru nie przyjmuje. oświadczenie to do protokołu wyborczego wciągniętem zostanie, poczem nowy wybór natychmiast może być przedsięwzięty.

§. 76. W każdym innym razie oświadczenie wybranego musi być namiestnikowi księstwa Krainy przesłane w ciągu dni dziesięć, od chwili licząc, w której mu doręczonem zostało, zarządzone przez komisyę wyborczą, uwiadomienie o jego wybraniu.

Zaniechanie takiego oświadczenia, równie jak wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem uważane będzie za nieprzyjęcie.

W przypadku nieprzyjęcia, ma namiestnik natychmiast nowy rozporządzić wybór.

§. 77. Jeżeli obieralny w kilku wyborczych powiatach został wybranym, ma podobnież oświadczyć się według przepisu §§fów 75. i 76. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a w pierwszym razie względem tego. dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje.

Kto zaś wybór dla jednego powiatu przyjął, nie może go więcej przyjmować dla drugiego powiatu, chociażby później dopiero dowiedział się o wypadłym na niego wyborze, w ostatnim powiecie wyborczym.

Jeżeli dwa lub więcej razy wybrany oświadcza, że przyjmuje, ale nie wymienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, tedy przyjęcie za ważne uznaje się dla tego powiatu, w którym pierwej wybranym został, a gdyby tego samego dnia podwójny na niego przypadł wybór, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał.

W razie równości głosów zażądać trzeba wyraźnego oświadczenia wybranego.

§. 78. Wybrany, oświadczając przyjęcie wyboru musi zarazem udowodnić, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba, gdyby to nie było powszechnie już wiadomem.

§. 79. Jeżeli namiestnik ma przed sobą dowody, iż wybrany podług §. 28. od wybieralności wyłączony jest, tedy ów akta wyboru wraz z popartą powodami relacyą, sejmowi krajowemu przedłożyć winien.

§. 80. Gdyby na sejm krajowy wybrane zostały osoby, z powodu zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, w inkwizycyi zostające, takowe nie mają prawa do udziału na sejmie krajowym dopóty, dopóki z wyroku sądowego nie wykaże się, czy one podług §. 28. obieralność na sejm krajowy utrzymały, czy też takową utraciły.

X. O wykazaniu i roztrząsaniu wyborów.

§. 81. Namiestnik nakazać ma, aby posłom na sejm krajowy wybranym, wystawiono i doręczono certyfikat wyboru, wyjąwszy przypadki. §§fami 79 i 80. przewidziane.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu na sejm krajowy, i uzasadnia dopóty domniemanie ważności jego wyboru, póki nie zostanie uznanem, że rzecz przeciwnie się ma.

§. 82. Względem ważności wyboru rozstrzyga sejm krajowy w miarę przepisów, o czennej i biernej obieralności, tudzież o postępowaniu przy wyborze, zawartych tak w konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej.

§. 74. Jedermann ist berechtigt, die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 75. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 76. In allen andern Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen zehn Tagen von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Statthalter des Herzogthums Krain abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, so wie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt gilt als Ablehnung.

Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter so fort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 77. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleichfalls nach Vorschrift der §§. 75 und 76 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären.

Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzteren Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirkes, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchem er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage stattfand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 78. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, in so ferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften besitze.

§. 79. Liegt dem Statthalter der Nachweis vor, dass ein Gewählter nach §. 28 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sei, so hat er die Wahlacten sammt einem motivirten Berichte dem Landtage vorzulegen.

§. 80. Wenn Personen in den Landtag gewählt werden, die wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen theilzunehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 28 die Wählbarkeit für den Landtag behalten oder verloren haben.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 81. Den in den Landtag gewählten Abgeordneten hat der Statthalter mit Ausnahme der Fälle der §§. 79 und 80 ein Wahlcertificat ausfertigen und zustellen zu lassen.

Dieses Certificat berechtigt den Gewählten zum Eintritte in den Landtag, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 82. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet der Landtag nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung, und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen.

Przy roztrząsaniu i stanowieniu uchwały służą za podstawę akta wyborcze.

§. 83. Akta wyborcze składają się: z protokołu wyboru i obliczenia głosów, ze spisów głosowania i z list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy namiestnikowi przesłać mają z swemi sprawozdaniami, dotyczącemi toku postępowania przy wyborze, jako też prawnej ważności lub nieważności wyboru, tudzież z reklamacyi i protestów, jeżeliby już jakie przeciw wyborowi założono; a nakoniec z oświadczeń i wykazów, tak co do przyjęcia wyboru, jak co do obieralności przez wybranego przywiedzionych.

§. 84. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedynczych wyborach na sejm krajowy, mają być podane najdalej w ciągu dni ośmiu po zagajeniu sejmu krajowego, w przeciwnym bowiem razie nie będzie się na nie żadnej zwracać uwagi.

Porządek sprawowania interesów sejmu krajowego zawiera postępowanie tegoż przy roztrząsaniu wyborów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia, w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 83. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungs-Protokolle, aus den Abstimmungs-Verzeichnissen und den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahlcommissäre mit ihren, den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungiltigkeit der Wahl betreffenden Berichten an den Statthalter einzusenden haben, ferner aus den gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den von den Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen und Nachweisungen.

§. 84. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Landtagswahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung des Landtages einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rücksicht genommen werden darf.

Das Verfahren des Landtages bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung des Landtages.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai.
Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część VII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 14. Stycznia 1850; w wydaniu niniejszem dwujęzykowem:
18. Maja 1850.

10.

Rozrządzenie ministra finansów z dnia 11. Stycznia 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, oprócz Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi, Slawonii, województwa Serbii i banatu Temeskiego, Dalmacyi i królestwa Lombardzko-Weneckiego,

którem się wykonawczy przepis do Najwyższego patentu z dnia 29. Października 1849., względem zaprowadzenia podatku od dochodu obwieszcza, i począwszy od dnia obwieszczenia, w wykonanie wprowadza.

W związku z ustanowieniem administracyjnych władz politycznych z 1. Stycznia 1850. w działalność wprowadzonych, w celu wykonania postanowień względem zaprowadzenia podatku od dochodu, Najwyższym patentem z dnia 29. Października 1849. rozporządzonego, w skutek uchwał Rady ministrów rozporządzenia następujące do powszechnej wiadomości i ścisłego zachowania od dnia obwieszczenia przepisują się:

I. Przedmioty podatku od dochodu.

1. Na zasadzie zeznań.

§. 1.

Podatkowi od dochodu na zasadzie zeznań podlega dochód:

a) w pierwszej klasie

1. z tych gatunków zarobku, które podatkowi zarobkowemu podlegają;
2. z kopalń i hut;
3. z dzierżaw;

b) w drugiej klasie dochód:

4. autorów, artystów sztuki plastycznej i wyzwolonej;
5. lekarzy, chirurgów, akuszerek, i ogólnie osób, leczeniem wnętrznych i zewnętrznych wad, tak ludzkich jak zwierzęcych, trudniących się;
6. nauczycieli prywatnych, przedsiębiorców instytutów edukacyjnych, tudzież takowych osób, których cel do nauczania zmierza, w miejscach, gdzie ludność liczby 4000 ludzi nie przewyższa;

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

VII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 14. Jänner 1850, in der gegenwärtigen Doppelausgabe am 18. Mai 1850.

10.

Erlass des Finanzministers vom 11. Jänner 1850,

wirksam für alle Kronländer, ausser Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate, Dalmatien und dem lombardisch-venetianischen Königreiche,

womit die Vollzugs-Vorschrift zu dem allerhöchsten Patente vom 29. October 1849, über die Einführung der Einkommensteuer bekannt gemacht, und vom Tage der Kundmachung angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird.

In Verbindung mit der Errichtung der mit 1. Jänner 1850 in Wirksamkeit gesetzten politischen Verwaltungsbehörden werden zur Vollführung der Bestimmungen über die Einführung der mit dem allerhöchsten Patente vom 29. October 1849 angeordneten Einkommensteuer in Folge der vom Ministerrathe gefassten Beschlüsse folgende Anordnungen zur allgemeinen Kenntniss und genauen Beobachtung vom Tage der Kundmachung an, vorgezeichnet:

I. *Gegenstände der Einkommensteuer.*

1. Auf Grundlage von Bekenntnissen.

§. 1.

Der Einkommensteuer auf Grundlage der Bekenntnisse unterliegt das Einkommen:

a) *in der ersten Classe*

1. von den Erwerbsgattungen, die der Erwerbsteuer unterliegen;

2. von Berg- und Hüttenwerken;

3. von Pachtungen;

b) *in der zweiten Classe*

4. der Schriftsteller, bildenden und freien Künstler;

5. der Aerzte, Wundärzte, Hebammen, und überhaupt der Personen, die sich mit der Heilung innerer und äusserer Gebrechen der Menschen und Thiere beschäftigen;

6. der Privatlehrer, Unternehmer von Erziehungsanstalten, dann solcher Personen, deren Zweck auf den Unterricht gerichtet ist, in Orten, deren Bevölkerung die Zahl von 4000 Menschen nicht übersteigt;

7. z stałych poborów rocznych, wypłacać się mających z zakładów zaopatrzenia lub zabezpieczenia życia, lub ogólnie przez prywatnych, o ile §. 17 wkłada na uprawnionych do poboru obowiązek ich zeznania;

c) w trzeciej klasie dochód

8. osób, które w użyciu prowizyi od kapitału tudzież rent się znajdują, o ile pobory te nie są dotknięte odtrąceniem, dłużnikowi w skutek Najwyższego patentu z dnia 29. Października 1849. dozwolonem, bez względu, czy prowizye i renty rząd, czy prywatni opłacają.

9. z kas oszczędności, zakładów zaopatrzenia i zabezpieczenia życia.

2. Zatrudnienia pod względem wymiaru podatku zarobkowego uwolnione.

§. 2.

Zatrudnienia, których dochód, w skutek §.[1o]5. patentu z dnia 29. Października 1849. o podatku od dochodu osób, w pierwszej (najniższej) klasie podatku zarobkowego znajdujących się, od podatku wolnym zostaje, stósownie do §. 1. III. *a*) aż do *e*) i IV. *a*) i *c*) patentu o podatku zarobkowym z dnia 31. Grudnia 1812., i §. 3. *a*) aż do *e*) Najwyższej rezolucyi z dnia 5. Września 1822 są:

1. Kunszta i professye, to jest zatrudnienia:

a) z prostemi upoważnieniami fabrycznemi

b) z prostemi upoważnieniami professyjnemi;

c) kramarzy, w budkach handlujących i domokrążców;

d) artystów i professyonistów prawami majstrów opatrzonych, bez względu, czy oni w jakiej gminie miejskiej mieszczanami są, czy nie, i bez względu, czy służące im prawo osobiste, do miejsca przywiązane, lub przedajne jest;

e) w miastach do wolnych zatrudnień należące, o ile takowe samoistny mieszczański byt zapewniają, i na stosunku służbowym nie zasadzają się.

2. Zatrudnienia tyczące się nauczania prywatnego w tych miejscach, w których ludność liczbę 4000 ludzi nie przewyższa.

3. Zatrudnienia tyczące się przeprawiania osób i rzeczy z jednego miejsca na drugie, jako to: furmanów, powoźników najemnych, lektykonoszy i t. d.

II. Zeznania podatkowe.

1. Kto takowe składać winien, i do tego w imieniu innego uprawnionym jest.

§. 3.

Do składania zeznań swego dochodu każdy jest obowiązany, który posiada majątek, podatkowi od dochodu na zasadzie zeznania podlegający.

Do zeznania obowiązany takowe albo sam albo przez pełnomocnika złożyć może. Pełnomocnik piśmienne pełnomocnictwo przedłożyć musi. Mocodawca przez to za wykazanie, przez pełnomocnika podać się mające, osobistą bierze na się odpowiedzialność wraz z skutkami, w §. 33. patentu z dnia 29. Października 1849. wyrażonemi. Za małoletnie lub pod kuratelą stojące osoby ojciec, opiekun lub kurator zeznania przepisane złożyć winien; przy handlowych lub innych przedsiębiorstwach zarobkowych ten,

7. von stehenden Jahresbezügen, die aus Versorgungs- oder Lebensversicherungs-Anstalten, oder überhaupt von Privaten zu entrichten sind, so weit der §. 17 deren Einbekennung den zum Bezuge Berechtigten auferlegt;

c) in der dritten Classe

8. der Personen, welche im Genusse von Capitalszinsen und Renten stehen, in sofern diese Bezüge nicht durch den, dem Schuldner zu Folge des allerhöchsten Patentes vom 29. October 1849 bewilligten Abzug getroffen werden, die Zinsen und Renten mögen vom Staate oder von Privaten bezahlt werden.

9. Der Sparcassen, Versorgungs- und Lebensversicherungs-Anstalten.

2. Befreite Beschäftigungen mit Rücksicht auf das Ausmass der Erwerbsteuer.

§. 2.

Die Beschäftigungen, deren Einkommen zu Folge des §. 5 des Patentes vom 29. October 1849 von der Einkommensteuer für diejenigen Personen, die sich in der ersten (untersten) Erwerbsteuerclasse befinden, von der Einkommensteuer freigelassen wird, sind in Gemässheit des §. 1. III. a) bis e) und IV. a) und c) des Erwerbsteuer-Patentes vom 31. December 1812, und §. 3 a) bis e) der allerhöchsten Entschliessung vom 5. September 1822:

1. Künste und Gewerbe, nämlich die Beschäftigungen:

a) Mit einfachen Fabriksbefugnissen oder

b) mit einfachen Gewerbsbefugnissen;

c) der Krämer, Standhändler und Hausirer;

d) der mit Meisterrechten versehenen Künstler und Gewerbsleute, sie mögen Bürger in einer Stadtgemeinde seyn oder nicht, und ohne Rücksicht, ob die Gerechtsame persönlich, radicirt oder verkäuflich ist;

e) die zu den freien Beschäftigungen in Städten gehören, in soferne sie ein selbständiges bürgerliches Daseyn gewähren und sich nicht auf ein Dienstverhältniss gründen.

2. Beschäftigungen zum Privatunterrichte in jenen Orten, in welchen die Bevölkerung die Zahl von 4000 Menschen übersteigt.

3. Beschäftigungen zur Beförderung von Personen und Sachen von einem Orte zum andern, als: Fuhrleute, Lohnkutscher, Sänftenträger u. s. w.

II. Steuerbekenntnisse.

1. Wer dieselben einzubringen hat, und dazu im Namen eines Andern berechtigt ist.

§. 3.

Zur Einbringung eines Bekenntnisses über sein Einkommen ist jeder verpflichtet, der ein Einkommen besitzt, welches der Einkommensteuer auf Grundlage einer Fatirung unterliegt.

Der zu einem Bekenntnisse Verpflichtete kann dasselbe entweder selbst oder durch einen Bevollmächtigten einbringen. Von dem Bevollmächtigten muss eine schriftliche Vollmacht beigebracht werden. Der Vollmachtgeber übernimmt dadurch für die von dem Bevollmächtigten einzubringende Nachweisung die persönliche Verantwortung mit den im §. 33 des Patentes vom 29. October 1849 ausgedrückten Folgen. Für Minderjährige oder unter Curatel gestellte Personen hat der Vater, Vormund oder Curator die vorgeschriebenen Bekenntnisse ein-

który do sprawowania interesów upełnomocnionym jest, także i do sporządzenia i składania zeznania dochodu z tegoż przedsiębiorstwa jako też do udzielania wszelkich żądanych wyjaśnień za upoważnionego utrzymuje się, jeżeliby sam właściciel innego jakiego pełnomocnika ku temu nie ustanowił i urzędowi nie oznajmił. Zeznanie dochodu z kopalni lub hut ten składać winien, który zawiaduje interesami tegoż przedsiębiorstwa, a nie pojedyńczy posiadacze części lub kuksu względem ich części.

Za komuny duchowne i świeckie (klasztory, fundacye, gminy) do zastąpienia tychże prawnie powołani wykazanie takowe przedłożyć mają.

2. Kiedy do opłacenia podatku zobowiązany więcej zeznań złożyć ma.

§. 4.

Ten, który pobiera z więcej przedsiębiorstw i źródeł zarobkowych dochód, na zasadzie zeznania podatkowi od dochodu podlegający, obowiązanym jest, względem każdego pojedyńczego przedsiębiorstwa, a o ileby jego dochód do dwóch lub więcej różnych klas dochodu należał, względem każdej pojedyńczej klasy swego dochodu osobne złożyć zeznanie.

3. Zewnętrzna forma zeznań.

§. 5.

Zeznania podług wzorów drukowanych wystawiane będą, w których zeznający rubryki wykazane zapełnić, a miasto przysięgi z wiernością uczciwego obywatela państwa, do potwierdzenia, że podania wedle najsumienniejszego przeświadczenia umieszczone zostały, swój podpis nazwiska, tudzież dzień i miejsce wystawienia przyłączyć winien.

4. Zeznania do pierwszej i drugiej klasy.

a) Oznaczenie podań pojedyńczych.

§. 6.

Dla zeznań dochodu pierwszej lub drugiej klasy służy wzór A.

Rubryka I. przeznaczona jest dla klasy, do której dochód należy, rubryka II. oznaczyć ma przedsiębiorstwo (fabrykę, professyą, adwokactwo, notaryat, lekarską praktykę i t. d.) do którego się zeznanie odnosi; rubryka III. przeznaczona jest dla kapitału, na prowadzenie przedsiębiorstwa obróconego, a to tak dla stałego jak obiegającego; tudzież także bliżej podać się ma, na czem kapitał ten zawisł. Rubryka IV. przeznaczona jest dla podania liczby osób pomocniczych. Tu objętemi będą wszystkie przy jakiem przedsiębiorstwie oprócz właściciela zatrudnione osoby, bez różnicy, czy one są prostymi robotnikami, czy czeladnikami, dozorcami czy prowadzicielami dzieła i t.d.

Rubryka V. przeznaczona jest do umieszczenia podania, czy przedsiębiorstwo przez cały rok ciągle w czynności zostaje, czy tylko przez część roku i przez którą. W rubryce VI. dochód, wydatek i czysty dochód, to jest o jaką ilość dochód nad wy-

zubringen; für Handels- oder andere Erwerbsunternehmungen wird derjenige, welcher zur Geschäftsführung bevollmächtigt ist, auch zur Verfassung und Einbringung des Bekenntnisses über das Einkommen von diesem Unternehmen, so wie zur Ertheilung aller verlangten Aufklärungen ermächtiget gehalten, wenn nicht der Eigenthümer selbst einen andern Bevollmächtigten hiezu bestellt und der Behörde anzeigt. Das Bekenntniss über den Ertrag eines Berg- oder Hüttenwerkes ist von demjenigen einzubringen, der die Geschäftsleitung dieses Unternehmens führt, und nicht von den einzelnen Antheils- oder Kuxenbesitzern über ihren Antheil.

Für geistliche und weltliche Communitäten (Klöster, Stifter, Gemeinden) haben die zur Vertretung derselben gesetzlich Berufenen diese Nachweisung zu leisten.

2. Wann ein Steuerpflichtiger mehrere Bekenntnisse einzubringen hat.

§. 4.

Derjenige, welcher von mehreren Unternehmungen und Erwerbsquellen ein Einkommen bezieht, das auf Grundlage eines Bekenntnisses der Einkommensteuer unterliegt, ist verpflichtet, für jede einzelne Unternehmung, und sofern sein Einkommen zweien oder mehreren verschiedenen Einkommensclassen angehört, für jede einzelne Classe seines Einkommens ein besonderes Bekenntniss einzubringen.

3. Aeussere Gestalt der Bekenntnisse.

§. 5.

Die Bekenntnisse werden nach vorgedruckten Mustern ausgefertigt, in denen der Fatent die ausesgetzten Rubriken auszufüllen, und an Eidesstatt und unter der Treue eines redlichen Staatsbürgers, der Bekräftigung, dass die Angaben nach bestem Wissen und Gewissen angesetzt worden seien, seine Namensfertigung, wie auch den Tag und Ort der Ausfertigung beizusetzen hat.

4. Bekenntnisse für die erste und zweite Classe.

a) *Bezeichnung der einzelnen Angaben.*

§. 6.

Für Bekenntnisse über ein Einkommen der ersten oder zweiten Classe dient das Muster A.

Die Rubrik I. ist bestimmt für die Classe, in welche das Einkommen gehört, Rubrik II. hat das Unternehmen (Fabrik, Gewerbe, Advocatie, Notariat, ärztliche Praxis u. s. w.) zu bezeichnen, auf welches sich das Bekenntniss bezieht; die Rubrik III. ist für das dem Unternehmen zugewendete Betriebscapital, und zwar sowohl für das stehende als das umlaufende bestimmt; auch soll hier näher angegeben werden, worin dieses Capital besteht. Rubrik IV. ist für die Angabe der Zahl der Hilfspersonen bestimmt. Darunter werden alle in einem Unternehmen ausser dem Eigenthümer beschäftigten Personen, sie mögen gemeine Arbeiter, Gesellen, Aufseher, Werkführer etc. seyn, begriffen.

Rubrik V. hat die Bestimmung, die Angabe aufzunehmen, ob die Unternehmung das ganze Jahr hindurch in Thätigkeit ist, oder nur einen Theil des Jahres hindurch und welchen. In der Rubrik VI. ist die Einnahme, die Ausgabe und das reine Einkommen, nämlich um welchen Betrag die Ausgabe von der Einnahme überstiegen wurde, für jedes der Jahre 1846,

datek wypadł, na każdy z lat 1846, 1847. i 1848. osobno umieszczonym być ma. Rozebrania podług pojedyńczych oddziałów dochodów i wydatków bezpośrednio w zeznaniu nie żąda się.

Jeżeliby zatrudnienie jeszcze nie było przez trzy lata ciągle prowadzonem, tedy dochód, wydatek i czysty dochód z czasu jego trwania położonym być ma. W jednym i drugim razie wypadłość w przecięciu na rok jeden podać należy.

Jeżeliby przedsiębiorstwo jeszcze nie trwało roku pełnego, tedy tę wypadłość podać należy, jakiejby w ciągu roku 1850. z prawdopodbieństwem oczekiwać można.

b) Zasada względem wykazania dochodu czystego.

§. 7.

Dochód z przedsiębiorstw kupieckich lub przemysłowych i ogólnie z przedsiębiorstw, w których kapitał a nie robota tylko w użytkowaniu zostaje, podług zasad prawdziwego bilansu wykazanym być musi, przeto też e nadwyżki jako dochód w obrachunek włożone być muszą, jakie przez pomnożenie zasobów, lub ogólnie kapitału, w przedsiębiorstwie zawartego, wypadły.

c) Wydatki, których potrącać nie wolno.

§. 8.

Między wydatki jednak policzone być nie mogą:

a) Ilości kapitałowe w przeciągu czasu, zeznaniu za podstawę służącego, z przedsiębiorstwa wyjęte.

b) Prowizye od kapitałów w przedsiębiorstwo lub zatrudnienie włożonych, tudzież od długów kapitałowych podległego podatkowi przedsiębiorstwa.

c) Wynagrodzenie za robotę podatkującego, jego małżonki i tych dzieci, którym tenże utrzymania dawać z mocy prawa obowiązanym jest.

d) Czynsz za pomieszkanie podatkującego i jego familii.

e) Podatek zarobkowy lub danina górnicza w latach zeznania opłacona.

d) Szczególne podania względem podatkowi zarobkowemu podległych przedsiębiorstw i kopalń.

§. 9.

W rubryce VII. (uwaga wzoru A.) przedsiębiorcy, podatkowi zarobkowemu podlegający, podać mają ilość tych podatków, do których opłacenia w roku 1849. obowiązani byli. Posiadacze kopalń obowiązani są w tej rubryce umieścić ilość danin górniczych, jakie w ciągu lat 1846, 1847. 1848. opłacać mieli. Równie też każdy do podania zeznania zobowiązany, więcej fasyi podać mający, nadmienić winien, które z dalszych fasyi podaje lub gdzie się to dzieje. Jeżeli dochód drugiej klasy, względem której zeznanie podaje się, w roku 1850. potrąceniu taksy służbowej lub taksy za nadanie prebendy, tedy to w rubryce „uwaga“ nadmienić należy.

e) Zeznanie zysku z dzierżaw.

. 10.

Wzór A. także i dla zeznań zysku z dzierżaw przeznaczony jest. W oddziale II. „przedsiębiorstwo podatkowi podległe“ realności, jakie podatkujący zadzierżawił,

1847 und 1848 besonders aufzunehmen. Eine Zergliederung nach den einzelnen Abtheilungen der Einnahmen und Ausgaben wird unmittelbar in dem Bekenntnisse nicht gefordert.

Besteht das Geschäft noch nicht drei Jahre hindurch im Betriebe, so ist die Einnahme, Ausgabe und das reine Einkommen für die Zeit seines Bestandes anzusetzen. In beiden Fällen ist das Durchschnittsergebniss für ein Jahr anzusetzen.

Besteht das Unternehmen noch nicht ein volles Jahr, so ist jenes Ergebniss anzugeben, das im Laufe des Jahres 1850 mit Wahrscheinlichkeit zu erwarten ist.

b) *Grundsatz für die Ausweisung des reinen Einkommens.*

§. 7.

Das Einkommen von kaufmännischen oder industriellen Unternehmungen und überhaupt von Unternehmungen, in denen ein Capital und nicht bloss Arbeit in nutzbringender Verwendung steht, muss nach den Grundsätzen der Verfassung einer richtigen Bilanz ausgewiesen werden, daher auch diejenigen Ueberschüsse als Einkommen angerechnet werden müssen, welche sich durch die Vermehrung der Vorräthe, oder überhaupt des in der Unternehmung enthaltenen Capitales ergeben haben.

c) *Ausgaben, deren Abzug nicht gestattet ist.*

§. 8.

Unter die Ausgaben dürfen jedoch nicht aufgenommen werden:

a) Die etwa im Laufe des dem Bekenntnisse zu Grunde liegenden Zeitraumes aus dem Unternehmen gezogenen Capitalsbeträge.

b) Die Zinsen von den in der Unternehmung oder dem Geschäfte anliegenden Capitalien und von den Capitalsschulden der steuerpflichtigen Geschäftsunternehmung.

c) Die Vergütung für die Arbeit des Steuerpflichtigen, seiner Gattin und derjenigen Kinder, für deren Unterhalt er nach dem Gesetze zu sorgen hat.

d) Der Wohnzins des Steuerpflichtigen und seiner Familie.

e) Die in den Jahren der Fatirung entrichtete Erwerbsteuer oder Bergfrohne.

d) *Besondere Angaben für die erwerbsteuerpflichtigen Unternehmungen und die Bergwerke.*

§. 9.

In der Rubrik VII. (Anmerkung des Musters A.) haben die der Erwerbsteuer unterliegenden Unternehmer die Grösse dieser Steuer, zu deren Bezahlung sie im Jahre 1849 verpflichtet waren, anzugeben. Bergwerksbesitzer sind gehalten die Grösse der Bergfrohnen, welche sie im Laufe der Jahre 1846, 1847, 1848 zu berichtigen hatten, in dieser Rubrik anzusetzen. Ebenso hat in dieser Rubrik jeder zur Abgabe eines Bekenntnisses Verpflichtete, der mehrere Fassionen zu überreichen hat, anzumerken, welche weiteren Fassionen er überreicht oder wo dieses geschieht. Unterliegt das Einkommen der zweiten Classe, worüber das Bekenntniss eingereicht wird, im Jahre 1850 dem Abzuge einer Dienst- oder Pfründen-Verleihungs-Taxe, so ist dieses in der Rubrik „Anmerkung" zu bemerken.

e) *Einbekennung des Gewinnes von Pachtungen.*

§. 10.

Das Muster A. ist auch für die Bekenntnisse des Gewinnes von Pachtungen bestimmt. In der Abtheilung II. „Steuerpflichtigen Unternehmung" sind die Realitäten, die der Steuer-

z temi oznaczeniami podane być mają, pod jakiemi zwyczajnie nazywane bywają, n. p. państwo N., młyn kamienny. Nadto odpis kontraktów dzierżawnych, jeżeli takowe piśmiennie zawarto, z lat 1846., 1847. i 1848. załączyć się winno.

f) Zeznanie dochodu z towarzystw zarobkowych.

§. 11.

Społeczeństwa akcyjne lub inne towarzystwa zarobkowe, z których dochód towarzyszom, przez dywidendy zwykle przypada, dochód spólnie zeznawać i dywidendę tylko podług czystego dochodu, po odtrąceniu podatku wypadającego, wymierzać mają. Pojedyńczy akcyów posiadacze lub towarzysze obowiązani nie są, z osobna zeznawać dochód, jaki z społecznego zatrudnienia przez dywidendy pobierają.

5. Zeznania dochodu trzeciej klasy.

a) Ogólne postanowienia.

§. 12.

Zeznania co do rent i prowizyi podług stanu majątku i dochodu od dnia 31. Października 1849. w zgodności ze wzorem B. sporządzane być mają. Takowe w I. rubryce zawierają klasę dochodu, w II. nazwisko i charakter zeznającego, w III. rodzaj dochodu, czy takowy stanowią prowizye od kapitału, czy renta, w IV. podają się summy kapitałowe, z których dochód pobiera się, w rubryce V. stopa prowizyi, podług które owe summy prowizye przynoszą, a w rubryce VI. roczna ilość prowizyi.

Dochód, nie zasadzający się na prowizyach od kapitałów, wedle swego rodzaju w rubryce III. podanym będzie, rubryki IV, V. i IV. w tym razie niezapełnione zostają, za to w rubryce VII. ilość rocznego poboru umieszcza się. Rubryka VIII. dla nazwiska i miejsca zamieszkania dłużnika lub ogólnie tego przeznaczoną jest, który prowizye lub rentę opłacać winien.

b) Szczególne postanowienia względem rent dożywotnich.

§. 13.

Z reguły potrącenie z dochodu trzeciej klasy podatkowej w celu wymierzenia podatku miejsca nie znajduje.

Atoliż przy rentach dożywotnich od wymierzenia podatku, bez względu, czyby takowa na zeznanie ze strony urzędów, lub przez odciągnienie zezwolone ze strony dłużnika nastąpiła, ta ilość wyłączoną być ma, o którą renta dożywotnia wyższą jest, jak miara prowizyi kontraktowych, §fem 994. powszechnej księgi ustaw cywilnych dozwolonych.

Przeto też w zeznaniu co do rent dożywotnich kapitał wraz z tą okolicznością podanym być ma, czy go z zastawem lub bez tegoż ulokowano.

6. Następne uzupełnienie zeznań.

§. 14.

Jeżeliby przy osądzeniu i dochodzeniu zeznania za rzecz potrzebną uznano, inych zasięgnąć podań, jak które przez urządzenie onegoż oznaczono, tedykomisya, do

pflichtige gepachtet hat, mit denjenigen Bezeichnungen, unter denen sie gewöhnlich benannt zu werden pflegen, z. B. die Herrschaft N., die Steinmühle, anzugeben. Nebstdem ist eine Abschrift der Pachtverträge, so fern solche schriftlich geschlossen wurden, für die Jahre 1846, 1847 und 1848 beizuschliessen.

f) Fatirung des Einkommens von Erwerbsgesellschaften.

§. 11.

Actien-Vereine oder andere Erwerbsgesellschaften, von denen der Ertrag den Gesellschaftern durch Dividenden zugewendet zu werden pflegt, haben das Einkommen vereint einzubekennen und die Dividende nur nach dem über Abzug der Steuer sich ergebenden reinen Ertrage zu bemessen. Die einzelnen Actien-Inhaber oder Gesellschafter sind nicht verpflichtet das Einkommen, das sie aus dem gesellschaftlichen Betriebe durch Dividenden beziehen, besonders zu fatiren.

5. Bekenntnisse des Einkommens der dritten Classe.

a) Allgemeine Bestimmungen.

§. 12.

Die Bekenntnisse über Renten und Zinsen sind nach dem Stande des Vermögens und Einkommens vom 31. October 1849 in Uebereinstimmung mit dem Muster B. zu verfassen. Sie enthalten in der Rubrik I. die Classe des Einkommens, in II. den Namen und Charakter des Bekenntnisslegers, in III. die Beschaffenheit des Einkommens, ob solches in Zinsen von einem Capitale, oder in einer Rente besteht, in IV. werden die Capitalssummen angegeben, von denen das Einkommen bezogen wird, in der Rubrik V. der Zinsfuss, nach welchem sie verzinset werden, und in Rubrik VI. der Jahresbetrag der Zinsen.

Das Einkommen, das nicht in Zinsen von Capitalien besteht, wird seiner Beschaffenheit nach in der Rubrik III. angegeben, die Rubriken IV., V. und VI. bleiben in diesem Falle unausgefüllt, dagegen wird in der Rubrik VII. der Betrag des Jahresbezuges ausgeführt. Die Rubrik VIII. ist für den Namen und Wohnort des Schuldners oder überhaupt desjenigen, der die Zinsen oder die Rente zu zahlen hat, bestimmt.

b) Besondere Bestimmungen für Leibrenten.

§. 13.

In der Regel findet ein Abzug von dem Einkommen der dritten Steuerclasse zum Behufe der Steuerbemessung nicht Statt.

Bei Leibrenten ist jedoch von der Steuerbemessung, dieselbe mag über ein Bekenntniss von Seite der Behörden, oder durch den von Seite des Schuldners gestatteten Abzug erfolgen, derjenige Betrag auszuscheiden, um den die Leibrente höher ist, als das Mass der durch das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch §. 994 erlaubten Vertragszinsen.

Desswegen muss auch in dem Bekenntnisse über Leibrenten das Capital, und der Umstand, ob es mit oder ohne Unterpfand angelegt worden sei, angegeben werden.

6. Nachträgliche Vervollständigung der Bekenntnisse.

§. 14.

Sollte bei der Beurtheilung und Prüfung eines Bekenntnisses nothwendig erkannt werden, andere Angaben als durch die Einrichtung desselben vorgezeichnet sind, einzuholen, so

wymierzania należytości podatkowej ustanowiona, takowych od podatkującego żądać może. Tenże takowe podług §. 27. patentu o podatku od dochodu udzielić powinien. Na żądanie komisyi złożone być musi na części rozebrane podanie dochodu i wydatku.

7. Gdzie zeznania złożone być mają.

§. 15.

Zasada w §. 16. Najwyższego patentu z dnia 29. Października 1849. wyrzeczona, że zeznania do tej komisyi, podawac należy, w której urzędowym okręgu miejsce zamieszkania podatkującego leży, w ten sposób bliżej oznacza się, ża dla fabryk i innych do pewnego stanowiska przez właściwość prowadzenia zatrudnienia lub przez połączenie z realnością przywiązanych przedsiębiorstw zeznanie do komisyi tego miejsca podanem być ma, w którem się fabryka lub prowadzenie zatrudnienia przedsiębiorstwa znajduje. Zeznania co do dochodu innych przedsiębiorstw do tej komisyi podawać należy, do której miejsce zamieszkania pokatkującego należy. Zeznania towarzystwa do tej komisyi podane być mają, w której urzędowym okręgu stanowisko prowadzenia zatrudnienia towarzyskiego leży.

8. Termin do złożenia zeznań.

§. 16.

Termin do złożenia zeznań w każdym kraju koronnym osobno obwieści się, który z uwzględnieniem §. 33. patentu z dnia 29. Października 1849. ściśle zachowanym być ma.

III. Oznajmienia o stałych poborach drugiej klasy.

§. 17.

Kasy rządowe, u których się stałe pobory drugiej klasy dochodu wypłacają, wraz z przepisanem obliczeniem swego zarządu także i ilości podatku od dochodu z takowych poborów pobierane wykazywać i odwieść winny są.

Względem poborów rodzaju namienionego, u innych kas publicznych albo u zakładów zaopatrzenia lub zabezpieczenia życia, albo u innych prywatnych wypłacanych, te zakłady kasowe lub osoby oznajmienie podług wzoru C zrobić winny.

Do poboru takowych stałych, podatkowi od dochodu podlegających użyciów prawo mający, jeżeli ci ostatnie od zakładu zaopatrzenia lub zabezpieczenia życia albo od innych prywatnych a nie z kasy publicznej pobierają, podług wzoru B zeznawać mają, przez co jednak zobowiązany od obowiązku oznajmienia podług wzoru C nie uwalnia się.

IV. Zmniejszenie podatku, zwrócenie lub wstrzymanie.

1. Warunkowe zmniejszenie podatku dla kas oszczędności i zakładów zaopatrzenia.

§. 18.

Jeżeliby dochód kasy oszczędności albo zakładu zaopatrzenia lub zabezpieczenia życia, założonego w celu wzajemnego wspomożenia wkładających dla dobra własnego

kann die Commission, welche zur Bemessung der Steuergebühr aufgestellt ist, dieselben von dem Steuerpflichtigen abfordern.

Dieser hat dieselben nach §. 27 des Einkommensteuer-Patentes zu ertheilen. Wenn es von dieser Commission verlangt wird, muss eine zergliederte Angabe der Einnahme und Ausgabe eingebracht werden.

7. Wo die Bekenntnisse einzubringen sind.

§. 15.

Der im §. 16 des allerhöchsten Patentes vom 29. October 1849 ausgesprochene Grundsatz, dass die Bekenntnisse bei der Commission, in deren Amtsbereiche der Wohnsitz des Steuerpflichtigen gelegen ist, zu überreichen sind, wird dahin näher bestimmt, dass für Fabriken und andere an einen bestimmten Standort durch die Beschaffenheit des Geschäftsbetriebes oder die Verbindung mit einer Realität gebundene Unternehmungen das Bekenntniss bei der Commission desjenigen Ortes einzureichen ist, wo sich die Fabrik oder die Geschäftsleitung der Unternehmung befindet. Bekenntnisse über das Einkommen anderer Unternehmungen sind bei jener Commission einzureichen, zu welcher der Wohnort des Steuerpflichtigen gehört. Bekenntnisse einer Gesellschaft sind bei der Commission, in deren Amtsbereiche der Standort der Geschäftsleitung der letzteren gelegen ist, zu überreichen.

8. Frist zur Einbringung der Bekenntnisse.

§. 16.

Zur Einbringung der Bekenntnisse wird die Frist in jedem Lande besonders bekannt gemacht, und diese ist mit Rücksicht auf §. 33 des Patentes vom 29. October 1849 genau einzuhalten.

III. Anzeigen über stehende Bezüge der zweiten Classe.

§. 17.

Die Staatscassen, bei denen stehende Bezüge der zweiten Einkommenclasse ausbezahlt werden, haben bei der vorschriftmässigen Verrechnung ihrer Gebarung auch die an Einkommensteuer von solchen Bezügen eingehobenen Beträge auszuweisen und abzuführen.

Ueber die Bezüge der bemerkten Art, die bei anderen öffentlichen Cassen oder bei Versorgungs- oder Lebensversicherungs-Anstalten, oder anderen Privaten ausbezahlt werden, haben diese Cassenanstalten oder Personen die Anzeige nach dem beiliegenden Muster C. einzubringen.

Die zum Bezuge solcher stehenden, der Einkommensteuer unterliegenden Genüsse Berechtigten haben, wenn sie die letzteren von einer Versorgungs- oder Lebnsversicherungs-Anstalt, oder von einem anderen Privaten und nicht von einer öffentlichen Casse beziehen, nach dem Muster B. einzubekennen, wodurch aber der Verpflichtete von der Verbindlichkeit zur Anzeige nach dem Muster C. nicht enthoben wird.

IV. Steuerermässigung, Zurückerstattung oder Einstellung.

1. Bedingte Steuerermässigung für Sparcassen und Versorgungsanstalten.

§. 18.

Wird das Einkommen einer Sparcasse oder einer auf wechselseitige Unterstützung der Einleger für sich oder ihre Angehörigen gerichteten Versorgungs- oder Lebensversicherungs-

lub swch należących, przez dozwolone patentem z dnia 10. Października 1849., §§fami 5. i 6., i patentem z dnia 29. Października 1849., §fem 23., odciągnienia od prowizyi z ich kapitałów, na posiadłości podatkowi od gruntu i domów podlegającej zabezpieczonych, albo w przedsiębiorstwie handlowem lub professyjnem leżących, tak dalece się zmniejszył, iżby kasa oszczędności przez to zmuszoną była, zapewniony odsetek opłacania prowizyi od wkładek, albo też zakład zaopatrzenia i zabezpieczenia życia statutowe pobory tych, dla których wkładki u tych zakładów zrobiono, pod dotychczasowy wymiar zniżyć; tedy zakład, w takim przypadku znajdujący się, za udowodnieniem wspomnianego stosunku, tudzież ilości podatkowej, wypłaconej przez odtrącenie, ze strony swych dłużników nastąpione, od skarbu rządowego zwrócenia tej ilości żądać może, o którąby z powodu tego potrącenia pobory wspomniane zmniejszonemi być musiały.

2. Wzajemne potrącenie straty jednego przedsiębiorstwa z dochodu drugich.

§. 19.

Jeżeli podatkujący dwa lub więcej przedsiębiorstw wykonywa, z których jedno dochód podatkowi podległy przynosi, drugie zaś ubytek ukazuje, tedy żądać może, aby ten ubytek w celu wymierzenia podatku od owego dochodu potrąconym był. Takowe odtrącenie jednak wtedy tylko miejsce ma, jeżeli podatkujący tak dochody i wydatki przedsiębiorstw podatkowi podległych, jak też swój inny dochód podług rozebrania onych na części zeznał, i oraz, jeżeliby tego urząd żądał, przez wglądnienie w swe książki wykazał.

3. Uwolnienie od podatku w trzeciej klasie z powodu szczupłości dochodu.

§. 20.

Jeżeli kto na mocy patentu z dnia 29. Października 1849., §. 8., uwolnienia od podatku dochodowego lub też zwrócenia onegoż żąda, ten obowiązany jest, swój cały dochód, bez względu, czy takowy podatkowi dochodowemu podlega, lub wedle właściwości onegoż takowemu nie podlega, podług rozebrania na części zeznać, i w ogólności potrzebne dowody przytoczyć, by udowodnił, że cały jego dochód, nie odtrącając długi, sumę niżej trzechset złotych reńskich wynosi. Tenże na żądanie urzędu, dla stwierdzenia swych podań także i książki, jeżeli jest professyonistą, do wglądnienia urzędu przedłożyć winien. Zwrócenie podatku, §fem 8. patentu z dnia 29. Października 1849. dozwolone, ze skarbu rządowego uiszcza się.

4. Wstrzymanie opłacenia podatku w biegu roku.

§. 21.

Przybytki i ubytki dochodu, jakie w ciągu roku administracyjnego 1850. wypadają, ani podwyższenia, ani zmniejszenie wymiaru podatkowego na ten rok skutkować nie mają. Jeżeliby zaś w ciągu roku przedsiębiorstwo podatkowi podległe zupełnie wstrzymano, tedy podatek od dochodu w tej tylko ilości pobieranym być ma, jaka wedle stosunku trwania przedsiębiorstwa do całego roku wypada. Przy przedsiębiorstwach,

Anstalt durch die mit dem Patente vom 10. October 1849, §. 5 und 6, und mit dem Patente vom 29. October 1849, §. 23, gestatteten Abzüge von den Zinsen ihrer auf dem der Grund- und Gebäudesteuer unterliegenden Besitzthume sichergestellten, oder in einer Handels- oder Gewerbsunternehmung anliegenden Capitalien in dem Masse geschmälert, dass die Sparcasse dadurch gezwungen wäre, das zugesicherte Procent der Verzinsung der Einlagen oder die Versorgungs- und Lebensversicherungs-Anstalt die statutenmässigen Bezüge derjenigen, für welche die Einlagen in diese Anstalten geschahen, unter das bisherige Ausmass zu vermindern, so kann die Anstalt, die sich in diesem Falle befindet, unter Nachweisung des erwähnten Verhältnisses, dann des Steuerbetrages, den sie durch den von Seite ihrer Schuldner erfolgten Abzug entrichtet hat, die Zurückerstattung desjenigen Betrages, um welchen wegen dieses Abzuges die gedachten Bezüge vermindert werden müssten, aus dem Staatsschatze verlangen.

2. Gegenseitige Abrechnung des Verlustes einer Unternehmung an dem Einkommen der Andern.

§. 19.

Uebt ein Steuerpflichtiger zwei oder mehrere Unternehmungen aus, deren eine ein steuerbares Einkommen abwirft, die andere aber einen Abgang ausweiset, so kann er verlangen, dass dieser Abgang an jenem Einkommen zum Behufe der Steuerbemessung abgerechnet werde. Diese Abrechnung findet jedoch nur Statt, wenn der Steuerpflichtige sowohl die Einnahmen und Ausgaben der steuerpflichtigen Unternehmungen, als auch sein übriges Einkommen zergliedert einbekannt hat, und sofern es von Seite der Behörde gefordert wird, durch die Einsicht in seine Bücher nachweiset.

3. Freilassung von der Steuer in der dritten Classe wegen Beschränktheit des Einkommens.

§. 20.

Spricht Jemand im Grunde des Patentes vom 29. October 1849, §. 8, die Freilassung von der Einkommensteuer oder deren Zurückerstattung an, so liegt ihm ob, sein gesammtes Einkommen, dasselbe mag der Einkommensteuer unterliegen oder seiner Beschaffenheit nach unter dieselbe nicht fallen, zergliedert einzubekennen, und überhaupt die erforderlichen Beweismittel beizubringen, um darzuthun, dass sein Gesammteinkommen ohne Abzug der Schulden, einen unter dreihundert Gulden stehenden Betrag ausmacht. Er hat auch, wenn es von der Behörde gefordert wird, zur Erhärtung seiner Angaben seine Bücher, soferne er ein Gewerbetreibender ist, der Einsicht der Behörde zu unterziehen. Die mit dem §. 8 des Patentes vom 29. October 1849 bewilligte Zurückerstattung der Steuer wird aus dem Staatsschatze geleistet.

4. Einstellung der Steuerentrichtung im Laufe des Jahres.

§. 21.

Zugänge und Abfälle am Einkommen, die im Laufe des Verwaltungsjahres 1850 erfolgen, haben weder eine Erhöhung, noch eine Verminderung des Steuerausmasses für dieses Jahr zu verursachen. Wird aber im Laufe des Jahres eine steuerpflichtige Unternehmung gänzlich eingestellt, so ist die Einkommensteuer nur in dem Betrage einzuheben, der nach dem Verhältnisse der Betriebsdauer zu dem ganzen Jahre entfällt. Bei Unternehmungen, deren

których prowadzenie wedle swej własciwości tylko na część roku ograniczone jest, zmniejszenia podatku w tym razie żądać nie można, jeżeli wstrzymanie prowadzenia dopiero po upływie w zeznaniu podanego trwania prowadzenia następuje. Także i z powodu zaszłego wstrzymania prowadzenia przed ukończeniem zeznanego trwania prowadzenia wymierzonem być może, zmniejszenie ilości podatkowej, na rok administracyjny przepisanej, z powodu tego wstrzymania tylko wedle stosunku w jakim trwanie rzeczywiście wykonanego prowadzenia do onego się znajduje, które w zeznaniu podano.

V. Komisye do wymierzenia podatku.

1. Komisye powiatowe.

a) Ustanowienie i złożenie onych.

§. 22.

Ustanowienie i złożenie komisyi, podług §. 15. patentu do przyjmowania, rozpoznawania i sprawdzenia zeznań, tudzież do wymierzenia należytości powołanych, jest rzeczą namiestnika. Każda takowa komisya składa się z dwóch politycznych urzędników, z jednego urzędnika finansowego, i z dwóch z stosunkami powiatu, w którym komisya ustanowioną będzie, dobrze obeznanych zaufania mężów. Jeden z tych politycznych urzędników prezyduje. Zarazem jeden członek z przełożonych owej gminy, w której się przedsiębiorstwo, podatkowi podległe, lub, jeżeli idzie o dochód z innych źródeł, jak z przedsiębiorstwa takowego, w której się osoba podatkująca znajduje, wraz z dwoma mężami zaufania, których przełożony owej gminy oznaczy, w skutek §. 25. patentu z dnia 29. Października 1849. do rozprawy przybranym będzie.

b) Stanowienie uchwał.

§. 23.

Komisya swe uchwały podług bezwzględnej głosów większości stanowi. Prezydującemu tylko w razie równości głosów prawo głosowania przysługa. W takowym tedy przypadku głos prezydującego stanowi. Mężowie zaufania, z gminy w skutek §. 25. Najwyższego patentu przybrani, równie jak członek z przełożonych gminy objaśnienia udzielać mają, do rozstrzygnienia nie przyczyniając się.

2. Komisya krajowa.

§. 24.

Komisya krajowa, w skutek §. 28. patentu pod przewodnictwem i dozorem namiestnika w każdym kraju koronnym ustanowić się mająca, składać się ma z urzędnika, któremu kierowanie interesami podatków bezpośrśdnich powierzono, z dwóch politycznych, jednego finansowego i jednego rachunkowego urzędnika. Namiestnik lub w razie jego przeszkodzenia członek komisyi, któremu kierowanie podatkami bezpośredniemi polecono, prezyduje. Rozporządzenia §. 23. także i do uchwał komisyi krajowej zastósowanie znajdują.

Betrieb seiner Beschaffenheit nach nur auf einen Theil des Jahres beschränkt ist, kann eine Steuerverminderung in dem Falle nicht angesprochen werden, wenn die Einstellung des Betriebes erst nach Ablauf der im Bekenntnisse angegebenen Betriebsdauer erfolgt. Auch wegen einer vor Vollendung der einbekannten Betriebsdauer Statt gefundenen Einstellung des Betriebes kann die Verminderung des für das Verwaltungsjahr vorgeschriebenen Steuerbetrages wegen dieser Einstellung nur nach dem Verhältnisse, in welchem die Dauer des wirklich ausgeübten Betriebes zu jener, die in dem Bekenntnisse angegeben wurde, steht, bemessen werden.

V. Commissionen zur Bemessung der Steuer.

1. Bezirks-Commissionen.

a) *Aufstellung und Zusammensetzung derselben.*

§. 22.

Die Aufstellung und Zusammensetzung der Commissionen, welche nach §. 15 des Patentes zur Uebernahme, Prüfung und Richtigstellung der Bekenntnisse, dann zur Bemessung der Gebühr berufen sind, nimmt der Statthalter vor. Jede solche Commission besteht aus zwei politischen Beamten, aus einem Finanzbeamten und aus zwei mit den Verhältnissen des Bezirkes, in dem die Commission aufgestellt wird, wohlbekannten Vertrauensmännern. Einer der politischen Beamten führt den Vorsitz. Zugleich wird ein Glied des Vorstandes jener Gemeinde, in welcher sich die steuerpflichtige Unternehmung, oder sofern es sich um das Einkommen aus andern Quellen, als einer solchen Unternehmung handelt, die steuerpflichtige Person befindet, nebst zweien Vertrauensmännern, die der Vorstand jener Gemeinde bezeichnet, zufolge des §. 25 des Patentes vom 29. October 1849 zu der Verhandlung beigezogen.

b) *Fassung der Beschlüsse.*

§. 23.

Die Commission fasst ihre Beschlüsse nach absoluter Stimmenmehrheit. Dem Vorsitzenden steht ein Stimmrecht nur dann zu, wenn eine Gleichheit der Stimmen vorhanden ist. In diesem Falle ist dann die Stimme des Vorsitzenden entscheidend. Die aus der Gemeinde zufolge §. 25 des allerhöchsten Patentes beigezogenen Vertrauensmänner haben gleich dem Gliede des Gemeindevorstandes Aufklärungen zu ertheilen, ohne bei der Entscheidung mitzuwirken.

2. Landescommission.

§. 24.

Die Landescommission, welche zufolge des §. 28 des Patentes unter der Oberleitung und Aufsicht des Statthalters in jedem Kronlande aufzustellen ist, hat aus dem Beamten, dem die Leitung der Geschäfte der directen Steuern anvertraut ist, zwei politischen, einem Finanz- und einem Rechnungs-Beamten zu bestehen. Der Statthalter oder in seiner Verhinderung das Commissionsglied dem die Leitung der Geschäfte der directen Steuern übertragen ist, führt den Vorsitz. Die Anordnungen des §. 23 finden auch auf die Beschlüsse der Landescommission Anwendung.

3. Zachowanie tajemnicy względem dochodzenia.

§. 25.

Tak na członków komisyi powiatowej, jako i na owych komisyi krajowej i ogólnie na wszystkich, przy wymierzeniu podatku od dochodu spółdziałających wkłada się obowiązek ścisłego zachowania tajemnicy względem stosunków majątkowych, przez podane fasye wyjawionych; mężowie zaufania milczenie w tym względzie daniem na to ręki miasto przysięgi przyrzec mają.

4. Zawiadomienie o wymiarze podatkowym.

§. 26.

Wymiar podatkowy, za zeznaniem przez komisyą powiatową uchwalony, przez nakaz wypłaty podług wzoru D. do wiadomości podatkujących podanym będzie. Dla przedsiębiorstw, w §. 15. niniejszego przepisu nadmienionych, jeżeli się takowe nie lw okręgu tej samej komisyi znajdują, w którym miejsce zamieszkania podatkującego eży, wydane będą własne wypłaty nakazy. Jeżeli podatkujący do komisyi powiatowej dwa lub więcej zeznań podał, a rozpoznanie tychże w jednym a tym samym czasie ukończonem być nie może, tedy komisya na te zeznania, względem których ustanowienie podatkowi podległego dochodu i należytości podatkowej nastąpiło, nakaz wypłaty z zastrzeżeniem załatwienia dalszemu rozstrząsaniu podlegających jeszcze zeznań tego samego podatkującego wydać może.

Krauss m. p.

3. Geheimhaltung der Erhebungen.

§. 25.

Sowohl den Mitgliedern der Bezirks-, als auch jenen der Landescommission und überhaupt Allen, die bei der Bemessung der Einkommensteuer mitwirken, ist strenges Geheimhalten der ihnen durch die eingegangenen Fassionen bekannt gewordenen Vermögens- und Einkommensverhältnisse zur Pflicht gemacht; die Vertrauensmänner haben das Stillschweigen darüber mit Handschlag an Eidesstatt zu geloben.

4. Bekanntmachung des Steuerausmasses.

§. 26.

Das von der Bezirkscommission über ein Bekenntniss beschlossene Steuerausmass wird den Steuerpflichtigen mittelst des Zahlungsauftrages nach dem Muster D bekannt gemacht. D.
Für die in dem §. 15 der gegenwärtigen Vorschrift bemerkten Unternehmungen, wenn sich solche nicht in dem Bereiche derselben Commission, in welchem der Wohnort des Steuerpflichtigen gelegen ist, befinden, werden eigene Zahlungsaufträge ausgefertigt. In sofern ein Steuerpflichtiger bei einer Bezirkscommission zwei oder mehrere Bekenntnisse überreicht hat, und die Prüfung derselben nicht zu gleicher Zeit vollendet werden kann, so kann die Commission über diejenigen Bekenntnisse, über welche die Feststellung des steuerbaren Einkommens und der Steuergebühr erfolgte, den Zahlungsauftrag mit dem Vorbehalte der Erledigung der noch einer weiteren Erörterung unterliegenden Bekenntnisse desselben Steuerpflichtigen hinausgeben.

Krauss *m. p.*

Wzór A.

Kraj:

Obwód:

Gmina:

Miejsce:

Numer domu i inne jakie domu oznaczenie:

I. Klasa:

II. Przedsiębiorstwo podatkowi podległe:

III. Kapitał do prowadzenia przedsiębiorstwa i na czem takowy polega:

IV. Liczba i gatunek robotników pomocniczych:

V. Czy zatrudnienie przez cały rok ciągle czyli tylko przez część tegoż i przez którą trwać będzie:

VI. Dochód:	Dochody		Wydatki		Czysty dochód		VII. Uwaga.
	złt. r.	kr.	złt. r.	kr.	złt. r.	kr.	
W roku 1846							
„ 1847							
„ 1848							
Razem . .							
W przecięciu w jednym roku .							
którąto summą dochód w celu wymierzenia podatku na podstawie §. 10. patentu z dnia 29. Październik 1849 zeznaje się.							

Iż powyższe podania względem dochodu podług najsumienniejszego mego przeświadczenia zrobione są, stwierdzam to niniejszem miasto przysięgi z wiernością uczciwego obywatela państwa moim podpisem:

———— dnia ———— 185—

Podpis:

Muster A.

Land:

Kreis:

Gemeinde:

Ort:

Haus-Nummer und sonstige Hausbezeichnung:

I. Classe:

II. Steuerpflichtige Unternehmung:

III. Betriebs-Capital und worin es besteht:

V. Zahl und Art der Hilfsarbeiter:

V. Ob das Geschäft das ganze Jahr hindurch oder nur einen Theil desselben und durch welchen betrieben wird:

VI. Einkommen.	Einnahmen.		Ausgaben.		Reines Einkommen.		VII. Anmerkung.
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	
Im Jahre 1846							
„ „ 1847							
„ „ 1848							
Zusammen . .							
Durchschnittlich in einem Jahre							
mit welchem Betrage das Einkommen zum Behufe der Steuerbemessung im Grunde des §. 10 des Patentes vom 29. October 1849 einbekannt wird.							

Dass vorstehende Angaben über das Einkommen nach meinem besten Wissen und Gewissen gemacht seien, bestätige ich hiermit an Eidesstatt und unter der Treue eines redlichen Staatsbürgers durch meine Unterschrift.

——— am ——— 185—

Unterschrift:

Wzór B.

Kraj:

Obwód:

Gmina:

Miejsce:

Numer domu i inne jakie oznaczenie domu:

I.

I. Klasa podatku od dochodu:

II.

II. Nazwisko i charakter zeznającego:

III. Rodzaj dochodu.	IV. Ilość kapitału.		V. Stopa prowizyi.	VI. Roczna ilość prowizyi.		VII. pretensyi prowizyą zastępującej.		VIII. Nazwisko i miejsce zamieszkania dłużnika.	IX. Uwaga.
	złt. r.	kr.		złt. r.	kr.	złt. r.	kr.		

Iż powyższe podania względem dochodu wyż oznaczonego podług najsumienniejszego mego przeświadczenia zrobione są, stwierdzam niniejszem miasto przysięgi z wiernością uczciwego obywatela państwa moim podpisem.

——— dnia ——— 185—

Podpis:

Muster B.

Land:

Kreis:

Gemeinde:

Ort:

Haus-Nr. und sonstige Bezeichnung des Hauses:

I.
Einkommensteuer-Classe:

II.
Name und Charakter des Bekenntnisslegers:

III. Beschaffenheit des Einkommens.	IV. Capitals-Betrag.		V. Zinsfuss.	VI. Jahres-Betrag der Zinsen.		VII. Der zinsvertretenden Forderung.		VIII. Name und Wohnort des Schuldners.	IX. Anmerkung
	fl.	kr.		fl.	kr.	fl.	kr.		

Dass obenstehende Angaben über das obenbezeichnete Einkommen nach meinem besten Wissen und Gewissen gemacht seien, bestätige ich hiermit an Eidesstatt und unter der Treue eines redlichen Staatsbürgers durch meine Unterschrift.

——— *am* ——— 185—

Unterschrift:

Wzór C.

Oznajmienie

stałych podatkowi od dochodu podlegających rocznych poborów za roboty i służby.

Pozycya	Nazwisko	Charakter	Miejsce zamieszkania	łtała należytość roczna		Tytuł poboru, płaca i pensya, nagroda etc. etc.	Wypadająca suma podatkowa					Uwaga.
	do poboru prawo mającego						Odsetek	Pojedyńczo		Razem		
				Złt.	kr.			Złt.	kr.	Złt.r.	kr.	

Miejsce Dzień i liczba roku. Podpis.

Muster C.

Anzeige

über die der Einkommensteuer unterliegenden stehenden Jahresbezüge für Arbeiten und Dienstleistungen.

Post.	Name des zum Bezuge Berechtigten.	Charakter des zum Bezuge Berechtigten.	Wohnort.	Stehende Jahres-gebühr.		Titel des Bezuges, Gehalt und Pension, Lohn etc. etc.	Entfallende Steuersumme.					Anmerkung.
							Percent.	Einzeln		Zusammen		
				fl.	kr.			fl.	kr.	fl.	kr.	

Ort Tag und Jahreszahl. Unterschrift.

Wzór D.

Numer nakazu wypłaty

Kraj koronny . . . . Podatkujący . . . .
Obwód . . . . Charakter lub zatrudnienie . . . .
Starostwo powiatowe . . . . Miejsce zamieszkania podatkującego . . i
Powiat urzędu poborczego . . . . . Numer domu . . . . .
Gmina podatkowa . . . . Numer zeznania

Nakaz wypłaty podatku od dochodu.

Podług obrachowania dochodu na podstawie Najwyższego patentu z dnia 29. Października 1849 uskutecznionego wypada:

	Dochód		Podatek od dochodu	
	w monecie metalowej			
	Złt. r.	kr.	Złt. r.	kr.
W I. klasie				
„ II. „				
„ III. „				
Razem . . .				

Mówię . . . . . złt. r. . . . . . krajcarów mon. met., które w czterech ćwiercioroczynych ratach na dniu . . . . . Stycznia, ... Marca, ... Czerwca i . . Października . . . . do . . . . . kasy w . . . . . spłacone być mają.

L. S.

Od . . . .
dnia . . . . . . ego . . . . 18—

(Podpis.)

Muster D.

Des Zahlungs-Auftrages Nr.

Kronland . . . . Steuerpflichtiger . . . .
Kreis . . . . Charakter oder Beschäftigung . . .
Bezirkshauptmannschaft . . . . . Wohnort des Steuerpflichtigen . . . und
Steueramts-Bezirk . . . . Haus-Nr. . . .
Steuergemeinde . . . . Bekenntniss-Nr.

Einkommensteuer - Zahlungsauftrag.

Nach der auf Grundlage des allerhöchsten Patentes vom 29. October 1849 vollzogenen Ausmittlung des Einkommens entfällt:

	Das Einkommen		Die Einkommensteuer	
	in Metall-Münze.			
	fl.	kr.	fl.	kr.
In der I. Classe				
" " II. "				
" " III. "				
Zusammen . . .				

Sage . . . . Gulden . . . . Kreuzer in M. M., welche in Vier Vierteljahres-Raten am . . ten Januar, . . ten März, . . ten Juni und . . ten October . . . an die . . . . . . Casse zu . . . . . . einzuzahlen sind.

Von der . . . .

. . . . . . am . . ten 18

L. S.

(Fertigung.)

Podatku od dochodu.

Przepisanie.				Uiszczenie wypłaty.				Poświadczenie odebrania przez urząd poborowy.	Uwaga
Raty.	Dzień.	Należytość		Raty.	Dzień.	Ilość.			
		złt. r.	kr.			złt. r.	kr.		
I[a]									
II[a]									
III[a]									
IV[a]									

Der Einkommen-Steuer.

Vorschreibung.				Zahlungs-Abstattung.				Empfangs-Bestätigung des Steueramtes.	Anmerkung.
Raten.	Tag.	Gebühr.		Raten.	Tag.	Betrag.			
		fl.	kr.			fl.	kr.		
Ite									
IIte									
IIIte									
IVte									

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część VIII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 15. Stycznia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 6. Kwietnia 1850.

11.

Cesarski patent z dnia 30. Grudnia 1849,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księstwa górnego i dolnego Szlaska wraz z należącą do niej ustawą wyborczą sejmu krajowego.

My Franciszek Jósef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zary; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Łuzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

wykonując §§. 77—83 konstytucyi państwa za doradą Naszej Rady ministrów uchwaliliśmy, dla księstwa górnego i dolnego Szląska, następującą konstytucyą krajową wraz z przyłączoną do niej ustawą wyborczą sejmu krajowego obwieścić i uskutecznić:

Konstytucya krajowa

dla

księstwa górnego i dolnego Szląska.

I. O kraju:

§. 1. Księstwo górnego i dolnego Szląska jest nierozłączną częścią składową dziedzicznej monarchii austryackiej i oraz krajem koronnym tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek księstwa górnego i dolnego Szląska do całej monarchii konstytucyą państwa ustanowiony jest.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

VIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 15. Jänner 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 6. Mai 1850.

11.

Kaiserliches Patent vom 30. December 1849,

wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben Uns in Vollziehung der §§. 77—83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für das Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Landesverfassung

für das

Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien.

I. Vom Lande.

§. 1. Das Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien ist ein untrennbarer Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie und ein Kronland dieses Kaiserthums.

§. 2. Das Verhältniss des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien zur Gesammt-Monarchie ist durch die Reichsverfassung bestimmt.

Księstwu temu warujo się samoistność w okresach konstytucyą państwa ustanowionych.

§. 3. Żyjące w kraju szczepy ludu równe mają prawa, tudzież nietykalne prawo do zachowania i pielęgnowania swej narodowości i języka swego.

§. 4. Granice księstwa górnego i dolnego Szląska tylko, na mocy prawa zmieniono być mogą.

§. 5. Księstwo górnego i dolnego Szląska zachowuje dotychczasowy swój herb i barwy krajowe.

§. 6. Opawa jest głównem miastem księstwa górnego i dolnego Szląska.

II. O zastępstwie krajowem w ogólności.

§. 7. Księstwo górnego i dolnego Szląska w sprawach krajowych zastępuje sejm krajowy.

§. 8. Wszelkie sprawy, ani konstytucyą państwa ani ustawami państwa za sprawy krajowe nie uznane, do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 9. Za sprawy krajowe konstytucyą państwa uznane są:

I. Wszelkie rozrządzenia tyczące się

1. kultury krajowej;
2. budowli publicznych, które się kosztem krajowym zastępują;
3. zakładów dobroczynności w kraju;
4. budżetu i składania rachunków krajowych;

a) tak co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem do kraju należącym, opodatkowania dla celów krajowych, użytkowania z kredytu krajowego, jako też

b) co do wydatków krajowych tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych.

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa, względem

1. spraw gminy;
2. spraw kościelnych i szkolnych;
3. dawania podwód, tudzież prowidowania i wkwaterowania wojska; nakoniec

III. Rozrządzenia względem owych przedmiotów, które ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej wskazane są.

§. 10. Prawa należące do zakresu działania zastępstwa krajowego wykonywają się albo przez sam sejm krajowy albo przez wydział krajowy.

III. O sejmie krajowym.

§. 11. Sejm krajowy księstwa górnego i dolnego Szląska z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych utworzonym i z trzydziestu posłów złożonym będzie, a to:

a) z dziesięciu posłów najwyżej w kraju opodatkowanych;

b) z dziesięciu posłów większych miast i miasteczek targowych;

c) z dziesięciu posłów reszty gmin.

§. 12. Posłowie na sejm krajowy przez bezpośrednie wybory powoływani będą.

Ustawa wyborcza dla księstwa górnego i dolnego Szląska zawiera bliższe postanowienia, tak względem porozdzielania posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak względem postępowania przy wyborze.

Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird diesem Herzogthume seine Selbständigkeit gewährleistet.

§. 3. Die im Lande wohnenden Volksstämme sind gleichberechtigt, und haben ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege ihrer Nationalität und Sprache.

§. 4. Die Gränzen des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 5. Das Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien behält sein bisheriges Wappen und die Landesfarben.

§. 6. Troppau ist die Hauptstadt des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien.

II. Von der Landesvertretung überhaupt.

§. 7. Das Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien wird in den Landesangelegenheiten vom Landtage vertreten.

§. 8. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 9. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. Alle Anordnungen in Betreff

1. der Landescultur,
2. der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden,
3. der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande,
4. des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes, sowohl

a) hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als

b) rücksichtlich der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.

II. Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff

1. der Gemeindeangelegenheiten,
2. der Kirchen- und Schulangelegenheiten,
3. der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Einquartierung des Heeres; endlich

III. Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.

§. 10. Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch den Landtag selbst, oder durch den Landesausschuss geübt.

III. Von dem Landtage.

§. 11. Der Landtag des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt, und besteht aus dreissig Abgeordneten, nämlich:

a) aus zehn Abgeordneten der Höchstbesteuerten des Landes;

b) aus zehn Abgeordneten der grösseren Städte und Märkte;

c) aus zehn Abgeordneten der übrigen Gemeinden.

§. 12. Die Abgeordneten zum Landtage werden durch directe Wahl berufen.

Die Wahlordnung für das Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien enthält die näheren Bestimmungen, sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§. 13. Prawo wybierania ma w ogólności każdy obywatel państwa austryackiego, wieloletni i w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych znajdujący się, który w księstwie górnego i dolnego Szląska albo roczną ilość podatku bezpośredniego. ustawą wyborczą ustanowioną, opłaca, albo wedle postanowień ustawy wyborczej z osobistej swej własności prawo wyboru na sejm krajowy posiada.

§. 14. Aby kto na sejm krajowy wybranym być mógł, musi sam mieć prawo wybierania w jakiej z klas wyborców krajowych, być przynajmniej od pięciu lat, od dnia wyboru wstecz licząc, obywatelem państwa austryackiego, znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 15. Osoby, do których majątku konkurs otworzono, tudzież takowe, których po odbytej rozprawie konkursowej w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków sejmu krajowego wybrane być, ani też, jeżeliby podczas otworzenia konkursu posłami były, członkami sejmu krajowego zostawać.

§. 16. Równie też od wybieralności wykluczają się osoby, zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikającego, lub publiczną obyczajność naruszającego, za winne uznane, albo też dla innego jakiego praw przestąpienia na przynajmniej półroczną karę na wolnosci osądzone.

Gdyby na sejm krajowy wybrane były osoby, które za oskarzeniem o zbrodnią lub ciężkie przestępstwo policyjne, z chciwości zysku pochodzące, lub publiczną obyczajność naruszające, w inkwizycyi się znajdują, tedy takowe żadnego nie mają prawa, uczęstniczać w posiedzeniach sejmu krajowego, póki przez wyrok sądowy nie wykazało się, czy one wybieralność na sejm krajowy utraciły, czy też utrzymały.

§. 17. Członkowie sejmu krajowego wybierają się na ciąg czterech lat po sobie następujących.

Wybory posłów na sejm krajowy nie mogą być od wybórców odwołane.

Po upływie takowego czterolecia lub po pierwej nastąpionem rozwiązaniu sejmu krajowego, jako i w tych przypadkach, gdyby tymczasem niektórzy z posłów wystąpili, ze swiata zeszli lub też potrzebną do wybieralności własność utracili, nowe wybory wypisane będą.

Byli członkowie sejmu krajowego znowu mogą być wybrani.

§. 18. Urząd publiczny piastującemu, a do sejmu krajowego wybranemu urlopu odmówić nie wolno.

§. 19. Członkowie sejmu krajowego otrzymują ryczałtowe wynagrodzenie za koszta podróży i pobytu podczas sejmowania.

Nakłady tego wynagrodzenia kosztem krajowym zastąpione być mają.

Wysokość ilości wynagrodzenia ustanowi się ustawą krajową, a nim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

§. 20. Posłowie, na sejm krajowy wybrani, żadnych instrukcyi przyjmować nie mogą, a prawo głosowania tylko osobiście wykonywać mają.

§. 21. Sejm krajowy co rok przez cesarza zwoływanym będzie, a to z reguły w Listopadzie, i na ciąg tygodni sześć.

§. 13. Wahlberechtigt ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und im Herzogthume Ober- und Nieder-Schlesien entweder den durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung vermöge seiner persönlichen Eigenschaft das Wahlrecht zum Landtage besitzt.

§. 14. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Landes wahlberechtigt, seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 15. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern des Landtages gewählt werden, noch wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder des Landtages bleiben.

§. 16. Ebenso sind von der Wählbarkeit ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens oder einer Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt, oder welche wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

Wenn Personen in den Landtag gewählt sind, die über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Landtag verloren oder behalten haben.

§. 17. Die Mitglieder des Landtages werden auf die Dauer von vier auf einander folgenden Jahren gewählt.

Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage können von den Wählern nicht widerrufen werden.

Nach Ablauf der vierjährigen Periode oder nach der früher erfolgten Auflösung des Landtages, sowie in den Fällen, wenn inzwischen einzelne Abgeordnete austreten, mit Tod abgehen, oder die zur Wählbarkeit erforderliche Eignung verlieren, werden neue Wahlen ausgeschrieben.

Gewesene Landtagsmitglieder können wieder gewählt werden.

§. 18 Wird Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in den Landtag gewählt, so darf ihm der Urlaub nicht versagt werden.

§. 19. Die Mitglieder des Landtages erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus Landesmitteln zu bestreiten.

Die Höhe des Entschädigungsbetrages wird durch ein Landesgesetz und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 20. Die in den Landtag gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 21. Der Landtag wird vom Kaiser jährlich und zwar in der Regel im November, und auf die Dauer von sechs Wochen berufen.

Na uzasadniony wniosek sejmu krajowego cesarz ciąg sejmowania przedłużyć może.

Nad to sejm krajowy przez cesarza także i do nadzwyczajnego sejmowania, w celu przedsiębrania aktów szczególnych lub obradowania nad przedłożeniami szczegółowemi, zwołanym być może.

§. 22. Sejm krajowy równocześnie z sejmem państwa zgromadzonym być nie może.

§. 23. Sejm krajowy zgromadza się w Opawie, wszelakoż go cesarz i na inne miejsce w obrębach księstwa górnego i dolnego Szląska zwołać może.

§. 24. Wszyscy posłowie jedno zgromadzenie na sejmie krajowym stanowią.

§. 25. Każdy poseł na wstępie do sejmu krajowego przysięgę wierności Księciu Cesarzowi tak na konstytucyą państwa jak na konstytucyą krajową złożyć ma.

§. 26. Sejmowi krajowemu służy prawo rozpoznawania wyborczych wykazów członków nowo-wstępujących, jako też i rozstrzygania o przypuszczeniu onychże.

§. 27. Sejm krajowy bezwzględną głosów większością Prezesa swego i Wice-Prezesów na czas sejmowania mianuje.

§. 28. Posiedzenia sejmu krajowego jawne są. Wyjątkowo może się poufne posiedzenie odbyć, jeżeli tego albo prezes albo przynajmniej pięciu członków żądają, i jeżeli to po oddaleniu słuchaczy sejm krajowy uchwali.

§. 29. Petycye tylko przez członka podane sejm krajowy przyjmować może.

Deputacye nie mogą być ani do sejmu krajowego przypuszczane, ani przez oddział lub wydział onegoż przyjmowane.

§. 30. Do uchwalenia obecność większej ilości członków konstytucyjnych sejmu krajowego, a do prawomocy uchwały bezwzględna większość głosów przytomnych potrzebną jest. W razie równości głosów wniosek, pod obradę wzięty, za odrzucony uważanym być ma.

§. 31. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki dotyczące wyborów, przedsięwziąść się mających, lub obsadzeń, porządkowi co do sprawowania interesów zostawiają się.

Wyborczy porządek sejmu państwa postanowi, jakim sposobem posłowie do wyższej Izby sejmu państwa wybrani będą.

§. 32. Namiestnik księstwa górnego i dolnego Szląska lub zesłani przez niego komisarze mają prawo, na sejmie krajowym zasiadać, i każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu tedy tylko udział mają, jeżeli są członkami sejmu krajowego.

§. 33. Bliższe postanowienia co do sposobu sprawowania interesów sejmu krajowego zawiera porządek sprawowania interesów.

Tenże, dopóki go w obrębach zasad, konstytucyą oznaczonych, nie oznaczy ustawa krajowa, w drodze rozporządzeń uregulowanym będzie.

§. 34. Cesarz wykonywa spólnie z sejmem krajowym władzę prawodawczą w sprawach krajowych.

§. 35. Cesarzowi, jako też i sejmowi krajowemu służy prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych.

Auf begründeten Antrag des Landtages kann der Kaiser die Sitzungszeit verlängern.

Ausserdem kann der Landtag, um besondere Acte vorzunehmen, oder specielle Vorlagen zu berathen, vom Kaiser auch zu einer ausserordentlichen Session zusammenberufen werden.

§. 22. Der Landtag darf nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 23. Der Landtag versammelt sich in Troppau, kann aber vom Kaiser auch an einen andern Ort innerhalb des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien berufen werden.

§. 24. Sämmtliche Abgeordnete bilden im Landtage Eine Versammlung.

§. 25. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in den Landtag den Eid der Treue dem Kaiser-Herzoge und sowohl auf die Reichs-, als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 26. Dem Landtage steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen, und über deren Zulassung zu entscheiden.

§. 27. Der Landtag ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und Vicepräsidenten für die Dauer der Session.

§. 28. Die Landtagssitzungen sind öffentlich. Ausnahmsweise kann eine vertrauliche Sitzung gehalten werden, wenn entweder der Präsident oder wenigstens fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer der Landtag sich dafür entscheidet.

§. 29. Bittschriften darf der Landtag nur annehmen, wenn sie ihm durch ein Mitglied überreicht werden.

Deputationen dürfen weder auf dem Landtage zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse desselben angenommen werden.

§. 30. Zur Beschlussfassung ist die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Landtagsmitglieder, und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich. Bei Stimmengleichheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 31. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht Statt.

Die Ausnahmen in Betreff vorzunehmender Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschäftsordnung vorbehalten.

Die Reichstags-Wahlordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages gewählt werden.

§. 32. Der Statthalter des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien oder die von ihm abgeordneten Commissäre haben das Recht, im Landtage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Landtages sind.

§. 33. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Landtages enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Verfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 34. Der Kaiser im Vereine mit dem Landtage übt die gesetzgebende Gewalt in Landesangelegenheiten.

§. 35. Dem Kaiser, sowie dem Landtage steht das Recht zu, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen.

§. 36. Do każdej ustawy krajowej potrzebna jest zgodność Cesarza i sejmu krajowego.

Wnioski ku wydaniu ustaw, które przez sejm krajowy lub przez Cesarza odrzucone zostały, podczas tego samego sejmowania nie mogą być na nowo wytaczane.

§. 37. Jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, a nagła przy zwłoce niebezpieczeństwem dla księstwa górnego i dolnego Szląska grożąca potrzeba wymaga nieprzewidzianych w ustawach rozrządzeń, tedy Cesarz ma prawo, pod odpowiedzialnością ministerstwa zaprowadzić potrzebne urządzenia z tymczasową prawomocnością; wszakże z obowiązkiem wykazania powodów i skutków onychże pierwszemu następującemu sejmowi krajowemu.

§. 38. Stósownie do §§. 35. i 36. konstytucyi państwa, i o ile takowa rozrządza, w obrębach ustaw państwa, do zakresu działania sejmu krajowego należą mianowicie także prawne postanowienia względem rozdrobnienia gruntów i połączenia tychże, względem zakładów podlewania, względem instytutów krajowo-kredytowych i krajowo-asekuracyjnych, względem wywłaszczania dla celów kultury krajowej, lub publicznych budowli krajowych, względem zakładów kosztem krajowym utworzonych i utrzymanych, w celu podniesienia kunsztów i umiejętności, produkcyi pierwotnej i obrotu wewnątrz kraju, względem budowli publicznych dla celów krajowych i kosztem krajowym przedsięwziętych, zwłaszcza dla rzeczy kommunikacyi krajowej i dla instytutów krajowych, tudzież względem zaopatrywania ubogich, o ile to nieprzypada zastępstwu gminy miejscowej lub powiatowej, nakoniec względem fundacyi, prebend i zakładów dobroczynności krajowych, o ile takowe albo do zakresu działania dawnej korporacyi stanów należały, albo dotacyą z funduszów krajowych otrzymują, nie uwłaczając rozporządzeniom przez założycieli co do udzielania, zarządzania i użycia zaprowadzonym.

§. 39. Gospodarstwo krajowe ustawą krajową co rok ustanowi się podług budżetu, który wszelkie dochody i wydatki wykaże, i przez namiestnika sejmowi krajowemu przedłożonym będzie.

§. 40. Dochody krajowe wpływają z opodatkowania dla celów krajowych, z użycia kredytu krajowego i z zarządu majątkiem krajowym.

Opodatkowanie dla celów krajowych i użycie kredytu krajowego jest przedmiotem ustawodawstwa krajowego.

Sejm krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów krajowych.

§. 41. Ilości podług budżetu dla pokrycia wnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego wyznaczone wydziałowi krajowemu, a summy, dla innych celów krajowych wyznaczone, namiestnikowi do dyspozycyi przekazane będą.

§. 42. Tak ogólny rachunek z gospodarowania krajowego jako i wykazy stanu majątku krajowego i rzeczy kredytu krajowego co rok sejmowi krajowemu przedłożone będą.

Przekroczenia budżetu podlegają następnemu uznaniu ze strony sejmu krajowego.

§. 43. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych uregulowana będzie ustawą dla gmin jako i szczególnemi dla nich statutami.

§. 36. Zu jedem Landesgesetze ist die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages erforderlich.

Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch den Landtag oder durch den Kaiser abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 37. Wenn der Landtag nicht versammelt ist, und dringende in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für das Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtigt, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzeskraft zu treffen; jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächsten Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§. 38. Nach Massgabe der §§. 35 und 36 der Reichsverfassung, und soweit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze, gehören zum Wirkungskreise des Landtages namentlich auch die gesetzlichen Bestimmungen über Grund-Zerstückungen und Zusammenlegungen, über Bewässerungsanlagen, über Landescredits- und Landes-Assecuranz-Anstalten, über die Expropriation zu Landesculturszwecken, oder zu öffentlichen Landesbauten, über die aus Landesmitteln gegründeten oder erhaltenen Anstalten zur Beförderung der Künste und Wissenschaften, der Urproduction und des Verkehres im Innern des Landes, über öffentliche, zu Landeszwecken und aus Landesmitteln unternommene Bauten, insbesondere für das Landes-Communicationswesen und für Landesinstitute, ferner über die Armen-Versorgung, so weit sie nicht der Vertretung der Orts- oder Bezirksgemeinde anheimfällt, endlich über die Stiftungen, Pfründen und Wohlthätigkeits-Anstalten des Landes, insoferne sie entweder zum Wirkungskreise der ehemaligen ständischen Körperschaft gehörten, oder eine Dotirung aus Landesmitteln in Anspruch nehmen, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung und Verwendung getroffenen Verfügungen.

§. 39. Der Landeshaushalt wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht und durch den Statthalter dem Landtage vorgelegt wird, jährlich durch ein Landesgesetz festgestellt.

§. 40. Die Landeseinnahmen fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benützung des Landescredits und aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens.

Die Besteuerung zu Landeszwecken und die Benützung des Landescredits ist Gegenstand der Landesgesetzgebung.

Der Landtag überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Landes.

§. 41. Die nach dem Voranschlage zur Deckung des inneren Haushaltes der Landesvertretung bestimmten Beträge werden dem Landesausschusse, und die für sonstige Landeszwecke bestimmten Summen dem Statthalter zur Verfügung gestellt.

§. 42. Die allgemeine Rechnung über den Landeshaushalt und die Ausweise über den Stand des Landesvermögens und Landes-Creditswesens werden jährlich dem Landtage vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Landtages zu unterziehen.

§. 43. Die Wirksamkeit des Landtages in Gemeindeangelegenheiten wird durch das Gemeindegesetz und durch die besonderen Gemeindestatute geregelt.

§. 44. Sejm krajowy księstwa górnego i dolnego Szląska oprócz już wymienionych, i inne interesa dotychczasowego zastępstwa stanowego sprawować ma, o ile takowe na inne organa nie przechodzą, lub w skutek zmienionych stosunków nie ustają. Wyszczególnienie i objęcie tych interesów stanowi przedmiot przedłożenia i obradowania pierwszego sejmu krajowego.

§. 45. Konstytucyjne sejmu krajowego prawo czuwania nad wykonaniem ustaw krajowych, sejm krajowy tym sposobem wykonywa, iż takowy, jeżeliby zasięgnął wiadomości o niestósownem wykonywaniu praw krajowych, zażalenia swe przeciw temu wraz z wnioskiem ku zaradzeniu do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 46. W celu uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem krajowym, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach lub przy założeniu ważnych zakładów, sejm krajowy, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, ustawić może komisye specyalne albo z pośród sejmu krajowego albo przez powołanie ku temu osobnych zaufania mężów.

§. 47. W sprawach państwa, o ile takowe księstwa dotyczą, sejmowi krajowemu przynależy, za wezwaniem ze strony władzy wykonawczej nad potrzebami i życzeniami krajowemi obradować i wnioski swe przez namiestnika podawać.

§. 48. Cesarz odracza i zamyka sejm krajowy i każdego czasu rozwiązanie onegoż rozporządzić może.

Nowe zwołanie sejmu krajowego w razie rozwiązania, nastąpionego przed upływem jego czterolecia, w przeciągu trzech miesięcy po rozwiązaniu onegoż, lub też, gdyby ówcześnie posiedzenia sejmu państwa przypadały, w przeciągu dwóch miesięcy po odroczeniu lub zamknięciu sejmu państwa nastąpić ma.

§. 49. Sejm krajowy na ośm dni odroczyć się może.

Do dalszego odroczenia potrzeba zezwolenia Cesarza.

Bez poprzedzającego zwołania nie może się sejm krajowy zgromadzać, ani też po odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu sejmu krajowego dalej w zgromadzeniu zostawać.

IV. O wydziale krajowym.

§. 50. Wydział krajowy składa się z sześciu członków.

Jeden członek wybranym będzie przez posłów, wybranych z klasy wyborczej najwyżej opodatkowanych (§. 11, a), jeden członek przez posłów w miastach i miasteczkach targowych (§. 11, b) wybranych, a jeden członek przez posłów gmin wiejskich (§. 11, c) z pośród sejmu krajowego.

Dwaj inni członkowie wydziałowi pojedyńczo przez zgromadzenie sejmu krajowego z grona tegoż wybranymi będą.

Każdy takowy wybór dzieje się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli za pierwszem i drugiem wybieraniem nie nastąpi większość bezwzględna, tedy przedsięwziąść się ma ściślejszy wybór między onymi dwoma posłami, którzy przy drugiem wybieraniu najwięcej głosów otrzymali.

W razie równości głosów losowanie stanowi.

§. 44. Der Landtag des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien hat ausser den bereits erwähnten, auch die übrigen Geschäfte der bisherigen ständischen Vertretung zu besorgen, in soweit dieselben nicht an andere Organe übergehen oder in Folge der geänderten Verhältnisse aufhören.

Die Auseinandersetzung und Uebernahme dieser Geschäfte bildet einen Gegenstand der Vorlage und Berathung für den ersten Landtag.

§. 45. Das verfassungsmässige Recht des Landtages, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird von dem Landtage in der Art geübt, dass derselbe, wenn er von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber und den Antrag auf Abhilfe bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 46. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Landes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten können vom Landtage mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen, entweder aus der Mitte des Landtages oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 47. In den das Herzogthum betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Landtage zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Landes zu berathen und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

§. 48. Der Kaiser vertagt und schliesst den Landtag und kann zu jeder Zeit die Auflösung desselben anordnen.

Die Wiederberufung des Landtages hat im Falle der vor dem Verlaufe seiner vierjährigen Periode erfolgten Auflösung innerhalb drei Monaten nach derselben, oder, wenn in diese Zeit die Sitzungen des Reichstages fallen, binnen zwei Monaten nach der Vertagung oder nach dem Schlusse des Reichstages stattzufinden.

§. 49. Der Landtag kann sich auf acht Tage vertagen.

Zu einer längeren Vertagung ist die Genehmigung des Kaisers erforderlich.

Ohne vorausgegangener Berufung darf der Landtag sich nicht versammeln, auch nach der Vertagung, dem Schlusse oder der Auflösung des Landtages nicht ferner versammelt bleiben.

IV. Von dem Landesausschusse.

§. 50. Der Landesausschuss besteht aus fünf Mitgliedern.

Ein Mitglied wird durch die von der Wählerclasse der Höchstbesteuerten (§. 11, a) gewählten Abgeordneten, Ein Mitglied durch die in den Städten und Märkten (§. 11, b) gewählten Abgeordneten, und Ein Mitglied durch die Abgeordneten der Landgemeinden (§. 11, c) aus der Mitte des Landtages gewählt.

Die zwei übrigen Ausschussmitglieder werden einzeln von der Landesversammlung aus ihrer Mitte gewählt.

Jede solche Wahl geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmenden.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine absolute Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen beiden Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben.

Bei Stimmengleichheit entscheidet dann das Loos.

§. 51. Dla każdego pojedyńczego członka wydziału wybiera się zastępca wedle sposobu wyboru, poprzednim paragrafem oznaczonego.

Jeżeliby który z członków wydziałowych, podczas gdy sejm krajowy nie jest zgromadzony, z świata zeszedł, wystąpić miał, lub na czas dłuższy do zajmowania się interesami wydziałowemi, przeszkodzonym był, tedy wstępuje zastępca, do zastąpienia owegoż członka wydziału wybrany.

Jeżeli sejm krajowy jest zgromadzony, tedy na miejsce członka wydziałowego trwale brakującego nowy wybór przedsięwziętym będzie.

§. 52. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są w Opawie osiąść.

Ci z funduszu krajowego roczne otrzymają wynagrodzenie, którego ilość ustawa krajowa oznaczy.

§. 53. Wydział krajowy obiera prezydującego z pośród siebie na ciąg działania swego.

W razie czasowego przeszkodzenia prezydującego zastępuje go członek w latach najstarszy.

§. 54. Do prawomocności decyzyi potrzebna jest obecność najmniej trzech członków wydziałowych.

Uchwały stanowią się bezwzględną głosów większością członków obecnych.

Prezydujący ma prawo głosowania; w razie równości głosów jego głos stanowi.

§. 55. Zakres działania wydziału obejmuje następujące interesa:

a) Wydział krajowy zająć się ma potrzebnemi przygotowaniami do sejmowania krajowego tudzież wystaraniem się, utrzymaniem i urządzeniem miejscowości dla zastępstwa krajowego jako i dla bezpośrednio temuż podwładnych urzędów i organów przeznaczonych.

b) Wydział krajowy dla sejmu krajowego zebrać ma wykazy i wyjaśnienia w sprawach krajowych zażądane i takowe onemu przedłożyć, tudzież za zleceniem sejmu krajowego propozycye prawodawcze w sprawach krajowych ułożyć i pod obradę wziąść.

c) Tenże prawo ma, jeżeli sejm krajowy zgromadzony nie jest, sprawozdania i wnioski względem spraw krajowych do namiestnika lub przez tegoż do ministerstwa podawać.

d) We ważnych sprawach administracyi krajowej lub w przypadkach wydania prowizorycznych ustaw krajowych (§. 37.) wydział krajowy swe zdanie dać winien, jeżeli do tego przez namiestnika wezwanym będzie.

e) Wydział krajowy staranie ma o zachowaniu, zarządzie i obrachowaniu majątku krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór w rzeczach, długów i kredytu krajowego dotyczących.

Tenże, co do tych stosunków, zająć się ma szczególnie wszystkiemi interesami, które do dotychczasowej publicznej konwencyi szląskiej należały, o ileby takowe innym organom przekazane nie były, lub przez zmienione stosunki zupełnie nie ustały.

§. 51. Für jedes einzelne Ausschussmitglied wird nach dem Wahlmodus des vorigen Paragraphes ein Ersatzmann gewählt.

Wenn ein Ausschussmitglied, während der Landtag nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, auszutreten hat, oder auf längere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, tritt der Ersatzmann ein, welcher zur Stellvertretung jenes Ausschussmitgliedes gewählt worden ist.

Ist der Landtag versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied eine neue Wahl vorgenommen.

§. 52. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Troppau zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus Landesmitteln, deren Betrag durch ein Landesgesetz bestimmt wird.

§. 53. Der Landesausschuss erwählt für die Dauer seiner Wirksamkeit den Vorsitzenden aus seiner Mitte.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden vertritt denselben das an Jahren älteste Mitglied.

§. 54. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens drei Ausschussmitgliedern erforderlich.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit der anwesenden Mitglieder gefasst.

Der Vorsitzende hat das Recht mitzustimmen; bei Stimmengleicheit gibt seine Stimme den Ausschlag.

§. 55. Der Wirkungskreis des Ausschusses umfasst folgende Geschäfte:

a) *Der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Landtagssitzungen und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.*

b) *Der Landesausschuss hat dem Landtage die in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen, und über Auftrag des Landtages legislative Vorlagen in Landesangelegenheiten zu entwerfen und zu berathen.*

c) *Er ist berechtigt, wenn der Landtag nicht versammelt ist, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter oder durch denselben an das Ministerium zu richten.*

d) *Ueber wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten, oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 37) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird.*

e) *Der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schulden- und Creditswesen des Landes.*

Es obliegen ihm in diesen Beziehungen insbesondere alle Geschäfte, welche dem bisherigen schlesischen öffentlichen Convente zustanden, in soweit sie nicht an andere Organe überwiesen werden, oder durch die geänderten Verhältnisse gänzlich entfallen sind.

f) Kasy krajowe, do których wszelkie dochody krajowe (§. 40.) wpływać, i z których wszelkie wydatki na cele krajowe zastąpione być mają, równie tak jak archiwa krajowe i rejestratury bezpośrednio pod wydziałem krajowym stoją.

g) Jeżeliby w nadzwyczajnych, w budżecie krajowym nieprzewidzianych przypadkach wydatki na cele krajowe łożone być miały, tedy namiestnik ku temu pieniędzy, w kasach krajowych do dyspozycyi znajdujących się, tylko za porozumieniem się z wydziałem krajowym użyć może.

h) Wydział krajowy co rok ułożyć ma przedukład sum dla zastępstwa krajowego, dla jego urzędników, sług, budowli i urządzeń, w ogólności dla całego wnętrznego gospodarstwa potrzebnych, i takowy namiestnikowi przedłożyć ku wciągnieniu go do ogólnego budżetu krajowego.

Nie mniej też wydział krajowy o użyciu i obrachowaniu tych pieniędzy staranie mieć powinien.

i) Wydział krajowy nadzór ma nad urzędnikami i sługami bezpośrednio pod zastępstwem krajowem stojącymi, i zarządza z nimi względem dyscyplinarnego postępowania, ich umieszczenia, suspendowania, oddalenia i przeniesienia onych w stan spoczynku wedle norm ku temu istniejących.

k) Co do prebend i fundacyi, jako też w ogólności co do wszystkich przedmiotów, innym organom nie wyraźnie przekazanych, wydział krajowy wstąpić ma w zakres czynności, tudzież w prawa i obowiązki, jakie do dotychczasowej publicznej konwencyi szląskiej należały, a przeto wszystkiemi zająć się sprawami, które z przyjęcia na się tak obowiązków, przez dawne zastępstwo krajowe ku trzecim osobom zawartych, jak też praw nabytych wypływają.

§. 56. Postanowienie, czyli i jakie inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, prawodawstwu krajowemu zostawia się.

Wydziałowi nie przysługa prawo do uczęstnictwa w prawodawstwie względem spraw krajowych.

§. 57. Wydział krajowy sejmowi krajowemi odpowiedzialnym jest za swe interesów sprawowanie.

§. 58. Wykonanie rozporządzeń, przez wydział krajowy w konstytucyjnych działania obrębach wydanych, a nie samego tylko wnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego dotyczących, do władzy wykonawczej należy.

§. 59. Wydział krajowy z sejmem krajowym i z organami, podług §. 55. przez onegoż ustanowionemi, w bezpośrednich co do sprawowania interesów stoi stosunkach.

Z organami, przez władzę wykonawczą ku wykonaniu praw krajowych i rozporządzeń zastępstwa krajowego ustanowionemi, wydział tylko przez namiestnika w stosunkach stoi.

Do tegoż on wszystkie swe podania i przedłożenia stosuje, i przez tego też rozporządzenia władzy wykonawczej do wydziału przesyłane bywają.

§. 60. Wszelkie rozporządzenia wydziału krajowego namiestnikowi udzielają się.

Jeżeliby namiestnik uznał, że urządzenia takowe z ustawami sprzeczne są, tedy ten wykonanie onychże wstrzymać i natychmiast o tem ministerstwu donieść ma, w celu rozstrzygnięcia temuż wedle §. 89. konstytucyi państwa przynależącego.

f) *die Landescasse, in welche alle Einkünfte des Landes (§. 40) einzufliessen haben, und woraus alle Ausgaben für Landeszwecke zu bestreiten sind, ist eben so wie die Landtagsarchive und Registraturen unmittelbar dem Landesausschusse untergeordnet.*

g) *Wenn in ausserordentlichen, im Landesvoranschlage nicht vorhergesehenen Fällen Ausgaben für Landeszwecke zu machen sind, kann der Statthalter die verfügbaren Gelder der Landescasse dazu nur im Einvernehmen mit dem Landesausschusse verwenden.*

h) *Ueber die für die Landesvertretung, ihre Beamten, Diener, Gebäude und Einrichtungen, überhaupt für den ganzen innern Haushalt erforderlichen Summen hat der Landesausschuss jährlich den Voranschlag zu verfassen und ihn dem Statthalter zur Einbeziehung in den allgemeinen Voranschlag des Landes zu übergeben.*

Eben so obliegt dem Landesausschusse die Sorge für die Verwendung und Verrechnung dieser Gelder.

i) *Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen.*

k) *Der Landesausschuss hat hinsichtlich der Pfründen und Stiftungen, so wie überhaupt bezüglich aller nicht ausdrücklich an andere Organe überwiesenen Gegenstände in den Geschäftskreis und in die Rechte und Pflichten einzutreten, welche dem bisherigen schlesischen öffentlichen Convente zustanden, und demnach auch alle Angelegenheiten zu verhandeln, welche aus der Uebernahme der von der früheren Landesvertretung gegenüber dritten Personen eingegangenen Verbindlichkeiten und erworbenen Rechte entspringen.*

§. 56. Die Bestimmung, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 57. Der Landesausschuss ist für seine Geschäftsführung dem Landtage verantwortlich.

§. 58. Die Ausführung der, von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen, und nicht blos den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen, steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 59. Der Landesausschuss steht mit dem Landtage und mit den, von ihm nach §. 55 bestellten Organen in unmittelbarer Geschäftsverbindung.

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

An diesen richtet er alle Eingaben und Vorlagen und durch denselben gelangen die Verfügungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 60. Alle Entscheidungen des Landesausschusses werden dem Statthalter mitgetheilt.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung derselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Jeżeliby zaś namiestnik uznał, że rozporządzenia takowe sprzeczne są z pospolitem kraju lub państwa dobrem, tedy on wykonanie zawiesić, a powody tegoż natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić ma.

Jeżeli wydział krajowy przy wykonaniu urządzenia obstaje, a namiestnik przeciwnemi onegoż uwagami zaspokojonym się nie widzi, tedy, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, ministeryalnego rozstrzygnięcia zasięgnąć, inaczej zaś przedmiot pod uchwałę sejmu krajowego w miarę zakresu działania, temuż przyznanego, poddać należy.

§. 61. Jeżeliby nowy wybór posłów na sejm krajowy rozpisano, dotychczasowy wydział krajowy dopóty w działaniu zostaje, dopóki nowo wybrany sejm krajowy nie ustanowi nowy wydział krajowy.

Jeżeliby dawniejsi członkowie wydziału i zastępcy znowu na sejm krajowy wybranymi zostali, tedy ci także przez sejm krajowy znowu do wydziału nowego powołani być mogą.

V. O wzmocnionym wydziale krajowym.

§. 62. Wzmocniony wydział krajowy składa się z członków i zastępców wydziału krajowego (§§. 50. i 51.) tudzież z jednego posła przez Radę gminy miasta Opawy, z jednego posła przez Radę gminy miasta Cieszyna, i z jednego posła przez Radę gminy miasta Bielska, tudzież po jednemu z posłów, przez wydział powiatowy każdego politycznego powiatu księstwa z pośród tychże korporacyi większością głosów wybranych.

§. 63. Działalność wzmocnionego wydziału krajowego rozciąga się z wyjątkiem zastępstwa interesów całego kraju, do sejmu krajowego należącego, na wszelkie sprawy w rzeczach gminy, ustawą zastępstwu obwodowemu przekazane.

§. 64. Prezydujący wydziału krajowego (§. 53.) jest oraz zwierzchnikiem wzmocnionego wydziału krajowego.

Rozwiązanie zastępstwa obwodowego nowy tylko wybór posłów powiatów politycznych i miast Opawy, Cieszyna i Bielska, ale nie także i nowy wybór członków i zastępców wydziału krajowego za sobą pociąga.

We wszystkich innych stosunkach postanowienia ustawy gminnej względem zastępstwa krajowego do wzmocnionego wydziału krajowego zastósowanie znajdują.

VI. Postanowienia ogólne.

§. 65. Wnioski do zmian konstytucyi krajowej na pierwszym powołanym sejmie krajowym zwyczajną prawodawstwa drogą czynione być mogą.

W następujących sejmach krajowych do uchwały względem takowych zmian trzeba obecności przynajmniej trzech czwartych części wszystkich, a przyzwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych posłów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia roku tysiąc ośmset czterdziestego dziewiątego, Naszego panowania drugiego.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn der Landtag nicht versammelt ist, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung des Landtages nach Massgabe des ihm zustehenden Wirkungskreises zu unterziehen.

§. 61. Wenn eine neue Wahl der Abgeordneten für den Landtag ausgeschrieben wird, bleibt der bisherige Landesausschuss noch so lange in Wirksamkeit, bis der neu erwählte Landtag einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in den Landtag gewählt, so können sie von dem Landtage auch wieder in den neuen Ausschuss berufen werden.

V. Von dem verstärkten Landesausschusse.

§. 62. Der verstärkte Landesausschuss besteht aus den Mitgliedern und Ersatzmännern des Landesausschusses (§§. 50 und 51), ferner aus Einem vom Gemeinderathe der Stadt Troppau, aus Einem vom Gemeinderathe der Stadt Teschen, und aus Einem vom Gemeinderathe der Stadt Bielitz, und aus je Einem von dem Bezirksausschusse eines jeden politischen Bezirkes des Herzogthumes aus der Mitte dieser Körperschaften mit absoluter Stimmenmehrheit gewählten Abgeordneten.

§. 63. Die Wirksamkeit des verstärkten Landesausschusses erstreckt sich mit Ausnahme der, dem Landtage obliegenden Vertretung der Interessen des ganzen Landes auf alle in Gemeindesachen durch das Gesetz der Kreisvertretung zugewiesenen Angelegenheiten.

§. 64. Der Vorsitzende des Landtagsausschusses (§. 53) ist zugleich der Obmann des verstärkten Landesausschusses.

Die Auflösung der Kreisvertretung hat nur eine neue Wahl der Abgeordneten der politischen Bezirke und der Städte Troppau, Teschen und Bielitz, nicht aber auch eine neue Wahl der Mitglieder und Ersatzmänner des Landesausschusses zur Folge.

In allen übrigen Beziehungen finden die Bestimmungen des Gemeindegesetzes über die Kreisvertretung auf den verstärkten Landesausschuss Anwendung.

VI. Allgemeine Bestimmungen.

§. 65. Aenderungen der Landesverfassung sollen in dem Landtage, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können.

In den folgenden Landtagen ist zu einem Beschlusse über solche Abänderungen, die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am dreissigsten December im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im Zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa wyborcza sejmu krajowego
dla
księstwa górnego i dolnego Szląska

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Sejm krajowy księstwa górnego i dolnego Szląska składa się stósownie do §. 11. konstytucyi krajowej.

a) z dziesięciu posłów z najwyżej opodatkowanych,
b) z dziesięciu posłów miast i miasteczek targowych, niż wymienionych,
c) z dziesięciu posłów reszty gmin.

W celu przedsięwzięcia wyborów powiaty wyborcze utworzone będą.

§. 2. Dla wyborców z klasy najwyżej opodatkowanych całe księstwo górnego i dolnego Szląska jeden powiat wyborczy stanowi.

§. 3. Dla wyboru posłów miast i miasteczek targowych, Opawa, Cieszyn, Bielsk po jednemu powiatowi wyborczemu stanowią; tudzież:

Wagstadt, Wiegstadll, Odry — razem jeden powiat wyborczy;

Freudenthal, Benisch, Engelsberg, Würbenthal — razem jeden powiat wyborczy;

Jägerndorf, Olbersdorf — razem jeden powiat wyborczy,

Freiwaldau, Johannisberg (Jawornik), Zuckmantel, Friedeberg, Weidenau — razem jeden powiat wyborczy;

Frideck, Oderberg, Preistadt — razem jeden powiat wyborczy;

Jabłunka, Skuczow, Schwarzwasser — zazem jeden powiat wyborczy.

W powiecie wyborczym miasta Opawy po dwóch, a w każdym z reszty ośmiu powiatów wyborczych po jednemu posłowi wybrać należy.

§. 4. Dla wyboru posłów gmin wiejskich każdy z siedmiu powiatów politycznych jeden powiat wyborczy w ten sposób stanowi, iż, odtrąciwszy miasta, miasteczka targowe i miejsca, tudzież wchodzące w Morawią włości (*les enclaves*) na sejmie krajowym margrabstwa Morawii zastąpione, osobne prawo do wyboru mające, ludność najbardziej zaludnionych powiatów Opawy, Cieszyna, Freywaldau po dwóch, a każdy z reszty powiatów politycznych po jednemu posłowi na sejm krajowy wybierać ma.

Landtags-Wahlordnung

für das

Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Der Landtag des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien besteht nach §. 11 der Landesverfassung

a) aus zehn Abgeordneten der Höchstbesteuerten,

b) aus zehn Abgeordneten der nachbezeichneten Städte und Märkte, und

c) aus zehn Abgeordneten der übrigen Gemeinden.

Behufs der Vornahme der Wahlen werden Wahlbezirke gebildet.

§. 2. Für die Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten bildet das ganze Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien Einen Wahlbezirk.

§. 3. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte und Märkte bilden Troppau, Teschen, Bielitz je einen Wahlbezirk; ferner

Wagstadt, Wiegstadl, Odrau zusammen einen Wahlbezirk;

Freudenthal, Benisch, Engelsberg, Würbenthal zusammen einen Wahlbezirk;

Jägerndorf, Olbersdorf zusammen einen Wahlbezirk;

Freiwaldau, Johannisberg (Jauernigg), Zuckmantel, Friedeberg, Weidenau zusammen einen Wahlbezirk;

Friedeck, Oderberg, Freistadt zusammen einen Wahlbezirk;

Jablunkau, Skotschau, Schwarzwasser zusammen einen Wahlbezirk.

Im Wahlbezirke der Stadt Troppau sind zwei, in jedem der übrigen acht Wahlbezirke Ein Abgeordneter zu wählen.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der sieben politischen Bezirke einen Wahlbezirk in der Art, dass die Bevölkerung der nach Abzug der besonders wahlberechtigten Städte, Märkte und Ortschaften, so wie den im Landtage der Markgrafschaft Mähren vertretenen Enclaven, höchstbevölkerten Bezirke von Troppau, Teschen und Freiwaldau je zwei, und jeder der übrigen politischen Bezirke je einen Abgeordneten für den Landtag zu wählen haben.

II. O prawie wyborczem.

§. 5. Wymogi do uprawnienia wyborczego częścią są ogólne, t. j. takie, jakie każdy wyborca posiadać musi, częścią szczególne, t. j. takie, jakie do wykonania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §. 1. trzech klas wyborców potrzebne są.

§. 6. W ogólności każdy ma prawo wyboru, który jest:

a) obywatelem państwa austryackiego,

b) pełnoletnim,

c) w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który

d) albo opłaca pewną roczną ilość podatku bezpośredniego, dla członków gminy miasta Opawy najmniej na dziesięć złotych reńskich mon. konw., a dla członków reszty gmin księstwa górnego i dolnego Szląska najmniej na pięć złotych reńskich mon. konw. ustanowioną, albo, nieopłacając podatku bezpośredniego, według własności osobistej w którejkolwiekbądź gminie księstwa stósownie do przepisów ustawy gminnej lub szczególnych statutów dla tychże posiada czynne wyboru prawo.

§. 7. Aby w klasie najwyżej opodatkowanych do wybierania być uprawnionym, trzeba nie tylko własności posiadać, w paragrafie 6. ad *a*), *b*) i *c*) oznaczone, lecz też w księstwie górnego i dolnego Szląska onę roczną ilość podatku bezpośredniego opłacać, jaka wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej Izby sejmu państwa potrzebna jest.

§. 8. Szczególny wymóg do uprawnienia wyborczego w jednej z innych dwu klas wyborców §. 1. ad *b*) i *c*) ten jest, iż kto w jednym z wyszczególnionych w §. 3. i 4. powiatów wyborczych prawo wyborcze wykonywać ma, ten członkiem gminnym tegoż samego powiatu wyborczego być musi.

Do wyboru uprawniony swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym wykonywa, do którego gmina należy, której członkiem jest, jeżeli zaś jest członkiem więcej gmin, tedy prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania wykonywa.

§. 9. Ilości, które kto w podatkach bezpośrednich różnego rodzaju lub od różnych przedmiotów w księstwie górnego i dolnego Szląska opłaca, w celu wykazania jego uprawnienia wyborczego zrachowane będą.

Ojcu ilości podatków bezpośrednich przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez małżonkę jego uiszczone doliczają się, dopóki uprawnienie do zarządu majątkowego ojcu i małżonkowi prawnie przyznane nie ustało.

§. 10. Każdy wyborca swe prawo wyborcze tylko w jednym powiecie wyborczym wykonywać może.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wybierania uprawnionym jest, ten w żadnym powiecie wyborczym innych dwu klas wyborców, a kto w powiecie wyborczym miejsc w §. 3. wymienionych do wyboru uprawnionym jest, ten w żadnej gminie wiejskiej wybierać nie może.

III. O listach wyborców.

§. 11. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego w osobne listy wciągnieni będą.

§. 12. Lista wyborców najwyżej opodatkowanych przez namiestnika sporządzoną będzie.

II. Von dem Wahlrechte.

§. 5. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils besondere d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechtes in einer der drei im §. 1 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind.

§. 6. Im Allgemeinen ist jedermann wahlberechtigt, welcher

a) österreichischer Reichsbürger,

b) grossjährig,

c) im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und

d) entweder an directer Steuer einen bestimmten Jahresbetrag, welcher für Gemeindemitglieder der Stadt Troppau auf wenigstens zehn Gulden Conventionsmünze, und für die Mitglieder der übrigen Gemeinden des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien auf wenigstens fünf Gulden Conventions-Münze festgesetzt wird, entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde des Herzogthums nach den Bestimmungen des Gemeindegesetzes oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.

§. 7. Wer in der Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im §. 6 ad a), b) und c) bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch im Herzogthume Ober- und Nieder-Schlesien jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.

§. 8. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden andern Wählerclassen §. 1 ad b) und c) besteht darin, dass derjenige, welcher in einem der im §. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss.

Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist; ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden, so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 9. Die Beträge, welche Jemand an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten, in dem Herzogthume Ober- und Nieder-Schlesien bezahlt, werden Behufs der Ausmittlung seiner Wahlberechtigung zusammengerechnet.

Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet, so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 10. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in einem Wahlbezirke ausüben.

Wer als Höchstbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden andern Wählerclassen, und wer in einem Wahlbezirke der im §. 3 genannten Orte wahlberechtigt ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. Von den Wählerlisten.

§. 11. Die Wahlberechtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 12. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter angefertigt.

Z osób, ogólnemi wymogami uprawnienia wyborczego (§. 6.) opatrzonych, które w całym kraju najwyższe ilości podatków bezpośrednich opłacają, ta ilość do listy wyborców najwyżej opodatkowanych przyjętą będzie, przez którąby przynajmniej stosunek jednego wyborcy do sześciu tysięcy dusz całej ludności dosiągniętym, a także i nad ten stosunek każdy w ogólności uprawniony obywatel państwa, który w księstwie górnego i dolnego Szląska najmniej pięćset złotych reńskich mon. konw. opłaca, za wyborcę najwyżej opodatkowanego uważanym został.

§. 13. Jeżeli między najwyżej opodatkowanemi kraju znajduje się korporacya lub towarzystwo, tedy osoba, która do zastąpienia tejże podług istniejących norm prawnych lub towarzyskich powołaną jest, w listę wyborców najwyżej opodatkowanych wciągnioną być ma.

§. 14. Gminy atoliż, nawet gdyby jako takowe do najwyższych podatku kontrybuentów w kraju należały, nie mogą ani przez pełnomocników ani przez zastępców prawo wyborcze w klasie najwyżej opodatkowanych wykonywać.

§. 15. Listy wyborców dla wymienionych w §. 3. miast, miasteczek targowych i miejsc przez przełożonych gminnych tychże sporządzane będą.

Jeżeli więcej miejsc razem jeden powiat wyborczy stanowią, tedy lista każdego miejsca osobno sporządzoną, i w celu ułożenia podług miejsc zestawić się mającej głównej listy całego powiatu wyborczego staroście powiatowemu tego powiatu, w którym główne wyborcze miejsce leży, przesłaną będzie, który odpis tejże burmistrzowi głównego wyborczego miejsca udzielić ma.

§. 16. Listy wyborców dla powiatów wyborczych gmin wiejskich (§. 4.) starosta powiatowy, używając do tego urzędów poborowych, podług gmin sporządzać, a listy pojedyńczych gmin przełożonym gminy przesłać ma, aby te przez nich z przybraniem dwóch członków wydziału gminnego roztrząsane, a potrzebne może uzupełnienia lub sprostowania staroście powiatowemu zaproponowane zostały, który z list wyborców gmin pojedyńczych główną listę całego powiatu zestawić winien.

§. 17. Każda lista wyborców zawierać ma imię i nazwisko, wiek i zamieszkanie do wyboru uprawnionego, dalej opłacaną przez niego ilość podatku lub osobistą własność, od jakiej jego prawo wyborcze zawisło.

§. 18. Jeżeli prawo wyborcze na opłacie pewnej ilości podatku zasadza się, tedy jako wyborca ten tylko uważanym być ma, ktory w poprzednim wyborowi roku podatkowym, zupełnie onę ilość podatkową zapłacił, a w bieżącym roku podatkowym żadnej zaległości dłużen nie jest.

§. 19. Listę wyborców najwyżej opodatkowanych obwieści namiestnik umieszczeniem w gazety krajowe, do publicznych ogłoszeń przeznaczone, tudzież udzieleniem odpisów każdemu starostwu powiatowemu, w którego urzędowem siedlisku takowe do powszechnego wejrzenia wyłożone być mają.

§. 20. Sporządzone podług §. 15. listy wyborców u burmistrza każdego w §. 3. wymienionego miejsca, a główna lista u burmistrza głównego wyborczego miejsca do powszechnego wejrzenia wyłożone będą.

Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 6) versehenen Personen, welche im ganzen Lande die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher im Herzogthume Ober- und Nieder-Schlesien wenigstens fünfhundert Gulden C. M. directe Steuer zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 13. Kommt unter den Höchstbesteuerten des Landes eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach Aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufzunehmen.

§. 14. Gemeinden können selbst dann, wenn sie als solche unter die höchsten Steuercontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte, noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 15. Die Wählerlisten für die im §. 3 benannten Städte, Märkte und Ortschaften werden von dem Gemeindevorstande derselben angefertigt.

Bilden mehrere Orte zusammen einen Wahlbezirk, so wird die Liste jedes Ortes abgesondert verfasst, und behufs der ortweisen Zusammenstellung der Hauptliste des ganzen Wahlbezirkes an den Bezirkshauptmann desjenigen Bezirkes, in welchem der Hauptwahlort gelegen ist, eingesendet, welcher hievon eine Abschrift dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zu übergeben hat.

§. 16. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der Landgemeinden (§. 4) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen zu lassen, und die Listen der einzelnen Gemeinden den Gemeindevorstehern einzusenden, damit sie von diesen unter Beiziehung von zwei Mitgliedern des Gemeindeausschusses geprüft, und die etwa nöthigen Ergänzungen oder Berichtigungen beim Bezirkshauptmanne in Antrag gebracht werden, der aus den Wählerlisten der einzelnen Gemeinden die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammenzustellen hat.

§. 17. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 18. In soferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat, und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 19. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft, an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen sind, kundgemacht.

§. 20. Die nach §. 15 verfassten Wählerlisten werden bei dem Bürgermeister jedes im §. 3 benannten Ortes und die Hauptliste bei dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 21. Listy wyborców gmin wiejskich u przełożonych gmin pojedyńczych, a główna lista powiatu w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego do wejrzenia powszechnego wyłożone będą.

§. 22. Dzień wyłożenia list wyborców wraz z stósownym terminem do reklamacyi w każdym powiecie wyborczym oznajmić się ma.

Namiestnik oznaczy termin reklamacyjny, który niżej trzech a wyżej czternastu dni, licząc od czasu wyłożenia, wynosić nie może.

§. 23. Reklamacye, po upływie terminu podane, jako opóźnione odrzucone być mają; wszelakoż namiestnikowi aż do przyszłego terminu wyborczego prawo przysłuża, sprostowanie list wyborców z urzędu spowodować.

§. 24. Do reklamacyi każdy prawo ma. Takowe do tego organu zanieść się mają, przez który lista sporządzoną była.

Względem zasadności lub bezzasadności reklamacyi tyczących się przyjęcia do wybierania niezdolnych lub opuszczenia do tegoż uprawnionych, jeżeli idzie o listę wyborców najwyżej opodatkowanych, namiestnik kraju, a jeżeli idzie o listy wyborców oznaczonych w §§fach 3. i 4. powiatów wyborczych, starosta powiatowy, a to, jeżeli więcej miejsc razem posła wybierać mają, starosta powiatowy tego powiatu, w którym dotyczące miejsce leży, po zniesieniu się z dotyczącym przełożonym gminy, i pod przypuszczeniem trzechdniowego terminu rekursowego do namiestnika, rozstrzygać ma.

§. 25. Sprostowane listy wyborców zrewidowane będą powszechnie na początku każdego roku podatkowego i przy rozpisaniu powszechnych wyborów.

§. 26. Skoro tylko po nastąpionem rozstrzygnieniu względem reklamacyi, w należytym czasie podanych, listy wyborców ukończone zostaną, dla pojedyńczych wyborców karty legitymacyjne przygotowane będą, które bieżący numer dotyczącej listy wyborców, nazwisko i zamieszkanie do wyboru uprawnionego, tudzież powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, lecz wyborcom dopiero końcem rzeczywistego wybierania wręczone zostają.

IV. O obieralności.

§. 27. By kto na sejm krajowy księstwa górnego i dolnego Szląska wybranym być mógł, musi

a) mieć najmniej lat trzydzieści,

b) przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, być obywatelem państwa austryackiego,

c) w zupełnem znajdować się używaniu praw cywilnych i politycznych, i

d) podług postanowień §. 6. ad *d*) w księstwie górnego i dolnego Szląska do wyboru uprawnionym być.

§. 28. Od obieralności wyłączają się:

a) wszelkie osoby, którym brakuje jakakolwiek z własności w poprzednim paragrafie wyszczególnionych; tudzież

§. 21. Die Wählerlisten der Landgemeinden werden bei den Vorstehern der einzelnen Gemeinden und die Hauptliste des Bezirkes an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 22. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter festgesetzt; sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpuncte der Auflegung an gerechnet, betragen.

§. 23. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen, doch steht es dem Statthalter zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 24. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtiget. — Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertigt wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerliste der Höchstbesteuerten handelt, der Statthalter des Landes, und wenn es sich um die Wählerlisten der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann, und zwar, wenn mehrere Orte zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, der Bezirkshauptmann jenes Bezirkes, in welchem die betreffende Ortschaft gelegen ist, nach Einvernehmung des betreffenden Gemeindevorstehers, und unter Offenlassung eines dreitägigen Recurstermines, an den Statthalter zu entscheiden.

§. 25. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung allgemeiner Wahlen revidirt.

§. 26. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimations-Karten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst behufs der wirklichen Wahlhandlung eingehändigt werden.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 27. Um in den Landtag des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien gewählt werden zu können, muss man

a) mindestens dreissig Jahre alt,

b) seit wenigstens fünf Jahren vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger,

c) im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und

d) nach den Bestimmungen des §. 6 ad d) im Herzogthume Ober- und Nieder-Schlesien wahlberechtigt seyn.

§. 28. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt, ferner

b) osoby, do których majątku konkurs otworzono, lub których po odbytej rozprawie konkursowej w dochodzeniu za niewinne nie uznano; nakoniec

c) osoby, które zbrodni albo ciężkiego przestępstwa policyjnego z chciwości zysku pochodzącego, lub publiczną obyczajność naruszającego, za winne uznano, albo które za inne jakie przestąpienie praw przynajmniej na półroczną karę na wolności osądzono.

§. 29. Kto podług postanowień paragrafów powyższych obieralnym jest, ten przez każdą klasę wyborców, nawet gdyby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, lubo w takowym niezamieszkały, jako poseł na sejm krajowy wybranym być może.

§. 30. Zastępców posłów na sejm krajowy wybierać nie wolno.

V. O miejscach wyborczych.

§. 31. W celu głosowania dla pojedyńczych powiatów wyborczych osobne miejsca wyborcze oznaczają się.

§. 32. Miejscem wyborczem dla najwyżej opodatkowanych jest Opawa, jako główne kraju miasto.

§. 33. Jako miejsca wyborcze dla powiatów wyborczych w §. 3. wyszczególnionych uważane być mają, tamże właśnie wymienione miasta i miateczka targowe.

Jeżeli dwa lub więcej miejsc razem jednego tylko posła wybierać mają, tedy jedno z tych miejsc jako główne miejsce wyborcze oznaczonem być ma.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich dzieje się przez namiestnika pod względem tak położenia jak stosunkowej ważności onychże.

§. 34. Do wyborów dla gmin wiejskich więcej miejsc wyborczych oznaczyć należy. Przy tem ma za prawidło służyć, iż miejsca wyborcze z siedliskami nowo uorganizowanych sądów i starostw powiatowych zgadzać się mają.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich także przez namiestnika dzieje się, z dokładnem wyszczególnieniem gmin, każdemu wyborczemu miejscu przydzielonych.

Głównem wyborczem miejscem całego powiatu jest urzędowe siedlisko starostwa powiatowego.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 35. Do kierowania działaniem wyborczem własne komisye wyborcze ustanowione będą.

§. 36. Komisya wyborcza najwyżej opodatkowanych składa się z siedmiu osób, przez najwyżej opodatkowanych wyborców na dniu wyboru z pośród tychże wybranych, które prezydującego i pisarza z pomiędzy siebie wybrać mają.

Te wybory dzieją się za pomocą kartek wyborczych i względną obecnych większością.

Cesarski komisarz, przez namiestnika naznaczony, takowym aktem wyborczym kierować i na posiedzeniach komisyi, jako też na zgromadzeniach wyborczych zasiadać ma.

§. 37. Dla każdego z miejsc w §. 3. namienionych utworzoną będzie komisya wyborcza.

Komisya wyborcza w mieście Opawie składa się z burmistrza, z trzech przez niego przyzwanych członków przełożeństwa gminy, i z trzech innych przez namiestnika naznaczonych do wyboru uprawnionych onego miasta.

b) *Personen, über deren Vermögen der Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concurs-Verhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, endlich*

c) *Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt, oder welche wegen einer anderen Gesetzesübertretnng zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.*

§. 29. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Landtagsabgeordneter gewählt werden.

§. 30. Stellvertreter der Landtagsabgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 31. Für die einzelnen Wahlbezirke werden behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 32. Der Wahlort für die Höchstbesteuerten ist Troppau, als Hauptstadt des Landes.

§. 33. Als Wahlorte für die im §. 3 aufgezählten Wahlbezirke haben die eben daselbst benannten Städte und Märkte zu gelten.

Haben zwei oder mehrere Ortschaften zusammen nur Einen Abgeordneten zu wählen, so ist eine dieser Ortschaften als Hauptwahlort zu bestimmen.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Hauptwahlorte geschieht mit Rücksicht auf die Lage und verhältnissmässige Bedeutsamkeit derselben, durch den Statthalter.

§. 34. Für die Wahlen der Landgemeinden sind mehrere Wahlorte zu bestimmen. Dabei hat als Regel zu gelten, dass die Wahlorte mit den Sitzen der neuorganisirten Gerichte und Bezirkshauptmannschaften zusammen zu treffen haben.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Wahlorte geschieht gleichfalls vom Statthalter, mit genauer Angabe der jedem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden.

Hauptwahlort des ganzen Bezirkes ist der Amtssitz der Bezirkshauptmannschaft.

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 35. Zur Leitung der Wahlhandlung werden eigene Wahlcommissionen gebildet.

§. 36. Die Wahlcommission der Höchstbesteuerten besteht aus sieben, von den höchstbesteuerten Wählern am Tage der Wahl aus ihrer Mitte gewählten Personen, die den Vorsitzenden und Schriftführer unter sich selbst zu wählen haben.

Diese Wahlen geschehen mittelst Stimmzetteln und mit relativer Majorität der Anwesenden.

Ein vom Statthalter bestimmter landesfürstlicher Commissär hat diesen Wahlact zu leiten, und den Sitzungen der Commission, sowie den Wahlversammlungen beizuwohnen.

§. 37. Für jeden der im §. 3 benannten Orte wird eine Wahlcommission gebildet.

Die Wahlcommission in der Stadt Troppau besteht aus dem Bürgermeister, aus drei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus drei anderen vom Statthalter bestimmten Wahlberechtigten jener Stadt.

W innych miejscach składa się komisya wyborcza z burmistrza, z dwóch członków przełożeństwa i z dwóch przez starostę powiatowego naznaczonych do wyboru uprawnionych miejscowych.

Burmistrzowie są prezydujący miejscowych komisyi wyborczych; pisarze z pośród nich wybierają się.

Przy posiedzeniach komisyi i zgromadzeniach wyborczych zasiadać mają komisarze cesarscy.

§. 38. Dla wyborów gmin wiejskich w każdem miejscu wyborczem złożona będzie komisya wyborcza.

Każda takowa miejscowa komisya wyborcza składa się, pod prezydowaniem komisarza cesarskiego, z czterech członków, wybranych przez starostę powiatowego z pośród przełożonych gmin, onemu wyborczemu miejscu przekazanych.

Pisarza komisya z pośród siebie wybiera.

§. 39. W celu przedsięwzięcia obliczenia głosów dla całego powiatu wyborczego, utworzoną będzie w każdem głównem miejscu wyborczem (§§. 33. i 34.) główna komisya wyborcza, która pod prezydowaniem komisarza cesarkiego składać się ma z członków komisyi wyborczej miejscowej, i z posłów przez komisye reszty miejsc wyborczych powiatu wyborczego po jednemu z swego grona wybranych.

Pisarz wyborczej komisyi miejscowej jest oraz pisarzem głównej komisyi wyborczej.

§. 40. Do roztrzygnień i uchwał tak miejscowych jak głównych komisyi wyborczych bezwzględnej głosów większości potrzeba.

§. 41. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni ani odsunięciem lub odradzaniem, ani zalecaniem lub propowaniem pewnych osób, ani też innym jakim sposobem w głosowanie wdawać się, a przy działaniu wyborczem li tylko nad utrzymaniem spokojności i porządku, jako też nad zachowaniem sposobu wybierania prawnie ustanowionego czuwać.

§. 42. Równie też członkowie komisyi wyborczej wstrzymać się winni wszelkiego wpływu na głosowanie pojedyńczych prawo wyboru mających.

VII. O rozpisaniu wyboru.

§. 43. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów z reguły dzieje się za rozrządzeniami namiestnika, które przynajmniej ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie obwieszczone zostaną.

Jeżeliby w przypadkach §§fów 71. i 72. wybór z powodu braku potrzebnej głosów większości powtórzyć miano, tedy wyborcy obwieszczeniami starostów powiatowych do wyboru zapraszanemi być mają.

Jeżeliby miejsca, które razem jednego posła wybierać mają, w różnych politycznych powiatach leżały, tedy starosta powiatowy głównego miejsca wyborczego innych starostów powiatowych z uwiadomieniem tychże o terminie wyborczym jako też o osobach do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających (§. 71.) do rozpisania wyborczego w powiecie dotyczącym wezwać ma.

In den übrigen Orten besteht die Wahlcommission aus dem Bürgermeister, aus zwei Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus zwei vom Bezirkshauptmanne bestimmten Wahlberechtigten des Ortes.

Die Bürgermeister sind die Vorsitzenden der Orts-Wahlcommissionen; die Schriftführer werden aus ihrer Mitte gewählt.

Den Sitzungen der Commissionen und der Wahlversammlungen haben landesfürstliche Commissäre beizuwohnen.

§. 38. Für die Wahlen der Landgemeinden wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt.

Jede solche Orts-Wahlcommission besteht unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern der jenem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden gewählt werden.

Den Schiftführer wählt die Commission aus ihrer Mitte.

§. 39. Um die Stimmzählung für den ganzen Wahlbezirk vorzunehmen, wird in jedem Hauptwahlorte (§§. 33, 34) eine Hauptwahlcommission gebildet, welche unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus den Mitgliedern der Wahlcommission des Ortes, und aus je einem von den Commissionen der übrigen Wahlorte des Wahlbezirkes aus ihrer Mitte gewählten Abgeordneten zu bestehen hat.

Der Schriftführer der Wahlcommission des Ortes ist auch Schriftführer der Hauptwahlcommission.

§. 40. Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Orts- und Hauptwahlcommissionen ist die absolute Stimmenmehrheit erforderlich.

§. 41. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine andere Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der Wahlhandlung nur allein die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich besimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 42. Ebenso haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigten zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 43. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahl geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

Wenn in den Fällen der §§. 71 und 72 eine Wahl wegen Abgang der erforderlichen Stimmenmehrheit wiederholt werden muss, sind die Wähler durch Kundmachungen der Bezirkshauptmänner zur Wahl einzuladen.

Sind Orte welche zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, in verschiedenen politischen Bezirken gelegen, so hat der Bezirkshauptmann des Hauptwahlortes die übrigen Bezirkshauptmänner unter Bekanntgebung des Wahltermines und der in die engere Wahl zu bringenden Personen (§. 71) zur Wahlausschreibung in dem betreffenden Bezirke aufzufordern.

§. 44. Rozpisanie wyborcze zawierać powinno miejsce wyborów, godzinę rozpoczęcia i trwanie działania wyborczego, tudzież miejsca, w których głosowanie przedsięwziąść się ma.

W kartach legitymacyjnych po obwieszczonem rozpisaniu wyborczem pojedyńczym wyborcom doręczyć się mających (§. 26.) umieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 45. Rozpisanie powszechnych wyborów na sejm krajowy w ten spozób dzieje się, iż najpierwej posłowie gmin wiejskich, potem posłowie miast i miasteczek targowych a nakoniec posłowie najwyżej opodatkowanych wybranymi, a wybory każdej z pierwszych dwu klas wyborców w całym kraju na tym samym dniu przedsięwzięte być mają.

VIII. O działaniu wyborczem.

A. Ogólne postanowienia.

§. 46. Na dniu wyboru w godzinie przeznaczonej, i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, bez względu na liczbę wyborców zgromadzonych rozpocznie się działanie wyborcze, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która listy wyborców i przygotowane wykazy głosowania objąć ma.

§. 47. Oprócz komisyi wyborczej, komisarza cesarskiego i do głosowania uprawnionych nikomu niedozwala się przystępu do miejscowości, w których wybór przedsięwziętym będzie.

Tylko w pierwszych dwóch godzinach po rozpoczęciu działania wyborczego kandydaci wyborczy, jako takowi u wyborczej komisyi meldujący się, do miejsca zgromadzenia przypuszczonemi być, i za zezwoleniem wyborców głos zabierać mogą.

Po upływie tych dwu godzin, lub jeszcze pierwej, jeżeli tego zgromadzenie wyborcze żąda, lub żaden kandydat już głosu nie zabiera, głosowanie przedsięwziętem być ma.

Przed rozpoczęciem tegoż kandydatów do odstąpienia nakłonić należy.

Wyborcy po rozpoczęciu głosowania przybywający, do komisyi wyborczej zgłaszają się, i w nieukończonem jeszcze głosowaniu udział mieć mogą.

§. 48. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania przeciw uprawieniu wyborczemu jakiej osoby, w liście wyborców znajdującej się, reklamacyą czyni, i utrzymuje, że u niej od czasu sporządzenia list wyborców odpadł wymóg uprawnienia wyborczego, tedy o tem komisya wyborcza natychmiast i bez przypuszczenia rekursu ustanowi.

§. 49. Prezydujący komisyi wyborczej w krótkiej przemowie zgromadzonym wyborcom osnowę §§fów 27., 28., 29. ustawy wyborczej, tyczących się własności do obieralności potrzebnych, przedstawić, pochód przy głosowaniu i obliczeniu głosów im wyjaśnić i ich napomnieć ma, aby głos swój wedle wolnego przekonania bez wszelkich interesownych względów pobocznych i w ten sposób oddawali, jak to podług

§. 44. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnes und die Dauerzeit der Wahlhandlung, so wie die Orte, wo die Stimmgebung Statt zu finden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimations-Karten (§. 26) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler Theil zu nehmen hat, einzutragen.

§. 45. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für den Landtag hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der Städte und Märkte, und endlich die Abgeordneten der Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen jeder der beiden ersteren Wählerclassen im ganzen Lande an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 46. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde, und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen Wähler mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerlisten und die vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 47. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Nur in den ersten zwei Stunden nach dem Beginne der Wahlhandlung dürfen Wahlcandidaten, die sich als solche bei der Wahlcommission melden, in den Versammlungsort zugelassen werden, und mit Zustimmung der Wähler sprechen.

Nach Ablauf der zwei Stunden, oder noch früher, wenn es die Wahlversammlung begehrt, oder kein Candidat mehr zu sprechen hat, ist die Abstimmung vorzunehmen.

Vor dem Beginne derselben werden die Candidaten zum Abtreten veranlasst.

Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen Theil nehmen.

§. 48. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlcommission sogleich und ohne Zulassung eines Recurses entschieden.

§. 49. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Ansprache den versammelten Wählern den Inhalt der §§. 27 — 29 der Wahlordnung über die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmzählung zu erklären, und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberzeugung ohne alle eigennützige Nebenrücksichten und in der Art abzugeben,

najsumienniejszego swego przeświadczenia dla dobra powszechnego najzbawienniej uznają.

§. 50. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej głosują, jeżeli do wyboru uprawnieni są.

Potem przez członka komisyi wyborczej, wyborcy w tym kolejnym porządku do głosowania wezwani będą, w jakim ich imiona w listę wyborców wniesiono.

Do wyboru uprawnieni, którzy po zawołaniu ich imion w zgromadzenie wstępują, dopiero po przeczytaniu całej listy wyborców głosować mają.

§. 51. Każdy do głosowania uprawniony z reguły osobiście do stołu, między komisyą wyborczą a zgromadzeniem wyborczem postawionego, przystępuje, i kartkę swą legitymacyjną zwracając, głośnym i zrozumiałym głosem i z dokładnem oznaczeniem tę osobę wymienia, która podług jego życzenia posłem na sejm krajowy być ma.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch lub trzech posłów przypada, tedy wyborca tyle imion wymienić ma, ile posłów wybrać należy.

§. 52. Wyjątkowo mogą niemi wyborcy piśmienne kartki wyborcze podawać, które w ich obecności przez członka komisyi wyborczej odczytane być muszą.

§. 53. Jeżeli przy głosowaniu zachodzą wątpliwości względem identyczności jakiego wyborcy, kartą legitymacyjną zaopatrzonego, tedy o tem bez przypuszczenia rekursu komisya wyborcza natychmiast rozstryga.

§. 54. Każde ustne głosowanie i każda głosowania kartka wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, obok imienia wyborcy wciągnioną zostanie w przygotowane ku temu rubryki dwójnasobnego wykazu głosowania.

Wciągnieniem takowem w jeden z wykazów zajmuje się pisarz komisyi wyborczej a zarazem inny członek komisyi w drugi wykaz, stanowiący kontrolę wciągnienia jako lista przeciwna.

§. 55. Głosy wyborcze, pod warunkami lub z załączeniem poleceń wybrać się mającemu dane, ważności nie mają.

§. 56. Względem ważności lub nieważności pojedyńczych głosów wyborczych komisya wyborcza natychmiast bez przypuszczenia rekursu rozstrzyga.

§. 57. Głosowanie z reguły w każdem miejscu w biegu dnia, do wybierania przeznaczonego, rozpoczęte i ukończone być musi.

Jeżeliby zaś zachodziły okoliczności, przeszkodne początkowi, postępowi lub ukończeniu wyboru, tedy komisya działanie wyborcze z przyzwoleniem komisarza cesarskiego, który o tym natychmiast staroście powiatowemu lub namiestnikowi donieść ma, na dzień następujący odłożyć lub przedłużyć musi.

Uwiadomienie o tem dla wyborców sposobem w miejscu zwyczajnym nastąpić ma.

§. 58. Jeżeli wszyscy wyborcy głosowali, lub jeżeliby upłynął wyznaczony do głosowania czas dnia wyboru, a żaden wyborca jeszcze się nie zgłosił, tedy przez

wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 50. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, insoferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimmen abgeben.

Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge, wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchlesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 51. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den, zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch uud nennt unter Abgabe seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter zum Landtage werden soll.

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei oder mehrere Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 52. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 53. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Identität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung eines Recurses.

§. 54. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hiezu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzechnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Die Eintragung besorgt in dem einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission und gleichzeitg ein anderes Commissionsglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controlle der Eintragung bildet.

§. 55. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifügung von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 56. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Ortswahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 57. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon sogleich dem Bezirkshauptmann oder dem Statthalter die Anzeige zu machen hat auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden.

Die Bekanntmachung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 58. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben, oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von

prezydującego komisyi wyborczej głosowanie za ukończone oświadczone i dwójnasobny wykaz głosowania przez komisyą wyborczą i cesarskiego komisarza podpisany być ma. i dalszego głosowania przed ukończonem głosów zebraniem już nie dozwala się.

§. 59. Po ukończonem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych najwyżej opodatkowanych tudzież onych miast Opawy, Cieszyna i Bielska natychmiast do obliczenia głosów przystępuje się, a jeżeli potrzebna posłów liczba należycie wybraną została, tedy protokół, względem działania wyborczego prowadzony, zamknięty, przez członków komisyi i komisarza cesarskiego podpisany, wraz z załączeniem wykazów głosowania i list obliczenia głosów zapieczętowany, i napisem treść wyrażającym opatrzony, cesarskiemu komisarzowi do przesłania go do namiestnika podaje się.

§. 60. W zgromadzeniach wyborczych reszty miejsc wyborczych po ukończeniu głosowania, protokół wyborczy zamknięty, przez komisyą i cesarskiego komisarza podpisany, wraz z załączeniem wykazów głosowania przez miejscową komisyą wyborczą i cesarskiego komisarza zapieczętowany, przez członka, przez komisyą wyborczą i z pośród tejże wybranego, do tej głównej komisyi wyborczej przesyła się, która obliczenie głosów przedsięwziąść ma.

§. 61. W przypadkach poprzedniego paragrafu, w których zebranie głosów bezpośrednio po głosowaniu przedsięwziętem być nie może, termin do przedsięwzięcia obliczenia głosów w ten sposób oznaczonym być musi, ażeby do terminu protokoły wyborcze pojedyńczych miejsc wyborczych głównego miejsca wyborczego, z pewnością nadesłane być mogły.

§. 62. W przypadkach §. 60. względem aktu zebrania głosów, przy którym wyborcy mają prawo obecnymi być, osobny protokół prowadzić się będzie, który równie jak obie listy obliczenia głosów, przez dwóch członków komisyi prowadzone, przez główną komisyą wyborczą podpisane, i wraz z temi listami obliczenia głosów i z protokołami i wykazami głosowania, przez pojedyńcze miejsca wyborcze nadesłanemi, zapieczętowane, i napisem, krótko treść wyrażającym opatrzone, cesarskiemu komisarzowi oddane być mają.

§. 63. Przy równości głosów rozstrzyga w każdym razie los, przez prezydującego wyciągać się mający.

§. 64. Po ukończonem głosów obliczeniu prezydujący natychmiast rezultat komisyi wyborczej do wiadomości podaje.

B. Szczególne postanowienia.

1. Względem wyboru najwyżej opodatkowanych.

§. 65. Każdy wyborca z klasy najwyżej opodatkowanych przy głosowaniu tyle osób wymienić ma, ile posłów wybrać należy.

§. 66. Komisya wyborcza postanowić ma, czy dla wszystkich wybrać się mających posłów jeden akt głosowania przedsięwziętym być ma, lub też, czy wybór w dwóch po sobie następujących głosowania aktach miejsce mieć powinien, przy których każdy głosujący po dwie lub po pięć osób wymienić ma.

dem Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 59. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen der Höchstbesteuerten und der Städte Troppau, Teschen und Bielitz sogleich zur Stimmzählung geschritten, und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsmitgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben, und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzählungslisten versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zur Einsendung an den Statthalter übergeben.

§. 60. In den Wahlversammlungen der übrigen Wahlorte wird nach dem Schlusse der Stimmgebung das Wahlprotokoll geschlossen, von der Commission und dem landesfürstlichen Commissär unterfertigt, unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse von der Ortswahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär versiegelt, und durch ein, von und aus der Wahlcommission gewähltes Mitglied an die Hauptwahlcommission abgesendet, welche die Stimmzählung vorzunehmen hat.

§. 61. In den Fällen des vorigen Paragraphes, wo die Scrutinirung nicht unmittelbar nach der Abstimmung vorgenommen werden kann, muss der Termin zur Vornahme der Stimmzählung in solcher Weise bestimmt werden, dass bis zu demselben die Wahlprotocolle der einzelnen Wahlorte zuversichtlich im Hauptwahlorte eingelangt seyn können.

§. 62. In den Fällen des §. 60 wird über den Scrutinirungsact, welchem die Wähler beizuwohnen berechtigt sind, ein besonderes Protokoll geführt, welches, sowie die beiden, von zwei Commissionsgliedern geführten Stimmzählungslisten von der Hauptwahlcommission zu unterzeichnen und sammt diesen Stimmzählungslisten und den von den einzelnen Wahlorten eingelangten Protokollen und Abstimmungs-Verzeichnissen versiegelt und mit einer, den Inhal kurz bezeichnenden Ueberschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zu übergeben sind.

§. 63. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fällen das Loos, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 64. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. Besondere Bestimmungen.

1. Für die Wahl der Höchstbesteuerten.

§. 65. Jeder Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten hat bei der Abstimmung so viele Personen zu benennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 66. Die Wahlcommission hat zu bestimmen, ob für sämmtliche zu wählende Abgeordnete nur Ein Abstimmungsact vorzunehmen sei, oder ob die Wahl in zwei auf einander folgenden Abstimmungen, bei denen jeder der Stimmgebenden je zwei oder je fünf Personen zu benennen hat, stattfinden soll.

§. 67. Do ważności wyboru potrzeba bezwzględnej głosów większości.

Jeżeli przy jednym akcie głosowania dla jednego lub drugiego wybrać się mającego posła takowa głosów większość do skutku nie przyjdzie, na ten czas drugie skrutynium przedsięwziętem będzie, a na przypadek, gdyby i przy takowem nie wykazała się potrzebna większość, tedy do ściślejszego wyboru przystąpi się.

§. 68. Przy wyborze ściślejszym wyborcy na owe osoby ograniczać się mają, które przy drugiem skrutynium po tych, które bezwzględną większość otrzymały, względnie najwięcej głosów miały.

Przy równości głosów losowanie rozstrzygnie, kto przy trzeciem głosowaniu uwzględnionym być może.

Liczba osób, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających, zawsze jest podwójną pod względem liczby posłów, wybrać się jeszcze mających.

Każdy głos, który przypada osobie przy trzeciem skrutynium do ściślejszego wyboru nie wprowadzonej, za nieważny uważać się ma.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów nastąpiła, tedy los rozstrzygnie.

2. Dla wyborów miast i miasteczek targowych.

§. 69. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony miasta Opawy, przy głosowaniu dwie osoby wymienić ma.

Do ważności wyboru potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

Każdy, głos swój dający, wezwanym być ma, aby w późniejszej dnia godzinie znowu na miejscu zgromadzenia się znajdował, by w razie potrzeby na nowo głosowanie przedsięwziąść można.

Do wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeliby przy pierwszych dwóch głosowania aktach potrzebna większość do skutku nie przyszła, stosują się postanowienia w §. 68. zawarte.

§. 70. Wybór miast Cieszyna i Bielska wedle przepisu paragrafu poprzedniego, wszakże z tą różnicą przedsięwziętym będzie, iż każdy wyborca jednę tylko osobę wymienić ma.

§. 71. Dla reszty w §. 3. wyszczególnionych miejsc obliczenie głosów przedsięwziętem będzie przez główną komisyą wyborczą (§. 39.), której protokoły wyborcze i wykazy głosowania za poświadczeniem odebrania zapieczętowane oddać należy (§. 60).

Głosy, w pojedyńczych miejscach wyborczych dane, razem zliczone będą.

Do ważności wyborów względna większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących dostateczną jest.

Jeżeli takowa głosów większość w pierwszem skrutynium do skutku nie przyjdzie, tedy w przeciągu terminu, przez starostę powiatowego najmniej na trzy a najwięcej na ośm dni wyznaczonego, w każdem miejscu wyborczem na nowo przedsięwziąść się ma głosowanie w ściślejszym wyborze między onemi trzema osobami, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały, i które przez starostę powiatowego wraz z rozpisaniem nowego wyboru, (§. 43.) obwieścić się mają.

§. 67. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig.

Kömmt bei einem Abstimmungsacte für einen oder den andern zu wählenden Abgeordneten keine solche Stimmenmehrheit zu Stande, so wird ein zweites Scrutin vorgenommen, und falls auch bei diesem nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 68. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken, die beim zweiten Scrutin nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten.

Bei Stimmengleichheit wird durch das Loos entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtigt werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche beim dritten Scrutin auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

2. Für die Wahlen der Städte und Märkte.

§. 69. Jeder an der Abstimmung Theil nehmende Wahlberechtigte der Stadt Troppau hat bei der Stimmgebung zwei Personen zu benennen.

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Jeder, der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigenfalls die Stimmgebung erneuern zu können.

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im §. 68 enthaltenen Bestimmungen.

§. 70. Die Wahl der Städte Teschen und Bielitz werden nach der Vorschrift des vorigen Paragraphes nur mit dem Unterschiede vorgenommen, dass jeder Wähler nur Eine Person zu benennen hat.

§. 71. Für die übrigen im §. 3 genannten Orte wird die Stimmzählung von der Hauptwahlcommission (§. 39), welcher die Wahlprotokolle und Abstimmungsverzeichnisse gegen Empfangsbestätigung versiegelt zu übergeben sind (§. 60), vorgenommen.

Die Stimmen, welche in den einzelnen Wahlorten abgegeben wurden, werden zusammen gerechnet.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden.

Kommt eine solche Stimmenmehrheit im ersten Scrutin nicht zu Stande, so ist innerhalb eines, vom Bezirkshauptmanne bestimmten Termine von wenigstens drei, und höchstens acht Tagen, an jedem Wahlorte die Abstimmung in engerer Wahl zwischen jenen drei Personen zu erneuern, welche bei dem ersten Scrutin die meisten Stimmen erlangt hatten, und welche vom Bezirkshauptmanne zugleich mit der Ausschreibung der Wahlerneuerung (§. 43) kundzumachen sind.

Jeżeli przy drugiem skrutynium w głównem miejscu wyborczem przedsięwziętem pokazuje się równość głosów, tedy losowanie rozstrzyga.

3. Względem wyborów gmin wiejskich.

§. 72. Względem głosowania przy wyborach gmin wiejskich stanowią postanowienia paragrafu poprzedniego z tą różnicą, iż w owych powiatach wyborczych, w których dwaj posłowie wybrani być mają, każdy wyborca dwie osoby wymienić ma, i że w wybór ściślejszy osoby, przy pierwszem skrutynium największą głosów ilością odznaczone, w potrójnej liczbie posłów, wybrać się jeszcze mających, wprowadzone być muszą.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 73. Po skończonem obliczeniu głosów komisya wyborcza i głosy zbierająca wybranego o wypadłym na niego wyborze uwiadomić ma z tem wezwaniem, aby się w przeciągu przepisanego czasu względem przyjęcia lub nieprzyjęcia wyboru oświadczył.

§. 74. Każdy ma prawo odsunąć wybór na się wypadły.

§. 75. Jeżeliby oświadczenie wybranego, że wyboru nieprzyjmuje, już na dniu wyboru przed komisyą wyborczą, póki jeszcze zgromadzona, objawiono, na ten czas oświadczenie to do protokołu wciągniętem zostanie, i nowy wybór natychmiast przedsięwziętym być może.

§. 76. We wszystkich innych przypadkach oświadczenie wybranego w przeciągu dziesięciu dni, licząc od tego czasu, w którym mu uwiadomienie o jego wyborze, ze strony komisyi zarządzone, doręczono, do namiestnika księstwa górnego i dolnego Szląska podane być musi.

Zaniechanie tegoż oświadczenia, tudzież wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem za nieprzyjęcie uważa się.

W przypadku nieprzyjęcia namiestnik zaraz nowy wybór zarządzić ma.

§. 77. Jeżeli obieralny w więcej powiatach wyborczych wybranym jest, na ten czas takowy także podług przepisu §§fów 75. i 76. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a w pierwszym razie względem tego oświadczyć się ma, dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje.

Jeżeli kto wybór dla jednego powiatu przyjął, tedy już wyboru drugiego powiatu przyjąć nie może, nawet gdyby mu wybór, w ostatnim powiecie wyborczym na niego wypadły, dopiero później oznajmiono.

Jeżeliby nastąpiło oświadczenie przyjęcia dwa lub więcej razy wybranego bez wyszczególnienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, tedy przyjęcie dla tego powiatu za ważne uznaje się, w którym pierwej wybranym został, a gdyby podwójny wybór tego samego dnia przypadł, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał.

W przypadku równości głosów żądać trzeba wyraźnego oświadczenia wybranego.

§. 78. Wraz z oświadczeniem przyjęcia wyboru wybrany, gdyby nie było powszechnie wiadomo, także z tego wykazać się musi, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba.

Zeigt sich bei dem, im Hauptwahlorte vorgenommenen zweiten Scrutin eine Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

3. Für die Wahlen der Landgemeinden.

§. 72. Hinsichtlich der Abstimmung bei den Wahlen der Landgemeinden gelten die Bestimmungen des vorigen Paragraphes mit dem Unterschiede, dass in jenen Wahlbezirken, in welchen zwei Abgeordnete zu wählen sind, jeder Wähler zwei Personen zu benennen hat, und dass in die engere Wahl die beim ersten Scrutin mit den meisten Stimmen betheilten Personen in der dreifachen Anzahl der noch zu wählenden Abgeordneten gebracht werden müssen.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 73. Nach geschlossener Stimmenzählung hat die Wahl- und Scrutinirungs-Commission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in Kenntniss zu setzen, dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 74. Jedermann ist berechtigt, die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 75. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 76. In allen andern Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen zehn Tagen, von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Statthalter des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, sowie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt gilt als Ablehnung.

Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter sofort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 77. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleichfalls nach Vorschrift der §§. 75 und 76 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären.

Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzteren Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirkes, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchem er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage stattfand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 78. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, in soferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften besitze.

§. 79. Jeżeliby namiestnik taki wywód przed sobą miał, iż wybrany podług §. 28. od wybieralności wyłączony jest, na ten czas on akta wyboru wraz z sprawozdaniem, powodami popartem, sejmowi krajowemu przedłożyć winien.

§. 80. Gdyby wybrane zostały osoby, z powodu zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego z chciwości zysku wynikłego lub publiczną obyczajność naruszającego w dochodzeniu stojące, tedy takowe prawa do udziału na sejmie krajowym dopóty nie mają, dopóki z wyroku sądowego nie wykaże się, czy one podług §. 28. obieralność na sejm krajowy utrzymały, czy też takową utraciły.

X. O wykazaniu i rozstrząsaniu wyborów.

§. 81. Namiestnik nakazać ma, aby posłom na sejm krajowy wybranym, wyjąwszy przypadki §§. 79. i 80. certyfikat wyboru wygotowano i doręczono.

Takowe poświadczenie uprawnia wybranego do wstępu na sejm krajowy, i stanowi dopóty domniemanie ważności jego wyboru, póki rzecz za przeciwnie się mającą uznaną nie zostanie.

§. 82. Względem ważności wyboru rozstrzyga sejm krajowy w miarę przepisów co do czynnej i biernej obieralności, i co do postępowania przy wyborze tak w konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej zawartych.

Przy rozstrząsaniu i stanowieniu uchwały akta wyborcze za podstawę służą.

§. 83. Akta wyborcze składają się z protokołu wyboru i obliczenia głosów, z wykazów głosowania i z list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy z swemi sprawozdaniami, toku postępowania przy wyborze jako i prawnej ważności lub nieważności wyboru dotyczącemi, do namiestnika przesłać mają, tudzież z reklamacyi i protestów, jakieby przeciw wyborowi podano, a nakoniec z oświadczeń i wykazów co do przyjęcia wyboru i co do wybieralności przez wybranego przywiedzionych.

§. 84. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedyńczych wyborach na sejm krajowy najdalej w ciągu dni ośmiu po otworzeniu sejmu krajowego podane być mają, w przeciwnym bowiem razie takowe dalej uwzględnione być nie mogą.

Postępowanie sejmu krajowego przy rozstrząsaniu wyborów zawiera porządek sprawowania interesów sejmu krajowego.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia, roku tysiąc ośmset czterdziestego dziewiątego, Naszego panowania drugiego.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling.
Thun. Kulmer.

§. 79. Liegt dem Statthalter der Nachweis vor, dass ein Gewählter nach §. 28 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sei, so hat er die Wahlacten sammt einem motivirten Berichte dem Landtag vorzulegen.

§. 80. Wenn Personen in den Landtag gewählt werden, die wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizei-Uebertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 28 die Wählbarkeit für den Landtag behalten oder verloren haben.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 81. Den in den Landtag gewählten Abgeordneten hat der Statthalter mit Ausnahme der Fälle der §§. 79 und 80 ein Wahlcertificat auszufertigen und zustellen zu lassen.

Dieses Certificat berechtigt den Gewählten zum Eintritte in den Landtag, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 82. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet der Landtag nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen.

Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 83. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungs - Protokolle, aus den Abstimmungs-Verzeichnissen und den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahlcommissäre mit ihren den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungiltigkeit der Wahl betreffenden Berichten an den Statthalter einzusenden haben, ferner aus den gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den, von den Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen und Nachweisungen.

§. 84. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Landtagswahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung des Landtages einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rücksicht genommen werden darf.

Das Verfahren des Landtages bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung des Landtages.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im Zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai.
Schmerling. Thun. Kulmer.

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część IX.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 14 Stycznia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 19 Kwietnia 1851.

12.

Cesarski patent z dnia 30. Grudnia 1849,

którym się wydaje i ogłasza Konstytucya krajowa dla Księstwa Styryi wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki:

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacenzy i Guastalli, Oświecimia i Zatoru, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadaru; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i w Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenbergu i t. d.; Pan Tryestu, Kattaru i na Marchii windyjskiej; Wielki Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w wykonaniu §§fów 77—84. konstytucyi państwa za poradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla księstwa Styryi ogłosić i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Konstytucya krajowa

dla

Księstwa Styryi.

I. O kraju.

§. 1. Księstwo Styryi stanowi nierozłączną część składową dziedzicznej monarchii austryackiej i jest oraz krajem koronnym tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek księstwa Styryi do całej monarchii, konstytucyą państwa jest ustanowiony.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część IX.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: **16.** Stycznia **1850**, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: **19.** Kwietnia **1851.**

12.

Cesarski patent z dnia 30. Grudnia 1849,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księstwa Styryi wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Łuzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i. t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa za poradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla księstwa Styryi obwieścić i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Konstytucya krajowa

dla

księstwa Styryi.

I. O kraju:

§. 1. Księstwo Styryi stanowi nierozłączną część składową dziedzicznej monarchii austryackiej i jest oraz krajem koronnym tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek księstwa Styryi do całej monarchii, konstytucyą państwa jest ustanowiony.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

IX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 16. Jänner 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 19. April 1851.

12.

Kaiserliches Patent vom 30. December 1849,

wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Steyermark sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben Uns in Vollziehung der §§. 77—83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für das Herzogthum Steyermark nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Landesverfassung

für das

Herzogthum Seyermark.

I. Vom Lande.

§. 1. Das Herzogthum Steyermark ist ein untrennbarer Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie und ein Kronland dieses Kaiserthums.

§. 2. Das Verhältniss des Herzogthums Steyermark zur Gesammt-Monarchie ist durch die Reichsverfassung bestimmt.

W okresach, konstytucyą państwa oznaczonych, zawarowana jest temu księstwu samoistność.

§. 3. Mieszkające w kraju szczepy ludu są równouprawnione i mają nienaruszalne prawo do strzeżenia i pielęgnowania swej narodowości i języka.

§. 4. Granice księstwa tylko na mocy ustawy mogą być zmienione.

§. 5. Księstwo Styryi zachowuje dotychczasowy swój herb i barwy krajowe.

§. 6. Grac jest głównem miastem księstwa Styryi.

II. O zastępstwie (reprezentacyi) krajowem w ogólności.

§. 7. Księstwo Styryi reprezentuje w sprawach krajowych sejm krajowy.

§. 8. Wszelkie sprawy, nie uznane, ani konstytucyą państwa ani ustawami państwa, za sprawy krajowe, do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 9. Za sprawy krajowe są konstytucyą państwa uznane:

I. Wszelkie rozrządzenia tyczące się:

1. kultury krajowej;

2. budowli publicznych, kosztem kraju zastąpionych;

3. zakładów dobroczynności w kraju;

4. budżetu i składania rachunków krajowych:

a) tak co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem, do kraju należącym, z opodatkowania dla celów krajowych i z użycia kredytu krajowego, jako też:

b) co do wydatków krajowych, tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych.

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa, względem

1. spraw gminnych

2. spraw kościelnych i szkolnych;

3. dawania podwód, tudzież względem prowidowania i kwaterowania wojska; nakoniec

III. Rozrządzenia względem przedmiotów, ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej wskazanych.

§. 10. Prawa, należące do zakresu działania reprezentacyi krajowej, wykonywa albo sam sejm krajowy, albo też wydział krajowy.

III. O sejmie krajowym.

§. 11. Sejm krajowy księstwa Styryi utworzony będzie z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych i składa się z sześćdziesiątu posłów, a to:

a) z dwudziestu posłów z najwyżej w kraju opodatkowanych;

b) z dwudziestu posłów z miast i miasteczek targowych, w ustawie wyborczej wymienionych;

c) z dwudziestu posłów z gmin pozostałych.

§. 12. Powołanie posłów do sejmu krajowego dzieje się przez wybór bezpośredni. Ustawa wyborcza dla księstwa Styryi zawiera bliższe postanowienia, tak co do porozdzielania posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak też co do postępowania przy wyborach.

Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird diesem Herzogthume seine Selbstständigkeit gewährleistet.

§. 3. Die im Lande wohnenden Volkstämme sind gleichberechtigt, und haben ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege ihrer Nationalität und Sprache.

§. 4. Die Gränzen des Herzhogthums dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 5. Das Herzogthum Steyermark behält sein bisheriges Wappen und die Landesfarben.

§. 6. Gratz ist die Hauptstadt des Herzogthums Steyermark.

II. Von der Landesvertretung überhaupt.

§. 7. Das Herzogthum Steyermark wird in den Landesangelegenheiten vom Landtage vertreten

§. 8. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 9. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. *Alle Anordnungen in Betreff*

1. der Landescultur;

2. der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;

3. der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;

4. des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes; sowohl

a) hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als

b) rücksichtlich der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.

II. *Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff*

1. der Gemeindeangelegenheiten;

2. der Kirchen- und Schulangelegenheiten;

3. der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Einquartierung des Heeres; endlich

III. *Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.*

§. 10. Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch den Landtag selbst, oder durch den Landesausschuss geübt.

III. Von dem Landtage.

§. 11. Der Landtag des Herzogthums Steyermark wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt, und besteht aus sechzig Abgeordneten, nämlich:

a) *aus zwanzig Abgeordneten der Höchstbesteuerten des Landes;*

b) *aus zwanzig Abgeordneten der in der Wahlordnung benannten Städte und Märkte;*

c) *aus zwanzig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

§. 12. Die Abgeordneten zum Landtage werden durch directe Wahlen berufen.

Die Wahlordnung für das Herzogthum Steyermark enthält die näheren Bestimmungen sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§. 13. Prawo wyborcze ma w ogólności każdy obywatel państwa austryackiego, który pełnoletnim będąc, znajduje się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który w księstwie Styryi albo opłaca roczną summę podatku stałego, w ustawie wyborczej ustanowioną, albo wedle postanowień ustawy wyborczej, z osobistej swej własności, posiada prawo wyboru do sejmu krajowego.

§. 14. Ażeby kto do sejmu krajowego mógł być wybranym, musi sam posiadać prawo wybierania w jakiej klasie wyborców tego kraju, przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, być obywatelem państwa austryackiego, w zupełnem znajdować się używaniu praw cywilnych i politycznych i liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 15. Osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), tudzież takowe, których po ukończeniu postępowania konkursowego w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków sejmu krajowego być wybrane, ani też, jeżeliby podczas otworzenia konkursu (ogłoszenia upadłości) posłami były, członkami pozostać sejmu krajowego.

§. 16. Równie też od wybieralności wykluczone są osoby, które za winne uznano zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, lub też które dla innego jakiego praw przestąpienia osądzono najmniej na półroczną karę na wolności.

Gdyby do sejmu krajowego wybrane były osoby, które w skutek oskarżenia o zbrodnię lub ciężkie przestępstwo policyjne, z chciwości zysku wynikłe, lub publiczną obyczajność naruszające, w inkwyzyi zostają, takowe żadnego nie mają prawa udziału w posiedzeniach sejmu krajowego, dopóki sądowy wyrok nie okaże, czyli one obieralność do sejmu krajowego utraciły, lub też takową utrzymały.

§. 17. Członkowie sejmu krajowego wybrani będą na ciąg lat czterech, po sobie następujących.

Wybory posłów na sejm krajowy nie mogą być przez wyborców odwołane.

Po upływie takowego czterolecia lub po nastąpionem wprzód rozwiązaniu sejmu krajowego, tudzież i w tych przypadkach, gdyby tymczasem niektórzy z posłów wystąpili, ze świata zeszli lub też potrzebną do obieralności własność utracili, będą nowe wybory rozpisane.

Byli członkowie sejmu krajowego na nowo są obieralnymi.

§. 18. Jeżeli kto, urząd publiczny piastujący, do sejmu krajowego wybranym został, takowemu urlopu odmówić nie wolno.

§. 19. Członkowie sejmu krajowego dostają ryczałtowe wynagrodzenie (pauszale) za koszta podróży i pobytu podczas sejmowania.

Pokrycie tego wynagrodzenia kosztem kraju ma być zastąpione.

Wysokość kwoty wynagrodzenia tego wyznaczoną będzie ustawą krajową, a zanim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

§. 20. Posłom do sejmu krajowego obranym, nie wolno żadnych przyjmować instrukcyi, i ci prawo głosowania tylko osobiście wykonywać mogą.

§. 21. Cesarz corocznie zwołuje sejm krajowy, a to z reguły w Listopadzie, i na sześciotygodniowy przeciąg czasu.

§. 13. Wahlberechtigt ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und im Herzogthume Steyermark entweder den durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung vermöge seiner persönlichen Eigenschaft das Wahlrecht zum Landtage besitzt.

§. 14. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Landes wahlberechtigt, seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 15. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern des Landtages gewählt werden, noch wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder des Landtages bleiben.

§. 16. Eben so sind von der Wählbarkeit ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erkannt werden, oder welche wegen einer andern Gesetzübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

Wenn Personen in den Landtag gewählt sind, die über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Landtag verloren oder behalten haben.

§. 17. Die Mitglieder des Landtages werden auf die Dauer von vier auf einander folgenden Jahren gewählt.

Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage können von den Wählern nicht widerrufen werden.

Nach Ablauf der vierjährigen Periode oder nach der früher erfolgten Auflösung des Landtages, so wie in den Fällen, wenn inzwischen einzelne Abgeordnete austreten, mit Tod abgehen, oder die zur Wählbarkeit erforderliche Eignung verlieren, werden neue Wahlen ausgeschrieben.

Gewesene Landtagsmitglieder können wieder gewählt werden.

§. 18. Wird Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in den Landtag gewählt, so darf ihm der Urlaub nicht versagt werden.

§. 19. Die Mitglieder des Landtages erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus Landesmitteln zu bestreiten.

Die Höhe des Entschädigungsbetrages wird durch ein Landesgesetz und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 20. Die in den Landtag gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 21. Der Landtag wird vom Kaiser jährlich, und zwar in der Regel im November, und auf die Dauer von sechs Wochen berufen.

Na uzasadniony wniosek sejmu krajowego Cesarz ciąg sejmowania przedłużyć może.

Oprócz tego może sejm krajowy przez Cesarza także i do nadzwyczajnego sejmowania być zwołany, w celu przedsiębrania szczególnych czynności lub obradowania nad specyalnemi przedstawieniami.

§. 22. Sejm krajowy nie może jednocześnie z sejmem państwa być zebrany.

§. 23. Sejm krajowy zgromadza się w Gracu, może go jednak Cesarz i do innego zwołać miejsca w granicach księstwa Styryi.

§. 24. Wszyscy posłowie stanowią w sejmie krajowym jedno zgromadzenie.

§. 25. Każdy poseł ma na wstępie do sejmu krajowego złożyć przysięgę wierności Księciu Cesarzowi, i tak na konstytucyę państwa, jak też na konstytucyę krajową.

§. 26. Sejmowi krajowemu przysłuża prawo rozpoznawania wykazów wyborczych nowo-wstępujących członków, jako też orzekania względem przypuszczenia takowych.

§. 27. Sejm krajowy mianuje na czas sejmowania Prezesa swego i Wice-Prezesa bezwzględną głosów większością.

§. 28. Posiedzenia sejmu krajowego są jawne. Wyjątkowo może się odbyć i poufne posiedzenie, jeżeli tego albo prezes albo najmniej pięciu członków żądają, i jeżeli sejm krajowy po oddaleniu słuchaczy za tem się oświadczy.

§. 29. Petycye wtedy tylko sejm krajowy przyjmować może, jeżeli są przez którego z członków podane.

Deputacye nie mogą ani przed sejm krajowy być przypuszczane, ani przez oddział lub też wydział onegoż przyjmowane.

§. 30. Do stanowienia uchwały potrzeba obecności większej ilości konstytucyjnych członków sejmu krajowego, ważność zaś uchwały wymaga bezwzględnej większości głosów obecnych. Przy równości głosów, ma się wniosek, pod obradę wzięty, uważać za odrzucony.

§. 31. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki względem przedsiębrać się mających wyborów, lub obsadzeń, zostawiają się regulaminowi o sprawowaniu interesów.

Ustawa o wyborach na sejm państwa postanowi, w jaki sposób posłowie do wyższej Izby sejmu państwa wybrani będą.

§. 32. Namiestnikowi księstwa Styryi lub zesłanym przez niego komisarzom służy prawo, na posiedzeniach sejmu krajowego zasiadać, i każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu tedy tylko udział biorą, jeżeli są członkami sejmu krajowego.

§. 33. Bliższe postanowienia, tyczące się załatwienia interesów sejmu krajowego zawiera regulamin o sprawowaniu interesów.

Tenże, dopóki nie zostanie ustanowiony w obrębach zasad, konstytucyą oznaczonych, ustawą krajową w drodze rozporządzeń uregulowanym będzie.

§. 34. Cesarz wykonywa spólnie z sejmem krajowym władzę prawodawczą w sprawach krajowych.

§. 35. Prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych przysłuża Cesarzowi, jako też i sejmowi krajowemu.

Auf begründeten Antrag des Landtages kann der Kaiser die Sitzungszeit verlängern.

Ausserdem kann der Landtag, um besondere Acte vorzunehmen oder specielle Vorlagen zu berathen, vom Kaiser auch zu einer ausserordentlichen Session zusammenberufen werden.

§. 22. Der Landtag darf nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 23. Der Landtag versammelt sich in Gratz, kann aber vom Kaiser auch an einen anderen Ort innerhalb der Gränzen des Herzogthums Steyermark berufen werden.

§. 24. Sämmtliche Abgeordnete bilden im Landtage Eine Versammlung.

§. 25. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in den Landtag den Eid der Treue dem Kaiser-Herzoge und sowohl auf die Reichs- als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 26. Dem Landtage steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen, und über deren Zulassung zu entscheiden.

§. 27. Der Landtag ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und Vicepräsidenten für die Dauer der Session.

§. 28. Die Landtagssitzungen sind öffentlich. Ausnahmsweise kann eine vertrauliche Sitzung gehalten werden, wenn entweder der Präsident oder wenigstens fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer der Landtag sich dafür entscheidet.

§. 29. Bittschriften darf der Landtag nur annehmen, wenn sie ihm durch ein Mitglied überreicht werden.

Deputationen dürfen weder auf dem Landtage zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse desselben angenommen werden.

§. 30. Zur Beschlussfassung ist die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Landtagsmitglieder, und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich. Bei Stimmengleichheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 31. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht statt.

Die Ausnahmen in Betreff vorzunehmender Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschäftsordnung vorbehalten.

Die Reichstagswahl-Ordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages gewählt werden.

§. 32. Der Statthalter des Herzogthums Steyermark, oder die von ihm abgeordneten Commissäre haben das Recht, im Landtage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Landtages sind.

§. 33. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Landtages enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Verfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 34. Der Kaiser im Vereine mit dem Landtage übt die gesetzgebende Gewalt in Landesangelegenheiten.

§. 35. Dem Kaiser, so wie dem Landtage steht das Recht zu, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen.

§. 36. Do każdej krajowej ustawy potrzebna jest zgodność Cesarza i sejmu krajowego.

Wnioski ku wydaniu ustaw, które przez sejm krajowy albo przez Cesarza odrzucone zostały, nie mogą w czasie tego samego sejmowania znowu być wytaczane.

§. 37. Jeżeli sejm krajowy nie jest zebrany, a zachodzi potrzeba nagłych, ustawami nieprzewidzianych środków, grożąca niebezpieczeństwem ze zwłoki dla księstwa Styryi, natenczas ma Cesarz prawo, potrzebne zaprowadzić rozrządzenia z prowizoryczną prawomocnością, pod odpowiedzialnością ministerstwa, wszakże z obowiązkiem wyłożenia w tym względzie powodów i skutków najpierwszemu sejmowi krajowemu.

§. 38. Stósownie do §§. 35 i 36 konstytucyi państwa, i o ile takowa rozporządza, należą w obrębach ustaw państwa, do zakresu działalności sejmu krajowego, mianowicie także prawne postanowienia, dotyczące rozdrobnienia i połączenia gruntów, zakładów zwilżania pól, instytutów kredytu krajowego i asekuracyi krajowych, wywłaszczania dla celów kultury krajowej, lub dla publicznych budowli krajowych, zakładów, kosztem krajowym utworzonych lub utrzymywanych, w celu podźwignienia kunsztów i nauk, niemniej produkcyi pierwotnej i wewnętrznego obrotu w kraju, budowli publicznych dla celów krajowych i kosztem krajowym przedsiębranych, osobliwie dla rzeczy komunikacyi krajowej i dla instytutów krajowych, tudzież zaopatrywania ubogich, o ile toż nieprzypada zastępstwu gminy miejscowej, powiatowej lub obwodowej, nakonice fundacyi, prebend i krajowych zakładów dobroczynności, o ile takowe albo do zakresu działania dawnej stanów korporacyi należały, albo dotacyi z funduszów krajowych wymagają, nienaruszając rozporządzeń, zaprowadzonych przez założycieli co do nadawania, zarządu i użycia.

§. 39. Gospodarstwo krajowe co rok się urządzi ustawą krajową podług budżetu, wszystkie dochody i wydatki uwidoczniającego, i przez namiestnika sejmowi krajowemu przedkładanego.

§. 40. Dochody krajowe wpływają z opodatkowania dla celów krajowych, z użycia kredytu krajowego i z zarządu majątkiem, do kraju należącym.

Opodatkowanie dla celów krajowych i użycie kredytu krajowego jest przedmiotem ustawodawstwa krajowego.

Sejm krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów kraju.

§. 41. Summy podług budżetu, przeznaczone do pokrycia wewnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego, wydziałowi krajowemu, summy zaś, dla innych celów krajowych, namiestnikowi do dyspozycyi będą oddane.

§. 42. Ogólny rachunek z gospodarstwa krajowego i wykazy tak stanu majątku jak rzeczy kredytowej kraju, corocznie sejmowi krajowemu przedkładane będą.

Przewyżki budżetu mają następnie do uznania ze strony sejmu krajowego być przedłożone.

§. 36. Zu jedem Landesgesetze ist die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages erforderlich.

Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch den Landtag oder durch den Kaiser abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 37. Wenn der Landtag nicht versammelt ist, und dringende, in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für Steyermark erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtigt, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzkraft zu treffen; jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächsten Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§. 38. Nach Massgabe der §§. 35 und 36 der Reichsverfassung, und so weit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze, gehören zum Wirkungskreise des Landtages namentlich auch die gesetzlichen Bestimmungen über Grundzerstückungen und Zusammenlegungen, über Bewässerungsanlagen, über Landescredits und Landes-Assecuranz-Anstalten, über die Expropriation zu Landesculturzwecken, oder zu öffentlichen Landesbauten, über die aus Landesmitteln begründeten oder erhaltenen Anstalten zur Beförderung der Künste und Wissenschaften, der Urproduction und des Verkehres im Innern des Landes, über öffentliche, zu Landeszwecken und aus Landesmitteln unternommene Bauten, insbesondere für das Landes-Communicationswesen und für die Landesinstitute, ferner über die Armen-Versorgung, so weit sie nicht der Vertretung der Orts-, Bezirks- oder Kreisgemeinde anheimfällt, endlich über die Stiftungen, Pfründen und Wohlthätigkeits-Anstalten des Landes, in so ferne sie entweder zum Wirkungskreise der ehemaligen ständischen Körperschaft gehörten, oder eine Dotirung aus Landesmitteln in Anspruch nehmen, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung und Verwendung getroffenen Verfügungen.

§. 39. Der Landeshaushalt wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht, und durch den Statthalter dem Landtage vorgelegt wird, jährlich durch ein Landesgesetz festgestellt.

§. 40. Die Landeseinnahmen fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benutzung des Landescredits und aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens.

Die Besteuerung zu Landeszwecken und die Benützung des Landescredits ist Gegenstand der Landesgesetzgebung.

Der Landtag überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Landes.

§. 41. Die nach dem Voranschlage zur Deckung des inneren Haushaltes der Landesvertretung bestimmten Beträge werden dem Landesausschusse, und die für andere Landeszwecke bestimmten Summen dem Statthalter zur Verfügung gestellt.

§. 42. Die allgemeine Rechnung über den Landeshaushalt und die Ausweise über den Stand des Landesvermögens und Landes-Creditswesens werden jährlich dem Landtage vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Landtages zu unterziehen.

§. 43. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych uregulowaną będzie ustawą gminną i osobnemi statutami gminnemi.

§. 44. Sejm krajowy księstwa Styryi sprawować ma oprócz już wymienionych, i inne interesa dotychczasowej reprezentacyi (zastępstwa) stanowej, o ile takowe na inne organa nie przechodzą, lub w skutek zmienionych stosunków nie ustają.

Wyszczególnienie i przejęcie tych interesów, jest przedmiotem przedłożenia i obradowania pierwszego sejmu krajowego.

§. 45. Konstytucyjne sejmu krajowego prawo czuwania nad wykonywaniem ustaw krajowych, sejm krajowy w ten sposób wykonywa, iż takowy, skoro otrzyma wiadomość o niestosownem wykonywaniu ustaw krajowych, przeciw temu zażalenie swe wraz z wnioskiem ku zaradzeniu do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 46. Celem uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem krajowym, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach lub przy utworzeniu ważnych zakładów, może sejm krajowy, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, ustanowić komisye specyalne, albo z grona sejmu krajowego, albo przez przyzwanie ku temu osobnych zaufania mężów.

§. 47. W sprawach państwa, dotyczących księstwa, przystoi sejmowi krajowemu, na wezwanie ze strony władzy wykonawczej, obradować nad potrzebami i życzeniami kraju i wnioski swe przez namiestnika podawać.

§. 48. Cesarz odracza i zamyka sejm krajowy i może każdego czasu rozwiązanie onegoż zarządzić.

Nowe zwołanie sejmu krajowego ma w razie rozwiązania onegoż przed upływem jego czterolecia, nastąpić w przeciągu trzech miesięcy po rozwiązaniu onegoż, lub też, gdyby przypadały w ówczas posiedzenia sejmu państwa, w przeciągu dwóch miesięcy po odroczeniu lub zamknięciu sejmu państwa.

§. 49. Sejm krajowy może się na ośm dni odroczyć.

Do dłuższego odroczenia potrzeba zezwolenia Cesarza.

Bez poprzedzającego zwołania nie wolno sejmowi krajowemu zbierać się, ani też po odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu sejmu krajowego nadal razem zostawać.

IV. O wydziale krajowym.

§. 50. Wydział krajowy składa się z sześciu członków.

Jednego członka wybierają posłowie, wybrani przez klasę wyborców najwyżej opodatkowanych (§. 11, a), jednego członka wybierają posłowie, wybrani w miastach i miasteczkach targowych (§. 11, b), a jednego członka wybierają posłowie gmin wiejskich (§. 11, c) z grona sejmu krajowego.

Trzech innych członków wydziału wybiera zgromadzenie sejmu krajowego z pośród siebie.

Każdy taki wybór odbywa się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli przy pierwszem i drugiem wybieraniu bezwzględna większość do skutku nie przyszła, ma się przedsięwziąść ściślejszy wybór między onymi dwoma posłami, którzy przy drugiem wybieraniu najwięcej głosów otrzymali.

W razie równości głosów, los stanowi.

§. 43. Die Wirksamkeit des Landtages in Gemeindeangelegenheiten wird durch das Gemeindegesetz und durch die besonderen Gemeindestatuten geregelt.

§. 44. Der Landtag des Herzogthums Steyermark hat ausser den bereits erwähnten, auch die übrigen Geschäfte der bisherigen ständischen Vertretung zu besorgen, in so weit dieselben nicht an andere Organe übergehen, oder in Folge der geänderten Verhältnisse aufhören.

Die Auseinandersetzung und Uebernahme dieser Geschäfte bildet einen Gegenstand der Vorlage und Berathung für den ersten Landtag.

§. 45. Das verfassungsmässige Recht des Landtages, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird von dem Landtage in der Art geübt, dass derselbe, wenn er von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber und den Antrag auf Abhilfe bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 46. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Landes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten, können vom Landtage, mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen entweder aus der Mitte des Landtages oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 47. In den das Herzogthum betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Landtage zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Landes zu berathen und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

§. 48. Der Kaiser vertagt und schliesst den Landtag und kann zu jeder Zeit die Auflösung desselben anordnen.

Die Wiederberufung des Landtages hat im Falle der vor dem Verlaufe seiner vierjährigen Periode erfolgten Auflösung innerhalb drei Monaten nach derselben, oder, wenn in diese Zeit die Sitzungen des Reichstages fallen, binnen zwei Monaten nach der Vertagung oder nach dem Schlusse des Reichstages stattzufinden.

§. 49. Der Landtag kann sich auf acht Tage vertagen.

Zu einer längeren Vertagung ist die Genehmigung des Kaisers erforderlich.

Ohne vorausgegangene Berufung darf der Landtag sich nicht versammeln, auch nach der Vertagung, dem Schlusse oder der Auflösung des Landtages nicht ferner beisammen bleiben.

IV. Von dem Landesausschusse.

§. 50. Der Landesausschuss besteht aus sechs Mitgliedern.

Ein Mitglied wird durch die von der Wählerclasse der Höchstbesteuerten (§. 11, a) gewählten Abgeordneten, Ein Mitglied durch die in den Städten und Märkten (§. 11, b) gewählten Abgeordneten, und Ein Mitglied durch die Abgeordneten der Landgemeinden (§. 11, c) aus der Mitte des Landtages gewählt.

Die drei übrigen Ausschussmitglieder werden einzeln von der Landtagsversammlung aus ihrer Mitte gewählt.

Jede solche Wahl geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmen.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine absolute Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen beiden Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben.

Bei Stimmengleichheit entscheidet dann das Loos.

§. 51. Na miejsce każdego pojedynczego członka wydziału wybiera się zastępcę, wedle oznaczonego w powyższym paragrafie sposobu wybierania.

Jeżeliby kto z członków wydziału, w czasie gdy sejm krajowy nie jest zgromadzony, ze świata zeszedł, wystąpić miał, lub na czas dłuższy w zajmowaniu się interesami wydziałowemi przeszkodzonym był, tedy wstępuje zastępca, wybrany do zastąpienia owegoż członka wydziału.

Jeżeli sejm krajowy jest zgromadzony, tedy na miejsce stale brakującego członka wydziału, nowy wybór przedsięwziętym będzie.

§. 52. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są w Gracu zamieszkiwać. Oni z funduszu krajowego roczne pobierają wynagrodzenie, którego summa ustawą krajową będzie wyznaczona.

§. 53. Wydział krajowy obiera prezydującego z grona swego na ciąg działania swego.

W razie czasowego przeszkodzenia prezydującego zastępuje go członek, z laty najstarszy.

§. 54. Do ważności jakiej decyzyi potrzebna jest obecność najmniej czterech członków wydziału.

Uchwały zapadają bezwzględną głosów większością członków obecnych.

Prezydujący ma prawo spólnie głosować; w razie równości głosów jego głos stanowi.

§. 55. Zakres działania wydziału obejmuje następujące interesa:

a) Wydział krajowy zająć się ma potrzebnemi przygotowaniami dla odbywania sejmu krajowego, tudzież wyszukaniem, utrzymaniem w stanie należytym i urządzeniem miejscowości dla (reprezentacyi) zastępstwa krajowego, jako i dla bezpośrednio temuż podwładnych urzędów i organów przeznaczonych.

b) Wydział krajowy ma dla sejmu krajowego zbierać wykazy i wyjaśnienia, w sprawach krajowych zażądane i temuż takowe przedłożyć, tudzież za zleceniem sejmu krajowego prawodawcze projekta w sprawach krajowych ułożyć i pod obradę wziąść.

c) Wydział krajowy ma prawo, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, sprawozdania i wnioski w sprawach krajowych do namiestnika albo przez tegoż do ministerswa podawać.

d) We ważnych sprawach administracyi krajowej, albo w przypadkach wydania prowizorycznych ustaw krajowych (§. 37.) ma wydział krajowy swe zdanie dać, jeżeli do tego przez namiestnika będzie zawezwanym.

e) Wydział krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór nad rzeczą, dotyczącą długów i kredytu krajowego.

W tym względzie należą do niego najszczególniej te wszystkie interesa, które przyznane były dotychczasowemu kolegium stanów i wydziałowych, o ile takowe nie zostały innym organom poruczone, lub w skutek zmienionych stosunków całkiem uchylone.

§. 51. Für jedes einzelne Ausschussmitglied wird nach dem Wahlmodus des vorigen Paragraphes ein Ersatzmann gewählt.

Wenn ein Ausschussmitglied, während der Landtag nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, auszutreten hat, oder auf längere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, tritt der Ersatzmann ein, welcher zur Stellvertretung jenes Ausschussmitgliedes gewählt worden ist.

Ist der Landtag versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied eine neue Wahl vorgenommen.

§. 52. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Gratz zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus Landesmitteln, deren Betrag durch ein Landesgesetz bestimmt wird.

§. 53. Der Landesausschuss wählt für die Dauer seiner Wirksamkeit den Vorsitzenden aus seiner Mitte.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden vertritt denselben das an Jahren älteste Mitglied.

§. 54. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens vier Ausschussmitgliedern erforderlich.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit der anwesenden Mitglieder gefasst.

Der Vorsitzende hat das Recht mitzustimmen; bei Stimmengleichheit gibt seine Stimme den Ausschlag.

§. 55. Der Wirkungskreis des Ausschusses umfasst folgende Geschäfte:

a) *Der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Landtagssitzungen und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.*

b) *Der Landesausschuss hat dem Landtage die in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen, und über Auftrag des Landtages legislative Vorlagen in Landesangelegenheiten zu entwerfen und zu berathen.*

c) *Er ist berechtigt, wenn der Landtag nicht versammelt ist, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter oder durch denselben an das Ministerium zu richten.*

d) *Ueber wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten, oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 37) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird.*

e) *Der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schulden- und Creditwesen des Landes.*

Es obliegen ihm in diesen Beziehungen insbesonders alle Geschäfte, welche dem bisherigen ständischen Verordneten- und Auschuss-Collegium zustanden, in so weit sie nicht an andere Organe überwiesen werden, oder durch die geänderten Verhältnisse gänzlich entfallen sind.

f) Kasa krajowa, do której wszystkie dochody krajowe (§. 40.) wpływać, i z której wszystkiewydatki na cele krajowe zastąpione być mają, równie tak, jak archiwum krajowe i rejestratura krajowa bezpośrednio wydziałowi krajowemu podlega.

g) Jeżeliby w nadzwyczajnych, budżetem krajowym nieprzestrzeżonych przypadkach, miały być łożone wydatki na cele krajowe, może namiestnik do tego użyć pieniędzy, w kasie krajowej do dyspozycyi znajdujących się, wszakże tylko za porozumieniem się z wydziałem krajowym.

h) Wydział krajowy co rok winien ułożyć budżet summ, potrzebnych dla zastępstwa krajowego, jego urzędników, sług, budynków i urządzeń, w ogóle na całe jego wewnętrzne gospodarstwo, i takowy namiestnikowi przedłożyć do wciągnienia go do ogólnego budżetu krajowego.

Również należy też do wydziału krajowego czuwać nad użyciem i obrachowaniem tych pieniędzy;

i) Wydział krajowy ma nadzór nad urzędnikami i sługami, bezpośrednio pod zastępstwem krajowem zostającymi, i zarządza dyscyplinarnem z nimi postępowaniem, ich umieszczeniem, suspendowaniem, oddaleniem i przeniesieniem onych na stan spoczynku, w miarę norm, w tym względzie istniejących.

k) Co się tycze prebend i fundacyj, tudzież w ogólności, co się tycze wszystkich przedmiotów, nieprzekazanych wyraźnie innym organom, ma wydział krajowy wejść w zakres czynności, a z tymże te oraz przejąć prawa i obowiązki, które dotychczasowemu kolegium stanów i wydziałowych przynależały, a zatem ma też załatwiać wszelkie sprawy, które względem osób trzecich wypływają z przejęcia zawartych zobowiązań i nabytych praw dawniejszej reprezentacyi krajowej.

§. 56. Postanowienie, czyli i jakie inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, pozostawia się prawodawstwu krajowemu.

Prawo udziału w ustawodawstwie co do spraw krajowych nie przysłuża wydziałowi.

§. 57. Wydział krajowy za swe interesów sprawowanie odpowiedzialnym jest sejmowi krajowemu.

§. 58. Wykonanie uchwał, przez wydział krajowy w konstytucyjnym działania obrębie wydanych, a nie samego tylko wewnętrznego gospodarowania zastępstwa krajowego dotyczących, przystoi władzy wykonawczej.

§. 59. Wydział krajowy zostaje z sejmem krajowym i z ustanowionemi przez niego wedle §. 55. organami, w bezpośrednim urzędowania stosunku.

Z organami, przez władzę wykonawczą do wykonania ustaw krajowych i uchwał zastępstwa krajowego ustanowionemi, zostaje wydział tylko przez namiestnika w związku.

Do tegoż stosuje wydział wszelkie swe podania i przedłożenia, i przez tegoż dochodzą wydziału rozrządzenia władzy wykonawczej.

§. 60. Wszelkie uchwały wydziału krajowego namiestnikowi udzielają się.

Jeżeli namiestnik sądzi, że zarządzenia takowe sprzeczne są ustawie, winien wstrzymać wykonanie onychże i natychmiast o tem donieść ministerstwu, celem rozstrzygnienia, przystojącego temuż wedle §. 89. konstytucyi państwa.

f) Die Landescasse, in welche alle Einkünfte des Landes (§. 40) einzufliessen haben, und woraus alle Ausgaben für Landeszwecke zu bestreiten sind, ist eben so wie die Landtagsarchive und Registraturen unmittelbar dem Landesausschusse untergeordnet.

g) Wenn in ausserordentlichen, im Landesvoranschlage nicht vorhergesehenen Fällen Ausgaben für Landeszwecke zu machen sind, kann der Statthalter die verfügbaren Gelder der Landescasse dazu nur im Einvernehmen mit dem Landesausschusse verwenden.

h) Ueber die für die Landesvertretung, ihre Beamten, Diener, Gebäude und Einrichtungen, überhaupt für den ganzen inneren Haushalt erforderlichen Summen hat der Landesausschuss jährlich den Voranschlag zu verfassen und ihn dem Statthalter zur Einbeziehung in den allgemeinen Voranschlag des Landes zu übergeben.

Eben so obliegt dem Landesausschusse die Sorge für die Verwendung und Verrechnung dieser Gelder.

i) Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen.

k) Der Landesausschuss hat hinsichtlich der Pfründen und Stiftungen, so wie überhaupt bezüglich aller nicht ausdrücklich an andere Organe überwiesenen Gegenstände in den Geschäftskreis und in die Rechte und Pflichten einzutreten, welche dem bisherigen ständischen Verordneten- und Ausschuss-Collegium zustanden, und demnach auch alle Angelegenheiten zu verhandeln, welche aus der Uebernahme der von der früheren Landesvertretung gegenüber dritten Personen eingegangenen Verbindlichkeiten und erworbenen Rechte entspringen.

§. 56. Die Bestimmung, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 57. Der Landesausschuss ist für seine Geschäftsführung dem Landtage verantwortlich.

§. 58. Die Ausführung der von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen, und nicht bloss den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 59. Der Landesausschuss steht mit dem Landtage und mit den von ihm nach §. 55 bestellten Organen in unmittelbarer Geschäftsverbindung.

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

An diesen richtet er alle Eingaben und Vorlagen und durch denselben gelangen die Verfügungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 60. Alle Entscheidungen des Landesausschusses werden dem Statthalter mitgetheilt.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung derselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Jeżeli zaś namiestnik decyzye takowe uzna za sprzeczne z pospolitem dobrem kraju lub państwa, ma wykonanie tychże zawiesić, a powody tegoż natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić.

Jeżeli wydział obstaje przy wykonaniu zarządzenia, a namiestnik nie widzi się być zaspokojonym przeciwnemi owegoż uwagami, tedy w przypadku, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, winno się ministeryalnego zasięgnąć rozstrzygnienia, w przeciwnym zaś razie przedmiot ten poddać pod uchwałę sejmu krajowego w miarę przystojącego mu zakresu działalności.

§. 61. Jeżeli na sejm krajowy rozpisano nowy wybór posłów, dotychczasowy wydział krajowy dopóty w działalności zostaje, dopóki przez nowo wybrany sejm krajowy nie zostanie ustanowionym nowy wydział krajowy.

Jeżeli wybór do sejmu krajowego znowu na dawniejszych wydziału członków i zastępców wypadł, może ich znowu sejm krajowy do nowego także powołać wydziału.

V. Postanowienia ogólne.

§. 62. Zmiany konstytucyi krajowej mogą być zwyczajną prawodawstwa drogą wniesione na sejmie krajowym, który najpierw będzie zwołanym.

Na następujących sejmach krajowych potrzeba do uchwały o takiej zmianie, obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich posłów, a pozwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa wyborcza sejmu krajowego
dla
księstwa Styryi.

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Sejm krajowy księstwa Styryi składa się stosownie do §. 11. konstytucyi krajowej

a) z dwudziestu posłów z najwyżej opodatkowanych,

b) z dwudziestu posłów miast i miasteczek targowych, niżej wymienionych, i

c) z dwudziestu posłów gmin pozostających.

W celu przedsięwzięcia wyborów, utworzone będą powiaty wyborcze.

§. 2. Dla wyborców z klasy najwyżej opodatkowanych stanowi całe księstwo Styryi jeden powiat wyborczy.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn der Landtag nicht versammelt ist, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung des Landtages nach Massgabe des ihm zustehenden Wirkungskreises zu unterziehen.

§. 61. Wenn eine neue Wahl der Abgeordneten für den Landtag ausgeschrieben wird, bleibt der bisherige Landesausschuss noch so lange in Wirksamkeit, bis der neu gewählte Landtag einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in den Landtag gewählt, so können sie von dem Landtage auch wieder in den neuen Ausschuss berufen werden.

V. Allgemeine Bestimmungen.

§. 62. Aenderungen der Landesverfassung sollen in dem Landtage, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können.

In den folgenden Landtagen ist zu einem Beschlusse über solche Abänderungen die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Landtags-Wahlordnung

für das

Herzogthum Steyermark.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Der Landtag des Herzogthums Steyermark besteht nach §. 11 der Landesverfassung

a) *aus zwanzig Abgeordneten der Höchstbesteuerten,*

b) *aus zwanzig Abgeordneten der nachbezeichneten Städte und Märkte, und*

c) *aus zwanzig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

Behufs der Vornahme der Wahlen werden Wahlbezirke gebildet.

§. 2. Für die Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten bildet das ganze Herzogthum Steyermark Einen Wahlbezirk.

§. 3. Dla wyboru posłów miast i miasteczek targowych stanowi Grac trzy powiaty wyborcze, Marburg jeden powiat wyborczy, tudzież:

Bruck Mürzzuschlag Maria-Zell Kapfenberg Kindberg	razem jeden powiat wyborczy;
Leoben Vordernberg Eisenerz Trofajach	razem jeden powiat wyborczy;
Judenburg Knittelfeld Górny-Zeyring Obdach Weisskirchen	razem jeden powiat wyborczy;
Murau St. Lambrecht Neumarkt Górny-Wöltz St. Peter Unzmarkt	razem jeden powiat wyborczy;
Lietzen Aussee Rottenmann Admont Schladming Gröbming	razem jeden powiat wyborczy;
Hartberg Friedberg Gleisdorf Weitz Passail Birkfeld St. Ruprecht Pöllau Vorau	razem jeden powiat wyborczy;
Frohnleiten Gradwein Wildon St. Georgen Feistritz Uebelbach	razem jeden powiat wyborczy;

§. 3. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte und Märkte bildet Gratz drei Wahlbezirke, Marburg Einen Wahlbezirk, ferner:

Bruck, Mürzzuschlag, Maria-Zell, Kapfenberg, Kindberg zusammen einen Wahlbezirk;

Leoben, Vordernberg, Eisenerz, Trofajach zusammen einen Wahlbezirk;

Judenburg, Knittelfeld, Ober-Zeyring, Obdach, Weisskirchen zusammen einen Wahlbezirk;

Murau, St. Lambrecht, Neumarkt, Ober-Wölz, St. Peter, Unzmarkt zusammen einen Wahlbezirk;

Lietzen, Aussee, Rottenmann, Admont, Schladming, Gröbming zusammen einen Wahlbezirk;

Hartberg, Friedberg, Gleisdorf, Weitz, Passail, Birkfeld, St. Ruprecht, Pöllau, Vorau zusammen einen Wahlbezirk;

Frohnleiten, Gradwein, Wildon, St. Georgen, Feistritz, Uebelbach zusammen einen Wahlbezirk;

Stainz Köflach Voitsberg Niem Landsberg Schwanberg St. Florian Eibiswald Arnfels	razem jeden powiat wyborczy;
Feldbach Fürstenfeld Fehring Burgau Gnas Pischelsdorf	razem jeden powiat wyborczy;
Leibnitz Ehrenhausen Murck Radkersburg Strass	razem jeden powiat wyborczy;
Cilly Raun Tüffer Lichtenwald Oberburg Laufen Prassberg Sachsenfeld Hoheneck	razem jeden powiat wyborczy;
Windischfajstritz Windischgratz Schönstein Hohenmauthen Mahrenberg Saldenhofen	razem jeden powiat wyborczy;
Pettau Friedau Polstrau Luttenberg Rohitsch	razem jeden powiat wyborczy.

Miasto Grac podzielonem będzie przez namiestnika za porozumieniem Rady gminnej na trzy powiaty wyborcze, z których każdy po dwóch posłów wybierać ma.

Każdy z reszty czternastu powiatów wyborczych po jednemu posłowi wybiera.

Stainz Köflach Voitsberg Deutsch-Landsberg Schwanberg St. Florian Eibiswald Arnfels	zusammen einen Wahlbezirk;
Feldbach Fürstenfeld Fehring Burgau Gnas Pischelsdorf	zusammen einen Wahlbezirk;
Leibnitz Ehrenhausen Murek Radkersburg Strass	zusammen einen Wahlbezirk;
Cilly Raun Tüffer Lichtenwald Oberburg Laufen Prassberg Sachsenfeld Hoheneck	zusammen einen Wahlbezirk;
Windischfeistritz Windischgratz Schönstein Hohenmauthen Mahrenberg Saldenhofen	zusammen einen Wahlbezirk;
Pettau Friedau Polstrau Luttenberg Rohitsch	zusammen einen Wahlbezirk.

Die Stadt Gratz wird vom Stadthalter nach Einvernehmen des Gemeinderathes in drei Wahlbezirke getheilt, woron jeder zwei Abgeordnete zu wählen hat.

Jeder der übrigen vierzehn Wahlbezirke wählt Einen Abgeordneten.

§. 4. Dla wyboru posłów gmin wiejskich każdy z dziewiętnastu powiatów polityczn. stanowi jeden powiat wyborczy w ten sposób, że po odtrąceniu miast i miasteczek targowych, osobno do wyboru uprawnionych, ludność najbardziej zaludnionych powiatów Cilli po dwóch, a każdy z innych powiatów politycznych, po jednemu posłowi na sejm krajowy wybierać ma.

II. O prawie wyborczem.

§. 5. Wymogi do uprawnienia wyborczego są częścią ogólne, t. j. takie, które każdy wyborca posiadać musi, częścią szczególne, t. j. takie, które są potrzebne do wykonywania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §fie 1. trzech klas wyborców.

§. 6. W ogólności ma każdy prawo do wyboru, który jest:

a) obywatelem państwa austryackiego,

b) pełnoletnim,

c) w zupełnem znajduje się używaniu praw cywilnych i politycznych, i który

d) albo opłaca pewną roczną kwotę podatku bezpośredniego (stałego), która dla członków gminy miasta Gracu najmniej na dziesięć złot. reńskich mon. konw., a dla członków innej gminy księstwa Styryi najmniej na pięć złotych reńskich mon. konw. ustanawia się, albo, nieopłacając podatku bezpośredniego, według osobistej swej własności, w którejkolwiekbądź gminie księstwa, stósownie do przepisów ustawy gminnej lub też osobnych statutów gminnych posiada czynne prawo wyboru.

§. 7. Ażeby kto w klasie najwyżej opodatkowanych do wyboru był uprawnionym, musi nie tylko posiadać wymienione w §fie 6. ad a), b) i c) własności, lecz także w księstwie Styryi opłacać onę roczną ilość podatku bezpośredniego (stałego), która wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej Izby sejmu państwa jest potrzebną.

§. 8. Szczególny wymóg do uprawnienia wyborczego w jednej z dwu innych klas wyborców §. 1. ad b) i c) zasadza się na tem, że kto w jednym z wyszczególnionych w §fie 3. i 4. powiatów wyborczych wykonywać ma prawo wyborcze, ten też członkiem gminy tego samego właśnie powiatu wyborczego być musi.

Do wyboru uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym, do którego gmina należy, której jest członkiem; jeżeli zaś jest członkiem kilku gmin, wtedy wykonywa on prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania.

§. 9. Celem wykazania wyborczego jego uprawnienia będą razem te summy zrachowane, które w księstwie Styryi w podatkach bezpośrednich różnego gatunku lub od różnych opłaca przedmiotów.

Ojcu doliczają się kwoty podatków bezpośrednich, przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez jego małżonkę opłacane, dopóki nie ustało uprawnienie do zarządu majątkiem, prawnie przystojące ojcu i małżonkowi.

§. 10. Każdy wyborca może w jednym tylko powiecie wyborczym wykonywać swe prawo wyborcze.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wyboru uprawnionym jest, nie może wybierać w żadnym powiecie wyborczym obu innych klas wyborców, a kto w powiecie wyborczym wymienionych w §fie 3. miejsc, do wyboru uprawnionym jest, nie może w żadnej wiejskiej gminie wybierać.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der neunzehn politischen Bezirke einen Wahlbezirk in der Art, dass die Bevölkerung der nach Abzug der besonders wahlberechtigten Städte und Märkte höchstbevölkerten Bezirke von Krainburg und Treffen je zwei, und jeder der übrigen politischen Bezirke je Einen Abgeordneten für den Landtag zu wählen haben.

II. Von dem Wahlrechte.

§. 5. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine, d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils besondere, d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechts in einer der drei im §. 1 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind

§. 6. Im Allgemeinen ist Jedermann wahlberechtigt, welcher

a) *österreichischer Reichsbürger,*

b) *grossjährig,*

c) *im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und*

d) *entweder an directer Steuer einen bestimmten Jahresbetrag, welcher für Gemeindeglieder der Stadt Gratz auf wenigstens zehn Gulden Conventions-Münze, und für die Mitglieder einer andern Gemeinde des Herzogthums Steyermark auf wenigstens fünf Gulden Conventions-Münze festgesetzt wird, entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde des Herzogthums nach den Bestimmungen des Gemeindegesetzes oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.*

§. 7. Wer in der Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im Paragraph 6 ad *a), b) und c) bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch in dem Herzogthume Steyermark jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.*

§. 8. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden andern Wählerclassen (§. 1 ad *b) und c) besteht darin, dass derjenige, welcher in einem der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss.*

Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist; ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden, so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 9. Die Beträge, welche Jemand an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten im Herzogthume Steyermark bezahlt, werden Behufs der Ausmittlung seiner Wahlberechtigung zusammengerechnet.

Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet, so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 10. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in Einem Wahlbezirke ausüben.

Wer als Höchstbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden andern Wählerclassen, und wer in einem Wahlbezirke der im §. 3 genannten Orte wahlberechtigt ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. O listach wyborców.

§. 11. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego do osobnych list wciągają się.

§. 12. Listę wyborców najwyżej opodatkowanych namiestnik sporządza.

Z osób, ogólnemi wyborczego uprawnienia wymogami (§. 6.) opatrzonych, które w całym kraju najwyższe opłacają kwoty w podatkach bezpośrednich; wciągnie się taką liczbę do listy wyborców najwyżej opodatkowanych, ażeby przez nią osiągnąć przynajmniej stosunek jednego wyborcy na sześć tysięcy dusz całej ludności, i ażeby także i poza ten stosunek każdy ogólnie do wyboru uprawniony obywatel państwa, opłacający w księstwie Styryi najmniej pięćset złotych reńskich mon. konw. podatku bezpośredniego, uważanym był jako wyborca najwyżej opodatkowany.

§. 13. Jeżeli między najwyżej opodatkowanymi kraju znajduje się korporacya lub towarzystwo, wtedy w listę wyborców, najwyżej opodatkowanych, wciągniona być winna osoba, wedle istniejących norm prawa albo towarzystwa do jej zewnętrznego zastąpienia powołana.

§. 14. Gminy, nawet gdy jako takie do najwyżej podatkujących w kraju należą, nie mogą ani przez pełnomocników, ani przez zastępców wykonywać prawa wyborczego w klasie najwyżej opodatkowanych.

§. 15. Listy wyborców dla wymienionych w §fie 3. miast i miasteczek targowych sporządza ich gminne przełożeństwo.

Jeżeli więcej miejsc razem stanowią jeden powiat wyborczy, natenczas lista każdego miejsca osobno sporządzona, i w celu ułożenia mającej się zestawić głównej listy całego powiatu wyborczego, przesłaną będzie staroście powiatowemu, tego powiatu, w którym leży główne miejsce wyborcze, starosta zaś udzielić winien odpis tejże burmistrzowi głównego miejsca wyborczego.

§. 16. Listy wyborców dla powiatów wyborczych gmin wiejskich (§. 4.) ma starosta powiatowy, używając ku temu pomocy urzędów poborowych, gminami sporządzać, a listy pojedynczych gmin przełożonym gminy przesełać, aby przez nich z przyzwaniem dwóch członków wydziału gminnego roztrząsane, i potrzebne wedle okoliczności uzupełnienia lub sprostowania staroście powiatowemu zaproponowane były, który z list wyborców gmin pojedynczych zestawić winien główną listę całego powiatu.

§. 17. Każda lista wyborców zawierać ma imię i nazwisko, wiek i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież ilość podatków, przez niego opłacanych, lub onę osobistą własność, od której zawisło jego prawo wyborcze.

§. 18. O ile prawo wyborcze od opłaty pewnej kwoty podatku zawisłem jest, uważany być ma ten tylko za wyborcę, który owę kwotę podatkową w roku, poprzedzającym wybór, całkowicie zapłacił, a w bieżącym roku podatkowym żadnej zaległości nie jest dłużen.

§. 19. Lista wyborców najwyżej opodatkowanych będzie obwieszczona przez namiestnika, a to przez umieszczenie w gazetach krajowych, do publicznych ogłoszeń przeznaczonych, tudzież przez udzielenie odpisów każdemu starostwu powiatowemu, w którego urzędowem siedlisku takowe dla publicznego przeglądnienia mają być wyłożone.

III. Von den Wählerlisten.

§. 11. Die Wahlberechtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 12. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter angefertigt.

Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 6) versehenen Personen, welche im ganzen Lande die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher im Herzogthume Steyermark wenigstens fünfhundert Gulden C. M. directe Steuer zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 13. Kommt unter den Höchstbesteuerten des Landes eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufzunehmen.

§. 14. Gemeinden können selbst dann, wenn sie als solche unter die höchsten Steuercontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte, noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 15. Die Wählerlisten für die im §. 3 benannten Städte und Märkte werden von dem Gemeindevorstande derselben angefertigt.

Bilden mehrere Orte zusammen Einen Wahlbezirk, so wird die Liste jedes Ortes abgesondert verfasst, und behufs der ortweisen Zusammenstellung der Hauptliste des ganzen Wahlbezirkes an den Bezirkshauptmann desjenigen Bezirkes, in welchem der Hauptwahlort gelegen ist, eingesendet, welcher hiervon eine Abschrift dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zu übergeben hat.

§. 16. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der Landgemeinden (§. 4) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen zu lassen, und die Listen der einzelnen Gemeinden den Gemeindevorstehern einzusenden, damit sie von diesen unter Beiziehung von zwei Mitgliedern des Gemeindeausschusses geprüft, und die etwa nöthigen Ergänzungen oder Berichtigungen beim Bezirkshauptmanne in Antrag gebracht werden, der aus den Wählerlisten der einzelnen Gemeinden die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammenzustellen hat.

§. 17. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 18. In so ferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat, und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 19. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft, an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen sind, kundgemacht.

§. 20. Sporządzone podług §. 15. listy wyborców będą wyłożone u burmistrza każdego w §fie 3. wymienionego miejsca, a główna lista u burmistrza głównego miejsca wyborczego, dla publicznego przeglądnienia.

§. 21. Listy wyborcze gmin wiejskich będą do powszechnego przeglądnienia wyłożone u przełożonych gmin pojedynczych, a główna lista powiatu w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego.

§. 22. Dzień wyłożenia list wyborców ma być oznajmionym wraz ze stósownym terminem reklamacyjnym, w każdym powiecie wyborczym.

Namiestnik oznacza termin reklamacyjny, który mniej niż trzy, a więcej niż czternaście dni, licząc od chwili wyłożenia, wynosić nie może.

§. 23. Reklamacye, po upływie terminu założone, odrzucać należy, jako spóźnione; wszakże namiestnikowi przysługa prawo, z urzędu zarządzać sprostowanie list wyborców aż do przyszłego terminu wyborczego.

§. 24. Do czynienia reklamacyi każdy ma prawo. Mają one tym samym organom być doręczane, przez które lista była sporządzoną.

Względem zasadności lub bezzasadności reklamacyi, tyczących się przyjęcia do wyboru niezdolnych lub opuszczenia do tegoż uprawnionych, jeżeli idzie o listę wyborców najwyżej opodatkowanych, ma rozstrzygać namiestnik kraju; jeżeli zaś idzie o listy wyborcze innych powiatów wyborczych, w §fach 3. i 4. oznaczonych, rozstrzyga starosta powiatowy, porozumiawszy się z właściwym przełożonym gminy, a to, jeżeli więcej miejsc razem swego posła wybierać mają, starosta powiatowy onego powiatu, w którym leży miejsce dotyczące, pozostawiwszy oraz trzydniowy termin do założenia rekursu do namiestnika.

§. 25. Należycie ułożone listy wyborców zrewidowane będą powszechnie na początku każdego roku podatkowego i przy rozpisaniu powszechnych wyborów.

§. 26. Skoro tylko listy wyborców po zapadłem rozstrzygnieniu względem reklamacyj, w należytym czasie podanych, zostaną ukończone, przygotować należy karty legitymacyjne dla pojedynczych wyborców, które numer bieżący dotyczącej listy wyborców, nazwisko i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, lecz wyborcom dopiero końcem rzeczywistego wybierania aktu wręczone będą.

IV. O obieralności.

§. 27. Aby kto mógł być wybranym na sejm krajowy księstwa Styryi musi

a) liczyć najmniej lat trzydzieści,

b) być obywatelem państwa austryackiego przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru,

c) znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i

d) być uprawnionym do wyboru w księstwie Styryi podług postanowień §. 6. ad d).

§. 28. Od obieralności wyłączają się;

a) wszystkie osoby, którym brakuje jakiejkolwiek z własności, w poprzednim paragrafie wyszczególnionych; tudzież

§. 20. Die nach §. 15 verfassten Wählerlisten werden bei dem Bürgermeister jedes im §. 3 benannten Ortes und die Hauptliste bei dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 21. Die Wählerlisten der Landgemeinden werden bei den Vorstehern der einzelnen Gemeinden und die Hauptliste des Bezirkes an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 22. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter festgesetzt; sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpuncte der Auflegung gerechnet, betragen.

§. 23. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen; doch steht es dem Statthalter zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 24. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtiget. — Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertigt wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerliste der Höchstbesteuerten handelt, der Statthalter des Landes, und wenn es sich um die Wählerlisten der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann nach Einvernehmung des betreffenden Gemeindevorstehers, und zwar, wenn mehrere Orte zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, der Bezirkshauptmann jenes Bezirkes, in welchem die betreffende Ortschaft gelegen ist, unter Offenlassung eines dreitägigen Recurstermines an den Statthalter, zu entscheiden.

§. 25. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung allgemeiner Wahlen revidirt.

§. 26. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimationskarten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst behufs der wirklichen Wahlhandlung eingehändigt werden.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 27. Um in den Landtag des Herzogthums Steyermark gewählt werden zu können muss man

a) *mindestens dreissig Jahre alt,*

b) *seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger,*

c) *im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und*

d) *nach den Bestimmungen des §. 16 ad d) im Herzogthume Steyermark wahlberechtigt seyn.*

§. 28. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) *alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt, ferner*

b) osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), lub które po odbytej rozprawie konkursu nie zostały w skutek dochodzenia bez winy uznane; nakoniec

c) osoby, uznane za winne zbrodni albo ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku pochodzącego, lub publiczną obyczajność naruszającego, albo też, które skazane zostały za inne jakie przestąpienie prawa, przynajmniej na półroczną karę na wolności.

§. 29. Kto jest obieralnym podług postanowień paragrafów powyższych, ten przez każdą klasę wyborców, nawet choćby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, choćby w takowym zamieszkały nie był, może być wybranym na posła do sejmu krajowego.

§. 30. Zastępców posłów na sejm krajowy wybierać nie wolno.

V. O miejscach wyborczych.

§. 31. Dla pojedynczych powiatów wyborczych będą w celu głosowania wyznaczone osobne miejsca wyborcze.

§. 32. Miejscem wyborczem dla najwyżej opodatkowanych jest Grac, jako główne kraju miasto.

§. 33. Jako miejsca wyborcze dla wyszczególnionych w §. 3. powiatów wyborczych, uważane być mają także właśnie wymienione miasta i miasteczka targowe.

Jeżeli więcej miejsc razem, jednego tylko posła wybierać mają, tedy jedno z tych miejsc, jako główne wyborcze miejsce ustanowionem być ma.

Ustanowienie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich, dzieje się przez namiestnika, z uwzględnieniem tak położenia jak stosunkowej ważności onychże.

§. 34. Dla wyborów gmin wiejskich wyznaczyć należy więcej miejsc wyborczych. Przytem za prawidło służyć ma, iż miejsca wyborcze zgadzać się mają z siedliskami nowo-uorganizowanych sądów i starostw powiatowych.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich dzieje się także przez namiestnika, z dokładnem wyszczególnieniem gmin, każdemu wyborczemu miejscu przydzielonych.

Głównem wyborczem miejscem całego powiatu jest urzędowe siedlisko starostwa powiatowego.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 35. Do kierowania czynnością wyborczą będą własne komisye wyborcze ustanowione.

§. 36. Komisya wyborcza najwyżej opodatkowanych składa się z siedmiu osób, przez najwyżej opodatkowanych wyborców, na dniu wyboru z grona tychże wybranych, które prezydującego i pisarza z pomiędzy siebie wybrać mają.

Te wybory odbywają się za pomocą kartek wyborczych względną obecnych większością.

Cesarski komisarz, przez namiestnika naznaczony, takową wyborczą czynnością kierować i na posiedzeniach komisyi, jako też na zgromadzeniach wyborczych zasiadać ma.

§. 37. Dla każdego z powiatów wyborczych miasta Gracu i dla każdego z reszty miejsc, w §fie 3. namienionych, utworzona będzie komisya wyborcza.

Komisya wyborcza w Gracu i komisye wyborcze w Marburgu składają się z burmistrza lub zastępcy, przez niego oznaczonego, z członków przełożeństwa gminy po trzech przez niego przyzwanych, i z innych, po trzech przez namiestnika naznaczonych, z onychże miast prawo wyboru mających.

b) Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concurs-Verhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, endlich

c) Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt oder welche wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

§. 29. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Landtagsabgeordneter gewählt werden.

§. 30. Stellvertreter der Landtagsabgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 31. Für die einzelnen Wahlbezirke werden behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 32. Der Wahlort für die Höchstbesteuerten ist Gratz, als Hauptstadt des Landes.

§. 33. Als Wahlorte für die im §. 3 aufgezählten Wahlbezirke haben die eben daselbst benannten Städte und Märkte zu gelten.

Haben mehrere Ortschaften zusammen nur Einen Abgeordneten zu wählen, so ist eine dieser Ortschaften als Hauptwahlort zu bestimmen.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Hauptwahlorte geschieht mit Rücksicht auf die Lage und verhältnissmässige Bedeutsamkeit derselben durch den Statthalter.

§. 34. Für die Wahlen der Landgemeinden sind mehrere Wahlorte zu bestimmen. Dabei hat als Regel zu gelten, dass die Wahlorte mit den Sitzen der neuorganisirten Gerichte und Bezirkshauptmannschaften zusammenzutreffen haben.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Wahlorte geschieht gleichfalls vom Statthalter mit genauer Angabe der jedem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden.

Hauptwahlort des ganzen Bezirkes ist der Amtssitz der Bezirkshauptmannschaft.

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 35. Zur Leitung der Wahlhandlung werden eigene Wahlcommissionen gebildet.

§. 36. Die Wahlcommission der Höchstbesteuerten besteht aus sieben von den höchstbesteuerten Wählern am Tage der Wahl aus ihrer Mitte gewählten Personen, die den Vorsitzenden und Schriftführer unter sich selbst zu wählen haben.

Diese Wahlen geschehen mittelst Stimmzetteln und mit relativer Majorität der Anwesenden. Ein vom Statthalter bestimmter landesfürstlicher Commissär hat diesen Wahlact zu leiten und den Sitzungen der Commission, so wie den Wahlversammlungen beizuwohnen.

§. 37. Für jeden der Wahlbezirke der Stadt Gratz und für jeden der im §. 3 benannten übrigen Orte wird eine Wahlcommission gebildet.

Die Wahlcommissionen in Gratz und die Wahlkommission in Marburg bestehen aus dem Bürgermeister, oder dem von ihm bestimmten Stellvertreter, aus je drei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus je drei anderen vom Statthalter bestimmten Wahlberechtigten jener Städte.

W innych miejscach składa się komisya wyborcza z burmistrza, z dwóch członków przełożeństwa gminy i z dwóch przez starostę powiatowego naznaczonych miejscowych, mających prawo wyboru.

Burmistrzowie są prezydujący miejscowych komisyi wyborczych; pisarze z pośród nich wybierają się.

Przy posiedzeniach komisyi i zgromadzeniach wyborczych zasiadać mają komisarze cesarscy.

§. 38. Dla wyborów gmin wiejskich złożona będzie w każdem wyborczem miejscu komisya wyborcza.

Każda takowa miejscowa komisya wyborcza składa się, pod przewodnictwem komisarza cesarskiego, z czterech członków, wybranych przez starostę powiatowego z przełożonych gmin, onemu wyborczemu miejscu przekazanych.

Pisarza wybiera komisya z pośród siebie.

§. 39. W celu przedsięwzięcia obliczenia głosów dla całego powiatu wyborczego, utworzoną będzie w każdem głównem miejscu wyborzem (§§. 33. i 34.) główna komisya wyborcza, która pod przewodnictwem komisarza cesarskiego składać się ma z członków miejscowej komisyi wyborczej, i z posłów przez komisye reszty innych miejsc wyborczych powiatu wyborczego po jednemu z ich grona wybranych.

Pisarz miejscowej komisyi wyborczej jest oraz pisarzem głównej komisyi wyborczej.

§. 40. Rozstrzygnienia i uchwały tak miejscowych jak głównych komisyi wyborczych wymagają bezględnej głosów większości.

§. 41. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni się mieszać do głosowania, bądź przez usuwanie albo odradzanie, bądź przez zalecanie albo przedstawianie pewnych osób, ani też innym jakimbądź sposobem, a przy czynności wyborczej mają czuwać, li tylko nad utrzymaniem spokojności i porządku, niemniej też nad zachowaniem trybu wyborczego, prawnie wskazanego.

§. 42. Podobnie też winni członkowie komisyi wyborczej od wszelkiego wstrzymać się wpływu na głosowanie pojedynczych prawo wyboru mających.

VII. O rozpisaniu wyborów.

§. 43. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów dzieje się z reguły przez rozrządzenia namiestnika, które przynajmniej na ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie będą obwieszczone.

Jeżeliby w przypadkach §§fów 74. i 75. musiano powtórzyć wybór z powodu braku potrzebnej głosów większości, tedy wyborcy przez obwieszczenia starosty powiatowego do wyboru zaproszeni być mają.

Jeżeli miejsca, razem jednego posła wybierać mające w różnych leżą powiatach politycznych, natenczas winien starosta powiatowy głównego miejsca wyborczego wezwać innych starostów powiatowych, z uwiadomieniem tychże o terminie wyboru, nie mniej też o osobach, pod ściślejszy wybor wziąć się mających (§. 74.), aby rozpisali wybory w powiatach dotyczących.

In den übrigen Orten besteht die Wahlcommission aus dem Bürgermeister, aus zwei Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus zwei vom Bezirkshauptmanne bestimmten Wahlberechtigten des Ortes.

Die Bürgermeister sind die Vorsitzenden der Orts-Wahlcommissionen; die Schriftführer werden aus ihrer Mitte gewählt.

Den Sitzungen der Commissionen und den Wahlversammlungen haben landesfürstliche Commissäre beizuwohnen.

§. 38. Für die Wahlen der Landgemeinden wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt.

Jede solche Orts-Wahlcommission besteht unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern der jenem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden gewählt werden.

Den Schriftführer wählt die Commission aus ihrer Mitte.

§. 39. Um die Stimmzählung für den ganzen Wahlbezirk vorzunehmen, wird in jedem Hauptwahlorte (§§. 33, 34) eine Hauptwahlcommission gebildet, welche unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus den Mitgliedern der Wahlcommission des Ortes, und aus je einem von den Commissionen der übrigen Wahlorte des Wahlbezirkes aus ihrer Mitte gewählten Abgeordneten zu bestehen hat.

Der Schriftführer der Wahlcommission des Ortes ist auch Schriftführer der Hauptwahlcommission.

§. 40. Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Orts- und Hauptwahlcommissionen ist die absolute Stimmenmehrheit erforderlich.

§. 41. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine andere Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der Wahlhandlung nur allein die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 42. Eben so haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigten zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 43. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahl geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

Wenn in den Fällen der §§. 74 und 75 eine Wahl wegen Abgang der erforderlichen Stimmenmehrheit wiederholt werden muss, sind die Wähler durch Kundmachungen der Bezirkshauptmänner zur Wahl einzuladen.

Sind Orte, welche zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, in verschiedenen politischen Bezirken gelegen, so hat der Bezirkshauptmann des Hauptwahlortes die übrigen Bezirkshauptmänner unter Bekanntgebung des Wahltermines und der in die engere Wahl zu bringenden Personen (§. 74) zur Wahlausschreibung in den betreffenden Bezirken aufzufordern.

§. 44. W rozpisaniu wyborów oznaczyć należy dzień wyborów, godzinę rozpoczęcia i czas trwania czynności wyborczej, tudzież miejsca, w których głosowanie odbyć się ma.

W kartach legitymacyjnych, po obwieszczonem rozpisaniu wyborów, pojedynczym wyborcom doręczyć się mających (§. 26.), umieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 45. Rozpisanie powszechnych wyborów dla sejmu krajowego w sposób następny odbyć się ma: najprzód wybrani będą posłowie gmin wiejskich, potem posłowie miast i miasteczek targowych, a nakoniec posłowie najwyżej opodatkowanych, tudzież przedsięwzięte być winny wybory każdej z pierwszych dwu klas wyborców w całym kraju w jednym a tym samym dniu.

VIII. O czynności wyborczej.

A. Ogólne postanowienia.

§. 46. W dniu wyboru o godzinie wyznaczonej i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, rozpocznie się czynność wyborcza, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która odebrać ma listy wyborców i przygotowane wykazy głosowania.

§. 47. Oprócz komisyi wyborczej, cesarskiego komisarza i do głosowania uprawnionych, nikomu nie jest niedozwolony przystęp do miejscowości, gdzie się wybór odbywa.

Tylko w pierwszych dwóch godzinach po rozpoczęciu czynności wyborczej, kandydaci wyborczy, jako takowi u wyborczej komisyi meldujący się, do miejsca zgromadzenia przypuszczonymi być, i za przyzwoleniem wyborców głos zabierać mogą.

Po upływie tych dwu godzin, albo jeszcze pierwej, jeżeli tego zgromadzenie wyborcze żąda, albo gdy już nikt z kandydatów głosu nie zabiera, głosowanie przedsięwziętem być ma.

Przed rozpoczęciem tegoż, kandydatów do odstąpienia nakłonić należy.

Wyborcy, którzy po rozpoczęciu głosowania nadejdą, zgłaszają się do komisyi wyborczej i mogą brać udział w niezamkniętem jeszcze głosowaniu.

§. 48. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania zarzuty czyni przeciw uprawnieniu wyborczemu jakiej osoby, na liście wyborców umieszczonej, i utrzymuje, że od chwili sporządzenia list wyborców osoba ta którego z warunków, do prawa wyboru wymaganych, pozbawioną została, komisya wyborcza natychmiast rzecz tę rozstrzyga, nie dozwalając żadnego rekursu.

§. 49. Prezydujący komisyi wyborczej zgromadzonym wyborcom w krótkiej przemowie przywiedzie na pamięć treść §§fów 27. — 29. ustawy wyborczej, co do przedmiotów do obieralności wymaganych, wyjaśni im tryb przy głosowaniu i obliczeniu głosów i napomni ich, aby wota swoje składali wedle wolnego przekonania, bez wszelkich samolubnych względów pobocznych, a to w ten sposób, jaki wedle najsumienniejszego swego przeświadczenia poczytują za najstósowniejszy dla dobra powszechnego.

§. 50. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej, o ile są do wyboru uprawnieni, swe wota składają.

Następnie jeden z członków komisyi wyborczej, wzywać będzie wyborców do składania wotów w tym kolejnym porządku, w którym ich imiona na liście wyborców są umieszczone.

§. 44. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnes und die Dauerzeit der Wahlhandlung, so wie die Orte, wo die Stimmgebung stattzufinden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimationskarten (§. 26) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler theilzunehmen hat, einzutragen.

§. 45. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für den Landtag hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der Städte und Märkte, endlich die Abgeordneten der Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen jeder der beiden ersteren Wählerclassen im ganzen Lande an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 46. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde, und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung, ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen Wähler, mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerlisten und die vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 47. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Nur in den ersten zwei Stunden nach dem Beginne der Wahlhandlung dürfen Wahlcandidaten, die sich als solche bei der Wahlcommission melden, in den Versammlungsort zugelassen werden, und mit Zustimmung der Wähler sprechen.

Nach Ablauf der zwei Stunden, oder noch früher, wenn es die Wahlversammlung begehrt, oder kein Candidat mehr zu sprechen hat, ist die Abstimmung vorzunehmen.

Vor dem Beginne derselben werden die Candidaten zum Abtreten veranlasst.

Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen Theil nehmen.

§. 48. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlcommission sogleich und ohne Zulassung eines Recurses entschieden.

§. 49. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Ansprache den versammelten Wählern den Inhalt der §§. 27 — 29 der Wahlordnung über die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmzählung zu erklären und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberzeugung ohne alle eigennützige Nebenrücksichten und in der Art abzugeben, wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 50. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, in so ferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimmen abgeben.

Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge, wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Mający prawo do wyboru, którzy po zawołaniu ich po nazwisku do zgromadzenia wyborczego przychodzą, wota swe składać będą dopiero po odczytaniu całej listy wyborców.

§. 51. Każdy mający prawo do głosowania przystępuje z reguły sam do stołu, stojącego między komisyą wykorczą a zgromadzeniem wyborczem, i przy oddaniu swojej karty legitymacyjnej, głośno i wyraźnie i z dokładnem oznaczeniem tę osobę nazwie, którą sobie posłem mieć życzy do sejmu krajowego.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch lub więcej przypada posłów, tedy wyborca tyle nazwisk wymieni, ile ma być posłów wybranych.

§. 52. Wyborcy niemowi, mogą wyjątkowo na piśmie składać wyborcze swe wota, które w ich obecności, przez jednego z członków komisyi wyborczej muszą być odczytane.

§. 53. Jeżeli przy głosowaniu zachodzą wątpliwości względem identyczności (tożsamości) wyborcy, kartą legitymacyjną opatrzonego, tedy o tem, natychmiast komisya wyborcza rozstrzyga, niedozwalając rekursu.

§. 54. Każde ustne głosowanie i każde piśmienne wotum wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, wciągnione zostanie wraz z nazwiskiem wyborcy w przygotowane na to rubryki wykazu głosowania, w dwóch egzemplarzach sporządzonego

Wciąganiem takowem do jednego z wykazów zajmuje się pisarz komisyi wyborczej, a równocześnie inny członek komisyi do drugiego wykazu, stanowiącego kontrolę wciągnienia, jako lista odpowiednia.

§. 55. Wota wyborcze, dane dla mającego być wybranym, albo pod warunkami albo z załączeniem poleceń nie są ważne.

§. 56. Względem ważności lub nieważności pojedynczych wotów wyborczych rozstrzyga natychmiast komisya wyborcza, bez przypuszczenia rekursu.

§. 57. Głosowanie musi z reguły w każdem miejscu w ciągu dnia, do wyborów przeznaczonego, być rozpoczęte i ukończone.

Jeżeliby zaś zachodziły okoliczności, przeszkodne rozpoczęciu, postępowi lub ukończeniu wyboru, może być czynność wyborcza przez komisyę na następny dzień odroczona lub przedłużona za przyzwoleniem komisarza cesarskiego, który o tem natychmiast staroście powiatowemu lub namiestnikowi donieść ma.

Uwiadomienie o tem dla wyborców, dzieje się sposobem w miejscu zwyczajnym.

§. 58. Jeżeli wszyscy wyborcy wota swoje złożyli, lub jeżeli termin dnia wyboru do głosowania wyznaczony upłynął, a żaden się już wyborca nie zgłosił, ma prezydujący komisyi wyborczej oświadczyć głosowanie jako zamknięte, podwójny głosowania wykaz ma być przez komisyę wyborczą i przez cesarskiego komisarza podpisany, a dalsze głosowanie przed ukończeniem skrutynowania nie będzie dozwolonem.

§. 59. Po zamkniętem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych najwyżej opodatkowanych, tudzież miast Gracu i Marburga natychmiast do obliczenia głosów przystąpi się, a jeżeli potrzebna liczba posłów należycie wybraną została, protokół, względem czynności wyborczej prowadzony, ma być zamknięty, przez członków komisyi i przez komisarza cesarskiego podpisany, z załączeniem tak

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchgelesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 51. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch, und nennt unter Abgabe seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter zum Landtage werden soll.

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei oder mehrere Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 52. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 53. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Identität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung eines Recurses.

§. 54. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hierzu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzeichnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Die Eintragung besorgt in dem einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission und gleichzeitig ein anderes Commissionsglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controlle der Eintragung bildet.

§. 55. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifügung von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 56. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Orts-Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 57. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon sogleich dem Bezirkshauptmanne oder dem Statthalter die Anzeige zu machen hat, auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden.

Die Bekanntgebung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 58. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben, oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von dem Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 59. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen der Höchstbesteuerten und der Städte Gratz und Marburg sogleich zur Stimmzählung geschritten, und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist, das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsmitgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben, und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzäh-

wykazów głosowania jak list obliczenia głosów zapieczętowany, nareście napisem treść wyrażającym opatrzony, cesarskiemu komisarzowi do przesłania go do namiestnika oddany.

§. 60. W zgromadzeniach wyborczych reszty innych miejsc wyborczych po ukończeniu głosowania, protokół wyborczy zamknięty, przez komisyę i cesarskiego komisarza podpisany, z załączeniem wykazów głosowania przez miejscową komisyę wyborczą i cesarskiego komisarza zapieczętowany, będzie przesłany przez członka, wybranego przez komisyę wyborczą z grona swego, do głównej komisyi wyborczej, która obliczenie głosów przedsięwziąć ma.

§. 61. W przypadkach powyższego paragrafu, gdy zebranie głosów nie może bezpośrednio po głosowaniu być przedsięwziętem, musi termin do przedsięwzięcia obliczenia głosów w ten sposób być wyznaczony, ażeby do czasu wyznaczonego protokoły wyborcze pojedynczych miejsc wyborczych z pewnością mogły być nadesłane do głównego miejsca wyborczego.

§. 62. W przypadkach §. 60. względem aktu zebrania głosów, przy którym wyborcy mają prawo być obecnymi, będzie osobny protokół prowadzony, który, jako i obie listy obliczenia głosów, przez dwóch członków komisyi prowadzone, przez główną komisyę wyborczą podpisane, i wraz z temi listami obliczenia głosów i z nadesłanemi ze strony pojedynczych miejsc wyborczych protokołami i głosowania wykazami, zapieczętowane i napisem, treść krótko wyrażającym opatrzone, cesarskiemu komisarzowi oddane być mają.

§. 63. W razie równości głosów we wszystkich przypadkach rozstrzyga los, który przez prezydującego komisyi wyborczej wyciągnięty być ma.

§. 64. Po ukończonem głosów obliczeniu, prezydujący komisyi wyborczej oznajmia natychmiast rezultat onegoż.

B. Szczególne postanowienia.

1. Względem wyboru najwyżej opodatkowanych.

§ 65. Posłowie najwyżej opodatkowanych w ten sposób będą wybrani, iż:

a) ośmiu posłów z całego zgromadzenia wyborczego, potem

b) po czterech z wyborców każdego obwodu z osobna będzie wybranych.

§. 56. W celu wyboru podług obwodów (§. 65. ad *b*) tworzy się trzy oddziały z zgromadzonych najwyżej opodatkowanych.

Każdy wyborca wporządkowanym zostanie w oddział tego obwodu, w którym najwyżej opodatkowany przedmiot jego jest położony.

§. 67. Każdy wyborca winien przy głosowaniu tyle osób wymienić, ile posłów ma być wybranych.

Komisya wyborcza postanowić winna, czy dla wszystkich, wedle §. 65. ad *a*) spólnie wybrać się mających posłów, jeden tylko akt głosowania ma być przedsięwzięty, lub też, czy wybór odbyć się winien w dwóch po sobie następujących głosowaniach, w ten sposob, iż każdy wotujący w każdem z nich po cztery osoby wymienić ma.

§. 68. Po ukończonym spólnym wyborze (§. 65. ad *a*) odosobniają się wyborcy podług obwodów kraju na trzy oddziały.

lungslisten versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zur Einsendung an den Statthalter übergeben.

§. 60. In den Wahlversammlungen der übrigen Wahlorte wird nach dem Schlusse der Stimmgebung das Wahlprotokoll geschlossen, von der Commission und dem landesfürstlichen Commissär unterfertigt, unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse von der Orts-Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär versiegelt, und durch ein von und aus der Wahlcommission gewähltes Mitglied an die Hauptwahlcommission abgesendet, welche die Stimmzählung vorzunehmen hat.

§. 61. In den Fällen des vorigen Paragraphes, wo die Scrutinirung nicht unmittelbar nach der Abstimmung vorgenommen werden kann, muss der Termin zur Vornahme der Stimmzählung in solcher Weise bestimmt werden, dass bis zu demselben die Wahlprotokolle der einzelnen Wahlorte zuversichtlich im Hauptwahlorte eingelangt seyn können.

§. 62. In den Fällen des §. 60 wird über den Scrutinirungsact, welchem die Wähler beizuwohnen berechtiget sind, ein besonderes Protokoll geführt, welches, so wie die beiden von zwei Commissionsgliedern geführten Stimmzählungslisten, von der Hauptwahlcommission zu unterzeichnen und sammt diesen Stimmzählungslisten und den von den einzelnen Wahlorten eingelangten Protokollen und Abstimmungs-Verzeichnissen versiegelt, und mit einer den Inhalt kurz bezeichnenden Ueberschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zu übergeben sind.

§. 63. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fällen das Loos, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 64. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. *Besondere Bestimmungen.*

1. Für die Wahl der Höchstbesteuerten.

§. 65. Die Abgeordneten der Höchstbesteuerten werden in der Art gewählt, dass:

a) *acht Abgeordnete von der gesammten Wahlversammlung, dann*

b) *je vier von den Wählern jedes Kreises für sich gewählt werden.*

§. 66. Zum Behufe der Wahl nach Kreisen (§. 65 ad b) *werden drei Abtheilungen aus den versammelten Höchstbesteuerten gebildet.*

Jeder Wähler wird in die Abtheilung jenes Kreises eingereiht, in welchem sein höchstbesteuertes Object gelegen ist.

§. 67. Jeder Wähler hat bei der Abstimmung so viele Personen zu benennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

Die Wahlcommission hat zu bestimmen, ob für sämmtliche gemeinschaftlich (§. 65 ad a) *zu wählende Abgeordnete nur Ein Abstimmungsact vorzunehmen sei, oder ob die Wahl in zwei aufeinander folgenden Abstimmungen in der Art stattfinden soll, dass jeder Stimmgebende bei jeder derselben vier Personen zu benennen hat.*

§. 68. Nach Beendigung der gemeinschaftlichen Wahl (§. 65 ad a) *sondern sich die Wähler nach den Kreisen des Landes in drei Abtheilungen.*

Los stanowi porządek kolejny, w którym oddziały te wota swe oddawać mają.

Dopiero gdy przez los oznaczony oddział pierwszy wszystkich swych posłów wybrał, może głosować drugi, a gdy i wybory oddziału drugiego uskutecznione zostały, natenczas trzeci oddział do głosowania przystąpi.

§. 69. Rezultaty wyborcze każdego głosowania aktu zostaną obwieszczone na zgromadzeniu wyborczem; głosy, które przy późniejszem głosowaniu którego oddziału, przy padną na posła już wybranego, nie są ważne.

§. 70. Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej głosów większości.

Jeżeli przy jednym głosowania akcie, dla tego lub owego wybrać się mającego posła, taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, na ten czas powtórne skrutynium przedsięwziąć, a na przypadek, gdyby i przy takowem nie znalazła się potrzebna większość, do ściślejszego wyboru przystąpić należy.

§. 71. Przy ściślejszym wyborze mają się wyborcy do owych ograniczać osób, które przy powtórnem skrutynium względnie najwięcej uzyskały głosów po tych, które bezwzględną większość otrzymały.

W razie równości głosów, rozstrzyga los, kto przy trzeciem głosowaniu ma być uwzględnionym.

Liczba osób, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających, wynosi zawsze dwa razy tyle, co liczba posłów, wybrać się jeszcze mających.

Każdy głos, przypadający osobie, przy trzeciem skrutynium do ściślejszego wyboru nie wprowadzonej, za nieważny ma być uważany.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów wypadła, tedy los rozstrzyga.

2. Dla wyborów miast miasteczek targowych i miejsc przemysłowych.

§. 72. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony trzech powiatów wyborczych miasta Gracu ma przy głosowaniu dwie wymienić osoby.

Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

Każdy swój głos dający, wezwanym być ma, aby się, o późniejszej dnia godzinie, znowu znajdował na miejscu zgromadzenia dla złożenia na nowo wotum swego w razie potrzeby.

Co do wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeli przy pierwszych dwóch głosowaniach nie otrzymano potrzebnej głosów większości, obowiązują zawarte w §fie 71. postanowienia.

§. 73. Wybor miasta Marburga, przedsięwzięty będzie podług przepisu poprzedniego, z tą tylko różnicą, iż każdy wyborca jednę tylko wymieni osobę.

§. 74. Dla reszty w §fie 3. wyszczególnionych miejsc, będzie obliczenie głosów przedsięwziętem przez główną komisyę wyborczą (§. 39.), której pod pieczęcią oddać należy (§. 60.) protokoły wyborcze i wykazy głosowania, za poświadczeniem odebrania.

Głosy, dane w pojedynczych miejscach wyborczych, będą razem zliczone.

Das Loos bestimmt die Reihenfolge, in welcher diese Abtheilungen zur Abstimmung zu schreiten haben.

Nur wenn die durch das Loos bestimmte erste Abtheilung alle ihre Abgeordneten gewählt hat, darf die zweite, und erst, wenn die Wahlen der zweiten Abtheilung zu Stande gekommen sind, die dritte zur Abstimmung schreiten.

§. 69. Die Wahlresultate eines jeden Abstimmungsactes werden der Wahlversammlung bekannt gegeben; Stimmen, welche bei der spätern Abstimmung einer Abtheilung auf einen bereits gewählten Abgeordneten fallen, sind ungültig.

§. 70. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig.

Kommt bei einem Abstimmungsacte für einen oder den andern zu wählenden Abgeordneten keine solche Stimmenmehrheit zu Stande, so wird ein zweites Scrutin vorgenommen, und falls auch bei diesem nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 71. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken die beim zweiten Scrutin nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten.

Bei Stimmengleichheit wird durch das Loos entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtigt werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche beim dritten Scrutin auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

2. Für die Wahlen der Städte, Märkte und Industrialorte.

§. 72. Jeder an der Abstimmung Theil nehmende Wahlberechtigte der drei Wahlbezirke der Stadt Gratz hat bei der Stimmgebung zwei Personen zu benennen.

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Jeder, der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigenfalls die Stimmgebung erneuern zu können.

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im §. 71 enthaltenen Bestimmungen.

§. 73. Die Wahl der Stadt Marburg wird nach der Vorschrift des vorigen Paragraphes nur mit dem Unterschiede vorgenommen, dass jeder Wähler nur Eine Person zu benennen hat.

§. 74. Für die übrigen im §. 3 genannten Orte wird die Stimmzählung von der Hauptwahl-Commission (§. 39), welcher die Wahlprotokolle und Abstimmungsverzeichnisse gegen Empfangsbestätigung versiegelt zu übergeben sind (§. 60), vorgenommen.

Die Stimmen, welche in den einzelnen Wahlorten abgegeben wurden, werden zusammengerechnet.

Do ważności wyborów dostateczna jest względna większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących.

Jeżeli w pierwszem skrutynium taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, tedy w przeciągu terminu, przez starostę powiatowego najmniej na trzy a najdalej, na ośm dni wyznaczonego, w każdem miejscu wyborczem na nowo przedsięwziąć się ma głosowanie w ściślejszym wyborze między onemi trzema osobami, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały, a które przez starostę powiatowego wraz z rozpisaniem nowego wyboru, (§. 43.) ogłoszone będą.

Jeżeli przy drugiem skrutynium, w głównem miejscu wyborczem przedsięwziętem, pokazuje się równość głosów, natenczas rozstrzyga los.

3. Względem wyborów gmin wiejskich.

§. 75. Względem głosowania przy wyborach gmin wiejskich stanowią postanowienia paragrafu powyższego, z tą różnicą, iż w tych powiatach wyborczych, w których po dwóch posłów ma być wybranych, każdy wyborca dwie osoby wymienić ma, i że do wyboru ściślejszego, wprowadzone być muszą, w potrójnej liczbie posłów, wybrać się jeszcze mających, osoby, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 76. Po zamkniętem obliczeniu głosów, ma komisya wyborcza i głosy zbierająca, zawiadomić wybranego o wypadłym na niego wyborze, z tem wezwaniem, aby w ciągu przepisanego czasu oświadczył, czyli przyjmuje wybór, lub nie.

§. 77. Każdy ma prawo nieprzyjąć wypadłego nań wyboru.

§. 78. Jeżeli wybrany jeszcze w dniu wyborów, przed komisyą wyborczą, póki jest zebraną, oświadczy, że wyboru nie przyjmuje, oświadczenie to do protokołu wyborczego wciągniętem zostanie, poczem nowy wybór natychmiast może być przedsięwzięty.

§. 79. W każdym innym razie oświadczenie wybranego musi być namiestnikowi księstwa Styryi przesłane w ciągu dni dziesięć, od chwili licząc, w której mu doręczonem zostało, zarządzone przez komisyę wyborczą, uwiadomienie o jego wybraniu.

Zaniechanie takiego oświadczenia, równie jak wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem uważane będzie za nieprzyjęcie.

W przypadku nieprzyjęcia, ma namiestnik natychmiast nowy rozporządzić wybór.

§. 80. Jeżeli obieralny w kilku wyborczych powiatach został wybranym, ma podobnież oświadczyć się według przepisu §§fów 78. i 79. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a w pierwszym razie względem tego, dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje.

Kto zaś wybór dla jednego powiatu przyjął, nie może go więcej przyjmować dla drugiego powiatu, chociażby później dopiero dowiedział się o wypadłym na niego wyborze, w ostatnim powiecie wyborczym.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden.

Kommt eine solche Stimmenmehrheit im ersten Scrutin nicht zu Stande, so ist innerhalb eines vom Bezirkshauptmanne bestimmten Termines von wenigstens drei und höchstens acht Tagen an jedem Wahlorte die Abstimmung in engerer Wahl zwischen jenen drei Personen zu erneuern, welche bei dem ersten Scrutin die meisten Stimmen erlangt hatten, und welche vom Bezirkshauptmanne zugleich mit der Ausschreibung der Wahlerneuerung (§. 43) kundzumachen sind.

Zeigt sich bei dem im Hauptwahlorte vorgenommenen zweiten Scrutin eine Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

3. Für die Wahlen der Landgemeinden.

§. 75. Hinsichtlich der Abstimmung bei den Wahlen der Landgemeinden gelten die Bestimmungen des vorigen Paragraphes mit dem Unterschiede, dass in jenen Wahlbezirken in welchen zwei Abgeordnete zu wählen sind, jeder Wähler zwei Personen zu benennen hat, und dass in die engere Wahl die beim ersten Scrutin mit den meisten Stimmen betheilten Personen in der dreifachen Anzahl der noch zu wählenden Abgeordneten gebracht werden müssen.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 76. Nach geschlossener Stimmenzählung hat die Wahl- und Scrutinirungs-Commission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in Kenntniss zu setzen, dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 77. Jedermann ist berechtigt, die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 78. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 79. In allen andern Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen zehn Tagen von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Statthalter des Herzogthums Steyermark abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, so wie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt gilt als Ablehnung.

Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter so fort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 80. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleichfalls nach Vorschrift der §§. 75 und 76 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären.

Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzteren Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Jeżeli dwa lub więcej razy wybrany oświadcza, że przyjmuje, ale nie wymienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, tedy przyjęcie za ważne uznaje się dla tego powiatu, w którym pierwej wybranym został, a gdyby tego samego dnia podwójny na niego przypadł wybór, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał. W razie równości głosów zażądać trzeba wyraźnego oświadczenia wybranego.

§. 81. Wybrany, oświadczając przyjęcie wyboru musi zarazem udowodnić, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba, gdyby to nie było powszechnie już wiadomem.

§. 82. Jeżeli namiestnik ma przed sobą dowody, iż wybrany podług §. 28. od wybieralności wyłączony jest, tedy ów akta wyboru wraz z popartą powodami relacyą, sejmowi krajowemu przedłożyć winien.

§. 83. Gdyby na sejm krajowy wybrane zostały osoby, z powodu zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, w inkwizycyi zostające, takowe nie mają prawa do udziału na sejmie krajowym dopóty, dopóki z wyroku sądowego nie wykaże się, czy one podług §. 28. obieralność na sejm krajowy utrzymały, czy też takową utraciły.

X. O wykazaniu i roztrząsaniu wyborów.

§. 84. Namiestnik nakazać ma, aby posłom na sejm krajowy wybranym, wystawiono i doręczono certyfikat wyboru, wyjąwszy przypadki, §§fami 82 i 83. przewidziane.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu na sejm krajowy, i uzasadnia dopóty domniemanie ważności jego wyboru, póki nie zostanie uznanem, że rzecz przeciwnie się ma.

§. 85. Względem ważności wyboru rozstrzyga sejm krajowy w miarę przepisów, w czennej i biernej obieralności, tudzież o postępowaniu przy wyborze, zawartych tak o konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej.

Przy roztrząsaniu i stanowieniu uchwały służą za podstawę akta wyborcze.

§. 86. Akta wyborcze składają się: z protokołu wyboru i obliczenia głosów, ze spisów głosowania i z list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy namiestnikowi przesłać mają z swemi sprawozdaniami, dotyczącemi toku postępowania przy wyborze, jako też prawnej ważności lub nieważności wyboru, tudzież z reklamacyi i protestów, jeżeliby już jakie przeciw wyborowi założono; a nakoniec z oświadczeń i wykazów, tak co do przyjęcia wyboru, jak co do obieralności przez wybranego przywiedzionych.

§. 87. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedynczych wyborach na sejm krajowy, mają być podane najdalej w ciągu dni ośmiu po zagajeniu sejmu krajowego, w przeciwnym bowiem razie nie będzie się na nie żadnej zwracać uwagi.

Porządek sprawowania interesów sejmu krajowego zawiera postępowanie tegoż przy roztrząsaniu wyborów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia, w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirkes, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchem er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage stattfand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 81. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, in so ferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften besitze.

§. 82. Liegt dem Statthalter der Nachweis vor, dass ein Gewählter nach §. 28 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sei, so hat er die Wahlacten sammt einem motivirten Berichte dem Landtage vorzulegen.

§. 83. Wenn Personen in den Landtag gewählt werden, die wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen theilzunehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 28 die Wählbarkeit für den Landtag behalten oder verloren haben.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 84. Den in den Landtag gewählten Abgeordneten hat der Statthalter mit Ausnahme der Fälle der §§. 82 und 83 ein Wahlcertificat ausfertigen und zustellen zu lassen.

Dieses Certificat berechtigt den Gewählten zum Eintritte in den Landtag, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 85. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet der Landtag nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung, und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen.

Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 86. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungs-Protokolle, aus den Abstimmungs-Verzeichnissen und den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahlcommissäre mit ihren, den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungiltigkeit der Wahl betreffenden Berichten an den Statthalter einzusenden haben, ferner aus den gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den von den Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen und Nachweisungen.

§. 87. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Landtagswahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung des Landtages einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rücksicht genommen werden darf.

Das Verfahren des Landtages bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung des Landtages.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część X.

wydana i rozesłana: 18. Stycznia 1850.

13.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 20. Listopada 1849,

do wszystkich głównych administracyi pocztowych,

mocą którego z dniem 1. Stycznia 1850, na miejsce 3ej cz. regulaminu opłat pocztowych z dnia 2. Lutego 1842, nowe postanowienia względem należytości od posełek pocztą wozową działać poczynają.

W skutek najwyższej rezolucyi Najjaśniejszego Pana z dnia 25. Września 1849 na wniosek ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych wydanej na miejsce 3ej części regulaminu opłat pocztowych z dnia 2. Lutego 1842, co do należytości poczty wozowej za posełki pocztą wozową, z dniem 1. Stycznia 1850 następujące postanowienia działać poczynają:

Taksa główna.

§. 1. Za wszelkie posełki pocztą wozową bez różnicy treści, wartości, wagi i odległości opłacać się ma taksa główna w niezmiennej ilości krajcarów 10.

Od tejże tylko pakunki podróżne wolne są.

Portoryum podług wartości i wagi.

§. 2. Portoryum podług wartości i wagi posełek wynosi od każdego setka złotych reńskich wartości i od każdego funta wagi:

włącznie do mil			5	kr.	1
nad	5	do „	10	„	2
„	10	„ „	15	„	3
„	15	„ „	20	„	4
„	20	„ „	25	„	5
„	25	„ „	30	„	6
„	30	„ „	35	„	7
„	35	„ „	40	„	8
„	40	„ „	45	„	9
„	45	„ „	50	„	10

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

X. Stück.

Ausgegeben und versendet am 18. Jänner 1850.

13.

Erlass des Handelsministeriums vom 20. November 1849,

an sämmtliche Oberpostverwaltungen,

wodurch vom 1. Jänner 1850 angefangen, an die Stelle des 3. Theils des Porto-Regulativs vom 2. Februar 1842, neue Bestimmungen über die Gebühren für Fahrpostsendungen in Wirksamkeit gesetzt werden.

In Folge der über Antrag des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten erlassenen allerhöchsten Entschliessung Sr. Majestät vom 25. September 1849 haben an die Stelle des 3. Theiles des Porto-Regulativs vom 2. Februar 1842, betreffend die Fahrpostgebühren für Fahrpostsendungen folgende Bestimmungen mit 1. Jänner 1850 in Wirksamkeit zu treten.

§. 1. Für alle Fahrpostsendungen ohne Unterschied des Inhaltes, des Werthes, des Gewichtes und der Entfernung ist eine Grundtaxe mit dem veränderlichen Betrage von 10 Kreuzern zu entrichten. Grund-Taxe.

Nur das Reisegepäcke ist davon frei.

§. 2. Die Portogebühr nach Werth und Gewicht der Sendungen bet für jedes Hundert Gulden vom Werthe und für jedes Pfund vom Gewichte: Werth- und Gewichtporto.

bis einschliessig			5	Meilen	1	kr.
über	5	bis	10	„	2	„
„	10	„	15	„	3	„
„	15	„	20	„	4	„
„	20	„	25	„	5	„
„	25	„	30	„	6	„
„	30	„	35	„	7	„
„	35	„	40	„	8	„
„	40	„	45	„	9	„
„	45	„	50	„	10	„

nad	50	do	mil	60	kr.	11
„	60	„	„	70	„	12
„	70	„	„	80	„	13
„	80	„	„	90	„	14
„	90	„	„	100	„	15
„	100	„	„	120	„	16
„	120	„	„	140	„	17
„	140	„	„	160	„	18
„	160	„	„	180	„	19
„	180	.	.	.	.	20

Taryfa.

Z załączonej taryfy powziąć można stopniowanie należytości opłat pocztowych, z przytoczonych odległości podług wartości do 2500 złt. r. i podług wagi do 25 funtów wypadających.

Posełki w banknotach, wekslach, obligacyach, tudzież małe posełki w złocie i śrebrze.

§. 3. Posełki w banknotach, obligacyach, wekslach, kuponach, assygnacyach kasowych, biletach wykupnych i innych pieniądze przedstawiających papierach bez ograniczenia wartości podlegają tylko opłacie portoryum podług wartości. Posełki gotowizną w złocie i w śrebrze do ilości 50 złotych reńskich włącznie, tylko połową taryfowego portoryum podług wartości i wagi, nad 50 złotych reńskich zaś zupełnem portoryum podług wartości i wagi opłacane być mają.

Pobieranie portoryum podług wartości lub wagi, lub podług obu.

§. 4. Przy posełkach pocztą wozową bez podania wartości lub też z podaniem wartości w ilości niżej 50 złotych reńskich wymierzanie taksy dziać się ma li tylko podług wagi, a zaś przy posełkach z podaniem wartości w złotych reńskich 50 i więcej tak podług wartości jak podług wagi.

Pisma bez podania wartości aż do 6 łótów ważące.

§. 5. Pisma bez podania wartości aż do wagi 6. łótów włącznie od poczty wozowej do expedycyi nie przyjmują, lecz do poczty listowej przekazują się.

Pisma z podaniem wartości do 6 łótów ważące.

Za pisma z podaniem wartości i do 6 łótów ważące oprócz głównege portoryum taksę listową podług wagi wypadającą, a tylko, jeżeliby postępowanie podług taryfy poczty wozowej wyższe stanowiło portoryum, tedy to ostatnie opłacić należy.

Pisma nad 6 łótów ważące.

§. 6. Pisma czy to z podaniem wartości czy bez takowego więcej jak 6 łótów ważące oprócz głównego portoryum dopóty podlegają taksie listowej od wagi 7 łótów, póki nie wypada wyższa taksa podług taryfy poczty wozowej.

Listy posełkom pieniężnym dołączone.

§. 7. Jeżeli posełce pieniężnej list dołączony jest więcej jak 1 łót ważący, tedy za nadwyżkę płacić należy portoryum od tejże podług taryfy listowej wypadające.

Opłacanie portoryum przez podawcę lub odbierającego.

§. 8. Należytości portoryum poczty wozowej pobierają się od podawcy lub odbierającego, wedle tego, czy stronom w skutek porządku poczty wozowej dozwolonem zostaje, posełki frankować lub też ku wypłacie odbierającemu wskazywać.

Pakunki podróżne.

§. 9. Jak dalece pakunki podróżne osob pocztą wozową jadących przewyższają wagę od opłaty wolną, w poświadczeniach prenotacyjnych wyrażoną, i podanie wartości ilość 100 złotych reńskich przewyższa, pobierane będzie portoryum od przeważki i od wyższej wartości równie tak, jak od innych jakich posełek.

über	50	bis	60	Meilen	11	kr.
„	60	„	70	„	12	„
„	70	„	80	„	13	„
„	80	„	90	„	14	„
„	90	„	100	„	15	„
„	100	„	120	„	16	„
„	120	„	140	„	17	„
„	140	„	160	„	18	„
„	160	„	180	„	19	„
„	180	. . .	. . .	. . .	20	„

Der beigeschlossene Tarif lässt die Abstufungen der Portogebühren entnehmen, welche sich für die angeführten Entfernungen nach dem Werthe bis 2500 Gulden und nach dem Gewichte bis 25 Pfund ergeben. *Tarif.*

§. 3. Sendungen von Banknoten, Obligationen, Wechseln, Coupons, Casse-Anweisungen, Einlösungsscheinen und anderen Geld vorstellenden Papieren ohne Beschränkung des Werthes, unterliegen nur der Portoentrichtung nach dem Werthe. Barsendungen in Gold und Silber haben bis zum Betrage von einschliesslich 50 Gulden nur die Hälfte des tarifmässigen Werth- und Gewichtportos, über 50 Gulden aber den vollen Werth- und Gewichtporto zu bezahlen. *Banknoten, Wechsel, Obligationen, dann kleine Gold- und Silbersendungen.*

§. 4. Bei Fahrpostsendungen ohne angegebenen Werth oder mit dem angegebenen Werthe von Weniger als 50 Gulden hat die Taxirung lediglich nach dem Gewichte, bei Sendungen mit einer Werthangabe von 50 Gulden und darüber aber sowohl nach dem Werthe als nach dem Gewichte stattzufinden. *Einhebung des Werth- oder Gewicht-Portos, oder beider.*

§. 5. Schriften ohne angegebenen Werth werden bis zum Gewichte von einschliesslich 6 Loth bei der Fahrpost zur Beförderung nicht angenommen, sondern zur Briefpost gewiesen. *Schriften ohne Werth bis 6 Loth im Gewichte.*

Schriften mit angegebenem Werthe und bis zum Gewichte von 6 Loth müssen ausser dem Grundporto die nach dem Gewichte entfallende Brieftaxe, und nur, wenn die Behandlung nach dem Fahrpost-Tarife einen höhern Porto angibt, die letztern entrichten. *Schriften mit Werth bis 6 Loth im Gewichte.*

§. 6. Schriften mit oder ohne angegebenen Werth von mehr als 6 Loth im Gewichte unterliegen nebst dem Grundporto so lange der Brieftaxe pr. 7 Loth, bis die Taxe nach dem Fahrposttarife höher entfällt. *Schriften über 6 Loth im Gewichte.*

§. 7. Wenn einer Geldsendung ein Brief von mehr als 1 Loth im Gewichte beiliegt, so ist für das Uebergewicht der dafür nach dem Brieftarife entfallende Porto zu entrichten. *Briefe, welche Geldsendungen beiliegen.*

§. 8. Die Fahrpost-Porto-Gebühren werden vom Aufgeber oder Empfänger eingehoben, je nachdem den Parteien zu Folge der Fahrpostordnung freisteht, die Sendungen zu frankiren oder an den Empfänger zur Zahlung anweisen zu lassen. *Portozahlung durch den Aufgeber oder Empfänger.*

§. 9. In soweit das Gepäcke der mit der Fahrpost reisenden Personen das gebührenfreie in den Vormerkscheinen ausgedrückte Gewicht, und der angegebene Werth den Betrag von 100 Gulden übersteigt, wird die Portogebühr für das höhere Gewicht und für den höheren Werth gleich wie für sonstige Sendungen eingehoben. *Reisegepäcke.*

Należytość za zwrócenie posełek z poczty wozowej.

§. 10. Za zwrócenie posełek z poczty wozowej, których oddanie adresatowi uskutecznionem być nie mogło, płaci się połowa portoryum taryfowego, opuszczając oraz wypadające krajcara ułamki, wyjąwszy, gdy treścią posełek są pisma lub wzory bez wartości, które powrotnemu portoryum nie podlegają.

Retour-recepisy i pisma wywiadujące się,

§. 11. Za recepisę powrotną podawca należytość portoryum listu pojedyńczego opłacać ma.

Pisma wywiadujące się, gdyby przy podaniu recepisę powrotną wydano, lub gdyby za doniesieniem adresata, odebraniu posełki rekomendowanej przeczącego, dochodzenie zrządzono, bezpłatnie, we wszystkich zaś innych przypadkach za przedpłatą pojedyńczego portoryum listowego wygotowane i odsyłane będą.

Należytość za doręczenie i zapowiedzenie(aviso).

§. 12. Za dostawienie posełki z poczty wozowej do 3 funtów ważącej do pomieszkania odbieracza, płaci się we Wiedniu należytość w ilości 3 krajcarów, w innych miejscach pocztowych w 2 krajcarach, za doręczenie zaś karty zapowiednej (aviso) wszędzie 1 krajcar.

§. 13. We wszystkich do przyjęcia posełek z poczty wozowej upoważnionych urzędach pocztowych nie tylko taryfa poczty wozowej, lecz też i miloskaz miejsca ku wglądnieniu dla każdego otwartym a we wszystkich głównych miastach za wynagrodzeniem kosztów drukowych także przedajnym być ma, by każdy sam sobie obrachować mógł portoryum poczty wozowej tak za posełki podane jak przybywające.

§. 10. Für die Zurücksendung von Fahrpoststücken, deren Abgabe an den Adressaten nicht bewirkt werden konnte, ist die Hälfte der tarifmässigen Portogebühren, mit Hinweglassung allfälliger Bruchtheile eines Kreuzers zu entrichten, die Fälle ausgenommen, wenn der Inhalt der Sendungen in Schriften oder Mustern ohne Werth besteht, welche letztere keinem Retourporto unterliegen. Zurücksendung von Fahrpoststücken.

§. 11. Für ein Retour-Recepisse ist von dem Aufgeber die Portogebühr für einen einfachen Brief zu entrichten. Retour-Recepissen und Nachfrage-Schreiben (Quästionen).

Nachfrage- (Quästions-) Schreiben werden, wenn bei der Aufgabe ein Retour-Recepisse ausgestellt worden ist, oder wenn das Einschreiten um Nachforschung auf einer Nachricht vom Adressaten beruht, worin er den Empfang der recommandirten Sendung in Abrede stellt, unentgeltlich, in allen übrigen Fällen aber gegen Vorausbezahlung des einfachen Briefportos ausgefertigt und abgesendet.

§. 12. Für die Zustellung einer Fahrpostsendung bis zu dem Gewichte von 3 Pfund in die Wohnung des Empfängers sind in Wien 3 Kreuzer, in andern Postorten 2 Kreuzer, für die Zustellung eines Aviso-Zettels überall 1 Kreuzer zu entrichten. Zustellungs- und Aviso-Gebühr.

§. 13. Bei allen zur Aufnahme von Fahrpost-Sendungen ermächtigten Postämtern ist nicht nur der Fahrpost-Tarif, sondern auch der Meilenweiser des Ortes zu Jedermanns Einsicht offen und in allen Hauptstädten gegen Ersatz der Druckkosten auch verkäuflich zu halten, damit Jedermann in der Lage sei, sich das Fahrpost-Porto für aufgegebene oder einlangende Sendungen selbst zu berechnen.

Taryfa poczty wozowej.

W przestrzeni mil w linii prostej (do 5 – nad 45 do 50)

Wartości złotych reńskich	Od wagi	do 5		nad 5 do 10		nad 10 do 15		nad 15 do 20		nad 20 do 25		nad 25 do 30		nad 30 do 35		nad 35 do 40		nad 40 do 45		nad 45 do 50	
		zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr
do 100 zr.	do 1 funta	.	1	.	2	.	3	.	4	.	5	.	6	.	7	.	8	.	9	.	10
nad 100 zr. 200 zr.	nad 1 do 2 funtów	.	2	.	4	.	6	.	8	.	10	.	12	.	14	.	16	.	18	.	20
,, 200 „ 300 „	,, 2 „ 3 „	.	3	.	6	.	9	.	12	.	15	.	18	.	21	.	24	.	27	.	30
,, 300 „ 400 „	,, 3 „ 4 „	.	4	.	8	.	12	.	16	.	20	.	24	.	28	.	32	.	36	.	40
,, 400 „ 500 „	,, 4 „ 5 „	.	5	.	10	.	15	.	20	.	25	.	30	.	35	.	40	.	45	.	50
,, 500 „ 600 „	,, 5 „ 6 „	.	6	.	12	.	18	.	24	.	30	.	36	.	42	.	48	.	54	1	.
,, 600 „ 700 „	,, 6 „ 7 „	.	7	.	14	.	21	.	28	.	35	.	42	.	49	.	56	1	3	1	10
,, 700 „ 800 „	,, 7 „ 8 „	.	8	.	16	.	24	.	32	.	40	.	8	.	56	1	4	1	12	1	20
,, 800 „ 900 „	,, 8 „ 9 „	.	9	.	18	.	27	.	36	.	45	.	54	1	3	1	12	1	21	1	30
,, 900 „ 1000 „	,, 9 „ 10 „	.	10	.	20	.	30	.	40	.	50	1	.	1	10	1	20	1	30	1	40
,, 1000 „ 1100 „	,, 10 „ 11 „	.	11	.	22	.	33	.	44	.	55	1	[illegible]	1	17	1	28	1	39	1	50
,, 1100 „ 1200 „	,, 11 „ 12 „	.	12	.	24	.	36	.	48	1	.	1	12	1	24	1	36	1	48	2	.
,, 1200 „ 1300 „	,, 12 „ 13 „	.	13	.	26	.	39	.	52	1	5	1	18	1	31	1	44	1	57	2	10
,, 1300 „ 1400 „	,, 13 „ 14 „	.	14	.	28	.	42	.	56	1	10	1	24	1	38	1	52	2	6	2	20
,, 1400 „ 1500 „	,, 14 „ 15 „	.	15	.	30	.	45	1	.	1	15	1	30	1	45	2	.	2	15	2	30
,, 1500 „ 1600 „	,, 15 „ 16 „	.	16	.	32	.	48	1	4	1	20	1	36	1	52	2	8	2	24	2	40
,, 1600 „ 1700 „	,, 16 „ 17 „	.	17	.	34	.	51	1	8	1	25	1	42	1	59	2	16	2	33	2	50
,, 1700 „ 1800 „	,, 17 „ 18 „	.	18	.	36	.	54	1	12	1	30	1	48	2	6	2	24	2	42	3	.
,, 1800 „ 1900 „	,, 18 „ 19 „	.	19	.	38	.	57	1	16	1	35	1	54	2	13	2	32	2	51	3	10
,, 1900 „ 2000 „	,, 19 „ 20 „	.	20	.	40	1	.	1	20	1	40	2	.	2	20	2	40	3	.	3	20
,, 2000 „ 2100 „	,, 20 „ 21 „	.	21	.	42	1	3	1	24	1	45	2	6	2	27	2	48	3	9	3	30
,, 2100 „ 2200 „	,, 21 „ 22 „	.	22	.	44	1	6	1	28	1	50	2	12	2	34	2	56	3	18	3	40
,, 2200 „ 2300 „	,, 22 „ 23 „	.	23	.	46	1	9	1	32	1	55	2	18	2	41	3	4	3	27	3	50
,, 2300 „ 2400 „	,, 23 „ 24 „	.	24	.	48	1	12	1	36	2	.	2	24	2	48	3	12	3	36	4	.
,, 2400 „ 2500 „	,, 24 „ 25 „	.	25	.	50	1	15	1	40	2	5	2	30	2	55	3	20	3	45	4	10

W przestrzeni mil w linii prostej (nad 50 do 60 – nad 180)

Wartości złotych reńskich	Od wagi	nad 50 do 60		nad 60 do 70		nad 70 do 80		nad 80 do 90		nad 90 do 100		nad 100 do 120		nad 120 do 140		nad 140 do 160		nad 160 do 180		nad 180	
		zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr	zr	kr
do 100 zr.	do 1 funta	.	11	.	12	.	13	.	14	.	15	.	16	.	17	.	18	.	19	.	20
nad 100 zr. 200 zr.	nad 1 do 2 funtów	.	22	.	24	.	26	.	28	.	30	.	32	.	34	.	36	.	38	.	40
,, 200 „ 300 „	,, 2 „ 3 „	.	33	.	36	.	39	.	42	.	45	.	48	.	51	.	54	.	57	1	.
,, 300 „ 400 „	,, 3 „ 4 „	.	44	.	48	.	52	.	56	1	.	1	4	1	8	1	12	1	16	1	20
,, 400 „ 500 „	,, 4 „ 5 „	.	55	1	.	1	5	1	10	1	15	1	20	1	25	1	30	1	35	1	40
,, 500 „ 600 „	,, 5 „ 6 „	1	6	1	12	1	18	1	24	1	30	1	36	1	42	1	48	1	54	2	.
,, 600 „ 700 „	,, 6 „ 7 „	1	17	1	24	1	31	1	38	1	45	1	52	1	59	2	6	2	13	2	20
,, 700 „ 800 „	,, 7 „ 8 „	1	28	1	36	1	44	1	52	2	.	2	8	2	16	2	24	2	32	2	40
,, 800 „ 900 „	,, 8 „ 9 „	1	39	1	48	1	57	2	6	2	15	2	24	2	33	2	42	2	51	3	.
,, 900 „ 1000 „	,, 9 „ 10 „	1	50	2	.	2	10	2	20	2	30	2	40	2	50	3	.	3	10	3	20
,, 1000 „ 1100 „	,, 10 „ 11 „	2	1	2	12	2	23	2	34	2	45	2	56	3	7	3	18	3	29	3	40
,, 1100 „ 1200 „	,, 11 „ 12 „	2	12	2	24	2	36	2	48	3	.	3	12	3	24	3	36	3	48	4	.
,, 1200 „ 1300 „	,, 12 „ 13 „	2	23	2	36	2	49	3	2	3	15	3	28	3	41	3	54	4	7	4	20
,, 1300 „ 1400 „	,, 13 „ 14 „	2	34	2	48	3	2	3	16	3	30	3	44	3	58	4	12	4	26	4	40
,, 1400 „ 1500 „	,, 14 „ 15 „	2	45	3	.	3	15	3	30	3	45	4	.	4	15	4	30	4	45	5	.
,, 1500 „ 1600 „	,, 15 „ 16 „	2	56	3	12	3	28	3	44	4	.	4	16	4	32	4	48	5	4	5	20
,, 1600 „ 1700 „	,, 16 „ 17 „	3	7	3	24	3	41	3	58	4	15	4	32	4	49	5	16	5	23	5	40
,, 1700 „ 1800 „	,, 17 „ 18 „	3	18	3	36	3	54	4	12	4	30	4	48	5	6	5	24	5	42	6	.
,, 1800 „ 1900 „	,, 18 „ 19 „	3	29	3	48	4	7	4	26	4	45	5	4	5	23	5	42	6	1	6	20
,, 1900 „ 2000 „	,, 19 „ 20 „	3	40	4	.	4	20	4	40	5	.	5	20	5	40	6	.	6	20	6	40
,, 2000 „ 2100 „	,, 20 „ 21 „	3	51	4	12	4	33	4	54	5	15	5	36	5	57	6	18	6	39	7	.
,, 2100 „ 2200 „	,, 21 „ 22 „	4	2	4	24	4	46	5	8	5	30	5	52	6	14	6	36	6	58	7	20
,, 2200 „ 2300 „	,, 22 „ 23 „	4	13	4	36	5	59	5	22	5	45	6	8	6	31	6	54	7	17	7	40
,, 2300 „ 2400 „	,, 23 „ 24 „	4	24	4	48	5	12	5	36	6	.	6	24	6	48	7	12	7	36	8	.
,, 2400 „ 2500 „	,, 24 „ 25 „	4	35	5	.	5	25	5	50	6	15	6	40	7	5	7	30	7	55	8	20

i tak dalej od każdego setka złt. r. i od każdego funta więcej, pobierać należy pierwszą taryfy ustanowę więcej, co do złotych reńskich 100 i funta 1 namienioną.

Fahrpost-Tarif.

Vom Werthbetrage in Gulden	Nach dem Gewichte	Auf eine Entfernung von Meilen in gerader Linie: bis 5		über 5 bis 10		über 10 bis 15		über 15 bis 20		über 20 bis 25		über 25 bis 30		über 30 bis 35		über 35 bis 40		über 40 bis 45		über 45 bis 50	
		fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr
bis 100 fl.	bis 1 Pfund	.	1	.	2	.	3	.	4	.	5	.	6	.	7	.	8	.	9	.	10
über 100 bis 200 fl.	über 1 bis 2 Pfund	.	2	.	4	.	6	.	8	.	10	.	12	.	14	.	16	.	18	.	20
„ 200 „ 300 „	„ 2 „ 3 „	.	3	.	6	.	9	.	12	.	15	.	18	.	21	.	24	.	27	.	30
„ 300 „ 400 „	„ 3 „ 4 „	.	4	.	8	.	12	.	16	.	20	.	24	.	28	.	32	.	36	.	40
„ 400 „ 500 „	„ 4 „ 5 „	.	5	.	10	.	15	.	20	.	25	.	30	.	35	.	40	.	45	.	50
„ 500 „ 600 „	„ 5 „ 6 „	.	6	.	12	.	18	.	24	.	30	.	36	.	42	.	48	.	54	1	.
„ 600 „ 700 „	„ 6 „ 7 „	.	7	.	14	.	21	.	28	.	35	.	42	.	49	.	56	1	3	1	10
„ 700 „ 800 „	„ 7 „ 8 „	.	8	.	16	.	24	.	32	.	40	.	48	.	56	1	4	1	12	1	20
„ 800 „ 900 „	„ 8 „ 9 „	.	9	.	18	.	27	.	36	.	45	.	54	1	3	1	12	1	21	1	30
„ 900 „ 1000 „	„ 9 „ 10 „	.	10	.	20	.	30	.	40	.	50	1	.	1	10	1	20	1	30	1	40
„ 1000 „ 1100 „	„ 10 „ 11 „	.	11	.	22	.	33	.	44	.	55	1	6	1	17	1	28	1	39	1	50
„ 1100 „ 1200 „	„ 11 „ 12 „	.	12	.	24	.	36	.	48	1	.	1	12	1	24	1	36	1	48	2	.
„ 1200 „ 1300 „	„ 12 „ 13 „	.	13	.	26	.	39	.	52	1	5	1	18	1	31	1	44	1	57	2	10
„ 1300 „ 1400 „	„ 13 „ 14 „	.	14	.	28	.	42	.	56	1	10	1	24	1	38	1	52	2	6	2	20
„ 1400 „ 1500 „	„ 14 „ 15 „	.	15	.	30	.	45	1	.	1	15	1	30	1	45	2	.	2	15	2	30
„ 1500 „ 1600 „	„ 15 „ 16 „	.	16	.	32	.	48	1	4	1	20	1	36	1	52	2	8	2	24	2	40
„ 1600 „ 1700 „	„ 16 „ 17 „	.	17	.	34	.	51	1	8	1	25	1	42	1	59	2	16	2	33	2	50
„ 1700 „ 1800 „	„ 17 „ 18 „	.	18	.	36	.	54	1	12	1	30	1	48	2	6	2	24	2	42	3	.
„ 1800 „ 1900 „	„ 18 „ 19 „	.	19	.	38	.	57	1	16	1	35	1	54	2	13	2	32	2	51	3	10
„ 1900 „ 2000 „	„ 19 „ 20 „	.	20	.	40	1	.	1	20	1	40	2	.	2	20	2	40	3	.	3	20
„ 2000 „ 2100 „	„ 20 „ 21 „	.	21	.	42	1	3	1	24	1	45	2	6	2	27	2	48	3	9	3	30
„ 2100 „ 2200 „	„ 21 „ 22 „	.	22	.	44	1	6	1	28	1	50	2	12	2	34	2	56	3	18	3	40
„ 2200 „ 2300 „	„ 22 „ 23 „	.	23	.	46	1	9	1	32	1	55	2	18	2	41	3	4	3	27	3	50
„ 2300 „ 2400 „	„ 23 „ 24 „	.	24	.	48	1	12	1	36	2	.	2	24	2	48	3	12	3	36	4	.
„ 2400 „ 2500 „	„ 24 „ 25 „	.	25	.	50	1	15	1	40	2	5	2	30	2	55	3	20	3	45	4	10

Vom Werthbetrage in Gulden	Nach dem Gewichte	über 50 bis 60		über 60 bis 70		über 70 bis 80		über 80 bis 90		über 90 bis 100		über 100 bis 120		über 120 bis 140		über 140 bis 160		über 160 bis 180		über 80	
		fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr
bis 100 fl.	bis 1 Pfund	.	11	.	12	.	13	.	14	.	15	.	16	.	17	.	18	.	19	.	20
über 100 bis 200 fl.	über 1 bis 2 Pfund	.	22	.	24	.	26	.	28	.	30	.	32	.	34	.	36	.	38	.	40
„ 200 „ 300 „	„ 2 „ 3 „	.	33	.	36	.	39	.	42	.	45	.	48	.	51	.	54	.	57	1	.
„ 300 „ 400 „	„ 3 „ 4 „	.	44	.	48	.	52	.	56	1	.	1	4	1	8	1	12	1	16	1	20
„ 400 „ 500 „	„ 4 „ 5 „	.	55	1	.	1	5	1	10	1	15	1	20	1	25	1	30	1	35	1	40
„ 500 „ 600 „	„ 5 „ 6 „	1	6	1	12	1	18	1	24	1	30	1	36	1	42	1	48	1	54	2	.
„ 600 „ 700 „	„ 6 „ 7 „	1	17	1	24	1	31	1	38	1	45	1	52	1	59	2	6	2	13	2	20
„ 700 „ 800 „	„ 7 „ 8 „	1	28	1	36	1	44	1	52	2	.	2	8	2	16	2	24	2	32	2	40
„ 800 „ 900 „	„ 8 „ 9 „	1	39	1	48	1	57	2	6	2	15	2	24	2	33	2	42	2	51	3	.
„ 900 „ 1000 „	„ 9 „ 10 „	1	50	2	.	2	10	2	20	2	30	2	40	2	50	3	.	3	10	3	20
„ 1000 „ 1100 „	„ 10 „ 11 „	2	1	2	12	2	23	2	34	2	45	2	56	3	7	3	18	3	29	3	40
„ 1100 „ 1200 „	„ 11 „ 12 „	2	12	2	24	2	36	2	48	3	.	3	12	3	24	3	36	3	48	4	.
„ 1200 „ 1300 „	„ 12 „ 13 „	2	23	2	36	2	49	3	2	3	15	3	28	3	41	3	54	4	7	4	20
„ 1300 „ 1400 „	„ 13 „ 14 „	2	34	2	48	3	2	3	16	3	30	3	44	3	58	4	12	4	26	4	40
„ 1400 „ 1500 „	„ 14 „ 15 „	2	45	3	.	3	15	3	30	3	45	4	.	4	15	4	30	4	45	5	.
„ 1500 „ 1600 „	„ 15 „ 16 „	2	56	3	12	3	28	3	44	4	.	4	16	4	32	4	48	5	4	5	20
„ 1600 „ 1700 „	„ 16 „ 17 „	3	7	3	24	3	41	3	58	4	15	4	32	4	49	5	6	5	23	5	40
„ 1700 „ 1800 „	„ 17 „ 18 „	3	18	3	36	3	54	4	12	4	30	4	48	5	6	5	24	5	42	6	.
„ 1800 „ 1900 „	„ 18 „ 19 „	3	29	3	48	4	7	4	26	4	45	5	4	5	23	5	42	6	1	6	20
„ 1900 „ 2000 „	„ 19 „ 20 „	3	40	4	.	4	20	4	40	5	.	5	20	5	40	6	.	6	20	6	40
„ 2000 „ 2100 „	„ 20 „ 21 „	3	51	4	12	4	33	4	54	5	15	5	36	5	57	6	18	6	39	7	.
„ 2100 „ 2200 „	„ 21 „ 22 „	4	2	4	24	4	46	5	8	5	30	5	52	6	14	6	36	6	58	7	20
„ 2200 „ 2300 „	„ 22 „ 23 „	4	13	4	36	5	59	5	22	5	45	6	8	6	31	6	54	7	17	7	40
„ 2300 „ 2400 „	„ 23 „ 24 „	4	24	4	48	5	12	5	36	6	.	6	24	6	48	7	12	7	36	8	.
„ 2400 „ 2500 „	„ 24 „ 25 „	4	35	5	.	5	25	5	50	6	15	6	40	7	5	7	30	7	55	8	20

und sofort ist für jedes 100 fl. und für jedes Pfund mehr, der erste Tarifssatz für 100 fl. und für 1 Pfund mehr zu erheben.

14.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 15. Grudnia 1849,

do konsystorza uniwersytetu we Wiedniu i do senatu akademickiego uniwersytetów w Pradze, Ołomuńcu, we Lwowie, w Krakowie, Gracu i Insbruku,

mocą którego ustanawia się ustanie uprawnienia do docentury prywatnej z powodu niewykonywania przez cztery po sobie następujące półrocza.

Każdy prywatny docent swe uprawnienie do docentury prywatnej traci, który przez cztery po sobie następujące półrocza żadnego nie robi użycia z udzielonego mu do odczytów uprawienia w zakładzie naukowym i w oddziale studyów, do którego uhabilitowanym został, a przeto, jeżeliby na nowo jako prywatny docent wystąpić chciał, poddać się musi nowemu aktowi habilitacyjnemu, od czego uwolnić tylko ministerstwo oświecenia prawo ma.

Thun m. p.

15.

Pismo rozporządzające ministra wyznań i oświecenia z dnia 27. Grudnia 1849,

do panów namiestników w niższej Austryi, Austryi powyżej Ensu, Solnogrodzie, Czechach, Pobrzeżu, Morawii, Szląsku, Karyntyi, Krainie, Tyrolu i Voraribergu, do pana szefa krajowego w Galicyi, do pana rządcy prezydyum krajowego w Dalmacyi, do pana c. k. przełożonego komissyi gubernialnej w Krakowie i do ces. król. urzędu obwodowego w Czerniowcach,

którem obwieszcza się rozporządzenie względem egzaminów odbywać się mających z języków żyjących w publicznych zakładach naukowych.

Ponieważ obecnie dla wielu młodych ludzi potrzeba zachodzi wykazania umiejętności jakiegobądź języka żyjącego świadectwem wiarygodnem, przeto rozporządza się, co następuje:

1. Wszyscy przez rząd w uniwersytetach ustanowieni nauczyciele języków żyjących, którzy podług §. 3. prowizorycznej ustawy względem organizacyi władz akademicznych do klasy nauczycieli w znaczeniu ściślejszem należą, bez względu czy oni od rządu płacę pobierają czy nie, tudzież nauczyciele w instytutach technicznych przez rząd ustanowieni, upoważnieni są, przedsiębrać egzamina z swego zawodu z każdym, którzyby się do tego zgłosił, i wystawiać nie tylko zaświadczenia prywatne, ale także i publicznie uwierzytelnione.

2. Ktoby publicznie uwierzytelnione zaświadczenie otrzymać chciał, ten do dziekana wydziału filozoficznego, lub do dyrektora instytutu technicznego zgłosić się ma, w którego przytomności egzamin się odbędzie, i który także wystawione o tem świadectwo spólnie podpisać ma.

3. Swiadectwo nie tak jak do tych czas umiejętności egzaminowanego tak zwaną klasą ale raczej dokładnemi słowy oznaczyć ma, sposób jako i stopień uzdolnienia egzaminowanego do wyrażenia swych myśli tak ustnie jak pismiennie w języku dotyczącym.

14.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 15. December 1849,

an das Universitäts-Consistorium in Wien und an die akademischen Senate der Universitäten zu Prag, Ollmütz, Lemberg, Krakau, Gratz und Innsbruck,

wodurch die Erlöschung der Berechtigung zur Privat-Docentur wegen Nichtausübung durch vier aufeinander folgende Semester festgesetzt wird.

Jeder Privat-Docent, welcher von der ihm ertheilten Berechtigung Vorlesungen zu halten, an der Lehranstalt und in der Studienabtheilung, für welche er habilitirt ist, durch vier aufeinander folgende Semester keinen Gebrauch macht, wird seines Privat-Docentenbefugnisses verlustig, und muss sich, wenn er neuerdings wünscht, als Privat-Docent aufzutreten, einem neuen Habilitationsacte unterziehen, von welchem zu dispensiren nur dem Unterrichts-Ministerium zusteht.

Thun m. p.

15.

Schreiben des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 27. December 1849,

an den Herrn Statthalter von Niederösterreich, ob der Enns, Salzburg, Böhmen, Küstenland, Mähren, Schlesien, Kärnthen, Krain, Tirol und Vorarlberg; den Herrn Landeschef von Galizien, den Herrn Landes-Präsidiums-Verweser von Dalmatien, den Herrn k. k. Gubernial-Commissions-Vorsteher zu Krakau und das Kreisamt zu Czernowitz,

womit eine Verordnung in Betreff der an öffentlichen Lehranstalten stattfindenden Prüfungen aus den lebenden Sprachen bekannt gemacht wird.

Da gegenwärtig für viele junge Männer das Bedürfniss vorhanden ist, sich mit der Kenntniss irgend einer lebenden Sprache durch ein glaubwürdiges Zeugniss auszuweisen, so wird Folgendes angeordnet:

1. Alle vom Staate bestellten Lehrer lebender Sprachen an Universitäten, welche nach §. 3 des provisorischen Gesetzes über Organisirung der akademischen Behörden in die Classe der Lehrer im engeren Sinne gehören, sie mögen vom Staate besoldet seyn oder nicht, so wie die vom Staate bestellten Lehrer an technischen Instituten, sind ermächtigt, Prüfungen über ihr Fach mit Jedem, der sich dazu meldet, vorzunehmen, und nicht blos Privatzeugnisse, sondern auch öffentlich beglaubigte Zeugnisse auszustellen.

2. Wer ein öffentlich beglaubigtes Zeugniss zu erhalten wünscht, hat sich beim Decan der filosofischen Facultät, oder beim Director des technischen Institutes zu melden, in dessen Gegenwart die Prüfung abgelegt wird, und der auch das darüber ausgestellte Zeugniss mitzufertigen hat.

3. Das Zeugniss hat nicht wie bisher die Kenntnisse des Geprüften durch eine sogenannte Classe zu bezeichnen, sondern mit bestimmten Worten, Art und Grad der Befähigung des Geprüften, seine Gedanken mündlich und schriftlich in der fraglichen Sprache auszudrücken, zu bezeichnen.

4. Za każdy takowy egzamin otrzyma nauczyciel i dziekan lub dyrektor taksę egzaminacyjną dwu złotych reńskich monetą konwencyjną. Tak wą taksę egzaminacyjną w uniwersytetach na przyszłość także i publiczni słuchacze dotyczących języków, chcący zaświadczenie takowe otrzymać, złożyć mają.

5. W miejscach, w których nieznajduje się ani uniwersytet ani techniczny instytut, lecz gimnazyum lub wyższa szkoła realna, także i nauczyciele lub poboczni nauczyciele języków żyjących, tamże rzeczywiście ustanowieni, upoważniają się z niegimnazyastami, w sposób pod 2. aż do 4. wymieniony, w przytomności dyrektora egzamina przedsiębrać i zaświadczenia wystawiać.

Thun m. p.

16.

Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. Stycznia 1849,

działające dla krajów koronnych, dla których ustawa rekrutacyjna z dnia 5. Grudnia 1848 w mocy prawa stoi,

którem się obwieszczają warunki, pod jakiemi właściciele nabytych gospodarstw włościańskich od dostawy do wojska uwolnieni są.

Aby uwolnienie od pełnienia służby wojskowej, właścicielom gospodarstw włościańskich kupnem nabytych w dziewiątym odstępie przepisu rekrutacyjnego z roku 1827. warunkowo przyznane, z przepisami ustawy rekrutacyjnej z dnia 5. Grudnia 1848 w zgodności ustawić, jaką doświadczenie konieczną ukazuje, rozrządza ministeryum spraw wewnętrznych w porozumieniu się z ministerstwem wojny, iż na przyszłość owo warunkowe uwolnienie od dostawy do wojska właścicielom gospodarstw włościańskich kupnem nabytych tedy tylko przysłużać ma, jeżeli kupno i objęcie takowego gospodarstwa jeszcze przed końcem rozpraw reklamacyjnych i przed ułożeniem list klasyfikacyjnych nastąpiło.

Bach m. p.

17.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 11. Stycznia 1849,

działające dla Austryi powyżej i poniżej Ensu, Solnogrodu, Czech, Morawii, Szląska, Tyrolu, Karyntyi, Styryi, Krainy, Gorycyi, Gradyski, Istryi i Tryestu,

którem obwieszcza się cesarska rezolucya, mocą której zatwierdzonem zostaje przechodnie rozporządzenie z dnia 27. Grudnia 1849 *) co do sądownictwa w ciężkich przestępstwach policyjnych i przestąpieniach policyjnych, i wedle którego rozporządzenie to z dniem obwieszczenia działać poczyna.

Ponieważ Jego ces. król. Mość najwyższą rezolucyą z dnia 6. Stycznia t. r. przechodnie rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 27. Grudnia 1849 co do wykonywania sądownictwa w ciężkich przestępstwach policyjnych i przestąpieniach policyjnych następnie zatwierdzić raczyła, przeto takowe z dniem niniejszego obwieszczenia działać ma.

Wiedeń dnia 11. Stycznia 1850.

Schmerling m. p.

---

*) W części X. dziennika praw państwa roku przeszłego, Nr. 49.

4. Für jede solche Prüfung erhalten der Lehrer und der Decan oder Director eine Prüfungstaxe von je zwei Gulden Conv. Münze. Diese Prüfungstaxe haben an Universitäten künftig auch die öffentlichen Hörer der fraglichen Sprache, welche ein solches Zeugniss zu erlangen wünschen, zu erlegen.

5. An Orten, wo sich keine Universität oder kein technisches Institut, aber ein Gymnasium oder eine Ober-Realschule befindet, sind auch die wirklich angestellten Lehrer oder Nebenlehrer lebender Sprachen an selben ermächtigt mit Nicht-Gymnasiasten Prüfungen im Beiseyn des Directors unter den sub 2 bis 4 angeführten Modalitäten vorzunehmen und Zeugnisse auszustellen.

Thun m. p.

16.

Erlass des Ministeriums des Innern vom 10. Jänner 1850,

wirksam für die Kronländer, für welche das Recrutirungsgesetz vom 5. December 1848 in Kraft steht,

womit die Bedingnisse, unter welchen Eigenthümer erkaufter Bauernwirthschaften von der Abstellung zum Militär befreit sind, bekannt gegeben werden.

Um die den Eigenthümern von erkauften Bauernwirthschaften im neunten Absatze der Recrutirungsvorschrift vom Jahre 1827 bedingt zugestandene Befreiung von der Leistung der Militärpflicht mit den Bestimmungen des Recrutirungsgesetzes vom 5. December 1848 in den durch die Erfahrung sich als nothwendig zeigenden Einklang zu bringen, ordnet das Ministerium des Innern im Einvernehmen mit dem Kriegsministerium an, dass in Zukunft jene bedingte Befreiuung von der Abstellung zum Militär den Eigenthümern erkaufter Bauernwirthschaften nur dann zustehen soll, wenn der Kauf und der Antritt der Bewirthschaftung dieser Liegenschaft noch **vor** dem Schlusse der Reclamations-Verhandlungen und **vor** Verfassung der Classifications-Listen erfolgt ist.

Bach m. p.

17.

Erlass des Justizministeriums vom 11. Jänner 1850,

wirksam für Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Böhmen, Mähren, Schlesien, Tirol, Kärnthen, Steiermark, Krain, Görz, Gradiska, Istrien und Triest,

wodurch die kaiserliche Entschliessung kundgemacht wird, womit die transitorische Verordnung vom 27. December 1849 *) in Bezug der Gerichtsbarkeit über schwere Polizeiübertretungen und Vergehen, genehmigt wird, und wornach diese Verordnung vom Tage der Kundmachung angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird.

Nachdem Se. k. k. Majestät mit allerhöchster Entschliessung vom 6. Jänner d. J. die transitorische Verordnung des Justizministeriums vom 27. December 1849 in Bezug der Ausübung der Gerichtsbarkeit über schwere Polizeiübertretungen und Polizeivergehen nachträglich zu genehmigen geruht haben, so hat dieselbe von dem Tage dieser Kundmachung in Wirksamkeit zu treten.

Schmerling m. p.

---

*) Im X. Stück des Reichs-Gesetzblattes vom vorigen Jahre Nr. 49.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XI.

Wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 20. Stycznia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 17. Maja 1851.

18.

Cesarski patent z dnia 30. Grudnia 1849,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla margrabstwa Morawii wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa za poradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla margrabstwa Morawii obwieścić i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Konstytucya krajowa

dla

margrabstwa Morawii.

I. O kraju:

§. 1. Margrabstwo Morawii stanowi nierozłączną część składową dziedzicznej monarchii austryackiej i jest oraz krajem koronnym tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek margrabstwa Morawii do całej monarchii, konstytucyą państwa jest ustanowiony.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 20. Janner 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 17. Mai 1851.

18.

Kaiserliches Patent vom 30. December 1849,

wodurch die Landesverfassung für die Markgrafschaft Mähren sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bucowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark, Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

haben Uns in Vollziehung der §§. 77—83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für die Markgrafschaft Mähren nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Landesverfassung

für die

Markgrafschaft Mähren.

I. Vom Lande.

§. 1. Die Markgrafschaft Mähren ist ein untrennbarer Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie und ein Kronland dieses Kaiserthums.

§. 2. Das Verhältniss der Markgrafschaft Mähren zur Gesammt-Monarchie ist durch die Reichsverfassung bestimmt.

W okresach, konstytucyą państwa oznaczonych, zawarowana jest margrabstwu Morawii samoistność.

§. 3. Mieszkające w kraju szczepy ludu są równouprawnione i mają nienaruszalne prawo do strzeżenia i pielęgnowania swej narodowości i języka.

§. 4. Granice margrabstwa tylko na mocy ustawy mogą być zmienione.

§. 5. Margrabstwo Morawii zachowuje dotychczasowy swój herb i barwy krajowe.

§. 6. Berno jest głównem miastem margrabstwa Morawii.

II. O zastępstwie (reprezentacyi) krajowem w ogólności.

§. 7. Margrabstwo Morawii reprezentuje w sprawach krajowych sejm krajowy.

§. 8. Wszelkie sprawy, nie uznane, ani konstytucyą państwa ani ustawami państwa, za sprawy krajowe, do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 9. Za sprawy krajowe są konstytucyą państwa uznane:

I. Wszelkie rozrządzenia tyczące się:

1. kultury krajowej;
2. budowli publicznych, kosztem kraju zastąpionych;
3. zakładów dobroczynności w kraju;
4. budżetu i składania rachunków krajowych:

a) tak co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem, do kraju należącym, z opodatkowania dla celów krajowych i z użycia kredytu krajowego, jako też:

b) co do wydatków krajowych, tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych.

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa, względem

1. spraw gminnych
2. spraw kościelnych i szkolnych;
3. dawania podwód, tudzież względem prowidowania i kwaterowania wojska; nakoniec

III. Rozrządzenia względem przedmiotów, ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej wskazanych.

§. 10. Prawa, należące do zakresu działania reprezentacyi krajowej, wykonywa albo sam sejm krajowy, albo też wydział krajowy.

III. O sejmie krajowym.

§. 11. Sejm krajowy margrabstwa Morawii utworzony będzie z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych i składa się z dziewięćdziesiątu dwóch posłów, a to:

a) z trzydziestu posłów z najwyżej w kraju opodatkowanych

b) z trzydziestu dwóch posłów z miast i miasteczek targowych, w ustawie wyborczej wymienionych;

c) z trzydziestu posłów z gmin pozostałych.

§. 12. Powołanie posłów do sejmu krajowego dzieje się przez wybór bezpośredni. Ustawa wyborcza dla margrabstwa Morawii zawiera bliższe postanowienia, tak co do porozdzielania posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak też co do postępowania przy wyborach.

Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird der Markgrafschaft Mähren ihre Selbstständigkeit gewährleistet.

§. 3. Die im Lande wohnenden Volksstämme sind gleichberechtigt, und haben ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege ihrer Nationalität und Sprache.

§. 4. Die Gränzen der Markgrafschaft dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 5. Die Markgrafschaft Mähren behält ihr bisheriges Wappen und die Landesfarben.

§. 6. Brünn ist die Hauptstadt der Markgrafschaft Mähren.

II. Von der Landesvertretung überhaupt.

§. 7. Die Markgrafschaft Mähren wird in den Landesangelegenheiten vom Landtage vertreten.

§. 8. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 9. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. Alle Anordnungen in Betreff

1. der Landescultur;
2. der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;
3. der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;
4. des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes; sowohl
   a) hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als
   b) rücksichtlich der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.

II. Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff

1. der Gemeindeangelegenheiten;
2. der Kirchen- und Schulangelegenheiten;
3. der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Einquartierung des Heeres; endlich

III. Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.

§. 10. Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch den Landtag selbst, oder durch den Landesausschuss geübt.

III. Von dem Landtage.

§. 11. Der Landtag der Markgrafschaft Mähren wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt, und besteht aus zwei und neunzig Abgeordneten, nämlich:

a) aus dreissig Abgeordneten der Höchstbesteuerten des Landes;

b) aus zwei und dreissig Abgeordneten der durch die Wahlordnung bezeichneten Städte und Märkte;

c) aus dreissig Abgeordneten der übrigen Gemeinden mit Einschluss der im Herzogthume Schlesien gelegenen mährischen Enclaven.

§. 12. Die Abgeordneten zum Landtage werden durch directe Wahlen berufen.

Die Wahlordnung für die Markgrafschaft Mähren enthält die näheren Bestimmungen, sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§. 13. Prawo wyborcze ma w ogólności każdy obywatel państwa austryackiego, który pełnoletnim będąc, znajduje się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który w margrabstwie Morawii albo opłaca roczną summę podatku stałego, w ustawie wyborczej ustanowioną, albo wedle postanowień ustawy wyborczej, z osobistej swej własności, posiada prawo wyboru do sejmu krajowego.

§. 14. Ażeby kto do sejmu krajowego mógł być wybranym, musi sam posiadać prawo wybierania w jakiej klasie wyborców tego kraju, przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, być obywatelem państwa austryackiego, w zupełnem znajdować się używaniu praw cywilnych i politycznych i liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 15. Osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), tudzież takowe, których po ukończeniu postępowania konkursowego w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków sejmu krajowego być wybrane, ani też, jeżeliby podczas otworzenia konkursu (ogłoszenia upadłości) posłami były, członkami pozostać sejmu krajowego.

§. 16. Równie też od wybieralności wykluczone są osoby, które za winne uznano zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, lub też które dla innego jakiego praw przestąpienia osadzono najmniej na półroczną karę na wolności.

Gdyby do sejmu krajowego wybrane były osoby, które w skutek oskarżenia o zbrodnię lub ciężkie przestępstwo policyjne, z chciwości zysku wynikłe, lub publiczną obyczajność naruszające, w inkwizycyi zostają, takowe żadnego nie mają prawa udziału w posiedzeniach sejmu krajowego, dopóki sądowy wyrok nie okaże, czyli one obieralność do sejmu krajowego utraciły, lub też takową utrzymały.

§. 17. Członkowie sejmu krajowego wybrani będą na ciąg lat czterech, po sobie następujących.

Wybory posłów na sejm krajowy nie mogą być przez wyborców odwołane.

Po upływie takowego czterolecia lub po nastąpionem wprzód rozwiązaniu sejmu krajowego, tudzież i w tych przypadkach, gdyby tymczasem niektórzy z posłów wystąpili, ze świata zeszli lub też potrzebną do obieralności własność utracili, będą nowe wybory rozpisane.

Byli członkowie sejmu krajowego na nowo są obieralnymi.

§. 18. Jeżeli kto, urząd publiczny piastujący, do sejmu krajowego wybranym został, takowemu urlopu odmówić nie wolno.

§. 19. Członkowie sejmu krajowego dostają ryczałtowe wynagrodzenie (pauszale) za koszta podróży i pobytu podczas sejmowania.

Pokrycie tego wynagrodzenia kosztem kraju ma być zastąpione.

Wysokość kwoty wynagrodzenia tego wyznaczoną będzie ustawą krajową, a zanim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

§. 20. Posłom do sejmu krajowego obranym, nie wolno żadnych przyjmować instrukcyi, i ci prawo głosowania tylko osobiście wykonywać mogą.

§. 21. Cesarz corocznie zwołuje sejm krajowy, a to z reguły w Listopadzie, i na sześciotygodniowy przeciąg czasu.

§. 13. Wahlberechtigt ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollem Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und in der Markgrafschaft Mähren entweder den durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung vermöge seiner persönlichen Eigenschaft das Wahlrecht zum Landtage besitzt.

§. 14. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Landes wahlberechtigt, seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 15. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern des Landtages gewählt werden, noch wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder des Landtages bleiben.

§. 16. Eben so sind von der Wählbarkeit ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt, oder welche wegen einer andern Gesetzübertretung zu einer mindesten halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

Wenn Personen in den Landtag gewählt sind, die über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Landtag verloren oder behalten haben.

§. 17. Die Mitglieder des Landtages werden auf die Dauer von vier auf einander folgenden Jahren gewählt.

Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage können von den Wählern nicht widerrufen werden.

Nach Ablauf der vierjährigen Periode oder nach der früher erfolgten Auflösung des Landtages, so wie in den Fällen, wenn inzwischen einzelne Abgeordnete austreten, mit Tod abgehen, oder die zur Wählbarkeit erforderliche Eignung verlieren, werden neue Wahlen ausgeschrieben.

Gewesene Landtagsmitglieder können wieder gewählt werden.

§. 18. Wird Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in den Landtag gewählt, so darf ihm der Urlaub nicht versagt werden.

§. 19. Die Mitglieder des Landtages erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus Landesmitteln zu bestreiten.

Die Höhe des Entschädigungsbetrages wird durch ein Landesgesetz und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 20. Die in den Landtag gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 21. Der Landtag wird vom Kaiser jährlich, und zwar in der Regel im November und auf die Dauer von sechs Wochen berufen.

Na uzasadniony wniosek sejmu krajowego Cesarz ciąg sejmowania przedłużyć może.

Oprócz tego może sejm krajowy przez Cesarza także i do nadzwyczajnego sejmowania być zwołany, w celu przedsiębrania szczególnych czynności lub obradowania nad specyalnemi przedstawieniami.

§. 22. Sejm krajowy nie może jednocześnie z sejmem państwa być zebrany.

§. 23. Sejm krajowy zgromadza się w Bernie, może go jednak Cesarz i do innego zwołać miejsca w granicach margrabstwa Morawii.

§. 24. Wszyscy posłowie stanowią w sejmie krajowym jedno zgromadzenie.

§. 25. Każdy poseł ma na wstępie do sejmu krajowego złożyć przysięgę wierności Cesarzowi Margrabi, i tak na konstytucyę państwa, jak też na konstytucyę krajową.

§. 26. Sejmowi krajowemu przysłuża prawo rozpoznawania wykazów wyborczych nowo-wstępujących członków, jako też orzekania względem przypuszczenia takowych.

§. 27. Sejm krajowy mianuje na czas sejmowania Prezesa swego i Wice-Prezesa bezwzględną głosów większością.

§. 28. Posiedzenia sejmu krajowego są jawne. Wyjątkowo może się odbyć i poufne posiedzenie, jeżeli tego albo prezes albo najmniej pięciu członków żądają, i jeżeli sejm krajowy po oddaleniu słuchaczy za tem się oświadczy.

§. 29. Petycye wtedy tylko sejm krajowy przyjmować może, jeżeli są przez którego z członków podane.

Deputacye nie mogą ani przed sejm krajowy być przypuszczane, ani przez oddział lub też wydział onegoż przyjmowane.

§. 30. Do stanowienia uchwały potrzeba obecności większej ilości konstytucyjnych członków sejmu krajowego, ważność zaś uchwały wymaga bezwzględnej większości głosów obecnych. Przy równości głosów, ma się wniosek, pod obradę wzięty, uważać za odrzucony.

§. 31. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki względem przedsiębrać się mających wyborów, lub obsadzeń, zostawiają się regulaminowi o sprawowaniu interesów.

Ustawa o wyborach na sejm państwa postanowi, w jaki sposób posłowie do wyższej Izby sejmu państwa wybrani będą.

§. 32. Namiestnikowi margrabstwa Morawii lub zesłanym przez niego komisarzom służy prawo, na posiedzeniach sejmu krajowego zasiadać, i każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu tedy tylko udział biorą, jeżeli są członkami sejmu krajowego.

§. 33. Bliższe postanowienia, tyczące się załatwienia interesów sejmu krajowego zawiera regulamin o sprawowaniu interesów.

Tenże, dopóki nie zostanie ustanowiony w obrębach zasad, konstytucyą oznaczonych, ustawą krajową w drodze rozporządzeń uregulowanym będzie.

§. 34. Cesarz wykonywa spólnie z sejmem krajowym władzę prawodawczą w sprawach krajowych.

§. 35. Prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych przysłuża Cesarzowi, jako też i sejmowi krajowemu.

Auf begründeten Antrag des Landtages kann der Kaiser die Sitzungszeit verlängern.

Ausserdem kann der Landtag, um besondere Acte vorzunehmen oder specielle Vorlagen zu berathen, vom Kaiser auch zu einer ausserordentlichen Session zusammenberufen werden.

§. 22. Der Landtag darf nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 23. Der Landtag versammelt sich in Brünn, kann aber vom Kaiser auch an einen anderen Ort innerhalb der Markgrafschaft Mähren berufen werden.

§. 24. Sämmtliche Abgeordnete bilden im Landtage Eine Versammlung.

§. 25. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in den Landtag den Eid der Treue dem Kaiser-Markgrafen und sowohl auf die Reichs- als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 26. Dem Landtage steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen, und über deren Zulassung zu entscheiden.

§. 27. Der Landtag ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und Vicepräsidenten für die Dauer der Session.

§. 28. Die Landtagssitzungen sind öffentlich. Ausnahmsweise kann eine vertrauliche Sitzung gehalten werden, wenn entweder der Präsident oder wenigstens fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer der Landtag sich dafür entscheidet.

§. 29. Bittschriften darf der Landtag nur annehmen, wenn sie ihm durch ein Mitglied überreicht werden.

Deputationen dürfen weder auf dem Landtage zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse desselben angenommen werden.

§. 30. Zur Beschlussfassung ist die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Landtagsmitglieder, und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich. Bei Stimmengleichheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 31. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht statt.

Die Ausnahmen in Betreff vorzunehmender Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschäftsordnung vorbehalten.

Die Reichstagswahl-Ordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages gewählt werden.

§. 32. Der Statthalter der Markgrafschaft Mähren, oder die von ihm abgeordneten Commissäre haben das Recht, im Landtage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Landtages sind.

§. 33. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Landtages enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Verfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 34. Der Kaiser im Vereine mit dem Landtage übt die gesetzgebende Gewalt in Landesangelegenheiten.

§. 35. Dem Kaiser, so wie dem Landtage steht das Recht zu, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen.

§. 36. Do każdej krajowej ustawy potrzebna jest zgodność Cesarza i sejmu krajowego.

Wnioski ku wydaniu ustaw, które przez sejm krajowy albo przez Cesarza odrzucone zostały, nie mogą w czasie tego samego sejmowania znowu być wytaczane.

§. 37. Jeżeli sejm krajowy nie jest zebrany, a zachodzi potrzeba nagłych, ustawami nieprzewidzianych środków, grożąca niebezpieczeństwem ze zwłoki dla margrabstwa Morawii, natenczas ma Cesarz prawo, potrzebne zaprowadzić rozrządzenia z prowizoryczną prawomocnością, pod odpowiedzialnością ministerstwa, wszakże z obowiązkiem wyłożenia w tym względzie powodów i skutków najpierwszemu sejmowi krajowemu.

§. 38. Stósownie do §§. 35 i 36 konstytucyi państwa, i o ile takowa rozporządza, należą w obrębach ustaw państwa, do zakresu działalności sejmu krajowego, mianowicie także prawne postanowienia, dotyczące rozdrobnienia i połączenia gruntów, zakładów zwilżania pól, instytutów kredytu krajowego i asekuracyi krajowych, wywłaszczania dla celów kultury krajowej, lub dla publicznych budowli krajowych, zakładów, kosztem krajowym utworzonych lub utrzymywanych, w celu podźwignienia kunsztów i nauk, niemniej produkcyi pierwotnej i wewnętrznego obrotu w kraju, budowli publicznych dla celów krajowych i kosztem krajowym przedsiębranych, osobliwie dla rzeczy komunikacyi krajowej i dla instytutów krajowych, tudzież zaopatrywania ubogich, o ile toż nieprzypada zastępstwu gminy miejscowej, powiatowej lub obwodowej, nakoniec fundacyi, prebend i krajowych zakładów dobroczynności, o ile takowe albo do zakresu działania dawnej stanowej korporacyi należały, albo dotacyi z funduszów krajowych wymagają, nienaruszając rozporządzeń, zaprowadzonych przez założycieli co do nadawania, zarządu i użycia.

§. 39. Gospodarstwo krajowe co rok się urządzi ustawą krajową podług budżetu, wszystkie dochody i wydatki uwidoczniającego, i przez namiestnika sejmowi krajowemu przedkładanego.

§. 40. Dochody krajowe wpływają z opodatkowania dla celów krajowych, z użycia kredytu krajowego i z zarządu majątkiem, do kraju należącym.

Opodatkowanie dla celów krajowych i użycie kredytu krajowego jest przedmiotem ustawodawstwa krajowego.

Sejm krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów kraju.

§. 41. Summy podług budżetu, przeznaczone do pokrycia wewnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego, wydziałowi krajowemu, summy zaś, dla innych celów krajowych, namiestnikowi do dyspozycyi będą oddane.

§. 42. Ogólny rachunek z gospodarstwa krajowego i wykazy tak stanu majątku jak rzeczy kredytowej kraju, corocznie sejmowi krajowemu przedkładane będą.

Przewyżki budżetu mają następnie do uznania ze strony sejmu krajowego być przedłożone.

§. 43. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych uregulowaną będzie ustawą gminną i osobnemi statutami gminnemi.

§. 36. Zu jedem Landesgesetze ist die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages erforderlich.

Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch den Landtag oder durch den Kaiser abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 37. Wenn der Landtag nicht versammelt ist, und dringende, in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für die Markgrafschaft Mähren erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtigt, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzkraft zu treffen; jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächsten Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§. 38. Nach Massgabe der §§. 35 und 36 der Reichsverfassung, und so weit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze, gehören zum Wirkungskreise des Landtages namentlich auch die gesetzlichen Bestimmungen über Grundzerstückungen und Zusammenlegungen, über Bewässerungsanlagen, über Landescredits- und Landes-Assecuranz-Anstalten, über die Expropriation zu Landesculturzwecken, oder zu öffentlichen Landesbauten, über die aus Landesmitteln begründeten oder erhaltenen Anstalten zur Beförderung der Künste und Wissenschaften, der Urproduction und des Verkehrs im Innern des Landes, über öffentliche, zu Landeszwecken und aus Landesmitteln unternommene Bauten, insbesondere für das Landes-Communicationswesen und für Landesinstitute, ferner über die Armen-Versorgung, so weit sie nicht der Vertretung der Orts-, Bezirks- oder Kreisgemeinde anheimfällt, endlich über die Stiftungen, Pfründen und Wohlthätigkeits-Anstalten des Landes, in so ferne sie entweder zum Wirkungskreise der ehemaligen ständischen Körperschaft gehörten, oder eine Dotirung aus Landesmitteln in Anspruch nehmen, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung und Verwendung getroffenen Verfügungen.

§. 39. Der Landeshaushalt wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht, und durch den Statthalter dem Landtage vorgelegt wird, jährlich durch ein Landesgesetz festgestellt.

§. 40. Die Landeseinnahmen fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benützung des Landescredits und aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens.

Die Besteuerung zu Landeszwecken und die Benützung des Landescredits ist Gegenstand der Landesgesetzgebung.

Der Landtag überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Landes.

§. 41. Die nach dem Voranschlage zur Deckung des inneren Haushaltes der Landesvertretung bestimmten Beträge werden dem Landesausschusse, und die für sonstige Landeszwecke bestimmten Summen dem Statthalter zur Verfügung gestellt.

§. 42. Die allgemeine Rechnung über den Landeshaushalt und die Ausweise über den Stand des Landesvermögens und Landes-Creditswesens werden jährlich dem Landtage vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Landtages zu unterziehen.

§. 43. Die Wirksamkeit des Landtages in Gemeindeangelegenheiten wird durch das Gemeindegesetz und durch die besonderen Gemeindestatuten geregelt.

§. 44. Sejm krajowy margrabstwa Morawii sprawować ma oprócz już wymienionych, i inne interesa, przekazane dotychczasowej reprezentacyi (zastępstwa) stanowej, o ile takowe na inne organa nie przechodzą, lub w skutek zmienionych stosunków nie ustają.

Wyszczególnienie i przejęcie tych interesów, jest przedmiotem przedłożenia i obradowania pierwszego sejmu krajowego.

§. 45. Konstytucyjne sejmu krajowego prawo czuwania nad wykonywaniem ustaw krajowych, sejm krajowy w ten sposób wykonywa, iż takowy, skoro otrzyma wiadomość o niestosownem wykonywaniu ustaw krajowych, przeciw temu zażalenie swe wraz z wnioskiem ku zaradzeniu do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 46. Celem uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem krajowym, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach lub przy utworzeniu ważnych zakładów, może sejm krajowy, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, ustanowić komisye specyalne, albo z grona sejmu krajowego, albo przez przyzwanie ku temu osobnych zaufania mężów.

§. 47. W sprawach państwa, dotyczących margrabstwa Morawii, przystoi sejmowi krajowemu, na wezwanie ze strony władzy wykonawczej, obradować nad potrzebami i życzeniami kraju i wnioski swe przez namiestnika podawać.

§. 48. Cesarz odracza i zamyka sejm krajowy i może każdego czasu rozwiązanie onegoż zarządzić.

Nowe zwołanie sejmu krajowego ma w razie rozwiązania onegoż przed upływem jego czterolecia, nastąpić w przeciągu trzech miesięcy po rozwiązaniu onegoż, lub też, gdyby przypadały w ówczas posiedzenia sejmu państwa, w przeciągu dwóch miesięcy po odroczeniu lub zamknięciu sejmu państwa.

§. 49. Sejm krajowy może się na ośm dni odroczyć.

Do dłuższego odroczenia potrzeba zezwolenia Cesarza.

Bez zwołania (§. 21.) nie wolno sejmowi krajowemu zbierać się, ani też po odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu sejmu krajowego nadal zgromadzonem zostawać.

IV. O wydziale krajowym.

§. 50. Wydział krajowy składa się z sześciu członków.

Jednego członka wybierają posłowie, wybrani przez klasę wyborców najwyżej opodatkowanych (§. 11, a), jednego członka wybierają posłowie, wybrani w miastach i miasteczkach targowych (§. 11, b), a jednego członka wybierają posłowie gmin wiejskich (§. 11, c) z grona sejmu krajowego.

Pozostających trzech członków wydziału wybiera zgromadzenie sejmu krajowego z pośród siebie.

Każdy taki wybór odbywa się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli przy pierwszem i drugiem wybieraniu bezwzględna większość do skutku nie przyszła, ma się przedsięwziąć ściślejszy wybór między onymi dwoma posłami, którzy przy drugiem wybieraniu najwięcej głosów otrzymali.

W razie równości głosów, los stanowi.

§. 44. Der Landtag der Markgrafschaft Mähren hat überhaupt ausser den bereits erwähnten, auch die übrigen Geschäfte der bisherigen ständischen Vertretung zu besorgen, in so weit dieselben nicht an andere Organe übergehen, oder in Folge der geänderten Verhältnisse aufhören.

Die Auseinandersetzung und Uebernahme dieser Geschäfte bildet einen Gegenstand der Vorlage und Berathung für den ersten Landtag.

§. 45. Das verfassungsmässige Recht des Landtages, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird von dem Landtage in der Art geübt, dass derselbe, wenn er von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber und den Antrag auf Abhilfe bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 46. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Landes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten, können vom Landtage, mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen entweder aus der Mitte des Landtages oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 47. In den die Markgrafschaft Mähren betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Landtage zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Landes zu berathen und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

§. 48. Der Kaiser vertagt und schliesst den Landtag und kann zu jeder Zeit die Auflösung desselben anordnen.

Die Wiederberufung des Landtages hat im Falle der vor dem Verlaufe seiner vierjährigen Periode erfolgten Auflösung innerhalb drei Monaten nach derselben, oder, wenn in diese Zeit die Sitzungen des Reichstages fallen, binnen zwei Monaten nach der Vertagung oder nach dem Schlusse des Reichstages stattzufinden.

§. 49. Der Landtag kann sich auf acht Tage vertagen.

Zu einer längeren Vertagung ist die Genehmigung des Kaisers erforderlich.

Ohne Einberufung (§. 21) darf der Landtag nicht zusammentreten, auch nach der Vertagung, dem Schlusse oder der Auflösung des Landtages nicht ferner versammelt bleiben.

IV. Von dem Landesausschusse.

§. 50. Der Landesausschuss besteht aus sechs Mitgliedern.

Ein Mitglied wird durch die, von der Wählerclasse der Höchstbesteuerten (§. 11, a) gewählten Abgeordneten, Ein Mitglied durch die in den Städten und Märkten (§. 11, b) gewählten Abgeordneten, und Ein Mitglied durch die Abgeordneten der Landgemeinden (§. 11, c) aus der Mitte des Landtages gewählt.

Die drei übrigen Ausschussmitglieder werden einzeln von der Landesversammlung aus ihrer Mitte gewählt.

Jede solche Wahl geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmenden.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine absolute Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen beiden Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben.

Bei Stimmengleichheit entscheidet dann das Loos.

§. 51. Na miejsce każdego pojedynczego członka wydziału wybiera się zastępcę, wedle oznaczonego w powyższym paragrafie sposobu wybierania.

Jeżeliby kto z członków wydziału, w czasie gdy sejm krajowy nie jest zgromadzony, ze świata zeszedł, wystąpić miał, lub na czas dłuższy w zajmowaniu się interesami wydziałowemi przeszkodzonym był, tedy wstępuje zastępca, wybrany do zastąpienia owegoż członka wydziału.

Jeżeli sejm krajowy jest zgromadzony, tedy na miejsce stale brakującego członka wydziału, nowy wybór przedsięwziętym będzie.

§. 52. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są w Bernie zamieszkiwać. Oni z funduszu krajowego roczne pobierają wynagrodzenie, którego summa ustawą krajową będzie wyznaczona.

§. 53. Wydział krajowy obiera prezydującego z grona swego na ciąg działania swego.

W razie czasowego przeszkodzenia prezydującego prezyduje przy posiedzeniach wydziału członek, z laty najstarszy.

§. 54. Do ważności jakiej decyzyi potrzebna jest obecność najmniej ośmiu członków wydziału.

Uchwały zapadają bezwzględną głosów większością członków obecnych.

Prezydujący ma prawo spólnie głosować; w razie równości głosów jego głos stanowi.

§. 55. Zakres działania wydziału obejmuje następujące interesa:

a) Wydział krajowy zająć się ma potrzebnemi przygotowaniami dla odbywania sejmu krajowego, tudzież wyszukaniem, utrzymaniem w stanie należytym i urządzeniem miejscowości dla (reprezentacyi) zastępstwa krajowego, jako i dla bezpośrednio temuż podwładnych urzędów i organów przeznaczonych.

b) Wydział krajowy ma dla sejmu krajowego zbierać wykazy i wyjaśnienia, w sprawach krajowych zażądane i temuż takowe przedłożyć, tudzież za zleceniem sejmu krajowego prawodawcze projekta w sprawach krajowych ułożyć i pod obradę wziąść.

c) Wydział krajowy ma prawo, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, sprawozdania i wnioski w sprawach krajowych do namiestnika albo przez tegoż do ministerswa podawać.

d) We ważnych sprawach administracyi krajowej, albo w przypadkach wydania prowizorycznych ustaw krajowych (§. 37.) ma wydział krajowy swe zdanie dać, jeżeli do tego przez namiestnika będzie zawezwanym.

e) Wydział krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór nad rzeczą, dotyczącą długów i kredytu krajowego.

W tym względzie należą do niego najszczególniej te wszystkie interesa, które przyznane były dotychczasowemu stanowemu wydziałowi krajowemu, o ile takowe nie zostały albo innym organom poruczone, albo w skutek zmienionych stosunków zupełnie uchylone.

§. 51. Für jedes einzelne Ausschussmitglied wird nach dem Wahlmodus des vorigen Paragraphes ein Ersatzmann gewählt.

Wenn ein Ausschussmitglied, während der Landtag nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, auszutreten hat, oder auf längere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, tritt der Ersatzmann ein, welcher zur Stellvertretung jenes Ausschussmitgliedes gewählt worden ist.

Ist der Landtag versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied eine neue Wahl vorgenommen.

§. 52. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Brünn zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus Landesmitteln, deren Betrag durch ein Landesgesetz bestimmt wird.

§. 53. Der Landesausschuss erwählt für die Dauer seiner Wirksamkeit den Vorsitzenden aus seiner Mitte.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden präsidirt das an Jahren älteste Mitglied den Ausschuss-Sitzungen.

§. 54. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens vier Ausschussmitgliedern erforderlich.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit der anwesenden Mitglieder gefasst. Der Vorsitzende hat das Recht mitzustimmen; bei Stimmengleichheit gibt seine Stimme den Ausschlag.

§. 55. Der Wirkungskreis des Ausschusses umfasst folgende Geschäfte:

a) *Der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Landtagssitzungen und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.*

b) *Der Landesausschuss hat dem Landtage die in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen, und über Auftrag des Landtages legislative Vorlagen in Landesangelegenheiten zu entwerfen und zu berathen.*

c) *Er ist berechtigt, wenn der Landtag nicht versammelt ist, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter oder durch denselben an das Ministerium zu richten.*

d) *Ueber wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten, oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 37) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird.*

e) *Der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schulden- und Creditwesen des Landes.*

Es obliegen ihm in diesen Beziehungen insbesondere alle Geschäfte, welche dem bisherigen Landesausschusse zustanden, in so weit sie nicht an andere Organe überwiesen werden, oder durch die geänderten Verhältnisse gänzlich entfallen sind.

f) Kasa krajowa, do której wszystkie dochody krajowe (§. 40.) wpływać, i z której wszystkiewydatki na cele krajowe zastąpione być mają, równie tak, jak archiwum krajowe i rejestratura krajowa bezpośrednio wydziałowi krajowemu podlega.

g) Jeżeliby w nadzwyczajnych, budżetem krajowym nieprzestrzeżonych przypadkach, miały być łożone wydatki na cele krajowe, może namiestnik do tego użyć pieniędzy, w kasie krajowej do dyspozycyi znajdujących się, wszakże tylko za porozumieniem się z wydziałem krajowym

h) Wydział krajowy co rok winien ułożyć budżet summ, potrzebnych dla zastępstwa krajowego, jego urzędników, sług, budynków i urządzeń, w ogóle na całe jego wewnętrzne gospodarstwo, i takowy namiestnikowi przedłożyć do wciągnienia go do ogólnego budżetu krajowego.

Również należy też do wydziału krajowego czuwać nad użyciem i obrachowaniem tych pieniędzy;

i) Wydział krajowy ma nadzór nad urzędnikami i sługami, bezpośrednio pod zastępstwem krajowem zostającymi, i zarządza dyscyplinarnem z nimi postępowaniem, ich umieszczeniem, suspendowaniem, oddaleniem i przeniesieniem onych na stan spoczynku, w miarę norm, w tym względzie istniejących.

k) Co się tycze prebend i fundacyj, równie jak w ogólności, wszystkich przedmiotów, nieprzekazanych wyraźnie innym organom, ma wydział krajowy wejść w zakres czynności, a z tymże oraz te przejąć prawa i obowiązki, które dotychczasowemu wydziałowi krajowemu przynależały. Ma więc wszystkiemi zająć się sprawami, które względem osób trzecich wypływają z przejęcia zawartych zobowiązań i nabytych praw dawniejszej reprezentacyi krajowej.

§. 56. Postanowienie, czyli i jakie inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, pozostawia się prawodawstwu krajowemu.

Prawo udziału w ustawodawstwie co do spraw krajowych nie przysłuża wydziałowi.

§. 57. Wydział krajowy za swe interesów sprawowanie odpowiedzialnym jest sejmowi krajowemu.

§. 58. Wykonanie uchwał, przez wydział krajowy w konstytucyjnym działania obrębie wydanych, a nie samego tylko wewnętrznego gospodarowania zastępstwa krajowego dotyczących, przystoi władzy wykonawczej.

§. 59. Wydział krajowy zostaje z sejmem krajowym i z ustanowionemi przez niego wedle §. 55. organami, w bezpośrednim urzędowania stosunku.

Z organami, przez władzę wykonawczą do wykonania ustaw krajowych i uchwał zastępstwa krajowego ustanowionemi, zostaje wydział tylko przez namiestnika w związku.

Do tegoż stosuje wydział wszelkie swe podania i przedłożenia, i przez tegoż dochodzą wydziału rozrządzenia władzy wykonawczej.

§. 60. Wszelkie uchwały wydziału krajowego namiestnikowi udzielają się.

Jeżeli namiestnik sądzi, że zarządzenia takowe sprzeczne są ustawie, winien wstrzymać wykonanie onychże i natychmiast o tem donieść ministerstwu, celem rozstrzygnienia, przystojącego temuż wedle §. 89. konstytucyi państwa.

f) *Die Landescasse, in welche alle Einkünfte des Landes (§. 40) einzufliessen haben, und woraus alle Ausgaben für Landeszwecke zu bestreiten sind, ist eben so wie die Landtagsarchive und Registraturen unmittelbar dem Landesausschusse untergeordnet.*

g) *Wenn in ausserordentlichen, im Landesvoranschlage nicht vorhergesehenen Fällen Ausgaben für Landeszwecke zu machen sind, kann der Statthalter die verfügbaren Gelder der Landescasse dazu nur im Einvernehmen mit dem Landesausschusse verwenden.*

h) *Ueber die für die Landesvertretung, ihre Beamten, Diener, Gebäude und Einrichtungen, überhaupt für den ganzen inneren Haushalt erforderlichen Summen hat der Landesausschuss jährlich den Voranschlag zu verfassen und ihn dem Statthalter zur Einbeziehung in den allgemeinen Voranschlag des Landes zu übergeben.*

Eben so obliegt dem Landesausschusse die Sorge für die Verwendung und Verrechnung dieser Gelder.

i) *Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen.*

k) *Der Landesausschuss hat hinsichtlich der Pfründen und Stiftungen, so wie überhaupt bezüglich aller nicht ausdrücklich an andere Organe überwiesenen Gegenstände in den Geschäftskreis und in die Rechte und Pflichten einzutreten, welche dem bisherigen Landesausschusse zustanden, und demnach auch alle Angelegenheiten zu verhandeln, welche aus der Uebernahme der von der früheren Landesvertretung gegenüber dritten Personen eingegangenen Verbindlichkeiten und erworbenen Rechte entspringen.*

§. 56. Die Bestimmung, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 57. Der Landesausschuss ist für seine Geschäftsführung dem Landtage verantwortlich.

§. 58. Die Ausführung der von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen, und nicht bloss den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen, steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 59. Der Landesausschuss steht mit dem Landtage und mit den von ihm nach §. 55 bestellten Organen in unmittelbarer Geschäftsverbindung.

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

An diesen hat er alle Eingaben und Vorlagen zu richten, und durch denselben gelangen die Verfügungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 60. Alle Entscheidungen des Landesausschusses werden dem Statthalter mitgetheilt.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung derselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Jeżeli zaś namiestnik decyzye takowe uzna za sprzeczne z pospolitem dobrem kraju lub państwa, ma wykonanie tychże zawiesić, a powody tegoż natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić.

Jeżeli wydział obstaje przy wykonaniu zarządzenia, a namiestnik nie widzi się być zaspokojonym przeciwnemi owegoż uwagami, tedy w przypadku, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, winno się ministeryalnego zasięgnąć rozstrzygnienia, w przeciwnym zaś razie przedmiot ten poddać pod uchwałę sejmu krajowego w miarę przystojącego mu zakresu działalności.

§. 61. Jeżeli na sejm krajowy rozpisano nowy wybór posłów, dotychczasowy wydział krajowy dopóty w działalności zostaje, dopóki przez nowo wybrany sejm krajowy nie zostanie ustanowionym nowy wydział krajowy.

Jeżeli wybór do sejmu krajowego znowu na dawniejszych wydziału członków i zastępców wypadł, może ich znowu sejm krajowy do nowego także powołać wydziału.

V. Postanowienia ogólne.

§. 62. Zmiany konstytucyi krajowej mogą być zwyczajną prawodawstwa drogą wniesione na sejmie krajowym, który najpierw będzie zwołanym.

Na następujących sejmach krajowych potrzeba do uchwały o takiej zmianie, obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich posłów, a pozwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa wyborcza sejmu krajowego
dla
margrabstwa Morawii.

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Sejm krajowy margrabstwa Morawii składa się stósownie do §. 11. konstytucyi krajowej

a) z trzydziestu posłów z najwyżej opodatkowanych,

b) z trzydziestu dwóch posłów miast i miasteczek targowych, niżej wymienionych, i

c) z trzydziestu dziewięciu posłów gmin pozostających, włącznie gruntów i ziem, w księstwie Szląsku leżących (*les enclaves*).

W celu przedsięwzięcia pojedynczych wyborów, utworzone będą powiaty wyborcze.

§. 2. Dla wyborców z klasy najwyżej opodatkowanych stanowi całe margrabstwo Morawii (włącznie ziem w Szląsku leżących *les enclaves*) jeden powiat wyborczy.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen, und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn der Landtag nicht versammelt ist, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung des Landtages nach Massgabe des ihm zustehenden Wirkungskreises zu unterziehen.

§. 61. Wenn eine neue Wahl der Abgeordneten für den Landtag ausgeschrieben wird, bleibt der bisherige Landesausschuss noch so lange in Wirksamkeit, bis der neu gewählte Landtag einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in den Landtag gewählt, so können sie von dem Landtage auch wieder in den neuen Ausschuss berufen werden.

V. Allgemeine Bestimmungen.

§. 62. Aenderungen der Landesverfassung sollen in dem Landtage, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können.

In den folgenden Landtagen ist zu einem Beschlusse über solche Abänderungen die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Landtags-Wahlordnung

für die

Markgrafschaft Mähren.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Der Landtag der Markgrafschaft Mähren besteht nach §. 11 der Landesverfassung:

a) *aus dreissig Abgeordneten der Höchstbesteuerten,*

b) *aus zwei und dreissig Abgeordneten der nachbezeichneten Städte und Märkte, und*

c) *aus dreissig Abgeordneten der übrigen Gemeinden mit Einschluss der im Herzogthume Schlesien gelegenen Enclaven.*

Behufs der Vornahme der einzelnen Wahlen werden Wahlbezirke gebildet.

§. 2. Für die Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten bildet die ganze Markgrafschaft Mähren (einschliessig der in Schlesien gelegenen Enclaven) einen einzigen Wahlbezirk.

§. 3. Dla wyboru posłów miast i miasteczek targowych stanowi
Berno trzy powiaty wyborcze;
miasta: Ołomuniec, Igława, Prosnitz, Sternberg, Nikolsburg, Neutitschein i Znajm, każdy jeden powiat wyborczy;
Triebau, Gewitsch, Zwittau, Briesau, Boskowitz razem jeden powiat wyborczy;
Wischau, Austerlitz, Butschowitz razem jeden powiat wyborczy.
Göding, Gaya, Auspitz, Kaunitz, Kostel razem jeden powiat wyborczy;
M. Kromau, Eibenschitz, M. Budwitz, Jarmeritz razem jeden powiat wyborczy;
Teltsch, Zlabings, Jamnitz, Datschitz razem jeden powiat wyborczy;
Triesch, Trebitsch, Pirnitz razem jeden powiat wyborczy;
Saar, Bystric, Neustadtl, Wielki Meseritsch, Tischnowitz razem jeden pow. wyb.;
Römerstadt, Bärn, Hof razem jeden powiat wyborczy;
Schönberg, Altstadt, Hohenstadt razem jeden powiat wyborczy;
Müglitz, Loschitz, Neustadt, Littau razem jeden powiat wyborczy;
Weisskirchen, Bautsch, Liebau razem jeden powiat wyborczy;
Leipnik, Prerau razem jeden powiat wyborczy;
Kremsier, Kojetein razem jeden powiat wyborczy;
Strassnitz, Hradisch, Holleschau razem jeden powiat wyborczy;
Mistek, Braunsberg, M. Ostrau razem jeden powiat wyborczy;
Fulnek, Freyberg, Frankstadt razem jeden powiat wyborczy; i
Węgierski Brod, Wołoski Meseritsch, Wsetin razem jeden powiat wyborczy.

W każdym z trzech powiatów wyborczych miasta Berna, nie mniej w powiecie wyborczym miasta Ołomuńca, jako też w onym miasta Igławy po dwóch posłów, w każdym reszty dwudziestu dwóch powiatów wyborczych po jednemu posłowi wybrać należy.

Powiaty wyborcze miasta Berna będą przez namiestnika oznaczone, za porozumieniem przełożeństwa gminy.

§. 4. Dla wyboru posłów gmin wiejskich każdy z dwudziestu pięciu powiatów politycznych stanowi jeden powiat wyborczy w ten sposób, że po odtrąceniu miast i miasteczek targowych, osobno do wyboru uprawnionych, ludność najbardziej zaludnionych powiatów Berna, Ołomuńca, Igławy, Kromierzyra po dwóch, a każdy z innych powiatów politycznych po jednemu posłowi na sejm krajowy wybierać ma.

Ziemie Morawskie w księstwie Szląskiem leżące (*les enclaves*) stanowią razem jeden powiat wyborczy i wybierają jednego posła na sejm krajowy margrabstwa Morawii.

II. O prawie wyborczem.

§. 5. Wymogi do uprawnienia wyborczego są częścią ogólne, t. j. takie, które każdy wyborca posiadać musi, częścią szczególne, t. j. takie, które są potrzebne do wykonywania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §fie 1. trzech klas wyborców.

§. 6. W ogólności ma każdy prawo do wyboru, który jest:

a) obywatelem państwa austryackiego,
b) pełnoletnim,
c) w zupełnem znajduje się używaniu praw cywilnych i politycznych, i który

§. 3. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte und Märkte bilden:

Die Stadt Brünn drei Wahlbezirke;

die Städte: Olmütz, Iglau, Prossnitz, Sternberg, Nikolsburg, Neutitschein und Znaim jede einen Wahlbezirk;

Triebau, Gewitsch, Zwittau, Briesau, Boskowitz zusammen einen Wahlbezirk;

Wischau, Austerlitz, Butschowitz zusammen einen Wahlbezirk;

Göding, Gaya, Auspitz, Kaunitz, Kostel zusammen einen Wahlbezirk;

M. Kromau, Eibenschitz, M. Budwitz, Jarmeritz zusammen einen Wahlbezirk;

Teltsch, Zlabings, Jamnitz, Datschitz zusammen einen Wahlbezirk;

Triesch, Trebitsch, Pirnitz zusammen einen Wahlbezirk;

Saar, Bystric, Neustadl, Gross-Meseritsch, Tischnowitz zusammen einen Wahlbezirk;

Römerstadt, Bärn, Hof zusammen einen Wahlbezirk;

Schönberg, Altstadt, Hohenstadt zusammen einen Wahlbezirk;

Müglitz, Loschitz, Neustadt, Littau zusammen einen Wahlbezirk;

Weisskirchen, Bautsch, Liebau zusammen einen Wahlbezirk;

Leipnik, Prerau zusammen einen Wahlbezirk;

Kremsier, Kojetein zusammen einen Wahlbezirk;

Strassnitz, Hradisch, Holleschau zuzammen einen Wahlbezirk;

Mistek, Braunsberg, M. Ostrau zusammen einen Wahlbezirk;

Fulnek, Freyberg, Frankstadt zusammen einen Wahlbezirk; und

Ungarisch-Brod, Wallachisch-Meseritsch, Wsetin zusammen einen Wahlbezirk.

In jedem der drei Wahlbezirke der Stadt Brünn, so wie in dem Wahlbezirke der Stadt Olmütz und in jenem der Stad Iglau sind zwei Abgeordnete, in jedem der übrigen zwei und zwanzig Wahlbezirke Ein Abgeordneter zu wählen.

Die Wahlbezirke der Stadt Brünn werden über Einvernehmen des Gemeindevorstandes vom Statthalter bestimmt.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der fünf und zwanzig politischen Bezirke einen Wahlbezirk in der Art, dass die Bevölkerung der nach Abzug der besonders wahlberechtigten Städte und Märkte höchst bevölkerten Bezirke von Brünn, Olmütz, Iglau, Kremsier je zwei, und jeder der übrigen politischen Bezirke je Einen Abgeordneten für den Landtag zu wählen haben.

Die im Herzogthume Schlesien gelegenen mährischen Enclaven bilden zusammen Einen Wahlbezirk und wählen Einen Abgeordneten zum Landtage der Markgrafschaft Mähren.

II. *Von dem Wahlrechte.*

§. 5. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine, d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils besondere, d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechts in einer der drei im §. 1 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind.

§. 6. Im Allgemeinen ist Jedermann wahlberechtigt, welcher

a) *österreichischer Reichsbürger,*

b) *grossjährig,*

c) *im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und*

d) albo opłaca pewną roczną kwotę podatku bezpośredniego (stałego), która dla członków gminy miast Berna, Ołomuńca, Igławy i Prossnitz najmniej na dziesięć złot. reńskich mon. konw., a dla członków innej gminy margrabstwa Morawii najmniej na pięć złotych reńsk. mon. konw. ustanawia się, albo, nieopłacając podatku bezpośredniego, według osobistej swej własności, w którejkolwiekbądź gminie margrabstwa Morawii albo morawskich ziem, leżących w Szląsku (*les enclaves*), stósownie do przepisów ustawy gminnej lub też osobnych statutów gminnych posiada czynne prawo wyboru.

§. 7. Ażeby kto w klasie najwyżej opodatkowanych do wyboru był uprawnionym, musi nie tylko posiadać wymienione w §fie 6. ad a), b) i c) własności, lecz także w królestwie Czeskiem opłacać onę roczną ilość podatku bezpośredniego (stałego), która wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej Izby sejmu państwa jest potrzebną.

§. 8. Szczególny wymóg do uprawnienia wyborczego w jednej z dwu innych klas wyborców §. 1. ad b) i c) zasadza się na tem, że kto w jednym z wyszczególnionych w §fie 3. i 4. powiatów wyborczych wykonywać ma prawo wyborcze, ten też członkiem gminy tego samego właśnie powiatu wyborczego być musi.

Do wyboru uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym, do którego gmina należy, której jest członkiem; jeżeli zaś jest członkiem kilku gmin, wtedy wykonywa on prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania.

§. 9. Celem wykazania wyborczego jego uprawnienia będą razem te summy zrachowane, które w margrabstwie Morawii w podatkach bezpośrednich różnego gatunku lub od różnych opłaca przedmiotów.

Ojcu doliczają się kwoty podatków bezpośrednich, przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez jego małżonkę opłacane, dopóki nie ustało uprawnienie do zarządu majątkiem, prawnie przystojące ojcu i małżonkowi.

§. 10. Każdy wyborca może w jednym tylko powiecie wyborczym wykonywać swe prawo wyborcze.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wyboru uprawnionym jest, nie może wybierać w żadnym powiecie wyborczym obu innych klas wyborców, a kto w powiecie wyborczym wymienionych w §fie 3. miejsc, do wyboru uprawnionym jest, nie może w żadnej wiejskiej gminie wybierać.

III. O listach wyborców.

§. 11. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego do osobnych list wciągają się.

§. 12. Listę wyborców najwyżej opodatkowanych namiestnik sporządza.

Z osób, ogólnemi wyborczego uprawnienia wymogami (§. 6.) opatrzonych, które w całym kraju najwyższe opłacają kwoty w podatkach bezpośrednich; wciągnie się taką liczbę do listy wyborców najwyżej opodatkowanych, ażeby przez nią osiągnąć przynajmniej stosunek jednego wyborcy na sześć tysięcy dusz całej ludności, i ażeby także i poza ten stosunek każdy ogólnie do wyboru uprawniony obywatel państwa, opłacający w margrabstwie Morawii najmniej pięćset złotych reńskich mon. konw. podatku bezpośredniego, uważanym był jako wyborca najwyżej opodatkowany.

d) *entweder an directer Steuer einen bestimmten Jahresbetrag, welcher für Gemeindeglieder der Städte Brünn, Olmütz, Iglau und Prossnitz auf wenigstens zehn Gulden Conventions-Münze, und für die Mitglieder einer andern Gemeinde der Markgrafschaft Mähren auf wenigstens fünf Gulden Conventions-Münze festgesetzt wird, entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde der Markgrafschaft Mähren oder der mährischen Enclaven in Schlesien nach den Bestimmungen des Gemeindegesetzes oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.*

§. 7. Wer in der Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im Paragraphe 6 ad a), b) *und* c) *bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch in der Markgrafschaft Mähren oder in den Enclaven jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.*

§. 8. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden andern Wählerclassen §. 1 ad b) *und* c) *besteht darin, dass derjenige, welcher in einem der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss.*

Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist; ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden, so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 9. Die Beträge, welche Jemand an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten in der Markgrafschaft Mähren bezahlt, werden Behufs der Ausmittlung seiner Wahlberechtigung zusammengerechnet.

Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet, so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 10. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in Einem Wahlbezirke ausüben.

Wer als Höchsbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden andern Wählerclassen, und wer in einem Wahlbezirke der im §. 3 genannten Orte wahlberechtigt ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. Von den Wählerlisten.

§. 11. Die Wahlberchtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 12. Die Wählerliste der Höchtsbesteuerten wird vom Statthalter angefertigt.

Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 6) versehenen Personen, welche im ganzen Lande die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher in der Markgrafschaft Mähren mit Inbegriff der Enclaven wenigstens fünfhundert Gulden C. M. directe Steuer zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 13. Jeżeli między najwyżej opodatkowanymi kraju znajduje się korporacya lub towarzystwo, wtedy w listę wyborców, najwyżej opodatkowanych, wciągnioną być winna osoba, wedle istniejących norm prawa albo towarzystwa do jej zewnętrznego zastąpienia powołana.

§. 14. Gminy, nawet gdy jako takie do najwyżej podatkujących w kraju należą, nie mogą ani przez pełnomocników, ani przez zastępców wykonywać prawa wyborczego w klasie najwyżej opodatkowanych.

§. 15. Listy wyborców dla wymienionych w §fie 3. miast, miasteczek targowych i miejsc sporządza ich gminne przełożeństwo.

Jeżeli więcej miejsc razem stanowią jeden powiat wyborczy, natenczas lista każdego miejsca osobno sporządzoną, i w celu ułożenia mającej się zestawić głównej listy całego powiatu wyborczego, przesłaną będzie staroście powiatowemu, tego powiatu, w którym leży główne miejsce wyborcze, starosta zaś udzielić winien odpis tejże burmistrzowi głównego miejsca wyborczego.

§. 16. Listy wyborców dla powiatów wyborczych gmin wiejskich (§. 4.) ma starosta powiatowy, używając ku temu pomocy urzędów poborowych, gminami sporządzać, a listy pojedynczych gmin przełożonym gminy dosełać, aby przez nich z przyzwaniem dwóch członków wydziału gminnego roztrząsane, i potrzebne wedle okoliczności uzupełnienia lub sprostowania staroście powiatowemu zaproponowane były, który z list wyborców gmin pojedynczych zestawić winien główną listę całego powiatu.

§. 17. Każda lista wyborców zawierać ma imię i nazwisko, wiek i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież ilość podatków, przez niego opłacanych, lub onę osobistą własność, od której zawisło jego prawo wyborcze.

§. 18. O ile prawo wyborcze od opłaty pewnej kwoty podatku zawisłem jest, uważany być ma ten tylko za wyborcę, który owę kwotę podatkową w roku, poprzedzającym wybór, całkowicie zapłacił, a w bieżącym roku podatkowym żadnej zaległości nie jest dłużen.

§. 19. Lista wyborców najwyżej opodatkowanych będzie obwieszczona przez namiestnika, a to przez umieszczenie w gazetach krajowych, do publicznych ogłoszeń przeznaczonych, tudzież przez udzielenie odpisów każdemu starostwu powiatowemu, (co do morawskich ziem, w Szląsku leżących (*les enclaves*), przez zamieszczenie do gazety krajowej księstwa Szląska, i przez udzielenie odpisów onym starostwom powiatowym księstwa Szląska, w których leżą enklawy), w którego urzędowem siedlisku takowe dla publicznego przeglądnienia mają być wyłożone.

§. 20. Sporządzone podług §. 15. listy wyborców będą wyłożone u burmistrza każdego miejsca, mającego prawo do wyboru (§. 3.), główna zaś lista, u burmistrza głównego miejsca wyborczego, dla publicznego przeglądnienia.

§. 21. Listy wyborcze gmin wiejskich będą do powszechnego przeglądnienia wyłożone u przełożonych gmin pojedynczych, a główna lista powiatu w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego.

§. 22. Dzień wyłożenia list wyborców ma być oznajmionym wraz ze stósownym terminem reklamacyjnym, w każdym powiecie wyborczym.

§. 13. Kommt unter den Höchstbesteuerten des Landes eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufzunehmen.

§. 14. Gemeinden können selbst dann, wenn sie als solche unter die höchsten Steuercontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte, noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 15. Die Wählerlisten für die im §. 3 benannten Städte, Märkte und Ortschaften werden von dem Gemeindevorstande derselben angefertigt.

Bilden mehrere Orte zusammen Einen Wahlbezirk, so wird die Liste jedes Ortes abgesondert verfasst und behufs der ortweisen Zusammenstellung der Hauptliste des ganzen Wahlbezirkes an den Bezirkshauptmann desjenigen Bezirkes, in welchem der Hauptwahlort gelegen ist, eingesendet, welcher hiervon eine Abschrift dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zu übergeben hat.

§. 16. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der Landgemeinden (§. 4) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen zu lassen, und die Listen der einzelnen Gemeinden den Gemeindevorstehern einzusenden, damit sie von diesen unter Beiziehung von zwei Mitgliedern des Gemeindeausschusses geprüft, und die etwa nöthigen Ergänzungen oder Berichtigungen beim Bezirkshauptmanne in Antrag gebracht werden, der aus den Wählerlisten der einzelnen Gemeinden die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammenzustellen hat.

§. 17. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 18. In so ferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat, und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 19. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft (bezüglich der mährischen Enclaven durch Einschaltung in die Landeszeitung des Herzogthums Schlesien und durch Mittheilung von Abschriften an jene Bezirkshauptmannschaften des Herzogthums Schlesien, in welchen die Enclaven gelegen sind), an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen ist, kundgemacht.

§. 20. Die nach §. 15 verfassten Wählerlisten werden bei dem Bürgermeister jedes im §. 3 benannten Ortes und die Hauptliste bei dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 21. Die Wählerlisten der Landgemeinden werden bei den Vorstehern der einzelnen Gemeinden und die Hauptliste des Bezirkes an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 22. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Namiestnik margrabstwa Morawii oznacza termin reklamacyjny, który mniej niż trzy, a więcej niż czternaście dni, licząc od chwili wyłożenia, wynosić nie może.

§. 23. Reklamacye, po upływie terminu założone, odrzucać należy, jako spóźnione; wszakże namiestnikowi Morawii przysłuża prawo, z urzędu zarządzać sprostowanie list wyborców aż do przyszłego terminu wyborczego.

§. 24. Do czynienia reklamacyi każdy ma prawo. Mają one tym samym organom być doręczane, przez które lista była sporządzoną.

Względem zasadności lub bezzasadności reklamacyi, tyczących się przyjęcia do wyboru niezdolnych lub opuszczenia do tegoż uprawnionych, jeżeli idzie o listę wyborców najwyżej opodatkowanych, ma rozstrzygać namiestnik margrabstwa Morawii, a gdy idzie o listy wyborcze powiatów wyborczych, w §fach 3. i 4. oznaczonych, rozstrzyga starosta powiatowy, onego powiatu, w którym leży miejsce dotyczące, a co się tycze morawskich enklawów, starosta powiatowy tego powiatu Szląskiego, w którym leżą enklawy dotyczące, porozumiawszy się z dotyczącym przełożonym gminy i przypuściwszy oraz trzydniowy termin do założenia rekursu do namiestnika margrabstwa Morawii.

§. 25. Należycie ułożone listy wyborców zrewidowane będą powszechnie na początku każdego roku podatkowego i przy rozpisaniu powszechnych wyborów.

§. 26. Skoro tylko listy wyborców po zapadłem rozstrzygnieniu względem reklamacyj, w należytym czasie podanych, zostaną ukończone, przygotować należy karty legitymacyjne dla pojedynczych wyborców, które numer bieżący dotyczącej listy wyborców, nazwisko i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, lecz wyborcom dopiero końcem rzeczywistego wybierania aktu wręczone będą.

IV. O obieralności.

§. 27. Aby kto mógł być wybranym na sejm krajowy margrabstwa Morawii musi

a) liczyć najmniej lat trzydzieści,

b) być obywatelem państwa austryackiego przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru,

c) znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i

d) być uprawnionym do wyboru w margrabstwie Morawii podług postanowień §. 6. ad d).

§. 28. Od obieralności wyłączają się;

a) wszystkie osoby, którym brakuje jakiejkolwiek z własności, w poprzednim paragrafie wyszczególnionych; tudzież

b) osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), lub które po odbytej rozprawie konkursu nie zostały w skutek dochodzenia bez winy uznane; nakoniec

c) osoby, uznane za winne zbrodni albo ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku pochodzącego, lub publiczną obyczajność naruszającego, albo

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter der Markgrafschaft Mähren festgesetzt; sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpuncte der Auflegung gerechnet, betragen.

§. 23. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen; doch steht es dem Statthalter von Mähren zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 24. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtiget. — Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertigt wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerliste der Höchstbesteuerten handelt, der Statthalter der Markgrafschaft Mähren, und wenn es sich um die Wählerlisten der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann, und zwar, wenn mehrere Orte zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, der Bezirkshauptmann jenes Bezirkes, in welchem die betreffende Ortschaft gelegen ist, und bezüglich der mährischen Enclaven der Bezirkshauptmann jenes schlesischen Bezirkes, in welchem die betreffenden Enclaven gelegen sind, nach Einvernehmung des betreffenden Gemeindevorstehers und unter Offenlassung eines dreitägigen Recurstermines an den Statthalter der Markgrafschaft Mähren, zu entscheiden.

§. 25. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung allgemeiner Wahlen revidirt.

§. 26. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimationskarten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst Behufs der wirklichen Wahlhandlung eingehändigt werden.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 27. Um in den Landtag der Markgrafschaft Mähren gewählt werden zu können, muss man

a) mindestens dreissig Jahre alt,

b) seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger,

c) im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und

d) nach den Bestimmungen des §. 6 ad d) in der Markgrafschaft Mähren wahlberechtigt seyn.

§. 28. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt, ferner

b) Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concurs-Verhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, endlich

c) Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt oder

też, które skazane zostały za inne jakie przestąpienie prawa, przynajmniej na półroczną karę na wolności.

§. 29. Kto jest obieralnym podług postanowień paragrafów poprzedzających, ten przez każdą klasę wyborców, nawet choćby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, choćby w takowym zamieszkały nie był, może być wybranym na posła do sejmu krajowego.

§. 30. Zastępców posłów na sejm krajowy wybierać nie wolno.

V. O miejscach wyborczych.

§. 31. Dla pojedynczych powiatów wyborczych będą w celu głosowania wyznaczone osobne miejsca wyborcze.

§. 32. Miejscem wyborczem dla najwyżej opodatkowanych jest Berno, jako główne kraju miasto.

§. 33. Jako miejsca wyborcze dla wyszczególnionych w §. 3. powiatów wyborczych, uważane być mają tamże właśnie wymienione miasta i miasteczek targowych.

Jeżeli dwa lub więcej miejsc razem, jednego tylko posła wybierać mają, tedy jedno z tych miejsc, jako główne wyborcze miejsce ustanowionem być ma.

Ustanowienie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich, dzieje się przez namiestnika, z uwzględnieniem tak położenia jak stosunkowej ważności onychże.

§. 34. Dla wyborów gmin wiejskich wyznaczyć należy więcej miejsc wyborczych. Przytem za prawidło służyć ma, iż miejsca wyborcze zgadzać się mają z siedliskami nowo-uorganizowanych sądów i starostw powiatowych.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich dzieje się także przez namiestnika, z dokładnem wyszczególnieniem gmin, każdemu wyborczemu miejscu przydzielonych.

Głównem wyborczem miejscem całego powiatu jest urzędowe siedlisko starostwa powiatowego.

Miejsca wyborcze i główne miejsce wyborcze powiatu morawskich enklawów oznaczy namiestnik Morawii zgodnie z namiestnikiem Szląska.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 35. Do kierowania czynnością wyborczą będą własne komisye wyborcze ustanowione.

§. 36. Komisya wyborcza najwyżej opodatkowanych składa się z siedmiu osób, przez najwyżej opodatkowanych wyborców, na dniu wyboru z grona tychże wybranych, które prezydującego i pisarza z pomiędzy siebie wybrać mają.

Te wybory odbywają się za pomocą kartek wyborczych względną obecnych większością.

Cesarski komisarz, przez namiestnika naznaczony, takową wyborczą czynnością kierować i na posiedzeniach komisyi, jako też na zgromadzeniach wyborczych zasiadać ma.

§. 37. Dla każdego z miejsc, w §fie 3. namienionych, i dla każdego z trzech powiatów wyborczych miasta Berna utworzona będzie komisya wyborcza.

Komisya wyborcza w Bernie i komisya wyborcza w miście Ołomuńcu i Igławie składają się z burmistrza lub zastępcy, przez niego oznaczonego, z członków przełożeństwa gminy po trzech przez onego przyzwanych, i z trzech innych przez namiestnika naznaczonych, z onychże miast, prawo wyboru mających.

welche wegen einer anderen Gesetzübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

§. 29. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Landtagsabgeordneter gewählt werden.

§. 30. Stellvertreter der Landtagsabgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 31. Für die einzelnen Wahlbezirke werden behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 32. Der Wahlort für die Höchstbesteuerten ist Brünn, als Hauptstadt des Landes.

§. 33. Als Wahlorte für die im §. 3. aufgezählten Wahlbezirke haben die eben daselbst benannten Städte und Märkte zu gelten.

Haben zwei oder mehrere Ortschaften zusammen nur Einen Abgeordneten zu wählen, so ist eine dieser Ortschaften als Hauptwahlort zu bestimmen.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Hauptwahlorte geschieht mit Rücksicht auf die Lage und verhältnissmässige Bedeutsamkeit derselben durch den Statthalter.

§. 34. Für die Wahlen der Landgemeinden sind mehrere Wahlorte zu bestimmen. Dabei hat als Regel zu gelten, dass die Wahlorte mit den Sitzen der neuorganisirten Gerichte und Bezirkshauptmannschaften zusammenzutreffen haben.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Wahlorte geschieht gleichfalls vom Statthalter mit genauer Angabe der jedem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden.

Hauptwahlort des ganzen Bezirkes ist der Amtssitz der Bezirkshauptmannschaft.

Die Wahlorte und den Hauptwahlort des Bezirkes der mährischen Enclaven hat der Statthalter von Mähren im Einvernehmen mit dem von Schlesien zu bestimmen.

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 35. Zur Leitung der Wahlhandlung werden eigene Wahlcommissionen gebildet.

§. 36. Die Wahlcommission der Höchstbesteuerten besteht aus sieben von den höchstbesteuerten Wählern am Tage der Wahl aus ihrer Mitte gewählten Personen, die den Vorsitzenden und Schriftführer unter sich selbst zu wählen haben.

Diese Wahlen geschehen mittelst Stimmzetteln und mit relativer Majorität der Anwesenden.

Ein vom Statthalter bestimmter landesfürstlicher Commissär hat diesen Wahlact zu leiten und den Sitzungen der Commission, so wie den Wahlversammlungen beizuwohnen.

§. 37. Für jeden der Wahlbezirke der im §. 3 benannten Orte und für jeden der drei Wahlbezirke der Stadt Brünn wird eine Wahlcommission gebildet.

Die Wahlcommission in der Stadt Brünn und die Wahlcommission in der Stadt Olmütz und Iglau besteht aus dem Bürgermeister, oder dem von ihm bestimmten Stellvertreter, aus je drei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus je drei anderen vom bestimmten Wahlberechtigten jener Städte.

W innych miejscach składa się komisya wyborcza z burmistrza, z dwóch członków przełożeństwa gminy i z dwóch przez starostę powiatowego naznaczonych miejscowych, mających prawo wyboru.

Burmistrzowie są prezydujący miejscowych komisyi wyborczych; pisarze z pośród nich wybierają się.

Przy posiedzeniach komisyi i zgromadzeniach wyborczych zasiadać mają komisarze cesarscy.

§. 38. Dla wyborów gmin wiejskich złożona będzie w każdem wyborczem miejscu komisya wyborcza.

Każda takowa miejscowa komisya wyborcza składa się, pod przewodnictwem komisarza cesarskiego, z czterech członków, wybranych przez starostę powiatowego z przełożonych gmin, onemu wyborczemu miejscu przekazanych.

Pisarza wybiera komisya z pośród siebie.

§. 39. W celu przedsięwzięcia obliczenia głosów dla całego powiatu wyborczego, utworzoną będzie w każdem głównem miejscu wyborzem (§§. 33. i 34.) główna komisya wyborcza, która pod przewodnictwem komisarza cesarskiego składać się ma z członków miejscowej komisyi wyborczej, i z posłów przez komisye reszty innych miejsc wyborczych powiatu wyborczego po jednemu z ich grona wybranych.

Pisarz miejscowej komisyi wyborczej jest oraz pisarzem głównej komisyi wyborczej.

§. 40. Rozstrzygnienia i uchwały tak miejscowych jak głównych komisyi wyborczych wymagają bezględnej głosujących większości.

§. 41. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni się mieszać do głosowania, bądź przez usuwanie albo odradzanie, bądź przez zalecanie albo przedstawianie pewnych osób, ani też innym jakimbądź sposobem, a przy czynności wyborczej mają czuwać, li tylko nad utrzymaniem spokojności i porządku, niemniej też nad zachowaniem trybu wyborczego, prawnie wskazanego.

§. 42. Podobnie też winni członkowie komisyi wyborczej od wszelkiego wstrzymać się wpływu na głosowanie pojedynczych prawo wyboru mających.

VII. O rozpisaniu wyborów.

§. 43. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów dzieje się z reguły przez rozrządzenia namiestnika, które przynajmniej na ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie będą obwieszczone.

Jeżeliby w przypadkach §§fów 74. i 75. musiano powtórzyć wybór z powodu braku potrzebnej głosów większości, tedy wyborcy dotyczącego powiatu przez obwieszczenia starosty powiatowego do wyboru zaproszeni być mają.

Jeżeli miejsca, razem jednego posła wybierać mające w różnych leżą powiatach politycznych, natenczas winien starosta powiatowy głównego miejsca wyborczego wezwać innych starostów powiatowych, z uwiadomieniem tychże o terminie wyboru, nie mniej też o osobach, pod ściślejszy wybor wziąć się mających (§. 74.), aby rozpisali wybory w powiatach dotyczących

In den übrigen Orten besteht die Wahlcommission aus dem Bürgermeister, aus zwei Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus zwei vom Bezirkshauptmanne bestimmten Wahlberechtigten des Ortes.

Die Bürgermeister sind die Vorsitzenden der Orts-Wahlcommissionen; die Schriftführer werden aus ihrer Mitte gewählt.

Den Sitzungen der Commissionen und den Wahlversammlungen haben landesfürstliche Commissäre beizuwohnen.

§. 38. Für die Wahlen der Landgemeinden wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt.

Jede solche Orts-Wahlcommission besteht unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern der jenem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden gewählt werden.

Den Schriftführer wählt die Commission aus ihrer Mitte.

§. 39. Um die Stimmzählung für den ganzen Wahlbezirk vorzunehmen, wird in jedem Hauptwahlorte (§§. 33, 34) eine Hauptwahlcommission gebildet, welche unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus den Mitgliedern der Wahlcommission des Ortes, und aus je Einem von den Commissionen der übrigen Wahlorte des Wahlbezirkes aus ihrer Mitte gewählten Abgeordneten zu bestehen hat.

Der Schriftführer der Wahlcommission des Ortes ist auch Schriftführer der Hauptwahlcommission.

§. 40. Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Orts- und Hauptwahlcommissionen ist die absolute Stimmenmehrheit erforderlich.

§. 41. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine andere Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der Wahlhandlung nur allein die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 42. Eben so haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigen zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 43. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahl geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

Wenn in den Fällen der §§. 74 und 75 eine Wahl wegen Abgang der erforderlichen Stimmenmehrheit wiederholt werden muss, sind die Wähler des betreffenden Bezirkes durch Kundmachungen des Bezirkshauptmannes zur Wahl einzuladen.

Sind Orte, welche zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, in verschiedenen politischen Bezirken gelegen, so hat der Bezirkshauptmann des Hauptwahlortes die übrigen Bezirkshauptmänner unter Bekanntgebung des Wahltermines und der in die engere Wahl zu bringenden Personen (§. 74) zur Wahlausschreibung in den betreffenden Bezirken aufzufordern.

W morawskich enklawach, w księstwie Szląsku leżących, ma obwieszczenie przedsięwziąć szląski starosta powiatowy, w którego powiecie morawskie enklawy leżą, za wezwaniem namiestnika margrabstwa Morawii.

§. 44. W rozpisaniu wyborów oznaczyć należy dzień wyborów, godzinę rozpoczęcia i czas trwania czynności wyborczej, tudzież miejsca, w których głosowanie odbyć się ma.

W kartach legitymacyjnych, po obwieszczonem rozpisaniu wyborów, pojedynczym wyborcom doręczyć się mających (§. 26.), umieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 45. Rozpisanie powszechnych wyborów dla sejmu krajowego w sposób następny odbyć się ma: najprzód wybrani będą posłowie gmin wiejskich, potem posłowie miast i miasteczek targowych, a nakoniec posłowie najwyżej opodatkowanych, tudzież przedsięwzięte być winny wybory każdej z pierwszych dwu klas wyborców w całym kraju w jednym a tym samym dniu.

VIII. O czynności wyborczej.

A. Ogólne postanowienia.

§. 46. W dniu wyboru o godzinie wyznaczonej i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, rozpocznie się czynność wyborcza, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która odebrać ma listy wyborców i przygotowane wykazy głosowania.

§. 47. Oprócz komisyi wyborczej, cesarskiego komisarza i do głosowania uprawnionych, nikomu nie jest niedozwolony przystęp do miejscowości, gdzie się wybór odbywa.

Tylko w pierwszych dwóch godzinach po rozpoczęciu czynności wyborczej, kandydaci wyborczy, jako takowi u wyborczej komisyi meldujący się, do miejsca zgromadzenia przypuszczonymi być, i za przyzwoleniem wyborców głos zabierać mogą.

Po upływie tych dwu godzin, albo jeszcze pierwej, jeżeli tego zgromadzenie wyborcze żąda, albo gdy już nikt z kandydatów głosu nie zabiera, głosowanie przedsięwziętem być ma.

Przed rozpoczęciem tegoż, kandydatów do odstąpienia nakłonić należy.

Wyborcy, którzy po rozpoczęciu głosowania nadejdą, zgłaszają się do komisyi wyborczej i mogą brać udział w niezamkniętem jeszcze głosowaniu.

§. 48. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania zarzuty czyni przeciw uprawnieniu wyborczemu jakiej osoby, na liście wyborców umieszczonej, i utrzymuje, że od chwili sporządzenia list wyborców osoba ta którego z warunków, do prawa wyboru wymaganych, pozbawioną została, komisya wyborcza natychmiast rzecz tę rozstrzyga, nie dozwalając żadnego rekursu.

§. 49. Prezydujący komisyi wyborczej zgromadzonym wyborcom w krótkiej przemowie przywiedzie na pamięć treść §§fów 27 — 29. ustawy wyborczej, co

In den im Herzogthume Schlesien gelegenen mährischen Enclaven hat der schlesische Bezirkshauptmann, in dessen Bezirk die mährischen Enclaven gelegen sind, über Aufforderung des Statthalters der Markgrafschaft Mähren die Kundmachung vorzunehmen.

§. 44. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnes und die Dauerzeit der Wahlhandlung, so wie die Orte, wo die Stimmgebung stattzufinden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimationskarten (§. 26) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler theilzunehmen hat, einzutragen.

§. 45. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für den Landtag hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der Städte und Märkte, und endlich die Abgeordneten der Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen jeder der beiden ersteren Wählerclassen im ganzen Lande an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 46. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde, und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung, ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen Wähler mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerlisten und die vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 47. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Nur in den ersten zwei Stunden nach dem Beginne der Wahlhandlung dürfen Wahlcandidaten, die sich als solche bei der Wahlcommission melden, in den Versammlungsort zugelassen werden, und mit Zustimmung der Wähler sprechen.

Nach Ablauf der zwei Stunden, oder noch früher, wenn es die Wahlversammlung begehrt oder kein Candidat mehr zu sprechen hat, ist die Abstimmung vorzunehmen.

Vor dem Beginne derselben werden die Candidaten zum Abtreten veranlasst.

Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen theilnehmen.

§. 48. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlcommission sogleich und ohne Zulassung eines Recurses entschieden.

§. 49. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Anprache den versammelten Wählern den Inhalt der §§. 27 — 29 der Wahlordnung über die zur Wählbar-

do przedmiotów, do obieralności wymaganych, wyjaśni im tryb przy głosowaniu i obliczeniu głosów i napomni ich, aby wota swoje składali wedle wolnego przekonania, bez wszelkich samolubnych względów pobocznych, a to w ten sposób, jaki wedle najsumienniejszego swego przeświadczenia poczytują za najstósowniejszy dla dobra powszechnego.

§. 50. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej, o ile są do wyboru uprawnieni, swe wota składają.

Następnie jeden z członków komisyi wyborczej, wzywać będzie wyborców do składania wotów w tym kolejnym porządku, w którym ich imiona na liście wyborców są umieszczone.

Mający prawo do wyboru, którzy po zawołaniu ich po nazwisku do zgromadzenia wyborczego przychodzą, wota swe składać będą dopiero po odczytaniu całej listy wyborców.

§. 51. Każdy mający prawo do głosowania przystępuje z reguły sam do stołu, stojącego między komisyą wykorczą a zgromadzeniem wyborczem, i przy oddaniu swojej karty legitymacyjnej, głośno i wyraźnie i z dokładnem oznaczeniem tę osobę nazwie, którą sobie posłem mieć życzy do sejmu krajowego.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch lub więcej przypada posłów, tedy wyborca tyle nazwisk wymieni, ile ma być posłów wybranych.

§. 52. Wyborcy niemowi, mogą wyjątkowo na piśmie składać wyborcze swe wota, które w ich obecności, przez jednego z członków komisyi wyborczej muszą być odczytane.

§. 53. Jeżeli przy głosowaniu zachodzą wątpliwości względem identyczności (tożsamości) wyborcy, kartą legitymacyjną opatrzonego, tedy o tem, natychmiast komisya wyborcza rozstrzyga, niedozwalając rekursu.

§. 54. Każde ustne głosowanie i każde piśmienne wotum wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, wciągnione zostanie wraz z nazwiskiem wyborcy w przygotowane na to rubryki wykazu głosowania, w dwóch egzemplarzach sporządzonego.

Wciąganiem takowem do jednego z wykazów zajmuje się pisarz komisyi wyborczej, a równocześnie inny członek komisyi do drugiego wykazu, stanowiącego kontrolę wciągnienia, jako lista odpowiednia.

§. 55. Wota wyborcze, dane dla mającego być wybranym, albo pod warunkami albo z załączeniem poleceń nie są ważne.

§. 56. Względem ważności lub nieważności pojedynczych wotów wyborczych rozstrzyga natychmiast komisya wyborcza, bez przypuszczenia rekursu.

§. 57. Głosowanie musi z reguły w każdem miejscu w ciągu dnia, do wyborów przeznaczonego, być rozpoczęte i ukończone.

Jeżeliby zaś zachodziły okoliczności, przeszkodne rozpoczęciu, postępowi lub ukończeniu wyboru, może być czynność wyborcza przez komisyę na następny dzień odroczona lub przedłużona za przyzwoleniem komisarza cesarskiego, który o tem natychmiast staroście powiatowemu lub namiestnikowi donieść ma.

keit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmzählung zu erklären und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberzeugung ohne alle eigennützige Nebenrücksichten und in der Art abzugeben, wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 50. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, in so ferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimmen abgeben.

Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge, wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchgelesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 51. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch, und nennt unter Abgabe seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter zum Landtage werden soll.

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei oder mehrere Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 52. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 53. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Identität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung eines Recurses.

§. 54. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hierzu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzeichnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Die Eintragung besorgt in dem einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission und gleichzeitig ein anderes Commissionsmitglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controlle der Eintragung bildet.

§. 55. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifügung von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 56. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Orts-Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 57. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon sogleich dem Bezirkshauptmanne oder dem Statthalter die Anzeige zu machen hat, auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden.

Uwiadomienie o tem dla wyborców, dzieje się sposobem w miejscu zwyczajnym.

§. 58. Jeżeli wszyscy wyborcy wota swoje złożyli, lub jeżeli termin dnia wyboru do głosowania wyznaczony upłynął, a żaden się już wyborca nie zgłosił, ma prezydujący komisyi wyborczej oświadczyć głosowanie jako zamknięte, podwójny głosowania wykaz ma być przez komisyę wyborczą i przez cesarskiego komisarza podpisany, a dalsze głosowanie przed ukończeniem skrutynowania nie będzie dozwolonem.

§. 59. Po zamkniętem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych najwyżej opodatkowanych, tudzież miast Berna, Ołomuńca, Igławy, Nikolsburga, Neutitschein, Sternberg, Prosnitz, Znajm, natychmiast do obliczenia głosów przystąpi się, a jeżeli potrzebna liczba posłów należycie wybraną została, protokół, względem czynności wyborczej prowadzony, ma być zamknięty, przez członków komisyi i przez komisarza cesarskiego podpisany, z załączeniem tak wykazów głosowania jak list obliczenia głosów zapieczętowany, nareście napisem treść wyrażającym opatrzony, cesarskiemu komisarzowi do przesłania go do namiestnika oddany.

§. 60. W zgromadzeniach wyborczych reszty innych miejsc wyborczych po ukończeniu głosowania, protokół wyborczy zamknięty, przez komisyę i cesarskiego komisarza podpisany, z załączeniem wykazów głosowania przez miejscową komisyę wyborczą i cesarskiego komisarza zapieczętowany, będzie przesłany przez członka, wybranego przez komisyę wyborczą z grona swego, do głównej komisyi wyborczej, która obliczenie głosów przedsięwziąć ma.

§. 61. W przypadkach powyższego paragrafu, gdy zebranie głosów nie może bezpośrednio po głosowaniu być przedsiewziętem, musi termin do przedsięwzięcia obliczenia głosów w ten sposób być wyznaczony, ażeby do czasu wyznaczonego protokoły wyborcze pojedynczych miejsc wyborczych z pewnością mogły być nadesłane do głównego miejsca wyborczego.

§. 62. W przypadkach §. 60. względem aktu zebrania głosów, przy którym wyborcy mają prawo być obecnymi, będzie osobny protokół prowadzony, który, jako i obie listy obliczenia głosów, przez dwóch członków komisyi prowadzone, przez główną komisyę wyborczą podpisane, i wraz z temi listami obliczenia głosów i z nadesłanemi ze strony pojedynczych miejsc wyborczych protokołami i głosowania wykazami, zapieczętowane i napisem, treść krótko wyrażającym opatrzone, cesarskiemu komisarzowi oddane być mają.

§. 63. W razie równości głosów we wszystkich przypadkach rozstrzyga los, który przez prezydującego komisyi wyborczej wyciągnięty być ma.

§. 64. Po ukończonem głosów obliczeniu, prezydujący komisyi wyborczej oznajmia natychmiast rezultat onegoż.

B. Szczególne postanowienia.

1. Względem wyboru najwyżej opodatkowanych.

§ 65. Posłowie najwyżej opodatkowanych w ten sposób będą wybierani, iż

a) dwunastu z całego grona zgromadzonych wyborców, a

b) po dziewięciu z wyborców każdego z obudwóch obwodów z osobna będzie wybranych.

Die Bekanntmachung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 58. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben, oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von dem Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 59. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen der Höchstbesteuerten und der Städte Brünn, Olmütz, Iglau, Nicolsburg, Neutitschein, Sternberg, Prossnitz, Znaim sogleich zur Stimmzählung geschritten und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist, das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsmitgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben, und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzählungslisten versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zur Einsendung an den Statthalter übergeben.

§. 60. In den Wahlversammlungen der übrigen Wahlorte wird nach dem Schlusse der Stimmgebung das Wahlprotokoll geschlossen, von der Commission und dem landesfürstlichen Commissär unterfertigt, unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse von der Orts-Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär versiegelt, und durch ein, von und aus der Wahlcommission gewähltes Mitglied an die Hauptwahlcommission abgesendet, welche die Stimmzählung vorzunehmen hat.

§. 61. In den Fällen des vorigen Paragraphes, wo die Scrutinirung nicht unmittelbar nach der Abstimmung vorgenommen werden kann, muss der Termin zur Vornahme der Stimmzählung in solcher Weise bestimmt werden, dass bis zu demselben die Wahlprotokolle der einzelnen Wahlorte zuversichtlich im Hauptwahlorte eingelangt seyn können.

§. 62. In den Fällen des §. 60 wird über den Scrutinirungsact, welchem die Wähler beizuwohnen berechtiget sind, ein besonderes Protokoll geführt, welches, so wie die beiden von zwei Commissionsgliedern geführten Stimmzählungslisten von der Hauptwahlcommission zu unterzeichnen, und sammt diesen Stimmzählungslisten und den von den einzelnen Wahlorten eingelangten Protokollen und Abstimmungs-Verzeichnissen versiegelt, und mit einer den Inhalt kurz bezeichnenden Ueberschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zu übergeben sind.

§. 63. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fällen das Loos, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 64. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. *Besondere Bestimmungen.*

1. Für die Wahl der Höchstbesteuerten.

§. 65. Die Abgeordneten der Höchstbesteuerten werden in der Art gewählt, dass:

a) *zwölf Abgeordnete von der gesammten Wahlversammlung, dann*

b) *je neun von den Wählern jedes der beiden Kreise für sich gewählt werden.*

§. 66. W celu wyboru (§. 65. ad *b*) tworzy się dwa oddziały z obecnych wyborców najwyżej opodatkowanych.

Każdy wyborca wporządkowanym zostanie w oddział tego obwodu, w którym najwyżej opodatkowany przedmiot jego jest położony.

Najwyżej opodatkowani wyborcy z morawskich enklawów w Szląsku wporządkowani będą w oddział obwodu Ołomunieckiego.

§. 67. Każdy wyborca winien tyle osób wymienić, ile posłów ma być wybranych.

Komisya wyborcza postanowić winna, czy dla wszystkich spólnie, (§. 65. ad *a*) i dla onych, przez oba oddziały kraju (§. 65. ad *b*) wybrać się mających posłów, jeden tylko akt głosowania ma być przedsięwzięty, lub też, czy wybór odbyć się powinien w trzech po sobie następujących głosowaniach, w ten sposob, iż każdy wotujący w każdem spólnem głosowaniu, po cztery, a w każdem zaś głosowaniu w oddziałach, po trzy osoby wymienić ma.

§. 68. Po ukończonym spólnym wyborze (§. 65. ad *a*) przedsięwziętym będzie wybor w obudwóch oddziałach.

Los stanowi porządek kolejny, w którym oddziały wota swe oddawać mają; dopiero, gdy oznaczony przez los oddział pierwszy wszystkich swych posłów wybrał, wolno do głosowania przystąpić oddziałowi drugiemu.

§. 69. Rezultaty wyborcze każdego głosowania aktu zostaną na zgromadzeniu wyborczem obwieszczone.

Głosy, przy póżniejszem głosowaniu którego oddziału przypadające na posła, już wybranego, nie są ważne.

§. 70. Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej głosów większości.

Jeżeli przy jednym głosowania akcie, dla tego lub owego wybrać się mającego posła, taka głosów większosć do skutku nie przyjdzie, natenczas powtórne skrutynium przedsięwziać, a na przypadek, gdyby i przy takowem nie znalazła się potrzebna większość, do ściślejszego wyboru przystąpić należy.

§. 71. Przy ściślejszym wyborze mają się wyborcy do owych ograniczać osób, które przy powtórnem skrutynium względnie najwięcej uzyskały głosów po tych, które bezwzględną większość otrzymały.

W razie równości głosów, rozstrzyga los, kto przy trzeciem głosowaniu ma być uwzględnionym.

Liczba osób, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających, wynosi zawsze dwa razy tyle, co liczba posłów, wybrać się jeszcze mających.

Każdy głos, przypadający osobie, przy trzeciem skrutynium do ściślejszego wyboru nie wprowadzonej, za nieważny ma być uważany.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów wypadła, tedy los rozstrzyga.

2. Dla wyborów miast i miasteczek targowych.

§. 72. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony trzech powiatów wyborczych miasta Berna, tudzież każdy do wyboru uprawniony miast Ołomuńca i Igławy ma przy głosowaniu dwie wymienić osoby.

§. 66. Zum Behufe der Wahl (§. 65 ad b*) werden zwei Abtheilungen aus den versammelten Höchstbesteuerten gebildet.*

Jeder Wähler wird in die Abtheilung jenes Kreises eingereiht, in welchem sein höchstbesteuertes Object gelegen ist.

Die höchstbesteuerten Wähler aus den mährischen Enclaven in Schlesien sind in die Abtheilung für den Olmützer Kreis einzureihen.

§. 67. Jeder Wähler hat so viele Personen zu benennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

Die Wahlcommission hat zu bestimmen, ob für sämmtliche gemeinschaftlich (§. 65 ad a*) und für die von den beiden Abtheilungen des Landes (§. 65* ad b*) zu wählenden Abgeordneten nur je Ein Abstimmungsact vorzunehmen sei, oder ob die Wahl in je drei auf einander folgenden Abstimmungsacten in der Art stattfinden soll, dass jeder Stimmgebende bei jeder gemeinschaftlichen Abstimmung vier, und bei jeder Abstimmung in den Abtheilungen drei Personen zu benennen hat.*

§. 68. Nach Beendigung der gemeinschaftlichen Wahl (§. 65 ad a*) ist die Wahl in den beiden Abtheilungen vorzunehmen (§. 66).*

Das Loos bestimmt die Reihenfolge, in welcher diese Abtheilungen zur Abstimmung zu schreiten haben; nur wenn die durch das Loos bestimmte erste Abtheilung alle ihre Abgeordneten gewählt hat, darf die zweite zur Abstimmung schreiten.

§. 69. Die Wahlresultate eines jeden Abstimmungsactes werden der Wahlversammlung bekannt gegeben.

Stimmen, welche bei der späteren Abstimmung einer Abtheilung auf einen bereits gewählten Abgeordneten fallen, sind als ungültig anzusehen.

§. 70. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig.

Kommt bei einem Abstimmungsacte für einen oder den andern zu wählenden Abgeordneten keine solche Stimmenmehrheit zu Stande, so wird ein zweites Scrutin vorgenommen und falls auch bei diesem nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 71. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken, die beim zweiten Scrutin nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten.

Bei Stimmengleichheit wird durch das Loos entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtigt werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche beim dritten Scrutin auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

2. Für die Wahlen der Städte und Märkte.

§. 72. Jeder an der Abstimmung Theil nehmende Wahlberechtigte der drei Wahlbezirke der Stadt Brünn, dann jeder Wahlberechtigte der Städte Olmütz und Iglau hat bei der Stimmgebung zwei Personen zu benennen.

Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

Każdy swój głos dający, wezwanym być ma, aby się, o późniejszej dnia godzinie, znowu znajdował na miejscu zgromadzenia dla złożenia na nowo wotum swego w razie potrzeby.

Co do wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeli przy pierwszych dwóch głosowaniach nie otrzymano potrzebnej głosów większości, obowiązują zawarte w §fie 71. postanowienia.

§. 73. Wybory miast Prosnitz, Nikolsburg, Neutitschein, Sternberg, Znajm, przedsięwzięte będą podług przepisu poprzedniego, z tą tylko różnicą, iż każdy wyborca jedne tylko wymieni osobę.

§. 74. Dla reszty w §fie 3. wyszczególnionych miejsc, będzie obliczenie głosów przedsięwziętem przez główną komisyę wyborczą (§. 39.), której pod pieczęcią oddać należy (§. 60.) protokoły wyborcze i wykazy głosowania, za poświadczeniem odebrania.

Głosy, dane w pojedynczych miejscach wyborczych, będą razem zliczone.

Do ważności wyborów dostateczna jest względna większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących.

Jeżeli w pierwszem skrutynium taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, tedy w przeciągu terminu, przez starostę powiatowego najmniej na trzy a najdalej, na ośm dni wyznaczonego, w każdem miejscu wyborczem na nowo przedsięwziąć się ma głosowanie w ściślejszym wyborze między onemi trzema osobami, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały, a które przez starostę powiatowego wraz z rozpisaniem nowego wyboru, (§. 43.) ogłoszone będą

Jeżeli przy drugiem skrutynium, w głównem miejscu wyborczem przedsięwziętem, pokazuje się równość głosów, natenczas rozstrzyga los.

3. Względem wyborów gmin wiejskich.

§. 75. Względem głosowania przy wyborach gmin wiejskich stanowią postanowienia paragrafu powyższego, z tą różnicą, iż w powiatach wyborczych, w których po dwóch posłów ma być wybranych, każdy wyborca dwie osoby wymienić ma, i że do wyboru ściślejszego, wprowadzone będą, w potrójnej liczbie posłów, wybrać się jeszcze mających, osoby, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 76. Po zamkniętem obliczeniu głosów, ma komisya wyborcza i głosy zbierająca, zawiadomić wybranego o wypadłym na niego wyborze, z tem wezwaniem, aby w ciągu przepisanego czasu oświadczył, czyli przyjmuje wybór, lub nie.

§. 77. Każdy ma prawo nieprzyjąć wypadłego nań wyboru.

§. 78. Jeżeli wybrany jeszcze w dniu wyborów, przed komisyą wyborczą, póki jest zebraną, oświadczy, że wyboru nie przyjmuje, oświadczenie to do protokołu

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Jeder, der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigenfalls die Stimmgebung erneuern zu können.

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im §. 71 enthaltenen Bestimmungen.

§. 73. Die Wahl der Städte Prossnitz, Nikolsburg, Neutitschein, Sternberg, Znaim werden nach der Vorschrift des vorigen Paragraphes nur mit dem Unterschiede vorgenommen, dass jeder Wähler nur Eine Person zu benennen hat.

§. 74. Für die übrigen im §. 3 genannten Orte wird die Stimmzählung von der Hauptwahl-Commission (§. 39), welcher die Wahlprotokolle und Abstimmungsverzeichnisse gegen Empfangsbestätigung versiegelt zu übergeben sind (§. 60), vorgenommen.

Die Stimmen, welche in den einzelnen Wahlorten abgegeben wurden, werden zusammengerechnet.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden.

Kommt eine solche Stimmenmehrheit im ersten Scrutin nicht zu Stande, so ist innerhalb eines vom Bezirkshauptmanne bestimmten Termines von wenigstens drei, und höchstens acht Tagen, an jedem Wahlorte die Abstimmung in engerer Wahl zwischen jenen drei Personen zu erneuern, welche bei dem ersten Scrutin die meisten Stimmen erlangt hatten, und welche vom Bezirkshauptmanne zugleich mit der Ausschreibung der Wahlerneuerung (§. 43) kundzumachen sind.

Zeigt sich bei dem im Hauptwahlorte vorgenommenen zweiten Scrutin eine Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

3. Für die Wahlen der Landgemeinden.

§. 75. Hinsichtlich der Abstimmung bei den Wahlen der Landgemeinden gelten die Bestimmungen des vorigen Paragraphes mit dem Unterschiede, dass in jenen Wahlbezirken, in welchen zwei Abgeordnete zu wählen sind, jeder Wähler zwei Personen zu benennen hat, und dass in die engere Wahl die beim ersten Scrutin mit den meisten Stimmen betheilten Personen in der dreifachen Anzahl der noch zu wählenden Abgeordneten gebracht werden.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 76. Nach geschlossener Stimmenzählung hat die Wahl- und Scrutinirungs-Commission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in Kenntniss zu setzen, dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 77. Jedermann ist berechtigt, die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 78. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese

wyborczego wciągniętem zostanie, poczem nowy wybór natychmiast może być przedsięwzięty.

§. 79. W każdym innym razie oświadczenie wybranego musi być namiestnikowi margrabstwa Morawii przesłane w ciągu dni dziesięć, od chwili licząc, w której mu doręczonem zostało, zarządzone przez komisyę wyborczą, uwiadomienie o jego wyborze.

Zaniechanie takiego oświadczenia, równie jak wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem uważane będzie za nieprzyjęcie.

W przypadku nieprzyjęcia, ma namiestnik natychmiast nowy rozporządzić wybór.

§. 80. Jeżeli obieralny w kilku wyborczych powiatach został wybranym, ma podobnież oświadczyć się według przepisu §§fów 78. i 79. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a w pierwszym razie względem tego, dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje.

Kto zaś wybór dla jednego powiatu przyjął, nie może go więcej przyjmować dla drugiego powiatu, chociażby później dopiero dowiedział się o wypadłym na niego wyborze, w ostatnim powiecie wyborczym.

Jeżeli dwa lub więcej razy wybrany oświadcza, że przyjmuje, ale nie wymienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, tedy przyjęcie za ważne uznaje się dla tego powiatu, w którym pierwej wybranym został, a gdyby tego samego dnia podwójny na niego przypadł wybór, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał.

W razie równości głosów zażądać trzeba wyraźnego oświadczenia wybranego.

§. 81. Wybrany, oświadczając przyjęcie wyboru musi zarazem udowodnić, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba, gdyby to nie było powszechnie już wiadomem.

§. 82. Jeżeli namiestnik ma przed sobą dowody, iż wybrany podług §. 28. od wybieralności wyłączony jest, tedy ów akta wyboru wraz z popartą powodami relacyą, sejmowi krajowemu przedłożyć winien.

§. 83. Gdyby na sejm krajowy wybrane zostały osoby, z powodu zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, w inkwizycyi zostające, takowe nie mają prawa do udziału na sejmie krajowym dopóty, dopóki z wyroku sądowego nie wykaże się, czy one podług §. 28. obieralność na sejm krajowy utrzymały, czy też takową utraciły.

X. O wykazaniu i roztrząsaniu wyborów.

§. 84. Namiestnik nakazać ma, aby posłom na sejm krajowy wybranym, wystawiono i doręczono certyfikat wyboru, wyjąwszy przypadki, §§fami 82 i 83. przewidziane.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu na sejm krajowy, i uzasadnia dopóty domniemanie ważności jego wyboru, póki nie zostanie uznanem, że rzecz przeciwnie się ma.

§. 85. Względem ważności wyboru rozstrzyga sejm krajowy w miarę przepisów. w czennej i biernej obieralności, tudzież o postępowaniu przy wyborze, zawartych tak o konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej.

Przy roztrząsaniu i stanowieniu uchwały służą za podstawę akta wyborcze.

Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 79. In allen andern Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen zehn Tagen von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Statthalter der Markgrafschaft Mähren abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, so wie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt, gilt als Ablehnung.

Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter so fort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 80. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleichfalls nach Vorschrift der §§. 78 und 79 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären.

Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzteren Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirkes, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchem er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage stattfand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 81. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, in so ferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften besitze.

§. 82. Liegen dem Statthalter die Nachweise vor, dass ein Gewählter nach §. 28 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sei, so hat er die Wahlacten sammt einem motivirten Berichte dem Landtage vorzulegen.

§. 83. Wenn Personen in den Landtag gewählt werden, die wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 28 die Wählbarkeit für den Landtag behalten oder verloren haben.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 84. Den in den Landtag gewählten Abgeordneten hat der Statthalter mit Ausnahme der Fälle der §§. 82 und 83 ein Wahlcertificat auszufertigen und zustellen zu lassen.

Dieses Certificat berechtigt den Gewählten zum Eintritte in den Landtag, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 85. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet der Landtag nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung, und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen.

Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 86. Akta wyborcze składają się: z protokołu wyboru i obliczenia głosów, ze spisów głosowania i z list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy namiestnikowi przesłać mają z swemi sprawozdaniami, dotyczącemi toku postępowania przy wyborze, jako też prawnej ważności lub nieważności wyboru, tudzież z reklamacyi i protestów, jeżeliby już jakie przeciw wyborowi założono; a nakoniec z oświadczeń i wykazów, tak co do przyjęcia wyboru, jak co do obieralności przez wybranego przywiedzionych.

§. 87. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedynczych wyborach na sejm krajowy, mają być podane najdalej w ciągu dni ośmiu po zagajeniu sejmu krajowego, w przeciwnym bowiem razie nie będzie się na nie żadnej zwracać uwagi.

Porządek sprawowania interesów sejmu krajowego zawiera w sobie postępowanie tegoż przy roztrząsaniu wyborów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia, w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

§. 86. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungs-Protokolle, aus den Abstimmungs-Verzeichnissen und aus den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahlcommissäre mit ihren, den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungiltigkeit der Wahl betreffenden Berichten an den Statthalter von Mähren einzusenden haben, ferner aus den gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den von dem Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen und Nachweisungen.

§. 87. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Landtagswahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung des Landtages einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rucksicht genommen werden darf.

Das Verfahren des Landtages bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung des Landtages.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XII.

wydana i rozesłana w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 25. Stycznia 1850,
w wydaniu dwujęzykowem: 23. Marca 1850.

19.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 18. Stycznia 1850,

działające dla wszystkich krajów koronnych,

o uorganizowaniu żandarmeryi.

Stosownie do zarysów względem utworzenia żandarmeryi dla cesarstwa najwyższą rezolucyą z dnia 8. Czerwca 1849. uchwalonych, na najpoddańszy wniosek ministrów spraw wewnętrznych i wojny i za doradą Rady ministrów raczył Najjaśniejszy Pan najwyższą rezolucyą z dnia 18. Stycznia 1850. prowizoryczną organiczną ustawę o żandarmeryi usankcyonować, wykazy stanu i kosztów zatwierdzić, a ministrowi spraw wewnętrznych zgodnie z ministrami wojny i finansów do niezwłocznego wprowadzenia wszelkich środków polecenie dać, aby żandarmerya w jak najkrótszym czasie w potrzebnej ilości zebraną, należycie wprawioną i w wykonanie wprowadzoną została.

W skutek najwyższego rozkazu prowizoryczna ustawa o żandarmeryi w austryackiem cesarstwie niniejszem wydaje i powszechnie obwieszcza się.

Bach m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Ausgabe am 25. Jänner 1850, in der gegenwärtigen Doppelausgabe am 23. März 1850.

19.

Verordnung des Ministeriums des Innern vom 18. Jänner 1850,

wirksam für alle Kronländer,

über die Organisirung der Gensd'armerie.

In Gemässheit der mit der allerhöchsten Entschliessung vom 8. Juni 1849 genehmigten Grundzüge über die Errichtung einer Gensd'armerie für das Kaiserreich haben Seine Majestät über allerunterthänigsten Vortrag des Ministers des Innern und des Krieges und über Einrathen des Ministerrathes mit der allerhöchsten Entschliessung vom 18. Jänner 1850 das provisorische organische Gesetz der Gensd'armerie zu sanctioniren, die Standes- und Kostenausweise zu genehmigen, und den Minister des Innern, im Einvernehmen mit den Ministern des Krieges und der Finanzen die unverzügliche Einleitung aller Vorkehrungen aufzutragen geruht, damit die Gensd'armerie in der kürzesten Zeit in der erforderlichen Anzahl aufgebracht, gehörig eingeübt und in Wirksamkeit gesetzt werde.

Dem allerhöchsten Auftrage zufolge wird hiemit das provisorische organische Gesetz der Gensd'armerie in dem österreichischen Kaiserstaate erlassen und allgemein kundgemacht.

Bach *m. p.*

Spis treści

prowizorycznych organicznych ustaw o żandarmeryi w cesarstwie austryackiem.

Przeznaczenie żandarmeryi:

Rozdział I.

Stan i rozdzielenie żandarmeryi.

Rozdział II.

Przyjęcie do żandarmeryi i posunięcie na wyższe stopnie służbowe.

Rozdział III.

Obowiązki służbowe żandarmeryi i objętość jej działania, tudzież jej stosunki do władz.

Inhalts - Verzeichniss

der provisorisch-organischen Gesetze der Gensd'armerie in dem österreichischen Kaiserstaate.

Bestimmung der Gensd'armerie:

I. Capitel.
Stand und Vertheilung der Gensd'armerie.

II. Capitel.
Aufnahme in die Gensd'armerie, Beförderung zu höheren Dienststufen.

III. Capitel.
Dienstesobliegenheiten der Gensd'armerie und Umfang ihrer Wirksamkeit, dann ihre Verhältnisse zu den Behörden.

Rozdział IV.

O wykonywaniu otrzymanych rozkazów, o postępowaniu w służbie, o użyciu broni, i o nietykalności żandarma i wiarogodności jego zeznania.

Rozdział V.

Zakres działania inspektora żandarmeryi, oficerów i podoficerow; ich stosunek do władz cywilnych, sztab pułku i skrzydło rezerwowe.

Rozdział VI.

Stosunki żandarmeryi do wojska.

Rozdział VII.

Należytości tak pieniężne jak w naturze, umieszczenie, udzielanie pensyi i opatrzenie inwalidowe oficerów i ludzi tudzież wdów i sierot.

Rozdział VIII.

Administracya ekonomiczna.

IV. Capitel.

Von der Vollziehung der erhaltenen Aufträge, von dem Benehmen im Dienste, von dem Waffengebrauche und von der Unverletzbarkeit des Gensd'arme und der Glaubwürdigkeit seiner Aussagen.

V. Capitel.

Wirkungskreis des Gensd'armerie-Inspecteurs, der Officiere und Unterofficiere, deren Verhältniss zu den Civilbehörden, Regimentsstab und Depotflügel.

VI. Capitel.

Verhältniss der Gensd'armerie zum Militär.

VII. Capitel.

Geld- und Naturalgebühren, Unterkunft, Pensions- und Invaliden-Versorgung der Officiere und Mannschaft, sowie der Witwen und Waisen.

VIII. Capitel.

Oekonomische Verwaltung.

Rozdział IX.

Kary i nagrody.

Rozdział X.

Adjustowanie, remontowanie.

Rozdział XI.

Przeznaczenie żandarmeryi we wojnie.

Prowizoryczna organiczna ustawa
o
żandarmeryi w cesarstwie austryackiem.

Przeznaczenie żandarmeryi.

Żandarmerya (straż bezpieczeństwa krajowego) utwarza się dla wszystkich krajów koronnych cesarstwa austryackiego jako wojskowo-uorganizowane ciało strażne.

Żandarmerya przeznaczoną jest publiczne bezpieczeństwo, spokojność i porządek w każdym kierunku utrzywać, grożącym naruszeniom tychże i wszelkim prawa przestąpieniom wedle możności zapobiedz, tymże przeszkodzić, lub też, gdyby przecież nastąpiły, przywrócenie prawnego stanu i pojmanie burzycieli spokojności lub przestępców prawa uskutecznić; nakoniec wykonanie rozporządzeń zwierzchniczych wspierać, a ogólnie wszelkie owe środki bezpieczeństwa przeprowadzić, jakie w niniejszej ustawie i służbowej dla żandarmeryi instrukcyi jako szczególne jej powinności naznaczono.

Rozdział I.

Stan i rozdzielenie żandarmeryi.

§. 1.

Stan i rozdzielenie.

Żandarmerya część składową ces. krol. armii stanowi, wszelkich wojsku przynależących odznaczeń używa, jurysdykcyi wojskowej podlega i pod względem różnych krajów koronych na odpowiedną ilość pułków wedle bieżących liczb, każdy w ilości koło 1000 ludzi, dzieli się.

Pułki żandarmeryi podług krajów koronnych następującym sposobem rozdzielają i następującemi numerami oznaczają się:

Nr. 1	dla Austryi powyżej i poniżej Ensu i dla Solnogrodu	1	pułk
„ 2	„ Czech	1	„
„ 3	„ Morawii i Szląska	1	„
„ 4	„ Galicyi z Bukowiną i okręgiem Krakowskim	1	„
„ 5, 6, 7	„ Węgier	3	pułki
„ 8	„ Siedmiogrodu	1	pułk
„ 9	„ Wojewodyny	1	„
„ 10	„ Kroacyi i Slawonii	1	„
„ 11	„ Illiryi	1	„
„ 12	„ Styryi	1	„
„ 13	„ Tyrolu i Vorarlbergu	1	„
„ 14	„ Lombardyi	1	„
„ 15	„ Weneckich prowincyi	1	„
„ 16	„ Dalmacyi	1	„
	Razem	16	pułków.

Provisorisches organisches Gesetz

der

Gensd'armerie in dem österreichischen Kaiserstaate.

Bestimmung der Gensd'armerie.

Die Gensd'armerie (Landessicherheitswache) wird für alle Kronländer des österreichischen Kaiserstaates als ein militärisch-organisirter Wachkörper errichtet.

Sie ist bestimmt, die öffentliche Sicherheit, Ruhe und Ordnung nach jeder Richtung hin aufrecht zu erhalten, drohenden Störungen derselben und Gesetzesübertretungen jeder Art nach Möglichkeit zuvor zu kommen, sie zu hindern, oder wenn sie dennoch stattfänden, die Wiederherstellung des gesetzlichen Zustandes und die Zustandebringung der Ruhestörer oder Gesetzesübertreter zu bewirken; endlich die Vollziehung der obrigkeitlichen Anordnungen zu unterstützen, und überhaupt alle jene Sicherheitsmassregeln zur Ausführung zu bringen, welche in diesem Gesetze und der Dienstes-Instruction der Gensd'armerie als ihre besonderen Obliegenheiten bezeichnet sind.

I. Capitel.

Stand und Vertheilung der Gensd'armerie.

§. 1.

Stand und Vertheilung.

Die Gensd'armerie bildet einen Bestandtheil der k. k. Armee, geniesst alle dem Militär zukommenden Auszeichnungen, untersteht der Militärgerichtsbarkeit, und wird mit Rücksicht auf die verschiedenen Kronländer in eine entsprechende Anzahl von Regimenter nach fortlaufenden Zahlen, jedes in der Stärke von ungefähr 1000 Mann getheilt.

Die Gensd'armerie-Regimenter werden nach den Kronländern in folgender Art vertheilt und mit nachstehenden Nummern bezeichnet:

Nr. 1,	für	Oesterreich ob und unter der Enns und Salzburg . .	1	Regiment
„ 2	„	Böhmen	1	„
„ 3	„	Mähren und Schlesien	1	„
„ 4	„	Galizien mit der Bucowina und dem Krakauer Gebiete	1	„
„ 5, 6, 7	„	Ungarn	3	„
„ 8	„	Siebenbürgen	1	„
„ 9	„	die Woiwodina	1	„
„ 10	„	Croatien und Slavonien	1	„
„ 11	„	Illyrien	1	„
„ 12	„	Steiermark	1	„
„ 13	„	Tirol und Vorarlberg	1	„
„ 14	„	die Lombardie	1	„
„ 15	„	die venetianischen Provinzen	1	„
„ 16	„	Dalmatien	1	„
		Zusammen . . .	16	Regimenter.

§. 2.

Podział oficerów na sztabowych i wyższych, dalej nazwiska i ustanowienie poddziałów.

Każdy pułk pod dowództwem pułkownika lub podpułkownika stoi, któremu z reguły dwaj oficerowie sztabowi przydani są, i zawiera zasadzającą się na administracyjnym podziale kraju potrzebną ilość pierwszych i drugich rotmistrzów, nad- i podporuczników, wachmistrzów, kapralów i wice-kapralów, dalej żandarmów konnych i piechotnych.

Pułk za zwyczaj na szwadrony dzieli się, każdy szwadron na dwa samodzielne skrzydła, każde skrzydło na kilka cugów, każdy cug na kilka sekcyi, każda sekcya na kilka kapralstw i pojedyńcze posterunki.

Ilość takowych poddziałów stosuje się do różności stosunków krajowych, aczkolwiek za prawidło służyć ma, że kapralstwo nie mniej jak 5, a nie więcej jak 8, posterunek nie mniej jak 3, a nie więcej jak 4 ludzi oprócz dowodzącego podoficera liczyć może.

§. 3.

Stosunek pułków do inspekcyi jeneralnej.

Pułki żandarmeryi pod głównem przewodnictwem jenerała-inspektora stoją, siedlisko swe we Wiedniu mającego.

Rozdział II.

Przyjęcie do żandarmeryi i posunięcie na wyższe stopnie służbowe.

§. 4.

Sposób przyjęcia i czas służby.

Żandarmerya otrzymuje swych ludzi z reguły i szczególniej przez przeniesienie ze stanu ces. król. armii.

Wyjątkowo także i wystąpionym wojskowym, ludziom ze stanu prywatnego, z uzbrojonych ciał dozoru co do dochodów niestałych i z gminnej straży bezpieczeństwa, przyjęcie do żandarmeryi dozwolonem będzie.

Czas służby ten sam, jak przy innem ces. król. wojsku.

W szczególnych atoli przypadkach komendanci pułkowi upoważnieni są, z zaciągać się mającymi lub z pojedyńczymi już służbującymi żandarmami względem trwania służby osobne zawierać układy pod warunkami przyjęcia powszechnie przepisanemi, przy czem jednak za regułę służy, iż przynajmniej dziesięcioletnie służby trwanie ustanowić się winno.

§. 5.

Warunki przyjęcia.

Do przyjęcia do żandarmeryi potrzebne są własności następujące:

a) posiadanie obywatelstwa państwa austryackiego;

b) wiek między 24 a 36 laty;

§. 2.

Eintheilung der Stabs- und Oberofficiere, dann Benennung und Aufstellung der Unterabtheilungen.

Jedes Regiment wird von einem Obersten oder einem Oberstlieutenant commandirt, welchem in der Regel zwei Stabsofficiere beigegeben sind, und enthält die durch die administrative Landeseintheilung bedingte nöthige Anzahl von ersten und zweiten Rittmeistern, Ober- und Unterlieutenants, Wachtmeisters, Corporals und Vicecorporals, dann Gensd'armes zu Pferd und zu Fuss.

Das Regiment theilt sich in der Regel in Escadronen, jede Escadron in zwei selbständige Flügel, jeder Flügel in mehrere Züge, jeder Zug in mehrere Sectionen, jede Section in mehrere Corporalsschaften und einzelne Posten.

Die Stärke dieser Unterabtheilungen richtet sich nach der Verschiedenheit der Landesverhältnisse, doch hat als Regel zu dienen, dass eine Corporalsschaft nicht unter 5 und nicht über 8 Mann, ein Posten nicht unter 3 und nicht über 4 Mann ausser dem befehlenden Unterofficier zählen darf.

§. 3.

Verhältniss der Regimenter zur General-Inspection.

Die Regimenter der Gensd'armerie stehen unter der Oberleitung eines General-Inspectors, welcher in Wien seinen Sitz hat.

II. Capitel.

Aufnahme in die Gensd'armerie und Beförderung zu höheren Dienststufen.

§. 4.

Art der Aufnahme und Dienstzeit.

Die Gensd'armerie erhält ihre Mannschaft in der Regel und vorzüglich durch Transferirung aus dem Stande der k. k. Armee.

Als Ausnahme von der Regel kann auch ausgetretenen Militärs, Leuten aus dem Privatstande, aus den bewaffneten Körpern der Gefällenaufsicht und der Gemeinde-Sicherheitswache, die Aufnahme in die Gensd'armerie zugestanden werden.

Die Dienstzeit ist dieselbe wie bei dem übrigen k. k. Militär.

In Einzelnfällen jedoch werden die Regiments-Commandanten ermächtiget, mit den zu assentirenden oder mit einzelnen bereits dienenden Gensd'armes in Beziehung auf die Dienstdauer besondere Uebereinkommen unter den allgemein vorgezeichneten Aufnahmsbedingungen zu schliessen, wobei jedoch als Regel gilt, dass mindestens eine zehnjährige Dienstdauer festgesetzt werden soll.

§. 5.

Aufnahmsbedingungen.

Zur Aufnahme in die Gensd'armerie sind folgende Eigenschaften erforderlich:

a) Besitz der österreichischen Staatsbürgerschaft;

b) Alter zwischen 24 und 36 Jahren;

c) stan bezżenny lub wdowi bezdzietny;

d) zdrowa, silna budowa ciała, wielkość nie niżej 5 stóp 5 cali;

e) znajomość języka krajowego jako też czytania i pisania;

f) zręczność w postępowaniu, dobre sprawowanie się i reputacya nieskazitelna.

Wymaga się, aby przyjąć się mający nigdy za czyn jaki hańbiący, czy to w stanie cywilnym czy wojskowym, ukaranym nie był, a gdyby z ces. król. armii przeniesionym być miał, aby nigdy takiego błędu przeciw dyscyplinie wojskowej nie popełnił, który ścisłego wypełnienia jego obowiązków jako żandarma oczekiwać nie daje.

Że wymogi te, najszczególniej nieskazitelność, przy nowo wstępującym żandarmie znajdują się, za to odpowiedzialnymi zostają oficerowie sztabowi żandarmeryi i komendanci pułku, którym roztrząsanie wykazów polecono.

Osoby z armii przechodzące mogą przy osobliwszych przymiotach wyjątkowo także i w wieku między 22 a 40 laty przyjętymi być.

§. 6.

Uzupełnienie przez przyjmowanie z ciał wojskowych, i wybieranie przy dostawach rekrutów.

Aby żandarmeryi ludzi zupełnie zaufania godnych w potrzebnej ilości z czynnej armii dostawić, o każdorazowej potrzebie uzupełnienia żandarmeryi przez jenerała-inspektora ministerstwu wojny z przytoczeniem cyfry donieść należy.

Ministerstwo podług tejże rozdział na pojedyncze pułki i korpusy ułoży, i komendantom nakaże, aby pod osobistą odpowiedzialnością i pod kontrolą przełożonego brygadyera odpowiedny wybór uczynili, i zgodnie z żandarmeryą, czego dalej potrzeba, zarządzili.

W razie nadzwyczajnej potrzeby inspekcya żandarmeryi do ministeryum wojny wniosek podać może, aby jej albo prawo przyznano, z liczby do asentyrunku zobowiązanych, do służby żandarmeryjnej zdolnych ludzi wieku przepisanego przez zesłanego oficera wybierać, albo też by innym jakim sposobem, względem pokrycia potrzeby nadzwyczajnej, starania stósownego przyłożono.

Przejście podoficera do żandarmeryi tylko w służbowanie prostego żandarma miejsce mieć może.

§. 7.

Czas próby.

Każdy do żandarmeryi jako prosty wstępujący, jeżeli z czynnej armii przechodzi, pół roku, prócz tego zaś cały rok na próbę, a to w służbującem skrzydle służby pełnić winien, aby rzeczywistym żandarmem zostać mógł.

Czas próby poczyna się od nastąpionego przydzielenia.

Przy podoficerach z czynnej armii przechodzących trzechmiesięczny czas próby dostateczny jest.

Podczas próby otrzymuje żandarm naukę w mustrze, pod szczególnym względem na służbę odbywania patrolu, w gimnastyce służbie odpowiednej (w sztuce pasowania się, szermierskiej, woltyżerskiej, pływania), w strzelaniu, dalej w znajomości i zastósowaniu przepisów służbowych; tenże w czytaniu i pisaniu ćwiczonym

c) lediger oder kinderloser Witwenstand;

d) gesunder, rüstiger Körperbau, Grösse nicht unter 5 Schuh 5 Zoll;

e) Kenntniss der Landessprache und des Lesens und Schreibens;

f) Gewandtheit im Benehmen, gute Aufführung und ein makelloser Ruf.

Der Aufzunehmende darf nie wegen einer entehrenden Handlung, sei es im Civil- oder Militärstande, mit Strafe belegt worden seyn, und wenn er aus der k. k. Armee transferirt wird, keinen solchen Fehler gegen die Militärdisciplin begangen haben, welche eine genaue Erfüllung seiner Pflichten als Gensd'arme nicht erwarten lassen.

Für das Vorhandenseyn dieser Erfordernisse, insbesondere der Unbescholtenheit bei einem neu eintretenden Gensd'arme bleiben die mit der Prüfung der Belege beauftragten Gensd'armerie-Stabsofficiere und die Regiments-Commandanten verantwortlich.

Die aus der Armee übertretenden Individuen können bei vorzüglichen Eigenschaften ausnahmsweise auch mit dem Alter von 22 bis 40 Jahren angenommen werden.

§. 6.

Ersatz durch Uebernahme von den Truppenkörpern und Auswahl bei den Recrutenstellungen.

Um der Gensd'armerie vollkommen verlässliche Leute in der benöthigten Anzahl aus der activen Armee zuzuführen, ist der jedesmalige Bedarf einer Gens'darmerie-Ergänzung von dem General-Inspector dem Kriegsministerium, unter Anführung der Ziffer, bekannt zu geben.

Dieses wird hiernach die Repartition an die einzelnen Regimenter und Corps entwerfen, und die Commandanten beauftragen, unter persönlicher Verantwortung und unter Controle des vorgesetzten Brigadiers die entsprechende Auswahl zu treffen, und einverständlich mit der Gensd'armerie das Weitere zu veranlassen.

Im Falle ausserordentlichen Bedarfes kann die Gensd'armerie-Inspection bei dem Kriegsministerium beantragen, dass ihr entweder das Recht zugestanden werde, aus der Zahl der Assentirungspflichtigen die zum Gensd'armeriedienste tauglichen Leute von dem vorgeschriebenen Alter durch einen abgeordneten Officier auszuwählen, oder dass auf eine andere Art für die Deckung des ausserordentlichen Bedarfs geeignete Fürsorge getroffen werde.

Der Uebertritt eines Unterofficiers zu der Gensd'armerie kann nur in die Dienstleistung eines gemeinen Gensd'arme geschehen.

§. 7.

Probezeit.

Jeder in die Gensd'armerie als Gemeiner Eintretende muss, wenn er aus der activen Armee übertritt ein halbes Jahr, ausserdem ein ganzes Jahr zur Probe, und zwar in einem dienstthuenden Flügel Dienste leisten, um wirklicher Gensd'arme werden zu können.

Die Probezeit beginnt mit der erfolgten Zutheilung.

Bei den aus der activen Armee übertretenden Unterofficieren genügt eine dreimonatliche Probezeit.

Während der Probezeit erhält der Gensd'arme Unterricht im Exerciren, mit besonderer Rücksicht auf den Patrouillendienst, in der für den Dienst nöthigen Gymnastik (Ringen, Fechten, Voltigiren, Schwimmen), im Schiessen, dann in der Kenntniss und Anwendung der Dienstvorschriften; er wird im Lesen und Schreiben geübt, und zur Abfassung kurzer Berichte und

i do ułożenia krótkich sprawozdań i pism naprowadzanym będzie. Nie mniej też jego niezawodność w służbie i jego odwaga na próbę wystawianą będzie.

§. 8.

Wyjątek przy pierwszem uorganizowaniu.

Wyjątek od powyższych przepisów tylko przy pierwszem uorganizowaniu miejsce mieć może.

§. 9.

Przepis, jeżeli człowiek w czasie próby oczekiwaniu nie odpowie.

Jeżeliby do żandarmeryi przydzielony w czasie próby zawiódł oczekiwanie nań położone, na ten czas, gdyby przez asentyrunek z stanu cywilnego wstąpił, odprawionym; gdyby przy dostawie rekrutów wyjątkowo do żandarmeryi wziętym został (§. 6.), do służby wojska liniowego, z resztą zaś do swego dawnego ciała wojskowego nazad przywróconym będzie.

Gdyby z wojska wybrany żandarm swem sprawowaniem się w czasie próby wady objawił, jakie przy dawnem swem ciele wojskowem ukryte być nie mogły, lub gdyby się wykazało, że już tamże złą konduitę miał, tedy jego powrócenie na koszta onego pułku lub samodzielnego komendanta nastąpi, przez którego opisanie konduity tego człowieka podczas jego przeniesienia zatwierdzonem zostało, lub ogólnie przez którego o jego wadach już wprzód nie doniesiono. Od tegoż samego także przewyżka żołdu, który takowy człowiek podczas ciągu próby pobierał, ściągnioną być ma.

§. 10.

Obsadzenie posad oficerskich i podoficerskich.

Obsadzenie posad oficerskich w żandarmeryi przez ministeryum wojny za propozycyą jenerała-inspektora nastąpi.

Sztabowi oficerowie przez Najjaśniejszego Pana Jego Cesarską Mość mianowani będą; wniosek ku temu ministeryum wojny za propozycyą jenarała-inspektora i po zniesieniu się z ministrem spraw wewnętrznych uczyni.

Po nastąpionem pierwszem ustanowieniu żandarmeryi awans z reguły zawsze w całem ciele żandarmeryjnem zostaje. Propozycye ku promocyi aż włącznie do pierwszego rotmistrza przez komendantów pułkowych z przybraniem oficerów sztabowych, jenerałowi-inspektorowi czynione będą, który takowe, równie jak swe propozycye ku promocyi oficerów sztabowych ministerstwu wojny przedłożyć winien.

Z propozycyami do przeniesienia lub zmiany między żandarmeryą a innemi pułkami i korpusami czynnej armii równie tak postępować należy.

Jeżeli idzie o promocyą wachmistrza na oficera, na ten czas do zachodzącej tu propozycyi komendy pułkowej szczególnie jeszcze oświadczenie zdatności onego wachmistrza do posady oficerskiej przez dotyczącego komendanta skrzydłowego podpisane, dalej wykaz konduity z ostatniego roku z uzupełnieniami potrzebnemi załączyć należy, za których prawdziwość oficerowie skrzydłowi odpowiedzialnymi zostają.

Przy promocyi do posad podoficerskich względem komendy pułkowej podobnym sposobem postępować należy.

Aufsätze angeleitet. Auch wird seine Verlässigkeit im Dienste und sein Muth auf die Probe gestellt.

§. 8.

Ausnahme bei der ersten Organisirung.

Eine Ausnahme von den vorausgegangenen Bestimmungen kann nur bei der ersten Organisirung der Gensd'armerie Platz greifen.

§. 9.

Verfügung, wenn der Mann in der Probezeit nicht entspricht.

Erfüllt der Gensd'arme-Zugetheilte in der Probezeit nicht die von ihm gehegten Erwartungen, so wird er, wenn er durch Assentirung aus dem Civile eintrat, entlassen; wenn er bei der Recrutenstellung ausnahmsweise zur Gensd'armerie genommen wurde (§. 6), zum Liniendienste, sonst aber zu seinem früheren Truppenkörper zurückversetzt.

Sollte ein aus der Armee entnommener Gensd'arme durch seine Aufführung in der Probezeit Gebrechen an den Tag legen, welche schon bei seinem früheren Truppenkörper nicht verborgen gewesen seyn konnten, oder sollte sich herausstellen, dass er bereits daselbst eine schlechte Aufführung gehabt, so erfolgt seine Zurückversetzung auf Kosten jenes Regiments oder selbständigen Commandanten, von welchem die Conduitebeschreibung des Mannes zur Zeit seiner Transferirung bestätigt, oder überhaupt, von welchem dessen Gebrechen nicht vorhinein angezeigt worden ist. Von eben demselben ist auch der Mehrbetrag an Löhnung, welche der Mann während der Probezeit bezogen hat, hereinzubringen.

§. 10.

Besetzung der Officiersstellen und Unterofficiersstellen.

Die Besetzung von Officiersstellen in der Gensd'armerie geschieht vom Kriegsministerium über den Vorschlag des General-Inspectors.

Die Stabsofficiere werden von Seiner Majestät dem Kaiser ernannt, der Vortrag hiezu wird von dem Kriegsminister über Vorschlag des General-Inspectors nach gepflogenem Einvernehmen mit dem Minister des Innern erstattet.

Nach erfolgter erster Aufstellung der Gensd'armerie bleibt das Avancement in der Regel stets im ganzen Gensd'armerie-Körper. Die Vorschläge zur Beförderung bis einschliessig zum ersten Rittmeister werden von den Regiments-Commandanten mit Zuziehung der Stabsofficiere, dem General-Inspector erstattet, welcher solche, sowie seine Vorschläge zur Stabsofficiers-Beförderung dem Kriegsministerium zu unterlegen hat.

Vorschläge zu Transferirungen oder Tausch zwischen der Gensd'armerie und den übrigen Regimentern und Corps der activen Armee sind eben so zu behandeln.

Handelt es sich um die Beförderung eines Wachtmeisters zum Officier, so muss dem diessfälligen Vorschlage des Regiments-Commandos insbesonders noch eine von dem betreffenden Flügel-Commandanten unterschriebene Tauglichkeitserklärung jenes Wachtmeisters zur Officiersstelle, dann die Conduiteliste des letztvergangenen Jahres mit der allenfalls nothwendigen Ergänzung angeschlossen seyn, für deren Richtigkeit die Flügelofficiere verantwortlich bleiben.

Bei der Beförderung zu Unterofficiersstellen ist gegenüber des Regiments-Commandos in ähnlicher Art vorzugehen.

Rozdział III.

Obowiązki służbowe żandarmeryi i objętość jej działania, tudzież jej stosunki do władz.

§. 11.

Wykonanie służby żandarmeryi.

W ogólności żandarmerya z przeznaczenia swego ma prawo i obowiązek, wedle potrzeby działać tak przeciw osobom cywilnym jak wojskowym, a to częścią bez wezwania, podług wskazania instrukcyi służbowej, częścią na żądanie władz ku temu powołanych.

§. 12.

Doniesienie o popełnionych przestąpieniach praw.

Żandarmerya otrzymane doniesienia, równie jak swe własne spostrzeżenia względem przestąpień prawa do wiadomości powołanych władz podawać, i sprawców gorliwie wyśledzać ma.

§. 13.

Przytrzymanie przestępców.

Żandarmerya przestępcę praw bez różnicy stanu na gorącym uczynku dostrzeżonego aresztuje, włóczęgów i inne podejrzane osoby bez wykazów przytrzymuje, i każdą zaaresztowaną lub przytrzymaną osobę bez zwłoki i najdalej w 24 godzinach do najbliższego urzędu bezpieczeństwa odstawić, a względem powodu piśmienne, w naglących zaś wypadkach także ustne tylko doniesienie uczynić ma.

Także i dalsze spostrzeżenia, dopiero po nastąpionem odstawieniu względem osoby zaaresztowanego, lub względem przestąpienia wykazujące się, później donieść, a tak w tym jak onym razie komendantowi skrzydłowemu raport zdać należy.

§. 14.

Zważanie na opisania osobowe i t. p.

Żandarmerya powinna na wydane przez urzędy opisania osób, rzeczy skradzionych i t. p. baczność mieć, i takowe przy swem działaniu uwzględniać.

§. 15.

Zachowanie się przy nadzwyczajnie ważnych wypadkach.

Przy zachodzących nadzwyczajnych wypadkach, jako to: gwałtownych wyłamaniach, morderstwie i napadach rozbójczych, przy pożarach i wylewach, przy otrzymanej wiadomości o grasujących epidemiach lub zarazach bydła, przy wyszukiwaniu trupów, lub innych jakich poznaków zbrodni, mogącej być popełnionej, żandarmerya w doniesienia, do urzędu, a zarazem do komendanta skrzydłowego podać się mające, rezultat obejrzenia naocznego wraz z objaśnieniami, przez osoby dotyczące lub otaczające otrzymanemi, jak najdokładniej umieścić winna.

III. Capitel.

Dienstesobliegenheiten der Gensd'armerie und Umfang ihrer Wirksamkeit, dann deren Verhältniss zu den Behörden.

§. 11.

Dienstesausübung der Gensd'armerie.

Im Allgemeinen ist die Gensd'armerie ihrer Bestimmung gemäss berechtigt und verpflichtet, nach Erforderniss sowohl gegen Civil- als Militär-Personen, und zwar theils unaufgefordert, nach Vorzeichnung der Dienstinstruction, theils über Verlangen der hiezu berufenen Behörden einzuschreiten.

§. 12.

Anzeige begangener Gesetzübertretungen.

Die Gensd'armerie hat die erhaltenen Anzeigen, sowie die selbst gemachten Wahrnehmungen über Gesetzübertretungen zur Kenntniss der berufenen Behörden zu bringen, und den Thätern eifrigst nachzuforschen.

§. 13.

Anhaltung der Uebertreter.

Ohne Unterschied des Standes verhaftet sie den Uebertreter der Gesetze, welchen sie auf frischer That betritt, hält Landstreicher und sonst verdächtige ausweislose Personen an, und hat jedes verhaftete oder angehaltene Individuum ohne Verzögerung und längstens binnen 24 Stunden an die nächste Sicherheitsbehörde abzugeben, über den Anlass aber eine schriftliche, und in dringenden Fällen auch nur mündliche Anzeige zu erstatten.

Auch die, erst nach geschehener Ablieferung sich in Beziehung auf die Person des Verhafteten, oder auf die Uebertretung ergebenden weiteren Wahrnehmungen sind mittelst Anzeige nachzutragen, und in dem einen und dem andern Falle ist an den Flügel-Commandanten der Rapport zu erstatten.

§. 14.

Beachtung der Personsbeschreibungen u. dgl.

Die Gensd'armerie hat auf die von den Behörden erlassenen Beschreibungen von Personen, von entwendeten Effecten u. dgl. aufmerksam zu seyn, und solche bei ihrem Einschreiten zu berücksichtigen.

§. 15.

Verhalten bei aussergewöhnlich wichtigen Ereignissen.

Bei eintretenden aussergewöhnlichen Ereignissen, wie: gewaltsamen Einbrüchen, Mord und Raubanfällen, bei Feuersbrünsten und Ueberschwemmungen, bei erhaltener Kenntniss von herrschenden Epidemien oder Viehseuchen, bei Auffindung von Leichnamen, oder sonstigen Merkmalen eines vielleicht verübten Verbrechens hat die Gensd'armerie in die an die Behörde und gleichzeitig an den Flügel-Commandanten zu erstattende Anzeige, das Ergebniss des Augenscheins, und die von Betheiligten oder der Umgebung erhaltenen Aufschlüsse möglichst genau aufzunehmen.

§. 16.

Doniesienie o nadużyciu władzy urzędowej.

Jeżeli żandarm o nadużyciu władzy urzędowej wiadomość otrzyma, na ten czas o tem zawiadomienie zrobić powinien.

§. 17.

Dozór nad domami gościnnemi (austeryami) i kawiarniami i t. p.

Żandarmerya upoważnioną jest w wykonaniu swej służby domy gościnne, szynkownie i kawiarnie i inne dla publiczności otwarte miejscowości podobnego rodzaju każdej godziny dnia i aż do tego czasu, w którym takowe podług przepisu policyjnego zamkniętemi być powinny, zwiedzać, w spis imion przez gospodarza w gościnę przyjętych cudzych wglądać, a znajdujące się podejrzane osoby władzy oddawać. Żandarmerya na to baczność mieć powinna, aby w wyż namienionych miejscowościach, w teatrach i innych publicznych miejscach do zabawy służących spokojność i porządek zachowanym, a przepisana godzina zamknięcia zważaną była.

§. 18.

Warunki wstąpienia w dom prywatny w sprawach służbowych.

Żandarmowi służbowego działania w domie prywatnym z reguły tylko za piśmiennym rozkazem urzędu właściwego i w przytomności zwierzchniczej lub też innej jakiej zaufania godnej osoby miejscowej dozwala się.

Wszakże wyjątkowo ma żandarm prawo, w każdy dom wednie i w nocy wkraczać, aby mieszkańców od niebezpieczeństwa ognia i wody, albo od innego jakiego niebezpieczeństwa życie lub własność zagrażającego ochronić, albo też aby zbrodniarza w dom uciekającego ścigać. Lecz nawet i w tym razie przybranie zwierzchniczej lub innej jakiej osoby zaufania miejsce mieć powinno, jeżeli zwłoka niebezpieczeństwem nie grozi, lub jeżeli to ogólnie bez zniweczenia celu dziać się może.

§. 19.

Dozór przy jarmarkach, zgromadzeniach ludowych i t. p.

Żandarmerya przy wszelkich jarmarkach, publicznych uroczystościach, zgromadzeniach ludowych i tym podobnych okazyach znajduje się, by naruszenia publicznej spokojności i porządku wstrzymywać; na graczów hażardownych, kuglarzów, i zakazane towary sprzedających, dalej na domokrążców, obwoływaczów, rozdzielaczów i wystawiaczów na sprzedaż pism drukowych, na przybijanie tychże na miejscach publicznych żandarmerya swą uwagę zwrócać, i osoby takowe wedle okoliczności władzy oddawać ma.

§. 20.

Rewizya dokumentów podróżnych.

Żandarmerya od podróżujących, którzy jakim bądź sposobem podejrzanymi się stają, przeglądnienia dokumentów podróżnych żądać i tych, którzy regularnemi wykazami nie są opatrzeni, do władzy odprowadzić ma.

§. 21.

Nadzór nad środkami komunikacyi i t. p.

Żandarmerya nad wolną komunikacyą na traktach czuwać, stangretów i powoźników, by przy koniach swych zostawali, przestrzegać, i ogólnie na to baczność mieć winna, by każdy do przepisów policyi drogowej zastósował się. Upornych zuchwalców

§. 16.

Anzeige des Missbrauches der Amtsgewalt.

Erhält der Gensd'arme Kenntniss von einem Missbrauche der Amtsgewalt, so hat er hievon Meldung zu erstatten.

§. 17.

Aufsicht über Gast- und Kaffehhäuser u. dgl.

Die Gensd'armerie ist befugt, in Vollziehung ihres Dienstes Gast-, Schank- und Kaffehhäuser und andere dem Publikum offen stehende Lokalitäten ähnlicher Art zu jeder Stunde des Tages und bis zu der Zeit, in welcher solche nach der Polizeivorschrift geschlossen werden müssen, zu besuchen, in die Namensliste der vom Wirthe beherbergten Fremden Einsicht zu nehmen und die vorfindigen verdächtigen Personen zur Behörde zu stellen. Sie hat darauf zu sehen, dass in den obangeführten Lokalitäten, in Theatern und anderen öffentlichen Belustigungsorten Ruhe und Ordnung gehalten und die gesetzliche Sperrstunde beobachtet werde.

§. 18.

Bedingungen des Eintrittes in ein Privathaus in Dienstesangelegenheit.

Dem Gensd'arme ist das dienstliche Einschreiten in einem Privathause in der Regel nur in Folge eines schriftlichen Befehles der berufenen Behörde und im Beiseyn einer obrigkeitlichen oder sonst vertrauenswerthen Person aus dem Orte gestattet.

Er ist aber ausnahmsweise berechtiget, in jedes Haus bei Tag und Nacht einzudringen, um die Bewohner vor Feuer-, Wasser-, oder sonst einer sie am Leben oder Eigenthume bedrohenden Gefahr zu schützen, oder aber um einen in das Haus flüchtenden Verbrecher zu verfolgen. Selbst dann aber soll die Beiziehung einer obrigkeitlichen oder einer anderen Vertrauensperson stattfinden, wenn nicht Gefahr am Verzuge und es überhaupt ohne Vereitlung des Zweckes thunlich ist.

§. 19.

Aufsicht bei Märkten, Volksversammlungen u. dgl.

Die Gensd'armerie findet sich bei allen Märkten, öffentlichen Festen, Volksversammlungen und derlei ähnlichen Anlässen ein, um Störungen der öffentlichen Ruhe und Ordnung hintanzuhalten; sie hat auf Hazardspieler, Gaukler, Verkäufer verbotener Waaren, dann auf Hausirer, Ausrufer, Vertheiler und Feilbieter von Druckschriften, auf das Anschlagen derselben an öffentlichen Orten ihre Aufmerksamkeit zu richten, und dergleichen Individuen nach Umständen vor die Behörde zu stellen.

§. 20.

Besichtigung der Reise-Documente.

Sie hat von Reisenden, die sich auf irgend eine Art verdächtig machen, die Einsicht der Reiseurkunden zu verlangen und diejenigen, welche nicht mit regelmässigen Ausweisen versehen sind, zur Behörde zu geleiten.

§. 21.

Ueberwachung der Communicationsmittel u. dgl.

Sie sorgt für die freie Verbindung auf den Heerstrassen, weiset Kutscher und Fuhrleute an, bei ihren Pferden zu bleiben, und hat überhaupt darauf zu sehen, dass sich Jedermann den Regeln der Strassenpolizei füge. Die Widerspänstigen stellt sie zur nächsten Sicherheitsbehörde.

najbliższemu urzędowi bezpieczeństwa oddaje. Równie też żandarmerya na publiczne urządzenia i zakłady, jako to: na drogi publiczne, koleje żelazne, telegrafy, aley, kanały, mosty, śluzy i monumenta swą uwagę zwrócać, o spostrzeżonych publicznemu bezpieczeństwu szkodliwych wadach i uszkodzeniach, tudzież o niedostatecznych zakładach odprawy pocztowej urzędom donosić, i wedle okoliczności przytrzymanych sprawców tymże oddawać winna.

§. 22.

Spółdziałanie przy obliczeniu ludu.

Żandarmerya do obliczenia ludu i opisania przybraną bywa i dotyczące tu listy konskrypcyjne i klasyfikacyjne, wykazy i t. p. spolnie podpisywać ma.

§. 23.

Pomoc pod względem zarządu sprawiedliwości.

Żandarmerya zarządowi sprawiedliwości przy wszelkich czynnościach urzędowych, gdzie takowy siły zbrojnej wymaga, potrzebną pomoc dawać winna; to mianowicie przy dostawieniu przymusowem osób, przed sąd stawić się mających, i przy publicznem wykonaniu wyroków karnych dziać się ma.

§. 24.

Pomoc przy ściąganiu podatków.

Wedle potrzeby żandarmerya także i czynności urzędowe dotyczącego urzędu przy ściąganiu podatków wspierać i te ostatnie ochraniać winna; atoliż nigdy do bezpośredniego przedsięwzięcia tych urzędowych czynności powołaną nie jest.

§. 25.

Towarzyszenie kuryerom i podróżnym.

Żandarmerya kuryerom i innym podróżnym towarzyszyć powinna, jeżeliby to wyższa władza szczególnie zarządziła, lub gdyby o to z powodu niepewności jakiej części drogi niebezpiecznością grożącej upraszano, lub się to ogólnie potrzebnem ukazywało.

§. 26.

Eskortowanie więźniów.

Żandarmerya eskortuje więźniów i osądzonych zbrodniarzy, ogólnie wszystkich powszechnie niebezpiecznych osób, przez właściwy urząd ku dalszemu odesłaniu jej oddanych.

§. 27.

Nadzór względem zachowania rozporządzeń do spokojności, porządku i bezpieczeństwa zmierzających.

Ogólnie obowiązkiem żandarmeryi jest, także przy wszelkich innych, tu szczególnie niewyliczonych powodach, zachowania praw i rozporządzeń władz cywilnych i wojskowych do porządku, spokojności i bezpieczeństwa zmierzających, jak najstaranniej dostrzegać, przeciw przestępcom zaś postępowanie przepisane urzeczywiścić.

§. 28.

Prawo żandarmeryi w służbie przeciw ces. król. wojsku.

Żandarmowi w służbie na żądanie każda osoba wojskowa bez różnicy imię, szarżę, pułk i korpus, tudzież miejsce pobytu podać, a nawet w szczególnych przypadkach publiczną miejscowość, gdzie się ta właśnie i to jeżeli nie w służbie znajduje, na wezwanie żandarma opuścić ma, wszakże przeciwnie i żandarm równie też swe imię i

Sie hat gleichfalls auf öffentliche Anstalten und Anlagen, als: Strassen, Eisenbahnen, Telegraphen, Alleen, Kanäle, Brücken, Schleussen und Monumente ihre Aufmerksamkeit zu richten, die wahrgenommenen, der öffentlichen Sicherheit nachtheiligen Gebrechen und Beschädigungen, so wie mangelhafte Anstalten der Postbeförderung den Behörden anzuzeigen, und nach Umständen die angehaltenen Thäter zu denselben zu stellen.

§. 22.

Mitwirkung bei der Volkszählung.

Die Gensd'armerie wird zur Volkszählung und Beschreibung zugezogen und hat die hierauf bezüglichen Conscriptions- und Classificationslisten, Ausweise etc. mitzufertigen.

§. 23.

Beistand in Bezug auf die Rechtspflege.

Die Gensd'armerie hat der Rechtspflege bei allen Amtshandlungen, wo diese der bewaffneten Macht bedarf, den nöthigen Beistand zu leisten; insbesondere hat diess bei zwangsweiser Vorführung der vor Gericht zu stellenden Personen und bei öffentlicher Vollziehung der Strafurtheile zu geschehen.

§. 24.

Beistand bei Eintreibung der Steuern.

Nach Erforderniss hat die Gensd'armerie auch die Amtshandlungen der betreffenden Behörden bei Eintreibung der Steuern zu unterstützen und die letzteren zu schützen; ist jedoch niemals zur directen Vornahme dieser Amtshandlungen berufen.

§. 25.

Begleitung der Couriere und Reisenden.

Couriere und andere Reisende sind von der Gensd'armerie zu begleiten, wenn diess von höheren Behörden besonders angeordnet wurde, oder aber wegen Gefahr drohender Unsicherheit einer Strassenstrecke angesucht wird, oder überhaupt nothwendig erscheint.

§. 26.

Escortirung der Gefangenen.

Sie begleitet Gefangene und verurtheilte Verbrecher, überhaupt alle ihr von der competenten Behörde zur Weiterbeförderung übergebenen, gemeingefährlichen Personen.

§. 27.

Ueberwachung wegen Befolgung der auf Ruhe, Ordnung und Sicherheit abzielenden Anordnungen.

Ueberhaupt ist es die Pflicht der Gensd'armerie, auch bei allen sonstigen, hier nicht insbesonders aufgezählten Anlässen, die Befolgung der auf Ordnung, Ruhe und Sicherheit abzielenden Gesetze und Verfügungen der Civil- oder Militärbehörden sorgfältigst zu überwachen, gegen Uebertreter aber die vorgeschriebene Behandlung eintreten zu lassen.

§. 28.

Gerechtsame der Gensd'armerie gegenüber des k. k. Militärs.

Dem Gensd'arme im Dienste muss auf Verlangen jede Militärperson ohne Unterschied Namen, Charge, Regiment und Corps, dann Aufenthaltsort angeben, ja selbst in besondern Fällen ein öffentliches Locale, wo sich dieselbe eben und zwar ausser Dienst befindet, über Aufforderung des Gensd'arme verlassen, wogegen der Gensd'arme gleichfalls seinen Namen und die

stacyą swego kapralstwa oficerowi na żądanie piśmiennie podać musi i za swe urzędowanie odpowiedzialnym zostaje.

§. 29.

Wgladnienie w dokumenta podróżnych i w assygnacye na podwode dla osób wojskowych, dalej przytrzymanie dezerterów.

Począwszy od podoficera na dół idąc każdy żołnierz, na żądanie żandarma swą marszrutę, paszport urlopu lub inny jaki wykaz, osobliwie zaś asygnacyą na podwodę wykazać winien; tych, którzy się względem takowych wykazać nie są w stanie, żandarm przytrzymać ma.

Żandarma obowiązkiem jest, dezerterów zaaresztować i odstawienie tychże do pułków dotyczących spowodować.

§. 30.

Nadzór dawania podwody dotyczacy.

Każdy żandarm ma prawo, jeżeli to oficera nie dotycze, nienależytą gwałtem lub groźbami wymuszoną podwodę natychmiast do domu odesłać, a winowajców przytrzymać.

Podobne prawo do odprawienia nienależytej podwody oficerowi żandarmeryi przeciw każdemu oficerowi armii bez różnicy stopnia przysłuża.

Jeżeli przypadki do dalszego postępowania stósowne są, na ten czas o tem doniesienie zrobić się winno, co też każdą razą nastąpić ma, gdy oficer na przestąpieniu takowem przez żandarma bez rangi oficerskiej dostrzeżonym będzie.

§. 31.

Użycie żandarmeryi przy wkwaterowaniu wojska.

Przy wkwaterowaniu wojska na marszach lub w skutek innych jakich zarządzeń wojskowych, tudzież także jako środek przymusowy do ściągnienia podatków żandarmerya na żądanie na to baczną być ma, aby z jednej strony kwaterę dający nienależytemi domaganiami się nie byli obciążani, z drugiej zaś strony aby i żołnierz od wszelkiego ukrzywdzenia lub oszukaństwa i odmówienia należytych powinności ze strony cywilnych ochronionym został.

O winowajcach dokładnem oznajmieniem dotyczącym urzędom wojskowym lub cywilnym donieść należy.

§. 32.

Służbowanie przy marszach wojska.

Przy marszach wojska żandarmerya od kapralstwa do kapralstwa za wojskiem z daleka postępuje, aby maruderów do wojska posuwać, nieładowi i ekscesom przeszkodzić i nienależytym domaganiom się od cywilnych zapobiedz. Winnych żołnierzy własnym komendantom, winnych zaś cywilnych własnym urzędom z piśmiennem oznajmieniem wypadku oddawać powinna.

§. 33.

Widowanie wojskowych paszportów urlopu.

Każdy urlopnik wojskowy począwszy od podoficera na dół idąc obowiązanym jest, w każdem miejscu, w którem nad 24 godzin się zatrzymuje, swój paszport przez

Station seiner Corporalschaft dem Officier auf sein Verlangen schriftlich überreichen muss, und für seine Amtshandlung verantwortlich bleibt.

§. 29.

Einsichtsnahme der Reisedocumente und Vorspannsanweisungen von Militärparteien, dann Anhaltung von Deserteurs.

Vom Unterofficier abwärts ist jeder Soldat schuldig, auf Verlangen dem Gensd'arme seine Marschroute, Urlaubspass oder sonstigen Ausweis, vorzüglich aber die Vorspannsanweisung vorzuzeigen; jene, welche sich hierüber nicht ausweisen können, hat der Gensd'arme anzuhalten.

Ihm liegt es ob, die Deserteurs festzunehmen, und an ihr Regiment abstellen zu machen.

§. 30.

Ueberwachung der Vorspannsanweisungen.

Jeder Gensd'arme hat das Recht, wenn es nicht einen Officier betrifft, eine ungebührliche durch Gewalt oder Drohung erpresste Vorspann augenblicklich nach Hause zu schicken, und die Schuldtragenden anzuhalten.

Gleiches Recht zur Abschaffung ungebührlicher Vorspann hat der Gensd'armerie-Officier gegenüber jedem Officier der Armee ohne Unterschied des Grades.

Eignen sich die Fälle zu einer weiteren Behandlung, so ist darüber Anzeige zu erstatten, welches auch jedesmal zu geschehen hat, wenn ein Officier auf einer solchen Uebertretung von einem Gensd'arme ohne Officiersrang betreten wird.

§. 31.

Verwendung bei Militär-Einquartirungen.

Bei Militär-Einquartirungen auf Märschen oder in Folge sonstiger militärischer Dispositionen, so wie auch als Zwangsmassregel zur Steuereintreibung hat die Gensd'armerie auf Verlangen darüber zu wachen, dass einerseits die Quartierträger nicht mit ungebührlichen Forderungen belastet werden, andererseits der Soldat gegen jedwede Bevortheilung oder Betrug und Verweigerung der gebührenden Leistungen von Seite des Civiles bewahrt bleibe.

Die Schuldtragenden sind mittelst umständlicher Meldung den betreffenden Militär- oder Civilbehörden anzuzeigen.

§. 32.

Dienstesverrichtung bei Truppenmärschen.

Bei Truppenmärschen folgt die Gensd'armerie von Corporalschaft zu Corporalschaft in der Entfernung, um die Nachzügler zur Truppe nachrücken zu machen, Unordnungen, Excesse zu verhüten, und ungebührliche Forderungen gegenüber dem Civile zu begegnen. Sie hat die schuldtragenden Soldaten an ihre Commandanten, die schuldtragenden Civilisten aber an ihre Behörden mit der schriftlichen Meldung des Vorgefallenen zu überliefern.

§. 33.

Vidirung der Militär-Urlaubs-Pässe.

Jeder beurlaubte Soldat vom Unterofficier abwärts ist gehalten, an jedem Orte, wo er sich über 24 Stunden aufhält, seinen Pass von dem zunächst stationirten Corporale vidiren

najbliżej ustacyonowanego kaprala widować kazać. Tenże względem tego własne zanotowania prowadzi, i je do dotyczącego komendanta cugowego do wciągnienia w własny protokół urlopowy przesyła.

§. 34.

Patrole po drogach.

Aby żandarmerya działaniom służbowym swemu powołaniu przynależącym stósownie odpowiedzieć mogła, winna jest, ciągle tak po drogach głównych jak pobocznych i ustronnych, a to każde kapralstwo w dystrykcie mu przeznaczonym wednie i w nocy patrolować, tym sposobem, ażeby na przemian przynajmniej trzecia część ludzi takową służbą zajętą była.

§. 35.

Poświadczenie nad 24 godzin trwających patrolów lub innych jakowych służb.

Jeżeliby patrol nad 24 godzin od swej stacyi w służbie oddalonym zostawał, na ten czas u przełożeństwa miejscowego przedstawić się winien, aby to przepisane zanotowanie w żandarmeryjnej jego książce służbowej umieściło.

§. 36.

Prowadzenie książki służbowej.

Równie też każdy kapral i komendant posterunkowy osobną książkę służbową do wciągnienia wypełnionych służb prowadzi.

§. 37.

Spotykanie się patrolów.

W peryodycznych czasu przedziałach kapralstwa i posterunki na granicach dystryktów im przeznaczonych spotykać się mają. Miejsce i czas ku temu oznaczają komendanci pułkowi zgodnie z władzami krajowemi.

Przy takowem spotykaniu się różne kapralstwa zasiągnione wiadomości służbowe obopólnie sobie udzielać, więźniów do dalszego przeprowadzenia i zachodzące jakie relacye służbowe do przesłania tychże do komendantów skrzydłowych, oddawać mają. Zresztą książki służbowe kapralstw względem punktualności spotykania się patrolów jako też względem akuratnego oddania więźniów, pism służbowych i tym podobnych dokładne daty zawierać muszą.

§. 38.

Działanie służbowe za wezwaniem władz.

Za stósownem wezwaniem władz cywilnych żandarmerya tymże potrzebne wyjaśnienia udzielać, albo też zbrojną pomoc dawać powinna, i przy takowych wezwaniach za prawidło służyć ma, co następuje:

Namiestnik, główny prokurator rządowy (prokurator jeneralny przy wyższym sądzie krajowym) i ogólnie władze, w każdym kraju koronnym do prowadzenia administracyi politycznej, sądowej lub skarbowej ustanowione, bezpośrednio do dotyczącej komendy pułkowej udają się, wszelakoż wedle zdania wezwania swe także do jakiegokolwiekbądź oddziału pułku stósować mogą.

zu lassen. Dieser führt darüber eigene Vormerkungen und sendet sie an den betreffenden Zugs-Commandanten zur Eintragung in sein Urlaubsprotokoll.

§. 34.

Strassen-Patrouille.

Damit die Gensd'armerie den ihr nach ihrem Berufe obliegenden Dienstesverrichtungen gehörig entsprechen könne, hat sie fortwährend auf den Hauptstrassen sowohl, als auf den Neben- und Seitenwegen, und zwar jede Corporalschaft in dem ihr zugewiesenen Districte bei Tag und Nacht zu patrouilliren, dergestalt, dass abwechslungsweise wenigstens der dritte Theil der Mannschaft mit diesem Dienste beschäftigt ist.

§. 35.

Bestätigung der über 24 Stunden dauernden Patrouillen oder sonstigen Dienste.

Wenn eine Patrouille über 24 Stunden von ihrer Station im Dienste entfernt bleibt, so hat sie sich bei dem Ortsvorstande vorzustellen, damit derselbe in seinem Gensd'armerie-Dienstbuche die vorgeschriebene Vormerkung pflege.

§. 36.

Führung des Dienstbuches.

Eben so führt jeder Corporal und Posten-Commandant ein besonderes Dienstbuch zur Eintragung der geleisteten Dienste.

§. 37.

Zusammentreffen der Patrouillen.

In periodischen Zwischenräumen haben die Corporalschaften und Posten an den Gränzen der zugewiesenen Districte zusammenzutreffen. Den Ort und die Zeit hiezu bestimmen die Regiments-Commandanten im Einvernehmen mit den Landesbehörden.

Bei diesem Zusammentreffen haben die verschiedenen Corporalschaften die eingeholten Dienstnotizen sich wechselseitig mitzutheilen; die Gefangenen zum Weitertransporte und die allfälligen Dienstberichte zur Beförderung an den Flügel-Commandanten zu übergeben. Uebrigens müssen die Dienstbücher der Corporalschaften über die Pünktlichkeit des Zusammentreffens der Patrouillen so wie über die richtige Uebergabe der Gefangenen, Dienstpiecen und dergleichen umständliche Daten enthalten.

§. 38.

Dienstesverrichtung über Aufforderung der Behörden.

Ueber ordnungsmässige Aufforderung der Civilbehörden hat die Gens'darmerie ihnen die erforderlichen Auskünfte zu geben, oder auch bewaffneten Beistand zu leisten, und es hat für derartige Aufforderungen Folgendes als Norm zu gelten:

Der Statthalter, der Oberstaats-Anwalt (General-Procurator bei dem Oberlandesgerichte) und überhaupt diejenigen Behörden, welche in jedem Kronlande für die Leitung der politischen, Justiz- oder Finanzverwaltung bestellt sind, wenden sich unmittelbar an das betreffende Regiments-Commando, können jedoch nach Ermessen ihrer Aufforderungen auch an was immer für eine Abtheilung des Regiments richten.

Prezydent obwodowy, sąd krajowy, prokurator rządowy i kapitan miasta podają wezwania do komendantów skrzydłowych i do każdego oddziału tymże podwładnego.

Starosta powiatowy i sąd kolegialny powiatowy swe wezwania do komendanta cugowego i do każdego temuż podwładnego oddziału stosują.

Sędzia powiatowy z pismem wezwania do komendanta sekcyi i kapralstwa (wachmistrza, kaprala i wice-kaprala) udać się ma.

Burmistrzowie, do których poruczony zakres działania należy, wezwania swe do komendantów w ich miejscu, lub w pobliżu znajdującego się kapralstwa lub posterunku stósować mogą. — Tylko jeżeli zwłoka niebezpieczeństwem grozi, lub też inne jakie ważne okoliczności wyjątek usprawiedliwiają, podwładny urząd, od powyższych przepisów odstępując, komendanta najbliżej się znajdującego oddziału żandarmeryi, nie będąc w tem stosunkiem rangi przeszkodzonym, wezwać może.

Takowym wezwaniom żandarmerya pod swą odpowiedzialnością zawsze bezzwłocznie zadosyć uczynić winna.

§. 39.

Samodzielność żandarmeryi przy wykonywaniu służby.

Do właściwego wykonywania działań służbowych żandarmeryi ani władze cywilne, ani wojskowe wtrącać się nie powinny.

§. 40.

Rozkazy władz piśmiennie udzielane być muszą.

Jestto główną zasadą służbowania żandarmeryi, że takowa, jeżeli nie z własnego obowiązku służbowego, przeto więc nie wyłącznie na własną swą odpowiedzialność działa, żadnego do niej wystósowanego rozkazu władzy wojskowej lub cywilnej słuchać nie może, któryby nie był piśmiennie ułożonym.

Ustne rozkazy żandarm tylko od swych przełożonych w pułku otrzymuje.

§. 41.

Kontrola ze strony władz miejscowych.

Dla kontroli służby żandarmeryjnej władze miejscowe względem wymienionych w §fie 35. przypadków obowiązane są, w peryodycznych przez dotyczące władze oznaczyć się mających przedziałach czasu, do tychże doniesienia czynić.

Rozdział IV.

O wykonywaniu otrzymanych rozkazów, o postępowaniu w służbie, o użyciu broni, i o nietykalności żandarma i wiarogodności jego zeznania.

§. 42.

Względem postępowania żandarma.

Żandarm tak w służbowaniu swem jak oprócz tego przeciw każdemu zawsze z powagą, przyzwoitością i spokojną skromnością zwłaszcza przeciw osobom wojsko-

Der Kreispräsident, das Landgericht, der Staatsanwalt und Stadthauptmann erlassen Aufforderungen an die Flügel-Commandanten, und jede der denselben unterstehenden Abtheilungen.

Der Bezirkshauptmann und das Bezirks-Collegial-Gericht stellen ihre Aufforderungen an den Zugs-Commandanten und jede der demselben untergeordneten Abtheilungen.

Der Bezirksrichter hat sich mit dem Aufforderungsschreiben an den Sections- und Corporalschafts-Commandanten (Wachtmeister, Corporal und Vicecorporal) zu wenden.

Bürgermeister, welchen ein übertragener Wirkungskreis zukommt, — können ihre Aufforderungen an die in ihrem Orte, oder zunächst befindlichen Corporalschafts- oder Posten-Commandanten stellen. — Nur wenn Gefahr am Verzuge ist, oder sonst wichtige Umstände eine Ausnahme rechtfertigen, kann eine Unterbehörde den vorstehenden Bestimmungen abweichend, den zunächst befindlichen Commandanten einer Gensd'armerie-Abtheilung ohne durch das Rangsverhältniss gehindert zu seyn, in Anspruch nehmen.

Diesen Aufforderungen der Behörden hat die Gensd'armerie unter eigener Verantwortung immer ungesäumt Folge zu geben.

§. 39.

Selbständigkeit der Gensd'armerie bei der Dienstes-Ausführung.

In die eigentliche Ausführung der Dienstesverrichtungen der Gensd'armerie haben die Civil- und Militär-Autoritäten sich nicht einzumengen.

§. 40.

Die Befehle der Behörden müssen schriftlich ertheilt werden.

Es ist eine Grundregel des Dienstes der Gensd'armerie, dass sobald sie nicht aus eigener Dienstpflicht, folglich nicht ausschliessend auf eigene Verantwortung handelt, selbe keinem ihr zugekommenen Befehle einer Militär- oder Civilbehörde folgen dürfe, wenn derselbe nicht schriftlich abgefasst ist.

Mündliche Befehle erhält der Gensd'arme nur von seinem Vorgesetzten im Regimente.

§. 41.

Controle von Seite der Ortsbehörden.

Zur Controle des Gensd'armeriedienstes sind die Ortsbehörden über die im §. 35 erwähnten Fälle verpflichtet, in periodischen von den betreffenden Behörden zu bestimmenden Zeiträumen, an dieselben Anzeigen zu erstatten.

IV. Capitel.

Von der Vollziehung der erhaltenen Aufträge, von dem Benehmen im Dienste, von dem Waffengebrauche, und von der Unverletzbarkeit des Gensd'armen und der Glaubwürdigkeit seiner Aussage.

§. 42.

Ueber das Benehmen des Gensd'armen.

Der Gensd'arme hat sich in und ausser seinen Dienstesverrichtungen gegen Jedermann stets mit Ernst, Anstand und ruhiger Bescheidenheit, insbesondere gegen Militärpersonen höheren

wym wyższej rangi z winnym uszanowaniem, lecz też i przeciw onym niższej rangi uprzejmie postępować winien.

§. 43.

Pomoc, żandarmeryi dawać się mająca.

Żandarmerya skoro tylko, czy ta w całych oddziałach, czy też pojedyńczo tylko wyrusza lub przy jakiejkolwiekbądź okazyi publicznie występuje, albo w interesie publicznego bezpieczeństwa do czynności służbowej spowodowaną się widzi, zawsze jako w rzeczywistej służbie strażnej znajdująca się uważaną być ma. Przeto więc przez nikogo w wykonaniu swych czynności przeszkodzoną lub wstrzymywaną być nie może, lecz jej wezwania, w imieniu prawa każdy bezwarunkowo słuchać musi. Szczególnie przełożeni gminni pod ciężką odpowiedzialnością obowiązani są, takowym w wykonywaniu ich służbowych czynności pomoc jak najśpieszniejszą i najsilniejszą dawać.

§. 44.

O nietykalności żandarma i ważności jego zeznania.

Żandarmi we wszelkich przypadkach, w których jako w służbie strażnej znajdujący się uważani będą, wszystkich w ustawach uzasadnionych praw straży, i tej osobliwej prawnej obrony używają, jaka osobom zwierzchniczym i cywilnym lub wojskowym strażom przystoi. Szczególnie wszelka bądź słowna bądź uczynkowa obraza tychże podług §§fów 72. i 73., ust. krn. cz. II. tudzież wszelki przeciw takowym z niebezpieczną groźbą lub gwałtownem porwaniem się popełniony opór jako zbrodnia publicznego gwałtu wedle §§fów 70. i 71. ust. krn. cz. II. ukarane być mają. Jeżeli sprawca do stanu wojskowego należy, tedy ten wojenno-sądowemu postępowaniu podług artykułów wojennych 9. i 10. właśnie tak podpada, jakby czyn na warcie na posterunku stojącej popełnionym był, w jednym i drugim zaś razie ta okoliczność, iż przestępstwo przeciw żandarmeryi wystósowano, przy wymiarze kary jako obciążająca uwzględnioną być ma. (§. 88.)

Poświadczenie żandarma w sprawie służbowej, które tenże z odwołaniem się na przysięgę służbową zatwierdzi, względem poświadczonych czynu okoliczności zupełnie wiarogodnem jest.

§. 45.

O użyciu broni.

Żandarmerya broni użyć może:

a) w obronie koniecznej ku odwróceniu natarcia uczynkowo na nią zamierzonego;

b) do pokonania oporu na zniweczenie jej służbowej czynności zamierzonego, i

c) ogólnie we wszelkich owych przypadkach, w których warcie użycia broni dozwolono.

Wszakże każdego czasu, o ileby się to bez naruszenia celu na niebezpieczeństwo dopuszczalnem ukazało, napomnienia i inne jakie łagodne środki poprzedzić, a nawet przy użyciu broni tej przezorności użyć należy, ażeby życie człowieka bez potrzeby na niebezpieczeństwo nie wystawiano.

Za każde takowe uprawnienie użycie mocy broni przekraczające żandarm odpowiedzialnym jest.

Ranges mit der schuldigen Achtung, aber auch gegen jene niederen Ranges zuvorkommend zu benehmen.

§. 43.

Beistand, welcher der Gensd'armerie geleistet werden muss.

Die Gensd'armerie muss sobald sie, sei es in ganzen Abtheilungen oder auch nur einzeln ausrückt oder bei irgend einer Gelegenheit öffentlich erscheint, oder im Interesse der öffentlichen Sicherheit sich zu einer Dienstesverrichtung veranlasst findet, stets als im wirklichen Wachdienste stehend angesehen werden. Sie darf daher von Niemanden in Ausübung ihrer Verrichtungen gestört oder abgehalten, sondern es muss ihrer Aufforderung im Namen des Gesetzes von Jedermann unbedingte Folge geleistet werden. Insbesondere sind die Gemeinde-Vorsteher bei schwerer Verantwortung verpflichtet, denselben in Ausübung ihrer Dienstesverrichtung die schleunigste und kräftigste Unterstützung zu leisten.

§. 44.

Von der Unverletzbarkeit des Gensd'armen und Giltigkeit seiner Aussage.

Die Gensd'armes geniessen in allen Fällen, in welchen sie als im Wachdienste stehend angesehen werden, alle in den Gesetzen gegründeten Rechte der Wache, und den besonderen gesetzlichen Schutz, welcher den obrigkeitlichen Personen und Civil- oder Militärwachen zukömmt. Insbesondere ist jede wörtliche oder thätliche Beleidigung derselben nach den §§. 72 und 73, St. G. II. Thls. und jede gegen dieselben mit gefährlicher Drohung oder gewaltsamer Handanlegung verübte Widersetzlichkeit als Verbrechen der öffentlichen Gewaltthätigkeit nach den §§. 70 und 71 St. G. I. Thls. zu bestrafen. Gehört der Thäter dem Militärstande an, so unterliegt er dem kriegsrechtlichen Verfahren nach dem 9. und 10. Kriegsartikel eben so, als wenn die That an einer auf dem Posten stehenden Schildwache begangen worden wäre, in dem einen und dem anderen Falle aber ist der Umstand, dass die Uebertretung gegen die Gensd'armerie gerichtet war, bei dem Strafausmass als erschwerend zu berücksichtigen (§. 88).

Das Zeugniss eines Gensd'arme in Dienstesangelegenheit hat, wenn er es mit Berufung auf seinen Diensteid bestätigt, über die bezeugten Thatumstände volle Glaubwürdigkeit.

§. 45.

Von dem Gebrauche der Waffe.

Die Gensd'armerie kann von der Waffe Gebrauch machen:

a) als Nothwehre zur Abwendung eines gegen sie gerichteten thätlichen Angriffes;

b) zur Bezwingung eines auf die Vereitlung ihrer Dienstes-Verrichtung abzielenden Widerstandes, und

c) überhaupt in allen jenen Fällen, in welchen einer Schildwache gestattet ist, von der Waffe Gebrauch zu machen.

Jederzeit aber sind, so weit es ohne Gefährdung des Zweckes zulässig erscheint, Ermahnungen und sonstige gelinde Mittel vorauszusenden und selbst bei Anwendung der Waffen ist die Vorsicht zu gebrauchen, dass das Leben eines Menschen ohne Noth nicht in Gefahr gesetzt werde.

Für jede diese Berechtigung überschreitende Anwendung der Waffengewalt ist der Gensd'arme verantwortlich.

§. 46.

Użycie broni przy tłumnem zbieganiu się ludu i zbieraniu się w kupy.

O ile żandarmerya przy tłumnem zbieganiu się ludu i zbieraniu się w kupy broni używać ma, dotyczącemi przepisami prawnemi, dla siły zbrojnej istniejącemi lub jeszcze wydać się mającemi, ustanowi się.

Rozdział V.

Zakres działania inspektora żandarmeryi, oficerów i podoficerów; ich stosunek do władz cywilnych, sztab pułku i skrzydło rezerwowe.

§. 47.

Zakres działania jenerała-inspektora.

Jenerał-inspektor prowadzi centralne kierowanie całem wojskowo-uorganizowanem ciałem.

Ze strony służbowej swej własności jako wojskowy, podlega ministerstwu wojny, ze strony zaś użycia żandarmeryi i poruczonych mu interesów administracyjnych podlega wraz z całem ciałem żandarmeryi, ministerstwu spraw wewnętrznych.

Jenerał-inspektor zdaje sprawy do namienionych ministeryów i tylko od nich rozkazy otrzymuje, które pod własną swą odpowiedzialnością, albo sam wykonać, albo ich wykonanie zarządzić obowiązanym jest.

Tenże ministerstwu spraw wewnętrznych wyciągi z sprawozdań żandarmeryjnych, ze wszystkich krajów koronnych względem zaszłych wypadków mu nadesłanych, przedkłada.

Jego stanowisko i jego zakres działania zresztą w osobnej jeszcze instrukcyi dokładnie uregulują się, która także względem użycia żandarmeryi we wojnie własne przepisy zawierać będzie.

Jeżeliby tenże względem jakiego przedmiotu rozstrzygnienia ministeryalnego zasięgnąć miał, na ten czas to tylko z przedłożeniem nadesłanych aktów oryginalnych nastąpić musi.

§. 48.

Stosunek komendantów pułkowych do jenerała-inspektora.

Jenerał-inspektor stoi w piśmiennej styczności z komendantami pojedyńczych pułków żandarmeryjnych, do których we wszelkich stosunkach rozkazy stosuje i od których raporta peryodyczne odbiera.

§. 49.

Sztab pułku i skrzydło rezerwowe.

Sztab każdego pułku składa się z komendantów pułku (pułkownika i podpułkownika), dalej z potrzebnych oficerów sztabowych:

1 nadporucznika jako adjutanta pułku;

1 podporucznika jako adjutanta tegoż;

1 audytora pułku;

1 rachmistrza z potrzebnemi osobami pomocniczemi;

1 oficera ekonomicznego, który wedle możności ze stanu spensyonowanych wojskowych wybranym i dodatkiem obdarzonym być ma.

§. 46.

Waffengebrauch bei Volksauflauf und Zusammenrottung.

In wiefern die Gensd'armerie bei Volksaufläufen und Zusammenrottungen von den Waffen Gebrauch zu machen habe, wird durch die für die bewaffnete Macht bestehenden, und etwa noch zu erlassenden hierauf bezüglichen Gesetzesvorschriften bestimmt.

V. Capitel.

Wirkungskreis des Gensd'armerie-Inspectors, der Officiere und Unterofficiere; deren Verhältniss zu den Civilbehörden, Regiments-Stab und Depotflügel.

§. 47.

Wirkungskreis des General-Inspectors.

Der General-Inspector führt die Central-Leitung des ganzen militärisch-organisirten Körpers.

In seiner Diensteseigenschaft als Militär untersteht er dem Kriegsministerium, rücksichtlich der Verwendung der Gensd'armerie und der ihm übertragenen Verwaltungsgeschäfte aber untersteht er gleich dem gesammten Körper der Gensd'armerie, dem Ministerium des Innern.

Der General-Inspector erstattet an die genannten Ministerien Berichte und erhält nur von denselben Aufträge, welche er unter eigener Verantwortung entweder selbst zu vollziehen oder vollziehen zu machen verpflichtet ist.

Er unterlegt dem Ministerium des Innern die Auszüge aus den ihm von allen Kronländern zugekommenen Gensd'armerie-Berichten über stattgefundene Ereignisse.

Seine Stellung und sein Wirkungskreis werden übrigens noch in einer besonderen Instruction umständlich geregelt, welche auch für die Verwendung der Gensd'armerie im Kriege eigene Bestimmungen enthalten wird.

Hat er über einen Gegenstand die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, so muss diess unter Vorlage der eingelangten Original-Acten geschehen.

§. 48.

Beziehung der Regiments-Commandanten zum General-Inspector.

Der General-Inspector steht im schriftlichen Verkehre mit den Commandanten der einzelnen Gensd'armerie-Regimenter, erlässt an solche in allen Beziehungen Befehle und erhält von ihnen periodische Rapporte.

§. 49.

Regimentsstab und Depotflügel.

Der Stab eines jeden Regimentes besteht aus dem Regiments-Commandanten (Oberst oder Oberstlieutenant), dann aus den nöthigen Stabsofficieren.

1 Oberlieutenant als Regiments-Adjutanten.

1 Unterlieutenant als dessen Adjunct.

1 Regimentsauditor.

1 Rechnungsführer mit dem erforderlichen Hilfspersonale, und

1 Oekonomieofficier, welcher wo möglich aus dem Militär-Pensionsstande zu nehmen und mit einer Zulage zu betheilen ist.

Każdy pułk ma tak zwane skrzydło rezerwowe, które na samem miejscu sztabu lub w pobliskości onegoż znajdować się i z reguły nie z więcej jak:

1 oficera podkomendnego,
2 wachmistrzów piechotnych,
1 wachmistrza konnego,
2 kapralów, z których 1 konny,
2 wice-kapralów, z których 1 konny,
1 trębacza piechotnego, i
6 żandarmów konnych, tudzież z
1 posługacza prywatnego

składać się ma.

Skrzydła rezerwowego przeznaczeniem jest, przyjmować wszystkich do żandarmeryi przeniesionych ludzi aż do zupełnego ich wcielenia, tudzież owe osoby, które z tego ciała występują.

§. 50.

Zakres działania komendanta pułku.

Komendant pułku bezpośrednio otrzymuje od rotmistrzów doniesienia służbowe o wszystkich wydarzeniach służbę żandarmeryjną dotyczących i o innych jakich ważnych wypadkach, tenże z tych raportów ogólne sprawozdanie sporządza i takowe do jenerała-inspektera przesyła.

Jednocześnie tenże codzień z owych doniesień najwyższym wojskowym i politycznym władzom w kraju się znajdującym stósowne zestawienie przedkłada, które pod pierwszym względem najistotniejsze wojskowe, pod ostatnim zaś względem polityczne zdarzenia zawiera.

Nadto tenże wiadomości przez te władze lub przez jenerała-inspektora zażądane pod własną odpowiedzialnością bezzwłocznie udzielać, a w naglących przypadkach także i dotyczącemu urzędowi bezpieczeństwa i finansowemu sposobem wyciągowym udzielać ma, co wedle zakresu działalności każdego z tych urzędów dla nich ważnem jest, nie mniej też i tymże upraszane wiadomości dawać winien.

Komendant pułku objeżdża i zwiedza wszystkie posterunki swego pułku, ile razy mu się to potrzebnem ukazuje.

§. 51.

Zakres działania oficerów sztabowych.

Oficerowie sztabowi dyscypliny i punktualnego wypełnienia służby w pułku dostrzegać obowiązani są.

Przeto im raporta rotmistrzów do komendy pułku nadesłane po nastąpionym wglądnieniu komendanta pułku przez adjutanta do przeglądnienia udzielone, a od nich wraz z przyłączeniem ich jakowych uwag, do komendy pułku nazad zwrócone być mają.

Do nich też najgłówniej należy, objeżdżać i zwiedzać stacye w powiecie pułku detaszowane, a to co rok oni najmniej dwa razy namienione oddziały zwiedzać powinni.

Jedes Regiment hat einen sogenannten Depotflügel, welcher im Stabsorte selbst oder in dessen Nähe sich befinden und in der Regel aus nicht mehr als

1 subalternen Officier,

2 Wachtmeister zu Fuss,

1 Wachtmeister zu Pferd,

2 Corporälen, wovon 1 zu Pferd,

2 Vicecorporälen, wovon 1 zu Pferd,

1 Trompeter zu Fuss, und

6 Gensd'armen zu Pferd, nebst

1 Privatdiener

bestehen soll.

Der Depotflügel ist bestimmt, alle zu der Gensd'armerie übersetzten Leute bis zu ihrer vollständigen Eintheilung, so wie jene aus diesem Körper tretenden Individuen, aufzunehmen.

§. 50.

Wirkungskreis des Regiments-Commandanten.

Der Regiments-Commandant erhält unmittelbar von den Rittmeistern die Dienstesanzeigen über alle den Gensd'armerie-Dienst betreffenden Vorkommnisse und sonstigen wichtigen Ereignisse, er verfasst aus diesen Rapporten einen Totalbericht und übersendet solchen an den General-Inspector.

Gleichzeitig legt er täglich aus jenen Anzeigen der im Lande befindlichen obersten Militär- so wie politischen Behörde eine geeignete Zusammenstellung vor, welche in ersterer Beziehung die wesentlichsten militärischen, in letzterer Beziehung aber die politischen Vorfallenheiten enthält.

Nebstdem hat derselbe die von diesen Behörden oder vom General-Inspector abverlangten Auskünfte unter eigener Verantwortung ungesäumt zu ertheilen, und in dringenden Fällen auch der betreffenden Sicherheits- und Finanzbehörde auszugsweise dasjenige mitzutheilen, was nach dem Wirkungskreise jeder dieser Behörden für dieselben von Wichtigkeit ist, so wie auch ihnen die angesuchten Auskünfte zu geben.

Der Regiments-Commandant bereiset und visitirt die sämmtlichen Posten seines Regimentes, so oft es ihm nothwendig erscheint.

§. 51.

Wirkungskreis der Stabsofficiere.

Die Stabsofficiere haben die Disciplin und pünctliche Erfüllung des Dienstes im Regimente zu überwachen.

Die an das Regiments-Commando einlangenden Rapporte der Rittmeister sind ihnen daher nach der vom Regiments-Commandanten genommenen Einsicht durch den Adjutanten zur Durchsicht mitzutheilen, und von ihnen mit Beifügung ihrer allfälligen Bemerkungen an das Regiments-Commando zurückzuleiten.

Ihnen liegt auch hauptsächlish die Bereisung und Visitirung der im Regimentsbezirke detachirten Stationen ob, und zwar haben dieselben jährlich wenigsten zweimal die benannten Abtheilungen zu visitiren.

§. 52.

Zakres działania rotmistrzów (komendantów skrzydłowych).

W rotmistrzach jednoczą się i od nich wychodzą wszelkie czynności służbowe żandarmeryi w części kraju im przeznaczonej, oni skrzydłami pułku dowodzą, co dzień doniesienia służbowe bezpośrednio od komendantów kapralstw i posterunków otrzymują, i wyciąg onychże, ile razy to być może do komendy pułku przesyłają, ci ekonomicznemi interesami skrzydła wedle ustanowionego urządzenia administracyjnego zawiadują, cugi, sekcye i kapralstwa w ruchu utrzymują i onym prawo przysłuża, w nadzwyczajnych naglących przypadkach ministrom lub jenerałowi-inspektorowi bezpośrednio sprawozdania przedkładać, przy czem jednak obowiązani są, później o tem w pierwszym razie do jenerała-inspektora, w ostatnim zaś do komendy pułku doniesienie uczynić.

Ci tak względem służby jak względem wszelkich w obrębach swych wypadków, i względem konduity swych podkomendnych dokładny protokół prowadzą. Rotmistrze co rok najmniej trzy razy swe podkomendne detaszowane stacye zwiedzać powinni, i szczególnie na to nalegać mają, aby żandarmerya interesami pisarskiemi od pierwszego swego obowiązku, działania, odciąganą nie była, przeto więc wszelkich nie ściśle potrzebnych sprawozdań, wykazów i t. d. zaniechać należy, a przy takowych zawsze krótkość ile możności na uwadze mieć trzeba.

§. 53.

Zakres działania nad- i podporuczników.

Nad- i podporucznicy z reguły cugami dowodzą. Głównym ich obowiązkiem jest objeżdżanie i dostrzeganie ich podkomendnych oddziałów, aby się o regularnym wykonywaniu służby i zachowaniu dyscypliny przekonali.

Tym końcem co rok najmniej sześć razy każdy im podkomendny detaszowany oddział zwiedzać powinni.

O wydarzeniach uwagi godnych do rotmistrza doniesienia stosują.

§. 54.

Zakres działania wachmistrzów.

Wachmistrz z reguły sekcyą dowodzi, i miejsce oficerów zastępuje, gdyby ci obecnymi nie byli.

Wachmistrz względem swej sekcyi ten sam obowiązek ma objeżdżania i dostrzegania, dalej donoszenia o nadzwyczajnych wypadkach do rotmistrza, jak oficerowie pod względem swych cugów.

Nadto tenże interesami służbowemi tego oddziału kieruje, która się w jego stanowisku miejsca znajduje, i oraz obowiązanym jest, podkomendne oddziały swe co miesiąc przynajmniej raz zwiedzać.

§. 55.

Zakres działania kaprala i wice-kaprala.

Kapral dowodzi kapralstwem równie jak wice-kapral pojedyńczym posterunkiem.

§. 52.

Wirkungskreis der Rittmeister (Flügel-Commandanten).

Die Rittmeister sind die Vereinigungs- und Ausgangspuncte aller Dienstverrichtungen der Gensd'armerie in dem ihnen zugewiesenen Landestheile, sie commandiren die Flügel des Regimentes, erhalten täglich Dienstesanzeigen unmittelbar von den Corporalschafts- und Postencommandanten, und senden einen Auszug hievon, so oft als thunlich an das Regiments-Commando, sie besorgen die ökonomischen Geschäfte des Flügels in Gemässheit der festgesetzten administrativen Verfassung, bewegen die Züge, Sectionen und Corporalschaften, und es steht ihnen das Recht zu, in ausserordentlichen dringenden Fällen den Ministern oder dem General-Inspector unmittelbar zu berichten, wobei sie jedoch gehalten sind, hierüber nachträglich im ersteren Falle dem General-Inspector, im letzteren dem Regiments-Commando die Anzeige zu erstatten.

Sie führen sowohl über den Dienst als über alle Vorfallenheiten in ihrem Bereiche, und über die Conduite ihrer Untergebenen ein genaues Protokoll. Die Rittmeister haben jährlich wenigstens dreimal die ihnen unterstehenden detachirten Stationen zu visitiren, und insbesondere darauf zu dringen, dass die Gensd'armerie nicht mit Schreibgeschäften von ihrer ersten Pflicht, dem Handeln, abgezogen werde, es sind daher alle nicht streng nothwendigen Berichte, Ausweise etc. zu unterlassen, und ist stets auf thunlichste Kürze zu sehen.

§. 53.

Wirkungskreis der Ober- und Unterlieutenants.

Die Ober- und Unterlieutenants commandiren in der Regel die Züge. Eine Hauptobliegenheit derselben besteht in der Bereisung und Ueberwachung ihrer unterstehenden Abtheilungen, um sich von der regelmässigen Ausübung des Dienstes und Beobachtung der Disciplin die Ueberzeugung zu verschaffen.

Zu diesem Ende haben sie jährlich wenigstens sechsmal jede der ihnen unterstehenden detachirten Abtheilung zu visitiren.

Ueber die bemerkenswerthen Vorkommnisse erstatten sie Anzeigen an den Rittmeister.

§. 54.

Wirkungskreis der Wachtmeister.

Der Wachtmeister commandirt in der Regel eine Section und vertritt die Stelle der Officiere, wenn dieselben abwesend sind.

Der Wachtmeister hat bezüglich seiner Section die gleiche Obliegenheit der Bereisung und Ueberwachung, dann der Meldung von aussergewöhnlichen Ereignissen an den Rittmeister, wie die Officiere rücksichtlich ihrer Züge.

Er leitet überdiess die Dienstes-Angelegenheiten der Abtheilung, welche sich in seinem Standorte befindet, und ist verpflichtet, die ihm unterstehenden Abtheilungen monatlich wenigstens einmal zu visitiren.

§. 55.

Wirkungskreis der Corporals und Vice-Corporals.

Der Corporal commandirt die Corporalschaft sowie der Vice-Corporal den einzelnen Posten.

Obaj co dzień doniesienia służbowe bezpośrednio do komendanta skrzydłowego przesyłają, jeżeli zaś w stanowisku ich miejsca wachmistrz lub porucznik się znajduje, tedy ci ostatni pisma służbowe do dalszego przesłania przyjmują.

Do zwyczajnego przesyłania korespondencyi służbowej żandarmerya tak jak inne ces. król. ciała wojskowe i bransze armii odprawy pocztowej używać ma.

Służbę wnętrzną osobna o służbie nauka ureguluje.

§. 56.

Ściąganie detaszowanych oddziałów przy zwiedzeniu, tudzież strzelanie do tarczy.

Każdy komendant podkomendnego oddziału żandarmeryi (cugu, sekcyi, kapralstwa i posterunku) wedle potrzeby służby przydzielone mu oddziały ściągać, takowe w obrębach swego dystryktu w ruchu utrzymywać, także w nadzwyczajnie naglących przypadkach swe doniesienia nawet bezpośrednio do komendy pułku przesyłać może, wszelakoż jednocześnie o tem dotyczącemu swemu przełożonemu doniesienie zrobić winien.

Dla samych tylko mustr z reguły ściąganie większych oddziałów miejsca nie ma, a owszem obowiązkiem jest powołanych ku temu oficerów sztabowych i wyższych, tudzież wachmistrzów, mustry przy przepisanym objeżdżaniu z poddziałami przedsiębrać; tylko roczne ćwiczenia w strzelaniu do tarczy na przemian cugowo przedsięwziętemi być mogą, w którym to razie jednak w każdej stacyi zawsze trzecia część ludzi przy służbie pozostać musi.

Rozdział IV.

Stosunki żandarmeryi do wojska.

§. 57.

Pełnienie służby żandarmeryi za wezwaniem władz wojskowych.

Z reguły żandarmerya wszelkie tejże od jakowej władzy wojskowej udzielić się mające rozkazy tylko przez swych stopniowo przełożonych komendantów i przez swą władzę otrzymać ma.

§. 58.

Użycie żandarmeryi przez władze wojskowe.

Wyjątkowo atoliż wojskowi komendanci krajowi równie jak każdoczasowi samodzielnie ustanowieni jenerałowie dywizyi i brygady prawo mają, jeżeli zwłoka niebezpieczeństwem grozi, użyć żandarmeryi do wykonania wojskowej policyi, wszelakoż zawsze z tym względem, aby pod tem zwyczajna żandarmeryi służba nie cierpiała.

Atoliż tym władzom wojskowym nie dozwala się, oddział żandarmeryi zewnątrz przekazanego mu powiatu w ruch wprowadzać.

§. 59.

Raporta do władz wojskowych a udzielanie wiadomości do władz cywilnych.

Do krajowej wojskowej komendy, jako i do jenerałów dywizyi lub brygady żandarmerya żadnych innych podań służbowych nie czyni, jak tylko raport stanu i dyslokacyi.

Beide senden die Dienstesanzeigen täglich unmittelbar an das Flügel-Commando, wenn aber im Standorte derselben ein Wachtmeister oder Lieutenant sich befindet, übernehmen letztere die Dienstes-Piecen zur weiteren Beförderung.

Zur gewöhnlichen Versendung der Dienstes-Correspondenz hat sich die Gensd'armerie wie die übrigen k. k. Truppenkörper und Branchen der Armee der Postbeförderung zu bedienen.

Der innere Dienst wird durch einen besonderen Dienstunterricht geregelt.

§. 56.

Zusammenziehen der detachirten Abtheilungen bei Visitirungen, dann Scheibenschiessen.

Jeder Commandant einer untergeordneten Gensd'armerie-Abtheilung (Zug, Section, Corporalschaft und Posten) kann nach Bedarf des Dienstes die ihm zugewiesenen Abtheilungen zusammenziehen, und innerhalb seines Districtes bewegen, auch in ausserordentlich dringenden Fällen seine Meldungen selbst unmittelbar an das Regiments-Commando senden, hat aber hievon gleichzeitig seinem betreffenden Vorgesetzten die Anzeige zu erstatten.

Zum Behufe der Musterungen allein findet in der Regel die Zusammenziehung grösserer Abtheilungen nicht Statt, und es ist vielmehr die Pflicht der dazu berufenen Stabs- und Oberofficiere, dann der Wachtmeister, die Musterungen bei der vorgeschriebenen Bereisung mit den Unterabtheilungen vorzunehmen, nur die jährlichen Uebungen des Scheibenschiessens können abwechselnd zugsweise vorgenommen werden, in welchem Falle jedoch immer in jeder Station der dritte Theil der Mannschaft bei dem Dienste belassen werden muss.

VI. Capitel.

Verhältniss der Gensd'armerie zu dem Militär.

§. 57.

Dienstleistung der Gensd'armerie über Aufforderung der Militär-Behörden.

In der Regel hat die Gensd'armerie alle ihr von einer Militär-Autorität zu ertheilenden Befehle nur durch ihre stufenweise vorgesetzten Commandanten und Behörden zu erhalten.

§. 58.

Benützung der Gensd'armerie durch die Militär-Autoritäten.

Ausnahmsweise sind jedoch die Landes-Militär-Commanden und ebenso die jeweilig in selbständiger Lage angestellten Divisionärs und Brigadiers berechtiget, wenn Gefahr am Verzuge ist, die Gensd'armerie zur Handhabung der militärischen Polizei zu benützen, jedoch stets mit der Rücksicht, dass darunter der gewöhnliche Dienst der Gensd'armerie nicht leidet.

Es ist aber diesen Militär-Autoritäten nicht gestattet, eine Gensd'armerie-Abtheilung ausser dem ihr zugewiesenen Bezirke in Bewegung zu setzen.

§. 59.

Rapporte an die Militär- und Auskünfte an die Civil-Behörden.

An das Landes-Militär-Commando, so wie an einen Divisionär oder Brigadier erstattet die Gensd'armerie keine anderen Diensteseingaben, als den Stand- und Dislocirungs-Rapport

Jeżeli się komendant skrzydłowy lub cugowy na miejscu sztabowem komendy brygady lub dywizyi nie znajduje, tedy takowy przy objęciu komendy doniesienia owe przez komendanta oddziału tamże obecnego, gdyby tenże tylko podoficerem był, przesyłać, a następnie tylko o zachodzących zmianach w stanie lub dyslokacyi donosić winien.

Na stosowne wezwanie władz cywilnych (§§. 38. i 50.) komendanci żandarmeryi także i tym uproszone wiadomości pod własną odpowiedzialnością udzielać powinni.

§. 60.

Stosunek do komend miast, twierdz i placów.

Komendy miast, twierdz i placów z żandarmeryą w bliższej i bezpośredniej styczności stoją i od komendantów oddziałowych wedle różnicy rangi służbowej tychże ostatnich, zawiadomienia lub doniesienia o wszystkich wypadkach otrzymują, zakres działania wspomnianych komend miast, fortec lub placów dotyczących.

Też same komendy zarządzenia policyjne z wojskowego względu przez nich za potrzebne uznane, gdyby zwłoka niebezpieczeństwem groziła, bezpośrednio przez żandarmeryą wykonywać każą, nie mieszając się w jej wnętrzną służbę, ani też jej do nadzwyczajnych czynności służbowych niepotrzebnie nie używając.

§. 61.

Wojskowy stosunek co do rangi.

Przepisy dyscyplinarne co do rangi służbowej w armii, także i do żandarmeryi, naprzeciw ces. król. wojsku, stosują się.

Prosty żołnierz odznaczenia kaprala w armii używa.

§. 62.

Żandarm do żadnych czynności powołaniu swemu cudzych użytym być nie może.

Żandarm pod żadnym pozorem do jakichkolwiekbądź czynności powołaniu swemu cudzych na krótszy lub dłuższy czas komenderowanym być nie może. Każde użycie żandarma do celów prywatnych, nawet do owych dla przełożonych swych wojenno-sądowe postępowanie na tych ściąga, którzy go do takowego celu używali.

§. 63.

Asystencya przy sprawowaniu służby przez oddziały wojskowe.

Żandarmeryi na jej żądanie każdego czasu potrzebną pomoc, a to każdy wojskowy oddział dawać musi, jeżeli własna jej siła w nadzwyczajnych przypadkach nie jest dostateczną; w takowych przypadkach kierowanie spólnem wykonaniem służby tylko dotyczącemu komendantowi żandarmeryi przystoi. Tenże dowództwo nad oddziałem wojskowym podczas jego asystencyi objąć ma, wyjąwszy wypadek, gdy nim nad- lub podoficer wyższej rangi dowodzi, w którym to razie dowództwo podług wojskowych przepisów służbowych przez najstarszego w randze prowadzonem być ma.

Wenn der Flügel- oder Zugs-Commandant sich nicht im Stabsorte des Brigade- oder Divisions-Commandos befindet, so hat selber bei dem Antritte des Commando jene Meldungen durch den daselbst anwesenden Abtheilungs-Commandanten, wenn dieser nur ein Unterofficier wäre, einzuschicken, und in der Folge bloss die etwaigen Veränderungen in dem Stande oder in der Dislocation anzuzeigen.

Ueber ordnungsmässige Aufforderung der Civilbehörden (§§. 38 und 50) haben die Gensd'armerie-Commandanten auch ihnen die angesuchten Auskünfte unter eigener Verantwortung ungesäumt zu ertheilen.

§. 60.

Verhältniss zu den Stadt-, Festungs- und Platz-Commanden.

Die Stadt-, Festungs- und Platz-Commanden stehen mit der Gensd'armerie in näherer und unmittelbarer Berührung, und erhalten von den Abtheilungs-Commandanten nach Unterschied des Dienstranges der Letzteren, Meldungen oder Anzeigen über alle Vorfälle, welche den Wirkungskreis der gedachten Stadt-, Festungs- oder Platz-Commandos betreffen.

Eben diese Commanden lassen die von ihnen in militärischer Beziehung für nöthig erkannten polizeilichen Verfügungen, wenn Gefahr am Verzuge ist, durch die Gensd'armerie unmittelbar ausführen, ohne sich in deren inneren Dienst einzumengen, oder solche unnöthiger Weise durch ausserordentliche Dienstleistung in Anspruch zu nehmen.

§. 61.

Militärisches Rangverhältniss.

Die Disciplinar-Vorschriften in Betreff des Dienstranges in der Armee finden auch bei der Gensd'armerie, gegenüber dem k. k. Militär, Anwendung.

Der gemeine Gensd'arme hat die Auszeichnung eines Corporales der Armee zu geniessen.

§. 62.

Der Gensd'arme darf zu keiner seinem Berufe fremden Dienstleistung verwendet werden.

Der Gensd'arme darf unter keinem Vorwande zu irgend einer seinem Berufe fremden Dienstleistung auf kürzere oder längere Zeit commandirt werden. Jede Verwendung des Gensd'arme zu Privatzwecken, selbst zu jenen seiner Vorgesetzten, zieht die kriegsrechtliche Behandlung derjenigen nach sich, welche ihn zu solchen Zwecken verwendeten.

§. 63.

Assistenz bei Dienstesverrichtungen durch Militär-Abtheilungen.

Der Gensd'armerie muss auf ihr Begehren jederzeit die nöthige Unterstützung und zwar von jeder Militärabtheilung beigegeben werden, wenn ihre eigene Macht in ausserordentlichen Fällen nicht ausreicht, in solchen Fällen steht die Leitung der gemeinschaftlichen Dienstesvollziehung nur dem betreffenden Commandanten der Gensd'armerie zu. Dieser hat das Commando der Militärabtheilung während ihrer Assistenzleistung zu übernehmen, den Fall ausgenommen, wenn dieselbe von einem Ober- oder Unterofficier höheren Ranges befehligt wird, wo dann das Commando nach den militärischen Dienstesvorschriften von dem Rangesältesten zu führen ist.

§. 64.

Stosunek do ciała straży.

Co do stosunku żandarmeryi do innych ciał straży i do gwardyi obywatelskiej w ogólności za zasadę służy, że żandarmerya w wykonywaniu swej służby i w kierowaniu nią przez żadną inną siłę zbrojną przeszkodzoną być nie powinna, i że ją we wszelkich przypadkach potrzeby wspierać należy.

Rozdział VII.

Należytości tak pieniężne jak w naturze, umieszczenie, udzielanie pensyi i opatrzenie inwalidowe oficerów i ludzi tudzież wdów i sierot.

§. 65.

Należytości tak pieniężne jak w naturze dla oficerów i ludzi, tudzież ich umieszczenie.

Oficerowie żandarmeryi pobierają płace (gaże) porcye dla koni wraz z słomą na podściełkę, dyety i remuneracye za zwyczajne podróże służbowe i z powodu mustry, jeżeli dłużej jak przez 24 godzin od miejsca swej stacyi oddaleni byli, oni otrzymują kwaterowe lub kwatery w naturze.

Podoficerowie i prości dostają żołdy (składające się z należytości głównej i dodatków krajowych lub miejscowych), dodatki przy czynnościach służbowych, jeżeli dłużej jak przez 24 godzin zewnątrz miejsca swej stacyi zatrzymywać się przymuszeni są, porcye dla koni wraz ze słomą na podściełkę, jeżeli do konnej żandarmeryi należą, taglie za przystawienie dezerterów, zbrodniarzów, przemycarzów i t. p. i otrzymują wolne umieszczenie.

Dla każdego pułku wyznaczone będą ekspensa kancelaryjne i koszta pułkowe, względem których rachunek złożyć należy.

Należytość główna ustanawia się:

dla trębacza, żandarma i dla przydzielonego piechotn. dziennie na	25 kr.
dla wice-kaprala	27 „
dla kaprala	30 „
dla wachmistrza	37 „

Przy żandarmeryi konnej wynosi główna należytość dziennie

dla trembacza, żandarma i przydzielonego	27 kr.
dla wice-kaprala	29 „
dla kaprala	32 „
dla wachmistrza	40 „

Należytości, które jako dodatki krajowe lub miejscowe uważane być mają, w każdym pojedyńczym przypadku osobnemi rozporządzeniami ustanowione będą.

Gaże oficerów sztabowych i wyższych, ich inne emolumenta służbowe, nakoniec pobory reszty osób żandarmeryi załączona tu tabela należytości zawiera.

§. 66.

Co temi należytościami opędzić się winno.

Ludzie żandarmeryi opędzają swemi należytościami wszelkie swe potrzeby włącznie chleba, drzewa, świc i podkowania koni; broń, która bez winy człowieka zepsutą

§. 64.

Verhältniss zu einem Wachkörper.

In Beziehung auf das Verhältniss der Gensd'armerie zu anderen Wachkörpern und zur Bürgerwehr gilt im Allgemeinen der Grundsatz, dass die Gensd'armerie in der Vollziehung ihres Dienstes und in der Leitung desselben durch keine andere bewaffnete Macht zu beirren, und in allen Fällen des Bedarfes, zu unterstützen ist.

VII. Capitel.

Geld- und Naturaliengebühren, Unterkunft, Pensions- und Invaliden-Versorgung der Officiere und Mannschaft, so wie der Witwen und Waisen.

§. 65.

Geld- und Naturaliengebühren der Officiere und Mannschaft nebst Unterkunft.

Die Gensd'armerie-Officiere beziehen Besoldungen (Gagen), Pferdeportionen nebst Streustroh, Diäten und Remunerationen für gewöhnliche Dienst- und für Musterungsreisen, wenn sie über 24 Stunden aus ihrem Stationsorte entfernt waren, sie geniessen Quartiergelder oder Naturalquartiere.

Die Unterofficiere und Gemeinen erhalten Löhnungen (bestehend in einer Grundgebühr und Landes- oder Localzuschüssen), Zulagen bei Dienstesverrichtungen, wenn selbe über 24 Stunden von ihrem Stationsorte auszubleiben genöthigt waren, Pferdeportionen sammt dem Streustroh, wenn sie zur berittenen Gensd'armerie gehören, Taglien für eingebrachte Deserteurs, Verbrecher, Schleichhändler etc. und geniessen freie Unterkunft.

Für jedes Regiment werden Pauschalien für Kanzleispesen und Regimentsunkosten ausgeworfen, worüber die Rechnung zu legen kommt.

Die Grundgebühr wird:

für den Trompeter, Gensd'arme und den Zugetheilten zu Fuss mit täglich . . . . . 25 kr.
für den Vicecorporal . . . . 27 „
für den Corporal . . . . 30 „
für den Wachtmeister . . . . 37 „
festgesetzt.

Bei der berittenen Gensd'armerie beträgt die tägliche Grundgebühr für den Trompeter, Gensd'arme und den Zugetheilten . . . . 27 kr.
für den Vicecorporal . . . . 29 „
für den Corporal . . . . 32 „
für den Wachtmeister . . . . 40 „

Die Gebühren, welche als Landes- oder Localzuschüsse zu gelten haben, werden von Fall zu Fall mittelst besonderen Verordnungen festgesetzt.

Die Gagen der Stabs- und Oberofficiere, deren sonstige Dienstesemolumente, endlich die Bezüge der übrigen Individuen der Gensd'armerie enthält die anliegende Gebührentabelle.

§. 66.

Was von den Gebühren zu bestreiten kommt.

Die Gensd'armerie Mannschaft bestreitet aus ihren Gebühren alle ihre Bedürfnisse mit Einschluss von Brot, Holz, Licht und Hufbeschlag für die Pferde; die ohne Verschulden des

lub nieużyteczną się stała, za poprzedniczem zezwoleniem kosztem skarbu zastąpiona będzie.

§. 67.

System massy.

Przy całej żandarmeryi system massy zaprowadzony być ma.

Fundusz massy żandarmeryi utworzonym będzie:

a) pierwszą wkładką,

b) miesięcznemi pieniędzmi ryczałtowemi dla ludzi od wachmistrza na dół idąc, które ze skarbu wedle namienionego w §. 69. wymiaru wpływać mają.

§. 68.

Pierwsza wkładka.

Pierwsza wkładka służy do sprawienia wszelkich przedmiotów mondurowych, rynsztunków człowieka i konia wyjąwszy broń i konie, które kosztem skarbu zastąpione będą.

Kwota pierwszej wkładki żandarma stosuje się w różnych krajach koronnych do cen miejscowych względem efektów sprawić się mających, ku czemu za rozkazem komend pułkowych co rok stósowne układy liwerunkowe drogą licytacyi zawierają się a tem samem i więc i ilość pierwszej wkładki na rok dotyczący ustanawia się.

Jenerał-inspektor jednak ze względu na szczególne stosunki od postępowania licytacyjnego i liwerunkowego wyjątek przypuścić lub przepisać, a przez zakupy z wolnej ręki i obstalowanie osobiste o załatwianiu potrzeb mondurowych i rynsztunkowych staranie mieć może.

Każdy ze stanu cywilnego asentyrowany żandarm pierwszą wkładkę gotówką złożyć winien, równie też i z ces. król. armii przeniesiony człowiek, jeżeli takowy suplentem jest, przeciwnie bowiem skarb za przeniesionego pierwszą wkładkę zastępuje.

§. 69.

Ryczałtowe pieniądze massy.

Ryczałtowe pieniądze massy w miesięcznych ratach ze skarbu do funduszu wpływają, a to podług następujących rocznych kwot porachowane:

Przy konnej żandarmeryi przypada na	wachmistrza rocznie	60	złt. r
„	kaprala i wicekaprala . . .	55	„
„	trębacza, żandarma i przydzielonego	50	„
Przy żandarmeryi piechotnej przypada na	wachmistrza rocznie	45	„
„	kaprala i wice-kaprala . . .	40	„
„	trębacza, żandarma i przydzielonego	40	„
„	furyera, nadkonowała i profosa pułkowego	40	„
„	posługacza wojskowego i posługacza prywatnego	24	„

Mannes zu Grunde gegangen oder unbrauchbar gewordenen Waffen werden nach vorhergegangener Passirung vom Aerar ersetzt.

§. 67.

Das Massasystem.

Bei der ganzen Gensd'armerie ist das Massasystem einzuführen.

Der Massafond des Gensd'arme wird gebildet:

a) durch die erste Einlage.

b) durch monatliche Pauschalgelder für die Mannschaft vom Wachtmeister abwärts, welche vom Aerar in der im §. 69 angedeuteten Ausmass zufliessend gemacht werden.

§. 68.

Die erste Einlage.

Die erste Einlage dient zur Anschaffung sämmtlicher Montourssorten, Manns- und Pferderüstung mit Ausnahme der Waffen und der Pferde, die aus dem Staatsschatze bestritten werden.

Der Betrag der ersten Einlage eines Gensd'arme richtet sich in den verschiedenen Kronländern nach den Localpreisen der anzuschaffenden Effecten und werden zu diesem Behufe auf Befehl der Regiments-Commanden alljährlich die angemessenen Lieferungsverträge im Versteigerungswege abgeschlossen, sohin der Betrag der ersten Einlage für das betreffende Jahr festgesetzt.

Der General-Inspector kann jedoch mit Rücksicht auf besondere Verhältnisse von dem Licitations- und Lieferungsverfahren eine Ausnahme zulassen oder vorschreiben, und durch Handeinkaufe und Personalbestellung für die Beischaffung der Montours- und Rüstungserfordernisse Sorge tragen.

Jeder aus dem Civile assentirte Gensd'arme muss die erste Einlage bar erlegen, eben so auch der aus der k. k. Armee transferirte Mann, in sofern er Supplent ist, widrigens bestreitet für den Transferirten das Aerar die erste Einlage.

§. 69.

Massa-Pauschal-Gelder.

Die Massapauschalgelder werden in monatlichen Raten von dem Aerar zum Fonde einbezahlt, und zwar nach folgenden Jahresbeträgen berechnet:

Bei der berittenen Gensd'armerie entfällt für den	Wachtmeister jährlich	60 fl.
„ „	Corporal und Vicecorporal . .	55 „
„ „	Trompeter, Gensd'arme und Zugetheilten	50 „
Bei der unberittenen Gensd'armerie entfällt für den	Wachtmeister jährlich . . .	45 fl.
„ „	Corporal und Vicecorporal .	40 „
„ „	Trompeter, Gensd'arme und Zugetheilten	40 „
„ „	Fourier, Oberschmied und Regiments-Profoss	40 „
„ „	Fourierschützen und Privatdiener	24 „

§. 70.

Należytości śpitalowe.

Wszyscy ludzie żandarmeryi na zdrowiu zapadli od wachmistrza idąc na dół i prymaplaniści z reguły do ces. król. śpitalów wojskowych oddawani bywają, i dopóki w śpitalu pielęgowani będą, jednę połowę swych poborów na rzecz śpitalu zostawiają; druga połowa do pieniędzy w massie im się złoży. Toż samo wprawdzie i w tym przypadku miejsce ma, jeżeliby takowi chorzy do śpitalu cywilnego oddanymi być musieli. Atoliż jeżeliby w takowym koszta pielęgnowania więcej wynosiły, jak połowa poborów na zdrowiu zapadłego dla pokrycia onych zostawić się mająca, na ten czas nadwyżka śpitalowi ze skarbu wypłaconą być ma.

§. 71.

Należytość zaaresztowanych.

Jeżeli żandarm za wykroczenie lub zbrodnią karze aresztu lub więzienia podpadł, tedy na cały czas jego zatrzymania włącznie aresztu dochodzenia należytość aresztancka, jaką w ces. król. armii usystemizowano, od jego poborów na rzecz zatrzymania aresztowego odrachowaną, a pozostająca reszta do funduszu inwalidowego odwiezioną będzie. Tylko w przypadku uznania go za zupełnie od winy wolnego, należytości podczas uwięzienia onegoż zatrzymane jedną połową do jego masy odwiezione, drugą połową temuż wydane, a należytości aresztanckie zaś z funduszu eraryalnego osobno zastąpione być mają.

§. 72.

Prawo własności do konia służbowego i darunek jezdnego.

Jeżeli oficer swego konia służbowego przez ośm lat nieprzerwanie jeździł, na tenczas koń własnością onegoż się staje. Tak względem tego jako i względem darunku jezdnego dla ludzi ogólnie te same postanowienia miejsce mają, które od czasu do czasu dla c. k. armii wydane będą lub w mocy stoją.

§. 73.

Pomnożenie części w massie.

Część pojedyńczego w massie pomnaża się:

a) połową taglii, nagród i taks za przystawienie dezerterów, tudzież połową części imaczów (aprehendentów) za pojmianie przemycaczów i t. d., które należytości z funduszu wojskowego, finansowego lub innego jakiego wypłacone będą;

b) taksami za towarzyszenie wozom pocztowym eraryalnym i prywatnym;

c) nadzwyczajnemi dodatkami eraryalnemi za straty przedmiotów mondurowych i rysztunkowych;

d) oszczędzeniami podczas pielęgnowania śpitalowego (§. 70.) lub podczas niezawinionego aresztu inkwizycyjnego (§. 71.), a nakoniec

e) dobrowolnemi wkładkami ludzi.

§. 74.

Część w massie jest prywatną człowieka własnością.

Coby dla każdego pojedyńczego do massy włożonem było, to własność jego prywatną stanowio, i takwem spólnie w ten sposób zarządza się, iż pozostała jednej osoby należytość na korzyść drugiej użytą być nie może.

§. 70.

Spitalsgebühren.

Alle von der Gensd'armerie erkrankenden Leute vom Wachtmeister abwärts und die Primaplanisten werden in der Regel in k. k. Militärspitäler abgegeben, und lassen, so lange sie im Spitale verpflegt werden, die Hälfte ihrer Gebühr zu Gunsten des Spitals zurück; die andere Hälfte wird ihnen zu den Massageldern hinterlegt. Das nämliche hat zwar auch in dem Fall zu gelten, als solche Kranke an ein Civilspital abgegeben werden müssten. Sollten aber in einem solchen die Verpflegskosten mehr betragen, als die zu ihrer Deckung zurückzulassende Hälfte der Gebühren des Erkrankten, so ist der Mehrbetrag dem Spitale vom Aerar zu erfolgen.

§. 71.

Arrestantengebühr.

Wird ein Gensd'arme wegen eines Vergehens oder Verbrechens mit einer Arrest- oder Kerkerstrafe belegt, so wird für die ganze Zeit seiner Haft mit Einschluss des Untersuchungsarrestes die in der k. k. Armee systemisirte Arrestantengebühr von seinen Bezügen für das Detensionsgefängniss verrechnet, und der verbleibende Rest zum Invalidenfonde abgeführt. Nur in dem Falle seiner gänzlichen Schuldloserklärung sind die während seiner Haft zurückbehaltenen Gebühren zur Hälfte an seine Massa abzuführen, die andere Hälfte demselben zu erfolgen, und die Arrestantengebühren aber vom Aerar insbesondere zu bestreiten.

§. 72.

Eigenthum auf das Dienstpferd und Reitdouceur.

Wenn ein Officier sein Dienstpferd durch acht Jahre ununterbrochen reitet, übergeht es in sein Eigenthum. In dieser Beziehung sowohl wie auch wegen des Reitdouceur für die Mannschaft gelten überhaupt jene Bestimmungen, welche von Zeit zu Zeit für die k. k. Armee erlassen werden oder in Kraft stehen.

§. 73.

Vermehrung des Massa-Antheils.

Der Massa-Antheil des Einzelnen wird vermehrt:

a) Durch die Hälfte der Taglien, Prämien und Taxen für die Einbringung von Deserteurs, der Apprehendenten-Antheile für die Ergreifung von Schleichhändlern u. s. f., welche Gebühren aus dem Militär-, Finanz- oder einem andern Fonde bezahlt werden;

b) durch die Taxen für Begleitung von Aerarial- und Privatpostwägen;

c) durch ausserordentliche Zuschüsse des Aerars für Verluste der Montours- und Rüstungssorten;

d) durch die Ersparnisse während der Spitalsverpflegung (§. 70) oder während einer unverschuldeten Untersuchungshaft (§. 71), und endlich

e) durch freiwillige Einlagen der Mannschaft.

§. 74.

Der Massa-Antheil ist Privateigenthum des Mannes.

Dasjenige, was für jeden Einzelnen in die Massa gelegt wird, bildet sein Privateigenthum, und wird gemeinschaftlich dergestalt verwaltet, dass aus dem Guthaben eines Individuums nichts zu Gunsten eines Andern verwendet werden darf.

Jeżeli żandarm w ten czas, kiedy przepisanemi przedmiotami mondurowemi i rynsztunkowemi zupełnie opatrzonym jest, w massie tak znaczną część posiada, iż ta część w dwójnosób wyznaczoną w §. 69. roczną wpłatę przewyższa, na ten czas wypłata przewyżki dla dotyczącej osoby po każdorazowem zamknięciu rachunków miejsce ma.

§. 75.

Utrata części w massie.

W przypadku dezercyi żandarma lub odprawienia onegoż z korpusu z własnej winy, część jego w massie, jako też cena, za sprzedane onegoż efekta wypadła, do funduszu inwalidowego w ogólności, jeżeliby dla żandarmeryi oddzielnego nie było, przekazane być mają.

§. 76.

Umieszczenie.

Względem umieszczenia za zasadę służy, że oficerom sztabowym i rotmistrzom żandarmeryi kwatera w naturze wedle kompetencyi dla ces. król. armii wymierzonej, lub odpowiednie kwaterowe należy się.

Nad- i podporucznicy zawsze w kasarniach żandarmeryjnych mieszkać obowiązani są i oprócz swego należytego, przyzwoicie umeblowanego pomieszkania każdy jeden pokój na kancelaryą cugową otrzyma.

Podoficerowie i żandarmi w kasarniach lub w innych stósownych domach umieszczeni być mają, przy czem dla utrzymania powagi żandarmeryi u ludu zawsze na to baczność mieć należy, ażeby zważając na wyższą wojskową rangę żandarmom przyznaną dostateczna ilość oddzielnych, przyzwoicie urządzonych izb znajdowała się, przez coby spólne mieszkanie za nadto wielkiej liczby osób w jednej izbie ile możności uniknionem być mogło.

Tak komendanci sekcyjni jak komendanci kapralstw i posterunków wedle możności osobną miejscowość kancelaryjną dostaną.

§. 77.

Udzielanie pensyi dla oficerów i płaca inwalidowa dla ludzi, tudzież zaopatrzenie wdów i sierot.

Oficerom żandarmeryjnym te same prawa do pensyi przysłużają jak reszcie ces. król. wojska, a natężone ich czynności służbowe i użycie odznaczające się osobnemi dodatkami osobistemi uwzględnione będą.

Należytości inwalidowe dla ludzi tak konnych jak piechotnych następującemi ilościami wymierzają się:

Dla furyera, wachmistrza, profossa i nadkonowała	20 kr.
„ kaprala	17 „
„ wicekaprala	15 „
„ trębacza, żandarma i dla przydzielonego	13 „

Wenn ein Gensd'arme zur Zeit, als er mit den vorgeschriebenen Montours- und Rüstungssorten vollständig versehen ist, in der Massa einen so grossen Antheil besitzt, dass dieser Antheil das zweifache der im §. 69 festgesetzten jährlichen Einzahlung übersteigt, so findet die Auszahlung des Ueberschusses an das betreffende Individuum nach dem jedesmaligen Rechnungsabschlusse Statt.

§. 75.
Verlust des Massa-Antheils.

Im Falle der Desertion eines Gensd'arme oder der Entfernung desselben aus dem Corps durch eigenes Verschulden ist sein Massa-Antheil, so wie der Erlös aus dem Verkaufe seiner Effecten dem Invalidenfonde im Allgemeinen, wenn für die Gensd'armerie nicht ein abgesonderter bestehen sollte, zuzuwenden.

§. 76.
Unterkunft.

In Betreff der Unterkunft gilt der Grundsatz, dass den Stabsofficieren und Rittmeistern der Gensd'armerie ein Naturalquartier nach der für die k. k. Armee bemessenen Competenz oder ein entsprechendes Quartiergeld gebührt.

Die Ober- und Unterlieutenants haben stets in Gensd'armeriekasernen zu wohnen, und erhalten ausser ihrer ordnungsmässigen, gehörig meublirten Wohnung jeder ein Zimmer zur Zugskanzlei.

Die Unterofficiere und Gensd'armen sind in Kasernen oder in anderen geeigneten Gebäuden unterzubringen, wobei zur Aufrechthaltung des Ansehens der Gensd'armerie bei der Bevölkerung stets darauf Bedacht genommen werden muss, dass unter Beachtung des den Gensd'armes eingeräumten höheren militärischen Ranges eine hinlängliche Anzahl von abgesonderten, gehörig eingerichteten Zimmern vorhanden ist, wodurch das Zusammenwohnen einer zu grossen Anzahl von Individuen in Einem Zimmer möglichst vermieden werden kann.

Sowohl die Sections- als die Corporalschafts- und Posten-Commandanten erhalten nach Zulässigkeit ein eigenes Kanzleilocal.

§. 77.
Pensions-Versorgung der Officiere und Invalidengehalt der Mannschaft, dann Witwen und Waisen.

Die Officiere haben dieselben Pensionsansprüche wie im übrigen k. k. Militär und wird auf ihre angestrengte Dienstleistung und auszeichnende Verwendung mittelst besonderer Personal-Zulagen Rücksicht genommen werden.

Die Invalidengebühren für die Mannschaft zu Pferd und zu Fuss werden in nachfolgenden täglichen Beträgen bemessen:

Für den Fourier, Wachtmeister, den Profoss und Oberschmied	20 kr.
„ „ Corporal	17 „
„ „ Vice-Corporal	15 „
„ „ Trompeter, Gensd'arme und Zugetheilten	13 „

Do tego wymiaru dołącza się dla osób w domach inwalidowych umieszczonych jeszcze dzienna porcya chlebowa i serwisowa, tudzież zwyczajny mondur inwalidowy, a dla furyera wyznaczone wynagrodzenie za mondur.

Półinwalida prawo ma domagać się by do innego ciała strażnego służbowania mniej uciążliwego bez uszczerbku swych poborów przeniesionym został.

Gdyby się to stać nie mogło, tedy dostaje abszyt z podarkiem, aż się wydarzy sposobność do posady onegoż w służbach cywilnych, końcem czego jego staranie się o to od urzędów najszczególniej uwzględnionem być ma.

§. 78.

Wymiar podarka służbowego.

Wymiar przynależącego się każdej szarży podarka służbowego na zasadzie klas co do lat służby w c. k. armii przyjętych i z uwzględnieniem podwyższonych należytości żandarmeryi bez różnicy gatunku broni sposobem następującym postanawia się:

Dla wachmistrza na pierwsze 6 lat rocznie . .	18	złt. r.
począwszy od roku 7go	24	„
„ kaprala i wice-kaprala na pierwsze 6 lat .	10	„
począwszy od roku 7go	15	„
„ trębacza, żandarma i przydzielonego na pierwsze 6 lat	6	„
począwszy od roku 7go	9	„
„ posługacza wojskowego i posługacza prywatnego na pierwsze 6 lat . . .	4	„
począwszy od roku 7go	6	„

Furyerzy, którzyby się w służbie inwalidami stali i opatrzenia zrzekli, profosi i nadkonowali otrzymają ryczałtowo 100 złt. r. Z resztą przepisy dla ces. k. armii w regulaminie służbowym wyszczególnione, służbowego podarka tyczące się, także i do żandarmeryi jako integrującej części armii stosują się.

§. 79.

Opatrzenie wdów i sierot.

Co do wdów i sierot oficerów żandarmeryjnych ogólne przepisy wojskowe względem pensyi stanowią, równie też austryacki przepis względem podarka służbowego dla wdów i sierot żandarmów począwszy od wachmistrza na dół idąc wszelakoż z uwzględnieniem wyżej dla żandarmeryi wymierzonych ilości podarka służbowego.

Rozdział VIII.

Administracya ekonomiczna.

§. 80.

Odpowiedzialność komendanta pułku za administracyą ekonomiczną.

Z dniem utworzenia pułku żandarmeryi obejmuje komendant onegoż całą administracyą ekonomiczną i odpowiedzialność za wszechstronne zarządzenie obowiązkowe.

Zu diesem Ausmass kommt für die in Invalidenhäusern aufgenommenen Individuen noch eine tägliche Brot- und Serviceportion, dann die gewöhnliche Invaliden-Montour, und für den Fourier das bestimmte Montour-Aequivalent.

Der Halb-Invalide hat Anspruch zu einem andern Wachkörper von minder beschwerlicher Dienstleistung ohne Abbruch seiner Gebühren übersetzt zu werden.

Sollte dieses nicht thunlich seyn, so erhält er den Abschied mit Gratiale, bis sich eine Gelegenheit zu seiner Anstellung in Civildiensten ergibt, zu welchem Ende seine Bewerbung von den Behörden vorzugweise zu berücksichtigen seyn wird.

§. 78.

Ausmass des Dienstgratiales.

Das Ausmass des einer jeden Charge gebührenden Dienstgratiales ist auf Grundlage der für die k. k. Armee angenommenen Dienstjahresclassen und mit Rücksicht auf die erhöhten Gebühren der Gensd'armerie ohne Unterschied der Waffengattung folgendermassen bestimmt:

Für einen Wachtmeister für die ersten 6 Jahre jährlich . .	18	fl.
vom 7. Jahre angefangen	24	„
„ „ Corporal und Vicecorporal für die ersten 6 Jahre	10	„
vom 7. Jahre an	15	„
„ „ Trompeter, Gensd'arme und den Zugetheilten für die ersten 6 Jahre	6	„
vom 7, Jahre an	9	„
„ „ Fourierschütz und Privatdiener für die ersten 6 Jahre	4	„
vom 7. Jahre an	6	„

Die im Dienste invalid gewordenen und auf die Versorgung verzichtenden Fouriere, Profosen und Oberschmiede bekommen zum Pausch 100 fl. Im Uebrigen haben die im Dienstreglement für die k. k. Armee vorgezeichneten, sich auf das Dienstgratiale beziehenden Vorschriften auch für die Gensd'armerie als einen integrirenden Theil der Armee zu gelten.

§. 79.

Witwen- und Waisen-Versorgung.

Bezüglich der Witwen und Waisen der Gensd'armerie-Officiere gelten die allgemeinen Militär-Pensions-Vorschriften, eben so das österreichische Dienstgratial-Normale für die Witwen und Waisen der Gensd'armes vom Wachtmeister abwärts mit Rücksichtnahme jedoch auf die für die Gensd'armerie höher bemessenen Dienstgratiale-Beträge.

VIII. Capitel.

Oekonomische Verwaltung.

§. 80.

Verantwortlichkeit des Regiments-Commandanten für die ökonomische Verwaltung.

Von dem Tage der Errichtung eines Gensd'armerie-Regiments übernimmt dessen Commandant die ganze ökonomische Verwaltung und die Verantwortlichkeit für die allseitige pflichtmässige Gebarung.

§. 81.

Wymierzenie miesięcznych potrzeb.

Miesięczne zestawienie wykazów stanu tak sztabu jak wszystkich skrzydeł pułku, w których to wykazach potrzeby każdego skrzydła w pieniężnych i innych należytościach dokładnie uwidocznione być muszą, służy za podstawę przy wymierzeniu ogólnych potrzeb dla pułku w miesiącu następnym.

§. 82.

Administracya ekonomiczna przy skrzydłach.

Każdy komendant skrzydłowy obejmuje i pokwituje wypadające na swe skrzydło części należytości i inne wydatki, a z odebrania i użycia listami zaopatrzenia i wykazami należycie uformulowanemi, rachunki miesięczne składać winien. Tenże też zobowiązanym jest o dostarczeniu furażu za interwencyą władzy politycznej i komisaryatu polnowojennego nadzór mającego drogą licytacyi postarać się, a rezultat licytacyi komendantowi pułku do zatwierdzenia predłożyć.

§. 83.

Kasa pułku.

Kasa pułku pod trojakiem zamknięciem zostaje; do której komendant pułku i oficerowie sztabowi, lub w ich nieprzytomności dwaj najstarsi na miejscu sztabu znajdujący się nadoficerowie klucze mają. Żurnal kasy podług zwyczajnej w austryackiej armii formy prowadzonym będzie.

§. 84.

Zarządzenie pieniędzmi massy.

Ponieważ zarządzenie pieniędzmi massy obowiązkiem sztabu jest, przeto miesięczny ryczałt massy od należytości pojedyńczych skrzydeł zaraz przy odwozie do komendanta skrzydłowego potrąconym i sztabowi do odebrania przekazanym będzie. Rejestra massy podług osobnego przepisu prowadzone będą.

§. 85.

Książeczki massy.

Ewidencya pieniędzy massy książeczkami massy żandarmów i rejestrami komendantów skrzydłowych uskutecznioną będzie.

Książeczka massy nazwisko człowieka, zupełne opisanie jego osoby, jako też promocyą w służbie oraz wykaz względem wszystkich należytości massy tudzież spis szczegółów mondurowych i czas trwania tychże zawierać ma.

W tej książeczce co kwartał wszelkie odebrania człowieka pod zatwierdzeniem dwóch świadków obliczone bywają.

Podobnemi rubrykami jak książeczki massy rejestra massy komendantów skrzydłowych zaopatrzone być mają.

Przy mustrach o należytem prowadzeniu i zgodności książeczek massy i rejestrów massy przekonać się, a w przypadkach odkrytych nieprawdziwości natychmiast co ku temu potrzebne zarządzić się winno.

§. 81.

Bemessung der monatlichen Erfordernisse.

Die monatliche Zusammenstellung der Standesausweise über den Stab und sämmtliche Flügel des Regiments, in welchen Ausweisen der Bedarf eines jeden Flügels an Geld und sonstigen Gebühren genau ersichtlich gemacht werden muss, dient als Grundlage zur Bemessung des Gesammterfordernisses für das Regiment in dem nächstfolgenden Monate.

§. 82.

Oekonomische Verwaltung bei den Flügeln.

Jeder Flügel-Commandant übernimmt und quittirt die auf seinen Flügeln entfallenden Gebühren-Antheile und sonstigen Auslagen, und hat über deren Empfang und Verwendung mit gehörig formulirten Verpflegslisten und Ausweisen, monatliche Rechnungen zu legen. Derselbe ist auch verpflichtet für die Beischaffung der Fourage unter Intervention der politischen Behörde und des respicirenden Feldkriegscommissariats im Licitationswege zu sorgen, und das Versteigerungs-Resultat dem Regiments-Commandanten zur Ratification vorzulegen.

§. 83.

Regimentscassa.

Die Regimentscassa steht unter dreifacher Sperre; zu derselben haben der Regiments-Commandant und die Stabsofficiere, oder in deren Abwesenheit die zwei ältesten im Stabsorte befindlichen Oberofficiere die Schlüssel. Das Cassajournal wird nach der in der österreichischen Armee üblichen Form geführt.

§. 84.

Verwaltung der Massagelder.

Da dem Stabe die Verwaltung der Massagelder obliegt, so wird das monatliche Pauschale der Massa von der Gebühr der einzelnen Flügel gleich bei der Abfuhr an den Flügel-Commandanten in Abzug gebracht und dem Stabe zum Empfange zugewiesen. Die Massaregister werden nach einer besonderen Vorschrift geführt.

§. 85.

Massabüchel.

Die Evidenz der Massagelder wird durch die Massabüchel der Gensd'armes und durch die Massaregister der Flügel-Commandanten hergestellt.

Das Massabüchel hat den Namen des Mannes, seine volle Personsbeschreibung, so wie Beförderung im Dienste nebst einen Ausweis über alle Massagebühren und einem Verzeichnisse der Montoursorten mit ihrer Dauerzeit zu enthalten.

In diesem Büchel werden vierteljährig alle Empfänge des Mannes unter Bestätigung von zwei Zeugen abgeschlossen.

Mit gleichen Rubriken wie die Massabüchel sind die Massaregister der Flügel-Commandanten zu versehen.

Bei den Musterungen ist sich von der ordentlichen Führung und Uebereinstimmung der Massabüchel und Massaregister die Ueberzeugung zu verschaffen, und in den Fällen entdeckter Unrichtigkeiten sogleich das Erforderliche zu verfügen.

§. 86.

Względem sprawienia potrzebnych szczegółów mondurowych i przedmiotów rynsztunkowych.

Względem sprawienia potrzebnych szczegółów mondurowych i rynsztunkowych, oznaczenia ceny tychże i ich trwania komendant pułku z przybraniem komisyi z

1 oficera sztabowego,
2 rotmistrzów,
2 nad- lub podporuczników,
1 wachmistrza piechotnego, dalej
1 wojenno-komisaryatowego, i
1 politycznego urzędnika

złożonej, co ku temu stósowne z reguły drogą licytacyi, zastrzegając sobie zatwierdzenie jenerała-inspektora, zarządzić winien.

Materyał dostarczyć się mający zawsze w odpowiednej dobroci, a mianowicie szczegóły sukienne, płócienne i skórzane lepszego gatunku być powinny; przeto więc mniej na niższą cenę jak raczej na lepszą jakość materyałów baczność mieć należy.

§. 87.

Instrukcya służbowa dla osób rachunkowych.

Prowadzenie rachunku żandarmeryjnego i obowiązki dotyczących urzędników osobnemi przepisami uregulowane będą.

Rozdział IX.

Kary i nagrody.

§. 88.

Wojskowy karny przepis.

Do żandarmeryi wojskowe przepisy karne zupełnie zastósowane będą; ta okoliczność, że żandarm zawsze jako w służbie zostający uważanym być musi, przy wykroczeniu onegoż jako obciążająca ukazuje się.

§. 89.

Wady i ogólny przepis względem wykluczenia z korpusu.

Przy żandarmeryi osobliwie następujące czyny wojenno-sądowej inkwizycyi podlegają i oprócz przepisanej innej kary wykluczenie z żandarmeryi w wyroku wyrazić się mające na winowajcę ściągają:

a) Wszelkie przestąpienie ustawami za zbrodnią uznane, mianowicie dezercya, oszustwo, kradzież, zatajenie rzeczy skradzionych lub znalezionych.

b) Wszelkie ciężkie nadużycie władzy służbowej, przekupienie, przyjmowanie podarunków pieniędzmi lub wartością pieniężną w rzeczach służby.

c) Niepoprawne pijaństwo i taki stopień gorsząco-ohydnego sposobu życia, że w żandarmie potrzebnego do służby zaufania już więcej pokładać nie można.

d) Dowiedzione niepoprawne niedbalstwo w służbie i nieskuteczność poprzedniczych przeciw temu powtórnych napomnień i kar dyscyplinarnych.

e) Powtórnie pojawiony brak sprężystości w działaniu, niezawodności, odwagi i przezorności przy wydarzeniach niebezpieczeństwem grożących.

§. 86.

Wegen Anschaffung der nöthigen Montoursstücke und Rüstungssorten.

Wegen Anschaffung der nöthigen Montour- und Rüstungssorten, der Bestimmung des Preises derselben und ihrer Dauerzeit hat der Regiments-Commandant mit Zuziehung einer aus

1 Stabsofficier,

2 Rittmeistern,

2 Ober- oder Unterlieutenants,

1 Wachtmeister zu Fuss, dann

1 kriegscommissariatischen, und

1 politischen Beamten

zusammengesetzten Commission das Geeignete in der Regel im Licitationswege unter Vorbehalt der Ratification des General-Inspectors zu veranlassen.

Das anzuschaffende Materiale muss stets von entsprechender Güte, und insbesondere sollen die Tuch-, Leinwand- und Ledersorten von der besseren Gattung seyn; es ist daher nicht so sehr auf minderen Preis als auf bessere Beschaffenheit der Stoffe zu sehen.

§. 87.

Dienstinstruction des Rechnungspersonals.

Die Gensd'armerie-Rechnungsführung und die Pflichten der bezüglichen Beamten werden durch eigene Vorschriften geregelt.

IX. Capitel.

Strafen und Belohnungen.

§. 88.

Militär-Strafvorschrift.

Auf die Gensd'armerie finden die Militär-Strafvorschriften volle Anwendung; der Umstand, dass der Gensd'arme immer als im Dienste stehend angesehen werden muss, tritt bei seinem Vergehen als erschwerend ein.

§. 89.

Fehler und allgemeine Bestimmung wegen Ausstossung aus dem Corps.

Bei der Gensd'armerie unterliegen aber insbesondere folgende gesetzwidrige Handlungen der kriegsrechtlichen Untersuchung und ziehen nebst der sonstigen gesetzlichen Strafe die im Urtheile auszudrückende Ausstossung aus der Gensd'armerie nach sich.

a) Jede von den Gesetzen als Verbrechen erklärte Uebertretung, insbesondere Desertion, Betrug, Diebstahl, Verhehlung gestohlener oder gefundener Sachen.

b) Jeder grobe Missbrauch von Dienstgewalt, Bestechung, Annahme von Geschenken an Geld oder Geldeswerth im Dienste.

c) Unverbesserliche Trunkenheit und ein solcher Grad anstössiger Lebensweise, dass dem Gensd'arme das zum Dienste nöthige Vertrauen nicht mehr geschenkt werden kann.

d) Erwiesene unverbesserliche Nachlässigkeit im Dienste und Unwirksamkeit der diessfalls vorausgegangenen wiederholten Ermahnungen und Disciplinarstrafen.

e) Wiederholt an den Tag gelegter Mangel an Thatkraft, Verlässlichkeit, Entschlossenheit und Umsicht bei Gefahr drohenden Ereignissen.

f) Uczęstnictwo w takich stowarzyszeniach, do których przyłączać się wojsku w ogólności zakazano, tudzież sprzeczne z obowiązkami zaniechanie doniesienia o stowarzyszeniu prawom przeciwnemu.

Jak tylko wykluczenie wyrokiem sądowym wyrzeczono, na ten czas względem przeniesienia człowieka stósowne zarządzenie zrobić należy.

§. 90.

Wykluczenie z korpusu drogą dyscyplinarną.

Jeżeliby żandarm w jakim błędzie wytrwałym i niepoprawnym się ukazywał, który wprawdzie do postępowania wojenno-sądowego sposobnym nie jest, jednakże człowieka do służby żandarmeryjnej oczywiście niezdolnym ukazuje, tedy wprawdzie nie wykluczenie atoliż przeniesienie onegoż do dotyczącego pułku powiatu werbunkowego zarządzone, a to za umotywowaniem pułku jenerałowi-inspektorowi przedstawionem, ze strony tegoż stósowną drogą przez dotyczącą krajową komendę wojskową zarządzone być może.

§. 91.

Nagroda.

Nagrody dla ludzi żandarmeryi, tak jak w c. k. armii tedy miejsce mają, kiedy żandarm w wykonaniu swej służby czynami nadzwyczajnie na nagrodę zasługującemi, z ważnemi następnościami połączonemi, do publicznego uznania prawa sobie uzyskał.

Takowe nagrody są:

a) piśmienne pochwały od przełożonych onegoż,

b) udzielanie medalów za zasługi wojskowe i cywilne, tudzież

c) promocya na wyższe stopnie służbowe.

Oprócz tego żandarm w skutek zwyczajnych swych czynności służbowych w pewnych przypadkach, nagrody pieniężne, taglie etc. etc. otrzymać ma.

§. 92.

Taglie i wymiar nagród.

Taglie za przystawienie dezerterów, jako też darunki za ratunek w przepisach wojskowych ustanowione są. Za osoby przez stan cywilny zaaresztowane i już osądzone taglie wymierzają się w miarę karnego wyroku, jak następuje:

Przy areszcie, lub karze więzienia niżej 1 roku . .	4	złt. r.
„ 1 do 3 lat .	8	„
„ 3 do 10 lat .	16	„
„ 10 do 15 lat .	25	„
nad 15 lat . . .	30	„
Przy karze śmierci	69	„

Te taglie natychmiast po nastąpionem obwieszczeniu wyroku wypłacone będą. Prawo do takowych taglii jednak pod tym warunkiem miejsce ma, że pojmanie bez szczególnego ku temu rozkazu i z własnego popędu nastąpić musi, wyjąwszy jedynie ten przypadek, jeżeliby szukany i zbiegły zbrodniarz w 24 godzinach po wydaniu rozkazu zaaresztowania przystawionym został.

f) Theilnahme an solchen Vereinen, zu welchen beizutreten dem Militär im Allgemeinen untersagt ist, eben so die pflichtwidrige Unterlassung der Anzeige eines gesetzwidrigen Vereines.

Sobald die Ausstossung gerichtlich ausgesprochen worden, ist wegen der Transferirung des Mannes die entsprechende Verfügung einzuleiten.

§. 90.

Ausschliessung vom Corps im Disciplinarwege.

Zeigt sich ein Gensd'arme in einen Fehler beharrlich und unverbesserlich, welcher zwar zur kriegsrechtlichen Behandlung nicht geeignet ist, jedoch den Mann zum Gensd'armen-Dienste offenbar untauglich erscheinen lässt, so kann zwar nicht dessen Ausstossung, wohl aber dessen Uebersetzung zum betreffenden Werbbezirks-Regimente eingeleitet, und zwar von dem Regimente motivirt, dem General-Inspector vorgeschlagen, und von diesem im geeigneten Wege durch das betreffende Landes-Militär-Commando eingeleitet werden.

§. 91.

Belohnung.

Belohnungen für die Mannschaft der Gensd'armerie haben, so wie in der k. k. Armee dann stattzufinden, wenn ein Individuum in Vollziehung seines Dienstes durch aussergewöhnlich verdienstliche, von wichtigen Folgen begleitete Handlungen sich Anspruch auf öffentliche Anerkennung erworben hat.

Solche Belohnungen bestehen in

a) schriftlichen Belobungs-Zeugnissen seiner Vorgesetzten,

b) in Ertheilung von Militär- und Civil-Verdienst-Medaillen, dann

c) in Beförderungen zu höheren Dienststufen.

Ausserdem hat der Gensd'arme in Folge seiner gewöhnlichen Dienstverrichtungen in gewissen Fällen, Geld-Prämien, Taglien etc. etc. zu erhalten.

§. 92.

Taglie und Prämienausmass.

Die Taglien für die Einbringung von Deserteurs, so wie die Rettungs-Douceurs sind in den Militär-Vorschriften bestimmt. Für die vom Civilstande zur Haft gebrachten und verurtheilten Individuen werden nach Massgabe des Straferkenntnisses die Taglien bemessen, wie folgt:

Bei einem Arrest, oder Kerkerstrafe von weniger als 1 Jahr	. . .	4 fl.
„ 1 bis 3 Jahren	. . .	8 „
„ 3 bis 10 Jahren	. . .	16 „
„ 10 bis 15 Jahren	. . .	25 „
über 15 Jahre	. . . . . .	30 „
Bei der Todesstrafe	. . . . .	60 „

Diese Taglien werden sogleich nach erfolgter Kundmachung des Urtheiles ausbezahlt. Es ist jedoch der Anspruch auf diese Taglien dadurch bedingt, dass die Arretirung ohne besonderen Befehl hiezu, und aus eigenem Eifer geschehen muss, den einzigen Fall ausgenommen, wenn der gesuchte und flüchtige Verbrecher binnen 24 Stunden nach Erlass des Arretirungsbefehles eingebracht worden wäre.

Taglie także i za osoby z więzienia i domów kary już po osądzeniu uszłe pod warunkami właśnie namienionemi wypłacane. i podług lat wymierzane być mają, które zbiegły inkwizyt jeszcze wysiedzieć miał.

Rozdział X.

Uniformowanie, uzbrojenie i remontowanie.

§. 93.

Adjustowanie.

Postanowienia, względem uniformowania i uzbrojenia żandarmeryi zawiera oddzielny względem adjustowania przepis.

§. 94.

Remontowanie.

Remontowanie żandarmeryi dzieje się częścią zakupem z wolnej ręki, częścią liwerunkami, częścią dostawieniem zdolnych koni ze stanu c. k. pułków konnicy.

Rozdział XI.

Przeznaczenie żandarmeryi we wojnie.

§. 95.

Przeznaczenie we wojnie.

Co do służb, jakie żandarmerya we wojnie pełnić winna. i co do należytości tedy wstępujących dotyczące przepisy później ustanowione będą.

Wiedeń dnia 18. Stycznia 1850.

Gyulai m. p. **Bach** m. p.

Auch für die aus den Kerkern und Strafhäusern als bereits verurtheilte Verbrecher entflohenen Individuen werden unter den ersterwähnten Bedingungen die Taglien bezahlt, und nach den Jahren bemessen, welche der entsprungene Inquisit noch abzusitzen hatte.

X. Capitel.

Uniformirung, Bewaffnung und Remontirung.

§. 93.

Adjustirung.

Die Bestimmungen über die Uniformirung und Bewaffnung der Gensd'armerie enthält die abgesonderte Adjustirungs-Vorschrift.

§. 94.

Remontirung.

Die Remontirung der Gensd'armerie geschieht theils durch Handeinkauf, theils durch Lieferung, theils durch Abgabe tauglicher Pferde aus dem Stande der k. k. Cavallerie-Regimenter.

XI. Capitel.

Bestimmung der Gensd'armerie im Kriege.

§. 95.

Bestimmung im Kriege.

Hinsichtlich der Dienste, welche die Gensd'armerie im Kriege zu leisten hat, und der dann eintretenden Gebühren werden die Normen nachträglich festgesetzt.

Wien den 18. Jänner 1850.

Gyulai *m. p.* **Bach** *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XIII.

Wydana i rozesłana: 29. Stycznia 1850.

20.

Rozrządzenie ces. król. ministerstwa finansów z dnia 14. Stycznia 1850,

działające we wszystkich owych krajach koronnych, w których wyrabianie cukru z płodów krajowych istnieje, oprócz Dalmacyi,

mocą którego udzielają się urzędom finansowym bliższe polecenia w celu zastósowania przepisu z dnia 28 Listopada 1849*) co do opodatkowania wyrobów cukrowych z płodów krajowych.

W celu osiągnienia zgodnego postępowania przy zastósowaniu przepisu z dnia 28. Listopada 1849 co do opodatkowania wyrobów cukrowych z płodów krajowych otrzymanych, względem nazwisk, w tym przepisie znajdujących się, oznaczają się następujące bliższe postanowienia: Urzędy nad tem czuwać mają, ażeby wyrazy te zawsze brano w znaczeniu tu zawartem, bez względu, czy takowe użyciu, w pojedynczych fabrykach panującemu, odpowiada lub nie, albowiem przy różności w używaniu technicznych wyrazów dotąd istniejącej tylko na tej drodze wszelka dwuznaczność i niepewność uchyloną być może.

Pod nazwiskiem soku rzepnego rozumie się płyn cukrowy wyciskaniem lub macerowaniem lub innem jakiem postępowaniem mechanicznem z rzepy otrzymany, bez różnicy, czy takowy już klarowanym i filtrowanym jest, czy nie. Ponieważ zaś z rzepy po największej części 80, często zaś także tylko 60 procentów soku zyska się, przeto przecięcie 70 procentowe za podstawę przyjęto, i odpowiednie do ustanowy taryfowej po 1 złt. r. 40 kr. od 1 cetnara cukru surowego lub po 5 kr. od 1 cetnara rzepy, podatek od 1 cetnara soku rzepnego na 7 krajcarów ustanowiono. Płyn takowy wprawdzie z powodu łatwego jej rozebrania przedmiotem handlowym być nie może, jednakże potrzebno było wyrzec dla niej ustanowę taryfową, aby u tych fabrykantów, którzyby się za opodatkowaniem podług wyrobów oświadczyli, sok z początkiem zobowiązania do opłaty podatku znajdujący się, a podług treści przepisu od opodatkowania wolny zostać mający, od ilości cukru przy końcu peryodu wyrabiania (campagne) znajdującej się odtrącić można.

---

*) W części VII. przeszłorocznego zbioru (1849) dziennika praw państwa No. 27 i 28.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 29. Jänner 1850.

20.

Erlass des Finanzministeriums vom 14. Jänner 1850,

wirksam in allen Kronländern, wo Zuckererzeugung aus inländischen Stoffen besteht, ausser Dalmatien,

mit welchem den Finanzbehörden die nähere Weisung, in Absicht auf die Anwendung der Vorschrift vom 28. November 1849 *) über die Versteuerung der Zuckererzeugnisse aus inländischen Stoffen, ertheilt wird.

Um ein übereinstimmendes Verfahren bei der Anwendung der Vorschrift vom 28. November 1849 über die Versteuerung der aus inländischen Stoffen gewonnenen Zuckererzeugnisse zu erzielen, werden über die in dieser Vorschrift enthaltenen Benennungen folgende nähere Bestimmungen vorgezeichnet: Die Behörden haben dafür zu sorgen, dass diese Ausdrücke stets in der hier enthaltenen Bedeutung genommen werden, es mag dieselbe dem in einzelnen Fabriken herrschenden Gebrauche entsprechen oder nicht, da bei der bisher in dem Gebrauche der technischen Bezeichnungen bestehenden Verschiedenheit nur auf diesem Wege jede Zweideutigkeit und Ungewissheit behoben werden kann.

Unter der Benennung Rübensaft wird die durch Pressen oder Maceriren oder durch irgend ein anderes mechanisches Verfahren aus der Rübe erhaltene zuckerhältige Flüssigkeit verstanden, dieselbe mag bereits geklärt und filtrirt seyn oder nicht. Da man aus den Rüben wohl meistens 80, oft aber auch nur 60 pCt. Saft gewinnt, so wurde der Durchschnitt von 70 pCt. zum Anhaltspunkte genommen, und entsprechend dem Tarifsatze von 1 fl. 40 kr. für 1 Ctr. Rohzucker oder 5 kr. für 1 Ctr. Rüben, die Steuer für 1 Ctr. Rübensaft mit 7 kr. festgesetzt. Diese Flüssigkeit kann wohl ihrer leichten Zersetzbarkeit wegen nicht Gegenstand eines Handels werden, es war aber nothwendig, für dieselbe einen Tarifsatz auszusprechen, um bei jenen Fabrikanten, welche sich für die Besteuerung nach dem Erzeugnisse erklären, den beim Beginn der Steuerpflichtigkeit vorhandenen und im Sinne der Vorschrift steuerfrei zu belassenden Saft von der mit Schluss der Campagne vorhandenen Zuckermenge abschlagen zu können,

---

**) Im VII. Stücke des vorigen Jahrganges des Reichsgesetzblattes unter Nr. 37 und 28.*

Syrop i melas są całkiem jednoznaczne wyrazy i oznaczają zgęszczony płyn cukrowy, bez względu czy cukier w niej zawarty krystalizowalnym jest czy nie. Chcąc oznaczyć płyn, już tylko cukier niekrystalizowalny w sobie zawierający, jaki dopiero na ostatku przy fabrykacyi cukru się otrzymuje, na ten czas używa się dla niego wyrazu „syrop odpadkowy.” W wielu fabrykach cukru rzepnego wyłącznie tenże wyrób, wszelakoż niestósownie i niezgodnie ze znaczeniem w taryfie celnej znajdującem się (gdzie wyraz syrop używanym jest) nazwiskiem melas oznacza się. Ustanowę podatkową za ten płyn z dobrych powodów na 8 krajcarów od cetnara oznaczono.

Jak wiadomo otrzymany sok rzepny czyszczony, filtrowany, nieco wywaporowany, znowu filtrowany, a nareszcie zagotowany bywa. Między waporowaniem a wygotowaniem znajduje się sok w stanie czyściejszym jak po wyciskaniu, lutrowaniu i filtrowaniu, i oraz z powodu większego zgęszczenia treści cukrowej większą wartość ma.

W takowym stanie sok ten podatkowi krajcarów 20 podpada i w przepisie szczególnie nazwiskiem melas oznaczonym jest. Tenże równie nie jest przedmiotem handlu, jednakże uwzględnionym być musiał, by zasoby z początkiem zobowiązania podatkowego znajdujące się, przy końcu peryodu wyrabiania obrachowane być mogły.

Ponieważ w niektórych fabrykach zagotowany syrop (lub zagotowany melas) umyślnie dla handlu przysposabia się, a zgęszczenie tegoż płynu 33° B. dosięga, tedy ustanowa podatku po 40 kr. mon. konw. za takowy odpowiedną jest, i przeto podług tego wymiaru oznaczoną być ma.

Pod cukrem surowym rozumie się masa brunatna czyli cukier brunatnawy z zagotowanego płynu po ściekaniu syropu w kształcie mąki pozostający. Przychodzi on też często pod nazwiskiem cukru skrzyniowego lub cukru pudrowego.

Cukier przez użycie procesu rafinacyjnego otrzymany w przepisie rafinadem nazwany jest.

Tym się ogólnie oznaczają baster, lump, melis i wszelkie jeszcze dalsze wyroby.

Co w handlu często rafinadem zowią, to jest wyrobem rafinowania najprzedniejszym.

Jeżeli więc w przepisie stoi, że rafinady włącznie aż do lumpu 2 złt. r. opodatkowane być mają, tedy tem to wyrazić chciano, że wyroby rafinacyjne od najpodlejszego aż do cukru lumpowego, z umieszczeniem ostatniego, tejże ustanowie podatkowej podlegają. Przeto więc bastry (lumpy nieprawdziwe) za lumpy uważane być mają.

Melis oznacza ten rafinacyjny wyrób, który z syropu krystalizowalnego za pomocą pokrywań nasamprzód otrzymuje się, gdy zaś lumpy z drugiego a bastry z trzeciego syropu odzyskane bywają. Do istoty rzeczy nie należy, że się przy wyrabianiu cukru najpierwej cukier surowy wyrabia, a proces rafinacyjny rozpuszczeniem tegoż rozpoczyna; owszem rozpocząć można rafinowanie zaraz płynem krystalizowalnym, skoro ten we formie w stałe ciało się zamienił. Przeto z melisem sokowym jak z innym melisem postępować należy.

Syrup und Melasse sind ganz gleich bedeutende Ausdrücke und bezeichnen eine eingedickte zuckerhältige Flüssigkeit, der darin enthaltene Zucker mag ein krystallisationsfähiger seyn oder nicht. Will man eine solche Flüssigkeit bezeichnen, welche nur mehr unkrystallisirbaren Zucker enthält, wie man sie bei der Zuckerfabrikation nur zuletzt erhält, so wählt man dafür den Ausdruck „Abfallsyrup". In vielen Rübenzucker-Fabriken wird dieses Product ausschliessend, jedoch unrichtig und nicht in Uebereinstimmung mit der im Zolltarif vorkommenden Bedeutung (wo man sich des Ausdruckes Syrup bedient) mit dem Namen Melasse bezeichnet. Der Steuersatz ist für diese Flüssigkeit aus guten Gründen mit 8 kr. pr. Ctr. festgesetzt.

Bekanntlich wird der Rübensaft nach der Gewinnung geläutert, filtrirt, etwas abgedampft, abermals filtrirt, und dann verkocht. Zwischen der Abdampfung und Verkochung befindet sich der Saft in einem Zustande grösserer Reinheit als nach dem Pressen, Läutern und Filtriren, und hat zugleich wegen der grösseren Concentration des Zuckergehaltes einen höhern Werth.

In diesem Zustande unterliegt er einer Steuer von 20 kr. und ist in der Vorschrift insbesondere mit dem Namen Melasse bezeichnet. Er ist auch nicht Gegenstand des Handels, musste aber berücksichtigt werden, um den beim Beginne der Steuerpflicht vorhandenen Vorrath am Schlusse der Campagne in Rechnung bringen zu können.

Da man in einigen Fabriken eingekochten Syrup (oder eingekochte Melasse) eigens für den Handel bereitet, und die Concentration dieser Flüssigkeit 33° B. erreicht, so ist für denselben der Steuersatz von 40 kr. C. M. pr. Ctr. angemessen, und ist demnach in diesem Masse anzulegen.

Unter Rohzucker wird das aus der eingekochten Flüssigkeit nach Abtropfen des Syrups zurückbleibende Braune oder bräunliche Zuckermehl verstanden. Es führt oft auch den Namen Kistenzucker oder Puderzucker.

Die durch Anwendung des Raffinationsprocesses gewonnenen Zucker werden in der Vorschrift Raffinat genannt.

Man bezeichnet dadurch generisch Bastern, Lumpen, Melis und alle noch ferneren Erzeugnisse.

Was man oft im Handel Raffinat nennt, ist eines der feinsten Producte der Raffinirung.

Wenn es nun in der Vorschrift heisst, dass Raffinate bis einschliessig Lumpen mit 2 fl. zu belegen seien, so will damit gesagt werden, dass die Erzeugnisse der Raffination vom mindesten bis zum Lumpenzucker, letzteren mitbegriffen, diesem Steuersatze unterliegen. Es werden daher Bastern (Bastarde der Lumpen) wie Lumpen behandelt.

Melis bezeichnet jenes Product der Raffination, welches man aus dem krystallisationsfähigen Syrup mittels Decken zuerst erhält, während Lumpen aus dem zweiten und Bastern aus dem dritten Syrup gewonnen werden.

Es gehört nicht zum Wesen der Sache, dass man bei der Zuckerbereitung zuerst Rohzucker erzeugt, und den Raffinirprocess mit der Auflösung dieses beginnt; man kann vielmehr das Raffiniren gleich mit der krystallfähigen Flüssigkeit, nachdem sie in einer Form fest geworden, beginnen. Darum ist der Saftmelis wie anderer Melis zu behandeln.

Trzeba jeszcze tę uwagę zrobić, że w niektórych fabrykach to zdanie panuje, jakoby melis i lump stanowił gatunek formy, w jakiej one wyrabiane bywają.

Danoby się tu i owdzie pokusić, wyrabiać biały cukier, pospolicie tylko w formach melisowych (małych formach) znajdujący się, we wielkich formach lumpowych, a potem domagać się, ażeby go za lumpy uważano.

Wszakże to niedopuszczalnem jest pomieszaniem istoty z formą, a białość tylko i czystość, nie wielkość głowy stanowi, czy cukier za baster lub lump czyli też za melis uważanym być ma.

Krauss m. p.

Es muss noch bemerkt werden, dass in manchen Fabriken die Meinung herrscht, Melis und Lumpen werden durch die Art der Form bestimmt, in welcher man sie erzeugt.

Man dürfte hie und da versucht werden, weisse Zucker, wie sie sonst nur in Melisformen (kleinen Formen) vorkommen, in den grossen Lumpenformen zu erzeugen, und dann anzusprechen, dass man sie als Lumpen behandeln soll.

Dieses ist aber eine nicht zu gestattende Verwechslung des Wesens mit der Form, und nur die Weisse und Reinheit, nicht die Grösse des Hutes bestimmt, ob Zucker wie Bastern oder Lumpen oder ob er wie Melis zu behandeln sei.

Krauss *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XIV.

Wydana i rozesłana

w wydaniu wyłacznie niemieckiem: 5. Lutego 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 3. Maja 1851.

21.

Cesarski patent z dnia 30. Grudnia 1849,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla królestwa Czeskiego wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Łuzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa za poradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla królestwa Czeskiego obwieścić i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Konstytucya krajowa

dla

królestwa Czeskiego.

I. O kraju:

§. 1. Królestwo Czeskie stanowi nierozłączną część składową dziedzicznej monarchii austryackiej i jest oraz krajem koronnym tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek królestwa Czeskiego do całej monarchii, konstytucyą państwa jest ustanowiony.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 5. Februar 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 3. Mai 1851.

21.

Kaiserliches Patent vom 30. December 1849,

wodurch die Landesverfassung für das Königreich Böhmen sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben Uns in Vollziehung der §§. 77—83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für das Königreich Böhmen nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Landesverfassung

für das

Königreich Böhmen.

I. Vom Lande.

§. 1. Das Königreich Böhmen ist ein untrennbarer Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie und ein Kronland dieses Kaiserthums.

§. 2. Das Verhältniss des Königreichs Böhmen zur Gesammt-Monarchie ist durch die Reichsverfassung bestimmt.

W okresach, konstytucya państwa oznaczonych, zawarowana jest temu królestwu samoistność.

§. 3. Mieszkające w kraju szczepy ludu są równouprawnione i mają nienaruszalne prawo do strzeżenia i pielęgnowania swej narodowości i języka.

§. 4. Granice królestwa tylko na mocy ustawy mogą być zmienione.

§. 5. Królestwo Czeskie zachowuje dotychczasowy swój herb i barwy krajowe.

§. 6. Praga jest głównem miastem królestwa Czeskiego.

II. O zastępstwie (reprezentacyi) krajowem w ogólności.

§. 7. Królestwo Czeskie reprezentuje w sprawach krajowych sejm krajowy.

§. 8. Wszelkie sprawy, nie uznane, ani konstytucyą państwa ani ustawami państwa, za sprawy krajowe, do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 9. Za sprawy krajowe są konstytucyą państwa uznane:

I. Wszelkie rozrządzenia tyczące się:

1. kultury krajowej;
2. budowli publicznych, kosztem kraju zastąpionych;
3. zakładów dobroczynności w kraju;
4. budżetu i składania rachunków krajowych:

a) tak co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem, do kraju należącym, z opodatkowania dla celów krajowych i z użycia kredytu krajowego, jako też:

b) co do wydatków krajowych, tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa, względem

1. spraw gminnych
2. spraw kościelnych i szkolnych;
3. dawania podwód, tudzież względem prowidowania i kwaterowania wojska; nakoniec

III. Rozrządzenia względem przedmiotów, ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej wskazanych.

§. 10. Prawa, należące do zakresu działania reprezentacyi krajowej, wykonywa albo sam sejm krajowy, albo też wydział krajowy.

III. O sejmie krajowym.

§. 11. Sejm krajowy królestwa Czeskiego utworzony będzie z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych i składa się z dwóchset dwudziestu posłów, a to:

a) z siedemdziesiątu posłów z najwyżej w kraju opodatkowanych

b) z siedemdziesiątu i jednego posłów z miast i miasteczek targowych, w ustawie wyborczej wymienionych;

c) z siedemdziesiątu dziewięciu posłów z gmin pozostałych.

§. 12. Powołanie posłów do sejmu krajowego dzieje się przez wybór bezpośredni. Ustawa wyborcza dla królestwa Czeskiego zawiera bliższe postanowienia, tak co do porozdzielania posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak też co do postępowania przy wyborach.

Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird diesem Königreiche seine Selbstständigkeit gewährleistet.

§. 3. Die im Lande wohnenden Volkstämme sind gleichberechtigt, und haben ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege ihrer Nationalität und Sprache.

§. 4. Die Gränzen des Königreichs dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 5. Das Königreich Böhmen behält sein bisheriges Wappen und die Landesfarben.

§. 6. Prag ist die Hauptstadt des Königreichs Böhmen.

II. Von der Landesvertretung überhaupt.

§. 7. Das Königreich Böhmen wird in den Landesangelegenheiten vom Landtage vertreten.

§. 8. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 9. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. *Alle Anordnungen in Betreff*

1. *der Landescultur;*
2. *der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;*
3. *der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;*
4. *des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes; sowohl*
   - a) *hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als*
   - b) *rücksichtlich der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.*

II. *Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff*

1. *der Gemeindeangelegenheiten;*
2. *der Kirchen- und Schulangelegenheiten;*
3. *der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Einquartierung des Heeres; endlich*

III. *Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.*

§. 10. Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch den Landtag selbst, oder durch den Landesausschuss geübt.

III. Von dem Landtage.

§. 11. Der Landtag des Königreichs Böhmen wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt, und besteht aus zweihundert und zwanzig Abgeordneten, nämlich:

a) *aus siebenzig Abgeordneten der Höchstbesteuerten des Landes;*

b) *aus ein und siebenzig Abgeordneten der in der Wahlordnung bezeichneten Städte und Industrialorte;*

c) *aus neun und siebenzig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

§. 12. Die Abgeordneten zum Landtage werden durch directe Wahlen berufen.

Die Wahlordnung für das Königreich Böhmen enthält die näheren Bestimmungen sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§. 13. Prawo wyborcze ma w ogólności każdy obywatel państwa austryackiego, który pełnoletnim będąc, znajduje się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który w królestwie Czeskiem albo opłaca roczną summę podatku stałego, w ustawie wyborczej ustanowioną, albo wedle postanowień ustawy wyborczej, z osobistej swej własności, posiada prawo wyboru do sejmu krajowego.

§. 14. Ażeby kto do sejmu krajowego mógł być wybranym, musi sam posiadać prawo wybierania w jakiej klasie wyborców tego kraju, przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, być obywatelem państwa austryackiego, w zupełnem znajdować się używaniu praw cywilnych i politycznych i liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 15. Osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), tudzież takowe, których po ukończeniu postępowania konkursowego w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków sejmu krajowego być wybrane, ani też, jeżeliby podczas otworzenia konkursu (ogłoszenia upadłości) posłami były, członkami pozostać sejmu krajowego.

§. 16. Równie też od wybieralności wykluczone są osoby, które za winne uznano zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, lub też które dla innego jakiego praw przestąpienia osądzono najmniej na półroczną karę na wolności.

Gdyby do sejmu krajowego wybrane były osoby, które w skutek oskarżenia o zbrodnię lub ciężkie przestępstwo policyjne, z chciwości zysku wynikłe, lub publiczną obyczajność naruszające, w inkwizycyi zostają, takowe żadnego nie mają prawa udziału w posiedzeniach sejmu krajowego, dopóki sądowy wyrok nie okaże, czyli one obieralność do sejmu krajowego utraciły, lub też takową utrzymały.

§. 17. Członkowie sejmu krajowego wybrani będą na ciąg lat czterech, po sobie następujących.

Wybory posłów na sejm krajowy nie mogą być przez wyborców odwołane.

Po upływie takowego czterolecia lub po nastąpionem wprzód rozwiązaniu sejmu krajowego, tudzież i w tych przypadkach, gdyby tymczasem niektórzy z posłów wystąpili, ze świata zeszli lub też potrzebną do obieralności własność utracili, będą nowe wybory rozpisane.

Byli członkowie sejmu krajowego na nowo są obieralnymi.

§. 18. Jeżeli kto, urząd publiczny piastujący, do sejmu krajowego wybranym został, takowemu urlopu odmówić nie wolno.

§. 19. Członkowie sejmu krajowego dostają ryczałtowe wynagrodzenie (pauszale) za koszta podróży i pobytu podczas sejmowania.

Pokrycie tego wynagrodzenia kosztem kraju ma być zastąpione.

Wysokość kwoty wynagrodzenia tego wyznaczoną będzie ustawą krajową, a zanim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

§. 20. Posłom do sejmu krajowego obranym, nie wolno żadnych przyjmować instrukcyi, i ci prawo głosowania tylko osobiście wykonywać mogą.

§. 21. Cesarz corocznie zwołuje sejm krajowy, a to z reguły w Listopadzie, i na sześciotygodniowy przeciąg czasu.

§. 13. Wahlberechtigt ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und im Königreiche Böhmen entweder den durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung vermöge seiner persönlichen Eigenschaft das Wahlrecht zum Landtage besitzt.

§. 14. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Landes wahlberechtigt, seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 15. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern des Landtages gewählt werden, noch wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder des Landtages bleiben.

§. 16. Eben so sind von der Wählbarkeit ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt, oder welche wegen einer andern Gesetzübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

Wenn Personen in den Landtag gewählt sind, die über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Landtag verloren oder behalten haben.

§. 17. Die Mitglieder des Landtages werden auf die Dauer von vier auf einander folgenden Jahren gewählt.

Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage können von den Wählern nicht widerrufen werden.

Nach Ablauf der vierjährigen Periode oder nach der früher erfolgten Auflösung des Landtages, so wie in den Fällen, wenn inzwischen einzelne Abgeordnete austreten, mit Tod abgehen, oder die zur Wählbarkeit erforderliche Eignung verlieren, werden neue Wahlen ausgeschrieben.

Gewesene Landtagsmitglieder können wieder gewählt werden.

§. 18. Wird Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in den Landtag gewählt, so darf ihm der Urlaub nicht versagt werden.

§. 19. Die Mitglieder des Landtages erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus Landesmitteln zu bestreiten.

Die Höhe des Entschädigungsbetrages wird durch ein Landesgesetz und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 20. Die in den Landtag gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 21. Der Landtag wird vom Kaiser jährlich, und zwar in der Regel im November, und auf die Dauer von sechs Wochen berufen.

Na uzasadniony wniosek sejmu krajowego Cesarz ciąg sejmowania przedłużyć może.

Oprócz tego może sejm krajowy przez Cesarza także i do nadzwyczajnego sejmowania być zwołany, w celu przedsiębrania szczególnych czynności lub obradowania nad specyalnemi przedstawieniami.

§. 22. Sejm krajowy nie może jednocześnie z sejmem państwa być zebrany.

§. 23. Sejm krajowy zgromadza się w Pradze, może go jednak Cesarz i do innego zwołać miejsca w granicach królestwa Czeskiego.

§. 24. Wszyscy posłowie stanowią w sejmie krajowym jedno zgromadzenie.

§. 25. Każdy poseł ma na wstępie do sejmu krajowego złożyć przysięgę wierności Cesarzowi Królowi, i tak na konstytucyę państwa, jak też na konstytucyę krajową.

§. 26. Sejmowi krajowemu przysługa prawo rozpoznawania wykazów wyborczych nowo-wstępujących członków, jako też orzekania względem przypuszczenia takowych.

§. 27. Sejm krajowy mianuje na czas sejmowania Prezesa swego i Wice-Prezesa bezwzględną głosów większością.

§. 28. Posiedzenia sejmu krajowego są jawne. Wyjątkowo może się odbyć i poufne posiedzenie, jeżeli tego albo prezes albo najmniej pięciu członków żądają, i jeżeli sejm krajowy po oddaleniu słuchaczy za tem się oświadczy.

§. 29. Petycye wtedy tylko sejm krajowy przyjmować może, jeżeli są przez którego z członków podane.

Deputacye nie mogą ani przed sejm krajowy być przypuszczane, ani przez oddział lub też wydział onegoż przyjmowane.

§. 30. Do stanowienia uchwały potrzeba obecności większej ilości konstytucyjnych członków sejmu krajowego, ważność zaś uchwały wymaga bezwzględnej większości głosów obecnych. Przy równości głosów, ma się wniosek, pod obradę wzięty, uważać za odrzucony.

§. 31. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki względem przedsiębrać się mających wyborów, lub obsadzeń, zostawiają się regulaminowi o sprawowaniu interesów.

Ustawa o wyborach na sejm państwa postanowi, w jaki sposób posłowie do wyższej Izby sejmu państwa wybrani będą.

§. 32. Namiestnikowi królestwa Czeskiego lub zesłanym przez niego komisarzom służy prawo, na posiedzeniach sejmu krajowego zasiadać, i każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu tedy tylko udział biorą, jeżeli są członkami sejmu krajowego.

§. 33. Bliższe postanowienia, tyczące się załatwienia interesów sejmu krajowego zawiera regulamin o sprawowaniu interesów.

Tenże, dopóki nie zostanie ustanowiony w obrębach zasad, konstytucyą oznaczonych, ustawą krajową w drodze rozporządzeń uregulowanym będzie.

§. 34. Cesarz wykonywa spólnie z sejmem krajowym władzę prawodawczą w sprawach krajowych.

§. 35. Prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych przysługa Cesarzowi, jako też i sejmowi krajowemu

Auf begründeten Antrag des Landtages kann der Kaiser die Sitzungszeit verlängern.

Ausserdem kann der Landtag, um besondere Acte vorzunehmen oder specielle Vorlagen zu berathen, vom Kaiser auch zu einer ausserordentlichen Session zusammenberufen werden.

§. 22. Der Landtag darf nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 23. Der Landtag versammelt sich in Prag, kann aber vom Kaiser auch an einen anderen Ort innerhalb des Königreichs Böhmen berufen werden.

§. 24. Sämmtliche Abgeordnete bilden im Landtage Eine Versammlung.

§. 25. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in den Landtag den Eid der Treue dem Kaiser-Könige und sowohl auf die Reichs- als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 26. Dem Landtage steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen. und über deren Zulassung zu entscheiden.

§. 27. Der Landtag ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und Vicepräsidenten für die Dauer der Session.

§. 28. Die Landtagssitzungen sind öffentlich. Ausnahmsweise kann eine vertrauliche Sitzung gehalten werden, wenn entweder der Präsident oder wenigstens fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer der Landtag sich dafür entscheidet.

§. 29. Bittschriften darf der Landtag nur annehmen, wenn sie ihm durch ein Mitglied überreicht werden.

Deputationen dürfen weder auf dem Landtage zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse desselben angenommen werden.

§. 30. Zur Beschlussfassung ist die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Landtagsmitglieder, und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich. Bei Stimmengleichheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 31. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht statt.

Die Ausnahmen in Betreff der vorzunehmenden Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschäftsordnung vorbehalten.

Die Reichstagswahl-Ordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages gewählt werden.

§. 32. Der Statthalter des Königreichs Böhmen, oder die von ihm abgeordneten Commissäre haben das Recht, im Landtage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Landtages sind.

§. 33. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Landtages enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Verfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 34. Der Kaiser im Vereine mit dem Landtage übt die gesetzgebende Gewalt in Landesangelegenheiten.

§. 35. Dem Kaiser, so wie dem Landtage steht das Recht zu, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen.

§. 36. Do każdej krajowej ustawy potrzebna jest zgodność Cesarza i sejmu krajowego.

Wnioski ku wydaniu ustaw, które przez sejm krajowy albo przez Cesarza odrzucone zostały, nie mogą w czasie tego samego sejmowania znowu być wytaczane.

§. 37. Jeżeli sejm krajowy nie jest zebrany, a zachodzi potrzeba nagłych, ustawami nieprzewidzianych środków, grożąca niebezpieczeństwem ze zwłoki dla królestwa Czeskiego, natenczas ma Cesarz prawo, potrzebne zaprowadzić rozrządzenia z prowizoryczną prawomocnością, pod odpowiedzialnością ministerstwa, wszakże z obowiązkiem wyłożenia w tym względzie powodów i skutków najpierwszemu sejmowi krajowemu.

§. 38. Stósownie do §§. 35 i 36 konstytucyi państwa, i o ile takowa rozporządza, należą w obrębach ustaw państwa, do zakresu działalności sejmu krajowego, mianowicie także prawne postanowienia, dotyczące rozdrobnienia i połączenia gruntów, zakładów zwilżania pól, instytutów kredytu krajowego i asekuracyi krajowych, wywłaszczania dla celów kultury krajowej, lub dla publicznych budowli krajowych, zakładów, kosztem krajowym utworzonych lub utrzymywanych, w celu podźwignienia kunsztów i nauk, niemniej produkcyi pierwotnej i wewnętrznego obrotu w kraju, budowli publicznych dla celów krajowych i kosztem krajowym przedsiębranych, osobliwie dla rzeczy komunikacyi krajowej i dla instytutów krajowych, tudzież zaopatrywania ubogich, o ile toż nieprzypada zastępstwu gminy miejscowej, powiatowej lub obwodowej, nakoniec fundacyi, prebend i krajowych zakładów dobroczynności, o ile takowe albo do zakresu działania dawnego stanowego zastępstwa krajowego jako takowego należały, albo dotacye z funduszów krajowych otrzymują, nienaruszając rozporządzeń, zaprowadzonych przez założycieli co do nadawania, zarządu i użycia.

§. 39. Gospodarstwo krajowe co rok się urządzi ustawą krajową podług budżetu, wszystkie dochody i wydatki uwidoczniającego, i przez namiestnika sejmowi krajowemu przedkładanego.

§. 40. Dochody krajowe wpływają z opodatkowania dla celów krajowych, z użycia kredytu krajowego i z zarządu majątkiem, do kraju należącym.

Opodatkowanie dla celów krajowych i użycie kredytu krajowego jest przedmiotem ustawodawstwa krajowego.

Sejm krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów kraju.

§. 41. Summy podług budżetu, przeznaczone do pokrycia wewnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego, wydziałowi krajowemu, summy zaś, dla innych celów krajowych, namiestnikowi do dyspozycyi będą oddane.

§. 42. Ogólny rachunek z gospodarstwa krajowego i wykazy tak stanu majątku jak rzeczy kredytowej kraju, corocznie sejmowi krajowemu przedkładane będą.

Przewyżki budżetu mają następnie do uznania ze strony sejmu krajowego być przedłożone.

§. 43. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych uregulowaną będzie ustawą gminną i osobnemi statutami gminnemi.

§. 36. Zu jedem Landesgesetze ist die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages erforderlich.

Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch den Landtag oder durch den Kaiser abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 37. Wenn der Landtag nicht versammelt ist, und dringende, in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für das Königreich Böhmen erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtigt, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzkraft zu treffen; jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächsten Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§. 38. Nach Massgabe der §§. 35 und 36 der Reichsverfassung, und so weit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze, gehören zum Wirkungskreise des Landtages namentlich auch die gesetzlichen Bestimmungen über Grundzerstückungen und Zusammenlegungen, über Bewasserungsanlagen, über Landescredits und Landes-Assecuranz-Anstalten, über die Expropriation zu Landesculturzwecken, oder zu öffentlichen Landesbauten, über die aus Landesmitteln begründeten oder erhaltenen Anstalten zur Beförderung der Künste und Wissenschaften, der Urproduction und des Verkehres im Innern des Landes, über öffentliche, zu Landeszwecken und aus Landesmitteln unternommene Bauten, insbesondere für das Landes-Communicationswesen und für Landesinstitute, ferner über die Armen-Versorgung, so weit sie nicht der Vertretung der Orts-, Bezirks- oder Kreisgemeinde anheimfällt, endlich über die Stiftungen, Pfrunden und Wohlthätigkeits-Anstalten des Landes, in so ferne sie entweder zum Wirkungskreise der ehemaligen ständischen Landesvertretung als solche gehörten, oder die Dotirung aus Landesmitteln erhalten, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung und Verwendung getroffenen Verfügungen.

§. 39. Der Landeshaushalt wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht, und durch den Statthalter dem Landtage vorgelegt wird, jährlich durch ein Landesgesetz festgestellt.

§. 40. Die Landeseinnahmen fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benützung des Landescredits und aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens.

Die Besteuerung zu Landeszwecken und die Benützung des Landescredits ist Gegenstand der Landesgesetzgebung.

Der Landtag überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Landes.

§. 41. Die nach dem Voranschlage zur Deckung des inneren Haushaltes der Landesvertretung bestimmten Beträge werden dem Landesausschusse, und die für andere Landeszwecke bestimmten Summen dem Statthalter zur Verfügung gestellt.

§. 42. Die allgemeine Rechnung über den Landeshaushalt und die Ausweise über den Stand des Landesvermögens und Landes-Creditswesens werden jährlich dem Landtage vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Landtages zu unterziehen.

§. 43. Die Wirksamkeit des Landtages in Gemeindeangelegenheiten wird durch das Gemeindegesetz und durch die besonderen Gemeindestatuten geregelt.

§. 44. Sejm krajowy królestwa Czeskiego sprawować ma oprócz już wymienionych, i inne interesa, przekazane dotychczasowej reprezentacyi (zastępstwa) stanowej, o ile takowe na inne organa nie przechodzą, lub w skutek zmienionych stosunków nie ustają.

Wyszczególnienie i przejęcie tych interesów, jest przedmiotem przedłożenia i obradowania pierwszego sejmu krajowego.

§. 45. Konstytucyjne sejmu krajowego prawo czuwania nad wykonywaniem ustaw krajowych, sejm krajowy w ten sposób wykonywa, iż takowy, skoro otrzyma wiadomość o niestosownem wykonywaniu ustaw krajowych, przeciw temu zażalenie swe wraz z wnioskiem ku zaradzeniu do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 46. Celem uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem krajowym, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach lub przy utworzeniu ważnych zakładów, może sejm krajowy, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, ustanowić komisye specyalne, albo z grona sejmu krajowego, albo przez przyzwanie ku temu osobnych zaufania mężów.

§. 47. W sprawach państwa, dotyczących królestwa Czeskiego, przystoi sejmowi krajowemu, na wezwanie ze strony władzy wykonawczej, obradować nad potrzebami i życzeniami kraju i wnioski swe przez namiestnika podawać.

§. 48. Cesarz odracza i zamyka sejm krajowy i może każdego czasu rozwiązanie onegoż zarządzić.

Nowe zwołanie sejmu krajowego ma w razie rozwiązania onegoż przed upływem jego czterolecia, nastąpić w przeciągu trzech miesięcy po rozwiązaniu onegoż, lub też, gdyby przypadały w ówczas posiedzenia sejmu państwa, w przeciągu dwóch miesięcy po odroczeniu lub zamknięciu sejmu państwa.

§. 49. Sejm krajowy może się na ośm dni odroczyć.

Do dłuższego odroczenia potrzeba zezwolenia Cesarza.

Bez poprzedzającego zwołania nie wolno sejmowi krajowemu zbierać się, ani też po odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu sejmu krajowego nadal razem zostawać.

IV. O wydziale krajowym.

§. 50. Wydział krajowy składa się z dwunastu członków.

Dwóch członków wybierają posłowie, wybrani przez klasę wyborców najwyżej opodatkowanych (§. 11, a), dwóch członków wybierają posłowie, wybrani w miastach i miasteczkach targowych (§. 11, b), a dwóch członków wybierają posłowie gmin wiejskich (§. 11, c) z grona sejmu krajowego.

Pozostających sześciu członków wydziału wybiera zgromadzenie sejmu krajowego z pośród siebie.

Każdy taki wybór odbywa się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli przy pierwszem i drugiem wybieraniu bezwzględna większość do skutku nie przyszła, ma się przedsięwziąć ściślejszy wybór między onymi posłami, którzy przy drugiem wybieraniu najwięcej głosów otrzymali.

W razie równości głosów, los stanowi.

§. 44. Der Landtag des Königreichs Böhmen hat ausser den bereits erwähnten Angelegenheiten, auch die übrigen der bisherigen ständischen Vertretung als solchen zugewiesenen Geschäfte zu besorgen, in so weit dieselben nicht an andere Organe übergehen, oder in Folge der geänderten Verhältnisse entfallen.

Die Auseinandersetzung und Uebernahme dieser Geschäfte bildet einen Gegenstand der Vorlage und Berathung für den ersten Landtag.

§. 45. Das verfassungsmässige Recht des Landtages, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird von dem Landtage in der Art geübt, dass derselbe, wenn er von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber und den Antrag auf Abhilfe bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 46. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Landes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten, können vom Landtage, mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen entweder aus der Mitte des Landtages oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 47. In den das Königreich Böhmen betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Landtage zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Landes zu berathen und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

§. 48. Der Kaiser vertagt und schliesst den Landtag und kann zu jeder Zeit die Auflösung desselben anordnen.

Die Wiederberufung des Landtages hat im Falle der vor dem Verlaufe seiner vierjährigen Periode erfolgten Auflösung innerhalb drei Monaten nach derselben, oder, wenn in diese Zeit die Sitzungen des Reichstages fallen, binnen zwei Monaten nach der Vertagung oder nach dem Schlusse des Reichstages stattzufinden.

§. 49. Der Landtag kann sich auf acht Tage vertagen.

Zu einer längeren Vertagung ist die Genehmigung des Kaisers erforderlich.

Ohne vorausgegangene Einberufung darf der Landtag sich nicht versammeln, auch nach der Vertagung, dem Schlusse oder der Auflösung des Landtages nicht ferner beisammen bleiben.

IV. Von dem Landesausschusse.

§. 50. Der Landesausschuss besteht aus zwölf Mitgliedern.

Zwei Mitglieder werden durch die von der Wählerclasse der Höchstbesteuerten (§. 11, a) gewählten Abgeordneten, zwei Mitglieder durch die in den Städten und Industrialorten (§. 11, b) gewählten Abgeordneten, und zwei Mitglieder durch die Abgeordneten der Landgemeinden (§. 11, c) aus der Mitte des Landtages gewählt.

Die übrigen sechs Ausschussmitglieder werden einzeln von der Landtagsversammlung aus ihrer Mitte gewählt.

Jede solche Wahl geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmenden.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine absolute Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben.

Bei Stimmengleichheit entscheidet dann das Loos.

§. 51. Na miejsce każdego pojedynczego członka wydziału wybiera się zastępcę, wedle oznaczonego w powyższym paragrafie sposobu wybierania.

Jeżeliby kto z członków wydziału, w czasie gdy sejm krajowy nie jest zgromadzony, ze świata zeszedł, wystąpić miał, lub na czas dłuższy w zajmowaniu się interesami wydziałowemi przeszkodzonym był, tedy wstępuje zastępca, wybrany do zastąpienia owegoż członka wydziału.

Jeżeli sejm krajowy jest zgromadzony, tedy na miejsce stale brakującego członka wydziału, nowy wybór przedsięwziętym będzie.

§. 52. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są w Pradze zamieszkiwać.

Oni z funduszu krajowego roczne pobierają wynagrodzenie, którego summa ustawą krajową będzie wyznaczona.

§. 53. Wydział krajowy obiera prezydującego z grona swego na ciąg działania swego.

W razie czasowego przeszkodzenia prezydującego zastępuje go członek, z laty najstarszy.

§. 54. Do ważności jakiej decyzyi potrzebna jest obecność najmniej ośmiu członków wydziału.

Uchwały zapadają bezwzględną głosów większością członków obecnych.

Prezydujący ma prawo spólnie głosować; w razie równości głosów jego głos stanowi.

§. 55. Zakres działania wydziału obejmuje następujące interesa:

a) Wydział krajowy zająć się ma potrzebnemi przygotowaniami dla odbywania sejmu krajowego, tudzież wyszukaniem, utrzymaniem w stanie należytym i urządzeniem miejscowości dla (reprezentacyi) zastępstwa krajowego, jako i dla bezpośrednio temuż podwładnych urzędów i organów przeznaczonych.

b) Wydział krajowy ma dla sejmu krajowego zbierać wykazy i wyjaśnienia, w sprawach krajowych zażądane i temuż takowe przedłożyć, tudzież za zleceniem sejmu krajowego prawodawcze projekta w sprawach krajowych ułożyć i pod obradę wziąść.

c) Wydział krajowy ma prawo, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, sprawozdania i wnioski w sprawach krajowych do namiestnika albo przez tegoż do ministerswa podawać.

d) We ważnych sprawach administracyi krajowej, albo w przypadkach wydania prowizorycznych ustaw krajowych (§. 37.) ma wydział krajowy swe zdanie dać, jeżeli do tego przez namiestnika będzie zawezwanym.

e) Wydział krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór nad rzeczą, dotyczącą długów i kredytu krajowego.

W tym względzie należą do niego najszczególniej te wszystkie interesa, które przyznane były dotychczasowemu stanowemu wydziałowi krajowemu, o ile takowe nie zostały albo innym organom poruczone, albo w skutek zmienionych stosunków uchylone.

§. 51. Für jedes einzelne Ausschussmitglied wird nach dem Wahlmodus des vorigen Paragraphes ein Ersatzmann gewählt.

Wenn ein Ausschussmitglied, während der Landtag nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, auszutreten hat, oder auf längere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, tritt der Ersatzmann ein, welcher zur Stellvertretung jenes Ausschussmitgliedes gewählt worden ist.

Ist der Landtag versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied eine neue Wahl vorgenommen.

§. 52. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Prag zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus Landesmitteln, deren Betrag durch ein Landesgesetz bestimmt wird.

§. 53. Der Landesausschuss wählt für die Dauer seiner Wirksamkeit den Vorsitzenden aus seiner Mitte.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden vertritt denselben das an Jahren älteste Mitglied.

§. 54. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens acht Ausschussmitgliedern erforderlich.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit der anwesenden Mitglieder gefasst.

Der Vorsitzende hat das Recht mitzustimmen; bei Stimmengleichheit gibt seine Stimme den Ausschlag.

§. 55. Der Wirkungskreis des Ausschusses umfasst folgende Geschäfte:

a) *Der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Landtagssitzungen und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.*

b) *Der Landesausschuss hat dem Landtage die in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen, und über Auftrag des Landtages legislative Vorlagen in Landesangelegenheiten zu entwerfen und zu berathen.*

c) *Er ist berechtigt, wenn der Landtag nicht versammelt ist, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter oder durch denselben an das Ministerium zu richten.*

d) *Ueber wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten, oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 37) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird.*

e) *Der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schulden- und Creditwesen des Landes.*

Es obliegen ihm in diesen Beziehungen insbesonders alle Geschäfte, welche dem bisherigen ständischen Landesausschusse zustanden, in so weit sie nicht an andere Organe überwiesen werden, oder durch die geänderten Verhältnisse aufhören.

f) Kasa krajowa, do której wszystkie dochody krajowe (§. 40.) wpływać, i z której wszystkiewydatki na cele krajowe zastąpione być mają, równie tak, jak archiwum krajowe i rejestratura krajowa bezpośrednio wydziałowi krajowemu podlega

g) Jeżeliby w nadzwyczajnych, budżetem krajowym nieprzestrzeżonych przypadkach, miały być łożone wydatki na cele krajowe, może namiestnik do tego użyć pieniędzy, w kasie krajowej do dyspozycyi znajdujących się, wszakże tylko za porozumieniem się z wydziałem krajowym

h) Wydział krajowy co rok winien ułożyć budżet summ, potrzebnych dla zastępstwa krajowego, jego urzędników, sług, budynków i urządzeń, w ogóle na całe jego wewnętrzne gospodarstwo, i takowy namiestnikowi przedłożyć do wciągnienia go do ogólnego budżetu krajowego.

Również należy też do wydziału krajowego czuwać nad użyciem i obrachowaniem tych pieniędzy;

i) Wydział krajowy ma nadzór nad urzędnikami i sługami, bezpośrednio pod zastępstwem krajowem zostającymi, i zarządza dyscyplinarnem z nimi postępowaniem, ich umieszczeniem, suspendowaniem, oddaleniem i przeniesieniem onych na stan spoczynku, w miarę norm, w tym względzie istniejących.

k) Co się tycze zarządu i udzielenia fundacyj i prebend, kosztem krajowym założonych lub udotowanych, tudzież w miarę istniejących ustaw, co się tycze zakładów i przedsiębiorstw naukowych, artystycznych i humanitarnych, dalej co do udzielania premiów — wyznaczonych ze środków krajowych do podniesienia gospodarstwa wiejskiego i przemysłu, równie jak w ogólności, co do wszystkich przedmiotów, nieprzekazanych wyraźnie innym organom, lub przez zniesione stosunki nie uchylonych, ma wydział krajowy wejść w zakres czynności, a z tymże oraz te przejąć prawa i obowiązki, które dotychczasowemu stanowemu wydziałowi krajowemu przynależały. Ma też wszystkiemi zająć się sprawami, które względem osób trzecich wypływają z przejęcia zawartych zobowiązań i nabytych praw dawniejszej reprezentacyi krajowej.

§. 56. Postanowienie, czyli i jakie inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, pozostawia się prawodawstwu krajowemu.

Prawo udziału w ustawodawstwie co do spraw krajowych nie przysłuża wydziałowi.

§. 57. Wydział krajowy za swe interesów sprawowanie odpowiedzialnym jest sejmowi krajowemu.

§. 58. Wykonanie uchwał, przez wydział krajowy w konstytucyjnym działania obrębie wydanych, a nie samego tylko wewnętrznego gospodarowania zastępstwa krajowego dotyczących, przystoi władzy wykonawczej.

§. 59. Wydział krajowy zostaje z sejmem krajowym i z ustanowionemi przez niego wedle §. 55. organami, w bezpośrednim urzędowania stosunku.

Z organami, przez władzę wykonawczą do wykonania ustaw krajowych i uchwał zastępstwa krajowego ustanowionemi, zostaje wydział tylko przez namiestnika w związku.

Do tegoż stosuje wydział wszelkie swe podania i przedłożenia, i przez tegoż dochodzą wydziału rozrządzenia władzy wykonawczej.

f) *Die Landescasse, in welche alle Einkünfte des Landes (§. 40) einzufliessen haben, und woraus alle Ausgaben für Landeszwecke zu bestreiten sind, ist eben so wie die Landtagsarchive und Registraturen unmittelbar dem Landesausschusse untergeordnet.*

g) *Wenn in ausserordentlichen, im Landesvoranschlage nicht vorhergesehenen Fällen Ausgaben für Landeszwecke zu machen sind, kann der Statthalter die verfügbaren Gelder der Landescasse dazu nur im Einvernehmen mit dem Landesausschusse verwenden.*

h) *Ueber die für die Landesvertretung, ihre Beamten, Diener, Gebäude und Einrichtungen, überhaupt für den ganzen inneren Haushalt erforderlichen Summen hat der Landesausschuss jährlich den Voranschlag zu verfassen und ihn dem Statthalter zur Einbeziehung in den allgemeinen Voranschlag des Landes zu übergeben.*

Eben so obliegt dem Landesausschusse die Sorge für die Verwendung und Verrechnung dieser Gelder.

i) *Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen.*

k) *Der Landesausschuss hat hinsichtlich der Verwaltung und Verleihung der aus Landesmitteln gegründeten oder dotirten Stiftungen und Pfründen, dann nach Massgabe der bestehenden Gesetze hinsichtlich der Aufsicht über die aus Landesmitteln unterhaltenen wissenschaftlichen Kunst- und Humanitätsanstalten und Unternehmungen, ferner hinsichtlich der Vertheilung der aus Landesmitteln bestimmten Prämien zur Emporbringung der Landwirthschaft und der Industrie, so wie überhaupt bezüglich aller nicht ausdrücklich an andere Organe überwiesenen oder durch die geänderten Verhältnisse entfallenden Gegenstände in den Geschäftskreis und in die Rechte und Pflichten einzutreten, welche dem bisherigen ständischen Landesausschusse zustanden. Er hat daher auch alle Angelegenheiten zu verhandeln, welche aus der Uebernahme der von der früheren Landesvertretung gegenüber dritten Personen eingegangenen Verbindlichkeiten und erworbenen Rechte entspringen.*

§. 56. Die Bestimmung, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 57. Der Landesausschuss ist für seine Geschäftsführung dem Landtage verantwortlich.

§. 58. Die Ausführung der von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen, und nicht bloss den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 59. Der Landesausschuss steht mit dem Landtage und mit den von ihm nach §. 55 bestellten Organen in unmittelbarer Geschäftsverbindung.

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

An diesen richtet er alle Eingaben und Vorlagen und durch denselben gelangen die Verfügungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 60. Wszelkie uchwały wydziału krajowego namiestnikowi udzielają się.

Jeżeli namiestnik sądzi, że zarządzenia takowe sprzeczne są ustawie, winien wstrzymać wykonanie onychże i natychmiast o tem donieść ministerstwu, celem rozstrzygnienia, przystojącego temuż wedle §. 89. konstytucyi państwa.

Jeżeli zaś namiestnik decyzye takowe uzna za sprzeczne z pospolitem dobrem kraju lub państwa, ma wykonanie tychże zawiesić, a powody tegoż natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić.

Jeżeli wydział obstaje przy wykonaniu zarządzenia, a namiestnik nie widzi się być zaspokojonym przeciwnemi owegoż uwagami, tedy w przypadku, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, winno się ministeryalnego zasięgnąć rozstrzygnienia, w przeciwnym zaś razie przedmiot ten poddać pod uchwałę sejmu krajowego w miarę przystojącego mu zakresu działalności.

§. 61. Jeżeli na sejm krajowy rozpisano nowy wybór posłów, dotychczasowy wydział krajowy dopóty w działalności zostaje, dopóki przez nowo wybrany sejm krajowy nie zostanie ustanowionym nowy wydział krajowy.

Jeżeli wybór do sejmu krajowego znowu na dawniejszych wydziału członków zastępców wypadł, może ich znowu sejm krajowy do nowego także powołać wydziału.

V. Postanowienia ogólne.

§. 62. Zmiany konstytucyi krajowej mogą być zwyczajną prawodawstwa drogą wniesione na sejmie krajowym, który najpierw będzie zwołanym.

Na następujących sejmach krajowych potrzeba do uchwały o takiej zmianie obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich posłów, a pozwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Gyulai. Bruck. Thinnfeld. Thun. Kulmer.

Ustawa wyborcza sejmu krajowego
dla
królestwa Czeskiego.

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Sejm krajowy królestwa Czeskiego składa się stósownie do §. 11. konstytucyi krajowej

a) z siedemdziesiątu posłów z najwyżej opodatkowanych,

b) z siedemdziesiątu i jednego posłów miast i miasteczek targowych, niżej wymienionych, i

c) z siedemdziesiątu dziewięciu posłów gmin pozostających.

§. 60. Alle Entscheidungen des Landesausschusses werden dem Statthalter mitgetheilt.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung derselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn der Landtag nicht versammelt ist, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung des Landtages nach Massgabe des ihm zustehenden Wirkungskreises zu unterziehen.

§. 61. Wenn eine neue Wahl der Abgeordneten für den Landtag ausgeschrieben wird, bleibt der bisherige Landesausschuss noch so lange in Wirksamkeit, bis der neu gewählte Landtag einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in den Landtag gewählt, so können sie von dem Landtage auch wieder in den neuen Ausschuss berufen werden.

V. Allgemeine Bestimmungen.

§. 62. Aenderungen der Landesverfassung sollen in dem Landtage, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können.

In den folgenden Landtagen ist zu einem Beschlusse über solche Aenderungen die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Gyulai.
Bruck. Thinnfeld. Thun. Kulmer.

Landtags-Wahlordnung

für das

Königreich Böhmen.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Der Landtag des Königreichs Böhmen besteht nach §. 11 der Landesverfassung

a) *aus siebenzig Abgeordneten der Höchstbesteuerten,*

b) *aus ein und siebenzig Abgeordneten der nachbezeichneten Städte und Industrialorte, und*

c) *aus neun und siebenzig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

W celu przedsięwzięcia wyborów, utworzone będą powiaty wyborcze.

§. 2. Dla wyborców z najwyżej opodatkowanych stanowi całe królestwo Czeskie jeden powiat wyborczy.

§. 3. Dla wyboru posłów miast i miejsc przemysłowych stanowi

Praga pięć powiatów wyborczych;

Reszta królewskich uprzywilejowanych miast:

Pilzno, Budweis, Eger, Karlsbad i Ellbogen po jednemu powiatowi wyborczemu.

Następne miasta, podług list obliczenia ludności z roku 1846, wykazujące więcej jak 4500 mieszkańców:

Reichenberg
Christianstadt
Kuttenberg
Königgrac
Neuhaus
Chrudim
Tauss
Klattau
Pisek
Kollin
Krumau
Czesk. Leippa
Přibram
Saaz
Grasslitz
Leitmeritz
StaryGeorgswalde
Polna
Königenhof
Jungbunzlau
Tabor
Wittingau
Landskron
Hohenmauth
Joachimsthal
Schlan
Turnau
Zwickau

stanowią razem jeden powiat wyborczy.

Tudzież miasta rządu obwodowego: Pardubitz, Gitschin — jeden powiat wyborczy.

Dalej miejsca szczególnie przemysłem odznaczające się:

Warnsdorf (Stary i Nowy Warnsdorf), Stary i Nowy Franzensthal, Floriansdorf, Karlsdorf razem jeden powiat wyborczy.

Behufs der Vornahme der Wahlen werden Wahlbezirke gebildet.

§. 2. Für die Wähler der Höchstbesteuerten bildet das ganze Königreich Böhmen Einen Wahlbezirk.

§. 3. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte und Industrialorte bildet:

Prag fünf Wahlbezirke;

Die übrigen königlichen privilegirten Städte:

Pilsen, Budweis, Eger, Karlsbad und Elbogen je Einen Wahlbezirk.

Die nachstehenden nach den Volkszählungslisten vom Jahre 1846 eine Bevölkerung von mehr als 4500 Einwohner ausweisenden Städte:

Reichenberg mit Christianstadt, Kuttenberg, Königgratz, Neuhaus, Chrudim, Tauss, Klattau, Pisek, Kollin, Krumau, Böhmisch-Leippa, Příbram, Saaz, Grasslitz, Leitmeritz, Alt-Georgswalde, Polna, Königinhof, Jungbunzlau, Tabor, Wittingau, Landskron, Hohenmauth, Joachimsthal, Schlan, Turnau, Zwickau — *einen Wahlbezirk.*

Dann die Kreisregierungsstädte Pardubitz, Gitschin — *einen Wahlbezirk.*

Ferner die, vorzüglich durch Industrie hervorragenden Orte:

Warnsdorf (Alt- und Neu-Warnsdorf), Alt- und Neu-Franzensthal, Floriansdorf, Karlsdorf zusammen einen Wahlbezirk.

Karolinenthal jeden powiat wyborczy.

Nixdorf i Zeidler	razem jeden powiat wyborczy.

Rumburg jeden powiat wyborczy.
Schönlinde jeden powiat wyborczy.

Czeski Kamnitz i Kreibnitz	razem jeden powiat wyborczy.
Schluckenau i Ehrenberg	razem jeden powiat wyborczy.
Brüx z Cieplicami i Oberleitersdorf	razem jeden powiat wyborczy.
Tetschen i Bodenbach	razem jeden powiat wyborczy.
Gablonz i Liebenau	razem jeden powiat wyborczy.
Friedland i Neustadl, Raspenau, Mildenau i Mildenaichen	razem jeden powiat wyborczy.

Rochlic (górny i dolny) jeden powiat wyborczy.

Haida i Stein-Schönau, Plottendorf i Parchen	razem jeden powiat wyborczy.
Hohenelbe i Langenau	razem jeden powiat wyborczy.
Trautenau i Arnau	razem jeden powiat wyborczy.
Lomnic i Neu-Paka	razem jeden powiat wyborczy.
Braunau i Reichenau	razem jeden powiat wyborczy.
Schlaggenwald i Schönfeld	razem jeden powiat wyborczy.
Weipert i Pressnitz	razem jeden powiat wyborczy.
Asch i Rossbach	razem jeden powiat wyborczy.
Hořic i Jaroměř	razem jeden powiat wyborczy.

Leitomischl jeden powiat wyborczy.

W każdym powiecie wyborczym miasta Pragi, tudzież w powiat. wyborczych miast: Pilsen, Budweis, Eger, Reichenberg i Kuttenberg po dwóch, w każdym z pozostających pięćdziesiąt dziesięciu powiatów wyborczych po jednemu posłowi wybrać należy.

Karolinenthal einen Wahlbezirk.

Nixdorf mit *Zeidler*	*zusammen einen Wahlbezirk.*

Rumburg einen Wahlbezirk.

Schönlinde einen Wahlbezirk.

Böhmisch-Kamnitz *mit Kreibitz*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Schluckenau mit *Ehrenberg*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Brüx mit Teplitz *und Oberleitersdorf*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Tetschen mit *Bodenbach*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Gablonz mit *Liebenau*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Friedland mit Neustadl, *Raspenau, Mildenau und* *Mildenaichen*	*zusammen einen Wahlbezirk.*

Rochlic (Ober- und Nieder-) einen Wahlbezirk.

Haida mit *Stein-Schönau* *Plottendorf und* *Parchen*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Hohenelbe mit *Langenau*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Trautenau mit *Arnau*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Lomnic mit *Neu-Paka*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Braunau mit *Reichenau*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Schlaggenwald *mit Schönfeld*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Weipert mit *Pressnitz*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Asch mit *Rossbach*	*zusammen einen Wahlbezirk.*
Horic mit *Jaroměř*	*zusammen einen Wahlbezirk.*

Leitomischl einen Wahlbezirk.

In jedem Wahlbezirke der Stadt Prag, ferner in den Wahlbezirken der Städte: Pilsen, Budweis, Eger, Reichenberg und Kuttenberg sind je zwei, in jedem der übrigen neun und fünfzig Wahlbezirke ist Ein Abgeordneter zu wählen.

Powiaty wyborcze miasta Pragi będą przez namiestnika oznaczone, za porozumieniem przełożeństwa gminy.

§. 4. Dla wyboru posłów gmin wiejskich każdy z siedemdziesiątu dziewięciu powiatów politycznych stanowi jeden powiat wyborczy w ten sposób, że każdy z nich po jednemu posłowi na sejm krajowy wybierać ma.

II. O prawie wyborczem.

§. 5. Wymogi do uprawnienia wyborczego są częścią ogólne, t. j. takie, które każdy wyborca posiadać musi, częścią szczególne, t. j. takie, które są potrzebne do wykonywania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §fie 1. trzech klas wyborców.

§. 6. W ogólności ma każdy prawo do wyboru, który jest:

a) obywatelem państwa austryackiego,

b) pełnoletnim,

c) w zupełnem znajduje się używaniu praw cywilnych i politycznych, i który

d) albo opłaca pewną roczną kwotę podatku bezpośredniego (stałego), która dla członków gminy miasta Pragi najmniej na piętnaście złot. reńskich mon. konw., dla członków zaś z miast, więcej jak 10.000 dusz wykazujących: Pilzna, Budziejowic, Eger, Reichenberg i Kuttenberg najmniej na dziesięć złt. r. mon. konw. a dla członków innej gminy królestwa Czeskiego najmniej na pięć złotych reńsk. mon. konw. ustanawia się, albo, nieopłacając podatku bezpośredniego, według osobistej swej własności, w którejkolwiekbądź gminie królestwa, stósownie do przepisów ustawy gminnej lub też osobnych statutów gminnych posiada czynne prawo wyboru.

§. 7. Ażeby kto w klasie najwyżej opodatkowanych do wyboru był uprawnionym, musi nie tylko posiadać wymienione w §fie 6. ad a), b) i c) własności, lecz także w królestwie Czeskiem opłacać onę roczną ilość podatku bezpośredniego (stałego), która wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej Izby sejmu państwa jest potrzebną.

§. 8. Szczególny wymóg do uprawnienia wyborczego w jednej z dwu innych klas wyborców §. 1. ad b) i c) zasadza się na tem, że kto w jednym z wyszczególnionych w §fie 3. i 4. powiatów wyborczych wykonywać ma prawo wyborcze, ten też członkiem gminy tego samego właśnie powiatu wyborczego być musi.

Do wyboru uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym, do którego gmina należy, której jest członkiem; jeżeli zaś jest członkiem kilku gmin, wtedy wykonywa on prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania.

§. 9. Celem wykazania wyborczego jego uprawnienia będą razem te summy zrachowane, które w królestwie Czeskiem w podatkach bezpośrednich różnego gatunku lub od różnych opłaca przedmiotów.

Ojcu doliczają się kwoty podatków bezpośrednich, przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez jego małżonkę opłacane, dopóki nie ustało uprawnienie do zarządu majątkiem, prawnie przystojące ojcu i małżonkowi.

§. 10. Każdy wyborca może w jednym tylko powiecie wyborczym wykonywać swe prawo wyborcze.

Die Wahlbezirke der Stadt Prag werden über Einvernehmung des Gemeinde-Vorstandes vom Statthalter bestimmt.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der neun und siebenzig politischen Bezirke einen Wahlbezirk in der Art, dass jeder derselben Einen Abgeordneten für den Landtag zu wählen hat.

II. Von dem Wahlrechte.

§. 5. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine, d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils besondere, d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechts in einer der drei im §. 1 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind.

§. 6. Im Allgemeinen ist Jedermann wahlberechtigt, welcher

a) österreichischer Reichsbürger,

b) grossjährig,

c) im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und

d) entweder an directer Steuer einen bestimmten Jahresbetrag, welcher für Gemeindeglieder der Stadt Prag auf wenigstens fünfzehn Gulden Conventions-Münze, für jene der eine Bevölkerung von mehr als 10.000 Seelen ausweisenden Städte: Pilsen, Budweis, Eger, Reichenberg und Kuttenberg auf wenigstens zehn Gulden Conventions-Münze, und für die Mitglieder einer andern Gemeinde des Königreichs Böhmen auf wenigstens fünf Gulden Conventions-Münze festgesetzt wird, entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde des Königreichs nach den Bestimmungen des Gemeindegesetzes oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.

§. 7. Wer in der Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im Paragraph 6 ad a), b) und c) bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch in dem Königreiche Böhmen jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.

§. 8. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden andern Wählerclassen (§. 1 ad b) und c) besteht darin, dass derjenige, welcher in einem der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss.

Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist; ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden, so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 9. Die Beträge, welche Jemand an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten im Königreiche Böhmen bezahlt, werden Behufs der Ausmittlung seiner Wahlberechtigung zusammengerechnet.

Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet, so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 10. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in Einem Wahlbezirke ausüben.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wyboru uprawnionym jest, nie może wybierać w żadnym powiecie wyborczym obu innych klas wyborców, a kto w powiecie wyborczym wymienionych w §fie 3. miejsc, do wyboru uprawnionym jest, nie może w żadnej wiejskiej gminie wybierać.

III. O listach wyborców.

§. 11. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego do osobnych list wciągają się.

§. 12. Listę wyborców najwyżej opodatkowanych namiestnik sporządza.

Z osób, ogólnemi wyborczego uprawnienia wymogami (§. 6.) opatrzonych, które w całym kraju najwyższe opłacają kwoty w podatkach bezpośrednich; wciągnie się taką liczbę do listy wyborców najwyżej opodatkowanych, ażeby przez nią osiągnąć przynajmniej stosunek jednego wyborcy na sześć tysięcy dusz całej ludności, i ażeby także i poza ten stosunek każdy ogólnie do wyboru uprawniony obywatel państwa, opłacający w królestwie Czeskiem najmniej pięćset złotych reńskich mon. konw. podatku bezpośredniego, uważanym był jako wyborca najwyżej opodatkowany.

§. 13. Jeżeli między najwyżej opodatkowanymi kraju znajduje się korporacya lub towarzystwo, wtedy w listę wyborców, najwyżej opodatkowanych, wciągnioną być winna osoba, wedle istniejących norm prawa albo towarzystwa do jej zewnętrznego zastąpienia powołana.

§. 14. Gminy, nawet gdy jako takie do najwyżej podatkujących w kraju należą, nie mogą ani przez pełnomocników, ani przez zastępców wykonywać prawa wyborczego w klasie najwyżej opodatkowanych.

§. 15. Listy wyborców dla wymienionych w §fie 3. miast i miejsc przemysłowych sporządza ich gminne przełożeństwo.

Jeżeli więcej miejsc razem stanowią jeden powiat wyborczy, natenczas lista każdego miejsca osobno sporządzoną, i w celu ułożenia mającej się zestawić głównej listy całego powiatu wyborczego, przesłaną będzie staroście powiatowemu, tego powiatu, w którym leży główne miejsce wyborcze, starosta zaś udzielić winien odpis tejże burmistrzowi głównego miejsca wyborczego.

§. 16. Listy wyborców dla powiatów wyborczych gmin wiejskich (§. 4.) ma starosta powiatowy, używając ku temu pomocy urzędów poborowych, gminami sporządzać, a listy pojedynczych gmin przełożonym gminy doseładć, aby przez nich z przyzwaniem dwóch członków wydziału gminnego roztrząsane, i potrzebne wedle okoliczności uzupełnienia lub sprostowania staroście powiatowemu zaproponowane były, który z list wyborców gmin pojedynczych zestawić winien główną listę całego powiatu.

§. 17. Każda lista wyborców zawierać ma imię i nazwisko, wiek i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież ilość podatków, przez niego opłacanych, lub onę osobistą własność, od której zawisło jego prawo wyborcze.

§. 18. O ile prawo wyborcze od opłaty pewnej kwoty podatku zawisłem jest, uważany być ma ten tylko za wyborcę, który owę kwotę podatkową w roku, poprzedzającym wybór, całkowicie zapłacił, a w bieżącym roku podatkowym żadnej zaległości nie jest dłużen.

Wer als Höchstbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden andern Wählerclassen, und wer in einem Wahlbezirke der im §. 3 genannten Orte wahlberechtigt ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. Von den Wählerlisten.

§. 11. Die Wahlberechtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 12. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter angefertigt.

Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 6) versehenen Personen, welche im ganzen Lande die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher im Königreiche Böhmen wenigstens fünfhundert Gulden C. M. directe Steuer zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 13. Kommt unter den Höchstbesteuerten des Landes eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufzunehmen.

§. 14. Gemeinden können selbst dann, wenn sie als solche unter die höchsten Steuercontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte, noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 15. Die Wählerlisten für die im §. 3 benannten Städte und Industrialorte werden von dem Gemeindevorstande derselben angefertigt.

Bilden mehrere Orte zusammen Einen Wahlbezirk, so wird die Liste jedes Ortes abgesondert verfasst, und behufs der ortweisen Zusammenstellung der Hauptliste des ganzen Wahlbezirkes an den Bezirkshauptmann desjenigen Bezirkes, in welchem der Hauptwahlort gelegen ist, eingesendet, welcher hiervon eine Abschrift dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zu übergeben hat.

§. 16. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der Landgemeinden (§. 4) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen zu lassen, und die Listen der einzelnen Gemeinden den Gemeindevorstehern zuzusenden, damit sie von diesen unter Beiziehung von zwei Mitgliedern des Gemeindeausschusses geprüft, und die etwa nöthigen Ergänzungen oder Berichtigungen beim Bezirkshauptmanne in Antrag gebracht werden, der aus den Wählerlisten der einzelnen Gemeinden die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammenzustellen hat.

§. 17. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 18. In so ferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat, und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 19. Lista wyborców najwyżej opodatkowanych będzie obwieszczona przez namiestnika, a to przez umieszczenie w gazetach krajowych, do publicznych ogłoszeń przeznaczonych, tudzież przez udzielenie odpisów każdemu starostwu powiatowemu, w którego urzędowem siedlisku takowe dla publicznego przeglądnienia mają być wyłożone.

§. 20. Sporządzone podług §. 15. listy wyborców będą wyłożone u burmistrza miejscowego, mającego prawo do wyboru, a tam, gdzie więcej miejsc razem jeden powiat wyborczy stanowią, u przełożonego gminy każdego w powiecie do wyboru spółuprawnionego miejsca, główna zaś lista, u burmistrza głównego miejsca wyborczego, dla publicznego przeglądnienia.

§. 21. Listy wyborcze gmin wiejskich będą do powszechnego przeglądnienia wyłożone u przełożonych gmin pojedynczych, a główna lista powiatu w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego.

§. 22. Dzień wyłożenia list wyborców ma być oznajmionym wraz ze stósownym terminem reklamacyjnym, w każdym powiecie wyborczym.

Namiestnik oznacza termin reklamacyjny, który mniej niż trzy, a więcej niż czternaście dni, licząc od chwili wyłożenia, wynosić nie może.

§. 23. Reklamacye, po upływie terminu założone, odrzucać należy, jako spóźnione; wszakże namiestnikowi przysłuża prawo, z urzędu zarządzać sprostowanie list wyborców aż do przyszłego terminu wyborczego.

§. 24. Do czynienia reklamacyi każdy ma prawo. Mają one tym samym organom być doręczane, przez które lista była sporządzoną.

Względem zasadności lub bezzasadności reklamacyi, tyczących się przyjęcia do wyboru niezdolnych lub opuszczenia do tegoż uprawnionych, jeżeli idzie o listę wyborców najwyżej opodatkowanych, ma rozstrzygać namiestnik kraju; jeżeli zaś idzie o listę wyborczą miasta Pragi, prezydent obwodowy pragskiego powiatu rządowego, a gdy idzie o listy wyborcze innych powiatów wyborczych, w §fach 3. i 4. oznaczonych, rozstrzyga starosta powiatowy, a to, jeżeli więcej miejsc razem swego posła wybierać mają, starosta powiatowy onego powiatu, w którym leży miejsce dotyczące, porozumiawszy się z przełożonym gminy.

Przeciw rozstrzygnieniom prezydentów obwodowych lub starosty powiatowego można założyć rekurs do namiestnika w przeciągu dni trzech.

§. 25. Należycie ułożone listy wyborców zrewidowane będą powszechnie na początku każdego roku podatkowego i przy rozpisaniu powszechnych wyborów.

§. 26. Skoro tylko listy wyborców po zapadłem rozstrzygnieniu względem reklamacyj, w należytym czasie podanych, zostaną ukończone, przygotować należy karty legitymacyjne dla pojedynczych wyborców, które numer bieżący dotyczącej listy wyborców, nazwisko i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, lecz wyborcom dopiero końcem rzeczywistego wybierania aktu wręczone będą.

§. 19. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft, an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen sind, kundgemacht.

§. 20. Die nach §. 15 verfassten Wählerlisten werden bei dem Bürgermeister des zur Wahl berechtigen Ortes, und dort, wo mehrere Orte zusammen Einen Wahlbezirk bilden, bei dem Gemeindevorsteher jedes in dem Bezirke zur Wahl mitberechtigten Ortes, die Hauptliste aber bei dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 21. Die Wählerlisten der Landgemeinden werden bei den Vorstehern der einzelnen Gemeinden und die Hauptliste des Bezirkes an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 22. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter festgesetzt; sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpuncte der Auflegung gerechnet, betragen.

§. 23. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen; doch steht es dem Statthalter zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 24. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtiget. -- Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertigt wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerliste der Höchstbesteuerten handelt, der Statthalter des Landes, und wenn es sich um die Wählerliste der Stadt Prag handelt, der Kreispräsident des Prager Regierungsbezirkes, und wenn es sich um die Wählerlisten der übrigen in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann und zwar, wenn mehrere Orte zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, der Bezirkshauptmann jenes Bezirkes, in welchem die betreffende Ortschaft gelegen ist, nach Einvernehmung des Gemeindevorstehers zu entscheiden.

Gegen Entscheidungen des Kreispräsidenten oder eines Bezirkshauptmannes kann innerhalb 3 Tagen an den Statthalter recurirt werden.

§. 25. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung allgemeiner Wahlen revidirt.

§. 26. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimationskarten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst behufs der wirklichen Wahlhandlung eingehändigt werden.

IV. O obieralności.

§. 27. Aby kto mógł być wybranym na sejm krajowy królestwa Czeskiego musi

a) liczyć najmniej lat trzydzieści.

b) być obywatelem państwa austryackiego przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru.

c) znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i

d) być uprawnionym do wyboru w królestwie Czeskiem podług postanowień §. 6. ad d).

§. 28. Od obieralności wyłączają się;

a) wszystkie osoby, którym brakuje jakiejkolwiek z własności, w poprzednim paragrafie wyszczególnionych: tudzież

b) osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), lub które po odbytej rozprawie konkursu nie zostały w skutek dochodzenia bez winy uznane; nakoniec

c) osoby, uznane za winne zbrodni albo ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku pochodzącego, lub publiczną obyczajność naruszającego, albo też, które skazane zostały za inne jakie przestąpienie prawa, przynajmniej na półroczną karę na wolności.

§. 29. Kto jest obieralnym podług postanowień paragrafów powyższych, ten przez każdą klasę wyborców, nawet choćby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, choćby w takowym zamieszkały nie był, może być wybranym na posła do sejmu krajowego.

§. 30. Zastępców posłów na sejm krajowy wybierać nie wolno.

V. O miejscach wyborczych.

§. 31. Dla pojedynczych powiatów wyborczych będą w celu głosowania wyznaczone osobne miejsca wyborcze.

§. 32. Miejscem wyborczem dla najwyżej opodatkowanych jest Praga, jako główne kraju miasto.

§. 33. Jako miejsca wyborcze dla wyszczególnionych w §. 3. powiatów wyborczych, uważane być mają tamże właśnie wymienione miasta i miejsc przemysłowych.

Jeżeli dwa lub więcej miejsc razem, jednego tylko posła wybierać mają, tedy jedno z tych miejsc, jako główne wyborcze miejsce ustanowionem być ma.

Ustanowienie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich, dzieje się przez namiestnika, z uwzględnieniem tak położenia jak stosunkowej ważności onychże.

§. 34. Dla wyborów gmin wiejskich wyznaczyć należy więcej miejsc wyborczych. Przytem za prawidło służyć ma, iż miejsca wyborcze zgadzać się mają z siedliskami nowo-uorganizowanych sądów i starostw powiatowych.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich dzieje się także przez namiestnika, z dokładnem wyszczególnieniem gmin, każdemu wyborczemu miejscu przydzielonych.

Głównem wyborczem miejscem całego powiatu jest urzędowe siedlisko starostwa powiatowego.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 27. Um in den Landtag des Königreichs Böhmen gewählt werden zu können muss man

a) *mindestens dreissig Jahre alt,*

b) *seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger,*

c) *im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und*

d) *nach den Bestimmungen des §. 6 ad d) im Königreiche Böhmen wahlberechtigt seyn.*

§. 28. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) *alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt, ferner*

b) *Personen, über deren Vermögen der Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concurs-Verhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, endlich*

c) *Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt oder welche wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.*

§. 29. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Landtagsabgeordneter gewählt werden.

§. 30. Stellvertreter der Landtagsabgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 31. Für die einzelnen Wahlbezirke werden behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 32. Der Wahlort für die Höchstbesteuerten ist Prag, als Hauptstadt des Landes.

§. 33. Als Wahlorte für die im §. 3 aufgezählten Wahlbezirke haben die eben daselbst benannten Städte und Industrialorte zu gelten.

Haben zwei oder mehrere Ortschaften zusammen nur Einen Abgeordneten zu wählen, so ist eine dieser Ortschaften als Hauptwahlort zu bestimmen.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Hauptwahlorte geschieht mit Rücksicht auf die Lage und verhältnissmässige Bedeutsamkeit derselben durch den Statthalter.

§. 34. Für die Wahlen der Landgemeinden sind mehrere Wahlorte zu bestimmen. Dabei hat als Regel zu gelten, dass die Wahlorte mit den Sitzen der neuorganisirten Gerichte und Bezirkshauptmannschaften zusammenzutreffen haben.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Wahlorte geschieht gleichfalls vom Statthalter mit genauer Angabe der jedem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden.

Hauptwahlort des ganzen Bezirkes ist der Amtssitz der Bezirkshauptmannschaft.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 35. Do kierowania czynnością wyborczą będą własne komisye wyborcze ustanowione.

§. 36. Komisya wyborcza najwyżej opodatkowanych składa się z siedmiu osób, przez najwyżej opodatkowanych wyborców, na dniu wyboru z grona tychże wybranych, które prezydującego i pisarza z pomiędzy siebie wybrać mają.

Te wybory odbywają się za pomocą kartek wyborczych względną obecnych większością.

Cesarski komisarz, przez namiestnika naznaczony, takową wyborczą czynnością kierować i na posiedzeniach komisyi, jako też na zgromadzeniach wyborczych zasiadać ma.

§. 37. Dla każdego z miejsc, w §fie 3. namienionych, i dla każdego z pięciu powiatów wyborczych miasta Pragi utworzona będzie komisya wyborcza.

Komisya wyborcza w Pradze i komisye wyborcze w miastach Pilzno, Budziejowice, Eger, Kuttenberg i Reichenberg składają się z burmistrza lub zastępcy, przez niego oznaczonego, z trzech przez niego przyzwanych członków przełożeństwa gminy, i z trzech innych przez namiestnika naznaczonych, z onychże miast, prawo wyboru mających.

W innych miejscach składa się komisya wyborcza z burmistrza, z dwóch członków przełożeństwa gminy i z dwóch przez starostę powiatowego naznaczonych miejscowych, mających prawo wyboru.

Burmistrzowie są prezydujący miejscowych komisyi wyborczych: pisarze z pośród nich wybierają się.

Przy posiedzeniach komisyi i zgromadzeniach wyborczych zasiadać mają komisarze cesarscy.

§. 38. Dla wyborów gmin wiejskich złożona będzie w każdem wyborczem miejscu komisya wyborcza.

Każda takowa miejscowa komisya wyborcza składa się, pod przewodnictwem komisarza cesarskiego, z czterech członków, wybranych przez starostę powiatowego z przełożonych gmin, onemu wyborczemu miejscu przekazanych.

Pisarza wybiera komisya z pośród siebie.

§. 39. W celu przedsięwzięcia obliczenia głosów dla całego powiatu wyborczego, utworzoną będzie w każdem głównem miejscu wyborzem (§§. 33. i 34.) główna komisya wyborcza, która pod przewodnictwem komisarza cesarskiego składać się ma z członków miejscowej komisyi wyborczej, i z posłów przez komisye reszty innych miejsc wyborczych powiatu wyborczego po jednemu z ich grona wybranych.

Pisarz miejscowej komisyi wyborczej jest oraz pisarzem głównej komisyi wyborczej.

§. 40. Rozstrzygnienia i uchwały tak miejscowych jak głównych komisyi wyborczych wymagają bezględnej głosów większości.

§. 41. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni się mieszać do głosowania, bądź przez usuwanie albo odradzanie, bądź przez zalecanie albo przedstawianie pewnych osób, ani też innym jakimbądź sposobem, a przy czynności wyborczej mają czuwać, li tylko nad utrzymaniem spokojności i porządku, niemniej też nad zachowaniem trybu wyborczego, prawnie wskazanego.

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 35. Zur Leitung der Wahlhandlung werden eigene Wahlcommissionen gebildet.

§. 36. Die Wahlcommission der Höchstbesteuerten besteht aus sieben von den höchstbesteuerten Wählern am Tage der Wahl aus ihrer Mitte gewählten Personen, die den Vorsitzenden und Schriftführer unter sich selbst zu wählen haben.

Diese Wahlen geschehen mittelst Stimmzetteln und mit relativer Majorität der Anwesenden.

Ein vom Statthalter bestimmter landesfürstlicher Commissär hat diesen Wahlact zu leiten und den Sitzungen der Commission, so wie den Wahlversammlungen beizuwohnen.

§. 37. Für jeden der im §. 3 benannten Orte und für jeden der fünf Wahlbezirke der Stadt Prag wird eine Wahlcommission gebildet.

Die Wahlcommission in Prag und die Wahlkommissionen in den Städten Pilsen, Budweis, Eger, Kuttenberg und Reichenberg bestehen aus dem Bürgermeister, oder dem von ihm bestimmten Stellvertreter, aus drei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus drei anderen vom Statthalter bestimmten Wahlberechtigten jener Städte.

In den übrigen Orten besteht die Wahlcommission aus dem Bürgermeister, aus zwei Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus zwei vom Bezirkshauptmanne bestimmten Wahlberechtigten des Ortes.

Die Bürgermeister sind die Vorsitzenden der Orts-Wahlcommissionen; die Schriftführer werden aus ihrer Mitte gewählt.

Den Sitzungen der Commissionen und den Wahlversammlungen haben landesfürstliche Commissäre beizuwohnen.

§. 38. Für die Wahlen der Landgemeinden wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt.

Jede solche Orts-Wahlcommission besteht unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern der jenem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden gewählt werden.

Den Schriftführer wählt die Commission aus ihrer Mitte.

§. 39. Um die Stimmzählung für den ganzen Wahlbezirk vorzunehmen, wird in jedem Hauptwahlorte (§§. 33, 34) eine Hauptwahlcommission gebildet, welche unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus den Mitgliedern der Wahlcommission des Ortes, und aus je einem von den Commissionen der übrigen Wahlorte des Wahlbezirkes aus ihrer Mitte gewählten Abgeordneten zu bestehen hat.

Der Schriftführer der Wahlcommission des Ortes ist auch Schriftführer der Hauptwahlcommission.

§. 40. Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Orts- und Hauptwahlcommissionen ist die absolute Stimmenmehrheit erforderlich.

§. 41. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der Wahlhandlung nur allein die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 42. Podobnie też winni członkowie komisyi wyborczej od wszelkiego wstrzymać się wpływu na głosowanie pojedynczych prawo wyboru mających.

VII. O rozpisaniu wyborów.

§. 43. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów dzieje się z reguły przez rozrządzenia namiestnika, które przynajmniej na ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie będą obwieszczone.

Jeżeliby w przypadkach §§fów 74. i 75. musiano powtórzyć wybór z powodu braku potrzebnej głosów większości, tedy wyborcy przez obwieszczenia starosty powiatowego do wyboru zaproszeni być mają.

Jeżeli miejsca, razem jednego posła wybierać mające w różnych leżą powiatach politycznych, natenczas winien starosta powiatowy głównego miejsca wyborczego wezwać innych starostów powiatowych, z uwiadomieniem tychże o terminie wyboru, nie mniej też o osobach, pod ściślejszy wybor wziąć się mających (§. 74.), aby rozpisali wybory w powiatach dotyczących.

§. 44. W rozpisaniu wyborów oznaczyć należy dzień wyborów, godzinę rozpoczęcia i czas trwania czynności wyborczej, tudzież miejsce, w którem głosowanie odbyć się ma.

W kartach legitymacyjnych, po obwieszczonem rozpisaniu wyborów, pojedynczym wyborcom doręczyć się mających (§. 26.), umieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 45. Rozpisanie powszechnych wyborów dla sejmu krajowego w sposób następny odbyć się ma: najprzód wybrani będą posłowie gmin wiejskich, potem posłowie miast i miejsc przemysłowych, a nakoniec posłowie najwyżej opodatkowanych, tudzież przedsięwzięte być winny wybory każdej z pierwszych dwu klas wyborców w całym kraju w jednym a tym samym dniu.

VIII. O czynności wyborczej.

A. Ogólne postanowienia.

§. 46. W dniu wyboru o godzinie wyznaczonej i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, rozpocznie się czynność wyborcza, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która odebrać ma listy wyborców i przygotowane wykazy głosowania.

§. 47. Oprócz komisyi wyborczej, cesarskiego komisarza i do głosowania uprawnionych, nikomu nie jest niedozwolony przystęp do miejscowości, gdzie się wybór odbywa.

Tylko w pierwszych dwóch godzinach po rozpoczęciu czynności wyborczej, kandydaci wyborczy, jako takowi u wyborczej komisyi meldujący się, do miejsca zgromadzenia przypuszczonymi być, i za przyzwoleniem wyborców głos zabierać mogą.

Po upływie tych dwu godzin, albo jeszcze pierwej, jeżeli tego zgromadzenie wyborcze żąda, albo gdy już nikt z kandydatów głosu nie zabiera, głosowanie przedsięwziętem być ma.

§. 42. Eben so haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigten zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 43. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahl geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

Wenn in den Fällen der §§. 74 und 75 eine Wahl wegen Abgang der erforderlichen Stimmenmehrheit wiederholt werden muss, sind die Wähler durch Kundmachungen der Bezirkshauptmänner zur Wahl einzuladen.

Sind Orte, welche zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, in verschiedenen politischen Bezirken gelegen, so hat der Bezirkshauptmann des Hauptwahlortes die übrigen Bezirkshauptmänner unter Bekanntgebung des Wahltermines und der in die engere Wahl zu bringenden Personen (§. 74) zur Wahlausschreibung in den betreffenden Bezirken aufzufordern.

§. 44. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnes und die Dauerzeit der Wahlhandlung, so wie den Ort, wo die Stimmgebung stattzufinden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimationskarten (§. 26) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler theilzunehmen hat, einzutragen.

§. 45. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für den Landtag hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der Städte und Industrialorte, endlich die Abgeordneten der Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen einer jeden der beiden ersteren Wählerclassen im ganzen Lande an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 46. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde, und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung, ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen Wähler, mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerlisten und die vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 47. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Nur in den ersten zwei Stunden nach dem Beginne der Wahlhandlung dürfen Wahlcandidaten, die sich als solche bei der Wahlcommission melden, in den Versammlungsort zugelassen werden, und mit Zustimmung der Wähler sprechen.

Nach Ablauf der zwei Stunden, oder noch früher, wenn es die Wahlversammlung begehrt, oder kein Candidat mehr zu sprechen hat, ist die Abstimmung vorzunehmen.

Przed rozpoczęciem tegoż, kandydatów do odstąpienia nakłonić należy.

Wyborcy, którzy po rozpoczęciu głosowania nadejdą, zgłaszają się do komisyi wyborczej i mogą brać udział w niezamkniętem jeszcze głosowaniu.

§. 48. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania zarzuty czyni przeciw uprawnieniu wyborczemu jakiej osoby, na liście wyborców umieszczonej, i utrzymuje, że od chwili sporządzenia list wyborców osoba ta którego z warunków, do prawa wyboru wymaganych, pozbawioną została, komisya wyborcza natychmiast rzecz tę rozstrzyga, nie dozwalając żadnego rekursu.

§. 49. Prezydujący komisyi wyborczej zgromadzonym wyborcom w krótkiej przemowie przywiedzie na pamięć treść §§fów 27. 28. i 29. ustawy wyborczej, co do przedmiotów do obieralności wymaganych, wyjaśni im tryb przy głosowaniu i obliczeniu głosów i napomni ich, aby wota swoje składali wedle wolnego przekonania, bez wszelkich samolubnych względów pobocznych, a to w ten sposób, jaki wedle najsumienniejszego swego przeświadczenia poczytują za najstósowniejszy dla dobra powszechnego.

§. 50. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej, o ile są do wyboru uprawnieni, swe wota składają.

Następnie jeden z członków komisyi wyborczej, wzywać będzie wyborców do składania wotów w tym kolejnym porządku, w którym ich imiona na liście wyborców są umieszczone.

Mający prawo do wyboru, którzy po zawołaniu ich po nazwisku do zgromadzenia wyborczego przychodzą, wota swe składać będą dopiero po odczytaniu całej listy wyborców.

§. 51. Każdy mający prawo do głosowania przystępuje z reguły sam do stołu, stojącego między komisyą wykorczą a zgromadzeniem wyborczem, i przy oddaniu swojej karty legitymacyjnej, głośno i wyraźnie i z dokładnem oznaczeniem tę osobę nazwie, którą sobie posłem mieć życzy do sejmu krajowego.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch lub więcej przypada posłów, tedy wyborca tyle nazwisk wymieni, ile ma być posłów wybranych.

§. 52. Wyborcy niemowi, mogą wyjątkowo na piśmie składać wyborcze swe wota, które w ich obecności, przez jednego z członków komisyi wyborczej muszą być odczytane.

§. 53. Jeżeli przy głosowaniu zachodzą wątpliwości względem identyczności (tożsamości) wyborcy, kartą legitymacyjną opatrzonego, tedy o tem, natychmiast komisya wyborcza rozstrzyga, niedozwalając rekursu.

§. 54. Każde ustne głosowanie i każde piśmienne wotum wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, wciągnione zostanie wraz z nazwiskiem wyborcy w przygotowane na to rubryki wykazu głosowania, w dwóch egzemplarzach sporządzonego.

Wciąganiem takowem do jednego z wykazów zajmuje się pisarz komisyi wyborczej, a równocześnie inny członek komisyi do drugiego wykazu, stanowiącego kontrolę wciągnienia, jako lista odpowiednia.

Vor dem Beginne derselben werden die Candidaten zum Abtreten veranlasst.

Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen Theil nehmen.

§. 48. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlcommission sogleich und ohne Zulassung eines Recurses entschieden.

§. 49. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Ansprache den versammelten Wählern den Inhalt der §§. 27, 28 und 29 der Wahlordnung über die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmzählung zu erklären und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberzeugung ohne alle eigennützige Nebenrücksichten und in der Art abzugeben, wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 50. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, in so ferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimmen abgeben.

Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge, wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchgelesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 51. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch, und nennt unter Abgabe seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter zum Landtage werden soll.

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei oder mehrere Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 52. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 53. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Identität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung eines Recurses.

§. 54. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hierzu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzeichnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Die Eintragung besorgt in dem einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission und gleichzeitig ein anderes Commissionsglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controlle der Eintragung bildet.

§. 55. Wota wyborcze, dane dla mającego być wybranym, albo pod warunkami albo z załączeniem poleceń nie są ważne.

§. 56. Względem ważności lub nieważności pojedynczych wotów wyborczych rozstrzyga natychmiast komisya wyborcza, bez przypuszczenia rekursu.

§. 57. Głosowanie musi z reguły w każdem miejscu w ciągu dnia, do wyborów przeznaczonego, być rozpoczęte i ukończone.

Jeżeliby zaś zachodziły okoliczności, przeszkodne rozpoczęciu, postępowi lub ukończeniu wyboru, może być czynność wyborcza przez komisyę na następny dzień odroczona lub przedłużona za przyzwoleniem komisarza cesarskiego, który o tem natychmiast staroście powiatowemu lub namiestnikowi donieść ma.

Uwiadomienie o tem dla wyborców, dzieje się sposobem w miejscu zwyczajnym.

§. 58. Jeżeli wszyscy wyborcy wota swoje złożyli, lub jeżeli termin dnia wyboru do głosowania wyznaczony upłynął, a żaden się już wyborca nie zgłosił, ma prezydujący komisyi wyborczej oświadczyć głosowanie jako zamknięte, podwójny głosowania wykaz ma być przez komisyę wyborczą i przez cesarskiego komisarza podpisany, a dalsze głosowanie przed ukończeniem skrutynowania nie będzie dozwolonem.

§. 59. Po zamkniętem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych najwyżej opodatkowanych, tudzież miast, które dla siebie samych jednego lub więcej posłów wybierać mają, natychmiast do obliczenia głosów przystąpi się, a jeżeli potrzebna liczba posłów należycie wybraną została, protokół, względem czynności wyborczej prowadzony, ma być zamknięty, przez członków komisyi i przez komisarza cesarskiego podpisany, z załączeniem tak wykazów głosowania jak list obliczenia głosów zapieczętowany, nareście napisem treść wyrażającym opatrzony, cesarskiemu komisarzowi do przesłania go do namiestnika oddany.

§. 60. W zgromadzeniach wyborczych reszty innych miejsc wyborczych po ukończeniu głosowania, protokół wyborczy zamknięty, przez komisyę i cesarskiego komisarza podpisany, z załączeniem wykazów głosowania przez miejscową komisyę wyborczą i cesarskiego komisarza zapieczętowany, będzie przesłany przez członka, wybranego przez komisyę wyborczą z grona swego, do głównej komisyi wyborczej miejsca głównego, która obliczenie głosów przedsięwziąć ma.

§. 61. W przypadkach powyższego paragrafu, gdy zebranie głosów nie może bezpośrednio po głosowaniu być przedsięwziętem, musi termin do przedsięwzięcia obliczenia głosów w ten sposób być wyznaczony, ażeby do czasu wyznaczonego protokoły wyborcze pojedynczych miejsc wyborczych z pewnością mogły być nadesłane do głównego miejsca wyborczego.

§. 62. W przypadkach §. 60. względem aktu zebrania głosów, przy którym wyborcy mają prawo być obecnymi, będzie osobny protokół prowadzony, który, jako i obie listy obliczenia głosów, przez dwóch członków komisyi prowadzone, przez główną komisyę wyborczą podpisane, i wraz z temi listami obliczenia głosów i z nadesłanemi ze strony pojedynczych miejsc wyborczych protokołami i głosowania wykazami, zapieczętowane i napisem, treść krótko wyrażającym opatrzone, cesarskiemu komisarzowi oddane być mają.

§. 63. W razie równości głosów we wszystkich przypadkach rozstrzyga los, który przez prezydującego komisyi wyborczej wyciągnięty być ma.

§. 55. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifugang von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 56. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Orts-Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 57. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon sogleich dem Bezirkshauptmanne oder dem Statthalter die Anzeige zu machen hat, auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden.

Die Bekanntgebung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 58. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben, oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von dem Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 59. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen der Höchstbesteuerten und jenen der Städte, welche für sich allein Einen oder mehrere Abgeordnete zu wählen haben, sogleich zur Stimmzählung geschritten, und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist, das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsmitgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben, und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzählungslisten versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zur Einsendung an den Statthalter übergeben.

§. 60. In den Wahlversammlungen der übrigen Wahlorte wird nach dem Schlusse der Stimmgebung das Wahlprotokoll geschlossen, von der Commission und dem landesfürstlichen Commissär unterfertigt, unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse von der Orts-Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär versiegelt, und durch ein von und aus der Wahlcommission gewähltes Mitglied an die Hauptwahlcommission des Hauptortes abgesendet, welche die Stimmzählung vorzunehmen hat.

§. 61. In den Fällen des vorigen Paragraphes, wo die Scrutinirung nicht unmittelbar nach der Abstimmung vorgenommen werden kann, muss der Termin zur Vornahme der Stimmzählung in solcher Weise bestimmt werden, dass bis zu demselben die Wahlprotokolle der einzelnen Wahlorte zuversichtlich im Hauptwahlorte eingelangt seyn können.

§. 62. In den Fällen des §. 60 wird über den Scrutinirungsact, welchem die Wähler beizuwohnen berechtiget sind, ein besonderes Protokoll geführt, welches, so wie die beiden von zwei Commissionsgliedern geführten Stimmzählungslisten, von der Hauptwahlcommission zu unterzeichnen und sammt diesen Stimmzählungslisten und den von den einzelnen Wahlorten eingelangten Protokollen und Abstimmungs-Verzeichnissen versiegelt, und mit einer den Inhalt kurz bezeichnenden Ueberschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zu übergeben sind.

§. 63. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fällen das Loos, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 64. Po ukończonem głosów obliczeniu, prezydujący komisyi wyborczej oznajmia natychmiast rezultat onegoż.

B. Szczególne postanowienia.

1. Względem wyboru najwyżej opodatkowanych.

§ 65. Z liczby posłów najwyżej opodatkowanych wybierze się najprzód:
a) dwudziestu ośmiu z grona zgromadzonych wyborców całego kraju spólnie, potem
b) po sześciu z wyborców każdego obwodu z osobna.

§. 66. W celu wyboru podług obwodów tworzy się siedem oddziałów z obecnych wyborców.

Każdy wyborca wporządkowanym zostanie w oddział tego obwodu, w którym najwyżej opodatkowany przedmiot jego jest położony.

§. 67. Każdy wyborca winien przy głosowaniu tyle osób wymienić, ile posłów ma być wybranych.

§. 68. Komisya wyborcza postanowić winna, czy dla wszystkich, wedle §. 65. ad *a*) spólnie wybrać się mających posłów, jeden tylko akt głosowania ma być przedsięwzięty, lub też, czy wybór odbyć się winien w kilku po sobie następujących aktach głosowania, w ten sposob, iż każdy wotujący w każdym z nich pewną małą liczbę osób wymienić ma.

§. 69. Wyborcy po ukończonym spólnym wyborze oddzieleni podług obwodów kraju, przez los ustanowią porządek kolejny, w którym wota swe oddawać mają, a późniejszy oddział wtedy dopiero wybory swe rozpocząć może, gdy z porządku kolejnego poprzedzający swych sześciu posłów wybrał.

Rezultat głosowania każdego oddziału będzie natychmiast obwieszczonym, i żaden głos nie jest ważnym, który padnie na posła już wybranego.

§. 70. Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej głosów większości.

Jeżeli przy jednym głosowania akcie, dla tego lub owego wybrać się mającego posła, taka głosów większosć do skutku nie przyjdzie, natenczas powtórne skrutynium przedsięwziąć, a na przypadek, gdyby i przy takowem nie znalazła się potrzebna większość, do ściślejszego wyboru przystąpić należy.

§. 71. Przy ściślejszym wyborze mają się wyborcy do owych ograniczać osób, które przy powtórnem skrutynium względnie najwięcej uzyskały głosów po tych, które bezwzględną większość otrzymały.

W razie równości głosów, rozstrzyga los, kto przy trzeciem głosowaniu ma być uwzględnionym.

Liczba osób, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających, wynosi zawsze dwa razy tyle, co liczba posłów, wybrać się jeszcze mających.

Każdy głos, przypadający osobie, przy trzeciem skrutynium do ściślejszego wyboru nie wprowadzonej, za nieważny ma być uważany.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów wypadła, tedy los rozstrzyga.

§. 64. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. *Besondere Bestimmungen.*

1. Für die Wahl der Höchstbesteuerten.

§. 65. Von der Anzahl der Abgeordneten der Höchstbesteuerten werden zuerst

a) *acht und zwanzig von den versammelten Wählern des ganzen Landes gemeinschaftlich, dann*

b) *je sechs von den Wählern jedes Kreises für sich gewählt.*

§. 66. Zum Behufe der Wahl nach Kreisen werden aus den anwesenden Wählern sieben Abtheilungen gebildet.

Jeder Wähler wird in die Abtheilung jenes Kreises eingereiht, in welchem sein höchstbesteuertes Object gelegen ist.

§. 67. Jeder Wähler hat bei der Abstimmung so viele Personen zu benennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 68. Die Wahlcommission hat zu bestimmen, ob für sämmtliche gemeinschaftlich (§. 65 ad a) *zu wählende Abgeordnete nur Ein Abstimmungsact vorzunehmen sei, oder ob die Wahl in mehreren aufeinander folgenden Abstimmungsacten in der Art stattfinden soll, dass jeder Stimmgebende bei jedem derselben eine kleinere Anzahl von Personen zu benennen hat.*

§. 69. Wenn nach Beendigung der gemeinschaftlichen Wahl die Wähler nach den Kreisen des Landes sich theilen, haben sie durch das Loos die Reihenfolge, in welcher sie zur Abstimmung gelangen, zu bestimmen, und die spätere Abtheilung kann erst dann den Wahlact beginnen, wenn die in der Reihenfolge vorausgehende ihre sechs Abgeordnete gewählt hat.

Das Abstimmungsresultat jeder Abtheilung wird sogleich bekannt gemacht, und jede Stimme ist ungiltig, welche auf einen bereits gewählten Abgeordneten entfällt.

§. 70. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig.

Kommt bei einem Abstimmungsacte für einen oder den andern zu wählenden Abgeordneten keine solche Stimmenmehrheit zu Stande, so wird ein zweites Scrutin vorgenommen, und falls auch bei diesem nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 71. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken die beim zweiten Scrutin nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten.

Bei Stimmengleichheit wird durch das Loos entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtigt werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche beim dritten Scrutin auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

2. Dla wyborów miast i miejsc przemysłowych.

§. 72. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony pięciu powiatów wyborczych miasta Pragi. tudzież każdy do wyboru uprawniony miast Pilzna, Budziejowic, Eger, Reichenberg i Kuttenberg ma przy głosowaniu dwie wymienić osoby.

Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

Każdy swój głos dający, wezwanym być ma, aby się, o późniejszej dnia godzinie, znowu znajdował na miejscu zgromadzenia dla złożenia na nowo wotum swego w razie potrzeby.

Co do wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeli przy pierwszych dwóch głosowaniach nie otrzymano potrzebnej głosów większości, obowiązują zawarte w §fie 71. postanowienia.

§. 73. Wybory miast, które sobie własnego posła wybrać mają, przedsięwzięte będą podług przepisu poprzedniego, z tą tylko różnicą, iż każdy wyborca jedne tylko wymieni osobę.

§. 74. Dla reszty w §fie 3. wyszczególnionych miejsc, będzie obliczenie głosów przedsięwziętem przez główną komisyę wyborczą (§. 39.), której pod pieczęcią oddać należy (§. 60.) protokoły wyborcze i wykazy głosowania, za poświadczeniem odebrania.

Głosy, dane w pojedynczych miejscach wyborczych, będą razem zliczone.

Do ważności wyborów dostateczna jest względna większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących.

Jeżeli w pierwszem skrutynium taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, tedy w przeciągu terminu, przez starostę powiatowego najmniej na trzy a najdalej, na ośm dni wyznaczonego, w każdem miejscu wyborczem na nowo przedsięwziąć się ma głosowanie w ściślejszym wyborze między onemi trzema osobami, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały, a które przez starostę powiatowego wraz z rozpisaniem nowego wyboru, (§. 43.) ogłoszone będą.

Jeżeli przy drugiem skrutynium, w głównem miejscu wyborczem przedsięwziętem, pokazuje się równość głosów, natenczas rozstrzyga los.

3. Względem wyborów gmin wiejskich.

§. 75. Względem głosowania przy wyborach gmin wiejskich stanowią postanowienia paragrafu powyższego.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 76. Po zamkniętem obliczeniu głosów, ma komisya wyborcza i głosy zbierająca, zawiadomić wybranego o wypadłym na niego wyborze, z tem wezwaniem, aby w ciągu przepisanego czasu oświadczył, czyli przyjmuje wybór, lub nie.

§. 77. Każdy ma prawo nieprzyjąć wypadłego nań wyboru.

2. *Für die Wahlen der Städte und Industrialorte.*

§. 72. Jeder an der Abstimmung Theil nehmende Wahlberechtigte der fünf Wahlbezirke der Stadt Prag, dann jeder Wahlberechtigte der Städte Pilsen, Budweis, Eger, Reichenberg und Kuttenberg hat bei der Stimmgebung zwei Personen zu benennen.

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Jeder, der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigenfalls die Stimmgebung erneuern zu können.

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im §. 71 enthaltenen Bestimmungen.

§. 73. Die Wahlen der Städte, welche für sich allein Einen Abgeordneten zu wählen haben, werden nach der Vorschrift des vorigen Paragraphes nur mit dem Unterschiede vorgenommen, dass jeder Wähler nur Eine Person zu benennen hat.

§. 74. Für die übrigen im §. 3 genannten Orte wird die Stimmzählung von der Hauptwahl-Commission (§. 39), welcher die Wahlprotokolle und Abstimmungsverzeichnisse gegen Empfangsbestätigung versiegelt zu übergeben sind (§. 60), vorgenommen.

Die Stimmen, welche in den einzelnen Wahlorten abgegeben wurden, werden zusammengerechnet.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden.

Kommt eine solche Stimmenmehrheit im ersten Scrutin nicht zu Stande, so ist innerhalb eines vom Bezirkshauptmanne bestimmten Termines von wenigstens drei und höchstens acht Tagen an jedem Wahlorte die Abstimmung in engerer Wahl zwischen jenen drei Personen zu erneuern, welche bei dem ersten Scrutin die meisten Stimmen erlangt hatten, und welche vom Bezirkshauptmanne zugleich mit der Ausschreibung der Wahlerneuerung (§. 43) kundzumachen sind.

Zeigt sich bei dem im Hauptwahlorte vorgenommenen zweiten Scrutin eine Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

3. *Für die Wahlen der Landgemeinden.*

§. 75. Hinsichtlich der Abstimmung bei den Wahlen der Landgemeinden gelten die Bestimmungen des vorigen Paragraphes.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 76. Nach geschlossener Stimmenzählung hat die Wahl- und Scrutinirungs-Commission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in Kenntniss zu setzen, dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 77. Jedermann ist berechtigt, die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 78. Jeżeli wybrany jeszcze w dniu wyborów, przed komisyą wyborczą, póki jest zebraną, oświadczy, że wyboru nie przyjmuje, oświadczenie to do protokołu wyborczego wciągniętem zostanie, poczem nowy wybór natychmiast może być przedsięwzięty.

§. 79. W każdym innym razie oświadczenie wybranego musi być namiestnikowi królestwa Czeskiego przesłane w ciągu dni dziesięć, od chwili licząc, w której mu doręczonem zostało, zarządzone przez komisyę wyborczą, uwiadomienie o jego wybraniu.

Zaniechanie takiego oświadczenia, równie jak wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem uważane będzie za nieprzyjęcie.

W przypadku nieprzyjęcia, ma namiestnik natychmiast nowy rozporządzić wybór.

§. 80. Jeżeli obieralny w kilku wyborczych powiatach został wybranym, ma podobnież oświadczyć się według przepisu §§fów 78. i 79. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a w pierwszym razie względem tego, dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje.

Kto zaś wybór dla jednego powiatu przyjął, nie może go więcej przyjmować dla drugiego powiatu, chociażby później dopiero dowiedział się o wypadłym na niego wyborze, w ostatnim powiecie wyborczym.

Jeżeli dwa lub więcej razy wybrany oświadcza, że przyjmuje, ale nie wymienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, tedy przyjęcie za ważne uznaje się dla tego powiatu, w którym pierwej wybranym został, a gdyby tego samego dnia podwójny na niego przypadł wybór, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał.

W razie równości głosów zażądać trzeba wyraźnego oświadczenia wybranego.

§. 81. Wybrany, oświadczając przyjęcie wyboru musi zarazem udowodnić, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba, gdyby to nie było powszechnie już wiadomem.

§. 82. Jeżeli namiestnik ma przed sobą dowody, iż wybrany podług §. 28. od wybieralności wyłączony jest, tedy ów akta wyboru wraz z popartem powodami przedstawieniem, sejmowi krajowemu przedłożyć winien.

§. 83. Gdyby na sejm krajowy wybrane zostały osoby, z powodu zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, w inkwizycyi zostające, takowe nie mają prawa do udziału na sejmie krajowym dopóty, dopóki z wyroku sądowego nie wykaże się, czy one podług §. 28. obieralność na sejm krajowy utrzymały, czy też takową utraciły.

X. O wykazaniu i roztrząsaniu wyborów.

§. 84. Namiestnik nakazać ma, aby posłom na sejm krajowy wybranym, wystawiono i doręczono certyfikat wyboru, wyjąwszy przypadki, §§fami 82 i 83. przewidziane.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu na sejm krajowy, i uzasadnia dopóty domniemanie ważności jego wyboru, póki nie zostanie uznanem, że rzecz przeciwnie się ma.

§. 85. Względem ważności wyboru rozstrzyga sejm krajowy w miarę przepisów, w czynnej i biernej obieralności, tudzież o postępowaniu przy wyborze, zawartych tak o konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej.

§. 78. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 79. In allen andern Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen zehn Tagen von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Statthalter des Königreichs Böhmen abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, so wie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt gilt als Ablehnung.

Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter so fort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 80. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleichfalls nach Vorschrift der §§. 78 und 79 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären.

Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzteren Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirkes, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchem er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage stattfand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 81. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, in so ferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften besitze.

§. 82. Liegen dem Statthalter die Nachweise vor, dass ein Gewählter nach §. 28 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sei, so hat er die Wahlacten sammt einer motivirten Darstellung dem Landtage vorzulegen.

§. 83. Wenn Personen in den Landtag gewählt werden, die wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen theilzunehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 28 die Wählbarkeit für den Landtag behalten oder verloren haben.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 84. Den in den Landtag gewählten Abgeordneten hat der Statthalter mit Ausnahme der Fälle der §§. 82 und 83 ein Wahlcertificat ausfertigen und zustellen zu lassen.

Dieses Certificat berechtigt den Gewählten zum Eintritte in den Landtag, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 85. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet der Landtag nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung, und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen.

Przy roztrząsaniu i stanowieniu uchwały służą za podstawę akta wyborcze.

§. 86. Akta wyborcze składają się: z protokołu wyboru i obliczenia głosów, ze spisów głosowania i z list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy namiestnikowi przesłać mają z swemi sprawozdaniami, dotyczącemi toku postępowania przy wyborze, jako też prawnej ważności lub nieważności wyboru, tudzież z reklamacyi i protestów, jeżeliby już jakie przeciw wyborowi założono; a nakoniec z oświadczeń i wykazów, tak co do przyjęcia wyboru, jak co do obieralności przez wybranego przywiedzionych.

§. 87. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedynczych wyborach na sejm krajowy, mają być podane najdalej w ciągu dni ośmiu po zagajeniu sejmu krajowego, w przeciwnym bowiem razie nie będzie się na nie żadnej zwracać uwagi.

Porządek sprawowania interesów sejmu krajowego zawiera postępowanie tegoż przy roztrząsaniu wyborów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia, w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Gyulai. Bruck. Thinnfeld. Thun. Kulmer.

Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 86. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungs-Protokolle, aus den Abstimmungs-Verzeichnissen und den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahlcommissäre mit ihren, den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungiltigkeit der Wahl betreffenden Berichten an den Statthalter einzusenden haben, ferner aus den gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den von den Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen und Nachweisungen.

§. 87. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Landtagswahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung des Landtages einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rücksicht genommen werden darf.

Das Verfahren des Landtages bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung des Landtages.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Gyulai. Bruck. Thinnfeld. Thun. Kulmer.

Powszechny
dziennik praw państwa i rządu
dla
cesarstwa austryackiego.
Część XV.
Wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 7. Lutego 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 24. Maja 1851.

22.

Cesarski patent z dnia 30. Grudnia 1849,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa za poradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga obwieścić i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Konstytucya krajowa
dla
uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga.

I. O kraju:

§. 1. Uksiążęcone hrabstwo Tyrolu z krajem Vorarlberga stanowi nierozłączną część składową dziedzicznej monarchii austryackiej i jest oraz krajem koronnym tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga do całej monarchii, konstytucyą państwa jest ustanowiony.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 7. Februar 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 24. Mai 1851.

22.

Kaiserliches Patent vom 30. December 1849,

wodurch die Landesverfassung für die gefürstete Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bucowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark, Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

haben Uns in Vollziehung der §§. 77 — 83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für die gefürstete Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Landesverfassung

für die

gefürstete Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg.

I. Vom Lande.

§. 1. Die gefürstete Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg ist ein untrennbarer Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie und ein Kronland dieses Kaiserthums.

§. 2. Das Verhältniss der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg zur Gesammt-Monarchie ist durch die Reichsverfassung bestimmt.

W okresach, konstytucyą państwa oznaczonych, zawarowana jest temu krajowi koronemu samoistność jego.

§. 3. Znajdujące się w kraju Tyrolu i Vorarlbergu szczepy ludu są równouprawnione i każdy szczep ludu ma nienaruszalne prawo do strzeżenia i pielęgnowania narodowości swej i języka swego.

§. 4. Granice uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga tylko na mocy ustawy mogą być zmienione.

§. 5. Uksiążęcone hrabstwo Tyrolu z krajem Vorarlberga zachowuje dotychczasowy swój herb i barwy krajowe.

§. 6. Insbruk jest głównem miastem uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga.

II. O zastępstwie (reprezentacyi) krajowem w ogólności.

§. 7. Uksiążęcone hrabstwo Tyrolu z krajem Vorarlberga reprezentuje w sprawach krajowych sejm krajowy.

§. 8. Wszelkie sprawy, nie uznane, ani konstytucyą państwa ani ustawami państwa, za sprawy krajowe, do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 9. Za sprawy krajowe są konstytucyą państwa uznane:

I. Wszelkie rozrządzenia tyczące się:

1. kultury krajowej;
2. budowli publicznych, kosztem kraju zastąpionych;
3. zakładów dobroczynności w kraju;
4. budżetu i składania rachunków krajowych:

a) tak co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem, do kraju należącym, z opodatkowania dla celów krajowych i z użycia kredytu krajowego, jako też:

b) co do wydatków krajowych, tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych.

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa, względem

1. spraw gminnych
2. spraw kościelnych i szkolnych;
3. dawania podwód, tudzież względem prowidowania i kwaterowania wojska; nakoniec

III. Rozrządzenia względem przedmiotów, ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej wskazanych.

§. 10. Prawa, należące do zakresu działania reprezentacyi krajowej, wykonywa albo sam sejm krajowy, albo też wydział krajowy.

III. O sejmie krajowym.

§. 11. Sejm krajowy uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga utworzony będzie z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych i składa się z siedemdziesiątu dwóch posłów, a to:

a) z dwudziestu czterech posłów z najwyżej w kraju opodatkowanych

b) z ośmiu posłów z miast, w ustawie wyborczej wymienionych;

c) z czterdziestu posłów z gmin pozostałych.

Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird diesem Kronlande seine Selbstständigkeit gewährleistet.

§. 3. Die in Tirol und Vorarlberg befindlichen Volksstämme sind gleichberechtigt, und jeder Volksstamm hat ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege seiner Nationalität und Sprache.

§. 4. Die Gränzen der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 5. Die gefürstete Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg behält das bisherige Wappen und die Landesfarben.

§. 6. Innsbruck ist die Hauptstadt der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg.

II. Von der Landesvertretung überhaupt.

§. 7. Die gefürstete Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg wird in den Landesangelegenheiten vom Landtage vertreten.

§. 8. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 9. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. Alle Anordnungen in Betreff

1. der Landescultur;

2. der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;

3. der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;

4. des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes; sowohl

a) hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als

b) rücksichtlich der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.

II. Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff

1. der Gemeindeangelegenheiten;

2. der Kirchen- und Schulangelegenheiten;

3. der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Einquartierung des Heeres; endlich

III. Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.

§. 10. Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch den Landtag selbst, oder durch den Landesausschuss geübt.

III. Von dem Landtage.

§. 11. Der Landtag der gefürsteten Grafschaft Tirol und Vorarlberg wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt, und besteht aus zwei und siebenzig Abgeordneten, nämlich:

a) aus vier und zwanzig Abgeordneten der Höchstbesteuerten des Landes;

b) aus acht Abgeordneten der durch die Wahlordnung bezeichneten Städte;

c) aus vierzig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.

§. 12. Powołanie posłów do sejmu krajowego dzieje się przez wybór bezpośredni. Ustawa wyborcza dla uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga zawiera bliższe postanowienia, tak co do porozdzielania posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak też co do postępowania przy wyborach.

§. 13. Prawo wyborcze ma w ogólności każdy obywatel państwa austryackiego, który pełnoletnim będąc, znajduje się w zupełnem używaniu swych praw cywilnych i politycznych, i który w uksiążęconym hrabstwie Tyrolu z krajem Vorarlberga albo opłaca roczną summę podatku stałego w ustawie wyborczej ustanowioną, albo wedle postanowień ustawy wyborczej, z osobistej swej własności, posiada prawo wyboru do sejmu krajowego.

§. 14. Ażeby kto do sejmu krajowego mógł być wybranym, musi sam posiadać prawo wybierania w jakiej klasie wyborców tego kraju, przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, być obywatelem państwa austryackiego, w zupełnem znajdować się używaniu praw cywilnych i politycznych i liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 15. Osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), tudzież takowe, których po ukończeniu postępowania konkursowego w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków sejmu krajowego być wybrane, ani też, jeżeliby podczas otworzenia konkursu (ogłoszenia upadłości) posłami były, członkami pozostać sejmu krajowego.

§. 16. Równie też od wybieralności wykluczone są osoby, które za winne uznano zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, lub też które dla innego jakiego praw przestąpienia osądzono najmniej na półroczną karę na wolności.

Gdyby do sejmu krajowego wybrane były osoby, które w skutek oskarżenia o zbrodnię lub ciężkie przestępstwo policyjne, z chciwości zysku wynikłe, lub publiczną obyczajność naruszające, w inkwizycyi zostają, takowe żadnego nie mają prawa udziału w posiedzeniach sejmu krajowego, dopóki sądowy wyrok nie okaże, czyli one obieralność do sejmu krajowego utraciły, lub też takową utrzymały.

§. 17. Członkowie sejmu krajowego wybrani będą na ciąg lat czterech, po sobie następujących.

Wybory posłów na sejm krajowy nie mogą być przez wyborców odwołane.

Po upływie takowego czterolecia lub po nastąpionem wprzód rozwiązaniu sejmu krajowego, tudzież i w tych przypadkach, gdyby tymczasem niektórzy z posłów wystąpili, ze świata zeszli lub też potrzebną do obieralności własność utracili, będą nowe wybory rozpisane.

Byli członkowie sejmu krajowego na nowo są obieralnymi.

§. 18. Jeżeli kto, urząd publiczny piastujący, do sejmu krajowego wybranym został, takowemu urlopu odmówić nie wolno.

§. 19. Członkowie sejmu krajowego dostają ryczałtowe wynagrodzenie (pauszale) za koszta podróży i pobytu podczas sejmowania.

Pokrycie tego wynagrodzenia kosztem kraju ma być zastąpione.

Wysokość kwoty wynagrodzenia tego wyznaczoną będzie ustawą krajową, a zanim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

§. 12. Die Abgeordneten zum Landtage werden durch directe Wahl berufen.

Die Wahlordnung für die gefürstete Grafschaft Tirol mit Vorarlberg enthält die näheren Bestimmungen, sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§. 13. Wahlberechtigt ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollem Genusse seiner bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und in der gefürsteten Grafschaft Tirol mit Vorarlberg entweder den durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung vermöge seiner persönlichen Eigenschaft das Wahlrecht zum Landtage besitzt.

§. 14. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Landes wahlberechtigt, seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 15. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern des Landtages gewählt werden, noch wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder des Landtages bleiben.

§. 16. Eben so sind von der Wählbarkeit ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt, oder welche wegen einer andern Gesetzübertretung zu einer mindesten halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

Wenn Personen in den Landtag gewählt sind, die über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Landtag verloren oder behalten haben.

§. 17. Die Mitglieder des Landtages werden auf die Dauer von vier auf einander folgenden Jahren gewählt.

Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage können von den Wählern nicht widerrufen werden.

Nach Ablauf der vierjährigen Periode oder nach der früher erfolgten Auflösung des Landtages, so wie in den Fällen, wenn inzwischen einzelne Abgeordnete austreten, mit Tod abgehen, oder die zur Wählbarkeit erforderliche Eignung verlieren, werden neue Wahlen ausgeschrieben.

Gewesene Landtagsmitglieder sind wieder wählbar.

§. 18. Wird Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in den Landtag gewählt, so darf ihm der Urlaub nicht versagt werden.

§. 19. Die Mitglieder des Landtages erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus Landesmitteln zu bestreiten.

Die Höhe des Entschädigungsbetrages wird durch ein Landesgesetz und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 20. Posłom do sejmu krajowego obranym, nie wolno żadnych przyjmować instrukcyi, i ci prawo głosowania tylko osobiście wykonywać mogą.

§. 21. Cesarz corocznie zwołuje sejm krajowy, a to z reguły w Listopadzie, ina sześciotygodniowy przeciąg czasu.

Na uzasadniony wniosek sejmu krajowego Cesarz ciąg sejmowania przedłużyć może.

Oprócz tego może sejm krajowy przez Cesarza także i do nadzwyczajnego sejmowania być zwołany, w celu przedsiębrania szczególnych czynności lub obradowania nad specyalnemi przedstawieniami.

§. 22. Sejm krajowy nie może jednocześnie z sejmem państwa być zebrany.

§. 23. Sejm krajowy zgromadza się w Insbruku, może go jednak Cesarz i do innego zwołać miejsca w granicach uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga.

§. 24. Wszyscy posłowie stanowią w sejmie krajowym jedno zgromadzenie.

§. 25. Każdy poseł ma na wstępie do sejmu krajowego złożyć przysięgę wierności Cesarzowi, i tak na konstytucyę państwa, jak też na konstytucyę krajową.

§. 26. Sejmowi krajowemu przysłuża prawo rozpoznawania wykazów wyborczych nowo-wstępujących członków, jako też orzekania względem przypuszczenia takowych.

§. 27. Sejm krajowy mianuje na czas sejmowania Prezesa swego i Wice-Prezesa bezwzględną głosów większością.

§. 28. Posiedzenia sejmu krajowego są jawne. Wyjątkowo może się odbyć i poufne posiedzenie, jeżeli tego albo prezes albo najmniej pięciu członków żądają, i jeżeli sejm krajowy po oddaleniu słuchaczy za tem się oświadczy.

§. 29. Petycye wtedy tylko sejm krajowy przyjmować może, jeżeli są przez którego z członków podane.

Deputacye nie mogą ani przed sejm krajowy być przypuszczane, ani przez oddział lub też wydział onegoż przyjmowane.

§. 30. Do stanowienia uchwały potrzeba obecności większej ilości konstytucyjnych członków sejmu krajowego, ważność zaś uchwały wymaga bezwzględnej większości głosów obecnych. Przy równości głosów, ma się wniosek, pod obradę wzięty, uważać za odrzucony.

§. 31. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki względem przedsiębrać się mających wyborów, lub obsadzeń, zostawiają się regulaminowi o sprawowaniu interesów.

Ustawa o wyborach na sejm państwa postanowi, w jaki sposób posłowie do wyższej Izby sejmu państwa wybrani będą.

§. 32. Namiestnikowi kraju koronnego Tyrolu i Vorarlberga lub zesłanym przez niego komisarzom służy prawo, na posiedzeniach sejmu krajowego zasiadać, i każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu tedy tylko udział biorą, jeżeli są członkami sejmu krajowego.

§. 33. Bliższe postanowienia, tyczące się załatwienia interesów sejmu krajowego zawiera regulamin o sprawowaniu interesów.

Tenże, dopóki nie zostanie ustanowiony w obrębach zasad, konstytucyą oznaczonych, ustawą krajową w drodze rozporządzeń uregulowanym będzie.

§. 20. Die in den Landtag gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen, und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 21. Der Landtag wird vom Kaiser jährlich, und zwar in der Regel im November und auf die Dauer von sechs Wochen berufen.

Auf begründeten Antrag des Landtages kann der Kaiser die Sitzungszeit verlängern.

Ausserdem kann der Landtag, um besondere Acte vorzunehmen oder specielle Vorlagen zu berathen, vom Kaiser auch zu einer ausserordentlichen Session zusammenberufen werden.

§. 22. Der Landtag darf nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 23. Der Landtag versammelt sich in Innsbruck, kann aber vom Kaiser auch an einen anderen Ort innerhalb der gefürsteten Grafschaft Tirol mit Vorarlberg berufen werden.

§. 24. Sämmtliche Abgeordnete bilden im Landtage Eine Versammlung.

§. 25. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in den Landtag den Eid der Treue dem Kaiser und sowohl auf die Reichs- als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 26. Dem Landtage steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen, und über deren Zulassung zu entscheiden.

§. 27. Der Landtag ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und Vicepräsidenten für die Dauer der Session.

§. 28. Die Landtagssitzungen sind öffentlich. Ausnahmsweise kann eine vertrauliche Sitzung gehalten werden, wenn entweder der Präsident oder wenigstens fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer der Landtag sich dafür entscheidet.

§. 29. Bittschriften darf der Landtag nur annehmen, wenn sie ihm durch ein Mitglied überreicht werden.

Deputationen dürfen weder auf dem Landtage zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse desselben angenommen werden.

§. 30. Zur Beschlussfassung ist die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Landtagsmitglieder, und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich. Bei Stimmengleichheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 31. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht statt.

Die Ausnahmen in Betreff vorzunehmender Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschäftsordnung vorbehalten.

Die Reichstagswahl-Ordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages gewählt werden.

§. 32. Der Statthalter des Kronlandes Tirol und Vorarlberg, oder die von ihm abgeordneten Commissäre haben das Recht, im Landtage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Landtages sind.

§. 33. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Landtages enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Verfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 34. Cesarz wykonywa spólnie z sejmem krajowym władzę prawodawczą w sprawach krajowych.

§. 35. Prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych przysłuża Cesarzowi, jako też i sejmowi krajowemu.

§. 36. Do każdej krajowej ustawy potrzebna jest zgodność Cesarza i sejmu krajowego.

Wnioski ku wydaniu ustaw, które przez sejm krajowy albo przez Cesarza odrzucone zostały, nie mogą w czasie tego samego sejmowania znowu być wytaczane.

§. 37. Jeżeli sejm krajowy nie jest zebrany, a zachodzi potrzeba nagłych, ustawami nieprzewidzianych środków, grożąca niebezpieczeństwem ze zwłoki dla uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga, natenczas ma Cesarz prawo, potrzebne zaprowadzić rozrządzenia z prowizoryczną prawomocnością, pod odpowiedzialnością ministerstwa, wszakże z obowiązkiem wyłożenia w tym względzie powodów i skutków najpierwszemu sejmowi krajowemu.

§. 38. Stósownie do §§. 35 i 36 konstytucyi państwa, i o ile takowa rozporządza, należą w obrębach ustaw państwa, do zakresu działalności sejmu krajowego, mianowicie także prawne postanowienia, dotyczące rozdrobnienia i połączenia gruntów, zakładów zwilżania pól, instytutów kredytu krajowego i asekuracyi krajowych, wywłaszczania dla celów kultury krajowej, lub dla publicznych budowli krajowych, zakładów, kosztem krajowym utworzonych lub utrzymywanych, w celu podźwignienia kunsztów i nauk, niemniej produkcyi pierwotnej i wewnętrznego obrotu w kraju, budowli publicznych dla celów krajowych i kosztem krajowym przedsiębranych, osobliwie dla rzeczy komunikacyi krajowej i dla instytutów krajowych, konkurencyi co do marszu, obrony kraju i należącej do tejże rzeczy stanu strzelających do tarczy, tudzież zaopatrywania ubogich, o ile toż nieprzypada zastępstwu gminy miejscowej, powiatowej lub obwodowej, nakoniec fundacyj, stypendyów, prebend i krajowych zakładów dobroczynności, o ile takowe albo do zakresu działania dawnego stanowego zastępstwa należały, albo dotacyę z funduszów krajowych otrzymają, nienaruszając rozporządzeń, zaprowadzonych przez założycieli codo nadawania, zarządu lub użycia.

§. 39. Gospodarstwo krajowe co rok się urządzi ustawą krajową podług budżetu, wszystkie dochody i wydatki uwidoczniającego, i przez namiestnika sejmowi krajowemu przedkładanego.

§. 40. Dochody krajowe wpływają z opodatkowania dla celów krajowych, z użycia kredytu krajowego i z zarządu majątkiem, do kraju należącym.

Opodatkowanie dla celów krajowych i użycie kredytu krajowego jest przedmiotem ustawodawstwa krajowego.

Sejm krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów kraju.

Postanowienia co do zarządu i użycia majątku, któryby do pojedynczej jakiej korporacyi stanów dotychczasowych należał, zastrzegają się osobnemu rozporządzeniu prawnemu.

Obliczenie między uksiążęconem hrabstwen Tyrolu a krajem Vorarlberga co do majątku, należącego do każdego z tych części kraju, jest przedmiotem osobnego prawodawczego przedłożenia i uchwały sejmu krajowego.

§. 34. Der Kaiser im Vereine mit dem Landtage übt die gesetzgebende Gewalt in Landesangelegenheiten.

§. 35. Dem Kaiser, so wie dem Landtage steht das Recht zu, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen.

§. 36. Zu jedem Landesgesetze ist die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages erforderlich.

Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch den Landtag oder durch den Kaiser abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 37. Wenn der Landtag nicht versammelt ist, und dringende, in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für die gefürstete Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtigt, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzkraft zu treffen; jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächsten Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§. 38. Nach Massgabe der §§. 35 und 36 der Reichsverfassung, und so weit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze, gehören zum Wirkungskreise des Landtages namentlich auch die gesetzlichen Bestimmungen über Grundzerstückungen und Zusammenlegungen, über Bewässerungsanlagen, über Landescredits- und Landes-Assecuranz-Anstalten, über die Expropriation zu Landesculturzwecken, oder zu öffentlichen Landesbauten, über die aus Landesmitteln gegründeten oder erhaltenen Anstalten zur Beförderung der Künste und Wissenschaften, der Urproduction und des Verkehrs im Innern des Landes, über öffentliche, zu Landeszwecken und aus Landesmitteln unternommene Bauten, insbesondere für das Landes-Communicationswesen und für Landesinstitute, über die Marschconcurrenz, die Landesvertheidigung und das dazu gehörige Schiesstandwesen, ferner über die Armen-Versorgung, so weit sie nicht der Vertretung der Orts-, Bezirks- oder Kreisgemeinde anheimfällt, endlich über die Stiftungen, Stipendien, Pfründen und Wohlthätigkeits-Anstalten des Landes, in so ferne sie entweder zum Wirkungskreise der ehemaligen ständischen Vertretung als solche gehörten, oder die Dotirung aus Landesmitteln erhalten, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung oder Verwendung getroffenen Verfügungen.

§. 39. Der Landeshaushalt wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht, und durch den Statthalter dem Landtage vorgelegt wird, jährlich durch ein Landesgesetz festgestellt.

§. 40. Die Landeseinnahmen fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benützung des Landescredits und aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens.

Die Besteuerung zu Landeszwecken und die Benützung des Landescredits ist Gegenstand der Landesgesetzgebung.

Der Landtag überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Landes.

Die Bestimmungen über die Verwaltung und Verwendung des etwa einer einzelnen Körperschaft der bisherigen Stände gehörigen Vermögens bleiben einer besonderen gesetzlichen Verfügung vorbehalten.

Die Ausgleichung zwischen der gefürsteten Grafschaft Tirol und dem Lande Vorarlberg in Betreff des einem jeden dieser Landestheile eigenthümlichen Vermögens bildet den Gegenstand einer besonderen legislativen Vorlage und Beschlussfassung für den Landtag.

§. 41. Summy podług budżetu, przeznaczone do pokrycia wewnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego, wydziałowi krajowemu, summy zaś, dla innych celów krajowych, namiestnikowi do dyspozycyi będą oddane.

§. 42. Ogólny rachunek z gospodarstwa krajowego i wykazy tak stanu majątku jak rzeczy kredytowej kraju, corocznie sejmowi krajowemu przedkładane będą.

Przewyżki budżetu mają następnie do uznania ze strony sejmu krajowego być przedłożone.

§. 43. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych uregulowaną będzie ustawą gminną i osobnemi statutami gminnemi.

Pierwszy sejm krajowy nad tem obradować i drogą ustawodawstwa stanowić będzie, czy w obrębie, konstytucyą państwa i krajową ustanowionym, zmienić lub rozprzestrzenić należy zakres działalności zastępstwa obwodowego w Tyrolu i Vorarlbergu, przekazany mu ustawą gminnę, i pod którymby się to stać miało względem.

§. 44. Sejm krajowy uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga sprawować ma oprócz już wymienionych, i inne interesa, przekazane dotychczasowej reprezentacyi (zastępstwa) stanowej, o ile takowe na inne organa nie przechodzą, lub w skutek zmienionych stosunków nie ustają.

Wyszczególnienie i przejęcie tych interesów, jest przedmiotem przedłożenia i obradowania pierwszego sejmu krajowego.

§. 45. Konstytucyjne sejmu krajowego prawo czuwania nad wykonywaniem ustaw krajowych, sejm krajowy w ten sposób wykonywa, iż takowy, skoro otrzyma wiadomość o niestosownem wykonywaniu ustaw krajowych, przeciw temu zażalenie swe do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 46. Celem uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem krajowym, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach lub przy utworzeniu ważnych zakładów, może sejm krajowy, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, ustanowić komisye specyalne, albo z grona sejmu krajowego, albo przez przyzwanie ku temu osobnych zaufania mężów.

§. 47. W sprawach państwa, dotyczących uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga, przystoi sejmowi krajowemu, na wezwanie ze strony władzy wykonawczej, obradować nad potrzebami i życzeniami kraju i wnioski swe przez namiestnika podawać.

§. 48. Cesarz odracza i zamyka sejm krajowy i może każdego czasu rozwiązanie onegoż zarządzić.

Nowe zwołanie sejmu krajowego ma w razie rozwiązania onegoż przed upływem jego czterolecia, nastąpić w przeciągu trzech miesięcy po rozwiązaniu onegoż, lub też, gdyby przypadały w ówczas posiedzenia sejmu państwa, w przeciągu dwóch miesięcy po odroczeniu lub zamknięciu sejmu państwa.

§. 49. Sejm krajowy może się na ośm dni odroczyć.

Do dłuższego odroczenia potrzeba zezwolenia Cesarza.

Bez poprzedniego zwołania nie wolno sejmowi krajowemu zbierać się, ani też po odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu sejmu krajowego nadal zgromadzonem zostawać.

§. 41. Die nach dem Voranschlage zur Deckung des inneren Haushaltes der Landesvertretung bestimmten Beträge werden dem Landesausschusse, und die für andere Landeszwecke bestimmten Summen dem Statthalter zur Verfügung gestellt.

§. 42. Die allgemeine Rechnung über den Landeshaushalt und die Ausweise über den Stand des Landesvermögens und Landes-Creditswesens werden jährlich dem Landtage vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Landtages zu unterziehen.

§. 43. Die Wirksamkeit des Landtages in Gemeindeangelegenheiten wird durch das Gemeindegesetz und durch die besonderen Gemeindestatuten geregelt.

Ob und in welchen Beziehungen der durch das Gemeindegesetz den Kreisvertretungen zugewiesene Wirkungskreis in Tirol und Vorarlberg innerhalb der durch die Reichs- und Landesverfassung festgesetzten Gränzen abzuändern oder zu erweitern sei, wird durch den ersten Landtag berathen und im Wege der Gesetzgebung bestimmt werden.

§. 44. Der Landtag der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg hat überhaupt ausser den bereits erwähnten, auch die übrigen Geschäfte der bisherigen ständischen Vertretung zu besorgen, in so weit dieselben nicht an andere Organe übergehen, oder in Folge der geänderten Verhältnisse aufhören.

Die Auseinandersetzung und Uebernahme dieser Geschäfte bildet einen Gegenstand der Vorlage und Berathung für den ersten Landtag.

§. 45. Das verfassungsmässige Recht des Landtages, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird von dem Landtage in der Art geübt, dass derselbe, wenn er von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 46. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Landes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten, können vom Landtage, mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen entweder aus der Mitte des Landtages oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 47. In den die gefürstete Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Landtage zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Landes zu berathen und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

§. 48. Der Kaiser vertagt und schliesst den Landtag und kann zu jeder Zeit die Auflösung desselben anordnen.

Die Wiederberufung des Landtages hat im Falle der vor dem Verlaufe seiner vierjährigen Periode erfolgten Auflösung innerhalb drei Monaten nach derselben, oder, wenn in diese Zeit die Sitzungen des Reichstages fallen, binnen zwei Monaten nach der Vertagung oder nach dem Schlusse des Reichstages stattzufinden.

§. 49. Der Landtag kann sich auf acht Tage vertagen.

Zu einer längeren Vertagung ist die Genehmigung des Kaisers erforderlich.

Ohne vorausgegangene Berufung darf der Landtag sich nicht versammeln, auch nach der Vertagung, dem Schlusse oder der Auflösung des Landtages nicht ferner versammelt bleiben.

IV. O wydziale krajowym.

§. 50. Wydział krajowy składa się z siedmiu członków, z grona sejmu krajowego wybranych.

Jednego członka wybierają posłowie, wybrani przez klasę wyborców najwyżej opodatkowanych (§. 11, a), jednego członka wybierają posłowie, wybrani w miastach, osobne prawo do wyboru mających (§. 11, b), a jednego członka wybierają posłowie gmin wiejskich (§. 11, c).

W celu wyboru innych członków wydziałowych, tworzą się z posłów podług obwodów kraju cztery oddziały, które po jednemu członkowi wydziałowemu wybierać mają.

Do każdego takiego odziału należą ci członkowie sejmu krajowego, których wybrali najwyżej opodatkowani z miast, osobne prawo do wyboru mających, i z innych gmin obwodu właściwego.

Wybór pojedynczych członków wydziałowych odbywa się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli przy pierwszem i drugiem wybieraniu bezwzględna większość do skutku nie przyszła, ma się przedsięwziąć ściślejszy wybór między onymi dwoma posłami, którzy przy drugiem wybieraniu najwięcej głosów otrzymali.

W razie równości głosów, los stanowi.

§. 51. Na miejsce każdego pojedynczego członka wydziału wybiera się zastępcę, wedle oznaczonego w powyższym paragrafie sposobu wybierania.

Jeżeliby kto z członków wydziału, w czasie gdy sejm krajowy nie jest zgromadzony, ze świata zeszedł, wystąpić miał, lub na czas dłuższy w zajmowaniu się interesami wydziałowemi przeszkodzonym był, tedy wstępuje zastępca, wybrany do zastąpienia owegoż członka wydziału.

Jeżeli sejm krajowy jest zgromadzony, tedy na miejsce stale brakującego członka wydziału, nowy wybór przedsięwziętym będzie.

§. 52. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są w Insbruku zamieszkiwać.

Oni z funduszu krajowego roczne pobierają wynagrodzenie, którego summa ustawą krajową będzie wyznaczona.

§. 53. Wydział krajowy obiera prezydującego z grona swego na ciąg działania swego.

W razie czasowego przeszkodzenia prezydującego prezyduje przy posiedzeniach wydziału członek najstarszy.

§. 54. Do ważności jakiej decyzyi potrzebna jest obecność najmniej ośmiu członków wydziału.

Uchwały zapadają bezwzględną głosów większością członków obecnych.

Prezydujący ma prawo spólnie głosować; w razie równości głosów jego głos stanowi.

§. 55. Zakres działania wydziału obejmuje następujące interesa:

IV. Von dem Landesausschusse.

§. 50. Der Landesausschuss besteht aus sieben Mitgliedern, welche aus der Mitte des Landtages gewählt werden.

Ein Mitglied wird durch die von der Wählerclasse der Höchstbesteuerten (§. 11, a) gewählten Abgeordneten, Ein Mitglied durch die in den besonders wahlberechtigten Städten (§. 11, b) gewählten Abgeordneten, und Ein Mitglied durch die Abgeordneten der Landgemeinden (§. 11, c) gewählt.

Um die Wahl der übrigen Ausschussmitglieder vorzunehmen, werden aus den Abgeordneten nach den Kreisen des Landes vier Abtheilungen gebildet, die je Ein Ausschussmitglied zu wählen haben.

In jede solche Abtheilung gehören die von den Höchstbesteuerten, von den besonders wahlberechtigten Städten und von den übrigen Gemeinden des betreffenden Kreises gewählten Landtagsmitglieder.

Die Wahl der einzelnen Ausschussmitglieder geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmenden.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine absolute Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen beiden Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben.

Bei Stimmengleichheit entscheidet dann das Loos.

§. 51. Für jedes einzelne Ausschussmitglied wird nach dem Wahlmodus des vorigen Paragraphes ein Ersatzmann gewählt.

Wenn ein Ausschussmitglied, während der Landtag nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, auszutreten hat, oder auf längere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, tritt der Ersatzmann ein, welcher zur Stellvertretung jenes Ausschussmitgliedes gewählt worden ist.

Ist der Landtag versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied eine neue Wahl vorgenommen.

§. 52. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Innsbruck zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus Landesmitteln, deren Betrag durch ein Landesgesetz bestimmt wird.

§. 53. Der Landesausschuss wählt für die Dauer seiner Wirksamkeit den Vorsitzenden aus seiner Mitte.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden präsidirt das älteste Mitglied den Ausschuss-Sitzungen.

§. 54. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens vier Ausschussmitgliedern erforderlich.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit der anwesenden Mitglieder gefasst. Der Vorsitzende hat das Recht mitzustimmen; bei Stimmengleichheit gibt seine Stimme den Ausschlag.

§. 55. Der Wirkungskreis des Ausschusses umfasst folgende Geschäfte:

a) Wydział krajowy zająć się ma potrzebnemi przygotowaniami dla odbywania sejmu krajowego, tudzież wyszukaniem, utrzymaniem w stanie należytym i urządzeniem miejscowości dla (reprezentacyi) zastępstwa krajowego, jako i dla bezpośrednio temuż podwładnych urzędów i organów przeznaczonych.

b) Wydział krajowy ma dla sejmu krajowego zbierać wykazy i wyjaśnienia, w sprawach krajowych zażądane i temuż takowe przedłożyć, tudzież za zleceniem sejmu krajowego prawodawcze projekta w sprawach krajowych ułożyć i pod obradę wziąść.

c) Wydział krajowy ma prawo, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, sprawozdania i wnioski w sprawach krajowych do namiestnika albo przez tegoż do ministerswa podawać.

d) We ważnych sprawach administracyi krajowej, albo w przypadkach wydania prowizorycznych ustaw krajowych (§. 37.) ma wydział krajowy swe zdanie dać, jeżeli do tego przez namiestnika będzie zawezwanym.

e) Wydział krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór nad rzeczą, dotyczącą długów i kredytu krajowego.

W tym względzie należą do niego najszczególniej te wszystkie interesa, które przyznane były dotychczasowemu stanowemu wydziałowi krajowemu, o ile takowe nie zostały albo innym organom poruczone, albo w skutek zmienionych stosunków zupełnie uchylone.

f) Kasa krajowa, do której wszystkie dochody krajowe (§. 40.) wpływać, i z której wszystkie wydatki na cele krajowe zastąpione być mają, równie tak, jak archiwum krajowe i rejestratura krajowa bezpośrednio wydziałowi krajowemu podlega.

g) Jeżeliby w nadzwyczajnych, budżetem krajowym nieprzestrzeżonych przypadkach, miały być łożone wydatki na cele krajowe, może namiestnik do tego użyć pieniędzy, w kasie krajowej do dyspozycyi znajdujących się, wszakże tylko za porozumieniem się z wydziałem krajowym

h) Wydział krajowy co rok winien ułożyć budżet summ, potrzebnych dla zastępstwa krajowego, jego urzędników, sług, budynków i urządzeń, w ogóle na całe jego wewnętrzne gospodarstwo, i takowy namiestnikowi przedłożyć do wciągnienia go do ogólnego budżetu krajowego.

Również należy też do wydziału krajowego czuwać nad użyciem i obrachowaniem tych pieniędzy;

i) Wydział krajowy ma nadzór nad urzędnikami i sługami, bezpośrednio pod zastępstwem krajowem zostającymi, i zarządza dyscyplinarnem z nimi postępowaniem, ich umieszczeniem, suspendowaniem, oddaleniem i przeniesieniem onych na stan spoczynku, w miarę norm, w tym względzie istniejących.

k) Co się tycze stypendyów, ze środków stanowych lub z fundacyj prywatnych pochodzących, których rozdzielenie na przyszłość sejmowi krajowemu przysłużać będzie, ma wydział krajowy zrobić przedstawienia w ternie, przyczem, o ile tego postanowienia fundacyjne dozwalają, na to baczyć należy, aby ile możności pojedyncze kraju części jednostajnie były uwzględnione.

l) Co się tycze asekuracyi od ognia, równie jak w ogólności, wszystkich przed-

a) *Der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Landtagssitzungen und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.*

b) *Der Landesausschuss hat dem Landtage die in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen, und über Auftrag des Landtages legislative Vorlagen in Landesangelegenheiten zu entwerfen und zu berathen.*

c) *Er ist berechtigt, wenn der Landtag nicht versammelt ist, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter oder durch denselben an das Ministerium zu richten.*

d) *Ueber wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten, oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 37) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird.*

e) *Der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schulden- und Creditwesen des Landes.*

Es obliegen ihm in diesen Beziehungen insbesondere alle Geschäfte, welche dem bisherigen ständischen Landesausschusse zustanden, in so weit sie nicht an andere Organe überwiesen werden, oder durch die geänderten Verhältnisse gänzlich entfallen sind.

f) *Die Landescasse, in welche alle Einkünfte des Landes (§. 40) einzufliessen haben, und woraus alle Ausgaben für Landeszwecke zu bestreiten sind, ist eben so wie die Landtagsarchive und Registraturen unmittelbar dem Landesausschusse untergeordnet.*

g) *Wenn in ausserordentlichen, im Landesvoranschlage nicht vorhergesehenen Fällen Ausgaben für Landeszwecke zu machen sind, kann der Statthalter die verfügbaren Gelder der Landescasse dazu nur im Einvernehmen mit dem Landesausschusse verwenden.*

h) *Ueber die für die Landesvertretung, ihre Beamten, Diener, Gebäude und Einrichtungen, überhaupt für den ganzen inneren Haushalt erforderlichen Summen hat der Landesausschuss jährlich den Voranschlag zu verfassen und ihn dem Statthalter zur Einbeziehung in den allgemeinen Voranschlag des Landes zu übergeben.*

Eben so obliegt dem Landesausschusse die Sorge für die Verwendung und Verrechnung dieser Gelder.

i) *Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen.*

k) *Für jene aus ständischen Mitteln dotirten oder aus Privatstiftungen herrührenden Stipendien, deren Verleihung künftighin dem Landtage zustehen wird, hat der Landesausschuss einen Ternavorschlag zu erstatten, und dabei, so weit es die Stiftungsbestimmungen zulassen, darauf zu sehen, dass nach Thunlichkeit die einzelnen Landestheile gleichmässig bedacht werden.*

l) *Der Landesausschuss hat hinsichtlich der Brandversicherungs-Anstalt, so wie überhaupt*

miotów, nieprzekazanych wyraźnie innym organom, lub przez zmienione stosunki nie zniesionych, ma wydział krajowy wejść w zakres czynności, a z tymże oraz te przejąć prawa i obowiązki, które dotychczasowemu stanowemu wydziałowi krajowemu przynależały. Ma więc wszystkiemi zająć się sprawami, które względem osób trzecich wypływają z przejęcia zawartych zobowiązań i nabytych praw dawniejszej reprezentacyi krajowej.

§. 56. Postanowienie, czyli i jakie inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, pozostawia się prawodawstwu krajowemu.

Prawo udziału w ustawodawstwie co do spraw krajowych nie przysłuża wydziałowi.

§. 57. Wydział krajowy za swe interesów sprawowanie odpowiedzialnym jest sejmowi krajowemu.

§. 58. Wykonanie uchwał, przez wydział krajowy w konstytucyjnym działania obrębie wydanych, a nie samego tylko wewnętrznego gospodarowania zastępstwa krajowego dotyczących, przystoi władzy wykonawczej.

§. 59. Wydział krajowy zostaje z sejmem krajowym i z ustanowionemi przez niego wedle §. 55. organami, w bezpośrednim urzędowania stosunku.

Z organami, przez władzę wykonawczą do wykonania ustaw krajowych i uchwał zastępstwa krajowego ustanowionemi, zostaje wydział tylko przez namiestnika w związku.

Do tegoż stosuje wydział wszelkie swe podania i przedłożenia, i przez tegoż dochodzą wydziału rozrządzenia władzy wykonawczej.

§. 60. Wszelkie uchwały wydziału krajowego namiestnikowi udzielają się.

Jeżeli namiestnik sądzi, że zarządzenia takowe sprzeczne są ustawie, winien wstrzymać wykonanie onychże i natychmiast o tem donieść ministerstwu, celem rozstrzygnienia, przystojącego temuż wedle §. 89. konstytucyi państwa.

Jeżeli zaś namiestnik decyzye takowe uzna za sprzeczne z pospolitem dobrem kraju lub państwa, ma wykonanie tychże zawiesić, a powody tegoż natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić.

Jeżeli wydział obstaje przy wykonaniu zarządzenia, a namiestnik nie widzi się być zaspokojonym przeciwnemi owegoż uwagami, tedy w przypadku, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, winno się ministeryalnego zasięgnąć rozstrzygnienia, w przeciwnym zaś razie przedmiot ten poddać pod uchwałę sejmu krajowego w miarę przystojącego mu zakresu działalności.

§. 61. Jeżeli na sejm krajowy rozpisano nowy wybór posłów, dotychczasowy wydział krajowy dopóty w działalności zostaje, dopóki przez nowo wybrany sejm krajowy nie zostanie ustanowionym nowy wydział krajowy.

Jeżeli wybór do sejmu krajowego znowu na dawniejszych wydziału członków i zastępców wypadł, może ich znowu sejm krajowy do nowego także powołać wydziału.

V. Postanowienia ogólne.

§. 62. Zmiany konstytucyi krajowej mogą być zwyczajną prawodawstwa drogą wniesione na sejmie krajowym, który najpierw będzie zwołanym.

hinsichtlich aller nicht ausdrücklich an andere Organe überwiesener oder durch die geänderten Verhältnisse entfallener Gegenstände in den Geschäftskreis und in die Rechte und Pflichten einzutreten, welche dem bisherigen ständischen Landesausschusse zustanden, und demnach auch alle Angelegenheiten zu verhandeln, welche aus der Uebernahme der von der früheren Landesvertretung gegenüber dritten Personen eingegangenen Verbindlichkeiten und erworbenen Rechte entspringen.

§. 56. Die Bestimmung, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 57. Der Landesausschuss ist für seine Geschäftsführung dem Landtage verantwortlich.

§. 58. Die Ausführung der von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen, und nicht bloss den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen, steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 59. Der Landesausschuss steht mit dem Landtage und mit den von ihm nach §. 55 bestellten Organen in unmittelbarer Geschäftsverbindung.

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

An diesen hat er alle Eingaben und Vorlagen zu richten, und durch denselben gelangen die Verfügungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 60. Alle Entscheidungen des Landesausschusses werden dem Statthalter mitgetheilt.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung deselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen, und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn der Landtag nicht versammelt ist, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung des Landtages nach Massgabe des ihm zustehenden Wirkungskreises zu unterziehen.

§. 61. Wenn eine neue Wahl der Abgeordneten für den Landtag ausgeschrieben wird, bleibt der bisherige Landesausschuss noch so lange in Wirksamkeit, bis der neu gewählte Landtag einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in den Landtag gewählt, so können sie von dem Landtage auch wieder in den neuen Ausschuss berufen werden.

V. Allgemeine Bestimmungen.

§. 62. Aenderungen der Landesverfassung sollen in dem Landtage, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können.

Na następujących sejmach krajowych potrzeba do uchwały o takiej zmianie, obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich posłów, a pozwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych.

Dano w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa wyborcza sejmu krajowego
dla
uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga.

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Sejm krajowy uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga składa się stosownie do §. 11. konstytucyi krajowej

a) z dwudziestu czterech posłów z najwyżej opodatkowanych,

b) z ośmiu posłów miast i miasteczek targowych, niżej wymienionych, i

c) z czterdziestu posłów gmin pozostających.

W celu przedsięwzięcia pojedynczych wyborów, utworzone będą powiaty wyborcze.

§. 2. Dla wyborców z klasy najwyżej opodatkowanych stanowi całe uksiążęcone hrabstwo Tyrolu z krajem Vorarlberga jeden powiat wyborczy.

§. 3. Dla wyboru posłów miast stanowi Insbruk, Trydent, Botzen, Roveredo, Bregenz i Feldkirch każde po jednemu powiatowi wyborczemu.

W powiecie wyborczym miasta Insbruku, nie mniej w powiecie wyborczym miasta Trydentu, wybrać należy po dwóch posłów, w każdym z reszty czterech powiatów wyborczych, po jednemu posłowi.

§. 4. Dla wyboru posłów reszty gmin każdy z dwudziestu powiatów politycznych stanowi jeden powiat wyborczy, a ludność każdego takiego powiatu wybiera po dwóch posłów na sejm krajowy.

II. O prawie wyborczem.

§. 5. Wymogi do uprawnienia wyborczego są częścią ogólne, t. j. takie, które każdy wyborca posiadać musi, częścią szczególne, t. j. takie, które są potrzebne do wykonywania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §fie 1. trzech klas wyborców.

§. 6. W ogólności ma każdy prawo do wyboru, który jest:

a) obywatelem państwa austryackiego,

b) pełnoletnim,

c) w zupełnem znajduje się używaniu praw cywilnych i politycznych, i który

d) albo opłaca pewną roczną kwotę podatku bezpośredniego (stałego), która dla członków gminy miast Insbruku i Trydentu najmniej na dziesięć złot. reńskich

In den folgenden Landtagen ist zu einem Beschlusse über solche Abänderungen die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Landtags-Wahlordnung
für die
gefürstete Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Der Landtag der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg besteht nach §. 11 der Landesverfassung:

a) *aus vier und zwanzig Abgeordneten der Höchstbesteuerten,*

b) *aus acht Abgeordneten der nachbezeichneten Städte, und*

c) *aus vierzig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

Behufs der Vornahme der einzelnen Wahlen werden Wahlbezirke gebildet.

§. 2. Für die Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten bildet die ganze gefürstete Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg Einen Wahlbezirk.

§. 3. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte bilden Innsbruck, Trient, Botzen, Roveredo, Bregenz und Feldkirch je Einen Wahlbezirk.

Im Wahlbezirke der Stadt Innsbruck und in dem der Stadt Trient sind je zwei, in jedem der übrigen vier Wahlbezirke ist Ein Abgeordneter zu wählen.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der übrigen Gemeinden bildet jeder der zwanzig politischen Bezirke einen Wahlbezirk, und die Bevölkerung eines jeden solchen Bezirkes wählt zwei Abgeordnete für den Landtag.

II. Von dem Wahlrechte.

§. 5. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine, d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils besondere, d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechts in einer der drei im §. 1 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind.

§. 6. Im Allgemeinen ist Jedermann wahlberechtigt, welcher

a) *österreichischer Reichsbürger,*

b) *grossjährig,*

c) *im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und*

d) *entweder an directer Steuer einen bestimmten Jahresbetrag, der für Gemeindeglieder der Städte Innsbruck und Trient auf wenigstens zehn Gulden Conventions-Münze, und für*

mon. konw., a dla członków innej gminy uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga najmniej na pięć złotych reńsk. mon. konw. ustanawia się, albo, nieopłacając podatku bezpośredniego, według osobistej swej własności, w którejkolwiekbądź gminie uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga, stósownie do przepisów ustawy gminnej lub też osobnych statutów gminnych posiada czynne prawo wyboru.

§. 7. Ażeby kto w klasie najwyżej opodatkowanych do wyboru był uprawnionym, musi nie tylko posiadać wymienione w §fie 6. ad a), b) i c) własności, lecz także w uksiążęconym hrabstwie Tyrolu z krajem Vorarlberga opłacać onę roczną ilość podatku bezpośredniego (stałego), która wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej Izby sejmu państwa jest potrzebną.

§. 8. Szczególny wymóg do uprawnienia wyborczego w jednej z dwu innych klas wyborców §. 1. ad b) i c) zasadza się na tem, że kto w jednym z wyszczególnionych w §fie 3. i 4. powiatów wyborczych wykonywać ma prawo wyborcze, ten też członkiem gminy tego samego właśnie powiatu wyborczego być musi.

Do wyboru uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym, do którego gmina należy, której jest członkiem; jeżeli zaś jest członkiem kilku gmin, wtedy wykonywa on prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania.

§. 9. Celem wykazania wyborczego jego uprawnienia będą razem te summy zrachowane, które w uksiążęconym hrabstwie Tyrolu z krajem Vorarlberga w podatkach bezpośrednich różnego gatunku lub od różnych opłaca przedmiotów.

Ojcu doliczają się kwoty podatków bezpośrednich, przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez jego małżonkę opłacane, dopóki nie ustało uprawnienie do zarządu majątkiem, prawnie przystojące ojcu i małżonkowi.

§. 10. Każdy wyborca może w jednym tylko powiecie wyborczym wykonywać swe prawo wyborcze.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wyboru uprawnionym jest, nie może wybierać w żadnym powiecie wyborczym obu innych klas wyborców, a kto w powiecie wyborczym wymienionych w §fie 3. miast, do wyboru uprawnionym jest, nie może w żadnej wiejskiej gminie wybierać.

III. O listach wyborców.

§. 11. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego do osobnych list wciągają się.

§. 12. Listę wyborców najwyżej opodatkowanych namiestnik sporządza.

Z osób, ogólnemi wyborczego uprawnienia wymogami (§. 6.) opatrzonych, które w całym kraju najwyższe opłacają kwoty w podatkach bezpośrednich; wciągnie się taką liczbę do listy wyborców najwyżej opodatkowanych, ażeby przez nią osiągnąć przynajmniej stosunek jednego wyborcy na sześć tysięcy dusz całej ludności, i ażeby także i poza ten stosunek każdy ogólnie do wyboru uprawniony obywatel państwa, opłacający w uksiążęconym hrabstwie Tyrolu z krajem Vorarlberga najmniej pięćset złotych reńskich mon. konw. podatku bezpośredniego, uważanym był jako wyborca najwyżej opodatkowany.

die Mitglieder einer andern Gemeinde der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg auf wenigstens fünf Gulden Conventions-Münze festgesetzt wird, entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg nach den Bestimmungen des Gemeindegesetzes oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.

§. 7. Wer in der Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im Paragraphe 6 ad a), b) *und* c) *bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch in der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.*

§. 8. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden andern Wählerclassen §. 1 ad b) *und* c) *besteht darin, dass derjenige, welcher in einem der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss.*

Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist; ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden, so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 9. Die Beträge, welche Jemand an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten in der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg bezahlt, werden Behufs der Ausmittlung seiner Wahlberechtigung zusammengerechnet.

Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet, so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 10. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in Einem Wahlbezirke ausüben.

Wer als Höchsbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden andern Wählerclassen, und wer in einem Wahlbezirke der im §. 3 genannten Städte wahlberechtigt ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. Von den Wählerlisten.

§. 11. Die Wahlberechtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 12. Die Wählerliste der Höchtsbesteuerten wird vom Statthalter angefertigt.

Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 6) versehenen Personen, welche im ganzen Lande die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher in der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg wenigstens fünfhundert Gulden Conw.-Münze directe Steuer zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 13. Jeżeli między najwyżej opodatkowanymi kraju znajduje się korporacya lub towarzystwo, wtedy w listę wyborców, najwyżej opodatkowanych, wciągnioną być winna osoba, wedle istniejących norm prawa albo towarzystwa do jej zewnętrznego zastąpienia powołana.

§. 14. Gminy, nawet gdy jako takie do najwyżej podatkujących w kraju należą, nie mogą ani przez pełnomocników, ani przez zastępców wykonywać prawa wyborczego w klasie najwyżej opodatkowanych.

§. 15. Listy wyborców dla wymienionych w §fie 3. miast, sporządza ich gminne przełożeństwo.

§. 16. Listy wyborców dla powiatów wyborczych reszty gmin (§. 4.) ma starosta powiatowy, używając ku temu pomocy urzędów poborowych, gminami sporządzać, a listy pojedynczych gmin przełożonym gminy dosełać, aby przez nich z przyzwaniem dwóch członków wydziału gminnego roztrząsane, i potrzebne wedle okoliczności uzupełnienia lub sprostowania staroście powiatowemu zaproponowane były, który z list wyborców gmin pojedynczych zestawić winien główną listę całego powiatu.

§. 17. Każda lista wyborców zawierać ma imię i nazwisko, wiek i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież ilość podatków, przez niego opłacanych, lub onę osobistą własność, od której zawisło jego prawo wyborcze.

§. 18. O ile prawo wyborcze od opłaty pewnej kwoty podatku zawisłem jest, uważany być ma ten tylko za wyborcę, który owę kwotę podatkową w roku, poprzedzającym wybór, całkowicie zapłacił, a w bieżącym roku podatkowym żadnej zaległości nie jest dłużen.

§. 19. Lista wyborców najwyżej opodatkowanych będzie obwieszczona przez namiestnika, a to przez umieszczenie w gazetach krajowych, do publicznych ogłoszeń przeznaczonych, tudzież przez udzielenie odpisów każdemu starostwu powiatowemu, w którego urzędowem siedlisku takowe dla publicznego przeglądnienia mają być wyłożone.

§. 20. Sporządzone podług §. 15. listy wyborców będą wyłożone u burmistrza każdego miasta, w §. 3. wymienionego, dla publicznego przeglądnienia.

§. 21. Listy wyborcze reszty gmin będą do powszechnego przeglądnienia wyłożone u przełożonych gmin pojedynczych, a główna lista powiatu w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego.

§. 22. Dzień wyłożenia list wyborców ma być oznajmionym wraz ze stosownym terminem reklamacyjnym, w każdym powiecie wyborczym.

Namiestnik oznacza termin reklamacyjny, który mniej niż trzy, a więcej niż czternaście dni, licząc od chwili wyłożenia, wynosić nie może.

§. 23. Reklamacye, po upływie terminu założone, odrzucać należy, jako spóźnione; wszakże namiestnikowi przysłuża prawo, z urzędu zarządzać sprostowanie list wyborców aż do przyszłego terminu wyborczego.

§. 24. Do czynienia reklamacyi każdy ma prawo. Mają one tym samym organom być doręczane, przez które lista była sporządzona.

Względem zasadności lub bezzasadności reklamacyi, tyczących się przyjęcia do wyboru niezdolnych lub opuszczenia do tegoż uprawnionych, jeżeli idzie o listę

§. 13. Kommt unter den Höchstbesteuerten des Landes eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufzunehmen.

§. 14. Gemeinden können selbst dann, wenn sie als solche unter die höchsten Steuercontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte, noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 15. Die Wählerlisten für die im §. 3 benannten Städte werden von dem Gemeindevorstande derselben angefertigt.

§. 16. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der übrigen Gemeinden (§. 4) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen zu lassen, und die Listen der einzelnen Gemeinden den Gemeindevorstehern zuzusenden, damit sie von diesen unter Beiziehung von zwei Mitgliedern des Gemeindeausschusses geprüft, und die etwa nöthigen Ergänzungen oder Berichtigungen beim Bezirkshauptmanne in Antrag gebracht werden, der aus den Wählerlisten der einzelnen Gemeinden die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammenzustellen hat.

§. 17. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 18. In so ferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat, und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 19. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft, an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen ist, kundgemacht.

§. 20. Die nach §. 15 verfassten Wählerlisten werden bei dem Bürgermeister jeder im §. 3 benannten Stadt zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 21. Die Wählerlisten der übrigen Gemeinden werden bei den Vorstehern der einzelnen Gemeinden und die Hauptliste des Bezirkes an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 22. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter festgesetzt; sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpuncte der Auflegung gerechnet, betragen.

§. 23. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen; jedoch steht es dem Statthalter zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 24. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtiget. — Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertigt wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerliste

wyborców najwyżej opodatkowanych, ma rozstrzygać namiestnik kraju, a gdy idzie o listy wyborcze powiatów wyborczych, w §fach 3. i 4. oznaczonych, rozstrzyga starosta powiatowy, porozumiawszy się z dotyczącym przełożonym gminy i przypuściwszy oraz trzydniowy termin do założenia rekursu do namiestnika.

§. 25. Należycie ułożone listy wyborców zrewidowane będą powszechnie na początku każdego roku podatkowego i przy rozpisaniu powszechnych wyborów.

§. 26. Skoro tylko listy wyborców po zapadłem rozstrzygnieniu względem reklamacyj, w należytym czasie podanych, zostaną ukończone, przygotować należy karty legitymacyjne dla pojedynczych wyborców, które numer bieżący dotyczącej listy wyborców, nazwisko i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, lecz wyborcom dopiero końcem rzeczywistego wybierania aktu wręczone będą.

IV. O obieralności.

§. 27. Aby kto mógł być wybranym na sejm krajowy uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga musi

a) liczyć najmniej lat trzydzieści,

b) być obywatelem państwa austryackiego przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru.

c) znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i

d) być uprawnionym do wyboru w uksiążęconym hrabstwie Tyrolu z krajem Vorarlberga podług postanowień §. 6. ad d).

§. 28. Od obieralności wyłączają się;

a) wszystkie osoby, którym brakuje jakiejkolwiek z własności, w poprzednim paragrafie wyszczególnionych; tudzież

b) osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), lub które po odbytej rozprawie konkursu nie zostały w skutek dochodzenia bez winy uznane; nakoniec

c) osoby, uznane za winne zbrodni albo ciężkiego przestępstwa policyjnego, z ich zyswikuości pochodzącego, lub publiczną obyczajność naruszającego, albo też, które skazane zostały za inne jakie przestąpienie prawa, przynajmniej na półroczną karę na wolności.

§. 29. Kto jest obieralnym podług postanowień paragrafów poprzedzających, ten przez każdą klasę wyborców, nawet choćby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, choćby w takowym zamieszkały nie był, może być wybranym na posła do sejmu krajowego.

§. 30. Zastępców posłów na sejm krajowy wybierać nie wolno.

V. O miejscach wyborczych.

§. 31. Dla pojedynczych powiatów wyborczych będą w celu głosowania wyznaczone osobne miejsca wyborcze.

§. 32. Miejscem wyborczem dla najwyżej opodatkowanych jest Insbruk, jako główne kraju miasto.

der Höchstbesteuerten handelt, der Statthalter des Landes und wenn es sich um die Wählerlisten der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann nach Einvernehmung des betreffenden Gemeindevorstehers und unter Offenlassung eines dreitägigen Recurstermines an den Statthalter zu entscheiden.

§. 25. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung allgemeiner Wahlen revidirt.

§. 26. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimationskarten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst Behufs der wirklichen Wahlhandlung eingehändigt werden.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 27. Um in den Landtag der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg gewählt werden zu können, muss man

a) mindestens dreissig Jahre alt,

b) seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger,

c) im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und

d) nach den Bestimmungen des §. 6 ad d) in der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg wahlberechtigt seyn.

§. 28. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt, ferner

b) Personen, über deren Vermögen der Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concurs-Verhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, endlich

c) Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt oder welche wegen einer anderen Gesetzübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

§. 29. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Landtagsabgeordneter gewählt werden.

§. 30. Stellvertreter der Landtagsabgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 31. Für die einzelnen Wahlbezirke werden behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 32. Der Wahlort für die Höchstbesteuerten ist Innsbruck, als Hauptstadt des Landes.

§. 33. Jako miejsca wyborcze dla wyszczególnionych w §. 3. powiatów wyborczych, uważane być mają tamże właśnie wymienione miasta.

§. 34. Dla wyborów reszty gmin (§. 4.) wyznaczyć należy więcej miejsc wyborczych. Przytem za prawidło służyć ma, iż miejsca wyborcze zgadzać się mają z siedliskami nowo-uorganizowanych sądów i starostw powiatowych.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich dzieje się przez namiestnika, z dokładnem wyszczególnieniem gmin, każdemu wyborczemu miejscu przydzielonych.

Głównem wyborczem miejscem całego powiatu jest urzędowe siedlisko starostwa powiatowego.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 35. Do kierowania czynnością wyborczą będą własne komisye wyborcze ustanowione.

§. 36. Komisya wyborcza najwyżej opodatkowanych składa się z siedmiu osób, przez najwyżej opodatkowanych wyborców, na dniu wyboru z grona tychże wybranych, które prezydującego i pisarza z pomiędzy siebie wybrać mają.

Te wybory odbywają się za pomocą kartek wyborczych względną obecnych większością.

Cesarski komisarz, przez namiestnika naznaczony, takową wyborczą czynnością kierować i na posiedzeniach komisyi, jako też na zgromadzeniach wyborczych zasiadać ma.

§. 37. Dla każdego z miast, w §fie 3. namienionych, utworzona będzie komisya wyborcza.

Komisya wyborcza w miastach Insbruku i Trydentu składa się z burmistrza z trzech członków przełożeństwa gminy, przez onego przyzwanych, i z trzech innych przez namiestnika naznaczonych, z onychże miast, prawo wyboru mających.

W innych miastach składa się komisya wyborcza z burmistrza, z dwóch członków przełożeństwa gminy i z dwóch przez starostę powiatowego naznaczonych miejskich, mających prawo wyboru.

Burmistrzowie są prezydujący miejscowych komisyi wyborczych; pisarze z pośród nich wybierają się.

Przy posiedzeniach komisyi i zgromadzeniach wyborczych zasiadać mają komisarze cesarscy.

§. 38. Dla wyborów reszty gmin złożona będzie w każdem wyborczem miejscu komisya wyborcza.

Każda takowa miejscowa komisya wyborcza składa się, pod przewodnictwem komisarza cesarskiego, z czterech członków, wybranych przez starostę powiatowego z przełożonych gmin, onemu wyborczemu miejscu przekazanych.

Pisarza wybiera komisya z pośród siebie.

§. 39. W celu przedsięwzięcia obliczenia głosów dla całego powiatu wyborczego, utworzoną będzie w każdem głównem miejscu wyborzem (§. 34.) główna komisya wyborcza, która pod przewodnictwem komisarza cesarskiego składać się ma z członków miejscowej komisyi wyborczej, i z posłów przez komisye reszty innych miejsc wyborczych powiatu wyborczego po jednemu z ich grona wybranych.

Pisarz miejscowej komisyi wyborczej jest oraz pisarzem głównej komisyi wyborczej.

§. 33. Als Wahlorte für die im §. 3. aufgezählten Wahlbezirke haben die eben daselbst benannten Städte zu gelten.

§. 34. Für die Wahlen der übrigen Gemeinden (§. 4) sind mehrere Wahlorte zu bestimmen. Dabei hat als Regel zu gelten, dass die Wahlorte mit den Sitzen der neuorganisirten Gerichte und Bezirkshauptmannschaften zusammenzutreffen haben.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Wahlorte geschieht vom Statthalter mit genauer Angabe der jedem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden.

Hauptwahlort des ganzen Bezirkes ist der Amtssitz der Bezirkshauptmannschaft.

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 35. Zur Leitung der Wahlhandlung werden eigene Wahlcommissionen gebildet.

§. 36. Die Wahlcommission der Höchstbesteuerten besteht aus sieben von den höchstbesteuerten Wählern am Tage der Wahl aus ihrer Mitte gewählten Personen, die den Vorsitzenden und Schriftführer unter sich selbst zu wählen haben.

Diese Wahlen geschehen mittelst Stimmzetteln und mit relativer Majorität der Anwesenden.

Ein vom Statthalter bestimmter landesfürstlicher Commissär hat diesen Wahlact zu leiten und den Sitzungen der Commission, so wie den Wahlversammlungen beizuwohnen.

§. 37. Für jede der im §. 3 benannten Städte wird eine Wahlcommission gebildet.

Die Wahlcommission in den Städten Innsbruck und Trient besteht aus dem Bürgermeister, aus drei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus drei anderen vom Statthalter bestimmten Wahlberechtigten jener Städte.

In den übrigen Städten besteht die Wahlcommission aus dem Bürgermeister, aus zwei Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus zwei vom Bezirkshauptmanne bestimmten Wahlberechtigten der Stadt.

Die Bürgermeister sind die Vorsitzenden der Orts-Wahlcommissionen; die Schriftführer werden aus ihrer Mitte gewählt.

Den Sitzungen der Commissionen und den Wahlversammlungen haben landesfürstliche Commissäre beizuwohnen.

§. 38. Für die Wahlen der übrigen Gemeinden wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt.

Jede solche Orts-Wahlcommission besteht unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern der jenem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden gewählt werden.

Den Schriftführer wählt die Commission aus ihrer Mitte.

§. 39. Um die Stimmzählung für den ganzen Wahlbezirk vorzunehmen, wird in jedem Hauptwahlorte (§. 34) eine Hauptwahlcommission gebildet, welche unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus den Mitgliedern der Wahlcommission des Ortes, und aus je Einem von den Commissionen der übrigen Wahlorte des Wahlbezirkes aus ihrer Mitte gewählten Abgeordneten zu bestehen hat.

Der Schriftführer der Wahlcommission des Ortes ist auch Schriftführer der Hauptwahlcommission.

§. 40. Rozstrzygnienia i uchwały tak miejscowych jak głównych komisyi wyborczych wymagają bezględnej głosujących większości.

§. 41. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni się mieszać do głosowania, bądź przez usuwanie albo odradzanie, bądź przez zalecanie albo przedstawianie pewnych osób, ani też innym jakimbądź sposobem, a przy czynności wyborczej mają czuwać, li tylko nad utrzymaniem spokojności i porządku, niemniej też nad zachowaniem trybu wyborczego, prawnie wskazanego.

§. 42. Podobnie też winni członkowie komisyi wyborczej od wszelkiego wstrzymać się wpływu na głosowanie pojedynczych prawo wyboru mających.

VII. O rozpisaniu wyborów.

§. 43. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów dzieje się z reguły przez rozrządzenia namiestnika, które przynajmniej na ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie będą obwieszczone.

Jeżeliby w przypadkach §fu 72. musiano powtórzyć wybór z powodu braku potrzebnej głosów większości, tedy wyborcy przez obwieszczenia starosty powiatowego do wyboru zaproszeni być mają.

§. 44. W rozpisaniu wyborów oznaczyć należy dzień wyborów, godzinę rozpoczęcia i czas trwania czynności wyborczej, tudzież miejsce, w którem głosowanie odbyć się ma.

W kartach legitymacyjnych, po obwieszczonem rozpisaniu wyborów, pojedynczym wyborcom doręczyć się mających (§. 26.), umieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 45. Rozpisanie powszechnych wyborów dla sejmu krajowego w sposób następny odbyć się ma: najprzód wybrani będą posłowie gmin wiejskich, potem posłowie miast, a nakoniec posłowie najwyżej opodatkowanych, tudzież przedsięwzięte być winny wybory każdej z pierwszych dwu klas wyborców w całym kraju w jednym a tym samym dniu.

VIII. O czynności wyborczej.

A. Ogólne postanowienia.

§. 46. W dniu wyboru o godzinie wyznaczonej i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, rozpocznie się czynność wyborcza, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która odebrać ma listy wyborców i przygotowane wykazy głosowania.

§. 47. Oprócz komisyi wyborczej, cesarskiego komisarza i do głosowania uprawnionych, nikomu nie jest niedozwolony przystęp do miejscowości, gdzie się wybór odbywa.

§. 40. Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Orts- und Hauptwahlcommissionen ist die absolute Mehrheit der Stimmenden erforderlich.

§. 41. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine andere Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der Wahlhandlung nur allein die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 42. Eben so haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigen zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 43. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahl geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

Wenn in den Fällen des §. 72 eine Wahl wegen Abgang der erforderlichen Stimmenmehrheit wiederholt werden muss, sind die Wähler durch Kundmachungen des Bezirkshauptmannes zur Wahl einzuladen.

§. 44. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnens und die Dauerzeit der Wahlhandlung, so wie den Ort, wo die Stimmgebung stattzufinden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimationskarten (§. 26) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler theilzunehmen hat, einzutragen.

§. 45. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für den Landtag hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der Städte und endlich die Abgeordneten der Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen jeder der beiden ersteren Wählerclassen im ganzen Lande an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 46. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde, und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen Wähler mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerlisten und die vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 47. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Tylko w pierwszych dwóch godzinach po rozpoczęciu czynności wyborczej, kandydaci wyborczy, jako takowi u wyborczej komisyi meldujący się, do miejsca zgromadzenia przypuszczonymi być, i za przyzwoleniem wyborców głos zabierać mogą.

Po upływie tych dwu godzin, albo jeszcze pierwej, jeżeli tego zgromadzenie wyborcze żąda, albo gdy już nikt z kandydatów głosu nie zabiera, głosowanie przedsięwziętem być ma.

Przed rozpoczęciem tegoż, kandydatów do odstąpienia nakłonić należy.

Wyborcy, którzy po rozpoczęciu głosowania nadejdą, zgłaszają się do komisyi wyborczej i mogą brać udział w niezamkniętem jeszcze głosowaniu.

§. 48. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania zarzuty czyni przeciw uprawnieniu wyborczemu jakiej osoby, na liście wyborców umieszczonej, i utrzymuje, że od chwili sporządzenia list wyborców osoba ta którego z warunków, do prawa wyboru wymaganych, pozbawioną została, komisya wyborcza natychmiast rzecz tę rozstrzyga, nie dozwalając żadnego rekursu.

§. 49. Prezydujący komisyi wyborczej zgromadzonym wyborcom w krótkiej przemowie przywiedzie na pamięć treść §§fów 27, 28 i 29. ustawy wyborczej, co do przedmiotów, do obieralności wymaganych, wyjaśni im tryb przy głosowaniu i obliczeniu głosów i napomni ich, aby wota swoje składali wedle wolnego przekonania, bez wszelkich samolubnych względów pobocznych, a to w ten sposób, jaki wedle najsumienniejszego swego przeświadczenia poczytują za najstósowniejszy dla dobra powszechnego.

§. 50. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej, o ile są do wyboru uprawnieni, swe wota składają.

Następnie jeden z członków komisyi wyborczej, wzywać będzie wyborców do składania wotów w tym kolejnym porządku, w którym ich imiona na liście wyborców są umieszczone.

Mający prawo do wyboru, którzy po zawołaniu ich po nazwisku do zgromadzenia wyborczego przychodzą, wota swe składać będą dopiero po odczytaniu całej listy wyborców.

§. 51. Każdy mający prawo do głosowania przystępuje z reguły sam do stołu, stojącego między komisyą wykorczą a zgromadzeniem wyborczem, i przy oddaniu swojej karty legitymacyjnej, głośno i wyraźnie i z dokładnem oznaczeniem tę osobę nazwie, którą sobie posłem mieć życzy do sejmu krajowego.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch lub więcej przypada posłów, tedy wyborca tyle nazwisk wymieni, ile ma być posłów wybranych.

§. 52. Wyborcy niemowi, mogą wyjątkowo na piśmie składać wyborcze swe wota, które w ich obecności, przez jednego z członków komisyi wyborczej muszą być odczytane.

§. 53. Jeżeli przy głosowaniu zachodzą wątpliwości względem identyczności (tożsamości) wyborcy, kartą legitymacyjną opatrzonego, tedy o tem, natychmiast komisya wyborcza rozstrzyga, niedozwalając rekursu.

Nur in den ersten zwei Stunden nach dem Beginne der Wahlhandlung dürfen Wahlcandidaten, die sich als solche bei der Wahlcommission melden, in den Versammlungsort zugelassen werden und mit Zustimmung der Wähler sprechen.

Nach Ablauf der zwei Stunden, oder noch früher, wenn es die Wahlversammlung begehrt oder kein Candidat mehr zu sprechen hat, ist die Abstimmung vorzunehmen.

Vor dem Beginne derselben werden die Candidaten zum Abtreten veranlasst.

Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen theilnehmen.

§. 48. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlcommission sogleich und ohne Zulassung eines Recurses entschieden.

§. 49. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Ansprache den versammelten Wählern den Inhalt der §§. 27, 28 und 29 der Wahlordnung über die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmzählung zu erklären und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberzeugung ohne alle eigennützige Nebenrücksichten und in der Art abzugeben, wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 50. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, in so ferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimmen abgeben.

Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge, wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchgelesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 51. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch, und nennt unter Abgabe seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter zum Landtage werden soll.

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei oder mehrere Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 52. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 53. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Identität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung eines Recurses.

§. 54. Każde ustne głosowanie i każde piśmienne wotum wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, wciągnione zostanie wraz z nazwiskiem wyborcy w przygotowane na to rubryki wykazu głosowania, w dwóch egzemplarzach sporządzonego. Wciąganiem takowem do jednego z wykazów zajmuje się pisarz komisyi wyborczej, a równocześnie inny członek komisyi do drugiego wykazu, stanowiącego kontrolę wciągnienia, jako lista odpowiednia.

§. 55. Wota wyborcze, dane dla mającego być wybranym, albo pod warunkami albo z załączeniem poleceń nie są ważne.

§. 56. Względem ważności lub nieważności pojedynczych wotów wyborczych rozstrzyga natychmiast komisya wyborcza, bez przypuszczenia rekursu.

§. 57. Głosowanie musi z reguły w każdem miejscu w ciągu dnia, do wyborów przeznaczonego, być rozpoczęte i ukończone.

Jeżeliby zaś zachodziły okoliczności, przeszkodne rozpoczęciu, postępowi lub ukończeniu wyboru, może być czynność wyborcza przez komisyę na następny dzień odroczona lub przedłużona za przyzwoleniem komisarza cesarskiego, który o tem natychmiast staroście powiatowemu lub namiestnikowi donieść ma.

Uwiadomienie o tem dla wyborców, dzieje się sposobem w miejscu zwyczajnym.

§. 58. Jeżeli wszyscy wyborcy wota swoje złożyli, lub jeżeli termin dnia wyboru do głosowania wyznaczony upłynął, a żaden się już wyborca nie zgłosił, ma prezydujący komisyi wyborczej oświadczyć głosowanie jako zamknięte, podwójny głosowania wykaz ma być przez komisyę wyborczą i przez cesarskiego komisarza podpisany, a dalsze głosowanie przed ukończeniem skrutynowania nie będzie dozwolonem.

§. 59. Po zamkniętem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych najwyżej opodatkowanych, tudzież miast Insbruku, Trydentu, Botzen, Roveredo, Bregenz Sternberg, Prosnitz, Znajm, natychmiast do obliczenia głosów przystąpi się, a jeżeli potrzebna liczba posłów należycie wybraną została, protokół, względem czynności wyborczej prowadzony, ma być zamknięty, przez członków komisyi i przez komisarza cesarskiego podpisany, z załączeniem tak wykazów głosowania jak list obliczenia głosów zapieczętowany, nareście napisem treść wyrażającym opatrzony, cesarskiemu komisarzowi do przesłania go do namiestnika oddany.

§. 60. W zgromadzeniach wyborczych reszty innych miejsc wyborczych po ukończeniu głosowania, protokół wyborczy zamknięty, przez komisyę i cesarskiego komisarza podpisany, z załączeniem wykazów głosowania przez miejscową komisyę wyborczą i cesarskiego komisarza zapieczętowany, będzie przesłany przez członka, wybranego przez komisyę wyborczą z grona swego, do głównej komisyi wyborczej, która obliczenie głosów przedsięwziąć ma.

§. 61. W przypadkach powyższego paragrafu, gdy zebranie głosów nie może bezpośrednio po głosowaniu być przedsięwziętem, musi termin do przedsięwzięcia obliczenia głosów w ten sposób być wyznaczony, ażeby do czasu wyznaczonego protokoły wyborcze pojedynczych miejsc wyborczych z pewnością mogły być nadesłane do głównego miejsca wyborczego.

§. 62. W przypadkach §. 60. względem aktu zebrania głosów, przy którym wyborcy mają prawo być obecnymi, będzie osobny protokół prowadzony, który,

§. 54. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hierzu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzeichnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Die Eintragung besorgt in dem einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission und gleichzeitig ein anderes Commissionsmitglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controlle der Eintragung bildet.

§. 55. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifügung von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 56. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Orts-Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 57. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon sogleich dem Bezirkshauptmanne oder dem Statthalter die Anzeige zu machen hat, auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden.

Die Bekanntmachung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 58. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben, oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von dem Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 59. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen der Höchstbesteuerten und der Städte Innsbruck, Trient, Botzen, Roveredo, Bregenz und Feldkirch sogleich zur Stimmzählung geschritten und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist, das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben, und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzählungslisten versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zur Einsendung an den Statthalter übergeben.

§. 60. In den Wahlversammlungen der übrigen Wahlorte wird nach dem Schlusse der Stimmgebung das Wahlprotokoll geschlossen, von der Commission und dem landesfürstlichen Commissär unterfertigt, unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse von der Orts-Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär versiegelt, und durch ein, von und aus der Wahlcommission gewähltes Mitglied an die Hauptwahlcommission abgesendet, welche die Stimmzählung vorzunehmen hat.

§. 61. In den Fallen des vorigen Paragraphes, wo die Scrutinirung nicht unmittelbar nach der Abstimmung vorgenommen werden kann, muss der Termin zur Vornahme der Stimmzählung in solcher Weise bestimmt werden, dass bis zu demselben die Wahlprotokolle der einzelnen Wahlorte zuversichtlich im Hauptwahlorte eingelangt seyn können.

§. 62. In den Fällen des §. 60 wird über den Scrutinirungsact, welchem die Wähler beizuwohnen berechtiget sind, ein besonderes Protokoll geführt, welches, so wie die beiden von

jako i obie listy obliczenia głosów, przez dwóch członków komisyi prowadzone, przez główną komisyę wyborczą podpisane, i wraz z temi listami obliczenia głosów i z nadesłanemi ze strony pojedynczych miejsc wyborczych protokołami i głosowania wykazami, zapieczętowane i napisem, treść krótko wyrażającym opatrzone, cesarskiemu komisarzowi oddane być mają.

§. 63. W razie równości głosów we wszystkich przypadkach rozstrzyga los, który przez prezydującego komisyi wyborczej wyciągnięty być ma.

§. 64. Po ukończonem głosów obliczeniu, prezydujący komisyi wyborczej oznajmia natychmiast rezultat onegoż.

B. Szczególne postanowienia.

1. Względem wyboru najwyżej opodatkowanych.

§ 65. Posłowie najwyżej opodatkowanych w ten sposób będą wybierani, iż dla obwodu Insbrukskiego i Bryksenskiego po sześciu, dla Trydentskiego dziewięciu, a dla Bregenckiego obwodu trzech posłów z najwyżej opodatkowanych wyborców każdego kraju z osobna będzie wybranych

§. 66. W celu tych wyborów podług obwodów tworzy się cztery oddziały z obecnych wyborców najwyżej opodatkowanych.

Każdy wyborca wporządkowanym zostanie w oddział tego obwodu, w którym najwyżej opodatkowany przedmiot jego jest położony.

§. 67. Każdy wyborca winien przy głosowaniu tyle osób wymienić, ile posłów ma być wybranych.

Komisya wyborcza postanowić winna, czy dla wszystkich, dla obwodu Insbrukskiego i Bryksenskiego, tudzież dla Trydentskiego wybrać się mających posłów, jeden tylko akt głosowania ma być przedsięwzięty, lub też, czy wybór odbyć się powinien w dwóch, a względnie obwodu Trydentskiego w trzech po sobie następujących głosowaniach, w ten sposób, iż każdy wotujący w każdem głosowania akcie, po trzy osoby wymienić ma.

§. 68. Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej głosów większości.

Jeżeli przy jednym głosowania akcie, dla tego lub owego wybrać się mającego posła, taka głosów większosć do skutku nie przyjdzie, natenczas powtórne skrutynium przedsięwziąć, a na przypadek, gdyby i przy takowem nie znalazła się potrzebna większość, do ściślejszego wyboru przystąpić należy.

§. 69. Przy ściślejszym wyborze mają się wyborcy do owych ograniczać osób, które przy powtórnem skrutynium względnie najwięcej uzyskały głosów po tych, które bezwzględną większość otrzymały.

W razie równości głosów, rozstrzyga los, kto przy trzeciem głosowaniu ma być uwzględnionym.

Liczba osób, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających, wynosi zawsze dwa razy tyle, co liczba posłów, wybrać się jeszcze mających.

Każdy głos, przypadający osobie, przy trzeciem skrutynium do ściślejszego wyboru nie wprowadzonej, za nieważny ma być uważany.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów wypadła, tedy los rozstrzyga.

zwei Commissionsgliedern geführten Stimmzählungslisten von der Hauptwahlcommission zu unterzeichnen, und sammt diesen Stimmzählungslisten und den von den einzelnen Wahlorten eingelangten Protokollen und Abstimmungs-Verzeichnissen versiegelt, und mit einer den Inhalt kurz bezeichnenden Ueberschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zu übergeben ist.

§. 63. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fällen das Loos, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 64. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. Besondere Bestimmungen.

1. Für die Wahl der Höchstbesteuerten.

§. 65. Die Abgeordneten der Höchstbesteuerten werden in der Art gewählt, dass für den Innsbrucker und Brixner Kreis je sechs, für den Trienter Kreis neun und für den Bregenzer Kreis drei Abgeordnete von den Höchsbesteuerten Wählern jedes Kreises für sich gewählt werden.

§. 66. Zum Behufe dieser Wahl nach Kreisen werden vier Abtheilungen aus den versammelten Höchstbesteuerten gebildet.

Jeder Wähler wird in die Abtheilung jenes Kreises eingereiht, in welchem sein höchstbesteuertes Object gelegen ist.

§. 67. Jeder Wähler hat bei der Abstimmung so viele Personen zu benennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

Die Wahlcommission hat zu bestimmen, ob für sämmtliche, für den Innsbrucker und Brixner und für den Trienter Kreis zu wählenden Abgeordneten nur Ein Abstimmungsact vorzunehmen sei, oder ob die Wahl in zwei und bezüglich des Trienter Kreises in drei auf einander folgenden Abstimmungen in der Art stattfinden soll, dass jeder Stimmgebende bei jedem Abstimmungsacte drei Personen zu benennen hat.

§. 68. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig.

Kommt bei einem Abstimmungsacte für einen oder den andern zu wählenden Abgeordneten keine solche Stimmenmehrheit zu Stande, so wird ein zweites Scrutin vorgenommen und falls auch bei diesem nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 69. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken, die beim zweiten Scrutin nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten.

Bei Stimmengleichheit wird durch das Loos entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtigt werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche beim dritten Scrutin auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

Jeżeliby jedna a ta sama osoba wybraną została przez najwyżej opodatkowanych dwóch lub więcej obwodów, na tedy jego wybor dla tego obwodu moc ma, w którym więcej głosów otrzymał. Jeżeliby zaś równość głosów wypadła, rozstrzyga los.

2. Dla wyborów miast (§. 3.).

§. 70. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony miasta Insbruku i Trydentu ma przy głosowaniu dwie wymienić osoby.

Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

Każdy swój głos dający, wezwanym być ma, aby się, o późniejszej dnia godzinie, znowu znajdował na miejscu zgromadzenia dla złożenia na nowo wotum swego w razie potrzeby.

Co do wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeli przy pierwszych dwóch głosowaniach nie otrzymano potrzebnej głosów większości, obowiązują zawarte w §fie 69. postanowienia.

§. 71. Wybory miast, które osobno jednego wyborcę wybierać mają, przedsięwzięte będą podług przepisu poprzedniego, z tą tylko różnicą, iż każdy wyborca jednę tylko wymieni osobę.

3. Dla wyborów reszty gmin.

§. 72. W gminach pozostających winien każdy wyborca po dwie wymienić osoby. Obliczenie głosów przedsięwziętem będzie przez główną komisyę wyborczą (§. 39.), której pod pieczęcią oddać należy (§. 60.) protokoły wyborcze i wykazy głosowania, za poświadczeniem odebrania.

Głosy, dane w pojedynczych miejscach wyborczych, będą razem zliczone.

Do ważności wyborów dostateczna jest względna większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących.

Jeżeli w pierwszem skrutynium taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, tedy w przeciągu terminu, przez starostę powiatowego najmniej na trzy a najdalej, na ośm dni wyznaczonego, w każdem miejscu wyborczem na nowo przedsięwziąć się ma głosowanie w ściślejszym wyborze między onemi trzema osobami, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały, a które przez starostę powiatowego wraz z rozpisaniem nowego wyboru, (§. 43.) ogłoszone będą.

Dla każdego jeszcze wybrać się mającego posła, wprowadzone będą po trzy osoby do wyboru ściślejszego.

Jeżeli przy drugiem skrutynium, w głównem miejscu wyborczem przedsięwziętem, pokazuje się równość głosów, natenczas rozstrzyga los.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 73. Po zamkniętem obliczeniu głosów, ma komisya wyborcza i głosy zbierająca, zawiadomić wybranego o wypadłym na niego wyborze, z tem

Wird eine und dieselbe Person von den Höchstbesteuerten zweier oder mehrerer Kreise gewählt, so gilt seine Wahl für jenen Kreis, in welchem er mehr Stimmen erhalten hat. Erhielt er gleich viele Stimmen, so entscheidet das Loos.

2. Für die Wahlen der Städte (§. 3).

§. 70. Jeder an der Abstimmung Theil nehmende Wahlberechtigte der Städte Innsbruck und Trient hat bei der Stimmgebung zwei Personen zu benennen.

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Jeder, der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigenfalls die Stimmgebung erneuern zu können.

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im §. 69 enthaltenen Bestimmungen.

§. 71. Die Wahl der Städte, welche für sich allein Einen Abgeordneten zu wählen haben, werden nach der Vorschrift des vorigen Paragraphes nur mit dem Unterschiede vorgenommen, dass jeder Wähler nur Eine Person zu benennen hat.

3. Für die Wahlen der übrigen Gemeinden.

§. 72. In den übrigen Gemeinden hat jeder Wähler zwei Personen zu benennen. Die Stimmenzählung wird von der Hauptwahl-Commission (§. 39), welcher die Wahlprotokolle und Abstimmungsverzeichnisse gegen Empfangsbestätigung versiegelt zu übergeben sind (§. 60), vorgenommen.

Die Stimmen, welche in den einzelnen Wahlorten abgegeben wurden, werden zusammengerechnet.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden.

Kommt eine solche Stimmenmehrheit im ersten Scrutin nicht zu Stande, so ist innerhalb eines vom Bezirkshauptmanne bestimmten Termines von wenigstens drei, und höchstens acht Tagen, an jedem Wahlorte die Abstimmung in engerer Wahl zwischen jenen drei Personen zu erneuern, welche bei dem ersten Scrutin die meisten Stimmen erlangt hatten, und welche vom Bezirkshauptmanne zugleich mit der Ausschreibung der Wahlerneuerung (§. 43) kundzumachen sind.

Für jeden noch zu wählenden Abgeordneten sind drei Personen in die engere Wahl zu bringen.

Zeigt sich bei dem im Hauptwahlorte vorgenommenen zweiten Scrutin eine Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 73. Nach geschlossener Stimmenzählung hat die Wahl- und Scrutinirungs-Commission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in Kenntniss zu setzen,

wezwaniem, aby w ciągu przepisanego czasu oświadczył, czyli przyjmuje wybór, lub nie.

§. 74. Każdy ma prawo nieprzyjąć wypadłego nań wyboru.

§. 75. Jeżeli wybrany jeszcze w dniu wyborów, przed komisyą wyborczą, póki jest zebraną, oświadczy, że wyboru nie przyjmuje, oświadczenie to do protokołu wyborczego wciągniętem zostanie; poczem nowy wybór natychmiast może być przedsięwzięty.

§. 76. W każdym innym razie oświadczenie wybranego musi być namiestnikowi uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga przesłane w ciągu dni dziesięć, od chwili licząc, w której mu doręczonem zostało, zarządzone przez komisyę wyborczą, uwiadomienie o jego wyborze.

Zaniechanie takiego oświadczenia, równie jak wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem uważane będzie za nieprzyjęcie.

W przypadku nieprzyjęcia, ma namiestnik natychmiast nowy rozporządzić wybór.

§. 77. Jeżeli obieralny w kilku powiatach został wybranym, ma podobnież oświadczyć się według przepisu §§fów 75. i 76. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a w pierwszym razie względem tego, dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje.

Kto zaś wybór dla jednego powiatu przyjął, nie może go więcej przyjmować dla drugiego powiatu, chociażby później dopiero dowiedział się o wypadłym na niego wyborze, w ostatnim powiecie wyborczym.

Jeżeli dwa lub więcej razy wybrany oświadcza, że przyjmuje, ale nie wymienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, tedy przyjęcie za ważne uznaje się dla tego powiatu, w którym pierwej wybranym został, a gdyby tego samego dnia podwójny na niego przypadł wybór, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał.

W razie równości głosów zażądać trzeba wyraźnego oświadczenia wybranego.

§. 78. Wybrany, oświadczając przyjęcie wyboru musi zarazem udowodnić, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba (§. 27.), gdyby to nie było powszechnie już wiadomem.

§. 79. Jeżeli namiestnik ma przed sobą dowody, iż wybrany podług §. 28. od wybieralności wyłączony jest, tedy ów akta wyboru wraz z popartą powodami relacyą, sejmowi krajowemu przedłożyć winien.

§. 80. Gdyby na sejm krajowy wybrane zostały osoby, z powodu zbrodni lub ciężkiego przestępstwa policyjnego, z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego, w inkwizycyi zostające, takowe nie mają prawa do udziału na sejmie krajowym dopóty, dopóki z wyroku sądowego nie wykaże się, czy one podług §. 28. obieralność na sejm krajowy utrzymały, czy też takową utraciły.

X. O wykazaniu i roztrząsaniu wyborów.

§. 81. Namiestnik nakazać ma, aby posłom na sejm krajowy wybranym, wystawiono i doręczono certyfikat wyboru, wyjąwszy przypadki, §§fami 79 i 80. przewidziane.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu na sejm krajowy, i uzasadnia dopóty domniemanie ważności jego wyboru, póki nie zostanie uznanem, że rzecz przeciwnie się ma.

dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 74. Jedermann ist berechtigt, die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 75. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 76. In allen andern Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen zehn Tagen von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Statthalter der gefürsteten Grafschaft Tirol mit Vorarlberg abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, so wie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt, gilt als Ablehnung.

Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter so fort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 77. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleichfalls nach Vorschrift der §§. 75 und 76 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären.

Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzteren Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirkes, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchem er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage stattfand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 78. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, in so ferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften (§. 27) besitze.

§. 79. Liegt dem Statthalter der Nachweis vor, dass ein Gewählter nach §. 28 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sei, so hat er die Wahlacten sammt einem motivirten Berichte dem Landtage vorzulegen.

§. 80. Wenn Personen in den Landtag gewählt werden, die wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 28 die Wählbarkeit für den Landtag behalten oder verloren haben.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 81. Den in den Landtag gewählten Abgeordneten hat der Statthalter mit Ausnahme der Fälle der §§. 79 und 80 ein Wahlcertificat auszufertigen und zustellen zu lassen.

Dieses Certificat berechtigt den Gewählten zum Eintritte in den Landtag, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 82. Względem ważności wyboru rozstrzyga sejm krajowy w miarę przepisów, w czynnej i biernej obieralności, tudzież o postępowaniu przy wyborze, zawartych tak o konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej.

Przy roztrząsaniu i stanowieniu uchwały służą za podstawę akta wyborcze.

§. 83. Akta wyborcze składają się: z protokołu wyboru i obliczenia głosów, ze spisów głosowania i z list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy namiestnikowi przesłać mają z swemi sprawozdaniami, dotyczącemi toku postępowania przy wyborze, jako też prawnej ważności lub nieważności wyboru, tudzież z reklamacyi i protestów, jeżeliby już jakie przeciw wyborowi założono; a nakoniec z oświadczeń i wykazów, tak co do przyjęcia wyboru, jak co do obieralności przez wybranego przywiedzionych.

§. 84. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedynczych wyborach na sejm krajowy, mają być podane najdalej w ciagu dni ośmiu po zagajeniu sejmu krajowego, w przeciwnym bowiem razie nie będzie się na nie żadnej zwracać uwagi.

Porządek sprawowania interesów sejmu krajowego zawiera w sobie postępowanie tegoż przy roztrząsaniu wyborów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia trzydziestego Grudnia, w roku tysiąc ośmset czterdziestym dziewiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Gyulai. Bruck. Thinnfeld. Thun. Kulmer.

§. 82. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet der Landtag nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung, und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen.

Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 83. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungs-Protokolle, aus den Abstimmungs-Verzeichnissen und aus den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahlcommissäre mit ihren, den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungiltigkeit der Wahl betreffenden Berichten an den Statthalter einzusenden haben, ferner aus den gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den von den Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen und Nachweisungen.

§. 84. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Landtagswahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung des Landtages einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rücksicht genommen werden darf.

Das Verfahren des Landtages bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung des Landtages.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am dreissigsten December, im Jahre Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Gyulai. Bruch. Thinnfeld. Thun. Kulmer.

Franz Joseph

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XVI.

Wydana i rozesłana: 11. Lutego 1850.

23.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 31. Grudnia 1849,

działające dla wszystkich krajów koronnych, w których księga ustaw karnych z dnia 3. Września 1803 w mocy prawa stoi,

którem z dniem obwieszczenia ustanawia się nowy przepis karny względem uwiedzenia żołnierzy do naruszenia wierności, przysięgą do chorągwi zaprzysiężonej, jako też i do różnych innych czynów z obowiązkami sprzecznych.

Chcąc zaradzić dotychczasowej niezupełności w ustawach karnych, stan cywilny obowiązujących, wedle których uwiedzenie żołnierzy do innych ciężkich naruszeń ich obowiązków służbowych obok tych, którym §^{em} 199. I. cz. księgi ustaw karnych z dnia 3. Września 1803 zapobieżono, nie jest wyraźnie karą zagrożone, na wniosek Mego ministra sprawiedliwości i za doradą Mej Rady ministrów, stósownie do §§. 87. i 120. konstytucyi państwa uchwalam, aby w objętości wszystkich krajów koronnych, w których namieniona księga ustaw karnych obowiązuje, z dniem obwieszczenia rozporządzenia niniejszego w zastósowanie weszły przepisy następujące: Ktoby

a) żołnierza do nadwerężenia wierności, przysięgą do chorągwi zaprzysiężonej, wzywał, zachęcał lub uwieść usiłował, albo jakkolwiekbądź do tego przykładał się; tudzież

b) ktoby pod względem na żołnierzy któregobądź z czynów właśnie namienionych dopuścił się, w celu skłonienia onych, by albo spólnie z innymi, albo też pojedyńczo, jednakże w suppozycyi współdziałania innych, przeciw porządkowi, co do służby wojskowej istniejącemu, przeciw swym przełożonym, lub przeciw rozkazom ich powstawali, ten zbrodnią dawania pomocy popełnia i więzieniem między sześcią miesięcy a jednym rokiem ukaranym być ma.

Wszelakoż jeżeli działanie takowe na żołnierza podług ustaw stan cywilny obowiązujących jako zbrodnia się ukazuje, cięższą zagrożona karą, tedy to wedle istniejących co do tej ostatniej zbrodni postanowień tychże karnych ustaw osądzonem być ma.

Franciszek Józef m. p.

Schmerling m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XVI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 11. Februar 1850.

23.

Kaiserliche Verordnung vom 31. December 1849,

wirksam für alle Kronländer, in welchen das Strafgesetzbuch vom 3. September 1803 in Rechtskraft steht,

wodurch vom Tage der Kundmachung angefangen eine neue Straf-Vorschrift über die Verleitung von Soldaten zur Verletzung der in dem Fahneneide beschworenen Treue und zu verschiedenen anderen pflichtwidrigen Handlungen in Wirksamkeit gesetzt wird.

Um dem bisherigen Mangel in den für den Civilstand geltenden Strafgesetzen abzuhelfen, wornach die Verführung von Soldaten zu anderen schweren Verletzungen ihrer Dienstpflichten, als welche im §. 199 des I. Theils des Strafgesetzbuches vom 3. September 1803 vorgesehen wurden, nicht ausdrücklich mit Strafe bedroht ist, genehmige Ich nach Massgabe der §§. 87 und 120 der Reichsverfassung, auf den Antrag Meines Justizministers und über Einrathen Meines Ministerrathes, dass in dem Umfange aller Kronländer, in welchen das genannte Strafgesetzbuch in Wirksamkeit ist, vom Tage der Kundmachung dieser Verordnung angefangen, folgende Vorschrift in Anwendung komme:

a) *wer einen Soldaten zur Verletzung der in dem Fahneneide beschworenen Treue auffordert, aneifert oder zu verleiten sucht, oder auf was immer für eine Weise dazu mitwirkt, so wie*

b) *wer sich in Beziehung auf Soldaten einer der ebenbezeichneten Handlungen schuldig macht, um sie zu bewegen, dass sie sich entweder in Gemeinschaft mit Anderen oder auch einzeln, jedoch in der Voraussetzung der Mitwirkung Anderer, gegen die bestehende Militär-Dienstordnung, gegen ihre Vorgesetzten, oder gegen die Befehle derselben auflehnen, begeht das Verbrechen der Vorschubleistung und ist mit Kerker zwischen sechs Monaten und einem Jahre zu bestrafen.*

Wenn sich jedoch eine solche Einwirkung auf einen Soldaten nach den für den Civilstand geltenden Gesetzen als ein mit schwererer Strafe bedrohtes Verbrechen darstellt, so ist dieselbe nach den hinsichtlich dieses letzteren Verbrechens bestehenden Bestimmungen dieser Strafgesetze zu beurtheilen.

Franz Joseph *m. p.*

Schmerling *m. p.*

24.

Cesarski patent z dnia 17. Stycznia 1850,

działający we wszystkich owych koronnych krajach państwa, w których księga ustaw karnych z dnia 3. Września 1803 w mocy prawa stoi,

którym postanawiają się niektóre zwolnienia istniejących ustaw o karach na zbrodnie i ciężkie przestępstwa policyjne.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Iliryi; Król Jerozolimy etc.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zary; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburka, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga etc.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej, Wielki-Wojewoda wojewodztwa Serbii, etc. etc.

Aby jeszcze przed wydaniem zupełnej nowej ustawy karnej, na drodze konstytucyjnej uskutecznionej, takowe zwolnienia istniejących ustaw o karach na zbrodnie i ciężkie policyjne przestępstwa zaprowadzić, jakie, niezmieniając w istocie prawne pojęć oznaczenia różnych prawa przestępstw, postanowione być mogą, na wniosek Naszego ministra sprawiedliwości i za doradą Naszej Rady ministrów stósownie do §. 120. konstytucyi państwa postanowiliśmy, jak następuje:

Począwszy od dnia obwieszczenia niniejszego patentu, w owych wszystkich krajach koronnych Naszego państwa, w których księga ustaw o karach na zbrodnie i ciężkie przestępstwa policyjne z dnia 3. Września 1803 w mocy prawa stoi, następujące odmiany istniejących ustaw karnych wejść mają w wykonanie:

Art. I.

Przepisy, w §. 17. lit. a) i w §. 18. I[ej], jako też w §. 19. lit. c) II[ej] części księgi ustaw o karach na zbrodnie i ciężkie przestępstwa policyjne zawarte, działać przestają, a zatem karę skazania na robotę publiczną a odnośnie na publiczną robotę gminną na przyszłość ani stanowić, ani też już zawyrokowaną nadal wykonać wolno.

W przypadkach, w których owe zaostrzenia kary więzienia i aresztu ustawami zagrożone są, przy wyrokowaniu kara na wolności albo w obrębach prawnych stosunkowo ostrzej wymierzoną, albo tejże przydane być ma inne zaostrzenie, prawem dopuszczalne.

24.

Kaiserliches Patent vom 17. Jänner 1850,

wirksam für alle jene Kronländer des Reiches, in welchen das Strafgesetzbuch vom 3. September 1803 in Rechtskraft steht,

womit mehrere Milderungen der bestehenden Strafgesetze über Verbrechen und schwere Polizei-Uebertretungen angeordnet und vom Tage der Kundmachung angefangen in Wirksamkeit gesetzt werden.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

Um noch vor der Erlassuug eines im verfassungsmässigen Wege zu Stande gekommenen vollständigen neuen Strafgesetzes diejenigen Milderungen der bestehenden Strafgesetze über Verbrechen und schwere Polizei-Uebertretungen einzuführen, welche ohne Abänderung in der Wesenheit der gesetzlichen Begriffsbestimmungen der verschiedenen Gesetzes-Uebertretungen angeordnet werden können, haben Wir auf den Antrag unseres Ministers der Justiz und über Einrathen Unseres Ministerrathes nach Massgabe des §. 120 der Reichsverfassung beschlossen, wie folgt:

Vom Tage der Kundmachung des gegenwärtigen Patentes angefangen, haben in allen jenen Kronländern Unseres Reiches, in welchen das Strafgesetzbuch über Verbrechen und schwere Polizei-Uebertretungen vom 3. September 1803 in Rechtskraft steht, nachfolgende Abänderungen der bestehenden Strafgesetze in Wirksamkeit zu treten:

Art. I.

Die in dem §. 17 lit. a) und §. 18 des I., so wie im §. 19 lit. e) des II. Theiles des Strafgesetzbuches über Verbrechen und schwere Polizei-Uebertretungen enthaltenen Vorschriften sind ausser Wirksamkeit gesetzt, und es darf daher die Strafe der Anhaltung zur öffentlichen Arbeit und beziehungsweise zur öffentlichen Gemeindearbeit weder in Zukunft mehr verhängt, noch wenn sie bereits durch Urtheil zuerkannt wurde, weiterhin in Vollzug gesetzt werden.

In den Fällen, für welche diese Verschärfungen der Kerker- und Arreststrafe in den Gesetzen angedroht sind, ist bei der Urtheilsschöpfung entweder die Freiheitsstrafe innerhalb der gesetzlichen Schranken verhältnissmässig strenger zu bestimmen, oder derselben eine andere gesetzlich zulässige Verschärfung hinzuzufügen.

Art. II.

Złośliwe uszkodzenie cudzej własności w §. 74. I^ej^ części księgi ustaw karnych oznaczone, jeżeli szkoda z tąd wynikła albo przez sprawcę zamierzona, pięć złotych reńskich mon. konw. nie przenosi, tylko jako przestępstwo aresztem od dnia jednego do miesiąca jednego ukarane być ma.

Art. III.

Otworzenie pieczęci sądowych w dekrecie nadwornej kancelaryi z dnia 29. Sierpnia 1822, pod L. 1889 zbioru ustaw sądowych §. 2. za zbrodnię uznane, tylko jako przekroczenie ścisłym aresztem od jednego do sześciu miesięcy ukarane być ma.

Art. IV.

Powrót wygnańca w §§. 83. i 84. I^ej^ części księgi ustaw karnych za zbrodnią uznany jako przestępstwo podług §. 81. II^ej^ części ukarane być ma.

Art. V.

Uwiedzenie do nadużycia władzy urzędowej w §. 89. I^ej^ części oznaczone jedynie w tenczas, jeżeli uwiedzenie cywilnego lub karnego sędzi, przysięgłego lub prokuratora rządowego, albo w przypadkach udzielenia urzędu lub rozstrzygnienia w sprawach publicznych uwiedzenie innego urzędnika do stronności lub do nadwerężenia obowiązku urzędowego było sprawcy zamiarem, jako zbrodnia postanowionemi tam karami, oprócz tego zaś, o ile takowa czynność nie ukazuje się jako inne cięższej karze uległe prawa przestępstwo, tylko jako przekroczenie aresztem od jednego do sześciu miesięcy ukarane być ma.

Art. VI.

Jako zbrodnie naruszenia religii ukarane być mają tylko czyny w §. 107. lit. a) i b) I^ej^ części oznaczone, tudzież właśnie tam pod lit. d) wyrażone usiłowanie rozszerzania niewiary.

Art. VII.

Jeżeli w przypadku §. 148. lit. g) I^ej^ części przy podłożonym ogniu sprawca sam z żalu i jeszcze w swoim czasie tak się przyłożył, że wszelkiej szkodzie zapobieżono, tedy tenże od wszelkiej kary wolnym być ma.

Art. VIII.

Kradzieże w §. 154. pod liczbą I. lit. a) i w §. 156. pod liczbą I. części I^ej^ wyszczególnione, jeżeli oraz nie przenoszą ilość lub wartość pięciu reńskich mon. konw., tylko jako przestępstwa podług przepisu §. 210. II^ej^ części ukarane być mają.

Art. IX.

Podrobienie i fałszowanie publicznego dokumentu w §. 178. pod lit. d) I^ej^ części i w dekrecie nadwornej kancellaryi z dnia 17. Maja 1819, pod L. 1562 zbioru ustaw sądowych oznaczone, tedy tylko za oszustwo karze ulegające uważać się ma, jeżeli zasadza się na złym zamyśle, w §. 176. I^ej^ części przypuszczonym, oprócz tego przypadku zaś, jako przestępstwo podług §. 78. lit. c) II^ej^ części aresztem od trzech dni do jednego miesiąca ukarane być winno.

Art. X.

Przepisane §. 12. II^ej^ części księgi ustaw karnych więzy dla osób za przekroczenia lub przestępstwa na ścisły areszt skazanych, zupełnie ustać mają.

Art. II.

Die im §. 74 des I. Theiles des Strafgesetzbuches bezeichnete boshafte Beschädigung fremden Eigenthums ist, wenn der Schade, welcher entstanden oder in dem Vorsatze des Thäters gelegen ist, 5 fl. C. Mze. nicht übersteigt, nur als Uebertretung mit Arrest von 1 Tag bis zu 1 Monat zu bestrafen.

Art. III.

Die in dem Hofkanzleidecrete vom 29. August 1822, Zahl 1889, der Justizgesetzsammlung §. 2 als Verbrechen erklärte Eröffnung gerichtlicher Siegel ist nur als Vergehen mit strengem Arreste von 1 bis zu 6 Monaten zu ahnden.

Art. IV.

Die in den §§. 83 und 84 des I. Theiles des St. G. B. als Verbrechen erklärte Rückkehr eines Verwiesenen ist als Uebertretung nach Massgabe des §. 81 des II. Theiles zu bestrafen.

Art. V.

Die in dem §. 89 des I. Theiles bezeichnete Verleitung zum Missbrauche der Amtsgewalt ist nur dann, wenn die Verführung eines Civil- oder Strafrichters, eines Geschwornen oder Staatsanwalts, oder in Fällen einer Dienstverleihung oder einer Entscheidung in öffentlichen Angelegenheiten, die Verleitung eines andern Beamten zu einer Parteilichkeit oder zur Verletzung der Amtspflicht in der Absicht des Thäters lag, als Verbrechen mit den dort festgesetzten Strafen, ausser dem aber, in soweit eine solche Handlung sich nicht als eine schwerer bestrafte andere Gesetzübertretung darstellt, nur als Vergehen mit Arrest von 1 bis zu 6 Monaten zu ahnden.

Art. VI.

Als Verbrechen der Religionsstörung sollen nur die in dem §. 107 lit. a) *und* b) *des I. Theiles bezeichneten Handlungen, und das eben da* lit. d) *erklärte Bestreben, Unglauben zu verbreiten, bestraft werden.*

Art. VII.

Wenn im Falle des §. 148, lit. g) *des I. Theiles bei einem gelegten Brande der Thäter selbst aus Reue und noch zur rechten Zeit sich so verwendet hat, dass aller Schade verhüthet worden ist, so soll er mit aller Strafe verschont werden.*

Art. VIII.

Die in dem §. 154, Zahl I lit. a) *und §. 156, Zahl I des I. Theiles vorkommenden Diebstähle sind, wenn sie nicht zugleich den Betrag oder Werth von 5 Gulden C. Mze. übersteigen, nur als Uebertretungen nach Vorschrift des §. 210 des II. Theils zu bestrafen.*

Art. IX.

Die in dem §. 178 lit. d) *des I. Theiles und in dem Hofkanzleidecrete vom 17. Mai 1819, Zahl 1562 der Justizgesetzsammlung bezeichnete Nachmachung und Verfälschung einer öffentlichen Urkunde ist nur dann als strafbarer Betrug anzusehen, wenn ihr die im §. 176 des I. Theiles vorausgesetzte böse Absicht zu Grunde liegt, ausser diesem Falle aber soll sie als Uebertretung nach §. 78,* lit. e) *des II. Theiles mit Arrest von 3 Tagen bis zu 1 Monate geahndet werden.*

Art. X.

Die in dem §. 12 des II. Theiles des Strafgesetzbuches vorgeschriebene Fesselung der wegen Vergehen oder Uebertretungen zum strengen Arreste verurtheilten Personen hat gänzlich wegzufallen.

Art. XI.

Postanowienie w §. 26. II^cj cz. znajdujące się w ten sposób zmienia się, iż sędzia przepis §§ów. 48. i 49. I^cj cz. także na przekroczenia i przestępstwa zastósować winien.

Art. XII.

Co do uczestnictwa w tajnych towarzystwach, w §§. 38.—50. IIej części oznaczonego, postępować należy tylko wedle patentu 17. Marca 1849, „o wykonywaniu prawa wolnego stowarzyszenia i zgromadzenia się."

Art. XIII.

Nastąpione przez zniesienie cenzury wyłączenie wszystkich owych ciężkich przestępstw policyjnych, które się do przepisów cenzury (§§. 57.—68. IIej części księgi ustaw karnych) odnosiły, rozciągać się ma także i na §. 69, i na przyszłość nieupoważnione trzymanie lub używanie drukarni pokątnej, prasy ręcznej z literoskładem, prasy odcisku kamiennego lub miedziorytniego, tylko podług istniejących przepisów przemysłowych, a wedle okoliczności stósownie do tymczasowej ustawy o druku z dnia 13. Marca 1849 ukaranem być ma.

Art. XIV.

Przepis §. 70. IIej części względem uwiedzenia poddanych tego państwa do osiedlenia się w cudzych krajach niniejszem znosi się.

Art. XV.

Postanowienie §. 71. IIej części, względem ukarania podburzania poddanych przeciw swym zwierzchnościom, do oznaczonego tamdzież podżegania przeciw władzom rządowym i gminnym ścieśnia się.

Art. XVI.

Przepisy §§. 90.—92. IIej części ustać mają, a zamiast postępowania sądowego karnego w razie samobójstwa, czynnie zamierzonego, władza polityczna oświecenie sprawcy przez duchownego, albo też wedle okoliczności umieszczenie onegoż w publicznym leczenia zakładzie lub inne jakie zachowanie, w razie samobójstwa zaś wykonanego, pogrzebanie trupa w cichości i na cmentarzu zarządzić ma.

Art. XVII.

Moc niniejszego rozporządzenia rozciągać się ma także i na popełnione przed jego obwieszczeniem przestępstwa prawa, jako też i na inkwizycye już wiszące. Te ostatnie, o ile podług niniejszego przepisu do innego sądu karnego przekazane są, temuż odstąpione, albo jeżeli przypadek, będący ich przedmiotem, karze ulegać przestaje, przez uchwałę zaniechania załatwione być mają.

Dano w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu, dnia 17. Stycznia 1850.

Franciszek Jósef.

Schmerling.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Art. XI.

Die in dem §. 26 II. Thls. vorkommende Bestimmung wird dahin abgeändert, dass der Richter auch bei Vergehen und Uebertretungen die Vorschrift der §§. 48 und 49 des I. Thls. in Anwendung zu bringen hat.

Art. XII.

Die in den §§. 38 bis 50 des II. Theiles bezeichnete Theilnahme an geheimen Gesellschaften ist nur nach dem Patente vom 17. März 1849, „über die Ausübung des freien Vereinigungs- und Versammlungsrechtes" zu behandeln.

Art. XIII.

Die durch die Aufhebung der Censur erfolgte Ausscheidung aller derjenigen schweren Polizei-Uebertretungen, welche sich auf die Censur-Vorschriften bezogen haben (§§. 57—68 des II. Theiles des St. G. B.) hat sich auch auf den §. 69 zu erstrecken, und es soll in Zukunft die unbefugte Haltung oder der Gebrauch einer Winkelbuchdruckerei, einer Handpresse mit einem Schriftsatze, einer Stein- oder Kupferdruckpresse, nur nach den bestehenden Gewerbsvorschriften und nach Umständen in Gemässheit des provisorischen Pressgesetzes vom 13. März 1849 geahndet werden.

Art. XIV.

Die Vorschrift des §. 70 des II. Theiles über die Verleitung der Unterthanen dieser Staaten zur Ansiedlung in fremden Ländern wird hiermit ausser Kraft gesetzt.

Art. XV.

Die Anordnung des §. 71 des II. Theiles, über die Bestrafung der Aufwieglung der Unterthanen gegen ihre Obrigkeiten, wird auf die dort bezeichnete Aufreizung gegen Staats- und Gemeindebehörden eingeschränkt.

Art. XVI.

Die Vorschriften der §§. 90—92 des II. Theiles haben zu entfallen, und es ist an der Stelle des strafgerichtlichen Einschreitens bei einem versuchten Selbstmorde durch die politische Behörde die Belehrung des Thäters mittelst des Seelsorgers, oder nach Umständen dessen Unterbringung in einer öffentlichen Heilanstalt oder sonstige Verwahrung; bei einem vollbrachten Selbstmorde aber die Beerdigung des Leichnams in der Stille und in dem Friedhofe zu veranlassen.

Art. XVII.

Die Wirksamkeit dieser Verordnung hat sich auch auf die vor deren Kundmachung begangenen Gesetz-Uebertretungen und auf bereits anhängige Untersuchungen zu erstrecken. Letztere sind, in soferne sie nach dieser Vorschrift zu einem andern Strafgerichte gewiesen werden, an dieses abzutreten, oder, in soferne der ihnen zu Grund liegende Fall aufhört strafbar zu seyn, durch Ablassungsbeschluss zu erledigen.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien den 17. Jänner 1850.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai.
Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XVII.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 11. Lutego 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 25. Października 1851.

25.

Cesarski patent z dnia 17. Stycznia 1850,

obowiązujący w tych krajach koronnych, w których w wykonaniu stoi księga ustaw na zbrodnie z dnia 3. Września 1803,

mocą którego obwieszcza się nowa prowizoryczna ustawa o postępowaniu karnem, z tem postanowieniem, iż dzień, z którym taż w życie wejść ma, później dopiero oznajmionym zostanie.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

na wniosek Naszego ministra sprawiedliwości i za doradą Naszej Rady ministrów, celem przeprowadzenia zasad, wyrzeczonych §-m 103. konstytucyi państwa, pod względem jawnego i ustnego postępowania karnego, procesu oskarżenia, tudzież sądów przysięgłych, stosownie do §. 120, tejże konstytucyi, uznaliśmy za potrzebne przedewszystkiem w tych krajach koronnych państwa austryackiego, w których księga na zbrodnie z dnia 3. Września 1803. obecnie ma moc obowiązującą, wydać tymczasową ustawę postępowania karnego, i stanowimy, co następuje:

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XVII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 11. Jänner 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 25. October 1851.

25.

Kaiserliches Patent vom 17. Jänner 1850,

giltig für diejenigen Kronländer, in welchen das Strafgesetzbuch vom 3. September 1803 in Wirksamkeit steht,

wodurch eine neue provisorische Strafprocess-Ordnung mit der Bestimmung kundgemacht wird, dass der Tag, an welchem sie in Wirksamkeit zu treten hat, erst nachträglich bekannt gegeben wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien; König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grosscherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben zur Durchführung der im §. 103 der Reichsverfassung ausgesprochenen Grundsätze der Oeffentlichkeit und Mündlichkeit des Strafverfahrens, des Anklageprocesses und der Schwurgerichte auf den Antrag Unseres Justizministers und auf Einrathen Unseres Ministerrathes nach Massgabe des §. 120 der Reichsverfassung vorerst für jene Kronländer des österreichischen Kaiserstaates, in welchen das Strafgesetzbuch über Verbrechen und schwere Polizeiübertretungen vom 3. September 1803 gegenwärtig in Wirksamkeit ist, eine provisorische Strafprocess-Ordnung zu erlassen befunden, und verordnen wie folgt:

Art. I. Dzień, od którego w każdym szczegółowo kraju koronnym, nowa postępowania karnego ustawa obowiązywać ma; jak równie zmiany, jakie w każdym kraju koronnym, ze względu na właściwe każdemu z nich stosunki, okazałyby się potrzebnemi, przez szczególne rozporządzenia do powszechnej wiadomości podane będą.

Art. II. Od dnia, stosownie do art. I. oznaczonym być mającego, rozdział 2. części I[ej] i rozdział 2. cz. II[ej] księgi ustaw na zbrodnie z d. 3. Września 1803. wraz ze wszystkiemi dodatkowemi, do nich odnoszącemi się rozporządzeniami, jak równie wszelkie przepisy. dotyczące postępowania w sprawach o proste przewinienia policyjne, niemniej przepisy, obwieszczone patentem z d. 14. Marca 1849. o postępowaniu w przestępstwach drukowych, tracą moc obowiązującą względem spraw karnych wytoczonemi być mających.

Art. III. W sprawach kryminalnych, które do postępowania kryminalnego przed dniem, stosownie do art. I. mającym być oznaczonym, już prawomocnie przyjętemi zostały, tudzież w śledztwach, z powodu prostych lub ciężkich przestępstw policyjnych, które już przed wspomnionym dniem, ukończone zostały, dalsze postępowanie według dotąd obowiązujących ustaw ma być prowadzonem, wyrok według tychże ustaw wydanym, i postępowanie w wyższej instancyi jedynie według tych ustaw przeprowadzonem.

Art. IV. Przeciwnie w śledztwach o zbrodnie, w których przed dniem obowiązywania nowej ustawy postępowania karnego, nie zapadła jeszcze prawomocna uchwała względem przedsięwzięcia inkwizycyi zwyczajnej, jak niemniej we wszystkich śledztwach o proste i ciężkie przestępstwa policyjne przed wspomnionym dniem nie ukończonych; tak jak z śledztwami, według nowej ustawy postępować należy.

Art. V. Postępowanie w sprawach o wykroczenia drukowe, w których już przed dniem, stosownie do art. I. oznaczonym być mającym, główne dochodzenie postanowionem zostało, wedle przepisów z d. 14. Marca 1849. o postępowaniu w sprawach drukowych, dokończonem być winno. W innych sprawach o wykroczenia drukowe, postępowanie według nowej ustawy prowadzonem być winno.

Art. VI. Od dnia, w którym nowa ustawa postępowania karnego obowiązywać zacznie, następujące przepisy pod względem właściwości rozmaitych sądów, zachowane być mają.

Art. VII. Do sądów przysięgłych należy główne dochodzenie i wyrokowanie

A. w sprawach o następujące zbrodnie, o ile takowe, z powodu związku ze zbrodnią zdrady głównej, nie należą do sądu państwa:

1. zamieszania wewnętrznej spokojności państwa (§§. 57—59. kod. karn. cz. I);

2. powstania i rozruchu (§§. 61—69. kodeksu karn. cz. I);

3. gwałtu publicznego w przypadku §. 70. k. k. cz. I, kiedy zaszedł opór zbrojny, albo z uszkodzeniem lub zranieniem połączony; §. 72; §. 74. lecz tylko wtenczas, kiedy zrządzona szkoda przenosi 1000 złt. r.; w przypadkach objętych ustawą karną o kolejach żelaznych, przez dekret nadworny sądowy z d. 18. Marca 1847 r. L. 1924 wydaną bez wyjątku; niemniej w przypadkach wymienionych w §§-ch 75, 78 i 80 k. kar. cz. I i w dekrecie nadwornym z d. 19. Sierpnia 1826. lit. 2215. zbioru ustaw sądowych, w przedmiocie handlu niewolnikami;

Art. I. Der Tag, an welchem die neue Strafprocess-Ordnung in jedem einzelnen Kronlande in Wirksamkeit zu treten hat, sowie die Modificationen, welche allenfalls durch die eigenthümlichen Verhältnisse einzelner Kronländer für dieselben nöthig werden dürften, werden durch besondere Verordnungen zur allgemeinen Kenntniss gebracht werden.

Art. II. Von dem in Gemässheit des Art. I festzusetzenden Tage an sind der zweite Abschnitt des ersten und der zweite Abschnitt des zweiten Theiles des Strafgesetzbuches vom 3. September 1803 sammt allen darauf bezüglichen nachträglichen Verordnungen, sowie alle Vorschriften über das Verfahren in Fällen von einfachen Polizeiübertretungen, und die mit Patent vom 14. März 1849 kundgemachte Vorschrift über das Verfahren in Pressübertretungsfällen für alle neu anhängig werdenden Strafsachen aufgehoben.

Art. III. Ueber Criminaluntersuchungen, rücksichtlich welcher vor dem nach Art. I festzusetzenden Tage bereits ein förmlicher Einleitungsbeschluss ergangen und in Rechtskraft erwachsen ist, sowie über Untersuchungen wegen einfacher oder schwerer Polizeiübertretungen, welche vor jenem Tage geschlossen wurden, ist das weitere Verfahren nach den bis dahin geltenden Gesetzen zu pflegen, das Urtheil nach eben diesen Gesetzen zu fällen, und das Verfahren in höherer Instanz nur nach diesen Gesetzen durchzuführen.

Art. IV. Dagegen sind Voruntersuchungen wegen Verbrechen, über welche vor dem Tage, an dem die neue Strafprocess-Ordnung in Wirksamkeit tritt, noch kein rechtskräftiger Beschluss auf Einleitung der ordentlichen Criminaluntersuchung ergangen ist, sowie alle Untersuchungen wegen einfacher oder schwerer Polizeiübertretungen, die vor jenem Tage noch nicht geschlossen wurden, gleich einer Voruntersuchung im Sinne der neuen Strafprocess-Ordnung zu behandeln.

Art. V. Das Verfahren über Pressvergehen, rücksichtlich welcher bereits vor dem nach Art I festzusetzenden Tage die Hauptverhandlung angeordnet wurde, ist nach den Bestimmungen der Vorschrift vom 14. März 1849 über das Verfahren in Pressübertretungsfällen zu Ende zu führen. Ueber andere Pressvergehen aber ist das Verfahren nach den Vorschriften der neuen Strafprocess-Ordnung fortzusetzen.

Art. VI. Von dem Tage der Wirksamkeit der neuen Strafprocess-Ordnung an haben über die Competenz der verschiedenen Arten von Gerichten folgende Bestimmungen zu gelten:

Art. VII. Vor die Geschwornengerichte gehört die Hauptverhandlung und Entscheidung.

A. *Ueber nachstehende Verbrechen, in sofern sie nicht wegen des Zusammenhanges mit einer hochverrätherischen Unternehmung vor das Reichsgericht gehören:*

1. *Störung der inneren Ruhe des Staates (§§. 57—59 St. G. I. Thls);*
2. *Aufstand und Aufruhr (§§. 61—69 St. G. I. Thls.);*
3. *öffentliche Gewaltthätigkeiten in den Fällen des §. 70 St. G. I. Thls., wenn der Widerstand mit Waffen geschehen oder mit einer Beschädigung oder Verwundung begleitet ist; des §. 72; des §. 74, jedoch nur, wenn der wirklich verursachte Schade tausend Gulden C. M. übersteigt; des durch das Justiz-Hofdecret vom 18. März 1847, Z. 1924, erlassenen Eisenbahn-Strafgesetzes ohne Ausnahme; der §§. 75, 78 und 80 St. G. I. Thls. und des Hofdecretes vom 19. August 1826, Z. 2215 der J. G. S. über den Sklavenhandel;*

4. nadużycia władzy urzędowej i przyjmowania podarunków w rzeczach urzędowych (§§. 85—88 k. k. cz. I.);

5. fałszowania publicznych papierów kredytowych (§§. 92—102 k. k. cz. I);

6. fałszowania monety (§§. 103—106 k. k. cz. I.);

7. zgwałcenia religii (§§. 106—109 k. k. cz. I.);

8. zgwałcenia kobiety (§§. 110—112 k. k. cz. I.);

9. morderstwa i zabójstwa (§§. 117—127 k. k. cz. I.);

10. spędzenia płodu mimo wiedzy i woli matki (§§. 131—132 k. k. cz. I.);

11. podrzucenia dziecięcia w przypadku §. 134. k. k. cz. I. przewidzianym;

12. zranienia w przypadku §. 139 k. k. cz. I.);

13. pojedynku (§§. 140—146 k. k. cz. I.);

14. podpalenia (§§. 147—149 k. k. cz. I.);

15. kradzieży, kiedy kara według §. 159 k. k. cz. I.) między 5ciu do 10ciu lat ma być wymierzoną;

16. przeniewierzenia na rzeczy urzędownie powierzonej (§§. 161 i 162 k. k. c. I.); i w przypadku §fu 163, kiedy kara według §. 164. od 5 do 10 lat ma być wymierzoną;

17. rozboju i uczęstnictwa (§§. 169—175 k. k. cz. I.):

18. oszustwa w przypadkach §. 178. lit. *a)* i *f)* k. k. cz. I.); i we wszystkich przypadkach, których wymiar kary według §. 182. następować ma;

19. dwużeństwa (§§. 185—187. k. k. cz. I);

20. potwarzy (§§. 188 i 189 k. k. cz. I.);

21. danej zbrodniarzom pomocy, jednakowoż tylko w przypadkach, w których według §. 197. k. k. cz. I, kara od 5 do 20 lat ma być wymierzoną;

B. w sprawach o wykroczenia drukowe w §§. 22—35 patentu z dnia 13. Marca 1849, w przedmiocie nadużycia druku wyrażonych.

Art. VIII. Śledztwo przygotowawcze, co do ciężkich zbrodni i wykroczeń drukowych, w poprzedzającym artykule wymienionych, należy do sądów powiatowych kolegialnych, przyczem przepisy ustawy o postępowaniu karnem zachowane być mają.

Art. IX. Do sądów powiatowych kolegialnych, w okręgu przydzielonym onymże, jako sądom karnym, należy jeszcze śledztwo przygotowawcze i główne dochodzenie, tudzież wyrokowanie w I. instancyi w sprawach o zbrodnie i wykroczenia,

A. co do zbrodni, nie należących do sądów przysięgłych:

1. gwałtu publicznego w przypadku §fu 70. k. k. cz. I, kiedy opór zaszedł bez użycia broni i bez uszkodzenia lub zranienia;

2. gwałtu publicznego przez złośliwe uszkodzenie cudzej własności (§. 74. k. k. cz. I.); jednakże wtenczas tylko, kiedy szkoda zrządzona przenosi 5 złr. m. k., lecz nie przenosi 1000 złr. i kiedy nie ma zastosowania patent o kolejach żelaznych z dnia 30. Stycznia 1847, tudzież dekret nadworny sądowy z dnia 18. Marca 1847. L. 1924;

3. gwałtu publicznego przez niebezpieczne odgrażywanie (dekret nadworny z dnia 8. Lipca 1845. L. 17,516);

4. Missbrauch der Amtsgewalt und Geschenkannahme in Amtssachen (§§. 85—88 St. G. I. Thls.);

5. Verfälschung der öffentlichen Creditspapiere (§§. 92—102 St. G. I. Thls.);

6. Münzverfälschung (§§. 103—106 St. G. I. Thls.);

7. Religionsstörung (§§. 107—109 St. G. I. Thls.);

8. Nothzucht (§§. 110—112 St. G. I. Thls.);

9. Mord und Todtschlag (§§. 117—127 St. G. I. Thls.);

10. Abtreibung der Leibesfrucht wider Wissen und Willen der Mutter (§§. 131, 132 St. G. I. Thls.);

11. Weglegung eines Kindes im Falle des §. 134 St. G. I. Thls.;

12. Verwundung im Falle des §. 139 St. G. I. Thls.;

13. Zweikampf (§§. 140—146 St. G. I. Thls.);

14. Brandlegung (§§. 147—149 St. G. I. Thls.);

15. Diebstahl, wenn die Strafe nach §. 159 St. G. I. Thls. zwischen fünf und zehn Jahren auszumessen ist;

16. Veruntreuung vom ämtlich anvertrauten Gute (§§. 161 und 162 St. G. I. Thls.) und im Falle des §. 163, wenn die Strafe nach §. 164 zwischen fünf und zehn Jahren auszumessen ist;

17. Raub und Theilnahme an demselben (§§. 169—175 St. G. I. Thls.);

18. Betrug in den Fällen des §. 178 lit. a) und f) St. G. I. Thls., und in allen Fällen, in welchen die Strafbestimmung des §. 182 anzuwenden ist;

19. zweifache Ehe (§§. 185—187 St. G. I. Thls.);

20. Verläumdung (§§. 188 und 189 St. G. I. Thls.);

21. Verbrechern geleisteter Vorschub, jedoch nur in den Fällen, in welchen nach §. 197 St. G. I. Thls. die Strafe zwischen fünf und zehn Jahren auszumessen ist;

B. über die in den §§. 22—35 des Patentes vom 13. März 1849 gegen den Missbrauch der Presse aufgeführten Pressvergehen.

Art. VIII. Die Voruntersuchung rücksichtlich der in dem vorstehenden Artikel aufgeführten schweren Verbrechen und Pressvergehen steht den Bezirks-Collegialgerichten unter Beobachtung der in der Strafprocess-Ordnung enthaltenen Bestimmungen zu.

Art. IX. Den Bezirks-Collegialgerichten steht ferner in dem ihnen als Strafgerichten über Verbrechen und Vergehen zugewiesenen Sprengel die Voruntersuchung und Hauptverhandlung, sowie die Entscheidung in erster Instanz zu:

A. über die nicht den Schwurgerichten zugewiesenen Verbrechen:

1. öffentliche Gewaltthätigkeit im Falle des §. 70 St. G. I. Thls., wenn der Widerstand ohne Waffen und ohne Beschädigung oder Verwundung erfolgte;

2. öffentliche Gewaltthätigheit durch boshafte Beschädigung fremden Eigenthumes (§. 74 St. G. I. Thls.), jedoch nur, wenn der verursachte Schaden zwar den Betrag von fünf Gulden C. M., jedoch nicht von tausend Gulden C. M. übersteigt, und nicht das durch a. h. Entschliessung vom 30. Jänner 1847 und Justiz-Hofdecret vom 18. März 1847, Z. 1924, erlassene Eisenbahn-Strafgesetz Platz greift;

3. öffentliche Gewaltthätigkeit durch gefährliche Drohung (Hofdecret vom 8. Juli 1835, Z. 17516);

4. uwiedzenia do nadużycia urzędowej władzy (§§. 89—91 k k. cz. I.);

5. porubstwa w przypadkach w §§fach 113—116 k, k. cz. I. objętych;

6. spędzenia płodu w przypadkach §§fów 128—130 k. k. cz. I;

7. podrzucenia dziecięcia w przypadku przez §. 135 k. k. cz. I. przewidzianym;

8. zranienia lub ciężkiego uszkodzenia ciała (§§. 136—138 k. k. cz. I.) z wyłączeniem przypadku, o którym §. 139. wzmiankuje:

9. kradzieży we wszystkich przypadkach, w których kara według §§. 157 i 158 k. k. cz. I. ma być wymierzoną;

10. przeniewierzenia w przypadku §fu 163 k. k. cz. I, jeżeli kara według §. 164, od 6 miesięcy do lat 5 ma być wymierzoną;

11. uczęstnictwa w kradzieży i przeniewierzeniu (§§. 165 i 166 k. k. cz. I.);

12. oszustwa we wszystkich przypadkach, w których kara §fu. 181 k. k. cz. I., zastosowaną być winna, z wyjątkiem przypadków §. 178 lit. *a* i *f;*

13. danej zbrodniarzom pomocy (§§. 190—200 k. k. cz. I.), z wyjątkiem przypadków, w których kara według §. 197 od 5 do 10 lat ma miejsce.

B. Co do następnych czynów karygodnych, które odtąd zawierają się pod ogólnem nazwiskiem „wykroczeń“:

1. przestępstw, przez nieletnich popełnionych, w §§. 28. lit. *a.* i 29. k.k. cz. II. wyrażonych, które, gdyby przez doletnich popełnione były z istoty swojej stanowiłyby zbrodnie;

2. zbiegowiska (§§. 51—56 k. k. cz. II);

3. podburzania przeciwko władzom rządowym i gminnym (§. 71 k. k. cz. II. i patent z d. 17. Stycznia 1850 art. XV.);

4. obrazy warty w przypadku §. 73 k. k. cz. II;

5. uraz uczynkowych, których się publiczni urzędnicy lub słudzy w wykonywaniu urzędu swego dopuszczają (§§. 86 i 87 k. k. cz. II.);

6. zabójstwa z niedbalstwa, lub ciężkich zranień (§. 89 k. k. cz. II.);

7. zatajenia porodu (§§. 94 i 95 k. k. cz. II.);

8. nieumiejętności lekarzy i chirurgów (§§. 111 i 112 k. k. cz. II.);

9. zabronionych zmów rzemieślników, czeladzi rzemieślniczej, tudzież ukrywania zapasów żywności (§§. 227—232 k. k. cz. II.);

10. obrazy honoru w przypadkach w §§. 234—240 k. k. cz. II.);

11. nierządnictw w przypadkach, przywiedzionych w §§. 246—253 k. k. cz. II);

12. kuplerstwa (rajfurstwa) (§§. 256—259 k. k. cz. II.);

13. naruszenia pieczęci sądowych w przypadkach patentem z dnia 17. Stycznia 1850. art. III. przewidzianych;

14. uwiedzenia do nadużycia urzędowej władzy (patent z d. 17. Stycznia 1850. art. V.);

15. przestępstw wszystkich przepisów o zarazie morowej (pat. z d. 21. Maja 1805);

16. wszystkich przestępstw patentu o lichwie z d. 2. Grudnia 1803;

17. wszystkich przestępstw ustawy o umysłowej własności z dnia 19. Października 1846;

4. Verführung zum Missbrauch der Amtsgewalt (§§. 89—91 St. G. I. Thls.);

5. die in den §§. 113—116 St. G. I. Thls. angeführten Unzuchtsfälle;

6. Abtreibung der Leibesfrucht in den Fällen der §§. 128—130 St. G. I. Thls.;

7. Weglegung eines Kindes im Falle des §. 135 St. G. I. Thls.;

8. Verwundung oder schwere Körperverletzung (§§. 136—138 St. G. I. Thls.) mit Ausnahme des im §. 139 erwähnten Falles;

9. Diebstahl in allen Fällen, in welchen die Strafe nach den §§. 157 und 158 St. G. I. Thls. auszumessen ist;

10. Veruntreuung im Falle des §. 163 St. G. I. Thls., wenn die Strafe nach §. 164 zwischen sechs Monaten und fünf Jahren auszumessen ist;

11. Theilnehmung am Diebstahle oder an der Veruntreuung (§§. 165 und 166 St. G. I. Thls.);

12. Betrug in allen Fällen, in welchen die Strafbestimmungen des §. 181 St. G. I. Thls. anzuwenden sind, mit Ausnahme der Fälle des §. 178 lit. a) *und* f)*;*

13. Verbrechern geleisteter Vorschub (§§. 190—200 St. G. I. Thls.) mit Ausnahme der Fälle, in welchen die Strafe nach §. 197 zwischen fünf und zehn Jahren auszumessen ist;

B. *über die nachstehenden strafbaren Handlungen, welche von jetzt an unter der Gesammtbenennung „Vergehen" begriffen werden:*

1. die in den §§. 28 lit. a) *und 29 St. G. II. Thls. erwähnten Uebertretungen von Unmündigen, welche, wenn sie von Mündigen begangen worden wären, ihrer Eigenschaft nach als Verbrechen behandelt werden müssten;*

2. Auflauf (§§. 51—56 St. G. II. Thls.);

3. Aufreizung gegen Staats- und Gemeindebehörden (§. 71 St. G. II. Thls.) und Patent vom 17. Jänner 1850, Art. XV.;

4. Beleidigung einer Wache im Falle des §. 73 St. G. II. Thls.;

5. thätige Beleidigungen, welche öffentliche Beamte oder Diener im Amte ausüben, (§§. 86 und 87 St. G. II. Thls.);

6. fahrlässige Tödtungen, oder schwere Verwundungen (§. 89 St. G. II. Thls.);

7. Verheimlichung der Geburt (§§. 94 und 95 St. G. II. Thls.);

8. Unwissenheit von Aerzten und Wundärzten (§§. 111 und 112 St. G. II. Thls.);

9. unerlaubte Verabredungen von Gewerbsleuten oder Handwerksgesellen und Verheimlichung von Vorräthen (§§. 227—232 St. G. II. Thls.);

10. die in den §§. 234—240 St. G. II. Thls. aufgeführten Ehrenbeleidigungen;

11. die in den §§. 246—253 St. G. II. Thls. aufgeführten Unzuchtsfälle;

12. Kuppelei (§§. 256—259 St. G. II. Thls.);

13. widerrechtliche Eröffnung gerichtlicher Siegel in den Fällen des Patentes vom 17. Jänner 1850, Art. III.;

14. das Vergehen der Verführung zum Missbrauche der Amtsgewalt (Patent vom 17. Jänner 1850, Art. V.);

15. alle Uebertretungen der Pestvorschriften (Patent vom 21. Mai 1805);

16. alle Uebertretungen des Patentes vom 2. December 1803 gegen den Wucher;

17. alle Uebertretungen des Gesetzes vom 19. October 1846 zum Schutze des geistigen Eigenthumes;

18. wszystkich przestępstw ustawy policyjnej o kolejach żelaznych, patentem z dnia 30. Stycznia 1847. wydanej;

19. wszystkich przestępstw przeciwko przepisom §§fów 4, 6, 7, i 14—18 patentu z dnia 13. Marca 1849. o nadużyciach drukowych;

20. wszystkich przestępstw przeciwko patentowi z dnia 17. Marca 1849. o prawie stowarzyszenia i zgromadzenia się, z wyjątkiem §§. 23. i 31—33;

21. lekkomyślnego bankructwa, stosownie do Najwyższego postanowienia z dnia 13. Marca 1847, dekretem kancelaryi nadwornej z d. 17. Kwietnia 1847 r. ogłoszonego.

Art. X. Do sądów powiatowych należą następujące czyny, które wszystkie odtąd nazywać się będą „przestępstwami“:

1. wszystkie ciężkie policyjne przestępstwa, które nie są wyraźnie sądom powiatowym kolegialnym przydzielone;

2. przestępstwa z powodu złośliwego uszkodzenia cudzej własności, w patencie z dnia 17. Stycznia 1850. art. II. IV. VIII. i IX. przywiedzione, powrotu wygnańca, kradzieży, podrabiania lub fałszowania publicznych dokumentów;

3. wszystkie proste policyjne przestępstwa, które nie należą do policyi gminnej;

4. przestępstwa przeciwko §fowi 19. patentu z 13. Marca 1849. o nadużyciu druku;

5. przestępstwa przeciwko §§. 23. i 31—33 patentu z 17. Marca 1849. o prawie stowarzyszania i zgromadzania się.

Art. XI. Przepis §. 29. k, k. cz. I. przestaje obowięzywać, przepis zaś §. 28. t. k. rozciąga się do wszystkich przypadków, w których zachodzi zbieg albo zbrodni z wykroczeniami i przestępstwami, albo wykroczeń z przestępstwami, albo wykroczeń lub przestępstw rozmaitego gatunku.

Art. XII. Nasi ministrowie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, do wykonania rozporządzenia tego, zostają upoważnieni.

Dan w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu d. 17. Stycznia 1850.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

18. alle Uebertretungen des durch Allerhöchste Entschliessung vom 30. Jänner 1847 erlassenen Eisenbahnpolizeigesetzes;

19. alle Uebertretungen der in den §§. 4, 6, 7 und 14—18 des Patentes vom 13. März 1849 gegen den Missbrauch der Presse enthaltenen Vorschriften;

20. alle Uebertretungen des Patentes vom 17. März 1849 über die Ausübung des Vereinigungs- und Versammlungsrechtes, mit Ausnahme der §§. 23 und 31—33;

21. leichtsinnige Crida in Gemässheit der durch Hofkanzleidecret vom 17. April 1847 kundgemachten Allerhöchsten Entschliessung vom 13. März 1847.

Art. X. Vor die Bezirksgerichte gehören die nachstehenden Handlungen, welche von nun an sämmtlich Uebertretungen zu nennen sind:

1. alle nicht den Bezirks-Collegialgerichten ausdrücklich zugewiesenen schweren Polizeiübertretungen;

2. die in dem Patente vom 17. Jänner 1850, Art. II, IV, VIII und IX aufgeführten Uebertretungen der boshaften Beschädigung fremden Eigenthumes, der Rückkehr eines Verwiesenen, des Diebstahles und der Nachahmung oder Verfälschung einer öffentlichen Urkunde;

3. alle einfachen Polizeiübertretungen, welche nicht der Gemeindepolizei zugewiesen werden;

4. die Uebertretungen des §. 19 des Patentes vom 13. März 1849 gegen den Missbrauch der Presse;

5. die Uebertretungen der in den §§. 23 und 31—33 des Patentes vom 17. März 1849 über die Ausübung des Vereinigungs- und Versammlungsrechtes enthaltenen Vorschriften;

Art. XI. Der §. 29 St. G. I. Thls. wird ausser Wirksamkeit gesetzt, und die Vorschrift des §. 28 St. G. I. Thls. auf alle Fälle ausgedehnt, in welchen entweder Verbrechen mit Vergehungen oder Uebertretungen, oder Vergehen mit Uebertretungen, oder in welchem Vergehen oder Uebertretungen verschiedener Gattung zusammentreffen.

Art. XII. Unsere Minister der Justiz und des Innern sind mit dem Vollzuge dieser Verordnung beauftragt.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien den 17. Jänner 1850.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai
Schmerling. Thun. Kulmer.

USTAWA POSTĘPOWANIA KARNEGO.

Rozdział pierwszy.

OGÓLNE PRZEPISY.

§. 1.

Nikt, z powodu zbrodni, wykroczenia lub przestępstwa, nie może być inaczej do kary pociągniętym, jak tylko w skutek postępowania na drodze karnej, według przepisów niniejszej ustawy przeprowadzonego, i w skutek wyroku przez właściwy sąd wydanego.

§. 2.

Dochodzenie sądowe czynów kary godnych, należy w powszechności do urzędników, w tym celu przez ustawę postanowionych, na mocy ich urzędu; wyjęte zostają tylko przypadki, w których postępowanie jedynie na żądanie obrażonego lub poszkowanego ma miejsce.

§. 3.

Wszystkie w postępowaniu karnem udział mające władze, obowiązane są mieć na względzie zarówno okoliczności do przekonania, jako też do obrony obwinionego służące.

§. 4.

Skargi prywatne, z powodu karygodnego czynu, winny być, na żądanie poszkodowanego, w drodze karnej załatwione, jeżeli potrzeba dalszego dowodzenia nie wymaga odesłania takowych przed sądy cywilne.

§. 5.

Jeżeli postępowanie lub orzeczenie w sprawie karnej, zależy od rozstrzygnienia uprzednich skarg cywilnych, wówczas postępowanie sądowe na drodze karnej do nich także rozciągniętem być winno, i sędzia karny, co się tycze takich skarg uprzednich, nie jest obowiązanym trzymać się wyroku, przez sąd cywilny, po dopełnionym czynie, wydanego. Tylko, jeżeli skarga taka dotycze małżeństwa lub stosunków pokrewieństwa, w przedmiocie których przed ukończonem dochodzeniem spór cywilny rozpoczętym został, postępowanie na drodze karnej zawieszonom być może aż do orzeczenia przez sąd cywilny.

§. 6.

Termina w niniejszej ustawie oznaczone, jeżeli ustawa wyraźnie inaczej nie przepisuje, są ostateczne (prekluzyjne) i nie mogą być przedłużane. Jeżeli bieg tych terminów, poczynać się ma od oznaczonego dnia; dzień ten do terminu liczonym być nie powinien. Dni niedzielne i świąteczne, zawsze liczone być winny.

§. 7.

Kary pieniężne, w ustawie tej wyrzeczone, jeżeli przez upadającego w sporze albo wcale nie, lub też bez dotkliwej szkody w utrzymaniu jego familii uiszczone być nie mogą, mają być na karę aresztu zamienione, licząc 5 złr. m. k. za jeden dzień aresztu. Wszystkie kary pieniężne idą na korzyść instytutu ubogich tego miejsca, gdzie skazadie nastąpiło, i winny być do kasy gminnej tegoż miejsca przesłane.

Strafprocess-Ordnung.

Erstes Hauptstück.

Allgemeine Bestimmungen.

§. 1.

Niemand kann wegen Verbrechen, Vergehen oder Uebertretungen mit Strafe belegt werden, ausser nach vorgängigem Strafverfahren in Gemässheit dieser Strafprocess-Ordnung und in Folge eines von dem zuständigen Richter gefällten Urtheiles.

§. 2.

Die gerichtliche Verfolgung der strafbaren Handlungen liegt in der Regel den von dem Gesetze hiezu bestimmten Beamten kraft ihres Amtes ob. Ausgenommen sind diejenigen Fälle, in welchen nach Vorschrift der Strafgesetze nur auf Verlangen des Beleidigten oder Beschädigten verfahren werden darf.

§. 3.

Alle in dem Strafverfahren thätigen Behörden haben die zur Ueberführung und die zur Vertheidigung des Angeschuldigten dienenden Umstände mit gleicher Sorgfalt zu berücksichtigen.

§. 4.

Privatrechtliche Ansprüche auf strafbare Handlungen sind auf Antrag des Beschädigten im Strafverfahren mit zu erledigen, wenn nicht die Nothwendigkeit weiterer Ausführung eine Verweisung derselben vor die Civilgerichte angemessen erscheinen lässt.

§. 5.

Hängt die Verhandlung oder Entscheidung einer Strafsache von der Beantwortung privatrechtlicher Vorfragen ab, so erstreckt sich die strafgerichtliche Untersuchung auch auf diese und der Strafrichter ist hinsichtlich derselben an ein nach verübter That erfolgtes Erkenntniss des Civilrichters nicht gebunden. Nur wenn die Vorfrage eheliche oder Verwandtschaftsverhältnisse betrifft, worüber vor Beendigung der Untersuchung ein bürgerlicher Rechtsstreit anhängig gemacht wurde, kann das strafgerichtliche Verfahren bis zum Erkenntniss des Civilrichters ausgesetzt werden.

§. 6.

Die in diesem Gesetze anberaumten Fristen sind, wenn das Gegentheil nicht ausdrücklich verfügt ist, ausschliessend (präclusiv) und können nicht verlängert werden. Wenn dieselben von einem bestimmten Tage an zu laufen haben, sind sie so zu berechnen, dass dieser Tag nicht mitgezählt wird. Sonn- und Feiertage sind immer einzurechnen.

§. 7.

Die in diesem Gesetze ausgesprochenen Geldstrafen, welche von dem Straffälligen nicht eingebracht oder nicht ohne empfindlichen Nachtheil für den Unterhalt seiner Angehörigen geleistet werden können, sind in Arreststrafen von je Einem Tage für fünf Gulden C. M. zu verwandeln. Alle Geldstrafen verfallen dem Armeninstitute des Ortes, wo die Strafe erkannt wurde, und sind an die Gemeindecasse dieses Ortes abzuführen.

Rozdział drugi.

O WŁADZACH SĄDOWYCH.

§. 8.

Władza sądowa w sprawach karnych sprawowaną będzie przez sądy powiatowe, sądy powiatowo-kolegialne i sądy krajowe, przez sądy przysięgłych, sądy wyższe krajowe i przez sąd kasacyjny.

I. Sądy powiatowe.

§. 9.

Sędzia powiatowy i jego zastępcy, posiadający potrzebne na urząd sędziego uzdolnienie, obowiązani są jako pojedynczy sędziowie, w sprawach o wszystkie przestępstwa, z wyłączeniem przydzielonych policyi gminnej, przedsiębrać dochodzenie i wyrokować w pierwszej instancyi. Co do zbrodni i wykroczeń, należą do sędzi powiatowego te czynności, które mu niniejszą postępowania karnego ustawą przydzielone zostaną.

II. Sądy powiatowo-kollegialne.

§. 10.

Sądy powiatowo-kolegialne, obowiązane są dla okręgu, przekazanego im jako sądom powiatowym, wyznaczyć z pomiędzy siebie jednego lub kilku sędziów, którzy podobnie jak każdy sędzia powiatowy, w przypadkach o przestępstwa sprawować będą urząd sędziego karnego.

§. 11.

Do sądów powiatowych kolegialnych, jako sądów karnych, co do zbrodni i wykroczeń, w zakresie przekazanego im okręgu, należy nietylko przedsiębranie dochodzeń śledczych i głównych, ale nadto wyrokowanie w I[ej] instancyi we wszystkich, w art. IX. rozporządzenia wstępnego wymienionych zbrodniach i wykroczeniach.

§. 12.

W zbrodniach i wykroczeniach drukowych, z przepisu art. VII. rozporządzenia wstępnego, sądom przysięgłych przydzielonych, należy do sądów powiatowych kolegialnych, jedynie przedsiębranie dochodzenia przygotowawczego.

§. 13.

Do przedsiębrania wstępnego dochodzenia, przeznaczonym będzie jeden lub więcej członków sądu powiatowego kolegialnego, jako sędziowie śledczy. — W przypadku kiedy sąd powiatowy kolegialny wyrokować ma zbiorowo (w kolegium), wydawać będzie uchwały w komplecie dwoch sędziów i prezydującego.

III. Sądy krajowe.

§. 14.

Sądy krajowe co do spraw karnych, są sądami pierwszej i drugiej instancyi. Jako sąd pierwszej instancyi, obowiązane są wydawać uchwały swoje w komplecie dwóch sędziów i prezydującego; jako druga instancya zaś, w komplecie czterech sędziów i prezydującego.

Zweites Hauptstück.

Von den Gerichtsbehörden.

§. 8.

Die Gerichtsbarkeit in Strafsachen wird von den Bezirksgerichten, den Bezirks-Collegial- und Landesgerichten, den Geschwornengerichten, den Oberlandesgerichten und dem Cassationshofe ausgeübt.

I. Bezirksgerichte.

§. 9.

Die Bezirksrichter und die zum Richteramte befähigten Stellvertreter derselben haben als Einzelrichter über alle Uebertretungen, welche nicht der Gemeindepolizei zugewiesen werden, die Untersuchung zu führen und in erster Instanz zu erkennen. In Beziehung auf Verbrechen und Vergehen liegt den Bezirksgerichten jene Mitwirkung ob, welche ihnen durch diese Strafprocess-Ordnung zugewiesen wird.

II. Bezirks-Collegialgerichte.

§. 10.

Die Bezirks-Collegialgerichte haben für den denselben als Bezirksgerichten zugewiesenen Sprengel aus ihrer Mitte einen oder mehrere Einzelrichter zu bestellen, welche das Strafrichteramt in Uebertretungsfällen gleich jedem Bezirksrichter ausüben.

§. 11.

In dem den Bezirks-Collegialgerichten als Strafgerichten über Verbrechen und Vergehen zugewiesenen Sprengel steht ihnen bezüglich der im Artikel IX der Einführungs-Verordnung aufgeführten Verbrechen und Vergehen nicht nur die Voruntersuchung, sondern auch die Hauptverhandlung und Entscheidung in erster Instanz zu.

§. 12.

Rücksichtlich der durch Art. VII der Einführungs-Verordnung den Schwurgerichten zugewiesenen Verbrechen und Pressvergehen steht den Bezirks-Collegialgerichten nur die Voruntersuchung zu.

§. 13.

Zur Führung der Voruntersuchungen werden ein oder mehrere Mitglieder des Bezirks-Collegialgerichtes als Untersuchungsrichter bestellt. — Wo das Bezirks-Collegialgericht als Collegium zu entscheiden hat, fasst es seine Beschlüsse in Versammlungen von zwei Richtern und einem Vorsitzenden.

III. Landesgerichte.

§. 14.

Die Landesgerichte üben das Richteramt in Strafsachen theils in erster, theils in zweiter Instanz aus. Als erste Instanz haben sie ihre Beschlüsse in Versammlungen von zwei Richtern und einem Vorsitzenden, als zweite Instanz in Versammlungen von vier Richtern und einem Vorsitzenden zu fassen.

§. 15.

Sądy krajowe, za pośrednictwem utworzonego z pomiędzy siebie senatu (wydziału), wykonywać będą w zakresie oznaczonego powiatu, jako sądy powiatowo-kolegialne te czynności, które w §. 11 do 13, sądom powiatowym kolegialnym są przydzielone. Prócz tego z pośród nich, szczególniej sędziowie do sądów przysięgłych brani będą.

§. 16.

W drugiej i ostatniej instancyi, rozstrzygać będą sądy krajowe:

a) odwołania się przeciwko wyrokom przez sądy powiatowe w sprawach o przestępstwa wydanym;

b) odwołania się przeciwko wyrokom sądów karnych, w sprawach o wykroczenia, tudzież o zbrodnie, do sądu przysięgłych nie należące, bez względu, czyli wyroki te wydanemi będą przez sąd powiatowy kolegialny, lub też przez senat z pośród tegoż sądu krajowego stósownie do §. 15 utworzony; wszelakoż w tym ostatnim przypadku, żaden sędzia do pierwszego sądzenia wpływający, nie może należeć do instrukcyi lub sądzenia w drugiej instancyi.

IV. Sądy przysięgłych.

§. 17.

Do sądów przysięgłych należy przedsiębranie głównego dochodzenie i wyrokowanie w sprawach o zbrodnie i wykroczenia drukowe w art. VII. rozporządzenia wstępnego wymienione.

§. 18.

Zwyczajne posiedzenia sądu przysięgłych, odbywać się będą co trzy miesiące w miejscu urzędowania każdego trybunału i w porządku, jaki dla każdego z nich, pod jednym sądem wyższym zostających, przez tenże sąd wyznaczonym będzie. We Wiedniu zwyczajne posiedzenia sądu przysięgłych, odbywać się będą co miesiąc; w innych miastach, mających więcej nad 5000 mieszkańców, co dwa miesiące. Sądowi wyższemu służy także władza, zwołać nadzwyczajne posiedzenie sądu przysięgłych, jeżeli tego liczba lub ważność wniesionych oskarżeń wymaga; albo też zarządzić, aby dla szczególnie ważnych powodów, posiedzenie sądu przysięgłych na innem odbyło się miejscu.

§. 19.

Zwyczajne posiedzenia sądu przysięgłych, nie wprzódy zamknięte być winno, aż dopóki nie zostaną osądzone wszystkie sprawy, w których wyrok odesłania już przy rozpoczęciu posiedzenia, stał się prawomocnym. W sprawach, w których wyrok odesłania, przy rozpoczęciu posiedzeń sądu przysięgłych, nie jest jeszcze prawomocnym, wtenczas tylko za zezwoleniem prezesa sądu przysięgłych, główne dochodzenie przedsiębrane być może, kiedy tego albo prokurator albo oskarżony żąda, a strona przeciwna na to przystaje. W obudwóch atoli tych przypadkach, oskarżony zrzec się powinien wyraźnie służącej mu z §. 241. skargi o nieważność i dozwolonego mu w §. 256. ośmiodniowego terminu.

§. 20.

Każdy sąd przysięgłych, składa się z trybunału sędziów i dwunastu przysięgłych (Ława przysięgłych).

§. 15.

In erster Instanz haben die Landesgerichte durch einen aus ihrer Mitte gebildeten Senat als Bezirks-Collegialgerichte für den Umfang eines bestimmten Bezirkes die in den §§. 11 bis 13 denselben zugewiesene Wirksamkeit auszuüben. Ausserdem werden vorzüglich aus ihrer Mitte die Richter zu den Geschwornengerichten bestellt.

§. 16.

In zweiter und letzter Instanz entscheiden die Landesgerichte:

a) über die Beschwerden gegen die von den Bezirksgerichten in Uebertretungsfällen ergangenen Erkenntnisse;

b) über die Beschwerden gegen Erkenntnisse der Strafgerichte über Vergehen und über die nicht den Schwurgerichten zugewiesenen Verbrechen, es mögen diese Erkenntnisse von den Bezirks-Collegialgerichten oder von dem im §. 15 erwähnten Senate des Landesgerichtes selbst erflossen seyn; nur darf in letzterem Falle kein bei der ersten Entscheidung eingeschrittener Richter in die zur Verhandlung und Entscheidung in zweiter Instanz zu berufende Versammlung aufgenommen werden.

IV. Geschwornengerichte.

§. 17.

Vor die Geschwornengerichte gehört die Hauptverhandlung und Entscheidung über die in dem Art. VII der Einführungs-Verordnung aufgeführten Verbrechen und Pressvergehen.

§. 18.

An dem Sitze jedes Landesgerichtes werden alle drei Monate die ordentlichen Schwurgerichtssitzungen abgehalten, und zwar bei den unter Einem Oberlandesgerichte stehenden Landesgerichten nach einer von dem Ersteren zu bestimmenden Reihenfolge. In Wien finden die ordentlichen Schwurgerichts-Sitzungen alle Monate, in anderen Städten von mehr als 50.000 Einwohnern alle zwei Monate Statt. Dem Oberlandesgerichte steht es auch zu, wenn die Zahl oder Wichtigkeit der vorliegenden Anklagen es erfordern, die Berufung einer ausserordentlichen Schwurgerichts-Sitzung oder aus besonders wichtigen Gründen die Abhaltung der Sitzung an einem anderen Orte anzuordnen.

§. 19.

Eine ordentliche Schwurgerichts-Sitzung darf nicht eher geschlossen werden, als bis über alle Strafsachen entschieden ist, rücksichtlich welcher das Verweisungserkenntniss bei Eröffnung der Sitzung bereits rechtskräftig war. Ueber Fälle, in welchen das Verweisungserkenntniss bei Eröffnung der Schwurgerichts-Sitzung noch nicht in Rechtskraft erwachsen ist, kann die Hauptverhandlung während derselben Sitzung mit Genehmigung des Vorsitzenden des Schwurgerichtshofes nur dann erfolgen, wenn der Staatsanwalt oder der Angeklagte darauf anträgt, und der Gegentheil diesem Begehren zustimmt. Der Angeklagte hat jedoch in beiden Fällen ausdrücklich auf die ihm nach §. 241 zustehende Nichtigkeitsbeschwerde und auf die im §. 256 zugestandene achttägige Frist Verzicht zu leisten.

§. 20.

Jedes Geschwornengericht besteht aus einem Gerichtshofe und zwölf Geschwornen (Geschwornenbank).

1. Trybunał sądu przysięgłych.

§. 21.

Trybunał sędziów w sądzie przysięgłych, składa się z prezydującego, czterech sędziów i pisarza. Prezydującego, przeznacza prezydent wyższego sądu krajowego, zwyczajnie z pomiędzy członków tegoż sądu; może jednak powołać na ten urząd prezydenta lub jednego z sędziów sądu krajowego, w którym ma się odbywać sąd przysięgłych. W każdym razie powinien przeznaczyć jednego z członków sądu krajowego na zastępcę prezydującego. Przeznaczenie to w powszechności na 6 tygodni przed rozpoczęciem zwykłego posiedzenia sądu przysięgłych, a najmniej na 14 dni przed rozpoczęciem nadzwyczajnego posiedzenia sądu przysięgłych, nastąpić, i wraz z dniem i godziną otwarcia posiedzenia, w pismach publicznych i przez przybicie na drzwiach domu sądu krajowego, ogłoszonem być winno.

§. 22.

Reszta członków trybunału sądu przysięgłych i dwaj sędziowie uzupełniający, mianowani będą z pomiędzy sędziów sądu krajowego, przez prezydenta tegoż sądu, przynajmniej na ośm dni przed otwarciem posiedzenia sądu przysięgłych. Kto w sprawie był sędzią inkwizycyjnym, lub wpływał do uchwały Izby oskarżenia, w skutku której sprawa przed sąd przysięgłych odesłaną została, nie może, pod nieważnością, należeć do składu sądu (być sędzią) w trybunale sądu przysięgłych.

2. Przysięgli.

§. 23.

Każdy mężczyzna do urzędu przysięgłego jest zdolnym i obowiązanym, który

a) ma przynajmniej lat 30,

b) umie czytać i pisać,

c) w gminie, w której się znajduje, od roku ma zwykłe swe zamieszkanie, i

d) zarazem stosownie do §. 43 i 44 konstytucyi państwa, posiada prawo wybierania do Izby niższej, t. j. albo opłaca podatku stałego ilość roczną, przez ustawę wyborczą oznaczoną, albo bez względu na opłatę podatku stałego, posiada na zasadzie osobistego uprzymiotnienia, czynne prawo wyboru w gminie któregokolwiek austryackiego kraju koronnego.

§. 24.

Duchowni, wszystkich prawie uznanych wyznań i społeczności kościelnych, nauczyciele szkółek ludowych, urzędnicy państwa w rzeczywistej służbie będący, i osoby w czynnej służbie wojskowej zostające, na urząd przysięgłego powołanymi być nie mogą.

§. 25.

Niezdolnymi do urzędu przysięgłego są: sądownie uznani marnotrawcy i inni pieczy poruczeni, tudzież wszystkie osoby, które z powodu wad fizycznych lub umysłowych, nie są w stanie obowiązkom przysięgłego zadosyć uczynić.

1. Gerichtshof des Schwurgerichtes.

§. 21.

Der Gerichtshof des Geschwornengerichtes besteht aus einem Vorsitzenden, vier Richtern und einem Schriftführer. Den Vorsitzenden ernennt der Präsident des Oberlandesgerichtes in der Regel aus den Mitgliedern dieses Gerichtes, doch kann er auch den Präsidenten oder einen Rath des Landesgerichtes, bei welchem das Schwurgericht gehalten werden soll, zu diesem Amte berufen. Jedenfalls hat er auch ein Mitglied des Landesgerichtes als Stellvertreter des Vorsitzenden zu bezeichnen. Diese Ernennungen sind in der Regel sechs Wochen vor dem Beginne der Schwurgerichtssitzung, bei ausserordentlichen Sitzungen aber wenigstens vierzehn Tage vor dem Beginne derselben vorzunehmen, und sammt dem Tage und der Stunde der Eröffnung der Sitzung durch die öffentlichen Blätter und durch Anschlag an dem Landesgerichtshause kundzumachen.

§. 22.

Die übrigen Mitglieder des Schwurgerichtshofes und zwei Ergänzungsrichter werden aus den Mitgliedern des Landesgerichtes von dem Vorsteher desselben wenigstens acht Tage vor Eröffnung der Schwurgerichtssitzung ernannt. Wer in einer Sache Untersuchungsrichter gewesen, oder an der Entscheidung der Anklagekammer, wodurch die Sache vor das Geschwornengericht gewiesen wurde, Theil genommen hat, kann bei sonstiger Nichtigkeit nicht Mitglied des Schwurgerichtshofes seyn.

2. Die Geschwornen.

§. 23.

Zu dem Amte eines Geschwornen ist in der Regel jeder Mann berufen und verflichtet, welcher

a) mindestens dreissig Jahre alt,

b) des Lesens und Schreibens kundig ist,

c) ein Jahr in der Gemeinde, in der er sich aufhält, seinen ordentlichen Wohnsitz hat, und

d) zugleich zufolge der §§. 43 und 44 der Reichsverfassung die Wahlberechtigung zu den Wahlen für das Unterhaus besitzt, d. h. entweder den durch das Wahlgesetz bestimmten Jahresbetrag an directer Steuer bezahlt, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde eines österreichischen Kronlandes das active Wahlrecht besitzt.

§. 24.

Die Seelsorger aller gesetzlich anerkannten Kirchen und Religionsgesellschaften, Volksschullehrer, wirklich dienende Staatsbeamten, und in activer Dienstleistung stehende Militärpersonen können zu dem Amte eines Geschwornen nicht berufen werden.

§. 25.

Unfähig zu dem Amte eines Geschwornen sind gerichtlich erklärte Verschwender und andere Pflegebefohlene, dann alle Personen, welche wegen körperlicher oder geistiger Gebrechen ausser Stand sind, den Pflichten eines Geschwornen nachzukommen.

§. 26.

Osoby, do których majątku konkurs ogłoszonym został, lub które po ukończonem postępowaniu konkursowem, za niewinne w przedsięwziętem dochodzeniu uznanemi nie zostały; — wszyscy, którzy uznani zostali za winnych zbrodni, lub też wykroczenia, albo przestępstwa, z chciwości zysku popełnionego, lub obyczajność publiczną naruszającego; nakoniec ci, którzy z powodu innego przestąpienia ustawy, na karę aresztu, przynajmniej przez pół roku, skazanymi zostali — wyłączają się od sprawowania urzędu przysięgłego.

§. 27.

Od urzędu przysięgłego wymówić się mogą ci, którzy mają więcej niż sześćdziesiąt pięć lat. Przysięgły, który wyszłemu do siebie wezwaniu podczas jednej sesyi sądu przysięgłych zadosyć uczynił, może sprzeciwić się wyraźnie zamieszczeniu siebie na listę przysięgłych, na rok następny służyć mającą.

§. 28.

Przełożony w każdej gminie, obowiązanym jest, z przybraniem członków wydziału gminnego, ułożyć dokładny w porządku abecadłowym wykaz wszystkich w gminie do sprawowania obowiązków przysięgłego, powołanych osób.

§. 29.

Wykaz ten przysięgłych, powinien być w miejscu urzędowania przełożonego gminy, przez ośm dni do przejrzenia dla każdego wyłożonym i okoliczność ta ma publicznie być oznajmioną.

§. 30.

Każdemu członkowi gminy, wolno jest w przeciągu ośmiu dni, od ostatniego dnia, w którym lista przysięgłych gminy na widok publiczny była wystawioną, zanieść przeciw niej zarzuty (reklamacye) do przełożonego gminy, z żądaniem o sprostowanie jej tak z powodu pominięcia prawnie powołanych, jako też z powodu zamieszczenia w niej niezdolnych do urzędu przysięgłego osób.

§. 31.

Jeżeli reklamacye takie uznane zostaną przez przełożonego gminy za uzasadnione, obowiązanym jest natychmiast sprostować listę przysięgłych gminy, i sprostowanie to przez przylepienie zawiadomienia w miejscu urzędowania ogłosić, a zarazem zawiadomić o tem osobę, która z rzeczonej listy wykreśloną lub w niej zamieszczoną została. Jeżeli przeciwnie, przełożony gminy uznał reklamacye za bezzasadne, wnoszący takowe, o tem zawiadomionym być winien.

Każdemu członkowi gminy, wolno jest w ciągu ośmiu dni, od dnia ogłoszenia zmiany, osobie zaś interesowanej i reklamującemu, w ciągu ośmiu dni od zawiadomienia, odwołać się do starosty powiatowego.

§. 32.

Po upływie terminu, w §. 30 do wnoszenia reklamacyj oznaczonego, każdy przełożony gminy obowiązanym jest przesłać staroście powiatowemu listę przysięgłych gminy, wraz z przywiedzeniem zmian poczynionych w skutek wniesionych reklamacyj lub, że odrzucono ostatnie.

§. 33.

Starosta powiatowy, obowiązanym jest wszystkie listy gmin w powiecie jego położonych, kazać w jeden zebrać wykaz, który stanowi powiatową listę przysięgłych.

§. 26.

Personen, über deren Vermögen der Concurs eröffnet ist, oder welche nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden; Alle, welche eines Verbrechens oder eines aus Gewinnsucht begangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens, oder einer solchen Uebertretung schuldig erklärt wurden; endlich Jene, welche wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden, sind von dem Amte eines Geschwornen ausgeschlossen.

§. 27.

Das Amt eines Geschwornen kann von Denjenigen abgelehnt werden, welche das fünfundsechzigste Lebensjahr überschritten haben. Ein Geschworner, welcher der an ihn ergangenen Aufforderung bei einer Schwurgerichtssitzung Genüge geleistet hat, kann für das nächste Jahr die Eintragung in die Geschwornenliste ausdrücklich ablehnen.

§. 28.

In jeder Gemeinde hat der Gemeindevorstand unter Zuziehung von Mitgliedern des Gemeindeausschusses ein genaues alphabetisches Verzeichniss aller in der Gemeinde zu den Verrichtungen eines Geschwornen berufenen Personen zusammenzustellen.

§. 29.

Diese Gemeinde-Geschwornenliste muss an dem Amtssitze des Gemeindevorstandes während acht Tagen zu Jedermanns Einsicht aufliegen, und dass dieses der Fall sei, öffentlich bekannt gemacht werden.

§. 30.

Jedem Gemeindegliede steht es frei, binnen acht Tagen, vom letzten Tage der Auflegung der Gemeinde-Geschwornenliste an, gegen dieselbe wegen Uebergehung gesetzlich berufener oder wegen Eintragung unzulässiger Personen Einsprache (Reclamation) bei dem Gemeinde-Vorstande zu erheben.

§. 31.

Wird eine solche Einsprache von dem Gemeinde-Vorstande für begründet erachtet, so hat derselbe die Berichtigung in der Gemeinde-Geschwornenliste sogleich vorzunehmen, diese Aenderung durch Anschlag an dem Amtssitze bekannt zu machen, und zugleich die Person, deren Name aus der Liste gestrichen oder derselben beigefügt wurde, davon zu verständigen. Hat dagegen der Gemeindevorstand die Einsprache ungegründet befunden, so ist der Reclamant hievon in Kenntniss zu setzen.

Es steht jedem Gemeindegliede zu, binnen acht Tagen von der Veröffentlichung der Aenderung, dem Betheiligten und Reclamanten aber binnen acht Tagen von der Verständigung an, bei dem Bezirkshauptmanne Beschwerde zu erheben.

§. 32.

Nach Ablauf der im §. 30 vorgezeichneten Reclamationsfrist hat jeder Gemeindevorstand die Gemeinde-Geschwornenliste, unter Angabe der über Einsprache darin vorgenommenen Aenderungen und der zurückgewiesenen Reclamationen, dem Bezirkshauptmanne einzusenden.

§. 33.

Der Bezirkshauptmann hat sämmtliche Listen der in seinem Bezirke gelegenen Gemeinden zu einem Verzeichnisse zusammenstellen zu lassen, welches die Bezirksgeschwornenliste bildet.

Odpis listy takowej, powinien być prokuratorowi przy sądzie powiatowym kolegialnym przesłany, który w przeciągu ośmiu dni, uczynić powinien przeciwko niemu zarzuty (reklamacye), jakie za potrzebne uzna.

§. 34.

Reklamacye te, jak równie zażalenia na zasadzie §. 31. nastąpione, rozstrzyga starosta powiatowy z przybraniem starszego i przynajmniej dwóch członków wydziału powiatowo-gminnego. Jeżeli zażalenie za uzasadnione uznanem zostanie, starosta powiatowy sprostuje natychmiast listę powiatową, i o tem stronę, której to dotycze, zawiadomi. Strona interesowana może w ciągu ośmiu dni u starosty powiatowego podać zażalenie, przeciwko uskutecznionemu sprostowaniu. Tak zażalenia te, jak równie wszystkie w §§. 31 i 33. wzmiankowane zażalenia i reklamacye, które przy ocenianiu według wstępu obecnego §fu nastąpionem, uwzględnionemi nie zostały, obowiązanym jest starosta przesłać z opinią swoją sądowi krajowemu, który w przedmiocie tym, w ciągu dni 14, orzeczenie swe wydać powinien. Od orzeczeń sądu krajowego, dalsze odwołanie się, nie ma miejsca.

§. 35.

Uzupełnione w tym sposobie i ułożone listy powiatowe, powinny być prezydentowi obwodowemu lub wyznaczonemu przez niego staroście powiatowemu, w miejscu posiedzenia sądu przysięgłych, przesłanemi.

Ten, obowiązanym jest zwołać z całego okręgu, sądowi przysięgłych przydzielonego, starszych wydziału gminnego powiatowego, i po dwóch przez każdy wydział powiatowy wyznaczonych mężów zaufania, którzy pod jego przewodnictwem z list powiatowych układają główną listę przez wybór osób, które im, przez wzgląd na uczciwość i okazany rozsądek, za najzdolniejsze do urzędu przysięgłego zdawać się będą.

§. 36.

Wybór ma być uskutecznionym w ten sposób, aby w miastach, mających więcej niż 50,000 mieszkańców i we wszystkich gminach, które według rozmaitych konstytucyj krajowych, nie mają prawa być szczegółowo wyobrażanemi na sejmach, na każde 500 dusz, w gminach zaś, mających prawo być szczegółowo zastąpionemi na sejmach, na każde 250 dusz, przypadł jeden przysięgły. Na każdą przewyżkę nad 250 lub 125 dusz, jeden więcej przysięgły wybranym być powinien.

Przy wyborze tym, szczególniej na to wzgląd mieć należy, aby na głównej liście, ile możności zdolni ze wszystkich okolic okręgu, sądowi przysięgłych przydzielonego, zamieszczani byli.

§. 37.

Z pomiędzy przysięgłych, tym sposobem wybranych, ułożona będzie losem, na dniu pewnym, ogłosić się mającym, publicznie pod przewodnictwem prezydenta obwodowego, wyznaczonego przez niego starosty powiatowego, w siedlisku sądu krajowego i z przybraniem tamecznego przełożonego gminy, roczna lista, t. j. wykaz tych przysięgłych, którzy przy posiedzeniu sądu przysięgłych w następującym roku użytymi być mają. W tym celu nazwiska wszystkich, na głównej liście zamieszczonych przysięgłych, z dokładnem podaniem miejsca ich zamieszkania, włożone będą do urny, a z tej liczba przysięgłych, dla każdego sądy przysięgłych oddzielną ustawą oznaczyć się mająca, która jednak nie może być mniejszą od 200, ani większą nad 800, wyciągniętą zostanie.

Eine Abschrift davon ist dem Staatsanwalte an dem Bezirks-Collegialgerichte mitzutheilen, welcher allfällige Reclamationen binnen acht Tagen zu erheben hat.

§. 34.

Ueber solche Reclamationen, sowie über die nach §. 31 eingebrachten Beschwerden hat der Bezirkshauptmann mit Zuziehung des Obmannes und wenigstens zweier Mitglieder des Bezirks-Gemeinde-Ausschusses zu entscheiden. Wird die Beschwerde gegründet befunden, so hat der Bezirkshauptmann sogleich die Berichtigung in der Bezirksliste vorzunehmen, und hievon den Betheiligten zu verständigen. Dieser kann binnen einer Frist von acht Tagen gegen diese Aenderung bei dem Bezirkshauptmanne seine Beschwerde überreichen. Sowohl die Beschwerden, als auch alle in den §§. 31 und 33 erwähnten Beschwerden und Reclamationen, welche bei der nach dem Eingange dieses Paragraphes vorgenommenen Prüfung unberücksichtiget gelassen wurden, hat der Bezirkshauptmann gutächtlich dem Landesgerichte vorzulegen, welches binnen 14 Tagen darüber zu entscheiden hat. Gegen die Entscheidung des Landesgerichtes findet keine Berufung mehr Statt.

§. 35.

Die auf diese Weise vervollständigten und festgestellten Bezirkslisten sind an den Kreis-Präsidenten oder den von ihm delegirten Bezirkshauptmann am Sitze des Schwurgerichtes einzusenden.

Derselbe hat aus dem ganzen Sprengel des Schwurgerichtes die Obmänner der Bezirks-Gemeinde-Ausschüsse und zwei von jedem Bezirks-Ausschusse abgeordnete Vertrauensmänner einzuberufen, welche unter seiner Leitung aus den Bezirkslisten die Hauptlisten durch Wahl derjenigen Personen bilden, die ihnen wegen Ehrenhaftigkeit der Gesinnung und erprobter Einsicht zu dem Amte eines Geschwornen am geeignetsten erscheinen.

§. 36.

Die Wahl geschieht in der Art, dass für Städte mit einer Bevölkerung über 50.000 Einwohner und in allen nicht zu einer besonderen Vertretung auf den Landtagen nach den verschiedenen Landesverfassungen berechtigten Gemeinden auf je 500 Seelen, in den zur besonderen Vertretung auf den Landtagen berechtigten Gemeinden aber auf je 250 Seelen ein Geschworner entfällt. Für eine Theilzahl von mehr als 250 oder 125 Seelen wird ein Geschworner mehr gewählt.

Bei dieser Wahl ist sorgfältig darauf zu achten, dass wo möglichst Befähigte aus allen Gegenden des Schwurgerichtssprengels der Hauptliste einverleibt werden.

§. 37.

Aus den auf die bezeichnete Art gewählten Geschwornen wird die Jahresliste, das ist, das Verzeichniss der bei den Schwurgerichtssitzungen des nächsten Jahres zu verwendenden Geschwornen an einem bekannt zu machenden Tage öffentlich unter Leitung des Kreispräsidenten oder des von ihm delegirten Bezirkshauptmannes am Sitze des Landesgerichtes und unter Zuziehung des dortigen Gemeindevorstandes durch das Los gebildet. Zu diesem Ende werden sämmtliche Namen der auf der Hauptliste eingetragenen Geschwornen mit genauer Angabe ihres Wohnortes in eine Urne gelegt, und daraus die für jedes Schwurgericht durch besondere Verfügung festgesetzte Zahl von Geschwornen, die jedoch nirgends unter 200 oder über 800 betragen soll, gezogen.

§. 38.

Lista roczna pzysięgłych, powinna być drukiem ogłoszona, i prezydentom wyższego sądu krajowego i sądu krajowego, jeneralnemu prokuratorowi i prokuratorowi rządowemu w siedlisku sądu przysięgłych, wszystkim przełożonym gmin, należących do zakresu, sądowi przysięgłych przydzielonego; nakoniec każdemu przysięgłemu, na wykazie rocznym zamieszczonemu, bez opłaty pocztowej przesłana.

§. 39.

W każdej gminie corocznie z listy przysięgłych gminy wykreślane będą osoby, które z tego świata zeszły, lub które utraciły przymioty, na urząd przysięgłego wymagane, lub które na zasadzie §. 27, z powodu podeszłego wieku, albo z powodu dopełnionego obowiązku za rok, wyraźnie u przełożonego gminy, uwolnienia siebie żądały.

Przeciwnie zaś, zamieszczone zostaną te osoby, które w czasie tym nabyły potrzebnego na urząd przysięgłego uzdolnienia. Dla tego przepisy co do ogłaszania list gminnych, co do układu listy powiatowej głównej i rocznej, co do przyjmowania i rozstrzygania zarzutów, tudzież zażaleń, corocznie mają swoje zastosowanie.

§. 40.

Z listy rocznej przysięgłych (§. 37), przeznaczonych będzie losem na każde posiedzenie sądu przysięgłych 36ciu głównych i 9ciu uzupełniających przysięgłych. Wylosowanie to uskutecznionem być winno przez prezydenta sądu krajowego na posiedzeniu publicznem w obecności prokuratora, przynajmniej 14 dni przed rozpoczęciem posiedzenia sądu przysięgłych. Z listy rocznej wybrane zostaną naprzód nazwiska wszystkich, w siedlisku sądu przysięgłych, zamieszkałych przysięgłych i do urny włożone, z pomiędzy których przez prezydenta sądu krajowego, 9ciu uzupełniających przysięgłych wyciągniętych zostanie. Potem nazwiska wszystkich, na liście rocznej będących osób, z wyjątkiem właśnie już wyciągnionych 9ciu, włożone będą do urny, z której 36ciu głównych przysięgłych, na całe posiedzenie sądu przysięgłych, wyciągniętymi zostaną. Przepisy §fu tego, pod nieważnością mają być zachowane.

§. 41.

Trzydziestu sześciu przysięgłych, winno być przez prezydującego trybunału sądu przysiegłych lub jego zastępcę, piśmiennie wezwanymi, przy wymienieniu zarazem miejsca, dnia i godziny, w których posiedzenie sądu przysięgłych ma się rozpocząć, tudzież przy zwróceniu uwagi na skutki, z niestawiennictwa wynikające. Starać się o to należy, aby doręczenie wezwania do ich własnych rąk, i ile możności na ośm dni przed rozpocząć się mającem posiedzeniem nastąpiło. Podobnym też sposobem zawiadomić należy o powołaniu owych 9ciu uzupełniających przysięgłych.

§. 42.

Główni przysięgli, którzy na uczynione do nich wezwanie stawili się i powołaniu swemu jako przysięgli zadosyć uczynili, jak równie ci uzupełniający przysięgłych, którzy przy zwyczajnem posiedzeniu sądu przysięgłych, do uzupełnienia jako główni przysięgli przybrani byli i obowiązek swój wypełnili; wolnymi są od obowiązku powtórnego uczęstnictwa w posiedzeniach sądu przysięgłych w tym samym roku, chyba, że uwolnienia tego wyraźnie się zrzekli, o co każdy z nich przy ukończen u posiedzenia poszczególnie ma być zapytanym. Nazwiska przysięgłych, którzy takie uwolnienie

§. 38.

Die Jahresliste der Geschwornen ist durch den Druck zu veröffentlichen, und wird den Präsidenten des Oberlandesgerichtes und des Landesgerichtes, dem General-Procurator und dem Staatsanwalte am Orte des Schwurgerichtes, allen Vorständen der zu dem Schwurgerichtssprengel gehörigen Gemeinden, endlich jedem auf der Jahresliste enthaltenen Geschwornen portofrei zugesendet.

§. 39.

In jeder Gemeinde werden jährlich die Personen aus den Gemeinde-Geschwornenlisten gestrichen, welche mit Tod abgegangen sind, oder die zum Geschwornenamte erforderliche Befähigung verloren, oder nach §. 27 den Entschuldigungsgrund des hohen Alters oder der für Ein Jahr erfüllten Dienstleistung ausdrücklich bei dem Gemeinde-Vorstande geltend gemacht haben.

Andererseits werden diejenigen Personen beigefügt, welche inzwischen die gesetzliche Befähigung zum Amte eines Geschwornen erlangt haben. Die Bestimmungen über die Bekanntmachung der Gemeindelisten, über die Bildung der Bezirks-, Haupt- und Jahresliste, über die Einbringung und Erledigung der Einspruchen und Beschwerden finden sohin alljährlich ihre Anwendung.

§. 40.

Aus der Jahresliste der Geschwornen (§. 37) werden für jede Schwurgerichts-Sitzung durch das Los sechunddreissig Haupt- und neun Ergänzungsgeschworne bestimmt. Diess geschieht wenigstens vierzehn Tage vor Beginn der Schwurgerichtssitzung durch den Präsidenten des Landesgerichtes im Beisein des Staatsanwaltes in öffentlicher Sitzung. Zuerst werden aus der Jahresliste die Namen aller an dem Orte des Schwurgerichtes wohnenden Geschwornen entnommen, in eine Urne gelegt, und daraus durch den Präsidenten des Landesgerichtes neun Ergänzungsgeschworne gezogen. Hierauf werden die Namen aller auf der Jahresliste stehenden Personen, mit Ausnahme der eben gezogenen Ergänzungsgeschwornen, in die Urne gelegt und daraus sechsunddreissig Hauptgeschworne für die ganze Schwurgerichtssitzung gezogen. Die Vorschriften dieses Paragraphes sind bei sonstiger Nichtigkeit zu beobachten.

§. 41.

Die 36 Hauptgeschwornen sind unter Angabe des Ortes, des Tages und der Stunde der Eröffnung der Schwurgerichts-Sitzung und unter Hinweisung auf die gesetzlichen Folgen des Ausbleibens durch den Vorsitzenden des Schwurgerichtshofes oder dessen Stellvertreter schriftlich vorzuladen. Es ist dafür Sorge zu tragen, dass die Zustellung der Ladung zu ihren eigenen Händen, wo möglich acht Tage vor dem Beginne der Sitzung erfolge. Die 9 Ergänzungsgeschwornen sind in gleicher Weise von ihrer Berufung in Kenntniss zu setzen.

§. 42.

Die Hauptgeschwornen, welche auf die an sie ergangene Vorladung erschienen, und ihren Verrichtungen als Geschworne nachgekommen sind, sowie jene Ergänzungsgeschworne, welche bei einer ordentlichen Schwurgerichts-Sitzung zur Ergänzung als Hauptgeschworne zugezogen worden sind, und ihre Verbindlichkeiten erfüllt haben, sind für dasselbe Jahr von der nochmaligen Theilnahme an den Schwurgerichts-Sitzungen befreit, es wäre denn, dass sie auf diese Befreiung ausdrücklich verzichtet hätten, worüber jeder derselben am Schlusse der Sitzung besonders zu befragen ist. Die Namen der Geschwornen, welche diese Befreiung erlangt haben,

otrzymali, wykreślone być winny z listy rocznej i nie mogą już być brane do dalszego losowania na następne posiedzenia sądów przysięgłych w tymże samym roku.

§. 43.

Każdy przysięgły, który na skutek uczynionego doń wezwania, nie stawi się w czasie przyzwoitym, lub też przed ukończeniem posiedzenia sądu przysięgłych, bez pozwolenia prezydującego trybunału sądu przysięgłych, oddali się, winien być przez trybunał sędziów na karę od 25 do 50 złr., za drugim razem od 50 do 100 złr., za trzecim razem od 100 do 200 złr. m. k. skazany. W ostatnim przypadku, niestawający winien być zarazem od zaszczytnego urzędu przysięgłych odsądzonym, i wyrok w tej mierze zapadły, jak skoro stanie się prawomocnym, do publicznej wiadomości podany. Przeciwko takiemu wyrokowi, może skazany w ciągu ośmiu dni od doręczenia onegoż, wynieść do trybunału sądu przysięgłych, lub gdyby ten już nie był zgromadzonym, do sądu krajowego, opozycyę, a złożywszy dostateczne świadectwo na piśmie, wykazujące, iż mu wezwanie należycie doręczonem nie było, lub że go nieprzewidziana i niepokonana przeszkoda od stawienia się zatrzymała, lub, że wymierzona kara nie odpowiada jego uchybieniu; żądać zniesienia lub złagodzenia postanowionej nań kary. Przeciwko wyrokom w przedmiocie tym, przez trybunał sądu przysięgłych lub przez sąd krajowy wydanym, dalsze odwołanie się nie ma miejsca.

§. 44.

Każdy przysięgły, który powinności swojej zadosyć czyni, jeżeli mieszkanie jego od miejsca posiedzenia sądu przysięgłych oddalone jest więcej nad dwie godzin drogi, otrzyma na żądanie, umiarkowane wynagrodzenie kosztów podróży, których ilość ustanowioną będzie oddzielnem rozporządzeniem.

V. Sądy wyższe krajowe.

§. 45.

Sądy wyższe krajowe wyrokować mają w sprawach karnych, jedynie jako Izby oskarżenia w przedmiocie żądań o postawienie w stanie oskarżenia, w sprawach do sądu przysięgłych należących: tudzież na skutek zażaleń stosownie do niniejszej ustawy do nich przychodzących (§§. 238 i 397). Wydają postanowienia, w składzie czterech sędziów i prezydującego.

VI. Trybunał kasacyjny.

§. 46.

Trybunał kasacyjny, rozpoznawać będzie skargi o nieważność przeciwko wyrokom, lub przez sądy przysięgłych, sądy powiatowe kolegialne i sądy krajowe, w sprawach karnych wydanym. Do stanowienia uchwały, potrzeba przynajmniej sześciu sędziów i prezydującego.

VII. Głosowanie w sądach.

§. 47.

Wydanie uchwały w sądach, następuje większością głosów po poprzedniem naradzeniu się. Młodsi z lat urzędowania członkowie, dają zdanie swoje przed starszymi, prezydujący zaś na ostatku. Jeżeli w jednej kwestyi jest więcej rozmaitych zdań niż dwa, zdania dla oskarżonego najnieprzychylniejsze doliczać się będą do mniej nieprzychylnych i tamtym najbliższych dopóty, dopóki nie okaże się większość.

sind von der Jahresliste zu streichen, und einer weiteren Verlosung für spätere Schwurgerichts-Sitzungen desselben Jahres nicht mehr zu unterziehen.

§. 43.

Jeder Geschworne, welcher nicht der an ihn ergangenen Vorladung gemäss erscheint, oder sich vor Beendigung der Schwurgerichts-Sitzung ohne Erlaubniss des Vorsitzenden des Schwurgerichtshofes entfernt, ist von dem Gerichtshofe in eine Strafe von 25 bis 50 fl., im zweiten Falle von 50 bis 100 fl., im dritten Falle von 100 bis 200 fl. C.M. zu verurtheilen. In dem letzteren Falle ist der Ausgebliebene zugleich des Ehrenamtes eines Geschwornen für verlustig zu erklären, und das darüber ergangene Erkenntniss, sobald es in Rechtskraft erwachsen ist, öffentlich bekannt zu machen. Gegen ein solches Straferkenntniss kann der Verurtheilte nur binnen 8 Tagen von Zustellung desselben bei dem Schwurgerichtshofe oder falls dieser nicht mehr versammelt ist, bei dem Landesgerichte Einspruch erheben und unter genügender Bescheinigung, dass ihm die Vorladung nicht gehörig zugestellt worden, oder dass ihm ein unvorhergesehenes und unabwendbares Hinderniss vom Erscheinen abgehalten habe, oder dass die ausgesprochene Strafe nicht im Verhältnisse zu seinem Versäumnisse stehe, um Aufhebung oder Milderung der ihm auferlegten Strafe bitten. Gegen die hierauf erfolgte Entscheidung des Schwurgerichtshofes oder Landesgerichtes findet kein weiteres Rechtsmittel Statt.

§. 44.

Jeder Geschworne, der seine Obliegenheit erfüllt, wird, wenn sein Wohnsitz weiter als zwei Stunden von dem Orte des Schwurgerichtes entfernt liegt, auf Verlangen eine mässige Entschädigung für die Reisekosten erhalten, deren Betrag durch besondere Verordnungen festgesetzt wird.

V. Oberlandesgerichte.

§. 45.

Die Oberlandesgerichte haben in Strafsachen nur als Anklagekammer über die Anträge auf Versetzung in Anklagestand wegen der den Schwurgerichten zugewiesenen Straffälle, sowie über die in Gemässheit dieser Strafprocess-Ordnung an dieselbe gelangenden Beschwerden (§§. 238 und 397) zu entscheiden. Sie fassen ihre Beschlüsse in Versammlungen von 4 Räthen und einem Vorsitzenden.

VI. Cassationshof.

§. 46.

Der Cassationshof hat über die Nichtigkeitsbeschwerden gegen die von den Geschwornengerichten oder von den Bezirks-Collegial- und Landesgerichten in Strafsachen gefällten Erkenntnisse zu entscheiden. Er fasst seine Beschlüsse in Versammlungen von wenigstens sechs Räthen und einem Vorsitzenden.

VII. Abstimmung bei den Gerichten.

§. 47.

Die Beschlussfassung bei den Gerichten erfolgt nach vorausgegangener Berathung durch Stimmenmehrheit. Die dem Dienstalter nach jüngeren Mitglieder des Gerichtes geben ihre Stimme vor den älteren, der Vorsitzende aber seine Stimme zuletzt ab. Bei mehr als zwei verschiedenen Meinungen über dieselbe Frage werden die dem Angeschuldigten nachtheiligsten Stimmen den zunächst minder nachtheiligen so lange zugezählt, bis sich eine Mehrheit ergibt.

VII. Osoby przyboczne (podrzędne) przy władzach sądowych.

§. 48.

Przy każdem posiedzeniu sądowem, obecnym być winien pisarz, który protokół posiedzenia utrzymywać będzie. Tak ci pisarze, jakoteż osoby do prowadzenia protokołów przy śledztwach o zbrodnie i wykroczenia użyć się mające, powinny być do prowadzenia protokołów zaprzysiężone; nie potrzeba jednakowoż, aby posiadali uzdolnienie na urząd sędziego.

VIII. Stosunek władz bezpieczeństwa i innych.

§. 49.

Władze bezpieczeństwa, do których także należą przełożeni gmin, obowiązani są dochodzić wszystkich zbrodni, wykroczeń i przestępstw, jeżeli nie są takiemi, iż dochodzenie jedynie w skutek żądania osoby interesowanej, miejsce mieć może; tudzież wydawać rozrządzenia przygotowawcze, żadnej nie cierpiące zwłoki, które do objaśnienia rzeczy służą, lub usunięciu śladów karygodnego czynu, albo też ucieczce sprawcy przeszkodzić mogą. Tak władze bezpieczeństwa, jakoteż podlegli im słudzy, mogą przedsiębrać, bez wezwania, rewizye domów (§§. 144 do 149) i tymczasowe zatrzymanie obwinionego (§§. 186 i 187), jeżeli zwłoka zagraża niebezpieczeństwem. Obowiązani są atoli sporządzone w tym przedmiocie protokoły, bezzwłocznie właściwemu prokuratorowi lub sędzi śledczemu przesłać.

§. 50.

Władze sądowe mogą w razie potrzeby, bezpośrednio wezwać pomocy siły zbrojnej, bez udawania się do innej władzy.

Rozdział trzeci.

O PROKURATORYACH RZĄDOWYCH.

§. 51.

Przy każdym sądzie powiatowym kolegialnym i przy każdym sądzie krajowym, ustanowieni będą prokuratorowie rządowi; przy każdym wyższym sądzie krajowym, tudzież przy sądzie kasacyjnym, jeneralni prokuratorowie z potrzebną liczbą zastępców. Zastępcy prokuratorów rządowych, w przypadkach, w których zamiast prokuratorów występują, posiadają z prawa władzę do przedsiębrania tych wszystkich czynności urzędowych co i prokuratorowie.

§. 52.

Członkowie prokuratoryi, nie zależnymi są od sądów, przy których są ustanowieni. Prokuratorowie rządowi przy sądach powiatowych kolegialnych i przy sądach krajowych, podlegają jeneralnym prokuratorom przy wyższych sądach krajowych; ci równie jak jeneralny prokurator przy sądzie kasacyjnym, podlegają bezpośrednio ministrowi sprawiedliwości.

§. 53.

Do władzy prokuratorów rządowych przy sądach powiatowych kolegialnych i sądach krajowych, należy wpływanie do wszystkich śledztw dla zbrodni i wykroczeń (§. 95), i do wszystkich głównych dochodzeń, w tychże sądach przedsiębranych, jeżeli jeneralny prokurator przy wyższym sądzie krajowym, nie uważa za stosowne, aby

VIII. Nebenpersonen bei den Gerichtsbehörden.

§. 48.

Jeder Gerichtssitzung muss ein Schriftführer beiwohnen und das Protokoll darüber aufnehmen. Sowohl diese Schriftführer als die zur Führung der Protokolle bei Voruntersuchungen wegen Verbrechen und Vergehen zu verwendenden Personen müssen zur Führung der Protokolle beeidiget seyn; es ist jedoch nicht erforderlich, dass sie zum Richteramte befähiget seien.

IX. Verhältniss der Sicherheits- und anderen Behörden.

§. 49.

Die Sicherheitsbehörden, unter welchen auch die Gemeindevorsteher begriffen sind, haben allen Verbrechen, Vergehen und Uebertretungen, soferne sie nicht bloss auf Verlangen eines Betheiligten untersucht werden, nachzuforschen, und die keinen Aufschub gestattenden vorbereitenden Anordnungen zu treffen, welche zur Aufklärung der Sache dienen, oder die Beseitigung der Spuren der strafbaren Handlung, oder die Flucht des Thäters verhüten können. Sowohl die Sicherheitsbehörden, als auch ihre untergeordneten Diener können, wenn Gefahr am Verzuge haftet, Haussuchungen (§§. 144 bis 149) und die vorläufige Verwahrung von Angeschuldigten (§§. 186 und 187) unaufgefordert vornehmen. Sie müssen jedoch ihre diessfälligen Protokolle unverzüglich dem zuständigen Staatsanwalte oder Untersuchungsrichter mittheilen.

§. 50.

Die Gerichtsbehörden sind befugt, erforderlichen Falles die bewaffnete Macht unmittelbar, ohne Dazwischenkunft einer anderen Behörde, zum Beistande aufzufordern

Drittes Hauptstück.

Von der Staatsanwaltschaft.

§. 51.

Bei jedem Bezirks-Collegialgerichte, sowie bei jedem Landesgerichte werden Staatsanwälte, bei jedem Oberlandesgerichte, sowie bei dem Cassationshofe General-Procuratoren mit der erforderlichen Anzahl von Stellvertretern angestellt. Die Stellvertreter der Staatsanwälte sind, wo sie für die letzteren auftreten, zu allen Amtshandlungen derselben gesetzlich berechtiget.

§. 52.

Die Mitglieder der Staatsanwaltschaft sind unabhängig von den Gerichten, bei welchen sie angestellt sind. Die Staatsanwälte bei den Bezirks-Collegial- und Landesgerichten sind den General-Procuratoren bei den Oberlandesgerichten, diese sowie der General-Procurator bei dem Cassationshofe dem Justizministerium unmittelbar untergeordnet.

§. 53.

Zu dem Geschäftskreise der Staatsanwälte bei den Bezirks-Collegial- und Landesgerichten gehört die Betheilung an allen Voruntersuchungen wegen Verbrechen und Vergehen (§. 95) und an allen Hauptverhandlungen bei diesen Gerichten, sofern nicht der General-Procurator des Oberlandesgerichtes selbst oder durch einen seiner Stellvertreter einzuschreiten für ange-

sam lub przez jednego ze swoich zastępców wpływał. Główne dochodzenia w sądach przysięgłych, pod temi samemi ograniczeniami należą do zakresu władzy prokuratorów rządowych przy tych sądach krajowych, w siedlisku których odbyć się ma sąd przysięgłych. Służy jednak władza jeneralnym prokuratorom w poszczególnych przypadkach upoważnić także prokuratorów rządowych sądu powiatowego kolegialnego do pełnienia urzępu przy sądzie przysięgłych. Prokuratorowie przy sądach powiatowych kolegialnych i sądach krajowych, mogą także wpływać do śledztw i rozpraw, do sądów powiatowych należących.

§. 54.

Prokuratorowie przy sądach powiatowych kolegialnych i sądach krajowych, obowiązani są zdawać jeneralnemu prokuratorowi przy sądzie wyższym krajowym, po upływie każdego miesiąca, relacye w sprawach karnych, w czasie tym załatwionych, tudzież wiszących jeszcze, jak równie o stanie tych ostatnich. Obowiązani są także nawet i w poszczególnych sprawach karnych, jeżeli to ze względu na ważność sprawy za potrzebne uważają i gdy rzecz idzie o rozpoczęcie lub zaprzestanie dochodzenia, lub też tylko o jakie poszczególne środki śledcze relacyę zdawać prokuratorowi jeneralnemu i jego zlecenia wykonywać.

§. 55.

Jeneralny prokurator przy wyższym sądzie krajowym, pełni swój urząd przy rozprawach, które w tymże sądzie jako Izbie oskarżenia, przedsiębrane być mają.

Prócz tego, wykonywa nadzór nad wszystkimi, onemu podległymi prokuratorami. Z końcem każdego ćwierćrocza zdaje ministrowi sprawiedliwości relacyę o sprawach karnych, w czasie tym załatwionych, niemniej wiszących jeszcze.

§. 56.

Rozprawy przed sądem kasacyjnym, należą do zakresu działalności prokuratora jeneralnego, przy tymże sądzie ustanowionego.

§. 57.

Prokuratorowie obowiązani są, dochodzić z urzędu wszystkich karygodnych czynów, które dojdą ich wiadomości, a których dochodzenie lub ukaranie nie jest wyłącznie zawisłem od żądania strony interesowanej i dla tego powinni przedsiębrać to wszystko, co do ich dochodzenia i ukarania przez właściwy sąd jest potrzebnem, zarazem jednak czuwać nad tem, aby nikt niewinny, dochodzeniu nie był poddanym.

Tak w śledztwie przygotowawczem, jako też przy głównem dochodzeniu, wyobrażają oni państwo, przez zbrodnię lub wykroczenie obrażone, i czuwać nad tem powinni, aby śledztwo odbywało się stosownie do przepisów ustawy, i aby wszystkie do wykrycia prawdy posłużyć mogące środki, należycie użytemi były. Mają prawo przejrzeć w każdym czasie akta, dla powzięcia wiadomości o stanie przedsiębranego dochodzenia, lub żądać sobie udzielenia takowej, byle przez to postępowanie karne nie było wstrzymanem. Jeżeli spostrzegą, iż w postępowaniu zachodzi opóźnienie lub pominięcie form, zaradzenia takowym na właściwej drodze żądać, a w razie potrzeby, doniesienie o tem jeneralnemu prokuratorowi uczynić powinni, aby tenże u sądu krajowego wyższego, wyjednał zaradzenie.

§. 58.

Prokuratorowie dają wnioski swoje ustnie lub na piśmie. W podobny sposób odpowiadają na żądania stron lub zapytania sądu. Mogą być obecnymi przy naradach są-

messen erachtet. Die Hauptverhandlungen vor den Geschwornengerichten gehören unter eben dieser Beschränkung zum Wirkungskreise der Staatsanwälte bei den Landesgerichten, an deren Sitze das Schwurgericht abgehalten wird. Doch steht es den General-Procuratoren zu, für einzelne Fälle auch Staatsanwälte eines Bezirks-Collegialgerichtes mit der Amtshandlung vor dem Geschwornengerichte zu beauftragen. Die Staatsanwälte an den Bezirks-Collegial- und Landesgerichten sind befugt, sich auch bei den vor die Bezirksgerichte gehörigen Untersuchungen und Verhandlungen zu betheiligen.

§. 54.

Die Staatsanwälte bei den Bezirks-Collegial- und Landesgerichten haben dem General-Procurator bei dem Oberlandesgerichte nach Ablauf jeden Monates über die während desselben erledigten, sowie über die noch anhängigen Strafsachen und den Stand der letzteren Bericht zu erstatten. Sie haben auch in einzelnen Straffällen, wenn sie es der Wichtigkeit der Sache wegen nöthig finden, und wenn es sich um die Einleitung oder um die Einstellung einer Untersuchung, oder auch nur um einzelne Untersuchungsschritte handelt, an denselben zu berichten und dessen Weisungen zu befolgen.

§. 55.

Der General-Procurator bei dem Oberlandesgerichte hat sein Amt bei den vor diesem Gerichte als Anklagekammer erforderlichen Verhandlungen auszuüben.

Ausserdem steht ihm die Aufsicht über alle ihm untergeordneten Staatsanwälte zu. Er erstattet am Ende jedes Vierteljahres an das Justizministerium Bericht über die im Laufe desselben erledigten und noch anhängigen Strafsachen.

§. 56.

Die Verhandlungen vor dem Cassationshofe gehören in den Geschäftskreis des bei demselben angestellten General-Procurators oder seiner Stellvertreter.

§. 57.

Die Staatsanwälte haben alle strafbaren Handlungen, welche zu ihrer Kenntniss kommen, und nicht bloss auf Verlangen eines Betheiligten zu untersuchen und zu bestrafen sind, von Amtswegen zu verfolgen, und daher wegen deren Untersuchung und Bestrafung durch das zuständige Gericht das Erforderliche zu veranlassen, zugleich aber auch darüber zu wachen, dass Niemand schuldlos verfolgt werde.

Sie vertreten sowohl in der Voruntersuchung als in der Hauptverhandlung den durch das Verbrechen oder Vergehen verletzten Staat und haben darauf zu sehen, dass die Untersuchung den gesetzmässigen Gang einhalte, und dass alle zur Erforschung der Wahrheit dienlichen Mittel gehörig benützt werden. Sie sind befugt, jederzeit von dem Stande der anhängigen Untersuchungen durch Einsicht der Acten Kenntniss zu nehmen oder deren Mittheilung zu verlangen, ohne dass jedoch das Strafverfahren dadurch aufgehalten werden darf. Nehmen sie Unregelmässigkeiten oder Verzögerungen wahr, so haben sie auf geeignete Weise deren Abstellung zu veranlassen und erforderlichen Falles dem General-Procurator die Anzeige zu machen, damit dieser durch das Oberlandesgericht die Abhilfe bewirke.

§. 58.

Die Staatsanwälte stellen ihre Anträge mündlich oder schriftlich. In gleicher Weise geben sie über Anträge des Angeschuldigten oder über Anfragen des Gerichtes Erklärungen ab.

du w ciągu śledztwa przygotowawczego, nigdy jednak, a pod nieważnością, przy głosowaniu i wydaniu orzeczenia, znajdować się nie mogą.

§. 59.

Prokuratorowie mogą podczas śledztwa przygotowawczego, znosić się bezpośrednio z władzami bezpieczeństwa i żądać od nich pomocy. Władze bezpieczeństwa i podlegli im słudzy, polecenia prokuratorów wykonywać powinni.

§. 60.

Jeneralni prokuratorowie przy sądzie kasacyjnym i przy sądach wyższych krajowych, obowiązani są po upływie każdego roku, zdawać ministrowi sprawiedliwości relacye o stanie i toku wymiaru sprawiedliwości, tudzież o spostrzeżonych wadach w ustawodawstwie i biegu interesów.

Rozdział czwarty.

O WŁAŚCIWOŚCI SĄDÓW KARNYCH.

I. Szczególna właściwość sądu.

§. 61.

Ustanowienie istoty czynu, przedsiębranem być powinno w zbrodniach i wykroczeniach, przez ten sąd powiatowy kolegialny (§§. 94, 95), w przestępstwach zaś przez ten sąd powiatowy, w którego powiecie karygodny czyn nastąpił.

§. 62.

Do tychże sądów należy także w powszechności postępowanie z obwinionym.

§. 63.

Jeżeli kto w różnych powiatach sądowych popełnił więcej zbrodni, wykroczeń lub przestępstw, wyłącznie właściwym jest co do tych wszystkich czynów karygodnych, ten z pomiędzy sądów, w wzmiankowanych powiatach istniejących, który pierwszy przed innemi wydał wezwanie, lub przesłuchał obwinionego, i jako takiego, przyaresztował go lub ścigał, czy to przez wysłaną pogoń, czy też przez listy gończe. Jeżeli zaś kto w różnych powiatach sądowych, popełnił razem zbrodnię i wykroczenia, lub przestępstwa, albo też wykroczenia i oraz przestępstwa, w przypadku pierwszym sąd co do zbrodni, w przypadkz drugim co do wykroczeń właściwy, wyłącznie jest właściwym, chociażby sąd co do mniejszych karygodnych czynów właściwy, pierwszy przed innemi postępowanie rozpoczął był.

§. 64.

Wcześniejsze przedsięwzięcie postępowania, wtenczas także rozstrzyga, jeżeli czyn karygodny na granicy dwóch powiatów sądowych popełnionym został.

§. 65.

Jeżeli poszkodowany donosi czyn kary godny sądowi temu, w którego powiecie obwiniony zamieszkuje lub przebywa, wówczas ten sam sąd jest właściwym, jeżeli sąd powiatu, gdzie czyn był popełnionym, nie rozpoczął już pierwej postępowania, lub jeżeli prokurator rządowy tegoż powiatu, lub obwiniony, nie żądają odesłania tamże sprawy.

Sie können im Laufe der Voruntersuchung den Berathungen des Gerichtes, niemals aber bei sonstiger Nichtigkeit der Abstimmung und Beschlussfassung beiwohnen.

§. 59.

Die Staatsanwälte sind bei Voruntersuchungen befugt, sich in unmittelbare Verbindung mit Sicherheitsbehörden zu setzen und deren Unterstützung in Anspruch zu nehmen. Die Sicherheitsbehörden und deren untergeordnete Diener haben ihren Anordnungen Folge zu leisten.

§. 60.

Die Generalprocuratoren am Cassationshofe und an den Oberlandesgerichten haben dem Justizministerium nach Ablauf jedes Jahres über den Zustand und Gang der Rechtspflege, sowie über die wahrgenommenen Gebrechen der Gesetzgebung und des Geschäftsganges Bericht zu erstatten.

Viertes Hauptstück.

Von der Zuständigkeit der Strafgerichte.

I. Einzelne Gerichtsstände.

§. 61.

Die Beschaffenheit der That ist bei Verbrechen oder Vergehen durch dasjenige Bezirks-Collegialgericht (§§. 97, 98), bei Uebertretungen aber durch jenes Bezirksgericht zu erheben, in dessen Bezirke die strafbare Handlung begangen worden ist.

§. 62.

Denselben Gerichten steht in der Regel auch das Verfahren gegen den Beschuldigten zu.

§. 63.

Hat Jemand in verschiedenen Gerichtsbezirken mehrere Verbrechen oder Vergehen oder Uebertretungen begangen, so ist unter den Gerichten dieser Bezirke rücksichtlich aller von dem Angeschuldigten verübten strafbaren Handlungen dasjenige als das ausschliesslich zuständige anzusehen, welches durch Vorladung oder Vernehmung des Angeschuldigten als solchen, durch Verhaftung oder Verfolgung desselben mittelst der Nacheile oder durch Steckbriefe den anderen zuvorgekommen ist. Hat aber Jemand in verschiedenen Gerichtsbezirken zugleich Verbrechen und Vergehen oder Uebertretungen, oder zugleich Vergehen und Uebertretungen begangen, so ist im ersten Falle das über die Verbrechen, im letzten Falle das rücksichtlich der Vergehen zuständige Gericht ausschliesslich zuständig, wenn auch das über die strafbaren Handlungen geringerer Art zuständige Gericht zuvorgekommen wäre.

§. 64.

Das Zuvorkommen entscheidet auch, wenn die strafbare Handlung auf der Gränze zweier Gerichtsbezirke begangen worden ist.

§. 65.

Wenn der Beschädigte die Anzeige einer strafbaren Handlung bei dem Gerichte macht, in dessen Bezirke der Angeschuldigte seinen Wohnsitz oder Aufenthaltsort hat, so wird dieses Gericht zuständig, wenn nicht das Gericht des Bezirkes der begangenen That bereits zuvorgekommen ist, oder wenn nicht der Staatsanwalt dieses Bezirkes oder der Angeschuldigte verlangen, dass die Sache dahin abgegeben werde.

§. 66.

Jeżeli za granicą popełnioną została zbrodnia, której ukaranie w kraju tutejszym, stosownie do §§. 30 i 32 k. k. cz. I, miejsce mieć może, wówczas ten sąd jest właściwym, w którego powiecie obwiniony ma stałe swe zamieszkanie, lub w braku takowego, gdzie czasowo przebywa. Jeżeli obwiniony nie ma w kraju ani zamieszkania. ani pobytu, ten sąd jest właściwym, w którego powiecie schwytanym zostanie.

§. 67.

Jeżeli ta sama osoba dopuściła się karygodnych czynów w kraju i za granicą, sąd krajowy właściwy co do pierwszych, jest zarazem właściwym co do drugich.

§. 68.

Jeżeli wydanie cudzoziemca, w krajach tych przebywającego, żądanem jest przez obce państwo, z powodu popełnionej za granicą zbrodni, do której nie stosuje się przepis §. 32 k. k. cz. I, osądzenie i znoszenie się z zagraniczną władzą, stosownie do §. 66, należy do tego sądu powiatowego kolegialnego. w którego powiecie obwiniony mieszka lub przebywa. lub w którego powiecie schwytanym będzie. W skutek żądania o wydanie, lub w skutek wydanych listów gończych, wprawdzie to, co do zapobieżenia ucieczce zagranicznego obwinionego potrzebnem jest, zarządzonem być winno; wydanie jednak onegoż. wtenczas dopiero, po wysłuchaniu prokuratora rządowego u wyższego sądu krajowego, żądanem być może, jeżeli przez władzę zagraniczną zaraz lub w stosownym przeciągu czasu, takie dowody i poszlaki udzielone będą, z których powzięty do protokołu zagraniczny, nie jest w stanie usprawiedliwić się natychmiast. Sąd wyższy uchwałę swoję w każdym razie poprzednio ministrowi sprawiedliwości do zatwierdzenia przedłożyć winien.

§. 69.

Podobnież otrzymanem być winno zezwolenie sądu wyższego i oraz ministra sprawiedliwości, jeżeli wydanie zagranicznego zbrodniarza nie jest żądanem, lecz o odebranie onegoż, stosownie do §. 33 k. k. cz. I, obce państwo wezwanem być ma.

§. 70.

Właściwość sądu, w którym dochodzenie o zbrodnię lub wykroczenie, do sądu przysięgłych należące, już jest rozpoczętem, rozciąga się także do wszystkich karygodnych czynów, które obwiniony dopiero w czasie dochodzenia w innym sądowym powiecie popełnił. Jeżeli jednak obwiniony, przeciwko któremu dochodzenie jest z powodu innego wykroczenia lub przestępstwa rozpoczętem, w czasie tegoż dochodzenia popełnił w innym powiecie sądowym zbrodnię lub wykroczenie, należące do sądu przysięgłych, w przypadku tym, sąd, przez wzgląd na tę zbrodnię lub wykroczenie właściwy, będzie zarazem właściwym co do wyż wspomnianego wykroczenia lub przestępstwa, i dochodzenie co do tych karygodnych czynów, temuż sądowi odstąpionem być winno.

§. 71.

Jeżeli więcej osób do popełnienia zbrodni lub wykroczenia należało, wóczas sąd co do głównego czynu wykonawcy lub sprawcy, właściwy, będzie także właściwym co do wszystkich spółwinnych i uczęstników (§. 72). Jeżeli za zmówieniem się do wykonania spólnie zamierzonej zbrodni, więcej spółwinnych w rozmaitych powiatach są-

§. 66.

Ist ein Verbrechen im Auslande begangen worden, dessen Bestrafung nach den Vorschriften der §§. 30 und 32 St. G. B. I. Thls. im Inlande stattfinden kann, so ist jenes Gericht zuständig, in dessen Bezirk der Angeschuldigte seinen festen Wohnsitz oder in Ermanglung eines solchen seinen zeitlichen Aufenthaltsort hat. Wenn der Angeschuldigte weder Wohnsitz noch Aufenthaltsort im Lande hat, so ist dasjenige Gericht zuständig, in dessen Bezirk er ergriffen wird.

§. 67.

Hat dieselbe Person strafbare Handlungen im Inlande und im Auslande verübt, so ist das für die ersteren zuständige inländische Gericht zugleich auch für die letzteren zuständig.

§. 68.

Wenn die Auslieferung eines in diesen Ländern sich aufhaltenden Fremden wegen eines im Auslande begangenen Verbrechens, das nicht unter die Vorschrift des §. 32 St. G. B. I. Thls. fällt, von einem auswärtigen Staate verlangt wird, so steht die Beurtheilung und die Verhandlung mit der fremden Behörde nach Massgabe des §. 66 dem Bezirks-Collegialgerichte zu, in dessen Bezirke der Angeschuldigte seinen Wohnsitz oder Aufenthaltsort hat, oder in dessen Bezirke er ergriffen wird. Auf das Verlangen der Auslieferung oder über erlassene Steckbriefe ist zwar gegen die Entweichung des fremden Angeschuldigten die nöthige Vorkehrung zu treffen, auf seine Auslieferung aber nach Vernehmung des Staatsanwaltes bei dem Oberlandesgerichte nur dann anzutragen, wenn von der auswärtigen Behörde sogleich oder in einem angemessenen Zeitraume solche Beweise oder Anzeigungen beigebracht werden, worüber sich der hier vernommene Fremde nicht auf der Stelle auszuweisen vermag. Das Oberlandesgericht hat seinen Beschluss jederzeit vorläufig dem Justizministerium zur Genehmigung vorzulegen.

§. 69.

Ebenso muss, wenn die Auslieferung eines fremden Verbrechers nicht angesucht worden, sondern nach Vorschrift des §. 33 St. G. B. I. Thls. dem auswärtigen Staate anzubieten ist, die Genehmigung des Oberlandesgerichtes und des Justizministeriums eingeholt werden.

§. 70.

Die Zuständigkeit eines Gerichtes, bei welchem eine Untersuchung wegen eines Verbrechens oder wegen eines dem Schwurgerichte zugewiesenen Vergehens bereits anhängig ist, erstreckt sich auch auf alle strafbaren Handlungen, welche der Angeschuldigte erst während der Untersuchung in einem anderen Gerichtsbezirke verübte. Hat aber ein wegen eines anderen Vergehens oder einer Uebertretung in Untersuchung stehender Angeschuldigter während der Untersuchung in einem anderen Gerichtsbezirke ein Verbrechen oder ein vor das Schwurgericht gehöriges Vergehen verübt, so wird das rücksichtlich dieses Verbrechens oder Vergehens zuständige Gericht auch für das oberwähnte Vergehen oder die Uebertretretung zuständig, und die Untersuchung wegen dieser strafbaren Handlungen muss an dasselbe abgegeben werden.

§. 71.

Haben mehrere Personen an der Verübung eines Verbrechens oder Vergehens Theil genommen, so begründet die Zuständigkeit eines Gerichtes über den Hauptthäter oder Urheber auch die Zuständigkeit über alle Mitschuldigen und Theilnehmer (§. 72). Haben bei einer Verbindung zur Ausführung eines gemeinschaftlich bezweckten Verbrechens mehrere Mitschuldige

dowych przedsiębrało czyny, wtenczas sąd ten, który pierwszy przed innemi rozpoczął postępowanie, będzie właściwym co do wszystkich spółwinnych.

II. Osobna właściwość.

§. 72.

Postępowanie na drodze karnej przeciwko osobom, które według szczególnych postanowień ulegają co do spraw karnych sądom wojskowym, pozostawia się i nadal przy sądach wojskowych. Jednakowoż dochodzenie istoty czynu w takich przypadkach karygodnych czynów, które powszechnym co do postępowania ustawom karnym podlegają, wtenczas tylko do sądów wojskowych należy, kiedy obwiniony widocznie ulega jurysdykcyi wojskowej. Jeżeli okoliczność ta okaże się dopiero w ciągu wstępnego dochodzenia, sąd karny cywilny postępowanie przerwać i takowe sądowi wojskowemu odstąpić powinien.

§. 73.

Zagraniczni posłowie i osoby właściwe do ich poselstwa należące, nie ulegają jurysdykcyi (władzy) sądów krajowych. Podobnież domownicy i służący obcych panujących lub posłów, którzy zarazem są poddanymi państwa, do którego panujący lub poseł należy, nie ulegają sądom austryackim. Jeżeliby zatem zachodziła potrzeba postępowania przeciwko takim osobom, z powodu zbrodni, wówczas należy według okoliczności zabezpieczyć się względnie osoby obwinionego, jednakowoż natychmiast uczynić oraz doniesienie do najwyższego marszałkowskiego urzędu dworu, celem dalszego zawiadomienia panującego lub posła, oraz żądania odebrania obwinionego.

III. Prawo delegowania.

§. 74.

We wszystkich przypadkach, w których wcześniejsze rozpoczęcie dochodzenia, nadaje sądowi właściwość i gdy właściwość przypada razem na więcej sędziów pojedynczych, lub sądów powiatowych kolegialnych, pod jednym sądem krajowym zostających, może tenże sąd krajowy całe lub częściowe dochodzenie jednemu z wymienionych poruczyć, jeżeli tego wymaga ważność jednej lub więcej zbrodni, liczba zbrodni na jeden powiat przypadających, albo liczba świadków w tymże powiecie wysłuchać się mających, lub w ogólności ułatwienie postępowania. Toż samo prawo służy wyższemu sądowi krajowemu, jeżeli właściwość sądu przypada razem na więcej sędziów pojedynczych lub sądów powiatowych kolegialnych, pod różnemi sądami krajowemi zostających, lub też na różne sądy krajowe, a sądowi kasacyjnemu, jeżeli właściwość sądu zbiega się między sądami, różnym sądom wyższym krajowym ulegającemi.

§. 75.

Sądy wyższe krajowe, mogą także, przez wzgląd na bezpieczeństwo publiczne lub brak dostatecznych więzień, odebrać w sposobie wyjątkowym dochodzenie właściwemu sądowi, i takowe innemu lecz tego samego stopnia sądowi w obrębie swoim poruczyć.

IV. Spory o właściwość sądu.

§. 76.

Jeżeli o właściwość sądu w sprawach karnych zachodzi spór między rozmaitemi sądami, pod jednym sądem krajowym stojącemi, takowe rozstrzyga tenże sąd. Spory

Handlungen in verschiedenen Gerichtsbezirken vorgenommen, so wird das zuvorkommende Gericht über alle Mitschuldigen zuständig.

II. Besondere Gerichtsstände.

§. 72.

Das Strafverfahren gegen Personen, die nach besonderen Vorschriften in Straffällen der Militär-Gerichtsbarkeit unterstehen, bleibt auch fernerhin den Militärgerichten vorbehalten. Die Erhebung des Thatbestandes rücksichtlich solcher strafbaren Handlungen, welche nach den allgemeinen Strafgesetzen zu behandeln sind, steht jedoch den Militärgerichten nur dann zu, wenn der Beschuldigte offenbar der Militärgerichtsbarkeit untersteht. Ergibt sich diess erst im Laufe einer Voruntersuchung, so ist die Verhandlung von dem Civil-Strafgerichte abzubrechen und dem Militärgerichte zu übergeben.

§. 73.

Die auswärtigen Gesandtschaften und das eigentliche Gesandtschaftspersonale derselben stehen nicht unter der Gerichtsbarkeit der Landesbehörden. Auch die Haus- und Dienstleute fremder Souveräne oder Gesandten, welche zugleich Unterthanen des Staates sind, welchem der Souverän oder Gesandte angehört, unterstehen den österreichischen Gerichten nicht. Hätte daher mit solchen Personen eine Amtshandlung wegen eines Verbrechens einzutreten, so ist sich zwar nach Umständen der Person des Beschuldigten zu versichern, jedoch sogleich die Anzeige davon an das Obertshofmarschallamt zur weiteren Eröffnung an den Souverän oder Gesandten wegen Uebernahme des Beschuldigten zu machen.

III. Befugniss zur Delegirung.

§. 74.

In allen Fällen, wo das Zuvorkommen den Ausschlag gibt, und die Gerichtsbarkeit von Einzelrichtern oder Bezirks-Collegialgerichten unter demselben Landesgerichte zusammentrifft, kann dieses sämmtliche oder einzelne Untersuchungen Einem der zusammentreffenden Gerichte zuweisen, wenn diess wegen der Wichtigkeit eines oder mehrerer Verbrechen, wegen der Zahl der in einen Bezirk fallenden Verbrechen, oder der daselbst zu vernehmenden Zeugen, oder überhaupt zur Erleichterung des Verfahrens angemessen erscheint. Dieselbe Befugniss steht, wenn die Gerichtsbarkeit von Einzelrichtern oder Bezirks-Collegialgerichten unter verschiedenen Landesgerichten oder die Gerichtsbarkeit verschiedener Landesgerichte selbst zusammentrifft, dem Oberlandesgerichte, und wenn die Gerichtsbarkeit mehrerer unter verschiedenen Oberlandesgerichten stehenden Gerichte zusammentrifft, dem Cassationshofe zu.

§. 75.

Die Oberlandesgerichte sind auch berechtiget, aus Rücksichten der öffentlichen Sicherheit oder wegen Mangels hinreichender Gefängnisse ausnahmsweise Untersuchungen dem zuständigen Gerichte abzunehmen, und einem anderen Gerichte derselben Art in ihrem Sprengel zuzuweisen.

IV. Streitigkeiten über die Zuständigkeit von Gerichten.

§. 76.

Ist die Zuständigkeit in Strafsachen zwischen verschiedenen Gerichten streitig, welche unter demselben Landesgerichte stehen, so entscheidet das letztere. Streitigkeiten über

o właściwość między sądami, nie będącemi w tym samym obrębie sądu krajowego, jak równie między sądami krajowemi, rozstrzyga sąd wyższy.

Jeżeli sądy, między któremi zachodzi spór o właściwość, podlegają rozmaitym sądom wyższym krajowym, takowy rozstrzyga sąd kasacyjny. Przeciwko takim orzeczeniom, żaden środek prawny nie jest dozwolony.

Nim nastąpi rozstrzygnienie co do właściwości, każdy z pomiędzy spierających się sądów, obowiązanym jest uskutecznić to, co jest potrzebnem do przedsięwzięcia dochodzenia i ustanowienia istoty czynu, w szczególności wszystkie zaś takie działania śledcze przedsiębrać, które zwłoki nie cierpią.

V. Urzędowe działania sądów niewłaściwych.

§. 77.

Wszystkie, niewłaściwe nawet sądy karne, w których powiecie pokazują się ślady zbrodni, mogą i obowiązane są przedsiębrać czynności, do wykrycia istoty uczynku i zatrzymania obwinionego posłużyć mogące, jeżeli zwłoka grozi niebezpieczeństwem. Obowiązane jednak są zawiadomić o tem zaraz sądy właściwe lub prokuratorów i zdziałane przez siebie akta, onymże przesłać.

§. 78.

Dochodzenia przez niewłaściwego sędzi karnego, w innym przypadku, a nie w tym, o którym poprzedni §af wspomina, przedsięwzięte, nie stają się jeszcze li dla tego samego nieważnemi, jeżeli tylko odnoszą się do śledztwa przygotowawczego; atoli właściwy sąd ocenić ma, jak dalece zachodzi potrzeba powtórzania lub uzupełnienia tych czynności.

Rozdział piąty.

O WYŁĄCZENIU I USUNIĘCIU OSÓB SĄDOWYCH.

I. Wyłączenie osób sądowych.

§. 79.

Sędzia i protokolista, nie mogą przedsiębrać sądowych czynności w postępowaniu karnem i są od tego wyłączonymi, jeżeli obwiniony lub przez zbrodnię lub wykroczenie poszkodowany, jest z nimi w związku małżeńskim, w pokrewieństwie w linii wstępnej, zstępnej lub pobocznej, aż do czwartego stopnia, albo w powinowactwie do drugiego stopnia, lub wreszcie w stosunku rodziców albo dzieci przysposobionych albo przybranych, tudzież w stosunku opiekuna lub pupila.

§. 80.

Nie mogą także przedsiębrać wzmiankowanych czynności i są od tego wyłączonymi sędzia i protokolista, który nie z powodu służby był świadkiem zbrodni lub wykroczenia w dochodzeniu będącego, który w sprawie jako świadek lub biegły był słuchanym, albo jako adwokat lub obrońca, jako prokurator, albo w niższej instancyi jako sędzia miał udział.

die Zuständigkeit zwischen Gerichten, die nicht demselben Landesgerichtssprengel angehören, sowie zwischen Landesgerichten entscheidet das Oberlandesgericht.

Gehören die über die Zuständigkeit streitenden Gerichte zu verschiedenen Oberlandesgerichtssprengeln, so entscheidet der Cassationshof. Gegen Entscheidungen dieser Art findet kein Rechtsmittel Statt.

In der Zwischenzeit hat jedes der streitenden Gerichte die zur Einleitung der Untersuchung und Herstellung des Thatbestandes in seinem Bezirke nöthigen Handlungen und insbesondere alle jene Untersuchungsschritte vorzunehmen, bei welchen Gefahr auf dem Verzuge haftet.

V. Amtshandlungen nicht zuständiger Gerichte.

§. 77.

Alle auch nicht zuständigen Strafgerichte, in deren Bezirke sich Spuren eines Verbrechens finden, sind, wenn Gefahr auf dem Verzuge haftet, berechtiget und verpflichtet, jene Handlungen vorzunehmen, die zur Herstellung des Thatbestandes oder zur Festhaltung eines Angeschuldigten dienen können. Sie müssen jedoch die zuständigen Gerichte oder Staatsanwälte davon alsbald in Kenntniss setzen, und denselben die von ihnen aufgenommenen Verhandlungen übersenden.

§. 78.

Untersuchungshandlungen, welche ein nicht zuständiges Strafgericht ausser dem Falle des vorhergehenden Paragraphes vorgenommen, sind desshalb allein noch nicht ungiltig, sofern sie sich nur auf die Voruntersuchung beziehen; doch liegt es dem zuständigen Gerichte ob, zu beurtheilen, in wiefern eine Wiederholung oder Ergänzung dieser Handlungen einzuleiten sei.

Fünftes Hauptstück.

Von der Ausschliessung und Ablehnung der Gerichtspersonen.

I. Ausschliessung der Gerichtspersonen.

§. 79.

Richter und Protokollführer sind von der Vornahme gerichtlicher Handlungen im Strafverfahren ausgeschlossen, wenn der Angeschuldigte oder der durch das Verbrechen oder Vergehen Verletzte mit ihnen durch das Band der Ehe, durch Verwandtschaft in auf- und absteigender Linie oder in der Seitenlinie bis zum vierten Grade oder durch Schwägerschaft bis zum zweiten Grade verbunden ist, oder zu ihnen in dem Verhältnisse von Wahl- oder Pflege-Eltern oder Kindern, oder eines Vormundes oder Mündels steht.

§. 80.

Ausgeschlossen ist ferner derjenige Richter oder Protokollführer, welcher ausserhalb seiner Dienstverrichtungen Zeuge des in Frage stehenden Verbrechens oder Vergehens gewesen, welcher in der Sache als Zeuge oder Sachverständiger vernommen worden, oder als Rechtsfreund oder Vertheidiger, als Staatsanwalt oder in einer früheren Instanz als Richter thätig gewesen ist.

§. 81.

Sędzia obowiązany jest natychmiast oznajmić stosunek swój, przyczynę do wyłączenia stanowiący, sądowi powiatowemu kolegialnemu, jeżeli jest pojedynczym sędzią powiatowym; w innych przypadkach, przełożonemu sądu, którego jest członkiem. Protokolista winien to oznajmienie uczynić sędziemu, przy którym protokół ma prowadzić.

§. 82.

Każdy członek sądu, obowiązany jest pod nieważnością, wstrzymać się od wszelkich czynności sądowych, począwszy od chwili, w której poweźmie wiadomość o przyczynie, wyłączenie onegoż stanowiącej. Jedynie w przypadku, kiedy zwłoka zagraża niebezpieczeństwem, a zastąpienie bezzwłoczne przez innego sędziego lub protokolistę nie może natychmiast mieć miejsca, osoba taka sądowa, koniecznie nagle czynności sądowe, sama przedsiębrać powinna.

II. Usunięcie osób sądowych.

§. 83.

Tak prokurator, jakoteż obwiniony, a w zbrodniach i wykroczeniach, które tylko na żądanie strony interesowanej będą dochodzone, nawet i ta usunąć może członka sądu i protokolistę, jeżeli ma i jest w stanie wykazać powody, rodzące wątpliwość o zupełnej bezstronności mającego być usuniętym.

§. 84.

Prożba o usunięcie sędziego, winna być w każdym razie, jeżeli idzie o usunięcie członka sądu, wyrokować mającego, najpóźniej 24. godzin, a jeżeli idzie o usunięcie całego sądu, najpóźniej w 8 dni, przed rozpoczęciem posiedzenia, na dochodzenie przeznaczonego, do sądu, do którego usuwany należy, podana lub do protokołu zadyktowana. W prożbie tej powody usunięcia winny być dokładnie wymienionn, i ile możności dowodami wsparte.

§. 85.

Żądania o usunięcie osoby sądowej, rozstrzyga w powszechności przełożony sądu, do którego taż osoba należy. Jeżeli jednak usunięcie tycze się całego sądu, lub przełożonego w sądzie, żądanie takie rozstrzyga:

1. sąd krajowy, jeżeli proszono o usunięcie sądu powiatowego kolegialnego lub przełożonego tego sądu, lub też pojedynczego sędzi powiatowego;

2. sąd wyższy krajowy, jeżeli sąd krajowy lub jego prezydent ma być usunięty;

3. sąd kasacyjny, jeżeli wyższy sąd krajowy lub jego prezydent jest usuwany.

Przeciwko orzeczeniom w powyższym przedmiocie, nie służy żaden środek prawny. Władza, lub przełożony sądu, w przedmiocie usunięcia stanowiący, w razie, jeżeli usunięcie przyjętem zostanie, powinni zarazem wyznaczyć innego sędziego pojedynczego lub inkwizycyjnego, albo inny sąd, do którego sprawa ma być przeniesiona.

III. Wyłączenie prokuratora.

§. 86.

Jeżeli prokurator rządowy znajduje się w takim stosunku, dla którego wyłączenie lub usunięcie sędziego mogłoby mieć miejsce, obowiązanym jest od występowania

§. 81.

Der Richter ist schuldig, das Verhältniss, welches den Grund seiner Ausschliessung bildet, unverzüglich, wenn er ein Einzelbezirksrichter ist, dem Bezirks-Collegialgerichte, ausserdem aber dem Vorsteher des Gerichtes, dessen Mitglied er ist, anzuzeigen.

Der Protokollführer hat diese Anzeige dem Richter zu machen, bei welchem er das Protokoll führen soll.

§. 82.

Jede Gerichtsperson hat sich von dem Zeitpuncte an, in welchem ihr ein Ausschliessungsgrund bekannt geworden, aller gerichtlichen Handlungen bei sonstiger Nichtigkeit zu enthalten. Nur wenn Gefahr auf dem Verzuge haftet, und die Vertretung durch einen anderen Richter oder Protokollführer nicht sogleich bewirkt werden kann, hat eine solche Gerichtsperson die dringend nöthigen gerichtlichen Handlungen selbst vorzunehmen.

II. Ablehnung der Gerichtspersonen.

§. 83.

Sowohl der Staatsanwalt als auch der Angeschuldigte, und bei Verbrechen oder Vergehen, die nur auf Verlangen eines Betheiligten untersucht werden, auch dieser können Mitglieder des Gerichtes und Protokollführer ablehnen, wenn sie Gründe anzugeben und darzuthun vermögen, welche geeignet sind, die volle Unbefangenheit des Abzulehnenden in Zweifel zu setzen

§. 84.

Das Gesuch, womit ein Betheiligter die Ablehnung eines Richters geltend machen will, ist jederzeit bei dem Gerichte, welchem der Abgelehnte angehört, und zwar, wenn es sich um die Ablehnung eines Mitgliedes des erkennenden Gerichtes handelt, längstens 24 Stunden, und wenn es sich um die Ablehnung eines ganzen Gerichtshofes handelt, längstens acht Tage vor Beginn der zur Verhandlung anberaumten Sitzung zu überreichen oder zu Protokoll zu geben. In diesem Gesuche müssen die Gründe der Ablehnung genau angegeben und soviel als möglich bescheiniget seyn.

§. 85.

Ueber die Zulässigkeit der Ablehnung einer Gerichtsperson entscheidet in der Regel der Vorsteher des Gerichtes, zu welchem sie gehört. Wird aber ein ganzes Gericht oder der Vorsteher eines Gerichtes abgelehnt, so entscheidet:

1. das Landesgericht, wenn ein Bezirks-Collegialgericht oder der Vorsteher desselben oder ein Einzelbezirksrichter verbeten werden;

2. das Oberlandesgericht, wenn ein Landesgericht oder dessen Präsident verbeten werden;

3. der Cassationshof, wenn ein Oberlandesgericht oder dessen Präsident abgelehnt werden.

Gegen diese Entscheidungen findet kein Rechtsmittel Statt. Die Behörde oder der Gerichtsvorsteher, welche über die Ablehnung entscheiden, haben zugleich, falls derselben stattgegeben wird, einen anderen Einzel- oder Untersuchungsrichter oder einen anderen Gerichtshof zu bezeichnen, welchem die Sache zu übertragen ist.

III. Ausschliessung von Staatsanwälten.

§. 86.

Befindet sich ein Staatsanwalt in einem Verhältnisse, das die Ausschliessung oder Ablehnung eines Richters begründen würde, so ist er verpflichtet, sich des Einschreitens in der

w sprawie, w której wykazuje się jako wyłączony lub stronny, wstrzymać się, sprawę tę zastępcy swemu odstąpić i o tem jeneralnemu prokuratorowi doniesienie uczynić. Jeżeli jeneralny prokurator wyłączonym jest, uczynić powinien o tem doniesienie ministrowi sprawiedliwości. Usunięcie prokuratora rządowego, nie ma miejsca.

Rozdział szósty.

O ŚLEDZTWIE PRZYGOTOWAWCZEM CO DO ZBRODNI I WYKROCZEŃ W OGÓLNOŚCI.

§. 87.

Celem śledztwa jest ustanowienie istoty czynu, wykrycie sprawcy, tudzież dowodów do przekonania lub obrony obwinionego służących, a następnie przygotowanie sprawy albo do wydania orzeczenia, iż nie ma powodu do dalszego sądowego dochodzenia, lub też do głównego postępowania przeciwko obwinionemu.

I. Stanowisko sędziego śledczego w ogólności.

§. 88.

Dochodzenie przygotowawcze, prowadzonem będzie osobiście i bezpośrednio przez sędziego śledczego (§. 13), może jednakowoż tenże wezwać znajdujących się w jego okręgu pojedynczych sędziów powiatowych o dopełnienie szczegółowych sądowych czynności.

Jeżeli zaś czynności te przedsiębrane być mają w okręgu innego sądu powiatowego kolegialnego, lub jeżeli tego wymaga ułatwienie dochodzenia, w przypadku tym sędzia śledczy uczynić powinien wezwanie na piśmie do sędziego tego powiatu o przedsięwzięcie wzmiankowanych czynności sądowych.

§. 89.

W niektórych przypadkach, prowadzenie śledztwa przygotowawczego, jeżeli takowe nie zdaje się być bardzo rozciągłem, może być przez sąd powiatowy kolegialny po wysłuchaniu prokuratora, temu pojedynczemu sędzi powiatowemu poruczone, w którego powiecie zbrodnia lub wykroczenie jest popełnione, albo gdzie obwiniony mieszka lub przebywa. Wolno jest jednakże sądowi powiatowemu kolegialnemu w każdym czasie przejąć na siebie śledztwo przygotowawcze.

§. 90.

W powszechności sędzia śledczy, jedynie na skutek zrobionego przez prokuratora wniosku o przedsięwzięcie śledztwa przygotowawczego, takowe rozpocząć może. Jeżeli z doniesienia lub w inny sposób otrzymuje wiadomość o popełnionej zbrodni lub wykroczenia, wprzódy jeszcze nim dojdzie do niego wniosek prokuratora, powinien mu o tem bezzwłocznie wiadomość udzielić. Jeżeliby zwłoka groziła niebezpieczeństwem, powinien natychmiast, nie czekając na wniosek prokuratora, przedsięwziąć czynności do ustanowienia istoty czynu, do ścigania i ujęcia sprawcy potrzebne, tylko że bezzwłocznie o tem prokuratora zawiadomić musi.

§. 91.

Jeżeli rozpoczęcie śledztwa przygotowawczego, żądanem było przez prokuratora rządowego, sędzia śledczy natychmiast, nie czekając na dalsze jego wnioski, z urzędu postępować i co potrzeba zarządzić powinien.

Sache, für die er als ausgeschlossen oder befangen erscheint, zu enthalten, dieselbe seinem Stellvertreter zu überlassen und davon dem Generalprocurator die Anzeige zu machen. Ist ein Generalprocurator ausgeschlossen, so hat er die Anzeige an das Justizministerium zu erstatten. Die Ablehnung eines Staatsanwaltes findet nicht Statt.

Sechstes Hauptstück.

Von der Voruntersuchung über Verbrechen und Vergehen im Allgemeinen.

§. 87.

Die Voruntersuchung hat den Zweck, den Thatbestand zu erheben, den Thäter zu ermitteln, die zur Ueberführung oder Vertheidigung des Angeschuldigten dienenden Beweismittel zu erforschen und hierdurch entweder den Ausspruch, dass kein Grund zur weiteren gerichtlichen Verfolgung vorhanden sei, herbeizuführen, oder die Hauptverhandlung mit dem Angeschuldigten vorzubereiten.

I. Stellung des Untersuchungsrichters im Allgemeinen.

§. 88.

Die Voruntersuchung wird von dem Untersuchungsrichter (§. 13) persönlich und unmittelbar geführt; doch kann er die in seinem Sprengel befindlichen Bezirks-Einzelrichter um die Vornahme einzelner gerichtlicher Handlungen ersuchen.

Sind aber Untersuchungshandlungen in einem anderen Collegial-Gerichtssprengel vorzunehmen, oder dient deren Vornahme daselbst zur Erleichterung des Geschäftes, so hat der Untersuchungsrichter die Vornahme dieser gerichtlichen Handlungen durch Ersuchschreiben an den Richter jenes anderen Bezirkes zu veranlassen.

§. 89.

In einzelnen Fällen kann die Führung der Voruntersuchung, wenn dieselbe voraussichtlich nicht von grosser Ausdehnung ist, von dem Bezirks-Collegialgerichte nach Anhörung des Staatsanwaltes demjenigen Bezirks-Einzelrichter übertragen werden, in dessen Bezirke das Verbrechen oder Vergehen begangen worden ist, oder der Angeschuldigte seinen Wohnsitz oder Aufenthaltsort hat. Es bleibt jedoch dem Bezirks-Collegialgerichte unbenommen, die Voruntersuchung zu jeder Zeit wieder an sich zu ziehen.

§. 90.

In der Regel hat der Untersuchungsrichter die Voruntersuchung nur in Folge eines dahin zielenden Antrages des Staatsanwaltes einzuleiten. Erhält er durch Anzeigen oder auf andere Art Kenntniss von der Verübung eines Verbrechens oder Vergehens, bevor ein Antrag des Staatsanwaltes an ihn gelangt ist, so muss er demselben davon unverweilt Nachricht geben. Haftet Gefahr auf dem Verzuge, so hat er sofort, ohne den Antrag des Staatsanwaltes abzuwarten, die zur Feststellung des Thatbestandes und zur Verfolgung oder Festnehmung des Thäters nöthigen Handlungen vorzunehmen, muss aber den Staatsanwalt unverweilt davon in Kenntniss setzen.

§. 91.

Ist die Einleitung einer Voruntersuchung von dem Staatsanwalte beantragt worden, so hat der Untersuchungsrichter sohin, ohne weitere Anträge des Staatsanwaltes, abzuwarten, von Amtswegen einzuschreiten und das Geeignete zu verfügen.

§. 92.

Sędzia śledczy, zażądać powinien postanowienia od sądu powiatowego kolegialnego, jeżeli ma wątpliwość w uczynieniu zadosyć wnioskom prokuratora pod względem rozpoczęcia śledztwa, lub przedsiębrania niektórych czynności śledczych; lub jeżeli ze względu na ważność czynności śledczych, uważa to za potrzebne. W przypadku tym wpływa on do narady, lecz nie przy wydaniu postanowienia. O takich naradach sądu powiatowego kolegialnego, powinien prokurator, o ile możności, wprzód być uwiadomionym, aby wnioski swoje ustnie lub na piśmie czynić mógł.

§. 93.

Sędzia śledczy, raz na tydzień zdaje ustnie sądowi powiatowemu kolegialnemu sprawę o stanie wszystkich rozpoczętych śledztw. Prokurator jest obecnym na takiem posiedzeniu i ma prawo w skutek zdania sprawy wnioski czynić.

II. Stanowisko prokuratora w dochodzeniu śledczem przygotowawczem.

§. 94.

Prokurator obowiązanym jest wszystkie do niego o zbrodniach i wykroczeniach uczynione doniesienia, które uznaje za gruntowne, jak równie dowody do jego wiadomości doszłe, sędziemu śledczemu udzielać, a zarazem stosowne wnioski czynić. Powinien także przyczyniać się do wykrycia niewiadomych sprawców przez wyszukiwanie poszlak, do celu tego prowadzić mogących.

§. 95.

Sam prokurator nie może, pod nieważnością, przedsiębrać czynności śledczych. Służy mu atoli prawo zarządzić, aby osoby, któreby względem popełnionej zbrodni lub wykroczenia, potrzebne dać mogły objaśnienia, tymczasowo i bez zaprzysiężenia w obecności jego, przez pojedynczego sędzię powiatowego, lub gdyby ten nie był obecnym, lub był przeszkodzonym, przez urzędnika władzy bezpieczeństwa, przesłuchanemi były. Oprócz tego w przypadkach nagłych, w nieobecności sędzi śledczego i jego zastępcy, może zarządzić uskutecznienie naocznego obejrzenia, rewizyi domu i innych czynności śledczych przez pojedynczego sędzię powiatowego lub urzędnika władzy bezpieczeństwa i sam przy takowych być obecnym. We wszystkich tych przypadkach zdziałane protokoły, powinny być bezzwłocznie przesłane sędzi śledczemu, który ich formę i dokładność sprawdzić, a w razie potrzeby powtórzenie lub uzupełnienie śledztwa uskutecznić powinien.

§. 96.

Przeciwnie, przy właściwem przesłuchaniu obwinionego lub świadków przez sędziego śledczego, prokurator nie może się znajdować. Służy mu atoli prawo być obecnym przy naocznem obejrzeniu, rewizyi domu, przeglądaniu papierów, tudzież wskazywać przedmioty, na których te czynności śledcze przedsiębrane być mają. W tym celu sędzia śledczy w powszechności powinien naprzód zawiadomić prokuratora rządowego o przedsięwziąć się mających czynnościach, lecz może także takowe, jeżeli zwłoka grozi niebezpieczeństwem, bez poprzedniego onegoż zawiadomienia, przedsiębrać.

§. 92.

Wenn der Untersuchungsrichter Anträgen des Staatsanwaltes hinsichtlich der Einleitung einer Untersuchung oder hinsichtlich der Vornahme einzelner Untersuchungshandlungen beizutreten Bedenken findet, oder wenn er es wegen der Wichtigkeit einer Untersuchungshandlung für nöthig erachtet, hat er die Entscheidung des Bezirks-Collegialgerichtes einzuholen. Er nimmt dann an der Berathung, aber nicht an der Beschlussfassung Theil. Von solchen Berathungen des Bezirks-Collegialgerichtes ist der Staatsanwalt, so viel thunlich, vorher zu benachrichtigen, damit er seine Ansichten schriftlich oder mündlich vortragen kann.

§. 93.

Der Untersuchungsrichter erstattet dem Bezirks-Collegialgerichte über den Stand aller anhängigen Untersuchungen wöchentlich einmal mündlichen Vortrag. Der Staatsanwalt wohnt dieser Sitzung bei, und ist berechtiget, über diesen Vortrag Anträge zu stellen.

II. Stellung des Staatsanwaltes in der Voruntersuchung.

§. 94.

Der Staatsanwalt hat alle über Verbrechen oder Vergehen an ihn gelangenden Anzeigen, welche er für erheblich erachtet, sowie die zu seiner Kenntniss kommenden Beweismittel dem Untersuchungsrichter mitzutheilen und zugleich die geeigneten Anträge zu stellen. Er hat auch zur Entdeckung unbekannter Thäter durch Erforschung dahin führender Anzeigungen mitzuwirken.

§. 95.

Untersuchungshandlungen nimmt der Staatsanwalt selbst bei sonstiger Nichtigkeit nicht vor. Er ist jedoch berechtiget, Personen, welche Aufklärung über begangene Verbrechen oder Vergehen zu ertheilen im Stande seyn dürften, vorläufig und unbeeidigt durch Bezirks-Einzelrichter oder in deren Abwesenheit oder Verhinderung auch durch Beamte der Sicherheitsbehörden in seiner Gegenwart vernehmen zu lassen. Ausserdem kann er in dringenden Fällen in Abwesenheit des Untersuchungsrichters und seines Stellvertreters Augenschein, Haussuchung und andere Untersuchungshandlungen durch Bezirks-Einzelrichter oder Beamte der Sicherheitsbehörden vornehmen lassen, und denselben auch selbst beiwohnen. In allen diesen Fällen sind die aufgenommenen Protokolle unverweilt dem Untersuchungsrichter mitzutheilen, welcher deren Form und Vollständigkeit zu prüfen und nöthigenfalls die Wiederholung oder Ergänzung der Verhandlung zu bewirken hat.

§. 96.

Der Staatsanwalt darf dagegen bei der förmlichen Vernehmung des Angeschuldigten oder der Zeugen durch den Untersuchungsrichter nicht gegenwärtig seyn. Er ist aber berechtiget, dem Augenschein einer Haussuchung und der Durchsuchung von Papieren beizuwohnen und die Gegenstände zu bezeichnen, auf welche diese Untersuchungshandlungen auszudehnen sind. Der Untersuchungsrichter soll den Staatsanwalt zu diesem Behufe in der Regel von der Vornahme dieser Handlungen im Voraus benachrichtigen, kann sie aber auch, wenn Gefahr auf dem Verzuge haftet, ohne vorausgegangene Verständigung desselben vornehmen.

III. Obowiązki pojedynczych sędziów powiatowych pod względem dochodzenia przygotowawczego.

§. 97.

Pojedynczy sędziowie powiatowi, wszystkie otrzymane doniesienia o zbrodniach, lub wykroczeniach, jak równie powzięte wiadomości o dowodach, obowiązani są udzielać prokuratorowi przy właściwym sądzie powiatowym kolegialnym i przyczyniać się do wykrycia niewiadomych sprawców, śledzeniem poszlak, do tego doprowadzić mogących.

§. 98.

Jeżeli pojedynczy sędzia powiatowy otrzyma doniesienie o popełnionej w jego powiecie zbrodni lub wykroczenia, należących co do właściwości sądu do sędzi śledczego, tamże nieobecnego, a zachodzi oraz potrzeba spiesznego uskutecznienia naocznego obejrzenia, rewizyi domu, lub innej czynności śledczej; powinien jak najrychlej o tem prokuratora i sędzię śledczego zawiadomić, jednakże obowiązanym jest, udać się bezzwłocznie na miejsce popełnionego czynu, i tymczasowo o ile potrzeba, istotę czynu ustanowić i przedsięwziąć potrzebne czynności śledcze. Zdziałane w tym przedmiocie protokoły, prokuratorowi udzielić powinien.

IV. Postępowanie z doniesieniami.

§. 99.

Jeżeli doniesienie o zbrodni lub wykroczeniu, następuje ustnie lub piśmiennie, donosiciel przesłuchanym być powinien ze wszystkich okoliczności, od których zawisło ocenienie jego osobistej wiarygodności i rzetelności uczynionego doniesienia.

§. 100.

Na skutek bezimiennych, od zupełnie niewiadomej osoby pochodzących doniesień, jeżeli takowe zawierają pewne, zbrodnię lub wykroczenie z wiarygodnością wykazujące okoliczności, tychże okoliczności wprawdzie dochodzić należy; jednakowoż przytem unikać wszelkiego ściągnienia uwagi sprawiającej wrażenie i osłaniać ile można honor obwinionych osób.

V. Postępowanie, kiedy znajdują się ślady lub przedmioty zbrodni.

§. 101.

Jeżeli pozostały ślady zbrodni lub wykroczenia, takowe właściwym sposobem, mianowicie przez naoczne obejrzenie według przepisów, w następującym rozdziale podanych, sprawdzonemi być winny. Starać się należy, aby ślady te, aż do przedsięwzięcia tegoż sprawdzenia, o ile można w nieodmiennym pozostały stanie.

§. 102.

Przedmioty, na których lub któremi czyn karygodny popełnionym został, lub które obwiniony na miejscu popełnionego czynu pozostawił, i w ogólności przedmioty, które czyto przez obwinionego, czy też przez świadków poznawane być, lub w innym sposobie za dowód posłużyć mają, powinny być, o ile można, do zachowania sądowego wzięte. Powinny być włożone w obwinięcie, pieczęcią sądową zapieczętowane, lub też kawałek papieru z pieczęcią sądową do nich przytwierdzony, tak, iżby bez uszkodzenia

III. Pflichten der Bezirks-Einzelrichter in Betreff der Voruntersuchung.

§. 97.

Die Bezirkseinzelrichter haben alle ihnen zukommenden Anzeigen von Verbrechen oder Vergehen, sowie die zu ihrer Kenntniss gelangenden Beweismittel dem Staatsanwalte des zuständigen Bezirks-Collegialgerichtes mitzutheilen, und zur Entdeckung unbekannter Thäter durch Erforschung dahin führender Anzeigungen mitzuwirken.

§. 98.

Wird einem Bezirks-Einzelrichter ein in seinem Bezirke verübtes, zur Zuständigkeit des daselbst nicht anwesenden Untersuchungsrichters gehöriges Verbrechen oder Vergehen angezeigt, bei welchem die schleunige Vornahme eines Augenscheines, einer Haussuchung oder anderer Untersuchungshandlungen erforderlich erscheint, so muss er zwar den Staatsanwalt und Untersuchungsrichter davon schleunigst benachrichtigen, doch hat er sich unverzüglich an den Ort der That zu begeben, um vorläufig, so weit nöthig, den Thatbestand festzustellen, und die erforderlichen Untersuchungshandlungen vorzunehmen. Die darüber aufgenommenen Protokolle hat er dem Staatsanwalte mitzutheilen.

IV. Verfahren bei Anzeigen.

§. 99.

Wird ein Verbrechen oder Vergehen mündlich oder schriftlich angezeigt, so ist der Anzeiger über alle Umstände zu vernehmen, von welchen die Beurtheilung seiner persönlichen Glaubwürdigkeit und der Wahrheit seiner Anzeige abhängt.

§. 100.

Ueber namenlose Anzeigen, sowie über Anzeigen, die von einem völlig Unbekannten herrühren, ist zwar, falls sie bestimmte, das Verbrechen oder Vergehen glaubwürdig bezeichnende Umstände enthalten, zur Erhebung dieser Umstände zu schreiten; doch ist dabei mit Vermeidung alles Aufsehens und mit möglichster Schonung der Ehre der beschuldigten Personen vorzugehen.

V. Verfahren bei vorhandenen Spuren und Gegenständen eines Verbrechens.

§. 101.

Hat ein Verbrechen oder Vergehen Spuren zurückgelassen, so sind diese in geeigneter Weise, insbesondere durch Augenschein nach den in dem folgenden Hauptstücke enthaltenen Bestimmungen zu erheben. Es ist Sorge zu tragen, dass solche Spuren bis zur Vornahme dieser Erhebung so viel als möglich in unverändertem Zustande erhalten werden.

§. 102.

Gegenstände, an oder mit welchen die strafbare That verübt wurde, oder welche der Angeschuldigte am Orte der That zurückgelassen hat, überhaupt Gegenstände, welche von dem Angeschuldigten oder von Zeugen anzuerkennen sind, oder in anderer Weise zur Herstellung des Beweises dienen können, sind, soweit es möglich ist, in gerichtliche Verwahrung zu nehmen. Sie sind entweder in einen mit dem Gerichtssiegel zu verschliessenden Umschlag zu bringen, oder es ist an ihnen ein Papierstreifen dergestalt mit dem Gerichtssiegel zu

pieczęci, nie mógł być od przedmiotu odłączonym. Na obwinięciu i kawałku papieru, stosowny napis ma być zamieszczonym.

VI. Prowadzenie protokołu i świadkowie sądowi.

§. 103.

Przy każdej sądowej czynności w śledztwie, względem której protokół ma być spisanym, wyjąwszy przypadki w §. 95. wyrażone; oprócz urzędnika czynność przedsiębiorącego, lub takową kierującego, obecnym być powinien zawsze pod nieważnością przysięgły protokolista.

§. 104.

Jeżeli przy przedsiębraniu czynności śledczej zachodzi potrzeba przybrania świadków sądowych, ci powinni być pełnoletni, nienagannej sławy, w sprawie nieinteresowani i albo raz na zawsze, lub w tym szczególnym przypadku podaniem ręki zobowiązani, iż: aby w razie potrzeby złożyć mogli świadectwo przed sądem, na wszystko, co w ich obecności przedsiębranem lub zeznanem będzie, zwrócą całą uwagę, nad wiernem zapisaniem do protokołu czuwać będą i wszystko, o czem się z powodu przedsiębranego śledztwa dowiedzą, aż do głównego dochodzenia w tajemnicy zachowają.

§. 105.

Protokół czynności sądowych, zaraz przy ich przedsiębraniu, lub gdy to uskutecznić się nie da, bezpośrednio póżniej spisanym będzie.

§. 106.

Każdy protokół zawierać będzie wymienienie miejsca, roku i dnia, w których jest zdziałanym, tudzież wymienienie osób obecnych.

Pytania i odpowiedzi bez rozwlekłości i ile można w wyrazach rzeczywiście użytych, spisywane być winny. Przesłuchanym wolno dyktować odpowiedzi swoje protokoliście. Jeżeli prawa tego nie używają, sędzia obowiązanym jest odpowiedzi dane dyktować głośno, aby je obecni słyszeli.

§. 107.

Każdy protokół powinien być osobno przesłuchanym i przybranym przeczytany, a nawet na żądanie do przeczytania danym, tudzież o nastąpionem przeczytaniu lub daniu do przeczytania, jak równie o uznaniu tego przez strony co przeczytano, wzmianka w protokole uczynioną. Następnie protokół przez słuchane osoby, położeniem cyfry imienia lub znaku na każdym arkuszu, a na końcu przez obecnych urzędników, protokolistę i świadków sądowych, jeżeli są powołani, podpisanym być winien. Jeżeli przesłuchany odmawia podpisu, wzmianka o tem, i o powodach odmówienia, ma być w protokole uczynioną.

§. 108.

W tem, co już raz jest napisanem, nie może być nic stanowczego wykreślonem, dodanem lub zmienionem. Przekreślone miejsca, powinny zostać czytelne. Stanowcze zmiany lub sprostowania, jakie przesłuchany w zeznaniach swoich czyni, winny być wyraźnie w protokole zamieszczone, albo też na brzegu protokołu lub w dodatku spisane i w sposób §fem 107. przepisany, uznane i podpisane.

befestigen, dass er ohne Verletzung des Siegels von dem Gegenstande nicht getrennt werden kann, Umschlag und Papierstreifen sind mit einer entsprechenden Aufschrift zu versehen.

VI. Protokollführung und Gerichtszeugen.

§. 103.

Bei allen gerichtlichen, zur Untersuchung gehörenden Handlungen, worüber Protokolle aufzunehmen sind, ist mit Ausnahme der im §. 95 bezeichneten Fälle bei sonstiger Nichtigkeit ausser dem Beamten, welcher die Handlung vornimmt oder leitet, stets die Gegenwart eines beeideten Protokollführers erforderlich.

§. 104.

Ist bei einer Untersuchungshandlung die Zuziehung von Gerichtszeugen erforderlich, so müssen diese volljährige, unbescholtene, bei der Sache unbetheiligte Männer und entweder allgemein oder für den einzelnen Fall mittelst Handschlages dahin verpflichtet seyn, dass sie, um möglicher Weise Zeugniss vor Gericht abzulegen, auf Alles, was vor ihnen vorgenommen oder ausgesagt werden wird, volle Aufmerksamkeit verwenden, über die getreue Protokollirung desselben wachen, und bis zur Hauptverhandlung über Alles, was ihnen bei Gelegenheit der Untersuchungshandlung bekannt geworden, Stillschweigen beobachten werden.

§. 105.

Die Protokolle über gerichtliche Verhandlungen werden gleich bei Vornahme derselben und wo diess nicht thunlich ist, unmittelbar nachher aufgenommen.

§. 106.

Jedes Protokoll enthält die Bezeichnung des Ortes, Jahres und Tages der Aufnahme und der gegenwärtigen Personen.

Die Fragen und Antworten sind ohne Weitläufigkeit, und wo möglich in den wirklich gebrauchten Ausdrücken niederzuschreiben. Den Vernommenen steht es frei, ihre Antworten dem Protokollführer in die Feder zu sagen. Bedienen sie sich dieses Rechtes nicht, so hat der Richter die Antworten laut, so dass es die Anwesenden hören, zu dictiren.

§. 107.

Jedes Protokoll ist den vernommenen oder sonst beigezogenen Personen vorzulesen, auch auf Verlangen zum Durchlesen vorzulegen und die geschehene Vorlesung oder Vorlegung, sowie die Genehmigung im Protokolle zu bemerken. Dasselbe ist sodann von den vernommenen Personen durch Beisetzung des Namenszuges oder Handzeichens auf jedem Bogen, und am Schlusse von den anwesenden Beamten, dem Protokollführer und den etwa beigezogenen Gerichtszeugen zu unterschreiben. Verweigert der Vernommene die Unterschrift, so ist diess nebst dem Grunde der Weigerung im Protokolle zu bemerken.

§. 108.

In dem einmal Niedergeschriebenen darf nichts Erhebliches ausgelöscht, zugesetzt oder verändert werden. Durchstrichene Stellen müssen noch lesbar bleiben. Erhebliche Aenderungen oder Berichtigungen, die ein Vernommener seiner Aussage beifügt, sind in das Protokoll ausdrücklich aufzunehmen, oder am Rande desselben oder in einem Nachtrage zu bemerken, und auf die im §. 107 bezeichnete Art zu genehmigen und zu unterschreiben.

§. 109.

Jeżeli protokoł składa się z kilku arkuszy, te powinny być nicią zeszyte a końce nici pieczęcią sądową tak przypieczętowane, iżby żaden arkusz bez naruszenia pieczęci, nie mógł być wyjętym.

VII. Władza karania przez sędzi śledczego.

§. 110.

Na tych, którzyby podczas dochodzenia śledczego, pomimo danego upomnienia, nieprzyzwoicie się zachowali lub obrazy się dopuścili, może sędzia śledczy rozciągnąć karę aresztu do dni 8iu, a jeżeli mający być ukaranym, jest już aresztowany; sędzia może orzec ciemny areszt, lub twarde łoże do ośmiu dni, lub odjęcie ciepłej strawy przez tydzień, przy zachowaniu ograniczeń, w §. 21 K. K. C. I. przepisanych.

Każde takie postanowienie winno być w aktach wzmiankowane, i o niem sądowi kolegialnemu doniesienie uczynione.

VIII. Zaprzestanie śledztwa.

§. 111.

Postępowania co do zbrodni lub wykroczeń, które z urzędu dochodzone i karane być mają, natychmiast zaprzestać należy, jeżeli sędzia śledczy i prokurator zgadzają się na to, iż nie ma powodu do dalszego przedsiębrania onegoż.

Jeżeli w tym względzie zdania sędzi śledczego i prokuratora nie zgadzają się ze sobą; orzeczenie sądu powiatowego kolegialnego zażądanem być winno.

Przeciwko orzeczeniu tegoż sądu za poprzestaniem postępowania, może prokurator w dniach trzech odwołać się do sądu krajowego. Odwołanie to ma skutek zawieszający.

§. 112.

Postępowania przygotowawczego co do zbrodni lub wykroczeń, które jedynie na żądanie osoby interesowanej są dochodzone, zawsze zaprzestać należy, jeżeli osoba interesowana tego żąda, lub skargę swoję zupełnie cofa.

§. 113.

W razie zaprzestania postępowania śledczego, sąd powiatowy kolegialny, obowiązanym jest na żądanie obwinionego, wydać mu świadectwo urzędowe na to, iż wszystkie przeciwko niemu zachodzące powody podejrzenia zniweczone zostały, lub że nie ma powodu do dalszego przeciw niemu dochodzenia sądowego. Dla otrzymania pierwszego, obwiniony żądać może, aby dowody uniewinniające, przez niego stawiane, przez sędzi śledczego sprawdzonemi, i stosownie do nich nowe świadectwo urzędowe onemuż wydanem było.

IX. Środki prawne w postępowaniu przygotowawczem.

§. 114.

Każdemu, w czasie postępowania przygotowawczego z powodu wydanego nakazu lub z powodu przewłoki ze strony sędzi śledczego, mieniącemu się być uciążo-

§. 109.

Besteht das Protokoll aus mehreren Bogen, so müssen diese sämmtlich mit einem Faden zusammengeheftet und die Enden des Fadens mit dem Gerichtssiegel so versiegelt werden, dass kein Bogen ohne Verletzung des Siegels herausgenommen werden kann.

VII. Strafgewalt des Untersuchungsrichters.

§. 110.

Gegen diejenigen, welche sich ungeachtet vorausgegangener Ermahnungen bei irgend einer Verhandlung der Voruntersuchung ein ungestümes oder beleidigendes Betragen zu Schulden kommen lassen, kann der Untersuchungsrichter eine Strafe bis zu acht Tagen Gefängniss, und wenn der zu Bestrafende bereits verhaftet ist, Dunkelarrest oder hartes Lager bis auf acht Tage, oder Entziehung warmer Kost während einer Woche, unter Beobachtung der im §. 21 St. G. I. Thls. enthaltenen Beschränkung, verhängen.

Jede solche Verfügung ist in den Acten ersichtlich zu machen und dem Bezirks-Collegial-Gerichte anzuzeigen.

VIII. Einstellung der Voruntersuchung.

§. 111.

Bei Verbrechen oder Vergehen, die von Amtswegen zu untersuchen und zu bestrafen sind, ist das Verfahren ohne Weiteres einzustellen, wenn nach dem übereinstimmenden Urtheile des Untersuchungsrichters und des Staatsanwaltes kein Grund zur Fortsetzung desselben mehr vorhanden ist.

Sind der Untersuchungsrichter und der Staatsanwalt entgegengesetzter Ansicht, so ist die Entscheidung des Bezirks-Collegial-Gerichtes einzuholen.

Gegen das Erkenntniss des letzteren auf Einstellung des Verfahrens steht dem Staatsanwalte binnen drei Tagen das Rechtsmittel der Beschwerdeführung an das Landesgericht mit aufschiebender Wirkung zu.

§. 112.

Bei Verbrechen oder Vergehen, die nur auf Verlangen eines Betheiligten untersucht werden, ist die Voruntersuchung stets einzustellen, wenn der Betheiligte diess verlangt, oder seinen Antrag ganz zurücknimmt.

§. 113.

Wird eine Voruntersuchung eingestellt, so ist dem Angeschuldigten auf sein Verlangen von dem Bezirks-Collegial-Gerichte ein Amtszeugniss darüber auszufertigen, dass sich alle gegen ihn vorgekommenen Verdachtsgründe behoben haben, oder dass kein Grund zu weiterer gerichtlicher Verfolgung vorhanden sei. Um das erstere zu erhalten, kann der Angeschuldigte verlangen, dass Entschuldigungsbeweise, die er anzeigt, von dem Untersuchungsrichter erhoben, nach deren Ergebniss ein neues Amtszeugniss ausgefertiget werde.

IX. Rechtsmittel in der Voruntersuchung.

§. 114.

Alle, welche sich während der Voruntersuchung durch eine Verfügung oder Verzögerung des Untersuchungsrichters beschwert erachten, haben das Recht, darüber eine Entscheidung

nym; służy prawo żądać u sądu powiatowego kolegialnego orzeczenia w tym względzie, i żądanie to ustnie lub na piśmie wnieść do sędzi śledczego, lub też wprost do sądu powiatowego kolegialnego.

§. 115.

Przeciwko orzeczeniu sądu powiatowego kolegialnego w czasie śledztwa, każdy interesowany odwołać się może do sądu krajowego, który w przedmiocie tym, w ostatniej instancyi stanowi. Odwołanie się to, które wniesione być powinno do sędzi śledczego w dniach trzech po ogłoszeniu orzeczenia, przez sąd powiatowy kolegialny wydanego, ma skutek zawieszający, o ile zwłoka nie zagraża niebezpieczeństwem. Przeciwko orzeczeniom sądu powiatowego kolegialnego odnoszącym się do kar w §. 110 i 190 wzmiankowanych, odwołanie się ma miejsce,

Rozdział siódmy.

O NAOCZNEM OBEJRZENIU I W SZTUCE BIEGŁYCH.

I. O naocznem obejrzeniu i przyzwaniu w sztuce biegłych, w ogólności.

§. 116.

Naoczne obejrzenie przedsięwzięte być powinno w każdym razie, jeżeli przez to okoliczność jaka, w śledztwie stanowcza, wyjaśnioną być może. Jeżeli zbadanie przedmiotu dochodzonego wymaga szczególnych wiadomości lub zdoloości, biegli w sztuce przyzwanymi być powinni.

§. 117.

Naoczne obejrzenie w obecności dwóch sądowych świadków nastąpić winno. Protokół tej czynności tak dokładnie i szczegołowo spisanym być powinien, żeby dawał zupełnie i wiernie przedstawienie obejrzanych przedmiotów. W tym celu do protokołu należy dołączyć w razie potrzeby rysunki, plany lub odrysy, tudzież miarę, wagę, wielkość i położenie miejsca według znanych i niewątliwych oznaków zamieścić.

§. 118.

Jeżeli przy naocznem obejrzeniu potrzebni są biegli, sądzia śledczy w powszechności dwóch takowych przyzwać powinien. Przywołanie jednego biegłego jest dostatecznem, jeżeli mniej ważny zachodzi przypadek, lub też oczekiwanie na drugiego biegłego, celowi śledztwa jest szkodliwem.

§. 119.

Wybór biegłych zależy od sędziego śledczego. Jeżeli postanowieni są stali biegli, inni, wtenczas tylko przywołanymi być mogą, jeżeli zwłoka grozi niebezpieczeństwem, lub jeżeli tamci dla szczególnych stosunków przybyć nie mogą, lub w szczegółowym przypadku, co do ich bezstronności, wątpliwość zachodzi.

§. 120.

Osoby, które jako świadkowie w śledztwie ani słuchane być, ani przysięgi złożyć nie mogą, nie mogą także, a to pod nieważnością, powoływanemi być na biegłych. Jeżeli obwiniony już w czasie naocznego obejrzenia zostaje pod śledztwem, biegli powinni mu być z nazwiska wymienieni przed uskutecznieniem naocznego obejrzenia; a jeżeli tenże przeciwko nim uzasadnione podaje zarzuty i zwłoka nie grozi niebezpieczeństwem, inni biegli przywołanymi będą.

des Bezirks-Collegial-Gerichtes zu verlangen, und ihr Begehren entweder schriftlich oder mündlich bei dem Untersuchungsrichter oder unmittelbar bei dem Bezirks-Collegial-Gerichte anzubringen.

§. 115.

Gegen Entscheidungen des Bezirks-Collegial-Gerichtes in der Voruntersuchung kann jeder Betheiligte Beschwerde bei dem Landesgerichte führen, welches darüber in letzter Instanz entscheidet. Diese Beschwerde ist binnen drei Tagen nach Eröffnung der Entscheidung des Bezirks-Collegial-Gerichtes bei dem Untersuchungsrichter anzubringen, und hat, sofern nicht Gefahr auf dem Verzuge haftet, aufschiebende Wirkung. Gegen Entscheidungen des Bezirks-Collegial-Gerichtes, welche die in den §§. 110 und 190 erwähnten Strafen betreffen, findet keine Beschwerdeführung Statt.

Siebentes Hauptstück.

Von dem Augenscheine und den Sachverständigen.

I. Von dem Augenscheine und der Zuziehung von Sachverständigen überhaupt.

§. 116.

Der Augenschein ist vorzunehmen, so oft ein für die Untersuchung erheblicher Umstand dadurch aufgeklärt werden kann. Setzt die Erforschung des zu untersuchenden Gegenstandes besondere Kenntnisse oder Fertigkeiten voraus, so sind Sachverständige beizuziehen.

§. 117.

Der Augenschein ist in Gegenwart zweier Gerichtszeugen vorzunehmen. Das hierüber aufzunehmende Protokoll ist so bestimmt und umständlich abzufassen, dass es eine vollständige und treue Anschauung der besichtigten Gegenstände gewähre. Es sind demselben zu diesem Zwecke erforderlichen Falles Zeichnungen, Pläne oder Risse beizufügen, und Masse, Gewichte, Grösse und Ortsverhältnisse nach bekannten und unzweifelhaften Bestimmungen zu bezeichnen.

§. 118.

Sind bei einem Augenscheine Sachverständige erforderlich, so soll der Untersuchungsrichter in der Regel deren zwei zuziehen. Die Beiziehung eines Sachverständigen genügt, wenn der Fall von geringerer Wichtigkeit ist, oder das Zuwarten bis zum Eintreffen eines zweiten Sachverständigen für den Zweck der Untersuchung bedenklich erscheint.

§. 119.

Die Wahl der Sachverständigen steht dem Untersuchungsrichter zu. Sind dergleichen bleibend angestellt, so soll er Andere nur dann zuziehen, wenn Gefahr auf dem Verzuge haftet, oder wenn jene durch besondere Verhältnisse abgehalten sind oder in dem einzelnen Falle als bedenklich erscheinen.

§. 120.

Personen, welche in einem Untersuchungsfalle als Zeugen nicht vernommen oder nicht beeidet werden dürften, sind bei sonstiger Nichtigkeit als Sachverständige nicht beizuziehen. Befindet sich der Angeschuldigte zur Zeit des Augenscheines bereits in Untersuchung, so müssen ihm die Sachverständigen vor der Vornahme des Augenscheines namhaft gemacht, und wenn er erhebliche Einwendungen gegen dieselben vorbringt, falls nicht Gefahr am Verzuge haftet, andere Sachverständige berufen werden.

§. 121.

Biegli, którzy nie są raz na zawsze ustanowieni i którzy jako tacy nie wykonali przysięgi, powinni przed rozpoczęciem naocznego obejrzenia wykonać przysięgę na to, że przedmiot należycie zbadają, poczynione spostrzeżenia wiernie i dokładnie podadzą i zdanie swoje, według sumienia i przekonania i według prawideł nauki lub sztuki, objawią.

§. 122.

Biegli obowiązani są w obecności osób sądowych obejrzeć i zbadać przedmiot, wyjąwszy, gdyby te osoby ze względu na przyzwoitość uznały za stosowne oddalić się, lub gdyby potrzebne spostrzeżenia wymagały ciągłych i dłuższych obserwacyj, jak n. p. przy śledzeniu trucizny, lub też dłużej trwającego doświadczenia.

§. 123.

Sędzia śledczy przewodniczy naocznemu obejrzeniu przez biegłych. On wskazuje przedmioty, na których ciż spostrzeżenia swoje czynić mają, i daje pytania, których rozwiązanie za potrzebne uznaje. Biegli żądać mogą, żeby im z aktów lub przez przesłuchanie świadków takie objaśnienia co do wskazanych przez nich okoliczności, udzielone były, które za stanowcze dla dania opinii uważają.

§. 124.

Spostrzeżenia przez biegłych poczynione, winny być natychmiast przez protokolistę spisane. Zdanie wraz z powodami mogą biegli albo zaraz do protokołu podać, albo zastrzedz sobie złożenie takowego na piśmie, do czego stosowny termin naznaczonym być ma.

§. 125.

Jeżeli sędzia lub prokurator znajdują, iż zdanie biegłych jest ciemnem, niedokładnem, wątpliwem lub niepewnem, że w niem samem zachodzą sprzeczności, lub że takowe nie zgadza się z wykrytemi okolicznościami czynu, albo że wyprowadzone wnioski, nie odpowiadają danym premisom, w przypadkach tych, biegli jeszcze raz słuchanymi, a jeżeli pomimo tego wątpliwość nie jest zniesioną, nowe zdanie od innych biegłych zażądanem być winno.

§. 126.

Jeżeli oświadczenia biegłych, znacznie różnią się między sobą pod względem czynów, jakie każdy z nich dostrzegł, wówczas o ile się to da uskutecznić, naoczne obejrzenie przez nich samych lub innych biegłych powtórzyć należy.

Jeżeli przeciwnie, biegli różnią się między sobą w zdaniu, sędzia śledczy powinien przywołać albo trzeciego biegłego, albo zażądać zdania innych biegłych. Jeżeli biegli są lekarzami lub chemikami; w przypadkach powyższych lub też także w innych, dla ważności zbrodni, lub na żądanie prokuratora, zdanie od ciała nauczycielskiego wydziału lekarskiego przy najbliższym uniwersytecie zażądanem być winno.

§. 121.

Sachverständige, welche nicht bleibend angestellt und als solche beeidet sind, müssen vor der Vornahme des Augenscheines eidlich verpflichtet werden, dass sie den Gegenstand desselben sorgfältig untersuchen, die gemachten Wahrnehmungen treu und vollständig angeben, und ihr Gutachten nach bestem Wissen und Gewissen und nach den Regeln ihrer Wissenschaft oder Kunst abgeben wollen.

§. 122.

Die Gegenstände des Augenscheines sind von den Sachverständigen in Gegenwart der Gerichtspersonen zu besichtigen und zu untersuchen, ausser, wenn letztere aus Rücksichten des sittlichen Anstandes sich zu entfernen für angemessen erachten, oder wenn die erforderlichen Wahrnehmungen, wie bei der Untersuchung von Giften, nur durch fortgesetzte Beobachtung oder länger dauernde Versuche gemacht werden können.

§. 123.

Der Untersuchungsrichter leitet den Augenschein durch Sachverständige. Er bezeichnet die Gegenstände, auf welche sie ihre Beobachtung zu richten haben, und stellt die Fragen, deren Beantwortung er für erforderlich hält. Die Sachverständigen können verlangen, dass ihnen aus den Acten oder durch Vernehmung von Zeugen jene Aufklärungen über von ihnen bestimmt zu bezeichnende Puncte gegeben werden, welche sie für das abzugebende Gutachten für erforderlich erachten.

§. 124.

Die von den Sachverständigen gemachten Wahrnehmungen sind von dem Protokollführer sogleich aufzuzeichnen. Das Gutachten sammt dessen Gründen können sie entweder sofort zu Protokoll geben oder sich die Abgabe eines schriftlichen Gutachtens vorbehalten, wofür eine angemessene Frist zu bestimmen ist.

§. 125.

Finden der Untersuchungsrichter oder der Staatsanwalt, dass das Gutachten der Sachverständigen dunkel, unvollständig, unbestimmt, dass es im Widerspruche mit sich selbst oder mit erhobenen Thatumständen sei, oder dass die aus den angegebenen Vordersätzen gezogenen Schlüsse nicht folgerichtig seien, so sind die Sachverständigen noch einmal zu vernehmen, und wenn sich der Anstand dadurch nicht hebt, ist ein neues Gutachten von anderen Sachverständigen einzuholen.

§. 126.

Wenn die Angaben der Sachverständigen in Beziehung auf die von ihnen wahrgenommenen Thatsachen von einander erheblich abweichen, so ist der Augenschein, sofern es möglich ist, mit Zuziehung derselben oder anderer Sachverständigen zu wiederholen.

Sind die Sachverständigen dagegen verschiedener Meinung in Bezug auf das Gutachten, so hat der Untersuchungsrichter entweder einen dritten Sachverständigen beizuziehen, oder ein Gutachten von anderen Sachverständigen einzuholen. Sind die Sachverständigen Aerzte oder Chemiker, so ist in solchen Fällen oder auch sonst bei wichtigen Verbrechen oder auf Antrag des Staatsanwaltes das Gutachten des Lehrkörpers der medicinischen Facultät der nächstgelegenen Universität einzuholen.

II. Postępowanie w przypadku zabójstwa i uszkodzeń ciała.

§. 127.

Jeżeli w przypadku śmierci zachodzi podejrzenie, że takowa jest skutkiem zbrodni lub wykroczenia, w przypadku tym przed pogrzebaniem zwłok, obejrzenie takowych i otworzenie nastąpić powinno. Jeżeli zwłoki zostały już pogrzebane, powinny być w tym celu napowrót wydobyte, kiedy z wydobycia onych według okoliczności, stanowczego jeszcze wypadku spodziewać się można, i kiedy temu nie jest na przeszkodzie wzgląd na zdrowie osób, przy oględzie zwłok obecnemi być mających.

§. 128.

Przed otwieraniem ciała zarządzić należy obejrzenie onegoż przez osoby, zmarłego znające, tudzież przez podejrzanego, jeżeli takowy znajduje się już pod śledztwem. Jeżeli zmarły zupełnie jest nieznanym, wówczas dokładny opis zwłok w protokole uczynionym i przez ogłoszenia w pismach publicznych do wiadomości podanym być powinien.

§. 129.

Oględziny i otwieranie zwłok przedsięwzięte będą przez sądowego lekarza i chirurga, lub w razie zachodzącej przeszkody przez innego lekarza i chirurga.

Lekarz, któryby zmarłego, w chorobie, smierć poprzedzającej, był leczył, winien być do znajdowania się przy oględzinach wezwanym, jeżeli to bez przewłoki nastąpić może.

§. 130.

Przy oględzinach sędzia śledczy na to uwagę zwrócić powinien, aby położenie i stan zwłok, miejsce, na którem, i odzież w której były znalezione, dokładnie opisaną, jak równie to wszystko, co może mieć znaczenie w dochodzeniu, starannie uwzględnionem było. W szczególności rany, i inne zewnętrzne ślady doznanego gwałtu, według ich liczby i natury dokładnie opisane, środki i narzędzia, którem według prawdopodobieństwa zadane były, wyrażone, i znalezione narzędzia, które do zbrodni użytemi być mogły, z znalezionemi ranami porównane być winny.

§. 131.

Przy każdych oględzinach otworzenie głowy, jamy piersiowej i brzusznej uskutecznionem być winno w tenczas nawet, chociażby już w innej jakiej części ciała, przyczyna śmierci wykrytą została.

§. 132.

Zdanie biegłych wyrażać winno przyczyny, które śmierć sprowadziły, a w skutek tego więc obejmować odpowiedź na następne pytania:

1. czyli śmierć zmarłego była gwałtowną, a w szczególności, czyli nastąpiła w skutek uszkodzeń dostrzeżonych lub którego z nich? albo

2. czyli według szczególnych okoliczności za pewne lub do prawdy podobne uważać należy: a) że śmierć już przed temi uszkodzeniami nastąpiła, lub b) że nastąpiła w skutek przyczyny, niezależnej od uszkodzenia a dopiero przyłączonej z niem; nakoniec, jeżeli dostrzeżone uszkodzenia uznane zostaną za przyczynę śmierci,

II. Verfahren bei Tödtungen und Körperverletzungen insbesondere.

§. 127.

Wenn sich bei einem Todesfalle Verdacht ergibt, dass derselbe durch ein Verbrechen oder Vergehen verursacht worden sei, so muss vor der Beerdigung die Leichenschau und Leichenöffnung vorgenommen werden. Ist die Leiche bereits beerdiget, so muss sie zu diesem Behufe wieder ausgegraben werden, wenn nach den Umständen noch ein erhebliches Ergebniss davon erwartet werden kann und die Rücksicht auf die Gesundheit der Personen, welche an der Leichenschau Theil nehmen müssen, es nicht widerräth.

§. 128.

Ehe zur Oeffnung der Leiche geschritten wird, ist die Besichtigung derselben durch Personen, welche den Verstorbenen gekannt haben, und wenn ein Verdächtiger bereits in Untersuchung gezogen ist, auch durch diesen zu veranlassen. Ist der Verstorbene ganz unbekannt, so muss eine genaue Beschreibung der Leiche zu den Acten gebracht, und in den öffentlichen Blättern bekannt gemacht werden.

§. 129.

Die Leichenschau und Leichenöffnung wird durch den Gerichtsarzt und den Gerichtswundarzt, oder in deren Verhinderung durch einen anderen Arzt und Wundarzt vorgenommen.

Der Arzt, welcher den Verstorbenen in der seinem Tode allenfalls vorhergegangenen Krankheit behandelt hat, ist, wenn es ohne Verzögerung geschehen kann, zur Gegenwart bei der Leichenschau aufzufordern.

§. 130.

Bei der Leichenschau hat der Untersuchungsrichter darauf zu sehen, dass die Lage und Beschaffenheit des Leichnames, der Ort, wo, und die Kleidung, worin er gefunden wurde, genau bemerkt, so wie Alles, was nach den Umständen für die Untersuchung von Bedeutung seyn könnte, sorgfältig beachtet werde. Insbesondere sind Wunden und andere äussere Spuren erlittener Gewaltthätigkeit nach ihrer Zahl und Beschaffenheit genau zu verzeichnen, die Mittel und Werkzeuge, durch welche sie wahrscheinlich verursacht wurden, anzugeben, und die etwa vorgefundenen möglicher Weise gebrauchten Werkzeuge mit den vorhandenen Verletzungen zu vergleichen.

§. 131.

Bei jeder Leichenschau ist die Oeffnung des Kopfes, der Brust- und Unterleibshöhle, und zwar selbst dann vorzunehmen, wenn eine Ursache des Todes bereits in einem Theile des Körpers aufgefunden worden ist.

§. 132.

Das Gutachten hat sich über die wirkende Ursache des Todes des Verstorbenen auszusprechen und folglich nachstehende Fragen zu beantworten:

1. ob der Verstorbene eines gewaltsamen Todes und insbesondere, ob er an den wahrgenommenen Verletzungen, und an welchen derselben gestorben sei? oder

2. ob aus besonderen Umständen als gewiss oder wahrscheinlich anzunehmen sei, a) dass der Tod schon vor jenen Verletzungen eingetreten, oder b) dass er in Folge einer zu der Verletzung hinzugekommenen und von ihr unabhängigen Ursache erfolgt sei; endlich, falls die wahrgenommenen Verletzungen als die Todesursache erklärt worden;

3. czyli czyn, obwinionemu przypisywany, już z natury swojej w ogólności, lub też przez wzgląd na właściwe cielesne usposobienie albo osobliwy stan uszkodzonego, lub też przez wzgląd na przypadkowe zewnętrzne okoliczności, jest przyczyną śmiertelnego uszkodzenia.

§. 133.

W przypadku zachodzących poszlaków dzieciobójstwa, oprócz przepisanych oględzin na zwłokach dziecka, szczególniej jeszcze na to uważać należy, czyli dziecko urodziło się żywe i zdolne do życia po urodzeniu. Mianowicie próba płuc i oddychania w przypadkach takich przedsięwziętą być winna.

§. 134.

Jeżeli jest podejrzenie otrucia, śledzenie podejrzanych przedmiotów przez dwóch chemików pod nadzorem i spólnie z jednym lub dwoma lekarzami sądowemi nastąpić powinno.

§. 135.

W przypadkach uszkodzeń ciała i zranień, obejrzenie uszkodzonego przez lekarza sądowego lub chirurga, a jeżeli uszkodzenie należy do ciężkich, przez obudwóch razem zarządzić należy. Przy tem szczególniej zwróconą być powinna uwaga na użyte narzędzia, na wynikłe lub wyniknąć jeszcze mogące szkodliwe skutki. Zdanie lekarskie wyrażać powinno, które z zadanych ran same przez się, lub w połączeniu ze wszystkiemi; a w obudwóch przypadkach, czyli bezwarunkowo lub tylko przez wzgląd na przypadkowe okoliczności poboczne jako lekkie, ciężkie lub życiu zagrażające uważane być mają.

§. 136.

Jeżeli zachodzi potrzeba obejrzenia ciała kobiety, takowe według okoliczności akuszerom, lub w mniej ważnych przypadkach akuszerkom, zamiast sądowym lekarzom lub chirurgom, poruczone być może.

III. Biegli co do dokumentów.

§. 137.

Dla otrzymania dowodu o prawdziwości dokumentów, mianowicie jeżeli obwiniony nie chce takowych przyznać, porównanie przez biegłych z innemi niewątpliwie prawdziwemi dokumentami nastąpić winno. Jeżeli nie ma własnoręcznego pisma od obwinionego pochodzącego, może być tenże wezwanym, aby przed sądem napisał jakie wyrazy lub zdania, bez użycia jednakże do tego przymusu.

§. 138.

Dokumenta, w języku nieużywanym w sądzie, napisane, a do śledztwa potrzebne, powinien sędzia śledczy nakazać przełożyć przez przysięgłego tłómacza i wraz z przetłómaczeniem do aktów dołączyć.

IV. Postępowanie w przypadkach sfałszowania lub podrobienia publicznych papierów i sfałszowania monety.

§. 139.

W przypadkach sfałszowania lub podrabiania publicznych papierów kredytowych, sędzia śledczy obowiązanym jest, przy załączeniu podejrzanych papierów kredytowych zażądać za pośrednictwem prezesa sądu, do którego należy, od ministerstwa finansów,

3. ob die dem Angeschuldigten zur Last liegende Handlung schon ihrer allgemeinen Natur nach, oder wegen der eigenthümlichen Leibesbeschaffenheit, oder wegen eines besonderen Zustandes des Verletzten, oder wegen zufälliger äusserer Umstände die tödtliche Verletzung verursacht habe.

§. 133.

Bei Anzeige eines Kindesmordes ist nebst der vorschriftmässigen Untersuchung der Kindesleiche vorzüglich darauf zu sehen, ob das Kind lebendig geboren worden und sein Leben ausserhalb der Mutter fortzusetzen fähig gewesen sei. Insbesondere ist in solchen Fällen die Lungen- und Athemprobe vorzunehmen.

§. 134.

Ergibt sich der Verdacht einer Vergiftung, so ist die Untersuchung der verdächtigen Stoffe durch zwei Chemiker unter Aufsicht und Mitwirkung eines oder zweier Gerichtsärzte vornehmen zu lassen.

§. 135.

Bei Körperverletzungen und Verwundungen ist die Besichtigung des Verletzten durch den Gerichtsarzt oder Wundarzt und in Fällen schwerer Verletzung durch Beide zu veranlassen. Es ist hiebei auf die gebrauchten Werkzeuge und auf die eingetretenen oder noch zu besorgenden nachtheiligen Folgen besondere Rücksicht zu nehmen. Das ärztliche Gutachten hat sich darüber auszusprechen, welche von den einzelnen Wunden an und für sich, oder ob dieselben in ihrer Gesammtwirkung, und zwar in beiden Fällen unbedingt, oder mit Rücksicht auf zufällige Nebenumstände als leicht, schwer oder lebensgefährlich anzusehen seien.

§. 136.

Ist die körperliche Besichtigung einer Frauensperson nöthig, so können nach Umständen auch Geburtsärzte, oder in minder wichtigen Fällen Hebammen statt der gerichtlichen Aerzte oder Wundärzte damit beauftragt werden.

III. Sachverständige bei Urkunden.

§. 137.

Zur Herstellung des Beweises der Echtheit von Urkunden, insbesondere, wenn der Angeschuldigte deren Anerkennung verweigert, kann eine Vergleichung mit anderen unzweifelhaft echten Urkunden durch Sachverständige vorgenommen werden. Fehlt es an zu vergleichenden Handschriften des Angeschuldigten selbst, so kann derselbe aufgefordert werden, einige Worte oder Sätze vor Gericht niederzuschreiben, ohne dass jedoch desshalb Zwangsmittel angewendet werden dürfen.

§. 138.

Urkunden, die in einer nicht gerichtsüblichen Sprache geschrieben und für die Untersuchung erheblich sind, hat der Untersuchungsrichter durch einen beeideten Dolmetsch übersetzen zu lassen, und sammt der Uebersetzung zu den Acten zu bringen.

V. Verfahren bei Verfälschung oder Nachmachung öffentlicher Creditspapiere und bei Münzverfälschungen.

§. 139.

In Fällen der Nachmachung oder Verfälschung öffentlicher Creditspapiere hat sich der Untersuchungsrichter unter Anschluss der beanständeten Creditspapiere durch den Vorsteher des Gerichtes, dem er angehört, an das k. k. Finanzministerium oder die k. k.

lub c. k. uprzywilejowanego banku narodowego, opinii pod względem ich prawdziwości lub nieprawdziwości, jak równie udzielenia dalszych objaśnień pod tym względem: w czem sfałszowanie lub podrobienie nastąpiło, czy w całości lub w części tylko przygotowanemi do tego narzędziami, nakoniec czy już są w obiegu podobnie sfałszowane lub podrobione papiery kredytowe.

§. 140.

Podobne postępowanie zachowanem być winno w przypadkach sfałszowania monety, z tą zmianą, iż przełożeni sądów, wprost do probierczych urzędów monety krajowej udawać się winni.

V. Postępowanie w przypadku podłożenia ognia.

§. 141.

W przypadku podłożenia ognia, szczególniej śledzić należy miejsca, w którem materyał palny, podłożonym był. lub gdzie się najprzód ogień pokazał, wraz z okolicznościami, mogącemi wykazać sposób powstania ognia, dalej wyjaśnić należy rozciągłość pożaru, odległość miejsca pożaru od innych zabudowań, i w ogólności wielkość niebezpieczeństwa dla życia i własności, jak równie ilość rzeczywiście wynikłej szkody.

VI. Postępowanie w przypadku innych uszkodzeń własności.

§. 142.

W przypadku zbrodni lub wykroczeń, przez które szkoda na majątku zrządzoną lub zrządzenie takowej usiłowanem było; przy naocznem obejrzeniu, szczególniej jakość użytego gwałtu lub podstępu, użytych sposobów lub narzędzi i wielkość sprawionej szkody, wyjaśnioną być winna.

§. 143.

Jeżeli szkoda ze zbrodni lub wykroczenia wynikająca, z zeznań poszkodowanego dostatecznie wykrytą być nie może, albo gruntownie domniemywać się można, iż tenże szkodę za wysoko podaje; w przypadkach tych wielkość szkody, jeżeli takowa na ocenienie czynu za zbrodnię, lub na wymiar kary wpływa, przez przesłuchanie osób znających rzecz, na której zrządzono szkodę lub przez biegłych, wykrytą być powinna.

Rozdział ósmy.

O REWIZYI DOMU I ZABRANIU LISTÓW I PAPIERÓW.

I. Rewizya domu.

§. 144.

W domach publicznych, mianowicie w oberżach, o ile nie są stale osobom prywatnym wynajęte, może być przedsiębraną rewizya; jeżeli z okoliczności zachodzi prawdopodobieństwo,, że w domu takim ukryła się osoba o zbrodnię lub występek podejrzana, lub że mogą się tamże znajdować przedmioty, ważne pod względem śledztwa.

priv. Nationalbank zu wenden, um den Befund über ihre Echtheit oder Unechtheit und die weitere Auskunft zu erhalten, in welcher Art die Verfälschung oder Nachmachung geschehen sei, ob ganz oder theilweise mit dazu vorbereiteten Werkzeugen, endlich ob bereits derlei verfälschte oder nachgemachte Creditspapiere vorgekommen seien.

§. 140.

Eben dieses Verfahren ist auch bei Münzverfälschungen zu beobachten; doch haben sich in solchen Fällen die Gerichtsvorsteher unmittelbar an die Landesmünz-Probierämter zu wenden.

V. Verfahren bei Brandlegungen.

§. 141.

Bei Brandlegung ist insbesondere der Ort, wo der Zündstoff gelegt oder das Feuer zuerst ausgebrochen ist, nebst den Umständen, welche auf die Entstehungsart desselben schliessen lassen, die Ausdehnung des Brandes, die Entfernung der Brandstätte von anderen Gebäuden und überhaupt die Grösse der Gefahr für Leben oder Eigenthum, sowie das Mass des wirklich entstandenen Schadens auszumitteln.

VI. Verfahren bei anderen Beschädigungen des Eigenthumes.

§. 142.

Bei Verbrechen oder Vergehen, durch welche Schaden am Vermögen zugefügt oder zuzufügen verursacht wurde, ist durch den Augenschein vorzüglich die Beschaffenheit der angewandten Gewalt oder List, der gebrauchten Mittel oder Werkzeuge und die Grösse des verursachten Schadens zu erheben.

§. 143.

Kann der durch ein Verbrechen oder Vergehen verursachte Schade durch die Aussage des Beschädigten nicht zuverlässig erhoben werden, oder ist mit Grund zu vermuthen, dass derselbe seinen Schaden zu hoch schätze, so ist die Grösse desselben in jenen Fällen, in welchen sie auf die Zurechnung der That als Verbrechen oder auf das Strafmass von Einfluss ist, durch Vernehmung solcher Personen, welchen die Sache, woran der Schade geschehen, bekannt ist, oder durch Sachverständige zu ermitteln.

Achtes Hauptstück.

Von der Haussuchung und der Beschlagnahme von Briefen und Urkunden.

I. Haussuchung.

§. 144.

In Häusern, welche dem Publikum offen stehen, namentlich in Gasthäusern, so weit sie nicht bleibend an Privatpersonen vermiethet sind, ist die Haussuchung gestattet, wenn es aus den Umständen wahrscheinlich ist, dass sich in einem solchen Hause eine eines Verbrechens oder Vergehens verdächtige Person verborgen halte, oder dass darin Gegenstände zu finden seien, welche für die Untersuchung von Bedeutung seyn können.

§. 145.

Rewizya domu lub mieszkania należącego do obwinionego, ma miejsce, jeżeli zachodzi prawdopodobieństwo, iż znajdują się tamże przedmioty, ze względu na śledztwo ważne. Prócz tego, może być także zarządzoną dla wynalezienia obwinionego, który się ukrywa, jeżeli przeciwko niemu rozkaz przytrzymania lub dostawienia jest wydanym.

§. 146.

Rewizya w domach lub mieszkaniach innych osób, dozwoloną jest, jeżeli zachodzi widoczne do prawdy podobieństwo, że się tam obwiniony ukrył, albo że mieszkający w tychże domach lub mieszkaniach, posiadają lub ukrywają przedmioty, ważne ze względu na śledztwo. Jeżeli nie ma zasady do takiego domniemania, posiadacz wzmiankowanego przedmiotu, powinien być naprzód wezwanym o wydanie onegoż; a dopiero, gdyby zaprzeczał posiadania, lub odmawiał wydania, ma miejsce rewizya domu lub odebranie przedmiotu.

§. 147.

W powszechności, rewizyę domu zarządzić powinien sędzia śledczy, przez rozkaz upowodowany, który stronie interesowanej natychmiast lub w ciągu następujących 24^{ch} godzin, doręczonym być powinien.

Rewizya domu, może także nastąpić i bez rozkazu sędzi śledczego, przez sędziów powiatowych lub urzędnika policyi, na wezwanie prokuratora, jeżeli zwłoka zagraża niebezpieczeństwem. Kiedy obwiniony na gorącym uczynku schwytanym, lub zaraz po uczynku przez publiczne ściganie, lub publiczne za nim wołanie o zbrodnię lub wykroczenie podejrzanym, lub też z przedmiotami ze zbrodni lub wykroczenia pochodzącemi, lub takiemi, które udział jego w tychże okazują, schwytanym zostanie; we wszystkich tych przypadkach, mogą sędziowie powiatowi, urzędnicy policyjni, żandarmi i inni słudzy publiczni, nawet bez szczególnego wezwania lub polecenia, przedsiębrać rewizyę domu, dla wynaleziena ściganego.

§. 148.

W powszechności, rewizya domu w obecności sędzi śledczego, protokolisty i dwóch świadków sądowych, odbywać się winna. W mniej ważnych przypadkach, sędzia śledczy może zlecić uskutecznienie rewizyi innemu urzędnikowi sądowemu, urzędnikowi policyjnemu lub przełożonemu gminy, z przybraniem dwóch świadków sądowych. Przy każdej rewizyi domu, powinien być zdziałanym protokół, zawierający w sobie powody, dla których takowa nastąpiła.

§. 149.

Rewizya domu, odbywać się winna z wszelkiem, ile można, osłonieniem sławy osoby, u której jest przedsiębraną i ile możności w sposób najmniej dla niej uciążliwy. W nocy, wyjąwszy naglące przypadki, rewizya domu nie ma miejsca. Mieszkający w miejscu, gdzie ma być rewizya uskutecznioną, lub dzierżyciel onegoż, bez względu, czy to nim jest sam obwiniony lub trzecia osoba, lub członek familii jego, a w razie nieobecności tychże osób, sąsiad, do znajdowania się przy rewizyi, wezwanymi być winni. Znalezione przedmioty podejrzane, do zachowania sądowego wzięte być powinny.

§. 145.

Die Durchsuchung des Hauses oder der Wohnung eines Angeschuldigten findet Statt, wenn es wahrscheinlich ist, dass sich darin Gegenstände finden werden, die für die Untersuchung von Bedeutung seyn können. Ausserdem kann dieselbe, wenn sich der Angeschuldigte verborgen hält, zum Zwecke seiner Auffindung angeordnet werden, sobald ein Verhafts- oder Vorführungsbefehl gegen ihn erlassen ist.

§. 146.

In den Häusern oder Wohnungen anderer Personen ist die Durchsuchung gestattet, wenn es dringend wahrscheinlich ist, dass sich der Angeschuldigte darin verborgen hält, oder dass die Bewohner dieser Häuser oder Wohnungen Gegenstände, die für die Untersuchung von Bedeutung sind, besitzen und dieselben verheimlichen werden. Ist kein Grund zu dieser letzteren Annahme vorhanden, so ist der Besitzer eines solchen Gegenstandes vorerst zur Herausgabe desselben aufzufordern, und erst, wenn er den Besitz läugnet, oder die Herausgabe verweigert, findet die Haussuchung oder die Wegnahme des Gegenstandes Statt.

§. 147.

In der Regel soll die Haussuchung von dem Untersuchungsrichter durch einen mit Gründen versehenen Befehl, der dem Betheiligten sofort oder innerhalb der nächsten vierundzwanzig Stunden zuzustellen ist, angeordnet werden.

Auch ohne einen Befehl des Untersuchungsrichters kann die Haussuchung, wenn Gefahr auf dem Verzuge haftet, in Folge einer Aufforderung des Staatsanwaltes von Bezirksrichtern oder Polizeibeamten vorgenommen werden. Wenn der Angeschuldigte auf frischer That betreten, oder alsbald nach der That durch öffentliche Nacheile oder öffentlichen Nachruf als des Verbrechens oder Vergehens verdächtig bezeichnet, oder im Besitze von Gegenständen betreten wird, die von dem Verbrechen oder Vergehen herrühren oder auf seine Theilnahme an demselben hinweisen, können Bezirksrichter, Polizeibeamte, Gensd'armen und andere Diener der öffentlichen Gewalt, auch ohne dazu besonders aufgefordert oder beauftragt zu seyn, eine Haussuchung zur Auffindung des Verfolgten vornehmen.

§. 148.

In der Regel ist die Haussuchung in Gegenwart des Untersuchungsrichters, eines Protokollführers und zweier Gerichtszeugen vorzunehmen. In geringeren Fällen kann der Untersuchungsrichter die Haussuchung auch durch einen anderen Gerichtsbeamten, einen Polizeibeamten oder Gemeindevorsteher unter Zuziehung von zwei Gerichtszeugen vornehmen lassen. Ueber jede Hausdurchsuchung ist ein Protokoll aufzunehmen und es sind darin die Gründe, welche die Hausdurchsuchung veranlasst haben, aufzuführen.

§. 149.

Die Haussuchung ist stets mit möglichster Schonung für den Ruf der Person, bei welcher sie vorgenommen wird, und mit der möglichst geringen Belästigung derselben vorzunehmen. Zur Nachtzeit findet eine Haussuchung, dringende Fälle ausgenommen, nicht Statt. Der Bewohner oder Inhaber der zu durchsuchenden Räume, es mag der Angeschuldigte oder ein Dritter seyn, oder ein Mitglied seiner Familie und in Abwesenheit solcher Personen ein Nachbar, sind aufzufordern, der Haussuchung beizuwohnen. Vorgefundene verdächtige Gegenstände sind in gerichtliche Verwahrung zu nehmen.

II. Przetrząsanie i zabranie papierów i dowodów w ogólności.

§. 150.

Przetrząsanie papierów w posiadaniu obwinionego będących, wtenczas tylko może mieć miejsce, kiedy domniemywać się można, iż takowe dla śledztwa są ważnemi. Papiery w posiadaniu trzecich osób znajdujące się, wtenczas tylko mogą być przetrząsane, kiedy zachodzą wielkie porozumienia, że tym sposobem wykryte zostaną dowody, pod względem istoty czynu zbrodni lub wykroczenia, albo pod względem przekonania sprawy i oraz jeżeli porozumienie takie przez przesłuchanie posiadacza, uchylonem nie zostanie.

§. 151.

Jeżeli posiadacz papierów, nie dozwala przejrzeć takowych, winny być opieczętowane w sądzie złożone, z zażądaniem oraz od sądu powiatowego kolegialnego postanowienia, czy mają być przeglądane lub zwrócone.

§. 152.

Przeglądanie papierów, jedynie na zasadzie upowodowanego rozkazu sędzi śledczego nastąpić może, który to rozkaz stronie interesowanej natychmiast lub w ciągu 24ch godzin doręczonym być winien. Przejrzenie uskutecznionem będzie przez sędzię śledczego lub przez wyznaczonego od niego, za przybraniem protokolisty i w obecności dwóch sądowych świadków, z największą ile możności, ochroną tajemnic prywatnych, i ograniczonem być winno do tych jedynie papierów, które z powodu toczącego się śledztwa, ważnemi być mogą. Papiery, które przy przeglądaniu okażą się ważnemi, powinny być pod zachowanie sądowe wzięte i spisane, lub jeżeli spisane być nie mogą, w obwinięcie, pieczęcią sądową zapieczętowane, włożone.

Stronie interesowanej, jeżeli się przy przeglądaniu znajduje, przyłożenie własnej pieczęci dozwolonem być winno. Jeżeli na takie wezwanie nie stawi się, lub jeżeli z powodu jej nieobecności, wezwanie nie może być onejże doręczonem, odpieczętowanie pomimo tego ma być przedsięwziętem.

§. 153.

Dowody, których posiadanie jest przyznanem lub innym sposobem dowiedzione, które dla śledztwa zbrodni lub wykroczenia, mogą być ważnemi, każdy na wezwanie wydać jest obowiązanym.

Jeżeli obwiniony odmawia wydania takich dokumentów, rewizya domu co do niego zarządzoną być winna. Osoby trzecie, jeżeli odebranie dokumentu przez rewizyę domu nie da się otrzymać, może sędzia śledczy do wydania takowego, karą pieniężną do 50 złr., a w razie dalszego odmówienia, w ważniejszych przypadkach aresztem do 6 tygodni zniewolić.

III. Zajęcie i otworzenie listów.

§. 154.

Jeżeli z powodu zbrodni lub wykroczenia, obwiniony jest już aresztowanym, albo nakaz aresztowania onegoż lub odstawienia wydanym, w przypadku tym, listy do niego

II. Durchsuchung und Abnahme von Papieren und Urkunden überhaupt.

§. 150.

Eine Durchsuchung der im Besitze des Angeschuldigten befindlichen Papiere ist nur gestattet, wenn zu vermuthen ist, dass sie für die Untersuchung erheblich seyn werden. Im Besitze dritter Personen befindliche Papiere dürfen nur dann durchsucht werden, wenn dringende Verdachtsgründe vorhanden sind, dass dadurch Beweise für den Thatbestand des Verbrechens oder Vergehens oder für die Ueberführung des Thäters gefunden werden, und wenn diese Verdachtsgründe nach einer Vernehmung des Besitzers nicht als beseitiget anzunehmen sind.

§. 151.

Will der Inhaber von Papieren deren Durchsuchung nicht gestatten, so sind dieselben versiegelt zu Gericht zu hinterlegen, und es ist sofort die Entscheidung des Bezirks-Collegialgerichtes einzuholen, ob sie durchsucht oder zurückgegeben werden sollen.

§. 152.

Die Durchsuchung von Papieren kann nur in Kraft eines von dem Untersuchungsrichter erlassenen, mit Gründen versehenen Befehles vorgenommen werden, welcher dem Betheiligten sofort oder innerhalb der nächsten vierundzwanzig Stunden zuzustellen ist. Sie ist von dem Untersuchungsrichter oder dessen Abgeordneten unter Zuziehung eines Protokollführers und in Gegenwart von zwei Gerichtszeugen mit möglichster Schonung der Privatgeheimnisse vorzunehmen und auf diejenigen Papiere zu beschränken, welche für die anhängige Untersuchung wichtig werden können. Papiere, die sich bei der Durchsuchung als erheblich ausweisen, sind in gerichtliche Verwahrung zu nehmen und zu verzeichnen, oder wenn letzteres unthunlich ist, in einen mit dem Gerichtssiegel zu verschliessenden Umschlag zu bringen.

Auch dem bei der Durchsuchung etwa anwesenden Betheiligten ist die Beidrückung seines Siegels zu gestatten. Wird eine Entsiegelung vorgenommen, so ist der Betheiligte aufzufordern, derselben beizuwohnen. Erscheint er auf eine solche Aufforderung nicht, oder kann ihm dieselbe wegen seiner Abwesenheit nicht zugestellt werden, so ist die Entsiegelung dennoch vorzunehmen.

§. 153.

Urkunden, deren Besitz zugestanden oder sonst erwiesen ist, und welche für die Untersuchung eines Verbrechens oder Vergehens erheblich seyn können, müssen von Jedermann auf Begehren herausgegeben werden.

Verweigert der Angeschuldigte die Herausgabe einer solchen Urkunde, so ist mit der Haussuchung wider ihn vorzugehen. Dritte Personen kann der Untersuchungsrichter, falls sich die Abnahme der Urkunde mittelst Haussuchung nicht bewirken lässt, durch eine Geldstrafe bis zu fünfzig Gulden, und bei fernerer Weigerung in wichtigeren Fällen durch Gefängniss bis zu sechs Wochen zur Herausgabe der Urkunde anhalten.

III. Beschlagnahme und Eröffnung von Briefen.

§. 154.

Wenn der Angeschuldigte bereits wegen eines Verbrechens oder Vergehens verhaftet, oder wenn ein Vorführungs- oder Verhaftsbefehl gegen ihn erlassen ist, so können Briefe, welche an

pisane, lub przez niego do innych wysełane, mogą być przez sędzię śledczego lub przez prokuratora zajęte, lub wydanie onych od władzy pocztowej zażądane. Prokurator listy te natychmiast bez odpieczętowania sędzi śledczemu oddać, nakazać winien. Może także prokurator wezwać władzę pocztową, aby listy takie aż do dalszego postanowienia sądu zatrzymane zostały; jeżeli jednak podobne postanowienie ze strony sędzi śledczego w ciągu 3ch dni nie nadejdzie, władza pocztowa nie powinna dłużej wstrzymywać dalszego przesłania listów zatrzymanych.

§. 155.

Zajęte listy, może tylko sędzia śledczy otwierać, albo sam, jeżeli na to zgadza się obwiniony, lub za poprzedniem zezwoleniem sądu powiatowego kolegialnego, jeżeli obwiniony na to nie przystaje.

§. 156.

O zajęciu listów, natychmiast obwiniony, lub w razie nieobecności jego, kto z jego familii zawiadomionym być winien. Po otwarciu listów, takowe, jeżeli z wyjawienia ich treści nie potrzeba się obawiać szkodliwych dla śledztwa skutków, winny być obwinionemu, lub temu do którego są wystósowane, w oryginale lub w odpisie, w całości lub w części udzielone. Jeżeli obwiniony zbiegł, udzielenie to jednemu z jego familii uczynionem być winno. Jeżeli nie ma z familii obwinionego nikogo, list, jeżeli to według zdania sędziego odpowiada interesowi przesełającego, onemuż napowrót odesłanym, albo też jeżeli list przy aktach pozostać musi, tenże o nastąpionem jego zajęciu, zawiadomionym być winien.

§. 157.

Zajęte listy, których otwierania nie uznano potrzeby, powinny być bezzwłocznie tym, do których są pisane, oddane, lub też poczcie zwrócone.

Rozdział dziewiąty.

O SŁUCHANIU ŚWIADKÓW.

§. 158.

W powszechności każdy na świadka wezwany, obowiązanym jest wezwaniu zadosyć uczynić, i względem tego, co mu o przedmiocie śledztwa wiadomem jest, przed sądem świadectwo złożyć.

§. 159.

Nie mogą być w przymiocie świadka słuchanymi, pod nieważnością:

a) duchowni względem tego, co im przy spowiedzi lub pod warunkiem zachowania duchownej tajemnicy powierzonem zostało;

b) publiczni urzędnicy, jeżeliby świadectwem swojem naruszyli tajemnicę urzędu, do której są obowiązani, o ile od niej przez władzę nad sobą przełożoną, nie są uwolnieni.

§. 160.

Wolnymi są od obowiązku świadczenia:

a) krewni obwinionego w wstępnej i zstępnej linii, i aż do czwartego stopnia w linii pobocznej; jego małżonek, powinowaci w wstępnej i zstępnej linii, i aż do drugiego sto-

denselben gerichtet sind, oder welche er an Andere abgesendet, von dem Untersuchungsrichter oder dem Staatsanwalte in Beschlag genommen, sowie deren Auslieferung von den Postbehörden verlangt werden. Der Staatsanwalt hat solche Briefe sofort uneröffet an den Untersuchungsrichter abgeben zu lassen. Er kann auch die Postbehörde auffordern, solche Briefe bis zum Eintreffen einer weiteren gerichtlichen Verfügung zurückzuhalten; erfolgt jedoch eine solche Verfügung von Seite des Untersuchungsrichters nicht binnen drei Tagen, so hat die Postbehörde die Beförderung der zurückgehaltenen Briefe nicht weiter aufzuhalten.

§. 155.

Die Eröffnung der mit Beschlag belegten Briefe kann nur durch den Untersuchungsrichter, und zwar mit Zuztimmung des Angeschuldigten ohne Weiteres geschehen. Wenn der Angeschuldigte nicht zustimmt, hat der Untersuchungsrichter vorläufig die Genehmigung des Bezirks-Collegialgerichtes einzuholen.

§. 156.

Die Beschlagnahme von Briefen ist dem Angeschuldigten, oder, wenn er abwesend ist, einem seiner Angehörigen sogleich bekannt zu machen. Ist die Eröffnung der Briefe erfolgt, so sind dieselben, sofern von der Mittheilung ihres Inhaltes kein nachtheiliger Einfluss für die Untersuchung zu besorgen ist, dem Angeschuldigten oder demjenigen, an welchen sie gerichtet sind, in Urschrift oder Abschrift, ganz oder auszugsweise mitzutheilen. Ist der Angeschuldigte flüchtig, so geschieht die Mittheilung an einen seiner Angehörigen. Sind keine Angehörigen des Angeschuldigten vorhanden, so ist der Brief, wenn es nach dem Ermessen des Richters im Interesse des Absenders liegt, diesem zurückzuschicken, oder demselben, falls der Brief bei den Acten bleiben muss, die erfolgte Beschlagnahme anzuzeigen.

§. 157.

In Beschlag genommene Briefe, deren Eröffnung nicht für nöthig erachtet wurde, sind ohne Verzug denjenigen, an welche sie gerichtet sind, auszufolgen oder der Post zurückzugeben.

Neuntes Hauptstück.

Von der Vernehmung der Zeugen.

§. 158.

In der Regel ist Jeder, der als Zeuge vorgeladen wird, verpflichtet, der Vorladung Folge zu leisten und über dasjenige, was ihm von dem Gegenstande der Untersuchung bekannt ist, vor Gericht Zeugniss abzulegen.

§. 159.

Als Zeugen dürfen bei sonstiger Nichtigkeit nicht vernommen werden:

a) Geistliche in Ansehung dessen, was ihnen in der Beichte oder sonst unter dem Siegel geistlicher Amtsverschwiegenheit anvertraut wurde;

b) Staatsbeamte, wenn sie durch ihr Zeugniss das ihnen obliegende Amtsgeheimniss verletzen würden, in sofern sie dieser Pflicht nicht durch ihre vorgesetzte Dienstbehörde entbunden worden sind.

§. 160.

Von der Verbindlichkeit zur Ablegung eines Zeugnisses sind befreit:

a) die Verwandten des Angeschuldigten in auf- und absteigender Linie und bis zum vierten Grade der Seitenlinie, dessen Ehegatte, Verschwägerte in auf- und absteigender Linie

pnia w linii pobocznej: rodzice lub dzieci przysposobione lub przybrane, opiekun lub pod opieką zostający (pupil):

b) obrońca co do tego, co mu, jako takiemu, przez obwinionego, powierzonem zostało.

Jeżeli osoby te na świadków powołane będą, sędzia śledczy obowiązanym jest pod nieważnością, objaśnić je o służącem im prawie wyłączenia się od świadczenia, i o tem w protokole wzmiankę uczynić.

§. 161.

W powszechności każdy świadek obowiązanym jest stawić się przed sędzią; jednakowoż osoby, które dla choroby lub ułomności, przed sędzią stawić się nie są w stanie, mogą być w ich mieszkaniu słuchanemi.

§. 162.

Książęta lub księżniczki familii cesarskiej, jako świadkowie, słuchanymi będą przez c. k. marszałka dworu, po za Wiedniem zaś, przez prezesa sądu krajowego miejsca ich pobytu, i to w ich pomieszkaniu.

§. 163.

Jeżeli świadek nie ulega jurysdykcyi sędziego śledczego, albo jeżeli jego miejsce pobytu więcej niż o dwie mile od siedliska sędzi śledczego jest oddalonem, sędzia śledczy ,przesłuchanie onegoż przez sąd powiatowy kolegialny, lub przez pojedynczego sędzię powiatowego, któremu świadek podlega, zarządzić powinien. Jeżeli jednak sędzia śledczy osobiste preesłuchanie świadka, dla otrzymania wyczerpujących zeznań, lub dla pośpiechu sprawy, za potrzebne uważa, może go za pośrednictwem sądu, któremu ulega, do osobistego stawienia się wezwać, lub też, gdyby stawienie się świadka przed sędzią śledczym, z nadzwyczajnemi połączone było trudnościami lub kosztami, onegoż w miejscu jego przebywania, zawsze za poprzedniem uwiadomieniem właściwego sądu, sam przesłuchać.

§. 164.

Świadkowie, ktorzy ulegają jurysdykcyi wojskowej, słuchanymi być mają w czasie śledztwa, na miejscu, gdzie się znajduje sąd wojskowy, przez władzę wojskową, w innych miejscach, przez sędzię śledczego w sposobie dotąd używanym, przy jednoczesnem jednakże zawiadomieniu sądu wojskowego.

Oficerowie i w czynnej służbie zostający żołnierze, do głównego dochodzenia w powszechności wzywanymi być nie powinni, lecz sąd na odczytaniu zeznań, w postępowaniu śledczem przygotowawczem przez nich złożonych, poprzestać winien. W przypadkach zaś, jeżeli zeznania świadków takich, ważnemi są pod względem otrzymania dowodu winy lub niewinności, wolno jest przełożonemu sądu, lub prezydującemu w sądzie wyrokującym, żądać u sądu wojskowego osobistego stawienia się oficerów lub żołnierzy, skoro tego domaga się prokurator lub obrońca.

Z członkami żandarmeryi lub straży bezpieczeństwa, co się tycze słuchania ich jako świadków, tak w czasie śledztwa przygotowawczego, jakoteż przy głównem dochodzeniu, z wszystkiemi zaś innemi osobami, jurysdykcyi wojskowej ulegającemi, przy głównem dochodzeniu tak, jak ze świadkami z stanu cywilnego postępować należy.

und bis zum zweiten Grade der Seitenlinie: Adoptiv- und Pflege-Eltern oder Kinder: der Vormund oder Mündel desselben:

b) Vertheidiger in Ansehung desjenigen, was ihnen in dieser Eigenschaft von dem Angeschuldigten anvertraut worden ist.

Der Untersuchungsrichter hat diese Personen, wenn sie als Zeugen vorgerufen werden, über ihr Recht, sich des Zeugnisses zu entschlagen, bei sonstiger Nichtigkeit zu belehren und diess im Protokolle zu bemerken.

§. 161.

In der Regel ist jeder Zeuge vor dem Richter zu erscheinen verbunden; doch können Personen, welche durch Krankheit oder Gebrechlichkeit vor Gericht zu erscheinen verhindert sind, in ihrer Wohnung vernommen werden.

§. 162.

Prinzen und Prinzessinnen des kaiserlichen Hauses werden als Zeugen durch den k. k. Obersthofmarschall oder ausser Wien durch den Präsidenten des Landesgerichtes ihres Aufenthaltsortes in ihren Wohnungen vernommen.

§. 163.

Steht der Zeuge nicht unter der Gerichtsbarkeit des Untersuchungsrichters, oder ist dessen Aufenthaltsort über zwei Meilen von dem Sitze des Untersuchungsrichters entfernt, so hat der Untersuchungsrichter dessen Vernehmung durch das Bezirks-Collegialgericht oder durch den Bezirks-Einzelrichter, welchem der Zeuge untersteht, zu veranlassen. Sollte jedoch der Untersuchungsrichter die eigene Vernehmung des Zeugen zur Erlangung einer erschöpfenden Aussage oder zur Beschleunigung der Sache für nothwendig halten, so kann er denselben durch das Gericht, welchem der Zeuge untersteht, zum persönlichen Erscheinen vorladen, oder wenn die Stellung des Zeugen vor den Untersuchungsrichter mit zu grossen Schwierigkeiten oder Kosten verbunden wäre, denselben an dessen Aufenthaltsorte, jedoch nicht ohne vorläufige Benachrichtigung des zuständigen Gerichtes, selbst vernehmen.

§. 164.

Im Laufe der Voruntersuchung sind Zeugen, welche der Militär-Gerichtsbarkeit unterstehen, an solchen Orten, wo sich ein Militärgericht befindet, durch die Militär-Behörden, an anderen Orten aber durch den Untersuchungsrichter in der bisher üblichen Weise, jedoch unter gleichzeitiger Benachrichtigung des Militärgerichtes zu vernehmen.

Zur Hauptverhandlung sind Officiere und die im activen Dienste stehende Mannschaft in der Regel nicht vorzuladen, sondern das Gericht hat sich mit der Vorlesung der von denselben in der Voruntersuchung gemachten Aussagen zu begnügen. In jenen Fällen aber, in welchen die Aussage solcher Zeugen für den Anschuldigungs- oder Entschuldigungsbeweis von entscheidender Wichtigkeit ist, steht es dem Vorsteher des Gerichtes oder dem Vorsitzenden des erkennenden Gerichtes zu, über Antrag des Staatsanwaltes oder Vertheidigers das persönliche Erscheinen der Officiere oder der Mannschaft bei dem betreffenden Militärgerichtsherrn zu erwirken.

Die Mitglieder der Gensd'armerie und Sicherheitswache sind rücksichtlich ihrer Vernehmung als Zeugen, sowohl in der Voruntersuchung, als bei der Hauptverhandlung, alle übrigen der Militär-Gerichtsbarkeit unterstehenden Personen aber bei der Hauptverhandlung, gleich Zeugen aus dem Civilstande zu behandeln.

§. 165.

Jeżeli świadek uczynionemu do niego wezwaniu, nie jest posłusznym, następuje nowe wezwanie z zagrożeniem kary pieniężnej od jednego do 10ciu złt. r., na przypadek nie stawienia się, z tem dalszem jeszcze ostrzeżeniem, że wydanym będzie nakaz sprowadzenia go. Jeżeli pomimo tego, świadek bez ważnych usprawiedliwiających powodów nie stawa, sędzia śledczy wymierzyć powinien na niego karę pieniężną i wydać nakaz przyprowadzenia go. W nagłych przypadkach, może sędzia zaraz po pierwszem niestawiennictwie, wydać nakaz przyprowadzenia niestawającego świadka.

§. 166.

Jeżeli świadek odmawia złożenia świadectwa, do którego jest obowiązanym, sędzia śledczy może go do tego zniewolić karą pieniężną do pięćdziesięciu złt. r., a za dalszem odmówieniem w ważniejszych przypadkach, aresztem do 6ciu tygodni.

§. 167.

Świadkowie od miejsca, gdzie mają być słuchani dalej niż o dwie godzin drogi mieszkający, otrzymują, jeżeli tego żądają, umiarkowane wynagrodzenie, za stracony czas i koszta podróży. Za stawiennictwo przy głównem dochodzeniu otrzymuje każdy świadek, jeżeli tego żąda, należytość świadkowi przypadającą. Ustanowienie taryfy, oddzielnem rozporządzeniem wydanem zostanie.

§. 168.

Każdy świadek, słuchanym będzie przez sędzię śledczego nie w obecności obwinionego lub innych świadków (§§. 96 i 103). Przy słuchaniu, siedzenie dozwolone im być powinno.

§. 169.

Jeżeli świadek nie mówi językiem używanym w sądzie, słuchanie onegoż z przybraniem przysięgłego tłumacza, nastąpić powinno, a każde pytanie i odpowiedź, tak w oryginalnej mowie, jakoteż w tłumaczeniu, do protokołu zapisać należy. Tłumacz może być zarazem użyty za protokolistę.

§. 170.

Jeżeli świadek jest głuchy, pytania czynione mu być mają na piśmie, a jeżeli jest niemym, wezwanym będzie, aby odpowiedzi dawał na piśmie. Jeżeli ani jeden, ani drugi sposób słuchania użytym być nie może, słuchanie świadka nastąpić powinno za przybraniem jednej lub więcej osób, które rozumieją mowę jego po znakach, albo posiadają znajomość porozumiewania się z głuchoniemym, i które wprzód jako tłumacze, przysięgę wykonać powinny.

§. 171.

Świadek przed przesłuchaniem napomnianym być winien, aby we wszystkiem, o co tylko zapytanym będzie, według sumienia i wiadomości, samą prawdę zeznał, nic nie zataił, i zeznania swoje tak podał, aby je w razie potrzeby, przysięgą stwierdzić mógł.

§. 172.

Potem zapytanym być winien świadek o imię i nazwisko, miejsce urodzenia i zamieszkania, stan, wiek, religię, a w razie potrzeby i o inne osobiste jego stosunki, w szcze-

§. 165.

Wenn ein Zeuge der an ihn ergangenen Vorladung nicht Folge leistet, so geschieht seine neuerliche Vorladung unter Androhung einer Geldstrafe von einem bis zu zehn Gulden für den Fall des Nichterscheinens und unter der ferneren Drohung, dass ein Vorführungsbefehl gegen ihn werde erlassen werden. Bleibt der Zeuge ohne giltige Entschuldigungsgründe dennoch aus, so hat der Untersuchungsrichter die Geldstrafe wider ihn zu verhängen und den Vorführungsbefehl auszufertigen. In dringenden Fällen kann der Untersuchungsrichter schon nach dem ersten Ausbleiben einen Vorführungsbefehl gegen den nicht erschienenen Zeugen erlassen.

§. 166.

Verweigert ein Zeuge die Ablegung eines Zeugnisses, zu dem er verpflichtet ist, so kann ihn der Untersuchungsrichter durch eine Geldstrafe bis zu fünfzig Gulden, und bei fernerer Weigerung in wichtigeren Fällen durch Gefängniss bis zu sechs Wochen dazu anhalten.

§. 167.

Zeugen, welche von dem Orte des Gerichtes, wo sie vernommen werden, über zwei Stunden entfernt wohnen, erhalten auf Verlangen eine angemessene Entschädigung für Zeitversäumniss und Reisekosten. Für das Erscheinen bei der Hauptverhandlung erhält jeder Zeuge auf Verlangen eine Zeugengebühr. Die nähere Bestimmung dieses Tarifes erfolgt durch besondere Verordnungen.

§. 168.

Jeder Zeuge wird von dem Untersuchungsrichter ohne Beisein des Angeschuldigten oder anderer Zeugen vernommen (§§. 96 und 103). Es ist denselben während ihrer Vernehmung ein Sitz zu gestatten.

§. 169.

Ist ein Zeuge der Gerichtssprache nicht kundig, so muss die Vernehmung mit Zuziehung eines beeidigten Dolmetsches vorgenommen und jede Frage und Antwort sowohl in der Ursprache, als in der Uebersetzung zu Protokoll gebracht werden. Der Dolmetsch kann auch selbst als Protokollführer verwendet werden.

§. 170.

Ist ein Zeuge taub, so werden ihm die Fragen schriftlich vorgelegt, und ist er stumm, so wird er aufgefordert, schriftlich zu antworten. Wenn die eine oder die andere Art der Vernehmung nicht möglich ist, so muss die Vernehmung des Zeugen unter Zuziehung einer oder mehrerer Personen geschehen, welche der Zeichensprache desselben kundig sind, oder sonst die Geschicklichkeit besitzen, sich mit Taubstummen zu verständigen, und welche vorher als Dolmetsche zu beeidigen sind.

§. 171.

Der Zeuge ist vor seiner Vernehmung zu ermahnen, über alle Umstände, über die er befragt werden wird, nach seinem besten Wissen und Gewissen die reine Wahrheit anzugeben, nichts zu verschweigen und seine Aussage so abzulegen, dass er sie erforderlichen Falles eidlich bekräftigen könne.

§. 172.

Sodann ist der Zeuge um seinen Vor- und Zunamen, Geburts- und Wohnort, Stand, Gewerbe oder Beschäftigung, sein Alter, seine Religion und erforderlichen Falles über andere

gólności o jego stosunek do obwinionego, lub też do jednej z pomiędzy interesowanych stron w śledztwie.

§. 173.

Przy badaniu względem samej sprawy, wezwanym być powinien świadek, aby naprzód opowiedział treściwie i zwięźle czyny stanowiące przedmiot świadectwa, a potem, aby takowe uzupełnił, i wątpliwości i sprzeczności, jakie zachodzą wyjaśnił. Szczególniej zażądać należy od świadka, aby podał źródło, skąd posiada dotyczącą wiadomość swą; przeciwnie unikać należy pytań, przez które byłyby mu poddawane okoliczności, które dopiero z jego odpowiedzi wynikać powinny.

§. 174.

Jeżeli celem rozpoznania mają być przedstawiane świadkowi osoby albo rzeczy, zażądać przedewszystkiem od niego należy dokładnego opisania i podania znaków, osoby te lub rzeczy odróżniających.

§. 175.

Jeżeli zeznania świadków różnią się między sobą w głównych okolicznościach, sędzia śledczy może zarządzić ich przeciwstawienie (konfrontacyę).

§. 176.

Przeciwstawienie w powszechności nie może naraz między więcej, jak dwiema osobami następować. Przeciwstawieni świadkowie, względem każdej okoliczności, w której różnią się między sobą oddzielnie słuchani, i obustronne ich odpowiedzi do protokołu zapisane być winny.

§. 177.

W dochodzeniu przygotowawczem, odbieranie przysięgi od świadków nie ma miejsca, chyba, jeżeliby czy to ze względu na chorobę świadka, dłuższą jego nieobecność, lub dla innych powodów, zachodziła obawa, iż przy głównem dochodzeniu nie będzie mógł być obecnym; kiedy prokurator lub obwiniony, wyraźnie żądają, aby świadek wykonał przysięgę, lub kiedy sędzia śledczy uważa, iż jedynie przez zaprzysiężenie zeznań świadka, zupełna prawda wykrytą być może.

§. 178.

Następujące osoby, nie mogą pod nieważnością wykonywać przysięgi:

a) przeciwko którym zachodzi podejrzenie, że same popełniły czyn karygodny, względem którego mają być słuchane, lub że miały w nim udział;

b) które z powodu zbrodni lub wykroczenia, popełnionego dla chęci odniesienia zysku, zostają albo pod śledztwem albo już karę pełnią;

c) które już raz za fałszywe świadectwo lub krzywoprzysięstwo ukaranemi były;

d) które w czasie, kiedy słuchanemi być mają, nie ukończyły jeszcze lat 14 życia swego;

e) które dotknięte są wielką słabością władzy pojmowania i pamięci;

f) które zostają w nieprzyjaźni z obwinionym, o ile przeciwko niemu zeznają;

g) które w zeznaniach swoich przywiodły istotne okoliczości, których nierzetelność jest dowiedzioną i względem których nie mogą się wywieść, iż je tylko przez pomyłkę przywiodły.

persönliche Verhältnisse, insbesondere über sein Verhältniss zu dem Angeschuldigten oder zu einem bei der Untersuchung Betheiligten zu befragen.

§. 173.

Bei der Vernehmung über die Sache selbst ist der Zeuge zuvörderst zu einer zusammenhängenden Erzählung der den Gegenstand des Zeugnisses bildenden Thatsachen, sodann aber zur Ergänzung derselben und zur Hebung von Dunkelheiten oder Widersprüchen zu veranlassen. Der Zeuge ist insbesondere aufzufordern, den Grund seines Wissens anzugeben, dagegen sind Fragen, durch welche ihm Thatumstände vorgehalten werden, welche erst durch seine Antwort festgestellt werden sollen, möglichst zu vermeiden.

§. 174.

Sollen dem Zeugen zum Behufe der Anerkennung Personen vorgestellt oder Sachen vorgelegt werden, so ist er vorher zur genauen Beschreibung und Angabe der unterscheidenden Kennzeichen derselben aufzufordern.

§. 175.

Stimmen Aussagen von Zeugen unter einander in erheblichen Umständen nicht überein, so kann der Untersuchungsrichter deren Gegenüberstellung veranlassen.

§. 176.

Die Gegenüberstellung soll in der Regel nicht zwischen mehr als zwei Personen zugleich geschehen. Die Gegenübergestellten sind über jeden einzelnen Umstand, in Beziehung auf welchen sie von einander abweichen, besonders zu vernehmen, und die beiderseitigen Antworten zu Protokoll zu bringen.

§. 177.

In der Voruntersuchung findet eine Beeidigung der Zeugen nicht Statt, ausser wenn bei einem Zeugen wegen Krankheit, längerer Abwesenheit oder aus anderen Gründen zu besorgen ist, dass er bei der Hauptverhandlung nicht werde gegenwärtig seyn können; wenn der Staatsanwalt oder der Angeschuldigte die Beeidigung eines Zeugen besonders beantragen, oder wenn der Untersuchungsrichter nur durch die Forderung der eidlichen Bestätigung der Zeugenaussage die volle Wahrheit erfahren zu können glaubt.

§. 178.

Folgende Personen dürfen bei sonstiger Nichtigkeit nicht beeidet werden:

a) *welche selbst in Verdacht stehen, dass sie die strafbare Handlung, wegen welcher sie abgehört werden, begangen, oder daran Theil genommen haben;*

b) *die sich wegen eines Verbrechens oder eines aus Gewinnsucht begangenen Vergehens in Untersuchung oder Strafe befinden;*

c) *diejenigen, welche schon einmal wegen eines falschen Zeugnisses oder falschen Eides bestraft worden sind;*

d) *die zur Zeit ihrer Abhörung das vierzehnte Lebensjahr noch nicht zurückgelegt haben;*

e) *welche an einer erheblichen Schwäche des Wahrnehmungs- oder Erinnerungsvermögens leiden.*

f) *welche mit dem Angeschuldigten in Feindschaft leben, wofern sie gegen ihn aussagen;*

g) *die in ihrem Verhöre wesentliche Umstände angegeben haben, deren Unwahrheit bewiesen ist, und worüber sie nicht einen blossen Irrthum nachweisen können.*

§. 179.

Przysięga od świadka w przypadkach §fu 177, po złożeniu przez niego zeznań, przez sędzię śledczego odebraną być ma. Przed wykonaniem przysięgi, przypomnieć należy świadkowi, obowiązek zeznania prawdy i ostrzedz go, aby nie popełnił krzywoprzysięstwa. Następnie świadek zaprzysiądz powinien, iż zeznawał czystą i samę tylko prawdę i nic nad prawdę, bez sprzyjania, zawiści lub obawy. Stwierdzenie brzmi: „Tak mi Boże dopomóż.“ Co się tycze uroczystości i formalności, które przy składaniu przysięgi według rozmaitych wyznań zachowane być mają, istniejące przepisy pozostają w swej mocy. Jeżeli świadek należy do takiego społeczeństwa religijnego, któremu z mocy prawa odmówić wolno uroczystej przysięgi, powinien w miejsce przysięgi dać uroczyste zaręczenie.

§. 180.

Osoby w §fie 160 wymienione, jeżeli dobrowolnie świadczą, nie są obowiązane wykonywać przysięgi. Przeciwko innym osobom, odmawiającym wykonania przysięgi, lub dania zaręczenia w miejsce przysięgi, ma miejsce postępowanie w §. 166. przepisane, jeżeli upomnienie, do którego sędzia śledczy przybrać może duchownego tego samego wyznania, jakiego jest świadek, okaże się być bezskutecznem.

§. 181.

Poszkodowany lub obrażony przez zbrodnię lub występek, ma być pod względem jego zeznań co do karygodnego czynu i zostających z nim w związku okoliczności, jako świadek uważanym. W zbrodniach i wykroczeniach jednak, które jedynie na żądanie poszkodowanego są dochodzone, nie służy mu prawo do wynagrodzenia świadkom przyznanego.

Rozdział dziesiąty.

O WEZWANIU, PRZYPROWADZENIU I ZATRZYMANIU OBWINIONEGO.

§. 182.

Ten tylko za obwinionego uważanym być może, przeciwko komu zachodzi podejrzenie, między nim i pewną zbrodnią lub wykroczeniem taki związek wykazujące, iż po bezstronnem rozważeniu okazuje się podobieństwo, że on tę zbrodnię lub wykroczenie popełnił, lub że w tem lub w owej miał udział. W zbrodniach lub wykroczeniach, które tylko na żądanie poszkodowanego bywają dochodzone i karane, oprócz takiego podejrzenia, potrzeba jeszcze, aby wniesionem było żądanie ze strony poszkodowanego.

I. Wezwanie obwinionego.

§. 183.

Obwiniony wezwanym będzie nasamprzód tylko do przesłuchania go, jeżeli ustawa inaczej nie przepisuje. Wezwanie to albo następuje ustnie za okazaniem nakazu, danego na piśmie przez sędzię śledczego, lub przez doręczenie wezwania, podpisanego przez sędzię śledczego, i wystósowanego do wezwanego. Tak nakaz wezwania, jakoteż piśmienne wezwanie, obejmować powinno nazwisko sądu i wezwanego, ogółowe wyrażenie

§. 179.

Die Beeidigung eines Zeugen ist von dem Untersuchungsrichter in den Fällen des §. 177 nach der Abhörung desselben vorzunehmen. Der Beeidigung ist eine Mahnung des Zeugen an seine Pflicht zur Angabe der Wahrheit und eine Warnung desselben vor Begehung eines Meineides vorauszuschicken. Der Zeuge hat sohin zu beschwören, dass er ohne Gunst, Hass oder Furcht die reine und volle Wahrheit und nichts als die Wahrheit ausgesagt habe. Die Bekräftigung lautet: „So wahr mir Gott helfe!" Rücksichtlich der besonderen Förmlichkeiten, welche bei der Eidesablegung nach Verschiedenheit des Religionsbekenntnisses zu beobachten sind, bleiben die bestehenden Vorschriften in Kraft. Wenn der Zeuge einer Religionsgesellschaft angehört, welcher die Ablehnung eines förmlichen Eides gesetzlich gestattet ist, so hat er eine feierliche Versicherung an Eidesstatt abzulegen.

§. 180.

Die in dem §. 160 erwähnten Personen können, wenn sie freiwillig Zeugniss ablegen, den Zeugeneid verweigern. Gegen andere Personen, welche sich weigern, den Eid zu leisten oder die Versicherung an Eidesstatt zu geben, tritt, wenn die Ermahnung, zu welcher der Untersuchungsrichter einen Seelsorger von der Confession des Zeugen beiziehen kann, fruchtlos ist, das im §. 160 vorgeschriebene Verfahren ein.

§. 181.

Der durch ein Verbrechen oder Vergehen Beschädigte oder Beleidigte ist in Beziehung auf seine Aussagen über die strafbare That und die dabei in Frage kommenden Umstände wie ein Zeuge zu behandeln. Bei Verbrechen oder Vergehen aber, die nur auf Verlangen eines Betheiligten verfolgt werden, hat dieser auf eine Zeugengebühr keinen Anspruch.

Zehntes Hauptstück.

Von der Vorladung, Vorführung und Verhaftung des Angeschuldigten.

§. 182.

Als Angeschuldigter darf nur derjenige betrachtet werden, gegen welchen Verdachtsgründe vorliegen, die zwischen demselben und einem bestimmten Verbrechen oder Vergehen einen solchen Zusammenhang wahrnehmen lassen, dass nach unparteiischer Ueberlegung daraus wahrscheinlich wird, er habe dieses Verbrechen oder Vergehen verübt oder daran Theil genommen. Bei Verbrechen oder Vergehen die nur auf Verlangen eines Betheiligten untersucht und bestraft werden, muss noch das Ansuchen des Betheiligten hinzutreten.

I. Vorladung des Angeschuldigten.

§. 183.

Der Angeschuldigte wird, wo das Gesetz nichts Anderes vorschreibt, zuerst nur zur Vernehmung vorgeladen. Diese Vorladung geschieht entweder mündlich mittelst Verweisung eines von dem Untersuchungsrichter hiezu ertheilten schriftlichen Befehles, oder mittelst Zustellung einer von dem Untersuchungsrichter unterzeichneten, an den Vorzuladenden gerichteten schriftlichen Ladung. Sowohl der Vorladungsbefehl, als die schriftliche Ladung müssen den Namen des Gerichtes und des Vorgeladenen, die allgemeine Bezeichnung des Gegen-

przedmiotu śledztwa, miejsce, dzień i godzinę stawienia się, tudzież dołożenie, iż wezwany, w razie niestawienia się, osobiście do sądu przyprowadzonym będzie.

§. 184.

Wezwania uskuteczniać będzie sędzia śledczy przez sługi sądowe, lub też zarządzi ich uskutecznienie przez przełożonych gmin. Nastąpienie wezwania widocznem być winno z aktów. Jeżeli obwinionego w czasie wezwania nieznaleziono, wezwanie małżonce jego lub któremu z jego domowników uczynionem być może, z tym samym skutkiem, jak gdyby jemu samemu było uczynione.

II. Przyprowadzenie i tymczasowe zatrzymanie obwinionego.

§. 185.

Przeciwko obwinionemu, który na wezwanie nie stawa i niestawiennictwa nieusprawiedliwia, wydanym będzie rozkaz przyprowadzenia.

§. 186.

Sędzia śledczy może nawet bez poprzedniego wezwania, nakazać przyprowadzenie podejrzanego o zbrodnię lub wykroczenie:

a) kiedy tenże czynił przygotowania do ucieczki, lub też jako nieznany w gminie, i nie mający ani stałego zamieszkania, ani wykazu przynależności rodzinnej, ani też żadnych innych dowodów, a jako włóczęga, albo z innych powodów o ucieczkę jest podejrzanym;

b) kiedy zostanie schwytanym na gorącym uczynku, albo też z powodu wysłanej za nim zaraz po czynie pogoni, lub publicznych za nim wołań, o zbrodnię lub wykroczenie jest pedejrzanym, albo z bronią lub innemi przedmiotami, które ze zbrodni lub wykroczeń pochodzą, lub też udział jego w takowych wykazują, schwytanym będzie;

c) kiedy według okoliczności przypadku obawiać się trzeba, aby przez zniszczenie śladów zbrodni lub wykroczenia, przez zmówienie się ze swymi spółwinnymi lub innym sposobem śledztwa nie udaremnił albo nie utrudnił.

§. 187.

W przypadkach, w poprzedzającym §fie wymienionych, tymczasowe zatrzymanie podejrzanego celem odstawienia onegoż do sędziego śledczego, nawet przez pojedynczego sędzię powiatowego i urzędnika policyjnego bez piśmiennego nakazu nastąpić może. Równie też i prokurator w przypadkach tych, może w nieobecności lub w razie przeszkody sędzi śledczego, zarządzić tymczasowe zatrzymanie obwinionego, i takowe przez pojedynczego sędzię powiatowego lub urzędnika policyjnego uskutecznić. Zatrzymany, powinien być natychmiast przez sędzię śledczego lub władzę policyjną przesłuchany, a jeżeli się pokazuje, że nie ma zasady do dalszego onego zatrzymania, natychmiast uwolnionym; w przeciwnym zaś razie, w 48 godzinach do sędziego śledczego odstawionym.

§. 188.

Sędzia śledczy obowiązanym jest w ciągu 24 godzin przesłuchać obwinionego, przyprowadzonego mu lub stosownie do §. 178 odstawionego. Gdyby to uskutecznić się nie dało, obwiniony może być wprawdzie tymczasowo zatrzymanym, jednakowoż przesłuchanie onegoż, ile można jak najspieszniej przedsięwziętem i powód dla czego

standes der Untersuchung, den Ort, den Tag und die Stunde des Erscheinens und den Beisatz enthalten, dass der Vorgeladene im Falle seines Ausbleibens persönlich werde vor Gericht geführt werden.

§. 184.

Der Untersuchungsrichter besorgt die Vorladungen durch die Gerichtsdiener oder veranlasst deren Besorgung durch die Gemeindevorsteher. Die geschehene Vorladung ist in den Acten ersichtlich zu machen. Wird der Angeschuldigte bei der Vorladung nicht angetroffen, so kann dieselbe an seinen Ehegatten oder an einen seiner Hausgenossen mit derselben Wirkung erfolgen, als ob sie an ihn selbst geschehen wäre.

§. 185.

II. Vorführung und vorläufige Verwahrung des Angeschuldigten.

Erscheint der Vorgeladene nicht, ohne eine hinreichende Entschuldigungsursache angezeigt zu haben, so ist ein schriftlicher Vorführungsbefehl gegen ihn auszufertigen.

§. 186.

Selbst ohne vorgängige Vorladung kann der Untersuchungsrichter einen Vorführungsbefehl gegen den eines Verbrechens oder Vergehens Verdächtigen erlassen:

a) wenn derselbe Anstalten zur Flucht gemacht hat, oder als ein in der Gemeinde Unbekannter, als ausweis- oder heimatlos, wegen seines herumziehenden Lebenswandels oder aus anderen Gründen der Flucht verdächtig ist;

b) wenn er auf frischer That betreten, oder, alsbald nach der That als des Verbrechens oder Vergehens verdächtig durch öffentliche Nacheile oder öffentlichen Nachruf bezeichnet, oder mit Waffen oder anderen Gegenständen, die von dem Verbrechen oder Vergehen herrühren, oder sonst auf seine Theilnahme an demselben hinweisen, betreten wird;

c) wenn nach den Umständen des Falles zu besorgen ist, dass er die Untersuchung durch Vernichtung der Spuren des Verbrechens oder Vergehens, durch Verabredung mit seinen Mitschuldigen oder auf andere Art vereiteln oder erschweren werde.

§. 187.

In den in dem vorstehenden Paragraphe erwähnten Fällen kann eine vorläufige Verwahrung des Verdächtigen zum Behufe der Vorführung vor den Untersuchungsrichter auch von Einzel-Bezirksrichtern und Polizeibeamten, ohne dass es einer schriftlichen Anordnung bedarf, verfügt und vorgenommen werden. Ebenso kann in diesen Fällen in Abwesenheit oder bei Verhinderung des Untersuchungsrichters der Staatsanwalt die vorläufige Verwahrung des Verdächtigen verfügen und durch Einzel-Bezirksrichter oder Polizeibeamte vornehmen lassen. Der in Verwahrung Genommene ist durch den Einzel-Bezirksrichter oder die Polizeibehörde ungesäumt zu vernehmen, und wenn sich dabei ergibt, dass kein Grund zu seiner weiteren Verwahrung vorhanden sei, sogleich freizulassen, widrigens binnen achtundvierzig Stunden an den Untersuchungsrichter abzuliefern.

§. 188.

Der Untersuchungsrichter hat den ihm vorgeführten oder in Gemässheit des §. 187 an ihn abgelieferten Angeschuldigten binnen vierundzwanzig Stunden zu vernehmen. Wäre diess nicht möglich, so kann der Angeschuldigte zwar einstweilen in Verwahrung behalten werden, es ist jedoch dessen Vernehmung so bald als möglich einzuleiten und der Grund,

takowe wcześniej nie nastąpiło, w protokole wyrażonym być powinien. Po przesłuchaniu, sędzia śledczy wydać powinien natychmiast postanowienie, czy obwiniony na wolną nogę wypuszczonym, czyli też w czasie śledztwa, do właściwego aresztu wziętym być ma.

§. 189.

Kiedy w czasie powstania lub rozruchu, przy gwałcie publicznym, lub przy bijatykach, z ciężkiem ranieniem lub śmiercią połączonych, winni nie mogą być zaraz wykrytymi, wszyscy, którzy przy wypadku tym byli i od podejrzenia należenia do niego, nie są zupełni wolni, mogą być tymczasowo przytrzymani. Powinni jednakowoż najdalej w dniach trzech przez właściwego sędziego być przesłuchani, i dłużej w zatrzymaniu zostawać nie mogą, wyjąwszy tych, względnie których areszt inkwizycyjny już mógł być orzeczonem (§. 191).

§. 190.

Jeżeli sędzia zaraz po dopełnionej zbrodni lub wykroczenia udaje się na miejsce dla ustanowienia istoty czynu, może każdemu, względem którego znajduje potrzebę nakazać, aby w ciągu tego dnia, a nawet jeszcze przez następny dzień, nie wydalał się z miejsca swego pobytu. Przeciwko temu rozkazowi postępujący, zatrzymanym będzie, celem przesłuchania onegoż, a nawet według okoliczności może być przez sędziego śledczego na karę pieniężną do 50. złr. skazanym.

III. Aresztowanie obwinionego w czasie śledztwa.

§. 191.

Względem obwinionego, który po jego przesłuchaniu zostaje jeszcze podejrzanym o zbrodnię lub wykroczenie, onemuż przypisywane, sędzia śledczy areszt orzecze:

a) kiedy na zbrodnię lub wykroczenie przynajmniej pięcioletnia kara jest postanowioną; albo

b) kiedy zachodzi obawa, iż obwiniony przez zmówienie się ze współwinnymi, albo ze świadkami, lub przez zniszczenie śladów zbrodni lub wykroczenia: dochodzenie udaremnić lub znacznie utrudnić może; albo

c) kiedy obwiniony czynił przygotowania do ucieczki; kiedy jako nieposiadający żadnych świadectw, nie mający stałego mieszkania ani wywodu przynależności rodzinnej, z powodu życia tułaczego, z powodu złej sławy lub z innych przyczyn, o ucieczkę podejrzanym być się okazuje.

§. 192.

W przypadkach tych sędzia śledczy, jeżeli nie zachodzi niebezpieczeństwo z powodu zwłoki, wydać powinien upowodowany nakaz aresztowania, który ma być obwinionemu przy jego aresztowaniu, lub w ciągu następujących 24 godzzin doręczonym. Jeżeli sędzia śledczy zaraz po przesłuchaniu obwinionego, nskazuje onegoż aresztowanie, nakaz ten wraz z powodami, powinien być natychmiast obwinionemu ustnie ogłoszonym i o ogłoszeniu w protokole wzmianka uczyniona.

§. 193.

Sędzia śledczy o każdym przez niego wydanym nakazie aresztowania, obowiązanym jest w ciągu dni trzech, donieść ustnie sądowi powiatowemu kolegialnemu, który

warum dieselbe nicht früher stattfinden konnte, im Protokolle anzumerken. Nach der Vernehmung hat der Untersuchungsrichter sofort zu beschliessen, ob der Angeschuldigte wieder auf freien Fuss gestellt oder in die eigentliche Untersuchungshaft genommen werden soll.

§. 189.

Wenn es bei einem Aufstande oder Aufruhr, bei einer öffentlichen Gewaltthätigkeit oder bei einer mit einer schweren Körperverletzung oder Tödtung verbundenen Schlägerei nicht möglich ist, die Schuldigen sogleich auszumitteln, so können Alle, welche dem Vorgange beigewohnt haben und von dem Verdachte der Theilnahme nicht völlig frei sind, einstweilen festgenommen werden. Sie müssen jedoch binnen längstens drei Tagen von dem zuständigen Richter vernommen und dürfen nicht länger in Gewahrsam behalten werden, diejenigen ausgenommen, wider welche bereits die Untersuchungshaft verhängt werden konnte. (§. 191.)

§. 190.

Begibt sich der Untersuchungsrichter gleich nach Verübung eines Verbrechens an Ort und Stelle, um den Thatbestand zu erheben, so kann er Jedem, bei dem er es nothwendig findet, befehlen, dass er während desselben oder auch noch während des folgenden Tages seinen Aufenthaltsort nicht verlasse. Wer diesem Befehle zuwider handelt, wird im Betretungsfalle zum Zwecke seiner Vernehmung festgenommen, und kann von dem Untersuchungsrichter nach Umständen zu einer Geldstrafe bis zu fünfzig Gulden verurtheilt werden.

III. Untersuchungshaft des Angeschuldigten.

§. 191.

Gegen den Angeschuldigten, welcher auch nach seiner Vernehmung des ihm zur Last gelegten Verbrechens oder Vergehens verdächtig bleibt, hat der Untersuchungsrichter die eigentliche Untersuchungshaft zu verhängen:

a) wenn das Verbrechen oder Vergehen wenigstens mit fünfjähriger Kerkerstrafe bedroht ist, oder

b) wenn zu besorgen ist, dass der Angeschuldigte die Untersuchung durch Verabredung mit Mitschuldigen oder mit Zeugen oder durch Vernichtung der Spuren des Verbrechens oder Vergehens vereiteln oder bedeutend erschweren werde, oder

c) wenn der Angeschuldigte Anstalten zur Flucht gemacht hat, wenn er als ausweis- oder heimatslos, wegen seines herumziehenden Lebenswandels, wegen schlechten Leumundes oder aus anderen Gründen der Flucht verdächtig erscheint.

§. 192.

Der Untersuchungsrichter hat in solchen Fällen, wenn nicht die Gefahr auf dem Verzuge haftet, einen mit Gründen versehenen schriftlichen Verhaftsbefehl zu erlassen, welcher dem Angeschuldigten bei seiner Verhaftung oder innerhalb der nächsten vierundzwanzig Stunden zuzustellen ist. Beschliesst der Untersuchungsrichter die Untersuchungshaft unmittelbar nach der Vernehmung eines Angeschuldigten, so ist dieser Beschluss sammt dessen Gründen dem Angeschuldigten mündlich zu eröffnen und diese Mittheilung in dem Protocolle zu bemerken.

§. 193.

Der Untersuchungsrichter hat über jeden von ihm auf Verhängung der Untersuchungshaft gefassten Beschluss längstens binnen drei Tagen dem Bezirks-Collegialgerichte mündlichen Vor-

po wysłuchaniu prokuratora postanowi, czyli areszt ma być utrzymanem lub zniesionym. Kiedy postanowienie sędziego śledczego, przez sąd powiatowy kolegialny utrzymanem zostanie; obwiniony o tem natychmiast, a jeżeli później aresztowanym będzie, w ciągu 24 godzin, od jego dostawienia, zawiadomionym być powinien.

Jeżeli przeciwnie sąd powiatowy kolegialny postanowi zniesienie aresztu, obwiniony natychmiast uwolnionym być powinien, chybaby zachodził przypadek §fem 202. przewidziany.

IV. Obchodzenie się z aresztowanymi w czasie śledztwa.

§. 194.

Aresztowanie jako też tymczasowe zatrzymanie obwinionego, wykonanem być winno z największą ochroną osoby i sławy jego. Aresztowany takich tylko ograniczeń doznawać powinien, jakie do zabezpieczenia się względem jego osoby, i dla przeszkodzenia zmowom, dla śledztwa szkodliwym, są konieczne.

§. 195.

Każdy aresztowany ile możności w oddzielnym areszcie trzymanym być winien. Gdzie takie oddzielne trzymanie aresztowanych nie może mieć miejsca, sąd starać się powinien, aby osoby różnej płci, do jednej zbrodni lub wykroczenia jako uczęstnicy należący, jako też niewyćwiczeni i młodzi zbrodniarze, z wyćwiczonymi i starszymi już dorosłymi, razem w jednym areszcie, nie byli umieszczani. Przy takiem rozdzieleniu aresztowanych inkwizycyjnych, mieć także należy wzgląd na stopień oświaty i na rodzaj zbrodni lub wykroczenia, o które są obwinieni.

§. 196.

Zwykłe wygody i zatrudnienia, odpowiadające stanowi i zamożności aresztowanego, może sobie tenże własnym kosztem dostarczać, o ile to z celem aresztowania pogodzić się daje, i ani porządkowi domowemu ani środkom zabezpieczania nie sprzeciwia się.

§. 197.

Jeżeli aresztowany żąda, aby go lekarz lub ksiądz jego wyznania, przez niego wybrany, odwiedzał; lub jeżeli go chcą odwiedzić krewni albo osoby, z nim w interesach zostające, lub z któremi chce się naradzić; pozwolenie na to, pod ograniczeniami porządkiem domowym wskazanemi, odmówionem być nie może. Odwiedziny takie w powszechności mają miejsce tylko w obecności osoby sądowej, i gdyby z nich, według okoliczności, szkodliwych dla śledztwa skutków obawiać się należało, sędzia śledczy może zupełnie ich zabronić.

§. 198.

Aresztowany, tylko z wiedzą sędziego śledczego może odbierać listy i takowe do drugich pisać; a gdyby ztąd złe skutki dla śledztwa wyniknąć mogły, jedynie za poprzedniem ich przez sędziego śledczego przeczytaniem i uznaniem, iż w odesłaniu lub doręczeniu onychże obwinionemu, nie zachodzi przeszkoda. Pozwolenie przesełania pism do wyższych władz sądowych, nie może być obwinionemu odmówionem.

Vortrag zu erstatten, und dieses entscheidet nach Anhörung des Staatsanwaltes, ob die Haft fortzudauern habe oder wieder aufzuheben sei. Ist der Beschluss des Untersuchungsrichters von dem Bezirks-Collegialgerichte bestätiget worden, so muss der Angeschuldigte hievon sogleich, oder wenn er erst später verhaftet wurde, binnen 24 Stunden von der Zeit seiner Einbringung in Kenntniss gesetzt werden.

Beschliesst dagegen das Bezirks-Collegialgericht die Aufhebung der Haft, so ist der Angeschuldigte sofort zu entlassen, es sei denn, dass der Fall des §. 202 eintritt.

IV. Behandlung der Untersuchungsgefangenen.

§. 194.

Die Untersuchungshaft, so wie die vorläufige Verwahrung eines Angeschuldigten ist mit möglicher Schonung der Person und der Ehre desselben zu vollziehen. Der Gefangene soll nur jene Beschränkungen erleiden, welche erforderlich sind, um sich seiner Person zu versichern und für die Untersuchung nachtheilige Verabredungen zu hindern.

§. 195.

Die Verhafteten sollen, so viel möglich ist, jeder allein in einem eigenen Gefängnisse verwahrt werden. Wo diese abgesonderte Verwahrung jedes Verhafteten nicht thunlich ist, hat das Gericht dafür zu sorgen, dass nicht Personen verschiedenen Geschlechtes, Theilnehmer an demselben Verbrechen oder Vergehen, ungeübte oder jugendliche Verbrecher mit geübten oder erwachsenen zusammen in Ein Gefängniss gebracht werden. Auch ist bei dieser Vertheilung der Untersuchungsgefangenen auf deren Bildungsstufe und auf die Art der ihnen zur Last liegenden Verbrechen oder Vergehen Rücksicht zu nehmen.

§. 196.

Gewohnte Bequemlichkeiten und Beschäftigungen, die dem Stande und den Vermögensverhältnissen des Gefangenen entsprechen, darf er sich auf seine Kosten verschaffen, in sofern sie mit dem Zwecke der Haft vereinbar sind und weder die Ordnung des Hauses stören, noch die Sicherheit gefährden.

§. 197.

Wenn der Gefangene den Besuch eines Arztes oder eines Geistlichen seiner Confession nach eigener Wahl verlangt, oder wenn ihn Verwandte oder Personen, die mit ihm in Geschäftsverhältnissen stehen, oder mit welchen er sich zu berathen wünscht, besuchen wollen, so ist die Erlaubniss hiezu unter den durch die Hausordnung gebotenen Bedingungen nicht zu verweigern. Solche Besuche finden in der Regel nur in Gegenwart einer Gerichtsperson Statt und können, wenn nach den Umständen des Falles aus denselben Nachtheil für die Untersuchung zu besorgen ist, von dem Untersuchungsrichter gänzlich untersagt werden.

§. 198.

Der Verhaftete darf nur mit Vorwissen des Untersuchungsrichters Briefe empfangen oder an Andere absenden, und wenn Nachtheile für die Untersuchung zu besorgen sind, nur nachdem der Untersuchungsrichter die Briefe gelesen und deren Absendung oder Aushändigung an den Verhafteten unbedenklich gefunden hat. Die Erlaubniss zur Absendung von Schreiben an höhere Justizbehörden darf den Gefangenen nie verweigert werden.

§. 199.

Kajdany wtenczas tylko obwinionemu winny być włożone, kiedy usiłował uciec, lub kiedy inaczej nie może być bezpiecznie zatrzymanym, lub kiedy tego bezpieczeństwo drugich z powodu niebezpieczności osoby, a wszczególności bezpieczeństwo inspektorów i dozorców więziennych, wymaga.

§. 200.

Sędziowie obwodowi, tudzież przełożeni sądów powiatowych kolegialnych i sądów krajowych, obowiązani są raz na miesiąc z przybraniem osoby sądowej, areszta pod nimi zostające, niespodzianie zwiedzać; aresztowanych o ich zaopatrywanie i obchodzenie się z nimi w nieobecności dozorców więziennych wypytywać; i to, co celem zniesienia dostrzeżonych uchybień jest potrzebnem, zarządzać.

V. Zniesienie aresztu i danie zaręczenia.

§. 201.

Kiedy w ciągu śledztwa przygotowawczego powody, dla których aresztowanie nakazanem było, ustają; zniesienie takowego, przez sędzię śledczego za zgodzeniem się prokuratora, nakazanem być winno. Jeżeli pod tym względem zdania sędzi śledczego i prokuratora różnią się między sobą, okoliczność tę sąd powiatowy kolegialny rozstrzygnąć powinien.

§. 202.

Odwołanie się prokuratora przeciwko postanowieniu sądu powiatowego kolegialnego, mocą którego nakazane aresztowanie, za złożeniem kaucyi lub bez tej nawet, jest zniesionem, wtenczas tylko ma moc zawieszającą, kiedy prokurator, zaraz przy ogłoszeniu tego orzeczenia, swoje odwołanie się oświadcza, i najdalej w dni trzy rzeczywiście je czyni.

§. 203.

Jeżeli obwiniony w ciągu śledztwa z tymczasowego zatrzymania lub aresztu inkwizycyjnego uwolnionym i na wolnej nodze pozostawionym jest; sędzia śledczy może żądać od niego dania ręki na to, iż się bez zezwolenia jego, z miejsca pobytu nie oddali, i że się nie bedzie ukrywać. Złamanie tego przyrzeczenia, pociąga za sobą orzeczenie napowrót aresztu na obwinionego.

§. 204.

Jeżeli areszt orzeczonym był na obwinionego jedynie z powodu podejrzenia o ucieczkę (§. 191, lit. c); takowy na żądanie obwinionego, po wysłuchaniu prokuratora może być przez sędzię śledczego; lub jeżeli tenże różni się w zdaniu z prokuratorem, przez postanowienie sądu powiatowego kolegialnego, wstrzymanym lub zniesionym, kiedy obwiniony daniem ręki zaręcza, iż się aż do osądzenia z miejsca swego mieszkania bez zezwolenia sędzi śledczego nie oddali, i ukrywać nie będzie, i jeżeli za dopełnienie tego albo sam lub też trzeci za niego składa pewną summę pieniędzy. W każdym razie w przedmiocie tym spisanym być powinien sądownie legalizowany dokument przeznaczonej kaucyi.

§. 199.

Fesseln sind dem Verhafteten nur dann anzulegen, wenn er Entweichungsversuche gemacht hat, oder nicht anders sicher verwahrt werden kann, oder wenn diess wegen besonderer Gefährlichkeit seiner Person zur Sicherheit Anderer, insbesondere der Aufseher und Gefangenwärter erforderlich erscheint.

§. 200.

Die Bezirksrichter, sowie die Vorsteher der Bezirks-Collegial- und Landesgerichte sind verpflichtet, wenigstens einmal in jedem Monate, unter Zuziehung einer Gerichtsperson, die ihnen unterstehenden Gefängnisse unvermuthet zu besuchen, die Verhafteten in Abwesenheit der Gefangenwärter über ihre Verpflegung und Behandlung zu befragen, und wegen Abstellung der hiebei entdeckten Gebrechen das Nöthige zu verfügen.

V. Aufhebung der Haft und Sicherheitsleistung.

§. 201.

Wenn im Laufe der Voruntersuchung die Gründe, aus welchen die Untersuchungshaft verhängt wurde, wegfallen, so ist die Aufhebung derselben von dem Untersuchungsrichter, mit Zustimmung des Staatsanwaltes, zu verfügen. Sind der Untersuchungsrichter und der Staatsanwalt hierüber verschiedener Meinung, so hat das Bezirks-Collegialgericht zu entscheiden.

§. 202.

Die Beschwerdeführung des Staatsanwaltes gegen den Beschluss des Bezirks-Collegialgerichtes, wodurch die verhängte Untersuchungshaft gegen Sicherheitsleistung oder auch ohne dieselbe aufgehoben wird, hat nur dann aufschiebende Wirkung, wenn der Staatsanwalt seine Beschwerde gleich bei Eröffnung jenes Beschlusses anmeldet und längstens binnen drei Tagen ausführt.

§. 203.

Wird ein Angeschuldigter im Laufe der Voruntersuchung aus der vorläufigen oder Untersuchungshaft entlassen und auf freien Fuss gesetzt, so kann ihm der Untersuchungsrichter das Handgelöbniss darüber abfordern, dass er sich ohne Genehmigung des Untersuchungsrichters von seinem Aufenthaltsorte nicht entfernen noch sich verborgen halten werde. Der Bruch dieses Handgelöbnisses zieht die Verhängung der Untersuchungshaft wider den Angeschuldigten nach sich.

§. 204.

Ist die Untersuchungshaft eines Angeschuldigten nur wegen des Verdachtes der Flucht (§. 191, lit. c) verhängt worden, so kann dieselbe auf Verlangen des Angeschuldigten, und nachdem der Staatsanwalt darüber gehört worden, von dem Untersuchungsrichter, oder wenn dieser und der Staatsanwalt verschiedener Meinung sind, durch Beschluss des Bezirks-Collegialgerichtes abgewendet oder aufgehoben werden, wenn der Angeschuldigte mittelst Handgelöbnisses verspricht, dass er sich bis nach erfolgter Aburtheilung von seinem Wohnorte ohne Genehmigung des Untersuchungsrichters nicht entfernen noch verborgen halten werde, und wenn er dafür entweder selbst oder durch einen Dritten mit einer bestimmten Geldsumme Sicherheit bestellt. Hierüber ist jederzeit eine gerichtlich legalisirte Widmungsurkunde auszufertigen.

§. 205.

Summa na zaręczenie dana, złożoną być winna w sądzie, albo w gotowiźnie, albo w procentowych długu cesarstwa zapisach według kursu w dniu złożenia, nigdy jednak w wyższym nad wartość nominalną; albo też winna być zahipotekowaną, lub stawieni zdolni ręczyciele (§. 1374, K. C.), którzy się do zapłacenia obowiązują. Wysokość summy zaręczenia oznaczoną będzie przez sędzię śledczego na wniosek prokuratora, lub jeżeli się ci w tem nie zgadzają, przez sąd powiatowy kolegialny. Przy oznaczeniu wysokości summy, wzgląd mieć należy na wielkość wypaść mającej kary, na ilość wyniknąć mogących kosztów sądowych i wynagrodzenia szkody, nakoniec na majątek tego, który stawia za sobą rękojmię. Nigdy jednak nie może mniej wynosić jak 100 złr. m. k.

§. 206.

Uwolnienie obwinionego z aresztu w czasie śledztwa, nastąpić nie może, dopóki akt przeznaznaczonego zaręczenia w sposobie, na który się zgodzi prokurator, spisanym nie będzie, i dopóki albo złożenie summy zaręczenia w gotowiźnie lub w obligacyach (§. 205) w sądzie powiatowym kolegialnym, albo też zahipotekowanie w księgach publicznych aktu zapisu zaręczenia, udowodnionem nie będzie.

§. 207.

Kiedy obwiniony bez zezwolenia sędzi śledczego, oddala się z miejsca swego mieszkania, i pomimo uczynionego do niego wezwania, które na przypadek, gdyby nie mógł być wynalezionym, w miejscu jego mieszkania ma być przylepionem, w ciągu dni trzech nie stawia się w sądzie, summa zaręczenia na wniosek prokuratora za przepadłą przez sąd powiatowy kolegialny uznaną będzie. Orzeczenie to, skoro tylko stanie się prawomocnem, ma taką samę moc egzekucyjną, jak inne wyroki cywilne. Przepadłe summy zaręczenia mają być do kasy państwa odesłane, jednakowoż poszkodowanemu przez zbrodnię lub wykroczenie, służy prawo żądania, aby z summ tych, przedewszystkiem był zaspokojonym w sprawach swoich, z tytułu wynagrodzenia szkody.

§. 208.

Kiedy obwiniony pomimo wezwania przez sędzię śledczego nie stawa i niestawiennictwa nie usprawiedliwia, kiedy po uwolnieniu onegoż robi przygotowania do ucieczki, lub też zajdą nowe okoliczności, wymagające, aby był przyaresztowanym, przyaresztowanie onegoż na nowo, bez względu na złożone zaręczenie, zarządzonem być winno.

Jeżeli w przypadkach tych nastąpiło przyaresztowanie obwinionego, summa zaręczenia zostaje wolną, a ręczyciele przestają być odpowiedzialnymi.

Podobnie ma się rzecz ta, po ogłoszeniu obwinionemu wyroku.

§. 209.

Urzędnik lub sługa sądowy, za każde aresztowanie w przypadkach przez ustawę nie wymienionych, odpowiedzialnym jest z §. 86, K. K. C. II.

§. 205.

Die Versicherungssumme ist entweder in barem Gelde oder in auf den Ueberbringer lautenden, in Conventions-Münze verzinslichen kaiserlich-österreichischen Staatsschuld-Verschreibungen nach dem Börsecours des Erlagstages, jedoch nicht über den Nennwerth berechnet, gerichtlich zu hinterlegen, oder durch Pfandbestellung auf unbewegliche Güter, oder durch taugliche Bürgen (§. 1374 b. G. B.), welche sich zugleich als Zahler verpflichten, sicher zu stellen. Die Grösse der Versicherungssumme wird auf den Antrag des Staatsanwaltes von dem Untersuchungsrichter, und, wenn dieser und der Staatsanwalt verschiedener Meinung sind, von dem Bezirks-Collegialgerichte festgesetzt. Bei Bestimmung derselben ist auf die Grösse der zu erwartenden Strafe, auf den wahrscheinlichen Betrag der Gerichtskosten und des zu leistenden Schadenersatzes, endlich auf das Vermögen desjenigen Rücksicht zu nehmen, der die Sicherheit bestellt. Sie darf jedoch nie weniger, als Ein Hundert Gulden Conventions-Münze betragen.

§. 206.

Die Entlassung des Angeschuldigten aus der Untersuchungshaft erfolgt erst, nachdem die Widmungsurkunde in der von dem Staatsanwalte genehmigten Weise ausgefertiget, und entweder die Versicherungssumme in Barem oder in Obligationen (§. 205) bei dem Bezirks-Collegialgerichte erlegt, oder im Falle der Pfandbestellung auf ein unbewegliches Gut die erfolgte Einverleibung der Widmungsurkunde in die öffentlichen Bücher nachgewiesen ist.

§. 207.

Wenn sich der Angeschuldigte ohne Erlaubniss des Untersuchungsrichters von seinem Wohnorte entfernt, und über die an ihn ergangene Aufforderung, welche im Falle seiner Nichtauffindung in seiner Wohnung anzuschlagen ist, binnen drei Tagen nicht vor Gericht erscheint, wird die Versicherungssumme auf Antrag des Staatsanwaltes von dem Bezirks-Collegialgerichte für verfallen erklärt. Dieses Erkenntniss ist, sobald es rechtskräftig geworden, gleich jedem Civilurtheile executionsfähig. Die verfallenen Sicherheitsbeträge sind an die Staatscasse abzuführen, doch hat der durch das Verbrechen oder Vergehen Beschädigte das Recht, zu verlangen, dass vor Allem seine Entschädigungsansprüche daraus befriediget werden.

§. 208.

Wenn sich der Angeschuldigte auf eine Vorladung des Untersuchungsrichters ohne hinlängliche Entschuldigung nicht stellt, wenn er nach der bewilligten Befreiung Anstalten zur Flucht trifft, oder wenn neue Umstände vorkommen, die seine Verhaftung erfordern, so ist, ungeachtet der Sicherheitsleistung, mit der Verhaftung desselben neuerlich vorzugehen.

Ist die Verhaftung des Angeschuldigten in diesem Falle erfolgt, so wird die Sicherheitssumme frei und die Bürgen sind ihrer Verbindlichkeit enthoben.

Dasselbe ist der Fall, sobald dem Angeschuldigten das Urtheil kundgemacht ist.

§. 209.

Für Verhaftnehmungen ausser den im Gesetze bestimmten Fällen bleibt der schuldtragende Beamte oder Diener der öffentlichen Gewalt, nach §. 86 St. G. II. Thls., verantwortlich.

Rozdział jedenasty.

O BADANIU OBWINIONEGO.

§. 210.

Obwiniony, winien być przez sędziego śledczego ustnie słuchany, jednakowoż może mu tenże dozwolić odpowiadać piśmiennie, jeżeli zachodzą zawikłane okoliczności. Jeżeli aresztowany miał kajdany, takowe przy badaniu zdjęte mu być powinny, wyjąwszy gdyby zachodził ostatni przypadek §fu 199. Każdemu obwinionemu dozwolone być winno także siedzenie w czasie badania. Jeżeli obwiniony nie mówi językiem w sądzie używanym, lub jeżeli jest niemym albo głuchym, przepisy §§. 169. i 170. znajdują zastosowanie.

§. 211.

Przed rozpoczęciem badania, sędzia śledczy napomnieć winien obwinionego, aby na pytania, które mu czynione będą, stanowczo, wyraźnie i zgodnie z prawdą odpowiadał. Następnie pytanym być winien obwiniony, o imię i nazwisko, wiek swój, wyznanie, miejsce urodzenia i zamieszkania, stan, rzemiosło lub zatrudnienie; dalej, o ile tego cel dochodzenia wymaga, o stosunki familijne i majątkowe, bieg życia, jak równie o to, czy i z jakiego powodu zostawał już pod dochodzeniem, lub był karanym.

§. 212.

W głównym przedmiocie, powinien sędzia obwinionemu dać poznać w ogólności zbrodnię lub wykroczenie, o które jest obwiniony i zażądać od niego, aby na okoliczności, stanowiące przedmiot obwinienia, źwięźle i szczegółowo odpowiadał. Dalsze pytania bez niepotrzebnej rozwlekłości, zmierzać powinny do uzupełnienia odpowiedzi, do usunięcia wątpliwości i sprzeczności, zachodzić mogących, a w szczególności tak mają być czynione, aby obwiniony dowiedział się o wszystkich podejrzeniach, przeciwko niemu walczących, i miał zupełną sposobność do zniesienia takowych a swego uniewinnienia. Przytaczane przez obwinionego w obronie swojej okoliczności i dowody, wyjaśnione być powinny, jeżeli takowe widocznie nie są podawane jedynie dla przewłoki.

§. 213.

Pytania obwinionemu czynione, nie powinny być wątpliwe, niezrozumiałe, dwuznaczne, ani też ściągać się naraz do rozmaitych okoliczności. Unikać należy ile możności pytań, przez któreby poddawane były obwinionemu okoliczności, jakie dopiero z jego odpowiedzi wynikać powinny. W celu wykrycia spółwinnych, nie powinien sędzia śledczy, ile się to da uskutecznić, wymieniać osoby po nazwisku, lub podawać znaki, po których łatwo poznanemi być mogą.

§. 214.

Przedmioty, do zbrodni odnoszące się, lub do przekonania obwinionego służące, po uprzedniem onychże opisaniu (§. 174), winny mu być do uznania przedstawione, jeżeli zaś nie mogą mu być przedstawione, winien być do nich obwiniony, celem uznania takowych, zaprowadzonym.

Eilftes Hauptstück.

Von der Vernehmung des Angeschuldigten.

§. 210.

Der Angeschuldigte ist von dem Untersuchungsrichter mündlich zu vernehmen, doch kann ihm dieser bei verwickelten Puncten auch eine schriftliche Beantwortung gestatten.

Ist ein Verhafteter mit Fesseln belegt worden, so müssen ihm dieselben, mit Ausnahme des letzten Falles des §. 199, bei seiner Vernehmung abgenommen werden. Auch ist jedem Angeschuldigten während seiner Vernehmung ein Sitz zu gestatten. Ist der Angeschuldigte der Gerichtssprache nicht kundig, oder ist er taub oder stumm, so sind die Vorschriften der §§. 169 und 170 zu beobachten.

§. 211.

Der Untersuchungsrichter hat vor dem Beginne der Vernehmung den Angeschuldigten zu ermahnen, dass er die ihm vorzulegenden Fragen bestimmt, deutlich und der Wahrheit gemäss beantworte. Sodann ist der Angeschuldigte über seinen Vor- und Zunamen, sein Alter, seine Religion, seinen Geburts- und Wohnort, Stand, Gewerbe oder Beschäftigung; ferner, so weit es zum Zwecke der Untersuchung erforderlich erscheint, über seine Familien- und Vermögensverhältnisse, seinen Lebenslauf, und darüber, ob und wesshalb er schon in Untersuchung oder Strafe gewesen, zu befragen.

§. 212.

In der Hauptsache hat der Untersuchungsrichter dem Angeschuldigten das Verbrechen oder Vergehen, dessen er beschuldiget ist, im Allgemeinen zu bezeichnen, und ihn zu veranlassen, dass er sich über die den Gegenstand der Anschuldigung bildenden Thatsachen in einer zusammenhängenden, umständlichen Erzählung äussere. Die weiteren Fragen sind, mit Vermeidung aller unnöthigen Weitläufigkeit auf die Ergänzung der Erzählung, auf die Entfernung etwaiger Dunkelheiten und Widersprüche zu richten, und insbesondere so zu stellen, dass der Angeschuldigte alle gegen ihn vorliegenden Verdachtsgründe erfahre, und vollständige Gelegenheit zu deren Beseitigung und zu seiner Rechtfertigung erhalte. Gibt er Thatsachen oder Beweismittel zu seiner Entlastung an, so müssen dieselben, sofern sie nicht offenbar nur zur Verzögerung angegeben wurden, erhoben werden.

§. 213.

Die an den Angeschuldigten zu stellenden Fragen dürfen nicht unbestimmt, dunkel, mehrdeutig oder auf verschiedene Umstände zugleich gerichtet seyn. Fragen, wodurch dem Angeschuldigten Thatumstände vorgehalten werden, die erst durch seine Antwort festgestellt werden sollen, sind möglichst zu vermeiden. Bei der Erforschung von Mitschuldigen soll der Untersuchungsrichter soviel thunlich die Bezeichnung bestimmter Personen durch Namen oder andere leicht kennbare Merkmale vermeiden.

§. 214.

Gegenstände, die sich auf das Verbrechen beziehen, oder zur Ueberweisung des Angeschuldigten dienen, sind ihm nach vorläufiger Beschreibung derselben (§. 174) zur Anerkennung vorzulegen, und er ist, sofern eine Vorlegung derselben nicht möglich ist, zu diesen Gegenständen zum Behufe ihrer Anerkennung zu führen.

§. 215.

Dla skłonienia obwinionego do wyznania lub innych zeznań, ani obietnice, lub udane przedstawienia, ani prośby, ani środki zmuszające, nie mogą być używane. Dochodzenie przygotowawcze, dla otrzymania wyznania, przedłużanem być nie powinno.

§. 216.

Jeżeli obwiniony zupełnie, lub na niektóre pytania odpowiadać nie chce, lub jeżeli udaje, że jest głuchym, niemym, głupowatym, lub że ma pomieszanie zmysłów, a w tych ostatnich przypadkach, jeżeli sędzia śledczy, czyto przez własne spostrzeżenia, czy też z wybadania świadków, biegłych, otrzymuje przekonanie, że taki stan jest tylko udawanym; zwrócić należy uwagę obwinionego, iż jego zachowanie się nie wstrzyma śledztwa, lecz tylko może takowe przedłużyć i mieć szkodliwy wpływ na osądzenie sprawy, a sam tym sposobem pozbawić się może służącego mu środka obrony.

§. 217.

Jeżeli wcześniejsze lub późniejsze zeznania obwinionego, różnią się między sobą, jeżeli odwołuje poprzednie swoje wyznanie, zapytanym być winien o przyczynę tej różnicy lub o powody odwołania takowego.

§. 218.

Kiedy zeznania obwinionego różnią się w stanowczych okolicznościach z zeznaniami świadków, przeciwko niemu świadczących, lub z zeznaniami spółwinnych, ci w czasie śledztwa, wtenczas tylko mogą mu być przeciwstawieni, kiedy tego sędzia śledczy do wyjaśnienia rzeczy znajduje potrzebę, lub kiedy obwiniony dla obrony swojej żąda przeciwstawienia.

Osoby w §[fie] 160 lit. *a)* wyrażone, mogą usunąć się od wymawiania do oczów obwinionego, chociażby na przesłuchanie siebie jako świadków zezwoliły, wyjąwszy, jeżeli tego obwiniony dla swojej obrony żąda. Przy tem przeciwstawieniu, zachowane być mają przepisy §[fu] 176.

§. 219.

Wyznanie obwinionego, nie uwalnia sędziego śledczego od obowiązku uzupełnienia ile możności istoty czynu. Jeżeli wyznanie jest zupełne i zgodne z innemi okolicznościami ze śledztwa przygotowawczego wiadomemi, przedsiębranie dalszego dochodzenia tylko na wyraźne wnioski prokuratora, może mieć miejsce.

Rozdział dwunasty.

O UKOŃCZENIU ŚLEDZTWA PRZYGOTOWAWCZEGO I POSTAWIENIU W STANIE OSKARŻENIA.

1. Ukończenie śledztwa przygotowawczego.

§. 220.

Śledztwo przygotowawcze, kończy się, jak tylko wszystkie sędziemu śledczemu wiadome środki, do wydania wyroku służące, tak wyczerpnięte zostaną, iż spodziewać się już więcej nie daje, ażeby przez dalsze dochodzenie, albo lepsze rzeczy wyjaśnienie, albo

§. 215.

Um den Angeschuldigten zu Geständnissen oder anderen bestimmten Angaben zu bewegen, dürfen weder Versprechungen oder falsche Vorspiegelungen, noch Drohungen oder Zwangsmittel angewendet werden. Auch soll die Voruntersuchung nicht durch das Bemühen, ein Geständniss zu erlangen, verzögert werden.

§. 216.

Verweigert der Angeschuldigte überhaupt oder auf bestimmte Fragen zu antworten, oder stellt er sich taub, stumm, wahn- oder blödsinnig, und ist der Untersuchungsrichter in den letzteren Fällen entweder durch seine eigenen Wahrnehmungen oder durch Vernehmung von Zeugen oder Sachverständigen von der Verstellung überzeugt, so ist der Angeschuldigte aufmerksam zu machen, dass sein Verhalten die Untersuchung nicht hemmen, sondern nur verlängern, einen für ihn nachtheiligen Einfluss auf die Beurtheilung der Sache ausüben, und dass er sich dadurch möglicher Weise etwaiger Vertheidigungsgründe berauben könne.

§. 217.

Weichen frühere oder spätere Angaben des Angeschuldigten von einander ab, widerruft er insbesondere frühere Geständnisse, so ist er über die Veranlassung zu jenen Abweichungen und die Gründe seines Widerrufes zu befragen.

§. 218.

Wenn die Aussagen eines Angeschuldigten in erheblichen Puncten von den Angaben eines wider ihn aussagenden Zeugen oder Mitschuldigen abweichen, so sind ihm diese im Laufe der Voruntersuchung nur dann gegenüberzustellen, wenn es der Untersuchungsrichter zur Aufklärung der Sache für nothwendig erachtet, oder wenn der Angeschuldigte diese Gegenüberstellung zum Behufe seiner Vertheidigung verlangt.

Die im §. 160, lit. a) *aufgeführten Personen dürfen, wenn sie sich auch als Zeugen haben abhören lassen, die Gegenüberstellung mit dem Angeschuldigten ablehnen, ausser wenn sie dieser selbst zum Behufe seiner Vertheidigung verlangt. Bei solchen Gegenüberstellungen ist das in dem §. 176 vorgeschriebene Verfahren zu beobachten.*

§. 219.

Geständnisse des Angeschuldigten entbinden den Untersuchungsrichter nicht von der Pflicht, den Thatbestand so weit als möglich zu entmitteln. Ist das Geständniss umfassend und durch die übrigen Ergebnisse der Voruntersuchung unterstützt, so hängt die Vornahme weiterer Erhebungen von den besonderen Anträgen des Staatsanwaltes ab.

Zwölftes Hauptstück.

Von dem Schlusse der Voruntersuchung und der Versetzung in den Anklagestand.

1. Schluss der Voruntersuchung.

§. 220.

Die Voruntersuchung wird geschlossen, sobald die dem Untersuchungsrichter bekannt gewordenen Erkenntnissquellen so benützt sind, dass von weiterer Verfolgung derselben weder eine bessere Aufklärung der Sache, noch die Entdeckung neuer erheblicher Umstände

też wykrycie nowych stanowczych okoliczności, nastąpić mogło. Przyczem sędzia śledczy, pamiętać powinien, iż obok największego pośpiechu, starać się należy o dokładne przygotowanie do głównego dochodzenia.

§. 221.

Jeżeli śledztwo przygotowawcze przeciwko obwinionemu prowadzone było z powodu kilku zbrodni lub wykroczeń, takowe już natenczas ukończonem być może, jeżeli, chociaż tylko co do cięższych zbrodni lub wykroczeń, jest zupełnem, a jest widoczną, iż mniejsze zbrodnie lub wykroczenia stanowczego wpływu na wymiar kary lub ustanowienie kwestyi wynagrodzenia szkody mieć nie będą.

§. 222.

Przy ukończeniu śledztwa przygotowawczego, sędzia śledczy oznajmić powinien obwinionemu, że przeciwko postawieniu onegoż w stanie oskarżenia, może wnieść do sądu powiatowego kolegialnego obronę na piśmie, do napisania której, jeżeli tego żąda, termin ośmiodniowy onemuż pozostawionym być winien. Wolno także obwinionemu wybrać sobie w tym celu obrońcę, lub żądać od sądu, aby mu takowy był dodanym. Przeglądanie aktów śledczych winno być tak obwinionemu, jako też jego obrońcy dozwolonem, z zachowaniem przepisów §. 248.

II. Wnioski prokuratora; postawienie w stanie oskarżenia.

§. 223.

Po ukończonem śledztwie, sędzia śledczy komunikuje akta prokuratorowi, które tenże, jeżeli mniema, że sprawa do przysięgłych należy, w ciągu ośmiu dni jeneralnemu prokuratorowi przy sądzie wyższym krajowym, obok jednoczesnego zawiadomienia sądu powiatowego kolegialnego; w przeciwnym zaś razie, w tymże samym terminie, akta te wraz z upowodowanemi wnioskami swojemi, na piśmie danemi, do naczelnika sądu powiatowego kolegialnego odeśle.

§. 224.

W przypadku pierwszym, jeżeli prokurator jeneralny nie znajduje potrzeby uzupełnienia śledztwa, obowiązanym jest w dniach ośmiu po odebraniu aktów śledczych, takowe wraz z swoim upowodowanym wnioskiem na piśmie oddać do wyższego sądu krajowego. W sądzie wyższym, wyznaczonym zostanie na sprawozdawcę (referenta) członek Izby oskarżenia, tudzież w ciągu następnych dni ośmiu posiedzenie, dla wydania orzeczenia na wnioski prokuratora jeneralnego.

§. 225.

W przypadku drugim, obowiązanym jest przełożony sądu powiatowego kolegialnego, przeznaczyć członka tegoż sądu na sprawozdawcę (referanta) i w ciągu następnych dni ośmiu wyznaczyć posiedzenie, na którem nastąpi orzeczenie na wnioski prokuratora. Sędzia śledczy może na to posiedzenie jako sprawozdawca być przywołanym, lecz do głosowania pod nieważnością należeć nie może.

§. 226.

Posiedzenia Izby oskarżenia i sądu powiatowego kolegialnego, nie są publiczne. Na nich sprawozdawca, zdaje naprzód na zasadzie aktów sprawę o procesie, poczem w Izbie oskarżenia jeneralny prokurator; w sądzie zaś powiatowym kolegialnym, pro-

zu erwarten ist. Der Untersuchungsrichter hat sich hiebei gegenwärtig zu halten, dass mit der grössten Beschleunigung für eine gründliche Vorbereitung der Hauptverhandlung Sorge zu tragen ist.

§. 221.

Ist die Voruntersuchung wider den Angeschuldigten wegen mehrerer Verbrechen oder Vergehen geführt worden, so kann dieselbe auch schon dann geschlossen werden, wenn sie nur wegen der schweren Verbrechen oder Vergehen erschöpft ist, und die geringeren voraussichtlich keinen wesentlichen Einfluss auf die Ausmessung der Strafe oder auf die Frage der Entschädigung haben werden.

§. 222.

Am Schlusse der Voruntersuchung hat der Untersuchungsrichter dem Angeschuldigten zu bedeuten, dass er zur Abwendung seiner Versetzung in den Anklagestand eine Vertheidigungsschrift bei dem Bezirks-Collegialgerichte überreichen könne, zu deren Verfassung ihm auf sein Verlangen eine Frist von acht Tagen anzuberaumen ist. Es steht ihm auch frei, sich zu diesem Ende einen Vertheidiger zu wählen, oder das Gericht um die Bestellung eines Vertheidigers zu ersuchen. Die Einsicht der Voruntersuchungsacten ist sowohl dem Angeschuldigten, als auch seinem Vertheidiger unter den Bestimmungen des §. 248 zu gestatten.

II. Anträge der Staatsanwaltschaft; Versetzung in den Anklagestand.

§. 223.

Nach dem Schlusse der Voruntersuchung theilt der Untersuchungsrichter die Acten dem Staatsanwalte mit, welcher sie binnen längstens acht Tagen, falls er dafür hält, dass die Sache vor ein Schwurgericht gehöre, unter gleichzeitiger Anzeige an das Bezirks-Collegialgericht dem Generalprocurator am Oberlandesgerichte einsendet, ausserdem aber binnen eben dieser Frist mit seinen schriftlichen und begründeten Anträgen an den Vorsteher des Bezirks-Collegialgerichtes gelangen lässt.

§. 224.

Im ersten Falle hat der Generalprocurator, wenn er nicht Ergänzungen der Voruntersuchung einzuleiten für nöthig erachtet, binnen acht Tagen nach Empfang der Voruntersuchungsacten, diese sammt seinen schriftlichen und begründeten Anträgen an das Oberlandesgericht zu übergeben. Bei diesem wird ein Mitglied der Anklagekammer als Referent bestellt und binnen der nächstfolgenden acht Tage eine Sitzung anberaumt, um über die Anträge des Generalprocurators zu erkennen.

§. 225.

Im zweiten Falle hat der Vorsteher des Bezirks-Collegialgerichtes ein Mitglied dieses Gerichtes als Referenten zu bestellen, und binnen der nächsten acht Tage eine Sitzung anzuberaumen, um über die Anträge des Staatsanwaltes zu erkennen. Der Untersuchungsrichter kann dieser Sitzung zwar als Berichterstatter, jedoch bei sonstiger Nichtigkeit nicht als Stimmführer beigezogen werden.

§. 226.

Diese Sitzungen der Anklagekammer sowohl, als auch des Bezirks-Collegialgerichtes sind nicht öffentlich. In denselben erstattet zuerst der Referent aus den Acten Vortrag über die Sache, worauf bei der Anklagekammer der Generalprocurator, bei dem Bezirks-Collegial-

kurator, rozwija ustnie swoje zdanie, i w razie potrzeby nowe wnioski czyni. Przy naradach i wydaniu wyroku, prokurator nie będzie obecnym. Protokolista, tak wyrok wydany, jako też różniące się zdania, do protokołu zapisze.

§. 227.

Jeżeli Izba oskarżenia lub sąd powiatowy kolegialny, znajduje potrzebę uzupełnienia śledztwa przygotowawczego, takowe przedewszystkiem sędzi śledczemu, lub innemu do tego przeznaczonemu sędzi, nakazanem będzie.

§. 228.

Jeżeli Izba oskarżenia lub sąd powiatowy kolegialny uznaje, iż nie zachodzi czyn ustawą karną zabroniony, albo że nie ma dostatecznych powodów podejrzenia przeciwko obwinionemu, albo że znajdują się niewątpliwe okoliczności, pociągające za sobą bezkarność obwinionego, albo, że śledztwo przygotowawcze prowadzonem było bez wniesienia żądania ze strony poszkodowanego, które było potrzebnem; w przypadkach tych, wydanem będzie orzeczenie: iż nie ma zasady do dalszego sądowego postępowania.

§. 229.

Jeżeli Izba oskarżenia uznaje, iż zachodzi właściwość sądu przysięgłych, lub jeżeli sąd powiatowy kolegialny, sąd swój za właściwy uważa, i są dostateczne powody podejrzenia przeciwko obwinionemu o oznaczoną zbrodnię lub wykroczenie, postawienie obwinionego w stanie oskarżenia orzeczonem być winno.

Wyrok odesłania, powinien obejmować: *a)* nazwisko i imię obwinionego, o ile te są wiadome; *b)* istotne i rzeczywiste cechy (oznaki) zbrodni lub wykroczenia, z powodu których postawienie w stanie oskarżenia następuje, z wyszczególnieniem okoliczności, wykazujących gatunek i rodzaj zbrodni lub wykroczenia; *c)* przytoczenie ustawy, według ktorej zbrodnia lub wykroczenie, mają być ukarane; tudzież: *d)* wymienienie sądu, do którego sprawa dla głównego dochodzenia odesłaną będzie. To wszystko zachowane ma być pod nieważnością.

§. 230.

Jeżeli Izba oskarżenia uznaje, iż czyn stosownie do rozporządzenia wstępnego, nie należy do sądu przysięgłych, lecz do sądu powiatowego kolegialnego, powinna orzec postawienie obwinionego w stanie oskarżenia i sprawę do głównego dochodzenia przed właściwy sąd powiatowy kolegialny odesłać. Jeżeli Izba oskarżenia uznaje czyn tylko za przestępstwo, odesłać powinna sprawę przed właściwy sąd powiatowy. Odesłania te są dla sądów powiatowych kolegialnych i sądów powiatowych pojedynczych, sądowi wyższemu krajowemu podległych, obowiązującemi.

§. 231.

Kiedy sąd powiatowy kolegialny uznaje, że sprawa należy do sądu przysięgłych lub do innego sądu powiatowego kolegialnego, w pierwszym przypadku sprawę oddać powinien sądowi wyższemu krajowemu, jako Izbie oskarżenia, w drugim, temu innemu sądowi powiatowemu kolegialnemu. Jeżeli uznaje, że sprawa należy do pojedynczego sądu powiatowego, powinien to orzec i sprawę do osądzenia temu sądowi przesłać.

gerichte aber der Staatsanwalt seine Ansichten mündlich entwickelt, und erforderlichen Falles neue Anträge stellt. Die Berathschlagung und Beschlussfassung findet in Abwesenheit des Staatsanwaltes Statt. Sowohl der gefasste Beschluss, als auch die verschiedenen Meinungen sind von dem Protokollführer anzumerken.

§. 227.

Findet die Anklagekammer oder das Bezirks-Collegialgericht, dass die Voruntersuchung noch einer Vervollständigung bedürfe, so haben sie dieselbe vorerst durch den Untersuchungsrichter oder durch einen anderen hiezu abgeordneten Richter zu veranlassen.

§. 228.

Findet die Anklagekammer oder das Bezirks-Collegialgericht, dass sich der Thatbestand einer durch die Strafgesetze verbotenen Handlung nicht erkennen lässt, oder dass es an hinreichenden Gründen fehlt, um den Angeschuldigten für dringend verdächtig zu halten, oder dass Thatsachen, welche die Straflosigkeit des Angeschuldigten begründen, unzweifelhaft als vorhanden anzusehen sind, oder dass die Voruntersuchung ohne das erforderlich gewesene Verlangen eines Betheiligten geführt wurde, so entscheiden sie: Es sei kein Grund zur weiteren gerichtlichen Verfolgung vorhanden.

§. 229.

Hält die Anklagekammer die Zuständigkeit des Geschwornengerichtes, oder hält das Bezirks-Collegialgericht seine eigene Zuständigkeit für begründet, und liegen hinreichende Gründe vor, um den Angeschuldigten wegen eines bestimmten Verbrechens oder Vergehens für dringend verdächtig zu halten, so ist auf Versetzung desselben in den Anklagestand zu erkennen.

Das Verweisungserkenntniss muss a) den Vor- und Zunamen des Angeschuldigten, so weit dieselben bekannt sind; b) die wesentlichen, thatsächlichen Merkmale des Verbrechens oder Vergehens, wegen dessen die Versetzung in den Anklagestand erfolgt, mit den die Gattung und Art desselben bestimmenden Umständen enthalten; c) das Gesetz bezeichnen, nach welchem es zu bestrafen ist, und d) das Gericht benennen, an welches die Sache zur Hauptverhandlung verwiesen wird. Alles dieses bei sonstiger Nichtigkeit.

§. 230.

Erachtet die Anklagekammer, dass die That nach den Bestimmungen der Einführungs-Verordnung nicht vor das Geschwornengericht, sondern zur Zuständigkeit des Bezirks-Collegialgerichtes gehöre, so hat sie auf Versetzung des Angeschuldigten in den Anklagestand zu erkennen und die Sache zur Hauptverhandlung an das zuständige Bezirks-Collegialgericht zu verweisen. Findet die Anklagekammer, dass die That nur eine Uebertretung bilde, so hat sie die Sache zur Entscheidung vor das zuständige Bezirksgericht zu verweisen. Solche Verweisungen sind für die dem Oberlandesgerichte untergeordneten Bezirks-Collegial- und Einzel-Bezirksgerichte bindend.

§. 231.

Wenn das Bezirks-Collegialgericht dafür hält, dass die Sache vor das Geschwornengericht oder vor ein anderes Bezirks-Collegialgericht gehöre, hat es dieselbe im ersten Falle an das Oberlandesgericht als Anklagekammer, im zweiten Falle aber an das andere Bezirks-Collegialgericht abzugeben. Hält es dafür, dass die Sache vor ein Einzel-Bezirksgericht gehöre, so hat es diess auszusprechen und die Sache zur Entscheidung an dasselbe

Jeżeli odesłanie następuje do sądu powiatowego, znajdującego się w obrębie sądu powiatowego kolegialnego, takowe dla tegoż pojedynczego sądu powiatowego jest obowiązującem. W innych przypadkach spór o właściwość sądu według §. 76. załatwionym być winien.

§. 232.

Jeżeli obwinienie tycze się więcej zbrodni, wykroczeń lub przestępstw, a względem jednej lub więcej z nich, sąd przysięgłych, względem innych zaś, sąd powiatowy kolegialny lub pojedynczy sędzia powiatowy jest właściwym. obwiniony o też wszystkie zbrodnie, wykroczenia lub przestępstwa, przed sąd przysięgłych odesłanym być winien. Podobnież odesłanie co do wszystkich zbrodni, wykroczeń lub przestępstw przed sąd powiatowy kolegialny nastąpić winno, jeżeli co do niektórych z nich tenże sąd, a co do reszty, pojedynczy sąd powiatowy jest właściwym.

§. 233.

Jeżeli zbrodnia lub wykroczenie w spólnictwie przez różne osoby, lub w skutek zaszłego między nimi poprzedniego zmówienia się, popełnioną została, a jedna z tych osób przed sąd przysięgłych powinna być odesłaną, w przypadku tym, sąd przysięgłych także i do wszystkich spółwinnych i uczęstników, orzekać ma, chociażby kary godne czyny, tym ostatnim przypisywane, same przez się do sądu przysięgłych nie należały. Podobnież, wszyscy spólnicy lub uczęstnicy zbrodni lub wykroczenia, należącego do sądu powiatowego kolegialnego, jak równie wszystkie przestępstwa, któremu z nich przypisywane, przed sąd powiatowy kolegialny odesłane być winny.

§. 234.

Orzeczenia, w §§. 228 do 231 wzmiankowane, winny być pod nieważnością przez wszystkich członków sądowych, Izbę oskarżenia w sądzie wyższym krajowym składających, lub do orzeczeń tych w sądzie powiatowym kolegialnym wpływających, podpisane.

§. 235.

Przy wydaniu wyroku odesłania, Izba oskarżenia lub sąd powiatowy kolegialny postanowić zarazem powinien, czyli obwiniony, jeżeli się jeszcze znajduje na wolnej nodze, ma być aresztowanym, lub też czyli areszt już przeciwko niemu orzeczony, ma być utrzymanym lub zniesionym. Przepisy w §§. 191 i 192 wyrażone, mają tu równie zupełne zastósowanie.

Jeżeli orzeczonem zostanie, iż nie ma zasady do dalszego sądowego postępowania, obwiniony, który się już znajdował w areszcie w czasie śledztwa, powinien być natychmiast uwolnionym, z zachowaniem prsepisów §§. 238 i 241, o ile tenże z innego jeszcze powodu nie jest aresztowanym.

§. 236.

Przy orzeczeniu postawienia w stanie oskarżenia, sąd orzekający po wysłuchaniu prokuratora, wymieni zarazem świadków i biegłych, którzy do głównego dochodzenia wezwani, lub tych, których zeznania, w dochodzeniu przygotowawczem złożone, mają być odczytane (§§. 164, 281 i 320); co jednak nie narusza prawa prokuratorowi i obwinionemu służącego, podania jeszcze później innych świadków, i żądania, aby i ci słuchanymi byli (§. 253).

zu verweisen. Ist die Verweisung an ein in dem Sprengel des Bezirks-Collegialgerichtes gelegenes Bezirksgericht erfolgt, so ist sie für dieses bindend. Ausser diesem Falle ist ein Streit über die Zuständigkeit nach §. 76 zu erledigen.

§. 232.

Liegen dem Angeschuldigten mehrere Verbrechen, Vergehen oder Uebertretungen zur Last, und ist rücksichtlich eines oder mehrerer derselben das Geschwornengericht, rücksichtlich anderer aber das Bezirks-Collegialgericht oder ein Einzel-Bezirksrichter zuständig, so ist der Angeschuldigte rücksichtlich aller dieser strafbaren Handlungen vor das Geschwornengericht zu verweisen. Ebenso sind alle diese Verbrechen, Vergehen und Uebertretungen vor das Bezirks-Collegialgericht zu verweisen, wenn rücksichtlich einzelner derselben dieses Gericht, in Betreff anderer aber ein Einzel-Bezirksrichter zuständig ist.

§. 233.

Ist ein Verbrechen oder Vergehen von verschiedenen Personen in Gemeinschaft, oder in Folge einer unter ihnen vorher getroffenen Verabredung verübt worden, und muss eine dieser Personen vor das Geschwornengericht verwiesen werden, so hat dieses auch über alle Mitschuldige und Theilnehmer derselben zu erkennen, wenngleich die den letzteren zur Last fallenden strafbaren Handlungen für sich allein die Zuständigkeit des Schwurgerichtes nicht begründet haben würden. Eben so sind alle Mitschuldigen und Theilnehmer eines vor das Bezirks-Collegialgericht gehörigen Verbrechens oder Vergehens, sowie alle einem dieser Mitschuldigen oder Theilnehmer zur Last liegenden Uebertretungen vor das Bezirks-Collegialgericht zu verweisen.

§. 234.

Die in den §§. 228 bis 231 erwähnten Erkenntnisse müssen bei sonstiger Nichtigkeit von allen Gerichtsmitgliedern, welche in der Anklagekammer des Oberlandesgerichtes oder bei dem Bezirks-Collegialgerichte daran Theil genommen haben, unterschrieben werden.

§. 235.

Ist ein Verweisungserkenntniss erlassen worden, so muss die Anklagekammer oder das Bezirks-Collegialgericht zugleich beschliessen, ob der Angeschuldigte, falls er sich noch auf freiem Fusse befindet, zu verhaften sei, oder ob die wider ihn bereits verhängte Haft fortzudauern oder aufzuhören habe. Die in den §§. 191 und 192 gegebenen Vorschriften finden auch hier ihre volle Anwendung.

Erfolgt die Entscheidung, dass kein Grund zur weiteren gerichtlichen Verfolgung vorhanden sei, so ist der Angeschuldigte, falls er in Untersuchungshaft ist, vorbehaltlich der Bestimmung der §§. 238 und 241 sofort zu entlassen, insofern er sich nicht noch aus einem anderen Grunde in Haft befindet.

§. 236.

Bei Erlassung des Erkenntnisses auf Versetzung in den Anklagestand bestimmt das erkennende Gericht zugleich nach Anhörung des Staatsanwaltes, welche Zeugen und Sachverständige zur Hauptverhandlung vorgeladen werden sollen, oder rücksichtlich welcher eine Vorlesung ihrer in der Voruntersuchung abgelegten Aussagen stattzufinden habe (§§. 164, 281 und 320), unbeschadet jedoch des Rechtes des Staatsanwaltes und des Angeklagten, auch nachträglich noch andere Zeugen namhaft zu machen und deren Abhörung zu verlangen. (§. 253.)

§. 237.

Orzeczenia w §§. 228 do 231, 235 i 236 winny być tak obwinionemu, jako też prokuratorowi, wnioski dającemu, przy doręczeniu urzędowych ich odpisów, ogłoszone. Obwiniony, przeciwko któremu zapadł wyrok odesłania, powinien być przy ogłoszeniu mu tegoż wyroku, zawiadomionym pod nieważnością, o środkach prawnych, jakie mu przeciwko temuż wyrokowi służą.

III. Środki prawne, przeciwko tym orzeczeniom sądów powiatowych kolegialnych i Izby oskarżenia.

§. 238.

Przeciwko orzeczeniom, przez sąd powiatowy kolegialny w przypadkach §§. 228 do 231 przewidzianych, wydanym, służy tak obwinionemu, jako też prokuratorowi prawo odwołania się do sądu wyższego krajowego. Prokurator w ciągu 24 godzin, a obwiniony w ciągu dni trzech od ogłoszenia wyroku zgłosić powinien swoje odwołanie się w sądzie powiatowym kolegialnym. Zgłoszenie to ma skutek odwlekający. Uwolnienie przeto obwinionego przed upływem terminu 24 godzin, prokuratorowi zostawionego, wtenczas tylko nastąpić może, kiedy prokurator zrzeka się wyraźnie służącego mu środka odwołania się. Przyaresztowanie obwinionego, w przypadku §. 235 postanowione, wtedy tylko z powodu odwołania się obwinionego wstrzymanem będzie, kiedy sąd powiatowy kolegialny przez wzgląd na stan sprawy uzna, iż żadna nie zachodzi w tem przeszkoda.

Dla uskutecznienia odwołania się, obwiniony może sobie ustanowić obrońcę lub żądać przydania onegoż, któremu przejrzenie aktów śledztwa przygotowawczego przy zachowaniu przepisów §. 248, dozwolonem być winno.

§. 239.

Najpóźniej w dni dziesięć od ogłoszenia zaskarżonego wyroku, tak prokurator, jako też obwiniony lub jego obrońca, obowiązani są podać zażalenie do sądu powiatowego kolegialnego; ten zaś, wzmiankowane zażalenia wraz z aktami i protokołem posiedzenia, na którem wydany był wyrok, obowiązanym jest, przesłać bezzwłocznie do sądu wyższego krajowego.

Sąd wyższy stanowi w tym przedmiocie po wysłuchaniu prokuratora, w ostatniej instancyi.

§. 240.

Kiedy sąd wyższy uchwałę sądu powiatowego kolegialnego zmienia, i w skutku tego sprawę przed sąd powiatowy kolegialny dla głównego dochodzenia odseła, może zarazem wskazać inny sąd powiatowy kolegialny, w zakresie sądowym tegoż samego sądu wyższego krajowego będący, przed którym dochodzenie odbywać się ma.

§. 241.

Przeciwko wyrokom Izby oskarżenia w sądzie wyższym, w przypadkach §§. 228 do 231 zapadłym, odwołanie się o unieważnienie tylko do sądu kasacyjnego ma miejsce. Skargę tę, prokurator jeneralny w ciągu 24 godzin, obwiniony zaś w ciągu dni trzech od ogłoszenia wyroku, w sądzie, w którym ogłoszenie następuje, zgłosić powinien; a zarazem zasady nieważności wyszczególnić, i stronę przeciwną o zgłoszeniu

§. 237.

Die in den §§. 228 bis 231, 235 und 236 erwähnten Entscheidungen sind sowohl dem Angeschuldigten als auch dem Staatsanwalte, welcher den Antrag gestellt hat, unter gleichzeitiger Zustellung einer ämtlich beglaubigten Abschrift derselben zu eröffnen. Der Angeschuldigte, gegen welchen ein Verweisungserkenntniss erflossen ist, muss bei Eröffnung desselben über die ihm dagegen zustehenden Rechtsmittel bei sonstiger Nichtigkeit belehrt werden.

III. Rechtsmittel gegen diese Entscheidungen der Bezirks-Collegialgerichte und der Anklagekammer.

§. 238.

Gegen die von dem Bezirks-Collegialgerichte in den Fällen der §§. 228 bis 231 ergangenen Entscheidungen hat sowohl der Staatsanwalt, als auch der Angeschuldigte das Recht der Beschwerdeführung an das Oberlandesgericht. Der Staatsanwalt muss seine Beschwerde binnen vier und zwanzig Stunden, der Angeschuldigte aber binnen drei Tagen von der Eröffnung des Erkenntnisses bei dem Bezirks-Collegialgerichte anmelden. Diese Anmeldung hat aufschiebende Wirkung. Die Entlassung des verhafteten Angeschuldigten darf daher vor Ablauf der dem Staatsanwalte eingeräumten vier und zwanzigstündigen Frist nur dann erfolgen, wenn sich letzterer des ihm zustehenden Rechtsmittels ausdrücklich begibt. Die im Falle des §. 235 beschlossene Verhaftung des Angeschuldigten wird durch die Beschwerdeführung desselben nur dann aufgeschoben, wenn das Bezirks-Collegialgericht diese Aufschiebung nach den Umständen des Falles für ganz unbedenklich erachtet.

Zur Ausführung seiner Beschwerde kann der Angeschuldigte einen Vertheidiger bestellen oder die Beigebung eines Vertheidigers verlangen, welchem die Einsicht der Voruntersuchungs-Acten unter den Bestimmungen des §. 248 zu gestatten ist.

§. 239.

Sowohl der Staatsanwalt, als auch der Angeschuldigte oder dessen Vertheidiger, müssen längstens binnen zehn Tagen nach Eröffnung des von ihnen angefochtenen Erkenntnisses ihre Beschwerdeschrift bei dem Bezirks-Collegialgerichte überreichen, von welchem dieselbe sammt den Voruntersuchungsacten und dem Protokolle über die Sitzung, in welcher das Erkenntniss gefällt wurde, sofort an das Oberlandesgericht einzusenden ist.

Dieses entscheidet darüber, nach Anhörung des General-Procurators, in letzter Instanz.

§. 240.

Wenn das Oberlandesgericht den Beschluss des Bezirks-Collegialgerichtes abändert und in Folge dessen die Sache zur Hauptverhandlung vor das Bezirks-Collegialgericht verweiset, so kann es zugleich aussprechen, dass die Verhandlung vor einem anderen Bezirks-Collegialgerichte desselben Oberlandesgerichtssprengels stattfinden solle.

§. 241.

Gegen die von der Anklagekammer des Oberlandesgerichtes in den Fällen der §§. 228 bis 231 gefällten Erkenntnisse findet nur das Rechtsmittel der Nichtigkeitsbeschwerde an den Cassationshof Statt. Dieselbe ist von dem General-Procurator binnen vier und zwanzig Stunden, von dem Angeschuldigten aber binnen drei Tagen vom Tage der Eröffnung der Entscheidung an, bei dem eröffnenden Gerichte, unter Angabe der einzelnen Nichtigkeits-

tem zawiadomić. Skarga o nieważność, ma skutek odwlekający. Nakazane w przypadku §fu 235 aresztowanie obwinionego, przez wyniesienie tej skargi nie zostaje jednakowoż wstrzymanem. Pod względem uwolnienia obwinionego już aresztowanego, przepisy §fu 238 znajdują zastosowanie.

§. 242.

Skarga nieważności, tylko w następujących przypadkach wytoczoną być może:

a) kiedy odesłanie nastąpiło przed sąd niewłaściwy;

b) kiedy co do zbrodni lub wykroczenia, które jedynie na żądanie strony interesowanej, dochodzone być mogą, przecież bez takiego żądania, lub pomimo późniejszego odstąpienia od żądania tego, ze strony poszkodowanego, dochodzenie rozpoczętem lub dalej prowadzonem było (§. 112);

c) kiedy w ciągu śledztwa lub przy wydaniu wyroku odesłania, pogwałcone zostały przepisy ustawy, nieważnością wyraźnie zagrożone (§§. 58, 82, 95, 103, 120, 159, 160, 178, 225, 229, 234);

d) kiedy skład Izby oskarżenia nie był należyty;

e) kiedy Izba oskarżenia uznała czyn, obwinionemu zarzucony, za niestanowiący zbrodni lub wykroczenia, chociaż czyn ten za taki przez ustawę jest uznanym; lub przeciwnie, kiedy czyn ten z pogwałceniem ustawy, za zbrodnię lub wykroczenie jest uznanym;

f) kiedy czyn przez niewłaściwe tłumaczenie ustawy, podciągniętym zostanie pod przepis ustawy karnej, który do niego nie ma zastosowania;

g) kiedy zbrodnia lub wykroczenie przez przedawnienie lub wcześniejsze prawomocne osądzenie, lub innym sposobem jest zniesione.

§. 243.

Wynoszący skargę o nieważność, może takową w ciągu dni 14 od ogłoszenia zaskarżonego wyroku, podać do sądu czyniącego ogłoszenie. Takowa powinna być zaraz stronie przeciwnej (obwinionemu lub jeneralnemu prokuratorowi) udzieloną, tej zaś służy prawo w ciągu dni ośmiu wnieść swoję odpowiedź. Po upływie tego terminu winny być wszystkie akta do sądu kasacyjnego przesłane, który w przedmiocie tym po wysłuchaniu jeneralnego prokuratora, przy tymże sądzie ustanowionego, w najkrótszym czasie wyda orzeczenie.

§. 244.

Jeżeli sąd kasacyjny uzna skargę o nieważność uzasadnioną z powodu niewłaściwości sądu (§. 242 *a)*, powinien sprawę odesłać przed sąd właściwy; we wszystkich innych przypadkach §. 242, winien jest orzeczenie Izby oskarżenia znieść, a zarazem, jeżeli wyniesioną była skarga przez osobę, niemającą do tego prawa (§. 242 *b)*, lub jeżeli zbrodnia albo wykroczenie już wygasły (§. 242 *g)*, orzec, że nie ma zasady do dalszego sądowego postępowania,—kiedy istotne formy postępowania pogwałconemi zostały (§. 242 *c)*, uznać powinien za nieważne szczegółowe nieprawne czynności, według okoliczności sprostowanie postępowania nakazać i sprawę, dla wydania nowego orzeczenia, zwrócić; — kiedy Izba oskarżenia należycie złożoną nie była (§. 242 *d)*,

gründe, anzumelden und der Gegentheil von dieser Anmeldung sogleich in Kenntniss zu setzen. Die Nichtigkeitsbeschwerde hat aufschiebende Wirkung. Die im Falle des §. 235 beschlossene Verhaftung des Angeschuldigten wird jedoch dadurch nicht aufgeschoben. In Betreff der Freilassung des verhafteten Angeschuldigten gilt auch in diesem Falle die Bestimmung des §. 238.

§. 242.

Die Nichtigkeitsbeschwerde kann nur aus folgenden Gründen erhoben werden:

a) *wenn die Verweisung an ein nicht zuständiges Gericht erfolgte;*

b) *wenn bei einem Verbrechen oder Vergehen, das nur auf Verlangen eines Betheiligten verfolgt werden darf, die Untersuchung eingeleitet und fortgesetzt wurde, obgleich die Einleitung derselben von dem Betheiligten nicht begehrt oder das desshalb angebrachte Begehren nachträglich wieder zurückgenommen worden war (§. 112);*

c) *wenn im Laufe der Voruntersuchung oder bei Erlassung des Verweisungs-Erkenntnisses gegen gesetzliche Vorschriften gefehlt wurde, auf deren Ausserachtlassung die Strafe der Nichtigkeit ausdrücklich angedroht ist (§§. 58, 82, 95, 103, 120, 159, 160, 178, 225, 229, 234);*

d) *wenn die Anklagekammer nicht gehörig besetzt war;*

e) *wenn die dem Angeschuldigten zur Last gelegte That von der Anklagekammer für kein Verbrechen oder Vergehen erklärt wurde, obschon sie nach den Gesetzen ein solches ist, oder umkehrt, wenn dieselbe mit Verletzung des Gesetzes für ein Verbrechen oder Vergehen erklärt wurde;*

f) *wenn die That durch unrichtige Gesetzesauslegung einem Strafgesetze unterzogen wurde, welches darauf keine Anwendung findet;*

g) *wenn das Verbrechen oder Vergehen durch Verjährung, durch eine frühere rechtskräftige Entscheidung oder auf eine andere Art erloschen ist.*

§. 243.

Der Beschwerdeführer kann innerhalb vierzehn Tagen von dem Tage der Eröffnung des angefochtenen Erkenntnisses an eine Ausführung seiner Nichtigkeitsbeschwerde bei dem eröffnenden Gerichte überreichen. Dieselbe ist alsbald dem Gegner des Beschwerdeführers (dem Angeschuldigten oder General-Procurator) mitzutheilen, welchem das Recht zusteht, binnen acht Tagen eine Gegenausführung einzubringen. Nach Ablauf dieser Frist sind sämmtliche Acten an den Cassationshof zu senden, welcher darüber nach Anhörung des bei demselben angestellten General-Procurators in kürzester Frist in nicht öffentlicher Sitzung entscheidet.

§. 244.

Findet der Cassationshof die Nichtigkeitsbeschwerde gegründet, so hat er im Falle der Unzuständigkeit (§. 242, a) die Sache an das zuständige Gericht zu verweisen; in allen übrigen Fällen des §. 242 aber hat der Cassationshof das Erkenntniss der Anklagekammer aufzuheben und zugleich, wenn ein unberechtigter Kläger aufgetreten (§. 242, b) oder das Verbrechen oder Vergehen bereits erloschen ist (§. 242, g), auszusprechen, dass kein Grund zur weiteren gerichtlichen Verfolgung vorhanden sei; — wenn wesentliche Förmlichkeiten des Verfahrens verletzt wurden (§. 242, c), die Nichtigkeit der einzelnen gesetzwidrigen Handlung auszusprechen, nach Umständen die Verbesserung des Verfahrens anzuordnen und die Sache zu neuerlicher Entscheidung zu verweisen; — wenn die Anklagekammer nicht

nakazać powtórne orzeczenie;—nakoniec, kiedy orzeczenie Izby oskarżenia z powodu prgwałcenia ustawy lub niewłaściwego jej stosowania, jest zniesionem (§. 242 *e, f*), wydać wyrok w samej sprawie, stosownie do przepisów ustawy.

§. 245.

Orzeczenie sądu kasacyjnego, uznające całe dochodzenie lub niektóre jego części za nieważne, jest wprawdzie stanowczem dla sądu, którego wyrok został zniesionym, jako też dla sądów, mających dalej w sprawie tej orzekać; jednakowoż sąd w przypadkach §fu 242 lit. *e, f, g,* po ukończonem głównem dochodzeniu wyrokować mający, nie jest obowiązanym iść za zdaniem sądu kasacyjnego. Jeżeli wyrok ostateczny zapadł zgodnie z orzeczeniem zdania sądu kasacyjnego, nie może już być więcej w tym samym przedmiocie wnoszoną skarga o nieważność. Jeżeli jednak wyrok taki zapadł, zgodnie z wyrokiem zniesionym, i wyrok ten z tej samej przyczyny co i zniesiony, o nieważność zaskarżonym będzie; w przypadku tym, postępowanie, w §. 372 przepisane, znajduje zaraz miejsce. Jeżeli skarga o nieważność z przyczyn, w §. 242 pod *a.* aż do *d,* wyrażonych, wyniesiona, jest uchyloną; przyczyny te, nie mogą już być używane za zasadę, do wyniesienia skargi o nieważność przeciwko ostatecznemu wyrokowi.

§. 246.

Jeżeli z przyczyn nieważności, w §. 242 pod *a, e, d,* wyrażonych, skarga o nieważność nie była wniesioną, uważać należy, iż strona mogąca ich użyć, zrzekła się skargi, i przyczyny te, nie mogą być już więcej brane za podstawę skargi o nieważność przeciwko ostatecznemu wyrokowi. Przeciwnie, z przyczyn nieważności, w §. 242 pod *b, e, f, g,* wyrażonych, można zaskarżać wyrok ostateczny, chociażby takowe przeciwko wyrokowi odesłania użytemi nie zostały.

Rozdział trzynasty.

O PRZYGOTOWANIACH DO GŁÓWNEGO DOCHODZENIA.

I. Ustanowienie obrońcy.

§. 247.

Przy ogłoszeniu wyroku odesłania (§. 229), zapytanym być winien obwiniony, pod nieważnością, czy chce sobie sam ustanowić obrońcę lub wybór onegoż sądowi pozostawia. W sprawach, należących do sądu przysięgłych, winien być pod nieważnością dodany z urzędu obrońca obwinionemu, chociażby ten nawet oświadczył, iż nie chce mieć obrońcy. W wyborze obrońcy, obwiniony nie jest obowiązanym ograniczać się do adwokatów, w miejscu posiedzeń sądu ustanowionych, lecz może sobie wybrać za obrońcę każdego w kraju koronnym osiadłego, na urząd sędziego zaprzysiężonego, lub do urzędu adwokata uzdolnionego prawnika. Jeżeli sobie obiera za obrońcę takiego, który uzdolnień tych nie posiada, powinien otrzymać na to zezwolenie sądu. Urzędnicy publiczni, mogą przyjąć obronę, jedynie za zezwoleniem władzy swojej wyższej. Jeżeli obwiniony, wybór obrońcy pozostawia sądowi, ten, w powszechności dodać mu

gehörig besetzt war (§. 242, d), auf nochmalige Entscheidung zu erkennen; — endlich, wenn die Aufhebung des Erkenntnisses der Anklagekammer wegen Verletzung oder unrichtiger Anwendung des Gesetzes erfolgte (§. 242 e und f), in der Sache selbst dem Gesetze gemäss zu entscheiden.

§. 245.

Der Ausspruch des Cassationshofes über die Nichtigkeit der ganzen Verhandlung oder einzelner Theile derselben ist zwar sowohl für das Gericht, dessen Erkenntniss aufgehoben wurde, als auch für die in der Sache weiter erkennenden Gerichte massgebend. An die Rechtsansicht des Cassationshofes aber ist das nach der Hauptverhandlung entscheidende Gericht in den Fällen des §. 242, e, f und g nicht gebunden. Ist das Endurtheil in Uebereinstimmung mit der von dem Cassationshofe ausgesprochenen Rechtsansicht ergangen, so kann über denselben Punct keine neuerliche Nichtigkeitsbeschwerde erhoben werden. Ist jedoch das Endurtheil auf eine mit dem aufgehobenen Erkenntnisse übereinstimmende Weise gefällt, und wird jenes Urtheil aus denselben Gründen, wie dieses Erkenntniss, mit der Nichtigkeitsbeschwerde angefochten, so findet sogleich das im §. 372 festgesetzte Verfahren Statt. Wurde eine Nichtigkeitsbeschwerde aus den im §. 242, unter a bis d angeführten Gründen verworfen, so können diese Nichtigkeitsgründe nicht mehr mittelst einer neuen gegen das Endurtheil gerichteten Nichtigkeitsbeschwerde geltend gemacht werden.

§. 246.

Nichtigkeiten aus den im §. 242 unter a, c und d angeführten Gründen, wegen welcher keine Nichtigkeitsbeschwerde erhoben wurde, sind als durch Verzicht beseitiget anzusehen und können daher nicht mehr durch eine gegen das Endurtheil gerichtete Nichtigkeitsbeschwerde geltend gemacht werden. Dagegen kann aus den im §. 242 unter b, e, f und g erwähnten Gründen eine Nichtigkeitsbeschwerde gegen das Endurtheil erhoben werden, wenn sie auch gegen das Verweisungserkenntniss nicht ergriffen wurde.

Dreizehntes Hauptstück.

Von den Vorbereitungen zur Hauptverhandlung.

I. Bestellung eines Vertheidigers.

§. 247.

Bei Eröffnung des Verweisungserkenntnisses (§. 229) ist der Angeschuldigte bei sonstiger Nichtigkeit zu der Erklärung aufzufordern, ob er sich einen Vertheidiger bestellen oder dessen Wahl dem Gerichte überlassen wolle. In den vor das Schwurgericht gehörigen Fällen muss dem Angeschuldigten bei sonstiger Nichtigkeit selbst dann, wenn er auf die Bestellung eines Vertheidigers verzichten zu wollen erklärt, ein solcher von Amtswegen beigegeben werden. Der Angeschuldigte ist bei der Wahl seines Vertheidigers nicht auf die an dem Gerichtsorte angestellten Advocaten beschränkt, sondern er kann jeden in dem Kronlande ansässigen, für das Richteramt beeideten oder zur Advocatur befähigten Rechtsverständigen als Vertheidiger aufstellen. Will er Jemand zum Vertheidiger nehmen, welcher diese Eigenschaften nicht besitzt, so bedarf er hiezu der Genehmigung des Gerichtes. Staatsbeamte können eine Vertheidigung nur mit Bewilligung ihrer vorgesetzten Dienstbehörde annehmen. Ueberlässt der Angeschuldigte die

powinien takowego z pomiędzy wyżej wymienionych adwokatów i prawników, jednakowoż do przyjęcia takiego zlecenia jedynie adwokaci, w miejscu posiedzeń sądu osiedli, są obowiązani. Jeżeli odesłanie sprawy przed sąd przysięgłych, stało się prawomocnem, i obwiniony ustanowienie adwokata sądowi pozostawił, takowego prezydujący trybunału przysięgłych, lub jego zastępca, a gdyby ci nie byli jeszcze mianowani, prezydent sądu krajowego wyznacza.

§. 248.

Obwiniony może rozmawiać się z swoim obrońcą bez przytomności osoby sądowej. Przeglądanie aktów winno być obwinionemu i obrońcy dozwolonem pod nadzorem. mogą nawet wyjmować sobie odpisy z aktów, jakie im się za potrzebne zdają. Odpisy protokołu oględzin, opinii biegłych i oryginalnych dokumentów, stanowiących przedmiot zbrodni lub wykroczenia, powinny być im wydane bezpłatnie, skoro tego żądają.

II. Akt oskarżenia.

§. 249.

Kiedy postawienie w stanie oskarżenia orzeczonem zostanie z powodu zbrodni lub wykroczenia, należących do sądu przysięgłych, lub takich, które przynajmniej karą jednorocznego więzienia są zagrożone, wówczas prokurator sądu powiatowego kolegialnego, lub gdy obwiniony przed sąd przysięgłych odesłanym został, prokurator trybunału obowiązanym jest w ciągu ośmiu dni, a dla wielkiej obszerności śledztwa przygotowawczego w ciągu dni czternastu, po prawomocności wyroku odesłania, wnieść do sądu powiatowego kolegialnego, lub do sądu krajowego, akt oskarżenia. Termina te według potrzeby mogą być przez sąd przedłużone. Niezachowanie tych terminów nie umarza skargi, lecz prokurator terminów tych uchybiający, do ścisłej odpowiedzialności pociągniętym być winien.

§. 250.

Akt oskarżenia obejmować powinien:

a) przedstawienie czynów, na których oskarżenie jest uzasadnionem, ze wszystkiemi obciążającemi i zwalniającemi okolicznościami;

b) wymienienie wszystkich zachodzącyzh dowodów tak co do czynu, jako też winy oskarżonego;

c) skargę do wyroku odesłania zupełnie zastosowaną w tym sposobie, iżby obwiniony oskarżonym był o zbrodnię lub wykroczenie, o które rzecz idzie, aby zbrodnia ta lub wykroczenie według istotnych szczegółowych czynów, onęż stanowiących, wymienioną była z powołaniem przepisu ustawy karnej przez czyny te naruszonej i podług którego ukaranie jest wnoszonem, jak równie z dokładnem wyrażeniem sądu, przed którym główne dochodzenie odbywać być ma;

d) wymienienie nazwiska, miejsca pobytu świadków i biegłych, na żądanie prokuratora w głównem dochodzeniu wezwanymi być mających, nie mniej tych, których zeznania, w śledztwie przygotowawczem poczynione, stosownie do żądania jego, jedynie odczytanemi być mają.

Wahl dem Gerichte, so hat ihm dasselbe in der Regel einen Vertheidiger aus der Zahl der oben erwähnten Advocaten und Rechtsverständigen zu bestellen, doch sind nur die am Gerichtsorte ansässigen Advocaten zur Annahme eines solchen Auftrages verpflichtet. Ist die Sache rechtskräftig zur Hauptverhandlung vor das Geschwornengericht verwiesen, so ist die Bestellung eines Vertheidigers für den Angeklagten, wenn derselbe die Wahl dem Gerichte überlassen hat, von dem Vorsitzenden des Schwurgerichtshofes oder dessen Stellvertreter, und wenn diese noch nicht ernannt wären, von dem Präsidenten des Landesgerichtes vorzunehmen.

§. 248.

Der Angeschuldigte kann sich mit seinem Vertheidiger ohne Beisein einer Gerichtsperson besprechen. Die Einsicht der Acten ist dem Vertheidiger und dem Angeschuldigten unter Aufsicht zu gestatten; auch können sie von den ihnen nothwendig scheinenden Actenstücken Abschriften nehmen. Von den Augenscheinsprotokollen, den Gutachten der Sachverständigen und von Originalurkunden, welche den Gegenstand des Verbrechens oder Vergehens bilden, sind ihnen auf Verlangen unentgeltliche Abschriften zu ertheilen.

II. Anklageschrift.

§. 249.

Wenn die Versetzung in den Anklagestand wegen eines Verbrechens oder Vergehens ausgesprochen wurde, welches vor das Geschwornengericht gehört, oder mindestens mit einjähriger Freiheitsstrafe bedroht ist, so hat der Staatsanwalt des Bezirks-Collegialgerichtes, oder wenn der Beschuldigte vor das Schwurgericht verwiesen wurde, der Staatsanwalt an dem Landesgerichte binnen acht Tagen, und nur bei grosser Weitläufigkeit der Voruntersuchung binnen vierzehn Tagen, nachdem das Verweisungserkenntniss in Rechtskraft erwachsen ist, eine Anklageschrift bei dem Bezirks-Collegial- oder Landesgerichte zu überreichen. Diese Fristen können nach Befinden von dem Gerichte verlängert werden. Versäumnisse haben zwar nicht den Verlust der Anklage zur Folge, doch ist der schuldtragende Staatsanwalt zur strengen Verantwortung zu ziehen.

§. 250.

Die Anklageschrift muss enthalten:

a) *eine Darstellung derjenigen Thatsachen, auf welchen die Anklage beruht, mit allen erschwerenden oder mildernden Umständen;*

b) *die Anführung der sowohl für den Thatbestand als für die Schuld des Angeklagten vorliegenden Beweismittel;*

c) *die mit dem Verweisungserkenntnisse genau übereinstimmende Anklage in der Form, dass der Angeschuldigte wegen des fraglichen, nach seinen wesentlichsten thatsächlichen Bestandtheilen anzugebenden Verbrechens oder Vergehens angeklagt werde, wobei sowohl das Strafgesetz, welches dadurch verletzt worden, und nach welchen auf Bestrafung angetragen wird, als auch das Gericht, vor welchem die Hauptverhandlung stattzufinden hat, genau zu bezeichnen sind;*

d) *die Angabe des Namens und Aufenthaltsortes jener Zeugen und Sachverständigen, welche auf Begehren der Staatsanwaltschaft zur Hauptverhandlung vorgeladen werden sollen, so wie derjenigen, bei welchen sie sich mit der Vorlesung der in der Voruntersuchung gemachten Angaben begnügen will.*

§. 251.

Akt oskarżenia winien być obwinionemu pod nieważnością doręczonym. Dla tego takowy w dwóch, a jeżeli więcej jest obwinionych, w tylu egzemplarzach podanym być powinien, iżby każdemu z nich jeden doręcznym być mógł, a jeden przy aktach pozostał.

§. 252.

Kiedy wyrok odesłania zapadł z powodu zbrodni lub wykroczenia, należącego do sądu powiatowego kolegialnego, i na które kara najwięcej jednorocznego więzienia jest ustanowioną, podawanie aktu oskarżenia nie jest potrzebnem. W przypadkach tych potrzeba tylko, aby obwinionemu wykaz świadków i biegłych, mających być wezwanymi, tudzież aktów, mających być odczytanemi, był doręczonym, i aby prokurator ustnie skargę przy głównem dochodzeniu w krótkości wyłuszczył.

III. Doręczenie listy świadków.

§. 253.

Do obwinionego i jego obrońcy należy więc, wcześnie podać sądowi świadków i biegłych, których badanie na publicznem posiedzeniu dla obrony za potrzebne uważają, aby w tym celu do głównego dochodzenia wezwanymi byli. Listę tę z wymienieniem nazwiska, stanu i mieszkania świadków, przynajmniej na trzy dni przed głównem dochodzeniem, sąd prokuratorowi przesłać powinien. Gdyby prokurator uznał później za potrzebne, wezwać jeszcze innych świadków i biegłych, oprócz wymienionych w wyroku odesłania lub w akcie oskarżenia, powinien także listę takich świadków w terminie powyższym, obwinionemu doręczyć nakazać. Każda strona może sprzeciwić się wysłuchaniu świadków lub biegłych, o których, w sposobie właśnie wymienionym, nie miała sobie udzielonej wiadomości, bez naruszenia jednakowoż prawa, prezydującemu z §. 283. służącego.

IV. Przedwstępne badanie obwinionego.

§. 254.

W ciągu trzech dni po prawomocności uchwały, stanowiącej odesłanie obwinionego przed sąd przysięgłych, powinien być obwiniony, jeżeli jest w zatrzymaniu, odesłanym do więzienia sądu krajowego, przy którym ma się odbyć sąd przysięgłych. W ciągu 24ch godzin po przybyciu obwinionego do tegoż więzienia, powinien być ten przez prezydującego trybunału sądu przysięgłych lub jego zastępcę, albo gdy ci nie są jeszcze oznaczeni lub obecni, przez przełożonego sądu krajowego pytanym, czy do zeznań, przez siebie w śledztwie przygotowawczem złożonych, ma co dodać lub co odmienić, a zarazem jeżeli nie ma jeszcze ustanowionego obrońcy, wezwanym być powinien o ustanowienie sobie onegoż (§. 247), i gdyby przysłużającego prawa użyć nie chciał, obrońca z urzędu onemuż natychmiast dodanym będzie. Jeżeli obwiniony, nie jest zatrzymanym, prezydujący trybunału sądu przysięgłych może w tym celu albo nakazać wezwać onegoż do przesłuchania takowego, albo też nakazać przesłuchanie go przez sąd powiatowy kolegialny, lub sąd powiatowy.

§. 251.

Die Anklageschrift muss dem Angeklagten bei sonstiger Nichtigkeit zugestellt werden. Dieselbe ist daher in doppelter, und wenn mehrere Angeklagte sind, in so vielfacher Ausfertigung zu überreichen, dass jedem derselben ein Exemplar zugestellt werden und eines bei den Acten aufbehalten werden kann.

§. 252.

Wenn das Verweisungserkenntniss wegen eines Vergehens oder Verbrechens erfolgte, das vor das Bezirks-Collegialgericht gehört, und welches das Gesetz höchstens mit Einjähriger Freiheitsstrafe bedroht, so ist die Ueberreichung einer Anklageschrift nicht erforderlich. In diesen Fällen genügt es, dass dem Angeklagten das Verzeichniss der vorzuladenden Zeugen und Sachverständigen und der abzulesenden Actenstücke zugestellt werde, und dass der Staatsanwalt bei der Hauptverhandlung die Anklage mündlich kurz entwickle.

III. Mittheilung der Zeugenlisten.

§. 253.

Es ist sohin die Sache des Angeklagten und seines Vertheidigers, die Zeugen und Sachverständigen, deren Vernehmung in der öffentlichen Sitzung ihnen zum Behufe der Vertheidigung nothwendig erscheint, dem Gerichte rechtzeitig anzuzeigen, damit sie zur Hauptverhandlung vorgeladen werden. Die Liste dieser Zeugen muss unter Angabe des Namens, Standes und Wohnortes derselben dem Staatsanwalte wenigstens drei Tage vor der Hauptverhandlung durch das Gericht mitgetheilt werden. Sollte der Staatsanwalt nachträglich noch die Vorladung von Zeugen oder Sachverständigen für nöthig erachten, welche in dem Verweisungserkenntnisse oder der Anklageschrift nicht enthalten sind, so muss auch er die Liste derselben dem Angeklagten binnen eben dieser Frist zustellen lassen. Jeder Theil ist berechtiget, sich der Abhörung von Zeugen oder Sachverständigen zu widersetzen, die ihm nicht auf die eben erwähnte Weise namhaft gemacht worden sind. Doch kann hierdurch dem im §. 283 erwähnten Rechte des Vorsitzenden kein Abbruch geschehen.

IV. Vorläufige Vernehmung des Angeklagten.

§. 254.

Binnen drei Tagen, nachdem ein Erkenntniss, wodurch der Angeklagte vor das Geschwornengericht verwiesen wurde, in Rechtskraft erwachsen ist, muss der Angeklagte, falls er verhaftet ist, in das Gefängniss des Landesgerichtes, bei welchem die Schwurgerichtssitzung stattfindet, abgeführt werden. Nach seiner Ankunft in diesem Gefängnisse ist der Angeklagte längstens binnen vierundzwanzig Stunden von dem Vorsitzenden des Schwurgerichtshofes oder von dessen Stellvertreter, und wenn diese noch nicht ernannt oder abwesend wären, von dem Vorsteher des Landesgerichtes zu vernehmen, ob er seinen in der Voruntersuchung abgelegten Aussagen etwas beizusetzen oder daran abzuändern finde. Bei dieser Gelegenheit ist er, falls er noch keinen Vertheidiger hätte, zur Bestellung eines Vertheidigers aufzufordern (§. 247) und ihm, wenn er von dieser Befugniss keinen Gebrauch macht, ein solcher sofort von Amtswegen zu ernennen. Ist der Angeklagte nicht verhaftet, so kann ihn der Vorsitzende des Schwurgerichtshofes zu dieser Vernehmung entweder vorladen, oder diese Vernehmung durch ein Bezirks-Collegial- oder Bezirksgericht vornehmen lassen.

§. 255.

Gdyby obwiniony lub jego obrońca domagał się, aby jaka okoliczność, do obrony służąca, lepiej jeszcze była wyjaśnioną, prezydujący sądów przysięgłych, lub jego zastępca, albo przełożony sądu powiatowego kolegialnego, w przypadkach, do tegoż sądu należących, obowiązani są, o ile żądanie to uznają za uzasadnione, nakazać bezzwłocznie dochodzenie, a po ukończeniu takowego, o tem prokuratora, oskarżonego, lub jego obrońcę. dla przejrzenia aktów, o ile im to stosownem się zdawać będzie, zawiadomić. Podobne uzupełnienie śledztwa przygotowawczego, może mieć miejsce na żądanie prokuratora.

V. Wezwanie na główne dochodzenie.

§. 256.

Kiedy główne dochodzenie ma się odbywać przed sądem powiatowym kolegialnym, przełożony tegoż sądu; jeżeli zaś główne dochodzenie przed sądem przysięgłych ma być prowadzonem, prezydujący trybunału sądu przysięgłych lub jego zastępca, obowiązanym jest wyznaczyć pod nieważnością dzień do rozpoczęcia takowego tak, aby oskarżonemu w pierwszym przypadku od doręczenia onemuż wezwania przynajmniej dni trzy; w drugim przypadku od dnia przedsięwziętego według §. 254 badania, przynajmniej dni ośm na przygotowanie obrony pozostawało. O dniu, na rozpoczęcie głównego dochodzenia przeznaczonym, oskarżony i jego obrońca, prokurator i poszkodowany, jeżeli wpływa do postępowania, zawiadomionym być winien. Także świadkowie i biegli, o tym dniu zawiadomienie otrzymać powinni, tak, aby w powszechności między dniem doręczenia wezwania i dniem, na którym ma się odbyć główne dochodzenie, pozostawał przeciąg czasu trzydniowy.

§. 257.

Nazwiska członków trybunału powołanych do sądu przysięgłych i lista głównych, tudzież uzupełniających przysięgłych (§. 40), mają być przez sąd każdemu oskarżonemu na żądanie prokuratora, najpóźniej na trzecim dniu przed dniem rozpoczęcia głównego dochodzenia, doręczone.

VI. Odroczenie głównego dochodzenia.

§. 258.

Jeżeli obwiniony dowodzi, iż z powodu choroby lub dla innej nieprzezwyciężonej przeszkody, nie może stawić się na główne dochodzenie, takowe odroczonem być winno. Dla przeszkody, z strony obrońcy doznanej, wtenczas tylko ma miejsce, kiedy oskarżony, lub sąd, tak późno otrzymał wiadomość o przeszkodzie, iż inny obrońca nie mógł już być wyznaczonym.

§. 259.

Jeżeli prokurator lub oskarżony, ma ważne powody do żądania, aby sprawa na nadchodzącem posiedzeniu sądu przysięgłych wprowadzoną nie była, trybunał sądu przysięgłych, lub gdyby tenże nie był jeszcze zebranym, sąd krajowy postanowić powinien, czy żądanie to skutek otrzymać ma. Przeciwko temu postanowieniu, odwołanie się nie ma miejsca.

§. 255.

Sollte der Angeklagte oder dessen Vertheidiger darauf antragen, dass ein zur Vertheidigung dienender Umstand noch näher erforscht werde, so hat der Vorsitzende des Schwurgerichtshofes oder dessen Stellvertreter, in Fällen aber, die vor das Bezirks-Collegialgericht gehören, der Vorsteher dieses Gerichtes, wenn sie das Begehren begründet finden, die Erhebung ohne Zeitverlust zu veranstalten, und nachdem sie geschehen ist, dem Staatsanwalte und dem Angeklagten oder dessen Vertheidiger zum Zwecke allfälliger Einsichtnahme davon Kenntniss zu geben. Eine gleiche Vervollständigung der Voruntersuchung ist auch auf Antrag des Staatsanwaltes zulässig.

V. Vorladung zur Hauptverhandlung.

§. 256.

Wenn eine Hauptverhandlung vor dem Bezirks-Collegialgerichte stattzufinden hat, so wird von dem Vorsteher dieses Gerichtes, wenn aber die Hauptverhandlung vor dem Geschwornengerichte vorzunehmen ist, von dem Vorsitzenden des Schwurgerichtshofes oder von dessen Stellvertreter der Tag derselben in der Art bestimmt, dass bei sonstiger Nichtigkeit dem Angeklagten im ersten Falle von der Zustellung der Vorladung an eine Frist von wenigstens drei Tagen, im letzten Falle aber von dem Tage der nach §. 254 geschehenen Vernehmung eine Frist von wenigstens acht Tagen zur Vorbereitung seiner Vertheidigung bleibe. Der Tag der Hauptverhandlung ist sowohl dem Angeklagten und dessen Vertheidiger, als auch dem Staatsanwalte und dem Beschädigten, der sich dem Strafverfahren angeschlossen hat, bekannt zu geben. Auch die Zeugen und Sachverständigen sind hierzu dergestalt vorzuladen, dass in der Regel zwischen der Zustellung der Vorladung, und am Tage, an welchem die Hauptverhandlung vorgenommen wird, ein Zeitraum von drei Tagen in der Mitte liegt.

§. 257.

Die Namen der zum Geschwornengerichte berufenen Mitglieder des Gerichtshofes und das Verzeichniss der Haupt- und Ergänzungsgeschwornen (§. 40) sind jedem Angeklagten bei sonstiger Nichtigkeit spätestens am dritten Tage vor demjenigen, an welchem die Hauptverhandlung beginnen soll, auf Veranlassung des Staatsanwaltes durch das Gericht mitzutheilen.

VI. Vertagung der Hauptverhandlung.

§. 258.

Weiset der Angeklagte nach, dass er wegen Krankheit oder einer sonstigen unabwendbaren Verhinderung bei der Hauptverhandlung nicht erscheinen kann, so ist diese zu vertagen. Wegen einer Verhinderung des Vertheidigers findet eine Vertagung nur dann Statt, wenn das Hinderniss dem Angeklagten oder dem Gerichte so spät bekannt wurde, dass ein anderer Vertheidiger nicht mehr aufgestellt werden konnte.

§. 259.

Hat der Staatsanwalt oder der Angeklagte erhebliche Gründe zu beantragen, dass eine Sache bei der nächsten Schwurgerichtssitzung nicht vorgenommen werde, so hat der Schwurgerichtshof, oder, wenn dieser noch nicht versammelt wäre, das Landesgericht darüber zu entscheiden, ob ihrem Begehren Statt zu geben sei. Gegen diese Entscheidungen findet kein Rechtsmittel Statt.

Rozdział czternasty.

O GŁÓWNEM DOCHODZENIU PRZED SĄDAMI POWIATOWEMI KOLEGIALNEMI I O WYROKOWANIU PRZEZ TEŻ SĄDY.

I. Jawność dochodzenia.

§. 260.

Główne dochodzenie przed sądami powiatowemi kolegialnemi, pod nieważnością publicznie odbywać się powinno; jednakowoż jako słuchacze przy takowem dorosłe tylko osoby i bez broni znajdować się mogą.

§. 261.

Jawność głównego dochodzenia, może być wyjątkowo pominiętą, jeżeliby przez nią obyczajność była obrażoną. Względem wyłączenia jawności orzeka sąd z urzędu, lub na wniosek prokuratora, lub na żądanie oskarżonego, wyrokiem na piśmie, z domieszczeniem powodów, i po poprzedniem tajnem rozpoznaniu i naradzeniu się, wydać się mającym. Przeciwko wyrokowi temu, żadne odwołanie się nie ma miejsca.

§. 262.

Po ogłoszeniu przez pisarza takiego wyroku, wszyscy słuchacze, oddalić się są obowiązani. Tylko poszkodowani przez zbrodnię lub wykroczenie, i rzeczywiści sędziowie lub adwokaci, nigdy od znajdowania się na posiedzeniu, wyłączonymi być nie mogą. Prócz tego, wolno jest oskarżonemu i poszkodowanemu żądać, aby trzem osobom, zaufanie ich posiadającym, wstęp był dozwolonym.

§. 263.

W każdej chwili głównego dochodzenia po przywołaniu sprawy, może być wniesionem żądanie o zarządzenie, aby posiedzenie z powodu w §. 261 wyrażonego, tajnem było. Wyłączenie jawności, może się tylko odnosić albo do jakiejś części postępowania, lub też do całego dochodzenia. Ogłoszenie wyroku stanowczego, w każdym zaś razie publicznie nastąpić powinno.

II. Czynności urzędowe prezydującego i sądu, w ciągu głównego dochodzenia w ogólności.

§. 264.

Prezydujący kieruje dochodzeniem, bada oskarżonego i świadków i oznacza porządek, w którym żądający głosu, mówić mają. Obowiązanym jest dołożyć wszelkiego starania do wykrycia prawdy. Przeciwnie, obowiązanym jest oddalić wszystkie wnioski i rozprawy, które nie przyczyniając się do wyjaśnienia sprawy, przedłużyłyby dochodzenie.

§. 265.

Do prezydującego należy utrzymanie spokojności i porządku w izbie sądowej, tudzież przywoitości i odpowiedniej godności sądu. Dawanie znaków zadowolenia lub nieukontentowania, jest wzbronionem. Prezydujący ma prawo osoby, które podobnemi znakami lub innym sposobem posiedzenie przerywają, wezwać do porządku, a w razie potrzeby, niektórych, lub wszystkich słuchaczy, z izby posiedzeń nakazać wydalić.

Vierzehntes Hauptstück.

Von der Hauptverhandlung vor den Bezirks-Collegialgerichten und der Urtheilsfällung durch dieselben.

I. Oeffentlichkeit der Hauptverhandlung.

§. 260.

Die Hauptverhandlung vor den Bezirks-Collegialgerichten ist öffentlich bei sonstiger Nichtigkeit; doch ist nur erwachsenen und unbewaffneten Personen gestattet, als Zuhörer bei derselben zu erscheinen.

§. 261.

Die Oeffentlichkeit einer Hauptverhandlung darf ausnahmsweise ausgeschlossen werden, wenn dadurch die Sittlichkeit verletzt werden könnte. Das Gericht verfügt diese Ausschliessung von Amtswegen oder auf den Antrag des Staatsanwaltes oder des Angeklagten nach darüber gepflogener geheimer Verhandlung und Berathung durch ein schriftlich abzufassendes, mit Gründen versehenes Erkenntniss, gegen welches kein Rechtsmittel zulässig ist.

§. 262.

Nach der öffentlichen Verlesung dieses Erkenntnisses durch den Schriftführer müssen sich alle Zuhörer entfernen. Nur die durch das Verbrechen oder Vergehen Verletzten und wirklich angestellte Richter oder Advocaten dürfen niemals ausgeschlossen werden. Auch können sowohl der Angeklagte als der Verletzte verlangen, dass der Zutritt drei Personen ihres Vertrauens gestattet werde.

§. 263.

Die Anordnung einer geheimen Sitzung aus dem im §. 261 bezeichneten Grunde kann nach erfolgtem Aufrufe der Sache in jedem Momente der Verhandlung begehrt werden. Die Ausschliessung der Oeffentlichkeit kann nur für einen Theil des Verfahrens oder für die ganze Verhandlung stattfinden. Die Verkündigung des Endurtheiles aber muss jederzeit öffentlich geschehen.

II. Amtsverrichtungen des Vorsitzenden und des Gerichtes während der Hauptverhandlung im Allgemeinen.

§. 264.

Der Vorsitzende leitet die Verhandlung, vernimmt den Angeklagten und die Zeugen und bestimmt die Reihenfolge, in welcher diejenigen, welche das Wort verlangen, zu sprechen haben. Er ist verpflichtet, alle seine Kräfte anzuwenden, um die Ermittlung der Wahrheit zu befördern. Dagegen hat er alle Anträge und Erörterungen zu beseitigen, welche die Hauptverhandlung ohne Nutzen für die Aufklärung der Sache verzögern würden.

§. 265.

Dem Vorsitzenden liegt die Erhaltung der Ruhe und Ordnung und des der Würde des Gerichtes entsprechenden Anstandes in dem Gerichtssale ob. Zeichen des Beifalles oder der Missbilligung sind untersagt. Der Vorsitzende ist berechtiget, Personen, welche die Sitzung durch solche Zeichen oder auf andere Weise stören, zur Ordnung zu ermahnen und nöthigenfalls einzelne oder alle Zuhörer aus dem Sitzungssale entfernen zu lassen. Widersetzt sich

Jeżeli kto sprzeciwia się jego rozkazom, lub gdyby przerwanie posiedzenia powtórzonem było; wówczas prezydujący może nakazać aresztowanie sprzeciwiającego się i według okoliczności onegoż na karę aresztu aż do dni ośmiu skazać. Przeciw takiemu orzeczeniu, żaden środek prawny nie ma miejsca.

§. 266.

Kiedy w ciągu głównego dochodzenia, zajdą sprzeczne żądania stron, co do niektórych przedmiotów (punktów) postępowania, lub kiedy prezydujący sądu, nie widzi się być spowodowanym zadosyć uczynić żądaniu strony, zaprzeczonem być nie mogącemu; względem takich wpadkowych pytań, stanowi sąd natychmiast, a przeciwko orzeczeniu w tym przedmiocie, nie służy żaden wyłączny środek prawny, dalsze dochodzenie wstrzymujący.

III. Rozpoczęcie głównego dochodzenia.

§. 267.

Główne dochodzenie rozpoczyna się przywołaniem sprawy przez pisarza. Oskarżony stawa bez kajdan, lecz tylko w towarzystwie straży, jeżeli zostaje w zatrzymaniu śledczem. Przedmioty do dowodu posłużyć mogące, które mają być oskażonemu, lub świadkom do uznania przedłożone, powinny być przed rozpoczęciem dochodzenia, do izby sądowej przyniesione.

§. 268.

Prezydujący, zapyta się potem oskarżonego o imię i nazwisko, wiek, stan, rzemiosło lub zatrudnienie, religię, miejsce urodzenia i zamieszkania, i wezwie go o zwrócenie uwagi na mający się odczytać akt oskarżenia i na tok dochodzenia. Napomni także obrońcę oskarżonego, aby nic przeciwko własnemu przekonaniu i przeciwko uszanowaniu, ustawie należnemu nie mówił, i wyrażał się z przyzwoitością i umiarkowaniem.

§. 269.

Następnie pod nieważnością odczytanym będzie głośno przez pisarza, wyrok odesłania i akt oskarżenia. Jeżeli stosownie do §. 252, akt oskarżenia nie był podanym, w przypadku tym prokurator skargę w sposób, w §. 250 przepisany, ustnie wnieść powinien. Zaraz potem przywołani zostaną świadkowie i biegli, na żądanie prokuratora oskarżonego wezwani, a prezydujący, zwróciwszy uwagę na świętość, wykonać się mającej przez nich przysięgi, każe im udać się do przeznaczonej dla nich izby. Prezydujący także przedsięweźmie według potrzeby środki dla zapobieżenia zmówieniu się i porozumieniu świadków.

§. 270.

Kiedy świadkowie lub biegli, pomimo doręczonego im wezwania, nie stają przy głównem dochodzeniu, sąd może nakazać, aby natychmiast przyprowadzeni byli. Jeżeli to nie da się uskutecznić, sąd po wysłuchaniu prokuratora i oskarżonego, lub jego obrońcy, postanowi, czy główne dochodzenie ma być odroczonem lub dalej prowadzonem, i czy w tym ostatnim przypadku, zamiast ustnego przesłuchania tych świadków lub biegłych, zeznania ich w śledztwie uczynione, odczytane być mają. Niestawający, skazanym być winien na karę pieniężną od 10 do 50 złr., a prócz tego powinien ponosić koszta niedoszłego z jego winy posiedzenia, jeżeli takowe odroczonem zostało. Dla zapewnienia stawiennictwa świadka lub biegłego, na nowo oznaczonem posiedzeniu, może być nawet przeciwko nim wydany nakaz przyprowadzenia.

Jemand seinen Befehlen, oder werden die Störungen wiederholt, so kann der Vorsitzende die Widersetzlichen auch verhaften lassen und nach Umständen zu einer Gefängniss-Strafe bis zu acht Tagen verurtheilen. Gegen ein solches Erkenntniss ist kein Rechtsmittel zulässig.

§. 266.

Wenn im Laufe einer Hauptverhandlung über einzelne Puncte des Verfahrens von den Parteien entgegengesetzte Anträge gestellt werden, oder wenn der Vorsitzende des Gerichtes dem unbestrittenen Antrage einer Partei nicht stattzugeben findet, so entscheidet über solche Zwischenfragen das Gericht sofort, ohne dass ein selbständiges, die weitere Verhandlung hemmendes Rechtsmittel dagegen zulässig ist.

III. Beginn der Hauptverhandlung.

§. 267.

Die Hauptverhandlung beginnt mit dem Aufrufe der Sache durch den Schriftführer. Der Angeklagte erscheint ungefesselt, jedoch wenn er in der Untersuchungshaft ist, in Begleitung einer Wache. Die zur Beweisführung etwa erforderlichen Gegenstände, welche dem Angeklagten oder den Zeugen zur Anerkennung vorzulegen sind, müssen vor dem Beginne der Verhandlung in den Gerichtssal gebracht werden.

§. 268.

Der Vorsitzende befragt hierauf den Angeklagten um Vor- und Zunamen, Alter, Stand Gewerbe oder Beschäftigung, Religion, Geburts- und Wohnort, und ermahnt ihn zur Aufmerksamkeit auf die vorzutragende Anklage und den Gang der Verhandlung. Er erinnert zugleich den Vertheidiger des Angeklagten, nichts gegen sein Gewissen und gegen die dem Gesetze schuldige Achtung vorzubringen, und sich mit Anstand und Mässigung auszudrücken.

§. 269.

Hierauf wird bei sonstiger Nichtigkeit das Verweisungserkenntniss und die Anklageschrift von dem Schriftführer mit lauter Stimme vorgelesen. Ist in Gemässheit des §. 252 keine Anklageschrift überreicht worden, so hat der Staatsanwalt nun seine Anklage auf die im §. 250 bezeichnete Weise mündlich vorzutragen. Sohin werden die auf Antrag des Staatsanwaltes und des Angeklagten vorgeladenen Zeugen und Sachverständigen aufgerufen und der Vorsitzende befiehlt ihnen, nachdem er sie an die Heiligkeit des von ihnen abzulegenden Eides erinnert hat, sich in das für sie bestimmte Zimmer zu begeben. Er ordnet auch nach Befinden Massregeln an, um Verabredungen oder Besprechungen der Zeugen zu verhindern.

§. 270.

Wenn Zeugen oder Sachverständige der an sie ergangenen Vorladung ungeachtet bei der Hauptverhandlung nicht erscheinen, so kann das Gericht deren alsogleiche Vorführung verfügen. Ist diese nicht möglich, so entscheidet das Gericht nach Anhörung des Staatsanwaltes und des Angeklagten oder seines Vertheidigers, ob die Hauptverhandlung vertagt oder fortgesetzt werden solle, und ob in diesem Falle statt der mündlichen Abhörung jener Zeugen oder Sachverständigen die in der Voruntersuchung abgelegten Aussagen derselben vorzulesen seien. Der Ausgebliebene ist zu einer Geldstrafe von zehn Gulden bis fünfzig Gulden zu verurtheilen. Ist die Hauptverhandlung vertagt worden, so hat er überdiess die Kosten der durch sein Ausbleiben vereitelten Sitzung zu tragen. Auch kann, um sein Erscheinen bei der neu angeordneten Sitzung zu sichern, ein Vorführungsbefehl wider ihn erlassen werden.

§. 271.

Przeciwko wyrokom, w zastosowaniu poprzedniego §fu wydanym, może świadek lub biegły wnieść do wyrokującego sądu, opozycyę w ciągu ośmiu dni, po doręczeniu mu tegoż wyroku. Jeżeli potrafi udowodnić, iż mu wezwanie nie należycie doręczonem zostało, lub że nieprzewidziana i nieprzezwyciężona przeszkoda wstrzymała go od stawiennictwa; w przypadkach tych, może być zupełnie uwolnionym od kary. Zmniejszenie wymierzonej kary lub włożonych na niego kosztów, wtenczas tylko orzeczonem być może, kiedy wykazać jest w stanie, iż kara lub koszta orzeczone, nie są do uchybienia jego zastosowane. Przeciwko takim wyrokom sądu powiatowego kolegialnego, żaden więcej środek prawny, nie ma miejsca.

IV. Badanie oskarżonego.

§. 272.

Po ustąpieniu świadków (§. 269). prezydujący bada oskarżonego względem wszystkich na wydanie wyroku wpływających okoliczności, przy zachowaniu przepisów §§. 210 do 217. Badanie oskarżonego później także w ciągu głównego dochodzenia nastąpić może, ile razy tego przedstawione dowody wymagają. Jeżeli oskarżony odwołuje wyznanie, uczynione podczas śledztwa przygotowawczego, zapytanym być powinien o przyczynę tego odwołania. W przypadku tym, prezydujący może nakazać odczytanie poprzednio złożonego wyznania z aktów przedśledczych.

§. 273.

Wolno jest oskarżonemu, nawet podczas głównego dochodzenia, porozumiewać się z swoim obrońcą; lecz nie jest mu wolno radzić się go względem odpowiedzi bezpośredniej na dane mu pytanie.

V. Dowodzenie.

§. 274.

Po wybadaniu oskarzonego, przedstawione być mają naprzód dowody przez prokuratora, a potem dowody przez oskarżonego stawiane.

Kolej dowodzenia oznaczy prezydujący, mając wzgląd na doszłe do niego przed rozpoczęciem dochodzenia żądania stron. Prokurator i oskarżony, mogą w ciągu dochodzenia głównego, odstąpić od środków dowodzenia, jednak za zgodzeniem się na to przeciwnej strony.

§. 275.

Świadkowie i biegli, będą po jednemu z izby dla nich przeznaczonej przywoływani i w obecności oskarżonego słuchani. Winni być pod nieważnością przed ich przesłuchaniem w sposobie, w §. 171 przepisanym, o zeznanie prawdy napomnieni, poczem odebraną będzie od nich przysięga.

Jeżeli jednak już podczas śledztwa przygotowawczego wykonali przysięgę, lub jeżeli są biegłymi zaprzysiężonymi, prezydujący jedynie uwagę ich na wykonaną już przysięgę zwrócić powinien.

Jeżeli świadek przy głównem dochodzeniu ma wykonać przysięgę, zaprzysiądz powinien, iż na czynione mu pytania, bez sprzyjania, nienawiści i obawy, powie czy-

§. 271.

Gegen die in Gemässheit des vorstehenden Paragraphes ausgesprochenen Verurtheilungen kann der Zeuge oder Sachverständige binnen acht Tagen nach der an ihn erfolgten Zustellung des diessfälligen Erkenntnisses bei dem verurtheilenden Gerichte Einspruch erheben. Wenn er nachzuweisen vermag, dass ihm die Vorladung nicht gehörig behändiget worden, oder dass ihn ein unvorhergesehenes und unabwendbares Hinderniss vom Erscheinen abgehalten habe, kann er von der wider ihn ausgesprochenen Strafe gänzlich losgezählt werden. Eine Minderung der verhängten Strafe oder des ihm auferlegten Kostenbetrages kann ausgesprochen werden, wenn er darzuthun im Stande ist, dass diese Strafe oder Kostenverurtheilung nicht im Verhältnisse zu seiner Versäumniss steht. Gegen diese Erkenntnisse des Bezirks-Collegialgerichtes ist kein weiteres Rechtsmittel zulässig.

IV. Vernehmung des Angeklagten.

§. 272.

Nachdem die Zeugen abgetreten sind (§. 269), vernimmt der Vorsitzende den Angeklagten über alle für die Urtheilsfällung erheblichen Thatumstände, unter Beobachtung der in den §§. 210 bis 217 enthaltenen Vorschriften. Eine Befragung des Angeklagten kann auch später im Laufe der Hauptverhandlung stattfinden, so oft es die vorgeführten Beweismittel angemessen erscheinen lassen. Widerruft der Angeklagte ein in der Voruntersuchung abgelegtes Geständniss, so ist er um die Gründe seines Widerrufes zu befragen. Der Vorsitzende kann in diesem Falle das früher abgelegte Geständniss aus den Voruntersuchungsacten vorlesen lassen.

§. 273.

Es ist dem Angeklagten unbenommen, sich auch während der Hauptverhandlung mit seinem Vertheidiger zu besprechen; es ist ihm jedoch nicht gestattet, sich mit demselben über die unmittelbare Beantwortung der an ihn gestellten Fragen zu berathen.

V. Beweisverfahren.

§. 274.

Nach der Vernehmung des Angeklagten sind zuerst die von dem Staatsanwalte, und dann die von dem Angeklagten zu gebrauchenden Beweismittel vorzuführen.

Die Reihenfolge derselben wird von dem Vorsitzenden unter Beachtung der vor Beginn der Verhandlung an ihn gelangten Anträge der Parteien bestimmt. Der Staatsanwalt und der Angeklagte können im Laufe der Hauptverhandlung Beweismittel fallen lassen, jedoch nur, wenn der Gegner zustimmt.

§. 275.

Zeugen und Sachverständige werden einzeln aus dem Zeugenzimmer vorgerufen und in Anwesenheit des Angeklagten verhört. Sie sind bei sonstiger Nichtigkeit vor ihrer Vernehmung auf die im §. 171 angegebene Weise zur Angabe der Wahrheit zu ermahnen, und sohin zu beeidigen.

Sind sie aber bereits in der Voruntersuchung beeidiget worden, oder sind sie im Allgemeinen beeidete Sachverständige, so hat sie der Vorsitzende nur an ihren bereits abgelegten Eid zu erinnern.

Erfolgt die Beeidigung eines Zeugen bei der Hauptverhandlung, so muss er schwören, dass er auf die an ihn zu richtenden Fragen ohne Gunst, Hass oder Furcht die reine und volle

stą i zupełną prawdę i nic nad prawdę. Prezydujący, obowiązanym jest przy słuchaniu świadków, stosować się do przepisów dla sędziego śledczego podczas śledztwa przygotowawczego postanowionych.

Świadków, których zeznania różnią się między sobą, może prezydujący przeciwstawić (konfrontować).

§. 276.

Świadkowie i biegli, tak długo po ich przesłuchaniu na posiedzeniu pozostawać mają, dopóki ich prezydujący nie uwolni, lub im nie nakaże ustąpić. Świadkowie nie mogą jeden od drugiego żądać, by się sprawiali z zeznań swych.

§. 277.

Świadkowi i biegli, którzy uczynili zeznania przeciwko oskarżonemu, przy końcu ich badań zapytani być mają, czy oskarżony obecny jest ten sam, o którym mówili. Oskarżony zaś, po przesłuchaniu każdego świadka i biegłego, zapytanym być winien, czy ma co do powiedzenia przeciwko uczynionym przez nich zeznaniom.

§. 278.

Oprócz prezydującego, inni także członkowie sądu (sędziowie) i prokurator, mogą, otrzymawszy głos od prezydującego, czynić zapytania oskarżonemu, świadkom i biegłym. Równie też oskarżony i jego obrońca, mogą stawiać zapytania świadkom i biegłym, lecz tylko za pośrednictwem prezydującego. Prezydujący ma prawo odrzucić pytania, które za niestosowne uważa.

§. 279.

Prezydującemu służy prawo wyjątkowo kazać oskarżonemu, aby się podczas słuchania świadka lub spółoskarżonego z izby posiedzenia oddalił. Jednakowoż, skoro tylko powróci i względem tego, co w jego nieobecności dochodzonem było, przesłuchanym zostanie, winien być przez prezydującego zawiadomionym pod nieważnością o tem wszystkiem, co się w jego nieobecności działo, mianowicie o zeznaniach, jakie w czasie tym przez inne osoby poczynione zostały.

§. 280.

Oskarżony i prokurator żądać mogą, aby świadkowie po złożonem przez nich zeznaniu, oddalili się z izby posiedzeń i później znowu przywołanymi i albo oddzielnie, albo w przytomności drugich świadków jeszcze raz słuchanymi byli. Prezes będzie także mocen nakazać to z urzędu.

§. 281.

Akta przedśledcze, które stosownie do §. 236 mają być czytane, prezydujący każe odczytać. Prócz tego odczytanie aktów tych, na żądanie prokuratora lub oskarżonego, lub na zlecenie prezydującego, wtenczas tylko ma miejsce, kiedy świadkowie lub biegli, w przedśledztwie słuchani, tymczasem zmarli, lub miejsce ich pobytu niewiadomem się stało; gdy ich osobiste stawiennictwo dla starości, choroby lub niedołężności, lub z powodu odległości miejsca pobytu, snadnie uskutecznionem być nie może; lub kiedy na to zgadza się prokurator i oskarżony. Jeżeli zeznania świadków lub biegłych

Wahrheit und nichts als die Wahrheit aussagen werde. Der Vorsitzende hat bei der Abhörung der Zeugen die für den Untersuchungsrichter in der Voruntersuchung ertheilten Vorschriften zu beobachten.

Zeugen, deren Aussagen von einander abweichen, kann der Vorsitzende einander gegenüberstellen.

§. 276.

Zeugen und Sachverständige haben nach ihrer Vernehmung so lange in der Sitzung anwesend zu bleiben, als der Vorsitzende sie nicht entlässt oder ihr Abtreten verordnet. Die einzelnen Zeugen dürfen einander über ihre Aussagen nicht zur Rede stellen.

§. 277.

Zeugen und Sachverständige, welche etwas über die Person des Angeklagten ausgesagt haben, sind am Schlusse ihres Verhöres ausdrücklich zu befragen, ob der anwesende Angeklagte derjenige sei, von welchem sie gesprochen. Der Angeklagte muss nach der Abhörung eines jeden Zeugen oder Sachverständigen befragt werden, ob er auf die eben vernommene Aussage derselben etwas zu entgegnen habe.

§. 278.

Ausser dem Vorsitzenden sind auch die übrigen Gerichtsmitglieder und der Staatsanwalt, nachdem sie das Wort hiezu von dem Vorsitzenden erhalten haben, befugt, Fragen an den Angeklagten, an Zeugen oder Sachverständige zu stellen. Ebenso sind der Angeklagte und sein Vertheidiger befugt, Fragen an Zeugen oder Sachverständige zu richten, jedoch nur durch den Vorsitzenden. Der Vorsitzende ist berechtiget, Fragen, die ihm unangemessen erscheinen, zurückzuweisen.

§. 279.

Der Vorsitzende ist befugt, ausnahmsweise den Angeklagten während der Abhörung eines Zeugen oder eines Mitangeklagten aus dem Sitzungssale abtreten zu lassen. Er muss ihn aber, sobald er ihn nach seiner Wiedereinführung über den in seiner Abwesenheit verhandelten Gegenstand vernommen hat, bei sonstiger Nichtigkeit von Allem in Kenntniss setzen, was in seiner Abwesenheit vorgenommen wurde, insbesondere von den Aussagen, welche von anderen Personen inzwischen gemacht worden sind.

§. 280.

Sowohl der Angeklagte, als der Staatsanwalt können verlangen, dass sich Zeugen nach ihrer Abhörung aus dem Gerichtssale entfernen und später wieder hereingerufen und entweder allein oder in Gegenwart anderer Zeugen nochmals vernommen werden. Der Vorsitzende kann diess auch von Amtswegen anordnen.

§. 281.

Die nach §. 236 zur Vorlesung bestimmten Acten der Voruntersuchung hat der Vorsitzende vorlesen zu lassen. Ausserdem findet die Vorlesung solcher Actenstücke auf Verlangen des Staatsanwaltes oder des Angeklagten, oder über Anordnung des Vorsitzenden nur dann Statt, wenn Zeugen oder Sachverständige, die in der Voruntersuchung vernommen wurden, in der Zwischenzeit gestorben oder unbekannten Aufenthaltes sind; wenn ihr persönliches Erscheinen wegen ihres Alters, wegen einer Krankheit oder Gebrechlichkeit oder wegen ihres entfernten Aufenthaltes füglich nicht bewerkstelliget werden konnte; oder wenn

różnią się w głównych okolicznościach od zeznań ich podczas śledztwa przygotowawczego złożonych, prezydujący może zlecić, aby takowe z aktów przedśledczych odczytane były.

Podobnie odczytane być winny, protokoły naocznego obejrzenia, wcześniejsze wyroki, skazujące oskarżonego na kary, i inne dokumenta, mające wpływ na sprawę.

Po każdem odczytaniu, oskarżony zapytanym być winien, czy ma co przeciw temu do wniesienia.

§. 282.

W ciągu lub na końcu głównego dochodzenia, każe prezydujący przedłożyć oskarżonemu, a według potrzeby świadkom i biegłym, przedmioty do zbrodni lub wykroczenia ściągające się i do przekonania służyć mogące, i wezwie ich, aby się oświadczyli, czyli takowe uznają.

§. 283.

Prezydującemu służy prawo w ciągu postępowania nakazać wezwać, a nawet według potrzeby doprowadzić i słuchać świadków i biegłych jeszcze niesłuchanych, od których z toku dochodzenia spodziewać się można wyjaśnień, względem ważnych i zaprzeczonych okoliczności. Może także żądać złożenia nowych opinij i nakazać dostarczenie nowych dowodów; przedsiębrać z sądem naoczne obejrzenie, lub do tego członka sądu wyznaczyć, który w przedmiocie tym sprawę zdać jest obowiązanym. Czy nowi świadkowie i biegli wykonać mają przysięgę, w przedmiocie tym po zbadaniu świadków i wysłuchaniu obudwóch stron, trybunał sądu przysięgłych stanowić będzie.

§. 284.

Oskarżony i jego obrońca, tudzież prokurator, mogą przywodzić to wszystko, cokolwiek do ocenienia wiarygodności świadka lub biegłych, lub do odparcia ich zeznań posłużyć może. Jeżeli jednak oskarżony dopuszcza się przeciwko świadkowi lub biegłemu obelg, lub czyni mu zarzuty widocznie bezzasadne lub ze sprawą związku nie mające, sąd, na żądanie świadka lub prokuratora, może na niego wymierzyć karę aresztu aż do ośmiu dni, a gdyby już był aresztowanym, orzec zaostrzenie, prawem dozwolone na czas od ośmiu do dni czternastu. Jeżeli obrońca dopuszcza się tego uchybienia, sąd może albo dać mu naganę, albo wymierzyć na niego karę pieniężną do wysokości 100 złtr., a w razie zachodzących obciążających okoliczności, odjąć mu na czas od jednego do sześciu miesięcy prawo stawania w sądzie jako obrońca w sprawach karnych. Kary te, zaraz po ukończonem dochodzeniu, bez względu na karę za zbrodnię lub wykroczenie, jakieby czyn taki stanowił, wykonane być winny i żadne odwołanie się miejsca nie ma.

VI. Wniesienia stron.

§. 285.

Przy końcu dochodzenia, otrzymuje głos naprzód prokurator, dla przedstawienia wypadłości dowodów i dla dania tudzież usprawiedliwienia wniosków swoich, tak co do winy oskarżonego, jako też co do kary na niego, stosownie do ustawy, wymierzoną być

der Staatsanwalt und der Angeklagte darüber einverstanden sind. Weichen Zeugen oder Sachverständige in wesentlichen Puncten von ihren in der Voruntersuchung gemachten Angaben ab, so kann der Vorsitzende diese aus den Voruntersuchungsacten vorlesen lassen.

Augenscheinsprotokolle, gegen den Angeklagten, früher ergangene Straferkenntnisse und andere Urkunden, welche für die Sache von Bedeutung sind, müssen ebenfalls vorgelesen werden.

Nach jeder Vorlesung ist der Angeklagte zu befragen, was er darüber zu bemerken habe.

§. 282.

Im Laufe oder am Schlusse der Hauptverhandlung lässt der Vorsitzende dem Angeklagten und, so weit es nöthig ist, den Zeugen und Sachverständigen diejenigen Gegenstände, welche auf das Verbrechen oder Vergehen Bezug haben und zur Ueberweisung dienen können, vorlegen, und fordert sie auf, sich zu erklären, ob sie dieselben anerkennen.

§. 283.

Der Vorsitzende ist ermächtiget, bisher nicht abgehörte Zeugen und Sachverständige, von welchen nach dem Gange der Verhandlung Aufklärung über erhebliche und bestrittene Thatsachen zu erwarten ist, im Laufe des Verfahrens vorladen und nöthigenfalls vorführen zu lassen und zu vernehmen. Er kann auch neue Gutachten abfordern, oder andere Beweismittel herbeischaffen lassen, mit dem Gerichte einen Augenschein vornehmen, oder hiezu ein Mitglied des Gerichtes abordnen, welches darüber Bericht zu erstatten hat. Ob eine Beeidung der neuen Zeugen oder Sachverständigen stattfinde, darüber hat nach deren Abhörung und nach Vernehmung beider Theile der Gerichtshof zu entscheiden.

§. 284.

Der Angeklagte und dessen Vertheidiger, sowie der Staatsanwalt sind berechtiget, Alles geltend zu machen, was zur Beurtheilung der Glaubwürdigkeit eines Zeugen oder Sachverständigen oder zur Widerlegung seiner Angaben dienen kann. Wenn jedoch von dem Angeklagten gegen einen Zeugen oder Sachverständigen Beschimpfungen oder offenbar ungegründete oder zur Sache nicht gehörige Beschuldigungen vorgebracht werden, so kann das Gericht wider denselben auf Antrag des Zeugen oder des Staatsanwaltes eine Gefängnissstrafe bis zu acht Tagen, oder falls er bereits verhaftet ist, eine gesetzliche Schärfung des Gefängnisses auf die Dauer von acht bis vierzehn Tagen verhängen. Macht sich der Vertheidiger einer solchen Uebertretung schuldig, so kann er vom Gerichte mit einem Verweise oder einer Geldstrafe bis zum Betrage von hundert Gulden belegt und ihm bei erschwerenden Umständen die Befugniss, als Vertheidiger in Strafsachen vor Gericht zu erscheinen, auf die Dauer von Einem bis zu sechs Monaten entzogen werden. Die Strafen sind sogleich nach der Verhandlung zu vollziehen, ohne dass dagegen ein Rechtsmittel zulässig ist, vorbehaltlich der Strafe, wenn durch diese Handlung ein eigenes Vergehen oder Verbrechen begründet seyn sollte.

VI. Vorträge der Parteien.

§. 285.

Am Schlusse der Verhandlung erhält zuerst der Staatsanwalt das Wort, um die Ergebnisse der Beweisführung zusammenzufassen und seine Anträge sowohl rücksichtlich der Schuld des Angeklagten, als auch in Betreff der gegen ihn nach dem Gesetze zu erkennenden

mającej. Jeżeli poszkodowany wchodzi do postępowania, otrzymuje głos po prokuratorze, dla usprawiedliwienia żądań pod względem wynagrodzenia. Oskarżonemu i jego obrońcy, służy prawo na wnioski te odpowiedzieć. Jeżeli prokurator i poszkodowany, widzi potrzebę wniesienia dalszej odpowiedzi na odpowiedź oskarżonego i obrońcy może to uczynić, lecz oskarżony i jego obrońca, będą mieli zawsze głos ostatni.

VII. Wyrok sądu.

§. 286.

Potem prezydujący oświadczy, iż dochodzenie jest ukończonem. Sąd w razie potrzeby udaje się do izby narad dla wydania wyroku. W przypadku tym oskarżony, jeżeli był zatrzymanym, będzie tymczasowo z izby posiedzeń wyprowadzonym.

§. 287.

Sąd przy wydaniu wyroku, to tylko uwzględniać powinien, co się działo w głównem dochodzeniu. Obowiązanym jest stawiane w dochodzeniu tem dowody, szczegółowo i razem w związku, pod względem ich wiarygodności, starannie i sumiennie ocenić. Pod tym względem czyli czyn jaki ma być uważanym za dowiedziony, sędziowie nie według prawideł o dowodach, przez ustawę wskazanych, lecz według własnego, wolnego, z sumiennego ocenienia wszystkich za oskarżonym i przeciwko niemu mówiących dowodów wyczerpniętego przekonania, orzekać mają.

§. 288.

Kiedy kara nie zostanie wymierzoną z powodu, iż albo prokurator występował bez wniesionego żądania ze strony poszkodowanego, co było potrzebnem; albo iż czyn, zasadą skargi będący, nie jest przez ustawę karą zagrożony; albo że istota czynu zbrodni lub wykroczenia nie jest wykrytą, lub też z powodu iż nie ma dostatecznego dowodu, że oskarżony popełnił czyn, o który jest obwiniony, albo że zachodzą okoliczności karygodność czynu znoszące; w przypadkach tych, wyrok obejmować powinien orzeczenie, że oskarżony uwolnionym zostaje od skargi.

§. 289.

Jeżeli oskarżony uznanym zostanie za winnego, sąd obowiązany jest wymierzyć na niego natychmiast karę. Wyrok skazujący na karę obejmować powinien:

a) jaką zbrodnię lub wykroczenie oskarżony jako sprawca, spółwinny lub uczestnik popełnił, i czyli zbrodnia lub wykroczenie było dokonanem lub usiłowanem.

b) czyli i z jakiemi okolicznościami obciążającemi lub zwalniającemi to nastąpiło;

c) przepisy ustawy stosujące się do oskarżonego;

d) karę, na jaką tenże skazanym zostanie, a to wszystko pod nieważnością;

e) prócz tego zamieszczone być winno w wyroku orzeczenie co do żądanego wynagrodzenia i co do kosztów sporu.

§. 290.

Jeżeli z głównego dochodzenia okaże się, iż oskarżony jest winnym czynu, z powodu którego wydanie wyroku należy do sądu przysięgłych, sąd obowiązanym jest

Strafe zu stellen und zu begründen. Hat sich ein Privatbetheiligter dem Verfahren angeschlossen, so erhält er zunächst nach dem Staatsanwalte das Wort zur Begründung seiner Entschädigungsansprüche. Dem Angeklagten und seinem Vertheidiger steht das Recht zu, darauf zu antworten. Finden der Staatsanwalt und der Privatbetheiligte hierauf etwas zu erwidern, so gebührt dem Angeklagten und seinem Vertheidiger jedenfalls die Schlussrede.

VII. Urtheil des Gerichtes.

§. 286.

Der Vorsitzende erklärt alsdann die Verhandlung für geschlossen. Das Gericht zieht sich, wenn es diess für nöthig erachtet, in das Berathungszimmer zurück, um das Urtheil zu fällen. In diesem Falle wird der Angeklagte, wenn er verhaftet war, einstweilen aus dem Sitzungssale wieder abgeführt.

§. 287.

Das Gericht hat bei der Urtheilsfällung nur auf dasjenige Rücksicht zu nehmen, was in der Hauptverhandlung vorgekommen ist. Es hat die in dieser Verhandlung vorgeführten Beweismittel in Ansehung ihrer Glaubwürdigkeit und Beweiskraft sowohl einzeln, als auch in ihrem inneren Zusammenhange sorgfältig und gewissenhaft zu prüfen. Ueber die Frage, ob eine Thatsache als erwiesen anzunehmen sei, entscheiden die Richter nicht nach gesetzlichen Beweisregeln, sondern nur nach ihrer freien, aus der gewissenhaften Prüfung aller für und wider vorgebrachten Beweismittel gewonnenen Ueberzeugung.

§. 288.

Wird auf keine Strafe erkannt, weil der Staatsanwalt ohne das erforderlich gewesene Verlangen eines Betheiligten aufgetreten ist, oder weil die der Anklage zum Grunde liegende That von keinem Gesetze mit Strafe bedroht, oder der Thatbestand des Verbrechens oder Vergehens nicht hergestellt, oder kein genügender Beweis vorhanden ist, dass der Angeklagte die ihm zur Last gelegte That begangen habe, oder weil Umstände vorliegen, welche die Strafbarkeit desselben aufheben, so muss das Urtheil dahin lauten, dass der Angeklagte von der Anklage freigesprochen werde.

§. 289.

Wird der Angeklagte schuldig befunden, so hat das Gericht sofort die gegen ihn zu verhängende Strafe auszusprechen. Das Strafurtheil muss enthalten:

a) welches Verbrechen oder Vergehen der Angeklagte als Urheber, Mitschuldiger oder Theilnehmer verübt habe, und ob das Verbrechen oder Vergehen vollbracht oder nur versucht worden sei;

b) ob und mit welchen erschwerenden oder mildernden Umständen diess geschehen sei;

c) die auf den Angeklagten anzuwendenden gesetzlichen Bestimmungen;

d) die Strafe, zu welcher er verurtheilt wird, und zwar diese vier Puncte bei sonstiger Nichtigkeit;

e) ausserdem ist noch die Entscheidung über etwa geltend gemachte Entschädigungsansprüche und über die Processkosten beizufügen.

§. 290.

Ergibt sich aus der Hauptverhandlung, dass der Angeklagte einer That schuldig ist, worüber die Urtheilsfällung dem Geschwornengerichte zusteht, so hat das Gericht seine Unzu-

znać się za niewłaściwy, i sprawę do izby oskarżenia w sądzie wyższym krajowym odesłać.

§. 291.

Jeżeli zaś z głównego dochodzenia okazuje się, iż czyn oskarżonemu zarzucany, stanowi zbrodnię lub wykroczenie inne, a nie to, które w wyroku odesłania jest wyrażone, lub też stanowi przestępstwo, sąd przecież wyrokować powinien. Jeżeli zbrodnia lub wykroczenie są cięższe od wyrażonych w akcie oskarżenia, sąd wtenczas tylko co do nich wyrokować może, kiedy prokurator w ciągu dochodzenia wyraźnie względem ich ukarania czynił wniosek (§. 303). Jeżeli przeciwnie okazuje się z dochodzenia, iż czyn oskarżonemu zarzucany jest równie ciężką lub mniejszą zbrodnią, albo wykroczeniem lub przestępstwem, prokurator obowiązanym jest w ciągu dochodzenia uczynić wniosek stosowny. Jeżeli tego prokurator nie uczynił, wówczas w ciągu dochodzenia prezydujący, a po ukończeniu takowego, jednakże przed wydaniem wyroku, sąd może wezwać prokuratora i oskarżonego, aby względem zbrodni, wykroczenia lub przestępstwa, w oskarżeniu nie wymienionego, poczynili stosowne ewentualne wnioski.

§. 292.

W wymierzeniu kary sąd pod względem rodzaju i wysokości o tyle tylko obowiązanym jest trzymać się wniosku prokuratora, iż nie może orzec cięższej kary nad tę, jaką prokurator wnosił.

VIII. Ogłoszenie i piśmienne wydanie wyroku.

§. 293.

Zaraz po nastąpionem postanowieniu sądu, wyrok na publicznem posiedzeniu i w obecności oskarżonego ogłoszonym być winien. Prezydujący ogłasza wyrok i istotne zasady onegoż, przy odczytaniu zarazem zastosowanych przepisów ustawy, i oznajmia oskarżonemu, iż mu służy prawo odwołania się przeciwko takowemu. Wszystko to pod nieważnością.

§. 294.

Każdy wyrok wraz z powodami orzeczenia co do czynu i prawa, powinien być najpóźniej w 24 godzinach przez członka sądu, do tego przez prezydującego wyznaczonego, piśmiennie ułożonym.

Piśmienne wydanie wyroku oprócz okoliczności w §. 289. wyrażonych, obejmować powinno:

a) wymienienie sądu i nazwiska obecnych członków, tudzież prokuratora;

b) nazwisko prywatnie skarżącego, jeżeli ten występował lub poszkodowanego, wchodzącego do postępowania karnego;

c) imię i nazwisko oskarżonego, tudzież jego nazwisko przybrane *(Spitzname)*, jeżeli jakie miał, jego wiek, stan, rzemiosło lub zatrudnienie, tudzież nazwisko jego obrońcy;

d) dzień i głowną treść wyroku odesłania;

e) dzień głównego dochodzenia i zapadłego wyroku;

f) konkluzye prokuratora, prywatnie skarżącego lub poszkodowanego.

ständigkeit auszusprechen und die Sache an die Anklagekammer des Oberlandesgerichtes zu verweisen.

§. 291.

Ergibt sich aber aus der Hauptverhandlung, dass die dem Angeklagten zur Last fallende That ein anderes, jedoch nicht vor das Schwurgericht gehöriges Verbrechen oder Vergehen, als in dem Verweisungserkenntnisse enthalten ist, oder eine Uebertretung begründet, so hat sich das Gericht der Urtheilsfällung dennoch zu entziehen. Es kann jedoch auf ein schwereres Verbrechen oder Vergehen, als in der Anklage enthalten war, nur dann erkennen, wenn der Staatsanwalt im Laufe der Verhandlung darauf ausdrücklich seinen Antrag gestellt hat. (§. 303.) Ergibt sich dagegen aus der Verhandlung, dass die dem Angeklagten zur Last liegende That ein gleich schweres oder geringeres Verbrechen oder Vergehen, oder eine einfache Uebertretung begründet, so liegt es dem Staatsanwalte ob, im Laufe der Verhandlung den hiedurch erforderlichen eventuellen Antrag zu stellen. Hat er diess unterlassen, so steht es während der Verhandlung dem Vorsitzenden und nach dem Schlusse derselben, jedoch vor der Urtheilsfällung dem Gerichte zu, den Staatsanwalt und den Angeklagten aufzufordern, dass sie in Beziehung auf das in der Anklage nicht enthaltene Verbrechen oder Vergehen oder die Uebertretung die geeigneten eventuellen Anträge stellen.

§. 292.

Rücksichtlich der Art und Grösse der Strafe ist das Gericht an die Anträge des Staatsanwaltes nur insoweit gebunden, dass es keine härtere Strafe verhängen kann, als auf welche derselbe angetragen hat.

VIII. Verkündigung und Ausfertigung des Urtheiles.

§. 293.

Umittelbar nach dem Beschlusse des Gerichtes ist das Urtheil in öffentlicher Sitzung und in Anwesenheit des Angeklagten zu verkündigen. Der Vorsitzende spricht das Urtheil und die wesentlichen Gründe desselben unter Verlesung der angewendeten Gesetzbestimmungen aus. Zugleich belehrt er den Angeklagten über die ihm zustehenden Rechtsmittel. Alles diess bei sonstiger Nichtigkeit.

§. 294.

Jedes Urtheil sammt den sowohl die That- als auch die Rechtsfrage umfassenden Entscheidungsgründen ist durch ein von dem Vorsitzenden damit zu beauftragendes Mitglied des Gerichtes schriftlich, und zwar längstens binnen vierundzwanzig Stunden, abzufassen.

Die Urtheilsausfertigung muss ausser den im §. 289 angeführten Puncten enthalten:

a) *die Bezeichnung des Gerichtes und die Namen der anwesenden Mitglieder desselben, sowie des Staatsanwaltes;*

b) *den Namen des etwaigen Privatklägers oder des Privatbetheiligten, der sich dem Strafverfahren angeschlossen;*

c) *den Vor- und Zunamen, so wie den allfälligen Spitznamen des Angeklagten, dessen Alter, Stand, Gewerbe oder Beschäftigung; ferner den Namen seines Vertheidigers;*

d) *den Tag und den wesentlichen Inhalt des Verweisungserkenntnisses;*

e) *den Tag der Hauptverhandlung und des ergehenden Urtheiles;*

f) *die Schlussanträge des Staatsanwaltes, Privatklägers oder Privatbetheiligten.*

Wyrok podpisanym być winien przez wszystkich, do wydania wyroku wpływających członków sądu.

IX. Prowadzenie protokołu.

§. 295.

Głównego dochodzenia powinien być spisanym protokoł pod nieważnością. Protokoł ten zawierać powinien nazwiska obecnych członków sądu, prokuratora, oskarżonego, jego obrońcy i prywatnego poszkodowanego, jeżeli do postępowania karnego wchodził. Protokoł ten wykazywać powinien dopełnienie wszystkich istotnych formalości postępowania; w szczególności wyszczególnić, którzy świadkowie i biegli słuchanymi i które akta odczytanemi były; dalej wyrażać wszystkie wnioski stron i orzeczenia na takowe przez prezydującego, lub przez sąd wydane, a w końcu wzmiankę o tem, czyli wyrok stanowczy jednomyślniością lub większością głosów wydanym został.

Odpowiedzi oskarżonego i zeznania świadków lub biegłych, wtenczas tylko wzmiankowane być mają, kiedy takowe zawierają w sobie zboczenia, zmianę lub dodatki do zeznań, w przygotowawczem śledztwie złożonych; albo kiedy świadkowie lub biegli, po pierwszy raz dopiero w głównem dochodzeniu są słuchanymi.

§. 296.

Aby protokoł na publicznem posiedzeniu był czytanym i przyjętym, tego nie ma potrzeby; jednakowoż jeżeli zależy na dokładnem oddaniu wysłowienia, prezydujący może nakazać odczytanie niektórych części protokołu. Po ukończeniu publicznego posiedzenia, protokoł przez prezydującego i pisarza podpisanym być winien.

X. Odroczenie i zaniechanie głównego dochodzenia.

§. 297.

Główne dochodzenie raz zaczęte, wtenczas tylko przerwanem być może, kiedy to prezydujący, dla koniecznego wypoczynku, za potrzebne uznaje; w nagłych przypadkach może być dochodzenie w dni niedzielne i świąteczne dalej prowadzone, jeżeli sąd uznaje tego potrzebę.

§. 298.

Kiedy oskarżony nieprzyzwoitem zachowaniem się miesza porządek dochodzenia i pomimo napomnienia i zagrożenia przez prezydującego, iż z posiedzenia wydalonym zostanie, tego nie przestaje, może być uchwałą sądu, przeciwko której żadne odwołanie się nie ma miejsca, zupełnie lub na pewny czas z miejsca posiedzeń wydalonym, dochodzenie w jego nieobecności dalej prowadzone, a wyrok przez członka sądu w przytomności pisarza onemuż ogłoszony.

§. 299.

Jeżeli obrońca obraża przyzwoitość lub należne sądowi poszanowanie, może być pociągniętym pod kary w §. 284 wyrażone. Jeżeli pomimo tego zachowuje się nieprzyzwoicie, prezydujący może odmówić mu głosu i wezwać oskarżonego, aby sobie innego wybrał obrońcę, a nawet w razie potrzeby dodać mu takowego z urzędu. Je-

Das Urtheil muss von allen Mitgliedern des Gerichtes, welche an der Fällung desselben theilgenommen haben, unterzeichnet werden.

IX. Protokollführung.

§. 295.

Ueber die Hauptverhandlung ist bei sonstiger Nichtigkeit ein Protokoll aufzunehmen. Dasselbe muss die Namen der anwesenden Mitglieder des Gerichtes, des Staatsanwaltes, des Angeklagten und seines Vertheidigers und des Privatbetheiligten, der sich etwa dem Strafverfahren angeschlossen hat, enthalten. Dasselbe hat alle wesentlichen Förmlichkeiten des Verfahrens zu beurkunden, insbesondere anzuführen, welche Zeugen und Sachverständige vernommen, und welche Actenstücke vorgelesen wurden; ferner alle Anträge der Parteien und die von dem Vorsitzenden oder dem Gerichte darüber ergangenen Entscheidungen zu bemerken, und schliesslich anzugeben, ob das Endurtheil durch Stimmenmehrheit oder einhellig gefällt worden sei.

Der Antworten des Angeklagten und der Aussagen der Zeugen oder Sachverständigen geschieht nur dann eine Erwähnung, wenn sie Abweichungen, Veränderungen oder Zusätze bezüglich der in der Voruntersuchung gemachten Angaben enthalten, oder wenn die Zeugen oder Sachverständigen in der öffentlichen Sitzung das erste Mal vernommen werden.

§. 296.

Einer Vorlesung und Genehmigung des Protokolles in der öffentlichen Sitzung bedarf es nicht; doch kann der Vorsitzende, wo es auf genaue Feststellung der wörtlichen Fassung ankommt, die Vorlesung einzelner Theile des Protokolles anordnen. Nach dem Schlusse der öffentlichen Sitzung ist das Protokoll von dem Vorsitzenden und dem Schriftführer zu unterzeichnen.

X. Vertagung und Einstellung der Hauptverhandlung.

§. 297.

Die Hauptverhandlung darf, wenn sie einmal begonnen hat, nur so weit unterbrochen werden, als es der Vorsitzende zur nöthigen Erholung erforderlich findet; sie kann nach dem Ermessen des Gerichtes in dringenden Fällen auch an einem Sonntage oder Feiertage fortgesetzt werden.

§. 298.

Wenn der Angeklagte die Ordnung der Verhandlung durch ein ungeziemendes Benehmen stört, und ungeachtet der Ermahnung des Vorsitzenden und der Drohung, dass er aus der Sitzung werde entfernt werden, nicht davon absteht, so kann er durch Beschluss des Gerichtes, wogegen kein Rechtsmittel zulässig ist, aus der Sitzung ganz oder auf einige Zeit entfernt, die Verhandlung in seiner Abwesenheit fortgesetzt und ihm das Urtheil durch ein Mitglied des Gerichtes in Gegenwart des Schriftführers verkündet werden.

§. 299.

Verletzt der Vertheidiger den Anstand oder die dem Gerichte schuldige Achtung, so kann er mit den im §. 284 bezeichneten Strafen belegt werden. Setzt er sein ungebührliches Benehmen fort, so kann ihm der Vorsitzende das Wort entziehen und den Angeklagten zur Wahl eines anderen Vertheidigers auffordern, nöthigenfalls auch von Amtswegen einen solchen ernennen. Ist jedoch zu besorgen, dass die Vertheidigung des Angeklagten nicht

żeliby zaś zachodziła obawa, iż oskarżony nie mógłby mieć należytej obrony, odroczenie dochodzenia na koszt winnego obrońcy, zarządzonem być może.

§. 300.

Jeżeli w ciągu głównego dochodzenia zachoruje oskarżony tak dalece, iż dłużej nie może się na niem znajdować, a nie zezwala sam, iżby dochodzenie w jego nieobecności dalej prowadzonem i zeznania jego w śledztwie przygotowawczem poczynione, odczytanemi były, dochodzenie odroczonem być winno.

§. 301.

Odroczenie głównego dochodzenia może według uznania sądu wtenczas także nastąpić, kiedy w ciągu takowego wykrytą zostanie nowa okoliczność, ważna pod względem dowodu winy lub niewinności, a nowe dowody nie mogą być zaraz przez prezydującego dostarczone. Podobnież ma miejsce odroczenie, kiedy w ciągu głównego dochodzenia zajdzie potrzeba nowych wyjaśnień z powodu podejrzenia o fałsz przedstawianych dowodów, a wyjaśnienia te nie mogą być zaraz przedsięwzięte, albo, kiedy dla zewnętrznych przeszkód, chwilowe odroczenie dochodzenia jest potrzebnem lub stosownem.

§. 302.

Jeżeli z zeznań świadków lub z dowodów na piśmie, w głównem dochodzeniu wynika przeciwko oskarżonemu obwinienie o inny czyn karygodny, a nie o ten, o który jest oskarżonym, i gdyby nowa zbrodnia lub wykroczenie według uznania trybunału sądu przysięgłych pociągała za sobą znaczne podwyższenie kary przeciwko niemu powinien wprawdzie trybunał wydać wyrok co do zbrodni lub wykroczenia, przedmiotem oskarżenia będącego; na wniosek prokuratora może jednak zarządzić przeciwko oskarżonemu dochodzenie i śledztwo przygotowawcze z powodu nowej zbrodni lub wykroczenia. W przypadku tym wykonanie orzeczonej kary wstrzymanem być powinno, aż do wyroku na skutek nowego oskarżenia, zapaść mającego.

Jeżeli oskarżony tym drugim wyrokiem uwolnionym zostanie, areszt w czasie śledztwa do kary wprzód orzeczonej wliczonym być ma. Jeżeli jednak w skutek nowej skargi skazanym zostanie, sąd przy wymierzeniu kary powinien doliczyć i tę, która już pierwej przeciwko niemu jest orzeczoną.

§. 303.

Co do zbrodni i wykroczeń, które jedynie na żądanie poszkodowanego są dochodzone i karane, może tenże w ciągu głównego dochodzenia i dopóki wyrok nie zapadnie, żądać zawieszenia postępowania. Co do zbrodni i wykroczeń, których prokurator z urzędu dochodzić powinien, zawieszenie dochodzenia głównego może miejsce mieć tylko na wniosek prokuratora i za zezwoleniem oskarżonego. Kiedy jednak prokurator w ciągu głównego dochodzenia otrzymał przekonanie, że zachodzi cięższa zbrodnia lub wykroczenie, aniżeli to, do którego się odnosiło zaskarżenie jego; w ówczas może za przyzwoleniem sądu odstąpić od tej skargi, żądać zaprzestania postępowania i czynić dalsze wnioski o śledztwo względem cięższej zbrodni lub występku.

genügend stattfinden würde, so kann die Vertagung der Verhandlung auf Kosten des schuldigen Vertheidigers angeordnet werden.

§. 300.

Erkrankt der Angeklagte während der Hauptverhandlung in dem Masse, dass er derselben nicht weiter beiwohnen kann, und williget er nicht selbst ein, dass die Verhandlung in seiner Abwesenheit fortgesetzt und seine in der Voruntersuchung abgegebene Erklärung vorgelesen werde, so ist die Verhandlung zu vertagen.

§. 301.

Eine Vertagung der Hauptverhandlung kann nach Ermessen des Gerichtes auch dann angeordnet werden, wenn sich im Laufe der Verhandlung ein neuer für den Anschuldigungs- oder Entschuldigungsbeweis besonders wichtiger Umstand ergibt, und die neuen Beweismittel von dem Vorsitzenden nicht auf der Stelle beigeschafft werden können. Dasselbe findet Statt, wenn während der Hauptverhandlung wegen eines vorgeführten Beweismittels der Verdacht der Fälschung entstanden ist und neue Erhebungen als nöthig erscheinen, welche nicht sogleich vorgenommen werden können, oder wenn wegen äusserer Hindernisse eine zeitweilige Aufschiebung der Verhandlung sich als nothwendig oder zweckmässig darstellt.

§. 302.

Ist der Angeklagte bei der Hauptverhandlung durch schriftliche Beweise oder Zeugenaussagen einer anderen strafbaren That beschuldiget worden, als wegen welcher er angeklagt war, und würde das neue Verbrechen oder Vergehen nach dem Ermessen des Gerichtshofes eine bedeutende Erhöhung der Strafe des Angeklagten nach sich ziehen, so hat der Gerichtshof zwar mit der Urtheilsfällung über das, den Gegenstand der Anklage bildende Verbrechen oder Vergehen vorzugehen; er kann jedoch über Antrag des Staatsanwaltes verordnen, dass der Angeklagte auch wegen des neuen Verbrechens oder Vergehens verfolgt und desshalb die Voruntersuchung gepflogen werde. In diesem Falle ist der Vollzug der zuerkannten Strafe bis nach der Fällung des über diese neuerliche Anklage ergehenden Urtheiles aufzuschieben.

Wird der Angeklagte durch das letztere Urtheil freigesprochen, so ist die Untersuchungshaft in die früher zuerkannte Strafe einzurechnen. Wird er aber in Folge der neuerlichen Anklage verurtheilt, so hat der Gerichtshof bei Ausmessung der Strafe die früher wider den Angeklagten verhängte Strafe in Anschlag zu bringen.

§. 303.

Bei Verbrechen oder Vergehen, welche nur auf Verlangen eines Betheiligten untersucht und bestraft werden, kann dieser auch während der Hauptverhandlung, so lange das Urtheil nicht gefällt ist, die Einstellung des Verfahrens beantragen. Bei Verbrechen oder Vergehen, die der Staatsanwalt von Amtswegen zu verfolgen hat, findet eine Einstellung der Hauptverhandlung auf Antrag des Staatsanwaltes nur mit Zustimmung des Angeklagten Statt. Wenn jedoch der Staatsanwalt im Laufe der Hauptverhandlung die Ueberzeugung gewonnen hat, dass ein schwereres Verbrechen oder Vergehen vorliegt, als auf welches seine Anklage gerichtet war, so kann er mit Genehmigung des Gerichtes von dieser Anklage abstehen, die Einstellung des Verfahrens verlangen und weitere Anträge wegen der Untersuchung des schwereren Verbrechens oder Vergehens stellen.

XI. Wpadkowe zdarzenia.

§. 304.

Jeżeli z głównego dochodzenia wynika prawdopodobieństwo, że świadek wiedząc fałszywie zeznał, prezydujący nietylko na wniosek prokuratora lub oskarżonego, lecz także z urzędu może nakazać przyaresztowanie świadka i śledztwo, z powodu fałszywego świadectwa, właściwemu sędzi śledczemu polecić.

§. 305.

Zbrodnie lub wykroczenia i przestępstwa, należące do sądu powiatowego kolegialnego i które w czasie głównego dochodzenia w sprawie karnej w izbie sądowej popełnione zostaną, a przy których sprawca na gorącym uczynku schwytanym będzie, mogą być na wniosek prokuratora natychmiast przez zgromadzony sąd, z przerwaniem głównego dochodzenia, lub na końcu tegoż, po przesłuchaniu oskarżonego i znajdujących się świadków, osądzone. Odwołanie się przeciwko takim wyrokom, nie wstrzymuje ich wykonania. W przedmiocie tym, oddzielny protokół spisanym być winien.

§. 306.

Jeżeli oskarżony popełnił w czasie głównego śledztwa zbrodnię należącą do sądu przysięgłych, przepis §. 302 w całości znajduje zastosowanie.

Rozdział piętnasty.

O GŁÓWNEM DOCHODZENIU PRZED SĄDEM PRZYSIĘGŁYCH.

I. Ogólne przepisy.

§. 307.

Główne dochodzenie przed sądem przysięgłych, jest publiczne pod nieważnością; jednakowoż wyjątki, w §§. 260 do 263 wyrażone, znajdują także i tutaj zastosowanie.

§. 308.

Prezydującemu w sądzie przysięgłych, służą prawa i obowiązki, w §§. 264, 265 i 283 wymienione. W szczególności do niego należy, dawać przysięgłym o ich urzędowaniu objaśnienia, rozbierać im sprawę, nad którą się naradzać mają, i w razie potrzeby przypominać im ich obowiązki.

§. 309.

Wpadkowe pytania w przedmiocie postępowania w ciągu głównego dochodzenia, rozstrzyga trybunał sądu przysięgłych, a przeciwko tym orzeczeniom nie służy żaden środek prawny, dalsze dochodzenie wstrzymujący (§§. 266 i 353).

II. Utworzenie ławy przysięgłych.

§. 310.

Przed samem rozpoczęciem dochodzenia głównego, jak tylko oskarżony z zachowaniem przepisu §. 267 wprowadzonym, i znajdujące się przedmioty, dowód stanowiące, przyniesione zostaną, przystąpi się na posiedzeniu tajemnem trybunału sądu przysię-

X. Zwischenvorfälle.

§. 304.

Ergibt sich aus der Hauptverhandlung mit Wahrscheinlichkeit, dass ein Zeuge wissentlich falsch ausgesagt habe, so kann der Vorsitzende nicht nur auf Antrag des Staatsanwaltes oder des Angeschuldigten, sondern auch von Amtswegen den Zeugen sofort verhaften lassen, und die Untersuchung wegen des falschen Zeugnisses dem zuständigen Untersuchungsrichter zuweisen.

§. 305.

Zur Zuständigkeit der Bezirks-Collegialgerichte gehörige Verbrechen oder Vergehen und Uebertretungen, welche während der Hauptverhandlung einer Strafsache in dem Sitzungssale verübt werden, und wobei der Thäter auf frischer That betreten wird, können mit Unterbrechung der Hauptverhandlung oder am Schlusse derselben über Anhörung des Staatsanwaltes nach Vernehmung des Angeschuldigten und der etwa vorhandenen Zeugen von dem versammelten Gerichte sogleich abgeurtheilt werden. Rechtsmittel gegen ein solches Urtheil haben keine aufschiebende Wirkung. Ueber einen solchen Vorgang ist ein besonderes Protokoll aufzunehmen.

§. 306.

Hat der Angeklagte während der Hauptverhandlung ein zur Zuständigkeit des Geschwornengerichtes gehöriges Verbrechen begangen, so finden die Bestimmungen des §. 302 ihre volle Anwendung.

Fünfzehntes Hauptstück.

Von der Hauptverhandlung vor den Geschwornengerichten.

I. Allgemeine Bestimmungen.

§. 307.

Die Hauptverhandlung vor den Geschwornengerichten ist öffentlich bei sonstiger Nichtigkeit; doch finden auch hier die in den §§. 260 bis 263 festgestellten Ausnahmen ihre Anwendung.

§. 308.

Der Vorsitzende des Schwurgerichtshofes hat die in den §§. 264, 265 und 283 aufgeführten Rechte und Pflichten. Es liegt ihm insbesondere ob, den Geschwornen in Beziehung auf die Ausübung ihres Amtes die erforderliche Anleitung zu geben, ihnen die Sache, über welche sie zu berathen haben, auseinander zu setzen, und sie nöthigenfalls an ihre Pflichten zu erinnern.

§. 309.

Zwischenfragen über das Verfahren im Laufe der Hauptverhandlung entscheidet der Gerichtshof, ohne dass ein selbständiges, die weitere Verhandlung hemmendes Rechtsmittel dagegen zulässig ist (§§. 266 und 353).

II. Bildung der Geschwornenbank.

§. 310.

Unmittelbar vor dem Beginne der Hauptverhandlung wird für jeden einzelnen Straffall, nachdem der Angeklagte unter Beobachtung der Vorschrift des §. 267 eingeführt, und die vorhandenen Beweisstücke in den Gerichtssal gebracht worden sind, in nicht öffentlicher Sitzung

głych i w obecności prokuratora, oskarżonego i jego obrońcy, tudzież przysięgłych, w myśl §. 41 wezwanych, do utworzenia ławy przysięgłych, przywołaniem przez pisarza 36 głównych przysięgłych.

§. 311.

Jeżeli jest mniej niż 36 głównych przysięgłych, liczba ich uzupełnioną zostanie przez przybranie przysięgłych z pomiędzy 9ciu uzupełniających w kolei, jak ciż z urny losem wyciągnięci zostali. Prezydujący nakaże zaraz przywołać tych, którzy są obowiązani stawić się.

§. 312.

Jak skoro liczba przysięgłych, przynajmniej 30 wynosić będzie, prezydujący zapyta się pod nieważnością prokuratora, oskarżonego i przysięgłych, czy względem którego z nich zachodzą powody, któreby wyłączały onychże od wpływania do przedsiębrać się mającego dochodzenia. Powodami takiemi są:

a) kiedy przysięgły z oskarżonym lub przez zbrodnię poszkodowanym w takim zostaje stosunku, któryby, stosownie do §§. 79 i 80, wyłączał sędziego od pełnienia obowiązków sędziowskich;

b) kiedy przysięgły ze skazania lub uwolnienia oskarżonego, spodziewać się może zysku lub szkody;

c) kiedy w sprawie toczącej się, użytym był za świadka sądowego, kiedy występował jako donosiciel, skarżący lub obrońca; kiedy jako świadek lub biegły był lub powinien był być słuchanym. Względem przedstawionych powodów wyłączenia, stanowi trybunał sądu przysięgłych, jeżeli pokaże się potrzeba uzupełnienia liczby przysięgłych, uskutecznionem to będzie w sposób §fem poprzedzającym przepisany.

§. 313.

Do utworzenia ławy przysięgłych, potrzeba pod nieważnością, aby było obecnych przynajmniej 30stu przysięgłych, których wyłączenie, stosownie do poprzedniego §fu, nie odniosło skutku. Nazwiska tych, włożone będą w urnę i zaraz potem prezydujący trybunału sądu przysięgłych, wyciągać będzie i czytać po jednemu. Jak skoro nazwisko przysięgłego wyciągniętem i przeczytanem zostanie, może naprzód prokurator, a potem oskarżony usuwać bez przytoczenia powodu.

§. 314.

Prokurator i oskarżony, mają prawo w równej liczbie usunąć przysięgłych. Jeżeli liczba przysięgłych nie jest parzysta, oskarżony może usunąć o jednego przysięgłego więcej niż prokurator. Prywatni poszkodowani, wchodzący do postępowania karnego, wykonywują to prawo spólnie z prokuratorem, spółoskarżeni, spólnie między sobą i przez to liczba usunięć nie może być zwiększoną. Jeżeli ci pod tym względem nie mogą się z sobą porozumieć, los rozstrzygnie co do kolei, w jakiej mający prawo spólnego usunięcia, takowe wykonywać będą. Przysięgli usunięci w tym przypadku przez jednego z nich, usunięci zostaną tem samem i względem innych.

§. 315.

Prawo usunięcia ustaje, skoro tylko 12 nazwisk przysięgłych nieusuniętych z urny wyciągniętych będzie, lub skoro w urnie tyle tylko pozostaje nazwisk, ile do uzu-

des Schwurgerichtshofes und in Gegenwart des Staatsanwaltes, des Angeklagten und seines Vertheidigers, sowie der nach §. 41 vorgeladenen Geschwornen zur Bildung der Geschwornenbank geschritten. Dieselbe beginnt mit dem Aufrufe der sechs und dreissig Hauptgeschwornen durch den Schriftführer.

§. 311.

Sind weniger als dreissig Hauptgeschworne erschienen, so sind die fehlenden aus den neun Ergänzungsgeschwornen in der Reihenfolge, wie dieselben bei der Verlosung aus der Urne gezogen wurden, zu ersetzen. Der Vorsitzende hat die hiernach zum Erscheinen Verpflichteten sogleich vorrufen zu lassen.

§. 312.

Sobald die Zahl von wenigstens dreissig Geschwornen vollständig ist, richtet der Vorsitzende bei sonstiger Nichtigkeit an den Staatsanwalt, an den Angeklagten und an die Geschwornen die Frage, ob bei einem von diesen ein Grund vorhanden sei, der ihn von der Theilnahme an der vorliegenden Verhandlung ausschliesse. Solche Gründe sind:

a) wenn der Geschworne zu dem Angeklagten oder dem durch das Verbrechen Beschädigten in einem solchen Verhältnisse steht, welches in Gemässheit der §§. 79 und 80 einen Richter von der Ausübung des Richteramtes ausschliessen würde;

b) wenn er aus der Freisprechung oder Verurtheilung des Angeklagten einen Nutzen oder Schaden zu erwarten hat;

c) wenn er in der vorliegenden Sache als Gerichtszeuge verwendet wurde, wenn er als Anzeiger, Ankläger oder Vertheidiger aufgetreten ist, oder als Zeuge oder Sachverständiger abgehört wurde oder abgehört werden soll. Ueber die vorgebrachten Gründe der Ausschliessung entscheidet der Gerichtshof; eine etwa erforderliche Ergänzung der Zahl der Geschwornen wird auf die im vorhergehenden Paragraphe bestimmte Weise bewirkt.

§. 313.

Zur Bildung der Geschwornenbank müssen bei sonstiger Nichtigkeit wenigstens dreissig Geschworne, die nicht in Gemässheit des vorstehenden Paragraphes mit Erfolg beanständet wurden, zugegen seyn. Die Namen derselben werden in eine Urne gelegt und sohin von dem Vorsitzenden des Gerichtshofes einzeln herausgezogen und verlesen. Sobald ein Name aus der Urne gezogen und verlesen ist, haben zuerst der Staatsanwalt und nach ihm der Angeklagte das Recht, den Geschwornen ohne Angabe von Gründen abzulehnen.

§. 314.

Der Staatsanwalt und der Angeklagte haben das Recht, jeder eine gleiche Anzahl von Geschwornen abzulehnen. Ist die Zahl der Geschwornen ungerade, so ist der Angeklagte befugt, einen mehr als der Staatsanwalt zurückzuweisen. Privatbetheiligte, die sich dem Strafverfahren angeschlossen haben, üben dieses Recht gemeinschaftlich mit dem Staatsanwalte, Mitangeklagte gemeinschaftlich mit einander aus, ohne dass dadurch die Zahl der Ablehnungen vermehrt werden darf. Können sie sich hierüber nicht vereinigen, so entscheidet das Los über die Reihenfolge, in welcher die gemeinschaftlich Berechtigten das Ablehnungsrecht auszuüben haben. Die von einem derselben erfolgte Ablehnung gilt auch für die anderen Betheiligten.

§. 315.

Das Recht der Ablehnung hört auf, sobald zwölf nicht abgelehnte Namen von Geschwornen aus der Urne hervorgegangen oder nur noch so viele Namen, als zur Ergänzung der

pełnienia liczby 12 przysięgłych potrzeba. Dwunastu przysięgłych, tym sposobem wybranych, stanowi ławę przysięgłych, przed którymi główne dochodzenie ma być przedsiębranem.

§. 316.

Jeżeli można przewidzieć, iż główne dochodzenie zajmie dłuższy czas, prezydujący rozporządzić może, aby jeden lub dwaj następcy przybranymi byli, i aby dla tego zamiast dwunastu przysięgłych, trzynastu lub czternastu wylosowano; z pomiędzy tych, dwunastu pierwszych są głównymi przysięgłymi, reszta zastępcami. W przypadku tym zmniejsza się stosunkowo liczba dozwolonych usunięć. Przysięgli zastępcy obowiązani są znajdować się ciągle przy całem dochodzeniu, i w razie, gdyby który z głównych przysięgłych doznał jakiej przeszkody w znajdowaniu się, przy całem dochodzeniu aż do orzeczenia przez przysięgłych, wchodzą w jego miejsce w kolei, w jakiej nazwiska ich wyciągnięte zostały.

III. Rozpoczęcie głównego dochodzenia i odebranie przysięgi od przysięgłych.

§. 317.

Po utworzeniu ławy przysięgłych i zajęciu przez nich miejsc w kolei, w jakiej nazwiska ich z urny wyciągnięte zostały, rozpoczyna się główne dochodzenie przywołaniem sprawy przez pisarza. Prezydujący czyni oskarżonemu ogólne pytania, w §. 268 przepisane, tudzież tak jemu, jako też jego obrońcy napomnienia, w tym samym §[fie] wzmiankowane.

§. 318.

Potem prezydujący odbierze od przysięgłych przysięgę, pod nieważnością. W tym celu do przysięgłych, którzy z miejsc swoich powstać powinni, następującą przemowę mieć będzie:

„Przysięgacie i przyrzekacie przed Bogiem, iż dowody przeciwko i za oskarżonym przedstawiane z jak najsumienniejszą uwagą oceniać będziecie, nie bez rozstrząśnienia nie pozostawicie, coby było na korzyść lub szkodę oskarżonego, że mieć będziecie ciągle na względzie interes oskarżonego jako też społeczności, która go oskarża, że przed waszem orzeczeniem z nikim się znosić nie będziecie w przedmiocie dochodzenia, jak tylko z waszymi spółprzysięgłymi, że nie dacie się powodować ani przychylnością, ani nienawiścią, bojaźnią lub złością, lecz z bezstronnością i stałością, człowiekowi uczciwemu i wolnemu przyzwoitą, jedynie według stawianych za oskarżonym i przeciwko niemu dowodów, i według waszego, na dowodach tych opartego wewnętrznego przekonania tak orzeczecie, iżbyście się z tego przed Bogiem i waszem sumieniem usprawiedliwić mogli."

Następnie każdy z przysięgłych oddzielnie przez prezydującego zawołany wzniesie prawą rękę do góry i odpowie głośno: „przysięgam, tak mi Boże dopomóż!"

Wyznawcy religii, która obowiązek przysięgi łączy z szczególnemi formalnościami, lub też przysięgi zupełnie zabrania, wykonują przysięgę stosownie do zasad ich religii, lub też zobowiązani zostaną przez danie ręki.

Zahl der Geschwornen bis auf zwölf erfordert werden, in der Urne übrig sind. Die auf solche Art gewählten zwölf Geschwornen bilden die Geschwornenbank, vor welcher die Hauptverhandlung vorzunehmen ist.

§. 316.

Lässt sich voraussehen, dass eine Hauptverhandlung einen längeren Zeitraum in Anspruch nehmen werde, so kann der Vorsitzende verfügen, dass ein oder zwei Ersatzmänner zugezogen, und dass daher statt der zwölf Geschwornen deren dreizehn oder vierzehn ausgelost werden, von welchen die ersten zwölf Hauptgeschworne, die anderen Ersatzgeschworne sind. Die Zahl der erlaubten Ablehnungen vermindert sich in diesem Falle verhältnissmässig. Die Ersatzgeschwornen müssen der ganzen Verhandlung ohne Unterbrechung beiwohnen, und treten, falls einer oder der andere der Hauptgeschwornen verhindert seyn sollte, der ganzen Verhandlung bis zum Ausspruche der Geschwornen beizuwohnen, in der Reihenfolge, in welcher ihre Namen gezogen wurden, an deren Stelle.

III. Beginn der Hauptverhandlung und Beeidigung der Geschwornen.

§. 317.

Nachdem die Geschwornenbank gebildet ist, und die Geschwornen ihre Sitze in der Reihenfolge, in welcher ihre Namen aus der Urne gezogen wurden, eingenommen haben, beginnt die Hauptverhandlung mit dem Aufrufe der Sache durch den Schriftführer. Der Vorsitzende stellt an den Angeklagten die im §. 268 vorgeschriebenen allgemeinen Fragen, und richtet sowohl an denselben als an dessen Vertheidiger die in demselben Paragraphe angeordneten Ermahnungen.

§. 318.

Hierauf wird von dem Vorsitzenden bei sonstiger Nichtigkeit die Beeidigung der Geschwornen vorgenommen. Der Vorsitzende hält zu diesem Behufe an die Geschwornen, welche sich von ihren Sitzen erheben, folgende Anrede:

„Sie schwören und geloben vor Gott, die Beweise, welche gegen und für den Angeklagten werden vorgebracht werden, mit der gewissenhaftesten Aufmerksamkeit zu prüfen, nichts unerwogen zu lassen, was zum Vortheile oder zum Nachtheile des Angeklagten gereichen kann, das Interesse des Angeklagten eben so, wie jenes der bürgerlichen Gesellschaft, welche ihn anklagt, fest im Auge su behalten, vor Ihrem Ausspruche über den Gegenstand der Verhandlung mit Niemand, ausser mit Ihren Mitgeschwornen, Rücksprache zu nehmen, der Stimme der Zu- oder Abneigung, der Furcht oder der Schadenfreude, kein Gehör zu geben, sondern sich mit der Unparteilichkeit und Festigkeit eines redlichen und freien Mannes nur nach den für und wider den Angeklagten vorgeführten Beweismitteln und Ihrer darauf gegründeten innersten Ueberzeugung so zu entscheiden, wie sie es vor Gott und Ihrem Gewissen verantworten können.“

Sodann wird jeder Geschworne einzeln von dem Vorsitzenden aufgerufen, hebt die rechte Hand empor und antwortet mit lauter Simme: „Ich schwöre, so wahr mir Gott helfe!“

Bekenner einer Religion, welche die Verbindlichkeit des Eides an besondere Formen knüpft, oder den Eid gänzlich untersagt, werden nach der ihren Religionsgrundsätzen gemäss bestimmten Form beeidet oder durch Handschlag verpflichtet.

IV. Postępowanie z dowodami.

§. 319.

Po odebraniu przysięgi od przysięgłych, prezydujący nakaże pod nieważnością odczytanie wyroku odesłania i aktu oskarżenia. Prezydujący może jeszcze raz treść tych aktów w krótkości w sposobie, pojęciu oskarżonego przystępnym przedstawić. Potem oznajmić powinien oskarżonemu, że tenże dowie się teraz o dowodach przeciwko niemu walczących, i następnie nakaże zaraz pisarzowi przywołać świadków i biegłych.

Pod tym względem, jak równie pod względem tymczasowego oddalenia świadków i biegłych z izby posiedzeń, tudzież pod względem postępowania w razie nieposłuszeństwa świadków i biegłych, przepisy §§fów 269 do 271 znajdują zastosowanie.

§. 320.

Następnie prezydujący bada oskarżonego i kieruje postępowaniem w przedmiocie dowodów, z zachowaniem przepisów w §§, 272 do 284 podanych. Prawo czynienia zapytań w §. 278 wzmiankowane, służy także przysięgłym głównym i zastępcom, tudzież członkom sądu.

V. Wnioski stron.

§. 321.

Po ukończonem postępowaniu w przedmiocie dowodów, słuchani będą, prokurator, oskarżony i jego obrońca, w kolei §fem 285 przepisanej. Wnioski ich ograniczać się powinny do okoliczności czynu, z głównego dochodzenia wynikających, o ile takowe stanowić mają podstawę orzeczenia przysięgłych. Roztrząsanie rezultatów dochodzenia, o ile to rozpoznaniu trybunału sądu przysięgłych ulega, zachowane być powinno do późniejszego czasu (§. 341).

VI. Przedstawienie i układ pytań dla przysięgłych przez prezydującego.

§. 322.

Poczem prezydujący oświadcza, iż dochodzenie jest ukończonem, zbiera istotną treść wypadku z głównego dochodzenia; przedstawia w krótkości dowody, za oskarżonym i przeciwko niemu mówiące, nie dając poznać zdania swego; zwraca uwagę przysięgłych na ich obowiązki w ogólności, a w szczególności na przepisy ustawy, które w ocenieniu czynu na uwagę wzięte być winny.

§. 323.

Następnie prezydujący po naradzeniu się z trybunałem sądu przysięgłych układa pytania przysięgłym podać się mające. Pytania te ułożone byc winny na piśmie, i po podpisaniu onych przez prezydującego, odczytane pod nieważnością. Prokurator i oskarżony mogą czynić zarzuty przeciwko ułożonym pytaniom, które trybunał sądu przysięgłych natychmiast rozstrzyga. Jeżeli ułożone pytania zmienione zostaną, powinny być jeszcze raz odczytane.

§. 324.

Pytania mające być przysięgłym podane, winny być pod nieważnością tak ułożone, iżby odpowiedź na nie daną być mogła przez wyraz „tak jest“ lub „nie“. Główne

IV. Beweisverfahren.

§. 319.

Nach der Beeidigung der Geschwornen lässt der Vorsitzende bei sonstiger Nichtigkeit das Verweisungs-Erkenntniss und die Anklageschrift verlesen. Der Vorsitzende kann den Inhalt dieser Actenstücke nochmals auf eine dem Fassungsvermögen des Angeklagten angemessene Weise in Kürze vortragen. Er hat hierauf dem Angeklagten zu bedeuten, dass er nun die gegen ihn sprechenden Beweise vernehmen werde, und lässt sohin durch den Schriftführer die Zeugen und Sachverständigen aufrufen.

Hierbei, so wie in Betreff der vorläufigen Entfernung derselben aus dem Gerichtssale und des Verfahrens gegen ungehorsame Zeugen und Sachverständige, sind die Vorschriften der §§. 269 bis 271 zu beobachten.

§. 320.

Der Vorsitzende vernimmt hierauf den Angeklagten und leitet die Vorführung der Beweismittel unter Beobachtung der in den §§. 272 bis 284 enthaltenen Anordnungen. Das im §. 278 erwähnte Recht der Fragestellung steht auch den Geschwornen, mit Einschluss der Ersatzgeschwornen, wie den Mitgliedern des Gerichtes zu.

V. Vorträge der Parteien.

§. 321.

Nach Beendigung des Beweisverfahrens werden der Staatsanwalt und der Angeklagte und dessen Vertheidiger in der in dem §. 285 bestimmten Reihenfolge gehört. Ihre Ausführungen haben sich hier auf die thatsächlichen Ergebnisse der Hauptverhandlung, soweit sie dem Ausspruche der Geschwornen zum Grunde zu legen sind, zu beschränken. Erörterungen der Ergebnisse der Hauptverhandlung, soweit sie der Entscheidung des Gerichtshofes unterliegen, sind einem späteren Zeitpuncte (§. 341) vorzubehalten.

VI. Vortrag des Vorsitzenden und Fragestellung an die Geschwornen.

§. 322.

Der Vorsitzende erklärt alsdann die Verhandlung für geschlossen. Er fasst die wesentlichen Ergebnisse der Hauptverhandlung in einer gedrängten Darstellung zusammen, führt in möglichster Kürze die für und wider den Angeklagten sprechenden Beweise auf, ohne jedoch seine eigene Ansicht darüber kundzugeben; er macht die Geschwornen auf ihre Pflichten im Allgemeinen, und insbesondere auf die gesetzlichen Vorschriften aufmerksam, welche bei der Beurtheilung der Thatfrage etwa in Betracht kommen.

§. 323.

Der Vorsitzende stellt hierauf, nach vorläufiger Berathung mit dem Gerichtshofe, die an die Geschwornen zu richtenden Fragen. Sie müssen schriftlich vorgelegt werden, und sind bei sonstiger Nichtigkeit, nachdem sie von dem Vorsitzenden unterfertiget worden, zu verlesen. Sowohl der Staatsanwalt als der Angeklagte können gegen die Fragestellung Einwendungen erheben, über welche der Gerichtshof sogleich entscheidet. Wird die Fragestellung abgeändert, so müssen die Fragen nochmals verlesen werden.

§. 324.

Die an die Geschwornen zu richtenden Fragen sind bei sonstiger Nichtigkeit so zu stellen, dass sie sich mit Ja oder Nein beantworten lassen. Die Hauptfrage ist darauf

pytanie ściągać się powinno do tego: „czyli oskarżony winnym jest popełnienia czynu lub zaniechania będącego zasadą skargi.“ W pytaniu tem mieścić się powinny pod nieważnością wszystkie istotne charaktery i okoliczności czynu, wyrokiem odesłania objęte.

§. 325.

Jeżeli utrzymywano, że taki był stan lub że taki nastąpił czyn, któryby znosił w zupełności karygodność, prezydujący obowiązanym jest, ułożyć pytanie, twierdzeniu temu odpowiednie.

§. 326.

Kiedy z głównego dochodzenia ukazało się, iż oskarżony o popełnienie zbrodni, może być jedynie winnym usiłowania tejże; albo że oskarżony jako sprawca lub bezpośredni wykonawca jedynie za spółwinnego lub uczestnika uważanym być może, prezydujący powinien ułożyć stosowne dla przysięgłych dodatkowe pytania.

§. 327.

Prócz tych przypadków, pytania stosowne dla przysięgłych co do obciążających lub zwalniających okoliczności, wtenczas tylko ułożone być winny, jeżeli byt takowych, stosownie do wyraźnych przepisów ustawy, pociąga za sobą zmianę stopnia kary; bynajmniej zaś wtenczas, jeżeli tylko mają wpływ na wymiar kary w granicach ustawą dozwolonych, lub kiedy jedynie dla zwalniających okoliczności wolno jest sędziemu przejść najniższy stopień kary (§§. 48, 49 K. K. C. I. i §. 346 niniejszej ustawy). W przypadkach tych ocenienie okoliczności zwalniających lub obciążających należy wyłącznie do trybunału sądu przysięgłych.

§. 328.

Jeżeli już w skardze przewidziany był przypadek, iż się może okazać mniejsza zbrodnia lub wykroczenie, lub jeżeli dopiero z głównego dochodzenia okazało się, iż czyn stanowi mniejszą zbrodnię, wykroczenie lub przestępstwo, lub też że stanowi inny rodzaj tej samej zbrodni lub wykroczenia, zagrożony równą lub mniejszą karą; w ówczas dalsze odpowiednie pytania ułożone być winny.

§. 329.

Podobnież postąpić należy, kiedy z głównego dochodzenia wykryte zostały nowe okoliczności, z powodu których zbrodnia, zasadą oskarżenia będąca, okazuje się być rodzajem tej samej zbrodni, na który cięższa kara jest postanowiona.

§. 330.

Kiedy jednak z dochodzenia wykrywa się, że czyn zarzucony oskarżonemu, stanowi zbrodnię innego rodzaju, na którą ta sama lub cięższa kara jest postanowioną, od tej, jaka w akcie oskarżenia jest wymienioną, pytanie dodatkowe co do tejże zbrodni wtenczas tylko ma być położonem, kiedy prokurator i oskarżony zgadzają się na to, aby względem tej drugiej zbrodni, zaraz wyrok był wydanym.

W innych przypadkach tylko prokurator od skargi odstąpić może, lecz zarazem żądać, aby oskarżony do właściwego sędzi śledczego z powodu drugiej zbrodni był odesłanym, względem czego trybunał sądu przysięgłych orzec powinien.

gerichtet: Ob der Angeklagte schuldig sei, die der Anklage zum Grunde liegende Handlung oder Unterlassung begangen zu haben. Hiebei sind bei sonstiger Nichtigkeit alle wesentlichen thatsächlichen Merkmale und Umstände, welche in dem Verweisungs-Erkenntnisse enthalten sind, in die Frage mit aufzunehmen.

§. 325.

Ist behauptet worden, dass ein Zustand vorhanden gewesen, oder eine Thatsache eingetreten sei, welche die Strafbarkeit völlig aufheben würden, so hat der Vorsitzende eine dieser Behauptung entsprechende Frage zu stellen.

§. 326.

Wenn sich aus der Hauptverhandlung ergeben hat, dass ein des vollendeten Verbrechens Angeklagter nur des Versuches, oder ein als Urheber oder unmittelbarer Thäter Angeklagter nur der Mitschuld oder Theilnahme schuldig seyn dürfte, so hat der Vorsitzende die geeigneten Zusatzfragen an die Geschwornen zu stellen.

§. 327.

Ausserdem sind über Erschwerungs- und Milderungsumstände angemessene Fragen an die Geschwornen nur dann zu stellen, wenn deren Vorhandensein nach dem Gesetze ausdrücklich eine Aenderung des Strafsatzes begründet; keineswegs aber dann, wenn dieselben nur auf die Ausmessung der Strafe innerhalb des gesetzlichen Strafsatzes Einfluss haben, oder wenn es dem Richter, wegen vorhandener Milderungsumstände, nur gestattet ist, unter den geringsten gesetzlichen Strafsatz herabzugehen (§§. 48 und 49 St. G. I. Thl. und §. 346 dieses Gesetzes). In diesen Fällen unterliegen die Erschwerungs- und Milderungsumstände ausschliesslich der Beurtheilung des Gerichtshofes.

§. 328.

Ist schon die Anklage eventuell auf ein geringeres Verbrechen oder Vergehen gerichtet worden, oder hat sich erst aus der Hauptverhandlung ergeben, dass die That unter den Begriff eines geringeren Verbrechens, eines Vergehens oder einer einfachen Uebertretung fällt, oder dass sie in eine andere, mit gleicher oder geringerer Strafe bedrohte Art desselben Verbrechens oder Vergehens übergeht, so sind entsprechende weitere Fragen zu stellen.

§. 329.

Eben diess ist der Fall, wenn sich bei der Hauptverhandlung neue Umstände ergeben haben, durch welche das der Anklage zum Grunde liegende Verbrechen in eine mit schwereren Strafen belegte Art desselben Verbrechens übergeht.

§. 330.

Wenn aber aus der Verhandlung erhellet, dass die dem Angeklagten zur Last fallende Handlung ein Verbrechen anderer Gattung begründet, welches mit gleicher oder schwererer Strafe belegt ist, als das in der Anklage bezeichnete, so ist hierüber eine Zusatzfrage nur dann zu stellen, wenn der Staatsanwalt und der Angeklagte einverstanden sind, dass über dieses andere Verbrechen sofort das Urtheil gefällt werde.

Ausser diesem Falle steht es dem Staatsanwalte nur frei, von der Anklage abzustehen, unter Einem aber wegen des anderen Verbrechens die Verweisung des Beschuldigten an den zuständigen Untersuchungsrichter zu beantragen, worüber der Gerichtshof zu erkennen hat.

§. 331.

Spisane pytania, prezydujący odda przysięgłym, a ci udadzą się do swojej izby radnej. Oddany im także będzie wyrok odesłania, akt oskarżenia, przedmioty dowód stanowiące, protokoły naocznego obejrzenia, niemniej wszystkie akta procesowe oprócz protokołu zeznań świadków. Zarazem prezydujący nakaże wydalenie oskarżonego z izby posiedzeń.

VII. Narada i stanowienie orzeczenia przez przysięgłych.

§. 332.

Przysięgli obiorą sobie na przewodnika jednego z pomiędzy siebie prostą głosów większością. Przed rozpoczęciem narady odczyta przewodniczący przysięgłym następującą instrukcyę:

„Prawo nie wymaga po przysięgłych, usprawiedliwienia się z pobudek ich przekonania; nie przepisuje im żadnych prawideł, podług którychby zupełność i dostateczność dowodów ocenianą być miała. Wymaga tylko od nich, aby wszystkie za oskarżonym i przeciwko niemu stawiane dowody, starannie i sumiennie ocenili, i siebie samych zapytali, jakie wrażenie zrobiły na ich rozsądek dowody, w głównem dochodzeniu przeciwko oskarżonemu stawiane, i zasady jego obrony.

Jedynie według wewnętrznego przekonania, będącego skutkiem takiego ocenienia dowodów, przysięgli wydać powinni orzeczenie względem winy lub niewinności oskarżonego.

Przy tem ciągle powinni mieć na uwadzę, że w naradach swoich jedynie do podanych im pytań względem czynów, podstawą oskarżenia będących, lub w związku z niemi zostających, ograniczyć się mają. Nie do nich, lecz wyłącznie do sędziów należy wyrokowanie względem prawnych skutków, jakie dla oskarżonego oświadczenie ich, że jest winnym, mieć może. Dla tego przysięgli orzeczenie swe bez względu na prawne takowego skutki, wydać powinni.“

Instrukcya ta, tudzież §§. 333 do 336 niniejszej ustawy, powinny być w izbie narad przysięgłych w kilku egzemplarzach przybite.

§. 333.

Przysięgli nie będą mogli wychodzić ze swojej izby, dopóki nie dadzą swego orzeczenia. Podczas ich narad, nie może nikt bez piśmiennego pozwolenia od prezydującego, wchodzić do izby narad; nie wolno im także w tym czasie znosić się z trzeciemi osobami. Sąd skaże przysięgłego, przeciw temu przepisowi wykraczającego, na karę pieniężną od 10 do 100 złr., inne zaś osoby, przepis ten przekraczające, na 24-godzinny areszt. Wtenczas tylko, kiedy przysięgli objaśnienia lub wytłómaczenia podanych im pytań potrzebować będą, prezydujący na piśmienne żądanie przewodniczącego przysięgłych, może się udać do nich; jednakowoż nie jest mu wolno pod nieważnością, znajdować się przy głosowaniu przysięgłych.

§. 331.

Die niedergeschriebenen Fragen werden von dem Vorsitzenden den Geschwornen übergeben, worauf sich dieselben in ihr Berathungszimmer zurückziehen. Es werden ihnen das Verweisungserkenntniss, die Anklageschrift, die Beweisgegenstände, die Augenscheinsprotokolle, sowie die übrigen Processacten, mit Ausnahme der Protokolle über die Zeugenvernehmungen, mitgegeben. Zugleich verfügt der Vorsitzende die Entfernung des Angeklagten aus dem Sitzungssale.

VII. Berathung und Schlussfassung der Geschwornen.

§. 332.

Die Geschwornen wählen einen Obmann aus ihrer Mitte mittelst einfacher Stimmenmehrheit. Vor der Berathung hat der Obmann den Geschwornen folgende Instruction vorzulesen:

„Das Gesetz fordert von den Geschwornen keine Rechenschaft über die Gründe ihrer Ueberzeugung; es schreibt ihnen keine bestimmten Regeln vor, nach welchen die Vollständigkeit und Hinlänglichkeit eines Beweises zu beurtheilen wäre. Es fordert sie nur auf, alle für und wider den Angeklagten vorgebrachten Beweismittel sorgfältig und gewissenhaft zu prüfen, und sich dann selbst zu fragen, welchen Eindruck die in der Hauptverhandlung wider den Angklagten vorgeführten Beweise und die Gründe seiner Vertheidigung auf Ihre Urtheilskraft gemacht haben.

Nach der durch diese Prüfung der Beweismittel gewonnenen innersten Ueberzeugung allein haben Sie Ihren Ausspruch über die Schuld oder Nichtschuld des Angeklagten zu fällen.

Sie müssen sich dabei beständig vor Augen halten, dass Ihre Berathschlagung sich nur auf die Ihnen vorgelegten Fragen, über die der Anklage zum Grunde liegenden oder damit in Verbindung stehenden Thatsachen zu beschränken hat. Nicht Sie, sondern nur die Richter sind berufen, die gesetzlichen Folgen auszusprechen, welche den Angeklagten, im Falle seiner Schuldigerklärung, treffen. Sie haben daher Ihre Erklärung ohne Rücksicht auf die gesetzlichen Folgen Ihres Ausspruches, abzugeben."

Diese Instruction, so wie die §§. 333 bis 336 dieses Gesetzes, sollen in dem Berathungszimmer der Geschwornen in mehreren Exemplaren angeschlagen seyn.

§. 333.

Die Geschwornen dürfen das Berathungszimmer nicht verlassen, bevor sie ihren Ausspruch gefällt haben. Niemand darf während der Dauer ihrer Berathung ohne schriftliche Bewilligung des Vorsitzenden in ihr Berathungszimmer eintreten; auch ist ihnen während dieser Zeit jeder Verkehr mit dritten Personen untersagt. Der Gerichtshof verurtheilt den Geschwornen, der diesem Verbote zuwiderhandelt, zu einer Geldstrafe von zehn bis hundert Gulden C. M., dritte Personen aber, welche diese Vorschrift übertreten, zu vierundzwanzigstündigem Arreste. Nur wenn die Geschwornen einer Aufklärung oder Belehrung über den Sinn der ihnen vorgelegten Fragen bedürfen, darf sich der Vorsitzende, auf schriftliches Ersuchen des Obmannes zu demselben verfügen; doch ist auch ihm bei sonstiger Nichtigkeit nicht gestattet, ihrer Abstimmung beizuwohnen.

§. 334.

Po ukończonej naradzie, przewodniczący przysięgłych, wezwie onychże do ustnego głosowania nad każdem w szczególności pytaniem w porządku, w jakim przez prezydującego ułożone były, zapytując się każdego z osobna przysięgłego o jego zdanie; przewodniczący daje ostatni swe zdanie. Przysięgli odpowiedzą na każde pytanie przez „Tak jest“ lub „Nie“; jednakowoż mogą w części twierdzącą, w części przeczącą dać odpowiedź na pytanie.

Jeżeli odpowiedź na pytanie jest tylko w części twierdząca, ograniczenie jej w krótkości uczynionem być winno. Opowiedź w tym przypadku będzie: „Tak jest, lecz nie z temi lub owemi okolicznościami, w pytaniu objętemi.“

§. 335.

Do uznania oskarżonego winnym i potwierdzenia okoliczności obciążających (§§. 326, 327 i 329) potrzeba przynajmniej dwóch trzecich głosów. Co do okoliczności, karę łagodzących lub karygodność znoszących (§§. 325 do 327) prosta większość jest dostateczną; w przypadku równości głosów, zdanie dla oskarżonego łagodniejsze, jest stanowczem.

Przewodniczący oblicza głosy i przy każdem pytaniu, wedle podanej na takowe przez przysięgłych odpowiedzi, pisze: „Tak“ lub „Nie,“ domieszczając zarazem poczynione ograniczenia i ilość głosw.

W ułożeniu orzeczenia przysięgłych, które przewodniczący podpisać powinien, żadne skrobania znajdować się nie powinny; przekreślenia, dodatki na brzegach lub dopiski powinny być wyraźnie przez przewodniczącego poświadczone

VIII. Orzeczenie przysięgłych.

§. 336.

Po ukończonem głosowaniu, przysięgli wrócą do izby posiedzeń i zajmą swoje miejsca. Prezydujący wezwie ich, aby objawili skutek swych narad. Przewodniczący przysięgłych powstanie i mówić będzie:

„Przysięgli według obowiązku i sumienia przed Bogiem, odpowiedzieli na podane im pytania jak następuje:“

Potem odczyta i to pod nieważnością, w obecności wszystkich przysięgłych, podane im pytania i zaraz przy każdem z takowych, orzeczenie przysięgłych, przy temże pytaniu zamieszczone. Następnie arkusz, na którym są pytania, przez siebie podpisany, odda prezydującemu, prezydujący podpisze takowy i nakaże pisarzowi podpisać.

Jak skoro przysięgli wyszli ze swojej izby narad, żaden z nich nie może żądać nowego naradzenia się, ani też odstępować od swego pierwszego zdania.

§. 337.

Jeżeli orzeczenie przysięgłych jest nie jasnem, nie dokładnem, lub zawiera w sobie sprzeczności, trybunał sędziów względem takowych natychmiast postanowić, pytania i odpowiedzi przysięgłym zwrócić powinien z wezwaniem, aby się do izby narad udali, i orzeczenie swoje po nowem naradzeniu się, poprawili. Prezydujący oznajmi onymże zarazem, iż innych odpowiedzi oprócz zakwestyonowanych zmieniać nie mogą.

§. 334.

Nach abgehaltener Berathung lässt der Obmann die Geschwornen über die einzelnen Fragen nach der Reihenfolge, in der sie von dem Vorsitzenden gestellt wurden, mündlich abstimmen, indem er jeden Geschwornen einzeln um seine Erklärung befragt; der Obmann gibt seine Stimme zuletzt ab. Die Geschwornen stimmen über jede Frage mit Ja oder Nein ab; doch ist es ihnen auch gestattet, eine Frage nur theilweise zu bejahen oder zu verneinen.

Bei einer theilweisen Bejahung einer Frage ist die Beschränkung kurz beizufügen. Ihre Antwort ist dann: „Ja, aber nicht mit diesen oder jenen in der Frage enthaltenen Umständen."

§. 335.

Zur Schuldigerklärung des Angeklagten und zur Bejahung erschwerender Umstände (§§. 326, 327 und 329) ist eine Mehrheit von wenigstens zwei Drittheilen der Stimmen erforderlich. In Betreff der Strafmilderungsgründe und der die Strafbarkeit ausschliessenden Umstände (§§. 325 bis 327) aber entscheidet die einfache Stimmenmehrheit; bei Stimmengleichheit gibt die dem Angeklagten günstigere Meinung den Ausschlag.

Der Obmann zählt die Stimmen, und schreibt neben jede Frage, je nachdem sie durch die Geschwornen beantwortet ist, Ja oder Nein, mit den allfälligen Beschränkungen, unter Angabe des Stimmenverhältnisses.

In der Aufzeichnung des Ausspruches der Geschwornen, welcher von dem Obmanne zu unterzeichnen ist, dürfen keine Rasuren vorkommen; Ausstreichungen, Randbemerkungen oder Einschaltungen müssen von dem Obmanne ausdrücklich genehmiget seyn.

VIII. Ausspruch der Geschwornen.

§. 336.

Nach beendigter Abstimmung kehren die Geschwornen in den Sitzungssaal zurück und nehmen wieder ihre Plätze ein. Der Vorsitzende fordert sie auf, das Ergebniss ihrer Berathung mitzutheilen. Hierauf erhebt sich der Obmann der Geschwornen und spricht:

„Die Geschwornen haben nach Pflicht und Gewissen vor Gott die an sie gestellten Fragen beantwortet wie folgt:"

Sodann verliest er, und zwar bei sonstiger Nichtigkeit, in Gegenwart aller Geschworren, die an sie gerichteten Fragen, und unmittelbar nach jeder den beigefügten Ausspruch der Geschwornen. Hierauf übergibt er den von ihm unterzeichneten Fragebogen dem Vorsitzenden, welcher denselben selbst unterzeichnet und von dem Schriftführer mitfertigen lässt.

Sobald die Geschwornen das Berathungszimmer verlassen haben, kann keiner derselben eine neue Berathung verlangen, noch von seiner früheren Meinung abgehen.

§. 337.

Ist der Ausspruch der Geschwornen undeutlich, unvollständig oder in sich widersprechend, so hat der Gerichtshof darüber sogleich ein Erkenntniss zu fällen und den Geschwornen die Fragen und Antworten mit der Aufforderung zuzustellen, dass sie sich in ihr Berathungszimmer zurückziehen und nach neuerlicher Berathung ihren Wahrspruch verbessern. Der Vorsitzende eröffnet ihnen zugleich, dass sie zur Abänderung anderer als der canständeten Antworten nicht berechtiget sind.

§. 338.

Jeżeli oskarżony za winnego uznanym został, a trybunał sądu przysięgłych jednomyślnie uznaje, iż przysięgli w orzeczeniu tem omylili się w głównem przedmiocie, w ówczas tenże sąd postanowi z urzędu, iż rozsądzenie sprawy do następnego posiedzenia sądu przysięgłych ma być odroczonem i sprawa przed inny sąd przysięgłych odesłaną. Jeżeli trybunał sądu przysięglych uzna, że przysięgli w orzeczeniu swojem co do skargi, przeciwko kilku oskarżonym wyniesionej, pomylili się względnie jednego tylko oskarżonego, wówczas odesłanie może mieć miejsce jedynie co do tego oskarżonego, co zaś do reszty spółoskarżonych, nie ma żadnego skutku. Do powtórnego orzeczenia przez przysięgłych nie może należeć żaden z tych, którzy do pierwszego wpływali. Jeżeli orzeczenie drugiego sądu przysięgłych zgadza się z orzeczeniem pierwszego, trybunał sądu przysięgłych orzeczenie to za podstawę swego wyroku wziąć powinien.

IX. Dalsze postępowanie i wyrok trybunału sądu przysięgłych.

§. 339.

Prezydujący nakaże potem oskarżonemu wnijść do izby posiedzeń i w jego obecności odczytać przez pisarza orzeczenie przysięgłych, lub też postanowienie swoje, stosownie do poprzedzającego §. 338 wydane.

§. 340.

Jeżeli oskarżony uznanym został za niewinnego, prezydujący wyrzeczy natychmiast, iż oskarżony wolnym zostaje od skargi. Takie rozporządzenie prezydującego powinno być bezzwłocznie oskarżonemu na piśmie wydane.

§. 341.

Jeżeli oskarżony uznanym został za winnego, w ówczas prokurator otrzymuje pierwszy głos, dla dania wniosków względnie wymierzoną być mającej kary i jej wysokości. Po nim dopiero poszkodowany prywatny, oskarżony i jego obrońca słuchanymi będą przy zachowaniu przepisów §. 285. Ich wywody nie mogą odnosić się do poddania w wątpliwość czynu, orzeczeniem przysięgłych udowodnionego, lub też związku między tymże czynem a oskarżonym zachodzącego, lecz wolno im czynić przedstawienia pod względem dopuszczalności i wielkości kary, tudzież co do żądań o wynagrodzenie szkody.

§. 342.

Poczem trybunał sądu przysięgłych, jeżeli widzi tego potrzebę, uda się do izby narad, a oskarżony zostanie odprowadzonym według uznania prezydującego. Prezydujący zbiera głosy stosownie do przepisów §. 47.

§. 343.

Jeżeli czyn, którego oskarżony uznany został przez przysięgłych za winnego, nie jest ustawą karną zabroniony, trybunał sądu przysięgłych wyrzecze, iż oskarżony jest od kary wolnym.

§. 344.

W innych przypadkach, trybunał sądu przysięgłych po sumiennem ocenieniu wszystkich za oskarżonym i przeciwko niemu walczących okoliczności zwalniających i ob-

§. 338.

Wurde der Angeklagte für schuldig erklärt, und ist der Gerichtshof einstimmig der Ansicht, dass sich die Geschwornen bei diesem Ausspruche in der Hauptsache geirrt haben, so erkennt der Gerichtshof von Amtswegen, dass die Entscheidung bis zur nächsten Schwurgerichtssitzung auszusetzen, und die Sache vor ein anderes Geschwornengericht zu verweisen sei. Findet der Gerichtshof, dass sich die Geschwornen bei ihrem Ausspruche über eine gegen mehrere gerichtete Anklage nur rücksichtlich Eines Angeklagten geirrt haben, so hat sich diese Verweisung auf diesen Angeklagten zu beschränken, und sie bleibt ohne Einfluss auf die übrigen Mitangeklagten. Bei der wiederholten Verhandlung darf keiner der Geschwornen, welche an der ersten theilgenommen, zugelassen werden. Stimmt der Ausspruch des zweiten Geschwornengerichtes mit jenem des ersten überein, so muss der Gerichtshof denselben seinem Urtheile zum Grunde legen.

IX. Weiteres Verfahren und Urtheil des Gerichtshofes.

§. 339.

Der Vorsitzende lässt hierauf den Angeklagten in den Sitzungssal wieder eintreten, und in dessen Gegenwart den Wahrspruch der Geschwornen, oder das in Gemässheit des vorstehenden §. 338 gefällte Erkenntniss, durch den Schriftführer vorlesen.

§. 340.

Lautet der Wahrspruch der Geschwornen auf „nicht schuldig," so erklärt der Vorsitzende sofort, dass der Angeklagte von der Anklage freigesprochen werde. Diese Verordnung des Vorsitzenden ist dem Angeklagten unverzüglich auszufertigen.

§. 341.

Ist der Angeklagte für schuldig erklärt worden, so erhält zunächst der Staatsanwalt das Wort, um seine Anträge wegen der zu verhängenden Strafe und des Masses derselben zu stellen. Nach ihm werden der Privatbetheiligte, der Angeklagte und sein Vertheidiger gehört, wobei die Vorschriften des §. 285 zu beobachten sind. Die Ausführungen dürfen nicht darauf abzielen, die durch den Ausspruch der Geschwornen festgestellten Thatsachen oder die Beziehung des Angeklagten zu demselben in Frage zu stellen, sondern haben sich auf die Statthaftigkeit und Grösse der beantragten Strafe und die allfälligen Entschädigungsansprüche zu beschränken.

§. 342.

Hierauf zieht sich der Gerichtshof, wenn er es für nöthig erachtet, in sein Berathungszimmer zurück. Der Angeklagte wird in diesem Falle, nach Ermessen des Vorsitzenden, abgeführt. Der Vorsitzende leitet die Abstimmung nach den im §. 47 enthaltenen Vorschriften.

§. 343.

Ist der Gerichtshof der Ansicht, dass die That, welche der Angeklagte nach dem Ausspruche der Geschwornen begangen hat, durch kein Strafgesetz verboten ist, so erkennt er auf Lossprechung des Angeklagten.

§. 344.

In anderen Fällen erkennt der Gerichtshof, nach gewissenhafter Prüfung aller für und wider den Angeklagten vorliegenden Milderungs- und Erschwerungsumstände auf die durch

ciążających, wyrzecze karę przez ustawę postanowioną, chociażby nawet według orzeczenia przysięgłych czyn nie należał do zakresu władzy trybunału sądu przysięgłych. Trzymać się wniosków prokuratora, pod względem kary czynionych, trybunał sądu przysięgłych obowiązanym jest jedynie pod ograniczeniem, w §. 292 przepisanym.

§. 345.

Kiedy oskarżony w czasie popełnienia zbrodni nie skończył jeszcze dwudziestu lat wieku, lub kiedy od popełnienia zbrodni upłynęło lat 20 i zachodzą warunki, w §fie 208 K. K. C. I. wyrażone, wtenczas zamiast kary śmierci lub dożywotniego więzienia, trybunał sądu przysięgłych karę ciężkiego więzienia od 10 do 20 lat, orzec powinien.

§. 346.

W przypadkach, w §. 345 wymienionych, tudzież w ogólności we wszystkich przypadkach, kiedy ustawa stanowi karę od 10 do lat 20, lub na całe życie, służy trybunałowi sądu przysięgłych prawo, karę tę dla zachodzących zwalniających okoliczności już nie co do rodzaju, lecz co do trwania tejże, wszelakoż nie niżej jak do lat 3 zmniejszyć. W przypadkach, gdzie kara od lat 5 do 10 przez ustawę jest postanowioną, może trybunał sądu przysięgłych z powodu zwalniających okoliczności, nie tylko rodzaj onejże na wolniejszy stopień zmienić, ale nawet i trwanie jej ograniczyć nie niżej jednak, jak do roku.

§. 347.

Wyrok karę orzekający, powinien być zaraz po wydaniu onegoż na publicznem posiedzeniu sądu, przez prezydującego ogłoszonym, a jeżeli oskarżony znajdował się przy dochodzeniu głównem, w jego obecności.

Prezydujący przywieść powinien główne zasady wymierzenia kary i odczytać tekst ustawy, na którym się wyrok opiera, a zarazem zawiadomić oskarżonego, iż mu służy prawo odwołania się. Wszystko to pod nieważnością.

§. 348.

Każdy wyrok winien być w ciągu dni trzech wraz powodami orzeczenia co do punktu prawa, przez członka trybunału sądu przysięgłych na piśmie ułożony i przez wszystkich członków tegoż sądu podpisany. Redakcya wyroku zrobioną być powinna w sposobie w §§. 289 i 294 przepisanym, i obejmować prócz tego pytania dane przysięgłym i ich odpowiedzi.

§. 349.

Wyroki, któremi kara śmierci orzeczoną zostanie, jak skoro się staną prawomocnemi, powinny być przez prokyratora wraz z wszystkiemi aktami i opinią trybunału sądu przysięgłych, która po ukończonem dochodzeniu zaraz ułożoną być ma, ministerstwu sprawiedliwości przesłane, przez tego zaś monarsze przedłożone, któremu wyłącznie służy prawo ułaskawienia.

X. Prowadzenie protokołu.

§. 350.

Pod względem prowadzenia protokołu przy głównem dochodzeniu, zachowane być mają przepisy w §§. 295 i 296 podane. Prócz tego protokoł obejmować powinien nazwiska przysięgłych, postępowanie, jakie przy utworzeniu ławy przysięgłych zachowano, odebranie od nich przysięgi, pytania im podane i udzielone na takowe odpowiedzi.

das Gesetz angedrohte Strafe, wenn auch der Fall nach dem Ausspruche der Geschwornen nicht mehr zur Competenz des Schwurgerichtshofes gehören würde. An die Strafanträge des Staatsanwaltes ist er nur unter der im §. 292 enthaltenen Beschränkung gebunden.

§. 345.

Wenn der Angeklagte zur Zeit der Verübung des Verbrechens das Alter von zwanzig Jahren noch nicht zurückgelegt hat, oder wenn seit der Verübung des Verbrechens ein Zeitraum von zwanzig Jahren verflossen ist, und die Bedingungen des §. 208 St. G. B. I. Thls. eintreffen, so hat der Gerichtshof anstatt der Todesstrafe oder lebenslangen Kerkerstrafe auf schweren Kerker von zehn bis zwanzig Jahren zu erkennen.

§. 346.

Dem Schwurgerichtshofe wird das Recht eingeräumt, sowohl in den Fällen des §. 345 als überhaupt in allen Fällen, wo nach dem Gesetze die Strafe zwischen zehn und zwanzig Jahren, oder auf Lebenszeit auszumessen ist, dieselben wegen vorhandener Milderungsumstände zwar nicht in der Art, aber in der Dauer herabzusetzen, jedoch auch in dieser nicht unter drei Jahre. In Fällen, für welche die Strafe im Gesetze zwischen fünf und zehn Jahren bestimmt ist, darf der Gerichtshof dieselbe wegen mildernder Umstände sowohl in eine gelindere Art verändern, als auch in der Dauer, jedoch nie unter Ein Jahr herabsetzen.

§. 347.

Unmittelbar nach Fällung des Straferkenntnisses ist dasselbe von dem Vorsitzenden in der öffentlichen Gerichtssitzung, und zwar, wenn der Angeklagte der Hauptverhandlung beigewohnt hat, in dessen Gegenwart zu verkündigen.

Der Vorsitzende muss zugleich die wesentlichsten Gründe der Strafzumessung, unter Vorlesung der Gesetzstellen, worauf das Erkenntniss gegründet ist, angeben, und den Angeklagten über die ihm zustehenden Rechtsmittel belehren. Alles diess bei sonstiger Nichtigkeit.

§. 348.

Jedes Urtheil muss binnen drei Tagen sammt den, den Rechtspunct betreffenden Entscheidungsgründen durch ein Mitglied des Gerichtshofes schriftlich abgefasst und von sämmtlichen Mitgliedern des Gerichtshofes unterzeichnet werden. Die Ausfertigung des Urtheiles muss in der in den §§. 289 und 294 vorgeschriebenen Weise erfolgen, und auch die an die Geschwornen gestellten Fragen und deren Beantwortung enthalten.

§. 349.

Todesurtheile müssen, nachdem sie in Rechtskraft erwachsen sind, mit allen Acten und mit einem unmittelbar nach der Verhandlung abzufassenden Gutachten des Schwurgerichtshofes durch den Staatsanwalt dem Justizministerium, durch dieses aber dem Landesfürsten vorgelegt werden, welchem allein das Begnadigungsrecht zusteht.

X. Protokollführung.

§. 350.

Ueber die Führung des Protokolles bei der Hauptverhandlung vor den Geschwornengerichten gelten die in den §§. 295 und 296 ertheilten Vorschriften. Das Protokoll muss überdiess die Namen der Geschwornen, die Vorgänge bei Bildung der Geschwornenbank, die Beeidigung der Geschwornen, die an dieselben gestellten Fragen und die darauf ertheilten Antworten, enthalten.

XI. Odroczenie lub zawieszenie głównego dochodzenia i wpadkowe czynności.

§. 351.

Przepisy w §§. 297 do 306 podane, stosują się także do trybunałów sądu przysięgłych co do odroczenia, lub zawieszenia dochodzenia głównego, jak równie co do wpadkowych czynności.

Rozdział szesnasty.

O ŚRODKACH PRAWNYCH PRZECIWKO WYROKOM STANOWCZYM SĄDÓW POWIATOWYCH KOLEGIALNYCH I SĄDÓW PRZYSIĘGŁYCH.

I. Powody nieważności.

§. 352.

Wyroki stanowcze przez sąd powiatowy kolegialny lub sąd przysięgłych wydane, mogą byc dla nieważności zaskarżone, jedynie w następujących przypadkach:

a) kiedy sąd powiatowy kolegialny, lub w sądzie przysięgłych trybunał lub ława przysięgłych, należycie złożoną nie była, lub kiedy nie wszyscy sędziowie i przysięgli obecnymi byli przy głównem dochodzeniu;

b) kiedy co do zbrodni lub wykroczenia, jedynie na żądanie poszkodowanego dochodzonemi być mogących, śledztwo zarządzonem lub dalej prowadzonem było, chociaż takowego poszkodowany nie żądał, lub żądanie swoje w tym przedmiocie wniesione, później cofnął (§§. 112 i 303); jeżeli powód ten nieważności wcześniejszym wyrokiem sądu kasacyjnego nie został już usunionym;

c) kiedy w ciągu postępowania po wyroku odesłania, pogwałconym lub pominiętym został przepis, którego przestrzeganie wyraźnie przez ustawę pod nieważnością zagrożonem zostało (§§. 22, 40, 82, 120, 159, 160, 178, 237, 247, 251, 256, 257, 260, 269, 275, 279, 289, 293, 295, 307, 312, 313, 318, 319, 323, 324, 333, 336, 347, 426);

d) kiedy w ciągu głównego dochodzenia żądanie oskarżonego lub wnioski prokuratora przez trybunał rozpoznawane nie były, lub jeżeli wydany w tym względzie wyrok wpadkowy ścieśniał lub wzbraniał przedsiębrania czynności postępowania, mogących mieć stanowczy wpływ na rozstrzygnienie głównego przedmiotu;

e) kiedy które z pytań, §§fami 325—330 przewidzianych, nie było ułożone, chociaż takowe na rozstrzygnienie głównego przedmiotu stanowczo wpływać mogło;

f) kiedy odpowiedź przysięgłych jest ciemną, niedostateczną lub zawiera w sobie sprzeczności;

g) kiedy zbrodnia lub wykroczenie przez przedawnienie, przez wcześniejsze prawomocne orzeczenie, lub w innym sposobie jest zniesione;

h) kiedy trybunał czyn, o który oskarżony jest obwinionym, uznał za nieulegający

XI. Vertagung oder Einstellung der Hauptverhandlung und Zwischenfälle.

§. 351.

Die in den §§. 297—306 enthaltenen Bestimmungen über die Vertagung oder Einstellung der Hauptverhandlung und über Zwischenfälle finden auch bei den Geschwornengerichten ihre Anwendung.

Sechzehntes Hauptstück.

Von den Rechtsmitteln gegen Endurtheile der Bezirks-Collegial- und Geschwornengerichte.

I. Nichtigkeitsgründe.

§. 352.

Endurtheile, welche von einem Bezirks-Collegialgerichte oder von einem Geschwornengerichte gefällt sind, können nur in folgenden Fällen wegen Nichtigkeit angefochten werden:

a) *wenn das Bezirks-Collegialgericht oder bei dem Geschwornengerichte der Gerichtshof, oder die Geschwornenbank nicht gehörig besetzt war, oder wenn nicht alle Richter und Geschwornen der ganzen Hauptverhandlung beigewohnt haben;*

b) *wenn bei einem Verbrechen oder Vergehen, das nur auf Verlangen eines Betheiligten verfolgt werden darf, die Untersuchung eingeleitet oder fortgesetzt wurde, obschon die Einleitung derselben von dem Betheiligten nicht begehrt, oder das desshalb angebrachte Begehren nachträglich wieder zurückgenommen worden war (§§. 112 und 303), es wäre denn dieser Nichtigkeitsgrund bereits durch eine frühere Entscheidung des Cassationshofes beseitiget;*

c) *wenn im Laufe des dem Verweisungs-Erkenntnisse nachgefolgten Verfahrens eine Vorschrift verletzet oder vernachlässiget worden ist, deren Beobachtung das Gesetz ausdrücklich bei sonstiger Nichtigkeit vorschreibt (§§. 22, 40, 82, 120, 159, 160, 178, 237, 247, 251, 256, 257, 260, 269, 275, 279, 289. 293, 295, 307, 312, 313, 318, 319, 323, 324, 333, 336, 347, 426);*

d) *wenn während der Hauptverhandlung über eine Bitte des Angeklagten oder über Anträge des Staatsanwaltes von dem Gerichtshofe nicht erkannt worden ist, oder wenn das hierüber gefällte Zwischenerkenntniss die Vornahme von Processhandlungen beschränkt oder versagt hat, welche auf die Entscheidung der Hauptsache wesentlichen Einfluss üben konnten;*

e) *wenn eine der in den §§. 325—330 vorgesehenen Fragen zu stellen unterlassen wurde, da doch dieselbe auf die Entscheidung der Hauptsache von wesentlichem Einflusse hätte seyn können;*

f) *wenn die Antwort der Geschwornen undeutlich, unvollständig oder in sich widersprechend ist;*

g) *wenn das Verbrechen oder Vergehen durch Verjährung, durch eine frühere rechtskräftige Entscheidung oder auf andere Art erloschen ist;*

h) *wenn die dem Angeklagten zur Last gelegte That von dem Gerichtshofe als keine strafbare Handlung angesehen wurde, obschon sie nach dem Strafgesetze eine solche ist,*

karze, chociaż takim jest według ustawy, lub przeciwnie kiedy z pogwałceniem ustawy uznał czyn za karygodny;

i) kiedy przez niewłaściwe wytłómaczenie ustawy, czyn podciągniętym został pod przepis ustawy karnej, który do czynu tego nie stosuje się; lecz tylko wtenczas, kiedy według ustawy, właściwem wytłómaczeniem do czynu zastosowanej, inna jest postanowiona kara, a nie ta, jaka na zasadzie stosowanej mylnie ustawy, wymierzoną została;

k) kiedy trybunał sądu przysięgłych przy wymiarze kary przestąpił granice stopnia kary, prawem oznaczonego, lub służącej mu władzy złagodzenia onejże.

II. Skargi o nieważność przeciwko wyrokom stanowczym sądu przysięgłych.

§. 353.

Wyroki stanowcze sądu przysięgłych jedynie z powodu nieważności mogą być do sądu kasacyjnego zaskarżane. Skargi o nieważność przeciwko wyrokom trybunału sądu przysięgłych, na punkta wpadkowe wydanym, mogą być jedynie ze skargą o nieważność przeciwko stanowczemu wyrokowi łączone, a to wtenczas nawet, kiedy wyrokom tym wpadkowym, bez zastrzeżenia skargi o nieważność zadosyć uczyniono.

§. 354.

Oskarżonemu, prokuratorowi przy trybunale sądu przysięgłych lub prywatnie skarżącemu, służy prawo użycia tej skargi. Opiekun i małżonek oskarżonego, jego krewni w linii wstępnej i zstępnej, mogą także w jego imieniu zanieść skargę o nieważność, przeciwko jego woli atoli opiekunowie i rodzice wtenczas tylko, gdy jest małoletnim. Jeżeli oskarżony umrze przed prawomocnością wyroku, osoby wyżej wzmiankowane mogą wynieść skargę o nieważność lub takową popierać. Dziedzice oskarżonego, nie zostający z nim w stosunkach wyżej wyrażonych, mogą tylko wtenczas skargę o nieważność zanieść lub popierać, kiedy oskarżony na karę pieniężną lub na ponoszenie kosztów był skazanym. Skarga o nieważność powinna być w ciągu dni trzech od dnia ogłoszenia wyroku stanowczego, zgłoszoną w sądzie krajowym ustnie lub na piśmie, i o zgłoszeniu tem strona przeciwna zawiadomioną.

§. 355.

Jeżeli oskarżony uznanym został przez przysięgłych za niewinnego, i w skutek tego przez prezydującego od skargi uwolnionym (§. 340); prokurator przy trybunale sądu przysięgłych może przeciwko takiemu wyrokowi jedynie dla zadosyć uczynienia ustawie, wynieść skargę o nieważność, bez żadnej szkody dla uwolnionego oskarżonego.

§. 356.

Przeciwko wyrokom trybunału sądu przysięgłych, na niewłaściwem zastosowaniu ustawy opartym, może wynieść skargę o nieważność dla zadosyć uczynienia ustawie tak prokurator jeneralny przy sądzie krajowym wyższym, jako też prokurator przy sądzie kasacyjnym, z urzędu lub na polecenie ministra sprawiedliwości, nawet choziażby oskarżony lub prokurator przy trybunale sądu przysięgłych środka tego w przepisanym terminie nie użył.

oder umgekehrt, wenn dieselbe mit Verletzung des Gesetzes für eine strafbare Handlung erklärt wurde;

i) *wenn die That durch unrichtige Gesetzesauslegung einem Strafgesetze unterzogen worden ist, welches darauf keine Anwendung findet; jedoch nur dann, wenn das Strafgesetz, welches nach richtiger Auslegung auf die That anwendbar ist, nicht dieselbe Strafe droht, wie dasjenige, auf dessen Grund die Verurtheilung erfolgte;*

k) *wenn der Gerichtshof bei Ausmessung der Strafe die Gränzen des im Gesetze ausgesprochenen Strafsatzes oder des ihm zustehenden Milderungsrechtes überschritten hat.*

II. Nichtigkeitsbeschwerde gegen Endurtheile der Geschwornengerichte.

§. 353.

Endurtheile eines Geschwornengerichtes können nur durch eine an den Cassationshof gerichtete Nichtigkeitsbeschwerde angefochten werden. Die Nichtigkeitsbeschwerde gegen Erkenntnisse des Schwurgerichtshofes über Zwischenpuncte kann nur mit der Nichtigkeitsbeschwerde gegen das Endurtheil verbunden werden, jedoch selbst dann, wenn diese Zwischenerkenntnisse ohne Vorbehalt der Nichtigkeitsbeschwerde befolgt worden sind.

§. 354.

Sowohl der Angeklagte als der Staatsanwalt am Schwurgerichtshofe oder der Privatkläger sind zur Ergreifung dieses Rechtsmittels berechtiget. Auch der Vormund und Ehegatte des Angeklagten, so wie dessen Verwandte in auf- und absteigender Linie, können im Namen desselben die Nichtigkeitsbeschwerde ergreifen, gegen seinen Willen aber nur Vormünder oder Eltern im Falle seiner Minderjährigkeit. Stirbt der Angeklagte vor eingetretener Rechtskraft des Urtheiles, so können auch die vorerwähnten Personen die Nichtigkeitsbeschwerde ergreifen oder fortsetzen. Erben des Angeklagten, welche nicht in einem der eben erwähnten Verhältnisse zu demselben standen, können die Nichtigkeitsbeschwerde nur in soweit einlegen oder fortsetzen, als durch das Urtheil auf eine Geldstrafe erkannt oder der Angeklagte zum Kostenersatze verurtheilt wurde. Die Nichtigkeitsbeschwerde ist binnen drei Tagen, vom Tage der Verkündigung des Endurtheiles an gerechnet, bei dem Landesgerichte mündlich oder schriftlich anzumelden und diese Anmeldung dem Gegentheile sogleich bekannt zu geben.

§. 355.

Ist der Angeklagte von den Geschwornen für nicht schuldig erklärt und in Folge dessen durch Verordnung des Vorsitzenden von der Anklage freigesprochen worden (§. 340), so kann der Staatsanwalt am Schwurgerichtshofe gegen diesen Ausspruch eine Nichtigkeitsbeschwerde nur zur Wahrung des Gesetzes, somit ohne Nachtheil für den freigesprochenen Angeklagten, erheben.

§. 356.

Gegen Urtheile der Schwurgerichtshöfe, welche auf unrichtiger Anwendung des Gesetzes beruhen, kann von dem Generalprocurator am Oberlandesgerichte sowohl, als von jenem an dem Cassationshofe, von Amtswegen oder über Auftrag des Justizministers, zur Wahrung des Gesetzes, eine Nichtigkeitsbeschwerde, und zwar auch dann noch erhoben werden, wenn der Angeklagte oder der Staatsanwalt am Schwurgerichtshofe in der gesetzlichen Frist von diesem Rechtsmittel keinen Gebrauch gemacht haben.

§. 357.

W ciągu terminu, do zgłoszenia skargi o nieważność przepisanego, a skoro ta jest zaniesioną, aż do nadejścia wyroku sądu kasacyjnego, wykonanie wyroku trybunału sądu przysięgłych zostaje w zawieszeniu. Jeżeli jednak oskarżony był przytrzymanym, i przez przysięgłych za winnego uznanym, a przez zaskarżony wyrok uwolnionym (§. 343), wypuszczenie onegoż z aresztu, wtenczas tylko z powodu wyniesionej przez prokuratora skargi o nieważność, zawieszonem być powinno, kiedy prokurator zaraz przy ogłoszeniu wyroku zgłosił skargę nieważności.

§. 358.

Wnoszący skargę o nieważność może najpóźniej w 14 dni po ogłoszeniu wyroku podać do sądu krajowego wywód zażalenia swego. Powinien w wywodzie tym lub przy zgłoszeniu skargi wymienić szczegółowo i dokładnie powody nieważności; w przeciwnym razie skarga jego przez sąd kasacyjny nie ma być uwzględnianą. Jeżeli odwołujący się podał wywód zażalenia w terminie przepisanym, takowy powinien być stronie przeciwnej doręczony z dołożeniem, iż w ciągu dni ośmiu na takowy odpowiedzieć może.

§. 359.

Po podaniu odpowiedzi, lub po upływie terminu do podania jej przepisanego, wszystkie akta winny być sądowi kasacyjnemu przesłane, który w regule w ciągu miesiąca w przedmiocie tym zawyrokować powinien.

§. 360.

Sąd kasacyjny najprzód na tajemnem posiedzeniu skargę o nieważność po wysłuchaniu jeneralnego prokuratora rozstrząsnąć powinien. Jeżeli skarga ta zapóźno zgłoszoną została, albo jeżeli powody nieważności nie są szczegółowo i dokładnie wyrażone, lub kiedy zasada nieważności już wcześniejszem orzeczeniem uchyloną została; wówczas wyniesiona skarga nieważności zaraz oddaloną być winna. W przeciwnym razie wyznaczonym zostanie dzień do publicznego wprowadzenia sprawy, a oskarżony, tudzież prywatny skarżący, jeżeli do sporu wchodzi, wezwanym być winien w tym sposobie, aby wezwanie to przynajmniej na dni ośm przed dniem posiedzenia sądu, otrzymali.

§. 361.

Wezwanie oskarżonego i prywatnego skarżącego, uczynionem być ma zawsze z tem dołożeniem, iż w razie ich niestawiennictwa, skargi ich i wywody wniesione i bezzwłocznie rozpoznawane będą. Jeżeli oskarżony zostaje na wolnej nodze, wolno mu jest znajdować się osobiście przy wprowadzeniu sprawy, w przeciwnym razie tylko jego obrońca wezwanym być winien. Jeżeli oskarżony nie ma obrońcy, wezwanym być powinien, aby sobie takowego ustanowił, a w razie potrzeby może mu być tenże z urzędu przez sąd kasacyjny z pomiędzy ustanowionych w miejscu jego posiedzeń adwokatów, dodany. Obu stronom wolno jest przejrzeć akta aż do ósmego dnia przed dniem, na posiedzenie sądu wyznaczonym.

§. 362.

W dniu wyznaczonym, wyprowadzenie sprawy przed sądem kasacyjnym odbędzie się publicznie, stosownie do przepisów §§. 260 do 263. Najprzód sędzia, przez naczel-

§. 357.

Während der gesetzlichen Frist zur Anmeldung der Nichtigkeitsbeschwerde und, falls dieselbe erhoben worden ist, bis zum Eintreffen des Erkenntnisses des Cassationshofes bleibt die Vollstreckung des von dem Schwurgerichtshofe gefällten Urtheiles ausgesetzt. War jedoch der Angeklagte verhaftet, und ist er zwar von den Geschwornen für schuldig erklärt, durch das angefochtene Urtheil aber losgesprochen worden (§. 343), so soll seine Entlassung aus der Haft, wegen einer von dem Staatsanwalte erhobenen Nichtigkeitsbeschwerde nur dann aufgeschoben werden, wenn der letztere sogleich bei Verkündung des Urtheiles die Nichtigkeitsbeschwerde angemeldet hat.

§. 358.

Der Beschwerdeführer ist berechtiget, binnen längstens vierzehn Tagen von Eröffnung des Urtheiles an eine Ausführung seiner Beschwerdegründe bei dem Landesgerichte zu überreichen. Er muss entweder in dieser Schrift oder bei Anmeldung seiner Beschwerde die Nichtigkeitsgründe einzeln und bestimmt bezeichnen, widrigens auf seine Beschwerde von dem Cassationshofe keine Rücksicht zu nehmen ist. Hat er eine Beschwerdeschrift innerhalb der gesetzlichen Frist überreicht, so ist dieselbe seinem Gegentheile mit dem Bedeuten mitzutheilen, dass er binnen acht Tagen seine Gegenbemerkungen überreichen könne.

§. 359.

Nach Ueberreichung dieser Gegenbemerkungen, oder nach Ablauf der hierzu bestimmten Frist sind alle Acten an den Cassationshof einzusenden, welcher darüber in der Regel binnen Monatsfrist zu entscheiden hat.

§. 360.

Der Cassationshof hat zuerst in nicht öffentlicher Sitzung, nach Anhörung des Generalprocurators, über die Nichtigkeitsbeschwerde zu berathen. Ist dieselbe zu spät angemeldet, oder sind die Nichtigkeitsgründe nicht einzeln und bestimmt bezeichnet, oder ist der Nichtigkeitsgrund bereits durch eine frühere Entscheidung beseitiget, so ist die Nichtigkeitsbeschwerde sofort zu verwerfen. Ausserdem ist ein Gerichtstag zur öffentlichen Verhandlung der Sache anzuberaumen, und die Vorladung des Angeklagten, sowie des allenfalls einschreitenden Privatklägers in der Art vorzunehmen, dass sie dieselbe wenigstens acht Tage vor dem Gerichtstage erhalten.

§. 361.

Die Vorladung des Angeklagten und des allfälligen Privatklägers erfolgt immer mit dem Bedeuten, dass im Falle ihres Ausbleibens ihre Beschwerden und Ausführungen vorgetragen und sofort darüber werde erkannt werden. Befindet sich der Angeklagte auf freiem Fusse, so ist ihm gestattet, persönlich bei der Verhandlung zu erscheinen. Ausser diesem Falle ist nur sein Vertheidiger vorzuladen. In Ermangelung eines solchen ist der Angeklagte zum Erscheinen durch einen Vertheidiger aufzufordern, und ihm ein solcher nöthigenfalls durch den Cassationshof von Amtswegen aus den am Sitze desselben angestellten Advocaten zu bestellen. Die Einsicht der Acten ist beiden Theilen auf Verlangen bis zum achten Tage vor dem anberaumten Gerichtstage zu gestatten.

§. 362.

Die Verhandlung der Sache vor dem Cassationshofe an dem angesetzten Gerichtstage ist öffentlich nach den Vorschriften der §§. 260 bis 263. Zuerst trägt ein von dem Vorsteher

nika sądu kasacyjnego jako sprawozdawca wyznaczony, przedstawi dotychczasowy tok postępowania karnego i wymieni powody nieważności, przez odwołującego się przywiedzone, tudzież wynikające z tąd punkta sporne, nie dając poznać zdania swego względem nastąpić mającego orzeczenia.

Potem otrzymuje głos odwołujący się, celem poparcia swego odwołania, a następnie druga strona odpowiada na to. Oskarżony i jego obrońca ma prawo w każdym razie mówienia ostatni. Jeżeli która strona nie stanęła, skarga jej lub odpowiedź odczytaną zostanie. Potem sąd udaje się do izby narad.

§. 363.

Sąd kasacyjny wyrokuje większością głosów przy zachowaniu przepisów §fu 47. Jeżeli uzna skargę o nieważność za bezzasadną, takową oddalić i jeżeli oczywiście lekkomyślnie lub tylko dla przewłoki sprawy wyniesioną była, karę pieniężną od 10 do 100 złr. m. k. na oskarżonego lub według okoliczności na jego obrońcę, wymierzyć powinien. Jeżeli sąd kasacyjny uzna skargę nieważności za uzasadnioną, wyrok zaskarżony zniesionym i według rodzaju zasad nieważności, orzeczenie, tudzież dalsze postępowanie stosownie do przepisów §§. 364 do 367 nastąpić powinno.

§. 364.

Jezeli wyrok trybunału sądu przysięgłych zniesionym zostanie dla tego, iż występujący oskarżyciel nie był uprawnionym do wynoszenia skergi (§. 352 *b)*, albo iż tenże sąd czyn, za dowiedzony przez przysięgłych uważany, uznał za karygodny, chociaż takowy według ustawy karnej, nie ulega karze, lub już zniesionym jest (§. 352 *g*, *h)*, albo dla tego, że trybunał sądu przysięgłych ze szkodą oskarżonego niewłaściwie zastosował ustawę (§. 352 *i*, *k)*; w przypadkach tych, sąd kasacyjny orzeka zarazem i w głównym przedmiocie.

§. 365.

We wszystkich innych przypadkach pogwałcenia lub niewłaściwego zastosowania ustawy (§. 352 *h* do *k)*, lub kiedy wyrok dla uchybień w postępowaniu (§. 352 *c*, *d)*, które dopiero po orzeczeniu przysięgłych miejsce miały, zniesionym będzie; sąd kasacyjny odeśle sprawę na najbliższe posiedzenie sądu przysięgłych tego samego lub innego okręgu sądu krajowego. Trybunał sądu przysięgłych w tymże sądzie na zasadzie orzeczenia pierwszych przysięgłych bez przywoływania nowych, po wysłuchaniu prokuratora, oskarżonego i jego obrońcy, przy zachowaniu przepisu §§. 339 do 348, wyrok wyda. Żaden członek trybunału sądu przysięgłych, wpływający do zniesionego wyroku, nie może należeć do wyroku wydać się mającego.

§. 366.

Jeżeli zaś wyrok wraz z orzeczeniem przysięgłych zniesionym zostanie z powodu niedostatecznego składu trybunału lub ławy przysięgłych (§. 352 *a)*, lub z powodu niewłaściwego ułożenia pytań albo niedostatecznej odpowiedzi na takowe przez przysięgłych (§. 352 *e* i *f)*; lub z powodu takich uchybień w postępowaniu (§. 352 *c* i *d)*, które przed lub w czasie orzeczenia przysięgłych zaszły; w tych przypad-

des Cassationshofes bestimmtes Mitglied desselben als Berichterstatter eine Darstellung des bisherigen Ganges des Strafverfahrens vor, und bezeichnet die von dem Beschwerdeführer aufgestellten Nichtigkeitsgründe und die sich daraus ergebenden Streitpuncte, ohne eine Ansicht über die zu fällende Entscheidung zu äussern.

Hierauf erhält der Beschwerdeführer das Wort zur Begründung seiner Beschwerde, und sodann sein Gegner zur Erwiderung. Dem Angeklagten oder seinem Vertheidiger gebührt jedenfalls das Recht der letzten Aeusserung. Ist ein Theil nicht erschienen, so wird dessen Beschwerdeschrift oder Gegenausführung vorgelesen. Hierauf zieht sich das Gericht in sein Berathungszimmer zurück.

§. 363.

Der Cassationshof entscheidet nach Stimmenmehrheit unter Beobachtung der im §. 47 ertheilten Vorschriften. Findet er die Nichtigkeitsbeschwerde ungegründet, so ist dieselbe zu verwerfen, und wenn sie offenbar muthwillig oder nur zur Verzögerung der Sache angebracht wurde, gegen den Angeklagten oder nach Umständen gegen dessen Vertheidiger, auf eine Geldstrafe von zehn bis hundert Gulden Conventions-Münze zu erkennen. Findet der Cassationshof die Nichtigkeitsbeschwerde begründet, so ist das angefochtene Urtheil aufzuheben, und nach Verschiedenheit der Nichtigkeitsgründe, in Gemässheit der in den §§. 364 bis 367 enthaltenen Vorschriften zu erkennen und weiter zu verfahren.

§. 364.

Wird das Urtheil des Schwurgerichtshofes desshalb aufgehoben, weil ein unberechtigter Ankläger aufgetreten ist (§. 352, b*), oder weil dasselbe eine von den Geschwornen als erwiesen angenommene That für eine strafbare Handlung erklärte, obschon sie nach dem Strafgesetze keine strafbare Handlung oder als solche bereits erloschen ist (§. 352* g *und* h*), oder weil der Schwurgerichtshof ein Strafgesetz zum Nachtheile des Angeklagten unrichtig angewendet hat (§. 352,* i *und* k*), so erkennt der Cassationshof zugleich in der Hauptsache.*

§. 365.

In allen übrigen Fällen der Verletzung oder unrichtigen Anwendung des Gesetzes (§. 352, h *bis* k*), sowie, wenn das Urtheil wegen solcher Mängel des Verfahrens (§. 352,* c *und* d*), die erst nach dem Ausspruche der Geschwornen vorgekommen sind, aufgehoben wird, verweiset der Cassationshof die Sache an die nächste Schwurgerichtssitzung desselben oder eines anderen Landesgerichts-Bezirkes. Es ist daselbst von dem Schwurgerichtshofe auf Grundlage des von den ersten Geschwornen abgegebenen Wahrspruches, ohne Zuziehung von neuen Geschwornen, nach vorläufiger Anhörung des Staatsanwaltes, des Angeklagten und seines Vertheidigers, unter Beobachtung der in den §§. 339 bis 348 ertheilten Vorschriften ein neues Urtheil zu fällen. Kein Mitglied des Schwurgerichtshofes, welcher das vernichtete Urtheil erlassen hat, darf bei der Fällung des neuen Urtheiles mitwirken.*

§. 366.

Wird dagegen das Urtheil, wegen mangelhafter Besetzung des Gerichtshofes oder der Geschwornenbank (§. 352 a*), oder wegen unrichtiger Fragenstellung an die Geschwornen oder mangelhafter Beantwortung derselben (§. 352,* e *und* f*), oder wegen solcher Mängel des Verfahrens (§. 352,* c *und* d*), die vor oder bei dem Ausspruche der Geschwornen vorgekommen sind, mit Einschluss dieses Wahrspruches der Geschwornen aufgehoben, so wird*

kach sprawa według uznania sądu kasacyjnego odesłaną będzie dla nowego dochodzenia i osądzenia, albo do sądu przysięgłych innego okręgu sądu krajowego, albo na najbliższe posiedzenie sądu przysięgłych tego samego okręgu sądu krajowego, przez który wyrok pierwszy wydanym został.

Żaden z przysięgłych i członków trybunału sądu przysięgłych, w pierwszem postępowaniu udział mających, nie może należeć do tego powtórnego głównego dochodzenia. Nowe postępowenie odbędzie się na zasadzie pierwszego wyroku odesłania i pierwszego aktu oskarżenia.

§. 367.

Jeżeli skarga o nieważność odnosiła się jedynie do niektórych postanowień wyroku, a takowe według uznania sądu kasacyjnego od osnowy całego wyroku oddzielone być mogą, wolno mu jest znieść w części wyrok zaskarżony. Podobne postępowanie ma miejsce, kiedy zaskarżony wyrok odnosi się do kilku czynów karygodnych, a skarga o nieważność wyniesioną jest jedynie co oo postępowania lub osądzenie niektórych z tych czynów i kiedy zarazem częściowe powtórzenie postępowania, lub nowe orzeczenie nawet bez tego postępowania, co do tych szczegółowych czynów, wykonanem być może.

§. 368.

Jeżeli z pomiędzy kilku, tym samym wyrokiem skazanych, jeden tylko lub drugi wyniósł skargę o nieważność, i takowa przyjętą zostanie, wyrok jedynie względnie odwołującego się, i w tem, co jego tylko dotycze, zniesionym być winien.

§. 369.

Po wróceniu się do sali posiedzeń sądu kasacyjnego, wyrok jego wraz z powodami wyrokowania ustnie ogłoszonym być winien. Jeżeli oskarżony przy postępowaniu w sądzie kasacyjnym nie znajdował się, urzędownie uwierzytelniony odpis wyroku winien mu być niezwłocznie doręczonym. Pod względem redakcyi wyroku i prowadzedzenia protokołu przy rozprawach w sądzie kasacyjnym, przepisy w §§. 289 i 294 do 296 zawarte, zachowane być winny.

§. 370.

Przeciwko wyrokom trybunału sądu przysięgłych, przed który sprawa przez sąd kasacyjny odesłaną została, może być jeszcze raz wyniesioną skarga o nieważność i to samo postępowanie miejsce znajduje jak przy pierwszem odwołaniu się, wszystko to jednakowoż z ograniczeniami, w następujących dwóch paragrafach postanowionemi.

§. 371.

Jeżeli wyrok zniesionym został z powodu pogwałcenia lub niewłaściwego zastosowanie ustawy (§. 352 *g* do *k)*, a trybunał sądu przysięgłych, do którego sprawa była odesłaną, wydał wyrok zgodnie z orzeczeniem sądu kasacyjnego, żadna ze stron, nie może już więcej co do tego samego punktu, wynosić skargi nieważności.

§. 372.

Jeżeli zaś trybunał sądu przysięgłych, do którego sprawa odesłaną została, wyda wyrok zgodny z wyrokiem zniesionym, i wyrok drugi raz wydany, zaskarżonym będzie

die Sache nach dem Ermessen des Cassationshofes entweder an das Schwurgericht eines anderen Landesgerichts-Sprengels oder in die nächste Schwurgerichtssitzung desselben Landesgerichts-Bezirkes, in welchem das frühere Urtheil erlassen wurde, zur nochmaligen Verhandlung und Entscheidung verwiesen.

Keiner der Geschwornen und Mitglieder des Schwurgerichtshofes, welche an der ersten Verhandlung Theil genommen haben, darf bei der neuen Hauptverhandlung mitwirken. Die neue Verhandlung findet auf Grundlage des früheren Verweisungserkenntnisses und der früheren Anklageschrift Statt.

§. 367.

War die Nichtigkeitsbeschwerde nur gegen einzelne in dem Urtheile enthaltene Verfügungen gerichtet, und findet der Cassationshof, dass diese von dem Inhalte des ganzen Urtheiles trennbar seien, so steht ihm auch frei, das angefochtene Urtheil nur theilweise aufzuheben. Eben diess ist der Fall, wenn dem angefochtenen Urtheile mehrere strafbare Handlungen zum Grunde liegen und die Nichtigkeitsbeschwerde sich nur auf das Verfahren oder die Beurtheilung einzelner derselben beschränkt, zugleich aber die etwa erforderliche theilweise Wiederholung des Verfahrens, oder auch ohne dieselbe ein neuerlicher Ausspruch rücksichtlich dieser einzelnen strafbaren Handlungen ausführbar erscheint.

§. 368.

Hat von mehreren durch dasselbe Straferkenntniss Verurtheilten nur einer oder der andere das Rechtsmittel der Nichtigkeitsbeschwerde ergriffen und wird derselben stattgegeben, so ist das Urtheil dennoch nur in soweit, als es den Beschwerdeführer betrifft, aufzuheben.

§. 369.

Das Urtheil des Cassationshofes ist, nachdem sich derselbe in den Gerichtssaal zurückbegeben hat, sammt den Entscheidungsgründen mündlich zu verkünden. Hat der Angeklagte der Verhandlung bei dem Cassationshofe nicht beigewohnt, so ist ihm ungesäumt eine amtlich beglaubigte Abschrift des Urtheiles zuzustellen. Rücksichtlich der Ausfertigung des Urtheiles und der Führung des Protokolles bei den Verhandlungen des Cassationshofes sind die in den §§. 289 und 294 bis 296 enthaltenen Vorschriften zu beobachten.

§. 370.

Gegen das Urtheil des Schwurgerichtshofes, vor welchen die Sache durch den Cassationshof verwiesen worden ist, kann die Nichtigkeitsbeschwerde abermals erhoben werden, und es tritt hierbei dasselbe Verfahren ein, wie bei der ersten Nichtigkeitsbeschwerde, jedoch beides unter der in den folgenden zwei Paragraphen enthaltenen Beschränkung.

§. 371.

Ist ein Urtheil wegen Verletzung oder unrichtiger Anwendung eines Gesetzes aufgehoben worden (§. 352, g bis k), und hat der Schwurgerichtshof, an welchen die Sache verwiesen wurde, sein Urtheil in Uebereinstimmung mit der von dem Cassationshofe ausgesprochenen Rechtsansicht abgegeben, so kann über denselben Punct von keiner Seite eine neuerliche Nichtigkeitsbeschwerde erhoben werden.

§. 372.

Hat aber der Schwurgerichtshof, an welchen die Sache verwiesen wurde, auf eine mit dem aufgehobenen Urtheile übereinstimmende Weise erkannt, und wird hierauf das neue

o nieważność z tych samych zasad co i pierwszy, sąd kasacyjny skargę o nieważność w pełnym składzie Rady rozpoznawać powinien. Jeżeli wyrok drugi, z tych samych zasad co i pierwszy zniesionym zostanie, sąd kasacyjny w powszechności także i sprawę zaraz osądzić, i tylko gdyby pod względem wymiaru kary zachodziła potrzeba przesłuchania obu stron, takową przed inny trybunał sądu przysięgłych, który onej jeszcze nie sądził, do powtórnego osądzenia odesłać powinien. Trybunał ten w zawyrokowaniu swojem trzymać się powinien zdania przez sąd kasacyjny objawionego.

§. 373.

Postępowanie z powodu wyniesionej skargi o nieważność dla zadosyć uczynienia ustawie, odbywa się według przepisów, co do innych skarg o nieważność w ogólności postanowionych, z tym wyjątkiem, że oskarżony, do niego wpływać nie jest obowiązanym. Jeżeli sąd kasacyjny skargę o nieważność, dla zadosyć uczynienia ustawie wyniesioną, uznaje za uzasadnianą, orzec powinien, iż w sprawie toczącej się, ustawa przez przedsięwzięte dochodzenie, lub przez wydany wyrok, pogwałconą została.

Orzeczenie to nie ma żadnego skutku względem oskarżonego; jeżeli jednakowoż oskarżony wyrokiem takim nieważnym na karę został skazanym, sąd kasacyjny może uczynić przedstawienie do monarchy w drodze ułaskawienia.

§. 374.

Za każdym razem, kiedy sąd kasacyjny zniesie wyrok trybunału sądu przysięgłych lub orzeknie, iż przez tenże wyrok, albo przez postępowanie, ustawa pogwałconą została; nakaże zarazem aby wyrok jego w sądzie, który wydał wyrok zniesiony, w przeznaczonej do tego książce był zapisanym. Wyroki takie sądu kasacyjnego wraz z powodami, winny być w zbiorach, peryodycznie wydawanych, ogłaszane.

III. Odwołanie się przeciwko wyrokom stanowczym sądów powiatowych kolegialnych.

§. 375.

Przeciwko wyrokom stanowczym sądu powiatowego kolegialnego, ma miejsce jedynie odwołanie się do sądu krajowego. Odwoływać się można z powodu orzeczenia względem winy i kary, z powodu orzeczenia względem wnoszonych prywatnych żądań i kosztów sporu, jako też z powodu zachodzących przyczyn nieważności.

§. 376.

Od wyroku stanowiącego uwolnienie, tylko prokurator lub prywatny skarżący odwoływać się może. Od wyroku karę orzekającego, odwołać się może oskarżony, prokurator, prywatny skarżący lub poszkodowany do sprawy wchodzący, i ten ostatni jedynie co do swoich prywatnych żądań. Pod względem odwoływania się przez opiekuna, małżonka, krewnych lub dziedziców oskarżonego, przepisy w §. 354 podane, znajdują zastosowanie; jednakowoż wymienieni tamże dziedzice oskarżonego, mogą także odwołać się od orzeczenia co do prywatnych żądań, jeżeli takowe wyrokiem objęto.

§. 377.

Odwołanie się zgłoszonem być winno u sądu powiatowego kolegialnego w ciągu dni trzech po ogłoszeniu wyroku, i o zgłoszeniu tem stronie przeciwnej wiadomość

Urtheil aus denselben Gründen, wie das frühere, mit der Nichtigkeitsbeschwerde angefochten, so hat der Cassationshof über dieselbe in voller Rathsversammlung zu erkennen. Wenn hierauf das zweite Urtheil aus denselben Gründen, wie das erste, aufgehoben wird, so ist die Sache in der Regel von dem Cassationshofe selbst sogleich zu entscheiden, und nur, wenn dieser noch eine Vernehmung beider Theile über die Strafausmessungsgründe für nöthig erachtet, zur nochmaligen Aburtheilung an einen anderen Schwurgerichtshof, welcher noch nicht in der Sache geurtheilt hat, zu verweisen. Dieser Schwurgerichtshof muss sodann die Rechtsansicht des Cassationshofes seiner Entscheidung zum Grunde legen.

§. 373.

Die Verhandlung über Nichtigkeitsbeschwerden zur Wahrung des Gesetzes richtet sich nach den über die Nichtigkeitsbeschwerde überhaupt ertheilten Vorschriften, jedoch mit der Abweichung, dass sich der Angeklagte dabei nicht zu betheiligen hat. Findet der Cassationshof die zur Wahrung des Gesetzes erhobene Beschwerde gegründet, so hat er zu erkennen, dass in der fraglichen Strafsache durch das gepflogene Verfahren oder durch das erlassene Urtheil das Gesetz verletzt worden sei.

Dieser Ausspruch ist ohne Wirkung auf den Angeklagten, doch steht es dem Cassationshofe frei, wenn der Angeklagte durch ein solches nichtiges Urtheil zu einer Strafe verurtheilt worden, einen Begnadigungsantrag an den Landesfürsten zu stellen.

§. 374.

So oft der Cassationshof ein Urtheil eines Schwurgerichtshofes aufhebt oder ausspricht, dass durch dasselbe oder durch das Verfahren das Gesetz verletzt worden sei, verordnet er zugleich, dass das von ihm erlassene Urtheil bei dem Gerichte, welches das aufgehobene Urtheil gefällt hat, in ein eigens dazu bestimmtes Buch eingetragen werde. Diese Urtheile sammt ihren Gründen sind auch durch eine periodisch erscheinende Sammlung zu veröffentlichen.

III. Berufung gegen Endurtheile der Bezirks-Collegialgerichte.

§. 375.

Gegen Endurtheile eines Bezirks-Collegialgerichtes ist nur das Rechtsmittel der Berufung an das Landesgericht zulässig. Sie kann sowohl wegen des Ausspruches über die Schuld und Strafe, als auch wegen der Entscheidung über etwaige privatrechtliche Ansprüche und über die Processkosten, sowie wegen vorliegender Nichtigkeitsgründe ergriffen werden.

§. 376.

Gegen ein freisprechendes Urtheil steht die Berufung nur dem Staatsanwalte oder dem Privatkläger zu. Gegen ein Urtheil, welches eine Strafe ausspricht, kann die Berufung von dem Angeklagten, dem Staatsanwalte oder dem Privatankläger und den Privatbetheiligten, der sich dem Verfahren angeschlossen, jedoch von diesem nur wegen seiner privatrechtlichen Ansprüche eingelegt werden. Ueber die Berechtigung des Vormundes oder Ehegatten, der Verwandten oder Erben des Angeklagten zur Ergreifung der Berufung gelten die im §. 354 ertheilten Vorschriften, doch können die dort erwähnten Erben desselben die Berufung auch wegen der in dem Urtheile allenfalls enthaltenen Entscheidung über privatrechtliche Ansprüche ergreifen.

§. 377.

Die Berufung ist binnen drei Tagen nach Eröffnung des Urtheiles bei dem Bezirks-Collegialgerichte anzumelden, und von dieser Anmeldung dem Gegentheile unverzüglich Nach-

bezzwłocznie udzielona będzie. Odwołanie się ma skutek odwlekający. Wypuszczenie na wolność uwolnionego oskarżonego, wtenczas tylko z powodu odwołania się prokuratora, wstrzymanem będzie, kiedy tenże zaraz przy ogłoszeniu wyroku oświadczył, iż się od wyroku tego odwołuje. Kiedy skazany na karę więzienia, nie dla tego, że został uznanym za winnego lub nie ze względu na rodzaj kary, lecz jedynie ze względu na jej wysokość uważa się być uciążonym, może tymczasowo pełnić karę.

§. 378.

Odwołujący się ma prawo w ciągu dni 14 od ogłoszenia wyroku, podać do sądu powiatowego kolegialnego, który wydał wyrok, powody swego odwołania się i przywieść nowe czyny i dowody, jakie posiada. Powinien albo w podaniu, albo przy zgłoszeniu odwołania wyraźnie oświadczyć, w czem się mniema być uciążonym, lub też czy się od całego wyroku odwołuje. Powody nieważności w każdym razie szczegółowo i dokładnie wyrażone być winny. Oskarżony może w tym celu użyć obrońcy, a nawet na żądanie, tenże dodany mu być powinien.

§. 379.

Wywód zażaleń doręczonym być winien stronie przeciwnej z dołożeniem, iż może w ciągu dni ośmiu odpowiedź doręczyć i nowe czyny i dowody wskazać. Po upływie tego terminu wszystkie akta sądowi krajowemu przesłane być winny, który po wysłuchaniu prokuratora, odwołanie, jeżeli takowe nie w przepisanym terminie (opóźnionem) lub nienależycie wyniesionem zostało, zaraz odrzuci; w przeciwnym razie, dzień na posiedzenie sądowe do publicznej rozprawy wyznaczy.

§. 380.

Na posiedzenie to, wszyscy w odwołaniu się interesowani, tudzież jeżeli nowe dowody stawiane były, i takowych sąd krajowy nie uznaje za widocznie niestanowcze, podani świadkowie i biegli wezwanymi być powinni, tak, iżby onymże wezwanie przynajmniej na dni ośm przed dniem, na posiedzenie sądowe wyznaczonym, doręczonem było.

Sąd krajowy według okoliczności, nakaże zebranie dowodów przez wyznaczonego w tym celu sędziego; może także z urzędu lub na żądanie prokuratora albo oskarżonego, zarządzić przedstawienie dowodów, które już w sądzie powiatowym kolegialnym użyte były. Oskarżony wtenczas tylko osobiście wezwanym być winien, kiedy tego wyraźnie żąda, lub trybunał osobiste stawienie się onegoż za potrzebne uznaje; w przeciwnym razie oskarżony wezwanym będzie, aby się stawił przez swego obrońcę. Prokurator, który wpływał do postępowania w pierwszej instancyi, nie może należeć do publicznej rozprawy na drodze odwołania się.

§. 381.

Wszyscy w odwołaniu się interesowani, wezwanymi być winni z tem ostrzeżeniem, iż w razie niestawiennictwa, zażalenia ich lub odpowiedzi przedstawionemi zostaną, i względem takowych postępowanie i orzeczenie miejsce mieć będzie. Przejrzenie aktów, jeżeli tego żądają, dozwolone im być winno aż do ósmego dnia przed dniem, na posiedzenie sądowe wyznaczonym.

richt zu geben. Sie hat aufschiebende Wirkung. Die Entlassung eines freigesprochenen Angeklagten aus der Haft wird jedoch wegen einer Berufung des Staatsanwaltes nur dann aufgeschoben, wenn derselbe die Berufung sogleich bei Verkündung des Urtheiles angezeigt hat. Wenn der zu einer Freiheitsstrafe Verurtheilte sich weder durch die Schuldigerklärung, noch durch die Strafart, sondern nur durch das Strafmass beschwert erachtet, so kann er die Strafe einstweilen antreten.

§. 378.

Der Beschwerdeführer hat das Recht, innerhalb vierzehn Tagen von Verkündigung des Urtheiles an eine Ausführung der Gründe seiner Berufung bei dem Bezirks-Collegialgerichte, welches das Urtheil fällte, zu überreichen, und etwaige neue Thatsachen und Beweismittel anzuzeigen. Er hat entweder in dieser Schrift oder bei der Anmeldung seiner Beschwerde ausdrücklich zu erklären, durch welche Puncte er sich beschwert findet, oder ob er die Berufung gegen alle Theile des Erkenntnisses richten wolle. Nichtigkeitsgründe müssen jederzeit einzeln und bestimmt angegeben werden. Der Angeklagte kann sich hiebei eines Vertheidigers bedienen und es ist ihm auf Verlangen ein solcher zu bestellen.

§. 379.

Diese Beschwerdeschrift ist dem Gegentheile mitzutheilen, und demselben zu eröffnen, dass er binnen acht Tagen eine Gegenausführung überreichen und etwaige neue Thatsachen und Beweismittel anzeigen könne. Nach Ablauf dieser Frist sind alle Acten dem Landesgerichte mitzutheilen, welches nach Anhörung des Staatsanwaltes die Berufung, wenn sie verspätet oder nicht gehörig angebracht ist, sofort verwirft, ausserdem aber einen Gerichtstag zur öffentlichen Verhandlung ansetzt.

§. 380.

Zu dem Gerichtstage werden alle bei dem Rechtsmittel Betheiligten, ferner, wenn neue Beweismittel angezeigt wurden, und das Landesgericht dieselben nicht für offenbar unerheblich erachtet, die angegebenen Zeugen oder Sachverständigen so vorgeladen, dass ihnen die Vorladungen in der Regel wenigstens acht Tage vor dem Gerichtstage eingehändiget werden.

Das Landesgericht lässt die neuen Beweise nach Umständen durch einen hierzu angeordneten Richter erheben; es kann auch von Amtswegen oder über Verlangen des Staatsanwaltes oder des Angeklagten die nochmalige Vorführung solcher Beweismittel anordnen, die bereits in der Hauptverhandlung vor dem Bezirks-Collegialgerichte gebraucht worden sind. Der Angeklagte ist nur dann persönlich vorzuladen, wenn er es ausdrücklich verlangt oder das Landesgericht es für angemessen erachtet; ausserdem wird der Angeklagte aufgefordert, durch einen Vertheidiger zu erscheinen. Der Staatsanwalt, welcher bei dem Verfahren in erster Instanz mitgewirkt hat, darf an der öffentlichen Verhandlung der Sache in der Berufsinstanz nicht Theil nehmen.

§. 381.

Alle bei dem Rechtsmittel Betheiligten sind mit dem Bedeuten vorzuladen, dass im Falle ihres Ausbleibens ihre Beschwerden oder Ausführungen werden vorgetragen und darüber werde verhandelt und erkannt werden. Die Einsicht der Acten ist ihnen auf Verlangen bis zum achten Tage vor dem anberaumten Gerichtstage zu gestatten.

§. 382.

Rozprawy przed sądem krajowym odbywać się mają publicznie stosownie do przepisów §§fów 260 do 263. Rozpoczną się sprawozdaniem przez członka sądu krajowego, które nie powinno obejmować ani zdania, ani wniosków; lecz tylko same czyny, dotychczasowy bieg sprawy, ile tego ocenienie wyniesionego odwołania się wymaga, wywód uciążliwości i wynikające z niego punkta sporne. Wyrok pierwszej instancyi wraz z powodami pod nieważnością w każdym razie, a akt oskarżenia, według uznania prezydującego, winny być odczytane.

§. 383.

Następnie winni być przesłuchani świadkowie i biegli, jeżeli są wezwanymi, tudzież oskarżony, jeżeli jest obecnym, przy zachowaniu przepisów względem głównego dochodzenia w sądach powiatowych kolegialnych. Poczem odwołujący się wezwanym będzie do przedstawienia swoich uciążliwości, lub jeżeli nie stawa, wywód jego uciążliwości zostanie odczytanym, a potem nastąpi odpowiedź strony przeciwnej, lub odczytanie tejże podanej przez niego. Oskarżonemu lub jego obrońcy służy w każdym razie głos ostatni. Poczem sąd krajowy udaje się do izby narad.

§. 384.

Sąd krajowy stanowi większością głosów przy zachowaniu przepisów w §. 47. podanych. Kiedy sąd krajowy zniesie wyrok sądu powiatowego kolegialnego z powodu pogwałcenia istotnych form postępowania, obowiązanym jest zarazem po powtórzeniu lub sprostowaniu uchybień, w postępowaniu znalezionych, wydać wyrok stanowczy w samej sprawie. Jeżeli wyrok pierwszej instancyi z innych powodów był zaskarżonym, sąd krajowy, przy zachowaniu przepisu §§fów 290 i 291 co do władzy sądów powiatowych kolegialnych, stanowić będzie.

§. 385.

Jeżeli odwołanie się nastąpiło jedynie co do niektórych postanowień wyroku, wyrok ten co do innych postanowień nie może być zmienionym. Jeżeli uciążliwości przedstawione zostały jedynie pod względem wysokości kary, nie zaś co do ocenienia zbrodni lub wykroczenia, sąd krajowy, jeżeli uznaje, że czyn stanowi lżejszą zbrodnię lub wykroczenie, aniżeli to, jakie wyrokiem pierwszej instancyi uznanem zostało, powinien zmienić tenże wyrok pierwszego sędzi, stosownie do ustawy nie tylko co do wymiaru kary, lecz także i co do ocenienia czynu.

§. 386.

Wyrok sądu powiatowego kolegialnego nie może być nigdy z powodu odwołania się przez oskarżonego, zmienionym na jego szkodę. Jeżeli odwołał się prokurator, zmiana wyroku pierwszej instancyi tak na korzyść oskarżonego, jako też na jego szkodę nastąpić może.

§. 387.

Wyrok sądu krajowego wraz z jego powodami, winien być ustnie przez prezydującego sądu ogłoszonym. Jeżeli ani oskarżony, ani jego obrońca nie jest obecnym,

§. 382.

Die Verhandlung vor dem Landesgerichte ist öffentlich nach den Vorschriften der §§. 260 bis 263. Dieselbe beginnt mit dem Vortrage eines Mitgliedes des Landesgerichtes, welcher weder Gutachten noch Anträge enthalten, sondern nur das Thatsächliche des Falles, den bisherigen Verlauf der Sache, so weit es zur Beurtheilung der angebrachten Beschwerden erforderlich ist, die Berufungsschrift und die sich daraus ergebenden Streitpuncte umfassen soll. Das Erkenntniss erster Instanz sammt den Entscheidungsgründen ist bei sonstiger Nichtigkeit jederzeit, und wenn es der Vorsitzende zweckdienlich erachtet, auch die Anklageschrift vorzulesen.

§. 383.

Hierauf sind die etwa vorgeladenen Zeugen und Sachverständigen, und wenn der Angeklagte abwesend ist, auch dieser zu vernehmen, wobei die für die Hauptverhandlung vor den Bezirks-Collegialgerichten gegebenen Vorschriften zu beobachten sind. Sodann wird derjenige, welcher die Berufung einlegte, zur Begründung seiner Beschwerde aufgefordert, oder wenn er nicht erschienen ist, seine Berufungsschrift vorgelesen, worauf die Erwiderung des Gegners oder die Verlesung der von ihm überreichten Gegenausführung folgt. Dem Ageklagtenn oder seinem Vertheidiger gebührt jedenfalls das Recht der letzten Aeusserung. Das Landesgericht zieht sich dann in sein Berathungszimmer zurück.

§. 384.

Das Landesgericht entscheidet nach Stimmenmehrheit unter Beobachtung der im §. 47 ertheilten Vorschriften. Wenn das Landesgericht das Erkenntniss des Bezirks-Collegialgerichtes wegen Verletzung wesentlicher Förmlichkeiten des Verfahrens aufhebt, hat es zugleich unter Nachholung oder Verbesserung der mangelhaft befundenen Processhandlung in der Sache selbst das Endurtheil zu fällen. Insoweit das erstrichterliche Urtheil aus anderen Gründen angefochten wurde, entscheidet das Landesgericht unter Beobachtung der in den §§. 290 und 291 über die Befugnisse der Bezirks-Collegialgerichte aufgestellten Grundsätze.

§. 385.

Ist die Berufung nur gegen einzelne Theile des Erkenntnisses gerichtet, so kann dieses in seinen übrigen Theilen nicht abgeändert werden. Wenn aber nur gegen das Mass der zuerkannten Strafe und nicht auch gegen die Bezeichnung des Verbrechens oder Vergehens Beschwerde geführt wurde, hat das Landesgericht doch, falls es dafür hält, dass die That ein geringeres, als das von dem ersten Richter angenommene Verbrechen oder Vergehen sei, das erstrichterliche Erkentniss nicht nur in Beziehung auf das Strafmass, sondern auch in Betreff der Bezeichnung der That dem Gesetze gemäss abzuändern.

§. 386.

Das Urtheil des Bezirks-Collegialgerichtes kann, wenn der Angeklagte die Berufung dagegen ergriffen hat, nie zu dessen Nachtheile abgeändert werden. Hat der Staatsanwalt die Berufung ergriffen, so kann eine Abänderung des erstrichterlichen Urtheiles nicht nur zum Nachtheile, sondern auch zum Vortheile des Angeklagten erfolgen.

§. 387.

Das von dem Landesgerichte gefällte Urtheil ist sammt dessen wesentlichen Entscheidungsgründen durch den Gerichtsvorstand mündlich zu verkündigen. Ist der Angeklagte

urzędowy odpis wyroku onymże doręczonym być powinien. Wyrok wraz z powodami stosownie do przepisów §§. 289 i 294 zredagowanym być ma. Pod względem prowadzenia protokołu przy rozprawach w trybunale, znajdują zastosowanie przepisy §§fów 295 i 296.

IV. Skarga o nieważność przeciwko wyrokom sądu krajowego, na skutek odwołania się zapadłym.

§. 388.

Wyroki, przez sąd krajowy na skutek odwołania się od wyroków stanowczych sądu powiatowego kolegialnego, zapadłe; jedynie z powodu nieważności, przed sąd kasacyjny zaskarżane być mogą, i to tylko w tych dwóch przypadkach:

a) kiedy przy postępowaniu w drugiej instancyi istotne formy pogwałconemi zostały (§. 352 *a, c, d,* i §. 382);

b) kiedy przez wyrok sądu krajowego ustawa pogwałconą lub niewłaściwie zastosowaną była.

§. 389.

W przedmiocie skarg o nieważność, przepisy co do takichże skarg przeciwko wyrokom sądów przysięgłych ustanowione, zachowane być winny. Odwołanie się dla zadosyć uczynienia ustawie, może być atoli przeciw wyrokom sądu krajowego jedynie przez jeneralnego prokuratora przy sądzie wyższym krajowym lub sądzie kasacyjnym, w przypadku §§fem 356 przewidzianym, uczynione.

§. 390.

Jeżeli skarga o nieważność za uzasadnioną uznaną zostanie, z przyczyny pogwałcenia istotnych form postępowania, nowe postępowanie w drugiej instancyi, przed innym sądem krajowym nakazanem być winno; jeżeli zaś skarga o nieważność przyjętą będzie z przyczyny pogwałcenia lub niewłaściwego zastosowania ustawy, sąd kasacyjny sam sprawę natychmiast osądzić jest obowiązanym.

Rozdział siedmnasty.

O POWTÓRNEM PRZEDSIĘWZIĘCIU POSTĘPOWANIA.

I. Warunki powtórnego przedsięwzięcia postępowania.

§. 391.

Jeżeli stosownie do §. 111 lub §. 303 zawieszono postępowanie na wniosek prokuratora, lub też stosownie do §. 228 orzeczono, iż nie ma zasady do dalszego sądowego dochodzenia, prokurator żądać może nowego postępowania, jeżeli stawione będą nowe dowody; które albo wzmacniają znajdujące się już powody podejrzenia, lub też stanowią nowe powody podejrzenia. Jeżeli zaś prywatny poszkodowany w przypadku §fu 112 cofnął żądanie swoje o zarządzenie śledztwa przeciwko obwinionemu, albo w przypadku §fu 303 żądał odstąpienia od dochodzenia; przedsięwzięcie nowego postępowania nie ma miejsca.

§. 392.

Jeżeli w końcu śledztwa orzeczonem było, iż nie ma zasady do dalszego sądowego dochodzenia (§. 228) z powodu, że postępowanie bez wymaganego żądania ze

oder ein Vertheidiger desselben nicht anwesend, so ist die Zustellung einer ämtlich beglaubigten Urtheilsabschrift an denselben zu verfügen. Das Urtheil sammt Gründen muss der Vorschrift der §§. 289 und 294 gemäss ausgefertiget werden. Ueber die Führung des Protokolles bei diesen Verhandlungen des Landesgerichtes gelten die in den §§. 295 und 296 ertheilten Anordnungen.

IV. Nichtigkeitsbeschwerde gegen die von den Landesgerichten als Berufungsschreiben gefällten Urtheile.

§. 388.

Gegen Urtheile, welche ein Landesgericht in Folge einer an dasselbe gerichteten Berufung gegen ein Endurtheil eines Bezirks-Collegialgerichtes gefällt hat, findet kein anderes Rechtsmittel Statt, als die an den Cassationshof gerichtete Nichtigkeitsbeschwerde, und selbst diese nur in zwei Fällen:

a) *wenn bei dem Verfahren in zweiter Instanz wesentliche Förmlichkeiten verletzt wurden (§. 352,* a, c *und* d *und §. 382);*

b) *wenn durch das Urtheil des Landesgerichtes ein Gesetz verletzt oder unrichtig angewendet wurde (§. 352,* g *bis* k*).*

§. 389.

Hiebei sind die für die Nichtigkeitsbeschwerde gegen Urtheile der Geschwornengerichte ertheilten Vorschriften zu beobachten. Eine Beschwerde zur Wahrung des Gesetzes kann aber gegen solche Urtheile der Landesgerichte nur von den bei dem Oberlandesgerichte oder dem Cassationshofe bestellten Generalprocuratoren im Falle des §. 356 ergriffen werden.

§. 390.

Wird die Nichtigkeitsbeschwerde für begründet erachtet, so ist im Falle der Verletzung wesentlicher Vorschriften des Verfahrens auf nochmale Verhandlung in zweiter Instanz vor einem anderen Landesgerichte zu erkennen, im Falle der Verletzung oder unrichtigen Anwendung eines Gesetzes aber hat der Cassationshof selbst sogleich in der Sache zu entscheiden.

Siebenzehntes Hauptstück.

Von der Wiederaufnahme des Verfahrens.

I. Bedingungen der Wiederaufnahme des Verfahrens.

§. 391.

Ist das Verfahren in Gemässheit des §. 111 oder im Falle des §. 303 auf Antrag des Staatsanwaltes eingestellt, oder ist in Gemässheit des §. 228 erkannt worden, dass kein Grund zur weiteren gerichtlichen Verfolgung vorhanden sei, so kann der Staatsanwalt eine Wiederaufnahme des Verfahrens beantragen, sobald neue Beweismittel beigebracht werden, welche entweder schon vorhandene Verdachtsgründe verstärken oder neue Verdachtsgründe liefern. Hat aber im Falle des §. 112 der Privatbetheiligte sein Begehren um Einleitung der Untersuchung wider den Beschuldigten zurückgenommen, oder im Falle des §. 303 die Einstellung des Verfahrens beantragt, so findet keine Wiederaufnahme Statt.

§. 392.

Ist am Schlusse der Voruntersuchung erkannt worden, dass kein Grund zu weiterer gerichtlicher Verfolgung vorhanden sei (§. 228), weil das Verfahren ohne das erforderliche

strony prywatnego poszkodowanego zaczętem lub prowadzonem było; lub, jeżeli oskarżony z tego samego powodu wyrokiem stanowczym za niewinnego (§. 343), albo za wolnego od skargi został uznanym; wolno jest prywatnemu poszkodowanemu żądać nowego śledztwa.

§. 393.

We wszystkich innych przypadkach, w których oskarżony po ukończonem dochodzeniu wyrokiem stanowczym za niewinnego lub za uwolnionego od skargi uznanym był, nowe postępowanie wtenczas tylko przez prokuratora żądanem być może, kiedy czyn od czasu zapadnięcia wyroku nie uległ jeszcze przedawnieniu i jeżeli już wyrokiem na drodze karnej jest udowodnionem, że uwolnienie lub uniewinnienie nastąpiło z powodu fałszu, fałszywego świadectwa, przekupstwa lub z powodu innej zbrodni, przez oskarżonego lub trzecią osobę popełnionej; lub kiedy później takie zupełnie nowe dowody wykryte zostaną, po których gruntownie spodziewać się można skazania oskarżonego.

§. 394.

Nowe postępowanie wtenczas nawet przez prokuratora żądanem być może, kiedy oskarżony wyrokiem stanowczym skazanym został, jeżeli z dowodów zupełnie nowych wykazuje się, iż zbrodnia albo wykroczenie jest cięższym, aniżeli uznane przez poprzedni wyrok, lub jeżeli z wyroku na drodze karnej jest udowiodnionem, że oskarżony lub osoba trzecia, przez fałsz, fałszywe świadectwo, przekupstwo lub inną zbrodnię stał się powodem wydania łagodniejszego wyroku, i kiedy w obudwóch tych przypadkach zachodzi jeden z następujących warunków:

a) że na zbrodnią, która rzeczywiście popełnioną została, postanowiona jest kara śmierci lub dożywotniego więzienia. a tylko wymierzoną została kara na czasowe więzienie niżej 10^{ciu} lat;

b) że na takową ustawa stanowi karę więzienia od 10 do 20 lat, a wymierzoną została kara niżej lat trzech;

c) że na zbrodnię tę postanowiona jest kara ciężkiego więzienia najmniej przez rok jeden, a oskarżony jedynie za wykroczenie lub przestępstwo, na karę aresztu skazanym został.

§. 395.

Skazany może nawet po wypełnionej karze żądać powtórnego postępowania, jeżeli dowodzi, iż wyrok przeciwko niemu w skutek fałszu, fałszywego świadectwa, przekupstwa lub innej zbrodni albo wykroczenia wydanym został; lub jeżeli stawia nowe dowody, które bądź same, bądź w połączeniu z osiągniętemi poprzednio dowodami posłużyć mogą albo do uniewinnienia onegoż, albo też do uznania czynu za zbrodnię lub wykroczenie mniejszą za sobą pociągające karę. Prokurator obowiązanym jest pod powyższemi warunkami, na żądanie każdego, a nawet z urzędu, domagać się powtórnego dochodzenia i zniesienia lub zmiany poprzedniego wyroku.

gewesene Begehren des Privatbetheiligten begonnen oder fortgesetzt wurde, oder ist der Angeklagte aus eben diesem Grunde durch ein Endurtheil losgesprochen (§. 343) oder von der Anklage freigesprochen worden (§. 288), so bleibt es dem Privatbetheiligten unbenommen die Wiederaufnahme der Untersuchung zu begehren.

§. 393.

In allen anderen Fällen, in welchen ein Angeklagter nach vorausgegangener Verhandlung durch ein Endurtheil losgesprochen oder von der Anklage freigesprochen worden, kann eine Wiederaufnahme des Verfahrens von dem Staatsanwalte nur dann beantragt werden, wenn die That von der Zeit des ergangenen Urtheiles noch nicht durch Verjährung erloschen ist, und wenn entweder bereits durch ein gerichtliches Strafurtheil erwiesen ist, dass die Frei- oder Lossprechung durch Fälschung, falsches Zeugniss, Bestechung oder durch ein anderes Verbrechen des Angeklagten oder einer dritten Person herbeigeführt wurde, oder wenn später solche ganz neue Beweismittel vorgefunden werden, woraus sich die Verurtheilung des Angeklagten mit Grund erwarten lässt.

§. 394.

Auch gegen ein Endurtheil, durch welches der Angeklagte verurtheilt wurde, kann der Staatsanwalt die Wiederaufnahme der Untersuchung beantragen, wenn durch später hervorgekommene, ganz neue Beweismittel sich ergibt, dass das Verbrechen oder Vergehen eine schwerere Eigenschaft habe, als in dem früheren Urtheile angenommen war, oder wenn durch ein gerichtliches Strafurtheil erwiesen ist, dass der Angeklagte oder eine dritte Person durch Fälschung, falsches Zeugniss, Bestechung oder durch ein anderes Verbrechen das mildere Erkenntniss veranlasst habe, und zwar in beiden Fällen nur dann, wenn eine der nachstehenden Bedingungen eintritt:

a) dass das wirklich verübte Verbrechen mit Todes- oder lebenslänglicher Kerkerstrafe bedroht ist, während nur auf eine zeitliche Kerkerstrafe unter zehn Jahren erkannt wurde;

b) dass darauf von dem Gesetze Kerker von zehn bis zwanzig Jahren gesetzt ist, während auf eine Strafe unter drei Jahren erkannt wurde;

c) dass es mit schwerem Kerker von wenigstens Einjähriger Dauer belegt ist, während der Angeklagte nur wegen eines Vergehens oder einer Uebertretung zu einer Arreststrafe verurtheilt wurde.

§. 395.

Der Verurtheilte kann, selbst nach vollzogener Strafe, die Wiederaufnahme des Verfahrens verlangen, wenn er darthut, dass das wider ihn ergangene Urtheil durch Fälschung, falsches Zeugniss, Bestechung oder durch ein anderes Verbrechen veranlasst worden sei, oder wenn er neue Beweismittel beibringt, welche für sich allein oder in Verbindung mit den früher erhobenen Beweisen geeignet sind, seine Freisprechung herbeizuführen, oder seine That als ein nach einer milderen Strafbestimmung zu beurtheilendes Verbrechen oder Vergehen darzustellen. Der Staatsanwalt ist verpflichtet, unter vorstehenden Bedingungen auf Jedermanns Verlangen oder selbst von Amtswegen die Wiederaufnahme des Verfahrens und die Aufhebung oder Abänderung des früheren Strafurtheiles zu beantragen.

§. 396.

Dziedzice oskarżonego, jego małżonek, krewni i powinowaci w pierwszym lub drugim stopniu, mogą także po jego śmierci żądać powtórnego dochodzenia. pod warunkami, w poprzedzającym §fie zamieszczonemi.

II. Postępowanie przy powtórnem dochodzeniu.

§. 397.

Powtórne przedsięwzięcie postępowania, żądane być winno w każdym razie u sądu powiatowego kolegialnego, który wydał pierwszy wyrok, lub u sądu krajowego, przy którym odbywał się sąd przysięgłych. Dowody nowe, mające stanowić zasadę tego postępowania, winny być przez sędziego śledczego zbierane. Poczem w przypadkach §§fów 391 do 394 po uprzedniem przesłuchaniu oskarżonego, w przypadkach zaś §§fów 395 i 396 po wysłuchaniu prokuratora, sąd powiatowy kolegialny lub sąd krajowy, a ten ostatni w składzie czterech sędziów i prezydującego, stanowić będzie względem dopuszczalności powtórnego postępowania. Stronom orzeczeniem tem uciążonym, służy prawo w ciągu dni trzech, po ogłoszeniu takowego, odwołać się do sądu wyższego krajowego.

§. 398.

Jeżeli żądanie powtórnego postępowania przyjętem zostanie; sąd w przypadkach §§fami 395 i 396 przewidzianych, kiedy prokurator wnosi o zniesienie poprzedniego wyroku i uniewinnienie oskarżonego, lub o łagodniejsze onegoż ukaranie, natychmiast w przedmiocie tym stanowić winien. W innych przypadkach powtórnego postępowania, sprawa od śledztwa przygotowawczego zacząć się powinna. Poprzednie śledztwo przygotowawcze według zachodzących nowych dowodów i okoliczności winno być uzupełnionem, orzeczenie względem postawienia w stanie oskarżenia przez właściwy sąd stosownie do ogólnych przepisów dwunastego rozdziału, wydanem; a następnie, po ukończonem głównem dochodzeniu, wyrok stanowczy wydanym. Jeżeli niektórzy z świadków lub spółwinnych oskarżonego, nie mogą być już więcej przy nowem głównem dochodzeniu badani, zeznania ich z aktów odczytane być mają. Jeżeli po ukończonem nowem śledztwie poprzednie osądzenie oskarżonego zniesionem będzie dla tego, iż albo postanowionem będzie odstąpienie od postępowania według §. 111, albo też uznanem zostanie, iż stosownie do §. 228 nie ma zasady do dalszego przeciwko oskarżonemu sądowego postępowania; oskarżonemu służy prawo żądać, aby odstąpienie od dochodzenia lub wyrok sądu do publicznej wiadomości podanym był.

§. 399.

Żądanie o powtórne postępowanie, wniesione przez skazanego, który już orzeczoną na niego karę więzienia pełni, nie wstrzymuje dalszego pełnienia kary, chybaby sąd wstrzymanie tegoż po wysłuchaniu prokuratora, według okoliczności za stosowne uznał. Jeżeli pełnienie kary nie zostało jeszcze rozpoczętem, takowe wtenczas jedynie aż do zawyrokowania w przedmiocie powtórnego postępowania, wstrzymanem być winno, kiedy skazany jest zatrzymanym lub stawi się do aresztu; jednakowoż i w tym przypadku sąd według okoliczności może postanowić wypuszczenie onegoż za kaucyą lub nawet i bez kaucyi.

§. 396.

Unter den Voraussetzungen des vorstehenden Paragraphes können auch nach dem Tode des Angeklagten dessen Erben oder sein Ehegatte, seine Blutsverwandten und diejenigen, welche mit ihm im ersten oder zweiten Grade verschwägert sind, die Wiederaufnahme der Untersuchung verlangen.

II. Verfahren bei der Wiederaufnahme der Untersuchung.

§. 397.

Die Wiederaufnahme des Verfahrens ist jederzeit bei dem Bezirks-Collegialgerichte, welches das erste Erkenntniss erlassen hat, oder bei dem Landesgerichte, an dessen Sitze sich das Schwurgericht befand, zu beantragen. Die neuen Beweise, durch welche sie begründet werden soll, sind von dem Untersuchungsrichter zu erheben. Sodann ist in den Fällen der §§. 391 bis 394 nach vorläufiger Vernehmung des Angeklagten, in den Fällen der §§. 395 und 396 aber nach Anhörung des Staatsanwaltes von dem Bezirks-Collegialgerichte oder von dem Landesgerichte, und zwar von diesem in einer Versammlung von vier Richtern und einem Vorsitzenden, über die Statthaftigkeit der Wiederaufnahme des Verfahrens zu entscheiden. Den Betheiligten, welche sich durch diese Entscheidung beschwert erachten, steht das Recht zu, binnen drei Tagen nach Eröffnung derselben bei dem Oberlandesgerichte dagegen Beschwerde zu führen.

§. 398.

Wird die Wiederaufnahme der Untersuchung für zulässig erklärt, so kann das Gericht in den Fällen der §§. 395 und 396, wenn der Staatsanwalt selbst auf Aufhebung des früheren Urtheiles und Freisprechung des Verurtheilten oder auf mildere Bestrafung desselben anträgt, sogleich darauf erkennen. Ausser diesem Falle tritt die Sache in Folge der Wiederaufnahme des Verfahrens in den Stand der Voruntersuchung zurück. Die frühere Voruntersuchung ist nach Massgabe der neuen Beweise oder Umstände zu ergänzen, über die Versetzung in den Anklagestand von dem nach den allgemeinen Vorschriften des zwölften Hauptstückes dazu berechtigten Gerichte zu erkennen und sohin nach Vornahme der Hauptverhandlung ein neues Endurtheil zu sprechen. Können einzelne Zeugen oder Mitschuldige des Angeklagten bei der neuerlichen Hauptverhandlung nicht mehr vernommen werden, so sind deren Aussagen aus den Acten abzulesen. Wird nach dem Schlusse der neuen Voruntersuchung die frühere Verurtheilung des Angeklagten dadurch aufgehoben, dass nunmehr eine Einstellung des Verfahrens nach §. 111 erfolgt, oder dass nach §. 228 erkannt wird, es sei kein Grund zu weiterem gerichtlichen Verfahren wider den Angeklagten vorhanden, so hat dieser das Recht, die öffentliche Bekanntmachung der Einstellung oder der gerichtlichen Entscheidung zu verlangen.

§. 399.

Das Gesuch eines Verurtheilten, welcher die ihm zuerkannte Freiheitsstrafe bereits angetreten hat, um Wiederaufnahme des Verfahrens hemmt den ferneren Vollzug dieser Strafe nicht, es wäre denn, dass das Gericht nach Anhörung des Staatsanwaltes die Hemmung des weiteren Strafvollzuges nach den Umständen des Falles für angemessen erachtet. Hat der Vollzug der Strafe noch nicht begonnen, so ist derselbe nur dann bis zur Entscheidung über die Wiederaufnahme des Verfahrens aufzuschieben, wenn der Verurtheilte verhaftet ist, oder sich zur Haft stellt; doch kann das Gericht auch in diesem Falle nach den Umständen die Entlassung desselben aus der Haft gegen Sicherheitsleistung oder auch ohne dieselbe bewilligen.

III. Dochodzenie przeciwko skazanemu, z powodu nowo wykrytego karygodnego czynu, przed wyrokiem popełnionego.

§. 400.

Kiedy po zapadłym wyroku stanowczym zajdą przeciwko skazanemu nowe powody podejrzenia o karygodny czyn przed wyrokiem popełniony, z powodu którego nie był jeszcze badanym, dochodzenie przeciwko niemu może mieć miejsce jedynie na wyraźne domaganie się prokuratora lub prywatnego skarżącego, i to wtedy tylko, kiedy zachodzi jeden z warunków następujących:

a) że na nowo okazującą się zbrodnię kara śmierci lub dożywotniego więzienia jest postanowioną, a poprzednim wyrokiem kara więzienia czasowego jest wymierzoną; lub

b) że wymierzona już kara nie przechodzi lat pięciu, nowo zaś wykryta zbrodnia pociąga za sobą według ustawy karę więzienia najmniej na lat dziesięć; lub

c) że na nowy czyn postanowiona jest kara więzienia najmniej lat pięć, a poprzednim wyrokiem jedynie kara więzienia najdalej przez rok wymierzoną została; lub

d) że nowy czyn stanowi zbrodnią, a wyrokiem orzeczoną została jedynie kara aresztu za wykroczenie lub przestępstwo.

W przypadkach tych trybunał sądu przysięgłych, przy wymierzeniu kary za nowy czyn, karę poprzednim wyrokiem wymierzoną, policzyć powinien.

Rozdział ośmnasty.

O UDZIALE POSZKODOWANEGO PRZY POSTĘPOWANIU NA DRODZE KARNEJ I O SKARDZE PRYWATNEJ.

I. Udział poszkodowanego przy postępowaniu na drodze karnej.

§. 401.

Każdy przez zbrodnię lub wykroczenie poszkodowany może ze względu na swe prywatne roszczenia przeciwko oskarżonemu, wchodzić do postępowania karnego i domagać się jednoczesnego §fem 4 dozwolonego załatwienia takowych. Powinien jednak w powszechności oświadczenie swoje w tym względzie przed ukończeniem śledztwa uczynić. Po tem, i to najpóźniej przed ukończeniem głównego dochodzenia uczynione oświadczenie, wtenczas uwzględnionem być może, kiedy oskarżony przy dochodzeniu jest obecnym i zgadza się na takowe.

§. 402.

Poszkodowany do postępowania karnego przystępujący, lub gdyby on sam sądownie działać nie mógł, jego prawny zastępca, powinien żądania przedstawić i takowe dostatecznie udowodnić. Oskarżony, co do żądań tych badanym i potrzebne do wykrycia szkody śledztwo przedsięwzięte być winno. Poszkodowanemu lub jego obrońcy nawet w ciągu śledztwa przygotowawczego wolno jest przejrzeć akta śledcze, jeżeli szczególne powody nie są temu na przeszkodzie. Poszkodowany od poszukiwania swoich żądań, odstąpić może w każdym czasie, nawet podczas głównego dochodzenia.

III. Verfolgung eines Verurtheilten wegen einer neu hervorgekommenen, vor dem Strafurtheile begangenen strafbaren Handlung.

§. 400.

Wenn nach der Fällung des Endurtheiles wider den Verurtheilten Verdachtsgründe wegen einer vor dem Strafurtheile begangenen strafbaren Handlung vorkommen, wegen welcher er noch nicht untersucht wurde, so kann eine Verfolgung des Angeklagten wegen dieser neuen That nur auf ausdrücklichen Antrag des Staatsanwaltes oder Privatklägers und nur dann erfolgen, wenn eine der nachstehenden Bedingungen eintritt:

a) dass auf das neu vorkommende Verbrechen die Strafe des Todes oder lebenslangen Kerkers gesetzt, durch das vorige Urtheil aber eine zeitliche Kerkerstrafe ausgemessen ist; oder

b) dass die bereits zuerkannte Strafe sich nicht auf mehr als fünf Jahre erstreckt, das neu vorkommende Verbrechen aber nach dem Gesetze eine wenigstens zehnjährige Freiheitsstrafe nach sich zöge; oder

c) dass auf die neue That Kerker von wenigstens fünf Jahren gedroht ist, während durch das frühere Urtheil nur auf eine Strafe von höchstens Einjähriger Dauer erkannt wurde; oder

d) wenn die Verurtheilung nur zu einer Arreststrafe wegen eines Vergehens oder einer Uebertretung erfolgt ist, die neue That aber ein Verbrechen bildet.

In solchen Fällen hat der Gerichtshof bei der Ausmessung der Strafe wegen der neuen That die durch das frühere Urtheil zuerkannte Strafe in Anschlag zu bringen.

Achtzehntes Hauptstück.

Von dem Anschlusse des Beschädigten an das Strafverfahren und von der Privat-Anklage.

I. Anschluss des Beschädigten an das Strafverfahren.

§. 401.

Jeder durch ein Verbrechen oder Vergehen Beschädigte kann sich seiner privatrechtlichen Ansprüche wegen dem Strafverfahren anschliessen und dadurch die nach §. 4 gestattete gleichzeitige Erledigung seiner Ansprüche gegen den Angeschuldigten bewirken. Er muss jedoch seine Anschliessungs-Erklärung in der Regel vor dem Schlusse der Voruntersuchung abgeben. Eine später, und zwar längstens vor Schluss der Hauptverhandlung abgegebene Erklärung ist nur dann zu berücksichtigen, wenn der Angeschuldigte bei der Verhandlung anwesend und damit einverstanden ist.

§. 402.

Im Falle des Anschlusses hat der Beschädigte, oder falls dieser sich selbst zu vertreten nicht berechtiget wäre, dessen gesetzlicher Vertreter seine Ansprüche anzuführen und genügend darzuthun. Der Angeschuldigte ist darüber zu vernehmen und es sind die zur Erhebung des Schadens nöthigen Erforschungen zu pflegen. Die Einsicht der Untersuchungsacten ist dem Betheiligten oder dessen Anwalte, und zwar, wenn nicht besondere Gründe entgegenstehen, schon im Laufe der Voruntersuchung gestattet. Er kann die Verfolgung seiner Ansprüche zu jeder Zeit, selbst während der Hauptverhandlung wieder aufgeben.

§. 403.

Poszkodowany do postępowania wpływający, wzywanym będzie do głównego dochodzenia, w każdej instancyi, z zastrzeżeniem, iż pomimo niestawiennictwa jego, dochodzenie prowadzonem będzie, a żądania jego z aktów odczytanemi zostaną. Poszkodowany, chociażby jako świadek słuchanym być miał, może być obecnym przy całem dochodzeniu. Może się zastąpić przez obrońcę lub też mieć go przy sobie. Może za pośrednictwem prezydującego czynić pytania oskarżonemu lub świadkom lub otrzymać głos, do czynienia innych uwag, w czasie samego dochodzenia. Przy końcu dochodzenia zaraz po danych przez prokuratora wnioskach (§§. 285 i 341) on otrzymuje głos dla przedstawienia żądań swoich i poparcia takowych, tudzież dla czynienia wszystkich wniosków, które chce, aby wyrokiem w przedmiocie głównym zapadłym, rozsądzonemi były.

II. Skarga prywatna.

§. 404.

W przypadkach, w których postępowanie karne, tylko na żądanie poszkodowanego miejsce mieć może, powinien tenże żądanie to wnieść do właściwego prokuratora lub sądu, sąd zas żądanie do siebie wniesione prokuratorowi oddać. Kiedy prokurator nie domaga się dochodzenia sądowego, poszkodowany jako prywatny skarżący może wystąpić i sprawę sam lub przez należycie umocowanego obrońcę przed sądem popierać. W przypadku takim, poszkodowany dla otrzymania skutku skargi, przedsiębrać może wszystkie środki, któreby prokurator mógł przedsiębrać. Jeżeli jednak nie wniósł skargi w terminie przepisanym, lub jeżeli w przypadku, §fem 252 przewidzianym, zaniedbał skargę swoję przy rozpoczęciu głównego dochodzenia rozwinąć, albo jeżeli przy głównem dochodzeniu nie stawa, wówczas uważa się, jak gdyby od skargi odstąpił.

III. Wyrokowanie pod względem żądań o wynagrodzenie.

§. 405.

Jeżeli oskarżony nie jest skazanym, poszkodowany z żądaniem wynagrodzenia zawsze do drogi cywilnej odesłanym być winien. Kiedy oskarżony jest skazanym, trybunał sądu przysięgłych bez wpływu przysięgłych, jeżeli dochodzenie odbywało się przed nimi, zarazem co do żądań o wynagrodzenie orzeczenie wydać powinien, z zachowaniem przepisów następnych.

§. 406.

Jeżeli idzie o zwrot rzeczy, do poszkodowanego należącej, która między rzeczami oskarżonego lub uczęstnika zbrodni lub wykroczenia lub w takiem miejscu znalezioną została, gdzie przez też osoby jedynie dla zachowania zaniesioną lub oddaną była; trybunał sądu przysięgłych nakaże zwrócenie onej po prawomocności wyroku. Za wyraźnem zezwoleniem strony interesowanej, wydanie także bezzwłocznie nastąpić może.

§. 403.

Zur Hauptverhandlung wird der Beschädigte, der sich dem Verfahren angeschlossen hat, in jeder Instanz vorgeladen, und zwar mit dem Beisatze, dass im Falle seines Nichterscheinens die Verhandlung dennoch vor sich gehen, und dass seine Anträge aus den Acten vorgelesen werden würden. Der Beschädigte kann, selbst wenn er zugleich als Zeuge abzuhören ist, der ganzen Verhandlung beiwohnen. Er kann sich durch einen Anwalt vertreten lassen, oder einen solchen zur Seite haben. Er kann durch den Vorsitzenden an den Angeklagten oder an Zeugen Fragen stellen, oder, um andere Bemerkungen zu machen, schon während der Verhandlung das Wort erhalten. Am Schlusse der Verhandlung erhält er unmittelbar, nachdem der Staatsanwalt seinen Strafantrag gestellt und begründet hat (§§. 285 und 341), das Wort, um seine Ansprüche auszuführen und zu begründen, und diejenigen Anträge zu stellen, über die er im Haupterkenntnisse mitentschieden haben will.

II. Privat-Anklage.

§. 404.

In Fällen, in welchen das Strafverfahren nur auf Verlangen eines Betheiligten gestattet ist, hat dieser sein Begehren bei dem zuständigen Staatsanwalte oder Gerichte zu stellen, welches leztere dasselbe an den Staatsanwalt abzugeben hat. Wenn der Staatsanwalt die gerichtliche Verfolgung verweigert, kann der Betheiligte als Privatankläger auftreten und die Sache selbst oder durch einen gehörig bevollmächtigten Anwalt vor Gericht verfolgen. Es steht ihm in diesem Falle zu, zur Geltendmachung seiner Anklage alle Schritte einzuleiten, zu welchen sonst der Staatsanwalt berechtiget ist. Hat er jedoch die Anklageschrift innerhalb der gesetzlichen Frist nicht überreicht, oder in Fällen des §. 252 die Anklage bei dem Beginne der Hauptverhandlung zu entwickeln unterlassen, oder ist er von der Hauptverhandlung ausgeblieben, so wird angenommen, dass er auf die Anklage verzichtet habe.

III. Entscheidung über die Entschädigungsansprüche.

§. 405.

Wird der Angeschuldigte nicht verurtheilt, so ist der Privatbetheiligte mit seinen Entschädigungsansprüchen jederzeit auf den Civilrechtsweg zu verweisen. Erfolgt die Verurtheilung des Angeschuldigten, so hat der Gerichtshof, und zwar bei Verhandlungen vor den Geschwornen ohne Mitwirkung derselben zugleich über die privatrechtlichen Ansprüche des Beschädigten unter Beobachtung der nachstehenden Vorschriften zu entscheiden.

§. 406.

Handelt es sich um die Zurückstellung eines dem Beschädigten gehörigen Gutes, welches unter den Habseligkeiten des Angeklagten oder eines Theilnehmers an dem Vergehen oder Verbrechen desselben oder an einem solchen Orte gefunden wird, wohin es von diesen Personen nur zur Aufbewahrung gelegt oder gegeben worden, so verordnet der Gerichtshof, dass die Zurückstellung nach eingetretener Rechtskraft des Urtheiles erfolge. Ueber ausdrückliche Zustimmung des Betheiligten kann jedoch die Ausfolgung auch sogleich geschehen

Zwrócenie poszkodowanemu przedmiotów, onemuż zabranych, nawet podczas śledztwa nastąpić może, jeżeli zatrzymanie takowych do przekonania oskarżonego, spółwinnego lub uczęstnika nie jest potrzebnem, i jeżeli na to zgadza się obwiniony i prokurator.

§. 407.

Jeżeli przedmiot zabrany, sposobem zdolnym do przeniesienia własności, lub jako zastaw, przeszedł w ręce trzeciej osoby, która nie stała się winną uczęstnictwa, lub jeżeli co do własności przedmiotu tego, zachodzi spór między kilku poszkodowanymi; lub jeżeli poszkodowany nie może zaraz udowodnić dostatecznie prawa własności; żądanie o zwrot onegoż do zwykłej drogi cywilnej odesłanem być winno.

§. 408.

Kiedy przedmiot, którego poszkodowany pozbawionym został, już więcej nie może mu być zwróconym, jak równie we wszystkich przypadkach, kiedy nie idzie o zwrot przedmiotu, lecz tylko o obmyślenie bezszkodności lub o zadośćuczynienie (wynagrodzenie), trybunał sądu przysięgłych wtenczas tylko ilość wynagrodzenia w wyroku ustanowić ma, kiedy tak osoba, której się należy wynagrodzenie, jako też ilość szkody z pewnością przez dochodzenie, lub w razie potrzeby za poprzedniem umiarkowaniem takowej, przez przysięgę szacunkową wykrytą być może. W przeciwnym razie odesłanie na drogę prawa cywilną, nastąpić winno.

IV. Środki przeciwko tym wyrokom.

§. 409.

Przeciwko wyrokom, w §§. 406 do 408 wymienionym, jeżeli takowe przez trybunał sądu przysięgłych wydane zostały, żadne odwołanie się przez poszkodowanego miejsce nie ma. Poszkodowany o ile z wyroku na drodze karnej nie jest zadowolonym, żądania swoje o wynagrodzenia na drodze cywilnej popierać może.

Od wyroków sądów powiatowych lub sądów powiatowych kolegialnych może poszkodowany odwołać się pod ograniczeniami, w §. 376 postanowionemi.

W razie odwołania się przez prokuratora od wyroku sądu powiatowego kolegialnego, którym uwolnienie oskarżonego postanowionem zostało; poszkodowany jeżeli wchodził do postępowania karnego, o tem, jak równie o dniu do głównego dochodzenia przed sądem krajowym wyznaczonym, zawiadomionym być winien, z dołożeniem, iż może przystąpić do odwołania się prokuratora i bądź osobiście, bądź przez pełnomocnika przy dochodzeniu być obecnym.

§. 410.

Prywatnie skarżącemu (§. 404), służą te same środki prawne, co i prokuratorowi. On także nie może jedynie ze względu na wynagrodzenie wynosić skargi o nieważność przeciwko wyrokom sądu kryminalnego.

V. Skutki wyroku co do wynagrodzenia.

§. 411.

Wyrok sądu karnego w przedmiocie wynagrodzenia, ma równo z każdym wyrokiem cywilnym ten skutek, iż ten, komu wynagrodzenie przyznanem zostało, może po

Diese Zurückstellung der dem Beschädigten entzogenen Gegenstände kann auch im Laufe der Voruntersuchung erfolgen, wenn deren Aufbewahrung nicht zur Ueberweisung des Angeklagten oder eines Mitschuldigen oder Theilnehmers nöthig ist, und wenn der Beschuldigte und der Staatsanwalt damit einverstanden sind.

§. 407.

Ist das entzogene Gut bereits in die Hände eines Dritten, der sich keiner Theilnahme schuldig gemacht hat, auf eine zur Uebertragung des Eigenthumes giltige Art, oder als Pfand gerathen, oder ist das Eigenthum des entzogenen Gegenstandes unter mehreren Beschädigten streitig, oder kann der Beschädigte sein Eigenthumsrecht nicht sogleich genügend nachweisen, so ist das auf Zurückstellung des Gutes gerichtete Begehren auf den ordentlichen Civilrechtsweg zu weisen.

§. 408.

Wenn das dem Beschädigten entzogene Gut nicht mehr zurückgestellt werden kann, so wie in allen Fällen, wo es sich nicht um die Rückstellung eines entzogenen Gegenstandes, sondern um eine Schadloshaltung oder Genugthuung handelt, hat der Gerichtshof das Mass der Entschädigung nur dann im Urtheile festzusetzen, wenn sowohl die Person, welcher die Entschädigung gebührt, als auch der Betrag des Schadens aus der Verhandlung mit Zuverlässigkeit entnommen, oder letzterer erforderlichen Falles nach vorhergegangener Mässigung durch den Schätzungseid erhoben werden kann. Ausserdem ist die Verweisung auf den Civilrechtsweg auszusprechen.

IV. Rechtsmittel dagegen.

§. 409.

Dem Beschädigten steht gegen die in den §§. 406 bis 408 erwähnten Erkenntnisse, wenn dieselben von dem Schwurgerichtshofe ergangen sind, kein Rechtsmittel zu. Er hat seine Entschädigungsansprüche, so weit er sich durch das strafgerichtliche Urtheil nicht befriediget erachtet, nur auf dem Civilrechtswege geltend zu machen.

Gegen Urtheile der Bezirksgerichte und Bezirks-Collegialgerichte dagegen steht dem Beschädigten das Rechtsmittel der Berufung unter den im §. 376 enthaltenen Beschränkungen zu.

Wenn der Staatsanwalt gegen ein freisprechendes Urtheil eines Bezirks-Collegialgerichtes die Berufung ergreift, so ist der Beschädigte, der sich dem Strafverfahren angeschlossen hat, hievon, so wie von dem zur Hauptverhandlung vor dem Landesgerichte bestimmten Tage mit dem Beisatze in Kenntniss zu setzen, dass er sich der Berufung des Staatsanwaltes anschliessen und bei dieser Verhandlung entweder persönlich oder durch einen Bevollmächtigten erscheinen könne.

§. 410.

Dem Privatankläger (§. 404) stehen alle Rechtsmittel, wie dem Staatsanwalte zu. Auch er kann gegen das Urtheil eines Schwurgerichtshofes wegen der Entschädigung allein keine Nichtigkeitsbeschwerde ergreifen.

V. Wirkung des Erkenntnisses über die Entschädigung.

§. 411.

Das Erkenntniss des Strafgerichtes über die Entschädigung hat gleich jedem Civilurtheile die Wirkung, dass derjenige, welchem die Entschädigung zuerkannt ist, unmittelbar

nastąpionej prawomocności żądać wprost egzekucyi u sądu cywilnego. Wyrok sądu karnego nie przeszkadza poszkodowanemu żądać na drodze cywilnej przyznania większego wynagrodzenia.

VI. Środki wykrycia niewiadomych właścicieli.

§. 412.

Kiedy przy oskarżonym znalezioną zostanie rzecz według wszelkiego podobieństwa cudza, wartości większej nad 25 złr., której właściciela tenże nie zna, lub nie chce wymienić, i kiedy w ciągu miesiąca od przytrzymania oskarżonego, nikt jako jej właściciel nie zgłasza się, wtenczas sędzia śledczy opis onejże zrobić powinien w tym sposobie, ażeby przez właściciela poznaną być mogła, niektóre znaki jednak główne, onęż cechujące muszą być zatajone, opisanie których właścicielowi w dowód własności, zostawionem będzie.

§. 413.

Opisanie to winno być przez obwieszczenia do wiadomości podane w miejscach tych, gdzie oskarżony przebywał, lub gdzie czyny karygodne, o które jest obwinionym popełnione zostały. W obwieszczeniu tem zamieszczone być winno wezwanie właściciela, aby się w ciągu roku zgłosił i prawo swe własności udowodnił, albowiem w przeciwnym razie rzecz opisana oskarżonemu, przy którym znalezioną została, oddaną będzie.

§. 414.

Jeżeli rzecz cudza jest taką, iż bez uszkodzenia przez rok trzymaną być nie może, lub jeżeliby zachowanie onej połączone było z kosztami, prokurator, sprzedania onej przez publiczną licytacyę w sądzie cywilnym żądać powinien. Cena kupna winna być w sądzie powiatowym kolegialnym lub w sądzie krajowym złożona. Zarazem szczegółowe opisanie każdej sprzedanej rzeczy przy zanotowaniu kupującego i summy za jaką nabytą została, do aktów dołączonem być winno.

§. 415.

Kiedy nikt w ciągu terminu, w §fie 413 oznaczonego, nie udowodni prawa do rzeczy opisanych, takowe, lub zebrane za nie pieniądze oskarżonemu, jeżeli tego żąda, zwrócone być winny, chybaby dowiedzonem było, iż takowe nieprawnie posiadał.

W tym ostatnim przypadku po upływie terminu, w §fie 413 oznaczonego, opisane przedmioty winny być stosownie do poprzedniego §fu sprzedane, a pieniądze zebrane przez trzy lata w sądzie powiatowym kolegialnym lub w sądzie krajowym zachowane. Jeżeli w ciągu tego terminu nikt się za właściciela przedmiotów tych nie zgłosi, cena za takowe zebrana spada na państwo.

nach eingetretener Rechtskraft die Execution bei dem Civilrichter ansuchen kann. Er ist aber durch dieses Erkenntniss nicht gehindert, den allfälligen Anspruch auf eine grössere Entschädigung im Civilwege geltend zu machen.

VI. Vorkehrungen zur Entdeckung unbekannter Eigenthümer.

§. 412.

Wenn bei einem Angeschuldigten ein nach allem Anscheine fremdes Gut im Werthe von mehr als fünfundzwanzig Gulden gefunden wird, dessen Eigenthümer er nicht angeben kann oder will, und wenn sich binnen Monatsfrist von der Zeit der Anhaltung des Angeschuldigten Niemand mit einem Eigenthumsanspruche gemeldet hat, ist von dem Untersuchungsrichter die Beschreibung eines solchen Gutes so abzufassen, dass dasselbe zwar von dem Eigenthümer erkannt werden könne, dass jedoch einige wesentliche Unterscheidungszeichen verschwiegen werden, um die Bezeichnung derselben dem Eigenthümer als Beweis seines Rechtes vorzubehalten.

§. 413.

Eine solche Beschreibung ist an denjenigen Orten, wo sich der Angeschuldigte aufgehalten hat, oder wo die ihm zur Last gelegten strafbaren Handlungen begangen wurden, durch Edict öffentlich bekannt zu machen. In diesem Edicte ist der Eigenthümer aufzufordern, dass er sich binnen Jahresfrist melde und sein Eigenthumsrecht nachweise, widrigens das beschriebene Gut dem Angeschuldigten, bei dem es gefunden worden, zurückgestellt werden würde.

§. 414.

Ist das fremde Gut von solcher Beschaffenheit, dass es sich ohne Gefahr des Verderbnisses nicht durch Ein Jahr aufbewahren lässt, oder wäre die Aufbewahrung mit Kosten verbunden, so hat der Staatsanwalt die Veräusserung desselben durch öffentliche Versteigerung bei dem Civilgerichte einzuleiten. Der Kaufschilling ist bei dem Bezirks-Collegial- oder Landesgerichte zu erlegen. Zugleich ist eine umständliche Beschreibung jedes verkauften Stückes unter Bemerkung des Käufers und des Kaufschillinges den Acten beizulegen.

§. 415.

Wenn binnen der im §. 413 bestimmten Frist Niemand ein Recht auf die beschriebenen Gegenstände darthut, so sind dieselben oder der dafür gelöste Kaufschilling dem Angeschuldigten auf sein Verlangen zurückzustellen, es wäre denn die Unrechtmässigkeit seines Besitzes erwiesen worden.

In diesem Falle sind die beschriebenen Gegenstände nach Ablauf der im §. 413 bestimmten Frist auf die in dem vorstehenden Paragraphe angeordnete Weise zu veräussern und der Kaufschilling durch drei Jahre bei dem Bezirks-Collegial- oder Landesgerichte zu verwahren. Meldet sich auch während dieser Frist kein Eigenthümer jener Gegenstände, so fällt der an deren Stelle getretene Geldbetrag dem Staate zu.

Rozdział dziewiętnasty.

O POSTĘPOWANIU PRZECIWKO NIEOBECNYM I ZBIEGŁYM.

I. Postępowanie przeciwko nieobecnym i zbiegłym w czasie śledztwa.

§. 416.

Chociażby sprawca zbrodni lub występku nie był wiadomym, lub nie mógł być wynalezionym, istota uczynku pomimo tego według przepisów z dokładnością i starannością dochodzoną być winna. Postępowanie w tych przypadkach, wtenczas dopiero aż do wykrycia lub wynalezienia sprawcy zawieszonem być winno, kiedy już nie ma żadnego powodu do dalszego śledztwa.

§. 417.

Jeżeli obwinienie o zbrodnię lub wykroczenie tycze się nieobecnego, który według prawdopodobieństwa nie jest zbiegłym, i nie zachodzą warunki potrzebne, aby według §. 186 nakaz doprowadzenia mógł być wydanym, w ówczas jedynie środki wykrycia pobytu jego zarządzone, i dopiero, jeżeli po wykryciu jego, tenże na uczynione do niego wezwanie nie staje, środki w następującym §^fie^ przepisane, przeciwko niemu użyte być powinny.

§. 418.

Jeżeli według okoliczności domniemywać się należy, iż obwiniony zbiegł, lub kiedy nieobecny tak jest obwinionym o zbrodnię lub wykroczenie, iż według §. 186 mógłby być przeciwko niemu wydany nakaz doprowadzenia, w ówczas władze, do których dochodzenie i wykrycie zbrodni lub wykroczenia należy, celem ujęcia obwinionego obowiązane są według okoliczności zarządzić rewizyę domu, uczynić wezwanie do innych władz, w których obrębie schwytanym być może, wydać listy gończe i wysłać pogoń sądową.

§. 419.

Jeżeli spodziewać się można, że podejrzany, który zbiegł, przez pogoń schwytanym być może, sędzia śledczy, a w nagłych przypadkach sądy powiatowy i władze policyjne, obowiązane są ścigać onegoż przez sługi otwartem uwierzytelnieniem opatrzone. Przy przedsiębraniu ścigań władze te nie są ograniczone do swoich okręgów, lecz takowe aż do granic państwa austryackiego rozciągnąć mogą. Wszystkie sądy i władze policyjne obowiązane są dać pomoc ścigającym.

§. 420.

Przeciwko zbiegłym i takim nieobecnym, których miejsce pobytu nie jest wiadomem, listy gończe wtenczas tylko wydane być mogą, kiedy ci, o zbrodnię lub wykroczenie mocno okazują się być podejrzanymi. W powszechności wygotowanie listów gończych należy do sądów powiatowych kolegialnych, na żądanie sędziego śledczego, w nagłych przypadkach zaś do samego sędziego śledczego, lub do sądów powiatowych i do prokuratora.

Neunzehntes Hauptstück.

Von dem Verfahren wider Abwesende und Flüchtige.

I. Verfahren gegen Abwesende oder Flüchtige während der Voruntersuchung.

§. 416.

Wenn der Thäter eines Verbrechens oder Vergehens nicht bekannt ist, oder nicht aufgefunden werden kann, so muss doch die Erhebung der Beschaffenheit der That mit der vorschriftmässigen Sorgfalt und Genauigkeit gepflogen werden. Das Verfahren ist in solchen Fällen erst, wenn keine Anhaltspuncte zu weiteren Nachforschungen mehr vorhanden sind, bis zur künftigen Entdeckung oder Auffindung des Thäters einzustellen.

§. 417.

Wenn ein Abwesender, von dem es jedoch nicht wahrscheinlich ist, dass er flüchtig geworden sei, eines Verbrechens oder Vergehens beschuldiget wird, und die Bedingungen zu einem Vorführungsbefehle nach §. 186 nicht vorhanden sind, so ist nur die Erforschung seines Aufenthaltes einzuleiten und erst, wenn er nach dessen Ermittlung auf die an ihn ergangene Vorladung nicht erscheint, so sind die in dem folgenden Paragraphe bezeichneten Massregeln wider ihn anzuwenden.

§. 418.

Ist von dem Beschuldigten den Umständen nach anzunehmen, dass er die Flucht ergriffen habe, oder wird ein Abwesender eines Verbrechens oder Vergehens unter Umständen beschuldiget, welche nach §. 186 dessen Vorführung rechtfertigen würden, so haben sich die mit der Erforschung und Verfolgung der Verbrechen und Vergehen beauftragten Behörden zur Habhaftwerdung des Beschuldigten nach Umständen der Haussuchung, der Ersuchschreiben an andere Behörden, in deren Bezirke er anzutreffen seyn dürfte, der gerichtlichen Nacheile oder der Steckbriefe zu bedienen.

§. 419.

Lässt sich hoffen, einen flüchtig gewordenen Verdächtigen durch Nacheile zu erreichen, so sind der Untersuchungsrichter, und in dringenden Fällen die Bezirksgerichte und Polizeibehörden verpflichtet, denselben durch Diener, welche mit offenen Beglaubigungsschreiben zu versehen sind, verfolgen zu lassen. Sie sind dabei nicht auf ihren Bezirk beschränkt, sondern können diese Verfolgung bis an die Gränzen des österreichischen Staates ausdehnen. Alle Gerichte und Polizeibehörden sind den Nacheilenden beizustehen verpflichtet.

§. 420.

Steckbriefe dürfen gegen Flüchtige und gegen solche Abwesende, deren Aufenthaltsort unbekannt ist, nur dann erlassen werden, wenn dieselben des Verbrechens oder Vergehens dringend verdächtig erscheinen. In der Regel steht die Ausfertigung von Steckbriefen dem Bezirks-Collegialgerichte über Antrag des Untersuchungsrichters, in dringenden Fällen aber dem Letzteren allein oder auch den Bezirksrichtern und dem Staatsanwalte zu.

§. 421.

W każdym liście gończym zbrodnia lub wykroczenie, o które obwiniony jest podejrzanym, wymienioną, osoba jego jak najdokładniej opisaną i wezwanie do wszystkich władz sądowych i policyjnych o tymczasowe zatrzymanie i dostawienie onegoż, uczynionem być winno. Listy gończe winny być jak najspieszniej wszystkim sądom powiatowym i władzom policyjnym kraju koronnego. a przez te wszystkim przełożonym gminy udzielone. Ogłoszenie listów gończych, może według potrzeby nastąpić w innych także krajach koronnych za pośrednictwem prokuratorów przy trybunałach, lub według okoliczności przez pisma publiczne.

§. 422.

Obwinionemu nieobecnemu lub zbiegłemu, który oświadcza gotowość stawienia się przed sądem pod warunkiem zabezpieczenia osoby, list zabezpieczenia po zasiągnieniu opinii prokuratora jeneralnego przy sądzie wyższym krajowym, w którego zakresię znajduje się sąd śledztwo przedsiębrać mający, w każdym razie za stawieniem rękojmi, może być przez ministra sprawiedliwości udzielonym, z tym skutkiem, że obwiniony aż do ogłoszenia wyroku, stanowiącego postawienie onegoż w stanie oskarżenia, od zatrzymania wolnym będzie.

§. 423.

List zabezpieczenia osoby ma skutek tylko co do zbrodni lub wykroczenia, z powodu których udzielonym został. Traci moc swoję, jeżeli obwiniony na uczynione do niego wezwanie, nie stawa bez dostatecznego usprawiedliwienia, kiedy czyni przygotowania do ucieczki, kiedy usuwa się przed śledztwem przez ucieczkę lub ukrywanie miejsca swego pobytu, lub kiedy nie czyni zadosyć warunkom, pod któremi list był mu udzielonym.

II. Postępowanie przeciwko nieobecnym i zbiegłym po ukończonem śledztwie przygotowawczym.

§. 424.

Kiedy obwiniony przy końcu śledztwa przygotowawczego znajduje się jeszcze za granicą lub miejsce pobytu jego nie jest wiadomem, sąd powiatowy kolegialny lub izba oskarżenia, w razie wykazujących się ze śledztwa przygotowawczego dostatecznych powodów, usprawiedliwiających postawienia onego w stanie oskarżenia, takowe postanowi. Postanowienie to, jeżeli można spodziewać się skutku, powinno być zarazem w kształcie listu gończego ogłoszone. Z resztą sprawa aż do schwytania obwinionego zawieszoną być winna, chybaby wydanie obwinionego, za granicącego zostającego, według istniejących traktatów otrzymanem być mogło. W przypadku tym sąd za pośrednictwem jeneralnego prokuratora przy sądzie wyższym krajowym, do zagranicznych władz karnych, w których obwodzie obwiniony znajduje się, udać się winien. Gdyby w wydaniu stawiane były trudności, względem usunięcia takowych, do ministra sprawiedliwości udać się należy.

III. Postępowanie przeciwko nieposłusznym nieobecnym i zbiegłym.

§. 425.

Postępowanie z powodu nieposłuszeństwa, wtenczas tylko izba oskarżenia przez pisma publiczne, zarządzić powinna, gdy postanowiła odesłanie przed sąd przysięgłych

§. 421.

In jedem Steckbriefe ist das Verbrechen oder Vergehen, dessen der Angeschuldigte verdächtig geworden ist, zu benennen, seine Person so genau als möglich zu beschreiben und das an alle Gerichts- und Polizeibehörden gerichtete Ersuchen um vorläufige Festnehmung und Einlieferung desselben beizufügen. Die Steckbriefe sind auf das Schleunigste allen Bezirksgerichten und Polizeibehörden desselben Kronlandes und durch diese allen Gemeindevorstehern mitzutheilen. Nach Erforderniss ist deren Kundmachung auch in anderen Kronländern durch die Staatsanwälte der Landesgerichte oder nach Umständen durch die öffentlichen Blätter zu veranlassen.

§. 422.

Einem abwesenden oder flüchtigen Angeschuldigten, welcher sich gegen sicheres Geleit vor dem Gerichte stellen zu wollen bereit erklärt, kann dieses Geleit von dem Justizministerium nach eingeholtem Gutachten des Generalprocurators an dem Oberlandesgerichte, in dessen Sprengel das untersuchende Gericht sich befindet, allenfalls gegen Sicherheitsleistung mit der Wirkung ertheilt werden, dass der Angeschuldigte bis zur Verkündung eines Erkenntnisses auf Versetzung in den Anklagestand von der Haft befreit bleiben soll.

§. 423.

Das sichere Geleit äussert seine Wirkung nur in Beziehung auf das Verbrechen oder Vergehen, in Ansehung dessen es ertheilt ist. Es verliert seine Wirkung, wenn der Angeschuldigte auf eine an ihn ergangene Vorladung ohne genügende Rechtfertigung ausbleibt, wenn er Anstalten zur Flucht macht, wenn er sich der Fortsetzung der Untersuchung durch die Flucht oder durch Verbergen seines Aufenthaltes entzieht, oder wenn er Bedingungen nicht erfüllt, unter welchen ihm das sichere Geleit ertheilt worden ist.

II. Verfahren gegen Abwesende und Flüchtige nach dem Schlusse der Voruntersuchung.

§. 424.

Wenn der Angeschuldigte noch am Schlusse der Voruntersuchung im Auslande oder unbekannten Aufenthaltes ist, so beschliesst das Bezirks-Collegialgericht oder die Anklagekammer, wenn aus der Voruntersuchung genügende Gründe hervorgegangen sind, um die Versetzung des Angeschuldigten in den Anklagestand zu rechtfertigen, diese Versetzung desselben in den Anklagestand. Zugleich ist, so oft davon irgend ein Erfolg zu erwarten ist, dieser Beschluss in Form eines Steckbriefes zu veröffentlichen. Im Uebrigen aber hat die Sache bis zur Betretung des Angeschuldigten auf sich zu beruhen, es wäre denn, dass die Auslieferung des im Auslande befindlichen Angeschuldigten in Gemässheit der bestehenden Staatsverträge erwirkt werden könnte. In diesem Falle hat sich das Gericht durch den Generalprocurator am Oberlandesgerichte an die ausländische Strafgerichtsbehörde, in deren Bezirk sich der Angeklagte befindet, zu wenden. Sollten der Auslieferung Schwierigkeiten entgegengesetzt werden, so ist wegen deren Behebung an das Justizministerium zu berichten.

III. Ungehorsamsverfahren gegen Abwesende und Flüchtige.

§. 425.

Nur, wenn die Anklagekammer die Verweisung des abwesenden oder flüchtigen Angeklagten, dessen Aufenthaltsort unbekannt oder im Auslande ist, für das Geschwornengericht

nieobecnego lub zbiegłego oskarżonego, którego pobyt jest niewiadomym, lub za granicą, a prokurator jeneralny przy sądzie wyższym krajowym, przez wzgląd na ważność czynu i na wrażenie, jakie czyn ten sprawił, takiego postępowania wyraźnie się domaga.

§. 426.

Publiczne wezwanie obejmować powinno pod nieważnością:

a) imię i nazwisko, wiek, miejsce zamieszkania, stan lub rzemiosło oskarżonego, o ile okoliczności te są wiadome;

b) wymienienie zbrodni lub wykroczenia z okolicznościami, wykazującemi ich gatunek i rodzaj;

c) wezwanie do oskarżonego, aby się w odpowiednim przeciągu czasu, który przynajmniej na trzy miesiące oznaczonym być winien, przed sądem krajowym, gdzie sąd przysięgłych ma się odbywać, stawił, i z czynu, o który jest obwiniony, usprawiedliwił, w przeciwnym bowiem razie przeciwko niemu jako nieposłusznemu, stosownie do przepisu ustawy postąpionem i dochodzenie tudzież osądzenie onegoż zaoczne przedsięwziętem będzie.

§. 427.

Takie publiczne wezwanie winno być przylepione w miejscu posiedzeń trybunału sądu przysięgłych i sędziego śledczego, tudzież w miejscu zamieszkania lub ostatniego pobytu oskarżonego i w dzienniku urzędowym kraju koronnego, trzy razy zamieszczone. Wezwanie to może także według okoliczności w innych dziennikach krajowych i zagranicznych być zamieszczonem. Prócz tego wezwanie rzeczone, wiadomemu pełnomocnikowi oskarżonego, jego opiekunowi lub małżonkowi, albo któremu z jego bliskich krewnych szczegółowo doręczonem być winno. Osoby te mogą dla oskarżonego ustanowić obrońcę i przywiódłszy powody, dla których oskarżony stawić się nie może, żądać, iżby dalsze postępowanie tymczasowo wstrzymanem było, w którymto przedmiocie sąd krajowy stanowić będzie.

§. 428.

Jeżeli oskarżony nie stawił się w terminie, w §. 426 oznaczonym, dochodzenie główne na najbliższem posiedzeniu sądu przysięgłych, przedsięwziętem będzie. Oskarżonemu, jeżeli sam lub osoby, w §. 427 wyrażone, nie ustanowiły obrońcy, takowy z urzędu dodanym być powinien.

Po odczytaniu aktu oskarżenia, odczytane być powinny akta wykazujące, iż przepisy §§fów 425 do 427 dopełnionemi zostały. Jeżeli trybunał sądu przysięgłych otrzymuje z takowych aktów przekonanie, iż przepisy te należycie nie są dopełnionemi, zniesie dotychczasowe postępowanie i nakaże, aby toż od pierwszego aktu nieprawnego na nowo rozpoczętem było.

Jeżeli postępowanie co do formy zgodnem jest z przepisami ustawy, do zebrania dowodów według przepisów Rozdziału XVgo przystąpić należy, poczem, po wysłuchaniu prokuratora i obrońcy, nastąpi orzeczenie przysięgłych i wydanie wyroku przez trybunał sądu przysięgłych.

§. 429.

Przeciwko wyrokowi tak prokurator jako też obrońca oskarżonego może wynieść do sądu kasacyjnego skargę o nieważność, w terminie §fem 354 zakreślonym. Jeżeli

ausgesprochen hat, und der Generalprocurator am Oberlandesgerichte wegen der Wichtigkeit der That, oder wegen des Aufsehens, das sie erregte, ausdrücklich die Einleitung des Ungehorsamsverfahrens begehrt, hat die Anklagekammer zugleich dieses Verfahren mittelst öffentlicher Vorladung einzuleiten.

§. 426.

Die öffentliche Vorladung muss bei sonstiger Nichtigkeit enthalten:

a) *den Vor- und Zunamen, das Alter, den Wohnort, Stand oder Gewerbe des Angeschuldigten, soweit diess Alles bekannt ist;*

b) *die Bezeichnung des Verbrechens oder Vergehens, mit den die Gattung und Art desselben bestimmenden Umständen;*

c) *die Aufforderung an den Angeschuldigten, binnen einer angemessenen Frist, welche auf wenigstens drei Monate festzusetzen ist, bei dem Landesgerichte, wo das Geschwornengericht gehalten werden soll, zu erscheinen und sich wegen der ihm zur Last gelegten That zu verantworten, widrigens gegen ihn als einen Ungehorsamen nach dem Gezetze verfahren und die Verhandlung und Urtheilsfällung in seiner Abwesenheit erfolgen werde.*

§. 427.

Diese öffentliche Vorladung ist an dem Sitze des Schwurgerichtshofes und des Untersuchungsrichters, so wie an dem Wohnorte oder letzten Aufenthaltsorte des Angeklagten anzuschlagen und in dem Amtsblatte des Kronlandes dreimal einzuschalten. Nach Umständen kann auch deren Einschaltung in andere in- und ausländische Blätter verfügt werden. Ausserdem ist diese Vorladung dem etwa bekannten Bevollmächtigten des Angeklagten, seinem Vormunde oder Ehegatten oder einem seiner nahen Verwandten besonders zu eröffnen. Diese Personen können einen Vertheidiger für den Angeklagten aufstellen und unter Anführung der Gründe, welche den Angeklagten zu erscheinen verhindern, darauf antragen, dass vorläufig mit dem weiteren Verfahren eingehalten werde, worüber das Landesgericht zu entscheiden hat.

§. 428.

Ist der Angeklagte innerhalb der im §. 426 bestimmten Frist nicht erschienen, so wird in der nächsten Schwurgerichtssitzung zur Hauptverhandlung geschritten. Dem Angeklagten ist, falls nicht er selbst oder die im §. 427 erwähnten Personen einen Vertheidiger aufgestellt haben, ein solcher von Amtswegen zu bestellen.

Nach der Anklageschrift sind diejenigen Actenstücke zu verlesen, welchen die Beobachtung der in den §§. 425 bis 427 vorgeschriebenen Förmlichkeiten darthun. Findet der Gerichtshof, dass die gesetzlichen Förmlichkeiten nicht gehörig beobachtet worden sind, so hebt er das bisherige Verfahren auf, und verordnet, dass dasselbe von dem ersten gesetzwidrigen Acte an wiederholt werde.

Ist kein gegründeter Anstand gegen die Form des Verfahrens erhoben worden, so ist das Beweisfahren nach den im fünfzehnten Hauptstücke ertheilten Vorschriften auszuführen, es erfolgt sohin nach Anhörung des Staatsanwaltes und des Vertheidigers Ausspruch der Geschwornen und die Urtheilsfällung durch den Schwurgerichtshof.

§. 429.

Gegen das Urtheil steht sowohl dem Staatsanwalte als dem Vertheidiger des Angeklagten innerhalb der im §. 354 festgesetzten Fristen die Nichtigkeitsbeschwerde zu. Wird

oskarżony skazanym zostanie, wyrok skazujący w tych samych miejscach i w tym sposobie, co publiczne wezwanie do powszechnej wiadomości podany być winien, jak skoro zaś stanie się prawomocnym, będzie natychmiast, o ile to w nieobecności oskarżonego da się uskutecznić, wykonanym.

§. 430.

Przepisy w §§. 425 do 429 podane, stosują się także do oskarżonego, który się dopiero w czasie śledztwa wydalił, jeżeli mu wezwanie do stawienia się na główne dochodzenie, doręczonem więcej być nie mogło.

§. 431.

Jeżeli wezwanie do głównego dochodzenia jeszcze należycie oskarżonemu doręczonem było, ten zaś, nie uzyskawszy stosownie do §. 258 odroczenia, nie stawa i przez doprowadzenie nie może być zaraz przed sądem powiatowym kolegialnym lub sądem przysięgłych stawionym, dochodzenie główne przedsięwziętem i wyrok zaocznie wydanym być ma, chybaby sąd, na wnioski prokuratora lub z urzędu, dla szczególnych powodów, odroczenie głównego dochodzenia za potrzebne uznał, w którymto przypadku, zatrzymanie oskarżonego w każdym razie zarządzić należy.

§. 432.

Jeżeli dochodzenie w przypadku, przez §. poprzedzający przewidzianym, zaocznie przedsięwziętem było, wyrok oskarżonemu przez sędziego śledczego, lub gdyby to z powodu jego wydalenia się uskutecznionem być nie mogło, w sposób przez §. 429 przepisany, publicznie ogłoszonym być winien.

Jeżeli nakaz zatrzymania oskarżonego, w przypadkach §[fu] poprzedzającego, przez sąd wydany, z powodu jego wydalenia się wykonanym być nie może, prokurator może żądać publicznego wezwania i dalszego przeciwko niemu według §§. 426 do 429 postępowania. Przy zbrodniach i wykroczeniach, do władzy sądów powiatowych kolegialnych należących, termin w §. 426 lit. *c)* oznaczony, do czternastu dni skróconym być może.

IV. Postępowanie w przypadku, kiedy nieobecny lub zbiegły po wydaniu wyroku zaocznego stawi się, lub schwytanym zostanie.

§. 433.

Bez względu na to, iż wyrok stosownie do przepisu §§. 429 i 432 publicznie ogłoszonym był, wyrok ten powinien być skazanemu, jeżeli następnie schwytanym będzie lub się dobrowolnie stawi, ogłoszonym, i onemuż oznajmionem być ma, iż może w ciągu dni trzech żądać, aby nowe zwykłe postępowanie przedsięwziętem było, i że w przeciwnym razie, kara przeciwko niemu orzeczona, byłaby w wykonanie wprowadzoną.

§. 434.

Żądanie o przedsięwzięcie nowego zwykłego postępowania według §. 397 załatwionem być winno. To jednakowoż wtenczas tylko dopuszczonem być może, kiedy skazany udowodnić jest w stanie, iż dla choroby lub innej nieprzezwyciężonej przeszkody do głównego dochodzenia stawić się nie mógł, lub kiedy w czasie swego oddalenia nie był jeszcze w przymiocie obwinionego badanym, a zarazem zachodzi pra-

der Angeklagte verurtheilt, so ist das Urtheil an denselben Orten und auf dieselbe Art wie die Edictalladung öffentlich bekannt zu machen. Sobald es in Rechtskraft erwachsen ist, wird es, so weit diess in Abwesenheit des Angeklagten möglich ist, sogleich vollstreckt.

§. 430.

Die in den §§. 425 bis 429 enthaltenen Vorschriften finden auch auf denjenigen Anwendung, welcher sich erst während der Untersuchung entfernt hat, in soferne ihm die Ladung zur Hauptverhandlung nicht mehr zugestellt werden konnte.

§. 431.

Ist dem Angeschuldigten die Vorladung zur Hauptverhandlung noch gehörig zugestellt worden, er aber bei der Hauptverhandlung, ohne nach §. 258 eine Vertagung erwirkt zu haben, nicht erschienen, und kann er nicht sofort durch einen Vorführungsbefehl vor das Bezirks-Collegialgericht oder Schwurgericht gestellt werden, so ist die Hauptverhandlung in seiner Abwesenheit vorzunehmen und das Urtheil zu fällen, es wäre denn, dass das Gericht über Antrag des Staatsanwaltes oder von Amtswegen aus besonderen Gründen die Vertagung der Hauptverhandlung für nöthig erachtet, in welchem Falle jederzeit die Verhaftung des Angeklagten zu verfügen ist.

§. 432.

Ist die Verhandlung im Falle des vorhergehenden Paragraphes in Abwesenheit des Angeklagten vorgenommen worden, so wird ihm das Urtheil durch den Untersuchungsrichter eröffnet, und kann diess wegen seiner Entfernung nicht mehr geschehen, so ist dasselbe auf die im §. 429 vorgeschriebene Art öffentlich kund zu machen.

Kann in Fällen des vorhergehenden Paragraphes die von dem Gerichte beschlossene Verhaftung des Angeklagten wegen dessen Entfernung nicht vollzogen werden, so steht es dem Staatsanwalte frei, die öffentliche Vorladung des Angeklagten und das weitere in den §§. 426 bis 429 vorgezeichnete Verfahren gegen denselben zu beantragen. Bei Verbrechen oder Vergehen, welche vor das Bezirks-Collegialgericht gehören, kann die im §. 426 unter c) erwähnte Frist bis auf vierzehn Tage abgekürzt werden.

IV. Verfahren, wenn der Abwesende oder Flüchtige nach Fällung des Contumacial-Urtheiles sich stellt, oder betreten wird.

§. 433.

Auch wenn das Urtheil nach Vorschrift der §§. 429 und 432 öffentlich bekannt gemacht wurde, ist dasselbe dem Verurtheilten, wenn er in der Folge betreten wird, oder sich freiwillig stellt, noch besonders zu verkünden und demselben bekannt zu geben, dass es ihm frei stehe, binnen drei Tagen die Einleitung eines neuen ordentlichen Verfahrens anzusuchen, widrigens er die wider ihn erkannte Strafe anzutreten hätte.

§. 434.

Das Ansuchen um Einleitung eines neuen ordentlichen Verfahrens ist nach §. 397 zu behandeln. Demselben ist jedoch nur dann stattzugeben, wenn der Verurtheilte nachweisen kann, dass er wegen Krankheit oder anderer unabweislicher Hindernisse bei der Hauptverhandlung nicht erscheinen konnte, oder wenn er zur Zeit seiner Entfernung noch nicht als Angeschuldigter vernommen war und zugleich wahrscheinlich ist, dass er von der gegen ihn

wdopodobieństwo, że dopiero po swojem skazaniu, otrzymał wiadomość o zarządzonem przeciwko niemu śledztwie, lub kiedy zachodzą warunki, w §. 395 wyrażone.

§. 435.

Jeżeli żądanie o przedsięwzięcie nowego postępowania przyjętem zostanie, wówczas w przypadku §fem 431 przewidzianym, nome główne dochodzenie, przy utrzymaniu wyroku odesłania, natychmiast zarządzić, we wszystkich zaś innych przypadkach według §. 398 postąpić należy. Przez nowy wyrok, zostaje zniesionym poprzednio wydany, jednak koszta, z powodu poprzedzającego niestawiennictwa oskarżonego wynikłe, zawsze tenże ponosić winien.

§. 436.

Niestawienie się jednego oskarżonego, i zarządzone w skutku tego postępowanie z powodu nieposłuszeństwa, nie może wstrzymywać postępowania przeciwko spółoskarżonym. Jeżeli w przypadkach takich przedmioty do przekonania oskarżonego służące, właścicielom zwrócone będą, ciż zobowiązanymi być mogą do dostarczenia takowych, skoro tylko o to wezwanymi zostaną. Zarazem dokładny opis zwróconych przedmiotów, do aktów dołączonym być winien.

Rozdział dwudziesty.

O POSTĘPOWANIU PRZED SĄDAMI POWIATOWEMI I W SPRAWACH O PRZESTĘPSTWA POLICYI GMINNEJ PRZYDZIELONE.

I. Prokurator przy sądach powiatowych.

§. 437.

W sprawach o przestępstwa, sądom powiatowym przydzielonych, których dochodzenie i ukaranie z urzędu następuje, obowiązki prokuratora wykonywać będą tam, gdzie się oddzielne znajdują władze policyjne, kommisarze policyjni przez prokuratora jeneralnego przy wyższym sądzie krajowym wyznaczeni, w innych zaś miejscach przełożeni gmin lub ich zastępcy. W czynnościach tych podlegają prokuratorowi przy sądzie powiatowym kolegialnym okręgu, w którym się znajdują; wykonywać powinni jego zlecenia, i składać onemuż co miesiąc wykaz zaskarżonych przez nich przestępstw z wyrażeniem skutku. Prokurator przy sądzie powiatowym kolegialnym może także sam wpływać do śledztwa i dochodzenia, do sądu pomiatowego należącego.

II. Skarga prywatna.

§. 438.

W sprawach o przestępstwa, które jedynie na żądanie poszkodowanego są śledzonemi i karanemi, wpływanie prokuratora wcale jest wyłączonem. Przestępstwa takie mogą być tylko przez poszkodowanego jako prywatnego skarżącego, skarżonemi, i takowemu pod tym względem służą prawa prokuratora z ograniczeniem, w §. 404 postanowionem.

eingeleiteten Untersuchung erst nach seiner Verurtheilung Kenntniss erhalten habe, oder wenn die Bedingungen des §. 395 vorhanden sind.

§. 435.

Wird dem Ansuchen um Einleitung eines neuen Verfahrens stattgegeben, so ist in den Fällen des §. 431 unter Aufrechthaltung des Verweisungserkenntnisses sogleich eine neue Hauptverhandlung anzuordnen, in allen übrigen Fällen aber ist nach der Vorschrift des §. 398 vorzugehen. Durch das neue Urtheil wird das früher erlassene ausser Wirksamkeit gesetzt, doch fallen dem Angeklagten jederzeit die durch sein früheres Nichterscheinen veranlassten Kosten zur Last.

§. 436.

Durch das Nichterscheinen eines Angeklagten und das dadurch veranlasste Ungehorsamsverfahren darf das Verfahren gegen die anwesenden Mitangeklagten nicht verzögert werden. Werden in solchen Fällen Gegenstände, die zur Ueberweisung der Angeklagten dienen können, an die Eigenthümer zurückgestellt, so kann diesen die Verpflichtung auferlegt werden, die Ueberführungsstücke auf Begehren wieder beizubringen. Zugleich ist eine genaue Beschreibung der zurückgestellten Gegenstände zu den Acten zu bringen.

Zwanzigstes Hauptstück.

Von dem Verfahren vor den Bezirksgerichten und in den der Gemeindepolizei vorbehaltenen Uebertretungsfällen.

I. Staatsanwaltschaft bei den Bezirksgerichten.

§. 437.

Bei den vor die Bezirksgerichte gehörigen Uebertretungen, welche einer Untersuchung oder Bestrafung von Amtswegen unterliegen, werden die Verrichtungen der Staatsanwaltschaft an Orten, wo sich eigene Polizeibehörden befinden, durch die vom Generalprocurator am Oberlandesgerichte zu bezeichnenden Polizei-Commissäre, an anderen Orten durch den Gemeindevorsteher oder dessen Stellvertreter ausgeübt. Sie sind dabei dem Staatsanwalte an dem Bezirks-Collegialgerichte, in dessen Bezirke sie sich befinden, untergeordnet, haben dessen Weisungen zu befolgen und demselben alle Monate einen Ausweis über die von ihnen verfolgten Uebertretungen und den Erfolg derselben vorzulegen. Dieser Staatsanwalt ist auch befugt, sich bei den vor das Bezirksgericht gehörigen Unterhandlungen selbst zu betheiligen.

II. Privatanklage.

§. 438.

Bei Uebertretungen, welche nur auf Verlangen eines Betheiligten untersucht und bestraft werden, ist die Mitwirkung der Staatsanwaltschaft gänzlich ausgeschlossen. Dieselben können nur durch den Betheiligten, als Privatankläger verfolgt werden, welchem dabei die Befugnisse des Staatsanwaltes, jedoch unter der im §. 404 enthaltenen Beschränkung zustehen.

§. 439.

Kto z powodów przestępstw ponosi szkodę, może sam, jeżeli urzędnik stosownie do §. 437 do pełnienia obowiązków prokurarora powołany, odmawia zaskarżenia, wynieść skargę, przy czem służą mu wszystkie prawa prywatnie skarżącego.

III. Postępowanie przed sądami powiatowemi.

§. 440.

Jeżeli sąd powiatowy uznaje się być niewłaściwym z powodu, iż sprawca należy do sądu powiatowego kolegialnego lub do sądu przysięgłych, powinien o tem prokuratora przy sądzie powiatowym kolegialnym lub prywatnego skarżącego zawiadomić. Jeżeli jednak sąd powiatowy kolegialny lub izba oskarżenia odeśle napowrót sprawę przed sąd powiatowy, nie może już więcej tenże, pod pozorem niewłaściwości, usuwać się od załatwienia takowej.

§. 441.

W sprawach o przestępstwa nie ma miejsca właściwe śledztwo przygotowawcze. Nie jest potrzebnym ani akt zaskarżenia ani wydanie orzeczenia co do postawienia w stanie oskarżenia, lecz ogólne żądanie prokuratora lub prywatnie skarżącego o wymiar kary jest dostatecznem. Żądanie takie uczynionem być może na piśmie lub ustnie i zastępuje miejsce skargi.

§. 442.

Jeżeli wraz z wniesieniem skargi, doprowadzonym będzie do sędziego oskarżony, a tenże przyznaje przestępstwo, o które jest obwinionym, albo jeżeli skarżący i oskarżony stawią się razem przed sędzią i wszystkie dowody za i przeciwko oskarżonemu są na doręczu, sędzia powiatowy może natychmiast przedsięwziąć dochodzenie i wydać wyrok. Jeżeli jednak sędzia powiatowy uznaje za potrzebne, uzupełnienie jeszcze dochodzenia, w ówczas po dopełnieniu tego, winien być naznaczonym dzień do głównego dochodzenia. Podobne postępowanie ma miejsce, kiedy oskarżony nie stawił się dobrowolnie, lub nie może być zaraz doprowadzonym.

§ 443.

We wszystkich przygotowawczych dochodzeniach, sędzia powiatowy obowiązanym jest stosować się do przepisów, dla sędziów śledczych przy sądach kolegialnych podanych, z następującemi ograniczeniami:

1. Tymczasowe zatrzymanie oskarżonego celem doprowadzenia onegoż na miejsce jedynie w przypadkach, w §. 186 pod lit. *a*, *b* wyrażonych.

2. Wydawanie listów gończych nie znajduje miejsca.

3. Zatrzymanie w czasie śledztwa, jedynie w przypadkach §fu 191 lit. *c* nakazanem być może.

4. Przeglądanie papierów, do osoby trzeciej należących i zabieranie albo otwieranie listów nie ma miejsca li z powodu przestępstw.

5. Swiadkowi sądowi, przy dochodzeniu nie są potrzebni.

6. Kiedy zachodzi potrzeba użycia biegłych do naocznego obejrzenia, jeden biegły jest dostatecznym.

7. Prowadzenie protokołu w tych tylko badaniach jest potrzebnem, które za dowód przy głównem dochodzeniu użyte być mają i przy temże głównem dochodzeniu, powtarzane być nie powinny. W innych przypadkach krótkie treściwe wyrażenie przez

§. 439.

Ist Jemand durch eine Uebertretung beschädiget worden, so steht es ihm frei, wenn der nach §. 437 zu den Verrichtungen der Staatsanwaltschaft berufene Beamte die Verfolgung der Uebertretung verweigert, dieselbe mit allen Rechten eines Privatanklägers selbst zu verfolgen.

III. Verfahren vor den Bezirksgerichten.

§. 440.

Hält das Bezirksgericht dafür, dass es nicht zuständig sei, weil die Sache vor das Bezirks-Collegialgericht oder vor das Schwurgericht gehöre, so hat es diess dem Staatsanwalte am Bezirks-Collegialgerichte oder dem Privatkläger bekannt zu geben. Verweiset aber das Bezirks-Collegialgericht oder die Anklagekammer die Sache wieder an das Bezirksgericht zurück, so kann letzteres sie nicht weiter wegen Unzuständigkeit von sich abweisen.

§. 441.

Bei Uebertretungen findet eine förmliche Voruntersuchung nicht Statt. Es bedarf weder einer Anklageschrift noch einer Versetzung in den Anklagestand, sondern nur eines allgemeinen Antrages des Staatsanwaltes oder Privatanklägers auf gesetzliche Bestrafung. Dieser Antrag kann schriftlich oder mündlich angebracht werden, und vertritt die Stelle der Anklage.

§. 442.

Wird dem Richter zugleich mit der Anklage der Angeklagte vorgeführt, und gesteht derselbe die ihm zur Last gelegte Uebertretung, oder erscheinen der Ankläger und der Angeklagte zugleich vor dem Richter und sind alle Beweismittel für die Anklage und Vertheidigung zur Hand, so kann der Bezirksrichter sogleich die Verhandlung vornehmen und das Urtheil fällen. Erachtet es aber der Bezirksrichter für zweckmässig, vorläufig noch einige Erhebungen zu pflegen, so ist nach Vornahme derselben ein Tag zur Hauptverhandlung festzusetzen. Dasselbe findet Statt, wenn der Angeklagte nicht freiwillig erschienen ist, oder nicht sogleich vorgeführt werden kann.

§. 443.

Bei allen vorläufigen Erhebungen hat der Bezirksrichter im Allgemeinen die für die Untersuchungsrichter bei den Bezirks-Collegialgerichten ertheilten Vorschriften zu beobachten, jedoch unter nachstehenden Beschränkungen:

1. Die vorläufige Festnehmung des Angeschuldigten zum Behufe der Vorführung findet nur in den im §. 186 unter a) und b) erwähnten Fällen Statt.

2. Die Ausfertigung von Steckbriefen ist unzulässig.

3. Die Untersuchungshaft kann nur in den Fällen des §. 191, c) verhängt werden.

4. Die Durchsuchung von Papieren dritter Personen und die Beschlagnahme oder Eröffnung von Briefen ist wegen blossen Uebertretungen nicht gestattet.

5. Gerichtszeugen sind bei keiner Untersuchungshandlung erforderlich.

6. Wenn Sachverständige zu einem Augenscheine beizuziehen sind, so genügt die Berufung eines Einzigen.

7. Die Führung eines Protokolles ist nur bei solchen Erhebungen erforderlich, welche zum Beweise bei der Hauptverhandlung gebraucht und in derselben nicht wiederholt werden sollen. In anderen Fällen genügt die kurze Aufzeichnung des wesentlichen Inhaltes der

pisarza lub samego sędziego zeznań, przez osoby badane poczynionych, jest dostatecznem.

8. Dodawanie oskarżonemu obrońcy z urzędu, nigdy nie ma miejsca.

§. 444.

Odbieranie przysięgi od świadków w sprawach o przestępstwa, wtenczas tylko ma miejsce, kiedy obwiniony zaprzecza popełnienia onychże. W przestępstwach, na które kara aresztu najwięcej do dni ośmiu, lub kara pieniężna 50 złr. jest postanowioną, może sędzia zamiast przysięgi świadków poprzestać na stwierdzeniu zeznań podaniem przez nich ręki, chociażby nawet obwiniony zeznaniami świadków przekonanym być musiał. Urzędnicy i przysięgli słudzy władz publicznych, którzy zeznają o czynie lub okolicznościach, spostrzeżonych przy wykonywaniu ich urzędu, jako świadkowie w sprawach o przestępstwa, jedynie pod obowiązkiem wykonanej na urząd przysięgi, słuchanymi być mają.

§. 445.

Jeżeli dochodzenie w sprawie przestępstwa, nie może być zaraz stosownie do §. 442 po wniesionej skardze przedsięwziętem, oskarżony, jeżeli nie jest zatrzymanym, winien być do głównego dochodzenia przez rozkaz piśmienny wezwanym, który obejmować powinien istotne szczegóły przestępstwa, o które jest obwiniony, i wezwanie, aby się w oznaczonej godzinie wraz z dowodami do jego obrony służącemi stawił, lub takowe sędziemu wskazał, lecz w takim jeszcze czasie, iżby do głównego dochodzenia przygotować je można. Prócz tego dołożonem być winno ostrzeżenie, iż jeżeli się nie stawi, sprawa zaocznie dochodzoną i osądzoną będzie.

§. 446.

Wezwanie w powszechności tak wydanem być powinno, iżby obwiniony od doręczenia onegoż aż do głównego dochodzenia po odliczeniu czasu, do jego stawienia się w sądzie potrzebnego, przynajmniej dwadzieścia cztery godzin miał wolnego czasu. W nagłych przypadkach jednak, w przestępstwach małej wagi i kiedy oskarżony znajduje się w miejscu posiedzeń sądu, termin ten może być skróconym. Odroczenie dochodzenia na żądanie oskarżonego jedynie na zasadzie udowodnionych ważnych przeszkód, dozwolonem być może.

§. 447.

Główne dochodzenie przed sędzią powiatowym odbywa się publicznie pod nieważnością, pod ograniczeniami w §§. 260 do 263 zawartemi. Urzędnik do pełnienia obowiązków prokuratora powołany, wniesie skargę. Oskarżony względem takowej badanym i dowody stawiane będą. Potem wnioski prokuratora lub prywatnego skarżącego i poszkodowanego, tudzież odpowiedź oskarżonego i jego obrońcy, jeżeli takowego miał, wysłuchaną będzie, a następnie wyrok przez sędziego powiatowego wydanym i wraz z powodami, na których się opiera, ogłoszonym zostanie. Sędzia powiatowy może po ukończonem dochodzeniu, zawiesić wydanie wyroku najdalej jednak do następnego zaraz dnia. Wrzeszcie przepisy o głównem postępowaniu w sądach powiatowych kolegialnych służyć mają za skazówkę sędziemu powiatowemu. Oskarżyciel jednak nie czyni wniosków swoich o wymiar oznaczonej kary, lecz tylko w ogólnych wyrazach o zastosowanie ustawy.

von den vernommenen Personen gemachten Aussagen durch den Protokollführer oder auch durch den vernehmenden Richter selbst.

8. Die Beigebung eines Vertheidigers von Amtswegen findet niemals Statt.

§. 444.

Die Beeidigung der Zeugen findet in Uebertretungsfällen nur dann Statt, wenn es sich um die Uebertretung eines läugnenden Beschuldigten handelt. Bei Uebertretungen, welche höchstens achttägigen Arrest oder eine Geldstrafe von fünfzig Gulden nach sich ziehen, steht es selbst, wenn der Beschuldigte überwiesen werden muss, dem Richter frei, sich anstatt des Eides der Zeugen mit einem Handschlage derselben zu begnügen. Beamte und beeidete Diener der öffentlichen Gewalt, welche eine Aussage über Thatsachen oder Umstände ablegen, die sie in Ausübung ihres Amtes wahrgenommen haben, sind als Zeugen in Uebertretungsfällen nur unter Erinnerung an ihren Diensteid zu vernehmen.

§. 445.

Kann die Verhandlung eines Uebertretungsfalles nicht nach §. 442 sogleich nach Anbringung der Anklage stattfinden, so ist der Angeklagte, falls er nicht verhaftet ist, zur Hauptverhandlung durch einen schriftlichen Befehl vorzuladen, welcher die wesentlichsten Thatsachen der ihm zur Last gelegten Uebertretung und die Aufforderung enthalten muss, zur festgesetzten Stunde zu erscheinen und die zu seiner Vertheidigung dienenden Beweismittel mitzubringen oder dem Richter so zeitlich anzuzeigen, dass sie zur Hauptverhandlung noch herbeigeschafft werden können. Zugleich ist die Warnung beizufügen, dass im Falle seines Ausbleibens dennoch mit der Verhandlung und Urtheilsfällung vorgegangen werden würde.

§. 446.

Die Vorladung ist in der Regel so einzurichten, dass dem Angeklagten von der Zustellung derselben nach Abrechnung der Zeit, die er benöthiget, um sich an den Ort des Gerichtes zu verfügen, bis zur Hauptverhandlung ein Zeitraum von wenigstens vier und zwanzig Stunden frei bleibt. In dringenden Fällen aber, bei unbedeutenden Uebertretungen, und wenn sich der Angeklagte an dem Orte des Gerichtes befindet, kann diese Frist auch abgekürzt werden. Nur auf Grund bescheinigter erheblicher Hindernisse kann dem Antrage des Angeklagten auf Vertagung der Verhandlung stattgegeben werden.

§. 447.

Die Hauptverhandlung vor dem Bezirksrichter ist öffentlich bei sonstiger Nichtigkeit, jedoch unter den in den §§. 260 bis 263 enthaltenen Beschränkungen. Der zu den Verrichtungen der Staatsanwaltschaft berufene Beamte trägt die Anklage vor. Der Angeklagte wird darüber vernommen und die Beweise werden vorgeführt. Hierauf werden der Staatsanwalt oder der Privatankläger und der Beschädigte mit ihren Anträgen und der Angeschuldigte und dessen etwaiger Vertheidiger mit ihrer Antwort gehört, und sohin das Urtheil von dem Bezirksrichter gefällt und sammt den Gründen, worauf es sich stützt, verkündet. Der Bezirksrichter ist befugt, nach geschlossener Verhandlung die Fällung des Urtheiles, jedoch längstens bis auf den darauf folgenden Tag auszusetzen. Im Uebrigen haben die für die Hauptverhandlung bei den Bezirks-Collegialgerichten ertheilten Vorschriften dem Bezirksrichter als Leitfaden zu dienen. Der Ankläger stellt jedoch seinen Antrag nicht auf eine bestimmte Strafe, sondern nur überhaupt auf Anwendung des Gesetzes.

§. 448.

Kiedy oskarżony pomimo wezwania, należycie wydanego, nie staje do głównego dochodzenia, postępowanie po upływie godziny, do stawiennictwa przeznaczonej, rozpoczętem być winno. Dowody zostaną zebrane, i po wysłuchaniu oskarżyciela i obrońcy oskarżonego, jeżeli ten za niego występuje i szczególne do tego pełnomocnictwo wykazuje, wyrok wydanym i ogłoszonym będzie. Odpis urządowy wyroku winien być niestawającemu oskarżonemu doręczonym. Podobne postępowanie ma miejsce, kiedy oskarżony pomimo stawienia się, odpowiedzi na skargę dać nie chce.

§. 449.

Względem każdego takiego dochodzenia powinien być pod nieważnością protokoł przez przysięgłego pisarza spisanym, który obejmować ma główną treść odpowiedzi oskarżonego i świadków i w którym wyrok wraz z powodami zapisanym być powinien. Podpisanym być winien przez sędziego i pisarza.

IV. Środki prawne przeciwko wyrokom sędziów powiatowych.

§. 450.

Przeciwko wyrokowi, zaocznie według §. 448 wydanemu, może oskarżony w ciągu dni ośmiu od doręczenia wyroku, założyć w tymże sądzie oppozycyę, kiedy dowiedzie, iż mu wezwanie nie było należycie doręczonem, lub że dla nieprzezwyciężonej przeszkody stawić się nie mógł. Sędzia powiatowy po wysłuchaniu oskarżyciela względem tej oppozycyi postanowić powinien. Jeżeli takowa odrzuconą zostanie, oskarżony może w ciągu dni trzech wnieść do sądu krajowego zażalenie. W przypadku tym, może oskarżony w razie odrzucenia zażalenia jego, połączyć zarazem odwołanie się względem którego stosownie do §. 451 postąpić należy.

Jeżeli sędzia powiatowy lub w skutek odwołania się sąd krajowy uzna oppozycyę za uzasadnioną, nowe dochodzenie w sprawie przed sądem powiatowym nakazanem i takowe kiedy oskarżony staje, stosownie do przepisu §. 447 prowadzonem być winno. Jeżeli oskarżony przy tem drugiem dochodzeniu nie staje, oppozycya jak gdyby nie była założoną, a wyrok za prawomocny ma być uważanym.

§. 451.

Przeciwko innym wyrokom sądu powiatowego ma miejsce odwołanie się do sądu krajowego. Odwołanie się z powodu nieważności ma jedynie miejsce, kiedy wyrokujący sąd nie był właściwym, kiedy formalności w §§. 82, 120, 159, 160, 178, 447 i 449 pogwałconemi lub ustawa niewłaściwie tłumaczoną albo stosówaną była (§. 352 lit. *g* do *k*). Odwołanie się zgłoszonem być winno w sądzie powiatowym, przyczem przepisy §§. 375 do 387 znajdują zastosowanie. Oskarżyciel przeciwko wyrokom uniewinniającym sądu powiatowego jedynie z powodu nieważności rekurs założyć może. Uwolnienie oskarżonego z zatrzymania, w żadnym przypadku z powodu odwołania się wstrzymywanem być nie powinno. Powtórne badanie świadków lub biegłych w sądzie krajowym, ma miejsce tylko na wyraźne żądanie prokuratora, prywatnego interesowanego lub o-

§. 448.

Wenn der Angeklagte der gehörig erfolgten Vorladung ungeachtet zur Hauptverhandlung nicht erscheint, so ist nach Ablauf der zu seinem Erscheinen bestimmten Stunde das Verfahren zu beginnen. Die Beweise werden aufgenommen und nach Anhörung des Anklägers und des etwa für den Angeklagten aufgetretenen Vertheidigers, der sich mit einer besonderen Vollmacht desselben auszuweisen hat, wird das Urtheil gefällt und verkündet. Eine ämtliche Abschrift des Urtheiles ist dem ausgebliebenen Angeklagten zuzustellen. Ebenso ist zu verfahren, wenn der Angeklagte zwar erscheint, aber sich über die Anklage zu erklären verweigert.

§. 449.

Ueber jede solche Verhandlung ist bei sonstiger Nichtigkeit durch einen beeideten Schriftführer ein Protokoll aufzunehmen, welches den wesentlichen Inhalt der Erklärungen des Anklägers, des Angeklagten und der Zeugen enthalten muss, und in welchem zugleich das Urtheil sammt dessen Gründen niederzuschreiben ist. Der Richter und der Schriftführer haben dieses Protokoll zu unterzeichnen.

IV. Rechtsmittel gegen Urtheile der Bezirksgerichte.

§. 450.

Gegen ein in Gemässheit des §. 448 über Ausbleiben des Angeklagten erlassenes Urtheil kann der Angeklagte binnen acht Tagen von Zustellung desselben bei dem erkennenden Bezirksgerichte Einspruch erheben, wenn er nachweiset, dass ihm die Vorladung nicht gehörig zugestellt, oder dass er durch ein unabwendbares Hinderniss vom Erscheinen abgehalten worden ist. Der Bezirksrichter hat über ein solches Gesuch nach vorläufiger Vernehmung des Anklägers zu erkennen. Verwirft er dasselbe, so steht dem Angeklagten das Rechtsmittel der Beschwerdeführung an das Landesgericht binnen drei Tagen zu. Derselbe ist in diesem Falle berechtiget, mit diesem Rechtsmittel eventuell für den Fall der Verwerfung desselben die Berufung zu verbinden, rücksichtlich welcher nach den Bestimmungen des §. 451 zu verfahren ist.

Findet der Bezirksrichter oder in Folge der ebenerwähnten Beschwerde das Landesgericht den Einspruch gegründet, so ist eine neuerliche Verhandlung der Sache vor dem Bezirksgerichte anzuordnen, bei welcher, wenn der Angeklagte erscheint, die Sache so verhandelt wird, wie es im §. 447 vorgeschrieben ist. Erscheint der Angeklagte bei dieser zweiten Verhandlung wieder nicht, so ist der Einspruch als nicht erfolgt und das Urtheil als rechtskräftig anzusehen.

§. 451.

Gegen andere Urtheile des Bezirksgerichtes findet das Rechtsmittel der Berufung an das Landesgericht Statt. Dasselbe kann aus Nichtigkeitsgründen nur wegen Unzuständigkeit des erkennenden Gerichtes, wegen Verletzung der in den §§. 82, 120, 159, 160, 178, 447 und 449 vorgeschriebenen Förmlichkeiten des Verfahrens, oder wegen unrichtiger Auslegung oder Anwendung des Gesetzes (§. 352, g bis k) ergriffen werden. Die Berufung ist bei dem Bezirksgerichte anzumelden, und es gelten von derselben die in den §§. 375 bis 387 ertheilten Vorschriften. Doch darf der Ankläger gegen ein freisprechendes Erkenntniss des Bezirksgerichtes die Berufung nur aus Nichtigkeitsgründen ergreifen. Die Entlassung des Angeschuldigten aus der Haft wird dadurch in keinem Falle aufgeschoben. Die nochmalige Vernehmung von Zeugen oder Sachverständigen vor dem Landesgerichte findet nur über

skarżonego. Termin, w sprawach o przestępstwa w §. 378 oznaczony, ma być do ośmiu dni, a zaś w §. 379 zakreślony, do trzech dni skróconym.

§. 452.

Przeciwko wyrokom, przez sąd krajowy wydanym, ma miejsce tylko skarga o nieważność do sądu kasacyjnego pod warunkami, w §§. 388 do 390 przepisanemi.

§. 453.

Powtórne przedsięwzięcie dochodzenia, przez sąd powiatowy prowadzonego i ukończonego, jeżeli wyrok, uwolnienie orzekający zapadł, tylko w przypadkach §[fem] 393 przewidzianych, a jeżeli zapadł wyrok skazujący na karę, w przypadkach §§[fami] 395 i 396 objętych, przy zachowaniu przepisów §§. 397 do 399 ma miejsce.

V. Postępowanie w sprawach o przestępstwa, policyi gminnej przydzielonych.

§. 454.

Postępowanie w sprawach o przestępstwa, policyi gminnej przydzielonych, osobnem postanowieniem będzie przepisane.

Rozdział dwudziesty pierwszy.

O KOSZTACH POSTĘPOWANIA KARNEGO.

I. Co stanowi koszta postępowania karnego.

§. 455.

Do kosztów postępowania karnego, oprócz taksy od wyroku, należą wszystkie wydatki na wezwania, wynagrodzenie świadków i biegłych, na podróż osob sądowych, zajmujących się śledztwem, dalej koszta utrzymania oskarżonego podczas śledztwa i koszta jego obrony.

Koszta podróży i dyety prokuratorów, tudzież osób sądowych i przysięgłych, do głównego dochodzenia należących, niemniej koszta doprowadzenia, pilnowania i transportowania oskarżonego, nakoniec wykonania wyroku, ponoszone będą zawsze przez skarb.

§. 456.

Wszystkie czynności w sprawach karnych tudzież odnoszące się do nich podania stron, wolne są od stępla i opłaty pocztowej.

§. 457.

Wynagrodzenie świadków, biegłych, tłumaczów i rzeczników lub obrońców, jak równie wydatki przy transportowaniu aresztowanych oskarżonych i wynagrodzenie użyć się mającej do tego straży, osobną taryfą oznaczonem będzie.

ausdrückliches Begehren des Staatsanwaltes, des Privatbetheiligten oder des Angeklagten Statt. Die in dem §. 378 bestimmte Frist ist in Uebertretungsfällen auf acht Tage und die in dem §. 379 anberaumte Frist auf drei Tage herabzusetzen.

§. 452.

Gegen die Entscheidung des Landesgerichtes findet nur die Nichtigkeitsbeschwerde an den Cassationshof unter den in den §§. 388 bis 390 enthaltenen Bestimmungen Statt.

§. 453.

Die Wiederaufnahme einer von dem Bezirksgerichte abgeführten und erledigten Untersuchung findet gegen freisprechende Erkenntnisse nur in den Fällen des §. 393 und gegen verurtheilende Erkenntnisse in den Fällen der §§. 395 und 396 unter Anwendung der in den §§. 397 bis 399 enthaltenen Anordnungen Statt.

V. Verfahren in den der Gemeinde-Polizei überlassenen Uebertretungsfällen.

§. 454.

Das Verfahren in den der Gemeinde-Polizei zugewiesenen Uebertretungsfällen wird durch besondere Vorschriften geregelt.

Einundzwanzigstes Hauptstück.

Von den Kosten des Strafverfahrens.

I. Umfang der Kosten des Strafverfahrens.

§. 455.

Zu den Kosten des Strafverfahrens gehören ausser den Urtheilstaxen alle Auslagen, welche durch Vorladungen, durch Gebühren der Zeugen und Sachverständigen, durch Reisen der in der Voruntersuchung beschäftigten Gerichtspersonen veranlasst werden, ferner die Kosten des Unterhaltes des Angeschuldigten während der Untersuchungshaft und die Kosten seiner Vertheidigung.

Reisekosten und Diäten der Staatsanwälte, sowie der bei der Hauptverhandlung einschreitenden Gerichtspersonen und Geschwornen, ferner die Kosten der Vorführung, Bewachung und Transportirung des Angeschuldigten, sowie der Urtheilsvollstreckung werden immer vom Staate getragen.

§. 456.

Alle Verhandlungen in Strafsachen, sowie alle darauf bezüglichen Eingaben von Parteien sind stämpel- und portofrei.

§. 457.

Die Gebühren der Zeugen, Sachverständigen, Dolmetsche und Anwälte oder Vertheidiger werden durch einen eigenen Tarif festgesetzt werden. Eben diess gilt von den Auslagen bei der Transportirung von verhafteten Angeklagten und von den Gebühren der dabei zu verwendenden Wachmannschaft.

§. 458.

Wszystkie w §. 455 wymienione należytości dla świadków, biegłych i tłumaczów, koszta podróży i dyety osób sądowych, należytości za odstawienie i wezwanie, tudzież koszta utrzymania, winny być przez sąd, w którym odbywa się dochodzenie lub rozprawa natychmiast zapłacone, z zastrzeżeniem zwrotu stosownie do przepisów §§. 460 aż do 465.

Koszta obrony, wtenczas tylko sąd zaliczyć powinien, kiedy oskarżony przez wzgląd na swoje położenie majątkowe, sądowi wiadome, zaspokoić takowych nie jest w stanie.

§. 459.

Koszta postępowania karnego aż do czasu prawomocności wyroku odesłania narosłe, przez sędziego śledczego spisane, i przez przełożonego sądu poświadczone być winny.

Wszystkie dalsze koszta spisać powinien pisarz sądu wyrokującego i takowe prezydujący tegoż sądu poświadczyć.

II. Orzeczenie w przedmiocie wynagrodzenia kosztów postępowania karnego.

§. 460.

Wyroki uniewinnienia, wyroki, mocą których postanowiono, iż dalsze dochodzenie nie ma miejsca, tudzież postanowienia, iż postępowanie karne ma być zaniechanem, obejmować powinny zarazem orzeczenie, iż obwiniony lub oskarżony wolnym jest od wynagrodzenia kosztów karnego postępowania. W przypadku tym skarb koszta ponosić będzie. Jeżeli jednak co do zbrodni, które jedynie na żądanie poszkodowanego są dochodzone i karane, sam poszkodowany jako prywatny skarżący występował, lub sam był powodem zaprzestania postępowania przez cofnięcie skargi, on koszta te ponosić winien.

§. 461.

Jeżeli oskarżony w głównej sprawie skazanym zostanie, w każdym razie do ponoszenia kosztów postępowania karnego obowiązanym być winien. Wynagrodzenie takowych jednak, o tyle tylko z jego majątku może być poszukiwanem i ściągniętem, o ile przez to nie zostanie postawionym w niemożności utrzymania siebie, lub dopełnienia obowiązków wynagrodzenia albo wyżywienia swojej familii.

§. 462.

Z pomiędzy kilku spółwinnych lub uczęstników, każdy z nich na zapłacenie taksy od wyroku, i tych kosztów skazanym być winien, które na jego utrzymanie w więzieniu, na jego obronę wyłożone zostały, lub które wynikły z przyczyn, jego wyłącznie dotyczących lub z powodu wyłącznej jego winy. Do zapłacenia wszystkich innych kosztów postępowania karnego, wszyscy razem spółwinni lub uczęstnicy, a jeżeli popełnienie spólnej zbrodni nie nastąpiło z samego tylko zaniedbania, solidarnie zobowiązanymi być powinni. Bez względu na ten spólny obowiązek, może sąd, w miarę udziału każdego z nich, oznaczyć stosunek, w jakim każdy z spółwinnych koszta ponosić ma.

§. 458.

Alle im §. 455 erwähnten Gebühren von Zeugen, Sachverständigen und Dolmetschern, die Reisekosten und Diäten von Gerichtspersonen, die Zustellungs- oder Vorladungsgebühren, so wie die Unterhaltskosten sind von dem Gerichte, bei welchem die Untersuchung oder Verhandlung gepflogen wird, sogleich zu bezahlen, vorbehaltlich des Rückersatzrechtes nach den Bestimmungen der §§. 460 bis 465.

Die Kosten der Vertheidigung hat das Gericht nur dann vorzuschiessen, wenn der Angeklagte nach seinen dem Gerichte bekannten Verhältnissen dieselben zu bestreiten ausser Stande ist.

§. 459.

Die bis nach rechtskräftig gewordenem Verweisungsurtheile aufgelaufenen Kosten des Strafverfahrens sind von dem Untersuchungsrichter zu verzeichnen und von dem Gerichtsvorsteher zu genehmigen.

Alle weiteren Kosten sind von dem Schriftführer des erkennenden Gerichtes zu verzeichnen und von dem Vorsitzenden dieses Gerichtes zu genehmigen.

II. Entscheidung über die Verpflichtung zum Ersatze der Kosten des Strafverfahrens.

§. 460.

Freisprechende Urtheile, Erkenntnisse, dass kein Grund zur weiteren gerichtlichen Verfolgung vorhanden sei, und die Verfügung der Einstellung des Strafverfahrens sind immer mit dem Ausspruche zu verbinden, dass der Angeklagte oder Angeschuldigte von dem Ersatze der Kosten des Strafverfahrens losgezählt werde. Die Kosten sind in diesen Fällen von dem Staate zu übernehmen. Ist aber bei Verbrechen, welche nur auf Verlangen eines Betheiligten untersucht oder bestraft werden, dieser selbst als Privatkläger aufgetreten, oder hat er selbst die Einstellung des Verfahrens durch Zurücknahme seines Begehrens veranlasst, so hat dieser Betheiligte die Kosten zu tragen.

§. 461.

Wird der Angeschuldigte in der Hauptsache verurtheilt, so ist er jederzeit auch zum Ersatze der Kosten des Strafverfahrens zu verfällen. Der Ersatz soll jedoch aus seinem Vermögen nur insoweit eingetrieben werden, als dadurch sein Nahrungsstand nicht gefährdet, und er an Erfüllung der Pflichten nicht gehindert wird, welche ihm zur Leistung einer Entschädigung oder zur Ernährung seiner Angehörigen obliegen.

§. 462.

Von mehreren Mitschuldigen oder Theilnehmern ist jeder einzelne zur Bezahlung der Urtheilstaxe, so wie zur Tragung derjenigen Kosten zu verurtheilen, welche durch seinen Unterhalt im Gefängnisse, seine Vertheidigung, oder durch besondere, nur bei ihm eingetretene Ereignisse, oder durch sein besonderes Verschulden entstanden sind. Zur Bezahlung aller anderen Kosten des Strafverfahrens sind sämmtliche Mitschuldige oder Theilnehmer gemeinschaftlich, und zwar, wenn das gemeinschaftliche Vergehen nicht aus blosser Fahrlässigkeit verübt wurde, zur gesammten Hand zu verurtheilen. Dieser Gesammtverbindlichkeit ungeachtet, steht es dem Gerichte frei, die Antheile der einzelnen Mitschuldigen dem Verhältnisse des Grades ihrer Theilnahme entsprechend zu bestimmen.

§. 463.

Kto świadomie przez fałszywe doniesienie dał powód do postępowania karnego, skazanym być winien na wynagrodzenie kosztów, ztąd wynikłych.

§. 464.

Jeżeli żądanie o przedsięwzięcie powtórnego dochodzenia, lub inne jakiekolwiek odwołanie się do wyższej instancyi, odrzuconem zostanie, strona wnosząca takowe, koszta ztąd wynikłe, ponosić winna.

§. 465.

Jeżeli przez przyłączenie się poszkodowanego do postępowania karnego z powodu żądań o wynagrodzenie, wynikły szczególne koszta i oskarżony nie będzie skazanym, koszta te, poszkodowany zaspokoić jest obowiązanym. Może jednak tenże, jeżeli z skargą o wynagrodzenie udaje się na drogę cywilną, żądać zarazem zwrotu takowych.

§. 466.

Osoby trzecie według prawa cywilnego do utrzymywania oskarżonego obowiązane, nie są w obowiązku płacić kosztów utrzymania jego podczas zatrzymania, tudzież kosztów obrony lub innych postępowania karnego.

§. 467.

Jeżeli oskarżony umrze przed wydaniem przeciwko niemu wyroku i nim wyrok ten stanie się prawomocnym, masa jego spadkowa nie jest odpowiedzialną za koszta.

Rozdział dwudziesty drugi.

O WYKONANIU WYROKÓW.

I. Wykonanie wyroków niewinności lub uwolnienia.

§. 468.

Każdy oskarżony i w zatrzymaniu zostający, przez wyrok za uwolnionego lub niewinnego uznany, powinien być natychmiast po ogłoszeniu wyroku na wolność wypuszczony, chyba żeby dalsze onegoż zatrzymanie z powodu użycia środka odwołania się z skutkiem zawieszającym (§§. 357, 377, 389), lub dla innych prawnych powodów, potrzebnem było.

II. Wykonanie wyroków skazujących.

§. 469.

Każdy wyrok skazujący na karę, skoro tylko stanie się prawomocnym, bezzwłocznie wykonanym być winien. Wykonanie wyroku zarządzi sędzia powiatowy w sprawach, które przed sąd powiatowy w pierwszej instancyi sądzonemi były, prokurator zaś we wszystkich innych przypadkach. Sędziowie powiatowi obowiązani są z początkiem każdego miesiąca, składać prokuratorowi przy sądzie powiatowym kolegialnym, wykaz wyroków, w ciągu poprzedniego miesiąca w wykonanie wprowadzonych.

1. Wykonanie wyroków, karę śmierci orzekających.

§. 470.

Wykonanie kary śmierci nastąpi zrana w drugim dniu po tym, w którym oskarżonemu ogłoszonem zostanie, iż kara śmierci z powodu nie nastąpionego ułaskawienia,

§. 463.

Wer durch eine wissentlich falsche Anzeige ein Strafverfahren veranlasst hat, ist zum Ersatze der dadurch verursachten Kosten zu verurtheilen.

§. 464.

Ist der Begehren um Wiederaufnahme einer Untersuchung oder was immer für eine Berufung an einen höheren Richter verworfen worden, so hat der ansuchende Theil die durch sein Einschreiten verursachten Kosten zu tragen.

§. 465.

Sind durch den Anschluss eines Beschädigten an das Strafverfahren wegen seiner Entschädigungsansprüche besondere Kosten entstanden, so fallen diese, wenn der Angeschuldigte nicht verurtheilt wird, dem Beschädigten zur Last. Doch bleibt es demselben vorbehalten, wenn er seiner Ansprüche wegen den Civilrechtsweg betritt, auch den Ersatz dieser Kosten zu fordern.

§. 466.

Dritte Personen, auch wenn sie nach den bürgerlichen Gesetzen zum Unterhalte des Angeschuldigten verpflichtet sind, können nicht angehalten werden, die Kosten seines Unterhaltes während seiner Verhaftung oder die Kosten seiner Vertheidigung oder andere Kosten des Strafverfahrens für denselben zu bezahlen.

§. 467.

Stirbt ein Angeschuldigter, bevor gegen ihn ein Urtheil ergangen und in Rechtskraft erwachsen ist, so haftet sein Nachlass für die Kosten des Strafverfahrens nicht.

Zweiundzwanzigstes Hauptstück.

Von der Vollstreckung der Urtheile.

I. Vollstreckung los- oder freisprechender Urtheile.

§. 468.

Jeder durch ein Urtheil frei- oder losgesprochene Angeklagte ist, wenn er verhaftet war, sogleich nach der Verkündigung des Urtheiles in Freiheit zu setzen, es wäre denn, dass die Ergreifung eines Rechtsmittels mit aufschiebender Wirkung (§§. 357, 377, 389) oder andere gesetzliche Gründe seine fernere Verwahrung nöthig machten.

II. Vollstreckung verurtheilender Erkenntnise.

§. 469.

Jedes Strafurtheil ist, sobald es in Rechtskraft erwachsen ist, ungesäumt in Vollzug zu setzen. Die Vollstreckung wird in Sachen, in welchen ein Bezirksgericht in erster Instanz erkannt hat, von dem Bezirksrichter, in allen anderen Fällen aber von dem Staatsanwalte angeordnet. Die Bezirksrichter haben am Anfange jedes Monates dem Staatsanwalte an dem Bezirks-Collegialgerichte den Ausweis über die im Laufe des vorhergehenden Monates erfolgten Urtheilsvollstreckungen vorzulegen.

1. Vollstreckung von Todesurtheilen.

§. 470.

Die Vollstreckung der Todesstrafe erfolgt am Morgen des zweiten Tages nach demjenigen, an welchem dem Angeklagten eröffnet worden ist, dass die Strafe wegen nicht ein-

wykonaną na nim będzie. Ogłoszenie to odbywa się jedynie w domu sądowym przy zamkniętych drzwiach, na posiedzeniu czterech sędziów i prezydującego, w obecności prokuratora. Tak zarządzonem być winno, aby wykonanie nie wypadło nigdy na dzień niedzielny lub świąteczny.

Wykonanie wyroku, karę śmierci stanowiącego, odbywa się pod dozorem prokuratora i sędziego, który o nastąpionem wykonaniu doniesienie uczynić powinien. Ciało straconego po upływie trzech godzin, powinno być zdjętem i obok miejsca stracenia pogrzebane, tudzież rusztowanie niezwłocznie zniesionem. Jeżeli kara śmierci ma być na kilku wykonaną, takie urządzenia poczynić należy, aby żaden nie mógł widzieć, kiedy drugi jest straconym.

§. 471.

Jeżeli skazany na karę śmierci, dostał pomieszania zmysłów lub szaleństwa lub zapadł w ciężką chorobę, albo jeżeli skazana jest w ciąży, wykonanie kary śmierci zawieszonem być winno. W przypadkach tych wtenczas dopiero skazanemu oznajmiono być winno, iż kara na nim wykonaną będzie, kiedy ustanie przyczyna, dla której zawieszenie kary nastąpiło.

2. Wykonanie kary więzienia.

§. 472.

Wykonanie kary więzienia ma być wstrzymanem tak długo, jak długo skazany znajduje się w stanie pomieszania zmysłów lub szaleństwa lub w takim fizycznym stanie, iż wykonanie kary z urządzeniami zakładu więziennego nie da się pogodzić, lub że z wykonania kary obawiać się należy pogorszenia, niebezpieczeństwem życia grożącego.

§. 473.

Jeżeliby przez natychmiastowe wprowadzenie w wykonanie, lub nieprzerwane wykonywanie kary więzienia, która nie przechodzi sześciu miesięcy, utrzymanie lub wyżywienie familii skazanago było na niebezpieczeństwo narażonem, a nie zachodzi obawa jego ucieczki, sąd krajowy, a w sprawach, do sądu przysięgłych należących, sąd wyższy krajowy, na żądanie skazanego i za stawieniem przez niego rękojmi, krótkiej odwłoki w pełnieniu kary dozwolić może.

§. 474.

Prożby w drodze łaski podane, nie wstrzymują rozpoczęcia wykonywania kary.

§. 475.

Skazani na karę, nie przechodzącą sześciu miesięcy, dla wykonania takowej w powszechności w sądzie karnym, który wyrokował w pierwszej instancyi, zatrzymanymi być winni.

§. 476.

Jeżeli więzień skazany jest na dłuższą karę więzienia niż na sześć miesięcy, następujące przepisy pod względem miejsca, gdzie ma być w czasie kary zatrzymanym, zastosowanie znajdują:

a) Osoby skazane za zdradę główną lub za czyny w §. 23 patentu z dnia 13. Marca 1849 o nadużyciach druku wyrażone, pełnić powinny karę w twierdzy;

b) skazani na karę więzienia, dłuższą niż lat dziesięć, odstawieni być powinni na miejsce kary, włącznie dla takich więźni przeznaczone;

getretener Begnadigung an ihm werde vollzogen werden. Diese Eröffnung geschieht nur in dem Gerichtshause in nicht öffentlicher Sitzung von vier Richtern und einem Vorsitzenden in Gegenwart des Staatsanwaltes. Sie ist so einzurichten, dass die Vollstreckung auf keinen Sonn- oder Feiertag fällt.

Die Vollstreckung des Todesurtheiles geschieht unter der Aufsicht des Staatsanwaltes und eines Richtes, welche darüber zu berichten haben. Der Körper des Hingerichteten ist nach drei Stunden abzunehmen und neben dem Richtplatze zu beerdigen, auch das Strafgerüst unverzüglich wegzuräumen. Ist die Todesstrafe an Mehreren zu vollstrecken, so ist die Veranstaltung zu treffen, dass Keiner die Hinrichtung des Anderen sehen könne.

§. 471.

Ist ein zur Todesstrafe Verurtheilter in Wahn- oder Blödsinn oder in eine schwere Krankheit verfallen, oder ist die Verurtheilte schwanger, so muss die Vollstreckung der Todesstrafe aufgeschoben werden. In diesen Fällen ist dem Verurtheilten erst, wenn der Grund des Aufschubes aufgehört hat, zu verkünden, dass die Strafe an ihm werde vollzogen werden.

2. Vollstreckung von Freiheitsstrafen.

§. 472.

Die Vollstreckung von Freiheitsstrafen bleibt aufgeschoben, so lange der Verurtheilte sich in Wahn- oder Blödsinn oder in einem solchen körperlichen Zustande befindet, dass die Vollziehung der Strafe mit der Einrichtung der Strafanstalt nicht verträglich, oder dass davon eine lebensgefährliche Verschlimmerung des Zustandes des Verurtheilten zu besorgen ist.

§. 473.

Wenn durch sogleich eintretende oder ununterbrochene Vollstreckung einer Freiheitsstrafe, welche jedoch die Dauer von sechs Monaten nicht übersteigen darf, der Nahrungsstand oder Unterhalt der Familie des Verurtheilten gefährdet würde, und wenn eine Entweichung desselben nicht zu besorgen ist, kann das Landesgericht und in Fällen, welche vor dem Geschwornengerichte verhandelt wurden, das Oberlandesgericht auf Ansuchen des Verurtheilten allenfalls gegen Sicherheitsleistung einen kurzen Aufschub der Strafe gewähren.

§. 474.

Begnadigungsgesuche hemmen den Beginn der Strafvollstreckung nicht.

§. 475.

Verurtheilte, deren Strafe nicht über sechs Monate zu dauern hat, sind in der Regel zur Vollziehung derselben bei dem Strafgerichte, welches das Urtheil in erster Instanz gefällt hat, anzuhalten.

§. 476.

Ist ein Sträfling zu einer mehr als sechsmonatlichen Freiheitsstrafe verurtheilt, so gelten über den Ort, wo er während seiner Strafe anzuhalten ist, die nachstehenden Bestimmungen:

a) Personen, welche wegen Hochverrathes oder wegen der im §. 23 des Patentes vom 13. März 1849 gegen de Missbrauch der Presse aufgeführten Handlungen verurtheilt sind, haben ihre Strafe auf einer Festung auszustehen;

b) die zu einer längeren als zehnjährigen Kerkerstrafe Verurtheilten sind in die für solche Sträflinge eigens bestimmten Straforte abzuliefern;

c) wszyscy inni więźnie zatrzymani być winni w ogólnym domu kary tego kraju koronnego, w którym skazani zostali.

Odstawienie skazanego na przeznaczone przez ustawę miejsce kary, powinno być przez starostwo powiatowe zarządzonem.

Rozdział dwudziesty trzeci.

O POSTĘPOWANIU DORAŻNEM.

I. Zarządzenie postępowania doraźnego.

§. 477.

Postępowanie doraźne w powszechności może mieć tylko miejsce w czasie rozruchu. Oświadczenie, iż jest rozruch i potrzeba postępowania doraźnego, należy do naczelnika prowincyi w porozumieniu się z prokuratorem jeneralnym przy sądzie wyższym krajowym i z prezydentem sądu wyższego. Jeżeli jednak zwłoka zagraża, sam prezydent okręgowy a w nadzwyczajnie nagłych przypadkach starosta powiatowy ma władzę wydać takie oświadczenie.

§. 478.

Prócz tego doraźne postępowanie wtenczas jeszcze może być zarządzonem, kiedy w jednym lub w więcej obwodach, morderstwo, rozbój, podpalenie lub gwałt publiczny przez znaczne spustoszenia cudzej własności nadzwyczajnie się pomnażają. W przypadkach takich orzeczenie, iż zachodzi potrzeba użycia sądu doraźnego, należy do ministra sprawiedliwości za zniesieniem się z ministrem spraw wewnętrznych.

§. 479.

Obwieszczenie, iż postępowanie doraźne ma mieć miejsce, w przypadku §fu 477 w tych gminach, gdzie jest rozruch, w przypadku §. 478 zaś we wszystkich gminach powiatu, w którym zarządzone jest doraźne postępowanie, przy trąbach i bębnach ogłoszonem i prócz tego przez udzielenie władzom gminnym, przez przylepienie na miejscach publicznych, przez publiczne dzienniki, a według okoliczności przez ogłoszenie z ambon, bezzwłocznie do powszechnej wiadomości podane być winno.

§. 480.

Z ogłoszeniem postępowania doraźnego, w przypadku §. 477 połączonym być powinien rozkaz, iż każdy spokojnie się zachować, od spiknień buntowniczych natychmiast się oddalić i do rozporządzeń, w celu uśmierzeniż rozruchu wydanych zastosować się powinien, że w przeciwnym razie każdy, któryby jeszcze w rozruchu był schwytanym, postępowaniu doraźnemu poddanym i śmiercią ukaranym będzie. Takie obwieszczenie postępowania doraźnego ma ten skutek, iż wszyscy, którzy po ogłoszeniu onegoż, stają się winnymi uczęstnictwa w rozruchu, przed sąd doraźny stawionymi będą, prócz tego postępowanie doraźne w przypadku tym rozciągać się ma do wszystkich, po jego ogłoszeniu w obwodzie popełnionych zbrodni zdrady głównej i mieszania spokojności publicznej państwa, powstania, gwałtu publicznego przez opór osobom zwierzchniczym lub straży i uwodzenia wojska do nieposłuszeństwa lub sprzeciwiania się, tudzież do wykroczenia zbiegowiska, jednak o tyle tylko, o ile zbrodnie te i wykroczenia zostają w związku z rozruchem.

c) alle übrigen Sträflinge sind während ihrer Strafzeit in dem allgemeinen Strafhause des Kronlandes anzuhalten, in welchem sie verurtheilt wurden.

Die Ablieferung des Verurtheilten nach dem gesetzlich bestimmten Straforte muss durch die Bezirkshauptmannschaft veranlasst werden.

Dreiundzwanzigstes Hauptstück.

Von dem standrechtlichen Verfahren.

1. Einleitung des standrechtlichen Verfahrens.

§. 477.

Das standrechtliche Verfahren kann in der Regel nur bei einem Aufruhre stattfinden. Die Erklärung, dass Aufruhr eingetreten und die Nothwendigkeit des Standrechtes vorhanden sei, steht dem Landeschef im Einverständnisse mit dem Generalprocurator am Oberlandesgerichte und mit dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes zu. Wenn jedoch Gefahr auf dem Verzuge haftet, ist auch der Kreispräsident für sich allein, und in besonders dringenden Fällen selbst der Bezirkshauptmann berechtiget, diese Erklärung zu erlassen.

§. 478.

Ausserdem kann das standrechtliche Verfahren auch dann angeordnet werden, wenn in einzelnen oder mehreren Bezirken Mord, Raub, Brandlegung oder öffentliche Gewaltthätigkeit durch beträchtliche Zerstörung fremden Eigenthumes ungewöhnlich um sich greifen. Das Erkenntniss über die Nothwendigkeit der Anwendung des Standrechtes steht in solchen Fällen dem Justizminister im Einverständnisse mit dem Minister des Innern zu.

§. 479.

Die Erklärung, dass das standrechtliche Verfahren einzutreten habe, ist im Falle des §. 477 in denjenigen Gemeinden, wo Aufruhr ist, im Falle des §. 478 aber in allen Gemeinden des Bezirkes, für welchen das standrechtliche Verfahren angeordnet wurde, bei Trommelschlag oder Trompetenschall zu verkünden, und ausserdem durch Mittheilung an die Gemeindebehörden, durch Anschlag an öffentlichen Plätzen, durch öffentliche Blätter und nach Umständen durch Verkündung von der Kanzel ohne Verzug zur allgemeinen Kenntniss zu bringen.

§. 480.

Die Bekanntmachung des standrechtlichen Verfahrens ist im Falle des §. 477 mit dem Befehle zu verbinden, dass sich Jedermann zur Ruhe geben, sich sogleich von den aufrührerischen Zusammenrottungen zu entfernen und den zur Stillung des Aufruhres ergehenden Anordnungen sich zu fügen habe, widrigens der noch ferner im Aufruhre Ergriffene standrechtlich gerichtet und mit dem Tode bestraft werden würde. Diese Verkündigung des standrechtlichen Verfahrens hat die Wirkung, dass Alle, welche sich nach Kundmachung desselben der Theilnahme am Aufruhre schuldig machen, vor das Standrecht gestellt werden; ausserdem hat sich das standrechtliche Verfahren in diesem Falle auf alle nach Kundmachung desselben in dem Bezirke verübten Verbrechen des Hochverrathes und der Störung der öffentlichen Ruhe des Staates, des Aufstandes, der öffentlichen Gewaltthätigkeit durch Widersetzlichkeit gegen obrigkeitliche Personen oder Wachen und der Verleitung der Truppen zum Ungehorsam oder zur Auflehnung, sowie auf das Vergehen des Auflaufes zu erstrecken, jedoch nur in so weit diese Verbrechen und Vergehen mit dem Aufruhre im Zusammenhange stehen.

§. 481.

Ogłoszenie postępowania doraźnego w przypadku §fu 478 ma ten skutek, iż każdy, kto po ogłoszeniu onegoż o zbrodnię, w obwodzie popełnioną, na którą sąd doraźny jest postanowionym, jako sprawca, spólnik lub uczęstnik obwinionym zostanie, przed sąd doraźny, stawionym będzie.

§. 482.

Za ogłoszeniem sądu doraźnego, sąd krajowy, w którego obrębie ogłoszenie nastąpiło, wyłącznie jest właściwym co do wszystkich w obwodzie popełnionych zbrodni lub wykroczeń, na które postępowanie doraźne stosownie do przepisu §§. 479 i 480 rozciągać się ma. Jako sąd doraźny wyrokuje on w składzie czterech sędziów i prezydującego. Może tenże według uznania prezydenta sądu krajowego za zniesieniem się z władzami politycznemi założyć siedlisko swoje na każdem miejscu w obwodzie, dla którego sąd doraźny ogłoszonym został.

§. 483.

Jak skoro postępowanie doraźne jest zarządzonem, starosta powiatowy postarać się powinien jak najspieszniej, aby od najbliższej komendy wojskowej potrzebna straż dla zasłony sądu doraźnego, udzieloną była, aby na miejscu do odbywania sądu doraźnego przeznaczonem, potrzebne sprzęty urzędowe przygotowanemi i duchowny, tudzież kat i jego pomocnicy, obecnymi byli, i aby wykonanie kary śmierci, jeżeliby takowa wymierzoną została, żadnej nie doznało przeszkody.

II. Postępowanie w sądzie doraźnym.

§. 484.

Do prokuratora sądu krajowego lub do wyznaczonego w tym celu przez jeneralnego prokuratora członka prokuratoryi, należy żądać przedsięwzięcia postępowania doraźnego przeciwko obwinionym. Pod tym względem stanowi się ogólne prawidło, iż te tylko osoby przed sąd doraźny stawione będą, które albo na uczynku schwytanemi zostaną; albo przeciwko którym takie ważne zachodzi podejrzenie, iż gruntownie spodziewać się należy, że przeciwko nim dowód winy bez zwłoki otrzymanem być może.

§. 485.

Sąd doraźny ma władzę, sądzić także osoby podlegające jurysdykcyi wojskowej, kiedy przez władzę cywilną dostawionemi będą, o tem jednak doniesienie najbliższej komendzie wojskowej z przywiedzeniem nazwiska, miejsca urodzenia i stopnia wojskowego zaraz zrobionem być winno. Może także sąd doraźny powoływać bezpośrednio świadków, ulegających juryzdykcyi wojskowej, lecz o tem najbliższa komenda zawiadomioną być winna.

§. 486.

Całe postępowanie przeciwko każdemu obwinionemu od początku aż do końca w obecności zgromadzonego sądu i o ile być może bez przerwy odbywać się powinno.

§. 481.

Die Bekanntmachung des standrechtlichen Verfahrens im Falle des §. 478 hat die Wirkung, dass Alle, die eines nach dieser Kundmachung in dem Bezirke begangenen Verbrechens, wider welches das standrechtliche Verfahren angedroht wurde, oder der Mitschuld oder Theilnahme an einem solchen Verbrechen beschuldiget werden, vor das Standrecht gestellt werden.

§. 482.

Mit der Kundmachung des standrechtlichen Verfahrens wird das Landesgericht, in dessen Sprengel die Verkündung erfolgte, für alle in seinem Bezirke verübten Verbrechen oder Vergehen, auf welche sich das standrechtliche Verfahren nach den Bestimmungen der §§. 479 und 480 zu erstrecken hat, ausschliessend zuständig. Als Standgericht erkennt es in Versammlungen von vier Richtern und einem Vorsitzenden. Dasselbe kann nach dem Ermessen des Landesgerichts-Präsidenten im Einverständnisse mit den politischen Behörden an jedem Orte des Bezirkes, für welchen das Standrecht verkündet wurde, seinen Sitz aufschlagen.

§. 483.

Sobald das standrechtliche Verfahren angeordnet ist, hat der Bezirkshauptmann mit der grössten Beschleunigung Sorge zu tragen, dass von dem nächsten Militär-Commando die zur Bedeckung des Standrechtes nöthige Mannschaft abgeordnet werde, dass an dem zur Abhaltung des Standrechtes bestimmten Orte die nöthigen Amtsgeräthschaften bereit und ein Seelsorger, sowie der Scharfrichter und dessen Gehilfen gegenwärtig seien, und dass der Vollziehung der Todesstrafe, falls dieselbe verhängt werden sollte, kein Hinderniss entgegenstehe.

II. Verfahren vor dem Standgerichte.

§. 484.

Dem Staatsanwalte bei dem Landesgerichte oder dem von dem Generalprocurator für das Standrecht besonders abgeordneten Mitgliede der Staatsanwaltschaft liegt es ob, die Einleitung des standrechtlichen Verfahrens gegen die Beschuldigten zu veranlassen. Es ist dabei als Regel zu beobachten, dass nur solche Personen vor das Standgericht gestellt werden, welche entweder auf der That ergriffen worden sind, oder gegen welche so dringende Verdachtsgründe vorliegen, dass sich mit Grund erwarten lässt, es werde der Beweis der Schuld gegen sie ohne Verzug hergestellt werden können.

§. 485.

Das Standgericht ist ermächtiget, auch Personen, die der Militär-Gerichtsbarkeit unterstehen, standrechtlich abzuurtheilen, wenn sie von der Civilobrigkeit eingebracht worden sind, doch ist hievon dem nächsten Militär-Commando unter Anführung des Namens, des Geburtsortes und Militär-Charakters des Beschuldigten sogleich Anzeige zu machen. Das Standgericht ist auch befugt, Zeugen, welche der Militär-Gerichtsbarkeit unterstehen, unmittelbar vorzurufen, doch muss auch davon dem nächsten Militär-Commando Nachricht gegeben werden.

§. 486.

Das ganze Verfahren gegen einzelne Angeschuldigte ist vom Anfange bis zu Ende vor dem versammelten Gerichte und, so viel als möglich, ohne Unterbrechung zu pflegen. Die längste

Najdłużej trwać może dni trzy. Postępowanie jest ustne i publiczne, przy czem przepisy §§. 260 do 263 zachowane być winny.

§. 487.

Oskarżony użyć może obrońcy lub wybór tegoż sądowi zostawić. We wszystkich sprawach, pociągających za sobą karę więzienia dłuższą nad lat pięć, obrońca z urzędu dodanym być winien oskarżonemu, chociażby tenże dodania takowego zrzekł się wyraźnie.

§. 488.

Prokurator rozpoczyna dochodzenie przedstawieniem czynów, obwinionemu zarzucanych. Oskarżony wezwanym będzie, aby na takowe odpowiedział, i kiedy takowych czynów zaprzecza, przystąpi się do przedstawienia dowodów. przy czem w ogólności przepisy §§. 274 do 284 zachowane być mają.

§. 489.

Postępowanie w powszechności ograniczyć się ma do udowodnienia czynu, z powodu którego doraźne postępowanie jest prowadzonem. Na inne przeto zbrodnie i wykroczenia, przez ujętego popełnione, żadnego względu mieć nie należy. Tylko, gdyby obwiniony z powodu takiej zbrodni lub wykroczenia cięższej ulegał karze, niżeliby go czekała za czyn, z powodu którego stawionym jest przed sądem doraźnym, postępowanie doraźne i do tych innych zbrodni lub występków rozciągnionem być winno, jeżeli te rozmaite karygodne czyny w związku popełnionemi były. Oprócz tego przypadku wyrokowanie względem innych zbrodni lub wykroczeń, obwinionemu zarzucanych, tylko na drodze zwykłego postępowania karnego przez właściwy sąd karny nastąpić winno, który to sąd przy wymierzeniu kary, orzeczoną przez sąd doraźny karę policzyć winien.

§. 490.

Po ukończonem postępowaniu w przedmiocie dowodów, wypadek takowego prokurator rozwinąć i wniosek co do kary uczynić powinien. Oskarżony i obrońca na takowy odpowiedzieć powinni, a jeżeli prokurator ma jeszcze co na to, do odpowiedzenia, oskarżonemu i jego obrońcy służy zawsze głos ostatni.

§. 491.

Po czem sąd na naradzie przy zamkniętych drzwiach i przy zachowaniu przepisu §§. 47, 287 i 292 wyrok wyda, i zaraz takowy na publicznem posiedzeniu oskarżonemu ogłosi.

§. 492.

Kiedy zachodzą warunki w §. 288 przepisane, sąd doraźny orzec powinien, iż oskarżony jest wolnym, i natychmiast uwolnienie onegoż nakazać. Kiedy sąd doraźny uznaje się za niewłaściwy, lub gdy pomimo tego, że otrzymanie dowodu winy oskarżonego w ciągu przepisanego terminu dni trzech jest niepodobnem, jednakże ważne przeciwko niemu zachodzą powody podejrzenia, że on popełnił zarzuconą mu zbrodnię lub wykroczenie, sąd doraźny orzeknie, iż oskarżony do zwyczajnego sędziego ode-

Dauer desselben wird auf drei Tage festgesetzt. Es ist mündlich und öffentlich unter Beobachtung der in den §§. 260 bis 263 ertheilten Vorschriften.

§. 487.

Der Angeklagte kann sich eines Vertheidigers bedienen, oder dessen Wahl dem Gerichte überlassen. In allen Fällen, welche mehr als fünfjährige Kerkerstrafe nach sich ziehen können, ist ihm ein Vertheidiger, selbst, wenn er auf Bestellung eines solchen verzichten zu wollen, erklärt, von Amtswegen aufzustellen.

§. 488.

Der Staatsanwalt beginnt die Verhandlung mit einer Darstellung der dem Angeschuldigten zur Last liegenden Thatsachen. Der Angeklagte wird aufgefordert, sich darüber zu erklären, und wenn er die Thatsachen bestreitet, wird zur Vorführung der Beweismittel geschritten, wobei im Allgemeinen die Vorschriften der §§. 274 bis 284 zu beobachten sind.

§. 489.

Das Verfahren hat sich in der Regel auf den Beweis der That zu beschränken, wegen welcher das standrechtliche Verfahren eingeleitet worden ist. Es ist daher auf andere Verbrechen und Vergehen des Ergriffenen keine Rücksicht zu nehmen. Nur wenn dem Angeschuldigten wegen eines solchen Verbrechens oder Vergehens eine schwerere Strafe bevorstände, als ihn wegen der Handlung treffen kann, wegen welcher er vor das Standgericht gestellt wurde, ist das standrechtliche Verfahren, wenn diese verschiedenen strafbaren Handlungen miteinander im Zusammenhange verübt wurden, auch auf jenes andere Verbrechen oder Vergehen auszudehnen. Ausser diesem Falle ist über die dem Angeschuldigten zur Last liegenden anderen Verbrechen oder Vergehen nur im Wege des ordentlichen Strafverfahrens von dem zuständigen Strafgerichte zu entscheiden, welches bei Ausmessung der Strafe die von dem Standgerichte ausgesprochene Strafe in Anschlag zu bringen hat.

§. 490.

Nach geschlossenem Beweisverfahren hat der Staatsanwalt die Ergebnisse desselben zu entwickeln und seinen Strafantrag zu stellen. Der Angeklagte und sein Vertheidiger haben darauf zu antworten, und wenn der Staatsanwalt hierauf noch etwas zu erwidern findet, gebührt dem Angeklagten und seinem Vertheidiger jederzeit das Recht der letzten Aeusserung.

§. 491.

Hierauf wird von dem Gerichte das Urtheil in nicht öffentlicher Berathung unter Beobachtung der Vorschriften der §§. 47, 287 und 292 gefällt, und unmittelbar darauf dem Angeklagten in öffentlicher Sitzung verkündiget.

§. 492.

Wenn die im §. 288 vorgesehenen Bedingungen eintreten, hat das Standgericht auf Freisprechung des Angeklagten zu erkennen und sofort dessen Freilassung zu verfügen. Wenn das Standgericht sich nicht für zuständig erachtet, oder wenn zwar die Herstellung des Beweises der Schuld des Angeklagten innerhalb der gesetzlichen Frist von drei Tagen nicht möglich ist, wider denselben aber dringende Verdachtsgründe vorliegen, dass er das ihm zur Last gelegte Verbrechen oder Vergehen verübt habe, so erkennt das Standgericht auf Ueberweisung des Angeklagten an den ordentlichen Richter, und hat in diesem Falle

słanym być ma, i w tym przypadku postanowić zarazem powinien, czyli zatrzymanie oskarżonego pozostać ma lub zniesionem być winno.

§. 493.

Jeżeli oskarżony za winnego uznanym zostanie, sąd doraźny wymierzy zarazem przepisaną prawem karę. Za zbrodnię zdrady głównej, rozruchu, morderstwa, rozboju i podpalenia karę śmierci orzec powinien. Tylko w ówczas, kiedy przez wykonanie kary śmierci, na jednym lub więcej z najwinniejszych. odstraszający przykład dla przywrócenia spokojności potrzebny, jest danym, sąd doraźny dla ważnych okoliczności zwalniających, może na mniej winnych orzec karę ciężkiego więzienia od lat pięciu do dwudziestu. Taka sama kara orzeczoną być winna na tych, którzy w czasie popełnienia zbrodni nie ukończyli dwudziestu lat życia. Co do innych, stosownie do §§. 478 i 480, do sądu doraźnego należących zbrodni i wykroczeń, są i ten karę według ogólnych przepisów ustawy karnej orzec powinien.

§. 494.

Przeciwko wyrokom sądu doraźnego żaden nie służy środek prawny.

§. 495.

W przedmiocie dochodzenia przed sądem doraźnym, protokoł spisany być powinien, który obejmować ma dzień dochodzenia, nazwiska sędziów, główną treść odpowiedzi obwinionego na skargę przeciwko niemu wniesioną i stawiane dowody, nakoniec wyrok wraz z powodami. Protokół ten podpisanym być winien przez wszystkich sędziów i pisarza.

§. 496.

Kara śmierci w powszechności w dwóch godzinach po ogłoszeniu wyroku wykonaną być winna, jedynie tylko na wyraźną prożbę osądzonego, może mu być zostastawioną trzecia godzina dla przygotowania się na śmierć.

III. Zniesienie postępowania doraźnego.

§. 497.

Zniesienie doraźnego postępowania należy do tych osób i władz, które takowe zarządziły. Zniesienie to za ustaniem powodu, dla którego sąd doraźny zaprowadzonym został, bezzwłocznie postanowionem i zawsze przez publiczne pisma do wiadomości podanem być winno.

§. 498.

Jak tylko zniesienie postępowania doraźnego, sądowi doraźnemu doręczonem zostanie, władza jego ustaje. Wszystkie dochodzenia jeszcze nieukończone, jak równie te, na skutek których wyroki śmierci zapadły, lecz jeszcze wykonanemi nie zostały, winny być zwyczajnym sądom oddane i przez te jako śledztwa przygotowawcze uważane, z któremi według ogólnych przepisów obecnej ustawy dalej postępować należy. Wszystkie przez sąd doraźny wydane wyroki z aktami dochodzenia, powinny być w dniach czternastu po zniesieniu sądu doraźnego jeneralnemu prokuratorowi przy sądzie wyższym krajowym złożonemi.

zugleich zu beschliessen, ob die Haft des Angeschuldigten fortzudauern habe, oder aufzuheben sei.

§. 493.

Wird der Angeklagte für schuldig erklärt, so erkennt das Standgericht zugleich auf die gesetzliche Strafe. Es hat wegen der Verbrechen des Hochverrathes, des Aufruhres, des Mordes, des Raubes und der Brandlegung die Todesstrafe auszusprechen. Nur wenn bereits durch Vollziehung der Todesstrafe an Einem oder Mehreren der Schuldigsten das zur Herstellung der Ruhe nöthige abschreckende Beispiel gegeben ist, kann das Standgericht aus wichtigen Milderungsgründen gegen minder Betheiligte auf schweren Kerker von fünf bis zwanzig Jahren erkennen. Dieselbe Strafe ist gegen diejenigen auszusprechen, welche zur Zeit des verübten Verbrechens das Alter von zwanzig Jahren noch nicht zurückgelegt haben. Wegen der Uebrigen in Gemässheit der §§ 478 und 480 vor das Standgericht gehörigen Verbrechen und Vergehen hat dasselbe die Strafe nach den allgemeinen Vorschriften der Strafgesetze auszumessen.

§. 494.

Gegen die Urtheile des Standgerichtes findet kein Rechtsmittel Statt.

§. 495.

Ueber die Verhandlung vor dem Standgerichte ist ein Protokoll aufzunehmen, welches den Tag der Verhandlung, die Namen der Richter, den wesentlichen Inhalt der Erklärung des Beschuldigten über die wider ihn erhobene Anklage und der vorgeführten Beweise, endlich das Urtheil und dessen Begründung enthalten muss. Dasselbe ist von sämmtlichen Richtern und dem Schriftführer zu unterzeichnen.

§. 496.

Die Todesstrafe ist in der Regel zwei Stunden nach der Verkündigung des Urtheiles zu vollziehen; nur auf ausdrückliches Bitten des Verurtheilten kann demselben noch eine dritte Stunde zu seiner Vorbereitung auf den Tod gestattet werden.

III. Aufhebung des standrechtlichen Verfahrens.

§. 497.

Die Aufhebung des standrechtlichen Verfahrens steht denselben Personen und Behörden zu, welche dasselbe eingeleitet haben. Dieselbe ist, wenn der Grund, der die Einleitung des Standrechtes veranlasste, weggefallen ist, ungesäumt auszusprechen und jederzeit durch die öffentlichen Blätter kundzumachen.

§. 498.

Sobald die Aufhebung des standrechtlichen Verfahrens dem Standgerichte mitgetheilt ist, hört dessen Wirksamkeit auf. Alle noch anhängigen Untersuchungen, so wie diejenigen, über welche Todesurtheile ergangen, aber noch nicht vollzogen sind, müssen an die ordentlichen Gerichte abgegeben und von diesen als Voruntersuchungen behandelt werden. Es ist darüber nach den allgemeinen Vorschriften dieser Strafprocessordnung weiter zu verfahren. Alle von dem Standgerichte erlassenen Urtheile sammt den Verhandlungsacten sind binnen vierzehn Tagen nach Aufhebung des Standrechtes dem Generalprocurator am Oberlandesgerichte vorzulegen.

Rozdział dwudziesty czwarty.

O POSTĘPOWANIU W SPRAWACH O PRZESTĘPSTWA DRUKOWE.

§. 499.

Pod względem postępowania w sprawach o przestępstwa drukowe, mają zastosowanie wszystkie przepisy obecnej ustawy postępowania karnego, o ile następujące §§fy nie obejmują odmiennych postanowień.

I. Właściwość.

§. 500.

Przedsiębranie postępowania co do wykroczeń, w patencie z dnia 13. Marca 1849 wymienionych, przez wzgląd na osnowę druku popełnionych, należy do tego sądu powiatowego kolegialnego, w którego powiecie druk ten wydanym został, co do wszystkich zaś innych druków, do tego sądu powiatowego kolegialnego, w którego powiecie rozpowszechnionemi były. Jeżeli to miało miejsce w różnych powiatach, a pismo w jednym z tychże powiatów było wydrukowane, w ówczas sąd powiatowy kolegialny tegoż powiatu wyłącznie jest właściwym. Oprócz tego przypadku, wcześniejsze rozpoczęcie dochodzenia stanowi zasadę właściwości między rozmaitemi sądami powiatowemi kolegialnemi, w których obwodzie druk rozpowszechnionym był.

II. Zajęcie sądowe druków.

§. 501.

Władza do utrzymania publicznego porządku i bezpieczeństwa ustanowiona, obowiązaną jest sama lub na zarządzenie prokuratora zająć druki, które *a)* z pominięciem przepisów §§fów 4, 6, 7 i 14 do 18 patentu z dnia 13 Marca 1849 wydanemi, lub w sposób, tymże patentem w §. 19 zabroniony, rozpowszechnionemi będą, lub *b)* których osnowa stanowi przestępstwo, ze względu na dobro publiczne dochodzeniu ulegać mogące.

§. 502.

We wszystkich innych przypadkach zajęcie tylko przez sąd powiatowy kolegialny, na skutek wniesionej skargi i zamieszczonego w niej w tym względzie żądania prokuratora lub prywatnego oskarżyciela, zarządzonem być może. W każdym razie zajęcie może mieć miejsce jedynie w rozciągłości, przez §. 40 patentu z dnia 13. Marca 1849 roku o nadużyciu wolności druku, oznaczonej.

§. 503.

Sąd powiatowy kolegialny po odebraniu żądania o zajęcie druków, wyda zaraz rozporządzenie w tej mierze.

§. 504.

O każdem stosownie do §. 501 nastąpionem zajęciu, jeżeli takowe z powodu przestąpienia §fu 19 patentu z dnia 13. Marca 1849 nakazanem było, właściwemu sądowi powiatowemu, we wszystkich zaś innych, w §. 501 wyrażonych przypadkach, prokuratorowi właściwego sądu kolegialnego, doniesienie uczynionem być winno. Donie-

Vierundzwanzigstes Hauptstück.

Von dem Verfahren in Pressübertretungsfällen.

§. 499.

Für das Verfahren in Pressübertretungsfällen gelten alle Vorschriften dieser Strafprocess-Ordnung, insoferne nicht in den folgenden Paragraphen etwas Abweichendes bestimmt ist.

I. Zuständigkeit.

§. 500.

Die Einleitung des Verfahrens wegen der in dem Patente vom 13. März 1849 bezeichneten Vergehen, welche durch den Inhalt einer Druckschrift begangen wurden, steht, wenn dieselben durch eine periodische Druckschrift begangen wurden, jenem Bezirks-Collegialgerichte zu, in dessen Bezirke diese Druckschrift herausgegeben wurde, bei anderen Druckschriften aber jenem Bezirks-Collegialgerichte, in dessen Bezirke sie verbreitet wurden. Geschah diess in verschiedenen Bezirken, und ist die Schrift in einem derselben gedruckt worden, so ist das Bezirks-Collegialgericht dieses Bezirkes als das allein zuständige anzusehen. Ausser diesem Falle gibt die Zuvorkommung unter den verschiedenen Bezirks-Collegialgerichten den Ausschlag, in deren Bezirke die Druckschrift verbreitet wurde.

II. Beschlagnahme von Druckschriften.

§. 501.

Die zur Aufrechthaltung der öffentlichen Ordnung und Sicherheit bestellte Behörde hat entweder unmittelbar selbst, oder auf Anweisung des Staatsanwaltes jede Druckschrift mit Beschlag zu belegen, welche a) mit Ausserachtlassung der Vorschriften der §§. 4, 6, 7 und 14 bis 18 des Patentes vom 13. März 1849 ausgegeben, oder auf eine im §. 19 desselben Patentes untersagte Weise verbreitet wird, oder b) deren Inhalt eine Uebertretung begründet, die im öffentlichen Interesse verfolgt werden kann.

§. 502.

In allen anderen Fällen kann der Beschlag nur von dem zuständigen Bezirks-Collegialgerichte über eine Klage und den darin enthaltenen Antrag des Staatsanwaltes oder eines Privatklägers angeordnet werden. Die Beschlagnahme findet jederzeit nur in der im §. 40 des Patentes vom 13. März 1849 gegen den Missbrauch der Presse bezeichneten Ausdehnung Statt.

§. 503.

Das Bezirks-Collegialgericht verfügt über das Gesuch um Beschlagnahme einer Druckschrift sogleich nach dessen Empfang.

§. 504.

Jede nach §. 501 erfolgte Beschlagnahme ist, falls sie wegen einer Uebertretung des §. 19 des Patentes vom 13. März 1849 verfügt wurde, dem zuständigen Bezirksgerichte, in allen übrigen im §. 501 bezeichneten Fällen aber dem Staatsanwalte an dem zuständigen Bezirks-Collegialgerichte anzuzeigen. Diese Anzeige, oder, wenn die Beschlagnahme nicht

sienie to, lub jeżeli zajęcie nastąpiło nie w miejscu posiedzeń sądu powiatowego lub prokuratora, odesłanie doniesienia w ciągu 24 godzin po zabraniu, nastąpić winno.

§. 505.

Sąd powiatowy kolegialny, który otrzymał doniesienie o zajęciu z powodu przestąpienia §. 19 patentu z dnia 13. Marca 1849, obowiązanym jest przedsięwziąć z urzędu dochodzenie i albo zajęcie utrzymać albo takowe znieść. Prokurator na skutek uczynionego mu, stosownie do §. 504 doniesienia, i jeżeli zajęcie za uzasadnione uznaje, winien jest wnieść skargę do sądu powiatowego kolegialnego i żądać w niej utrzymania zajęcia, względem czego, sąd powiatowy kolegialny, natychmiast przy przedsięwzięciu karnego postępowania zaraz, stanowić powinien.

§. 506.

Jeżeli w przedmiocie utrzymania lub zniesienia zajęcia, stosownie do §. 501 uskutecznionego, w ciągu dni trzech, lub kiedy takowe na innem miejscu nastąpiło, a nie tam, gdzie urzęduje sąd powiatowy kolegialny lub sąd powiatowy, w ciągu dni ośmiu po zajęciu, sądy nie wydadzą postanowienia, i postanowienie w tym przedmiocie w ciągu tegoż terminu, stronie interesowanej oznajmionem nie będzie; zajęcie z samo siebie utraca moc, chybaby zawiadomienie z powodu nieobecności lub niewynalezienia tego, komu uczynione być powinno, nie mogło być uskutecznionem. W przypadku takowym jest dostatecznem, gdy uwiadomienie w domu urzędowania sądu zawieszonem i w dzienniku urzędowym kraju koronnego zamieszczonem będzie.

Kiedy zajęcie, stosownie do §. 501 nastąpione, straci moc lub zniesionem zostanie, ten, który przez to ponosi szkodę, o ile ta dowiedzioną będzie, otrzyma wynagrodzenie ze skarbu publicznego, lecz w przypadku zniesienia zajęcia wtenczas tylko, kiedy zniesienie nastąpiło z tego powodu, iż ani ze względu na osnowę pisma, ani ze względu na przestąpienie przepisu §§. 4 do 20, patentu z dnia 13. Marca 1849, zajęcie nie powinno było mieć miejsca.

Wyjaśnienie zajęcia nie wstrzymuje dalszego dochodzenia przeciwko ulegającemu karze.

III. Postępowanie karne w sprawach o przestępstwa drukowe.

§. 507.

Przedsiębranie postępowania karnego w sprawach o przestępstwa drukowe w sądach powiatowych kolegialnych, ma miejsce tylko na skutek skargi prokuratora, lub prywatnego oskarżyciela. Prokuratorowie przestępstwa drukowe ścigają z urzędu, wyjąwszy przypadki, w §§. 31, 32, 33 lit. *a* i 34 patentu z dnia 13. Marca 1849 wyrażone, w których jedynie na skutek skargi obrażonej osoby prywatnej, z którem pod tym względem familie, władze i zgromadzenia zarówno uważane być mają, postępowanie przedsiębranem być może. W tych ostatnich prokurator jedynie na żądanie obrażonego występować winien, lecz osoby te mogą także same bez udawania się do prokuratora, występować jako prywatni oskarżyciele (§ 404).

§. 508.

Każda skarga do sądu powiatowego kolegialnego z powodu przestępstw drukowych podawana, obejmować powinna dokładne wskazanie pisma i miejsc, w których zachodzić ma przestępstwo.

am Sitze des Bezirksgerichtes oder des Staatsanwaltes stattfand, die Absendung der Anzeige hat binnen 24 Stunden nach der Beschlagnahme zu erfolgen.

§. 505.

Das Bezirksgericht, welchem eine Beschlagnahme wegen Uebertretung des §. 19 des Patentes vom 13. März 1849 angezeigt wird, hat von Amtswegen die Untersuchung vorzunehmen, und die Beschlagnahme entweder zu bestätigen oder aufzuheben. Der Staatsanwalt hat über eine ihm in Gemässheit des §. 504 angezeigte und von ihm als gegründet erkannte Beschlagnahme eine Klage bei dem Bezirks-Collegialgerichte zu überreichen, und darin auf Bestätigung derselben anzutragen, worüber das Gericht sogleich bei Einleitung des Strafverfahrens entscheidet.

§. 506.

Wenn über die Bestätigung oder Aufhebung einer nach §. 501 vorgenommenen Beschlagnahme nicht binnen drei Tagen, oder, falls Letztere an einem von dem Amtssitze des Bezirks-Collegial- oder Bezirksgerichtes verschiedenen Orte erfolgte, nicht binnen acht Tagen nach der Beschlagnahme von diesen Gerichten entschieden und die Entscheidung nicht innerhalb dieser Frist dem Betheiligten eröffnet wird, verliert die Beschlagnahme ohne Weiteres ihre Wirksamkeit; es wäre denn, dass die Verständigung nur wegen Abwesenheit oder Nichtauffindung desjenigen, an den sie geschehen sollte, nicht bewerkstelliget werden konnte. In diesem Falle genügt es, wenn die Verständigung im Amtslocale des Gerichtes öffentlich angeschlagen und in das Amtsblatt des Kronlandes eingerückt wurde.

Im Falle der Erlöschung oder Aufhebung einer nach §. 501 stattgefundenen Beschlagnahme gebührt dem dadurch Beschädigten der Ersatz des erweislichen Schadens aus der Staatscasse, jedoch im Falle der ausdrücklichen Aufhebung nur dann, wenn hierbei die Beschlagnahme als weder durch den Inhalt der Druckschrift, noch durch eine Ausserachtlassung der in den §§. 4 bis 20 des Patentes vom 13. März 1849 enthaltenen Vorschriften gerechtfertiget erkannt wird.

Die Erlöschung der Beschlagnahme hindert nicht die weitere Verfolgung des Straffälligen.

III. Strafverfahren wegen Pressvergehen.

§. 507.

Bei dem Bezirks-Collegialgerichte findet die Einleitung des Strafverfahrens in Pressübertretungsfällen nur über eine Klage des Staatsanwaltes oder eines Privatanklägers Statt. Die Staatsanwälte verfolgen die Pressübertretungen von Amtswegen, ausgenommen in den Fällen der §§. 31, 32, 33, lit. a *und 34 des Patentes vom 13. März 1849, in welchen nur auf die Klage der beleidigten Privatpersonen, denen in dieser Beziehung Familien, Behörden und Körperschaften gleichzuhalten sind, eingeschritten werden darf. In Fällen der letzteren Art hat der Staatsanwalt nur auf Ansuchen der Beleidigten einzuschreiten; doch steht es diesen frei, auch ohne ein solches Ansuchen an den Staatsanwalt als Privatkläger (§. 404) aufzutreten.*

§. 508.

Jede Klage, welche wegen Pressvergehen bei dem Bezirks-Collegialgerichte überreicht wird, muss die genaue Anzeige der Schrift und der Stellen, worin die Uebertretung liegen soll, enthalten.

§. 509.

Sąd w ciągu trzech dni po podaniu skargi, po wysłuchaniu prokuratora zawyrokować powinien czyli zachodzi powód do sądowego dochodzenia zaskarżonego przestępstwa. W przypadku takim śledztwo stosownie do przepisów obecnej ustawy przedsięwziętem być winno.

§. 510.

Kiedy skarga nie przez prokuratora wniesioną została, przejrzenie aktów po ukończonem śledztwie przygotowawczem prywatnemu oskarżycielowi dozwolonem być winno. Oskarżyciel w ciągu dni trzech po odebraniu w tym względzie zawiadomienia, żądać może od sędziego śledczego w razie potrzeby uzupełnienia śledztwa przygotowawczego, lub jeżeli takowe jest już zupełnem, wnioski swoje w ciągu dni ośmiu do sądu powiatowego kolegialnego lub do protokołu sędziego śledczego podać. Wniosek ten obejmować powinien dokładne wymienienie druku lub miejsc, na których się skarga wspiera, przestępstwa w nich zawartego i obwinionych osób, żądanie o uznanie winy, i nazwiska świadków, tudzież biegłych, których stawiennictwa przy głównem dochodzeniu oskarżyciel widzi potrzebę. Sąd powiatowy kolegialny żądanie to wraz z aktami śledczemi, winien przesłać sądowi wyższemu, który w przedmiocie tym po wysłuchaniu jeneralnego prokuratora, w dniach czternastu, przy zastosowaniu się do §§. 227 do 236 orzeczenie wydać jest obowiązanym.

§. 511.

Oskarżyciel w sprawach o przestępstwa drukowe żądać może pominięcia śledztwa przygotowawczego. W przypadku tym powinien skargę w §§. 507 i 508 wzmiankowaną, tak wystósować, aby wszystkie, poprzedzającym §fem 510 do wniosków prywatnego oskarżyciela przepisane wymogi, w sobie obejmowała. Jeżeli poprzednio nastąpiło zajęcie, skarga ta w terminie, §fem 506 zakreślonym, do sądu powiatowego kolegialnego wniesioną być winna. Jeżeli zajęcie nie nastąpiło poprzednio, może być w podaniu tem żądanem. Skargę taką sąd powiatowy kolegialny, jeżeli po wysłuchaniu prokuratora, uznaje za uzasadnioną i nie widzi potrzeby śledztwa przygotowawczego, natychmiast sądowi wyższemu krajowemu przesłać powinien, który w przedmiocie tym, po wysłuchaniu jeneralnego prokuratora, z zastosowaniem się do §§. 227—236 orzeczenie wyda. Jeżeli sąd powiatowy kolegialny lub Izba oskarżenia uznaje konieczną potrzebę przedsięwzięcia śledztwa, przepisy §fu 509 zachowane być winny.

§. 512.

Jeżeli wyrok odesłania stał się prawomocnym, akt oskarżenia, w terminie przez §. 249 oznaczonym, podanym być ma. Akt ten mieć powinien wszystkie wymogi, §fem 250 przepisane, a w szczególności obejmować dokładne oznaczenie druku i miejsc, na których opiera się oskarżenie.

Jeżeli akt oskarżenia w terminie, §fem 249 zakreślonym, nie będzie podany, sąd nie może już więcej przyjmować takowego, lecz powinien od dochodzenia odstąpić,

§. 509.

Das Gericht hat längstens binnen drei Tagen nach Ueberreichung der Klage nach Anhörung des Staatsanwaltes zu entscheiden, ob Grund zur gerichtlichen Verfolgung der angezeigten Uebertretung vorhanden sei. Im bejahenden Falle ist in der Regel die Voruntersuchung nach den Vorschriften dieser Strafprocess-Ordnung vorzunehmen.

§. 510.

Wenn die Klage nicht von dem Staatsanwalte erhoben wurde, ist dem Privatkläger am Schlusse der Voruntersuchung die Einsicht der Acten zu gestatten. Der Kläger hat sohin binnen drei Tagen nach Empfang der diessfälligen Verständigung erforderlichen Falles auf Vervollständigung der Voruntersuchung bei dem Untersuchungsrichter anzutragen, oder, wenn sie vollständig ist, binnen acht Tagen seinen Antrag bei dem Bezirks-Collegialgerichte zu überreichen oder denselben bei dem Untersuchungsrichter zu Protokoll zu geben. Dieser Antrag muss die genaue Bezeichnung der Druckschrift und der Stellen, auf welche die Anklage gegründet wird, der darin liegenden Uebertretung und der beschuldigten Personen, den Antrag auf Schuldigerklärung und die Namen der Zeugen und Sachverständigen enthalten, deren Erscheinen bei der Hauptverhandlung der Kläger für nöthig hält. Das Bezirks-Collegialgericht hat diesen Antrag sammt den Voruntersuchungsacten dem Oberlandesgerichte zu übersenden, welches darüber nach Anhörung des Generalprocurators binnen vierzehn Tagen unter Beobachtung der §§. 227 bis 236 zu entscheiden hat.

§. 511.

Der Kläger kann in Pressübertretungsfällen verlangen, dass von der Voruntersuchung Umgang genommen werde. Für diesen Fall hat er die in den §§. 507 und 508 bezeichnete Klage so einzurichten, dass sie alle in dem vorstehenden §. 510 für den Antrag des Privatklägers vorgeschriebenen Erfordernisse besitzt. Ist eine Beschlagnahme vorausgegangen, so ist diese Klage innerhalb der im §. 506 bestimmten Frist bei dem Bezirks-Collegialgerichte zu überreichen. Ist eine Beschlagnahme nicht vorausgegangen, so kann sie in dieser Schrift begehrt werden. Eine solche Klage hat das Bezirks-Collegialgericht, wenn es nach Anhörung des Staatsanwaltes findet, dass dieselbe gegründet und eine Voruntersuchung nicht nothwendig ist, sogleich dem Oberlandesgerichte zu übersenden, welches darüber nach Vernehmung des Generalprocurators unter Beobachtung der Vorschriften der §§. 227 bis 236 zu erkennen hat. Hält das Bezirks-Collegialgericht oder die Anklagekammer die Voruntersuchung für unerlässlich, so ist das im §. 509 vorgeschriebene Verfahren zu beobachten.

§. 512.

Ist das Verweisungserkenntniss in Rechtskraft erwachsen, so ist die Anklageschrift innerhalb der im §. 249 bestimmten Frist zu überreichen. Dieselbe muss sämmtliche Erfordernisse des §. 250, und insbesondere eine genaue Bezeichnung der Druckschrift und der Stellen, auf welche die Anklage gegründet wird, enthalten.

Wird die Anklageschrift innerhalb der im §. 249 bestimmten Frist nicht überreicht, so hat das Gericht dieselbe nicht mehr anzunehmen, sondern das Verfahren einzustellen,

obie strony o tem zawiadomić i na żądanie obwinionego, zajęcie, jeżeli miało miejsce znieść, tudzież złożoną kaucyę zwrócić.

§. 513.

Dopóki wyrok nie jest ogłoszonym, oskarżyciel może w każdym stanie postępowania odstąpić od skargi. Oskarżonemu w przypadku takim, służy prawo wynagrodzenia udowodnionych kosztów i szkód. Jeżeli odstąpienie ze strony prokuratora nastąpiło, wynagrodzenie to od skarbu publicznego żądane być winno.

§. 514.

Jeżeli prywatny oskarżyciel, lub oskarżony nie znajdują się na miejscu, gdzie sąd powiatowy kolegialny lub sąd przysięgłych odbywa posiedzenia, w ówczas przy pierwszem wezwaniu lub zawiadomieniu będzie mu poleconem, aby wymienił pełnomocnika, w miejscu urzędowania sądu zamieszkałego, dla odbierania dalszych sądowych doręczeń, z tem zarazem dołożeniem, iż w przeciwnym razie, na jego koszt pełnomocnik taki, przez sąd dodanym mu będzie.

---

beide Theile hievon zu verständigen, und auf Anlangen des Beschuldigten eine etwa haftende Beschlagnahme aufzuheben, sowie eine erliegende Caution zurückzustellen.

§. 513.

So lange das Urtheil nicht verkündet ist, kann der Kläger in jeder Lage des Verfahrens von der Klage ablassen. Dem Angeklagten bleibt in solchen Fällen der Anspruch auf Ersatz der erweislichen Kosten und Schäden vorbehalten. Erfolgte die Ablassung durch den Staatsanwalt, so ist dieser Ersatzanspruch gegen die Staatscasse geltend zu machen.

§. 514.

Befindet sich ein Privatkläger oder der Angeklagte nicht an dem Orte, wo das Bezirks-Collegial- oder Schwurgericht seinen Sitz hat, so wird ihm in der ersten Vorladung oder Verständigung die Namhaftmachung eines am Orte des Gerichtes wohnenden Gewalthabers für die Empfangnahme der weiteren gerichtlichen Zustellungen mit dem Bedeuten aufgetragen, dass sonst ein solcher vom Gerichte auf seine Kosten bestellt würde.

SPIS RZECZY.

Inhalt.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XVIII.

Wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 15. Lutego 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 21. Czerwca 1851.

26.

Cesarski patent z dnia 25. Stycznia 1850,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa wraz z ustawą o wyborach na sejm krajowy dla uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski i margrabstwa Istryi.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki; Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa za poradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski i margrabstwa Istryi obwieścić i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Konstytucya krajowa

dla

uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi.

I. O kraju:

§. 1. Uksiążęcone hrabstwo Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi stanowią nierozłączną część składową dziedzicznej monarchii austryackiej i oraz kraj koronny tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi do całej monarchii, konstytucyą państwa jest ustanowiony.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 15. Februar 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 21. Juni 1851.

26.

Kaiserliches Patent vom 25. Jänner 1850,

wodurch die Landesverfassung für die gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und die Markgrafschaft Istrien sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark, Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

haben Uns in Vollziehung der §§. 77 — 83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für die gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und die Markgrafschaft Istrien nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Landesverfassung

für die

gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und die Markgrafschaft Istrien.

I. Vom Lande.

§. 1. Die gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und die Markgrafschaft Istrien sind untrennbare Bestandtheile der österreichischen Erbmonarchie und bilden zusammen ein Kronland dieses Kaiserthums.

§. 2. Das Verhältniss der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska und der Markgrafschaft Istrien zur Gesammt-Monarchie ist durch die Reichsverfassung bestimmt.

W okresach, konstytucyą państwa oznaczonych, zawarowana jest temu krajowi koronnemu samoistność jego.

§. 3. Mieszkające w kraju szczepy ludu są równouprawnione i mają nienaruszalne prawo do strzeżenia i pielęgnowania narodowości swej i języka swego.

§. 4. Granice uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi tylko na mocy ustawy mogą być zmienione.

§. 5. Uksiążęconemu hrabstwu Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi zostawia się dotychczasowy herb.

II. O zastępstwie (reprezentacyi) krajowem w ogólności.

§. 6. Uksiążęcone hrabstwo Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi reprezentuje w sprawach krajowych sejm krajowy.

§. 7. Wszelkie sprawy, nie uznane, ani konstytucyą państwa ani ustawami państwa, za sprawy krajowe, do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 8. Za sprawy krajowe są konstytucyą państwa uznane:

I. Wszelkie rozrządzenia tyczące się:

1. kultury krajowej;
2. budowli publicznych, kosztem kraju zastąpionych;
3. zakładów dobroczynności w kraju;
4. budżetu i składania rachunków krajowych:

a) tak co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem, do kraju należącym, z opodatkowania dla celów krajowych i z użycia kredytu krajowego, jako też:

b) co do wydatków krajowych, tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych.

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa, względem

1. spraw gminnych
2. spraw kościelnych i szkolnych;
3. dawania podwód, tudzież względem prowidowania i kwaterowania wojska; nakoniec

III. Rozrządzenia względem przedmiotów, ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej wskazanych.

§. 9. Prawa, należące do zakresu działania reprezentacyi krajowej, wykonywa albo sam sejm krajowy, albo też wydział krajowy.

III. O sejmie krajowym.

§. 10. Sejm krajowy uksiążęconego hrabstwa Gorocyi i Gradyski z margrabstwem Istryi utworzony będzie z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych i składa się z trzydziestu ośmiu posłów, a to:

a) z dwunastu posłów z najwyżej w kraju opodatkowanych

b) z trzynastu posłów z miast, miasteczek i miejsc przemysłowych, w ustawie wyborczej wymienionych;

c) z trzynastu posłów z gmin pozostałych.

§. 11. Powołanie posłów do sejmu krajowego dzieje się przez wybory bezpośrednie.

Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird diesem Kronlande seine Selbstständigkeit gewährleistet.

§. 3. Die im Lande wohnenden Volksstämme sind gleichberechtiget, und haben ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege ihrer Nationalität und Sprache.

§. 4. Die Gränzen der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska und der Markgrafschaft Istrien dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 5. Die gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und die Margrafschaft Istrien behalten ihre bisherigen Wappen und die Landesfarben.

II. Von der Landesvertretung überhaupt.

§. 6. Die gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und die Markgrafschaft Istrien werden in den Landesangelegenheiten vom Landtage vertreten.

§. 7. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 8. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. Alle Anordnungen in Betreff

1. der Landescultur;

2. der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;

3. der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;

4. des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes; sowohl

a) *hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als*

b) *rücksichtlich der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.*

II. Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff

1. der Gemeindeangelegenheiten;

2. der Kirchen- und Schulangelegenheiten;

3. der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Einquartierung des Heeres; endlich

III. Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.

§. 9. Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch den Landtag selbst, oder durch den Landesausschuss geübt.

III. Vom Landtage.

§. 10. Der Landtag der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska und der Markgrafschaft Istrien wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt, und besteht aus acht und dreissig Abgeordneten, nämlich:

a) *aus zwölf Abgeordneten der Höchstbesteuerten des Landes;*

b) *aus dreizehn Abgeordneten der in der Wahlordnung benannten Städte, Märkte und Industrialorte;*

c) *aus dreizehn Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

§. 11. Die Abgeordneten zum Landtage werden durch directe Wahlen berufen.

Ustawa wyborcza dla uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi zawiera bliższe postanowienia, tak co do porozdzielania posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak też co do postępowania przy wyborach.

§. 12. Prawo wyborcze ma w ogólności każdy obywatel państwa austryackiego, który pełnoletnim będąc, znajduje się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który w uksiążęconym hrabstwie Gorycyi i Gradyski z margrabstem Istryi albo opłaca roczną summę podatku stałego w ustawie wyborczej ustanowioną, albo wedle postanowień ustawy wyborczej, z osobistej swej własności, posiada prawo wyboru do sejmu krajowego.

§. 13. Ażeby kto do sejmu krajowego mógł być wybranym, musi sam posiadać prawo wybierania w jakiej klasie wyborców tego kraju, i przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, obywatelem państwa austryackiego, w zupełnem znajdować się używaniu praw cywilnych i politycznych i liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 14. Osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), tudzież takowe, których po ukończeniu postępowania konkursowego w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków sejmu krajowego być wybrane, ani też, jeżeliby podczas otworzenia konkursu (ogłoszenia upadłości) posłami były, członkami pozostać sejmu krajowego.

§. 15. Równie też od wybieralności wykluczone są osoby, które za winne uznano zbrodni lub wynikłego z chciwości zysku, lub publiczną obyczajność naruszającego ciężkiego przestępstwa policyjnego, lub też które dla innego jakiego praw przestąpienia osądzono najmniej na półroczną karę na wolności.

Gdyby do sejmu krajowego wybrane były osoby, które w skutek oskarżenia o zbrodnię lub o ciężkie, z chciwości zysku wynikłe, lub publiczną obyczajność naruszające przestępstwo policyjne, w inkwizycyi zostają, nie mają żadnego prawa do udziału w posiedzeniach sejmu krajowego, dopóki sądowy wyrok nie okaże, czyli one obieralność do sejmu krajowego utraciły, lub też takową utrzymały.

§. 16. Członkowie sejmu krajowego wybrani będą na ciąg lat czterech, po sobie następujących.

Wybory posłów na sejm krajowy nie mogą być przez wyborców odwołane.

Po upływie takowego czterolecia lub po nastąpionem wprzód rozwiązaniu sejmu krajowego, tudzież i w tych przypadkach, gdyby tymczasem niektórzy z posłów wystąpili, ze świata zeszli lub też potrzebną do obieralności własność utracili, nowe wybory będą rozpisane.

Byli członkowie sejmu krajowego na nowo są obieralnymi.

§. 17. Jeżeli kto, urząd publiczny piastujący, do sejmu krajowego wybranym został, takowemu urlopu odmówić nie wolno.

§. 18. Członkowie sejmu krajowego dostają ryczałtowe wynagrodzenie (pauszale) za koszta podróży i pobytu podczas sejmowania.

Pokrycie tego wynagrodzenia kosztem kraju ma być zastąpione.

Wysokość kwoty wynagrodzenia tego wyznaczoną będzie ustawą krajową, a zanim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

Die Wahlordnung für die gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und die Markgrafschaft Istrien enthält die näheren Bestimmungen sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§. 12. Wahlberechtigt ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollem Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und in der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska oder in der Markgrafschaft Istrien entweder den durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung vermöge seiner persönlichen Eigenschaft das Wahlrecht zum Landtage besitzt.

§. 13. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Landes wahlberechtigt, seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 14. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern des Landtages gewählt werden, noch, wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder des Landtages bleiben.

§. 15. Eben so sind von der Wählbarkeit ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt, oder welche wegen einer andern Gesetzübertretung zu einer mindesten halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

Wenn Personen in den Landtag gewählt sind, die über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Landtag verloren oder behalten haben.

§. 16. Die Mitglieder des Landtages werden auf die Dauer von vier auf einander folgenden Jahren gewählt.

Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage können von den Wählern nicht widerrufen werden.

Nach Ablauf der vierjährigen Periode oder nach der früher erfolgten Auflösung des Landtages, so wie in den Fällen, wenn inzwischen einzelne Abgeordnete austreten, mit Tod abgehen, oder die zur Wählbarkeit erforderliche Eignung verlieren, werden neue Wahlen ausgeschrieben.

Gewesene Landtagsmitglieder können wieder gewählt werden.

§. 17. Wird Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in den Landtag gewählt, so darf ihm der Urlaub nicht versagt werden.

§. 18. Die Mitglieder des Landtages erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus Landesmitteln zu bestreiten.

Die Höhe des Entschädigungsbetrages wird durch ein Landesgesetz und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 19. Posłom do sejmu krajowego obranym, nie wolno żadnych przyjmować instrukcyi, i ci prawo głosowania tylko osobiście wykonywać mogą.

§. 20. Cesarz corocznie zwołuje sejm krajowy, a to z reguły w Listopadzie, i na sześciotygodniowy przeciąg czasu.

Na uzasadniony wniosek sejmu krajowego może Cesarz ciąg sejmowania przedłużyć. Oprócz tego może sejm krajowy także i do nadzwyczajnego sejmowania przez Cesarza być zwołany, w celu przedsiębrania szczególnych czynności lub obradowania nad specyalnemi przedstawieniami.

§. 21. Sejm krajowy nie może jednocześnie z sejmem państwa być zebrany.

§. 22. Sejm krajowy zgromadza się w Gorycyi, może jednak przez Cesarza i do innego miejsca uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi być zwołany.

§. 23. Wszyscy posłowie stanowią w sejmie krajowym jedno zgromadzenie.

§. 24. Każdy poseł ma na wstępie do sejmu krajowego złożyć przysięgę wierności Cesarzowi, i tak na konstytucyę państwa, jak też na konstytucyę krajową.

§. 25. Sejmowi krajowemu przysłuża prawo rozpoznawania wykazów wyborczych nowo-wstępujących członków, jako też orzekania względem przypuszczenia takowych.

§. 26. Sejm krajowy mianuje na czas sejmowania Prezesa swego i Wice-Prezesa bezwzględną głosów większością.

§. 27. Posiedzenia sejmu krajowego są jawne. Wyjątkowo może się odbyć poufne posiedzenie, jeżeli tego albo prezes albo najmniej pięciu członków żądają, i jeżeli sejm krajowy po oddaleniu słuchaczy za tem się oświadczy.

§. 28. Petycye wtedy tylko sejm krajowy przyjmować może, jeżeli są przez którego z członków podane.

Deputacye nie mogą ani przed sejm krajowy być przypuszczane, ani przez oddział lub też wydział onegoż przyjmowane.

§. 29. Do stanowienia uchwały potrzeba obecności większej ilości konstytucyjnych członków sejmu krajowego, ważność zaś uchwały wymaga bezwzględnej większości głosów obecnych. Przy równości głosów, ma się wniosek, pod obradę wzięty, uważać za odrzucony.

§. 30. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki względem przedsiębrać się mających wyborów, lub obsadzeń, zostawiają się regulaminowi o sprawowaniu interesów.

Ustawa o wyborach na sejm państwa postanowi, w jaki sposób posłowie do wyższej Izby sejmu państwa wybrani będą.

§. 31. Namiestnikowi uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margragbstwem Istryi lub zesłanym przez niego komisarzom służy prawo, na posiedzeniach sejmu krajowego zasiadać, i każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu tedy tylko udział biorą, jeżeli są członkami sejmu krajowego.

§. 32. Bliższe postanowienia, tyczące się załatwienia interesów sejmu krajowego zawiera regulamin o sprawowaniu interesów.

Tenże, dopóki nie zostanie ustanowiony w obrębach zasad, konstytucyą oznaczonych, będzie ustawą krajową uregulowanym w drodze rozporządzeń.

§. 19. Die in den Landtag gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen, und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 20. Der Landtag wird vom Kaiser jährlich, und zwar in der Regel im November und auf die Dauer von sechs Wochen berufen.

Auf begründeten Antrag des Landtages kann der Kaiser die Sitzungszeit verlängern.

Ausserdem kann der Landtag, um besondere Acte vorzunehmen oder specielle Vorlagen zu berathen, vom Kaiser auch zu einer ausserordentlichen Session zusammenberufen werden.

§. 21. Der Landtag darf nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 22. Der Landtag versammelt sich in Görz, kann aber vom Kaiser auch an einen anderen Ort innerhalb der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska und der Markgrafschaft Istrien berufen werden.

§. 23. Sämmtliche Abgeordnete bilden im Landtage Eine Versammlung.

§. 24. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in den Landtag den Eid der Treue dem Kaiser und sowohl auf die Reichs- als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 25. Dem Landtage steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen, und über deren Zulassung zu entscheiden.

§. 26. Der Landtag ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und Vicepräsidenten für die Dauer der Session.

§. 27. Die Landtagssitzungen sind öffentlich. Ausnahmsweise kann eine vertrauliche Sitzung gehalten werden, wenn entweder der Präsident oder wenigstens fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer der Landtag sich dafür entscheidet.

§. 28. Bittschriften darf der Landtag nur annehmen, wenn sie ihm durch ein Mitglied überreicht werden.

Deputationen dürfen weder auf dem Landtage zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse desselben angenommen werden.

§. 29. Zur Beschlussfassung ist die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Landtagsmitglieder, und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich. Bei Stimmengleichheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 30. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht statt.

Die Ausnahmen in Betreff vorzunehmender Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschäftsordnung vorbehalten.

Die Reichstagswahl-Ordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages gewählt werden.

§. 31. Der Statthalter der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska und der Markgrafschaft Istrien oder die von ihm abgeordneten Commissäre haben das Recht, im Landtage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Landtages sind.

§. 32. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Landtages enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Verfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 33. Cesarz wykonywa spólnie z sejmem krajowym władzę prawodawczą w sprawach krajowych.

§. 34. Prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych przysłuża Cesarzowi, jako też i sejmowi krajowemu.

§. 35. Do każdej krajowej ustawy potrzebna jest zgodność Cesarza i sejmu krajowego.

Wnioski ku wydaniu ustaw, które przez sejm krajowy albo przez Cesarza odrzuconemi zostały, nie mogą w czasie tego samego sejmowania znowu być wytaczane.

§. 36. Jeżeli sejm krajowy nie jest zebrany, a zachodzi potrzeba nagłych, ustawami nieprzewidzianych środków, grożąca niebezpieczeństwem ze zwłoki dla uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi, natenczas ma Cesarz prawo, potrzebne zaprowadzić rozrządzenia z prowizoryczną prawomocnością, pod odpowiedzialnością ministerstwa, wszakże z obowiązkiem wyłożenia w tym względzie powodów i skutków najpierwszemu sejmowi krajowemu.

§. 37. Stósownie do §§. 35 i 36 konstytucyi państwa, i o ile takowa rozporządza, należą w obrębach ustaw państwa, do zakresu działalności sejmu krajowego, mianowicie także prawne postanowienia, dotyczące rozdrobnienia i połączenia gruntów, zakładów zwilżania pól, instytutów kredytu krajowego i asekuracyi krajowych, wywłaszczania dla celów kultury krajowej, lub dla publicznych budowli krajowych, zakładów, kosztem krajowym utworzonych lub utrzymywanych, w celu podźwignienia kunsztów i nauk, niemniej produkcyi pierwotnej i wewnętrznego obrotu w kraju, budowli publicznych dla celów krajowych i kosztem krajowym przedsiębranych, osobliwie dla rzeczy komunikacyi krajowej i dla instytutów krajowych, tudzież zaopatrywania ubogich, o ile toż nieprzypada zastępstwu gminy miejscowej, powiatowej lub obwodowej, nakoniec fundacyj, prebend i krajowych zakładów dobroczynności, o ile takowe dotacyi z funduszów krajowych wymagają, nienaruszając rozporządzeń, zaprowadzonych przez założycieli co do nadawania, zarządu i użycia.

§. 38. Gospodarstwo krajowe co rok się urządzi ustawą krajową podług budżetu, wszystkie dochody i wydatki uwidoczniającego, i przez namiestnika sejmowi krajowemu przedkładanego.

§. 39. Dochody krajowe wpływają z opodatkowania dla celów krajowych, z użycia kredytu krajowego i z zarządu majątkiem, do kraju należącym.

Opodatkowanie dla celów krajowych i użycie kredytu krajowego jest przedmiotem ustawodawstwa krajowego.

Sejm krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów kraju.

Obrachowanie, zarząd i użycie majątku, należącego jednej części kraju koronnego, stanowi przedmiot osobnej rozprawy między skarbem państwa a prawnem zastępstwem dotyczącej kraju części.

§. 40. Summy podług budżetu, przeznaczone do pokrycia wewnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego, wydziałowi krajowemu, summy zaś, dla innych celów krajowych, namiestnikowi do dyspozycyi będą oddane.

§. 33. Der Kaiser, im Vereine mit dem Landtage, übt die gesetzgebende Gewalt in Landesangelegenheiten.

§. 34. Dem Kaiser, so wie dem Landtage steht das Recht zu, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen.

§. 35. Zu jedem Landesgesetze ist die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages erforderlich.

Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch den Landtag oder durch den Kaiser abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 36. Wenn der Landtag nicht versammelt ist, und dringende, in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für die gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und die Markgrafschaft Istrien erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtigt, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzeskraft zu treffen; jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächsten Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§. 37. Nach Massgabe der §§. 35 und 36 der Reichsverfassung, und so weit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze, gehören zum Wirkungskreise des Landtages namentlich auch die gesetzlichen Bestimmungen über Grundzerstückungen und Zusammenlegungen, über Bewässerungsanlagen, über Landescredits- und Landes-Assecuranz-Anstalten, über die Expropriation zu Landesculturzwecken, oder zu öffentlichen Landesbauten, über die aus Landesmitteln gegründeten oder erhaltenen Anstalten zur Beförderung der Künste und Wissenschaften, der Urproduction und des Verkehrs im Innern des Landes, über öffentliche, zu Landeszwecken und aus Landesmitteln unternommene Bauten, insbesondere für das Landes-Communicationswesen und für Landesinstitute, ferner über die Armen-Versorgung, so weit sie nicht der Vertretung der Orts-, Bezirks- oder Kreisgemeinde anheimfällt, endlich über die Stiftungen, Pfründen und Wohlthätigkeits-Anstalten des Landes, in so ferne sie eine Dotirung aus Landesmitteln in Anspruch nehmen, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung und Verwendung getroffenen Verfügungen.

§. 38. Der Landeshaushalt wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht, und durch den Statthalter dem Landtage vorgelegt wird, jährlich durch ein Landesgesetz festgestellt.

§. 39. Die Landeseinnahmen fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benützung des Landescredits und aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens.

Die Besteuerung zu Landeszwecken und die Benützung des Landescredits ist Gegenstand der Landesgesetzgebung.

Der Landtag überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Landes.

Die Ausgleichung, Verwaltung und Verwendung des Vermögens, welches nur einem Theile des Kronlandes gehört, bildet einen Gegenstand besonderer Verhandlung zwischen dem Aerar und der gesetzlichen Vertretung des betreffenden Landestheiles.

§. 40. Die nach dem Voranschlage zur Deckung des inneren Haushaltes der Landesvertretung bestimmten Beträge werden dem Landesausschusse, und die für andere Landeszwecke bestimmten Summen dem Statthalter zur Verfügung gestellt.

§. 41. Ogólny rachunek z gospodarstwa krajowego i wykazy tak stanu majątku jak rzeczy kredytowej kraju, corocznie sejmowi krajowemu przedkładane będą.

Przewyżki budżetu mają następnie do uznania ze strony sejmu krajowego być przedłożone.

§. 42. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych uregulowaną będzie ustawą gminną i osobnemi statutami gminnemi.

§. 43. Konstytucyjne sejmu krajowego prawo czuwania nad wykonywaniem ustaw krajowych, sejm krajowy w ten sposób wykonywa, iż takowy, skoro otrzyma wiadomość o niestosownem wykonywaniu ustaw krajowych, przeciw temu zażalenie swe wraz z wnioskiem ku zaradzeniu do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 44. Celem uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem krajowym, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach lub przy utworzeniu ważnych zakładów, może sejm krajowy, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, ustanowić komisye specyalne, albo z grona sejmu krajowego, albo przez przyzwanie ku temu osobnych zaufania mężów.

§. 45. W sprawach państwa, dotyczących uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi, przystoi sejmowi krajowemu, na wezwanie ze strony władzy wykonawczej, obradować nad potrzebami i życzeniami kraju i wnioski swe przez namiestnika podawać.

§. 46. Cesarz odracza i zamyka sejm krajowy i może każdego czasu rozwiązanie onegoż zarządzić.

Nowe zwołanie sejmu krajowego ma w razie rozwiązania onegoż przed upływem jego czterolecia, nastąpić w przeciągu trzech miesięcy po rozwiązaniu onegoż, lub też, gdyby przypadały w ówczas posiedzenia sejmu państwa, w przeciągu dwóch miesięcy po odroczeniu lub zamknięciu sejmu państwa.

§. 47. Sejm krajowy może się na ośm dni odroczyć.

Do dłuższego odroczenia potrzebne jest zezwolenie Cesarza.

Bez poprzedniego zwołania nie wolno sejmowi krajowemu zbierać się, ani też po odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu sejmu krajowego nadal zgromadzonem zostawać.

IV. O wydziale krajowym.

§. 48. Wydział krajowy składa się z pięciu członków.

Jednego członka wybierają posłowie, wybrani przez klasę wyborców najwyżej opodatkowanych (§. 10, *a*), jednego członka wybierają posłowie, wybrani w miastach, miasteczkach targowych i mejscach przemysłowych (§. 10, *b*), a jednego członka wybierają posłowie gmin wiejskich (§. 10, *c*), z grona sejmu krajowego.

Wybór reszty dwóch członków wydziałowych w ten sposób będzie przedsięwziętym, iż sejm krajowy dwa oddziały tworzy, z których każdy jednego wybiera członka wydziałowego z grona całego sejmu krajowego.

Do pierwszego oddziału należą posłowie, wybrani przez najwyżej opodatkowanych, przez miasta, miasteczka targowe, miejsca przemysłowe i gminy wiejskie

§. 41. Die allgemeine Rechnung über den Landeshaushalt und die Ausweise über den Stand des Landesvermögens und Landes-Creditswesens werden jährlich dem Landtage vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Landtages zu unterziehen.

§. 42. Die Wirksamkeit des Landtages in Gemeindeangelegenheiten wird durch das Gemeindegesetz und durch die besonderen Gemeindestatuten geregelt.

§. 43. Das verfassungsmässige Recht des Landtages, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird von dem Landtage in der Art geübt, dass derselbe, wenn er von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber und den Antrag auf Abhilfe bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 44. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Landes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten, können von dem Landtage, mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen entweder aus der Mitte des Landtages oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 45. In den die gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und die Markgrafschaft Istrien betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Landtage zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Landes zu berathen und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

§. 46. Der Kaiser vertagt und schliesst den Landtag und kann zu jeder Zeit die Auflösung desselben anordnen.

Die Wiederberufung des Landtages hat im Falle der vor dem Verlaufe seiner vierjährigen Periode erfolgten Auflösung innerhalb drei Monaten nach derselben, oder, wenn in diese Zeit die Sitzungen des Reichstages fallen, binnen zwei Monaten nach der Vertagung oder nach dem Schlusse des Reichstages stattzufinden.

§. 47. Der Landtag kann sich auf acht Tage vertagen.

Zu einer längeren Vertagung ist die Genehmigung des Kaisers erforderlich.

Ohne vorausgegangene Berufung darf der Landtag sich nicht versammeln, auch nach der Vertagung, dem Schlusse oder der Auflösung des Landtages nicht ferner versammelt bleiben.

IV. Von dem Landesausschusse.

§. 48. Der Landesausschuss besteht aus fünf Mitgliedern.

Ein Mitglied wird durch die von der Wählerclasse der Höchstbesteuerten (§. 10, a) gewählten Abgeordneten, Ein Mitglied durch die in den Städten, Märkten und Industrialorten (§. 10, b) gewählten Abgeordneten, und Ein Mitglied durch die Abgeordneten der Landgemeinden (§. 10, c) aus der Mitte des Landtages gewählt.

Die Wahl der zwei übrigen Ausschussmitglieder wird in die Art vorgenommen, dass der Landtag zwei Abtheilungen bildet, die je ein Ausschussmitglied aus der Mitte des ganzen Landtages wählen.

In die erste Abtheilung gehören die von den Höchstbesteuerten, den Städten, Märkten, Industrialorten und den Landgemeinden von Görz und Gradiska, und in die zweite Abtheilung

w Gorycyi i Gradysce, a równie tak do drugiego oddziału posłowie, wybrani przez najwyżej opodatkowanych, przez miasta, miasteczka targowe, miejsca przemysłowe i gminy wiejskie w Istryi; posłowie przez najwyżej opodatkowanych obu części kraju spólnie wybrani, wcieleni zostaną do pierwszego lub drugiego oddziału, podług tego, czy są członkami gminy obwodu Gorycyi czy Istryi, a gdzie taż reguła nie jest dostateczną, tam los stanowić będzie, do którego oddziału poseł należeć ma.

Każdy wybór członka wydyiałowego odbywa się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli przy pierwszem i drugiem wybieraniu bezwzględna większość do skutku nie przyszła, ma się przedsięwziąć ściślejszy wybór między onymi dwoma posłami, którzy przy drugiem wybieraniu najwięcej głosów otrzymali.

W razie równości głosów, los stanowi.

§. 49. Na miejsce każdego pojedynczego członka wydziału wybiera się zastępcę, wedle oznaczonego w powyższym paragrafie sposobu wybierania.

Jeżeliby kto z członków wydziału, w czasie gdy sejm krajowy nie jest zgromadzony, ze świata zeszedł, wystąpić miał, lub na czas dłuższy w zajmowaniu się interesami wydziałowemi przeszkodzonym był, tedy wstępuje zastępca, wybrany do zastąpienia owegoż członka wydziału.

Jeżeli sejm krajowy jest zgromadzony, tedy na miejsce stale brakującego członka wydziału, nowy wybór przedsięwziętym będzie.

§. 50. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są w Gorycyi zamieszkiwać.

Oni z funduszu krajowego roczne pobierają wynagrodzenie, którego summa ustawą krajową będzie wyznaczona.

§. 51. Wydział krajowy obiera prezydującego z grona swego na ciąg działania swego.

Wrazie czasowego przeszkodzenia prezydującego zastępuje go członek, z laty najstarszy.

§. 52. Do ważności jakiej decyzyi potrzebna jest obecność najmniej trzech członków wydziału.

Uchwały zapadają bezwzględną głosów większością członków obecnych.

Prezydujący ma prawo spólnie głosować, w razie równości głosów, jego głos stanowi.

§. 53. Zakres działania wydziału obejmuje następujące interesa:

a) Wydział krajowy zająć się ma potrzebnemi przygotowaniami dla odbywania sejmu krajowego, tudzież wyszukaniem, utrzymaniem w stanie należytym i urządzeniem miejscowości dla (reprezentacyi) zastępstwa krajowego, jako i dla bezpośrednio temuż podwładnych urzędów i organów przeznaczonych.

b) Wydział krajowy ma dla sejmu krajowego zbierać wykazy i wyjaśnienia, w sprawach krajowych zażądane i temuż takowe przedłożyć, tudzież za zleceniem sejmu krajowego prawodawcze projekta w sprawach krajowych ułożyć i pod obradę wziąć.

c) Wydział krajowy ma prawo, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, sprawozdania i wnioski w sprawach krajowych do namiestnika albo przez tegoż do ministrswa podawać.

ebenso die von den Höchstbesteuerten, den Städten, Märkten und Industrialorten, und den Landgemeinden von Istrien gewählten Abgeordneten; die von den Höchsbesteuerten beider Landestheile gemeinschaftlich gewählten Abgeordneten werden, je nachdem sie Mitglieder einer Gemeinde des Görzer oder Istrianer Kreises sind, in die erste oder in die zweite Abtheilung eingereiht, und wo diese Regel nicht ausreicht, wird durch das Loos bestimmt, welcher Abtheilung ein Abgeordneter anzugehören habe.

Jede Wahl eines Ausschussmitgliedes geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmenden.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine absolute Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen beiden Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben.

Bei Stimmengleichheit entscheidet dann das Loos.

§. 49. Für jedes einzelne Ausschussmitglied wird nach dem Wahlmodus des vorigen Paragraphes ein Ersatzmann gewählt.

Wenn ein Ausschussmitglied, während der Landtag nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, auszutreten hat, oder auf längere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, tritt der Ersatzmann ein, welcher zur Stellvertretung jenes Ausschussmitgliedes gewählt worden ist.

Ist der Landtag versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied eine neue Wahl vorgenommen.

§. 50. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Görz zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus Landesmitteln, deren Betrag durch ein Landesgesetz bestimmt wird.

§. 51. Der Landesausschuss wählt für die Dauer seiner Wirksamkeit den Vorsitzenden aus seiner Mitte.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden vertritt denselben das an Jahren älteste Mitglied.

§. 52. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens drei Ausschussmitgliedern erforderlich.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit der anwesenden Mitglieder gefasst.

Der Vorsitzende hat das Recht mitzustimmen; bei Stimmengleichheit gibt seine Stimme den Ausschlag.

§. 53. Der Wirkungskreis des Ausschusses umfasst folgende Geschäfte:

a) Der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Landtagssitzungen und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.

b) Der Landesausschuss hat dem Landtage die in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen, und über Auftrag des Landtages legislative Vorlagen in Landesangelegenheiten zu entwerfen und zu berathen.

c) Er ist berechtigt, wenn der Landtag nicht versammelt ist, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter oder durch denselben an das Ministerium zu richten.

d) We ważnych sprawach administracyi krajowej, albo w przypadkach wydania prowizorycznych ustaw krajowych (§. 36.) ma wydział krajowy swe zdanie dać, jeżeli do tego przez namiestnika będzie zawezwanym.

e) Wydział krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór nad rzeczą, dotyczącą długów i kredytu krajowego.

f) Kasa krajowa, do której wszystkie dochody krajowe (§. 39.) wpływać, i z której wszystkie wydatki na cele krajowe zastąpione być mają, równie tak, jak archiwum krajowe i rejestratura krajowa bezpośrednio wydziałowi krajowemu podlega.

g) Jeżeliby w nadzwyczajnych, budżetem krajowym nieprzestrzeżonych przypadkach, miały być łożone wydatki na cele krajowe, może namiestnik do tego użyć pieniędzy, w kasie krajowej do dyspozycyi znajdujących się, wszakże tylko za porozumieniem się z wydziałem krajowym.

h) Wydział krajowy co rok winien ułożyć budżet summ, potrzebnych dla zastępstwa krajowego, jego urzędników, sług, budynków i urządzeń, w ogóle na całe jego wewnętrzne gospodarstwo, i takowy namiestnikowi przedłożyć do wciągnienia go do ogólnego budżetu krajowego.

Równie też należy do wydziału krajowego czuwać nad użyciem i obrachowaniem tych pieniędzy;

i) Wydział krajowy ma nadzór nad urzędnikami i sługami, bezpośrednio pod zastępstwem krajowem zostającymi, i zarządza dyscyplinarnem z nimi postępowaniem, ich umieszczeniem, suspendowaniem, oddaleniem i przeniesieniem onych na stan spoczynku, w miarę norm, w tym względzie istniejących.

k) Celem udzielenia uczniom z Pobrzeża przeznaczonych kosztem rządowym miejsc fundacyjnych i stypendyów w akademii Terezyańskiej, w akademii inżynierów, w Neustadzkiej akademii wojskowej i w instytucie politechnicznym we Wiedniu, ma wydział krajowy przedstawić namiestnikowi trójkę w ten sposób, ażeby równy na przemianę wzgląd brano na uczniów z obu części krajów.

§. 54. Postanowienie, czyli i jakie inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, pozostawia się prawodawstwu krajowemu.

Prawo udziału w ustawodawstwie co do spraw krajowych nie przysłuża wydziałowi.

§. 55. Wydział krajowy za swe interesów sprawowanie odpowiedzialnym jest sejmowi krajowemu.

§. 56. Wykonanie uchwał, przez wydział krajowy w konstytucyjnym działania obrębie wydanych, a nie samego tylko wewnętrznego gospodarowania zastępstwa krajowego dotyczących, przystoi władzy wykonawczej.

§. 57. Wydział krajowy zostaje z sejmem krajowym i z ustanowionemi przez niego wedle §. 53. organami, w bezpośrednim urzędowania stosunku.

Z organami, przez władzę wykonawczą do wykonania ustaw krajowych i uchwał zastępstwa krajowego ustanowionemi, zostaje wydział tylko przez namiestnika w związku.

d) *Ueber wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten, oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 36) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird.*

e) *Der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schulden- und Creditwesen des Landes.*

f) *Die Landescasse, in welche alle Einkünfte des Landes (§. 39) einzufliessen haben, und woraus alle Ausgaben für Landeszwecke zu bestreiten sind, ist eben so wie die Landtagsarchive und Registraturen unmittelbar dem Landesausschusse untergeordnet.*

g) *Wenn in ausserordentlichen, im Landesvoranschlage nicht vorhergesehenen Fällen Ausgaben für Landeszwecke zu machen sind, kann der Statthalter die verfügbaren Gelder der Landescasse dazu nur im Einvernehmen mit dem Landesausschusse verwenden.*

h) *Ueber die für die Landesvertretung, ihre Beamten, Diener, Gebäude und Einrichtungen, überhaupt für den ganzen inneren Haushalt erforderlichen Summen hat der Landesausschuss jährlich den Voranschlag zu verfassen und ihn dem Statthalter zur Einbeziehung in den allgemeinen Voranschlag des Landes zu übergeben.*

Eben so obliegt dem Landesausschusse die Sorge für die Verwendung und Verrechnung dieser Gelder.

i) *Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen.*

k) *Für die Verleihung der aus Staatsmitteln für Zöglinge aus dem Küstenlande bestimmten Stiftplätze und Stipendien in der theresianischen Akademie, in der Ingenieur-Akademie, in der Neustädter Militär-Akademie und an dem polytechnischen Institute zu Wien hat der Landes-Ausschuss an den Statthalter einen Terna-Vorschlag in der Art zu erstatten, dass dabei abwechselnd auf Zöglinge beider Landestheile gleichmässig Bedacht genommen wird.*

§. 54. Die Bestimmung, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 55. Der Landesausschuss ist für seine Geschäftsführung dem Landtage verantwortlich.

§. 56. Die Ausführung der von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen, und nicht bloss den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen, steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 57. Der Landesausschuss steht mit dem Landtage und mit den von ihm nach §. 53 bestellten Organen in unmittelbarer Geschäftsverbindung.

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

Do tegoż stosuje wydział wszelkie swe podania i przedłożenia, i przez tegoż dochodzą wydziału rozrządzenia władzy wykonawczej.

§. 58. Wszelkie uchwały wydziału krajowego namiestnikowi udzielają się.

Jeżeli namiestnik sądzi, że zarządzenia takowe sprzeczne są ustawie, winien wstrzymać wykonanie onychże i natychmiast o tem donieść ministerstwu, celem rozstrzygnienia, przystojącego temuż wedle §. 89. konstytucyi państwa.

Jeżeli zaś namiestnik decyzye takowe uzna za sprzeczne z pospolitem dobrem kraju lub państwa, ma wykonanie tychże zawiesić, a powody tegoż natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić.

Jeżeli wydział obstaje przy wykonaniu zarządzenia, a namiestnik nie widzi się być zaspokojonym przeciwnemi owegoż uwagami, tedy w przypadku, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, winno się ministeryalnego zasięgnąć rozstrzygnienia, w przeciwnym zaś razie przedmiot ten poddać pod uchwałę sejmu krajowego w miarę przystojącego mu zakresu działalności.

§. 59. Jeżeli na sejm krajowy rozpisano nowy wybór posłów, wydział krajowy dotychczasowy dopóty jeszcze w swej działalności pozostać winien, dopóki nowowybrany sejm krajowy nowego nie ustanowi wydziału.

Jeżeli do sejmu krajowego znowu dawniejsi członkowie wydziału i zastępcy wybrani będą, może ich znowu sejm krajowy także do nowego powołać wydziału.

V. Postanowienia ogólne.

§. 60. Zmiany konstytucyi krajowej mogą być zwyczajną prawodawstwa drogą wniesione na sejmie krajowym, który najpierw będzie zwołanym.

Na następujących sejmach krajowych potrzeba do uchwały o takich zmianach, obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich posłów, a pozwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia dwudziestego piątego Stycznia w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa wyborcza sejmu krajowego
dla
uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi.

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Sejm krajowy uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi składa się stósownie do §. 10. konstytucyi krajowej

a) z dwunastu posłów z najwyżej opodatkowanych,

b) z trzynastu posłów miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych, niżej wymienionych, i

c) z trzynastu posłów pozostających gmin wiejskich.

An diesen richtet er alle Eingaben und Vorlagen, und durch denselben gelangen die Verfügungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 58. Alle Entscheidungen des Landesausschusses werden dem Statthalter mitgetheilt.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung derselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen, und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn der Landtag nicht versammelt ist, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung des Landtages nach Massgabe des ihm zustehenden Wirkungskreises zu unterziehen.

§. 59. Wenn eine neue Wahl der Abgeordneten für den Landtag ausgeschrieben wird, bleibt der bisherige Landesausschuss noch so lange in Wirksamkeit, bis der neu gewählte Landtag einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in den Landtag gewählt, so können sie von dem Landtage auch wieder in den neuen Ausschuss berufen werden.

V. Allgemeine Bestimmungen.

§. 60. Aenderungen der Landesverfassung sollen in dem Landtage, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können.

In den folgenden Landtagen ist zu einem Beschlusse über solche Aenderungen die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am fünf und zwanzigsten Jänner im Jahre Eintausend achthundert fünfzig, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Landtags-Wahlordnung

für die

gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und für die Markgrafschaft Istrien.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Der Landtag der gefürsteteten Grafschaft Görz und Gradiska und der Markgrafschaft Istrien besteht nach §. 10 der Landesverfassung:

a) *aus zwölf Abgeordneten der Höchstbesteuerten,*

b) *aus dreizehn Abgeordneten der nachbezeichneten Städte-, Märkte und Industrialorte, und*

c) *aus dreizehn Abgeordneten der übrigen Landgemeinden.*

W celu przedsięwzięcia pojedynczych wyborów utworzone będą powiaty wyborcze.

§. 2. Dla wyborców z klasy najwyżej opodatkowanych stanowi całe uksiążęcone hrabstwo Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi jeden powiat wyborczy.

§. 3. Dla wyboru posłów miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych stanowią Gorycya, Rovigno i Pirano każde jeden powiat wyborczy, tudzież:

Gradyska Cormons	razem jeden powiat wyborczy;
Monfalcone Grado Cervignano	razem jeden powiat wyborczy;
Flitsch Tolmein Karfreidt Kanale Heidenschaft	razem jeden powiat wyborczy;
Capo d' Istria Isola	razem jeden powiat wyborczy;
Parenzo Umago Citta nuova	razem jeden powiat wyborczy;
Dignano Pola Albona Fianona	razem jeden powiat wyborczy;
Buje Visinada Montona Pinquente	razem jeden powiat wyborczy;
Voloska Castua Lovrana Moschenizze Pisino	razem jeden powiat wyborczy;
Lussin piccolo Cherso Veglia	razem jeden powiat wyborczy.

W powiecie wyborczym miasta Gorycyi, wybrać należy po dwóch posłów, w każdym z reszty dziewięciu powiatów wyborczych, po jednemu posłowi.

§. 4. Dla wyboru posłów gmin wiejskich, każdy z dziesięciu politycznych powiatów w ten sposób jeden powiat wyborczy stanowi, że po odtrąceniu miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych, osobno do wyboru uprawnionych, ludność najbardziej zaludnionych powiatów Gorycyi, Gradyski i Tolmeinu po dwóch posłów a każdy z obu innych powiatów politycznych po jednemu posłowi na sejm krajowy wybrać ma.

Behufs der Vornahme der einzelnen Wahlen werden Wahlbezirke gebildet.

§. 2. Für die Wähler aus der Classe der Höchstbesteuerten bildet die ganze gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und die Markgrafschaft Istrien Einen einzigen Wahlbezirk.

§. 3. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte, Märkte und Indutrial-Orte bilden Görz, Rovigno und Pirano je Einen Wahlbezirk, ferner:

Gradiska *Cormons*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Monfalcone *Grado* *Cervignano*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Flitsch *Tolmein* *Karfreidt* *Kanale* *Heidenschaft*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Capo d'Istria *Isola*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Parenzo *Umago* *Citta nuova*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Dignano *Pola* *Albona* *Fianona*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Buje *Visinada* *Montona* *Pinquente*	*zusammen einen Wahlbezirk:*
Voloska *Castua* *Lovrana* *Moschenizze* *Pisino*	*zusammen einen Wahlbezirk;*
Lussin piccolo *Cherso* *Veglia*	*zusammen einen Wahlbezirk;*

Im Wahlbezirke der Stadt Görz sind zwei, in jedem der neun übrigen Wahlbezirke ist Ein Abgeordneter zu wählen.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der zehn politischen Bezirke einen Wahlbezirk in der Art, dass die Bevölkerung der nach Abzug der bezonders wahlberechtigten Städte, Märkte und Industrial-Orte höchstbevölkerten Bezirke von Görz, Gradiska und Tolmein je zwei, und jeder der übrigen politischen Bezirke je Einen Abgeordneten für den Landtag zu wählen hat.

II. O prawie wyborczem.

§. 5. Wymogi do uprawnienia wyborczego są częścią ogólne, t. j. takie, które każdy wyborca posiadać musi, częścią szczególne, t. j. takie, które są potrzebne do wykonywania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §fie 1. trzech klas wyborców.

§. 6. W ogólności ma każdy prawo do wyboru, który jest:

a) obywatelem państwa austryackiego,

b) pełnoletnim,

c) w zupełnem znajduje się używaniu praw cywilnych i politycznych, i który

d) albo opłaca pewną roczną kwotę podatku bezpośredniego (stałego), która to kwota dla członków gminy miast Gorycyi i Rovigno najmniej na dziesięć złot. reńskich mon. konw., a dla członków innej gminy uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi najmniej na pięć złot. reńsk. mon. konw. ustanawia się, albo który, nieopłacając podatku bezpośredniego, według osobistej swej własności, w którejkolwiekbądź gminie uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi stósownie do przepisów ustawy gminnej lub też osobnych statutów gminnych posiada czynne prawo wyboru.

§. 7. Ażeby kto w klasie najwyżej opodatkowanych do wyboru był uprawnionym, musi nie tylko posiadać wymienione w §fie 6. *ad a*), *b*) i *c*) własności, lecz także w uksiążęconem hrabstwie Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi opłacać onę roczną ilość podatku bezpośredniego (stałego), która wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej Izby sejmu państwa jest potrzebną.

§. 8. Szczególny wymóg do uprawnienia wyborczego w jednej z dwu innych klas wyborców §. 1. *ad b*) i *c*) zasadza się na tem, że kto w jednym z wyszczególnionych w §fie 3. i 4. powiatów wyborczych wykonywać ma prawo wyborcze, ten też członkiem gminy tego samego właśnie powiatu wyborczego być musi.

Do wyboru uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym, do którego gmina należy, której jest członkiem; jeżeli zaś jest członkiem kilku gmin, wtedy wykonywa on prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania.

§. 9. Summy, które kto w uksiążęconym hrabstwie Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi w podatkach bezpośrednich różnego gatunku lub od różnych opłaca przedmiotów będą razem zrachowane.

Ojcu doliczają się kwoty podatków bezpośrednich, przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez jego małżonkę opłacane, dopóki nie ustało uprawnienie do zarządu majątkiem, prawnie przystojące ojcu i małżonkowi.

§. 10. Każdy wyborca może w jednym tylko powiecie wyborczym wykonywać swe prawo wyborcze.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wyboru uprawnionym jest, nie może wybierać w żadnym powiecie wyborczym obu innych klas wyborców, a kto w powiecie wyborczym wymienionych w §fie 3. miejsc, do wyboru uprawnionym jest, nie może w żadnej wiejskiej gminie wybierać.

II. *Von dem Wahlrechte.*

§. 5. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine, d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils besondere, d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechts in einer der drei im §. 1 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind.

§. 6. Im Allgemeinen ist Jedermann wahlberechtigt, welcher

a) *österreichischer Reichsbürger,*

b) *grossjährig,*

c) *im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und*

d) *entweder an directer Steuer einen bestimmten Jahresbetrag, welcher für Gemeindeglieder der Stadt Görz und Rovigno auf wenigstens zehn Gulden Conventions-Münze, und für die Mitglieder einer andern Gemeinde der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska und der Markgrafschaft Istrien auf wenigstens fünf Gulden C. M. festgesetzt wird, entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska und der Markgrafschaft Istrien nach den Bestimmungen des Gemeindegesetzes oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.*

§. 7. Wer in der Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im Paragraphe 6 ad a) *und* b), c) *bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch in der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska oder in der Markgrafschaft Istrien jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.*

§. 8. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden andern Wählerclassen (§. 1 ad b *und* c) *besteht darin, dass derjenige, welcher in einem der im §. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss*

Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist; ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden, so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 9. Die Beträge, welche Jemand an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten in der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska und der Markgrafschaft Istrien bezahlt, werden zusammengerechnet.

Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet, so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 10. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in Einem Wahlbezirke ausüben.

Wer als Höchsbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden andern Wählerclassen, und wer in einem Wahlbezirke der im §. 3 benannten Orte wahlberechtigt ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. O listach wyborców.

§. 11. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego do osobnych list wciągają się.

§. 12. Listę wyborców najwyżej opodatkowanych namiestnik sporządza.

Z osób, ogólnemi wyborczego uprawnienia wymogami (§. 6.) opatrzonych, które w całym kraju najwyższe opłacają kwoty w podatkach bezpośrednich; wciągnie się taką liczbę do listy wyborców najwyżej opodatkowanych, ażeby przez nią osiągnąć przynajmniej stosunek jednego wyborcy na sześć tysięcy dusz całej ludności, i ażeby także i poza ten stosunek każdy ogólnie do wyboru uprawniony obywatel państwa, opłacający w uksiążęconym hrabstwie Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi najmniej pięćset złotych reńskich mon. konw. podatku bezpośredniego, uważanym był jako wyborca najwyżej opodatkowany.

§. 13. Jeżeli między najwyżej opodatkowanymi kraju znajduje się korporacya lub towarzystwo, wtedy w listę wyborców, najwyżej opodatkowanych, wciągniona być winna osoba, wedle istniejących norm prawa albo towarzystwa do jej zewnętrznego zastąpienia powołana.

§. 14. Gminy, wtedy nawet, gdy jako takie do najwyżej podatkujących w kraju należą, nie mogą ani przez pełnomocników, ani też przez zastępców wykonywać prawa wyborczego w klasie najwyżej opodatkowanych.

§. 15. Listy wyborców dla miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych, w §fie 3. wymienionych sporządza gminne ich przełożeństwo.

Jeżeli więcej miejsc razem stanowią jeden powiat wyborczy, natenczas lista każdego miejsca osobno sporządzona, i w celu ułożenia mającej się miejscowej zestawić głównej listy całego powiatu wyborczego, przesłaną będzie staroście powiatowemu, tego powiatu, w którym leży główne miejsce wyborcze, starosta zaś udzielić winien odpis tejże burmistrzowi głównego miejsca wyborczego.

§. 16. Listy wyborców dla powiatów wyborczych gmin wiejskich (§. 4.) ma starosta powiatowy, używając ku temu urzędów poborowych, podług gmin sporządzić, i listy pojedynczych gmin przełożonym gminy przesełać, aby przez nich z przyzwaniem dwóch członków wydziału gminnego roztrząsane, i potrzebne wedle okoliczności uzupełnienia lub sprostowania staroście powiatowemu zaproponowane były, który z list wyborców gmin pojedynczych zestawić winien główną listę całego powiatu.

§. 17. Każda lista wyborców zawierać ma imię i nazwisko, wiek i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież ilość podatków, przez niego opłacanych, lub onę osobistą własność, od której zawisło jego prawo wyborcze.

§. 18. O ile prawo wyborcze od opłaty pewnej kwoty podatku zawisłem jest, uważany być ma ten tylko za wyborcę, który owę kwotę podatkową w roku, wybór poprzedzającym, całkowicie zapłacił, a w bieżącym roku podatkowym żadnej zaległości nie jest dłużen.

§. 19. Lista wyborców najwyżej opodatkowanych będzie obwieszczoną przez namiestnika, a to przez umieszczenie w gazetach krajowych, do publicznych ogłoszeń

III. Von den Wählerlisten.

§. 11. Die Wahlberechtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 12. Die Wählerliste der Höchtsbesteuerten wird vom Statthalter angefertigt.

Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 6) versehenen Personen, welche im ganzen Lande die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von Einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher in der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska und der Markgrafschaft Istrien wenigstens fünfhundert Gulden Conv.-Münze directe Steuer zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 13. Kommt unter den Hochstbesteuerten des Landes eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufzunehmen.

§. 14. Gemeinden können selbst dann, wenn sie als solche unter die höchsten Steuercontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte, noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 15. Die Wählerlisten für die im §. 3 benannten Städte, Märkte und Industrialorte werden von dem Gemeindevorstande derselben angefertigt.

Bilden mehrere Orte zusammen einen Wahlbezirk, so wird die Liste jedes Ortes abgesondert verfasst, und Behufs der ortweisen Zusammenstellung der Hauptliste des ganzen Wahlbezirkes an den Bezirkshauptmann desjenigen Bezirkes, in welchem der Hauptwahlort gelegen ist, eingesendet, welcher hiervon eine Abschrift dem Bügermeister des Hauptwahlortes zu übergeben hat.

§. 16. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der Landgemeinden (§. 4) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen zu lassen, und die Listen der einzelnen Gemeinden den Gemeindevorstehern zuzusenden, damit sie von diesen unter Beiziehung von zwei Mitgliedern des Gemeindeausschusses geprüft, und die etwa nöthigen Ergänzungen und Berichtigungen beim Bezirkshauptmanne in Antrag gebracht werden, der aus den Wählerlisten der einzelnen Gemeinden die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammenzustellen hat.

§. 17. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 18. In so ferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat, und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 19. Die Wählerliste der Höchstbesteuerten wird vom Statthalter durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung

przeznaczonych, tudzież przez udzielenie odpisów każdemu starostwu powiatowemu, w którego urzędowem siedlisku takowe dla publicznego przeglądnienia mają być wyłożone.

§. 20. Sporządzone podług §. 15. listy wyborców będą wyłożone u burmistrza każdego w §. 3. wymienionego miejsca, a główna lista u burmistrza głównego miejsca wyborczego, dla publicznego przeglądnienia.

§. 21. Listy wyborcze gmin wiejskich będą do powszechnego przeglądnienia wyłożone u przełożonych gmin pojedynczych, a główna lista powiatu w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego.

§. 22. Dzień wyłożenia list wyborców ma być oznajmionym wraz ze stósownym terminem reklamacyjnym, w każdym powiecie wyborczym.

Namiestnik oznacza termin reklamacyjny, który mniej niż trzy, a więcej niż czternaście dni, licząc od chwili wyłożenia, wynosić nie może.

§. 23. Reklamacye, po upływie terminu założone, odrzucać należy, jako spóźnione; wszakże namiestnikowi przysłuża prawo, z urzędu zarządzać sprostowanie list wyborców aż do przyszłego terminu wyborczego.

§. 24. Do czynienia reklamacyi każdy ma prawo. Mają one tym samym organom być doręczane, przez które lista była sporządzoną.

Względem zasadności lub bezzasadności reklamacyj, tyczących się przyjęcia do wyboru niezdolnych lub opuszczenia do tegoż uprawnionych, jeżeli idzie o listę wyborców najwyżej opodatkowanych, ma rozstrzygać namiestnik kraju, a gdy idzie o listy wyborcze powiatów wyborczych, w §fach 3. i 4. oznaczonych, rozstrzyga starosta powiatowy, a to, jeżeli więcej miejsc razem jednego posła wybierać mają, starosta powiatowy onego powiatu, w którym leży miejsce dotyczące, porozumiawszy się właściwym przełożonym gminy i pozostawiwszy oraz trzydniowy termin do założenia rekursu do namiestnika.

§. 25. Należycie ułożone listy wyborców zrewidowane będą powszechnie na początku każdego roku podatkowego i przy rozpisaniu powszechnych wyborów.

§. 26. Skoro tylko listy wyborców po zapadłem rozstrzygnieniu względem reklamacyj, w należytym czasie podanych, zostaną ukończone, przygotować należy karty legitymacyjne dla pojedynczych wyborców, które numer bieżący dotyczącej listy wyborców, nazwisko i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, lecz wyborcom dopiero końcem rzeczywistego wybierania aktu wręczone będą.

IV. O obieralności.

§. 27. Aby kto mógł być wybranym na sejm krajowy uksiążęconego hrabstwa Gurycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi, musi

a) liczyć najmniej lat trzydzieści,

b) być obywatelem państwa austryackiego przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru,

c) znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i

d) być uprawnionym do wyboru podług postanowień §fu 6. ad d) w uksiążęconem hrabstwie Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi.

§. 28. Od obieralności wykluczają się:

von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft, an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen sind, kundgemacht.

§. 20. Die nach §. 15 verfassten Wählerlisten werden bei dem Bürgermeister jedes im §. 3 benannten Ortes und die Hauptliste bei dem Bürgermeister des Hauptwahlortes zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 21. Die Wählerlisten der Landgemeinden werden bei den Vorstehern der einzelnen Gemeinden und die Hauptliste des Bezirkes an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 22. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter festgesetzt; sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpuncte der Auflegung gerechnet, betragen.

§. 23. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen; doch steht es dem Statthalter zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 24. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtiget. Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertigt wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerliste der Höchstbesteuerten handelt, der Statthalter des Landes, und wenn es sich um die Wählerlisten der im §. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann nach Einvernehmung des betreffenden Gemeindevorstehers, und zwar, wenn mehrere Orte zusammen einen Abgeordneten zu wählen haben, der Bezirkshauptmann jenes Bezirkes, in welchem die betreffende Ortschaft gelegen ist, unter Offenlassung eines dreitägigen Recurstermines, an den Statthalter zu entscheiden.

§. 25. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung allgemeiner Wahlen revidirt.

§. 26. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimationskarten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst Behufs der wirklichen Wahlhandlung eingehändiget werden.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 27. Um in den Landtag der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska und der Markgrafschaft Istrien gewählt werden zu können, muss man:

a) *mindestens dreissig Jahre alt;*

b) *seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger;*

c) *im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich; und*

d) *nach den Bestimmungen des §. 6* ad d) *in der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska oder in der Markgrafschaft Istrien wahlberechtiget seyn.*

§. 28. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) wszystkie osoby, którym brakuje jakiejkolwiek z własności, w poprzednim paragrafie wyszczególnionych; tudzież

b) osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), lub które po odbytej rozprawie konkursu nie zostały w skutek dochodzenia uznane bez winy; nakoniec

c) osoby, uznane za winne zbrodni albo pochodzącego z chciwości zysku lub publiczną obyczajność naruszającego ciężkiego przestępstwa policyjnego, albo też, które skazane zostały za inne jakie przestąpienie prawa, przynajmniej na półroczną karę na wolności.

§. 29. Kto jest obieralnym podług postanowień paragrafów poprzedzających, ten przez każdą klasę wyborców, nawet choćby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, choćby w takowym zamieszkały nie był, na posła sejmu krajowego może być wybranym.

§. 30. Zastępców posłów sejmu krajowego wybierać nie wolno.

V. O miejscach wyborczych.

§. 31. Dla pojedynczych powiatów wyborczych będą w celu głosowania wyznaczone osobne miejsca wyborcze.

§. 32. Miejscem wyborczem dla najwyżej opodatkowanych jest Gorycya.

§. 33. Jako miejsca wyborcze dla wyszczególnionych w §. 3. powiatów wyborczych, uważane być mają tamże właśnie wymienione miasta, miasteczka targowe i miejsca przemysłowe.

Jeżeli więcej miejsc razem, jednego tylko posła wybierać mają, tedy jedno z tych miejsc, jako główne wyborcze miejsce ustanowionem być ma.

Ustanowienie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich, dzieje się przez namiestnika, z uwzględnieniem tak położenia jak stosunkowej ważności onychże.

§. 34. Dla wyborów gmin wiejskich (§. 4) wyznaczyć należy więcej miejsc wyborczych. Przytem za prawidło służyć ma, iż miejsca wyborcze zgadzać się mają z siedliskami nowo-uorganizowanych sądów i starostw powiatowych.

Oznaczenie głównych miejsc wyborczych i uwiadomienie o nich dzieje się także przez namiestnika, z dokładnem wyszczególnieniem gmin, każdemu wyborczemu miejscu przydzielonych.

Głównem wyborczem miejscem całego powiatu jest urzędowe siedlisko starostwa powiatowego.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 35. Do kierowania czynnością wyborczą będą ustanowione własne komisye wyborcze.

§. 36. Komisya wyborcza najwyżej opodatkowanych składa się z siedmiu osób, przez najwyżej opodatkowanych wyborców, na dniu wyboru z grona tychże wybranych, które prezydującego i pisarza z pomiędzy siebie wybrać mają.

Te wybory odbywają się za pomocą kartek wyborczych względną obecnych większością.

Cesarski komisarz, przez namiestnika naznaczony, takową wyborczą czynnością kierować i na posiedzeniach komisyi, jako też na zgromadzeniach wyborczych zasiadać ma.

§. 37. Dla każdego z miejsc, w §fie 3. namienionych, utworzoną będzie komisya wyborcza.

a) *alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt; ferner:*

b) *Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concurs-Verhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden; endlich*

c) *Personen, welche eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung schuldig erklärt oder welche wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.*

§. 29. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Landtagsabgeordneter gewählt werden.

§. 30. Stellvertreter der Landtagsabgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 31. Für die einzelnen Wahlbezirke werden behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 32. Der Wahlort für die Höchstbesteuerten ist Görz.

§. 33. Als Wahlorte für die im §. 3. aufgezählten Wahlbezirke haben die eben daselbst benannten Städte, Märkte und Industrialorte zu gelten.

Haben mehrere Ortschaften zusammen nur Einen Abgeordneten zu wählen, so ist eine dieser Ortschaften als Hauptwahlort zu bestimmen.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Hauptwahlorte geschieht, mit Rücksicht auf die Lage und verhältnissmässige Bedeutsamkeit derselben, durch den Statthalter.

§. 34. Für die Wahlen der Landgemeinden (§. 4) sind mehrere Wahlorte zu bestimmen. Dabei hat als Regel zu gelten, dass die Wahlorte mit den Sitzen der neuorganisirten Gerichte und Bezirkshauptmannschaften zusammen zu treffen haben.

Die Bezeichnung und Bekanntgebung der Wahlorte geschieht gleichfalls vom Statthalter mit genauer Angabe der jedem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden.

Hauptwahlort des ganzen Bezirkes ist der Amtssitz der Bezirkshauptmannschaft.

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 35. Zur Leitung der Wahlhandlung werden eigene Wahlcommissionen gebildet.

§. 36. Die Wahlcommission der Höchstbesteuerten besteht aus sieben von den höchstbesteuerten Wählern am Tage der Wahl aus ihrer Mitte gewählten Personen, die den Vorsitzenden und Schriftführer unter sich selbst zu wählen haben.

Diese Wahlen geschehen mittelst Stimmzetteln und mit relativer Majorität der Anwesenden.

Ein vom Statthalter bestimmter landesfürstlicher Commissär hat diesen Wahlact zu leiten und den Sitzungen der Commission, so wie den Wahlversammlungen beizuwohnen.

§. 37. Für jeden der im §. 3 benannten Orte wird eine Wahlcommission gebildet.

Komisya wyborcza w mieście Gorycyi i komisya wyborcza w mieście Rovigno składa się z burmistrza lub zastępcy przez niego oznaczonego, z trzech przez niego przyzwanych członków przełożeństwa gminy, i z trzech innych przez namiestnika naznaczonych, z onychże miast, prawo wyboru mających.

W innych miejscach składa się komisya wyborcza z burmistrza, z dwóch członków przełożeństwa gminy i z dwóch przez starostę powiatowego naznaczonych miejscowych, mających prawo wyboru.

Burmistrzowie są prezydujący miejscowych komisyi wyborczych; pisarze z pośród nich wybierają się.

Przy posiedzeniach komisyi i zgromadzeniach wyborczych zasiadać mają komisarze cesarscy.

§. 38. Dla wyborów gmin wiejskich złożona będzie w każdem miejscu wyborczem komisya wyborcza.

Każda takowa miejscowa komisya wyborcza składa się, pod przewodnictwem komisarza cesarskiego, z czterech członków, wybranych przez starostę powiatowego z przełożonych gmin onemu wyborczemu miejscu przekazanych.

Pisarza wybiera komisya z pośród siebie.

§. 39. W celu przedsięwzięcia obliczenia głosów dla całego powiatu wyborczego, utworzoną będzie w każdem głównem miejscu wyborczem (§§. 33 i 34.) główna komisya wyborcza, która pod przewodnictwem komisarza cesarskiego składać się ma z członków miejscowej komisyi wyborczej, i z posłów przez komisye reszty innych miejsc wyborczych powiatu wyborczego po jednemu z ich grona wybranych.

Pisarz miejscowej komisyi wyborczej jest oraz pisarzem głównej komisyi wyborczej.

§. 40. Rozstrzygnienia i uchwały tak miejscowych jak głównych komisyi wyborczych wymagają bezwzględnej głosów większości.

§. 41. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni się mieszać do głosowania, bądź przez usuwanie albo odradzanie, bądź przez zalecanie albo przedstawianie pewnych osób, ani też innym jakimbądź sposobem; a przy czynności wyborczej czuwać mają li tylko nad utrzymaniem spokojności i porządku, niemniej też nad zachowaniem trybu wyborczego, prawnie wskazanego.

§. 42. Podobnie też winni członkowie komisyi wyborczej od wszelkiego wstrzymać się wpływu na głosowanie pojedynczych prawo wyboru mających.

VII. O rozpisaniu wyborów.

§. 43. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów dzieje się z reguły przez rozrządzenia namiestnika, które przynajmniej na ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie będą obwieszczone.

Jeżeliby w przypadkach §fów 74. i 75. musiano powtórzyć wybór z powodu braku potrzebnej głosów większości, tedy wyborcy przez obwieszczenia starosty powiatowego do wyboru zaproszeni być mają.

Die Wahlcommission in der Stadt Görz und die Wahlcommission in der Stadt Rovigno bestehen aus dem Bürgermeister oder dem von ihm bestimmten Stellvertreter, aus drei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus drei anderen vom Statthalter bestimmten Wahlberechtigten jener Städte.

In den übrigen Orten besteht die Wahlcommission aus dem Bürgermeister, aus zwei Mitgliedern des Gemeindevorstandes und aus zwei vom Bezirkshauptmanne bestimmten Wahlberechtigten des Ortes.

Die Bürgermeister sind die Vorsitzenden der Orts-Wahlcommissionen; die Schriftführer werden aus ihrer Mitte gewählt.

Den Sitzungen der Commissionen und den Wahlversammlungen haben landesfürstliche Commissäre beizuwohnen.

§. 38. Für die Wahlen der Landgemeinden wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt.

Jede solche Orts-Wahlcommission besteht unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern der jenem Wahlorte zugewiesenen Gemeinden gewählt werden.

Den Schriftführer wählt die Commission aus ihrer Mitte.

§. 39. Um die Stimmzählung für den ganzen Wahlbezirk vorzunehmen, wird in jedem Hauptwahlorte (§§. 33 und 34) eine Hauptwahlcommission gebildet, welche unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus den Mitgliedern der Wahlcommission des Ortes, und aus je Einem von den Commissionen der übrigen Wahlorte des Wahlbezirkes aus ihrer Mitte gewählten Abgeordneten zu bestehen hat.

Der Schriftführer der Wahlcommission des Ortes ist auch Schriftführer der Hauptwahlcommission.

§. 40. Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Orts- und Hauptwahlcommissionen ist die absolute Mehrheit der Stimmenden erforderlich.

§. 41. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine andere Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der Wahlhandlung nur allein die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 42. Eben so haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigten zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 43. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahl geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

Wenn in den Fällen der §§. 74 und 75 eine Wahl wegen Abgang der erforderlichen Stimmenmehrheit wiederholt werden muss, sind die Wähler durch Kundmachungen des Bezirkshauptmannes zur Wahl einzuladen.

Jeżeli miejsca, razem jednego posła wybierać mające w różnych leżą powiatach politycznych, natenczas winien starosta powiatowy głównego miejsca wyborczego wezwać innych starostów powiatowych, z uwiadomieniem tychże o terminie wyboru, nie mniej też o osobach, pod ściślejszy wybór wziąć się mających (§. 74.), aby rozpisali wybory w powiatach dotyczących.

§. 44. W rozpisaniu wyborów oznaczyć należy dzień wyborów, godzinę rozpoczęcia i czas trwania czynności wyborczej, tudzież miejsca, w których głosowanie odbyć się ma.

W kartach legitymacyjnych, po obwieszczonem rozpisaniu wyborów, pojedynczym wyborcom doręczyć się mających (§. 26.), umieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 45. Rozpisanie powszechnych wyborów dla sejmu krajowego w sposób następujący odbyć się ma: najprzód wybrani będą posłowie gmin wiejskich, potem posłowie miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowyah, a nakoniec posłowie najwyżej opodatkowanych, tudzież przedsięwzięte być winny wybory każdej z pierwszych dwu klas wyborców w całym kraju w jednym a tym samym dniu.

VIII. O czynności wyborczej.

A. Ogólne postanowienia.

§. 46. W dniu wyboru o godzinie wyznaczonej i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, rozpocznie się czynność wyborcza, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która odebrać ma listy wyborców i przygotowane wykazy głosowania.

§. 47. Oprócz komisyi wyborczej, cesarskiego komisarza i do głosowania uprawnionych, nikomu nie jest dozwolony przystęp do miejscowości, gdzie się wybór odbywa.

Tylko w pierwszych dwóch godzinach po rozpoczęciu czynności wyborczej, kandydaci wyborczy, jako takowi u wyborczej komisyi meldujący się, do miejsca zgromadzenia przypuszczonymi być, i za przyzwoleniem wyborców głos zabierać mogą.

Po upływie tych dwu godzin, albo jeszcze pierwej, jeżeli tego zgromadzenie wyborcze żąda, albo gdy już nikt z kandydatów głosu nie zabiera, głosowanie przedsięwziętem być ma.

Przed rozpoczęciem tegoż, kandydatów do odstąpienia nakłonić należy.

Wyborcy, którzy po rozpoczęciu głosowania nadejdą, zgłaszają się do komisyi wyborczej i mogą brać udział w niezamkniętem jeszcze głosowaniu.

§. 48. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania zarzuty czyni przeciw uprawnieniu wyborczemu jakiej osoby, na liście wyborców umieszczonej, i utrzymuje, że od chwili sporządzenia list wyborców osoba ta którego z warunków, do prawa wyboru wymaganych, pozbawioną została, komisya wyborcza natychmiast rzecz tę rozstrzyga, nie dozwalając żadnego rekursu.

§. 49. Prezydujący komisyi wyborczej zgromadzonym wyborcom w krótkiej przemowie przywiedzie na pamięć treść §§fów 27. — 29. ustawy wyborczej, co

Sind Orte, welche zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, in verschiedenen politischen Bezirken gelegen, so hat der Bezirkshauptmann des Hauptwahlortes die übrigen Bezirkshauptmänner unter Bekanntgebung des Wahltermines und der in die engere Wahl zu bringenden Personen (§. 74) zur Wahlausschreibung in den betreffenden Bezirken aufzufordern.

§. 44. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnes und die Dauerzeit der Wahlhandlung, so wie die Orte, wo die Stimmgebung stattzufinden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimationskarten (§. 26) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler theilzunehmen hat, einzutragen.

§. 45. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für den Landtag hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der Städte, Märkte und Industrial-Orte und endlich die Abgeordneten der Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen jeder der beiden ersten Wählerclassen im ganzen Lande an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 46. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde, und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen Wähler mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerlisten und die vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 47. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Nur in den ersten zwei Stunden nach dem Beginne der Wahlhandlung dürfen Wahlcandidaten, die sich als solche bei der Wahlcommission melden, in den Versammlungsort zugelassen werden und mit Zustimmung der Wähler sprechen.

Nach Ablauf der zwei Stunden, oder noch früher, wenn es die Wahlversammlung begehrt oder kein Candidat mehr zu sprechen hat, ist die Abstimmung vorzunehmen.

Vor dem Beginne derselben werden die Candidaten zum Abtreten veranlasst.

Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen theilnehmen.

§. 48. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlcommission sogleich und ohne Zulassung eines Recurses entschieden.

§. 49. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Ansprache den versammelten Wählern den Inhalt der §§. 27 — 29 der Wahlordnung über die zur Wählbar-

do przedmiotów, do obieralności wymaganych, wyjaśni im tryb przy głosowaniu i obliczeniu głosów i napomni ich, aby wota swoje składali wedle wolnego przeświadczenia, bez wszelkich samolubnych względów pobocznych, w ten sposób, jaki wedle najsumienniejszego swego przeświadczenia poczytują za najstósowniejszy dla dobra powszechnego.

§. 50. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej, o ile są do wyboru uprawnieni, swe wota składają.

Następnie jeden z członków komisyi wyborczej, wzywać będzie wyborców do składania wotów w tym kolejnym porządku, w którym ich imiona na liście wyborców są umieszczone.

Mający prawo do wyboru, którzy po zawołaniu ich po nazwisku do zgromadzenia wyborczego przychodzą, wota swe składać będą dopiero po odczytaniu całej listy wyborców.

§. 51. Każdy mający prawo do głosowania przystępuje z reguły sam do stołu, stojącego między komisyą wykorczą a zgromadzeniem wyborczem, i przy oddaniu swojej karty legitymacyjnej, głośno i wyraźnie i z dokładnem oznaczeniem tę osobę nazwie, którą sobie posłem mieć życzy do sejmu krajowego.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch przypada posłów, tedy wyborca tyle nazwisk wymieni, ile ma być posłów wybranych.

§. 52. Wyborcy niemowi, mogą wyjątkowo na piśmie składać wyborcze swe wota, które w ich obecności, przez jednego z członków komisyi wyborczej muszą być odczytane.

§. 53. Jeżeli przy głosowaniu zachodzą wątpliwości względem identyczności (tożsamości) wyborcy, kartą legitymacyjną opatrzonego, tedy o tem, natychmiast komisya wyborcza rozstrzyga, niedozwalając rekursu.

§. 54. Każde ustne głosowanie i każde piśmienne wotum wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, wciągnione zostanie wraz z nazwiskiem wyborcy w przygotowane na to rubryki wykazu głosowania, w dwóch egzemplarzach sporządzonego.

Wciąganiem takowem do jednego z wykazów zajmuje się pisarz komisyi wyborczej, a równocześnie inny członek komisyi do drugiego wykazu, stanowiącego kontrolę wciągnienia, jako lista odpowiednia.

§. 55. Wota wyborcze, dane dla mającego być wybranym, albo pod warunkami albo z załączeniem poleceń nie są ważne.

§. 56. Względem ważności lub nieważności pojedynczych wotów wyborczych rozstrzyga natychmiast komisya wyborcza miejscowa, bez przypuszczenia rekursu.

§. 57. Głosowanie musi z reguły w każdem miejscu w ciągu dnia, do wyborów przeznaczonego, być rozpoczęte i ukończone.

Jeżeliby zaś zachodziły okoliczności, przeszkodne rozpoczęciu, postępowi lub ukończeniu wyboru, może być czynność wyborcza przez komisyę na następny dzień odroczona lub przedłużona za przyzwoleniem komisarza cesarskiego, który o tem natychmiast staroście powiatowemu lub namiestnikowi donieść ma.

keit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmzählung zu erklären und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberzeugung ohne alle eigennützige Nebenrücksichten und in der Art abzugeben, wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 50. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, in so ferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimmen abgeben.

Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge, wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchgelesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 51. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch, und nennt unter Abgabe seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter zum Landtage werden soll.

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 52. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 53. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Identität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung eines Recurses.

§. 54. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hierzu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzeichnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Die Eintragung besorgt in dem einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission und gleichzeitig ein anderes Commissionsglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controlle der Eintragung bildet.

§. 55. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifügung von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 56. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Ortswahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 57. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon sogleich dem Bezirkshauptmanne oder dem Statthalter die Anzeige zu machen hat, auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden.

Uwiadomienie o tem dla wyborców, dzieje się sposobem w miejscu zwyczajnym.

§. 58. Jeżeli wszyscy wyborcy wota swoje złożyli, lub jeżeli termin dnia wyboru do głosowania wyznaczony upłynął, a żaden się już wyborca nie zgłosił, ma prezydujący komisyi wyborczej oświadczyć głosowanie jako zamknięte, podwójny głosowania wykaz ma być przez komisyę wyborczą i przez cesarskiego komisarza podpisany, a dalsze głosowanie przed ukończeniem skrutynowania nie będzie dozwolonem.

§. 59. Po zamkniętem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych najwyżej opodatkowanych i miast Gorycyi, Rovigno i Pirano natychmiast do obliczenia głosów przystąpi się, a gdy potrzebna liczba posłów należycie wybraną została, protokół, względem czynności wyborczej prowadzony, ma być zamknięty, przez członków komisyi i przez komisarza cesarskiego podpisany, wraz z załączeniem tak wykazów głosowania jak list obliczenia głosów zapieczętowany, nareście napisem treść wyrażającym opatrzony, cesarskiemu komisarzowi do przesłania go do namiestnika oddany.

§. 60. W zgromadzeniach wyborczych reszty innych miejsc wyborczych po ukończeniu głosowania, protokół wyborczy zamknięty, przez komisyę i cesarskiego komisarza podpisany, z załączeniem wykazów głosowania przez miejscową komisyę wyborczą i cesarskiego komisarza zapieczętowany, będzie przesłany przez członka, wybranego przez komisyę wyborczą z grona swego, do głównej komisyi wyborczej, która obliczenie głosów przedsięwziąć ma.

§. 61. W przypadkach powyższego paragrafu, gdy zebranie głosów nie może bezpośrednio po głosowaniu być przedsięwziętem, musi termin do przedsięwzięcia obliczenia głosów w ten sposób być wyznaczony, ażeby do czasu wyznaczonego protokoły wyborcze pojedynczych miejsc wyborczych z pewnością mogły być nadesłane do głównego miejsca wyborczego.

§. 62. W przypadkach §. 60. względem aktu zebrania głosów, przy którym wyborcy mają prawo być obecnymi, będzie osobny protokół prowadzony, który, jako i obie listy obliczenia głosów, przez dwóch członków komisyi prowadzone, przez główną komisyę wyborczą podpisane, i wraz z temi listami obliczenia głosów i z nadesłanemi ze strony pojedynczych miejsc wyborczych protokołami i głosowania wykazami, zapieczętowane i napisem, treść krótko wyrażającym opatrzone, cesarskiemu komisarzowi oddane być mają.

§. 63. W razie równości głosów we wszystkich przypadkach rozstrzyga los, który przez prezydującego komisyi wyborczej wyciągnięty być ma.

§. 64. Po ukończonem głosów obliczeniu, prezydujący komisyi wyborczej oznajmia natychmiast rezultat onegoż.

B. Szczególne postanowienia.

1. Względem wyboru najwyżej opodatkowanych.

§. 65. Posłowie najwyżej opodatkowanych w ten sposób będą wybrani, iż

a) sześciu posłów z całego zgromadzenia wyborczego, a potem

b) po trzech z wyborców każdego obu ciał z osobna będzie wybranych.

§. 66. W celu tych wyborów podług obwodów (§. 65 *ad b*) tworzy się trzy oddziały z zgromadzonych najwyżej opodatkowanych.

Die Bekanntmachung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 58. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben, oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von dem Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 59. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen der Höchstbesteuerten und der Städte Görz, Rovigno und Pirano sogleich zur Stimmzählung geschritten, und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist, das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben, und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzählungslisten versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zur Einsendung an den Statthalter übergeben.

§. 60. In den Wahlversammlungen der übrigen Wahlorte wird nach dem Schlusse der Stimmgebung das Wahlprotokoll geschlossen, von der Commission und dem landesfürstlichen Commissär unterfertigt, unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse von der Orts-Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär versiegelt, und durch ein, von und aus der Wahlcommission gewähltes Mitglied an die Hauptwahlcommission abgesendet, welche die Stimmzählung vorzunehmen hat.

§. 61. In den Fällen des vorigen Paragraphes, wo die Scrutinirung nicht unmittelbar nach der Abstimmung vorgenommen werden kann, muss der Termin zur Vornahme der Stimmzählung in solcher Weise bestimmt werden, dass bis zu demselben die Wahlprotokolle der einzelnen Wahlorte zuversichtlich im Hauptwahlorte eingelangt seyn können.

§. 62. In den Fällen des §. 60 wird über den Scrutinirungsact, welchem die Wähler beizuwohnen berechtiget sind, ein besonderes Protokoll geführt, welches, so wie die beiden von zwei Commissionsgliedern geführten Stimmzählungslisten von der Hauptwahlcommission zu unterzeichnen, und sammt diesen Stimmzählungslisten und den von den einzelnen Wahlorten eingelangten Protokollen und Abstimmungs-Verzeichnissen versiegelt, und mit einer den Inhalt kurz bezeichnenden Ueberschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zu übergeben ist.

§. 63. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fällen das Los, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 64. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. Besondere Bestimmungen.

1. Für die Wahl der Höchstbesteuerten.

§. 65. Die Abgeordneten der Höchstbesteuerten werden in der Art gewählt, dass

a) sechs Abgeordnete von der gesammten Wahlversammlung, dann

b) je drei von den Wählern jedes der beiden Kreise für sich gewählt werden.

§. 66. Zum Behufe der Wahl nach Kreisen (§. 65 ad b) werden drei Abtheilungen aus den versammelten Höchstbesteuerten gebildet.

Każdy wyborca wporządkowanym zostanie w oddział tego obwodu, w którym najwyżej opodatkowany przedmiot jego jest położony.

§. 67. Każdy wyborca winien przy głosowaniu tyle osób wymienić, ile posłów ma być wybranych.

Komisya wyborcza postanowić winna, czy dla wszystkich, wedle §fu 65. *ad a)* spólnie wybrać się mających posłów, jeden tylko akt głosowania ma być przedsięwzięty, lub też, czy wybór odbyć się winien w dwóch, po sobie następujących aktach głosowania, w ten sposob, iż każdy wotujący przy każdem głosowaniu po trzy osoby wymienić ma.

§. 68. Po ukończonym spólnym wyborze (§. 65. ad *a*) przedsięwziętym będzie wybór w obu oddziałach (§. 66.). Los stanowi porządek kolejny, w którym oddziały wota swe oddawać winny.

Dopiero, gdy przez los oznaczony pierwszy oddział wszystkich swych posłów wybrał, może przystąpić do głosowania drugi.

§. 69. Rezultaty wyborcze każdego głosowania aktu będą zgromadzeniu wyborczemu oznajmione.

Głosy, przy późniejszem głosowaniu którego oddziału przypadające na wybranego już posła, za nieważne uznać należy.

§ 70. Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej głosów większości.

Jeżeli przy głosowaniu, na którego z posłów wybrać się mającego, taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, natenczas powtórne głosowanie przedsięwziąć, a gdyby i tą razą przy takowem nie znalazła się potrzebna większość, do ściślejszego wyboru przystąpić należy.

§. 71. Przy ściślejszym wyborze mają się wyborcy do owych ograniczać osób, które przy powtórnem głosowaniu względnie najwięcej uzyskały głosów po tych, które bezwzględną większość otrzymały.

W razie równości głosów, rozstrzyga los, kto przy trzeciem głosowaniu ma być uwzględnionym.

Liczba osób, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających, wynosi zawsze dwa razy tyle, co liczba posłów, wybrać się jeszcze mających.

Każdy głos, przypadający osobie, przy trzeciem głosowaniu do ściślejszego wyboru nie wprowadzonej, za nieważny ma być uważany.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów wypadła, tedy los rozstrzyga.

2. Dla wyborów miast, miasteczek targowych i miejsc przemysłowych.

§. 72. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony, w mieście Gorycyi ma przy głosowaniu dwie wymienić osoby.

Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

Każdy swój głos dający, wezwanym być ma, aby się, o późniejszej dnia godzinie, znowu znajdował na miejscu zgromadzenia dla złożenia na nowo wotum swego w razie potrzeby.

Jeder Wähler wird in die Abtheilung jenes Kreises eingereiht, in welchem sein höchstbesteuertes Object gelegen ist.

§. 67. Jeder Wähler hat bei der Abstimmung so viele Personen zu benennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

Die Wahlcommission hat zu bestimmen, ob für sämmtliche gemeinschaftlich (§. 65 ad a) *zu wählende Abgeordnete nur Ein Abstimmungsact vorzunehmen sei, oder ob die Wahl in zwei auf einander folgenden Abstimmungsacten in der Art stattfinden soll, dass jeder Stimmgebende bei jeder Abstimmung drei Personen zu benennen hat.*

§. 68. Nach Beendigung der gemeinschaftlichen Wahl (§. 65 ad a) *ist die Wahl in den beiden Abtheilungen vorzunehmen (§. 66). Das Loos bestimmt die Reihenfolge, in welcher diese Abtheilungen zur Abstimmung zu schreiten haben.*

Nur wenn die durch das Loos bestimmte erste Abtheilung alle ihre Abgeordneten gewählt hat, darf die zweite zur Abstimmung schreiten.

§. 69. Die Wahlresultate eines jeden Abstimmungsactes werden der Wahlversammlung bekannt gegeben.

Stimmen, welche bei der späteren Abstimmung einer Abtheilung auf einen bereits gewählten Abgeordneten fallen, sind als ungiltig anzusehen.

§. 70. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig.

Kommt bei einem Abstimmungsacte für einen oder den andern zu wählenden Abgeordneten keine solche Stimmenmehrheit zu Stande, so wird ein zweites Scrutin vorgenommen, und Falls auch bei diesem nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 71. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken, die beim zweiten Scrutin nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten

Bei Stimmengleichheit wird durch das Loos entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtigt werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche beim dritten Scrutin auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

2. Für die Wahlen der Städte, Märkte und Industrial-Orte.

§. 72. Jeder an der Abstimmung Theil nehmende Wahlberechtigte der Stadt Görz hat bei der Stimmgebung zwei Personen zu benennen.

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Jeder, der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigenfalls die Stimmgebung erneuern zu können.

Co do wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeli przy pierwszych dwóch głosowaniach nie otrzymano potrzebnej głosów większości, obowiązują zawarte w §fie 71. postanowienia.

§. 73. Wybory miast Rovigno i Pirano, przedsięwzięte będą podług przepisu poprzedniego, z tą tylko różnicą, iż każdy wyborca jednę tylko wymieni osobę.

§. 74. Dla reszty w §. 3. wyszczególnionych miejsc, będzie obliczenie głosów przedsięwziętem przez główną komisyę wyborczą (§. 39.), której pod pieczęcią oddać należy (§. 60.) protokoły wyborcze i wykazy głosowania,za poświadczeniem odebrania.

Głosy, dane w pojedynczych miejscach wyborczych, będą razem zliczone.

Do ważności wyborów dostateczna jest względna większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących.

Jeżeli przy pierwszem skrutynium taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, tedy w przeciągu terminu, przez starostę powiatowego najmniej na trzy a najdalej, na ośm dni wyznaczonego, w każdem miejscu wyborczem na nowo przedsięwziąć się ma głosowanie w ściślejszym wyborze między onemi trzema osobami, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały, a które przez starostę powiatowego wraz z rozpisaniem nowego wyboru (§. 43.), ogłoszone będą.

Jeżeli przy drugiem skrutynium, w głównem miejscu wyborczem przedsięwziętem pokazuje się równość głosów, natenczas rozstrzyga los.

3. Dla wyborów gmin wiejskich.

§. 75. Względem głosowania przy wyborach gmin wiejskich stanowią postanowienia paragrafu powyższego, z tą różnicą, iż w tych powiatach wyborczych, w których po dwóch posłów ma być wybranych, każdy wyborca dwie osoby wymienić ma, i że do wyboru ściślejszego, wprowadzone być muszą, w potrójnej liczbie posłów, wybrać się jeszcze mających, osoby, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów otrzymały.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 76. Po zamkniętem obliczeniu głosów, ma komisya wyborcza i głosy zbierające zawiadomić wybranego o wypadłym na niego wyborze, z tem wezwaniem, aby w ciągu przepisanego czasu oświadczył się, czyli przyjmuje wybór, lub nie.

§. 77. Każdy ma prawo nieprzyjąć wypadłego nań wyboru.

§. 78. Jeżeli wybrany jeszcze w dniu wyborów, przed komisyą wyborczą, póki jest zebraną, oświadczy, że wyboru nie przyjmuje, oświadczenie to do protokołu wyborczego wciągniętem zostanie, poczem nowy wybór natychmiast może być przedsięwzięty.

§. 79. W każdym innym razie oświadczenie wybranego musi być namiestnikowi uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi, przesłane

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im §. 71 enthaltenen Bestimmungen.

§. 73. Die Wahlen der Städte Rovigno und Pirano werden nach der Vorschrift des vorigen Paragraphes nur mit dem Unterschiede vorgenommen, dass jeder Wähler nur Eine Person zu benennen hat.

§. 74. Für die übrigen im §. 3 genannten Orte wird die Stimmzählung von der Hauptwahl-Commission (§. 39), welcher die Wahlprotokolle und Abstimmungsverzeichnisse gegen Empfangsbestätigung versiegelt zu übergeben sind (§. 60), vorgenommen.

Die Stimmen, welche in den einzelnen Wahlorten abgegeben wurden, werden zusammengerechnet.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden.

Kommt eine solche Stimmenmehrheit im ersten Scrutin nicht zu Stande, so ist innerhalb eines vom Bezirkshauptmanne bestimmten Termines von wenigstens drei, und höchstens acht Tagen, an jedem Wahlorte die Abstimmung in engerer Wahl zwischen jenen drei Personen zu erneuern, welche bei dem ersten Scrutin die meisten Stimmen erlangt hatten, und welche vom Bezirkshauptmanne zugleich mit der Ausschreibung der Wahlerneuerung (§. 43) kundzumachen sind.

Zeigt sich bei dem im Hauptwahlorte vorgenommenen zweiten Scrutin eine Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

3. Für die Wahlen der Landgemeinden.

§. 75. Hinsichtlich der Abstimmung bei den Wahlen der Landgemeinden gelten die Bestimmungen des vorigen Paragraphes mit dem Unterschiede, dass in jenen Wahlbezirken, in welchen zwei Abgeordnete zu wählen sind, jeder Wähler zwei Personen zu benennen hat, und dass in die engere Wahl die beim ersten Scrutin mit den meisten Stimmen betheilten Personen in der dreifachen Anzahl der noch zu wählenden Abgeordneten gebracht werden müssen.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 76. Nach geschlossener Stimmenzählung hat die Wahl- und Scrutinirungs-Commission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in die Kenntniss zu setzen, dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder die Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 77. Jedermann ist berechtiget, die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 78. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 79. In allen andern Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen zehn Tagen von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von

w ciągu dni dziesięciu, od chwili licząc, w której mu doręczonem zostało, uwiadomienie o jego wyborze, zarządzone przez komisyę wyborczą.

Zaniechanie takiego oświadczenia, równie jak wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem uważane będzie za nieprzyjęcie.

W przypadku nieprzyjęcia, ma namiestnik natychmiast nowy rozporządzić wybór.

§. 80. Jeżeli obieralny w kilku powiatach został wybranym, ma podobnież oświadczyć się według przepisu §§fów 78. i 79. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a w pierwszym razie względem tego, dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje.

Kto zaś wybór dla jednego powiatu przyjął, nie może go więcej przyjmować dla drugiego powiatu, chociażby później dopiero dowiedział się o wypadłym na niego wyborze w ostatnim powiecie wyborczym.

Jeżeli dwa lub więcej razy wybrany oświadcza, że przyjmuje, ale nie wymienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, tedy przyjęcie za ważne uznaje się dla tego powiatu, w którym pierwej wybranym został, a gdyby tego samego dnia podwójny na niego przypadł wybór, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał.

W razie równości głosów zażądać trzeba wyraźnego oświadczenia wybranego.

§. 81. Wybrany, oświadczając przyjęcie wyboru musi zarazem udowodnić, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba, gdyby to nie było już powszechnie wiadomem.

§. 82. Namiestnik mając przed sobą dowody, iż wybrany podług §. 28. od wybieralności jest wyłączony, winien akta wyboru z popartą powadami relacyą sejmowi krajowemu przedłożyć.

§. 83. Gdyby na sejm krajowy wybrane zostały osoby, z powodu zbrodni lub wynikłego z chciwości zysku, lub publiczną obyczajność naruszającego ciężkiego przestępstwa policyjnego, w inkwizycyi zostające, takowe żadnego nie mają prawa do udziału na sejmie krajowym dopóty, dopóki z wyroku sądowego nie wykaże się, czy one podług §. 28. obieralność na sejm krajowy utrzymały, czy też takową utraciły.

X. O wykazaniu i roztrząsaniu wyborów.

§. 84. Namiestnik nakaże, aby posłom na sejm krajowy wybranym, wystawiono i doręczono certyfikat wyboru, wyjąwszy przypadki, §§fami 82. i 83. przewidziane.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu na sejm krajowy, i uzasadnia dopóty domniemanie ważności jego wyboru, póki nie zostanie uznanem, że rzec przeciwnie się ma.

§. 85. Względem ważności wyboru rozstrzyga sejm krajowy w miarę przepisów, co do czynnej i biernej obieralności, tudzież co do postępowania przy wyborze, zawartych tak w konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej.

Przy roztrząsaniu i stanowieniu uchwały służą za podstawę akta wyborcze.

§. 86. Akta wyborcze składają się: z protokołu wyboru i obliczenia głosów, z spisów głosowania i list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy namiestnikowi przesłać mają z swemi sprawozdaniami, dotyczącemi toku postępowania przy wyborze, jako też prawnej jego ważności lub nieważności, tudzież

seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Statthalter der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska und der Markgrafschaft Istrien abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, so wie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt, gilt als Ablehnung.

Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter so fort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 80. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleichfalls nach Vorschrift der §§. 78 und 79 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären.

Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzteren Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirkes, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchem er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage stattfand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 81. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, in so ferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften besitze.

§. 82. Liegt dem Statthalter der Nachweis vor, dass ein Gewählter nach §. 28 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sei, so hat er die Wahlacten sammt einem motivirten Berichte dem Landtage vorzulegen.

§. 83. Wenn Personen in den Landtag gewählt werden, die wegen eines Verbrechens oder einer aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden schweren Polizeiübertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 28 die Wählbarkeit für den Landtag behalten oder verloren haben.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 84. Den in den Landtag gewählten Abgeordneten hat der Statthalter mit Ausnahme der Fälle der §§. 82 und 83 ein Wahlcertificat auszufertigen und zustellen zu lassen.

Dieses Certificat berechtiget den Gewählten zum Eintritte in den Landtag, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 85. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet der Landtag nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung, und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen.

Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 86. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungs-Protokolle, aus den Abstimmungs-Verzeichnissen und aus den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahlcommissäre mit ihren, den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungiltigkeit der Wahl betreffenden Berichten an den Statthalter einzusenden haben, ferner aus den

z reklamacyi i protestów, jeżeliby już jakie przeciw wyborowi założono; a nakoniec z oświadczeń, tak co do przyjęcia wyboru, jak co do obieralności przez wybranego przywiedzionych.

§. 87. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedynczych wyborach na sejm krajowy mają być podane najdalej w ciągu dni ośmiu po zagajeniu sejmu krajowego, w przeciwnym bowiem razie nie będzie się na nie żadnej zwracać uwagi.

Porządek sprawowania interesów sejmu krajowego zawiera w sobie postępowanie tegoż przy roztrząsaniu wyborów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia dwudziestego piątego Stycznia, w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania w roku drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den von dem Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen.

§. 87. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Landtagswahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung des Landtages einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rücksicht genommen werden darf.

Das Verfahren des Landtages bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am fünf und zwanzigsten Jänner, im Jahre Eintausend achthundert fünfzig, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XIX.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 15. Lutego 1850, w wydaniu dwujęzykowem: 16. Marca 1850.

27.

Spis

wyłącznych przywilejów przez ministerstwo handlu na dniu 15. Listopadu 1849. udzielonych.

Alfonsowi Dietzowi, inżynierowi w przędzalni w Möllersdorf, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście Nr. 578.), na wynalazek użycia siły elastycznej za pomocą zwyczajnych lub uwulkanizowanych kauczuków do kuźni, na dwa lata. L. 7132-H. II.

C. L. Hofmanowi, doktorowi chemii i posiadaczowi przywilejów, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Alservorstadt Nr. 351.), na odkrycie i poprawienie, z płodów mineralnych i oddzielonych ich części składowych wyrabiać tani olej lampowy, na rok jeden. L. 7175-H II. — O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Sebastyanowi Forbachowi, urzędnikowi górniczemu i hutniczemu, mieszkającemu w Rustendorf Nr. 60. (pod Wiedniem), na wynalazek, wszelkie jakbądź nazwane z żelaza ulane, żelazne i z blachy żelaznej wyrabiane naczynia i inne jakie przedmioty, bez różnicy czy są falcowane, nitowane, lane lub roboty wypukłej, czy lanemi lub wytłaczanemi uchami i antabami opatrzone, emalią zupełnie od ołowiu wolną oblewać, na jeden rok. L. 7176-H II. — O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

J. D. Klöpferowi, mechanikowi z Hamburga, na wynalazek galwano-magnetycznych łańcuchów przeciw reumatyzmowi, na rok jeden. L. 7189. — O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi. Rewers cudzoziemczy przedłożono. Ze strony policyi przeciw osobie o przywilej proszącego żadna przeszkoda nie zachodzi.

Franciszkowi Machts, uprawnionemu fabrykantowi towarów platyrowanych, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Matzleinsdorf Nr. 102), na wynalazek nowej kompozycyi metalicznej pod nazwą „Brytania“ do wyrabiania sprzętów i przedmiotów zbytkownych, jako to: serwisów stołowych, kawowych, herbatnych, żyrandolów i t. d. szczególnie sposobnej, na dwa lata. L. 7213-H II. O zacho wane tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju pod tym warunkiem nic na przeszkodzie nie stoi, jeżeli uprzywilejowana kompozycya metalowa

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 15. Februar 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 16. März 1850.

27.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 15. November 1849 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Alphons Dietz, Ingenieur in der Spinnfabrik zu Möllersdorf, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 578), auf die Erfindung in Anwendung der Federkraft mittelst gewöhnlicher oder vulkanisirter Caoutchouc's auf Schmiedehämmer, auf zwei Jahre. Z. 7132-H. II.

Dem C. L. Hofmann, Dr. der Chemie und Privilegiums - Inhaber, wohnhaft zu Wien (Alservorstadt Nr. 351), auf die Entdeckung und Verbesserung, aus mineralischen Stoffen und deren ausgeschiedenen Bestandtheilen ein wohlfeiles Lampenöhl zu erzeugen, auf ein Jahr. Z. 7175-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Sebastian Forbach, Berg- und Eisenwerks-Beamter, wohnhaft zu Rustendorf (bei Wien Nr. 60), auf die Erfindung, alle wie immer genannten gusseisernen, eisernen und eisenblechernen Geschirre und sonstigen Gegenstände, dieselben mögen gefalzt, genietet, gegossen oder getrieben, mit gegossenen oder gepressten Henkeln und Handhaben versehen seyn, mit ganz bleifreiem Email zu überziehen, auf ein Jahr. Z. 7176-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem J. D. Klöpfer, Mechaniker, aus Hamburg, auf die Erfindung galvano-magnetischer Rheumatismusketten, auf ein Jahr. Z. 7189. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor. Polizeilicher Seits wurde gegen die Person des Privilegiumwerbers kein Anstand erhoben.

Dem Franz Machts, befugter Plattirwaaren-Fabrikant, wohnhaft zu Wien (Matzleinsdorf Nr. 102), auf die Erfindung einer neuen Metallcomposition „Britania" genannt, welche zur Erzeugung von Geräthschaften und Luxusgegenständen, als: Tafel-, Kaffeh- und Theeservicen, Girandolen etc. besonders geeignet sei, auf zwei Jahre. Z. 7213-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, dass die privilegirte Metallcom-

tylko do wyrabiania serwisów herbatnych i kawowych, łyżek stołowych i sztućców (t. j. nożów i widelców stołowych), naczyń olejnych, zastawów stołowych, lichtarzów, żyrandolów i innych tym podobnych naczyń użytą będzie; wszakże użycie tejże kompozycyi do wyrabiania naczyń i sprzętów, które do przysposabiania lub zachowania potraw kwaśnych i solonych używają się, surowo zakazanem zostaje.

Wacławowi Werchowetzky, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Thury Nr. 31.), na wynalazek masy złożonej z Gutta-Percha, z której wszelkie gatunki obuwia, tudzież rury, rzemienie, powrozy, pręciki do konnej jazdy, laski i wszelkie, jak bądź nazywające się, roboty kompozycyi z Gutta-Percha wyrabiane być mogą, na jeden rok. L. 7214-H II. — O zachowanie tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

28.

Spis

wyłącznych przywilejów przez ministerstwo handlu na dniu 24. Listopada 1849. udzielonych.

Józefowi Wetterneck, inżynierowi we fabryce maszyn na Taborze, z Wiednia, na wynalazek, wszelki gatunek słupa płynu, bez osiągnienia na drugiej stronie niewygodnej wzajemnej wysokości, w równowadze utrzymać, na rok jeden. L. 7229-H II. O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Ludwikowi Mertensowi, uprawnionemu kapelusznikowi, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Mariahilf Nr. 40.), na poprawienie masy ku sztywności kapeluszowej, w skutek której kapelusze jedwabno-pilśniane tą masą wyrabiane, ani potu, ani deszczu wskróś siebie nie przepuszczają, miękciejszemi i giętciejszemi się stają, i wszelkie zgięcia na takowych łatwo usunięte być mogą, na rok jeden. L. 7243-H II. O zachowanie tajemnicy proszono.

Karolowi Wiethe, chemikowi, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Rossau Nr. 3.) na wynalazek i poprawienie zwierzęco-roślinnego kleju w płynnym stanie zostającego, pod nazwą: „klej butelkowy", który do spajania (sklejenia) przedmiotów wszelkiego rodzaju bez różnicy materyi lub ciała służy, szczególniej się czystością i trwałością odznacza, bez przykrego jest zapachu, i prędkiemu wysuszeniu lub zepsuciu nie podlega, na jeden rok. L. 7365-H II. O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Jakubowi Franciszkowi Henrykowi Hembergierowi, administracyjnemu dyrektorowi, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście Nr. 785.), na poprawienie w wyprawianiu wszelkich gatunków skór, przez co dębowanie garbarskie w krótszym czasie uskuteczniа, koszta fabrykacyi zmniejszają, i zarazem skóra wybornego gatunku wyrabia się, na lat pięć. L. 7424-H II. O zachowanie tajemnicy proszono.

Karolowi Rollingierowi, prowadzącemu profesyą wdowy po Rollingierze c. k. nadwornym introligatorze, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście Nr. 557.), na wynalazek za pomocą heblu ręcznego, bez użycia prasy, wszelką dowolną ilość papieru w jak najmniejsze formaty, bez falcowania tegoż, nie mniej pięknie i czysto jak w prasie przerzynać, na rok jeden. L. 7426-H II.

position nur zur Erzeugung von Thee- und Kaffehservicen, Esslöffeln und Bestecken, Oelgestellen, Tafelaufsätzen, Leuchtern, Girandolen und anderen derlei Geräthen angewendet werde, die Verwendung dieser Composition jedoch zur Erzeugung von Gefässen und Geräthen, welche zur Bereitung oder Aufbewahrung sauerer oder gesalzener Speisen verwendet werden, streng untersagt bleibe.

Dem Wenzel Werchowetzky, wohnhaft zu Wien (am Thury Nr. 31), auf die Erfindung einer Compositionsmasse aus Gutta-Percha, woraus alle Arten Fussbekleidungen, wie auch Röhre, Riemen, Stricke, Reitgerten, Stöcke und alle was immer für Namen habende Gutta-Percha-Compositionsarbeiten erzeugt werden können, auf ein Jahr. Z. 7214-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck *m. p.*

28.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 24. November 1849 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Joseph Wetterneck, Ingenieur in der Maschinenfabrik am Tabor, aus Wien, auf die Erfindung, jede Gattung Flüssigkeitssäule, ohne auf der anderen Seite eine unbequeme Gegenhöhe zu erreichen, im Gleichgewichte zu erhalten, auf ein Jahr. Z. 7229-H. II. — Die Geheimhaltung wurde nachgesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Ludwig Mertens, befugten Hutmacher, wohnhaft zu Wien (Mariahilf Nr. 40), auf die Verbesserung der Hutsteife, womit die mit dieser Steife erzeugten Seidenfilzhüte keinen Schweiss und Regen durchlassen, weicher und geschmeidiger seien, und jeder Bug an denselben leicht beseitiget werden könne, auf ein Jahr. Z. 7243-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Carl Wiethe, Chemiker, wohnhaft zu Wien (Rossau Nr. 3), auf die Erfindung und Verbesserung eines flüssig bleibenden animalisch-vegetabilischen Leimes „Flaschenleim" genannt, welcher zur Verbindung (Leimen) von Gegenständen aller Art ohne Unterschied des Stoffes oder Körpers diene, sich vorzüglich durch Klarheit und Haltbarkeit auszeichne, ohne lästigem Geruch, und dem schnellen Austrocknen oder Verderben nicht unterworfen sei, auf ein Jahr. Z. 7365-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 785), auf eine Verbesserung in der Zurichtung aller Gattungen von Leder, wodurch das Lohen in kürzerer Zeit bewerkstelliget, die Fabrikationskosten vermindert, und zugleich ein Leder von vorzüglicher Qualität erzeugt werde, auf fünf Jahre. Z. 7424-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Carl Rollinger, Geschäftsführer von Rollinger's Witwe, k. k. Hofbuchbinder, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 557), auf die Erfindung mittelst eines Handhobels, ohne Anwendung einer Presse, jede beliebige Quantität Papier in die kleinsten Formate, ohne dasselbe zu falzen, so schön und rein wie in der Presse zu schneiden, auf ein Jahr. Z. 7426-H II.

Jakubowi Henrykowi Hembergierowi, dyrektorowi administracyjnemu, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście Nr. 785.), na wynalazek i poprawienie sposobów postępowania i środków, żelazo z samem sobą i z innemi kruszcami szwejsować lub lutować, na lat pięć. L. 7449-H II. — O zachowanie tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

29.

Spis

wyłącznych przywilejów przez ministerstwo handlu na dniu 3. Grudnia 1848. udzielonych.

Jerzemu de Winiwarter c. kr. asystentowi inżynieryi, mieszkającemu we Wiedniu, pod firmą: Tischbein i Reich; przez nadwornego i sądowego adwokata, Dra Józefa Maksymiliana kawalera de Winiwarter, mieszkającego we Wiedniu (w mieście Nr. 885.), na wynalazek, za pomocą aparatu właściwie ukonstruowanego, pary, przez wyparowanie jakiegokolwiekbądź płynu rozwijające się, do dalszego wyparowania tego samego płynu w kotłach zamkniętych ciągle używać, na pięć lat. L. 7484-H II. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Antoniemu Schrötterowi, profesorowi chemii przy c. k. poletechnickim instytucie, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Wiedeniu Nr. 29.), na wynalazek, fosfor zwyczajny łatwo zapalny fabrycznie i na hurt (*en gros*) sposobem łatwo wykonalnym w ciało przemienić wcale indyferentne, a dopiero w wysokiej temperaturze zapalające się, na trzy lata. L. 7517-H II. O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Karolowi de Majer, prywatyzującemu, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście Nr. 796.), na wynalazek i poprawienie w odzyskaniu soku rzepnego i w wyrabianiu cukru rzepnego, jako też aparatów do tego służących, na jeden rok. L. 7518-H II. — O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na zawadzie nie stoi.

Karolowi Emilowi Paris, kupcowi z Bercy pod Paryżem; przez Ludwika de Orth, mieszkającego we Wiedniu (na przedmieściu Leopoldstadt Nr. 386.), na wynalazek w glazurowaniu żelaza, końcem konserwowania i ochronienia tegoż od oksydacyi, na dwa lata. L. 7585-H II. — O zachowanie tajemnicy proszono. Pod względem technicznym i co do ognia policyjnym, wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Piotrowi Pawłowi Beck, prywatyzującemu, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Landstrasse Nr. 322.), na wynalazek, wszelkie owe tęgie przedmioty, przez pasamoników i hafciarzów za pomocą tkania, szpulowania, wyrabiania na warsztacie, skręcania lub innemi takowemi sposobami wyrabiane, z wszelkich gatunków metalów i kompozycyi metalowych za pomocą dęcia, prasowania, tłuczenia, tłoczenia, wałkowania i t. d. wyrabiać, na jeden rok. L. 7587-H II.

Bruck m. p.

Dem Jacob Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 785), auf die Erfindung und Verbesserung der Verfahrungsarten und Mittel, um das Eisen auf sich selbst und mit anderen Metallen zusammen zu schweissen oder zu löthen, auf fünf Jahre. Z. 7449-H II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck *m. p.*

29.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 3. December 1849 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Georg v. Winiwarter, k. k. Ingenieur-Assistent, wohnhaft zu Wien, unter der Firma: Tischbein und Reich; durch den Hof- und Gerichtsadvocaten, Dr. Joseph Max Ritter von Winiwarter, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 885), auf die Erfindung, mittelst eines eigens construirten Apparates die beim Abdampfen irgend einer Flüssigkeit sich entwickelnden Dämpfe zur weiteren Verdampfung derselben Flüssigkeit in geschlossenen Kesseln continuirlich zu benützen, auf fünf Jahre. Z. 7484-H II. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Anton Schrötter, Professor der Chemie am k. k. polytechnischen Institute, wohnhaft zu Wien (Wieden Nr. 29), auf die Erfindung, den gewöhnlichen, leicht entzündlichen Phosphor fabriksmässig und im Grossen auf eine leicht ausführbare Weise in einen völlig indifferenten, erst bei hoher Temperatur sich entzündenden Körper umzuwandeln, auf drei Jahre. Z. 7517-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Carl v. Maier, Privatier, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 796), auf die Erfindung und Verbesserung in der Rübensaft-Gewinnung und Rübenzuckererzeugung, so wie der dazu gehörigen Apparate, auf ein Jahr. Z. 7518-H II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Charles Emile Paris, Kaufmann, aus Bercy bei Paris; durch Louis von Orth, wohnhaft zu Wien (Leopoldstadt Nr. 386), auf die Erfindung in der Glasirung des Eisens, um es zu conserviren und vor Oxydation zu schützen, auf zwei Jahre. Z. 7585-H II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In technischer und feuerpolizeilicher Beziehung steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Peter Paul Beck, Privatier, wohnhaft zu Wien (Landstrasse Nr. 322), auf die Erfindung, alle jene festen Gegenstände, die von Posamentirern und Stickern durch Weben, Spulen, Wirken, Drehen und auf andere derlei Arten erzeugt werden, aus allen Gattungen Metallen und Metall-Compositionen durch Treiben, Pressen, Stossen, Drucken, Walzen u. s. w. zu verfertigen, auf ein Jahr. Z. 7587-H II.

Bruck *m. p.*

30.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 20. Grudnia 1849,

do panów namiestników: w niższej Austryi, Austryi powyżej Ensu, Solnogrodzie, Czechach, Morawii, Styryi, Illiryi, Karyntyi, Tyrolu i Tryeście, dalej do pana szefa krajowego w Galicyi,

którem udziela się przepis względem wypożyczania książek z książnic uniwersyteckich i licealnych.

Przepis względem wypożyczania książek z książnic uniwersyteckich i licealnych.

§. 1.

Wykazała się potrzeba, książnice uniwersyteckie i dawne licealne, dotychczas już za publiczne uważane, przez to pożyteczniejszemi uczynić, że wypożyczanie książek dla użycia domowego ułatwionem będzie. Ponieważ te książnice dla nikogo wprawdzie nie powinny być zamknięte, a wszelakoż najprzód dla tego zakładu naukowego przeznaczone są, którego imię prowadzą, przeto na przyszłość następujące osoby prawo mają, książki z onych do użycia domowego wypożyczać:

I. Przy uniwersytetach i wyższych zakładach naukowych profesorowie, prywatni docenci i nauczyciele, dalej asystenci, adjunkci i suplenci.

II. Przy gimnazyach i szkołach realnych tak nauczyciele zwyczajni jak nauczyciele pomocniczy i poboczni.

III. Imatrykulowani studenci uniwersytetów.

IV. Członkowie kolegiów doktorskich w uniwersytetach wiedeńskim i prazkim.

§. 2.

Nadto jeszcze to prawo przysłuża:

I. Ministeryom i władzom publicznym do użycia urzędowego i za poświadczeniem odebrania, podpisem wyższego urzędnika i pieczęcią urzędową urzędu dotyczącego zaopatrzonem.

II. Członkom cesarskiej akademii nauk.

III. Przełożonym tych towarzystw naukowych, którym za upraszaniem u szefa krajowego to prawo wyraźnie przyznano, dla siebie i dla członków towarzystwa, wszelakoż zawsze pod odpowiedzialnością przełożonego.

IV. Urzędnikom książnicy.

Innym osobom prawo wypożyczania książek z reguły nie przysłuża, wszelakoż im takowe przez szefa krajowego po zasięgnieniu zdania przełożonego książnicy wyjątkowo udzielone być może.

§. 3.

Studenci §fem 1., III. oznaczeni, tudzież członkowie ciał naukowych pod I. i II. oznaczeni, stałych lub doczasowych poborów z kasy publicznej nie używający, nareście członkowie kolegiów doktorskich przy wszechniach wiedeńskiej i prazkiej, z prawa wypożyczania książek do domu, tylko pod tym warunkiem użycie robić mogą, jeżeli stósowną złożą kaucyą. Do złożenia kaucyi wedle okoliczności także i te osoby zobowiązane być mogą, które przez szefa krajowego prawo wypożyczania książek wyjątkowo

30.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 20. December 1849,

an die Herren Statthalter von Niederösterreich, Oesterreich ob der Enns, Salzburg, Böhmen, Mähren, Steiermark, Illirien, Kärnthen, Tirol und Triest, dann an den Herrn Landeschef von Galizien,

womit die Vorschrift über das Ausleihen der Bücher aus Universitäts- und Lyceal-Bibliotheken mitgetheilt wird.

Vorschrift über das Ausleihen der Bücher aus Universitäts- und Lyceal-Bibliotheken.

§. 1.

Es hat sich die Nothwendigkeit herausgestellt, die Universitäts- und ehemaligen Lyceal-Bibliotheken, welche bisher schon als öffentliche gegolten haben, dadurch nutzbarer zu machen, dass die Entlehnung von Büchern für den häuslichen Gebrauch erleichtert wird. Da diese Bibliotheken zwar Niemanden verschlossen seyn sollen, zunächst aber doch für die Lehranstalt, von der sie den Namen haben, bestimmt sind, so sind künftig folgende Personen berechtigt, aus ihnen Bücher zu entlehnen, um dieselben zu Hause zu benützen:

I. An Universitäten und höheren Studienanstalten die Professoren, Privatdocenten und Lehrer, ferner die Assistenten, Adjuncten und Supplenten.

II. An Gymnasien und Realschulen sowohl die ordentlichen Lehrer als die Hilfs- und Nebenlehrer.

III. Die immatriculirten Studenten der Universitäten.

IV. Die Mitglieder der Doctorencollegien an den Universitäten von Wien und Prag.

§. 2.

Ausserdem haben noch dieses Recht:

I. Ministerien und öffentliche Behörden zum Amtsgebrauche gegen Empfangsbestätigungen, die mit der Unterschrift eines Oberbeamten und dem Amtssiegel der betreffenden Behörde versehen sind.

II. Die Mitglieder der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften.

III. Die Vorsteher derjenigen gelehrten Gesellschaften, denen über Ansuchen beim Landeschef dieses Recht ausdrücklich zugestanden ist, für sich und die Mitglieder der Gesellschaft, jedoch jederzeit unter der Haftung des Vorstehers.

IV. Die Bibliotheksbeamten.

Anderen Personen steht das Recht, Bücher zu entlehnen, in der Regel nicht zu, doch kann es ihnen von dem Landeschef nach Einvernehmung des Bibliotheksvorstandes ausnahmsweise zugestanden werden.

§. 3.

Die §. 1, III. bezeichneten Studenten, so wie die unter I. und II. bezeichneten Glieder der Lehrkörper, welche keine bleibenden oder zeitweiligen Bezüge aus einer öffentlichen Casse geniessen, endlich die Mitglieder der Doctorencollegien an den Universitäten von Wien und Prag, können von dem Rechte, Bücher nach Hause zu entlehnen, nur unter der Bedingung

otrzymali. Ilość kaucyi przy większych i więcej uczęszczanych książnicach niżej 15 złt. r., a przy mniej uczęszczanych niżej 10 złt. r. mon. konw. miejsca nie ma, wszakże i większa ilość złożona być może.

Złożenie kaucyi prawo wypożyczania dopóty utrzymuje, dopóki kaucya złożoną zostaje. Kaucyą każdego czasu nazad odebrać wolno, wszelakoż w takowym razie w tem samem półroczu roku szkolnego nowe złożenie kaucyi miejsca mieć nie może.

§. 4.

Kaucye nie do rąk przełożonych książnicy, lecz u tego urzędnika złożone być mają, który interesami kasowemi tego zakładu naukowego zawiaduje, do którego książnica należy.

Na te kaucye wystawiane być mają urzędowe poświadczenia złożenia, bieżącemi numerami oznaczone. Przy wypożyczaniu książek poświadczenia złożenia u przełożonego książnicy złożone, a względnie za poświadczenia biblioteczne, przez przełożeństwo książnicy wręczyć się mające (§. 6.), zamienione bywają.

§. 5.

We wszystkich wyż rzeczonych przypadkach suponuje się, że wypożyczający w mieście, gdzie książnica się znajduje, lub przynajmniej w bliskości onegoż, zwyczajne swe zamieszkanie mają, albowiem dla mieszkających zewnątrz miasta wypożyczanie książek z reguły miejsca nie ma.

Wyjątki od tej reguły w szczególnych przypadkach przez szefów krajowych po zasięgnieniu zdania przełożonych książnic dozwolone być mogą.

§. 6.

Kto książkę wypożyczyć chce, ten pierwszą razą swe prawo do tego wykazać winien.

Ci, którym prawo wypożyczania książek bez złożenia kaucyi przysłuża, mają się przez osobę przełożonemu książnicy znaną przedstawić dać.

Wypożyczający za kaucyą legitymują się poświadczeniami złożenia.

Jedni i drudzy otrzymają za poprzedniczem podaniem swego zamieszkania od przełożonego karty (poświadczenia biblioteczne), na których nazwisko i stan uprawnionego, tudzież odebranie poświadczenia złożenia względem złożonej kaucyi nadmienionem być ma.

Chcąc istotnie książkę wypożyczyć, wypożyczający z reguły dniem wprzód lub przynajmniej wcześnie tego samego dnia w książnicy karteczkę żądania swego oddać ma, tytuł książki, wypożyczyć się mającej, dokładnie zawierającą i własnem nazwiska podpisem opatrzoną. W celu ułatwienia manipulacyi przy owych książnicach, przy których natłok interesów to pożądanem robi, na stósownem miejscu, najlepiej przy wchodzie lub przed wchodem do sali bibliotecznej, umieszczona być może dobrze opatrzona schowalnia, w którą karteczki żądania wrzucać się mają. Na dniu następnym, lub, o ile służba to możliwem czyni, w późniejszej godzinie tego samego dnia książki tym wydają się, którzy kartami wykażą się.

Karteczki żądania jako recepisy zatrzymują się.

Ponieważ każdy oddawca karty, jako pełnomocnik onego uważa się, na którego imię karta opiewa, przeto najstaranniejsze zachowanie tejże poleca się. W przypadku zagubienia, aby wszelkiemu nadużyciu zapobiedz, bezzwłoczne o tem doniesienie przełożonemu książnicy w własnym interesie wypożyczających zrobić by wypadało.

Gebrauch machen, dass sie eine angemessene Caution erlegen. Zum Erlage der Caution können nach Umständen auch diejenigen Personen verpflichtet werden, welche von dem Landeschef das Recht, Bücher zu entlehnen, ausnahmsweise erhalten. Der Betrag der Caution darf an den grösseren und besuchteren Bibliotheken nicht unter 15 fl., an den minder besuchten nicht unter 10 fl. C. M. seyn: es kann jedoch auch ein grösserer Betrag erlegt werden.

Der Erlag der Caution gibt das Recht der Entlehnung für so lange, als die Caution erliegt. Die Caution zurückzuziehen ist jederzeit gestattet, doch kann in einem solchen Falle in demselben Semester des Studienjahres eine neuerliche Cautionirung nicht mehr stattfinden.

§. 4.

Die Cautionen sind nicht zu Handen der Bibliotheksvorsteher, sondern bei jenem Beamten zu erlegen, welcher die Cassegeschäfte der Lehranstalt, zu welcher die Bibliothek gehört, besorgt.

Ueber diese Cautionen sind ämtliche Erlagsscheine auszufertigen, welche mit fortlaufenden Nummern zu bezeichnen sind. Beim Entlehnen der Bücher werden die Erlagsscheine bei dem Vorsteher der Bibliothek hinterlegt, und beziehungsweise gegen die vom Bibliotheksvorstande einzuhändigenden Bibliotheksscheine (§. 6) eingewechselt.

§. 5.

In allen vorgedachten Fällen wird vorausgesetzt, dass die Entlehner in der Stadt, wo sich die öffentliche Bibliothek befindet, oder doch nahe an derselben, ihren ordentlichen Wohnsitz haben, indem an Auswärtige in der Regel keine Bücher verabfolgt werden.

Ausnahmen von dieser Regel können in besonderen Fällen von den Landeschefs nach Einvernehmung der Bibliotheksvorstände gestattet werden.

§. 6.

Wer ein Buch entlehnen will, hat das erstemal sein Recht dazu nachzuweisen.

Diejenigen, welchen das Recht zur Entlehnung von Büchern ohne Cautionsleistung zusteht, haben sich durch einen dem Bibliotheksvorsteher bekannten Mann vorstellen zu lassen.

Die Entlehner gegen Caution legitimiren sich mit den Erlagsscheinen.

Die Einen wie die Andern erhalten nach vorläufiger Angabe ihrer Wohnung von dem Bibliotheksvorsteher Karten (Bibliothekscheine), worauf der Name und Stand des Berechtigten, so wie der Empfang des Erlagsscheines über die erlegte Caution anzumerken ist.

Um ein Buch wirklich auszuleihen, hat der Entlehner in der Regel einen Tag früher oder mindestens bei Zeiten an demselben Tage bei der Bibliothek einen Begehrzettel abzugeben, welcher den Titel des zu entlehnenden Buches genau zu enthalten hat, und mit seiner Namensfertigung versehen seyn muss. Zur Erleichterung der Manipulation kann bei jenen Bibliotheken bei denen der Andrang der Geschäfte solches wünschenswerth macht, an einem passenden Orte, allenfalls neben oder vor dem Eingange des Bibliotheksaales ein gehörig verwahrter Schalter angebracht werden, in welchem die Begehrzettel hineinzuwerfen sind. Am folgenden Tage, oder, dafern der Dienst diess möglich macht, zu einer späteren Stunde desselben Tages werden die Bücher jenen, die sich mit den Karten ausweisen, ausgefolgt.

Die Begehrzettel werden als Recepisse zurückbehalten.

Da jeder Ueberbringer der Karte als Bevollmächtigter desjenigen betrachtet wird, auf dessen Namen sie lautet, so wird die sorgfältigste Verwahrung derselben empfohlen. Im Falle des Verlustes würde, um jedem Missbrauche vorzubeugen, die unverweilte Anzeige an den Vorsteher der Bibliothek im eigenen Interesse der Entlehner angezeigt seyn.

§. 7.

Książki z reguły na ciąg jednego miesiąca wypożyczają się. Po upływie tego terminu, jeżeliby tymczasem inny o książkę nie zgłosił się, nowy termin udzielonym być może.

§. 8.

Kto po upływie terminu książkę wypożyczoną nie zwróci, piśmiennie o to upomnionym być ma, a posługaczowi pismo napominające oddającemu, który jednak ani do odebrania książki, ani do zwrócenia recepisu upoważnionym być nie może, nagrodę posłanniczą, dla Wiednia na dwanaście, a dla innych miast na sześć krajcarów mon. konw. ustanowioną, zapłacić powinien.

Jeżliby upomnienie nie miało skutku zamierzonego, na ten czas po upływie ośmiu dni powtórne upomnienie za opłatą dwójnasobnej nagrody posłanniczej wydane być ma. Jeżeliby i to po dalszych ośmiu dniach bez skutku zostało, tedy przełożony książnicy doniesienie o tem szefowi krajowemu zrobi, który odebranie książki zarządzi.

Przełożonym książnic wyraźnie zakazuje się, od tych przepisów ze względu na osobę wypożyczającego lub innych okoliczności wyjątki robić.

§. 9.

Ktoby książkę uszkodził lub zgubił, ten szkodę zupełnie podług oznaczenia przełożonego książnicy wynagrodzić winien.

Co się tyczy uszkodzenia książki każdy wypożyczający swego własnego interesu strzedz powinien, i zaraz przy odebraniu dochodzić, czy nie znajduje się jaki defekt, o którym donieść należy. Późniejsze podanie, że książka już przy odebraniu uszkodzoną była, nie może być uwzględnione.

§. 10.

Jeżeliby do wynagrodzenia szkody zobowiązany żądaniu zadosyć nie uczynił, tedy

1. jeżeli znajduje się ręczyciel, ten natychmiast zupełnie szkodę wynagrodzić winien. Regres przeciw temu, za którego ręczył, jemu samemu zostawia się.
2. jeżeli wypożyczający kaucyą złożył, tedy ją bibliotekarz za wydaniem poświadczenia złożenia odbiera, szkodę nią wynagradza, a resztę pieniędzy, jeżeliby co pozostało, znowu u kasy składa.

   Bibliotekarze wypadki takowe w ewidencyi utrzymywać i staranie mieć będą, żeby przy dalszem wypożyczaniu na to wzgląd miano, że kaucya zmniejszoną została.
3. Jeżeli wypożyczający z kasy publicznej płacę lub należytość pobiera, tedy ta miejsce kaucyi zastępuje, a co ku temu potrzebne, u kasy, z której płacę pobiera, zarządzić należy.

§. 11.

Kto na dłuższy czas jak na ośm dni wyjeżdża, ten książki wypożyczone zwrócić winien.

§. 12.

Kto pomieszkanie zmienia, ten o tem przełożonego książnicy zawiadomić, i nowe mu pomieszkanie oznajmić winien. Ktoby to zaniedbał, ten na przypadek, gdyby do

§. 7.

Die Bücher werden in der Regel auf die Dauer eines Monates hinausgeliehen. Nach Ablauf dieser Frist kann, wenn sich inzwischen kein Anderer um das Buch gemeldet hat, eine neuerliche Frist ertheilt werden.

§. 8.

Wer nach abgelaufener Frist das entlehnte Buch nicht zurückstellt, ist schriftlich zu mahnen, und hat dem Diener, welcher den Mahnzettel überbringt, der aber weder zum Empfange des Buches, noch zur Zurückstellung des Recepisses ermächtigt werden darf, einen Botenlohn zu entrichten, welcher für Wien auf zwölf, und für die anderen Städte auf sechs Kreuzer C. M. festgesetzt wird.

Bleibt die Mahnung ohne den beabsichtigten Erfolg, so ist nach Verlauf von acht Tagen eine zweite Mahnung gegen Bezahlung des doppelten Botenlohnes zu erlassen. Ist auch diese nach weiteren acht Tagen ohne Erfolg, so wird der Vorsteher der Bibliothek hievon die Anzeige an den Landeschef erstatten, welcher die Eintreibung des Buches einleiten wird.

Es ist den Bibliotheksvorstehern ausdrücklich untersagt, von diesen Weisungen aus Rücksicht auf die Person des Entlehners oder anderer Umstände halber Umgang zu nehmen.

§. 9.

Wer ein Buch beschädigt, oder verliert, hat den vollständigen, von dem Bibliothekvorsteher zu bestimmenden Ersatz zu leisten.

Rücksichtlich der Beschädigung eines Buches hat jeder Entlehner sein Interesse selbst zu wahren, und sogleich beim Empfange einen allfälligen Defect zu erheben und anzuzeigen. Die nachträgliche Angabe, das Buch sei schon beim Empfange beschädigt gewesen, kann nicht berücksichtigt werden.

§. 10.

Wenn der zum Ersatze Verpflichtete der Aufforderung dazu nicht nachkommt, so hat

1. *im Falle ein Bürge vorhanden ist, derselbe sogleich die volle Entschädigung zu leisten. Der Regress an Jenem, für den er sich verbürgt hat, bleibt ihm selbst überlassen.*
2. *Falls der Entlehner eine Caution erlegt hat, erhebt dieselbe der Bibliothekar gegen Ausfolgung des Erlagscheines, leistet damit den Ersatz, und deponirt den allfälligen Geldrest wieder bei der Casse.*

   Die Bibliothekare werden solche Vorgänge in Evidenz halten, und Sorge tragen, damit bei einem weiteren Entlehnen darauf Rücksicht genommen werde, dass die Caution verringert worden ist.
3. *Bezieht der Entlehner aus einer öffentlichen Casse einen Gehalt oder eine Gebühr, so vertritt diese die Stelle der Caution, und es ist das Erforderliche bei der Casse, aus welcher der Gehalt erhoben wird, einzuleiten.*

§. 11.

Wer für längere Zeit als für acht Tage verreiset, hat die entlehnten Bücher zurückzustellen.

§. 12.

Wer seine Wohnung verändert, hat hievon dem Vorsteher der Bibliothek die Mittheilung zu machen, und ihm die neue Wohnung anzuzeigen. Wer es unterlässt, hat für den Fall, dass

niego upomnienie wydać wypadało, dwójnasobną nagrodę posłanniczą §fem 8. ustanowioną zapłacić ma.

§. 13.

Przed wstępem wakacyi jesiennych wszystkie książki wypożyczone książnicy zwrócone być mają.

Wszakże, o ile rewizya całego stanu książkowego przedsięwziąść się mająca tego dozwala, na ciąg wakacyi znowu wydane być mogą.

§. 14.

W rzadkich przypadkach, gdyby wypożyczonych książek później nagle zapotrzebowano, za piśmienem wezwaniem przez bibliotekarza wydać się mającem, te bez nagrody posłanniczej, jeszcze przed upływem czasu zwrócone być mają.

§. 15.

Rękopisy, osobliwie kosztowne książki, książki, których do służby bibliotecznej i do trwałego użycia w czytelni potrzeba, szczególnie słowniki, tudzież książki do szukania w nich, jako dzienniki, roczniki i dzieła alfabetycznie ułożone, nakoniec dzieła belletrystyczne, których na innej drodze łatwo dostać można, z reguły wypożyczane nie będą.

§. 16.

Co do dzienników bieżących, jako też innych dzieł jeszcze wychodzących, aby z jednej strony ich użycie w czytelni nie długo zatrzymywać, z drugiej zaś strony ich zużyciu w stanie nieoprawnym zapobiedz, ile możności staranie o tem mieć się winno, aby je zeszytami lub innemi pewnemi częściami w tekturę oprawiano, i tak jeszcze przed porządnem oprawieniem czytającej publiczności w ręce oddawano.

Tudzież, ile możności, urządzić się ma, aby dzienniki bezpośrednio, po ich wyjściu w miejscowości książnicy od powszechnej czytelni oddzielnej wykładano, a przynajmniej członkom ciał nauczycielskich i towarzystw uczonych w §. 2. wymienionych wglądnienie i przeglądnienie onych zaraz możliwem się stało.

§. 17.

Co się tyczy oznaczenia liczby tomów, ile każdemu pojedyńczemu wypożyczającemu naraz wydać można, to od osądzenia przełożeństwa książnicy, pod względem na potrzeby innych wypożyczających i ilość kaucyi, gdyby takową złożono, zawisło.

§. 18.

Książki nowo sprawione przez dwa miesiące dla użycia w czytelni zatrzymane być muszą.

Wyjątek od tego dla tych jedynie osób miejsce mieć może, które do sprawienia pewnej jakiej książki przyłożyły się.

§. 19.

Jeźli profesorowie lub inni mężowie, naukową robotą zajęci, do wykończenia której osobliwszych literackich dochodzeń użyć chcą, w celu namienionym dostąpić sobie życzą prawa użycia wnętrznej książnicy, to jest prawa, w bibliotece książki wystawione i wykazy książek biblioteki osobiście i bezpośrednio przeglądać, tedy takowi o to przez szefa krajowego, który w takowym razie zdania przełożonego książnicy zasięgnąć winien, do ministerstwa oświecenia prośbę zanieść mają.

an ihn eine Mahnung zu erlassen wäre, das Doppelte des mit §. 8 festgesetzten Botenlohnes zu entrichten.

§. 13.

Vor Eintritt der Herbstferien der Bibliothek sind alle entlehnten Bücher zurückzustellen.

Doch können sie, in soferne die vorzunehmende Revision des ganzen Bücherstandes solches gestattet, für die Dauer der Ferien neuerdings hinausgegeben werden.

§. 14.

In den seltenen Fällen, wenn hinausgeliehene Bücher nochmals dringend benöthigt werden, sind sie über eine vom Bibliothekvorsteher zu erlassende schriftliche Einladung, wofür kein Botenlohn zu entrichten ist, auch vor Ablauf der Frist zurückzustellen.

§. 15.

Handschriften, besonders kostbare Bücher, Bücher, die zum Bibliothekdienste und zum beständigen Gebrauche im Lesesaale nöthig sind, insbesondere Wörterbücher, ferner Nachschlagwerke, wie Zeitschriften, Jahresberichte und alphabetisch-geordnete Werke, endlich belletristische Werke, die man sich leicht auf anderem Wege verschaffen kann, werden in der Regel nicht ausgeliehen.

§. 16.

In Betreff der laufenden Zeitschriften, so wie anderer im Erscheinen begriffener Werke, ist, um einerseits deren Benützung im Lesesaale nicht zu lange aufzuhalten, andererseits deren Abnützung im ungebundenen Zustande zu verhüten, nach Thunlichkeit dafür Sorge zu tragen, dass sie heftweise oder sonst nach gewissen Parthien cartonnirt werden, und so noch vor dem ordentlichen Einbinden dem Lesepublikum in die Hände gegeben werden können.

Auch ist, wo möglich, eine Einrichtung zu treffen, wodurch Zeitschriften unmittelbar nach ihrem Erscheinen in einem von dem allgemeinen Lesesaale abgesonderten Locale der Bibliothek aufgelegt, und wenigstens den Mitgliedern der Lehrkörper und der im §. 2 genannten gelehrten Gesellschaften die sogleiche Einsicht und Durchsicht derselben möglich gemacht würde.

§. 17.

Die Bestimmung der Zahl der Bände, welche jedem einzelnen Entlehner zugleich hinausgegeben werden kann, ist dem Ermessen des Bibliothekvorstandes mit Rücksicht auf die Bedürfnisse anderer Entlehner und die Höhe der etwa erlegten Caution anheim gestellt.

§. 18.

Neu angeschaffte Bücher müssen durch zwei Monate zum Gebrauche im Lesesaale zurückbehalten werden.

Eine Ausnahme hiervon kann nur in Betreff derjenigen Personen gemacht werden, welche die Anschaffung eines bestimmten Buches selbst veranlasst haben.

§. 19.

Wenn Professoren oder andere Männer, die mit einer wissenschaftlichen Arbeit beschäftiget sind, zu deren Vollendung sie besondere literarische Nachforschungen anstellen wollen, für den gedachten Zweck das Recht der Benützung der inneren Bibliothek, das ist, das Recht, die in der Bibliothek aufgestellten Bücher und die Bücherverzeichnisse der Bibliothek persönlich und unmittelbar durchzusehen, zu erlangen wünschen, so müssen sie darum durch den Landeschef, der diessfalls den Bibliothekvorsteher einzuvernehmen hat, beim Ministerium des Unterrichts einkommen.

§. 20.

Panowie szefowie krajowi starania przyłożyć mają, aby tych przepisów ściśle się trzymano, i zachodzącym zażaleniom na niezachowanie takowych bezzwłocznie zaradzano.

Thun m. p.

31.

Rozrządzenie ministerstwa wojny z dnia 21. Grudnia 1849,

do ogólnego wojskowego sądu apelacyjnego,

którem się postanawia na ten czas, póki siedlisko marynarskiej nadkomendy w Tryeście zostaje, właściwość sądu względem pertraktacyi spadkowej zeszłych z tego świata osób przy marynarce od półkownika do wyższych stopni idąc.

Ogólnemu wojskowemu sądowi apelacyjnemu, w celu dania polecenia illiryjskiej wnętrzno-austryackiej, tudzież Lombardzko-Weneckiej wojskowej komendzie krajowej, jako też nadkomendzie marynarskiej, podaje się do wiadomości, że, póki siedlisko nadkomendy marynarskiej w Tryeście się znajduje, pertraktacye spadkowe do ces. król. marynarki należących referentów, półkowników, Contre-Admirałów i Vice-Admirała przez illiryjskie wnętrzno-austryackie *Judicium delegatum militare* odbywane być mają.

Gyulai m. p.

32.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 13. Stycznia 1850,

do namiestnictw w Lincu, Solnogrodzie, Pradze, Bernie, Opawie, Gracu, Lublanie, Klagenfurcie (Celowcu), Tryeście, Insbruku, do gubernium galicyjskiego, gubernium dalmacyjskiego, komisyi gubernialnej krakowskiej, administracyi cywilnej we Węgrzech, w Siedmiogrodzie, w województwie i banacie Temeskim, i do Rady banalnej w Zagrzebiu,

mocą którego obwieszcza się postępowanie z obligacyami czesko-stanowemi na dniu 2. Stycznia 1850. w Seryi 446. przelosowanemi, tudzież z niemieckiemi biletami pieniężnemi dziesięciokrajcarowemi Seryi D na tymże samym dniu przelosowanemi.

Odnośnie do niższo-austr. rozporządzenia okólnego z dnia 29. Października 1829*) obwieszcza się, że obligacye eraryalne czesko-stanowe na dniu 2. Stycznia t. r. w Seryi 446 przelosowane $3^1/_2$, 4 i 5 procentowe, a mianowicie od Nr. 163104 aż do 164855 włącznie wedle postanowień najwyższego patentu z dnia 21. Marca 1818**) na nowe, podług pierwotnej stopy procentowej w mon. konw. prowizyą przynoszące zapisy długu Stanu wymieniane będą.

Przedsięwzięto oraz na dniu 2. b. m. przelosowanie niemieckich biletów pieniężnych, przy czem Serya D onychże wartości dziesięciokrajcarowej wyciągnioną została.

Przeto więc każdy literą D oznaczony bilet pieniężny dziesięciokrajcarowy w przeciągu dwóch miesięcy rachując od dnia 1. Stycznia r. 1850, za dziesięć krajcarów monetą zdawkową śrebrną i miedzianą w kasach wymieniających we Wiedniu, osobno ku temu przeznaczonych, lub w kasach poborowych w koronnych krajach oprócz niższej Austryi, wymienionym być może, co zaś nie przeszkadza, aby takowe bilety pieniężne i po upływie terminu wspomnianego do zapłat gotówką przy wszystkich kasach publicznych użytemi być mogły.

---

*) W zbiorze niższo-austr. prowincyonalnych ustaw, tom 11. stronica 807.

**) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń, tom 46. stronica 16.

§. 20.

Die Herren Landeschefs werden Sorge tragen, dass diesen Vorschriften genau nachgekommen und dass allfälligen Beschwerden über Nichtbeobachtung derselben unverzüglich abgeholfen werde.

Thun *m. p.*

31.

Erlass des Kriegsministeriums vom 21. December 1849,

an das allgemeine Militär-Appellations-Gericht,

womit für die Zeit, in so lange der Sitz des Marine-Ober-Commando in Triest seyn wird, die Gerichtszuständigkeit für die Abhandlung der Verlassenschaften der bei der Marine mit Tod abgehenden Individuen vom Obristen aufwärts, bestimmt wird.

Dem allgemeinen Militär-Appellations-Gerichte wird zur Anweisung des illirisch-innerösterreichischen, dann des lombardisch-venetianischen Landes-Militär-Commando, wie auch des Marine-Ober-Commando bekannt gegeben, dass, in so lange der Sitz des Marine-Ober-Commando in Triest sich befindet, die Abhandlungen der Uerlassenschaften der zur k. k. Marine gehörigen Referenten, Obersten, Contre-Admiräle und des Vice-Admirals von dem illirisch-innerösterreichischen Judicio delegato militari *zu pflegen seyn werden.*

Gyulai *m. p.*

32.

Erlass des Finanzministeriums vom 13. Jänner 1850,

an die Statthalterei in Linz, Salzburg, Prag, Brünn, Troppau, Gratz, Laibach, Klagenfurt, Triest, Innsbruck, an das galizische Gubernium, dalmatinische Gubernium, die Krakauer Gubernial-Commission, Civil-Verwaltung in Ungarn, Siebenbürgen, in der Woiwodschaft und dem Temeser Banate, und an den Banalrath in Agram,

womit die Behandlung der am 2. Jänner 1850 in der Serie 446 verlostsn böhmisch-ständischen Obligationen, so wie der an demselben Tage verlosten deutschen Münzscheine zu zehn Kreuzern Serie D kundgemacht wird.

*Mit Beziehung auf die niederösterreichische Circular-Verordnung vom 29. October 1829 *) wird bekannt gemacht, dass die am 2. Jänner d. J. in der Serie 446 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen zu 3½, 4 und 5 Percent, und zwar von Nr. 163104 bis einschliessig 164855 nach den Bestimmungen des allerhöchsten Patentes vom 21. März 1818 **) gegen neue, zu dem ursprünglichen Zinsfusse in Conventions-Münze verzinsliche Staatsschuldverschreibungen, umgewechselt werden.*

Ferner ist auch am 2. d. M. eine Verlosung der deutschen Münzscheine vorgenommen und hierbei die Serie D *von jenen zu zehn Kreuzern gezogen worden.*

Hiernach kann jeder mit dem Buchstaben D *bezeichnete Münzschein zu zehn Kreuzern innerhalb zwei Monate vom 1. Jänner 1850 an gerechnet, gegen zehn Kreuzer in Silber- und Kupferscheidemünze bei der eigens hiezu bestimmten Verwechslungscasse in Wien, oder bei den Einnahmscassen in den Kronländern ausser Niederösterreich umgewechselt werden, was aber nicht hindert, dass derlei Münzscheine auch nach Ablauf der erwähnten Zeit zu Barzahlungen an alle öffentlichen Cassen verwendet werden können.*

**) In der n. ö. Provinzial-Gesetzsammlung XI. Band, Seite 807.*
***) In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen, 46. Band, Seite 16.*

O tem przelosowaniu biletów pieniężnych i o działaniu publiczność jeszcze oprócz tego, stósownem obwieszczeniem w urzędowej części gazety głównej dotyczącego kraju koronnego zawiadomić się ma.

Krauss m. p.

33.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 14. Stycznia 1850,

do konsystorza wszechnicy wiedeńskiej i do senatów akademickich w Pradze, Ołomuńcu, Krakowie, we Lwowie, w Gracu i Insbruku,

mocą którego znosi się dotychczasowy zakaz egzaminowania izraelitów z prawa kościelnego, lub wystawiania tymże zaświadczeń frekwentacyjnych w razie uczęszczania na takowe odczyty dotyczące.

Już wedle najwyższych rezolucyi z dnia 21. Sierpnia 1820. i z dnia 24. Lutego 1833., tudzież wedle dekretów nadwornej komisyi naukowej z dnia 27. Października 1820, 21. Kwietnia 1829. L. 1729*), i 28. Lutego 1833. L. 1286**), dozwolonem było izraelitom, uczęszczać na odczyty prawa kościelnego. Zakazanem tylko było, przypuszczać ich do egzaminów z przedmiotu tego albo wydawać im dotyczące zaświadczenia lubo tylko frekwentacyjne.

Od zakazu egzaminowania ich z prawa kościelnego, o tyle, o ile ogólnie jeszcze egzamina podług nowszych co do studyów ustaw dopuszczalne są, od zakazu zaś wystawienia onym zaświadczeń frekwentacyjnych w razie uczęszczania na odczyty takowe bezwarunkowo odstąpić należy.

Thun m. p.

34.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 14. Stycznia 1850,

do ces. król. namiestnictwa w niższej Austryi,

mocą którego oświadcza się, że przywilej Fryderykowi Rödigierowi we Wiedniu na dniu 22. Grudnia 1847. na wynalazek nowego bandażu rupturowego udzielony, ustaje.

Ministerstwo handlu oświadczyło, że przywilej Fryderykowi Rödigierowi we Wiedniu, (St. Ulrich) pod dniem 22. Grudnia 1847. na wynalazek nowego bandażu rupturowego na dwa lata udzielony z upływem tego czasu ustaje; dotyczące tu opisanie oryginalne, w tutejszym ces. król. instytucie politechnicznym zachowane, dla każdego do wejrzenia znajduje się.

Bruck m. p.

35.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 14. Stycznia 1850,

którem niektóre przywileja z upływem czasu za ustałe oświadczają się:

Przywileja

1. Jana Punshon z dnia 22. Lipca 1839. na 10 lat „na poprawienie w sporządzaniu machin parowych z cylindrem zstępującym i występującym“;

---

*) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń, tom 57., stronica 311.

**) Tamże, tom 61., stronica 54.

Von dieser Münzschein-Verlosung und deren Wirkung ist das Publikum, noch ausserdem durch eine geeignete Kundmachung in dem ämtlichen Theile der Hauptzeitung jedes Kronlandes in die Kenntniss zu setzen.

Krauss m. p.

33.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 14. Jänner 1850,

an das Consistorium der Wiener Universität und an die akademischen Senate zu Prag, Olmütz, Krakau, Lemberg, Gratz und Innsbruck,

wodurch das bisher bestehende Verbot, Israeliten aus dem Kirchenrechte zu prüfen, oder ihnen über den Besuch der Vorlesungen desselben Frequentations-Zeugnisse auszustellen, aufgehoben wird.

Schon nach den allerhöchsten Entschliessungen vom 21. August 1820 und 24. Februar 1833, und den Studien-Hofcommissions-Decreten vom 27. October 1820, 21. April 1829, Z. 1729 *), und 28. Februar 1833, Z. 1286 **), war den Israeliten gestattet, die Vorlesungen über das Kirchenrecht zu besuchen. Nur war verboten, sie aus diesem Gegenstande zu Prüfungen zuzulassen, oder ihnen auch nur Frequentations-Zeugnisse hierüber auszustellen.

Von dem Verbote, sie über das Kirchenrecht zu prüfen, hat es, insoweit als überhaupt Prüfungen nach den neueren Studiengesetzen noch zulässig sind, von dem Verbote aber, ihnen über den Besuch dieser Vorlesungen Frequentations-Zeugnisse auszustellen, unbedingt abzukommen.

Thun m. p.

34.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. Jänner 1850,

an die k. k. Statthalterei für Niederösterreich,

womit das dem Friedrich Rödiger in Wien unterm 22. December 1847 verliehene Privilegium auf die Erfindung eines neuen Bruchbandes für erloschen erklärt wird.

Das Handelsministerium hat das dem Friedrich Rödiger in Wien (St. Ulrich) unterm 22. December 1847 auf zwei Jahre verliehene Privilegium auf die Erfindung eines neuen Bruchbandes durch Zeitablauf erloschen erklärt; die diessfällige Original-Beschreibung befindet sich zu Jedermanns Einsicht bei dem hiesigen k. k. polytechnischen Institute in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

35.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. Jänner 1850,

womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden.

Die Privilegien des

1. John Punshon vom 22. Juli 1839 für 10 Jahre, „auf die Verbesserung in Verfertigung von Dampfmaschinen mit ab- und aufsteigendem Cylinder.“

*) In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen. Band 57, S. 311.
**) Ebenda Band 61 S. 54.

2. Henryka Erharda z dnia 28. Listopada 1839. na lat 10 „na wynalazek kompozycyi metalowej do czcionków drukarskich, stereotypów i innych wyrobów giserni typowej“.

3. Leopolda Kohn z dnia 10. Lipca 1843. przedłużony na 6ty rok, „na wynalazek nowych machin do przebierania i czyszczenia wełny owczej“.

4. Antoniego Partsch z dnia 1. Lipca 1844 na 5 lat „na poprawienie w sporządzaniu fajek glinianych“.

5. Jakóba Waldstein z dnia 8. Lipca 1844, przedłużony na 5ty rok, na wynalazek w wyrabianiu flintglasu do celów dyoptrycznych sposobnego“.

6. Antoniego Lendynary z dnia 22. Lipca 1844. na lat 5, „na odkrycie i wynalazek w paleniu materyałów glinianych“.

7. Józefa Wagnera z dnia 5. Lipca 1847., przedłużony na rok drugi, „na wynalazek machin do śrótowania płodów ziarnistych.

8. Adama Hügela z dnia 5. Lipca 1847., przedłużony na rok drugi, „na wynalazek i poprawienie metalowych piór do pisania“ i

9. synów Michała Pfurtschellera, Jana, Franciszka i Ferdynanda Pfurtschellerów z dnia 26. Lipca 1847. na dwa lata, „na wynalazek w hartowaniu towarów stalowych“, z upływem czasu ustały, a dotyczące opisy zarazem przez c. k. namiestnictwo dla kraju koronnego niższej Austryi c. k. politechnicznemu instytutowi do zachowania dla wglądnienia każdego się interesującego odsełają się.

Bruck m. p.

36.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 21. Stycznia 1850,

do wszystkich szefów krajowych i do konsystorza konfessyi augsburskiej i helweckiej,

którem postanawia się, że ewanielickiemu dusz starownikowi nie zabroniono, przy mieszanych małżeństwach pobłogosławienie wtedy przedsiębrać, jeżeli się poświadczeniem metryki wykaże, że małżeństwo podług przepisu dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 28. Października 1841. L. 29427, zawarto.

W dodatku do prowizorycznych rozporządzeń, przez c. k. ministeryum spraw wewnętrznych w skutek najwyższego upoważnienia rozrządzeniem z dnia 30. Stycznia roku przeszłego L. 2260*) wydanych, co do stosunków akatolików rozporządza się:

Przy zaślubieniu oblubieńców, z których jedna strona religią katolicką, druga zaś ewanielicką, augsburską, lub helwecką konfessyą wyznaje, ewanielickiemu dusz starownikowi nie zabroniono, pobłosławienie małżeństwa wtedy przedsiębrać, jeżeli się poświadczeniem metryki wykaże, że małżeństwo podług przepisu dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 28. Października 1841, L. 29427**) zawarto.

---

*) Obacz je w tomie uzupełniającym dziennika praw państwa pod Nr. 107.

**) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń, tom 69., stronica 264. jako dekret kancelaryi nadwornej do wszystkich rządów krajowych z dnia 3. Września 1841.

2. Heinrich Erhard vom 28. November 1839 für 10 Jahre, „auf die Erfindung einer Metallcomposition zu Buchdrucker-Lettern, Stereotypen und sonstiger Fabrikaten der Schriftgiesserei."

3. Leopold Kohn vom 10. Juli 1843, verlängert für's sechste Jahr, „auf die Erfindung neuer Schafwoll-Sortir- und Reinigungsmaschinen."

4. Anton Partsch vom 1. Juli 1844 für fünf Jahre, „auf die Verbesserung in Verfertigung von Thonpfeifenköpfen."

5. Jacob Waldstein vom 8. Juli 1844 verlängert für's fünfte Jahr, „auf die Erfindung in Erzeugung eines zu dioptrischen Zwecken geeigneten Flintglases."

6. Anton Lendinara vom 22. Juli 1844 für fünf Jahre, „auf die Entdeckung und Erfindung im Brennen von Thonmaterialien."

7. Joseph Wagner vom 5. Juli 1847, verlängert für's zweite Jahr, „auf die Erfindung von Maschinen zur Schrottung der Körnerfrüchte."

8. Adam Hügel vom 5. Juli 1847, verlängert für's zweite Jahr, „auf die Erfindung und Verbesserung der Metallschreibfeder," und

9. Michael Pfurtscheller's Söhne, Johann, Franz und Ferdinand Pfurtscheller vom 26. Juli 1847 für 2 Jahre, „auf die Erfindung in Härtung der Stahlwaaren," sind durch Zeitablauf erloschen, und die bezüglichen Beschreibungen werden unter einem durch die k. k. Statthalterei für das Kronland Niederösterreich dem k. k. polytechnischen Institute zur Aufbewahrung für Jedermanns Einsicht zugemittelt.

Bruck *m. p.*

36.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 21. Jänner 1850,

an alle Länderchefs und an das Consistorium Augsburger und Helvetischer Confession,

wodurch bestimmt wird, dass es dem evangelischen Seelsorger unbenommen sei, bei gemischten Ehen die Einsegnung dann vorzunehmen, wenn durch den Matrikelschein nachgewiesen wird, dass die Ehe nach Vorschrift des Hofkanzleidecretes vom 28. October 1841, Zahl 29427, geschlossen worden ist.

Nachträglich zu den von dem k. k. Ministerium des Innern in Folge allerhöchster Ermächtigung mit dem Erlasse vom 30. Jänner v. J., Z. 2260), getroffenen provisorischen Verfügungen in Bezug auf die Verhältnisse der Akatholiken wird verordnet:*

*Bei der Verehelichung von Brautleuten, von denen ein Theil sich zu der katholischen Religion, der andere aber zur evangelischen Augsburger oder Helvetischen Confession bekennt, ist es dem evangelischen Seelsorger unbenommen, die Einsegnung der Ehe dann vorzunehmen, wenn durch den Matrikelschein nachgewiesen wird, dass sie nach Vorschrift des Hofkanzleidecretes vom 28. October 1841, Z. 29427 **), geschlossen worden ist.*

**) Siehe denselben im Ergänzungsbande des Reichsgesetzblattes unter Nr. 107.*

***) In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen Band 69, Seite 264, als Hofkanzleidecret an sämmtliche Landesstellen vom 3. September 1841.*

Temże przepis dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 27. Grudnia 1843, L. 40852*), znosi się.

Thun m. p.

37.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 24. Stycznia 1850,

do namiestników w niższej Austryi, wyższej Austryi, Solnogrodzie, Tyrolu, Czechach, Morawii, Szląsku, Styryi, Karyntyi, Krainie, Pobrzeżu, do szefów krajowych w Galicyi i Dalmacyi, i do urzędu obwodowego w Czerniowcach na Bukowinie,

którem w skutek cesarskiej rezolucyi wszystkim nauczycielom gimnazyalnym, którzy płace z publicznych funduszów pobierają, nauczanie prywatne w tak zwanych korepetycyach zakazuje, a za to im pod pewnemi warunkami dodatek z funduszu naukowego w 200 złt. r. rocznie, od 1. Listopada 1849. począwszy, udziela się.

Dekretem nadwornym z dnia 3. Maja 1832, L. 1917, nauczycielom gimnazyalnym w miejscach, w których nie ma uprawnionych nauczycieli prywatnych i instruktorów, pod pewnemi ograniczeniami dozwolonem było, dawać uczniom gimnazyalnym w celu lepszego tychże wykształcenia w tak zwanych korepetycyach naukę prywatną w przedmiotach studyów gimnazyalnych.

Gdyż atoli nowa organizacya gimnazyów potrzebnem czyni, aby nauczyciele wszelkie swe siły publicznemu nauczaniu poświęcali, gdy nauka ta nadal udzielaną być ma sposobem, w skutek którego poboczne nauczanie prywatne z reguły niepotrzebnem się staje, gdy nadto dawanie tak zwanych koreptycyi z wielokrotnemi niestósownościami, z pomyślnym stanem gimnazyów niezgadzającemi się, połączone było, przeto w skutek najwyższej rezolucyi z dnia 29. Grudnia 1849. wszystkim nauczycielom gimnazyalnym, którzy z publicznych funduszów płace pobierają, dawanie nauki prywatnej w tak zwanych korepetycyach zakazuje się. Dyrektorowie bacznymi na to być mają i za to odpowiedzialnymi są, aby ten zakaz żadną miarą nie przekraczano ani pomijano.

Aby zaś oraz z uwzględnieniem włożonych nań wyższych obowiązków polepszyć zewnętrzne położenie nauczycieli gimnazyalnych w najniższych płacach zostających, i wynagrodzić szkodę powyższym zakazem im urosłą, raczył Najjaśniejszy Pan najłaskawiej ten wniosek zatwierdzić, żeby rzeczywistym, z funduszu naukowego płaconym nauczycielom, włącznie byłych w klasę tych ostatnich powróconych prefektów gimnazyalnych, jeżeli przed połączeniem studyów filozoficznych z gimnazyalnemi w gimnazyach wyż rzeczonych ustanowionymi byli, nie mniej onym, którzy na przyszłość jako nauczyciele gimnazyalni w takowych ustanowieni będą, aż do stanowczego uregulowania płac począwszy od dnia 1. Listopada 1849., dodatek dwóchset złotych reńskich z funduszu naukowego wypłacano.

Do tego dodatku jednak wszelkie dodatki podziesiątkowe lub osobowe, jakich nauczyciel takowy już używa, w ten sposób wrachowane być mają, iż onym tylko nauczycielom, których dodatki mniej jak dwieście złotych reńskich wynoszą, brak do tej ostatniej ilości dopełnionym być ma.

---

*) W zbiorze niższo-austr. prowincyonalnych ustaw, tom 25., stronica 204.

Hiedurch wird die Vorschrift des Hofkanzleidecretes vom 27. *December* 1843 Z. 40852 *), *aufgehoben.* **Thun** *m. p.*

37.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 24. Jänner 1850,

an die Statthalter in Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Tirol, Böhmen, Mähren, Schlesien, Steiermark, Kärnthen, Krain, Küstenland, an die Länderchefs von Galizien und Dalmatien, dann an das Kreisamt zu Czernowitz in der Bukowina,

womit in Folge kaiserlicher Entschliessung allen Gymnasiallehrern, deren Gehalte aus öffentlichen Fonden bestritten werden, das Ertheilen des Privatunterrichtes in den sogenannten Nachstunden untersagt, dagegen ihnen unter gewissen Bedingungen eine Zulage aus dem Studienfonde von 200 fl. jährlich, vom 1. November 1849 angefangen, zugewiesen wird.

Mit Hofdecret vom 3. *Mai* 1832, Z. 1917, *ist den Gymnasiallehrern an Orten, wo keine befugte Privatlehrer und Instructoren gefunden werden, unter gewissen Beschränkungen gestattet worden, Schülern des Gymnasiums, zu deren bessern Ausbildung in den sogenannten Nachstunden Privatunterricht in den Gegenständen des Gymnasialstudiums zu ertheilen.*

Nachdem jedoch die neue Organisation der Gymnasien es nothwendig macht, dass die Lehrer ihre ganze Kraft dem öffentlichen Unterrichte widmen, nachdem dieser Unterricht fortan in einer Weise ertheilt werden soll, welche einen daneben hergehenden Privatunterricht für die Schüler in der Regel entbehrlich macht, nachdem das Ertheilen der sogenannten Nachstunden von mehrfachen Uebelständen begleitet war, welche mit einem gedeihlichen Zustande der Gymnasien nicht verträglich sind, so wird gemäss allerhöchster Entschliessung vom 29. *December* 1849 *allen Gymnasiallehrern, deren Gehalte aus öffentlichen Fonden bestritten werden, das Ertheilen des Privatunterrichtes in den sogenannten Nachstunden untersagt. Die Directoren haben darauf zu sehen, und sind dafür verantwortlich, dass dieses Verbot in keiner Weise übertreten oder umgangen werde.*

Um aber zugleich mit Rücksicht auf die höheren, nun an sie gestellten Anforderungen die äussere Lage der in den niedrigsten Gehalten stehenden Gymnasiallehrer zu verbessern, und den durch das obige Verbot ihnen erwachsenden Nachtheil zu vergüten, haben Seine Majestät den Antrag allergnädigst zu genehmigen geruht, dass den wirklichen, aus dem Studienfonde besoldeten Lehrern mit Einschluss der in die Reihe der letztern zurückgetretenen ehemaligen Gymnasial-Präfecte, in soferne sie vor der Verschmelzung der philosophischen mit den Gymnasialstudien an den oben bezeichneten Gymnasien angestellt waren; so wie jenen, die daselbst in der Folge als Gymnasiallehrer werden angestellt werden, bis zur definitiven Regulirung der Gehalte vom 1. *November* 1849 *an, eine Zulage von zweihundert Gulden aus dem Studienfonde erfolgt werde.*

Es sind aber in diese Zulage alle Decennal- oder Personalzulagen, welche ein solcher Lehrer bereits geniesst, in der Art einzurechnen, dass nur jenen Lehrern, deren Zulagen weniger als zweihundert Gulden betragen, der Abgang von dem letztern Betrage zu ergänzen ist.

---

*) *In der n. ö. Provinzial-Gesetz-Sammlung, Band* 25, *Seite* 204.

Równie też dodatki podziesiątkowe, jakich nauczyciele gimnazyalni wedle istniejących przepisów na przyszłość osięgną, do tych tu dozwolonych dodatków wrachowane, a oprócz tego i na przyszlość podług dotychczasowej, pierwotnie usystemizowanej płacy wyrachowane być powinny.

Tą samą najwyższą rezolucyą raczył Najjaśniejszy Pan tymczasowym dyrektorom gimnazyów rządowych, obecnie z 8 klas złożonych, remuneracye, a to przy gimnazyach owych miejsc, w których uniwersytety istnieją, lub pierwej licea i studya filozoficzne istniały, w sumie trzechset złt. r., przy innych zaś w sumie dwóchset złt. r. począwszy od roku szkolnego 1849-50., z funduszu naukowego najłaskawiej dozwolić.

Thun m. p.

38.

Pismo rozporządzające ministra wyznań i oswiecenia z dnia 24. Stycznia 1850,

do panów namiestników w niższej Austryi i Styryi,

którem oświadcza się, że stowarzyszenia niemiecko-katolickich wyznawców obecnie podług §§fów 2. i 4. patentu z dnia 4. Marca 1849*) jako kościół lub społeczeństwo religijne uznane być nie mogą, i że przeciwnie zwolennikom owego wyznania praw §fem 1. onego patentu zagwarantowanych odmawiać nie wolno.

Wedle przedłożonych zasad urządzenia i wyznania tak zwanych wolno-chrześciańskich, czyli niemiecko-katolickich wyznawców, temuż wyznaniu wszelkiej stale stojącej, a nie jedynie tylko przeczącej treści niedostaje.

Nie mniej też dotychczasowy rozwój stowarzyszeń jego zwolenników dostateczną rękojmię podaje, iż one szczególnie na religijnej potrzebie zasadzają się, i takową powodowane bywają.

Z tychto powodów nie mogą one za kościół lub społeczeństwo religijne obecnie być uznane, ani im też stanowisko pierwszeństwa, jakie prawnie uznanym społeczeństwom religijnym przed wszystkiemi innemi stowarzyszeniami na mocy §§fów 2. i 4. najwyższego patentu z dnia 4. Marca 1849. przysłuża, prowizorycznemi rozporządzeniami przyznawać, a przez to konstytucyjne prawodawstwo uprzedzać nie można.

Przeciwnie zwolennikom owego zeznania praw §fem 1. onego najwyższego patentu zagwarantowanych odmawiać nie wolno.

Thun m. p.

---

*) Ob. go w tomie uzupełniającym dziennika praw państwa pod Nr. 151.

Eben so sind die Decennalzulagen, welche die Gymnasiallehrer nach den bestehenden Vorschriften in Hinkunft erlangen werden, in die hier bewilligten Zulagen einzurechnen, und sie sind überdies auch künftig nach dem bisherigen ursprünglich systemisirten Gehalte zu berechnen.

Mit derselben allerhöchsten Entschliessung haben Seine Majestät den provisorischen Directoren der nun aus acht Classen bestehenden Staatsgymnasien Remunerationen, und zwar bei jenen Gymnasien, welche sich an Orten befinden, wo Universitäten bestehen, oder früher Lyceen und philosophische Studien bestanden haben, im Betrage von dreihundert Gulden, bei den übrigen aber im Betrage von zweihundert Gulden vom Studienjahre 1849-50 an, aus dem Studienfonde allergnädigst zu bewilligen geruht.

Thun m. p.

38.

Schreiben des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 24. Jänner 1850,

an die Herren Statthalter in Niederösterreich und Steiermark,

wodurch ausgesprochen wird, dass die Vereine der deutsch-katholischen Glaubensgenossen derzeit im Sinne der §§. 2 und 4 des Patentes vom 4. März 1849 *) nicht als Kirche oder Religionsgesellschaft anerkannt, dagegen den Anhängern jenes Bekenntnisses die durch den §. 1 jenes Patentes gewährten Rechte nicht versagt werden können.

Nach den vorliegenden Grundzügen der Verfassung und des Bekenntnisses der sogenannten frei-christlichen, oder deutsch-katholischen Glaubensgenossen fehlt es diesem Bekenntnisse an jedem feststehenden nicht bloss verneinenden Inhalte.

Eben so wenig bietet die bisherige Entwicklung der Vereine seiner Anhänger genügende Bürgschaft, dass sie vornehmlich auf einem religiösen Bedürfnisse beruhen, und durch dasselbe geleitet werden.

Aus diesen Gründen können sie als Kirche oder Religionsgesellschaft derzeit nicht anerkannt, noch kann ihnen die durch die §§. 2 und 4 des allerhöchsten Patentes vom 4. März 1849, den gesetzlich anerkannten Religionsgesellschaften vor allen anderen Vereinen eingeräumte bevorzugte Stellung durch provisorische Verfügungen zuerkannt, und dadurch der verfassungsmässigen Gesetzgebung vorgegriffen werden.

Dagegen dürfen den Anhängern jenes Bekenntnisses die durch den §. 1 jenes allerhöchsten Patentes gewährten Rechte nicht versagt werden.

Thun m. p.

---

*) S. dasselbe im Ergänzungsbande des Reichs-Gesetzblattes unter Nr. 151.

39.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 25. Stycznia 1850,

do namiestników: w niższej Austryi, wyższej Austryi, Solnogrodzie, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Kariny. Pobrzeżu, Czechach, Morawii, Szląsku; do naczelników krajowych: w Galicyi i Dalmacyi, i do urzędu obwodowego w Czerniowcach.

którem się gimnazyalnym ciałom nauczycielskim do woli zostawia, §. 75. organizacyjnego projektu dla gimnazyów *) względem wydawania semestralnych zaświadczeń szkolnych bez przedsiębrania egzaminu finalnego, już z końcem 1. półrocza bieżącego roku szkolnego 1849-50 w wykonanie wprowadzić.

Ze strony ciała nauczycielskiego jednego gimnazyum wystósowano do mnie zapytanie: czy §. 75. organizacyjnego projektu dla gimnazyów już w 1. półroczu bieżącego roku szkolnego w zastósowanie wejść ma.

Zastósowanie tego paragrafu suponuje, że ciała nauczycielskie, coby pożądanem było, w tem położeniu się znajdują, bez egzaminu finalnego o postępie przynajmniej większej liczby swych uczniów pewny sąd dawać, tudzież, że zaświadczenia wedle wskazania §. 76. tegoż projektu wydawane będą.

Jeżeli jakie gimnazyum za rzecz stósowną uznaje, z uwzględnieniem tych dwóch supozycyi namieniony paragraf z końcem 1. półrocza w wykonanie wprowadzić, tedy to nie tylko mu dozwolonem jest, a ja proszę Waszmość . . . takowe gimnazya potrzebnemi zaświadczeń formularzami zaopatrzyć, lecz owszem mem jest życzeniem, aby doświadczenia takowe, gdzie potrzebne do tego warunki znajdują się, robiono, i aby mi przez dyrektorów gimnazyalnych o skutku tychże z początkiem 2. półrocza sprawę zdano.

Waszmość . . . raczysz zatem stósowne do gimnazyalnych ciał nauczycielskich wydać zlecenie.

Thun m. p.

40.

Rozrządzenie ministra wojny z dnia 29. Stycznia 1850,

którem się przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzone postanowienia względem przypuszczania i postępowania z cudzemi okrętami wojennemi w c. k. austryackich portach obwieszczają.

Na najpoddańszy wniosek ministra wojny, i za doradą Rady ministrów, raczył Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z dnia 28. Grudnia 1849. następujące postanowienia względem przypuszczania i postępowania z cudzemi okrętami wojennemi w c. k. austryackich portach zatwierdzić:

§. 1.

Jako porty wojenne oświadczają się:

1. Port Wenecyi, pod którą nazwą ze względu na miejscowe stosunki, przestrzeń nadbrzeżna od faru w *Cavalino* aż do *Porto di Brondolo* w odległości strzału armatniego objętą jest.

---

*) Projekt ten oddzielnie w ces. król. drukarni nadwornej i rządowej we Wiedniu, we wielkim formacie półćwiartkowym, r. 1849 wydrukowano.

39.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 25. Jänner 1850,

an die Statthalter in Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain, Küstenland, Böhmen, Mähren, Schlesien; an die Länderchefs in Galizien und Dalmatien und das Kreisamt zu Czernowitz,

wodurch den Gymnasial-Lehrkörpern freigestellt wird, den §. 75 des Organisations-Entwurfes für Gymnasien *) hinsichtlich der Ausstellung von Semestral-Schulzeugnissen ohne Vornahme einer Schlussprüfung, auch schon am Schlusse des I. Semesters des laufenden Schuljahres 1849-1850 in Ausführung zu bringen.

Es ist von dem Lehrkörper eines Gymnasiums an mich die Anfrage gestellt worden: ob der §. 75 des Organisations-Entwurfes für Gymnasien schon im 1. Semester des laufenden Schuljahres in Anwendung zu kommen habe.

Die Anwendung dieses Paragraphes setzt voraus, dass die Lehrkörper, wie es zu wünschen ist, in der Lage sind, ohne Schlussprüfung über den Fortgang wenigstens der Mehrzahl ihrer Schüler ein sicheres Urtheil zu fällen, und dass die Zeugnisse nach der Anweisung des §. 76 desselben Entwurfes ausgestellt werden.

Wenn ein Gymnasium es für zweckmässig erachtet, mit Beachtung dieser beiden Voraussetzungen den genannten Paragraph am Schlusse des ersten Semesters in Ausführung zu bringen, so ist ihm diess nicht nur gestattet, und ich ersuche Euere . . . solche Gymnasien mit den nöthigen Zeugnissformularien zu versehen, sondern es liegt sogar in meinem Wunsche, dass Versuhe dieser Art, wo die dazu erforderlichen Bedingungen vorhanden sind, gemacht, und über den Erfolg derselben mit Beginn des zweiten Semesters mir von den Gymnasial-Directoren Bericht erstattet werde.

Euere . . . wollen demgemäss die geeignete Weisung an die Gymnasial-Lehrkörper erlassen.

Thun m. p.

40.

Erlass des Kriegsministers vom 29. Jänner 1850,

womit die von Sr. Majestät sanctionirten Bestimmungen über die Zulassung und Behandlung fremder Kriegsschiffe in den k. k. österreichischen Häfen kundgemacht werden.

Ueber allerunterthänigsten Vortrag des Ministers des Krieges, und über Einrathen des Ministerrathes, haben Se. Majestät mit allerhöchster Entschliessung vom 28. December 1849 nachstehende Bestimmungen über die Zulassung und Behandlung fremder Kriegsschiffe in den k. k. österreichischen Häfen zu sanctioniren geruht:

§. 1.

Als Kriegshäfen werden erklärt:

1. Der Hafen von Venedig, unter welcher Benennung der Localverhältnisse wegen, die Küstenstrecke von dem Leuchthurme von Cavalino bis zum Porto di Brondolo auf Kanonen-Schussweite einbegriffen ist.

---

*) Dieser Entwurf ist abgesondert gedruckt in der k. k. Hof- und Staatsdruckerei in Wien, in gr. 8. 1849.

2. Port Pola na nadbrzeżu Istryańskiem włącznie wszystkich najbliżej leżących portów i miejsc kotwicowych, od północnego końca wysp Bryońskich aż do *Punta di Promontore*.

3. Port Lissa w Dalmacyi włącznie wszystkich miejsc kotwicowych i stanowisk dla okrętów na całej wyspie.

Żaden cudzy okręt wojenny z reguły do nich zawinąć nie będzie mógł. Tylko do portów Pola i Lissa, wpłynięcie przy grożącem niebezpieczeństwie okrętu (*rélache forcée*) przypuszczonem będzie, w którym to przypadku statek wojenny, o ile to być może, do głównego portu wbiedz, tamże zaraz wewnątrz wstępu portowego kotwicę rarzucić i w razie potrzeby wyznaczenia placu kotwicowego przez miejscowy urząd marynarski oczekiwać ma.

Jeżeliby okolicznościami okręt wojenny zmuszonym był w jednym z zewnętrznych portów lub placów kotwicowych na kotwicy stanąć, tedy komendant onegoż, o ile to być może o tem komendanta portu głównego lub stacyi wojskowej zawiadomić i bliższych zarządzeń oczekiwać ma.

§. 2.

Port i stanowisko dla okrętów przy Tryeście włącznie zatoki morskiej *Muggia* aż do *Punta grossa* zostają wprawdzie dla wpłynięcia okrętów wojennych mocarstw zaprzyjaźnionych otwarte, wszakże pod warunkami następującemi:

a) Do wnętrza przestrzeni strzału działowego bateryi portowej w jednym a tym samym czasie nigdy więcej okrętów wojennych tej samej bandery jak jeden wielki lub dwa mniejsze okręty żaglowe albo parowe, to jest takowe, które niżej 300 ludźmi opatrzone są, przypuszczają się, wyjąwszy ten przypadek, że za poprzedniczem porozumieniem się dotyczącego rządu z austryackim, przez ten ostatni stósowne ku temu pozwolenie udzielonem zostało.

Przy miejscowem położeniu Tryestu i zatoki *Muggia* tudzież Wenecyi i objętej tu przestrzeni nadbrzeżnej *rélache forcée* miejsca mieć nie może, a przeto też uskutecznienia nie znajduje.

b) Każdy takowy wojenny okręt żaglowy czy parowy ściśle na owem tylko miejscu na kotwicy stanie, jakie mu powołany ku temu rząd portowy oznaczy, a gdyby okręt wojenny do zarzucenia kotwicy pierwej jeszcze przymuszonym był, tedy takowy, gdyby to urząd portowy, podług swych instrukcyi za potrzebne uznał, natychmiast miejsce wedle wskazania zmienić musi.

c) Przy dostatecznem uzbrojeniu okrętu, i ogólnie, jeżeli okręt do klasy należy, salutacyą zwykle przedsiębiorącej, tedy takowy cesarską banderę austryacką natychmiast salutować będzie, która salutacya onemuż równą wystrzałów ilością odwzajemni się.

d) Przy nadejściu każdego okrętu wojennego cudzej bandery komendant tegoż gubernatora lub nadkomendanta wojskowego o przyczynie swego wpłynięcia, jako też mniej więcej o trwaniu swego pobytu zawiadomić winien, a bez potrzeby i bez zasięgnionego wprzód pozwolenia gubernatora lub nadkomendanta wojskowego okręt wojenny pobytu na dłużej rozciągać nie może, jak na ten czas, jaki do wyrzeczonego celu zgodnie z gubernatorem lub nadkomendantem wojskowym wyznaczono.

2. Der Hafen von Pola an der Istrianer Küste mit Einschluss aller zunächst liegenden Häfen und Ankerplätze, von dem nördlichen Ende der Brionischen Inseln bis zu der Punta di Promontore.

3. Der Hafen von Lissa in Dalmatien mit Einschluss aller Ankerplätze und Rheden auf der ganzen Insel.

Kein fremdes Kriegsschiff wird in der Regel in selbe einlaufen können. Nur in Pola und in Lissa wird das Einlaufen bei dringender Schiffsgefahr (rélache forcée) *zugelassen werden, in welchem Falle das Kriegsfahrzeug, wenn nur irgend möglich, in den Haupthafen einzulaufen, daselbst gleich innerhalb der Hafenmündung zu ankern und nöthigenfalls die Anweisung eines Ankerplatzes durch die Local-Seebehörde abzuwarten haben wird.*

Haben die Umstände das Kriegsschiff genöthiget, in einem der Aussen-Häfen oder Ankerplätze die Anker zu werfen, so hat der Commandant derselben, sobald es möglich, davon den Commandanten des Haupthafens oder der Militärstation in Kenntniss zu setzen lassen, und die näheren Verfügungen abzuwarten.

§. 2.

Der Hafen und die Rhede von Triest einschliesslich der Bay von Muggia bis zur Punta grossa *bleiben zwar für das Einlaufen der Kriegsschiffe befreundeter Mächte offen, jedoch unter nachstehenden Bedingungen:*

a) *Innerhalb des Kanonen-Bereiches der Hafen-Batterien werden zu gleicher Zeit von Kriegsschiffen derselben Flagge nie mehr als ein grosses oder zwei kleinere Segel- oder Dampfschiffe, solche nämlich, deren Bemannung unter 300 Mann beträgt, zugelassen, den Fall ausgenommen, in welchem einer vorausgegangenen Verständigung der entsprechenden Regierung mit der österreichischen zufolge, von dieser Letzteren die Erlaubniss hiezu ertheilt worden wäre.*

Bei der örtlichen Lage von Triest und der Bay von Muggia gleichwie von Venedig und der darunter begriffenen Küstenstrecke kann die rélache forcée *nicht eintreten, und daher nicht geltend gemacht werden.*

b) *Ein jedes solches Kriegs-Segel- oder Dampfschiff wird genau nur an jener Stelle vor Anker gehen, welche demselben durch das hiezu berufene Hafenamt wird bezeichnet werden, und wäre das Kriegsschiff zum Vorankergehen noch früher gezwungen worden, so muss dasselbe, wenn diess von dem Hafenamte, seinen Instructionen gemäss für nöthig erachtet würde, demnächst den Platz nach Anweisung verändern.*

c) *Bei hinlänglicher Armirung des Schiffes, und überhaupt wenn das Schiff einer Classe angehört, die sonst Salutirungen vornimmt, wird dasselbe die kaiserliche österreichische Flagge sogleich zu salutiren haben, welche Salutirung demselben mit einer gleichen Anzahl Schüsse erwiedert werden wird.*

d) *Bei der Ankunft eines jeden Kriegsschiffes fremder Flagge hat der Commandant desselben den Gouverneur oder Militär-Obercommandanten von der Ursache seines Einlaufens wie annähernd von der Dauer seines Aufenthaltes in Kenntniss zu setzen, und nicht ohne Noth und früher eingeholter Erlaubniss des Gouverneurs oder Militär-Obercommandanten darf ein Kriegsschiff den Aufenthalt auf eine längere Zeit ausdehnen, als jene, welche zu dem ausgesprochenen Zwecke einverständlich mit dem Gouverneur oder Militär-Obercommandanten festgesetzt wurde.*

e) W porcie znajdujące się cudze okręty wojenne wystrzału porannego i wieczornego dawać nie mogą.

f) Oprócz oficerów i podoficerów, którzy zazwyczaj przyboczną broń noszą, ludzie cudzego okrętu wojennego tylko bezzbrojno, i w mniejszych oddziałach na ląd wstępywać mogą.

§. 3.

We wszystkich innych ufortyfikowanych portach nadbrzeża istryańskiego, kroacko-dalmatyńskiego i austryacko-włoskiego cudzym okrętom wojennym podług tychże samych zasad wpłynięcia i pobytu pojedyńczych cudzych okrętów wojennych dozwala się, względem czego każdemu urzędowi portowemu szczególnie instrukcye udzielone będą.

§. 4.

Żaden cudzy okręt wojenny, wyjąwszy przypadek szczególnego ułożenia się z dotyczącym rządem, jakiegobądź portu państw austryackich jako trwałej stacyi używać nie może.

§. 5.

Pod zachowaniem tych warunków, jako też policyi portowej w każdym porcie istniejącej, tudzież ustaw co do zdrowia, cła i poczty cudze okręty wojskowe każdego zaprzyjaźnionego mocarstwa marynarskiego gościnnego przyjęcia i obchodzenia się, zwyczajom ucywilizowanych narodów odpowiednego, oczekiwać mogą.

§. 6.

Tak w ufortyfikowanych, jak nieufortyfikowanych portach, dla uniknięcia wszelkiego nieporozumienia rotmani i urzędnicy portowi obowiązani są, komendanta każdego cudzego statku wojennego o istniejących regulaminach, jako też i o policyjnych urządzeniach portu dotyczącego należycie zawiadomić.

Gyulai m. p.

41.

Okólny reskrypt ministra wojny z dnia 29. Stycznia 1850,

do wszystkich wojskowych władz,

którym się rozporządza, iż wojskowe znaki służbowe dla oficerów i dla ludzi każdej klasy, w żadnej innej jak przez Najjaśniejszego Pana, w przepisie o wojskowych znakach służbowych *) uchwalonej formie i wielkości nosić nie wolno.

Doszła mię wiadomość, iż oficerskie znaki służbowe, mianowicie owe 1. klasy, przez fabrykantów wyrobami bronzowemi zajmujących się w różnej wielkości, niezważając na formę normalną i odstępując co się tyczy wykroju i przypinania orła cesarskiego, sporządzane i sprzedawane bywają.

Ponieważ u pojedyńczych ustalić by się mogło to mniemanie iż kupione znaki służbowe niewątpliwie zastępywać mogą miejsce tych, które ces. król. urząd menniczy wydaje, i których w ces. król. kasach wojennych dostać można, przeto widzę się spowodowanym, takowemu zdaniu z tem oświadczeniem naprzeciw wystąpić, iż wojskowe

---

*) Ob. go w V. części z przeszłego roku 1849. dziennika praw państwa pod Nr. 17.

e) *Dürfen die im Hafen befindlichen fremden Kriegsschiffe keinen Morgen und Abend-Schuss geben.*

f) *Ausser den Officieren und Unterofficieren, welche für gewöhnlich Seitengewehre tragen, darf die Mannschaft eines fremden Kriegsschiffes nur unbewaffnet, und in kleineren Abtheilungen das Land betreten.*

§. 3.

In allen übrigen befestigten Häfen der Istrianer der croatisch-dalmatiner und der österreichisch-italienischen Küste wird fremden Kriegsschiffen nach denselben Grundsätzen das Einlaufen und der Aufenthalt einzelner fremder Kriegsschiffe gestattet, und werden hierüber jedem Hafenamte besondere Instructionen ertheilt werden.

§. 4.

Kein fremdes Kriegsschiff darf, den Fall eines besonderen Uebereinkommens mit der betreffenden Regierung ausgenommen, irgend einen Hafen der österreichischen Staaten zum bleibenden Stationsplatze machen.

§. 5.

Unter Beobachtung dieser Bedingungen, so wie der in jedem Hafen bestehenden Hafen-Polizei, dann der Sanitäts-, Zoll- und Postgesetze können fremde Kriegschiffe jeder befreundeten Seemacht auf die den Gebräuchen gesitteter Nationen entsprechende gastfreundliche Aufnahme und Behandlung rechnen.

§. 6.

Sowohl in befestigten, als unbefestigten Häfen, sind zur Vermeidung eines jeden Missverständnisses die Lootsen und Hafenbeamten verpflichtet, den Commandanten eines fremden Kriegsfahrzeuges von den bestehenden Reglements, wie von den polizeilichen Anordnungen des betreffenden Hafens in gehörige Kenntniss zu setzen.

Gyulai *m. p.*

41.

Circular-Rescript des Kriegsministers vom 29. Jänner 1850,

an sämmtliche Militärbehörden,

wodurch verordnet wird, dass die Militärdienstzeichen für die Officiere und für die Mannschaft jeder Classe in keiner anderen als in der von Sr. Majestät in der Vorschrift für das Militärdienstzeichen*) genehmigten Gestalt und Grösse getragen werden dürfen.

Es ist mir zur Kenntniss gekommen, dass die Officierdienstzeichen, namentlich jene der 1. Classe von Bronce-Fabrikanten in verschiedener Grösse, mit Nichtbeachtung der Normalform, dann Abweichungen bezüglich des Ausschnittes und der Befestigung der kaiserlichen Adler verfertiget und dem Verkauf übergeben werden.

Da sich bei Einzelnen die Meinung feststellen könnte, dass die Substitution der im Kaufe beigeschafften Dienstzeichen an die Stelle derjenigen, welche vom k. k. Hauptmünzamte abgeliefert und aus den k. k. Kriegscassen behoben werden, unbedenklich stattfinden könne; so finde ich mich veranlasst, dieser Ansicht mit der Erklärung entgegen zu treten, dass die

---

*) *S. dieselbe im V. Stücke des vorig. Jahrg. 1849 des Reichs-Gesetzblattes unter Nr. 17.*

znaki służbowe tak dla oficerów jako i dla ludzi każdej klasy w żadnej innej formie i wielkości nosić nie wolno, jak tylko w tej, którą Najjaśniejszy Pan najłaskawiej uchwalił, a którą rysunek drukowanemu przepisowi względem wojskowych znaków służbowych załączony ukazuje.

Ten ostatni znak służbowy jedynie jest normalny, i od uprawnionych do takiego noszonym być może, gdzie przeciwnie noszenie każdego innego w formie lub wielkości lub sporządzaniu tarczy średniej od onego odstępującego znaku służbowego, przeciw przepisom, przeto niedozwolonem i niniejszem wyraźnie zakazanem jest.

Polecam więc ...... by ten powyższy przepis wszystkim podrzędnym wojskom i branszom do ich wiadomości i zachowania podanym został, a oczekuję zresztą, że ...... z swej strony do dokładnego zachowania niniejszego zakazu jak najściślejszego starania przyłożyć zechcesz.

Gyulai m. p.

42.

Rozrządzenie ministra spraw wewnętrznych z dnia 2. Lutego 1850,

do ministeryalnych komisarzy, w celu przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów ustanowionych, w Pradze, Bernie, Opawie, Lincu, Insbruku, Solnogrodzie, Gracu, Celowcu, Lublanie, Gorycyi i Tryeście, tudzież do namiestnika w niższej Austryi,

względem przeprowadzenia wykupu tyczącego się niezmiennych danin w naturze w §. 6. patentu z dnia 4. Marca 1849. namienionych i sposobu ściągania onych aż do nastąpienia wykupu.

W skutek wielokrotnych szczególnie ze strony zobowiązanych do ministerstwa spraw wewnętrznych doszłych przedstawień w Radzie ministrów uchwalono: że, co się tyczy owych należytości w naturze, które nie w skutek prawa wybierania dziesięciny, jako spółmierna część wypadłości gruntowych w płodach, lecz jako niezmienna danina dla kościołów, szkół i probostw lub dla innych celów gminnych spłacane bywają, a których ustawą z dnia 7. Września 1848. nie zniesiono, lecz je §. 6. patentu z dnia 4. Marca 1849. za wykupne oświadczono, wykup nie z urzędu, lecz tylko wtedy miejsce ma, jeżeli takowego albo przez do poborów uprawnionego, albo przez gminę, do której zobowiązani należą, lub w przypadkach w których zobowiązanie od węzła gminnego niezawisłe jest, przez większą ilość zobowiązanych w ciągu onego czasu żądano, który w takowym razie przez krajowe ministeryalne komisye, w celu uwolnienia gruntów od ciężarów ustanowione, osobnemi edyktami obwieszczony będzie.

Aż do nastąpienia wykupu takowe należytości uiszczane być mają. Względem ściągania tych należytości w przypadku, gdyby uiszczanie takowych opóźniano albo go wcale odmawiano, ustanowiony starosta powiatowy podług dotychczasowych ustaw, w mocy zostających, starania przyłożyć winien.

Z resztą samo przez się rozumie się, że rozporządzenie to nie tyczy się należytości w naturze, które wskutek prawa wybierania dziesięciny oddawane bywają.

Takowe na wszelki przypadek z urzędu rozprawie co do wykupu poddać należy, a nim wykup nastąpi, w żadnym razie przez polityczne władze ściągane być nie powinny.

W przypadku wątpliwości, czy takowa należytość w skutek prawa wybierania dziesięciny oddawana być ma czy nie, urząd, u którego o ściągnienie proszono, roz-

Militärdienstzeichen sowohl für Officiere, als für die Mannschaft jeder Classe in keiner andern Gestalt und Grösse getragen werden dürfen, als jene ist, welche Seine Majestät allergnädigst genehmiget haben, und welche die der gedruckten Vorschrift über das Militärdienstzeichen beigefügte Zeichnung ersichtlich macht.

Dieses letztere Dienstzeichen ist das einzige normale, und darf von den dazu Berechtigten getragen werden, wo hingegen das Tragen jedes anderen, in der Form oder Grösse oder in der Anfertigung des Mittelschildes davon abweichenden Dienstzeichens vorschriftswidrig, daher unstatthaft ist, und hiemit ausdrücklich untersagt wird.

Ich beauftrage das .... das Vorstehende allen unterstehenden Truppen und Branchen zu ihrer Wissenschaft und Darnachachtung bekannt zu machen, gewärtige übrigens, dass das ...... seiner Seits die genaue Befolgung des gegenwärtigen Verbotes strengstens überwachen lassen werde.

Gyulai m. p.

42.

Erlass des Ministers des Innern vom 2. Februar 1850,

an die zur Durchführung der Grundentlastung bestellten Ministerial-Commissäre in Prag, Brünn, Troppau, Linz, Innsbruck, Salzburg, Gratz, Klagenfurt, Laibach, Görz und Triest, dann an den Statthalter in Niederösterreich,

betreffend die Durchführung der Ablösung rücksichtlich der im §. 6 des Patentes vom 4. März 1849 erwähnten unveränderlichen Naturalgiebigkeiten und die Art ihrer Einbringung bis zur erfolgten Ablösung.

In Folge der vielfachen insbesondere von Seite der Verpflichteten an das Ministerium des Innern gelangten Vorstellungen hat der Ministerrath beschlossen: dass rücksichtlich jener Naturalleistungen, welche nicht in Folge des Zehentrechtes als ein aliquoter Theil von den Grunderträgnissen an Früchten, sondern als unveränderliche Giebigkeit an Kirchen, Schulen und Pfarren oder zu anderen Gemeindezwecken entrichtet werden, und welche durch das Gesetz vom 7. September 1848 nicht aufgehoben, sondern durch den §. 6 des Patentes vom 4. März 1849 für ablösbar erklärt worden sind, die Ablösung nicht von Amtswegen, sondern nur dann stattzufinden habe, wenn dieselbe entweder von den Bezugsberechtigten oder von der Gemeinde, welcher die Pflichtigen angehören, oder in den Fällen, wo die Verpflichtung von dem Gemeindeverbande unabhängig ist, von der Mehrzahl der Verpflichteten innerhalb desjenigen Zeitpunktes verlangt wird, welcher diessfalls von den Grundentlastungs-Landes-Ministerial-Commissionen durch besondere Edicte wird kundgemacht werden.

Bis die Ablösung erfolgt ist, sollen diese Leistungen erfüllt werden. Für die Einbringung dieser Schuldigkeiten, im Falle ihre Abstattung verzögert oder gar verweigert würde, hat der berufene Bezirkshauptmann nach den bisherigen noch in Kraft bestehenden Gesetzen zu sorgen.

Es versteht sich übrigens von selbst, dass sich diese Verordnung nicht auf Naturalleistungen, welche in Folge des Zehentrechtes entrichtet werden, beziehe.

Diese sind in jedem Falle von Amtswegen der Ablösungs-Verhandlung zu unterziehen und bis zur erfolgten Ablösung in keinem Falle durch die politischen Behörden hereinzubringen.

Im Zweifel, ob eine solche Leistung in Folge des Zehentrechtes entrichtet werde oder nicht, hat die Behörde, bei welcher die Eintreibung angesucht wird, die Entscheidung der betref-

strzygnienia dotyczącej ministeryalnej komisyi krajowej co do przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów zasięgnąć ma, które podług norm co do przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów udzielonem być powinno.

Niniejsze rozporządzenie dotyczącym urzędom od dnia dzisiejszego za prawidło służyć ma.

Bach m. p.

43.

Rozrządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 4. Lutego 1850,

w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, do sądów apellacyjnych we Wiedniu, Celowcu Insbruku, Pradze, Bernie i do sądu najwyższego,

którem się władzom sądowym przypomina, że zaległe należytości z abolicyjnych lub reluicyjnych układów względem powinności urbaryalnych, które rozporządzeniami co do uwolnienia gruntów od ciężarów za słusznem wynagrodzeniem za zniesione oświadczono, i które jako takie przedmiotem są postępowania komisyi co do uwolnienia gruntów od ciężarów, drogą sądowej egzekucyi ściągane być nie mogą, tudzież, że takową egzekucyą, chociażby ta już rozpoczęta była, dalej prowadzić nie wolno.

Zaszły przypadki, że zaległe należytości z abolicyjnych lub reluicyjnych układów względem powinności urbaryalnych, które rozporządzeniami co do uwolnienia gruntów od ciężarów za słusznem wynagrodzeniem za zniesione oświadczono, i które jako takie przedmiotem są postępowania komisyi co do uwolnienia gruntów od ciężarów, drogą sądowej egzekucyi ściągano.

Ministeryum sprawiedliwości widzi się przeto spowodowanem, władzom sądowym przypomnieć, że zaległości takowe, które wedle wydanych lub wydających się rozporządzeń dla pojedyńczych krajów koronnych, w których uwolnienie gruntów od ciężarów podług ustawy z dnia 7. Września 1848. przedsiębierze się, przedmiotem są postępowania komisyi co do uwolnienia gruntów od ciężarów, drogą egzekucyi sądowej ściągane być nie mogą, i że takową egzekucyą, gdzieby już rozpoczęta była, dalej prowadzić nie wolno.

Jeżeliby przy postępowaniu względem należytości z układów abolicyjnych i reluicyjnych o to szło, czy te układy zupełnie wypełniono, warunek takowy wtedy jako wstąpiony uważać się ma, jeżeli wszystkie podług treści lub sensu układu za zniesione należytości przez zobowiązanego na się wzięte wzajemne obowiązki (podług prawnego sposobu mówienia wypłata §. 1412. powszech. ks. ust. cyw.) przed 7. Września 1848. zapadły, a przeto albo rzeczywiście spełnione zostały, albo prawnie spełnione być miały.

Schmerling m. p.

fenden Grundentlastungs-Ministerial-Landes-Commission einzuholen, welche nach den über die Durchführung der Grundentlastung bestehenden Normen zu ertheilen ist.

Diese Verordnung hat den betreffenden Behörden vom heutigen Tage an, zur Richtschnur zu dienen.

Bach *m. p.*

43.

Erlass des Justizministers vom 4. Februar 1850,

im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern, an die Appellationsgerichte Wien, Klagenfurt, Innsbruck, Prag, Brünn und den obersten Gerichtshof,

wodurch den Gerichtsbehörden in Erinnerung gebracht wird, dass rückständige Leistungen aus Abolitions- oder Reluitions-Verträgen über Urbarial-Schuldigkeiten, welche durch die Grundentlastungs-Verordnungen gegen billige Entschädigung als aufgehoben erklärt worden, und als solche ein Gegenstand des Verfahrens der Grundentlastungs-Commissionen sind, im Wege der gerichtlichen Execution nicht eingetrieben werden können, und dass eine solche etwa bereits eingeleitete Execution nicht fortgesetzt werden dürfe.

Es sind Fälle vorgekommen, dass rückständige Leistungen aus Abolitions- oder Reluitions-Verträgen über Urbarial-Schuldigkeiten, welche durch die Grundentlastungs-Verordnungen gegen billige Entschädigung als aufgehoben erklärt worden, und als solche ein Gegenstand des Verfahrens der Grundentlastungs-Commissionen geworden sind, im Wege der gerichtlichen Execution eingetrieben werden.

Das Justizministerium sieht sich hierdurch veranlasst, den Gerichtsbehörden in Erinnerung zu bringen, dass solche Rückstände, welche nach den für die einzelnen Kronländer, in denen die Grundentlastung nach dem Gesetze vom 7. September 1848 vor sich geht, erflossenen oder ergehenden Verordnungen über die Durchführung der Grundentlastung ein Gegenstand des Verfahrens der Grundentlastungs-Commissionen sind, im Wege der gerichtlichen Execution nicht eingetrieben werden können, und eine solche Execution, wo sie bereits eingeleitet wäre, nicht fortgesetzt werden dürfe.

In sofern es bei dem Verfahren über die Leistungen aus Abolitions- und Reluitions-Verträgen darauf ankommt, ob diese Verträge bereits vollständig erfüllt seien, ist diese Bedingung dann als eingetreten anzusehen, wenn sämmtliche nach dem Wortlaute oder Sinne des Vertrages für die aufgelassenen Leistungen von den Verpflichteten übernommenen Gegenverbindlichkeiten (nach dem gesetzlichen Sprachausdrucke die Zahlung §. 1412 a. b. G. B.) vor dem 7. September 1848 fällig waren, und daher entweder factisch geleistet wurden oder rechtlich zu leisten waren.

Schmerling *m. p.*

44.

Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 8. Lutego 1850,

moc mające dla Austryi powyżej Ensu, Austryi poniżej Ensu, Solnogrodu, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Pobrzeża, Dalmacyi, Czech, Morawii, Szląska, Galicyi, Krakowa i Bukowiny,

którem na bieżący rok szkolny (1849-50.) początek i trwanie wakacyi jesiennych dla gimnazyów postanawia się.

Ponieważ z uczniami na końcu bieżącego roku szkolnego z gimnazyów do uniwersytetów przechodzącymi egzamin względem uznania dostatecznego usposobienia przedsięwziętym być winien, przeto, aby przedsiębranie takowe przed początkiem roku szkolnego 1850-51 możliwem uczynić, względem wakacyi z końcem tego roku szkolnego zaczynających się postanawia się, co następuje:

W gimnazyach, w których wakacye dotychczas w Sierpniu i Wrześniu przypadały, takowe z dniem 1. Sierpnia zaczynają a 15. Września kończą się.

Gdzie takowe prawnie pierwej jak w Sierpniu zaczynały się, toż także i w końcu bieżącego roku szkolnego dziać się może; wszelakoż one nad sześć tygodni trwać nie mogą.

Gdzie takowe dotychczas z 1. Września zaczynały się, te także i tego roku tak się zaczynać mogą; lecz i tu nad sześć tygodni trwać nie mogą, a dyrektor i nauczyciele ósmej klasy gotowymi być mają, począwszy od 15. Września, jeżeliby tego porządek egzaminów względem uznania dostatecznego usposobienia wymagał, egzamina te przedsiębrać.

Ostateczne uregulowanie wakacyi później nastąpi.

Thun m. p.

45.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 8. Lutego 1850,

do władz krajowych wszystkich krajów koronnych wyjąwszy królestwo Lobardzko-Weneckie,

mocą którego obwieszcza się postępowanie z obligacyami kamery nadwornej na dniu 1. Lutego 1850. w Seryi 168 przelosowanemi 6. krajcarowem, Lit. B na tymże samym dniu przelosowanemi.

Odnośnie do okólnego rozporządzenia niższo-austryackiego rządu z dnia 29. Października 1829*) obwieszcza się, że pięcio-procentowe obligacye kamery nadwornej na dniu 1. Lutego t. r. w Seryi 168 przelosowane, a mianowicie od Nr. 13192 aż do 14804 włącznie wedle postanowień najwyższego patentu z dnia 21. Marca 1818.**) na nowe, podług pierwotnej stopy procentowej w mon. konw. prowizyą przynoszące zapisy długu Stanu wymieniane będą.

Przedsięwzięto oraz na dniu 1. b. m. przelosowanie niemieckich biletów pieniężnych, przy czem Seryą B onychże wartości 6. krajcarowej wyciągniono.

Przeto więc każdy literą B oznaczony bilet pieniężny 6 krajcarowy w przeciągu dwóch miesięcy rachując od dnia 1. Stycznia r. 1850., za 6 krajcarów monetą zdawkową śrebrną w kasie wymieniającej we Wiedniu osobno ku temu przeznaczonej lub w krajowych głównych (poborowych) kasach w krajach koronnych oprócz niższej

*) W zbiorze n. a. prowincyonalnych ustaw 11. tom stronica 807.

**) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń, 45. tom stronica 16.

44.

Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 8. Februar 1850,

wirksam für Oesterreich ob der Enns, Oesterreich unter der Enns, Salzburg, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain, Küstenland, Dalmatien, Böhmen, Mähren, Schlesien, Galizien, Krakau und die Bukowina,

wodurch für das laufende Schuljahr (1849-50) der Anfang und die Dauer der Herbstferien für die Gymnasien bestimmt wird.

Da für die am Ende des laufenden Schuljahres aus den Gymnasien an die Universitäten übertretenden Schüler die Maturitätsprüfung stattzufinden hat, so wird, um deren Vornahme vor dem Beginne des Studienjahres 1850 - 51 möglich zu machen, in Betreff der am Schlusse dieses Schuljahres beginnenden Ferien, Folgendes angeordnet:

An den Gymnasien, wo die Ferien bisher in die Monate August und September fielen, beginnen dieselben mit 1. August und enden mit 15. September.

Wo sie gesetzlich früher als im August begonnen, kann diess auch am Schlusse des laufenden Schuljahres geschehen; sie haben jedoch nicht länger als sechs Wochen zu dauern.

Wo sie bisher mit September begonnen, können sie auch heuer so beginnen; sie haben aber auch da nicht über sechs Wochen zu dauern, und der Director und die Lehrer der achten Classe haben sich bereit zu halten, vom 15. September an, falls die Ordnung der Maturitätsprüfungen es erforderte, diese Prüfungen vorzunehmen.

Die definitive Regulirung der Ferien wird später erfolgen.

Thun *m. p.*

45.

Erlass des Finanzministeriums vom 8. Februar 1850,

an die Landesbehörden aller Kronländer ausser dem lombardisch-venetianischen Königreiche,

womit die Behandlung der am 1. Februar 1850 in der Serie 168 verlosten Hofkammer-Obligationen, so wie der an demselben Tage verlosten deutschen Münzscheine zu 6 Kreuzer Lit. B. kundgemacht wird.

Mit Beziehung auf die Circular-Verordnung der niederösterreichischen Regierung vom 29. October 1829) wird bekannt gemacht, dass die am 1. Februar d. J. in der Serie 168 verlosten Hofkammer-Obligationen zu fünf Percent, und zwar von Nr. 13192 bis inclusive 14804 nach den Bestimmungen des allerhöchsten Patentes vom 21. März 1818 **) gegen neue zu dem ursprünglichen Zinsfusse in Conv. Münze verzinsliche Staatsschuldverschreibungen umgewechselt werden.*

Ferner ist auch am 1. d. M. eine Verlosung der deutschen Münzscheine vorgenommen und hiebei die Serie B von jenen zu 6 Kreuzern gezogen worden.

Hiernach kann jeder mit dem Buchstaben B bezeichnete Münzschein zu 6 Kreuzer innerhalb zweier Monate vom 1. Februar 1850 an gerechnet gegen 6 Kreuzer in Silberscheidemünze bei der eigens hiezu bestimmten Verwechslungscasse in Wien oder bei den Landes-Haupt-(Einnahms-) Cassen in den Kronländern ausser Niederösterreich umgewechselt, übrigens aber

---

*) *In der niederösterreichischen Provinzial-Gesetzsammlung, 11. Band, Seite 807.*

**) *In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen, 46. Band, Seite 16.*

Austryi wymienionym, zresztą zaś także i po upływie terminu wyż wspomnianego do zapłat gotówką przy wszystkich kasach publicznych użytym być może.

Względem tego przelosowania biletów pieniężnych i działania onegoż nadto jeszcze obwieszczenie w urzędowej części gazety krajowej umieszczonem być ma.

Krauss m. p.

46.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. Lutego 1850,

moc mające dla całej objętości państwa, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego,

względem porachowania na przyszłość dostawionych do wojska osób, paszportów niemających, na korzyść powiatu odstawiającego.

Najjaśniejszy Pan raczył najwyższą rezolucyą z dnia 30. Stycznia r. b. zatwierdzić, ażeby przepis, dla owych krajów koronnych, dla których najwyższy patent rekrutacyjny z dnia 5. Grudnia 1848*) w mocy stoi, na dniu 14. Czerwca roku przeszłego L. 4260, wydany, potem za najwyższem zezwoleniem z dnia 1. Października r. prz. rozporządzeniem ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. tego samego miesiąca, L. 19844, także i na Lombardzko-Weneckie królestwo i na Dalmacyą rozciągniony, wedle którego służbie wojskowej ulegli żadnemi, albo już wyszłemi lub jakkolwiek nieważnemi paszportami opatrzeni na rachunek kontyngentu rekrutowego owego powiatu lub owej gminy, gdzie ujętymi zostają, odstawionymi i przyjętymi być mogą, a to bez względu, czy przez powiat przynależności w swym czasie reklamowanymi albo przez edykta wezwanymi byli, czy nie, także i na resztę krajów koronnych państwa (z wyjątkiem Pogranicza wojskowego) to jest: na Tyrol, Węgry, Siedmiogrod, Kroacyą i Slawonią, tudzież na województwo Serbii i banat Temeski rozciągnionym został.

Wszelakoż odstawiające polityczne zwierzchności jeszcze i nadal zobowiązane zostają, o każdem odstawieniu do wojska należącej do obcego powiatu osoby, władzę jej przynależności bezzwłocznie zawiadomiać.

Bach m. p.

47.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 11. Lutego 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, w których księga ustaw karnych z dnia 3. Września 1803. w mocy prawa stoi,

którem obwieszcza się prowizoryczna ustawa przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzona, mocą której najwyższą rezolucyą z dnia 30. Stycznia 1847) uchwalone postanowienia względem ukarania złośliwych uszkodzeń kolei żelaznych także i na koleje żelazne nie za pomocą siły parowej w używaniu będące rozciąga się.**

Na wniosek ministrów handlu i sprawiedliwości i za doradą Rady ministrów raczył Najjaśniejszy Pan najwyższą rezolucyą z dnia 6. Lutego 1850. wydanie następującej prowizorycznej ustawy uchwalić:

---

*) W tomie uzupełniającym dziennika praw państwa pod Nr. 6.

**) Ta nadwornym dekretem sądowym z dnia 18. Marca 1847., L. 1929, wszystkim sądom apelacyjnym, a dekretem kancellaryi nadwornej z dnia 22. Marca 1847. L. 14076, wszystkim rządom krajowym udzieloną, a przez te drukowanemi okólnikami w różnych prowincyach obwieszczoną została.

auch nach Ablauf des obigen Zeitraumes zu Barzahlungen an alle öffentlichen Cassen verwendet werden.

Ueber diese Münzschein-Verlosung und deren Wirkung ist noch ausserdem eine Kundmachung in dem ämtlichen Theil der Landeszeitung einzurücken.

Krauss *m. p.*

46.

Verordnung des Ministeriums des Innern vom 10. Februar 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches, mit Ausnahme der Militärgränze,

wegen künftiger Gutrechnung der zum Militär gestellten passlosen Individuen für den abstellenden Bezirk.

*Seine Majestät haben mit allerhöchster Entschliessung vom 30. Jänner l. J. zu genehmigen geruhet, dass die für jene Kronländer, für welche das allerhöchste Recrutirungs-Patent vom 5. December 1848 *) wirksam ist, unter dem 14. Juni v. J., Z. 4260, erlassene, dann mit allerhöchster Genehmigung vom 1. October v. J. durch die Verordnung des Ministeriums des Innern vom 10. n. M., Z. 19844, auch auf das lombardisch-venetianische Königreich und Dalmatien ausgedehnte Vorschrift, nach welcher passlose oder mit bereits erloschenen oder sonst ungiltigen Pässen versehene Militärpflichtige auf Rechnung des Recruten-Contingentes jenes Bezirkes oder jener Gemeinde abgestellt und angenommen werden können, in welchem sie ergriffen werden, und zwar ohne Rücksicht, ob sie von dem Heimatsbezirke zur rechten Zeit reclamirt oder durch Edicte vorgeladen worden sind, oder nicht, auch auf die übrigen Kronländer des Reiches (mit Ausnahme der Militärgränze, nämlich: Tirol, Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavonien, dann auf die serbische Woiwodschaft und den Temeser Banat ausgedehnt werde.*

Nur bleiben noch ferner die politischen Stellungsbehörden verpflichtet, von jeder Militärstellung eines zu einem fremden Bezirke gehörigen Individuums die Heimatsbehörde desselben ungesäumt zu verständigen.

Bach *m. p.*

47.

Verordnung des Justizministeriums vom 11. Februar 1850,

wirksam für alle Kronländer, in welchen das Strafgesetzbuch vom 3. September 1803 in Rechtskraft steht,

womit das von Sr. Majestät genehmigte provisorische Gesetz kundgemacht wird, durch welches die mit der allerhöchsten Entschliessung vom 30. Jänner 1847 **) genehmigten Bestimmungen über die Bestrafung der boshaften Beschädigungen an Eisenbahnen auch auf die nicht mittelst Dampfkraft betriebenen Eisenbahnen ausgedehnt werden.

Seine Majestät haben über Antrag des Handels- und des Justizministers, und über Einrathen des Ministerrathes mit allerhöchster Entschliessung vom 6. Februar 1850 die Erlassung des nachfolgenden provisorischen Gesetzes zu genehmigen geruht:

---

*) *Im Ergänzungsbande des Reichsgesetzblattes unter Nr. 6.*

**) *Dieselbe wurde durch Justiz-Hofdecret vom 18. März 1847, Z. 1929, sämmtlichen Appellationsgerichten und durch Hofkanzleidecret vom 22. März 1847, Z. 14076, sämmtlichen Länderstellen mitgetheilt, und von diesen durch gedruckte Circularien in den verschiedenen Provinzen kundgemacht.*

Najwyższą rezolucyą z dnia 30. Stycznia 1847. uchwalone postanowienia względem ukarania zbrodni gwałtu publicznego przez szkoliwe uszkodzenie kolei żelaznych także i do wszystkich kolei żelaznych rządowych i prywatnych stosują się, które nie za pomocą siły parowej w używaniu są.

Schmerling m. p.

Die mit der allerhöchsten Entschliessung vom 30. Jänner 1847 genehmigten Bestimmungen über die Bestrafung des Verbrechens der öffentlichen Gewaltthätigkeit durch boshafte Beschädigung an Eisenbahnen finden auch auf alle Staats- und Privat-Eisenbahnen Anwendung, die n i c h t mittelst Dampfkraft betrieben werden.

Schmerling *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XX.

Wydana i rozesłana: 18. Lutego 1850.

48.

Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 9. Lutego 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, w których najwyższy patent o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840 w wykonaniu stoi,

którem się niektóre zmiany tejże ustawy obwieszczają iz dniem 15. Marca 1850. wykonywanie wprowadzają.

Ze względu na naglącą potrzebę, w postanowieniach ustawy o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. wprowadzić niektóre poprawy i uzupełnienia, nim jeszcze zupełne przeistoczenie tejże ustawy uskutecznionem być może, za wysłuchaniem Rady ministrów raczył Najjaśniejszy Pan rozporządzić, aby z dniem 15. Marca 1850. we wszystkich krajach, w których wspomniana ustawa o stęplu i taksach działa, w wykonanie weszły postanowienia następujące:

I. Wymiar należytości.

a) Stępel podług wartości.

§. 1.

Na miejsce wymiaru należytości stęplowej §§fami 14. i 19. L. 1. ustawy o stęplu i taksach przepisanego na dokumenta, podług wartości przedmiotu stęplowi uległe. wejść mają załączone tu skale stęplowe wraz z postanowieniami przytoczonemi.

b) Nabycie rzeczy nieruchomych.

§. 2.

Dokumenta. na mocy których prawo własności rzeczy nieruchomej odpłatnie lub bezpłatnie przenosi się. ulegać mają należytości stęplowej po 15 kr. (w królestwie Lombardzko-Weneckiem po 75 centes.) od każdego arkusza i w każdem wydaniu. Za

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XX. Stück.

Ausgegeben und versendet am 18. Februar 1850.

48.

Verordnung des Finanzministeriums vom 9. Februar 1850,

giltig für alle Kronländer, in denen das allerhöchste Stämpel- und Taxpatent vom 27. Jänner 1840 Wirksamkeit hat,

wodurch einige von Sr. Majestät sanctionirte Aenderungen dieses Gesetzes kundgemacht, und vom 15. März 1850 angefangen, in Wirksamkeit gesetzt werden.

Mit Rücksicht auf das dringende Erforderniss, in den Bestimmungen des Stämpel- und Taxgesetzes vom 27. Jänner 1840 einige Verbesserungen und Ergänzungen eintreten zu lassen, noch ehe die vollständige Umstaltung dieses Gesetzes in Anwendung gesetzt zu werden vermag, haben Seine Majestät über Anhörung des Ministerrathes anzuordnen geruht, dass folgende Bestimmungen vom 15. März 1850 an in allen Ländern, in denen das gedachte Stämpel- und Taxgesetz Wirksamkeit hat, in Vollzug gesetzt werden:

I. Gebührenausmass.

a) *Werthsstämpel.*

§. 1.

An die Stelle des mit den §§. 14 und 19, Z. 1, des Stämpel- und Taxgesetzes vom 27. Jänner 1840 festgesetzten Ausmasses der Stämpelgebühr für die nach dem Werthe des Gegenstandes stämpelpflichtigen Urkunden haben die beigeschlossenen Stämpelscalen sammt den beigefügten Bestimmungen zu treten.

b) *Erwerbung unbeweglicher Sachen.*

§. 2.

Urkunden, wodurch das Eigenthumsrecht einer unbeweglichen Sache entgeltlich oder unentgeltlich übertragen wird, haben der Stämpelgebühr von 15 kr. (im lombardisch-venetianischen Königreiche von 75 Centesimi) für jeden Bogen und in jeder Ausfertigung zu unterliegen. Für das Rechtsgeschäft selbst ist, wenn es nach dem 14. März 1850 geschlos-

sam interes prawny, jeżeliby go po dniu 14. Marca 1850. zawarto, lub jeżeliby względem takowego dokument prawny dopiero po tym dniu wydano, należytość $3^1|_2$ odsetka od wartości rzeczy opłacona być ma.

c) Wciągnienia w księgi.

§. 3.

Na miejsce postanowień §§fów 27. L. 1, 40. L. 1, 50. L. 4. i 61. L. 3. niemieckiego, dalej §§fów 28. L. 1. i 41. L. 4. włoskiego tekstu ustawy o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840, tudzież na miejsce rozporządzeń dodatkowych do tych §§. i przepisów o taksach za wciągnienia w księgi publiczne tak co do podań, w celu uzyskania takowego wciągnienia po dniu 14. Marca 1850. wniesionych, jak co do wciągnień w księgi publiczne na zasadzie tych podań miejsce mających, wejść mają rozporządzenia następujące:

A. Podania o wciągnienie w księgi publiczne w celu nabycia praw realnych, czy idzie o intabulacyą czy o prenotacyą, podlegają należytości stęplowej po 15 kr. od każdego arkusza bez różnicy władzy lub urzędu, do którego wniesione są.

B. Samo wciągnienie w księgi publiczne w celu nabycia praw realnych,

a) bez opłaty należytości nastąpić ma, jeżeli idzie o wciągnienie prawa własności, od którego nabycia należytość podług niniejszego rozporządzenia (§. 2) opłacono, lub jeżeli wciągnienie opiera się na wykonaniu ustawy z dnia 7. Września 1848. względem zniesienia węzła poddańczego i uwolnienia gruntów od ciężarów. Wciągnienie

b) w innych przypadkach, jeżeli idzie o wciągnienie prawa własności, użytkowania, lub prawa użycia rzeczy nieruchomej, należytości $1^1|_2$ odsetka od jej wartości, a

c) jeżeli inne prawa wciągnione być mają, o ile ich przedmiot jest rzeczą szacowną, należytości $^1|_2$ odsetka od wartości ich przedmiotu, w przeciwnym zaś razie należytości po 30 kr. za każde wciągnione prawo podlegać ma, zaś

d) końcem wykreślenia prawa wciągnionego bez opłaty należytości nastąpić powinno.

Do wciągnień prenotacyi końcem osiągnienia praw realnych postanowienia ustępów a) aż do d) stosują się.

Jeżeliby zaś prenotacyą w drodze rekursu zniesiono lub zmieniono, tedy przytoczywszy dowód o zwrócenie całej należytości odsetkowej lub stosunkowej jej części podać można, od której jednak za prenotacye, na zasadzie jednego a tego samego sądowego dozwolenia u jednego a tego samego urzędu wykonane, stałą należytość 30 kr. odciągnąć należy. Zwrócenie stałych należytości za wciągnienia miejsca nie ma*).

---

*) Dla królestwa Lombardzko-Weneckiego i dla Dalmacyi §. 3. opiewa, jak następuje:

Na miejsce postanowień §§fów 28. L. 1. i 41. L. 4. włoskiego tekstu ustawy o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. i rozporządzeń dodatkowych do tych §§fów tak co do próżb w celu uzyskania przepisania, wciągnienia, prenotacyi, wykreślenia, zmniejszenia lub przeniesienia jakiego

sen, oder erst nach diesem Tage die Rechtsurkunde darüber ausgefertigt wurde, eine Gebühr von 3½ Procent von dem Werthe der Sache zu entrichten.

c) *Bücherliche Eintragungen.*

§. 3.

An die Stelle der Bestimmungen der §§. 27 Z. 1, 40 Z. 1, 50 Z. 4, und 61 Z. 3, des deutschen, dann der §§. 28, Z. 1 und 41 Z. 4, des italienischen Textes des Stämpel- und Taxgesetzes vom 27. Jänner 1840, der Nachtragsverordnungen zu diesen §§. und der Vorschriften über die Taxen für die Eintragungen in die öffentlichen Bücher haben sowohl für die Eingaben, die zur Erwirkung einer solchen Eintragung nach dem 14. März 1850 überreicht werden, als für die Eintragungen, die im Grunde dieser Eingaben in die öffentlichen Bücher stattfinden, folgende Anordnungen zu treten:

A. *Die Eingaben um Eintragung zur Erwerbung dinglicher Rechte in die öffentlichen Bücher, es mag sich um eine Intabulation oder Pränotation handeln, unterliegen der Stämpelgebühr von 15 kr. für jeden Bogen ohne Unterschied der Behörde oder des Amtes, wo sie überreicht werden.*

B. *Die Eintragung zur Erwerbung dinglicher Rechte in die öffentlichen Bücher selbst, hat*

a) *gebührenfrei zu erfolgen, wenn es sich um die Eintragung des Eigenthumsrechtes handelt, für dessen Erwerbung die Gebühr nach dieser Verordnung (§. 2) entrichtet wurde, oder wenn die Eintragung sich auf die Vollstreckung des Gesetzes vom 7. September 1848 über die Aufhebung des Unterthansverbandes und die Entlastung des Bodens gründet. Die Eintragung hat*

b) *in anderen Fällen, wenn es sich um die Eintragung des Eigenthumsrechtes, Fruchtgenusses oder Gebrauchsrechtes einer unbeweglichen Sache handelt, der Gebühr mit 1½ Procent ihres Werthes, und*

c) *wenn andere Rechte einzutragen sind, sofern ihr Gegenstand eine schätzbare Sache ist, der Gebühr von ½ Procent des Werthes ihres Gegenstandes, im entgegengesetzten Falle aber der Gebühr von 30 kr. für jedes eingetragene Recht zu unterliegen, dagegen*

d) *zur Löschung eines eingetragenen Rechtes gebührenfrei stattzufinden.*

Auf die Eintragungen von Pränotationen zur Erlangung dinglicher Rechte haben die Bestimmungen der Absätze a) *bis* d) *Anwendung.*

*Wird jedoch die Pränotation im Recurswege aufgehoben oder abgeändert, so kann unter Beibringung des Beweises um Rückerstattung der ganzen Procentual-Gebühr oder des verhältnissmässigen Theiles derselben eingeschritten werden, wovon jedoch für die im Grunde einer und derselben gerichtlichen Bewilligung bei einem und demselben Amte vollzogenen Pränotationen die fixe Gebühr von 30 kr. in Abzug zu bringen ist. Die Rückstellung von fixen Eintragungsgebühren finden nicht Statt *).*

---

*) *Für das lombardisch-venetianische Königreich und Dalmatien lautet der §. 3 folgendermassen:*
An die Stelle der Bestimmungen der §§. 28, Z. 1 und 41 Z. 4 des italienischen Textes des Stämpel- und Taxgesetzes vom 27. Jänner 1840 und den Nachtragsverordnungen zu diesen §§. haben sowohl für die Eingaben die zur Erwirkung einer Umschreibung, Eintragung, Vormerkung,

d) Należytość stęplowa, w ilości nad 20 złt. r. wypadająca.

§. 4.

W przypadkach, w których podług skal stęplowych wyższa należytość stęplowa jak 20 złt. r. (w królestwie Lombardzko-Weneckiem 60 lir) wypada, lub w których wedle §§fów 2., 3. niniejszego rozporządzenia należytość podług odsetków od wartości opłacona być ma, spłacenie należytości gotówką u jednego z urzędów, osobnem rozporządzeniem bliżej oznaczyć się mających, nastąpić ma.

Dokument, od którego należytość stęplowa w ilości nad dwadzieścia złotych reńskich (w królestwie Lombardzko- Weneckiem 60 lir) wypada, w ciągu terminów, §fem. 8. niniejszego przepisu wyznaczonych, urzędowi do pobierania należytości przeznaczonemu przedłożonym, a należytość wypadająca tamże opłaconą być ma. Wszelakoż dozwala się także, przed sporządzeniem dokumentu przynieść do urzędu niezapisany papier, należytość opłacić, i zatwierdzenie nastąpionej wypłaty żądać. Urzędowe to poświadczenie odebrania w takowym razie na przyniesionym papierze z nadmienieniem, że wypłatę przed sporządzeniem dokumentu uiszczono, na tem miejscu, gdzie znak stęplowy wyciśniętym bywa, umieszcza się, i to samo dla stron skutkuje, co stęplowanie później nastąpione.

---

prawa w księgach hypotecznych (notyfikowych) po dniu 14. Marca 1850. podanych, jak co do wciągnień w księgi publiczne, na zasadzie takowych podań miejsce mających, wejść mają rozporządzenia następujące:

A. Rzeczone podania i noty hypoteczne podlegają należytości stęplowej po 75 cent. lub 15 kr. od każdego arkusza bez różnicy władzy lub urzędu, do którego się podają.

B. Samo wciągnienie w celu nabycia praw realnych,

a) jeżeli idzie o pewną ilość lub o przedmiot szacowny, podlegać ma należytości $^1/_2$ odsetka od ilości wspomnianej lub od wartości przedmiotu,

b) przeciwnie, jeżeli idzie o wykreślenie lub zmniejszenie prawa w publiczne księgi wciągnionego, bez opłaty należytości dziać się powinno.

Co do wciągnienia prenotacyi końcem osiągnienia praw realnych, zastósowane być ma postanowienie ustępu a). Atoliż jednak, jeżeliby prenotacyą drogą rekursu zniesiono lub zmieniono, tedy pod załączeniem dowodu podać można o zwrócenie całej należytości lub stosunkowej części tejże, od której jednak za wszystkie prenotacye, na zasadzie jednego a tego samego dozwolenia sądowego wykonane, stałą należytość 1 liry 50 cent. lub 30 kr. odciągnąć należy. Zwrócenie wypłaconej stałej należytości miejsca nie ma.

C. Wciągnienie własności lub posiadania dobra nieruchomego w rejestra podatkowe bez opłaty należytości dzieje się. Jeżeliby zaś w tych częściach kraju, w których dekret rządu włoskiego z dnia 10. Lutego 1809. w wykonaniu stoi, o wciągnienie takowe na zasadzie prawnego interesu, przed 15. Marca 1850. zawartego, po upływie terminu trzechmiesięcznego, przytoczonym dekretem z dnia 10. Lutego 1809, art. 22. przepisanego, upraszano, tedy należytość $3^1/_2$ odsetka od wartości rzeczy, we własność lub w posiadanie przeszłej, opłacić się ma, przy czem jednak, jeżeliby dokument względem rzeczonego interesu wyższemu stęplowi jak 75 cent. lub 15 kr. poddano, takowa zapłacona nadwyżka stęplowa od należytości, podług tego postanowienia wypadającej, odtrącona być ma.

d) Stämpelgebühr, die mit einem höheren Betrage als 20 fl. entfällt.

§. 4.

In den Fällen, in welchen nach den Stämpelscalen eine höhere Stämpelgebühr als 20 fl. (im lombardisch-venetianischen Königreiche 60 Lire) entfällt, oder in welchen nach §§. 2, 3 dieser Verordnung eine Gebühr nach Procenten des Werthes zu entrichten ist, hat die Einzahlung der Gebühr in Barem bei einem derjenigen Aemter zu geschehen, welche durch eine besondere Verordnung werden näher bezeichnet werden.

Die Urkunde, von welcher die Stämpelgebühr mit einem höheren Betrage als Zwanzig Gulden (im lombardisch-venetianischen Königreiche 60 Lire) entfällt, ist binnen der mit dem §. 8 der gegenwärtigen Vorschrift festgesetzten Fristen dem zur Einhebung der Gebühr bestimmten Amte vorzulegen und die entfallende Gebühr daselbst zu berichtigen. Es ist jedoch auch gestattet, vor der Ausfertigung der Urkunde unbeschriebenes Papier zu dem Amte zu bringen, die Gebühr zu entrichten, und die Bestätigung über die erfolgte Zahlung zu verlangen. Die ämtliche Empfangsbestätigung wird in diesem Falle auf dem beigebrachten Papiere mit dem Beisatze, dass die Zahlung vor der Ausfertigung der Urkunde geleistet wurde, an der Stelle, wo das Stämpelzeichen angebracht zu werden pflegt, angesetzt, und hat für die Parteien dieselbe Wirkung, wie die Nachstämplung hervorzubringen.

Löschung, Verminderung oder Uebertragung eines Rechtes in den Hypotheken- (Notificen-) Büchern nach dem 14. März 1850 überreicht werden, als für die Eintragungen, die im Grunde dieser Eingaben in die öffentlichen Bücher stattfinden, folgende Anordnungen zu treten:

A. Die gedachten Eingaben und die Hypothekar-Noten unterliegen der Stämpelgebühr von 75 Cent. oder 15 kr. für jeden Bogen ohne Unterschied der Behörde oder des Amtes, wo sie überreicht werden.

B. Die Eintragung zur Erwerbung dinglicher Rechte selbst, hat,

a) wenn es sich um einen bestimmten Betrag oder einen schätzbaren Gegenstand handelt, der Gebühr von ½ Procent des gedachten Betrages oder von dem Werthe des Gegenstandes zu unterliegen,

b) dagegen wenn es sich um die Löschung oder Verminderung eines in öffentlichen Büchern eingetragenen Rechtes handelt, gebührenfrei zu geschehen.

Auf die Eintragung von Pränotationen zur Erlangung dinglicher Rechte hat die Bestimmung des Absatzes a Anwendung. Wird jedoch die Pränotation im Recurswege aufgehoben oder abgeändert, so kann unter Beibringung des Beweises um Rückerstattung der ganzen Gebühr oder des verhältnissmässigen Theiles derselben eingeschritten werden, wovon aber für alle im Grunde einer und derselben gerichtlichen Bewilligung vollzogenen Pränotationen die fixe Gebühr von 1 Lira 50 Cent. oder 30 kr. in Abzug zu bringen ist. Die Rückstellung einer entrichteten fixen Gebühr findet nicht Statt.

C. Die Eintragung des Eigenthumes oder Besitzes eines liegenden Gutes in die Steuer-Register erfolgt gebührenfrei. In soferne jedoch in den Gebietstheilen, in welchen das Decret der italienischen Regierung vom 10. Februar 1809 in Wirksamkeit steht, diese Eintragung im Grunde eines vor dem 15. März 1850 geschlossenen Rechtsgeschäftes nach Ablauf der mit dem bezogenen Decrete vom 10. Februar 1809, Art. 22, vorgeschriebenen Frist von 3 Monaten angesucht wird, ist die Gebühr mit 3 ½ Procent des Werthes der in das Eigenthum oder in den Besitz übergegangenen Sache zu entrichten, wobei jedoch soferne die Urkunde über das gedachte Geschäft einem höheren Stämpel als 75 Cent. oder 15 kr. unterzogen worden wäre, dieser entrichtete Stämpelmehrbetrag an der nach dieser Bestimmung entfallenden Gebühr abzurechnen ist.

II. Osobne postanowienia względem należytości od przeniesienia własności rzeczy nieruchomych.

a) Ustanowienie wartości.

§. 5.

Za wartość rzeczy nieruchomej uważa się przy wymiarze należytości:

1. od kupna, za zwyczaj umówiona cena kupna wraz z wartością należności pobocznych;

2. od innych sposobów nabycia:

a) wartość ostatniem ocenieniem sądowem ustanowiona, jeżeli przeciw stósowności tejże z czasu przedsięwzięcia ocenienia lub z innych okoliczności nie zachodzą istotne wątpliwości,

b) w braku takowego ocenienia ta cena kupna, za jaką ostatnie zbycie nastąpiło, wraz z należnościami pobocznemi, jeżeli to nie pierwej jak przed sześcią laty przedsięwziętem zostało.

Atoliż w żadnym z przypadków pod 1, 2. wyszczególnionych, jeżeli rzecz podatkowi gruntowemu i czynszowo-domowemu lub jednemu z tych dwóch gatunków podatku podlega, wartość w mniejszej jak stunasobnej ilości zwyczajnej należytości tych gatunków podatku przyjętą być powinna, jeżeliby przez przypadkowe zdarzenia zaszłe zmniejszenie lub pogorszenie rzeczy w porównaniu ze stanem, przy wymierzeniu podatku za podstawę wziętym, nie dowiedziono i niższy wymiar wartości przez to niewątpliwie nie wykazano.

Tak podatkującemu, jak administracyi poborowej do woli zostawia się, chociaż znajdują się środki do wymierzania należytości pod 1, 2. podane, dobrowolnie ułożyć się względem innej podstawy do wymierzenia lub w celu tego wymierzenia upraszać o osobne ocenienie sądowe.

Ustanowienie wartości przez osobne ocenienie sądowe zawsze nastąpić ma, jeżeli i o ileby administracya poborowa z podatkującym o inną podstawę do wymierzenia nie ugodziła się.

Przy ustanowieniu wartości od wartości rzeczy odciągnąć się mają tylko ciężary z nią połączone, bez których użycie lub pożytkowanie z rzeczy miejsca mieć nie może, o ileby takowe odciągnienie już w samym pomiarze oznaczenia wartości nie było objęte. Ustanowienie wartości dalej do onego czasu odniesionem być ma, w którym nabywca rzeczy oddania tejże żądać miał prawo.

Koszta sądowego ocenienia skarb rządowy ponosić winień, jeżeli to na żądanie administracyi poborowej przedsięwziętem zostało, i rezultat ilość wartości, przez podatkującego podaną, nie o więcej jak $12^1|_2$ odsetka (jednę ósmą) przewyższający okazało. W każdym innym przypadku podatkujący koszta ponosić winien.

b) Wypłatność należytości.

§. 6.

Prawo skarbu rządowego do należytości od przeniesienia własności rzeczy nieruchomej z onym czasem wstępuje, w którym interes prawny zawarto. Jeżeli się

II. Besondere Bestimmungen bezüglich der Gebühr von der Uebertragung des Eigenthums unbeweglicher Sachen.

a) Werthsbestimmung.

§. 5.

Als Werth einer unbeweglichen Sache wird angenommen bei der Gebührenbemessung

1. von einem Kaufe, in der Regel der bedungene Kaufpreis sammt dem Werthe der Nebenleistungen,

2. von andern Erwerbungsarten:

a) der durch die letzte gerichtliche Schätzung festgestellte Werth, wenn nicht gegen die Angemessenheit desselben aus der Zeit der Schätzungsvornahme oder aus anderen Umständen wesentliche Anstände sich ergeben,

b) in Ermanglung einer solchen Schätzung der Kaufpreis, um welchen die letzte Veräusserung stattgefunden hat, sammt Nebenleistungen, falls sie nicht vor länger als 6 Jahren vorgenommen wurde.

In keinem der unter 1, 2 angeführten Fälle soll jedoch, soferne die Sache der Grund- und Hauszinssteuer oder einer dieser beiden Steuerarten unterliegt, der Werth mit einem mindern Betrage als dem 100fachen der ordentlichen Gebühr dieser Steuerarten angenommen werden, wenn nicht eine durch zufällige Ereignisse eingetretene Verminderung oder Verschlimmerung der Sache im Vergleiche mit dem der Steuerbemessung zum Grunde gelegten Zustande dargethan und das mindere Werthausmass dadurch auf eine unzweifelhafte Art nachgewiesen wird.

Sowohl dem Steuerpflichtigen als auch der Steuerverwaltung sieht aber frei, wenn gleich die unter 1, 2 angegebenen Mittel zur Gebührenbemessung vorhanden sind, über einen andern Masstab der Bemessung freiwillig übereinzukommen, oder zum Behufe der Letzteren eine besondere gerichtliche Schätzung anzusuchen.

Die Werthsbestimmung durch eine eigene gerichtliche Schätzung hat stets zu erfolgen, wenn und insoweit die Steuerverwaltung mit dem Steuerpflichtigen nicht über einen andern Masstab der Bemessung übereinkommt.

Bei der Werthsbestimmung sind von dem Werthe der Sache nur die auf ihr haftende Lasten, ohne welche der Gebrauch oder die Benützung der Sache nicht stattfinden kann, in Abzug zu bringen, sofern dieser Abzug nicht bereits in dem Masstabe der Wertheveranschlagung selbst begriffen ist. Die Werthsbestimmung ist ferner auf denjenigen Zeitpunct zu beziehen, in welchem der Erwerber der Sache deren Uebergabe zu fordern berechtigt war.

Die Kosten der gerichtlichen Schätzung hat der Staatsschatz zu tragen, wenn dieselbe auf Ansuchen der Steuerverwaltung vorgenommen wird, und ein Ergebniss lieferte, welches den von dem Steuerpflichtigen angegebenen Werthsbetrag nicht um mehr als 12½ Procent (ein Achtel) übersteigt. In jedem andern Falle haben die Kosten dem Steuerpflichtigen zur Last zu fallen.

b) Fälligkeit der Gebühr.

§. 6.

Das Recht des Staatsschatzes auf die Gebühr von der Uebertragung des Eigenthums einer unbeweglichen Sache tritt mit dem Zeitpuncte ein, in welchem das Rechtsgeschäft ge-

strony na kontrakt piśmienny ugodziły, tedy dzień sporządzenia dokumentu tego za czas takowy uważać się ma.

c) Zobowiązanie do oznajmienia.

§. 7.

Interes prawny urzędowi oznajmić, a jeżeli względem niego dokument sporządzono, tenże onemuż przedłożyć należy; nad to osoby do opłacenia należytości zobowiązane (§. 9.) winny są urzędowi do wymierzenia należytości potrzebne wykazy i akta pomocne przedłożyć. Tedy też i sądy na żądanie rzeczonemu urzędowi znajdujące się u nich akta pomocne ku temu udzielić powinny.

d) Termin do oznajmienia i czyim to jest obowiązkiem.

§. 8.

Urząd zawiadomiać mają:

1. przy interesach w kraju tutejszym należytościom podległym zawartych, w ciągu ośmiu dni po zawarciu interesu, a to:

a) jeżeli go u publicznych władz, sądów, urzędów przedsięwzięto, te władze, sądy, urzędy;

b) jeżeli go przed notaryuszem lub pod spólnem działaniem adwokata albo za publicznem uwierzytelnieniem ustanowionego ajenta lub rzecznika zawarto, ten notaryusz, adwokat, ajent, rzecznik;

c) oprócz przypadków pod a) i b) namienionych obie strony;

2. przy interesach, zewnątrz tutejszego kraju należytościom podległego zawartych, atoliż w tymże działać mających, w ciągu trzydziestu dni, jak dokument prawny, względem nich sporządzony, w kraj tutejszy należytościom podległy wniesionym został, ten, do którego się takowy dokument w kraju tutejszym dostał,

3. W przypadkach 1. i 2. także i przed upływem tych terminów te same osoby, nim z dokumentu w kraju tutejszym użytek urzędowy zrobiono, lub zobowiązanie, w skutek onegoż na się wzięte, wypełniono lub na zasadzie tegoż inną czynność, prawnie obowiązującą, przedsięwzięto.

Dowodzenie co do zachowanego czasu przepisanego w przypadku powstających wątpliwości jest obowiązkiem podatkującego. Ten ostatni osobliwie w tym przypadku do tego dowodzenia spowodanym być ma, jeżeli czas sporządzenia dokumentu na takowym nie wyraźnie oznaczono.

e) Kto do opłacenia należytości lub do odpowiedzialności za takowę obowiązanym jest:

§. 9.

Zobowiązanie do opłacenia należytości i odpowiedzialność za takowę, jeżeli sporządzono dokument prawny, do tych osób stosuje się, których ustawa o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia roku 1840. do opłacenia należytości stęplowej i do odpowie-

schlossen wurde. Haben sich die Parteien zu einem schriftlichen Vertrage verabredet, so hat der Tag der Errichtung dieser Urkunde als dieser Zeitpunct zu gelten.

c) Verpflichtung zur Anzeige.

§. 7.

Das Rechtsgeschäft ist dem Amte anzuzeigen und soferne darüber eine Urkunde errichtet wurde, diese demselben vorzulegen; nebstdem sind die zur Entrichtung der Gebühr verpflichteten Personen (§. 9) verbunden, dem Amte die zur Gebührenbemessung erforderlichen Nachweisungen und Behelfe zu überreichen. Auch die Gerichte haben dann auf Verlangen dem gedachten Amte die bei ihnen befindlichen Behelfe für diesen Zweck mitzutheilen.

d) Frist zur Anzeige und wem sie obliegt.

§. 8.

Die Anzeige bei dem Amte anzubringen, liegt ob:

1. Bei Geschäften, die im gebührenpflichtigen Inlande geschlossen wurden, innerhalb 8 Tagen nach dem Abschlusse des Geschäftes und zwar:

a) wenn es bei öffentlichen Behörden, Gerichten, Aemtern vorgenommen wurde, diesen Behörden, Gerichten, Aemtern;

b) wenn es vor einem Notare oder unter Mitwirkung eines Advocaten oder mit öffentlicher Beglaubigung aufgestellten Agenten oder Sachwalters geschlossen wurde, diesem Notare, Advocaten, Agenten, Sachwalter;

c) ausser den unter a) und b) bemerkten Fällen beiden Theilen.

2. Bei Geschäften, die ausserhalb des gebührenpflichtigen Inlandes geschlossen wurden, jedoch in demselben Wirksamkeit zu erhalten haben, binnen 30 Tagen, nachdem die darüber errichtete Rechtsurkunde in das gebührenpflichtige Inland gebracht wurde, demjenigen, an den sie im Inlande gelangt ist.

3. In den Fällen 1 und 2 auch vor Ablauf dieser Fristen denselben Personen, ehe von der Urkunde im Inlande ein ämtlicher Gebrauch gemacht, oder eine durch dieselbe übernommene Verbindlichkeit erfüllt oder im Grunde derselben eine andere rechtsverbindliche Handlung vorgenommen wird.

Die Beweisführung über die Beobachtung des vorgeschriebenen Zeitraumes liegt bei entstehenden Zweifeln dem Steuerpflichtigen ob. Der Letztere ist insbesondere in dem Falle zu dieser Beweisführung zu verhalten, wenn die Zeit der Ausfertigung der Urkunde auf derselben nicht deutlich angegeben ist.

e) Wem die Verpflichtung zur Entrichtung der Gebühr oder die Haftung für dieselbe obliegt.

§. 9.

Die Verpflichtung zur Entrichtung der Gebühr und die Haftung für dieselbe liegt, wenn eine Rechtsurkunde errichtet wurde, denjenigen Personen ob, welchen das Stämpel- und Taxgesetz vom 27. Jänner 1840 die Verpflichtung zur Entrichtung der Stämpelgebühr und die Haf-

działności za takowę obowiązuje. Przy ustnych interesach prawnych, obustronnie obowiązujących, obie strony niepodzielnie obowiązane są, które interes prawny zawarły; przy jednostronnie obowiązujących ustnych i piśmiennych, tylko ta strona, na czyją korzyść interes prawny zawarto. Druga strona za należytość o tyle tylko odpowiedzialną jest, o ile ona rzecz przed opłaceniem należytości nabywcy oddała. Nadto owe osoby, które wedle §. 8. niniejszego rozporządzenia do oznajmienia interesu prawnego, należytości podległego, obowiązane są, odpowiedzialnemi są za skutki szkodliwe, z zaniedbania onegoż wynikłe.

f) Uwolnienie osobiste.

§. 10.

Postanowienia ustawy o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. co do uwolnień osobistych, zastósowane być mają i na interesa prawne, przez które własność rzeczy nieruchomej przenosi się.

Jeżeli tedy w razie interesu prawnego obustronnie obowiązującego jedna z obu stron od należytości uwolnioną jest. na ten czas druga strona tylko połowę należytości opłacić winna; przeciwnie jeżeli w razie jednostronnie obowiązującego interesu prawnego sam nabywca od należytości wolnym jest, tedy interesowi prawnemu uwolnienie od należytości przysłuża. Jeżeli która z obu stron z dwóch lub więcej osób składa się, z których jedna uwolnienia od należytości używa, druga zaś nie, tedy uwolnienie od należytości tylko w miarę udziału w interesie, do osoby od należytości uwolnionej należącego, nastąpić ma.

Jeżeli udział ten nawet sposobem zbliżającym oznaczyć się nie daje, tedy osoby, do należytości zobowiązane, zupełną należytość opłacić winny są.

g) Ciążenie na rzeczy.

§. 11.

Należytość za przeniesienie własności rzeczy nieruchomej ciąży na rzeczy, stanowiącej przedmiot przeniesienia, i ma pierwszeństwo przed wszystkiemi należytościami z tytułów prawa prywatnego wynikającemi.

III. Szczególne postanowienia co do należytości za wciągnienia w księgi publiczne.

a) Ustanowienie wartości i wymierzenie należytości.

§. 12.

Należytość za wciągnienie praw rzeczonych do wartości stosująca się, od ogólnej wartości wszystkich na zasadzie jednej a tej samej prożby dla jednego a tego samego nabywcy w księgi publicznejednego a tego samego urzędu wciągnąć się mających praw, wszelakoż nigdy w mniejszej ilości jak 30 kr. wymierzać się ma.

Co do ustanowienia wartości rzeczy nieruchomych §. 5. niniejszego rozporządzenia, co do innych praw rzeczowych rozporządzenia względem wymierzenia nale-

tung dafür auferlegt. Bei zweiseitig verbindlichen mündlichen Rechtsgeschäften liegt die Verpflichtung beiden Theilen zur ungetheilten Hand ob, welche das Rechtsgeschäft eingegangen sind; bei einseitig verbindlichen mündlichen und schriftlichen nur demjenigen Theile, zu dessen Vortheil das Rechtsgeschäft geschlossen wurde. Der andere Theil haftet für die Gebühr nur in soferne, als er die Sache vor der Berichtigung der Gebühr dem Erwerber übergeben hat. Ueberdiess haften jene Personen, welchen nach §. 8 dieser Verordnung die Anzeige des gebührenpflichtigen Rechtsgeschäftes obliegt, für die aus der Unterlassung derselben entsprungenen nachtheiligen Folgen.

f) *Persönliche Befreiung.*

§. 10.

Die Bestimmungen des Stämpel- und Taxgesetzes vom 27. Jänner 1840 über die persönlichen Befreiungen, sind auch auf die Rechtsgeschäfte, wodurch das Eigenthum einer unbeweglichen Sache übertragen wird, anzuwenden.

Ist hiernach im Falle eines zweiseitig verbindlichen Rechtsgeschäftes einer der beiden Theile gebührenfrei, so hat der andere Theil nur die Hälfte der Gebühr zu leisten; ist dagegen im Falle eines einseitig verbindlichen Rechtsgeschäftes der Erwerber selbst gebührenfrei, so kommt dem Rechtsgeschäfte die Gebührenfreiheit zu. Besteht bei dem Geschäfte einer der beiden Theile aus zwei oder mehreren Personen, deren eine die Gebührenfreiheit geniesst, die andere aber nicht, so hat die Gebührenfreiheit nur nach Massgabe des Antheiles an dem Geschäfte, welcher der gebührenfreien Person gehört, einzutreten.

Lässt sich dieser Theil auch nicht annäherungsweise bestimmen, so ist die volle Gebühr von den gebührenpflichtigen Personen zu entrichten.

g) *Sachliche Haftung.*

§. 11.

Die Gebühr für die Uebertragung des Eigenthums einer unbeweglichen Sache, haftet auf der Sache, welche den Gegenstand der Uebertragung ausmacht, und geht allen aus Privatrechtstiteln entspringenden Forderungen vor.

III. Besondere Bestimmungen über die Gebühr für Eintragungen in die öffentlichen Bücher.

a) *Werthsbestimmung und Gebührenbemessung.*

§. 12.

Die nach dem Werthe sich richtende Gebühr für die Eintragung dinglicher Rechte ist von dem Gesammtwerthe aller im Grunde eines und desselben Gesuches für einen und denselben Erwerber in den öffentlichen Büchern eines und desselben Amtes einzutragenden Rechte, jedoch nie geringer als mit 30 kr. zu bemessen.

In Absicht auf die Werthsbestimmung unbeweglicher Sachen hat der §. 5 dieser Verordnung, in Absicht auf andere Sachenrechte haben die zur Bemessung der Stämpelgebühr im

żytości stęplowej w ustawie o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. zawarte, za prawidło służyć mają.

Wciągnienie jednego a tego samego prawa do więcej rzeczy nieruchomych w księgi publiczne jednego a tego samego urzędu na zasadzie jednej a tej samej prożby nie nadaje żadnej innej pretensyi do należytości, jak gdyby wciągnienie dla jednej tylko rzeczy nieruchomej miejsce było miało. Jeżeliby zaś o takowe wciągnienie różnemi prożbami w tym samym lub w różnych czasach, albo w księgi różnych urzędów upraszano, tedy za wciągnienie każdego zezwolenia sądowego tego samego urzędu, do prowadzenia ksiąg publicznych postanowionego, lub różnych takowych sądów dochodzącego, stałą należytość 30 kr. opłacić należy, w suppozycyi, że względem pierwszorazowego wciągnienia prawa w księgi publiczne postanowieniom niniejszego rozporządzenia zadość uczyniono.

Wedle tego też i w tym przypadku zastósować się należy, jeżeli w ciągu sądowego postępowania spornego lub w drodze egzekucyjnej na rzecz strony spór wiodącej, już z prawem swem w księgi publiczne wciągnionej, wciągnienie dozwolono.

Gdzieby podług przepisów istniejących wciągnienie po upływie wyznaczonego czasu odnowionem być musiało, tam, jeżeli przez przeniesienie majątku, tym czasem zaszłe, nie nastąpiło zobowiązanie do opłacenia należytości podług wartości, za odnowienie praw, na zasadzie jednej a tej samej prożby, dla jednego a tego samego nabywcy, w księgi publiczne jednego a tego samego urzędu wciągnionych, tylko stałą należytość 30 kr. opłacić należy.

Za wciągnienie podzielenia niepodzielnie wciągnionego prawa własności, użytkowania lub prawa użycia między wciągnionych spółuczestników tylko stałę należytość 30 kr. opłacić należy *).

---

*) Dla królestwa Lombardzko-Weneckiego i dla Dalmacyi §. 12. opiewa, jak następuje:

Należytość, wedle §. 3. niniejszego rozporządzenia opłacić się mająca, od ogólnej wartości wszystkich na zasadzie jednej a tej samej prożby dla jednego a tego samego nabywcy w księgi publiczne jednego a tego samego urzędu wciągnąć się mających praw, wszelakoż nigdy w mniejszej ilości jak 1 liry 50 cent. lub 30 kr. wymierzać się ma.

Co do postanowienia wartości rzeczy nieruchomych §. 5. niniejszego rozporządzenia, co do innych praw rzeczowych rozporządzenia względem wymierzania należytości stęplowej w ustawie o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. zawarte, za prawidło służyć mają.

Wciągnienie jednego a tego samego prawa do więcej rzeczy nieruchomych w publiczne księgi jednego a tego samego urzędu na zasadzie jednej a tej samej próżby lub jednej a tej samej noty hypotecznej nie nadaje żadnego innego prawa do należytości, jak jeżeliby wciągnienie dla jednej tylko rzeczy nieruchomej miejsce było miało. Jeżeliby zaś o wciągnienie jednego a tego samego prawa różnemi prożbami lub notami hypotecznemi w tym samym lub w różnych czasach albo w księgi różnych urzędów upraszano, tedy za wciągnienie jednego a tego samego dozwolenia sądowego lub jednej a tej samej noty hypotecznej tylko stałą należytość 1 liry 50 cent. lub 30 kr. opłacić się winno, w supozycyi, że względem pierwszorazowego wciągnienia przepisowi §. 3. niniejszego rozporządzenia zadość uczyniono.

Wedle tego także i w tym przypadku stósować się winno, jeżeli w ciągu sądowego postępowania spornego lub w drodze egzekucyjnej na korzyść strony spór wiodącej, już z swojem prawem w księgi publiczne wciągnionej, wciągnienie dozwolono.

Za pojedyncze ponowienie wciągnienia, co dziesięć lat nastąpić mające, tylko stałą należytość 1 liry 50 cent. lub 30 kr. opłacić należy, przy czem jednak przepis §. 16. niniejszego rozporządzenia ściśle zachowanym być ma.

Za wciągnienie podzielenia niepodzielnie wciągnionego prawa własności, użytkowania lub prawa użycia między wciągnionych uczestników, tylko stałą należytość 1 liry 50 cent. lub 30 kr. opłacić należy.

Stämpel- und Taxgesetze vom 27. Jänner 1840 enthaltenen Anordnungen zur Richtschnur zu dienen.

Die Eintragung eines und desselben Rechtes auf mehreren unbeweglichen Sachen in den öffentlichen Büchern eines und desselben Amtes im Grunde eines und desselben Gesuches begründet keinen andern Gebührenanspruch, als wenn die Eintragung nur auf Einer unbeweglichen Sache stattgefunden hätte. Wird jedoch eine solche Eintragung mittelst verschiedener Gesuche zugleich oder zu verschiedenen Zeiten oder in den Büchern verschiedener Aemter angesucht, so ist für die Eintragung jeder an daselbe zur Führung der öffentlichen Bücher bestellte Amt oder an verschiedene solche Aemter ergehenden gerichtlichen Bewilligung die fixe Gebühr von 30 kr. zu entrichten, vorausgesetzt, dass für die erstmalige Eintragung des Rechtes in die öffentlichen Bücher den Bestimmungen dieser Verordnung Genüge geleistet wurde.

Hiernach ist auch in dem Falle vorzugehen, wenn im Zuge des gerichtlichen Streitverfahrens oder im Executionswege zu Gunsten eines streitenden Theiles, welcher bereits mit seinem Rechte in den öffentlichen Büchern eingetragen erscheint, eine Eintragung bewilligt wird.

Wo nach den bestehenden Vorschriften die Eintragung nach Verlauf einer bestimmten Zeit erneuert werden muss, ist, wenn nicht durch eine in der Zwischenzeit eingetretene Vermögensübertragung die Verpflichtung zur Entrichtung der Gebühr nach dem Werthe eingetreten ist, für die Erneuerung der im Grunde eines und desselben Gesuches für einen und denselben Erwerber in den öffentlichen Büchern eines und desselben Amtes eingetragenen Rechte bloss die fixe Gebühr von 30 kr. zu entrichten.

Für die Eintragung der Theilung eines zur ungetheilten Hand eingetragenen Eigenthumsrechtes, Fruchtgenusses oder Gebrauchsrechtes unter die eingetragenen Theilhaber ist bloss die fixe Gebühr von 30 kr. zu entrichten.

---

*) *Für das lombardisch-venetianische Königreich und Dalmatien lautet der §. 12 folgendermassen:*

Die nach §. 3 dieser Verordnung zu entrichtende Gebühr ist von dem Gesammtwerthe aller im Grunde eines und desselben Gesuches für einen und denselben Erwerber in den öffentlichen Büchern eines und desselben Amtes einzutragenden Rechte, jedoch nie geringer als mit 1 Lira 50 Cent. oder 30 kr., zu bemessen.

In Absicht auf die Werthsbestimmung unbeweglicher Sachen hat der §. 3 dieser Verordnung, in Absicht auf andere Sachenrechte haben die zur Bemessung der Stämpelgebühr im Stämpel- und Taxgesetze vom 27. Jänner 1840 enthaltenen Anordnungen zur Richtschnur zu dienen.

Die Eintragung eines und desselben Rechtes auf mehreren unbeweglichen Sachen in den öffentlichen Büchern eines und desselben Amtes im Grunde eines und desselben Gesuches oder einer und derselben Hypothekar-Note begründet keinen andern Gebührenanspruch, als wenn die Eintragung nur auf Einer unbeweglichen Sache stattgefunden hätte. Wird jedoch die Eintragung eines und desselben Rechtes mittelst verschiedener Gesuche oder Hypothekar-Noten zugleich oder zu verschiedenen Zeiten oder in den Büchern von verschiedenen Aemtern angesucht, so ist für die Eintragung einer und derselben gerichtlichen Bewilligung oder einer und derselben Hypothekar-Note nur die fixe Gebühr von 1 Lira 50 Cent. oder 30 kr. zu entrichten, vorausgesetzt, dass für die erstmalige Eintragung der Vorschrift des §. 3 dieser Verordnung Genüge geleistet wurde.

Hiernach ist auch in dem Falle vorzugehen, wenn im Zuge des gerichtlichen Streitverfahrens oder im Executionswege zu Gunsten eines streitenden Theiles, welcher bereits mit seinem Rechte in den öffentlichen Büchern eingetragen erscheint, eine Eintragung bewilligt wird.

Für die einfache Erneuerung der Eintragung, welche alle zehn Jahre zu geschehen hat, ist bloss die fixe Gebühr von 1 Lira 50 Cent. oder 30 kr. zu entrichten, wobei jedoch die Vorschrift des §. 16 dieser Verordnung genau zu beobachten ist.

Für die Eintragung der Theilung eines zur ungetheilten Hand eingetragenen Eigenthumsrechtes, Fruchtgenusses oder Gebrauchsrechtes unter die eingetragenen Theilhaber ist bloss die fixe Gebühr von 1 Lira 50 Cent. oder 30 kr. zu entrichten.

b) Zanotowanie należytości za prenotacyą.

§. 13.

Jeżeli prenotacyą osoba uzyskała, dla której zanotowanie należytości stęplowej w sporze prawnym względem prenotowanej pretensyi dozwolono, na ten czas i zanotowanie należytości za uproszoną prenotacyą miejsce ma.

c) Oznajmienie dozwolonych wciągnień.

§. 14.

Przy dozwoleniu wciągnienia w księgi publiczne w celu nabycia praw realnych sąd urzędowi, do wymierzenia należytości ustanowionemu, odpis rezolucyi bezpośrednio doręczyć ma. Obowiązkiem jest urzędu, księgi publiczne prowadzącego, zaraz po przedsięwziętej czynności urzędowej rzeczonemu urzędowi udzielić wciągnione dokumenta i akta pomocne*).

d) Uprawnienie urzędu, wymierzanie przedsiębiorącego.

§. 15.

Urząd, wymierzanie należytości przedsiębrać mający, uprawnionym i obowiązanym jest, żądać wykazania, iż od prawnych interesów, prawnych i innych dokumentów o których wciągnienie idzie, należytości prawnie przepisane opłacone zostały, i takowe, jeżeliby przepisom zadość nie uczyniono a ukaranie nastąpić nie miało, następnie pobierać.

e) Wstąpienie zobowiązania do opłacenia należytości za wciągnienie, kto do tego zobowiązanym i odpowiedzialność za takowę.

§. 16.

Zobowiązanie do opłacenia należytości za wciągnienie tyle razy wstępuje, ile razy przeniesienia majątkowe rzeczy nieruchomej lub praw czyli pretensyi na niej zabezpieczonych albo ile razy wciągnienia nowych praw na samej rzeczy nieruchomej lub na prawach i pretensyach na niej w księgi zapisanych zachodzą, bez różnicy, czy o ich wciągnienie razem upraszano czy nie, i czy takowe tylko jednym lub więcej interesami prawnemi, jednym lub więcej dokumentami prawnemi uzasadnione zostały.

Do opłacenia należytości za wciągnienie praw realnych ten zobowiązanym jest, który takowych nabywa. Co do uwolnienia od należytości ważność mają postanowienia w §. 10. zawarte.

---

*) Dla królestwa Lombardzko-Weneckiego i dla Dalmacyi §. 14. opiewa, jak następuje:

Przy dozwoleniu wciągnienia w księgi publiczne w celu nabycia praw realnych sąd lub urząd hypoteczny (notyfikowy) urzędowi, do wymierzania należytości ustanowionemu, odpis rezolucyi lub względnie certyfikatu hypotecznego bezpośrednio doręczyć powinien. Urząd, publiczne księgi prowadzący, obowiązany jest, zaraz po przedsięwziętej czynności urzędowej, rzeczonemu urzędowi wciągnione dokumenta i akta pomocne udzielić.

b) *Vormerkung der Pränotationsgebühren.*

§. 13.

Wird die Pränotation von einer Person erwirkt, welcher die Vormerkung der Stämpelgebühren für den Rechtsstreit über die pränotirte Forderung eingeräumt ist, so findet auch die Vormerkung der Gebühr für die angesuchte Pränotation Statt.

c) *Anzeige der bewilligten Eintragungen.*

§. 14.

Bei Bewilligung einer Eintragung in die öffentlichen Bücher zur Erwerbung dinglicher Rechte hat das Gericht dem zur Bemessung der Gebühr bestellten Amte eine Abschrift des Bescheides unmittelbar zuzufertigen. Dem Amte, welches die öffentlichen Bücher führt, liegt ob, sogleich nach vorgenommener Amtshandlung dem gedachten Amte die eingetragenen Urkunden und Behelfe mitzutheilen *).

d) *Berechtigung des Amtes, welches die Bemessung vornimmt.*

§. 15.

Das Amt, welches die Bemessung der Gebühr vorzunehmen hat, ist berechtigt und verpflichtet, die Nachweisung zu fordern, dass von den Rechtsgeschäften, Rechts- und anderen Urkunden, um deren Eintragung es sich handelt, die gesetzlichen Gebühren entrichtet wurden, und dieselben, wenn den Vorschriften nicht Genüge geleistet worden wäre, und eine Bestrafung nicht einzutreten hat, nachträglich einzuheben.

e) *Eintritt der Verpflichtung zur Entrichtung der Eintragungsgebühr, wem sie obliegt, und Haftung für dieselbe.*

§. 16.

Die Verpflichtung zur Entrichtung der Eintragungsgebühr tritt so oft ein, als Vermögensübertragungen der unbeweglichen Sache oder der darauf sicher gestellten Rechte, Forderungen oder Eintragungen neuer Rechte auf der unbeweglichen Sache selbst oder auf den darauf verbücherten Rechten und Forderungen sich ergeben, ohne Unterschied, ob deren Eintragung auf einmal angesucht wurde oder nicht, und ob dieselben nur durch ein oder mehrere Rechtsgeschäfte, durch eine oder mehrere Rechtsurkunden begründet wurden.

Zur Entrichtung der Gebühr für die Eintragung dinglicher Rechte ist derjenige verpflichtet, der dieselbe erwirbt. In Absicht auf die Gebührenfreiheit gelten die in §. 10 enthaltenen Bestimmungen.

---

*) Für das lombardisch-venetianische Königreich und Dalmatien lautet der §. 14 folgendermassen:

Bei Bewilligung einer Eintragung in die öffentlichen Bücher zur Erwerbung dinglicher Rechte hat das Gericht oder das Hypotheken- (Notificen-) Amt dem zur Bemessung der Gebühr bestellten Amte eine Abschrift des Bescheides oder bezüglich des Hypothekar-Certificats unmittelbar zuzufertigen. Dem Amte, welches die öffentlichen Bücher führt, liegt es ob, sogleich nach vorgenommener Amtshandlung dem gedachten Amte die eingetragenen Urkunden und Behelfe mitzutheilen.

Sędzia, wciągnienie dozwalający i urząd, wciągnienie przedsiębiorący, za szkodliwe skutki, z zaniedbania udzielenia w §. 14. rozporządzonego wynikłe, odpowiedzialnymi są.

f) Ciażenie na rzeczy.

§. 17.

Należytość od wciągnienia w księgi publiczne ciąży na prawie realnem przez wciągnienie nabytem, na którem oraz takowa pierwszeństwo ma przed wszystkiemi pretensyami z prywatnych tytułów prawnych wynikającemi.

IV. Postanowienia spólne.

a) Spłacenie należytości.

§. 18.

Spłacenie przepisanych należytości nastąpić ma, skoro o tem do opłacenia należytości obowiązany przez urząd ku temu przeznaczony wiadomość otrzymał, a to:

a) w przypadkach, w których należytość stęplowa nad 20 złt. r. (w królestwie Lombardzko-Weneckiem 60 lir) opłacaną być ma i dokument urzędowi przedłożono, tenże wypadającą należytość stęplową podatkującemu ustnie oznajmia, który takową natychmiast gotówką złożyć winien.

Jeżeli wszystkie wygotowania jednego a tego samego dokumentu prawnego wprzeciągu terminów w §. 8. wymienionych urzędowi przedłożono, tedy, wyjąwszy weksle, dozwala się, ażeby tylko za pierwsze dwa egzemplarze należytość stęplowa podług wymiaru wedle skali opłaconą, reszta egzemplarzów zaś stęplem. na pojedyncze odpisy urzędowe ustanowionym, zaopatrzoną być mogła.

b) we wszystkich innych przypadkach wymierzenie należytości do opłacenia podatku zobowiązanemu piśmiennie oznajmia się.

b) Zażalenia i tór instancyi.

§. 19.

Jeżeli podatkujący przez wymierzenie mniema się być ukrzywdzonym, tedy takowy swe zażalenie podać może do wyższej władzy, sprawami co do dochodów niestałych kierującej, lubo przez to złożenie zatrzymanem być nie może. Najwyższe roztrzygnięcie takowych zażaleń w zwyczajnym torze rekursu do ministerstwa finansów należy. Ani co do kwestyi, czy należytość opłacona być ma czy nie, ani też co do wymiaru tejże, sądowe postępowanie miejsce ma.

c) Ściągnienie należytości.

§. 20.

Jeżeli należytość w przeciągu dni 30, rachując od dnia ustnie lub piśmiennie podatkującemu oznajmionej powinności, nie spłacono, tedy ta przez urząd poborczy drogą egzekucyjną ściągnioną być może, a dłużnik obowiązanym jest oprócz należytości także jeszcze i koszta ściągnienia wynagrodzić.

Der Richter, welcher die Eintragung bewilligt und das Amt, welches die Eintragung vornimmt, haften für die aus der Unterlassung der im §. 14 angeordneten Mittheilung entsprungenen nachtheiligen Folgen.

f) *Sächliche Haftung.*

§. 17.

Die Gebühr von der Eintragung in die öffentlichen Bücher haftet auf dem durch die Eintragung erworbenen dinglichen Rechte und geht auf demselben allen aus Privatrechtstiteln entspringenden Forderungen vor.

IV. Gemeinschaftliche Bestimmungen.

a) *Einzahlung der Gebühren.*

§. 18.

Die Einzahlung der vorgeschriebenen Gebühren hat zu geschehen, sobald dieselbe dem Gebührenpflichtigen durch das hiezu bestimmte Amt zur Kenntniss gebracht wird, und zwar:

a) *In den Fällen, in welchen eine höhere Stämpelgebühr als von 20 fl. (im lombardisch-venetianischen Königreiche 60 Lire) zu entrichten ist, und die Urkunde dem Amte vorgelegt wird, macht dieses die entfallende Stämpelgebühr dem Steuerpflichtigen mündlich bekannt und ist dieselbe von ihm sogleich bar zu erlegen.*

Werden alle Ausfertigungen einer und derselben Rechtsurkunde innerhalb der im §. 8 gedachten Fristen dem Amte vorgelegt, so ist mit Ausnahme der Wechsel gestattet, dass nur für die ersten zwei Exemplare die Stämpelgebühr nach dem scalamässigen Ausmasse entrichtet, die übrigen Exemplare aber mit dem für einfache ämtliche Abschriften festgesetzten Stämpel versehen werden dürfen.

b) *In allen anderen Fällen wird die Gebührenbemessung dem Steuerpflichtigen schriftlich bekannt gemacht.*

b) *Beschwerdeführung, Instanzenzug.*

§. 19.

Hält sich der Steuerpflichtige durch die Bemessung beschwert, so kann er seine Beschwerde bei der die Gefällsangelegenheiten leitenden höheren Behörde anbringen, ohne dass jedoch dadurch der Erlag gehemmt werden kann. Die oberste Entscheidung über solche Beschwerden steht im gehörigen Zuge des Recurses dem Finanzministerium zu. Weder über die Frage, ob eine Gebühr zu entrichten ist oder nicht, noch über das Ausmass derselben findet ein gerichtliches Verfahren Statt.

c) *Gebühreneintreibung.*

§. 20.

Ist die Gebühr innerhalb 30 Tagen vom Tage der mündlich oder schriftlich dem Steuerpflichtigen bekannt gemachten Schuldigkeit an gerechnet, nicht eingezahlt worden, so kann sie von der Steuerbehörde auf dem Executionswege eingebracht werden, und der Schuldner ist verpflichtet, ausser der Gebühr auch noch die Kosten der Einbringung zu vergüten.

d) Poświadczenie opłaty.

§. 21.

Uczyniona wypłata należytości, jeżeli względem interesu prawnego dokument sporządzono i takowy przedłożono, na każdym egzemplarzu onegoż zanotowaną będzie a poświadczenie to za dowód służy, że podatek przepisany rzeczywiście opłaconym został.

W innych przypadkach opłacającemu kwit udziela się.

e) Zwrócenie opłaty nienależytej.

§. 22.

Jeżeliby kto przez błąd lub pochybę rachunkową wyższą jak przepisaną ilość zapłacił, na ten czas zwrócenia ilości opłaconej w przeciągu trzech lat po nastąpionej wypłacie żądać można.

V. Postanowienie karne.

a) Pokrzywdzenia dochodów niestałych.

§. 23.

Jeżeliby zaniedbano dokument stęplowi podległy, od którego z powodu wielkości kwoty stęplowej należytość u urzędu do pobierania przeznaczonego opłacona być ma, temuż urzędowi w przeciągu czasu przepisanego przedłożyć, lub oznajmienie o interesie prawnym, od którego należytość podług odsetków wartości opłacona być ma, w przeciągu terminu, do oznajmienia ustanowionego, do urzędu do odbierania przeznaczonego podać, tedy zaniedbanie takowe jako pokrzywdzenie dochodów niestałych ukaranem być ma.

Za pokrzywdzenie dochodów niestałych dalej uważać się ma: jeżeli w dokumencie, od którego stępel podług wartości pieniężnej przedmiotu stosuje się, albo którego treść wymierzeniu należytości za podstawę służyć ma, nieprawdziwość, w skutek której podatek niżej wymiaru przepisanego wypada, bezpośrednio lub przez odwołanie się na inne dokumenta lub pisma, podano, albo jeżeli ogólnie w podaniach, podług których wymierzenie należytości stosuje się, nieprawdziwość namienionego rodzaju zaniesiono.

b) Postanowienie kar na pokrzywdzenia dochodów niestałych w należytościach gotówką opłacać się mających.

§. 24.

Pokrzywdzenia dochodów niestałych w należytościach, w skutek niniejszego rozporządzenia u urzędu do pobierania ustanowionego a nie przez stępel opłacać się mających, podlegają postępowaniu podług ustawy karnej na przestąpienia co do dochodów niestałych. Takowe pokrzywdzenia dochodów niestałych jako ciężkie przestępstwa co do dochodów niestałych uważane i w trój- aż do sześcionasóbnej ilości, o którą należytość ukrócono lub na niebezpieczeństwo ukrócenia wystawiono, ukarane być mają.

d) *Bestätigung der Berichtigung.*

§. 21.

Die geschehene Gebührenberichtigung wird, wenn über das Rechtsgeschäft eine Urkunde errichtet wurde und dieselbe vorliegt, auf jedem Exemplare derselben angemerkt und diese Bestätigung dient zum Beweise, dass die vorgeschriebene Abgabe wirklich berichtigt worden sei.

In andern Fällen wird dem Zahlenden eine Quittung ertheilt.

e) *Zurückstellung des ungebührlich Berichtigten.*

§. 22.

In soferne durch einen Irrthum oder einen Rechnungsverstoss Jemand einen höhern als den vorschriftmässigen Betrag bezahlt hätte, so kann die Zurückstellung des ungebührlich entrichteten Betrages innerhalb des Zeitraumes von drei Jahren nach der erfolgten Zahlung gefordert werden.

V. Strafbestimmungen.

a) *Gefällsverkürzungen.*

§. 23.

Wird unterlassen, eine stämpelpflichtige Urkunde, für welche wegen der Grösse des Stämpelbetrages die Gebühr bei dem zur Einhebung bestimmten Amte zu entrichten ist, diesem Amte innerhalb des vorgezeichneten Zeitraumes vorzulegen oder die Anzeige von einem Rechtsgeschäfte, wovon die Gebühr nach Procenten des Werthes zu entrichten ist, innerhalb der festgesetzten Anmeldungsfrist bei dem zur Empfangnahme bestimmten Amte einzubringen, so ist diese Unterlassung als Gefällsverkürzung zu bestrafen.

Als Gefällsverkürzung ist ferner anzusehen: wenn in einer Urkunde, für welche der Stämpel nach dem Geldwerthe des Gegenstandes sich richtet oder deren Inhalt der Bemessung einer Gebühr zum Masstabe zu dienen hat, eine Unrichtigkeit, zufolge welcher die Abgabe unter dem vorschriftmässigen Ausmasse entfällt, unmittelbar oder durch Berufung auf andere Urkunden oder Schriften, angegeben, oder wenn überhaupt in den Angaben, nach denen sich die Bemessung der Gebühr richtet, eine Unrichtigkeit der bemerkten Art vorgebracht worden ist.

b) *Strafbestimmung für Gefällsverkürzungen der bar zu entrichtenden Gebühren.*

§. 24.

Die Gefällsverkürzungen der Gebühren, die zufolge der gegenwärtigen Verordnung bei dem zur Einhebung bestellten Amte und nicht durch den Stämpel zu entrichten sind, unterliegen der Behandlung nach dem Strafgesetze über Gefällsübertretungen. Diese Gefällsverkürzungen sind als schwere Gefällsübertretungen zu behandeln und mit dem 3 bis 6fachen des Betrages, um den die Gebühr verkürzt oder der Gefahr der Verkürzung ausgesetzt wurde, zu bestrafen.

c) Doniesienie i nagroda za takowe.

§. 25.

Względem podawania doniesień o przestąpieniach niniejszego rozporządzenia, względem postępowania na takowe doniesienia, tudzież względem nagród dla donosicieli i imaczów, przepisy ustawy o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. zastósowane być mają.

Skale

dla wszystkich krajów koronnych, w których najwyższy patent o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. w wykonaniu stoi, wyjąwszy królestwo Lombardzko-Weneckie.

Skala I.

na weksle.

			do	100	zł.r.	—	zł.r.	3 kr.
nad	100	zł.r.	„	200	„	—	„	6 „
„	200	„	„	350	„	—	„	10 „
„	350	„	„	500	„	—	„	15 „
„	500	„	„	1.000	„	—	„	30 „
„	1.000	„	„	1.500	„	—	„	45 „
„	1.500	„	„	2.000	„	1	„	— „
„	2.000	„	„	4.000	„	2	„	— „
„	4.000	„	„	6.000	„	3	„	„
„	6.000	„	„	8.000	„	4	„	— „
„	8.000	„	„	10.000	„	5	„	— „
„	10.000	„	„	12.000	„	6	„	— „
„	12.000	„	„	16.000	„	8	„	— „
„	16.000	„	„	20.000	„	10	„	— „
„	20.000	„	„	24.000	„	12	„	— „
„	24.000	„	„	28.000	„	14	„	— „
„	28.000	„	„	32.000	„	16	„	— „
„	32.000	„	„	36.000	„	18	„	— „
„	36.000	„	„	40.000	„	20	„	— „

nad 40.000 złt. r. od każdych 2.000 złt. r. opłacać się ma należytość po 1 złt. r. więcej. przy czem ilości niżej 2.000 złt. r. jako pełne uważają się.

Skala II.

na inne dokumenta podług wartości przedmiotu stęplowi podległe z wyłączeniem tyczących się przeniesienia własności rzeczy nieruchomych.

			do	20	zł.r.	—	zł.r.	3 kr.
nad	20	zł.r.	„	40	„	—	„	6 „
„	40	„	„	70	„	—	„	10 „
„	70	„	„	100	„	—	„	15 „
„	100	„	„	200	„	—	„	30 „
„	200	„	„	300	„	—	„	45 „
„	300	„	„	400	„	1	„	— „
„	400	„	„	800	„	2	„	— „
„	800	„	„	1.200	„	3	„	— „
„	1.200	„	„	1.600	„	4	„	— „
„	1.600	„	„	2.000	„	5	„	— „
„	2.000	„	„	2.400	„	6	„	— „
„	2.400	„	„	3.200	„	8	„	— „
„	3.200	„	„	4.009	„	10	„	— „
„	4.000	„	„	4.800	„	12	„	— „
„	4.800	„	„	5.600	„	14	„	— „
„	5.600	„	„	6.400	„	16	„	— „
„	6.400	„	„	7.200	„	18	„	— „
„	7.200	„	„	8.000	„	20	„	— „

nad 8.000 złt. r. od każdych 400 złt. r. opłacać się ma należytość po 1 złt. r. więcej. przy czem ilości niżej 400 złt. r. jako pełne uważają się.

c) *Anzeigen und deren Belohnung.*

§. 25.

In Betreff der Anbringung von Anzeigen der Uebertretungen dieser Verordnung, des Verfahrens über solche Anzeigen und rücksichtlich der Belohnungen der Anzeiger und Ergreifer, haben die Vorschriften des Stämpel- und Taxgesetzes vom 27. Jänner 1840 Anwendung zu finden.

Scalen

für alle Kronländer, in welchen das allerhöchste Stämpel- und Taxpatent vom 27. Jänner 1840 Wirksamkeit hat, mit Ausschluss des lombardisch-venetianischen Königreiches.

Scala I

für Wechsel

		bis	100 fl.	— fl.	3 kr.
über	100 fl.	„	200 „	— „	6 „
„	200 „	„	350 „	— „	10 „
„	350 „	„	500 „	— „	15 „
„	500 „	„	1.000 „	— „	30 „
„	1.000 „	„	1.500 „	— „	45 „
„	1.500 „	„	2.000 „	1 „	— „
„	2.000 „	„	4.000 „	2 „	— „
„	4.000 „	„	6.000 „	3 „	— „
„	6.000 „	„	8.000 „	4 „	— „
„	8.000 „	„	10.000 „	5 „	— „
„	10.000 „	„	12.000 „	6 „	— „
„	12.000 „	„	16.000 „	8 „	— „
„	16.000 „	„	20.000 „	10 „	— „
„	20.000 „	„	24.000 „	12 „	— „
„	24.000 „	„	28.000 „	14 „	— „
„	28.000 „	„	32.000 „	16 „	— „
„	32.000 „	„	36.000 „	18 „	— „
„	36.000 „	„	40.000 „	20 „	— „

über 40.000 fl. ist von je 2.000 fl. eine Mehrgebühr von 1 fl. zu entrichten, wobei ein Restbetrag unter 2.000 fl. für voll anzunehmen ist.

Scala II

für andere nach dem Werthe des Gegenstandes stämpelpflichtige Urkunden mit Ausschluss jener der Uebertragung des Eigenthums unbeweglicher Sachen

		bis	20 fl.	— fl.	3 kr.
über	20 fl.	„	40 „	— „	6 „
„	40 „	„	70 „	— „	10 „
„	70 „	„	100 „	— „	15 „
„	100 „	„	200 „	— „	30 „
„	200 „	„	300 „	— „	45 „
„	300 „	„	400 „	1 „	— „
„	400 „	„	800 „	2 „	— „
„	800 „	„	1.200 „	3 „	— „
„	1.200 „	„	1.600 „	4 „	— „
„	1.600 „	„	2.000 „	5 „	— „
„	2.000 „	„	2.400 „	6 „	— „
„	2.400 „	„	3.200 „	8 „	— „
„	3.200 „	„	4.000 „	10 „	— „
„	4.000 „	„	4.800 „	12 „	— „
„	4.800 „	„	5.600 „	14 „	— „
„	5.600 „	„	6.400 „	16 „	— „
„	6.400 „	„	7.200 „	18 „	— „
„	7.200 „	„	8.000 „	20 „	— „

über 8.000 fl. ist von je 400 fl. eine Mehrgebühr von 1 fl. zu entrichten, wobei ein Restbetrag unter 400 fl. als voll anzunehmen ist.

Skale
dla królestwa Lombardzko-Weneckiego.

Skala I.
na weksle

		do	300 lir	— lir	15 ct.
nad	300 lir	„	600 „	— „	30 „
„	600 „	„	1.050 „	— „	50 „
„	1.050 „	„	1.500 „	— „	75 „
„	1.500 „	„	3.000 „	1 „	50 „
„	3.000 „	„	4.500 „	2 „	25 „
„	4.500 „	„	6.000 „	3 „	— „
„	6.000 „	„	12.000 „	6 „	— „
„	12.000 „	„	18.000 „	9 „	— „
„	18.000 „	„	24.000 „	12 „	— „
„	24.000 „	„	30.000 „	15 „	— „
„	30.000 „	„	36.000 „	18 „	— „
„	36.000 „	„	48.000 „	24 „	— „
„	48.000 „	„	60.000 „	30 „	— „
„	60.000 „	„	72.000 „	36 „	— „
„	72.000 „	„	84.000 „	42 „	— „
„	84.000 „	„	96.000 „	48 „	— „
„	96.000 „	„	108.000 „	54 „	— „
„	108.000 „	„	120.000 „	60 „	— „

nad 120.000 lir za każde 6.000 lir należytość po 3 liry więcej opłacać należy, przy czem resztująca ilość niżej 6.000 lir za pełną uważać się ma.

Skala II.
na inne dokumenta, podług wartości przedmiotu stęplowi podległe, z wyłączeniem tyczących się przeniesienia własności rzeczy nieruchomych.

		do	60 lir	— lir	15 ct.
nad	60 lir	„	120 „	— „	30 „
„	120 „	„	210 „	— „	50 „
„	210 „	„	300 „	— „	75 „
„	300 „	„	600 „	1 „	50 „
„	600 „	„	900 „	2 „	25 „
„	900 „	„	1.200 „	3 „	— „
„	1.200 „	„	2.400 „	6 „	— „
„	2.400 „	„	3.600 „	9 „	— „
„	3.600 „	„	4.800 „	12 „	— „
„	4.800 „	„	6.000 „	15 „	— „
„	6.000 „	„	7.200 „	18 „	— „
„	7.200 „	„	9.600 „	24 „	— „
„	9.600 „	„	12.000 „	30 „	— „
„	12.000 „	„	14.400 „	36 „	— „
„	14.400 „	„	16.800 „	42 „	— „
„	16.800 „	„	19.200 „	48 „	— „
„	19.200 „	„	21.600 „	54 „	— „
„	21.600 „	„	24.000 „	60 „	— „

nad 24.000 lir za każde 1.200 lir należytość po 3 liry więcej opłacać należy, przy czem resztująca ilość niżej 6.000 lir za pełną uważać się ma.

Postanowienie.

1. Wymiarowi należytości podług skali I. podlegają weksle:

a) wystawione w kraju tutejszym należytościom podległym, a w sześć miesięcy lub w krótszym czasie, rachując od dnia wystawienia, wypłatne;

b) wystawione w kraju tutejszym od należytości wolnym, do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesione, a nie później jak w sześć miesięcy, rachując od dnia wystawienia, w kraju tutejszym wypłatne;

c) w kraju cudzym wystawione, do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesione, a nie później jak w 12 miesięcy, rachując od dnia wystawienia, w kraju tutejszym należytościom podległym wypłatne.

2. *Im Auslande ausgestellte und im Auslande zahlbare Wechsel sind gebührenfrei.*

3. *Wechsel auf Sicht, zu deren Präsentation keine Frist oder doch ein Zeitraum von nicht mehr als 6 Monaten für die im Inlande und 12 Monaten für die im Auslande ausgestellten Wechsel bedungen ist, unterliegen bei ihrer Ausstellung oder nach ihrer Uebertragung in das gebührenpflichtige Inland den für Wechsel, die auf bestimmte Zeit ausgestellt sind, geltenden Bestimmungen.*

Wird jedoch ein Wechsel auf Sicht, wenn er im gebührenpflichtigen oder gebührenfreien Inlande ausgestellt ist, binnen 6 Monaten, und wenn er im Auslande ausgestellt ist, binnen 12 Monaten, vom Tage der Ausstellung an gerechnet, nicht zur Zahlung präsentirt, so ist mit Ablauf dieser Zeiträume derjenige Betrag, um welchen bei Anwendung der Scala II die Gebühr für den Wechsel höher entfallen wäre, zu entrichten.

4. *Die Secunda- und Tertia-Wechsel unterliegen derjenigen Gebühr, welcher das erste Wechsel-Exemplar unterliegt.*

5. *Werden Wechsel prolongirt, so ist für jede Prolongation, welche nach dem Unterschiede, ob der Wechsel im In- oder Auslande ausgestellt wurde, 6 oder 12 Monate nicht überschreitet, immer wieder dieselbe Gebühr zu entrichten. Ueberschreitet jedoch die Prolongation diese Fristen, so ist die Gebühr nach Scala II zu entrichten.*

6. *Ist die durch den Wechsel begründete wechselmässige Verpflichtung erloschen, oder wird ein Wechsel zur Erlangung eines Hypothekar-Rechtes intabulirt oder pränotirt, und wurde dafür die Gebühr bloss nach der Scala I oder nach dem Ausmasse des Stämpel- und Taxgesetzes vom 27. Jänner 1840 entrichtet, so ist derjenige Betrag, um welchen die entrichtete Gebühr gegen das in der Scala II festgesetzte Gebührenausmass geringer ist, zu bezahlen.*

7. *Die im Auslande oder im gebührenfreien Inlande ausgestellten und in das gebührenpflichtige Inland übertragenen, daselbst der Stämpelpflicht unterliegenden Wechsel müssen längstens binnen 30 Tagen nach ihrer Uebertragung ins gebührenpflichtige Inland, jedenfalls aber ehe ein Accept, ein Giro oder anderes Indossament darauf angesetzt, die Zahlung gefordert oder ein Protest erhoben wird, der Gebührenentrichtung nach den gegenwärtigen Bestimmungen unterzogen werden.*

Für Wechsel, welche vor dem 15. März 1850 aus dem Auslande oder dem gebührenfreien Inlande in das gebührenpflichtige Inland übertragen wurden, hat diese Verpflichtung mit der Aenderung zu gelten, dass die hier festgesetzte dreissigtägige Frist vom 15. März 1850 an, zu laufen beginnt.

8. *Die Scala I hat auch auf jene Urkunden in Anwendung zu kommen, für welche die Anwendung des Wechselstämpels als Begünstigung ausnahmsweise bisher gestattet wurde.*

9. *Die Bemessung der Stämpelgebühr nach der Scala II hat für alle nicht unter 1, 2, 3 begriffenen Wechsel und für Urkunden, bei denen sich der Stämpel gesetzlich nach dem Werthe des Gegenstandes richtet, ausser jenen über die Uebertragung des Eigenthumes einer unbeweglichen Sache (§. 2 dieser Vorschrift) stattzufinden.*

Krauss *m. p.*

2. Weksle w kraju cudzym wystawione i w kraju cudzym wypłatne od należytości wolne są.

3. Weksle za okazaniem, do których prezentacyi żadnego terminu nie zawarowano albo też termin nie nad 6 miesięcy dla wekslów w kraju tutejszym a nie nad 12 miesięcy dla wekslów w kraju cudzym wystawionych zawarowano, podlegają przy ich wystawieniu lub po ich przeniesieniu do kraju tutejszego należytościom podległego, postanowieniom co do wekslów, na czas pewny wystawionych, moc mającym.

Jeżeliby weksel za okazaniem, w kraju tutejszym należytościom podległym lub od należytości wolnym wystawiony, w ciągu 6 miesięcy, a w kraju cudzym wystawiony, w ciągu 12 miesięcy, rachując od dnia wystawienia, do wypłaty prezentowanym nie został, tedy z upływem tychże terminów ta ilość opłacona być ma, o którąby należytość za weksel przy zastósowaniu skali II. wyżej wypadała.

4. Sekunda- i tercya-weksle podlegają tej należytości, jakiej pierwszy egzemplarz wekslu podlega.

5. Jeżeli weksel prolongowano, tedy za każdą prolongacyą, która wedle różnicy, czy weksel w kraju tutejszym czy cudzym wystawiono, 6 lub 12 miesięcy nie przenosi, zawsze znowu ta sama należytość opłacona być ma. Jeżeli zaś prolongacya te termina przekracza, tedy należytość podług skali II. opłacona być ma.

6. Jeżeli zobowiązanie wekslowe, przez weksel utworzone, ustało, lub jeżeli weksel w celu osiągnienia prawa hypotecznego intabulowano lub prenotowano, i jeżeli za to należytość tylko podług skali I. lub podług wymiaru ustawy o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. opłacono, tedy zapłacić się ma ta ilość, o którą należytość opłacona mniejszą jest, jak wymiar należytości w skali II. ustanowiony.

7. Weksle w kraju cudzym lub w kraju tutejszym od należytości wolnym wystawione a do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesione, w tymże obowiązkowi stęplowemu podpadające, najdalej w przeciągu dni 30 po przeniesieniu onychże do kraju tutejszego należytościom podległego, w każdym razie zaś nim akcept, giro lub inny indosament na nich umieszczono, wypłaty żądano lub protest podniesiono, opłacie należytości podług postanowień teraźniejszych poddane być muszą.

Do wekslów przed 15. Marca 1850. z kraju cudzego lub kraju tutejszego od należytości wolnego do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesionych zobowiązanie to z tą zmianą stosuje się, iż ustanowiony tu termin trzedziestodniowy od 15. Marca 1850 bieżeć poczyna.

8. Skala I. także i do tych dokumentów zastósowaną być ma, dla których zastósowanie stęplu wekslowego jako uwzględnienie wyjątkowo dotąd dozwolonem było.

9. Wymierzenie należytości stęplowej podług skali II. do wszystkich nie pod 1, 2, 3. zawartych wekslów i innych dokumentów, od których się stępel wedle przepisu do wartości przedmiotu stosuje, oprócz dokumentów tyczących się przeniesienia własności rzeczy nieruchomej (§. 2. niniejszego przepisu), zastósowanie mieć powinno.

Krauss m. p.

2. Im Auslande ausgestellte und im Auslande zahlbare Wechsel sind gebührenfrei.

3. Wechsel auf Sicht, zu deren Präsentation keine Frist oder doch ein Zeitraum von nicht mehr als 6 Monaten für die im Inlande und 12 Monaten für die im Auslande ausgestellten Wechsel bedungen ist, unterliegen bei ihrer Ausstellung oder nach ihrer Uebertragung in das gebührenpflichtige Inland den für Wechsel, die auf bestimmte Zeit ausgestellt sind, geltenden Bestimmungen.

Wird jedoch ein Wechsel auf Sicht, wenn er im gebührenpflichtigen oder gebührenfreien Inlande ausgestellt ist, binnen 6 Monaten, und wenn er im Auslande ausgestellt ist, binnen 12 Monaten, vom Tage der Ausstellung an gerechnet, nicht zur Zahlung präsentirt, so ist mit Ablauf dieser Zeiträume derjenige Betrag, um welchen bei Anwendung der Scala II die Gebühr für den Wechsel höher entfallen wäre, zu entrichten.

4 Die Secunda- und Tertia-Wechsel unterliegen derjenigen Gebühr, welcher das erste Wechsel-Exemplar unterliegt.

5. Werden Wechsel prolongirt, so ist für jede Prolongation, welche nach dem Unterschiede, ob der Wechsel im In- oder Auslande ausgestellt wurde, 6 oder 12 Monate nicht überschreitet, immer wieder dieselbe Gebühr zu entrichten. Ueberschreitet jedoch die Prolongation diese Fristen, so ist die Gebühr nach Scala II zu entrichten.

6. Ist die durch den Wechsel begründete wechselmässige Verpflichtung erloschen, oder wird ein Wechsel zur Erlangung eines Hypothekar-Rechtes intabulirt oder pränotirt, und wurde dafür die Gebühr bloss nach der Scala I oder nach dem Ausmasse des Stämpel- und Taxgesetzes vom 27. Jänner 1840 entrichtet, so ist derjenige Betrag, um welchen die entrichtete Gebühr gegen das in der Scala II festgesetzte Gebührenausmass geringer ist, zu bezahlen.

7. Die im Auslande oder im gebührenfreien Inlande ausgestellten und in das gebührenpflichtige Inland übertragenen, daselbst der Stämpelpflicht unterliegenden Wechsel müssen längstens binnen 30 Tagen nach ihrer Uebertragung ins gebührenpflichtige Inland, jedenfalls aber ehe ein Accept, ein Giro oder anderes Indossament darauf angesetzt, die Zahlung gefordert oder ein Protest erhoben wird, der Gebührenentrichtung nach den gegenwärtigen Bestimmungen unterzogen werden.

Für Wechsel, welche vor dem 15. März 1850 aus dem Auslande oder dem gebührenfreien Inlande in das gebührenpflichtige Inland übertragen wurden, hat diese Verpflichtung mit der Aenderung zu gelten, dass die hier festgesetzte dreissigtägige Frist vom 15. März 1850 an, zu laufen beginnt.

8. Die Scala I hat auch auf jene Urkunden in Anwendung zu kommen, für welche die Anwendung des Wechselstämpels als Begünstigung ausnahmsweise bisher gestattet wurde.

9. Die Bemessung der Stämpelgebühr nach der Scala II hat für alle nicht unter 1, 2, 3 begriffenen Wechsel und für Urkunden, bei denen sich der Stämpel gesetzlich nach dem Werthe des Gegenstandes richtet, ausser jenen über die Uebertragung des Eigenthumes einer unbeweglichen Sache (§. 2 dieser Vorschrift) stattzufinden.

Krauss m. p.

2. Weksle w kraju cudzym wystawione i w kraju cudzym wypłatne od należytości wolne są.

3. Weksle za okazaniem, do których prezentacyi żadnego terminu nie zawarowano albo też termin nie nad 6 miesięcy dla wekslów w kraju tutejszym a nie nad 12 miesięcy dla wekslów w kraju cudzym wystawionych zawarowano, podlegają przy ich wystawieniu lub po ich przeniesieniu do kraju tutejszego należytościom podległego, postanowieniom co do wekslów, na czas pewny wystawionych, moc mającym.

Jeżeliby weksel za okazaniem, w kraju tutejszym należytościom podległym lub od należytości wolnym wystawiony, w ciągu 6 miesięcy, a w kraju cudzym wystawiony, w ciągu 12 miesięcy, rachując od dnia wystawienia, do wypłaty prezentowanym nie został, tedy z upływem tychże terminów ta ilość opłacona być ma, o którąby należytość za weksel przy zastósowaniu skali II. wyżej wypadała.

4. Sekunda- i tercya-weksle podlegają tej należytości, jakiej pierwszy egzemplarz wekslu podlega.

5. Jeżeli weksel prolongowano, tedy za każdą prolongacyą, która wedle różnicy, czy weksel w kraju tutejszym czy cudzym wystawiono, 6 lub 12 miesięcy nie przenosi, zawsze znowu ta sama należytość opłacona być ma. Jeżeli zaś prolongacya te termina przekracza, tedy należytość podług skali II. opłacona być ma.

6. Jeżeli zobowiązanie wekslowe, przez weksel utworzone, ustało, lub jeżeli weksel w celu osiągnienia prawa hypotecznego intabulowano lub prenotowano, i jeżeli za to należytość tylko podług skali I. lub podług wymiaru ustawy o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. opłacono, tedy zapłacić się ma ta ilość, o którą należytość opłacona mniejszą jest, jak wymiar należytości w skali II. ustanowiony.

7. Weksle w kraju cudzym lub w kraju tutejszym od należytości wolnym wystawione a do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesione, w tymże obowiązkowi stęplowemu podpadające, najdalej w przeciągu dni 30 po przeniesieniu onychże do kraju tutejszego należytościom podległego, w każdym razie zaś nim akcept, giro lub inny indosament na nich umieszczono, wypłaty żądano lub protest podniesiono, opłacie należytości podług postanowień teraźniejszych poddane być muszą.

Do wekslów przed 15. Marca 1850. z kraju cudzego lub kraju tutejszego od należytości wolnego do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesionych zobowiązanie to z tą zmianą stosuje się, iż ustanowiony tu termin trzydziestodniowy, od 15. Marca 1850 bieżeć poczyna.

8. Skala I. także i do tych dokumentów zastósowaną być ma, dla których zastósowanie stęplu wekslowego jako uwzględnienie wyjątkowo dotąd dozwolonem było.

9. Wymierzenie należytości stęplowej podług skali II. do wszystkich nie pod 1, 2, 3. zawartych wekslów i innych dokumentów, od których się stępel wedle przepisu do wartości przedmiotu stosuje, oprócz dokumentów tyczących się przeniesienia własności rzeczy nieruchomej (§. 2. niniejszego przepisu), zastósowanie mieć powinno.

Krauss m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXI.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 23. Lutego 1850, w wydaniu dwujęzykowem: 5. Kwietnia 1850.

49.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 16. Lutego 1850,

moc mająca dla wszystkich krajów koronnych,

którem postanowienia względem formy zewnętrznej utworzonego najwyższą rezolucyą z dnia 2. Grudnia 1849. orderu zasługowego Franciszka Józefa, i oraz względem utworzenia krzyża zasługowegu podług najwyższej uchwały z dnia 16. Lutego 1850. powszechnie obwieszczają się.

Najjaśniejszy Pan na uczynione, przez ministra spraw wewnętrznych zgodnie z Radą ministrów najpoddańsze przedstawienie, w dodatku do najwyższego patentu z dnia 2. Grudnia 1849. najwyższą rezolucyą z dnia 16. Lutego 1850. zewnętrzną formę orderu Franciszka Józefa następującym sposobem postanowić i oraz utworzenie krzyża zasługowego miasto dotychczasowych medalów cywilno-zasługowych w następujący sposób uchwalić raczył.

I. Order Franciszka Józefa.

§. 1. Tenże składa się z trzech stopni: z krzyża wielkiego, krzyża komandorowego i krzyża małego.

Krzyż orderu Franciszka Jósefa jest złotym emaliowanym krzyżem, zewnątrz ośmiokątnym, linia zewnętrzna każdej części krzyża w płaskiej linii kolistej ku zewnątrz zgięta.

Sam krzyż czerwony, na około którego złoty pasek bieży. Jego pole środkowe białe kolisto-okrągłe, podobnym złotym paskiem otoczone, w którem to polu środkowem na przedniej stronie dwie litery *F. J. Franciscus Josephus* znajdują się.

Między czteroma ramionami krzyża ukazuje się złoty, częścią czarno-emaliowany ukorowany orzeł dwugłowy, który w swych obudwóch dzióbach trzyma wiszący łańcuch, złożonemi jedna w drugą rękoma zamknięty, między którego ogniwami na dolnej krzyża części litery godła: „*Viribus unitis*“ znajdują się.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 23. Februar 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 5. April 1850.

49.

Verordnung des Ministers des Innern vom 16. Februar 1850,

giltig für alle Kronländer,

womit die Bestimmungen hinsichtlich der äusseren Form des mit der allerhöchsten Entschliessung vom 2. December 1849 gegründeten Franz Josephs-Verdienstordens und der Errichtung eines Verdienstkreuzes in Gemässheit der allerhöchsten Entschliessung vom 16. Februar 1850 allgemein kundgemacht werden.

Seine Majestät haben über einen, von dem Minister des Innern mit Zustimmung des Ministerrathes erstatteten alleruntertänigsten Vortrag im Nachhange zu dem allerhöchsten Patente vom 2. December 1849 mit allerhöchster Entschliessung vom 16. Februar 1850 die äussere Form des Franz Josephs-Ordens folgendermassen zu bestimmen und die Errichtung eines Verdienstkreuzes statt der bisherigen Civil-Verdienstmedaillen in nachstehender Weise zu beschliessen geruht.

I. *Franz Josephs-Orden.*

§. 1. Derselbe besteht aus drei Graden: dem Grosskreuze, dem Commandeurkreuze und dem Kleinkreuze.

Das Kreuz des Franz Josephs-Ordens ist ein goldenes emaillirtes Kreuz, gegen auswärts achteckig, die Aussenlinie jedes Kreuztheiles mit einer flachen Zirkellinie nach auswärts gebogen.

Das Kreuz an sich ist roth, um welches ringsherum ein goldener Streif läuft. Es hat ein zirkelrundes weisses Mittelfeld, mit einem gleichen goldenen Streif umgeben, in welchem Mittelfelde auf der Aversseite sich die zwei Buchstaben F. J. Franciscus Josephus *befinden.*

*Zwischen den vier Kreuzesarmen ist der goldene, theilweise schwarz emaillirte zweiköpfige gekrönte Adler sichtbar, welcher in seinen beiden Schnäbeln eine durch verschlungene Hände geschlossene herabhängende Kette hält, zwischen deren Gliedern an dem untern Theile des Kreuzes die Buchstaben des Wahlspruches: „*Viribus unitis*" erscheinen.*

Nad krzyżem unosi się austryacka korona cesarska, na której umieszczona jest obrączka fontaziowa.

Strona odwrotna krzyża tę samę ma formę jak wyż opisano, tylko że łańcuch odpada, a na polu środkowem zamiast liter *F. J.*, liczba roku utworzenia orderu 1849. znajduje się.

§. 2. Kawalerowie orderu wielkiego krzyża noszą znak orderowy na czerwonej, 4 cale szerokiej wstędze z prawego ramienia ku lewej stronie spadającej, a nadto ośmiokątną śrebrną gwiazdą na piersiach, w której środku znajduje się wyż opisana przednia strona znaku orderowego.

§. 3. Komandorowie noszą podobny krzyż orderowy na czerwonej dwa cale szerokiej wstędze, na stronie zewnętrznej około szyi na piersiach.

§. 4. Kawalerowie krzyża małego noszą cokolwiek mniejszy znak orderowy na podobnej 1½ cala szerokiej wstędze na lewej piersi w otwarciu guzikowem albo w kluczce.

II. Krzyż zasługowy.

§. 5. Miejsce dotychczasowych złotych i śrebrnych medalów cywilno-zasługowych, których udzielanie odtąd już miejsca nie ma, zastępują złoty krzyż zasługowy z koroną i złoty krzyż zasługowy, tudzież śrebrny krzyż zasługowy z koroną i pojedyńczy śrebrny krzyż zasługowy.

§. 6. Forma tych krzyżów zasługowych następująca:

A. Złoty krzyż zasługowy z koroną.

Złoty emaliowany krzyż podług powyższego opisu §fa 1. jednak bez orła i łańcucha. Oprócz tego pole środkowe otacza biała, złotym paskiem obrobiona wstęga, na której umieszczone są litery godła ogniwami łańcuchowemi związane.

Nad krzyżem unosi się austryacka korona cesarska, na której umieszczona jest obrączka fontaziowa.

B. Złoty krzyż zasługowy.

Ten od poprzedzającego tylko swą mniejszą wielkością i tem różni się, że bez korony cesarskiej, tylko na obrączce fontaziowej noszonym bywa.

Strona odwrotna obudwóch ukazuje w części środkowej, białą wstęgą owiniętej, liczbę roku utworzenia orderu 1849.

C. Śrebrny krzyż zasługowy z koroną;

D. Śrebrny krzyż zasługowy.

Oba krzyżom *sub a* i *b* opisanym zupełnie równe, z tą tylko różnicą, że tam części złote u tych ze śrebra są.

Bach m. p.

Ueber dem Kreuze schwebet die österreichische Kaiserkrone, an welcher der Schleifring angebracht ist.

Die Rückseite des Kreuzes ist wie oben beschrieben gestaltet, nur entfällt die Kette und auf dem Mittelfelde erscheint statt der Buchstaben F. J. die Jahreszahl der Ordensgründung 1849.

§. 2. Die Grosskreuze tragen das Ordenszeichen an einem rothen, 4 Zoll breiten Bande von der rechten Schulter nach der linken Seite zu herabhängend, und nebstdem einen achteckigen silbernen Stern auf der Brust, in dessen Mitte das oben beschriebene Avers des Ordenszeichens enthalten ist.

§. 3. Die Comthure tragen das gleiche Ordenskreuz an einem rothen zwei Zoll breiten Bande, an der Aussenseite um den Hals auf der Brust.

§. 4. Die Kleinkreuze tragen das etwas kleinere Ordenszeichen an einem gleichen 1½ Zoll breiten Bande auf der linken Brust im Knopfloche oder in einer Schlinge.

II. Verdienstkreuz.

§. 5. Das goldene Verdienstkreuz mit der Krone und das goldene Verdienstkreuz so wie das silberne Verdienstkreuz mit der Krone und das einfache silberne Verdienstkreuz treten an die Stelle der bisherigen goldenen und silbernen Civilverdienstmedaillen, deren Verleihung von nun an nicht mehr stattfindet.

§. 6. Die Form dieser Verdienstkreuze ist folgende:

A. Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.

Ein goldenes emaillirtes Kreuz wie oben §. 1 beschrieben, jedoch ohne Adler und Kette. Ausserdem lauft um das Mittelfeld ein weisses, mit einem goldenen Streifen umrahmtes Band, in welchem die durch Kettenglieder verbundenen Buchstaben des Wahlspruches angebracht sind.

Ueber dem Kreuze schwebt die österreichische Kaiserkrone, an welcher der Schleifring angebracht ist.

B. Goldenes Verdienstkreuz.

Dieses unterscheidet sich von dem frühern nur durch seine geringere Grösse und dadurch, dass es ohne die Kaiserkrone, bloss an einem Schleifringe getragen wird.

Die Rückseite beider zeigt in dem von einem weissen Bande umschlungenen Mitteltheile die Jahreszahl der Ordensgründung 1849.

C. Silbernes Verdienstkreuz mit der Krone;

D. Silbernes Verdienstkreuz.

Beide sind mit dem sub a und b beschriebenen vollkommen gleich, nur sind die Goldtheile jener, bei diesen aus Silber gefertigt.

Bach m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXI.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 23. Lutego 1850, w wydaniu dwujęzykowem: 5. Kwietnia 1850.

49.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 16. Lutego 1850,

moc mająca dla wszystkich krajów koronnych,

którem postanowienia względem formy zewnętrznej utworzonego najwyższą rezolucyą z dnia 2. Grudnia 1849. orderu zasługowego Franciszka Józefa, i oraz względem utworzenia krzyża zasługowegu podług najwyższej uchwały z dnia 16. Lutego 1850. powszechnie obwieszczają się.

Najjaśniejszy Pan na uczynione, przez ministra spraw wewnętrznych zgodnie z Radą ministrów najpoddańsze przedstawienie, w dodatku do najwyższego patentu z dnia 2. Grudnia 1849. najwyższą rezolucyą z dnia 16. Lutego 1850. zewnętrzną formę orderu Franciszka Józefa następującym sposobem postanowić i oraz utworzenie krzyża zasługowego miasto dotychczasowych medalów cywilno-zasługowych w następujący sposób uchwalić raczył.

I. Order Franciszka Józefa.

§. 1. Tenże składa się z trzech stopni: z krzyża wielkiego, krzyża komandorowego i krzyża małego.

Krzyż orderu Franciszka Jósefa jest złotym emaliowanym krzyżem, zewnątrz ośmiokątnym, linia zewnętrzna każdej części krzyża w płaskiej linii kolistej ku zewnątrz zgięta.

Sam krzyż czerwony, na około którego złoty pasek bieży. Jego pole środkowe białe kolisto-okrągłe, podobnym złotym paskiem otoczone, w którem to polu środkowem na przedniej stronie dwie litery *F. J. Franciscus Josephus* znajdują się.

Między czteroma ramionami krzyża ukazuje się złoty, częścią czarno-emaliowany ukorowany orzeł dwugłowy, który w swych obudwóch dziobach trzyma wiszący łańcuch, złożonemi jedna w drugą rękoma zamknięty, między którego ogniwami na dolnej krzyża części litery godła: „*Viribus unitis*“ znajdują się.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 23. Februar 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 5. April 1850.

49.

Verordnung des Ministers des Innern vom 16. Februar 1850,

giltig für alle Kronländer,

womit die Bestimmungen hinsichtlich der äusseren Form des mit der allerhöchsten Entschliessung vom 2. December 1849 gegründeten Franz Josephs-Verdienstordens und der Errichtung eines Verdienstkreuzes in Gemässheit der allerhöchsten Entschliessung vom 16. Februar 1850 allgemein kundgemacht werden.

Seine Majestät haben über einen, von dem Minister des Innern mit Zustimmung des Ministerrathes erstatteten allerunterthänigsten Vortrag im Nachhange zu dem allerhöchsten Patente vom 2. December 1849 mit allerhöchster Entschliessung vom 16. Februar 1850 die äussere Form des Franz Josephs-Ordens folgendermassen zu bestimmen und die Errichtung eines Verdienstkreuzes statt der bisherigen Civil-Verdienstmedaillen in nachstehender Weise zu beschliessen geruht.

I. *Franz Josephs-Orden.*

§. 1. Derselbe besteht aus drei Graden: dem Grosskreuze, dem Commandeurkreuze und dem Kleinkreuze.

Das Kreuz des Franz Josephs-Ordens ist ein goldenes emaillirtes Kreuz, gegen auswärts achteckig, die Aussenlinie jedes Kreuztheiles mit einer flachen Zirkellinie nach auswärts gebogen.

Das Kreuz an sich ist roth, um welches ringsherum ein goldener Streif läuft. Es hat ein zirkelrundes weisses Mittelfeld, mit einem gleichen goldenen Streif umgeben, in welchem Mittelfelde auf der Aversseite sich die zwei Buchstaben F. J. Franciscus Josephus *befinden.*

Zwischen den vier Kreuzesarmen ist der goldene, theilweise schwarz emaillirte zweiköpfige gekrönte Adler sichtbar, welcher in seinen beiden Schnäbeln eine durch verschlungene Hände geschlossene herabhängende Kette hält, zwischen deren Gliedern an dem untern Theile des Kreuzes die Buchstaben des Wahlspruches: „Viribus unitis” *erscheinen.*

Nad krzyżem unosi się austryacka korona cesarska, na której umieszczona jest obrączka fontaziowa.

Strona odwrotna krzyża tę samę ma formę jak wyż opisano, tylko że łańcuch odpada, a na polu środkowem zamiast liter *F. J.*, liczba roku utworzenia orderu 1849. znajduje się.

§. 2. Kawalerowie orderu wielkiego krzyża noszą znak orderowy na czerwonej, 4 cale szerokiej wstędze z prawego ramienia ku lewej stronie spadającej, a nadto ośmiokątną srebrną gwiazdą na piersiach, w której środku znajduje się wyż opisana przednia strona znaku orderowego.

§. 3. Komandorowie noszą podobny krzyż orderowy na czerwonej dwa cale szerokiej wstędze, na stronie zewnętrznej około szyi na piersiach.

§. 4. Kawalerowie krzyża małego noszą cokolwiek mniejszy znak orderowy na podobnej 1½ cala szerokiej wstędze na lewej piersi w otwarciu guzikowem albo w kluczce.

II. Krzyż zasługowy.

§. 5. Miejsce dotychczasowych złotych i srebrnych medalów cywilno-zasługowych, których udzielanie odtąd już miejsca nie ma, zastępują złoty krzyż zasługowy z koroną i złoty krzyż zasługowy, tudzież srebrny krzyż zasługowy z koroną i pojedyńczy srebrny krzyż zasługowy.

§. 6. Forma tych krzyżów zasługowych następująca:

A. Złoty krzyż zasługowy z koroną.

Złoty emaliowany krzyż podług powyższego opisu §^fu 1. jednak bez orła i łańcucha. Oprócz tego pole środkowe otacza biała, złotym paskiem obrobiona wstęga, na której umieszczone są litery godła ogniwami łańcuchowemi związane.

Nad krzyżem unosi się austryacka korona cesarska, na której umieszczona jest obrączka fontaziowa.

B. Złoty krzyż zasługowy.

Ten od poprzedzającego tylko swą mniejszą wielkością i tem różni się, że bez korony cesarskiej, tylko na obrączce fontaziowej noszonym bywa.

Strona odwrotna obudwóch ukazuje w części środkowej, białą wstęgą owiniętej, liczbę roku utworzenia orderu 1849.

C. Srebrny krzyż zasługowy z koroną;

D. Srebrny krzyż zasługowy.

Oba krzyżom *sub a* i *b* opisanym zupełnie równe, z tą tylko różnicą, że tam części złote u tych ze srebra są.

Bach m. p.

Ueber dem Kreuze schwebet die österreichische Kaiserkrone, an welcher der Schleifring angebracht ist.

Die Rückseite des Kreuzes ist wie oben beschrieben gestaltet, nur entfällt die Kette und auf dem Mittelfelde erscheint statt der Buchstaben F. J. *die Jahreszahl der Ordensgründung 1849.*

§. 2. Die Grosskreuze tragen das Ordenszeichen an einem rothen, 4 Zoll breiten Bande von der rechten Schulter nach der linken Seite zu herabhängend, und nebstdem einen achteckigen silbernen Stern auf der Brust, in dessen Mitte das oben beschriebene Avers des Ordenszeichens enthalten ist.

§. 3. Die Comthure tragen das gleiche Ordenskreuz an einem rothen zwei Zoll breiten Bande, an der Aussenseite um den Hals auf der Brust.

§. 4. Die Kleinkreuze tragen das etwas kleinere Ordenszeichen an einem gleichen 1½ Zoll breiten Bande auf der linken Brust im Knopfloche oder in einer Schlinge.

II. *Verdienstkreuz.*

§. 5. Das goldene Verdienstkreuz mit der Krone und das goldene Verdienstkreuz so wie das silberne Verdienstkreuz mit der Krone und das einfache silberne Verdienstkreuz treten an die Stelle der bisherigen goldenen und silbernen Civilverdienstmedaillen, deren Verleihung von nun an nicht mehr stattfindet.

§. 6. Die Form dieser Verdienstkreuze ist folgende:

A. *Goldenes Verdienstkreuz mit der Krone.*

Ein goldenes emaillirtes Kreuz wie oben §. 1 beschrieben, jedoch ohne Adler und Kette. Ausserdem lauft um das Mittelfeld ein weisses, mit einem goldenen Streifen umrahmtes Band, in welchem die durch Kettenglieder verbundenen Buchstaben des Wahlspruches angebracht sind.

Ueber dem Kreuze schwebt die österreichische Kaiserkrone, an welcher der Schleifring angebracht ist.

B. *Goldenes Verdienstkreuz.*

Dieses unterscheidet sich von dem frühern nur durch seine geringere Grösse und dadurch, dass es ohne die Kaiserkrone, bloss an einem Schleifringe getragen wird.

Die Rückseite beider zeigt in dem von einem weissen Bande umschlungenen Mitteltheile die Jahreszahl der Ordensgründung 1849.

C. *Silbernes Verdienstkreuz mit der Krone;*

D. *Silbernes Verdienstkreuz.*

Beide sind mit dem sub a *und* b *beschriebenen vollkommen gleich, nur sind die Goldtheile jener, bei diesen aus Silber gefertigt.*

Bach *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 25. Lutego 1850; w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 9. Maja 1850.

50.

Cesarski patent z dnia 9. Lutego 1850,

moc mający dla wszystkich krajów koronnych, w których najwyższa ustawa o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. w wykonaniu stoi, jako i dla Wielkiego-Księstwa Krakowa.

którym się na miejsce pierwszej części rzeczonej ustawy, tudzież na miejsce stęplowej ustawy, z dnia 16. Września 1833. w Wielkiem-Księstwie Krakowa moc mającej jako i przepisów względem taks sądowych i taks co do ksiąg gruntowych nowa prowizoryczna ustawa względem należytości od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych wydaje, obwieszcza i począwszy od dnia 1. Maja 1850. w wykonanie wprowadza.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy etc.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zary; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburka, Goryeyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga etc.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej, Wielki-Wojewoda województwa Serbii, etc. etc.

Po troskliwych obradach i roztrząsaniach uznaliśmy za potrzebne, postanowienia ustawy o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840., tak w celu osiągnienia sprawiedliwego i równomiernego rozdzielenia ciężarów rządowych, jak w celu lepszego użycia ważnego dochodów rządowych źródła, należytościami stęplowemi a ogólnie opłatą od nabycia praw objętego, gruntownemu poddać uzupełnieniu i poprawieniu.

Ze względu na zmiany, jakie za uwolnieniem gruntu od ciężarów w stosunkach wielkiej części posiadłości gruntowych nastąpiły, jako też na wykonane lub w wykonaniu znajdujące się przeistoczenie władz administracyjnych i urządzenia sądownictwa, tudzież z uwagi na coraz to w wyższym stopniu ukazującą się niezbędną konieczność, bez zwłoki użyć środków do przywrócenia porządku w gospodarstwie państwa doprowadzających, za doradą Naszej Rady ministrów na podstawie §§fów 87., 120. i 121. konstytucyi państwa zaprowadzenie załączonej prowizorycznej ustawy względem należytości od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych z następującemi postanowieniami uchwaliśmy:

I. Niniejsza ustawa prowizoryczna w tych krajach koronnych, w których ustawa o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. działa, tudzież w Wielkiem-Księstwie Krakowa począwszy od dnia 1. Maja 1850. w wykonywanie wejść ma.

II. Z tymże dniem 1. część ustawy o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840., wraz z późniejszemi rozporządzeniami do takowej się odnoszącemi, o ile te w nowej prowizorycznej ustawie wyraźnie utrzymane nie są, tudzież ustawy i przepisy względem taks sądowych i taks co do ksiąg gruntowych istniejące, jako też utrzymana dotąd w Wielkiem-Księstwie Krakowa ustawa stęplowa z dnia 16. Września 1833. uchylone być mają; druga część ustawy o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. i nadal przy mocy swej zostać ma.

III. Atoliż do 1. Maja 1850. ważność mające ustawy i rozporządzenia także i po tym dniu zastósowane być mają:

a) przy sądowych decyzyach w rzeczach spornych, po wprowadzeniu w działalność nowej ustawy zapadłych, jeżeli inrotulacya aktów przed dniem działalności nowej ustawy nastąpiła;

b) przy addykcyi spadków, legatów, darowizn na przypadek śmierci, jeżeli spadkodawca, obdarzyciel lub osoba, od której zejścia nabycie pozostałości albo legowanej lub darowanej rzeczy zawisło, przed dniem działalności ustawy zmarli;

c) przy innych, jak pod *a*) i *b*) wyszczególnionych urzędowych wydaniach lub urzędowie udzielonych zaświadczeniach, jeżeli podanie, na które wydanie lub zaświadczenie następuje, przed 1. Maja 1850., do władzy lub upoważnionego do przyjęcia urzędu wniesiono;

d) przy wciągnieniach w celu nabycia praw realnych w księgi publiczne, jeżeli o takowe przed dniem działalności nowej ustawy upraszano;

e) przy interesach prawnych podług nowej ustawy bezpośredniej opłacie należytości podlegających, przed działalnością niniejszej ustawy zawartych, szczególnie owych, któremi własności, użytkowania lub prawa użycia rzeczy nieruchomej nabywa się, jeżeli względem tegoż prawny dokument przed działalnością nowej ustawy sporządzono i obowiązkowi stęplowemu dotychczasową ustawą przepisanemu zadosyć uczyniono. Co do interesów prawnych, względem których warunku tego nie wypełniono, termina do oznajmienia o interesie prawnym §fem 44. nowej prowizorycznej ustawy wyznaczone z dniem 1. Maja 1850.

bieżeć poczynają. Jeżeliby oznajmienie w tych terminach uczyniono, a w przypadku przestąpienia ustawy, takowe wprzód do wiadomości władz co do dochodów niestałych nie doszło, tedy tylko na ściągnienie prostej należytości, podług nowej ustawy wypadającej, bez wytoczenia postępowania karnego ograniczać się winno.

f) przy wszelkich innych przed 1. Maja 1850. sporządzonych dokumentach i pismach tudzież przed tymże czasem wniesionych podaniach, ich alegatach i odpisach rubrum. Co do dokumentów prawnych w cudzym kraju lub w tutejszym od należytości wolnym, wystawionych przed 1. Maja 1850. do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesionych, termin do zastęplowania §^fem^ 23. prowizorycznej ustawy przepisany od wyż rzeczonego dnia bieżeć poczyna. Za takowe prawne dokumenta, tudzież inne przed dniem 1. Maja 1850. wystawione dokumenta i pisma, którym wedle dotychczasowej ustawy warunkowe od stępla uwolnienie przysłuża, jeżeli te po dniu 30. Kwietnia 1850. do opłacenia należytości przyniesione będą, należytość podług wymiaru nowej prowizorycznej ustawy pobierać należy.

g) Przy księgach handlowych i professyjnych, od których przepisane w dawniejszej ustawie należytości opłacono. Dalsze tychże prowadzenie dozwolone. Księgi przeciwnie, które podług dotychczasowej ustawy stęplowi nie podlegały, jeżeli podatkujący nie przekłada, takowe z dniem przed działalnością niniejszej ustawy zamknąć, a dla dalszych wciągnień nowych należycie stęplowanych ksiąg użyć, do 15. Maja 1850. opłaceniu należytości podług ogólnej arkuszy liczb poddane być muszą.

IV. Dokumenta, które względem prawnego interesu przed działalnością niniejszej ustawy zawartego w celu przeniesienia własności, użytkowania lub użycia rzeczy nieruchomej sporządzone były, atoliż przed 1. Maja 1850. w księgi publiczne wciągnione nie zostały, do końca Czerwca 1850. urzędom, do pobierania należytości ustanowionym, w tym celu przedłożone być mają, aby wykonać tem samem dozwolony w uwadze 6. do pozycyi taryfowej $^{94}/_{45}$ A. b. i E. wykaz względem uiszczonej opłaty należytości, podług dawnieszych prawnych rozporządzeń wypadających. Potwierdzenie nastąpionego przedłożenia dokumentu urząd na dokumencie umieści. Bez takowego potwierdzenia znak stęplowy na dokumentach, na dniu dawniejszym wystawionych, w księgi publiczne jeszcze nie wciągnionych, przy wciągnieniach praw realnych, po dniu 30. Czerwca 1850. upraszanych, jako wykaz spełnionego obowiązku należytości uważanym nie będzie, a zarazem sens, na końcu owej uwagi 6. znajdujący się, zastósowanym być ma.

V. Zezwalamy, aby względem dokumentów i pism, którym w skutek niniejszej ustawy uwolnienie od należytości przysłuża, które atoliż, wedle przepisów działać ustających, uwolnienia takowego używać nie miały, jeżeliby nie rozpoczęto postępowania karnego już przed 1. Maja 1850., nikogo nie karano lub do późniejszej opłaty należytości nie zmuszano.

VI. Zezwalamy także, aby ci, którzyby z powodu wystawionego przed 1. Maja 1850. stęplowi podległego, a niestęplowanego lub też stęplem przepisanym nie opa-

trzonego dokumentu lub pisma przy odkryciu przestąpienia praw karze ulegali, od wszelkiego postępowania karnego uwolnieni byli, jeżeliby wprzód, nim przestąpienie władzy oznajmiono lub ją o takowem innym jakim sposobem zawiadomiono, rzeczony dokument lub pismo władzy sprawami dochodowemi kierującej do 1. Maja 1850. przedłożyli i należytość wedle wymiaru ustawy, podczas sporządzenia dokumentu lub pisma istniejącej, opłacili.

VII. Ulżenia dotąd pojedyńczym osobom lub zakładom osobnemi wyraźnemi pozwoleniami jako wyjątki od prawa względem obowiązku stęplowego przyznane, w obrębach dotychczasowego pozwolenia utrzymują się.

Nasi ministrowie finansów, spraw wewnętrznych i sprawiedliwości otrzymali polecenie wykonania załączonej prowizorycznej ustawy.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu, dnia 9. Lutego roku tysiąc ośmset pięćdziesiątego, Naszego panowania drugiego.

Franciszek Józef,

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Prowizoryczna ustawa.

O należytościach od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych.

Rozdział pierwszy.

O należytości podatkowej.

Odstęp pierwszy.

Ogólne postanowienia.

1. Przedmiot podatku.

§. 1.

Podatkowi niniejszą prowizoryczną ustawą postanowionemu podlegają:

A. Wszelki interes prawny, którym się wedle ustaw cywilnych prawa stanowią, przenoszą, ustalają, zmieniają lub znoszą.

1. Jeżeli się interesem prawnym za sporządzeniem dokumentu lub bez takowego własność albo służebnictwo użycia rzeczy nieruchomej lub służebnictwo użytkowania z takowej odpłatnie lub bezpłatnie przenosi.

2. Darowizny między żyjącymi rzeczy ruchomych, nie zaraz przy darowiznie oddanych, jeżeli względem darowizny dokument sporządzono, albo oddanie darowanej rzeczy obdarzonemu dopiero po śmierci obdarzyciela następuje.

3. Jeżeli względem innych jak pod 1. i 2. wyszczególnionych interesów prawnych dokument prawny, t. j. dokument w tym celu sporządzono, aby tenże przeciw wystawicielowi lub mocodawcy za dowód służył, bez względu czy dokument potrzebnemi do mocy dowodzenia formalnościami opatrzony jest czy nie.

B. Wszelkie przeniesienia majątkowe na przypadek śmierci, o ile takowe pod *A* objętemi nie są.

C. Następujące akta pomocne:

1. Zaświadczenia, któremi osobiste własności, czyny lub ogólnie okoliczności czynu w tym celu się potwierdzają, aby takowe onemu, któremu się udzielają, za dowód lub wykaz służyły, o ile potwierdzenie to ani za prawny dokument podług *A*, ani też za urzędowe wydanie nie ma być uważanem (pozycya taryfowa $^{112}/_{116}$ uwaga 1.).

2. Księgi względem handlowego lub innego professyjnego zatrudnienia, względem przedsiębiorstw przemysłowych, pośrednictw przy interesach lub względem uwierzytelnień interesowych prowadzone.

D. Następujące pisma i czynności urzędowe, a to:

1. Wszelkie podania, zaniesione przez osoby prywatne do monarchy, sejmu państwa, zastępstw krajowych lub gminnych, albo do publicznych, przez tychże dla spraw państwa, krajów koronnych lub gmin ustanowionych zakładów, władz lub urzędów, albo do osób urzędowych ich miejsce zastępujących; dalej duplikaty i alegata tych podań, tudzież odpisy rubrum podania.

2. Wciągnienie w księgi publiczne w celu nabycia praw realnych.

3. Urzędowe wydania, niniejszą prowizoryczną ustawą wyraźnie jako należytościom podległe oznaczone, a dokumentami prawnemi lub zaświadczeniami jeszcze nie objęte.

2. Wymiar tegoż.

(Taryfa.)

§. 2.

Przedmioty i wymiar należytości wyszczególnia załączona taryfa, która wraz z wstępnemi przestrogami do tejże i uwagami do pojedyńczych pozycyi taryfowych za część składową niniejszej ustawy uważać się ma.

3. Sposoby opłaty.

§. 3.

a) Zasada.

Podatek pobiera się albo pośrednio przez stępel albo bezpośrednio.

Takowy dalej wymierza się w ilości, albo niezmiennej (stałej), albo z wartością przedmiotu podług stopni tej wartości (skal) lub podług odsetków tejże postępującej.

§. 4.

b) Opłata przez stępel.

Podatek przez stępel, o ile ustawa nie zawiera innego rozporządzenia (§. 28.), pobiera się, a to

A. w stałej ilości:

1. od podań, duplikatów i alegatów tychże, tudzież od odpisów rubrum (§. 1. *D.* 1.);
2. od zaświadczeń (§. 1. *C.* 1.);
3. od ksiąg handlowych i professyjnych, od ksiąg co do przedsiębiorstw przemysłowych, co do pośrednictw przy interesach albo co do wciągnienia i uwierzytelnienia interesów (§. 1. *C.* 2.);
4. od urzędowych wydań w taryfie pod stałą należytością stęplową wymienionych (§. 1. *D.* 3.);
5. od wszystkich owych dokumentów prawnych, które nie podlegają należytości stęplowej, podług wartości przedmiotu stopniowo się stosującej (§. 1. *A.* 3.)

B. W ilości z wartością przedmiotu podług stopni tejże wartości (skal) postępującej od namienionych w §. 1. *A.* 3. interesów prawnych, przeniesienie majątku, ustalenie prawa, albo zniesienie lub wypełnienie obowiązku w sobie zawierających, jeżeli prestacya lub wzajemna prestacya szacowną jest rzeczą i pieniężna wartość prestacyi lub wzajemnej prestacyi w samym dokumencie wymieniona lub przez odniesienie się do innych dokumentów pism, ksiąg, rachunków wyrażona jest, a należytość ilości 20 złt. r. nie przewyższa.

§. 5.

c) Bezpośrednie spłacenie.

Bezpośrednio pobiera się podatek

A. W stałej ilości:

Od namienionych w taryfie z stałą należytością

a) wciągnień w księgi publiczne (§. 1. *D.* 2.);

b) cywilno-sądowych decyzyi (§. 1. *D.* 3.)

B. W ilości z wartością przedmiotu **podług stopni tejże wartości** (skal) postępującej od interesów prawnych w §. 4. *B.* namienionych, jeżeli

a) wartość, podług której należytość wymierzaną bywa, w samym dokumencie wymieniona lub przez odniesienie się do innych dokumentów wyrażona znajduje się, a należytość ilość 20 złt. r. przewyższa, lub

b) jeżeli prestacya albo wzajemna prestacya szacowną jest rzeczą, jednakże wartość nie w sposób tu pod *a* wyszczególniony wyrażona jest.

C. W ilosci z wartością przedmiotu podług **odsetków** tej wartości postępującej:

1. Od interesów prawnych, przez które własność lub służebnictwo użycia rzeczy nieruchomej albo użytkowania z takowej odpłatnie lub bezpłatnie przenosi się (§. 1. *A.* 1.).

2. Od darowizn rzeczy ruchomych, nie zaraz przy darowiźnie oddanych, jeżeli względem darowizny dokument sporządzono, lub oddanie darowanych rzeczy obdarzonemu dopiero po śmierci obdarzyciela następuje (§. 1. *A.* 2.).

3. Od przeniesień majątkowych na przypadek śmierci (§. 1. *A.* i *B.*).

4. Od wciągnienia w księgi publiczne w celu nabycia praw realnych (§. 1. *D.* 2.).

5. Od namienionych w taryfie cywilno - sądowych wyroków ostatecznych (§. 1. *D.* 3.).

4. Rozstrzygnienie względem obowiązku co do należytości i względem wymiaru podatku.

§. 6.

Ani względem kwestyi, czy należytość opłacona być ma czy nie, ani też względem wymiaru tejże postępowanie sądowe miejsca nie ma.

5. Ściągnienie nieuiszczonych należytości.

§. 7.

Nieuiszczone należytości sposobem, na ściąganie zaległych cesarskich podatków przepisanym ściągane być mają.

6. Klasyfikacya w przypadkach konkursu.

§. 8.

W przypadkach konkursu należytości, niniejszą prowizoryczną ustawą przepisane, tak jak inne cesarskie podatki klasyfikowane będą.

7. Przedawnienie.

§. 9.

Należytości te przedawnieniu nie podlegają.

8. Uwolnienie.

§. 10.

a) Ugruntowanie takowych.

Uwolnienia od należytości, niniejszą prowizoryczną ustawą ustanowionych, zasadzają się na własności albo

a) przedmiotu, względem którego pismo lub dokument wystawiono, lub interes prawny zawarto, albo

b) osoby, przez którą lub dla której czynność należytościom podległą przedsięwzięto.

§. 11.

b) Przy alegatach podań.

Uwolnienie alegatów od stępla tylko w tym razie miejsce ma, jeżeli podanie, przy którym takowe załączono, od stępla wolne jest. Przeciwnie dokumenta i pisma, wedle własności swej stęplu nie podlegające, jeżeliby przy podaniu stęplowi podległemu jako alegata załączone były, oprócz przypadków w taryfie wyraźnie wyjętych, stęplem opatrzone być muszą, jaki dla alegatów przepisano.

§. 12.

c) Sposoby uwolnienia dla innych przedmiotów podatku.

Uwolnienie od podatku dla innych temuż podlegających przedmiotów, jak alegatów, jest albo bezwarunkowe, albo warunkowe t. j. istnieje albo pod wszelkiemi okolicznościami, albo tylko dopóty, dopóki warunki do uwolnienia istnieją.

Wszelkie użycie, przy jakim warunki takowe nie zachodzą, stanowi zobowiązanie do opłacenia należytości przed użyciem takowem.

W załączonej taryfie także uwolnienia wraz z warunkami, pod jakiemi uwolnienie miejsce ma, wymienione są.

§. 13.

d) Komu uwolnienie osobiste przysłuża.

Uwolnienie osobiste od należytości tylko temu, któremu toż ustawa przyznaje, a i temu o tyle tylko przysłużać ma, o ileby bez uwolnienia takowego wedle §§fów 64., 68. i 69. niniejszej ustawy do opłacenia należytości obowiązanym był.

Ktoby z osobą, od zobowiązania do opłaty należytości uwolnioną, interesa zawierał, nie może sobie ztąd praw rościć do uwolnienia podobnego.

Jeżeliby w sporze prawnym między osobą od należytości uwolnioną a należytościom podległą strona należytościom podległa na wynagrodzenia sądowych kosztów osądzoną była, na ten czas ta także i tę ilość należytości do kasy dochodowej spłacić winna, jakąby osoba uwolniona ponosić miała, gdyby jej uwolnienie nie przysłużało.

Odstęp drugi.

Szczególne postanowienia co do należytości stęplowej.

1. Klasy stępla.

§. 14.

Należytość stęplowa podług 20 stopni pobieraną będzie, w których dla każdej osobna klasa stępla postonawioną jest.

Te klasy stępla dla wszystkich krajów koronnych, wyłącznie królestwa Lombardzko-Weneckiego są:

Klasa stępla:	Ilość pieniężna mon. konw.: złt.r.	kr.
1. klasa	—	1
2. „	—	3
3. „	—	6
4. „	—	10
5. „	—	15
6. „	—	30
7. „	—	45
8. „	1	—
9. „	2	—
10. „	3	—
11. „	4	—
12. „	5	—
13. „	6	—
14. „	8	—
15. „	10	—
16. „	12	—
17. „	14	—
18. „	16	—
19. „	18	—
20. „	20	—

Te klasy stępla dla królestwa Lombardzko-Weneckiego są:

Klasa stępla:	Ilość pieniężna w lirach austr.: lir	cent.
1. klasa	—	5
2. „	—	15
3. „	—	30
4. „	—	50
5. „	—	75
6. „	1	50
7. „	2	25
8. „	3	—
9. „	6	—
10. „	9	—
11. „	12	—
12. „	15	—
13. „	18	—
14. „	24	—
15. „	30	—
16. „	36	—
17. „	42	—
18. „	48	—
19. „	54	—
20. „	60	—

2. Wymierzenie należytości stęplowej postępującej podług stopni wartości.

§. 15.

a) Przy dokumentach, więcej prestacyi obejmujących.

Jeżeli jaki dokument, podług ilości wartości pieniężnej stęplowi podlegający, ma za przedmiot więcej pojedyńczych prestacyi, w takowym razie stosuje się należytość do sumy wszystkich pojedyńczych wartości pieniężnych.

Jeżeli oprócz głównej prestacyi umówione są poboczne prestacye, tedy w celu wymierzenia należytości te ostatnie do głównej prestacyi dodane być muszą.

§. 16.

b) Przy prestacyach wielokrotnie powtarzających się.

Jeżeli interes prawny obejmuje wielokrotnie powtarzające się prestacye, tedy ku wymierzaniu należytości miejsce mają postanowienia następujące:

a) Jeżeli prestacyą wielokrotnie powtarzającą się na oznaczone, lecz dziesięciu lat nie dosięgające czasu trwanie umówiono, tedy należytość wymierzona być ma podług sumy wartości pieniężnych, za cały przeciąg czasu obliczonych.

b) Jeżeliby wielokrotnie powtarzające się prestacye przez dziesięć lub więcej jak dziesięć lat trwać miały, na ten czas należytość stęplowa w dziesięcionasobnej sumie rocznej prestacyi uiszczoną być musi.

c) Jeżeli trwanie prestacyi, wielokrotnie powtarzających się, do czasu życia pewnej osoby ograniczone jest, tedy to należytości podług dziesięcionasobnej, a jeżeliby zaś trwanie wielokrotnie powtarzających się prestacyi do czasu życia dwóch lub więcej osób stósować się miało, podług piętnastonasobnej ilości rocznej prestacyi podlega.

d) Jeżeli dokument na wiecznie powtarzające się prestacye opiewa, albo jeżeli trwanie prestacyi, do trwania korporacyi lub zakładu, na nieoznaczony czas utworzonego, stósować się ma, tedy dokument stęplowi podług dwudziestonasobnej ilości rocznej prestacyi podlega.

e) Jeżeli prestacyą na inny nieoznaczony czas umówiono, tedy należytość stęplowa podług potrójnej ilości rocznej prestacyi opłaconą być musi.

§. 17.

c) Prestacye, których najwyższy wymiar oznaczono, lub przy których wybór umówiono.

Jeżeli prestacyą nie w sumie pewnie oznaczonej, atoliż jej najwyższy wymiar (*maximum*) wyrażono, lub jeźli między dwoma prawami albo obowiązkami wybór umówiono, tedy należytość w pierwszym przypadku podług wartości pieniężnej wyrażonego maksymum, w drugim, podług większej wartości pieniężnej do wyboru zostawionej, wymierzoną być ma.

§. 18.

d) Przy przedmiotach szacownych i nieszacownych.

Jeżeli dokument stęplowi podległy do przedmiotów się odnosi, z których jedna część szacowną, druga nieszacowną jest, tedy stępel tylko podług pieniężnej wartości części szacownej wymierzanym będzie, a część nieszacowna przy wymierzaniu uwzględnioną być nie powinna, o ile należytość tym sposobem wypadająca nie jest mniejszą,

od tej, którejby dokument podlegał, gdyby się tylko do przedmiotów nieszacownych odnosił. Jeżeliby należytość stęplowa podług szacownej części jej przedmiotu niżej wypadała, jak od dokumentu tego samego rodzaju, przedmiotów nieszacownych tyczącego się, tedy ostatnia należytość opłaconą być ma.

§. 19.

e) Waluta wymierzania.

Jeżeli ilość pieniężna, do której stępel stósować się ma, w innej jak w walucie konwencyjnej podług stopy dwudziestu złotych reńskich wyrażoną, lub przez odniesienie się wymienioną jest, tedy ilość należytości stęplowej podług tej kwoty oznaczyć należy, która przez redukcyą na tę walutę wypada. Jeżeli walutę nie wyrażono, w takowym razie krajowo-zwyczajna waluta miejsca wystawienia domniemywa się.

§. 20.

f) Wypełnienie zobowiązania stęplowego jeżeli uwolniona osoba z nieuwolnioną zbiega się.

Jeżeliby kto z osobą od obowiązku stęplowego uwolnioną, interes zawarł, tedy, gdyby dokument wielokrotnie wydano, egzemplarz przez stronę stęplowi podległą wydany, a gdyby zaś wydanie w jednym tylko egzemplarzu nastąpiło, tenże na koszta strony stęplowi podległej stęplem przepisanym opatrzony być ma (§. 13.).

Jeżeliby podanie stęplowi uległe spólnie przez jednę lub więcej osób tak stęplowi podległych jak od stępla uwolnionych wniesiono, tedy podległa stęplowi osoba zupełną sumę stęplową od podania, odpisu rubrum i alegatów ponosić winna. Toż samo postanowienie także miejsce ma co do stępla na owe protokoły i ich alegata, tudzież na urzędowe odpisy i widymaty, które się wydają za spólnem upraszaniem osób tak stęplowi podległych jak od stępla uwolnionych.

3. Sposoby wypełnienia obowiązku stęplowego.

§. 21.

a) Zasada.

Za zasadę służyć ma, że każde stęplowi podległe pismo lub dokument zaraz przy wystawieniu na papierze, przepisanym stęplem opatrzonym, napisany być musi. Przy zastósowaniu tego przepisu pod papierem rozumie się wszelki materyał do wystawienia stęplowi podległych dokumentów lub pism przeznaczony albo użyty.

§. 22.

b) Zastęplowanie następne.

aa) Przypadki tegoż.

Zastęplowanie następne dozwolone tylko:

a) przy nie zupełnie wystawionych dokumentach prawnych zaświadczeniach i urzędowych wydaniach. Pismo atoli takowe lub dokument za zupełnie wystawiony uważać się ma, skoro przez wystawiciela, lub gdyby go więcej osób wystawiło, choć przez jednę tylko osobę stęplowi podległą podpisanym jest;

b) przy pismach i dokumentach warunkowo od stępla uwolnionych, nim z nich użycie zrobiono, opłatę należytości stanowiące (§. 12.); tudzież

c) przy takowych pismach, które, lubo one wedle własności swej stęplowi niepodlegają, wszelakoż przy wniesieniu jako alegata przepisanemu na ostatnie stęplowi podlegają;

d) przy pismach z kraju cudzego lub z kraju tutejszego od stępla uwolnionego do kraju tutejszego stęplowi podległego przeniesionych;

e) przy zupełnie wystawionych podaniach i duplikatach podań, dalej przy odpisach ich rubrów, jeżeliby ich jeszcze nie wniesiono albo przy wniesieniu władza lub urząd nie przyjął, i

f) przy owych dokumentach i pismach, które przedmiot pobierania należytości stopniowej (§. 79.) lub postępowania karnego podług ustawy karnej dochodowej stanowią.

§. 23.

bb) Termin, w ciągu którego przy dokumentach prawnych zewnątrz kraju tutejszego, należytości stęplowej podległego, wystawionych, zobowiązaniu zadosyć uczynić się winno.

Takowe w cudzym kraju lub w kraju tutejszym od należytości uwolnionym wystawione dokumenta prawne, które wedle własności swej w kraju tutejszym stęplowi podległym przy wystawieniu stęplowi podlegają, gdyby interesu prawnego dotyczały, w kraju tutejszym należytości stęplowej podległym działać mającego, w ciągu dni trzydziestu po nastąpionem przeniesieniu do kraju tutejszego należytościom podległego, a na wszelki przypadek nawet przed upływem tego czasu, nim się z nich użycia urzędowego zrobi, lub obowiązek, dokumentem na się wzięty, wypełni, albo też na zasadzie tego dokumentu inna czynność prawnie obowiązująca przedsięweźmie, zastęplowaniu poddane być muszą. Jeżeliby względem czasu, kiedy przeniesienie dokumentu lub pisma do tutejszego kraju należytościom podległego nastąpiło, wątpliwość zachodziła, tedy podatkowi podległy odnoszące się do tego okoliczności czynu dowieść powinien.

§. 24.

cc) Przy dokumentach bez wyszczególnienia terminu wystawienia.

Jako powód do takowego powątpiewania szczególnie to uważać się ma, gdy na dokumencie, przez wszystkich wystawicieli lub też tylko przez jednego z nich podpisanym, czas wystawienia nie wyraźnie wymieniono.

§. 25.

dd) Postępowanie urzędów stęplowych przy wyciśnięciu stępla.

W przypadkach, w których ustawa zastęplowania następnego pisma lub dokumentu dozwala, urzędy stęplowe zobowiązane są, wyciśnięcie stępla przez stronę żądane za opłaceniem odpowiedniej należytości wykonywać, nie wchodząc w osądzenie, czy znak stęplowy, podług żądania strony wycisnąć się mający, treści i naturze pisma lub dokumentu odpowiednym jest.

§. 26.

c) Przyszycie stępla.

aa) Przypadki tegoż.

Przyszycie stępla (indossowanie) dozwolone jest:

a) Przy protokołach, przez urząd publiczny lub władzę publiczną w rzeczach stron sporządzonych, jeżeli zawierają interes prawny, podlegający należytości stęplowej, skali odpowiednej.

W takowych atoli przypadkach indossowanie w ciągu ośmiu dni po ukończeniu protokołu, lub gdyby interes albo umowa wymagała ratyfikacyi władzy, u której protokół sporządzono, w ciągu dni ośmiu po nastąpionej lub do wiadomości podanej ratyfikacyi przez tę władzę wykonane być musi, u której protokół zostaje.

b) Przy dokumentach i pismach w §. 22. pod *b*, *c*, *d*, *f*, wyszczególnionych.

c) Przy podaniach, alegatach i dokumentach wypłaty, z kraju cudzego lub z kraju tutejszego od należytości stęplowej uwolnionego do władzy lub urzędu wraz z załączeniem należytości w gotowiźnie lub z przekazaniem onejże na jaką zapłatę należącą się nadesłanych.

§. 27.

bb) Postępowanie.

Przyszycie stępla tylko przez publiczne władze i urzędy a to w tych tylko przypadkach, w których tego ustawa wyraźnie dozwala, w ten sposób przedsięwziętem być może, iż do dokumentu lub pisma stęplowi podległego niezapisany prawnym stęplem opatrzony arkusz nicią, której oba końce sposobem od nadużycia zabezpieczającym, pieczęcią urzędową przymocowane są, przyszytym, na samym przyszytym stęplowym arkuszu zaś bezpośrednio pod odciskiem stępla wymienionem będzie:

1. pismo lub dokument, do którego arkusz stęplowy przyszyto;
2. przedmiot onegoż;
3. dzień wydania onegoż;
4. podpis urzędnika, indossowanie przedsiębiorącego, wraz z wyrażeniem urzędowej jego własności.

Względem alegatów do podań należących, do których strona klasowe arkusze stęplowe przyłącza, tudzież względem podań i alegatów z kraju cudzego lub z kraju tutejszego od należytości stęplowej uwolnionego nadesłanych (§. 26. *c*.) podawczy urząd protokołowy, a zaś względem dokumentów wypłaty, drogą namienioną do kasy nadesłanych taż kasa urzędowe działanie przyszycia arkusza stęplowego przedsiębierze.

§. 28.

d) Bezpośrednie opłacenie należytości.

Za dokumenta lub pisma, od których należytość z reguły przez stępel opłacać się ma, należytość bezpośrednio opłacać się winna:

a) Jeżeli zobowiązaniu stęplowemu przez zaprowadzone znaki stęplowe zadość uczynić nie można. Uiszczenie opłaty należytości stęplowej przez te władze lub ten urząd, u których spłacenie nastąpiło, na piśmie lub dokumencie stęplowi podległym zatwierdzone być musi.

Dozwala się także stronom, w takowych przypadkach, przed wystawieniem dokumentu, do urzędu, dla bezpośredniego pobierania należytości ustanowionego, papier niezapisany przynieść, ilość należącą, która żadnym z zaprowadzonych znaków stęplowych uiszczoną być nie może, opłacić, i potwierdzenia uiszczonej wypłaty żądać. Urzędowe odebrania potwierdzenie na przyniesionym papierze z tym dodatkiem, że wypłatę przed wystawieniem dokumentu uiszczono, na tem miejscu gdzie zwykle

znak stęplowy wyciśniętym bywa, umieścić się, i dla stron to samo, co zastęplowanie następne (§. 25. ustawy niniejszej) skutkować ma.

b) Jeżeli za szczególnem zezwoleniem dla pewnego gatunku dokumentów lub pism dozwolono, należytość bezpośrednio opłacać i dokumenta te lub pisma bez stępla wystawiać. Każde takowe zezwolenie obwieścić należy.

c) Jeżeli należytość stęplową zanotowano, i następnie opłacono.

d) Jeżeli z powodu przestąpienia przepisów niniejszej ustawy należytość stęplową następnie opłacono.

§. 29.

e) Zanotowanie.

Zanotowanie stęplowych należytości miejsce ma, jeżeli dla kogo w sądowem spornem postępowaniu z tej przyczyny, że pobyt jego nie jest wiadomy, albo, że ubostwo swe zaświadczeniem prawnie wystawionem udowodnił, z urzędu zastępcę ustanowiono. Zanotowanie to natychmiast ustać powinno, skoro powód do tego już więcej nie istnieje.

4. Dostarczenie papieru stęplowego.

§. 30.

Starania przyłoży się, aby sobie każdy papieru stęplowanego dostarczyć mógł, i aby takowy przez właśnie ku temu upoważnionych, na miejscach do łatwiejszego poznania napisami naznaczonych za cenę, w znaku stęplowym wymienioną, sprzedawanym był. Wolno jednak każdemu, swój własny niezapisany papier, równie jak drukowane lub litografowane blankiety za opłaceniem należytości stęplować kazać. Atoli wielkość formatu papierowego nie może przechodzić granicę, podług której, wysokość rozłożonego całego arkusza przez szerokość onegoż, podług wiedeńskich cali mierząc, pomnożona iloczyn 252 daje. Tejże wielkości n. p. odpowiada papier wysokości 14 cali a szerokość 18 cali. Podania, które do władz wniesione bywają, wyjąwszy dokumenta oryginalne na zaprowadzonym papierze stęplowem lub na papierze nie większego formatu pisane być mają. Tylko blankiety, dla książek głównych, dla saldo-conto-, i conto-current-książek kupców, fabrykantów i professyonistów przeznaczone, takową wielkość mieć mogą, ażeby, gdyby szerokość rozłożonego arkusza z wysokością onegoż podług wiedeńskich cali, mierząc, pomnożoną była, iloczyn 726 wypadł. Jeżeliby dokument lub pismo na niestęplowanym papierze większego formatu jak właśnie namienionej wielkości normalnej sporządzono, tedy zamiast stępla, któryby dla pisma lub dokumentu wedle jego natury i treści użytym być miał stępel następnie wyższej stęplowej klasy (§. 14.) użytym być musi, n. p. zamiast stępla trzeciej klasy 6 krajcarowego, ów czwartej 10 krajcarowy mon. konw., i tak dalej do 1 złt. r. włącznie. Jeżeli należytość kwotę 1 złt. r. przewyższa, tedy oprócz tej tylko stępel 15 krajcarowy od każdego arkusza pomiar normalny przewyższającego opłaconym być ma.

5. Zewnętrzne warunki przy wydaniu dokumentów i pism, pod względem obowiązku stęplowego.

§. 31.

a) Jak takowe pisane być powinny.

Stęplowi podległe pisma i dokumenta tym sposobem pisane być mają, ażeby na tej stronie, gdzie się odcisk stępla znajduje, bezpośrednio pod tymże zaczynały się, albo aby przestrzeń między pierwszym wierszem a znakiem stęplowym zapełnioną była.

Przy wekslach stępel także i na odwrótnej tychże stronie znajdować się może.

Na papierze, znakiem stęplowym opatrzonym, ani druku ani litografii osobom prywatnym przedsiębrać nie wolno.

Książki sensalów, tudzież ogólnie wszystkie książki handlowe i inne professyjne, mogą, nim wciąganie w takowe nastąpi, na pierwszy stronie znakiem stęplowym w ilości podatkowej, ogólnej liczbie arkuszów odpowiednej, opatrzone być. Osobny przepis stanowi środki ostrożności przy wyciśnięciu tego rodzaju stępla.

§. 32.

b) Dwa lub więcej dokumentów albo pism pod jednym stęplem.

Pod jednym stęplem jeden tylko dokument prawny, jedno urzędowe wydanie lub jedno zaświadczenie wydane być może. Przeto więc nie dozwala się, do wydanego już t. j. co do swej treści napisanego i podpisanego dokumentu lub pisma pod jednym a tym samym stęplem przyłączać drugi lub więcej innych stęplowi podległych dokumentów lub pism, jeżeli

a) interesa, względem których dokumenta lub pisma na tym samym arkuszu się piszą, między sobą w żadnym związku nie stoją; a zarazem

b) bezpośrednio pod sobą napisane są, nie zostawiając próżnej szerszej przestrzeni, jak tej, która między dwoma wierszami potrzebna, i jeżeli

c) ilość pieniężna wyciśniętego stępla dosięga wymiaru należytości, od wszystkich na tym arkuszu połączonych pism i dokumentów, stósownie do przepisów wypadającego, gdyby każdy z osobna na własnym arkuszu napisanym był.

Wszelakoż co do obowiązku stęplowego książki przysięgłych sensalów, w które kupna i sprzedaże za ich pośrednictwem uskuteczniono, tudzież książki professyonistów stęplowi podległe, dla wszystkich wciągnień, w takowe nastąpionych, tylko za jeden dokument uważają się. Toż samo tycze się też protokołów urzędowych, które na jeden a ten sam interes, lubo z przerwą w dwóch lub więcej dniach sporządzano i dalej prowadzono.

Jeżeliby która z stron w ustnem postępowaniu spornem o odroczenie terminu upraszała, tedy przy terminie sądowym przez odroczenie wyznaczonym nowy protokół na własnym należycie stęplowanym arkuszu sporządzony być ma, bez względu, czyli przy tym terminie sądowym rozprawa w rzeczy głównej dalej prowadzi, czyli też o nowe odroczenie terminu upraszа się.

Jak dalece odpisy więcej dokumentów na jednym a tym samym arkuszu napisane być mogą, o tem taryfa postanawia.

§. 33.

c) Podania dwóch lub więcej osób razem.

Podania dwóch lub więcej osób tedy tylko pod pojedyńczem podania stęplem razem wniesione być mogą, gdy te osoby podczas wniesienia podania w takowej spól-

ności stoją, że one pod względem na przedmiot podania za jednę osobę uważane być mogą, albo przynajmniej podaną prożbę z jednego spólnego im powodu prawnego wyprowadzają.

§. 34.

d) Części składowe dokumentu lub pisma.

Za części składowe dokumentu lub pisma, osobnego stępla nie wymagające, uważają się:

a) dodatki, dokumentowi zupełnie już wystawionemu następnie przyłączone, które w interesie prawnym, przez dokument wyrażonym, co do miejsca, czasu, sposobu lub objętości praw albo obowiązków żadnej miany nie sprawiają.

b) Przypisane na końcu dokumentu zatwierdzenie (ratyfikacya) mocodawcy, względem interesu przez pełnomocnika zawartego.

c) Przyłączone do pełnomocnictw dla sądowych rzeczników i adwokatów osobne oświadczenia względem postanowienia zastępcy lub względem przyjęcia substytyi.

d) Potwierdzenie własnoręcznego znaku przez imię podpisującego i przez podpisy jednego lub więcej świadków.

e) Przyłączone do dokumentu legalizacye, o ile przy udzielaniu takowych podług przepisów postępuje się.

f) Przypisane na cessyi potwierdzenie odstąpionego dłużnika, że go o odstąpieniu długu i o nowym wierzycielu zawiadomiono, jako też uznanie płatności długu ze strony dłużnika, jeżeli względem pierwotnego interesu już dokument prawny sporządzono.

§. 35.

e) Zmiany w treści dokumentów i pism.

Prolongacye wekslów i kontraktów przez upływ czasu ustających, tudzież inne postanowienia, które do dokumentów, zupełnie już sporządzonych, przyłączają się, a któremi zmieniają się zawarte w nich prawa i obowiązki co do miejsca, czasu, gatunku i objętości praw lub obowiązków, pod względem należytości stęplowej za dokumenta na nowy interes uważane być mają. Jeżeliby zaś w innych przypadkach, jak owych, w których idzie o prolongacyą wekslu lub kontraktu, przez upływ czasu ustającego, dodatkiem na pierwotnym dokumencie lub też własnym oddzielnym pismem tylko termin, w ciągu którego wypłata długu uiszczoną być, lub miejsce, gdzie wypłata nastąpić ma, zmieniono, tedy ta zmiana stałej tylko należytości stęplowej, a nie wymiarowi podług wartości prestacyi lub wzajemnej prestacyi podlegać winna, jeżeliby pierwotnie już interes prawny należytości przepisanej podciągniono.

§. 36.

f) Powtórne wniesienie podania już wniesionego.

Podania, które już do publicznej władzy lub urzędu wniesiono, i tam pod rozprawę wzięto, jako podania ze zmianą lub bez zmiany albo z uzupełnieniem lub bez uzupełnienia treści albo alegatów powtórnie wniesione być nie mogą.

Nowe przedłożenie takowego podania tylko jako alegat nowego, wedle swej własności podług przepisu stęplowanego podania lub wydania protokołu nastąpić może.

6. Punktacya.

§. 37.

Z punktacyami w myśl §. 885. księgi ustaw cywilnych, co się tycze obowiązku stęplowego tak jak z formalnemi dokumentami postępować należy.

7. Nowacye

§. 38.

W przypadku nowacyi stępel zastósowanym być ma, który przepisany jest na interes prawny, na który dawniejszy przemieniono.

8. Wymierzenie stępla od różnych interesów w jednym dokumencie.

§. 39.

Jeżeli w jednym a tym samym dokumencie prawnym zawarte są interesa prawne różnego gatunku, które między sobą nie stanowią związku części składowych interesu głównego, tedy od **każdego** pojedyńczego interesu prawnego wypadająca należytość opłaconą, a przeto dokument podług ogólnej od różnych interesów wypadającej podatkowej ilości z uwzględnieniem natury każdego pojedyńczego interesu zastęplowanym być musi.

Jeżeli wypadająca wedle tego należytość sumę 20 złt. r. przenosi, tedy podług postanowień, dla bezpośredniego opłacenia moc mających, postępować należy.

9. Obowiązek stęplowy dwóch lub więcej egzemplarzów.

§. 40.

Jeżeli to samo pismo w więcej równobrzmiących egzemplarzach (paryach, duplikatach, tryplikatach i t. d.) sporządzono, na ten czas każdy pojedyńczy egzemplarz stęplowi przepisanemu podlega, o ile co do tego taryfa żadnego wyjątku nie zawiera.

Zasada ta stosuje się także i do dokumentów i pism, należytości stęplowej podług skali podlegających, wszakże dozwala się, żeby w takowym przypadku wyjąwszy weksle, tylko pierwsze dwa egzemplarze stęplem, wedle wymiaru podług skali wypadającym, reszta zaś egzemplarzy stęplem dla pojedyńczych odpisów urzędowych przepisanym, opatrzone być mogły, jeżeli tak oba pierwsze egzemplarze jak i resztę innych wydań urzędowi do wymierzenia należytości ustanowionemu przed podpisem, albo też najdalej w ciągu dni ośmiu po wystawieniu pierwszych egzemplarzy przedłożono, przy czem z punktacyami tedy tylko jako z pierwszemi egzemplarzami postępować można, jeżeli sam dokument kontraktu żadnych takich w punktacyi jeszcze nie wyszczególnionych postanowień nie zawiera, któreby wedle §. 35. za nowy interes uważać się miały. Rzeczony urząd i na pierwszych dwóch i na dalszych egzemplarzach urzędowe potwierdzenie umieścić winien tak względem liczby wystawionych egzemplarzy jak względem wykonanego obowiązku stęplowego.

10. Zamiana zepsutego papieru stęplowego.

§. 41.

Zepsuty papier stęplowy w głównych miastach krajów koronnych i w miejscach stanowiska urzędów powiatowych, sprawami dochodowemi zawiadujących, u urzędu

dochodowego ku temu naznaczonego każdą razą na czysty zamienionym będzie, jeżeli ów albo wcale nie jest zapisany albo pismo jeszcze nie zupełnie wystawione, która okoliczność wyraźnie poznać się daje, i oraz, jeżeli przestąpienie prawa nie zachodzi.

Rozdział trzeci.

Szczególne postanowienia co do bezpośredniego opłacenia należytości.

1. Kto należytość wymierzać i pobierać winien.

§. 42.

Należytość, bezpośrednio opłacać się mająca (§. 5.), przez urzędy ku temu przeznaczone wymierzaną i do kas ku temu naznaczonych gotówką spłaconą będzie.

2. Obowiązek do oznajmienia o prawnych interesach i czynnościach urzędowych, należytościom podległych.

§. 43.

a) Zasada.

O wszystkich bezpośredniemu opłaceniu należytości podlegających prawnych interesach lub urzędowych czynnościach urzędowi oznajmić, i jeżeli względem nich dokumenta sporządzono, te przedłożyć należy. Nadto osoby do bezpośredniego opłacenia należytości zobowiązane, winny są, urzędowi przedłożyć wykazy i akta pomocne, ku wymierzeniu należytości potrzebne.

Także i sądy urzędowi rzeczonemu na żądanie znajdujące się u nich akta pomocne ku temu udzielać powinny.

§. 44.

b) Termin do oznajmienia i czyim to jest obowiązkiem.

aa) Przy interesach prawnych.

Prawo rządowego skarbu do należytości z tym czasem wstępuje, w którym interes prawny w kraju tutejszym zawarto. Przy interesach prawnych, względem których się strony na piśmienny kontrakt umówiły, dzień sporządzenia tego dokumentu (§. 884. powszechnej księgi ustaw cywilnych) za takowy czas uważanym być ma.

Oznajmienie o interesie prawnym, należytości stęplowej podlegającym, do urzędu uczynić mają:

1. przy interesach, w kraju tutejszym, należytościom podległym, w ciągu 8 dni po zawarciu interesu, a to:
   a) jeżeli go u politycznych władz, sądów, urzędów przedsięwzięto, te władze, sądy lub urzędy;
   b) jeżeli go przed notaryuszem lub pod spólnem działaniem adwokata albo za publicznem uwierzytelnieniem ustanowionego ajenta lub rzecznika zawarto, ten notaryusz, adwokat, ajent, rzecznik;
   c) oprócz przypadków pod *a*) i *b*) namienionych obie strony;
2. przy interesach, zewnątrz kraju tutejszego należytościom podległego zawartych, atoliż w tymże działać mających, w ciągu 30 dni, gdy dokument prawny, względem nich sporządzony, w kraj tutejszy należytościom podległy wniesionym został, ten, do którego się takowy dokument w kraju tutejszym dostał;

3. w przypadkach 1. i 2. także i przed upływem tych terminów te same osoby, nim z dokumentu w kraju tutejszym użytek urzędowy zrobiono, lub zobowiązanie, przez dokument na się wzięte, wypełnio no lub na zasadzie prawnego interesu, inną czynność, prawnie obowiązującą, przedsięwzięto.

Udowodnienie co do zachowania czasu przepisanego w przypadku powstających wątpliwości do podatkującego należy. Tenże ostatni osobliwie w tym przypadku do tego udowodnienia spowodowanym być ma, jeżeli zachodzi powód do powątpienia §fem 24. oznaczony.

§. 45.

bb) Przy wyrokach i decyzyach.

Każdy sąd pierwszej instancyi obowiązanym jest, wraz z wydaniem zapadłego, należytości podległego wyroku lub decyzyi, tudzież przy obwieszczeniu takowego wyroku lub decyzyi wyższej instancyi udzielić odpis onegoż urzędowi, ku wymierzaniu należytości ustanowionemu.

§. 46.

cc) Przy pertraktacyach spadkowych.

O każdym akcie obsygnacyi drogą pertraktacyi spadkowej urząd do wymierzenia należytości przeznaczony przez sąd z urzędu wraz z załatwieniem aktu obsygnacyi zawiadomionym być ma.

Niezawiśle od tego zawiadomienia główny spadkobierca podać winien do władzy pertraktującej wykaz spadku, legatów z tegoż wypłacić się mających i należytości wypadającej.

Wykaz takowy przedstawić ma:

1. Stan czynny i dłużny majątku, a to pierwszy na podstawie inwentarza, a gdyby inwentarza nie zrobiono, na podstawie zeznania majątkowego przez głównego spadkobiercy miasto przysięgi zatwierdzonego, ostatni stósownie do rozporządzenia §. 57. niniejszej ustawy.

2. Wyszczególnienie, które osoby, i z jakiemi one częściami lub przedmiotami jako spadkobiercy lub legataryusze w spadku udział biorą.

3. Obliczenie ilości podatkowych dla pojedyńczych osób wypadających.

Władza, do pertraktacyi spadku ustanowiona, wykaz ten spadku, porównywając go z aktami, roztrząsać, uzupełnienie lub sprostowanie zarządzić, a skoro to ostatnie nastąpiło, z uwagami wyjaśniającemi urzędowi, do wymierzenia należytości przeznaczonemu, udzielić ma.

Gdzie się spadek ustnie pertraktuje, tam ów wykaz pod spółdziałaniem władzy pertraktującej uskutecznionym, i ku temu protokół sporządzonym być powinien.

§. 47.

dd) Przy wciąganiach w księgi publiczne.

Przy dozwoleniu wciągnienia w księgi publiczne końcem nabycia praw realnych sąd urzędowi, do wymierzenia należytości ustanowionemu, odpis rezolucyi bezpośrednio

doręczyć ma. Urząd, księgi publiczne prowadzący, obowiązany jest, zaraz po przedsięwziętej czynności urzędowej wyż wspomnianemu urzędowi dokumenta wciągnione i akta pomocne udzielić*).

3. Wymierzenie należytości.

§. 48.

a) Zasada.

Wymierzenie należytości, dzieje się wedle postanowień w taryfie na każdy interes prawny należytościom podległy zawartych, na podstawie wartości pieniężnej lub ilości pieniężnej przedmiotu interesu. Przy tem rozporządzenia §§[tów] 15, 16, 17, 18, 19. 35, 38, 39. zachować należy. Stała należytość stęplowa, jakiej dokument względem interesu, należytościom podległego podpada, od należytości odsetkowej tegoż interesu nie potrąca się.

§. 49.

b) Sposób wymierzania należytości.

aa) W ogólności.

Jeżeli przedmiot interesu prawnego, należytościom podległego z jednej lub więcej ilości pieniężnych składa się, tedy opłata podług tychże bezpośrednio wymierza się, jeżeli zaś jest inną, atoliż rzeczą szacowną, tedy jej wartość pieniężną poprzednio ustanowić należy wedle stosunków tego czasu,

a) od którego nabywca rzeczy, oddania tejże żądać ma prawo, przeto szczególnie przy dziedzictwach i legatach wedle tego dnia, na którym rzeczywisty spadek dziedzictwa nastąpił (§§. 545. i 703. powszechnej księgi ustaw cywilnych) lub jeżeliby dzień ten w czasie ustanowienia wartości wiadomy nie był, albo dopiero później nastąpić miał, wedle tego dnia

b) na którym się ustanowienie wartości przedsiębierze.

§. 50.

bb) Od wartości rzeczy nieruchomych.

Za wartość rzeczy nieruchomej uważa się przy wymierzaniu należytości:

1. od kupna z reguły umówiona cena kupna wraz z wartością należności pobocznych;

2. od innych nabycia sposobów:

a) wartość ostatniem ocenieniem sądowem ustanowiona, jeżeli przeciw stosowności tejże pod względem czasu przedsięwziętego ocenienia lub z innych okoliczności nie zachodzą istotne wątpliwości;

b) w braku takowego ocenienia ta cena kupna, za jaką ostatnie zbycie nastąpiło, wraz z należnościami pobocznemi, jeżeli to nie pierwej jak przed sześcią laty przedsięwziętem było.

---

*) Dla królestwa Lombardzko-Weneckiego i dla Dalmacyi §. 47. opiewa, jak następuje:

Przy dozwoleniu wciągania praw realnych sąd lub urząd hypoteczny (notyfikowy) urzędowi, do wymierzania należytości ustanowionemu, odpis rezolucyi lub względnie certifikatu hypotecznego bezpośrednio doręczać ma.

Urząd, publiczne księgi prowadzący, obowiązanym jest, zaraz po przedsięwziętej czynności urzędowej, rzeczonemu urzędowi wciągnione dokumenta i akta pomocne udzielać.

Atoliż w żadnym z przypadków pod 1. 2. wyszczególnionych, jeżeli rzecz podatkowi gruntowemu i czynszowo-domowemu lub jednemu z tych dwóch gatunków podatku podlega, wartość w mniejszej jak stunasobnej ilości zwyczajnej należytości tych gatunków podatku przyjętą być powinna, jeżeliby przez przypadkowe zdarzenia zaszłego zmniejszenia lub pogorszenia rzeczy w porównaniu ze stanem, przy wymierzeniu podatku za podstawę wziętym, nie dowiedziono i przezto niższego wymiaru wartości niewątpliwie nie wykazano. Wszakże tak podatkującemu, jak administracyi poborowej do woli zostawia się, lubo znajdują się środki do wymierzania należytości pod 1. 2. podane, względem innej podstawy do wymierzania dobrowolnie się ułożyć albo końcem tego wymierzenia o osobne ocenienie sądowe upraszać.

Ustanowienie wratości przez osobne ocenienie sądowe zawsze nastąpić ma, jeżeli i o ileby administracya poborowa z podatkującym o inną podstawę do wymierzenia nie ugodziła się.

§. 51.

cc) O efektach papierowych.

Austryackie zapisy długu Stanu lub ogólnie owe papiery, które w wiedeńskiej karcie giełdowej wyszczególnione są, podług wyrażonego w tej karcie kursu tego dnia, dla którego oznaczenie wartości przedsięwzięto, lub jeżeliby na tym dniu notowanie kursu miejsca nie miało, wedle najbliższego, wszelakoż nie nad trzy miesiące wstecz poprzedniego dnia giełdowego, na którym notowanie takowe miejsce miało, oceniane być mają. Papiery, w wiedeńskiej karcie giełdowej znajdujące się, dla których jednak zanotowanie takowe miejsca nie ma, prywatne zapisy długu, tudzież takowe akcye, i inne przedmiot obrotu stanowiące papiery, w wiedeńskiej karcie giełdowej nie znajdujące się, podług nominalnej wartości oceniane być mają, wszelakoż tak podatkujący jak administracya poborowa oznaczenia wartości przez sądowe ocenienie żądać może.

§. 52.

dd) Od wartości innych rzeczy ruchomych.

Wartość innych rzeczy ruchomych podatkujący sumiennie oznaczyć winien, jeżeliby sądowe ocenienie takowych już bez tego nie było przedsięwzięte.

Administracya poborowa, podania podatkującego za stosowne nie uznająca, równie żądać ma prawo, by sądowe ocenienie przedsięwzięto.

§. 53.

e) Koszta sądowego ocenienia.

Koszta sądowego ocenienia skarb rządowy ponosić winien, jeżeliby to na żądanie administracyi poborowej przedsięwziętem zostało, a rezultat okazało, ilość wartości przez podatkującego podaną, nie o więcej jak $12\frac{1}{2}$ odsetka (jednę osmą) przewyższający. W każdym innym przypadku podatkujący koszta ponosić winien.

§. 54.

d) Wymierzenie wskutek obopólnej umowy.

Administracyi poborowej dozwola się, ułożyć się z podatkującymtakże względem innego jak ustawą przepisanego sposobu oznaczenia wartości przedmiotu opłaty.

§. 55.

e) Jeżeli interes prawny szaczowne i nieszacowne przedmioty obejmuje.

Jeżeli się interes prawny do przedmiotów odnosi, z których jedna część jest szacowną, druga nie szacowną, tedy tylko od szacownej części podług prawnych postanowień należytość pobierać się ma, nie biorąc żadnego względu na część nieszacowną.

§. 56.

f) Odciągnienie ciężarów.

Przy oznaczeniu wartości tejże tylko publiczne opłaty na niej ciążące, tudzież owe ciężary, bez których użycie rzeczy lub pożytkowanie z takowej miejsca mieć nie może, odciągnione być mają, o ileby takowe odciągnienie już w samem mierzydle oznaczenia wartości objęte nie było.

§. 57.

g) Szczególne postanowienia względem wymierzenia należytości od spadków i legatów.

aa) Ocenienie spadku.

Należytości podlega całkowita spuścizna zmarłego, po odtrąceniu ciążących na niej długów, tudzież kosztów choroby i pogrzebu jako czysty majątek spuścizny się ukazująca. Legaty wszelkiego rodzaju, należytości i opłaty od spuścizny jako takowej opłacić się mające, tudzież prawne utrzymanie sześciotygodniowe dla pozostałej małżonki, dla służących i domowników, od spuścizny przed porachowaniem należytości odciągnione być nie mogą.

Własność spuścizny jako allodu, fideikomissu, lub lenna żadnej różnicy względem obowiązku do opłacenia należytości nie stanowi.

Dobra nieruchome spadkodawcy, w kraju cudzym leżące, do spuścizny należytościom podległej wciągane być nie mają, od której też i ciężary na tych dobrach nie powinny być odciągane.

Przeciwnie zaś kapitały w kraju cudzym ulokowane i ogólnie pretensye spadkodawcy do cudzoziemców, bez różnicy, czy na cudzokrajowych realnościach zabezpieczone są czy nie, w publicznych funduszach cudzoziemskich ulokowane, lub u prywatnych ciążące, we formie wekslów, zwyczajnych zapisów dłużnych lub jakbądź nazwanych efektów znajdujące się, do podległej należytościom spuścizny dorachowane być mają.

Długi, tak na nieruchomościach, w kraju cudzym znajdujących się, jak też na tutejszo-krajowym majątku spadkowym ciążące, od tegoż ostatniego tylko wedle stosunku obu tych części ogólnego majątku potrącone być mają. Do tej spuścizny dalej

także i te pretensye spadkodawcy wciągnione być mają, które spadkobiorca lub legataryusz massie dłużen jest, a to nawet i wtedy, gdyby mu takowe w skutek postanowienia go dziedzicem lub w skutek legatu upuszczone były.

Przy wymierzeniu tej należytości między ściągalnemi lub nieściągalnemi długami czynnemi żadnej różnicy robić się nie ma, lubo stronie do woli zostawia się, za wykazaniem niepewności lub zupełnej nieściągalności czynnych długów do kameralnej władzy krajowej o zmniejszenie należytości prożbę zanieść, która to władza prożbę takową w miarę wykazanych stosunków wedle słuszności uwzględnić ma. Jednakże prożba takowa przed addykcą spadku podaną być ma, albowiem po addykcyi zmniejszenie należytości miejsca nie ma.

Długi i wydatki od spuścizny odciągnąć się mające, spadkobiorcy potrzebnemi dokumentami opatrzyć i wiarogodnym sposobem wykazać mają. Ktoby od rzeczy, która, dowodnie do majątku spadkodawcy aż do jego śmierci należała, należytości opłacić nie chciał, twierdząc, że takowa drogą darowizny między żyjącemi na niego przeszła, ten twierdzenie to udowodnić musi, inaczej bowiem wartość tej rzeczy do pozostałości, należytości podległej, wciągnioną będzie.

§. 58.

bb) Przy innych gatunkach legatów.

Jeżeli własność jakiej rzeczy przez spadek lub legat na kogo przechodzi, tedy należytość od pełnej wartości tej rzeczy z uwzględnieniem stosunku nabywcy do spadkodawcy wymierzoną być ma.

Jeżeli zaś użycie jakiej rzeczy lub użytkowanie z takowej legowano n. p. z domu jakiego, do spadku należącego, tedy rozróżniać trzeba, czy użytkowanie to lub użycie do czasu życia albo na czas nieoznaczony dano.

Jeżeli użytkowanie lub użycie do czasu życia legataryusza lub innej jakiej osoby, albo na czas nieoznaczony legowano, tedy wartość rzeczy, z której użytkowanie lub której użycie legowano wyśledzić należy, a należytość od jednej połowy tej wartości za użytkowanie lub użycie, od drugiej połowy zaś za przeniesienie substancyi wedle stosunku podatkującego do spadkodawcy wymierzoną być ma.

Jeżeli użytkowanie lub użycie legataryuszowi na czas oznaczony, wszelakoż dłużej jak na lat 10 przynależy, tedy należytość wymierzona będzie tak, jak gdyby użytkowanie lub użycie przez czas nieoznaczony trwać miało; jeżeli zaś trwanie użytkowania czasu dziesięcioletniego nie przewyższa, tedy należytość za użytkowanie lub użycie podług całej ilości tegoż podczas całego jego trwania z uwzględnieniem stosunku pożytkującego lub do użycia uprawnionego do spadkodawcy ustanowioną będzie, należytość od reszty wartości rzeczy na spadkobiorcę lub legataryusza wedle wyznaczonego dla niego wymiaru spadać ma.

Równie tak postępować należy, jeżeli idzie o legat pensyi lub rocznej renty.

§. 59.

cc) Przy darowiznach na przypadek śmierci, przy umowach spadkowych i darowiznach użytkowania lub użycia między żyjącemi.

Z darowiznami na przypadek śmierci i nabyciami majątkowemi w skutek umów spadkowych co do wymierzania należytości jak z legatami i spadkami postępować się winno.

Stósownie do tych zasad postępować się ma z użytkowaniem lub uprawnieniem do użycia, przez darowiznę między żyjącemi bezpłatnie nadanem, pod względem należytości przez pożytkującego lub do użycia uprawnionego opłacić się mającej.

4. Spłacenie należytości.

§. 60.

a) Kiedy takowe nastąpić powinno.

Spłacenie przepisanej należytości nastąpić ma, skoro ustanowiony ku temu urząd o tem do opłacenia należytości zobowiązanego zawiadomi.

W przypadkach, w których należytość od prawnych dokumentów podług skali opłacić się ma (§. 5. B.), wypadająca ilość podatkującemu przez urząd ustnie oznajmi się, którą podatkujący u tegoż urzędu zaraz złożyć winien.

We wszystkich innych przypadkach wymierzenie należytości podatkującemu piśmiennie oznajmia się.

Jeżeli należytości, w ciągu 30 dni, rachując od dnia oznajmionej podatkującemu ustnie lub piśmiennie powinności, nie spłacono, tedy ta przez urząd poborczy drogą egzekucyi ściągnioną być może, a dłużnik obowiązanym jest, oprócz należytości także jeszcze i koszta ściągnienia wynagrodzić.

§. 61.

b) Poświadczenie opłaty.

Uiszczone należytości, jeżeli względem interesu prawnego dokument sporządzono, na każdym egzemplarzu onegoż zanotowanem będzie, co za dowód służy, że przepisany podatek rzeczywiście opłaconym był.

W innych przypadkach opłacającemu kwit udziela się.

5. Niezawisłość wymierzania od ilości egzemplarzów dokumentu.

§. 62.

Należytość bezpośrednio opłacać się mająca od każdego interesu, należytościom podległego, raz tylko pobieraną będzie, bez względu czy dokument prawny w jednym lub więcej egzemplarzach wydano. Każde zaś z tych wydań stałemu stęplowi podlega, na pojedyńcze urzędowe odpisy przepisanemu.

Wyjątek od tej zasady tylko w tych przypadkach miejsce ma, w których należytość od dokumentu prawnego w skutek §. 5. B. pobieraną być ma.

W takowych przypadkach należytość od każdego z pierwszych dwóch egzemplarzów dokumentu pobierać, względem stępla od innych zaś egzemplarzów wedle §. 40. postępować się winno.

Zresztą w każdym razie, jeżeli się dokument z dwóch lub więcej arkuszów składa, kwota stęplowa, od drugiego i następujących arkuszów wypadająca, wraz z należytością, bezpośrednio opłacać się mającą, złożoną być ma.

§. 63.

Równie też należytość od wyroków ostatecznych w każdem postępowaniu spornem raz tylko a to za ten wyrok pobieraną być ma, który już mocy prawa nabył, lub przez wyższy sąd potwierdzonym został. Jeżeli w ciągu sześciu miesięcy po nastąpionem odwołaniu się do sądu wyższego aktów procesu temuż nie przedłożono, tedy należytość od wyroku, przeciw któremu się odwołano, opłacić należy.

Jeżeliby wyrok w skutek dalszego postępowania zniesiono lub zmieniono, a należytość od tegoż opłacono, tedy ilość takowej od tej należytości, jaka od późniejszego wyroku ostatecznego względem dalej prowadzonego lub poprawionego postępowania wypada, potrąconą, a o ileby ostatnia niższą była niż pierwsza, opłacona nadwyżka zwróconą być ma.

Rozdział drugi.

O zobowiązaniu do opłacenia tego podatku i o odpowiedzialności.

1. Zobowiązanie do opłacenia należytości stęplowej.

§. 64.

a) We własnem imieniu.

Do opłacenia należytości stęplowej obowiązani są:

1. Przy dokumentach prawnych względem interesów prawnych obustronnie obowiązujących, niepodzielnie:

a) wystawiciel, to jest ten,

aa) który dokument we własnem imieniu sporządza, lub

bb) w którego imieniu dokument przez pełnomocnika onegoż sporządzonym zostaje, i

b) odbiorca, to jest ten, który dokument dla swego zabezpieczenia lub wykazania się, sam albo przez kogo innego odbiera;

2. Przy dokumentach prawnych, wystawionych względem jednostronnie obowiązujących interesów prawnych, ten na którego korzyść dokument sporządzono.

3. Przy zaświadczeniach ten, dla którego lub w interesie którego takowe wystawiono.

4. Przy książkach professyjnych professyonista, względem którego zatrudnienia książki prowadzone bywają.

5. Przy podaniach, odpisach rubrów i przy alegatach podań i protokołów, ten lub ci, w którego lub których interesie podanie lub prożba przez niego lub przez nich samych albo przez pełnomocnika wniesioną bywa. Przy spólnych podaniach lub protokołach w interesie dwóch lub więcej osób zobowiązanie tych osób niepodzielnie miejsca ma.

6. Przy urzędowych wydaniach te osoby, w których interesie urzędowe wydanie przedsięwzięto.

Jeżeli w przypadkach tu pod 2., 3. i 6. wyszczególnionych zobowiązanie do opłacenia należytości stęplowej od jednego dokumentu lub pisma na dwie lub więcej osób spada, natenczas to ich zobowiązanie niepodzielnie miejsce mieć powinno.

§. 65.

b) W interesach drugiego.

Jeżeli kto w imieniu drugiego, nie będąc przez onegoż wyraźnie, albo w milczeniu upełnomocnionym,

1. dokument wewnątrz kraju stęplowi podlegającego wystawił albo przyjął, albo
2. z dokumentu lub pisma, warunkowo od stępla uwolnionego, zewnątrz tutejszego stęplowi podlegającego kraju wydanego użytek zrobił, obowiązek zastęplowania gruntujący, albo
3. podanie lub alegat do jakiej władzy wniósł, albo
4. dał powód do urzędowego jakiego wydania, natenczas ten, w którego interesie te czynności przedsięwzięto, do opłacenia należytości stęplowej, przez takowe czynności ugruntowanej, obowiązany jest, jeżeli on
   a) sprawowanie interesów, bez jego zlecenia przepsięwzięte, wyraźnie albo w milczeniu potwierdził, albo
   b) przez takowe sprawowanie korzyści jakiej nabył.

Jeżeli przeciwnie żaden z tych warunków (*a* i *b*) nie zachodzi, natenczas obowiązek do opłacenia należytości stęplowej na sprawującego interesa spada.

2. Zobowiązanie do przyłączenia papieru stęplowego na wydania urzędowe

§. 66.

a) Zasada.

Papier stęplowy na wydania urzędowe ten, za którego prożbą wydanie, stęplowi podległe, nastąpić powinno, zaraz na początku przy prożbie o czynność urzędową, wydaniu za podstawę służącą, przyłączyć ma. Papier stęplowy na wydanie wyroku lub decezyi stęplowi podległej, jeżeli obie spór wiodące strony obecne są, każda strona dla siebie, a jeżeli jedna strona zaocznie osądzić się daje, a stronie obecnej uwolnienie od stępla lub zanotowanie tegoż nie przysłuża, ta za obie strony przy inrotulacyi aktów lub w ustnem postępowaniu przy sporządzeniu spisu aktów dołączyć albo urzędnikowi sądowemu, ku temu ustanowionemu, oddać powinna. Jeżeli stronie, która się zaocznie osądzić daje, uwolnienie od stępla lub zanotowanie tegoż przysłuża, naniej czas strona obecna papier stęplowy tylko na egzemplarz wyroku lub decyzyi, dla ten samej przeznaczony, przyłączyć powinna.

§. 67.

b) Skutek, jeżeli papieru stęplowego nie przyłączono.

Jeżeli do przyłączenia stępla zobowiązany papieru stęplowego na urzędowe wydanie, stęplowi podlegające, nie przyłączył, tedy upraszana przez niego czynność urzędowa dopóty przedsięwziętą nie będzie, póki ten onemu obowiązkowi zadosyć nie uczynił.

Od tej zasady wyjętemi są czynności urzędowe i wydania w sądowem spornem i konkursowem postępowaniu, tudzież wyroki i dekreta względem tegoż. Takowe, chociażby papieru stęplowego aż do czasu wydania nieprzyłączono, stósownie do porządku sądowego, bez przerwy nastąpić mają, a wydanie na papierze niestęplowanym przedsięwziętem być powinno. Zarazem ściągnienie trojnasobnej należytości stęplowej (§. 79.) od tego, który do przyłączenia papieru stęplowego obowiązanym był,

bezpośrednio zarządzić, i że to nastąpiło, na urzędowem wydaniu zanotować należy.

3. Zobowiązanie do bezpośredniego opłacenia należytości.

§. 68.

a) Zasada.

Do bezpośredniego opłacenia należytości obowiązane są:

1. przy dokumentach, które stęplowi przez się podlegają, wszelakoż bezpośredniemu opłaceniu należytości poddane być muszą, osoby, do opłacenia należytości stęplowej zobowiązane, (§§. 64., 65).

2. przy spadkach, legatach i darowiznach nabywca, względem kwoty od nabytej rzeczy należącej się, a jeżeli dwie lub więcej osób jako nabywcy jednej a tej samej rzeczy wstępują, te niepodzielnie (§. 550. powszechnej księgi ustaw cywilnych);

3. przy obustronnie obowiązujących interesach prawnych, obie strony niepodzielnie, które interes zawarły;

4. przy wciągnieniu praw realnych ten, który takowych nabywa;

5. przy wyrokach strony spór wiodące w miarę tego, o ile do ponoszenia kosztów sądowych osądzone są.

§. 69.

b) W przypadku, jeżeli osoby należytościom podległe zbiegają się z osobami od należytości wolnemi.

Jeżeli przy spadkach, legatach, darowiznach lub przy wciągnieniu praw realnych nie wszyscy nabywcy stęplowi podlegają, tedy należytość tylko wedle udziału uczęstników, należytościom podlegających, wymierzona być ma.

Jeżeli jaki interes obustronnie obowiązujący, bezpośredniemu opłaceniu należytości podlegający dwie strony zawarły, z których jedna należytości podlega, druga zaś od należytości uwolnioną jest, tedy:

1. jeżeli zamiast użycia stępla bezpośrednie opłacenie należytości w skutek §§fów 5., 28., 39. miejsce ma, postanowienie w §fie 20. wyrzeczone, do opłacenia należytości zastósowane być winno;

2. w innych przeciwnie przypadkach strona należytościom podległa, połowę należytości opłacić powinna. Jeżeli przy takowym interesie, która z obu stron z dwóch lub więcej osób się składa, z których jednej uwolnienie od należytości przysłuża, druga zaś należytościom podlega, tedy uwolnienie od należytości tylko w miarę udziału, w interesie, osoby od należytości uwolnionej tyczącego się, miejsce mieć powinno. Jeżeli udział ten nawet sposobem zbliżającym oznaczyć się nie daje, tedy osoby, do należytości zobowiązane, zupełną należytość opłacić winny.

§. 70.

c) Zanotowanie należytości.

Zanotowanie należytości tylko przy prenotacyach w księgach publicznych miejsce ma, przez osobę uzyskanych, dla której zanotowania stęplowych należytości od prawnego sporu o prenotowaną pretensyą dozwolono.

4. Odpowiedzialność za obowiązek stęplowy.

§. 71.

Za opłacenie należytości stęplowej i za użycie stępla podług przepisów zostają w odpowiedzialności oprócz wymienionych w §. 64. osób tak wraz z temi jak między sobą niepodzielnie:

1. Każdy, kto w włnsnem lub w imieniu drugiego
   a) podlegający stęplowi dokument lub pismo w podlegającym stęplowi kraju tutejszym (austryackim) wystawia albo przyjmuje,
   b) z dokumentu lub pisma, warunkowo od stępla uwolnionego, lub zewnątrz tutejszego stęplowi podległego kraju wydanego robi użytek, obowiązek do zastęplowania stanowiący.
2. Ten, u którego się dokument, zewnątrz tutejszego stęplowi podległego kraju wydany, wtedy znajduje, kiedy po przeniesieniu onegoż w kraj tutejszy, stęplowi podległy, zobowiązanie do opłacenia stępla wedle §. 23. wstępuje.
3. Każdy, kto w imieniu drugiego
   a) podlegające stęplowi podanie, odpis rubrum lub alegat do jakiej władzy wnosi; albo
   b) daje powód do jakowego wydania, stęplowi podlegającego.
4. Adwokaci, notaryusze i pod publicznem zawierzytelnieniem postanowieni ajenci lub rzecznicy przy tych dokumentach lub pismach, które za ich spółdziałaniem sporządzone albo wydane zostały.
5. Publiczni urzędnicy względem dokumentów i pism przez nich w urzędowej ich własności sporządzonych lub pod ich urzędowem spółdziałaniem ułożonych, tudzież względem ich wydań urzędowych.
6. Każdy, na którym ciąży wina lub uczęstnictwo w przestąpieniu, które ustawa za pokrzywdzenie dochodowe uznaje, bez różnicy, czy on względem przestąpienia karze podlega czy nie, za ilość, o którą pokrzywdzenie należytości wykonane zostało.

5. Odpowiedzialność za należytość bezpośrednio opłacić się mająca.

§. 72.

a) Ciążenie na rzeczy.

Należytość od przeniesień majątkowych ciąży na rzeczy, przedmiot przeniesienia stanowiącej, i ma pierwszeństwo przed wszystkiemi należytościami z tytułów prawa prywatnego wynikającemi; to się tycze osobliwie należytości od spadków i legatów a przy przedsięwzięciu sądowej obsygnacyi i inwentarzów ze strony sądu ku zabezpieczeniu należytości stósowną staranność mieć się winno. Przed opłaceniem lub zupełnem zabezpieczeniem należytości od sukcesyi i od legatów pozostałości addykować nie wolno. Należytość od wciągnienia w księgi publiczne w celu nabycia praw realnych, ciąży na realnem prawie, przez wciągnienie nabytem, i ma na takowem pierwszeństwo przed wszystkiemi należytościami, z tytułów prawa prywatnego wynikającemi.

§. 73.

b) Osobiste.

1. W ogólności.

Za opłacenie należytości odpowiedzialnemi są niepodzielnie z samym bezpośrednio podatkującym (§. 68.):

1. Przy dokumentach, które przez się stęplowi podlegają, jednakże bezpośredniemu opłaceniu należytości poddane być muszą, owe osoby, na których ciąży odpowiedzialność za obowiącek stęplowy (§. 71.)

2. Spadkobierca za należytość od legatów niepodzielnie z legataryuszem, od którego ów prawo ma ściągnąć przy wydaniu legatu opłaconą od legatu należytość, jeżeliby spadkodawca na spadkobiorcę wyraźnie obowiązku opłacenia należytości za legataryusza nie włożył.

3. Nie tylko ta strona, na którą rzecz przenieść się ma, ale też i druga,

a) jeżeli ona rzecz przed opłaceniem należytości nabywającemu oddała, lub

b) jeżeli w celu wymierzenia należytości od uprawnionych ku temu władz lub urzędów do udzielenia wyjaśnień i wykazów wezwana, takowe udzielić zaniedbała lub też dla wymierzenia należytości ważną nieprawdziwość podała;

4. Każdy, na którym ciąży wina lub uczestnictwo w przestąpieniu, które ustawa za pokrzywdzenie dochodowe uznaje, bez różnicy, czy on względem przestąpienia karze podlega czy nie, za ilość, o którą pokrzywdzenie należytości wykonane zostało.

§. 74.

2. Rzecznika.

Przy interesach prawnych, pod spółdziałaniem adwokata, notaryusza lub pod publicznem zawierzytelnieniem postanowionego ajenta albo rzecznika zawartych, odpowiedzialnym jest ten niepodzielnie z tym, który do opłacenia należytości lub do odpowiedzialności za takową obowiązanym jest, za dopełnienie włożonego nań §fem 44., L. 1. b. obowiązku, i za skutki szkodliwe, z zaniedbanego oznajmienia wynikła.

§. 75.

3. Sędziego.

Sędzia, pod którego wpływem rozprawa względem interesu, bezpośredniemu opłaceniu należytości podlegającego, odbywa się, jeżeliby nie zwrócił poleconej mu uwagi lub nie użył wpływu na dokładne wymierzenie i ściągnienie opłaty, odpowiedzialnym jest za wynikłe z tąd skutki szkodliwe.

§. 76.

c) Postanowienie spólne.

a) Następne opłacenie należytości.

W przypadkach, w których karę za pokrzywdzenie dochodowe, przestąpieniem przepisu wykonane, wyznaczyć wypada, ilość podatkowa niezawiśle od kary, podług przepisanego wymiaru wypadająca, albo wcale nie albo niezupełnie wypłacona,

następnie po odrachowaniu opłaty bezpośrednio lub przez użyty albo przyszyty stępel uiszczonej, opłacona być musi.

§. 77.

b) Powrócenie opłaty nienależącej się.

Jeżeliby kto przez błąd lub omyłkę rachunkową użyciem wyższego, jak klasowego stępla, lub bezpośredniem opłaceniem podatku wyższą jak przepisaną ilość zapłacił, natenczas zwrócenia nienależycie opłaconej ilości w ciągu trzech lat po nastąpionej wypłacie żądać można.

§. 78.

c) Zażalenia przeciw wymierzeniu opłaty.

Kto przez wymierzenie należytości, na niniejszym przepisie zasadzającej się, mniema się być pokrzywdzonym, ten zażalenie przeciw temu do wyższej instancyi, sprawami dochodowemi kierującej, wnieść może. Najwyższe rozstrzygnienie takowych zażaleń zwyczajną drogą rekursu ministerstwu finansów przynależy. Ani zażaleniem takowem ani rekursem przeciw odsunięciu zażalenia ściąganie należytości zatrzymanem być nie może.

Rozdział trzeci.

O przestąpieniach prawa.

1. Szkodliwy skutek przestąpienia praw pod względem wymiaru należytości bez postępowania karnego.

§. 79.

a) W ogólności.

W następujących przypadkach potrójne podatkowej ilości, wedle przepisów wypadającej, po odtrąceniu ilości przez stępel lub bezpośrednio opłaconej, bez wprowadzenia postępowania karnego od tego lub tych niepodzielnie pobierać należy, który lub którzy do opłacenia podatku zobowiązanymi lub za takowe odpowiedzialnymi są:

1. Jeżeli dokument lub pismo, przy wydaniu opłacie stęplowej podlegające,

a) na niestęplowanym lub na papierze niższym, jak przepisanym stęplem opatrzonym, albo

b) na papierze wprawdzie należycie stęplowanym, wszelakoż sposobem, przepisom tak dalece przeciwnym, że w skutek tego dokument lub pismo wedle ustawy za niestęplowane uważać się winno, i jeżeli, o ile ustawa następnego zastęplowania lub uzupełnienia stępla dozwala, nawet i następnie obowiązkowi stęplowemu wedle przepisanego sposobu w ciągu czasu dozwolonego zadosyć nie uczyniono.

2. Jeżeli książki opłacie stęplowej podlegające, na niestęplowanym lub na papierze niższym jak przepisanym stęplem opatrzonym, prowadzone są.

3. Jeżeli z dokumentu lub pisma warunkowo od stępla uwolnionego bez przepisanego opłacenia należytości stęplowej użycie zrobiono, zobowiązanie do uiszczenia opłaty stęplowej stanowiące.

4. Jeżeli w sprawie sądowej do władzy lub urzędu stęplowi podlegające, wszelakoż niestęplowane, lub niższym jak przepisanym stęplem opatrzone podanie wniesiono, lub jeżeli się przy takowem podaniu nienależycie stęplowany alegat albo odpis rubrum znajduje.

5. Jeżeli urzędowe wydanie, obowiązkowi stęplowemu podlegające, oprócz przypadków ustawą dozwolonych, na niestęplowanym lub na papierze niższym jak przepisanym stęplem opatrzonym przedsięwzięto.

6. Jeżeli ten, który do przyłączenia papieru stęplowego na urzędowe wydanie obowiązanym jest, temu obowiązkowi w sądowym sporze lub w postępowaniu konkursowem zadosyć uczynić zaniedbuje (§. 66).

7. Jeżeli dokument lub pismo, zewnątrz kraju tutejszego, stęplowi podlegającego, wystawione, w ciągu czasu do zastęplowania lub opłacenia należytości przepisanego podać zaniedbano.

8. Jeżeli w ciągu przepisanego terminu dokument, stęplowi podległy, który wedle ilości kwoty stęplowej, lub z przyczyny, że w nim wartości pieniężnej nie wyszczególniono, bezpośredniemu opłaceniu należytości poddanym być ma, urzędowi, do pobierania należytości ustanowionemu, przedłożyć zaniedbano.

§. 80.

b) W szczególności przy interesach prawnych bezpośredniemu opłaceniu należytośc podlegających.

Podwójne ilości podatkowej, wedle przepisów wypadającej, bez wprowadzenia postępowania karnego ci, którzy do opłacenia podatku zobowiązani albo za takowe odpowiedzialnymi są, po odtrąceniu opłaconej przez stępel ilości niepodzielnie zapłacić mają, jeżeli, w ciągu przepisanego terminu o interesie prawnym, bezpośredniemu opłaceniu należytości w skutek §. 5. *C.* podlegającym, urzędowi, do wymierzania należytości ustanowionemu, oznajmić zaniedbano.

§. 81.

c) Przy podaniach w sprawach niesądowych.

Jeżeli w niesądowej sprawie do jakiej władzy lub jakiego urzędu prożbę, stęplowi podległą, bez stępla podano, lub jeżeli do takowej prożby proste przez samę stronę sporządzone odpisy, niezastęplowawszy takowe, przyłączono, tedy za prawidło służyć ma: że podanie, jeżeli osobiście przez stronę wniesionem zostaje, tejże natychmiast zwrócone być ma, w przypadku zaś, gdyby podanie przez stronę nie osobiście wniesionem było, ani ściągnienie należytości stęplowej, ani też kara, jednakże ten skutek szkodliwy nastąpić ma, że żadna czynność urzędowa na to podanie przedsięwziętą nie będzie, lecz takowe do aktów złożone będzie.

Wyjątkowo jednak wtenczas tylko na takowe podanie czynność urzędowa przedsięwziętą być ma, jeżeli strona w pierwszym przypadku oświadcza, że podania nazad

odebrać nie chce, co przyjmujący urzędnik protokołu podawczego na podaniu nadmienić winień, a w drugim przypadku czynność urzędowa z publicznych względów, albo dla tego, że z zaniechania onejże niebezpieczeństwo dla strony wyniknąćby mogło, potrzebną być ukazuje się.

Jeżeli czynność urzędowa z publicznych względów oprócz tych, które upraszającego dotyczą, przedsięwziętą bywa, a przy podaniu warunki uwolnienia od stępla nie zachodzą, tedy na następne ściągnienie pojedyńczej należytości ograniczyć się trzeba; przeciwnie zaś, jeżeli czynność urzędowa nie z publicznych względów miejsce ma, tedy ilość stęplowa, podług przepisu wypadająca, w dwójnasób pobieraną być ma.

2. Zastósowanie kary.

§. 82.

a) Zasada.

We wszystkich innych, jak w §§fach 79., 80., 81. wyszczególnionych przypadkach ustawa o karach na przestępstwa dochodowe zastósowaną być ma do pokrzywdzeń dochodowych, jakie względem stępla, albo względem należytości, bezpośrednio opłacić się mającej, wykonano.

§. 83.

b) Szczególne przypadki.

W szczególności postępowanie podług ustawy o karach na przestępstwa dochodowe miejsce mieć powinno:

1. w przypadkach, §fem 408. wspomnianej ustawy pod 5. i 6. oznaczonych,
2. przy sprzedaży nieprawdziwego papieru stęplowego (§. 417. ust. karn. na przest. dochod.);
3. przy przystąpieniach przez niedbalstwo w odkryciu przestąpień stęplowych (§. 418. ust. karn. na przest. dochod.);
4. przy przestąpieniach §. 419. ustawy karnej na przestypstwa dochodowe;
5. przy nieuprawnionym handlu papierem stęplowym lub blankietami stęplowemi (§. 420. ust. karn. na przest. dochod.).

§. 84.

c) Z powodu powtórnych przestąpień i nieprawdziwych podań.

Postępowanie podług ustawy o karach na przestąpienia dochodowe także miejsce mieć powinno:

1. przeciw temu, któryby się dopuścił czynu lub zaniedbania, przepisom o należytościach stęplowych przeciwnego, jakie ustawa karna na przestępstwa dochodowe jako pokrzywdzenie dochodowe wymienia, gdy już w biegu dwóch bezpośrednio poprzedzających lat trzy razy do opłacenia podwyższonej należytości w skutek §§fów 79., 80. i 81. zniewolonym został.

2. Jeżeli w dokumencie, którego stępel do wartości pieniężnej się stosuje, albo którego treść wymierzeniu należytości za podstawę służyć ma, nieprawdziwość, w skutek której opłata niżej przepisanego wymiaru wypada, bezpośrednio lub przez odwołanie się na inne dokumenta lub pisma, podano, szczególnie, jeżeli cenę kupna lub inną odpłatę częścią tylko, albo jeżeli interes, częścią odpłatnie częścią bezpłatnie zawarty, niezupełnie podano, lub jeżeli zamiast interesu bezpłatnego interes odpłatny udano.

3. Jeżeli w wyszczególnieniach, do których się wymierzenie należytości stosuje, przedmiot, podług którego wartości opłata wymierzoną być ma, albo część onegoż w ten sposób utajono lub nieprawdziwie podano, iżby uwolnienie od opłaty lub mniejsze jak przepisane wymierzenie podstępnie uzyskanem było.

§. 85.

d) Wymiar kary z powodu pokrzywdzenia należytości bezpośrednio opłacić się mającej.

W przypadkach, w których pokrzywdzenie dochodowe należytości, bezpośrednio opłacić się mającej, postępowaniu podług ustawy o karach na przestąpienia dochodowe podlega, pokrzywdzenie dochodowe za ciężkie przestępstwo dochodowe uważane i w trój- lub sześcionasób ilości, o którą należytość pokrzywdzono, lub na niebezpieczeństwo pokrzywdzenia wystawiono, ukarane być ma.

Względem takowych ciężkich przestępstw dochodowych termin przedawnienia, w §fie 482. ustawy o karach na przestąpienia dochodowe pod liczbą 1 wyznaczony, miejsce ma.

§. 86.

Każdy rewers albo każdy jakikolwiekbądź dokument, w tym celu wystawiony, aby w interesie dwustronnie obowiązującym, dla pokrzywdzenia należytości, od tegoż wypadającej, wyższą cenę, albo ogólnie wyższą prestacyą lub wzajemną prestacyą ustanowić, jak w dokumencie prawnym, na ten interes sporządzonym, na którego podstawie wymierzenie należytości miejsce miało, wyrażono, nieważnym jest i bez prawnej działalności, jednakże ściągnąć ma na się zastósowanie kary wedle §§fów 84. i 85.

3. Dokumenta i pisma za niestęplowane uważać się mające.

§. 87.

Przy zastósowaniu §fu 79. i 81., tudzież ustawy karnej na przestępstwa dochodowe, oprócz dokumentów i pism, w §§fach 411. i 412. tejże ustawy wymienionych, jeszcze następujące za niestęplowane uważane być mają:

1. Dokumenta i pisma, które oprócz przypadków, gdzie tego niniejsza ustawa wyraźnie dozwala (§. 26.) zamiast zastęplowania, tylko arkuszem stęplowym, chociaż prawu odpowiednym opatrzone (indossowane) są.

2. Dokumenta i pisma, względem których przyłożenie (indossowanie) arkusza stęplowego dozwolone jest, jeżeli na jedną lub drugą albo na wszystkie co do przyszycia przepisane w niniejszej ustawie formalności, nie zważano.

3. Dokumenta i pisma, w których tekst nie na tej stronicy, na której się odcisk stępla znajduje, sposobem w ustawie przepisanym (§. 31.) zaczyna się, tudzież

4. Dokumenta i pisma, które przeciw przepisowi §fu 32. na takowym arkuszu stęplowym wydane są, na którym się już dokument albo pismo znajduje.

4. Uwolnienie od szkodliwych skutków przestąpienia i odukarania.

§. 88.

Odbiorca podpadającego stęplowi, jednak niestęplowanego lub za niestęplowany uważać się mającego, albo niższym jak prawnym stęplem opatrzonego dokumentu

lub pisma, który w przeciągu następujących po dniu odebrania takowego dokumentu lub pisma dni trzydziestu władzy dochodowej, albo postanowionym do wykonania przepisów dochodowych urzędnikom lub sługom o przestąpieniu oznajmia, przez to oznajmienie od opłacenia podwyższonej należytości stęplowej (§. 79., 81.), a jeżeliby przypadek do zastósowania ustawy karnej na przestępstwa dochodowe sposobnym był, od kary uwolnionym zostaje. Jeżeli zaś okoliczność, że termin ten jeszcze nie upłynął, z dokumentu albo z samego pisma nie wykazuje się, natenczas ta przez stronę dowiedzioną być musi.

5. Przedawanie papieru stęplowego za wyższą jak przepisaną cenę.

§. 89.

Przedawanie papieru stęplowego przez upoważnionych papieru stęplowego przedawców za cenę wyższą nad tę, którą znak stęplowy okazuje, za nieuprawniony handel papierem stęplowym uważanem być ma. (§. 420. ust. karn. na przest. dochodowe.)

6. Odpowiedzialność za kary.

§. 90.

a) Publicznych urzędników.

Publiczni urzędnicy obok przypadków, w których takowi wedle własności przypadku za winnych lub uczęstników przestępstwa uważani być mają, albo odpowiedzialność za kary majątkowe podług przepisów ustawy karnej na przestępstwa dochodowe na nich ciąży, odpowiadają także względem pod ich urzędowem spółdziałaniem

1. przez strony sporządzonych, należytości podlegających dokumentów lub pism, albo względem
2. zdziałanego przyszycia (indossowania) arkusza stęplowego do dokumentu lub pisma, za kary majątkowe, które wyznaczone będą na pokrzywdzenia dochodowe, takowemi dokumentami lub pismami, albo co do tych urzędowych wydań lub aktów wykonane.

§. 91.

b) Adwokatów, notaryuszów i pod publicznem zawierzytelnieniem postanowionych ajentów.

Podobna odpowiedzialność (§. 90.) spada na odwokatów, notaryuszów i pod publicznem zawierzytelnieniem postanowionych ajentów lub rzeczników względem tych dokumentów i pism, które za ich spółdziałaniem sporządzone lub wydane zostały.

7. Doniesienia o przestąpieniach.

§. 92.

a) Jeżeli przestąpienie przy okazyi czynności urzędowej odkryto.

Jeżeli u jakiej władzy, jakiego urzędu albo zakładu rządowego do czynności urzędowej zachodzi dokument lub pismo, opłacie podlegające, jednakże wykazem względem opłacenia tejże nie opatrzone, albo niższym stęplem, jak ustawa wymaga, naznaczone, albo za niestęplowane uważać się mające, albo oznaki innego przestąpienia niniejszej ustawy na sobie noszące, natenczas, wyjąwszy wymieniony w §^fie 81. przypadek zwrócenia podania lub przyłożenia onegoż do aktów, takowe spostrzeżenie władzy powiatowej, sprawami dochodowemi zawiadującej, bez zwłoki oznajmić i stósowne, ku zapewnieniu istoty czynu potrzebne zaradzenia uskutecznić należy.

§. 93.

b) Obowiązek czuwania nad zachowaniem przepisu.

W szczególności obowiązek czuwania nad dokładnem zachowaniem niniejszej ustawy, a w przypadku odkrycia jakowego przestąpienia tejże lub zboczenia od niej obowiązek oznajmienia wkłada się:

1. Względem podań, tudzież duplikatów podań, i odpisów rubrum, na urzędnika, do prowadzenia protokołu podawczego przeznaczonego albo na osobę jego czynność pełniącą;
2. względem podań, znajdujących się przy podaniu, albo do protokołu przez stronę przyłączonych alegatów, tudzież względem innych dokumentów i pism, n. p. oddanych kasom kwitów, na urzędnika do wyrobienia, cenzurowania albo urzędowego wypracowania przedmiotu najpierwej obowiązanego;
3. względem dokumentów, do wciągnienia w publiczne księgi przedłożonych, na urzędnika, wniesienie w księgi przez siebie samego, albo przez przydzielonych mu podręcznych wykonywającego.

§. 94.

c) Nagroda dla donosicieli i imaczów.

Względem podawania doniesień o przestąpieniach niniejszej ustawy, względem postępowania na takowe doniesienia i względem nagród dla donosicieli i imaczów, te same przepisy zastósowane być mają, które względem doniesień o przestąpieniach innych praw dochodowych, i względem nagród dla donosicieli i imaczów przedmiotów innych przestępstw dochowych oznaczone są.

Nagroda dla donosicieli i imaczów do rzeczonych przepisów także i w tych przypadkach stósować się ma, w których nie kara, atoliż w skutek §§fów 79., 80., 81. ustopniowana należytość pobieraną być ma. Część dla donosicieli i imaczów w takowych przypadkach wedle tej ilości wymierzoną będzie, która nad miarę zwyczajnej należytości wpływa.

§. 95.

d) Darowanie kary wskutek doniesienia.

Jeżeli odbiorca podlegającege stęplowi, jednak niestęplowanego, albo za niestęplowany uważać się mającego, albo niższym jak prawnym stęplem opatrzonego dokumentu lub pisma doniesienie, w §. 88. zmiankowane, uczynił, tenże, lubo przez to od kary uwolnionym się staje, jednakże nagrody żądać nie ma prawa.

§. 96.

e) Żądanie okazania doniesionego dokumentu lub pisma nie należycie zastęplowanego.

Jeżeli dokument albo pismo, niestęplowane, stęplowi podlegające, albo za niestęplowane uważane być mające, albo niższym jak prawnym stęplem opatrzone, albo ogólnie oznaki innego jakiego przestąpienia niniejszej ustawy na sobie noszące, nie wraz z doniesieniem podane będzie, natenczas zawiadująca sprawami dochodowemi powiatowa władza prawo ma od posiadacza zażądać okazania tegoż dokumentu lub pisma,

a gdyby to odmówionem zostało, do sądowej władzy pierwszej instancyi tego powiatu sądowego, w którym posiadacz dokumentu lub pisma się znajduje, bez względu na tegoż osobistą własność udać się, która to właśnie wzmiankowana instancya, jeżeli dowiedziono jest, że strona, do okazania wezwana, tenże dokument albo pismo posiadała, tę stronę do złożenia dokumentu, albo do wykazania, jak tymczasem może dokumentem rozporządziła, zmusić obowiązaną jest.

§. 97.

f) Doohodzenia u publicznych władz, urzędów i notaryuszów.

Władze, do zawiadowania sprawami dochodowemi ustanowione, upoważnione są, u publicznych władz i urzędów, tdzież u notaryuszów od czasu do czasu dochodzenia pod względem czuwania nad zachowaniem niniejszej ustawy zarządzać, wszakże dochodzenia takowe zawsze w ten sposób wykonane być muszą, żeby przez to regularne prowadzenie interesów ani przeszkodzone ani przerywane nie było.

Krauss m. p.

Taryfa.

Wstępne przestrogi.

1. Jeżeli w przypadkach, w których uwolnienie od należytości, albo wyższy lub niższy wymiar należytości od pewnej własności interesu prawnego zawisł, a własność ta z dokumentu prawnego względem interesu wyraźnie poznać się nie daje, mianowicie, jeżeli nie wyraźnie wyrażono, czy interes odpłatnie zawarto, tedy w celu wymierzenia należytości ta własność interesu domniemywa się, która obowiązek należytości stanowi, albo o ile niewyraźność do okoliczności się odnosi, wymiar należytości stanowiącej, ta okoliczność, podług której wyższy wymiar należytości wypada; wszakże przez to przeciwny dowód nie wyłącza się.

2. Taryfa wymierza należytość tylko na pierwszy arkusz dokumentu lub pisma.

Jeżeli to stałej należytości stęplowej podlega, natenczas każdy dalszy arkusz przepisanym na pierwszy arkusz stęplem opatrzony być musi, jeżeli taryfa nie zawiera innego postanowienia. Przy dokumentach prawnych należytości wedle stopni (skal) podług wartości podlegających od każdego arkusza, po pierwszym arkuszu następującego, przepisany jest stępel 15 krajcarowy, chyba, gdyby dokument już względem pierwszego arkusza niższego wymagał stępla, w którym to razie do każdego dalszego arkusza ten sam stępel użytym być powinien, co do pierwszego. Jeżeli należytość ta bezpośrednio pobiera się, tedy bezpośrednie to pobieranie także i do należytości od dalszych arkuszów podług tegoż samego mierzydła rozciąga się.

3. Pod wyrazem „urzędowe użycie“, który także i sądowe w sobie zawiera, rozumie się użycie lub pismo w jakim urzędzie, jakiej kasie lub publicznej władzy w tym celu, w jakim jest wystawione, bez względu czy to ku temu w oryginale czy w odpisie przedłożono, przeto urzędowe odpisu użycie zobowiązanie stanowi do opłacenia należytości od oryginału, jeżeli takowy należy do dokumentów lub pism warunkowo należytościom podlegających. Przeciwnie jednak spowodowanie urzędowego prostego odpisu, lub zawidymowanego, albo widymowanie odpisu, przez samę stronę sporządzonego, albo wniesienie dokumentu lub pisma do urzędowego zachowania za urzędowe użycie uważane być nie powinno, któreby do opłacenia należytości od oryginalnego dokumentu lub pisma, warunkowo od stępla uwolnionego, samo przez się obowiązywało.

4. Z dokumentów i pism w kraju cudzym lub w kraju tutejszym, od należytości uwolnionym, wystawionych, tylko dokumenta prawne i

zaświadczenia (§. 1., *A* i *C*. 1 ustawy) podlegają opłatom, w kraju tutejszym należytościom podległym, przepisanym. Urzędowe wydania kraju cudzego lub kraju tutejszego od należytości uwolnionego, które ani prawnemi dokumentami ani zaświadczeniami nie są, przy urzędowem użyciu tylko stęplowi na alegata wymierzonemu podlegać mają.

5. Jeżeli podług postanowień tej taryfy prawny jaki dokument, albo zaświadczenie, albo urzędowe jakie wydanie w pewnym celu bez opłaty wydane być może, natenczas na tem miejscu, gdzie znak stęplowy zwykle wyciśniętym bywa, tak cel dokumentu jako też i osoba, dla której tenże służyć ma, wyszczególnione być mają.

6. Co do należytości od przeniesień majątkowych i wciągnień w księgi publiczne przepisują się następujące spólne zasady:

a) Należytość od przeniesienia majątkowego, albo obok tego od wciągnienia w księgi publiczne albo tylko od tego ostatniego tyle razy opłaconą być ma, ile razy zmiany nadmienionego rodzaju zaszły, bez różnicy, czy o ich wciągnienie naraz upraszano czy nie, i czy zmiany te jednym lub więcej interesami prawnemi, albo jednym lub więcej dokumentami prawnemi ugruntowane zostały.

b) Jeżeliby dwie lub więcej osób niepodzielnie rzecz albo prawo nabyli, tedy te więcej osób za jednę uważać się winny. Jeżeli jaki w księgach publicznych wciągniony wyłączny właściciel jednej lub więcej osobom spółwłasność przyznaje, tedy spółwłaściciele wstępujący w miarę przyznanego im prawa należytości opłacać winni. Jeżeli część jednego lub więcej wstępujących spółwłaścicieli oznaczoną nie jest, tedy takowi należytość opłacać mają w miarę podziału, między nimi a pierwotnym właścicielem w równych częściach zdziałanego. Jeżeli przez wykreślenie jakiego spółwłaściciela część reszty innych powiększoną, lub spółwłasność w wyłączną własność zamienioną bywa, natenczas pozostający spółwłaściciele lub który samowłaścicielem się stał w tym samym pomiarze należytość opłacić mają.

c) Dokumenta prawne, któremi ktoś, który w własnem imieniu z inną osobą prawny jaki interes zawarł, następnie oświadcza, że tylko jako pełnomocnik imieniem trzeciej osoby i dla niej samej prawa nabył, rzecz jako zastawową lub depozytową oddał, za przeniesienia majątkowe wystawiciela na osobę, jako mocodawcę oznaczoną, uważane być mają, jeżeli nie przedłożono pełnomocnictwo ze strony mocodawcy na interes opiewające i **przed** zawarciem tegoż sądownie zalegalizowane.

Kolej stopniowa (skale)

do wymierzania należytości od dokumentów prawnych postępującej podług stopni stosownie do wartości.

A. Dla wszystkich krajów koronnych wyłącznie królestwa Lombardzko-Weneckiego.

I.	Ustanowa należytości		II.	Ustanowa należytości	
	złt. r.	kr.		złt. r.	kr.
do 100 złt. r.	—	3	do 20 złt r.	—	3
nad 100 „ 200 „	—	6	nad 20 „ 40 „	—	6
„ 200 „ 350 „	—	10	„ 40 „ 70 „	—	10
„ 350 „ 500 „	—	15	„ 70 „ 100 „	—	15
„ 500 „ 1.000 „	—	30	„ 100 „ 200 „	—	30
„ 1.000 „ 1.500 „	—	45	„ 200 „ 300 „	—	45
„ 1.500 „ 2.000 „	1	—	„ 300 „ 400 „	1	—
„ 2.000 „ 4.000 „	2	—	„ 400 „ 800 „	2	—
„ 4.000 „ 6.000 „	3	—	„ 800 „ 1.200 „	3	—
„ 6.000 „ 8.000 „	4	—	„ 1.200 „ 1.600 „	4	—
„ 8.000 „ 10.000 „	5	—	„ 1.600 „ 2.000 „	5	—
„ 10.000 „ 12.000 „	6	—	„ 2.000 „ 2.400 „	6	—
„ 12.000 „ 16.000 „	8	—	„ 2.400 „ 3.200 „	8	—
„ 16.000 „ 20.000 „	10	—	„ 3.200 „ 4.000 „	10	—
„ 20.000 „ 24.000 „	12	—	„ 4.000 „ 4.800 „	12	—
„ 24.000 „ 28.000 „	14	—	„ 4.800 „ 5.600 „	14	—
„ 28.000 „ 32.000 „	16	—	„ 5.600 „ 6.400 „	16	—
„ 32.000 „ 36.000 „	18	—	„ 6.400 „ 7.200 „	18	—
„ 36.000 „ 40.000 „	20	—	„ 7.200 „ 8.000 „	20	—
nad 40.000 złt. r. od każdych 2.000 złt. r. opłacać się ma należytość po 1 złt. r. więcej, przy czem resztująca ilość niżej 2000 złt. r. za pełną uważaną być ma.			nad 8.000 złt. r. od każdych 400 złt. r. opłacać się ma należytość po 1 złt. r. więcej, przy czem resztująca ilość niżej 400 złt. r. za pełną uważaną być ma.		

B. Dla królestwa Lombardzko-Weneckiego.

I.			Ustanowa należytości lir	cent.	II.			Ustanowa należytości lir	cent.
	do	300 lir.	—	15		do	60 lir.	—	15
nad	300 „	600 „	—	30	nad	60 „	120 „	—	30
„	600 „	1.050 „	—	50	„	120 „	210 „	—	50
„	1.050 „	1.500 „	—	75	„	210 „	300 „	—	75
„	1.500 „	3.000 „	1	50	„	300 „	600 „	1	50
„	3.000 „	4.500 „	2	25	„	600 „	900 „	2	25
„	4.500 „	6.000 „	3	—	„	900 „	1.200 „	3	—
„	6.000 „	12.000 „	6	—	„	1.200 „	2.400 „	6	—
„	12.000 „	18.000 „	9	—	„	2.400 „	3.600 „	9	—
„	18.000 „	24.000 „	12	—	„	3.600 „	4.800 „	12	—
„	24.000 „	30.000 „	15	—	„	4.800 „	6.000 „	15	—
„	30.000 „	36.000 „	18	—	„	6.000 „	7.200 „	18	—
„	36.000 „	48.000 „	24	—	„	7.200 „	9.600 „	24	—
„	48.000 „	60.000 „	30	—	„	9.600 „	12.000 „	30	—
„	60.000 „	72.000 „	36	—	„	12.000 „	14.400 „	36	—
„	72.000 „	84.000 „	42	—	„	14.400 „	16.800 „	42	—
„	84.000 „	96.000 „	48	—	„	16.800 „	19.200 „	48	—
„	96.000 „	108.000 „	54	—	„	19.200 „	21.600 „	54	—
„	108.000 „	120.000 „	60	—	„	21.600 „	24.000 „	60	—
nad 120.000 lir za każde 6000 lir należytość po 3 liry więcej opłacać należy, przy czem resztująca ilość niżej 6000 lir za pełną uważaną być ma.					nad 24000 lir za każde 1200 lir należytość po 3 liry więcej opłacać należy, przy czem resztująca ilość niżej 6000 lir za pełną uważaną być ma.				

Skala I. także i do innych dokumentów prawnych oprócz wekslów w owych przypadkach zastosowaną być ma, w których użycie stępla wekslowego jako ulżenie dozwolonem jest.

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Abonamentu poświadczenia, karty (bilety), lub książeczki, ob. p. t. 12*)-102. *o.*						
	Absentacyjne pozwolenia, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Absentacyjne prożby, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Absolutorya rachunkowe, ob. rachunkowe absolutorya.						
	Absolutorya studyów, ob. zaświadczenia p. t. 112-116. *a. c.*						
	Abszyty (odprawy). Jeżeli są dokumentami względem zniesienia służbowego węzła osób, w służbie prywatnej byłych, jak zaświadczenia, w innych przypadkach jak urzędowe wydania, ob. p. t. 93-7. *i.*						
	Addykcye, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Addykcya (prożby o), ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Adjutum. Prożby o udzielenie tegoż, ob. podania p. t. 54-43. *c.* Dekreta udzielenia, ob. urzędowe wydania.						
	Adopcya. Prożby o potwierdzenie przybrania za dziecię, ob. podania p. t. 54-43. *a.* Potwierdzenia przybrania za dziecię, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
1**) / 5	Adopcyjne dokumenta, t. j. umowy o przybranie za dziecię, o ile niemi tylko ogólne powsz. ks. ust. cyw. ustanowione prawa między rodzicami przysposobiającymi a dziećmi przysposobionemi nadają się	od każdego arkusza	.	15			
	jeżeli zaś dziecku przysposobionemu dozwala się przeniesienia majątku lub prawa do rzeczy, wedle własności przeniesienia majątkowego lub przyznanego prawa, jak ten prawny interes.						
2 / 6	Adwitalicya (umowy o), któremi jeden małżonek drugiemu nadaje dożywotnie pożytkowanie z swego majątku na przypadek przeżycia	od każdego ark.	.	15			
	Samo użytkowanie dopiero przy rzeczywistym spadku należytości podpada, ob. majątku przeniesienie z powodu śmierci.						
	Adwokackie kamery, ob. p. t. 49-75. *r.*						
	Adwokackie należytości. Przyznania (prawdziwości pretensyi) płatności ze strony sędziego, albo urzędowe zmniejszenia onych, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						

*) Pierwsza liczba oznacza liczbę pozycyi tekstu polskiego, druga zaś onę tekstu niemieckiego.

**) Licznik ułamku oznacza liczbę pozycyi tekstu polskiego, mianownik zaś onę tekstu niemieckiego. (Redak.)

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Dekreta na wypłacenie takowych za formalnem spornem postępowaniem, ob. wyroki.						
	Adwokatury pozwolenie ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *g. i.*; prożby o przypuszczenie do adwokatury, ob. podania p. t. 54-43. *b.*						
	Ajencya. Prożby o przyjęcie na uprawnionego publicznego ajenta, ob. podania, p. t. 54-43 *b.*						
	Pozwolenie przyjęcia, ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *g. i.*						
	Akceptacye, ob. dokumenta p. t. 12-102. *n. i.* 51-10.						
	Akcye jak dokumenta o towarzyskich umowach.						
	Akcyjne kupony jak wypłaty przekazy.						
	Akcyjne poświadczenia tymczasowe albo poświadczenia względem częściowo wypełnionej wkładki do utworzenia towarzyskiego funduszu jak odebrania potwierdzenie.						
	Akordowe protokoły, jeżeli są tylko protokołami postępowania w interesie publicznej służby, a prawny dokument w takowych do skutku nie przyszedł, ob. urzędowe wydania p. t. 96-7. *i*; jeżeli zaś uskutecznienie prawnego interesu zawierają, tedy należytości od tego prawnego interesu ustanowionej podlegają.						
	Akredytywy, jeżeli są wypłaty przekazami, jak te; jeżeli pełnomocnictwami, jak ostatnie.						
	Aktowrotuł ob. protokoły. p. t. 64-79. *b.*						
3/20	Alegata, które strony do podań i protokołów stęplowi podlegających dołączają	od każdego ark.	.	6			
	Tej należytości stęplowej podlegają mianowicie:						
	a) Dokumenta i pisma, które podług postanowień ustawy oprócz użycia onych jako alegatów należytości nie podlegają, bez względu, czy na papierze lub na materyale, papier zastępującym, bezpośrednio napisane lub na takowy jakkolwiek przeniesione są.						
	b) Wszelkie dokumenta i pisma, które przed istnieniem jakiej ustawy stęplowej wydano.						
	c) Dokumenta lub pisma z powodu osobistego jakiego uwolnienia od stępla uwolnione, jeżeli onych jako alegatów używają osoby nieuwolnione. p. t. 49-75.						
	d) Przeciwnie prawne dokumenta i zaświadczenia w kraju cudzym lub w kraju						

Liczba pocyci	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	tutejszym od należytości uwolnionym wystawione, tudzież ogólnie prawne dokumenta, zaświadczenia i pisma warunkowo od stępla uwolnione, jeżeli przedłożenie onych jako alegatów użycie stanowi należytość stęplową gruntujące, i jeżeli na ten przypadek nie ustanowiono wyraźnie innego wymiaru należytości, poddane być muszą tej należytości jakaby od tych prawnych dokumentow, zaświadczeń i pism przy braku wymogów warunkowego uwolnienia lub ich wydania w kraju tutejszym, stęplowi podległym, we lle niniejszej ustawy opłaconą być miała.						
	Uwaga. Dokumenta i pisma, wedle przepisów niniejszej lub dawniejszej ustawy stęplowej stęplowane, przy użyciu onych jako alegatów już dalszej należytości nie podlegają.						
4 21	Alegata, uwolnione:						
	a) Książki, broszury i przeznaczone do druku rękopisy, jeżeli takowe nie są osobno sporządzonemi, za dowód służącemi pismami dla rozprawy, przez podanie lub tegoż miejsce zastępujący protokół zamierzonej.						
	b) Wszelkie tutejszo - i cudzo - krajowe publiczne pisma kredytowe, ich kupony i talony, tudzież papiery miejsce pieniędzy zastępujące.						
	c) Dokumenta i pisma dla pewnego użycia uwolnione, jeżeli dla tego użycia jako alegata używane bywają.						
	d) Zaświadczenia ubostwa;						
	e) na dokumentach lub pismach umieszczone urzędowe wydania lub urzędowe potwierdzenia wykonanej jakiej urzędowej czynności, prawdziwości jakiego podpisu, lub jakiego zaświadczenia i tym podobne, nie mają być za osobne stęplowi podległe alegata uważane;						
	f) owe dokumenta i pisma, które wprawdzie same przez się stęplowi podlegają, dla których jednak na zasadzie osobnego zezwolenia bezpośredniego, opłacenia należytości stęplowej lub ugodzenia się dozwolono (§. 28. niniejszej ustawy), tudzież takowe, od których bezpośrednie opłacenie należytości stęplowej miejsce ma, i na takowych urzędowie potwierdzonem jest.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Alimentacyjne prożby, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
5/8	Alimentacyjne umowy, t. j. umowy względem wysokości obowiązkowego utrzymania osoby	podług wartości summy utrzymania	.	.	II.		
	jeżeli zaś ktoś bierze na się utrzymanie osoby bez obowiązku do tego, jako darowizna renty.						
	Apellacyi zapowiedzenia, ob. podania p. t. 54-43. *g*.						
	Apellacyjne zażalenia, jeżeli oddzielnie od zapowiedzenia wniesione bywają, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Arenda (umowy o) ob. dzierżawne umowy.						
	Aresztanci, ob. p. t. 49-75. *m. n*.						
	Assekuracyjne police i assekuracyjne umowy, ob. losowe umowy.						
	Assekuracyjne, zakłady, ob. p. t. 49-75. *t*.						
	Assygnacye ob. przekazy.						
	Attesta ob. zaświadczenia.						
	Aukcyjne protokoły, ob. licytacyjne protokoły.						
	Banderowe patenta, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *g*.						
	Beneficya podlegają ekwiwalentowi (równowartości) za należytości od przeniesień majątkowych z powodu śmierci ob. p. t. 37-106. *e*.						
6/23	Beneficyów nadania, jeżeli mianowanie lub potwierdzenie zawisło od cesarza lub od władz cesarskich, urzędowemi są wydaniami od należytości wolnemi; wszelkie inne, jak odpłatne nadanie pożytkowania.						
	Beneficyów nadania (prożby o) do władz publicznych podług p. t. 54-43. c; do patronów prywatnych, nie są przedmiotem opłaty.						
	Bezpieczeństwa karty (bilety) od władz policyjnych, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
7/28	Bilanse albo bilansowane konty (porachunki) handlujących i professyjnych między sobą, wykazujące wzajemne pokredytowania i zadłużenia, albo co ci wypłacać a czego żądać mają, bez względu, czy przez wystawicieli tylko, czy przez tego, dla którego są wydane, czy też przez obie strony podpisane są	od każdego ark.	.	15			
	Bodmeryjne umowy, ob. losowe umowy.						
	Budownicze umowy wedle ich własno-						

Liczba pocyyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytosci	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	ści, jak umowy względem służb lub liwerunków.						
	Budowy, certyfikaty względem rozpoznania stanu i ukończenia budowy jak zaświadczenia; uwolnione ob. p. t. 113-117. *s*; protokoły o tem ob. p. t. 64-79. *b. c.*						
	Celne postępowanie, podania, ob. p. t. 55-44. *q. r.* dokumenta; ob. p. t. 12-102. *b. d. e.* protokoły ob. p. t. 64-79.						
	Certyfikaty, ob. potwierdzenia.						
	Certyfikowane rubra, ob. rubra.						
8/32	Cessye: *a)* bezpłatne, jak darowizny; *b)* odpłatne innych praw jak pretensyi długu, jak umowy kupna i przedaży; *c)* na wekslach (żyrach), ob. p. t. 12-102. *n*; *d)* na zapisach długu Stanu i zrównanych z niemi obligacyach, ob. p. t. 12-102. *h*; *e)* wszelkich innych pretensyi długowych; co do dodatków ze strony odstąpionego dłużnika, ob. §. 34 d. nin. ustawy; co do wciągnień w księgi publiczne p. t. 94-45. *B.*	podług wartości odpłaty	.	.	II.		
	Chrześciańskiej nauki zaświadczenia, ob. zaświadczenia p. t. 113-117. *g.*						
	Chrztu poświadczenia, ob. metrykalne poświadczenia.						
	Ciężkie przestępstwa policyjne. Podania, protokoły, dokumenta, ob. p. t. 55—44. *i. l.* 64—79; 12—102. *b.*						
	Cytacyjne edykta, w cywilno-prawnem postępowaniu, ob. urzędowe wydania p. t. 93—7. *i.*						
	Prożby o takowe, ob. p. t. 54—43. *d.*						
	Czeladnicy, ob. podrożne dokumenta, zaświadczenia.						
	Częściowe wypłaty (kwityna), ob. odebrania poświadczenia p. t. 43-47 *a.*						
	Czynnego i biernego (dłużnego) majątkowego stanu spisy przy odstąpieniach dóbr, ob. oddania i odebrania dokumenta.						
	Dalszych omyłek wykaz, ob. rachunkowe omyłki.						
9/91	A. Darowizny (dokumenta na): *a)* darowizny na przypadek śmierci . .	od każdego ark.	.	15			
	b) darowizny między żyjącymi ruchomych rzeczy, nie zaraz przy darowiznie oddanych, albo rzeczy nieruchomych, tudzież użytkowania lub innych służebnictw tychże ostatnich	od każdego ark.	.	15			

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	c) darowizny między żyjącymi rzeczy ruchomych, zaraz przy darowiźnie oddanych	od wartości darowanej rzeczy	.	.	II.		
	B. Wymienione pod b. ustępu *A.* darowizny, któremi szczególnie także objętemi są:						
	1. Bezpłatnie udzielone utrzymania datki wsparcia lub zrzeczenia się praw dla dobra kogo innego, albo odstąpienia;						
	2. Bezpłatnie udzielone użycie, użytkowanie lub inne bezpłatnie udzielone służebnictwa, a to:						
	I. między nierozłączonemi podczas darowizny małżonkami i między rodzicami a dziećmi prawego lub nieprawego łoża albo ich potomkami, między rodzicami przysposobiającemi a dziećmi przysposobionemi	od wartości	.	.	. . .	1	
	II. między innem pokrewieństwem aż włącznie do dzieci rodzeństwa . . .	od wartości	.	.	. . .	4	
	III. we wszelkich innych przypadkach .	od wartości	.	.	. . .	8	
	Uwaga 1. Wartość udzielonego datku utrzymania, wsparcia i. t. d. oznaczyć należy w sposób, jaki przy służebnictwach podano.						
	Uwaga 2. Należytość od darowizn na przypadek śmierci dopiero przy samym dziedzictwa spadku podług p. t. 37-106. *B.* i §. 59. nin. ust. opłaconą być ma.						
	Uwaga 3. Jeżeli przedmiot darowizny rzeczą jest nieruchomą, natenczas od wartości onejże oprócz wymienionych pod I, II, III należytości $1^1/_2$ odsetka opłacić należy.						
	Daty certyfikacye, t. j. sądowe zatwierdzenia prawdziwości daty dokumentu, jak zaświadczenia.						
	Decyzye, ob. wyroki.						
	Defluidacyjne paszporta, ob. podróżne dokumenta.						
	Dekreta, ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *i.*						
	Denuncyacye, ob. podania, p. t. 55-44. *g. h. i.*						
10 / 37	Depozyta:						
	A. Poświadczenia odebrania ze strony urzędów depozytowych co do sądowych depozytów, ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *i.*; co do innych depozytów i sierocińsko-urzędowych spłat:						
	a) jeżeli przedmiot w celu zachowania dla złożyciela lub kogo innego złożonym jest, ob. urzedowe wydania, p. t. 93-7. *i*;						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	b) jeżeli zaś złożenie jako wypłata się dzieje, którą złożyciel w własnem lub w imieniu drugiego dla tego składa, dla którego złożony przedmiot zachowanym być ma, jak potwierdzenie odebrania p. t. 43-47. *a*.						
	B. Odebrania pokwitowanie na nastąpione depozyta, ob. odebrania potwierdzenie p. t. 43-47. *c. d*.						
	C. Prożby i przyjęcie, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	D. Nakazy odebrania, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	E. Ekstrakty lub szczególne potwierdzenia z depozytowych rejestrów że przedmiot jaki w sądowem znajduje się zachowaniu. ob. wyciągi.						
	Depuracyjne wykazy, t. j. wykazania nastąpionego uwolnienia fideikomisowego dobra od ciężarów, wedle tego czy podaniami są czy alegatami, jak te lub owe.						
	Deputatu książeczki, ob. ordynaryi książeczki.						
	Deserwitowe kwity (kwity na służbowe nagrody), ob. odebrania poświadczenia p. t. 43-47. *a*.						
	Deserwitów spisy (spisy nagród służbowych), ob. rachunki.						
	Dewolucyjne protokoły pod względem na p. t. 59-53. 64-79. *b*. uwagę wedle okoliczności, jak protokoły, p. t. 64-79. *b*.						
	Długowe książeczki ob. wpisania książeczki do —.						
	Długu przyznania, ob. p. t. 46-4. i. 50-53.						
	Długu (dłużne) zapisy, ob. o pożyczkę umowy.						
	Długu Stanu zapisy, ob. alegata p. t. 4-21. *b*.						
	Dóbr i dobra zarządy, eraryalnych i publicznych zakładów, ob. p. t. 49-75. *a*.						
	Dóbr spisy, przy umowach o spólnictwie dóbr lub o towarzystwie, jak oddania i odebrania dokumenta.						
	Dóbr spólność, ob. spólność.						
	Dobrego sprawowania się zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
	Dobroczynności zakłady, ob. p. t. 49-75. *r*. *i*. 44-48. *l*.						
	Dochodów dzierżawca, jak dalece mu uwolnienie osobiste przysłuża, p. t. 49-75. *q*.						
	Dodatki, które do dokumentu, zupełnie już wystawionego, następnie przyłączane						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	bywają, ob. §. 28-34. i 30-35. nin. ust. i p. t. 113-117. r.						
11/101	Dodatkowe klauzule do dokumentów ob. §. 34. a i 35. nin. ust.						
	Dokumenta:						
	I. Prawne dokumenta, zawierające w sobie przeniesienie majątku lub ustalenie praw.						
	A. jeżeli prestacya i wzajemna prestacya albo jedna z nich, szacowną jest rzeczą, a to:						
	a) weksle ob. te;						
	b) darowizny dokumenta, ob. te;						
	c) prawne dokumenta, któremi własność, użytkowanie lub prawo użycia rzeczy nieruchomej między żyjącymi przenosi się	od każdego ark.	.	15			
	Co do należytości za przeniesienie własności i t. d., ob. p. t. 37-106. *A.*						
	d) prawne dokumenta na przeniesienia majątku na przypadek śmierci	od każdego ark.	.	15			
	uwolnione ob. p. t. 12-102. *p.*						
	Co do należytości za przeniesienie majątku ob. p. t. 37-106. *B.*						
	e) prawne dokumenta na wszelkie inne prawne interesa	podług wartości	.	.	II.		
	B. Jeżeli ani prestacya ani wzajemna prestacya szacowną nie jest rzeczą . . .	od każdego ark.	.	15			
	II. Prawne dokumenta, żadnego przeniesienia majątku lub ustalenia praw w sobie nie zawierające	od każdego ark.	.	15			
	III. Dokumenta, inne jak prawne dokumenta, ob. zaświadczenia, urzędowe wydania.						
	Uwaga 1. Szczególne postanawienia, mianowicie co do wymierzenia wartości, przy pojedyńczych alfabetycznie wymienionych dokumentach na prawne interesa umieszczono.						
	Uwaga 2. Umowy co do przeniesień majątku na przypadek śmierci podlegają oprócz stałej (niezmiennej) należytości stępiowej bezpośredniemu opłaceniu należytości za przeniesienia majątku na przypadek śmierci; atoliż to ostatnie wedle ustanowionego dla takowych przeniesień mierzydła dopiero przy spadku dziedzictwa miejsce ma.						
12/102	Dokumenta, uwolnione:						
	a) Które do publicznych albo gminnych kas i urzędów, i do zakładów, pod sterem władz rządowych stojących, jedynie tylko w celu przepisanej im manipulacyi wraz z właściwemi dowodnemi dokumentami oddawane być muszą . . .	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	b) i ogólnie, których wystawienia publiczne władze i urzędy wyłącznie do urzędowych celów żądają, a do których wystawienia strona podług cywilnego prawo niebyłaby zobowiązaną . . . . . . dopóki z nich żadnego innego nie zrobiono użycia jak tu namienionego urzędowego.						warunkowo.
	Do tych należą szczególnie:						
	c) Zabezpieczenia dokumenta, które w karnem postępowaniu. i ogólnie w celu zabezpieczenia powszechnych interesów zewnątrz publicznej służby lub stosunku kontraktowego wydawane być muszą						bezwarunkowo.
	d) Które końcem tego podane być muszą, aby na zasadzie takowych nałożenie, wymierzenie lub zniesienie bezpośredniej lub pośredniej opłaty (podatku) dla potrzeb państwa, kraju koronnego, powiatu, gminy, lub ogólnie dla celów publicznych, albo aby na zasadzie istniejących przepisów należące wstrzymanie, przerwanie lub poczekanie wypłaty takowych podatków lub prestacyi nastąpiło, dopóki z nich nie zrobi się innego użycia jak tu namienionego						warunkowo.
	e) Któremi towary, w skutek celnych, kontrolowych i policyjnych albo innych przepisów względem obrotu, na transporcie lub przy przedaży opatrzone być muszą, jeżeli nie są wyraźnie stęplowi przekazane, dopóki z nich innego nie zrobi się użycia, jak tu nadmienionego						warunkowo.
	f) Które względem ocenienia lub odstąpienia realności, gruntów, których właściciele z publicznego interesu, t. j. dla potrzeb państwa albo gminy albo ogólnie dla celów publicznych pozbyć się muszą, sporządzone i w takowych przypadkach względem posiadłości odstąpionego gruntu i względem okoliczności, że się tabularni wierzyciele i inni interesenci wypłatą wykupnej summy do rąk właściciela gruntu kontentują, przed wypłatą wykupnej summy ku zabezpieczeniu skarbu podane być muszą . . . . dopóki z tychże dokumentów innego użycia nie zrobiono, jak którego ku przeprowadzeniu pozbycia dla publicznych celów potrzeba.						warunkowo.

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	g) Spisania rozpoznania stanu, ocenienia protokoły i przeglądy względem uszkodzeń, które się na prywatnej własności przy wykonaniu przedsiębiorstw, w publicznym interesie spowodowanych, n. p. trasowań (wytyczań drogi) na rządową kolej żelazną, wojskowych ćwiczeń, wojennych operacyi i t. p. ukazują dopóki z nich innego nie zrobi się użycia, jak którego ku dochodzeniu, wypośrodkowaniu lub wydaniu wynagrodzenia szkody potrzeba;	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo.
	h) Cessye na obligacyach rządowych i z temi zrównanych zapisów długu . . .	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	i) Dokumenta, na zasadzie ustawy z dnia 7. Września 1848 względem zniesienia węzła poddańczego, i uwolnienia gruntu i ziemi od ciężarów ku ustaleniu prawnych stosunków, i względem odszkodzenia między uprawnionymi a zobowiązanymi sporządzone . . . . dopóki z nich innego nie robi się użycia, jak którego ku przeprowadzeniu uwolnienia gruntów od ciężarów i ku wciągnieniu w księgi publiczne potrzeba.	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo.
	k) Kwitowania (wystąpienia ze służby) rewersy c. k. oficerów	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	l) Rewersy, które rodzice wychowujący przy bezpłatnem przyjęciu podrzutków dyrekcyi domów podrzutkowych wystawiają	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	m) Frachtowe listy i morskie listy (przewozu morzem) (*connaisemens, polices de chargement, polizze di carico,* jeżeli oprócz spisu przesełanych dóbr i zawartej z powoźnikiem (furmanem) albo szyprem umowy o nagrodę lub najem i zabezpieczenie (assekuracyą) żadnych należytości podlegających postanowień nie zawierają, dopóki z nich nie robi się użycia sądowego	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo.
	n) Na wekslach, od należytości uwolnionych lub skali I. przekazanych, umieszczone akcepta, indossamentu rękojmie i odebrania potwierdzenia . . . . . Takowym uwolnienie to i wtedy przysłuża, jeżeli się weksłów jako alegatów używa;	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	o) Abonamentu prenumeraty (przedpłaty) i subskrypcyi bilety . . . . dopóki się z nich nie robi użycia sądowego;	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo.

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	p) Ostatniej woli rozporządzenia (testamenta, kodycyle)	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	q) Dokumenta, które poselskie osoby, do związku państwa austryackiego należące, tudzież uznani przez rząd austryacki konzulowie obcych mocarstw z urzędu swego dla przynależnych państwa tego rządu, przez który postanowieni są, w tutejszych krajach wydają dopóki z nich nie robi się użycia urzędowego przy władzach krajów austryackich należytościom podległych.	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo.
	r) Nakazy lub polecenia, które oprócz dokumentu pełnomocnictwa służbo- lub mocodawca słudze lub pełnomocnikowi li tylko dla jego zachowania się lub dla jego zabezpieczenia przeciw władzodawcy a nie w tym celu wydają, aby w stosunku do trzecich osób za dowód służyły	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo.
	Jako alegata rachunkowe mają być do nich wymienione przy rachunkach *A* postanowienia co do wstąpienia obowiązku do opłacenia należytości i wysokości należytości zastosowane.						
	Ob. Ugodzenia się umowy, handlowe korespondencye, rachunki, sierocińskie książeczki, zaświadczenia.						
	Uwaga. Warunkowo uwolnione dokumenta podlegają w razie użycia, uwolnieniem nie objętego, jeżeli w taryfie co innego nie ustanowiono, tej należytości, jakiejby bez takowych uwolnień podług postanowień taryfy wedle swej własności, pierwotnie poddanemi być musiały.						
	Dokumentów odebrania poświadczenie, ob. odebrania potwierdzenie.						
	Doletności oświadczenia, ob. pełnoletności oświadczenia.						
	Domestykalne fundusze, ob. publiczne zakłady p. t. 49-75. *b*.						
	Domokrążstwa paszporta (do), ob. p. t. 93-7. *g*.						
	Domowego czynszu książeczki, ob. wpisania (książeczki do).						
	Domowe książeczki, ob. wpisania (książeczki do).						
	Domy, hypoteki na nich, ob. wciągnienia.						
	Domy, podatek od nich. Podania co do tegoż jako to: domowych czynszów zeznania, doniesienia o niewypuszczonych w najem						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	albo znowu wypuszczonych częściach składowych domu, ob. p. t. 55-44. *g*. 12-102. *b*. *d*.						
	Doniesienia, ob. podania p. t. 54-43. *a*; uwolnione, ob. p. t. 55-44. *g*. *h*. *i*. *k*. *l*. *m*.						
	Dopisy w księgach publicznych, ob. wciągnienia.						
	Doręczeń potwierdzenia, ob. odebrania potwierdzenie; uwolnione, ob. p. t. 44-48. *a*. *b*. i *m*.						
	Dowodne artykuły, jak alegata.						
	Dożywocie (umowy o), jak o adwitalicyą umowy.						
	Dożywotnie renty (umowy o), ob. losowe umowy.						
	Drukowe pisma (Drukopisy), ob. alegata.						
	Duplikaty podań, ob. podania; prawnych i innych dokumentów, ob. §. 40. i 62. ustawy; wyroków, pod którémi rozumią się wszelkie inne wydania wyroków; oprócz tych, które do powoda i zaskarżonego wedle porządku wydane być mają, i ogólnie duplikaty urzędowych wydań, ob. p. t. 93-7 *h*.						
	Dupliki w prawnych sporach, ob. podania. p. t. 54-43. *a*. *i*.						
	Duszna opieka. Podania względem takowej, ob. p. t. 49-75. *s*.						
	Dymissyjne karty, ob. abszyty.						
13/41	Dyplomy, t. j. potwierdzenia osiągnionego uzdolnienia lub uprawnienia:						
	a) przez publiczne władze lub przez gminy wystawione, ob. p. t. 93-7. *g*.						
	b) przez inne osoby wystawione	od każdego arkusza	.	15			
	o prawach towarzyskich, jak towarzyskie umowy.						
	Dyscyplinarne sprawy, podania, rekursa, ob. podania p. t. 54-43. *a*; uwolnione, ob. p. t. 55-44. *m*. *n*.						
	Dyspensy (prośby o) do publicznych władz i urzędów, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Dyspensy, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Dyurne (kwity na), ob. odebrania potwierdzenie.						
	Dyurne (dzienne płace, przekazy na), ze strony prywatnych osób, ob. wypłaty przekazy; urzędowe, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
14/98	Działowe dokumenta i ogólnie dokumenta podziału a to: dokumenta podziału spólnego prawa, jak oddzielenia dokumenta; przeciwnie dokumenta, którémi prawo jednej tylko osobie przysłu-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	żające z inną jaką odpłatnie lub bezpłatnie dzieli się, jak odstąpienia lub darowizny dokumenta względem części odstąpionej, lub jeżeli się to w celu utworzenia jakiego towarzystwa dzieje, jak towarzyskie umowy; dokumenta podziału zupełnej własności, ob. o dzierżawę dziedziczną, dziedziczny ziemny czynsz umowy.						
15 / 50	Dziedziczna dzierżawa (umowy o tę), dziedziczny czynsz (umowy o) t. j. owe umowy, któremi się komu własność użytkowania z jakiego dobra za roczne prestacye dziedzicznie odstępuje	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Za wartość ogólna summa raz na zawsze i rocznie umówionych prestacyi z uwzględnieniem §. 16. ustawy uważać się winna.						
	Dziennych zapłat pokwitowania, ob. odebrania poświadczenie.						
	Dzierżawca bezpośrednich i pośrednich podatków, ob. p. t. 49-75. *q*.						
16 / 25	Dzierżawne umowy, t. j. umowy, któremi kto użycie rzeczy niezpożywalnej na oznaczony czas i za pewną oznaczoną cenę otrzymuje	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Za wartość wedle postanowień §. 16. nin. ust. uważać się ma czynsz wielokrotnie pomnożyć się mający. Jeżeli trwanie umowy dzierżawnej oznaczono, lecz prawo do wcześniejszego wypowiedzenia sobie zastrzeżono, zastrzeżenie takowe wymierzenia należytości nie zmienia.						
	Co do przedłużeń lub odnowień, ob. §. 35. nin. ust.						
	Dzierżawnych ugód protokoły, ob. akordowe protokoły.						
	Dziesięciny wykupu interesa, ob. p. t. 55-44. *z.*, 94-45. *D.*, 12-102. *i.*						
	Edykta, ob. urzędowe wydania. Prośby o wydanie edyktu ob., podania p. t. 54-43. *d.*						
	Egzaminu dekreta, t. j. dekreta złożonego egzaminu i dowiedzionej przy tym zdolności, ob. p. t. 93-7. *g.*; dekreta, któremi się przypuszczenia do egzaminu dozwala, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Egzaminu protokoły, ob. p. t. 65-80. *b.*						
	Egzaminu zaświadczenia, ob. zaświadczenia p. t. 112-116. *a. c.* 113-117. *c. g. h. i.*						
	Egzekucyjne pozwolenia, ob. urzędowe wydania.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr	kr.	Skalu	Odsetek	
	Egzekucyjne prożby, ob. podania p. t. 54-43. *a. i.*						
	Egzystencyi (istnienia na życiu) zaświadczenia; uwolnione; ob. p. t. 113-117. *o.*						
	Ekscepcye w spornem postępowaniu, ob. podania p. t. 54-43. *a. i.*						
	Ekspensów spisy, ob. rachunki.						
	Ekstabulacye, ob. p. t. 94-45. *C.*						
	Ekstabulacyjne decyzye w spornem postępowaniu, op. wyroki.						
	Ekstabulacyjne prożby, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Ekstrakty, ob. wyciągi.						
	Elementarna szkoda. Kwity na wynagrodzenie, ob. p. t. 44 — 48 k: zabezpieczenia ob. losowe umowy; podania z powodu takowego o zmniejszenie, odpisanie podatków, przedłużenie terminu do opłacenia takowych, ob. p. t. 55-44. *q.*; dokumenta ku temu, ob. p. t. 12-102. *d.*						
	Emfiteutyczne umowy, ob. dziedziczne dzierżawy, dziedziczny czynsz, ziemny czynsz (umowy o).						
	Emigracyjne (wychodźcze) paszporta, ob. podróżne dokumenta.						
	Emigracyjne (wychodźcze) prożby, ob. podania p. t. 54-43. *a*; pozwolenia wychodźcze, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Eskontowe noty, ob. rachunki.						
	Fabryczne upoważnienia, ob. upoważnienia.						
	Fakultetowe zdania, ob. rozpoznania stanu.						
	Fassye do wymierzenia podatku, ob, p. t. 55-44. *q. r.*						
	Fattury, ob. rachunki.						
17/54	Fideikomisy (dowiernoręctwa).						
	a) Dokumenta, ustanowienia dowiernoręctwa jeżeli są rozporządzeniami ostatniej woli, jak te; inaczej jak darowizny.						
	b) Prozby o pozwolenie do ustanowienia lub powiększenia fideikomisu i do zamienienia, przemienienia, lub zadłużenia tegoż, ob. p. t. 54-43. *f.*						
	c) zezwolenia na te prożby lub na prożbę o rozwiązanie węzła fideikomisowego, ostateczne załatwienie względem oddzielenia dóbr allodyalnych (dóbr wolnego zarządu) od dóbr fideikomisowych (dóbr dowiernoręcznych), ob. urzędowe wydania. p. t. 93-7. 1.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Finansowa straż, ob. p. t. 49-75. *g. h.*						
	Fiskalne urzędy, ob. p. t. 49-75. *a.*						
	Frachtowe karty, ob. p. t. 44-48. *b.*						
	Frachtowe listy, ob. p. t. 12-102. *m.*						
	Frachtowej płacy pokwitowania, ob. odebrania poświadczenie, p. t. 43-47. *a.*						
	Frekwentacyjne (uczęszczania) zaświadczenia, ob. p. t. 112-116. *e.*						
	Fundacye za posiadanie dóbr nieruchomych co 10 lat ekwiwalent należytości p. t. 37-106. *e.* opłacać mają.						
	Fundacyjne rachunki, ob. rachunki.						
18/96	Fundacyjne zapisy t. j. dokumenta względem założenia fundacyi.						
	a) Jeżeli wzajemną prestacyą umówiono	podług wartości fundacyi	.	.	II.		
	b) Jeżeli się fundacye jako darowizny między żyjącymi lub z powodu śmierci przedstawiają, t. j. jeżli fundacyą obdarzony do wzajemnej prestacyi, jak się to dzieje przy fundacyach łóżek dla chorych, przy fundacyach mszalnych i tym podobnych nie jest zobowiązanym, albo jeżli fundacye legatami są, natenczas one należytsci od darowizn albo od przeniesień majątkowych z powodu śmierci podlegają, a w tym przypadku zapisy fundacyi	od każdego arkusza.	.	.	15		
	Fundusze, udotowane i nie udotowane, dobra funduszowe. ob. p. t. 49-75. *a. b.*						
	Gałganów zbieranie (licencye na), jak podróżne dokumenta.						
	Giełdowi senzale, ob. książki i zawarcia giełdowego interesu cedułki.						
	Główne kwity, ob. odebrania poświadczenia p. t. 43-47. *a.*						
	Gminy, jak dalece im osobiste uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 49-75. *b*; podania do takowych, ob. p. t. 54-43. uwolnione, ob. p. t. 55-44. *aa.* Gminne pełnomocnictwa w sprawach, w których gmina prywatną jest osobą (p. t. 49-75. *b.*) jak pełnomocnictwa, w innych jak urzędowe wydania.						
	Gminne nakłady. Kwity na takowe, jak urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Godności. Prożby o udzielenie takowych, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Godności nadania, ob. urzędowe wydania.						
	Gończe listy, ob. urzędowe wydania.						
	Górnicze księgi, ekstrakty z nich, ob. wyciągi.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Górnicza lenność. Patenta nadania tejże, ob. urzędowe wydania.						
	Prożby o nadanie tej lenności podług p. t. 54-43. *b*.						
19/77	Grabieży spisy, ob. protokoły p. t. 64-79. *b*.						
	Uwaga. Przy nadgrabieżach, ponieważ sporządzenie spisu grabieży miejsca nie ma i zanotowanie nadgrabieży tylko na pierwszym opisie grabieży umieszcza się, relacya woźnego, która jako wrzędowe wydanie sama przez się żadnej należytości nie podlega, takowym stęplem opatrzona być musi, jakiegoby potrzeba było, gdyby względem nadgrabieży spis grabieży sporządzonym był.						
	Gradobicia szkody zabezpieczenia, ob. losowe umowy.						
	Granic opisy, ob. opisy.						
	Gruntowe księgi: ekstrakty z nich, ob. wyciągi.						
	Gruntowego podatku dotyczące podania, ob. p. t. 55-44. *q*. 12-102. *b. d*.						
20/58	Gruntów rozdrobnienie:						
	A. Umowy o to między osobami, do gruntu spólne prawo mającemi, jak oddzielenia dokumenta; między innemi osobami jak przedażne umowy co do oddzielonej gruntu części.						
	B. Wykazy względem tego:						
	a) jeżeli sporządzone bywają tylko dla sprawdzenia ułożenia katastru podatku gruntowego, p. t. 12-102, *b*;						
	b) oprócz tego, jeżeli podpisane są przez strony uczęstnictwo przy podziale mające i jeżeli względem interesu rozdrobienia żadnego osobnego dokumentu nie sporządzono, jak umowy co do rozdrobnienia gruntu; jeżeli zaś osobny kontrakt wystawiono	od każdego arkusza	·	15			
	Gruntów uwolnienia od ciężarów dotyczące sprawy. ob. p. t. 55-44. *z*. 94-45. *D*. 12-102. *i*.						
	Gruntowe zastawy, ob. hypoteczne zapisy.						
	Gwardya obywatelska, ob. p. t. 49-75. *b. k*.						
	Handlowe konty, noty, wykazy, ob. rachunki p. t. 71-83. *B*. 2.						
	Handlowe i professyjne kamery, jak daleco im osobiste uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 49-75. *r*.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
21/60	Handlowa i professyjna korespondencya. Korespondencye handlujących i professyonistów między sobą względem przedmiotów zatrudnienia handlowego i professyinego, jeżeli zawierają dotyczący go interes prawny, dopóki się z nich nie zrobi użycia sądowego, lub nie innego. jak pod p. t. 55-44. *q. r.* i 12-102 *d. e.* wyszczególnionego urzędowego.						
22/59	Handlowe i professyjne książki a to:						
	a) Główne książki i Konto-Kurrent-, tudzież Saldo-Konto-książki kupców, fabrykantów i professyonistów	od każdego arkusza	.	6			
	b) wszystkie inne książki, względem handlu lub innego professyjnego zatrudnienia, przemysłowych przedsiębiorstw, tudzież względem pośrednictwa interesów, mianowicie względem interesów notaryackich i sensalnych prowadzone	od każdego arkusza	.	1			
	c) książka zawierająca kopie listów professyonistów	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	Handlowe lub professyjne towarzystwa ob. towarzyskie umowy.						
	Handlowe upoważnienia, ob, p. t. 93-7. *g*.						
	Herbowe listy, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Hypoteczne certyfikaty t. j. samoistne potwierdzenia względem nastąpionego wciągnienia w księgi hypoteczne, ob. potwierdzenia.						
23/61	Hypoteczne zapisy t. j. dokumenta, któremi dla zabezpieczenia jakiego obowiązku hypotekę ustawiono	podług wartości zobowiązania, dla którego hypotekę dano.	.	.	II.		
	Jeżeli zaś przedmiot zobowiązania hypotecznego nie jest rzeczą szacowną od każdego arkursza po 15 kr.						
	Uwaga. Jeżeli zobowiązanie, dla którego hypotekę ustawiono, nie jest oznaczone, i ilość tegoż ani sposobem zbliżającym oznaczoną być nie może, natenczas należytość stosować się ma, do wartości hypoteki, o ile wartość ta poprzedzającemi zabezpieczeniami hypotecznemi wyczerpaną nie jest; atoliż należytość i w tym przypadku niżej 15 kr. nie ma być wymierzoną. Ob. p. t. 62-84. praw ustalenia.						
	Jałmużny. Prożby o udzielenie takowych, ob. podania p. t. 55-44. *a*.						
	Kwity na jałmużny, ob. odebrania poświadczenie p. t. 44-48. *l*.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Indossowanie, ob. §§. 26. 27. nin. ustawy.						
	Informacye albo instrukcye mocodawcy dla pełnomocnika ob. p. t. 12-102. *r*.						
24/62	**Inkorporacyjne umowy**, t. j. umowy w celu osiągnienia przyjęcia do jakiej korporacyi, jak towarzyskie umowy; lub umowy między korporacyami względem prawa inkorporacyjnego	od każdego arkusza	.	15			
	Inkorporacyjne, imatrykulacyjne karty, jak zaświadczenia albo przyjęcia potwierdzenia.						
	Inrotulacyi protokoły ob. protokoły p. t. 64-79. *b*.						
	Instytuta, ob. zakłady.						
	Intabulacya, egzekucyjna, ob. p. t. 94-45 uwaga 3.						
	Intabulacyjne certyfikaty ob. potwierdzenia.						
	Intabulacyjne prożby ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Rezolucye, pozwolenia, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*., i pozwolenia wcielenia.						
25/15	**Intabulacyjne właściciela zezwolenie w osobnym dokumencie**, (*Aufsandungen*) t. j. pozwolenia właścicieli na wcielenie własności w księgi publiczne, jeżeli osobnemi dokumentami udzielone są.	od każdego arkusza	.	15			
26/42	**Intercyzy**, t. j. umowy pod względem na związek małżeński o majątek zawarte .	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Za wartość uważać się ma posag lub majątek spólnictwu dóbr za życia (§. 1233. powsz. ks. ust. cyw.) poddany. Jeżeli własność lub spólna własność rzeczy nieruchomej przeniesiona zostaje, natenczas postanowienie p. t. 37-106. *A*. zastósowanie znajduje. Prawa, które dopiero na przypadek śmierci jednego lub drugiego małżonka w działalność wstąpić powinny, jako przedmiot, bezpośredniemu opłaceniu należytości przy spadku dziedzictwa podlegający, przy wymierzeniu należytości od intercyz w porachowanie nie wchodzą. Jeżeli umowa zawiera darowizny między żyjącymi, w takowym razie należytość podług postanowień dla darowizn wymierza się.						
	Ob. tak że dóbr spisy.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Interesów prowadzenie jak dalece temu uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 71-83. *A.* 44-48. *e. f.*						
	Intymacye, urzędowe, o ile te za odpisy uważane być mają, ob. p. t. 45-2. uwagę 2., oprócz tego podług p. t. 93-7. *i.*						
	Inwentarze, sądowe, ob. protokoły; pozasądowe, ob. przynależytości inwentarze.						
	Justyfikacyjne oświadczenia ob. p. t. 95-46.						
	Kabotażowe licencye, t. j. dokumenta względem uprawnienia do małej lub do rozszerzonej małej żeglugi pobrzeżnej, ob. p. t. 93-7. *g.*						
	Kadukowe prawo. Dokumenta względem wykupu tego prawa, jak umowy o wykup.						
	Kameralne dobra, ob p. t. 49-75. *a.* *i.* 55-44. *w.*						
	Kancelaryjne pauszalia. Kwity na te ob. p. t. 44-48. *e.*						
	Karne decyzye, ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *i.*						
	Karne przypadki przy których z publicznych względów postępuje się, ob. p. t. 55-44. *i. l.* 12-102. *b. i.* 113-117. *m.*						
	Kary zabezpieczenia dokumenta, ob. p. t. 102. *c.* Kwity na ich zwrócenie, ob. p. t. 44-48. *d.*						
	Katastralnego pomiaru protokoły, ich odpisy, ob. p. t. 45-2. *f.*						
	Katechetyka. Zaświadczenia egzaminu z tejże, ob. zaświadczenia; uwolnione, ob. p. t. 113-117. *h.*						
	Kaucyi nazad odebranej potwierdzenia pod p. t. 43-47. *d.* uwolnione, ob. p. t. 44-48. *d.*						
	Kaucyi ustanowienia lub przeznaczenia dotyczące dokumenta, jak zastawne lub hypoteczne zapisy.						
	Klasyfikacyjne wyroki, ob. wyroki.						
	Kodycyle, ob. p. t. 12-102. *p.*						
	Kollaudacyjne protokoły, ob. p. t. 64-79. *c.*, uwolnione p. t. 113-117. *s.*						
	Kollekty pozwolenia, t. j. pozwolenia do kollekty lub do bezpośredniego zbierania datków dla unieszczęśliwionych, jako też dokumenta na te pozwolenia przez władze wystawione, jako to: listy (karty) zbiorcze, jak urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.* Kwity na pieniądze składkowe ob. p. t. 44-48. *l.*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierżydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Kompetentów tabele (spółubiegających się) ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *i.*						
27/33	Kompromisowe umowy, t. j. umowy, któremi się strony na wyrok rozjemczy (polubowy) a z samym rozjemcą (sędzią polubowym) o przyjęcie urzędu rozjemstwa ugodziły	od każdego arkusza	.	15			
	Komuna ob. gminy.						
	Koncepty ob. projekta, ułożenia piśmienne.						
	Konkomitacyjne relacye, ob. urzędowa korespondencya.						
	Konkurencyi protokoły, ob. licytacyjne protokoły.						
	Konkursowej massy zastępca, i zarządca, ob. p. t. 49-75. *l.*						
28/34	Konsensy:						
	a) urzędowe, ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *i*;						
	b) osób prywatnych, jeżeli do prawomocności prawnego interesu, przez trzecią osobę wykonać się mającego lub wykonanego, potrzebnemi są, a w samym dokumencie o interesie prawnym nie znajdują się umieszczone, albo temuż następnie jako ratyfikacya (§. 34. *b.* nin. ust.) dołączają się, i jeżeli namieniony pod p. t. 102. *f. r.* wyjątek miejsca nie ma	od każdego arkusza	.	15			
	Końskie pauszalia, ob. odebrania poswiadczenie względem pauszaliów p. t. 44-48. *e.*						
	Konskrypcyjne sprawy, podania, protokoły, dokumenta, ob. p. t. 55-44. *s.* 64-70. 12-102. *b. d.*						
	Konsulowie, o ile dokumentom przez nich wystawionym uwolnienie przysłuża; ob. p. t. 12-102. *q.*						
	Konsumcyjny podatek, podania, protokoły, dokumenta, ob. p. t. 55-44 *q. r.* 64-79. 12-102. *b. d. e.*						
	Konsumcyjny podatek (umowy ugodzenia się o) ob. ugodzenia się umowy.						
	Konsumo-paszporty, ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *i.*						
	Kontrakt, ob. dokumenta.						
	Kontumacyjne (zaoczne) wyroki, ob. wyroki p. t. 104-103. uwagę 2.						
	Konty, ob. rachunki.						
	Konwokacyjne (zwoływające) edykta, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.* — Prózby o takowe, ob. p. t. 54-43. *d.*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Kopulacyjne poświadczenia, ob. wyciągi z metryk.						
	Koramizacye, ob. p. t. 31-66.						
	Korespondencya, ob. urzędowa korespondencya, listy, handlowa korespondencya.						
	Korporacye, ob. moralne osoby.						
	Kościołów i majątku kościelnego administracya, jak dalece tej że uwolnienie przysłuża, ob p. t. 49-75 *b. i. s.* 71-83. *A.*						
	Kosztów spisy, jak rachunki.						
	Krajowego bezpieczeństwa straż, jak dalece jej uwolnienie osobiste przysłuża, ob. p. t. 49-75. *g. i.*						
	Krajowej tabuli certyfikaty, ob. potwierdzenia.						
	Krajowej tabuli ekstrakty, ob. wyciągi.						
	Krydataryuszowi nie przysłuża uwolnienie.						
	Kryminalne sprawy, ob. p. t. 55-44. *i. l.* 12-102. *b.*						
	Książki:						
	a) drukowe dzieła, ob. alegata;						
	b) zapisywania interesów handlujących i professyonistów, notaryuszów i sensalów, ob. handlowe i professyjne książki, notaryusze i sensale.						
	Kuksów kupna, jak nadziei kupna ob. losowe umowy.						
	Kupna prawo, ob. p. t. 29-65. uwagę 4.						
29/65	Kupna umowy, t. j. umowy, któremi rzecz jaka za pewną sumę pieniężną drugiemu odstępuje się:						
	a) jeżeli rzecz jest ruchomą	podług wartości	.	.	II.		
	b) jeżeli rzecz jest nieruchomą	od wartości	.	.	. . .	$3\frac{1}{2}$	
	Uwaga. 1. Za wartość uważać się ma cena kupna, t. j. umówiona za rzecz gotówka z wszystkiemi należytościami pobocznemi, przeto, jeżeliby na rzeczy długi ciążyły, także i stan długów, który kupiec obok z apłatygotowizny na się przyjął.						
	Uwaga 2. Kupna na próbę lub przedaże z zastrzeżeniem lepszego kupna co do opłacenia należytości za bezwarunkowe umowy kupna uważane być mają.						
	Uwaga 3. Dokumenta na umowę w przypadku. *b.*						
	Uwaga 4. Przeniesienie prawa kupna do rzeczy jakiej nieruchomej za samo przeniesienie tej rzeczy nieruchomej uważanem być ma.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Kupony zapisów długu Stanu, ob. p. t. 4-21. *b*; prywatnych akcyi, jak przekazy wypłaty.						
	Kuratelarne dekreta, sponsye, dekreta i certyfikaty na sponsye, ob. urzędowe wydania.						
	Kuratelarne rachunki, ob. p. t. 71-83. *A*.						
	Kuratelarne rekognicye ob. rekognicye.						
30/35	Kuratelarne tabele, kuratelnym władzom przedłożone . . . . przy innem użyciu, jak alegata.	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	Kuratorowie, którym zanotowanie należytości lub uwolnienie od takowych przysłuża §. 29. nin. ust. i. p. t. 49-75. *p*.						
	Kwalifikacyjne tabele, ob. przymiotów tabele.						
	Kwaterunkowe kwity, ob. odebrania poświadczenie p. t. 43-47. *a*. Kwity na owe wynagrodzenia czynszu, które skarb wojskowy za kwatery, dla użycia wojska dostarczone, władzom miejscowym lub posiadaczom domów bezpośrednio uiszcza, ob. p. t. 44-48. *g*.						
	Kwitowania rewersy (wystąpienie) c. k. oficerów wojskowych, ob. p. t. 44-48. *g*.						
	Kwity, ob. odebrania poświadczenia.						
	Ładunkowe karty, ob. frachtowe karty (listy).						
	Łaski dary. Prożby o udzielenie tych, jeżeli za jałmużny uważane być nie mogą (p. t. 55-44. *a*.), podług p. t. 54-43. *a*. Kwity na takowe, nie jako jałmużny wymienione (p. t. 44-48 *l*.), podług p. t. 43-47. *a*.						
	Łaska (prożba o), ob. ułaskawienie.						
31/66	Legalizacye. Klauzula ku temu, t. j. umieszczone na dokumencie przez publiczne urzędy lub władze potwierdzenie prawdziwości podpisów dokumentu, do których też i potwierdzenia firm handlowych i podpisów na towarzyskich umowach przy kupieckich i wekslowych sądach liczyć należy Na każdy legalizacyjny akt ma jednak protokół być sporządzony i zachowany, który, jeżeli o legalizacyą piśmiennie nie upraszano, stęplowi protokołowemu podlega. Klauzula legalizacyjna na dokumencie namienić ma, czy temu przepisowi zadosyć uczyniono. Takowe protokołu spisanie, jeżeli podpisy więcej osób na je-	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	dnym a tym samym dokumencie nie naraz, lecz różnemi czasami legalizowane bywają, tyle razy nastąpić musi, ile razy potwierdzenie to przedsięwziętem bywa. Umieszczenie słów „coram me" lub „widziałem." „Vidi" na dokumencie za legalizacyą nie ma być uważane. Cudzo-krajowe legalizacye za składowe od stępla uwolnione części dokumentow, uważane być mają.						
	Legata, ob. majątku przeniesienia z powodu śmierci.						
	Legitymacye:						
	a) sądowe lub urzędowe, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	b) przez osoby prywatne wystawione, jak pełnomocnictwa.						
	Lekarskie zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
	Lennicze zeznania, inwentarze, rewersa, jak przynależytości inwentarze.						
	Lennicze indulta, poświadczenia upraszania o górnicze lenno, poświadczenia nadania lenna ze strony cesarskich władz lenniczych, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.* przez prywatnych lennodawców, ob. potwierdzenia.						
	Lenności nadania poświadczenia (karty), t. j. potwierdzenia względem nadania lenności, ob. potwierdzenia.						
	Lenności nadanie (prożby o) do monarchy, lub do cesarskich władz lennych, jak podania p. t. 54-43. *a.*; prożby do prywatnych lennodawców, jeżeli nie są prawnemi dokumentami, przedmiotu opłaty nie stanowią.						
	Lenności oddzielenia dotyczące dokumenta, t. j. dokumenta na oddzielenie dóbr allodyalnych od lenniczych, jak oddzielenia dokumenta; sądowe ostateczne załatwienie (rezolucya) tego odzielenia, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
32/67	Lenności patenta (listy)	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Za wartość uważać się ma ogólna summa prestacyi raz na zawsze i sposobem powtarzającym się umówionych, od których to ostatnich wartość wedle §. 16. nin. ust. porachowaną być ma.						
	Licencye, ob. pozwolenia karty.						
	Lycytacye, licytacyi warunki, ob. licytacyjne sprzedaże.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			ztr.	kr.	Skala	Odsetek	
	Licytacyjne sprzedaże publiczne. Prożby o obwieszczenie takowych, ob. p. t. 54-43. *d.*						
33/108	**Licytacyjnej sprzedaży protokoły.** Jeźli prawne zawierają dokumenta, tedy, co się tycze zawartych interesów prawnych, należytości podlegają, jaką dla każdego z nich przepisano. Wydane na zasadzie potokołów licytacyjnej sprzedaży formalne umowy tylko za parya tychże uważane być mają, i wedle tego §§[o] 40. i 62. nin. ust. do nich zastósowane być mają. Protokoły licytacynej sprzedaży względem rzeczy ruchomych za prawne dokumenta uważane być mają, a należytość wedle licytacyjnej sumy wymierzyć się mająca, przez tego opłaconą być ma, który się jako przedawca ukazuje. Warunki licytacyjnej sprzedaży, jeżeli protokół licytacyjnej sprzedaży za prawny dokument uważać się ma, jako część składowa tegoż ostatniego stęplowi 15 krajcarowemu od każdego arkusza także i wtedy poddane być mają, gdyby oddzielnie podpisane były. O ile protokoły licytacyjnej sprzedaży, gdyby nawet takowe za dokumenta prawne uważanemi nie były, stęplowi podlegają, ob. p. t. 64-79. *b.*						
	Liczenia należytości pokwitowania, t. j. kwity na spłaconą u sądu należytość za liczenie pieniędzy, ob. urzędowe wydania.						
	Likwidacyjne decyzye w konkursowem procesie, ob. wyroki.						
	Likwidacyjne oświadczenia, ob. oświadczenia.						
	Likwidacyjne protokoły, sądowe z uwzględnieniem §. 39. nin. ust. i p. t. 50-53 podług p. t. 64-79. *a.* i *b.*; jak dalece im uwolnienie przysłuza, ob. p. t. 65-80 *a.*						
	Likwidacyjne skargi, ob. podania p. t. 54-43. *a. i.*						
34/30	**Listy**, jeżeli nie ukazują się prawnemi dokumentam i lub zaświadczeniami, tylko w przypadku użycia ich jako alegatów do podległych stęplowi podań i protokołów przedmiotem są należytości, ob. alegata; jeżeli zaś prawnemi ukazują się dokumentami lub zaświadczeniami natenczas należytościom podlegają dla tych dokumentów ustanowionym. O ile listom handlujących i profes-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	syonistów między sobą uwolnienie przysługa, w p. l. 21-60 wyszczególniono.						
35/69	Liwerunkowe umowy t. j. umowy którémi się jeden drugiemu obowiązuje dostawiać mu za umówioną cenę rzeczy lub roboty, jak kupna umowy. Uwaga. Jeżeli ilość liwerunku (dostawy) tylko podług najwyższego albo tylko podług najniższego mierzydła podano, zastrzegłszy sobie prawo, dostawę albo ograniczać albo podwyższać, natenczas odpłata w pierwszym razie podług największej, w drugim razie, podług najmniejszej ilości dostawy porachowaną być ma. Jeżeli umowę o dostawę na czas nieoznaczony, wszelakoż z postanowieniem potrzebnej dla pewnego okresu czasu ilości zawarto, natenczas względem trwania oznaczyć się mającego postanowienie §. 16 e. nin. ust. zastósowanem być ma.						
	Losy, ob. losowe umowy.						
36/57	Losowe umowy, t. j. umowy, którémi przyrzeka i przyjmuje się nadzieja niepewnej jeszcze korzyści	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Za wartość uważać się ma: *a)* Przy założeniu się, cena, o którą się założono, a gdyby ceny założenia się obustronnie były równe, wyższa założenia się cena; *b)* przy loteryach i innych w gry wypuszczeniach, wkładka gry w losach lub w planie gry wymieniona; *c)* przy kupnie nadziei, umówiona cena kupna wraz z wszystkiemi należytościami pobocznemi; *d)* przy bodmeryjnej umowie, na bodmeryą przyjęta lub wypożyczona kwota lub wartość pieniężna; *e)* przy towarzyskich zaopatrzenia zakładach wkładka, od której zawisło przyjęcie na członka, bez różnicy, czy ilość poznać się daje z przyjęcia dokumentu czy też ze statutów; *f)* przy zabezpieczających umowach, assekuracyjna premia (zapłata za assekuracyą) lub cena, o którą zabezpieczenie miejsce ma; *g)* przy umowie o dożywotnie renty, kapitał za dożywotnią rentę odstąpiony.						
	Loteryjne gry (wypuszczenia w lóteryą), ob. losowe umowy.						
	Loteryjni kollektanci. Takowym przy						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	ich podaniach w sprawach urzędowych uwolnienie od stępla przysługa, ob p. t. 92-9.						
	Majątku braku dotyczące zaświadczenia, ob. zaświadczenia, jeżeli oraz ubostwo potwierdzonem bywa, jak ubostwa zaświadczenia.						
37/106	Majątku przeniesienia:						
	A. Między żyjącymi:						
	1. Przez darowiznę, bez różnicy, czy przedmiot rzeczą jest ruchomą czy nieruchomą, ob. darowizny między żyjącymi.						
	2. Przeniesienie prawa własności, użytkowania lub prawa użycia rzeczy nieruchomych:						
	a) przez odpłatny interes prawny . . Ob. Artykuły: kupno, przedaż, zamiana, intercyzy, towarzyskie umowy, ugoda, oświadczenia, podania p. t. 54-43 uwagę a przy protokałach *a.* i uwagę do *b.*	od wartości	.	.	. . .	$3\frac{1}{2}$	
	b) przez sędziowski wyrok, którym także i polubowy jest objęty, ob. rozjemcze (polubowe) wyroki, i wyroki ogólnie.						
	3. Przeniesienie prawa własności lub użytkowania innych rzeczy i przeniesienia innych praw do rzeczy lub prestacyi, ob. dokumenta (prawne) wyroki, rozjemcze wyroki, ugody, oświadczenia, uwagę przy podaniach, a przy protokołach *a.* i do *b.* uwagę.						
	B. Z powodu śmierci, czy to one się zasadzają na rozporządzeniu ostatniej woli, czy na umowie, jeżeli następują:						
	a) ze strony rodziców dla ślubnych lub nieślubnych dzieci lub ich potomków i przeciwnie, dla dzieci przybranych, dla małżonka w czasie śmierci spadkodawcy od tegoż nie rozłączonego	od wartości	.	.	. . .	1	
	b) dla osób, które do spadkodawcy w stosunku najemniczym lub służbowym stały, jeżeli spuścizna albo legat nie więcej jak roczną rentę 50 złt. r. mon. konw. do czasu życia lub na pewną ilość lat wynosi, albo jeżeli kapitału summa 500 złt. r. mon. konw. nie przenosi	od wartości	.	.	. . .	1	
	c) dla innych jak pod a wyszczególnionych krewnych, aż do dzieci rodzeństwa włącznie	od wartości	.	.	. . .	4	
	d) w innych jak pod *a*, *b*, *c* wymienionych przypadkach	od wartości	.	.	. . .	8	

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	e) za posiadanie dóbr nieruchomych, rentę przynoszących, gminy, kościoły fundacye, duchowne beneficya co dziesięć lat ekwiwalent należytości opłacać mają	od wartości	. .	. .	. . .	2	
	Uwaga 1. Jeżeli przedmiot przeniesienia majątku nieruchomą jest rzeczą, natenczas od wartości tejże oprócz należytości pod *B, a, b, c, d* wymienionych $1\frac{1}{2}$ odsetka opłacić się winno.						
	Uwaga 2. Zasady co do wypośrodkowania wartości do wymierzenia ekwiwalentu osobnym przepisem ustanowione będą.						
	Uwaga 3. Od spuścizn, od części sukcessyi lub od legatów, których zrzeka się spadkobiorca lub legataryusz, należytość, jeżeli takówa w skutek stosunku, w jakim zrzekający się do spadkodawcy stoi, we wyższym wymiarze wypada, jak ze strony tych uiścić się ma, którzy przez zrzeczenie się spuściznę, część sukcessyi, lub legat osiągnęli, podług onego wyższego wymiaru wymierzoną być ma, któréjby zrzekający się podlegać był musiał.						
	f) Uwolnione są spuścizny, przechodzące na osoby pod *B, a* wyszczególnione, jeżeli ogólny stan czynny bez potrącenia długów 50 złt. r. nie przenosi.						
	Majątku zeznania, miasto przysięgi, jak alegata.						
	Majoratów ustanowienia dotyczące dokumenta, ob. fideikomissu ustanowienia dokumenta.						
	Majstrostwa nadanego prawa intymacye, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Majstrostwa prawa dotyczące dokumenta, ob. p. t. 93-7. *g.*						
	Małoletności dyspensa. Prożby o tę dyspensę, ob. podania p. t. 54-43. *a.*; same dyspensy, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Małżeństwo. Podania i protokoły w rozprawie o rozwód, rozłączenie, oświadczenie nieważności, jak ogólnie podania, protokoły, wyłącznie namienionych pod p. t. 44. *o.* przypadków.						
	Małżeńskiego ślubu kontrakt, ob. intercyzy.						
	Meldunkowe ceduły, a to:						
	a) Urzędowe poświadczenia uczynionego oznajmienia jak urzędowe wydania.						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	b) Podania, któremi oznajmienie się czyni, ob. p. t. 55-44. *g.*						
38/73	Metrykalne wyciągi, t. j. wyciągi z rejestrów urodzenia, chrztu, ślubow małżeńskich zawarcia, śmierci albo formalne metryki urodzenia, małżeńskich ślubów zawarcia i śmierci	od każdego arkusza	.	15			
	Uwaga. Jeżeli w jednem wydaniu potwierdzają się dwa lub więcej przypadków urodzenia, chrztu, małżeńskich ślubów zawarcia, lub śmierci, natenczas należytość 15 krajcarowa tyle razy opłaconą być ma, ile przypadków potwierdzono; od należytości uwolnione ob. p. t. 113-117. *u.*						
	Mianowania dekreta, ob. posady dekreta.						
	Mil certyfikaty, jak zaświadczenia, uwolnione, ob. p. t. 113-117. *q.*						
	Moc i pełnomoc, ob. pełnomocnictwa.						
	Moralne osoby jak pojedyńcze fizyczne osoby.						
	Moralności (obyczajności) zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
	Morskie listy (przewozu morzem), ob. p. t. 12-102. *m.*						
	Morskie paszporta (przewozu morzem), ob. podróżne dokumenta.						
	Mszalne kwity, na otrzymane mszalne summy, ob. p. t. 44-48. *o.*						
	Mszalne fundacye, lud zapisy fundacyi, ob. fundacye.						
	Municypalna gwardya, ob. p. t. 49-75. *g. i.*						
	Nadanie duchownych prebend, ob. beneficya.						
	Nadgrabieże, ob. grabieży spisy.						
	Nadwcielenia, ob. wcielenia.						
	Nadziei kupna, ob. losowe umowy.						
	Nadpotwierdzenia tabularne (*Super-Satzbriefe*), ob. potwierdzenia tabularne (*Satzbriefe*).						
	Nagroda (umowy o), ob. o służby umowy.						
	Nagrody (prożba o), ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Nagrody przekazy, ob. przekazy p. t. 67-11.						
	Nagród przyznania certyfikaty, t. j. zaświadczenia osiągnionych nagród akademickich, szkolnych lub innych, jak zaświadczenia; jeżeliby się zaś tylko jako intymacye przyznania nagrody względem						

Liczbe pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	ubiegania się o nagrodę ukazywały, jak urzędowe wydania.						
	Najem (umowy o), ob. dzierżawne umowy.						
	Najemnicy, co do ich uwzględnienia, ob. p. t. 112-116. *b.* 56-85. *a.*						
	Najemnicze zasługi (umowy o), jak o służby umowy.						
	Najemniczej zasługi dotyczące decyzye, ob. wyroki.						
	Nakazy (zlecenia), sądowe lub urzędowe ob. urzędowe wydania.						
	Nakład (umowy o), któremi komu przez autora pisma prawa nadaje się, takowe przez druk pomnażać i sprzedawać, jak o służby umowy.						
	Naładunku poświadczenia, ob. frachtowe poświadczenia p. t. 45-48. *b.*						
	Należytości wykaz do wymierzenia, należytości od przeniesień majątkowych z powodu śmierci, ob. t. 55-44. *g.*						
	Należytości zanotowanie, ob. §§. 29. i 70. nin. ustawy.						
	Naoczny ogląd rozpoznania stanu rzeczy, naoczne obejrzenie, ob. rozpoznania stanu rzeczy.						
	Naocznego oględu protokoły p. t. 64-79. *b. c.*						
	Narodowa gwardya, ob. p. t. 49-75. *b. k.*						
	Naukowe opłaty. Prożby o uwolnienie od takowych, ob. p. t. 55-44. *b.*						
	Naukowe opłaty (kwity na), ob. p. t. 43-47 *a.* 44-49 *i.*						
	Nawiasowe wyroki (wyroki w rzeczy nawiasowej, *Inzidenz-Urtheile*), ob. wyroki.						
	Niedostatku zaświadczenia, ob. ubostwa zaświadczenia.						
	Nieprzytomni, ob. §. 29. ust. nin. względem prenotacyi należytości.						
	Nieważności decyzye nie są przedmiotem opłaty.						
	Nieważności zażalenia, ob. podania p. t. 54-43. *a. i.*						
	Normalnych szkół zaświadczenia, ob. zaświadczenia p. t. 113-117. *c.*						
39/74	Notaryusze. Książki, przez publicznych notaryuszów względem interesów notaryackich prowadzone	od każdego arkusza		1			
	Uwaga. Notaryusze obowiązani są, od oryginalnych instrumentów notaryackich, które sporządzają, opłacać należytości, w niniejszej ustawie na prawne dokumenta przepisane, a kwotę						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	onych tak w repertoryum, jako też, gdzie przepis istnieje, iż do archiwum notaryackiego odpis ma być podanym, na takowych nadmienić. Tudzież obowiązani są, w oryginalnych pismach lub oryginalnych instrumentach, które sporządzaja, stępel nadmienić, jakim dokumenta lub pisma opatrzone są, których w instrumencie wzmianka się dzieje lub do których w takowym odnosi się.						
	Notaryusze w protokolach lub instrumentach, na prywatne dokumenta, przez strony do zachowania im udzielone, sporządzonych i którym przeto te prywatne dokumenta za alegata służą, każdego czasu także na tych do zachowania im podanych dokumentach znajdujący się stępel lub należytość, której opłacenie na nich potwierdzono, nadmienić obowiązani są.						
	Noty handlujących i professyonistów, ob. rachunki.						
	Notyfikowe ekstrakty, ob. wyciągi; notyfikowe certyfikaty, ob. potwierdzenia.						
	Nowacye, ob. §. 38. ustawy.						
	Obieralności dekreta jak uzdolnienia dekreta, p. t. 93-7. *g*.						
	Obietnice, oświadczenia gotowości.						
	Obligacye publiczne, ob. p. t. 93-7. *i*. i 4-21. *b*.; prywatne, ob. o pożyczkę umowy						
	Obsygnacyi (opieczętowania) relacye, ob. urzędowe korespondencye.						
40/72	Obwojowe arkusze podań, t. j. arkusze okładowe, na których się tylko rubrum podania znajduje, za części składowe podania uważane być mają, przeto stęplowi tak podlegają jak wszystkie arkusze podań.						
	Obywatelskiego prawa dokumenta t. j. dokumenta za dowód udzielonego prawa gminnego obywatelstwa służące, p. t. 93-7. *g*.						
	Prozby o nadanie prawa gminnego obywatelstwa, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Obywatelstwa państwa prawo. Dokumenta względem tego, ob. p. t. 93-7. *i*. prozby o nadanie takowego, ob. p. t. 54-43. *a*.						
	Oc e c h o w a n i a okrętu certyfikaty, ob. zaświadczenia. Certyfikaty własności, jak wyciągi p. t. 97-17. *a*. *b*.						
	Ocenienia, ob. rozpoznania stanu, protokoły.						
	Ocenienia protokoły, ob. protokoły p. t. 64-79. *b*. *c*.						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	Oddalenia poświadczenie, ob. abszyty.						
	Oddalenie (prożby o), ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
41/99	Oddania i odebrania dokumentu, t. j.:						
	a) Dokumenta lub protokoły, któremi stósownie do umowy oddanie i odebranie przedmiotu nabycia wykonuje się, jeżeli względem prawnego interesu dokument istnieje, opłaceniu należytości wedle przepisów podciągniony	od każdego arkusza	.	15			
	oprócz tego wedle postanowień, dla samego interesu prawnego moc mających.						
	b) Dokumenta odebrania sporządzone między osobami, z których jedna drugiej rachunek złożyć winna, ob. p.t. 71-83. *A*.						
42/3	Oddzielające dokumenta albo protokoły t. j. takowe dokumenta lub protokoły które w celu rozłożenia i rozdzielenia praw własności dwóch lub więcej osób pod względem substancyi lub owoców sporządzono, bez różnicy, czy między niemi spólność własności istnieje, czy nie jezeli przez to majątek od jednej osoby, uczestnictwo mającej, na drugą lub na trzeciego nie przenosi się	od każdego arkusza	.	15			
	Jeżeli zaś przeniesienie majątku od jednej strony na drugą następuje, natenczas takowe opłacie podlega, jaką dla niego wedle jego własności przepisano.						
43/47	Odebrania potwierdzenie, należytościom podległe:						
	a) Potwierdzenia uprawnionych dla zobowiązanych na dowód wypełnionych obowiązków, lub ogólnie względem odebrania szacownej rzeczy przeszłej we własność odbiorcy lub tego, w którego imieniu odebranie potwierdzono ...	podług wartości przyjętego na się przedmiotu	.	.	II.		
	Uwaga. Jeżeliby odebranie wypłaty w dokumencie, na interes główny sporządzonym, potwierdzono, tedy takowe odebrania potwierdzenie nie jest przedmiotem opłaty należytości.						
	b) Potwierdzenia, że szacowną rzecz na zasadzie układu do zachowania, do użycia lub na zastaw odebrano	od każdego arkusza	.	15			
	c) Potwierdzenia odebrania na nastąpione sądowe depozyta, o ile nie wypada podług skali II niższa należytość ..	od każdego arkusza	.	15			
	d) Inne potwierdzenia odebrania, jako prawne dokumenta uważać się mające						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości.
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	jeżeli im nie przysługa która z uwolnień w tejże taryfie namienionych . .	od każdego arkusza	.	15			
44/48	Odebrania potwierdzenia, uwolnione:						
	a) Odebrania poświadczenia na doręczone urzędowe wydania wszelkiego rodzaju	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	b) Odebrania i przyjęcia poświadczenia (frachtowe i osobiste karty) przez frachciarza, pod którym się ogólnie transportowe zakłady rozumią, względem odebrania do transportu wydane, nawet gdyby odebranie frachtowej zapłaty potwierdzały, i odebrania potwierdzenia, frachciarzowi względem dostawy oddanej posełki udzielone, jeżeli nie robi się z nich użycia sądowego, albo jeżeli takowe zamiast kwitu na frachtową zapłatę u publicznej jakiej kasy przedłożone bywają	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo.
	c) Odebrania potwierdzenia na zwrócenie nienależytości, w szczególności także wypłat do publicznych zakładów, do gmin, do państwa, nad należytość spełnionych tudzież upuszczonych, publicznych lub gminnych danin albo kar	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	d) Odebrania potwierdzenia na zwrócenie w sądowe lub urzędowe zajęcie wziętych, albo ku zabezpieczeniu kar złożonych efektów a ogólnie, oprócz sądowych depozytów, wszystkich przedmiotów, które tylko w schowaniu rządowej administracyi, gmin i publicznych zakładów były i znowu prawemu posiadaczowi powracają się, mianowicie także na wadya, służbowe i inne kaucye, dokumenta zabezpieczenia i t. d. jeżeli przedmiot ku zabezpieczeniu oddany, nie jako pożyczkę dano	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	e) Odebrania potwierdzenia na zaliczenie za porachunkiem, na wynagrodzenie kosztów, na rachunek państwa, gminy lub publicznego zakładu, pod sterem władz rządowych stojącego, przez postanowionego lub pełnomocnika łożonych, tudzież na pauszalia, o ile takowe nie zawierają osobistego poboru na utrzymanie lub wygodę odbiorcy, n. p. dyurnów albo strawnego, kwaterowego i t. p.	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	f) Odebrania potwierdzenia na takowe odebrania, które ktoś tylko jako komissyonaryusz administracyi rządo-						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości.
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	wej przyjął, tudzież na zwrócenie zaliczeń i wypłat w komisowym interesie za takowy do c. k. administracyi rządowej uiszczonych	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	g) Odebrania potwierdzenia na wynagrodzenia takowych prestacyi dla państwa, gminy lub publicznych zakładów, które nie zasadzają się na cywilnym stosunku prawnym lecz przepisem jako podatek lub inna jaka prestacya dla celów publicznej administracyi nakazane są, n. p. podwody, noclegowy krajcar przy wojskowych wkwaterowaniach i t. p.	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	h) Odebrania poświadczenia na prowizye owych zapisów długu Stanu i im zrównanych obligacyi, przy których wydaniu kwitom na prowizye uwolnienie od stępla wyraźnie zapewniono. Dalej kwity na prowizye zapisów długu Stanu kuponami opatrzonych w tych przypadkach, w których kupony wedle istniejących przepisów ściągane, a prowizye tylko za pokwitowaniem wydawane bywają	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	i) Odebrania potwierdzenia na zapłaconą lub zwróconą opłatę szkolną, do publicznego funduszu lub dla gminy uiszczoną	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	k) Odebrania potwierdzenia wynagrodzenia szkód elementarnych wedle kontraktu spłacone	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	l) Odebrania kwity na jałmużnę, t. j. dobrowolne lub nakazane małe datki dla wsparcia biednych osób, bądź że datki te rzeczonym osobom bezpośrednio udzielane, bądź też do jakiego zakładu, ku zaopatrzeniu ubogich przeznaczonego, spłacone bywają, do których także policzyć należy pieniądze składkowe, jakieby z powodu nieszczęśliwego wypadku wpłynęły, jako też i pobory z prebend ubogich	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	m) Odebrania pokwitowania na pozasądowe wypowiedzenia, dopóki nie robi się z nich użycia sądowego	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo.
	n) Odebrania potwierdzenia na kwoty niżej 2 złt. r., lub na rzeczy w wartości niżej 2 złt. r.	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	o) Odebrania poświadczenia księży lub administracyi kościelnej na ostrzymane mszalne summy	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	Uwaga. Warunkowo uwolnione odebrania poświadczenia podlegają, jeżeli zobowiązanie do opłaty należytości miejsce ma, stęplowi 15. krajcarowemu od każdego arkusza, jeżeli przy zastósowaniu skali II. nie wypada niższa należytość, w którym razie jednak taż nie niżej 6 krajcarów opłaconą być ma.						
	Odnowione dokumenta. ob. §§. 40. 62. nin. ust.						
45/2	Odpisy:						
	a) urzędowe, pojedyncze, t. j. nie widymowane	od każdego ark.	.	15			
	b) urzędowe, widymowane	detto	.	30			
	c) nie urzędowe, widymowane, t. j. przez same strony sporządzone jednakże urzędowie lub przez notaryuszów widymowane	detto	.	15			
	d) urzędowe i nie urzędowe, przez tego samego, przeciw któremu dokument za dowód służyć ma, widymowane, jak dokumenta oryginalne;						
	e) przez inne prywatne osoby widymowane, jak zaświadczenia;						
	f) odpisy i wyciągi z tutejszo-krajowych katastralnych protokołów pomiarowych do pozaurzędowego użycia w celu ustanowienia albo na podstawie przepisów upraszanego zmniejszenia lub poczekania publicznej opłaty	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo.
	Oprócz tego	od każdego arkusza	.	15			
	Uwaga 1. Odpisy, staraniem samych stron sporządzone, tedy tylko są przedmiotem opłacenia należytości, jeżeli przez nich jako alegata podania, stęplowi podległego lub protokołu stęplowi podległego, wniesione zostały, w którym to razie stęplowi, na alegata ustanowionemu, podlegają. Jeżeliby zaś pojedyncze lub też widymowane odpisy dokumentów, warunkowo uwolnionych lub w kraju cudzym albo w kraju tutejszym od należytości uwolnionym, wydanych, jako alegata przyłączono natenczas przy takowych poprzednicz0, umieszczenie urzędowego potwierdzenia zarządzić należy, że oryginał z powodu urzędowego użycia stęplem przepisanym opatrzono, do czego tak protokoły podawcze jak ekspedytury pod zachowaniem obowiązku, w piątym ustępie tejże uwagi namienionego,						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	wglądnąwszy w oryginał upoważnione są. To potwierdzenie od należytości uwolnione jest. Jeżeliby strona oryginału przedłożyć nie mogła, albo jeżeliby odpisu takowemu potwierdzeniu nie poddała, tedy od odpisu ta należytość opłaconą być ma, jakiej oryginał podlega. Uwaga 2. Urzędowe wydania, do których treści odpis lub wyciąg prawnego dokumentu, zaświadczenia lub pisma, z którego urzędowy odpis wziąść stronie do woli zostaje, dla jej wiadomości albo zastósowania się wmieszcza się, podlegają należytości pod p. l. 45-2. b. oznaczonej, jak n. p. intymacye ugód, umów. Odpisom, które przez sądy stronom lubo nieobstalowane, przydekretowane bywają, tedy tylko uwolnienie od należytości przysłuża, jeżeli rozprawa albo z urzędu odbyć się ma, albo też jeżeli osoba, której się takowe doręczają, uwolnienia od należytości lub prenotacyi używa. Uwaga 3. Odpisy więcej dokumentów tedy tylko pod jednym stęplem pisane i więcej pod jednym stęplem napisanych tedy tylko widymowane być mogą, jeżeli stępel ilości wszystkich należytości odpowiednym jest, jakieby opłacone być miały, gdyby odpisy na jednym a tym samym arkuszu połączone nie były. Za więcej dokumentów w tym względzie nie tylko te nie powinny być uważane, które ustawa §. 34. za części składowe jednego a tego samego dokumentu uznaje, lecz też i owe dokumentu alegata, które z nim jednę całość stanowią, jak alegata *(inserti)* dokumentu notaryalnego. Uwaga 4. Urzędowe pojedyńcze i widymowane odpisy, z urzędu i dla celów urzędowych, lub od osoby, której uwolnienie od należytości albo prenotacya przysłuża, żądane i z tych przeto powodów bez stępla wydane, ani do innego użycia, jak do uwolnionego zastósowane, ani też nieuwolnionej osobie odstąpione być nie mogą. Przestąpienie tego zakazu za pokrzywdzenie dochodowe uważa się.						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	Uwaga 5. W klauzuli widymacyjnej nadmienić się ma, albo ilość stępla, którym dokument oryginalny lub pismo oznaczone jest, a o ile to bezpośredniemu opłaceniu należytości podlega, kwota należytości, jaką wedle znajdującego się na niem potwierdzenia urzędowego opłacono, albo też, że oryginał steplowanym nie jest lub że bezpośrednią należytość stęplową nieopłacono.						
	Jeżeli dokument lub pismo, którego odpis się widymuje, pierwotnie należytościom podległym był, a obowiązkowi takowemu zadosyć nie uczyniono, tedy dalej nadmienić się winno, że względem przestąpienia rozpoznanie stanu uskuteczniono, jako też, dokąd takowe przekazano.						
	Odpisy rubrum, ob. rubrum odpisy.						
	Odpowiedzialności dokumenta, ob. porękojemne, zabezpieczenia dokumenta.						
	Odprzedaży prawo. Wciągnienie tegoż w księgi publiczne, podług p. t. 94-45. *B. b.*						
	Odroczenie, prożby o-, ob. podania p. t. 54-43 *a. i.*						
	Odstąpienie (umowy o), ob. cessye.						
	Odstąpienie dóbr dla wierzycieli. Uczynione w tym względzie u sądu żądanie, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
46/4	Odstąpienia oświadczenia w postępowaniu spornem, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Uwaga. Jeżeli w postępowaniu spornem za zeznaniem przeciwnika od dalszego postępowania odstępuje się, nim jeszcze wyrok w głównej rzeczy zapadł, natenczas sąd o temże odstąpieniu urząd, któremu wymierzanie należytości przynależy, zawiadomionym być powinien. Urząd ten postępuje podług postanowienia na sądowe oświadczenia pod liczbą pozycyi 50-53. namienionego.						
	Odszkodzenia (kwity na), ob. odebrania karty.						
	Odszkodzenia zaręczenie, ob. porękojemne dokumenta.						
	Odtrącenie (wypłaty na), ob. częściowe wypłaty.						
	Odwołania się, ob. podania p. t. 54-43. *h*; uwolnione p. t. 55-44. *l. s. z.*; uwzględnione p. t. 55-44. *q.*						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	Odwozowe arkusze, między składającym rachunki a tym, któremu się rachuneck składa, wzajemnie udzielane, ob. p. t. 71-83.						
	Oferty, ob. oświadczenia gotowości.						
	Oficerowie c. k. jak dalece im uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 49-75. *f. g.*						
	Ogłoszenia przedślubnego karty, ob. zapowiedzi poświadczenia.						
	Okładowe arkusze podań, ob. obwojowe arkusze.						
	Omyłki, ob. rachunkowych omyłek wykazy, wytknięcia.						
	Opiekuńcze dekreta, ob. urzędowe wydania.						
	Opiekuńcze rachunki, ob. p. t. 71-83. *A.*						
47/24	**Opisy:** *a)* opisy dóbr w cywilnem postępowaniu prawnem zagrabionych, ob. protokoły p. t. 64-79. *b.*; *b)* granic, za porozumieniem, przez samych sąsiadów ościennych, jak oddzielenia dokumenta; *c)* urzędowe, ob. p. t. 64-79. *b. c.*						
	Opłaty (podatki), publiczne. Podania, protokoły, dokumenta w rozprawach samych opłat dotyczących, ob. pozycyą taryfową 55-44. *q. r.* 64-79. 12-102. *b. d.*						
	Orderowe dyplomy, ob. dyplomy.						
48/38	**Ordynaryi (deputatu) książeczki.** Jeżeli powinność i spełnienie tejże tylko przez służbodawcę lub zastępcę onegoż w takowe wpisano, ale ich słudze nie wydano, tedy za pojedyńcze rachunki uważać się winny; jeżeli zaś te książeczki ordynaryi słudze wydano, natenczas uważać się mają zą dokumenta na umowę o nagrodę jeżeliby ich nie wydano, wszelakoż sługa w nich spełnienie ordynaryi potwierdził, natenczas za pokwitowania zapłaty służbowej uważane być mają.						
	Osobiste karty co do przedsiębiorstw transportowych, ob. p. t. 44-48. *b.*						
49/75	**Osobiste uwolnienia:** *a)* Publiczne władze, urzędy i ze skarbu państwa udotowane publiczne zakłady, jako i ich zastępcy, gdyby obowiązek do opłacenia należytości, samego skarbu rządowego lub udotowanego funduszu dotyczeć miał. **Uwaga.** Uczędy postanowione do zarządu realnosciami lub przedsiębiorstwami przemysłowemi do państwa,						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości.
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	do najwyższego dworu lub do funduszu, ze skarbu państwa udotowanego, należącemi, co się tycze zastósowania stęplowych przepisów powszechnym pod legają przepisom. Postanowienie to atoliż nie rozciąga się: *aa)* Na urzędy do wyrabiania, schowania lub do sprzedaży przedmiotów rządowego monopolium ustanowione. *bb)* Na władze i urzędy do administracyi zakładu pocztowego, do prowadzenia górnictwa na rachunek rządu, dalej do budowy lub administracyi rządowych kolei żelaznych i telegrafów ustanowione. *cc)* Na władze, nad urzędami ustanowionemi do zarządu wspomnianemi realnościami lub przedsiębiorstwami przemysłowemi przełożone i interesami tegoż zarządu kierujące i nad niemi nadzorujące; tymże pod *aa. bb. cc.* namienionym urzędom i władzom przysłuża uwolnienie, publicznym władzom i urzędom przyznane. *b)* Ze skarbu państwa nie udotowanym publicznym zakładom dla publicznych celów istniejącym i których administracyą bezpośrednio władze państwa lub gminyi kierują, zarządom kościelnym majątkiem, instytutowi gwardyi obywatelskiej i nawet gminom przysłuża uwolnienie względem tych dokumentów i pism, które dla poruczonych sobie publicznych celów wystawiają, tudzież dla podań, które do władz, do doglądania lub kierowania administracyą tych zakładów lub gmin ustanowionych, w interesach wnoszą, do tego doglądania lub kierowania odnoszących się, lecz zaś przeciwnie nie względem tych prawnych interesów, dokumentów i, wyjąwszy rzeczone podania, owych pism, które prywatne stosunki prawne lub majątek zakładów i gmin, renty i nadwyżki tychże za przedmiot mają. W tychże ostatnich stosunkach za osoby prywatne uważane być mają. *c)* Jego Cesarska Mość Najjaśniejszy Pan, i ogólnie członkowie najswyższego Domu cesarskiego względem dokumentów i pism, które Najjaśniejszy Pan lub naj-						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe	Należytości zmienne		Uwolnienie od należytości.
			r. str.	Skala	Odsetek	
	wyższego cesarskiego Domu członkowie własnoręcznie wystawili lub podpisali.					
	d) C. K. dyrekcya patrymonialnej, awitykalnej i funduszów familijnych kasy względem owych prawnych interesów, dokumentów i pism, które się do innych odnoszą przedmiotów, jak do rzeczy nieruchomej, w kraju stęplowi podlegającym leżącej.					
	e) Jako posłowie cudzych mocarstw ustanowieni przynależący cudzych państw względem dokumentów i pism, przez nich samych lub przez ich pełnomocników albo zastępców zamiast nich wystawionych, o ile takowe nie odnoszą się do nieruchomych, w krajach, w których niniejsza ustawa obowiązującą moc ma, leżących rzeczy, albo do ciążących na tychże ostatnich pretensyi.					
	f) Osoby do czynnego stanu wojskowego i do ciała wojskowego od półkownika na dół idące, włącznie tegoż, należące:					
	aa) względem wszystkich podań i urzędowych wydań, jakie w sądowych rozprawach względem ich prawnych sporów zachodzą, przekazanych jurysdykcyi audytoryatów przy gwardyi, korpusach i pułkach tudzież względem owych czynności urzędowych, które w takowych prawnych sporach za upraszaniem audytoryatu przez inną władzę przedsięwzietemi bywają;					
	bb) względem potwierdzeń odebrania owych poborów, które ze strony rządu w swej wojskowej własności, bez względu, czy one je same lub przez swych przynależących pobierają.					
	g) Podoficerowie i prości żołnierze, ludzie straży finansowej i bezpieczeństwa krajowego lub żandarmeryi i gwardyi municypalnej względem urlopowych paszportów, jako podróżnych dokumentów.					
	h) W czynnej służbie stojący ludzie straży finansowej względem potwierdzeń odebrania owych poborów, które ta ze strony państwa w swej własności jako straż finansowa pobiera, albo na zaliczenia na takowe pobory otrzymane, względem odwołań się przeciw dyscyplinarnym wyrokom, względem próżb o darowanie kary, zwolnienie, ustanie kar,					

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości.
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	złożenie egzaminu do osiągnienia jakiej wyższej posady przepisanego i o pozwolenie, liczenia się u przyjaciół lub krewnych. *i)* Wczynnej służbie stojący ludzie straży bezpieczeństwa krajowego lub żandarmeryi, tudzież gwardyi municypalnej względem potwierdzeń odebrania owych poborów, które w swej własności jako straż pobierają; *k)* Do gwardyi obywatelskiej należące osoby względem podań do przełożonej komendy lub do rady administracyjnej w swej służbowej własności lub w dycyplinarnych sprawach wniesione; *l)* Zastępca massy w konkursowem postępowaniu względem wszystkich massy konkursowej dotyczących rozpraw i pism wyłącznie wyroku klassyfikacyi i wyciągów z takowego, za które on należytość wprzód opłacić lub jej zanotowanie uzyskać ma. Administrator massy i wydział wierzycieli w interesach dotyczących zarządu konkursowym majątkiem, atoliż tylko tak dalece, o ile nie prowadzą sporów prawnych lub nie zawierają interesów prawnych z innemi osobami zarządu lub urzeczywistnienia majątku konkursowego dotyczących. *m)* Osoby z powodu długów na drodze egzekucyi zaaresztowane względem alimentacyi, zniesienia aresztu lub względem pogodzenia się z swemi wierzycielami, tudzież względem ugód, zniesienie aresztu na celu mających; *n)* Uwięzieni względem protokołów, przez wizytacyjnych komisarzy domów kary na zażalenia i prożby onych sporządzonych; *o)* Owe osoby, których ubostwo prawnie wystawionem zaświadczeniem jest potwierdzone, w sądowem postępowaniu względem swych własnych spraw spornych i względem aktów pomocnych i środków dowodczych za zanotowaniem należytości. Uwaga 1. Zanotowane należytości albo wcale nie, albo tylko w części pobierają się, jeżeli ubogi jako powód w sprawie upadł, albo, gdyby oskarżonym był, jeżeli przeciwnej stronie wynagrodzenie procesowych kosztów ubogiego całkiem albo częścią nakazanem nie było.						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości.
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	Uwaga 2. Ze względu na ubóstwo oprócz tego przyznane uwolnienia od należytości za podania, odebrania tyczące się potwierdzenia i zaświadczenia przy tych przedmiotach wymienione są.						
	p) Osoby pod opieką lub kuratelą stojące, na ściśle potrzebne utrzymanie ograniczone, jeżeli owi ich przynależący, którzy do ich opieki lub utrzymania wedle ustawy obowiązani są, także między ubogich policzeni być mają, względem podań i ich alegatów, które przez nich lub w ich sprawie do władzy opiekuńczej albo kuratelarnej podane być muszą jako i urzędowe wydania tych władz.						
	q) Pachciarzom pobierania bezpośrednich lub pośrednich dla państwa, kraju koronnego, powiatu lub dla gminy istniejących opłat, względem pobierania tychże od podatkujących i względem podań i pism w rozprawach, końcem tego pobierania miejsce mających to samo uwolnienie od należytości przysłuża, co c. k. urzędom lub gminom przy bezpośrednim zarządzie rzeczonemi opłatami.						
	r) Handlowe i professyjne kamery, adwokackie kamery, krajowego gospodarstwa towarzystwa i wszystkie nie polityczne stowarzyszenia, które w swem pieniądzmi zarządzie do zysku niezmierzając jedynie tylko do celów naukowych, ludzkości lub dobroczynności dążą, względem korespondencyi z publicznemi władzami i urzędami w pozasądowem postępowaniu.						
	s) Przełożeni kościelni względem podań, li tylko dusznej opieki karności kościelnej utrzymania, lub wystawienia kościołów albo kościoła w swej całości dotyczących; dalej kościelne i religijne towarzystwa względem wszelkich dokumentów, przez nich lub w ich imieniu co do udzielenia kościelnych urzędów, godności, co do wypełnienia religijnego zobowiązania lub co do przedmiotów karności kościelnej wystawionych, jezeli te oraz nie dotyczą rzeczowych praw lub zobowiązań do rzeczowych prestacyi albo majątku towarzyskiego.						
	t) Ulżenia dotąd pojedyńczym osobom lub zakładom osobnemi wyraźnemi po-						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	zwoleniami jako wyjątki od prawa przyznane, co się tycze obowiązku stęplowego w obrębach dotychczasowego pozwolenia utrzymują się.						
	Ospa ochronna (zapobiegająca naturalnej), ob. szczepienia zaświadczenia.						
	Ostatniej woli rozporządzenia, ob. p. t. 12-102. *p.*						
50/53	Oświadczenia, sądowe, któremi ktoś dług przyznaje, drugiemu prawa nadaje, lub przeniesienie prawa przez tegoż na drugiego lub wypełnienie obowiązku przez drugiego przeciw niemu przyjętego potwierdza, sędzia, gdy w spornych sprawach, nim wyrok w głównej rzeczy zapadł, od postępowania odstąpiono, w niespornem zaś postępowaniu, skoro oświadczenie takowe podano, urzędowi do wymierzenia należytości ustanowionemu udzielić powinien. Takowe jeżeli prawny interes dopiero przed sądem zawarto, za prawne dokumenta uważane być mają. Jeżeli zaś odnosza się do prawnych interesów, już pierwej zawartych, tedy urząd prawo ma wykazania żądać, iż za takowe te należytości, jakie w czasie zawarcia prawnie istniały opłacono. Gdyby takowego wykazania nie dano, natenczas, jeżeli prawny interes tylko przy sporządzeniu prawnego dokumentu należytościom podlega, oświadczenie należytości za prawne dokumenta poddać należy. Jeżeli zaś interes prawny należytości także i bez wystawienia prawnego dokumentu podlega, natenczas, niezawiśle od przepisanej kary, należytość za prawny interes pobieraną być ma. Samo oświadczenie zaś stęplowi na podania lub protokoły p. t. 54-43. *a.* i 64-79. *b.* podlega.						
51/10	Oświadczenia gotowości, do zawarcia umowy, jeżeli za przyrzeczenia w myśl §. 861 powsz. ks. ust. cywiln. uważane być mogą .	od każdego arkusza	.	15			
	Jeżeli przyrzeczenie piśmiennie przyjęto, natenczas do tego piśmiennego przyjęcia postanowienie §§. sów 37. i 40. ustawy zastosowane być ma.						
	Oszacowania, ob. rozpoznania stanu.						
	Owoców oddzielenia protokoły, ob. oddzielenia dokumenta.						
	Pańszczyzny wykup (umowy o), ob. p. t. 12-102. *i.*						
	Papieru format, jak dalece zobowiązanie na się ściąga do opłacenia wyższej należytości. Ob. §. 30. nin. ust.						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	Paszporta. *passaranti*. ob. podróżne dokumenta.						
	Paszportowe certyfikaty, t. j. certyfikaty, które za oddaniem lub zatrzymaniem paszportu lub jakbądź na zwanego podróżnego dokumentu wydane bywają, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Patenta, ob. upoważnienia.						
	Patrymonialnej, awitykalnej i funduszów familijnych, c. k. kasy dyrekcya, ob. p. t. 49-75. *d.*						
	Pauszalia (ryczałty), kwity na, ob. p. t. 44-48. *e.*						
	Pedagogika. Zaświadczenia egzaminu z tejże, jak zaświadczenia; uwolnione, ob. p. t. 113-117. *h.*						
	Pełnoletność. Prożby o oświadczenie pełnoletności, jak podania p. t. 54-43. *a.* Oświadczenia pełnoletności, jak urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
52 / 111	Pełnomocnictwa (plenipotencye), jeżeli przyrzeczenia nagrody nie zawierają oprócz tego jak służby dotyczące umowy.	od każdego arkusza		15			
	Pełnomocnictwa klauzule, na kwitach i innych dokumentach, jak pełnomocnictwa.						
	Pensya (prożby o), ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Pensyi dekreta, do urzędników lub innych osób, dla których pensya kwiescentalna (spoczynku), lub utrzymanie ze skarbu rządowego lub z jakiego funduszu publicznego dozwala się, jak urzędowe wydania.						
53 / 76	Pensyi zabezpieczenia dokumenta, któremi ze strony osób prywatnych po pewnym czasie służby zabezpieczają się pensye za wyświadczone służby, jak umowy o służby z zapłatą do czasu życia.						
	Pertraktacye, ob. spadków pertraktacye.						
	Petycye, ob. p. t. 55-44. *k.*						
	Pierwszeństwa odstąpienia odpłatne, p. t. 8-32. *b.*; bezpłatne	od każdego arkusza		15			
	Pierwszeństwa odstąpień wciągnienia, podług p. t. 94-45. *B.*						
	Pierwszeństwa, dotyczące decyzye, ob. wyroki.						
	Pierwszeństwa dotyczące skargi, jak podania p. t. 54-43. *a. i.*						
	Pierwszeństwa dotyczące ugody t. j. ugody względem spornego pierwszeństwa, ob. ugody.						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	Placa (kwity na) ob. odebrania poświadczenia.						
	Plany ob. alegata.						
	Pobytu karty *(carte di sicurezza)*, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Pobytu konsensy ze strony gmin. ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Pobytu lub zamieszkania świadectwa, jak zaświadczenia w celu osiągnienia dokumentu podróżnego lub zaświadczenia przynależności. ob. zaświadczenia p. t. 113-117. *d*.						
	Pochodzenia certyfikaty, ob. p. t. 12-102. *e*.						
	Pocztowa administracya. Uwolnione podania przy takowej ob. p. t. 55-44. *u*.						
	Pocztowe recepisy, t. j. recepisy odebrania pocztowego jak urzędowe wydania ob. p. t. 93-7. *i*. Recepisy stron na uskutecznioną odstawę, ob. p. t. 44-48. *b*.						
54/43	**Podania i ich duplikaty, należytościom podległe**, (ob. §§. 33, 36, 20, 22 e. 26 e. 40 i 64. L. 5. nin. ust.)						
	a) Wszelkie, które przez osoby prywatne do monarchy, do sejmu państwa, do zastępstw krajowych lub gminnych albo do ustanowionych przez takowe dla spraw państwa, krajów koronnych i gmin publicznych zakładów, władz lub urzędów, albo do urzędowych osób, ich miejsce zastępujących podawane bywają, które w następujących ustępach *b* — *i* żadnej wyższej lub niższej należytości nie są przekazane	od każdego arkusza	.	15			
	b) Prożby o udzielenie lub uznanie uprawnienia albo upoważnienia do wykonywania protessyi, przedsiębiorstw i zarobkowania albo do przedsiębrania pojedyńczych, szczególnego upoważnienia wymagających czynności zarobkowych	od każdego arkusza	.	30			
	c) Prożby o przypuszczenie do praktyki urzędowej o udzielenie adjutum albo o nadanie publicznych urzędów lub posad służbowych, albo prebend, wyjąwszy te prożby, które do osiągnienia posady służbowej sług zmierzają	od każdego arkusza	.	30			
	d) Prożby o obwieszczenie publicznych licytacyi i prożby do sądów cywilnych, któremi wydanie edyktów uprasza się, albo których porządkowe załatwienie wydania edyktu koniecznie wymaga .	od każdego arkusza	.	30			
	e) Prożby o paszporta do wprowadzenia, wyprowadzenia i przeprowadzenia towa-						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	rów i ogólnie o pozwolenia, jakie w skutek §. 19. ustawy co do cła i monopoliów rządowych do przedsięwzięcia postępowania celnego potrzebne są .	od każdego arkusza		30			
	f) Prożby o pozwolenie do ustanowienia lub powiększenia, do zamiany, przemiany lub do zadłużenia fideikomisu .	od każdego arkusza	.	30			
	g) Apelacyjne, rewizyjne zapowiedzenia bez względu, czy zawierają w sobie apelacyjne lub rewizyjne zażalenie czy nie:						
	aa) Jeżeli przeciw decyzyom pod p. t. 104-103. *I. B. C. D.* wyszczególnionym podane są tak jak wszelkie przeciw takowym założone rekursa	od 1. arkusza	1	—			
	bb) Jeżeli przeciw decyzyom pod p. t. 104-103 *I. A.* wymienionym wystósowane są, tak jak wszelkie przeciw tym wyrokom założone rekursa . .	od 1. arkusza	.	30			
	cc) Jeżeli przeciw wyrokom lub decyzyom p. t. 104-103. *II.* zamierzone są . .	od 1. arkusza	4	—			
	dd) Dalsze arkusze w przypadkach *aa.* i *cc.*	każdy arkusz	.	15			
	w przypadkach *bb.*	każdy arkusz	.	6			
	h) Inne przedstawienia i rekursa w sądowym i w niesądowym postępowaniu, które przeciw rozstrzygnieniom lub rozporządzeniom niższej instancyi do wyższej podawane bywają, wyłącznie wymienionych pod p. t. 55-44 *g.* tak jak nadzwyczajne prożby o ułaskawienie w postępowaniu z powodu przestępstw dochodowych	od każdego arkusza	.	30			
	i) Sądowe podania w prawnych sprawach spornych, jeżeli wartość spornego przedmiotu 50 złt. r. nie przenosi, wyłącznie podpadających pod ustępy *g.* i *h.* tejże p. t.	od każdego arkusza	.	6			
	Uwaga Podania, które oraz są dokumentami prawnemi, jak to pod p. t. 50-53 lub 98-71 wymienione, postanowieniom na prawne dokumenta podlegają, atoli w żadnym razie niższej należytości jak 15 kr. od. każdego arkusza.						
55/44	Podania, uwolnione:						
	a) Prożby o udzielenie jałmużny, nadanie prebend ubogich, lub o przyjęcie do takowych zakładów, które do utrzymania lub do pielęgnowania ubogich lub bezzarobkowych osób albo do pielęgnowania lub wychowania dzieci tychto osób przeznaczone są;						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości.
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	b) o uwolnienie od opłaty szkolnej i naukowej lub o nadanie stypendyum, jeżeli prożby legalnem ubostwa zaświadczeniem opatrzone są; *c)* o uwolnienie od należytości w rozpoczętej już lub nastąpić mającej prawnej sprawie spornej lub o ustanowienie zastępcy z urzędu, jeżeli są zaświadczeniem ubostwa opatrzone; *d)* prożby zastępców z urzędu ustanowionych o uwolnienie od należytości, tychże zanotowanie, poczekanie, lub odpisanie w prawnej sprawie spornej z urzędu im poruczonej, lub o uwolnienie od zastępstwa; *e)* podania, któremi namienione pod liczbą pozycyjną 71-83 *B.* 1. rachunki względem wydatków dla państwa lub publicznych zakładów pod bezpośredniem sterem władz rządowych lub administracyi gminnej stojących władzy przedłożone bywają; *f)* prożby o zwrócenie nakładu dla państwa lub gminy w celu odwrócenia grożącej szkody zrobionego albo o wynagrodzenie szkody, do której wynagrodzenia państwo lub gmina obowiązaną jest; *g)* podania zawierające doniesienia lub propozycye w publicznych sprawach a nie wdawania się w rzeczy prywatnej podającego. Jeżeliby wraz z doniesieniem bezpośrednio prożbę o nagrodę lub uznanie połączono, natenczas okoliczność ta uwolnienia od stępla nie znosi. Do takowych uwolnionych podań należą szczególnie: *h)* doniesienia, które kto czyni, aby rzecz jaką państwu, gminie lub publicznemu, pospolitemu dobru służącemu zakładowi należącą, od pogorszenia lub szkody, albo naruszone ich prawa zachować, albo aby grożącą odwrócić szkodę, bez względu czy takowy z powodu pozwolonego mu może użycia przy tem uczestnictwo ma, czy nie; *i)* doniesienia o takowych czynnościach lub zaniechaniach, których ukaranie podług istniejących przepisów z publicznego względu miejsce ma, a to i wtedy gdyby postępowanie od podania uczę-						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	stnictwo mającego zawisło, lub gdyby doniesienie oraz do osiągnienia nagrody, satysfakcyj lub odszkodzenia zmierzało; *k)* petycye do monarchy, do sejmu państwa, do sejmu krajowego, lub do zastępstw gminnych, jeżeli w takowych nie idzie o interes pojedynczej osoby, lecz całych kategoryi lub klas obywateli państwa, samego państwa, krajów koronnych lub gmin; *l)* podania obwinionych lub odpowiedzialnych w postępowaniu z powodu zbrodni, ciężkich przestępstw policyjnych, prostych przestępstw policyjnych, wykroczeń drukowych lub przestępstw dochodowych wyłącznie nadzwyczajnej prośby ułaskawienia w postępowaniu z powodu przestępstw dochodowych; *m)* zażalenia względem sposobu osobistego postępowania osób urzędowych, któremi jednak zażalenia albo rekursa przeciw rozstrzygnieniom lub urzędowym rozporządzeniom, albo prożby o zmienienie takowych nie są objęte, względem nadużycia ojcowskiej władzy, obowiązkom przeciwnego postępowania opiekunów, kuratorów i publicznych rzeczników i względem niestósownego pielęgnowania podrzutków u osób prywatnych; *n)* pisma albo oświadczenia tych obwinionych osób (ustęp m.) o ile takowe tylko usprawiedliwienie ich postępowania lub prożbę o obronę lub satysfakcyą za przedmiot mają; *o)* podania w postępowaniu z powodu rozwiązania związku małżeńskiego z przyczyny której z przeszkód małżeńskich w §. 94. powsz. ks. ust. cyw. namienionych; *p)* wyjaśnienia, przez osoby urzędowe względem wykazów omyłek w rachunkach, przez nich złożonych końcem załatwienia tych ostatnich podane, ich prośby o termina do wyjaśnienia i o rozstrzygnienie władz administracyjnych względem wykazów omyłek rachunkowych. *q)* Podania, końcem uskutecznienia wymierzenia należytości lub przepisania, albo końcem uzyskania prawnie dozwolonych zmniejszeń, odpisań lub poczekań przy publicznych opłatach zaprowadzonych dla potrzeb państwa, krajów koronnych, powiatów, gmin, wniesione.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Zażalenia lub rekursa przeciw rozstrzygnieniom na takowe podania podlegają	od każdego arkusza	.	15			
	r) Oświadczenia, zapowiedzenia, dokumenta i t. d. w postępowaniu celnem, konsumcyjno-podatkowem lub kontroli ulegającem, któremi podatkujący warunki, na takowe postępowanie przepisane, wypełnia, jeżeli nie idzie o wyjątek ulżenie lub o co, do czegoby wedle dotyczących ustaw i przepisów szczególnego potrzeba było zezwolenia;						
	s) reklamacye, w przepisanym terminie względem treści list do oznaczenia prawa wyborczego lub osobistych prestacyi dla państwa, krajów koronnych, gmin. n. p. do służby wojskowej, do urzędu przysięgłego i t. p. z tej przyczyny podane, ponieważ ktoś, któryby wedle istniejących przepisów w listę wciągnionym być miał, w takowej pominiony, albo też nieprawnie w listę wciągniony został, tudzież założone w przepisanym terminie rekursa przeciw rozstrzygnieniu na takowe reklamacye;						
	t) podania do c. k. konzulatów i poselstw w cudzym kraju, jeżeli je nie wystosowano przez obywatela państwa tutejszo krajowego w tutejszych krajach, stęplowi uległych, znajdującego się;						
	u) podania do władz administracyjnych i urzędów, poczt i rządowych kolei żelaznych albo telegrafów względem przesyłek listów, efektów i towarów, względem dosyłania, dostawienia i utorowania odwozu (instradowania) albo względem odszkodzenia za listy i przedmioty frachtowe, albo zurócenia frachtowych (portoryjnych) należytości wystosowane;						
	w) podania do eraryalnych fabryk i ogólnie do wszystkich eraryalnych przedsiębiorstw przemysłowych i do administracyi rządowych domenów lub pod administracyą państwa stojących dóbr publicznych funduszów, jeżeli dotyczą tylko przedmiotów bezpośredniego interesów prowadzenia, tychże przedsiębiorstw lub administracyi dóbr, i tej są własności, iżby takowe, gdyby w podobnym interesie do jakiego prywatnego wystosowane były, obowiązku stęplowemu nie podlegały; przeto też i pod p. t.71-83. *B.* 1. namienione konty, noty, wykazy						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	x) podania przy pertraktacyi spadków, jeżeli całkowita spuścizna bez potrącenia długów 25 zł. r. nie przenosi.						
	y) Pupilarne i kuratelarne tabele, ob. te.						
	z) Podania, które na zasadzie ustawy z dnia 7. Września 1848 w celu wypośrodkowania, ściągnienia i wydania wynagrodzenia za uwolnienie gruntów od ciężarów, w celu tabularnego zabezpieczenia kapitałów na uwolnienie gruntów od ciężarów, w celu wykreślenia zniesionych prestacyi i ogólnie w celu uregulowania stanu posiadłości zaniesione bywają. To uwolnienie jednak nie odnosi się do podań, które przez strony dla urzeczywistnienia lub przeprowadzenia ich praw do przedmiotu wynagrodzenia u władz politycznych lub sądowych wniesione bywają.						
	aa) Podania do gmin, zastępców gminnych lub do, przez gminy ustanowionych, urzędów i zakładów, które dotyczą prywatnoprawnych stosunków między upraszającym a gminą lub zakładami gminnemi.						
	bb) Urzędowa korespondencya, ob. takową.						
	Podatkowe kwity, ob. urzędowe wydania.						
	Podatkowe sprawy. Podania, protokoły, dokumenta, ob. p. t. 55-44. *q. r.* 64-79, 12-102. *b. d.*						
	Poddzierżawne, dzierżawne (o najem arendę) umowy, ob. dzierżawne umowy.						
	Podróżne certyfikaty, w celu podróży jak podróżne dokumenta; takowe względem odbytej podróży, jak zaświadczenia.						
56 / 85	Podróżne dokumenta, t. j. dokumenta, jakie podróżnym w celu osobistego ich wykazania lub wylegitymowania się wydawane bywają przez władze, urzędy lub osoby ku wykonywaniu przepisów policyjnych w kraju tutejszym postanowione, bez różnicy jak długo podróż potrwa, bez różnicy miejsca, dokąd podróż zmierza, tudzież bez różnicy nazwiska, czy dokument paszportem, kartą wyjezdną, certyfikatem podrożnym, listem ochronnym, książką wędrowniczą i t. p. nazywa się,						
	a) dla sług, czeladników, chłopców terminujących, najemników, robotników i ogólnie osób, żyjących z zarobku zwyczajną zapłatę dzienną nie przewyższającego, a ogólnie książki wędrownicze	od każdego wydania	.	6			

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	b) dla innych osób	od każdego wydania		30			
57/86	Podróżne dokumenta, uwolnione:						
	a) karty wyjezdne udzielone na podróże nie nad ośm dni trwające	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	b) przepustki, do wyjścia z pewnych miejsc potrzebne i przy wyjściu oddać się mające	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	c) wszelkie dokumenta podróżne nie przez władze lub urzędy w kraju tutejszym należytościom podległym wystawione .	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	Uwaga 1. Jeżeliby dokumenta podróżne, pod *a, b, c* wyszczególnione, w innych celach, jak w celu wykazania się na podróży lub przy przybyciu na miejscu przeznaczenia, jako alegata podań, stęplowi podległych, lub protokołów miejsce takowych podań zastępujących, użytemi były, natenczas dokumenta takowe stęplowi alegatowemu podlegają.						
	Uwaga 2. Każde przedłużenie trwania dokumentu do podróży za nowe wydanie uważać się ma, wyłącznie w księgi wędrownicze wpisanego przedłużenia.						
	Podróżnych kosztów wynagrodzenia. Kwity na to, ob. p. t. 43-47. *a.* i. 44-48 *e.*						
	Podróżne partykularya (rachunki wydatków podróżnych) ob. p. t. 71-83. *B.* 1.						
	Podróżne pauszalia odebrania poświadczenia, ob. p. t. 44-48. *e.*						
	Podróżnego przyjęcia karty, ob. p. t 44-48. *b.*						
	Podróżne zaliczenia (forszusy) kwity na- ob. odebrania poświadzenie, p. t. 44-48. *e.*						
	Podrzutki, jak dalece dotyczącym ich podaniom, protokołom lub dokumentom uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 55-44 *m. n.* 12-102. *t.* 113-117. *b. c. m.*						
	Podwoda. Kwity na wynagrodzenie podwody, ob. p. t. 44-48. *g.*						
	Podziału wykazy, przez interesentów podpisane, jak działowe dokumenta, oprócz tego jak ułożenia pism.						
58/19	Pogodzenie wierzycieli, t. j. piśmienny układ wierzycieli z dłużnikiem lub trzecią jaką osobą, biorąca na się zaspokojenie wierzycieli, względem upuszczenia dłużnikowi jakiej części należytości, a przestawania na wypłacie reszty, za ugodę uważanem być ma, ob. p. t. 89-105.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierżydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Pogrzebowego stowarzyszenia książeczki, ob. do wpisania książeczki.						
	Pojednawczej czynności dotyczące protokoły ob. ugody dotyczące protokoły.						
	Police, ob. losowe umowy.						
	Policyjne przestępstwa, ciężkie, podania, protokoły, dokumenta, ob. p. t. 53-44. *i. l.* 64-79. 12-102. *b.*						
	Policyjne wykroczenia, podania, protokoły, dokumenta ob p. t. 53-44 *i. l* 64-79. 12-102. *b.*						
59/31	Porękojemne dokumenta, jeżeli zobowiązanie, za które się ręczy, szacownem nie jest	od każdego ark.	.	15			
	jeżeli takowe szacownem jest . . . . . Co do uwolnionych od należytości, ob. p. t. 12-102. *c.* ob. p. t. 62-84.	podług wartości zaręczonego zobowiązania					
	Posady udzielenie (prożba o) ob. podania p. t. 54-43. *c.*						
	Posady udzielenia dekreta dla osób do służby prawatnej przyjętych, jak umowy o służby, w innych przypadkach jak urzędowe wydanie.						
	Poselskie osoby, jak dalece im uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 49-75. *c.*						
	Poświadczenia, obacz odebrania poświadczenie.						
60/26	Potwierdzenie						
	a) cesarskie, tudzież od władz i urzędów publicznych co do praw, godności, poborów etc. ob. urzędowe wydania; takowe od osób prywatnych, jak odnowienia dotyczącego prawnego interesu;						
	b) odebranych wypłat, ob. odebrania potwierdzenia;						
	c) osobistych przymiotów, rzeczywistych okoliczności, ob. zaświadczenia;						
	d) co do wciągnienia w księgi publiczne, ob. p. t. 93-17, *a;*						
	e) obowiązków, przez wystawiciela zawartych, lub zrzeczenia się praw, ob. prawne dokumenta.						
	Potwierdzenia tabularne tak zwane *Satzbriefe*, t. j. potwierdzenia ze strony urzędów, ku prowadzeniu ksiąg publicznych powołanych, względem nabytych praw zastawowych na dobrach nieruchomych, ob. p. t. 97-17.						
	Powody cywilno-sądowego wyroku albo decyzyi, ob. urzędowe odpisy p. t. 45-2 i uwagę 2. tejże pozycyi.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierżydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Powoływające edykta, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Pożarowych szkód wynagrodzenia. Kwity na takowe, ob. odebrania poświadczenia p. t. 44-48. *k.*						
61/36	Pożyczka (umowy o), dokumenta na to sporządzone, długu zapisy (skrypt), dłużne listy (karty)	podług wartości wypożyczonej rzeczy	.	.	II.		
	Pożyczki prolongacye, ob. §. 35. nin. ust.						
	Pozwolenia karty, urzędowe do podróży, ob. podróżne dokumenta; jeżeli idzie o upoważnienie pod p. t. 54-43. *b.* wyszczególnione, ob. upoważnienia; oprócz tego jak urzędowe wydania p. t. 93-7 *i.*; parafialno-urzędowe do zaślubienia w innej parafii, jak pełnomocnictwa; od osób prywatnych pochodzące, wedle okoliczności jak konsensy, p. t. 28-34. *b.*, lub jak pełnomocnictwa.						
62/84	Praw ustalenia przez zastaw, kaucyą, hypotekę, rękojmię, ob. te wrzędne słowa. Jeżeli ustalenie prawa w prawnym dokumencie na główny interes jako warunek tego ostatniego namieniono, przy wymierzeniu należytości od tego prawnego dokumentu na to nie ma względu.						
	Prawne dokumenta, ob. dokumenta.						
	Prawne spory, ob. podania, protokoły, wyroki, ugody, odstąpienia, oświadczenia.						
	Prebendy, duchowne, ob. beneficya dla ubogich, ob. ubogich prebendy.						
	Prenotacya, jakiego prawa w księgach publicznych, ob. weiągnieni a p. t. 94-45. *E.* Prożby o pozwolenie takowej, ob. p. t. 54-43 *a.*						
	Prenotacyą usprawiedliwiające oświadczenia, ob. p. *t.* 95-46.						
	Prenotacye w publicznych książkach, ob. weiągnienia p. t. 94-45. *E.*						
	Prenotacyjne prożby, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Prenumeracyi (przedpłaty) karty t. j. potwierdzenia zawartej przez przyjęcie prenumeracyi umowy lub też spłaconej prenumeracyjnej kwoty, ob. p. t. 12-102. *o.*						
	Prezentacye na plebanie duchowne lub na fundacye do władz publicznych przez strony prywatne, jak podania, ob. p. t. 54-43. *a.*; przez publiczne władze, urzędy, zakłady, jak urzędowe wydania.						
	Professyjna korespondencya ob. p. t. 21-60.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Professyjne książki, ob. handlowe książki.						
	Professyjne upoważnienia, ob. p. t. 93-7 *g*. 54-43. *b*.						
63/49	Projekta czyli ułożenia piśmienne prawnych dokumentów, obustronnie obowiązujących, jeżeli przez obie strony, umowę zawierające podpisane, albo tylko przez jednę z nich podpisane, a w ręku drugiej znajdujące się, jak punktacye; ułożenia jedno-i obustronnie obowiązujących dokumentów prawnych, zaświadczeń, kwitów bez wszelkiego podpisu przy jakiem urzędowem użyciu jak alegata.						
	Prolongacye ustałych przez upływ czasu umów i dokumentów podróżnych za nowe umowy i dokumenta podróżne pod względem zobowiązania do należytości uważane być mają, ob. §. 35. nin. ust.						
	Promocya (prożby o) jeżeli nie zmierzają ku udzieleniu jakiego pewnego placu służbowego, wedle p. t. 54-43. *a*; oprócz tego wedle p. t. 54-43. *c*.						
	Propozycye od osób prywatnych. ob. p. t. 55-44. *g*.						
	Protesta. ob. wekslowe protesta.						
64/79	Protokoły:						
	Należytościom podległe są:						
	a) Wszystkie, miejsce podania zastępujące, lub prawny dokument zawierające. Takowe co do obowiązku stęplowego przepisom podlegają, moc mającym dla tych podań, których miejsce zastępują, lub dla tego dokumentu, który zawierają; jednakże należytość stęplowa, jeżeli zupełne uwolnienie nie ma miejsca, niżej 15 kr. wymierzoną być nie może;						
	b) protokoły, przez sąd w spornem postępowaniu lub w rozprawach ślachetnego (nie spornego) urzędowania sędziowskiego sporządzone a nie pod *a* już objęte	od każdego arkusza	.	15			
	Jeżeli wartość spornego przedmiotu 50 złt. r. nie przenosi	od każdego arkusza	.	6			
	Uwaga. Protokoły, na zasadzie §. 433. pow. ks. ust. cyw. końcem uskutecznienia wcielenia interesu nabycia w księgi publiczne sporządzone, o tyle stęplowi protokołowemu p. t. 64-79. *b*. podlegają, o ile względem interesu nabycia osobny dokument sporządzono, za takowy przepisaną należytość opłacono i dokument ten przy sporządzeniu						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	protokołu przedłożono. Oprócz tego za protokoł należytość dla prawnego interesu przepisaną opłacić się winno. Ob. także p.t. 46-4. 50-53. 98-71. 89-105.						
	c) Protokoły, przez inne władze sporządzone, a nie już pod *a*. objęte	od każdego arkusza	.	15			
	aa) względem sporów prawnych między dwiema stronami prywatnemi.						
	bb) względem rozpoznania stanu, przesłuchań świadków i innych wysłuchań w celu wyśledzenia okoliczności czynu lub stosunków rzeczy, względem których prywatny prożbę podał o udzielenie zaświadczenia urzędowego.						
65/80	Protokoły, od należytości uwolnione:						
	a) sporządzone względem ułożenia rozporządzenia ostatniej woli z spadkodawcą lub ze świadkami, tudzież względem obwieszczenia takowego a ogólnie oprócz majątkowych inwentarzów względem takowych aktów w sądowem postępowaniu w sprawach niespornych, które sędzia, z urzędu nie czekając na prożbę strony, lubo przy tem interes strony zachodzi, przedsiębrać winien, w szczególności protokoły względem wykonania obsygnacyi (opieczętowania), jeżeli protokół miejsca podległego stęplowi podania nie zastępuje albo prawnego dokumentu nie zawiera; nareście protokoły przy pertraktacyi takowych pozostałości, przy których całkowita spuścizna bez potrącenia długów 25 złt. r. nie przenosi,						
	b) protokoły, względem uzdolnienia kompetenta w jakiej gałęzi publicznej służby sporządzone.						
	Protokołów odpisy lub wyciągi z nich, ob. odpisy.						
	Protokołowe alegata, ob. alegata.						
	Prowizya (kwity na), ob. poświadczenia odebrania p. t. 43-47. *a*.						
	Prowizya (prożby o) t. j. prożby o udzielenie prowizyi, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Prowizyi udzielenia dotyczące rezolucye lub dekreta, urzędowe, ob. urzędowe wydania.						
66/64	Prowizye:						
	a) zaległości certyfikaty, ob zaświadczenia.						
	b) Kupony, talony od zapisów długu państwa, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*; jak alegata, ob. p. t. 4-2 1. *b*.; od obligacyi prywatnych jak przekazy wypłaty.						

Liczba pocyci	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytosci	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	c) Kwity, ob. odebrania poświadczenia; uwolnione, ob. p. t. 44-48. *h.*						
	Prożby, ob. podania.						
	Prożby piśmienne, ob. podania.						
	Przebaczenie (prożby o), jezeli nie są rekursami. ob. p. t. 54-43. a.						
	Przedaż (umowa o), ob. kupna umowy.						
	Przedaży nakazy, §. 1086. powsz. ks. ust. cyw.	podług umówionej ceny kupna	.		II.		
	Przedaży noty, ob. rachunki.						
	Przedkupu prawo. Wciągnienie tegoż w księgi publiczne wedle p. t. 94-45. B. *b.*						
	Przemysłowe przedsiębiorstwa, erarya lne, jak dalece takowe należytościom niniejszej ustawy podlegają, ob. p. t. 49-75. *a*; co do podań przy takowych ob. p. t. 55-44. *w.*						
	Przedstawienia do władzy, która rozporządzenie lub rozstrzygnienie wydała, ob. podania p. t. 54-43. *a.* do wyższej instancyi, ob. rekursa p. t. 54-43. *h.* 55-44. *q*; uwolnione, ob. p. t. 55-44. *l. s. z.*						
67 / 11	Przekazy:						
	a) Dokumenta, któremi dłużnik na swe miejsce trzeciego jako płatnika stawia, i wierzyciela do onego przekazuje, wyłącznie weksłów, dla których ustawa własna skalę stęplową postanawia ob. p. t. 96-113	podług ilości przekazanej wypłaty	. .		II.		
	b) urzędowe przekazy płac, żołdów (zapłat) wsparcia, nagród, ob. urzędowe wydania. p. t. 93-7. *i.*						
	c) takowe od osób prywatnych:						
	aa) o ile wystósowane są do składającego rachunki, ob. p. t. 71-83. *A.* 12-102. *r.*						
	bb) dokumenta, uprawnionemu udzielone	podług przekazanej summy	. .		II.		
68 / 100	Przekłady, przez zaprzysiężonych tłumaczy sporządzone	od każdego arkuszna	.	30			
	Przeniesienie (prożby o), ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Przeprowadzenie (paszporta do), jak urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Prożby o udzielenie tokowych, ob. p. t. 54-43. *e.*						
	Przepustki, ob podróżne dokumenta.						
	Przesiedlenia certyfikaty, do osiągnienia należytości z powodu przesiedlenia, jak zaświadczenia.						
	Przesiedlenia pozwolenie, urzędowe, nie polityczne, ob. urzędowe wydania. — Policyjne, ob. podróżne dokumenta.						
	Przestąpienia, względem których z publicznych względów rozprawy się odbywają.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Podania, protokoły, dokumenta, ob. p. t. 55-44. *i. l.* 64-79. 12-102. *b.*						
	Przewodowe karty, ob. podróżne dokumenta.						
	Przeznaczenia dokumenta (*Widmungs-Urkunden*), t. j. dokumenta, któremi rzecz albo jako kaucya lub zastaw ustawia się, jak zastawowe zapisy.						
69/14	Przyjęcia certyfikaty, — poświadczenia-dokumenta,						
	a) jeżeli poświadczają przyjęty na się obowiązek wystawiciela, a tenże szacownym nie jest	od każdego ark.	.	15			
	jeżeli zaś szacownym jest	podług wartości obowiązku					
	b) jeżeli zaświadczeniami są, jak te.						
	Przyjęcia karty względem przedsiębiorstw transportowych, ob. p. t. 44-48. *b.*						
	Przymiotów tabele lub wykazy. Przez ubiegających się do samych podań dołożone a nieuwierzytelnione, jak alegata; w razie poprzedniego urzędowego uwierzytelnienia, jak widymowane odpisy.						
70/22	Przynależytości (przyrządzenia) inwentarze, t. j. spisy i opisy kontraktowo oddanych lub przyjętych, albo też po użyciu lub zachowaniu zwróconych przedmiotów, do przyrządzenia należących . .	od każdego arkusza	.	15			
	Przynależytości poświadczenia stósownie do postanowień dla podróżnych dokumentów.						
	Przysięgi miejsce zastępujące zeznania majątkowe, ob. majątkowe zeznania.						
	Przysięgłych listy. Zażalenia i rekursa przeciw takowym, ob. p. t. 55-44. *s.*						
	Przywileja. Prózby o nadanie lub potwierdzenie wyłącznych przywilejów na wynalazki podług p. t. 54-43. *b.* Wydania udzielenia, ob. p. t. 93-7. *g. i.*						
	Przywołujące edykta, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Punktacye, ob. §. 37. i 40. nin. ust.						
	Pupilarne rachunki, ob. p. t. 71-83. *A.*						
	Pupilarne sprawy, ob. p. t. 49-75. *p.*; dekreta któremi oddanie pupilarnego majątku przez władzy opiekuńcze rozporządza się, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Pupilarne tabele, które opiekunowie sądom opiekuńczym przedkładają	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	przy innem użyciu, jak alegata.						
	Pytania punkta (interrogatorya), ob. alegata.						

Liczba pocycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
71/83	Rachunki: *A.* Które przez tego, który wedle swego służbowego stosunku lub jako prowadzący interesa rachunki składać winien, mającemu prawo do żądania składania rachunków złożone bywają, tudzież wykazy rachunkowych omyłek i wyjaśnienia, między onemi osobami wzajemnie sobie udzielane, o ile te rachunki, wykazy omyłek, lub wyjaśnienia bezpośrednio majątku dotyczą, względem których rachunek złożono, i owe dokumenta (rachunkowe anneksa lub rachunkowe dokumenta), które przez rachunek składać mającego dla ku temu uprawnionego albo odwrotnie, względem przedmiotu rachunku składania wystawiane bywają, o ile takowe nie są prawnemi dokumentami względem kontraktowego stosunku, między obiema stronami istniejącego, lub względem wypełnienia zobowiązania, przez takowy ustanowionego, jak to n. p. służbowa umowa, kwity na odebraną z majątku obliczonego płacę rachunki składającego i t. d.	. . . .	. . .	. . .	. . .	. . .	warunkowo.
	W przypadku prawnego sporu tak rachunek jak rzeczone anneksa rachunkowe, jeżeli jako właściwy przedmiot sporu przedłożone bywają, od każdego arkusza stęplowi 15 kr. podlegają. Jeżeliby zaś takowe dla lepszego tylko wyjaśnienia rzeczy spornej przedłożono, lub ich w niespornem postępowaniu jako alegatów użyto, tedy stęplowi alegatowemu podlegają. Jeżeli takowe tu namienione rachunki i rachunkowe anneksa majątku małoletnich albo innych opiece poruczonych albo zakładów publicznych, towarzystwa kościelnego albo gminy dotyczą, przez to nie stają się stęplowi podległemi, że je władzom publicznym do dochodzenia, wglądnienia lub kasom ku kasowemu zarządzeniu przedłożono.						
	B. 1. Wszelkie rachunki względem takowych nakładów, które w jakim interesie sprawionym dla państwa lub dla publicznych zakładów pod bezpośrednim sterem władz rządowych lub administracyi gminnej stojących łożono, bez względu, czy na to zaliczenie jakie dano						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	czy nie, obliczenia kosztów podróży, rachunki zaopatrzenia chorych lub więźniów i t. d.	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	2. Konty, noty, wykazy i t. d., przez handlujących i professyonistów w przedmiotach handlowego i professyjnego ich zatrudnienia, dla handlujących i professyonistów lub innych osób wystawione, nawet gdyby pisma te *Saldo* (rachunku załatwienie) zawierały, wyłącznie kontów bilansowanych	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo.
	dopóki nie robi się z nich użycia sądowego, albo jeżeli takowe zamiast kwitu u publicznej kasy przedłożone bywają, w których to obu przypadkach takowe należytości za odebrania poświadczenia p. t. 43-47 *a.* podlegają.						
	3. Rachunki, które ktoś w zarządzie własnym majątkiem sam prowadzi, albo które przez kogo, który nie jest handlującym lub professyonistą, trzeciej osobie z przyczyny pretensyi do niej doręczone bywają, konty, wyciągi, i t. d. nie stanowią przedmiotu opłaty, niniejszą ustawą przepisanej, jeżeli nie są potwierdzeniem zaspokojenia roszczonego prawa.						
	Jeżeli warunek ten zachodzi, zastósowanym ma być przepisany stępel wedle postanowienia dla potwierdzeń odebrania moc mającego.						
	Uwaga. Jeżeli pisma pod 2. i 3. wyszczególnione zamiast podania, stęplowi podległego, lub jako alegata takowego podania lub protokołu, stęplowi podległego, podano, natenczas takowe poprzednio stęplowi dla podań a względnie dla alegatów przepisanemu podciągnąć należy.						
	C. Absolutorya prywatnych osob sądowe i pozasądowe	od każdego arkusza	.	15			
	D. Uznania rachunków t. j. potwierdzenia, którerni ten, któremu się rachunek składa, rachunek za prawdziwy uznaje, bądź czy takowy rachunek szczegółowy czy ostateczny jest	od każdego arkusza	.	15			
	Rachunkowe dokłady (dowody), ob. rachunki i p. t. 12-102. *r.*						
	Rachunków wyjaśnienia, wykazy (wytknięcia) omyłek ob. p. t. 55-44. *p. i.* 71-83. *A.*						
	Rachunków załatwienia, ob. rachun-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	ków absolutorya, uznania takowych, p. t. 71-83. *C. D.*						
	Rady sądowej udzielenia, ob. rezolucye.						
72 / 81	Ratyfikacye, przy zatwierdzonym prawnym akcie na samych, dokumentach. ku temu sporządzonych, umieszczone (§. 34. *b.* nin. ust.), jako składowe części dokumentów uważane być mają: jeżeli zaś osobnemi dokumentami udzielane bywają, a treść onych ograniczoną jest na udzielenie przyzwolenia do aktu prawnego, na co już dokument prawny sporządzono	od każdego arkusza	.	15			
	Oprócz tego, one jako zastępujące prawny dokument, należytości dla niego przepisanej poddane być mają.						
	Ratyfikacye, urzędowe, ob. urzędowe wydania.						
73 / 82	Reambulacyjne dokumenta (ostatecznej gruntów rewizyi), t. j. dokumenta, przez posiadaczy nieruchomych dóbr co do granic swej posiadłości sporządzone.	od każdego arkusza	.	15			
	Recepisy, ob. odebrania poświadczenia.						
	Reklamacye w sprawach podatkowych, ob. p. t. 55-44. *q.*; co się tycze prawa wyboru i osobistych powinności dla państwa, krajów koronnych, gmin, ob. p. t. 55-44. *s.*						
	Rekognicye, jeżeli się pod temi rozumią poświadczesia odebrania, ob. odebrania potwierdzenia.						
	Rękopisy, ob. alegata p. t. 4-21. *a.*						
	Rekursa, ob. podania p. t. 54-43. *g. h.*; uwolnione p. t. 55-44. *l. s. z.*; uwzględnione, p. t. 55-44. *q.*						
	Rekursu oznajmienie, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Relacye, ob. urzędowa korespondencya.						
	Religia. Zaświadczenia uwolnione tu się odnoszące, ob. p. t. 113-117. *g. i. k.*						
	Religijne towarzystwa ob. p. t. 49-75. *s.*						
74 / 87	Reluicyjne, umowy t. j. umowy któremi osobiste lub rzeczowe powinności na pieniężne się zamieniają	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Za wartość uważać sie ma ilość corocznie umówionych powinności pieniężnych w wielokrotnem pomnożeniu przez §. 16. nin. ustawy ustanowionem.						
	Remuneracye, ob. nagrody.						
	Rentów legat ob. majątkowe przeniesienia z powodu śmierci.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
75/88	Rentów zapisy albo umowy o zabezpieczenie rentów, o ile ostatnie nie są umowami o dożywotnie renty (ob. te.), jak umowy o użytkowanie z kapitału ; ob. służebnictwa.						
	Renuncyacye, ob. zrzeczenia się.						
	Repartycyjne wykazy w rozprawach konkursowych. jak oddzielenia dokumenta.						
	Repliki (odpowiedzi sporne), ob. podania p. t. 54-43. *a. i.*						
	Reszty cedułki; t. j. przepisania wynagrodzeń rachunkowych, jak rachunkowe załatwienia.						
	Reszty wypłata (kwity na) ob. odebrania potwierdzenia p. t. 43-47. 44-48. Uwaga. Jeżeli oprócz wypłaty reszty zarazem odebranie całkowitej pretensyi potwierdzonem bywa, natenczas należytość podług całkowitej summy, jako odebranej potwierdzonej, opłaconą być ma.						
	Rewersa, ob. dokumenta (prawne).						
	Rewizyjne decyzye. ob. wyroki.						
	Rewizyi zapowiedzenia, rewizyjne zażalenia ob. podania p. t. 54-43. *g.*						
	Rezolucye, ob. urzędowe wydania.						
	Roboty zaświadczenia, ob. zaświadczenia, p. t. 112-116. *a.*						
76/95	Rodowody, przez osoby, do prowadzenia metryk ustanowione, sporządzone, lub tylko potwierdzone, podlegają tyle razy stęplowej kwocie . . . . ile urodzeń ślubów małżenskich, albo przypadków śmierci przez namienione osoby z książek metrykalnych potwierdzone bywają. Takowe, przez osoby prywatne sporządzone, tylko w razie ich użycia jako alegatów stęplowi, na alegata przepisanemu, podlegają.	. . . .	.	15			
	Rotulus actorum, ob. aktów rotuł.						
	Rozjemca (sędzia polubowy), ob. kompromisowe umowy.						
77/92	Rozjemcze (pulubowe) wyroki. Uwaga. Jeżeli wyrok rozjemczy prawny interes za przedmiot ma, do którego postanowienia niniejszej ustawy względem należytości zastósowane być mają, tedy rozjemczy wyrok, jeżeliby prawny interes tylko w przypadku wystawienia prawnego dokumentu należytości podlegał, takowego zaś nie wystawiono, za prawny dokument względem interesu uważanym i wedle tej						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	własności, należytości, poddanym być ma. Jeżeli zaś interes prawny takowy jest, który bez różnicy, czy względem niego dokument sporządzono czy nie, należytości podlega, i jeżeli takowemu względem należytości obowiązkowi, nim wyrok rozjemczy zapadł, zadosyć nie uczyniono, z czego rozjemca wykazu żądać ma, natenczas wprawdzie wyrok tylko stęplowi 1 złt. r. od arkusza podlega, rozjemca atoliż, pod własną swą odpowiedzialnością za należytość, obowiązanym jest, urząd ku wymierzaniu należytości ustanowiony o prawnym interesie zawiadomić, i na to się w wyroku odwołać,						
	Rozkazy, urzędowe, ob. urzędowe wydania p. t. 93-6. *i.*						
78/18	Rozpoznania stanu rzeczy znawców i w sztuce biegłych: *a)* jeżeli takowe za urzędowem wezwaniem urzędu lub władzy jedynie tylko w celu wyjaśnienia stanu rzeczy wydawane bywają, przedmiotu opłacenia należytości nie stanowią; *b)* jeżeliby zaś przeznaczone były służyć za dowód lub za podstawę czynności urzędowej w sprawach strony, jak zaświadczenia; *c)* jeżeli zaś takowe część składową dokumentu lub protokołu stęplowi podległego n. p. inwentarza stanowią, natenczas żadnego osobnego stępla niewymagają, chyba gdyby osobno alegowane lub później wniesione były.						
	Rozporządzenia ostatniej woli, ob. p. t. 12-102. *p.*						
	Rozrządzenia, urzędowe, ob. urzędowe wydania.						
	Rozstrzygnienia, ob. urzędowe wydania.						
	Rozstrzygnienia powody do sądowych wyroków w postępowaniu spornem, ob. urzędowe odpisy p. t. 45-2., i uwagę 2. tej pozycyi.						
79/90	Rozwodowe listy, wcelu rozwiązania małżeństwa między żydowskiemi małżonkami ważnie zawartego ze strony męża żonie dane jeżeli w takowych co do majątku małżonków albo co do utrzymania małżonki lub dzieci nic nie rozporządzono; gdyby zaś to się stało było, tedy list rozwodowy owej wyższej należytości podlega, jaka dla zawartego zobowiązania przepisaną jest.	od każdego arkusza	.	15			

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Rozwodowe skargi, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Rubra, certifikowane, t. j. owe, któremi przez podawcze protokoły odebranie podania potwierdzonem bywa, jak urzędowe wydania.						
80/89	Rubrów odpisy, t. j. odpisy rubrów podań, które z samemi podaniami, wedle przepisu porz. sąd. do sądów się podają . . . . . . Uwaga 1. Jeżeli odpisów rubrów w przepisanej liczbie nie podano, natenczas postanowienie §. 67 nin. ust. zastósowanem być powinno. Uwaga 2. Jeżeli zamiast podań sporządzane bywają protokoły, natenczas do odpisów rubrów protokołowych tyle arkuszów stęplowych przyłożyć należy, ile takowych do odpisów rubrum podania, którego miejsce protokół zastępuje, użyć było by wypadało.	od każdego arkusza	.	6			
	Ryczałtowe kwity, ob. p. t. 44-48. *e.*						
	Rysunki, ob. alegata.						
	Rządowe dobra (skarbowe,) ob. p. t. 49-75. *a.* i 55-44. *w.*						
	Rządowych kolei żelaznych i dalopisów (telegrafów) administracya ob. p. t. 49-75. *a.* Podania względem nich, uwolnione, ob. p. t. 55-44. *u.*						
	Sądowe wydania, ob. urzędowe wydania, jako takowemi objęte.						
	Schowanie (umowy o), ob. o zachowanie umowy.						
	Sekundaweksle, ob. weksle.						
	Sekwestracyjne decyzye, ob. wyroki.						
	Sekwestracyjne dekreta, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Sekwestracyjne prożby, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Senioratu ustanowienie, ob. fideikomisu ustanowienia dokumenta.						
81/94	Sensale, książki, które one dla pośrednictw przy interesach (interesach sensalnych) prowadzą	od każdego arkusza	.	1			
	Separacyjne protokoły, ob. oddzielenia dokumenta.						
	Serwituty, ob. służebnictwa.						
82/112	Sierocińskie książeczki, t. j. owe książeczki, które przez urzędy sierocińskie opiekunom i kuratorom względem majątku, dla opiece poruczonego u kasy sierocińskiej złożonego, albo dłużnikom sierot względem wypożyczonego im ma-						

Liczba pozycyi	Przedmios	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	jątku wydawane bywają, jeżeli one także i potwierdzenie odebrania opłaty prowizyi w sobie zawierają	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	jeżeli względem wydania kapitału dłużnikom i względem odpłat przez nich osobne prawne dokumenta sporządzone, i opłaceniu należytości wedle przepisów poddane bywają.						
	Skargi, ob. podania.						
	Składowe części dokumentu, ob. §. 34. nin. ustawy.						
	Skrypt (długowe zapisy) ob. o pożyczkę umowy.						
	Slachectwo potwierdzające, nadające dekreta, intymacye, ob. urzędowe wydania.						
	Slachectwa dyplomy, pierwsze i odnowione, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *g. h.*						
	Ślubne dyspensy, ob. dyspensy.						
	Ślubny kontrakt, ob. intercyzy.						
	Ślubne pozwolenia, ob. konsensy,						
	Ślubów małżeńskich zawarcia poświadczenia, ob. metrykalne wyciągi.						
	Słudzy, ob. zaświadczenia p. t. 112-116. *b.* podróżne dokumenta, p. t. 56-85. *a.*						
83/40	**Służby**. Odpłatne umowy o służby . . .	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Za wartość uważać się ma, umówiona zapłata, która, jeżeli takową pewne powtarzające się prestacye stanowią, wedle §. 16. ustawy, albo jeżeli ją podług pewnych ilości wzajemnej prestacyi n. p. podług liczby sztuk, podług sążni kubicznych i t. d. ustanowiono, podłud całej umówionej roboty porachowaną być ma.						
	Służbowe abszyty, ob. abszyty.						
	Służbowe kaucye, ob. kaucye.						
	Służbowego oddalenia, uwolnienia (dokumenta, dekreta), ob. abszyty.						
	Służb nadania dekreta, urzędowe, ob. urzędowe wydania; przez osoby prywatne, ob. umowy o służby.						
84/39	**Służebnictwa**. Dokumenta, któremi się komu tytuł do nabycia służebnictwa nadaje, albo uskutecznione nabycie przez zobowiązanego potwierdza, a to:						
	a) jeżeli nabycie bezpłatnie między żyjącymi miejsce ma, podług wymiaru należytości od darowizny.						
	b) jeżeli zaś temu na przypadek śmierci miejsce dano, podług wymiaru należyto-						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	ści od przeniesień majątkowych z powodu śmierci;						
	c) jeżeli nabycie odpłatnie nastąpiło,						
	aa) od służebnictwa pożytkowania lub użycia rzeczy nieruchomych	od wartości	.	.	. . .	3½	
	bb) od wszystkich innych	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Za wartość przy odpłatnych nabycia sposobach, umówiona odpłata, przy bezpłatnem nabyciu wartość samego służebnictwa uważać się ma. Przy służebnictwie użytkowania, pomieszkania i użycia co do porachowania wartości postanowienie §. 16. i 58. ustawy za prawidło służyć ma.						
	Śmierci poświadczenia, ob. metrykalne wyciągi.						
	Spadku kupna, t. j. kupna objętej albo przynajmniej spadłej sukcessyi, jak o kupno umowy.						
	Spadku dotyczące oświadczenia, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Spadku podziały, jak oddzielenia dokumenta.						
	Spadku pertraktacye, podania, protokoły, ob. podania, p. t. 54-43. *a*. 55-44. *x*. protokoły p. t. 64-79. *a*. *b*. 65-80. *a*; sądowe rozporządzenia, rezolucye, addykcyi dekreta, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*. Duplikaty i dalsze na żądanie stron nastąpione wydania addykcyi spadku, ob. p. t. 93-7. *h*.						
	Uwaga. Same przeniesienia majątkowe z powodu śmierci bezpośredniej należytości odsetkowej podlegają, ob. majątkowe przeniesienia.						
85/52	Spadku pertraktacya: (umowy o), co do podzielenia spadku, jak działowe dokumenta; co do ważności testamentu, prawa spadkowego i t. d. jak ugody.						
86/51	Spadkowe umowy	od każdego arkusza	.	15			
	Ugruntowane na mocy spadkowej umowy prawo dopiero przy spadku sukcessyi należytości podlega, jaką od przeniesień majątkowych z powodu śmierci ustanowiono.						
	Spadkowe zrzeczenia się, t. j. oświadczenia przez podania do władzy pertraktacyjnej, lub protokolarne, iż żadnego nie zrobi się użycia z prawnego lub testamentowego prawa do spadku lub legatu, jak podania, protokoły p. t. 54-43. *a*. 64-79. *b*.						
	Spisy alegatów, jak alegata.						
	Spisy oddanych lub odebranych przedmiotów, ob. dokumenta oddania odebrania, przynależytości inwentarze.						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	Spólne hypoteki, ob. p. t. 94-45. uwagę 2. i §. 57. nin. ust.						
	Spólne podania, dokumenta, prawne interesa, ob. §§. 13, 20, 33, 64 i 69 ustawy.						
	Spólność własności i innych praw. Umowy, któremi się spólność dóbr uskutecznia, ob. towarzyskie umowy, intercyzy ślubne.						
	Dokumenta na zniesienia spólności, ob. oddzielenia dokumenta, podzielenia dokumenta.						
	Sponsye (dokumenta na), dekreta na sponsye, certyfikaty na sponsye dla opiekunów, kuratorów, sekwestratorów, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Sporne pisma, ob. podania p. t. 54-43. *a*. i. *g*.						
	Sprowadzenia pozwolenia, t. j. pozwolenia na sprowadzenie towarów z handlu wyłączonych, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.; prożby o udzielenie takowych, ob. p. t. 54-43. *e*.						
	Statuta, drukowane, przy użyciu tychże jako alegatów, jak te.						
	Stępla przyszycie, ob. §§. 26 i 27 ust.						
	Stęplowego papieru wymiana, ob. §. 41. nin. ust.						
	Stoła: Kwity na należytości stoły, ob. odebrania poświadczenia.						
	Stołowego tytułu dokumenta, jeżeli są przez prywatne osoby wystawione, jak dokumenta nadania użytkowania lub renty, ob. służebnictwa.						
	Stowarzyszenia, jak dalece niektórym z nich uwolnienie osobiste przysługa, ob. p. t. 49-75. *r*.						
	Strawne: Datków na strawne pokwitowania, ob. odebrania potwierdzenia.						
	Studyów zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
	Stypendyum: Prożby o udzielenie stypendyów, jak dalece im uwolnienie przysługa, ob. p. t. 55-44. *b*.						
	Subarendacyjne umowy, ob. liwerunkowe umowy.						
	Subskrypcyjne bilety, ob. p. t. 12-102. *o*.						
	Substytucyi ustanowienia na pełnomocnictwach, ob. §. 34. *c*. nin. ust.						
	Suche weksle, ob. weksle.						
	Sustentacyjne kwity, ob. odebrania poświadczenia, p. t. 43-47. *a*.						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Sustentacyjne rewersa, ob. dokumenta (prawne) i alimentacyjne umowy.						
	Swiadkowie ustnych testamentów, ich wysłuchanie, ob. p. t. 65-80. *a.*						
	Swiadków przesłuchania protokoły w cywilno-sądowem postępowaniu, ob. protokoły p. t. 64-79. *b.*; w karno-sądowem nie są przedmiotem opłaty; w niesądowem, ob. p. t. 64-79. *c.*						
	Swiadków spolne podpisy, ob. §. 34. *d.* nin. ust.						
	Syndykackie decyzye nie są przedmiotem opłaty.						
	Syndykackie zażalenia, (przeciw syndykactwu) ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Szczepienia zaświadczenia, ob. p. t. 113-117. *l.*						
	Szkody wygrodzenia dotyczące rewersa, ob. rewersa.						
	Szkolna opłata (kwity na), ob. p. t. 44-48. *i.*						
	Szkolna opłata: prożby o uwolnienie odtejże, ob. p. t. 55-44. *b.*						
	Szkolne zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
	Szkoły założenia dokumenta, ob. fundacye.						
	Szurfowanie (szukania kruszców) (licencye do), ob. urzędowe wydania.						
	Szurfowanie (prożby o pozwolenie do), ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Tabaki, tytuniu i papieru stęplowego ferlegrzy. Takowym na ich podania w urzędowych sprawach i w interesie dochodowym uwolnienie od stępla przysłuża, p. t. 92-9. oprócz tego pod suppozycyami, p. t. 44-48. *f.*						
	Tabaki, tytuniu i stępla sprzedaży licencye, ob. p. t. 93-7. *g.*						
87/56	Tabularne listy na własność, t. j. potwierdzenia, że kto jako właściciel realności w księgi publiczne wcielonym jest .	od każdego arkusza	.	30			
	Tabularne mandaty na własność, (intromissye), ob. tabularne listy na własność.						
	Tabularne prożby, ob. podania.						
	Tabularne rezolucye, ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *i.*						
	Tabularni wierzyciele. Ich konsensy, ob. konsensy.						
	Tabularne wyciągi, potwierdzenia ob. wyciągi, potwierdzenia.						

Liczbe pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Tabularne zapisanie na własność ob. wciągnienia w księgi publiczne.						
	Taksalne noty, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Talony, ob. p. t. 4-21. *b*.						
	Tanecznej muzyki licencye, ob. uprawnienie.						
	Targowej ceny certyfikaty, jak zaświadczenia.						
	Targewej ceny listy albo obwieszczenia jak alegata p. t. 3-20. *a*.						
	Tercya-weksle, ob. weksle, uwagę 3.						
	Termin (prośba o) ob. podania p. t. 54-43. *a*. *i*; w ustnem postępowaniu spornem, ob. §. 32. nin. ust.; uwolnione ob. p. t. 55-44. *p*.						
	Terminowe listy, ob. zaświadczenia.						
	Terminu sądowego odroczenia, ob. urzędowe wydania i §. 32. nin. ust.						
	Terminów sądowych protokoły, ob. protokoły.						
	Testamenta, ob. ostatniej woli rozporządzenia.						
	Testamentów publikacyi klauzule, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*. 113-117. *r*.						
	Testamentów publikacyi protokoły ob. p. t. 65-80. *a*.						
	Towary (cessyena), w celu wydania towarów z celno-urzędowych magazynów na ręce innej, jak w oświadczeniu względem towarów namienionej osoby, ob. p. t. 12-102. *b*.						
	Towarów pzybycia certyfikaty, ob. p. t. 12-102. *e*. *i*. 113-117. *m*.						
	Towarów wprowadzenia, wyprowadzenia i przeprowadzenia (paszporta do), ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Prożby o udzielenie takowych lub o takowe pozwolenia, które w skutek §. 19. ustawy o cłach i rządowych monopoliach do przedsięwzięcia celnego postępowania potrzebnemi są, ob. p. t. 54-43. *e*.						
88/55	Towarzyskie umowy, t. j. umowy, któremi dwie lub więcej osób się obowiązują swe prace tylko albo też i swe rzeczy dla spólnego celu połączyć:						
	a) jeżeli towarzysze swe prace tylko ku celowi połączają, którego przedmiot nie zasadza się na rzeczy szacownej . . .	od każdego arkusza	.	15			
	b) jeżeli towarzysze swe prace lub rzeczy ku celowi połączają, którego przedmiotem nie jest korzyść dla samych towarzyszów	od każdego ark.	.	15			

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	jeżeli nie wypada niższa ilość wedle skali II., w którym to razie taż ostatnia opłaconą być ma;						
	c) we wszystkich innych przypadkach .	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Wymierzeniu opłaty za podstawę służyć ma wartość kapitału lub majątku, do prowadzenia interesu przeznaczonego a przy przedsiębiorstwach, z wydaniem akcyi połączonych, ilość, na jaką akcya opiewa, albo jeżeliby takowa w niej wyrażoną nie była, ilość, która za akcyą spłaconą być musiała. Jeżeli towarzysze prace swe tylko połączają, atoliz by osięgnęli korzyści, na szacownej rzeczy zasadzającej się, natenczas wartość tej rzeczy wymiar opłaty stanowi. Jeżeli się własność, użytkowanie, lub prawo użycia nieruchomej rzeczy przenosi, natenczas postanowienie p. t. 37-106. co do tej rzeczy zastósowaną bćy ma. Ob. także dóbr spisy.						
	Tratty, ob. weksle.						
	Tymczasowe dokumenta, jak dokumenta.						
	Tymczasowe kwity, jak kwity.						
	Ubogich prebenda. Proźby o udzielenie takowej, ob. podania p. t. 55-44. *a.*						
	Kwity na pobory z prebend ubogich, ob odebrania poświadczenie p. t. 44-48. *l.*						
	Ubodzy, ob. p. t. 49-75. *o. p.*						
	Ubostwa zaświadczenia, ob. zaświadczenia p. t. 113-117. *a.*						
89/105	Ugody:						
	a) jeżeli przedmiot nie jest szacownym .	od każdego arkusza	.	15			
	b) jeżeli własność lub posiadanie rzeczy nieruchomej od jednej strony na drugą przenosi się dokument	od każdego ark.	.	15			
	sama ugoda	od wartości tejże	.	.	. . .	3 ⅓	
	c) we wszystkich innych przypadkach . .	podług wartości, na którą się ugodzono	.	.	II.		
	Uwaga. Ugody, któremi przed sądem na podstawie poprzedzającego interesu prawnego dług zeznano, prawo lub wypełnienie byłego zobowiązania uznano, za sądowe oświadczenia uważane być mają, i wedle postanowień, przy ostatnich podług liczby pozycyi 50-53 moc mających, postępować należy.						
	Ugody intymacye, jeżeli zawierają w sobie treść sądowej ugody, ob. urzędowe odpisy p. t. 45-2. uw. 2.						
	Ugody protokoły podlegają należytości od ugód w nich zawartych.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
90 / 1	Ugodzenia się umowy względem opłacenia publicznych podatków dla potrzeb rządowych lub gminnych, między administracyą poborczą albo między dzierżawcą pobierania a podatkującym zawarte	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	Ukarania certyfikaty, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Umarły: Uznania czyli ogłoszenia kogo za umarłego, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Umowy, ob. dokumenta.						
	Uniwersyteckie zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
	Ułaskawienie. Prożby o takowe, ob. podania p. t. 54-43. *a*. *h*. Co do próżb o ułaskawienie w postępowaniu na zbrodnie, ciężkie przestępstwa policyjne, proste wykroczenia policyjne i przestąpienia dochodowe ob. p. t. 55-44. *l*.						
	Ulżenia (uwzględnienia). Prożby o takowe ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Upełnomocnienia klauzule, na kwitach do odebrania wypłat jak pełnomocnictwa.						
91 / 27	Upełnomocnienia, t. j. umowy do prowadzenia cudzego interesu, jeżeli się o nagrodę wyraźnie lub w milczeniu umówiono, jak umowy o służby; jeżeli żadnej nagrody nie umówiono	od każdego arkusza	.	15			
	Upoważnienie. Prożby o upoważnienie do prowadzenia professyi, przedsiębiorstw i zatrudnień zarobkowych lub do przedsiębrania pojedynczych, szczególnego upoważnienia wymagających aktów zarobkowych, ob. podania p. t. 54-43. *b*. Urzędowe wydania, któremi rozstrzygnienie na prożbę takową uwiadamia się, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*. Szczególne dokumenta względem udzielenia upoważnienia wydane n. p. dyplomy, dokumenta przywilejowe, patenta, licencye, dokumenta względem prawa majstrostwa i obywatelstwa, paszporta do domokrążstwa, wyłącznie licencyi, do zbierania gałganów (ob. te) ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *g*.						
	Upraszające pisma, ob. urzędowa korespondencya.						
	Uprawnienia. Prożby o uprawnienie do prowadzenia professyi, przedsiębiorstw zarobkowych zatrudnień wszelkiego rodzaju, ob. podania p. t. 54-43. *b*. Urzędowe wydania względem takowych, ob. p. t. 93-7. *g*. *i*.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Urlopowe paszporta, ob. podróżne dokumenta.						
	Urlopowe pozwolenia, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Urodzenia świadectwa, ob. metrykalne wyciągi.						
92/9	Urzędowa korespondencya, t. j. pisma, które władze, urzędy, osoby urzędowe lub postanowieni rządowej administracyi kraju tutejszego lub cudzego w poruczonych im urzędowych czynnościach do innych władz, urzędów, osób urzędowych lub postanowionych rządowej administracyi kraju tutejszego lub cudzego, do sejmu państwa, do zastępstw krajowych, obwodowych lub gminnych stosują, bądź czy one rzeczy strony jakowej dotyczą czy nie, nie są przedmiotem opłacenia należytości.						
93/7	Urzędowe wydania władzy lub urzędu w tutejszym kraju należytościom podległym. Należytościom podległe w tej taryfie pod następującemi nazwiskami przychodzą: *a)* odpisy, *b)* widymaty, *c)* wydania urzędów dochodowych, które atoliż szczególnem obwieszczeniem oznaczone będą, *d)* poświadczenia przynależności i podróżne dokumenta, *e)* protokoły *f)* wyroki, *g)* uzdolnienia dekreta i owe szczególne dokumenta, które wraz z urzadowem, na wniesioną prożbę rozstrzygnienie obwieszczającem, wydaniem względem udzielenia jakiego, nie na tytule cywilnego prawa zasadzającego się, upoważnienia lub uprawnienia, przywileju albo względem przyznania uzdolnienia przez publiczne władze lub gminy wydawane bywają, jako to: dyplomy, dokumenta przywilejów, patenta, licencye majstrostwa i obywatelstwa praw dotyczące dokumenta, paszporta do domokrąźstwa i t. d.	od każdego arkusza	.	30			
	h) Duplikaty, za upraszaniem strony z urzędowego wydania wystawione . . Ob. wyroków duplikaty.	od każdego arkusza	.	30			
	i) Wszystkie inne urzędowe wydania, które ani prawnym dokumentem nie są, ani zaświadczeniem, ani też za						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	urzędowe odpisy podług uwagi 2. do p. t. 45-2 uważane być nie mogą, przedmiotu opłaty nie stanowią.						
	Urzędy, ich uwolnienie, ob. p. t. 49-75. *a*.						
	Usprawiedliwienia, uwolnione, ob. p. t. 55-44. *l. n.*						
	Usprawiedliwienia skargi ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Ustanowienia listy, na posadę, jeżeli nie są dekretami mianowania publicznych urzędników i sług. jak dokumenta umowy o służby.						
	Utrzymanie, (rewersa na), ob. dokumenta (prawne) i alimentacyjne umowy.						
	Uwierzytelnienia dokumentu, ob. legalizacye, odpisy widymowane, p. t. 45-2. *b. c. d. e.* jeżeli pełnomocnictwami są, jak te.						
	Uwolnienia karty, ob. abszyty.						
	Uwolnienia od opłacenia należytości, niniejszą ustawą przepisanych:						
	Przedmiotu dotyczące, wyszczególnione są pod p. t. 90 1. 4-21. 55-44. 94-45. 44-48. 22-59. c. 21-60. 31-66. 65-80. 71-83. 57-86. 12-102. 37-106. *B. f.* 82-112. 96-113. *d.* i 113-117.						
	osób dotyczące, pod p. t. 49-75.						
	Uzdolnienia dekreta i dokumenta, które władze i urzędy na przedsięwzięty u nich egzamin w celu dostąpienia jakiej posady, przypuszczenia do jakiego zatrudnienia lub publicznego użycia, jako i na okazane przy tem zdolności egzaminowanego wydają, ob. p. t. 93-7. *g*.						
	Użycia prawo. Dokumenta jakiemi się to nadaje, ob. służebnictwa. Potwierdzenia odebrania ob. p. t. 43-47. *b*.						
	Użytkowanie, ob. służebnictwo.						
	Użytkowania dotyczące umowy ob. służebnictwa.						
	Verfachowe ekstrakty, potwierdzenia (ekstrakty zarejestrowania podług klas w księgi hypoteczne Tyrolskie). ob. wyciągi. potwierdzenia.						
	Verfachowe protokoły zamiast podań. ob. protokoły p. t. 64-79. *a. b.* i p. t. 98-71; zamiast dokumentów, w księgi hypoteczne zarejestrować się mających, podług p. t. 64-79. *a.* i *b.* uwaga.						
	Verfachowe prożby. ob. podania p. t 54-43. *a.* z uwzględnieniem p. t. 98-71. *b.*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Wadyów nazad odebranych poświadczenia, ob. p. t. 44-48. *d.*						
	Wagi cedułki, ob. p. t. 113-117. *t.*						
	Waglia weneck. lomb. Monte, jak publiczne obligacye.						
94/45	Wciągnienia w celu nabycia rzeczowych praw w księgi publiczne, a to:						
	A) Prawa własności lub służebnictwa użytkowania lub prawa użycia rzeczy nieruchomej albo tejże zrównanego uprawnienia, jeżeli prawny interes lub tytuł nabycia, na podstawie którego wciągnienie nastąpić ma,						
	a) należytości podlega niniejszą ustawą (pod pozycyą taryfową 37-106) na majątkowe przeniesienia między żyjącymi, albo z powodu śmierci przepisanej . .	. . . .	.	.	. . .	. . .	bez opłaty.
	b) rzeczonej należytości nie podlega . . .	od wartości	.	.	. . .	$1\frac{1}{2}$	
	B) Innych praw:						
	a) jeżeli przedmiot szacownym jest . . .	od wartości	.	.	. . .	$\frac{1}{2}$	
	b) jeżeli takowy nie jest szacownym, za każde wciągnąć się mające prawo . .	. . . .	.	30			
	C) w celu wykreślenia wciągnionego prawa	. . . .	.	.	. . .	. . .	bez opłaty.
	D) w wykonaniu ustawy z dnia 7. Września 1848 względem zniesienia węzła poddańczego i uwolnienia gruntów i ziemi od ciężarów	. . . .	.	.	. . .	. . .	bez opłaty.
	E) Za prenotacye w celu nabycia praw rzeczowych, co do uwolnienia od należytości lub co do wymiaru należytości moc mają postanowienia, pod *A* do *D* tejże pozycyi taryfowej wyszczególnione. Jeżeliby zaś prenotacyą w drodze rekursu zniesiono lub zmieniono, natenczas, przytoczywszy dowód, o zwrócenie całej należytości odsetkowej lub stosunkowej części tejże upraszać można, od czego jednak za prenotacyą, na zasadzie jednego a tego samego dozwolenia sądowego u jednego a tego samego urzędu wykonaną, stała należytość 30 kr. potrącona być ma. Zwrócenie stałej za wciągnienie należytości miejsca nie ma.						
	Uwaga 1. Należytość za wciągnienie, do wartości stosująca się, zachowując §§. 48 do 59 ustawy jako też postanowienia przy pojedynczych pozycyach taryfowych dla prawnego interesu, o którego wciągnienie idzie, namienione, od ogólnej wartości wszystkich praw na zasadzie jednej a tej samej prożby dla jednego a tego samego						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	nabywcy w publiczne księgi jednego a tego samego urzędu wciągnąć się mających, wszelakoż nigdy niżej 30 kr. wymierzoną być ma. Uwaga 2. Wciągnienie jednego a tego samego prawa na więcej rzeczach nieruchomych w księgi publiczne jednego a tego samego urzędu na zasadzie jednej a tej samej prożby nie stanowi żadnej innej pretensyi do należytości, jak, któraby wypadła, gdyby wciągnienie na jednej tylko rzeczy nieruchomej miejsce było miało. Jeżeliby zaś o takowe wciągnienie różnemi prożbami w jednym lub w różnych czasach, albo w księgi różnych urzędów upraszano, tedy za wciągnienie każdego zezwolenia sądowego tego samego urzędu, do prowadzenia ksiąg publicznych ustanowionego, lub różnych takowych urzędów dochodzącego stałą należytość 30 kr. opłacić się winno, pod suppozycyą, że względem pierwszorazowego wciągnienia prawa w księgi publiczne postanowieniom niniejszej pozycyi taryfowej zadosyć uczyniono. Uwaga 3. Do tego samego rozporządzenia (uwaga 2) także i w tym przypadku zastósować się winno, jeżeli w toku sądowego postępowania spornego lub w drodze egzekucyi na rzecz jednej z stron, spór wiodących, z swem prawem w księgi publiczne już wciągnionej, wciągnienia dozwolono. Uwaga 4. Gdzieby wedle istniejących przepisów wciągnienie po upływie wyznaczonego czasu odnowionem być musiało, tam jeżeli przez przeniesienie majątku, tym czasem zaszłe, nie nastąpiło zobowiązanie do opłacenia innej należytości, za odnowienie praw, na zasadzie jednej a tej samej prożby, dla jednego a tego samego nabywcy w księgi publiczne jednego a tego samego urzędu wciągnionych, tylko stałą należytość 30 kr. opłacić należy. Uwaga 5. Za wciągnienie podzielenia niepodzielnie wciągnionych spółuczęstników tylko stała należytość 30 kr. opłaconą być ma. Uwaga 6. W przypadkach pod *A* i *E* niniejszej pozycyi taryfowej przed						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	weiągnieniem wykazać się winno, że za przeniesienie majątku *a)* jeżeli się to zasadza na interesie przed działalnością niniejszej ustawy zawartym, należytości wedle postanowień niniejszej taryfy (pozycya 37-106) wypadające już opłacone zostały; *b)* jeżeli przeniesienie majątku zasadza się na prawnym interesie przed działalnością nowej ustawy zawartym, należytość, jakaby wedle prawnych rozporządzeń, w czasie zawarcia tego interesu istniejących, wypadała, opłacono. Jeżeliby tego nie wykazano, a w skutek §. 80. ustawy ani podwyższona należytość, ani też kara nie ma być zastósowaną, natenczas pobierać się ma należytość, w pozycyi taryfowej 37-106 bezpośrednio lub przez odwołanie się na inną pozycyą taryfową namienioną, wszakże oraz osobnej należytości za weiągnienie żądać nie można.						
	Dla królestwa Lombardzko-Weneckiego i dla Dalmacyi p. t. 94-45. opiewa, jak następuje: Weiągnienia w księgi publiczne: *A.* W celu nabycia realnego prawa przez weiągnienie w księgi hypoteczne lub notyfikowe, jeżeli kwota oznaczoną a przedmiot szacownym jest:	od kwoty lub wartości	. .		. . . .	½	
	B. W celu wykreślenia lub zmniejszenia prawa realnego w księgi hypoteczne lub notyfikowe weiągnionego.	. . . .	. .		. . . .	. . .	bez opłaty.
	C. Za prenotacye do osiągnienia praw realnych co do wymiaru należytości lub uwolnienia od należytości moc mają przepisy pod *A*, *B* wymienione. Jeżeliby zaś prenotacyą w drodze rekursu zniesiono lub zmieniono, natenczas pod przytoczeniem dowodu o zwrócenie całej należytości lub stosunkowej tejże części upraszać można, od której jednak za wszystkie prenotacye, na zasadzie jednego a tego samego dozwolenia sądowego, a jednego a tego samego urzędu wykonane, stałą należytość 1 liry 50 cent. albo 30 kr. odciągnąć się ma. Zwrócenie stałej należytości za weiągnienie (Uw. 2. tej poz.) miejsca nie ma. *D.* Weiągnienie własności lub posiadania dobra nieruchomego w rejestra podatkowe bez opłaty należytości dzieje się.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	Jeżeliby zaś w tych częściach kraju, w których dekret rządu włoskiego z dnia 16. Lutego 1809 w wykonaniu stoi, o wciągnienie takowe na zasadzie prawnego interesu, przed 15. Marca 1850 zawartego, po upływie trzechmiesięcznego terminu, przytoczonym dekretem z dnia 10. Lutego 1809, art. 22. przepisanego, upraszano, natenczas należytość 3 $^1/_2$ odsetka od wartości we własność lub w posiadanie przeszłej rzeczy, opłaconą być ma; przy czem jednak, jeżeliby dokument względem rzeczonego interesu wyższemu poddano stęplowi jak 15 kr., zapłacona nadwyżka stęplowa od należytości, podług tego postanowienia wypadającej, odtrąconą być ma.						
	Uwaga 1. Należytość za wciągnienie, do oznaczonej kwoty lub do wartości stosująca się, wraz z zachowaniem §§. 48. do 59. ustawy jako też postanowień przy pojedynczych pozycyach taryfowych dla prawnego interesu, o którego wciągnienie idzie, namienionych, od ogólnej wartości wszystkich praw, na zasadzie jednej a tej samej prożby dla tego samego nabywcy, w publiczne księgi jednego a tego samego urzędu wciągnąć się mających, wszelakoż nigdy niżej 1 liry 50 cent albo 30 kr. wymierzoną być ma.						
	Uwaga 2. Wciągnienie jednego a tego samego prawa na więcej nieruchomych rzeczach w księgi publiczne jednego a tego samego urzędu, na zasadzie jednej a tej samej prożby lub jednej a tej samej noty hypotecznej, nie stanowi żadnej innej pretensyi do należytości; jak, któraby wypadła, gdyby wciągnienie na jednej tylko rzeczy nieruchomej miejsce było miało. Jeżeliby zaś o takowe wciągnienie różnemi prożbami, lub notami hypotecznemi w jednym lub w różnych czasach, albo w księgi różnych urzędów upraszano, tedy za wciągnienie każdego zezwolenia sądowego tego samego urzędu, do prowadzenia ksiąg publicznych ustanowionego, lub różnych takowych urzędów dochodzącego, albo za wciągnienie noty hypotecznej, do tychże podanej, stała na-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	leżytość 1 liry 50 cent. albo 30 kr. opłacić należy, pod suppozycyą, że względem pierwszorazowego wciągnienia prawa w księgi publiczne postanowieniu *A* niniejszej pozycyi taryfowej zadosyć uczyniono.						
	Uwaga 3. Do tego samego rozporządzenia (uwaga 2) także i w tym przydadku zastósować się winno, jeżeli w toku sądowego postępowania spornego lub w drodze egzekucyi na rzecz jednej z stron, spór wiodących, z swem prawem w księgi publiczne już wciągnionej, wciągnienia dozwolono.						
	Uwaga . Za proste odnowienie wciągnienia w księgi hypoteczne lub notyfikowe, które co dziesięć lat nastąpić winno, tylko stałą należytość 1 liry 50 cent. lub 30 kr. opłacić należy, atoliż z zachowaniem postanowienia, w ustępie 6. *a.* przestróg do taryfy zawartego.						
	Uwaga 5. Za wciągnienie podzielenia niepodzielnie wciągnionego prawa między spółuczęstników już wciągnionych tylko stała należytość 1 liry 50 cent. albo 30 kr. opłaconą być ma.						
	Obacz zresztą ustęp 6. przestróg do taryfy.						
	Wcielenie egzekucyjne, ob. p. t. 94-45.						
	Uwaga 3. Certyfikaty, ob. podwierdzenia.						
95 / 46	Wcielenia pozwolenia:						
	a) ze strony sądu, sądownictwo realne wykonującego, ob. urzędowe wydania;						
	b) ze strony zobowiązanych w oddzielnych wydaniach	od każdego arkusza	.	15			
	Uwaga. Jeżeli pozwolenie na wcielenie oraz za umowę hypoteczną uważanem być ma, ponieważ w dokumencie w rzeczy głównej hypotece miejsca nie dano, natenczas takowe należytości od umów hypotecznych podlegają.						
	Wędrownicze książki, ob. podróżne dokumenta.						
96 / 113	Weksle,						
	a) wystawione w kraju tutejszym, należytościom podległym, a w 6 miesięcy lub w krótszym czasie, rachując od dnia wystawienia, wypłatne	podług wartości	.	.	I.		
	b) wystawione w kraju tutejszym, od należytości wolnym, do kraju tutejszego na-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	leżytościom podległego przeniesione, a nie później jak w 6 miesięcy po dniu wystawienia w kraju tutejszym wypłatne .	podług wartości	.	.	I.		
	c) w kraju cudzym wystawione, do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesione, a nie później jak w 12 miesięcy po dniu wystawienia w kraju tutejszym należytościom podległym wypłatne	podług wartości	.	.	I.		
	d) w kraju cudzym wystawione i tamże wypłatne	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo.
	e) Weksle za okazaniem, do których prezentacyi żadnego terminu nie zawarowano, albo też termin nie nad 6 miesięcy dla wekslów w kraju tutejszym, a nie nad 12 miesięcy dla wekslów w kraju cudzym wystawionych, zawarowano, podlegają przy ich wystawieniu lub po ich przeniesieniu do kraju tutejszego należytościom podległego, postanowieniom moc mającym względem wekslów, na czas pewny wystawionych. Jeżeliby wekslu za okazaniem, w kraju tutejszym należytościom podległym lub od należytości wolnym wystawionego, w ciągu 6 miesięcy, a w kraju cudzym wystawionego, w ciągu 12 miesięcy, rachując od dnia wystawienia, do wypłaty nie prezentowano, natenczas z upływem tychże terminów ta ilość opłacona być ma, o którąby przy zastosowaniu skali II należytość od wekslu wyżej wypadała;						
	f) wszelkie inne weksle	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga 1. Jeżeli weksel prolongowano, tedy za każdą prolongacyą, która wedle różnicy, czy weksel w kraju tutejszym czy cudzym wystawiono, 6 lub 12 miesięcy nie przenosi, zawsze znowu ta sama należytość opłacona być ma; jeżeli zaś prolongacya termin ten 6 a względnie 12 miesięcy przekracza, natenczas należytość podług skali II opłacona być ma.						
	Uwaga 2. Jeżeli wekslowe, przez weksel utworzone zobowiązanie ustało, albo jeżeli weksel w celu osiągnienia prawa hypotecznego intabulowano lub prenotowano, i jeżeli za takowy należytość tylko podług skali I lub podług dawniejszego dla wekslów ustanowionego wymiaru opłacono, natenczas z ustaniem wekslowego zobowiązania						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe ztr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	albo przed podaniem intabulacyjnej lub prenotacyjnej prośby obowiązek wstępuje do dodatkowego opłacenia tej należytości, o którąby przy zastosowaniu skali II należytość za weksel wyżej wypadała.						
	Uwaga 3. Sekunda- i tercya-weksle tej samej należytości podlegają, jakiej pierwszy egzemplarz wekslu podlega.						
	Uwaga 4. Odpisy (kopie) wekslu, żyrowane, co do zobowiązania stęplowego oryginalnym wekslom za równe uważane być mają.						
	Uwaga 5. Z uwzględnieniem §§. 23. i 44. nin. ust. cudzo-krajowe lub w kraju tutejszym, od należytości wolnym, wystawione i w tutejszym kraju wypłatne jeżeliby żyro, akcept lub inny indossament nakazać, wypłatę odebrać lub protest podnieść miano, muszą nim się to stanie, a na wszelki przypadek przed upływem 30 dni po przeniesieniu do tutejszego kraju należytościom podległego, opłaceniu należytości poddane być. Co do indossamentu ob. p. t. 12-102. *n*.						
	Wekslu prolongacye, ob. §. 35. nin. ust. i uwagę 1. p. t. 96-113.						
	Wekslowe protesta, ob. p. t. 112-116. *g*.						
	Wekslowo-sądowe nakazy wypłaty, ob. wyroki.						
	Wekslowi sensale, ob. sensale.						
	Wezwane skargi, ob. podania p. t. 54-43. *a. i*.						
	Wezwawcze skargi, ob. podania p. t. 54-43. *a. i*.						
	Widowania, ob. p. t. 31-66.						
	Widymowane odpisy (widymaty), ob. odpisy.						
	Wiejskiego pospodarstwa towarzystwa, jak dalece tymże uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 49-75. *r*.						
	Wieku dyspensa. Prożby o pozwolenie takowej, ob. podania p. t. 54-43. *a*. Pozwolenie takowej, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Wierzycieli wydział, jak dalece takowemu uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 49-75. *l*.						
	Więźnie, jak dalece im osobiście uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 49-75. *u*.						
	Wkwaterowania cedułki ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Włączane arkusze, ob. wstępne przestrogi do taryfy.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	Własnoręczne znaki. Potwierdzenia tychże przez imię podpisujących, ob. §. 34. *d.* nin. ust.						
	Wobywatelstwo poczytujące oświadczenia, t. j. Uznania nabycia prawa obywatelstwa państwa albo nadania tegoż ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*: jeżeli zaś oświadczenie tycze się prawa obywatelstwa gminnego, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *g*.						
	Wojskowe osoby, jak dalece onym osobiste uwolnienie przysłuża ob. p. t. 49-75. *f. g.*						
	Wpisania (książeczki do), jeżeli w takowych spełnione obowiązki przez uprawnionego albo zawarte obowiązki ze strony obowiązanego, albo obopólne obowiązki przez obie strony potwierdzone bywają, jak prawne dokumenta; oprócz tego jak rachunki p. t. 71-83. *B*.						
	Wprowadzenia (paszporta do), ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*. Prożby o udzielnie takowych, ob p. t. 54-43. *c*.						
	Wsparcia, ob. zasiłki.						
	Wyborcze listy: Reklamacye, zażalenia, rekursa przeciw temu, ob. p. t. 55-44. *s*.						
	Wychowanie (zasiłki na). Prożby o udzielenie, ob. p. t. 54-43. *a*; kwity na to, ob. p. t. 43-47. *a*.						
97/17	Wyciągi: *a)* z ksiąg publicznych kraju tutejszego, które względem posiadania i własności nieruchomych dóbr i praw onym zrównanych i względem ciążących na nich praw i ciężarów, tudzież względem sądowych depozytów prowadzone bywają (księgi gruntowe, tabularne, hypoteczne, notyfikowe, tudzież tak zwane w Tyrolu *Verfachbücher*, górnicze, prenotacyjne, przemysłowe, depozytowe i t. d.) wyłącznie uwolnionych od należytości poświadczeń przedsięwziętej urzędowej czynności do wciągnionych dokumentów lub do prożb o przyjęcie depozytu przyłączonych	od każdego arkusza		30			
	b) teżsame wyciągi z książek, w kraju cudzym prowadzonych, jak zaświadczenia;						
	c) z pism urzędowych lub urzędowie zachowanych pism prywatnych, ob. urzędowe odpisy, p. t. 45-2.						
	Wydanie (prożby o), ob. podania p. t. 54-43. *a*.						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	Wydania prywatne, ob. prawne dokumenta, zaświadczenia, podania, odpisy, alegata.						
	Wydania urzędowe, ob. urzędowe wydania.						
	Wydobywanie rzeczy kopalnych (karta uprawnienia do), ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Wydobywanie rzeczy kopalnych (prożba o uprawnienie do), podług p. t. 54-43. *b.*						
	Wyjaśnienia, ob. rachunki.						
	Wykazy handlujących i professyonistów, ob. rachunki.						
	Wykazy (wytknięcia) omyłek, ob. rachunki.						
	Wykreślenia pozwolenie sądowe, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*; stron ob. p. t. 98-71. *b.*						
98/71	Wykreślenie (prożby o): *a)* obowiązanego, ob. podania p. t. 54-43. *a.* *b)* uprawnionego, jeżeli kwitu albo ogólnie dokumentu na odpłatny interes, którym się zobowiązanie znosi, nie przedłożono, jak darowizny.						
	Wykreślenia wciągnienie, ob. p. t. 94-45. *C.*						
	Wykup (umowy o) względem długów jak cessye, względem innych praw jak kupna i przedaże.						
99/63	Wyłączne posiadanie (umowy o), któremi jednemu spadkobiorcy reszta innych prawo udziela, aby ten realność za wypłaceniem spadkowych ich pretensyi w wyłączne wziął posiadanie jak oddzielenia dokumenta.						
	Wynagrodzenia kwity, ob. odebrania poświadczenia; uwolnione (p. t. 44-48. *g.*)						
	Wypłaty arkusze, książeczki. ob. wpisania (książeczki do).						
100/115	Wypłaty listy, jeżeli są przez odbiorcę podpisane, za tyle odebrania poświadczeń uważane być mają, ile się znajduje podpisanych odbiorców. Jeżeli przez więcej osób wypłata potwierdzona jest, niepodzielnie im nieprzynależąca, natenczas części pojedyńczych odbiorców ku wymierzeniu należytości razem zrachować nie wolno.						
	Wypłaty nakazy, wekslowo-sądowe ob. wyroki.						
	Wypłaty potwierdzenia, ob. odebrania potwierdzenia.						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości.
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	Wypłaty przedłużenia, ob. §. 35 nin. ust.						
101/114	Wypłat przekazy:						
	a) odpłatne	podług przekazanej ilości	.	.	II.		
	b) bezpłatne, jak darowizny.						
102/13	Wypowiedzenia pozasądowe . . . poświadczenia odebrania i przyjęcia względem takowych ob. p. t. 44-48. *m.*	od każdego arkusza	.	15			
	Wypowiedzenia sądowe, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
103/68	Wypożyczenie (umowy o), t. j. umowy, na mocy których oddaje się komu niezpotrzebowalna rzecz tylko do bezpłatnego jej użycia na czas jaki oznaczony	od każdego arkusza	.	15			
	Jeżeli za użycie odpłatę jakową umówiono, natenczas postanowienia, dla umów dzierżawnych przepisane, zastósowane być mają.						
	Wyprowadzenie (paszporta do), ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Proźby o udzielenie takowych ob. p. t. 54-43. *e.*						
104/103	Wyroki i decyzye, do których się także i wekslowo-sądowe nakazy wypłaty liczą od należytości wolne:						
	I. Wyroki lub decyzye pierwszej instancyi:						
	A. Jeżeli wartość spornego przedmiotu 50 złt. r. nie przenosi, tak w rzeczy głównej jak względem nawiasowego sporu	od każdego arkusza	.	30			
	B. Jeżeli wartość spornego przedmiotu 50 złt. r., lecz nie 200 złt. r. przenosi, a tenże szacowną jest rzeczą, tak w rzeczy głównej jak względem nawiasowego sporu	od każdego arkusza	1				
	C. Względem nawiasowych sporów także i w innych jak pod *A.* i *B.* namienionych przypadkach	od każdego arkusza	1				
	D. Względem następujących przedmiotów: *a)* względem nakazania wiecznego milczenia *b)* względem skarg z powodu naruszenia posiadania . . . . *c)* względem skarg pierwszeństwa w konkursie i przy rozdzieleniu najwyższej ofiarowanej ceny licytacyjnej . . . . *d)* względem ważności wypowiedzenia umowy dzierżawnej lub najmu . . . . . . *e)* likwidacye w konkursie	od każdego arkusza	1				
	Uwaga. Co do decyzyi, stałej należytości stęplowej podległych, tak egzemplarz dla powoda jak dla zaskarżonego tej samej należytości podlega, wyjąwszy wyroki likwidacyi w konkursie, z których tylko wydania, wierzycielom doręczane, stęplowi podlegają.						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	kr.	Należytości zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	II. Ostateczne wyroki w spornem urzędowaniu sędziego, prawomocne (§. 63. nin. ust.): *A.* Jeżeli przedmiot prawnego sporu szacownym jest, a to: *a)* Któremi w innych jak pod I., *A.* i *B.* namienionych przypadkach własność, pożytkowanie lub prawo użycia nieruchomej rzeczy na podstawie tytułu prawnego, na rozporządzeniu prawa oprócz przepisanej prawem sukcessyi a nie na umowie zasadzającego się, przysądzono, wszelakoż nie niżej 4 złt. r.	od wartości przysądzonego przedmiotu	.	.	. . .	3½	
	b) Któremi oprócz namienionego tu pod *a.* przypadku wypłatę summy pieniężnej nad 200 złt. r., albo ogólnie przeniesienie rzeczy w wartości 200 złt. r. od jednej strony na drugą przysądzono . . atoliż nie niżej 4 złt. r. Jeżeli spór prawny zasadza się na prawnym interesie, który należytościom wedle postanowień niniejszej ustawy lub ustawy stęplowej z dnia 27. Stycznia 1840 podlega, natenczas u urzędu, który należytość od wyroku wymierzyć ma, wykazać należy, że onym postanowieniom zadosyć uczyniono; jeżeliby wykazania takowego nie dano, natenczas wedle ustawy wypadająca od prawnego interesu należytość niezawiśle od onej za wyrok pobieraną być ma.	podług wartości przysądzonego przedmiotu	.	.	. . .	½	
	c) Któremi w innych jak pod I. *A*, *B* wymienionych przypadkach przeniesienia rzeczy od jednej spornej strony na drugą nie zawyrokowano . . . . Należytość jednak nie mniej jak 4 złt. r. a nie więcej jak 10 złt. r. wynosić ma.	od wartości przedmiotu spornego	.	.	. . .	½	
	d) Któremi w przypadkach pod *a* i *b* wytkniętych dla jednej tylko części spornego przedmiotu przeniesienie od jednej spornej strony na drugą wyrzeczono, dla drugiej zaś takowego odmówiono, należytość, wedle postanowień *a. b.* wymierzyć się mająca, nie mniej, jak któraby wedle ustępu *c.* w przypadku zupełnego odsunięcia wypaść miała, wynosić ma.						
	B. Jeżeli przedmiot prawnego sporu szacowym nie jest, bez względu, czy sądowa decyzya przeniesienie od jednej spornej strony na drugą zawyrokowała, czy nie Uwaga 1. Należytość za uchwalenie wyroku klassyfikacyi w konkursie	od wyroku	8				

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	zastępca masy opłacić winien. Późniejsze w takowy wmieszczenia dla niego i wyciągi z tegoż dla wierzycieli podlegają należytości za urzędowe odpisy. Uwaga 2. Kontumacyjne wyroki żadnego wyjątku nie mają. Jeżeli zaś wyrok kontumacyjny, bezpośredniej opłacie należytości podlegający, zniesiono a nowy wyrok uchwalono, natenczas na takowy postanowienie §. 63. nin. ustawy zastósowane być ma.						
105 104	Wyroki, które nie są przedmiotem opłaty: *a)* Wyroki (decyzye) nieważności; *b)* wyroki syndykackie; *c)* wyroki 2. i 3. instancyi w tym przypadku, w którym wyrok 1. instancyi stałej należytości stęplowej podlega; *d)* co do wyroków, od których należytość bezpośrednio pobiera się (p. t. 104-103. II), wszystkie oprócz prawomocnych.						
	Wyroku duplikaty, pod któremi się rozumią szwelkie drugie wydania wyroku nad te, które z porządku do powoda i zaskarzonego wydane być mają, tudzież dalsze, jak przepisane wydania na żądanie stron, ob. p. t. 93-7. b.						
	Wyroku powody, ob. powody.						
	Wyrzeknienia się, ob. zrzeczenia się.						
	Wystawienia na sprzedaż dotyczące edykta w sądowem postępowaniu egzekucyjnem, ob. urzędowe wydania; protokoły, ob. licytajnej sprzedaży protokoły.						
	Wystawienie na sprzedaz (prożby o), ob. podania p. t. 54-43. *d.*						
	Wywłaszczenia dokumenta, ob. p. t. 12-102. *f.*						
	Wywozu majątkowego opłaty, ob. opłaty.						
	Wzajemne poświadczenia (Kontrakwity), ob. p. t. 12-102. *a.*						
	Zaaresztowani, jak dalece im osobiste uwolnienie przysługa, p. t. 49-75. *m. n.*						
	Zabezpieczenia police, umowy, ob. losowe umowy.						
106 109	Zachowanie (umowy o), jeżeli w nich nagrodę jaką umówiono, jak umowy o służby; oprócz tego	od każdego arkusza	.	15			
	Zakaz (prożba o), ob. podania p. t. 54-43. *a. i.*						
	Zakazy, sądowe, ob. urzędowe wydania.						
	Zakłady, publiczne, ob. p. t. 49-75. *a. b.*; podania u takowych, ob. p. t. 54-43. *a.*; co						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	do uwolnionych podań do zakładów gminnych, ob. p. t. 55-44. *aa.*						
	Zakłady prywatne, jak prywatne osoby.						
	Zaliczenie (kwityna), t. j. kwity na te zaliczenia (forszusy), które jako pożyczki za odpłatą wydane bywają, jak długu zapisy; na forszusy za porachowaniem, ob. p. t. 44-48. *e.*						
	Założenia się dotyczące umowy ob. losowe umowy.						
	Załoga (kwityna) z publicznych kas na publiczne cele nie są przedmiotem opłaty; dla dobra osób prywatnych, jeżeli między niemi a kasami publicznemi stosunek składania rachunków nie istnieje, jak przekazy wypłaty.						
	Przyłączone do tychże pełnomocnictwa odebrania, cessye, kwity jak ogólnie pełnomocnictwa, cessye, kwity.						
107/97	Zamiana (umowy o) t. j. wszelkie umowy, któremi rzecz jaka za inną zamienia się,						
	a) dokument umowy, jeżeli obie wzajemnie zamienione rzeczy ruchome są . . .	podług wartości	.	.	II.		
	b) jeżeli te rzeczy lub jedna z nich nieruchomą jest:						
	aa) interes zamiany	od wartości	.	.	. . .	3 ½	
	bb) dokument umowy	od każdego arkusza	.	15			
	Uwaga 1. Za wartość połowa wartości wzajemnie zamienionych rzeczy i ilość przypadających może dopłat, lub innych pobocznych prestacyi, razem wziąwszy, uważać się ma.						
	Żandarmerya, jak dalece tejże osobiste uwolnienie przysługa, ob p. t. 49-75. *b. k.*						
	Zanotowanie należytości, ob. §§. 29. i 70. nin. ust.						
	Zaopatrzenie, ob. Żywność.						
	Zapisanie, ob. Wcielenie w księgi publiczne.						
108/70	Zapłaty (żołdu), konsygnacye, listy, jeżeli nie ma miejsca uwolnienie osobiste a odebranie przez uprawnionego do zapłaty (żołdu) potwierdzonem bywa, podlegają należytości od każdej pojedyńczej potwierdzonej sumy zapłaty podług p. t. 43-47. *a.*						
	Zapłaty potwierdzenia (Saldo), na kontach, rachunkach i t. d., ob. frachtowe poświadczenia, p. t. 44-48. *b*; rachunki *B.* 2. 3.						
	Zapowiedzenia apelacyi i rewizyi, ob. podania p. t. 54-43. *g.*						
	Zapowiedzenia syndykackich za-						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	żaleń (przeciw syndykactwu), ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Zapowiedzi (dyspensy od), ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Prożby o udzielenie takowych, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
109 / 12	Zapowiedzi (wyszłych) poświadczenia. Jeżli się niemi poświadczają wyszłe zapowiedzi jednej oblubieńców pary	od każdego arkusza	.	15			
	Jeżeli poświadczenie zawiera w sobie potwierdzenie wyszłych zapowiedzi dwóch lub więcej oblubieńcow par naraz, tedy potrzeba 15 krajcarowego stępla tyle razy, ile liczba ślubnych par wynosi.						
	Zarobkowego podatku karty, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.* duplikaty takowych, ob. p. t. 93-7. *h.*; prożby o wydanie duplikatów, ob. p. t. 54-43. *a.*						
	Zarobkowego podatku dotyczące oświadczenia, złożenia professyi lub zrzeczenia się w celu odpisania podatku i prożby o przepisanie karty podatku zarobkowego, ob. p. t. 55-44. *q.* 64-79. 12-102. *b. d.*						
	Zarobkowe uprawnienia, ob. uprawnienia.						
	Zarobkowe zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
	Zasiłki (pozwolenia na) urzędowe, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Zasiłki (pozwolenia na), prywatne, o ile nie są pozwoleniami na jałmużnę a przeto uwolnionemi, jak ogólnie darowizny.						
	Zasiłki (prożby o), ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Zaślubienia poświadczenie, ob. metrykalne wyciągi.						
	Zaślubienia pozwolenie, ob. konsensy.						
	Zasług zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
110 / 78	Zastawy:						
	a) Zapisy (zastawowe) t. j. dokumenta, któremi się komu dla zabezpieczenia zobowiązania zastaw daje	podług wartości zobowiązania, dla którego zastaw dano	.	.	II.		
	jeżeli zaś przedmiot tego zobowiązania nie jest rzeczą szacowną, od każdego arkusza 15 kr.						
	Uwaga. Jeżeli zobowiązanie, dla którego się zastaw daje, nie jest oznaczone, i jeżeli kwota tegoż nawet i zbliżającym się sposobem ustano-						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości.
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odsetek	
	wioną być nie może, natenczas należytość do wartości zastawu, o ile takowa poprzedzającemi prawami zastawowemi wyczerpaną nie jest, stósować się ma, wszakże i w tym przypadku niżej 15 kr. wymierzoną być nie może. Ob. pod pozycyą taryfową 62. — 84. praw ustalenia. *b)* podania, któremi się gotowizna, effekta lub niewinkulowane obligacye jako zastaw, kaucya ustanawiają, stęplowi na dokumenta przeznaczenia kaucyi lub na zapisy zastawowe przepisanemu podlegają, jeżeli zabezpieczeń takowych nie jedynie tylko ku wykonaniu praw ustalenia, w prawnym dokumencie na zawarty główny interes umówionego. lub ku zabezpieczeniu oferty dano. Podania. któremi się przedkładają winkulowane t. j. już jako zastaw ustanowione obligacye albo hypoteczne zapisy, tylko stęplowi na podania przepisanemu podlegają. *c)* Kwity, jakie ręczny zastaw przyjmujący zastaw dającemu na odebranie zastawów z wyszczególnieniem lub bez wyszczególnienia istotnych zastawu warunków wystawia, ob. odebrania kwity p. t. 43-47. *b.* *d)* Zwrócenia poświadczenie, ob. p. t. 43-47. *d.* 44-18. *d.* Zastowowe cedułki, ob. 110-78. *c.*						
111 16	Zastrzeżenia (umowy o), t. j. umowy kupna lub darowizny przy odstąpieniu posiadłości domowej albo gruntowej pod pewnemi zastrzeżeniami, jako to: wolnego pomieszkania, użytkowania z niektórych gruntów, rocznych prestacyi pieniężnych lub w naturze, podlegają postanowieniom, dla namienionych gatunków umów moc mającym. Jeżeli są umowami kupna, natenczas zastrzeżenia stanowią część ceny kupna lub też przyjętego na się zobowiązania przez kupującego. Jeżeli są umowami darowizny, natenczas wartość zastrzeżeń od wartości realności, bez względu na te zastrzeżenia wypadającej, potrąconą, a od reszty należytość opłaconą być ma, ob. kupna i darowizny umowy.						
112 116	Zaświadczenia, należytościom podległe, czy przez osoby prywatne czy przez władze albo urzędy publiczne wystawione:						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	a) Wszystkie, które nie są wyraźnie wyższej lub niższej należytości przekazane	od każdego arkusza	.	15			
	b) Dla sług, czeladników, chłopców terminujących, najemników i ogólnie osób żyjących z zarobku, zwyczajną dzienną płacę najemniczą nie przewyższającego, względem ich służby pełnienia, ich zachowania się. ich osobistych przymiotów i stosunków	od każdego arkuzza	.	6			
	c) Zaświadczenia szkolne i studyów, względem wypadłości jednego albo więcej na końcu półrocza lub roku odbytych egzaminów ze strony publicznych zakładów wydane, wyłącznie w p. t. 113-117, pod *e*, *g*, k, namienionych i absolutoryów; po c. k. uniwersytetach zaprowadzone półroczne uczęszczania zaświadczenia, nawet gdyby uczęszczanie więcej kollegiow przez więcej docentów na jednem a tem samem zaświadczeniu potwierdzonem było						
	Zaświadczenia szkolne i studyów, w których wypadłość egzaminów więcej półroczy lub lat jednocześnie potwierdzoną bywa, nie będąc absolutoryami, podlegają tej należytości tyle razy, ile półroczy lub lat zawierają.						
	d) Cedułki zawarcia interesu przysięgłych sensalów	od każdego arkusza	.	6			
	e) Wyciągi i potwierdzenia z ksiąg publicznych kraju tutejszego względem posiadania i własności rzeczy nieruchomych i prawa tymże zrównanego, tudzież względem sądowych depozytów, wyłącznie uwolnionych od należytości, do wciągnionych dokumentów lub prożb o złożenie przyłączonych potwierdzeń odbytej urzędowej czyn ności	od każdego arkusza	.	30			
	f) Tłumaczenia, (przekłady) przez przysięgłych tłumaczy sporządzone	od każdego ark.	.	30			
	g) Wekslowe protesta	ażdego arkusza	.	30			
	Uwaga 1. Wydania urzędu albo władzy za zaświadczenia uważać się mają, jeżeli upraszanie, za którem owe nastąpiły, li tylko ku potwierdzeniu rzeczywistych okoliczności lub osobistych własności zmierzało, a nie ku rozporządzeniu, o którą na mocy władzy urzędowej zwierzchności lub urzędu upraszano.						
	Zawiadomienie o takowem rozporządzeniu lub oznajmienie, że upraszane						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	rozporządzenie nie jest w urzędowej mocy władzy lub urzędu, za urzędowe wydanie uważać się winno. 2. Co się tycze wymiaru należytości od zaświadczeń nie stanowi zmiany ta okoliczność, że takowe przez dwie lub więcej osób wystawione są.						
113/117	Zaświadczenia, od należytości wolne ;						
	a) Względem ubóstwa ogólnie	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	Takowe także jako alegata stęplowi podległych podań i protokołów podane być mogą niezastęplowane ;						
	b) Które w celu osiągnienia prebendy dla ubogich, w celu bezpłatnego przyjęcia do domu chorych, położnic, podrzutków lub chorowitych, i ogólnie do takowych dobroczynności zakładów, które przeznaczone są do utrzymania bezzarobkowych i ubogich osób i do utrzymania lub wychowania dzieci tychże ubogich osób podane być muszą, dopóki się z nich nie robi żadnego innego użycia	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo.
	c) Względem obyczajności i stosunków majątkowych osób, ubiegających się otrzymania podrzutków na wychowanie, tudzież względem stanu zdrowia żywicielek, li tylko do tego użycia	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo.
	d) Zaświadczenia pobytu i przemieszkiwania w celu osiągnienia podróżnego dokumentu lub poświadczenia przynależności tylko do tego użycia	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo.
	e) Zaświadczenia względem egzaminów po szkołach normalnych, głównych i trywialnych	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	f) Zaświadczenia lekarskie przeznaczone do usprawiedliwienia uczniów z ich nieuczęszczania na naukę tych szkół, jak dalece do uczęszczania prawem są zobowiązani . . . . tylko do tego użycia ;	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo.
	g) Względem chrześcijańskiej nauki i uczęszczania na godziny do powtarzania przeznaczone dla uczących się obojga płci .	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	h) Względem egzaminu z katechetyki i pedagogiki dla teologów, tudzież względem pedagogicznego kursu naukowego przez szkolnych dyrektorów wojskowym osobom udzielonych	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	i) Względem otrzymania potrzebnej nauki religijnej dla oblubieńców chrześcijańskiego lub starozakonnego wiary wyznania	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	k) Względem zapowiedzenia przejścia z jednego chrześciańskiego wyznania wiary do drugiego						bezwarunkowo.
	l) Względem przebytej ospy ochronnej (krowinki), (zaświadczenia przebytego szczepienia)						bezwarunkowo.
	m) Których z powszechnych lub miejscowych na zdrowie względów w kraju tutejszym lub cudzym, albo ogólnie do urzędowego użycia ze strony publicznej władzy lub urzędu żądano						warunkowo.
	tylko do użycia, dla którego podawane być musza.						
	n) Które osoby, od państwa, gminy, publicznych zakładów, prywatnych instytutów pensyjnych i zakładów zaopatrzenia datek do utrzymania pod jaką bądź nazwą lub też prebendę dla ubogich pobierające, względem zachodzących takowych okoliczności, od których pobieranie datku zawisło, przedkładać muszą, do tego użycia						warunkowo.
	o) Zaświadczenia egsystencyi w celu pobierania prowizyi z obligacyi rządowych do tego użycia						warunkowo.
	p) Względem wypełnionego obowiązku odprawienia mszy, w celu wydania kwoty ku temu przeznaczonej lub renty na to ustanowionej						bezwarunkowo.
	q) Któremi rachunek, złożyć się mający, administracyi rządowej lub gminie, jeżeli ta publicznemi sprawami się zajmuje, opatrzony być musi						bezwarunkowo.
	r) Klauzule, które na zasadzie szczególnych przepisów pojedyńczym dokumentom dla kontroli lub uwierzytelnienia urzędowie przyłączone być muszą						bezwarunkowo.
	s) Zaświadczenia, które na kontach lub wzajemnych kwitach względem kontraktowych prestacyi dla rządowej lub gminnej administracyi lub dla zakładów publicznych względem gatunku onych, albo dotrzymania warunków kontraktowych umieszczane być muszą, ażeby przedsiębiorcy dostąpić mogli zaspokojenia swych należytości, jeżeli z tych zaświadczeń nie robi się innego użycia jak właśnie tu namienionego						warunkowo
	t) Cedułki wagi						warunkowo.
	dopóki z nich nie robi się ani sądowego ani urzędowego użycia przez przyłączanie jako alegatu.						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	v) Wyciągi z rejestrów chrztu, urodzenia, ślubów małżeńskich zawarcia i rejestrów zmarłych, tudzież zaświadczenia względem urodzenia, ślubów małżeńskich zawarcia, przypadków śmierci, o które na drodze dyplomatycznej ze strony cudzo-krajowych władz albo przez c. k. poselstwa w kraju cudzym, albo przez cudzych w tutejszych krajach obecnych posłów uprasza się, przy wzajemnem postępowaniu dopóki w kraju cudzym użytemi są	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo.
	w) Zaświadczenia w kraju cudzym lub w kraju tutejszym od należytości wolnym wystawione, które bez tego pod wyjątki tej pozycyi nie wpadają, dopóki z nich nie zrobiono żadnego urzędowego użycia	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo.
	z) Zaświadczenia służbowe i zachowania się w książkach wędrowniczych lub służbowych urzędowie wciągnione . .	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	Uwaga. Warunkowo uwolnione zaświadczenia, jeżeli zobowiązanie do opłacenia należytości zachodzi, należytości od zaświadczeń ogólnie podlegają.						
	Zatrudnienia, wolne. Oznajmienia o takowych do politycznych władz, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Zatwierdzenia prawnych interesów, ob. ratyfikacye.						
114 / 93	Zawarcia interesowego cedułki przez sensałów giełdowych . . .	od każdej sztuki	.	6			
	Zawyrokowania, sędziowskie, ob. wyroki; rozjemcze, ob rozjemcze wyroki.						
	Zażalenia, ob. podania p. t. 54-43. *a.*; uwolnione, p. t. 55-44. *i. k. l. m. s. u. z.*						
	Zdania znawców rzeczy lub w sztuce biegłych, ob. rozpoznania stanu; urzędowe, ob. urzędowe wydania.						
	Zdolności dekreta, ob. uzdolnienia dekreta.						
	Zdrowia certyfikaty, jak zaświadczenia; co do uwolnionych, ob. p. t. 113-117. *m*.						
	Żeglugi patenta, ob. p. t. 93-7. *g*.						
	Zeznania długu, ob. p. t. 46-4. i 50-53.						
	Zezwolenia wierzycieli tabularnych lub eksspektantów fideikomisu (dowiernoręctwa) na interesa prawne posiadacza realności lub osoby w użyciu fideikomisu stojącej, ob. konsensy.						
	Zgłaszania (zameldowania) się w postępowaniu konkursowym i ogól-						

Liczba pozycyi.	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe ztr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości.
	nie sądowe zgłaszania się, ob. podania p. t. 54-43. *a. i.*						
115/29	Ziemny czynsz (umowy o), t. j. umowy o podzielenie własności w ten sposób, że do jednej strony substancya gruntu wraz z pobieraniem użytków spodu tegoż gruntu, do drugiej zaś strony tylko pobieranie użytków z powierzchni dziedzicznie należy .	podług wartości	.	.	II.		
	a to podług wartości raz na zawsze umówionej i powtarzającej się rocznej prestacyi (czynszu ziemnego), którą to wartość wedle §. 16. nin. ust. razem wziąwszy porachować należy.						
	Złożenia poświadczenia, ob. depozyta.						
	Złożenie (prożby o), ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Żon rewersa zrzeczenia się, ob. dokumenta.						
116/110	Zrzeczenie się praw.						
	a) odpłatne, jeżeli przedmiot prawa i odpłata nie jest rzeczą szacowną	od każdego ark.	.	15			
	oprócz tego	podług wartości onegoż lub tej	.	.	II.		
	b) bezpłatne, jak darowizny.						
	Zrzeczenia się dotyczące rewersa, ob. rewersa.						
	Życia zabezpieczenia, ob. losowe umowy.						
	Życia zaświadczenia, ob. zaświadczenia, uwolnione, ob. p. t. 113-117. *n. o.*						
	Żyrowania, ob. p. t. 12-102. *n.*						
	Żywienia kosztów wykazy, jak rachunki.						
117/107	Żywność (zaopatrzenie, prowidowanie, umowy o), t. j. umowy, któremi ktoś staranie o utrzymanie osoby lub opiekę nad nią za peryodyczne zapłaty, albo, któremi ktoś dostawę pewnych przedmiotów do utrzymania potrzebnych (szczegółów żywności) n. p. stołowanie na siebie przyjmuje, jak liwerunkowe umowy, albo też, któremi ktoś na się bierze dożywotnie utrzymanie jakiej osoby za jaką sumę kapitałową jak umowy o dożywotnie renty.						

Uwaga. Po tej stronicy bezpośrednio w dalszym tekscie polskim następuje stronica 591, aby przywrócić zgodność z stronicami dalszego tekstu niemieckiego, w niniejszej taryfie 590 stronic liczącego. (Redak.)

Zestawienie

bieżących liczb pozycyjnych tekstu niemieckiego z dotyczącemi liczbami pozycyjnemi tekstu polskiego.

Liczba pozycyi tekstu					
niemieckiego	polskiego	niemieckiego	polskiego	niemieckiego	polskiego
1	90	40	83	79	64
2	45	41	13	80	65
3	42	42	26	81	72
4	46	43	54	82	73
5	1	44	55	83	71
6	2	45	94	84	62
7	93	46	95	85	56
8	5	47	43	86	57
9	92	48	44	87	74
10	51	49	63	88	75
11	67	50	15	89	80
12	109	51	86	90	79
13	102	52	85	91	9
14	69	53	50	92	77
15	25	54	17	93	114
16	111	55	88	94	81
17	97	56	87	95	76
18	78	57	36	96	18
19	58	58	20	97	107
20	3	59	22	98	14
21	4	60	21	99	41
22	70	61	23	100	68
23	6	62	24	101	11
24	47	63	99	102	12
25	16	64	66	103	104
26	60	65	29	104	105
27	91	66	31	105	89
28	7	67	32	106	37
29	115	68	103	107	117
30	34	69	35	108	33
31	59	70	108	109	106
32	8	71	98	110	116
33	27	72	40	111	52
34	28	73	38	112	82
35	30	74	39	113	96
36	61	75	49	114	101
37	10	76	53	115	100
38	48	77	19	116	112
39	84	78	110	117	113

590

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXIII.

wydana i rozesłana dnia 27. Lutego 1850.

51.

Cesarski patent z dnia 25. Stycznia 1850,

którym się dla całej objętości cesarstwa austryackiego powszechna ustawa wekslowa postanawia, obwieszcza i z dniem 1. Maja 1850. w wykonanie wprowadza.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy etc.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zary; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburka, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga etc.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej, Wielki-Wojewoda województwa Serbii, etc. etc.

aby na korzyść obrotów handlowych naglącej potrzebie jednotnego prawa wekslowego dla objętości całej monarchii zadość uczynić, i aby w tej ważnej gałęzi prawodawstwa

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 27. Februar 1850.

51.

Kaiserliches Patent vom 25. Jänner 1850,

wodurch für den ganzen Umfang des österreichischen Kaiserthumes eine allgemeine Wechselordnung erlassen, kundgemacht, und vom 1. Mai 1850 angefangen, in Wirksamkeit gesetzt wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark, Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

haben, um im Interesse des Handelsverkehres dem dringenden Bedürfnisse eines einheitlichen Wechselrechtes für den Umfang der ganzen Monarchie zu genügen, und um in diesem wichti-

jak największą zgodność między prawem austryackiem a powszechną niemiecką ustawą wekslową, w związkowych państwach niemieckich moc mającą, zaprowadzić, na wniosek Naszego ministra sprawiedliwości i za doradą Naszej Rady ministrów stósownie do §§fów 36. i 120. konstytucyi państwa spowodowani jesteśmy dla całej objętości cesarstwa austryackiego postanowić powszechną ustawę wekslową i stanowimy, co następuje:

§. 1.

Powszechna ustawa wekslowa dla całego cesarstwa austryackiego we wszystkich krajach koronnych począwszy od dnia 1. Maja 1850. w działanie wstąpić ma.

§. 2.

Począwszy od tego dnia, zresztą w owych krajach koronnych, w których powszechna księga ustaw cywilnych w wykonaniu stoi, względem terminu do prezentacyi i wypłaty wekslów wielko-jarmarkowych i jarmarkowych (Art. 35. ustawy wekslowej) ważność mają postanowienia następujące:

§. 3.

Weksle, na tutejszo-krajowe wielkie jarmarki lub jarmarki wypłatne wystawione, przed początkiem jarmarku, a jeżeliby ten ośm dni lub dłużej trwał, przed drugą połową onegoż do przyjęcia prezentowane być nie mogą.

§. 4.

Takowe weksle, jeżeliby jarmark jeden tylko dzień trwał, na tym samym dniu wypłatne są. Jeżeliby jarmark kilka atoliż nie nad ośm dni trwał, tedy czas zapadły na dniu przed końcem jarmarku lub wielkiego jarmarku prawnie przepisanym przypada. Weksle brzmiące na jarmarki, nad ośm dni trwające, na trzecim dniu przed końcem jarmarku prawnie przepisanym zapadają.

§. 5.

Począwszy od dnia 1. Maja 1850. w tych krajach koronnych, w których powszechna księga ustaw cywilnych w mocy stoi, działanie dotychczasowych porządków i ustaw wekslowych ustaje, a mianowicie działanie porządków wekslowych z dnia 10. Września 1717, z dn. 1. Października 1763, z dn. 22. Lipca 1775, i z dn. 10. Października 1797., tudzież jarmarkowych statutów miasta Botzen z dn. 13. Stycznia 1787. i z dnia 23. Marca 1792, jako i ósmego tytułu pierwszej księgi *codice di comercio*, o ile takowe ustawy do wekslowo-prawnych czynności, ich działań i skutków odnoszą się.

§. 6.

Patent z dnia 14. Maja 1772. dla Czech wydany, względem utraty prawa wekslowego przez intabulacyą i prenotacyą wekslu niniejszem znosi się.

§. 7.

Równie też od tego dnia w owych krajach koronnych, w których węgierskie prawo wekslowe z roku 1840. w wykonaniu stoi, moc swą traci prawo wekslowe, w pierwszej części artykułu XV. ustawy węgierskiej z roku 1840. zawarte, jako też odnoszące się do tej pierwszej części postanowienia artykułu VI. ustawy węgierskiej z roku 1844. wyjąwszy przepisy w §§fach 39, 40, 54, 55, 56, 57, 97, 109, 112,

gen Zweige der Gesetzgebung die möglichste Uebereinstimmung zwischen dem österreichischen Rechte und der in den deutschen Bundesstaaten geltenden allgemeinen deutschen Wechselordnung herzustellen, auf den Antrag Unseres Justizministers und auf Einrathen Unseres Ministerrathes nach Massgabe der §§. 36 und 120 der Reichsverfassung für den ganzen Umfang des österreichischen Kaiserthumes eine allgemeine Wechselordnung zu erlassen befunden, und verordnen, wie folgt:

§. 1.

Die allgemeine Wechselordnung für das Kaiserthum Oesterreich hat in allen Kronländern vom 1. Mai 1850 angefangen, in Wirksamkeit zu treten.

§. 2.

Von diesem Tage angefangen, haben übrigens in jenen Kronländern, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch in Wirksamkeit ist, rücksichtlich der Präsentations- und Zahlungsfrist der Mess- und Marktwechsel (Art. 35 der Wechselordnung) nachstehende Bestimmungen zu gelten:

§. 3.

Wechsel, welche auf inländische Messen oder Märkte zahlbar gestellt sind, dürfen nicht vor dem Anfange des Marktes, und wenn er acht Tage oder länger dauert, nicht vor der zweiten Hälfte desselben zur Annahme präsentirt werden.

§. 4.

Solche Wechsel werden, wenn der Markt oder die Messe nur einen Tag dauert, an diesem Tage fällig. Dauert der Markt mehrere, jedoch nicht über acht Tage, so tritt die Verfallzeit an dem Tage vor dem gesetzlichen Schlusse des Marktes oder der Messe ein. Wechsel, welche auf Märkte von mehr als achttägiger Dauer lauten, verfallen am dritten Tage vor dem gesetzlichen Schlusse des Marktes.

§. 5.

Vom 1. Mai 1850 angefangen, erlischt in denjenigen Kronländern, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch in Kraft ist, die Wirksamkeit der bisherigen Wechselordnungen und Wechselgesetze, und namentlich der Wechselordnungen vom 10. September 1717, vom 1. October 1763, vom 22. Juli 1775 und vom 10. October 1797, und der Marktstatuten von Botzen vom 13. Jänner 1787 und vom 23. März 1792, so wie des achten Titels des ersten Buches des Codice di commercio, in soferne sich diese Gesetze auf wechselrechtliche Handlungen, deren Wirkungen und Folgen, beziehen.

§. 6.

Das für Böhmen erlassene Patent vom 14. Mai 1772, über den Verlust des Wechselrechtes durch die Intabulation und Pränotation des Wechsels wird hiemit aufgehoben.

§. 7.

Ebenso treten von diesem Tage an in denjenigen Kronländern, in welchen das ungarische Wechselrecht vom Jahre 1840 in Wirksamkeit ist, das in dem ersten Theile des XV. ungarischen Gesetzartikels vom Jahre 1840 enthaltene Wechselrecht und die auf diesen ersten Theil bezüglichen Bestimmungen des VI. ungarischen Gesetzartikels vom Jahre 1844 mit Ausnahme der in den §§. 39, 40, 54, 55, 56, 57, 97, 109, 112, 135 und 193 — 200 des

135. i 193—200 pierwszej części artykułu XV. ustawy z roku 1840. i w §§fach 2. i 28. artykułu VI. ustawy z r. 1844. zawarte, które niniejszem wyraźnie utrzymują się.

§. 8.

Nasz minister sprawiedliwości otrzymał polecenie wykonania niniejszego patentu.

Dano w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu, dnia 25. Stycznia 1850.

Franciszek Jósef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechna ustawa wekslowa
dla
ces. król. państw austryackich.

Oddział pierwszy.
O uzdolnieniu wekslowem.

Art. 1. Każdy do weksłów zdolnym jest, który kontraktami zobowiązać się może.

Art. 2. Dłużnik wekslowy za wypełnienie wziętego na się obowiązku wekslowego swoją osobą i swym majątkiem odpowiedzialnym jest.

Wszelakoż areszt wekslowy miejsca nie ma:

1. przeciw spadkobiercom dłużnika wekslowego;
2. z oświadczeń wekslowych, na korporacye lub inne jurystyczne osoby, na spółeczeństwa akcyjne lub wsprawach osób do własnego majątkiem zarządzania niezdolnych, przez ich zastępców wystawionych;
3. przeciw wszystkim tym osobom, przeciw którym wedle przepisów szczególnych, w pojedyńczych krajach koronnych istniejących, areszt za długi ogólnie miejsca nie ma.

Art. 3. Jeżeli się na wekslu podpisy osób znajdują, które obowiązek wekslowy na się wkładać ogólnie nie mogą, albo nie z zupełnym skutkiem, tedy to na obowiązek reszty wekslowo-zobowiązanych żadnego nie ma wpływu.

Oddział drugi.
O wekslach ciągnionych.

I. Wymogi wekslu ciągnionego.

Art. 4. Istotne wymogi wekslu ciągnionego są:

1. nadmienienie jako weksel, na samym wekslu umieścić się mające, albo, gdyby weksel w obcym języku był wystawiony, wyraz onemuż nadmienieniu w obcym języku odpowiedny;
2. oznaczenie sumy pieniężnej wypłacić się mającej;

ersten Theiles des XV. Gesetzartikels vom Jahre 1840 und der §§. 2 und 28 des VI. Gesetzartikels vom Jahre 1844 enthaltenen Vorschriften, welche hiemit ausdrücklich aufrecht erhalten werden, ausser Kraft.

§. 8.

Unser Minister der Justiz ist mit der Vollziehung dieses Patentes beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am 25. Jänner 1850.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Allgemeine Wechselordnung

für die

k. k. österreichischen Staaten.

Erster Abschnitt.

Von der Wechselfähigkeit.

Art. 1. Wechselfähig ist jeder, welcher sich durch Verträge verpflichten kann.

Art. 2. Der Wechselschuldner haftet für die Erfüllung der übernommenen Wechselverbindlichkeit mit seiner Person und seinem Vermögen.

Jedoch ist der Wechselarrest nicht zulässig:

1. gegen die Erben eines Wechselschuldners;
2. aus Wechselerklärungen, welche für Corporationen oder andere juristische Personen, für Actiengesellschaften oder in Angelegenheiten solcher Personen, welche zu eigener Vermögensverwaltung unfähig sind, von den Vertretern derselben ausgestellt werden;
3. gegen alle jene Personen, gegen welche nach den in den einzelnen Kronländern bestehenden besonderen gesetzlichen Vorschriften der Schuldenarrest überhaupt nicht stattfindet.

Art. 3. Finden sich auf einem Wechsel Unterschriften von Personen, welche eine Wechselverbindlichkeit überhaupt nicht, oder nicht mit vollem Erfolge eingehen können, so hat diess auf die Verbindlichkeit der übrigen Wechselverpflichteten keinen Einfluss.

Zweiter Abschnitt.

Von gezogenen Wechseln.

I. Erfordernisse eines gezogenen Wechsels.

Art. 4. Die wesentlichen Erfordernisse eines gezogenen Wechsels sind:

1. die in den Wechsel selbst aufzunehmende Bezeichnung als Wechsel, oder, wenn der Wechsel in einer fremden Sprache ausgestellt ist, ein jener Bezeichnung entsprechender Ausdruck in der fremden Sprache;
2. die Angabe der zu zahlenden Geldsumme;

3. nazwisko osoby lub firma, której albo za zleceniem której wypłacić się winno (remittenta);
4. oznaczenie czasu, w którym wypłata nastąpić ma; czas wypłaty wyznaczonym być może tylko:
   na dzień pewny,
   za okazaniem, (a vista, a piacere) lub na pewny termin po okazaniu,
   na pewny termin po dniu wystawienia (po dacie),
   na wielki jarmark lub na jarmark (weksel wielko-jarmarkowy lub jarmarkowy);
5. podpis wystawiciela (trassanta) z nazwiskiem swem lub firmą swą;
6. oznaczenie miejsca, dnia miesiąca i roku wystawienia;
7. nazwisko osoby lub firma, która wypłatę uiścić powinna (ciągnionego lub trassata);
8. oznaczenie miejsca, gdzie wypłata nastąpić ma; miejsce przy nazwisku lub firmie ciągnionego oznaczone dla wekslu ważność ma, jeżeli nie jest oznaczone własne wypłaty miejsce, jako miejsce wypłaty i oraz jako miejsce zamieszkania.

Art. 5. Jeżeli suma wypłacić się mająca (Art. 4. Nr. 2.) literami i cyframi jest wyrażona, tedy w razie niezgadzania się ważność ma suma literami wyrażona.

Jeżeli suma kilka razy literami lub kilka razy cyframi jest napisana, tedy w razie niezgadzania się ważność ma suma mniejsza.

Art. 6. Wystawiciel siebie samego jako remittenta (Art. 4. Nr. 3.) oznaczyć może (weksle na własne zlecenie).

Równie też wystawiciel siebie samego jako ciągnionego (Art. 4. Nr. 7.) oznaczyć może, jeżeli wypłata w innem jakiem miejscu jak w onem wystawienia, nastąpić ma (weksle ciągnione własne).

Art. 7. Z instrumentu, któremu jakikolwiek z istotnych wymogów (Art. 4.) brakuje, wekslowe zobowiązanie nie wynika. Także oświadczenia na takowym instrumencie umieszczone (indossament, akcept, awal) mocy prawa wekslowego nie mają.

II. Zobowiązanie wystawiciela.

Art. 8. Wystawiciel wekslu za przyjęcie i wypłacenie onegoż wekslowo odpowiedzialnym jest.

III. Indossament.

Art. 9. Remittent może weksel przez indossament (giro) na drugiego przenieść.

Atoliż jeżeliby wystawiciel przeniesienia we wekslu słowami „nie za zleceniem" lub wyrazem równoznaczącym zabronił, tedy indossament skutku prawa wekslowego nie ma.

Art. 10. Przez indossament wszelkie prawa z wekslu na indossataryusza przechodzą, w szczególności także prawo do dalszego indossowania wekslu. Nawet i na wystawiciela, ciągnionego, akceptanta lub poprzedniczego indossanta weksel ważnie indossowanym, a przez tych dalej indossowanym być może.

3. der Name der Person oder die Firma, an welche oder an deren Ordre gezahlt werden soll (des Remittenten):
4. die Angabe der Zeit, zu welcher gezahlt werden soll: die Zahlungszeit kann nur festgesetzt werden:
   auf einen bestimmten Tag,
   auf Sicht (Vorzeigung, a vista, a piacere etc.) oder auf eine bestimmte Zeit nach Sicht,
   auf eine bestimmte Zeit nach dem Tage der Ausstellung (nach dato),
   auf eine Messe oder einen Markt (Mess- oder Markt-Wechsel);
5. die Unterschrift des Ausstellers (Trassanten) mit seinem Namen oder seiner Firma;
6. die Angabe des Ortes, Monatstages und Jahres der Ausstellung;
7. der Name der Person oder die Firma, welche die Zahlung leisten soll (des Bezogenen oder Trassaten):
8. die Angabe des Ortes, wo die Zahlung geschehen soll: der bei dem Namen oder der Firma des Bezogenen angegebene Ort gilt für den Wechsel, in sofern nicht ein eigener Zahlungsort angegeben ist, als Zahlungsort und zugleich als Wohnort des Bezogenen.

Art. 5. Ist die zu zahlende Geldsumme (Art. 4, Nr. 2) in Buchstaben und in Ziffern ausgedrückt, so gilt bei Abweichungen die in Buchstaben ausgedrückte Summe.

Ist die Summe mehrmals mit Buchstaben oder mehrmals mit Ziffern geschrieben, so gilt bei Abweichungen die geringere Summe.

Art. 6. Der Aussteller kann sich selbst als Remittenten (Art. 4, Nr. 3) bezeichnen (Wechsel an eigene Ordre).

Desgleichen kann der Aussteller sich selbst als Bezogenen (Art. 4, Nr. 7) bezeichnen, sofern die Zahlung an einem anderen Orte als dem der Ausstellung geschehen soll (trassirteigene Wechsel).

Art. 7. Aus einer Schrift, welcher eines der wesentlichen Erfordernisse eines Wechsels (Art. 4) fehlt, entsteht keine wechselmässige Verbindlichkeit. Auch haben die auf eine solche Schrift gesetzten Erklärungen (Indossament, Accept, Aval) keine Wechselkraft.

II. Verpflichtung des Ausstellers.

Art. 8. Der Aussteller eines Wechsels haftet für dessen Annahme und Zahlung wechselmässig.

III. Indossament.

Art. 9. Der Remittent kann den Wechsel an einen Anderen durch Indossament (Giro) übertragen.

Hat jedoch der Aussteller die Uebertragung im Wechsel durch die Worte „nicht an die Ordre," oder durch einen gleichbedeutenden Ausdruck untersagt, so hat das Indossament keine wechselrechtliche Wirkung.

Art. 10. Durch das Indossament gehen alle Rechte aus dem Wechsel auf den Indossatar über, insbesondere auch die Befugniss, den Wechsel weiter zu indossiren. Auch an den Aussteller, Bezogenen, Acceptanten oder einen früheren Indossanten kann der Wechsel giltig indossirt, und von denselben weiter indossirt werden.

Art. 11. Indossament na wekslu, na kopii onegoż lub na kartce z wekslem lub z kopią połączoną (alonge) napisanym być musi.

Art. 12. Indossament ważnym jest, chociażby indossant tylko swe nazwisko lub swą firmę na odwrotnej stronie wekslu, lub kopii, albo na alonży napisał (blanco-indossament).

Art. 13. Każdy posiadacz wekslu ma prawo, zapełnić blanko-indossamenta na takowym znajdujące się: lecz też i bez tego zapełnienia weksel dalej indossować może.

Art. 14. Indossant każdemu późniejszemu posiadaczowi wekslu za przyjęcie i wypłacenie onegoż wekslowo odpowiedzialnym jest. Jeżeli zaś ów na indosamencie umieści uwagę „bez gwarancyi", „bez obligo" lub zastrzeżenie równoznaczące, tedy od zobowiązania z swego indossamentu uwolnionym jest.

Art. 15. Jeżeli w indossamencie dalszego odstąpienia słowami „nie za zleceniem" lub wyrazem równoznaczącym zabroniono, tedy ci, którychby doszedł weksel z ręki indossataruysza, przeciw indossantowi żadnego regresu nie mają.

Art. 16. Jeżeliby weksel indossowano, gdy do podniesienia protestu upłynął termin z powodu nieuiszczenia wypłaty wyznaczony, tedy indossataryusz przeciw ciągnionemu nabywa praw z akceptu, jakiby się znajdował, a praw regresowych przeciw tym, którzyby weksel po upływie tego terminu indossowali.

Jeżeliby zaś weksel już przed indossamentem z powodu nieuiszczenia wypłaty za protestowanym został, na ten czas indossataryusz tylko praw swego indossanta przeciw akceptantowi, wystawicielowi i tym używa, którzy weksel aż do podniesienia protestu indossowali. W takowym razie też indossant wekslowo zobowiązanym nie jest.

Art. 17. Jeżliby w indossamencie uwagę umieszczono „ad incasso", „in procura" lub inną formułkę pełnomocnictwo wyrażającą, tedy indossament własności wekslu nie przenosi, lecz indossataryusza do ściągnienia sumy wekslowej, do podniesienia protestu i do zawiadomienia poprzednika swego indossanta o nieuiszczeniu wypłaty (Art. 46.). jako też do zaskarzenia niewypłaconej i do odebrania złożonej sumy wekslowej upoważnia.

Takowy indossataryusz także prawo ma, to upoważnienie dalszym prokura-indossamentem na kogo innego przenieść.

Przeciwnie tenże do dalszego odstąpienia właściwym indossamentem wtedy nawet upoważnionym nie jest, gdyby na prokura-indossamencie umieszczono dodatek „lub za zleceniem".

IV. Prezentacya do przyjęcia.

Art. 18. Posiadacz wekslu prawo ma, weksel ciągnionemu natychmiast prezentować a w razie nieprzyjęcia protest kazać podnieść.

Tylko przy wekslach wielko-jarmarkowych lub jarmarkowych wyjątek o tyle miejsce ma, iż takowe weksle dopiero w terminie w miejscach wielko-jarmarkowych lub jarmarkowych do prezentacyi prawnie przeznaczonym do przyjęcia prezentowane, a w braku onegoż zaprotestowane być mogą.

Samo posiadanie wekslu upoważnia do prezentacyi wekslu i do podniesienia protestu z braku przyjęcia.

Art. 11. Das Indossament muss auf den Wechsel, eine Copie desselben oder ein mit dem Wechsel oder der Copie verbundenes Blatt (Alonge) geschrieben werden.

Art. 12. Ein Indossament ist giltig, wenn der Indossant auch nur seinen Namen oder seine Firma auf die Rückseite des Wechsels oder der Copie, oder auf die Alonge schreibt (Blanco-Indossament).

Art. 13. Jeder Inhaber eines Wechsels ist befugt, die auf demselben befindlichen Blanco-Indossamente auszufüllen; er kann den Wechsel aber auch ohne diese Ausfüllung weiter indossiren.

Art. 14. Der Indossant haftet jedem späteren Inhaber des Wechsels für dessen Annahme und Zahlung wechselmässig. Hat er aber dem Indossamente die Bemerkung „ohne Gewährleistung" „ohne Obligo" oder einen gleichbedeutenden Vorbehalt hinzugefügt, so ist er von der Verbindlichkeit aus seinem Indossamente befreit.

Art. 15. Ist in dem Indossamente die Weiterbegebung durch die Worte „nicht an Ordre" oder durch einen gleichbedeutenden Ausdruck verboten, so haben diejenigen, an welche der Wechsel aus der Hand des Indossaturs gelangt, gegen den Indossanten keinen Regress.

Art. 16. Wenn ein Wechsel indossirt wird, nachdem die für die Protesterhebung Mangels Zahlung bestimmte Frist abgelaufen ist, so erlangt der Indossatar die Rechte aus dem etwa vorhandenen Accepte gegen den Bezogenen und Regressrechte gegen Diejenigen, welche den Wechsel nach Ablauf dieser Frist indossirt haben.

Ist aber der Wechsel vor dem Indossamente bereits Mangels Zahlung protestirt worden, so hat der Indossatar nur die Rechte seines Indossanten gegen den Acceptanten den Aussteller und Diejenigen, welche den Wechsel bis zur Protesterhebung indossirt haben. Auch ist in einem solchen Falle der Indossant nicht wechselmässig verpflichtet.

Art. 17. Ist dem Indossamente die Bemerkung „zur Eincassirung," „in Procura," oder eine andere, die Bevollmächtigung ausdrückende Formel beigefügt worden, so überträgt das Indossament das Eigenthum an dem Wechsel nicht, ermächtigt aber den Indossatar zur Einziehung der Wechselforderung, Protesterhebung und Benachrichtigung des Vormannes seines Indossanten von der unterbliebenen Zahlung (Art. 45), so wie zur Einklagung der nicht bezahlten und zur Erhebung der deponirten Wechselschuld.

Ein solcher Indossatar ist auch berechtigt, diese Befugniss durch ein weiteres Procura-Indossament einem Anderen zu übertragen.

Dagegen ist derselbe zur weiteren Begebung durch eigentliches Indossament selbst dann nicht befugt, wenn dem Procura-Indossamente der Zusatz „oder Ordre" hinzugefügt ist.

IV. Präsentation zur Annahme.

Art. 18. Der Inhaber eines Wechsels ist berechtigt, den Wechsel dem Bezogenen sofort zur Annahme zu präsentiren und in Ermangelung der Annahme Protest erheben zu lassen.

Nur bei Mess- oder Markt-Wechseln findet eine Ausnahme dahin Statt, dass solche Wechsel erst in der an dem Mess- oder Marktorte gesetzlich bestimmten Präsentationszeit zur Annahme präsentirt, und in Ermangelung derselben protestirt werden können.

Der blosse Besitz des Wechsels ermächtigt zur Präsentation des Wechsels und zur Erhebung des Protestes Mangels Annahme.

Art. 19. Zobowiązanie posiadacza, weksel do przyjęcia prezentować, tylko przy wekslach na pewny termin po okazaniu brzmiących miejsce ma. Weksle takowe, pod utratą prawa wekslowego przeciw indossantom i wystawicielowi, w miarę szczególnego w wekslu zawartego postanowienia, a w braku takowego w przeciągu lat dwóch po wystawieniu do przyjęcia prezentowane być muszą.

Jeżeli indossant na takowym wekslu w swym indossamencie szczególny termin do presentacyi umieścił, tedy wekslowe jego zobowiązanie ustaje, skoro weksel w przeciągu tego terminu do przyjęcia nie prezentowano.

Art. 20. Jeżeliby przyjęcia wekslu na pewny termin po okazaniu wystawionego otrzymać nie można, albo, jeżeliby ciągniony datowania akceptu swego odmówił, tedy posiadacz, pod utratą prawa wekslowego przeciw indossantom i wystawicielowi wczesną prezentacyą wekslu protestem, w przeciągu terminu prezentacyi (Art. 19.) podniesionym, uwidocznić kazać musi.

Dzień protestu w takowym razie za dzień prezentacyi uważa się.

Jeżeliby protestu nie podniesiono, na ten czas przeciw akceptantowi, który datowanie akceptu swego zaniedbał, czas, w którym weksel zapada, od ostatniego dnia terminu prezentacyi rachuje się.

V. Przyjęcie (akceptacya).

Art. 21. Przyjęcie wekslu na wekslu piśmiennie stać się musi.

Każde oświadczenie na wekslu napisane i od ciągnionego podpisane uważa się za przyjęcie nieograniczone, jeżeli wyraźnie w takowem nie wyrażono, iż ciągniony albo ogólnie przyjąć nie chce, albo tylko pod pewnemi ograniczeniami.

Również za nieograniczone przyjęcie uważa się, jeżeli ciągniony bez dalszego dodatku swe nazwisko lub swą firmę na przedniej stronie wekslu napisał.

Przyjęcie raz nastąpione nie może znowu nazad być odebranem.

Art. 22. Ciągniony ograniczyć może przyjęcie na część sumy we wekslu zapisanej.

Gdyby do akceptu inne ograniczenia przydano, tedy weksel za takowy uważanym będzie, którego przyjęcia zupełnie odmówiono, akceptant zaś wedle treści akceptu swego wekslowo odpowiedzialnym jest.

Art. 23. Ciągniony przez przyjęcie wekslowo zobowiązanym się staje, wypłacić w terminie zapadłym sumę przez onegoż akceptowaną.

Ciągniony także i wystawicielowi z akceptu wekslowo odpowiedzialnym jest.

Przeciwnie ciągnionemu prawo wekslowe przeciw wystawicielowi nie przysłuża.

Art. 24. Jeżeli we wekslu podano miejsce wypłaty (Art. 4. Nr. 8.) odmienne od miejsca zamieszkania ciągnionego (weksel domicyliowany), tedy, jeżeliby już z wekslu nie ukazało się, przez kogo wypłata na miejscu wypłaty nastąpić ma, właśnie to ciągniony przy przyjęciu na wekslu nadmienić winien. Jeżeli się to niestało, tedy utrzymuje się, że ciągniony sam wypłatę na miejscu wypłaty uiścić chce.

Art. 19. Eine Verpflichtung des Inhabers, den Wechsel zur Annahme zu präsentiren, findet nur bei Wechseln Statt, welche auf eine bestimmte Zeit nach Sicht lauten. Solche Wechsel müssen bei Verlust des wechselmässigen Anspruchs gegen die Indossanten und den Aussteller, nach Massgabe der besonderen im Wechsel enthaltenen Bestimmung und in Ermangelung derselben binnen zwei Jahren nach der Ausstellung zur Annahme präsentirt werden.

Hat ein Indossant auf einen Wechsel dieser Art seinem Indossamente eine besondere Präsentationsfrist hinzugefügt, so erlischt seine wechselmässige Verpflichtung, wenn der Wechsel nicht innerhalb dieser Frist zur Annahme präsentirt worden ist.

Art. 20. Wenn die Annahme eines auf bestimmte Zeit nach Sicht gestellten Wechsels nicht zu erhalten ist, oder der Bezogene die Datirung seines Acceptes verweigert, so muss der Inhaber, bei Verlust des wechselmässigen Anspruchs gegen die Indossanten und den Aussteller die rechtzeitige Präsentation des Wechsels durch einen innerhalb der Präsentationsfrist (Art. 19) erhobenen Protest feststellen lassen.

Der Protesttag gilt in diesem Falle für den Tag der Präsentation.

Ist die Protesterhebung unterblieben, so wird gegen den Acceptanten, welcher die Datirung seines Acceptes unterlassen hat, die Verfallzeit des Wechsels vom letzten Tage der Präsentationsfrist an gerechnet.

V. Annahme (Acceptation).

Art. 21. Die Annahme des Wechsels muss auf dem Wechsel schriftlich geschehen.

Jede auf den Wechsel geschriebene und von dem Bezogenen unterschriebene Erklärung gilt für eine unbeschränkte Annahme, sofern nicht in derselben ausdrücklich ausgesprochen ist, dass der Bezogene entweder überhaupt nicht oder nur unter gewissen Einschränkungen annehmen wolle.

Gleichergestalt gilt es für eine unbeschränkte Annahme, wenn der Bezogene ohne weiteren Beisatz seinen Namen oder seine Firma auf die Vorderseite des Wechsels schreibt.

Die einmal erfolgte Annahme kann nicht wieder zurückgenommen werden.

Art. 22. Der Bezogene kann die Annahme auf einen Theil der im Wechsel verschriebenen Summe beschränken.

Werden dem Accepte andere Einschränkungen beigefügt, so wird der Wechsel einem solchen gleichgeachtet, dessen Annahme gänzlich verweigert worden ist, der Acceptant haftet aber nach dem Inhalte seines Acceptes wechselmässig.

Art. 23. Der Bezogene wird durch die Annahme wechselmässig verpflichtet, die von ihm acceptirte Summe zur Verfallzeit zu zahlen.

Auch dem Aussteller haftet der Bezogene aus dem Accepte wechselmässig.

Dagegen steht dem Bezogenen kein Wechselrecht gegen den Aussteller zu.

Art. 24. Ist in dem Wechsel ein vom Wohnorte des Bezogenen verschiedener Zahlungsort (Art. 4, Nr. 8) angegeben (Domicilwechsel), so ist, in sofern der Wechsel nicht schon ergibt, durch wen die Zahlung am Zahlungsorte erfolgen soll, diess vom Bezogenen bei der Annahme auf dem Wechsel zu bemerken. Ist diess nicht geschehen, so wird angenommen, dass der Bezogene selbst die Zahlung am Zahlungsorte leisten wolle.

Wystawiciel wekslu domicyliowanego w takowym prezentacyą do przyjęcia oznaczyć może. Niezachowanie tego przepisu utratę regresu przeciw wystawicielowi i przeciw indossantom za sobą pociąga.

VI. Regres na zabezpieczenie.

1. Z powodu nieotrzymanego przyjęcia.

Art. 25. Jeżeli przyjęcie wekslu albo ogólnie nie nastąpiło, albo jeżeli pod ograniczeniami, albo tylko na niższą sumę nastąpiło, tedy indossanci i wystawiciel weksłowo zobowiązani są, za wręczeniem protestu z powodu nieprzyjęcia zrobionego, dać zabezpieczenie dostateczne ku temu, iż wypłacenie sumy w wekslu zapisanej, lub ilości nieprzyjętej, jako też zwrócenie kosztów przez nieprzyjęcie spowodowanych na dniu zapadłym nastąpi.

Sposób zabezpieczenia i miejsce, w którem rzecz, ku zabezpieczeniu dana, zachowaną być ma, od układu stron zależy. Gdyby się one względem tego nie zgodziły, tedy suma zabezpieczyć się mająca u sądu w gotowiźnie złożoną być ma.

Wierzycielowi wekslowemu przysłuża prawo zastawowe do rzeczy ku zabezpieczeniu złożonej, choćiażby mu takowe wyraźnie nie przyznano.

Art. 26. Tak remittent, jako i każdy indossataryusz przez posiadanie protestu, z powodu nieprzyjęcia zrobionego, upoważnionym się staje żądać zabezpieczenia od wystawiciela i innych poprzedników i drogą procesu wekslowego skargę o to podać.

Regresu żądający przy tem do porządku kolejnego indossamentów i do wyboru raz zrobionego przywiązanym nie jest.

Przytoczenia wekslu i dowodu, że regresu żądający swych następców sam zabezpieczył, nie potrzeba.

Art. 27. Dane zabezpieczenie służy nie tylko regresu żądającemu, lecz także i wszystkim innym następcom zabezpieczającego, o ile ci przeciw niemu regresu na zabezpieczenie używają. Ci zabezpieczenia dalszego tylko w tym razie żądać mają prawo, gdy są w stanie zarzuty przeciw gatunkowi lub wielkości danego zabezpieczenia uzasadnić.

Art. 28. Dane zabezpieczenie zwrócone być musi,

1. skoro zupełne przyjęcie wekslu później nastąpiło;
2. jeżeli do regressu zobowiązanego, który zabezpieczenie dał, w przeciągu roku, rachując od dnia, w którym weksel zapadł, o wypłatę z wekslu nie zaskarżono;
3. jeżeli wypłacenie wekslu nastąpiło lub wekslowa prawomocność onegoż ustała.

2) Z powodu niepewności akceptanta.

Art. 29. Jeżeli weksel w całkowitości lub częścią przyjętym został, względem sumy akceptowanej tedy tylko zabezpieczenia żądać można:

1. gdy do majątku akceptanta konkurs (postępowanie krydalne, bankructwo) otworzono, lub też jeżeliby akceptant tylko swe wypłaty wstrzymał;
2. gdy po wystawieniu wekslu egzekucya na majątek akceptanta bezskuteczną została, albo jeżeli przeciw niemu w celu spełnienia obowiązku wypłaty wykonanie aresztu osobistego zarządzono.

Der Aussteller eines Domicilwechsels kann in demselben die Präsentation zur Annahme vorschreiben. Die Nichtbeobachtung dieser Vorschrift hat den Verlust des Regresses gegen den Aussteller und die Indossanten zur Folge.

VI. Regress auf Sicherstellung.

1. Wegen nicht erhaltener Annahme.

Art. **25.** *Wenn die Annahme eines Wechsels überhaupt nicht, oder unter Einschränkungen, oder nur auf eine geringere Summe erfolgt ist, so sind die Indossanten und der Aussteller wechselmässig verpflichtet, gegen Aushändigung des, Mangels Annahme aufgenommenen Protestes genügende Sicherheit dahin zu leisten, dass die Bezahlung der im Wechsel verschriebenen Summe, oder des nicht angenommenen Betrages, so wie die Erstattung der durch die Nichtannahme veranlassten Kosten am Verfalltage erfolgen werde.*

Die Art der Sicherstellung und der Ort, wo die zur Sicherheit gegebene Sache verwahrt werden soll, hängt von der Uebereinkunft der Parteien ab. Sind sie darüber nicht einig, so muss der sicherzustellende Betrag bei Gericht bar erlegt werden.

Dem Wechselgläubiger gebührt auf die zur Sicherstellung erlegte Sache das Pfandrecht, wenn es ihm auch nicht ausdrücklich eingeräumt worden ist.

Art. **26.** *Der Remittent, so wie jeder Indossatar wird durch den Besitz des, Mangels Annahme aufgenommenen Protestes ermächtigt, von dem Aussteller und den übrigen Vormännern Sicherheit zu fordern und im Wege des Wechselprocesses darauf zu klagen.*

Der Regressnehmer ist hierbei an die Folgeordnung der Indossamente und die einmal getroffene Wahl nicht gebunden.

Der Beibringung des Wechsels und des Nachweises, dass der Regressnehmer seinen Nachmännern selbst Sicherheit bestellt habe, bedarf es nicht.

Art. **27.** *Die bestellte Sicherheit haftet nicht bloss dem Regressnehmer, sondern auch allen übrigen Nachmännern des Bestellers, in sofern sie gegen ihn den Regress auf Sicherstellung nehmen. Dieselben sind weitere Sicherheit zu verlangen nur in dem Falle berechtigt, wenn sie gegen die Art oder Grösse der bestellten Sicherheit Einwendungen zu begründen vermögen.*

Art **28.** *Die bestellte Sicherheit muss zurückgegeben werden:*

1. *sobald die vollständige Annahme des Wechsels nachträglich erfolgt ist;*
2. *wenn gegen den Regresspflichtigen, welcher sie bestellt hat, binnen Jahresfrist, vom Verfalltage des Wechsels an gerechnet, auf Zahlung aus dem Wechsel nicht geklagt worden ist;*
3. *wenn die Zahlung des Wechsels erfolgt oder die Wechselkraft desselben erloschen ist.*

2. Wegen Unsicherheit des Acceptanten.

Art. **29.** *Ist ein Wechsel ganz oder theilweise angenommen worden, so kann in Betreff der acceptirten Summe Sicherheit nur gefordert werden:*

1. *wenn über das Vermögen des Acceptanten der Concurs (Debitverfahren, Falliment) eröffnet worden ist, oder der Acceptant auch nur seine Zahlungen eingestellt hat;*
2. *wenn nach Ausstellung des Wechsels eine Execution in das Vermögen des Acceptanten fruchtlos ausgefallen, oder wider denselben wegen Erfüllung einer Zahlungsverbindlichkeit die Vollstreckung des Personalarrestes verfügt worden ist.*

Jeżeliby w takowych przypadkach akceptant zabezpieczenia nie dał i dla tego przeciw niemu protest podniesionym został, oraz też i od adresatów potrzeby, gdyby takowe na wekslu wymienione były, przyjęcia za wykazaniem protestu otrzymać nie można, tedy posiadacz wekslu i każdy indossataryusz za wydaniem protestu od swych poprzedników zabezpieczenia żądać może (Art. 25—28.).

Samo posiadanie wekslu miejsce pełnomocnictwa do żądania od akceptanta zabezpieczenia w przypadkach pod Nr. 1. i 2. wymienionych, a gdyby takowego otrzymać nie można, do podniesienia protestu zastępuje.

VII. Wypełnienie obowiazku wekslowego.

1. Dzień wypłaty.

Art. 30. Jeżeli we wekslu dzień pewny jako dzień wypłaty oznaczono, tedy termin zapadły na tym dniu przypada.

Jeżeli czas wypłaty na śród mięsiąca wyznaczony jest, tedy weksel na dniu 15. tegoż miesiąca zapada.

Art. 31. Weksel na okazanie wystawiony przy okazaniu zapada.

Takowy weksel pod utratą prawa wekslowego przeciw indossantom i wystawicielowi w miarę szczególnego we wekslu zawartego postanowienia, a w braku takowego w przeciągu lat dwóch po wystawieniu do wypłaty prezentowanym być musi.

Jeżeli indossant na takowym wekslu w swym indossamencie szczególny termin do prezentacyi umieścił, tedy wekslowe jego zobowiązanie ustaje, skoroby weksel w przeciągu tego terminu prezentowanym nie był.

Art. 32. Przy wekslach, z upływem pewnego terminu po okazaniu albo po dacie wypłatnych, czas zapadły przypada:

1. jeżeli termin podług dni oznaczono, na ostatnim dniu terminu; przy obrachowaniu terminu nie rachuje się dzień, w którym weksel po dacie wypłatny wystawiono lub weksel po okazaniu wypłatny do przyjęcia prezentowano;
2. jeżeli termin podług tygodni, miesięcy, lub podług czasu, kilka miesięcy obejmującego (rok, pół roku, ćwierciorocze), oznaczono, na tym dniu tygodnia lub miesiąca wypłaty, który z swego nazwiska lub liczby dniowi wystawienia lub prezentacyi odpowiednym jest; jeżeli dzień takowy w miesiącu wypłaty nie znajduje się, tedy czas zapadły na dniu ostatnim miesiąca wypłaty przypada.

Wyraz „pół miesiąca" za czas dni 15. uważa się. Jeżeli weksel na jeden lub więcej całych miesięcy i pół miesiąca wystawiono, tedy te 15. dni na ostatku liczyć się mają.

Art. 33. Dni respektowe miejsca nie mają.

Art. 34. Jeżeli w kraju, w którym podług starego stylu rachuje się, weksel w tutejszym kraju wypłatny po dacie wystawiono, a przy tem nie nadmieniono, że weksel podług nowego stylu datowanym jest, albo jeżeli takowy podług obudwóch stylów datowanym jest, tedy dzień wypłaty podług onego dnia kalendarzowego nowego stylu rachuje się, który dniowi wystawienia, podług starego stylu wypadającemu, odpowiednym jest.

Wenn in diesen Fällen die Sicherheit von dem Acceptanten nicht geleistet und dieserhalb Protest gegen denselben erhoben wird, auch von den auf dem Wechsel etwa benannten Nothadressen die Annahme nach Ausweis des Protestes nicht zu erhalten ist, so kann der Inhaber des Wechsels und jeder Indossatar gegen Auslieferung des Protestes von seinen Vormännern Sicherstellung fordern (Art. 25—28).

Der blosse Besitz des Wechsels vertritt die Stelle einer Vollmacht, in den Nr. 1 und 2 genannten Fällen von dem Acceptanten Sicherheitsbestellung zu fordern und wenn solche nicht zu erhalten ist, Protest erheben zu lassen.

VII. Erfüllung der Wechselverbindlichkeit.

1. Zahlungstag.

Art. 30. Ist in dem Wechsel ein bestimmter Tag als Zahlungstag bezeichnet, so tritt die Verfallzeit an diesem Tage ein.

Ist diese Zahlungszeit auf die Mitte eines Monats gesetzt worden, so ist der Wechsel am 15. dieses Monats fällig.

Art. 31. Ein auf Sicht gestellter Wechsel ist bei der Vorzeigung fällig.

Ein solcher Wechsel muss bei Verlust des wechselmässigen Anspruches gegen die Indossanten und den Aussteller nach Massgabe der besonderen im Wechsel enthaltenen Bestimmung, und in Ermangelung derselben binnen zwei Jahren nach der Ausstellung zur Zahlung präsentirt werden.

Hat ein Indossant auf einem Wechsel dieser Art seinem Indossamente eine besondere Präsentationsfrist hinzugefügt, so erlischt seine wechselmässige Verpflichtung, wenn der Wechsel nicht innerhalb dieser Frist präsentirt worden ist.

Art. 32. Bei Wechseln, welche mit dem Ablaufe einer bestimmten Frist nach Sicht oder nach Dato zahlbar sind, tritt die Verfallszeit ein:

1. wenn die Frist nach Tagen bestimmt ist, an dem letzten Tage der Frist; bei Berechnung der Frist wird der Tag, an welchem der nach Dato zahlbare Wechsel ausgestellt oder der nach Sicht zahlbare zur Annahme präsentirt ist, nicht mitgerechnet;
2. wenn die Frist nach Wochen, Monaten, oder einem, mehrere Monate umfassenden Zeitraume (Jahr, halbes Jahr, Vierteljahr) bestimmt ist, an demjenigen Tage der Zahlungswoche oder des Zahlungsmonats, der durch seine Benennung oder Zahl dem Tage der Ausstellung oder Präsentation entspricht; fehlt dieser Tag in dem Zahlungsmonate, so tritt die Verfallzeit am letzten Tage des Zahlungsmonats ein.

Der Ausdruck „halber Monat" wird einem Zeitraume von 15 Tagen gleichgeachtet. Ist der Wechsel auf einen oder mehrere ganze Monate und einen halben Monat gestellt, so sind die 15 Tage zuletzt zu zählen.

Art. 33. Respecttage finden nicht Statt.

Art. 34. Ist in einem Lande, in welchem nach altem Style gerechnet wird, ein im Inlande zahlbarer Wechsel nach Dato ausgestellt, und dabei nicht bemerkt, dass der Wechsel nach neuem Style datirt sei, oder ist derselbe nach beiden Stylen datirt, so wird der Verfalltag nach demjenigen Kalendertage des neuen Styls berechnet, welcher dem nach alten Style sich ergebenden Tage der Ausstellung entspricht.

Art. 35. Weksle wielko-jarmarkowe lub jarmarkowe zapadają z terminem do wypłaty ustawami miejsca wielko-jarmarkowego lub jarmarkowego wyznaczonym, a w braku takowego wyznaczenia na dniu przed końcem wielkiego jarmarku lub jarmarku prawnie przepisanym.

Jeżeli wielki jarmark lub jarmark jeden tylko dzień trwa, tedy czas zapadły wekslu na tym dniu przypada.

2. Wypłata.

Art. 36. Posiadacz wekslu indossowanego, indossamentów rzędem w związku będącym na dół aż do niego idącym, jako właściciel wekslu legitymuje się. Pierwszy przeto indossament podpisanym być musi nazwiskiem remittenta, każdy indossament następujący nazwiskiem tego, którego indossament, bezpośrednio poprzedzający, jako indossataryusza wymienia. Jeżeli po blanko-indossamencie dalszy indossament następuje, tedy utrzymuje się, że wystawiciel tego indossamentu weksel blanko-indossamentem nabył.

Indossamenta wykreślone przy dochodzeniu legitymacyi za niepisane uważają się.

Do dochodzenia autentyczności indossamentów wypłacający zobowiązanym nie jest.

Art. 37. Jeżeli weksel na gatunek monety brzmi, w miejscu wypłaty obiegu nie mającej, albo na walutę rachunkową, tedy suma wekslowa podług swej wartości w czasie zapadłym monetą krajową wypłacona być może, jeżeli wystawiciel nie oznaczył wyraźnie wypłatę gatunkiem monety we wekslu wymienionym, używając słowa „rzeczywiście‘ („effectiv“) lub dodatku podobnego.

Art. 38. Posiadacz wekslu przyjęcia ofiarowanej mu części wypłaty nawet i wtedy odmówić nie może, kiedy przyjęcie na całkowitą ilość sumy zapisanej nastąpiło.

Art. 39. Dłużnik wekslowy tylko za wręczeniem zakwitowanego wekslu płacić winien.

Jeżeli dłużnik wekslowy część wypłaty uiścił, na ten czas żądać tylko może, aby mu wypłatę na wekslu odpisano, a kwit na kopii wekslu udzielono.

Art. 40. Jeżeli wypłaty wekslu w zapadłym czasie nie żądano, tedy akceptant po upływie terminu, do podniesienia protestu z powodu nieuiszczenia wypłaty wyznaczonego, ma prawo, złożyć sumę wekslową u sądu na niebezpieczeństwo i koszta posiadacza.

Zapozwania posiadacza przed sąd nie potrzeba.

VIII. Regres z powodu niewypłaty.

Art 41. Do wykonania regresu, z powodu nieotrzymanej wypłaty przeciw wystawicielowi i indossantom miejsce mającego, trzeba:

1. aby weksel do wypłaty prezentowano i
2. aby tak prezentacyą tę, jak nieotrzymanie wypłaty protestem wcześnie ku temu zrobionym udowodniono.

Podniesienie protestu na dniu wypłaty dopuszczalnem jest, atoliż najdalej na drugim dniu powszednim po dniu wypłaty nastąpić musi.

Art. 35. Mess- oder Marktwechsel werden zu der durch die Gesetze des Mess- oder Marktortes bestimmten Zahlungsfrist, und in Ermangelung einer solchen Festsetzung an dem Tage vor dem gesetzlichen Schlusse der Messe oder des Marktes fällig.

Dauert die Messe oder der Markt nur einen Tag, so tritt die Verfallzeit des Wechsels an diesem Tage ein.

2. Zahlung.

Art. 36. Der Inhaber eines indossirten Wechsels wird durch eine zusammenhängende, bis auf ihn hinuntergehende Reihe von Indossamenten als Eigenthümer des Wechsels legitimirt. Das erste Indossament muss demnach mit dem Namen des Remittenten, jedes folgende Indossament mit dem Namen Desjenigen unterzeichnet seyn, welchen das unmittelbar vorhergehende Indossament als Indossatar benennt. Wenn auf ein Blanco-Indossament ein weiteres Indossament folgt, so wird angenommen, dass der Aussteller des letzteren den Wechsel durch das Blanco-Indossament erworben hat.

Ausgestrichene Indossamente werden bei Prüfung der Legitimation als nicht geschrieben angesehen.

Die Echtheit der Indossamente zu prüfen, ist der Zahlende nicht verpflichtet.

Art. 37. Lautet ein Wechsel auf eine Münzsorte, welche am Zahlungsorte keinen Umlauf hat, oder auf eine Rechnungswährung, so kann die Wechselsumme nach ihrem Werthe zur Verfallzeit in der Landesmünze gezahlt werden, sofern nicht der Aussteller durch den Gebrauch des Wortes „effectiv" oder eines ähnlichen Zusatzes die Zahlung in der im Wechsel benannten Münzsorte ausdrücklich bestimmt hat.

Art. 38. Der Inhaber des Wechsels darf eine ihm angebotene Theilzahlung selbst dann nicht zurückweisen, wenn die Annahme auf den ganzen Betrag der verschriebenen Summe erfolgt ist.

Art. 39. Der Wechselschuldner ist nur gegen Aushändigung des quittirten Wechsels zu zahlen verpflichtet.

Hat der Wechselschuldner eine Theilzahlung geleistet, so kann derselbe nur verlangen, dass die Zahlung auf dem Wechsel abgeschrieben, und ihm Quittung auf einer Abschrift des Wechsels ertheilt werde.

Art 40. Wird die Zahlung des Wechsels zur Verfallszeit nicht gefordert, so ist der Acceptant nach Ablauf der für die Protesterhebung Mangels Zahlung bestimmten Frist befugt die Wechselsumme auf Gefahr und Kosten des Inhabers bei Gericht niederzulegen.

Der Vorladung des Inhabers bedarf es nicht.

VIII. Regress Mangels Zahlung.

Art. 41. Zur Ausübung des bei nicht erlangter Zahlung statthaften Regresses gegen den Aussteller und die Indossanten ist erforderlich:

1. *dass der Wechsel zur Zahlung präsentirt worden ist, und*
2. *dass sowohl diese Präsentation, als die Nichterlangung der Zahlung durch einen rechtzeitig darüber aufgenommenen Protest dargethan wird.*

Die Erhebung des Protestes ist am Zahlungstage zulässig, sie muss aber spätestens am zweiten Werktage nach dem Zahlungstage geschehen.

Art. 42. Żądanie, ażeby nie podnoszono protestu („bez protestu“, „bez kosztów“) za uwolnienie od protestu, atoliż nie za uwolnienie od obowiązku do wczesnej prezentacyi uważa się. Wekslowo-zobowiązany, od którego żądanie to pochodzi, winien na się przyjąć obowiązek udowodnienia, jeżeli prezentacyi wcześnie nastąpionej zaprzecza.

Przeciw obowiązkowi do wynagrodzenia kosztów protestu owo żądanie nie chroni.

Art. 43. Weksle domicyliowane domicyliatowi, lub jeżeliby takowego nie wymieniono, samemu ciągnionemu, na onem miejscu, na które weksel domicyliowano, do wypłaty prezentowane, a jeżeliby wypłaty nie uiszczono, tamże protestowane być mają.

Jeżeliby wczesne podniesienie protestu przy domicyliacie zaniedbano, na ten czas przez to prawo wekslowe nie tylko przeciw wystawicielowi i indossantom, lecz też i przeciw akceptantowi ustaje.

Art. 44. Do otrzymania prawa wekslowego przeciw akceptantowi, wyjąwszy przypadek w Art. 43. wspomniany, nie trzeba ani prezentacyi na dniu wypłaty, ani też podniesienia protestu.

Art. 45. Posiadacz wekslu, z powodu niewypłaty zaprotestowanego, obowiązanym jest, bezpośredniego swego poprzednika o nieuiszczeniu wypłaty wekslu w przeciągu dwóch dni po dniu podniesienia protestu piśmiennie zawiadomić, końcem czego dostatecznem jest, jeżeli w ciągu tego terminu pismo zawiadomienia takowego na pocztę podano.

Każdy zawiadomiony poprzednik w ciągu tego samego terminu, od dnia otrzymanego zawiadomienia rachować się mającego, podobnym sposobem swego poprzednika zawiadomić winien.

Posiadacz lub indossataryusz, który zawiadomienie to zaniedbuje, lub takowe nie do bezpośredniego poprzednika stosuje, przez to wszystkim lub pominiętym poprzednikom do wynagrodzenia szkody, z zaniedbanego zawiadomienia wynikłej, zobowiązanym się staje. Takowy także przeciw tym osobom prawo do prowizyi i kosztów tak dalece traci, że mu tylko prawo żądania sumy wekslowej pozostaje.

Art. 46. Jeżeli idzie o wykazanie piśmiennego zawiadomienia, poprzednikowi wcześnie podanego, wtedy ku temu dostatecznym jest dowód, atestem poczty prowadzony, że list od dotyczącego do adressata na dniu podanym odesłanym został, o ile się nie wykaże, że nadeszły list innej treści był.

Także i dzień odebrania otrzymanego piśmiennego zawiadomienia atestem poczty wykazanym być może.

Art. 47. Jeżeliby indossant weksel bez umieszczenia oznaczenia miejsca dalej przekazał, tedy poprzednik onegoż o nienastąpionej wypłacie zawiadomionym być ma.

Art. 48. Każdy wekslowy dłużnik prawo ma, za zwróceniem sumy wekslowej wraz z prowizyami i kosztami, żądać od posiadacza wydania wekslu zakwitowanego i protestu z powodu niewypłaty podniesionego.

Art. 49. Posiadacz wekslu, z powodu niewypłaty zaprotestowanego, zanieść może skargę wekslową przeciw wszystkim wekslowo-zobowiązanym, lub też tylko przeciw niektórym, albo przeciw jednemu z nich, nie tracąc przez to prawa swego przeciw zobowiązanym niezaskarżonym.

Tenże do kolejnego indossamentów następstwa przywiązanym nie jest.

Art. 42. Die Aufforderung, keinen Protest erheben zu lassen („ohne Protest," „ohne Kosten" etc.) gilt als Erlass des Protestes, nicht aber als Erlass der Pflicht zur rechtzeitigen Präsentation. Der Wechselverpflichtete, von welchem jene Aufforderung ausgeht, muss die Beweislast übernehmen, wenn er die rechtzeitig geschehene Präsentation in Abrede stellt.

Gegen die Pflicht zum Ersatze der Protestkosten schützt jene Aufforderung nicht.

Art. 43. Domicilirte Wechsel sind dem Domiciliaten, oder wenn ein solcher nicht benannt ist, dem Bezogenen selbst an demjenigen Orte, wohin der Wechsel domicilirt ist, zur Zahlung zu präsentiren, und wenn die Zahlung unterbleibt, dort zu protestiren.

Wird die rechtzeitige Protesterhebung beim Domiciliaten verabsäumt, so geht dadurch der wechselmässige Anspruch nicht nur gegen den Aussteller und die Indossanten, sondern auch gegen den Acceptanten verloren.

Art. 44. Zur Erhaltung des Wechselrechtes gegen den Acceptanten bedarf es mit Ausnahme des im Art. 43 erwähnten Falles weder der Präsentation am Zahlungstage, noch der Erhebung eines Protestes.

Art. 45. Der Inhaber eines Mangels Zahlung protestirten Wechsels ist verpflichtet, seinen unmittelbaren Vormann innerhalb zweier Tage nach dem Tage der Protesterhebung von der Nichtzahlung des Wechsels schriftlich zu benachrichtigen, zu welchem Ende es genügt, wenn das Benachrichtigungsschreiben innerhalb dieser Frist zur Post gegeben ist.

Jeder benachrichtigte Vormann muss binnen derselben, vom Tage des empfangenen Berichts zu berechnenden Frist seinen nächsten Vormann in gleicher Weise benachrichtigen.

Der Inhaber oder Indossatar, welcher die Benachrichtigung unterlässt oder dieselbe nicht an den unmittelbaren Vormann ergehen lässt, wird hierdurch den sämmtlichen oder den übersprungenen Vormännern zum Ersatze des aus der unterlassenen Benachrichtigung entstandenen Schadens verpflichtet. Auch verliert derselbe gegen diese Personen den Anspruch auf Zinsen und Kosten, so dass er nur die Wechselsumme zu fordern berechtigt ist.

Art. 46. Kommt es auf den Nachweis der dem Vormanne rechtzeitig gegebenen schriftlichen Benachrichtigung an, so genügt zu diesem Zwecke der durch ein Postattest geführte Beweis, dass ein Brief von dem Betheiligten an den Adressaten an dem angegebenen Tage abgesandt ist, sofern nicht dargethan wird, dass der angekommene Brief einen andern Inhalt gehabt hat.

Auch der Tag des Empfanges der erhaltenen schriftlichen Benachrichtigung kann durch ein Postattest nachgewiesen werden.

Art. 47. Hat ein Indossant den Wechsel ohne Hinzufügung einer Ortsbezeichnung weiter begeben, so ist der Vormann desselben von der unterbliebenen Zahlung zu benachrichtigen.

Art. 48. Jeder Wechselschuldner hat das Recht, gegen Erstattung der Wechselsumme nebst Zinsen und Kosten die Auslieferung des quittirten Wechsels und des wegen Nichtzahlung erhobenen Protestes von dem Inhaber zu fordern.

Art. 49. Der Inhaber eines Mangels Zahlung protestirten Wechsels kann die Wechselklage gegen alle Wechselverpflichtete oder auch nur gegen Einige oder Einen derselben anstellen, ohne dadurch seinen Anspruch gegen die nicht in Anspruch genommenen Verpflichtungen zu verlieren.

Derselbe ist an die Reihenfolge der Indossamente nicht gebunden.

Art. 50. Prawa regresowe posiadacza, który weksel z powodu nieuiszczenia wypłaty zaprotestować kazał, ograniczają się na:

1. niewypłaconą sumę wekslową wraz z sześcią odsetkami rocznych prowizyi począwszy od dnia zapadłego,
2. na koszta protestu i inne wydatki,
3. na prowizyą jednej trzeciej odsetka.

Powyższe ilości, jeźli do regresu zobowiązany na innem jak na miejscu wypłaty mieszka, podług tego kursu wypłacone być muszą, jaki ma weksel za okazaniem, z miejsca wypłaty na miejsce zamieszkania do regresu zobowiązanego ciągniony.

Jeżeli na miejscu wypłaty nie istnieje kurs na owo zamieszkania miejsce, tedy bierze się kurs podług tego miejsca, które miejscu zamieszkania do regresu zobowiązanego najbliższem jest.

Kurs na żądanie do regresu zobowiązanego kartką kursu, pod publiczną powagą wystawioną lub atestem zaprzysiężonego meklerza, albo w braku takowych atestem dwóch kupców poświadczonym być ma.

Art. 51. Indossant, który weksel wykupił lub jako rymessę otrzymał, prawo ma od poprzedniczego indossanta lub od wystawiciela żądać:

1. sumy przez niego wypłaconej lub rymessą zaspokojonej wraz z sześcią odsetkami rocznych prowizyi od dnia wypłaty,
2. kosztów jemu urosłych,
3, prowizyi jednej trzeciej odsetka.

Powyższe ilości, jeżeli do regresu zobowiązany na innem miejscu mieszka, jak regresu żądający, podług tego kursu wypłacone być muszą, jaki ma weksel za okazaniem, z miejsca zamieszkania regresu żądającego na miejsce zamieszkania do regresu zobowiązanego ciągniony.

Jeżeli na miejscu zamieszkania regresu żądającego nie istnieje kurs na miejsce zamieszkania do regresu zobowiązanego, tedy bierze się kurs podług tego miejsca, które miejscu zamieszkania do regresu zobowiązanego najbliższem jest.

Względem poświadczenia kursu postanowienie Art. 50. zastósowanie znajduje.

Art. 52. Postanowieniami Art. 50. i 51. Nr. 1. i 3. przy regresie na zagraniczne miejsce porachowanie wyższej, tamże dopuszczalnej ustanowy nie wyłącza się.

Art. 53. Regresu żądający na ilość swej należytości weksel zwrotny na zobowiązanego do regresu ciągnąć może.

W takowym razie do tej należytości nad to jeszcze koszta meklarskie za negocyowanie wekslu zwrotnego tudzież należytości stęplowe, jakieby przypadały, dołączają się.

Weksel zwrotny za okazaniem wypłatny i bezpośrednio (a drittura) wystawionym być musi.

Art. 54. Do regresu zobowiązany tylko za wydaniem wekslu, protestu i zakwitowanego porachunku powrotnego wypłatę uiścić zobowiązanym jest.

Art. 55. Każdy indossant, który kogo z swych następców zaspokoił, swój własny indossament jako i ten swych następców wykreślić może.

Art. 50. Die Regressansprüche des Inhabers, welcher den Wechsel Mangels Zahlung hat protestiren lassen, beschränken sich auf:

1. die nicht bezahlte Wechselsumme nebst 6 Procent jährlicher Zinsen vom Verfalltage ab,
2. die Protestkosten und anderen Auslagen,
3. eine Provision von ⅓ Procent.

Die vorstehenden Beträge müssen, wenn der Regresspflichtige an einem anderen Orte, als dem Zahlungsorte wohnt, zu demjenigen Course gezahlt werden, welchen ein vom Zahlungsorte auf den Wohnort des Regresspflichtigen gezogener Wechsel auf Sicht hat.

Besteht am Zahlungsorte kein Cours auf jenen Wohnort, so wird der Cours nach demjenigen Platze genommen, welcher dem Wohnorte des Regresspflichtigen am nächsten liegt.

Der Cours ist auf Verlangen des Regresspflichtigen durch einen, unter öffentlicher Autorität ausgestellten Courszettel oder durch das Attest eines vereideten Mäklers, oder in Ermangelung derselben durch ein Attest zweier Kaufleute zu bescheinigen.

Art. 51. Der Indossant, welcher den Wechsel eingelöst oder als Rimesse erhalten hat, ist von einem früheren Indossanten oder von dem Aussteller zu fordern berechtigt:

1. die von ihm gezahlte oder durch Rimesse berichtigte Summe nebst 6 Procent jährlicher Zinsen vom Tage der Zahlung,
2. die ihm entstandenen Kosten,
3. eine Provision von ⅓ Procent.

Die vorstehenden Beträge müssen, wenn der Regresspflichtige an einem anderen Orte als der Regressnehmer wohnt, zu demjenigen Course gezahlt werden, welchen ein vom Wohnorte des Regressnehmers auf den Wohnort des Regresspflichtigen gezogener Wechsel auf Sicht hat.

Besteht im Wohnorte des Regressnehmers kein Cours auf den Wohnort des Regresspflichtigen, so wird der Cours nach demjenigen Platze genommen, welcher dem Wohnorte des Regresspflichtigen am nächsten liegt.

Wegen der Bescheinigung des Courses kommt die Bestimmung des Art. 50 zur Anwendung.

Art. 52. Durch die Bestimmungen der Art. 50 und 51 Nr. 1 und 3 wird bei einem Regresse auf einen ausländischen Ort die Berechnung höherer, dort zulässiger Sätze nicht ausgeschlossen.

Art. 53. Der Regressnehmer kann über den Betrag seiner Forderung einen Rückwechsel auf den Regresspflichtigen ziehen.

Der Forderung treten in diesem Falle noch die Mäklergebühren für Negozirung des Rückwechsels, so wie die etwaigen Stämpelgebühren hinzu.

Der Rückwechsel muss auf Sicht zahlbar und unmittelbar (a drittura) gestellt werden.

Art. 54. Der Regresspflichtige ist nur gegen Auslieferung des Wechsels, des Protestes und einer quittirten Retourrechnung Zahlung zu leisten verbunden.

Art. 55. Jeder Indossant, der einen seiner Nachmänner befriedigt hat, kann sein eigenes und seiner Nachmänner Indossament ausstreichen.

IX. Interwencya.

1. Przyjęcie honorowe.

Art. 56. Jeżeli na wekslu, z powodu nieprzyjęcia zaprotestowanym, znajduje się adresa potrzeby na miejsce wypłaty brzmiąca, na ten czas, nim zabezpieczenia żądać będzie można, od adresy potrzeby przyjęcia domagać się powinno.

Z pomiędzy kilku adresów potrzeby pierwszeństwo tej przynależy, której wyplatą najwięcej zobowiązanych uwalniają się.

Art. 57. Przyjęcia honorowego ze strony osoby, na wekslu jako adresy potrzeby nie wymienionej, posiadacz dozwalać nie potrzebuje.

Art. 58. Akceptant honorowy za zwróceniem kosztów musi sobie kazać protest z powodu nieprzyjęcia wręczyć a w dodatku do onegoż przyjęcie honorowe nadmienić. Musi też przesyłając protest zawiadomić honorata o nastąpionej interwencyi i to zawiadomienie wraz z protestem w ciągu dni dwóch po dniu podniesienia protestu na pocztę podać.

Jeżeliby to zaniedbał, tedy odpowiedzialnym jest za szkodę z tego zaniedbania wynikającą.

Art. 59. Jeżeliby akceptant honorowy zaniedbał w swym akcepcie nadmienić, dla czyjego honoru przyjęcie dzieje się, tedy wystawiciel za honorata uważanym będzie.

Art. 60. Akceptant honorowy wszystkim następcom honorata przez przyjęcie wekslowo-zobowiązanym staje się. To zobowiązanie ustaje, jeżeliby akceptantowi honorowemu weksel najdalej na drugim dniu powszednim po dniu wypłaty do wypłaty przedłożonym nie został.

Art. 61. Jeżeliby weksel od adresy potrzeby, lub od innego interwenienta dla honoru przyjętym został, na ten czas posiadacz i następcy honorata regresu na zabezpieczenie nie mają.

Honorat zaś i jego poprzednicy uskutecznić go mogą.

2. Wypłata honorowa,

Art. 62. Jeżeli na wekslu przez ciągnionego nie wykupionym lub na kopii znajdują się adresy potrzeby lub akcept honorowy, na miejsce wypłaty brzmiące, na ten czas posiadacz najdalej na drugim dniu powszednim po dniu wypłaty wszystkim adresom potrzeby i akceptantowi honorowemu weksel do wypłaty przedłożyć i skutek w proteście z powodu niewypłaty lub też w dodatku do onegoż nadmienić ma.

Tenże, to zaniedbując, traci regres przeciw adresantowi lub honoratowi i ich następcom.

Jeżeli posiadacz wzbrania się przyjąć ofiarowaną mu przez innego interwenienta wypłatę honorową, na ten czas takowy przeciw następcom honorata regres traci.

Art. 63. Honorowemu wypłacającemu weksel i protest z powodu niewypłaty za zwróceniem kosztów wręczonym być musi.

Takowy przez wypłatę honorową wstępuje w prawa posiadacza (Art. 50. i 52.) przeciw honoratowi, jego poprzednikom i akceptantowi.

Art. 64. Z pomiędzy kilku, którzy do wypłaty honorowej gotowymi się oświadczają, pierwszeństwo onemu przynależy, którego wypłatą najwięcej wekslowo-zobowiąnych uwalniają się.

IX. Intervention.

1. Ehrenannahme.

Art. 56. Befindet sich auf einem Mangels Annahme protestirten Wechsel eine auf den Zahlungsort lautende Nothadresse, so muss, ehe Sicherstellung verlangt werden kann, die Annahme von der Nothadresse gefordert werden.

Unter mehreren Nothadressen gebührt derjenigen der Vorzug, durch deren Zahlung die meisten Verpflichteten befreit werden.

Art. 57. Die Ehrenannahme von Seiten einer nicht auf den Wechsel als Nothadresse benannten Person braucht der Inhaber nicht zuzulassen.

Art. 58. Der Ehrenacceptant muss sich den Protest Mangels Annahme gegen Erstattung der Kosten aushändigen und in einem Anhange zu demselben die Ehrenannahme bemerken lassen.

Er muss den Honoraten unter Uebersendung des Protestes von der geschehenen Intervention benachrichtigen und diese Benachrichtigung mit dem Proteste innerhalb zweier Tage nach dem Tage der Protesterhebung zur Post geben.

Unterlässt er diess, so haftet er für den durch die Unterlassung entstehenden Schaden.

Art. 59. Wenn der Ehrenacceptant unterlassen hat, in seinem Accepte zu bemerken, zu wessen Ehren die Annahme geschieht, so wird der Aussteller als Honorat angesehen.

Art. 60. Der Ehrenacceptant wird den sämmtlichen Nachmännern des Honoraten durch die Annahme wechselmässig verpflichtet. Diese Verpflichtung erlischt, wenn dem Ehrenacceptanten der Wechsel nicht spätestens am zweiten Werktage nach dem Zahlungstage zur Zahlung vorgelegt wird.

Art. 61. Wenn der Wechsel von einer Nothadresse oder einem anderen Intervenienten zu Ehren angenommen wird, so haben der Inhaber und die Nachmänner des Honoraten keinen Regress auf Sicherstellung.

Derselbe kann aber von dem Honoraten und dessen Vormännern geltend gemacht werden.

2. Ehrenbezahlung.

Art. 62. Befinden sich auf dem von dem Bezogenen nicht eingelösten Wechsel oder der Copie Nothadressen, oder ein Ehrenaccept, welche auf den Zahlungsort lauten, so muss der Inhaber den Wechsel spätestens am zweiten Werktage nach dem Zahlungstage den sämmtlichen Nothadressen und dem Ehrenacceptanten zur Zahlung vorlegen, und den Erfolg im Proteste Mangels Zahlung oder in einem Anhange zu demselben bemerken lassen.

Unterlässt er diess, so verliert er den Regress gegen den Adressanten oder Honoraten und deren Nachmänner.

Weist der Inhaber die von einem anderen Intervenienten angebotene Ehrenzahlung zurück, so verliert er den Regress gegen die Nachmänner des Honoraten.

Art. 63. Dem Ehrenzahler muss der Wechsel und der Protest Mangels Zahlung gegen Erstattung der Kosten ausgehändigt werden.

Er tritt durch die Ehrenzahlung in die Rechte des Inhabers (Art. 50 und 52) gegen den Honoraten, dessen Vormänner und den Acceptanten.

Art. 64. Unter Mehreren, welche sich zur Ehrenzahlung erbieten, gebührt demjenigen der Vorzug, durch dessen Zahlung die meisten Wechselverpflichteten befreit werden.

Interwenient, który wypłaca, lubo z wekslu lub protestu pokazuje się, że inny, któremu wedle tegoż postanowienia pierwszeństwa ustąpićby musiał, weksel wykupić gotowym był, żadnego regresu przeciw tym indossantom nie ma, którzyby uiszczeniem ofiarowanej przez innego wypłaty uwolnieni byli.

Art. 65. Akceptant honorowy, któryby do uiszczenia wypłaty niedoszedł, ponieważ ciągniony lub inny interwenient wypłacił, żądać ma prawo od płacącego prowizyi jednej trzeciej odsetka.

X. Rozmnożenie wekslu.

1. Duplikaty wekslowe.

Art. 66. Wystawiciel wekslu ciągnionego zobowiązanym jest, remittentowi na żądanie więcej równobrzmiących egzemplarzów wekslu wydać.

Takowe w kontekscie jako pryma, sekunda, tercya i t. d. oznaczone być muszą, w przeciwnym bowiem razie każdy egzemplarz jako weksel sam przez się istniejący (sola-weksel) uważa się.

Także i indossataryusz duplikatu wekslu żądać może. Względem takowego do swego bezpośredniego poprzednika udać się musi, który znowu do swego poprzednika wracać się musi, dopóki żądanie to do wystawiciela nie dojdzie. Każdy indossataryusz od swego poprzednika żądać może, ażeby poprzedzające indossamenta na duplikacie powtórzone zostały.

Art. 67. Jeżeli jeden z więcej egzemplarzów wydanych wypłacono, tedy inne przez to moc swą tracą.

Wszelakoż z reszty egzemplarzów zobowiązani zostają:

1. indossant, któryby więcej egzemplarzów tego samego wekslu na różne osoby zaindossował, tudzież wszyscy późniejsi indossanci, których podpisy na egzemplarzach przy wypłacie nie zwróconych znajdują się, z swych indossamentów;
2. akceptant, któryby więcej egzemplarzów tego samego wekslu akceptował z akceptów na egzemplarzach przy wypłacie nie zwróconych.

Art. 68. Ktoby jeden z więcej egzemplarzów wekslu do przyjęcia przesłał, ten na innych egzemplarzach nadmienić musi, u kogo znajduje się egzemplarz przez niego do przyjęcia przesłany. Wszelakoż zaniedbanie tej uwagi wekslowi mocy wekslowej nie odejmuje.

Zachowca przesłanego do akceptu egzemplarza obowiązanym jest, wydać go temu, który się jako indossataryusz (Art. 36.) lub innym sposobem do odebrania legitymuje.

Art. 69. Posiadacz duplikatu, na którym wyszczególniono u kogo egzemplarz do akceptu przesłany znajduje się, z powodu nieprzyjęcia onegoż regresu na zabezpieczenie, a z powodu niewypłaty regresu na wypłatę pierwej żądać nie może, dopóki protestem uwidocznić nie kazał:

1. że egzemplarz do akceptu przesłany przez zachowcę nie został mu wydany, tudzież
2. że także i na duplikat przyjęcia lub wypłaty otrzymać nie można było.

Ein Intervenient, welcher zahlt, obgleich aus dem Wechsel oder Proteste ersichtlich ist, dass ein Anderer, dem er hiernach nachstehen müsste, den Wechsel einzulösen bereit war, hat keinen Regress gegen diejenigen Indossanten, welche durch Leistung der von dem Anderen angebotenen Zahlung befreit worden wären.

Art. 65. Der Ehrenacceptant, welcher nicht zur Zahlungsleistung gelangt, weil der Bezogene oder ein anderer Intervenient bezahlt hat, ist berechtigt, von dem Zahlenden eine Provision von 1/3 Procent zu verlangen.

X. Vervielfältigung eines Wechsels.

1. Wechselduplicate.

Art. 66. Der Aussteller eines gezogenen Wechsels ist verpflichtet, dem Remittenten auf Verlangen mehrere gleichlautende Exemplare des Wechsels zu überliefern.

Dieselben müssen im Contexte als Prima, Secunda, Tertia u. s. w. bezeichnet seyn, widrigenfalls jedes Exemplar als ein für sich bestehender Wechsel (Sola-Wechsel) erachtet wird.

Auch ein Indossatar kann ein Duplicat des Wechsels verlangen. Er muss sich dieserhalb an seinen unmittelbaren Vormann wenden, welcher wieder an seinen Vormann zurück gehen muss, bis die Anforderung an den Aussteller gelangt. Jeder Indossatar kann von seinem Vormanne verlangen, dass die früheren Indossamente auf dem Duplicate wiederholt werden.

Art. 67. Ist von mehreren ausgefertigten Exemplaren das eine bezahlt, so verlieren dadurch die anderen ihre Kraft.

Jedoch bleiben aus den übrigen Exemplaren verhaftet:

1) der Indossant, welcher mehrere Exemplare desselben Wechsels an verschiedene Personen indossirt hat, und alle späteren Indossanten, deren Unterschriften sich auf den, bei der Zahlung nicht zurückgegebenen Exemplaren befinden, aus ihren Indossamenten;

2) der Acceptant, welcher mehrere Exemplare desselben Wechsels acceptirt hat, aus den Accepten auf den bei der Zahlung nicht zurückgegebenen Exemplaren.

Art. 68. Wer eines von mehreren Exemplaren eines Wechsels zur Annahme versandt hat, muss auf den übrigen Exemplaren bemerken, bei wem das von ihm zur Annahme versandte Exemplar anzutreffen ist. Das Unterlassen dieser Bemerkung entzieht jedoch dem Wechsel nicht die Wechselkraft.

Der Verwahrer des zum Accepte versandten Exemplars ist verpflichtet, dasselbe demjenigen auszuliefern, der sich als Indossatar (Art. 36) oder auf andere Weise zur Empfangnahme legitimirt.

Art 69. Der Inhaber eines Duplicats, auf welchem angegeben ist, bei wem das zum Accepte versandte Exemplar sich befindet, kann Mangels Annahme desselben den Regress auf Sicherstellung und Mangels Zahlung den Regress auf Zahlung nicht eher nehmen, als bis er durch Protest hat feststellen lassen:

1) dass das zum Accepte versandte Exemplar ihm vom Verwahrer nicht verabfolgt worden ist, und

2) dass auch auf das Duplicat die Annahme oder die Zahlung nicht zu erlangen gewesen.

2. Kopie wekslowe.

Art. 70. Kopie wekslowe odpis wekslu tudzież odpis znajdujących się na takowym indossamentów i uwag zawierać muszą i oraz zaopatrzone być oświadczeniem: „potąd odpis (kopia)“ lub podobnem jakiem oznaczeniem.

W kopii nadmienić należy, u kogo orginał wekslu do przyjęcia przesłany znajduje się. Wszelakoż zaniedbanie tej uwagi kopii indossowanej mocy wekslowej nie odejmuje.

Art. 71. Każdy na kopii znajdujący się indossament oryginalny indossanta równie tak obowiązuje, jakby takowy na oryginalnym wekslu stał.

Art. 72. Zachowca wekslu oryginalnego obowiązanym jest, wydać go posiadaczowi kopii jednym lub więcej indossamentami oryginalnemi zaopatrzonej, jeżeli się takowy jako indossataryusz lub innym sposobem do odebrania legitymuje.

Jeżeliby zachowca nie wydał wekslu oryginalnego, na ten czas posiadacz kopii wekslu tylko po zrobieniu protestu w Art. 69. Nr. 1. wspomnianego prawo ma żądać regresu na zabezpieczenie, a po nadejściu dnia zapadłego, w kopii wyszczególnionego, regresu na wypłatę przeciw tym indossantom, których oryginalne indossamenta na kopii znajdują się.

XI. Weksle zaginione.

Art. 73. Właściciel wekslu zaginionego wnieść może prożbę przed sąd miejsca wypłaty o umorzenie onegoż.

Sąd, u którego prożbę o umorzenie wekslu podano, względem tego edykt z wezwaniem do posiadacza wekslu, aby go sądowi przedłożył, wydać, w takowym termin na dni 45 wyznaczyć, a początek tegoż, jeżeliby weksel jeszcze nie zapadł, na pierwszy dzień po czasie zapadłym wekslu oznaczyć ma.

Po wprowadzeniu postępowania amortyzacyjnego i po czasie zapadłym wekslu właściciel od akceptanta wypłaty żądać może, jeżeliby aż do umorzenia wekslu zabezpieczenie dał. Bez takowego zabezpieczenia takowy tylko złożenia u sądu dłużnej z akceptu sumy żądać prawo ma.

Art. 74. Posiadacz wekslu podług postanowień Art. 36. wylegitymowany, tedy tylko do wydania onegoż przymuszonym być może, jeżeliby wekslu w złej wierze nabył, lub jeżeliby się przy nabyciu wekslu wielkiej opieszałości winnym stał.

XII. Weksle fałszywe.

Art. 75. Chociażby podpis wystawiciela wekslu fałszywy lub sfałszowany był, autentyczny jednak akcept i autentyczne indossamenta moc wekslową zachowują.

Art. 76. Z wekslu, fałszywym lub sfałszowanym akceptem albo indossamentem zaopatrzonego, wszyscy indossanci i wystawiciel, których podpisy autentyczne są, wekslowo-zobowiązani zostają.

XIII. Przedawnienie wekslowe.

Art. 77. Prawo wekslowe przeciw akceptantom we trzy lata, rachując od zapadłego dnia wekslu, przedawnia.

2. Wechselcopien.

Art. 70. Wechselcopien müssen eine Abschrift des Wechsels und der darauf befindlichen Indossamente und Anmerkungen enthalten und mit der Erklärung: „bis hierher Abschrift (Copie)" oder mit einer ähnlichen Bezeichnung versehen seyn.

In der Copie ist zu bemerken, bei wem das zur Annahme versandte Original des Wechsels anzutreffen ist. Das Unterlassen dieser Bemerkung entzieht jedoch der indossirten Copie nicht ihre wechselmässige Kraft.

Art. 71. Jedes auf einer Copie befindliche Original-Indossament verpflichtet den Indossanten eben so, als wenn es auf einem Original-Wechsel stände.

Art. 72. Der Verwahrer des Original-Wechsels ist verpflichtet, denselben dem Besitzer einer mit einem oder mehreren Original-Indossamenten versehenen Copie auszuliefern, sofern sich derselbe als Indossatar oder auf andere Weise zur Empfangnahme legitimirt.

Wird der Original-Wechsel vom Verwahrer nicht ausgeliefert, so ist der Inhaber der Wechselcopie nur nach Aufnahme des im Art. 69 Nr. 1 erwähnten Protestes Regress auf Sicherstellung und nach Eintritt des in der Copie angegebenen Verfallstages Regress auf Zahlung gegen diejenigen Indossanten zu nehmen berechtigt, deren Original-Indossamente auf der Copie befindlich sind.

XI. Abhanden gekommene Wechsel.

Art. 73. Der Eigenthümer eines abhanden gekommenen Wechsels kann die Amortisation desselben bei dem Gerichte des Zahlungsortes beantragen.

Das Gericht, bei welchem ein Gesuch um Amortisation eines Wechsels überreicht worden ist, hat hierüber ein Edict mit der Aufforderung an den Inhaber des Wechsels, denselben dem Gerichte vorzulegen, zu erlassen, darin die Frist auf 45 Tage zu bestimmen, und den Anfang derselben, wenn der Wechsel noch nicht fällig ist, auf den ersten Tag nach der Verfallzeit des Wechsels festzusetzen.

Nach Einleitung des Amortisationsverfahrens und nach der Verfallzeit des Wechsels kann der Eigenthümer vom Acceptanten Zahlung fordern, wenn er bis zur Amortisation des Wechsels Sicherheit bestellt. Ohne eine solche Sicherheitsstellung ist er nur die Deposition der aus dem Accepte schuldigen Summe bei Gericht zu fordern berechtigt.

Art. 74. Der nach den Bestimmungen des Art. 36 legitimirte Besitzer eines Wechsels kann nur dann zur Herausgabe desselben angehalten werden, wenn er den Wechsel in bösem Glauben erworben hat oder ihm bei der Erwerbung des Wechsels eine grobe Fahrlässigkeit zur Last fällt.

XII. Falsche Wechsel.

Art. 75. Auch wenn die Unterschrift des Ausstellers eines Wechsels falsch oder verfälscht ist, behalten dennoch das echte Accept und die echten Indossamente die wechselmässige Wirkung.

Art. 76. Aus einem, mit einem falschen oder verfälschten Accepte oder Indossamente versehenen Wechsel bleiben sämmtliche Indossanten und der Aussteller, deren Unterschriften echt sind, wechselmässig verpflichtet.

XIII. Wechselverjährung.

Art. 77. Der wechselmässige Anspruch gegen den Acceptanten verjährt in drei Jahren vom Verfallstage des Wechsels an gerechnet.

Art. 78. Prawa regresowe posiadacza (Art. 50.) przeciw wystawicielowi i innym poprzednikom przedawniają:

1. we trzy miesiące, jeżeli weksel w Europie, wyjąwszy Islandyą i wyspy Faröer wypłatnym był;
2. w sześć miesięcy, jeźli weksel w krajach pobrzeżnych Azyi i Afryki wzdłuż morza śródziemnego i czarnego, lub na wyspach tych mórz do onych krajów należących wypłatnym był;
3. w ośmnaście miesięcy, jeżeli weksel w innym kraju nieeuropejskim lub w Islandyi albo na wyspach Faröer wypłatnym był.

Przedawnienie przeciw posiadaczowi z dniem podniesionego protestu początek bierze.

Art. 79. Prawa regresowe indossanta (Art. 51.) przeciw wystawicielowi i innym poprzednikom przedawniają:

1. we trzy miesiące, jeżeli regresu żądający w Europie, wyjąwszy Islandyą i wyspy Faröer, zamieszkałym jest;
2. w sześć miesięcy, jeżeli regresu żądający w pobrzeżnych krajach Azyi i Afryki wzdłuż morza śródziemnego i czarnego, lub na wyspach tych mórz do onych krajów należących zamieszkałym jest;
3. w ośmnaście miesięcy, jeźli regresu żądający w innym nieeuropejskim kraju lub w Islandyi albo na wyspach Faröer zamieszkałym jest.

Przeciw indossantowi bieży termin, jeżeliby, nim zaniesiono przeciw niemu skargę wekslową, wypłatę uiścił, od dnia wypłaty, we wszelkich zaś innych przypadkach od dnia wręczonej mu skargi lub zapozwu.

Art. 80. Przedawnienie (Art. 77—79.) tylko wręczeniem skargi przerywa się i tylko pod względem tego, przeciw któremu skargę wystósowano.

Wszelakoż w tej mierze miejsce skargi zastępuje oznajmienie sporu przez zaskarzonego uczynione.

XIV. Prawo zaskarzenia wierzycielowi wekslowemu służące.

Art. 81. Zobowiązanie wekslowe dotyczy tak wystawiciela, akceptanta i indossanta wekslu, jak każdego, który weksel, kopią wekslu, akcept lub indossament spólnie podpisał, nawet i wtedy, gdyby się przy tem tylko jako ręczyciel (per aval) wymienił.

Zobowiązanie tych osób rozciąga się na wszystko, co posiadacz wekslu z powodu nieuiszczenia zobowiązania wekslowego żądać ma.

Posiadacz wekslu względem całej swej należytości pojedyńczego trzymać się może; od jego wyboru zależy, na którym z wekslowo-zobowiązanych nasamprzód prawa swego poszukiwać zechce.

Art. 82. Dłużnik wekslowy tych tylko odezw przeciwnych używać może, jakie z samego prawa wekslowego wypływają lub mu bezpośrednio przeciw każdorazowemu powodowi przysłużają.

Art. 83. Jeżeli wekslowe zobowiązanie wystawiciela lub akceptanta przez przedawnienie lub przez to ustało, że do utrzymania prawa wekslowego prawnie przepisane czynności zaniedbano, tedy oni posiadaczowi o tyle tylko zobowiązani zostają, o ileby się szkodą onegoż zbogacili.

Art. 78. Die Regressansprüche des Inhabers (Art. 50), gegen den Aussteller und die übrigen Vormänner verjähren:

1) in 3 Monaten, wenn der Wechsel in Europa, mit Ausnahme von Island und den Färöern, zahlbar war;
2) in 6 Monaten, wenn der Wechsel in den Küstenländern von Asien und Afrika längs des mittelländischen und schwarzen Meeres, oder in den dazu gehörigen Inseln dieser Meere zahlbar war;
3) in 18 Monaten, wenn der Wechsel in einem anderen aussereuropäischen Lande oder in Island oder den Färöern zahlbar war.

Die Verjährung beginnt gegen den Inhaber mit dem Tage des erhobenen Protestes.

Art. 79. Die Regressansprüche des Indossanten (Art. 51) gegen den Aussteller und die übrigen Vormänner verjähren:

1) in 3 Monaten, wenn der Regressnehmer in Europa, mit Ausnahme von Island und den Färöern wohnt;
2) in 6 Monaten, wenn der Regressnehmer in den Küstenländern von Asien und Afrika längs des mittelländischen und schwarzen Meeres oder in den dazu gehörigen Inseln dieser Meere wohnt;
3) in 18 Monaten, wenn der Regressnehmer in einem anderen aussereuropäischen Lande oder in Island oder den Färöern wohnt.

Gegen den Indossanten läuft die Frist, wenn er, ehe eine Wechselklage gegen ihn angestellt worden, gezahlt hat, vom Tage der Zahlung, in allen übrigen Fällen aber vom Tage der ihm geschehenen Behändigung der Klage oder Ladung.

Art. 80. Die Verjährung (Art. 77—79) wird nur durch Behändigung der Klage unterbrochen und nur in Beziehung auf denjenigen, gegen welchen die Klage gerichtet ist.

Jedoch vertritt in dieser Hinsicht die von dem Verklagten geschehene Streitverkündigung die Stelle der Klage.

XIV. Klagerecht des Wechselgläubigers.

Art. 81. Die wechselmässige Verpflichtung trifft den Aussteller, Acceptanten und Indossanten des Wechsels, so wie einen Jeden, welcher den Wechsel, die Wechselcopie, das Accept oder das Indossament mitunterzeichnet hat, selbst dann, wenn er sich dabei nur als Bürge (per aval) benannt hat.

Die Verpflichtung dieser Personen erstreckt sich auf Alles, was der Wechselinhaber wegen Nichterfüllung der Wechselverbindlichkeit zu fordern hat.

Der Wechselinhaber kann sich wegen seiner ganzen Forderung an den Einzelnen halten; es steht in seiner Wahl, welchen Wechselverpflichteten er zuerst in Anspruch nehmen will.

Art. 82. Der Wechselschuldner kann sich nur solcher Einreden bedienen, welche aus dem Wechselrechte selbst hervorgehen oder ihm unmittelbar gegen den jedesmaligen Kläger zustehen.

Art. 83. Ist die wechselmässige Verbindlichkeit des Ausstellers oder des Acceptanten durch Verjährung oder dadurch, dass die zur Erhaltung des Wechselrechts gesetzlich vorgeschriebenen Handlungen verabsäumt sind, erloschen, so bleiben dieselben dem Inhaber nur so weit, als sie sich mit dessen Schaden bereichern würden, verpflichtet.

Przeciw indossantom, których zobowiązanie wekslowe ustało, takowe prawa poszukiwanie miejsca nie ma.

XV. Prawodawstwo cudzoziemskie.

Art. 84. Zdolność cudzoziemca do przyjęcia na się wekslowych obowiązków, podług ustaw tego państwa osądza się, do którego tenże należy. Wszelakoż cudzoziemiec, podług ustaw swej ojczyzny do wekslów nie zdolny, przyjęciem na się obowiązków wekslowych w kraju tutejszym obowiązuje się, o ile podług ustaw tutejszego kraju do wekslów zdolnym jest.

Art. 85. Istotne wymogi wekslu w cudzym kraju wystawionego, jako też każdego innego oświadczenia wekslowego, w cudzym kraju wystawionego, podług ustaw tego miejsca osądzają się, w którym oświadczenie nastąpiło.

Atoliż, jeżeli oświadczenia wekslowe, w cudzym kraju zrobione, wymogom tutejszo-krajowej ustawy odpowiadają, na ten czas z tego, że podług cudzo-krajowych ustaw dostatecznemi nie są, zarzutu przeciw prawnemu obowiązaniu oświadczeń, później w kraju tutejszym na wekslu wystawionych, wynosić nie można.

Równie też oświadczenia wekslowe, któremi jeden tutejszo-krajowy drugiemu tutejszo-krajowemu w kraju cudzym obowiązuje się, moc wekslową mają, choćby tylko wymogom prawodawstwa tutejszo-krajowego odpowiadały.

Art. 86. Co do formy czynności, z wekslem na cudzo-krajowym placu w celu wykonania lub utrzymania prawa wekslowego przedsiębrać się mających, rozstrzyga prawo tamże ważność mające.

XVI. Protest.

Art. 87. Każdy protest przez notaryusza lub przez urzędnika sądowego zrobiony być powinien.

Przyzwania świadków lub protokolisty do tego nie potrzeba.

Art. 88. Protest zawierać ma:

1. dosłowny odpis wekslu lub kopii, jako też wszystkich na takowym znajdujących się indossamentów i uwag;
2. nazwisko lub firmę osób, dla których i przeciw którym protest podniesiono;
3. żądanie do tej osoby wystósowane, przeciw której protestowano, jej odpowiedź lub uwagę, że żadnej odpowiedzi nie dała, lub, że ją niezastano;
4. oznaczenie miejsca, tudzież dnia kalendarzowego, miesiąca i roku, w którym wezwanie (Nr. 3.) nastąpiło lub to bezskutecznie tentowano;
5. w razie przyjęcia honorowego lub wypłaty honorowej nadmienienie, od kogo, dla kogo i jakim sposobem to ofiarowane i wykonane;
6. podpis notaryusza lub urzędnika sądowego, który protest zrobił, wraz z wyciśnięciem pieczęci urzędowej.

Art. 89. Jeźli wekslowo-prawne wykonanie od kilku osób ma być żądane, na ten czas względem kilkakrotnego wezwania jeden tylko dokument protestu potrzebny jest.

Art. 90. Notaryusze i urzędnicy sądowi obowiązani są, protesta przez nich

Gegen die Indossanten, deren wechselmässige Verbindlichkeit erloschen ist, findet ein solcher Anspruch nicht Statt.

XV. Ausländische Gesetzgebung.

Art. 84. Die Fähigkeit eines Ausländers, wechselmässige Verpflichtungen zu übernehmen, wird nach den Gesetzen des Staates beurtheilt, welchem derselbe angehört. Jedoch wird ein nach den Gesetzen seines Vaterlandes nicht wechselfähiger Ausländer durch Uebernahme von Wechselverbindlichkeiten im Inlande verpflichtet, in sofern er nach den Gesetzen des Inlandes wechselfähig ist.

Art. 85. Die wesentlichen Erfordernisse eines im Auslande ausgestellten Wechsels, so wie jeder anderen im Auslande ausgestellten Wechselerklärung werden nach den Gesetzen des Ortes beurtheilt, an welchem die Erklärung erfolgt ist.

Entsprechen jedoch die im Auslande geschehenen Wechselerklärungen den Anforderungen des inländischen Gesetzes, so kann daraus, dass sie nach ausländischen Gesetzen mangelhaft sind, kein Einwand gegen die Rechtsverbindlichkeit der später im Inlande auf den Wechsel gesetzten Erklärungen entnommen werden.

Eben so haben Wechselerklärungen, wodurch sich ein Inländer einem anderen Inländer im Auslande verpflichtet, Wechselkraft, wenn sie auch nur den Anforderungen der inländischen Gesetzgebung entsprechen.

Art. 86. Ueber die Form der mit einem Wechsel an einen ausländischen Platze zur Ausübung oder Erhaltung des Wechselrechtes vorzunehmenden Handlungen entscheidet das dort geltende Recht.

XVI. Protest.

Art. 87. Jeder Protest muss durch einen Notar oder einen Gerichtsbeamten aufgenommen werden.

Der Zuziehung von Zeugen oder eines Protokollführers bedarf es dabei nicht.

Art. 88. Der Protest muss enthalten:

1) *eine wörtliche Abschrift des Wechsels oder der Copie und aller darauf befindlichen Indossamente und Bemerkungen;*
2) *den Namen oder die Firma der Personen, für welche und gegen welche der Protest erhoben wird;*
3) *das an die Person, gegen welche protestirt wird, gestellte Begehren, ihre Antwort oder die Bemerkung, dass sie keine gegeben habe oder nicht anzutreffen gewesen sei;*
4) *die Angabe des Ortes, so wie des Kalendertages, Monats und Jahres, an welchem die Aufforderung (Nr. 3) geschehen oder ohne Erfolg versucht worden ist;*
5) *im Falle einer Ehrenannahme oder einer Ehrenzahlung die Erwähnung, von wem, für wem und wie sie angeboten und geleistet wird;*
6) *die Unterschrift des Notars oder des Gerichtsbeamten, welcher den Protest aufgenommen hat, mit Beifügung des Amtssiegels.*

Art. 89. Muss eine wechselrechtliche Leistung von mehreren Personen verlangt werden, so ist über die mehrfache Aufforderung nur eine Protesturkunde erforderlich.

Art. 90. Die Notare und Gerichtsbeamten sind schuldig, die von ihnen aufgenommenen

zrobione podług całej ich treści dzień w dzień i podług porządku daty wciągać w rejestr osobny, od kartki do kartki bieżącemi liczbami zaopatrzony.

XVII. Miejsce i czas do prezentacyi i do innych czynności w obrotach wekslowych zachodzących.

Art. 91. Prezentacya do przyjęcia lub do wypłaty, podniesienie protestu, żądanie duplikatu wekslowego, tudzież wszelkie inne przy pewnej osobie przedsiębrać się mające akta w jej miejscowościach sprawowania interesów a w braku onychże w jej pomieszkaniu przedsięwzięte być muszą. Na innem miejscu, n. p. w giełdzie, to tylko za obustronnem porozumieniem się dziać się może.

Że miejscowości sprawowania interesów lub pomieszkania wywiedzieć się nie można, dopiero wtedy za rzecz niewątpliwą uważać się ma, jeżeli także przedsięwzięte w tym celu przez policyjny urząd miejscowy wywiadywanie się notaryusza lub urzędnika sądowego bezskutecznem zostało, co w proteście nadmienionem być musi.

Art. 92. Jeżeli weksel w niedzielę lub w święto powszechne zapada tedy najbliższy dzień powszedni dniem wypłaty jest. Także wydanie duplikatu wekslowego, oświadczenie względem przyjęcia, jako też każde inne oświadczenie tylko na dniu powszednim żądane być mogą. Jeżeli czas, w którymby przedsięwzięcie jednej z powyższych czynności najpóźniej żądane być musiało, na niedzielę lub święto powszechne przypada, tedy czynność ta na pierwszym dniu powszednim żądana być musi.

Toż samo postanowienie także i do podniesienia protestu stosuje się.

Art. 93. Jeżli na miejscu wekslowem powszechne dni wypłaty (dni kasowe) istnieją, na ten czas wypłata wekslu, między takowemi wypłaty dniami zapadłego, dopiero na następującym pierwszym dniu wypłaty uiszczoną być może, jeżeli weksel nie opiewa na okazanie.

Wszelakoż termin, w Art. 41. do zrobienia protestu z powodu niewypłaty wyznaczony, przekroczonym być nie może.

XVIII. Podpisy niedostateczne.

Art. 94. Oświadczenia wekslowe, które w miejscu nazwiska krzyżami lub innemi znakami wykonane są, tedy tylko moc wekslową mają, jeżeli znaki te sądownie lub notaryalnie uwierzytelnionemi zostały.

Art. 95. Kto oświadczenie wekslowe jako pełnomocnik drugiego podpisuje, nie mając do tego pełnomocnictwa, ten osobiście w ten sposób odpowiedzialnym jest, jakby odpowiedzialnym był mocodawca podług podania mniemany, gdyby było pełnomocnictwo udzielone było.

Toż samo stosuje się także i do opiekunów i innych zastępców, którzy, przekraczając upoważnienia swe, oświadczenia wekslowe wystawiają.

Oddział trzeci.

O własnych wekslach.

Art. 96. Istotne wymogi wekslu własnego (suchego) są:

1. nadmienienie jako weksel, na samym wekslu umieścić się mające, albo, gdyby weksel w obcym języku był wystawiony, wyraz onemuż nadmienieniu w obcym języku odpowiedny;

Proteste nach deren ganzem Inhalte Tag für Tag und nach Ordnung des Datums in ein besonderes Register einzutragen, das von Blatt zu Blatt mit fortlaufenden Zahlen versehen ist.

XVII. Ort und Zeit für die Präsentation und andere im Wechselverkehre vorkommenden Handlungen.

Art. 91. Die Präsentation zur Annahme oder Zahlung, die Protesterhebung, die Abforderung eines Wechsel-Duplicats, so wie alle sonstigen bei einer bestimmten Person vorzunehmenden Acte müssen in deren Geschäftslocal und in Ermanglung eines solchen, in deren Wohnung vorgenommen werden. An einem andern Orte, z. B. an der Börse, kann diess nur mit beiderseitigem Einverständnisse geschehen.

Dass das Geschäftslocal oder die Wohnung nicht zu ermitteln sei, ist erst alsdann als festgestellt anzunehmen, wenn auch eine dieserhalb bei der Polizeibehörde des Orts geschehene Nachfrage des Notars oder des Gerichtsbeamten fruchtlos geblieben ist, welches im Proteste bemerkt werden muss.

Art. 92. Verfällt der Wechsel an einem Sonntage oder allgemeinen Feiertage, so ist der nächste Werktag der Zahlungstag. Auch die Herausgabe eines Wechsel-Duplicats, die Erklärung über die Annahme, so wie jede andere Erklärung, können nur an einem Werktage gefordert werden. Fällt der Zeitpunct, in welchem die Vornahme einer der vorstehenden Handlungen spätestens gefordert werden musste, auf einen Sonntag oder allgemeinen Feiertag, so muss diese Handlung am nächsten Werktage gefordert werden.

Dieselbe Bestimmung findet auch auf die Protesterhebung Anwendung.

Art. 93. Bestehen an einem Wechselplatze allgemeine Zahltage (Cassiertage), so braucht die Zahlung eines zwischen den Zahltagen fällig gewordenen Wechsels erst am nächsten Zahltage geleistet zu werden, sofern nicht der Wechsel auf Sicht lautet.

Die im Artikel 41 für die Aufnahme des Protestes Mangels Zahlung bestimmte Frist darf jedoch nicht überschritten werden.

XVIII. Mangelhafte Unterschriften.

Art. 94. Wechselerklärungen, welche statt des Namens mit Kreuzen oder andern Zeichen vollzogen sind, haben nur dann, wenn diese Zeichen gerichtlich oder notariell beglaubigt worden, Wechselkraft.

Art. 95. Wer eine Wechselerklärung als Bevollmächtigter eines Andern unterzeichnet, ohne dazu Vollmacht zu haben, haftet persönlich in gleicher Weise, wie der angebliche Machtgeber gehaftet haben würde, wenn die Vollmacht ertheilt gewesen wäre.

Dasselbe gilt von Vormündern und andern Vertretern, welche mit Ueberschreitung ihrer Befugnisse Wechselerklärungen ausstellen.

Dritter Abschnitt.

Von eigenen Wechseln.

Art. 96. Die wesentlichen Erfordernisse eines eigenen (trockenen) Wechsels sind:

1. die in den Wechsel selbst aufzunehmende Bezeichnung als Wechsel, oder, wenn der Wechsel in einer fremden Sprache ausgestellt ist, ein jener Bezeichnung entsprechender Ausdruck in der fremden Sprache;

2. oznaczenie sumy pieniężnej wypłacić się mającej;
3. nazwisko osoby lub firma, której lub za zleceniem której wystawiciel wypłacić chce;
4. oznaczenie czasu, w którym wypłacić należy (Art. 4. Nr. 4.);
5. podpis wystawiciela z nazwiskiem swem lub firmą swą;
6. oznaczenie miejsca, dnia miesiąca i roku wystawienia.

Art. 97. Miejsce wystawienia przy własnym wekslu, o ile nie jest osobne wypłaty miejsce oznaczone, za miejsce wypłaty i oraz za miejsce zamieszkania wystawiciela uważa się.

Art. 98. Przepisy następne, w tej ustawie dla ciągnionych weksłów wydane, także i do własnych weksłów stosują się:

1. Artykuły 5. i 7. co do formy wekslu;
2. Artykuły 9—17. co do indossamentu;
3. Artykuły 19. i 20. co do prezentacyi wekslu na czas po okazaniu tak dalece, że prezentacya wystawicielowi uczyniona być powinna;
4. Artykuł 29. co do regresu zabezpieczenia tak dalece, że takowy w razie niepewności wystawiciela miejsce ma;
5. Artykuły 30—40. co do wypłaty i upoważnienia do złożenia zapadłej sumy wekslowej tak dalece, że to ostatnie przez wystawiciela stać się może;
6. Artykuły 41. i 42., jako też Artykuły 45—55. co do regresu z powodu niewypłaty przeciw indossantom;
7. Artykuły 62—65. co do wypłaty honorowej;
8. Artykuły 70—72. co do kopii;
9. Artykuły 73—76. co do weksłów zaginionych i fałszywych tak dalece, że w przypadku Art. 73. wypłata przez wystawiciela nastąpić musi;
10. Artykuły 78—96. co do ogólnych zasad przedawnienia wekslu, co do przedawnienia praw regresowych przeciw indossantom, co do prawa zaskarzenia wierzyciela wekslowego, co do ustaw wekslowych cudzoziemskich, co do protestu, co do miejsca i czasu do prezentacyi i innych czynności w wekslowych obrotach zachodzących, jako też co do podpisów niedostatecznych.

Art. 99. Weksle własne domicyliowane domicyliatowi, lub jeżeliby takowego niewymieniono, samemu wystawicielowi na onem miejscu, na które weksel domicyliowano, do wypłaty prezentowane, a jeżeliby wypłaty nie uiszczono, tamże zaprotestowane być mają. Jeżeliby wczesnego podniesienia protestu przy domicyliacie zaniedbano, na ten czas przez to prawo wekslowe przeciw wystawicielowi i indossantom ustaje.

Art. 100. Prawo wekslowe przeciw wystawicielowi wekslu własnego przedawnia we trzy lata rachując od zapadłego dnia wekslu.

2) die Angabe der zu zahlenden Geldsumme;

3) der Name der Person oder die Firma, an welche oder an deren Ordre der Aussteller Zahlung leisten will;

4) die Bestimmung der Zeit, zu welcher gezahlt werden soll (Art. 4 Nr. 4);

5) die Unterschrift des Ausstellers mit seinem Namen oder seiner Firma;

6) die Angabe des Ortes, Monatstages und Jahres der Ausstellung.

Art. 97. Der Ort der Ausstellung gilt für den eigenen Wechsel, in sofern nicht ein besonderer Zahlungsort angegeben ist, als Zahlungsort und zugleich als Wohnort des Ausstellers.

Art. 98. Nachstehende, in diesem Gesetze für gezogene Wechsel gegebene Vorschriften gelten auch für eigene Wechsel:

1) die Art. 5 und 7 über die Form des Wechsels;

2) die Art. 9—17 über das Indossament;

3) die Art. 19 und 20 über die Präsentation der Wechsel auf eine Zeit nach Sicht mit der Massgabe, dass die Präsentation dem Aussteller geschehen muss;

4) der Art. 29 über den Sicherheitsregress mit der Massgabe, dass derselbe im Falle der Unsicherheit des Ausstellers stattfindet;

5) die Art. 30—40 über die Zahlung und die Befugniss zur Deposition des fälligen Wechselbetrages mit der Massgabe, dass letztere durch den Aussteller geschehen kann;

6) die Art. 41 und 42, so wie die Art. 45—55 über den Regress Mangels Zahlung gegen den Indossanten;

7) die Art. 62—65 über die Ehrenzahlung;

8) die Art. 70—72 über die Copien;

9) die Art. 73—76 über abhanden gekommene und falsche Wechsel mit der Massgabe, das im Falle des Art. 73 die Zahlung durch den Aussteller erfolgen muss;

10) die Art. 78—96 über die allgemeinen Grundsätze der Wechselverjährung, die Verjährung der Regressansprüche gegen die Indossanten, das Klagerecht des Wechselgläubigers, die ausländischen Wechselgesetze, den Protest, den Ort und die Zeit für die Präsentation und andere im Wechselverkehre vorkommende Handlungen, so wie über mangelhafte Unterschriften.

Art. 99. Eigene domicilirte Wechsel sind dem Domiciliaten oder wenn ein solcher nicht benannt ist, dem Aussteller selbst an demjenigen Orte, wohin der Wechsel domicillirt ist, zur Zahlung zu präsentiren und, wenn die Zahlung unterbleibt, dort zu protestiren. Wird die rechtzeitige Protesterhebung beim Domiciliaten verabsäumt, so geht dadurch der wechselmässige Anspruch gegen den Aussteller und die Indossanten verloren.

Art. 100. Der wechselmässige Anspruch gegen den Aussteller eines eigenen Wechsels verjährt in drei Jahren vom Verfalltage des Wechsels an gerechnet.

52.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 25. Stycznia 1850,

moc mające dla owych krajów koronnych, w których powszechna księga ustaw cywilnych działa, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego i Pogranicza wojskowego,

którem obwieszcza się prowizoryczny, przez Najjaśniejszego Pana usankcyonowany przepis względem postępowania w sprawach wekslowych.

Aby postępowanie w sprawach wekslowych ile możności upojedyńczyć i przyśpieszyć, na wniosek ministra sprawiedliwości i za doradą Rady ministrów, raczył Najjaśniejszy Pan najwyższą rezolucyą z dnia 25. Stycznia 1850, dla owych krajów koronnych, w których powszechna księga ustaw cywilnych w mocy stoi, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego i Pogranicza wojskowego, następujący przepis prowizoryczny zatwierdzić:

§. 1.

Skargi wekslowe, bez względu, czy one z wekslów ciągnionych czy własnych (suchych) wynikają, przed sąd krajowy miejsca wyplaty lub też miejsca zamieszkania, albo czasowego miejsca pobytu zaskarzonego, a jeżeli w siedlisku sądu krajowego sąd handlowy znajduje się, przed tenże ostatni wytoczone być mają.

§. 2.

W owych krajach koronnych, w których nowe urządzenie sądów do skutku jeszcze nie przyszło, skargi wekslowe albo przed sąd wekslowy miejsca wypłaty lub miejsca zamieszkania lub czasowego miejsca pobytu zaskarzonego albo przed sądy wedle powszechnych przepisów jurysdykcyjnych należne, jednakże, jeżeliby na tem miejscu, gdzie sprawa prowadzoną być ma, znajdował się sąd wekslowy, tylko przed tenże wytoczone być mają.

§. 3.

Osoby wojskowe o należytości z wekslów do należnego sądu wojskowego pozywać należy.

§. 4.

Do właściwego sądu miejsca wypłaty posiadacz wekslu wszystkich dłużników wekslowych tą samą skargą pozywać może; do innych sądów zewnątrz miejsca wypłaty kilku dłużników wekslowych jedną skargą tedy tylko pozywać można, jeżeli ich zamieszkania miejsce w powiecie onegoż leży. Ręczyciele wekslowi w ogólności sądowi głównego dłużnika podlegają i wraz z nim tą samą skargą zapozwanymi być mogą.

§. 5.

Jeżeli skarga zasadza się na wekslu, cudzym lub własnym, wszystkiemi własnościami do ważności przepisanemi zaopatrzonym, na ten czas, jeżeli przeciw wekslowi żadne nie okazują się wątpliwości, i jeżeli oprócz oryginalnego wekslu przytoczono oryginalny protest i oryginalny porachunek powrotny wraz z kartką kursu (o ile takowe akta pomocne do uzasadnienia prawa zaskarzenia potrzebne są), na żądanie powoda zapozwanemu dłużnikowi wekslowemu bez poprzedniczego wysłuchania tegoż wypłacenie sumy wekslowej wraz z wykazanemi należytościami pobocznemi w ciągu trzech dni pod zagrożeniem wekslowo-prawnej egzekucyi nakazać się ma.

52.

Verordnung des Justizministeriums vom 25. Jänner 1850,

iggilt für jene Kronländer, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch in Wirksamkeit ist, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches und der Militärgränze,

womit die von Seiner Majestät sanctionirte provisorische Vorschrift über das Verfahren in Wechselsachen kundgemacht wird.

Um das Verfahren in Wechselsachen möglichst zu vereinfachen und zu beschleunigen, haben Seine k. k. Majestät über Antrag des Jutizministers und auf Einrathen des Ministerrathes, mit allerhöchster Entschliessung vom 25. Jänner 1850, für diejenigen Kronländer, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch in Wirksamkeit ist, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches und der Militärgränze, nachstehende provisorische Vorschrift zu genehmigen geruht:

§. 1.

Wechselklagen, sie mögen aus gezogenen oder eigenen (trockenen) Wechseln entspringen, sind bei dem Landesgerichte des Zahlungsortes, oder bei jenem des Wohnsitzes oder zeitweiligen Aufenthaltsortes des Beklagten, und wenn an dem Sitze des Landesgerichtes sich ein Handelsgericht befindet, nur bei letzterem anzubringen.

§. 2.

In denjenigen Kronländern, in welchen die neue Gerichtsverfassung noch nicht in Wirksamkeit getreten ist, sind die Wechselklagen entweder bei dem Wechselgerichte des Zahlungsortes oder des Wohnsitzes oder zeitweiligen Aufenthaltsortes des Geklagten oder bei den nach den allgemeinen Jurisdictionsvorschriften zuständigen Gerichten, wenn sich jedoch an dem Orte, wo der Process geführt werden soll, ein Wechselgericht befindet, nur bei diesem anzubringen.

§. 3.

Militärpersonen sind wegen Forderungen aus Wechseln vor dem zuständigen Militärgerichte zu belangen.

§. 4.

Bei dem competenten Gerichte des Zahlungsortes kann der Inhaber des Wechsels alle Wechselschuldner mit derselben Klage belangen, bei andern Gerichten ausserhalb des Zahlungsortes können mehrere Wechselschuldner nur dann mit einer Klage belangt werden, wenn sie in dem Bezirke desselben ihren Wohnsitz haben. Wechselbürgen folgen überhaupt dem Gerichtsstand des Hauptschuldners und können mit ihm zugleich mittelst derselben Klage belangt werden.

§. 5.

Gründet sich die Klage auf einen mit allen zur Giltigkeit vorgeschriebenen Eigenschaften versehenen fremden oder eigenen Wechsel, so ist, wenn sich gegen den Wechsel keine Bedenken ergeben, und ausser dem Original-Wechsel der Original-Protest und die Original-Retourrechnung sammt Courszettel (insofern diese Behelfe zur Begründung des Klagerechtes erforderlich sind), beigebracht werden, auf Verlangen des Klägers dem belangten Wechselschuldner ohne dessen vorläufige Einvernehmung die Zahlung des Wechselbetrages sammt den ausgewiesenen Nebengebühren binnen drei Tagen unter Androhung wechselrechtlicher Execution aufzutragen.

§. 6.

Jeżeli skargę wekslową przeciw kilku osobom wystósowano, na ten czas każdemu zaskarzonemu zupełny egzemplarz skargi wraz z załączeniami doręczyć należy. Jeżeliby nie podano tyle egzemplarzów wraz z alegatami, ile potrzeba, wtedy doręczenie zaskarzonym z kolei, jak ich w skardze lub w prośbie wymieniono, o ile liczba egzemplarzów załączeniami zaopatrzonych dostarcza, uskutecznić, a w rezolucyi wyrazić się ma, dla których z spółoskarzonych doręczenie nie nastąpiło. Przeciw tym skarga bez skutku.

§. 7.

Owi dłużnicy wekslowi, którym wypłatę sumy wekslowej w ciągu trzech dni nakazano, w przeciągu tego samego terminu wszystkie swe zarzuty do sądu podać i udowodnić mają. Ten termin bieży od dnia doręczenia nakazu sądowego; atoliż jednak dni, podczas których podane zarzuty pocztą szły, do onegoż wrachowane być nie mają. Względem takowych termin sądowy na czas jak najkrótszy do ustnej rozprawy wedle prawa wekslowego postanowić się ma. Przeciw dozwolonemu nakazowi wypłacenia rekurs miejsca nie ma.

§. 8.

Powodowi, mimo tę wytoczoną rozprawę, na żądanie jego egzekucyą ku zabezpieczeniu udzielić należy.

§. 9.

Jeżeli powód tylko wprowadzenia postępowania wekslowego żąda, lub jeżeli z przyczyny niezupełności przytoczonych aktów pomocnych żądaniu o wydanie nakazu wypłacenia miejsca dać nie można, wtedy na skargę termin sądowy na czas jak najkrótszy do ustnej rozprawy wedle prawa wekslowego postanowić się ma, a jeżeliby skargę przeciw kilku zaskarzonym, po części w innych powiatach krajowo-sądowych, w innych krajach koronnych lub w cudzej ziemi zamieszkałych wystósowano; tedy dzień do rozprawy w ten sposób oznaczyć należy, ażeby każdy z zaskarzonych przy takowej albo osobiście, albo przez pełnomocnika obecnym być mógł.

§. 10.

W sprawach wekslowych wszelkie skargi i prośby bezzwłocznie załatwiać a rozprawy sąd ile możności przyśpieszać winien.

§. 11.

W procesie wekslowym ustnie postępować należy. Piśmienne postępowanie, wtedy tylko miejsce mieć może, jeżeliby o to obie strony własnoręcznie podpisanem piśmiennem lub osobiście przed sąd podanem oświadczeniem upraszały, i termina do podania pism procesowych za obopólnem porozumieniem się oznaczyły.

§. 12.

W postępowaniu wekslowem przepisy w §. 18. aż włącznie do 20. w 22. tudzież 25. aż włącznie do 50., w 53. i 54. rozporządzenia względem sumarycznego postępowania, w sporach cywilnych w skutek najwyższej rezolucyi z dnia 18. Października 1845. zaprowadzonego, (w §§fach 19. aż włącznie do 21., 23. tudzież 26. aż włącznie do 51., 54. i 55. najwyższej rezolucyi z dnia 6. Marca 1848. względem zaprowadzenia sumarycznego postępowania w Dalmacyi) zawarte, wszelakoż z zmianami następującemi zachowane być mają:

§. 6.

Wird eine Wechselklage gegen mehrere Personen gerichtet, so muss jedem Beklagten ein vollständiges Exemplar der Klage sammt Beilagen zugestellt werden. Sind die erforderlichen Exemplare sammt Beilagen nicht überreicht worden, so ist die Zustellung an die Beklagten in der Reihe, wie sie in der Klage oder in dem Gesuche genannt sind, so weit die Zahl der belegten Exemplare reicht, zu bewerkstelligen, und in dem Bescheide auszudrücken, an welche der Mitgeklagten die Zustellung nicht erfolgt. Gegen diese ist die Klage ohne Wirkung.

§. 7.

Jene Wechselschuldner, welchen die Zahlung des Wechselbetrages binnen 3 Tagen auferlegt wurde, haben binnen derselben Frist alle ihre Einwendungen bei Gericht anzubringen und darzuthun. Diese Frist läuft vom Tage der Zustellung des gerichtlichen Auftrages; in dieselbe sind aber die Tage, während welcher die angebrachten Einwendungen auf der Post gelaufen sind, nicht einzurechnen. Hierüber ist eine Tagsatzung auf möglichst kurze Zeit zur mündlichen Verhandlung nach Wechselrecht anzuordnen. Gegen den bewilligten Zahlungsauftrag findet kein Recurs Statt.

§. 8.

Dem Kläger ist, ungeachtet dieser anhängigen Verhandlung, auf sein Ansuchen die Execution zur Sicherstellung zu ertheilen.

§. 9.

Verlangt der Kläger nur die Einleitung des wechselrechtlichen Verfahrens, oder kann dem Begehren um Erlassung des Zahlungsauftrages wegen eines Mangels an den beigebrachten Behelfen nicht Statt gegeben werden, so ist über die Klage eine Tagsatzung auf möglichst kurze Zeit zur mündlichen Verhandlung nach Wechselrecht anzuordnen, und wenn die Klage gegen mehrere zum Theil in andern Landesgerichtsbezirken, in andern Kronländern oder im Auslande wohnende Beklagte gerichtet ist; so ist der Tag zur Verhandlung in der Art zu bestimmen, dass es jedem Beklagten möglich ist, bei derselben entweder persönlich oder durch einen Bevollmächtigten zu erscheinen.

§. 10.

In Wechselsachen sind alle Klagen und Gesuche unverzüglich zu erledigen, und die Verhandlungen von dem Gerichte möglichst zu beschleunigen.

§. 11.

Im Wechselprocesse ist mündlich zu verfahren. Ein schriftliches Verfahren darf nur dann stattfinden, wenn beide Theile durch eigenhändig unterzeichnete schriftliche oder in Person vor Gericht abgegebene Erklärungen darum ansuchen, und die Fristen zur Ueberreichung der Processschriften durch gemeinschaftliches Einverständniss bestimmen.

§. 12.

Im Wechselverfahren, sind die in den §. 18 bis einschliesslich 20, 22 dann 25 bis einschliesslich 50, 53 und 54 der Verordnung über das in Folge der Allerhöchsten Entschliessung vom 18. October 1845 eingeführte summarische Verfahren in Civilrechtsstreitigkeiten (§§. 19 bis einschliesslich 21, 23, dann 26 bis einschliesslich 51, 54 und 55 der allerhöchsten Entschliessung vom 6. März 1848 über die Einführung des summarischen Verfahrens in Dalmatien) enthaltenen Vorschriften, jedoch mit folgenden Abänderungen zu beobachten:

a) Prożba o usprawiedliwienie niestawienia się na terminie sądowym w ciągu trzech dni, rachując od dnia, w którym ustała przeszkoda do stawienia się na terminie sądowym, a prożba o restytucyą przeciw upłynionemu terminowi zapadłemu w ciągu trzech dni po upływie terminu zapadłego podaną być ma.

b) W wyroku, mocą którego zaskarzony za upadłego na sprawie uznanym jest, termin do wypełnienia jego obowiązku na trzy dni, pod uniknieniem wekslowoprawnej egzekucyi, wyznaczonym być ma.

Ten termin bieżeć poczyna, jeżeli przeciw wyrokowi nie apelowano, z pierwszym dniem po doręczeniu onegoż, jeżeli zaś apelowano, z pierwszym dniem po zaszłej prawoceności wyroku.

c) Do dowodu przez przysięgę przystąpić należy w ciągu 24 godzin rachując od dnia, w którym wyrok prawomocnym się stał.

d) Oświadczenia względem apelacyi i rewizyi, tudzież odnoszące się do nich pisma zażalenia i rekursa przeciw wyrokom pierwszej lub drugiej instancyi w ciągu trzech dni po doręczeniu wyroku lub rezolucyi podane być mają.

§. 13.

Jeżeli pierwszy termin sądowy na skargę wyznaczony odroczono, lub jeżeli przez sąd wysłuchanie świadków albo obejrzenie naoczne uchwalono, tedy powód w pierwszym razie przy lub po terminie sądowym, w drugim razie po doręczeniu rezolucyi upraszać może o sądowy nakaz do zaskarzonego, aby tenże w ciągu trzech dni, pod uniknieniem wekslowo-prawnej egzekucyi, pretensyą zabezpieczył. Takowa prożba miejsca jednakowoż nie ma, jeżeli odroczenie terminu sądowego z przyczyny przeszkody, ze strony powoda zaszłej, nastąpiło, lub jeżeli powód do uzasadnienia skargi potrzebnych dokumentów oryginalnych na terminie sądowym nie okazał.

§. 14.

Jeżeli zaskarzony przeciw wyrokowi pierwszej lub drugiej instancyi, którym mu wypełnienie obowiązku bezwarunkowo nakazano, lub którym na przysięgę spór kończącą uznano, apelacyą lub rewizyą założył, tedy powód natychmiast upraszać może o sądowy nakaz do zaskarzonego, by tenże w ciągu trzech dni pod uniknieniem wekslowo-prawnej egzekucyi, pretensyą zabezpieczył.

§. 15.

Jeżeli zaskarzony w pierwszej instancyi osądzony, przez sąd apelacyjny warunkowo lub bezwarunkowo uwolnionym został, a przed doręczeniem wyroku sądu apelacyjnego już zabezpieczenie dano, tedy dopóty przy takowem zostaje, dopóki wyrok sądu apelacyjnego prawomocności nie nabędzie, lub rozstrzygnienie najwyższego trybunału nie nastąpi.

§. 16.

Jeżeliby się do nakazów sądowych, w §§fach 13. i 14 wspomnianych, w ciągu terminu wyznaczonego nie zastósowano, tedy wierzycielowi do woli zostawia się wedle przepisu §. 18. prowadzić egzekucyą, albo przeciw osobie albo na majątek dłużnika.

§. 17.

Zabezpieczenie sposobem w §. 25. ustawy wekslowej przepisanym dane być musi.

a) *Das Gesuch um Rechtfertigung des Ausbleibens von einer Tagsatzung ist binnen drei Tagen von dem Tage, an welchem das Hinderniss bei der Tagsatzung zu erscheinen, aufgehört hat, und das Wiedereinsetzungsgesuch gegen eine verstrichene Fallfrist binnen drei Tagen nach Ablauf der Fallfrist anzubringen.*

b) *In dem Urtheile wodurch der Beklagte sachfällig erklärt wird, ist die Frist zur Erfüllung seiner Verbindlichkeit auf drei Tage bei Vermeidung wechselrechtlicher Execution zu bestimmen.*

Diese Frist fängt, wenn gegen das Urtheil nicht appellirt wird, mit dem ersten Tage nach der Zustellung desselben, wenn aber appellirt worden ist, mit dem ersten Tage nach eingetretener Rechtskraft der Entscheidung zu laufen an.

c) *Der Beweis durch einen Eid muss binnen 24 Stunden von dem Tage an gerechnet, mit welchem das Urtheil rechtskräftig geworden ist, angetreten werden.*

d) *Appellations- und Revisionsanmeldungen, so wie die hierauf sich beziehenden Beschwerdeschriften und Recurse gegen Bescheide 1. oder 2. Instanz sind binnen drei Tagen nach der Zustellung des Urtheiles oder des Bescheides zu überreichen.*

§. 13.

Wenn die erste über die Klage angeordnete Tagsatzung erstreckt oder wenn von dem Gerichte ein Zeugenverhör oder Augenschein beschlossen wird, so kann der Kläger im ersten Falle bei oder nach der Tagsatzung, im zweiten Falle nach Zustellung des Bescheides um den gerichtlichen Auftrag an den Beklagten ansuchen, binnen drei Tagen bei Vermeidung wechselrechtlicher Execution für die Forderung Sicherheit zu leisten. Dieses Gesuch findet jedoch nicht Statt, wenn die Erstreckung der Tagsatzung wegen eines von Seiten des Klägers eingeretenen Hindernisses erfolgt ist, oder wenn zur Begründung der Klage nöthige Urkunden bei der Tagsatzung von dem Kläger im Original nicht vorgewiesen worden sind.

§. 14.

Hat der Beklagte gegen ein Urtheil erster oder zweiter Instanz, wodurch ihm die Erfüllung einer Verbindlichkeit unbedingt auferlegt, oder wodurch auf einen Haupteid erkannt wird, die Appellation oder Revision ergriffen, so kann der Kläger sogleich um den gerichtlichen Auftrag an den Beklagten ansuchen, binnen drei Tagen bei Vermeidung wechselrechtlicher Execution für die Forderung Sicherheit zu leisten.

§. 15.

Ist der Beklagte in erster Instanz verurtheilt, von dem Appellationsgerichte bedingt oder unbedingt losgesprochen, aber vor Zustellung des Urtheiles des Appellationsgerichtes bereits Sicherheit geleistet worden, so bleibt es dabei so lange, bis das Urtheil des Appellationsgerichtes rechtskräftig wird, oder die Entscheidung des obersten Gerichtshofes erfolgt.

§. 16.

Werden die in den §§. 13 und 14 erwähnten gerichtlichen Aufträge binnen der festgesetzten Frist nicht befolgt, so steht es dem Gläubiger frei nach Vorschrift des §. 18 gegen die Person oder auf das Vermögen des Schuldners Execution zu führen.

§. 17.

Die Sicherstellung muss auf die in dem §. 25 der Wechselordnung festgesetzte Art geleistet werden.

§. 18.

Jeżeliby dłużnik obowiązku wyrokiem lub rezolucyą pod zagrożeniem wekslowo-prawnej egzekucyi nakazanego w przeciągu terminu ku temu wyznaczonego nie wypełnił, na ten czas wierzyciel wybór ma egzekucyą na majątek lub przeciw osobie dłużnika prowadzić. Do woli mu się zostawia, zaraz po upływie terminu wypłaty i po zaszłej prawomocności wyroku, bez poprzedzającej na majątek egzekucyi, wyjednać na dłużnika areszt egzekucyjny. Egzekucyą na majątek prowadzić można przed i po wykonaniu egzekucyi osobistej; jednakże wierzyciel, uzyskawszy egzekucyą osoby, dopóki zaskarżony w areszcie dłużniczym zostaje, na majątek tegoż egzekucyą ani wyjednać, ani dalej prowadzić prawa nie ma.

§. 19.

Do układów sądowych takowa wekslowo-prawna egzekucya tedy tylko zastósowaną być ma, jeżeli się tejże względem pretensyi wekslowej dłużnik wyraźnie poddał.

§. 20.

Wierzyciel wekslowy nawet i wtedy, gdyby pretensyą wekslową zabezpieczono, względem wypłaty przeciw osobie dłużnika egzekucyą prowadzić może, nie będąc przez to zmuszonym zrzec się wprzód zabezpieczenia, jeżeliby danem zabezpieczeniem natychmiast zaspokojonym być nie mógł.

§. 21.

Areszt dłużniczy, czy względem zabezpieczenia, czy względem wypłaty pretensyi wekslowéj wyjednany, ze wszystkiem dłużej jak rok bez przerwy trwać nie może.

§. 22.

Wierzyciel wekslowy prawo ma, na ruchome, za pretensyą wekslową zastawione lub prawnie zatrzymane rzeczy, jeżeli ich właściciel w konkurs wpadł, u tego sądu egzekucyą prowadzić, u któregoby się to bez wypadku konkursu stać mogło. Jednakże prożby o egzekucyą przeciw zastępcy massy wystósowane być powinny.

§. 23.

Przywrócenie do dawnego stanu ze szkodą osoby, która w głównym procesie nierzetelnie nie działała, już więcej udzielonem być nie może, jeżeliby takowa swe wekslowo-prawne pretensye do trzeciej osoby tym czasem przez upływ czasu w całkowitości albo w części utraciła, lub z powodu krótkości pozostającego jeszcze czasu już więcej urzeczywistnić nie zdołała.

§. 24.

Rozprawę względem przywrócenia do dawnego stanu z powodu wynalezionych nowych dowodów z rozprawą w rzeczy głównej połączyć i względem obu tym samym wyrokiem rozstrzygnąć należy. W skardze więc o przywrócenie musi oraz i żądanie w rzeczy głównej być podane.

§. 25.

W procesie wekslowym za dni feryalne uważają się li tylko niedziele i prawnie uznane święta powszechne. Wszelkie termina bez względu na dni feryalne bez przerwy bieżą. Tylko jeżeli ostatni dzień terminu na niedzielę lub święto powszechne przy-

§. 18.

Wenn der Schuldner die ihm durch Urtheil oder Bescheid mit Androhung wechselrechtlicher Execution auferlegte Verbindlichkeit binnen der dazu festgesetzten Frist nicht erfüllt, so hat der Gläubiger die Wahl auf das Vermögen oder gegen die Person des Schuldners Execution zu führen. Es steht ihm frei, sogleich nach Ablauf der Zahlungsfrist und eingetretener Rechtskraft des Erkenntnisses ohne vorausgegangene Execution auf das Vermögen den Executionsarrest des Schuldners zu bewirken. Auf das Vermögen kann die Execution vor und nach Vollziehung der Personalexecution geführt werden; jedoch ist der Gläubiger, welcher die Personalexecution erwirkt hat, so lange sich der Beklagte im Schuldenarreste befindet, die Execution auf das Vermögen desselben zu erwirken, oder fortzusetzen nicht berechtiget.

§. 19.

Auf gerichtliche Vergleiche findet diese wechselrechtliche Execution nur in dem Falle Statt, wenn sich der Schuldner derselben in Rücksicht einer Wechselforderung ausdrücklich unterworfen hat.

§. 20.

Der Wechselgläubiger kann selbst dann, wenn für den Wechselanspruch Sicherheit bestellt ist, wegen der Zahlung gegen die Person des Schuldners die Execution führen, ohne vorher die Sicherheit aufgeben zu müssen, in sofern er durch die bestellte Sicherheit nicht sogleich befriediget werden kann.

§. 21.

Der Schuldenarrest kann, er mag wegen Sicherstellung oder Bezahlung einer Wechselforderung erwirkt worden seyn, in allem nicht länger als ein Jahr ununterbrochen fortdauern.

§. 22.

Der Wechselgläubiger ist berechtigt, auf bewegliche, wegen einer Wechselforderung verpfändete, oder rechtmässig zurückbehaltene Sachen, wenn der Eigenthümer derselben in Concurs verfällt, bei dem Gerichte Execution zu führen, bei welchem es ausser dem Falle eines Concurses geschehen könnte. Die Executionsgesuche sind jedoch gegen den Massevertreter zu richten.

§. 23.

Die Wiedereinsetzung in den vorigen Stand kann zum Nachtheil einer Person, die in dem Hauptprocesse nicht unredlich gehandelt hat, nicht mehr ertheilt werden, wenn dieselbe ihre wechselrechtlichen Ansprüche an einen Dritten mittlerweile durch Ablauf der Zeit ganz oder zum Theile verloren hat, oder wegen Kürze der noch übrigen Zeit nicht mehr geltend machen kann.

§. 24.

Die Verhandlung über eine Wiedereinsetzung in den vorigen Stand wegen vorgefundener neuer Beweismittel ist mit der Verhandlung der Hauptsache zu verbinden, und über beide mittelst eben desselben Urtheiles zu entscheiden. In der Wiedereinsetzungsklage muss daher zugleich das Begehren in der Hauptsache gestellt werden.

§. 25.

Im Wechselprocesse sind nur die Sonntage und die gesetzlich anerkannten allgemeinen Feiertage als Ferialtage anzusehen. Alle Fristen laufen ohne Rücksicht auf Ferialtage ununterbrochen fort. Nur wenn der letzte Tag einer Frist auf einen Sonntag oder allgemeinen Feier-

pada, termin aż do pierwszego dnia powszedniego przedłuża się. Żadna z stron nie jest zobowiązaną w dni świąteczne swej religii przed sąd stawiać się.

§. 26.

O ile rozporządzenie niniejsze dla procesu wekslowego nie zawiera szczególnego przepisu, także i w sprawach wekslowych ustawy powszechne względem postępowania zachowywać należy.

§. 27.

Niniejszy przepis we wszystkich krajach koronnych, w których powszechna księga ustaw cywilnych w mocy stoi, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego i Pogranicza wojskowego z dniem 1. Maja 1850. działać poczyna. Takowy zastósowanym być powinien do wszystkich sporów, względem których rozprawę przed tym dniem jeszcze nie ukończono. Postanowienia co do prowadzenia egzekucyi, w niniejszym przepisie zawarte, także i w tych przypadkach zastósowanie znajdują, w których wyrok sądowy lub nakaz wypłaty przede dniem właśnie oznaczonym mocy prawa nabył.

Schmerling m. p.

53.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 25. Stycznia 1850,

działające dla krajów koronnych Węgier, Kroacyi i Slawonii, województwa Serbii i banatu Temeskiego, **którem obwieszcza się prowizoryczny przepis co do postępowania w sprawach wekslowych przez Najjaśniejszego Pana usankcyonowany.**

Chcąc postępowanie w sprawach wekslowych w krajach koronnych Węgier, Kroacyi i Slawonii, województwa Serbii i banatu Temeskiego z zasadami w powszechnej ustawie wekslowej dla cesarstwa Austryackiego wyrzeczonemi, tudzież z przepisami, jakie względem postępowania wekslowego dla owych krajów koronnych, w których powszechna księga ustaw cywilnych w wykonaniu stoi, wydano, w zgodności postawić, raczył Najjaśniejszy Pan, na wniosek ministra sprawiedliwości i za doradą Rady ministrów stósownie do §§fów 36. i 120. konstytucyi państwa, najwyższą rezolucyą z dnia 25. Stycznia 1850 postanowienia następne zatwierdzić:

§. 1.

Druga część XVgo artykułu węgierskiej ustawy z roku 1840., tudzież odnoszące się do onegoż postanowienia VIgo artykułu z roku 1844., wyjąwszy §. 22. ostatniego artykułu, w mocy zostają, o ile takowe nowem sądownictwa urządzeniem uchylonemi nie zostały lub nie zostaną.

§. 2.

Paragraf 22. artykułu VI. z roku 1844. znosi się, a natomiast postanowienie następne wstąpić ma: Intabulacya weksłu przed czasem zapadłym onegoż w tych tylko przypadkach miejsce ma, w których właściciel weksłu podług przepisu §§fów 25. do 29. powszechnej ustawy wekslowej uprawnionym jest żądać regresu ku zabezpieczeniu. Intabulacya zaś weksłu po czasie zapadłym onegoż dopuszczalną jest, a weksel przez to własności swej wekslowej nie traci.

tag fällt, verlängert sich die Frist bis auf den nächstfolgenden Werktag. Keine Partei ist schuldig, an den Feiertagen ihrer Religion vor Gericht zu erscheinen.

§. 26.

In soferne durch diese Verordnung für den Wechselprocess keine besondere Vorschrift ertheilt wird, sind auch in Wechselsachen die allgemeinen Gesetze über das gerichtliche Verfahren zu beobachten.

§. 27.

Diese Vorschrift hat in allen Kronländern, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch in Wirksamkeit ist, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches und der Militärgränze, vom 1. Mai 1850 angefangen in Wirksamkeit zu treten. Dieselbe ist auf alle Streitsachen, über welche die Verhandlung vor diesem Tage noch nicht geschlossen wurde, anzuwenden. Die in dieser Vorschrift enthaltenen Bestimmungen über die Executionsführung finden auch in jenen Fällen ihre Anwendung, in welchen das gerichtliche Erkenntniss oder der Zahlungsauftrag vor dem eben bezeichneten Tage im Rechtskraft erwachsen ist.

Schmerling m. p.

53.

Verordnung des Justizministeriums vom 25. Jänner 1850,

wirksam für die Kronländer Ungarn, Croatien und Slavonien, die Woiwodschaft Serbien und das Temeser Banat,

womit die von Sr. Majestät sanctionirte provisorische Vorschrift über das Verfahren in Wechselsachen kundgemacht wird.

Um das Verfahren in Wechselsachen in den Kronländern Ungarn, Croatien und Slavonien und der Woiwodschaft Serbien und dem Temeser Banat mit den in der allgemeinen Wechselordnung für das Kaiserthum Oesterreich ausgesprochenen Grundsätzen und mit den Vorschriften, welche über das Wechselverfahren für jene Kronländer, wo das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch in Wirksamkeit ist, erlassen wurden, in Einklang zu bringen, haben Se. Majestät über Antrag des Justizministers und auf Einrathen des Ministerrathes nach Massgabe der §§. 36 und 120 der Reichsverfassung mit a. h. Entschliessung vom 25. Jänner 1850 nachstehende Bestimmungen zu genehmigen geruht:

§. 1.

Der zweite Theil des XV. ungarischen Gesetzartikels vom Jahre 1840, so wie die auf denselben Bezug habenden Bestimmungen des VI. Artikels vom Jahre 1844 bleiben mit Ausnahme des §. 22. des letzten Artikels in Wirksamkeit, insoweit dieselben nicht durch die neue Gerichtsverfassung ausser Kraft gesetzt sind, oder werden.

§. 2.

Der §. 22 des VI. Artikels vom Jahre 1844 ist aufgehoben, und an dessen Stelle hat nachstehende Bestimmung zu treten: Die Intabulation eines Wechsels vor der Verfallszeit desselben findet nur in jenen Fällen Statt, in welchen der Eigenthümer des Wechsels nach Vorschrift der §§. 25 — 29 der allgemeinen Wechselordnung den Regress auf Sicherstellung zu nehmen befugt ist. Die Intabulation eines Wechsels nach dessen Verfallszeit aber ist zulässig, ohne dass der Wechsel dadurch seine Wechseleigenschaft verliert.

§. 3.

Kompenzacya wzajemnych pretensyi w procesie wekslowym wtedy tylko dopuszczalną jest, jeżeli dłużnik wekslowy w stanie jest powodowi przeciwnie postawić zapadłą wzajemną pretensyą, albo prawomocnym wyrokiem albo sądową ugodą uznaną, i dłużnikowi bezpośrednio przeciw powodowi należącą się.

§. 4.

Jeżeliby dłużnik wekslowy obowiązku wyrokiem lub rezolucyą pod zagrożeniem wekslowo-prawnej egzekucyi nakazanego w przeciągu terminu ku temu wyznaczonego nie wypełnił, na ten czas wierzyciel wybór ma egzekucyą na majątek lub przeciw osobie dłużnika prowadzić. Do woli mu się zostawia, zaraz po upływie terminu wypłaty i po zaszłej prawomocności wyroku, bez poprzedzającej egzekucyi na majątek wyjednać na dłużnika areszt egzekucyjny. Egzekucyą na majątek prowadzić można przed i po wykonaniu egzekucyi osobistej; jednakże wierzyciel, uzyskawszy egzekucyą osoby, dopóki zaskarżony w areszcie dłużniczym zostaje, na majątek tegoż egzekucyą ani wyjednać, ani dalej prowadzić prawa nie ma.

§. 5.

Do układów sądowych takowa wekslowo-prawna egzekucya tedy tylko zastósowaną być ma, jeżeli się tejże względem pretensyi wekslowej dłużnik wyraźnie poddał.

§. 6.

Wierzyciel wekslowy nawet i wtedy, gdyby pretensyą wekslową zabezpieczono, względem wypłaty przeciw osobie dłużnika egzekucyą prowadzić może, nie będąc przez to zmuszonym zrzec się wprzód zabezpieczenia, jeżeliby danem zabezpieczeniem natychmiast zaspokojonym być nie mógł.

§. 7.

Od aresztu osobistego wolnymi są:

1. Osoby wojskowe w rzeczywistem służbowaniu stojące, spensyonowane lub z charakterem wojskowym wystąpione;
2. publiczni urzędnicy państwa i duchowni.

§. 8.

Egzekucyą prowadzący, który przeciw osobie dłużnika wekslowego egzekucyą prowadzić chce, po nastąpionej prawomocności wyroku, przez który dłużnik wekslowy osądzonym został, prożbę o założenie aresztu osobistego przeciw temuż do dotyczącego sędzi powiatowego podać winien.

§. 9.

Sąd powiatowy wraz z zezwoleniem na tę prożbę udzielić ma sądowemu woźnemu nakaz do przedsięwzięcia aresztu za relacyą, i za jednym razem, jeżeli sąd nie posiada własnego aresztu cywilnego, zawiadomić o tem przełożonego onego miejsca aresztowego, które dla za aresztowanych za długi przeznaczone jest.

§. 10.

Woźny sądowy zaraz po otrzymanym nakazie zaskarżonego zaaresztować, temuż przy tej okazyi egzemplarz zezwolenia aresztu, przeciw niemu przez powoda wyro-

§. 3.

Die Compensation gegenseitiger Forderungen ist im Wechselprocesse nur dann zulässig, wenn der Wechselschuldner dem Kläger eine fällige, entweder durch ein rechtskräftiges Erkenntniss oder durch einen gerichtlichen Vergleich anerkannte und dem Schuldner unmittelbar gegen den Kläger zustehende Gegenforderung entgegenzusetzen vermag.

§. 4.

Wenn ein Wechselschuldner, die ihm durch Urtheil oder Bescheid mit Androhung wechselrechtlicher Execution auferlegte Verbindlichkeit binnen der dazu festgesetzten Frist nicht erfüllt, so hat der Gläubiger die Wahl auf das Vermögen oder gegen die Person des Schuldners Execution zu führen. Es steht ihm frei, sogleich nach Ablauf der Zahlungsfrist und eingetretener Rechtskraft des Erkenntnisses, ohne vorausgegangener Execution auf das Vermögen, den Executionsarrest des Schuldners zu bewirken. Auf das Vermögen kann die Execution vor und nach Vollziehung der Personal-Execution geführt werden; jedoch ist der Gläubiger, welcher die Personal-Execution erwirkt hat, so lange sich der Beklagte im Schuldenarreste befindet, die Execution auf das Vermögen desselben zu erwirken oder fortzusetzen, nicht berechtiget.

§. 5.

Auf gerichtliche Vergleiche findet diese wechselrechtliche Execution nur in dem Falle Statt, wenn sich der Schuldner derselben in Rücksicht einer Wechselforderung ausdrücklich unterworfen hat.

§. 6.

Der Wechselgläubiger kann selbst dann, wenn für den Wechselanspruch Sicherheit bestellt ist, wegen der Zahlung gegen die Person des Schuldners die Execution führen, ohne vorher die Sicherheit aufgeben zu müssen, in sofern er durch die bestellte Sicherheit nicht sogleich befriedigt werden kann.

§. 7.

Vom Personalarreste sind befreit:

1. In der activen Dienstleistung stehende, pensionirte oder mit Militärcharakter ausgetretene Militärpersonen.

2. Oeffentliche Beamte im Dienste des Staates und Geistliche.

§. 8.

Der Executionsführer, welcher gegen die Person des Wechselschuldners Execution führen will, hat nach eingetretener Rechtskraft des Erkenntnisses, wodurch der Wechselschuldner verurtheilt wurde, um die Verhängung des Personalarrestes gegen denselben bei dem betreffenden Bezirksrichter anzusuchen.

§. 9.

Das Bezirksgericht hat zugleich mit der Bewilligung dieses Gesuches einem Gerichtsdiener den Auftrag zur Vornahme desselben gegen Relation zu ertheilen, und unter Einem, wenn das Gericht nicht einen eigenen Civilarrest besitzt, den Vorstand jenes Verwahrungsortes, welcher für Schuldgefangene bestimmt ist, hievon zu verständigen.

§. 10.

Der Gerichtsdiener hat sogleich nach erhaltenem Auftrage den Geklagten zu verhaften, ihm bei dieser Gelegenheit ein Exemplar der vom Kläger wider ihn erwirkten Arrestsbewilli-

bionego wręczyć, i onegoż zaraz do miejscowości aresztowych, przeznaczonych do umieszczenia zaaresztowanych za długi, odprowadzić winien.

§. 11.

Za długi zaaresztowani nigdy z osobami za zbrodnie zaaresztowanemi, a tem mniej z więźniami kryminalnymi w spólnym areszcie trzymanymi być nie mogą.

§. 12.

Wierzyciel, który przeciw dłużnikowi areszt osobisty uzyskał, obowiązany jest, ponosić dla ostatniego koszta alimentacyjne przez urząd miejsca, w potrzebnym razie zaś przez sąd powiatowy wyznaczyć się mające w ilości najmniej 10 a najwięcej 20 kr. mon. konw. dziennie, i końcem tego co tydzień sumę wypadającą z góry u zawiadowcy aresztu, lub jeżeli areszt dłużniczy przy samym sądzie się znajduje, u tegoż bezpośrednio złożyć.

§. 13.

Zaniedbanie złożenia raty alimentacyjnej w czasie należytym to skutkuje, iż dłużnik zaaresztowany z aresztu natychmiast wypuszczonym będzie, i że wierzyciel prawo do nowego przedsiębrania egzekucyi osobistej pod względem tej samej pretensyi utraca.

§. 14.

Przeciw dłużnikowi jednocześnie i przez więcej powodów areszt osobisty wyrobionym być może. Wykonanie takowego dalszego aresztu w ten sposób miejsce ma, iż duplikat nakazu zaaresztowania zaskarzonemu, a tryplikat zawiadowcy aresztu doręcza się.

§. 15.

Jeżeli areszt przez więcej wierzycieli przeciw temu samemu dłużnikowi wyrobiono, tedy ten ostatni koszta alimentacyjne (§. 12.) wszelakoż tylko raz pobierać ma. W takowym przypadku więc od starających się o areszt zależy, albo porozumieć się względem spólnego dawania alimentów, albo oznaczyć, jakim sposobem oni takowe stósownie do §. 12. na przemian składać chcą.

§. 16.

Za długi zaaresztowanych ani do żadnych robót przymuszać, ani też na inny jaki niedostatek z pozbawieniem wolności nie koniecznie i niezbędnie połączony wystawiać nie można.

§. 17.

Wierzycielowi do woli się zostawia, dłużnikowi zaaresztowanemu aresztu przeciw niemu za długi wyrobionego jak mu się podoba ulżyć, a szczególnie mu także wolne wychodzenie na krótszy lub dłuższy czas, w dzień lub w nocy z rzeczeniem się prawnie przepisanych alimentów lub bez tego pozwolić. Takowe pozwolenie jednak prawa trzeciego wierzyciela, który także przeciw zaskarzonemu areszt dłużniczy wyrobił, naruszać nie może.

W takowym razie, tudzież, jeżeli zaskarzony przez wierzyciela z swego aresztu zupełnie wypuszczonym, lub jeżeli przez ostatniego rata alimentacyjna w czasie należytym złożoną nie jest, dalszy aresztu żądający o tem zawiadomionym, a w ostatnich przypadkach do wypełnienia swego obowiązku alimentacyjnego wezwanym być ma.

gung einzuhändigen, und ihn sofort in das zur Aufnahme von Schuldgefangenen bestimmte Arrestlocale abzuführen.

§. 11.

Die Schuldgefangenen dürfen nie mit Personen, welche wegen Verbrechen verhaftet sind, viel weniger aber noch mit Criminal-Sträflingen in gemeinschaftlicher Haft gehalten werden.

§. 12.

Dem Gläubiger, welcher den Personalarrest wider einen Schuldner erwirkt hat, liegt die Verpflichtung ob, Letzterem die durch die Behörde des Ortes, nöthigenfalls aber durch das Bezirksgericht festzusetzenden Alimentations-Kosten im Betrage von mindestens 10 und höchstens 20 Kreuzer Conv. Münze für jeden Tag zu verabreichen, und zu diesem Ende wöchentlich den entfallenden Betrag in Vorhinein dem Arrestverwalter, oder wenn ein Schuldenarrest bei dem Gerichte selbst besteht, bei diesem unmittelbar zu erlegen.

§. 13.

Die Unterlassung des Erlages der Alimentationsrate zur gehörigen Zeit hat zur Folge, dass der verhaftete Schuldner sogleich seiner Haft entlassen, und dass der Gläubiger des Rechtes auf Wiederaufnahme der Personal-Execution wegen derselben Forderung verlustig wird.

§. 14.

Gegen einen Schuldner können auch gleichzeitig mehrere Kläger den Personalarrest bewirken. Die Vollziehung eines solchen weiteren Arrestes findet durch die Zustellung eines Duplicates des Arrestbefehles an den Geklagten und eines Triplums an den Arrestverwalter Statt.

§. 15.

Wird der Arrest von mehreren Gläubigern gegen denselben Schuldner erwirkt, so hat Letzterer gleichwohl die Alimentations-Kosten (§. 12) doch nur einmal zu beziehen. Es hängt in diesem Falle daher von den Arrestwerbern ab, sich entweder über die gemeinschaftliche Leistung der Alimente zu verständigen, oder die Art und Weise, wie sie dieselben nach Massgabe des §. 12 abwechselnd erlegen wollen, zu bestimmen.

§. 16.

Schuldgefangene können zu keinerlei Arbeit gezwungen, noch sonst einer mit der Entziehung der Freiheit nicht unumgänglich nothwendig verbundenen Entbehrung unterworfen werden.

§. 17.

Es steht dem Gläubiger frei, dem verhafteten Schuldner den wider ihn Schulden halber erwirkten Arrest auf die ihm gefällige Art zu erleichtern, insbesondere auch ihm einen freien Ausgang auf kürzere oder längere Zeit, bei Tage oder auch bei Nacht mit oder ohne Verzichtleistung auf die gesetzlichen Alimente zu bewilligen. Eine solche Bewilligung kann aber dem Rechte eines dritten Gläubigers, der ebenfalls den Schuldenarrest wider den Geklagten erwirkt hat, nicht zum Abbruche gereichen.

In diesem Falle, so wie auch, wenn der Geklagte von einem Gläubiger seiner Haft gänzlich entlassen, oder von letzterem die Alimentationsrate zur gehörigen Zeit nicht erlegt wird, ist der fernere Arrestwerber hievon zu verständigen, und in den letzteren Fällen zur Leistung seiner Alimentationspflicht aufzufordern.

§. 18.

Jeżeliby kto, za długi w areszcie trzymany, z przyczyny choroby do śpitalu przeniesionym być musiał, na ten czas urządzić się ma, ażeby nie między zbrodniarze umieszczonym i nie ściślej trzymanym był, jak kiedy się w areszcie podczas swej choroby znajdował.

Ciąg aresztu dłużniczego przez przeniesienie dłużnika do śpitalu nie przerywa się.

Równie też przez to zobowiązanie do dawania alimentów nie zmienia się; wszelakoż w takowym razie ilość kosztów alimentacyjnych wedle okoliczności choroby zaaresztowanego za długi odpowiednie do potrzeb tegoż przez urząd w §. 12. namieniony podwyższona być może.

§. 19.

Areszt dłużniczy, bez względu, czy za jeden, czy za więcej długów, dłużej trwać nie może, jak jeden rok nieprzerwanie.

Po upływie aresztu nieprzerwanie przez jeden rok przetrwanego, dłużnik natychmiast z aresztu wypuszczonym być ma, i także za te same długi już więcej aresztowanym być nie może.

§. 20.

Niniejszy przepis w krajach koronnych Węgier, Kroacyi i Slawonii, województwa Serbii i banatu Temeskiego z dniem 1. Maja 1850. działać poczyna; wszelakoż tenże z tym dniem i przy egzekucyi takowych wyroków, które przed 1. Maja 1850 prawomocności dostąpiły, zastósowanym być ma.

Schmerling m. p.

§. 18.

Wenn Jemand, der Schulden halber im Gefängnisse sitzt, wegen Krankheit in das Spital gebracht werden muss, so ist Anstalt zu treffen, dass er nicht mit Verbrechern vermengt und nicht schwerer, als er im Gefängnisse während seiner Krankheit gestanden, gehalten werde.

Die Dauer des Schuldenarrestes wird durch die Versetzung des Schuldners in das Spital nicht unterbrochen.

Ebenso erleidet hiedurch die Verbindlichkeit zur Leistung der Alimente keine Aenderung; doch darf in einem solchen Falle der Betrag der Alimentationskosten nach Beschaffenheit der Krankheitsumstände des Schuldgefangenen den Bedürfnissen desselben entsprechend durch die im §. 12 bezeichnete Behörde erhöht werden.

§. 19.

Der Schuldenarrest, gleichviel ob wegen einer einzigen oder wegen mehreren Schulden, kann nicht länger als Ein Jahr ununterbrochen dauern.

Nach Ablauf eines ununterbrochen durch Ein Jahr ausgestandenen Arrestes, ist daher der Schuldner sofort aus demselben zu entlassen, und kann auch wegen derselben Schulden nicht wieder verhaftet werden.

§. 20.

Diese Vorschrift hat in den Kronländern Ungarn, Croatien und Slavonien, in der Woiwodschaft Serbien und dem Temeser-Banat vom 1. Mai 1850 angefangen in Wirksamkeit zu treten; doch ist dieselbe von diesem Tage an auch bei der Execution solcher Urtheile, die vor dem 1. Mai 1850 in Rechtskraft erwachsen sind, in Anwendung zu bringen.

Schmerling m. p.

Dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Część XXIV.

Wydana i rozesłana ... 22 Maja 1856.

8.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 8. Stycznia 1856,

[illegible]

Nie zakładów ... w królestwie Lombardzko-Weneckiem i ... [illegible] ... stosowne ... [illegible] ... co następuje:

I. Co do gimnazyów c. k., czyli rządowych.

A. Względem bezpośredniego ich kierunku.

... Dyrektor ... On odpowiada za stan ... [illegible]

... gimnazyalne ... swoje prawdziwe potrzeby ... [illegible] ... Dla tego też ... z przewielkiem ... tych ... dotyczących, czy to ... [illegible]

... W tym celu ... Konferencye ... [illegible]

Powszechny
dziennik praw państwa i rządu
dla
cesarstwa austryackiego.

Część XXIV.

Wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 9. Marca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 24. Maja 1851.

54.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 8. Stycznia 1850.

którem zaprowodzone zostają różne postanowienia dla. c. k. gimnazyów, uniwersytetów i liceów w królestwie Lombardzko-Weneckiem, co do bezpośredniego ich kierunku, podziału i objętości przedmiotów naukowych.

Stan zakładów naukowych w krolestwie Lombardzko-Weneckiem i potrzebne w nich ulepszenia, wymagają obszernych dochodzeń i narad. Przez to jednakże nie mogą być odwleczone takie zmiany, których stosowność nie podlega żadnej wątpliwości i które pod żadnym względem nie będą przeszkodą przyszłych ulepszeń. Dla tego rozporządza się, co następuje:

I. Co do gimnazyów c. k., czyli rządowych,

A. względem bezpośredniego ich kierunku.

1. Prefekt gimnazyum, ma bezpośredni kierunek jego. On odpowiada za stan jego. Ma więc równie prawo jak obowiązek czynienia takich wniosków do władz przełożonych, które za potrzebne uznaje do podniesienia swego zakładu.

2. Jest też rzeczą równie słuszną jak stósowną, ażeby nauczyciele gimnazyalni, którzy, jak to przypuścić należy, najlepiej znają prawdziwe potrzeby zakładu i pragną powodzenia jego, mieli także wpływ na kierunek takowego. Dla tego też prefekt w powszechności, i jeżeli rzecz niebezpieczeństwem z przewłoki nie nagli, nie powinien w ważniejszych sprawach, dotyczących czy to pojedynczych uczniów, czy też wykładu nauk i karności, w ogóle nic zarządzać, nie wysłuchawszy pierwej zdań nauczycieli.

3. W tym celu, należy zaprowadzić bezwłocznie regularne konferencye profesorów, które prefekt zwołuje, i w których prezyduje. Najmniej raz w mie-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 9. März 1850, in der gegenwärtigen Doppelausgabe am 24. Mai 1851.

54.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 8. Jänner 1850,

wodurch verschiedene Bestimmungen für die k. k. Gymnasien, Universitäten und Lyceen im lombardisch-venetianischen Königreiche in Betreff ihrer unmittelbaren Leitung, der Vertheilung und des Umfanges der Lehrgegenstände angeordnet werden.

Der Zustand der Lehranstalten im lombardisch-venetianischen Königreiche und die nothwendigen Verbesserungen derselben erheischen umfassende Untersuchungen und Berathungen. Es sollen jedoch dadurch solche Veränderungen, deren Zweckmässigkeit keinem Zweifel unterliegt, und durch welche künftigen Verbesserungen in keiner Weise ein Hinderniss erwächst, nicht verzögert werden. Desshalb wird Folgendes angeordnet:

I. Für die k. k. oder Staats-Gymnasien.

A. In Betreff ihrer unmittelbaren Leitung.

1. Dem Präfecten eines Gymnasiums liegt die unmittelbare Leitung desselben ob. Er ist für den Zustand desselben verantwortlich. Er hat daher auch das Recht und die Pflicht, alle diejenigen Anträge an die vorgesetzten Behörden zu stellen, welche er zum Emporblühen seiner Lehranstalt für nothwendig erachtet.

2. Es ist eben so billig als zweckmässig, dass die Lehrer eines Gymnasiums, bei welchen die richtigste Erkenntniss der wahren Bedürfnisse der Anstalt, und das Interesse für das Wohl derselben vorausgesetzt werden dürfen, auch einen Einfluss auf die Leitung derselben haben. Desshalb soll der Präfect in der Regel und in soweit nicht Gefahr am Verzuge ist, keine wichtigeren Verfügungen, mögen sie sich auf einzelne Schüler der den Unterricht und die Disciplin im Allgemeinen beziehen, treffen, ohne die Ansichten der Lehrer darüber früher vernommen zu haben.

3. Zu diesem Ende sind unvorzüglich regelmässige Lehrer-Conferenzen einzuführen und abzuhalten, welche der Präfect beruft und in denen er den Vorsitz führt. Solcher Con-

siąc odbyć się winna konferencya; oprócz o prezes ma prawo zwołać takową, ilekroć potrzebę tego uzna.

Na takich konferencyach, należy wziąć pod obradę przedmioty wyżej w N^rze. 2. wskazane. Wszelako prefekt nie jest związany do uchwał zapadłych w takich naradach; lecz działać może na własną odpowiedzialność.

4. Każdy nauczyciel ma prawo wnieść na tych konferencyach przedmiot z rzędu wyżej wspomnionego i opinię swoję podać do protokołu.

5. Każdy nauczyciel jest obowiązany znajdować się na tych konferencyach. W każdej konferencyi należy prowadzić protokoł, który podpisać winni przy zamknięciu wszyscy obecni. Protokoły tego samego roku szkolnego, należy naznaczyć liczbą porządkową. Każdy protokol należy przez dyrektora gimnazyum kraju koronnego przesłać do ministerstwa, zkąd po przejrzeniu zwrócone będą.

6. Jeżeli prefekt nie wykona uchwały ciała nauczycielskiego, winien to usprawiedliwić w relacyi konkomitującej protokoł.

B) Co do podziału przedmiotów naukowych.

1. Ponieważ rzadko się wydarza, żeby jeden a ten sam nauczyciel posiadał głębszą znajomość kilku od siebie istotnie się różniących wiadomości, ponieważ także każdy nauczyciel najlepiej uczy tych przedmiotów, do których szczególną ma skłonność, przeto, począwszy od przyszłego kursu nie będzie uczył jak to dotąd, z wyjątkiem religii, było, jeden profesor wszystkich przedmiotów w jednej klasie, lecz nastąpić ma podział przedmiotów naukowych pomiędzy nauczycieli, w sposób odpowiedni ich wiadomościom i skłonności. Wszelako jeden nauczyciel, nie jeden, lecz najmniej dwa przedmioty wykładać winien, ażeby nie rozdrabniać za nadto naukę i wpływ wychowania na uczniów.

2. W skutku takiego podziału, każdy nauczyciel będzie uczyć w kilku klasach; przytem należy dotychczasowych nauczycieli klas humanitarnych używać szczególniej w klasach humanitarnych, nauczycieli zaś gramatykalnych, szczególniej w klasach gramatykalnych. Wszelako można nauczycieli humanitarnych bez obawy używać także częściowo w klasach gramatykalnych; nauczyciel zaś gramatykalny, może być użyty w klasach humanitarnych, tylko wtenczas, jeżeli prefekt z dotychczasowego działania jego nabył przekonanie o szczególnej zdolności jego w nauczaniu tak w umiejętnym, jak w zawodzie pedagogicznym.

3. Ażeby dla ilości profesorów uczniowie jednej i tej samej klasy nie doznawali różnego obejścia co do karności, ażeby wykłady różnych przedmiotów należycie ze sobą się zgadzały, ażeby żaden przedmiot nie był zaniedbanym, lecz także żaden nad miarę wyniesionym, prefekt winien w każdej klasie jednego z nauczycieli, jeżeli można tego, który najwięcej w niej daje godzin, ustanowić, jako bezpośredniego przełożonego tejże klasy. Ten winien sprowadzić i ciągłe utrzymywać porozumienie między wszystkiemi nauczycielami swej klasy w wyż rzeczonych względach i tym sposobem tworzyć niejako punkt środkowy jedności wykładu naukowego i karności w swej klasie pod naczelnym kierunkiem prefekta. Wszyscy nauczyciele tej klasy, winni udzielać mu wiadomości o stanie jej pod względem karności tak w ogóle, jako też co do pojedynczych

ferenzen hat wenigstens in jedem Monate eine stattzufinden, ausserdem aber steht es dem Präfecten frei, sie zu versammeln, so oft er es für nöthig hält.

In diesen Conferenzen sind die oben Nr. 2 bezeichneten Gegenstände zu berathen. Der Präfect ist jedoch an die Beschlüsse dieser Berathungen nicht gebunden, sondern hat unter seiner eigenen Verantwortlichkeit zu handeln.

4. Jeder Lehrer ist berechtiget, bei diesen Conferenzen Gegenstände der oben bezeichneten Art zur Sprache zu bringen und seine Meinung zu Protokoll zu geben.

5. Jeder Lehrer ist verpflichtet, bei diesen Conferenzen zu erscheinen. Ueber jede Conferenz ist ein Protokoll zu führen, welches am Schlusse von allen Anwesenden unterzeichnet wird. Die Protokolle eines Studienjahres sind mit fortlaufenden Nummern zu bezeichnen. Jedes Protokoll irt sogleich durch den Gymnasialdirector des Kronlandes dem Ministerium einzusenden, von wo es nach genommener Einsicht zurückgelangt.

6. Wenn der Präfect einen Beschluss des Lehrkörpers nicht zur Ausführung bringt, so hat er dies in seinem Einbegleitungsberichte zum Protokolle zu rechtfertigen.

B. In Betreff der Vertheilung der Lehrgegenstände.

1. Da eine tiefere Kenntniss mehrerer von einander wesentlich verschiedener Wissenschaften nur selten möglich ist, da auch jeder Lehrer diejenigen Gegenstände am Besten lehrt, für welche er eine besondere Neigung besitzt, so sollen vom künftigen Semester an nicht mehr wie bisher alle Gegenstände einer Classe, mit Ausnahme der Religion, von einem Lehrer gelehrt werden, sondern es soll eine Vertheilung der Lehrfächer unter die Lehrer, welche ihren Kenntnissen und Neigungen entspricht, vorgenommen werden. Es soll aber auch ein Lehrer nicht bloss einen Lehrgegenstand, sondern wenigstens deren zwei lehren, um den Unterricht und die erziehende Einwirkung auf die Schüler nicht zu sehr zu zersplittern.

2. In Folge dieser Vertheilung wird jeder Lehrer in mehreren Classen zu lehren haben, dabei sind die bisherigen Lehrer der Humanitätsclassen vorherrschend in den Humanitätsclassen, die Lehrer der Grammatikalclassen vorherrschend in den Grammatikalclassen zu verwenden. Es können jedoch die Humanitätslehrer ohne Anstand auch theilweise in den Grammatikalclassen verwendet werden, eine theilweise Verwendung der Grammatikallehrer in den Humanitätsclassen setzt aber voraus, das der Präfect aus dem bisherigen Wirken derselben die Ueberzeugung von einer vorzüglichen Lehrfähigkeit derselben in wissenschaftlicher und pädagogischer Beziehung gewonnen habe.

3. Um zu verhindern, dass die Schüler einer Classe wegen der Mehrheit der Lehrer in disciplinärer Hinsicht nicht in ungleichartiger Weise behandelt werden, um ferner zu bewirken, dass der Unterricht in den verschiedenen Lehrfächern gehörig zusammenstimme, kein Fach vernachlässiget, aber auch keines übermässig hervorgehoben werde, ist in jeder Classe einer der Lehrer, wo möglich derjenige, welcher in ihr die meisten Stunden zu geben hat, vom Präfecten als unmittelbarer Vorstand der Classe aufzustellen. Dieser hat das Einverständniss aller Lehrer seiner Classe in den bezeichneten Beziehungen einzuleiten und fortwährend zu erhalten, und so den Mittelpunkt der Einheit des Unterrichts und der Disciplin in seiner Classe unter der Oberleitung des Präfecten zu bilden. Er ist daher auch durch alle anderen Lehrer seiner Classe in steter Kenntniss von dem disciplinären Zustande derselben im Gan-

uczniów; równie też uczniowie i rodzice ich, winni są bezpośrednio udawać się do niego we wszystkich przypadkach, które dla nie wielkiej swej wagi, nie wymagają interwencyi prefekta.

4. Ponieważ prefekt winien kierować nauką i karnością, jest przeto rzeczą ważną, ażeby nie stał się zupełnie obcym co do wykładów naukowych, i ażeby miał dokładną wiadomość o stanie gimnazyum co do karności.

Jest przeto pożądanem, żeby każdy prefekt objął jako nauczyciel wykład przynajmniej kilka godzin w tygodniu.

5. Prefekci winni są zarządzić ten podział wykładów, wysłuchać życzenia nauczycieli w tym względzie na konferencyi nauczycielskiej, potem zaś samodzielnie i według najlepszego swego przeświadczenia co do zdolności nauczycieli i co do potrzeb zakładu, ułożyć w zarysie podział wykładów, ustanowić przełożonych klasowych i podać to do wiadomości ministerstwa.

C) Co do przedmiotów naukowych.

1. Ustanowienie ostateczne planu naukowego, na przyszłość zawisło od skutku powszechnych narad, nastąpić mających. Tymczasem można już przyjąć za rzecz pewną, iż oprócz wykładów dotychczasowych, uczone będą, jako przedmioty obowiązkowe, język włoski i historya naturalna. Wykład tych przedmiotów, może być rozpoczęty w gimnazyach, gdzie są warunki po temu, już od następującego kursu w jednej lub w kilku klasach, szczególniej zaś w pierwszej klasie gramatykalnej i w pierwszej klasie humanitarnej.

2. Wykład mowy włoskiej, udzielany być może w klasach gramatykalnych, za pomocą stosownej książki do czytania. Celem jego jest:

a) rozwijać reguły gramatyczne mowy ojczystej przy czytaniu, i tym sposobem przygotować wykład mowy łacińskiej i greckiej we wszystkich ich stopniach;

b) wzorową formą przedmiotów do czytania wybranych, tak w prozie jak w wierszach kształcić gust uczniów, a treścią ich myśl i uczucie, a zarazem wzbogacać umysł ich rozmaitemi wiadomościami z zawodu innych przedmiotów gimnazyalnych.

W klasach humanitarnych, należy czytać dzieła, lub większe rozdziały z klasycznych pisarzów włoskich, a tym sposobem rozpocząć historyę literatury włoskiej. Wykład takowy nie powinien zajmować w jednej klasie mniej jak dwie, a nie więcej jak cztery godzin w tygodniu.

3. Wykład historyi naturalnej, ograniczać się powinien w klasach gramatykalnych na oglądaniu i opisie przedmiotów; systematyka zaś, może jeszcze mniej być uwzględnioną, i dopiero w klasach humanitarnych będzie celnym przedmiotem wykładu. Należy na to w jednej klasie obracać co tydzień dwie godziny. Jednakże te przedmioty, nie powinny tymczasem ukracać godzin wykładu innego przedmiotu.

4. Wykład jednego lub drugiego z tych przedmiotów, może się rózpocząć w następującym kursie na tych gimnazyach:

zen und in Bezug auf einzelne Schüler zu erhalten, so wie auch die Schüler und deren Eltern in allen Angelegenheiten, die um ihrer geringeren Wichtigkeit willen nicht die Intervention des Präfecten fordern, sich zunächst an ihn zu wenden haben.

4. Da der Präfect den Unterricht und die Disciplin zu leiten hat, so ist es wichtig, dass er selbst dem Unterrichte nicht ganz entfremdet werde, und dass er eine genaue Kenntniss vom disciplinären Zustande des Gymnasiums habe.

Desshalb wird es vorläufig als Wunsch ausgesprochen, dass jeder Präfect wenigstens durch einige Stunden der Woche als Lehrer einen Unterricht übernehme.

5. Die Präfecte haben diese Vertheilung der Lehrfächer einzuleiten, die Wünsche der Lehrer darüber in einer Lehrconferenz zu vernehmen, die Vertheilung der Lehrfächer und die Bestellung der Classenvorstände aber dann selbstständig nach ihrer besten Einsicht in die Fähigkeiten der Lehrer und die Bedürfnisse ihrer Anstalt zu entwerfen, und dem Ministerium zur Kenntniss zu bringen.

C. In Betreff der Lehrgegenstände.

1. Die definitive Feststellung des künftigen Lehrplanes hängt von dem Erfolge der einzuleitenden allgemeinen Berathungen ab. Einstweilen kann aber schon als sicher angenommen werden, dass zu den bisherigen Lehrgegenständen als allgemein verbindlich noch werden hinzuzukommen haben, die italienische Sprache und die Naturgeschichte. Dieser Unterricht könnte bereits mit dem nächsten Semester an denjenigen Gymnasien, wo die Bedingungen dafür vorhanden sind, und zwar in einer oder in mehreren Classen, besonders aber in der ersten Grammatikal- und in der ersten Humanitätsclasse beginnen.

2. Der Unterricht in der italienischen Sprache wäre in den Grammatikalclassen am Faden eines passenden Lesebuches zu ertheilen. Er hätte den Zweck:

a) die grammatikalischen Regeln der Muttersprache an den Lesestücken zu entwickeln und dadurch zugleich dem grammatikalischen Unterrichte in der lateinischen und griechischen Sprache auf allen seinen Stufen vorzuarbeiten.

b) Durch die musterhafte Form der Lesestücke in Prosa und Versen den Geschmack der Schüler und durch den Inhalt derselben Gefühl und Gesinnung zu bilden, und zugleich ihren Geist mit mannigfachen Kenntnissen aus dem Gebiete der übrigen Gymnasial-Lehrgegenstände zu bereichern.

In den Humanitätsclassen wäre die Lesung einzelner Werke oder grösserer Abschnitte aus den italienischen classischen Schriftstellern vorzunehmen, und dadurch die Kenntniss der Literaturgeschichte Italiens zu beginnen. Der Unterricht dürfte in einer Classe nicht unter zwei und nicht über vier Unterrichtsstunden in jeder Woche in Anspruch nehmen.

3. Der Unterricht in der Naturgeschichte hätte in den Grammatikalclassen auf Anschauung und Beschreibung der Gegenstände sich zu beschränken, während die Systematik noch im Hintergrunde zu bleiben hätte, welche hingegen in den Humanitätsclassen in den Vordergrund zu stellen wäre. Es wären darauf in einer Classe wöchentlich zwei Stunden zu verwenden. Durch keinen dieser beiden Gegenstände dürfte aber einstweilen eine Verkürzung der Lehrstunden eines anderen Gegenstandes verursacht werden.

4. Der Unterricht in einem und dem andern der genannten Gegenstände kann mit dem nächsten Semester an denjenigen Gymnasien beginnen, wo

a) gdzie się znajduje nauczyciel gotowy, a według zdania prefekta także zdolny do udzielania takowego. Nauczyciel taki ma prawo do remuneracyi odpowiedniej;

b) jeżeli są pod ręką środki pomocnicze do nauki, wystarczające przynajmniej najpierwszej potrzebie, aż do dalszego uregulowania tych nauk; mianowicie potrzebne książki szkolne i naturalia, i jeżeli nauczyciel mający je wykładać, przedłoży stósowny plan wykładu.

5. Prefekci winni są dochodzić szczegółów odnoszących się do tego przedmiotu i wcześnie o tem relacyę złożyć. Upoważnieni są także, w celu uzyskania zdolnych nauczycieli do tych nowych przedmiotów przy egzaminach konkursowych, między przedmiotami egzaminu zamieścić także mowę i literaturę włoską i historyę naturalną.

II. Dla uniwersytetów i c. k. liceów.

1. Wskazane wyżej pod I. A. postanowienia, obowiązywać będą nateraz także co do ciał nauczycielskich na uniwersytetach i c. k. liceach po ich otworzeniu, jeżeli nie nastąpi tymczasem ostateczna reorganizacya takowych; przyczem dyrektorowie zajmą miejsce prefektów, a protokoły przesełane będą do ministerstwa przez gubernia.

2. Tak samo można na liceach po ich otwarciu rozpocząć wykład historyi literatury włoskiej, według wskazanych wyżej pod I. c) postanowień; do tego powinni dyrektorowie należne przygotowania poczynić. Co do uniwersytetów, osobne rozporządzenia w tej mierze zarządzą, co potrzeba.

Thun m. p.

55.

Rozporządenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 13. Stycznia 1850,

mocą którego wydany zostaje przepis prowizoryczny co do obsadzania miejsc nauczycielskich w królestwie Lombardzko-Weneckiem.

Zważywszy potrzebę obsadzenia opróżnionych miejsc nauczycielskich; zważywszy dalej, iż obsadzenia takowe nie powinny stać na przeszkodzie mającym się dopiero zaprowadzić, za poradą mężów w rzeczy biegłych, reformom potrzebnym naukowości w królestwach Lombardyi i Wenecyi, rozporządzam prowizorycznie co do obsadzenia miejsc nauczycielskich w tych królestwach, jak następuje:

A. Co do uniwersytetów.

1. Jeżeli zawakuje miejsce profesora na uniwersytecie w Padwie lub w Pawii, należy o tem uczynić relacyę do ministeryum.

Ministeryum rozpisać każe konkurs dla kompetentów, nie zaś jak dotąd bywało, egzamin konkursowy.

2. Wszystkie podania kompetentów wraz z załączeniami, przesłane będą ciału nauczycielskiemu tego wydziału, na k órym miejsce jest wolne; ciało nauczycielskie

a) ein Lehrer vorhanden ist, der bereit und nach dem Urtheile des Präfecten auch fähig ist, denselben zu ertheilen. Ein solcher hat einen Anspruch auf eine entsprechende Remuneration.

b) Wenn Lehrmittel vorhanden sind, welche wenigstens nothdürftig bis zur weiteren Regulirung dieser Studien ausreichen, also besonders die nöthigen Unterrichsbücher und Naturalien, und wenn der Lehrer einen passenden Lehrplan für den von ihm zu ertheilenden Unterricht vorschlägt.

5. Die Präfecte haben hierüber die nöthigen Erhebungen einzuleiten und rechtzeitig Bericht zu erstatten. Sie sind zugleich ermächtigt, zur Gewinnung tüchtiger Lehrer für diese neuen Lehrgegenstände bei Concursprüfungen, auch die italienische Sprache und Literatur und die Naturgeschichte in die Präfungsgegenstände mit einzubeziehen.

II. Für Universitäten und k. k. Lyceen.

1. Die oben unter I. A. enthaltenen Bestimmungen gelten einstweilen, und wenn inzwischen nicht eine difinitive Reorganisirung derselben erfolgt, auch für die Lehrkörper der Universitäten und k. k. Lyceen nach ihrer Wiedereröffnung, wobei die Directoren die Stellung der Präfecte einnehmen, und die Protokolle durch die Gubernien an das Ministerium einzusenden sind.

2. Gleicherweise kann an Lyceen nach ihrer Wiedereröffnung ein Unterricht in der italienischen Literaturgeschichte nach den oben unter I. C. gegebenen Bestimmungen beginnen, wofür die Directoren die nöthigen Einleitungen zu treffen haben. Für die Universitäten wird in dieser Beziehung durch besondere Anordnungen gesorgt werden.

Thun m. p.

55.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 13. Jänner 1850,

womit eine provisorische Vorschrift für die Besetzungsart der erledigten Lehrerstellen im lombardisch-venetianischen Königreiche erlassen wird.

Mit Rücksicht auf das Bedürfniss, die erledigten Lehrerstellen zu besetzen, und mit Rücksicht auf den Umstand, dass den mit Beihilfe des Rathes vollkommen sachverständiger Männer erst näher zu bestimmenden nothwendigen Reformen des Unterrichtswesens in den Königreichen Lombardei und Venedig, aus diesen Besetzungen kein Hinderniss erwachsen darf; finde ich über die Art der Besetzung der erledigten Lehrerstellen in diesen Königreichen Folgendes provisorisch anzuordnen:

A. Für Universitäten.

1. Ist eine Professur an den Universitäten zu Padua oder Pavia erlediget, so ist davon die Anzeige an das Ministerium zu machen.

Diess wird nicht, wie bisher die Ausschreibung einer Concursprüfung, sondern einer Concursbewegung veranlassen.

2. Die sämmtlichen Gesuche der Bewerber sammt den Beilagen derselben werden an den Lehrkörper derjenigen Facultät gesandt, an welcher die Stelle erledigt ist; der Lehr-

winno podania wziąć pod obradę i przesłać i władzy przełożonej opinię swoję, wraz z powodami względem obsadzenia miejsca, i z protokołem narady, do którego każdy członek ciała nauczycielskiego, odmienną także opinię swoję zaciągnąć ma prawo.

3. Ciała nauczycielskie mają prawo przedstawić na miejsce wolne także takie osoby, czyli to krajowców, czy cudzoziemców, które się o to nie ubiegały. W takim razie rząd, jeżeli podziela zdanie ciała nauczycielskiego, wejdzie w układy z osobami wskazanemi.

4. Ciała nauczycielskie mogą tylko takie przedstawiać osoby, które znane są uczonemu światu z wybornych płodów swoich na polu umiejętności, których dar nauczania jest niewątpliwy, i których charakter moralny i polityczny daje rękojmię, iż katedry swojej użyją tylko dla prawdziwego dobra młodzieży, i nigdy jej nie nadużyją.

One mają odpowiedzialność na sobie za to, żeby nigdy nie spuszczali z oka celu prawdziwego wykształcenia ducha i charakteru powierzonej im młodzieży równie jak chwały i świetności swych od wieków sławnych uniwersytetów.

5. Jeżeli ciało nauczycielskie nie może przedstawić ani żadnego z kompetentów, ani innego męża, na któregoby z wszelką pewnością polegać można, w ówczas winno prosić ministerstwa o rozpisanie egzaminu konkursowego.

Egzamin konkursowy, odbywać się winien według istniejących przepisów konkursowych, jednakże z tą różnicą iż;

a) w celu gruntowniejszego zbadania kandydatów, egzamin trwać ma przez dwa dni, zamiast przez dzień jeden — na jeden dzień należy stawić 1—3 pytań;
b) iż kompetentom, jeżeli nie otrzymają miejsca, należy wydać dla oświecenia ich, wyciąg z wyroku, który wydano o ich wypracowaniu.

6. Wypracowania konkursowe, przesłane być winny do dyrektoratu tego wydziału, na którym miejsce jest opróżnione i przez ciało nauczycielskie ocenione.

Wolno jest ciału nauczycielskiemu zażądać ocenienia od innych znakomitości umiejętnych, które nie są członkami jego, lecz należą do innego wydziału lub do innego uniwersytetu krajowego. Opinię ciała nauczycielskiego, co do obsadzenia miejsca wolnego, wraz z załączoną opinią dyrektora i pracami konkursowemi i z wyrokami umiejętnemi, które o nich wydane zostały, przesłać do ministeryum w drodze władzy przełożonej.

7. Rząd zostawia sobie wolność obsadzania katedr uwolnionych wprost przez powołanie znakomitych mężów, lub przez wypisanie egzaminu konkursowego, jeżeli wnioski ciała nauczycielskiego, uczynione w skutek ubiegania się konkursowego, nie dają dostatecznej rękojmi.

B. Dla c. k. liceów.

1. Ponieważ potrzebna jest reforma nauk licealnych, przeto należy miejsca nauczycielskie, opróżnione na c. k. czyli rządowych liceach, zapełnić suplentami, nie zaś profesorami obsadzać. Tylko wyjątkowo, jeżeli przez zwlekanie zamianowania utracić można znakomitego męża, ktoregoby można pozyskać na nauczyciela, lub

hat die Gesuche zu berathen, und sein motivirtes Gutachten über die Besetzung der Stelle sammt dem Berathungs-Protokolle, in welches jedes einzelne Glied des Lehrkörpers auch seine abweichende Meinung niederzulegen berechtiget ist, an die vorgesetzte Behörde einzusenden.

3. Die Lehrkörper sind berechtiget, auch solche Personen für eine erledigte Stelle in Antrag zu bringen, welche sich um dieselbe nicht beworben haben, gleichviel, ob sie In- oder Ausländer sind. Die Regierung wird in solchen Fällen, wenn sie die Ansicht des Lehrkörpers theilt, die nöthigen Verhandlungen mit den bezeichneten Personen einleiten.

4. Die Lehrkörper können nur Personen in Antrag bringen, welche durch ausgezeichnete wissenschaftliche Leistungen dem gelehrten Publikum bereits rühmlich bekannt sind, deren Lehrgabe ihnen auch hinreichend verbürgt ist, und deren moralischer und politischer Charakter Sicherheit gewährt, dass sie die Lehrkanzel nur zum wahren Wohl der Jugend gebrauchen und in keinerlei Weise missbrauchen werden.

Sie sind dafür verantwortlich, dass sie den Zweck echter Geistes- und Charakterbildung der ihnen anvertrauten Jugend, so wie den Glanz und Ruhm ihrer altberühmten Universitäten nie aus den Augen setzen.

5. Vermag ein Lehrkörper weder einen der Bewerber, noch einen andern vollkommen bewährten Mann in Antrag zu bringen, so hat er beim Ministerium um die Ausschreibung einer Concursprüfung anzusuchen.

Diese Concursprüfung hat nach den bestehenden Concursvorschriften stattzufinden, jedoch mit dem Unterschiede, dass

a) *um eine gründlichere Erforschung der Candidaten möglich zu machen, die Prüfung durch zwei Tage statt durch einen Tag zu dauern hat; für jeden Tag sind 1—3 Fragen zu geben;*

b) *dass den Bewerbern, welche die Stelle nicht erhalten, zu ihrer Belehrung ein Auszug aus dem über ihre Ausarbeitung gefällten Urtheile hinausgegeben wird.*

6. Die Concurs-Elaborate sind an das Directorat der Facultät, wo die Stelle erlediget ist, einzusenden, und von dem Lehrkörper derselben zu beurtheilen.

Es steht dem Lehrkörper frei, auch von wissenschaftlichen Notabilitäten, welche nicht seine Mitglieder sind, sondern einer anderen Facultät oder einer anderen inländischen Universität angehören, Urtheile abzuverlangen. Sein Gutachten über die Besetzung der erledigten Stelle, welchem das des Directors beizufügen ist, ist mit den Concursarbeiten und den über dieselben erstatteten wissenschaftlichen Urtheilen dem Ministerium durch die vorgesetzte Behörde einzusenden.

7. Die Regierung behält es sich vor, erledigte Lehrkanzeln auch unmittelbar durch Berufung ausgezeichneter Männer zu besetzen, oder wenn die in Folge von Concursbewerbungen erstatteten Anträge der Lehrkörper nicht genügende Beruhigung gewähren, Concursprüfungen auszuschreiben.

B. Für k. k. Lyceen.

1. Da eine Reform der Lycealstudien nöthig ist, so sollen bis zu ihrem Eintritte die an k. k. oder Staatslyceen erledigten Lehrerstellen in der Regel nicht durch Professoren besetzt, sondern durch Supplenten versehen werden. Nur ausnahmsweise, wo durch Verzögerung einer Anstellung die Gefahr eintritt, einen ausgezeichneten Mann, der als Lehrer erworben

gdzie stan zakładu naukowego tego koniecznie wymaga, może nastąpić zamianowanie profesora.

2. Na tych liceach, mianowani będą profesorowie w ten sam sposób, jak na uniwersytetach, jednakże każdy zamianowany profesor, ma się trzymać za obowiązanego, na przyszłość, jeżeliby nowa organizacya liceów tego wymagała, wykładać oprócz przedmiotu, do którego wprost jest przeznaczony, najmniej jeszcze drugi z tamtym powinowaty przedmiot, oraz przyjąć na siebie tak wielką liczbę godzin co tydzień, ile nauczyciele gimnazyalni trzymać będą obowiązani.

Tylko nauczyciele religii, nie będą mieć obowązania, przyjęcia na siebie jeszcze drugiego przedmiotu; jakkolwiek życzyć należy, żeby i oni do tego zdolnymi byli przez wykształcenie swoje.

C. Dla gimnazyów.

1. Wolne miejsca nauczycielskie na gimnazyach, rozdawane będą tymczasem w drodze egzaminów konkursowych tam, gdzie takowe już dotąd prawem były przepisane; wyjąwszy przypadki przeniesienia nauczycieli już mianowanych.

Do tych egzaminów rozciągnąć należy przepisy, wyżej pod **A. N. 5.** co do egzaminów konkursowych wskazane.

2. Zgodnie z rozporządzemiem z dnia **8. Stycznia 1850. L. 305.** egzamina konkursowe nie będą obejmować, jak dotąd wszystkich przedmiotów naukowych w gimnazyum, z wyjątkiem religii, lecz każdy egzamin obejmować będzie tylko dwa powinowate przedmioty.

W tym celu prefekt tego gimnazyum, gdzie miejsce jest otwarte, winien dyrektorowi gimnazyalnemu, podać do wiadomości te przedmioty, do których nauczyciel jest potrzebny, i takowe będą przedmiotami egzaminu konkursowego, jeżeli dyrektor ze względu na znane mu potrzeby gimnazyum, nie uzna za dobre odmiany w nich uczynić. Pytania, które kandydatowi przedłożone być mają, powinny być tak urządzone, iż tylko przy obszernej wiedzy i ściśle umiejętnem wykształceniu z zadowoleniem odpowiedź na nie wypaść może, tak dalece, iż przyszły nauczyciel z całego obszaru powierzonych mu umiejętności wybrać może to, co dla uczniów jego jest stosownem i odpowiedniem.

3. Jeżeli gimnazyum, w którem miejsce ma być obsadzone, jest gimnazyum c. k. czyli rządowe, natenczas dyrektor gimnazyalny winien przesłać akta konkursowe do prefekta tegoż gimnazyum. Prefekt zarządzić winien ocenienie takowych, przez właściwe ciało nauczycielskie, i przedłożyć dyrektorowi gimnazyalnemu kraju koronnego zdanie swoje względem stosownego obsadzenia tego miejsca.

Wolno jest dyrektorowi gimnazyalnemu wypracowania konkursowe poddać jeszcze pod sąd innych osób, celujących wykształceniem umiejętnem.

Na podstawie wyroków zebranych i swego własnego ocenienia prac kandydatów, uczynić potem winien przedstawienie swoje do gubernium, które takowe wraz z relacyą swoją konkomitacyjną, przesłać ma do ministerstwa, w celu rozstrzygnienia.

werden könnte, zu verlieren, oder wo der Zustand einer Lehranstalt es dringend nothwendig macht, kann die Anstellung eines Professors stattfinden.

2. Die Anstellung der Professoren an diesen Lyceen geschieht da, wo sie nothwendig ist, in derselben Weise wie an Universitäten, doch hat jeder anzustellende Professor sich für verpflichtet zu halten, künftig, wenn die neue Organisation der Lyceen es fordern sollte, neben dem Lehrgegenstande, für welchen er zunächst bestimmt wird, wenigstens noch einen zweiten nahe damit verwandten, und zugleich eine so grosse wöchentliche Stundenzahl zu übernehmen, als die Gymnasiallehrer zu halten verpflichtet seyn werden.

Nur für die Lehrer der Religionswissenschaft wird die Verpflichtung der Uebernahme eines zweiten Lehrgegenstandes nicht bestehen, obwohl es wünschenswerth ist, dass auch sie dazu durch ihre Bildung geeignet seien.

C. Für Gymnasien.

1. Die Besetzung erledigter Lehrerstellen an Gymnasien wird einstweilen, die Fälle von Uebersetzung schon angestellter Lehrer ausgenommen, mittelst Concursprüfungen da, wo solche Prüfungen bisher schon gesetzlich vorgeschrieben waren, bewerkstelliget.

Von diesen Prüfungen gilt dasselbe, was oben unter A. Nr. 5 über Concursprüfungen angeordnet ist.

2. In Uebereinstimmung mit dem Erlasse vom 8. Jänner 1850, Z. 305, sollen jedoch diese Concursprüfungen nicht mehr, wie bisher sämmtliche Lehrgegenstände des Gymnasiums mit Ausnahme der Religion umfassen, sondern jede Prüfung hat sich in der Regel nur auf zwei verwandte Gegenstände zu erstrecken.

Zu diesem Ende hat der Präfect des Gymnasiums, an dem eine Stelle erlediget ist, die Fächer, für welche ein Lehrer benöthiget wird, dem Gymnasial-Director zu benennen, und diese sind, wenn der Director nicht mit Rücksicht auf die ihm bekannten Bedürfnisse des Gymnasiums eine Abänderung derselben vorzunehmen für nöthig hält, in die Ausschreibung der Concursprüfung aufzunehmen, die den Candidaten vorzulegenden Fragen sind so einzurichten, dass eine genügende Beantwortung derselben nur möglich ist, bei umfassenden und streng wissenschaftlichen Kenntnissen, so dass der künftige Lehrer im Stande ist, aus dem Umfange der ihm anvertrauten Wissenschaften auszuwählen und zu benützen, was für seine Schüler passend und zweckmässig ist.

3. Ist dass Gymnasium, wo die Stelle zu besetzen ist, ein k. k. oder Staatsgymnasium, so sind die Concursacten dem Präfecten dieses Gymnasiums von dem Gymnasial-Director zu übersenden. Der Präfect leitet die Beurtheilung derselben durch den ihm unterstehenden Lehrkörper ein, und erstattet sein Gutachten über die zweckmässigste Besetzung der Stelle an den Gymnasial-Director des Kronlandes.

Dem Gymnasial-Director steht es frei, die Concurs-Elaborate noch anderen Männern von vorzüglicher wissenschaflicher Bildung zur Beurtheilung zu übergeben.

Auf Grundlage der erhaltenen Urtheile und seiner eigenen Einsicht in die Arbeiten der Bewerber, erstattet er seinen Vorschlag dem Gubernium, welches mit seinem Einbegleitungsberichte ihn dem Ministerium zur Entscheidung vorlegt.

4. Tam gdzie się odbywają egzamina na kształt konkursowych, takowe mają tymczasem pozostać; lecz także do nich zastosować należy przepisy pod c) N. 1. i 2. dane, o ile takowe ogólnie do nich zastósowane być mogą.

Gdzie idzie o obsadzenie miejsc nauczycielskich, które dotąd na przedstawienie gminy rząd obsadzał, takowe przedstawienia należy na przyszłość przesełać do ministerstwa przez gubernium.

Jeżeli na mocy niniejszego rozporządzenia i przepisów, zawartych w rozporządzeniu ministeryalnem z dnia 8. Stycznia 1850. L. 305, nadany zostaje przełożonym bezpośrednim i ciałom nauczycielskim c. k. zakładów naukowych większy wpływ na kierunek tych zakładów, jak ten, który dotąd mieli; dzieję się to tylko w tem przekonaniu, iż równie są zdolni jak chętni do podniesienia tychże, tudzież iż im więcej stan ich zakładów od nich samych zawisł, tem więcej są za niego odpowiedzialnymi tak przed opinią publiczną, jako też przed władzą przełożoną.

Postanowienia objęte pod A. B. i C., nie będą się stosować do profesorów teologicznych i nauczycieli religii; względem których dotychczasowe ustawy w swej mocy pozostają.

Thun m. p.

4. Wo bisher sogenannte concursartige Prüfungen stattfinden, haben sie einstweilen fortzubestehen, doch gelten auch für die unter C Nr. 1 und 2 gegebenen Vorschriften, in so weit sie überhaupt darauf Anwendung finden können.

In soferne es sich um Besetzungen von Lehrerstellen handelt, welch bisher von der Regierung auf Grundlage eines von einer Gemeinde gemachten Vorschlages vorgenommen worden sind, sind auch diese Vorschläge künftig durch das Gubernium an das Ministerium zu leiten.

Wenn durch diese und die in der Ministerial-Verordnung vom 8. Jänner 1850, Z. 305, getroffenen Verfügungen den unmittelbaren Vorständen und Lehrkörpern der k. k. Lehranstalten ein grösserer Einfluss auf die Leitung ihrer Anstalten zugestanden wird, als welchen sie bisher hatten, so geschieht diess in der Ueberzeugung, dass sie das Beste derselben zu fördern, eben so sehr fähig als Willens sind, je mehr der Zustand ihrer Anstalten von ihnen abhängt, um so mehr sie von der öffentlichen Meinung und von den vorgesetzten Behörden für diesen Zustand werden verantwortlich gemacht werden.

Die hier unter A, B und C getroffenen Bestimmungen haben keine Anwendung auf die theologischen Professoren und auf die Religionslehrer, für welche die bestehenden gesetzlichen Anordnungen einstweilen in Wirksamkeit bleiben.

Thun m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXV.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 9. Marca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 22. Listopada 1851.

56.

Rozporządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 23. Stycznia 1850.

w przedmiocie prowizorycznego ustanowienia władzy szkolnej krajowej w Czechach.

Najjaśniejszy Pan; J. C. Mość raczył Najwyższem postanowieniem Swojem z d. 24. Października 1849 zezwolić na prowizoryczne zaprowadzenie władz szkolnych krajowych.

W skutek tego rozporządza się dla królestwa czeskiego, co następuje:

§. 1.

Rząd wykonywać będzie na przyszłość przez władzę szkolną krajową nadzor i kierunek szkół ludowych i średnich, jak dalece te ostatnie podlegają ministerstwu oświecenia.

A. O urządzeniu władzy szkolnej krajowej.

§. 2.

Władza szkolna krajowa tworzyć będzie sekcyę namiestnikostwa, i podlegać w tym względzie bezpośrednio namiestnikowi, pośrednio zaś ministerstwu wyznań i oświecenia.

§. 3.

Członkowie Rady szkolnej urzędować będą jako radzcy namiestnika, którzy na jego odpowiedzialność działają, zostawione jest zatem do jego woli oznaczyć przypadki, w których wyznaczone sobie sprawy wprost, lub dopiero po spólnej naradzie załatwiać mają. Wszelkie rozporządzenia i relacye będą czynione w imieniu władzy szkolnej krajowej pod aprobacyą namiestnika lub członka władzy szkolnej krajowej, przezeń wyznaczonego. Podania do niej stosować należy pod napisem: Do władzy szkolnej krajowej w Czechach.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 9. März 1850.
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 22. November 1851.

56.

Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 23. Jänner 1850,

betreffend die Einsetzung einer provisorischen Landesschulbehörde in Böhmen.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 24. October 1849 die Einsetzung von provisorischen Landesschulbehörden zu genehmigen geruht.

Demgemäss wird für das Königreich Böhmen Folgendes angeordnet:

§. 1.

Die der Regierung obliegende Beaufsichtigung und Leitung der Volks- und Mittelschulen, insoweit die letzteren dem Ministerium des Unterrichts unterstehen, wird künftig durch eine Landesschulbehörde ausgeübt.

A. Einrichtung der Landesschulbehörde.

§. 2.

Die Landesschulbehörde bildet eine Section der Statthalterei, und ist als solche unmittelbar dem Statthalter, mittelbar aber dem Ministerium des Cultus und Unterrichts untergeordnet.

§. 3.

Die Mitglieder der Landesschulbehörde fungiren als Räthe des Statthalters; sie wirken unter seiner Verantwortlichkeit, und es liegt daher in seinem Ermessen, zu bestimmen, in welchen Fällen sie die ihnen zugewiesenen Geschäfte unmittelbar oder erst nach vorläufiger Collegialberathung zu besorgen haben. Alle Erlässe und Berichte ergehen im Namen der Landesschulbehörde unter Approbation des Statthalters oder des von ihm dazu bestimmten Mitgliedes der Landesschulbehörde. Die Zuschriften an sie sind zu stylisiren: An die Landesschulbehörde von Böhmen.

§. 4.

Władza szkolna prowizoryczna składać się będzie:

1. z referenta administracyjnego dla spraw zewnętrznych szkół. t. j. dla spraw polityczno-ekonomicznych;
2. z członków, wybranych ze względem na różne rodzaje szkół, którzy, jako mężowie specyalnych wiadomości kierować będą wewnętrznemi t. j. umiejętno-pedagogicznemi sprawami szkół.

Wszyscy członkowie nosić będą tytuł „radzców szkolnych“

§. 5.

Referenta administracyjnego wyznaczy namiestnik z rzędu urzędników politycznych. On pozostaje w tym rzędzie, z rangą i płacą radzcy obwodowego klasy pierwszej.

Resztę członków oznaczy prowizorycznie ministerstwo oświecenia; takowi pobierać będą oprócz swej płacy tymczasowo stosowny dodatek do funkcyi. Na podróże. które odbywać będą w obowiązku swej służby, otrzymają przepisane wynagrodzenie za koszta podróży i dyety według 7^{mej} klasy.

§. 6.

W sprawach, w których pomoc dla władzy szkolnej pożądaną się wydaje, namiestnik zasięgać będzie czyli to ustnie czy piśmiennie rady mężów w rzeczy biegłych, zewnątrz władzy szkolnej krajowej.

Przez wzgląd na takową potrzebę może być udzielony tytuł „radzców szkolnych” znakomitym nauczycielom, nie będącym członkami władzy szkolnej krajowej.

W pewnych sprawach pojedynczych, mających większą wagę i wymagających wszechstronnego rozpoznania można przyjść w pomoc władzy szkolnej przez ustanowienie komisyi doradczych.

§. 7.

Do spraw konceptowych i kancelaryjnych dodani będą władzy szkolnej krajowej:

2 koncepiści,

2 adjunkci konceptowi,

1 prowadzący protokół, wszyscy z rangą i płacą urzędników obwodowo-rządowych tego samego stopnia.

Namiestnik mianuje takowych z rzędu urzędników politycznych, oni pozostają także w tym rzędzie.

Sprawy ekspedytu i registratury załatwiać będą urzędy pomocnicze namiestnikostwa.

B. O zakresie działania władzy szkolnej krajowej.

§. 8.

Zakres władzy szkolnej krajowej, o ile takowy ustawami lub rozporządzeniami nie zostanie zmieniony, co do szkół pod jej zarządem stojących, jest ten sam, który miało w tej mierze rozwiązane gubernium.

§. 4.

Die provisorische Landesschulbehörde besteht:

1. aus einem administrativen Referenten für die äussere, d. i. die politisch-ökonomischen Angelegenheiten der Schulen;
2. aus mit Rücksicht auf die verschiedenen Arten der Schulen zu wählenden Mitgliedern, welchen als Männern von specieller Sachkenntniss die inneren, d. h. die wissenschaftlich-pädagogischen Angelegenheiten der Schulen obliegen.

Sämmtliche Mitglieder führen den Titel „Schulräthe".

§. 5.

Der administrative Referent wird von dem Statthalter aus dem Status der politischen Beamten gewählt, und bleibt in diesem Status. Er hat den Rang und Gehalt eines Kreisrathes erster Classe.

Die übrigen Mitglieder werden provisorisch vom Unterrichtsministerium bestellt; sie erhalten vorläufig eine angemessene Functionszulage zu ihrem sonstigen Activitätsgehalte; für die im Dienste zu machenden Reisen beziehen sie die vorschriftsmässige Reisekostenvergütung und Diäten nach der 7. Classe.

§. 6.

Zur Unterstützung der Landesschulbehörde bei Geschäften, die eine solche wünschenswerth machen, ist vom Statthalter der mündliche oder schriftliche Beirath sachverständiger Männer ausserhalb der Landesschulbehörde einzuholen.

Mit Rücksicht auf dieses Bedürfniss kann ausgezeichneten Schulmännern, welche nicht Mitglieder der Landesschulbehörde sind, der Titel von Schulräthen verliehen werden.

Für einzelne Angelegenheiten von grösserer Wichtigkeit, welche eine besonders vielseitige Erwägung erfordern, kann die Landesschulbehörde durch berathende Commissionen unterstützt werden.

§. 7.

Als Hilfspersonale für Concepts- und Kanzleigeschäfte werden der Landesschulbehörde beigegeben:

2 Concipisten,

2 Conceptsadjuncten,

1 Protokollsführer, sämmtlich mit dem Range und Gehalte der gleichnamigen Kreis-Regierungsbeamten.

Sie werden vom Statthalter aus dem Status der politischen Beamten bestellt und bleiben in diesem Status.

Die Geschäfte des Expedites und der Registratur werden durch die Hilfsämter der Statthalterei besorgt.

B. Wirkungskreis der Landesschulbehörde.

§. 8.

Der Wirkungskreis der Landesschulbehörde ist, in soferne er nicht durch Gesetze oder Verordnungen abgeändert wird, in Betreff der ihr unterstehenden Schulen derselbe, welchen das aufgelöste Gubernium in dieser Beziehung inne gehabt hat.

§. 9.

Wszelkie zatem wnioski, prożby, relacye, zażalenia itd., pochodzące od szkół ludowych i średnich lub od osób i korporacyj w sprawach tychże szkół, stosowane być winny do władzy szkolnej krajowej, a jeżeli przechodzą jej zakres, przesłane od takowej do ministerstwa.

Równie też winny wszelkie rozstrzygnienia i rozporządzenia, wydane ze strony ministerstwa oświecenia w sprawach tychże szkół przechodzić przez władzę szkolną krajową.

§. 10.

Zakres władzy szkolnej krajowej nie powinien się ograniczać na korespondencyach piśmiennych; żądaniem jej raczej jest, stosownie do instrukcyj, mających być w tym względzie wydanemi, starać się o to, ażeby członkowie jej w podróżach po kraju przekonywali się o stanie, w jakim się szkoły znajdują, i przez wpływ swój osobisty do polepszenia takowego dążyli.

Co do gimnazyów w szczególności.

§. 11.

Jeżeli opróżnione zostanie miejsce dyrektora lub nauczyciela, władza szkolna krajowa winna w tym przypadku, w którym mianowanie od władz rządowych zawisło, czynić propozycye swoje; tam zaś, gdzie rząd tylko udziela potwierdzenie swe, winna co do zamierzonego obsadzenia objawić ministerstwu opinię swoję. Co do mianowania na opróżnione miejsce nauczycielskie winna zażądać wprzod opinii od dyrektora.

§. 12.

Ona czynić będzie wnioski co do ustalenia, kwieskowania, pensyonowania i złożenia z urzędu dyrektorów i nauczycieli, wyrzeka nagany w razie potrzeby, lub czyni wnioski ministerstwu w tym przedmiocie, równie jak co do odznaczenia, dodatków do osoby, remuneracyj dla uznania szczególnych zasług.

§. 13.

Ona mianuje zastępców, lub potwierdza takowych za propozycyą dyrektora.

§. 14.

Ona udziela urlopy nauczycielom mianowanym przez rząd, najdalej na przeciąg miesiąca jednego, prożby o urlop dłuższy winna przedłożyć ministerstwu z opinią swą.

§. 15.

Ona załatwiać winna protokoły posiedzeń ciał nauczycielskich, mające jej być regularnie przesełane, równie jak szczególne plany nauk dla każdego gimnazyum z osobna mające jej być przedłożone przed zaczęciem każdego roku szkolnego i obejmujące rozkład przedmiotów naukowych i innych czynności pomiędzy nauczycieli, równie jak porozdzielenie wykładów na pojedyncze klasy i kursa i wykaz mających się używać ksiąg naukowych i pomocniczych.

§. 16.

Wnioski ciał nauczycielskich co do zaprowadzenia nowych księżek szkolnych, władza szkolna winna odrzucić, jeżeli takowe uzna za niestosowne, w przeciwnym razie zaś przesłać ministerstwu wraz z opinią swoją.

§. 9.

Es sind demnach alle von den Volks- und Mittelschulen, oder von Personen und Körperschaften ausgehenden Anträge, Gesuche, Berichte, Beschwerden u. s. w. die Angelegenheiten dieser Schulen, an die Landesschulbehörde zu richten, und wenn sie ihren Wirkungskreis überschreiten, von ihr an das Ministerium einzubegleiten.

Ebenso ergehen alle vom Unterrichtsministerium in Angelegenheiten dieser Schulen zu erlassenden Entscheidungen und Verordnungen durch die Landesschulbehörde.

§. 10.

Der Wirkungskreis der Landesschulbehörde hat sich keineswegs auf den schriftlichen Verkehr zu beschränken, sondern es ist die Aufgabe derselben, durch ihre Mitglieder nach den hiefür ihnen zu ertheilenden Instructionen regelmässige Bereisungen des Landes vorzunehmen, um den Zustand des Unterrichtswesens zu erforschen und durch persönliches Einwirken auf die Verbesserung desselben hinzuarbeiten.

In Betreff der Gymnasien insbesonders.

§. 11.

Ist die Stelle eines Directors oder Lehrers erlediget, so hat die Landesschulbehörde da, wo die Anstellung von den Staatsbehörden ausgeht, ihre Vorschläge zu machen; wo der Staat nur die Bestätigung ertheilt, hat sie die vorgeschlagene Besetzung dem Ministerium zu begutachten. Ueber Besetzung erledigter Lehrerstellen hat sie vorerst das Gutachten des Directors einzuholen.

§. 12.

Sie stellt Anträge auf Stabilerklärung, Quiescirung, Pensionirung und Dienstentlassung der Directoren und Lehrer, spricht erforderlichen Falles Rügen aus, oder beantragt sie beim Ministerium, trägt zur Anerkennung besonderer Verdienste auf Auszeichnungen, Personalzulagen, Remunerationen an.

§. 13.

Supplenten werden von ihr entweder bestellt oder auf den Vorschlag des Directors bestätiget.

§. 14.

Sie ertheilt Urlaubsbewilligungen an die vom Staate bestellten Lehrer bis zur Dauer Eines Monates, Gesuche um längere Beurlaubung hat sie mit ihrem Gutachten dem Ministerium vorzulegen.

§. 15.

Die regelmässig einzusendenden Sitzungsprotokolle der Lehrkörper, so wie die für jedes Schuljahr zum vorhinein vorzulegenden speciellen Lehrpläne der einzelnen Gymnasien, welche die Vertheilung der Lehrfächer und der sonstigen Geschäfte an die Lehrer, die Vertheilung des Lehrstoffes an die einzelnen Classen und Semester, und die Angabe der zu gebrauchenden Lehr- und Hilfsbücher enthalten müssen, sind von ihr zu erledigen.

§. 16.

Anträge der Lehrkörper auf Einführung neuer Schulbücher hat sie, wenn die Bücher von ihr als ungeeignet befunden werden, zurückzuweisen, im entgegengesetzten Falle aber mit ihrem Gutachten an das Ministerium einzubegleiten.

§. 17.

Egzaminów dojrzałości, mających być zaprowadzonemi, winna doględać i takowemi kierować.

§. 18.

Projektowane ze strony pewnych ciał nauczycielskich szczegółowe rozporządzenia w przedmiocie karności, propozycye co do zaprowadzenia feryj w ciągu roku szkolnego, tudzież co do zmiany lub zupełnego zniesienia egzaminów, władza szkolna winna albo zatwierdzić albo odrzucić.

§. 19.

Uczniów, nie mających zamiaru uczęszczać do klas wyższych nad klasę czwartą, może uwolnić od uczenia się greckiej mowy, na wniosek ciała nauczycielskiego.

§. 20.

Dla rodziców i opiekunów uczniów stanowić będzie władza szkolna najbliższą instancyę do wnoszenia rekursów przeciw orzeczeniom gimnazyów, przez które się skrzywdzonemi być sądzą.

O wykluczeniu ucznia z gimnazyum należy jej donieść; co do wykluczenia ucznia z gimnazyów w kilku lub we wszystkich krajach koronnych, winna czynić przedstawienia do ministerstwa.

§. 21.

Leżące niegdyś w zakresie gubernium prawa uwalniania od taksy szkolnej i nadawania stypendyów, przeznaczonych wyłącznie dla gimnazyów, przejdą na władzę szkolną krajową.

§. 22.

Treść dogmatyczna wykładu religii nie należy do jej zakresu; należy zaś do tegoż postępowanie dydaktyczne i pedagogiczne nauczycielii religii w ogóle, równie jak stanowisko ich jako członków ciał nauczycielskich.

Thun m. p.

Załączenie do Nru 56.

Instrukcya dla członków władzy szkolnej krajowej w Czechach.

Członkowie władzy szkolnej krajowej, których liczba aż do dalszego uzupełnienia tymczasowo na 4 ustanawia się, jako to: jeden referent administracyjny, jeden radzca szkolny dla szkół ludowych, i dwóch inspektorów gimnazyalnych, określony mają sobie zakres działania, równie jak wynikające z niego obowiązki i prawa w rozporządzeniu z dnia 23. Stycznia 1850, wydanem w przedmiocie zaprowadzenia władzy szkolnej krajowej.

Oprócz tego i dla uzupełnienia i objaśnienia przepisów tamże zawartych, rozporządza się dalej, co następuje:

A. O referencie administracyjnym.

Ten załatwia zewnętrzne, t. j. polityczno-ekonomiczne sprawy szkół, oprócz tego sprawy funduszowe i fundacyjne, sprzedaż książek szkolnych, i prowadzi sprawy kancelaryjne władzy szkolnej krajowej.

Oprócz tego obowiązany jest z wyszczególnionemi pod B. I. odmianami do załatwiania spraw bieżących szkół ludowych i aż do zamianowania osobnego referenta dla

§. 17.

Die einzuführenden Maturitätsprüfungen hat sie durch ihre betreffenden Mitglieder zu überwachen und zu leiten.

§. 18.

Von einzelnen Lehrkörpern entworfene specielle Disciplinanordnungen, Vorschläge über Anordnung der Ferien während des Schuljahres und über Abänderung oder Abstellung der öffentlichen Prüfungen hat sie zu genehmigen oder zurückzuweisen.

§. 19.

Schüler, welche nicht über die ersten vier Classen des Gymnasiums hinaus studiren wollen, kann sie auf Antrag des Lehrkörpers vom Erlernen des Griechischen dispensiren.

§. 20.

Für die Eltern oder Vormünder der Schüler ist sie die nächste Recursinstanz gegen Entscheidungen der Gymnasien, durch welche sie sich beeinträchtiget glauben.

Die Ausschliessung eines Schülers von einem Gymnasium ist ihr anzuzeigen; die Ausschliessung eines Schülers von den Gymnasien mehrerer oder aller Kronländer hat sie beim Ministerium zu beantragen.

§. 21.

Die früher dem Gubernium zugestandenen Rechte der Befreiung vom Unterrichtsgelde und der Verleihung derjenigen Stipendien, welche ausschliesslich für Gymnasien gestiftet sind, haben auf die Landesschulbehörde überzugehen.

§. 22.

Der dogmatische Inhalt des Religionsunterrichtes gehört nicht in ihren Wirkungskreis; wohl aber das didactische und pädagogische Benehmen der Religionslehrer im Allgemeinen, sowie die Stellung derselben als Mitglieder der Lehrkörper.

Thun m. p.

Beilage zu Nr. 56.

Instruction für die Mitglieder der Landesschulbehörde in Böhmen.

Die Mitglieder der Landesschulbehörde, deren bis zur weiteren Vervollständigung einstweilen vier seyn werden, und zwar ein administrativer Referent, ein Schulrath für die Volksschulen, und zwei Gymnasial-Inspectoren, haben ihren Wirkungskreis und die daraus für sie entspringenden Pflichten und Rechte zu entnehmen aus der die Einsetzung der Landesschulbehörde betreffenden Verordnung vom 23. Jänner 1850.

Ueberdiess wird ihnen als Ergänzung und Erläuterung des dort Enthaltenen, Folgendes zur genauen Befolgung vorgeschrieben:

A. Der administrative Referent.

Er besorgt die äusseren, d. i. die politisch-ökonomischen Angelegenheiten der Schulen, dazu die Fonds- und Stiftungsangelegenheiten, den Schulbücher-Verschleiss, und leitet die Kanzleigeschäfte der Landesschulbehörde.

Er hat überdiess unter den B, I, bezeichneten Modalitäten auch die currenten Angelegenheiten der Volksschulen und bis zur Ernennung eines besonderen Fachreferenten für die Real-

szkół realnych do załatwiania wszelkich spraw tychże szkół w tym samym sposobie, jak to dotychczas rozwiązane gubernium czynić było obowiązane.

B. Inni radzcy szkolni.

1. Mając sobie powierzony dozór i kierunek spraw wewnętrznych t. j. umiejętno-pedagogicznych szkół szczegółowo sobie przydzielonych, tem samem mają prawo, dla związku ścisłego spraw wewnątrznych i zewnętrznych wpływać na sprawy zewnętrzne radą swoją we wszelkich wydarzeniach większej wagi, i czynić wnioski, jakie się im w tej mierze wydadzą potrzebnemi. Tym końcem winien referent administracyjny udzielić im do przejrzenia akta dotyczące.

2. Dla zbadania stanu rzeczy naukowej winni są za dozwoleniem namiestnika odbywać częste podróże. O każdej takowej podróży obowiązani są przedłożyć relacyę, a po upływie każdego roku szkolnego złożyć relacyę główną o stanie oddanych pod swój dozór zakładów szkolnych namiestnikowi, który takową ministerstwu przesłać winien.

3. Należy pamiętać na to, ażeby w relacyach i propozycyach, dochodzących do ministerstwa od Rady szkolnej, widocznemi zostały opinie osobiste właściwego radzcy szkolnego. Mianowicie relacye o podróży i relacye roczne, także ważniejsze propozycye i wnioski winny nosić podpis radzcy szkolnego, od którego pochodzą, takowe przedłoży namiestnik ministerstwu po naradzie kolegialnej lub bez takowej.

4. Jeżeli w jakim przedmiocie, odnoszącym się szczególniej do wewnętrznych spraw szkół lub do osoby dyrektora lub nauczyciela, okaże się różnica co do zdań między namiestnikiem a właściwym radzcą szkolnym, wówczas należy przed wykonaniem rozporządzenia przedłożyć z reguły rzecz ministerstwu do rozstrzygnienia. Jeżeli zwłoka pociąga niebezpieczeństwo za sobą, wówczas wprawdzie namiestnik ma prawo postąpić według swego zdania, wszelako winien o tem, co uczynił, natychmiast złożyć relacyę ministerstwu.

5. Jest także zadaniem radzców szkolnych za pomocą referenta administracyjnego zbierać i układać wszelkie daty statystyczne, odnoszące się do szkół im powierzonych, a potrzebne do skutecznego kierowania zakładami naukowemi.

I. O radzcy szkolnym dla szkół ludowych.

1. Tymczasowo, i jak długo załatwienie spraw bieżących, dotyczących szkół ludowych, przy referencie administracyjnym pozostanie (A), działać będzie takowy jako członek doradźczy bez zakresu wykonawczego, tak w wewnętrznych jako też stojących z niemi w związku zewnętrznych sprawach szkół ludowych.

2. Zadaniem jego jest:

a) nabyć dokładnej wiadomości o stanie szkół ludowych;

b) zbadać i ożywić siły, zdolne szczególnie do podźwignienia szkół ludowych w kraju;

c) podawać do wiadomości rządu projekta i wnioski co do takich środków, przez które rząd wpływać może na poprawienie stanu szkół w ogólności i w szszególności;

schulen auch die sämmtlichen Angelegenheiten der letzteren in der Weise zu besorgen, wie sie bisher dem aufgelösten Gubernium obgelegen sind.

B. Die übrigen Schulräthe.

1. Indem diese die inneren, d. i. die wissenschaftlich-pädagogischen Angelegenheiten der ihnen speciell zugewiesenen Schulen zu beaufsichtigen und zu leiten haben, steht es ihnen wegen des Zusammenhanges der inneren Angelegenheiten mit den äusseren zu, auch auf die letzteren in allen wichtigeren Fällen einen berathenden Einfluss zu nehmen, und ihnen, in Betreff derselben nöthig scheinende Anträge zu stellen. Zu diesem Zwecke sind ihnen die betreffenden Geschäftsstücke von dem administrativen Referenten zur Einsicht mitzutheilen.

2. Sie haben zur Erforschung des Zustandes des Unterrichtswesens mit Zustimmung des Statthalters öftere Reisen zu unternehmen. Ueber jede solche Reise ist von ihnen ein Reisebericht und nach jedem Schuljahre ein Hauptbericht über den Zustand der ihrer Aufsicht unterstellen Lehranstalten dem Statthalter und durch diesen dem Ministerium vorzulegen.

3. Es ist dafür zu sorgen, dass in den von der Landesschulbehörde an das Ministerium zu erstattenden Berichten und Vorschlägen, die persönlichen Ansichten des betreffenden Schulrathes stets ersichtlich seien. Namentlich sind die Reise- und Jahresberichte, sowie wichtigere Vorschläge und Anträge mit der Unterschrift des Schulrathes, von welchem sie ausgehen, zu versehen, und werden von dem Statthalter entweder nach collegialer Berathung derselben oder ohne sie, dem Ministerium vorgelegt.

4. Wenn über eine zu treffende Verfügung, welche eine vorherrschend innere Angelegenheit der Schulen, oder die Person eines Directors oder Lehrers betrifft, eine Differenz zwischen der Ansicht des Statthalters und des betreffenden Schulrathes stattfindet, so ist dieselbe in der Regel, ehe die Verfügung getroffen wird, dem Ministerium zur Entscheidung vorzulegen. Ist Gefahr am Verzuge, so steht es zwar dem Statthalter zu, nach seiner Ansicht vorzugehen, jedoch ist das Verfügte dem Ministerium unverzüglich anzuzeigen.

5. Es ist ferner Aufgabe dieser Schulräthe, alle diejenigen statistischen Daten, welche sich auf die ihnen zugewiesenen Schulen beziehen, und deren verlässliche Übersicht ein Erforderniss einer zweckmässigen Leitung des Unterrichtswesens ist, mit Beihilfe des administrativen Referenten herbeizuschaffen und zusammenzustellen.

I. Der Schulrath für die Volksschulen.

1. Dieser hat einstweilen, während die Erledigung der die Volksschulen betreffenden currenten Geschäfte dem administrativen Referenten verbleibt (A), als berathendes Mitglied ohne executiven Wirkungskreis, bei den inneren und den damit zusammenhängenden äusseren Angelegenheiten der Volksschulen zu wirken.

2. Seine Aufgabe ist:

a) genaue Kenntniss des Zustandes des Volksschulwesens;

b) Auffindung und Belebung aller jener Kräfte, welche das Volksschulwesen im Lande wahrhaft zu fördern vorzugsweise geeignet sind;

c) Anregung alles dessen durch an die Regierung zu erstattende Vorschläge und Anträge, wodurch die Regierung auf Verbesserung des Volksschulwesens im Allgemeinen und im Einzelnen zu wirken vermag;

a) radzić nad stroną pedagogiczną, i nad sprawami bieżącemi większej wagi, w którymto celu referent administracyjny przedłoży mu akta, odnoszące się do tych przedmiotów, końcem przeglądnienia i objawienia zdania w tej mierze.

3. Szczególniej winien w działaniu swojem mieć na oku następujące dwie zasady:

a) z powodu przeważającej ważności wykształcenia religijnego, szkoły ludowe zostają w ścisłym związku z kościołem, a kierunek ich uważany być powinien jako wspólne zadanie tak państwa jak kościoła, dla tego też pomyślny rozwój tych szkół przedewszystkiem na tem polega, żeby władze szkolne tak rządowe jak kościelne, i ich organa zawsze za spólnem porozumieniem działały i szczerze sobie w tym względzie dopomagały;

b) z powodu wielkiej liczby szkół ludowych, z powodu rozmaitości w wykształceniu nauczycieli, dalej z powodu, iż wszędzie co do istoty zachować potrzeba jednostajność w urządzeniu szkół takowych, należy wszelką zmianę, dotyczącą wewnętrznego urządzenia tejże instytucyi zaprowadzać powoli z oględnością, ażeby nie naruszyć porządku całej obszernej instytucyi, i nie wpaść w nieład trudny do naprawy.

4. W podróżach, które odbywać będzie w celu odwiedzania szkół, zadaniem jego jest, w rozmowie z nadzorcami szkół powziąć wiadomość o stanie i potrzebach szkół, i podać skazówki, jakie mu się potrzebnemi być wydają. Będzie także odwiedzać pojedyncze szkoły, przy tej sposobności udzielać rady nauczycielom i starać się poznać najznakomitszych z nich, aby ich użyć w zakładach, przeznaczonych do wykształcenia nauczycieli, do kierowania większemi szkołami i obracać takowych do spisania lub osądzenia książek i planów szkolnych, równie jak do komisyi doradźczych. Wszelako nie ma prawa wydawania rozporządzeń lub rozkazów w tej mierze.

5. Szczególną baczność winien zwrócić na zbadanie stanu zakładów, przeznaczonych do wykształcenia nauczycieli (kursów przygotowawczych). Obowiązany jest przeto odwiedzać w podróżach swoich wykłady takowe, zgromadzać nauczycieli każdego takiego zakładu około siebie w celu powzięcia wiadomości o stanie jego, udzielać przytem rady swojej i o ile stosunki miejscowe dozwolą, być przytomnym przy egzamioach kandydatów.

Tym końcem winien powziąć wiadomość o dniach, w których się egzamina odbywać mają, i wpływać przez władzę szkolną krajową na oznaczenie takowych.

6. Winien równie dokładną powziąć wiadomość o zgromadzeniach nauczycieli i czynić wnioski do uregulowania takowych.

Tymczasem starać się będzie swym wpływym osobistym o to, ażeby wyżej wykształceni nauczyciele i duchowni udział w nich mieli. Często przedkładać będzie tym zgromadzeniom pytania, ażeby przyjść w pomoc tym, którzy nie są zdolni obrać stosowny przedmiot do narad swoich, tudzież ażeby zarazem pozyskać mógł objaśnień, pożądanych w pewnych przedmiotach.

7. Winien mieć także udział przy właśnie zarządzonem przekształceniu klas czwartych na dwuroczne szkoły realne niższe; na nim polega szczególnie obowiązek wykonania §fu 40 zarysu organizacyi szkół realnych, w tym celu winien się porozumieć z doświadczonemi ludźmi fachowemi w dotyczących okolicach.

d) *Berathung der pädagogischen Seite, der wichtigeren currenten Geschäfte, zu welchem Ende im Geschäftsstücke, welche eine solche Seite darbieten, zur Einsicht und Aeusserung von dem administrativen Referenten mitzutheilen sind.*

3. Zwei Grundsätze hat er sich bei seinem Wirken besonders gegenwärtig zu halten:

a) *dass wegen der überwiegenden Wichtigkeit der religiösen Bildung die Volksschule in innigem Zusammenhange mit der Kirche stehen, und als eine gemeinsame Angelegenheit des Staates und der Kirche behandelt werden muss, daher das Gedeihen dieser Schule vor Allem darauf beruht, dass von den Schulbehörden des Staates und der Kirche, und von deren Organen nie anders als im Einvernehmen gehandelt und aufrichtig darnach gestrebt werde, sich gegenseitig zu unterstützen;*

b) *dass wegen der grossen Anzahl der Volksschulen, wegen des verschiedenen Bildungsgrades der Lehrer und wegen der Nothwendigkeit eines im Wesentlichen überall gleichmässigen Vorganges in diesen Schulen, jede, die innere Einrichtung des Institutes betreffende Veränderung nur langsam und mit Vorsicht eingeführt werden darf, um die Ordnung des ganzen ausgedehnten Institutes nicht zu erschüttern und in eine schwer zu heilende Verwirrung zu stürzen.*

4. Auf seinen Reisen zur Besichtigung der Schulen, wird es seine Aufgabe seyn, mit den Schulaufsehern sich zu besprechen, von ihnen über den Zustand und die Bedürfnisse der Schulen Kunde zu erhalten, und ihm nöthig scheinende Winke zu geben. Einzelne Schulen wird er besuchen, dabei den Lehrern mit seinem Rathe an die Hand gehen, und bemüht seyn, die Vorzüglichsten aus ihnen kennen zu lernen, um sie für Lehrerbildungsanstalten, für die Leitung grösserer Schulen benützen, oder bei Abfassung oder Beurtheilung von Lehrbüchern und Lehrplänen und bei commissionellen Berathungen verwenden zu können. Hiebei Anordnungen zu treffen oder Befehle zu geben, ist er nicht berechtiget.

5. Eine besondere Aufmerksamkeit hat er der Erforschung des Zustandes der Lehrerbildungsanstalten (Präparandencurse) zuzuwenden. Er hat daher auf seinen Reisen dem Unterrichte derselben beizuwohnen, die Lehrer einer jeden zu einer Besprechung über den Zustand derselben zu versammeln, dabei seinen Rath zu geben, und bei den Prüfungen der Candidaten, soweit die Localverhältnisse es gestatten, gegenwärtig zu seyn.

Zu diesem Ende hat er sich in die Kenntniss von den Prüfungstagen zu setzen und auf die Feststellung derselben einen entsprechenden Einfluss durch die Landesschulbehörde zu üben.

6. Von den Lehrerversammlungen hat er genau Kenntniss zu nehmen, und die Vorschläge zu ihrer Regulirung zu machen.

Einstweilen wird er durch persönlichen Einfluss dahin wirken, dass besonders höher gebildete Seelsorger und Lehrer sich an denselben betheiligen. Er wird diesen Versammlungen öfter Fragen vorlegen, welche dazu dienen, um solche, welche selbst eine passende Wahl des Stoffes ihrer Besprechungen zu treffen, minder geschickt sind, zu unterstützen, und um zugleich sich selbst mancherlei wünschenswerthe Aufklärungen zu verschaffen.

7. Bei der eben vor sich gehenden Umgestaltung der 4. Classen in zweijährige Unterrealschulen hat er mitzuwirken; ihm liegt besonders die Ausführung des §. 40 des Entwurfes der Organisation der Realschulen ob, und er hat zu diesem Zwecke mit den erfahrenen Geschäftsmännern der betreffenden Gegenden sich ins Einvernehmen zu setzen.

II. O inspektorach gimnazyów.

1. Inspektorowie gimnazyalni mają obowiązek kierowania gimnazyami już istniejącemi, których pewna liczba każdemu z nich przydzieloną zostanie, tak we względzie umiejętnym, dydaktycznym, jako też dyscyplinarnym.

2. Należy częścią przez wzajemne udzielanie do przejrzenia ważniejszych aktów, częścią przez narady kolegialne starać się o to, ażeby obadwaj inspektorowie wykonywali kierunek gimnazyów według jednakowych zasad.

3. W ogólności winni są inspektorowie gimnazyalni starać się nabyć wiadomości dokładnej o stanie naukowym i dyscyplinarnym każdego z gimnazyów publicznych w każdym czasie, tudzież o środkach, do podniesienia ich prowadzących, równie też winni czuwać nad wykonaniem praw państwa i kraju i rozporządzeń ministeryalnych, wydanych co do gimnazyów, i nad całą urzędową czynnością dyrektorów i nauczycieli, nakoniec zarządzić potrzebne do ich dobra środki, w zakresie swoim leżące, lub czynić wnioski w tym przedmiocie do władzy właściwej.

Gdyby w przyszłości powstały w Czechach gimnazya prywatne, lub szkoły prywatne, z wykładami nauk gimnazyalnych, inspektorowie gimnazyalni będą mieć nad niemi nadzór, stosownie do przepisów, na ten przypadek wydać się mających.

4. Protokoły konferencyj ciał nauczycielskich tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych, i przesłanych natychmiast do władzy szkolnej krajowej załatwiać winien właściwy inspektor gimnazyalny.

5. Tenże ma obowiązek, przedłożony mu przez dyrektora każdego gimnazyum przy końcu roku szkolnego szczegółowy plan wykładów na następujący rok szkolny potwierdzić, jeżeli go znajduje zgodnym z ogólnemi przepisami, przy czem może poczynić zmiany w rozdzieleniu prac między pojedynczych nauczycieli tam, gdzie według znajomości swojej osób, zmianę taką dla dobra gimnazyum za pożyteczną lub potrzebną trzyma. Jeżeli zaś przy przedłożeniu planu wykładów lub w innym czasie zrobiona będzie propozycya do zaprowadzenia zmian w powszechnym planie naukowym, czyli to co do odgraniczenia pojedynczych przedmiotów naukowych dla klas pojedynczych, czyli też co do liczby godzin, każdemu przedmiotowi tygodniowo poświęconych, itp. także propozycye winny być wraz z opinią przedłożone ministerstwu nauk.

6. Inspektor gimnazyalny winien mieć zawsze dokładną wiadomość o książkach szkolnych, używanych w każdem gimnazyum.

Książki nie approbowane, a znajdujące się dotąd w używaniu, winien przeglądnąć w celu approbowania takowych, niestosowne odrzucić i czuwać nad tem, ażeby odtąd już żadna książka nieapprobrowana nie weszła w używanie.

7. Inspektor gimnazyalny winien kierować egzaminami dojrzałości i czuwać nad niemi, a zarazem według nich ocenić miarę postępu, jaki uczniowie na gimnazyach uczynili.

Jeżeli wielka liczba gimnazyów, oddanych pod dozór inspektora nie dozwala mu przedsiębrać we wszystkich osobiście egzaminów dojrzałości, winien dla pewnych gimnazyów, szczegółowo wymienić się mających, przedstawić na ten cel ministerstwu oświecenia zastępcę.

II. Die Gymnasial-Inspectoren.

1. Den Gymnasial-Inspectoren liegt die Leitung der vorhandenen Gymnasien, von denen einem jeden Inspector eine bestimmte Anzahl zunächst zugewiesen wird, in wissenschaftlicher didactischer und disciplinarer Beziehung ob.

2. Es ist theils durch Mittheilung der wichtigeren Geschäftsstücke zu gegenseitiger Einsicht, theils durch Collegial-Berathung dafür zu sorgen, dass die Leitung der Gymnasien durch beide Inspectoren nach gleichen Grundsätzen erfolge.

3. Im Allgemeinen haben die Gymnasial-Inspectoren den öffentlichen Gymnasien gegenüber, sich genaue Kenntniss von dem jeweiligen wissenschaftlichen und disciplinaren Zustande eines jeden derselben und von den Erfordernissen zu dessen Hebung zu verschaffen, die Ausführung der die Gymnasien betreffenden Reichs- und Landesgesetze und Ministerial-Verordnungen, sowie die gesammte ämtliche Thätigkeit der Directoren und Lehrer zu überwachen, und die innerhalb ihres Wirkungskreises liegenden Massregeln zum Wohle derselben selbst zu treffen, andere aber gehörigen Ortes zu veranlassen oder zu beantragen.

Falls künftig Privatgymnasien oder Privatschulen, in welchen Gymnasial-Unterricht ertheilt wird, in Böhmen bestehen, haben die Gymnasial-Inspectoren über sie die Aufsicht nach den besonderen für diesen Fall zu gebenden Normen zu führen.

4. Die Protokolle über die regelmässig oder ausserordentlich gehaltenen Conferenzen der Lehrkörper, welche sogleich an die Landesschulbehörde einzureichen sind, werden von dem betreffenden Gymnasial-Inspector erlediget.

5. Derselbe hat den vom Director eines jeden Gymnasiums am Schlusse des Schuljahres einzureichenden speciellen Lectionsplan für das folgende Schuljahr, wofern er ihn mit den allgemeinen Vorschriften übereinstimmend findet, zu bestätigen, es steht ihm dabei zu, in der Vertheilung der Arbeiten an die einzelnen Lehrer, Aenderungen zu treffen, wo er diess nach seiner Personalkenntniss zum Wohle des Gymnasiums für rathsam oder nöthig erachtet. Werden dagegen bei Einreichung des Lectionsplanes oder ausserdem Aenderungen des allgemeinen Studienplanes in Vorschlag gebracht, in Betreff der Abgränzung der einzelnen Lehrstoffe für die verschiedenen Classen oder in Ansehung der, einem jeden gewidmeten wöchentlichen Stundenzahl u. dgl., so sind diese Anträge mit einem Gutachten dem Unterrichts-Ministerium vorzulegen.

6. Von den an jedem Gymnasium gebrauchten Schulbüchern muss der Gymnasial-Inspector jederzeit genaue Kenntniss haben.

Die bereits im Gebrauche befindlichen nicht approbirten Bücher hat er zum Zwecke der Approbation zu untersuchen, unzweckmässige sogleich zu entfernen und darauf zu sehen, dass von nun an kein nicht approbirtes Buch in Gebrauch genommen werde.

7. Die Maturitätsprüfungen hat der Gymnasial-Inspector zu leiten und zu überwachen, und diese Prüfungen zugleich zur Erforschung der Erfolge zu benützen, welche die einzelnen Gymnasien an ihren Schülern erreichen.

Wenn die grosse Anzahl der ihm unterstellten Gymnasien es für den Gymnasial-Inspector unmöglich macht, die Maturitätsprüfung an allen persönlich abzuhalten, so ist für bestimmte von ihm zu bezeichnende Gymnasien ein Stellvertreter zu diesem Zwecke dem Unterrichts-Ministerium vorzuschlagen.

8. Oprócz powyższych (3—6) regularnie użytych środków do zbadania naukowego i dyscyplinarnego stanu pojedynczych gimnazyów, winien inspektor gimnazyalny od czasu do czasu odwiedzać osobiście gimnazya.

Jego obowiązkiem jest, w czasie reformy gimnazyalnej poddać gruntownej rewizyi każde gimnazyum raz przynajmniej w każdym kursie. Przy tej sposobności odwiedzać winien każdą klasę i każdego nauczyciela gimnazyalnego w czasie wykładów jego, (przyczem szanować będzie powagę nauczyciela) uważać treść, metodę i skutek wykładów, równie jak zachowanie się klas pod względem karności, powziąć dokładną wiadomość o używanych lub projektowanych książkach szkolnych, i postępować w tej mierze według zasad w N. 6 wskazanych.

Równie też winien powziąć wiadomość o środkach do nauczania pod ręką będących, i rozpoznać, o ile takowe wystarczają dla potrzeby nauczycieli i uczniów.

Prócz tego winien odbyć konferencyę z ciałem nauczycielskiem pod swoją własną prezydencyą i na tejże poddać pod rozwagę prócz przedmiotów, dotyczących naukowego i dyscyplinarnego stanowiska szkoły, także reformy zaprowadzone przez ministerstwo. Przeszkody, jakie te reformy napotykają lub zarzuty, jakie się przeciw takowym czynią, wziąć do wiadomości i udzielić objaśnień i skazówek do przeprowadzenia takowych.

On ma także prawo przy tej sposobności czynić uwagi, udzielać rad, i dawać nagany dyrektorom i nauczycielom; upoważniony jest także z własnej mocy rozporządzić co potrzeba, wszelako odpowiedzialny jest za to przed namiestnikiem, mogącym temu upoważnieniu wytknąć obszerniejsze lub ściślejsze granice.

O tem co rewizya wykaże, winien złożyć szczegółową relacyę ministerstwu oświecenia, w której wyrażone być musi, jakich sił i środków nauczania potrzebuje gimnazyum, ażeby żądaniu swemu odpowiedzieć mogło.

9. Co się tycze zewnętrznych stosunków gimnazyum, jako to: stanu budynku gimnazyalnego, pomieszczenia klas, biblioteki i innych pomocniczych nauczania środków w miejscach stosownych itp. inspektor gimnazyalny winien o tem powziąć wiadomość, i uczynić władzy szkolnej krajowej odpowiednie ku temu wnioski.

10. Relacye sumaryczne, które przy końcu każdego szkolnego roku przedkładać mają dyrektorowie gimnazyów władzy szkolnej krajowej, winni inspektorowie obadwaj wziąć pod ścisłą rozwagę, i spólnie relacyę główną złożyć ministrowi oświecenia o stanie gimnazyów, które im poruczone zostały.

Takowa relacya winna oprócz potrzebnych dat statystycznych co do osób nauczycieli i liczby uczniów itp. zawierać także ocenienie, polegające na własnem spostrzeżeniu inspektorów gimnazyalnych, co do stanu, w jakim się znajdują wykłady i karność na pojedynczych gimnazyach, przyczem powołać się mogą co do szczegółów na relacyę, o wizytacyach uczynioną. Powinni przytem zrobić propozycye, w jaki sposób zaradzićby można wadom istniejącym za spółdziałaniem ministerstwa.

Relacye sumaryczne dyrektorów gimnazyalnych winny być załączone w oryginale wraz z dotyczącemi do załatwienia projektami.

8. Ausser diesen (3—6) regelmässig in Anwendung kommenden Mitteln zur Erforschung des wissenschaftlichen und disciplinaren Zustandes der einzelnen Gymnasien, hat der Gymnasial-Inspector von Zeit zu Zeit Visitationen der Gymnasien persönlich anzustellen.

Es ist seine Pflicht, während der Dauer der Gymnasialreform, jedes seiner Gymnasien in jedem Semester wenigstens Einmal einer gründlichen Revision zu unterwerfen. Er hat hiebei jede Classe und jeden Lehrer des Gymnasiums in seinen Lectionen zu besuchen (wobei er das Ansehen der Lehrer gebührend berücksichtigen wird), Inhalt, Methode und Erfolg des Unterrichtes und die disciplinare Haltung der Classen zu beobachten, sich von den gebrauchten und in Vorschlag gebrachten Lehrbüchern gründliche Kenntniss zu verschaffen und in dieser Hinsicht nach den, Nr. 6 bezeichneten Grundsätzen zu verfahren.

Ebenso hat er von den vorhandenen Lehrmitteln Kenntniss zu nehmen, und zu untersuchen, in wie weit sie dem Bedürfnisse der Lehrer und Schüler genügen.

Ferner hat er eine Conferenz mit dem Lehrkörper unter seinem eigenen Vorsitze zu halten, und darin ausser den übrigen den wissenschaftlichen und disciplinaren Zustand der Schule betreffenden Gegenständen, namentlich auch die von dem Ministerium eingeleiteten Reformmassregeln zur Sprache zu bringen. Hindernisse, welche denselben entgegenstehen, oder Einwürfe, welche dagegen erhoben werden, zur Kenntniss zu nehmen, Aufklärungen und Anleitungen zu deren Ausführung zu geben.

Es steht ihm zu, bei diesen Gelegenheiten den Directoren und Lehrern, Bemerkungen, Rathschläge und Rügen auszusprechen; auch ist er berechtiget, selbständig Anordnungen zu treffen, doch ist er für die getroffenen dem Statthalter verantwortlich, der die Befugniss dazu erweitern und beschränken kann.

Ueber den Befund der Revision hat er an das Unterrichts-Ministerium einen speciellen Bericht zu erstatten, in welchem besonders bezeichnet seyn muss, welche Lehrkräfte oder Lehrmittel das Gymnasium bedarf, um seine Aufgabe erfüllen zu können.

9. Was die äusseren Verhältnisse des Gymnasiums betrifft, als: bauliche Beschaffenheit des Gymnasiallocales, die Unterbringung der Classen, der Bibliothek und anderer Lehrmittel in dazu geeignete Räume u. dgl., so hat sich der Gymnasial-Inspector davon in Kenntniss zu setzen, und in der Landesschulbehörde die etwa erforderlichen Anträge zu stellen.

10. Die jährlich am Schlusse des Schuljahres von den Directoren der Gymnasien an die Landesschulbehörde einzureichenden Schlussberichte, haben die beiden Gymnasial-Inspectoren sorgfältig zu erwägen und mit ihrer Beihilfe gemeinschaftlich einen Hauptbericht über den Zustand der ihnen unterstellten Gymnasium an das Unterrichts-Ministerium zu erstatten.

Dieser muss ausser den erforderlichen statistischen Daten über Lehrpersonale, Schülerzahl u. dgl. das aus eigener Beobachtung geschöpfte Urtheil der Gymnasial-Inspectoren über den Zustand des Unterrichtes und der Disciplin an den einzelnen Gymnasien enthalten, wobei sich dieselben über das Detail auf ihre Visitationsberichte berufen können. Sie haben zugleich vorzuschlagen, wie den etwa vorhandenen Mängeln durch die Mitwirkung des Ministeriums abgeholfen werden könnte.

Die Schlussberichte der Gymnasial-Directoren sind im Originale sammt den betreffenden Erledigungsentwürfen beizulegen.

11. Przedmioty wskazane w §§. 11 — 20 rozporządzenia z dnia 23. Stycznia 1850 o ustanowieniu władzy szkolnej krajowej należą do referatu dotyczącego inspektora gimnazyalnego.

12. Należy według możności uważać na to, żeby obadwaj inspektorowie w równym czasie nie oddalali się z Pragi, dla tego, żeby w niebytności jednego, drugi mógł ułatwiać sprawy naglące, chociażby takowe dotyczyły gimnazyów, podlegających inspektorowi nieobecnemu. Tylko w czasie egzaminów dojrzałości można zrobić wyjątek z tej reguły, w takim razie należy sprawy naglące posełać za nieobecnymi, lub jeżeli są mniejszej wagi załatwić przez referenta administracyjnego, resztę zaś zachować aż do ich powrotu.

13. Wyliczone w niniejszej instrukcyi obowiązki nie obejmują wszystkich przypadków, w których inspektorowie gimnazyów czynnymi być winni; oczekuje się raczej od nich, iż norma poddzielną rozwagę wszystko, cokolwiek przyczynić się może do podniesienia tak umiejętnej jako też pedagogicznej strony powierzonych im gimnazyów, i będą umieli trafnie ocenić stanowisko sobie polecone, pośredniczące między ministerstwem a pojedynczemi gimnazyami.

Thun m. p.

11. Die in den §§. 11—20 der Verordnung vom 23. Jänner 1850 über die Einsetzung der Landesschulbehörde bezeichneten Gegenstände gehören in das Referat des betreffenden Gymnasial-Inspectors.

12. Es ist nach Möglichkeit darauf zu sehen, dass nicht beide Inspectoren zugleich und für längere Zeit von Prag sich entfernen, damit, wenn der eine von ihnen abwesend ist, der andere dringende Geschäftsstücke, auch wenn sie die dem abwesenden Inspector unterstehenden Gymnasien betreffen, zu erledigen im Stande sei. Nur zur Zeit der Maturitätsprüfungen kann hievon in der Regel eine Ausnahme gemacht werden, und es sind in diesem Falle dringende Geschäftsstücke den Abwesenden nachzusenden, oder bei geringerer Wichtigkeit von dem administrativen Referenten zu erledigen, die übrigen aber bis zu ihrer Rückkehr aufzubewahren.

13. Die in dieser Instruction aufgezählten Verpflichtungen, sollen nicht die sämmtlichen Fälle erschöpfen, in welchen die Gymnasial-Inspectoren wirksam zu seyn haben; vielmehr wird erwartet, dass sie Alles, was zur Förderung der wissenschaftlichen und pädagogischen Tüchtigkeit der ihnen unterstellten Gymnasien beitragen könne, zum Gegenstande ihrer Aufmerksamkeit und Thätigkeit machen, und dabei die ihnen angewiesene vermittelnde Stellung zwischen dem Ministerium und den einzelnen Gymnasien richtig erwägen werden.

Thun *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXVI.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 9 Marca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 17. Czerwca 1850.

57.

Oznajmienie ministerstwa kultury krajowej i górnictwa z dnia 1 Grudnia 1849,

którem się powszechnie obwieszcza założenie jeologicznego instytutu państwa.

JCK. Mość Najjaśniejszy Pan, Najwyższemi postanowieniami z dnia 15. i 29. Listopada r. b., raczył zezwolić na założenie austryackiego jeologicznego instytutu państwa i mianować dotychczasowego przełożonego w muzeum montanistycznem, radcę górniczego, Wilhelma Hajdingera, dyrektorem tegoż nowego zakładu państwa, z tytułem i godnością c. k. radcy sekcyjnego.

Jeologiczny zakład państwa wszedł z dniem 1. Grudnia 1849. w życie, i na wzór podobnych zakładów rządowych w Anglii, Francyi, północnej Ameryce, i t. d. ma na celu :

1. rozpoznanie i zbadanie całego cesarstwa we względzie jeologicznym;

2. przy której to sposobności zebrane minerały w muzeum podług zasad mineralogii i paleontologii oznaczone, a potem zaś w zbiór systematyczny ułożone być mają.

3. Wszystkie zebrane gatunki ziemi i kamienia, tudzież wszystkie kruszce i inne kopalne rzeczy, mają być w chemicznem laboratoryum analitycznie rozpoznawane.

4. Tak samo i rozmaite wyroby hutnicze z całego państwa zebrane i rozpoznawane będą.

5. Na podstawie badań jeognostycznych, nietylko istniejące już mapy na nowo przejrzane, uzupełnione i jak najliczniejszemi przecięciami opatrzone być winny, lecz też i całkiem nowe mapy jeologiczne, tak szczegółowe jak ogółowo-przeglądowe, mają być podług tych pomiarów, jakie dla map sztabu jeneralnego za podstawę służą, sporządzane i do użytku publiczności wydawane.

6. Wszelkie zebrane spostrzeżenia i naukowe badania, winny być w obszernych rozprawach do publicznej wiadomości podane.

7. Dla powstających ztąd dzieł naukowych, map, tabel statystycznych i t. p., będą musiały być założone dobrze uporządkowane archiwa.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 9. März 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 17. Juli 1850.

57.

Bekanntmachung des Ministeriums für Landescultur und Bergwesen vom 1. December 1849,

womit die Errichtung einer österreichischen geologischen Reichsanstalt allgemein kundgemacht wird.

Mit den Allerhöchsten Entschliessungen vom 15. und 29. November d. J. geruhten Allerhöchst Se. k. k. Majestät die Gründung einer österreichischen geologischen Reichsanstalt zu genehmigen und den bisherigen Vorstand des montanistischen Museums, Bergrath Wilhelm Haidinger, zum Director dieses neuen Reichs-Institutes, mit dem Titel und Charakter eines k. k. Sections-Rathes zu ernennen.

Die geologische Reichsanstalt ist mit 1. December 1849 in das Leben getreten, sie hat, nach dem Muster ähnlicher Staatsinstitute von England, Frankreich, Nordamerika u. s. w. die Aufgabe, dass

1. das ganze Kaiserreich geologisch untersucht und durchgeforscht werde.

2. Die hiebei gesammelten Mineralien sind in dem Museum mineralogisch und paläontologisch zu bestimmen, sodann aber in einer systematischen Sammlung zu ordnen.

3. Alle eingesammelten Erd- und Steinarten, Erze und sonstigen Fossilien sollen in dem chemischen Laboratorium einer analytischen Untersuchung unterzogen werden.

4. Ebenso werden die verschiedenen Hütten-Producte des Reiches zu sammeln und zu untersuchen seyn.

5. Ueber die geognostischen Erhebungen müssen nicht nur die bereits vorliegenden Karten revidirt, ergänzt und mit möglichst vielen Durchschnitten versehen, sondern auch ganz neue geologische Details und Uebersichtskarten nach jenen Massstäben, welche den Generalstabs-Karten zum Grunde liegen, angefertiget und der Oeffentlickeit übergeben werden.

6. Alle gesammelten Wahrnehmungen und wissenschaftlichen Forschungen sind in ausführlichen Abhandlungen zur allgemeinen Kenntniss zu bringen.

7. Für die hiernach entstandenen wissenschaftlichen Werke, Karten, statistischen Tabellen u. dgl. werden wohlgeordnete Archive anzulegen seyn.

Podług wytkniętego tu celu, znaczenie tego nowego instytutu państwa, pod względem ekonomii politycznej i narodowej, zasadza się na tem, aby wnętrze powierzchni ziemi w obrębie całego cesarstwa, jak najdokładniej, i ile możności, zupełnie zbadać, na mapach je przedstawić i przez zbiory egzemplarzów wzorowych, każdemu unaocznić; tudzież, aby nietylko części składowe i stosunki składu tych minerałów, lecz i wszystkie na powierzchni ziemi znajdujące się gatunki ziemi ściśle rozpoznać, a tym sposobem tak gospodarzowi wiejskiemu i leśnemu względem wszelkich stosunków gruntowych, jako i budowniczemu, trudniącym się wyrobami różnych gatunków ziemi i kamienia, profesyonistom i fabrykantom, plastycznym artystom, górnikowi i hutnikowi, jak największą podać sposobność, zasięgnąć w tym zakładzie zupełnego oświecenia w tych przedmiotach, których wykazanie należy do obrębu tego zakładu, a których dokładniejsza znajomość dotycze specyalnego interesu każdego pojedyńczego.

Meta badań naukowych jeologicznego zakładu cesarstwa, jest nieograniczoną i nieochybnie stanowcze zdziała skutki.

Przy tak ważnym wpływie, jaki ma wywierać zakład jeologiczny państwa na gospodarstwo wiejskie, na przemysł, sztuki i nauki, mniema ministeryum kultury krajowej i górnictwa, iż może liczyć na powszechny udział, na wsparcie ze strony wszystkich władz politycznych, budowniczych i górniczych, towarzystw wiejsko-gospodarczych, zakładów naukowych, jako i ze strony publiczności, oddającej się górnictwu, hutnictwu i przemysłowi, a jak z jednej strony ministeryum wzywa niniejszem dotyczącego ich tu współdziałania do tego ważnego i pożytecznego celu, tak z drugiej nawzajem zapewnia, że dyrekcya jeologicznego zakładu państwa otrzymała jak najściślejszy nakaz udzielania z największą gotowością i jak najobszerniej wszelkich do zakresu jej służbowej czynności należących objaśnień i porad.

Thinnfeld m. p.

58.

S p i s

wyłącznych przywilejów przez ministerstwo handlu d. 25. Grudnia 1849. nadanych.

Antoniemu S a t o r i, prywatyzującemu, mieszkającemu we Wiedniu (St. Ulrich, Nr. 151), na wynalazek elektro-telegraficznego aparatu, który szczególnie jako aparat do dawania sygnału sposobny jest, lecz także i do zwyczajnej telegrafii używać się daje, na jeden rok. L. 7873-H. II.

W. G ü n t h e r o w i, posiadaczowi lokomotywowej fabryki w Wiener-Neustadzie, z Wiener-Neustadu, na poprawienie w konstrukcyi lokomotywów, na trzy lata. L. 7874-H. II. Ze względów na publiczne bezpieczeństwo, przeciw wykonywaniu tego przywileju, żadnej nie ma przeszkody.

F i s c h e r o w i d e R ö s l e r s t a m m, c. k. inżynierowi rządowej kolei żelaznej, z Gracu, na poprawienie w przyrządzeniach do ciągnienia i posunięcia dla żelaznokolejnych środków wozowych, na jeden rok. L. 7875-H. II. Ze względów na publiczne bezpieczeństwo, wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Die staats- und volkswirthschaftliche Bedeutung dieses neuen Reichs-Institutes liegt nach dieser gestellten Aufgabe darin, dass das Innere der Erdoberfläche im Bereiche des ganzen Kaiserstaates so genau und vollkommen als möglich untersuchet, auf Karten dargestellet und durch Sammlungen von Musterstücken Jedermann anschaulich gemacht werde; dass nicht nur die Bestandtheile und Zusammensetzungs-Verhältnisse dieser Mineralien, sondern auch alle auf der Oberfläche vorkommenden Erdarten einer genauen Untersuchung unterzogen werden sollen, dass hiernach dem Land- und Forstwirthe über alle Bodenverhältnisse, dem Bauführer, den in Erd- und Steinarten arbeitenden Gewerbsleuten und Fabrikanten, dem bildenden Künstler, dem Berg- und Hüttenmanne die umfassendste Gelegenheit geboten werden wird, sich bei diesem Institute bezüglich jener Gegenstände vollständige Aufklärung zu verschaffen, deren Nachweisung im Bereiche dieses Institutes liegt, und deren genauere Kenntniss das specielle Interesse jedes Einzelnen berührt.

Die wissenschaftliche Tragweite der geologischen Reichsanstalt ist eine unbegränzte, und wird gewiss zu entscheidenden Resultaten führen.

Bei diesem wichtigen Einflusse, welchen das geologische Reichsinstitut auf Landwirthschaft, Industrie, Kunst und Wissenschaft auszuüben berufen ist, erachtet das Ministerium für Landescultur und Bergwesen auf die allgemeine Theilnahme, die Unterstützung von Seite aller politischen, Bau- und montanistischen Behörden, der Landwirthschafts-Gesellschaften, der wissenschaftlichen Anstalten des berg- und hüttenmännischen, so wie des industriellen Publikums rechnen zu dürfen, und so wie dieses Ministerium die diessfällige Mitwirkung derselben zu diesem wichtigen und gemeinnützigen Zwecke hiemit in Anspruch nimmt, so ertheilet es auch die Zusicherung, dass die Direction der geologischen Reichsanstalt die gemessensten Aufträge habe, alle im Wirkungskreise ihrer dienstlichen Thätigkeit gelegenen Auskünfte, Nachweisungen und Rathschläge auf das bereitwilligste und umfassendste zu ertheilen.

Thinnfeld *m. p.*

58.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 25. December 1849 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Anton Satori, Privatier, wohnhaft zu Wien (St. Ulrich Nr. 151), auf die Erfindung eines elektro-telegraphischen Apparates, welcher besonders als Signal-Apparat für Eisenbahnwächter geeignet sei, sich aber auch zur gewöhnlichen Telegraphie benützen lasse, auf ein Jahr. Z. 7873-H. H.

Dem W. Günther, Besitzer der Locomotiv-Fabrik zu Wiener-Neustadt, von Wiener-Neustadt, auf die Verbesserung in der Construirung der Locomotive, auf drei Jahre. Z. 7874-H H. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Fischer von Röslerstamm, k. k. Ingenieur der Staatseisenbahn, von Gratz, auf die Verbesserung an den Zug- und Stossvorrichtungen für Eisenbahn-Fahrbetriebsmittel, auf ein Jahr. Z. 7875-H H. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Józefowi Wetterneck, inżynierowi we fabryce maszyn na Taborze we Wiedniu, mieszkającemu we Wiedniu, na wynalazek wszelką istniejącą działającą siłę na właściwej poruchowej przyprawie tak umieścić, aby przeprowadzony skutek daleko korzystniej nastąpił, jak to przez metody dotąd znajome możliwem jest,—na jeden rok. L. 7877-H. II. O dochowanie tajemnicy proszono. Ze względów na publiczne bezpieczeństwo, przeciw wykonywaniu tego przywileju żadnej nie ma przeszkody.

Doktorowi Ignacemu Wildner-Maithstein, nadwornemu i sądowemu adwokatowi, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście pod Nr 254.), na wynalazek pieców blatowych z powierzchnią ogrzewającą, dowolnie powiększać się mogącą, i z wentylacyą świeżego powietrza — na jeden rok. L. 7933-H. II. Ze strony policyi ogniowej wykonywaniu tego przywileju pod tym warunkiem nic na przeszkodzie nie stoi, jeżeli rury z blat złożone, są z bezpiecznego od ognia materyału.

Antoniemu Eichen, inżynierowi mieszkającemu we Wiedniu (na Wiedeniu Nr. 294.), na poprawienie rotującej maszyny, która szczególniej użytą być może przy lokomotywach, fabrykach i okrętach, tudzież do miechów, pomp i sikawek ogniowych, w porównaniu z machinami tłokowemi 20 odsetków materyału opałowego bez rozprężenia oszczędza, trwałą jest i pojedyńczą i bardzo tanio zbudowaną być może,—na jeden rok. L. 7934-H. II. Ze względów na publiczne bezpieczeństwo, przeciw wykonywaniu nie ma żadnej przeszkody.

Bruck m. p.

59.

Spis

wyłącznych przywilejów przez ministerstwo handlu na d. 31. Grudnia 1849. udzielonych.

Gebhardowi Gafenesch, ślusarskiemu czeladnikowi, z Mühlau przy Insbruku, na poprawienie sztucznych pieców oszczędnych, które na tem zawisło, iż przez ruchomość ogrzewalni, gorącość dla używającego się do gotowania dołu w ognisku powiększoną i oraz do ogrzania pokoju użytą być może, i że przez umieszczenie stósownych do przeciągu powietrza otworów, wszelki dym i para oddaloną będzie,—na rok jeden. L. 7956-H. II. O dochowanie tajemnicy proszono. Ze względów na publiczne bezpieczeństwo, przeciw wykonywaniu tego przywileju żadnej nie ma przeszkody.

Wincentemu Aleksowiczowi, Doktorowi medycyny i członkowi kolegium doktorskiego we Wiedniu, mieszkającemu we Wiedniu (Alservorstadt Nr. 351), na wynalazek nowego aparatu suszenia chemicznych rekwizytów zapałkowych, za pomocą którego, pary przy suszeniu zapałek rozwijające się, zupełnie dla trudniących się temi wyrobami robotników fabrycznych, nieszkodliwemi się stają, — na jeden rok. L. 7957-H. II. Ze względów na publiczne bezpieczeństwo, przeciw wykonywaniu tego przywileju żadnej nie ma przeszkody.

Antoniemu Szefczykowi i Benedyktowi Port, urzędnikom technicznym północnej kolei żelaznej, mieszkającym w Lundenburgu, na wynalazek przyrządzenia by elektro-magnetycznego budziciela każdej telegrafowej stacyi pojedyńczo i dowolnie długo i ile razy potrzeba, przez każdą z reszty innych stacyi w ruch wprowadzić, nie wprowadzając w ruch budzicieli innych stacyi, w tej samej linii drutowej leżących, ani

Dem Joseph Wetterneck, Ingenieur in der Maschinenfabrik am Tabor in Wien, wohnhaft zu Wien, auf die Erfindung, jede vorhandene wirksame Kraft auf ein eigenes Vorgelege derart anzubringen, dass die fortgepflanzte Wirkung weit vortheilhafter erfolge, als diess durch die bekannten Methoden möglich ist, auf ein Jahr. Z. 7877-H II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Dr. Ignaz Wildner-Maithstein, Hof- und Gerichtsadvocat, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 254), auf die Erfindung von Plattenöfen mit beliebig zu vergrössernder Heizfläche und frischer Luftventilation, auf ein Jahr. Z. 7933-H II. — In feuerpolizeilicher Beziehung steht der Ausübung dieses Privilegiums unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, dass die aus Platten zusammen gesetzten Röhren von feuersicherem Materiale seien.

Dem Anton Eichen, Ingenieur, wohnhaft zu Wien (Wieden Nr. 294), auf die Verbesserung einer rotirenden Maschine, welche besonders zum Betriebe von Locomotiven, Fabriken und Dampfschiffen, auch zu Gebläsen, Pumpen und Feuerspritzen verwendet werden könne, ohne Expansion 20 Procent an Brennmateriale gegen die Kolbenmaschinen erspare, solid und einfach sei und sehr billig hergestellt werden könne, auf ein Jahr. Z. 7934-H II. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Bruck m. p.

59.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 31. December 1849 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Gebhard Gafenesch, Schlossergeselle, von Mühlau bei Innsbruck, auf die Verbesserung der Kunstssparöfen, welche darin bestehe, dass durch Beweglichkeit der Heizkammer die Hitze für das in Verwendung kommende Kochloch gesteigert, und zugleich zur Heizung eines Zimmers verwendet werden könne, und dass durch Anbringung geeigneter Zuglöcher aller Rauch nnd Dampf entfernt werde, auf ein Jahr. Z. 7956-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Vincenz Alexovits, Doctor der Medicin und Mitglied des Doctoren-Collegiums zu Wien, wohnhaft in Wien, (Alservorstadt Nr. 351), auf die Erfindung eines neuen Trocknungs-Apparates für chemische Zündrequisiten, mittelst dessen die bei der Trocknung der Zündhölzchen sich entwickelnden Dämpfe für die betreffenden Fabriksarbeiter vollkommen unschädlich gemacht werden, auf ein Jahr. Z. 7957-H II. — In öffentlichen Sicherheits-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Anton Schefczik und Benedict Port, technische Beamte der Nordbahn, wohnhaft zu Lundenburg, auf die Erfindung einer Vorrichtung, um den elektro-magnetischen Wecker einer jeden Telegraphen-Station einzeln und beliebig lang und so oft es erforderlich ist, von jeder der übrigen Stationen in Gang zu setzen, ohne die Wecker der andern Stationen, die in derselben Drahtleitung liegen, weder durch den Weckerruf- noch durch die dar-

zawołaniem budzicielskiem, ani też następującą na takowe korrespondencyą; na jeden rok. L. 7958-H. II. O dochowanie tajemnicy proszono. Ze względów na publiczne bezpieczeństwo, wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Jakóbowi Franciszkowi Henrykowi Hembergierowi, dyrektorowi administracyjnemu, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście, Nr. 785), na poprawienie przy aparatach do wydania światła za pomocą elektryczności; na lat pięć. L. 7959-H. II. — O dochowanie tajemnicy proszono. Ze względów na publiczne bezpieczeństwo przeciw wykonywaniu tego przywileju, żadnej nie ma przeszkody.

Janowi Chrystanowi Rohlfs, inżynierowi, mieszkającemu w Paryżu (Cour-Batave Nr. 12.), i Janowi Franciszkowi Cail, konstruktorowi w mechanice, mieszkającemu w Paryżu (Quai de Billy, Nr. 46.), przez Jakóba Franciszka Henryka Hembergera, dyrektora administracyjnego, mieszkającego we Wiedniu (w mieście Nr. 785.), na wynalazek w użyciu siły odśródpędnej do czyszczenia i wyklarowania surowego cukru w cukrowniach, do filtrowania wyklaryfikowań i do epuracyi surowego cukru i ostatnich wysobów w rafineryach; na dwa lata. L. 8008-H. II. O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów, wykonywaniu tego przywileju pod tym warunkiem nie stoi nic na przeszkodzie, jeżeli do przyjęcia zgęszczonego soku cukrowego przeznaczone bębny z żelaznej blachy, jako i należąca do nich pipa, z żelaza sporządzone będą, jeżeliby pipa drewniana użyć się nie dała. Rewers cudzoziemczy złożono. Ze strony policyi przeciw osobie o przywilej proszącego, nie znaleziono przeszkody;

Janowi Chrzcicielowi Egger, kupcowi i właścicielowi c. k. uprzywilejowanej fabryki ołowianych blach i rur w Willachu, mieszkającemu w Willachu, przez Jakóba Henryka Franciszka Hembergiera, dyrektora administracyjnego, mieszkającego w Wiedniu (w mieście Nr. 785.), na wynalazek i poprawienie rur ołowianych wszelkiej dowolnej długości i grubości z więcej otworami, do prowadzenia podziemnej linij telegrafowej, wyciskać, przez co ta korzyść osiągniętą będzie, iż więcej elektro-magnetycznych drutów w jednem a tem samem zewnętrznem okryciu, jednakże wewnątrz w zupełnem od siebie odosobnieniu zaciągnięte być mogą, a przeto w miejscach, gdzie więcej drutów obok siebie bieży, bardzo znaczne wagi oszczędzenie w porównaniu ze zwyczajnemi jednootworowemi rurami przy równej grubości ściennej osiągniętem będzie; na jeden rok. L. 8059-H. II. O zachowanie tajemnicy proszono.

Ludwikowi Henrykowi Frederykowi Melsens, chemikowi, mieszkającemu w Bruksełli, przez Frederyka Rödigera, mieszkającego we Wiedniu (St. Ulrich Nr. 50.), na wynalazek nowego postępowania, krystalizowalny cukier z trzciny cukrowej, rzepy, kukurudzy i t. d., a to bez straty sposobem zimnym lub ciepłym, podług upodobania, przez powolną lub prędką waporacyą uzyskać, które to postępowanie także i do wyprowadzenia wszelkich roślinnych ekstraktów, do anatomicznych preparatów, do zachowania zwierzęcych płodów i do ochronienia tychże od zgnilizny zastosowanem być może; na trzy lata. L. 8079-H. O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów, wykonywaniu tego przywileju pod tym warunkiem nic nie stoi na przeszkodzie, że w potrzebnych ku temu miejscowościach fabrycznych za-

auf folgende Correspondenz in Gang zu bringen, auf ein Jahr. Z. 7958-H. II. Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft zu Wien (Stadt, Nr. 785), auf die Verbesserung an den Apparaten zur Erzeugung des Lichtes mittelst der Elektricität, auf fünf Jahre. Z. 7959-H. II. Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheits-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Johann Christian Rohlfs, Ingenieur, wohnhaft zu Paris (Cour Batave Nr. 12), und Johann Franz Cail, Constructeur in der Mechanik, wohnhaft zu Paris (Quai de Billy Nr. 46), durch Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 785), auf die Erfindung in der Anwendung der Centrifugalkraft zur Reinigung und Abklärung des Rohzuckers in den Zuckersiedereien, zum Filtriren der Clarificirungen und zur Epuration des Rohzuckers und der letzten Producte in den Raffinerien, auf zwei Jahre. Z. 8008-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitäts-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, dass die zur Aufnahme des eingedickten Zuckersaftes bestimmten Trommeln aus Eisenblech und die dazu gehörige Pipe aus Eisen verfertiget werden, wenn eine hölzerne nicht anwendbar seyn sollte. Der Fremden-Revers liegt vor. Polizeilicher Seits wurde gegen die Person des Privilegiumwerbers kein Anstand erhoben.

Dem Johann Baptist Egger, Handelsmann und Eigenthümer der k. k. privil. Bleiblech- und Röhrenfabrik zu Villach, wohnhaft zu Villach, durch Jacob Heinrich Franz Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 785), auf die Erfindung und Verbesserung, Bleiröhren jeder beliebigen Länge und Stärke mit mehreren Oeffnungen zur Leitung der unterirdischen Telegraphen-Linie zu pressen, wodurch der Vortheil erzielt werde, dass mehrere elektromagnetische Drähte in einer und derselben äusseren Einhüllung, jedoch innen von einander vollkommen isolirt eingezogen werden können, und daher an Stellen, wo mehrere Drähte neben einander laufen, ein sehr bedeutendes Gewichtsersparniss im Vergleiche zu den gewöhnlichen einlöcherigen Röhren bei gleicher Wanddicke erzielt werde, auf ein Jahr. Z. 8059-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Ludwig Heinrich Friedrich Melsens, Chemiker, wohnhaft zu Brüssel, durch Friedrich Rödiger, wohnhaft zu Wien (St. Ulrich Nr. 50), auf die Erfindung eines neuen Verfahrens, krystallisirbaren Zucker aus Zuckerrohr, Rüben, Mais etc. und zwar ohne Verlust auf kaltem oder warmen Wege, mit beliebig langsamer oder schneller Verdunstung zu gewinnen, welches Verfahren auch auf die Erzeugung aller vegetabilischen Extracte, auf anatomische Präparate, auf die Aufbewahrung animalischer Stoffe und die Bewahrung derselben vor Fäulniss anwendbar sei, auf drei Jahre. Z. 8079-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitäts-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, dass in den hiezu erforderlichen Fabrikslocalitäten derartige Einrichtungen getroffen

prowadzone będą takowe urządzenia, iż przez nie przeszkodzi się złemu na respiracyą wpływu gazów rozwijających się. Rewers cudzoziemczy złożono. Ze strony policyi nie znaleziono żadnej przeszkody przeciw osobie o przywilej proszącego.

Bruck m. p.

60.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 14. Stycznia 1850,

którem przedłuża się na rok czwarty przywilej kapitanowi Ignacemu Marcinowi Guggenbergierowi nadany.

Ministerstwo handlu widzi się spowodowanem przywilej c. k. kapitanowi Jgnacemu Marcinowi Guggenbergierowi na poprawienie kół powozowych i na ułożenie szyn dla kolei żelaznych pod d. 5. Stycznia 1847 udzielony na rok czwarty przedłużyć.

Bruck m. p.

61.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 14. Stycznia 1850,

którem się niektóre przywileja przedłużają.

Ministerstwo handlu widzi się spowodowanem przedłużyć przywileja następujące:

a) Przywilej Józefa Franciszka de Patruban, c. k. koncepisty ministerialnego, z dnia 29. Grudnia 1845, na wynalazek i poprawienie nośnego taczkowego koła poruszającego, na rok piąty.

b) Przywilej Wawrzyńca Beera, czeladnika mularskiego we Wiedniu z d. 21. Grudnia 1843, na poprawienie oszczędnych ognisków i pieców na rok 7.

c) Przywilej Ludwika de Orth w Wiedniu z dnia 10. Grudnia 1848, na wynalazek nowego postępowania do oddalenia mułu wywierconego przy wywierceniu artezyjskich studzien na rok drugi.

Nakoniec

d) Przywilej Leclaira, dyrektora bieli cynkowej w Bruksselli z dnia 26. Stycznia 1848, na wynalazek nowego postępowania przy fabrykacyi, użyciu i zbieraniu bieli cynkowej i różnych innych farb, na rok trzeci i czwarty.

Bruck m. p.

62.

Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i publicznych budowli z dnia 14. Stycznia 1850,

którem się niektóre przywileja przedłużają.

Ministerstwo handlu postanowiło przedłużyc przywileja następujące:

a) Przywilej Jana Kuglera, operatera i okulisty we Wiedniu z dnia 8. Stycznia 1847, na wynalazek w wyrabianiu elastycznych bużyów i kateterów jako też elastycznych nieprzeciekłych łubek na rok czwarty, piąty i szósty, i

werden, dass die üble Einwirkung der sich entwickelnden Gase auf die Respiration verhindert werde. Der Fremden-Revers liegt vor. Polizeilicher Seits wurde gegen die Person des Privilegiumwerbers kein Anstand erhoben.

Bruck m. p.

60.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 14. Jänner 1850,

womit das dem Hauptmanne Ignaz Martin Guggenberger verliehene Privilegium auf das 4. Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das dem k. k. Hauptmanne Ignaz Martin Guggenberger auf Verbesserungen der Wagenräder und der Anordnungen der Schienen für Eisenbahnen ertheilte Privilegium ddo. 5. Jänner 1847 auf das 4. Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

61.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 14. Jänner 1850,

wodurch mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Handelsministerium hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

a) Das Privilegium des Joseph Franz von Patruban, k. k. Ministerial-Concipist, ddo 29. December 1845 auf die Erfindung und Verbesserung eines tragbaren Karren-Triebrades, auf das fünfte Jahr.

b) Das Privilegium des Lorenz Beer, Maurergeselle in Wien ddo. 21. December 1843 auf eine Verbesserung an den Sparherden und Oefen, auf das siebente Jahr.

c) Das Privilegium des Louis von Orth, in Wien ddo. 10. December 1848 auf die Erfindung eines neuen Verfahrens zur Entfernung des Bohrschlammes bei Bohrungen artesischer Brunnen, auf das zweite Jahr.

Endlich

d) Das Privilegium des Leclaire, Director der Zinkweiss-Gesellschaft in Brüssel ddo. 26. Jänner 1848 auf die Erfindung eines neuen Verfahrens in der Fabrikation, Anwendung und Aufsammlung des Zinkweisses und verschiedener anderer Farben, auf das dritte und vierte Jahr.

Bruck m. p.

62.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 14. Jänner 1850,

wodurch mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Handelsministerium hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

a) Das Privilegium des Johann Kugler, Operateur und Augenarzt in Wien, ddo. 8. Jänner 1847 auf eine Erfindung in der Erzeugung elastischer Bougien und Katheder, und in der Erzeugung elastisch-wasserdichter Schienen, auf das vierte, fünfte und sechste Jahr, und

b) Przywilej Gustawa Ludwika Matthesa, mieszczańskiego ślusarza w Wiedniu z dnia 29. Grudnia 1845, na wynalazek „opalania koaksem" (wysiarkowanemi węglami kamiennemi) żelaznych pieców do gotowania i pieców pokojowych na rok piąty.

Bruck m. p.

63.

Prowizoryczne rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa z dnia 16. Stycznia 1850,

względem zaprowadzenia egzaminów rządowych na gospodarzy leśniczowskich, którym przyznane być ma uzdolnienie do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa, jako też względem wykształcenia i egzaminowania leśno-straźnych, zarazem technicznych osób pomocniczych.

A. Postanowienia względem egzaminów rządowych dla gospodarzy leśniczowskich.

1. W publicznej jakiej szkole leśniczowskiej z dobrym skutkiem odbyte studya, nadać mogą uzdolnienia tylko do podrzędnej służby przy administracyi leśniczowskiej.

2. Uzdolnienie do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa leśniczowskiego musi wykazanem i uznanem być przez osobny egzamin publiczny (egzamin rządowy).

3. Kto takowy egzamin z dobrym skutkiem odbędzie, ten sposobnym jest do przyjęcia do służby rządowych urzędników leśniczowskich.

4. Przypuszczenie do rządowego egzaminu leśniczowskego miejsce ma pod następującemi warunkami:

a) Ukończenia dwudziestego roku życia.

b) wykazania obyczajnego dobrego sprawowania się.

c) Albo

α) z dobrym skutkiem odbytych studyów w publicznej jakiej szkole leśniczowskiej, a po tych nastąpionego dwuletniego nieprzerwanego wszelakoż z należytą przemianą połączonego praktycznego użycia w zewnętrznej i wnętrznej służbie leśnioczowskiej, przy równoczesnem dalszem teoretycznem wykształceniu przez własne studya. Z jednego jednak roku tego praktycznego użycia może dyspensa udzieloną być, jeżeliby kandydat już przed wstąpieniem do szkoły leśniczowskiej przedwa lata trudnił się praktyczną służbą leśniczowską; lub też jeżeliby po ukończeniu studyów leśniczowskich jeszcze przez jeden rok na jakiej wszechnicy lub ogólnej technicznej akademii studyom się oddawał dla dalszego wykształcenia swego.

Praktyczne użycie, następujące po ukończonych studyach leśniczowskich w ostatnim jednak razie najszczególniej w samym lesie odbytem być musi.

Albo

β) wykazania owych studyów, których się żąda do wstąpienia do publicznej szkoły leśniczowskiej, tudzież pięcioletniego przykładania się w celu uzyskania potrzebnych leśniczowskich wiadomości, bez różnicy, czyli takowych częścią w szkołach prywatnych, czyli przez uczęszczanie na odczyty leśniczowskie po uniwersytetach lub technickich akademiach, lub przez własne tylko nauczanie się, wszelakoż zaś w połączeniu z praktycznem użyciem i rzeczywistem służbowaniem nabyto.

5. Egzamin leśniczowski rządowy, począwszy od roku 1850 raz w rok, a to w jesieni odbywa się. Takowy w większych krajach koronnych regularnie każdego roku, w mniej-

b) *Das Privilegium des Gustav Louis Matthes, bürgerl. Schlossermeister zu Wien,* ddo. *29. December 1845 auf die Erfindung der „Koaks-Heizung" bei den eisernen Koch- und Zimmeröfen auf das fünfte Jahr.*

Bruck *m. p.*

63.

Provisorische Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen vom 16. Jänner 1850,

in Betreff der Einführung von Staatsprüfungen für Forstwirthe, welchen die Befähigung zur selbständigen Wirthschaftsführung zuerkannt werden soll; so wie in Ansehung der Ausbildung und Prüfung des Forstschutz-, zugleich technischen Hilfspersonals.

A. Anordnungen in Betreff der Staatsprüfungen für Forstwirthe.

1. Die an einer öffentlichen Forstschule mit gutem Erfolge zurückgelegten Studien können nur die Befähigung zum untergeordneten Forstverwaltungsdienste gewährleisten.

2. Die Befähigung zur selbständigen Forstwirthschaftsführung muss durch eine besondere öffentliche Prüfung (Staatsprüfung) dargethan und anerkannt werden.

3. Wer diese Prüfung mit gutem Erfolge besteht, ist zur Aufnahme in den Staatsforstbeamtendienst geeignet.

4. Die Zulassung zur Staatsforstprüfung erfolgt unter nachstehenden Bedingnissen:

a) *Vollendung des zwei und zwanzigsten Lebensjahres.*

b) *Nachweisung sittlichen Wohlverhaltens.*

c) *Entweder*

α) *mit gutem Erfolge zurückgelegte Studien an einer öffentlichen Forstschule und hierauf erfolgte zweijährige ununterbrochene jedoch mit gehöriger Abwechslung verbundene praktische Verwendung im äussern und innern Forstdienste, bei gleichzeitiger weiterer theoretischer Ausbildung durch eigene Studien. Ein Jahr dieser praktischen Verwendung kann indess nachgesehen werden, wenn der Candidat schon vor Eintritt in die Forstschule durch zwei Jahre im praktischen Forstdienste beschäftigt war; oder wenn er nach absolvirter Forstschule noch durch ein Jahr auf einer Universität oder einer allgemeinen technischen Akademie den Studien zu seiner weiteren Ausbildung obgelegen ist.*

Die auf die Forstschule folgende praktische Verwendung muss jedoch in letzterem Falle vorzugsweise im Walde selbst stattgefunden haben.

Oder

β) *Nachweisung jener Vorstudien, welche für den Eintritt in eine öffentliche Forstschule gefordert werden, und der Widmung von fünf Jahren zur Aneignung der nöthigen forstlichen Kenntnisse, gleichviel ob diese zum Theile in Privatschulen, oder durch Frequentirung forstlicher Vorträge an Universitäten oder technischen Akademien, oder bloss durch Selbststudien, jedenfalls aber in Verbindung mit praktischer Verwendung und wirklicher Dienstesleistung erworben wurden.*

5. Die Staatsforstprüfung wird vom Jahre 1850 angefangen alljährlich einmal, und zwar im Herbste abgehalten. Sie soll in den grösseren Kronländern regelmässig jedes Jahr,

szych zaś krajach koronnych na przemian w dotyczących miastach głównych nastąpić ma.

6. Komisye egzaminacyjne, włącznie przełożonego, z trzech osób składać się winny. Te na każdy rok osobno wybierane będą. Osobę prezydującą mianować ma ministeryum kultury krajowej i górnictwa z grona rządowych urzędników leśniczowskich. Obaj inni w rzeczy bigli assessorowie tam, gdzie istnieją leśniczowskie-stowarzyszenia krajowe, przez te same, z resztą zaś przez dotyczące towarzystwa wiejsko-gospodarcze w ten sposób wybierani będą, iż te stowarzyszenia lub towarzystwa rzeczonemu ministerstwu po sześć osób proponują, z których toż ustanawia dwóch jako komisarzy egzaminacyjnych, a dwóch jako zastępców.

7. Egzamin jest trojaki. Każdy kandydat egzaminu powinien:

a) przedłożyć komisyi egzaminacyjnej przez siebie samego wyrobioną jaką rozprawę lub wypracowanie względem jakiego przedmiotu zawodu swego, n. p. rozprawę względem technicznej jakiej kwestyi spornej, nowego jakiego, wynalazku, płodnej jakiej nowej idei, albo wypracowanie jakiego urządzenia co do prowadzenia leśnego i oznaczenie dochodu jakiego planu do zaprowadzenia zakładu drzewonośnego, do podziału leśnego, do zaprowadzenia osobliwego jakiego użytkowania i t. p. oznaczenie wartości lasu i t. d. a na końcu egzaminu rzeczonej komisyi udzielić na to wszelkie owe wyjaśnienia, których ta żąda i których potrzeba, chcąc sobie sprawić przekonanie, że kandydat w stanie był samoistnie zdziałać robotę, w kwestyi będącą.

Egzamin dalej jest

b) najpierwej piśmienny. Przy piśmiennym egzaminie, który wszyscy kandydaci równocześnie składać, i przy którym wszyscy te same pytania odpowiadać mają, utrzymany być ma ciągle ścisły nadzór przez dwóch komisarzy egzaminacyjnych.

Kandydaci przy tem żadnych nie mogą używać naukowych środków pomocniczych, i swe roboty, z miejscowości egzaminacyjnych nie oddalając się, w dwunastu godzinach ukończyć mają.

Pytania do piśmiennego egzaminu przez publiczne leśniczo-naukowe zakłady udzielane być mają.

Pole leśniczowskich wiadomości wtym przypadku na trzy główne oddziały ma być podzielone.

Z każdego takowego oddziału głównego większa liczba pytań lub zadań, z których jednak żadna nie może więcej wymagać czasu do wypracowania, jak dwie lub trzy godziny, przez dotyczących profesorów zestawione i pod pieczęcią do ministerstwa kultury krajowej i górnictwa przesłane być mają. Nauczyciele dotyczący pod swą przysięgą obowiązani są, wszystkie pytania i zadania zupełnie w tajemnicy zachować. Z tych ministeryum po jednemu z każdego głównego oddziału wybrać, przez urzędnika ministeryalnego, ku temu przeznaczonego, własnoręcznie na osobną kartkę spisać, tę kopertą owinąć, a kopertę pieczęcią prezydyalną i własną zapieczętować każe.

in den kleineren Kronländern aber abwechslungsweise in den betreffenden Hauptstädten stattfinden.

6. Die Prüfungs-Commissionen haben einschliesslich des Vorstandes aus je drei Individuen zu bestehen. Diese werden für jedes Jahr insbesondere erwählt. Das vorsitzende Individuum ist von dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen aus der Reihe der Staatsforstbeamten zu ernennen. Die beiden übrigen sachverständigen Beisitzer sind dort, wo Landesforstvereine bestehen, von diesen, sonst aber von den betreffenden Landwirthschafts-Gesellschaften derart auszuwählen, dass diese Vereine oder Gesellschaften dem genannten Ministerium je sechs Individuen vorschlagen, von welchen es sodann zwei als Prüfungs-Commissäre und zwei als Ersatzmänner bestimmt.

7. Die Prüfung ist eine dreifache. Jeder Prüfungscandidat hat nämlich:

a) *bei der Prüfungs-Commission irgend eine selbst angefertigte Abhandlung oder Ausarbeitung in Betreff eines Fachgegenstandes, als z. B. eine Abhandlung über irgend eine technische Streitfrage, eine neue Erfindung, eine neue fruchtbare Idee, oder die Ausarbeitung einer Forstbetriebs-Einrichtung und Ertragsbestimmung eines Planes zur Einrichtung einer Holzbringungsanstalt, zu einer Waldtheilung, zur Einführung einer besonderen Nutzung u. dgl. eine Waldwerths-Veranschlagung u. s. w. zu überreichen, und am Schlusse der Prüfung der gedachten Commission alle jene Aufklärungen hierüber zu geben, welche diese verlangt, und welche nöthig erscheinen, um sich die Ueberzeugung zu verschaffen, dass die fragliche Arbeit der Candidat selbständig zu liefer vermochte.*

Die Prüfung ist ferner:

b) *zunächst eine schriftliche. Bei der schriftlichen Prüfung, welche alle Candidaten gleichzeitig abzulegen, und wobei sie insgesammt die nämlichen Fragen zu beantworten haben, muss eine stetige strenge Ueberwachung derselben durch je zwei Prüfungs-Commissäre stattfinden.*

Die Candidaten dürfen sich hiebei keiner wissenschaftlichen Hilfsmittel bedienen, und haben ihre Arbeit, ohne die Prüfungs-Localitäten zu verlassen, innerhalb zwölf Stunden zu beenden.

Die Fragen zur schriftlichen Prüfung sind von den öffentlichen Forstlehranstalten zu liefern.

Das Feld der forstlichen Kenntnisse ist diessfalls in drei Hauptabtheilungen zu bringen.

Aus jeder solchen Hauptabtheilung ist eine grössere Zahl von Fragen oder Aufgaben, deren indess keine mehr als zwei bis drei Stunden zur Ausarbeitung erfordern darf, von den betreffenden Professoren zusammenzustellen und versiegelt an das Ministerium für Landescultur und Bergwesen einzusenden. Die bezüglichen Lehrer sind bei ihrem Eide verpflichtet, sämmtliche Fragen und Aufgaben gänzlich verschwiegen zu halten. Von denselben wird das Ministerium je eine aus jeder Hauptabtheilung auswählen, durch den hiezu bestimmten Ministerialbeamten eigenhändig auf ein besonderes Blatt zusammenschreiben, dieses in einen Umschlag bringen, und den Umschlag mit dem Präsidial- und eigenen Siegel verschliessen lassen.

Zapieczętowane pytań cedułki przez ministeryum bezpośrednio do przełożonego komisyi egzaminacyjnej przesłane będą, który takowe dopiero przy rozpoczęciu egzaminu w przytomności reszty innych komisarzy i w przytomności kandydatów otworzy, a ostatnim do odpowiadania zadyktuje.

Bezpośrednio po egzaminie piśmiennym nastąpić ma dnia drugiego,

c) egzamin ustny.

Przy ustnym egzaminie, publicznie odbyć się mającym, kandydaci po porządku, przez losowanie oznaczonym, przywołani być mają. Tenże zbytecznie rozciągnionym być nie może. Egzaminacyjna przeto komissya pytania tak urządzić ma, aby przynajmniej w ciągu dwóch godzin pewnego zdania względem uzdolnienia każdego pojedyńczego egzamin składającego osiągnąć mogła. Komisarze atoliż egzaminacyjni prawo mają użyć dla siebie równego czasu egzaminacyjnego do dowolnego zadawania pytań. Ci wedle wieku swego przemieniać się mają. Najstarszy zaczyna.

Wszystkie pytania, tak piśmienne jak ustne, mają raczej na praktyczny kierunek zważać i najpierwej i najszczególniej uwzględniać zadanie samodzielnego administratora leśniczowskiego.

Przed rozpoczęciem egzaminów musi każdy kadydat przed komisyą egzaminacyjną wykazać identyczność (tożsamość) swej osoby.

8. Jeżeli wszyscy kandydaci wyegzaminowani są, natenczas komisarze egzaminacyjni bez zwłoki i przerwy wypracowania piśmienne przejrzeć mają.

Wedle zdania, zasadzającego się tak na tych jak na ustnym egzaminie, nastąpić ma głosowanie względem uzdolnienia kandydatów do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa. Takowi ogłoszeni być mają albo jako nieuzdolnieni albo uzdolnieni, albo też szczególniej uzdolnieni. Większość głosów rozstrzyga. Jeżeliby nad spodziewanie wydarzył się takowy przypadek, żeby jeden a ten sam kandydat przez pojedyńcze głosy tak za nieuzdolnionego, jak też za szczególniej uzdolnionego uznanym był, natenczas musiałyby takowe wprost sobie przeciwne głosy wzajemnie się zniszczyć, parami zaś jeden pozostający rozstrzygać. Jeżeliby zaś głos ten onegoż za szczególniej uzdolnionego uznawał, natenczas ów w takowym szczególnym przypadku pomimo tego tylko za uzdolnionego uznanym być ma.

Uzdolnienie zresztą osądzonem być ma nie wedle wyobrażeń pewnej szkoły lub szczególnego przeświadczenia jakowego naukowego stronnictwa, lecz wedle powszechnego stanowiska nauki leśniczowskiej, a osobliwie z uwzględnieniem tej okoliczności, czy kandydat w stanie jest utworzyć sobie samoistne zdanie i należycie zastósować nabyte teorye. Nadto także i na uzdolnienie konceptowe zważać się winno, ku czemu piśmienny egzamin dość ukaże punktów oparcia.

9. Za nieuzdolnionego uznany kandydat po upływie jednego roku znowu do egzaminu zgłosić się może, jeżeliby zaś i wtedy się nie utrzymał, natenczas już na zawsze odsuniętym być ma.

Kandydatom za uzdolnionych uznanym wyda się na to zaświadczenie. Takowe przez wszystkich komisarzy egzaminacyjnych podpisane być mają.

Die gesiegelten Fragezetteln werden von dem Ministerium unmittelbar an den Vorstand der Prüfungscommission übersendet, welcher dieselben erst bei Beginn der Prüfung in Gegenwart der übrigen Prüfungscommissäre und der Prüfungscandidaten eröffnet, und letzteren zur Beantwortung dictirt.

Unmittelbar an die schriftliche Prüfung hat sich des andern Tages

c) *die mündliche anzureihen.*

Bei der mündlichen Prüfung, welche öffentlich abzuhalten ist, sind die Candidaten nach der durch Losung bestimmten Ordnung vorzurufen. Dieselbe darf nicht übermässig ausgedehnt werden. Die Prüfungscommission hat daher die Fragen so einzurichten, dass sie wenigstens innerhalb zwei Stunden zu einem sicheren Urtheil über die Befähigung jedes einzelnen Examinanden gelangen kann.

Die Prüfungscommissäre sind übrigens berechtiget, jeder für sich einen gleichen Theil der Prüfungszeit zur beliebigen Fragestellung in Anspruch zu nehmen. Dieselben haben hiebei nach Massgabe ihres Lebensalters zu wechseln. Der Aelteste beginnt.

Alle Fragen, sowohl die schriftlichen als die mündlichen, haben mehr die praktische Richtung festzuhalten, und zunächst und vorzugsweise die Aufgabe eines selbständigen Forstverwalters zu berücksichtigen.

Vor Beginn der Prüfungen müssen sämmtliche Candidaten die Identität ihrer Person der Prüfungscommission nachweisen.

8. Sind sämmtliche Candidaten geprüft, so haben die Prüfungscommissäre ohne Verzug und ununterbrochen die schriftlichen Ausarbeitungen durchzugehen.

Nach Massgabe des hierauf und auf die mündliche Prüfung gegründeten Urtheiles hat sodann die Abstimmung über die Befähigung der Candidaten zur selbständigen Wirthschaftsführung zu erfolgen. Dieselben sind als nichtbefähiget, oder als befähiget, oder als vorzüglich befähiget zu erklären. Die Stimmenmehrheit entscheidet. Sollte wider Vermuthen der Fall vorkommen, dass ein und derselbe Candidat von einzelnen Stimmen sowohl, als nicht befähiget, als auch als vorzüglich befähiget erklärt werden möchte, so hätten sich derlei einander schroff gegenüberstehende Stimmen gegenseitig zu tilgen, durch Abpaarung aufzuheben, und die übrigbleibende Stimme den Ausschlag zu geben. Würde sich diese jedoch für vorzüglich befähiget erklärt haben, so darf in diesem besonderen Falle dessenungeachtet bloss auf befähiget erkannt werden.

Die Befähigung ist übrigens nicht etwa nach den Ansichten einer bestimmten Schule oder der besonderen Ueberzeugung einer wissenschaftlichen Partei, sondern nach dem allgemeinen Standpuncte der Forstwissenschaft, und hauptsächlich mit Rücksicht auf den Umstand zu beurtheilen, ob der Candidat sich ein selbständiges Urtheil zu bilden, und die sich angeeigneten Theorien gehörig anzuwenden vermag. Ausserdem kömmt aber auch die Conceptsfähigkeit in Betracht zu ziehen, wozu die schriftliche Prüfung genügende Anhaltspuncte gewährt.

9. Ein als nicht befähiget erkannter Candidat kann sich nach Verlauf eines Jahres abermals zur Prüfung melden; besteht er auch dann nicht, so ist er für immer abzuweisen.

Den als befähiget erkannten Candidaten wird ein Zeugniss hierüber ausgefertiget. Dasselbe ist von sämmtlichen Prüfungs-Commissären zu unterzeichnen.

10. Na akt egzaminacyjny ma być protokół sporządzony, który po zamknięciu tego aktu, wraz z wszystkiemi robotami egzaminacyjnemi, ministerstwu kultury krajowej i górnictwa przesłać należy.

11. Do przypuszczenia do egzaminu rządowego leśniczowskiego, każdy kandydat z góry taksę 10 złr. konw. mon. do tej kassy złożyć winien, która właśnie ku temu przeznaczoną będzie.

12. Jeżeliby komisarze egzaminacyjni swego urzędu bezpłatnie przyjąć nie chcieli i nie mogli, wyznaczy im ministeryum kultury krajowej i górnictwa odpowiednie wynagrodzenie.

13. Tak dni, w których egzamina rządowe mają być przedsięwzięte, jako i bliższe postanowienia względem zgłoszenia się do egzaminu, będą zawsze kilka tygodni naprzód, komisarze egzaminacyjni zaś krótko przed rozpoczęciem egzaminu, publicznie ogłoszeni.

14. Jeżeli leśniczowski egzamin rządowy przez trzy lata ciągle odbywanym był, natenczas rządowe posady na urzędników leśniczowskich, wyjąwszy promocye ustanowionych już rządowych urzędników leśniczowskich, owym tylko osobom nadane być mogą, którzy przy rzeczonym egzaminie jako uzdolnieni uznanymi zostali. Tymczasowo te osoby przed innemi pierwszeństwo mają. Ci, których za szczególniej uzdolnionych uznano, zawsze szczególniej uwzględnieni będą. Już w służbie rządowej znajdujący się urzędnicy leśniczowscy, z wyjątkiem samych tylko praktykantów nie mogą być do następnego złożenia egzaminu rządowego przymuszani.

Rządowy egzamin leśniczowski uzdolnia do wszystkich posad rządowych urzędników leśniczowskich.

15. W c. k. leśniczowskim zakładzie naukowym Maryabrunn, dozwolone dotąd prywatne egzamina, z początkiem roku 1850 ustać mają.

B. Rozporządzenia względem wykształcenia i egzaminowania leśno-strażnych i oraz technicznych osób pomocniczych.

1. W niektórych krajach istniejący instytut egzaminatorów leśniczowskich, niniejszem znosi się.

2. Na przyszłość ci tylko administratorowie leśniczowscy do przyjęcia uczniów leśniczowskich (elewów leśniczowskich) upoważnieni być mają, którzy przy egzaminie rządowym jako uzdolnieni uznani byli. Czas, w którym się to stać może, najmniej o rok wprzód swego czasu oznajmionym być ma.

3. Takowi uczniowie, lub elewi leśniczowscy, musieli byli odbyć nauki szkół ludowych a najmniej po trzechletniej praktyce i po odbytym dwudziestym roku życia, zgłaszać się mogą do egzaminu względem ich uzdolnienia do podrzędnej służby administracyjnej.

4. Egzamina te co rok w pewnym czasie, w siedlisku władz obwodowych, przez osobne komisye egzaminacyjne przedsięwzięte być mają.

5. Każda komisya egzaminacyjna złożoną być ma z trzech komisarzy, z których jeden prezyduje. Na każdy rok inni komisarze egzaminacyjni będą wybrani.

Prezydujący bezpośrednio przez ministeryum kultury krajowej i górnictwa mianowanym będzie. Na obu innych asessorów dotyczące krajowe stowarzyszenia leśni-

10. Ueber den Prüfungsact ist ein Protokoll zu verfassen, welches nach Abschluss dieses Actes sammt allen Prüfungsarbeiten an das Ministerium für Landescultur und Bergwesen zu übermitteln kömmt.

11. Für die Zulassung zur Staatsforstprüfung ist von jedem Candidaten vorhinein die Taxe von 10 fl. C. M. an jene Casse zu entrichten, welche hiezu eigens bestimmt werden wird.

12. In soferne die Prüfungs-Commissäre ihr Amt nicht unentgeltlich übernehmen wollen und können, wird ihnen ein angemessenes Honorar durch das Ministerium für Landescultur und Bergwesen angewiesen werden.

13. Die Tage, an welchen die Staatsprüfungen vorzunehmen sind, und die näheren Bestimmungen über die Anmeldung zur Prüfung werden stets einige Wochen früher, die Prüfungs-Commissäre aber kurz vor Beginn der Prüfung öffentlich bekannt gemacht werden.

14. Ist die Staatsforstprüfung drei Jahre hindurch abgehalten worden, so dürfen die Forstbeamtenstellen des Staatsdienstes, abgesehen von Beförderungen bereits angestellter Staatsforstbeamten, nur solchen Individuen verliehen werden, welche bei der gedachten Prüfung als befähiget erkannt worden sind. Mittlerweile haben diese Individuen den Vorzug vor anderen. Jene, welche als vorzüglich befähiget erkannt wurden, werden stets besonders berücksichtigt werden. Die bereits im Staatsdienste stehenden Forstbeamten können mit Ausnahme der blossen Practikanten zur nachträglichen Ablegung der Staatsprüfung nicht verhalten werden.

Die forstliche Staatsprüfung befähiget zu allen Staatsforstbeamten-Stellen.

15. Die an der k. k. Forstlehranstalt zu Mariabrunn bisher gestatteten Privatprüfungen haben mit Beginn des Jahres 1850 aufzuhören.

B. Anordnungen in Ansehung der Ausbildung und Prüfung des Forstschutz- zugleich technischen Hilfspersonales.

1. Das in einigen Kronländern bestehende Institut der Kreisforst-Examinatoren wird hiermit aufgehoben.

In Zukunft sollen nur jene Forstverwalter zur Aufnahme von Forstlehrlingen (Forstzöglingen) ermächtiget seyn, welche bei der Staatsforstprüfung als befähiget anerkannt wurden. Der Zeitpunct, wann diess stattzufinden hat, wird wenigstens ein Jahr voraus seiner Zeit bekannt zu machen seyn.

3. Derlei Lehrlinge oder Forstzöglinge müssen den Unterricht der Volksschulen genossen haben, und können nach einer mindestens dreijährigen Praxis und zurückgelegtem zwanzigstem Lebensjahre sich zur Prüfung hinsichtlich ihrer Befähigung für den untergeordneten Verwaltungsdienst melden.

4. Diese Prüfungen sind alljährlich zu einer bestimmten Zeit am Sitze der Kreisbehörden von besonderen Prüfungs-Commissionen vorzunehmen.

5. Jede Prüfungs-Commission hat aus drei Commissären zu bestehen, wovon einer den Vorsitz führt. Die Prüfungs-Commissäre werden für jedes Jahr insbesondere erwählt.

Das vorsitzende Individuum ist unmittelbar von dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen zu ernennen. Für die beiden anderen Beisitzer haben die bezüglichen Landesforst-

czowskie, albo w braku stowarzyszeń leśniczowskich, dotyczące wiejsko-gospodarcze towarzystwa zaproponować mają po sześciu z rzeczą obeznanych osób, z których ministeryum kultury krajowej i górnictwa, wybierze dwóch jako komisarzy i dwóch jako zastępców.

6. Egzamina odbywać się mają jawnie i tylko ustnie, lubo tem wcale nie są wyłączone piśmienne roboty, jeżeli połączone być mogą z rozwiązaniem ustnych pytań, bez za nadto długiego zatrzymywania się, jakoto np. małe kosztów obliczenia, próby krótkich oznajmień urzędowych, i t. p. Czas trwania egzaminu dla każdego pojedyńczego kandydata nie ma przechodzić trzech godzin. Zresztą przy tych egzaminach, wedle analogii leśniczowskiego egzaminu rządowego postępywać należy. Jednakże takowe tylko pytania egzaminacyjne zadawane być mają, które dotyczą przedmiotów podrzędnej służby administracyjnej.

7. Kandydaci do podrzędnej służby administracyjnej orzeczeni być mają, jako do użycia nie zdatni, albo jako zdatni, albo bardzo zdatni.

Owi, którzy nie są zdatni, po upływie jednego lub dwóch lat, powtórnie do egzaminu przypuszczeni być mogą.

Jeżeli która osoba znowu za niezdatną uznaną będzie, natenczas ta na zawsze odsuniętą być ma.

Kandydatom, za zdatnych uznanym, udzielonem ma być na to zaświadczenie, przez wszystkich komisarzy podpisane.

8. Protokół, na egzaminacyjny akt ułożyć się mający i zamknięty, wraz ze wszystkiemi alegatami, u władzy obwodowej złożonym być ma.

9. Za przypuszczenie do egzaminu każdy kandydat z góry złożyć winien taksę 5 złr. konw. mon. u tej kassy, która właśnie ku temu naznaczoną będzie.

10. Jeżeliby komisarze egzaminacyjni swego urzędu bezpłatnie przyjąć nie chcieli nie mogli, wyznaczy im ministerstwo kultury krajowej i górnictwa, honoraryum odpowiednie.

Thinnfeld m. p.

64.

Spis

wyłącznych przywilejów przez ministerstwo handlu na d. 18. Stycznia 1850. udzielonych.

Wincentemu Aleksowiczowi, Doktorowi medycyny i członkowi kolegium doktorskiego we Wiedniu, mieszkającemu we Wiedniu (na Alservorstadzie pod Nr. 351.) na poprawienie w maszynie do wkładania zapałek, przez coby dowolnie wiele zapałek na raz wkładać można; na jeden rok. L. 46-H. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Józefowi Palkh, miejskiemu kupcowi, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście Nr. 255 „zum Amerikaner" pod Amerykaninem) na wynalazek wyrabiania orderowych haczków ze wszystkich metalów, za pomocą których jeden lub więcej orderów i medalów z jednej uniformowej lub zwyczajnej sukni, prędko trwale na drugą suknią

vereine, oder in Ermanglung von Forstvereinen die betreffenden Landwirthschafts-Gesellschaften, je sechs sachverständige Individuen vorzuschlagen, aus welchen das Ministerium für Landescultur und Bergwesen zwei als Commissäre und zwei als Ersatzmänner wählt.

6. Die Prüfungen sind öffentlich und bloss mündlich abzuhalten, wiewohl schriftliche Arbeiten, welche mit der Beantwortung mündlicher Fragen ohne zu langen Aufenthalt verbunden werden können, als z. B. kleine Kostenberechnungen, Proben kurzer Amtsanzeigen u. dgl. hiedurch keineswegs ausgeschlossen sind. Die Zeitdauer der Prüfung soll für jeden einzelnen Candidaten drei Stunden nicht übersteigen. Im Uebrigen ist bei diesen Prüfungen analog der Staatsforstprüfung vorzugehen. Es dürfen jedoch nur solche Prüfungsfragen gegeben werden, welche Gegenstände des untergeordneten Verwaltungsdienstes betreffen.

7. Die Candidaten sind als zum untergeordneten Verwaltungsdienste nicht brauchbar, oder als brauchbar, oder als sehr brauchbar zu bezeichnen.

Jene, welche nicht brauchbar sind, können nach Verlauf eines oder zweier Jahre wiederholt zur Prüfung zugelassen werden.

Wird ein Individuum nochmals als unbrauchbar erkannt, so ist es für immer zurückzuweisen.

Den als brauchbar erkannten Candidaten ist ein von sämmtlichen Commissären unterzeichnetes Zeugniss hierüber auszufertigen.

8. Das über den Prüfungsact aufzunehmende und abgeschlossene Protokoll ist samm allen Beilagen bei der Kreisbehörde zu hinterlegen.

9. Für die Zulassung zur Prüfung ist von jedem Candidaten vorhinein eine Taxe von 5 fl. Conv. Münze an jene Casse zu entrichten, welche eigens hierzu bestimmt werden wird.

10. In soferne die Prüfungs-Commissäre ihr Amt nicht unentgeltlich übernehmen wollen und können, wird ihnen ein angemessenes Honorar durch das Ministerium für Landescultur und Bergwesen angewiesen werden.

Thinnfeld m. p.

64.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 18. Jänner 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Vincenz Alexovits, Doctor der Medicin und Mitglied des Doctoren-Collegiums zu Wien, wohnhaft in Wien (Alservorstadt Nr. 351), auf die Verbesserung an der Einlegmaschine für Zündhölzchen, wodurch man in den Stand gesetzt werde, beliebig viele Zündhölzchen auf einmal einzulegen, auf ein Jahr. Z. 46-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheits-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Joseph Palkh, bürgerlicher Handelsmann, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 255, zum Amerikaner), auf die Erfindung, Ordenshaken aus allen Metallen zu erzeugen, wodurch einzelne oder mehrere Orden und Medaillen von einem Uniform- oder gewöhnlichen Rocke schnell und haltbar auf einen andern Rock befestiget werden können,

przymocowane być mogą bez uszkodzenia wstążek orderu lub medalu, na rok jeden. L. 95-H. O dochowanie tajemnicy proszono.

Jakubowi, Franciszkowi Hembergierowi, dyrektorowi administracyjnemu, we Wiedniu (w mieście Nr. 785.), na wynalazek i poprawienie w postępowaniu i redukcyi kruszcu cynkowego (tak zwanego galmaju), za pomocą spalnych redukujących gazów, przez coby wielką ekonomią w robocie ręcznej i materyałach opałowych, mniejszy ubytek metalu, i nakoniec nie tak prędkie zniszczenie retortów osiągniono, na lat pięć. L. 212-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Fryderykowi Rödygierowi, mieszkającemu we Wiedniu (St. Ulrich Nr. 50.), na wynalazek nowego postępowania we fabrykacyi bieli ołownej (blajwasu) przez użycie par i gazów, na jeden rok. L. 213-H. — Z publicznych na zdrowie i bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzioziemczy złożono. Otwarty opis oryginalny znajduje się w przechowaniu u namiestnictwa niższej Austryi do wglądnienia dla każdego.

Henrykowi Danielowi Schmidowi, c. k. krajowo-uprawnionemu fabrykantowi maszyn mieszkającemu we Wiedniu (Landstrasse Nr. 144.), na wynalazek i poprawienie w konstrukcyi wszelkich gatunków kolejno-żelaznych wozów (wagonów), wedle której takowe po największej części z żelaza ukonstruowane są, przezco przy równej sile nośnej znacznie mniejszy ciężar mają niż dotychczasowe kolejno-żelazne wagony, daleko bezpieczniejszemi i trwalszemi są i przy uszkodzeniach daleko łatwiej i mniej kosztownie zreparowane być mogą, na lat pięć. L. 214-H. — Ze względów na publiczne bezpieczeństwo wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Otwarty opis oryginalny znajduje się u namiestnictwa niższej Austry do wglądnienia dla każdego.

Bruck m. p.

65.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 20. Stycznia 1850,

którem się niektóre przywileja przez upływ czasu za ustałe oświadczają.

Przywileja:

1. Melchiora Verhegen z dnia 6. Czerwca 1834, na lat piętnaście, na poprawienie kotłów parowych;

2. Arthura Wall, z dnia 10. Czerwca 1844, na lat pięć, na poprawienie we fabrykacyi metalów przez użycie pewnych substancyi i elektryczności;

3. Józefa Recalcati, z dnia 17. Czerwca 1844, na lat pięć, na wynalazek, z największą prędkością i dowolną siłą w ruch wprowadzić płynące w kunsztownych kanałach ciała;

4. A. B. Bächera z dnia 25. Czerwca 1844, przedłużony na rok czwarty i piąty, na wynalazek i poprawienie we fabrykacyi wyciśniętych towarów srebnych i mealowych;

ohne das Band, den Orden oder die Medaille zu beschädigen, auf ein Jahr. Z. 95-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Erfindung und Verbesserung in der Behandlung und Reduction des Zinkerzes (Gallwey genannt), mittelst der verbrennlichen reducirenden Gase, wodurch eine grosse Oekonomie an Handarbeit und an Brennstoff, ein geringerer Abgang an Metall, und endlich ein minder schnelles Zugrundegehen der Retorten erzielt werde, auf fünf Jahre. Z. 212-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheits-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Friedrich Rödiger, wohnhaft in Wien (St. Ulrich Nr. 50), auf die Erfindung eines neuen Verfahrens in der Bleiweiss-Fabrikation durch Anwendung von Dämpfen und Gasen, auf ein Jahr. Z. 213-H. — In öffentlichen Sanitäts- und Sicherheits-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremden-Revers liegt vor. Die offen gehaltene Original-Beschreibung befindet sich bei der Statthalterei von Niederösterreich zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Heinrich Daniel Schmid, k. k. landesbefugten Maschinen-Fabrikanten, wohnhaft in Wien (Landstrasse Nr. 141), auf die Erfindung und Verbesserung in der Construction aller Gattungen Eisenbahn-Wagen (Waggons), nach welcher dieselben grösstentheils von Eisen construirt seien, wodurch sie bei gleicher Tragbarkeit ein bedeutend geringeres Gewicht als die bisherigen Eisenbahnwaggons besitzen, viel feuersicherer und dauerhafter und bei Beschädigungen weit leichter und minder kostspielig zu repariren seien, auf fünf Jahre. Z. 214-H. — In öffentlichen Sicherheits-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offen gehaltene Original-Beschreibung befindet sich bei der Statthalterei von Niederösterreich zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

65.

Erlass des Handelsministeriums vom 20. Jänner 1850,

womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden.

Die Privilegien des:

1. Melchior Verheyen vom 6. Juni 1834, für fünfzehn Jahre, auf Verbesserung der Dampfkessel;

2. Arthur Wall vom 10. Juni 1844, für fünf Jahre, auf die Verbesserung in der Fabrikation der Metalle durch Anwendung gewisser Substanzen und der Elektricität;

3. Giuseppe Recalcati vom 17. Juni 1844, für fünf Jahre, auf die Erfindung, in künstlichen Canälen schwimmende Körper mit grösster Geschwindigkeit und beliebiger Kraft in Bewegung zu setzen;

4. A. B. Bächer vom 25. Juni 1844, verlängert für das vierte und fünfte Jahr, auf die Erfindnng und Verbesserung in der Fabrikation geprägter Silber- und Metallwaaren;

5. Jana Coope Haddan z dnia 25. Czerwca 1844, na lat pięć, na poprawienie przy kołach u wozów kolei żelaznej;

6. Abrahama Dirona, z dnia 25. Czerwca 1844, na lat pięć, na poprawienie w czesaniu wełny i innych włoknistych substancyi;

7. L. Jacobs z dnia 25. Czerwca 1845, na lat pięć, na wynalazek w odżywieniu węgla zwierzęcego;

8. Karola Bauera z dnia 25. Czerwca 1844, przedłużony na rok piąty, na wynalazek w umocowaniu cegieł i łupków na dachach za pomocą właściwego sposobu śrub i gwoździ;

9. Ludwika de Orth, z dnia 27. Czerwca 1845, przedłużony na rok czwarty, na wynalazek w celu zapobieżenia instrukcyi kotłów parowych;

10. Szczepana Krakowitzera z dnia 22. Czerwca 1846, na lat trzy, na wynalazek nowej mazi;

11. Karola Perinetti z dnia 4. Czerwca 1847, na lat dwa, na wynalazek potrójnie działającego mechanicznego motowidła;

12. Ludwika de Orth, z dnia 21. Czerwca 1847, przedłużony na rok drugi, na wynalazek nowego postępowania z kruszcami cynkowemi;

13. Jana Józefa Martial Demoret Durozog z dnia 28. Czerwca 1847, na lat dwa na wynalazek budziciela;

przez upływ czasu ustały, a zarazem przesełają się opisy dotyczące przez namiestnictwo kraju koronnego niższej Austryi c. k. politechnickiemu instytutowi do przechowania dla wglądnienia powszechnego.

Bruck m. p.

66.

Spis

wyłącznych przywilejów przez ministerstwo handlu z dnia 31. Stycznia 1850 udzielonych.

Janowi Bogumiłowi Seyrig, cywilnemu inżynierowi z Mettelwitz w Saksonii, obecnie w Anglii mieszkającemu, przez Dra Karola Kubenika, mieszkającego we Wiedniu (w mieście Nr. 422), na wynalazek, używać siły odśródpędnej za pomocą należących ku temu przyrządzeń, maszyn i narzędzi do fabrykacyi i rafinowania cukru, na jeden rok. L. 216-H. A. — Z publicznych na zdrowie i bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nic nie stoi na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy złożono. Ze strony policyi nie znaleziono żadnej przeszkody przeciw osobie o przywilej się ubiegającego. Otwarty przywileju opis znajduje się dla powszechnego wglądnienia w przechowaniu c. k. namiestnictwa niższej Austryi.

Janowi Bogumiłowi Seyrig, cywilnemu inżynierowi z Mettelwitz w Saksonii, mieszkającemu obecnie we Wiedniu, przez Dra Karola Kubenika, mieszkającego we Wiedniu (w mieście pod Nr. 422), na wynalazek, używać siły odśródpędnej przy wyparowaniu cukrowych i innych płynów, na rok jeden. L. 216-H. B. — Z publicznych

5. John Coupe Haddan vom 25. Juni 1844, für fünf Jahre, auf die Verbesserung an den Rädern zu Eisenbahnwägen;

6. Abraham Dixon vom 25. Juni 1844, für fünf Jahre, auf die Verbesserung im Kämmen der Wolle und anderer faseriger Substanzen;

7. L. Jacobs vom 25. Juni 1844, für fünf Jahre, auf die Erfindung in Wiederbelebung der thierischen Kohle;

8. Carl Bauer vom 25. Juni 1844, verlängert fürs fünfte Jahr, auf die Erfindung in Befestigung der Ziegel und Schiefer auf Dächern mit einer eigenen Art von Schrauben und Nägel;

9. Louis von Orth vom 27. Juni 1845, verlängert fürs vierte Jahr, auf die Erfindung zur Vorbeugung der Incrustation der Dampfkessel;

10. Stephan Krakowitzer vom 22. Juni 1846, für drei Jahre, auf die Erfindung einer neuen Wagenachsenschmiere;

11. Carl Perinetti vom 4. Juni 1847, für zwei Jahre, auf die Erfindung eines dreifach wirkenden mechanischen Haspels;

12. Louis von Orth vom 21. Juni 1847, verlängert fürs zweite Jahr, auf die Erfindung eines neuen Verfahrens in Behandlung der Zinkerze;

13. Jean Joseph Martial Demoret Durozog vom 28. Juni 1847, für zwei Jahre, auf die Erfindung eines neuen Weckers,

sind durch Zeitablauf erloschen und die bezüglichen Beschreibungen werden unter Einem durch die Statthalterei für das Kronland Niederösterreich dem k. k. polytechnischen Institute zur Aufbewahrung für Jedermanns Einsicht zugemittelt.

Bruck m. p.

66.

Verzeichniss

der von dem Ministeriums des Handels am 31. Jänner 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Johann Gottlob Seyrig, Civil-Ingenier aus Mettelwitz in Sachsen, derzeit in England wohnhaft, durch Dr. Carl Kubenik, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 422), auf die Erfindung, die Centrifugalkraft mittelst der dazu gehörigen Vorrichtungen, Maschinen und Werkzeuge zur Fabrikation und Raffinirung des Zuckers anzuwenden, auf ein Jahr. Z. 216-H. A. — In öffentlichen Sanitäts- und Sicherheits-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremden-Revers liegt vor. Polizeilicher Seits wurde gegen die Person des Privilegium-Werbers kein Anstand erhoben. Die offen gehaltene Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei der k. k. Statthalterei für Niederösterreich zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Johann Gottlob Seyrig, Civil-Ingenieur aus Mettelwitz in Sachsen, derzeit in England wohnhaft, durch Dr. Carl Kubenik, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 422), auf die Erfindung, die Centrifugalkraft bei der Verdampfung zuckerhältiger und anderer Flüssigkeiten anzuwenden, auf ein Jahr. Z. 216-H. B. — In öffentlichen Sanitäts- und Sicherheits-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Be-

na zdrowie i bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nic nie stoi na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy złożono. Ze strony policyi przeciw osobie o przywilej się ubiegającego żadnej nie znaleziono przeszkody. Otwarty przywileju opis znajduje się dla wglądnienia powszechnego w przechowaniu u c. k. namiestnictwa niższej Austryi.

Renkinowi i Sirtainowi, kupcom z Verviers w Belgii, mieszkającym we Wiedniu (w mieście Nr. 769.), na wynalazek maszyny, za pomocą której zupełnie odłączone i oddalone bywają od owczej wełny wszelkie obce nieużyteczne substancye, nawet i wszy włosowe z oszczędzeniem kosztownego przebierania ręcznego, na rok jeden. L. 291-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Rewers cudzoziemczy złożono. Ze strony policyi nie znaleziono żadnej przeszkody przeciw osobie o przywilej ubiegającego się.

Józefowi Frank, inżynierowi z Hermanstadu w Siedmiogrodzie, obecnie w Wiedniu mieszkającemu (w mieście Nr. 1097.), na wynalazek massy z różnego gatunku żywic do podzelowania obuwia, tak zwana „*Resina Arbora Franca*" na rok jeden. L. 292-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Karolowi Brenna, przędnikowi jedwabiu, mieszkającemu w Medyolanie (*Contrada della Torre de Moriggi* Nr. 2816), na wynalazek i poprawienie w przędzalni jedwabiu, która co do istoty rzeczy w tem zawisła, że jedwab przy zmotaniu podwójnem zwijaniem na przód i na odwrót na jednej a tej samej nici podwójne otrzymuje ściśnienie i podwójne krzyżowanie, na lat pięć. L. 394-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

67.

Okólny reskrypt ministerstwa wojny z dnia 4. Lutego 1850,

do jeneralnej dyrekcyi inżynieryi i do wszystkich krajowych komend wojskowych,

którym obwieszcza się w skutek Najwyższej uchwały nowe ustanowienie rangi i 9-ta klassa dyetowa dla prowadzących rachunki fortyfikacyjne.

Najwyższą uchwałą z dnia 28. Stycznia 1850., raczył Najaśniejszy Pan Jego Cesarska Mość, najłaskawiej zatwierdzić wporządkowanie prowadzących rachunki fortyfikacyjne z 10. klasy dyetowej do 9. z rangą każdoczasowo najmłodszego adjunkta polnego komisaryatu wojennego (feldkriegskomisaryatu).

Gyulaj m. p.

68.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 6. Lutego 1850,

do wszystkich administracyj pocztowych, dyrekcyj pocztowych i do dyrekcyi rządowych telegrafów,

którem się obwieszczają prowizoryczne postanowienia względem używania telegrafów rządowych ze strony publiczności.

Aby z jednej strony ułatwić dla publiczności używanie telegrafu, przez zniżenie należytości, z drugiej strony w większą zgodność wprowadzić austryacką taksę za telegraficzne depesze z taksą, w pogranicznych państwach niemieckich istniejącą, pod-

denken entgegen. Der Fremden-Revers liegt vor. Polizeilicher Seits wurde gegen die Person des Privilegiumwerbers kein Anstand erhoben. Die offen gehaltene Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei der k. k. Statthalterei für Niederösterreich zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Renkin und Sartaine, Kaufleute aus Verviers in Belgien, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 769), auf die Erfindung einer Maschine, womit alle fremdartigen nutzlosen Substanzen, sogar die Kletten (Haarläuse genannt) von der Schafwolle mit Ersparniss des kostspieligen Handklaubens vollständig abgesondert und beseitigt werden, auf ein Jahr. Z. 291-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. Der Fremden-Revers liegt vor. Polizeilicher Seits wurde gegen die Person des Prilegiumwerbers kein Anstand erhoben.

Dem Joseph Frank, Ingenieur aus Hermannstadt in Siebenbürgen, derzeit in Wien (Stadt Nr. 1097) wohnhaft, auf die Erfindung einer Masse aus verschiedenartigen Harzen zur Besohlung von Fussbekleidungen, Resina Arbora Franca *genannt, auf ein Jahr. Z. 292-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

Dem Carlo Brenna, Seidenspinner, wohnhaft in Mailand (Contrada della Torre dè Moriggi *Nr. 2816), auf die Entdeckung und Verbesserung in der Seidenspinnerei, welche in der Wesenheit darin bestehe, dass die Seide beim Abhaspeln mit zwei Windungen nach vorwärts und nach rückwärts auf einem und demselben Faden einen doppelten Druck und eine doppelte Kreuzung erhalte, auf fünf Jahre. Z. 394-H. Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

Bruck *m. p.*

67.

Circular-Rescript des Kriegsministeriums vom 4. Februar 1850,

an die Generalgenie-Direction und sämmtliche Landesmilitär-Commanden,

womit in Folge Allerhöchster Entschliessung eine neue Rangsbestimmung und die 9. Diätenclasse für die Fortifications-Rechnungsführer angeordnet wird.

Seine Majestät der Kaiser haben auf den Antrag des Kriegsministers mit Allerhöchster Entschliessung vom 28. Jänner 1850 die Einreihung der Fortifications-Rechnungsführer aus der 10. in die 9. Diätenclasse mit dem Range des jeweilig jüngsten Feldkriegscommissariats-Adjuncten allergnädigst zu genehmigen geruht.

Gyulai *m. p.*

68.

Erlass des Handelsministeriums vom 6. Februar 1850,

an alle Postverwaltungen, Postdirectionen und an die Staatstelegraphendirection,

womit die provisorischen Bestimmungen über die Benützung der Staatstelegraphen von Seite des Publikums kundgemacht werden.

Um einerseits dem Publikum die Benützung des Telegraphen durch Ermässigung der Gebühr zu erleichtern, andererseits die österreichische Taxe für telegraphische Depeschen mit der in den angränzenden deutschen Staaten bestehenden, mehr in Einklang zu bringen, hat man

ciągniono nowej rewizyi regulamin wraz z taryfą, pod d. 14 Października 1849 obwieszczony, a przeto dla telegraficznej prywatnej korespondencyi ważność mają postanowienia następujące:

§. 1.

Uprzednio tylko następujące telegrafowe stacye: Wiedeń, Grac, Lublana, Tryest, Linc, Solnogród, Berno, Ołomuniec, Praga i Oderberg, we wszystkich kierunkach do prywatnej korespondencyi użytemi być mogą.

Termin zaczęcia na 15 Lutego 1850 roku ustanowiono.

Połączenie z cudzemi miejscami na linii z Monachium i do Monachium, tudzież połączenie z rządowemi liniami pruskiemi i saskiemi, etc. etc. w jak najkrótszym czasie nastąpi.

§. 2.

Prywatne depesze uprzednio tylko na wymienionych telegrafowych stacyach podawane być mogą.

§. 3.

Przeciwnie zaś miejsce ma przesłanie także i do tych miejsc, do których żadnego nie ma połączenia telegraficznego.

Depesze takowe przez ostatnią stacyę telegrafową należycie zakopertowane i pieczęcią urzędową zamknięte, na pocztę przez urząd telegrafowy do dalszego przesłania podają się.

Przesłanie wedle żądania podawcy, albo sztafetą, albo pocztą listową nastąpić może; sztafety uprzednio tylko do głównych, w dodatku wymienionych miejsc dozwolone są.

§. 4.

Użycie telegrafu każdemu bez wyjątku przysługa, atoliż ze strony publiczności tak dalece tylko miejsce mieć może, jak dalece tego dopuszcza przesłanie depeszów rządowych i użycie telegrafu kolei żelaznej.

§. 5.

Z reguły ograniczenie miejsca mieć nie powinno ani co do formy, ani też co do treści depeszów. Wszelakoż wyłączają się takowe udzielania, które prawom są przeciwne, albo pod względem politycznym, albo ze względu na dobro publiczne, do rozszerzania na tej drodze za niestosowne są uznane. Rozstrzygnienie przysługa przełożonemu stacyi telegrafowej, wszakże przeciw tej założyć można rekurs do dyrekcyi telegrafowej we Wiedniu, a to także za zapłatą należytości na drodze telegraficznej.

§. 6.

Każda przesłać się mająca depesza, musi bez skrócenia i wyraźnie być pisana i oraz zawierać imię i nazwisko, charakter i pomieszkanie tak odsełającego jak adresata. Przy tych depeszach, które od ostatniej stacyi telegrafowej aż do miejsca przeznaczenia swego innemi środkami dalej przesłane być muszą (§. 3.), odsyłający w depeszy dokładnie wymienić ma, czy ją przez zwyczajną pocztę, czy też przez sztafetę dalej przesłać chce.

§. 7.

Aby użycie telegrafu rządowego przystępnem uczynić ile możności wielu korespondentom, nie może depesza telegraficzna więcej jak 100 słów w sobie mieścić.

das unterm 14. October 1849 kundgemachte Reglement nebst Tarif einer neuerlichen Revision unterzogen, und es gelten daher für telegraphische Privatcorrespondenz nachfolgende Bestimmungen:

§. 1.

Es können vorläufig nur die Telegraphen-Stationspuncte Wien, Gratz, Laibach, Triest, Linz, Salzburg, Brünn, Olmütz, Prag und Oderberg in allen Richtungen für die Privatcorrespondenz benützt werden.

Der Anfangstermin ist auf den 15. Februar 1850 festgestellt.

Die Verbindung mit auswärtigen Plätzen auf der Linie von und nach München, der Verkehr mit den preussischen und sächsischen Staatslinien etc. etc. steht nächstens bevor.

§. 2.

Nur auf den genannten Telegraphen-Stationen können vorerst Privatdepeschen aufgegeben werden.

§. 3.

Dagegen findet die Beförderung auch nach Orten Statt, wohin keine telegraphische Verbindung besteht.

Solche Depeschen werden von der letzten Telegraphenstation gehörig couvertirt und mit dem Amtssiegel verschlossen der Postanstalt vom Telegraphenamte zur Beförderung zugestellt.

Die Beförderung kann nach Begehren des Aufgebers mittelst Estaffette oder mittelst der Briefpost erfolgen; Estaffetten sind vorläufig nur nach den im Anhange benannten Hauptorten zuläsig.

§. 4.

Die Benützung des Telegraphen steht Jedermann ohne Ausnahme zu, sie kann jedoch von Seite des Publikums nur in so weit stattfinden, als die Beförderung von Staatsdepeschen und die Benützung des Telegraphen zum Eisenbahnbetriebe diess zulässig machen.

§. 5.

In der Regel hat weder hinsichtlich der Form, noch in Betreff des Inhaltes der Depeschen eine Beschränkung einzutreten. Doch werden solche Mittheilungen ausgeschlossen, welche gegen die Gesetze verstossen oder aus Rücksichten der Politik oder des öffentlichen Wohles zur Verbreitung auf diesem Wege nicht geeignet erachtet werden. Die Entscheidung steht dem Vorsteher der Telegraphenstation zu, doch kann gegen dieselbe der Recurs an die Telegraphendirection in Wien, und zwar gegen Bezahlung der Gebühren auch auf telegraphischem Wege ergriffen werden.

§. 6.

Eine jede zu befördernde Depesche muss ohne Abkürzung und deutlich geschrieben seyn, so wie Vor- und Zunamen, Charakter und Wohnung sowohl des Absenders, als des Adressaten enthalten. Bei denjenigen Depeschen, welche von der letzten Telegraphenstation bis zu ihrem Bestimmungsorte durch andere Mittel weiter befördert werden müssen (§. 3), hat der Absender in der Depesche genau anzugeben, ob er sie mittelst der gewöhnlichen Post, oder durch Estaffette weiter gesendet haben wolle.

§. 7.

Um die Benützung des Staatstelegraphen möglichst vielen Correspondenten zugänglich zu machen, darf eine telegraphische Depesche nicht mehr als 100 Worte enthalten. Mehrere

Kilka depesz jednego a tego samego odsełającego, w tym tylko razie jednę po drugiej przesełać wolno, jeżeli aparata przez innych korespondentów nie są zajęte, czy to na tej samej stacyi, czy na innych stacyach linii.

§. 8.

Urzędy telegrafowe dla publiczności każdego czasu są otwarte. Czas od godziny 7-ej zrana do godziny 8-ej wieczorem oznacza się za czas dzienny, a czas od 9-ej w wieczór do 7-ej z rana, za czas nocny. Zegary wszystkich urzędów telegrafowych, uregulowane są podług czasu wiedeńskiego.

§. 9.

Zameldowanie odesłać się mającej depeszy, dzieje się u przełożonego stacyi telegrafowej, lub u zastępcy tegoż. Ten natychmiast zarządza, aby należytość za przesłanie, podług taryfy wymierzyć się mająca, porachowaną, od odsełającego odebraną, i we własnym, ku temu sporządzić się mającym żurnalu dochodów, wciągnioną była, jako też, aby pokwitowano odsełającemu tak uczynione podanie, jak i uiszczone należytości opłacenie. Jednocześnie z należytością za przesłanie, pobierają się jeszcze:

a) należytość za manipulacyą po 2 złr. od każdej depeszy,

b) należytość za doręczenie (§. 15.),

c) przy depeszach od ostatniej stacyi telegrafowej, za pomocą sztafet dalej przesłać się mających (§. 3.), należytość za sztafetę,

d) w przypadkach, gdyby depesza miała być kollacyonowaną (§. 13), należytość za kollacyonowanie.

§. 10.

Porachowaniu należytości za przesłanie, służy za podstawę liczba słów i oddalenie. Opłaca się:

za	1	do	20	słów	5	kr. od jednej mili linii telegrafowej,
„	21	„	60	„	10	„ „ „ „ „ „
„	61	„	100	„	15	„ „ „ „ „ „

podług których ilości załączona taryfa porachowaną jest.

Adres, podpis i data, także będą ocenione. Każda z 5 lub mniej cyfer składająca się liczba, za jedno słowo uważa się; przy niezwyczajnie długich słowach, każda ilość co 20 liter, za jedno słowo, a pozostająca reszta także za jedno słowo porachowaną będzie. Jeżeli depesze liczą mniej jak 20 słów, ma się jednak opłacać należytość, jaka za 20 słów wypada, a za depesze w porze nocnej podane (§. 8), podwójna za przesłanie należytość.

§. 11.

Przesłanie telegraficznych udzieleń, dzieje się wedle kolejnej następności, z uwzględnieniem czasu pierwszego jej podania przy stacyi telegraficznej.

Obstalowania naprzód nie będą uwzględniane.

Jeżeli w różnych kierunkach telegraficzne udzielania zachodzą, natenczas dla obrotu prywatnego, przemiana kierunku w ten sposób miejsce ma, iż jedna depesza np. z Wiednia do Tryestu, druga z Tryestu do Wiednia, potem znowu jedna z Wiednia do Tryestu i t. d. następuje. W tym samym kierunku depesze, z pun-

Depeschen eines und desselben Absenders hinter einander dürfen nur in dem Falle befördert werden, wenn die Apparate sei es auf der Station selbst oder auf den übrigen Stationen der Linie, nicht von anderen Correspondenten in Anspruch genommen werden.

§. 8.

Die Telegraphenämter sind dem Publikum zu jeder Zeit geöffnet. Die Zeit von 7 Uhr Morgens bis 9 Uhr Abends wird als Tages-, und die Zeit von 9 Uhr Abends bis 7 Uhr Morgens als Nachtzeit bestimmt. Die Uhren aller Telegraphenämter sind nach der Wiener Zeit gerichtet.

§. 9.

Die Anmeldung der abzusendenden Depesche geschieht bei dem Vorsteher der Telegraphenstation, oder dessen Stellvertreter. Dieselbe veranlasst sofort, dass die nach dem Tarife zu erhebende Beförderungsgebühr berechnet, von dem Absender erhoben, und in einem dafür besonders anzulegenden Einnahmsjournale verbucht, so wie dass dem Absender die geschehene Aufgabe und die erfolgte Gebührenberechtigung bescheiniget werde. Gleichzeitig mit der Beförderungsgebühr werden noch:

a) *die Manipulationsgebühr mit 2 fl. für jede Depesche,*
b) *die Zustellungsgebühr (§. 15),*
c) *bei den von der letzten Telegraphenstation mittelst Estaffetten weiter zu befördernden Depeschen (§. 3), die Estaffettengebühr,*
d) *in den Fällen, als die Depesche collationirt werden soll (§. 13), die Collationirungsgebühr erhoben.*

§. 10.

Der Berechnung der Beförderungsgebühr liegt die Wortzahl und Entfernung zu Grunde. Man entrichtet

für	1 bis	20	Worte	5	kr.	pr.	Meile	Telegraphenleitung,
„	21 „	60	„	10	„	„	„	„
„	61 „	100	„	15	„	„	„	„

Nach welchen Ansätzen der beigeschlossene Tarif berechnet ist.

Adresse, Unterschrift und Datum werden mittaxirt. Jede aus 5 oder weniger Ziffern bestehende Zahl wird als ein Wort gerechnet; bei ungewöhnlich langen Worten wird die Anzahl von je 20 Buchstaben als ein Wort und der verbleibende Rest ebenfalls als ein Wort gerechnet. Für Depeschen von weniger als 20 Worten ist dennoch die für 20 Worte entfallende Gebühr und für Depeschen, welche zur Nachtzeit (§. 8) aufgegeben werden, die doppelte Beförderungsgebühr zu entrichten.

§. 11.

Die Beförderung der telegraphischen Mittheilungen geschieht nach der Reihenfolge, mit Berücksichtigung der Zeit ihrer ersten Aufgabe bei der Telegraphenstation.

Vorausbestellungen werden nicht berücksichtiget.

Wenn in verschiedenen Richtungen telegraphische Mittheilungen erfolgen, so findet für den Privatverkehr ein Richtungswechsel in der Weise Statt, dass einer Depesche z. B. von Wien nach Triest, eine andere von Triest nach Wien, dann wieder eine von Wien nach Triest u. s. f. folgt. In derselben Richtung haben die von den Anfangs- und End-

któw początku i z punktów końca linii odchodzące, pierwszeństwo mają przed depeszami na średnich stacyach podanemi.

§. 12.

Wszyscy urzędnicy telegrafowi do najściślejszego dochowania tajemnicy depesz obowiązani są. Cudzym osobom przystępu do pracowni telegrafistów nie dozwala się, jak tylko za wyraźnem pozwoleniem dyrekcyi lub dotyczącego urzędowego przełożonego albo jego zastępcy, a to nawet wtedy tylko, kiedy się nie telegrafuje.

§. 13.

Na żądanie stron, kollacyonuje się każda depesza, t. j. stacya depeszę odsełająca otrzymać ma od stacyi miejsca przeznaczenia na powrót telegrafowaną treść depeszy tak, jak ją ostatnia zrozumiała, za co odsełający opłacić winien całą pojedyńczą taksę bez należytości za manipulacyą, jako należytość za kollacyonowanie.

§. 14.

Każda telegraficzna depesza zaraz po jej nadejściu przez dotyczący urząd telegraficzny wyraźnie napisana, należycie zakopertowana, i pieczęcią onegoż zamknięta, przez zaprzysiężonego posłańca telegrafowego, albo za pomocą urzędu pocztowego do adresy odesłaną będzie. Odbiorca potwierdzić ma rzeczywiste doręczenie z wyszczególnieniem czasu, w którym się to stało, a to albo w książce oddania przedłożyć mu się mającej, albo wedle okoliczności osobno pisanem odebrania poświadczeniem.

§. 15.

Za doręczenie telegrafowanej depeszy od ostatniej stacyi telegrafowej, czy to do stron w miejscu stacyi, czy do poczty opłacić ma podawca depeszy należytość doręczenia 24-krajcarową.

§. 16.

Jeżeliby zajść miały przeszkody w linii telegraficznej, tedy w przypadku, gdyby odsełający czekać nie zamyślał, zwrócona będzie złożona taksa za depeszę jeszcze nie przesłaną. Zresztą rząd żadnej jakiejkolwiekbądź nie bierze na się odpowiedzialności względem przesłania depeszy.

§. 17.

Administracya rządowa zastrzega sobie całkiem zamknąć telegrafy dla przesełania prywatnych korespondencyi, jeżeliby tego okoliczności wymagały.

Bruck m. p.

puncten der Linie abgehenden Depeschen den Vorrang vor den auf den Zwischenstationen aufgegebenen.

§. 12.

Alle Telegraphenbeamten sind zur strengsten Geheimhaltung der telegraphischen Depeschen verpflichtet. Fremden Personen ist der Zutritt zu dem Arbeitszimmer der Telegraphisten nur mit ausdrücklicher Erlaubniss der Direction oder des betreffenden Amtsvorstehers oder dessen Stellvertreters und auch nur dann gestattet, wenn nicht telegraphirt wird.

§. 13.

Auf Begehren der Parteien wird jede Depesche collationirt, d. h. die Station, welche die Depesche absendet, hat von der Station des Bestimmungsortes den Inhalt der Depesche, wie er von letzterer verstanden wurde, zurücktelegraphirt zu erhalten, wofür von dem Absender die ganze einfache Taxe ohne Manipulationsgebühr als Collationirungsgebühr zu entrichten ist.

§. 14.

Jede telegraphische Depesche wird sogleich nach ihrer Ankunft von dem betreffenden Telegraphenamte deutlich geschrieben, gehörig couvertirt und mit dem Siegel desselben verschlossen, durch einen vereideten Telegraphenboten oder durch die Vermittlung der Postanstalt an die Adresse befördert. Der Empfänger hat die richtige Zustellung mit Angabe der Zeit, zu welcher diese stattgefunden hat, in einem ihm vorzulegenden Abgabsbuche, oder nach Umständen durch eine besonders geschriebene Empfangsbescheinigung zu bestätigen.

§. 15.

Für die Zustellung einer telegraphirten Depesche von der letzten Telegraphenstation an die Partei im Stationsorte, oder an die Post ist vom Aufgeber der Depesche eine Zustellungsgebühr von 24 kr. zu entrichten.

§. 16.

Wenn Störungen in der Telegraphenlinie eintreten sollten, so wird, im Falle der Einsender nicht abzuwarten gesonnen ist, die erlegte Taxe für die noch nicht beförderte Depesche zurückbezahlt. Uebrigens übernimmt die Regierung bezüglich der Beförderung der Depesche keine wie immer geartete Haftung.

§. 17

Die Staatsverwaltung behält sich vor, den Telegraphen für die Beförderung von Privat-Correspondenzen, wenn es die Umstände erheischen, ganz zu sperren.

Bruck m. p.

Taryfa

cen za przesłanie prywatnych depesz za pomocą telegrafu rządowego.

Nazwa przestrzeni	Odległość podług mil	Depesze z 1 do 20 słów płacą zł	kr	21 do 60 zł	kr	61 do 100 zł	kr
W północnym kierunku.							
Z Wiednia do Preszburga	9.3	.	47	1	33	2	20
" " " Berna	19.3	1	37	3	13	4	50
" " " Ołomuńca	27.3	2	17	4	33	6	50
" " " Oderberga	42.4	3	32	7	4	10	36
" " " Pragi	63.2	5	16	10	32	15	48
" Preszburga " Berna	19.6	1	38	3	16	4	54
" " " Ołomuńca	27.6	2	18	4	36	6	54
" " " Oderberga	42.7	3	34	7	7	10	41
" " " Pragi	63.5	5	18	10	35	15	53
" Berna " Ołomuńca	24.1	2	1	4	1	6	2
" " " Oderberga	39.2	3	16	6	32	9	48
" " " Pragi *)	60.0	5	.	10	.	15	.
" Ołomuńca " Oderberga	15.1	1	16	2	31	3	47
" " " Pragi	45.9	3	.	5	59	8	59
" Oderberga " Pragi	61.0	5	5	10	10	15	15
W południowym kierunku.							
Z Wiednia do Gracu	27.5	2	18	4	35	6	53
" " " Lublany	56.7	4	44	9	27	14	11
" " " Tryestu	75.5	9	18	12	35	18	53
" Gracu " Lublany	29.2	2	26	4	52	7	18
" " " Tryestu	48.0	4	.	8	.	12	.
" Lublany " Tryestu	18.8	1	34	3	8	4	42
W zachodnim kierunku.							
Z Wiednia do Lincu	24.7	2	4	4	7	6	11
" " " Solnogrodu	39.4	3	17	6	34	9	51
" Lincu " Solnogrodu	14.7	1	14	2	27	3	41

*) Teraz jeszcze przez Ołomuniec idzie.

Wykaz kursów sztafetowych.

Z	Do	Liczba stacyj pocztow.	Pojezdne zł	kr.	Należyto sztafeto zł	kr	Razem zł	kr.
Wiednia	Kremsu . . .	5	6	40	2	—	8	40
	Preszburga .	5	6	40	2	—	8	40
	Tyrnawy . .	8 2/8	9	55	3	18	13	13
	Raab	9 5/8	11	17 4/8	3	51	15	8 4/8
	Pesztu . . .	18 7/8	20	32 4/8	7	33	28	5 4/8
	Stulweissenburga . . .	14 6/8	21	25	5	54	27	19
	Semlinu . . .	40 3/8	42	2 4/8	16	9	58	11 4/8
	Temeszwaru	38 7/8	40	32 4/8	15	33	56	5 4/8
	Hermansztadu	53 7/8	53	48 6/8	21	33	75	21 6/8
	Kołozwaru .	49 6/8	50	55	19	54	70	49
	Koszyo . . .	35 3/8	37	2	14	9	51	11
Gracu	Warazdynu .	8 5/8	12	4 4/8	3	27	15	31 4/8
Lublany	Celowcu . .	5 4/8	7	53	2	12	10	5
	Willachu . .	7 1/8	10	12 6/8	2	51	13	3 6/8
	Karisztadu .	9 2/8	12	49 4/8	3	42	16	31 4/8
	Zagrzebia . .	10 6/8	14	35 6/8	4	18	18	53 6/8
	Zadry . . .	28	30	19 4/8	11	12	41	31 4/8
Tryestu	Wenecyi . .	15	21	8 2/5	6	—	27	8 2/5
	Werony . . .	20 4/8	28	46	8	12	36	58
	Medyolanu .	33	46	6	13	12	59	18
	Padwy . . .	17	23	54 4/5	6	48	30	42 4/5
	Gorycyi . .	3 6/8	5	30	1	30	7	—
	Udyny . . .	5 2/8	7	38 2/5	2	6	9	44 2/5
	Wicency . .	16 6/8	23	34	6	42	30	16
	Brescii . . .	26	41	56 2/5	10	24	52	20 2/5
	Fiume . . .	5	7	20	2	—	9	20
	Capo d'Istrya	1 3/8	2	1	—	33	2	34
	Bergamo . .	30 4/8	42	38	12	12	54	50
	Pola	9	13	12	3	36	16	48
Berna	Ihławy . . .	5 6/8	7	40	2	18	9	58
	Neuhaus . .	9 6/8	13	—	1	54	14	54
Lincu	Ried	5 5/8	7	30	2	15	9	45
	Budziejowic	6 5/8	8	50	2	39	11	29
	Steyer . . .	2 7/8	3	50	1	9	4	59
	Gmunden . .	4 5/8	6	10	1	51	8	1
Solnogrodu	Insbruku . .	11 2/8	16	1	4	30	20	31
	Botzen . . .	19 6/8	28	29	7	54	36	23
	Bregencu . .	24 4/8	35	27	9	48	45	15
	Ischl	3 5/8	4	50	1	27	6	17
	Trydentu . .	24 1/8	34	54	9	39	44	33
	Roweredo .	25 6/8	36	37	10	18	46	55
	Bryksenu . .	16 7/8	24	16	6	45	31	1
Ołomuńca	Opawy . . .	5	6	40	2	—	8	40
	Weiskirchen	2 4/8	3	20	1	—	4	20
	Sternberga .	1 1/8	1	30	—	27	1	57
Pragi	Pilzna . . .	6 4/8	8	40	2	36	11	16
	Eger	11 5/8	15	30	4	39	20	9
	Marienbadu	11 2/8	15	—	4	30	19	30
	Karlsbadu .	8 4/8	11	20	3	24	14	44
	Cieplic . . .	6	8	—	2	24	10	24
	Saac	5 7/8	7	50	2	21	10	11
	Leitmericu .	4 2/8	5	40	1	42	7	22
	Rumburga . .	7 7/8	10	50	3	9	13	59
	Reichenberga	7 1/8	9	30	2	51	12	21
	Jungbunclau	3 5/8	4	50	1	27	6	17
	Königgracu .	7	9	20	2	48	12	8
	Böhm. Leippa	5 5/8	7	30	2	15	9	45
	Gitschina .	6 1/8	8	10	2	27	10	37
	Klattawy . .	9 2/8	12	20	3	42	16	2
	Pizek . . .	7	9	20	2	48	12	8
Moraw. Ostrawy *)	Krakowa . .	11 2/8	14	35	4	30	19	5
	Tarnowa . .	16	20	31 2/8	6	24	26	55 2/8
	Rzeszowa . .	21 3/8	27	14 3/8	8	33	35	47 3/8
	Przemyśla .	27 3/8	34	44 3/8	10	57	45	41 3/8
	Sambora . .	30 2/8	38	20	12	6	50	26
	Stanisławowa	40 7/8	51	36 7/8	16	21	67	57 7/8
	Kołomci . .	46 6/8	58	57 4/8	18	42	77	39 4/8
	Czerniowiec	52	65	31 2/8	20	48	86	19 2/8
	Lwowa . . .	33 7/8	42	51 7/8	13	33	56	24 7/8
	Brodów . .	41	51	46 2/8	16	24	68	10 2/8
	Tarnopola .	42 3/8	53	29 3/8	16	57	70	26 3/8
	Koszyc . . .	26 2/8	28	5	10	30	38	35
	Cieszyna . .	2 2/8	3	—	—	54	3	54
	Bilska . . .	4 6/8	6	20	1	54	8	14

*) Sztafety do miejsc przy morawsk. Ostrawie wyszczególnionych do Oderberga telegrafowane być mają, zkąd depesze do Ostrawy przesłać należy.

Tarif

der Preise für die Beförderung von Privat-Depesche mittelst des k. k. Staats-Telegraphen.

Benennung der Strecke.	Entfernung in Meilen.	Depeschen von 1 bis 20 Worten bezahlen fl.	kr.	21 bis 60 fl.	kr.	61 bis 100 fl.	kr.
In nördlicher Richtung.							
Von Wien nach Pressburg	9.3	.	47	1	33	2	20
" " " Brünn	19.3	1	37	3	13	4	50
" " " Olmütz	27.3	2	17	4	33	6	50
" " " Oderberg	42.4	3	32	7	4	10	36
" " " Prag	63.2	5	16	10	32	15	48
" Pressburg " Brünn	19.6	1	38	3	16	4	54
" " " Olmütz	27.6	2	18	4	36	6	54
" " " Oderberg	42.7	3	34	7	7	10	41
" " " Prag	63.5	5	18	10	35	15	53
" Brünn " Olmütz	24.1	2	1	4	1	6	2
" " " Oderberg	39.2	3	16	6	32	9	48
" " " Prag *)	60.0	5	.	10	.	15	.
" Olmütz " Oderberg	15.1	1	16	2	31	3	47
" " Prag	35.9	3	.	5	59	8	59
" Oderberg " Prag	61.0	5	5	10	10	15	15
In südlicher Richtung.							
Von Wien nach Gratz	27.5	2	18	4	35	6	53
" " " Laibach	56.7	4	44	9	27	14	11
" " " Triest	75.5	6	18	12	35	18	53
" Gratz " Laibach	29.2	2	26	4	52	7	18
" " " Triest	48.0	4	.	8	.	12	.
" Laibach " Triest	18.8	1	34	3	8	4	42
In westlicher Richtung.							
Von Wien nach Linz	24.7	2	4	4	7	6	11
" " " Salzburg	39.4	3	17	6	34	9	51
" Linz " Salzburg	14.7	1	14	2	27	3	41

*) Geht gegenwärtig noch über Olmütz.

Ausweis der Estaffetten-Course.

Von	Nach	Postenzahl	Rittgeld fl.	Rittgeld kr.	Estaffettengebühr fl.	Estaffettengebühr kr.	Zusammen fl.	Zusammen kr.
Wien	Krems . . .	5	6	40	2	—	8	40
	Pressburg .	5	6	40	2	—	8	40
	Tyrnau . .	8 2/8	9	55	3	18	13	13
	Raab . . .	9 5/8	11	17 4/8	3	51	15	8 4/8
	Pesth . . .	18 7/8	20	32 4/8	7	33	28	5 4/8
	Stuhlweissenburg . . .	14 6/8	21	25	5	54	27	19
	Semlin . .	40 3/8	42	2 4/8	16	9	58	11 4/8
	Temesvar .	38 7/8	40	32 4/8	15	33	56	5 4/8
	Hermannstad	53 7/8	53	48 6/8	21	33	75	21 6/8
	Klausenburg	49 6/8	50	55	19	54	70	49
	Kaschau . .	35 3/8	37	2	14	9	51	11
Gratz	Warasdin .	8 5/8	12	4 4/8	3	27	15	31 4/8
Laibach	Klagenfurt .	5 4/8	7	53	2	12	10	5
	Villach . . .	7 1/8	10	12 6/8	2	51	13	3 6/8
	Karlstadt .	9 2/8	12	49 4/8	3	42	16	31 4/8
	Agram . . .	10 6/8	14	35 6/8	4	18	18	53 6/8
	Zara . . .	28	30	19 4/8	11	12	41	31 4/8
Triest	Venedig . .	15	21	8 2/5	6	—	27	8 2/5
	Verona . .	20 4/8	28	46	8	12	36	58
	Mailand . .	33	46	6	13	12	59	18
	Padua . . .	17	23	54 4/5	6	48	30	42 4/5
	Görz . . .	3 6/8	5	30	1	30	7	—
	Udine . . .	5 2/8	7	38 2/5	2	6	9	44 2/5
	Vicenza . .	16 6/8	23	34	6	42	30	16
	Brescia . .	26	41	56 2/5	10	24	52	20 2/5
	Fiume . . .	5	7	20	2	—	9	20
	Capo d'Istria	1 3/8	2	1	—	33	2	34
	Bergamo . .	30 4/8	42	38	12	12	54	50
	Pola	9	13	12	3	36	16	48
Brünn	Iglau . . .	5 6/8	7	40	2	18	9	58
	Neuhaus . .	9 6/8	13	—	1	54	14	54
Linz	Ried	5 5/8	7	30	2	15	9	45
	Budweis . .	6 5/8	8	50	2	39	11	29
	Steyer . . .	2 7/8	3	50	1	9	4	59
	Gmunden .	4 5/8	6	10	1	51	8	1
Salzburg	Innsbruck .	11 2/8	16	1	4	30	20	31
	Bozen . . .	19 6/8	28	29	7	54	36	23
	Bregenz . .	24 4/8	35	27	9	48	45	15
	Ischl	3 5/8	4	50	1	27	6	17
	Trient . . .	24 1/8	34	54	9	39	44	33
	Roveredo . .	25 6/8	36	37	10	18	46	55
	Brixen . . .	16 7/8	24	16	6	45	31	1
Olmütz	Troppau . .	5	6	40	2	—	8	40
	Weisskirchen	2 4/8	3	20	1	—	4	20
	Sternberg .	1 1/8	1	30	—	27	1	57
Prag	Pilsen . . .	6 4/8	8	40	2	36	11	16
	Eger . . .	11 5/8	15	30	4	39	20	9
	Marienbad .	11 2/8	15	—	4	30	19	30
	Carlsbad . .	8 4/8	11	20	3	24	14	44
	Teplitz . .	6	8	—	2	24	10	24
	Saaz . . .	5 7/8	7	50	2	21	10	11
	Leitmeritz .	4 2/8	5	40	1	42	7	22
	Rumburg . .	7 7/8	10	50	3	9	13	59
	Reichenberg	7 1/8	9	30	2	51	12	21
	Jungbunzlau	3 5/8	4	50	1	27	6	17
	Königgratz .	7	9	20	2	48	12	8
	Böhm. Leippa	5 5/8	7	30	2	15	9	45
	Gitschin . .	6 1/8	8	10	2	27	10	37
	Klattau . .	9 2/8	12	20	3	42	16	2
	Pisek . . .	7	9	20	2	48	12	8
Mährisch-Ostrau *)	Krakau . .	11 2/8	14	35	4	30	19	5
	Tarnow . .	16	20	31 2/8	6	24	26	55 2/8
	Rzeszow . .	21 3/8	27	14 3/8	8	33	35	47 3/8
	Przemysl .	27 3/8	34	44 3/8	10	57	45	41 3/8
	Sambor . .	30 2/8	38	20	12	6	50	26
	Stanislau . .	40 7/8	51	36 7/8	16	21	67	57 7/8
	Kolomea . .	46 6/8	58	57 4/8	18	42	77	39 4/8
	Czernowitz .	52	65	31 2/8	20	48	86	19 2/8
	Lemberg . .	33 7/8	42	51 7/8	13	33	56	24 7/8
	Brody . . .	41	51	46 2/8	16	24	68	10 2/8
	Tarnopel . .	42 3/8	53	29 3/8	16	57	70	26 3/8
	Kaschau . .	26 2/8	28	5	10	30	38	35
	Teschen . .	2 2/8	3	—	—	54	3	54
	Bielitz . . .	4 6/8	6	20	1	54	8	14

*) Estaffetten nach den bei Mährisch-Ostrau verzeichneten Orten sind nach Oderberg zu telegraphiren, von wo die Depesche nach Ostrau zu senden ist.

69.

Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 15. Lutego 1850,

moc mające dla wszystkich w ogólnym celnym związku objętych krajów koronnych,

którem się zniża cło wychodowe od towarów palnych.

Cło wychodowe od towarów palnych, jako to: od nitek siarczanych, patyczków siarczanych, towarów siarką przyprawianych, zapałek, fidybusów do zapalania, ciał rakietniczych, lontów i zarzewi zabezpieczających, tak w obrotach handlowych z cudzym krajem, jak też w obrotach handlowych pośrednich na jeden krajcar od jednego cetnara wiedeńskiego *Sporco* zniża się.

Rozrządzenie to z tym dniem wstępuje w wykonanie, w którym takowe do każdego urzędu celnego dojdzie i tamże na placu urzędowym przybitem zostanie.

Krauss m. p.

70.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 15. Lutego 1850,

do akademickiego senatu uniwersytetu w Peszcie,

którem się prowizorycznie reguluje tok czynności władz akademicznych.

Aby aż do ostatecznego przetworzenia wszechnicy w Peszcie, wedle zasad wolności uczenia się i nauczania, tok czynności tamtejszych władz akademickich prowizorycznie uregulować, rozporządza się, co następuje:

1. Wszechnica podlega we wszystkich sprawach naukowych bezpośrednio ministerstwu oświecenia, wczysto administracyjnych sprawach zaś, pośrednio temuż, bezpośrednio c. k. komisarzowi, który prócz tego upoważniony jest także i w sprawach naukowych, jeżeli zwłoka niebezpieczeństwem grozi, zaprowadzić rozporządzenia, o których natychmiast ministerstwu doniesie.

2. Korespondencya władz akademickich z ministerstwem i odwrotnie, dzieje się przez c. k. komisarza.

3. Urzędujący obecnie prowizoryczny senat akademicki, jako też urzędujący dyrektorowie lub ich zastępcy, pozostają w swej działalności, dopóki nie zostaną ze strony rządu przez inne osoby zastąpione, albo dopóki, w skutek reformy uniwersytetu nie ustaną nadane im godności.

4. Urzędujący obecnie profesorowie każdego fakultetu, stanowią kolegium profesorskie. Każde z tych kolegiów włącznie dziekana fakultetu i supplentów zgromadza się regularnie i nadzwyczajnie pod prezydencyą dyrektora swego lub zastępcy onegoż, który zgromadzenie zwołuje. Professorowie i suplenci, obowiązani są znajdować się przy posiedzeniach takowych. Inne zgromadzenia fakultetowe tymczasowo miejsca nie mają.

5. Każde z tych kolegiow kieruje wszystkiemi sprawami swego naukowego oddziału, o ile te wedle istniejących przepisów lub zwyczaju, nie należą do senatu aka-

69.

Erlass des Finanzministeriums vom 15. Februar 1850,

wirksam für alle im allgemeinen Zollverbande begriffenen Kronländer,

wodurch der Ausgangszoll für Zündwaaren herabgesetzt wird.

Der Ausfuhrzoll für Zündwaaren, als: Schwefelfäden, Schwefelhölzchen und Schwefeleinschlag, Zündhölzchen, Zündfidibus, Zündfläschchen, Feuerwerkskörper, Lunden und Sicherheitszünder wird sowohl im Verkehre mit dem Auslande als auch im Zwischenverkehre auf einen Kreuzer für den Wiener Zentner Sporco herabgesetzt.

Diese Anordnung hat von dem Tage an in Wirksamkeit zu treten, an welchem dieselbe jedem Zollamte zukömmt und daselbst am Amtsplatze angeheftet wird.

Krauss m. p.

70.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 15. Februar 1850,

an den akademischen Senat der Universität zu Pesth,

wodurch der Geschäftsgang der akademischen Behörden provisorisch geregelt wird.

Um bis zur definitiven Umgestaltung der Universität zu Pesth nach den Principien der Lehr- und Lernfreiheit den Geschäftsgang der dortigen akademischen Behörden provisorisch zu regeln, wird Folgendes angeordnet:

1. Die Universität untersteht in allen Studienangelegenheiten unmittelbar dem Unterrichtsministerium, in rein administrativen Angelegenheiten aber mittelbar diesem, unmittelbar dem k. k. Commissär, welcher überdiess ermächtiget ist, auch in Studienangelegenheiten, wenn Gefahr am Verzuge ist, Anordnungen zu treffen, über welche er unverzüglich an das Ministerium berichtet.

2. Die Correspondenz der akademischen Behörden mit dem Ministerium und umgekehrt geht durch den k. k. Commissär.

3. Der gegenwärtig fungirende provisorische akademische Senat, so wie die fungirenden Directoren oder ihre Stellvertreter bleiben in ihrer Wirksamkeit, bis sie von der Regierung durch andere Personen ersetzt werden, oder die von ihnen bekleideten Würden in Folge der Reform der Universität entfallen.

4. Die gegenwärtig fungirenden Professoren einer jeden Facultät bilden das Professorencollegium. Jedes dieser Collegien mit Einschluss des Facultätsdecanes und der Supplenten versammelt sich regelmässig und ausserordentlich unter dem Vorsitze seines Directors oder des Stellvertreters desselben, welcher die Versammlung beruft. Die Professoren und Supplenten sind verpflichtet, bei diesen Sitzungen zu erscheinen. Andere Facultätsversammlungen finden einstweilen nicht Statt.

5. Jedes dieser Collegien leitet die sämmtlichen Angelegenheiten seiner Studienabtheilung, in so weit sie nicht nach den bestehenden Vorschriften oder der Gewohnheit, dem akademischen Senate obliegen, es beräth und beschliesst nach Stimmenmehrheit. Die Supplenten

demickiego, takowe obraduje i uchwala podług większości głosów. Suplenci jednak mają tylko głos poradczy, a nie stanowiący. Każdy członek ma prawo wnioskowania.

6. Dyrektor obowiązany jest wstrzymać wykonanie uchwały kollegium profesorskiego, jeżeli mniema, że pod względem na interesa i cele uniwersytetu, nie mógłby wziąść na się odpowiedzialność za takowe wykonanie. Tenże w takowym przypadku sprawę bezzwłocznie senatowi akademickiemu do rozstrzygnienia przedłożyć ma.

7. Na każde posiedzenie prowadzony będzie protokół, który zawierać ma przedmioty rozprawy, uchwały i te odrębne wota, których zaprotokołowania życzą sobie pojedynczy członkowie.

Sprawozdania, zapytania, wnioski, proźby i t. p., od kollegium, o ile są przedmiotami rozprawy, mają być w protokole wymienione, atoliż władzom nadwładnym odrębnie przedłożone. Protokoły roku szkolnego bieżącemi numerami oznaczone i przez wszystkich przytomnych podpisane być mają.

8. Wszelkie podania kollegiów profesorskich do c. k. komisarza albo ministeryum, idą przez senat akademicki, który je dalej przesłać ma wraz z sprawozdaniem konkomitacyjnem lub pojedyńczem swem „vidi" opatrzone. Pojedyńcze posiedzeń protokoły na tej samej drodze, a to bezzwłocznie do ministeryum przesłane być mają, zkąd po przedsięwziętem wglądnieniu zwrócone będą.

9. Senat akademicki do zwyczajnych i nadzwyczajnych posiedzeń przez prezesa swego zwołany bywa, on obraduje i uchwala, prowadzi protokoły i je tak, jak kollegia profesorskie do wglądnienia do ministeryum przesyła.

A gdyż tym sposobem nauczycielom nadaje się wielki wpływ na sprawy uniwersytetu, przeto oczekuję, że go użyją do prawdziwego dobra zakładu.

Ci przytem na uwadze mieć winni, że prawdziwa umiejętność, a przez tę wykształcenie charakteru młodzieży, przeznaczeniem jest uniwersytetu. Starania przeto przyłożyć winni, aby każda umiejętność tak doskonale zastąpioną była, jak tego teraźniejszy stan rozwoju wymaga; rozważyć też mają, iż nauczyciele, którzy żądaniom czasu w tym względzie zadosyć uczynić zdolnymi nie są, działalność uniwersytetu osłabiają dla niesławy tegoż i dla szkody młodzieży. Dalej rozważyć mają, że uniwersytet od dziennej polityki wedle powołania swego zupełnie wolnym utrzymać się ma, i że to do najwięcej na karę zasługujących czynności należy, jeżeli mężowie do umysłowego wykształcenia młodzieży przeznaczeni, tęż albo wprost przez zbrodnie na zgubę prowadzą, albo przynajmniej przez polityczną agitacyą o czas jej wykształceniu poświęcony, a przeto o samo wykształcenie przyprawiają. Tylko wedle tych przepisów postępując, skutecznie działać będą dla dobra kraju, dla sławy uniwersytetu i swego własnego honoru, a przy tem zapewnieni być mogą mej jak najsilniejszej pomocy, inaczej bowiem przeciw wszelkiemu przecznemu działaniu wystąpiłbym z nieubłaganną surowością. Senat akademicki, dyrektorowie, pojedynczy profesorowie, wedle tego stosować się mają i odpowiedzialnymi zostają za wszystko, co czynią i co zaniedbują.

Thun m. p.

haben jedoch nur berathende, nicht beschliessende Stimme. Jedes Mitglied ist berechtiget Anträge zu stellen.

6. Der Director ist verpflichtet die Ausführung eines Beschlusses des Professorencollegiums zu sistiren, wenn er glaubt, diese Ausführung mit Rücksicht auf die Interessen und Zwecke der Universität nicht verantworten zu können. Er hat in einem solchen Falle die Sache unverzüglich dem akademischen Senate zur Entscheidung vorzulegen.

7. Ueber jede Sitzung wird ein Protokoll geführt, welches die Verhandlungsgegenstände, die Beschlüsse und diejenigen Separatvoten, welche einzelne Mitglieder aufgenommen wünschen, zu enthalten hat.

Berichte, Anfragen, Anträge, Gesuche u. dgl. des Collegiums, sind, insoferne sie Verhandlungsgegenstände bilden, in dem Protokoll anzuführen, jedoch abgesondert den vorgesetzten Behörden vorzulegen. Die Protokolle des Studienjahres sind mit fortlaufenden Nummern zu bezeichnen, und von sämmtlichen Anwesenden zu unterzeichnen.

*8. Alle Eingaben der Professorencollegien an den k. k. Commissär oder an das Ministerium gehen durch den akademischen Senat, welcher sie mit einem Einbegleitungsberichte oder mit seinem einfachen „*Vidi*“ versehen, weiter zu befördern hat. Die einzelnen Sitzungsprotokolle sind auf demselben Wege und zwar unverzüglich an das Ministerium einzusenden, von wo sie nach genommener Einsicht zurückkommen.*

9. Der akademische Senat wird von seinem Präses zu ordentlichen und ausserordentlichen Sitzungen berufen, er beräth und beschliesst, führt Protokolle und sendet sie zur Einsicht an das Ministerium gleich den Professorencollegien.

Indem den Lehrern hiemit ein grosser Einfluss auf die Angelegenheiten der Universität eingeräumt wird, erwarte ich, dass sie denselben zum wahren Besten der Anstalt benutzen werden.

Sie haben dabei sich gegenwärtig zu halten, dass die Bestimmung der Universität die echte Wissenschaft und durch diese die Bildung des Charakters der Jugend ist. Sie haben daher zu sorgen, dass jede Wissenschaft so vollkommen vertreten werde, als der gegenwärtige Stand ihrer Entwickelung es erfordert: sie haben zu bedenken, dass Lehrer, welche den Anforderungen der Zeit in dieser Beziehung zu genügen nicht fähig sind, die Wirksamkeit der Universität zur Unehre derselben und zum Schaden der Jugend lähmen. Sie haben ferner zu bedenken, dass die Universität von der Tagespolitik ihrer Bestimmung nach sich vollkommen frei zu erhalten habe, und dass es zu den strafwürdigsten Handlungen gehöre, wenn Männer, welche bestimmt sind, die Jugend geistig zu bilden, sie entweder geradezu durch Verbrechen ins Verderben führen oder wenigstens durch politische Agitation um die Zeit ihrer Bildung und damit um die Bildung selbst betrügen. Nur indem sie nach diesen Anleitungen handeln, werden sie für das Wohl des Landes, für die Ehre der Universität und für ihre eigene Ehre erfolgreich wirken, und sie können dabei meiner kräftigen Unterstützung gewiss seyn, jedem entgegengesetzten Beginnen würde ich mit unnachsichtlicher Strenge entgegentreten. Der akademische Senat, die Directoren, die einzelnen Professoren, haben sich hiernach zu benehmen, und sie bleiben für das, was sie thun und was sie unterlassen, verantwortlich.

Thun *m. p.*

71.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 16. Lutego 1850,

1. do uniwersyteckiego konsystorza we Wiedniu i do akademickiego senatu po uniwersytetach w 2. Pradze, 3. Gracu, 4. we Lwowie, 5. w Krakowie, 6. Ołomuńcu i 7. Insbruku,

ktorem się objaśniają postanowienia prowizorycznej ustawy o organizacyi władz akademickich względem obieralności na godność rektora uniwersyteckiego.

Z powodu wniesionych tu wątpliwości: 1. czy na godność rektora takowi także zwyczajni profesorowie obieralnymi są, którzy nie przy tej wszechnicy, względem której o godność rektorską chodzi, lecz przy innej jakiej wszechnicy austryackiej ustanowieni byli, tudzież 2. czy w szczególności we Wiedniu i w Pradze równie tak jak to §. 11 prowizorycznej ustawy o organizacyi władz akademickich w ogólności wyraźnie oświadcza, także i takowe osoby na rektora obrane być mogą, które wprawdzie nie są już zwyczajnymi tam profesorami fakultetu, ale jednakowoż już były, widzi się ministeryum wyznań i oświecenia spowodowane oświadczyć:

Do 1. Ze słów w §§. 11 i 32 znajdujących się, wedle których ma być obranym rektor z fakultetu, więcej zaś jeszcze z wyraźnie w §. 33 przez ustawę wytkniętej natury nowego rektorowi przekazanego zakresu działalności wynika, że w ogólności tylko owe osoby na godność rektora obieralnemi są, które przy dotyczącej wszechnicy były lub są zwyczajnymi profesorami fakultetu, które przeto z tą w trwałym związku stoją albo przynajmniej stały.

Do 2. Z zamiaru prawodawcy przy porównaniu wstępnych słów §§. 11 i 32 i ich zestawieniu z §. 33-m, jasno się ukazującego, tudzież znajdującego się na końcu §. 32. odniesienia do treści §. 11, niemniej też jasno wypływa, że także i po uniwersytetach we Wiedniu i w Pradze, dla których wedle §. 26 postanowienia poprzednich paragrafów równie moc obowiązującą mają, i dla których wedle następujących paragrafów, bierne wyboru prawo do rektoratu raczej rozszerzeć jak ścieśnieć chciano, nietylko zwyczajni professorowie, w tych wszechnicach jeszcze uczący, lecz też i takowe osoby, które w takowych zwyczajnymi były profesorami, na rektorów obrane być mogą.

Thun m. p.

72.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 19. Lutego 1850,

do wiedeńskiego konsystorza uniwersyteckiego do akademickich senatów uniwersytetów w Pradze, Ołomuńcu, Gracu, Insbruku, we Lwowie, w Krakowie,

mocą którego kolegiom profesorskim przyznaje się prawo dozwalania kandydatom godności doktorskiej pod pewnemi warunkami wyjątków od dotychczas zwykłego trzechmiesięcznego przedziału między pojedyńczemi ścisłemi doktoratu egzaminami.

Względem przedziału między pejedyńczemi ścisłemi egzaminami w celu osiągnienia stopnia doktorskiego, nie istnieje po wszystkich wszechnicach austryackich pożądana jednostajność. Tak ku przywróceniu tejże, jak ku dokładniejszemu oznaczeniu

71.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 16. Februar 1850,

1. an das Universitäts-Consistorium zu Wien und an den akademischen Senat der Universität, 2. zu Prag, 3. Gratz, 4. Lemberg, 5. Krakau, 6. Ollmütz und 7. Innsbruck,

wodurch die Bestimmungen des provisorischen Gesetzes über die Organisirung der akademischen Behörden bezüglich der Wählbarkeit zur Würde eines Universitäts-Rectors erläutert werden.

Ueber die angeregten Zweifel 1. ob zur Rectorswürde auch solche ordentliche Facultäts-Professoren wählbar sind, welche nicht an der Universität, um deren Rectorswürde es sich handelt, sondern an einer anderen österreichischen Hochschule angestellt waren, und 2. ob insbesondere in Wien und Prag ebenso wie es der §. 11 des provisorischen Gesetzes über die Organisirung der akademischen Behörden im Allgemeinen ausdrücklich erklärt, auch solche Personen zum Rector gewählt werden können, welche zwar nicht mehr ordentliche Facultäts-Professoren daselbst sind, aber es doch waren, findet das Ministerium des Cultus und Unterrichtes zu erklären:

Ad 1. Aus den in den §§. 11 und 32 vorkommenden Worten, wonach der Rector a u s der Facultät zu wählen ist, noch mehr aber aus der in dem §. 33 ausdrücklich von dem Gesetze erwähnten Natur des neuen dem Rector zugewiesenen Wirkungskreises ergibt sich, dass im Allgemeinen nur solche Personen, welche ordentliche Facultäts-Professoren an der betreffenden Hochschule sind oder waren, welche daher mit ihr in einem dauernden Zusammenhange stehen oder doch gestanden sind, zur Rectorswürde wählbar sind.

Ad 2. Aus der, bei Vergleichung der Eingangsworte der §§. 11 und 32 und ihrer Zusammenstellung mit dem §. 33 klar hervorleuchtenden Absicht des Gesetzgebers und aus der am Schlusse des §. 32 vorkommenden Hinweisung auf den Inhalt des §. 11 folgt aber eben so deutlich, dass auch an den Universitäten zu Wien und Prag, für welche nach §. 26 die Bestimmungen der früheren Paragraphe gleichfalls gelten und für welche, laut der folgenden Paragraphe das passive Wahlrecht zum Rectorate eher erweitert als beengt werden wollte, nicht blos an diesen Hochschulen noch lehrende ordentliche Professoren, sondern auch solche Personen, welche an denselben ordentliche Professoren waren, zu Rectoren gewählt werden können.

Thun m. p.

72.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 19. Februar 1850,

an das Wiener Universitäts-Consistorium, dann an die akademischen Senate der Universitäten zu Prag, Ollmütz, Gratz, Innsbruck, Lemberg, Krakau,

wodurch den Professoren-Collegien das Recht eingeräumt wird, den Candidaten der Doctorswürde von dem bisher üblichen Zwischenraume von drei Monaten zwischen den einzelnen strengen Doctorats-Prüfungen unter gewissen Bedingungen Ausnahmen zuzugestehen.

In Ansehung des Zwischenraumes zwischen den einzelnen strengen Prüfungen zur Erlangung der Doctorswürde besteht nicht an allen österreichischen Universitäten die wünschenswerthe Gleichförmigkeit. Zur Herstellung derselben und zu einer genaueren Bestimmung des

rozrządzenia ministeryalnego z d. 16. Kwietnia 1848. przez które fakultetowym przełożonym fakultetu lekarskiego we Wiedniu do woli zostawiono, skrócać przepisane przedziały czasu dla pilnych i utalentowanych kandydatów, widzi się ministeryum publicznego oświecenia spowodowanem, prowizorycznie rozporządzić: iż trzechmiesięczny przedział czasu między pojedyńczemi rygorozami, częścią ustawami, częścią zwyczajem zaprowadzony, po wszystkich austryackich uniwersytetach na przyszłość wprawdzie za regułę służyć ma, że atoli kollegiom profesorskim zezwolono, po wglądnieniu w protokół na ścisłe doktoratu egzamina prowadzony, i z dostatecznem rozstrząśnieniem dozwolić wyjątków od onej reguły tym kandydatom, którzy przy swym ostatnią razą złożonym ścisłym egzaminie jednogłośnie approbowanymi zostali.

Thun m. p.

73.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości zgodnie z ministrem kultury krajowej i górnictwa z dnia 24. Lutego 1850,

do górniczo-sądowych senatów krajów koronnych Austryi poniżej i powyżej Ensu, Solnogrodu, Czech, Morawii i Szląska, Tyrolu i Vorarlbergu, Styryi, Karyntyi i Krainy,

względem przyszłego uwidocznienia książek górniczych i górniczo-lennych prenotacyi.

Przy wyrzeczonem, w §^{ie} 22. przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonych zarysów przyszłego sądów urządzenia, zupełnem oddzieleniu sądownictwa górniczego od administracyi górnictwa i hutnictwa, i w skutek zatwierdzonego przez Najjaśniejszego Pana zaprowadzenia senatów górniczo-sądowych przy oznaczonych sądach krajowych w pojedyńczych krajach koronnych, zachodzi potrzeba, wydać osobliwe rozporządzenia względem przyszłego uwidocznienia górniczych ksiąg i górniczo-lennych prenotacyj, które dopóty zachowane być mają, dopóki przyszła ustawa górnicza nie będzie zawierała inne ku temu rozporządzenia.

W skutek tego zgodziły się ministerya sprawiedliwości i kultury krajowej i górnictwa na rozporządzenie następne, które od czasu działalności górniczo-sądowych senatów w krajach koronnych, organizacyi sądowej podległych, wejść ma w zastosowanie tak u nich samych jak u dotyczących władz górniczo-lennych.

§. 1.

Władze górniczo-lenne obowiązane są, ile razy zrządzają, czy to z własnej urzędowej mocy, czy też w skutek osobnego rozrządzenia ministerstwa kultury krajowej i górnictwa, nowe górnictwem obdarzenie (nadanie lenna), albo ile razy nadają nową koncessyą na założenie tłuczarni, oczyszczalni, huty lub hamerni, o ile uprawnienia takowe, podług dotychczasowych prawnych postanowień, przedmiotem są księgi górniczej, natychmiast o tem okolicznie donieść gorniczo-sądowemu, w każdym kraju koronnym naznaczonemu senatowi tego sądu krajowego, w którego górniczo-sądowym okręgu znajduje się to nowe uprawnienie.

§. 2.

Doniesienie to rozciągać się ma na jak najdokładniejsze oznaczenie miejscowego położenia nowego uprawnienia pod załączeniem onego planu, który nadaniu za podsta-

Ministerial-Erlasses vom 16. April 1848, durch welchen es den Facultätsvorständen der medizinischen Facultät in Wien überlassen wurde, die vorgeschriebenen Intervalle bei fleissigen und talentvollen Candidaten abzukürzen, findet sich das Ministerium des öffentlichen Unterrichts veranlasst, provisorisch anzuordnen: dass der theils durch Gesetze, theils durch das Herkommen eingeführte Zwischenraum von drei Monaten zwischen den einzelnen Rigorosen an allen österreichischen Universitäten in Zukunft zwar als Regel gelten solle, dass es jedoch den Professoren-Collegien eingeräumt sei, nach genommener Einsicht in das über die strengen Doctorats-Prüfungen geführte Protokoll und mit reiflicher Erwägung Ausnahmen hievon denjenigen Candidaten zuzugestehen, welche bei der von ihnen zuletzt abgelegten strengen Prüfung mit Stimmeneinhelligkeit approbirt worden sind.

Thun *m. p.*

73.

Verordnung des Ministers der Justiz einverständlich mit dem Minister für Landescultur und Bergwesen vom 24. Februar 1850,

an die berggerichtlichen Senate der Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Böhmen, Mähren und Schlesien, Tirol und Vorarlberg, Steiermark, Kärnthen und Krain,

wegen der künftigen Evidenzhaltung der Bergbücher und Berglehensvormerkungen.

Bei der durch den §. 22 der a. h. genehmigten Grundzüge der künftigen Gerichtsverfassung ausgesprochenen vollständigen Trennung der Berggerichtsbarkeit von der Verwaltung des Berg- und Hüttenwesens und in Folge der a. h. genehmigten Errichtung berggerichtlicher Senate bei den bestimmten Landesgerichten in den einzelnen Kronländern tritt die Nothwendigkeit ein, über die künftige Evidenzhaltung der Bergbücher und Berglehensvormerkungen besondere Vorschriften zu erlassen, welche in so lange bis das künftige Berggesetz hierüber andere Anordnungen enthalten wird, zu beobachten seyn werden.

In Folge dessen haben sich die Ministerien der Justiz und für Landescultur und Bergwesen zu der nachfolgenden Verordnung vereinigt, welche von dem Zeitpuncte der Wirksamkeit der berggerichtlichen Senate in den, der Gerichtsorganisation unterzogenen Kronländern bei denselben und bei den einschlägigen Berglehensbehörden in Anwendung zu treten hat.

§. 1.

Die Berglehensbehörden sind verpflichtet, so oft von denselben entweder aus eigener Amtswirksamkeit oder in Folge einer besonderen Verfügung des Ministeriums für Landescultur und Bergwesen eine neue Bergbauverleihung (Belehnung) oder eine neue Poch-Waschwerkshütten- oder Hammerwerks-Concession ertheilt wird, in soferne diese Berechtigungen nach den bisherigen gesetzlichen Bestimmungen ein Gegenstand des Bergbuches sind, hievon dem in jedem Kronlande bestimmten berggerichtlichen Senate desjenigen Landesgerichtes, in dessen Berggerichts-Sprengel sich diese neue Berechtigung befindet, alsogleich die umständliche Anzeige zu machen.

§. 2.

Diese Anzeige hat sich auf die möglichst genaue Bezeichnung der Ortslage der neuen Berechtigung unter Beilegung jenes Planes, welcher der Verleihung zum Grunde

wę służył, tudzież na jasno wyrażoną objętość uprawnienia i na wyszczególnienie imion i miejsc zamieszkania tych osób, którym uprawnienie to jako własność montanistyczną nadano, i oraz do doniesienia takowego zaalegowany być musi oryginał nadania lub dokument koncessyi.

§. 3.

Jeżeli do dokładniejszego miejscowego oznaczenia takowego nadania (nadania lenna) przedsięwzięto szczególne czynności oznaczenia granic (wsadzenia kamieni w doły), albo jeżeli takowe urzędowe czynności górniczo-lennej władzy względem dawniejszych nadań (nadań lenna) dopiero później nastąpiły, natenczas też i protokoły ku temu sporządzone, formalnościami wedle urządzenia sądowego opatrzone, przynależącemu górniczo-sądowemu senatowi bez zwłoki udzielone być mają.

§. 4.

Górniczo-sądowe senaty mają wciągnienie aktów, dotyczących nabycia, w księgi górnicze, u nich prowadzić się mające, wedle powszechnych przepisów, względem ułożenia i prowadzenia ksiąg górniczych wydanych, zarządzić, potem oryginalny dokument nadania (koncessyi) zatwierdzić i go do dotyczącej władzy górniczo-lennej, do uzupełnienia swych ksiąg prenotacyjnych i do dalszego przesłania dla strony, odesłać; jako też zawidymowany tegoż odpis, do zbioru dokumentów księgi górniczej złożyć.

§. 5.

Jeżeliby nowego górniczego uprawnienia, albo hutniczej koncessyi wyraźnie jako podobną w księdze górniczej już wciągnioną montanistyczną własność żądano, a przez górniczo-lenną władzę w ten sposób udzielono, jak się to np. przy górniczych nadmiarach zawsze, przy rozszerzeniach hutniczych i hamerniczych po największej części dzieje; natenczas senat górniczo-sądowy spowodować ma tylko uzupełnienie przedmiotowego stanu posiadania przy onej istności górniczej księgi, do której, wedle treści dokumentu, nowe nadanie nastąpiło.

§. 6.

Protokoły oznaczenia granic (wsadzenia kamieni w doły) przez górniczo-lenne władze, górniczo-sądowym senatom wedle §. 3-go udzielone, przesłać należy urzędowi, księgi górnicze prowadzącemu, w celu tego jednostajnego postępowania jak z samym dokumentem nadania (§. 4).

§. 7.

Jeżeliby górniczo-lenna władza przyjęła dobrowolne, zupełne, albo częściowe złożenie górniczego uprawnienia, w księdze górniczej znajdującego się, koncessyi na założenie tłuczarni, oczyszczalni, huty lub hamerni, albo jeżeliby taż wedle urządzeń górniczych, hutniczych i hamerniczych w prawnej mocy jeszcze istniejących, zawyrokowała utratę powyższego uprawnienia albo koncessyi (takowe uznała za lenno-cesarskie zawakowane), i jeżeli stał się wyrok takowy prawomocnym, tedy górniczo-lenna władza przesłać ma dotyczący akt oryginalny do przynależącego górniczo-sądowego senatu, z upraszaniem o spowodowanie wykreślenia w księdze górniczej nazad złożonego, lub za zawakowane uznanego uprawnienia.

§. 8.

Senat górniczo-sądowy wykreślenie takowe w księdze górniczej rozrządzić, o tem intabulowanych wierzycieli, jeżeli takowi się znajdują, zawiadomić, potem uweryfikowany

lag, den deutlich ausgedrückten Umfang der Berechtigung und die Angabe der Namen und Wohnorte derjenigen Personen zu erstrecken, welchen diese Berechtigung als ein montanistisches Eigenthum verliehen wurde, und muss mit der Original-Verleihung oder Concessions-Urkunde belegt seyn.

§. 3.

Sind zur genaueren örtlichen Bezeichnung einer solchen Verleihung (Belehnung) besondere Acte der Vermarkung (Verlochsteinung) aufgenommen worden oder haben derlei Amtshandlungen der Berglehensbehörde rücksichtlich älterer Verleihungen (Belehnungen) erst nach der Hand stattgefunden, so sind auch die hierüber aufgenommenen mit den gerichtsordnungsmässigen Förmlichkeiten versehenen Protokolle dem zuständigen berggerichtlichen Senate ohne Verzug mitzutheilen.

§. 4.

Die berggerichtlichen Senate haben die Eintragung der Erwerbungsacte in die bei denselben zu führenden Bergbücher nach den über die Anlegung und Führung der Grundbücher erlassenen allgemeinen Vorschriften zu verfügen, die Original-Verleihungs- (Concessions-) Urkunde hiernach zu ratificiren, und an die betreffende Berglehensbehörde zur Vervollständigung ihrer Vormerkbücher und weiteren Zustellung an die Partei zurückzusenden; sowie eine vidimirte Abschrift davon bei der Urkunden-Sammlung des Bergbuches zu hinterlegen.

§. 5.

Wird eine neue Bergbauberechtigung oder Hütten-Concession ausdrücklich zu einem ähnlichen, bereits in dem Bergbuche vorgetragenen montanistischen Eigenthume begehrt, und von der Berglehensbehörde in der Art ertheilet, wie diess z. B. bei Ueberschaaren immer, bei Hütten- und Hammerwerks-Erweiterungen grösstentheils der Fall ist, so hat der berggerichtliche Senat nur die Ergänzung des objectiven Besitzstandes bei jener Bergbuchs-Entität zu veranlassen, zu welcher nach Inhalt der Urkunde die neue Verleihung erfolgte.

§. 6.

Die von den Berglehensbehörden den berggerichtlichen Senaten nach §. 3 mitgetheilten Vermarkungs- (Verlochsteinungs-) Protokolle sind der Bergbuchführung zur gleichmässigen Behandlung wie der Verleihungsurkunde selbst (§. 4) zuzuordnen.

§. 7.

Wird von der Berglehensbehörde die freiwillige, gänzliche oder theilweise Zurücklegung einer, im Bergbuche vorkommenden Bergwerksberechtigung, Poch-, Waschwerks-, Hütten- oder Hammerwerks-Concession angenommen, oder nach den, noch in gesetzlicher Kraft stehenden Berg-, Hütten- und Hammerordnungen auf den Verlust derselben erkannt (dieselben in das landesfürstliche Freie verfallen erkläret), und ist ein solches Erkenntniss rechtskräftig geworden, so hat die Berglehensbehörde den diessfälligen Originalact dem zuständigen berggerichtlichen Senate mit dem Ersuchen um Veranlassung der Löschung der zurückgelegten oder frei erklärten Berechtigung im Bergbuche zu übermitteln.

§. 8.

Der berggerichtliche Senat hat diese Löschung im Bergbuche zu verfügen, die etwa intabulirten Gläubiger hievon zu verständigen, den hiernach verificirten Amtsact aber mit

akt urzędowy, zatrzymawszy jednak zawidymowany odpis dla zbioru dokumentów księgi górniczej, górniczo-lennej władzy dla dalszej czynności urzędowej zwrócić.

§. 9.

Górniczo-sądowy senat obowiązany jest, o każdej w górniczej księdze rozrządzonej zmianie własności istności w górniczej księdze wciągnionej, wiadomość podać dotyczącej górniczo-lennej władzy do sprostowania ksiąg prenotacyjnych.

§. 10.

Podobne zawiadomienie górniczo-lennej władzy ma ze strony górniczo-sądowego senatu wtedy nastąpić, jeżeli do stanu obciążenia górniczo-książkowej istności przyjęto takowe umowy, sędziowskie wyroki, pozwolenia egzekucyjne lub sekwestracyjne, które się do ograniczenia lub rozszerzenia technicznego prowadzenia montanistycznego uprawnienia odnoszą, o czem władza górniczo-lenna, jako władza górniczo-nadzorowa i górniczo-policyjna, koniecznie wiadomość mieć musi. Przytem samo przez się rozumie się, że górniczo-lenna władza także i o rozrządzonem wykreśleniu takowego byłego w księdze górniczej wciągnionego zobowiązania przez górniczo-sądowy senat wiadomość otrzymać musi.

Schmerling m. p.

74.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 24. Lutego 1850,

do dyrekcyi rządowego telegrafu,

obwieszczające, iż począwszy od 3. Marca 1850. telegraficzna prywatna korespondencya także i między Presburgiem a innemi ku temu już przeznaczonemi miejscami otworzoną będzie.

Począwszy od 3. Marca 1850. przyjęte będą także i w stacyi rządowego telegrafu w Presburgu prywatne depesze do przesłania do stacyi telegraficznych, dla prywatnych obrotów już otworzonych, przy czem w zastósowanie wejść mają należytości taryfowe, w obwieszczonych prowizorycznych postanowieniach względem użycia rządowego telegrafu ze strony publiczności dla linii między Wiedniem a Presburgiem już ustanowione.

75.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 28. Lutego 1850,

do najwyższego trybunału sądowego i do sądów apelacyjnych we Wiedniu i we Lwowie,

oświadczające, iż zastępywanie poddańczych niegdyś gmin w Galicyi przez galicyjski urząd fiskalny przy amortyzacyi i windykacyi obligacyi jeszcze i nadal tymczasowo trwać ma.

Ministeryum sprawiedliwości w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych i owem finansów, widzi się spowodowanem rozporządzić, iż zobowiązanie galicyjskiego urzędu fiskalnego do zastąpienia tamtejszo-krajowych, z stosunku poddańczego wystąpionych gmin tak przy amortyzacyi ich zagubionych wschodnio-galicyjskich, wojennej pożyczki i liwerunków w naturze dotyczących obligacyi jak przy windykacyi takowych, z niezważaniem na przepisane formalności pozbytych obligacyi, tudzież, iż

Rückbehaltung einer vidimirten Abschrift für die Urkunden-Sammlung des Bergbuches der Berglehensbehörde zur weiteren Amtshandlung zurückzustellen.

§. 9.

Der berggerichtliche Senat ist verpflichtet, jede in dem Bergbuche verfügte Eigenthumsänderung einer Bergbuchs-Entität der betreffenden Berglehensbehörde zur Richtigstellung ihrer Vormerkbücher bekannt zu geben.

§. 10.

Eine gleiche Verständigung der Berglehensbehörde hat von Seite des berggerichtlichen Senates dann zu erfolgen, wenn in den Belastungsstand einer Bergbuchsentität solche Verträge, richterliche Erkenntnisse, Executions- oder Sequestrations-Bewilligungen aufgenommen worden sind, die sich auf eine Beschränkung oder Erweiterung des technischen Betriebes einer montanistischen Berechtigung beziehen, von welcher die Berglehensbehörde als Bergoberaufsichts- und Bergpolizei-Behörde nothwendig Kenntniss haben muss. Wobei es sich von selbst versteht, dass die Berglehensbehörde auch von der verfügten Löschung einer derlei bestandenen in dem Bergbuche eingetragenen Verbindlichkeit durch den berggerichtlichen Senat Kenntniss erhalten muss.

Schmerling m. p.

74.

Verordnung des Handelsministeriums vom 24. Februar 1850,

an die Staats-Telegraphen-Direction,

wodurch kundgemacht wird, dass vom 3. März 1850 angefangen die telegraphische Privat-Correspondenz auch zwischen Pressburg und den übrigen hiezu bereits bestimmten Orten eröffnet werde.

Vom 3. März 1850 angefangen werden auch in der Staats-Telegraphenstation Pressburg Privatdepeschen zur Beförderung nach den bereits für den Privatverkehr eröffneten Telegraphen-Stationen angenommen, wobei die in den veröffentlichten provisorischen Bestimmungen über die Benützung der Staats-Telegraphen von Seite des Publikums für die Linie Wien-Pressburg bereits festgesetzten Tarifgebühren in Anwendung zu kommen haben.

Bruck m. p.

75.

Erlass des Justizministeriums vom 28. Februar 1850,

an den obersten Gerichtshof und die Appellationsgerichte zu Wien und Lemberg,

wodurch die einstweilige Fortdauer der Vertretung der ehemals unterthänigen Gemeinden in Galizien durch die galizische Kammerprocuratur bei Amortisirung und Vindicirung von Obligationen ausgesprochen wird.

Das Justizministerium hat sich einverständlich mit dem Ministerium des Innern und jenem der Finanzen zu der Verfügung bestimmt gefunden, dass die Verpflichtung der galizischen Kammerprocuratur zur Vertretung der dortländigen, aus dem Unterthansverhältnisse getretenen Gemeinden bei Amortisirung ihrer in Verlust gerathenen ostgalizischen Kriegsdarlehens- und Naturallieferungs-Obligationen und bei Vindicirung solcher, mit Ausserachtlassung der vorgeschriebenen Förmlichkeiten veräusserten Obligationen, dann die

podobne zobowiązanie c. k. nadwornej i n. a. prokuratury kamery względem amortyzacyi w monecie konwencyjnej prowizye przynoszących zapisów długu Stanu obligacyi kamery nadwornej i banku miasta Wiednia, jeszcze i nadal dopóty trwać ma, dopóki nie wejdzie w życie nowa ustawa gminna i nowa organizacya władz sądowych w Galicyi.

Schmerling m. p.

76.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 1. Marca 1850,

do władz krajowych wszystkich krajów koronnych, oprócz królestwa Lombardzko-Weneckiego,

którem się obwieszcza postępowanie z cztero-procentowemi czesko-stanowemi obligacyami eraryalnemi na dniu 1. Marca 1850. w Seryi 462 przelosowanemi tudzież z niższo-austryackiemi stanowemi obligacyami eraryalnemi tej samej stopy prowizyi, jakoteż z niemieckiemi biletami pieniężnemi 6-krajcarowemi lit. D. na tym samym dniu przelosowanemi.

Odnośnie do okólnego rozporządzenia niższo-austryackiego rządu z dnia 29-go Października 1829 *), do wiadomości podaje się, iż przelosowane na dniu 1. Marca t. r. w Seryi 462 obligacye dawniejszego długu stanu, a mianowicie czesko-stanowe 4-procentowe obligacye eraryalne Nru. 164.856 z jedną-trzydziestą drugą, summy kapitałowej, tudzież niższo-austryackie stanowe obligacye eraryalne 4-procentowe od Nru. 9.045. aż do 11.151 wedle postanowień Najwyższego patentu z dnia 21. Marca 1818. **) na nowe, podług pierwotnej stopy procentowej w monecie konwencyjnej prowizyą przynoszące zapisy długu Stanu wymieniane będą.

Dalej przedsięwzięto także na dniu 1. t. m. przelosowanie niemieckich biletów pieniężnych, przy czem Seryą lit. *D.* onychże we wartości 6-krajcarowej wyciągnięto.

Przeto więc każdy literą *D.* oznaczony bilet 6-krajcarowy w ciągu dwóch miesięcy, rachując od dnia 2. Kwietnia 1850. za sześć krajcarów srebrną monetą zdawkową właśnie w przeznaczonej ku temu kasie wymieniawczej we Wiedniu, lub w głównych kasach krajowych i kameralnych urzędach płatniczych w krajach koronnych oprócz niższej Austryi wymieniony, zresztą zaś i po upływie wyż namienionego terminu, do zapłat gotówką u publicznych kas bez przeszkody użyty być może.

Względem przelosowania tych biletów pieniężnych i skutku tegoż, nadto jeszcze obwieszczenie w urzędowej części gazety krajowej umieszczonem być ma.

Krauss m. p.

---

*) W n. a. zbiorze ustaw prowincyonalnych, 11. tom, str. 807.

**) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń, 46. tom, str. 16.

gleiche Verbindlichkeit der k. k. Hof- und n. ö. K mmerprocuratur rücksichtlich der Amortisirung der in Conventions-Münze verzinslichen Staatsschuldverschreibungen der Hofkammer- und der Wiener Stadt-Banco-Obligationen noch fortzudauern habe, bis das neue Gemeindegesetz und die neue Organisirung der Justizbehörden in Galizien in das Leben getreten seyn wird.

Schmerling m. p.

76.

Erlass des Finanzministeriums vom 1. März 1850,

an die Landesbehörden aller Kronländer, ausser dem lombardisch-venetianischen Königreiche,

womit die Behandlung der am 1. März 1850 in der Serie 462 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen zu 4 Percent, dann nieder-österreichisch ständischen Aerarial-Obligationen von demselben Zinsfusse, so wie auch der an demselben Tage in die Verlosung gefallenen deutschen Münzscheine zu 6 Kreuzer lit. D kundgemacht wird.

Mit Beziehung auf die Circular-Verordnung der nieder-österreichischen Regierung vom 29. October 1829 *) wird bekannt gemacht, dass die am 1. März d. J. in der Serie 462 verlosten Obligationen der älteren Staatschuld, und zwar die böhmisch-ständische Aerarial-Obligation zu 4 Percent Nr. 164.856 mit einem Zweiunddreissigstel der Capitalssumme, dann die niederösterreichisch-ständischen Aerarial-Obligationen zu 4 Percent von Nr. 9045 bis 11.151 nach den Bestimmungen des Allerhöchsten Patentes vom 21. März 1818 **) gegen neue, zu dem ursprünglichen Zinsfusse in Conventions-Münze verzinsliche Staatsschuldverschreibungen umgewechselt werden.

Ferner ist auch am 1. d. M. eine Verlosung der deutschen Münzscheine vorgenommen, und hiebei die Serie lit. D von jenen zu 6 Kreuzer gezogen worden.

Hiernach kann jeder mit dem Buchstaben D bezeichnete Münzschein zu 6 Kreuzer innerhalb zwei Monaten vom 2. April 1850 an gerechnet, gegen sechs Kreuzer in Silberscheidemünze bei der eigens hierzu bestimmten Verwechslungscasse in Wien, oder bei den Landeshauptcassen und Cameral-Zahlämtern in den Kronländern ausser Niederösterreich umgewechselt, übrigens aber auch nach Ablauf der oben erwähnten Frist zu Barzahlungen an öffentlichen Cassen ohne Anstand verwendet werden.

Ueber diese Münzschein-Verlosung und deren Wirkung ist noch ausserdem eine Kundmachung in den ämtlichen Theil der Landeszeitung einzurücken.

Krauss m. p.

---

*) In der niederösterreichischen Prov. G. S. 11. B. S. 807.
**) In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen. 46 B. S. 16.

77.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 1. Marca 1850,

do sądów apelacyjnych we Wiedniu, w Pradze, Bernie, Celoweu, Insbruku i we Lwowie.

którem się przemijająco aż do wydania ustawy o egzaminach rządowych rozporządza, że izraelici, którzy się do egzaminów sędziowskich, nawet bez wykazania się z odbytego egzaminu, lub frekwentacyi z prawa kościelnego zgłaszają, bez przeszkody do takowych przypuszczeni być mają; że atoli w takowych przypadkach egzamin na urząd cywilno-sędziowski, także i do tych części prawa kościelnego rozciągniętym być ma, które sędzi austryackiemu znać potrzeba.

Z uwagi na to, że zaszły przypadki, w których upraszaniu izraelitów o przypuszczenie do egzaminów sędziowskich, przy istnieniu §. 1-go praw politycznych w Najwyższym patencie z dnia 4. Marca 1849. zagwarantowanych i §. 28-go konstytucyi państwa austryackiego, tę tylko przeszkodę robiono, że w ich zaświadczeniach ukończonych studyów prawnych, zaświadczenia frekwentacyi lub egzaminu z prawa kościelnego brakuje.

Dalej z uwagi na to, że wedle rozrządzenia ministerstwa oświecenia z dnia 20. Stycznia 1850. L. 8952, do konsystorza uniwersyteckiego we Wiedniu i do senatów akademickich w Pradze, Ołomuńcu, Krakowie, Lwowie, Gracu i Insbruku, od zakazu egzaminowania izraelitów z prawa kościelnego o tyle, o ile ogólnie egzamina podług nowszych ustaw szkolnych jeszcze dopuszczalne są, od zakazu zaś udzielania im zaświadczeń frekwentacyjnych z uczęszczania (nigdy nie zakazanego) tychże odczytów bezwarunkowo odstąpić się winno; tudzież w słusznem uwzględnieniu, iż, jeżeliby studenci izraelskiej konfessyi już ukończyli dotąd istniejące jurydyczne czterolecie akademiczne, z jedynym wyjątkiem nauki prawa kościelnego, nigdy na nich obowiązkowo nie włożonej, takowych do dodatkowego uczęszczania na ten ostatni już też zobowiązać nie można;

Nakoniec, z uwagi na to, że wkrótce ustawa o egzaminach rządowych, warunki przypuszczenia do takowych, i przedmioty wedle praktycznego kierunku kandydata, bez względu na religijne jego wiary zeznanie, postanowi, widzę się spowodowanym, w porozumieniu z ministrem oświecenia, tymczasowo rozporządzić:

Izraelitom, o przypuszczenie do egzaminów na urząd sędziowski się zgłaszającym i załączającym wszelkie prawne wymagania, wyjąwszy zaświadczenie frekwentacyi lub egzaminu z nauki prawa kościelnego, mają sądy apelacyjne stosowny termin do przedsięwzięcia egzaminu, z tym dodatkiem wyznaczyć, że także i te części prawa kościelnego, które sędzi austryackiemu znać potrzeba, przedmiotem będą egzaminu na urząd cywilno-sędziowski, i w tymże kierunku także egzamin przedsięwziąść.

Schmerling m. p.

77.

Erlass des Justizministeriums vom 1. März 1850,

an die Appellationsgerichte zu Wien, Prag, Brünn, Klagenfurt, Innsbruck und Lemberg,

wodurch transitorisch, bis zur Erlassung eines Gesetzes über die Staatsprüfungen verfügt wird, dass Israeliten, welche sich zu den Richteramtsprüfungen auch ohne Ausweis über die Prüfung oder Frequentation aus dem Kirchenrechte melden, allerdings zu denselben zugelassen werden sollen; dass jedoch in diesen Fällen die Civilrichteramtsprüfung auch auf jene Theile des Kirchenrechtes auszudehnen sei, welche der österreichische Richter zu kennen nothwendig hat.

In Erwägung, dass Fälle vorgekommen sind, in welchen dem Ansuchen von Israeliten, um Zulassung zu den Richteramtsprüfungen, bei dem Bestande des §. 1 der im a. h. Patente vom 4. März 1849 gewährleisteten politischen Rechte und des §. 28 der öster. Reichsverfassung nur das Bedenken entgegengestellt wurde, dass in ihren Zeugnissen über die vollendeten Rechtsstudien jenes über die Frequentation oder die Prüfung aus dem Kirchenrechte mangle;

in weiterer Erwägung, dass es nach dem Erlasse des Unterrichtsministeriums vom 20. Jänner 1850, Z. 8952, an das Universitätsconsisterium in Wien, und an die akademischen Senate zu Prag, Olmütz, Krakau, Lemberg, Gratz und Innsbruck von dem Verbote, die Israeliten über das Kirchenrecht zu prüfen, in so weit, als überhaupt Prüfungen nach den neueren Studiengesetzen noch zulässig sind, von dem Verbote aber ihnen über den (nie untersagten) Besuch dieser Vorlesungen Frequentationszeugnisse auszustellen unbedingt abzukommen habe; ferner in billiger Berücksichtigung, dass, in so weit Studirende israelitischer Confession das bisher bestandene juridische quadriennium academicum *mit alleiniger Ausnahme des ihnen nicht auferlegt gewesenen Kirchenrechtsstudiums bereits vollendet haben, denselben eine Nachtragsfrequentation des letztern nicht wohl zur Pflicht gemacht werden könne;*

endlich in Erwägung, dass demnächst ein Gesetz über Staatsprüfungen die Bedingungen der Zulassung zu denselben, und die Gegenstände je nach der praktischen Richtung des Candidaten, ohne Rücksicht auf sein religiöses Glaubensbekenntniss bestimmen wird; finde ich im Einvernehmen mit dem Unterrichtsminister einstweilen zu verfügen:

Die Appellationsgerichte haben, wenn sich ein Israelite um Zulassung zu dem Richteramtsprüfungen meldet, und alle gesetzlichen Erfordernisse bis auf den Beleg der Frequentation oder der Prüfung aus dem Studium des Kirchenrechtes beibringt, demselben ohne weiters einen angemessenen Termin zur Vornahme der Prüfung mit dem Bedeuten anzuberaumen, dass auch jene Theile des Kirchenrechtes, welche der österreichische Richter zu kennen nothwendig hat, Gegenstand der Civilrichteramts-Prüfung seyn werden, und in dieser Richtung auch die Prüfung vorzunehmen.

Schmerling *m. p.*

78.

Rozrządzenie ministra finansów z dnia 3. Marca 1850,

działające dla krajów koronnych, w których rozporządzenie z dnia 9. Lutego 1850. roku (dziennik praw państwa Nro 48) moc ma,

względem terminów, po upływie których stęplowa skala II. do dawniejszych wekslów zastosowaną być ma.

Z powodu uczynionego zapytania, oświadcza się, iż przy wekslach w kraju cudzym lub w kraju tutejszym, od należytości wolnym, wystawionych, i w kraj tutejszy należytościom podległy, przeniesionych, a przed dniem 15. Marca b. r. wystawionych, 6. i 12. miesięczne przepisane termina, w rozporządzeniu z d. 9. Lutego b. r. (dziennik praw państwa i rządu Nro 48), tudzież w taryfie względem należytości pod liczbą pozycyi $^{96}/_{113}$ (dziennik praw państwa i rządu Nro 50), po upływie których, zastósowanie korzystniejszej skali I. ustać, a toż skali II. wstąpić ma, w zgodności z zasadą, na której postanowienia *c)* i *f)* IV. obwieszczającego patentu z dnia 9. Lutego t. r. się zasadzają, począwszy od dnia działalności rozporządzenia z dnia 9 Lutego b. r., t. j. od dnia 15 Marca, porachowane być mają.

Krauss m. p.

79.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 4. Marca 1850,

do szefa krajowego w Galicyi,

którem oświadcza się, iż w skutek Najwyższej uchwały, przypuszczenie amnestyonowanych księży do opieki dusz, zawisło od poprzedniego zezwolenia szefa krajowego.

Najwyższą uchwałą z dnia 11 Lutego b. r. raczył Najjaśniejszy Pan postanowić, iż Najwyższą uchwałą z dnia 26. Maja 1848. zezwolone przypuszczenie amnestyonowanych księży do opieki dusz, także od poprzedniego zezwolenia szefa krajowego zawisło.

Thun m. p.

78.

Erlass des Finanzministers vom 3. März 1850,

wirksam für die Kronländer, in denen die Verordnung vom 9. Februar 1850 (Reichsgesetzblatt Nr. 48) Giltigkeit hat,

über die Fristen, nach deren Ablauf die Stämpel-Scala II auf ältere Wechsel anzuwenden ist.

Aus Anlass einer Anfrage wird erklärt, dass bei den im Auslande oder gebührenfreien Inlande ausgestellten und in das gebührenpflichtige Inland übertragenen Wechseln, welche vor dem 15. März l. J. ausgestellt wurden, die in der Verordnung vom 9. Februar l. J. (Reichsgesetz- und Regierungsblatt Nr. 48), dann in dem Gebühren-Tarife, Post Z. 113 (Reichsgesetz- und Regierungsblatt Nr. 50) vorgeschriebenen Fristen von 6 und 12 Monaten, nach deren Ablauf die Anwendung der günstigeren Scala I aufzuhören, und jene der Scala II einzutreten hat, in Uebereinstimmung mit dem Grundsatze, auf welchem die Bestimmungen e) und f) IV des Kundmachungs-Patentes vom 9. Februar d. J. beruhen, vom Tage der Wirksamkeit der Verordnung vom 9. Februar l. J., d. i. vom 15. März an, zu zählen sind.

Krauss m. p.

79.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 4. März 1850,

an den Landeschef von Galizien,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung die Zulässigkeit amnestirter Priester in die Seelsorge von der vorläufigen Zustimmung des Landeschefs abhängig erklärt wird.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 11. Februar l. J. zu bestimmen geruht, dass die mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 26. Mai 1848 bewilligte Zulässigkeit amnestirter Priester in der Seelsorge auch von der vorläufigen Zustimmung des Landeschefs abhängig ist.

Thun m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXVII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 10. Marca 1850; w wydaniu dwujęzykowem: 12. Kwietnia 1850.

80.

Cesarski patent z dnia 4. Marca 1850,

którem się we Węgrzech, w Kroacyi, Slawonii wraz z Pobrzeżem, w Siedmiogrodzie, województwie Serbskiem i banacie Temeskim prowizoryum podatku gruntowego zaprowadza.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy etc.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zary; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburka, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga etc.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej, Wielki-Wojewoda województwa Serbii, etc. etc.

Jeżeśmy wyrzekli Nasze postanowienie, żeby w krajach koronnych, w których nie istnieje porządne urządzenie podatku gruntowego, w celu równomiernego opodatkowania użytków z gruntów i budynków, korzystając z dotychczasowych pomiarów, wykonane było warunkom takowego opodatkowania ile możności odpowiedne prowizoryum podatku gruntowego, które aż do ukończenia ogólnego katastru w zastósowaniu zostać ma.

Korzystając z powziętych w innych częściach państwa doświadczeń, widzimy się spowodowani, po dostatecznych obradach na wniosek Naszej Rady ministrów postanowić, co następuje:

Allgemeines
Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt
für das
Kaiserthum Oesterreich.

XXVII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 10. März 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 12. April 1850.

80.

Kaiserliches Patent vom 4. März 1850,

womit in Ungarn, Croatien, Slavonien sammt dem Küstengebiete, Siebenbürgen, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate ein Grundsteuer-Provisorium eingeführt wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

Bereits haben Wir Unseren Beschluss ausgesprochen, dass in den Kronländern, in denen eine geordnete Grundsteuerverfassung nicht besteht, zur gleichmässigen Besteuerung der Nutzungen von Grund und Boden und Gebäuden ein den Bedingungen einer solchen Besteuerung möglichst entsprechendes Grundsteuer-Provisorium, mit Benützung der bisherigen Vermessungen ausführen zu lassen, welches bis zur Vollendung des allgemeinen Katasters in Anwendung zu bleiben hat.

Mit Benützung der in andern Gebietstheilen erlangten Erfahrungen finden Wir nach reiflicher Berathung über den Antrag Unseres Ministerrathes zu verordnen:

§. 1.

We Węgrzech, Kroacyi i Sławonii wraz z Pobrzeżem, w Siedmiogrodzie, województwie Serbskiem i banacie Temeskim zaprowadza się prowizoryum podatku gruntowego podług postanowień następujących na ciąg czasu aż do uskutecznienia stałego katastru podatku gruntowego.

§. 2.

W prowizoryum podatku gruntowego opodatkowaniu podlegają:

A. dochody z gruntów;

B. użytki z budynków.

§. 3.

Jako dochód gruntowy podlega opodatkowaniu wartość płodów, na produkcyjnej powierzchni gruntu przy użyciu zwyczajnej pilności odzyskanych.

§. 4.

Podatek gruntowy podług czystego dochodu wymierza i nakłada się.

§. 5.

Czystym dochodem gruntowym jest dochód, który posiadacz gruntowy z przynależącej mu produkcyjnej powierzchni wedle gatunku uprawy, w jakiej się owa znajduje, przy zastósowaniu zwykłego w gminie sposobu prowadzenia gospodarstwa w latach zwyczajnej urodzajności pobierać może, potrąciwszy potrzebne i zwykłe w gminie wydatki na uprawę gruntu, na siew, pielęgnowanie i żniwo płodów łożone.

§. 6.

W celu wypośrodkowania czystego dochodu gruntowego przedsięwziętem będzie wywiedzenie objętości powierzchni i ocenienie dochodu.

§. 7.

W celu wypośrodkowania objętości powierzchni w każdej gminie pod stósownem dochodzeniem użyje się stojących do dyspozycyi środków, jakie podają przedsięwzięte dawniejsze przemierzenia, jeometryczny pomiar dla zregulowania urbaryów, dla segregacyi lub dla innych publicznych albo prywatnych celów. Względem owych gruntów, dla których nie ma pomiarów, własne oznaczenie posiadaczy co do rozległości ich gruntów urzędowemu dochodzeniu podciągnięte i przez przemierzenia sprawdzone zostanie.

§. 8.

Ocenieniom dochodu podania zastępców gminnych za podstawę posłużą, które przez rzetelnych i bezinteresownych komisarzy oceniających, z miejscowemi i ekonomicznemi stosunkami powiatu, dla którego ustanowionymi są, dokładnie obeznanych i w gospodarwstwie wiejskiem doświadczonych, z zadaniem zaprowadzenia stanowczego stosunku między gminami tak przekazanego im jak też pogranicznych powiatów roztrząsane i ustanowione będą.

§. 9.

Przy tem wypośrodkuje się, jakie różne sposoby użycia gruntu (gatunki uprawy) w każdej gminie istnieją; w jakie różne stopnie dochodów (klasy) każda z tych gatunków uprawy wedle naturalnej własności gruntu i położenia miejscowego się dzieli;

§. 1.

In Ungarn, Croatien und Slavonien sammt dem Küstengebiete, Siebenbürgen, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate wird ein Grundsteuer-Provisorium nach folgenden Bestimmungen für die Dauer bis zur Vollführung des stabilen Grundsteuer-Katasters eingeführt.

§. 2.

Im Grundsteuer-Provisorium werden der Besteuerung unterzogen:

A. die Grunderträgnisse;

B. die Nutzungen von Gebäuden.

§. 3.

Als Grunderträgniss unterliegt der Besteuerung der Werth der auf der productiven Oberfläche des Bodens bei Anwendung des gewöhnlichen Fleisses erzeugten Producte.

§. 4.

Die Grundsteuer wird nach dem reinen Ertrage bemessen und angelegt.

§. 5.

Der reine Grundertrag ist das Erträgniss, welches der Grundbesitzer von der ihm angehörigen productiven Oberfläche nach der Cultursgattung, in welcher sie sich befindet, bei Anwendung der gemeindeüblichen Bewirthschaftungsart in Jahren gewöhnlicher Fruchtbarkeit beziehen kann, nachdem die nothwendigen und gemeindeüblichen Auslagen auf Bearbeitung des Bodens, Saat, Pflege und Ernte der Producte in Abschlag gebracht worden sind.

§. 6.

Zur Ausmittlung des reinen Grundertrages wird eine Erhebung des Flächenmasses und eine Schätzung des Erträgnisses vorgenommen.

§. 7.

Zur Ausmittlung des Flächenmasses der Grundstücke werden in jeder Gemeinde mit angemessener Prüfung die zu Gebote stehenden Behelfe benützt, welche die vorgenommenen älteren Vermessungen, die geometrische Aufnahme für Urbarial-Regulirungen, Segregationen oder für andere öffentliche oder Privatzwecke darbieten. Für jene Grundstücke, für welche keine Aufnahmen aufzufinden sind, wird die Angabe der Besitzer über die Grösse ihrer Grundstücke einer ämtlichen Prüfung unterzogen und durch Vermessungen richtig gestellt.

§. 8.

Den Ertragsschätzungen werden die Angaben der Gemeindevertreter zum Grunde gelegt, und dieselben durch rechtliche und unbefangene Schätzungs-Commissäre, welche mit den Local- und ökonomischen Verhältnissen des Bezirkes, für die sie aufgestellt sind, genau bekannt und in der Landwirthschaft erfahren sind, mit der Aufgabe der Herstellung eines standhältigen Verhältnisses unter den Gemeinden des ihnen zugewiesenen und der angränzenden Bezirke geprüft und festgestellt.

§. 9.

Es wird dabei ausgemittelt, welche verschiedenen Benützungsarten des Bodens (Cultursgattungen) in jeder Gemeinde bestehen, in welche verschiedenen Ertragsabstufungen (Classen) sich jede dieser Cultursgattungen nach der natürlichen Beschaffenheit des Bodens

w którą z tych klas każdy pojedyńczy grunt wporządkowanym być może; ile pewna jaka objętość powierzchni każdego gatunku uprawy i klasy w przecięciu roku jednego w płodach, podług zwykłego w gminie uprawiania sposobu zwyczajnych, wydaje, jaką część surowego dochodu jako wynagrodzenie potrzebnego na uprawę kosztów łożenia potrącić należy, i ile po tem potrąceniu jako czysty dochód pozostaje.

§. 10.

Taryfa dochodu czystego, jaką dla pewnej objętości powierzchni każdego gatunku uprawy i każdej klasy ułożono, do pojedyńczych gruntów każdego posiadacza gruntowego odpowiednie do rozległości powierzchni zastósowaną będzie.

§. 11.

Za użytki z budynków od tych budynków, które przez wynajem użytkowane bywają, czynsz najmu, który one przynoszą, od innych budynków zaś wartość użycia tychże uważać należy.

§. 12.

Budynki w miejscach, osobnem obwieszczeniem oznaczyć się mających, wypośrodkowaniem dochodu czynszowego, w innych zaś miejscach w miarę składowych pomieszkania części, jakie zawierają, oceniane będą.

§. 13.

W miejscach, w których opodatkowanie użytków z budynków w miarę dochodu czynszowego miejsce ma, czysty dochód przez czynsz najmu, po odtrąceniu jednej części tegoż na koszta utrzymania i umniejszenia wartości kapitałowej, wypośrodkowanym będzie.

§. 14.

Wypośrodkowanie dochodu z gruntów i budynków bez względu na osobiste jakie obowiązki właścicieli lub posiadaczów przeciw trzecim osobom przedsięwziętem będzie, bądź czy zobowiązania te czysto osobiście, czy też na realności ciążą.

Długi kapitałowe, zobowiązania do odpłacenia pieniędzmi lub naturaliami z jakichbądź tytułów przy ocenieniu czystego dochodu z gruntów i budynków uwzględnione nie będą.

§. 15.

W celu przeprowadzenia wypośrodkowania dochodu, władze ku temu powołane, urzędnicy i inni postanowieni własne otrzymają instrukcye wykonanie, pojedyńczych postanowień bliżej oznaczające.

§. 16.

Suma podatku gruntowego na każdy kraj koronny wypadająca co rok wedle wypadłości wypośrodkowania dochodu w ten sposób rozłożoną będzie, iż każdy pojedyńczy posiadacz gruntowy od setka wypośrodkowanego czystego dochodu równą część odpowiedną jako podatek gruntowy opłacać ma.

§. 17.

Po pierwszem rozłożeniu podatku gruntowego i z domów na podstawie tego wypośrodkowania dochodu wypadłości ostatniego jednocześnie i powszechnie obwieszczone będą, a dotyczącym stronom do woli zostaje, przedłożyć swe zarzuty i zażalenia (reklamacye) w sposób, jaki będzie osobno przepisany, które spisane, dochodzone

und der örtlichen Lage theilt; in welche dieser Classen jedes einzelne Grundstück eingereiht werden kann; wie viel ein bestimmtes Flächenmass jeder Cultursgattung und Classe im Durchschnitte eines Jahres an den nach der gemeindeüblichen Bestellungsweise gewöhnlichen Producten abwirft, welcher Geldwerth denselben beigelegt werden kann; und welcher Theil des Rohertrages als Ersatz des nothwendigen Culturaufwandes abzuziehen ist, und wie viel nach diesem Abzuge als Reinertrag erübrigt.

§. 10.

Der für ein bestimmtes Flächenmass jeder Culturgattung und jeder Classe entworfene Tarif des Reinertrages wird auf die einzelnen Grundflächen jedes Grundbesitzers im Verhältnisse des Flächenmasses angewendet.

§. 11.

Als Nutzungen von den Gebäuden wird von jenen Gebäuden, die durch Vermiethung benützt werden, der Miethzins, den dieselben abwerfen, von andern Gebäuden der Werth ihrer Benützung angesehen.

§. 12.

Die Gebäude werden in den Orten, welche durch eine besondere Kundmachung werden bezeichnet werden, durch Ausmittlung des Zinsertrages, in andern Orten aber nach Massgabe der Wohnbestandtheile, welche sie enthalten, in Anschlag genommen.

§. 13.

In den Orten, in denen die Besteuerung der Gebäudenutzungen nach dem Zinsertrage stattfindet, wird der reine Ertrag durch den Miethzins, nach Abzug eines Theiles desselben für die Unterhaltungskosten und für die Abminderung des Capitalswerthes, ausgemittelt.

§. 14.

Die Ertrags-Ausmittlung der Grundstücke und der Gebäude wird ohne Rücksicht auf die persönlichen Verpflichtungen der Eigenthümer oder Besitzer gegen Dritte vorgenommen, es mögen diese Verpflichtungen rein persönlich oder auf der Realität haftend seyn.

Capitalschulden, Geld- oder Natural-Abstattungs-Verbindlichkeiten aus was immer für Titeln werden bei der Schätzung des reinen Grund- und Hausertrages nicht berücksichtiget.

§. 15.

Zur Durchführung der Ertrags-Ausmittlung erhalten die dazu berufenen Behörden, Beamten und andern Bestellten eigene die Ausführung der einzelnen Bestimmungen näher bezeichnende Belehrungen.

§. 16.

Die für jedes Kronland entfallende Summe der Grundsteuer wird in jedem Jahre nach den Ergebnissen der Ertrags-Ausmittlung in der Art umgelegt, dass jeder einzelne Grundbesitzer vom Hundert des ausgemittelten reinen Ertrages den entsprechenden gleichen Antheil als Grundsteuer zu entrichten hat.

§. 17.

Nach der ersten Umlegung der Grund- und Häusersteuer auf Grundlage dieser Ertrags-Ausmittlung werden die Ergebnisse der letztern gleichzeitig und allgemein bekannt gemacht, und es wird den Betheiligten unbenommen bleiben, ihre Einwendungen und Beschwerden (Reclamationen) in der Art, die besonders vorgezeichnet werden wird, vorzubringen,

i z zastrzeżeniem wyrównania uiszczonych już opłat podatkowych do ostatecznego załatwienia doprowadzone zostaną.

§. 18.

Zmiany w osobie posiadacza tudzież w objętości posiadłości z biegiem czasu zachodzące spisywane i w ten sposób w ewidencyi utrzymywane będą, że pretensye podatkowe zawsze do rzeczywistego posiadacza realności, na którą są nałożone, stósowane będą.

§. 19.

Przy szkodach elementarnych, przedmiot podatku na zawsze niszczących, gdy woda grunta zabierze, albo gdy takowe zapadną, budynki spłoną i t. d., oddzielenie onegoż, i odpisanie podatku nastąpi.

§. 20.

Przy owych wypadkach elementarnych, które czysty dochód, opodatkowaniu podlegający, całkiem albo po części pochłoną, do czasu zupełne lub częściowe upuszczenia podatku tego roku, w którym wypadek ów zaszedł, dozwalają się.

§. 21.

Nowo przyrastające przedmioty opodatkowania, przymulenia gruntów, upłodnienia gruntów, które podczas zaprowadzenia prowizoryum podatku gruntowego na drodze pierwotnej produkcyi do użycia sposobnemi nie były, nowo wystawione budynki i t. d. z uwzględnieniem potrzebnego zachęcania do wiejsko-gospodarczego ulepszenia i do wystawiania nowych budynków opodatkowaniu poddane będą. Inne jak namienione zmiany w użyciu gruntu, mianowicie zmiana w sposobie uprawy podczas trwania prowizoryum podatku gruntowego nie uwzględniają się.

§. 22.

Od podatku gruntowego i z domów wedle osobistej własności posiadacza żaden wyjątek miejsca nie ma, wszakże od tegoż wolne być mają:

a) wszelkie powierzchnie, które na drodze pierwotnej produkcyi użytemi być nie mogą, jako to: niepłonne góry, skały, drogi publiczne, rzeki i kanały, tudzież plac budynków i dziedzińce;

b) miejsca pogrzebowe, dopóki to przeznaczenie mają.

c) Budynki rządowe, kościoły i przeznaczone w celu odprawiania nabożeństwa budynki, kasarnie wojskowe i śpitale.

Ministrowie finansów i spraw wewnętrznych otrzymali zlecenie, postanowienia te jak najśpieszniej wykonać.

Dano w Naszem głównem a stołecznem mieście Wiedniu dnia czwartego Marca roku tysiąc ośmset pięćdziesiątego, Naszego panowania drugiego.

Franciszek Jósef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulaj. Schmerling. Thun. Kulmer.

welche aufgenommen, untersucht und mit dem Vorbehalte der Ausgleichung der bereits geleisteten Steuerzahlungen zur definitiven Entscheidung werden gebracht werden.

§. 18.

Die im Laufe der Zeit vorkommenden Veränderungen in der Person des Besitzers und im Umfange des Besitzthumes werden aufgenommen und dergestalt in Evidenz gehalten, dass die Steueranforderungen immer an den wirklichen Besitzer der Realität, auf die sie angelegt ist, gestellt werden.

§. 19.

Bei Elementar-Unfällen, welche das Steuerobject für immer zerstören, wenn Grundstücke weggeschwemmt oder versenkt werden, Gebäude abbrennen u. s. w., erfolgt die Ausscheidung desselben, und die Abschreibung der Steuer.

§. 20.

Bei Elementar-Ereignissen, welche den der Versteuerung unterliegenden reinen Ertrag ganz oder zum Theile verschlingen, werden Zeitweise gänzliche oder theilweise Nachlässe an der Steuer des Jahres, in welchem das Ereigniss stattgefunden hat, gestattet.

§. 21.

Die neu zuwachsenden Objecte der Besteuerung, Alluvionen von Grundstücken, Beurbarungen von Grundflächen, welche zur Zeit der Einführung des Grundsteuer-Provisoriums im Wege der Urproduction nicht benützbar waren, neu errichtete Gebäude u. s. w. werden mit Rücksicht auf die erforderliche Ermunterung zur landwirthschaftlichen Verbesserung und zur Aufführung neuer Gebäude der Versteuerung einbezogen. Andere als diese Aenderungen in der Benützung des Bodens, insbesondere der Wechsel in der Art der Cultur, werden während der Dauer des Grundsteuer-Provisoriums nicht berücksichtigt.

§. 22.

Von der Grund- und Häusersteuer finden nach der persönlichen Eigenschaft des Besitzers keine Ausnahmen Statt, doch sollen davon losgezählt seyn:

a) alle Oberflächen, welche im Wege der Urproduction nicht benützt werden können, als: unfruchtbare Gebirge, Steinfelsen, öffentliche Strassen, Flüsse und Canäle, so wie die Area der Gebäude und Hofräume;

b) Beerdigungsplätze, so lange sie diese Bestimmung haben;

c) Staatsgebäude, Kirchen und zur Abhaltung des Gottesdienstes bestimmte Gebäude, Militär-Casernen und Spitäler.

Die Minister der Finanzen und des Innern sind beauftragt, diese Bestimmungen schleunigst in Vollzug zu setzen.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien am Vierten März des Jahres Eintausend achthundert fünfzig, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXVIII.

Wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 11. Marca 1850,
w wydaniu niniejszem dwa-językowem: 31. Stycznia 1851.

81.

Cesarski patent z dnia 7. Marca 1850,

którym się znosi patrymonialna administracya górniczo-sądowa, górniczo-lenna, urzędowa i górniczo-policyjna, przez dawniejsze stanowe zwierzchności w krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska dotąd wykonywana, wraz z górniczo-sądowemi substytucyami, przez zwierzchności te ustanowionemi.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Z uwagi na postanowienia patentu z dnia 7. Września 1848. i §§fów. 77. i 100 konstytucyi austryackiego państwa z dnia 4. Marca 1849, na wniosek Naszego ministra kultury krajowej i górnictwa, widzimy się spowodowani, rozporządzić, jak następuje:

§. 1.

Patrymonialna administracya górniczo-sądowa, górniczo-lenna urzędowa i górniczo-policyjna, przez dawniejsze stanowe zwierzchności w krajach koronnych Czech,

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 11. März 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 31. Jänner 1851.

81.

Kaiserliches Patent vom 7. März 1850,

wodurch die von den vormals ständischen Obrigkeiten in den Kronländern Böhmen, Mähren und Schlesien bisher ausgeübte berggerichtliche, berglehensämtliche und bergpolizeiliche Patrimonial-Verwaltung und die von diesen Obrigkeiten aufgestellten Berggerichts Substitutionen aufgehoben werden.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich:

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

Finden in Erwägung der Bestimmungen des Patentes vom 7. September 1848 und der §§. 77 und 100 der österreichischen Reichsverfassung vom 4. März 1849 über Antrag Unseres Ministers für Landescultur und Bergwesen zu verordnen, wie folgt:

§. 1.

Die von den vormals ständischen Obrigkeiten in den Kronländern Böhmen, Mähren und Schlesien auf Grundlage der Bergwerksvergleiche vom Jahre 1534 und 1575 bisher

Morawii i Szląska, na podstawie górniczych ugód z lat 1534. i 1575. dotąd wykonywana, i górniczo - sądowe substytucye, przez rzeczone zwierzchności w tym celu ustanowione, niniejszem znoszą się, i z dniem później oznaczyć się mającego oddania urzędu, urzędować przestają.

§. 2.

Wszelkie przez patrymonialne górniczo - sądowe substytucye w wspomnianych krajach koronnych dotąd sprawowane cywilno-sądowe interesa w sprawach górniczych, na władze sądowe, przez organizacyą sądów ustanowione, wszelkie interesa w górniczo-lennych urzędowych, górniczo-policyjnych i górniczo - dyscyplinarnych sprawach, na władze górnicze przechodzą, przez rząd do przyszłego ich sprawowania ustanowione.

§. 3.

Począwszy od czasu oddania tych interesów, który jako i postępowanie przytem zachować się mające, osobno obwieszczonem będzie, także i taksy, opłaty terminowe i kwartalne do kas rządowych wpływać mają, za co zwierzchnościom gruntowym, dotychczas do poborów uprawnionym, albo od tych należytości we własnych ich interesach uwolnionym, żadne wynagrodzenie nie przystoi.

§. 4.

Nasz minister kultury krajowej i górnictwa, otrzymał zlecenie wykonania niniejszego przepisu, wraz z upoważnieniem do zaprowadzenia środków, ku temu wiodących, jako i do ustanowienia prowizorycznych władz górniczych do sprawowania interesów górniczo-lennych urzędowych, górniczo-politycznych i górniczo-dyscyplinarnych.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu, dnia siódmego Marca, w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Thinfeld m. p.

ausgeübte berggerichtliche, berglehensämtliche und bergpolizeiliche Patrimonial-Verwaltung und die von den genannten Obrigkeiten zu diesem Ende aufgestellten Berggerichts-Substitutionen sind aufgehoben, und haben ihre Amtswirksamkeit von dem Tage der nachträglich zu bestimmenden Amtsübergabe einzustellen.

§. 2.

Alle von den Patrimonial-Berggerichts-Substitutionen in den gedachten Kronländern bisher besorgten civilgerichtlichen Geschäfte in Bergwerks-Angelegenheiten gehen an die durch die Gerichts-Organisation bestimmten Gerichtsbehörden, alle Geschäfte in berglehensämtlichen, bergpolizeilichen und Bergdisciplinar-Angelegenheiten an die zu ihrer künftigen Besorgung vom Staate bestellten Bergbehörden über.

§. 3.

Von dem Zeitpuncte dieser Geschäftsübergabe angefangen, welcher eben so wie das dabei zu beobachtende Verfahren besonders kundgemacht werden wird, haben auch die für die Besorgung dieser Geschäfte von den Parteien zu entrichtenden Taxen, Frist- und Quatembergelder an die Staatscassen einzufliessen, ohne dass den bisher bezugsberechtigten oder von derlei Gebühren in ihren eigenen Geschäften befreiten Grundobrigkeiten hiefür eine Entschädigung zukommt.

§. 4.

Unser Minister für Landescultur und Bergwesen ist mit dem Vollzuge gegenwärtiger Vorschrift beauftragt, und zur Einleitung der hiezu führenden Massregeln, sowie zur Aufstellung provisorischer Bergbehörden für die Besorgung der berglehensämtlichen, bergpolizeilichen und Bergdisciplinar-Geschäfte ermächtigt.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien am siebenten März im Jahre eintausend achthundert und fünfzig, Unserer Reiche im Zweiten.

Franz Joseph.

Thinnfeld *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXIX.

Wydana i rozesłana w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 16. Marca 1850, w wydaniu dwujęzykowem: 20. Marca 1850.

82.

Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 11. Marca 1850,

moc mające dla miasta Krakowa i okręgu do niego należącego,

którem się niektóre zmiany tamże w wykonywaniu stojącej ustawy stęplowej z dnia 16. Września 1833 obwieszczają, i z 20. Marca 1850 w wykonywanie wprowadzają.

Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 9. Lutego 1850 (dziennik praw państwa i rządu Nr. XX.) dla miasta Krakowa i należącego doń okręgu względem podatku stęplowego wydają się postanowienia następujące:

I. Wymiar należytości.

a) Stępel podług wartości.

§. 1.

Na miejsce wymiaru należytości stęplowych ustawą stęplową z dnia 16. Września 1833 na dokumenta, które w artykułach 23., tudzież 25. do 33. włącznie wymienione są, przepisanego, wyjąwszy dokumenta, któremi własność rzeczy nieruchomej odpłatnie lub bezpłatnie przenosi się, tudzież testamenta i kodycyle, o których w artykule 32. wzmiankę uczyniono, wejść mają załączone tu skale wraz z postanowieniami przytoczonemi.

Zawarte w artykułach 32., 34. i 35. ustawy stęplowej z dnia 16. Września 1833 postanowienia względem testamentów i kodycylów, tudzież względem przeniesień majątku na przypadek śmierci lub z powodu śmierci dopiero w ten czas uchylone być mają, kiedy w skutek ustępu III. *b)* patentu obwieszczenia postanowienia ustawy z dnia 9. Lutego 1850 zastósowane być powinny.

b) Nabycie rzeczy nieruchomych.

§. 2.

Dokumenta, na mocy których prawo własności rzeczy nieruchomej odpłatnie lub bezpłatnie przenosi się, ulegać mają należytości stęplowej po 15 kr. od każdego arkusza

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 16. März 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 20. März 1850.

82.

Verordnung des Finanzministeriums vom 11. März 1850,

gültig für die Stadt Krakau und das zu derselben gehörende Gebiet,

wodurch einige Aenderungen des daselbst in Wirksamkeit stehenden Stämpelgesetzes vom 16. September 1833 kundgemacht, und vom 20. März 1850 angefangen in Wirksamkeit gesetzt werden.

In Uebereinstimmung mit der Verordnung vom 9. Februar 1850 (Reichsgesetz- und Regierungsblatt Nr. XX.) werden für die Stadt Krakau mit dem zu derselben gehörenden Gebiete rücksichtlich der Stämpelabgabe folgende Bestimmungen erlassen;

I. Gebührenausmass.

a) *Werthsstämpel.*

§. 1.

An die Stelle des mit dem Stämpelgesetze vom 16. September 1833 festgesetzten Ausmasses der Stämpelgebühren für Urkunden, welche in den Artikeln 23, dann 25 bis einschliessig 33 angeführt sind, mit Ausnahme der Urkunden, wodurch das Eigenthum einer unbeweglichen Sache entgeltlich oder unentgeltlich übertragen wird, dann der Testamente und Codicille, wovon im Artikel 32 Erwähnung geschieht, haben die beigeschlossenen Scalen sammt den beigefügten Bestimmungen zu treten.

Die in den Artikeln 32, 34 und 35 des Stämpelgesetzes vom 16. September 1833 für die Testamente und Codicille, dann Vermögens-Uebertragungen auf den Todesfall oder von Todeswegen enthaltenen Bestimmungen haben erst mit dem Zeitpuncte ausser Wirksamkeit zu treten, mit welchem zufolge des Absatzes III. b des Kundmachungspatentes die Bestimmungen des Gesetzes vom 9. Februar 1850 in Anwendung zu kommen haben.

b) *Erwerbung unbeweglicher Sachen.*

§. 2.

Urkunden, wodurch das Eigenthumsrecht einer unbeweglichen Sache entgeltlich oder unentgeltlich übertragen wird, haben der Stämpelgebühr von 15 kr. für jeden Bogen und in

i w każdem wydaniu. Za sam interes prawny, jeżeliby go po dniu 19. Marca 1850. zawarto, lub jeżeliby względem takowego dokument prawny dopiero po tym dniu wydano, należytość $3^1/_2$ odsetka od wartości rzeczy opłacona być ma.

c) Wciągnienia w księgi.

§. 3.

Wciągnienie w księgi publiczne w celu nabycia praw realnych,

a) bez opłaty należytości nastąpić ma, jeżeli idzie o wciągnienie prawa własności, od którego nabycia należytość podług niniejszego rozporządzenia (§. 2) opłacono, lub jeżeli wciągnienie opiera się na wykonaniu ustawy z dnia 7. Września 1848. względem zniesienia węzła poddańczego i uwolnienia gruntów od ciężarów. Wciągnienie

b) w innych przypadkach, jeżeli idzie o wciągnienie prawa własności, użytkowania, lub prawa użycia rzeczy nieruchomej, należytości $1^1/_2$ odsetka od jej wartości, a

c) jeżeli inne prawa wciągnione być mają, o ile ich przedmiot jest rzeczą szacowną, należytości $^1/_2$ odsetka od wartości ich przedmiotu, w przeciwnym zaś razie należytości po 30 kr. za każde wciągnione prawo podlegać ma, zaś

d) końcem wykreślenia prawa wciągnionego bez opłaty należytości nastąpić powinno.

Do wciągnień prenotacyi końcem osiągnienia praw realnych postanowienia ustępów a) aż do d) stosują się.

Jeżeliby zaś prenotacyą w drodze rekursu zniesiono lub zmieniono, tedy przytoczywszy dowód o zwrócenie całej należytości odsetkowej lub stosunkowej jej części podać można, od której jednak za prenotacye, na zasadzie jednego a tego samego sądowego dozwolenia u jednego a tego samego urzędu wykonane, stałą należytość 30 kr. odciągnąć należy. Zwrócenie stałych należytości za wciągnienia miejsca nie ma.

Odpisy aktów wraz z głownym wyciągiem, które w celu wciągnienia onychże do księgi dokumentowej złożone być muszą, stęplowi po 15. kr. od arkusza podlegają.

d) Należytość stęplowa, w ilości nad 20 złt. r. wypadająca.

§. 4.

W przypadkach, w których podług skal stęplowych wyższa należytość stęplowa jak 20 złt. r. wypada, lub w których wedle §§[fów] 2., 3. niniejszego rozporządzenia należytość podług odsetków od wartości opłacona być ma, spłacenie należytości gotówką u jednego z urzędów, osobnem rozporządzeniem bliżej oznaczyć się mających, nastąpić ma.

Dokument, od którego należytość stęplowa w ilości nad dwadzieścia złotych reńskich wypada, w ciągu terminów, §[fem]. 8. niniejszego przepisu wyznaczonych, urzędowi do pobierania należytości przeznaczonemu przedłożonym, a należytość wypadająca tamże opłaconą być ma. Wszelakoż dozwala się także, przed sporządzeniem dokumentu przynieść do urzędu niezapisany papier, należytość opłacić, i zatwierdzenia nastąpionej wypłaty żądać. Urzędowe to poświadczenie odebrania w tako-

jeder Ausfertigung zu unterliegen. Für das Rechtsgeschäft selbst ist, wenn es nach dem 19. März 1850 geschlossen, oder erst nach diesem Tage die Rechtsurkunde darüber ausgefertiget wurde, eine Gebühr von 3½ Procent von dem Werthe der Sache zu entrichten.

c) *Bücherliche Eintragungen.*

§. 3.

Die Eintragung zur Erwerbung dinglicher Rechte in die öffentlichen Bücher hat

a) gebührenfrei zu erfolgen, wenn es sich um die Eintragung des Eigenthumsrechtes handelt, für dessen Erwerbung die Gebühr nach dieser Verordnung (§. 2) entrichtet wurde, oder wenn die Eintragung sich auf die Vollstreckung des Gesetzes vom 7. September 1848 über die Aufhebung des Unterthansverbandes und die Entlastung des Bodens gründet. Die Eintragung hat

b) in anderen Fällen, wenn es sich um die Eintragung des Eigenthumsrechtes, Fruchtgenusses oder Gebrauchsrechtes einer unbeweglichen Sache handelt, der Gebühr mit 1½ Procent ihres Werthes, und

c) wenn andere Rechte einzutragen sind, sofern ihr Gegenstand eine schätzbare Sache ist, der Gebühr von ½ Procent des Werthes ihres Gegenstandes, im entgegengesetzten Falle aber der Gebühr von 30 kr. für jedes eingetragene Recht zu unterliegen, dagegen

d) zur Löschung eines eingetragenen Rechtes gebührenfrei stattzufinden.

Auf die Eintragungen von Pränotationen zur Erlangung dinglicher Rechte haben die Bestimmungen der Absätze a bis d Anwendung.

Wird jedoch die Pränotation im Recurswege aufgehoben oder abgeändert, so kann unter Beibringung des Beweises um Rückerstattung der ganzen Procentualgebühr oder des verhältnissmässigen Theiles derselben eingeschritten werden, wovon jedoch für die im Grunde einer und derselben gerichtlichen Bewilligung bei einem und demselben Amte vollzogenen Pränotationen die fixe Gebühr von 30 kr. in Abzug zu bringen ist. Die Rückstellung von fixen Eintragungsgebühren findet nicht Statt.

Die Abschriften der Acte sammt dem Hauptauszuge, welche zur Eintragung derselben in das Documentenbuch erlegt werden müssen, unterliegen dem Stämpel von 15 kr. für den Bogen.

d) *Stämpelgebühr, die mit einem höheren Betrage als 20 Gulden entfällt.*

§. 4.

In den Fällen, in welchen nach den Stämpelscalen eine höhere Stämpelgebühr als 20 fl. entfällt, oder in welchen nach §§. 2, 3 dieser Verordnung eine Gebühr nach Procenten des Werthes zu entrichten ist, hat die Einzahlung der Gebühr in Barem bei einem derjenigen Aemter zu geschehen, welche durch eine besondere Verordnung werden näher bezeichnet werden.

Die Urkunde, von welcher die Stämpelgebühr mit einem höheren Betrage als zwanzig Gulden entfällt, ist binnen der mit dem §. 8 der gegenwärtigen Vorschrift festgesetzten Fristen dem zur Einhebung der Gebühr bestimmten Amte vorzulegen, und die entfallende Gebühr daselbst zu berichtigen. Es ist jedoch auch gestattet, vor der Ausfertigung der Urkunde unbeschriebenes Papier zu dem Amte zu bringen, die Gebühr zu entrichten, und die Bestätigung über die erfolgte Zahlung zu verlangen. Die ämtliche Empfangsbestätigung wird in

wym razie na przyniesionym papierze z nadmienieniem, że wypłatę przed sporządzeniem dokumentu uiszczono, na tem miejscu, gdzie znak stęplowy wyciśniętym bywa, umieszcza się, i to samo dla stron skutkuje, co stęplowanie później nastąpione.

II. Osobne postanowienia względem należytości od przeniesienia własności rzeczy nieruchomych.

a) Ustanowienie wartości.

§. 5.

Za wartość rzeczy nieruchomej uważa się przy wymiarze należytości:

1. od kupna, za zwyczaj umówiona cena kupna wraz z wartością należności pobocznych;

2. od innych sposobów nabycia:

a) wartość ostatniem ocenieniem sądowem ustanowiona, jeżeli przeciw stósowności tejże z czasu przedsięwzięcia ocenienia lub z innych okoliczności nie zachodzą istotne wątpliwości,

b) w braku takowego ocenienia ta cena kupna, za jaką ostatnie zbycie nastąpiło, wraz z należnościami pobocznemi, jeżeli to nie pierwej jak przed sześcią laty przedsięwziętem zostało.

Tak podatkującemu, jak administracyi poborowej do woli zostawia się, chociaż znajdują się środki do wymierzania należytości pod 1. 2. podane, dobrowolnie ułożyć się względem innej podstawy do wymierzenia lub w celu tego wymierzenia upraszać o osobne ocenienie sądowe.

Ustanowienie wartości przez osobne ocenienie sądowe zawsze nastąpić ma, jeżeli i o ileby administracya poborowa z podatkującym o inną podstawę do wymierzenia nie ugodziła się.

Przy ustanowieniu wartości od wartości rzeczy odciągnąć się mają tylko ciężary z nią połączone, bez których użycie lub pożytkowanie z rzeczy miejsca mieć nie może, o ileby takowe odciągnienie już w samym pomiarze oznaczenia wartości nie było objęte. Ustanowienie wartości dalej do onego czasu odniesionem być ma, w którym nabywca rzeczy oddania tejże żądać miał prawo.

Koszta sądowego ocenienia skarb rządowy ponosić winień, jeżeli to na żądanie administracyi poborowej przedsięwziętem zostało, i rezultat ilość wartości, przez podatkującego podaną, nie o więcej jak $12\frac{1}{2}$ odsetka (jednę ósmą) przewyższający okazało. W każdym innym przypadku podatkujący koszta ponosić winien.

b) Wypłatność należytości.

§. 6.

Prawo skarbu rządowego do należytości od przeniesienia własności rzeczy nieruchomej z onym czasem wstępuje, w którym interes prawny zawarto. Jeżeli się strony na kontrakt piśmienny ugodziły, tedy dzień sporządzenia dokumentu tego za czas takowy uważać się ma.

diesem Falle auf dem beigebrachten Papiere mit dem Beisatze, dass die Zahlung vor der Ausfertigung der Urkunde geleistet wurde, an der Stelle, wo das Stämpelzeichen angebracht zu werden pflegt, angesetzt, und hat für die Partei dieselbe Wirkung, wie die Nachstämpelung hervorzubringen.

II. Besondere Bestimmungen bezüglich der Gebühr von der Uebertragung des Eigenthumes unbeweglicher Sachen.

a) Werthsbestimmung.

§. 5.

Als Werth einer unbeweglichen Sache wird angenommen bei der Gebührenbemessung:

1. Von einem Kaufe, in der Regel der bedungene Kaufpreis sammt dem Werthe der Nebenleistungen.

2. Von anderen Erwerbungsarten:

a) der durch die letzte gerichtliche Schätzung festgestellte Werth, wenn nicht gegen die Angemessenheit desselben aus der Zeit der Schätzungsvornahme oder aus anderen Umständen wesentliche Anstände sich ergeben;

b) in Ermangelung einer solchen Schätzung der Kaufpreis, um welchen die letzte Veräusserung stattgefunden hat, sammt Nebenleistungen, falls sie nicht vor länger als 6 Jahren vorgenommen wurde.

Sowohl dem Steuerpflichtigen als auch der Steuerverwaltung steht aber frei, wenn gleich die unter 1, 2 angegebenen Mittel zur Gebührenbemessung vorhanden sind, über einen anderen Masstab der Bemessung freiwillig übereinzukommen, oder zum Behufe der Letzteren eine besondere gerichtliche Schätzung anzusuchen.

Die Werthsbestimmung durch eine eigene gerichtliche Schätzung hat stets zu erfolgen, wenn und insoweit die Steuerverwaltung mit dem Steuerpflichtigen nicht über einen anderen Masstab der Bemessung übereinkommt.

Bei der Werthsbestimmung sind von dem Werthe der Sache nur die auf ihr haftenden Lasten, ohne welche der Gebrauch oder die Benützung der Sache nicht stattfinden kann, in Abzug zu bringen, sofern dieser Abzug nicht bereits in dem Masstabe der Werthsveranschlagung selbst begriffen ist. Die Werthsbestimmung ist ferner auf denjenigen Zeitpunct zu beziehen, in welchem der Erwerber der Sache deren Uebergabe zu fordern berechtigt war.

Die Kosten der gerichtlichen Schätzung hat der Staatsschatz zu tragen, wenn dieselbe auf Ansuchen der Steuerverwaltung vorgenommen wird, und ein Ergebniss lieferte, welches den von dem Steuerpflichtigen angegebenen Werthsbetrag nicht um mehr als 12½ Procent (ein Achtel) übersteigt. In jedem anderen Falle haben die Kosten dem Steuerpflichtigen zur Last zu fallen.

b) Fälligkeit der Gebühr.

§. 6.

Das Recht des Staatsschatzes auf die Gebühr von der Uebertragung des Eigenthumes einer unbeweglichen Sache tritt mit dem Zeitpuncte ein, in welchem das Rechtsgeschäft geschlossen wurde. Haben sich die Parteien zu einem schriftlichen Vertrage verabredet, so hat der Tag der Errichtung dieser Urkunde als dieser Zeitpunct zu gelten.

c) Zobowiązanie do oznajmienia.

§. 7.

Interes prawny urzędowi oznamić, a jeżeli względem niego dokument sporządzono, tenże onemuż przedłożyć należy; nad to osoby do opłacenia należytości zobowiązane (§. 9) winny są urzędowi do wymierzenia należytości potrzebne wykazy i akta pomocne przedłożyć. Tedy też i sądy na żądanie rzeczonemu urzędowi znajdujące się u nich akta pomocne ku temu udzielić powinny.

d) Termin do oznajmienia i czyim to jest obowiązkiem.

§. 8.

Urząd zawiadomiać mają:

1. przy interesach w kraju tutejszym należytościom podległym zawartych, w ciągu ośmiu dni po zawarciu interesu, a to:

a) jeżeli go u publicznych władz, sądów, urzędów przedsięwzięto, te władze, sądy, urzędy;

b) jeżeli go przed notaryuszem lub pod spólnem działaniem adwokata albo za publicznem uwierzytelnieniem ustanowionego ajenta lub rzecznika zawarto, ten notaryusz, adwokat, ajent, rzecznik;

c) oprócz przypadków pod a) i b) namieniony h obie strony;

2. przy interesach, zewnątrz tutejszego kraju należytościom podległego zawartych, atoliż w tymże działać mających, w ciągu trzydziestu dni, gdy dokument prawny, względem nich sporządzony, w kraj tutejszy należytościom podległy wniesionym został, ten, do którego się takowy dokument w kraju tutejszym dostał,

3. W przypadkach 1. i 2. także i przed upływem tych terminów te same osoby, nim z dokumentu w kraju tutejszym użytek urzędowy zrobiono, lub zobowiązanie, w skutek onegoż na się wzięte, wypełniono lub na zasadzie tegoż inną czynność, prawnie obowiązującą, przedsięwzięto.

Dowodzenie co do zachowania czasu przepisanego w przypadku powstających wątpliwości obowiązkiem jest podatkującego. Ten ostatni osobliwie w tym przypadku do tego dowodzenia spowodowanym być ma, jeżeli czas sporządzenia dokumentu na takowym nie wyraźnie oznaczono.

e) Kto do opłacenia należytości lub do odpowiedzialności za takowę obowiązanym jest:

§. 9.

Zobowiązanie do opłaty należytości dotycze:

a) przy obustronnie obowiązujących interesach prawnych, obie strony niepodzielnie, które interes zawarły;

b) przy jednostronnie obowiązujących (darowiznach) nabywcę względem ilości od nabytej rzeczy należącej się, a jeżeli dwie lub więcej osób jako nabywcy jednej a tej samej rzeczy wstępują, te niepodzielnie.

c) *Verpflichtung zur Anzeige.*

§. 7.

Das Rechtsgeschäft ist dem Amte anzuzeigen, und soferne darüber eine Urkunde errichtet wurde, diese demselben vorzulegen; nebstdem sind die zur Entrichtung der Gebühr verpflichteten Personen (§. 9) verbunden, dem Amte die zur Gebührenbemessung erforderlichen Nachweisungen und Behelfe zu überreichen. Auch die Gerichte haben dann auf Verlangen dem gedachten Amte die bei ihnen befindlichen Behelfe für diesen Zweck mitzutheilen.

d) *Frist zur Anzeige und wem sie obliegt.*

§. 8.

Die Anzeige bei dem Amte anzubringen, liegt ob:

1. bei Geschäften, die im gebührenpflichtigen Inlande geschlossen wurden, innerhalb acht Tagen nach dem Abschlusse des Geschäftes, und zwar:

a) *wenn es bei öffentlichen Behörden, Gerichten, Aemtern vorgenommen wurde, diesen Behörden, Gerichten, Aemtern;*

b) *wenn es vor einem Notare oder unter Mitwirkung eines Advokaten oder mit öffentlicher Beglaubigung aufgestellten Agenten oder Sachwalters geschlossen wurde, diesem Notare, Advokaten, Agenten, Sachwalter;*

c) *ausser den unter* a *und* b *bemerkten Fällen beiden Theilen;*

2. bei Geschäften, die ausserhalb des gebührenpflichtigen Inlandes geschlossen wurden, jedoch in demselben Wirksamheit zu erhalten haben, binnen 30 Tagen, nachdem die darüber errichtete Rechtsurkunde in das gebührenpflichtige Inland gebracht wurde, demjenigen, an den sie im Inlande gelangt ist;

3. in den Fällen 1 und 2 auch vor Ablauf dieser Fristen denselben Personen, ehe von der Urkunde im Inlande ein ämtlicher Gebrauch gemacht, oder eine durch dieselbe übernommene Verbindlichkeit erfüllt oder im Grunde derselben eine andere rechtsverbindliche Handlung vorgenommen wird.

Die Beweisführung über die Beobachtung des vorgeschriebenen Zeitraumes liegt bei entstehenden Zweifeln dem Steuerpflichtigen ob. Der Letztere ist insbesondere in dem Falle zu dieser Beweisführung zu verhalten, wenn die Zeit der Ausfertigung der Urkunde auf derselben nicht deutlich angegeben ist.

e) *Wem die Verpflichtung zur Entrichtung der Gebühr oder die Haftung für dieselbe obliegt.*

§. 9.

Die Verpflichtung zur Entrichtung der Gebühr liegt ob:

a) *bei zweiseitig verbindlichen Rechtsgeschäften, beiden Theilen, die das Geschäft eingingen, zur ungetheilten Hand;*

b) *bei einseitig verbindlichen (Schenkungen), dem Erwerber rücksichtlich des von der Sache, die von ihm erworben wird, gebührenden Betrages, und so ferne zwei oder mehrere Personen als Erwerber einer und derselben Sache eintreten, denselben zur ungetheilten Hand.*

Za należytość odpowiedzialnymi są:

a) nie tylko ten, na którego rzecz przeniesioną być ma, ale też i druga strona,

aa) jeżeli ta przed opłaceniem należytości rzecz nabywającemu oddała, albo jeżeli

bb) w celu wymierzenia należytości od uprawnionych ku temu władz lub urzędów do udzielenia wyjaśnień i wykazów wezwana, takowe udzielić zaniedbała lub też dla wymierzenia należytości, ważną nieprawdziwość podała;

b) każdy, na którym ciąży przewinienie lub uczęstnictwo w przestąpieniu podług niniejszego rozporządzenia za pokrzywdzenie dochodów niestałych uważać się mające za tę ilość, względem której pokrzywd zenie dochodów niestałych popełniono;

c) namienione w §. 8. osoby pod względem szkodliwych z zaniedbania oznajmienia wynikłych skutków, niepodzielnie z obowiązanymi do opłacenia należytości lub za to odpowiedzialnymi.

f) Uwolnienie osobiste.

§. 10.

Uwolnienie od należytości za interesa prawne, któremi własność nieruchomej rzeczy przenosi się, tedy tylko miejsce mieć powinno, jeżeliby należytość skarb rządowy lub fundusz z onego udotowany dotyczeć miała.

Jeżeli tedy w razie interesu prawnego obustronnie obowiązującego jedna z obu stron od należytości uwolnioną jest, na ten czas druga strona tylko połowę należytości opłacić winna; przeciwnie jeżeli w razie jednostronnie obowiązującego interesu prawnego sam nabywca od należytości wolnym jest, tedy interesowi prawnemu uwolnienie od należytości przysluża. Jeżeli która z obu stron z dwóch lub więcej osób składa się, z których jedna uwolnienia od należytości używa, druga zaś nie, tedy uwolnienie od należytości tylko w miarę udziału w interesie, do osoby od należytości uwolnionej należącego, nastąpić ma.

Jeżeli udział ten nawet sposobem zbliżającym oznaczyć się nie daje, tedy osoby, do należytości zobowiązane, zupełną należytość opłacić winny są.

g) Ciążenie na rzeczy.

§. 11.

Należytość za przeniesienie własności rzeczy nieruchomej ciąży na rzeczy, stanowięcej przedmiot przeniesienia, i ma pierwszeństwo przed wszystkiemi należytościami z tytułów prawa prywatnego wynikającemi.

III. Szczególne postanowienia co do należytości za wciągnienia w księgi publiczne.

a) Ustanowienie wartości i wymierzenie należytości.

§. 12.

Należytość za wciągnienie praw rzeczonych do wartości stosująca się, od ogólnej wartości wszystkich na zasadzie jednej a tej samej prośby dla jednego a tego samego

Für die Gebühr haften:

a) nicht bloss derjenige, auf den die Sache überzugehen hat, sondern auch der andere Theil,

aa) wenn er die Sache vor der Berichtigung der Gebühr an den Erwerber übergeben hat, oder wenn er

bb) zum Behufe der Gebührenbemessung von den dazu berechtigten Behörden oder Aemtern zur Ertheilung von Aufklärungen und Nachweisungen aufgefordert, dieselben zu ertheilen unterlässt, oder eine für die Gebührenbemessung wichtige Unrichtigkeit angibt;

b) Jedermann, dem eine Schuld oder Theilnehmung an einer Uebertretung, die nach dieser Verordnung als Gefällsverkürzung anzusehen ist, zur Last fällt, für den Betrag, rücksichtlich dessen die Gefällsverkürzung verübt wurde;

c) die im §. 8 bezeichneten Personen, hinsichtlich der aus der Unterlassung der Anzeige entsprungenen nachtheiligen Folgen, zur ungetheilten Hand mit den zur Entrichtung der Gebühr Verpflichteten oder dafür Haftenden.

f) Persönliche Befreiung.

§. 10.

Eine Befreiung von der Gebühr für Rechtsgeschäfte, wodurch das Eigenthum einer unbeweglichen Sache übertragen wird, hat nur dann einzutreten, wenn die Gebühr den Staatsschatz oder einen aus demselben dotirten Fond treffen würde.

Ist hiernach im Falle eines zweiseitig verbindlichen Rechtsgeschäftes einer der beiden Theile gebührenfrei, so hat der andere Theil nur die Hälfte der Gebühr zu leisten; ist dagegen im Falle eines einseitig verbindlichen Rechtsgeschäftes der Erwerber selbst gebührenfrei, so kommt dem Rechtsgeschäfte die Gebührenfreiheit zu. Besteht bei dem Geschäfte einer der beiden Theile aus zwei oder mehreren Personen, deren eine die Gebührenfreiheit geniesst, die andere aber nicht, so hat die Gebührenfreiheit nur nach Massgabe des Antheiles an dem Geschäfte, welcher der gebührenfreien Person gehört, einzutreten.

Lässt sich dieser Theil auch nicht annäherungsweise bestimmen, so ist die volle Gebühr von den gebührenpflichtigen Personen zu entrichten.

g) Sächliche Haftung.

§. 11.

Die Gebühr für die Uebertragung des Eigenthumes einer unbeweglichen Sache haftet auf der Sache, welche den Gegenstand der Uebertragung ausmacht, und geht allen aus Privatrechtstiteln entspringenden Forderungen vor.

III. Besondere Bestimmungen über die Gebühr für Eintragungen in die öffentlichen Bücher.

a) Werthsbestimmung und Gebührenbemessung.

§. 12.

Die nach dem Werthe sich richtende Gebühr für die Eintragung dinglicher Rechte ist von dem Gesammtwerthe aller im Grunde eines und desselben Gesuches für einen und den-

nabywcy w księgi publiczne jednego a tego samego urzędu wciągnąć się mających praw, wszelakoż nigdy w mniejszej ilości jak 30 kr. wymierzać się ma.

Co do ustanowienia wartości rzeczy nieruchomych §. 8. niniejszego rozporządzenia, co do innych praw rzeczowych rozporządzenia względem wymierzenia należytości stęplowej w ustawie z dnia 16. Września 1833 zawarte, za prawidło służyć mają.

Wciągnienie jednego a tego samego prawa do więcej rzeczy nieruchomych w księgi publiczne jednego a tego samego urzędu na zasadzie jednej a tej samej prożby nie nadaje żadnej innej pretensyi do należytości, jak gdyby wciągnienie dla jednej tylko rzeczy nieruchomej miejsce było miało. Jeżeliby zaś o takowe wciągnienie różnemi prożbami w tym samym lub w różnych czasach, albo w księgi różnych urzędów upraszano, tedy za wciągnienie każdego zezwolenia sądowego tego samego urzędu, do prowadzenia ksiąg publicznych postanowionego, lub różnych takowych sądów dochodzącego, stałą należytość 30 kr. opłacić należy, w suppozycyi, że względem pierwszorazowego wciągnienia prawa w księgi publiczne postanowieniom niniejszego rozporządzenia zadość uczyniono.

Wedle tego też i w tym przypadku zastósować nię należy, jeżeli w ciągu sądowego postępowania spornego lub w drodze egzekucyjnej na rzecz strony spór wiodącej, już z prawem swem w księgi publiczne wciągnionej, wciągnienia dozwolono.

Gdzieby podług przepisów istniejących wciągnienie po upływie wyznaczonego czasu odnowionem być musiało, tam, jeżeli przez przeniesienie majątku, tym czasem zaszłe, nie nastąpiło zobowiązanie do opłacenia należytości podług wartości, za odnowienie praw, na zasadzie jednej a tej samej prożby, dla jednego a tego samego nabywcy, w księgi publiczne jednego a tego samego urzędu wciągnionych, tylko stałą należytość 30 kr. opłacić należy.

Za wciągnienie podzielenia niepodzielnie wciągnionego prawa własności, użytkowania lub prawa użycia między wciągnionych spółuczestników tylko stałę należytość 30 kr. opłacić należy.

b) Uwolnienie od należytości prenotacyjnej.

§. 13.

W procesach podług artykułu 56. ustawy z dnia 16. Września 1833 od należytości za wpisanie uwolnionych, także i prenotacya, jeżeliby o takową upraszano, bez opłaty należytości nastąpić ma.

c) Oznajmienie o dozwolonych wciągnieniach.

§. 14.

Przy dozwoleniu wciągnienia w księgi publiczne w celu nabycia praw realnych sąd urzędowi, do wymierzenia należytości ustanowionemu, odpis rezolucyi bezpośrednio doręczyć ma.

Komisya hypoteczna przy dozwoleniu wciągnienia w księgi publiczne zarazem to urzędowi do wymierzania należytości ustanowionemu oznajmić winna. Przełożony urzędu hypotecznego obowiązanym jest, onemuż urzędowi także i wciągniony dokument udzielić.

selben Erwerber in den öffentlichen Büchern eines und desselben Amtes einzutragenden Rechte, jedoch nie geringer als mit 30 kr. zu bemessen.

In Absicht auf die Werthsbestimmung unbeweglicher Sachen hat der §. 5 dieser Verordnung, in Absicht auf andere Sachenrechte haben die zur Bemessung der Stämpelgebühr in dem Gesetze vom 16. September 1833 enthaltenen Anordnungen zur Richtschnur zu dienen.

Die Eintragung eines und desselben Rechtes auf mehreren unbeweglichen Sachen in den öffentlichen Büchern eines und desselben Amtes im Grunde eines und desselben Gesuches begründet keinen andern Gebührenanspruch, als wenn die Eintragung nur auf einer unbeweglichen Sache stattgefunden hätte. Wird jedoch eine solche Eintragung mittelst verschiedener Gesuche zugleich oder zu verschiedenen Zeiten oder in den Büchern verschiedener Aemter angesucht, so ist für die Eintragung jeder an dasselbe zur Führung der öffentlichen Bücher bestellte Amt oder an verschiedene solche Aemter ergehenden gerichtlichen Bewilligung die fixe Gebühr von 30 kr. zu entrichten, vorausgesetzt, dass für die erstmalige Eintragung des Rechtes in die öffentlichen Bücher den Bestimmungen dieser Verordnung Genüge geleistet wurde.

Hiernach ist auch in dem Falle vorzugehen, wenn im Zuge des gerichtlichen Streitverfahrens oder im Executionswege zu Gunsten eines streitenden Theiles, welcher bereits mit seinem Rechte in den öffentlichen Büchern eingetragen erscheint, eine Eintragung bewilligt wird.

Wo nach den bestehenden Vorschriften die Eintragung nach Verlauf einer bestimmten Zeit erneuert werden muss, ist, wenn nicht durch eine in der Zwischenzeit eingetretene Vermögensübertragung die Verpflichtung zur Entrichtung der Gebühr nach dem Werthe eingetreten ist, für die Erneuerung der im Grunde eines und desselben Gesuches für einen und denselben Erwerber in den öffentlichen Büchern eines und desselben Amtes eingetragenen Rechte bloss die fixe Gebühr von 30 kr. zu entrichten.

Für die Eintragung der Theilung eines zur ungetheilten Hand eingetragenen Eigenthumsrechtes, Fruchtgenusses oder Gebrauchsrechtes unter die eingetragenen Theilhaber ist blos die fixe Gebühr von 30 kr. zu entrichten.

b) Befreiung von den Pränotations-Gebühren.

§. 13.

In den Processen, welche nach Art. 56 des Gesetzes vom 16. September 1833 von der Einschreibegebühr befreit sind, hat auch die Pränotation, wenn sie angesucht wird, gebührenfrei stattzufinden.

c) Anzeige der bewilligten Eintragungen.

§. 14.

Bei Bewilligung einer Eintragung in die öffentlichen Bücher zur Erwerbung dinglicher Rechte hat das Gericht dem zur Bemessung der Gebühr bestellten Amte eine Abschrift des Bescheides unmittelbar zuzufertigen.

Die Hypotheken-Commission hat bei Bewilligung einer Eintragung in die öffentlichen Bücher zugleich hievon dem zur Bemessung der Gebühr bestellten Amte die Eröffnung zu machen. Der Vorsteher des Hypotheken-Amtes ist verpflichtet, diesem Amte auch die eingetragene Urkunde mitzutheilen.

d) Uprawnienie urzędu, wymierzanie przedsiębiorącego.

§. 15.

Urząd, wymierzanie należytości przedsiębrać mający, uprawnionym i obowiązanym jest, żądać wykazania, iż od prawnych interesów, prawnych i innych dokumentów o których wciągnienie idzie, należytości prawnie przepisane opłacone zostały, i takowe, jeżeliby przepisom zadość nie uczyniono a ukaranie nastąpić nie miało, następnie pobierać.

e) Wstąpienie zobowiązania do opłacenia należytości za wciągnienie, kto do tego zobowiązanym, i odpowiedzialność za takowe.

§. 16.

Zobowiązanie do opłacenia należytości za wciągnienie tyle razy wstępuje, ile razy przeniesienia majątkowe rzeczy nieruchomej lub praw czyli pretensyi na niej zabezpieczonych albo ile razy wciągnienia nowych praw na samej rzeczy nieruchomej lub na prawach i pretensyach na niej w księgi zapisanych zachodzą, bez różnicy, czy o ich wciągnienie razem upraszano czy nie, i czy takowe tylko jednym lub więcej interesami prawnemi, jednym lub więcej dokumentami prawnemi uzasadnione zostały.

Do opłacenia należytości za wciągnienie praw realnych ten zobowiązanym jest, który takowych nabywa. Co do uwolnienia od należytości ważność mają postanowienia w §. 10 zawarte.

Sędzia, wciągnienie dozwalający, tudzież osoby wedle §. 14. do oznajmienia o dozwolonem i przedsięwziętem wciągnieniu zobowiązane, za skutki z zaniedbania udzielenia wynikłe, odpowiedzialnymi są.

f) Ciążenie na rzeczy.

§. 17.

Należytość od wciągnienia w księgi publiczne ciąży na prawie realnem przez wciągnienie nabytem, na którem oraz takowa pierwszeństwo ma przed wszystkiemi pretensyami z prywatnych tytułów prawnych wynikającemi.

IV. Postanowienia spólne.

a) Spłacenie należytości.

§. 18.

Spłacenie przepisanych należytości nastąpić ma, skoro o tem do opłacenia należytości obowiązany przez urząd ku temu przeznaczony wiadomość otrzymał, a to:

a) w przypadkach, w których należytość stęplowa nad 20 zlt. r. opłacaną być ma i dokument urzędowi przedłożono, tenże wypadającą należytość stęplową podatkującemu ustnie oznajmia, który takową natychmiast gotówką złożyć winien.

Jeżeli wszystkie wygotowania jednego a tego samego dokumentu prawnego w przeciągu terminów w §. 8. wymienionych urzędowi przedłożono, tedy, wyjąwszy weksle, dozwala się, ażeby tylko za pierwsze dwa egzemplarze należytość stęplowa podług wymiaru wedle skali opłaconą, reszta egzemplarzów zaś stęplem, po 15 kr. od każdego arkusza zaopatrzoną była.

b) we wszystkich innych przypadkach wymierzenie należytości do opłacenia podatku zobowiązanemu piśmiennie oznajmia się.

d) *Berechtigung des Amtes, welches die Bemessung vornimmt.*

§. 15.

Das Amt, welches die Bemessung der Gebühr vorzunehmen hat, ist berechtigt und verpflichtet die Nachweisung zu fordern, dass von den Rechtsgeschäften, Rechts- und anderen Urkunden, um deren Eintragung es sich handelt, die gesetzlichen Gebühren entrichtet wurden, und dieselben, wenn den Vorschriften nicht Genüge geleistet worden wäre und eine Bestrafung nicht einzutreten hat, nachträglich einzuheben.

e) *Eintritt der Verpflichtung zur Entrichtung der Eintragungs-Gebühr, wem sie obliegt, und Haftung für dieselbe.*

§. 16.

Die Verpflichtung zur Entrichtung der Eintragungsgebühr tritt so oft ein, als Vermögensübertragungen der unbeweglichen Sache oder der darauf sicher gestellten Rechte oder Forderungen oder Eintragungen neuer Rechte auf der unbeweglichen Sache selbst oder auf den darauf verbücherten Rechten und Forderungen sich ergeben, ohne Unterschied, ob deren Eintragung auf einmal angesucht wurde oder nicht, und ob dieselben nur durch ein oder mehrere Rechtsgeschäfte, durch eine oder mehrere Rechtsurkunden begründet wurden.

Zur Entrichtung der Gebühr für die Eintragung dinglicher Rechte ist derjenige verpflichtet, der dieselbe erwirbt. In Absicht auf die Gebührenfreiheit gelten die im §. 10 enthaltenen Bestimmungen.

Der Richter, welcher die Eintragung bewilligt und die sonst nach §. 14 zur Anzeige der bewilligten und vorgenommenen Eintragung verpflichteten Personen haften für die aus der Unterlassung der Mittheilung entsprungenen nachtheiligen Folgen.

f) *Sächliche Haftung.*

§. 17.

Die Gebühr von der Eintragung in die öffentlichen Bücher haftet auf dem durch die Eintragung erworbenen dinglichen Rechte und geht auf demselben allen aus Privatrechtstiteln entspringenden Forderungen vor.

IV. Gemeinschaftliche Bestimmungen.

a) *Einzahlung der Gebühren.*

§. 18.

Die Einzahlung der vorgeschriebenen Gebühren hat zu geschehen, sobald dieselbe dem Gebührenpflichtigen durch das hiezu bestimmte Amt zur Kenntniss gebracht wird, und zwar:

a) In den Fällen in welchen eine höhere Stämpelgebühr als von 20 fl. zu entrichten ist, und die Urkunde dem Amte vorgelegt wird, macht dieses die entfallende Stämpelgebühr dem Steuerpflichtigen mündlich bekannt und ist dieselbe von ihm sogleich bar zu erlegen.

Werden alle Ausfertigungen einer und derselben Rechtsurkunde innerhalb der im §. 8 gedachten Fristen dem Amte vorgelegt, so ist mit Ausnahme der Wechsel gestattet, dass nur für die ersten zwei Exemplare die Stämpelgebühr nach dem scalamässigen Ausmasse entrichtet, die übrigen Exemplare aber mit dem Stämpel von 15 kr. für jeden Bogen versehen werden.

b) In allen andern Fällen wird die Gebührenbemessung dem Steuerpflichtigen schriftlich bekannt gemacht.

b) Zażalenia i tór instancyi.

§. 19.

Jeżeli podatkujący przez wymierzenie mniema się być ukrzywdzonym, tedy takowy swe zażalenie podać może do wyższej władzy, sprawami co do dochodów niestałych kierującej, lubo przez to złożenie zatrzymanem być nie może. Najwyższe rozstrzygnięcie takowych zażaleń w zwyczajnym torze rekursu do ministerstwa finansów należy. Ani co do kwestyi, czy należytość opłacona być ma czy nie, ani też co do wymiaru tejże, sądowe postępowanie miejsce ma.

c) Ściągnienie należytości.

§. 20.

Jeżeli należytość w przeciągu dni 30, rachując od dnia ustnie lub piśmiennie podatkującemu oznajmionej powinności, nie spłacono, tedy ta przez urząd poborczy drogą egzekucyjną ściągnioną być może, a dłużnik obowiązanym jest oprócz należytości także jeszcze i koszta ściągnienia wynagrodzić.

d) Poświadczenie opłaty.

§. 21.

Uczyniona wypłata należytości, jeżeli względem interesu prawnego dokument sporządzono i takowy przedłożono, na każdym egzemplarzu onegoż zanotowaną będzie a poświadczenie to za dowód służy, że podatek przepisany rzeczywiście opłaconym został.

W innych przypadkach opłacającemu kwit udziela się.

e) Zwrócenie opłaty nienależytej.

§. 22.

Jeżeliby kto przez błąd lub pochybę rachunkową wyższą jak przepisaną ilość zapłacił, na ten czas zwrócenia ilości opłaconej w przeciągu trzech lat po nastąpionej wypłacie żądać można.

V. Postanowienie karne.

a) Pokrzywdzenia dochodów niestałych.

§. 23.

Jeżeliby zaniedbano dokument stęplowi podległy, od którego z powodu wielkości kwoty stęplowej należytość u urzędu do pobierania przeznaczonego opłacona być ma, temuż urzędowi w przeciągn czasu przepisanego przedłożyć, lub oznajmienie o interesie prawnym, od którego należytość podług odsetków wartości opłacona być ma, w przeciągu terminu, względem oznajmienia ustanowionego, do urzędu do odbierania przeznaczonego podać, tedy zaniedbanie takowe jako pokrzywdzenie dochodów niestałych ukaranem być ma.

Za pokrzywdzenie dochodów niestałych dalej uważać się ma: jeżeli w dokumencie, od którego stępel podług wartości pieniężnej przedmiotu stosuje się, albo którego treść wymierzeniu należytości za podstawę służyć ma, nieprawdziwość, w skutek której podatek niżej wymiaru przepisanego wypada, bezpośrednio lub przez odwołanie się na inne dokumenta lub pisma, podano, albo jeżeli ogólnie w podaniach, podług których wymierzenie należytości stosuje się, nieprawdziwość namienionego rodzaju zaniesiono.

b) *Beschwerdeführung, Instanzenzug.*

§. 19.

Hält sich der Steuerpflichtige durch die Bemessung beschwert, so kann er seine Beschwerde bei der die Gefällsangelegenheiten leitenden höheren Behörde anbringen, ohne dass jedoch dadurch der Erlag gehemmt werden kann. Die oberste Entscheidung über solche Beschwerden steht im gehörigen Zuge des Recurses dem Finanzministerium zu. Weder über die Frage, ob eine Gebühr zu entrichten ist oder nicht, noch über dass Ausmass derselben findet ein gerichtliches Verfahren Statt.

c) *Gebühren-Eintreibung.*

§. 20.

Ist die Gebühr innerhalb 30 Tagen, vom Tage der mündlich oder schriftlich dem Steuerpflichtigen bekannt gemachten Schuldigkeit an gerechnet, nicht eingezahlt worden, so kann sie von der Steuerbehörde auf dem Executionswege eingebracht werden, und der Schuldner ist verpflichtet, ausser der Gebühr auch noch die Kosten der Einbringung zu vergüten.

d) *Bestätigung der Berichtigung.*

§. 21.

Die geschehene Gebührenberichtigung wird, wenn über das Rechtsgeschäft eine Urkunde errichtet wurde und dieselbe vorliegt, auf jedem Exemplare derselben angemerkt, und diese Bestätigung dient zum Beweise, dass die vorgeschriebene Abgabe wirklich berichtigt worden sei.

In andern Fällen wird dem Zahlenden eine Quittung ertheilt.

e) *Zurückstellung des ungebührlich Berichtigten.*

§. 22.

Insoferne durch einen Irrthum oder durch einen Rechnungsverstoss Jemand einen höheren als den vorschriftmässigen Betrag bezahlt hätte, so kann die Zurückstellung des ungebührlich entrichteten Betrages innerhalb des Zeitraumes von drei Jahren nach der erfolgten Zahlung gefordert werden.

V. Strafbestimmungen.

a) *Gefällsverkürzungen.*

§. 23.

Wird unterlassen, eine stämpelpflichtige Urkunde, für welche wegen der Grösse des Stämpelbetrages die Gebühr bei dem zur Einhebung bestimmten Amte zu entrichten ist, diesem Amte innerhalb des vorgezeichneten Zeitraumes vorzulegen oder die Anzeige von einem Rechtsgeschäfte, wovon die Gebühr nach Procenten des Werthes zu entrichten ist, innerhalb der festgesetzten Anmeldungsfrist bei dem zur Empfangnahme bestimmten Amte einzubringen, so ist diese Unterlassung als Gefällsverkürzung zu bestrafen.

Als Gefällsverkürzung ist ferner anzusehen: wenn in einer Urkunde, für welche der Stämpel nach dem Geldwerthe des Gegenstandes sich richtet oder deren Inhalt der Bemessung einer Gebühr zum Masstabe zu dienen hat, eine Unrichtigkeit, zufolge welcher die Abgabe unter dem vorschriftmässigen Ausmasse entfällt, unmittelbar oder durch Berufung auf andere Urkunden oder Schriften, angegeben, oder wenn überhaupt in den Angaben, nach denen sich die Bemessung der Gebühr richtet, eine Unrichtigkeit der bemerkten Art vorgebracht worden ist.

b) **Postanowienie kar na pokrzywdzenia dochodów niestałych w należytościach gotówką opłacać się mających.**

§. 24.

Pokrzywdzenia dochodów niestałych w należytościach, w skutek niniejszego rozporządzenia u urzędu do pobierania ustanowionego a nie przez stępel opłacać się mających, podlegają postępowaniu podług ustawy karnej na przestąpienia co do dochodów niestałych. Takowe pokrzywdzenia dochodów niestałych jako ciężkie przestępstwa co do dochodów niestałych uważane i w trój-aż do szesćionasóbnej ilości, o którą należytość ukròcono lub na niebezpieczeństwo ukrócenia wystawiono, ukarane być mają.

c) **Doniesienie i nagroda za takowe.**

§. 25.

Względem podawania doniesień o przestąpieniach niniejszego rozporządzenia, względem postępowania na takowe doniesienia, tudzież względem nagród dla donosicieli i imaczów, przepisy, które względem doniesienia o przestąpieniach innych ustaw co do dochodów niestałych i które względem nagród dla donosiciei i imaczów przedmiotów innych przestąpień co do dochodów niestałych ustanowiono, zastósowane być mają.

Skale

Skala I.

na weksle.

		do 100 zł. r.	— zł. r.	3 kr.
nad	100 zł. r.	„ 200 „	— „	6 „
„	200 „	„ 350 „	— „	10 „
„	350 „	„ 500 „	— „	15 „
„	500 „	„ 1000 „	— „	30 „
„	1000 „	„ 1500 „	— „	45 „
„	1500 „	„ 2000 „	1 „	— „
„	2000 „	„ 4000 „	2 „	— „
„	4000 „	„ 6000 „	3 „	— „
„	6000 „	„ 8000 „	4 „	— „
„	8000 „	„ 10000 „	5 „	— „
„	10000 „	„ 12000 „	6 „	— „
„	12000 „	„ 16000 „	8 „	— „
„	16000 „	„ 20000 „	10 „	— „
„	20000 „	„ 24000 „	12 „	— „
„	24000 „	„ 28000 „	14 „	— „
„	28000 „	„ 32000 „	16 „	— „
„	32000 „	„ 36000 „	18 „	— „
„	36000 „	„ 40000 „	20 „	— „

nad 40000 złt. r. od każdych 2000 złt. r. opłacać się ma należytość po 1 złt. r. więcej, przy czem ilości niżej 2000 złt. r. jako pełne uważają się.

Skala II.

na inne dokumenta podług wartości przedmiotu stęplowi podległe wyłącznie tyczących się przeniesienia własności rzeczy nieruchomych.

		do 20 zł. r.	— zł. r.	3 kr.
nad	20 zł. r.	„ 40 „	— „	6 „
„	40 „	„ 70 „	— „	10 „
„	70 „	„ 100 „	— „	15 „
„	100 „	„ 200 „	— „	30 „
„	200 „	„ 300 „	— „	45 „
„	300 „	„ 400 „	1 „	— „
„	400 „	„ 800 „	2 „	— „
„	800 „	„ 1200 „	3 „	— „
„	1200 „	„ 1600 „	4 „	— „
„	1600 „	„ 2000 „	5 „	— „
„	2000 „	„ 2400 „	6 „	— „
„	2400 „	„ 3200 „	8 „	— „
„	3200 „	„ 4000 „	10 „	— „
„	4000 „	„ 4800 „	12 „	— „
„	4800 „	„ 5600 „	14 „	— „
„	5600 „	„ 6400 „	16 „	— „
„	6400 „	„ 7200 „	18 „	— „
„	7200 „	„ 8000 „	20 „	— „

nad 8000 złt. r. od każdych 400 złt. r. opłacać się ma należytość po 1 złt. r. więcej, przy czem ilości niżej 400 złt. r. jako pełne uważają się.

b) Strafbestimmung für Gefällsverkürzungen der bar zu entrichtenden Gebühren.

§. 24.

Die Gefällsverkürzungen der Gebühren, die zu Folge der gegenwärtigen Verordnung bei dem zur Einhebung bestellten Amte und nicht durch den Stämpel zu entrichten sind, unterliegen der Behandlung nach dem Strafgesetze über Gefällsübertretungen. Diese Gefällsverkürzungen sind als schwere Gefällsübertretungen zu behandeln, und mit dem Drei- bis Sechsfachen des Betrages, um den die Gebühr verkürzt, oder der Gefahr der Verkürzung ausgesetzt wurde, zu bestrafen.

c) Anzeigen und deren Belohnung.

§. 25.

In Betreff der Anbringung von Anzeigen der Uebertretungen dieser Verordnung, des Verfahrens über solche Anzeigen und rücksichtlich der Belohnungen der Anzeiger und Ergreifer haben die Vorschriften, welche für Anzeigen von Uebertretungen anderer Gefällsgesetze und hinsichtlich der Belohnungen für Anzeiger und Ergreifer der Gegenstände anderer Gefällsübertretungen vorgezeichnet sind, Anwendung zu finden.

Scalen.

Scala I

für Wechsel

		bis	100 fl.	— fl.	3 kr.
über	100 fl.	„	200 „	— „	6 „
„	200 „	„	350 „	— „	10 „
„	350 „	„	500 „	— „	15 „
„	500 „	„	1000 „	— „	30 „
„	1000 „	„	1500 „	— „	45 „
„	1500 „	„	2000 „	1 „	— „
„	2000 „	„	4000 „	2 „	— „
„	4000 „	„	6000 „	3 „	— „
„	6000 „	„	8000 „	4 „	— „
„	8000 „	„	10000 „	5 „	— „
„	10000 „	„	12000 „	6 „	— „
„	12000 „	„	16000 „	8 „	— „
„	16000 „	„	20000 „	10 „	— „
„	20000 „	„	24000 „	12 „	— „
„	24000 „	„	28000 „	14 „	— „
„	28000 „	„	32000 „	16 „	— „
„	32000 „	„	36000 „	18 „	— „
„	36000 „	„	40000 „	20 „	— „

über 40000 fl. ist von je 2000 fl. eine Mehrgebühr von 1 fl. zu entrichten, wobei ein Restbetrag unter 2000 fl. für voll anzunehmen ist.

Scala II

für andere nach dem Werthe des Gegenstandes stämpelpflichtige Urkunden mit Ausschluss jener der Uebertragung des Eigenthums unbeweglicher Sachen.

		bis	20 fl.	— fl.	3 kr.
über	20 fl.	„	40 „	— „	6 „
„	40 „	„	70 „	— „	10 „
„	70 „	„	100 „	— „	15 „
„	100 „	„	200 „	— „	30 „
„	200 „	„	300 „	— „	45 „
„	300 „	„	400 „	1 „	— „
„	400 „	„	800 „	2 „	— „
„	800 „	„	1200 „	3 „	— „
„	1200 „	„	1600 „	4 „	— „
„	1600 „	„	2000 „	5 „	— „
„	2000 „	„	2400 „	6 „	— „
„	2400 „	„	3200 „	8 „	— „
„	3200 „	„	4000 „	10 „	— „
„	4000 „	„	4800 „	12 „	— „
„	4800 „	„	5600 „	14 „	— „
„	5600 „	„	6400 „	16 „	— „
„	6400 „	„	7200 „	18 „	— „
„	7200 „	„	8000 „	20 „	— „

über 8000 fl. ist von je 400 fl. eine Mehrgebühr von 1 fl. zu entrichten, wobei ein Restbetrag unter 400 fl. als voll anzunehmen ist.

Postanowienie.

1. Wymiarowi należytości podług skali I. podlegają weksle:

a) wystawione w kraju tutejszym należytościom podległym, a w sześć miesięcy lub w krótszym czasie, rachując od dnia wystawienia, wypłatne;

b) wystawione w kraju tutejszym od należytości wolnym, do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesione, a nie później jak w sześć miesięcy, rachując od dnia wystawienia, w kraju tutejszym wypłatne;

c) w kraju cudzym wystawione, do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesione, a nie później jak w 12 miesięcy, rachując od dnia wystawienia, w kraju tutejszym należytościom podległym wypłatne.

2. Weksle w kraju cudzym wystawione i w kraju cudzym wypłatne od należytości wolne są.

3. Weksle za okazaniem, do których prezentacyi żadnego terminu nie zawarowano albo też termin nie nad 6 miesięcy dla wekslów w kraju tutejszym a nie nad 12 miesięcy dla wekslów w kraju cudzym wystawionych zawarowano, podlegają przy ich wystawieniu lub po ich przeniesieniu do kraju tutejszego należytościom podległego, postanowieniom co do wekslów, na czas pewny wystawionych, moc mającym.

Jeżeliby weksel za okazaniem, w kraju tutejszym należytościom podległym lub od należytości wolnym wystawiony, w ciągu 6 miesięcy, a w kraju cudzym wystawiony, w ciągu 12 miesięcy, rachując od dnia wystawienia, do wypłaty prezentowanym nie został, tedy z upływem tychże terminów ta ilość opłacona być ma, o którąby należytość za weksel przy zastósowaniu skali II. wyżej wypadała.

4. Sekunda- i tercya-weksle podlegają tej należytości, jakiej pierwszy egzemplarz wekslu podlega.

5. Jeżeli weksel prolongowano, tedy za każdą prolongacyą, która wedle różnicy, czy weksel w kraju tutejszym czy cudzym wystawiono, 6 lub 12 miesięcy nie przenosi, zawsze znowu ta sama należytość opłacona być ma. Jeżeli zaś prolongacya te termina przekracza, tedy należytość podług skali II. opłacona być ma.

6. Jeżeli zobowiązanie wekslowe, przez weksel utworzone, ustało, lub jeżeli weksel w celu osiągnienia prawa hypotecznego intabulowano lub prenotowano, i jeżeli za to należytość tylko podług skali I. lub podług wymiaru ustawy o stęplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. opłacono, tedy zapłacić się ma ta ilość, o którą należytość opłacona mniejszą jest, jak wymiar należytości w skali II. ustanowiony.

7. Weksle w kraju cudzym lub w kraju tutejszym od należytości wolnym wystawione a do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesione, w tymże obowiązkowi stęplowemu podpadające, najdalej w przeciągu dni 30 po przeniesieniu onychże do kraju tutejszego należytościom podległego, w każdym razie zaś nim akcept, giro lub inny indosament na nich umieszczono, wypłaty żądano lub protest podniesiono, opłacie należytości podług postanowień teraźniejszych poddane być muszą.

Do wekslów przed 20. Marca 1850. z kraju cudzego lub kraju tutejszego od należytości wolnego do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesionych zobowiązanie to z tą zmianą stosuje się, iż ustanowiony tu termin trzedziestodniowy,

Bestimmungen.

1. Dem Gebührenausmasse nach der Scala I unterliegen diejenigen Wechsel:

a) welche im gebührenpflichtigen Inlande ausgestellt, und in 6 Monaten oder in kürzerer Zeit, vom Tage der Ausstellung an gerechnet, zahlbar sind;

b) die im gebührenfreien Inlande ausgestellt, ins gebührenpflichtige Inland übertragen worden und nicht später als 6 Monate von dem Tage der Ausstellung an gerechnet, im Inlande zahlbar sind;

c) die im Auslande ausgestellt, in das gebührenpflichtige Inland übertragen worden und nicht später als 12 Monate vom Tage der Ausstellung an gerechnet im gebührenpflichtigen Inlande zahlbar sind;

2. Im Auslande ausgestellte und im Auslande zahlbare Wechsel sind gebührenfrei.

3. Wechsel auf Sicht, zu deren Präsentation keine Frist oder doch ein Zeitraum von nicht mehr als 6 Monaten für die im Inlande und 12 Monaten für die im Auslande ausgestellten Wechsel bedungen ist, unterliegen bei ihrer Ausstellung oder nach ihrer Uebertragung in das gebührenpflichtige Inland den für Wechsel, die auf bestimmte Zeit ausgestellt sind, geltenden Bestimmungen.

Wird jedoch ein Wechsel auf Sicht, wenn er im gebührenpflichtigen oder gebührenfreien Inlande ausgestellt ist, binnen 6 Monaten, und wenn er im Auslande ausgestellt ist, binnen 12 Monaten, vom Tage der Ausstellung an gerechnet, nicht zur Zahlung präsentirt, so ist mit Ablauf dieser Zeiträume derjenige Betrag, um welchen bei Anwendung der Scala II die Gebühr für den Wechsel höher entfallen wäre, zu entrichten.

4. Die Secunda- und Tertia-Wechsel unterliegen derjenigen Gebühr, welcher das erste Wechselexemplar unterliegt.

5. Werden Wechsel prolongirt, so ist für jede Prolongation, welche nach dem Unterschiede, ob der Wechsel im In- oder Auslande ausgestellt wurde, 6 oder 12 Monate nicht überschreitet, immer wieder dieselbe Gebühr zu entrichten. Ueberschreitet jedoch die Prolongation diese Fristen, so ist die Gebühr nach Scala II zu entrichten.

6. Ist die durch den Wechsel begründete wechselmässige Verpflichtung erloschen, oder wird ein Wechsel zur Erlangung eines Hypothekarrechtes intabulirt oder pränotirt, und wurde dafür die Gebühr bloss nach der Scala I oder nach dem Ausmasse des Stämpel- und Taxgesetzes vom 27. Jänner 1840 entrichtet, so ist derjenige Betrag, um welchen die entrichtete Gebühr gegen das in der Scala II festgesetzte Gebührenausmass geringer ist, zu bezahlen.

7. Die im Auslande oder im gebührenfreien Inlande ausgestellten und in das gebührenpflichtige Inland übertragenen, daselbst der Stämpelpflicht unterliegenden Wechsel müssen längstens binnen 30 Tagen nach ihrer Uebertragung ins gebührenpflichtige Inland, jedenfalls aber ehe ein Accept, ein Giro oder anderes Indossament darauf angesetzt, die Zahlung gefordert, oder ein Protest erhoben wird, der Gebührenentrichtung nach den gegenwärtigen Bestimmungen unterzogen werden.

Für Wechsel, welche vor dem 20. März 1850 aus dem Auslande oder dem gebührenfreien Inlande in das gebührenpflichtige Inland übertragen wurden, hat diese Verpflichtung mit der Aenderung zu gelten, dass die hier festgesetzte dreissigtägige Frist vom

od 20 Marca 1850 bieżeć poczyna. Także i przepisane termina sześcio-i dwanaście miesięczne, po których upływie zastósowanie niższej skali I. ustać a owe skali II. wstąpić ma, przy takowych wekslach od 20. Marca liczyć się mają.

8. Skala I. także i do tych dokumentów zastósowana być ma, dla których zastósowanie stępla wekslowego jako uwzględnienie wyjątkowo dotąd dozwolonem było.

9. Wymierzenie należytości stęplowej podług skali II. do wszystkich nie pod 1, 2, 3, zawartych weksłów i innych dokumentów, od których się stępel wedle przepisu do wartości przedmiotu stosuje, oprócz dokumentów tyczących się przeniesienia własności rzeczy nieruchomej (§. 2. niniejszego przepisu), zastósowanie mieć powinno.

Krauss m. p.

20. März 1850 an, zu laufen beginnt. Auch sind die vorgeschriebenen Fristen von 6 und 12 Monaten, nach deren Ablauf die Anwendung der günstigeren Scala I aufzuhören und jene der Scala II einzutreten hat, bei diesen Wechseln vom 20. März an, zu zählen.

8. Die Scala I hat auch auf jene Urkunden in Anwendung zu kommen, für welche die Anwendung des Wechselstämpels als Begünstigung ausnahmsweise bisher gestattet wurde.

9. Die Bemessung der Stämpelgebühr nach der Scala II hat für alle nicht unter 1, 2, 3 begriffenen Wechsel und für Urkunden, bei denen sich der Stämpel gesetzlich nach dem Werthe des Gegenstandes richtet, ausser jenen über die Uebertragung des Eigenthumes einer unbeweglichen Sache (§. 2 dieser Vorschrift) stattzufinden.

Krauss *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXX.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 26. Marca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 19. Października 1850.

83.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 7. Marca 1850,

którem się dla królestwa Lombardzko-Weneckiego obwieszcza uchwalony w skutek Najwyższej rezolucyi z dnia 29. Grudnia 1849. przepis co do jurysdykcyi względem majoratów, pod dawniejszym włoskim rządem w myśl ustawy z dnia 21. Września 1808. ustanowionych.

Co do jurysdykcyi względem majoratów, pod dawniejszym włoskim rządem w myśl ustawy z dnia 21. Września 1808. ustanowionych, raczył Najjaśniejszy Pan stósownie do zasad w obwieszczeniach z dnia 14. Grudnia 1814 i 2. Kwietnia 1816. umieszczonych, i z zastrzeżeniem zmian, w skutek nowej organizacyi sądowej lub w ustawach o fideikomisach (dowiernoręctwach) zajść mogących, zezwolić na postanowienia następujące:

1. Majoraty namienionego rodzaju, zasadzające się jedynie na rentowej dotacyi w Lombardzko-Weneckiem Monte zapisanej, albo na takowej dotacyi rentowej i na innym majątku ruchomym, bez względu, czy fundacya pochodzi od rządu czy od prywatnego, podlegają jurysdykcyi cywilnego trybunału pierwszej instancyi w Medyolanie, który przeto w przypadkach opróżnienia zawyrokować winien, kto do następstwa powołanym jest, i oraz temuż na to dekret addykcyi wydać ma.

2. Wszelakoż gdzie idzie o rentową dotacyą przez rząd ustanowioną, natenczas dekret addykcyi dopóty nie ma być wydanym, dopóki nie zostanie prawo następstwa także i ze strony gubernium uznane, któremu przeto cywilny trybunał zakomunikować ma, co jest potrzebnem.

3. Co do majoratów, przez prywatnych ustanowionych, a z dóbr nieruchomych albo częścią z nieruchomego, częścią z ruchomego majątku składających się, przysłuża jurysdykcya t. j. owa działność urzędowa, która wedle przepisów księgi ustaw cywilnych władzom fideikomisowym co do familijnych fideikomisów przystoi, władzy sądowej tego miejsca, gdzie się dobra nieruchome znajdują, lub przynajmniej gdzie większa ich część leży. We wątpliwych przypadkach sąd apelacyjny na podanie interesowanego naznaczyć ma sąd do wykonywania jurysdykcyi powołany.

Schmerling m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 26. März 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 19. October 1850.

83.

Verordnung des Justizministeriums vom 7. März 1850,

womit die zu Folge Allerhöchster Entschliessung vom 29. December 1849 genehmigte Vorschrift in Bezug auf die Jurisdiction über die unter der früheren italienischen Regierung im Sinne des Gesetzes vom 21. September 1808 gestifteten Majorate, für das lombardisch-venetianische Königreich kundgemacht wird.

In Bezug auf die Jurisdiction über die unter der früheren italienischen Regierung im Sinne des Gesetzes vom 21. September 1808 gestifteten Majorate haben Seine k. k. Majestät in Gemässheit der in den Kundmachungen vom 14. December 1814 und 2. April 1816 aufgestellten Grundsätze und vorbehaltlich der in Folge einer neuen Gerichtsorganisation oder der in den Gesetzen über Fideicommisse etwa eintretenden Aenderungen folgende nähere Bestimmungen zu genehmigen geruht:

1. Majorate der erwähnten Art, welche bloss in einer auf dem lombardisch-venetianischen Monte inscribirten Renten Dotation oder in einer solchen Renten-Dotation und in anderen beweglichen Vermögen bestehen, die Stiftung möge vom Staate oder von einem Privaten herrühren, unterstehen der Jurisdiction des Civil-Tribunales erster Instanz in Mailand, welches daher in Erledigungsfällen das Erkenntniss, wer zur Nachfolge berufen sei, zu schöpfen, und an denselben darüber das Einantwortungsdecret zu erlassen hat.

2. Wo es sich jedoch von einer vom Staate gestifteten Renten-Dotation handelt, ist das Einantwortungsdecret nicht eher zu erlassen, als das Nachfolgerecht auch vom Gubernium erkannt ist, welchem daher von Seite des Civil-Tribunals die erforderliche Mittheilung zu machen ist.

3. Ueber Majorate, welche von Privaten gestiftet worden sind, und in liegenden Gründen oder zum Theil in unbeweglichen, zum Theil in beweglichen Vermögen bestehen, kommt die Jurisdiction, d. i. jene Amtswirksamkeit, welche nach Vorschriften des bürgerlichen Gesetzbuches den Fideicommissbehörden in Bezug auf Familien-Fideicommisse zusteht, der Gerichtsbehörde des Ortes zu, wo sich die unbeweglichen Güter befinden, oder doch der grössere Theil derselben gelegen ist. In zweifelhaften Fällen hat das Appellationsgericht auf Ansuchen der Betheiligten das zur Ausübung der Jurisdiction berufene Gericht zu bestimmen.

***Schmerling** m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXXI.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 26. Marca 1850, w wydaniu dwujęzykowem: 5. Kwietnia 1850.

84.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 22. Marca 1850,

do wszystkich namiestników, do Szefów krajowych w Galicyi, na Bukowinie, w Dalmacyi, Tryeście i na Pobrzeżu, do upełnomocnionego komisarza cywilnego we Węgrzech, Bana Kroacyi, Gubernatora Siedmiogrodu, Szefa krajowego Wojewodyny i banatu Temeskiego i do Szefa sekcyi cywilnej królestwa Lombardzko-Weneckiego,

którem się utworzenie jeneralnej dyrekcyi katastru końcem opodatkowania gruntowego we wszystkich krajach koronnych cesarstwa obwieszcza i począwszy od 1. Kwietnia 1850. w wykonanie wprowadza.

Najwyższą uchwałą z dnia 19. t. m. Najjaśniejszy Pan utworzenie jeneralnej dyrekcyi katastru gruntowego postanowić raczył, która, bezpośrednio podwładna pod ministrem finansów, wykonaniem w toku będących operacyi w przedmiocie stałego katastru we wszystkich krajach koronnych cesarstwa, tudzież wykonaniem prowizoryum opodatkowania gruntowego w krajach koronnych, w których opodatkowanie gruntowe jeszcze nie jest uregulowane, wreście techniczną częścią utrzymania ewidencyi i peryodycznej rewizyi katastru zająć się winna.

Ta dyrekcya jeneralna z 1. miesiąca Kwietnia 1850. w działalność wstępuje.

Krauss m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXXI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 26. März 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 5. April 1850.

84.

Erlass des Finanzministers vom 22. März 1850,

an sämmtliche Statthalter, die Länderchefs von Galizien, der Bucowina, von Dalmatien, von Triest und dem Küstenlande, den bevollmächtigten Civil-Commissär von Ungarn, den Banus von Croatien, Gouverneur von Siebenbürgen, Landeschef der Woiwodina und des Temeser Banates und den Chef der Civil-Section des lombardisch-venetianischen Königreiches,

womit die Errichtung einer General-Direction des Katasters für die Grundbesteuerung in allen Kronländern des Kaiserstaates kundgemacht und vom 1. April 1850 an in Wirksamkeit gesetzt wird.

Seine Majestät haben mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 19. d. M. die Errichtung einer General-Direction des Grundsteuer-Katasters anzuordnen geruht, welche in unmittelbarer Unterordnung unter den Finanzminister die Ausführung der im Zuge begriffenen Operationen des stabilen Katasters in allen Kronländern des Kaiserstaates, dann des Grundsteuer-Provisoriums in den Kronländern, in welchen die Grundbesteuerung noch nicht geregelt ist, und den technischen Theil der Evidenzhaltung und der periodischen Revision des Katasters zu besorgen hat.

Diese General-Direction wird mit dem 1. des Monates April 1850 in Wirksamkeit treten.

Krauss *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXXII.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 28. Marca 1850,
w wydaniu niniejszem dwujezykowem: 26. Listopada 1851.

85.

Spis

przywilejów wyłącznych, udzielonych od ministerstwa handlu pod dniem 18. Grudnia 1850.

Joannie Gramatyka, fabrykantce lamp z Szemnic w Węgrzech, zamieszkałej w Wiedniu (na Wiedeniu, N. 19), na poprawę w knotach do lamp oszczędzających, służących do oświetlania nocnego, mianowicie do oświecania stajen, kuchen, lub schodów, nie potrzebujących ucierania, a przy których oraz wiele oleju oszczędzić można, na rok jeden; L. 7609-H. II. — Żądano zachowania tajemnicy.

Braciom Jakubowi i Michałowi Lewy, zamieszkałym w Pradze (Nr. 1194-II.), na wynalazek nowego czernidła na buty pachnącego, z glinki tłustej bez witryolu, wydającego tak piękny połysk jak lakier, łatwego w użyciu, i nadającego skórze świeżości i miękkości, na rok jeden; L. 7651-H. II. — Żądano zachowania tajemnicy.

Rudolfowi Ditmar, właścicielowi fabryki, zamieszkałemu we Wiedniu, (na Landstrasie Nr. 488), na poprawę w brukowaniu asfaltem i teresynem, przyczem tak asfalt jak teresyn albo przez tłuczenie za pomocą pras hidraulicznych lub innych, albo na płaszczyźnie za pomocą walców na płyty bywa urabiany, a przezco bruk trwałości nabiera i mniej kosztuje, na rok jeden. L. 7757-H. II.

Franciszkowi Fischer, posiadającemu hamernię i fabrykantowi broni, zamieszkałemu w Aflenz (w Styryi), na wynalazek i poprawę tego rodzaju, żeby przedwyższającą gorącością dwóch lub więcej ogniów fryszerskich (przetapiających), nie tylko można było pudlować, lecz w dwóch obok siebie stojących piecach naraz pudlować, szwajsować, rozgrzewać i płaszczyć, albo z zupełnem pominięciem pudlowania, w tych piecach tylko szwejsować i do płaszczenia rozgrzewać, na lat dziesięć; L. 7833-H. II. — Żądano zachowania tajemnicy. Co się tycze publicznego bezpieczeństwa, nie stoi wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXXII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 28. März 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 26. November 1851.

85.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 18. December 1849 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

*Der Johanna Gramatika, Lampenfabrikantin aus Schemnitz in Ungarn, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 19), auf die Verbesserung der Spar-Lampendochte für Nacht-, Stall-, Küchen- oder Stiegen-Beleuchtung, welche nie geputzt zu werden brauchen, und wobei eine grosse Ersparniss an Oel erzielt werde, auf Ein Jahr, Z. 7609-*H II. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

*Den Gebrüdern Jacob und Michael Lewi, wohnhaft in Prag (Nr. 1194-*II.*), auf die Erfindung, aus einer fettigen Thonerde eine neue wohlriechende Stiefel-Wichse ohne Vitriolöl zu bereiten, welche einen eben so schönen Glanz wie Lack erzeuge, in der Anwendung leicht sei und dem Leder Nahrung und Geschmeidigkeit verschaffe, auf Ein Jahr, Z. 7651-*H II. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

*Dem Rudolph Ditmar, Fabriks-Inhaber, wohnhaft in Wien (Landstrasse Nr. 488), auf die Verbesserung in der Asphalt- und Terresin-Pflasterung, wobei sowohl der Asphalt, als die Terresin entweder durch Stampfen, durch hydraulische oder andere Pressen oder auf einer Bahn durch Walzendruck in Plattenform erzeugt werden, und wodurch das Pflaster mehr Haltbarkeit gewinne und billiger in der Erzeugung zu stehen komme, auf Ein Jahr, Z. 7757-*H II.

*Dem Franz Fischer, Hammergewerk- und Waffenfabrikanten, wohnhaft in Aflenz (in Steiermark), auf die Erfindung und Verbesserung mit der Ueberhitze zweier oder mehrerer Frischfeuer (Zerrennfeuer) nicht allein zu puddln, sondern hiemit in zwei nebeneinander folgenden Oefen zugleich puddln, schweissen, vorwärmen und strecken oder das Puddln ganz weglassen und in diesen Oefen bloss schweissen und zum Strecken vorwärmen zu können, auf zehn Jahre, Z. 7833-*H II. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheits-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.*

Henrykowi Augustowi Syrrenberg, posiadaczowi przywileju i Ignacemu Gessmann, urzędnikowi przy c. k. buhalteryi nadworno-wojennej, zamieszkałemu we Wiedniu (Schottenfeld Nr. 31), na wynalazek mydła łojowego, które dobrocią, mocą czyszczenia i tanością przewyższa wszelkie inne mydła, na rok jeden; L. 7845-H. II.— Proszono o zachowanie tajemnicy. Pod względem na publiczne bezpieczeństwo nie stoi wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie.

Bruck m. p.

86.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 19. Stycznia 1850,

mocą którego przedłużonym zostaje na rok czwarty i piąty przywilej na wynalazek we fabrykacyi towarów pasamoniczych i wstążkowych, pierwotnie Tobiaszowi Kohn pod dniem 10. Czerwca 1846 nadany, następnie zaś Seligmanowi Kallmus odstąpiony.

Ministeryum handlu uznało za stosowne, przedłużyć jeszcze na rok czwarty i piąty przywilej na wynalazek w wyrabianiu towarów pasamoniczych i wstążkowych itp. za pomocą nowo-wynalezionego warsztatu tkackiego, pierwotnie Tobiaszowi Kohn pod dniem 10. Czerwca 1846 nadany, a później przez niego Seligmanowi Kallmus odstąpiony. Toż ministeryum bieże oraz do wiadomości, iż rzeczony przywilej na rzecz wdowy Rachel Kallmus został odstąpiony.

Bruck m. p.

87.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 19. Stycznia 1850,

przedłużające na rok czwarty przywilej nadany na wynalazek lamp pochodniowych z gazu wodorodnego.

Ministeryum handlu uznało za stosowne, na rok czwarty przedłużyć przywilej, Józefowi Riedl, c. k. blacharzowi nadwornemu w Pradze i Antoniemu Riedl, rękodzielnikowi odcisków metalowych z Pragi, nadany na wynalazek lamp pochodniowych z gazu wodorodnego.

Bruck m. p.

88.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 22. Stycznia 1850.

którem się ogłasza, iż niektóre przywileje ustały.

Ministerstwo handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłosiło, że przez upływ czasu ugasł tak przywilej dyrekcyi domu roboczego w Wenecyi pod dniem 25. Maja 1839, na poprawę rogóżek z szydła hiszpańskiego (janowca), jak przywilej, Franciszkowi Perini pod dniem 23. Stycznia 1844, na poprawę dróg drewnianych z koleją żelazną nadany.

Dem Heinrich August Syrrenberg, Privilegiumsbesitzer und Ignaz Gessmann, k. k. Hofkriegs-Buchhaltungsbeamten, wohnhaft in Wien (Schottenfeld Nr. 31), auf die Erfindung einer Unschlittseife, welche an Güte, Reinigungskraft und Billigkeit im Preise jede andere Seife übertreffe, auf Ein Jahr, Z. 7845-H II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitäts-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Bruck m. p.

86.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 19. Jänner 1850,

womit das, ursprünglich dem Tobias Kohn am 10. Juni 1846 verliehene und sohin an Seligmann Kallmus abgetretene Privilegium auf eine Entdeckung in der Erzeugung von Posamentier- und Bandwaaren auf das vierte und fünfte Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das ursprünglich dem Tobias Kohn am 10. Juni 1846 verliehene, und später von demselben an Seligman Kallmus abgetretene Privilegium auf eine Entdeckung in der Erzeugung von Posamentier- und Bandwaaren u. s. w. mittelst eines neu erfundenen Webestuhles auf die weitere Dauer des vierten und fünften Jahres zu verlängern befunden, und die gleichzeitige neuerliche Abtretung des gedachten Privilegiums an die Witwe Rachel Kallmus zur Wissenschaft genommen.

Bruck m. p.

87.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 19. Jänner 1850,

wodurch ein auf die Erfindung von Hydrogengas-Fackellampen ertheiltes Privilegium auf ein viertes Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das dem Joseph Riedl, k. k. Hof-Spänglermeister zu Prag, und Anton Riedl, Metallkunstdrucker zu Prag, auf die Erfindung von Hydrogengas-Fackellampen ertheilte Privilegium vom 5. Jänner 1847, auf das vierte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

88.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 22. Jänner 1850,

wodurch mehrere Privilegien als erloschen erklärt werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das der Direction des Venediger Arbeitshauses vom 25. Mai 1839, auf eine Verbesserung der Matten aus spanischem Ginster, und des Franz Perini vom 23. Jänner 1844, auf die Verbesserung der Holzbahnen mit eisernem Geleise, verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Opisanie wspomnionych przywilejów znajduje się w zachowaniu w c. k. instytucie politechnicznym i otwartem zostaje dla każdego do przeglądnienia.

Bruck m. p.

89.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 22. Stycznia 1850,

którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej nadany blacharzowi Janowi Reindl, na wynalazek w fabrykacyi cygarniczek.

Ministeryum handlu ogłasza, że przez upływ czasu ustaje przywilej, nadany pod dniem 11. Lipca 1848 Janowi Reindl, blacharzowi w Hernals we Wiedniu, na wynalazek we fabrykacyi cygarniczek.

Opisanie tego przywileju znajduje się w przechowaniu w c. k. instytucie politechnicznym i otwartem zostaje dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

90.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z d. 24. Stycznia 1850,

ogłaszające, iż niektóre przywileje ustały.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, że za dobrowolnem złożeniem Fryderyka Rödiger ustają nadane mu przywileje następujące:

1. na wynalazek i poprawę zegarów bijących, z d. 12. Lutego 1848;

2. na wynalazek nowego środka przeprawy osób i towarów na kolejach bez szyn, z dnia 21. Czerwca 1847;

3. na wynalazek rozmaitych napisów i ornamentów na właściwych materyach, z d. 13. Marca 1848, nakoniec

4. na wynalazek we fabrykacyi szkieł do oświecenia, z d. 21. Czerwca 1847.

Opisania wspomnionych przywilejów znajdują się w zachowaniu w c. k. instytucie politechnicznym i otwartemi zostają dla każdego do przeglądnienia.

Bruck m. p.

91.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 25. Stycznia 1850,

na mocy którego przedłuża się na rok drugi przywilej, Klaudyuszowi baronowi Podstatzkiemu z Tonsern pod d. 10. Grudnia 1848, nadany na poprawę w postępowaniu przy fabrykacyi masy do zapałek frykcyjnych.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych uznało za stosowne, przedłużyć na rok drugi przywilej Klaudyuszowi baronowi Podstatzkiemu z Tonsern

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

89.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 22. Jänner 1850,

womit das dem Spenglermeister Johann Reindl verliehene Privilegium auf eine Erfindung in der Erzeugung von Cigarren-Etuis als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Handelsministerium hat das dem Johann Reindl, Spenglermeister in Hernals bei Wien, am 11. Juli 1848 auf eine Erfindung in der Erzeugung von Cigarren-Etuis ertheilte Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

90.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 24. Jänner 1850,

wodurch die Erlöschung mehrerer Privilegien ausgesprochen wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nach freiwilliger Zurücklegung des Friedrich Rödiger die ihm

1. auf eine Erfindung und Verbesserung an Schlaguhren vom 12. Februar 1848;

2. auf die Erfindung eines neuen Transportmittels für Passagiere und Waaren auf Bahnen ohne Rails vom 21. Juni 1847;

3. auf die Erfindung Inschriften und Verzierungen verschiedener Art auf besonderen Stoffen anzufertigen vom 13. März 1848, endlich

4. auf eine Erfindung in der Verfertigung von Gläsern zur Beleuchtung, vom 21. Juni 1847, verliehenen Privilegien als erloschen erklärt.

Die betreffenden Privilegiums-Beschreibungen befinden sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

91.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 25. Jänner 1850,

womit das, dem Claudius Baron Podstatzky-Tonsern auf die Verbesserung des Verfahrens bei Bereitung der Zündmasse für Frictions-Zündhölzchen verliehene Privilegium vom 10. December 1848 auf das zweite Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Claudius Baron v. Podstatzky-Tonsern auf die Verbesserung des Verfahrens bei Bereitung der

nadany na poprawę w postępowaniu przy fabrykacyi masy na frykcyjne zapałki, nadany pod dniem 10. Grudnia 1848.

Bruck m. p.

92.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 25. Stycznia 1850,

którem się ogłasza, iż przez upływ czasu ustał przywilej, nadany Janowi Chrzcicielowi Busetto pod dniem 12. Lipca 1847, na poprawę w konstrukcyi bark *(dette Omnibus).*

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, iż przez upływ czasu ustał przywilej, nadany Janowi Chrzcicielowi Busetto z Fisola pod dniem 12. Lipca 1847, na poprawę w konstrukcyi bark, *dette Omnibus.*

Opisanie tego przywileju znajduje się w zachowaniu w c. k. instytucie politechnicznym i otwartem zostaje dla każdego do przeglądnienia.

Bruck m. p.

93.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 30. Stycznia 1850,

którem się orzeka, iż przywilej, nadany Hermanowi Tromsdorf i Karolowi Hermann na wynalazek wyrabiania metalicznego ołowiu, moc swą utracił z powodu zaniechanego wykonywania.

Ogłasza się, iż przywilej, nadany Hermanowi Tromsdorf i Karolowi Hermann pod dniem 17. Grudnia 1844 na wynalazek wyrabiania metalicznego ołowiu, moc swą utracił z powodu zaniechanego wykonywania onegoż.

Opisanie tego przywileju znajduje się w zachowaniu w c. k. instytucie politechnicznym i otwartem zostaje dla każdego do przeglądnienia.

Bruck m. p.

94.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 30. Stycznia 1850,

którem się oświadcza, iż przez upływ czasu ustał przywilej, nadany Janowi de Rainer pod dniem 2. Maja 1834 na wynalazek w produkcyi minii.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej, nadany Janowi de Rainer pod dniem 2. Maja 1834, na wynalazek w produkcyi minii.

Opisanie tego przywileju znajduje się w zachowaniu w c. k. instytucie politechnicznym i otwartem zostaje dla każdego do przeglądnienia.

Bruck m. p.

Zündmasse für die Frictions-Zündhölzchen ertheilte Privilegium vom 10. December 1848 auf das zweite Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

92.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 25. Jänner 1850.

womit das dem Johann Baptist Busetto am 12. Juli 1847 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Construction der Barken (dette Omnibus) als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Johann Baptist Busetto von Fisola vom 12. Juli 1847 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Construction der Barken, dette Omnibus, als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

93.

Erlass des Handelsministeriums vom 30. Jänner 1850,

wodurch das dem Hermann Tromsdorf und Carl Hermann verliehene Privilegium auf die Erfindung metallisches Blei zu gewinnen, wegen unterlassener Ausübung für erloschen erklärt wird.

Das dem Hermann Tromsdorf und Carl Hermann am 17. December 1844 auf die Erfindung metallisches Blei zu gewinnen, verliehene Privilegium ist wegen unterlassener Ausübung desselben für erloschen erklärt worden.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

94.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 30. Jänner 1850,

womit das dem Johann von Rainer am 2. Mai 1834 verliehene Privilegium auf die Erfindung in der Erzeugung der Mennige, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, hat das dem Johann von Rainer, am 2. Mai 1834, auf die Erfindung in der Erzeugung der Mennige, verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

95.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 21. Stycznia 1850,

mocą którego przedłużonym zostaje na rok siódmy przywilej, nadany braciom Bernhardowi Józefowi Joss, pod dniem 23. Stycznia 1844. na wynalazek tak zwanych czcionek pieczątkowych.

Ministeryum handlu uznało za stosowne, przedłużyć na rok siódmy przywilej, nadany braciom Bernhardowi i Józefowi Joss pod dniem 23. Stycznia 1844, na wynalazek tak zwanych czcionek pieczątkowych.

Bruck m. p.

96.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 31. Stycznia 1850,

którem się ogłasza, iż przywilej, nadany Tomaszowi Collins Banfield pod dniem 30. Października 1846 na wynalazek maszyny do przetapiania rudy, ustaje z powodu zaniechanego wykonywania onegoż.

Ogłasza się, iż przywilej nadany Tomaszowi Collins Banfield pod dniem 30. Października 1846, na wynalazek maszyny do przetapiania rudy, moc swą utracił z powodu zaniechanego wykonywania onegoż.

Opisanie tego przywileju znajduje się w zachowaniu w c. k. instytucie politechnicznym i otwartem zostaje dla każdego do przeglądnienia.

Bruck m. p.

97.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 31. Stycznia 1850,

mocą którego przedłuża się na rok czwarty i piąty przywilej, nadany Józefowi Izraelowi Hock na poprawę w tkaniu i fabrykacyi wszystkich z jedwabiem mieszanych materyj wełnianych i bawełnianych.

Ministeryum handlu uznało za stosowne, przedłużyć na rok czwarty i piąty przywilej, pod dniem 18. Lutego 1847 nadany Józefowi Izraelowi Hock, na poprawę w tkaniu i fabrykacyi wszelkich z jedwabiem mieszanych materyj wełnianych i bawełnianych.

Bruck m. p.

95.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 21. Jänner 1850,

womit das den Brüdern Bernhard und Joseph Joss am 23. Jänner 1844 verliehene Privilegium auf die Erfindung sogenannter Siegeltypen auf das siebente Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das den Brüdern Bernhard und Joseph Joss auf die Erfindung sogenannter Siegeltypen ertheilte Privilegium vom 23. Jänner 1844 auf das siebente Jahr zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

96.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 31. Jänner 1850,

womit das dem Thomas Collins Banfield auf die Erfindung einer Maschine zur Erzaufbereitung ertheilte Privilegium vom 30. October 1846 wegen unterlassener Ausübung für erloschen erklärt wird.

Das dem Thomas Collins Banfield auf die Erfindung einer Maschine zur Erzaufbereitung ertheilte Privilegium vom 30. October 1846 ist wegen unterlassener Ausübung desselben als erloschen erklärt worden.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

97.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 31. Jänner 1850,

wodurch das dem Joseph Israel Hock ertheilte Privilegium auf eine Verbesserung in der Webung und Verfertigung aller Gattungen von mit Seide gemengten Schaf- und Baumwoll-Stoffen auf das vierte und fünfte Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das dem Joseph Israel Hock auf eine Verbesserung in der Webung und Verfertigung aller Gattungen von mit Seide gemengten Schaf- und Baumwoll-Stoffen ertheilte Privilegium vom 18. Februar 1847 auf das vierte und fünfte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

98.

Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 7. Lutego 1850,

którem się przedłuża na rok trzeci przywilej, nadany Wilhelmowi Karolowi Hirschfeld na poprawę we fabrykacyi świec.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych uznało za stosowne, przedłużyć na rok trzeci przywilej, nadany Wilhelmowi Karolowi Hirschfeld w Tryeście pod dniem 18. Stycznia 1848, na poprawę we fabrykacyi świec.

Bruck m. p.

99.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 10. Lutego 1850,

ogłaszające, że przywileje, nadane Janowi Edwardowi Bauer pod dniem 8. Lipca 1844 na wynalazek chromatycznej maszyny do metalowych instrumentów dętych i Franciszkowi Ksaweremu Hienem pod dniem 12. Lipca 1847. na wynalazek maszyny cyrkularnej (krążącej) do piłowania, przez upływ czasu ustały.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, że przywileje, nadane Edwardowi Janowi Bauer na dniu 8. Lipca 1844, na wynalazek chromatycznej maszyny do metalowych instrumentów dętych, i Franciszkowi Ksaweremu Hienem na dniu 12. Lipca na wynalazek maszyny krążącej, (cyrkularnej) do piłowania, przez upływ czasu moc swą utraciły.

Opisania tych przywilejów znajdują się w zachowaniu w c. k. instytucie politechnicznym i otwartemi zostają dla każdngo do przeglądnienia.

Bruck m. p.

100.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 14. Lutego 1850,

którem się ogłasza, że przywilej, nadany kapelusznikowi Augustowi Mackenthun na wynalazek nowej sztywności do produkowania kapeluszy jedwabnych bez podkładki przez upływ czasu moc swą stracił.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłosiło, że przywilej, nadany Augustowi Mackenthun, kapelusznikowi we Wiedniu, na dniu 17. Września 1847, na wynalazek nowej sztywności do fabrykacyi kapeluszy jedwabnych bez podkładki, przez upływ czasu za ugasły ma być uważany.

Opisanie tego przywileju znajduje się w zachowaniu w c. k. instytucie politechnicznym i otwartem zostaje dla każdego do przeglądnienia.

Bruck m. p.

98.

Verordnung des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 7. Februar 1850,

wodurch das dem Wilhelm Carl Hirschfeld ertheilte Privilegium auf eine Verbesserung in der Kerzenerzeugung auf das dritte Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Wilhelm Carl Hirschfeld zu Triest auf eine Verbesserung in der Kerzenerzeugung ertheilte Privilegium vom 18. Jänner 1848 auf das dritte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

99.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 10. Februar 1850,

womit die dem Johann Eduard Bauer am 8. Juli 1844 auf die Erfindung einer chromatischen Maschine für Metall-Blasinstrumente und dem Franz Xaver Hienen am 12. Juli 1847 auf die Erfindung einer Circular-Maschine zum Sägen verliehenen Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat die dem Eduard Johann Bauer am 8. Juli 1844 auf die Erfindung einer chromatischen Maschine für Metall-Blasinstrumente, und dem Franz Xaver Hienen am 12. Juli auf die Erfindung einer Circular-Maschine zum Sägen verliehenen Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfälligen Privilegiumsbeschreibungen befinden sich bei dem polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

100.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 14. Februar 1850,

wodurch das dem Hutmacher August Mackenthun ertheilte Privilegium auf die Erfindung einer neuen Steife zur Erzeugung von Seidenhüten ohne Unterlage als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem August Mackenthun, Hutmacher in Wien, am 17. September 1847 auf die Erfindung einer neuen Steife zur Erzeugung von Seidenhüten ohne Unterlage ertheilte Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

101.

SPIS

wyłącznych przywilejów, nadanych przez ministeryum handlu pod d. 15. Lutego 1850.

Fredyrekowi Rödiger, mieszkającemu we Wiedniu, (St. Ulrich Nr. 50), na wynalazek nowych form w zaporach poprzecznych czyli podkładkach dla szyn kolei żelaznej z żelaza kowanego, równie też i w samych szynach, połączony nowem sposobem, przymocowania szyn do podkładek, na rok jeden. L. 589-H. Pod względem publicznego bezpieczeństwa nie stoi nic na przeszkodzie wykonywaniu tego przywileju. Rewers cudzoziemski jest przedłożony. Otwarte opisanie przywileju znajduje się w zachowaniu u c. k. niższo-austryackiego namiestnikostwa dla każdego do wglądnienia.

Mojżeszowi Pick, mieszkającemu w Pradze (Nr. 100-1), na wynalazek i poprawę we fabrykacyi lasek z *gutta-percha*, pręcików na konia i tym podobnych rzeczy za pomocą roztworu chmielowego, przez co rzeczone przedmioty nietylko nabędą wyższego glancu i większej trwałości, ale i politury zupełnie już niepotrzebują, na lat trzy. L. 618-H. — Otwarte opisanie przywileju znajduje się w zachowaniu u c. k. namiestnikostwa czeskiego, dla każdego do przeglądnienia.

Maciejowi Bäcker, mieszkającemu we Wiedniu (na Leopoldstadzie Nr. 424), na wynalazek litograficznego rozmywania sposobu, za pomocą którego mogą być wszelkie francuzkie litografie i kopie prędzej sporządzone i mniejszym kosztem jak dotychczas, angielskie zaś karty akwatynowe, co się tycze ich efektu zastąpione, a praca, którą rysownik za pomocą chemicznej kredy w ośmiu dniach wykończa, w jednym dniu daleko delikatniej i z więcej przemianami w tonach koloru może być wykonaną, za pomocą którego dalej otrzymać można z każdego kamienia 1000 zupełnie czystych odcisków, i każdy malarz w stanie jest sam na kamieniu rysować, na rok jeden. L. 638-H. — Zachowania tajemnicy żądano.

Fredyrekowi Scheidling, uprawnionemu fabrykantowi kapeluszy jedwabnych, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście Nr. 1047), na wynalazek i poprawę we fabrykacyi kapeluszy filcowych (pilśnianych) i jedwabnych przez wyrobienie właściwej podkładki, na rok. L. 730-H. — Zachowania tajemnicy proszono.

Józefowi Hofner, mechanikowi, mieszkającemu we Wiedniu (na Wiedeniu pod Nr. 739), na wynalazek w pieczętowaniu, na rok. L. 733-H. — Otwarte opisanie przywileju znajduje się w zachowaniu u c. k. niższo-austryackiego namiestnikostwa do przeglądnienia dla każdego.

Wincentemu Pollini, inżynierowi z Lodi, na wynalazek nowego rodzaju dachówek, przez które domy uchronione zostaną od przesiąkania śniegiem i wodą, a oraz mniejszym kosztem większa trwałość onychże osiągnioną będzie, na lat siedm. L. 742-H. — Zachowania tajemnicy żądano.

Antoniemu Maserati z Tryestu (Nr. 796), na wynalazek przy wiatrakach, polegający na ruchomości wielkich skrzydeł wietrznych do pędzenia młynu, na rok. L. 782-H.— Pod względem na publiczne bezpieczeństwo nie stoi wykonywaniu tego przy-

101.

V e r z e i c h n i s s

der von dem Ministerium des Handels am 15. Februar 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Friedrich Rödiger, wohnhaft in Wien (St. Ulrich Nr. 50), auf die Erfindung neuer Formen der Querriegel oder Unterlagen der Eisenbahnschienen von Schmiedeisen, so wie der Schienen selbst, verbunden mit einer neuen Art die Schienen an den Unterlagen zu befestigen, auf Ein Jahr. Zahl 589-H. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Moses Pick, wohnhaft in Prag (Nr. 100-1), auf die Erfindung und Verbesserung, welche in der Verarbeitung der Gutta-Percha-Stöcke, Reitgerten und derlei Artikel mittelst einer Hopfenauflösung bestehe, wodurch diese Gegenstände einen erhöhten Glanz und grössere Dauerhaftigkeit erhalten, und die Polirung derselben ganz entbehrlich werde, auf drei Jahre. Z. 618-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. böhmischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Mathias Bäcker, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 424), auf die Erfindung der lithographischen Wischmanier, wodurch man alle französischen Lithographien und Copien sehr schnell und mit weniger Kosten als bisher herstellen, die englischen Aquatin-Blätter in Effect ersetzen und die Arbeit, welche der Zeichner mit der chemischen Kreide in acht Tagen ausführt, in Einem Tage viel zarter und abwechselnder in den Tönen ausführen könne, wodurch man ferner von jedem Steine 1000 vollkommen reine Abdrücke erhalte, und jeder Maler selbst auf Stein zu arbeiten im Stande sei, auf Ein Jahr. Z. 638-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Friedrich Scheidling, befugten Seidenhutmacher, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 1047), auf die Erfindung und Verbesserung in der Fabrikation der Filz- und Seidenhüte durch Einarbeitung einer eigenen Unterlage in dieselben, auf Ein Jahr. Z. 730-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Joseph Hofner, Mechaniker, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 739), auf die Entdeckung in der Siegelung, auf Ein Jahr. Z. 733-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Vincenzo Pollini, Ingenieur, aus Lodi, auf die Erfindung einer neuen Art Dachziegel, wodurch die Häuser vor dem Durchsickern des Schnees und Wassers geschützt werden, und wodurch bei geringer Kostspieligkeit der Bedachung eine grössere Dauerhaftigkeit derselben erzielt werde, auf sieben Jahre. Z. 742-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Antonio Maserati aus Triest (Nr. 796), auf Entdeckung an den Windmühlen, welche in der Bewegbarkeit grosser Windflügel zum Treiben einer Mahlmühle bestehe, auf Ein Jahr. Z. 782-H. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung

wleju nie na przeszkodzie. Otwarte opisanie tegoż znajduje się w zachowaniu u c. k. namiestnictwa Nadbrzeża dla każdego do przeglądnienia.

Bruck m. p.

102.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 15. Lutego 1850,

którem się przedłużają niektóre przywileje.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych uznało za stosowne, przedłużyć przywileje następujące:

a) przywilej Karola Kutschke, fabrykanta kapeluszy pilśnianych i jedwabnych we Wiedniu z d. 30. Stycznia 1846, na wynalazek i poprawę we fabrykacyi kapeluszy pilśnianych i jedwabnych na rok piąty;

b) przywilej Edwarda Jäger, doktora medycyny we Wiedniu, z d. 23. Stycznia 1847, na wynalazek i poprawę w broniach palnych (strzelbach) na rok czwarty;

c) przywilej Józefa Mozer, c. k. nadwornego i miejskiego stelmacha we Wiedniu z d. 8. Stycznia 1847, na poprawę wiedeńskich wozów tak zwanych chameleońskich na rok czwarty.

Bruck m. p.

103.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 15. Lutego 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych uznało za stosowne, przedłużyć przywileje następujące:

a) przywilej Edwarda Gross, kupca w Wrocławiu, z d. 25. Stycznia 1849, na wynalazek i poprawę aparatu galwaniczno-elektromagnetycznego na rok drugi;

b) przywilej Fortunata Jakuba Antoniego Royer Durand de Monestrol, margrabiego d'Esquille, inżyniera i mechanika we Wenecyi z d. 28. Stycznia 1848, na wynalazek wyrabiania mozaiki porcelanowej, na rok szósty;

c) przywilej Ludwika Ferdynanda Wetzlich, mechanika we Wiedniu, z d. 28. Stycznia 1845, na wynalazek w konstrukcyi osi i spodów wozowych przy wagonach do kolei żelaznej na rok szósty; nakoniec

d) przywilej Ludwika de Orth we Wiedniu z d. 22. Lutego 1849 na wynalazek w uskutecznieniu odcisków pieczęci na rok drugi.

Bruck m. p.

104.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 22. Lutego 1850,

przedłużające przywilej na rok szósty, nadany Jakubowi Bierstinger pod d. 28. Stycznia 1845 na wynalazek wagonów z zamkniętemi koszami do rozwożenia drzewa opałowego.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć jeszcze na rok szósty przywilej wyłączny, nadany Jakubowi Bierstinger pod dniem 28. Stycznia 1845, na wynalazek

dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. küstenländischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

102.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 15. Februar 1850,

wodurch mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

a) das Privilegium des Carl Kutschke, Filz- und Seidenhut-Fabrikanten in Wien, vom 30. Jänner 1846, auf eine Erfindung und Verbesserung in der Erzeugung der Filz- und Seidenhüte auf das fünfte Jahr;

b) das Privilegium des Eduard Jäger, Doctors der Medicin in Wien, vom 23. Jänner 1847, auf eine Erfindung und Verbesserung an den Schiessgewehren auf das vierte Jahr;

c) das Privilegium des Joseph Moser, k. k. Hof- und bürgerlichen Wagenmeisters in Wien vom 8. Jänner 1847, auf eine Verbesserung der Wiener Chamäleon-Wägen auf das vierte Jahr.

Bruck m. p.

103.

Erlass des Handelsministeriums vom 15. Februar 1850,

wodurch mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

a) Das Privilegium des Eduard Gross, Kaufmannes in Breslau vom 25. Jänner 1849, auf die Erfindung und Verbesserung eines galvanisch-elektromagnetischen Apparates auf das zweite Jahr;

b) das Privilegium des Fortune Jacques Antoine Roger Durand de Monestrol, Marquis d'Esquille, Ingenieurs und Mechanikers zu Venedig vom 28. Jänner 1845, auf die Erfindung Porzellan-Mosaik zu verfertigen auf das sechste Jahr;

c) das Privilegium des Ludwig Ferdinand Wetzlich, Mechanikers in Wien vom 28. Jänner 1845, auf eine Erfindung im Baue der Achsen und Gestelle bei Eisenbahnwägen auf das sechste Jahr; endlich

d) das Privilegium des Louis von Orth, in Wien vom 22. Februar 1849, auf eine Erfindung in der Darstellung der Siegelabdrücke auf das zweite Jahr.

Bruck m. p.

104.

Erlass des Handelsministeriums vom 22. Februar 1850,

womit das dem Jacob Bierstinger am 28. Jänner 1845 ertheilte Privilegium auf eine Erfindung von Wägen mit geschlossenen Körben zum Verführen des Brennholzes auf das sechste Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das dem Jacob Bierstinger am 28. Jänner 1845 ertheilte ausschliessende Privilegium auf eine Erfindung von Wägen mit geschlossenen Körben

wozów z zamkniętemi koszami do rozwożenia drzewa opałowego, i wzięło oraz do wiadomości swej, iż jednocześnie odstąpionym został rzeczony przywilej Jakubowi Bierstinger jun.

Bruck m. p.

105.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 24. Lutego 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministeryum handlu uznało za stosowne przedłużyć przywileje następujące:

1. Przywilej, pierwotnie nadany Pietrowi Ludwikowi Tischbein z d. 5. Lutego 1846, a następnie odstąpiony na własność Karoliny Crecelius na wynalazek i poprawę w wypalaniu wapna za pomocą właściwie ukonstruowanego pieca do wypalania wapna, na dalszy ciąg jednego, t. j. roku piątego.

2. przywilej Jędrzeja Stöchfelner, handlującego drzewem opałowem we Wiedniu, Rossau Nr. 2, z dnia 11. Lutego 1847, na wynalazek woza wypróżniającego, zawierającego w sobie miarę kubiczną (sześcienną), do rozwożenia tak całego jak drzewa rozdrobnionego, na dalszy ciąg jednego roku, t. j. czwartego.

3. Przywilej Piotra Prospera Pimont, dyrektora fabryki indiennowej w Rouen we Francyi z d. 7. Lutego 1849, na poprawę wynalazku jego na dniu 12. Stycznia 1847 uprzywilejowanego z poprawą aparatu nieustannie napełniającego, służącego do napełniania kotłów z przyrządzeniem wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia na dalszy rok, t. j. drugi.

4. Nareszcie przywilej nadany Amadeowi Franciszkowi Rémond, z Birmingham w Anglii pod dniem 13. Maja 1849, na wynalazek i poprawę w maszynach parowych i różnych onychże częściach, na ciąg dalszego, t. j. roku drugiego.

Bruck m. p.

106.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 25. Lutego 1859,

którem się przedłuża na rok trzeci przywilej, nadany D-rowi Józefowi Haffner pod dniem 12. Lutego 1848 na wynalazek rafinowania natronu saletrosolnego.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć na rok trzeci przywilej, nadany D-rowi Józefowi Haffner, na dniu 12. Lutego 1848, na wynalazek rafinowania saletrosolnego natronu.

Bruck m. p.

zum Verführen des Brennholzes auf die weitere Dauer Eines, d. i. des sechsten Jahres zu verlängern befunden, und die gleichzeitige Abtretung des gedachten Privilegiums an Jacob Bierstinger jun. zur Wissenschaft und in Vormerkung genommen.

Bruck m. p.

105.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 24. Februar 1850,

wodurch mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Handelsministerium hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

1. Das ursprünglich dem Peter Louis Tischbein am 5. Februar 1846 ertheilte und seither in das Eigenthum der Caroline Crecelius übergangene Privilegium auf eine Erfindung und Verbesserung in der Kalkerzeugung mittelst eines besonders construirten Kalkofens, für die weitere Dauer Eines, d. i. des fünften Jahres.

2. Das Privilegium des Andreas Stöchfelner, Brennholzhändlers in Wien, Rossau Nr. 2, vom 11. Februar 1847, auf die Erfindung eines kubikmasshaltigen Brennholz-Entlehrungswagens zum Verführen des ganzen, sowie des verkleinerten Holzes, für die weitere Dauer Eines, d. i. des vierten Jahres.

3. Das Privilegium des Peter Prosper Pimont, Directors einer Indienne-Fabrik in Rouen in Frankreich vom 7. Februar 1849, auf eine Verbesserung seiner am 12. Jänner 1847 privilegirten Entdeckung und Verbesserung eines continuirlichen Speisungs-Apparates für die Speisung an Hoch-, Mittel- und Niederdruck-Kesseln, auf die weitere Dauer Eines, d. i. des zweiten Jahres.

4. Endlich das dem Amédée François Nemond, aus Birmingham in England am 13. Mai 1849, auf eine Erfindung und Verbesserung an Dampfmaschinen und ihren verschiedenen Bestandtheilen ertheilte Privilegium, für die weitere Dauer Eines, d. i. des zweiten Jahres.

Bruck m. p.

106.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 19. Februar 1850,

womit das dem Dr. Joseph Haffner am 12. Februar 1848 verliehene Privilegium auf die Erfindung salpetersaures Natron zu raffiniren auf das dritte Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Dr. Joseph Haffner auf die Erfindung salpetersaures Natron zu raffiniren, ertheilte Privilegium vom 12. Februar 1848 auf das dritte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

107.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 6. Marca 1850,

ogłaszające, że przywilej, nadany Ludwikowi Bianco pod d. 17. Czerwca na wynalazek i poprawę w tak zwanym grzebieniu zbierającym *(pettine raccoglitore del riso)* do otrzymania ryżu, przez upływ czasu za ugasły ma być uważany.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, że przywilej, nadany Ludwikowi Bianco pod dniem 17. Czerwca 1844, na wynalazek i poprawę tak zwanego grzebienia zbierającego *(pettine raccoglitore del riso)* do otrzymania ryżu, przez upływ czasu za ugasły ma być uważany.

Opisanie tego przywileju znajduje się w zachowaniu w c. k. instytucie politechnicznym i otwartem zostaje dla każdego do przeglądnienia.

Bruck m. p.

108.

SPIS

wyłącznych przywilejów, nadanych przez ministeryum handlu na d. 10. Marca 1850.

Emilowi Brix, akademickiemu modeliście i miejskiemu bronzownikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (Mariahilf Nr. 15), na wynalazek nowo-ukonstruowanej przyłbicy, na rok. L. 1073-H. — Otwarte opisanie przywileju znajduje się w zachowaniu u c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przeglądnienia.

Mateuszowi Fleischer, mechanikowi, mieszkającemu we Wiedniu (Wiedeń Nr. 447), na poprawę, nowem pary użyciem osięgnąć znacznego oszczędzenia materyału opałowego i oraz daleko regularniejszego trybu maszyny parowej, na rok. L. 1074-H. — O zachowanie tajemnicy proszono. Pod względem na publiczne bezpieczeństwo nie stoi wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie.

Rupertowi Wilhelmowi Elsner, inżynierowi przy imperyalno-kontynentalnej assocyacyi dla gazu w Londynie i inspektorowi oświecenia gazowego we Wiedniu, mieszkającego we Wiedniu (Gumpendorf Nr. 325), na wynalazek nowego aparatu palenia gazem, w którym gaz świetlny przed zapaleniem miesza się z powietrzem atmosferycznym, i który użytym być może do gotowania, opalania, wyparowania, rozpalania itd. na rok. L. 1075-H. — Pod względem na publiczne bezpieczeństwo i sanitarnym nie stoi wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie. Otwarte opisanie przywileju znajduje się w zachowaniu u c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do wglądnienia.

Samuelowi Colt, mechanikowi z Neu-York w Stanach zjednoczonych północnej Ameryki, na poprawę broni palnych, pod tym względem, iż za pomocą właściwej w nich konstrukcyi, w kilku sekundach więcej wystrzałów pojedynczo, bezpiecznie i nieomylnie z jednej lufy uskutecznić można, na lat pięć. L. 1078-H. — O zachowanie tajemnicy proszono. Pod względem na publiczne bezpieczeństwo nie stoi wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy został przedłożony.

107.

Erlass des Handelsministeriums vom 6. März 1850,

womit das dem Luigi Bianco am 17. Juni auf die Entdeckung und Verbesserung des sogenannten Sammlungskammes (pettine raccoglitore del riso) zur Gewinnung des Reises verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat dem Luigi Bianco das mit 17. Juni 1844 auf die Entdeckung und Verbesserung des sogenannten Sammlungskammes (pettine raccoglitore del riso) *zur Gewinnung des Reises verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.*

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

108.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 10. März 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Emil Brix, akademischen Modeleur und bürgerlichen Bronzearbeiter, wohnhaft zu Wien (Mariahilf Nr. 15), auf die Erfindung einer neu construirten Pickelhaube, auf Ein Jahr; Zahl 1073-H. — *Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.*

Dem Mathias Fletscher, Mechaniker, wohnhaft zu Wien (Wieden Nr. 447), auf die Verbesserung durch eine neue Art Anwendung des Dampfes eine bedeutende Ersparniss an Brennstoff und einen viel gleichförmigeren Gang der Dampfmaschine zu erzielen, auf Ein Jahr; Zahl 1074-H. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.*

Dem Rupertus Wilhelm Elsner, Ingenieur der Imperial-Continental-Gas-Association in London und Inspector der Gasbeleuchtung in Wien, wohnhaft zu Wien (Gumpendorf Nr. 325), auf die Erfindung eines neuen Gasbrenn-Apparates, in welchem sich das Leuchtgas vor dem Entzünden mit atmosphärischer Luft mische, und welcher zum Kochen, Heizen, Abdampfen, Glühen etc. verwendet werden könne, auf Ein Jahr; Zahl 1075-H. — *In öffentlichen Sicherheits- und Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen Die offen gehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.*

Dem Samuel Col , Mechaniker, aus Neu-York in den Vereinigten Staaten von Nordamerika, auf die Verbesserung der Feuerwaffen, welche darin bestehe, dass durch eine eigenthümliche Construction derselben in dem Zeitraume von einigen Secunden mehrere Schüsse einzeln und sicher aus Einem Laufe abgefeuert werden können, auf fünf Jahre; Zahl 1078-H — *Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.*

Janowi Haswell, dyrektorowi fabryki maszyn dla Wiedeńsko-Glognickiej kolei żelaznej, mieszkającemu we Wiedniu (Wieden Nr. 953) i Janowi Zeh, konstruktorowi w tejże fabryce, mieszkającemu we Wiedniu, (blizko linii Belwederskiej Nr. 963), na wynalazek, część pary już zużytej na nowo używać do lokomotywów, któryto wynalazek przy wszystkich lokomotywach jakiejkolwiekbądź konstrukcyi, łatwo i małym kosztem może być zamieszczony, na rok. L. 1142. — Zachowania tajemnicy żądano. Pod względew na publiczne bezpieczeństwo nie stoi wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy Jana Haswell został przedłożony.

Ludwikowi Vetter, kupcowi z Norymbergi (w królestwie Bawarii), za pośrednictwem Antoniego Naeff, kupca hurtowego *(en gross)*, mieszkającego we Wiedniu, na wynalazek metalowych (staniolowych) puszek do hermetycznego zamknięcia wszelkiego rodzaju naczyń, szklanek, dzbanów, butelek itp., na lat pięć. W królestwie Bawaryi wynalazek ten został pod dniem 19. Lipca 1847, na lat dziesięć upatentowany. L. 1143-H. — Ze względu na publiczne zdrowie nie stoi wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono. Otwarte opisanie przywileju tego znajduje się w zachowaniu niższo-austryackiego namiestnikostwa dla każdego do przeglądnienia.

Janowi Claudius *(Chabert de Lhérault)*, inżynierowi i członkowi niektórych akademij, z Tryestu *(Contrada dei Forni* Nr. 1099), na wynalazek maszyny, która za pomocą powietrza poruszaną bywa, i do wyciągania wody i innych przedmiotów z największych głębi służy, na rok. L. 1217-H. — Zachowania tajemnicy żądano. Pod względem na publiczne bezpieczeństwo nie stoi wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Bruck m. p.

109.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, z dnia 12. Marca 1850,

dotyczące ustania przywileju na wynalazek nowego gatunku fajek, tabakierek i naczyń konserwacyjnych na tabakę.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłosiło, że przywilej, nadany Pawłowi Luckl pod dniem 12. Maja 1848, na wynalazek nowego gatunku fajek, tabakierek i naczyń konserwacyjnych na tabakę przez upływ czasu za ugasły ma być uważany.

Opisanie tego przywileju znajduje się w zachowaniu w c. k. instytucie politechnicznym i otwartym zostaje dla każdego do przeglądnienia.

Bruck m. p.

110.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, z dnia 14. Marca 1850,

którem się przedłuża na rok czwarty przywilej, nadany Józefowi Franciszkowi de Patruban pod firmą Józef Dolleschal pod dniem 24. Kwietnia 1847, na wynalazek i poprawę w wygubieniu szkodliwych zwierząt.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć na rok czwarty przywilej, nadany Józefowi Franciszkowi de Patruban, ministeryalnemu

Dem John Haswell, Director der Maschinenfabrik der Wien-Gloggnitzer Eisenbahn, wohnhaft zu Wien (Wieden Nr. 953), und Johann Zeh, Constructeur derselben Fabrik, wohnhaft in Wien (vor der Belvedere-Linie Nr. 963), auf die Erfindung, einen Theil des verbrauchten Dampfes bei Locomotiven wieder zu benützen, welche Erfindung bei allen Locomotiven von was immer für einer Construction leicht und mit wenig Kosten angebracht werden könne, auf Ein Jahr, Z. 1142-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers des John Haswell liegt vor.

Dem Louis Vetter, Kaufmann, aus Nürnberg (im Königreiche Baiern), durch Anton Naeff, Grosshändler, wohnhaft in Wien, auf die Erfindung von Metall- (Staniol-) Kapseln zum hermetischen Verschlusse aller Arten Gefässe, Gläser, Krüge, Bouteillen u. s. w., auf fünf Jahre. Im Königreiche Baiern ist diese Erfindung seit 19. Juli 1847 auf zehn Jahre patentirt Z. 1143-H. — In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor. Die offen gehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Johann Claudius (Csabert de Lhérault), Ingenieur und Mitglied mehrerer Akademien, aus Triest (Contrada dei Forni Nr. 1099), auf die Erfindung einer Maschine, welche durch die Luft in Bewegung gesetzt werde, und zum Heben des Wassers und anderer Gegenstände aus den grössten Tiefen dienlich sei, auf Ein Jahr, Z. 1217-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Bruck m. p.

109.

Erlass des Handelsministeriums vom 12. März 1850,

betreffend die Erlöschung des Privilegiums auf die Erfindung einer neuen Art von Tabakpfeifen, Dosen und Tabak-Conservations-Gefässen.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Paul Luckl, am 12. Mai 1848 auf die Erfindung einer neuen Art von Tabakpfeifen, Dosen, und Tabak-Conservations-Gefässen verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

110.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. März 1850,

womit das dem Joseph Franz von Patruban unter der Firma Joseph Dolleschal am 24. April 1847 verliehene Privilegium auf eine Erfindung und Verbesserung in der Vertilgung schädlicher Thiere auf das vierte Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Joseph Franz von Patruban, Ministerial-Secretär, unter der Firma Joseph Dolleschal auf eine

sekretarzowi pod firmą Józef Dolleschal pod dniem 24. Kwietnia 1847, na wynalazek i poprawę w wygubieniu zwierząt szkodliwych, mianowicie owadu.

Bruck m. p.

111.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 14. Marca 1850,

którem się przedłużają niektóre przywileje na dalszy ciąg lat pięciu, nadane Franciszkowi Klein, posiadaczowi dóbr w Zöptau w Morawii.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg lat pięciu następujące przywileje wyłączne, nadane Franciszkowi Klein, posiadaczowi dóbr w Zöptau w Morawii:

1. pięcioletni przywilej z dnia 10. Czerwca 1846, na wynalazek własnego urządzenia, za pomocą którego zupełnie zostanie usuniętym wszelki przeciąg powietrza u okien, drzwi, wiek spustnych i klap wszelkiego rodzaju;

2. pięcioletni przywilej z d. 17. Lipca 1846, na wynalazek i poprawę w konstrukcyi ognisk, ku oszczędności urządzonych; nakoniec

3. pięcioletni przywilej z d. 17. Lipca 1846, na wynalazek aparatu dym trawiącego (fumivore).

Bruck m. p.

112.

Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 15. Marca 1850,

którem dozwala się jednorocznego przedłużenia terminu posiadaczom przywileju Markowi Hartwigowi Heller, Janowi Fryderykowi Hansen i Hanuszowi Fryderykowi Hansen, do wykonania przywileju pięcioletniego, nadanego im pod dniem 4. Stycznia 1849, na wynalazek nowej konstrukcyi maszyn parowych.

Ministeryum handlu postanowiło, na żądanie posiadaczów przywileju Marka Hartwika Heller, Jana Fryderyka Hansen i Hanusza Fryderyka Hansen, dozwolić im jednorocznego przedłużenia terminu do wykonania przywileju pięcioletniego, nadanego im pod d. 4. Stycznia 1859, na wynalazek nowej konstrukcyi maszyny parowej, z tem zastrzeżeniem, że termin wykonania nie ma żadnego wpływu na to, gdyby upłynął termin prawnie wyznaczony dla przywileju w kwestyi będącego.

Bruck m. p.

113.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 16. Marca 1850,

którem się ogłasza, że niektóre przywileje przez upływ czasu ugasły.

Ministeryum handlu ogłosiło następujące przywileje przez upływ czasu za ugasłe, a nadane:

1. Ferdynandowi Józefowi Reinisch-Tengg pod d. 7. Sierpnia 1840, na lat 9, na wynalazek produkowania za pomocą maszyn z gałganów i t. p., papieru zapałowego.

Erfindung und Verbesserung in der Vertilgung schädlicher Thiere, besonders des Ungeziefers, ertheilte Privilegium vom 24. April 1847 auf das vierte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

111.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. März 1850,

womit mehrere, dem Franz Klein, Gutsbesitzer zu Zöptau in Mähren, verliehene Privilegien auf die weitere Dauer von fünf Jahren verlängert werden.

Das Handelsministerium hat die nachfolgenden ausschliessenden Privilegien des Franz Klein, Gutsbesitzers zu Zöptau in Mähren, auf die weitere Dauer von fünf Jahren zu verlängern befunden:

1. Das fünfjährige Privilegium vom 10. Juni 1846 auf die Erfindung einer besonderen Vorrichtung, vermöge welcher bei Fenstern, Thüren, Falldeckeln und Klappen aller Art, der Luftzug gänzlich beseitiget werde;

2. das fünfjährige Privilegium vom 17. Juli 1846 auf eine Erfindung und Verbesserung in der Construction der Sparherde; endlich

3. das fünfjährige Privilegium vom 17. Juli 1846 auf die Erfindung eines rauchverzehrenden Apparates (Fumivore).

Bruck m. p.

112.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 15. März 1850,

womit den Privilegiums-Besitzern Marcus Hartwig Heller, Johann Friederich Hansen und Hans Friederich Hansen eine einjährige Fristverlängerung zur Ausführung des ihnen am 4. Jänner 1849 auf die Erfindung einer neuen Dampfmaschinen-Construction, auf die Dauer von fünf Jahren verliehenen Privilegiums bewilliget wird.

Das Handelsministerium hat sich über Einschreiten der Privilegiums-Besitzer Marcus Hartwig Heller, Johann Friederich Hansen und Hans Friederich Hansen, bestimmt gefunden, denselben eine einjährige Fristverlängerung zur Ausführung des ihnen am 4. Jänner 1849, auf die Erfindung einer neuen Dampfmaschinen-Construction, auf die Dauer von fünf Jahren verliehenen Privilegiums unter der Bedingung zu bewilligen, dass diese Ausübungsfrist auf den gesetzlichen Zeitablauf des fraglichen Privilegiums keinen Einfluss habe.

Bruck m. p.

113.

Erlass des Handelsministeriums vom 16. März 1850,

womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf verloschen erklärt werden.

Das Handelsministerium hat nachfolgende Privilegien durch Verlauf ihrer Zeitdauer für erloschen erklärt:

1. Des Ferdinand Joseph Reinisch-Tengg vom 7. August 1840 für 9 Jahre, auf die Erfindung aus Hadern u. s. w. mit Maschinenzündpapier zu erzeugen.

2. Jakubowi i Marcelemu Adler i Józefa Sattler, pod d. 17. Sierpnia 1840, przedłużony na rok 8 i 9, na wynalazek względem wygubienia i wytracenia pluskiew i mólów.

3. Sebastyanowi Gerlin, pod d. 1. Sierpnia 1843, przedłużony na rok 6; na wynalazek i poprawę, dotyczącą nowej metody garbowania.

4. Janowi Coope-Haddan pod d. 5. Sierpnia 1844, na lat 5, na wynalazek we fabrykacyi masy papierowej.

5. Janowi Paltrineri, pod d. 24. Sierpnia 1844, na lat 5, na wynalazek mamaszyny wodno-powietrznej, jako siły poruszającej.

6. Posiadaczom przywileju Müller i Stutz pod d. 24. Sierpnia 1844, na lat 5, na poprawę w maszynach do wymłacania zboża.

7. Szlachcicowi Franciszkowi Justynianowi Lolin, pod d. 24 Listopada 1845, przedłużony na rok 3-ci, na wynalazek w konstrukcyi odometrografu.

8. Jrnowi Baumer, pod d. 28. Sierpnia 1846, na 3 lata, na wynalazek w konstrukcyi pieców piekarskich z żelaza lanego i w blachy kowanego.

9. Józefowi Grillmayer, pod d. 20 Sierpnia 1846, na 2 lata, na wynalazek nowych kołków do strojenia fortepianu.

10) Adamowi Hügel, pod d. 4. Sierpnia 1848 na rok 1, na poprawę w konstrukcyi zębów mineralnych.

Bruck m. p.

114.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 19. Marca 1850,

ogłaszające, że przywilej, nadany pod d. 10. Grudnia 1848, Leonardowi Kindler, na wynalazek paro-warnego aparatu, do fabrykacyi piwa służącego, przez upływ czasu za ugasły ma być uważany.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłosiło, że przywilej, nadadany pod d. 10. Grudnia 1848, Leonardowi Kindler, austernikowi w Judenburgu, na wynalazek paro-warnego aparatu, do fabrykacyi piwa służącego, przez upływ czasu za ugasły ma być uważany.

Opisanie tego przywileju znajduje się w zachowaniu w c. k. instytucie politechnicznym i otwartym zostaje dla każdego do przeglądnienia.

Bruck m. p.

2. Des Jacob und Marcel Adler und Joseph Sattler vom 17. August 1840, verlängert für's 8. und 9. Jahr, auf die Entdeckung in Vertreibung und Vertilgung von Wanzen und Motten.

3. Des Sebastian Gerlin vom 1. August 1843, verlängert für's 6. Jahr, auf die Erfindung und Verbesserung einer neuen Gerbungsmethode.

4. Des John Coope-Haddan vom 5. August 1844 für 5 Jahre, auf die Erfindung in der Erzeugung des Papier-Maché.

5. Des Johann Paltrineri vom 24. August 1844 für 5 Jahre, auf die Erfindung einer Wasser-Luftmaschine als bewegende Kraft.

6. Des Müller und Stutz vom 24. August 1844 für 5 Jahre, auf die Verbesserung der Maschinen zum Ausdreschen des Getreides.

7. Des Nobile Francesco Giustinian Lolin vom 24. November 1845, verlängert für das 3. Jahr, auf die Erfindung in der Construction eines Odometrographen.

8. Des Johann Baumer vom 28. August 1846 für 3 Jahre, auf die Erfindung in Erbauung von Backöfen von Guss- und Blecheisen.

9. Des Joseph Grillmayer vom 20. August 1847 für 2 Jahre, auf die Erfindung von neuen Clavier-Stimmnägeln.

10. Des Adam Hügel vom 4. August 1848 für 1 Jahr, auf die Verbesserung in der Construction der Mineralzähne.

Bruck m. p.

114.

Erlass des Handelsministeriums vom 19. März 1850,

womit das dem Leonhard Kindler am 10. December 1848 auf die Erfindung eines Dampfsud-Apparates zur Biererzeugung verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Leonhard Kindler, Gastwirth in Judenburg, am 10. December 1848 auf die Erfindung eines Dampfsud-Apparates zur Biererzeugung verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

5 0

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXXIII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 28. Kwietnia 1850; w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 13. Maja 1850.

115.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 1. Marca 1850,

moc mające dla uniwerstytetów we Wiedniu, w Pradze, Ołomuńcu, Krakowie, we Lwowie, Gracu i Insbruku,

którem się rozporządzają postanowienia co do wyjątkowego przedsiębrania egzaminów na fakultecie filozoficznym z nauki pedagogicznej i gospodarstwa wiejskiego.

Na zapytanie, czyli także i na filozoficznym fakultecie wedle analogii tutejszego rozrządzenia z dnia 10. Listopada 1849 *) z takowymi kandydatami, którzy przez służbowe lub inne stosunki przeszkodzeni są, uczęszczać na publiczne odczyty profesora lub prywatnego docenta, albo którzy do dalszej swej promocyi potrzebują zaświadczenia odbytego egzaminu z pojedyńczych przedmiotów naukowych, wolno przedsiębrać prywatne egzamina, widzę się spowodowanym, oświadczyć: iż w takowych przypadkach nic na przeszkodzie nie stoi, z wyższej nauki pedagogicznej i z nauki gospodarstwa wiejskiego, gdzie takowej na wszechnicy nauczają, wyjątkowo prywatne egzamina przedsiębrać w ten sposób, jaki względem żyjących języków ministeryalnem rozrządzeniem z dnia 27. Grudnia 1849 **) przepisano, z tą suppozycyą, że nie można zadosyć uczynić potrzebie wykazania się z takowych przedmiotów przez egzamin na innym jakim zakładzie naukowym tegoż miasta odbyć się mającym.

Thun m. p.

---

*) W części **V.** przeszłorocznego dziennika, praw państwa Nr. 20.

) W części **X. bieżącego roku dziennika praw państwa Nr. 15.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXXIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 28. März 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 13. Mai 1850.

115.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 1. März 1850,

giltig für die Universitäten zu Wien, Prag, Olmütz, Krakau, Lemberg, Gratz und Innsbruck,

womit die Bestimmungen über die ausnahmsweise Abhaltung von Prüfungen über die Erziehungskunde und Landwirthschaftslehre an der philosophischen Facultät getroffen werden.

*Ueber eine Anfrage, ob auch an der philosophischen Facultät nach der Analogie des hierortigen Erlasses vom 10. November 1849 *) mit solchen Candidaten, die durch Dienst- oder andere Verhältnisse gehindert sind, die öffentlichen Vorträge eines Professors oder Privatdocenten zu besuchen, oder welche Behufs ihres Fortkommens eines Prüfungszeugnisses aus einzelnen Lehrfächern benöthigen, Privatprüfungen vorgenommen werden dürfen, finde ich mich veranlasst zu erklären: es unterliege für solche Fälle keinem Anstande, aus der höheren Erziehungskunde und der Landwirthschaftslehre, wo diese an einer Universität gelehrt wird, ausnahmsweise Privatprüfungen in der Art abzuhalten, wie diess in Ansehung der lebenden Sprachen durch Ministerialerlass vom 27. December 1849 **) angeordnet wurde, vorausgesetzt, dass nicht dem Bedürfnisse eines Ausweises über derlei Gegenstände durch eine an einer anderen Lehranstalt derselben Stadt abzulegende Prüfung genügt werden kann.*

Thun *m. p.*

**) Im V. Stücke des vorigen Jahrganges des Reichsgesetzblattes Nr. 20.*
***) Im X. Stücke des laufenden Jahrganges des Reichsgesetzblattes Nr. 15.*

116.

Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z dnia 7. Marca 1850,

moc mające dla Austryi poniżej i powyżej Ensu, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski, dla Istryi, Tyrolu i Vorarlbergu, dla Czech, Morawii, Szląska, Galicyi i Lodomeryi z Oświecimem i Zatorem, dla Krakowa, Bukowiny i Dalmacyi,

którem się wydają niektóre wyjaśnienia i bliższe postanowienia do prowizorycznej ustawy gminnej z dnia 17. Marca 1849.

Końcem rozwiązania wątpliwości i zapytań, względem niektórych postanowień prowizorycznej ustawy gminnej z dnia 17. Marca 1849. wytoczonych, w skutek Najwyższej uchwały z dnia 27. Lutego 1850. za doradą Rady ministrów wydają się następujące wyjaśnienia i bliższe tejże ustawy dotyczące postanowienia:

Do §§. 7. i 8. Tylko obywatele austryackiego państwa przynależącymi gminy albo obywatelami gminy być mogą.

Do §. 28. Nr. 2. Pod wyborowo-uprawnionymi miejscowymi dusz starownikami objętymi są osoby następujące:

a) księża katolickich trzech obrządków, to jest: łacińsko-, grecko- i ormiańsko-katolickiego obrządku, w gminie parafialną jurysdykcyą samoistnie wykonujący;

b) pastorowie znajdującej się w gminnym okręgu ewanielickiej gminy konfessyi augsburskiej i helweckiej;

c) Księża kościoła greckiego nieuniackiego, w gminie parafialną jurysdykcyą samoistnie wykonujący;

d) kaznodzieja (rabin) znajdujących się w gminnym okręgu żydoskiej wiary wyznawców.

Prawo do wyboru w gminie mają ci tylko oficerowie, którzy do stałego wojska (*militia stabilis*) należą i przynależącymi gminy są.

Pod osobami, które dostąpiły stopnia akademickiego, rozumią się doktorowie czterech fakultetów, którzy dostąpili swego stopnia akademickiego na tutejszo-krajowej wszechnicy. Zresztą osobom tym wtedy tylko prawo do wyboru przysłuża, jeżeli przynależącymi gminy są.

Do wyborowo-uprawnionych publicznych nauczycieli należą przełożeni i nadnauczyciele znajdujących się w gminie szkół ludowych, tudzież ustanowieni porządkowi nauczyciele i profesorowie średnich i wyższych publicznych zakładów naukowych w gminie.

Do §. 34. Obieralnymi są tylko owi do wyboru uprawnieni członkowie gminy, którzy liczą najmniej lat trzydzieści.

Do §. 35. Nr. 4. Pod osobami, wedle §. 35. Nr. 4. od obieralności z powodu czynu hańbiącego wyłączonemi, rozumieć się mają te, które zbrodni lub z chciwości zysku wynikłego albo publiczną obyczajność naruszającego wykroczenia albo przestępstwa takiego za winne uznano, albo też, które dla innego jakiego praw przestępstwa przynajmniej na półroczną karę na wolności skazano.

116.

Verordnung des Ministers des Innern vom 7. März 1850,

giltig für Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz und Gradiska, Istrien, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Schlesien, Galizien und Lodomerien mit Auschwitz und Zator, Krakau, Bukowina und Dalmatien,

womit einige Erläuterungen und nähere Bestimmungen zu dem provisorischen Gemeindegesetze vom 17. März 1849 ertheilt werden.

Um die Zweifel und Anfragen zu lösen, die bezüglich mehrerer Bestimmungen des provisorischen Gemeindegesetzes vom 17. März 1849 angeregt worden sind, werden in Folge der Allerhöchsten Entschliessung vom 27. Februar 1850 nach Einrathen des Ministerrathes nachstehende Erläuterungen und nähere Bestimmungen zu diesem Gesetze erlassen:

Ad §§. 7 und 8. *Nur österreichische Staatsbürger können Gemeindeangehörige oder Gemeindebürger seyn.*

Ad §. 28 Nr. 2. *Unter den wahlberechtigten Ortsseelsorgern sind folgende Personen begriffen:*

a) *die Priester der drei katholischen Ritus, nämlich des lateinisch-, griechisch- und armenisch-katholischen Ritus, welche in der Gemeinde die pfarrliche Jurisdiction selbständig ausüben;*

b) *die Pastoren der im Gemeindebezirke befindlichen evangelischen Gemeinde Augsburger und helvetischer Confession,*

c) *die Priester der griechisch nicht unirten Kirche, welche in der Gemeinde die pfarrliche Jurisdiction selbständig ausüben,*

d) *der Prediger (Rabbiner) der im Gemeindebezirke befindlichen jüdischen Glaubensgenossen.*

Wahlberechtiget in der Gemeinde sind nur jene Officiere, welche zur Militia stabilis *gehören, und Angehörige der Gemeinde sind.*

Unter den Personen, welche einen akademischen Grad erlangt haben, werden die Doctoren der vier Facultäten, welche ihren akademischen Grad an einer inländischen Universität erhalten haben, verstanden. Diese Personen sind übrigens nur in so ferne wahlberechtiget, als sie Gemeindeangehörige sind.

Zu den wahlberechtigten öffentlichen Lehrern gehören die Vorsteher und Oberlehrer der in der Gemeinde befindlichen Volksschulen, dann die angestellten ordentlichen Lehrer und Professoren der mittleren und höheren öffentlichen Lehranstalten in der Gemeinde.

Ad §. 34. *Wählbar sind nur wahlberechtigte Gemeindeglieder, welche mindestens dreissig Jahre alt sind.*

Ad §. 35 Nr. 4. *Unter den nach §. 35 Nr. 4 von der Wählbarkeit wegen einer entehrenden Handlung ausgeschlossenen Personen sind jene zu verstehen, die wegen eines Verbrechens oder wegen eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens oder einer solchen Uebertretung schuldig erklärt, oder wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt worden sind.*

Do §. 36. Jeżeliby liczba prawo do wyboru mających tak małą była, iżby przepis §. 40., wedle którego pierwsze wyborcze ciało z najmniej trzy razy tylu wyborowo-uprawnionych składaćby się winno, ilu takowe wybrać ma mężów wydziałowych i zastępców, albo wcale nie, albo tylko wtedy przeprowadzonym być mógł, gdyby w następującem wyborczem ciele mniej wyborowo-uprawnionych było, jak w pierwszem, natenczas wybór wyjątkowo w jednem wyborczem ciele przedsięwziętem być ma.

Do §. 40. Jeżeliby pierwsze wyborcze ciało z najwyżej opodatkowanych najbliższego wyborczego ciała uzupełnionem być musiało, natenczas, gdyby równą kwotę podatkową, aż do której na dół iść należy, więcej osób opłacało, jak do uzupełnienia potrzeba, tedy wyższy wiek rozstrzyga, kto z nich do pierwszego wyborczego ciała wstąpić ma.

Do §. 43. Jeżeli przez więcej wyborczych ciał jedna a ta sama osoba jako członek wydziałowy albo jako zastępca wybraną została, tedy takowa natychmiast po przedsięwziętym w różnych wyborczych ciałach wyborze oświadczyć musi, od którego ciała ona mandat przyjmuje.

Jeżeli wielokroć wybrana osoba oświadczenia takowego natychmiast dać nie może albo nie chce, tedy utrzymuje się przyjęcie dla tego wyborczego ciała, w którem ona więcej głosów otrzymała.

W razie równości głosów utrzymuje się przyjęcie dla wyborczego ciała niżej opodatkowanych.

Ciało wyborcze, którego mandat nie został przyjętym, natychmiast do nowego wyboru przystępuje.

Do §§. 44. 45. i 46. W miejsce tych paragrafów wstępują postanowienia następujące:

W gminach, gdzie liczba wyborowo-uprawnionych członków gminy sta nie dosięga, wydział gminy składa się z ośmiu, albo gdyby utworzyły się trzy ciała wyborcze, z dziewięciu członków.

Wydział gminy składa się:

w gminach liczących	100— 300	wyborowo-uprawnionych	z 12
„ „ „	301— 600	„ „	„ 18
„ „ „	601—1000	„ „	„ 24
	a nad 1000	„ „	„ 30

członków.

Temito liczbami liczba członków przełożeństwa (§. 58.) objętą jest.

Liczba wybierać się mających zastępców do połowy liczby mężów wydziałowych ustanawia się. Jeżeli liczba zastępców przez liczbę ciał wyborczych nie jest podzielną, natenczas ma takowa na najbliższą, przez liczbęciał wyborczych podzielną liczbę być powiększona.

Do §§. 48. i 49. Starosta powiatowy ma prawo zasiadać na posiedzeniach wyborczej komissyi i aktem wyborczym kierować. Tenże także powiatowemu komisarzowi to prawo poruczyć może, lub też innemu jakiemu zaufania swego mężowi.

Do §. 58. Liczba radców gminnych ustanawia się w

gminach liczących	12 lub mniej	mężów wydziałowych	na 2
„ „	18 „ „	„ „	„ 3
„ „	24 „ „	„ „	„ 4
„ „	30 „ „	„ „	„ 5

Ad §. 36. Sollte die Zahl der Wahlberechtigten so gering seyn, dass die Vorschrift des §. 40, wornach der erste Wahlkörper aus mindestens dreimal so viel Wahlberechtigten bestehen soll, als derselbe Ausschuss- und Ersatzmänner zu wählen hat, gar nicht, oder nur unter der Folge durchgeführt werden könnte, dass der folgende Wahlkörper weniger Wahlberechtigte hätte, als der erste, so ist die Wahl ausnahmsweise in einem Wahlkörper vorzunehmen.

Ad §. 40. Wenn der erste Wahlkörper aus den am höchsten Besteuerten des nächsten Wahlkörpers ergänzt werden muss, so hat, falls den gleichen Steuerbetrag, bis zu welchem herabgegangen werden muss, mehrere als zur Ergänzung erforderliche Personen entrichten, das höhere Alter zu entscheiden, wer von ihnen in den ersten Wahlkörper einzutreten hat.

Ad §. 43. Wird von mehreren Wahlkörpern eine und dieselbe Person als Ausschuss oder Ersatzmann gewählt, so muss sich dieselbe sogleich nach der in den verschiedenen Wahlkörpern vorgenommenen Wahl erklären, von welchem Körper sie das Mandat annehme.

Kann oder will die mehrfach gewählte Person die Erklärung nicht sogleich abgeben, so gilt die Annahme für den Wahlkörper, in welchem dieselbe mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit gilt die Annahme für den Wahlkörper der Minderbesteuerten.

Der Wahlkörper, dessen Mandat nicht angenommen wird, schreitet sofort zur neuen Wahl.

Ad §§. 44, 45 und 46. An die Stelle dieser Paragraphe treten nachstehende Bestimmungen:

In Gemeinden, wo die Zahl der wahlberechtigten Gemeindeglieder jene von Hundert nicht erreicht, besteht der Gemeindeausschuss aus acht, oder wenn drei Wahlkörper gebildet werden, aus neun Mitgliedern.

Der Gemeinde-Ausschuss besteht:

in Gemeinden mit	100 — 300	wahlberechtigten Gemeindegliedern aus	12
„ „ „	301 — 600	„ „ „	18
„ „ „	601 — 1000	„ „ „	24
und über	1000	„ „ „	30

Mitgliedern.

In diesen Zahlen ist die Zahl der Vorstandsmitglieder (§. 58) begriffen.

Die Anzahl der zu wählenden Ersatzmänner wird auf die Hälfte der Anzahl der Ausschussmänner festgesetzt. Ist die Zahl der Ersatzmänner durch die Zahl der Wahlkörper nicht theilbar, so muss dieselbe auf die nächste durch die Zahl der Wahlkörper theilbare Zahl erhöht werden.

Ad §§. 48 und 49. Der Bezirkshauptmann hat das Recht, den Sitzungen der Wahlcommission beizuwohnen, und den Wahlact zu leiten. Er kann dieses Recht auch einem Bezirks-Commissär oder sonst einem Manne seines Vertrauens übertragen.

Ad §. 58. Die Zahl der Gemeinderäthe wird in

Gemeinden mit	12	oder weniger Ausschussmänner auf	2
„ „	18	„ „ „ „	3
„ „	24	„ „ „ „	4
„ „	30	„ „ „ „	5

festgesetzt.

Starosta powiatowy na posiedzeniu wydziału gminnego w celu wyboru przełożeństwa gminnego zasiadać, i dotyczącym aktem wyborczym kierować może; takowy też ku temu i komisarza powiatowego, lub innego jakiego męża zaufania swego zesłać może. Jeżeliby starosta powiatowy z tego prawa żadnego nie robił użycia, natenczas wybór przełożonego gminy (burmistrza, gminnego sędziego) i radców gminy natychmiast do onegoż wiadomości podać należy. Nie mniej też.

Do §. 60. jeżeli opróżnione jest miejsce przełożonego gminy (burmistrza, gminnego sędziego) lub radcy gminy, o tem starostę powiatowego zawiadomić należy, który nad tem czuwać ma, aby wydział najdalej we cztery tygodnie do nowego wyboru przystąpił. Staroście powiatowemu niezabroniono, przy takowej wyborczej czynności albo samemu przytomnym być, albo przez zesłanego, przezeń naznaczonego.

Do §. 66. Starosta powiatowy nad tem czuwać winien, aby przed upływem roku trzeciego nowy wybór rozpisanym był.

Do §. 96. Każdy członek wydziału wystąpić ma, jeżeli okoliczność jaka zachodzi lub się objawia, z powodu której pierwotnie byłby od wybieralności wyjętym lub wykluczonym. (§. 35. wraz z powyższem do tego paragrafu wyjaśnieniem.)

Osoby, dla zbrodni, albo dla z chciwości zysku wynikłego albo publiczną obyczajność naruszającego wykroczenia, albo dla przestępstwa takiego inkwizycyi podpadłe podczas trwania tejże urzędu wydziałowego członka gminnego ani zastępywać, ani dalej prowadzić nie mogą.

Ponieważ przełożony gminy (burmistrz, gminny sędzia) i gminni radcy do wydziału gminnego należą, przeto powyższe przepisy zupełnie także i do tych osób stosują się.

Do §. 119. i następujących. Władza powiatowa obowiązaną jest, nadzór mieć nad wykonywaniem policyi miejscowej takowę kontrolować, a wedle potrzeby należycie zapobiegać.

Taż w drodze rekursu względem zażaleń przeciw rozporządzeniom rozstrzygać ma, przez przełożonego gminy w wykonywaniu miejscowej policyi uczynionym.

Rządowi pozostawia się, miejscową policyą, o ile tenże to potrzebnem uznaje, albo całkiem albo częścią tylko przez władzę przezeń ustanowioną wykonywać kazać.

Bach m. p.

117.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 10. Marca 1850,

do konsystorza c. k. wszechnicy we Wiedniu, i do akademickich senatów w Pradze, Ołomuńcu, Gracu, Insbruku, we Lwowie i Krakowie.

którem się wydaje formularz uniwersyteckich zaświadczeń wystąpienia wraz z przepisem co do ich zapełnienia.

W celu uzyskania potrzebnej jednostajności tak w urządzeniu jak zapełnieniu zaświadczeń uniwersyteckich, w §§[fach] 23. i 24. prowizorycznego porządku co do studyów wspomnianych, dla uczniów austryacki uniwersytet czy to dla tego opuszczających, że studya swe pokończyli, czy dla tego, że do innego udać się chcą uniwersytetu udzielam etc. etc. formularz, podług którego takowe zaświadczenia uniwersyteckie wystawiane być mają.

Der Bezirkshauptmann kann der Sitzung des Gemeinde-Ausschusses zur Wahl des Gemeinde-Vorstandes beiwohnen, und die diessfällige Wahlhandlung leiten; er kann auch hiezu einen Bezirkscommissär oder sonst einen Mann seines Vertrauens abordnen. Hat der Bezirkshauptmann von diesem Rechte keinen Gebrauch gemacht, so ist die Wahl des Gemeinde-Vorstehers (Bürgermeisters, Gemeinderichters) und der Gemeinderäthe sogleich zu seiner Kenntniss zu bringen. Ebenso ist

Ad *§. 60. Wenn die Stelle des Gemeindevorstehers (Bürgermeisters, Gemeinderichters) oder eines Gemeinderathes erledigt wird, hievon sogleich die Anzeige an den Bezirkshauptmann zu erstatten, der darüber zu wachen hat, dass der Ausschuss binnen längstens vier Wochen zu einer neuen Wahl schreite. Es bleibt dem Bezirkshauptmanne unverwehrt, dieser Wahlhandlung entweder selbst, oder durch einen von ihm bestimmten Abgeordneten beizuwohnen.*

Ad *§. 66. Der Bezirkshauptmann hat zu wachen, dass vor Ablauf des dritten Jahres eine neue Wahl ausgeschrieben werde.*

Ad *§. 96. Jedes Ausschussmitglied hat auszuscheiden, wenn ein Umstand eintritt, oder bekannt wird, der es ursprünglich von der Wählbarkeit ausgenommen oder ausgeschlossen hätte (§. 35 und obige Erläuterung zu diesem Paragraphe).*

Personen, die wegen eines Verbrechens, oder wegen eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens, oder einer solchen Uebertretung in Untersuchung verfallen sind, können während der Dauer derselben das Amt eines Gemeindeausschusses weder vertreten noch fortsetzen.

Da der Gemeindevorsteher (Bürgermeister, Gemeinderichter) und die Gemeinderäthe zum Gemeindeausschusse gehören, so haben obige Vorschriften auch auf diese Personen ihre volle Anwendung.

Ad *§. 119* et sequentes. *Die Bezirksbehörde ist verpflichtet, die Handhabung der Ortspolizei zu überwachen, zu controliren, und erforderlichenfalls die nöthige Abhilfe zu treffen.*

Sie entscheidet im Berufungswege über Beschwerden gegen die vom Gemeindevorsteher in Handhabung der Ortspolizei getroffenen Verfügungen.

Der Regierung bleibt unbenommen, in soferne sie es für nothwendig findet, die Ortspolizei entweder ganz, oder zum Theile durch eine von ihr bestellte Behörde handhaben zu lassen.

Bach *m. p.*

117.

Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 10. März 1850,

an das Consistorium der k. k. Universität in Wien, und an die akademischen Senate zu Prag, Olmütz, Gratz, Innsbruck, Lemberg und Krakau,

womit ein Formular der Universitäts-Abgangszeugnisse mit einer Vorschrift über ihre Ausfüllung hinausgegeben wird.

Zur Erzielung der erforderlichen Gleichförmigkeit in der Einrichtung und Ausfüllung der in den §§. 23 und 24 der provisorischen Studienordnung erwähnten Universitätszeugnisse für diejenigen Studirenden, welche eine österreichische Universität verlassen, entweder weil ihre Studien beendet sind, oder weil sie sich an eine andere Universität begeben wollen, theile ich dem etc. etc. ein Formular mit, nach welchem diese Universitätszeugnisse auszustellen sind.

Przy ich zapełnieniu następujące ogólne postanowienia zachować należy:

1. Te zaświadczenia uniwersyteckie częścią miejsce absolutoryów zajmują po niektórych fakultetach dotychczas istniejących, lecz już więcej wydawać się nie mających.

2. Takowe po wszystkich austryackich uniwersytetach wedle załączonego formularza w języku łacińskim wystawiane będą.

3. Te przeznaczone są, zupełny dać przegląd akademickiego przykładania się ucznia, z uniwersytetu występującego, z tego czasu, który tenże przepędził był na uniwersytecie bez wszelkiej przerwy lub przynajmniej bez uczęszczania międzyczasowie w innym jakim uniwersytecie.

4. W ogólnym napisie po słowach: *Quum se dignum civitate academica prestitisset* nadmienić się winno, czyli uczeń imatrykulowanym został na podstawie zaświadczenia wystąpienia z innego uniwersytetu czy też zaświadczeń studyów dawniejszych dwóch lat filozoficznych, albo gimnazyalnego zaświadczenia dojrzałości. Dotyczące zakłady naukowe przy tem szczególnie namienione być mają.

5. Dawniejsze aż do roku 1848 włącznie istniejące dwa lata filozoficzne do umieszczenia w te zaświadczenia jako akademickiego czasu naukowego sposobnemi nie są.

6. W ogólności dotyczące przedmioty naukowe w chronologicznym porządku przebytych na uniwersytecie półroczy, a to tym sposobem w szczególny przegląd wprowadzone być mają, iż w drugiej kolumnie przed wyliczeniem pojedyńczych przedmiotów naukowych odznaczającym się gatunkiem pisma, rok studyów i półrocze odszczególnione będą.

7. Ponieważ jednak teraz albo w kilku najbliższych półroczy z uniwersytetu występujący uczniowie przedkładać będą zaświadczenia, w których niektóre przedmioty wedle dawniejszych urządzeń studyów nie podług półroczy, lecz podług lat są wymienione, przeto też niejaki jeszcze czas w tych zaświadczeniach przynajmniej częściowe wymienienie przedmiotów naukowych podług lat dopuszczalnem, a nawet potrzebnem będzie. W takowych przypadkach po wyszczególnieniu szkolnego roku najpierwej: *a*) całoroczne, *b*) półroczne przedmioty osobno wymienione być mają.

8. Kollegia, na wszechnicy wiedeńskiej w skróconym szkolnym roku 1849, w którym nie było żadnego semestralnego podziału, odczytane, umieścić się mają bez odróżnienia takowych na kollegia półroczne albo całoroczne.

9. Wyliczenie przedmiotow naukowych w każdem półroczu, lub wedle okoliczności w każdym roku, na te wszystkie rozciągać się ma, do których się uczeń w dotyczącem półroczu albo roku w jednym lub we więcej fakultetach przykładał.

10. Rubryka klasy postępów dla tych przeznaczona jest, którzy z dawniejszych lat, lub z roku 1850 jako prywatyści prawniczo — politicznego fakultetu zaświadczenia postępów wykazują. Jeżeli w takowych znajdują się powtarzane egzamina, te natenczas przydaniem słów *rep. ex.* uwidocznić należy.

11. Własny kałkuł uczęszczania o tyle tylko, i to w rubryce uwag umieszczonym być ma, o ile na „mniej pilnie" lub „niedbale" opiewa.

12. Oprócz tego w rubryce uwag nadmienić się ma że uczeń przez jedno lub dru-

Bei ihrer Ausfüllung werden folgende allgemeine Weisungen zu beobachten seyn:

1. Diese Universitätszeugnisse treten theilweise an die Stelle der an mehreren Facultäten bisher bestandenen Absolutorien, von deren Ausfertigung es nunmehr abzukommen hat.

2. Dieselben werden an allen österreichischen Universitäten in lateinischer Sprache nach dem beigeschlossenen Formulare ausgestellt.

3. Sie sind bestimmt, einen vollständigen Ueberblick über die akademische Verwendung des von der Universität abgehenden Studirenden für denjenigen Zeitraum zu geben, welchen er an dieser Universität ohne alle Unterbrechung oder wenigstens ohne in der Zwischenzeit eine andere Universität besucht zu haben, zugebracht hat.

4. In der allgemeinen Ueberschrift ist nach den Worten: Quum se dignum civitate academica praestitisset *anzumerken, ob der Studirende auf Grundlage eines Abgangszeugnisses von einer anderen Universität oder der Studienzeugnisse der früher bestandenen zwei philosophischen Jahrgänge, oder eines Maturitätszeugnisses eines Gymnasiums immatrikulirt worden ist. Die betreffenden Lehranstalten sind dabei individuell zu bezeichnen.*

5. Zur Aufnahme in diese Zeugnisse als akademische Studienzeit sind nicht geeigne die bis inclusive zum Jahre 1848 bestandenen zwei philosophischen Jahrgänge.

6. Im Allgemeinen sind die betreffenden Lehrgegenstände in chronologischer Ordnung der an der Universität zugebrachten Semester, und zwar dadurch besonders übersichtlich zu machen, dass in der zweiten Columne vor der Aufzählung der einzelnen Lehrfächer in hervortretender Schriftart, Studienjahr und Semester hervorgehoben werden.

7. Da jedoch die jetzt oder in mehreren der nächsten Semester von einer Universität abgehenden Studirenden Zeugnisse vorweisen werden, in welchen mehrere Gegenstände nach den früheren Studienanordnungen nicht nach Semestern, sondern nach Jahrgängen aufgeführt sind, so wird auch noch einige Zeit hindurch in diesen Zeugnissen eine, oft wenigstens theilweise Anführung der Lehrgegenstände nach Jahrgängen zulässig, ja selbst nothwendig seyn. In diesen Fällen sind nach der Bezeichnung des Studienjahres zuerst: a) *die ganzjährigen,* b) *die halbjährigen Gegenstände besonders anzuführen.*

8. Die an der Wiener Universität in dem abgekürzten Studienjahre 1849, in welchem keine Semestralabtheilung Statt hatte, gelesenen Collegien sind, ohne sie in halb- oder ganzjährige zu scheiden, anzusetzen.

9. Die Aufzählung der Lehrgegenstände hat sich in jedem Semester, oder nach Umständen in jedem Jahrgange, auf alle zu erstrecken, welchen der Studirende in dem betreffenden Semester oder Jahrgang in einer oder mehreren Facultäten sich gewidmet hat.

10. Die Rubrik der Fortgangsclasse ist für diejenigen bestimmt, welche aus früheren Jahren, oder aus dem Jahre 1850 als Privatisten der rechts- und staatswissenschaftliche Facultät Fortgangszeugnisse vorweisen. Kommen in denselben wiederholte Prüfungen vor, so sind dieselben durch den Beisatz rep. ex. *ersichtlich zu machen.*

11. Ein besonderer Frequentationscalcül ist nur in soferne, und zwar in der Rubrik der Anmerkungen aufzunehmen, als er auf „minder fleissig" oder „nachlässig" lautet.

12. Ausserdem ist unter der Anmerkungsrubrik zu bemerken, dass der Studirende in dem einen oder anderen Semester oder Jahrgang, oder einen einzelnen Gegenstand, als „Privatist" studirt habe.

gie półrocze albo przez jeden lub drugi rok, albo nauce jakiego pojedyńczego przedmiotu, jako prywatysta się poświęcał.

13. Po wyliczeniu wszystkich w uniwersytecie odbytych studyów i po przekreśleniu miejsc może bez zapełnienia zostawionych, co się tycze akademickiego zachowania się ucznia na ostatniej stronie przyłączyć się winno w każdym razie najpierwej zawarte w jego zaświadczeniu uniwersyteckiem, z innego jakiego uniwersytetu może przyniesionem, wyszczególnienia względem jego akademickiego zachowania się w onym uniwersytecie wedle istotnej ich treści, a po tychże uwagi względem jego zachowania się w uniwersytecie, nowe uniwersyteckie zaświadczenie wystawiającym.

Jeżeli w tym uniwersytecie nie zaszła przeciw niemu żadna wątpliwość, tedy potwierdzenie w ten sposób opiewać ma, iż jego zachowanie się podczas jego pobytu na tymże uniwersytecie akademickim ustawom „zupełnie odpowiedne”, albo przy mniejszych wykroczeniach, które wedle §. 19. dyscyplinarnego porządku w zaświadczenie uniwersyteckie nie mają być wmieszczane, takowym „odpowiedne” było.

W przeciwnym razie nadmienić należy: jego zachowanie się akademickim ustawom tak dalece się sprzeciwiało, że przeciw niemu następujące dyscyplinarne wyroki zapadły; które przeto wedle istotnej ich treści, odnosząc się do protokołu dotyczącego, namienione być mają.

14. Zaświadczenie uniwersyteckie zestawia dziekan dotyczącego kollegium professorskiego, który w tym przypadku, gdyby kandydat zaświadczenia uniwersyteckie lub naukowe już należycie wystawione na dowód swego akademickiego do nauk przykładania się przyniósł, z takowych zestawienie ułożyć może, nie potrzebując osobnego dopiero zniesienia się z dziekanami innych fakultetów, w których na odczyty uczeń uczęszczał.

15. Nie wymaga się, aby cała osnowa zaświadczenia uniwersyteckiego przez dotyczącego dziekana własnoręcznie napisaną była, wszelakoż tenże za prawdziwość wyszczególnień, w niej zawartych, odpowiedzialnym jest.

16. Zaświadczenie uniwersyteckie przez dziekana kollegium professorskiego tego fakultetu, w którym uczeń ostatnią razą imatrykulowanym był, i przez rektora wraz z odciskiem pieczęci uniwersyteckiej podpisanem będzie.

17. Zaświadczenia uniwersyteckie na uniwersytecie w każdym roku wystawione, numerami przez wszystkie fakultety bieżącemi oznaczone i w kancelaryi uniwersyteckiej, we własnym rejestrze w ewidencyi zachowane być mają.

Thun s. r.

13. Nach Aufzählung sämmtlicher an der Universität gemachten Studien und Durchstreichen des allenfalls unausgefüllt bleibenden Raumes sind auf der letzten Seite rücksichtlich seines akademischen Benehmens jedenfalls zuerst die in seinem von einer anderen Universität etwa mitgebrachten Universitätszeugnisse enthaltenen Angaben über sein akademisches Verhalten an dieser ihrem wesentlichen Inhalte nach, und sohin die Bemerkungen über sein Betragen an der, das neue Universitätszeugniss ausstellenden Universität beizufügen.

Kam an dieser gegen ihn kein Anstand vor, so wird die diessfällige Bestätigung dahin lauten, dass sein Betragen während seines Aufenthaltes an dieser Universität den akademischen Gesetzen „vollkommen gemäss," oder bei geringeren Vergehen, welche nach §. 19 der Disciplinar-Ordnung nicht besonders in das Universitätszeugniss aufzunehmen sind, denselben „gemäss" war.

Im entgegengesetzten Falle ist zu bemerken: sein Benehmen sei den akademischen Gesetzen in soferne zuwidergelaufen, dass gegen ihn folgende Disciplinar-Erkenntnisse eintraten; diese sind sohin ihrem wesentlichen Inhalte nach mit Verweisung auf das betreffende Protokoll anzuführen.

14. Das Universitätszeugniss wird von dem Decane des betreffenden Professoren-Collegiums zusammengestellt, welcher in dem Falle als der Candidat bereits gehörig ausgestellte Universitätszeugnisse oder Studienzeugnisse zum Belege seiner akademischen Verwendung beibringt, aus diesen die Zusammenstellung verfassen kann, ohne sich erst insbesondere mit den Decanen anderer Facultäten, deren Vorlesungen der Studirende besucht hat, in das Einvernehmen setzen zu müssen.

15. Dass der gesammte Inhalt des Universitätszeugnisses von dem betreffenden Decan eigenhändig geschrieben sei, ist nicht nothwendig, doch haftet er für die Richtigkeit der darin enthaltenen Angaben.

16. Das Universitätszeugniss wird von dem Decane des Professoren-Collegiums derjenigen Facultät, an welcher der Studirende zuletzt immatrikulirt war, und von dem Rector unter Beidrückung des Universitätssiegels unterschrieben.

17. Die in jedem Jahre an einer Universität ausgestellten Universitätszeugnisse sind mit durch alle Facultäten durchlaufenden Nummern zu bezeichnen, und in der Universitätskanzlei in einem eigenen Register in Evidenz zu halten.

Thun *m. p.*

Załaczenie do Nru. 117.

Pierwsza stronica.

Nos rector, et decanus collegii professorum

facultatis C. R. Universitatis literarum hac tabula profitemur testatumque volumus:

Dominum

Oriundum

Filium

quum se dignum civitate academica praestitisset

in numerum civium hujus universitatis relatum et ejus disciplina usum esse inde ab initio semestris anni scholast 18 usque ad finem semestris anni scholast 18

Per hoc tempus sequentes magistrorum scholas se frequentasse, vel secundum pristina universitatis instituta in iisdem doctrinis se operam posuisse legitime comprobavit:

Apud quam facultatem nomen professus sit.	INDEX SCHOLARUM ET MAGISTRORUM.	Quot per hebdom. horas scholæ habitæ sint.	Ad quam facult. scholæ pertinuerint.	Quales studiorum progressus fecisse judicatus sit secundum pristinas leges.	ADNOTATA.

Ostatnia stronica.

Mores quod attinet

Ejus rei in fidem hanc tabulam sigillo Universitatis munivimus et nomina nostra subscripsimus

, t. Rector Universitatis *h. t. Decanus collegii professorum facultatis.*

Beilage zu Nr. 117.

Erste Se .

Nos RECTOR, ET DECANUS COLLEGII PROFESSORUM

facultatis C. R. Universitatis literarum hac tabula profitemur testatumque volumus:

Dominum

Oriundum

Filium

quum se dignum civitate academica praestitisset

in numerum civium hujus universitatis relatum et ejus disciplina usum esse inde ab initio semestris anni scholast 18 usque ad finem semestris anni scholast 18

Per hoc tempus sequentes magistrorum scholas se frequentasse, vel secundum pristina universitatis instituta in iisdem doctrinis se operam posuisse legitime comprobavit:

Apud quam facultatem nomen professus sit.	INDEX SCHOLARUM ET MAGISTRORUM.	Quot per hebdom. horas scholæ habitæ sint.	Ad quam facult. scholæ pertinuerint.	Quales studiorum progressus fecisse judicatus sit secundum pristinas leges.	ADNOTATA.

Letzte Seite.

Mores quod attinet

Ejus rei in fidem hanc tabulam sigillo Universitatis munivimus et nomina nostra subscripsimus

h. t. Rector Universitatis *h. t. Decanus collegii professorum facultatis.*

118.

Rozrządzenie ministerstva handlu z dnia 13. Marca 1850,

do jeneralnej dyrekcyi budowniczej i do naddyrekcyi budowniczej we Weronie,

którem obwieszcza się przepis Najwyższą uchwałą Najjaśniejszego Pana zatwierdzony względem przyjmowania elewów budowniczych i zaprowadzenia egzaminów rządowych na służbę budowniczą.

Najwyższą uchwałą z dnia 8. Marca t. r. raczył Najjaśniejszy Pan zatwierdzić przepis, w odpisie tu załączony, co do przyjmowania elewów budowniczych i zaprowadzenia egzaminów rządowych na służbę budowniczą.

C. k. — otrzymuje polecenia przy przyjmowaniu elewów budowniczych jak najściślej trzymać się niniejszego przepisu i względem przedsiębrania egzaminów rządowych w swym czasie zarządzić, co ku temu potrzebne.

Bruck m. p.

Załączenie do Nru. 118.

P r z e p i s

względem przyjmowania elewów budowniczych i zaprowadzenia egzaminów rządowych na służbę budowniczą.

A. O przyjmowaniu elewów budowniczych.

§. 1.

Do przyjmowania elewów budowniczych jeneralna dyrekcya budownicza we Wiedniu prawo ma. Kompetenci swe prożby albo bezpośrednio do jeneralnej dyrekcyi budowniczej albo przez dyrekcye budownicze wkrajach koronnych podawać mają.

§. 2.

Chcący kto jako elew budowniczy przyjętym być, musi warunki następujące wypełnić:

a) Wykazać przez lekarskie zaświadczenia potwierdzoną konstytucyą ciała, do uciążliwości budowniczej służby sposobną. Zatajenie wad cielesnych, już w czasie przyjęcia istniejących, uprawnia do nieubłagannego oddalenia elewa budowniczego;

b) urzędowe wykazanie nieskazitelnego sposobu życia;

c) kompetent wykazać musi, że nabył jako poprzedniczych nauk:

1. gramatykalnej znajomości własnego języka, tudzież języka urzędowego tego urzędu budowniczego, u którego właśnie o przyjęcie ubiega się. Znajomość więcej języków prawo daje do szczególniejszego uwzględnienia;
2. umiejętności jeografii;
3. historyi;
4. naturalnej historyi;
5. statystyki.

Nabycie tych umiejętności jakimkolwiek bądź sposobem stać się może, jeżeli tylko takowe w sposób zadowalniający wykazane są.

d) Dalej kompetent w następujących umiejętnościach zawodu swego usposobionym ukazać się musi:

1. w elementarnej matematyce,

118.

Erlass des Handelsministeriums vom 13. März 1850,

an die General-Baudirection und an die Ober-Baudirection in Verona,

womit die mit allerhöchster Entschliessung Sr. Majestät genehmigte Vorschrift über die Aufnahme von Bau-Eleven und die Einführung von Staatsprüfungen für den Baudienst kundgemacht wird.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 8. März d. J. die in Abschrift beifolgende Vorschrift über die Aufnahme von Bau-Eleven und die Einführung von Staatsprüfungen für den Baudienst zu genehmigen geruht.

Die k. k. — erhält den Auftrag, sich bei Aufnahme von Bau-Eleven strengstens an diese Vorschrift zu halten und wegen Abhaltung der Staatsprüfungen seiner Zeit das Nöthige zu veranlassen.

Bruck m. p.

Beilage zu Nr. 118.

Vorschrift

über die Aufnahme von Bau-Eleven und die Einführung von Staatsprüfungen für den Baudienst.

A. Von der Aufnahme von Bau-Eleven.

§. 1.

Zur Aufnahme von Bau-Eleven ist die General-Baudirection in Wien berechtigt. Die Bewerber haben ihre Gesuche entweder unmittelbar bei der General-Baudirection oder im Wege der Baudirectionen in den Kronländern einzubringen.

§. 2.

Um als Bau-Eleve aufgenommen zu werden, sind folgende Bedingungen zu erfüllen:

a) Die durch ärztliche Zeugnisse bestätigte, für die Beschwerden des Baudienstes geeignete Körperbeschaffenheit. Verheimlichung schon zur Zeit der Aufnahme bestandener Körpergebrechen berechtigt zur unnachsichtigen Entlassung des Bau-Eleven;

b) die ämtliche Nachweisung eines unbescholtenen Lebenswandels;

c) der Bewerber muss darthun, als Vorbildung erlernt zu haben:

1. die grammatikalische Kenntniss der eigenen Sprache, dann der Geschäftssprache des Bauamtes, bei welchem er zunächst die Aufnahme ansucht. Die Kenntniss mehrerer Sprachen gibt Anspruch auf eine vorzugsweise Berücksichtigung,
2. Geographie,
3. Geschichte,
4. Naturgeschichte,
5. Statistik.

Die Erwerbung dieser Kenntnisse kann auf was immer für eine Art geschehen seyn, wenn solche nur befriedigend bewährt sind.

d) Ferner muss der Bewerber folgende Fachwissenschaften sich eigen gemacht haben:

1. Elementar-Mathematik,

2. w wyższej matematyce z rachunkiem różniczkowym i całkowym i jeometryą analityczną,
3. w przedstawiającej jeometryi,
4. „ praktycznej jeometryi,
5. „ we fizyce,
6. „ ogólnej chemii,
7. „ mineralogii,
8. „ mechanice i nauce o maszynach,
9. „ budownictwie w trzech odroślach budownictwa wiejskiego, dróżnego i wodnego,
10. w sztuce budowniczej,
11. w sztuce rysunkowej ogólnie i w jej rozmaitem użyciu technickiem. Wykaz ten dzieje się przez zaświadczenia odbytych egzaminów, wydane przez przełożonych publicznych zakładów naukowych albo instytutów wojskowych.

§. 3.

Aż do urządzenia technicznych zakładów naukowych, w całem austryackiem państwie zupełnie uregulowanego, zastrzega sobie ministeryum budowli publicznych, na wniosek jeneralnej dyrekcyi budowniczej w przypadkach uwzględnienia godnych uwalniać od przedłożenia pojedyńczych zaświadczeń, wykazujących nabycia tak wykształcenia poprzedniego jak studyów zawodu własnego, w powyższym §[tie] 2. lit. c) i d) przepisanych.

§. 4.

Kompetenci, którzy warunkom w §. 2. przepisanym zupełnie zadosyć uczynią, lub też którzy uwzględnienie w §. 3. nadmienione uzyskają, na elewów budowniczych albo natychmiast przyjętymi, albo dla później następującego przyjęcia w miarę potrzeby zanotowanymi będą.

B. O egzaminie rządowym na służbę budowniczą.

§. 5.

Dostąpienie rzeczywistej posady w rządowej służbie budowniczej od egzaminu rządowego, ze skutkiem odbytego, zawisło.

§. 6.

Egzamina te odbywają się co rok raz, a to w zimie przy dyrekcyach budowniczych w krajach koronnych. Kandydaci przynajmniej sześć tygodni przed terminem, powszechnie obwieścić się mającym, do budowniczej dyrekcyi, u której egzamin składać chcą, swą piśmienną prożbę podać mają.

§. 7.

Elew budowniczy, aby do egzaminu przypuszczonym być mógł, w tej własności przynajmniej przez rok użytym być musiał.

§. 8.

Do egzaminu rządowego także wszystkie owe osoby przypuszczone będą, które, nie będąc budowniczymi elewami, wykażą się u jeneralnej dyrekcyi budowniczej z wymogów w §. 2. przepisanych i przynajmniej z trzechletniego odpowiedniego użycia

2. höhere Mathematik mit Differential- und Integral-Rechnung und analitischer Geometrie,
3. darstellende Geometrie,
4. praktische Geometrie,
5. Physik,
6. allgemeine Chemie,
7. Mineralogie,
8. Mechanik und Maschinenlehre,
9. die Bauwissenschaft in den drei Zweigen des Land-, Strassen- und Wasserbaues,
10. Baukunst,
11. Zeichnenkunst überhaupt und in ihrer verschiedenen technischen Anwendung.

Die Nachweisung hat durch Prüfungszeugnisse von Vorstehern öffentlicher Lehranstalten oder Militär-Instituten zu geschehen.

§. 3.

Bis zur vollständig geregelten Einrichtung der technischen Studienanstalten in dem gesammten Kaiserstaate behält sich das Ministerium für öffentliche Bauten vor, auf den Vorschlag der General-Baudirection in rücksichtswürdigen Fällen die Nachsicht von der Beibringung einzelner Zeugnisse über die Erlernung der im vorhergehenden §. 2 lit. c) und d) vorgeschriebenen Vorbildungs- und Fachstudien zu ertheilen.

§. 4.

Bewerber, die den im §. 2 vorgezeichneten Bedingungen vollständig genügen, oder die im §. 3 angedeutete Nachsicht erwirkt haben, werden als Bau-Eleven entweder sogleich aufgenommen, oder für die nach Massgabe des Bedarfes später eintretende Aufnahme in Vormerkung gehalten.

B. Von der Staatsprüfung für den Baudienst.

§. 5.

Die Erlangung einer wirklichen Anstellung im Staats-Baudienste ist durch die mit Erfolg abgelegte Staatsprüfung bedingt.

§. 6.

Diese Prüfungen werden jährlich einmal und zwar im Winter bei den Baudirectionen in den Kronländern stattfinden. Die Candidaten haben wenigstens sechs Wochen vor dem allgemein zu verlautbarenden Prüfungstermine bei der Baudirection, bei welcher sie sich der Prüfung zu unterziehen wünschen, ihr schriftliches Gesuch einzureichen.

§. 7.

Um zur Staatsprüfung zugelassen zu werden, muss der Bau-Eleve in dieser Eigenschaft wenigstens Ein Jahr verwendet worden seyn.

§. 8.

Zur Staatsprüfung werden auch alle jene Personen zugelassen, welche, ohne Bau-Eleven zu seyn, sich über die in dem §. 2 vorgeschriebenen Erfordernisse bei der General-Baudirection ausweisen; und mindestens eine dreijährige entsprechende Verwendung bei

swego przy budowlach prywatnych. W takowym razie udzieli się pozwolenie do odbycia egzaminu także i bez oświadczenia zamiaru kandydata, że w służbę rzadową wstąpić chce.

§. 9.

Do przyjęcia na służbę rządową egzaminu potrzeba; promocya urzędnika budowniczego, który egzamin ze skutkiem odbył, do wyższych stopni służbowych od jego użycia bez dalszych egzaminów zawisła.

§. 10.

Znajdujący się już w rządowej służbie budowniczy urzędnicy, tudzież wedle dawniejszego systemu egzaminowani techniczni praktykanci i elewi budowniczy egzaminowi rządowemu nie podlegają. Przeciwnie zaś reszta już teraz przy władzach budowniczych znajdujących się nie egzaminowanych technicznych praktykantów budowniczych usposobienię do rzeczywistych posad dopiero wtedy uzyska, jeżeli ci przynajmniej przez rok w swej własności użytymi byli i egzamin rządowy złożyli; wszelakoż oni od wykazów w §. 2. żądanych uwolnieni zostają.

§. 11.

Przedmiotem egzaminu rządowego są owe trzy zawody budownicze i jeometrya praktyczna.

§. 12.

Egzamin odbywa się ustnie i piśmiennie, tudzież przez wypracowanie projektów.

§. 13.

Każdemu urzędnikowi budowniczemu i elewowi dozwala się przy ustnym egzaminie przytomnym być.

§. 14

Wybór ustnych pytań, jako też trwanie ustnego aktu egzaminu do woli komissyi egzaminacyjnej zostawia się.

§. 15.

Piśmienne pytania jako i projekta, przez kandydatów wypracować się mające, przez dyrekcye budownicze co rok w należytym czasie drogą jeneralnej budowniczej dyrekcyi ministerstwu przedłożone będą, które wybrane pytania i projekta, pod pieczęcią na tej samej drodze pojedyńczym dyrekcyom budowniczym odsełać każe, które przez komisarzy egzaminacyjnych w przytomności kandydatów dopiero wtedy rozpieczętowane być mogą, kiedy tymże ostatnim do piśmiennego rozwiązania lub wypracowania przedłożone będą.

§. 16.

Piśmienne rozwiązanie zadanych pytań, i wypracowanie projektów dziać się ma w urzędowych miejscowościach dyrekcyi budowniczej pod urzędowem nadzorem bez wszelkiego rozmawiania się o przedmiotach egzaminowych i bez użycia książek lub pism.

§. 17.

Piśmienny egzamin trzy dni trwa, gdyż każdego dnia pytania z jednego tych trzech budowniczych odrośli, wszakże w tej tylko objętości zadawane będą, iżby każdego razu w jednem półdniu t. j. w sześciu godzinach pracy piśmiennie rozwiązane yć mogły.

Privatbauten darthun. In diesem Falle wird die Bewilligung zur Ablegung der Staatsprüfung auch ohne die erklärte Absicht des Candidaten, in den Staatsdienst treten zu wollen, ertheilt.

§. 9.

Zur Aufnahme in den Staatsbaudienst ist die Prüfung erforderlich; die Beförderung des Baubeamten, welcher diese Prüfung mit Erfolg abgelegt hat, zu höheren Dienststufen, ist von dessen Verwendung ohne weitere Prüfungen abhängig.

§. 10.

Die bereits im Staatsdienste befindlichen Baubeamten und die nach dem früheren System geprüften technischen Practikanten und Bau-Eleven werden der Staatsprüfung nicht unterzogen. Dagegen erlangen die schon dermal bei den Baubehörden vorhandenen übrigen nicht geprüften technischen Practikanten und Bau-Eleven die Eignung zu wirklichen Anstellungen erst dann, wenn sie wenigstens Ein Jahr in ihrer Eigenschaft verwendet worden sind und die Staatsprüfung abgelegt haben; sie sind jedoch der im §. 2 geforderten Nachweisungen enthoben.

§. 11.

Gegenstand der Staatsprüfung sind die drei Baufächer und die practische Geometrie.

§. 12.

Die Prüfung findet mündlich und schriftlich, dann durch Bearbeitung von Projecten Statt.

§. 13.

Der mündlichen Prüfung beizuwohnen ist jedem Baubeamten und Eleven gestattet.

§. 14.

Die Wahl der mündlichen Fragen, so wie die Dauer des mündlichen Prüfungsactes ist der Prüfungscommission überlassen.

§. 15.

Die schriftlichen Fragen und die von den Candidaten zu bearbeitenden Projecte werden von den Baudirectionen jährlich rechtzeitig im Wege der General-Baudirection dem Ministerium in Vorschlag gebracht, welches die gewählten Fragen und Projecte versiegelt auf demselben Wege den einzelnen Baudirectionen zurücksenden lässt, die von den Prüfungscommissären in Gegenwart der Candidaten erst dann entsiegelt werden dürfen, wenn sie den Letzteren zur schriftlichen Beantwortung oder Bearbeitung übergeben werden.

§. 16.

Die schriftliche Lösung der gestellten Fragen und die Bearbeitung der Projecte hat im Amtslocale der Baudirection unter ämtlicher Ueberwachung ohne Besprechung über die Prüfungsgegenstände und ohne Benützung von Büchern oder Schriften zu geschehen.

§. 17.

Die schriftliche Prüfung dauert drei Tage, indem an jedem Tage Fragen aus einem der drei Bauzweige, jedoch nur in solchem Umfange gestellt werden, dass sie jedesmal während eines halben Tages, d. i. binnen sechs Arbeitstunden schriftlich beantwortet werden können.

§. 18.

Także i projekta wypracować się mające dla każdego kandydata obejmować mają zadania ze wszystkich trzech zawodów budowniczych. Pierwsze zarysy do każdego projektu, które wybrany przez kandydata plan do budowli i urządzenie wszystkich istotnych onegoż części przed oczy przedstawić ma, i od którego później odstąpić nie wolno, w pierwszym dniu uskutecznione być muszą; do wypracowania zadania z każdej odrośli budowniczej nawięcej ośm dni pozwolone będą.

§. 19.

Jednocześnie z odesłaniem piśmiennych pytań i zadań (§. 15) dla każdego kraju koronnego, gdzie wedle oznajmienia dyrekcyi budowniczej kandydaci się zgłosili, komissya egzaminacyjna ustanowioną będzie. Ta składa się z trzech w służbie rządowej stojących urzędników budowniczych. Prezydujący na zalecenie jeneralnej dyrekcyi budowniczej przez ministerstwo, obaj asessorowie przez jeneralną dyrekcyą budowniczą mianowani będą.

§. 20.

Wypadłość egzaminu osądzić ma komissya w związku, wszelakoż z należytem uwzględnieniem szczególnego uzdolnienia w pojedyńczościach mniej więcej odznaczającego się. Wyrok ten wyraża się słowami: „Nieuzdolniony" — lub: „uzdolniony" — lub: „szczególniej uzdolniony."

§. 21.

Kto jako nieuzdolniony uznanym był, w następnym lub późniejszym roku znowu egzaminowi poddać się może; elewi budowniczy, przy władzy budowniczej w użyciu służbowem stojący, powtarzania egzaminu nad drugi rok odkładać nie mogą.

§. 22.

Jeżeli przy drugim egzaminie kandydat znowu jako nieuzdolniony uznanym został, natenczas już do dalszego egzaminu przypuszczonym być nie może.

Elew budowniczy, w takowym przypadku się znajdujący, z swej służby oddalonym będzie.

§. 23.

Zaświadczenia odbytego egzaminu przez wszystkich komisarzy egzaminacyjnych podpisane, komissya natychmiast wydaje i egzaminowanemu doręcza.

§. 24.

Jednocześnie komissya protokół egzaminu względem zachowanego ogólnego toku do jeneralnej budowniczej dyrekcyi przeseła, która takowy ministerstwu do potwierdzenia przedkłada, które przy egzaminach rządowych przez dyplom udzielane bywa.

§. 25.

Jeneralna budownicza dyrekcya imiona kandydatów za nieuzdolnionych uznanych wszystkim dyrekcyom budowniczym oznajmić winna, by przeszkodzić, ażeby takowi nie częściej jak dwa razy u różnych dyrekcyi budowniczych do egzaminu przypuszczeni byli.

§. 18.

Auch die anzufertigenden Projecte sollen für jeden Candidaten Aufgaben aus allen drei Baufächern umfassen. Die Skizzen zu jedem Entwurfe, welche die von dem Candidaten gewählte Anlage des Baues und die Anordnung aller wesentlichen Theile desselben zu versinnlichen hat, und von welcher später nicht mehr abgegangen werden darf, muss am ersten Tage zu Stande gebracht werden; für die Ausarbeitung werden hinsichtlich der Aufgabe aus jedem Bauzweige höchstens acht Tage eingeräumt.

§. 19.

Gleichzeitig mit der Uebersendung der schriftlichen Fragen und Aufgaben (§. 15) wird für jedes Kronland, wo sich laut der Anzeige der Baudirection, Candidaten gemeldet haben, die Prüfungs-Commission bestellt. Sie besteht aus drei im Staatsdienste stehenden Baubeamten. Der Vorsitzende wird über Vorschlag der General-Baudirection vom Ministerium, die beiden Beisitzer von der General-Baudirection ernannt.

§. 20.

Das Ergebniss der Prüfung ist von der Commission im Zusammenhange, jedoch mit gehöriger Berücksichtigung der in Einzelnheiten mehr oder minder hervorgetretenen besonderen Befähigung zu beurtheilen. Dieses Urtheil findet seinen Ausdruck in den Bezeichnungen: „Nicht befähigt“ — oder: „Befähigt“ — oder: „Vorzüglich befähigt.“

§. 21.

Wer als nicht befähigt erkannt wurde, kann sich im nächsten oder einem späteren Jahre abermal der Prüfung unterziehen; bei einer Baubehörde in Verwendung stehende Bau-Eleven dürfen die Wiederholung der Prüfung nicht über das zweite Jahr verzögern.

§. 22.

Wenn bei der zweiten Prüfung über den Candidaten abermal die Nichtbefähigung ausgesprochen wird, so darf er zu keiner weiteren Prüfung zugelassen werden.

Ein Bau-Eleve, der sich in diesem Falle befindet, wird seiner Verwendung enthoben.

§. 23.

Die Prüfungszeugnisse werden sogleich von der Commission ausgefertigt, von allen Prüfungscommissären unterzeichnet und dem Geprüften zugestellt.

§. 24.

Gleichzeitig übersendet die Commission das Prüfungs-Protokoll über den beobachteten gesammten Vorgang an die General-Baudirection, welche dasselbe dem Ministerium zur Bestätigung vorlegt, die bei den Staatsprüfungen durch ein Diplom ertheilt wird.

§. 25.

Die General-Baudirection muss die Namen der als nicht befähigt erkannten Candidaten sämmtlichen Baudirectionen bekannt geben, um zu verhindern, dass dieselben nicht öfter als zweimal bei verschiedenen Baudirectionen zur Prüfung zugelassen werden.

119.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 13. Marca 1850,

działające dla wszystkich krajów koronnych i okręgów, w których dochodowa ustawa karna w mocy prawa stoi,

którem się oświadcza, kiedy potrzeba zachodzi przybrania zastępców małoletniego albo innej jakiej pod opieką lub kuratelą stojącej osoby, do rozpraw względem upraszanego przez nich odstąpienia od postępowania karnego, co do dochodów niestałych prawem przepisanego.

Z przyczyny zapytania, oświadcza się zgodnie z ministerstwem sprawiedliwości iż, jeżeli małoletni lub inne pod opieką albo kuratelą stojące osoby, z powodu przypisanej im winy przestępstwa dochodowego o odstąpienie od prawnego postępowania upraszają, przybrania prawnych zastępców do rozprawy względem zezwolenia na takową prożbę w tych tylko przypadkach potrzeba, w których kwota odstąpienia nie z majątku, którym małoletni lub opiece poruczony dowolnie zarządzać upoważnionym jest, lecz z innego mu przynależącego majątku opłaconą być ma.

Krauss m. p.

120.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 23. Marca 1850,

do najwyższego sądu we Wiedniu jako i do sądów apelacyjnych we Wiedniu, w Pradze, Bernie, we Lwowie, w Celowcu i Insbruku,

którem się na pamięć przywodzi dalsze zachowanie prawnych przepisów, rozdrobnienie gruntów ograniczających.

Ponieważ postanowienia prawne, za jakiemi rozdrobnienie gruntów pewnym ograniczeniom podległo, na powodach się zasadzają, od istnienia stosunku poddańczego wcale niezawisłych, a nawet i w przeprowadzeniu uwolnienia gruntów od ciężarów w zupełnej mocy, pozostających przeto wprawdzie władze sądowe w żadnej o tem wątpliwości znajdować się nie mogą, że owe postanowienia w skutek Najwyższego patentu z dnia 7. Września 1848 działać nie ustały, lecz że takowe i nadal przez nich jak najściślej zachowane być mają, gdzio w skutek jakiego oddzielenia gruntowego o tabularna jaka czynność urzędowa przedsięwziętą być ma; atoliż gdy w najnowszych czasach ściśle owych przepisów zachowanie tu i owdzie z uwagi spuszczano, przeto one władzom sądowym z tem oświadczeniem na pamięć przywodzą się, iż dotyczący działalności zakres dawniejszych politycznych władz pierwszej instancyi i urzędów cyrkułowych tam, gdzie organizacya nowych władz już uskutecznioną została, na starostwa powiatowe przeniesionym został.

Schmerling m. p.

119.

Erlass des Finanzministeriums vom 13. März 1850,

wirksam für alle Kronländer und Gebietstheile, in welchen das Gefälls-Strafgesetz in Kraft stehet,

wodurch erklärt wird, wann die Beiziehung der Vertreter eines Minderjährigen oder einer anderen unter Vormundschaft oder Curatel stehenden Person, zu den Verhandlungen über die, von diesen angesuchte Abfassung vom gesetzmässigen Gefällen-Strafverfahren erforderlich ist.

Aus Anlass einer Anfrage wird, im Einverständnisse mit dem Justizministerium, erklärt, dass, wenn Minderjährige oder andere unter Vormundschaft oder Curatel stehende Personen, wegen einer ihnen zur Last gelegten Gefälls-Uebertretung um Ablassung vom gesetzlichen Verfahren ansuchen, die Beiziehung der gesetzlichen Vertreter zu der Verhandlung über die Gewährung dieses Ansuchens nur in den Fällen erforderlich ist, wo der Ablassungsbetrag nicht aus dem Vermögen, worüber der Minderjährige oder Bevormundete frei zu verfügen befugt ist, sondern aus anderem ihm gehörigen Vermögen berichtiget werden soll.

Krauss *m. p.*

120.

Erlass des Justizministeriums vom 23. März 1850,

an den obersten Gerichtshof in Wien und die Appellationsgerichte in Wien, Prag, Brünn, Lemberg, Klagenfurt und Innsbruck,

wodurch die fernere Beobachtung der die Grundzerstückung beschränkenden gesetzlichen Vorschriften in Erinnerung gebracht wird.

Da die gesetzlichen Bestimmungen, wodurch die Grundzerstückung gewissen Beschränkungen unterzogen wurde, auf Gründen beruhen, welche von dem Bestande des Unterthänigkeitsverhältnisses ganz unabhängig sind, und auch bei Durchführung der Grundentlastung in ungeschwächter Kraft fortbestehen, so können zwar die Gerichtsbehörden nicht darüber im Zweifel seyn, dass jene Bestimmungen durch das allerhöchste Patent vom 7. September 1848 nicht ausser Wirksamkeit getreten, sondern von ihnen, wenn in Folge einer Grundtrennung eine grundbücherliche Amtshandlung vorgenommen werden soll, noch ferner auf das Genaueste zu beobachten seien; nachdem aber doch in neuerer Zeit die genaue Beobachtung jener Vorschriften hier und da ausser Acht gelassen worden seyn soll, so werden dieselben den Gerichtsbehörden mit dem Bemerken in Erinnerung gebracht, dass der betreffende Wirkungskreis der früheren politischen Behörden erster Instanz und der Kreisämter dort, wo die Organisirung der neuen Behörden bereits Statt gefunden hat, auf die Bezirkshauptmannschaften übergegangen ist.

Schmerling *m. p.*

121.

Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z dnia 23. Marca 1850,

działające w krajach koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensu, Solnogrodu, Tyrolu, Karyntyi, Krainy, Istryi i Tryestu, Styryi, Czech, Morawii i Szląska,

którem się, począwszy od dnia obwieszczenia, w owych krajach koronnych, w których nowe polityczne władze już w działalność weszły, rozprawa w sporach o służbyi zasługi, jeżeli idzie o sędziowskie przyznanie praw, z umowy o służbę i zasługi wynikłych, już obecnie władzom sądowym przekazuje, przeciwnie zaś wykonywanie ustaw względem służących władzom politycznym i nadal przydziela.

Z uwagi na to, że spory o służbę i zasługi, w skutek zatwierdzonych przez Najjaśniejszego Pana Najwyższą uchwałą z dnia 14. Czerwca 1849 zasad nowego sądów urządzenia, począwszy od czasu, w którym nowe sądy w skutek wejdą, do działalności sądów powiatowych należeć będą, widzą się ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości spowodowane, rozporządzić, iż w krajach koronnych, w których nowe polityczne władze już w działalność weszły, spory o służby i zasługi, jeżeli idzie o sędziowskie przyznanie praw z umowy o służby i zasługi wynikłych, już obecnie u władz sądowych załatwiane być mają; gdzie przeciwnie wykonywanie ustaw względem służących także i na przyszłość do władz politycznych należy, o ile te wedle osnowy nadwornego dekretu z dnia 11. Maja 1821, zbioru ustaw sądowych Nr. 1759 ku temu policyjnemu celowi zmierzają, aby stosunek służbowy między osobami tamże namienionemi, nie był na szkodliwą przerwę wystawiany, takowy prędszej uzyskał ochrony, a obie strony na najkrótszej drodze z uniknieniem uciążliwych kosztów owych praw osiągnęły, jakich im ustawy względem służących ze względów na dobro publiczne nadają. Przeto więc od dekretu nadwornego z dnia 18. Kwietnia 1828, L. 2340, zbioru ustaw sądowych, mocą którego wszelkie między służącymi a służbodawcami ze stosunku służbowego wynikające spory bez różnicy, albo podczas trwania stosunku służbowego albo przynajmniej przed upływem dni trzydziestu, od dnia, którego służbowy stosunek ustał, wniesione, władzom politycznym przekazane były, tak dalece odstępuje się, iż te ostatnie w przeciągu tego czasu tylko jeszcze ku zarządzeniu środków zapobiegających, pod względem policyjnej ochrony potrzebnych, powołane zostają, zachowując otwartą prawa drogę do uskutecznienia pretensyi w tym względzie zachodzących.

Bach m. p. **Schmerling** m. p.

121.

Verordnung der Ministerien des Innern und der Justiz vom 23. März 1850,

wirksam in den Kronländern Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Tirol, Kärnthen, Krain, Istrien und Triest, Steiermark, Böhmen, Mähren und Schlesien,

wodurch vom Tage der Kundmachung angefangen, in jenen Kronländern, in welchen die neuen politischen Behörden bereits in Wirksamkeit getreten sind, die Verhandlung der Dienst- und Lohnstreitigkeiten, in soferne es sich um richterliche Zuerkennung der aus dem Dienst- und Lohnvertrage entspringenden Rechte handelt, schon dermalen den Gerichtsbehörden, dagegen die Handhabung der Gesindeordnungen auch künftighin den politischen Behörden zugewiesen sind.

In Erwägung, dass die Dienst- und Lohnstreitigkeiten zufolge der, von Seiner Majestät mittelst Allerhöchster Entschliessung vom 14. Juni 1849 genehmigten Grundzüge der neuen Gerichtsverfassung, von dem Zeitpuncte an, in welchem die neuen Gerichte ins Leben treten, in den Wirkungskreis der Bezirksgerichte gehören werden, finden die Ministerien des Innern und der Justiz zu verordnen, dass in den Kronländern, in welchen die neuen politischen Behörden bereits in Wirksamkeit getreten sind, die Dienst- und Lohnstreitigkeiten, in sofern es sich um richterliche Zuerkennung der aus dem Dienst- und Lohnvertrage entspringenden Rechte handelt, schon dermalen bei den Gerichtsbehörden zu verhandeln sind; wogegen die Handhabung der Gesindeordnungen auch künftighin den politischen Behörden obliegt, in sofern durch dieselben nach dem Wortlaute des Hofdecretes vom 11. Mai 1821, Justiz-Gesetzsammlung Nr. 1759, der polizeiliche Zweck verfolgt wird, das Dienstverhältniss zwischen den darin genannten Personen keiner nachtheiligen Unterbrechung auszusetzen, demselben einen schnelleren Schutz zu verleihen, und beiden Theilen auf dem kürzesten Wege mit Vermeidung beschwerlicher Kosten die Erlangung jener Rechte, welche ihnen die Gesinde-Ordnungen aus Rücksichten für das öffentliche Wohl einräumen, zu verschaffen. Hiernach hat es von dem Hofdecrete vom 18. April 1828, Z. 2340, der Justiz-Gesetzsammlung, wodurch alle zwischen Dienstboten und Dienstgebern aus dem Dienstverhältnisse sich ergebenden Streitigkeiten ohne Unterschied, wenn sie nur entweder während des Bestandes des Dienstverhältnisses oder wenigstens vor Verlauf von dreissig Tagen, vom Tage, an welchem das Dienstverhältniss aufgehört hat, angebracht werden, den politischen Behörden zugewiesen worden sind, in so weit abzukommen, dass die letzteren innerhalb dieses Zeitraumes nur mehr zur Treffung der aus Rücksichten des polizeilichen Schutzes erforderlichen Vorkehrungen, unter Offenhaltung des Rechtsweges zur Austragung der diessfälligen Forderungsrechte, berufen seyn werden.

Bach *m. p.* **Schmerling** *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXXIV.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 30. Marca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 8. Czerwca 1850.

122.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 25. Marca 1850.

moc mające dla całej objętości państwa,

którem się obwieszcza prowizoryczna przez Najjaśniejszego Pana Najwyższą rezolucyą z dnia 18. Marca 1850. zatwierdzona ustawa o zaprowadzeniu Izb handlowych i przemysłowych.

Pierwszy rozdział.

Ogólne postanowienia.

§. 1.

Zaprowadzenie.

Będą ustanowione Izby handlowe i przemysłowe i w ten sposób na całe państwo rozdzielone, aby interesa handlowe i przemysłowe wszystkich krajów koronnych znalazły w nich zastępstwo swe.

§. 2.

Objętość i stanowisko.

Każdej Izbie przeznaczony będzie pewny okrąg. Liczbę i objętość tych okręgów, tudzież stanowiska Izb handlowych i przemysłowych wyznacza Jego Cesarska Mość Najjaśniejszy Pan na przedstawienie ministra handlu.

§. 3.

Zakres działania.

Zakres działania Izb handlowych i przemysłowych rozciąga się wyłącznie na sprawy handlowe i przemysłowe. Izby te są organem, przez który stan handlowy i przemysłowy wyjawia swe życzenia ministerstwu handlu i usiłowania tegoż ostatniego pod względem podniesienia obrotów handlowo-przemysłowych wspiera.

§. 4.

Ograniczenie.

Każda Izba handlowa i przemysłowa ograniczony ma zakres działania do właściwego stanowiska i przekazanego jej okręgu. Spólne obrady kilku Izb mogą jedynie tylko za zezwoleniem ministerstwa handlu miejsce mieć.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXXIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 30. März 1850, in der gegenwärtigen Doppelausgabe am 8. Juni 1850.

122.

Verordnung des Handelsministeriums vom 26. März 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

wodurch das von Sr. Majestät mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 18. März 1850 sanctionirte provisorische Gesetz über die Errichtung von Handels- und Gewerbekammern kundgemacht wird.

Erstes Hauptstück.

Allgemeine Bestimmungen.

§. 1.

Errichtung.

Es werden Handels- und Gewerbekammern errichtet und dergestalt über das ganze Reich vertheilt, dass die Handels- und Gewerbsinteressen aller Kronländer darin ihre Vertretung finden.

§. 2.

Umfang und Standort.

Jeder Kammer wird ein bestimmter Bezirk zugewiesen. Zahl und Umfang dieser Bezirke, so wie die Standorte der Handels- und Gewerbekammern bestimmt Se. Majestät der Kaiser auf Vorschlag des Handelsministers.

§. 3.

Wirkungskreis.

Der Wirkungskreis der Handels- und Gewerbekammern erstreckt sich ausschliesslich auf Handels- und Gewerbeangelegenheiten. Sie sind das Organ, durch welches der Handels- und Gewerbestand seine Anliegen dem Handelsministerium eröffnet und die Bemühungen des letzteren zur Förderung des Verkehrs unterstützt.

§. 4.

Beschränkung.

Jede Handels- und Gewerbekammer hat auf ihrem besonderen Standpuncte und für den zugewiesenen Bezirk zu wirken. Gemeinschaftliche Berathungen mehrerer Kammern sind nur mit Genehmigung des Handelsministeriums gestattet.

§. 5.

Obowiązki.

Z zastrzeżeniem dalszych postanowień w przyszłych ustawach handlowych i przemysłowych wskazują się Izbom handlowym i przemysłowym obowiązki następujące:

A. Naprzeciw ministerstwa handlu:

I. Dawać zdania, robić wnioski i udzielać wiadomości względem wszelkich spraw, do ich zakresu działania należących, i dotyczące tychże polecenia ministerstwa handlu wykonywać;

II. oznajmiać spostrzeżenia swe o potrzebach handlu i przemysłu i o stanie środków co do obrotów handlowo-przemysłowych, a mianowicie corocznie w ciągu miesiąca Marca składać raport główny o doświadczeniach swych z całego upłynionego roku i objąć w nim wszystko, co z swego stanowiska mają do życzenia lub wniesienia, i

III. prowadzić rejestra i z takowych corocznie najdalej 31. Października ministerstwu handlu przedkładać wykazy: względem wszystkich osób, mających prawo wybierania do Izby handlowej i przemysłowej w swoim okręgu, względem wszystkich handlowych i przemysłowych przedsiębiorstw w okręgu owych Izb znajdujących się, względem wszelkich ich zatrudnienia odrośli, objętości prowadzenia i liczby osób przy tem jako towarzyszy, prowadzicieli zatrudnienia lub robotników pomocniczych uczęstnictwo mających; ogólnie względem wszystkich dat, dla statystyki handlowej i przemysłowej potrzebnych.

B. Naprzeciw urządzeń przemysłowych:

IV. Izby handlowe i przemysłowe egzaminują i mianują meklerów dla towarów i wekslów (sensalów giełdowych, ajentów wekslowych i t. d.) swego okręgu, pierwsze pod przewodnictwem radcy tego sądu w rzeczach handlowych, któremu stanowisko Izby podlega, a ostatnie pod zastrzeżeniem potwierdzenia przez ministeryum handlu, które co do meklerów wekslowych zdania ministerstwa finansów zasięgnie.

V. Izby handlowe i przemysłowe składają (wyłącznie wszystkich ku temu dotychczas powołanych organów handlowych i przemysłowych) swe zdania względem merkantyliczno- i wekslowo-sądowych (handlowo-sądowych lub do handlowego senatu sądów krajowych należących) asesorów w ich okręgu ze stanu handlowego lub przemysłowego wybrać się mających, względem założenia przedsiębiorstw akcyjnych, względem wykazania funduszów handlowych i względem merkantyliczno-wekslowo-, lub handlowo-sądowego protokołowania firm i towarzyskich umów.

Uprawnienia.

C. Co do spółuczęstników przemysłowych.

VI. Osoby handlowe tudzież korporacye przemysłowe (gremia, cechy, stowarzyszenia) obowiązane są Izbom handlowym i przemysłowym potrzebne im do wypełniania swych obowiązków udzielać wiadomości.

D. Jako rozjemcy.

VII. Izby handlowe i przemysłowe we wszelkich przypadkach, w których prawo stanowienia sędziów polubowych dopuszcza, jeżeli wszyscy udział mający

§. 5.

Obliegenheiten.

Vorbehaltlich weiterer Bestimmungen in den künftigen Handels- und Gewerbegesetzen werden den Handels- und Gewerbekammern folgende Obliegenheiten zugewiesen:

A. *gegenüber dem Handelsministerium.*

Sie haben

I. Gutachten, Vorschläge und Auskünfte über alle zu ihrem Wirkungskreise gehörigen Angelegenheiten zu erstatten und die dahin einschlägigen Aufträge des Handelsministeriums zu vollziehen;

II. ihre Wahrnehmungen über die Bedürfnisse des Handels und der Gewerbe und über den Zustand der Verkehrsmittel zu eröffnen, und insbesondere alljährlich im Laufe des Monats März einen Hauptbericht über ihre Erfahrungen im abgelaufenen Sonnenjahre einzureichen und darin Alles zusammenzufassen, was sie von ihrem Standpuncte aus zu wünschen oder zu beantragen haben, und

III. Register zu führen und aus denselben längstens am 31. October jeden Jahres dem Handelsministerium die Nachweisungen vorzulegen: über alle Personen, denen das Wahlrecht zur Handels- und Gewerbekammer in ihrem Bezirke zusteht, und über alle in ihrem Bezirke befindlichen Handels- und Gewerbsunternehmungen, über deren Geschäftszweige, den Umfang des Betriebes und die Zahl der dabei als Gesellschafter, Geschäftsleiter oder Hilfsarbeiter betheiligten Personen; überhaupt über alle jene Daten, welche zur Handels- und Gewerbsstatistik erforderlich sind.

B. *gegenüber gewerblichen Einrichtungen.*

IV. Die Handels- und Gewerbekammern *prüfen* und *ernennen* die Waaren- und Wechselmäkler (Börsesensalen, Wechselagenten u. s. w.) ihres Bezirkes, ersteres unter dem *Vorsitze* eines Rathes desjenigen Gerichtes in Handelssachen, welchem der Standort der Kammer untersteht, und letzteres mit Vorbehalt der Bestätigung des Handelsministeriums, das sich rücksichtlich der Wechselmäkler mit dem Finanzministerium ins Einvernehmen setzen wird.

V. Die Handels- und Gewerbekammern erstatten (mit Ausschluss aller dazu bisher berufenen Handels- und Gewerbsorgane) ihr *Gutachten* über die in ihrem Bezirke aus dem Handels- oder Gewerbsstande zu wählenden Mercantil- und Wechselgerichts- (Handelsgerichts- oder zum Handelssenate der Landesgerichte gehörigen) Beisitzer, über zu errichtende Actienunternehmungen, auszuweisende Handelsfonde und über mercantil-, wechsel- oder handelsgerichtliche Protokollirung von Firmen und Gesellschaftsverträgen.

Befugnisse.

C. *in Beziehung auf die Gewerbsgenossen.*

VI. die Handels- und Gewerbspersonen und gewerbliche Körperschaften (Gremien, Innungen, Vereine) sind verpflichtet, den Handels- und Gewerbekammern die zur Erfüllung ihrer Obliegenheiten nöthigen Auskünfte zu erstatten.

D. als *Schiedsrichter.*

VII. Die Handels- und Gewerbekammern können in allen Fällen, in denen die Bestellung von Schiedsrichtern gesetzlich zulässig ist, wenn die Betheiligten insgesammt

na to się zgadzają, w miarę tej zgody ostatecznie albo z zastrzeżeniem odwołania się do sądów lub władz właściwych, w sprawach handlowych lub przemysłowych a w szczególności także we wszelkich z stosunku zapłatnego lub służbowego między professyjnym roboty dawcom a robotę przyjmującym wynikających sporach jako sąd polubowny rozstrzygać mogą.

§. 6.

Sekcya handlowa i przemysłowa.

Każda Izba dzieli sią z reguły na dwie sekcye: handlową i przemysłową. Wyjątki od tej reguły postanawia ministeryum handlu.

§. 7.

Zakres działania sekcyi handlowej.

Tam, gdzie dwie sekcye istnieją, do zakresu działania sekcyi handlowej wszelkie sprawy należą, które zmiany, odbytu i obrotów towarowych (w płodach pierwotnych, wyrobach) wekslarstwa i wartości znaków jako też osób przy tem professyjnie zatrudnionych dotyczą.

Do sekcyi handlowej należy w szczególności wszystko, co dotycze instytutu wekslowego, giełd, meklarzy, stowarzyszeń handlowych, cech handlowych (gremiów) albo utworzenia i członkowania takowych społeczeństw zakładów naukowych w zawodzie handlowym i żeglugi, sądów handlowych, ustaw handlowych, wekslowych i prawa morskiego.

Działalność sekcyi przemysłowej.

Do sekcyi przemysłowej zaś należą wszelkie sprawy, które dotyczą czynności professyjnej fabrycznie lub rzemieślniczo prowadzonej, a więc professyjnego przetworzenia płodów pierwotnych i pomocniczych na fabrykaty lub rękodzieła, professyjnego ich przerobienia lub obrócenia na towar kupiecki, na środki pomocnicze dla produkcyi, dla budowy okrętów, dla budów wiejskich i wodnych, i nareście sprawy, które dotyczą osób przy tem professyjnie zatrudnionych (fabrykantów, osób kopalnią się trudniących, rzemieślników i ich robotników pomocniczych.

Do sekcyi przemysłowej, należą w szczególności wszelkie sprawy, które dotyczą tworzenia się, rozwinięcia i odzyskania nowych albo już istniejących sił i organów czynności professyjnej; uznania i ochrony przemysłowej własności przez przywileja na wynalazki i odkrycia; umysłowej własności wzorów fabrycznych i modelów; mark fabrycznych i znaków towarowych; sądów fabrycznych i policyi fabrycznej, urządzeń przemysłowych względem zdrowia; nauki przemysłowej; utworzenia i ucżłonkowania społeczeństw przemysłowych i ich organów społeczeńskich (porządków, cech); stosunków robotników fabrycznych, chłopców terminujących, czeladników, majstrów i dzierżycieli rękodzielni lub fabryki między sobą albo wzajemnego ich stanowiska, stowarzyszeń przemysłowych i ustaw przemysłowych.

Spólny działania zakres.

Wszelkie sprawy wnętrzne do spólnego zakresu działania obu sekcyi każdej Izby handlowej i przemysłowej należą, i wszelkie wnioski, podania zdań i objaśnień względem rzeczy celnych, umów co do handlu i żeglugi, względem konzulatów, zakładów kwarantannych, względem transportu lądem, żeglugi rzecznej i morskiej, względem obrotów koleją żelazną, telegrafami i pocztą, względem wielkich jarmarków

dazu beistimmen, je nach Massgabe dieser Zustimmung endgiltig oder mit Vorbehalt der Berufung an die zuständigen Gerichte oder Behörden, über Handels- oder Gewerbs-Angelegenheiten und insbesondere auch über alle aus dem Lohn- oder Dienstverhältnisse der gewerblichen Arbeitgeber zum Arbeitnehmer entspringenden Streitigkeiten als Schiedsgericht entscheiden.

§. 6.

Handels- und Gewerbssection.

Jede Kammer zerfällt in der Regel in zwei Sectionen, in die Handels- und in die Gewerbssection. Die Ausnahmen von dieser Regel bestimmt das Handelsministerium.

§. 7.

Wirkungskreis der Handelssection.

Dort, wo zwei Sectionen bestehen, gehören in den Wirkungskreis der Handelssection alle Angelegenheiten, welche den Austausch, Absatz und Verkehr mit Waaren (Urstoffen, Fabrikaten) Geldwecksel oder Werthzeichen und die dabei gewerbsmässig beschäftigten Personen betreffen.

Zur Handelssection gehört insbesondere alles, was auf das Wechsel-Institut, auf Börsen, Mäkler, Handelsvereine, auf Handels-Innungen (Gremien) oder auf die Bildung und Gliederung solcher Genossenschaften, auf Unterrichtsanstalten im Handelsfache und der Schiffahrt, auf Handelsgerichte, auf Handels-, Wechsel- und Seerechts-Gesetze Bezug hat.

Wirkungskreis der Gewerbssection.

Zur Gewerbssection hingegen gehören alle Angelegenheiten, welche sich auf die fabriks- oder handwerksmässig betriebene Gewerksthätigkeit, also auf gewerbsmässige Umstaltung von Ur- und Hilfsstoffen in Fabrikate oder Manufacte, auf deren gewerbsmässige Verarbeitung oder Verwendung zur Kaufmannswaare, zu Hilfsmitteln der Production, zum Schiffbau, zu Land- und Wasserbauten und auf damit gewerbsmässig beschäftigte Personen (Fabrikanten, Gewerken, Handwerkern und deren Hilfsarbeiter) beziehen.

Zur Gewerbssection gehören insbesondere alle Angelegenheiten, welche auf die Entstehung, Entwicklung und Ausbeutung neuer oder bereits vorhandener Kräfte und Organe der Gewerbsthätigkeit, auf die Anerkennung und den Schutz des industriellen Eigenthumes durch Erfindungs- und Entdeckungs-Privilegien, auf das geistige Eigenthum von Fabriksmustern und Modellen, auf Fabriksmarken und Waarenzeichen, auf Fabrikengerichte und Fabriken-Polizei, auf gewerbliche Sanitäts-Einrichtungen, auf den gewerblichen Unterricht, auf die Bildung und Gliederung der Gewerbsgenossen und ihrer genossenschaftlichen Organe (Innungen, Zünfte) auf die Verhältnisse der Fabriksarbeiter, Lehrjungen, Gesellen, Meister und Gewerks- oder Fabriksherren unter sich oder auf ihre wechselseitige Stellung, auf Gewerbsvereine und auf Gewerbsgesetze beziehen.

Gemeinsamer Wirkungskreis.

Alle inneren Angelegenheiten gehören zum gemeinsamen Wirkungskreise der beiden Sectionen jeder Handels- und Gewerbekammer, und alle Vorschläge, Gutachten und Auskünfte über Zollsachen, Handels- und Schiffahrtsverträge, über Consulate, Quarantaine-Anstalten über Landestransport, Fluss- und Seeschiffahrt, über den Eisenbahn-, Telegraphen- und Postverkehr, über Messen und Märkte, Mass und Gewicht, Geld- und Münzwesen, über Bank-,

i jarmarków, miary i wagi, rzeczy pieniężnej i mennictwa, względem zakładów bankowych, pożyczkowych, assekuracyjnych i tym podobnych spólnie przez obie sekcye obradowane być muszą.

Ministerstwu handlu prawo przysłuża, także i względem innych przedmiotów przez obie sekcye Izby spólne zarządzić obrady. Prezes Izby także obowiązany jest, takowe zarządzić obrady, jeżeliby nie zgadzał się z rozstrzygnieniem jednej sekcyi.

§. 8.

Zasiągnienie zdania.

Ministerstwo handlu od przypadku do przypadku stanowi, których Izb handlowych i przemysłowych zdania zasięgnione być mają. —

§. 9.

Podrzędność.

Izby handlowe i przemysłowe ministerstwu handlu bezpośrednio podwładne są; mają atoliż i kierującym politycznym władzom swego okręgu na żądanie wyjaśnienia udzielać.

§. 10.

Liczba i kategorya członków.

W skład każdej Izby handlowej i przemysłowej wchodzi najmniej dziesięciu a najwięcej trzydziestu członków (radców) i połowa tylu zastępców. W tymto obrębie ustanawia ministeryum handlu liczbę członków dla każdej Izby i każdej sekcyi, jako też klasy handlowe i przemysłowe, z których członkowie wybrani być mają.

§. 11.

Służbowanie.

Członkowie i zastępcy Izb handlowych i przemysłowych bezpłatnie swój urząd sprawują.

§. 12.

Rozwiązanie.

Izby handlowe i przemysłowe mogą równoczesnem wystąpieniem wszystkich członków i zastępców, jako też i za rozkazem ministerstwa handlu rozwiązane być.

Rozdział drugi.

O wyborze i trwaniu urzędu członków i zastępców.

§. 13.

Obieralość.

Na członka lub zastępcę Izby handlowej i przemysłowej ten tylko wybranym być może, w którego osobie połączone są kwalifikacye następujące:

a) obywatelstwo państwa austryackiego;

b) pełne używanie wszystkich praw obywatelskich i politycznych;

c) wiek najmniej lat trzydziestu;

Leih-, Versicherungs- und ähnliche Anstalten müssen gemeinsam von beiden Sectionen berathen werden.

Es steht dem Handelsministerium das Recht zu, auch über andere Gegenstände die gemeinsame Berathung der beiden Sectionen einer Kammer anzuordnen. Auch ist der Präsident der Kammer verpflichtet, eine solche Berathung einzuleiten, wenn er die Entscheidung einer Section seine Zustimmung entzieht.

§. 8.

Einvernehmung.

Das Handelsministerium bestimmt von Fall zu Fall, welche Handels- und Gewerbekammern einvernommen werden sollen.

§. 9.

Unterordnung.

Die Handels- und Gewerbekammern sind dem Handelsministerium unmittelbar untergeordnet; sie haben jedoch auch den leitenden politischen Behörden ihres Bezirkes auf Verlangen die gewünschten Auskünfte zu erstatten.

§. 10.

Zahl und Kategorie der Mitglieder.

Jede Handels- und Gewerbekammer besteht aus mindestens zehn und höchstens aus dreissig Mitgliedern (Räthen) und aus halb so vielen Ersatzmännern (Stellvertretern). Innerhalb dieser Gränzlinie bestimmt das Handelsministerium die Anzahl der Mitglieder für jede Kammer und jede Section, so wie die Handels- und Gewerbsclassen (Kategorien), aus denen sie zu wählen sind.

§. 11.

Dienstleistung.

Die Mitglieder und Ersatzmänner der Handels- und Gewerbekammern versehen ihre Stellen unentgeltlich.

§. 12.

Auflösung.

Handels- und Gewerbekammern können durch den gleichzeitigen Austritt aller Mitglieder und Ersatzmänner, so wie über Anordnung des Handelsministeriums aufgelöst werden.

Zweites Hauptstück.

Von der Wahl der Amtsdauer der Mitglieder und Ersatzmänner.

§. 13.

Wahlfähigkeit.

Als Mitglied oder Ersatzmann einer Handels- und Gewerbekammer kann nur derjenige berufen werden, in dessen Person sich nachstehende Erfordernisse vereinigen;

a) die österreichische Reichsbürgerschaft;

b) der Vollgenuss aller bürgerlichen und politischen Rechte;

c) ein Alter von mindestens dreissig Jahren;

d) najmniej pięcioletnie posiadanie i samodzielne, professyjne prowadzenie albo pięcioletnie samodzielne kierowanie takowem przedsiębiorstwem handlowem lub przemysłowem. w którego kategoryą (§. 10.) powołanie nastąpić ma; nareście

e) zwyczajne zamieszkanie członków w okręgu a zastępców na miejscustanowiska Izby.

Od powołania wyłączone są wszystkie osoby, do których majątku konkurs otworzono, i które swych wierzycieli nie zaspokoiły, albo które zbrodni lub przekroczenia z chciwości zysku wynikłego lub publiczną obyczajność naruszającego albo takowego przestępstwa za winne uznano, albo które za inne jakie praw przestępstwo najmniej na półroczną na wolności karę skazano.

§. 14.

Trwanie urzędu.

Członkowie i zastępcy na trzy po sobie następujące zupełne lata powołani będą. Co rok, dnia 31. Grudnia występuje trzecia część wedle kolejnej następności służbowego swego wieku w Izbie, która nowemi wyborami zastępuje się. Występujący znowu obieralni są. Wystąpienie na końcu 1. lub 2. roku los stanowi.

§. 15.

Wystąpienie przed upływem trwania urzędu.

Każda w osobie członka lub zastępcy zachodząca okoliczność, któraby go od powołania wyłączyła była, pociąga za sobą wystąpienie członka i utratę własności zastępcy.

Członek lub zastępca jeszcze oprócz tego do wystąpienia zniewolonym być może, jeżeli wyrokiem. który ze strony Izby handlowej i przemysłowej we własności sądu społeczeńskiego zapadł, i przez więcej jak połowę wszystkich jej członków potwierdzonym być musi, uznanym został za winnego oczywistego zaniedbania obowiązków swych.

§. 16.

Prawo wyborowe.

Powołanie tak członków jak zastępców dzieje się przez wybór bezpośredni.

Prawo wybierania ogólnie ci tylko mają, którzy posiadają w czasie wyboru

a) wszystkie pod *a* i *b* §. 13. wymienione kwalifikacye, i nie są wedle sensu ku końcu §. 13. od powołania wyłączeni;

b) prowadzą w okręgu tej Izby, dla której się wybór odbywa, handel lub professyą na własny rachunek, albo jako publiczni towarzysze.

Tu należą mianowicie:

Ze stanu handlowego:

Bankierowie i wekslerzy, wszyscy, którzy protokołowany lub z kupieckiem utrzymywaniem książek hurtowy i cząstkowy handel prowadzą, assekuranci i frachciarze, przedsiębiorcy kolei żelaznych i żeglugi parowej i właściciele okrętów kupieckich.

Ze stanu przemysłowego:

Wszyscy fabryczni i przemysłowi uprawnieni i uprzywilejowani, górniczo- lub polityczno ukoncessyonowani hutniczy i hamerniczy, professyoniści budowniczy i okrętowi budowniczy.

d) ein mindestens fünfjähriger Besitz und selbständiger gewerbsmässiger Betrieb oder die fünfjährige selbständige Leitung einer solchen Handels- oder Gewerbs-Unternehmung, in deren Kategorie (§. 10) die Berufung erfolgen soll; endlich

e) der ordentliche Wohnsitz der Mitglieder im Bezirke und der Ersatsmänner im Standorte der Kammer.

Ausgeschlossen von der Berufung sind alle Personen, über deren Vermögen ein Concurs eröffnet wurde, und die ihre Gläubiger nicht befriedigt haben, oder die wegen eines Verbrechens oder wegen eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens oder einer solchen Uebertretung schuldig erklärt oder wegen einer anderen Gesetzübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt worden sind.

§. 14.

Amtsdauer.

Die Mitglieder und Ersatzmänner werden auf drei nacheinander folgende Sonnenjahre berufen. Alljährlich am 31. December tritt ein Drittheil nach der Reihenfolge ihres Dienstalters in der Kammer aus, und wird durch neue Berufungen ersetzt. Die Austretenden sind wieder wählbar. Den Austritt am Schlusse des 1. und 2. Jahres bestimmt das Loos.

§. 15.

Austritt vor Ablauf der Amtsdauer.

Jeder in der Person eines Mitgliedes oder Ersatzmannes eintretende Umstand, der sie von der Berufung ausgeschlossen haben würde, hat den Austritt des Mitgliedes und den Verlust der Eigenschaft eines Ersatzmannes zur Folge.

Ein Mitglied oder Ersatzmann kann noch ausserdem zum Austritte verhalten werden, wenn er durch einen von der Handels- und Gewerbekammer in der Eigenschaft eines Genossenschafts-Gerichtes gefällten Spruch, der von mehr als der Hälfte ihrer gesammten Mitglieder bestätigt seyn muss, einer auffallenden Vernachlässigung seiner Pflichten schuldig erklärt wird.

§. 16.

Wahlrecht.

Die Berufung der Mitglieder und Ersatzmänner erfolgt durch directe Wahl.

Zu dieser Wahl sind überhaupt nur diejenigen berechtigt, welche zur Zeit der Wahl

a) alle unter a und b §. 13 erwähnten Erfordernisse besitzen und nicht nach dem Schlusssatze des §. 13 von der Berufung ausgeschlossen sind;

b) im Bezirke derjenigen Kammer, für welche die Wahl geschieht, eine Handlung oder ein Gewerbe auf eigene Rechnung oder als öffentliche Gesellschafter betreiben.

Insbesondere gehören hieher:

Im Handelsstande:

Banquiers und Wechsler, alle protokollirten oder mit kaufmännischer Buchführung betriebenen Gross- und Kleinhandlungen, Versicherungs- und Frachtgeschäfte, Eisenbahn- und Dampfschiffahrtsunternehmungen und Schiffsrheder.

Im Gewerbestande:

Alle Fabriks- und Gewerbebefugnisse und Privilegien, montanistisch- oder politisch-concessionirte Hütten- oder Hammerwerke, Baugewerbe und Schiffsbauer.

§. 17.

Szczególne własności wyborowe.

Wedle przemysłowych i podatkowych stosunków, w okręgu każdej Izby handlowej i przemysłowej istniejących, ministerstwo handlu szczególne wymogi do uprawnienia wyborowego w tym celu ustanowi, aby podać przedsiębiorstwom większej objętości i ważności stósowny wpływ na wybór zastępców spraw handlowych i przemysłowych.

§. 18.

Wykonanie prawa wyborowego przez pełnomocników.

Towarzystwa górnicze, fabryczne i handlowe, stowarzyszynia akcyjne, spólni dzierżyciele przywileju i wszystkie takowe zbiorowe osoby uprawnione są do oddawania jednego tylko głosu. Jeżeli nie przedkłada się innego jakiego prawomocnego upoważnienia do wykonywania tego prawa wyborowego, natenczas wykonywa prawo wyborowe albo szef albo pierwszy dyrektor. Jeżeli białogłowy lub takowe osoby, które pod opieką albo kuratelą zostają, w wyłącznem zatrudnienia posiadaniu się znajdują, natenczas wykonywa prawo wyborowe w ich imieniu zatrudnienie prowadzący. We wszystkich innych przypadkach wykonywanie prawa wyborowego przez pełnomocników miejsca nie ma.

§. 19.

Zakaz wyborów w kilkokrotnej własności.

Każdy wyborca w ciągu jednego roku dla jednej tylko Izby i tylko we własności jednego wyborcy swe wyborowe prawo wykonywać może. Kilkokrotne wykonywanie prawa wyborowego pociąga za sobą nieważność wszystkich przez takiego wyborcę oddanych głosów wyborowych.

§. 20.

Listy wyborcze.

W celu wypośrodkowania do wyboru uprawnionych przez władzę okręgu Izby, sprawami handlowemi i przemysłowemi kierującą, na podstawie aktów pomocnych, do dyspozycyi służących, tam gdzie już Izby handlowe istnieją, na podstawie rejestrów przez nich prowadzonych (§. 5. III.) listy wyborowo-uprawnionych sporządzone i pod wyznaczeniem terminu zawitego (peremtorycznego) do podania zarzutów (reklamacyi) obwieszczone będą. Względem tych zarzutów rozstrzyga komissya wyborcza, składająca się z jednego przez ministra handlu mianowanego komisarza jako prezydującego, z jednego członka rady gminnej w miejscu stanowiska Izby, z kilku mężów zaufania ze stanu handlowego i przemysłowego okręgu i z jednego pisarza, która swe rozstrzygnienie reklamantom oznajmia, nową sprostowaną listę wyborowo-uprawnionych sporządza, na podstawie takowej karty legitymacyjne do aktu wyborczego wystawia i takowe wraz z rozpisaniem wyboru, t. j. z obwieszczeniem liczby i kategoryi (§. 7.) członków wybrać się mających i zastępców, jako też dnia i godziny aktu wyborczego, przez pzełożonych gminnych uprawnionym zaseła.

§. 21.

Akt wyborczy.

Sam wybór jawnie odbywa się, a to albo ustnie przez oddanie głosu przed komisyą wyborczą albo piśmiennie przez przesłanie zapieczętowanych, przez wyborcę podpisanych cedułek głosowania. Z końcem dnia wyboru w godzinie wprzód wyzna-

§. 17.

Besondere Wahleigenschaften.

Nach den im Bezirke einer jeden Handels- und Gewerbekammer bestehenden Gewerbs- und Steuerverhältnissen wird das Handelsministerium die besonderen Erfordernisse zur Wahlberechtigung in der Absicht bestimmen, um den umfangsreicheren und wichtigeren Unternehmungen einen angemessenen Einfluss auf die Wahl der Vertreter der Handels- und Gewerbsangelegenheiten zu gewähren.

§. 18.

Ausübung des Wahlrechtes durch Bevollmächtigte.

Gewerkschaften, Fabriks- und Handelsgesellschaften, Actienvereine, gemeinschaftliche Privilegiumsinhaber und alle derlei Collectivpersonen sind nur zur Abgabe einer Wahlstimme berechtiget. Wenn keine anderweitige rechtsgiltige Ermächtigung zur Ausübung dieses Wahlrechtes beigebracht wird, so übt das Wahlrecht der Chef oder erste Director. Wenn Frauen oder solche Personen, die unter Vormundschaft oder Curatel stehen, im Alleinbesitze eines Geschäftes sich befinden, so übt das Wahlrecht in ihrem Namen der Geschäftsleiter. In allen übrigen Fällen findet die Ausübung des Wahlrechtes durch Bevollmächtigte nicht Statt.

§. 19.

Verbot der Wahlen in mehrfacher Eigenschaft.

Jeder Wähler darf innerhalb eines Sonnenjahres nur für Eine Kammer und nur in der Eigenschaft Eines Wählers sein Wahlrecht üben. Mehrfache Ausübung des Wahlrechtes hat die Ungiltigkeit aller von solchem Wähler abgegebenen Wahlstimmen zur Folge.

§. 20.

Wahllisten.

Zur Ermittlung der Wahlberechtigten werden von der die Handels- und Gewerbsangelegenheiten leitenden Behörde des Kammerbezirkes auf Grund der zu Gebote stehenden ämtlichen Behelfe, da wo Handelskammern bereits bestehen, auf Grund der von denselben geführten Register (§. 5. III.) die Listen der Wahlberechtigten verfasst und unter Anberaumung einer Fallfrist zur Einbringung der Einsprüche (Reclamationen) bekannt gemacht. Ueber diese Einsprüche entscheidet eine Wahlcommission, bestehend aus einem durch den Handelsminister ernannten Commissär als Vorsitzenden, einem Gliede des Gemeinderathes am Standorte der Kammer, mehreren Vertrauensmännern des Handels- und Gewerbsstandes des Bezirkes und einem Schriftführer, welche ihre Entscheidung den Reclamanten bekannt gibt, eine neue berichtigte Liste der Wahlberechtigten verfasst, auf Grundlage derselben die Legitimationskarten zum Wahlacte ausfertigt und solche zugleich mit der Wahlausschreibung, d. i. der Bekanntgabe der Zahl und Kategorie (§. 7) der zu wählenden Mitglieder und Ersatzmänner, so wie des Tages und der Stunde des Wahlactes, im Wege der Gemeindevorstände den Berechtigten zusendet.

§. 21.

Wahlact.

Die Wahl selbst geschieht öffentlich und zwar entweder mündlich durch Abgabe der Stimme vor der Wahlcommission oder schriftlich durch Einsendung versiegelter, vom Wähler unterzeichneter Stimmzettel. Am Schlusse des Wahltages zu der vorherbestimmten Stunde

czonej wypadłość wyboru ogłoszoną będzie. Kto na dotyczącą kategoryą i własność (jako członek albo zastępca) obieralnym jest, i na to względnie najwięcej głosów otrzymuje, za wybranego uważanym będzie; przy równości głosów los rozstrzyga, który członek komisyi wyborczej wyciąga. Wszelkie komisyi wyborczej przystojące rozstrzygnienia ostatecznie ważne są.

§. 22.

Przyjęcie wyboru.

Wybrani członkowie i zastępcy o wypadłym na nich wyborze przez komisarza wyborczego zawiadomieni zostaną, a ci obowiązani są, w ciągu trzech dni rachując od dnia zawiadomienia względem przyjęcia wyboru oświadczyć się. Na miejsce tego, który w ciągu tego czasu żadnego nie daje oświadczenia stwierdzającego, ten za wybranego uważanym będzie, który po nim w tej samej kategoryi i własności najwięcej głosów otrzymał.

Wybrani członkowie i zastępcy wraz z podaniem ich kategoryi i własności ministerstwu handlu oznajmieni być mają.

§. 23.

Instrukcya wyborcza.

Bliższe postanowienia i przepisy względem przedsiębrania wyborów ustanawia ministeryum handlu dla każdego Izby okręgu.

§. 24.

Zagajenie Izby.

Ministeryum handlu wyznacza także dzień i godzinę zagajenia (ukonstytuowania) Izby. Zagajenie dzieje się przez pełnomocnika ministerstwa handlu, który dalej przewodnictwo członkowi Izby w laty najstarszemu porucza.

§. 25.

Zwołanie następców.

Jeżeli w której już istniejącej Izbie handlowej i przemysłowej przez śmierć lub wystąpienie (§. 15.) jednego lub więcej miejsc członka albo zastępcy opróżnionemi się stają, natenczas Izba na członków lub zastępców tych zwoływa, którzy przy ostatnim wyborze w kategoryi i własności odpadłego po nim najwięcej głosów otrzymali. Przy równości głosów los rozstrzyga przez którego z członków Izby wyciągniony.

Rozdział trzeci.

O prezesostwie, o osobach pomocniczych i porządku interesowym.

§. 26.

Przełożony Izby.

Skoro Izba handlowa lub przemysłowa ukonstytuowaną jest, jako też każdego roku bezpośrednio po nowem wybraniu członków, wybiera Izba z pośród siebie bezwzględną głosów większością przez cedułki głosowania tak swego prezesa jak wiceprezesa. Tam, gdzie Izba z dwóch sekcyi się składa, każdy z obu przełożonych do

wird das Ergebniss der Wahl verkündet. Wer für die bezügliche Kategorie und Eigenschaft (als Mitglied oder Ersatzmann) wählbar ist, und dafür die relativ meisten Stimmen erhält, wird als gewählt betrachtet; bei gleichen Stimmen entscheidet das Loos, welches ein Mitglied der Wahlcommission zieht. Alle der Wahlcommission zuständigen Entscheidungen sind endgiltig.

§. 22.

Wahlannahme.

Die gewählten Mitglieder und Ersatzmänner werden von der auf sie gefallenen Wahl durch den Wahlcommissär verständigt, und sie sind verpflichtet, sich binnen drei Tagen vom Tage der Verständigung an über die Annahme derselben zu erklären. An die Stelle desjenigen, der binnen dieser Zeit keine bejahende Erklärung abgibt, wird jener als gewählt betrachtet, der nach ihm in derselben Kategorie und Eigenschaft die meisten Stimmen erhalten hat.

Die gewählten Mitglieder und Ersatzmänner sind unter Angabe ihrer Kategorie und Eigenschaft dem Handelsministerium anzuzeigen.

§. 23.

Wahlinstruction.

Die näheren Bestimmungen und Vorschriften über die Vornahme der Wahlen setzt das Handelsministeruim für jeden Kammerbezirk fest.

§. 24.

Eröffnung der Kammer.

Das Handelsministerium bestimmt auch Tag und Stunde der Eröffnung (Constituirung) der Kammer. Die Eröffnung geschieht durch einen Bevollmächtigten des Handelsministeriums, der sodann den Vorsitz dem an Lebensjahren ältesten Mitgliede der Kammer übergibt.

§. 25.

Einberufung der Nachmänner.

Wenn bei einer bereits bestehenden Handels- und Gewerbekammer durch Tod oder Austritt (§. 15) eine oder mehrere Stellen eines Mitgliedes oder Ersatzmannes in Erledigung kommen, ruft die Kammer diejenigen als Mitglieder oder Ersatzmänner ein, die bei der letzten Wahl in der Kategorie und Eigenschaft des entfallenen nach ihm die meisten Stimmen erhielten. Bei gleichen Stimmen entscheidet das von einem Kammermitgliede gezogene Loos.

Drittes Hauptstück.

Von der Präsidentschaft, dem Hilfspersonale und der Geschäftsordnung.

§. 26.

Vorsteher der Kammer.

Sobald eine Handels- oder Gewerbekammer constituirt ist, so wie jedes Jahr unmittelbar nach der Erneuerung der Mitglieder, wählt die Kammer aus ihrer Mitte durch absolute Stimmenmehrheit mittelst Stimmzetteln ihren Präsidenten und Vice-Präsidenten. Dort, wo die Kammer aus zwei Sectionen besteht, muss jeder der beiden Vorsteher einer

innej sekcyi należeć musi. Obaj przełożeni na nowo obrani być mogą. Tak ich wybór jak nowy ich wybór potwierdzeniu ministerstwa handlu podlega.

§. 27.

Sekretarz i osoby pomocnicze.

Każda Izba handlowa i przemysłowa mianuje (atoliż nigdy z grona swych członków lub zastępców) naukowo-wykszktałconego, w zawodzie handlowym i przemysłowym obeznanego płatnego sekretarza i innych potrzebnych osób pomocniczych.

§. 28.

Prawa i obowiązki prezesa.

Tylko prezes prawnym jest zastępcą każdej Izby handlowej i przemysłowej. Prezes otwiera wszelkie podania do Izby, podpisuje wszelkie jej rozrządzenia i udzielania i wyznacza obrad przedmioty jako też i kolejną ich następność. Prezes powołuje zastępców na miejsce członków brakujących lub w przybywaniu przeszkodzonych. Prezes odpowiedzialnym jest za przepisane interesów sprawowanie, za zachowanie zakresu działania Izby i za wykonanie tak ogólnych jak szczególnych rozporządzeń i przepisów. Jeżeliby prezes sądził, że przyjąć nie może na się odpowiedzialności za wydanie uchwały Izby, natenczas zawiesza i przedkłada ją, albo natychmiast albo po powtórnych obradach, ministerstwu handlu do rozstrzygnienia.

We wszelkich przypadkach przeszkodzenia lub nieobecności prezesa, prawa i obowiązki jego na wice-prezesa przechodzą.

§. 29.

Posiedzenia.

Posiedzenia Izb są zwyczajne i nadzwyczajne. Pierwsze przynajmniej raz w miesiąc odbywają się na dniu przeznaczonym, ostatnie za wezwaniem ministerstwa handlu lub prezesa Izby albo na żądanie przynajmniej jednej trzeciej członków części.

Przy wszystkich posiedzeniach obrady ograniczać się winny na program, który prezes członkom lub zastępcom wcześnie doręcza.

§. 30.

Uchwały.

Do ważności uchwały potrzebna jest obecność przynajmniej połowy członków lub ich zastępców, do każdej Izby wyznaczonych. Uchwały Izby z reguły wedle względnej głosów większości stanowione będą. Przy równości głosów prezydujący rozstrzyga na stronę tych, którym przez przystąpienie swe tę większość wyjednał.

Wyjątki, w których do ważności uchwały większa głosów liczba jak względna większość obecnych potrzebna, w niniejszej ustawie wyszczególnione są.

§. 31.

Posiedzenia sekcyjne i uchwały.

Przepisy §§. 27. i 28. znajdują z uwzględnieniem pewnej liczby członków sekcyjnych także i przyobradach sekcyjnych zastósowanie, przy których prezes albo wiceprezes przewodnictwo prowadzi, wedle tego czy do kategoryi handlowej czy przemysłowej należą.

anderen Section angehören. Beide Vorsteher können wieder gewählt werden. Sowohl ihre Wahl als ihre Wiederwahl unterliegt der Bestätigung des Handelsministeriums.

§. 27.

Secretär und Hilfspersonale.

Jede Handels- und Gewerbekammer ernennt (niemals aus der Zahl ihrer Mitglieder oder Ersatzmänner) einen wissenschaftlich gebildeten, im Handels- und Gewerbsfache vertrauten besoldeten Secretär und das nöthige Hilfspersonale.

§. 28.

Rechte und Pflichten des Präsidenten.

Der Präsident allein ist der gesetzliche Vertreter jeder Handels- und Gewerbekammer. Er eröffnet alle Einlagen an die Kammer, fertigt alle ihre Erlässe und Mittheilungen aus, und bestimmt die Berathungsgegenstände sowie ihre Reihenfolge. Er beruft die Ersatzmänner an die Stelle der abgängigen oder am Erscheinen verhinderten Mitglieder. Er ist für die vorgezeichnete Geschäftsbehandlung, für die Beobachtung des Wirkungskreises der Kammer und für den Vollzug der allgemeinen oder besonderen Anordnungen und Vorschriften verantwortlich. Glaubt der Präsident die Verantwortlichkeit für die Ausfertigung eines Beschlusses der Kammer nicht übernehmen zu können, so sistirt er denselben und legt ihn sofort oder nach wiederholter Berathung dem Handelsministerium zur Entscheidung vor.

In allen Fällen der Verhinderung oder Abwesenheit des Präsidenten gehen dessen Rechte und Pflichten an den Vice-Präsidenten über.

§. 29.

Sitzungen.

Die Sitzungen der Kammern sind ordentliche und ausserordentliche. Erstere finden jeden Monat wenigstens Ein Mal an einem bestimmten Tage, letztere über Aufforderung des Handelsministeriums oder des Kammerpräsidenten oder über Begehren von mindestens einem Drittheile der Mitglieder Statt.

Bei allen Sitzungen ist die Berathung auf das Progamm zu beschränken, welches der Präsident den Mitgliedern oder Ersatzmännern rechtzeitig zufertiget.

§. 30.

Beschlüsse.

Zur Fassung eines Kammerbeschlusses muss mindestens die Hälfte der für jede Kammer bestimmten Mitglieder oder deren Ersatzmänner anwesend seyn. Die Beschlüsse der Kammer werden in der Regel nach relativer Mehrheit gefasst. Bei gleichen Stimmen entscheidet der Vorsitzende zu Gunsten derjenigen, denen er durch seinen Beitritt diese Mehrheit verschafft.

Die Ausnahmen, in denen zur Giltigkeit des Beschlusses eine grössere Stimmenzahl als die relative Mehrheit der Anwesenden erfordert wird, sind im gegenwärtigen Gesetze bestimmt.

§. 31.

Sectionssitzung und Beschlüsse.

Die Vorschriften §§. 27 und 28 finden mit Rücksicht auf die bestimmte Zahl der Sections-Glieder auch bei den Sections-Berathungen Anwendung, bei welchen der Präsident oder Vice-Präsident den Vorsitz führt, je nachdem sie der betreffenden Handels- oder Gewerbs-Kategorie angehören.

§. 32.

Komisarz ministerstwa handlu.

Ministerstwo handlu zdelegować może komisarza do obrad Izby i sekcyi; tenże każdego czasu głos zabrać może, prawo głosowania mu nie przysłuża.

§. 33.

Protokoły.

O wszelkich obradach tak Izby jak sekcyi ma być protokół z dokładnem wymienieniem przytomnych i głosujących prowadzony, a przez prezydującego i pisarza podpisany. Każdemu głosującemu wolno, dawać do protokołu oddzielne swe zdanie, lub to do niego piśmiennie przyłączać. Przy sprawozdaniach do ministerstwa handlu albo sam protokół obrady albo też odpis dotyczącej treści, przez sekretarza zawierzytelniony, zdaniu przyłączony być musi.

§. 34.

Jawność.

Każda Izba z reguły swe protokoły ogłaszać ma. Tylko jeżeli Izba jako sąd społeczeński lub rozjemczy (§. 5. lit. VII. i §. 15.) w sprawę wchodzi, ogłoszenie zaniechanem być ma. Także polecenia lub zakomunikowania władz, których zatajenia sobie władze życzą, jako i odbywane o takowych obrady i poczynione uchwały tylko za zezwoleniem owych władz ogłoszone być mają.

§. 35.

Porządek prowadzenia interesów.

Z resztą każda Izba swój porządek interesów sama ustanawia i takowy zmienia. Tak to jak owo jednak z zastrzeżeniem potwierdzenia ministerstwa handlu.

Rozdział czwarty.

O nakładzie.

§. 36.

Przedukład.

Każda Izba handlowa i przemysłowa robi corocznie przedukład potrzebnego nakładu i poddaje go najdalej do 15. Sierpnia potwierdzeniu ministerstwa handlu.

§. 37.

Pokrycie kosztów.

W braku własnych dostatecznych dochodów Izby handlowej i przemysłowej niepokryta summa potwierdzonego przedukładu podług bezpośredniego podatku, od handlu i przemysłu opłaconego, na wszystkich wyborowo-uprawnionych okręgu Izby rozłożoną, wraz z tymże podatkiem ściągnioną i do Izby odwiezioną, lub też od samej Izby pobieraną będzie.

§. 38.

Nadzwyczajne pokrycie.

W owych okręgach Izb, gdzie i dopóki żadna z namienionych powinności nie istnieje, każda Izba wraz z przedukładem ministerstwu handlu zdanie przedłożyć winna

§. 32.

Commissär des Handelsministeriums.

Das Handelsministerium kann einen Commissär zu den Kammer- und Sections-Berathungen abordnen; derselbe kann jederzeit das Wort verlangen, Stimmrecht steht demselben nicht zu.

§. 33.

Protokolle.

Ueber jede Kammer- und Sections-Berathung ist ein Protokoll mit genauer Bezeichnung der Anwesenden und Abstimmenden zu führen, und vom Vorsitzenden und dem Schriftführer zu unterzeichnen. Jedem Stimmgeber steht frei, seine abgesonderte Meinung zu Protokoll zu geben, oder demselben schriftlich beizulegen. Bei Berichterstattungen an das Handelsministerium muss das Berathungs-Protokoll selbst, oder eine vom Secretär beglaubigte Abschrift des bezüglichen Inhaltes dem Berichte beigeschlossen werden.

§. 34.

Oeffentlichkeit.

Jede Kammer hat in der Regel ihre Protokolle zu veröffentlichen. Nur wenn die Kammer als Genossenschafts- oder Schiedsgericht (§. 5 lit. VII. u. §. 15) einschreitet, hat die Veröffentlichung zu unterbleiben. Auch sind Aufträge oder Mittheilungen der Behörden, deren Geheimhaltung dieselben wünschen, so wie die darüber gepflogenen Berathungen und gefassten Beschlüsse nur mit Genehmigung jener Behörden zu verlautbaren.

§. 35.

Geschäftsordnung.

Im Uebrigen bestimmt jede Kammer ihre Geschäftsordnung selbst, und ändert solche ab. Beides mit Vorbehalt der Bestätigung des Handelsministeriums.

Viertes Hauptstück.

Vom Kostenaufwande.

§. 36.

Voranschlag.

Ueber den erforderlichen Kostenaufwand entwirft jede Handels- und Gewerbekammer alljährlich einen Voranschlag und unterzieht ihn längstens bis 15. August der Genehmigung des Handelsministeriums.

§. 37.

Bedeckung der Kosten.

In Ermanglung eigener zureichender Einkünfte einer Handels- und Gewerbekammer wird der unbedeckte Betrag des genehmigten Voranschlages nach der directen Steuer, die von dem Handel und den Gewerben entrichtet werden, auf alle Wahlberechtigten des Kammerbezirkes gleichförmig umgelegt und zugleich mit ihr eingezogen und an die Kammer abgeführt, oder von der Kammer selbst erhoben.

§. 38.

Ausserordentliche Bedeckung.

In jenen Kammerbezirken, wo und insolange keine der erwähnten Pflichtigkeiten besteht, hat jede Kammer zugleich mit dem Kostenvoranschlage dem Handelsministerium ein Gutachten

względem pokrycia i ściągnienia nakładu swego. Rozstrzygnienie tegoż ministerstwu handlu przystoi.

§. 39.

Składanie rachunków.

Każda Izba handlowa i przemysłowa rachunki względem swych dochodów i wydatków prowadzi i corocznie najdalej w biegu miesiąca Marca rachunków swych zamknięcie ogłasza, które ministerstwu handlu przedłożone być musi, aby to każdego czasu przez zdelegowanych w zarząd wglądać mogło.

§. 40.

Zobowiązanie gminy stanowiska.

Gdzie Izbom handlowym i przemysłowym brakuje własnych lub też bezpłatnie do używania im odstąpionych miejscowości i potrzebnych przyrządzenia sprzętów, tam gmina stanowiska Izby obowiązaną jest, braku tychże swym kosztem zaradzić.

§. 41.

Portoryum i stępel.

Wszelkie korrespondencye Izb handlowych i przemysłowych z ministerstwem handlu i innemi władzami od opłaty portoryum wolne są.

Izby handlowe i przemysłowe co do obowiązku stęplowego od urzędowych swych aktów i podań wraz z załączeniami do takowych, równie tak jak inne publiczne władze uważane być mają.

Rozdział piąty.

Postanowienia przechodnie.

§. 42.

Zniesienie.

a) Rozporządzeń dawniejszych.

Wszelkie ustawy i rozporządzenia względem Izb handlowych i przemysłowych a mianowicie prowizoryczna ustawa o Izbach handlowych z dnia 3. Października 1848. i prowizoryczne *Regolamento per le camere di commercio del Regno Lombardo Veneto* z dnia 21. Lipca 1849. moc swą tracą.

Gdzie dotychczas Izby handlowe z publicznemi zakładami giełdowemi połączone były, tam wynikające z nich obowiązki i prawa dopóty w działalności utrzymują się, dopóki nieureguluje stosunków tych osobny Statut za potwierdzeniem ministerstwa handlu.

b) Istniejących Izb handlowych.

Bezpośrednio po rozpisaniu wyborz dla zaprowadzić się mających nowych Izb handlowych i przemysłowych ustaje działalność istniejących Izb handlowych.

Bruck m. p.

über die Bedeckung und Einbringung ihres Kostenaufwandes vorzulegen. Die Entscheidung darüber steht dem Handelsministerium zu.

§. 39.

Rechnungslegung.

Jede Handels- und Gewerbekammer führt Rechnung über ihre Einnahmen und Ausgaben und veröffentlicht alljährlich längstens im Laufe des Monats März ihren Rechnungsabschluss, der dem Handelsministerium vorgelegt werden muss, welches durch Abgeordnete jederzeit Einsicht in die Gebarung nehmen kann.

§. 40.

Verpflichtung der Gemeinde des Standortes.

Wo es den Handels- und Gewerbekammern an eigenen oder ihr unentgeltlich zur Verfügung gestellten Räumlichkeiten und den erforderlichen Einrichtungsstücken gebricht, ist die Gemeinde des Standortes der Kammer verpflichtet, den Abgang auf ihre Kosten beizuschaffen.

§. 41.

Porto und Stämpel.

Alle Correspondenzen der Handels- und Gewerbekammern mit dem Handelsministerium und anderen Behörden sind portofrei.

Die Handels- und Gewerbekammern sind rücksichtlich der Stämpelpflicht ihrer ämtlichen Acte und der Eingaben sammt Beilagen an dieselben, gleich anderen öffentlichen Behörden zu behandeln.

Fünftes Hauptstück.

Uebergangs-Bestimmungen.

§. 42.

Aufhebung.

a) Der früheren Verordnungen.

Alle Gesetze und Verordnungen über Handels- und Gewerbekammern und insbesondere das provisorische Gesetz über Handelskammern vom 3. October 1848 und das provisorische Regolamento per le camere di Comercio del Regno Lombardo Veneto vom 21. Juli 1849 sind ausser Kraft gesetzt.

Wo bisher die Handelskammern mit den öffentlichen Börseanstalten vereinigt waren, bleiben die daraus entspringenden Pflichten und Rechte in Wirksamkeit, bis diese Beziehungen durch ein besonderes Statut mit Genehmigung des Handelsministeriums geregelt sind.

b) Der bestehenden Handelskammern.

Unmittelbar nach der Wahlausschreibung für die neu zu errichtenden Handels- und Gewerbekammern hört die Wirksamkeit der bestehenden Handelskammern auf.

Bruck m. p.

Spis

Izb handlowych i przemysłowych w pojedyńczych krajach koronnych zaprowadzić się mających.

Kraje koronne.	Bieżący Nr.	Stanowisko.	Okrąg.	Liczba członków.
Niższa Austrya	1	Wiedeń	Kraj koronny	30
Wyższa Austrya	2	Linc	,, ,, ...	20
Solnogród	3	Solnogród	,, ,, ...	10
Styrya	4	Grac	Obwody Grac i Marburg	20
	5	Leoben	Obwód Bruck	10
Karyntya	6	Celowiec	Kraj koronny	15
Kraina	7	Lublana	,, ,, ...	15
Pobrzeże	8	Gorycya	Obwody Gorycya i Gradyska	10
	9	Rovigno	Obwód Istrya	10
	10	Tryest	Miasto z swym okręgiem	30
Tyrol i Vorarlberg	11	Insbruk	Obwód Insbruk	10
	12	Bregenc	,, Vorarlberg	10
	13	Botzen	,, Bryksen	10
	14	Roveredo	,, Trydent	10
Czechy	15	Praga	Obwody Praga i Pardubice	30
	16	Reichenberg	,, Leippa i Giczyn	20
	17	Eger	Obwód Eger	10
	18	Pilzno	,, Pilzno	10
	19	Budziejowice	,, Budziejowice	10
Morawia	20	Berno	,, Berno	20
	21	Ołomuniec	,, Ołomuniec	10
Szląsk	22	Opawa	Kraj koronny	10
Galicya	23	Kraków	Obwody: Krakowski, Wadowicki, Bocheński, Tarnowski, Sandecki, Jasielski, Rzeszowski	15
	24	Lwów	Obwody: Lwowski, Stanisławowski, Sanocki, Samborski, Przemyślski, Żołkiewski, Stryjski, Kołomyjski	15
	25	Brody	Obwody: Złoczowski, Tarnopolski, Brzeżański, Czortkewski	10
Bukowina	26	Czerniowce	Kraj koronny	10
Węgry	27	Preszburg	Administracyjny dystrykt	15
	28	Oedenburg	,, ,, ...	15
	29	Peszt	,, ,, ...	30
	30	Koszyce	,, ,, ...	15
	31	Debreczyn	,, ,, ...	15
Wojewodyna i Banat	32	Temeszwar	,, ,, ...	20
Siedmiogród	33	Kołozwar	Klausenburgski i Bettegski dystrykt .	15
	34	Kronstad	Hermanstadzki dystrykt, z filialnemi dystryktami Bistryce i Kronstadt, i dystrykt Fogaraszski i Udwarhelyjski .	15
Kroacya i Slawonia	35	Osiek (Essek)	Slawonia	15
	36	Zagrzeb (Agram)	Kroacya	15
	37	Fiume	Kroackie pobrzeże	20
Pogranicze wojskow.	38	Poźniej ustanowi się.		
	39			
	40			
Dalmacya	41	Zara	Obwód Zara	10
	42	Spalato	,, Spalato	10
	43	Dubrownik	Obwody Dubrownik i Kattaro	10
Wenecya	44	Wenecya	Delegacya Wenecya	30
	45	Udyne	,, Udyne	15
	46	Trewiso	,, Trewiso	10
	47	Padwa	,, Padwa	10
	48	Vicenza	,, Vicenca	10
	49	Belluno	,, Belluno	10
	50	Rowigo	,, Rowigo	10
	51	Werona	,, Werona	15
Medyolan	52	Medyolan	,, Medyolan	30
	53	Mantua	,, Mantua	15
	54	Kremona	,, Kremona	10
	55	Lodi	,, Lodi	10
	56	Pawia	,, Pawia	10
	57	Bergamo	,, Bergamo	15
	58	Brescia	,, Brescia	15
	59	Komo	,, Komo	10
	60	Sondryo	,, Sondryo	10

Verzeichniss

der in den einzelnen Kronländern zu errichtenden Handels- und Gewerbe-Kammern.

Kronländer	Fortlaufende Nr.	Standort	Bezirk	Zahl der Mitglieder
Nieder-Oesterreich	1	Wien	das Kronland	30
Ober-Oesterreich	2	Linz	„ „	20
Salzburg	3	Salzburg	„ „	10
Steiermark	4	Gratz	die Kreise Gratz und Marburg	20
	5	Loeben	der Kreis Bruck	10
Kärnthen	6	Klagenfurt	das Kronland	15
Krain	7	Laibach	„ „	15
Küstenland	8	Görz	die Kreise Görz und Gradiska	10
	9	Rovigno	der Kreis Istrien	10
	10	Triest	die Stadt und ihr Gebiet	30
Tirol u. Vorarlberg	11	Innsbruck	der Kreis Innsbruck	10
	12	Bregenz	„ „ Vorarlberg	10
	13	Botzen	„ „ Brixen	10
	14	Roveredo	„ „ Trient	10
Böhmen	15	Prag	die Kreise Prag und Pardubitz	30
	16	Reichenberg	„ „ Leippa und Gitschin	20
	17	Eger	der Kreis Eger	10
	18	Pilsen	„ „ Pilsen	10
	19	Budweis	„ „ Budweis	10
Mähren	20	Brünn	„ „ Brünn	20
	21	Olmütz	„ „ Olmütz	10
Schlesien	22	Troppau	das Kronland	10
Galizien	23	Krakau	die Kreise: Krakau, Wadowice, Bochnia, Tarnow, Sandec, Jaslo, Rzeszow	15
	24	Lemberg	die Kreise: Lemberg, Stanislaus, Sanok, Sambor, Przemysl, Zolkiew, Stry, Kolomea	15
	25	Brody	die Kreise: Zloczow, Tarnopol, Brzezan, Czortkow	10
Bukowina	26	Czernowitz	das Kronland	10
Ungarn	27	Pressburg	der Verwaltungs-District	15
	28	Oedenburg	„ „ „	15
	29	Pesth	„ „ „	30
	30	Kaschau	„ „ „	15
	31	Debreczin	„ „ „	15
Woiwodina u. Banat	32	Temesvár	„ „ „	20
Siebenbürgen	33	Klausenburg	der Klausenburger und Retteger District	15
	34	Kronstadt	der Hermannstädter District, mit den Filial-Districten Bistritz u. Kronstadt und der Fogarascher u. Udvarhelyer District	15
Croatien u. Slavonien	35	Essek	Slavonien	15
	36	Agram	Croatien	15
	37	Fiume	croatische Seeküste	20
Militärgränze	38		Nachträglich zu bestimmen	
	39			
	40			
Dalmatien	41	Zara	der Kreis Zara	10
	42	Spalato	„ „ Spalato	10
	43	Ragusa	die Kreise Ragusa und Cattaro	10
Venedig	44	Venedig	die Delegation Venedig	30
	45	Udine	„ „ Udine	15
	46	Treviso	„ „ Treviso	10
	47	Padua	„ „ Padua	10
	48	Vicenza	„ „ Vicenza	10
	49	Belluno	„ „ Belluno	10
	50	Rovigo	„ „ Rovigo	10
	51	Verona	„ „ Verona	15
Mailand	52	Mailand	„ „ Mailand	30
	53	Mantua	„ „ Mantua	15
	54	Cremona	„ „ Cremona	10
	55	Lodi	„ „ Lodi	10
	56	Pavia	„ „ Pavia	10
	57	Bergamo	„ „ Bergamo	15
	58	Brescia	„ „ Brescia	15
	59	Como	„ „ Como	10
	60	Sondrio	„ „ Sondrio	10

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Częśé XXXV.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 30. Marca 1850.
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 28. Czerwca 1851.

123.

Rozporządzenie ministerstwa kultury krajowej i górnictwa z dnia 14. Marca 1850,

dotyczące prowizorycznej organizacyi władz górniczych w krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska.

Stosownie do Najwyższego patentu z d. 7. Marca 1850, zaprowadzają się celem zawiadowania urzędowemi sprawami górniczo-lennemi, górniczo-policyjnemi i górniczo-dyscyplinarnemi, w krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska, aż do powszechnej organizacyi władz górniczych, prowizoryczne c. k. starostwa górnicze z eksponowanemi komisaryatami górniczemi, których siedlisko urzędowe, zakres działania, stan personalu i płacy, równie jak postępowanie przy oddaniu i odebraniu niniejszem jest oznaczone:

§. 1.

C. k. prowizoryczne starostwa górnicze w rzeczonych krajach koronnych założą tymczasowo siedliska urzędu swego w Joachimsthal, Mies, Přibram, Kuttenberg i w Bernie. Starostwu onemu w Joachimsthal podporządkowane zostaną dwa komisaryaty górnicze w Schlaggenwald i Klostergrab czyli w Cieplicach, każdemu zaś z innych starostw górniczych, podlegać będzie jeden z takich komisaryatów górniczych, siedlisko swe w Pilznie, Schlan, Rudolfstadt lub w Budziejowicach i w Morawskiej Ostrawie założyć mających.

§. 2.

Komisaryaty górnicze, zostają naprzeciw nadporządkowanym sobie starostwom górniczym w tym samym stosunku służbowym co dawniejsze c. k. substytucye górniczo-sądowe (zastępcze sądy górnicze), naprzeciw dawniejszym c. k. sądom górniczym; pierwsze przeto ściśle stosować się będą do istniejących jeszcze w tej mierze przepisów, mianowicie zaś zostawiają się wszelkie nadawania kopalnicze, wyłącznie starostwom górniczym, wszelkie koncesye hutnicze, ministerstwu kultury krajowej i górnictwa.

§. 3.

C. k. prowizoryczne starostwa górnicze, podlegają bezpośrednio ministerstwu kultury krajowej i górnictwa, i oraz znosi się dotychczasowa działalność istniejącego dawniej c. k. gubernium krajowego, a teraźniejszego namiestnikostwa w Pradze jako

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXXV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 30. März 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 28. Juni 1851.

123.

Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen vom 14. März 1850,

über die provisorische Organisirung der Bergbehörden in den Kronländern Böhmen Mähren und Schlesien.

In Gemässheit des Allerhöchsten Patentes vom 7. März 1850 werden zur Verwaltung der berglehensämtlichen, bergpolizeilichen und Berg-Disciplinar-Angelegenheiten in den Kronländern Böhmen, Mähren und Schlesien bis zu einer allgemeinen Organisirung der Bergbehörden, provisorische k. k. Berghauptmannschaften, mit exponirten Bergcommissariaten errichtet, deren Amtssitz, Wirkungskreis, Personal- und Besoldungsstand, nebst dem Verfahren bei der Amtsübergabe und Uebernahme im Nachstehenden bestimmt wird:

§. 1.

Die k. k. provisorischen Berghauptmannschaften für die genannten Kronländer werden vor der Hand in Joachimsthal, Mies, Pribram, Kuttenberg und Brünn ihre Amtssitze haben. Der ersten werden zwei Bergcommissariate, in Schlaggenwald und Klostergrab oder Töplitz, jeder der anderen Berghauptmannschaften je ein solches Bergcommissariat untergeordnet, welche in Pilsen, Schlan, Rudolfsstadt oder Budweis und Mährisch-Ostrau ihren Sitz haben sollen.

§. 2.

Die Bergcommissariate werden gegen die, ihnen vorgesetzten Berghauptmannschaften in jenem dienstlichen Verhältnisse stehen, wie diess bei den vormaligen k. k. Berggerichts-Substitutionen gegen die ehemaligen k. k. Berggerichte der Fall war; die ersteren haben sich daher genau nach den diessfalls noch bestehenden Vorschriften zu benehmen, insbesondere aber werden alle Bergwerksverleihungen ausschliesslich den Berghauptmannschaften, alle Hüttenwerksconcessionen dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen vorbehalten.

§. 3.

Die k. k. prov. Berghauptmannschaften werden unmittelbar dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen unterstehen und die bisherige Wirksamkeit des vormaligen k. k. Landesguberniums, und der gegenwärtigen k. k. Statthalterei in Prag als 2. Instanz in Berg-

drugiej instancyi w sprawach górniczo-lennych, górniczo-policyjnych i górniczo-dyscyplinarnych. Jednakże zostawia się namiestnikom w każdym kraju koronnym ów wpływ na władze górnicze, który oni jako najwyższy organ rządowy kraju koronnego w publicznym interesie wykonywać za potrzebne uznają.

§. 4.

Działalność starostw powiatowych, rozciąga się bezpośrednio, t. j. przez podporządkowane im komisaryaty górnicze na cały im przydzielony dystrykt.

Bezpośrednie załatwianie interesów, przystoi pierwszym, tylko w pewnym ściślejszym zakresie, ostatnim zaś w całym im przekazanym dystrykcie.

§. 5.

Działalność tę, oznacza następna tabela:

lehens-, Bergpolizei- und Berg-Disciplinar-Angelegenheiten wird aufgehoben. Jedoch bleibt den Statthaltern in jedem Kronlande jener Einfluss auf die Bergbehörden vorbehalten, welchen sie, als oberstes Regierungs-Organ des Kronlandes, im öffentlichen Interesse auszuüben für nothwendig erachten.

§. 4.

Der Wirkungskreis der Berghauptmannschaften erstrecket sich unmittelbar, d. i. mittelst der ihnen untergeordneten Bergcommissariate, über den ganzen, ihnen zugewiesenen District.

Die unmittelbare Geschäftsbesorgung steht den Ersteren nur in bestimmten engeren Kreisen, den Letzteren aber in dem ganzen ihnen angewiesenen Districte zu.

§. 5.

Diese Wirkungskreise werden in folgender Tabelle bestimmt.

Nazwisko władzy górniczej	DZIAŁALNOŚĆ				
	starostw górniczych			komisaryatów górniczych	
	pośrednia	bezpośrednia		obwód	starostwa górnicze
	obwód	obwód	starostwa górnicze		
I. prow. starostwo górnicze **Joachimsthal.**	Eger i Czeska-Leippa.	Eger.	Joachimsthal. Graslitz. Kaaden.		
Komisaryat górniczy Schlaggenwald.	—	—	—	Eger	Eger, Falkenau, Plan, Tachau, Karlsbad, Luditz.
Komisaryat górniczy Klostergrab czyli Cieplice.	—	—	—	Eger, Czeska-Leippa.	Saaz, Brüx, Töplitz. cały
II. prow. starostwo górnicze **Mies.**	Pilzno.	Pilzno.	Bischofteinitz, Taus, i powiat sądowy Mies.		
Komisaryat górniczy Pilzno.		—	—	Pilzno	Pilzno (wyjąwszy powiat sądowy Mies) Rokitzan, Kralovitz, Klattau, Prestitz. Scsüttenhofen, Winterberg, Prachotiz, Pisek, Strakonitz i Brzeznitz.
III. prow. starostwo górnicze **Přibram.**	Praga.	Praga.	Smichow, Eule, Karolinenshal, Přibram, Horzowitz.		
Komisaryat górniczy Schlam.	—	—	—	Praga.	Schlan, Melnik, Rakonitz.
IV. prow. starostwo górnicze **Kuttenberg.**	Budziejowice, Pardubice, Gitschin.	Pardubice, Gitschin.	cały		
Komisaryat górniczy Rudolfsstadt czyli Budziejowice.	—	—	—	Budziejowice	cały
V. prow. starostwo górnicze **Berno.**	Całe kraje koronne Morawia i Szląsk.	Ołomuniec. Berno.	Węgierski Hradisch, Węgierski Brod. cały		
Komisaryat górniczy Morawska-Ostrawa.				Ołomuniec Kraj koronny Szląsk.	Ołomuniec, Sternberg, Schönberg, Hohenstadt, Littau, Neutitschein, Weisskirchen, Mistek, Wall, Messeritsch, Kremsier, Holleschau. cały

Name der Bergbehörde	Wirkungskreis der Berghauptmannschaften: mittelbarer – Kreis	unmittelbarer – Kreis	unmittelbarer – Bezirkshauptmannschaften	Bergcommissariate – Kreis	Bergcommissariate – Bezirkshauptmannschaften
I. prov. Berghauptmannschaft **Joachimsthal.**	Eger *und* Böhmisch-Leippa.	Eger.	Joachimsthal, Graslitz, Kaaden.		
Bergcommissariat Schlaggenwald.	—	—	—	Eger.	Eger, Falkenau, Plan, Tachau, Karlsbad, Luditz.
Bergcommissariat Klostergrab *oder* Töplitz.	—	—	—	Eger, Böhmisch-Leippa.	Saaz, Brüx, Töplitz. } *ganz.*
II. prov. Berghauptmannschaft **Mies.**	Pilsen.	Pilsen.	Bischofteinitz, Taus, *und der Gerichtsbezirk* Mies.		
Bergcommissariat Pilsen.	—	—	—	Pilsen.	Pilsen (*mit Ausnahme des Gerichtsbezirkes* Mies), Rokitzan, Kralovitz. Klattau, Prestitz, Schüttenhofen, Winterberg, Prachotitz, Pisek, Strakonitz *und* Brzeznitz.
III. prov. Berghauptmannschaft **Pribram.**	Prag.	Prag.	Smichow, Eule, Karolinenthal, Přibram, Horzowitz.		
Bergcommissariat Schlan.	—	—	—	Prag.	Schlan, Melnik, Rakonitz.
IV. prov. Berghauptmannschaft **Kuttenberg.**	Budweis, Pardubitz, Gitschin.	Pardubitz, Gitschin.	} *ganz.*		
Bergcommissariat Rudolfsstadt *oder* Budweis.	—	—	—	Budweis.	} *ganz.*
V. prov. Berghauptmannschaft **Brünn.**	*Die ganzen Kronländer Mähren und Schlesien.*	Olmütz. Brünn.	Ungar.-Hradisch, Ungarisch-Brod. } *ganz.*	Olmütz.	Olmütz, Sternberg, Schönberg, Hohenstadt, Littau, Neutitschein, Weisskirchen, Mistek, Wall, Messeritsch. Kremsier, Holleschau.
Bergcommissariat Mährisch-Ostrau.	—	—	—	*Kronland Schlesien*	} *ganz.*

§. 6.

Przy każdem c. k. starostwie górniczem, prowizorycznie ustanawia się:

	z płacą roczną	z klasą dyet
1. starosta górniczy	1400 złt. r.	VII.
1. rozmiernik górniczy . - . . .	800 „	IX.
1. aktuaryusz	500 „	XI.
1. kancelista	400 „	XII.
1. sługa urzędowy	300 „	(sługa niższy)

Przy każdym komisaryacie górniczym:

1. komisarz górniczy	900 złt. r.	IX.
1. kancelista	400 „	XII.
1. sługa	250 „	—

Jeżeli ustanowieni, nie mogą być pomieszczeni w kwaterach skarbowych, należy się im jako kwaterowe, 10 odsetków płacy ich.

§. 7.

Ustanowieni c. k. prow. starostowie górniczy, przyłożą ku temu starania, ażeby do 15. Kwietnia 1850, zostały wynalezione i urządzone lokalności urzędowe dla wszystkich władz górniczych, i aby wszystkie osoby urzędowe, zajęły swe posady nowe, poczem natychmiast oddanie urzędu i odebranie stopniowo postępować ma, aby nastąpić mogło z rozpoczęciem działania nowych władz sądowych, zarówno też i działanie władz górniczych w całej objętości.

§. 8.

Załączona tu instrukcya, oznacza postępowanie przy oddaniu urzędu i odebraniu onegoż, wszelakoż nie odnosi się niniejszy przepis do owych starostw górniczych, które obejmują tylko miejsce dotychczasowych sądów górniczych w siedliskach urzędów tychże ostatnich, i przy których więc już samo przez się rozumie się, że wszystkie akta, książki, ruchome i nieruchome dokumenta inwentarne, mających być rozwiązanemi sądów górniczych, przejść winny w zarząd i odpowiedzialność nowych starostw górniczych.

§. 9.

Starostowie górniczy o to staranie mieć winni, ażeby do tej chwili, kiedy wejdzie w życie sądownictwo górnicze, przy wyznaczonych ku temu c. k. sądach krajowych, gałęź tę zarządu sprawiedliwości bez przerwy wykonywały starostwa górnicze, jak się to już dotąd działo przy sądach górniczych i substytucyach górniczo-sądowych.

§. 10.

Co do zawiadywania sprawami górniczo-lennemi, górniczo-policyjnemi i górniczo-dyscyplinarnemi, winny starostwa górnicze i komisaryaty górnicze, aż do wydania

§. 6.

Bei jeder k. k. Berghauptmannschaft werden provisorisch bestellt

	mit Jahresgehalt.	mit Diäten-Classe.
1 Berghauptmann	1400 fl.	VII.
2 Markscheider	800 „	IX.
1 Actuar	500 „	XI.
1 Kanzellist	400 „	XII.
1 Amtsdiener	300 „	(mind. Diener.)

Bei jedem Berg-Commissariate:

1 Berg-Commissär.	900 fl.	IX.
1 Kanzellist	400 „	XII.
1 Diener	250 „	—

In soferne die Angestellten nicht in Aerarial-Quartieren untergebracht werden können, gebühren denselben ausserdem 10 Percent des Gehaltes als Quartiergeld.

§. 7.

Die bestellten k. k. prov. Berghauptmänner werden dahin zu wirken haben, dass bis 15. April 1850 die Amtslocalitäten für alle Bergbehörden ausgemittelt und eingerichtet, und die Amts-Individuen sämmtlich auf ihren neuen Posten seyn werden, wonach die Amtsübergabe und Uebernahme sogleich zu beginnen und in der Art allmälig fortzuschreiten hat, dass mit Beginn der Wirksamkeit bei den neuen Gerichtsbehörden, auch jener der Bergbehörden im vollen Umfange erfolgen könne.

§. 8.

Das Verfahren bei der Amtsübergabe und Uebernahme ist in der beiliegenden Instruction vorgezeichnet, jedoch bezieht sich diese Vorschrift nicht auf jene Berghauptmannschaften, welche nur an die Stelle der bisherigen Berggerichte an den Amtssitzen der letzteren treten, und bei denen es sich nur von selbst versteht, dass sämmtliche Acten, Bücher, bewegliche und unbewegliche Inventarialstücke der aufzulösenden Berggerichte in die Verwaltung und Haftung der neuen Berghauptmannschaften übergehen.

§. 9.

Die Berghauptmänner haben Sorge zu tragen, dass bis zu dem Zeitpuncte, wo die Ausübung der Berggerichtspflege bei den hiezu ausersehenen k. k. Landesgerichten in das Leben tritt, dieser Zweig der Justizverwaltung von den prov. Berghauptmannschaften ohne Unterbrechung, wie diess bis nun bei den Berggerichten und Berggerichts-Substitutionen geschah, ausgeübt werde.

§. 10.

In der Verwaltung der berglehensämtlichen, bergpolizeilichen und Bergdisciplinar-Geschäfte haben sich die prov. Berghauptmannschaften und Bergcommissariate bis zu dem Er-

nowej ustawy górniczej, postępować wedle obowiązujących jeszcze w tej mierze w krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska regulaminów górniczych, patentów Najwyższych i rozporządzeń dodatkowych, a zaś co do prowadzenia rachunkowości i interesów kasowych, przy których aktuaryusz jako kasyer, a kancelista jako kontrolor, pod odpowiedzialną kontrolą starosty górniczego ustanowieni są, służą za prawidło przy odbywaniu czynności zachodzących, istniejące dotąd przepisy rachunkowe i kasowe, a wszystkim stronom, które w tym względzie, z powodu odmówionej lub bezprawnej czynności urzędowej władz górniczych, zażalaćby się miały, wolno będzie szukać zaradzenia przeciw urzędowaniu komisaryatów górniczych u starostw górniczych, a przeciw onemu tychże ostatnich u ministerstwa kultury krajowej i górnictwa.

Przy odwołaniach takowych jednak, przestrzegać należy terminów, jakie obecnie istniejącemi przepisami wytknięto pod względem rekursów przeciw decyzyom tak zwanym górniczo-kameralnym.

§. 11.

Skoro c. k. prow. starostwo górnicze z podporządkowanemi komisaryatami górniczemi znajduje się w tem położeniu, iż rozpocząć może działalność swą nad cały mu przekazany dystrykt, winien starosta górniczy zawiadomić o tem c. k. namiestnika kraju koronnego z tem upraszaniem, aby publiczne ogłoszenie terminu zarządzić raczył.

Toż samo doniesienie uczynić ma starosta górniczy także i do ministerstwa kultury krajowej i górnictwa.

Aż do onejże chwili, pozostaje w mocy dotychczasowe interesów sprawowanie górniczo-kameralne z swym porządkiem instancyj, wyjątek miejsce ma tylko dla starostwa górniczego w Bernie, które po nastąpionem rozpoczęciu urzędowania starosty górniczego dla krajów koronnych Morawii i Szląska, samodzielnie swój urząd piastować ma, gdzie podporządkowanie pod c. k. sąd górniczy w Kuttenbergu natychmiast ustaje, zwierzchnicze substytucye górnicze w tych krajach koronnych, dopókąd takowe jeszcze istnieją, starostwu górniczemu w Bernie poddane będą, i potrzebne oraz oddanie aktów ze strony sądu górniczego Kuttenberg, natychmiast doń nastąpić musi.

Thinnfeld m. p.

scheinen eines neuen Berggesetzes, nach den für die Kronländer Böhmen, Mähren und Schlesien diessfalls noch geltenden Bergordnungen, allerhöchsten Patenten und Nachtragsverordnungen, und in der Führung der Rechnungs- und Cassegeschäfte, wozu der Actuar als Cassier und der Kanzellist als Controlor unter der verantwortlichen Aufsicht des Berghauptmannes bestimmt sind, nach den hierüber bis nun bestehenden Rechnungs- und Casse-Vorschriften zu benehmen, und es steht allen Parteien, welche sich in dieser Beziehung wegen einer verweigerten oder gesetzwidrigen Amtshandlung der Bergbehörden beschweren zu können vermeinen, frei, gegen die Amtshandlungen der Bergcommissariate bei den Berghauptmannschaften und gegen jene der letzteren unmittelbar bei dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen Abhilfe zu suchen.

Diese Berufungen sind jedoch an die nach den dermaligen Gesetzen für Recurse gegen sogenannte Bergcameral-Erkenntnisse vorgeschriebenen Termine gebunden.

§. 11.

Sobald eine k. k. prov. Berghauptmannschaft mit den untergeordneten Bergcommissariaten sich in der Lage befindet, ihre Amtswirksamkeit über den ganzen zugewiesenen District eröffnen zu können, hat der Berghauptmann dem k. k. Statthalter des Kronlandes hievon die Anzeige mit dem Ersuchen zu machen, die öffentliche Bekanntgebung dieses Termines veranlassen zu wollen.

Die gleiche Anzeige ist von dem Berghauptmanne auch an das Ministerium für Landescultur und Bergwesen zu erstatten.

Bis zu diesem Zeitpuncte bleibt die dermalige Bergcameral-Geschäftsführung mit ihrem Instanzenzuge in Wirksamkeit, nur für die Berghauptmannschaft Brünn tritt die Ausnahme ein, dass selbe nach erfolgtem Dienstesantritte des Berghauptmannes für die Kronländer Mähren und Schlesien selbständig ihr Amt zu verwalten hat, und die Unterordnung unter das k. k. Berggericht Kuttenberg sogleich aufhört, die obrigkeitlichen Berggerichts-Substitutionen dieser Kronländer, so lange sie noch bestehen, der Berghauptmannschaft Brünn untergeordnet werden, und die nothwendige Acten-Uebergabe vom Berggerichte Kuttenberg an dieselbe sogleich erfolgen muss.

Thinnfeld m. p.

Załączenie do Nru 123.

Instrukcya

dla instytucyj górniczo-sądowych i sądów górniczych w krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska, do przygotowania i uskutecznienia oddania interesów rządowych górniczo-lennych nowym władzom cesarskim górniczo-lennym.

§. 1.

Instrukcya ta oznacza:

A. Roboty przygotowawcze

a) do oddania aktów górniczo-lennych,

b) dotyczące potrzebnych wykazów co do administracyi rzeczy podatkowej i wykonywania nadzoru górniczego.

B. Środki, celem nadzorowania prac przygotowawczych.

C. Tryb i sposòb oddania.

D. Postępowanie władz obejmujących w pierwszym czasie po nastąpionem oddaniu.

A. Prace przygotowawcze.

a) Co do oddania aktów.

§. 2.

Wszystkie już wytoczone i do terminu oddania wytoczonemi będące interesa, jak najspieszniej mają być załatwione, ażeby li tylko nieuchronne zaległości interesów na nowe władze przeszły. Komisye, przypadające w peryodzie oddania lub na najbliższe następne dni po temże, odłożone być winny jeszcze przez władze odstępujące na stosowniejszy czas, o czem strony zawiadomić należy.

§. 3.

Akta bieżących interesów, będą starannie od ukończonych oddzielone.

§. 4.

Do bieżących interesów należą:

1. Wszystkie podania, których w czasie oddania, wedle przypuszczenia §. 2, albo wcale nie załatwiono jeszcze, albo przeciw rezolucyom onychże rekurs założono.
2. Podania, przy których wolne jeszcze jest dalsze odwołanie się od rezolucyj onychże.
3. Wszystkie sprawy, dotyczące szurfowania, pierwszeństwa co do nadania lenna kopalniczego, uprawnienia górniczego, opróżnienia (przepadu) uprawnień górniczych, a ogólnie wszystkie sprawy, w których się oczekuje nowych podań.

§. 5.

Jeżeli przez nowe powiaty urzędowe nastąpiłoby rozdzielenie dotychczasowego powiatu substytucyi górniczej albo sądu górniczego, mają tylko podzielne bie-

Beilage zu Nr. 123.

Instruction

für die Berggerichts-Substitutionen und Berggerichte der Kronländer Böhmen, Mähren und Schlesien zur Vorbereitung und Bewerkstelligung der berglehensämtlichen Geschäftsübergabe an die neuen landesfürstlichen Berglehensbehörden.

§. 1.

Diese Instruction bestimmt:

A. Die Vorbereitungsarbeiten

a) zur Uebergabe der Berglehensacten,

b) bezüglich der zur Verwaltung des Abgabenwesens und zur Handhabung der Bergbau-Oberaufsicht nöthigen Ausweise.

B. Die Massregeln zur Ueberwachung der Vorbereitungsarbeiten.

C. Die Art und Weise der Uebergabe.

D. Das Benehmen der übernehmenden Behörden in der nächsten Zeit nach erfolgter Uebergabe.

A. Vorbereitungsarbeiten.

a) Rücksichtlich der Actenübergabe.

§. 2.

Alle bereits anhängigen und bis zum Uebergabstermine noch anhängig werdenden Geschäfte sind möglichst schnell zu erledigen, damit nur die unvermeidlichen Geschäftsrückstände an die neuen Behörden übergehen. Commissionen, welche in der Uebergabsperiode oder in die nächsten Tage darnach fallen würden, sind noch von den abtretenden Behörden auf einen geeigneten Zeitpunct zu verlegen, und die Parteien hiervon zu verständigen.

§. 3.

Die Acten der laufenden Geschäfte sind von jenen der beendeten Geschäfte sorgfältig zu trennen.

§. 4.

Zu den laufenden Geschäften gehören:

1. Alle Eingaben, worüber zur Zeit der Uebergabe nach Zulass des §. 2 entweder noch keine Erledigung erfolgte, oder gegen deren Erledigung eine höhere Berufung im Zuge sich befindet.
2. Eingaben, gegen deren Erledigung die höhere Berufung noch offen steht.
3. Alle Schurf-, Muthungs-, Freifahrungs- und überhaupt alle Angelegenheiten, worüber neuerliche Eingaben zu erwarten sind.

§. 5.

Falls durch die neuen Amtsbezirke eine Zerstückelung des bisherigen Bezirkes einer Berggerichts-Substitution oder eines Berggerichtes erfolgt seyn sollte, sind nur die theilbaren laufenden Geschäfte auch nach den bezüglichen Gebietsantheilen zu trennen und

żące interesa wedle właściwych okręgu części być oddzielone i tym władzom przekazane, które co do tych części okręgu zająć mają miejsce władzy odstępującej.

Niepodzielne bieżące zaś interesa będą w takim razie tej władzy przekazane, której ważniejsza część okręgu przypadła, n. p. przy proźbach o pierwszeństwo co do uprawnienia kopalniczego i przy pojedynczych pokładach kopalnianych, miejsce znalezienia rudy, przy pomiarach kopalnianych, na mocy ustaw w jeden kompleks połączonych, główne miejsce przedsiębiorstwa kopalniczego. Niepodzielne przedmioty n. p. księgi urzędowe, tudzież akta ukończonych już interesów przekazane być mają zawsze tylko jednemu z dotychczasowych sądów górniczych, a to z reguły temu, któremu dotąd podlegała władza odstępująca; w przypadku zaś rozdzielenia powiatu, temu, któremu większa część przypadła lub pozostała.

§. 6.

Oddzielone, a w razie §fu 5. podług części ziem odłączone akta bieżących interesów dzielą się znowu na:

I. Podania niezałatwione (niezrezolwowane), do których się liczą podania, wyszczególnione pod 1. i 2. §fu 4. i na

II. załatwione (zrezolwowane) lecz nie ukończone interesa, do których należą namienione pod 3. §fu 4.

Tak do jednych, jak do drugich (I. i II.) załączone będą akta przygotowawcze, gdyby się jakie znajdowały.

§. 7.

Względem tak oddzielonych aktów interesów bieżących, sporządzone będą podług oddziałów, w §. 6. oznaczonych, podwójne wykazy oddania w ten sposób, ażeby z nich prędko powziąć można

a) władzę, której zostały przekazane,

b) rok,

c) liczbę protokołu, i

d) liczbę części każdego pojedynczego aktu wraz z aktami przygotowawczemi.

Do tych wykazów, które sporządzone bywają dla dotychczasowych sądów górniczych, wciągnąć także należy wszystkie protokoły podawcze, indeksa, księgi prenotacyjne i tym podobne, podług lat i liczby sztuk, mappy zaś podług ich nazwy i liczby sztuk.

§. 8.

Akta pokończonych interesów, gdzieby takowe nie były uporządkowane wedle przepisu instrukcyi manipulacyjnej z roku 1783, należy przynajmniej podług lat oddzielić i w bieżącym porządku liczb protokołowych w stosowne fascykuły ułożyć, które na arkuszu wytkniętym oznaczone będą liczbą tak roku jak fascykułu dotyczącego, tudzież najniższą i najwyższą protokołową liczbą aktów, w nich zawartych.

§. 9.

Względem ukończonych interesów także podwójne wykazy oddania winny być sporządzone, w których wyszczególnić należy władzę, dla której są przeznaczone, lata i fascykuły, do każdego roku należące, tudzież liczbę protokołową i liczbę aktów zamieszczonych.

jenen Behörden zuzuweisen, welche rücksichtlich dieser Gebietsantheile die Stelle der abtretenden Behörde einzunehmen haben.

Untheilbare laufende Geschäfte sind dagegen in diesem Falle jener Behörde zuzuweisen, welcher der wichtigere Gebietsantheil, z. B. bei Muthungen und einzelnen Grubenfeldern der Fundort, bei gesetzlich zu einem Complexe vereinigten Feldmassen der Haupt-Einbau zugefallen ist. Die untheilbaren Gegenstände, z. B. Geschäftsbücher, dann die Acten der beendeten Geschäfte sind aber immer nur einem der bisherigen Berggerichte und zwar in der Regel jenem zuzuweisen, welchem die abtretende Behörde bisher untergeordnet ist; in dem Falle der Bezirkszerstückung aber jenem, welchem der grössere Gebietsantheil zugefallen oder verblieben ist.

§. 6.

Die ausgeschiedenen und im Falle des §. 5 nach Gebietstheilen getrennten Acten der laufenden Geschäfte sind wieder abzutheilen in:

I. Unerledigte Eingaben, wozu die unter 1. und 2. des §. 4 genannten gehören, und in

II. erledigte aber nicht beendete Geschäfte, wozu die unter 3. des §. 4 erwähnten zu zählen sind.

Beiden (I. und II.) sind die etwaigen Voracten beizuschliessen.

§. 7.

Ueber die so gesonderten Acten der laufenden Geschäfte sind nach den im §. 6 festgesetzten Abtheilungen doppelte Uebergabs-Verzeichnisse in der Art zu verfassen, dass hieraus:

a) die Behörde, welcher sie zugewiesen sind,

b) das Jahr,

c) die Protokollszahl, und

d) die Anzahl der Stücke eines jeden Actes sammt den Voracten schnell zu übersehen ist.

In diejenigen dieser Verzeichnisse, welche für die bisherigen Berggerichte ausgefertigt werden, sind auch alle Einreichungs-Protokolle, Indices, Vormerkbücher und dergleichen nach den Jahrgängen und der Stückanzahl, Mappen aber nach ihrer Benennung und Stückzahl einzubeziehen.

§. 8.

Die Acten der beendeten Geschäfte sind dort, wo sie nicht nach Vorschrift der Manipulations-Instruction vom Jahre 1783 geordnet seyn sollten, wenigstens nach Jahrgängen abzutheilen und nach fortlaufender Ordnung der Protokollszahlen in passende Fascikel zu legen, und letztere auf einem Vorsteckbogen mit der Jahres- und der betreffenden Fascikelzahl, dann mit der niedrigsten und höchsten Protokollszahl der darin aufbewahrten Acten zu bezeichnen.

§. 9.

Ueber die Acten der beendeten Geschäfte sind ebenfalls doppelte Uebergabsverzeichnisse zu verfassen, und darin die Behörde, für welche sie bestimmt sind, die Jahrgänge und die einem jeden Jahrgange angehörenden Fascikel, dann die Protokolls- und Stückzahlen der inliegenden Acten zu verzeichnen.

b) Co do wykazów.

§. 10.

Aby nowym władzom górniczo-lennym możliwem uczynić tak ściągnienie zaległości dochodowych, wszelakoż tylko, o ile takowe wpływać winny do kasy rządowej, jak nieprzerwanny oraz zarząd rzeczy lenna-górniczego w ogólności, mają władze odstępujące, z oględem na przepis §fu 6., sporządzić wykazy następujące i prowadzić je aż do dnia oddania, a to:

a) wykaz zaległości stosownie do załączonego formularza A. względem zaległych z końcem ich urzędowania taks lenniczych, opłat dylacyjnych i kwartalnych, tudzież opłat karnych retardacyjnych, o ile takowe obecnie już są dochodami eraryalnemi.

b) wykazy terminów względem wyznaczonych komissyj, na pewny czas po oddaniu przypadających, równie jak względem stawienia się w sprawach lenniczych, a to z wyszczególnieniem dotyczącej liczby czynności urzędowej, przedmiotu, osób do sprawy wchodzących (interwencyjnych) terminu wyznaczonego i złożonej już lub powróconej zaliczki kosztów komissyjnych; nareszcie

c) wykazów składek bractwa co do składek bractwa, w powiecie władzy odstępującej znajdujących się.

Względem tych wykazów sporządza się spis pojedynczy, wyjąwszy wykaz pod A., który w podwójnym egzemplarzu będzie sporządzony.

§. 11.

Wyszczególnione w §. 7. i 9. spisy, tudzież wymienione w §. 10. wykazy i ekstrakty (wyciągi), składające się z kilku arkuszy, muszą stosownie do przepisów być zeszyte, każdego czasu zaś urzędownie zapieczętowane i podpisane.

B. Kontrola nad pracami przygotowawczemi.

§. 19.

Prace przygotowawcze bezzwłocznie mają być rozpoczęte i do końca Kwietnia 1850 wykonane.

§. 13.

Kontrola nad niemi przysłuża bezpośrednio dotychczasowym sądom górniczym.

Zastępcze sądy górnicze, winny przeto przed upływem wyznaczonego w §. 12. terminu zdać sprawę o stanie prac przygotowawczych, przełożonemu sądowi górniczemu, to zaś w 8 dni przed upływem powyższego terminu o stanie prac przygotowawczych tak swych własnych, jak przekazanych jego kontroli, ministerstwu kultury krajowej i górnictwa.

C. Oddanie urzędu.

§. 14.

Czas oddania urzędu począwszy od dnia 15. Kwietnia 1850. mogą sobie obrać oddające zastępcze sądy górnicze za porozumieniem starostw górniczych. Oddanie to

b) *Rücksichtlich der Ausweise.*

§. 10.

Um den neuen Berglehensbehörden die Einhebung der Gefällsrückstände, jedoch nur in soferne diese in die Staatscasse einzufliessen haben, und die ununterbrochene Verwaltung des Berglehenswesens überhaupt zu ermöglichen, haben die abtretenden Behörden mit Rücksichtnahme auf die Anordnung des §. 6 nachstehende Ausweise zu verfassen und bis zum Uebergabstage fortzusetzen, und zwar:

a) *einen Rückstands-Ausweis nach dem beiliegenden Formulare* A *über die mit Schluss ihrer Amtswirksamkeit rückständigen Lehenstaxen, Frist- und Quatembergelder, dann Saumsal-Strafbeträge, in soferne selbe schon dermalen Aerarial-Gefälle sind;*

b) *Termins-Ausweise rücksichtlich der, auf einen nach der Uebergabe fallenden Zeitraum anberaumten Commissionen und Tagfahrten in Lehensangelegenheiten, mit Angabe der betreffenden Geschäftszahl, des Gegenstandes, der intervenirenden Personen, des anberaumten Termines und des bereits erlegten oder abverlangten Commissionskosten-Vorschussbetrages; endlich*

c) *Bruderlad-Ausweise über die im Bezirke der abtretenden Behörde befindlichen Bruderladen.*

Ueber diese Ausweise sind mit Ausnahme jenes sub A, *welcher* in duplo *auszufertigen ist, einfache Verzeichnisse zu verfassen.*

§. 11.

Die im §. 7 und 9 erwähnten Verzeichnisse, dann im §. 10 angeführten Ausweise und Extracte sind, falls sie aus mehreren Bögen bestehen, vorschriftmässig zu heften, stets aber ämtlich zu siegeln und zu fertigen.

B. *Ueberwachung der Vorbereitungs-Arbeiten.*

§. 12.

Die Vorbereitungs-Arbeiten sind unverweilt in Angriff zu nehmen und bis Ende April 1850 zu vollenden.

§. 13.

Die Ueberwachung derselben liegt zunächst den bisherigen Berggerichten ob.

Die Berggerichts-Substitutionen haben daher vor Ausgang des im §. 12 festgesetzten Termines über den Stand der Vorarbeiten an das ihnen vorgesetzte Berggericht, dieses aber 8 Tage nach Ausgang des obigen Termines über den Stand der eigenen sowohl, als der ihrer Ueberwachung zugewiesenen Vorarbeiten, an das Ministerium für Landescultur und Bergwesen Bericht zu erstatten.

C. *Bewerkstelligung der Amtsübergabe.*

§. 14.

Der Zeitpunct der Uebergabe kann vom 15. April 1850 angefangen, von den übergebenden obrigkeitlichen Berggerichts-Substitutionen im Einverständnisse mit der Berghauptmannschaft gewählet werden. Die Uebergabe muss jedoch mit dem Zeitpuncte, wo die übrigen

musi jednak przy wszystkich władzach górniczych już być spełnionem i ukończonem z onym czasem, z którym sądy cesarskie rozpoczynają działanie swe.

§. 15.

Oddanie nastąpi w lokalności urzędowej tej c. k. władzy sądowo-górniczej, która stosownie do nowych powiatów urzędowych albo bezpośrednio albo pośrednio przez podwładny jej urząd cesarski, zająć ma miejsce władzy oddającej.

§. 16.

Co się tycze samego aktów oddania, ściśle przestrzegać należy przepisów, zawartych w instrukcyach, przez c. k. komisyę zaprowadzenia sądów dla krajów koronnych Czech i Morawii wydanych, o ile takowe zastósować się dają do właściwych stosunków władz górniczo-lennych.

§. 17.

Po uskutecznionem oddaniu, winna władza przejmująca, przesłać ministerstwu kultury krajowej i górnictwa, w ciągu dni 14 jeden równo-brzmiący egzemplarz protokołu oddania, wraz z należącemi alegatami i swemi własnemi uwagami.

§. 18.

Wolność od portoryum i stępla, przyznana §. 7-m instrukcyi z dnia 27. Wrześdia 1849, ma miejsce także i co do oddania zarządu górniczo-lennego, lecz przesełki tu dotyczące, opatrzone być winny na adresie oznaczeniem: „in Angelegenheiten der Berglehens-Verwaltung“ w sprawach zarządu górniczo-lenniczego.

Thinfeld m. p.

landesfürstlichen Gerichte ihre Wirksamkeit beginnen, auch bei allen Bergbehörden bereits vollzogen und beendet seyn.

§. 15.

Die Uebergabe hat in dem Amtslocale derjenigen k. k. Berggerichtsbehörde zu geschehen, welche nach Massgabe der neuen Amtsbezirke entweder unmittelbar oder mittelst eines, ihr untergeordneten landesfürstlichen Amtes, an die Stelle der übergebenden Behörde zu treten hat.

§. 16.

In Betreff der Uebergabsacten selbst, sind die Vorschriften der, von der k. k. Gerichts-Einführungs-Commission für die Kronländer Böhmen und Mähren erlassenen Instructionen, in soweit solche auf die besonderen Verhältnisse der Berglehens-Behörden eine Anwendung zulassen, genau zu beobachten.

§. 17.

Nach bewerkstelligter Uebergabe hat die übernehmende Behörde ein Pare des Uebergabs-Protokolles sammt dazu gehörigen Belegen mit ihren Bemerkungen binnen 14 Tagen an das k. k. Ministerium für Landescultur und Bergwesen zu übersenden.

§. 18.

Die im §. 7 der Instruction vom 27. September 1849 erwähnte Stämpel- und Portofreiheit hat auch rücksichtlich der Uebergabe der Berglehens-Verwaltung Anwendung zu finden, nur ist bei Versendungen die Adresse mit der Bezeichnung: „in Angelegenheiten der Berglehens-Verwaltung“ zu versehen.

Thinnfeld m. p.

Formularz A. do §. 10. instrukcyi.

Wykaz zaległości z końcem 18

Numer pozycyi wykazu i zapisania	Nazwisko i pomieszkanie dłużnika, tudzież nazwisko istności montanistycznej	Ekshibit		Zapisanie												Zaległość.								Uwaga.
				Taks			Opłat kwartalnych			Opłat dylacyjnych			Kar pieniężnych			Taks		Opłat kwartalnych		Opłat dilacyjnych		Kar pieniężnych		
		Nr.	Fascykuł	Specyfikacya	w summie		za czas	w summie		za termin i czas	w summie		za co?	w summie										
					zł.	kr.		zł	kr.		zł.	kr.		zł.	kr.	zł.	kr.	zł.	kr.	zł	kr	zł.	kr.	
1/15 We formie ułamka położyć się ma.																								Mianowicie tu wymienić należy środki, jakich użyto lub użyć potrzeba ku ściągnieniu.

Formular A. zum §. 10 der Instruction.

Rückstands-Ausweis auf den Schluss 18

Post-Nr. des Ausweises und der Vorschreibung	Name und Wohnort des Schuldners, dann Name der Entität.	Exhibit.		Vorschreibung.												Rückstand.								Anmerkung.
				Taxen.			Quatembergeld			Fristgeld			Strafgeld			Taxen.		Quatembergeld.		Fristgeld.		Strafgeld.		
		Nr.	Fascikel	Specification	Betrag.		für die Zeit.	Betrag.		für die Frist und Zeit.	Betrag.		wofür?	Betrag.										
					fl.	kr.		fl.	kr.		fl.	kr.		fl.	kr	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	
$^1/_{15}$ Ist in Bruchform anzusetzen.																								Sind vorzüglich die Behufs der Einhebung eingeleiteten oder einzuleitenden Massregeln zu benennen.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Rok 1850.

Kwartał drugi,

obejmujący

części XXXVI—LXXXII

od Nru 124—252.

wydane w miesiącach Kwietniu, Maju i Czerwcu 1850.

Wiedeń 1850.

Z ces. król. drukarni nadwornej i rządowej.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

Jahrgang 1850.

Zweiter Theil,

umfassend

die Stücke XXXVI – LXXXII,

ausgegeben in den Monaten April, Mai und Juni 1850, oder
die Nummern 124—252.

Wien, 1850.

Aus der kaiserlich-königlichen Hof- und Staatsdruckerei.

... państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Część XXXVI.

wydana i rozesłana dnia ... Kwietnia 1859.

128.

[illegible] z dnia 12. Marca 1859,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego,

Część XXXVI.

wydana i rozesłana [illegible] Kwietnia 1859.

158.

Rozporządzenie ministra [illegible] z dnia 12. Marca 1859,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik spraw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXXVI.

wydana i rozesłana 8. Kwietnia 1850.

124.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 19. Marca 1850,

do panów namiestników: w niższej Austryi, wyższej Austryi, Solnogrodzie, Czechach, Pobrzeżu, Styryi, Morawii, Szląsku, Karyntyi, Krainie, Tyrolu, do pana szefa krajowego w Galicyi, pana rządcy prezydyalnego krajowego w Dalmacyi, pana przełożonego komisyi gubernialnej w Krakowie, i pana starosty obwodowego na Bukowinie,

którem dawniejsze rozrządzenie ministeryalne z dnia 21. Stycznia 1850*) w ten sposób objaśnia się, iż pobłogosławienie tak zwanych mieszanych małżeństw przez ewanielickiego dusz starownika także i wtedy nastąpić może, kiedy małżeństwo przed katolickim dusz starownikiem pod udzieleniem kościelnego błogosławieństwa zawartem zostało.

Ponieważ zawarte w rozrządzeniu ministeryalnem z dnia 21. Stycznia r. b. odniesienie się do dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 28. Października 1841. L. 29427. (dokładniej: z dnia 3. Września 1841. L. 27353.) powód dało do zapytania, czy także i owe małżeństwa między jedną osobą do katolickiego, a drugą do ewanielickiego wyznania wiary należącą, przez ewanielickiego dusz starownika pobłogosławione być mogą, które nie tylko pod nieczynną assystencyą katolickiego dusz starownika zawartemi, lecz przez tegoż także w kościele katolickim podług obrządku katolickiego pobłogosławionemi zostały, przeto więc — lubo potwierdzenie tego zapytania bez tego w duchu i w myśli onego rozporządzenia oczywiście leży — w celu uchylenia wszelkiej możliwej wątpliwości niniejszem wyraźnie oświadcza się, iż pobłogosławienie tak zwanych mieszanych małżeństw przez ewanielickiego dusz starownika każdego czasu nastąpić może, skoro tylko małżeństwo oświadczeniem zezwolenia przed katolickim dusz starownikiem, czy to pod jego nieczynną assystencyą, czy pod udzieleniem błogosławieństwa kościelnego podług zwyczaju katolickiego, zawartem zostało, a oblubieńcy to metryką wykazali.

Thun m. p.

---

*) W części XIX. dziennika praw państwa z dnia 15. Lutego 1850. L. 36.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXXVI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 8. April 1850.

124.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 19. März 1850,

an die Herren Statthalter in Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Böhmen, Küstenland, Steiermark, Mähren, Schlesien, Kärnthen, Krain, Tirol; den Herrn Landeschef in Galizien, den Herrn Landespräsidiums-Verweser in Dalmatien, den Herrn Vorsteher der Gubernial-Commission zu Krakau, und den Herrn Kreishauptmann in der Bucowina,

wodurch der frühere Ministerial-Erlass vom 21. Jänner 1850 *) dahin erläutert wird, dass die Einsegnung sogenannter gemischter Ehen durch den evangelischen Seelsorger auch dann Statt finden könne, wenn der Eheabschluss vor dem katholischen Seelsorger unter Ertheilung der kirchlichen Einsegnung von Seite desselben vor sich gegangen ist.

Da die in dem Ministerial-Erlasse vom 21. Jänner d. J. enthaltene Berufung auf das Hofkanzleidecret vom 28. October 1841, Z. 29427 (richtig: vom 3. September 1841, Z. 27353) zu der Frage Anlass gegeben hat, ob auch jene Ehen zwischen einer dem katholischen und einer dem evangelischen Glaubensbekenntnisse angehörigen Person von dem evangelischen Seelsorger eingesegnet werden dürfen, welche nicht bloss unter passiver Assistenz des katholischen Seelsorgers geschlossen, sondern von demselben auch in der katholischen Kirche nach katholischem Ritus eingesegnet worden sind, so wird, obwohl die Bejahung dieser Frage ohnehin im Geiste und in der Absicht jener Verordnung unverkennbar liegt, zur Hintanhaltung jedes möglichen Zweifels hiermit ausdrücklich erklärt, dass die Einsegnung sogenannter gemischter Ehen durch den evangelischen Seelsorger jederzeit Statt finden könne, sobald der Eheabschluss durch die Einwilligungserklärung vor dem katholischen Seelsorger, sei es unter dessen passiver Assistenz oder unter Ertheilung der kirchlichen Einsegnung nach katholischem Gebrauche vor sich gegangen ist, und die Brautleute sich darüber mit dem Matrikelschein ausgewiesen haben.

Thun *m. p.*

**) Im XIX. Stücke des Reichsgesetzblattes vom 15. Februar 1850, Z. 36.*

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXXVI. Stück.

Ausgegeben und versendet am [illegible]

124.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom [illegible] März [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXXVII.

[illegible]

195.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXXVII.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 22. Maja 1851,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: dnia 5. Lipca 1851.

125.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 31. Marca 1850,

względem postępowania w sprawach wekslowych w król. Lombardzko-Weneckiem.

Aby postępowanie w sprawach wekslowych ile możności uprościć i przyspieszyć, raczył Najjaśniejszy Pan, na wniosek ministra sprawiedliwości i za doradą Rady ministrów, Najwyższą Swą rezolucyą z dnia 31. Marca 1850, zatwierdzić dla królestwa Lombardzko-Weneckiego, następujący przepis prowizoryczny:

§. 1.

Skargi wekslowe, bez względu czyli takowe z wekslów ciągnionych lub własnych wynikają, wnoszone być winny przed sąd wekslowy miejsca wypłaty, lub też miejsca zamieszkania, albo czasowego pobytu pozwanego.

Według §. 9. normy jurysdykcyjnej z dnia 29, Września 1819, są w sprawach wekslowych wyłącznie właściwemi w prowincyach Medyolanu i Wenecyi, sądy handlowe i wekslowe głównych miast tegoż nazwiska, w innych prowincyach zaś trybunały prowincyonalne.

§. 2.

Osoby wojskowe, będą o należytości z wekslów przed właściwy sąd wojskowy pozwane.

§. 3.

Do sądu, ze względu na miejsce wypłaty właściwego, posiadacz wekslu może jednym a tym samym aktem wynieść skargę przeciw wszystkim dłużnikom wekslowym, co też do innych sądów zewnątrz miejsca wypłaty, wtenczas tylko nastąpi, jeżeli miejsce ich zamieszkania znajduje się w tej samej prowincyi. Sąd względem głównego dłużnika, jest w ogólności właściwym także i względem ręczycieli wekslowych, którzy też wraz z głównym dłużnikiem jednym aktem pozwani być mogą.

§. 4.

Jeżeli skarga zasadza się na wekslu ciągnionym lub własnym, posiadającym wszystkie wymogi do ważności przepisane, tudzież weksel żadnej nie podlega wątpliwości, a oprócz oryginalnego wekslu, przedłożono oryginalny protest i oryginalny rachunek powrotny wraz z kartą kursu (o ile takowe akta pomocne do uzasadnienia prawa zaskarżenia są potrzebne), wówczas na żądanie powoda, wypłacenie summy wekslowej wraz z wyka-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXXVII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 9. April 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 5. Juli 1851.

125.

Verordnung des Justizministeriums vom 31. März 1850,

über das Verfahren in Wechselsachen für das lombardisch-venetianische Königreich.

Um das Verfahren in Wechselsachen möglichst zu vereinfachen und zu beschleunigen, haben Seine Majestät über Antrag des Justizministers und auf Einrathen des Ministerrathes mit Allerhöchster Entschliessung vom 31. März 1850 für das lombardisch-venetianische Königreich nachstehende provisorische Vorschrift zu genehmigen geruht:

§. 1.

Wechselklagen, sie mögen aus gezogenen oder eigenen Wechseln entspringen, sind entweder bei dem Wechselgerichte des Zahlungsortes oder des Wohnsitzes oder zeitweiligen Aufenthaltsortes des Geklagten anzubringen.

In den Provinzen Mailand und Venedig sind die Mercantil- und Wechselgerichte dieser Hauptstädte, in den übrigen Provinzen aber die Provinzialtribunale in Gemässheit des §. 9 der Jurisdictionsnorm vom 29. September 1819 in Wechselsachen ausschliessend zuständig.

§. 2.

Militärpersonen sind wegen Forderungen aus Wechseln vor dem zuständigen Militärgerichte zu belangen.

§. 3.

Bei dem competenten Gerichte des Zahlungsortes kann der Inhaber des Wechsels alle Wechselschuldner mit derselben Klage belangen. Bei anderen Gerichten ausserhalb des Zahlungsortes können mehrere Wechselschuldner nur dann mit einer Klage belangt werden, wenn sie in derselben Provinz ihren Wohnsitz haben. Wechselbürgen folgen überhaupt dem Gerichtsstande des Hauptschuldners und können mit ihm zugleich mittelst derselben Klage belangt werden.

§. 4.

Gründet sich die Klage auf einen mit allen zur Giltigkeit vorgeschriebenen Eigenschaften versehenen fremden oder eigenen Wechsel, so ist, wenn sich gegen den Wechsel keine Bedenken ergeben, und ausser dem Originalwechsel der Originalprotest und die Originalretourrechnung sammt Courszettel (in sofern diese Behelfe zur Begründung des Klagerechtes erforderlich sind) beigebracht werden, auf Verlangen des Klägers dem belangten Wechsel-

zanemi należytościami pobocznemi w ciągu dni trzech, pod zagrożeniem wekslowo-prawnej egzekucyi zapozwanemu dłżnikowi wekslowemu nakazanem być winno, bez uprzedniego wysłuchania jego.

§. 5.

Jeżeli skarga wekslowa jest przeciw kilku osobom wyniesioną, natedy każdemu pozwanemu zupełny egzemplarz skargi, wraz z załącznikami doręczyć należy. Jeżeliby nie złożono tyle egzemplarzy wraz z alegatami ile potrzeba, wtedy doręczenie pozwanym w kolei jak są w skardze lub w prożbie wymienieni, o ile liczba egzemplarzy, dowodami zaopatrzonych wystarczy, uskutecznić, a w rezolucyi wyrazić należy, dla których z spółzapozwanych doręczenie nie nastąpiło. Przeciw tym ostatnim skarga nie ma skutku.

§. 6.

Ci dłużnicy wekslowi, którym wypłata summy wekslowej w ciągu trzech dni nakazana, obowiązani są, w przeciągu tego samego terminu wszystkie swoje obrony do sądu podać i udowodnić. Bieg tego terminu, poczyna się od dnia doręczenia nakazu sądowego, do którego jednakowoż dni, przez które podane obrony poczytą szły, wliczone być nie powinny. Do ustnej w przedmiocie tym sądowej rozprawy, według prawa wekslowego, ma być jak najkrótszy termin stawienia się wyznaczony. Przeciw wydanemu nakazowi wypłaty, nie przypuszcza się rekursu.

§. 7.

Pomimo wiszącego sporu, powodowi na żądanie jego, egzekucyi celem zabezpieczenia, dozwolić należy.

§. 8.

Jeżeli powód żąda jedynie przedsięwzięcia postępowania wekslowego, lub jeżeli z przyczyny niedostateczności pokładanych dowodów, nie może mieć miejsca wydanie nakazu wypłaty, na skutek wniesionej skargi, termin stawienia się jak najkrótszy do ustnej rozprawy sądowej według prawa wekslowego wyznaczyć należy; a jeżeliby skarga przeciw kilku pozwanym, częścią w innych powiatach sądowych, w innych krajach koronnych, lub za granicą zamieszkałym, wyniesioną była, dzień do rozprawy w ten ten sposób oznaczyć się ma, ażeby każdy z zapozwanych przy takowej albo osobiście albo przez pełnomocnika, mógł być obecnym.

§. 9.

W sprawach wekslowych, sąd wszelkie skargi i prożby bezzwłocznie załatwiać, a rozprawy ile możności przyspieszać winien.

§. 10.

Postępowanie w sporze wekslowym, ustnie odbywać się winno. Piśmienne postępowanie, wtedy tylko miejsce mieć może, jeżeliby tego obie strony, przez podanie własnoręcznie podpisane, lub osobiście u sądu żądały, i termina do złożenia pism procesowych, za obopólnem porozumieniem się, oznaczyły.

§. 11.

W postępowaniu wekslowem, zachowane być mają przepisy, zawarte w §§. 20 aż włącznie do 22, 24, tudzież 27 aż włącznie do 52, 55 i 56. rozporządzenia względem sumarycznego postępowania w sporach cywilnych, zaprowadzonego w skutek Najwyższego postanowienia z dnia 31. Marca 1850, jednakże przytem oraz przestrzegać należy zmian następujących:

schuldner ohne dessen vorläufige Einvernehmung die Zahlung des Wechselbetrages sammt den ausgewiesenen Nebengebühren binnen drei Tagen unter Androhung wechselrechtlicher Execution aufzutragen.

§. 5.

Wird eine Wechselklage gegen mehrere Personen gerichtet, so muss jedem Beklagten ein vollständiges Exemplar der Klage sammt Beilagen zugestellt werden. Sind die erforderlichen Exemplare sammt Beilagen nicht überreicht worden, so ist die Zustellung an die Beklagten in der Reihe, wie sie in der Klage oder in dem Gesuche genannt sind, so weit die Zahl der belegten Exemplare reicht, zu bewerkstelligen und in dem Bescheide auszudrücken, an welche der Mitgeklagten die Zustellung nicht erfolgt. Gegen diese ist die Klage ohne Wirkung.

§. 6.

Jene Wechselschuldner, welchen die Zahlung des Wechselbetrages binnen drei Tagen auferlegt wurde, haben binnen derselben Frist alle ihre Einwendungen bei Gericht anzubringen und darzuthun. Diese Frist lauft vom Tage der Zustellung des gerichtlichen Auftrages; in dieselbe sind aber die Tage, während welcher die angebrachten Einwendungen auf der Post gelaufen sind, nicht einzurechnen. Hierüber ist eine Tagsatzung auf möglichst kurze Zeit zur mündlichen Verhandlung nach Wechselrecht anzuordnen. Gegen den bewilligten Zahlungsauftrag findet kein Recurs Statt.

§. 7.

Dem Kläger ist, ungeachtet dieser anhängigen Verhandlung, auf sein Ansuchen die Execution zur Sicherstellung zu ertheilen.

§. 8.

Verlangt der Kläger nur die Einleitung des wechselrechtlichen Verfahrens, oder kann dem Begehren um Erlassung des Zahlungsauftrages wegen eines Mangels an den beigebrachten Behelfen nicht stattgegeben werden, so ist über die Klage eine Tagsatzung auf möglichst kurze Zeit zur mündlichen Verhandlung nach Wechselrecht anzuordnen, und wenn die Klage gegen mehrere, zum Theile in anderen Gerichtsbezirken, in anderen Kronländern oder im Auslande wohnende Beklagte gerichtet ist, so ist der Tag zur Verhandlung in der Art zu bestimmen, dass es jedem Beklagten möglich ist, bei derselben entweder persönlich oder durch einen Bevollmächtigten zu erscheinen.

§. 9.

In Wechselsachen sind alle Klagen und Gesuche unverzüglich zu erledigen, und die Verhandlungen von dem Gerichte möglichst zu beschleunigen.

§. 10.

Im Wechselprocesse ist mündlich zu verfahren. Ein schriftliches Verfahren darf nur dann stattfinden, wenn beide Theile durch eigenhändig unterzeichnete schriftliche oder in Person vor Gericht abgegebene Erklärungen darum ansuchen, und die Fristen zur Ueberreichung der Process-Schriften durch gemeinschaftliches Einverständniss bestimmen.

§. 11.

Im Wechselverfahren sind die in den §§. 20 bis einschliesslich 22, 24, dann 27 bis einschliesslich 52, 55 und 56 der Verordnung oder das in Folge der Allerhöchsten Entschliessung vom 31. März 1850 eingeführte summarische Verfahren in Civilrechtsstreitigkeiten enthaltenen Vorschriften, jedoch mit folgenden Abänderungen zu beobachten.

a) Prośba w usprawiedliwieniu niestawiennictwa na terminie sądowym, w ciągu 3ch dni, rachując od dnia, w którym ustała przeszkoda stawienia się na terminie wyznaczonym, a prożba o restytucyę przeciw upłynionemu terminowi, w ciągu trzech dni po upływie terminu podaną być ma.

b) W wyroku, mocą którego pozwany za upadłego w sprawie jest uznanym, trzechdniowy termin wyznaczonym być winien do wypełnienia obowiązku, pod zagrożeniem egzekucyi na drodze wekslowej. Bieg tego terminu, jeżeli nie zaapelowano od wyroku, poczyna się z pierwszym dniem po nastąpionej prawomocności wyroku.

c) Do dowodu przez przysięgę przystąpić należy w ciągu 24. godzin, rachując od dnia, w którym wyrok stał się prawomocnym.

d) Zgłoszenie apelacyi i rewizyi przeciw wyrokom I^ej lub II^ej instancyi, tudzież odnoszące się do nich zażalenia i rekursa w ciągu trzech dni po doręczeniu wyroku lub rezolucyi podać należy.

§. 12.

Jeżeli pierwszy termin, w skutek wniesionej skargi wyznaczony, został odroczonym, lub też, jeżeli sąd uchwalił wysłuchanie świadków, albo obejrzenie naoczne, tedy powód w pierwszym razie na lub po terminie sądowym, w drugim razie po doręczeniu rezolucyi upraszać może o sądowe nakazanie pozwanemu, aby tenże w ciągu dni trzech pod uniknięciem wekslowo-prawnej egzekucyi, należytość zabezpieczył.

Takowa atoliż prożba miejsca nie ma, jeżeli odroczenie terminu sądowego nastąpiło z przyczyny przeszkody na stronie powoda zaszłej, lub jeżeli powód nie ukazał dokumentów oryginalnych, do uzasadnienia skargi potrzebnych.

§. 13.

Jeżeli pozwany od wyroku I^ej lub II^ej instancyi, którym mu wypełnienie obowiązku bezwarunkowo nakazano, lub którym na przysięgę stanowczą (spór zakończającą) zasądzono, apelacyę lub rewizyę założył, powód natychmiast upraszać może o sądowe nakazanie pozwanemu, by tenże w ciągu trzech dni, pod uniknieniem wekslowo-prawnej egzekucyi, należytość zabezpieczył.

§. 14.

Jeżeli pozwany w pierwszej instancyi został skazanym przez sąd apelacyjny warunkowo, lub bezwarunkowo uwolnionym, a przed doręczeniem wyroku sądu apelacyjnego, zabezpieczenie już danem było, wtedy takowe dopóty utrzymanem będzie, dopóki wyrok sądu apelacyjnego nie stanie się prawomocnym, lub też rozstrzygnienie przez najwyższy trybunał nie nastąpi.

§. 15.

Jeżeli nakazom sądowym w §§^ch 13. i 14. wspomnionym, w ciągu wyznaczonego terminu nie będzie zadosyć uczynionem, wierzycielowi zostawia się do woli, według przepisu §^fu 17. przedsiębrać egzekucyę albo przeciw osobie, albo na majątku dłużnika.

§. 16.

Zabezpieczenie, dane być powinno sposobem w §^fie 25. ustawy wekslowej przepisanym.

a) *Das Gesuch um Rechtfertigung des Ausbleibens von einer Tagsatzung ist binnen drei Tagen, von dem Tage, an welchem das Hinderniss bei der Tagsatzung zu erscheinen aufgehört hat, und das Wiedereinsetzungsgesuch gegen eine verstrichene Fallfrist binnen drei Tagen nach Ablauf der Fallfrist anzubringen.*

b) *In dem Urtheile, wodurch der Beklagte sachfällig erklärt wird, ist die Frist zur Erfüllung seiner Verbindlichkeit auf drei Tage bei Vermeidung wechselrechtlicher Execution zu bestimmen. Diese Frist fängt, wenn gegen das Urtheil nicht appellirt wird, mit dem ersten Tage nach der Zustellung desselben, wenn aber appellirt worden ist, mit dem ersten Tage nach eingetretener Rechtskraft der Entscheidung zu laufen an.*

c) *Der Beweis durch einen Eid muss binnen 24 Stunden von dem Tage an gerechnet, mit welchem das Urtheil rechtskräftig geworden ist, angetreten werden.*

d) *Appellations- und Revisions-Anmeldungen, so wie die hierauf sich beziehenden Beschwerdeschriften und Recurse gegen Bescheide I. oder II. Instanz sind binnen drei Tagen nach der Zustellung des Urtheiles oder des Bescheides zu überreichen.*

§. 12.

Wenn die erste über die Klage angeordnete Tagsatzung erstreckt, oder wenn von dem Gerichte ein Zeugenverhör oder Augenschein beschlossen wird, so kann der Kläger im ersten Falle bei oder nach der Tagsatzung, im zweiten Falle nach Zustellung des Bescheides um den gerichtlichen Auftrag an den Beklagten ansuchen, binnen drei Tagen bei Vermeidung wechselrechtlicher Execution für die Forderung Sicherheit zu leisten.

Dieses Gesuch findet jedoch nicht Statt, wenn die Erstreckung der Tagsatzung wegen eines von Seiten des Klägers eingetretenen Hindernisses erfolgt ist, oder wenn zur Begründung der Klage nöthige Urkunden bei der Tagsatzung von dem Kläger im Originale nicht vorgewiesen worden sind.

§. 13.

Hat der Beklagte gegen ein Urtheil I. oder II. Instanz, wodurch ihm die Erfüllung einer Verbindlichkeit unbedingt auferlegt, oder wodurch auf einen Haupteid erkannt wird, die Appellation oder Revision ergriffen, so kann der Kläger sogleich um den gerichtlichen Auftrag an den Beklagten ansuchen, binnen drei Tagen bei Vermeidung wechselrechtlicher Execution für die Forderung Sicherheit zu leisten.

§. 14.

Ist der Beklagte in I. Instanz verurtheilt, von dem Appellationsgerichte bedingt oder unbedingt losgesprochen, aber vor Zustellung des Urtheiles des Appellationsgerichtes bereits Sicherheit geleistet worden, so bleibt es dabei so lange, bis das Urtheil des Appellationsgerichtes rechtskräftig wird, oder die Entscheidung des obersten Gerichtshofes erfolgt.

§. 15.

Werden die in den §§. 12 und 13 erwähnten gerichtlichen Aufträge binnen der festgesetzten Frist nicht befolgt, so steht es dem Gläubiger frei, nach Vorschrift des §. 17 gegen die Person oder auf das Vermögen des Schuldners Execution zu führen.

§. 16.

Die Sicherstellung muss auf die in dem §. 25 der Wechselordnung festgesetzte Art geleistet werden.

§. 17.

Jeżeli dłużnik obowiązkowi, wyrokiem lub rezolucyą pod zagrożeniem egzekucyi włożonemu, w przeciągu terminu w tym celu wyznaczonego, zadosyć nie uczynił; wierzyciel może przedsiębrać egzekucyę albo na majątku, albo przeciw osobie dłużnika. Wolno mu jest zaraz po upływie terminu wypłaty i po nastąpionej prawomocności wyroku, bez poprzedzającej na majątku egzekucyi, wyjednać na dłużnika areszt egzekucyjny. Egzekucyę na majątku prowadzić można przed i po wykonaniu egzekucyjnego aresztu osobistego, jednakże po uzyskaniu aresztu osobistego, dopóki pozwany w areszcie za długi zostaje, wierzyciel nie ma prawa żądać egzekucyi na majątku tegoż, ani też dalej takowej prowadzić.

§. 18.

Egzekucya na drodze wekslowej, co do ugód sądowych wtenczas tylko może mieć miejsce, kiedy się jej względem należytości wekslowej dłużnik wyraźnie poddał.

§. 19.

Wierzyciel wekslowy może, dla otrzymania zapłaty, przedsiębrać egzekucyę przeciw osobie dłużnika wtenczas nawet, gdyby należytość wekslowa zabezpieczoną była, i nie jest obowiązanym zrzec się wprzód zabezpieczenia, jeżeli danem zabezpieczeniem natychmiast zaspokojonym być nie może.

§. 20.

Areszt za długi, czy to na zabezpieczenie, czy też dla otrzymania wypłaty należytości wekslowej dozwolony, nie może trwać jednym ciągiem dłużej, jak rok.

§. 21.

Wierzyciel wekslowy ma prawo na ruchomościach za pretensyę wekslową zastawionych lub prawnie zatrzymanych, jeżeli ich właściciel w konkurs wpadł, żądać egzekucyi u tego sądu, u któregoby to nastąpić mogło, gdyby nie było konkursu. Jednakże żądania te o egzekucyę, przeciw zastępcy masy wystosowane być powinny.

§. 22.

Przywrócenie do dawnego stanu ze szkodą osoby, która w głównym procesie nierzetelnie nie działała, już więcej udzielonem być nie może, jeżeliby toż prawo poszukiwania swych pretensyj na drodze wekslowej przeciwko trzeciej osobie w ciągu tym przez upływ czasu albo całkiem albo w części utraciła, lub takowego, z powodu krótkości pozostającego jeszcze czasu, już więcej wykonać nie była w stanie.

§. 23.

Rozprawa, względem przywrócenia do dawnego stanu, z przyczyny wynalezionych nowych dowodów, ma być z rozprawą w rzeczy głównej połączona, i jednym a tym samym wyrokiem rozstrzygnięta. W skardze więc o przywrócenie, musi oraz i żądanie w przedmiocie głównym być przedstawione.

§. 24.

W procesie wekslowym tylko niedziele i prawnie uznane święta powszechne, za dni feryalne będą uważane. Wszakże termina, bez względu na dni feryalne, bez przerwy

§ 17

Wenn der Schuldner die ihm durch Urtheil oder Bescheid mit Androhung wechselrechtlicher Execution auferlegte Verbindlichkeit binnen der dazu festgesetzten Frist nicht erfüllt, so hat der Gläubiger die Wahl auf das Vermögen oder gegen die Person des Schuldners Execution zu führen. Es steht ihm frei, sogleich nach Ablauf der Zahlungsfrist und eingetretener Rechtskraft des Erkenntnisses ohne vorausgegangene Execution auf das Vermögen den Executionsarrest des Schuldners zu bewirken. Auf das Vermögen kann die Execution vor und nach Vollziehung der Personalexecution geführt werden; jedoch ist der Gläubiger, welcher die Personalexecution erwirkt hat, so lange sich der Beklagte im Schuldenarreste befindet, die Execution auf das Vermögen desselben zu erwirken oder fortzusetzen nicht berechtiget.

§. 18.

Auf gerichtliche Vergleiche findet diese wechselrechtliche Execution nur in dem Falle Statt, wenn sich der Schuldner derselben in Rücksicht einer Wechselforderung ausdrücklich unterworfen hat.

§. 19.

Der Wechselgläubiger kann selbst dann, wenn für den Wechselanspruch Sicherheit bestellt ist, wegen der Zahlung gegen die Person des Schuldners die Execution führen, ohne vorher die Sicherheit aufgeben zu müssen, insofern er durch die bestellte Sicherheit nicht sogleich befriediget werden kann.

§. 20.

Der Schuldenarrest kann, er mag wegen Sicherstellung oder Bezahlung einer Wechselforderung erwirkt worden seyn, in allem nicht länger als Ein Jahr ununterbrochen fortdauern.

§. 21.

Der Wechselgläubiger ist berechtiget, auf bewegliche, wegen einer Wechselforderung verpfändete oder rechtmässig zurückbehaltene Sachen, wenn der Eigenthümer derselben in Concurs verfällt, bei dem Gerichte Execution zu führen, bei welchem es ausser dem Falle eines Concurses geschehen könnte. Die Executionsgesuche sind jedoch gegen den Massavertreter zu richten.

§. 22.

Die Wiedereinsetzung in den vorigen Stand kann zum Nachtheile einer Person, die in dem Hauptprocesse nicht unredlich gehandelt hat, nicht mehr ertheilt werden, wenn dieselbe ihre wechselrechtlichen Ansprüche an einen Dritten mittlerweile durch Ablauf der Zeit ganz oder zum Theile verloren hat, oder wegen Kürze der noch übrigen Zeit nicht mehr geltend machen kann.

§. 23.

Die Verhandlung über eine Wiedereinsetzung in den vorigen Stand wegen vorgefundener neuer Beweismittel ist mit der Verhandlung der Hauptsache zu verbinden, und über beide mittelst eben desselben Urtheiles zu entscheiden. In der Wiedereinsetzungsklage muss daher zugleich das Begehren in der Hauptsache gestellt werden.

§. 24.

Im Wechselprocesse sind nur die Sonntage und die gesetzlich anerkannten allgemeinen Feiertage als Ferialtage anzusehen. Alle Fristen laufen ohne Rücksicht auf Ferialtage ununter-

bieg swój mają. Tylko jeżeli ostatni dzień terminu na niedzielę lub święto powszechne przypada, termin aż do pierwszego następującego dnia powszedniego przedłuża się. Żadna z stron nie jest obowiązaną stawać w sądzie w dni świąteczne swej religii.

§. 25.

O ile rozporządzenie niniejsze nie zawiera co do procesu wekslowego szczególnego przepisu, ustawy powszechne o postępowaniu sądowem i w sprawach wekslowych stosowane być winny.

§. 26.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w królestwie Lombardzko-Weneckiem z dniem 1. Maja 1850. w wykonanie. Zastosowanem być też winno do wszystkich sporów, w których rozprawa przed tym dniem nie została jeszcze ukończoną. Przepisy co do prowadzenia egzekucyi, w niniejszem rozporządzeniu zawarte, także i w tych przypadkach zastosowanie znajdują, w których wyrok sądowy lub nakaz wypłaty, przed dniem właśnie oznaczonym, stał się prawomocnym.

Schmerling m. p.

126.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 31. Marca 1850.

moc mające z dniem 1. Maja 1850,

co do sumarycznego postępowania w cywilnych sporach w królestwie Lombardzko-Weneckiem.

Zanim nastąpi przeprowadzenie reformy postępowania cywilno-sądowego, stosownie do zasad, w konstytucyi państwa z dnia 4. Marca 1849. zawartych, ażeby w życie wprowadzić owe ulepszenia teraźniejszego systemu, których potrzebę doświadczenie poznać dało, i które przez prace prawodawcze w ostatnich zeszłych latach przedsięwzięte, już przygotowano, raczył Najjaśniejszy Pan, na wniosek ministra sprawiedliwości i za poradą Rady Ministrów, Najwyższem postanowieniem z dnia 31. Marca 1850, stosownie do §. 120. konstytucyi państwa, rozporządzić, ażeby i w królestwie Lombardzko-Weneckiem w życie wszedł przepis co do sumarycznego postępowania w sprawach cywilnych, zgodny z przepisami, w tym względzie dla innych krajów koronnych w latach 1845 aż do 1848 wydanemi.

§. 1.

Począwszy od dnia 1. Marca 1950, ma miejsce postępowanie sumaryczne, tak w miastach, jak po wsiach królestwa Lombardzko-Weneckiego, w sporach następujących:

a) W sporach o pewne summy pieniężne, bez prowizyi i innych należytości pobocznych ilości 600 lir austryackich nie przenoszące.

b) W sporach o inne przedmioty, gdy strona powodowa oświadcza się wyraźnie przyjąć zamiast nich summę pieniężną, podług powyższego obliczenia 600 lir austryackich nie przenoszącą.

c) W sporach wynikających z kontraktów najmu i dzierżawy, a to bez różnicy,

brochen fort. Nur wenn der letzte Tag einer Frist auf einen Sonntag oder allgemeinen Feiertag fällt, verlängert sich die Frist bis auf den nächstfolgenden Werktag. Keine Partei ist schuldig an den Feiertagen ihrer Religion vor Gericht zu erscheinen.

§. 25.

In sofern durch diese Verordnung für den Wechselprocess keine besondere Vorschrift ertheilt wird, sind auch in Wechselsachen die allgemeinen Gesetze über das gerichtliche Verfahren zu beobachten.

§. 26.

Diese Vorschrift hat im lombardisch-venetianischen Königreiche vom 1. Mai 1850 angefangen in Wirksamkeit zu treten. Dieselbe ist auf alle Streitsachen, über welche die Verhandlung vor diesem Tage noch nicht geschlossen wurde, anzuwenden. Die in dieser Vorschrift enthaltenen Bestimmungen über Executionsführung finden auch in jenen Fällen ihre Anwendung, in welchen das gerichtliche Erkenntniss oder der Zahlungsauftrag vor dem eben bezeichneten Tage in Rechtskraft erwachsen ist.

Schmerling m. p.

126.

Verordnung des Justizministeriums vom 31. März 1850,

wirksam vom 1. Mai 1850 angefangen,

über das summarische Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten für das lombardisch-venetianische Königreich.

Um bis zur Durchführung der Reform des Civilgerichtsverfahrens in Gemässheit der in der Reichsverfassung vom 4. März 1849 enthaltenen Grundsätze jene Verbesserungen des gegenwärtigen Systemes in Anwendung zu bringen, deren Bedürfniss die Erfahrung kennen gelehrt hat, und welche durch die Gesetzgebungsarbeiten der letztverflossenen Jahre bereits vorbereitet sind, haben Seine Majestät über Antrag des Justizministers und auf Einrathen des Ministerrathes mit Allerhöchster Entschliessung vom 31. März 1850 nach Massgabe des §. 120 der Reichsverfassung zu verordnen geruht, dass auch im lombardisch-venetianischen Königreiche eine Vorschrift über das summarische Verfahren in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten, in Uebereinstimmung mit den in den Jahren 1845 und 1848 für andere Kronländer hierüber erlassenen Anordnungen in Kraft gesetzt werde.

§. 1.

Vom 1. Mai 1850 angefangen sind folgende Rechtsstreitigkeiten in dem lombardisch-venetianischen Königreiche sowohl in den Städten, als auf dem flachen Lande summarisch zu verhandeln:

a) Alle Rechtsstreitigkeiten über bestimmte Geldsummen, welche ohne Zinsen und andere Nebengebühren den Betrag von 600 österreichischen Liren nicht übersteigen.

b) Streitigkeiten über andere Gegenstände, wenn der Kläger anstatt derselben eine Geldsumme, welche nach obiger Berechnung 600 österreichische Lire nicht übersteigt, anzunehmen sich ausdrücklich erbietet.

c) Alle aus Mieth- und Pachtverträgen entstehenden Streitigkeiten ohne Unterschied ob der Streit den Bestand des Vertrages oder nur die Rechte aus demselben zum Ge-

czy przedmiotem sporu jest trwanie kontraktu, czy tylko prawa z tegoż wynikające, niemniej też bez względu na właściwość pretensyi i wysokość należytości.

§. 2.

O ile wedle niniejszych przepisów (§. 1. *a.* i *b.*) zastosowanie postępowania sumarycznego zawisło od ilości długu, ilość ta wyrachowaną będzie podług summy, której zapłacenia w skardze zażądano, chociażby więcej było stron powodowych albo zapozwanych, lub też żądane były zapadłe ilości bieżących prowizyj, albo rent, jeżeli tylko ilości te razem nie przenoszą 600 lir austryackich.

§. 3.

Jeżeli strona powodowa żąda części dłużnego kapitału 600 austryackich lir przenoszącego, natenczas postanowienia §. 1. lit. *a.* i b. zastosowane być nie mogą.

§. 4.

Skargi, któremi powód żąda nadwyżki, wypływającej z porównania kilku, obu stronom przynależących pretensyj, nie sposobią się do sumarycznego postępowania w żadnym z przypadków w §. 1. pod lit. *a*, *b* i *c* wyszczególnionych.

§. 5.

Postanowienie §fu 1 lit. *c*, rozciąga się także na spory o ustąpienie lub oddanie najętych albo zadzierżawionych nieruchomości, które dotychczas traktowano podług przepisów patentu z dnia 17. Czerwca 1837. Wszelakoż zostają w swej mocy te przepisy wspomnionego patentu, które się odnoszą do formalności i terminów, jakoteż i do egzekwowania wypowiedzenia prawomocnego (§§. 1—6, §. 15 i §§. 17—23), a których przestrzegać należy przy wypowiedzeniu kontraktu dzierżawnego i przy oświadczeniu przeciwnem.

§. 6.

Wszelkie, podług niniejszych postanowień sumarycznemu postępowaniu podlegające spory traktowane i rozstrzygane będą w okręgach jurysdykcyjnych pretur miejskich przez te właśnie sądy.

§. 7.

Pretury miejskie będą sumarycznie postępować także we wszystkich normą jurysdykcyjną z dnia 29. Września §. 8. im przekazanych sprawach, gdzie temu postanowienie §. 4. nie stoi na przeszkodzie.

§. 8.

Za zgodą obu stron, można wszakże użyć postępowania sumarycznego, także i w innych sądach, we wszystkich sporach prawnych, bez różnicy przedmiotu i ilości pretensyi.

§. 9.

Jak dalece rozporządzenie niniejsze nie zawiera bliższego dokładniejszego oznaczenia, należy i w procesie szmarycznym zachować ogólne przepisy postępowania sądowego.

genstande haben möge und ohne Rücksicht auf die Beschaffenheit des Anspruches oder den Betrag der Forderung.

§. 2.

In sofern nach diesen Bestimmungen (§. 1 lit. a) *und* b) *die Anwendung des summarischen Verfahrens von dem Betrage der Schuld abhängt, wird derselbe nach der Summe, auf deren Bezahlung in der Klage das Begehren gestellt ist, berechnet, wenn auch der Kläger oder der Beklagten mehrere sind, oder die verfallenen Beträge fortlaufender Zinsen oder Renten gefordert werden, sobald diese Beträge zusammen nicht 600 österreichische Lire übersteigen.*

§. 3.

Wenn der Kläger einen Theil einer 600 österreichische Lire übersteigenden Capitalschuld fordert, so finden die Bestimmungen des §. 1 lit. a) *und* b) *keine Anwendung.*

§. 4.

Klagen, wodurch der Kläger den Ueberschuss fordert, welcher sich aus der Vergleichung mehrerer, beiden Theilen zustehender Forderungen ergeben soll, sind in keinem der im §. 1 lit. a), b) *und* c) *bezeichneten Fälle zum summarischen Verfahren geeignet.*

§. 5.

Die Bestimmung des §. 1 lit. c) *erstreckt sich auch auf die Streitigkeiten über die Räumung oder Zurückstellung vermietheter oder verpachteter unbeweglicher Güter, welche bisher nach den Vorschriften des Patentes vom 17. Juni 1837 zu verhandeln waren. Doch bleiben diejenigen Vorschriften dieses Patentes, welche sich auf die bei der Aufkündigung des Bestandvertrages und der Gegenerklärung wider dieselbe zu beobachtenden Formen und Fristen und auf die Execution einer in Rechtskraft erwachsenen Aufkündigung beziehen (§§. 1—6, §. 15 und §§. 17—23), in Kraft.*

§. 6.

Alle nach diesen Bestimmungen dem summarischen Verfahren unterliegenden Rechtsstreitigkeiten sind in den Jurisdictionsbezirken der Stadt-Präturen vor diesen Gerichten zu verhandeln und zu entscheiden.

§. 7.

Bei den Stadtpräturen ist auch in allen anderen durch die Jurisdictions-Norm vom 29. September 1819, §. 8, demselben zugewiesenen Rechtssachen, sofern die Bestimmung des §. 4 nicht entgegensteht, summarisch zu verfahren.

§. 8.

Durch Uebereinkommen beider Theile kann das summarische Verfahren auch bei anderen Civilgerichten für alle Rechtsstreitigkeiten ohne Unterschied des Gegenstandes und Betrages der Forderung gewählt werden.

§. 9.

In sofern die gegenwärtige Verordnung keine nähere Bestimmung enthält, sind die über das gerichtliche Verfahren ertheilten allgemeinen Vorschriften auch im summarischen Processe zu befolgen.

§. 10.

W postępowaniu sumarycznem, wolno z porządku obom spór wiodącym stronom, używać adwokata, lub nie. Każda jednak strona, gdy sąd wyraźnie nakaże, winna stawać przed nim osobiście. Zostawia się też do osądzenia sądowi strony spór wiodące, gdyby tego okoliczności wymagały, wysłuchać bez obecności adwokata, albo osoby, które swawolnem ponawianiem skarg i prożb już odrzuconych, uprzykrzają się, lub nieprzyzwoicie się zachowują, lub nie są w stanie tłumaczyć się zrozumiale w sprawie swej, usunąć i do rozprawy kazać im użyć adwokata. Gdyby strony sporujące, a w miejscu sądu lub w jego pobliskości niemieszkające, wnioski swoje czynić miały osobiście, tedy za wezwaniem najbliższego ich zamieszkania sądu, przez tenże wysłuchane być mają.

§. 11.

Osoby, z ważnych przyczyn przed sądem stawać nie mogące, mogą także przez umocowanych, nie będących adwokatami rozprawiać. Ci zaś powinni mieć lat 24, być płci męzkiej, z przedmiotem sporu zupełnie obeznani, i piśmiennem pełnomocnictwem opatrzeni. Znanych pisarzy pokątnych, jako umocowanych zastępców, nigdy przypuszczać nie należy.

§. 12.

Wyjąwszy skargę, muszą wszystkie w ciągu procesu albo egzekucyi wydarzające się piśmienne podania, podpisem adwokata być opatrzone.

§. 13.

Termina w niniejszem rozporządzeniu ustanowione, lub w skutek tegoż od sądu wyznaczone, liczy się także przez dni świąteczne i feryalne, bez przerwy. Wtenczas tylko, gdy ostatni dzień terminu przypadnie na dzień niedzielny albo świąteczny, termin kończy z następującym dniem powszednim.

§. 14.

Skargę wnieść można ustnie lub na piśmie. Powodowi zostawia się do woli, czy uprzedzić zechce skargę zawezwaniem, celem próbowania ugody, lub nie. Jeżeli skargę wniesiono, nie uprzedzając jej postępowaniem ugody, musi sąd wedle §. 25. niniejszego rozporządzenia sam tentować ugodę na terminie, dla skargi wyznaczonym.

§. 15.

Jeżeli powód chce skargę wnieść ustnie, sąd przed wszystkiem rozważyć ma, czyli sądownictwo jego jest przynależne, czy powód zdolny jest sam za siebie stawać, a jeżeli występuje za trzeciego, czyli do wniesienia skargi jest uprawnionym. Jeżeli pod temi względami skargi dopuścić nie można, na to powodowi objaśnienie rzeczy ma być ustnie dane, lub gdy tego żąda, przez dekret, a uchwała sądu w protokole urzędu zapisana być powinna.

§. 16.

Jeżeli wytoczeniu procesu nie stoi nic na przeszkodzie, sąd skargę do protokołu zaciągnie, przytem oraz wskaże powodowi sposób do jasnego i związek mającego

§. 10.

Im summarischen Verfahren steht in der Regel den streitenden Theilen frei, sich eines Advocaten zu bedienen oder nicht. Jeder Theil ist jedoch, wenn es das Gericht ausdrücklich anordnet, in Person vor demselben zu erscheinen schuldig. Auch wird dem Ermessen des Gerichtes überlassen, nach Erforderniss der Umstände die streitenden Theile über Thatsachen in Abwesenheit ihres Advocaten zu vernehmen, oder Personen, welche mit muthwilliger Erneuerung bereits verworfener Klagen und Gesuche behelligen oder sich unanständig betragen, oder einer verständlichen Aeusserung über ihre Rechtsangelegenheiten nicht fähig sind, zu entfernen und zur Verhandlung durch einen Advocaten anzuweisen. Sollen streitende Theile, die nicht im Orte des Gerichtes oder in der Nähe desselben wohnen, in Person eine Aeusserung abgeben, so ist ihre Vernehmung durch Ersuchschreiben an ein ihrem Wohnorte näheres Gericht zu bewirken.

§. 11.

Personen, die durch wichtige Gründe vor Gericht zu erscheinen verhindert sind, können auch durch Bevollmächtigte, die nicht Advocaten sind, verhandeln. Diese müssen jedoch vierundzwanzig Jahre alt, männlichen Geschlechtes, von dem Gegenstande des Streites vollständig unterrichtet und mit schriftlicher Vollmacht versehen seyn. Bekannte Winkelschreiber sind nie als Bevollmächtigte zuzulassen.

§. 12.

Mit Ausnahme der Klage müssen alle im Laufe des Processes oder der Execution vorkommenden schriftlichen Eingaben, mit der Unterschrift eines Advocaten versehen seyn.

§. 13.

Die in gegenwärtiger Verordnung festgesetzten oder zufolge derselben von dem Gerichte bestimmten Fristen laufen auch an Feier- und Ferialtagen ununterbrochen fort. Nur wenn der letzte Tag der Frist auf einen Sonn- oder gebotenen Feiertag fallen würde, endiget sie sich mit dem nächstfolgenden Werktage.

§. 14.

Die Klage kann mündlich oder schriftlich eingebracht werden. Dem Kläger steht es frei, ob er der Klage die Vorladung zum Vergleichsversuche vorangehen lassen wolle oder nicht. Wird die Klage eingebracht, ohne dass das Vergleichsverfahren vorangegangen wäre, muss das Gericht nach §. 25 der gegenwärtigen Verordnung bei der über die Klage angeordneten Tagsatzung den Vergleich versuchen.

§. 15.

Will der Kläger die Klage mündlich anbringen, so hat das Gericht vor allem in Ueberlegung zu ziehen, ob der Gerichtsstand gegründet, der Kläger sich selbst zu vertreten fähig, und wenn er im Namen eines Dritten auftritt, zur Klage berechtiget sei. Ist in diesen Rücksichten die Klage unzulässig, so muss hierüber dem Kläger mündlich oder auf sein Verlangen durch Decret Belehrung ertheilt und der Beschluss des Gerichtes im Amtsprotokolle angemerkt werden.

§. 16.

Steht der Einleitung des Processes kein Hinderniss entgegen, so hat das Gericht die Klage zu Protokoll zu bringen; dabei dem Kläger zu einer zusammenhängenden und klaren

przedstawienia istoty rzeczy, na której się opiera roszczenie jego, tudzież do popierania tych roszczeń potrzebnemi dowodami, jako i do wniesienia żądania zastosowanego do istoty rzeczy, i dokładnie oznaczonego.

§. 17.

Jeżeli sąd znajdzie skargę rzeczywiście bezzasadną, natenczas starać się będzie powoda w tej mierze ile potrzeba oświecić, lecz też, gdyby ten do dobrowolnego odstąpienia od procesu nie dał się nakłonić, przystąpienie do rozprawy, nie może być odmówionem.

§. 18.

Na wniesioną skargę, należy termin wyznaczyć i w rezolucyi wyraźnie dołożyć, że w tym terminie rozprawa sumarycznie toczyć się będzie. Powoda należy wezwać przez doręczenie mu karty zawezwawczej, a pozwanego przez doręczenie odpisu protokołu, na tę skargę sporządzonego. Jeżeli natura skargi tego wymaga, nakazać się ma powodowi, aby złożył odpisy przywiedzionych w skardze dokumentów dla doręczenia takowych zapozwanemu.

§. 19.

Jeżeli skarga na piśmie jest podana, sąd albo wyznaczy zaraz termin do sumarycznej rozprawy w rzeczy głównej, albo zaś gdyby podług §§. 15, 16 i 17 zachodziły wątpliwości, wprzód jeszcze samego powoda protokolarnie wysłucha.

§. 20.

Jeżeli zapozwany na termin nie stanie, sąd istotę rzeczy, w skardze wyłuszczonych, jak dalece dowodami, przez powoda przedłożonemi nie są odparte, za rzetelną poczyta, i pod tymże warunkiem rzecz względem roszczenia, powodowi podług praw służącego, przez danie wyroku rozstrzygnie. Jeżeli zaś strona powodowa nie stawa, natenczas pozwanego powołać i względem przedmiotu skargi wyrozumieć, jego tłumaczeniu się względem istoty czynu, jak dalece przedłożone dowody takowego nie zbijają, wiarę dać, i na zasadzie tegoż względem prawa powoda zawyrokować należy.

§. 21.

W obu tych przypadkach, może ten, który termin opuścił bez żadnej własnej winy, z nieobecności swej usprawiedliwić się, i o uchylenie wyroku, a oraz o nową rozprawę względem skargi prosić. Lecz też, gdyby żądaniu jego zadosyć się nie stało, wszystkie koszta, stronie przeciwnej przez naniedbanie terminu zrządzone powrócić winien. Prożba wniesiona być może ustnie lub piśmiennie, ale tylko w przeciągu dni 8[u], liczonych od dnia, w którym przeszkoda stawienia się na termin ustała, a rozstrzygnioną być ma po wyrozumieniu drugiej strony przez rezolucyę. Na terminie danym w skutek takiej prożby, gdyby się jej zadosyć stało, należy zaraz przystąpić do rozprawy w rzeczy głównej. Usprawiedliwienie opuszczonego terminu oczywiście zapóźno wniesione, z urzędu odrzucone być powinno.

§. 22.

Jeżeli przed dniem doręczenia wyroku w rzeczy głównej, proszono będzie o uchylenie skutków niestawiennictwa, ekspedycya i doręczenie wyroku aż do rozstrzygnienia

Darstellung der Thatsachen, worauf sich die Forderung gründet, zur Unterstützung seiner Ansprüche mit den nöthigen Beweismitteln und zu einem der Sache angemessenen genau bestimmten Begehren die erforderliche Anleitung zu geben.

§. 17.

Findet das Gericht die Klage auffallend ungegründet, so ist darüber dem Kläger angemessene Belehrung zu ertheilen, in sofern er sich aber zu freiwilliger Ablassung vom Processe nicht bewegen lässt, die Einleitung des Verfahrens nie zu verweigern.

§. 18.

Ueber die Klage ist eine Tagsatzung anzuordnen und dem Bescheide ausdrücklich beizufügen, dass bei derselben summarisch zu verhandeln seyn werde. Der Kläger ist dazu durch Einhändigung eines Vorladungszettels, der Beklagte durch Zustellung einer Abschrift des Protokolles über die Klage vorzuladen. Wenn es die Beschaffenheit der Klage fordert, ist der Kläger anzuweisen, Abschriften der darin angeführten Urkunden zur Zustellung an den Beklagten zu überreichen.

§. 19.

Ist die Klage schriftlich überreicht worden, so hat das Gericht entweder sogleich eine Tagsatzung zur summarischen Behandlung der Hauptsache anzuordnen, oder, wenn dagegen nach den §§. 15, 16 und 17 Bedenken eintreten sollten, vorher noch den Kläger allein zu Protokoll zu vernehmen.

§. 20.

Erscheint bei der Tagsatzung der Beklagte nicht, so hat das Gericht die in der Klage angeführten Thatsachen, soweit dieselben durch die von dem Kläger vorgelegten Beweismittel nicht widerlegt werden, für wahr zu halten, und über die unter dieser Voraussetzung dem Kläger nach den Gesetzen zustehende Forderung durch Urtheil zu entscheiden. Erscheint der Kläger nicht, so wird der Beklagte über den Gegenstand der Klage vernommen, seinen Angaben über Thatsachen, sofern die vorliegenden Beweismittel diese nicht widerlegen, Glauben beigemessen und nach dieser Grundlage über das Recht des Klägers erkannt.

§. 21.

In beiden Fällen kann derjenige, welcher ohne alles eigene Verschulden die Tagsatzung versäumt hat, sein Ausbleiben rechtfertigen, und um Aufhebung des Urtheiles und neue Verhandlung über die Klage ansuchen. Er hat aber auch im Falle der Bewilligung dieses Begehrens seinem Gegner alle durch Verabsäumung der Tagsatzung verursachten Kosten zu ersetzen. Das Gesuch kann mündlich oder schriftlich, jedoch nur binnen einer Frist von acht Tagen angebracht werden, welche von dem Tage zu berechnen ist, an welchem das Hinderniss, bei der Tagsatzung zu erscheinen, aufgehört hat, und ist nach Vernehmung des anderen Theiles durch Bescheid zu erledigen. Bei der über das Gesuch angeordneten Tagsatzung ist im Falle der Bewilligung desselben sogleich die Hauptsache zu verhandeln. Eine offenbar zu spät angebrachte Rechtfertigung des Ausbleibens ist von Amtswegen zu verwerfen.

§. 22.

Wird um Aufhebung der Folgen des Ausbleibens vor dem Tage der Zustellung des Urtheiles über die Hauptsache angesucht, so ist bis zur Erledigung dieses Gesuches die Ausfer-

tej proźby odrzuconą być ma. Prośba w dniu doręczenia lub później podana, egzekucyi wyroku nie wstrzymuje.

§. 23.

Jeżeli jako zapozwany stanie osoba, niezdolna siebie samę zastępować, lub w przedmiocie skargi rozprawiać nie ma prawa, termin odroczyć należy, i wezwanie pozwanego nakazami ponowić, do rozpoczęcia prawem przepisanego postępowania potrzebnemi.

§. 24.

Oprócz tego przypadku odroczenie terminu wtenczas tylko dozwolonem być może, gdy do bezzwłocznej odpowiedniej rozprawy stoi na zawadzie przeszkoda, której usunąć nie można, lub obie strony oświadczeniem, czy to na piśmie własnoręcznie podpisanem, czy też osobiscie przed sąd wniesionem o to proszą, lub w razie niestawienia się jednej strony, przeciwnik jej podobnymże sposobem sam na odroczenie nastaje. Jeżeli sąd uważać będzie, że odroczenia takiego, ustnie lub piśmiennie proszonego, dopuścić nie należy, przystąpić ma natychmiast do rozprawy w głównej rzeczy; lub jeżeli strona, o odroczenie prosząca nie stanęła, skargę podług przepisu §. 20. rozstrzygnąć przez wyrok. Kto na termin potrzebnych dokumentów nie przyniesie, lub innym sposobem termin niweczy, powrócić winien koszta, przeciwnikowi przez to zrządzone.

§. 25.

W terminie do rozprawy w rzeczy głównej oznaczonym, starać się ma sąd przedewszystkiem zasięgnąć dokładniejszego wyjaśnienia przedmiotu, o który spór idzie, nie mniej powodu do niego przez wybadanie pozwanego; potem, jeżeli pretensya powoda w zupełnej ilości przez pozwanego za rzetelną zostanie uznaną, przez wyrok zapłatę przysądzić, w przeciwnym zaś razie do zgody dążyć. Gdyby spór o jedno tylko faktum, przeszkadzał pogodzeniu sie, może sąd zaproponować ugodę warunkową, przezcoby ukończenie sprawy zawisłem było od skutku przeprowadzenia dowodu, ustanowionego za obustronnym porozumieniem się.

§. 26.

Jeżeli ugoda nie przyjdzie do skutku, to w protokole namienić, i zaraz w przedmiocie skargi ustnie rozprawiać należy. Gdyby strony z postępowania sumarycznego żadnego użytku robić nie chciały, wolno im zgodzić się na porządkowe postępowanie piśmienne, wszakże oświadczenie na to mają dać z porządku przed sądem osobiście; a tylko wtenczas, gdyby w miejscu siedziby sądowej nie były obecne, lub z innego jakiego powodu osobiście stawać nie mogły, sąd na proźbie własnoręcznie podpisanej, poprzestać może.

§. 27.

Podczas rozprawy ustnej, bez różnicy, czy strony sporujące adwokata używają lub nie, sąd z mocy urzędu swego, stosownie do §fu 21. porządku sądowego, czuwać ma nad tem, ażeby postępowanie toczyło się porządkiem, prawnie przepisanym, i wezwać obie strony, aby ich wnioski w rzeczach stanowczych były dokładne i by korzystały z potrzebnych dowodzenia środków. Każdej stronie zalecić należy, ażeby jej

tigung und Zustellung des Erkenntnisses zu verschieben. Durch ein am Tage der Zustellung oder später angebrachtes Gesuch wird die Execution des Erkenntnisses nicht aufgehalten.

§. 23.

Erscheint als Beklagter eine Person, die sich selbst zu vertreten unfähig, oder über den Gegenstand der Klage zu verhandeln nicht berechtiget ist, so ist die Tagsatzung zu erstrecken und die Vorladung des Beklagten mit den zur Einleitung eines gesetzmässigen Verfahrens gehörigen Aufträgen zu erneuern.

§. 24.

Ausser diesem Falle darf eine Erstreckung der Tagsatzung nur dann bewilliget werden, wenn der unverzüglichen zweckmässigen Verhandlung ein unüberwindliches Hinderniss entgegensteht oder beide Theile durch eigenhändig unterzeichnete schriftliche oder in Person vor Gericht abgegebene Erklärung darum ansuchen, oder auf gleiche Art im Falle des Ausbleibens des einen Theiles, dessen Gegner auf die Erstreckung selbst anträgt. Findet das Gericht eine mündlich oder schriftlich angesuchte Erstreckung unzulässig, so hat dasselbe sogleich die Verhandlung der Hauptsache vorzunehmen, oder wenn der um die Erstreckung ansuchende Theil nicht erschienen ist, nach Vorschrift des §. 20 über die Klage durch Urtheil zu entscheiden. Wer zu einer Tagsatzung die erforderlichen Urkunden nicht mitbringt, oder auf andere Art die Tagsatzung vereitelt, hat seinem Gegner die dadurch verursachten Kosten zu ersetzen.

§. 25.

Bei der zur Verhandlung der Hauptsache angeordneten Tagsatzung soll das Gericht vor Allem über den Gegenstand und die Veranlassung des Streites durch Vernehmung des Beklagten nähere Aufklärung zu erhalten suchen; sodann, wenn die Forderung des Klägers in ihrem vollen Betrage von dem Beklagten für richtig anerkannt wird, durch Urtheil auf Bezahlung erkennen, im entgegengesetzten Falle aber einen Vergleich versuchen. Sollte nur der Streit über eine einzelne Thatsache die Ausgleichung hindern, so kann von dem Gerichte ein bedingter Vergleich vorgeschlagen werden, wodurch der Ausgang der Sache von dem Erfolge einer durch beiderseitiges Einverständniss festgesetzten Beweisführung abhängig wird.

§. 26.

Kommt kein Vergleich zu Stande, so ist dieses in dem Protokolle zu bemerken, und sogleich über den Gegenstand der Klage mündlich zu verhandeln. Wollen die Parteien von dem summarischen Verfahren keinen Gebrauch machen, so steht ihnen frei, sich auf das ordentliche schriftliche Verfahren zu vereinigen. Die Erklärung hierüber muss jedoch von denselben in der Regel vor Gericht persönlich abgegeben werden, nur wenn sie wegen Abwesenheit von dem Orte, wo dieses seinen Sitz hat, oder aus einem anderen Grunde persönlich zu erscheinen verhindert wären, kann sich das Gericht mit einem eigenhändig gefertigten Gesuche derselben begnügen.

§. 27.

Bei der mündlichen Verhandlung hat das Gericht, die streitenden Theile mögen sich eines Advocaten bedienen oder nicht, von Amtswegen nach §. 21 der Gerichtsordnung für ein regelmässiges Verfahren zu sorgen und beide Theile zu genauen Angaben über die entscheidenden Thatumstände und zu Benützung der erforderlichen Beweismittel aufzufordern. Jeder Theil ist zu einer bestimmten und klaren Aeusserung über die von seinem

oświadczenia się względem faktów, przez stronę przeciwną przywodzonych, jako też i względem prawdziwości dokumentów, na udowodnienie tych faktów złożonych. były jasne i stanowcze, i obeznać ją ma ze skutkami odmówienia dokładnego tłomaczenia się. Osoby nieświadome prawa oświecić należy, gdy tego potrzeba, w zasadach postępowania sądowego względem obowiązku dowodu i sposobu dowodzenia. Rozprawę należy tak prowadzić, aby przedmiot sporu przez obie strony zupełnie był roztrząśniony, każda strata czasu przez uwagi i wnioski do rzeczy oczywiście nie służące lub raz już czynione była unikaną, odpowiedź (ekscepcya), replika i duplika w należytym porządku do protokołu zostały wpisane, i by proces, ile lylko możności. na tem się skończył. Dalszych wniosków i przeciw-wniosków wtenczas tylko dopuścić można, jeżeli są potrzebnemi do wyjaśnienia faktum spornego. Pozwany wnieść winien wszystkie obrony swoje i dowody, w swojej ekscepcyi (odpowiedzi). powód to wszystko, co mu służy do zbijania odpowiedzi, w swojej replice. Każdej atoli stronie dozwolono być powinno aż do zamknięcia procesu, dowody, pierwej przez jaką omyłkę pominione, dodatkowo przedłożyć. Nawet sam sąd, jeżeli dopiero po zamknięciu postępowania dostrzeże, iż toż w jakimkolwiek względzie zostało nieuzupełnionem, obowiązany jest dostrzeżone braki przed rozstrzygnieniem sprawy przez powtórne stron przywołanie i wyrozumienie poprawić.

§. 28.

Osobne rozprawy względem przynależności sądownictwa lub zwrotu skargi, miejsca nie mają. Jeżeli się w ciągu procesu pokaże niewłaściwość sądu, postępowanie natychmiast wstrzymane być ma przez rezolucyę z przytoczeniem powodu. Prócz tego zdarzenia, spory o przynależność sądownictwa lub o zwrot skargi, razem z główną sprawą pod rozprawę mają być wzięte i rozstrzygnione.

§. 29.

Każda strona winna przeciwnej na żądanie, przywiedzione przez siebie dokumenta, na terminie, do rozprawy nad skargą wyznaczonym, okazać w oryginale (w pierwopisie), a jeżeli prawdziwość tychże zaprzeczaną będzie (§. 31.), oryginały do aktów procesu załączyć. Jeżeli jedno albo drugie będzie zaprzeczonem, dokumenta za podstawę zozstrzygnienia służyć nie mogą.

§. 30.

Prawdziwości dokumentu zaprzeczyć można, chociażby nie było proszono o sądową rekognicyę (rozpoznanie).

§. 31.

Oświadczenie się strony spór wiodącej względem rzetelności dokumentów przeciwnika, połączyć należy z rozprawą w głównej rzeczy.

Jeżeli ten, przeciw któremu dokument jest przedłożony, nie oświadczył wyraźnie w ciągu prawnego postępowania na miejscu przyzwoitem, że pierwopis jest nierzetelny, lub okazany odpis z tymże niezgodny, oryginał za rzetelny, a odpis za zgodny ma być uważany.

§. 32.

Jeżeli pierwopisy dokumentów przywiedzionych, lub akta do porównania pisma potrzebne, w zachowaniu sądu lub innej jakiej władzy publicznej znajdują się, sąd o

Gegner angeführten Thatsachen und über die Echtheit der zum Beweise derselben beigebrachten Urkunden anzuweisen, und mit den Folgen der Verweigerung einer deutlichen Erklärung bekannt zu machen. Der Rechte unkundige Personen sind nöthigenfalls über die Grundsätze des gerichtlichen Verfahrens, über die Beweislast und die Art der Beweisführung zu belehren. Die Verhandlung ist so zu leiten, dass der Gegenstand des Streites von beiden Seiten vollständig erörtert, aller Zeitverlust mit offenbar nicht zur Sache dienlichen oder bereits vorgekommenen Bemerkungen und Angaben vermieden, Einrede, Replik und Duplik in gehöriger Ordnung zu Protokoll gebracht, und damit wo möglich der Process geschlossen werde. Weitere Aeusserungen und Gegenäusserungen dürfen nur, so weit es zur Aufklärung über streitige Thatsachen nöthig ist, zugelassen werden. Der Beklagte hat alle Einwendungen und Beweismittel in der Einrede, der Kläger alles zur Widerlegung der Einrede dienliche in der Replik anzubringen. Jedem Theile muss jedoch bis zum Schlusse der Verhandlung gestattet werden, früher aus Versehen übergangene Beweismittel nachzuholen. Auch hat das Gericht, selbst wenn es erst nach geschlossener Verhandlung wahrnimmt, dass dieselbe in was immer für einer Beziehung unvollständig geblieben sei, die wahrgenommenen Mängel vor der Entscheidung durch wiederholte Vorladung und Vernehmung der Parteien zu verbessern.

§. 28.

Besondere Verhandlungen über den Gerichtsstand oder über den Rückerlag der Klage finden nicht Statt. Zeigt sich im Laufe des Processes die Incompentenz des Gerichtes, so ist das Verfahren sogleich durch Bescheid mit Anführung des Grundes einzustellen. Ausser diesem Falle werden Streitigkeiten über den Gerichtsstand oder den Rückerlag mit der Hauptsache zugleich verhandelt und entschieden.

§. 29.

Jeder Theil ist schuldig, von ihm angeführte Urkunden seinem Gegner auf Verlangen bei der zur Verhandlung über die Klage angeordneten Tagsatzung im Originale vorzuweisen, und wenn die Echtheit derselben bestritten wird (§. 31) die Originale den Processacten beizulegen. Wird eines oder das andere verweigert, so dürfen die Urkunden der Entscheidung nicht zum Grunde gelegt werden.

§. 30.

Die Echtheit einer Urkunde kann bestritten werden, wenn auch die gerichtliche Recognition nicht angesucht worden ist.

§. 31.

Die Erklärung eines streitenden Theiles über die Echtheit der von seinem Gegner angeführten Urkunden ist mit der Verhandlung der Hauptsache zu verbinden.

Hat derjenige, gegen welchen eine Urkunde angeführt worden ist, nicht im rechtlichen Verfahren am gehörigen Orte ausdrücklich erklärt, dass das Original unecht, oder die beigebrachte Abschrift unrichtig sei, so ist das Original für echt und die Abschrift für richtig zu halten.

§. 32.

Befinden sich Originale der angeführten Urkunden oder zur Vergleichung der Handschriften nöthige Actenstücke in Verwahrung des Gerichtes oder einer anderen öffentlichen Behörde,

dostarczenie takowych dla rozpoznania lub użytku przy rozstrzyganiu sprawy z urzędu postarać się winien. Względem rozpoznawania książek handlowych, zachować należy osobne w tej mierze wydane przepisy.

§. 33.

Jeżeli się która z stron na świadków powołuje, wtedy albo fakta, względem których słuchani być mają, wytknięte być powinny, dokładnie w protokole rozprawy, albo właściwe artykuły dowodne do aktów załączyć należy.

§. 34.

Jeżeli przysięgi będą oświadczane lub zdawane drugiej stronie, osoby przysięgę składać mające, jeżeliby jaka wątpliwość zachodziła, imiennie wskazane być mają. Tego, na którego przysięga włożona, wezwać należy do stanowczego oświadczenia się, czy ją chce wykonać lub odkazać.

§. 35.

Konceptów, ułożonych przez strony sporujące albo ich zastępców, nie może sąd nigdy do protokołu procesowego przyjmować, ani też z nich użytkować.

§. 36.

Jeżeli po zakończeniu procedury, rzecz rozstrzygnąć się da od razu bezwarunkowo, albo przez dopuszczenie przysięgi, wyrok na to wydanym i obu stronom doręczony być winien. Z wyrokiem mają być oraz upadającemu w sprawie, lub gdyby żadna strona w głównej rzeczy całkiem nie wygrała, obom stronom powody rozstrzygnienia wydane.

§. 37.

Na przysięgę na szacunek, lub uzupełniającą dowód, zawyrokować można, chociażby strony spór toczące na to się nie oświadczyły.

§. 38.

Czy przysięga może być odkazaną, lub też, jeżeli jej odkazania dopuścić nie można nakazaną stronie drugiej, zostawia się to do wymiarkowania sądowi. W żadnym zaś razie odkazanie przysięgi miejsca nie ma, jeżeli takowe w ciągu rozprawy w rzeczy głównej nie nastąpiło. Gdyby w tej mierze w ciągu rozprawy oświadczenie wyraźne i prawomocne nie było dane, sąd zawyrokować ma przysięgę tylko dla tej strony, której takowa nakazaną została. Jeżeli przysięga przez prawomocne oświadczenie wyraźnie odkazaną była, natenczas tylko przysięgę odkazaną zawyrokować, i tylko wtenczas, gdyby sąd odkazanie przysięgi uznał niedopuszczalnem, tej stronie wykonanie jej dozwolić należy, której przysięga nakazaną była.

§. 39.

Domniemalny wystawca dokumentu, gdy zaprzecza prawdziwość swojego pisma lub podpisu, albo też znaku własnoręcznego, w zastępstwie onegoż położonego, powinien na żądanie przeciwnika skazanym być na przysięgę bez dodatku: „ile wiem i przypominam sobie“ że dokumentu takiego ani sam, ani z przyzwoleniem jego, kto trzeci nie pisał, ani podpisał. Taka przysięga odkazaną być nie może. Jeżeli strona, spór wiodąca, która dokumont przeciw sobie przywiedziony uznaje nieprawdziwym, nie jest mniemalnym wystawicielem dokumentu, wtenczas przysięga nawet i na to wy-

so hat sich das Gericht von Amtswegen für die Herbeischaffung derselben zur Recognition oder zum Gebrauche bei Entscheidung des Processes zu verwenden. In Ansehung der Recognition der Handelsbücher sind die darüber ertheilten besonderen Vorschriften zu beobachten.

§. 33.

Beruft sich ein Theil auf Zeugen, so sind entweder die Thatsachen, worüber sie vernommen werden sollen, in dem Protokolle über die Verhandlung bestimmt zu bezeichnen, oder eigene Weisartikel den Acten beizulegen.

§. 34.

Werden Eide angeboten oder aufgetragen, so sind die Personen, welche sie ablegen sollen, in sofern darüber ein Zweifel stattfinden kann, namentlich zu bezeichnen. Derjenige, welchem der Eid aufgetragen wird, ist zu einer bestimmten Erklärung darüber aufzufordern, ob er ihn ablegen oder zurückschieben wolle.

§. 35.

Von den streitenden Theilen oder ihren Sachwaltern abgefasste Entwürfe zu Protokollen über Processverhandlungen dürfen von dem Gerichte nie angenommen oder benützt werden.

§. 36.

Kann nach geschlossenem Verfahren sogleich entweder unbedingt oder durch Zulassung eines Eides entschieden werden, so ist ein Urtheil auszufertigen und beiden Theilen zuzustellen, mit dem Urtheile zugleich sind dem Sachfälligen, oder wenn kein Theil in der Hauptsache ganz obgesiegt hat, beiden Theilen die Entscheidungsgründe einzuhändigen.

§. 37.

Auf den Schätzungs- oder Erfüllungseid kann erkannt werden, obgleich die streitenden Theile sich nicht dazu erboten hätten.

§. 38.

Ob ein Eid zurückgeschoben, oder ein Eid, dessen Zurückschiebung unzulässig ist, aufgetragen werden könne, bleibt dem Ermessen des Gerichtes überlassen. In keinem Falle findet eine Zurückschiebung Statt, wenn sie nicht schon bei Verhandlung der Hauptsache erfolgt. Wäre darüber im Processe keine ausdrückliche und rechtsgiltige Erklärung abgegeben worden, so hat das Gericht nur auf den Eid desjenigen Theiles, welchem derselbe aufgetragen worden ist, zu erkennen. Ist der Eid durch eine rechtsgiltige Erklärung ausdrücklich zurückgeschoben worden, so darf nur auf den zurückgeschobenen Eid erkannt, und nur, wenn das Gericht die Zurückschiebung unzulässig fände, demjenigen Theile, welchem der Eid aufgetragen worden ist, die Ablegung desselben gestattet werden.

§. 39.

Der angebliche Aussteller einer Urkunde, der die Echtheit seiner Schrift oder Unterschrift oder seines Handzeichens bestreitet, muss auf Verlangen seines Gegners verurtheilt werden, ohne den Beisatz: „seines Wissens und Erinnerns" zu schwören, dass die Urkunde weder von ihm selbst, noch mit seiner Beistimmung von einem Dritten geschrieben oder unterschrieben worden sei. Dieser Eid kann nicht zurückgeschoben werden. Ist der streitende Theil, welcher eine gegen ihn angeführte Urkunde für unecht erklärt, nicht der angebliche Aussteller, so kann von ihm selbst dann, wenn er als Curator oder gesetzlicher Vertreter im Namen eines Anderen

maganą być może, że ów dokument, podług najlepszej wiadomości swej, ma zanierzetelny, jeżeli prowadzi proces ten jako kurator lub prawny zestępca imieniem drugiego. Względem odkazania takiej przysięgi. służą przepisy, dane w §. 38.

§. 40.

Kto włożoną na siebie przysięgę chce odwrócić, lub wykonaniu przysięgi ze strony przeciwnika swego przeszkodzić, dowody ku temu służące w ciągu rozpraw w rzeczy głównej okazać ma. Po zamknięciu procedury, zastępstwo sumienia, lub dowody naprzeciw stawione, miejsca więcej już nie mają.

§. 41.

Jeżeli uzna sąd dowody przez świadków za potrzebne, ma po ukończonem postępowaniu przyzwać świadków przez rezolucyę, do wysłuchania ich. Strony sporujące o tem przyzwaniu zawiadomić należy i onym dozwolić, obecnemi być przy zaprzysiężeniu świadków. Względem świadków pod obcą jurysdykcyą zostających, bezzwłocznie potrzebną odezwę wyprawić należy.

§. 42.

Sąd powinien z podanych sobie od stron sporujących stosownych artykułów i zapytań korzystać, zbyteczne, ciemne lub niedokładne artykuły i pytania pominąć, objaśnić, uzupełnić lub innemi zastąpić; jeżeli żadnych nie podano artykułów i pytań, pytania dla świadków sam ułożyć i w ogólności wysłuchanie świadków tak prowadzić, aby świadek mógł mu, ilo możności stanowczą i jasną wiadomość o rzeczy spornej udzielić, by w razie potrzeby wierzytelność jego zeznań należycie objawiła się. Jeżeli świadkowie podlegają innemu sądowi, w odezwie o wysłuchanie tychże, o wytoczonem postępowaniu sumarycznem namienić i przedmiot dowodzenia przez świadków dokładnie objaśnić należy.

§. 43.

Pisma lub odpowiedzi na te dowody, nie są dozwolone. Po ukończonem wysłuchaniu świadków, zapaść ma zaraz i wyrok, a z tym razem upadłemu w sprawie, lub gdy żadna z stron w głównej rzeczy zupełnie nie wygrała, obu stronom, oprócz powodów zawyrokowania, odpis zeznań świadków doręczony być powinien.

§. 44.

Jeżeli sąd uzna przypuścić dowód przez biegłych w sztuce, postanowienie swoje obu stronom przez rezolucyę z oznaczeniem przedmiotu dowodzenia, objawić ma, a zarazem do wybrania w sztuce biegłych wezwać; gdyby zaś strony sporujące nie stanęły, lub się na stosowne zaproponowanie znawców nie zgodziły, tenże sam podług własnego zdania, znawców sztuki mianować, i ogląd rzeczy natychmiast przedsięwziąć ma. Przepis §fu 43, służy także i względem dowodu przez biegłych w sztuce.

§. 45.

Osądzenie tego, ile na wiarę zasługuje porównanie pism jednejże ręki, zawisło od natury zachodzących okoliczności. Porównywanie pism należy w porządku do samego sądu. W wątpliwych jednak wypadkach, wolno mu zasięgnąć zdania sztuki świadomych i podczas rozstrzygania sprawy z niego korzystać. Gdy zaś tego zajdzie po-

Process führt, der Eid gefordert werden, dass er die Urkunde nach seinem besten Wissen für unecht halte. Für die Zurückschiebung dieses Eides gelten die in dem §. 38 ertheilten Vorschriften.

§. 40.

Wer einen ihm aufgetragenen Eid ablehnen, oder die Ablegung eines Eides durch seinen Gegner hindern will, hat die dazu dienlichen Beweismittel bei Verhandlung der Hauptsache beizubringen. Nach geschlossenem Verfahren findet Gewissensvertretung oder Gegenbeweis nicht mehr Statt.

§. 41.

Findet das Gericht einen Zeugenbeweis nöthig, so hat dasselbe nach geschlossenem Verfahren die Zeugen durch Bescheid zur Abhörung sogleich vorzuladen. Den streitenden Theilen soll die Vorladung bekannt gemacht und gestattet werden, der Beeidigung der Zeugen beizuwohnen. In Rücksicht der unter fremder Gerichtsbarkeit stehenden Zeugen ist das erforderliche Ersuchschreiben sogleich auszufertigen.

§. 42.

Das Gericht soll von den streitenden Theilen übergebene zweckmässige Weisartikel und Fragstücke benützen; überflüssige, dunkle oder unvollständige Artikel und Fragen, weglassen, ergänzen, erläutern oder durch andere ersetzen; wenn keine Artikel und Fragstücke überreicht worden sind, die Fragen an die Zeugen selbst entwerfen, und überhaupt das Verhör so leiten, dass von dem Zeugen die ihm mögliche bestimmte und klare Auskunft über die streitigen Thatsachen gegeben, nöthigenfalls die Glaubwürdigkeit seiner Aussagen gehörig ins Licht gesetzt werde. Sind die Zeugen einem anderen Gerichte unterworfen, so muss in dem Ersuchschreiben um Abhörung derselben die erfolgte Einleitung des summarischen Verfahrens bemerkt, und über den Gegenstand des Zeugenbeweises die nöthige Aufklärung gegeben werden.

§. 43.

Beweisschriften oder Beweiseinreden werden nicht zugelassen. Nach beendigten Zeugenverhören wird sogleich das Urtheil geschöpft, und mit demselben zugleich dem Sachfälligen, oder wenn kein Theil in der Hauptsache ganz obgesiegt hat, beiden Theilen nebst den Entscheidungsgründen eine Abschrift der Zeugenaussagen zugestellt.

§. 44.

Findet das Gericht den Beweis durch Kunstverständige zuzulassen, so hat es seinen Beschluss beiden Theilen mit Bescheid, mit Bezeichnung des Gegenstandes der Beweisführung zu eröffnen, und sie zugleich zur Vernehmung über die Wahl der Kunstverständigen vorzuladen; sodann aber, wenn die streitenden Theile nicht erscheinen, oder sich über einen zweckmässigen Vorschlag nicht vereinigen, die Kunstverständigen nach eigenem Gutbefinden zu benennen, und den Augenschein sogleich vorzunehmen. Die Vorschrift des §. 43 gilt auch für den Beweis durch Kunstverständige.

§. 45.

Wie vielen Glauben die Vergleichung der Handschriften verdiene, ist nach Beschaffenheit der Umstände zu beurtheilen. Die Vergleichung der Handschriften ist in der Regel von dem Gerichte selbst vorzunehmen. In zweifelhaften Fällen bleibt demselben zwar überlassen, auch das Gutachten von Kunstverständigen einzuholen und bei der Entscheidung

trzeba, biegłych w sztuce natychmiast z urzędu wyznaczyć, i ich bez przyzwania stron wybadać należy, tylko że i w tym razie przepis §fu 43. zachowany być powinien.

§. 46.

Od wyroku, zapadłego w drodze sumarycznego postępowania, zapowiedzieć można apelacyę ustnie lub piśmiennie, wszakże tylko w ośmiu dniach po doręczeniu wyroku. Zażalenia apelacyjne mają wraz z zapowiedzeniem być podane lub do protokołu wniesione. Osobne zażalenia, później podawane, nie będą przyjętemi, ani też dopuszczonemi odpowiedzi na te zażalenia.

§. 47.

Rekursa muszą w procesie sumarycznym, w ciągu ośmiu dni po doręczonej rezolucyi, u sądu pierwszej instancyi być podanemi lub do protokołu wniesionemi. W razie przeciągania procedury, może każda strona wprost u sądu apelacyjnego szukać zarady.

§. 48.

Od uchwał, wprowadzających postępowanie sumaryczne, odmawiających odroczenia terminu, lub rozporządzających wysłuchanie świadków, albo biegłych w sztuce, nie ma miejsca rekurs osobny. Stronom spór wiodącym, wolno zażalenie swoje przeciwko tym połączyć z apelacyą przeciw rozstrzygnieniu w rzeczy głównej po zapadłym wyroku. Od rezolucyj, któremi nie stawienie się na terminie, za usprawiedliwione uznano, lub przywrócenie do dawnego stanu przeciwko upłynionemu terminowi zawitemu dozwolono, rekursu na żaden sposób dopuścić nie można.

§. 49.

Termina do apelacyi i rekursu, nie mogą być przedłużane.

§. 50.

Apelacyę i rekurs po opuszczonym terminie, sąd pierwszej instancyi odrzucić powinien z urzędu, jeżeli zaś apelacya i rekurs w należytym czasie będą zaniesione, przesłać ma akta z właściwem sprawozdaniem bezzwłocznie do sądu apelacyjnego.

§. 51.

Po uczynionej apelacyi od wyroku, może sąd apelacyjny, jeżeli w rozprawach procesowych istotne znajdzie błędy, postępowanie znieść i nowe rozporządzić, albo też bez względu na wysłuchanie świadków albo biegłych w sztuce, przez sąd pierwszej instancyi przedsięwzięte, dalsze postępowanie w dowodach lub ponowienie słuchania świadków, albo w sztuce biegłych nakazać, a sądowi pierwszej instancyi, wydanie nowego wyroku polecić.

Rozporządzenia te nastąpić mogą także i bez wyraźnego żądania stron, spór wiodących, zawsze jednak wtenczas tylko, jeżeli przez błędy w postępowaniu gruntowne rozstrzygnienie głównej sprawy nastąpić nie mogło, a zarazem w dalszym postępie rozpraw skutek prawdopodnie spodziewać się daje.

§. 52.

Przepisy względem apelacyi i rekursów do sądu apelacyjnego udzielone, jeżeli wyroki sądu pierwszej instancyi przez sąd apelacyjny odmienione lub uchylone zosta-

zu benützen. Wird dieses aber nothwendig, so sind die Kunstverständigen sogleich von Amtswegen zu bestimmen, und ohne Zuziehung der Parteien zu vernehmen; nur die Vorschrift des §. 43 ist auch in diesem Falle zu beobachten.

§. 46.

Gegen ein im summarischen Verfahren ergangenes Urtheil kann die Appellation mündlich oder schriftlich, jedoch nur binnen acht Tagen nach Zustellung derselben, angemeldet werden. Beschwerden sind mit der Appellationsanmeldung zugleich zu überreichen oder zu Protokoll zu geben. Abgesonderte, später überreichte Beschwerden werden nicht angenommen und Appellationseinreden nicht zugelassen.

§. 47.

Recurse müssen im summarischen Verfahren binnen acht Tagen nach der Zustellung des Bescheides bei dem Gerichte erster Instanz überreicht oder zu Protokoll gegeben werden. Im Falle einer Verzögerung des Verfahrens kann jeder Theil bei dem Appellationsgerichte unmittelbar Abhilfe suchen.

§. 48.

Gegen Beschlüsse, wodurch das summarische Verfahren eingeleitet, die Erstreckung einer Tagsatzung abgeschlagen, oder eine Vernehmung der Zeugen oder Kunstverständigen angeordnet wird, findet kein abgesonderter Recurs Statt. Den streitenden Theilen steht frei, ihre Beschwerde dagegen nach ergangenem Urtheile mit der Appellation gegen die Entscheidung der Hauptsache zu verbinden. Gegen Bescheide, wodurch das Ausbleiben bei einer Tagsatzung für gerechtfertiget erklärt, oder die Wiedereinsetzung in den vorigen Stand gegen eine verstrichene Fallfrist bewilliget wird, ist der Recurs ganz unzulässig.

§. 49.

Die Fristen zur Appellation und zum Recurse können nicht verlängert werden.

§. 50.

Das Gericht erster Instanz hat Appellation und Recurs, wenn die Frist dazu versäumt ist, von Amtswegen zu verwerfen; wenn aber Appellation oder Recurs in gehöriger Zeit ergriffen wird, die Acten sogleich durch einen eigenen Bericht an das Appellationsgericht zu überreichen.

§. 51.

Nach erfolgter Appellation gegen ein Urtheil kann das Appellationsgericht, wenn es in der Processverhandlung wesentliche Gebrechen findet, das Verfahren aufheben und eine neue Verhandlung einleiten, oder ohne Rücksicht auf die bei dem Gerichte erster Instanz erfolgte Vernehmung der Zeugen oder Kunstverständigen weiteres Beweisverfahren oder Erneuerung des Zeugenverhöres oder Augenscheines anordnen, und dem Gerichte erster Instanz die Schöpfung eines neuen Urtheiles auftragen.

Diese Verfügungen können auch ohne bestimmtes Begehren der streitenden Theile, jedoch immer nur dann stattfinden, wenn durch die Fehler des Verfahrens eine gründliche Entscheidung der Hauptsache unmöglich geworden und von der Fortsetzung der Verhandlungen mit Wahrscheinlichkeit Erfolg zu erwarten ist.

§. 52.

Die für die Appellation und für die Recurse an das Appellationsgericht ertheilten Vorschriften gelten, in sofern die Entscheidungen des Gerichtes erster Instanz von dem Appella-

ną, służą także względem rewizyi i rekursów do najwyższego trybunału sprawiedliwości założonych.

§. 53.

Rewizye i rekursa przeciwko równobrzmiącym wyrokom i rezolucyom, sąd pierwszej instancyi sam z urzędu, jako niedopuszczalne odrzucić ma.

§. 54.

O egzekucyę wolno prosić ustnie lub piśmiennie.

§. 55.

Wierzycielowi wolno prosić razem o zagrabienie i oszacowanie rzeczy ruchomych.

§. 56.

Do przedaży rzeczy ruchomych przez licytacyę, tylko dwa terminy oznaczone być mają; na drugim, gdyby wartości szacunkowej osiągnąć nie można było, sprzedać je należy nawet niżej tej wartości.

§. 57.

Jeżeli skarga zasadza się na dokumencie, zasługującym na zupełną wiarę, a przecież dowód przez świadków lub biegłych w sztuce jest nakazany, sąd powodowi, jeżeli nie ma jeszcze dostatecznego bezpieczeństwa, na tegoż ustne lub piśmienne żądanie, może dozwolić egzekucyi dla zabezpieczenia zaskarżonej pretensyi z ubocznemi przynależnościami, w miarę okoliczności nawet przez zagrabienie.

Zagrabienie dozwolone być może także na dobro, przez pozwanego podług §. 1425. powsz. ust. cyw. do sądu złożone.

§. 58.

Podobnymże sposobem zniewolić należy pozwanego do zabezpieczenia pretensyi, gdy zakłada apelacyę albo rewizyę od wyroku pierwszej lub drugiej instancyi, do zapłaty bezwarunkowo go skazującego.

Schmerling m. p.

tionsgerichte abgeändert oder aufgehoben werden, auch für die Revision und für Recurse an den obersten Gerichtshof.

§. 53.

Revisionen und Hofrecurse gegen gleichförmige Urtheile oder Bescheide hat das Gericht erster Instanz als unzulässig selbst von Amtswegen zu verwerfen.

§. 54.

Die Execution kann mündlich oder schriftlich angesucht werden.

§. 55.

Dem Gläubiger steht frei, mit der Pfändung beweglicher Sachen zugleich die Schätzung derselben anzusuchen.

§. 56.

Zur Feilbietung beweglicher Sachen sind nur zwei Termine festzusetzen, bei deren letztem sie, wenn der Schätzungswerth nicht zu erhalten ist, auch unter demselben veräussert werden müssen.

§. 57.

Wenn sich die Klage auf eine vollen Glauben verdienende Urkunde gründet, jedoch Zeugenbeweis oder Augenschein angeordnet wird, so hat das Gericht dem Kläger, wenn er nicht bereits hinlänglich sicher gestellt ist, auf mündliches oder schriftliches Ansuchen die Execution zur Sicherstellung der eingeklagten Forderung sammt Nebengebühren allenfalls auch mittelst Pfändung zu ertheilen.

Diese Pfändung kann auch auf das von dem Beklagten nach §. 1425 des a. B. G. B. zu Gericht erlegte Gut bewilliget werden.

§. 58.

Auf gleiche Art ist der Beklagte zur Sicherstellung anzuhalten, wenn er gegen ein ihn unbedingt zur Zahlung verurtheilendes Erkenntniss erster oder zweiter Instanz Appellation oder Revision ergreift.

Schmerling *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXXVIII.

wydana i rozesłana 11. Kwietnia 1850.

127.

Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z dnia 6. Kwietnia 1850,

moc mające dla Austryi powyżej i poniżej Ensu, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainie, Gorycyi, Gradyski, i Istryi, dla Czech, Morawii, Szląska, Galicyi i Lodomeryi wraz z Oświecimem i Zatorem, dla Krakowa i Bukowiny,

dotyczące prowizorycznego postanowienia cenzusu względem prawa obywatelstwa gminnego.

Stósownie do najwyższej rezolucyi z dnia 27. Lutego r. b., na wniosek ministra spraw wewnętrznych i za doradą Rady ministrów uskutecznionej, na zasadzie §fu 69. prowizorycznej ustawy gminnej z dnia 17. Marca 1849. i §fu 87. konstytucyi państwa wydają się postanowienia następujące:

Po pierwsze: W Austryi powyżej i poniżej Ensu, w Solnogrodzie, Styryi, Karyntyi, Krainie, Gorycyi, Gradysce i na Istryi, w Czechach, Morawii, Szląsku, Galicyi i Lodomeryi z Oświecimem i Zatorem, w Krakowie i na Bukowinie roczna kwota podatku bezpośredniego, od której podług §§fów 8. *a.*, 23. *a.* i 28. *i.* własność uprawnienia wyborczego, jako obywatela gminnego zawisła, dla wszystkich gmin, które wedle §fu 6. prowizorycznej ustawy gminnej własnych ustaw nie otrzymają, prowizorycznie najmniej na jeden złoty reński mon. kow. ustanawia się.

Atoliż jednak ta ilość podatkowa w przeszłym roku poborowym zupełnie opłaconą być musi, a w bieżącym roku na podatkującym żadna zaległość ciążyć nie może.

Po drugie: Jeżeliby w jakowej gminie przy ustanowieniu rocznej kwoty jednoreńskowej mon. konw. nie wypadało przynajmniej w trójnasob tyle wyborców uprawnionych, ile członków wydziałowych i zastępców wybrać należy, natenczas liczba wyborców uprawnionych z najbliższej klasy, niżej jednego złotego reńskiego mon. konw. opodatkowanych, wedle kolejnej następności przynajmniej do onego stosunku uzupełnioną być ma.

Bach m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXXVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 11. April 1850.

127.

Verordnung des Ministers des Innern vom 6. April 1850.

giltig für Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Gradiska und Istrien, Böhmen, Mähren, Schlesien, Galizien und Lodomerien mit Auschwitz und Zator, Krakau und Bucowina,

die provisorische Bestimmung des Census für das Gemeindebürgerrecht betreffend.

In Gemässheit der über Antrag des Ministers des Innern und über Einrathen des Ministerrathes erfolgten allerhöchsten Entschliessung vom 27. Februar l. J. werden im Grunde des §. 69 des provisorischen Gemeindegesetzes vom 17. März 1849 und des §. 87 der Reichsverfassung nachstehende Bestimmungen erlassen:

Erstens. In Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Gradiska und Istrien, Böhmen, Mähren, Schlesien, Galizien und Lodomerien mit Auschwitz und Zator, Krakau und Bucowina wird der Jahresbetrag an directer Steuer, von welchem nach §. 8 a, 23 a und 28 1, die Eigenschaft der Wahlberechtigung als Gemeindebürger abhängig gemacht ist, für alle Gemeinden, welche nicht nach §. 6 des provisorischen Gemeindegesetzes eigene Verfassungen erhalten, provisorisch auf wenigstens Einen Gulden Conv. Münze festgesetzt.

Es muss jedoch dieser Steuerbetrag im verflossenen Steuerjahre vollständig bezahlt worden seyn, und darf der Steuerpflichtige im laufenden Jahre mit keinem Rückstande aushaften.

Zweitens. Wenn in einer Gemeinde bei Annahme des Jahresbetrages von Einem Gulden Conv. Münze nicht wenigstens dreimal so viel Wahlberechtigte vorhanden seyn sollten, als Ausschuss- und Ersatzmänner zu wählen sind, so ist die Zahl der Wahlberechtigten aus den zunächst unter Einem Gulden Conv. Münze Besteuerten der Reihenfolge nach wenigstens bis zu diesem Verhältniss zu ergänzen.

Bach *m. p.*

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXXIX.

[illegible]

179.

[illegible]

z dnia 21. Sierpnia 1850.

[illegible]

180.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XXXIX.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 16. Kwietnia 1851;

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 9. Lipca 1851.

128.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 21. Stycznia 1850,

którem się przedłuża na rok dziewiąty przywilej nadany Maciejowi Fletcher, poddniem 3. Stycznia 1842. na poprawę w sferycznych maszynach parowych, a na rok szósty, przywilej nadany Józefowi Weiger, na wynalazek i poprawę w dodawaniu przysady platynowej do wyrobów techniczno-zębiennych.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć przywileja następujące, nadane:

a) Maciejowi Fletcher, inżynierowi i maszyniście we Wiedniu z dnia 3. Stycznia 1842, na poprawę sferycznych maszyn parowych, na rok dziewiąty, i

b) Józefowi Weiger, dentyście we Wiedniu, z dnia 4. Stycznia 1845, na wynalazek i poprawę w dodawaniu przysady platynowej do wyrobów techniczo-zębiennych, na rok szósty.

Bruck m. p.

129.

SPIS

przywilejów wyłącznych, nadanych przez ministeryum handlu na dniu 1. Marca 1850.

Wilhelmowi Skallitzkiemu, c. k. kapitanowi w 11. pułku liniowym piechoty arcyksięcia Rajner, zamieszkałego we Wiedniu (w kasarni przy targowisku zbożowym) na wynalazek we fabrykacyi przyłbic i czapeczek na kształt hełmu (szyszaku) z wszelkiej materyi lnianej (płótna) w dowolnej formie. na rok, L. 816-H. — O zachowanie tajemnicy proszono.

Jerzemu Heinzelmann, kupcowi hurtowemu, zamieszkałemu w Augsburgu, przez Dra. Karola Eckel, adwokata nadwornego i sądowego, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście Nr. 940), na wynalazek fabrykowania z gutty perchy w połączeniu z

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XXXIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 13. April 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 9. Juli 1851.

128.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 21. Jänner 1850.

womit das dem Matthäus Fletcher am 3. Jänner 1842. auf eine Verbesserung der kreisförmigen Dampfmaschinen verliehene Privilegium auf das neunte Jahr und das dem Joseph Weiger am 4. Jänner 1845, auf die Erfindung und Verbesserung von Platina-Legirungen zu zahntechnischen Arbeiten verliehene Privilegium auf das sechste Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

a) *das Privilegium des Matthäus Fletcher, Ingenieur und Maschinist in Wien, vom 3. Jänner 1842, auf eine Verbesserung der kreisförmigen Dampfmaschinen auf das neunte Jahr, und*

b) *das Privilegium des Joseph Weiger, Zahnarzt in Wien, vom 4. Jänner 1845, auf die Erfindung und Verbesserung von Platina-Legirungen zu zahntechnischen Arbeiten auf das sechste Jahr.*

Bruck *m. p.*

129.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 1. März 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Wilhelm Skallitzky, k. k. Hauptmann im 11. Linien-Infanterie-Regimente Erzherzog Rainer, wohnhaft in Wien (Getreidemarkt-Kaserne), auf die Erfindung Pickelhauben und Helmkappen aus jeder Gattung Leinenstoff (Leinwand) in beliebiger Form zu erzeugen, auf Ein Jahr, Z. 816-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Georg Heinzelmann, Grosshändler, wohnhaft in Augsburg, durch Dr. Carl Eckel, Hof- und Gerichts-Advocaten, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 940), auf die Erfindung aus Gutta-Percha in Verbindung mit anderen Stoffen wasser- und luftdichte Feuer-

innemi materyałami nieprzepuszczających ni wody, ni powietrza wiader do gaszenia ognia, trzewików, butów, rur (skurzanych), na rok (w królestwie Bawarii wynalazek ten od 23. Grudnia 1849. na rok został upatentowanym), L. 871-H. — Żądano zachowania tajemnicy. Rewers cudzoziemczy jest przedłożony.

Konradowi Frederykowi Kaźmirzowi Kirst, mechanikowi, zamieszkałemu w Sommerfeld w dolnej Luzacyi w Prusiech, na wynalazek aparatu kondenzacyjnego, przezco przy maszynach parowych oszczędzić można 20 aż do 25 procentów materyału opałowego, na lat dwa, L. 899-H. — O zachowanie tajemnicy proszono. Pod względem na publiczne bezpieczeństwo nie stoi wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy jest przedłożony.

Frederykowi Scotti, inżynierowi, zamieszkałemu w Cremona, na poprawę w jego pod dniem 18. Kwietnia 1843 uprzywilejowanym wynalazku takich maszyn, za pomocą których, bezpośrednio z kotła prząść można jedwab w nić skręcony a tak za jedną operacyą organzyn produkować, na rok jeden, L. 900-H. — O aachowanie tajemnicy proszono.

Jerzemu Krzysztofowi Lillich, miejskiemu pozłotnikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu Nr. 807), na wynalazek narządów do uproszczenia i ułatwienia wyrobów pozłotniczych, na lat dwa, L. 950-H. — O zachowanie tajemnicy proszono.

Franciszkowi Sechi, zamieszkałemu w Medyolanie (Strada al ponte dei Fabbri Nr. 2717), na wynalazek w odwijaniu jedwabiu z orzechów jedwabnych czyli zasklepów jedwabnika *(cocons)* i w rozmiękczeniu odpadków jedwabnych świeżą wodą, na rok, L. 1034-H. — O zachowanie tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

130.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 6. Marca 1850,

przedłużające niektóre przywileje,

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych, postanowiło przedłużyć następujące cztery przywileje:

a) przywilej Józefa Michalskiego, kotlarza w Bruck nad rz. Leitha z d. 15. Lutego 1845., na wynalazek nowej maszyny kuchennej, na rok szósty;

b) przywilej Józefa Eggerth we Wiedniu z dnia 15. Lutego 1845. na poprawę w wyrabianiu guzików tamborynowych, jedwabisto wytłaczanych, z rogu, racic i masy, na rok szósty;

c) przywilej Michała Pollaka, kupca w obwodzie Beraunskim w Czechach, z dnia 14. Lutego 1842., na poprawę w konstrukcyi aparatów, do prędkiego produkowania octu używać się mających, na rok dziewiąty;

d) przywilej Józefa Hermann, posiadacza hamerni w Miesenbachu w niższej Austryi, z dnia 22. Lutego 1843., na poprawę w hartowaniu stalowo-platyrowanych narzędzi do krajania, na rok ósmy.

Bruck m. p.

eimer, Schuhe, Stiefel und Schläuche zu verfertigen, auf Ein Jahr (im Königreiche Baiern ist diese Erfindung seit 23. December 1849 auf Ein Jahr patentirt), Z. 871-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Conrad Friederich Casimir Kirst, Mechaniker, wohnhaft in Sommerfeld in der Niederlausitz in Preussen, auf die Erfindung eines Condensations-Apparates, wodurch bei Dampfmaschinen 20 bis 25 Percente an Brennmaterial erspart werden, auf zwei Jahre, Z. 899-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheits-Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Friedrich Scotti, Ingenieur, wohnhaft in Cremona, auf die Verbesserung seiner am 18. April 1843 privilegirten Erfindung von Maschinen, womit Tramseide unmittelbar aus dem Kessel filirt und Organsin mittelst einer einzigen Operation erzeugt werden könne, auf Ein Jahr, Z. 900-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Georg Christoph Lillich, bürgerl. Vergolder, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 807), auf die Erfindung von Werkzeugen zur Vereinfachung und Erleichterung der Vergolder-Arbeiten, auf zwei Jahre, Z. 950-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Franz Secchi, wohnhaft in Mailand (Strada al ponte dei Fabbri Nr. 2717), auf die Entdeckung im Abwinden der Seide von den Cocons und im Aufweichen der Seiden-Abfälle durch frisches Wasser, auf Ein Jahr, Z. 1034-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck m. p.

130.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 6. März 1850,

womit mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende vier Privilegien zu verlängern befunden:

a) das Privilegium des Joseph Michalsky, Kupferschmiedes zu Bruck an der Leitha, vom 15. Februar 1845, auf die Erfindung einer neuen Kochmaschine, auf das sechste Jahr;

b) das Privilegium des Joseph Eggerth in Wien, vom 15. Februar 1845, auf eine Verbesserung in der Erzeugung seidenartig gepresster Tambourin-Knöpfe aus Horn, Klauen und Masse, auf das sechste Jahr;

c) das Privilegium des Michael Pollak, Handelsmannes im Berauner Kreise Böhmens, vom 14. Februar 1842, auf eine Verbesserung in der Construction der zur Schnell-Essig-Erzeugung zu verwendenden Apparate, auf das neunte Jahr; endlich

d) das Privilegium des Joseph Hermann, Besitzers eines Zeughammers zu Miesenbach in Niederösterreich, vom 22. Februar 1843, auf eine Verbesserung im Härten der stahlplattirten Schneidewerkzeuge, auf das achte Jahr.

Bruck m. p.

131.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 12. Marca 1850,

którem się przedłużają niektóre przywileje.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć przywileje następujące:

1) przywilej Karola Dietzler, mechanika we Wiedniu (na Wiedeniu Nr. 292), z d. 6. Lutego 1844., na wynalazek i poprawę w uniwersalnej rubrykowania i rygowania — czyli liniowania na nóty—maszynie (*Pan Grammepigraph*) na dalszy jeszcze ciąg, a to na rok siódmy;

2) przywilej Maryi Hermann, kupcowej we Wiedniu Nr. 512., na wynalazek maszyny szybkiego liniowania, z d. 11. Lutego 1847., na jeden jeszcze, a to na rok czwarty;

3) przywilej, pierwotnie nadany Michałowi Haas i spółce, we Wiedniu, Gumpendorf Nr. 192., na wynalazek mechanicznie ruchomego na towary rozpinadła bez śpilek, z d. 24. Listopada 1847., a następnie odstąpiony Gustawowi Schmidt na ciąg dalszych dwóch lat, t. j. na rok trzeci i czwarty; nakoniec

4) przywilej Adolfa Az. c. k. handlującego perfumami i udyplomowanego aptekarza, we Wiedniu, w mieście pod Nr. 868 i 870, na wynalazek roślinnego środka farbowania włosów (Nerin zwanego), z dnia 13. Maja 1849, na ciąg jednego jeszcze t. j, roku drugiego.

Bruck m. p.

132.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 19. Marca 1850.

którem się obwieszcza odstąpienie przywileje.

Ministeryum handlu bierze do swej wiadomości i należytego zanotowania oznajmienie Zosmana Kober i Dewory Reitzes, iż ci w skutek kontraktu, moc mającego od 5. Listopada 1849 aż do 1. Stycznia 1851., w dzierżawę wzięli przywilej, nadany pierwotnie pod dniem 21. Maja 1847 Edwardowi Hollub a później przez cessyę na własność odstąpiony Franciszkowi Rieger na wynalazek zapalników od złego przypadku zabezpieczających, zarazem zarządza toż ministeryum, by wydano duplikat zagubionego dokumentu przywileju tego.

Bruck m. p.

133.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 22. Marca 1850,

obwieszczające odstąpienie przywileju.

Ministeryum handlu bierze do swej wiadomości i należytego zanotowania oznajmienie o tem, że Zygmunt Wehle na mocy dokumentu odstąpienia i sprzedaży z dnia

131.
Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 12. März 1850,

womit mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Handelsministerium hat nachfolgende ausschliessende Privilegien zu verlängern befunden:

1. das Privilegium des Carl Dietzler, Mechanikers in Wien (Wieden Nr. 292), vom 6. Februar 1844, auf die Erfindung und Verbesserung einer Universal-Rubricir- und Rastrir-Maschine (Pan Grammepigraph) *für die weitere Dauer eines, d. i. des siebenten Jahres;*

2. das der Maria Hermann, Kaufmanns-Gattin in Wien Nr. 512, auf die Erfindung einer Schnell-Linir-Maschine am 11. Februar 1847 ertheilte Privilegium auf die weitere Dauer eines, d. i. des vierten Jahres;

3. das ursprünglich dem Michael Haas und Comp., in Wien, Gumpendorf Nr. 192, auf die Erfindung einer mechanisch beweglichen Waaren-Spannmaschine ohne Nadeln am 24. November 1847 verliehene und seither an Gustav Schmidt übertragene Privilegium für die weitere Dauer zweier Jahre, d. i. des dritten und vierten Jahres; endlich

4. das dem Adolph Az, k. k. Hof-Parfumeur und diplomirter Apotheker, in Wien, Stadt Nr. 868 und 870, auf die Entdeckung eines vegetabilischen Haar-Färbemittels (Nerin genannt) am 13. Mai 1849 verliehene Privilegium auf die weitere Dauer eines, d. i. des zweiten Jahres.

Bruck *m. p.*

132.
Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 19. März 1850,

womit die Uebertragung eines Privilegiums kundgemacht wird.

Das Handelsministerium hat die Anzeige des Sossmann Kober und der Devora Reitzes, dass selbe das ursprünglich dem Eduard Hollub am 21. Mai 1847 verliehene und seither durch Cession in das Eigenthum des Franz Rieger übergegangene Privilegium auf die Erfindung von Sicherheitszündern laut Vertrages vom 5. November 1849 bis 1. Jänner 1851 gepachtet haben, zur Wissenschaft und in Vormerkung genommen, und zugleich die Ausfertigung eines Duplicates der diessfälligen in Verlust gerathenen Privilegiums-Urkunde veranlasst.

Bruck *m. p*

133.
Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 22. März 1850,

womit die Abtretung eines Privilegiums kundgemacht wird.

Das k. k. Handelsministerium hat die Anzeige, dass Sigmund Wehle das ursprünglich dem Eduard Rosmanith am 21. November 1846 auf eine Erfindung und Verbesserung in

18. Lutego 1850. odstąpił Gustawowi Simon, sprawującemu interesa w Schedla fabryce towarów pakfongowych w Leopoldstadzie Nr. 1., przywilej, pierwotnie pod dniem 21. Listopada 1846. nadany Edwardowi Rosmanith na wynalazek i poprawę w produkcyi czcionek metalowych, a w roku 1849. na niego przeniesiony.

Bruck m. p.

134.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 26. Marca 1850,

do c. k. jeneralnej dyrekcyi budowniczej i do c. k. naddyrekcyi budowniczej we Weronie,

obwieszczające uchwalony przez Najjaśniejszego Pana przepis o wymierzaniu należytości dla urzędników sądownictwa rządowego w podróżach służbowych i zewnątrznem używaniu zostających.

Najwyższą uchwałą z dnia 23. Marca r. b. raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, zatwierdzić załączony tu przepis o wymierzaniu należytości dla urzędników budownictwa rządowego, w podróżach służbowych i zewnętrznem używaniu zostających.

Do tego przepisu od dnia 1. Kwietnia r. b. stosować się winno, o czem też podrzędne władze bezzwłocznie zawiadomić należy.

Załączenie do Nru 134.

PRZEPIS

o wymiarze należytości dla urzędników budownictwa rządowego w podróżach i w użyciu zewnętrznem.

§. 1.

Znosi się niejednostajność w wymiarze należytości, które, oprócz stałej płacy, pobierają urzędnicy pojedynczych gałęzi budownictwa, według dotąd istniejących specyalnych norm i urządzeń prowincyonalnych, czy to za podróże w interesie służby przedsiębrane, czy też, będąc używani zewnątrz, tytułem kosztów podróży i strawnego, pauszaliów i innych jakkolwiekbądź nazwanych dochodów — natomiast wstępują na przyszłość następujące postanowienia, mające służyć za jedyne prawidło w tej mierze.

§. 2.

Co się tycze należytości za podróże służbowe i użycie zewnętrzne, wszyscy urzędnicy jednej a tej samej kategoryi, bez różnicy władzy, do której należą (jeneralna dyrekcya budownictwa, dyrekcye budownictwa w krajach koronnych, urzędy budownicze obwodowe), jednostajnie będą traktowani.

§. 3.

Urzędnicy doczasowo tylko ustanowieni, co do należytości w podróżach służbowych, i w razie zewnętrznego użycia takowych, wyjąwszy koszta przesiedlenia, stoją na równi z nrzędnikami stale czyli stanowczo ustanowionymi.

§. 4.

Rozmaitość przedmiotów budowniczych, względem których podróż służbowa jest przedsięwziętą lub urzędnik budowniczy zewnątrz użytym, nie ma żadnego wpływu na

der Erzeugung der Metall-Buchstaben verliehene und im Jahre 1849 an ihn übertragene Privilegium laut Abtretungs- und Verkaufs-Urkunde vom 18. Februar 1850 an Gustav Simon, Geschäftsführer der Schedl'schen Packfongwaaren-Fabrik in der Leopoldstadt Nr. 1, abgetreten habe, zur Wissenschaft und in Vormerkung genommen.

Bruck *m. p.*

134.

Erlass des Handelsministeriums vom 26. März 1850.

an die k. k. General-Baudirection und die k. k. Ober-Baudirection in Verona.

womit eine Allerhöchst genehmigte Vorschrift über die Bemessung der Gebühren der Staatsbau-Beamten auf Dienstreisen und bei auswärtigen Verwendungen kundgemacht wird.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 23. März l. J. die im Anschlusse mitfolgende Vorschrift über die Bemessung der Gebühren der Staatsbau-Beamten auf Dienstreisen und bei auswärtigen Verwendungen zu genehmigen geruht.

Nach dieser Vorschrift ist sich vom 1. April l. J. zu benehmen, und sind von derselben die unterstehenden Behörden ohne Verzug in die Kenntniss zu setzen.

Bruck *m. p.*

Beilage zu Nr. 134.

V o r s c h r i f t

über die Bemessung der Gebühren der Staatsbau-Beamten auf Dienstreisen und bei auswärtigen Verwendungen.

§. 1.

Die Verschiedenheit in dem Ausmasse der Gebühren, welche die Beamten der einzelnen Bauzweige nach den bisher bestehenden speciellen Normen und provinziellen Einrichtungen ausser ihrer fixen Besoldung für Dienstreisen und bei auswärtigen Verwendungen an Reise- und Zehrungsgeldern, Pauschalien und anderen wie immer Namen habenden Zuflüssen geniessen, hat aufzuhören, und es haben nachfolgende Bestimmungen in Zukunft als einzige Richtschnur in Wirksamkeit zu treten.

§. 2.

Alle Beamten einer Kategorie sind in Absicht auf die Gebühren für Dienstreisen und auswärtige Verwendungen ohne Unterschied der Behörde, welcher sie angehören (General-Baudirection. Baudirectionen der Kronländer, Kreisbauämter), gleichmässig zu behandeln.

§. 3.

Zeitlich angestellte Beamte sind bezüglich der Genüsse bei Dienstreisen und auswärtigen Verwendungen, Uebersiedlungsreisen ausgenommen, den stabil oder definitiv angestellten Beamten gleichgestellt.

§. 4.

Auf den Bezug dieser Genüsse nimmt die Verschiedenheit der Baugegenstände, rücksichtlich welcher eine Dienstreise unternommen und der Baubeamte auswärtig verwendet

pobory ich należytości; urzędnikom budownictwa w podróży służbowej zostającym, należą się równe zawsze pobory, bez różnicy, czy przedmiot lub cel podróży dotycze budowy w interesie państwa lub kraju, albo też takich rzeczy budowniczych, które w interesie gmin lub korporacyj, publicznych funduszów i zakładów, mają być wykonane.

§. 5.

Wynagrodzenie, jakie urzędnikowi budownictwa za podróże służbowe będzie udzielonem, stanowi

a) dyeta, jako wynagrodzenie wyższych wydatków na koszt i zamieszczenie łożonych, z powodu pobytu zewnątrz zamieszkania urzędnika;

b) dodatek, gdzie pobieranie dyet nie ma miejsca

c) wynagrodzenie kosztów powozowych, nakoniec

d) pobieranie pauszaliów.

§. 6.

W ogólności nie będą mieli urzędnicy budownictwa za zewnętyne służbowe ich używanie, żadnych żądać dyet, lecz tylko dodatku.

§. 7.

Pobieranie dyet należy się wyjątkowo w przypadkach następnych: *a)* w podróżach służbowych za granicą, *b)* w podróżach w kraju tutejszym pod pewnemi ograniczeniami.

§. 8.

Jeżeli urzędnicy budownictwa za granicę będą wysłani, natedy tak podczas ich podróży tam i nazad, jakoteż w ciągu ich użycia w zagranicy, żądać będą mogli odpowiedniej charakterowi dyety wedle wymiaru, ustanowionego w regulaminie dyet z roku 1812.

Podwyższenie dyety w podróżach służbowych za granicą, może mieć miejsce w stosunkach szczególnego uwzględnienia godnych, potrzebuje atoliż ku temu wyraźnego zezwolenia wyższego.

§. 9.

W podróżach służbowych w krajach tutejszych, ma urzędnik budownictwa bez różnicy celu lud przyczyny podróży, prawo żądania dyet tylko podczas rzeczywistego podróżowania z jednego miejsca na drugie, w której jednak urzędnik podróżujący obowiązany jest w miesiącach latowych, odbyć najmniej dziesięć, w zimowych najmniej ośm mil drogi.

§. 10.

Urzędnik budownictwa, także i nad czas, który na podróży przepędza, może żądać dyet, gdy tenże przy inspekcyach lub w podróżach w wykonaniu specyalnego zlecenia w jednem a tem samem miejscu nie nad dni cztery ciągiem przebywa.

Jeżeli pobyt urzędnika, na inspekcyi będącego lub komisyonującego w jednem a tem samem miejscu dłużej trwa niż dni cztery, natedy począwszy od dnia piątego, miejsce ma potrącenie jednej trzeciej od dyety normalnej.

§. 11.

Do pobierania dyet, nie mają jednak urzędnicy budownictwa żadnego prawa, jeżeli im poruczonem zostanie wykonanie budowy, z powodu czego takowi na dłuższy przeciąg czasu niejako stanowczo są eksponowani. W takich przypadkach zamiast dyet, dostają podróżowe i strawne, pod nazwą dodatku z powodu sprawy budowniczej.

wird, keinen Einfluss; dem im Dienste reisenden Baubeamten gebühren dieselben Bezüge, der Gegenstand oder Zweck der Reise mag Reichs- oder Landesbauten, oder aber auch solche Bauangelegenheiten betreffen, welche im Interesse der Gemeinden oder Corporationen, öffentlicher Fonde und Anstalten zu vollführen sind.

§. 5.

Die Vergütung, welche dem Baubeamten für Dienstreisen zu Theil wird, besteht

a) *in der Diäte, als Ersatz für den durch den Aufenthalt ausser dem Wohnorte des Beamten, demselben verursachten Mehraufwand für Kost und Unterstand;*

b) *in einer Zulage, wenn der Bezug der Diäten nicht Platz greift;*

c) *in dem Ersatze der Fuhrkosten, endlich*

d) *in dem Bezuge von Pauschalien.*

§. 6.

Im Allgemeinen haben die Baubeamten für auswärtige Dienstes-Verwendungen keine Diäten, sondern bloss eine Bauzulage anzusprechen.

§. 7.

Der Bezug der Diäten gebührt ausnahmsweise in folgenden Fällen: a) *bei Dienstreisen in das Ausland,* b) *bei Reisen im Inlande unter bestimmten Beschränkungen.*

§. 8.

Wenn Baubeamte in das Ausland entsendet werden, so haben sie während der Hin- und Rückreise sowohl als auch während der Dauer ihrer Verwendung im Auslande die charaktermässige Diäte nach dem im Diäten-Normale vom Jahre 1812 festgesetzten Ausmasse anzusprechen.

Eine Erhöhung der Diäte bei Dienstreisen in das Ausland kann bei besonders rücksichtswürdigen Verhältnissen eintreten, bedarf jedoch ausdrücklich der höheren Bewilligung.

§. 9.

Bei Dienstreisen im Inlande hat der Baubeamte ohne Unterschied des Zweckes oder der Ursache der Reise, Anspruch auf die Diäten für die Zeit der eigentlichen Bewegung von einem Orte zum andern, jedoch ist der reisende Beamte gehalten, in den Sommermonaten wenigstens zehn und in den Wintermonaten wenigstens acht Meilen zurückzulegen.

§. 10.

Auch ausser der Zeit, welche der Baubeamte auf der Reise zubringt, hat er Anspruch auf die Diäten, wenn er bei Inspicirungen oder bei Reisen in Vollziehung eines speciellen Auftrages an einem und demselben Orte, sich nicht länger als vier Tage hindurch ununterbrochen aufhält.

Dauert der Aufenthalt des inspicirenden oder commissionirenden Baubeamten in einem und demselben Orte länger als vier Tage, so tritt vom fünften Tage angefangen der Abzug eines Drittels der normalmässigen Diäte ein.

§. 11.

Auf den Bezug der Diäten haben jedoch die Baubeamten keinen Anspruch, wenn denselben die Ausführung eines Baues übertragen wird, und sie auf längere Zeit gewissermassen stabil exponirt werden. In solchen Fällen erhalten sie anstatt der Diäten, Reise- und Zehrungsgelder unter der Benennung von Bau-Zulagen.

§. 12.

Też dodatki dla wszystkich urzędników tej samej kategoryi, zarówno będą wymierzane bez różnicy pojedynczych gałęzi budownictwa; dla nadinżynierów miesięcznie po 100 złt. r., dla inżynierów po 60 złt. r., a dla asystentów miesięcznie po 25 złr.

§. 13.

Co do poborów tu wyszczególnionych, za prawidło służyć będzie, iż nie ma miejsca pobór podwójny za jeden a ten sam przedmiot budowy, w jednym a tym samym czasie.

§. 14.

Na wynagrodzenie kosztów za powóz i połączonych z niemi wydatków pobocznych, dostają wszyscy urzędnicy budownictwa bez wyjątku stałe summy pieniężne pod nazwą milowe, za co też ustaje przeciwnie prawo żądania należytości pocztowych taryfowych, wedle własności odpowiednej charakterowi urzędnika podróżującego przypadających. Milowe dla urzędników budownictwa klasy dyetowej VItej, ustanawia się na 2 złt. r. 40 kr., dla klasy dyetowej VIImej na 2 złt. r., a dla wszystkich innych na 1 zł. reńsk. od mili.

§. 15.

Tylko urzędnikom budownictwa za granicą podróżującym, jest wyjątkowo dozwolonem na wynagrodzenie kosztów powozu żądać i obliczać należytości pocztowe podług wymiaru odpowiedniego ich randze, jednakże z tem ograniczeniem, iż ci, jeżeli na przepisowej drodze (route) podróży, której się ściśle trzymać należy, znajdują się koleje żelazne, albo kursa okrętów parowych, używać winni tychże środków komunikacyjnych w istniejącej rozciągłości, a oraz, iż na wynagrodzenie kosztów podróży, żądać mogą tylko taryfowych cen podróży podług klasy im przystojącej, a to urzędnicy włącznie klasy dyetowej VIImej podług Iej, wszyscy zaś inni podług klasy IIej.

§. 16.

Przepis względem używania kolei żelaznych i okrętów parowych, gdzie i o ile to być może, za prawidło służyć i powszechnie zastosowanym będzie we wszystkich podróżach służbowych urzędników budownictwa.

§. 17.

Stale eksponowani urzędnicy, mają nadto prawo żądać wynagrodzenia wydatków, połączonych z przenoszeniem ich efektów, co w miarę taryfowych cen frachtowych na kolei żelaznej istniejących, nastąpić ma, i z uwzględnieniem stanu i liczby dzieci w ten sposób wypadnie, iż bezżenni lub wdowcy bez dzieci 2 cetnary, żonaci bez dzieci 3 cetnary, żonaci z trojgiem dzieci 4 cetnary, nareszcie żonaci z więcej niż trojgiem dzieci 5 cetnarów ciężaru przy podróżach służbowych z sobą wiozić i obliczać mogą. Stan członków familii, musi każdego razu od bezpośredniego przełożonego być potwierdzony.

§. 18.

Na wynagrodzenie za przewiezienie efektów urzędników budownictwa podróżujących, z pomieszkania ich do dworca kolei i z dworca do przeznaczonej stacyi, otrzymają takowi za każdym razem kwotę ryczałtową w kwocie jednego złotego reńskiego.

§. 12.

Diese Bauzulagen werden ohne Unterschied der einzelnen Bauzweige für alle Beamten derselben Kategorie gleich bemessen, für die Ober-Ingenieure mit monatlichen 100 fl., für die Ingenieure mit monatlichen 60 fl. und für die Assistenten mit monatlichen 25 fl.

§. 13.

Rücksichtlich der hier aufgezählten Genüsse hat als Grundsatz zu gelten, dass kein doppelter Bezug für ein und dasselbe Bauobject und für ein und dieselbe Zeit stattfinden darf.

§. 14.

Als Vergütung der Fuhrkosten für die Fuhrgelegenheit und die damit verbundenen Nebenauslagen, erhalten sämmtliche Baubeamte ohne Ausnahme fixe Geldbeträge unter der Benennung „Meilengelder," dagegen hört der Anspruch auf die tarifmässigen Postgebühren nach der charaktermässigen Eigenschaft des reisenden Beamten auf. Die Meilengelder werden für die Baubeamten der VI. Diätenclasse mit 2 fl. 30 kr., für jene der VII. Diätenclasse mit 2 fl. und für alle übrigen mit 1 fl. 20 kr. pr. Meile festgesetzt.

§. 15.

Bloss den im Auslande reisenden Baubeamten ist ausnahmsweise gestattet, als Fuhrkostenvergütung die Postgebühren nach dem ihrem Range entsprechenden Ausmasse anzusprechen und zu verrechnen, jedoch mit der Beschränkung, dass, wenn auf der vorgezeichneten Reiseroute, welche jederzeit genau einzuhalten ist, Eisenbahnen oder Dampfschiffcourse sind, sie sich dieser Communicationsmittel in der Ausdehnung, in der sie bestehen, zu bedienen, an Reisekostenvergütung aber bloss die tarifmässigen Fahrpreise nach der ihnen zustehenden Classe, und zwar die Beamten einschliessig der VII. Diätenclasse nach der 1., alle übrigen aber nach der 2. Classe anzusprechen haben.

§. 16.

Die Vorschrift wegen Benützung der Eisenbahnen und Dampfschiffe hat, wo und in soweit sie geschehen kann, bei allen Dienstreisen der Baubeamten als Regel zu gelten, und allgemeine Anwendung zu finden.

§. 17.

Die bleibend exponirten Beamten haben ausserdem Anspruch auf den Ersatz, der mit der Fortschaffung ihrer Effecten verbundenen Auslagen, welcher nach den bestehenden, tarifmässigen Frachtpreisen auf der Eisenbahn geleistet, und mit Berücksichtigung des Standes und der Anzahl Kinder, in der Art bemessen wird, das ledige oder Witwer ohne Kinder 2 Centner, Verheirathete ohne Kinder 3 Centner, Verheirathete mit 3 Kinder 4 Centner, endlich Verheirathete mit mehr als 3 Kinder 5 Centner Güterlast bei Dienstreisen mitzunehmen und zu verrechnen berechtiget sind. Der Stand der Familienglieder muss jedesmal von dem unmittelbaren Vorgesetzten bestätiget werden.

§. 18.

Als Entschädigung für die Fortschaffung der Effecten der reisenden Baubeamten aus ihrer Wohnung in den Bahnhof, und aus dem Bahnhofe in die zugewiesene Station, erhalten dieselben ein Pauschale in dem Betrage von je 1 fl.

§. 19.

Jeżeli jednocześnie będzie dwóch lub więcej urzędników budownictwa eksponowanych, którzy spólnie podróż odbywają, należy się każdemu z nich tak milowe jak wynagrodzenie, w poprzedzających paragrafach im przyznane.

§. 20.

Za zawiadowstwo nad przedmiotami budowniczemi, zostającemi pod dozorem inżynierów powiatowych, a w własnym ich powiecie budowniczym, po za siedliskiem urzędowem znajdującemi się, nie mogą inżynierowie ci żądać ani dodatku, ani też milowego, lecz otrzymują za to roczne pauszale, które podług długości znajdujących się w ich powiecie rzek i gościńców wymierzonem będzie, a to co do rzek, jeżeli są do żeglugi zdatnemi, w kwocie po 20 złt. r., a jeżeli tylko na spław usposobionemi, w kwocie po 15 złt. r.; co się zaś tycze dróg publicznych w kwocie po 35 złt. r. od mili. Za zawiadowstwo na Dunaju, ustanawia się roczna kwota ryczałtowa po 40 złr. na milę.

Ten ryczałt milowy, nie należy się wyłącznie inżynierowi powiatowemu, lubo na ręce tegoż jest płatnym i jemu bywa miesięcznie wypłacanym, lecz także i dodany mu urzędnik pomocniczy równy ma z nim udział, a tom w tym stosunku, o ile ostatniemu samodzielny dozór został poruczony, albo czynność takowa zewnętrzna za zleceniem lub w przeszkodzeniu inżyniera powiatowego przez niego została wykonaną.

§. 21.

Co się tycze podróży służbowych, które przedsięwzięte bywają na prożbę i w interesie gminy, korporacyj, funduszów i zakładów publicznych w dotyczącym powiecie budowniczym, a w którym to razie interesenci opłacać winni koszta podróży i żywności, należy się urzędnikom budowniczym wykonującym, wynagrodzenie podróżowego i strawnego, w ten sam sposób, i podług tej samej miary, jak to dla podróż komisyjnych lub innych służbowych, a w razie użycia zewnętrznego, w miarę trwania i natury czynności służbowej, oznaczonem zostało powyższemi postanowieniami dla spraw budowniczych obwodowych i krajowych.

§. 22.

W przypadkach, gdy urzędnik budowniczy od jednej władzy do drugiej stale zostanie przeniesionym, a to ze zmianą zamieszkania jego, zachowane będą i nadal powszechne co do przesiedlenia przepisy.

§. 23.

Postanowienia niniejszego przepisu z d. 1. Kwietnia wejść mają w wykonanie.

135.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 28. Marca 1850,

którem się obwieszcza jednoroczne przedłużenie niektórych przywilejów na poprawę we fabrykacyi hufnalów, na poprawę w elektrycznych telegrafach i na poprawę w lokomotywach.

Ministeryum handlu postanowiło zadosyć uczynić prożbie Ebenezera May Dorn, Alfreda Brets i Jerzego Little, tudzież Tomasza Russel-Cramton o udzielenie

§. 19.

Werden zwei oder mehrere Baubeamte gleichzeitig exponirt, und reisen gemeinschaftlich, so gebührt jedem derselben das Meilengeld und die in den vorhergehenden Paragraphen zugestandene Vergütung.

§. 20.

Die Bezirks-Ingenieure haben für die Besorgung der Conservation der in ihrem Baubezirke befindlichen, ihrer Beaufsichtigung unterstehenden Bauobjecte ausserhalb ihres Amtssitzes weder eine Bauzulage, noch Meilengelder anzusprechen, sondern sie beziehen dafür ein jährliches Pauschale, welches nach der Länge der in ihrem Bezirke befindlichen Flüsse und Strassen, und zwar bezüglich der Flüsse, wenn sie schiffbar sind, mit 20 fl. und wenn sie nur flossbar sind, mit 15 fl., rücksichtlich der Strassen hingegen mit 35 fl. pr. Meile, bemessen wird. Hinsichtlich der zu besorgenden Conservationen an der Donau wird das jährliche Pauschale mit 40 fl. pr. Meile festgesetzt.

Dieses Meilen-Pauschale gebührt ohngeachtet es zu Handen des Bezirks-Ingenieurs flüssig gemacht, und monatlich an ihn ausbezahlt wird, doch nicht ausschliessend dem Bezirks-Ingenieur, sondern es hat auch der ihm beigegebene Hilfsbeamte gleichmässig, und zwar in dem Verhältnisse daran Theil zu nehmen, als demselben die Ueberwachung selbständig übertragen, oder das auswärtige Geschäft im Auftrage oder in Verhinderung des Bezirks-Ingenieurs durch ihn besorgt wird.

§. 21.

Rücksichtlich solcher Dienstreisen, welche über Ersuchen und im Interesse von Gemeinden, Corporationen, Fonden und öffentlichen Anstalten in dem betreffenden Baubezirke vorgenommen werden, und wofür die Interessenten die Reise- und Zehrungskosten zu bestreiten haben, gebührt den vollziehenden Baubeamten die Vergütung der Reise- und Zehrungskosten in gleicher Art und nach demselben Masstabe, wie solche für Commissions- oder andere Dienstreisen und auswärtige Verwendungen nach Massgabe der Dauer und Natur des Dienstgeschäftes durch obige Bestimmungen für Kreis- und Landesbau-Angelegenheiten festgesetzt sind.

§. 22.

In jenen Fällen, wo ein Baubeamter von einer Behörde zu einer anderen bleibend, und mit Veränderung seines Wohnortes übersetzt wird, ist sich fortan nach den allgemeinen Uebersiedlungs-Vorschriften zu benehmen.

§. 23.

Die Bestimmungen dieser Vorschrift haben vom 1. April 1850 in Wirksamkeit zu treten.

135.

Verordnung des Handelsministeriums vom 28. März 1850,

wodurch die einjährige Verlängerung mehrerer Privilegien auf Verbesserung in der Fabrikation von Hufnägeln an elektrischen Telegraphen und auf Verbesserung an Locomotiven kundgemacht wird.

Das Handelsministerium hat dem Gesuche des Ebeneser May Dorn, Alfred Brett, und George Little, und des Thomas Russel-Cramton um Ertheilung einer einjährigen

jednorocznego przedłożenia terminu wykonywania przywilejów, nadanych pierwotnie na lat pięć, a to pierwszemu pod dniem 24. Listopada 1845, na poprawę we fabrykacyi hufnalów; drugiemu pod dniem 14. Stycznia 1848, na poprawę w elektrycznych telegrafach; a trzeciemu pod dniem 31. Grudnia 1846. na poprawę w lokomotywach.

Bruck m. p.

136.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 3. Kwietnia 1850,

do władz krajowych we wszystkich krajach koronnych z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego.

obwieszczające jak się postępować ma z wylosowanemi pod dniem 2. Kwietnia 1850. w Seryi 456. czesko-stanowemi obligacyami eraryalnemi 4%, tudzież z obligacyami eraryalnemi niższo-austryackich stanów 3½ i 4%, jakoteż z wylosowanemi niemieckiemi biletami pieniężnemi 6-krajcarowemi lit. F.

Odnośnie do okólnika niższo-austryackiego rządu z d. 29. Października 1829 *), podaje się do wiadomości, iż obligacye dawniejszego długu Stanu, na dniu 2. Kwietnia t. r.. w rzędzie 457. wylosowane, a to czesko-stanowa obligacya eraryalna 4procentowa Nro 164,876, z jedną trzydziestą drugą summy kapitału, tudzież eraryalne obligacye niższo-austryackich Stanów z roku 1782. $3^1/_2$ procentowe od Nru 30,001 aż włącznie do N. 30.438, i obligacye z recesu z dnia 30. Kwietnia 1767 4-procentowe od Nru 3 aż włącznie do Nru 1179 z całemi kapitałów ilościami, stosownie do postanowień Najwyższego patentu z dnia 21. Marca 1818 **) za nowe, w pierwotnej stopie mon. konwenc. prowizye przynoszące zapisy długu Stanu będą wymieniane.

Na dniu 2-m b. m. przedsięwzięto także i wylosowanie niemieckich biletów monetowych, przyczem Seryę lit. F. onychże wyciągniono.

Przetoż może być każdy głoską F. oznaczony bilet niemiecki 6-krajcarowy. w ciągu dwóch miesięcy, począwszy od dnia 2. Maja 1850. wymieniony na sześć krajcarów srebrną monetą zdawkową w przeznaczonej właśnie ku temu kasie wymieniawczej we Wiedniu lub w głównych kasach krajowych i w kameralnych urzędach płatniczych w krajach koronnych, wyjąwszy niższą Austryę, — zresztą zaś, nawet po upływie przeznaczonego do wymiany terminu i nadal jeszcze w publicznych kasach bez wszelkiej przeszkody za gotowiznę użyty.

Krauss m. p.

---

*) W niższo-austr. zbiorze ustaw prowincyonalnych tom XI. str. 807.

**) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń, tom 46, stronica 17.

Verlängerung der Ausübungsfrist für das dem ersten unterm 24. November 1845 auf Verbesserungen in der Fabrikation von Hufnägeln, dem zweiten unterm 14. Jänner 1848 auf Verbesserungen an elektrischen Telegraphen, und dem dritten am 31. December 1848 auf Verbesserungen an Locomotiven verliehene fünfjährige Privilegium zu willfahren befunden.

Bruck *m. p.*

136.

Erlass des Finanzministeriums vom 3. April 1850,

an die Landesbehörden aller Kronländer, ausser dem lombardisch-venetianischen Königreiche,

womit die Behandlung der am 2. April 1850 in der Serie 457 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen zu 4%, dann niederösterreichisch-ständischen Aerarial-Obligationen zu 3½ und 4%, so wie auch der an demselben Tage in die Verlosung gefallenen deutschen Münzscheine zu 6 kr. lit. F kundgemacht wird.

Mit Beziehung auf die Circular-Verordnung der niederösterreichischen Regierung vom 23. October 1829) wird bekannt gemacht, dass die am 2. April d. J. in der Serie 457 verlosten Obligationen der älteren Staatsschuld, und zwar die böhmisch-ständische Aerarial-Obligation zu 4%, Nr. 164.856 mit einem Zweiunddreissigstel der Capitalssumme, dann die niederösterreichisch-ständischen Aerarial-Obligationen vom Jahre 1782 zu 3½% von Nr. 30.001 bis* inclusive *30.438, und die Obligationen vom Rezesse vom 30. April 1767 zu 4% von Nr. 3 bis* inclusive *1179 mit ihren ganzen Capitalsbeträgen nach den Bestimmungen des Allerhöchsten Patentes vom 21. März 1818**) gegen neue zu dem ursprünglichen Zinsfusse in Conv. Münze verzinsliche Staatsschuldverschreibungen umgewechselt werden.*

Ferner ist auch am 2. d. M. eine Verlosung der deutschen Münzscheine vorgenommen und hierbei die Serie lit. F *von jenen zu 6 kr. gezogen worden.*

Hiernach kann jeder mit dem Buchstaben F *bezeichnete Münzschein zu 6 kr. innerhalb zweier Monate, vom 2. Mai 1850 an gerechnet, gegen sechs Kreuzer in Silberscheidemünze bei der eigens hiezu bestellten Verwechslungscasse in Wien, oder bei den Landeshauptcassen und Cameral-Zahlämtern in den Kronländern ausser Niederösterreich umgewechselt, übrigens aber nach Ablauf der zur Einlösung bestimmten Frist noch fortan zu Barzahlungen an öffentliche Cassen ohne Anstand verwendet werden.*

Krauss *m. p.*

---

*) *In der niederösterreichischen Provinzial-Gesetzsammlung, XI. Band, Seite 807.*
**) *In der Sammlung politischer Gesetze und Verordnungen, 46. Band, Seite 36.*

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

[illegible]

131.

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XL.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 13. Kwietnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 30. Maja 1850.

137.

Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 9. Kwietnia 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, na które się prowizoryczna ustawa z dnia 9. Lutego b. r względem należytości od prawnych interesów, dokumentów, pism i czynności urzędowych rozciąga,

względem zastęplowania książek handlowych i professyjnych.

Odnośnie do §§. 30. i 31. prowizorycznej ustawy z dnia 9. Lutego 1850*) dla ulżenia podatkujących dozwala się, iż zastęplowanie książek, stęplowi podległych, następującemi sposobami przedsiębrać można, i że stronom do woli zostawia się, o ile przepisane warunki zachodzą, ten sposób obrać, który stosunkom swym za najwięcej odpowiedny uznają.

1. Zastęplowanie stęplowi podległych książek, w oprawionym stanie się znajdujących, przez wyciśnięcie znaku stęplowego na pierwszej kartce onychże dziać się może. Kto książkę takowemu zastęplowaniu poddać chce, powinien na pierwszej stronie wyszczególnić przeznaczenie książki, czy ta za główną, Saldo-, Konto-, lub Kontokurrent-książkę albo nareszcie za inną handlową lub professyjną książkę służyć ma, tudzież liczbę arkuszów, z których się składa, potem dzień, miesiąc i rok piśmiennie oznaczyć, i to oznaczenie podpisem potwierdzić; dalej przez książkę mocną nić w ten sposób przeciągnąć, żeby jeden koniec onejże przez pierwszą kartkę, drugi przez ostatnią kartkę książki wykazał się.

Podatkujący za prawdziwość swych podań odpowiedzialnym jest.

2. W ten sposób przygotowaną książkę do ces. król. urzędu stęplowego przynieść należy. U tego dochodzić się będzie, czy owe warunki należycie wypełniono, szczególnie, czy przeciągnięta nić stósownie do celu umieszczona jest i przeciw pokrzywdzeniu zabezpiecza; jeżeli urząd rzeczone warunki należycie wypełnione uznaje, tedy jeden koniec nici na pierwszym, drugi na ostatnim arkuszu książki za pomocą laku

*) Ob. ją w części XXII. dz. pr. p. z roku 1850. pod Nr. 50.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XL. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 13. April 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 30. Mai 1850.

137.

Verordnung des Finanzministeriums vom 9. April 1850,

giltig für alle Kronländer, auf welche sich das provisorische Gesetz vom 9. Februar l. J. über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen erstreckt,

über die Stämplung von Handels- und Gewerbsbüchern.

*Mit Beziehung auf die §§. 30 und 31 des provisorischen Gesetzes vom 9. Februar 1850 *) wird zur Erleichterung der Steuerpflichtigen gestattet, dass die Stämplung der stämpelpflichtigen Bücher auf folgende Arten vorgenommen werden darf, und es den Parteien frei steht, so weit die vorgeschriebenen Bedingungen eintreten, jene Art zu wählen, die sie ihren Verhältnissen am angemessensten finden.*

1. Die Stämplung stämpelpflichtiger Bücher kann, wenn sie sich im eingebundenen Zustande befinden, durch Aufdrückung des Stämpelzeichens auf dem ersten Blatte derselben erfolgen. Wer ein Buch dieser Art der Stämplung unterziehen will, hat auf der ersten Seite die Bestimmung des Buches, ob es als Haupt-, Saldo-, Conto-, als Contocurrent-Buch oder endlich als ein anderes Handels- oder Gewerbsbuch zu dienen habe, und die Zahl der Bogen, aus denen es besteht, dann den Tag, Monat und das Jahr schriftlich anzusetzen, und diesen Ansatz mit seiner Unterschrift zu bekräftigen; ferner durch das Buch einen starken Faden dergestalt durchzuziehen, dass das Ende desselben durch das erste Blatt, das andere durch das letzte Blatt des Buches hervortrete.

Der Steuerpflichtige ist für die Richtigkeit seiner Angaben verantwortlich.

2. Das auf diese Art vorbereitete Buch ist zu einem k. k. Stämpelamte zu bringen. Bei demselben wird untersucht, ob diese Bedingungen gehörig erfüllt seien, insbesondere, ob der durchgezogene Faden zweckmässig angebracht sei und gegen Verkürzungen Sicherheit gewähre; so fern das Amt die gedachten Bedingungen gehörig erfüllt findet, wird das eine Ende des Fadens am ersten, das andere am letzten Bogen des Buches mittelst Siegellak und

---

**) Siehe dasselbe im XXII. Stücke des Reichsgesetzblattes vom Jahre 1850 unter Nr. 50.*

przez wyciśnięcie urzędowej pieczęci tegoż stęplowego urzędu umocowane będzie. Potem książka stęplowaną będzie i to tylko na pierwszym arkuszu, atoliż jednym lub więcej znakami stęplowemi, należytości summie od całej książki wypadającej, odpowiednemi.

3. Nieoprawione książki, lub też pojedyńcze arkusze równie zastęplowaniu poddać można; w tym przypadku każdy pojedyńczy arkusz, po złożeniu summy należytości od ogólnej arkuszów liczby wypadającej, znakiem stęplowym, ustawą przepisanym, opatrzony będzie. Jeżeli zaś zchodzą się podatkujący, którzy książki swe sposobem, w 1. ustępie niniejszego rozporządzenia przepisanym, przygotowali, z innymi, którzy warunków tych nie wypełnili, nateneczas onym przed tymi co do kolejnej następności ekspedyowania pierwszeństwo dawać należy.

4. Dodatkowo do §. III. *g*. Najwyższego patentu z dnia 9. Lutego 1850. dozwala się, nieużywaną dotąd część książki handlowej lub professyjnej, która już przed działalnością niniejszej ustawy w użyciu stała, dla przyszłego użycia zachować i zastęplowaniu poddać. W takowym razie część książki, aż do działalności nowej ustawy używaną wyraźnie zamknąć, a co do części, dla późniejszego użycia przeznaczonej, podług §. 1. niniejszego przepisu postąpić należy. Nić przeciągnięta, nieużywaną jeszcze część książki objąć ma, i umocowanie nici na pierwszym i ostatnim arkuszu tej części, opłaceniu należytości podlegającej dzieje się, także też i zastęplowanie na pierwszej kartce tej części stósownie do summy należytości, od niej wypadającej, wykonanem będzie.

5. W miejscach, gdzie się dla spraw co do dochodów niesłałych postanowiona władza powiatowa, urząd co do dochodów niestałych lub poborczy znajduje, handlujący lub professyoniści, przy wstępie działalności prowizorycznej ustawy z dnia 9. Lutego 1850. o zastęplowanie książek swych w miejscowościach wykonywania swej professyi upraszać mogą. W tym celu oni władzy powiatowej w dwójnasobnem wygotowaniu sporządzony, od stępla uwolniony spis tych książek z podaniem przeznaczenia każdej pojedyńczej, tudzież z oznaczeniem liczby arkuszów i wielkości formatu wedle załączonego wzoru najdalej do końca Kwietnia b. r. przedłożyć, i odpowiedną należytość u urzędu stęplowego, lub jeżeli takowego w miejscu nie ma, u kasy zbiorczej za pokwitowaniem opłacić mają. Książki przygotowane być muszą w sposób w §. 1. przepisany. Urząd powiatowy zarządza, aby delegowani administracyi co do dochodów niestałych udali się do miejsca handlowego lub professyjnego, i tamże, jeżeli książki w zgodności z spisem ukażą się, za pomocą ręcznego stęplowadła zastęplowanie każdej w spisie zawartej książki wykonali, a wystawiony przez kasę kwit na złożoną należytość ściągnęli. Zarazem opłacona kwota stęplowa, dzień opłacenia i numer żurnalowego artykułu, pod którym opłacona należytość wciągnioną jest, piśmiennie umieści się.

6. Pod książkami handlowemi i professyjnemi rozumią się wszelkie interesów zapisania względem handlowego lub innego zatrudnienia professyjnego, względem pojedyńczych części tegoż, lub względem pomocniczych czynności w celu takiego zatrudnienia prowadzone, bądźcy te zapisania interesów oprawione lub zeszyte, bądź też na pojedyńczych arkuszach lub kartkach wykonane znajdują się.

durch Aufdrückung des Amtssiegels dieses Stämpelamtes befestigt. Dann wird das Buch gestämpelt und zwar nur am ersten Bogen, jedoch mit einem oder mehreren Stämpelzeichen, die dem für das ganze Buch entfallenden Gebührenbetrage entsprechen.

3. Ungebundene Bücher, oder auch einzelne Bögen können gleichfalls der Stämplung unterzogen werden; in diesem Falle wird jeder einzelne Bogen, nach Erlag des für die Gesammtzahl Bogen entfallenden Gebührenbetrages, mit dem durch das Gesetz vorgeschriebenen Stämpelzeichen versehen. In sofern jedoch Steuerpflichtige, welche ihre Bücher in der mit dem Absatze 1. dieser Vorschrift angeordneten Weise vorbereitet haben, mit Andern, die diese Bedingungen nicht erfüllten, bei dem Stämpelamte zusammentreffen, so ist jenen vor diesen in der Reihenfolge der Abfertigung der Vorzug einzuräumen.

4. Nachträglich zu dem §. III. g. des A. h. Patentes vom 9. Februar 1850 wird gestattet, von einem Handels- oder Gewerbsbuche, das schon vor der Wirksamkeit dieses Gesetzes bereits im Gebrauche stand, den bis dahin ungebrauchten Theil desselben dem künftigen Gebrauche vorzubehalten und der Stämplung zu unterziehen. In einem solchen Falle ist der bis zur Wirksamkeit des neuen Gesetzes gebrauchte Theil des Buches deutlich abzuschliessen, und rücksichtlich des zum spätern Gebrauche bestimmten Theiles nach dem §. 1 der gegenwärtigen Vorschrift vorzugehen. Der Faden, der durchgezogen wird, hat den noch ungebrauchten Theil des Buches zu umfassen, und es erfolgt die Befestigung des Fadens am ersten und letzten Bogen dieses der Gebührenentrichtung unterliegenden Theiles, auch wird auf dem ersten Blatte dieses Theiles die Stämplung nach dem für denselben entfallenden Gebührenbetrage vollzogen.

5. In den Orten, wo sich eine für die Gefällsangelegenheiten bestellte Bezirksbehörde, ein Gefälls- oder Steueramt befindet, können die Handel- oder Gewerbetreibenden, bei dem Eintritte der Wirksamkeit des provisorischen Gesetzes vom 9. Februar 1850 um die Stämpelbezeichnung ihrer Bücher in den Räumen ihrer Gewerbsausübung ansuchen. Sie haben zu diesem Zwecke der Bezirksbehörde ein in zweifacher Ausfertigung verfasstes stämpelfreies Verzeichniss dieser Bücher mit Angabe der Bestimmung jedes einzelnen, der Bogenzahl und der Grösse des Formates nach dem beiliegenden Muster längstens bis Ende April l. J. vorzulegen, die entsprechende Gebühr bei dem Stämpelamte, oder wenn ein solches am Orte nicht besteht, bei der Sammlungscasse gegen Quittung zu entrichten. Die Bücher müssen auf die im §. 1 vorgeschriebene Art vorbereitet seyn. Die Bezirksbehörde veranlasst, dass Abgeordnete der Gefällsverwaltung sich in die Handels- oder Gewerbsstätte begeben, und dort, sofern die Bücher in Uebereinstimmung mit dem Verzeichnisse gefunden werden, mittelst einer eigenen Handstampiglie die Stämplung jedes im Verzeichnisse enthaltenen Buches vollziehen, und die von der Casse ausgestellte Quittung für die erlegte Gebühr einziehen. Zugleich wird der entrichtete Stämpelbetrag, der Tag der Berichtigung und die Nummer des Journal-Artikels, unter welchen die entrichtete Gebühr eingestellt ist, schriftlich angesetzt.

6. Unter Handels- und Gewerbsbüchern werden überhaupt alle Geschäfts-Aufschreibungen, die über einen Handels- oder anderen Gewerbsbetrieb, einzelne Theile desselben, oder Hilfsverrichtungen zum Behufe eines solchen Betriebes geführt werden, diese Geschäftsaufschreibungen mögen gebunden oder geheftet seyn, oder auf einzelnen Bogen oder Blättern stattfinden, verstanden.

7. Przy wymierzeniu należytości za te handlowe i professyjne książki, które należytości stęplowej, jednokrajcarowej, od arkusza podlegają, ten wymiar należytości zastósowanym być ma, jeżeli miara powierzchni rozłożonego całego arkusza 380 cali kwadratowych nie przewyższa. Jeżeli zaś miara powierzchni całego arkusza więcej jak 380 cali kwadratowych, atoliż nie więcej jak 504 cali kwadratowych wynosi, tedy od każdego arkusza należytość dwukrajcarowa pobieraną będzie.

Jeżeli zaś miara powierzchni całego arkusza 504 cali kwadratowych przenosi, natenczas należytość po 3 krajcary wymierzaną być ma.

8. Postanowienia niniejszego rozporządzenia także i do książek sensalów i notaryuszów rozciągać się mają.

Krauss m. p.

7. Bei der Bemessung der Gebühr für diejenigen Handels- und Gewerbsbücher, welche der Stämpelgebühr von 1 kr. für den Bogen unterliegen, hat dieses Ausmass der Gebühr zu gelten, wenn das Flächenmass eines ganzen Bogens nicht 380 Quadrat-Zoll überschreitet. Beträgt aber das Flächenmass des ganzen Bogens mehr als 380 Quadrat-Zoll, jedoch nicht mehr als 504 Quadrat-Zoll, so wird für jeden Bogen eine Gebühr von 2 kr. eingehoben.

Ueberschreitet endlich das Flächenmass eines ganzen Bogens 504 Quadrat-Zoll, so ist für jeden Bogen die Gebühr mit 3 kr. zu bemessen.

8. Die Bestimmungen der gegenwärtigen Verordnung haben sich auch auf die Bücher der Sensale und Notare zu erstrecken.

Krauss *m. p.*

Spis

stęplowi podległych książek, o których zastęplowanie w professyjnych miejscowościach niżej podpisany uprasza.

Bieżąca liczba	Gatunek książek	Liczba książek	Ilość arkuszy w każdej książce	Format papieru lub wielkość arkusza w wiedeńskich calach: Wysokość	Szerokość	Powierzchnia miara w calach kwadrat.	Należytość: Pojedyncza od każdego arkusza kr.	Całkowita złt. r.	kr.	Uwaga.
1	Główna książka .	1	200	24	30	720	6	20	—	
2	Saldo-konto Konto-kurrent-książka	2	100	24	28	672	6	20	—	
3	Książeczki tkackie	100	2	14	20	280	1	3	20	
4	Strazza . . .	40	1	20	24	480	2	1	20	Ta książka składa się z 60 arkuszy, 20 arkuszy tejże już są zapisane i osobno dla się zamknięte.
	Razem	143	—	—	—	—	—	44	40	

Wiedeń 20. Kwietnia 1850.

Ignacy Piotr,
Fabrykant bawełnianych towarów
na przedmieściu Nr.

Uwaga. 1. Te tylko książki pojedynczo podane być mają, których format papieru różny jest, albo które wedle przeznaczenia swego różnej należytości podlegają.

2. Miara powierzchni arkusza w wiedeńskich calach kwadratowych otrzyma się, mnożąc szerokość całego arkusza z wysokością onegoż. w calach wiedeńskich wyrażone.

Verzeichniss

der stämpelpflichtigen Bücher, um deren Stämplung in den Gewerbsräumen der Unterzeichnete bittet

Fortlaufende Zahl	Art der Bücher	Anzahl der Bücher	Bogenzahl in jedem Buche	Papier-Format oder Grösse des Bogens in Wiener Zöllen			Gebühr			Anmerkung.
				Höhe	Breite	Flächenmass in □ Zöllen	Einzeln für jeden Bogen	Im Ganzen		
							kr.	fl.	kr.	
1	Hauptbuch . .	1	200	24	30	720	6	20	—	
2	Saldo-Conto und Conto-Currentbuch	2	100	24	28	672	6	20	—	
3	Weberbüchel . .	100	2	14	20	280	1	3	20	
4	Strazza . . .	40	1	20	24	480	2	1	20	Dieses Buch besteht aus 60 Bogen, 20 Bogen davon sind bereits beschrieben und für sich abgeschlossen.
	u. s. w.									
	Zusammen .	143	—	—	—	—	—	44	40	

Wien den 20. April 1850.

Ignaz Peter,
Baumwollen-Waaren-Fabrikant in der
Vorstadt Nr.

Anmerkung. 1. Nur jene Bücher sind einzeln anzugeben, deren Papier-Format ein verschiedenes ist, oder welche nach ihrer Bestimmung einer verschiedenen Gebühr unterliegen.

2. Das Flächenmass des Bogens in Wiener Quadrat-Zöllen wird gefunden, wenn man die Breite des ganzen Bogens mit der Höhe desselben, die in Wiener Zöllen ausgedrückt, multiplicirt.

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XLI.

Wydana i rozesłana dnia 14 Kwietnia 1858.

188.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 6 Kwietnia 1858,

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XLI.

wydana i rozesłana: 14. Kwietnia 1850.

138.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 6. Kwietnia 1850,

z postanowieniem czasu, od którego począwszy wyższe sądy krajowe, dla krajów koronnych: Austryi poniżej Ensu, Austryi powyżej Ensu i dla Solnogrodu, dla Czech, Morawii i Szląska, Styryi, Karyntyi i Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu, Tyrolu i Vorarlbergu przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzone, tudzież wyższy krajowo-sądowy Senat w Trydencie swą działalność rozpocząć i wszystkie cesarskie sądy w tychże krajach koronnych wedle zatwierdzonego przez Najjaśniejszego Pana urządzenia sądownictwa w urzędowanie wstąpić mają.

Wykonując urządzenie sądownictwa dla krajów koronnych: Austryi poniżej Ensu, Austryi powyżej Ensu i Solnogrodu, dla Czech, Morawii i Szląska, Styryi, Karyntyi i Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu, Tyrolu i Vorarlbergu przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzone, i przygotowując oraz wyznaczony na 1. Lipca wstęp powszechnej działalności wszystkich dla tych krajów koronnych ustanowionych cesarskich sądów, widzę się spowodowanym rozporządzić:

iż c. k. wyższe sądy krajowe dla tych krajów koronnych przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzone, to jest: c. k. wyższy sąd krajowy we Wiedniu dla kraju koronnego Austryi poniżej Ensu;

c. k. wyższy sąd krajowy w Lincu dla krajów koronnych Austryi powyżej Ensu i dla Solnogrodu;

c. k. wyższy sąd krajowy w Pradze dla kraju koronnego Czech;

c. k. wyższy sąd krajowy w Bernie dla krajów koronnych Morawii i Szląska;

c. k. wyższy sąd krajowy w Gracu dla kraju koronnego Styryi;

c. k. wyższy sąd krajowy w Celowcu dla krajów koronnych Karyntyi i Krainy;

c. k. wyższy sąd krajowy w Tryeście dla krajów koronnych Gorycyi, Istryi i Tryestu;

c. k. wyższy sąd krajowy w Insbruku i wyższy krajowo-sądowy Senat tegoż w Trydencie, pierwszy dla niemieckiego Tyrolu i dla Vorarlbergu, ostatni dla włoskiego Tyrolu z 1. Maja 1850. swe urzędowanie rozpocząć a od tego czasu interesa prawne, jakie właściwym dotychczas sądom apelacyjnym przekazano, w drugiej instancyi dla teraźniejszego swego jurysdykcyi zakresu wedle istniejących praw aż do dalszego obwieszczenia powszechnego wstępu działalności przyszłego zarządzenia sądownictwa objąć i dalej prowadzić mają.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XLI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 14. April 1850.

138.

Verordnung des Ministers der Justiz vom 6. April 1850,

mit der Bestimmung des Zeitpunktes, von welchem an die für die Kronländer Oesterreich unter der Enns, Oesterreich ob der Enns und Salzburg, Böhmen, Mähren und Schlesien, Steiermark, Kärnthen und Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol und Vorarlberg a. h. genehmigten Oberlandesgerichte und der oberlandesgerichtliche Senat zu Trient ihre Wirksamkeit zu beginnen, und sämmtliche l. f. Gerichte in diesen Kronländern nach der a. h. genehmigten Gerichtsverfassung in Amtsthätigkeit zu treten haben.

In Ausführung der von Sr. Majestät für die Kronländer Oesterreich unter der Enns, Oesterreich ob der Enns und Salzburg, Böhmen, Mähren und Schlesien, Steiermark, Kärnthen und Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol und Vorarlberg a. h. genehmigten Gerichtsverfassung und in Vorbereitung des auf den 1. Juli d. J. festgesetzten Eintrittes der allgemeinen Wirksamkeit sämmtlicher für diese Kronländer bestellten l. f. Gerichte finde ich zu verordnen:

Dass die für diese Kronländer a. h. genehmigten k. k. Oberlandesgerichte, nämlich das k. k. Oberlandesgericht zu Wien für das Kronland Oesterreich unter der Enns;

das k. k. Oberlandesgericht zu Linz für die Kronländer Oesterreich ob der Enns und Salzburg;

das k. k. Oberlandesgericht zu Prag für das Kronland Böhmen;

das k. k. Oberlandesgericht zu Brünn für die Kronländer Mähren und Schlesien;

das k. k. Oberlandesgericht zu Gratz für das Kronland Steiermark;

das k. k. Oberlandesgericht zu Klagenfurt für die Kronländer Kärnthen und Krain;

das k. k. Oberlandesgericht zu Triest für die Kronländer Görz, Istrien und Triest;

das k. k. Oberlandesgericht zu Innsbruck und der oberlandesgerichtliche Senat desselben zu Trient, Ersteres für Deutschtirol und Vorarlberg, Letzterer für Welschtirol mit 1. Mai 1850 ihre Amtsthätigkeit zu beginnen und von diesem Zeitpunkte an die den bisher zuständigen Appellationsgerichten zugewiesenen Rechtsgeschäfte in zweiter Instanz für ihren nunmehrigen Jurisdictions-Bezirk nach den bestehenden Gesetzen bis zur weiteren Kundmachung des allgemeinen Eintrittes der Wirksamkeit der künftigen Gerichtsverfassung zu übernehmen und fortzuführen haben.

Przeto więc, począwszy od tego dnia, wszelkie podania i oznajmienia, jakie w sprawach prawnych w drugiej instancyi do dotychczas byłych właściwych c. k. sądów apelacyjnych we Wiedniu, w Pradze, Bernie, Celowcu i Insbruku wnosić miano, już do wyż namienionych c. k. wyższych sądów krajowych i do wyższego krajowo-sądowego Senatu w Trydencie, o ileby do zakresu ich działania należały, stósowane, przez te wedle przepisów załatwiane, i jak daleceby rozstrzygnieniu najwyższego sądu podlegały, temuż bezpośrednio przedkładane być mają.

Schmerling m. p.

Es sind demnach von diesem Tage an alle Einschreitungen und Eröffnungen, welche in Rechtssachen in 2. Instanz an die bisher zuständig gewesenen k. k. Appellationsgerichte zu Wien, Prag, Brünn, Klagenfurt und Innsbruck zu gelangen hatten, an die vorgenannten k. k. Oberlandesgerichte und den oberlandesgerichtlichen Senat zu Trient, je nachdem sie in ihren Wirkungskreis gehören, zu leiten, von denselben vorschriftmässig zu erledigen, und in so weit selbe auch der Entscheidung des obersten Gerichtshofes unterliegen, dem letzteren unmittelbar vorzulegen.

Schmerling *m. p.*

dziennik praw państwa i rzadu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XLII.

Wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 16. Kwietnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujezykowem:
5. Lipca 1851.

139.

Cesarski patent z dnia 12. Kwietnia 1850,

którym się wydaje i obwieszcza konstytucyę dla miasta Tryestu, pod bezpośrednim zarządem państwa stojącego.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki; Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążecony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskij; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

stosownie do Naszego cesarskiego postanowienia z dnia 1. Października 1849 i w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa, tudzież §fu 6. prowizorycznej ustawy gminnej z dnia 17. Marca 1849. widzimy się spowodowani, na wniosek Naszej Rady ministrów, dla miasta Tryestu, pod bezpośrednim zarządem państwa stojącego następującą ogłosić konstytucyę i w życie wprowadzić.

Konstytucya miasta Tryestu, pod bezpośredniemi rzadami państwa stojącego.

Cześć pierwsza.

Ukonstytuowanie.

Rozdział pierwszy.

O mieście i jego okręgu.

Pojęcie.

§. 1. Tryest ze swym okręgiem, jest miastem stojącem pod bezpośrednim rządem państwa cesarskiego, i stanowi nierozłączną składową część tego.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XLII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 16. April 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 5. Juli 1851.

139.

Kaiserliches Patent vom 12. April 1850,

wodurch die Verfassung für die reichsunmittelbare Stadt Triest erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben Uns in Gemässheit Unserer kaiserlichen Entschliessung vom 1. October 1849 und in Vollziehung der §§. 77—83 der Reichsverfassung, so wie des §. 6 des provisorischen Gemeindegesetzes vom 17. März 1849 über Antrag Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für die reichsunmittelbare Stadt Triest nachstehende Verfassung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Verfassung der reichsunmittelbaren Stadt Triest.

Erster Theil.

Constituirung.

Erstes Hauptstück.

Von der Stadt und ihrem Gebiete.

Begriff.

§. 1. Triest mit seinem Gebiete ist eine reichsunmittelbare Stadt des österreichischen Kaiserthums, und bildet einen untrennbaren Bestandtheil desselben.

§. 2. Granice bezpośrednio rządowego miasta Tryestu z okręgiem jego mogą tylko na mocy ustawy być zmienione.

Stosunek do państwa.

§. 3. Stosunek miasta Tryestu do państwa ustanowiony jest konstytucyą państwa i cesarskiem postanowieniem z dnia 1. Października 1849.

W okresach konstytucyą państwa oznaczonych, ma sobie zawarowaną bezpośrednio rządowe miasto Tryest samoistność swą.

§. 4. Bezpośrednio rządowe miasto Tryest zachowuje swój herb i barwy swoje.

§. 5. Bezpośrednio rządowe miasto Tryest ma wedle §fu 41. konstytucyi państwa prawo, równie jak każdy kraj koronny monarchii, dwóch wysełać członków do Izby wyższej sejmu państwa (§. 103.).

Co do wyboru zastępców miasta Tryestu do Izby niższej sejmu państwa, ustawa wyborcza dla państwa bliższe oznaczy postanowienia.

Frakcye.

§. 6. Miasto Tryest z jego okręgiem ma jako gmina prawo, za pozwoleniem namiestnika na frakcye się dzielić, i tymże dla ułatwienia administracyi, pewny zakres działania przeznaczać.

Rozdział drugi.
O mieszkańcach.

Podział.

§. 7. Ludność miasta Tryestu składa się:

a) z członków gminy,

b) z cudzych

Członkami gminy są:

a) przynależni gminy,

b) obywatele gminy.

Tylko obywatele państwa austryackiego mogą być członkami gminy Tryestu.

Przynależni.

a) Obecnie.

§. 8. Jako przynależni Tryestu będą obecnie uważani, owi obywatele państwa austryackiego, którzy nie należąc do innej jakiej gminy, albo:

a) najmniej, od lat dziesięciu nieprzerwanie w Tryeście stały swój pobyt mają, albo

b) najmniej od lat pięciu nieprzerwanie w Tryeście stały pobyt swój mają, a oraz do jednej z klas następujących należą, jako to:

1. posiadacze dóbr nieruchomych w mieście lub okręgu Tryestu;

2. handlujący, samodzielnie handlem się trudniący;

3. posiadacze okrętów handlowych do podróży dalekich, lub do żeglugi pobrzeżnej (*cabotage*), lub też posiadacze udziałów w takich okrętach;

§. 2. Die Gränzen der reichsunmittelbaren Stadt Triest mit ihrem Gebiete dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

Verhältniss zum Reiche.

§. 3. Das Verhältniss der Stadt Triest zum Reiche ist durch die Reichsverfassung und durch die kaiserliche Entschliessung vom 1. October 1849 bestimmt.

Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgesetzten Beschränkungen wird der reichsunmittelbaren Stadt Triest ihre Selbstständigkeit gewährleistet.

§. 4. Das Wappen und die Farben der reichsunmittelbaren Stadt Triest werden beibehalten.

§. 5. Der reichsunmittelbaren Stadt Triest kommt gleich jedem Kronlande der Monarchie nach §. 41 der Reichsverfassung das Recht zu, zwei Mitglieder ins Oberhaus des Reichstages abzuordnen (§. 103).

Ueber die Wahl der Vertreter der Stadt Triest für das Unterhaus des Reichstages wird das Reichswahlgesetz das Nähere bestimmen.

Fractionen.

§. 6. Die Stadt Triest mit ihrem Gebiete hat als Gemeinde das Recht, mit Genehmigung des Statthalters sich in Fractionen zu theilen, und denselben zur Erleichterung der Verwaltung einen gewissen Wirkungskreis anzuweisen.

Zweites Hauptstück.

Von den Bewohnern.

Eintheilung.

§. 7. Die Bevölkerung der Stadt Triest besteht:

a) *Aus Gemeindegliedern.*

b) *Aus Fremden.*

Die Gemeindeglieder sind

a) *Gemeindeangehörige.*

b) *Gemeindebürger.*

Nur österreichische Reichsbürger können Gemeindeglieder von Triest sein.

Angehörige.

a) *Dermalen.*

§. 8. Als Angehörige von Triest sind dermalen zu betrachten jene österreichischen Reichsbürger, welche, ohne zu einer anderen Gemeinde zu gehören, entweder:

a) *seit mindestens zehn Jahren ununterbrochen in Triest ihren ständigen Aufenthalt haben, oder*

b) *seit mindestens fünf Jahren ununterbrochen in Triest ihren ständigen Aufenthalt haben und zugleich einer der folgenden Classen angehören:*

1. *Besitzer unbeweglicher Güter in der Stadt oder dem Gebiete von Triest;*
2. *Handelsleute, die den Handel selbstständig betreiben;*
3. *Besitzer von Handelsschiffen für die weite Fahrt, oder für die Küstenfahrt, oder von Antheilen an solchen Schiffen;*

4. kapitanowie okrętów, do wielkiej podróży przeznaczonych;

5. doktorowie jednej z czterech fakultetów, którzy osiągnęli stopnia doktorskiego na jednej z krajowych zakładów naukowych;

6. architekci, budowniczy okrętów, publiczni w sztuce biegli, magister chirurgii, właściciel apteki.

7. ci, którzy samodzielnie prowadzą professyę, rękodzielnię lub inną jaką gałęź przemysłową, u władzy oznajmioną, albo

c) w Tryeście z zatrudnienia swego lub posady swej obecnie stały mają pobyt, i do jednej z następujących kategoryj należą:

1. Approbowani handlujący hurtownicy (*en gross*) i drobnosprzedawcy, adwokaci, notaryuszowie i patentowani senzali.

2. W służbie rządowej zostający i stale ustanowieni urzędnicy gminni, — nawet, choćby z tej kategoryi przeszli na stan spoczynku, czy to czasowy, czy stały, — oficerowie, duchowni i nauczyciele publiczni.

b) W przyszłości.

§. 9. Na przyszłość przynależności nabyć będzie można:

a) przez urodzenie,

b) przez przyjęcie do związku gminnego,

c) przez szczególne osobiste stosunki.

aa) Przez urodzenie.

§. 10. Dzieci ślubne lub wedle ustaw cywilnych na równi ze ślubnemi stojące, są przynależnymi gminy, jeżeli ojciec ich należał do związku gminnego w czasie urodzenia, lub gdyby pierwej zmarł był, w czasie zejścia swego z tego świata, a przy dzieciach legitymowanych w czasie nastąpionej legitymacyi.

Przez adopcyę przynależność nie będzie pozyskaną.

Dzieci nieślubne wchodzą w związek gminny, jeżeli matka ich w czasie połogu była przynależną gminy.

Podrzutki, znalezione w granicach okręgu gminy, są przynależnymi gminy, dopóki nie wykaże się, że do innej należą gminy.

Przynależność podrzutków w domie podrzutków osobną ustawą będzie oznaczona.

bb) Przez przyjęcie.

§. 11. Przyjęcie do związku gminnego dzieje się:

1. wyraźnie na mocy uchwały gminy,

2. domniemalnie;

przy osobach białogłoskich przez zamęście z przynależnym gminnym.

cc) Przez osobiste stosunki.

§. 12. W służbie rządowej zostający, oficerowie, duchowi, publiczni nauczyciele także i na przyszłość zostaną przynależnymi Tryestu, jeżeli posada ich przekaże im stały tamże pobyt.

Prawo do przyjęcia.

§. 13. Każdy austryacki obywatel państwa ma prawo, żądać przyjęcia na przynależnego Tryestu, jeżeli

4. Capitäne von Schiffen für die weite Fahrt;

5. Doctoren einer der vier Facultäten, welche ihren Doctorgrad an einer inländischen Lehranstalt erlangt haben;

6. Architecten, Schiffbaumeister, öffentliche Kunstverständige, Magister der Chirurgie, Eigenthümer einer Apotheke.

7. Diejenigen, welche ein Gewerbe, Handwerk oder sonst einen bei der Behörde angemeldeten Industriezweig selbstständig betreiben, oder

c) in Triest vermöge ihres Geschäftes oder ihrer Stelle dermalen den ständigen Aufenthalt haben, und zu einer der nachfolgenden Kategorien gehören:

1. Approbirte Grosshändler und Kleinhändler, Advocaten, Notare und patentirte Sensale.

2. Staatsdiener und bleibend angestellte Gemeindebeamte, — auch wenn sie aus dieser Kategorie in den zeitlichen oder bleibenden Ruhestand übergetreten sind, — Officiere, Geistliche und öffentliche Lehrer.

b) In der Folge.

§. 9. In der Folge wird die Angehörigkeit erworben:

a) durch Geburt,

b) durch Aufnahme in den Gemeindeverband,

c) durch besondere persönliche Verhältnisse.

aa. Durch Geburt.

§. 10. Eheliche oder nach den bürgerlichen Gesetzen den ehelichen gleichgehaltene Kinder sind Angehörige der Gemeinde, wenn ihr Vater zur Zeit der Geburt, oder falls er früher gestorben wäre, zur Zeit seines Ablebens, oder bei legitimirten Kindern zur Zeit der stattfindenden Legitimation dem Gemeindeverbande angehörte.

Durch Annahme an Kindesstatt wird die Angehörigkeit nicht begründet.

Uneheliche Kinder treten in den Gemeindeverband, wenn ihre Mutter zur Zeit der Entbindung Gemeindeangehörige war.

Findlinge, welche im Umfange des Gemeindebezirkes gefunden werden, sind Gemeindeangehörige, so lange sich nicht ermitteln lässt, dass sie einer anderen Gemeinde angehören.

Die Angehörigkeit der Findlinge im Findelhause wird durch ein besonderes Gesetz bestimmt werden.

bb. Durch Aufnahme.

§. 11. Die Aufnahme in den Gemeindeverband geschieht:

1. Ausdrücklich durch einen Gemeindebeschluss,

2. stillschweigend;

bei Frauenspersonen durch Vermählung mit einem Gemeindeangehörigen.

cc. Durch persönliche Verhältnisse.

§. 12. Staatsdiener, Officiere, Geistliche, öffentliche Lehrer werden auch in der Folge Angehörige von Triest, wenn ihre Stelle ihnen den ständigen Aufenthalt daselbst anweiset.

Recht zur Aufnahme.

§. 13. Jeder österreichische Reichsbürger hat das Recht, die Aufnahme als Angehöriger von Triest zu verlangen, wenn er

1. zupełne ma prawo, zarządzać osobą swą i majątkiem swym.

2. *a)* najmniej dziesięć lat bezpośrednio wprzód ciągle przemieszkiwał w okręgu gminy na podstawie ważnego, niezgasłego świadectwa przynależności rodzinnej, albo

b) najmniej od lat pięciu nieprzerwanie w Tryeście osiadłym jest, i oraz posiada jeden z przymiotów w §fie 8. lit. *b)* oznaczonych, albo

c) w Tryeście stały ma pobyt, i należy do jednej z wyszczególnionych w §fie 8. lit. *c)* *ad* I. kategoryj;

3. dobrego nieskazitelnego jest imienia.

4. wykazuje posiadanie majątku lub gałęzi zarobkowej upewniającej subsystencyę familii jego.

Jeżeli przyjęcia odmówiono, rozstrzyga namiestnik drogą rekursu.

§. 14. Wraz z przyjętym wstępują do związku gminnego jego małżonka i dzieci, podczas przyjęcia pod ojcowską jego władzą stojące.

Podobnie za własnością matki w tej mierze idą nieślubne dzieci, dopóki są małoletniemi.

Zmiany w przynależności gminnej.

§. 15. Przy zmianach przynależności gminnej wchodzą dzieci małoletnie, w związku familijnym żyjące we własność rodziców, nieślubne małoletnie dzieci we własność matki, żona we własność męża.

Nie zmienia przynależności dzieci i małżonki ni śmierć jednej lub obu osób rodzicielskich, ni też rozwiązanie związku małżeńskiego lub społeczności małżeńskiej.

Utrata przynależności gminnej.

§. 16. Przynależność gminną utraca się:

a) za utratą obywatelstwa austryackiego,

b) przez nabycie przynależności w innej gminie.

Obywatele.

a) Obecnie.

§. 17. Obecnie za obywateli gminy uznają się:

Owi przynależni, którzy w Tryeście lub w jego okręgu są urodzeni i oraz posiadają jeden z własności, w §fie 8. pod lit. *b)* lub pod lit. *c.* *ad* 1. oznaczonych.

b) Na przyszłość.

§. 18. W przyszłości osięgną prawo obywatelstwa:

a) przez urodzenie dzieci ślubne lub ze ślubnemi na mocy ustawy na równi postawione, pełnoletnie, z obywateli tryesteńskich pochodzące, jeżeli ma miejsce przy nich jeden z wymogów przynależności, w §fie 8. pod lit *b)* lub lit. *c)* *ad* 1. zawartych;

b) ci, którym gmina wyraźnie prawo obywatelstwa udzieliła.

Prawo obywatelstwa może być nadanem takim tylko obywatelom austryackim, przy których znajdują się warunki §fu 13. *sub* 3. i 4, i przeciw którym nie zachodzi żaden z powodów, co do wyjątku lub wyłączenia w §fie 35. zawartych.

Taksa za przyjęcie.

§. 19. Każdy obywatel mający być nowo-przyjętym opłaci istniejącą ówcześnie taksę za przyjęcie.

1. die volle Befugniss hat, über seine Person und über sein Vermögen zu verfügen;
2. a) wenigstens zehn Jahre unmittelbar vorher auf Grundlage eines giltigen, nicht erloschenen Heimathsscheines ununterbrochen in dem Gemeindebezirke wohnhaft ist, oder
   b) seit mindestens fünf Jahren ununterbrochen in Triest ansässig ist, und eine der im §. 8, lit. b bezeichneten Eigenschaften besitzt, oder
   c) in Triest den ständigen Aufenthalt hat, und zu einer der im §. 8, lit. c ad 1 aufgezählten Kategorien gehört;
3. sich eines unbescholtenen Rufes erfreut;
4. den Besitz eines den Unterhalt seiner Familie sichernden Vermögens oder Nahrungszweiges nachweiset.

Wird die Aufnahme verweigert, so entscheidet im Berufungswege der Statthalter.

§. 14. Mit dem Aufgenommenen treten zugleich seine Gattin und die zur Zeit der Aufnahme unter seiner väterlichen Gewalt stehenden Kinder in den Gemeindeverband.

Eben so folgen uneheliche Kinder, so lange sie noch minderjährig sind, der Eigenschaft der Mutter.

Veränderungen in der Gemeinde-Angehörigkeit.

§. 15. Bei Veränderungen in der Gemeinde-Angehörigkeit folgen die minderjährigen, im Familienbande lebenden Kinder der Eigenschaft der Eltern, uneheliche minderjährige Kinder jener der Mutter, die Frau der Eigenschaft des Gatten.

Der Tod eines oder beider Elterntheile, so wie die Auflösung des ehelichen Verbandes oder der ehelichen Gemeinschaft ändert nichts an der Zuständigkeit der Kinder und der Gattin.

Verlust der Gemeinde-Angehörigkeit.

§. 16. Die Gemeinde-Angehörigkeit wird verloren:

a) durch den Verlust der österreichischen Reichsbürgerschaft,

b) durch die Erwerbung der Angehörigkeit in einer andern Gemeinde.

Bürger:

a) dermalen.

§. 17. Dermalen werden als Bürger von Triest erklärt:

Jene Angehörigen, welche in Triest oder dessen Gebiete geboren sind und zugleich eine der im §. 8 unter lit. b oder unter lit. c ad 1 bezeichneten Eigenschaften besitzen.

b) künftig

§. 18. In der Folge erlangen das Bürgerrecht:

a) durch die Geburt die ehelichen oder den ehelichen gesetzlich gleichgehaltenen grossjährigen Kinder von Triester Bürgern, wenn bei ihnen eines der im §. 8 unter lit. b oder lit. c ad 1 enthaltenen Erfordernisse der Angehörigkeit eintritt;

b) diejenigen, welchen das Bürgerrecht von der Gemeinde ausdrücklich verliehen wird.

Es darf jedoch nur solchen österreichischen Staatsbürgern das Bürgerrecht verliehen werden, bei welchen die Bedingungen des §. 13 sub 3 und 4 eintreten, und welchen keiner der im §. 35 enthaltenen Ausnahms- oder Ausschliessungsgründe entgegensteht.

Aufnahmstaxe.

§. 19. Jeder neu aufzunehmende Bürger hat zur Gemeindecasse die jeweilig bestehende Aufnahmstaxe zu entrichten.

Z powodów, szczególnego uwzględnienia godnych, można być uwolnionym od opłacenia tej taksy.

Utrata prawa obywatelstwa

§. 20. Obywatel gminny utraca prawo obywatelstwa gminnego:

a) z utratą przynależności gminnej (§. 16.);

b) gdy na karę zostanie skazany, do której ustawy karne wiążą utratę wykonania praw politicznych.

Aż do wyjścia zaś ustaw takowych, gdy został uznanym za winnego zbrodni lub pochodzącego z chciwości zysku albo publiczną obyczajność naruszającego wykroczenia lub przestepstwa takowego, albo też skazanym za inne jakie przestępstwo prawa przynajmniej na półroczną karę więzienia;

c) gdy wpadł w konkurs, niewykazawszy zupełnie bezwinność swą. Wszelakoż szkodliwe tej utraty skutki tylko jego samego dotyczą, przeto ani jego małżonki, ani dzieci przed tymże czasem spłodzonych.

Obywatele honorowi.

§. 21. Miasto Tryest ma prawo, mężom znakomitym, którzy sobie zasługi położyli w państwie i mieście, bez względu na ich zamieszkanie, nadawać obywatelstwa honorowe, pociągające za sobą udział we wszystkich prawach obywatelstwa gminnego, bez wszelkich obowiązków tymże odpowiadających.

Matrykuła gminy.

§. 22. Gmina dokładną prowadzić będzie matrykułę co do wszystkich obywateli gminnych i przynależnych gminnych, której przegląd wolny jest każdemu członkowi gminnemu.

Cudzy.

§. 23. Cudzymi w bezpośrednio-rządowem mieście Tryeście są ci, którzy niebędąc członkami gminy, tamże przebywają.

§. 24. Osoby, których przynależność nie może być dowiedzioną, jeżeli stają się niezdolnemi do zarobkowania, ciężarem są miasta Tryestu, jeżeli tam ostatniemi czasy przebywały.

Sieroty po wyżej wspomnionych osobach są przynależnymi Tryestu, jeżeli się tam w czasie zejścia rodziców ze świata znajdowały.

Prawa i obowiązki mieszkańców.

§. 25. Cudzy, nawet z obcych krajów, mogą w mieście Tryeście żądać:

1. policyjnej obrony tak osoby jak jej własności, znajdującej się w obrębach gminy;
2. użycia zakładów gminnych w miarę urządzeń istniejących;
4. uczestnictwa w czynnem prawie wyboru pod ograniczeniami §fu 34.;
4. nieprzeszkodnego prawnego prowadzenia handlu i przemysłu.

§. 26. Przynależni gminy mają oprócz tego:

a) prawo użycia dobra gminnego wedle urządzeń istniejących;

b) w przypadku zaszłego zubożenia prawo rządania wsparcia ze środków gminnych, w miarę urządzeń, jakie dla zaopatrzenia ubogich istnieją; nareście

c) prawo uczestnictwa w czynnem i biernem prawie wyborczem w obrębach, §fem 33. wskazanych.

Aus besonders rücksichtswürdigen Gründen kann von Entrichtung dieser Taxe befreit werden.

Verlust des Bürgerrechtes.

§. 20. Der Gemeindebürger verliert das Gemeindebürgerrecht:

a) *wenn er die Gemeinde-Angehörigkeit verliert (§. 16);*

b) *zu einer Strafe verurtheilt wird, woran die Strafgesetze den Verlust der Ausübung der politischen Rechte knüpfen.*

Bis zum Erscheinen solcher Gesetze aber, wenn er wegen eines Verbrechens oder eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens oder einer solchen Uebertretung schuldig erklärt, oder wegen einer andern Gesetzübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt worden ist;

c) *wenn er in Concurs gerathen und seine Schuldlosigkeit nicht vollständig nachgewiesen worden ist. Doch treffen die nachtheiligen Folgen dieses Verlustes nur ihn allein, folglich weder seine Ehegattin, noch die vor diesem Zeitpuncte erzeugten Kinder.*

Ehrenbürger.

§. 21. Die Stadt Triest ist berechtiget, ausgezeichneten Männern, welche sich um den Staat oder die Stadt verdient gemacht haben, ohne Rücksicht auf deren Wohnsitz, das Ehrenbürgerrecht zu verleihen, welches die Theilnahme an allen Rechten der Gemeindebürger begründet, ohne die Verpflichtungen derselben aufzulegen.

Gemeindematrikel.

§. 22. Die Gemeinde hat über alle Gemeindebürger und Gemeindeangehörige eine genaue Matrikel zu führen, deren Einsicht jedem Gemeindegliede freisteht.

Fremde.

§. 23. Fremde in der reichsunmittelbaren Stadt Triest sind jene, welche, ohne Gemeindeglieder zu seyn, sich dort aufhalten.

§. 24. Personen, deren Zuständigkeit nicht erweislich ist, fallen, wenn sie erwerbsunfähig werden, der Stadt Triest zur Last, soferne sie sich zuletzt daselbst aufgehalten haben.

Waisen der obengenannten Personen sind Angehörige von Triest, wenn sie sich beim Ableben ihrer Eltern daselbst befinden.

Rechte und Pflichten der Bewohner.

§. 25. Die Fremden, selbst wenn sie Ausländer sind, haben in der Stadt Triest Anspruch:

1. auf polizeilichen Schutz der Person und ihres in der Gemarkung der Gemeinde befindlichen Eigenthumes;

2. auf Benützung der Gemeindeanstalten nach Mass der bestehenden Einrichtungen;

3. auf Theilnahme am activen Wahlrechte unter den Beschränkungen des §. 34;

4. auf ungehinderten gesetzlichen Betrieb von Handel und Gewerben.

§. 26. Die Gemeinde-Angehörigen haben überdiess das Recht:

a) *auf Benützung des Gemeindegutes nach den bestehenden Einrichtungen;*

b) *im Falle eingetretener Verarmung auf Unterstützung aus den Gemeindemitteln, nach Massgabe der für die Armenversorgung bestehenden Einrichtungen;*

c) *auf Theilnahme am activen und passiven Wahlrechte innerhalb der im §. 33 angegebenen Gränzen.*

§. 27. Obywatele Tryestu mają bezwarunkowe prawo wyborcze i oprócz tego udział w tych prawach, do użycia których wymaga ustawa (§. 56.) albo osobna fundacya własności obywatela Tryesteńskiego.

§. 28. Powszechne obowiązki członków gminnych są:

a) wypełnianie rozporządzeń, ustanowionych przez gminę, w obrębie prawnie jej przystojącego działania;

b) stosunkowe uczestnictwo w ciężarach gminnych.

Obowiązki te rozpoczynają się z dniem wstąpienia w związek gminny i dopóty trwają, dopóki istnieje stosunek do gminy.

Te same obowiązki bezwarunkowo także i cudzy mają na sobie, używający wedle §fu 34. niniejszej konstytucyi w Tryeście czynnego prawa wyboru, lub też tamże handlem lub professyą się trudniący.

§ 29. Osoby, niemające w gminie zamieszkania swego, ponoszą tylko ciężary gminne, wedle podatków cesarskich lub wedle posiadłości realnej nałożone.

Rozdział III.

O zastępstwie bezpośrednio rządowego miasta Tryestu.

Pojęcie.

§. 30. Bezpośrednio-rządowe miasto Tryest zastępuje w jego sprawach Rada miejska.

§. 31. Co do ustawodawczego zakresu działania w sprawach krajowych (§. 35. i 36. konstytucyi państwa) ma Rada miejska własność sejmu krajowego, i jegoż to uchwały dostępują przez sankcyę Cesarza moc ustawy krajowej.

Rada miejska, jej wybor i rozwiązanie.

§. 32. Członkowie Rady miejskiej przez bezpośredni wybór wybranymi będą na ciąg trzech lat po sobie następujących.

Liczbę takowych oznacza się do pięćdziesiątu czterech, z których czterdziestu ośmiu na miasto Tryest a sześciu na okrąg jego przypada.

Cesarz może każdego czasu zarządzić rozwiązanie Rady miejskiej.

W takim razie należy nowy rozpisać wybór najdalej w cztery tygodnie.

Prawo do wyboru.

§. 33. W ogólności do wyboru prawo mają:

a) obywatele Tryestu;

b) u przynależnych płci męskiej:

1. ci, którzy posiadają własności, w §. 8. pod *b*) lub pod *c*) *ad* 1. wyrażone;

2. w służbie rządowej zostający i stale ustanowieni urzędnicy gminni, ze swej płacy podatek od dochodów opłacający, niemniej pensyoniści i kwiescenci tejże kategoryi.

3. Oficerowie do *militia stabilis* należący.

4. Proboszczowie i samodzielni kuratowie wszystkich uznanych wyznań chrześciańskich, tudzież rabini i stale ustanowieni kaznodzieje starozakonnych stowarzyszeń religijnych.

§. 27. Die Bürger von Triest haben das unbedingte Wahlrecht und ausserdem noch Theil an jenen Rechten, für deren Genuss entweder durch das Gesetz (§. 56) oder durch eine besondere Stiftung die Eigenschaft eines Triester Bürgers gefordert wird.

§. 28. Die allgemeinen Verpflichtungen der Gemeindeglieder sind:

a) *die Befolgung der, von der Gemeinde innerhalb des ihr gesetzlich zustehenden Wirkungskreises getroffenen Anordnungen;*

b) *die verhältnissmässige Theilnahme an den Gemeindelasten.*

Diese Verpflichtungen beginnen mit dem Tage des Eintrittes in den Gemeindeverband und dauern so lange fort, als das Verhältniss zur Gemeinde währt.

Dieselben Verpflichtungen liegen unbedingt auch jenen Fremden ob, welche nach §. 34 dieser Verfassung in Triest das active Wahlrecht geniessen, oder daselbst Handel und Gewerbe treiben.

§. 29. Personen, welche in der Gemeinde ihren Wohnsitz nicht haben, tragen nur die nach den landesfürstlichen Steuern oder nach dem Realbesitze umgelegten Gemeindelasten.

III. Hauptstück.

Von der Vertretung der reichsunmittelbaren Stadt Triest.

Begriff.

§. 30. Die reichsunmittelbare Stadt Triest wird in ihren Angelegenheiten vom Stadtrathe vertreten.

§. 31. In Betreff der legislativen Wirksamkeit in Landesangelegenheiten (§. 35 und 36 der Reichsverfassung) hat der Stadtrath die Eigenschaft eines Landtages, und seine Beschlüsse erlangen durch die Sanction des Kaisers die Kraft eines Landesgesetzes.

Stadtrath, dessen Wahl und Auflösung.

§. 32. Die Mitglieder des Stadtrathes werden durch directe Wahl auf die Dauer von drei aufeinanderfolgenden Jahren frei gewählt.

Die Zahl derselben ist auf vier und fünfzig festgesetzt, wovon acht und vierzig auf die Stadt Triest und sechs auf das Gebiet entfallen.

Der Kaiser kann die Auflösung des Stadtrathes jederzeit anordnen.

In diesem Falle ist längstens binnen vier Wochen die neue Wahl auszuschreiben.

Wahlberechtigung.

§. 33. Wahlberechtigt sind im Allgemeinen:

a) *die Bürger von Triest;*

b) *unter den Angehörigen männlichen Geschlechtes:*

1. *Diejenigen, welche die im §. 8, unter* b *oder unter* c ad *1 bezeichneten Eigenschaften besitzen;*
2. *Staatsdiener und bleibend angestellte Gemeindebeamte, welche von ihrem Gehalte eine Einkommensteuer entrichten, so wie Pensionisten und Quiescenten derselben Kategorie.*
3. *Officiere, welche zur* militia stabilis *gehören.*
4. *Die Pfarrer und selbstständigen Curaten aller anerkannten christlichen Bekenntnisse und die Rabbiner und bleibend angestellten Prediger der israelitischen Religionsgenossenschaft.*

5. Publiczni professorowie i stale ustanowieni przełożeni i nauczyciele publicznych zakładów naukowych.

Warunki uprawnienia cudzych do wyboru.

§. 34. Wyjątkowo dostępują w bezpośrednio-rządowem mieście Tryeście prawa wyboru także i cudzy, chociaż austryackiego obywatelstwa nieposiadający, po najmniej pięcioletniej osiadłości, jeżeli się wykażą, że takie posiadają nieruchomości albo takie kupiectwo lub fabrykę, które stanowi wcielenie członków gminnych do pierwszego lub drugiego ciała wyborczego.

Wyjątki z uprawnienia wyborczego.

§. 35. Wyjętymi od wykonawania czynnego prawa wyboru są wszystkie osoby:

a) zostające pod władzą ojcowską, opieką lub kuratelą;

b) używające zaopatrzenia dla ubogich.

Wyłączonymi są:

a) ci, którzy skazani zostali na karę, do których ustawy karne utratę wykonania praw politicznych przywięzują;

Aż do wydania ustaw takowych zaś ci, którzy uznanymi zostali za winnych zbrodni lub pochodzącego z chciwości zysku albo publiczną obyczajność naruszającego wykroczenia lub przestępstwa takowego, albo też ci, których dla innego praw przestępstwa skazano przynajmniej na półroczną karę więzienia;

b) ci, których dla zbrodni w stan oskarżenia postawiono, dopóki nie zostali uniewinnionymi;

c) ci, do których majątku konkurs otworzono, dopóki trwa rozprawa krydalna, a zaś po ukończeniu tejże, jeżeli bezwinność krydataryusza nie była zupełnie wykazaną.

Obieralność.

§. 36. Obieralnym jest każdy prawo wyboru posiadający obywatel gminy, liczący przeszło lat trzydzieści.

Wyjątki od wybieralności.

§. 37. Wyjętymi od wybieralności są:

a) wszyscy cudzy;

b) wszystkie osoby, wyjęte wedle §fu 35. od wykonywania czynnego prawa wyboru;

c) osoby wojskowe w czynnej służbie zostające;

d) stale ustanowieni urzędnicy gminni;

e) dzierżawcy intrat miejskich, przez ciąg trwania kontraktu dzierżawy.

Wyłączają się:

a) wszystkie osoby, wedle §. 35. od wykonawania czynnego prawa wyboru wyłączone;

b) ociągający się dłużnicy gminy, przeciw którym potrzeba było zaprowadzenia kroków sądowych;

5. Die öffentlichen Professoren und die bleibend angestellten Vorsteher und Lehrer der öffentlichen Unterrichtsanstalten.

Bedingungen der Wahlberechtigung der Fremden.

§. 34. Ausnahmsweise sind in der reichsunmittelbaren Stadt Triest auch Fremde, selbst wenn sie die österreichische Reichsbürgerschaft nicht besitzen, nach mindestens fünfjähriger Ansässigkeit wahlberechtigt, wenn sie einen solchen Besitz an liegenden Gründen oder die Innehabung einer solchen Handlung oder Fabrik nachweisen, wodurch die Einreihung der Gemeindeglieder in den ersten oder zweiten Wahlkörper (§. 39) begründet wird.

Ausnahmen von der Wahlberechtigung.

§. 35. Ausgenommen von der Ausübung des activen Wahlrechtes sind alle Personen:

a) welche unter väterlicher Gewalt, Vormundschaft oder Curatel stehen;

b) diejenigen, welche eine Armenversorgung geniessen.

Ausgeschlossen sind:

a) diejenigen, welche zu einer Strafe verurtheilt worden sind, womit die Strafgesetze den Verlust der Ausübung der politischen Rechte verknüpfen.

Bis zum Erscheinen solcher Gesetze aber diejenigen, welche wegen eines Verbrechens oder eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens oder einer solchen Uebertretung schuldig erklärt, oder wegen einer anderen Gesetzes-Uebertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt worden sind;

b) diejenigen, welche wegen eines Verbrechens in Anklagestand versetzt worden sind, so lange sie nicht schuldlos erklärt wurden;

c) diejenigen, über deren Vermögen Concurs ausgebrochen ist, so lange die Crida-Verhandlung dauert, und nach Beendigung derselben, wenn die Schuldlosigkeit des Cridatars nicht vollständig nachgewiesen wurde.

Wählbarkeit.

§. 36. Wählbar ist jedes wahlberechtigte Gemeindeglied, welches das dreissigste Lebensjahr zurückgelegt hat.

Ausnahmen von der Wählbarkeit.

§. 37. Ausgenommen von der Wählbarkeit sind:

a) alle Fremden;

b) alle Personen, welche nach §. 35 von der Ausübung des activen Wahlrechtes ausgenommen sind;

c) Militär-Personen in der activen Dienstleistung;

d) die bleibend angestellten Gemeinde-Beamten;

e) die Pächter städtischer Gefälle, so lange ihr Pachtvertrag dauert.

Ausgeschlossen sind:

a) alle Personen, die nach §. 35 von der Ausübung des activen Wahlrechtes ausgeschlossen sind;

b) säumige Schuldner der Gemeinde, gegen welche die Einleitung gerichtlicher Schritte nothwendig geworden ist;

c) owe osoby, które w zaległości zostają względem złożenia rachunku z poruczonego im zarządu majątkiem gminy, lub zakładu gminnego, tudzież z czynności jakiej, specyalnie im przez gminę poleconej.

§. 38. Jeżeli wybranemi zostały do Rady miejskiej osoby, w skutek oskarżenia dla zbrodni lub pochodzącego z chciwości zysku, albo publiczną obyczajność naruszającego wykroczenia, lub przestępstwa takowego w inkwizycyi zostające, takowe żadnego nie mają prawa do udziału w posiedzeniach Rady miejskiej, dopóki z sędziowskiego wyroku nie wykazało się, czy one obieralność do Rady miejskiej utraciły, lub też takową utrzymały.

Wybór zastępstwa.

a) W mieście: ciała wyborcze.

§. 39. Celem wyboru członków Rady miejskiej, będą wszyscy członkowie gminni wyborowo-uprawnieni miasta Tryestu, podzieleni na cztery ciała wyborcze, z których każde dwunastu członków wybierać ma.

Pierwsze ciało wyborcze tworzą:

a) ci, którzy w Tryeście posiadają dobra nieruchome, od których opłacają podatku bezpośredniego trzysta złotych reńskich mon. konw. i wyżej;

b) ci, którzy wykazują, że posiadają takie w Tryeście intabulowane pozycye (hypoteki), od których opłacają podatku bezpośredniego trzysta złotych reńskich mon konw. i wyżej;

c) giełdowe firmy kupieckie;

d) nakoniec obywatele honorowi, podczas wyboru w Tryeście przebywający.

Drugie ciało wyborcze tworzą:

a) Ci, którzy posiadają w Tryeście dobra nieruchome, od których opłacają podatku bezpośredniego kwotę sto złotych reńskick mon. konw. aż wyłącznie do trzechset złotych reńskich mon. konw.

b) ci, którzy wykazują, że posiadają takie w Tryeście intabulowane pozycye, od których opłacają podatku bezpośredniego sto złotych reńskich mon. konw. aż wyłącznie do trzechset złot. reńsk. mon. konw.;

c) approbowani kupcy hurtowi;

d) posiadacze approbowanych fabryk;

e) posiadacze okrętów lub działów na okrętach do dalekiej podróży lub kabotaży, obejmujących najmniej trzysta beczek;

f) adwokaci i notaryusze.

Trzecie ciało wyborcze tworzą:

a) ci, którzy w Tryeście posiadają dobra nieruchome, od których opłacają podatku bezpośredniego dwadzieścia pięć złotych reńskich mon. konw. aż wyłącznie do stu złotych reńskich mon. konw.;

b) ci, którzy wykazują takie w Tryeście intabulowane pozycye, od których opłacają podatku bezpośredniego dwadzieścia pięć złotych reńskich mon. konw. aż wyłącznie do stu złot. reńsk. mon. konw.;

c) approbowani spedytorowie towarów;

c) *jene Personen, welche über die aufgehabte Vermögensverwaltung der Gemeinde oder einer Gemeindeanstalt, so wie jene, welche über ein ihnen speciell von der Gemeinde anvertrautes Geschäft mit der zu legenden Rechnung noch im Rückstande sind.*

§. 38. Wenn Personen in den Stadtrath gewählt sind, die über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens, oder einer solchen Uebertretung in Untersuchung stehen, so haben sie kein Recht an den Sitzungen des Stadtrathes Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Stadtrath verloren oder behalten haben.

Wahl der Vertretung.

a) *In der Stadt: Wahlkörper.*

§. 39. Behufs der Wahl der Mitglieder des Stadtrathes werden sämmtliche wahlberechtigte Gemeindeglieder der Stadt Triest in vier Wahlkörper abgetheilt, deren jeder zwölf Mitglieder zu wählen hat.

Den ersten Wahlkörper bilden:

a) *diejenigen, welche in Triest liegende Güter besitzen, wovon sie an directer Steuer einen Betrag von Dreihundert Gulden Conv. Münze und darüber entrichten;*

b) *diejenigen, welche einen Besitz solcher in Triest intabulirter Satzposten nachweisen, für welche sie an Einkommensteuer einen Betrag von Dreihundert Gulden Conv. Münze und darüber entrichten;*

c) *die börsemässigen Handelsditen;*

d) *dann die zur Zeit der Wahl in Triest anwesenden Ehrenbürger.*

Den zweiten Wahlkörper bilden:

a) *Diejenigen, welche in Triest liegende Güter besitzen, wovon sie an directer Steuer einen Betrag von Einhundert Gulden Conv. Münze bis ausschliesslich dreihundert Gulden Conv. Münze entrichten;*

b) *diejenigen, welche einen Besitz solcher in Triest intabulirter Satzposten nachweisen, für welche sie an Einkommensteuer einen Betrag von Einhundert Gulden Conv. Münze bis ausschliesslich dreihundert Gulden Conv. Münze entrichten;*

c) *die approbirten Grosshändler;*

d) *die Besitzer von approbirten Fabriken;*

e) *die Rheder, welche Schiffe oder Antheile an Schiffen für die weite Fahrt oder Küstenfahrt im Gehalte von mindestens dreihundert Tonnen besitzen;*

f) *die Advocaten und Notare.*

Den dritten Wahlkörper bilden:

a) *Diejenigen, welche in Triest liegende Güter besitzen, wovon sie an directer Steuer einen Betrag von fünfundzwanzig Gulden Conv. Münze bis ausschliesslich Einhundert Gulden Conv. Münze entrichten;*

b) *diejenigen, welche einen Besitz solcher in Triest intabulirter Satzposten nachweisen, für welche sie an Einkommensteuer einen Betrag von fünfundzwanzig Gulden Conv. Münze bis ausschliesslich Einhundert Gulden Conv. Münze entrichten;*

c) *die approbirten Waaren-Spediteure;*

d) approbowani drobnosprzedawcy;
e) nie approbowani, jednakże w giełdzie należycie zameldowani kupcy hurtowi;
f) patentowani sensale;
g) posiadacze okrętów handlowych wszelkiego rodzaju lub posiadacze udziałów w takich okrętach, obejmujących najmniej sto aż wyłącznie do trzechset beczek:
h) wszyscy owi członkowie gminni, którzy posiadają jeden z przymiotów, w §. 8., lit. *b* sub 4., 5. i 6., lub lit. *c. ad* 2. objętych.

Czwarte ciało wyborcze tworzą nakoniec inni pozostający do wyboru uprawnieni.

§. 40. Co się tycze wporządkowania do ciał wyborczych, będą doliczone ojcu i małżonkowi kwoty, które w podatkach bezpośrednich od posiadłości dóbr nieruchomych i pozycyj hipotekowych opłacone zostały przez małoletnie jego dzieci i względnie przez małżonkę, a to dopóki nie ustało prawo zarządu majątkiem, ojcu i małżonkowi na mocy przepisów przysłużające.

Towarzyskie domy handlowe i fabryki zastępuje członek towarzystwa, firmę posiadający, a to jako pojedynczy głosujący.

b) W okręgu.

§. 41. Okrąg dzieli się dla wyboru na sześć powiatów, które odpowiadają zupełnie powiatom sześciu kompanij milicyi terytoryalnej.

Pierwszy powiat, do którego należą Servola, Chiarbola sup., Chiarbola inf., S. Maria Maddalena sup. i S. Maria Maddalena infer., wybiera jednego wyborcę.

Drugi powiat, do którego należą Rozzol, Chiadino i Longera, wybiera jednego wyborcę.

Trzeci powiat, do którego należą Quardiella, Cologna i Scorcola, wybiera jednego wyborcę.

Czwarty powiat, do którego należą Barcola, Gretta i Rojano, wybiera jednego wyborcę.

Piąty powiat, do którego należą Basovizza, Banne, Gropada, Trebich, Padrich i Opchina, wybiera jednego wyborcę.

Szósty powiat, do którego należą Prosecco, Contovello i St. Croce, wybiera jednego wyborcę.

§. 42. Kto wedle postanowień niniejszej konstytucyi obieralnym jest, może do Rady miejskiej być wybranym od każdego ciała wyborczego, choćby do niego nienależał i w każdym powiecie wyborczym, choćby w nim zamieszkałym niebył.

§. 43. Wyborcy każdego ciała wyborczego w mieście stanowią osobno jedno zgromadzenie wyborcze.

Listy wyborców.

§. 44. Względem wszystkich wyborowo-uprawnionych członków gminy, będą sporządzone oddzielne listy wyborców podług ciał wyborczych i powiatów, i wyłożone w każdym powiecie wyborczym na stosownem miejscu, najmniej sześć tygodni przed wyborem, dla każdego do przeglądnienia.

Wyłożenie tych list ogłoszonem zostanie przez obwieszczenie, które w dzienniku urzędowym trzy razy zamieszczonem, i właścicielom domów dla zawiadomienia

d) *die approbirten Kleinhändler;*

e) *die nicht approbirten, jedoch bei der Börse gehörig angemeldeten Grosshändler;*

f) *die patentirten Sensale;*

g) *die Rheder, welche Handelsschiffe jeder Art oder Antheile von solchen Schiffen im Gehalte von mindestens Einhundert bis ausschliesslich dreihundert Tonnen besitzen;*

h) *alle jene Gemeindeglieder, welche eine der im §. 8,* lit. b sub *4, 5 und 6, oder* lit. c ad *2 begriffenen Eigenschaften besitzen.*

Den vierten Wahlkörper bilden die übrigen Wahlberechtigten.

§. 40. Behufs der Einreihung in die Wahlkörper werden dem Vater die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten Beträge an directen Steuern vom Besitze unbeweglicher Güter und Satzposten zugerechnet, so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

Gesellschaftliche Handlungshäuser und Fabriken werden durch einen die Firma besitzenden Gesellschafter als einzigen Stimmführer vertreten.

b) *Im Gebiete.*

§. 41. Das Gebiet theilt sich behufs der Wahl in sechs Bezirke, welche mit den Bezirken der sechs Compagnien der Territorial-Miliz zusammenfallen.

Der erste Bezirk, zu welchem Servola, Chiarbola sup., Chiarbola inf., S. Maria Maddalena sup. *und* S. Maria Maddalena infer. *gehören, wählt Einen Vertreter.*

Der zweite Bezirk, zu welchem Rozzol, Chiadino und Longera gehören, wählt Einen Vertreter.

Der dritte Bezirk, zu welchem Quardiella, Cologna und Scorcola gehören, wählt Einen Vertreter.

Der vierte Bezirk, zu welchem Barcola, Gretta und Rojano gehören, wählt Einen Vertreter.

Der fünfte Bezirk, zu welchem Basovizza, Banne, Gropada, Trebich, Padrich und Opchina gehören, wählt Einen Vertreter.

Der sechste Bezirk, zu welchem Prosecco, Contovello und St. Croce gehören, wählt Einen Vertreter.

§. 42. Wer nach den Bestimmungen dieser Verfassung wählbar ist, kann von jedem Wahlkörper, auch wenn er nicht dazu gehört und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, in den Stadtrath gewählt werden.

§. 43. Die Wähler eines jeden Wahlkörpers der Stadt bilden für sich eine einzige Wahlversammlung.

Wählerlisten.

§. 44. Ueber alle wahlberechtigten Gemeindeglieder sind nach Wahlkörpern und Bezirken abgesonderte Wählerlisten zu verfassen, und in jedem Wahlbezirke an einem geeigneten Orte, mindestens sechs Wochen vor der Wahl, zu Jedermanns Einsicht aufzulegen.

Die Auflegung dieser Listen ist durch eine dreimal der ämtlichen Zeitung einzuschaltende, und den Hauseigenthümern zur Verständigung der Parteien zuzustellende Kundma-

o tem najemców doręczonem być winno, wraz z ustanowieniem terminu prekluzyjnego czternastodniowego do wniesienia opozycyj dotyczących.

Magistrat rozstrzyga zarzuty wcześnie podniesione, najdalej w ciągu dni sześć i natychmiast te sprostowania przedsiębierze, które uznano za dopuszczalne.

Jeżeli żądanemu sprostowaniu zadosyć nie uczyniono, wolne jest odwołanie się do Rady miejskiej przez dni trzy.

Czternaście dni przed wyborem nie wolno w listach wyborczych żadnej już więcej przedsiębrać zmiany.

§. 45. Jeżeli który z wyborców miasta (§§. 39. i 43.) posiada uprawnienie wyborowe dla więcej ciał wyborczych, natedy tylko do jednego z nich, a to do wyższego może być wcielonym.

Rozpisanie wyborców.

§. 46. Do przedsięwzięcia wyboru zawezwać należy ośm dni wprzód wszystkich wyborowo-uprawnionych rozrządzeniem namiestnika w ten sposób, iż rozpisanie wyboru stosownie do §. 44. obwieszcza się, w którem dokładnie wyszczególnionem będzie czas i miejsce wyboru, jako i liczba członków Rady miejskiej, w dotyczącem ciele wyborczem i powiecie wyborczym wybrać się mających.

Dla każdego ciała wyborczego oznaczy się osobny dzień wyboru w ten sposób, iż najprzód odbędą się wybory czwartego ciała wyborczego, potem wybory trzech innych ciał wyborczych w wstępnej kolejności, nakoniec wybory okręgu miasta.

Kierunek wyborami.

§. 47. Wyborami członków Rady miasta kieruje osobna komisya wyborcza.

Dla każdego ciała wyborczego, tudzież dla każdego powiatu wyborczego okręgu złożona będzie komisya wyborcza przez Radę miasta, z jednego członka Rady miasta, z prezydującego w niej, i z czterech wyborowo-uprawnionych członków gminy.

Komisya wyborcza odpowiedzialną jest za sumienne wykonywanie wyboru.

Jej członkowie wstrzymywać się winni od wszelkiego wpływu na głosowanie pojedynczych wyborowo-uprawnionych.

Dla każdej komisyi wyborczej dodanym zostanie komisarz przez namiestnika wyznaczony, którego obowiązkiem, przestrzegać spokojności i porządku jako i zachowania sposobu postępowania przy wyborach, ustawą przepisanego.

Czynność wyborcza.

§. 48. Każdy wyborowo-uprawniony, który wyborcze swe prawo wykonywać chce, musi osobiście znajdować się przed komisyą wyborczą w czasie i na miejscu przeznaczonem.

Przez pełnomocników mogą być zastąpieni tylko ci wyborowo-uprawnieni, którzy w interesie publicznej służby są nieobecnymi.

Pełnomocnik może jednego tylko mocodawcę zastępywać, musi sam posiadać prawo wyboru (§§. 33.—35.) i przedłożyć pełnomocnictwo, w legalnej formie wystawione.

Imiona obecnych zapisze się do protokołu wyborczego, przez jednego z członków komisyi wyborczej prowadzić się mającego.

chung unter Festsetzung einer Präclusivfrist von vierzehn Tagen zur Anbringung von Einwendungen dagegen zu veröffentlichen.

Der Magistrat entscheidet über die rechtzeitig erhobenen Einwendungen binnen längstens sechs Tagen und nimmt die für zulässig erkannten Berichtigungen sogleich vor.

Wird die begehrte Berichtigung verweigert, so steht die Berufung an den Stadtrath innerhalb drei Tagen offen.

Vierzehn Tage vor der Wahl darf in den Wählerlisten keine Veränderung mehr vorgenommen werden.

§. 45. Besitzt ein Wähler der Stadt (§§. 39 und 43) die Wahlberechtigung für mehrere Wahlkörper, so kann er nur in einem derselben, und zwar in den höheren, eingereiht werden.

Wahlausschreibung.

§. 46. Zur Vornahme der Wahl sind acht Tage vorher sämmtliche Wahlberechtigte durch Erlass des Statthalters in der Art einzuladen, dass das Wahlausschreiben, in welchem Zeit und Ort der Wahl, so wie die Zahl der in dem bezüglichen Wahlkörper und Wahlbezirke zu wählenden Mitglieder des Stadtrathes genau anzugeben sind, auf die im §. 44 angegebene Art bekanntgemacht wird.

Für jeden Wahlkörper ist ein besonderer Wahltag zu bestimmen in der Art, dass die Wahlen des vierten Wahlkörpers zuerst, dann die der drei übrigen Wahlkörper in aufsteigender Reihefolge, hierauf die Wahlen des Gebietes stattfinden.

Leitung der Wahl.

§. 47. Die Wahl der Mitglieder des Stadtrathes wird durch eigene Wahlcommissionen geleitet.

Für jeden Wahlkörper, so wie für jeden Wahlbezirk des Gebietes wird von dem Stadtrathe eine Wahlcommission niedergesetzt, bestehend aus Einem Mitgliede des Stadtrathes, welches dabei den Vorsitz führt, und vier stimmberechtigten Gemeindegliedern.

Die Wahlcommission ist für den gewissenhaften Vollzug der Wahl verantwortlich.

Die Mitglieder derselben haben sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigten zu enthalten.

Jeder Wahlcommission wird ein vom Statthalter bestimmter Commissär beigegeben, dessen Aufgabe es ist, die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

Wahlhandlung.

§. 48. Jeder Wahlberechtigte, welcher sein Wahlrecht ausüben will, muss zur bestimmten Zeit und an dem bestimmten Orte vor der Wahlcommission persönlich erscheinen.

Nur jene Wahlberechtigten, welche im öffentlichen Dienste abwesend sind, können durch Bevollmächtigte vertreten werden.

Der Bevollmächtigte darf jedoch nur Einen Machtgeber vertreten, muss selbst wahlberechtiget sein (§§. 33 — 35), und eine in gesetzlicher Form ausgefertigte Vollmacht einlegen.

Die Namen der Erscheinenden werden in das von einem Mitgliede der Wahlcommission zu führende Wahlprotokoll eingetragen.

Głosowanie dzieje się za pomocą cedułek, na których zapisze się stosownie do wymienionej w rozpisaniu wyborczem liczby tylu zastępców, ilu przypada na dotyczące ciało wyborcze lub na dotyczący powiat wyborczy.

Jeżeliby tę liczbę przekroczono, natedy nie będą uwzględnione imiona na cedułce na ostatku zamieszczone.

Przy wyborach w okręgu miasta może mieć miejsce także i ustne głosowanie w ten sposób, iż każdy wyborca przed komisyą wyborczą imię swego zaproponowanego do protokołu podaje.

Po upływie terminu, do oddania cedułek głosowych wyznaczonego, przedsięweźmie komisya wyborcza sama otwieranie cedułek głosowych i obliczenie głosów.

Jako wybrani będą ci uważani, którzy względną otrzymali większość wszystkich głosujących ciała wyborczego lub powiatu wyborczego. Jeżeli rezultat wyboru wątpliwym się staje w skutek równości głosów, tedy do nowego wyboru przystępuje się, ograniczonego na te tylko osoby, względem których nie osiągniono dla równości głosów żadnego rezultatu.

Każdy głos, przypadający na osobę nie wniesioną do ściślejszego wyboru, za nieważny będzie uważanym.

Jeżeli znowu równość głosów wypadnie, natenczas los rozstrzyga.

Osobna instrukcya w obrębie niniejszej konstytucyi, wyrzecze bliższe postanowienia co do czynności wyborczej.

§. 49. Wybrani niemogą żadnych przyjmować instrukcyj i prawo głosowania osobiście tylko wykonywać mają.

§. 50. Zaraz po ukończonem głosów obliczeniu ma każda komisya wyborcza obwieścić rezultat wyboru na miejscu zgromadzenia, przeto protokoł wyborczy, przez członków komisyi i przez komisarza namiestnika mający być podpisanym, przedłożyć namiestnikowi wraz z alegatami załączyć się mającemi.

Namiestnik zbiera te protokoły wyborcze i zwołuje w dni ośm zgromadzenie nowych zastępców, któremu też protokoły wyborcze oddaje do rozstrząsnienia.

Jeżeli namiestnik ma przed sobą dowody, iż który z wyborców stosownie do §fu 37. od obieralności jest wyłączonym lub wykluczonym, wtenczas tenże akta wyborcze wraz ze swemi uzasadnionemi uwagami Radzie miasta przedłoży.

Dla wybranych do Rady miasta każe namiestnik z wyjątkiem wspomnianego w poprzedzającym ustępie przypadku, sporządzić zaświadczenie wyborcze i takowe im doręczyć.

To zaświadczenie nadaje wybranemu prawo do wstąpienia do Rady miasta, i dopóty stanowi domniemywanie o jego wyborze, dopóki się niepokazało, że rzecz przeciwnie się ma.

Jednocześnie z zebraniem nowego zgromadzenia nastąpi rozwiązanie dawniejszego, jeżeliby to pierwej nie było nastąpiło w skutek rozporządzenia cesarskiego (§. 32.).

Rozstrząsanie wyborów.

§. 51. Nowe zastępstwo oświadczyć się ma pod przewodnictwem członka, z laty najstarszego, za ukonstytowane, które przez własną komisyę z grona swego wybory roztrząsać i o ważności lub nieważności onychże rozstrzygać będzie.

Die Stimmgebung geschieht durch Stimmzettel, auf welchem die in dem Wahlausschreiben angegebene Zahl der auf den betreffenden Wahlkörper oder Wahlbezirk entfallenden Vertreter verzeichnet wird.

Bei Ueberschreitung dieser Zahl sind die auf dem Stimmzettel zuletzt angesetzten Namen unberücksichtigt zu lassen.

Bei den Wahlen im Stadtgebiete kann auch eine mündliche Abstimmung in der Art zugelassen werden, dass jeder Wähler vor der Wahlcommission den Namen des von ihm Vorgeschlagenen zu Protokoll gibt.

Nach Ablauf der zur Abgebung der Stimmzettel festgesetzten Frist wird am Wahlorte selbst von der Wahlcommission die Eröffnung der Stimmzettel und die Stimmenzählung vorgenommen.

Als gewählt sind diejenigen anzusehen, welche die relative Mehrheit aller Stimmenden des Wahlkörpers oder Wahlbezirkes erhalten haben. Wird das Ergebniss der Wahl durch Stimmengleichheit zweifelhaft, so ist zu einer neuen Wahl zu schreiten, wobei sich auf jene Personen zu beschränken ist, hinsichtlich welcher wegen Stimmengleichheit kein Ergebniss erzielt worden ist.

Jede Stimme, welche auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungültig zu betrachten.

Ergibt sich abermals Stimmengleichheit, so entscheidet das Loos.

Eine besondere Instruction innerhalb der Gränzen dieser Verfassung wird die näheren Bestimmungen über die Wahlhandlung aussprechen.

§. 49. Die Gewählten dürfen keine Instructionen annehmen und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 50. Sogleich nach beendigter Stimmzählung ist von jeder Wahlcommission das Ergebniss der Wahl am Versammlungsorte kundzugeben, sohin das von den Mitgliedern der Commission und vom Commissär des Statthalters zu unterfertigende Wahlprotokoll mit den demselben beizuschliessenden Belegen versiegelt dem Statthalter zu überreichen.

Der Statthalter sammelt diese Wahlprotokolle und beruft binnen acht Tagen die Versammlung der neuen Vertreter, welcher er auch die Wahlprotokolle zur Prüfung übermittelt.

Liegen dem Statthalter die Nachweise vor, dass ein Gewählter nach §. 37 von der Wählbarkeit ausgenommen oder ausgeschlossen sei, so hat er die Wahlacten mit seinen begründeten Bemerkungen dem Stadtrathe zu übergeben.

Den in den Stadtrath Gewählten hat der Statthalter mit Ausnahme des im vorigen Absatze erwähnten Falles ein Wahl-Zeugniss auszufertigen und zustellen zu lassen.

Dieses Zeugniss berechtigt den Gewählten zum Eintritte in den Stadtrath, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

Gleichzeitig mit dem Zusammentritte der neuen Versammlung erfolgt die Auflösung des bisherigen Stadtrathes, falls dieselbe nicht schon früher durch kaiserliche Verfügung geschehen wäre (§. 32).

Prüfung der Wahlen.

§. 51. Die neue Vertretung hat unter dem Vorsitze des an Jahren ältesten Mitgliedes sich als constituirt zu erklären, und die Wahlen durch eine eigene Commission aus ihrer Mitte zu prüfen und über die Giltigkeit oder Ungiltigkeit derselben zu entscheiden.

Wybory dodatkowo przedsiębrane.

§. 52. Zarzuty przeciw ważności wyboru muszą najdalej w ciągu dni ośm po ukonstytuowaniu nowego zastępstwa przed toż właśnie być zaniesione.

Jeżeli w tym przeciągu czasu żadne zarzuty nie będą wniesione, lub jeżeli wniesione odrzucono, jako nie mogące być przypuszczonemi i zresztą też żadnych nie ma trudności, tedy wybór ze strony Rady miasta będzie potwierdzonym i rezultat onegoż publicznie ogłoszonym.

W przeciwnym razie zaś nowy wybór zarządzić należy.

Jeżeli jedna a ta sama osoba wybraną została przez więcej ciał wyborczych lub powiatów wyborczych, natedy w ciągu tego samego terminu oświadczyć się winna, dla którego ciała wyborczego lub powiatu wyborczego takowa mandat przyjmuje.

Także i w tym przypadku, jak równie gdy wybór przypadł komuś takiemu, który usprawiedliwia nieprzyjęcie wyboru powodem prawnie go wymawiającym, nareście w przypadku §fu 63. będzie na wniosek Rady miasta przez namiestnika nowy wybór rozpisany.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

§. 53. Z reguły jest każdy członek gminy obowiązanym, przyjąć wybór nań wypadły.

Prawo odmówienia w tym względzie, mają tylko:

a) osoby wojskowe, niezostające w czynnej służbie;

b) duchowni opieką dusz się trudniący i urzędnicy rządowi;

c) osoby, nad lat 60 mające;

d) osoby, które w bezpośrednio poprzedzającej peryodzie wyborczej piastowały urząd Rady miasta, a to dla bezpośrednio następującej peryody wyborczej

Kto zaś bez takiego powodu wymówienia się nie przyjmuje wyboru mimo powtórnego ku temu wezwania, podpada karze pieniężnej od stu do pięciuset złot. reńskich mon. konw. i utraca oraz tak czynne jak bierne prawo wyboru nie tylko przy wyborach uzupełniających, w bieżącej peryodzie wyborczej miejsce mających, lecz też i podczas następującej peryody wyborczej.

§. 54. Rada miasta zdaje sprawę namiestnikowi o wyborach, przez nią potwierdzonych, które jednocześnie do publicznej podaje wiadomości.

Zaprzysiężenie Rady miasta.

§. 55. Wszyscy członkowie Rady miasta mają następnie w zgromadzeniu, jak najrychlej ku temu przez namiestnika zwołać się mającemu, złożyć w ręce tegoż przysięgę wierności Cesarzowi i tak na konstytucyę państwa jak na konstytucyę Tryestu.

Wybór przełożeństwa.

§. 56. Po nastąpionem zaprzysiężeniu przystępuje Rada miasta do wyboru przełożeństwa z grona swego.

Przełożeństwo składa się z prezydenta, noszącego tytuł: *Podestà* i z dwóch wiceprezydentów.

Członkowie przełożeństwa muszą założyć mieszkanie swe w Tryeście, i nie mogą między sobą być spokrewnionymi lub spowinowaconymi ani w stopniu pierwszym ani w drugim.

Nadto w szczególności musi *Podestà* być obywatelem Tryestu.

Nachtragswahlen.

§. 52. Einwendungen gegen die Giltigkeit einer Wahl sind bei der neuen Vertretung längstens binnen acht Tagen nach ihrer Constituirung anzubringen.

Werden binnen dieser Frist keine Einwendungen vorgebracht, oder die vorgebrachten als unstatthaft beseitiget und ergeben sich auch sonst keine Anstände, so wird die Wahl vom Stadtrathe bestätiget, und das Resultat derselben öffentlich bekanntgemacht.

Im entgegengesetzten Falle ist eine neue Wahl zu veranlassen.

Wurde von mehreren Wahlkörpern oder Wahlbezirken eine und dieselbe Person gewählt, so hat sie sich binnen derselben Frist zu erklären, für welchen Wahlkörper oder Wahlbezirk sie das Mandat annehme.

Auch in diesem Falle, so wie, wenn die Wahl auf Jemanden gefallen ist, der einen gesetzlichen Entschuldigungsgrund geltend macht, endlich im Falle des §. 63 ist über Einschreiten des Stadtrathes vom Statthalter eine neue Wahl auszuschreiben.

Verpflichtung zur Annahme der Wahl.

§. 53. In der Regel ist jedes Gemeindeglied verpflichtet, die auf selbes gefallene Wahl anzunehmen.

Ein Recht, die Wahl abzulehnen, haben nur:

a) *Militärpersonen, welche nicht in der activen Dienstleistung stehen;*

b) *die in der Seelsorge verwendeten Geistlichen und Staatsbeamte;*

c) *Personen, die über 60 Jahre alt sind;*

d) *Personen, welche in der letztverflossenen Wahlperiode die Stelle eines Stadtrathes bekleidet haben, für die nächstfolgende Wahlperiode.*

Wer ohne einen solchen Entschuldigungsgrund die Annahme ungeachtet wiederholter Aufforderung verweigert, verfällt in eine Geldbusse, welche der Stadtrath von Einhundert bis Fünfhundert Gulden Conv. Münze bemessen kann, und verliert überdiess das active und passive Wahlrecht für die in der laufenden Wahlperiode stattfindenden Ergänzungswahlen und für die nächste Wahlperiode.

§. 54. Der Stadtrath berichtet über die von ihm bestätigten Wahlen an den Statthalter und bringt gleichzeitig dieselben zur öffentlichen Kenntniss.

Beeidigung des Stadtrathes.

§. 55. Sämmtliche Mitglieder des Stadtrathes haben hierauf in einer vom Statthalter eigens zu diesem Zwecke in kürzester Frist zu berufenden Versammlung in die Hände desselben den Eid der Treue dem Kaiser und sowohl auf die Reichsverfassung, als auf die Verfassung von Triest zu leisten.

Wahl des Vorstandes.

§. 56. Nach erfolgter Beeidigung schreitet der Stadtrath zur Wahl des Vorstandes aus seiner Mitte.

Der Vorstand besteht aus einem Präsidenten, welcher den Titel: Podestà *führt, und zwei Vicepräsidenten.*

Die Mitglieder des Vorstandes müssen in Triest ihren Wohnsitz haben, und dürfen unter einander weder im ersten, noch im zweiten Grade verwandt oder verschwägert seyn.

Der Podestà *muss insbesondere Bürger von Triest seyn.*

§. 57. Wybór dzieje się dla każdego członka przełożeństwa osobno.

Do tego potrzeba obecności przynajmniej dwóch trzecich części wszystkich członków Rady miasta, a tylko ten uważany być ma za wybranego na Podestę lub Wiceprezydenta, który ma za sobą bezwzględną głosów większość wszystkich członków Rady miasta. Jeżeli taka wyżej wzmiankowana większość w dwóch po sobie nastęgujących głosowaniach do skutku nie przyjdzie, natedy przedsięwziętym będzie wybór ściślejszy, który ograniczonym być winien do tych dwóch członków, którzy w ostatnim głosowaniu najwięcej głosów otrzymali.

§. 58. Do wyboru przełożeństwa wszyscy członkowie Rady miasta mają być zgromadzonymi.

Członkowie, albo wcale nieobecni albo przed ukończeniem czynności wyborczej oddalający się, nieuniewinniając swej nieobecności lub swego oddalenia się dostatecznemi powody, uznani będą jako z urzędu złożeni, i niemogą już w następnej peryodzie wyborczej na nowo być wybranymi.

§. 59. Wybór Podesty i Wiceprezydenta trwa przez trzyletnią peryodę wyborczą.

Występujący znowu jest obieralnym.

Gdyby miało miejsce wystąpienie Podesty lub wiceprezydenta przed upływem terminu prawnego, wybór dla tego przedsięwzięty w każdym razie tylko do regularnego terminu odnowienia trwać będzie.

§. 60. Wybór Podesty podlega potwierdzeniu przez Cesarza.

Po nastąpionem potwierdzeniu złożyć winien Podestà w zgromadzonej Radzie miasta przysięgę przepisaną w ręce namiestnika, o czem temuż przedłożony być ma dokument przysięgi, przez onego podpisany.

Wyjątkowe pobory Rady miasta.

§. 61. Członkowie Rady miasta sprawują swój urząd bezpłatnie.

Przy załatwianiu spraw gminnych zewnątrz okręgu gminy, mają zesłani ku temu członkowie Rady miasta prawo do tych samych poborów z kasy gminnej, jakie w równym razie należą się radzcom wyższego sądu z kasy rządowej.

Pobory członków przełożeństwa.

§. 62. Tak Podestà jak obaj wiceprezydenci otrzymują należytość do funkcyi, przez Radę miasta ustanowioną.

Podestà otrzyma w szczególności pomieszkanie w budynku miejskim.

Utrata posady radcy miejskiego.

§. 63. Członek Sady miasta traci swą posadę, jeżeli co do niego zachodzi taki powód, któryby go od wybieralności wyłączał lub wykluczał (§. 37.).

Jeżeliby który z członków Rady miasta dla zbrodni w stanie oskarżenia został postawionym, ten nie może urzędu swego pełnić, dopóki nie zostanie za bezwinnego uznanym.

Postanowienia te tyczą się także i członków przełożeństwa.

§. 57. Die Wahl geschieht für jedes Mitglied des Vorstandes abgesondert.

Hierzu ist die Anwesenheit von wenigsten zwei Drittheilen der sämmtlichen Stadtraths-Mitglieder erforderlich, und ist derjenige als zum Podestà *oder Vicepräsidenten gewählt anzusehen, welcher die absolute Stimmenmehrheit der* g e s a m m t e n *Mitglieder des Stadtrathes für sich hat. Kommt die oben bezeichnete Mehrheit in zwei aufeinanderfolgenden Abstimmungen nicht zu Stande, so wird zu einer engeren Wahl geschritten, welche sich auf jene zwei Mitglieder zu beschränken hat, die in der letzten Abstimmung die meisten Stimmen erhalten haben.*

§. 58. Zur Wahl des Vorstandes haben sich sämmtliche Mitglieder des Stadtrathes einzufinden.

Jene Mitglieder, die entweder gar nicht erscheinen oder vor Beendigung der Wahlhandlung sich entfernen, ohne ihr Ausbleiben oder ihr Entfernen durch hinreichende Gründe zu entschuldigen, sind als ihres Amtes verlustig zu erklären, und können in der laufenden Wahlperiode nicht wieder gewählt werden.

§. 59. Die Wahl des Podestà *und der Vicepräsidenten gilt für die dreijährige Dauer der Wahlperiode.*

Der Austretende ist wieder wählbar.

Sollte der Austritt des Podestà *oder eines Vicepräsidenten vor Ablauf der gesetzlichen Zeit erfolgen, so gilt die desshalb vorzunehmende Wahl jedenfalls nur bis zum regelmässigen Erneuerungstermine.*

§. 60. Die Wahl des Podestà *unterliegt der Bestätigung des Kaisers.*

Nach erfolgter Bestätigung hat der Podestà *im versammelten Stadtrathe den vorgeschriebenen Eid in die Hände des Statthalters abzulegen, und ist die hierüber aufgenommene, von ihm eigenhändig gefertigte Eidesurkunde dem Statthalter vorzulegen.*

Ausnahmsweise Bezüge der Stadträthe.

§. 61. Die Mitglieder des Stadtrathes verwalten ihr Amt unentgeltlich.

Bei Besorgung von Gemeinde-Angelegenheiten ausserhalb des Gemeindebezirkes haben die dazu abgeordneten Mitglieder des Stadtrathes auf die nämlichen Gebühren aus der Gemeindecasse Anspruch, welche in gleichem Falle den Räthen des Obergerichtes aus der Staatscasse verabreicht werden.

Genüsse der Vorstandsmitglieder.

§. 62 Sowohl der Podestà *als die beiden Vicepräsidenten erhalten eine Functionsgebühr, welche vom Stadtrathe festgestellt wird.*

Dem Podestà *wird insbesondere die Wohnung im Stadthause eingeräumt.*

Verlust der Stelle eines Stadtrathes.

§. 63. Ein Mitglied des Stadtrathes wird seiner Stelle verlustig, wenn in Ansehung desselben ein Grund eintritt, der es von der Wählbarkeit ausgenommen oder ausgeschlossen hätte (§. 37).

Sollte ein Mitglied des Stadtrathes wegen eines Verbrechens in Anklagestand versetzt worden seyn, so kann es vor erfolgter Schuldlossprechung sein Amt nicht ausüben.

Diese Bestimmungen gelten auch hinsichtlich der Vorstandsmitglieder.

Wydział administracyjny.

§. 64. Rada miasta wybiera na ciąg jednego roku, z grona swego wydział administracyjny z dziesięciu członków i pięciu zastępców.

Tenże wydział administracyjny, który w swej działalności zostawać ma, chociażby Rada miasta nie była zgromadzoną, zastępuje Radę we wszystkich sprawach, przekazanych wydziałowi administracyjnemu niniejszą konstytucyą lub ustawami późniejszymi.

§. 65. Przełożeństwo Rady miasta jest oraz przełożeństwem wydziału administracyjnego.

§. 66. Wydział administracyjny zostaje także, dopóki nowy wybór Rady miasta nie nastąpi, dopóty w działalności swej, aż przez nowo-wybraną Radę miasta nowy wydział ustanowionym będzie.

Wykonawczy organ miasta Tryestu.

§. 67. Wykonawczym organem gminy jest Podestà z podporządkowanym mu magistratem miasta, składającym się z jednego prawoznawczego, przez Radę miasta zamianowanego przewodnika i z potrzebnej liczby prawoznawczych referentów, tudzież z potrzebnego personalu pomocniczego.

Sposób ustanowienia.

§. 68. Prawoznawczy członkowie magistratu muszą do dotyczącego prowadzenia interesów być uzdolnionymi w sposób, jaki do wstąpienia do służby państwa jest przepisany, nie mogą więc obok niego ani znajdować się w innym stosunku służbowym, ani praktyki jurystowskiej wykonywać.

§. 69. Jeżeli obsadzone być ma miejsce prawoznawczego członka magistratu, należy to oznajmić z tym dodatkiem przez zamieszczenie do gazet publicznych, iż ci, którzy do tego urzędu mają się za uzdolnionych, podać winni do magistratu swe prożby na piśmie, z należytemi oraz wykazami w terminie, który wedle okoliczności będzie wyznaczony. Magistrat przedkłada Radzie miasta uzasadniony, co do obsadzenia wniosek, przymioty wszystkich kompetentów oceniający, przytem atoliż nie będzie się ograniczać do kompetentów znajdujących się.

Dymisya ze służby i suspendowanie w służbie.

§. 70. Prawoznawczy członkowie magistratu dożywotnie są ustanowieni. Dymisya i czasowe suspendowanie onychże w służbie może tylko wedle tych samych nastąpić zasad, co u urzędników przy władzach administracyjnych.

Płace i pensye.

§. 71. Prawoznawczy, dożywotnie ustanowieni członkowie magistratu otrzymują płace i pensye.

Co do ich przeniesienia na stan spoczynku moc mają te same przepisy, co dla urzędników rządowych przy władzach administracyjnych.

Żołnierstwo terytoryalne.

§. 72. Utrzymuje się i nadal instytucya żołnierstwa terytoryalnego, składającego się z zdolnych do broni posiadaczy gruntowych okręgu Tryestu w sile jednego batalionu o jednym tysiącu żołnierza, przeznaczonego do czuwania w czasie pokoju nad utrzymaniem spokojności i publicznego bezpieczeństwa w mieście i w okręgu

Verwaltungsausschuss.

§. 64. Der Stadtrath wählt für die Dauer Eines Jahres aus seiner Mitte einen Verwaltungs-Ausschuss von zehn Mitgliedern und fünf Ersatzmännern.

Dieser Verwaltungsausschuss, welcher auch, wenn der Stadtrath nicht versammelt ist, in Wirksamkeit zu bestehen hat, vertritt denselben in allen jenen Angelegenheiten, welche durch diese Verfassung oder durch spätere Gesetze dem Verwaltungsausschusse zugewiesen werden.

§. 65. Der Vorstand des Stadtrathes ist zugleich Vorstand des Verwaltungsausschusses.

§. 66. Der Verwaltungsausschuss bleibt auch, wenn eine neue Wahl des Stadtrathes stattzufinden hat, noch so lange in Wirksamkeit, bis der neuerwählte Stadtrath einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Vollziehendes Organ der Stadt Triest.

§. 67. Das vollziehende Organ der Gemeinde ist der Podestà *mit dem ihm untergeordneten Stadtmagistrate, welcher aus einem rechtskundigen, von dem Stadtrathe ernannten Leiter und der nöthigen Anzahl von rechtskundigen Referenten, so wie aus dem erforderlichen Hilfspersonale besteht.*

Art der Anstellung.

§. 68. Die rechtskundigen Mitglieder des Magistrates müssen zur diessfälligen Geschäftsführung in der für den Eintritt in den Staatsdienst vorgeschriebenen Weise befähigt seyn, sie dürfen sich nebenbei weder in einem andern dienstlichen Verhältnisse befinden, noch die juristische Praxis ausüben.

§. 69. Wenn die Stelle eines rechtskundigen Mitgliedes des Magistrates zu besetzen kommt, so ist diess durch Einrückung in die öffentlichen Zeitungsblätter mit dem Beisatze zu verlautbaren, dass diejenigen, welche sich zu diesem Amte für befähigt halten, binnen einer nach Umständen zu bestimmenden Zeitfrist ihre schriftlichen und mit den gehörigen Ausweisen belegten Gesuche bei dem Magistrate zu überreichen haben. Letzterer erstattet hierüber dem Stadtrathe einen begründeten, die Eigenschaften aller Bewerber würdigenden Besetzungsvorschlag, bei welchem er jedoch an die aufgetretenen Bewerber nicht gebunden ist.

Dienstesentlassung und Enthebung vom Dienste.

§. 70. Die rechtskundigen Mitglieder des Magistrates werden auf Lebenszeit angestellt. Die Entlassung, so wie die einstweilige Enthebung derselben vom Dienste kann nur nach denselben Grundsätzen wie bei Staatsbeamten der Verwaltungsbehörden erfolgen.

Gehalte und Pensionen.

§. 71. Die rechtskundigen, auf Lebenszeit angestellten Mitglieder des Magistrates erhalten Besoldungen und Pensionen.

Hinsichtlich ihrer Versetzung in den Ruhestand gelten die für Staatsbeamte der Verwaltungsbehörden bestehenden Vorschriften.

Territorialmiliz.

§. 72. Das Institut der Territorialmiliz, welche aus den waffenfähigen Grundbesitzern des Gebietes von Triest in der Stärke eines Bataillons von Eintausend Mann besteht, und deren Bestimmung es ist, in Friedenszeiten für die Erhaltung der Ruhe und öffentlichen Sicherheit in der Stadt und im Gebiete zu wachen (§. 94), in Kriegszeiten aber auf Ver-

(§. 94.), w czasie wojny zaś na żądanie komendy wojskowej do obrony pobrzeża i służby garnizonowej.

Bliższe urządzenie milicyi terytoryalnej ustanowi osobny regulamin drogą ustawy. Dopóki ten nie będzie wydanym, zostaje w mocy dotychczasowe urządzenie.

Część druga.

Zakres działania.

Dział pierwszy.

Zakres działania Rady miasta.

Rozdział pierwszy.

Objętość działalności.

Działalność w ogólności.

§. 73. Rada miasta Tryestu pod bezpośrednim państwa rządem zostającego, powołaną jest, w obrębach konstytucyą państwa oznaczonych, zastępywać to miasto w wykonywaniu praw i obowiązków jego, w sprawach miasta dotyczących, samodzielnie uchwały stanowić i wykonanie tychże zarządzić.

Co do tego przysłuża mu w ogólności:

A) Obsadzenie, regulowanie, kierunek i kontrola wszystkich organów administracyjnych miasta;

B) porządek co do ekonomii miejskiej;

C) strzeżenie i polepszenie ze wszech miar interesów i dobra miasta przez własne ku temu zakłady;

D) zastępstwo miasta jako korporacyi na zewnątrz.

Działalność mianowicie co do *A*.

a) Unormowanie organizmu administracyjnego.

aa) Urządzenie organów administracyjnych.

§. 74. Rada miasta reguluje urządzenie magistratu i organów, temuż bezpośrednio podporządkowanych, tudzież zakładów miejskich, i ustanawia liczbę i pobory wszystkich urzędników i sług.

Stanowienie uchwały co do urządzenia magistratu podlega sankcyi Cesarza.

bb) Mianowanie personalu.

§. 75. Rada miasta mianuje urzędników gminnych, stale ustanowić się mających, takich, których płaca roczna przenosi czterysta złotych reńskich mon. konw.

Na też miarę płacy mianuje także urzędników zakładów miejskich, o ile prawo mianowania nie przysłuża trzeciej osobie na mocy fundacyi lub kontraktu.

Mianowanie dzieje się za uprzedniem rozpisaniem konkursu na wniosek magistratu.

Rada miasta nie jest atoliż w zamianowaniu swem do wniosku tego przywiązana.

langen des Militärcommando zur Küstenvertheidigung und zum Garnisonsdienste verwendet zu werden, wird aufrechterhalten.

Die nähere Einrichtung der Territorialmiliz wird durch ein besonderes Reglement im Wege des Gesetzes bestimmt.

Bis dahin hat die dermalige Einrichtung in Kraft zu bleiben.

Zweiter Theil.

Wirkungskreis.

Erstes Hauptstück.

Wirkungskreis des Stadtrathes.

I. Abschnitt.

Umfang des Wirkungskreises.

Wirkungskreis im Allgemeinen.

§. 73. Der Stadtrath der reichsunmittelbaren Stadt Triest ist innerhalb der durch die Reichsgesetze gezogenen Gränzen berufen, dieselbe in der Ausübung ihrer Rechte und Pflichten zu vertreten, in den die Stadt betreffenden Angelegenheiten selbstständig Beschlüsse zu fassen und deren Vollziehung zu veranlassen.

Es obliegt ihm in dieser Beziehung im Allgemeinen:

A) die Einsetzung, Regelung, Oberleitung und Controlle der sämmtlichen Stadtverwaltungsorgane;

B) die Ordnung des städtischen Haushaltes;

C) die allseitige Wahrung und Förderung der Interessen und Wohlfahrt der Stadt durch ihre besonderen Anstalten;

D) die Vertretung der Stadt als Körperschaft nach Aussen.

Wirkungskreis insbesondere ad A.

a) Normirung des Verwaltungsorganismus.

aa) Einrichtung der Verwaltungsorgane.

§. 74. Der Stadtrath regelt die Einrichtung des Magistrates und der demselben untergeordneten Organe, so wie der städtischen Anstalten, und bestimmt die Zahl und Bezüge aller Beamten und Diener.

Die Beschlussfassung über die Einrichtung des Magistrates ist der Sanction des Kaisers zu unterziehen.

bb) Ernennung des Personales.

§. 75. Der Stadtrath ernennt die bleibend anzustellenden Gemeindebeamten, deren jährlicher Gehalt den Betrag von vierhundert Gulden C. M. übersteigt.

Für eben dieses Gehaltsausmass ernennt er auch die Beamten der städtischen Anstalten, in so fern nicht vermöge Stiftung oder Vertrag das Recht der Ernennung einem Dritten eingeräumt ist.

Die Ernennung erfolgt nach vorausgegangener Concursausschreibung über Vorschlag des Magistrates.

Der Stadtrath ist jedoch an den Vorschlag nicht gebunden.

cc) Przeniesienie na stan spoczynku i dymissya.

§. 76. Rada miasta orzekać będzie o przeniesieniu na doczasowy lub trwały stan spoczynku jako i o dymissyi urzędników, stale ustanowionych, tudzież o zezwoleniu płac dla pozostałych, wedle norm, jakie istnieją dla urzędników rządowych przy władzach administracyjnych.

b) Dozór i kontrola administracyi.

§. 77. Rada miasta prowadzi dozór nad sprawowaniem interesów wszystkich organów miejskich, i może przez własne komisye dochodzenie tychże zarządzić.

Ma też dalej na to uważać, ażeby kasy od czasu do czasu były skontrowane.

Odwołania się.

§. 78. Rada miasta orzekać winna we wszystkich do niej przesłanych zażaleniach przeciw rozporządzeniem wydziału administracyjnego.

ad B. O gospodarstwie miejskiem. Majątek gminy.

§. 79. Rada miasta obowiązaną jest całą tak ruchomą jak nieruchomą własność gminy i wszelkie uprawnienia, w ewidencyi utrzymywać za pomocą dokładnego inwentarza, corocznie ogłosić mającego.

Ma o tem staranie mieć, ażeby cały majątek, dochód przynieść mogący, tak był administrowany, iżby jak największą trwającą przynosił rentę.

Tenże nareszcie obowiązany jest, mieć o to staranie, ażeby żaden uprawniony członek gminy nie większych czerpał korzyści z dobra gminnego, jak tylko, o ile wymaga pokrycie potrzeb jego.

Nabycie i sprzedaż, zastawienie i wydzierżawienie majątku gminnego.

§. 80. Rada miasta ma prawo nabycia, zastawienia, sprzedania lub zamieniania dóbr nieruchomych i uprawnień, na równi z niemi stojących; tudzież prawo zawarcia układów dzierżawy, o ile stanowienie uchwały co do tych przedmiotów przechodzi zakres działalności wydziału administracyjnego.

Do ważnego stanowienia uchwały o sprzedaży potrzeba obecności najmniej dwóch trzecich części członków Rady miasta a zarazem zezwolenia bezwzględnej większości wszystkich tejże członków. Jeżeli zaś ogólna summa, którego z rzeczonych interesów przenosiła summę stotysięcy złotych reńskich mon. konw., wtedy do stanowienia uchwały potrzeba sankcyi Cesarza,

Budżet.

§. 81. Rada miasta ułożyć każe na postawie inwentarzów i rachunku główny budżet tak dochodów jak wydatków gminy miasta na trzy następne lata administracyjne.

§. 82. Ułożeniem tego budżetu zajmuje sie magistrat za spółdziałaniem komisarzy, przez wydział administracyjny z grona jego delegowanych.

Projekt wypracowany, będzie potem przedłożony z uwagami magistratu równie jak komisyi spółdziałającej Radzie najdalej w dziewięć miesięcy przed rozpoczęciem roku rachunkowego. Cztery tygodnie przed dochodzeniem przez Radę miasta, będzie projekt w ratuszu wyłożony do publicznego przejrzenia.

cc. *Versetzung in den Ruhestand und Entlassung.*

§. 76. Der Stadtrath hat über die Versetzung in den zeitlichen oder dauernden Ruhestand und über die Entlassung der bleibend angestellten Beamten, ferner über die Bewilligung der Bezüge der Hinterbliebenen in Gemässheit der für die Staatsbeamten der Verwaltungsbehörden bestehenden Normen zu beschliessen.

b) *Aufsicht und Controlle der Verwaltung.*

§. 77. Der Stadtrath hat die Oberaufsicht über die Geschäftsführung aller städtischen Organe und kann dieselben durch eigene Commissionen untersuchen lassen.

Er hat ferner darauf zu sehen, dass die städtischen Cassen von Zeit zu Zeit scontrirt werden.

Berufungen.

§. 78. Der Stadtrath hat über alle an ihn gelangenden Beschwerden gegen die von dem Verwaltungsausschusse ausgegangenen Verfügungen zu entscheiden.

Ad B. *Vom städtischen Haushalte. Gemeinde-Vermögen.*

§. 79. Der Stadtrath ist verpflichtet, das gesammte, sowohl bewegliche als unbewegliche Eigenthum der Gemeinde und sämmtliche Gerechtsache mittelst eines genauen Inventars in Uebersicht halten und jährlich dasselbe veröffentlichen zu lassen.

Er hat dafür zu sorgen, dass das gesammte ertragnissfähige Vermögen derart verwaltet werde, dass es die thunlich grösste nachhaltige Rente ergebe.

Er ist endlich verpflichtet, darauf zu sehen, dass kein berechtigtes Gemeindeglied aus dem Gemeindegute einen grösseren Nutzen ziehe, als zur Deckung seines Bedarfes nothwendig ist.

Erwerbung und Veräusserung, Verpfändung und Verpachtung des Gemeinde-Vermögens.

§. 80. Der Stadtrath hat das Recht zur Erwerbung, Verpfändung, Veräusserung oder zum Umtausche unbeweglicher Güter und der denselben gleichgehaltenen Gerechtsamen, so wie zur Eingehung von Pachtverträgen, in so weit die Beschlussfassung über diese Gegenstände den Wirkungskreis des Verwaltungsausschusses überschreitet.

Zu einer gültigen Beschlussfassung über eine Veräusserung ist die Anwesenheit von mindestens zwei Drittheilen der Mitglieder des Stadtrathes, und überdiess die Zustimmung der absoluten Mehrheit sämmtlicher Mitglieder des Stadtrathes erforderlich. Uebersteigt der Gesammtbetrag eines der obenerwähnten Geschäfte die Summe von Einmalhundert Tausend Gulden Conv. Münze, so ist die Beschlussfassung der Sanction des Kaisers zu unterziehen.

Voranschläge.

§. 81. Der Stadtrath hat auf Grundlage der Inventarien und der Rechnung den Hauptvoranschlag der Einnahmen und Ausgaben der Stadtgemeinde für die drei nächstfolgenden Verwaltungsjahre ausarbeiten zu lassen.

§. 82. Die Ausarbeitung dieses Voranschlages geschieht vom Magistrate unter Mitwirkung der vom Verwaltungsausschusse aus seiner Mitte abzuordnenden Commissäre.

Der ausgearbeitete Entwurf ist hierauf mit den Bemerkungen des Magistrates und der mitwirkenden Commission dem Stadtrathe längstens neun Monate vor Beginn des Rechnungsjahres vorzulegen. Vier Wochen vor der Prüfung durch den Stadtrath ist der Entwurf im Stadthause zur öffentlichen Einsicht aufzulegen.

Uwagi, przez członków gminnych w tej mierze poczynione, będą do protokołu wciągnione i przy roztrząsaniu uwzględnione.

§. 83. Do ustanowienia trzechletniego budżetu tak dochodów jak wydatków potrzeba sankcyi Cesarza.

§. 84. W obrębach trzechletniego budżetu głównego i na podstawie tego, jako i rachunku ostatniego zeszłego roku administracyjnego, będzie od roku do roku osobny budżet ułożony, w sposób wyżej (§. 82.) wyszczególniony, i przez Radę miasta samodzielnie ustanowiony. Roczny ten budżet nadesłanym być winien najdalej w ciągu trzech miesięcy przed rozpoczęciem Rady miasta, a zanim ta przystąpi do roztrząsania onegoż, czternaście dni przed temże do publicznego przejrzenia będzie wyłożony.

Pokrycie ubytku w budżecie.

§. 85. Jeżeli przy ustanowieniu głównego budżetu na trzyletni peryod administracyjny, lub w ciągu tegoż przy ułożeniu pojedynczych budżetów rocznych, albo wreszcie w przypadkach nadzwyczajnych w biegu roku administracyjnego pokazuje się, że nie są pokryte potrzebne wydatki przez dochody, natedy Rada miasta starania przyłożyć winna ku pokryciu niedostatku przez otworzenie nowych środków dochodowych.

Nowe nakłady, podwyższenie nakładów.

§. 86. Jeżeli Rada miasta w celu pokrycia ubytku, za potrzebne uznaje nowe wypisać nakłady lub podwyższenie tychże o dwadzieścia i pięć odsetków dochodu, w ostatnim budżecie obrachowanego, potrzebuje ku temu sankcyi Cesarza.

Co do ważności uchwały w tej mierze, znajdują swe zastosowanie i w tym razie warunki do stanowienia uchwały §fem 80. wskazane.

Pożyczki, rękojmie i operacye finansowe.

§. 87. Do zaciągania pożyczek pojedynczych i przyjęcia rękojmi, w których summa pożyczona lub zaręczona przechodzi roczny dochód gminy, w przecięciu wedle ostatniego budżetu trzechletniego wymierzony, równie jak do każdej operacyi finansowej, potrzeba — oprócz wspomnionego w poprzedzającym paragrafie warunku stanowienia uchwały — sankcyi Cesarza.

Dochodzenie rachunków.

§. 88. Rada miasta ma na sobie obowiązek dochodzenia i stanowczego załatwienia rachunku ostatecznego względem zarządzania majątkiem w ostatnio-zeszłym trzechletnim peryodzie administracyjnym, nie mniej też dochodzenia i załatwienia wszystkich rachunków rocznych.

Czternaście dni przed dochodzeniem przez Radę miasta będą rachunki w ratuszu wyłożone do publicznego przejrzenia.

Uwagi w tym względzie przez członków gminy poczynione, będą do protokołu wciągnione, i przy dochodzeniu uwzględnione.

O układach i wykreśleniu należytości.

§. 89. Zastrzega się Radzie miasta stanowienie uchwały względem zawarcia kontraktów wszelkiego rodzaju, względem wykreślenia należytości wątpliwych, i nie mogących być ściągnionemi, tudzież względem upuszczena wynagrodzeń, o ile przedmiot ich zakres działania wydziału administracyjnego przekracza.

Die Erinnerungen der Gemeindeglieder darüber werden zu Protokoll genommen und bei der Prüfung in Erwägung gezogen.

§. 83. Die Feststellung des dreijährigen Voranschlages der Einnahmen und Ausgaben bedarf der Sanction des Kaisers.

§. 84. Innerhalb der Gränzen des dreijährigen Hauptvoranschlages und auf Grundlage desselben, so wie der Rechnung des letztabgelaufenen Verwaltungsjahres ist von Jahr zu Jahr ein besonderer Voranschlag auf die oben (§. 82) angegebene Weise auszuarbeiten, und durch den Stadtrath selbstständig festzustellen. Dieser jährliche Voranschlag hat längstens innerhalb drei Monaten vor Beginn des Verwaltungsjahres an den Stadtrath zu gelangen und vierzehn Tage vor der Prüfung durch denselben zur öffentlichen Einsicht aufzuliegen.

Deckung des Ausfalles im Budget.

§. 85. Zeigt sich bei der Feststellung des Hauptvoranschlages für die dreijährige Verwaltungsperiode, oder innerhalb derselben bei der Verfassung der einzelnen Jahresvoranschläge, oder endlich in ausserordentlichen Fällen im Laufe des Verwaltungsjahres, dass die nöthigen Ausgaben durch die Einnahmen nicht gedeckt sind, so hat der Stadtrath durch Eröffnung neuer Einnahmsquellen für die Deckung des Abganges zu sorgen.

Neue Auflagen, Erhöhung der Auflagen.

§. 86. Wenn der Stadtrath zur Deckung des Abganges neue Auflagen oder eine Erhöhung derselben um fünf und zwanzig Percent des in dem letzten Voranschlage berechneten Ertrages auszuschreiben findet, ist hierzu die Sanction des Kaisers erforderlich.

Bezüglich der Giltigkeit des Beschlusses haben auch in diesem Falle die im §. 80 aufgestellten Erfordernisse der Schlussfassung Anwendung.

Darleihen, Bürgschaften, Finanzoperationen.

§. 87. Zur Aufnahme von einfachen Darlehen und zur Uebernahme von Bürgschaften, bei welchem der dargeliehene Betrag oder die verbürgte Summe das nach dem letzten dreijährigen Voranschlage durchschnittlich bemessene Jahreseinkommen der Gemeinde überschreitet, endlich zu jeder Finanzoperation wird ebenfalls nebst der im vorhergehenden Paragraphe erwähnten Bedingung der Schlussfassung die Sanction des Kaisers erfordert.

Prüfung der Rechnung.

§. 88. Dem Stadtrathe obliegt die Prüfung und definitive Erledigung der Schlussrechnung über die Gebarung in der letztabgelaufenen dreijährigen Verwaltungsperiode, so wie die Prüfung und Erledigung der sämmtlichen jährlichen Rechnungslegungen.

Vierzehn Tage vor der Prüfung durch den Stadtrath werden die Rechnungen zur öffentlichen Einsicht im Stadthause aufgelegt.

Die Erinnerungen der Gemeindeglieder darüber werden zu Protokoll genommen, und bei der Prüfung in Erwägung gezogen.

Verträge, Abschreibung von Forderungen.

§. 89. Die Schlussfassung über Eingehung von Verträgen jeder Art, über Abschreibung von zweifelhaften und uneinbringlichen Forderungen und Nachsicht von Ersätzen, so weit deren Gegenstand den Wirkungskreis des Verwaltungs-Ausschusses überschreitet, ist dem Stadtrathe vorbehalten.

Budowy i nadzwyczajne nakłady.

§. 90. Zastrzega się dalej Radzie miasta stanowienie uchwały względem wystawiania budynków, tudzież dozwolenie nadzwyczajnych, w budżecie nie zawartych wydatków, zakres działania wydziału administracyjnego przekraczających.

ad C. Działalność Rady miasta co do strzeżenia i polepszenia dobra gminy przez osobne zakłady.

§. 91. Rada miasta czuwać winna nad materyalnemi i umysłowemi interesami ludności pod bezpośrednim rządem państwa stojącego miasta Tryestu, i starania przyłożyć ku polepszeniu dobra onegoż przez stosowne zakłady.

Policya lokalna.

§. 92. Mianowicie winna ona z spólnem działaniem przykładać się do utrzymania publicznej spokojności, bezpieczeństwa, i publicznej obyczajności, dalej staranie mieć o upiększenie miasta, zachowanie czystości, brukowanie, założenie i utrzymanie dróg i ulic, wyjąwszy te, których utrzymanie przypada na koszt skarbu rządowego: dalej o utrzymanie studzień miejskich, wodociągów i innych zakładów; nie mniej przedmiotem starania jego jest oświetlenie, uprowidowanie, policya sanitarna, zakłady do gaszenia pożaru, i środki, służące do odwrócenia niebezpieczeństw, zagrażających bezpieczeństwu osoby i własności przez wypadki elementarne.

Rada miejska winna dla potrzebnych w tym względzie zakładów i urządzeń w obrębie ustaw państwa i kraju stosowne wydawać przepisy, potrzebne summy pieniężne uchwalać, dalsze zaś rozporządzenie i czuwanie nad wykonaniem poruczyć wydziałowi administracyjnemu.

Rada miasta jest odpowiedzialną za każde w tym względzie, za winę jej poczytane omieszkanie. Rządowi państwa zastrzega się kontrola i wpływanie tam, gdzie tego publiczne wymagają względy.

§. 93. Rada miasta winna dalej postarać się o środki dla tych zakładów miejscowo-policyjnych, któremi kieruje rząd w interesie miasta.

Datki, które miasto na cele policyjne łożyć będzie, w osobnym układzie między rządem państwa a Radą miasta zostaną uregulowane.

Zanim to do skutku przyjdzie, ma Rada miasta wedle dotychczasowego stosunku uiszczać datki swoje.

§. 94. Rada miasta winna mieć staranie o utrzymanie batalionu milicyi terytoryalnej (§. 72.), przeznaczonego w czasie pokoju do strzeżenia spokojności i publicznego bezpieczęstwa, i potrzebne ku temu summy pieniężne uchwalić, jeżeli wedle postanowień regulaminu nakład nie ma być częściowo skarbem państwa zastąpiony.

Rzecz sanitarna.

§. 95. W obrębach ustaw państwa i układów, z administracyą rządową zawartych, należy do Rady miasta, urządzenie i nadzorstwo co do zakładów dla rzeczy sanitarnej miejscowej, mianowicie co do śpitala miejskiego.

Rada miasta wyznacza właściwym organom administracyjnym potrzebne summy pieniężne i zostawia im oraz bliższe co do tego wykonanie.

Bauten und ausserordentliche Auslagen.

§. 90. Dem Stadtrathe ist ferner vorbehalten, die Schlussfassung über die Ausführung von Bauten, ferner die Bewilligung zu ausserordentlichen, im Voranschlage nicht enthaltenen Auslagen, welche den Wirkungskreis des Verwaltungsausschusses übersteigen.

Ad C. *Wirksamkeit des Stadtrathes zur Wahrung und Förderung der Wohlfahrt der Gemeinde durch besondere Anstalten.*

§. 91. Der Stadtrath hat die materiellen und geistigen Interessen der Bevölkerung der reichsunmittelbaren Stadt Triest wahrzunehmen, und für die Beförderung der Wohlfahrt derselben durch geeignete Anstalten zu sorgen.

Localpolizei.

§. 92. Insbesondere obliegt ihm die Mitwirkung zur Aufrechthaltung der öffentlichen Ruhe und Sicherheit, so wie die öffentliche Sittlichkeit, dann die Obsorge für die Stadtverschönerung, Reinlichkeit, Pflasterung, Anlegung und Erhaltung der Wege und Strassen, mit Ausnahme jener, deren Erhaltung dem Reichsschatze obliegt; der städtischen Brunnen, Wasserleitungen und sonstigen Anlagen; dann für Beleuchtung, Approvisionirung, Gesundheitspolizei, Feuerlösch-Anstalten und Vorkehrungen zur Anwendung der die Sicherheit der Person und des Eigenthumes bedrohenden Gefahren durch Elementar-Ereignisse.

Der Stadtrath hat für die in dieser Beziehung erforderlichen Anstalten und Einrichtungen innerhalb der Reichs- und Landesgesetze die Vorschriften zu geben, die nöthigen Geldmittel zu bewilligen, die nähere Anordnung und Ueberwachung der Ausführung aber dem Verwaltungs-Ausschusse zu übertragen.

Der Stadtrath ist für jede in dieser Beziehung ihm zur Last fallende Unterlassung verantwortlich. Der Staatsregierung bleibt die Controlle und die Einwirkung dort, wo sie dieselbe aus öffentlichen Rücksichten für nothwendig findet, vorbehalten.

§. 93. Der Stadtrath hat ferner die Mittel für jene Localpolizei-Anstalten zu beschaffen, welche von der Regierung im Interesse der Stadt geleitet werden.

Die Beiträge der Stadt zu dem Aufwande für polizeiliche Zwecke werden durch besondere Uebereinkommen der Staatsregierung mit dem Stadtrathe geregelt.

Bis dahin hat die Stadt in dem bisherigen Verhältnisse beizutragen.

§. 94. Der Stadtrath hat für die Erhaltung des in Friedenszeiten zur Wahrung der Ruhe und öffentlichen Sicherheit bestimmten Bataillons der Territorial-Miliz (§. 72) zu sorgen, und die dafür nöthigen Geldmittel zu bewilligen, in so ferne nicht der Aufwand für dieselbe nach den Bestimmungen des Reglements theilweise aus dem Staatsschatze bestritten wird.

Sanität.

§. 95. Innerhalb der Gränzen der Reichsgesetze und der mit der Staatsverwaltung bestehenden Uebereinkommen obliegt dem Stadtrathe die Einrichtung und Oberaufsicht der Anstalten für das Local-Sanitätswesen, insbesondere des städtischen Spitals.

Er hat den betreffenden Verwaltungs-Organen die nöthigen Geldmittel zu bewilligen, und denselben die nähere Ausführung zu überlassen.

Pieczołowitość około ubogich i zakłady dobroczynności.

§. 96. Co się tycze pieczołowitości około ubogich, należącej do gminy miasta, winna Rada miejska, o ile środki, zebrane z dobroczynności prywatnej i staraniem dyrekcyi zakładów zaopatrywania ubogich nie są dostatecznemi, uchwalić potrzebne datki, w ogólności, starać się o utrzymanie i stosowne kierowanie potrzebnych w tej mierze zakładów miejskich, tudzież urzędu zastawniczego i kasy oszczędności.

Kościoły, sprawy szkolne, zakłady wykształcenia, fundacye.

§. 97. Co do spraw kościelnych i szkolnych, naukowych, artystycznych i innych zakładów wykształcenia jest obowiązkiem Rady miasta w obrębach ustaw państwa i krajowych, nie mniej w obrębach osobnych układów, w tej mierze istniejących, mieć staranie o zarządzeniu, kontrolowaniu i dostarczeniu środków potrzebnych.

Toż samo rozumie się o fundacyach, atoliż bez naruszenia rozporządzeń, jakie zaprowadzono co do ich nadawania, administrowania i użycia.

Komisye.

§. 98. Rada miasta ma prawo wizytować kazać zakłady miejskie i przedsiębiorstwa przez zesłanie własnych komisyj, do czego też i komisarzy zewnątrz łona swego przeznaczyć może.

Ad D. Zastępstwo miasta jako korporacya na zewnątrz.

§. 99. Rada miasta zastępuje stojące bezpośrednio pod rządami państwa miasto Tryest, jako korporacya przeciwko osobom pojedynczym, przeciwko rządowi i państwu.

a) Przeciwko osobom pojedynczym przez nadawanie prawa obywatelstwa.

§. 100. Rada miasta ma prawo osiadłym w Tryeście obywatelom państwa nadawać obywatelstwo miasta.

Taksę mającą za nadanie obywatelstwa być wyznaczoną (§. 19.) ustanawia Rada miasta, która w pojedynczych przypadkach takowę upuścić może z godnych uwzględnienia powodów.

Radzie tej przysługa także prawo nadawać obywatelstwo honorowe miasta Tryestu, bezpośrednio pod rządami państwa stojącego (§. 21.).

b) Przeciwko rządowi.

aa) Prawo zażalenia się.

§. 101. Rada miasta ma prawo, do ministeryum podawać zażalenia swe względem niewłaściwego wykonania ustaw wraz z wnioskiem ku zaradzeniu.

bb) Dawanie opinii.

§. 102. Radzie miejskiej przysługa też prawo, w sprawach miasta Tryestu pod bezpośredniemi rządami państwa zostającego, na rządanie wykonawczej władzy państwa, obradować nad potrzebami i życzeniami miasta, i wnioski swe przez namiestnika zdawać.

c) Przeciwko państwu.

§. 103 Rada miasta Tryestu, w bezpośrednich państwa rządach zostającego, ma prawo, wybierać z grona swego dwóch posłów do Izby wyższej sejmu państwa.

Sposób wyboru ustanawia ustawa wyborcza na sejm państwa.

Armenpflege und Wohlthätigkeits-Anstalten.

§. 96. Für die der Stadtgemeinde obliegende Armenpflege hat der Stadtrath, in so ferne die durch die Privat-Wohlthätigkeit und durch die Sorge der Direction der Armen-Versorgungs-Anstalten aufgebrachten Mittel nicht ausreichen, die erforderlichen Beiträge zu bewilligen, überhaupt für die Erhaltung und zweckmässige Leitung der diessfalls erforderlichen städtischen Anstalten, so wie des Versatzamtes und der Sparcasse zu sorgen.

Kirchen-, Schulangelegenheiten, Bildungs-Anstalten, Stiftungen.

§. 97. Bezüglich der Kirchen- und Schulangelegenheiten, der wissenschaftlichen, Kunst- und sonstigen Bildungs-Anstalten obliegt dem Stadtrathe innerhalb der Reichs- und Landesgesetze und der bestehenden besonderen Uebereinkommen die Anordnung, Ueberwachung und die Beischaffung der erforderlichen Mittel.

Dasselbe gilt von den Stiftungen, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung und Verwendung getroffenen Verfügungen.

Commissionen.

§. 98. Der Stadtrath hat das Recht, die städtischen Anstalten und Unternehmungen durch Abordnung eigener Commissionen untersuchen zu lassen, wozu er auch Commissäre ausser seinem Mittel bestimmen kann.

Ad D. *Vertretung der Stadt als Körperschaft nach Aussen.*

§. 99. Der Stadtrath vertritt die reichsunmittelbare Stadt Triest als Körperschaft gegenüber einzelnen Personen, gegenüber der Regierung und dem Reiche.

a) *Gegenüber einzelner Personen durch Verleihung des Bürgerrechtes.*

§. 100. Er hat das Recht in Triest angesiedelten Reichsbürgern das Bürgerrecht der Stadt zu ertheilen.

Die für die Verleihung des Bürgerrechtes zu entrichtenden Taxe (§. 19) wird vom Stadtrathe festgestellt, welcher in einzelnen Fällen, aus rücksichtswürdigen Gründen dieselbe nachsehen kann.

Ihm steht es auch zu, das Ehrenbürgerrecht der reichsunmittelbaren Stadt Triest zu verleihen (§. 21).

b) *Gegenüber der Regierung.*

aa) *Recht der Beschwerde.*

§. 101. Der Stadtrath ist berechtiget, seine Beschwerden über eine ungehörige Vollziehung der Gesetze, und den Antrag auf Abhilfe beim Ministerium einzubringen.

bb) *Erstattung von Gutachten.*

§. 102. In den die reichsunmittelbare Stadt Triest betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Stadtrathe zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche der Stadt zu berathen, und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

c) *Gegenüber dem Reiche.*

§. 103. Der Stadttrath der reichsunmittelbaren Stadt Triest hat das Recht, zwei Abgeordnete für das Oberhaus des Reichstages aus seiner Mitte zu wählen.

Die Art der Wahl wird durch das Reichswahlgesetz bestimmt.

Rozdział II.

Sposób co do postępowania przy rozprawach.

Warunki ważności i stanowienie uchwały.

§. 104. Do ważności uchwały Rady miasta potrzeba obecności najmniej dwudziestu ośmiu członków i bezwzględnej większości obecnych głosujących.

Wyższe wymogi dla osobnych przedmiotów rozprawy, zawarte są w §§fach 57, 80, 86, 87, 110, 111 i 134.

Wyłączenie dla niebezstronności.

§. 105. Jeżeli działalność służbowa Podesty lub członka Rady miasta przedmiotem jest obradowania i uchwały, mają interesowani wstrzymać się od głosowania, atoliż na żądanie muszą na posiedzeniu obecnymi być dla udzielenia pożądanych wiadomości.

§. 106. Jeżeli jaki osobny interes prywatny, członka lub najbliższych jego krewnych, przedmiotem rozprawy jest, ma tenże wystąpić.

Przewodnictwo.

§. 107. *Podestà* albo w razie przeszkody pierwszy, a przy nieobecności tego, drugi wiceprezydent prezyduje na posiedzeniach.

Posiedzenie, przy którem to nie zostało zachowanem, żadnej nie ma ważności.

Prezydujący nie ma z reguły udziału przy głosowaniu i tylko przy równodzielnych głosach, głos jego stanowi. Jeżeli się spowodowanym widzi, w debacie mieć udział, tedy prezydencyę odstąpić winien następującemu wiceprezydentowi.

Wiceprezydenci mają przy każdej rozprawie Rady miasta, przy której nie prezydują, głos stanowczy, który oddawają w kolejnej głosujących następności.

Przybranie członków magistratualnych.

§. 108. Przewodniczący magistratu, równie jak referenci tegoż, muszą, ile razy to *Podestà* lub jego zastępca uzna za potrzebne, na posiedzeniach Rady miasta być obecnymi, jednakże przytem tylko głos doradczy prowadzą.

Komisarz cesarski.

§. 109. Namiestnik lub ustanowiony przez niego komisarz może przy obradach i głosowaniu Rady miasta być obecnym, i przytem każdego czasu głos zabierać.

Przy głosowaniu atoliż nie wolno mu brać udziału.

Tenże ma prawo, propozycye wnosić przed rząd do obradowania i uchwalenia.

Wstrzymanie uchwał Rady miasta.

a) Przez Podestę.

§. 110. Jeżeli *Podestà* sądzi, że uchwała Rady miasta sprzeciwia się konstytucyi i ustawom istniejącym, natenczas prawo a oraz i obowiązek ma, wstrzymać wykonanie uchwały, i bez przewłoki zasięgnąć w tej mierze rozstrzygnienia namiestnika.

II. Abschnitt.

Art der Verhandlung.

Beschlussfähigkeit und Beschlussfassung.

§. 104. Zur Giltigkeit eines Beschlusses des Stadtrathes ist die Anwesenheit von mindestens acht und zwanzig Mitgliedern, und die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich.

Die erhöhten Erfordernisse für besondere Gegenstände der Verhandlung sind in den §§. 57, 80, 86, 87, 110, 111 und 134 enthalten.

Ausschliessung wegen Befangenheit.

§. 105. Wenn die dienstliche Wirksamkeit des Podestà oder eines Mitgliedes des Stadtrathes den Gegenstand der Berathung und Schlussfassung bildet, haben sich die Betheiligten der Abstimmung zu enthalten, müssen jedoch der Sitzung, wenn es gefordert wird, zur Ertheilung der gewünschten Auskünfte beiwohnen.

§. 106. Wenn ein besonderes Privat-Interesse eines Mitgliedes oder seiner nächsten Verwandten einen Gegenstand der Verhandlung bildet, hat dasselbe abzutreten.

Vorsitz.

§. 107. Der Podestà oder im Verhinderungsfalle der erste, und bei dessen Abwesenheit der zweite Vicepräsident führt in den Sitzungen den Vorsitz.

Jede Sitzung, bei welcher diess nicht beobachtet wird, ist ungiltig.

Der Vorsitzende hat sich in der Regel an der Abstimmung nicht zu betheiligen, und nur bei gleichgetheilten Stimmen mit seiner Stimme den Ausschlag zu geben. Findet er sich veranlasst, an der Debatte Theil zu nehmen, so hat er den Vorsitz an den nächstfolgenden Vicepräsidenten abzugeben.

Die Vicepräsidenten haben bei jeder Verhandlung des Stadtrathes, bei welcher sie nicht den Vorsitz führen, eine entscheidende Stimme, die sie in der Reihenfolge der Stimmenden zuletzt abgeben.

Beiziehung von Magistrats-Mitgliedern.

§. 108. Der Leiter des Magistrats, so wie die Referenten desselben müssen, so oft es der Podestà oder dessen Stellvertreter für nöthig erachtet, in den Sitzungen des Stadtrathes anwesend seyn, haben jedoch dabei nur eine berathende Stimme.

Landesfürstlicher Commissär.

§. 109. Der Statthalter oder der von ihm bestellte Commissär kann den Berathungen und der Abstimung des Stadtrathes beiwohnen, und dabei jederzeit das Wort nehmen.

An der Abstimmung darf er sich jedoch nicht betheiligen.

Er ist berechtigt, Vorlagen der Regierung zur Berathung und Schlussfassung einzubringen.

Sistirung der Beschlüsse des Stadtrathes.

a) *Durch den* Podestà.

§. 110. Erachtet der Podestà, dass ein Beschluss des Stadtrathes der Verfassung oder den bestehenden Gesetzen zuwiderlaufe, so ist er berechtigt und verpflichtet, die Ausführung des Beschlusses zu sistiren, und darüber ohne Verzug die Entscheidung des Statthalters einzuholen.

Od rozstrzygnienia namiestnika wolne jest Radzie miasta odwołanie się do ministeryum.

Jeżeli *Podestà* sądzi, że uchwała Rady miasta uniebezpiecza ważny interes gminy, tedy także obowiązanym jest, wstrzymać wykonanie onegoż, a przedmiot dotyczący powtórnemu podać obradowaniu i uchwaleniu Rady miasta pod warunkami, w §fie 57. wyszczególnionemi.

Jeżeli Rada miasta obstaje przy pierwszej swej uchwale, *Podestà* temu wprawdzie zadosyć uczynić, lecz zarazem namiestnikowi o tem wiadomość podać winien.

b) Przez namiestnika.

§. 111. W obudwóch, w poprzednim paragrafie wymienionych przypadkach przysłuża także i namiestnikowi prawo, wstrzymać wykonanie uchwały, z udzieleniem powodów tegoż Radzie miasta.

Jeżeli wstrzymanie miejsce ma z powodu naruszenia ustawy, tedy odwołanie się do ministerstwa Radzie miasta przysłuża.

Jeżeli wstrzymanie dzieje się z powodu uniebezpieczenia ważnego interesu miny, natenczas Rada miasta przedmiot dotyczący jeszcze raz weźmie pod obradę i uchwałę swą, z zachowaniem przepisów w §fie 57. wspomnionych, a uchwałę następną do wiadomości namiestnika poda.

Jawność posiedzeń.

§. 112. Posiedzenia Rady miasta są z reguły jawne.

Jeżeli zaś pod rozprawę przyjść mają osobiste sprawy, sekretne warunki licytacyi, środki ostrozności, środki zapobiegające i urządzenia, wymagające do zabezpieczenia celu zachowania tajemnicy, może na rządanie prezydującego lub na rządanie najmniej dziesięciu członków Rady miejsce mieć obradowanie i głosowanie w poufnem posiedzeniu.

Także i w tym przypadku, gdyby przez nienależyte zachowanie się słuchaczy obradowanie lub swobodność tegoż była przeszkodzoną, ma prezydujący prawo, a nawet jest obowiązany, po uprzedniem bezskutecznem napomnieniu do porządku, oddalić się kazać słuchaczom ze sali posiedzenia.

Posiedzenia zwyczajne i nadzwyczajne.

§. 113. Uchwałą Rady miasta ustanowi się czas zwyczajnych posiedzeń peryodycznych, o czem też namiestnikowi sprawę zdać należy.

Do zwyczajnych posiedzeń może się Rada miasta zbierać tylko na skutek powołania przez Podestę lub w razie jego przeszkodzenia, przez zastępcę jego.

Posiedzenie nadzwyczajne, któremu niepoprzedzało takie powołanie, nieprawnem jest, a więc żadnej nie będą mieli wagi uchwały, na takiem posiedzeniu zapadłe.

Wszakże *Podestà*, a w razie jego przeszkodzenia, zastępca jego, obowiązanym jest, na piśmienne żądanie najmniej członków dwudziestu, lub za zleceniem namiestnika zwołać Radę miasta do nadzwyczajnego posiedzenia.

Namiestnik ma o zarządzeniu każdego posiedzenia nadzwyczajnego być zawiadomionym.

Gegen die Entscheidung des Statthalters steht dem Stadtrathe die Berufung an das Ministerium offen.

Glaubt der Podestà, *dass ein Beschluss des Stadtrathes ein wichtiges Gemeinde-Interesse gefährde, so liegt es ebenfalls in seiner Pflicht, mit der Ausführung innezuhalten und den Gegenstand einer nochmaligen Berathung und Schlussfassung des Stadtrathes, unter den im §. 57 angegebenen Erfordernissen zu unterziehen.*

Beharrt der Stadtrath auf seinem ersten Beschlusse, so hat der Podestà *demselben Folge zu geben, und hiervon dem Statthalter die Anzeige zu machen.*

b) *Durch den Statthalter.*

§. 111. In den beiden, im vorigen Paragraphe erwähnten Fällen steht auch dem Statthalter das Recht zu, die Ausführung eines Beschlusses einzustellen, und die Gründe der Sistirung dem Stadtrathe mitzutheilen.

Erfolgt die Sistirung wegen Verletzung eines Gesetzes, so steht dem Stadtrathe die Berufung an das Ministerium offen.

Wenn die Sistirung wegen Gefährdung eines wichtigen Gemeinde-Interesses geschieht, hat der Stadtrath den Gegenstand einer nochmaligen Berathung und Schlussfassung, mit Beobachtung der im §. 57 erwähnten Erfordernisse zu unterziehen und den Beschluss zur Kenntniss des Statthalters zu bringen.

Oeffentlichkeit der Sitzung.

§. 112. Die Sitzungen des Stadtrathes sind in der Regel öffentlich.

Wenn aber persönliche Angelegenheiten, geheime Licitationsbedingungen, Vorsichtsmassregeln, Vorkehrungen und Einleitungen, die zur Sicherung des Zweckes die Geheimhaltung erheischen, in Verhandlung kommen, kann über Anordnung des Vorsitzenden, oder auf Verlangen von wenigstens zehn Rathsmitgliedern, die Berathung und Abstimmung in vertraulicher Sitzung stattfinden.

Auch ist im Falle, als durch die Haltung der Zuhörer die Berathung gestört, oder die Freiheit derselben beirrt wird, der Vorsitzende berechtigt und verpflichtet, nach vorausgegangener fruchtloser Ermahnung zur Ordnung, das Sitzungslocal von Zuhörern räumen zu lassen.

Ordentliche und ausserordentliche Sitzungen.

§. 113. Durch Beschluss des Stadtrathes ist die Zeit der ordentlichen periodischen Sitzungen festzustellen und darüber die Anzeige dem Statthalter zu erstatten.

Zu ausserordentlichen Sitzungen kann sich der Stadtrath nur über Einberufung des Podestà *oder in dessen Verhinderungsfalle, seines Stellvertreters versammeln.*

Jede ausserordentliche Sitzung, der eine solche Einberufung nicht zu Grunde liegt, ist ungesetzlich, und es sind die darin gefassten Beschlüsse ungiltig.

Der Podestà, *und in dessen Verhinderung sein Stellvertreter, ist jedoch verpflichtet, über schriftliches Einschreiten von wenigstens zwanzig Mitgliedern, oder im Auftrage des Statthalters den Stadtrath zu einer ausserordentlichen Sitzung einzuberufen.*

Der Statthalter ist von der Anordnung jeder ausserordentlichen Sitzung in Kenntniss zu setzen.

Deputacye.

§. 114. Deputacye nie będą przypuszczane do posiedzeń Rady miasta lub jej wydziałów.

Jawność głosowania.

§. 115. Głosowanie z reguły jest jawne.

Tajne atoliż głosowanie odbywać się może przy mianowaniach, i gdy Rada miasta to uchwali z godnych uwzględnienia powodów.

Protokół posiedzenia.

§. 116. Na rozprawy posiedzenia będzie protokół prowadzony przez urzędnika, przeznaczonego do tego przez Podestę.

Tenże ma być przez prezydującego, przez dwóch przez Radę miasta wymienionych członków i przez protokolistę podpisany i w archiwum gminy schowany.

Wyciąg protokołu posiedzeń publicznych, a w przypadku tajnego posiedzenia przynajmniej rezultaty onegoż, ogłoszone będą przez zamieszczenie do gazety rządowej.

Porządek sprawowania interesów.

§. 117. Bliższe postanowienia co do sposobu sprawowania interesów Rady miasta, mianowicie co do utworzenia wydziałów dla pojedynczych przedmiotów zawarte są w regulaminie dotyczącym.

Do ustanowienia regulaminu sprawowania interesów potrzeba sankcyi Cesarza.

Dział drugi.

Zakres działalności wydziału administracyjnego.

W ogólności.

§. 118. Wydział administracyjny zastępuje jako organ doradczy i uchwalający miejsce Rady miasta we wszystkich sprawach gminnych, przekazanych wydziałowi administracyjnemu niniejszą konstytucyą lub przez Radę miasta w obrębach autonomicznej jego i w powyższych postanowieniach nie zastrzeżonej mu specyalnie działalności.

W szczególności.

§. 119. Mianowicie należy do zakresu wydziału administracyjnego.

a) Mianowanie urzędników i sług gminnych, jako i przy zakładach miejskich, jeżeli roczna ich płaca nie przenosi summy czterechset złotych reńskich m. k., tudzież

b) uchwalanie wszelkich zaliczek płacy, zasuspendowanie urzędników miejskich z ważnych powodów, i zarządzenie potrzebnego prowyzoryum z obowiązaniem rzecz Radzie miasta do rozstrzygnienia przedłożyć, nareszcie dymissyonowanie sług gminnych;

c) bliższa kontrola prowadzenia interesów w magistracie i urzędach miejskich, i skontrowanie kas miejskich;

d) rozstrzyganie zażaleń przeciw czynnościom urzędowym magistratu w przedmiocie naturalnego zakresu działania gminy.

Dalsze odwołanie się od tego rozstrzygnienia nie ma miejsca.

Deputationen.

§. 114. Deputationen dürfen zu den Sitzungen des Stadtrathes oder seiner Ausschüsse nicht zugelassen werden.

Oeffentlichkeit der Abstimmung.

§. 115. Die Abstimmung ist in der Regel öffentlich.

Bei Ernennungen jedoch, und wenn der Stadtrath sonst aus rücksichtswürdigen Gründen es beschliesst, kann eine geheime Abstimmung stattfinden.

Sitzungs-Protokoll.

§. 116. Ueber die Sitzungsverhandlungen ist von einem durch den Podestà *zu bestimmenden Beamten ein Protokoll zu führen.*

Dasselbe ist von dem Vorsitzenden, von zwei vom Stadtrathe zu benennenden Mitgliedern und dem Protokollsführer zu unterzeichnen und in dem Gemeindearchive aufzubewahren.

Ein Auszug des Protokolls der öffentlichen Sitzungen und im Falle einer geheimen Sitzung wenigstens die Ergebnisse derselben, sind durch die Einrückung in das ämtliche Zeitungsblatt zu veröffentlichen.

Geschäfts-Ordnung.

§. 117. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Stadtrathes, insbesondere auch über die Bildung von Ausschüssen für einzelne Gegenstände enthalt die Geschäftsordnung.

Die Feststellung der Geschäftsordnung erfordert die Sanction des Kaisers.

Zweites Hauptstück.

Wirkungskreis des Verwaltungsausschusses.

Im Allgemeinen.

§. 118. Der Verwaltungsausschuss vertritt als berathendes und beschliessendes Organ die Stelle des Stadtrathes in allen jenen Gemeindeangelegenheiten, welche durch diese Verfassung oder von dem Stadtrathe innerhalb der Granzen seiner autonomen und in den vorausgehenden Bestimmungen ihm nicht speciell vorbehaltenen Wirksamkeit dem Verwaltungs-Ausschusse zugewiesen werden.

Im Besonderen

§. 119. Insbesondere liegt im Wirkungskreise des Verwaltungsausschusses:

a) *Die Ernennung der Beamten und Diener der Gemeinde, so wie jener der städtischen Anstalten, in so ferne deren jährlicher Gehalt den Betrag von vierhundert Gulden C. M. nicht übersteigt; dann*

b) *die Bewilligung aller Gehalts-Vorschüsse, die Suspendirung der städtischen Beamten aus wichtigen Gründen, und die Veranstaltung des nöthigen Provisoriums mit der Verpflichtung, den Fall dem Stadtrathe zur Entscheidung vorzulegen, dann die Entlassung der Gemeindediener;*

c) *die nähere Controlle der Geschäftsführung des Magistrates und der städtischen Aemter, dann die Scontrirung der städtischen Cassen;*

d) *die Entscheidung über Beschwerden gegen Amtshandlungen des Magistrates bezüglich des natürlichen Wirkungskreises der Gemeinde.*

Eine weitere Berufung gegen diese Entscheidung ist nicht zulässig.

e) zezwolenie w przedmiocie nabycia, zastawienia, zbycia lub zamiany dóbr nieruchomych i z temi na równi stojących uprawnień, jeżeli roczny ich dochód nie przenosi summy tysiąc złotych reńskich mon. konw.;

f) zezwolenie w przedmiocie interesów pieniężnych, tudzież zawarcia kontraktów i ugód wszelkiego rodzaju, mających związek z zarządem gminy, a summy tysiąca złotych reńskich nieprzenosączych. Dalej aż do tejże summy zezwolenie budynków gminnych;

g) zezwolenie względem nie preliminowanych każdego rodzaju wydatków, summy jednego sta złot. reńskich mon. konw. nie przenoszących;

h) zezwolenie, dotyczące wykreślenia wątpliwych i do ściągnienia niepodobnych należytości, tudzież upuszczenia opłat, nie przenoszących kwoty dwóchset złotych reńskich mon. konw.;

i) zezwolenie na rozpoczęcie sporów;

k) spółdziałanie przy sporządzaniu budżetów miasta (§. 82., 84.) i pierwsze dochodzenie złożonych rachunków i nadzwyczajnych budżetów, wedle §fu 88. Radzie miasta do załatwienia zastrzeżonych, potwierdzenie których z wielkości summy Radzie miasta jest zastrzeżonem;

l) zezwolenie na wszelkie wydatki, należących do przeprowadzenia budżetów miejskich potwierdzonych, w obrębach rubryk pojedynczych, i o ile w pojedynczych punktach niniejszego paragrafu nie ma osobnych postanowień ograniczających.

m) Bliższe rozporządzenia co do szczegółowego przeprowadzenia uchwał Rady miasta względem zarządu majątkiem miejskim, i względem uregulowania przedmiotów, podług §§fów 89.—92. do jej zakresu należących;

n) przyjmowanie cudzych jako do związku gminnego należących, w przypadkach, w których nie przysłuża im już prawo do tego wedle §fu 13.;

o) stanowienie uchwał co do przedmiotów, przez Radę miasta wydziałowi administracyjnemu w myśl powyższego paragrafu przekazanych.

Ogólne postanowienia co do sprawowania interesów.

§. 120. W wydziale administracyjnym prezyduje *Podestà* a w razie jego przeszkodzenia pierwszy albo drugi wiceprezydent.

Do ważności uchwały potrzeba obecności najmniej ośmiu członków oprócz prezydującego.

Do stanowienia uchwały dostateczna jest względna głosów większość.

Wszelakoż prezydujący ma prawo, w przypadkach §fu 110. wstrzymać przeprowadzenie zapadłej uchwały, i przedmiot do rozstrzygnienia Radzie miasta przedłożyć.

Bliższe postanowienia co do sposobu sprawowania interesów, przez Radę miasta będą ustanowione.

Rozciągniony zakres działania, w skutek rozwiązania Rady miasta.

§. 121. Wydział administracyjny ma prawo podczas, gdy po rozwiązaniu Rady miasta w urzędzie pozostać winien (§. 66.) w sprawach administracyi gminnej dla nie-

e) *die Bewilligung zur Erwerbung, Verpfändung, Veräusserung oder zum Umtausche unbeweglicher Güter und der denselben gleich gehaltenen Gerechtssamen, wenn deren jährlicher Ertrag die Summe von Eintausend Gulden Conv. Münze nicht übersteigt;*

f) *die Bewilligung zu Geldgeschäften und zur Abschliessung von Verträgen und Vergleichen jeder Art, welche mit der Gebarung der Gemeinde zusammenhängen, und den Betrag von Eintausend Gulden Conv. Münze nicht überschreiten. Ferner bis zu demselben Betrage die Bewilligung zu Gemeindebauten.*

g) *die Bewilligung jeder Art nicht präliminirter Ausgaben, welche den Betrag von Einhundert Gulden Conv. Münze nicht übersteigen;*

h) *die Bewilligung zur Abschreibung zweifelhafter und uneinbringlicher Forderungen und Nachsicht von Ersätzen, welche den Betrag von Zweihundert Gulden Conv. Münze nicht übersteigen;*

i) *die Bewilligung zur Eingehung von Rechtsstreiten;*

k) *die Mitwirkung bei der Verfassung der Voranschläge der Stadt (§. 82, 84) und die Vorprüfung der nach §. 88 der Erledigung des Stadtrathes vorbehaltenen Rechnungslegungen und der ausserordentlichen Voranschläge, deren Genehmigung vermöge des Betrages dem Stadtrathe vorbehalten ist;*

l) *die Bewilligung aller Ausgaben, welche zur Ausführung der genehmigten städtischen Voranschläge gehören, innerhalb der Gränzen der einzelnen Rubriken, und in so ferne in den einzelnen Puncten dieses Paragraphes nicht besondere beschränkende Bestimmungen enthalten sind.*

m) *Die näheren Anordnungen behufs der Detail-Ausführung der Beschlüsse des Stadtrathes über die Verwaltung des städtischen Vermögens und über die Regelung der nach §§. 89 — 92 zu dessen Wirkungskreise gehörigen Gegenstände;*

n) *die Aufnahme von Fremden in den Gemeindeverband als Angehörige in jenen Fällen, in welchen dieselben nicht schon nach §. 12 darauf Anspruch haben;*

o) *die Schlussfassung über jene Gegenstände, welche ihm vom Stadtrathe im Sinne des vorigen Paragraphes zugewiesen werden.*

Allgemeine Bestimmungen über die Geschäfts-Behandlung.

§. 120. Den Vorsitz im Verwaltungsausschusse führt der Podestà *und in dessen Verhinderung der erste oder zweite Vice-Präsident.*

Zur Beschlussfähigkeit ist die Anwesenheit von wenigstens acht Mitgliedern ausser dem Vorsitzenden erforderlich.

Zur Beschlussfassung genügt die relative Stimmenmehrheit.

Es steht jedoch dem Vorsitzenden das Recht zu, in den Fällen des §. 110 die Ausführung des gefassten Beschlusses zu sistiren, und den Gegenstand zur Entscheidung des Stadtrathes zu bringen.

Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung werden vom Stadtrathe festgesetzt.

Erweiterter Wirkungskreis, in Folge der Auflösung des Stadtrathes.

§. 121. Für die Zeit, während welcher der Verwaltungsausschuss nach Auflösung des Stadtrathes im Amte zu bleiben hat (§. 66), ist er berechtigt, in Angelegenheiten der Ge-

bezpieczeństwa z przewłoki takie zaprowadzić urządzenia, jakie podług konstytucyi Radzie miasta zastrzeżono.

Przed ich przeprowadzeniem jednak potrzeba zasięgnąć potwierdzenia namiestnika.

W sprawach zaś, przekazanych Radzie miasta z własności jej jako sejmowi krajowemu, pod warunkami, wyżej wyszczególnionemi, Cesarzowi prawo przysłuża, zaprowadzić potrzebne rozporządzenia pod odpowiedzialnością ministerstwa z prowizoryczną prawomocnością, wszakże z obowiązkiem, że najpierwszej zebranej Radzie przedłożone będą powody i rezultaty onychże.

Wyjątkowe ograniczenie zakresu działania.

§ 122. *Podestà* lub zastępca jego ma prawo, w pojedynczych przypadkach przedmioty, wedle niniejszej konstytucyi lub norm przez Radę miasta wydanych, przekazane zakresowi wydziału administracyjnego wyjątkowo pod obradę i uchwałę Rady miasta poddać, jeżeli osobliwa okoliczność lub większa ważność przedmiotu wymaga staranniejszego postępowania.

Protokół.

§. 123. Także i na posiedzenia wydziału administracyjnego ma być protokół przez urzędnika magistratualnego, przeznaczonego do tego przez prezydującego, prowadzony, przez prezydującego, jednego członka i protokolistę podpisany i w archiwie gminnym przechowany.

Dział trzeci.

Zakres działania Podesty z magistratem, jako wykonującym organem gminy miejskiej.

W ogólności.

§. 124. *Podestà* z magistratem jemu podporządkowanym jest wykonującym organem gminy miejskiej, pod kontrolą zastępstwa miejskiego. *Podestà* obowiązany, każdą ważną uchwałę Rady miasta i wydziału administracyjnego przez magistrat w wykonanie wprowadzić, za co Radzie miasta odpowiedzialnym jest.

Zastępstwo gminy naprzeciw osobom trzecim.

§. 125. *Podestà* reprezentuje gminę na zewnątrz tak w sprawach cywilnych jak w sprawach administracyjnych.

Dokumenta, któremi obowiązki gminy przeciw osobom trzecim ustanowione być mają, muszą przez Podestę i dwóch członków wydziału administracyjnego być podpisane.

Władza dyscyplinarna, kierunek interesów.

§. 126. Podeście są wszyscy urzędnicy i słudzy gminni podporządkowani a tenże wykonuje nad nimi władzę dyscyplinarną. *Podestà* może pod własną swą odpowiedzialnością przewodniczącemu magistratu zostawić szczegółowy kierunek interesów magistratualnych, nie mniej podpisywanie urzędowych ekspedycyj, z wyjątkiem dokumentów, w powyższym §fie oznaczonych.

meindeverwaltung wegen Gefahr am Verzuge solche Anordnungen zu treffen, welche nach der Verfassung dem Stadtrathe vorbehalten sind.

Vor der Ausführung jedoch ist die Genehmigung des Statthalters einzuholen.

In jenen Angelegenheiten hingegen, welche dem Stadtrathe in seiner Eigenschaft als Landtag zugewiesen sind, kommt unter den obigen Voraussetzungen dem Kaiser das Recht zu, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzkraft zu treffen, jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächst zusammentretenden Stadtrathe die Gründe und Erfolge darzulegen.

Ausnahmsweise Beschränkung des Wirkungskreises.

§. 122. Dem Podestà *oder seinem Stellvertreter steht das Recht zu, in einzelnen Fällen Gegenstände, welche nach dieser Verfassung oder den vom Stadtrathe gegebenen Normen dem Wirkungskreise des Verwaltungsausschusses zugewiesen sind, ausnahmsweise der Berathung und Schlussfassung des Stadtrathes zu unterziehen, wenn die besondere Beschaffenheit oder grössere Wichtigkeit des Gegenstandes eine umsichtigere Behandlung zu gebieten scheint.*

Protokoll.

§. 123. Auch über die Sitzungen des Verwaltungs-Ausschusses ist durch einen, vom Vorsitzenden zu bestimmenden Magistratsbeamten ein Protokoll zu führen, vom Vorsitzenden, einem Mitgliede und dem Schriftführer zu unterfertigen und im Gemeinde-Archive aufzubewahren.

III. Hauptstück.

Wirkungskreis des Podestà *mit dem Magistrate, als vollziehenden Organs der Stadtgemeinde.*

Im Allgemeinen.

§. 124. Der Podestà *mit dem ihm untergeordneten Stadtmagistrate ist das vollziehende Organ der Stadtgemeinde unter der Controlle der Stadtvertretung. Der* Podestà *ist verpflichtet, jeden giltigen Beschluss des Stadtrathes und Verwaltungs-Ausschusses durch den Magistrat in Vollzug zu setzen und er ist diessfalls dem Stadtrathe verantwortlich.*

Vertretung der Gemeinde gegenüber dritter Personen.

§. 125. Der Podestà *repräsentirt die Gemeinde nach Aussen sowohl in Civilrechts- als Verwaltungsangelegenheiten.*

Urkunden, durch welche Verbindlichkeiten der Gemeinde gegen dritte Personen begründet werden sollen, müssen vom Podestà, *und von zwei Mitgliedern des Verwaltungs-Ausschusses unterfertiget werden.*

Disciplinargewalt, Leitung der Geschäfte.

§. 126. Dem Podestà *sind alle Beamten und Diener der Gemeinde untergeordnet und er übt über dieselben die Disciplinargewalt. Er kann unter eigener Verantwortung dem Leiter des Magistrates die Detail-Leitung der Magistratsgeschäfte, so wie die Unterzeichnung der ämtlichen Ausfertigungen mit Ausnahme der im vorigen Paragraphe bezeichneten Urkunden überlassen.*

W szczególności.

a) Co do naturalnego zakresu działania

§. 127. Magistrat pod wyższym kierunkiem Podesty ma w szczególności co do naturalnego zakresu działania gminy:

a) wszystkie przyjmować podania, wystósowane do magistratu, do Rady miasta i wydziału administracyjnego, i mieć staranie o załatwieniu onychże;
b) załatwiać bieżące interesa;
c) sporządzać budżety miejskie i rachunki (§§. 82., 84. i 88.);
d) bezpośrednio prowadzić zarząd majątku gminnego i spraw gminnych;
e) wszelkiem zarządzaniem kasy gminnej tak co do dochodów jak wydatków, tudzież działaniem wszelkich urzędów gminnych i zakładów kierować i nad niemi nadzór prowadzić;
f) wykonywać policyę, do gminy należącą. Przeciw wykroczeniom przepisów dotychczasowych może zagrażać karami pieniężnemi, do kasy miejskiej wpływać mającemi i wyznaczać takowe aż do kwoty pięciudziesiąt złotóch reńskich mon. konw., w przypadku zaś niewypłatności zamieniać karę pieniężną na areszt aż do dni dziesięciu;
g) przyjmować cudzych do związku gminnego, przy których się znajdują warunki §fu 13.;
h) dostarczać zastępstwu miasta wszelkich zażądanych wykazów i opinię dawać.

b) Co do poruczonego zakresu działalności.

§. 128. Magistrat zawiadywać ma interesami zakresu działalności ze strony rządów państwa sobie poruczonego pod wyższym kierunkiem i odpowiedzialnością Podesty.

Rząd może jednak takowe, jeżeli to uzna za stosowne, sprawować kazać, albo całkiem albo w części także i przez urzędników, przez siebie ustanowionych.

§. 129. Do interesów poruczonego przed rząd państwa zakresu działalnosc należą:

a) obwieszczenie ustaw i rozporządzeń;
b) ściąganie i odwożenie podatków bezpośrednich;
c) spółdziałanie przy interesie konskrypcyjnym i zawiadowanie sprawami co do podwody, prowidowania i kwaterowania wojska;
d) wystawianie poświadczeń rodzinnej przynależności dla członków gminy na ciąg lat czterech i przedłużanie takowych:
e) kontrola nad miarą i wagą;
f) sprawozdanie namiestnikowi o wszelkich wypadkach, dla władzy państwa ważność mających.

§. 130. W ogólności winien magistrat wykonywać wszelkie czynności urzędowe, które mu są przez ustawy poruczone, lub późniejszemi rozporządzeniami przekazane, równie też wszelkie od namiestnika dochodzące go rozkazy i rozporządzenia w spra-

Insbesondere.

a) *Bezüglich des natürlichen Wirkungskreises.*

§. 127. Der Magistrat unter der Oberleitung des Podestà *hat insbesondere bezüglich des natürlichen Wirkungskreises der Gemeinde:*

a) *Alle an den Magistrat, an den Stadtrath und den Verwaltungs-Ausschuss gerichteten Eingaben entgegenzunehmen, und ihrer Erledigung zuzuführen;*

b) *die laufenden Geschäfte zu erledigen;*

c) *die städtischen Voranschläge und Rechnungen zu verfassen (§§. 82, 84 und 88);*

d) *die unmittelbare Verwaltung des Gemeinde-Vermögens und der Gemeinde-Angelegenheiten zu führen;*

e) *die gesammte Cassagebarung der Gemeinde sowohl bezüglich der Einnahmen als Ausgaben, dann die Wirksamkeit sämmtlicher Gemeindeämter und Anstalten zu leiten und zu überwachen;*

f) *die der Gemeinde zustehende Localpolizei zu handhaben. Gegen Uebertretungen der diessfälligen Vorschriften kann er Geldbussen, welche in die Stadtcasse einzufliessen haben, bis zum Betrage von fünfzig Gulden Conv. Münze androhen und verhängen, im Falle der Zahlungsunfähigkeit aber die Geldbusse in Haft bis zu zehn Tagen umwandeln;*

g) *Fremde, bei welchen die Erfordernisse des §. 13 eintreten, in den Gemeindeverband aufzunehmen;*

h) *der Stadtvertretung alle geforderten Nachweisungen und Gutachten zu liefern.*

b) *Bezüglich des übertragenen Wirkungskreises.*

§. 128. Der Magistrat hat unter der Oberleitung und Verantwortlichkeit des Podestà *die Geschäfte des von der Staatsregierung der Gemeinde übertragenen Wirkungskreises zu besorgen.*

Die Regierung kann jedoch dieselben, wenn sie es für nothwendig findet, ganz oder theilweise auch durch von ihr bestellte Beamte versehen lassen.

§. 129. Zu den Geschäften des von der Staatsregierung übertragenen Wirkungskreises gehören:

a) *die Kundmachung der Gesetze und Verordnungen;*

b) *die Einhebung und Abfuhr der directen Steuern;*

c) *die Mitwirkung bei dem Conscriptions-Geschäfte und die Besorgung der Angelegenheiten in Bezug auf die Vorspann, Verpflegung und Einquartierung des Militärs;*

d) *die Ausstellung von Heimathscheinen für Gemeindeglieder auf die Dauer von vier Jahren und die Verlängerung derselben;*

e) *Die Aufsicht auf Mass und Gewicht;*

f) *Berichterstattung an den Statthalter über alle Vorkommnisse, welche für die Staatsgewalt vom Interesse sind.*

§. 130. Ueberhaupt hat der Magistrat alle Amtshandlungen, welche ihm durch die Gesetze übertragen sind, oder durch spätere Verordnungen zugewiesen werden, so wie alle ihm vom Statthalter zukommenden Befehle und Anordnungen in Angelegenheiten des öffentlich

wach, publicznej służby dotyczących, a to ściśle i w sposób, przez ustawę lub władzę właściwą oznaczony.

Tok instancyj.

§. 131. W sprawach poruczonego zakresu działania dzieje się odwołanie do namiestnika.

Postanowienia przechodnie.

§. 132. Pierwsza, na podstawie niniejszej konstytucyi powołana Rada miasta winna zająć się uorganizowaniem magistratu, jako bezzwłocznym rozpraw jego przedmiotem.

Dopóki organizacya ta nie jest uchwaloną, winien magistrat co do sprawowania jego interesów trzymać się istniejących dotychczas ustaw i rozporządzeń.

§. 133. Przy najpierwszych wyborach, po obwieszczeniu niniejszej konstytucyi i na postawie tejże miejsce mających załatwiać będzie obecna wielka i mała Rada gminy owe czynności urzędowe, które niniejszą konstytucyą Radzie miasta i wydziałowi administracyjnemu są zostawione.

§. 134. Wnioski na zmiany w niniejszej konstytucyi mogą być czynione przez Radę miasta, najpierw powołaną zwyczajną ustawodawstwa drogą.

W późniejszej następności potrzeba do uchwały o takich zmianach obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich posłów, i przyzwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych.

§. 135. Dopóki nie jest ustanowiony porządek sprawowania interesów dla Rady miasta i wydziału administracyjnego, przestrzegać należy przepisów obecnie istniejących, o ile te z konstytucyą niniejszą połączyć się dadzą.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu, dnia 12. Kwietnia w roku tysiąc osiemset pięćdiesiątym, Naszego panowania w roku drugim.

Franciszek Józef.

F. Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Bruck. Thinnfeld. Thun. Kulmer.

Dienstes genau und in der durch das Gesetz oder die berufene Behörde bezeichneten Weise zu vollziehen.

Instanzenzug.

§. 131. In den Geschäften des übertragenen Wirkungskreises geht der Instanzenzug an den Statthalter.

Uebergangsbestimmungen.

§. 132. Der erste, auf Grundlage dieser Verfassung berufene Stadtrath hat die Organisirung des Magistrates unverzüglich zum Gegenstande seiner Verhandlungen zu machen.

So lange diese Organisirung nicht genehmigt ist, hat der Magistrat bezüglich seiner Geschäftsführung sich an die bisher geltenden Gesetze und Verordnungen zu halten.

§. 133. Bei den nach Kundmachung dieser Verfassung und auf Grundlage derselben zuerst stattfindenden Wahlen hat der gegenwärtige grosse und kleine Gemeinderath jene Amtshandlungen zu besorgen, welche in dieser Verfassung dem Stadtrathe und dem Verwaltungsausschusse vorbehalten sind.

§. 134. Abänderungen dieser Verfassung können vom Stadtrathe, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden.

In der Folge ist zu einem Beschlusse über solche Abänderungen die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten, und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

§. 135. So lange die Geschäftsordnung für den Stadtrath und den Verwaltungsausschuss nicht festgestellt ist, sind die gegenwärtigen bestehenden Normen, so weit sie sich mit dieser Verfassung vereinen lassen, zu beobachten.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am zwölften April im Jahre Eintausend Achthundert Fünfzig, Unserer Reiche im Zweiten.

Franz Joseph.

F. Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Bruck. Thinnfeld. Thun. Kulmer.

Franz Joseph.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XLIII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 17. Kwietnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem
8. Maja 1850.

140.

Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 16. Kwietnia 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, na które się prowizoryczna ustawa z dnia 9. Lutego 1850 *) rozciąga,

względem uwolnienia od stępla ubogich i zastępców nieprzytomnych w sporach prawnych.

Stojące w mocy przepisy względem warunków, pod jakiemi ubodzy i zastępcy nieprzytomnych w sporach prawnych od użycia stępla uwolnieni są, względem obowiązków ich zastępców i władz publicznych i względem kar w przypadku nadużycia, także i po wejściu działalności prowizorycznej ustawy względem należytości od interesów, pism i czynności urzędowych utrzymują się; tylko że, ponieważ w skutek pozycyi taryfowej $^{49}/_{75}$, lit. o. niniejszej ustawy koniecznie zanotowanie należytości miejsce zająć ma, począwszy od dnia 1. Maja t. r., także i w prawnych sporach ubogich owe postanowienia zastósowane być mają, jakie względem zanotowania stęplowych należytości, w prawnych sporach urosłych, przepisane są. W sporach prawnych, w których zanotowanie należytości nastąpiło, spisy stęplów, któremiby podania, protokoły i alegata wedle ustawy opatrzone być miały, na przyszłość przy wydaniu rezolucyi onego pisma, do którego spis należy, przez ekspedyturę sądu do urzędu, w celu wymierzania należytości ustanowionego, odesłane być winny.

W mieście Krakowie wraz z przynależącym okręgiem rzeczone przepisy, które tamże osobno obwieszczone będą, z dniem 1. Maja mocy nabyć mają.

Krauss m. p.

---

*) W XXII. części dziennika praw państwa z dnia 25. Lutego 1850.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XLIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 17. April 1850, in der gegenwärtigen Doppelausgabe am 8. Mai 1850.

140.

Verordnung des Finanzministeriums vom 16. April 1850,

giltig für alle Kronländer, auf welche sich das provisorische Gesetz vom 9. Februar 1850) erstreckt,*

über die Stämpelbefreiung für Arme und die Vertreter der Abwesenden in Rechtsstreiten.

Die in Wirksamkeit stehenden Vorschriften über die Bedingungen, unter welchen Arme und die Vertreter der Abwesenden in Rechtsstreiten von dem Gebrauche des Stämpels losgezählt sind, über die Verpflichtungen der Vertreter derselben und der öffentlichen Behörden und über die Strafen im Falle eines Missbrauches, werden auch nach dem Eintritte der Wirksamkeit des provisorischen Gesetzes über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen aufrecht erhalten; nur haben, nachdem in Hinkunft zufolge der Tarifs-Post 75, lit. o, *dieses Gesetzes durchaus die Gebührenvormerkung einzutreten hat, vom 1. Mai d. J. angefangen, auch in den Rechtsstreiten der Armen jene Bestimmungen in Anwendung zu kommen, welche hinsichtlich der Vormerkung der in Rechtsstreiten Abwesenden auflaufenden Stämpelgebühren vorgeschrieben sind. In Rechtsstreiten, in denen die Gebührenvormerkung stattgefunden hat, sind die Verzeichnisse der Stämpel, mit denen die Eingaben, Protokolle und Beilagen nach dem Gesetze hätten versehen seyn müssen, künftig bei der Ausfertigung der Erledigung jener Schrift, zu der das Verzeichniss gehört, von dem Expedite des Gerichtes an das zur Gebührenbemessung bestimmte Amt zu leiten.*

In der Stadt Krakau und in dem dazu gehörigen Gebiete haben die gedachten Vorschriften, welche dort besonders werden kundgemacht werden, vom 1. Mai 1850 angefangen, in Wirksamkeit zu treten.

Krauss *m. p.*

**) Im XXII. Stücke des Reichsgesetzblattes vom 25. Februar 1850.*

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XLIII. Stück.

[illegible]

139.

Verordnung des Finanzministeriums vom 15. April 1850,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XLV.

Wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem. 21. Kwietnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem 27. Maja 1850.

142.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 18. Kwietnia 1850,

moc mające dla krajów koronnych, oprócz Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi, Sławonii, województwa Serbskiego i banatu Temeskiego, Dalmacyi i Królestwa Lombardzko-Weneckiego,

względem składania zeznań i postępowania z takowemi w celu wymierzania podatku od dochodu.

Różne podania, względem układania zeznań do wymierzenia podatku od dochodu wniesione, Rada ministrów uważnie rozrząsała. Zasadzają się one po największej części na supozycyach, tak z osnową jak z jasnym zamiarem ustawy nie zgadzających się. W szczególności podania kapitału do prowadzenia przemysłowego przedsiębiorstwa, zasadzających się na korzystne użycie kapitału, tudzież podania liczby zatrudnionych osób pomocniczych żąda się tylko jako zaradczego środka do osądzenia stósowności zeznanej kwoty a nie jako mierzydła do wyznaczenia dochodu. Także i względem summy kapitału do prowadzenia służącego, w podatkującem przedsiębiorstwie użycie mającego, nie ma mowy o dochodzeniu jaka część onegoż własność fatenta lub dług przeciw trzeciemu stanowi. Przez wypośrodkowanie kapitału w przedsiębiorstwie obrotowego nie może więc kredyt fatenta zagrożonym być. To rozporządzenie, że prawdziwość zawartych w zeznaniu podań miasto przysięgi stwierdzonem być musi, istotnie tym dodatkiem ograniczone jest, iż stwierdzenie zeznania tylko wedle najsumienniejszego przeświadczenia podatkującego nastąpić ma.

Przytem nie dozwolono, gdyby niektóre z żądanych podań albo wcale nie, albo nie z zupełną pewnością zrobione być mogły, okoliczność tę jako i przeszkody dokładnemu podaniu przeciwne w uwadze do zeznania nadmienić i tem się przeciw nieprawdziwemu ułożeniu zeznania swego zabezpieczyć.

Co do rozpoznania zeznań i ustanowienia należytości podatkowej już pierwotnie władzom i takim osobom przy takowych czynnościach urzędowych działania po-

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XLV.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 21. Kwietnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem 27. Maja 1850.

142.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 18. Kwietnia 1850,

moc mające dla krajów koronnych, oprócz Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi, Slawonii, województwa Serbskiego i banatu Temeskiego, Dalmacyi i królestwa Lombardzko-Weneckiego,

względem składania zeznań i postępowania z takowemi w celu wymierzania podatku od dochodu.

Różne podania, względem układania zeznań do wymierzenia podatku od dochodu wniesione, Rada ministrów uważnie roztrząsała. Zasadzają się one po największej części na suppozycyach, tak z osnową jak z jasnym zamiarem ustawy nie zgadzających się. W szczególności podania kapitału do prowadzenia przeznaczonego przy przedsiębiorstwach, zasadzających się na korzystne użycie kapitału, tudzież podania liczby zatrudnionych osób pomocniczych żąda się tylko jako zaradczego środka do osądzenia stósowności zeznanej kwoty a nie jako mierzydła do wyznaczenia dochodu. Także i względem summy kapitału do prowadzenia służącego, w podatkującem przedsiębiorstwie, użycie mającego, nie ma mowy o dochodzeniu jaka część onegoż własność fatenta lub dług przeciw trzeciemu stanowi. Przez wypośrodkowanie kapitału w przedsiębiorstwie objętego nie może więc kredyt fatenta zagrożonym być. To rozporządzenie, że prawdziwość zawartych w zeznaniu podań miasto przysięgi stwierdzonem być musi, istotnie tym dodatkiem ograniczone jest, iż stwierdzenie zeznania tylko wedle najsumienniejszego przeświadczenia podatkującego nastąpić ma.

Przytem mu dozwolono, jeżeliby niektóre z żądanych podań albo wcale nie, albo nie z zupełną pewnością zrobione być mogły, okoliczność tę jako i przeszkody dokładnemu podaniu przeciwne w uwadze do zeznania nadmienić i tem się przeciw nieprawdziwemu ułożeniu zeznania swego zabezpieczyć.

Co do rozpoznania zeznań i ustanowienia należytości podatkowej już pierwotnie władzom i innym osobom, przy takowych czynnościach urzędowych do działania po-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XLV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 21. April 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 27. Mai 1850.

142.

Erlass des Finanzministeriums vom 18. April 1850,

wirksam für die Kronländer, ausser Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, der serbischen Wojwodschaft und dem Temeser Banate, Dalmatien und dem lombardisch-venetianischen Königreiche,

über die Einbringung und Behandlung der Bekenntnisse zur Bemessung der Einkommensteuer.

Verschiedene Eingaben, die rücksichtlich der Abfassung der Bekenntnisse zur Bemessung der Einkommensteuer eingebracht wurden, sind von dem Ministerrathe einer aufmerksamen Erwägung unterzogen worden. Dieselben beruhen grossentheils auf Voraussetzungen, die mit dem Wortlaute und der deutlichen Absicht des Gesetzes nicht im Einklange stehen. Insbesondere wird die Angabe des Betriebscapitales bei Unternehmungen, welche auf die nutzbringende Verwendung eines Capitales gegründet sind, dann der Anzahl der beschäftigten Hilfsarbeiter nur als ein Behelf zur Beurtheilung der Angemessenheit des einbekannten Betrages und nicht als der Masstab zur Bestimmung des Einkommens gefordert. Auch ist keine Rede davon, in Absicht auf die Summe des Betriebscapitales, das in einer steuerpflichtigen Unternehmung Verwendung findet, zu untersuchen, welcher Theil desselben Eigenthum des Fatenten sei, oder eine Schuld gegen einen Dritten ausmache. Durch die Ermittlung des in einer Unternehmung begriffenen Capitales kann also der Credit des Fatenten nicht bedroht werden. Die Anordnung, dass die Richtigkeit der in dem Bekenntnisse enthaltenen Angaben an Eidesstatt bekräftigt werden müsse, wird durch den Beisatz wesentlich eingeschränkt, dass die Bekräftigung des Bekenntnisses nur nach bestem Wissen und Gewissen des Steuerpflichtigen Statt zu finden hat.

Zudem ist ihm gestattet, wenn einige der geforderten Angaben entweder gar nicht, oder nicht mit voller Bestimmtheit gemacht werden können, diesen Umstand und die entgegenstehenden Hindernisse einer genauen Angabe in der Anmerkung zu dem Bekenntnisse aufzuführen, und dadurch sich gegen eine unrichtige Auffassung seines Bekenntnisses zu verwahren.

In Absicht auf die Prüfung der Bekenntnisse und die Feststellung der Steuergebühr sind gleich ursprünglich den Behörden und allen Personen, die bei diesen Amtshandlungen einzu-

wołanym, najściślejsze dano przykazy, i ogólnie potrzebne urządzenia zaradcze zaprowadzono, nie tylko aby osiągnąć zachowania tajemnicy co do wszelkich w zeznaniu objętych podań, ale też aby oraz zapobiedz wszelkiemu napastnemu wtrącaniu się w stosunki podatkujących i ich zarobkowania.

W ogólności przeto już od postanowień Najwyższego patentu z dnia 22. Października 1849 jako i wykonawczego przepisu z dnia 11. Stycznia 1850 względem układania i rozpoznawania zeznań odstąpić nie można.

Owszem wykonanie tychże względem owych podatkujących, których zeznanie wywołuje ważne powątpiewania przeciw prawdziwości podań, w niem zawartych, władzom pozostawić należy nie tylko ze względów na nader zajęte finansy państwa, lecz też i z powodów sprawiedliwości, aby nastąpiło równomierne podatkujących opodatkowanie w stosunku rzeczywistego ich dochodu, i aby nierzetelny podatkujący nie korzystał ze szkodą tak państwa jak stron sumiennych.

Radzie ministrów atoliż bardzo przyjemno jest w urządzeniu zeznań dozwolić wszelkiego ulżenia, jakie się z celem podatku od dochodu, i właśnie namienionem uwzględnieniem sprawiedliwości połączyć daje, i — jakto bez tego już przez dokładne objaśnienia władz nastąpiło — dla rozpoznawania zeznań przepisać postępowanie, podatkujących przeciw nadużyciu ich podań zaspokające.

To więc zważywszy, wydają się postanowienia następujące:

Owym podatkującym, którzy prowadzą podlegające jakie podatkowi zarobkowemu przedsiębiorstwo i cechę albo ogólnie korporacyą tworzą, lub też nie należąc do cechy albo trwałej jakiej korporacyi, przy jednostajnem prowadzeniu zatrudnienia połączają się w celu spólnego zeznania dochodu, swego dozwolonem być może, by od tego zatrudnienia spólnie swoj dochód zeznali. Takowe spólne fassye podług przyłączonych
A B. wzorów A i B dziać się winny. Wzór A przeznaczony jest najpierwej dla rzemiosł i takowych zatrudnień, których dochód na osobistym zarobku przez pracę zasadza się, i w którym kapitał, w przedsiębiorstwo włożony, podrzędny tylko udział ma.

Drugi wzór przysłuża handlującym, fabrykom, i ogólnie tym zatrudnieniom, których celem zyskowne jest użytkowanie z kapitału przez użycie robyty. W tych tabelach wyszczególnić się ma liczba robotników pomocniczych wedle teraźniejszego ich stanu, tudzież czysty dochód, jaki podług najsumienniejszego przeświadczenia podatkującego na rok 1850 ocenionem być może.

W tabeli podług wzoru B musi nadto podanym być roczny surowy (brutto-) dochód, t. j. dochód, jaki przynosi sprzedaż wyrobów lub towarów, albo ogólnie prowadzenie zatrudnienia wedle wypadłości ostatnio-przeszłego roku bez potrącenia kosztów prowadzenia. Kwoty w ten sposób podane podpisem podatkującego w przeznaczonym ku temu oddziale tabeli stwierdzone być mają. Zapełnione tabele przez przełożonych cechy, lub przez wydział, przez podatkujących, żadnej korporacyi nie stanowiących, do tej czynności wybrany, podpisane, i władzy ku odbieraniu i

wirken berufen sind, die gemessensten Weisungen ertheilt, und überhaupt die erforderlichen Vorkehrungen getroffen worden, sowohl um die Geheimhaltung aller in den Bekenntnissen begriffenen Angaben zu erzielen, als auch jedem vexatorischen Eindringen in die Verhältnisse der Steuerpflichtigen und ihres Erwerbes zu begegnen.

Im Allgemeinen kann daher zwar von den Bestimmungen des Allerhöchsten Patentes vom 29. October 1849 und der Vollzugsvorschrift vom 11. Jänner 1850 über die Abfassung und Prüfung der Bekenntnisse nicht abgegangen werden.

Die Handhabung derselben muss vielmehr rücksichtlich der Steuerpflichtigen, deren Bekenntniss wichtige Bedenken gegen die Richtigkeit der darin enthaltenen Angaben hervorruft, den Behörden nicht bloss aus Rücksichten für die ungemein in Anspruch genommenen Reichsfinanzen, sondern auch aus Beweggründen der Gerechtigkeit vorbehalten bleiben, damit eine gleichmässige Belegung der Steuerpflichtigen in dem Verhältnisse ihres wirklichen Einkommens Platz greife, und nicht der unredliche Steuerpflichtige zum Nachtheile des Staates und der gewissenhaften Parteien begünstiget werde.

Dem Ministerrathe ist es gleichwohl sehr willkommen, in der Einrichtung der Bekenntnisse jede Erleichterung, die sich mit dem Zwecke der Einkommensteuer, und der eben bemerkten Rücksicht der Gerechtigkeit vereinigen lässt, zu gestatten, und — wie es ohnehin bereits durch ausführliche Belehrungen der Behörden geschehen ist — für die Prüfung der Bekenntnisse ein den Steuerpflichtigen gegen den Missbrauch ihrer Angaben Beruhigung gewährendes Verfahren vorzuzeichnen.

In dieser Erwägung werden folgende Bestimmungen erlassen:

1. Denjenigen Steuerpflichtigen, welche ein der Erwerbsteuer unterliegendes Unternehmen betreiben, und eine Innung oder überhaupt eine Körperschaft bilden, oder ohne einer Innung oder bleibenden Corporation anzugehören, bei gleichartigem Geschäftsbetriebe sich zum Behufe der gemeinschaftlichen Einbekennung ihres Einkommens vereinigen, kann gestattet werden, ihr Einkommen von dieser Beschäftigung gemeinschaftlich einzubekennen. Solche gemeinschaftliche Fatirungen haben nach den beiliegenden Mustern A. und B. zu geschehen. A. B.
Das Muster A. ist zunächst für Handwerke und solche Beschäftigungen bestimmt, deren Ertrag auf dem persönlichen Erwerbe durch Arbeit beruht, und an welchem das in die Unternehmung gelegte Capital einen nur untergeordneten Antheil hat.

Das andere Muster eignet sich für Handeltreibende, Fabriken, und überhaupt Beschäftigungen, welche auf die gewinnbringende Benützung des Capitales durch Anwendung der Arbeit gerichtet sind. In diesen Tabellen ist die Anzahl der Hilfsarbeiter nach ihrem gegenwärtigen Stande und das reine Einkommen, wie solches nach dem besten Wissen und Gewissen des Steuerpflichtigen für das Jahr 1850 angeschlagen werden kann, aufzuführen.

In der Tabelle nach dem Muster B. muss nebstdem die jährliche Roh- (Brutto-) Einnahme, d. i. die Einnahme, die der Absatz der Erzeugnisse oder Waaren, oder überhaupt der Geschäftsbetrieb nach dem Ergebnisse des letztabgewichenen Jahres ohne Abzug der Kosten des Betriebes abwirft, angegeben werden. Die auf diese Art angegebenen Beträge sind durch die Unterschrift des Steuerpflichtigen in der dazu bestimmten Abtheilung der Tabelle zu bekräftigen. Die ausgefüllten Tabellen werden von den Vorstehern der Innung oder dem von den Steuerpflichtigen, die keine Körperschaft bilden, für diese Handlung gewählten Ausschusse

rozpoznawaniu zeznań ustanowionej, wraz z uwagami, które może do wyjaśnienia podań i względem prawdziwości tychże ostatnich jako stosowne się ukazują, podane będą.

2. Co do dochodu z fabryk lub innych zatrudnień przemysłowych, których dochód podług pewnych rzeczywistych stosunków, n. p. przy przędzalniach podług liczby wrzecion, przy rafineryach cukru podług ilości wyrobionego cukru surowego i t. p. z dostateczną dokładnością ocenionym być może, dozwala się, fassye na podstawie tego rzeczywistego stosunku ułożyć, to jest: zamiast wyszczególnienia kapitału do prowadzenia przeznaczonego i trzechletniego dochodu i wydatku sumiennie podać rzeczywisty ten stosunek wedle teraźniejszego stanu, tudzież wymiar, podług którego dochód, podatkowi podległy, na tej podstawie wymierzonym być ma.

3. Także można professyonistom, żadnych z tych obu ulżeń nie używającym, a chcącym zeznanie swe pojedyńczo podawać, opuścić podanie kapitału do prowadzenia zatrudnienia służącego, tudzież dochodu i wydatku na trzy lata, i stwierdzenie miasto przysięgi, jeżeli ciż surowy (brutto-) dochód swego zatrudnienia, jaki w ciągu ostatnio-przeszłego roku wypadł, i stosunek w jakim czysty dochód do surowego stoi, sumiennie podają.

4. Każdemu podatkującemu, przy którego zeznaniu te ulżenia zastósowane być mogą, do woli zostawia się, zrobić z nich użycie albo ułożyć zeznanie podług postanowień, przepisem wykonawczym powszechnie obowiązujących.

5. Jeżeli władza uznaje, że dochód w zeznaniu, z użyciem tych ulżeń ułożonem, nie stósownie podano, i bez podniesienia do wymierzenia dochodu od podatku nie sposobi się, natenczas podatkujący wezwany być ma, któremu wytknąć należy wątpliwości, przeciw prawdziwości zeznania ukazujące się. Jeżeliten nie wyjaśni wątpliwości tych albo nie przychyli się dobrowolnie do stosownego ulepszenia zeznanego dochodu, tedy władza od niego żądać ma, ażeby następ nie wniósł podania, jakie rozrządza wykonawczy przepis, i stwierdził ich prawdziwość sposobem, tymże przepisem nakazanym.

6. Przy rozprawach, które władza z podatkującym względem wątpliwości przeciw wniesionym zeznaniom ustnie odbywa, nie mają być przytomnymi,—jeżeli sobie tego podatkujący sam nie życzy—mężowie zaufania lub inni znawcy rzeczy.

7. Mężom zaufania, lub innym znawcom rzeczy, których zdania zasięgnąć władza widzi się spowodowaną, zawsze przedłożone być mają pewne pytania względem rzeczywistych do osądzenia zeznania służących stosunków i tychże zastósowania do przypadku, o który chodzi, nie komunikując im samego zeznania do wglądnienia, ani też im treści tegoż nie wyjawiając.

8. Podatkującym przystoi przy rozprawach na ich zeznania oznaczyć znawców rzeczy, o których wysłuchanie upraszają. Władza ma dać miejsce zasiągnieniu zdania tychże znawców rzeczy, nie jest atoli przez to przeszkodzoną przybierać także innych znawców rzeczy i ich zdania zasięgać.

Krauss m. p.

unterschrieben, und der zur Uebernahme und Prüfung der Bekenntnisse bestellten Behörde mit den Bemerkungen, die sich allenfalls zur Beleuchtung der Angaben und in Absicht auf die Richtigkeit der letzteren als angemessen darstellen, überreicht.

2. Ueber das Einkommen von Fabriken oder anderen Gewerben, deren Ertrag nach bestimmten thatsächlichen Verhältnissen, z. B. bei Garnspinnereien nach der Zahl der Spindeln, bei Zuckerraffinerien nach der Menge des verarbeiteten Rohzuckers u. dgl. mit genügender Genauigkeit veranschlagt werden kann, ist es zulässig, die Fassion auf der Grundlage dieses thatsächlichen Verhältnisses einzurichten, das ist: statt der Aufführung des Betriebscapitales und der dreijährigen Einnahme und Ausgabe dieses thatsächliche Verhältniss nach dem gegenwärtigen Stande, und das Mass, nach welchem das steuerbare Einkommen auf dieser Grundlage zu bemessen ist, gewissenhaft anzugeben.

3. Auch kann den Gewerbetreibenden, die keine der beiden Erleichterungen benützen, und die ihr Bekenntniss einzeln einzubringen wünschen, die Angabe des Betriebscapitales, dann der Einnahme und Ausgabe für drei Jahre, und die eidesstättige Bekräftigung erlassen werden, wenn sie die Roh- (Brutto -) Einnahme ihres Geschäftes, wie sich solche im Laufe des letztabgewichenen Jahres ergab, und das Verhältniss, in welchem der Reinertrag zu der Roheinnahme steht, gewissenhaft angeben.

4. Jedem Steuerpflichtigen, bei dessen Bekenntnisse diese Erleichterungen anwendbar sind, steht es frei, von denselben Gebrauch zu machen, oder das Bekenntniss nach den durch die Vollzugsvorschrift allgemein vorgeschriebenen Bestimmungen einzurichten.

5. Erkennt die Behörde, dass das Einkommen in einem mit Benützung dieser Erleichterungen verfassten Bekenntnisse nicht angemessen angegeben, uud ohne Erhöhung zur Bemessung der Einkommensteuer nicht geeignet sei, so soll der Steuerpflichtige vorgeladen werden, und es sind ihm die Bedenken, die sich gegen das Bekenntniss ergeben, vorzuhalten. Klärt er diese Bedenken nicht auf, oder versteht er sich nicht freiwillig zu einer angemessenen Aufbesserung des einbekannten Einkommens, so hat die Behörde von ihm zu fordern, dass er die Angaben, welche die Vollzugsvorschrift anordnet, nachträglich einbringe, und deren Richtigkeit auf die mit derselben Vorschrift geforderte Art bekräftige.

6. Bei den Verhandlungen, die von der Behörde mit dem Steuerpflichtigen über die Bedenken gegen die eingebrachten Bekenntnisse mündlich gepflogen werden, haben — wenn es nicht der Steuerpflichtige selbst wünscht — Vertrauensmänner oder andere Sachverständige nicht zugegen zu seyn.

7. Den Vertrauensmännern oder anderen Sachverständigen, welche die Behörde zu vernehmen findet, sind stets bestimmte Fragen über die zur Beurtheilung des Bekenntnisses dienenden thatsächlichen Verhältnisse und deren Anwendung auf den Fall, um den es sich handelt, zu stellen, ohne dass ihnen das Bekenntniss selbst zur Einsicht mitzutheilen oder dessen Inhalt zu eröffnen ist.

8. Den Steuerpflichtigen steht zu, bei den Verhandlungen über ihre Bekenntnisse die Sachverständigen zu bezeichnen, um deren Vernehmung sie ansuchen. Die Behörde hat die Vernehmung dieser Sachverständigen eintreten zu lassen, ist jedoch dadurch nicht gehindert, auch andere Sachverständige beizuziehen und zu vernehmen.

Krauss m. p.

Wzór A.

Zeznanie do podatku od dochodu na rok 1850 przez podpisanych w niem podatkujących.

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko	Pomieszkanie		Dotychczasowy podatek zarobkowy	Liczba				Ilość (kwota)				Podpis professyonisty	Uwaga.
		w mieście lub na przedmieściu	Nr. Domu		Czeladników	Chłopców (terminujących)	Innych robotników pomocniczych	Razem	czystego dochodu		ofiarowanego podatku od dochodu			
				zł. r.					zł. r.	kr.	zł. r.	kr.		

Muster A.

Einbekenntniss zur Einkommensteuer für das Jahr 1850 von inngefertigten Steuerpflichtigen.

Fortlaufende Zahl.	Vor- und Zuname	Wohnung		Bisherige Erwerbsteuer	Zahl der				Betrag				Unterschrift des Gewerbetreibenden	Anmerkung.
		Stadt oder Vorstadt	Haus-Nr.		Gesellen	Lehrjungen	anderen Hilfsarbeiter	Zusammen	des reinen Einkommens		der angebotenen Einkommensteuer			
				fl.					fl.	kr.	fl.	kr.		

Wzór B.

Zeznanie do podatku od dochodu na rok 1850 przez podpisanych w niem podatkujących.

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko	Pomieszkanie		Sposób prowadzenia zatrudnienia	Dotychczasowy podatek zarobkowy	Liczba robotników pomocniczych, jako to:					Ilość (kwota)						Podpis professyonisty	Uwaga.
		w mieście lub na przedmieściu	Nr. Domu							Razem	Rocznego brutto-dochodu		czystego dochodu		ofiarowanego podatku od dochodu			
					złt. r.						złt. r.	kr.	złt. r.	kr.	złt. r.	kr.		

Muster B.

Einbekenntniss zur Einkommensteuer für das Jahr 1850 von inngefertigten Steuerpflichtigen.

Fortlaufende Zahl	Vor- und Zuname	Wohnung		Art des Geschäfts-Betriebes	Bisherige Erwerbsteuer	Zahl der Hilfsarbeiter als:					Betrag						Unterschrift des Gewerbetreibenden	Anmerkung.
		Stadt oder Vorstadt	Haus-Nr.							Zusammen	der jährlichen Brutto-Einnahme (Losung)		des reinen Einkommens		der angebotenen Einkommensteuer.			
					fl.						fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.		

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XLVIII.

Wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie polskiem, 24. Kwietnia 1850, w wydaniu dwujęzycznem 10. Maja 1850.

156.

Rozrządzenie ministra finansów z dnia 22. Kwietnia 1850,

[illegible]

[illegible]

Ze względu na przygotowania, jakich ku wykonaniu przeszczególnemu Najwyższym patentem z dnia 9. Lutego 1850. (dziennik praw państwa Nr. 50.) ustanowionej ustawy co do należytości od prawnych interesów, dokumentów, pism i czynności urzędowych potrzeba, uchwaliła Rada ministrów rozporządzić, iż zamiast przewidzianego terminu z dniem 15. Maja 1850. działać ma, prawo zastępczego dotychczasu temu ustawy i przepisy aż do tego dnia w zastósowaniu pozostać mają, i że wszystkich postanowień rzeczonego Najwyższego patentu, do początku działania ustawy odnoszących się dzień 15. Maja 1850. zamiast 1. Maja 1850. wstąpić ma.

Termin, do opłacenia należytości od książek handlowych i przeliczających do 15. Maja 1850. dozwolony, do końca Maja 1850. odracza się.

Krauss m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XLVI.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 24. Kwietnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem 10. Maja 1850.

143.

Rozrządzenie ministra finansów z dnia 22. Kwietnia 1850,

moc mające dla wszystkich owych krajów koronnych, w których ustawa o steplu i taksach z dnia 27. Stycznia 1840. zaprowadzoną jest, jako i dla Wielkiego-księstwa Krakowa,

którem się odracza czas od 1. na 15. Maja 1850., od którego począwszy Najwyższy patent z dnia 9. Lutego 1850. względem należytości od prawnych interesów, dokumentów, pism i czynności urzędowych w zastósowanie wejść ma.

Ze względu na przygotowania, jakich ku wykonaniu prowizorycznej, Najwyższym patentem z dnia 9. Lutego 1850. (dziennik praw państwa Nr. 50.) obwieszczonej ustawy co do należytości od prawnych interesów, dokumentów, pism i czynności urzędowych potrzeba, uchwaliła Rada ministrów rozporządzić, iż rzeczona prowizoryczna ustawa z dniem 15. Maja 1850. działać ma, przeto istniejące dotychczas ku temu ustawy i przepisy aż do tego dnia w zastósowaniu pozostać mają, i że względem wszystkich postanowień rzeczonego Najwyższego patentu, do początku działania ustawy odnoszących się, dzień 15. Maja 1850. zamiast 1. Maja 1850. wstąpić ma.

Termin, do opłacenia należytości od książek handlowych i professyjnych do 15. Maja 1850. dozwolony, do końca Maja 1850. odracza się.

Krauss m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz-und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XLVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 24. April 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 10. Mai 1850.

143.

Erlass des Finanzministeriums vom 22. April 1850,

wirksam für alle Kronländer, in denen das Tax- und Stämpel-Gesetz vom 27. Jänner 1840 eingeführt ist, und für das Grossherzogthum Krakau,

wodurch der Zeitpunct, von welchem an das Allerhöchste Patent vom 9. Februar 1850 über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen in Anwendung zu treten hat, vom 1. auf den 15. Mai 1850 erstreckt wird.

Mit Rücksicht auf die Vorbereitungen, die zur Vollführung des mit dem Allerhöchsten Patente vom 9. Februar 1850 (Reichsgesetzblatt Nr. 50) kundgemachten provisorischen Gesetzes über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen erforderlich sind, hat der Ministerrath beschlossen, anzuordnen, dass das gedachte provisorische Gesetz vom 15. Mai 1850 an, in Wirksamkeit zu treten hat, daher bis zu diesem Tage die bisher hierüber bestehenden Gesetze und Vorschriften in Anwendung zu bleiben haben, und in Absicht auf alle Bestimmungen des erwähnten Allerhöchsten Patentes, die sich auf den Anfang der Wirksamkeit des Gesetzes beziehen, der 15. Mai 1850 an die Stelle des 1. Mai 1850 zu treten hat.

Die zur Gebührenentrichtung von den Handels- und Gewerbsbüchern bis zum 15. Mai 1850 eingeräumte Frist wird bis Ende Mai 1850 erstreckt.

Krauss *m. p.*

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XLVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Original-Ausgabe am 24. April 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 10. Mai 1850.

153.

Erlass des Finanzministeriums vom 22. April 1850,

wirksam für alle Kronländer, in denen das Zoll- und Staatsmonopols-Gesetz vom 27. Jänner 1850 eingeführt ist, und für das Grossherzogthum Krakau,

wodurch der Zeitpunct, von welchem an das Allerhöchste Patent vom 9. Februar 1850 über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen in Anwendung zu treten hat, vom 1. auf den 15. Mai 1850 erstreckt wird.

Mit Rücksicht auf die Vorbereitungen, die zur Vollziehung des mit dem Allerhöchsten Patente vom 9. Februar 1850 (Reichsgesetzblatt Nr. 50) kundgemachten provisorischen Gesetzes über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen erforderlich sind, hat das Ministerium beschlossen, anzuordnen, dass das gedachte provisorische Gesetz vom 15. Mai 1850 an, in Wirksamkeit zu treten hat, daher bis zu diesem Tage die bisher bestehenden Gebühren- und Stempelvorschriften in Anwendung zu bleiben haben, und in Absicht auf alle Bestimmungen des erwähnten Gesetzes, die sich auf den Anfang der Wirksamkeit des Gesetzes beziehen, der 15. Mai 1850 an die Stelle des 1. Mai 1850 zu treten hat.

Die zur Gebührenentrichtung von den Handels- und Gewerbsleuten bis zum 15. Mai 1850 eingeräumte Frist wird bis Ende Mai 1850 erstreckt.

Krauss m. p.

ОБЩІЙ

ЗАКОНОВЪ ДЕРЖАВНЫХЪ И ПРАВИТЕЛЬСТВА ВѢСТНИКЪ

дѧ

Цѣсарства Австріи.

XLVII. Часть.

Выдано и розôслано

въ нѣмецкôмъ особеннôмъ выданю дня 20. Цвѣтня 1850,
въ семъ же подвôйнôмъ выданю дня 13. Грудня 1851

144.

Роспоряженье міністерства богослуженія и наукъ зъ дня 29. Марта 1850,

до ректорату пештеньского всеучилища

котрымъ запроваженіи міністеріялнымъ роспоряженьемъ зъ дня 10. Марта*) для прочихъ австрійскихъ всеучилищъ всеучилищнін свѣдоцтва запроважаютъ ся такожъ и на Пештеньскôмъ всеучилищи.

Дѧ осѧгненѧ потребнои рôвнообразности въ ѹчрежденю и выполненю всеꙋчилищныхъ свѣдоцтвъ дѧ тыхъ стꙋдꙋючихъ, котрін опꙋскаютъ ꙗке австрійске всеꙋчилище, дѧ того, же або ѹкôнчили свои стꙋдіѧ, або, же перейти хотѧтъ на инне всеꙋчилище, ѹзнаю за добре, выданый міністеріѧлнымъ роспорѧженьемъ зъ днѧ 10. Марта 1850 дѧ всеꙋчилищъ въ Вѣдни, Празѣ, Голомꙋцꙋ, Краковѣ, Львовѣ, Градцꙋ и Інсбрꙋкꙋ и тꙋ приложеный образецъ запровадити также и на всеꙋчилищи въ Пештѣ, и що сѧ тычитъ выполненѧ тогожъ выдати тін самін, тôлько до обстоѧтельствъ того всеꙋчилища больше застосованін предписы:

1. Тін всеꙋчилищнін свѣдоцтва приходѧтъ по части на мѣстце сꙋществовавшихъ до нынѣ на множаихъ выдѣлахъ абсолюторіѣвъ, котрыхъ выданье ѹстав.

2. Тінже выдавати сѧ маютъ на всѣхъ австрійскихъ всеꙋчилищахъ въ латинскôмъ ꙗзыцѣ пôдлѧ приложеного тꙋтъ образцѧ.

3. Они сꙋть призначенін давати полный переглѧдъ що до академического прикладанѧ сѧ ôтходѧчого зъ всеꙋчилища стꙋдꙋючого за той часъ, черезъ котрый ôнъ на тôмъ всеꙋчилищи безъ всѧкои перервы або принаймнѣй не посѣщавши междꙋвременно инне всеꙋчилище зôставалъ.

4. Въ общôмъ надписѣ мае сѧ примѣтити по словахъ „quum se dignum civitate academica praestitisset" чи стꙋдꙋючій вписаный былъ на пôдставѣ ôтходного свѣдоцтва зъ инного всеꙋчилища або свѣдоцтвъ ꙗкои правничои академіи,

*) Смотри тое въ XXXIII. Части Вѣст. з. д. зъ р. 1850 пôдъ Ч. 117.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XLVII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 26. April 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 13. December 1851.

144.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 29. März 1850,

an das Rectorat der Pesther Universität,

wodurch die für die übrigen österreichischen Universitäten mit Ministerialerlass vom 10. März *) eingeführten Universitätszeugnisse auch an der Pesther Universität eingeführt werden.

Zur Erzielung der erforderlichen Gleichförmigkeit in der Einrichtung und Ausfüllung der Universitätszeugnisse für diejenigen Studirenden, welche eine österreichische Universität verlassen, entweder weil ihre Studien beendet sind, oder weil sie sich an eine andere Universität begeben wollen, finde ich das, mit dem Ministerialerlasse vom 10. März 1850 für die Universitäten zu Wien, Prag, Olmütz, Krakau, Lemberg, Gratz und Innsbruck hinausgegebene, und hier beigeschlossene Formular auch an der Universität zu Pesth einzuführen, und über deren Ausfüllung dieselben, nur den Verhältnissen dieser Universität mehr angepassten Weisungen zu geben.

1. Diese Universitätszeugnisse treten theilweise an die Stelle der an mehreren Facultäten bisher bestandenen Absolutorien, von deren Ausfertigung es nunmehr abzukommen hat.

2. Dieselben werden an allen österreichischen Universitäten gleichförmig in lateinischer Sprache nach dem beigeschlossenen Formulare ausgestellt.

3. Sie sind bestimmt, einen vollständigen Ueberblick über die akademische Verwendung des von der Universität abgehenden Studirenden für denjenigen Zeitraum zu geben, welchen er an dieser Universität ohne alle Unterbrechung, oder wenigstens, ohne in der Zwischenzeit eine andere Universität oder Akademie besucht zu haben, zugebracht hat.

4. In der allgemeinen Ueberschrift ist nach den Worten „quum se dignum civitate academica praestitisset" *anzumerken, ob der Studirende auf Grundlage eines Abgangszeugnisses von einer anderen Universität oder der Zeugnisse einer Rechtsakademie, oder der zwei*

**) Siehe denselben im XXXIII. Stücke des R. G. B. v. J. 1850 unter Nr. 117.*

або такъ званыхъ філософіческихъ роковъ, або свѣдоцтва зрѣлости вышшои гимназіи. Дотычніи наукові заведенія мають ся при томъ по именно сказати.

5. До прінятія въ тіи свѣдоцтва яко часъ академіческихъ студіевъ не суть способніи до нынѣ еще на томъ всеучилищи существуючіи два такъ званіи філософіческіи, властиво предуготовителніи роки.

6. Въ общіе мають ся дотычніи наукові предметы въ временослѣдномъ порядку употребленыхъ на всеучилище полрочій, а то черезъ тое особливо переглядными зробити, абы въ другомъ столпци передъ изчисленьемъ поединчихъ наукових выдѣловъ отличити знатнѣйшимъ письмомъ „рокъ науковый“ и „полрочье.“

7. Но понеже доси не знаходилъ ся въ общіе подѣлъ предподаваній подля полрочій, якій ся оказуе зъ слѣдственного перепроваженя вольности наученя и ученя ся, и студуючіи отходячіи теперь або въ множаихъ зъ найближшихъ полрочій зъ якого всеучилища покажутъ свѣдоцтва, въ котрыхъ множаи предметы подля давнѣйшихъ школьныхъ порядковъ не по полрочамъ, но по рокамъ суть поставленіи, то буде еще якійсь часъ вольно, ба наветь потребно, въ тыхъ свѣдоцтвахъ вписувати наукові предметы по рокамъ. Въ тихъ случаяхъ мають ся по означеню наукового року вписувати особно на самъ передъ: а) цѣлорочніи.
б) полрочніи предметы.

8. Вычисленье наукових предметовъ мае ся въ кождомъ полрочю або по обстоятельствамъ въ кождомъ року розтягати на всѣ, до котрыхъ ся студуючій въ дотычномъ полрочю або року въ едномъ або множаихъ выдѣлахъ прикладалъ.

9. Рубрика классы поступу призначена есть для тыхъ, котріи выкажутъ свѣдоцтва зъ поступу зъ давнѣйшихъ лѣтъ, або яко приватисты выдѣлу правничихъ и статскихъ наукъ, якъ долго приватна наука буде позволена. Приходятъ ли въ тихже повторенія испыты, то мають ся тіи черезъ додатокъ „rep. ex.“ зробити зримыми.

10. Особна примѣтка що до хоженя на предподаванія мае ся лишь о только и то въ рубрицѣ „Adnotata“ положити, скоро тая опѣвле на „непильно“ або „недбало.“

11. Опричь того мае ся въ рубрицѣ примѣчена примѣтити, же студуючій училася въ едномъ або другомъ полрочю, або року поединчого предмету яко „приватиста.“

12. По изчисленю всѣхъ отбутыхъ на всеучилищи студіевъ и перечеркненю если якъ остало, невыполненого мѣстця, мають ся на послѣдной сторонѣ що до его академіческого заховання ся за кождый разъ прилогами въ существенномъ содержаню на самъ передъ содержиміи въ принесеныхъ зъ иного всеучилища свѣдоцтвъ всеучилищныхъ, сказаня о его академіческомъ захованю ся на томже, а потомъ примѣченье о его захованю ся на всеучилищи Пештенськомъ. Не зайшло ли на томъ ничого противъ нему, то мае дотычне посвѣдченье опѣвати такъ, же его захованье ся подчасъ пребываня на томъ всеучилищи „отповѣдало совершенно“ академіческимъ законамъ, або при поменшихъ погрѣшеніяхъ, котріи стягнули по собѣ напомненье, нагану або наказанье, и котріи не мають ся особно

sogenannten philosophischen Jahrgänge, oder eines Maturitätszeugnisses eines Gymnasiums immatriculirt worden ist. Die betreffenden Lehranstalten sind dabei individuell zu bezeichnen.

5. *Zur Aufnahme in diese Zeugnisse als akademische Studienzeit sind nicht geeignet die bis jetzt noch an dieser Universität bestehenden, zwei sogenannten philosophischen, eigentlich propädeutischen Jahrgänge.*

6. *Im Allgemeinen sind die betreffenden Lehrgegenstände in chronologischer Ordnung der an der Universität zugebrachten Semester, und zwar dadurch besonders übersichtlich zu machen, dass in der zweiten Columne vor der Aufzählung der einzelnen Lehrfächer in hervortretender Schriftart „Studienjahr" und „Semester" hervorgehoben werden.*

7. *Da jedoch die aus der consequenten Durchführung der Lehr- und Lernfreiheit sich ergebende Abtheilung der Vorträge nach Semestern bisher nicht allgemein stattgefunden hat, und die jetzt oder in mehreren der nächsten Semester von der Universität abgehenden Studirenden Zeugnisse vorweisen werden, in welchen mehrere Gegenstände nach den früheren Studienanordnungen nicht nach Semestern, sondern nach Jahrgängen aufgeführt sind, so wird auch noch einige Zeit hindurch in diesen Zeugnissen eine oft, wenigstens theilweise Anführung der Lehrgegenstände nach Jahrgängen zulässig, ja selbst nothwendig seyn. In diesen Fällen sind nach der Bezeichnung des Studienjahres zuerst* a) *die ganzjährigen,* b) *die halbjährigen Gegenstände besonders anzuführen.*

8. *Die Aufzählung der Lehrgegenstände hat sich in jedem Semester oder nach Umständen in jedem Jahrgange auf alle zu erstrecken, welchen der Studirende in dem betreffenden Semester oder Jahrgange in einer oder mehreren Facultäten sich gewidmet hat.*

9. *Die Rubrik der Fortgangsclasse ist für diejenigen bestimmt, welche aus früheren Jahren, oder als Privatisten der rechts- und staatswissenschaftlichen Facultät in solange das Privatstudium noch zulässig seyn wird, Fortgangszeugnisse vorweisen. Kommen in denselben wiederholte Prüfungen vor, so sind dieselben durch den Beisatz* „rep. ex" *ersichtlich zu machen.*

10. *Ein besonderer Frequentationscalcul ist nur in soferne, und zwar in der Rubrik der Anmerkungen aufzunehmen, als er auf „minderfleissig" oder „nachlässig" lautet.*

11. *Ausserdem ist unter die Anmerkungsrubrik zu bemerken, dass der Studirende in dem einen oder anderen Semester oder Jahrgang oder einen einzelnen Gegenstand als „Privatist" gehört habe.*

12. *Nach Aufzählung sämmtlicher an der Universität gemachten Studien, und Durchstreichung des allenfalls unausgefüllt bleibenden Raumes, sind auf der letzten Seite rücksichtlich seines akademischen Benehmens jedenfalls zuerst die in seinem von einer anderen Universität etwa mitgebrachten Universitätszeugnisse enthaltenen Angaben über sein akademisches Verhalten in dieser, ihrem wesentlichen Inhalte nach, und sohin die Bemerkungen über sein Betragen an der Pesther Universität beizufügen. Kam an dieser gegen ihn kein Anstand vor, so wird die diessfällige Bestätigung dahin lauten, dass sein Betragen während seines Aufenthaltes an dieser Universität den akademischen Gesetzen „vollkommen" gemäss oder bei geringeren Vergehen, welche nur eine Warnung, eine Rüge, oder einen Verweis nach sich gezogen haben, und welche nicht besonders in das Universitätszeugniss aufzunehmen sind,*

ôумѣстити въ всеѹчилищномъ свѣдоцтвѣ, тымже „ôтповѣдне" было. Въ противномъ слѹчаю мае ся примѣтити, що его захованье ся сопротивляло академическимъ законамъ о только, же противъ немѹ запали слѣдѹючіи карностніи выроки. Тіи маютъ ся по своемѹ сѹщественномѹ содержанію приточити съ ссылкою на дотычный записникъ.

13. Всеѹчилищне свѣдоцтво составляе ся, поки не настѹпитъ нове ôустройство академіческихъ ôурядôвъ, ôтъ діректора дотычного выдѣлѹ, пôзднѣйше ôтъ декана дотычного профессорского общества; изготовитель мае въ слѹчаю, если искатель сложитъ ôуже належито выданіи всеѹчилищніи свѣдоцтва, або свѣдоцтва стѹдіѣвъ на доказъ академіческого захованя ся, зробити зъ тыхже составленье, непотребѹючи ся впередъ особно порозѹмѣвати съ деканами инныхъ выдѣлôвъ, на котрыхъ преподаванія стѹдѹючій ходилъ.

14. Абы цѣле содержанье всеѹчилищного свѣдоцтва писане было власнорѹчно ôтъ выставителя, того непотреба, однакожъ рѹчитъ ôнъ за правдивость содержимыхъ тамъ оказаній.

15. Всеѹчилищне свѣдоцтво пôдписѹе діректоръ а пôзднѣйше деканъ профессорского общества того выдѣла, при котрôмъ стѹдѹючій послѣдный разъ былъ вматрикѹлованымъ, и ректоръ съ приложеньемъ всеѹчилищнои печати.

16. Выдаванïи кождого рокѹ на якôмъ всеѹчилищи всеѹчилищніи свѣдоцтва маютъ ся значити текѹчими числами черезъ всѣ выдѣлы, и маютъ ся ôутримѹвати въ зримости въ всеѹчилищнôй канцеляріи въ особеннôмъ реестрѣ.

Тѹнъ в. р.

denselben „gemäss" war. Im entgegengesetzten Falle ist zu bemerken, sein Benehmen sei den akademischen Gesetzen in soweit zuwidergelaufen, dass gegen ihn folgende Disciplinar-Erkenntnisse eintraten: Diese sind sohin ihrem wesentlichen Inhalte nach mit Verweisung auf das betreffende Protokoll anzuführen.

13. Das Universitätszeugniss wird, bis eine neue Organisation der akademischen Behörden eintritt, von dem Director der betreffenden Facultät, späterhin von dem Decane des betreffenden Professoren-Collegiums zusammengestellt; der Aussteller hat in dem Falle, als der Candidat bereits gehörig ausgestellte Universitätszeugnisse oder Studienzeugnisse zum Belege seiner akademischen Verwendung beibringt, aus diesen die Zusammenstellung zu verfassen, ohne sich erst insbesondere mit den Directoren oder Decanen anderer Facultäten, deren Vorlesungen der Studirende auch besucht hat, in das Einvernehmen setzen zu müssen.

14. Dass der gesammte Inhalt des Universitätszeugnisses von dem Aussteller eigenhändig geschrieben sei, ist nicht nothwendig, doch haftet er für die Richtigkeit der darin enthaltenen Angaben.

15. Das Universitätszeugniss wird von dem Director späterhin dem Decane des Professoren-Collegiums derjenigen Facultät, an welcher der Studirende zuletzt immatriculirt war, und von dem Rector, unter Beidrückung des Universitätssiegels, unterschrieben.

16. Die in jedem Jahre an einer Universität ausgestellten Universitätszeugnisse sind mit durch alle Facultäten durchlaufenden Nummern zu bezeichnen, und in der Universitäts-Kanzlei in einem eigenen Register in Evidenz zu halten.

Thun *m. p.*

Прилога до Ч. 144.

Перва сторона.

NOS RECTOR, ET DECANUS COLLEGII PROFESSORUM

facultatis C. R. Universitatis literarum hac tabula profitemur testatumque volumus:

Dominum

Oriundum

Filium

quum se dignum civitate academica praestitisset

in numerum civium hujus universitatis relatum et ejus disciplina usum esse inde ab initio semestris anni scholast 18 usque ad finem semestris anni scholast 18

Per hoc tempus sequentes magistrorum scholas se frequentasse, vel secundum pristina universitatis instituta in iisdem doctrinis se operam posuisse legitime comprobavit:

Apud quam facultatem nomen professus sit.	INDEX SCHOLARUM ET MAGISTRORUM	Quod per hebdom. horas scholæ habitæ sint.	Ad quam facult. scholæ pertinuerint.	Quales studiorum progressus fecisse judicatus sit secundum pristinas leges.	ADNOTATA.

Послѣдна сторона.

Mores quod attinet

Ejus rei in fidem hanc tabulam sigillo Universitatis munivimus et nomina nostra subscripsimus

h. t. Rector Universitatis *h. t. Decanus collegii professorum facultatis.*

Beilage zu Nr. 144.

Erste Seite.

Nos rector, et decanus collegii professorum

facultatis, C. R. Universitatis literarum hac tabula profitemur testatumque volumus:

Dominum

Oriundum

Filium

quum se dignum civitate academica praestitisset

in numerum civium hujus universitatis relatum et ejus disciplina usum esse inde ab initio semestris anni scholast 18 usque ad finem semestris anni scholast 18

Per hoc tempus sequentes magistrorum scholas se frequentasse, vel secundum pristina universitatis instituta in iisdem doctrinis se operam posuisse legitime comprobavit:

Apud quam facultatem nomen professus sit.	INDEX SCHOLARUM ET MAGISTRORUM	Quod per hebdom. horas scholæ habitæ sint.	Ad quam facult. scholæ pertinuerint.	Quales studiorum progressus fecisse judicatus sit secundum pristinas leges.	ADNOTATA.

Letzte Seite.

Mores quod attinet

Ejus rei in fidem hanc tabulam sigillo Universitatis munivimus et nomina nostra subscripsimus

h. t. Rector Universitatis. *h. t. Decanus collegii professorum facultatis.*

145.

Роспоряженье міністерства богослуженя и наукъ зъ дня 31. Марта 1850,

дотычно знесеня діректоровъ и именованя декановъ и ректора на всеучилищи въ Пештѣ.

Для ц. к. всеучилища въ Пештѣ роспоряжае ся слѣдуюче;

1. Оурядъ діректоровъ трїхъ выдѣловъ, правничого, медичного и філософічного зноситъ ся.

2. На мѣстце діректоровъ вступаютъ на будучность для тыхъ выдѣловъ деканы.

3. Теперѣшный кругъ дѣйствія декановъ обнимае такъ кругъ дѣйствія давнѣйшихъ діректоровъ, якъ и кругъ дѣйствія давнѣйшихъ декановъ.

4. Они маютъ ся тимчасово а особливо подчасъ изъятного стану въ Оуграхъ именовати отъ ц. к. полновластного комісcаря призначеного для цівілныхъ справъ.

5. Кожде именованье дѣе ся на еденъ рокъ, однакожъ есть ц. к. комісcарю вольно, тую саму особу по оуплывѣ едного року на ново именовати.

6. По правилу выбираютъ ся деканы зъ академіческихъ оучительскихъ тѣлъ, однакожъ може изъятно тое достоинство надане быти такожъ особамъ, котрїи не належатъ до оучительского тѣла, скоро они посѣдаютъ отлично овїи свойства, котрїи ихъ робятъ способными, исполняти свой важный оурядъ съ прозорностію и силою и провадити всеучилище къ лучшой будучности.

7. Предстоячїи опредѣленія (4—6) дотычно именованя декановъ суть въ ровномъ розтягненю такожъ важнїи и що ся тычитъ именованя ректора всеучилища.

Тунъ в. р.

145.

Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 31. März 1850.

betreffend die Aufhebung der Directoren und die Ernennung der Decane und des Rectors an der Universität zu Pesth.

Für die k. k. Universität in Pesth wird Folgendes verordnet:

1. Das Amt der Directoren der drei Facultäten, der juridischen, medicinischen und philosophischen, ist aufgehoben.

2. An die Stelle der Directoren treten in Hinkunft für diese Facultäten die Decane.

3. Der nunmehrige Wirkungskreis der Decane umfasst sowohl jenen der früheren Directoren, als auch den der früheren Decane.

4. Sie werden einstweilen und insbesondere während der Dauer des Ausnahmszustandes in Ungarn von dem k. k. bevollmächtigten Commissäre für die Civilangelegenheiten ernannt.

5. Die jedesmalige Ernennung geschieht für Ein Jahr, doch steht es dem k. k. Commissäre frei, dieselbe Person nach Ablauf des Jahres von Neuem zu ernennen.

6. In der Regel werden die Decane aus den akademischen Lehrkörpern genommen, doch können ausnahmsweise mit dieser Würde auch Personen bekleidet werden, welche ausserhalb der Lehrkörper stehen, wenn in ihnen vorzugsweise die Bedingungen vereiniget sind, welche sie befähigen, ihr wichtiges Amt mit Einsicht und Kraft auszuüben und die Universität einer besseren Zukunft entgegenzuführen.

7. Die vorstehenden Bestimmungen (4—6) rücksichtlich der Ernennung der Decane gelten in gleicher Ausdehnung auch von der Ernennung des Rectors der Universität.

Thun *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XLVIII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 27. Kwietnia 1850.
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 12. Lipca 1851.

146.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 23. Kwietnia 1850,

do jeneralnej dyrekcyi komunikacyj,

którem się obwieszczają postanowienia prowizoryczne względem wzajemnego ze strony publiczności używania austryackich i królewsko-bawarskich telegrafów rządowych.

Ponieważ między rządami c. k. austryackim a k. bawarskim względem wzajemnego używania telegrafów rządowych do korespondencyi prywatnej ugoda zawartą została; przeto obwieszczają się udzielone w dodatku przez król. bawarskie ministeryum handlu i robót publicznych prowizoryczne postanowienia względem używania tamtejszych telegrafów rządowych ze strony publiczności, odnosząc się oraz do tutejszego rozrządzenia ministeryalnego z d. 6. Lutego t. r. (dziennik praw państwa i rządu, XXVI. Nr. 68.), a to z uwagami następującemi:

Otworzenie obustronnych linij telegraficznych dla korespondencyi prywatnej nastąpi z dniem 1. Maja.

Przy opłacaniu należytości za depesze, które, idąc przez austryacką rządową linię telegraficzną, do Bawerii są przeznaczone, co się tycze tutejszo-krajowych linij telegraficznych ściśle zachowane być winny postanowienia wyż wspomnionego rozrządzenia ministeryalnego z d. 6. Lutego, równie jak i na król. bawarskich stacyach telegraficznych należytości za austryackie części telegraficznej linii i za kursa sztafetowe, tudzież za doręczenia, wedle powyższych postanowień będą obliczone.

Przy podaniu depeszy prywatnej, do Bawaryi przeznaczonej, będą na austryackich stacyach telegrafowych należytości, wypadające za części król. bawarskiej linii telegraficznej i kursa sztafetowe, podług taryf i tablic drogowych, załączonych niniejszym prowizorycznym postanowieniom o prywatnem używaniu bawarskich telegrafów rządowych, obliczane i przez podawcę opłacane.

Wyjątek od postanowień prowizorycznych, dla Bawaryi wydanych, miejsce ma przy depeszach, na bawarskiej stacyi podanych, do Austryi idących, a z tąd od ostatniej stacyi telegrafowej pocztą listową dalej przesłać się mających depeszach telegra-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XLVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 27. April 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 12. Juli 1851.

146.

Erlass des Handelsministeriums vom 23. April 1850,

an die General-Direction der Communicationen,

womit die provisorischen Bestimmungen über die wechselseitige Benützung der österreichischen und königlich-baierischen Staats-Telegraphen durch das Publikum kundgemacht werden.

Da zwischen der k. k. österreichischen und königlich-baierischen Staatsregierung ein Uebereinkommen wegen wechselseitiger Benützung der Staats-Telegraphen für die Correspondenz des Publikums erzielt worden ist, so werden im Anhange die vom königlich-baierischen Ministerium des Handels und der öffentlichen Arbeiten mitgetheilten provisorischen Bestimmungen über die Benützung der dortigen Staats-Telegraphen von Seite des Publikums, mit Bezug auf den diessseitigen Ministerial-Erlass vom 6. Februar dieses Jahres (Reichsgesetz- und Regierungsblatt, XXVI. Stück, Nr. 68) mit nachfolgenden Bemerkungen bekannt gegeben.

Die Eröffnung der beiderseitigen Telegraphenlinien für die Privat-Correspondenz wird am ersten Mai dieses Jahres stattfinden.

Rücksichtlich der Gebührenentrichtung für die Depeschen, welche, die österreichische Staats-Telegraphenlinie durchlaufend, nach Baiern bestimmt sind, wird sich für die inländischen Telegraphenstrecken genau nach den Bestimmungen des oberwähnten Ministerial-Erlasses vom 6. Februar zu benehmen seyn, sowie auch auf den königl. baierischen Telegraphen-Stationen die Gebühren für die österreichischen Telegraphenstrecken und die Estaffetten-Course, dann für die Zustellung den obigen Bestimmungen gemäss berechnet werden.

Für die königl. baierischen Telegraphenstrecken und Estaffetten-Course sind bei der Aufgabe einer nach Baiern bestimmten Privatdepesche bei den österreichischen Telegraphen-Stationen die Gebühren nach den Tarifen und Routentableaux, welche den provisorischen Bestimmungen über die Benützung der baierischen Staats-Telegraphen durch das Publikum beigefügt sind, zu berechnen, und vom Aufgeber zu berichtigen.

Eine Ausnahme von den für Baiern erlassenen provisorischen Bestimmungen findet Statt bei den an einer baierischen Station aufgegebenen, nach Oesterreich gehenden, und hier von der letzten Telegraphen-Station durch die Briefpost weiter zu befördernden telegraphische

ficznych, równie też i przy depeszach w Austryi podnych, a od ostatniej bawarskiej stacyi telegrafowej pocztą listową do miejsca przeznaczenia przesłać się mających.

Za takie depesze odbierający portoryum listowe opłacić, a oraz i za korespondencye, na król. bawarskim terytoryum przez własnych posłańców doręczane, zapłatę posłańcowi uiścić winien.

Przy obrachowaniu należytości zachodzi stosunek 5 do 6 między stopą austryacką 20 reńskową a bawarską 24 reńskową.

W tej właśnie chwili są dla korespondencyi telegraficznej prywatnej otwarte linie z Mnichowa do Solnogrodu i z Mnichowa do Augsburga; w ciągu miesiąca Maja zaś będą ukończone także dalsze jej części do Norymbergi, Bamberga i Hof i obrotowi oddane, przetoż w taryfie załączonej i na te linie wzgląd wzięto.

Wówczas przesełanie depesz prywatnych z Augsburga w kierunku do Hof koleją żelazną nastąpi, jednakże przy podaniu takowych depesz na austryackich stacyach telegraficznych opłacona być ma tymczasem należytość telegrafowa, wypadająca za powyższe części linii podług bawarskiej taryfy.

Bruck m. p.

Załączenie do Nru 146.

Prowizoryczne postanowienia

o

prywatnem używaniu telegrafów rządowych.

§. 1.

Linie telegraficzne

a) z Mnichowa do Solnogrodu.

b) „ „ „ Augsburga,

c) „ Augsburga przez Norymbergę i Bamberg do Hof,

mogą być we wszelkich kierunkach dla prywatnej korespondencyi użytemi. Początek tegoż dla każdej linii osobno się obwiesci, Co się tycze użycia linij telegraficznych zewnętrznych, z onemi w związku stojących, zastósowanie miejsce ma wedle postanowień układu niniejszego.

§. 2.

Przesełanie depesz telegraficznych nastąpi także i do tych miejsc, gdzie nie ma nieprzerwarnego związku telegraficznego. Depesze takowe zostaną na ostatniej stacyi telegraficznej spisane, i należycie zakopertowane, tudzież pieczęcią urządową stacyi zamknięte, na pocztę w miejscu oddane, dla dalszego ich przesłania, a to w sposób przez odsełającego żądany.

§. 3.

Używanie telegrafu ze strony publiczności o tyle tylko może mieć miejsce, o ile tego dozwala przesełanie depesz urzędowych i użycie telegrafu do celów kolejno-żelaznych.

§. 4.

W powszechności ani co do formy ani co do treści depesz nie ma miejsca żadne ograniczenie. Wszakże wyłączane będą takie doniesienia, które przeciw ustawom

Depesche, sowie bei den in Oesterreich aufgegebenen und von der letzten baierischen Telegraphen-Station aus mittelst Briefpost an ihren Bestimmungsort zu befördernden Depeschen.

Für solche Depeschen ist das Briefporto vom Empfänger zu bezahlen, und es hat derselbe für die auf königlich-baierischem Gebiete mittelst eigener Boten zu bestellenden Correspondenzen auch den Botenlohn zu berichtigen.

Bei Berechnung der Gebühren kommt das Verhältniss von 5 zu 6 des österreichischen 20 Guldenfusses zu dem baierischen 24 Guldenfusse in Anwendung.

Bis zum gegenwärtigen Zeitpuncte sind auf königlich-baierischem Gebiete die Linien von München nach Salzburg und von München nach Augsburg für die telegraphische Privat-Correspondenz geöffnet, im Laufe des Monates Mai werden jedoch auch die weiteren Strecken nach Nürnberg, Bamberg und Hof vollendet und dem Verkehre übergeben, daher in dem Tarife auf diese Linien Rücksicht genommen worden ist.

Bis dahin wird die Beförderung der Privatdepeschen von Augsburg in der Richtung nach Hof mittelst der Eisenbahn stattfinden, es ist jedoch bei der Aufgabe solcher Depeschen bei österreichischen Telegraphen-Stationen einstweilen die nach dem baierischen Tarife für obige Strecken entfallende Telegraphengebühr zu befriedigen.

Bruck *m. p.*

Beilage zu Nr. 146.

Provisorische Bestimmungen

über die

Benützung der Staats-Telegraphen von Seite des Publikums.

§. 1.

Die Telegraphenlinien

a) *von München nach Salzburg,*

b) „ „ „ *Augsburg,*

c) „ *Augsburg über Nürnberg und Bamberg nach Hof*

können in allen Richtungen für die Privat-Correspondenz benützt werden. Der Anfangstermin wird für jede Linie besonders bekannt gemacht. Die Benützung der damit in Verbindung stehenden auswärtigen Telegraphenlinien richtet sich nach dessfallsigen Vertrags-Bestimmungen.

§. 2.

Die Beförderung telegraphischer Depeschen findet auch an Orten Statt, wohin keine ununterbrochene telegraphische Verbindung besteht. Solche Depeschen werden von der Telegraphen-Station, welche zuletzt berührt wird, aufgenommen und gehörig couvertirt, sowie mit dem Dienstsiegel der Station verschlossen, der Ortspostanstalt behufs Weiterspedition in der vom Absender gewünschten Weise übergeben.

§. 3.

Die Benützung des Telegraphen von Seite des Publikums kann nur in so weit stattfinden, als die Beförderung amtlicher Depeschen und die Benützung des Telegraphen zu Eisenbahnbetriebs-Zwecken diess zulässig machen.

§. 4.

In der Regel hat weder hinsichtlich der Form, noch in Betreff des Inhaltes der Depeschen eine Beschränkung einzutreten. Doch werden solche Mittheilungen ausgeschlossen, welche gegen

uchybiają, albo ze względów na wyższą politykę lub na dobro pospolite do upowszechnienia tą drogą za niezdolne uznane są.

Rozsądzanie w tym względzie należy do przełożonego stacyi telegraficznej lub zastępcy jego, nieprzypuszczając żadnego przeciw rozstrzygnieniu rekursu.

§. 5.

Każda depesza przesłać się mająca, z imieniem i nazwiskiem odsełającego musi być podpisana, a w przeciwnym razie do uzupełnienia zwrócona. Przy depeszach, od ostatniej stacyi telegrafowej aż de miejsca przeznaczenia innemi środki przesłać się mających (§. 2.), odsełający na takowych dokładnie wymienić ma, czy chce je mieć zwyczajną pocztą dalej odesłane, czy sztafetą, czy przez własnego posłańca.

§. 6.

Chcąc użycie telegrafów rządowych dla jak najwięcej korespondentów możliwem uczynić, nie może żadna depesza telegraficzna więcej nad słów 100 w sobie mieścić.

Kilka depesz jednego a tego samego podawcy wtedy tylko będą odsełane, jeżeli nie są zajęte już aparata przez innych korespondentów, czy to na tej samej stacyi czy na innych stacyach linii.

§. 7.

Biura telegrafowe na głównych stacyach każdego czasu są otwarte, na stacyach pośrednich i pobocznych zwyczajnie tylko w dzień.

Czas od godziny 7ej z rana aż do godziny 9ej wieczór uważa się za porę dzienną, a zaś od godziny 9ej wieczór aż do godziny 7ej z rana za porę nocną.

§. 8.

Zgłoszenie depeszy, odesłać się mającej, dzieje się na stacyi telegrafowej, która należytość za przesłanie podług taryfy obliczyć i od podawcy odebrać ma. Na rzeczywiste podanie i nastąpione opłacenie należytości wyda się odsełającemu poświadczenie.

Jednocześnie z należytością za przesłanie odbierać należy:

a) należytość za doręczenie (§. 14);

b) przy depeszach od ostatniej stacyi telegrafowej dalej przesłać się mających (§. 2) portoryum pocztowe, należytość za sztafetę lub zapłatę pos ańcowi, o ile takowe na stacyi telegrafowej są wiadome.

c) w przypadku, gdyby depesza kollacyonowaną być miała (§. 13) nalżeytość za kollacyonowanie.

Jeżeli koszta ad b) nie mogą zaraz przy podaniu być dokładnie oznaczone, natedy winien odsełający złożyć dla pokrycia onych na stacyi telegrafowej pewną stosowną summę.

§. 9.

Należytość za przesłanie wynosi od pojedynczej depeszy

a) przy odległości mil 12 lub mniej, trzy złote reńskie,

b) przy odległości nad mil 12, sześć złotych reńskich.

Tę depeszę uważa się za pojedynczą, która nie zawiera w sobie więcej nad słów 25.

die Gesetze verstossen, oder aus Rücksichten der höheren Politik oder des öffentlichen Wohles zur Verbreitung auf diesem Wege nicht für geeignet erachtet werden.

Die Entscheidung hierüber steht dem Vorstande der Telegraphen-Station oder dessen Stellvertreter zu, ohne dass gegen diese Entscheidung ein Recurs zulässig ist.

§. 5.

Eine jede zu befördernde Depesche muss mit dem Namen und Wohnorte des Absenders unterschrieben seyn, widrigenfalls sie demselben zur Vervollständigung zurückgegeben wird. Bei denjenigen Depeschen, welche von der letzten Telegraphen-Station bis zu ihrem Bestimmungsorte durch andere Mittel weiter befördert werden müssen (§. 2), hat der Absender auf der Depesche genau anzugeben, ob er sie mittelst der gewöhnlichen Post, oder durch Estaffette, oder durch eigenen Boten weiter gesendet haben wolle.

§. 6.

Um die Benützung der Staats-Telegraphen möglichst vielen Correspondenten zugänglich zu machen, darf eine telegraphische Depesche nicht mehr als 100 Wörter enthalten.

Mehrere Depeschen eines und desselben Absenders hinter einander dürfen nur in dem Falle befördert werden, wenn die Apparate nicht von anderen Correspondenten, sei es auf der Station selbst, oder auf den übrigen Stationen der Linie, in Anspruch genommen werden.

§. 7.

Die Telegraphen-Bureaux sind an den Hauptstationen zu jeder Zeit, an den Zwischen- und Nebenstationen in der Regel nur am Tage geöffnet.

Die Zeit von 7 Uhr Morgens bis 9 Uhr Abends wird als Tages- und die Zeit von 9 Uhr Abends bis 7 Uhr Morgens als Nachtzeit bestimmt.

§. 8.

Die Anmeldung der abzusendenden Depesche geschieht bei der Telegraphen-Station, welche die Beförderungsgebühr nach dem Tarife zu berechnen und von dem Aufgeber zu erheben hat. Ueber die geschehene Aufgabe und die erfolgte Gebührenberichtigung ist dem Absender eine Bescheinigung auszustellen.

Gleichzeitig mit der Beförderungsgebühr werden noch erhoben:

a) die Bestellgebühr (§. 14);

b) bei den von der letzten Telegraphen-Station weiter zu befördernden Depeschen (§. 2) das Postporto, die Estaffetten-Gebühr oder der Botenlohn, so weit solche bei der Telegraphen-Station bekannt sind;

c) in dem Falle, als die Depesche collationirt werden soll (§. 13), die Collationirungs-Gebühr.

Lassen die Kosten ad b) sich bei der Aufgabe nicht sogleich genau ermitteln, so hat der Absender zur Deckung derselben einen angemessenen Betrag bei der Telegraphen-Station zu erlegen.

§. 9.

Die Beförderungsgebühr beträgt für eine einfache Depesche:

a) bei einer Entfernung von 12 Meilen oder weniger, Drei Gulden,

b) bei einer Entfernung über 12 Meilen, Sechs Gulden.

Eine Depesche gilt als einfach, wenn solche nicht mehr als 25 Worte enthält.

Za każde słów 15. lub za ułamek słów 15. nad 25. opłaca się jednę trzecią część więcej nad taksę powyższą.

Adresa, podpis i data będą także spólnie taksowane, znaki zaś interpunkcyjne czyli pisarskie nie będą przy obliczeniu należytości uwzględnione.

Każda trzema lub mniej cyframi wyrażona liczba przy obrachowaniu należytości uważana będzie za jedno słowo.

Co w ogólności za jedno słowo uchodzić ma, o tem stanowi przełożony stacyi telegraficznej lub zastępca tegoż, nie przypuszczając żadnego w tej mierze rekursu.

Za depesze, nocną porą (§. 7,) przesełane, cena podwójna w taryfie wyznaczoną będzie.

§. 10.

Przesełanie telegraficznych udzielań dzieje się z kolei, jak podane zostały, jednakże z ograniczeniem z §§fów 3. i 6. wynikającem. Na obstalowania naprzód, nie bierze się żadnego względu. Każda stacya telegrafowa ma sobie pewny czas do odtelegrafowania wymierzony, podczas którego jej pierwszeństwo przysługuje przed innemi stacyami.

§. 11.

Wszyscy przy telegrafach ustanowieni, mają na sobie obowiązek jak najściślejszego dochowania tajemnicy depeszy telegraficznej.

Osobom cudzym nie dozwala się przystępu do pracowni telegrafisty, chyba za wyraźnem pozwoleniem przełożonego urzędu, a i to wtedy tylko, kiedy się nie telegrafuje.

§. 12.

Na żądanie strony, będzie każda depesza kollacyonowana, t. j. stacya depeszę odsełająca otrzymać ma od stacyi miejsca przeznaczenia na powrót telegrafowaną treść depeszy, jak ją taż ostatnia zrozumiała, za co połowę należytości taryfowej opłacić się winno, tytułem należytości za kollacyonowanie.

§. 13.

Każda telegraficzna depesza skoro tylko nadejdzie, ma być przez właściwą stacyę wyraźnie napisana, zakopertowana, pieczęcią urzędową zamknięta przez zaprzysiężonego posłańca telegrafowego, albo przez urząd pocztowy do adresy odesłana.

Odbiorca potwierdzi rzeczywiste doręczenie z oznaczeniem czasu, w którym takowe nastąpiło, a to albo w książce oddania przedłożyć się mu mającej, albo wedle okoliczności przez osobne poświadczenie, na odebranie wydane.

§. 14.

Za doręczenie każdej telegraficznej depeszy będzie opłacona osobna należytość, tytułem należytości za doręczenie (§. 8.), a to w kwocie 24. krajcarów.

§. 15.

Król. administracya telegrafów żadnej zgoła nie bierze na się odpowiedzialności za przesłanie telegraficznych korespondencyj, a przeto też ani i obowiązku przesłania

Für je 15 Worte oder einen Bruchtheil von 15 Wörtern über 25 Worte ist der dritte Theil der obigen Taxe mehr zu entrichten.

Adresse, Unterschrift und Datum werden mittaxirt, dagegen Interpunctionszeichen in Betreff der Gebührenberechnung ausser Betracht gelassen.

Jede in drei oder weniger Ziffern ausgedrückte Zahl wird bei der Gebührenberechnung Einem Worte gleich gehalten.

Was überhaupt für Ein Wort anzunehmen, darüber hat der Vorstand der Telegraphen-Station oder dessen Stellvertreter zu entscheiden, ohne dass gegen diese Entscheidung ein Recurs zulässig ist.

Für Depeschen, welche zur Nachtzeit (§. 7) aufgegeben werden, ist der doppelte Tarifsatz zu entrichten.

§. 10.

Die Beförderung der telegraphischen Mittheilungen geschieht in der Reihenfolge, in welcher sie zur Aufgabe gelangen, mit der aus den §§. 3 und 6 sich ergebenden Beschränkung. Vorausbestellungen werden nicht berücksichtiget. Jeder einzelnen Telegraphen-Station wird für die Abtelegraphirung eine bestimmte Zeit zugemessen, während welcher dieselbe den Vorrang vor den übrigen Stationen geniesst.

§. 11.

Alle Telegraphen-Bedienstete sind zur strengsten Geheimhaltung der telegraphischen Depeschen verpflichtet.

Fremden Personen ist der Zutritt zu dem Arbeitszimmer des Telegraphisten nur mit ausdrücklicher Erlaubniss des Amtsvorstandes und auch nur dann gestattet, wenn nicht telegraphirt wird.

§. 12.

Auf Verlangen des Absenders wird jede Depesche collationirt, d. h. die die Depesche absendende Station hat von der Station des Bestimmungsortes den Inhalt der Depesche, wie er von letzterer verstanden wurde, zurücktelegraphirt zu erhalten, wofür die Hälfte der tarifmässigen Gebühr als Collationirungsgebühr zu entrichten ist.

§. 13.

Jede telegraphische Depesche wird sogleich nach ihrer Ankunft von der betreffenden Station deutlich geschrieben, couvertirt und mit dem Dienstsiegel geschlossen, durch einen verpflichteten Telegraphenboten oder durch Vermittlung der Postanstalt an die Adresse befördert.

Der Empfänger hat die richtige Zustellung mit Angabe der Zeit, zu welcher diese stattgefunden hat, in einem ihm vorzulegenden Abgabebuche, oder nach Umständen durch eine besonders geschriebene Empfangsbescheinigung zu bestätigen.

§. 14.

Für die Bestellung einer jeden telegraphischen Depesche ist eine besondere Bestellgebühr (§. 8) von 24 Kreuzern zu entrichten.

§. 15.

Die königliche Telegraphen-Verwaltung übernimmt, bezüglich der Beförderung der telegraphischen Correspondenzen, keine wie immer geartete Haftung, und somit auch nicht die Verpflichtung ihrer Expedition in einem gewissen Zeitraume. In dem Falle jedoch, als die Abte-

ich w pewnym przeciągu czasu. W przypadku jednak, gdyby odtelegrafowanie nie nastąpiło w przeciągu godzin 6 po podaniu, należytości złożone mają być zwrócone.

§. 16.

Zastrzega się nareszcie, iż, gdy okoliczności po temu, telegraf dla przesełania prywatnych korespondencyj zamkniętym będzie.

Prowizoryczna taryfa

dotycząca użycia król. bawarskich telegrafów rządowych dla korespondencyi prywatnych.

(Zatwierdzona rezolucyą król. rządowego ministerstwa handlu i robót peblicznych z dnia 23. Grudnia 1849. Nr. 13252.)

Odległoś	Depesze do włącznie						Uwagi
	25 słów	40 słów	55 słów	70 słów	85 słów	100 słów	
kosztują za przesłanie w dzień, od godziny 7 z rana aż do godziny 9 wieczór							Za doręczenie każdej depesze opłaca się należytość w kwocie 24. krajcarów. Portoryum, należytość za sztafetę lub zapłata posłańcowi, jak dalece są wiadome na stacyi telegrafowej, osobno będą obliczane i odbierane. Za żądane kollacyowanie depeszy przez telegrafowanie powrótne opłaca się połowa obok tu stojących należytości taryfowych, za przesłanie wypadających.
aż włącznie do mil 12 . . .	3 złtr.	4 złtr.	5 złtr.	6 złtr.	7 złtr	8 złtr.	
nad mil 12	6 złtr.	8 złtr.	10 złtr.	12 złtr.	14 złtr.	16 złtr.	
kosztują za przesłanie w nocy, od godziny 9 popołudniu aż do godziny 7 z rana							
aż włącznie do mil 12 . . .	6 złtr.	8 złtr.	10 złtr.	12 złtr.	14 złtr.	16 złtr.	
nad mil 12	12 złtr.	16 złtr.	20 złtr.	24 złtr.	28 złtr.	32 złtr.	

legraphirung nicht innerhalb 6 Stunden nach der Aufgabe erfolgen konnte, findet eine Rückerstattung der erlegten Gebühren Statt.

§. 16.

Es bleibt vorbehalten, den Telegraphen für die Beförderung von Privat-Correspondenzen zu sperren, wenn die Umstände es erheischen.

Provisorischer Tarif

über die Benützung der königlich-baierischen Staats-Telegraphen für Privat-Correspondenzen.

(Genehmiget durch Entschliessung des königlichen Staatsministeriums des Handels und der öffentlichen Arbeiten vom 23. December 1849, Nr. 13252.)

Entfernung	Depeschen bis inclusive 25 Worte	40 Worte	55 Worte	70 Worte	85 Worte	100 Worte	Bemerkungen
kosten zu befördern bei Tag, von 7 Uhr Vormittags bis 9 Uhr Nachmittags							*Für die Zustellung einer jeden Depesche ist eine Gebühr von 24 kr. zu entrichten.*
bis inclus. 12 Meilen	3 fl.	4 fl.	5 fl.	6 fl.	7 fl.	8 fl.	*Das Postporto, die Estaffetten-Gebühr oder der Botenlohn, so weit solche bei der Telegraphen-Station bekannt sind, werden besonders erhoben und verrechnet.*
über 12 Meilen . . .	6 fl.	8 fl.	10 fl.	12 fl.	14 fl.	16 fl.	
kosten zu befördern bei Nacht, von 9 Uhr Nachmittags bis 7 Uhr Vormittags							*Für verlangte Collationirung der Depesche durch Zurücktelegraphirung wird die Hälfte der nebigen tarifmassigen Beförderungs-Gebühren entrichtet.*
bis inclus. 12 Meilen	6 fl.	8 fl.	10 fl.	12 fl.	14 fl.	16 fl.	
über 12 Meilen . . .	12 fl.	16 fl.	20 fl.	24 fl.	28 fl.	32 fl.	

Wykaz kursów sztafetowych.

Od stacyi telegraficznej	do	Ilość godzin	Należytość za sztafetę prywatną zł. r.	kraj.	Uwagi.
Solnogród	Berchtesgaden	6	3	7	Jedna mila równa się dwom godzinom.
	Passavia	38	19	6	
	Reichenhall	$4^1/_2$	2	21	
	Traunstein	$9^1/_2$	4	52	
19 mil					
Monachów	Füssen	$29^1/_2$	16	45	
	Ingolstadt	21	12	30	
	Kreuth	$17^1/_2$	10	45	
	Landshut	18	11	—	
	Passavia	49	26	30	
	Ratisbona	34	19	—	
	Rosenheim	16	10	—	
	Starnberg	$6^1/_2$	4	15	
	Straubing	$32^1/_2$	18	15	
	Tegernsee	$14^1/_2$	9	15	
$8^1/_2$ mili					
Augsburg	Eichstädt	$19^1/_2$	11	45	
	Füssen per Kaufbeuern	$27^1/_2$	15	45	
	Füssen per Schongau	28	16	—	
	Ingolstadt	20	12	—	
	Kaufbeuern	$16^1/_2$	10	15	
	Kempten	$25^1/_2$	14	45	
	Lindau	43	23	20	
	Memmingen	21	12	30	
	Neuburg	14	9	—	
	Ulm	$20^1/_2$	12	15	
23 mil					
Norimberga	Amberg	17	10	30	
	Ansbach	$11^1/_2$	7	45	
	Fürth	2	2	—	
8 mil					
Bamberg	Aschaffenburg	$40^1/_2$	24	15	
	Baireuth	$16^1/_2$	10	15	
	Brückenau	29	16	30	
	Coburg	12	8	—	
	Hanau	47	29	30	
	Kissingen	$21^1/_2$	12	45	
	Kitzingen	17	10	30	
	Marktbreit	19	11	30	
	Schweinfurth	$15^1/_2$	9	45	
	Seligenstadt	$44^1/_2$	27	15	
	Würzburg	$21^1/_2$	12	45	
$17^1/_2$ mili					
Hof	Asch	7	4	30	
	Gefell	4	3	—	
	Plauen	7	4	30	

Ausweis der Estaffetten-Course.

Von der Telegraphen-Station	Nach	Stundenzahl	Gebühr für eine Privat-Estaffette fl.	kr.	Bemerkungen
Salzburg	Berchtesgaden	6	3	7	Eine Meile gleich zwei Poststunden.
	Passau	38	19	6	
	Reichenhall	4½	2	21	
	Traunstein	9½	4	52	
19 Meilen					
München	Füssen	29½	16	45	
	Ingolstadt	21	12	30	
	Kreuth	17½	10	45	
	Landshut	18	11	.	
	Passau	49	26	39	
	Regensburg	34	19	.	
	Rosenheim	16	10	.	
	Starnberg	6½	4	15	
	Straubing	32½	18	15	
	Tegernsee	14½	9	15	
8½ Meilen					
Augsburg	Eichstädt	19½	11	45	
	Füssen per Kaufbeuern	27½	15	45	
	Füssen per Schongau	28	16	.	
	Ingolstadt	20	12	.	
	Kaufbeuern	16½	10	15	
	Kempten	25½	14	45	
	Lindau	43	23	20	
	Memmingen	21	12	30	
	Neuburg	14	9	.	
	Ulm	20½	12	15	
23 Meilen					
Nürnberg	Amberg	17	10	30	
	Ansbach	11½	7	45	
	Fürth	2	2	.	
8 Meilen					
Bamberg	Aschaffenburg	40½	24	15	
	Baireuth	16½	10	15	
	Brückenau	29	16	30	
	Coburg	12	8	.	
	Hanau	47	29	30	
	Kissingen	21½	12	45	
	Kitzingen	17	10	30	
	Marktbreit	19	11	30	
	Schweinfurth	15½	9	45	
	Seligenstadt	44½	27	15	
	Würzburg	21½	12	45	
18½ Meilen					
Hof	Asch	7	4	30	
	Gefell	4	3	.	
	Plauen	7	4	30	

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

[illegible]

147.

Rozporządzenie ministerstw handlu, przemysłu i budowli, [illegible] z dnia 22. Lutego 1858,

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XLIX.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 28. Kwietnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 23. Maja 1850.

147.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 25. Lutego 1850,

względem założenia giserń żelaznych i względem zakresu działalności władz przy nadaniu owych.

W wykonaniu Najwyższej rezolucyi z dnia 13. Października 1849, na mocy której „dokładniejsze odgraniczenie działalności ministerstwa handlu naprzeciw ministerstwa kultury krajowej i górnictwa względem zatrudnienia górniczego" rozporządzono, w zgodności tych obu ministerstw rozporządza się:

§. 1.

Co do założenia i prowadzenia giserń żelaznych (w piecach kupulowych, tygielowych i innych podobnych), które tylko jako pomocnicze albo do prowadzenia służące środki uprawnień fabrycznych lub przywilejów przemysłowych, użytemi być mają, te same przepisy zastosówane być mają, jakie w podobnym przypadku ważność mają przy innych giserniach metalowych (wyrobów ze złota, śrebra, miedzi, mosiądzu, białomiedzi (pakfongu), cynku, cyny i ołowiu).

§. 2.

W wątpliwości, czy gisernie żelazne uważane być mają za pomocnicze albo do prowadzenia służące środki uprawnień fabrycznych lub przywilejów przemysłowych, albo też za samoistne przedsiębiorstwa przemysłowe, rozstrzygnienie owym władzom w wzajemnem porozumieniu przysłuża, które takowe uprawnienia i przywileja, a względnie samoistne prowadzenie żelaznych giserń nadają.

§. 3.

Zresztą pozostają w zupełnej swej mocy dotychczasowe przepisy tak co do pozwolenia politycznych i górniczych zatrudnień przemysłowych, jak co do dotyczącej działalności władz właściwych.

§. 4.

Niniejsze rozporządzenie dotycze owych tylko okręgów uprawnienia do tych zatrudnień przemysłowych, w których górniczo-sądowy patent jurysdykcyjny z dnia 1. Listopada 1781 i montanistyczny dekret kamery nadwornej z dnia 4. Maja 1837, L. 2370, obwieszczono.

Bruck m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XLIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 28. April 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 23. Mai 1850.

147.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 25. Februar 1850,

in Betreff der Anlage von Eisengiessereien und des Wirkungskreises der Behörden bei deren Verleihung.

In Vollziehung der Allerhöchsten Entschliessung vom 13. October 1849, mit welcher „die schärfere Abgränzung des Wirkungskreises des Handelsministeriums gegenüber dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen in Beziehung auf Montangewerbe" verordnet wurde, wird in Uebereinstimmung dieser beiden Ministerien festgesetzt:

§. 1.

In Bezug auf die Anlage und den Betrieb von Eisengiessereien (in Cupol-, Tiegel- und ähnlichen Oefen), welche als Hilfs- oder Betriebsmittel von Fabriks-Befugnissen oder Industrie-Privilegien verwendet werden wollen, kommen dieselben Vorschriften in Anwendung, welche im gleichen Falle bei anderen Metall- (Gold-, Silber-, Kupfer-, Messing-, Packfong-, Zink-, Zinn- und Blei-) Giessereien massgebend sind.

§. 2.

Im Zweifel, ob Eisengiessereien als blosse Hilfs- oder Betriebsmittel von Fabriksbefugnissen oder Industrie-Privilegien oder ob sie als selbständige Gewerbs-Unternehmungen zu betrachten sind, steht die Entscheidung denjenigen Behörden im gegenseitigen Einvernehmen zu, welche derlei Befugnisse und Privilegien und beziehungsweise selbständige Eisen-Gusswerke verleihen.

§. 3.

Im Uebrigen bleiben die bisherigen Vorschriften über die Concessionirung politischer und Montan-Gewerbe, und über den einschlägigen Wirkungskreis der zuständigen Behörden in voller Kraft.

§. 4.

Gegenwärtige Anordnung ist nur für jene Gewerbsverleihungsbezirke massgebend, in welchen das berggerichtliche Jurisdictions-Patent vom 1. November 1781 und das montanistische Hofkammer-Decret vom 4. Mai 1837, Zahl 2370, kundgemacht wurden.

Bruck *m. p.*

148.

Rozrządzenie ministra handlu z dnia 9. Marca 1850,

którem się obwieszcza ustanowienie korpusu rotmanów i straży bezpieczeństwa dla portu i okrętowego stanowiska Tryestu, jako też zaprowadzenie taksy od wpływających do portu Tryestu okrętów tak cudzych jak krajowych.

Na uczyniony przez ministra handlu zgodnie z Rądą ministrów najpoddańszy wniosek raczył Najjaśniejszy Pan Najwyższą rezolucyą z dnia 3. Marca 1850 na ustanowienie korpusu rotmanów portowych (*piloti di porto*), i osobnej straży bezpieczeństwa (*guardia di porto*) dla portu i okrętowego stanowiska Tryestu zezwolić, a to, za zniesieniem dotychczas tam istniejącego instytutu majtków urzędu portowego, z tym dodatkiem, iż oba te ciała działalność swą z 1. Kwietnia t. r. rozpocząć mają.

Zarazem, aby ile możności osiągnąć nakładu, przez te oba zakłady podwyższonego, na skarb państwa spadającego, raczył Najjaśniejszy Pan na równoczesne zaprowadzenie taksy od okrętów do portu Tryestu wpływających tak cudzych jak krajowych zezwolić i względem dotyczącego wymiaru należytości zatwierdzić, że taksa ta wedle trzech stopni, a to:

od okrętów zawierających w sobie			31 — 150	beczek	po 1 kr.	od beczki
„	„	„	151 — 300	„	„ 2 „	„
„	„	„	301 i więcej	„	„ 3 „	„

dopóty pobieraną być ma, dopóki względy na finanse odstąpienia od tej należytości znowu nie dopuszczą.

Bruck m. p.

149.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 26. Marca 1850,

do c. k. jeneralnej dyrekcyi kommunikacyi,

względem z 1. Czerwca 1850 w działalność wstępujących postanowień o taksach portoryum listowego i o ściągnieniu tychże przez marki listowe.

W wykonaniu Najwyższej, na wniosek ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych wydanej rezolucyi z dnia 25. Września 1849, względem taks portoryum listowego i należytości pobocznych, tudzież względem użycia mark listowych z dniem 1. Czerwca 1850 wstąpić mają postanowienia następujące:

§. 1.

Taksa listowego.

Taksa listowego za jeden list pojedyńczy wynosi:

a) w samym okręgu urzędu oddawczego	. . . .	2 krajcary
b) przy odległości aż do 10 mil włącznie	. . . .	3 „
c) „ „ nad 10 do 20 „ „	. . . .	6 „
d) „ „ nad 20 „ „	. . . .	9 „

148.

Erlass des Handelsministers vom 9. März 1850,

womit die Errichtung eines Lootsen-Corps und einer Sicherheitswache für den Hafen und die Rhede von Triest und die Einführung einer Taxe von den in dem Hafen von Triest einlaufenden fremden und einheimischen Schiffen kundgemacht wird.

Seine Majestät haben über einen von dem Handelsminister mit Zustimmung des Ministerrathes erstatteten allerunterthänigsten Vortrag mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 3. März 1850 die Errichtung eines Corps von Hafenlootsen (piloti di porto), dann einer besonderen Sicherheitswache (guardia di porto) für den Hafen und die Rhede von Triest, gegen Einziehung des dort bisher bestandenen Institutes der Hafenamts-Matrosen, mit dem Beisatze zu bewilligen geruht, dass diese beiden Körper ihre Wirksamkeit mit 1. April d. J. zu beginnen haben.

Zugleich haben Seine Majestät, um die Bedeckung des durch jene beiden Anstalten für den Staatsschatz sich ergebenden Mehraufwandes nach Thunlichkeit zu erzielen, die Einführung einer Taxe von den in dem Hafen von Triest einlaufenden fremden und einheimischen Schiffen von demselben Zeitpuncte zu gestatten, und hinsichtlich des diessfälligen Gebühren-Ausmasses zu genehmigen geruht, dass diese Taxe nach drei Abstufungen, und zwar:

von Schiffen von 31—150 Tonnen mit 1 Kr. pr. Tonne
„ „ „ 151—300 „ „ 2 „ „ „
„ „ „ 301 und mehr „ „ 3 „ „ „

in solange einzuheben ist, als die Rücksichten für die Finanzen die Wiederauflassung dieser Gebühr nicht zulässig machen.

Bruck m. p.

149.

Erlass des Handelsministeriums vom 26. März 1850,

an die k. k. General-Direction der Communicationen,

betreffend die mit 1. Juni 1850 in Wirksamkeit tretenden Bestimmungen über die Briefporto-Taxen und die Einhebung derselben durch Brief-Marken.

In Vollzug der über Antrag des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten erlassenen Allerhöchsten Entschliessung vom 25. September 1849, haben in Betreff der Briefporto-Taxen und Nebengebühren, dann der Anwendung von Brief-Marken mit 1. Juni 1850 nachstehende Bestimmungen in Wirksamkeit zu treten:

§. 1.

Portotaxe.

Die Portotaxe für einen einfachen Brief beträgt:

a) im Bezirke des Aufgabepostamtes selbst . . . . . 2 Kreuzer
b) bei einer Entfernung bis 10 Meilen einschliesslich . 3 „
c) „ „ „ über 10 „ 20 „ „ . 6 „
d) „ „ Entfernung über 20 „ . . . . 9 „

§. 2.

List pojedyńczy.

Pod listem pojedyńczym rozumie się list, który jednego łóta nie przeważa.

§. 3.

Progressya taksy podług wagi.

Od listów wagi nad jeden do dwóch łótów włącznie pobierane będzie podwójne, nad dwa aż do trzech łótów potrójne i t. d. portoryum za list pojedyńczy.

§. 4.

Oznaczenie posełek, z listami zrównać się mających.

Co dla listów w ściślejszem słowa znaczeniu przepisano, to także i do wszystkich innych do przesełania w listowych pakietach stósownych przedmiotów, jako to: pism, druku, wzorów i t. p. stósować się winno.

§. 5.

Zniżenie taksy listowej.

Od posełek pod krzyżowem obwiązaniem, jeżeli takowe oprócz adresy, daty i podpisu nazwiska, nic pisanego nie zawierają, bez różnicy odległości tylko równomierna ustanowa po jednym krajcarze od łóta przy podaniu opłacona być ma.

Od próbek towarowych i od wzorów, które w ten sposób opatrzone na pocztę podają się, iż łatwo ukazuje się ograniczenie treści na takowe przedmioty, za każde dwa łóty wedle odległości pojedyńcza opłata listowa wypada.

Do tych posełek próbek towarowych i wzorów, aby wyż namienione zniżenie zastósowanem być miało, tylko pojedyńczy list dołączony być ma, który przy wymierzeniu taksy z próbką lub ze wzorem razem zważonym być ma. Posełki ostatniego rodzaju zresztą tylko do wagi 16 łótów włącznie za posełki listowe wedle powyższego postanowienia uważane będą.

§. 6.

Na powrót odsełane listy.

Za posełki pocztą listową na powrót odsełane, które adresatom doręczone być nie mogłynie, opłaca się żadnego osobnego portoryum.

§. 7.

Należytość za polecenie (rekomendacyą).

Posełki, które pod rekomendacyą (za recepisą podawczą) podają się, zupełnie muszą być frankowane, a należytość za rekomendacyą, i to za posełki do miejsc we własnym okręgu oddawczym (poczta miastowa) 3. krajcarami, a za wszystkie inne 6. krajcarami od jednej sztuki przez podawcę opłacana być ma.

§. 8.

Recepis powrotny (retour-recepis).

Jeżeliby przy podaniu odesłania retour-recepisu t. j. takiego recepisu żądano, który z podpisem odbierającego nazad przesłany i podawcy doręczony być ma, natenczas ten należącą się za to przy podaniu taksę listu pojedyńczego opłacić winien.

§. 2.

Einfacher Brief.

Ein einfacher Brief ist ein solcher, welcher Ein Loth nicht überwiegt.

§. 3.

Progression der Taxe nach dem Gewichte.

Für Briefe im Gewichte über Ein bis einschliesslich zwei Loth wird das Doppelte, über zwei bis drei Loth das Dreifache u. s. f. des Porto für einen einfachen Brief eingehoben.

§. 4.

Bezeichnung der, Briefen gleichzuhaltenden Sendungen.

Was von Briefen im engeren Sinne des Wortes gilt, hat auch von allen andern zur Versendung in den Briefpacketen geeigneten Gegenständen, als: Schriften, Druck, Mustern u. dgl. zu gelten.

§. 5.

Ermässigung der Portotaxe.

Für Kreuzbandsendungen, wenn solche ausser der Adresse, dem Datum und der Namensunterschrift, nichts Geschriebenes enthalten, ist ohne Unterschied der Entfernung nur der gleichmässige Satz von Einem Kreuzer für das Loth bei der Aufgabe zu entrichten.

Für Waarenproben und Muster, welche auf eine Art verwahrt aufgegeben werden, dass die Beschränkung des Inhaltes auf diese Gegenstände leicht ersichtlich ist, entfällt für je zwei Loth nach der Entfernung das einfache Briefporto.

Diesen Sendungen von Waarenproben und Mustern darf, wenn vorstehende Ermässigung zur Anwendung kommen soll, nur ein einfacher Brief angehängt werden, welcher bei der Ausmittlung der Taxe mit der Probe oder dem Muster zusammenzuwiegen ist. Die Sendungen der letztern Art werden übrigens nur bis zu einem Gewichte von 16 Loth einschliesslich als Briefpostsendungen nach der vorstehenden Bestimmung behandelt.

§. 6.

Zurückbeförderte Briefe.

Für die Zurückbeförderung der Briefpostsendungen, welche an die Adressaten nicht bestellt werden konnten, ist kein besonderes Porto zu entrichten.

§. 7.

Recommandations-Gebühr.

Sendungen, welche recommandirt (gegen Aufgabsrecepisse) aufgegeben werden, müssen ganz frankirt werden, und ist die Recommandations-Gebühr und zwar für Sendungen nach Orten im eigenen Bestellungsbezirke (Stadtpost) mit 3 Kreuzern, und für alle andern mit 6 Kreuzern pr. Stück von den Aufgebern zu erlegen.

§. 8.

Retour-Recepisse.

Wird bei der Aufgabe die Absendung eines Retour-Recepisses, d. i. eines solchen Recepisses begehrt, welches mit der Unterschrift des Empfängers zurücklangen und an den Aufgeber ausgefolgt werden soll, so hat dieser dafür bei der Aufgabe die gebührende Taxe wie für einen einfachen Brief zu entrichten.

§. 9.

Pisma wywiadowcze (kwestyjne).

Pisma wywiadowcze podlegają przedpłacie należącej się taksy za list pojedyńczy.

Wszelakoż żądać można bezpłatnego odesłania pisma wywiadowczego:

a) jeżeli podawca urzędowi pocztowemu list adresata do wglądnienia ukaże, wedle którego podana pod rekomendacyą posełka w takim czasie jeszcze nie nadeszła, w którymby mu takowa przy regularnym biegu poczty doręczoną być mogła, albo

b) jeżeliby zapłacony retourrecepis po upływie czasu potrzebnego jeszcze nie powrócił.

§. 10.

Należytość za doręczenie.

Za doręczenie posełek pocztą listową w owych miejscach pocztowych, gdzie nie ma przez rząd ustanowionych listonoszy, opłacić należy $^1/_2$ kr. mon. konw. od sztuki.

§. 11.

Półkowe (należytość za przechowanie w półkach).

Jeżeli posełki na żądanie adresata w pocztowym urzędzie oddawczym aż do odebrania tejże w osobnej półce przechowane będą, tedy półkowe po 1 kr. od sztuki opłacić należy.

§. 12.

Obowiązek frankowania.

Wszystkie w tutejszych krajach na pocztę podane, dla tutejszych krajów przeznaczone, posełki pocztą listową frankowane być muszą.

§. 13.

Frankowanie i rekomendowanie przez marki listowe.

To frankowanie, jako też opłacenie należytości za rekomendacyą przez użycie listowych mark dziać się ma.

§. 14.

Wartość mark listowych i sprzedaż tychże.

Marki takowe przygotowane są w ilościach wartości po 1, 2, 3, 6 i 9 krajcarów, i to:

1.	krajcarowe w	żółtej	barwie,
2.	„ „	czarnej	„
3.	„ „	jasno-czerwonej	„
6.	„ „	czerwono-brunatnej	„
9.	„ „	niebieskiej	„

Za złożeniem wartości można takowych po wszystkich c. k. urzędach pocztowych w dowolnej nabyć ilości.

Każdy urząd pocztowy, rozmaite miejscowości w użyciu mający, miejscowość przedawania mark przez przybicie napisu oznaczy.

§. 9.

Nachfrageschreiben (Quästionen).

Nachfrageschreiben unterliegen der Vorausbezahlung der gebührenden Taxe für einen einfachen Brief.

Eine gebührenfreie Absendung eines Nachfrageschreibens kann jedoch gefordert werden:

a) wenn der Aufgeber dem Postamte einen Brief des Adressaten zur Einsicht gibt, laut dessen demselben die recommandirt aufgegebene Sendung zu einer Zeit noch nicht zugekommen war, zu welcher sie bei regelmässigem Gange der Post an ihn bestellt seyn könnte, oder

b) wenn das bezahlte Retour-Recepisse nach Ablauf der erforderlichen Zeit noch nicht zurückgelangt ist.

§. 10.

Zustellungsgebühr.

Für die Zustellung der Briefpostsendungen in den Postorten, wo keine vom Staate aufgestellten Briefträger in Verwendung sind, ist ½ kr. C. M. pr. Stück zu entrichten.

§. 11.

Fachgebühr.

Werden die Sendungen auf Verlangen des Adressaten bei dem Postamte der Abgabe bis zur Abholung in einem besonderen Fache aufbewahrt, so ist eine Fachgebühr mit 1 kr. C. M. pr. Stück zu zahlen.

§. 12.

Verbindlichkeit zu frankiren.

Alle im Inlande aufgegebenen, für das Inland bestimmten Briefpostsendungen müssen rankirt werden.

§. 13.

Frankirung und Recommandirung durch Brief-Marken.

Diese Frankirung, so wie die Entrichtung der Recommandationsgebühr hat durch die Anwendung von Brief-Marken zu geschehen.

§. 14.

Werth der Brief-Marken und Verkauf derselben.

Solche Marken sind angefertigt zu den Werthsbeträgen von 1, 2, 3, 6 und 9 Kreuzern, und zwar:

von	1 kr.	in	gelber	Farbe,
„	2 „	„	schwarzer	„
„	3 „	„	hellrother	„
„	6 „	„	rothbrauner	„
„	9 „	„	blauer	„

Dieselben können gegen Erlag des Werthes bei allen k. k. Postämtern in beliebiger Quantität gekauft werden.

Jedes verschiedene Räumlichkeiten benützende Postamt wird das Marken-Verkaufs-Locale durch einen Anschlag bezeichnen.

Oprócz urzędów pocztowych tymczasowie nikomu nie dozwala się, trzymać do sprzedaży marki listowe.

§. 15.

Użycie mark.

Podawca posełki na pocztę listową na stronie adresy na górnym brzegu w środku jednę markę lub też takowych tyle, odwilżywszy lipką massę namazanej nią odwrotnej ich strony, trwale przylepić ma, ile potrzeba, aby wartością tychże wyrównać taryfową należytość frankowania, wypadającą tak wedle odległości jak wagi. Należytość za rekomendacyą opłaci podawca, przez przylepienie marki 6krajcarowej na stronie pieczęci listu.

§. 16.

Sposób podawania na pocztę.

Posełki w skrzynie listowe wrzucają się; jeżeliby zaś zarekomendowane być miały, tedy takowe postanowionym przy służbie pocztowej wręczone być mają, u których należytość za retour-recepis, gdyby go żądano, gotówką opłacona być ma.

§. 17.

Afiszowanie postanowień taryfy poczty listowej i spisów miejsc.

W każdym urzędzie pocztowym znajdują się do wglądnienia dla stron przybite postanowienia taryfy poczty listowej wraz z spisami miejsc, do własnego okręgu podawczego należących, jako też tych, które nie nad 10 mil, tudzież tych, które nad 10 do 20 mil włącznie oddalone są. Znaczniejsze urzędy pocztowe zaopatrzone są przeznaczonemi do sprzedania spisami miejsc.

§. 18.

Wyjątkowe przylepianie mark przez postanowionych przy służbie pocztowej.

W niepewnych przypadkach wolno stronom, u urzędów pocztowych o należytą taksę zapytać się, i kazać na posełki przylepić przez postanowionych przy urzędzie pocztowym potrzebne marki listowe za gotową ich wartości zapłatę.

§. 19.

Postępowanie z posełkami nienależycie frankowanemi.

Posełki, które w skrzyniach listowych albo bez mark albo niedostatecznemi do zupełnego frankowania markami opatrzone znajdują się, bez zatrzymania wprawdzie odsełane będą, jednakże brakująca ilość jako portoryum, a nadto wedle wagi listu pomnażająca się dopłata taksowa 3 kr. za pojedyńczy list od adresata pobieraną będzie. Jeżeli jaką posełkę poczty listowej, dla której zniżenie portoryum przyznano (§. 5.), bez marki lub niedostateczną marką listową opotrzoną, w zbieralnią listową wrzucono, tedy utraca takowa uwzględnienie zniżenia portoryum, i uważaną być ma za list wcale nie lub nienależycie frankowany.

Do rekomendacyi wcale się nie przyjmują posełki, nienależycie frankowane.

Ausser den Postämtern ist vorläufig Niemanden gestattet, Brief-Marken zum Verkaufe zu führen.

§. 15.

Verwendung der Marken.

Der Aufgeber einer Briefpostsendung hat auf deren Adress-Seite am obern Rande in der Mitte eine Marke, oder deren so viele mittelst Benetzung des auf ihrer Rückseite aufgetragenen Klebestoffes haltbar zu befestigen, als nöthig sind, um durch ihren Werth die nach Entfernung und Gewicht entfallende tarifmässige Franco-Gebühr auszugleichen. Die Recommandations-Gebühr hat der Aufgeber durch das Aufkleben einer Marke im Werthe von 6 kr. auf die Siegelseite des Briefes zu entrichten.

§. 16.

Art der Aufgabe.

Die Sendungen sind in die Briefkästen einzulegen, wenn sie aber recommandirt werden wollen, den Postbediensteten einzuhändigen, an welche die Gebühr für das allfällig gewünschte Retour-Recepisse bar zu bezahlen ist.

§. 17.

Affigirung der Bestimmungen über den Briefpost-Tarif und der Ortsverzeichnisse.

Bei jedem Postamte sind die Bestimmungen über den Briefpost-Tarif und die Verzeichnisse der Orte, welche in den eigenen Bestellungsbezirk gehören, sowie derjenigen, welche nicht über 10 Meilen, dann über 10 bis 20 Meilen einschliesslich entfernt sind, zur Einsicht der Parteien angeheftet.

Bei den bedeutenderen Postämtern sind die Ortsverzeichnisse gedruckt zum Verkaufe vorräthig.

§. 18.

Ausnahmsweises Aufkleben der Marken durch die Postbediensteten.

Für zweifelhafte Fälle bleibt es den Parteien freigestellt, bei den Postämtern um die richtige Taxe anzufragen, und die nöthigen Brief-Marken unter barer Bezahlung des Werthes derselben von den Postbediensteten auf die Sendungen kleben zu lassen.

§. 19.

Behandlung der nicht gehörig frankirten Sendungen.

Sendungen, welche sich ohne oder mit zur vollständigen Frankirung unzureichenden Marken in den Briefkästen vorfinden, werden zwar unaufgehalten abgefertigt, doch wird der fehlende Betrag als Porto und ausserdem eine nach dem Briefgewichte steigende Zutaxe von 3 kr. für den einfachen Brief von dem Adressaten eingehoben. Wenn eine Briefpostsendung, für welche die Ermässigung des Porto zugestanden ist (§. 5), ohne eine oder mit einer unzulänglichen Brief-Marke in den Briefsammlungskasten eingelegt worden ist, so verliert sie die Begünstigung der Porto-Ermässigung, und wird wie ein gar nicht oder unrichtig frankirter Brief behandelt.

Zur Recommandation werden Sendungen, welche nicht gehörig frankirt sind, gar nicht angenommen.

§. 20.

Wyjątek.

Wydania uwolnionych od portoryum władz i osób do adresatów, do portoryum zobowiązanych, należącą się tylko taksą bez dopłaty obłożone będą.

§. 21.

Postępowanie przeciw powtórnemu użyciu tych samych mark.

Urzędy pocztowe na markach posełek im podanych wyciskają częścią swój zwyczajny podawczy stępel pocztowy. Posełki z markami, znamię dawniejszego użycia na sobie noszącemi, za niefrankowane podane uważają się.

§. 22.

Sfałszowania.

Sfałszowanie mark tak się uważa jak sfałszowanie stępla papierowego.

§. 23.

Stosunki poczty listowej z cudzym krajem.

Względem stosunków poczty listowej z cudzym krajem co do taksy listowego portoryum i progressyi wagi zostają tymczasem w zastósowaniu dotyczące postanowienia dotychczasowe, i w tym względzie tymczasem tak frankowanie przez wypłatę w gotówce, jak wybór między frankowaniem i niefrankowaniem pozostawia się.

Należytość za rekomendacyą (§§. 13 i 15) także i od listów w cudzy kraj przylepianiem marki opłacona być ma.

Bruck m. p.

Taryfa portoryum listowego.

Od jednego listu i od innych do przesełek w pakietach listowych sposobnych przedmiotów	Odległość I. — Na przestrzeni mil w linii prostej włącznie do 10 — Należytość portoryum: złt. r.	kr.	II. nad 10 aż do 20 włącznie: złt. r.	kr.	III. nad 20: złt. r.	kr.
aż włącznie do 1 łóta	—	3	—	6	—	9
nad 1 łot „ „ 2 łótów	—	6	—	12	—	18
„ 2 łóty „ „ 3 „	—	9	—	18	—	27
„ 3 „ „ „ 4 „	—	12	—	24	—	36
„ 4 „ „ „ 5 „	—	15	—	30	—	45
„ 5 „ „ „ 6 „	—	18	—	36	—	54
„ 6 „ „ „ 7 „	—	21	—	42	1	3
„ 7 „ „ „ 8 „	—	24	—	48	1	12
„ 8 „ „ „ 9 „	—	27	—	54	1	21
„ 9 „ „ „ 10 „	—	30	1	—	1	30
„ 10 „ „ „ 11 „	—	33	1	6	1	39
„ 11 „ „ „ 12 „	—	36	1	12	1	48
„ 12 „ „ „ 13 „	—	39	1	18	1	57
„ 13 „ „ „ 14 „	—	42	1	24	2	6
„ 14 „ „ „ 15 „	—	45	1	30	2	15
„ 15 „ „ „ 16 „	—	58	1	36	2	24
i tak dalej.						

§. 20.

Ausnahme.

Erlässe portofreier Behörden und Personen an portopflichtige Adressaten werden nur mit der gebührenden Taxe ohne Zuschlag belegt.

§. 21.

Vorgang gegen wiederholte Verwendung der nämlichen Marken.

Die Postämter drucken auf die Marken der bei ihnen aufgegebenen Sendungen theilweise ihren gewöhnlichen Aufgabs-Poststämpel. Sendungen mit Marken, welche ein Merkmal früheren Gebrauches an sich tragen, werden als unfrankirt aufgegebene behandelt.

§. 22.

Verfälschungen.

Eine Verfälschung der Marken wird jener des Papierstämpels gleichgehalten.

§. 23.

Briefpostverkehr mit dem Auslande.

Hinsichtlich des Briefpostverkehrs mit dem Auslande bleiben in Betreff der Portotaxe und der Gewichts-Progression vorläufig die bisherigen bezüglichen Bestimmungen in Anwendung, und es wird in dieser Hinsicht einstweilen sowohl die Frankirung durch Barzahlung, als die Wahl zwischen der Frankirung und Nichtfrankirung beibehalten.

Die Recommandationsgebühr (§§. 13 und 15) ist aber auch für Briefe in das Ausland durch das Aufkleben einer Marke zu entrichten.

Bruck *m. p.*

Briefporto - Tarif.

Für einen Brief und für alle andere zur Versendung in den Briefpacketen geeigneten Gegenstände	Distanz I. — Auf eine Entfernung von Meilen in gerader Linie: bis einschliesslich 10		Distanz II. — über 10 bis einschliesslich 20		Distanz III. — über 20	
	Porto-Gebühr fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
bis einschliesslich 1 Loth	—	3	—	6	—	9
über 1 Loth „ „ 2 „	—	6	—	12	—	18
„ 2 „ „ „ 3 „	—	9	—	18	—	27
„ 3 „ „ „ 4 „	—	12	—	24	—	36
„ 4 „ „ „ 5 „	—	15	—	30	—	45
„ 5 „ „ „ 6 „	—	18	—	36	—	54
„ 6 „ „ „ 7 „	—	21	—	42	1	3
„ 7 „ „ „ 8 „	—	24	—	48	1	12
„ 8 „ „ „ 9 „	—	27	—	54	1	21
„ 9 „ „ „ 10 „	—	30	1	—	1	30
„ 10 „ „ „ 11 „	—	33	1	6	1	39
„ 11 „ „ „ 12 „	—	36	1	12	1	48
„ 12 „ „ „ 13 „	—	39	1	18	1	57
„ 13 „ „ „ 14 „	—	42	1	24	2	6
„ 14 „ „ „ 15 „	—	45	1	30	2	15
„ 15 „ „ „ 16 „	—	48	1	36	2	24
und so weiter.						

150.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 11. Kwietnia 1850,

do rektoratów uniwersytetów w Peszcie, Padwie i Pawii,

którem postanowienia ministeryalnego rozrządzenia z dnia 19. Lutego 1850 o międzyczasach między ścisłemi do osiągnienia doktoratu egzaminami także i na te wszechnice rozciągają się.

Aby warunki co do ścisłych egzaminów do osiągnienia doktorskiego stopnia na uniwersytetach w Peszcie, Padwie i Pawii jednostajnie z innemi wszechnicami austryackiemi uregulować, rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 19. Lutego 1850, rozporządzające:

iż między pojedyńczemi rygorozami międzyczas trzechmiesięczny za regułę służyć ma że, atoli jednak kollegiom profesorskim pozwolono, po wglądnieniu w protokół, względem ścisłych egzaminów doktorskich prowadzony, i z dostatecznem rozważeniem wyjątków od tejże onym kandydatom dozwolić, którzy przy odbytym ostatnim ścisłym egzaminie jednogłośnie approbowani zostali;

także i na wszechnice w Peszcie, Padwie i Pawii z tym dodatkowem oświadczeniem rozciąga się, iż decycya, w tym względzie ciałom naukowym przystojąca, na tych trzech wszechnicach aż do nowej stanowczej organizacyi władz akademickich od dyrektora spólnie z ciałem naukowem fakultetu dotyczącego pochodzić będzie miała.

Thun m. p.

151.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 15. Kwietnia 1850,

którem ustanawiają się, zgodnie z ministerstwem spraw wewnętrznych, zmiany postanowień dekretu nadwornej kancelaryi z dnia 31. Sierpnia 1844, L. 37871 *) i ministeryalnego dekretu z dnia 14. Lipca 1848, liczby 1456—246, względem grubości blachy kotłów parowych.

Ministerstwo handlu, przemysłu i budowli publicznych widzi się spowodowanem, zgodnie z ministerstwem spraw wewnętrznych, w postanowieniach dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 31. Sierpnia 1844, L. 37871, i dekretu ministeryalnego z dnia 14. Lipca 1848, L. 1456—246, względem grubości blachy zarządzić zmiany następujące:

Grubość blachy żelaznych cylindrycznych kotłów lokomotywowych, które wedle zwykłego dotychczas sposobu konstrukcyi z dobrej blachy żelaznej bez wady sporządzane bywają, i przy których średnica między 36 a 48 wiedeńskiemi calami, dalej najwyższa istotna pary sprężystość między $5^1/_2$ i 8 atmosferami włącznie leży, na przyszłość o 1.37 linii mniej wynosić może niżeli grubość, jaka wedle wyż wspomnianych obu dekretów dotychczas zachowaną być musiała.

Odtąd więc do oznaczenia grubości blachy na rzeczone kotły służyć ma tabela następująca, gdy zaś przy wszystkich innych kotłach parowych dotychczasowe postanowienia w mocy zostają.

---

*) Ob. go w zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń tom 72 Nr. 114.

150.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 11. April 1850,

an die Rectorate der Universitäten zu Pesth, Padua und Pavia,

wodurch die Bestimmungen des Ministerial-Erlasses vom 19. Februar 1850 über die Zwischenräume zwischen den strengen Doctoratsprüfungen auch auf diese Universitäten ausgedehnt werden.

Um die Modalitäten der strengen Prüfungen zur Erlangung des Doctorgrades auf den Universitäten von Pesth, Padua und Pavia gleichförmig mit den anderen Hochschulen Oesterreichs zu regeln, wird der Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 19. Februar 1850, welcher anordnet:

dass zwischen den einzelnen Rigorosen ein Intervall von drei Monaten als Regel zu gelten habe, dass jedoch den Professoren-Collegien eingeräumt sei, nach gewonnener Einsicht in das über die strengen Doctoratsprüfungen geführte Protokoll und mit reiflicher Erwägung Ausnahmen hievon denjenigen Candidaten zuzugestehen, welche bei der von ihnen zuletzt abgelegten strengen Prüfung mit Stimmeneinhelligkeit approbirt worden sind;

auch auf die Universitäten Pesth, Padua und Pavia mit dem Beisatze ausgedehnt, dass das sonst den Lehrkörpern zustehende Erkenntniss an diesen drei Universitäten bis zur neuen definitiven Organisirung der akademischen Behörden von dem Director gemeinschaftlich mit dem Lehrkörper der betreffenden Facultät auszugehen haben wird.

Thun *m. p.*

151.

Erlass des Handelsministeriums vom 15. April 1850,

womit im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern Aenderungen der Bestimmungen des Hofkanzlei-Decretes vom 31. August 1844, Zahl 37871 *) und des Ministerial-Decretes vom 14. Juli 1848, Zahl 1456-246, hinsichtlich der Blechdicke der Dampfkessel, festgesetzt werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten findet im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern in den Bestimmungen des Hofkanzlei-Decretes vom 31. August 1844, Zahl 37871, und des Ministerial-Decretes vom 14. Juli 1848, Zahl 1456-246, hinsichtlich der Blechdicke der Dampfkessel, nachstehende Aenderung eintreten zu lassen:

Die Blechdicke der eisernen cylindrischen Locomotiv-Kessel, welche nach der bisher üblichen Constructionsart aus gutem Eisenblech untadelhaft hergestellt werden, und bei welchen der Durchmesser zwischen den Gränzen von 36 und 48 Wiener Zollen, dann die höchste effective Dampfspannung zwischen jenen von $5\frac{1}{2}$ und 8 Atmosphären diese Gränzen mit inbegriffen liegt, kann in Zukunft um 1·37 Linien schwächer gehalten werden als diejenige Dicke, welche nach den beiden vorgenannten Decreten bisher beobachtet werden musste.

Es dient daher von nun an zur Bestimmung der Blechdicke für die bezeichneten Kessel nachstehende Tabelle, während bei allen andern Dampfkesseln die bisherigen Bestimmungen in Kraft bleiben.

**) Siehe dasselbe in der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen 72. Band Nr. 114.*

Tabela grubości blachy na żelazne cylindryczne kotły lokomotywowe.

Średnica kotła w calach wiedeńskich	Najwyższa istotna sprężystość parowa w kotle podług atmosfer.			
	$5^1/_2$	6	7	8
	Grubość blachy w calach wiedeńskich.			
36	3.50	3.89	4.67	5.44
38	3.69	4.10	4.93	5.75
40	3.89	4.32	5.18	6.05
42	4.08	4.54	5.44	6.35
44	4.28	4.75	5.70	—
46	4.47	4.97	5.96	—
48	4.67	5.18	6.22	—

W tej tabeli pod istotną pary sprężystością rozumie się różnica między bezwzględną sprężystością pary w kotle a zewnętrznem ciśnieniem powietrzokręgu, powietrzokrąg zaś rachowanym być ma po $12^3/_4$ funtów wiedeńskich na jeden kwadratowy cal wiedeński.

Bruck m. p.

152.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 16. Kwietnia 1850,

moc mające dla niższej Austryi, wyższej Austryi, Morawii, Szląska, Czech, Tyrolu, Styryi, Karyntyi Krainy, Galicyi, Solnogrodu, Tryestu i Pobrzeża, Dalmacyi i Bukowiny,

względem nakładu i sprzedaży szkolnych książek dla gimnazyów i szkół realnych.

Najwyższą uchwałą z dnia 15. Marca r. b. raczył Najjaśniejszy Pan postanowić, ażeby przysłużający dotychczas funduszowi naukowemu wyłączny przywilej drukowania książek gimnazyalnych i handlu niemi zniesionym został, zatwierdziwszy oraz najłaskawiej wnioski następujące:

Po pierwsze. Nakład i sprzedaż szkolnych książek gimnazyalnych odtąd jest przedmiotem powszechnego handlu książkowego; atoliż zwraca się zarazem uwagę nakładców na to, że książki na tej drodze wydawane, aby weszły w użycie w publicznych gimnazyach, ministeryalnej approbacyi potrzebują, która nie tylko od wnętrznej wartości książki, lecz też i od tej okoliczności zależeć będzie, żeby książka za stosunkowo mierną cenę, i w każdem miejscu gimnazyalnem za pewną cenę sklepową, kupną była. Dalej oni na to bacznymi być mają, iż na przyszłość jednocześnie kilka approbowanych książek naukowych tego samego przedmiotu naukowego po różnych gimnazyach w używaniu być może, tak iż przypuszczenie jednej nie wyłącza przypuszczenia innych książek.

Tabelle der Blechdicke für eiserne cylindrische Locomotiv-Kessel.

Kessel-Durchmesser in Wiener Zollen	Höchste effective Dampfspannung im Kessel in Atmosphären.			
	$5^1/_2$	6	7	8
	Blechdicke in Wiener Linien			
36	3.50	3.89	4.67	5.44
38	3.69	4.10	4.93	5.75
40	3.89	4.32	5.18	6.05
42	4.08	4.54	5.44	6.35
44	4.28	4.75	5.70	—
46	4.47	4.97	5.96	—
48	4.67	5.18	6.22	—

In dieser Tabelle wird unter der effectiven Dampfspannung der Unterschied zwischen der absoluten Spannung des Dampfes im Kessel und dem äusseren Drucke der Atmosphäre verstanden, und eine Atmosphäre ist zu $12^3/_4$ Wiener Pfunden auf den Wiener Quadrat-Zoll gerechnet.

Bruck *m. p.*

152.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 16. April 1850,

wirksam für Nieder-Oesterreich, Ober-Oesterreich, Mähren, Schlesien, Böhmen, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain, Galizien, Salzburg, Triest und Küstenland, Dalmatien und die Bucowina,

in Betreff des Verlages und Verkaufes von Schulbüchern für Gymnasien und Realschulen.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 15. März l. J. anzuordnen geruht, dass das bisher dem Studienfonde zustehende ausschliessende Privilegium der Drucklegung von Gymnasialschulbüchern und des Handels mit denselben aufgehoben werde, und in dieser Beziehung folgende Anträge allergnädigst genehmigt.

Erstens. Der Verlag und der Verschleiss der Gymnasial-Schulbücher ist von nun an ein Gegenstand des allgemeinen Buchhandels; es werden aber die Verleger darauf aufmerksam gemacht, dass die auf diesem Wege erschienenen Bücher, um in den öffentlichen Gymnasien in Anwendung zu kommen, der Approbation des Ministeriums bedürfen, welche nicht bloss von dem innern Werthe des Buches, sondern auch von dem Umstande abhängen wird, dass dasselbe zu einem verhältnissmässig billigen Preise, und dass es an jedem Gymnasialorte zu dem bestimmten Ladenpreise käuflich sei. Ferner werden sie darauf aufmerksam gemacht, dass künftig gleichzeitig mehrere approbirte Lehrbücher für den nämlichen Lehrgegenstand an verschiedenen Gymnasien in Gebrauch seyn können, so dass die Zulassung des einen die Zulassung anderer nicht ausschliesst.

Po drugie. Dla ułatwienia nakładu ministeryum wyznań i oświecenia przedłożone sobie przez księgarzy lub autorów rękopisy na takowe przedmioty naukowe, dla których jeszcze brakuje odpowiednej książki naukowej, także jeszcze przed drukiem rozpoznaniu podda, i takowym pod wyż namienionemi warunkami approbacyą udzieli. Inne książki naukowe na przedmioty naukowe, dla których już jedna lub więcej approbowanych książek naukowych znajdują się, dopiero po wydrukowaniu tychże w razie ich użyteczności, a to z reguły na przedstawienie gimnazyalnych ciał nauczycielskich, do użycia naukowego przypuszczone być mogą.

Po trzecie. W przypadkach, gdzie tą drogą dla pojedyńczych przedmiotów naukowych żadnych nie można osiągnąć stosownych książek naukowych, albo nie dość prędko, albo nie o mierne ceny, albo gdzie przedajność tychże nie we wszystkich miejscach gimnazyalnych uskutecznioną być może, zastrzega sobie rząd, spowodować ułożenie książek naukowych i je albo na drodze prywatnych drukarni, albo przez swe własne organa drukować, a wydrukowane, albo drogą powszechnego handlu książkowego, albo przez administracyą sprzedaży książek szkolnych sprzedawać kazać. Lecz też i obok tych książek na przyszłość także inne, przez prywatnych wydane, jeżeli wyszczególnione warunki wypełniają, w publicznych szkołach używane być, a nawet, jeżeli celniejszemi są, przed onemi pierwszeństwo mieć mogą.

Po czwarte. Zasady te także i na książki, dla zupełnych tak niższych jak wyższych szkół realnych potrzebne, zastósowane być mają, nie zaś na książki naukowe dla szkół ludowych i dla niższych szkół realnych dwuklasowych, na miejsce czwartej klasy szkół głównych wstępujących, dla których tymczasowie jeszcze utrzymuje się przywilej administracyi sprzedaży książek szkolnych.

Niniejsze rozporządzenie w działalność wstępuje we wszystkich krajach koronnych monarchii, wyjąwszy Węgry i kraje dawniej z niemi połączone, c. k. Pogranicze wojskowe, i królestwo Lombardzko-Weneckie.

Thun m. p.

153.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 24. Kwietnia 1850,

którem obwieszcza się ustanowienie dyrekcyi prowadzenia północnej żelaznej kolei rządowej wraz z tem postanowieniem, że począwszy od 1. Maja 1850, prowadzenie tej kolei żelaznej we własny zarząd państwa przechodzi.

Z 1. Maja 1850 wydzierżawione dotychczas prowadzenie północnej kolei żelaznej we własny zarząd państwa przechodzi. Do sprawowania zachodzących tu interesów ustanawia się prowizorycznie c. k. dyrekcya prowadzenia północnej kolei żelaznej z siedliskiem w Pradze i pod bezpośrednią podrzędnością pod c. k. jeneralną dyrekcyą komunikacyi, na wyż rzeczonym dniu w działalność wstępującą.

Bruck m. p.

Zweitens. Zur Erleichterung des Verlages wird das Ministerium des Cultus und Unterrichts von Buchhändlern oder Verfassern ihm vorgelegte Manuscripte über solche Lehrgegenstände, für welche ein passendes Lehrbuch noch fehlt, auch schon vor der Drucklegung einer Prüfung unterziehen, und denselben unter den oben bezeichneten Bedingungen die Approbation ertheilen. Andere Schulbücher über Lehrgegenstände, für welche bereits ein oder mehrere approbirte Lehrbücher vorhanden sind, können erst nach ihrer Drucklegung im Falle ihrer Brauchbarkeit, und zwar in der Regel über Antrag der Gymnasial-Lehrkörper, zum Unterrichtsgebrauche zugelassen werden.

Drittens. Für Fälle, wo durch diesen Vorgang für einzelne Lehrgegenstände keine passenden Lehrbücher oder nicht schnell genug, oder nicht zu einem billigen Preise erzielt werden können, oder die Verkäuflichkeit derselben nicht an allen Gymnasialorten zu Stande gebracht werden kann, behält es sich die Regierung vor, selbst die Abfassung von Schulbüchern zu veranlassen und sie entweder im Wege von Privatdruckereien, oder durch ihre eigenen Organe drucken, die gedruckten aber entweder durch den allgemeinen Buchhandel oder durch die Schulbücher-Verschleiss-Administration verschleissen zu lassen. Aber auch neben diesen Büchern können künftig andere, von Privaten erzeugte, in den öffentlichen Schulen Anwendung finden, wenn sie die aufgestellten Bedingungen erfüllen, sie können auch, wenn sie vorzüglicher sind, den ersteren vorgezogen werden.

Viertens. Diese Grundsätze finden auch auf die für vollständige Unter- oder Ober-Realschulen nöthigen Bücher Anwendung, nicht aber auf die Schulbücher für Volksschulen und für die an die Stelle der vierten Classen der Hauptschulen tretenden Unter-Realschulen von zwei Classen, für welche das Privilegium der Schulbücher-Verschleiss-Administration einstweilen noch aufrecht erhalten wird.

Gegenwärtige Verordnung tritt für alle Kronländer der Monarchie in Wirksamkeit mit Ausnahme von Ungarn und den früher damit verbundenen Ländern, der k. k. Militärgränze, dem Königreiche Lombardie und Venedig.

Thun m. p.

153.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 24. April 1850,

womit die Errichtung der Betriebs-Direction der nördlichen Staats-Eisenbahn mit der Bestimmung kundgemacht wird, dass vom 1. Mai 1850 angefangen, der Betrieb dieser Eisenbahn in eigene Verwaltung des Staates übergehe.

Mit 1. Mai 1850 geht der bisher verpachtete Betrieb der nördlichen Staats-Eisenbahn in die eigene Verwaltung des Staates über. Zur Besorgung der diessfälligen Geschäfte wird die k. k. Betriebs-Direction der nördlichen Staats-Eisenbahn, mit dem Sitze zu Prag und in unmittelbarer Unterordnung unter die k. k. General-Direction der Communicationen, provisorisch errichtet, welche am oben erwähnten Tage in Wirksamkeit tritt.

Bruck m. p.

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część [illegible].

Wydana i rozesłana [illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część L.

wydana i rozesłana: 1. Maja 1850.

154.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 10. Kwietnia 1850,

do panów namiestników w Austryi poniżej Ensu, Austryi powyżej Ensu, Solnogrodzie, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Kranie, Tryeście i Pobrzeżu, Czechach, Morawii, Szląsku, do pana szefa krajowego w Galicyi, do pana starosty obwodowego na Bukowinie i do pana rządcy prezydyalnego krajowego w Dalmacyi, tudzież do pana przełożonego c. k. gubernialnej komisyi w Krakowie,

którem istniejące przepisy względem nabycia i utraty stypendyów i uwolnień od opłat szkolnych uczniów gimnazyalnych w zgodność się wprowadzają z nowym sposobem co do klasyfikowania postępu uczniów.

W skutek zapytania ze strony dyrekcyi pewnego gimnazyum i chcąc uczniom gimnazyalnym w peryodzie przejścia do nowych urządzeń szkolnych dopuszczalnego uwzględnienia użyczyć, rozporządza się, że po wszystkich owych gimnazyach, gdzie w pierwszem półroczu bieżącego roku szkolnego §§fy 75. i 76. drukowanego projektu organizacyi zastósowanemi zostały, takowym uczniom, którzy trzecią ogólną klasę w postępach otrzymali, w drugiem półroczu dobrodziejstwo przysłużającego jakiego użycia stypendyum lub uwolnienia od opłacenia opłaty szkolnej, na wszelki przypadek, takowym zaś, którzy drugą ogólną klasę w postępach otrzymali, w tym razie odebrać należy; jeżeliby ich postępy w przedostatniem półroczu nie zupełnie dobre były. Jeżeli zaś w przedostatniem półroczu zupełnie dobre klasy w postępach otrzymali, natenczas o dalsze zatrzymanie dotychczas używanego dobrodziejstwa u namiestnika lub szefa krajowego upraszać mogą, w celu czego podać mają prożbę, przez ciało nauczycielskie zakonkomitować się mającą.

Dalej ci uczniowie gimnazyów rzeczonej kategoryi, którzy w pierwszem półroczu choćby tylko pierwszą klasę jako ogólną klasę w postępach otrzymali, w drugiem półroczu bieżącego roko szkolnego o udzielenie stypendyum lub uwolnienie od opłaty szkolnej upraszać mogą.

Thun m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

L. Stück.

Ausgegeben und versendet am 1. Mai 1850.

154.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 10. April 1850,

an die Herren Statthalter von Oesterreich unter der Enns, Oesterreich ob der Enns, Salzburg, Tirol, Steiermark, Krain, Kärnthen, Triest und Küstenland, Böhmen, Mähren, Schlesien, an den Landeschef von Galizien, den Herrn Kreishauptmann in der Bucowina und an den Herrn Landespräsidiums-Verweser in Dalmatien, dann an den Herrn Vorsteher der k. k. Gubernial-Commission in Krakau;

wodurch die bestehenden Vorschriften über Erwerb und Verlust von Stipendien und Schulgeldbefreiungen der Gymnasialschüler in Einklang gebracht werden mit der neuen Art, den Fortgang der Schüler zu classificiren.

In Folge der Anfrage der Direction eines Gymnasiums und um den Gymnasial-Schülern in der Periode des Ueberganges zu den neuen Schuleinrichtungen die zulässige Schonung angedeihen zu lassen, wird angeordnet, dass an allen denjenigen Gymnasien, wo im ersten Semester des laufenden Schuljahres die §§. 75 und 76 des gedruckten Organisations-Entwurfes in Anwendung gebracht worden sind, solchen Schülern, welche die dritte allgemeine Fortgangsclasse erhalten haben, im zweiten Semester die Wohlthat des allfälligen Genusses eines Stipendiums oder der Befreiung von der Entrichtung des Schulgeldes, in jedem Falle solchen aber, welche die zweite allgemeine Fortgangsclasse erhalten haben, in dem Falle zu entziehen ist, wenn ihr Fortgang im vorletzten Semester nicht durchgängig gut war. Haben sie dagegen im vorletzten Semester durchgängig gute Fortgangsclassen erhalten, so können sie um die fernere Belassung der bisher genossenen Wohlthat bei dem Statthalter oder Landeschef einschreiten, zu welchem Behufe sie ein vom Lehrkörper einzubegleitendes Gesuch einzureichen haben. Ferner können diejenigen Schüler von Gymnasien der gedachten Kategorie, welche im ersten Semester auch nur die erste Classe als allgemeine Fortgangsclasse erhalten haben, im zweiten Semester des laufenden Schuljahres die Verleihung eines Stipendiums oder die Befreiung von der Entrichtung des Schulgeldes ansprechen.

Thun *m. p.*

155.

Rozporządzenie ministerstwa wojny z dnia 15. Kwietnia 1850,

którem się najwyższa rezolucya Najjaśniejszego Pana obwieszcza, na mocy której siedlisko c. k. nadkomendy marynarskiej do Tryestu przenosi się.

Najwyższą uchwałą z dnia 12. tego miesiąca raczył Najjaśniejszy Pan postanowić, że siedlisko c. k. marynarskiej nadkomendy z wszystkiemi ją tworzącemi i uzupełniającemi władzami nadal w Tryeście być ma.

Degenfeld m. p.

156.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 18. Kwietnia 1850,

moc mające dla wszystkich owych krajów koronnych, dla których najwyższy patent z dnia 4. Marca 1849 wydanym został,

którem się ustanawia stosunek kościoła katolickiego do władzy państwa.

W wykonaniu praw §fem 2. patentu z dnia 4. Marca 1849. katolickiemu kościołowi zagwarantowanych, uchwalam na wniosek Mego ministra wyznań i oświecenia i za doradą Mej Rady ministrów, dla wszystkich krajów koronnych Mego państwa, dla których rzeczony patent wydanym został, postanowienia następujące:

§. 1.

Tak biskupom, jak też i im podwładnym wiernym do woli zostawia się, w sprawach duchownych udawać się do papieża, i odbierać rozstrzygnienia jako i rozporządzenia papieża bez zobowiązania do zasięgnienia poprzedniego zezwolenia władz świeckich.

§. 2.

Katolickim biskupom wolno jest, w przedmiotach swej władzy urzędowej, i w obrębach tejże wydawać do swojego dochowieństwa i gmin swych napomnienia i rozporządzenia bez poprzedniego ku temu zezwolenia władzy państwa; atoliż winni są odpisy swych rozrządzeń, o ileby takowe zewnętrzne za sobą pociągały skutki, lub publicznie obwieszczane być miały, jednocześnie zakomunikować tym władzom rządowym, w których obwodzie obwieszczenie lub zastósowanie nastąpić ma.

§. 3.

Rozporządzenia, przez które przeszkodzoną była dotąd władza kościelna wyznaczać kary kościelne, na obywatelskie prawa wcale nie oddziaływające, tracą moc obowiązującą.

§. 4.

Władzy duchownej przysługa prawo suspendowania lub złożenia z urzędu oraz skazania na utratę dochodów, z urzędem połączonych, wedle formy, prawem kościelnem przepisanej, tych, którzy nie piastują urzędów kościelnych stósownie do obowiązków na się przyjętych.

§. 5.

Do przeprowadzenia wyroku, spółdziałalność władz rządowych wezwaną być może, jeżeli takowym przez udzielenie śledczych aktów wykazanym będzie stosowny do porządku tok władzy duchownej.

155.

Verordnung des Kriegsministeriums vom 18. April 1850,

womit die Allerhöchste Entschliessung Seiner Majestät kundgemacht wird, worna ch der Sitz des k. k. Marine-Ober-Commando nach Triest verlegt wurde.

Mit Allerhöchster Entschliessung vom 12. dieses Monats haben Seine Majestät zu bestimmen geruht, dass der Sitz des k. k. Marine-Ober-Commando mit allen dasselbe bildenden und ergänzenden Behörden fortan in Triest seyn soll.

Degenfeld m. p.

156.

Kaiserliche Verordnung vom 18. April 1850,

wirksam für alle jene Kronländer, für welche das Allerhöchste Patent vom 4. März 1849 erflossen ist,

mit welcher das Verhältniss der katholischen Kirche zur Staatsgewalt festgestellt wird.

Zum Vollzug der durch §. 2 des Patentes vom 4. März 1849 der katholischen Kirche verbürgten Rechte genehmige Ich über Antrag Meines Ministers des Cultus und Unterrichts und auf Einrathen Meines Ministerrathes für alle Kronländer Meines Reiches, für welche jenes Patent erflossen ist, nachstehende Bestimmungen:

§. 1.

Sowohl den Bischöfen, als den ihnen unterstehenden Gläubigen steht es frei, sich in geistlichen Angelegenheiten an den Papst zu wenden, und die Entscheidungen und Anordnungen des Papstes zu empfangen, ohne dabei an eine vorläufige Zustimmung der weltlichen Behörden gebunden zu seyn.

§. 2.

Den katholischen Bischöfen steht es frei, über Gegenstände ihrer Amtsgewalt und innerhalb der Gränzen derselben an ihren Clerus und ihre Gemeinden ohne vorläufige Genehmigung der Staatsbehörde Ermahnungen und Anordnungen zu erlassen; sie haben jedoch von ihren Erlässen in soferne sie äussere Wirkungen nach sich ziehen, oder öffentlich kundgemacht werden sollen, gleichzeitig den Regierungsbehörden, in deren Bereich die Kundmachung erfolgen, oder die Anwendung geschehen soll, Abschriften mitzutheilen.

§. 3.

Die Verordnungen, durch welche die Kirchengewalt bisher gehindert war, Kirchenstrafen, die auf bürgerliche Rechte keine Rückwirkung üben, zu verhängen, werden ausser Kraft gesetzt.

§. 4.

Der geistlichen Gewalt steht das Recht zu, Jene, welche die Kirchenämter nicht der übernommenen Verpflichtung gemäss verwalten, in der durch das Kirchengesetz bestimmten Form zu suspendiren oder abzusetzen, und sie der mit dem Amte verbundenen Einkünfte verlustig zu erklären.

§. 5.

Zur Durchführung des Erkenntnisses kann die Mitwirkung der Staatsbehörden in Anspruch genommen werden, wenn denselben der ordnungsmässige Vorgang der geistlichen Behörde durch Mittheilung der Untersuchungsacten nachgewiesen wird.

§. 6.

Do przeprowadzenia niniejszych postanowień Mój minister wyznań i oświecenia otrzymał zlecenie.

Franciszek Józef m. p.

Thun m. p.

157.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 23. Kwietnia 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, dla których najwyższy patent z dnia 4. Marca 1849. wydanym został,

którem się stosunki kościoła katolickiego do nauki publicznej bliżej ustanawiają.

Z uwagi na §§fy 2. 3. i 4. patentu z dnia 4. Marca 1849., uchwalam na wniosek Mego ministra wyznań i oświecenia i za doradą Mej Rady ministrów, dla wszystkich krajów koronnych, dla których wspomniany patent wydanym został, postanowienia następujące:

§. 1.

Nikt nie może po niższych lub wyższych publicznych zakładach naukowych działać jako nauczyciel religii lub profesor teologii, nie będąc ku temu przez biskupa upoważnionym, w którego diecezyi się zakład znajduje.

§. 2.

Biskup udzielone komu upoważnienie każdego czasu znowu odjąć może; samo jednakże odjęcie tego upoważnienia nie pozbawia nauczyciela, przez rząd ustanowionego, ustawami mu przyznanego prawa do pensyi spoczynku.

§. 3.

Do rządu należeć będzie mężów, którzy od biskupa upoważnienie do odczytów teologii otrzymali, po teologickich fakultetach profesorami mianować, lub ich jako prywatnych docentów przypuszczać, którzy swój urząd wedle akademickich ustaw sprawują.

§. 4.

Biskupowi do woli zostawia się dla swych alumnów odczyty, na które na wszechnicy uczęszczać mają, tudzież kolejną tychże następność przepisywać, i onych z takowych w swem seminaryum egzaminować kazać.

§. 5.

Do ścisłych egzaminów kandydatów teologicznej godności doktorskiej, mianuje biskup połowę komisarzy egzaminacyjnych z mężów, ktorzy sami teologicznego stopnia doktorskiego dostąpili.

§. 6.

Nikt nie może dostąpić teologicznej godności doktorskiej, który nie złożył przed biskupem, lub przed jego zesłanym, trydenckiego wiary wyznania.

Do przeprowadzenia tychże postanowień Mój minister wyznań i oświecenia otrzymał zlecenie.

Franciszek Józef m. p.

Thun m. p.

§. 6.

Mit der Durchführung dieser Bestimmungen ist Mein Minister des Cultus und Unterrichts beauftragt.

Franz Joseph m. p.

Thun m. p.

157.

Kaiserliche Verordnung vom 23. April 1850,

wirksam für alle jene Kronländer, für welche das Allerhöchste Patent vom 4. März 1849 erflossen ist,

mit welcher die Beziehungen der katholischen Kirche zum öffentlichen Unterrichte näher bestimmt werden.

In Erwägung der §§. 2, 3 und 4 des Patentes vom 4. März 1849 genehmige Ich, nach dem Antrage Meines Ministers des Cultus und Unterrichts und über Einrathen Meines Ministerrathes, für alle Kronländer, für welche jenes Patent erflossen ist, nachstehende Bestimmungen:

§. 1.

Niemand kann an niederen oder höheren öffentlichen Lehranstalten als katholischer Religionslehrer oder Professor der Theologie wirken, ohne die Ermächtigung hiezu von dem Bischofe erhalten zu haben, in dessen Diöcese sich die Anstalt befindet.

§. 2.

Der Bischof kann die Jemanden ertheilte Ermächtigung jederzeit wieder entziehen; die blosse Entziehung dieser Ermächtigung macht jedoch einen von der Regierung angestellten Lehrer nicht des ihm gesetzlich zustehenden Anspruches auf einen Ruhegehalt verlustig.

§. 3.

Es bleibt Sache der Regierung, Männer, welche vom Bischofe die Ermächtigung zum Vortrage der Theologie erhalten haben, an den theologischen Facultäten zu Professoren zu ernennen, oder als Privat-Docenten zuzulassen, und diese verwalten ihr Amt nach Massgabe der akademischen Gesetze.

§. 4.

Dem Bischofe steht es frei, seinen Alumnen die Vorträge, welche sie an der Universität zu besuchen haben und deren Reihenfolge vorzuzeichnen, und sie darüber in seinem Seminarium prüfen zu lassen.

§. 5.

Zu den strengen Prüfungen der Candidaten der theologischen Doctorswürde ernennt der Bischof die Hälfte der Prüfungs-Commissäre aus Männern, welche selbst den theologischen Doctorgrad erlangt haben.

§. 6.

Es kann Niemand die theologische Doctorswürde erlangen, der nicht vor dem Bischofe oder dem von ihm dazu Beauftragten, das tridentinische Glaubensbekenntniss abgelegt hat.

Mit der Durchführung dieser Bestimmung ist Mein Minister des Cultus und Unterrichts beauftragt.

Franz Joseph m. p.

Thun m. p.

158.

Rozrządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 23. Kwietnia 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych,

w których nowa organizacya politycznych władz w wykonaniu stoi, którem się w skutek uchwały Rady ministrów rozporządza, iż na przyszłość przestępcy dochodowi w aresztach, przy sądowych władzach i przy magistratach znajdujących się, zachowani być mają.

Ponieważ z ustaniem działalności dawniej istniejących władz politycznych należący do nich obowiązek zachowania dochodowych przestępców uchylonym został, przeto Rada ministrów uchwaliła, ażeby, nie dając miejsca żadnej zmianie w postanowieniach ustawy o karach na przestępstwa dochodowe co do wynagrodzeń uiszczać się mających, przestępcy dochodowi na przyszłość w aresztach, przy władzach sądowych i przy magistratach znajdujących się, zachowani byli.

O tej uchwale Rady ministrów zechcesz Waszmość etc. powziąść wiadomość do zawiadomienia i udzielenia onejże starostwom powiatowym.

Schmerling m. p.

158.

Erlass des Justizministeriums vom 23. April 1850,

wirksam für alle Kronländer, in welchen die neue Organisation der politischen Behörden in Wirksamkeit ist,

wodurch in Folge eines Beschlusses des Ministerrathes verordnet wird, dass künftighin die Gefällsübertreter in den bei den Gerichtsbehörden und bei den Magistraten vorhandenen Arresten zu verwahren seien.

Da mit dem Aufhören der Wirksamkeit der früher bestandenen politischen Obrigkeiten die denselben obgelegene Verpflichtung der Verwahrung der Gefällsübertreter entfallen ist, so hat der Ministerrath beschlossen, dass, ohne in den Bestimmungen des Strafgesetzes über Gefällsübertretungen bezüglich der zu leistenden Vergütungen eine Aenderung eintreten zu lassen, die Gefällsübertreter künftighin in den, bei den Gerichtsbehörden und bei den Magistraten vorhandenen Arresten zu verwahren seien.

Von diesem Ministerrathsbeschlusse werden Euer etc. zur Wissenschaft und Mittheilung an die Bezirkshauptmannschaften in die Kenntniss gesetzt.

Schmerling *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LI.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 3. Maja 1850;
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 26. Lipca 1851

159.

SPIS

przywilejów wyłącznych, na dniu 18. Marca 1850. przez ministeryum handlu nadanych.

Izaakowi Löbl Pulvermacher, mechanikowi z Wrocławia, zamieszkałemu we Wiedniu (na starem Wiedeniu N. 57), na wynalazek i poprawę w konstrukcyi i produkcyi hydro-elektrycznych stosów Wolty, sposobnych nietylko do użycia fizykalnego i medycznego, lecz też i do stroju w kształcie łańcuszków, pierścieni, bransoletek, obrączek czolnych (naczolników), kolczyków i t. p.; na rok. Licz. 1214-H.—O dochowanie tajemnicy proszono. Rewers cudzoziemczy przedłożono. Z publicznych na zdrowie względów, wykonywaniu tego przywileju, nie stoi nic na przeszkodzie, pod tym wszelakoż warunkiem, że przedmiot onegoż w każdym poszczególnym przypadku tylko za rozporządzeniem lekarskiem, użytem zostanie, a oraz wszelkie lekarskie zachwalanie tegoż, zupełnie zaniechanem będzie.

Janowi Keusch płatnerzowi, zamieszkałemu w m. Krems (w niższej Austryi N. 145), na wynalazek nożyc do obcinania winnych macic, łączących własności i korzyści noża i nożyc, służących tak dla ogrodnika jak dla winiarza do daleko pewniejszego, łatwiejszego i prędszego obcinania winnych macic, drzew i krzaków; na lat 5; L. 1215-H. Otwarte przywileju opisanie, znajduje się w przechowaniu u c. k. n. a. namiestnikowstwa dla każdego do przejrzenia.

Ludwikowi de Orth, zamieszkałemu we Wiedniu (na Leopoldsztadzie Nr. 386), na wynalazek i poprawę w okrętach ciężarowych żelaznych dla żeglugi rzecznej; na lat 5; L. 1218-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów, wykonywaniu tego przywileju nic nie stoi na przeszkodzie.

Maciejowi Höring, miejskiemu stolarzowi i właścicielowi przywileju, zamieszkałemu w Budziejowicach (w Czechach), na wynalazek i poprawę, pod względem uzyskania nowym sposobem, z używanej już przez garbarzy kory galasowej, sosnowej i dę-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 3. Mai 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 26. Juli 1851.

159.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 18. März 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Isak Löbl Pulvermacher, Mechaniker aus Breslau, wohnhaft in Wien (alte Wieden Nr. 57), auf die Erfindung und Verbesserung in der Construction und Erzeugung volta-elektrischer Hydro-Ketten, welche sich sowohl zum physikalischen und medicinischen, als auch zum Schmuckgebrauche, als Ketten, Ringe, Arm- und Stirnbänder, Ohrgehänge etc. eignen, auf Ein Jahr; Zahl 1214-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. Der Fremdenrevers liegt vor. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, dass der Gegenstand desselben von Fall zu Fall nur auf ärztliche Anordnung angewendet, und jede medicinische Anpreisung desselben vermieden werde.

Dem Johann Keusch, Zeugschmid, wohnhaft in Krems (in Nieder-Oesterreich Nr. 145), auf die Erfindung einer Rebmesserscheere, welche die Eigenschaften und Vortheile eines Garten- oder Rebmessers und einer Scheere vereinige, wesshalb der Gärtner und der Weinhauer damit viel sicherer, leichter und schneller als mit den bisher gebräuchlichen Werkzeugen die Weinreben, Bäume und Gesträuche beschneiden könne, auf 5 Jahre; Zahl 1215-H. — Die offen gehaltene Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei der k. k. n. ö. Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Louis von Orth, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 386), auf erfundene Verbesserungen an eisernen Lastschiffen für die Fluss-Schiffahrt, auf fünf Jahre; Zahl 1218-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Mathias Höring, bürgl. Tischler und Privilegiumsbesitzer, wohnhaft in Budweis (in Böhmen), auf die Erfindung und Verbesserung, welche darin bestehe, aus der von den Gerbern bereits gebrauchten Knoppern-, Fichten- und Eichenlohe den noch reichlich darin

bowej — obficie jeszcze znajdującego się w niej garbnika i farbnika, równie też pod względem połączenia na drodze mechaniczno-chemicznej uzyskanego garbnika i farbnika z innemi roślinami w ten sposób, ażeby z używanej już kory galasowej, sosnowej i dębowej, tem nowem postępowaniem pozyskany garbnik i farbnik ożywionym był, przeto wszelkiemu innemu do garbowania i farbowania potrzebnemu produktowi w skutkowaniu równym, a przez prościejszą manipulacyę, w cenie daleko tańszym się stał, niż wszelki inny tego rodzaju produkt, i więc tak od garbarzy jak farbiarzy znowu użytym być mógł; na rok; L. 1298-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Maurycemu Unterwalter, mieszczanowi i właścicielowi fabryki, zamieszkałemu we Wiedniu (na Landstrasie N. 69), i Rudolfowi Girtler, farmaceftycznemu chemikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Landstrasie N. 11), na wynalazek osobnego postępowania ekonomicznego, za pomocą którego z mazi węgla kamiennego. uzyskać się daje kwas węglowy, rozolowy, tudzież masa, służąca do smarowania osi wagonów od kolei żelaznej, wozów i maszyn; na lat 5; L. 1306-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Antoniemu Riemerschmid, fabrykantowi spirytusu, alkoholu i octu, z Mnichowa; Krzysztofowi Fürgang, chemikowi z Aalen w Würtembergu, i Janowi Chrzicielowi Vigl, w Mnichowie, pod firmą Riemerschmid, Fürgang i Vigl, zamieszkałym we Wiedniu (na starem Wiedeniu Nr. 114 i 115), na wynalazek i poprawę w rozwiązaniu nieprzyjemnego zapachu spirytusowego, za pomocą którego postępowania, spirytus produkowany zupełnie czystym, od nieprzyjemniego zapachu wolnym, i tak tanim się staje, iż takowy nietylko do celów technicznych, lecz też i do produkowania trunków spirytusowych z największą użytym być może korzyścią; na lat 3; L. 1332-H. Dochowania tajemnicy żądano. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Piotrowi Pierotti, rzeźbiarzowi, zamieszkałemu w Medyolanie (strada al Ponte dei Fabbri Nr 2719), na wynalazek w produkowaniu sztucznego marmuru, tak, iż każdy rodzaj prawdziwego marmuru, naśladować można; na lat pięć; L. 1365-H. — Dochowania tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

160.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 24. Marca 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministerstwo handlu, postanowiło przedłużyć przywileje następujące:

1. przywilej na poprawę we fabrykacyi nieprzeźroczystych kart do grania, nadany pierwotnie pod dniem 15 Lutego 1845. Janowi L. Friderick i Pawłowi Löwe, a później na własność Jakóba Frenkel przeniesiony, na ciąg dalszy jednego, t. j. roku szóstego.

2. przywilej na wynalazek w postępowaniu z gutta-perchą, do fabrykacyi trzewików, butów i innego obuwia w całości z jednej części, tudzież do fabrykacyi skór na podeszwy i przyszwy, pierwotnie nadany pod dniem 16. Lutego 1847, Ludwikowi de

befindlichen Gerbe- und Färbestoff auf eine neue Art auszuziehen, den ausgezogenen Gerbe- und Färbestoff mit anderen Pflanzentheilen auf mechanisch-chemischem Wege so zu verbinden, dass der aus der bereits gebrauchten Knoppern-, Fichten- und Eichenlohe durch dieses neue Verfahren gewonnene Gerbe- und Färbestoff als frischbelebt erscheine, daher jedem anderen zum Gerben und Färben nöthigen Produkte in der Wirkung bei der Anwendung gleichkomme, und durch die vereinfachte Manipulation im Preise bedeutend billiger als jedes andere derartige Produkt zu stehen komme, und von Gerbern und Färbern wieder verwendet werden könne, auf Ein Jahr; Zahl 1298-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Moriz Unterwalter, Bürger und Fabriksinhaber, wohnhaft in Wien (Landstrasse Nr. 69), und Rudolph Girtler, pharmaceutischer Chemiker, wohnhaft in Wien (Landstrasse Nr. 11)' auf die Erfindung eines besonders ökonomischen Verfahrens, Carbolsäure, Rosolsäure und eine zum Schmieren der Achsen der Eisenbahnwaggons, Wägen und Maschinen bestimmte Masse aus Steinkohlentheer zu gewinnen, auf fünf Jahre; Zahl 1306-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Anton Riemerschmid, Spiritus-, Weingeist- und Essig-Fabrikant aus München, Christoph Fürgang, Chemiker aus Aalen in Würtemberg und Johann Baptist Vigl in München, unter der Firma: Riemerschmied, Fürgang und Vigl, wohnhaft in Wien (alte Wieden Nr. 114 und 115), auf die Erfindung und Verbesserung der Weingeist-Entfuselung, wodurch der Weingeist vollkommen rein entfuselt und so billig erzeugt werde, dass solcher sowohl zu technischen Zwecken als auch zur Erzeugung geistiger Getränke mit grösstem Vortheile verwendet werden könne, auf drei Jahre; Zahl 1332-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

*Dem Pietro Pierotti, Bildhauer, wohnhaft in Mailand (*strada al Ponte dei Fabbri *Nr. 2719), auf die Erfindung in der Erzeugung eines künstlichen Marmors, wodurch jede Gattung echten Marmors nachgemacht werden könne, auf fünf Jahre; Zahl 1365-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

Bruck *m. p.*

160.

Erlass des Handelsministeriums vom 24. März 1850,

womit mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Handelsministerium hat nachfolgende ausschliessende Privilegien zu verlängern befunden:

1. das ursprünglich dem Johann L. Friderick und Paul Löve am 15. Februar 1845 auf eine Verbesserung in der Erzeugung undurchsichtiger Spielkarten verliehene und sodann in das Eigenthum des Jacob Frenkel übertragene Privilegium auf die weitere Dauer Eines, d. i. des sechsten Jahres;

2. das ursprünglich dem Louis von Orth und Leopold Stefan verliehene, und später in das Alleineigenthum des Leopold Stephan gelangte Privilegium vom 16. Februar 1847 auf die Erfindung eines Verfahrens aus Gutta-Percha Schuhe, Stiefel und andere

Orth i Leopoldowi Stefan, a później na wyłączną własność Leopolda Stefan przeniesiony, na dalszy ciąg jednego t. j. roku czwartego.

3. przywilej Ludwika de Orth, z d. 24. Marca 1847, na poprawę w postępowaniu przy złożeniu, produkowaniu i użyciu różnych, do malarstwa służących farb, na dalszy ciąg lat dwóch t. j. roku czwartego i piątego; nakoniec

4. przywilej Piotra Tiget starszego, z dnia 29. Lutego 1848 na wynalazek do wysuszenia mokrych i saletrzanych ścian, tudzież na wynalazek środka przeciw zwilgotnieniu i spróchnieniu drzew, na dalszy ciąg jednego, t. j. roku trzeciego.

Zarazem wzięto do wiadomości i zanotowania, iż Piotr Tiget, przywilej ten właśnie wspomniony odstąpił Karolowi Schweitzer, miejskiemu blacharzowi we Wiedniu do wykonywania go w głównem i stołecznem mieście Wiedniu i w całej niższej Austryi, na umorzenie długu 2000 złt. r. wynoszącego.

Bruck m. p.

161.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 29. Marca 1850,

przedłużające przywilej pod dniem 29. Marca 1842, nadany Janowi Chrzcicielow Lovati, na odkrycie i wynalazek nowego mechanizmu do przedstawienia robót wypukło-rzeźbowych w drzewie i skórze, — na rok 9-ty i 10-ty.

Ministerstwo handlu, przemysłu i budowli publicznych, postanowiło przedłużyć na rok 9ty i 10ty przywilej z d. 29. Marca 1842, na odkrycie i wynalazek nowego mechanizmu do przedstawienia robót wypukło-rzeźbowych w drzewie i skórze, pierwotnie Janowi Chrzcicielowi Lovati nadany, a następnie na własność Franciszka Gajazzi przeniesiony.

Bruck m. p.

162.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 29. Marca 1850.

przedłużające niektóre przywileje.

Ministerstwo handlu, przemysłu i budowli publicznych, postanowiło przedłużyć następujące przywileje:

a) przywilej Maurycego de Tschoffen, posiadacza fabryki towarów metalowych w Lanzendorfie, zamieszkałego we Wiedniu, nadany pod d. 28. Stycznia 1847, na wynalazek we windach ciężarowych, na rok czwarty;

b) przywilej z d. 28. Stycznia 1847, na wynalazek w produkowaniu taniej bardzo i nieprzeciekłej masy „Teressynem“ zwanej, pierwotnie nadany Augustowi Fryderykowi Busse, pełnomocnikowi kompanii kolei żelaznej Lipsko-Drezdeńskiej a następnie na własność Maurycego de Tschoffen przeniesiony; na rok czwarty;

c) przywilej z dnia 29. Lutego 1844, na wynalazek w zaprowadzeniu i ustawieniu wygodnie urządzonych publicznych prewetów nośnych (necessités), pierwotnie

Fussbekleidungen in einem Stücke, sowie auch Sohlen- und Oberleder in Häuten zu erzeugen, auf die weitere Dauer Eines, d. i. des vierten Jahres.

3. Das Privilegium des Louis von Orth, vom 24. März 1847, auf eine Verbesserung des Verfahrens in der Zusammensetzung, Bereitung und Anwendung verschiedener zur Malerei dienenden Farben, auf die weitere Dauer zweier Jahre, d. i. des vierten und fünften Jahres; endlich

4. das Privilegium des Peter Tiget des Aelteren, vom 29. Februar 1848, auf eine Erfindung, feuchte und saliterhältige Mauern auszutrocknen, dann Holz gegen Feuchtigkeit und Schwämme zu schützen, für die weitere Dauer Eines, d. i. des dritten Jahres.

Zugleich wird die Anzeige, dass Peter Tiget das vorliegende Privilegium an Carl Schweitzer, bürgerl. Spengler in Wien, für die Haupt- und Residenzstadt Wien und für ganz Niederösterreich als Tilgung einer Schuld von 2000 fl. C. M. abgetreten habe, zur Wissenschaft und in Vormerkung genommen.

Bruck *m. p.*

161.

Verordnung des Handelsministeriums vom 29. März 1850,

wodurch das dem Johann Baptist Lovati, am 29. März 1842 verliehene Privilegium auf die Entdeckung und Erfindung eines neuen Mechanismus zur Darstellung von Relief-Arbeiten in Holz und Leder auf das 9. und 10. Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Johann Baptist Lovati verliehene seither in das Eigenthum des Franz Gajazzi übergegangene Privilegium vom 29. März 1842, auf die Entdeckung und Erfindung eines neuen Mechanismus zur Darstellung von Relief-Arbeiten in Holz und Leder, auf das 9. und 10. Jahr zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

162.

Erlass des Handelsministeriums vom 29. März 1850,

womit mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden;

a) *Das Privilegium des Moriz v. Tschoffen, Besitzer der Lanzendorfer Metallwaarenfabrik aus Wien vom 28. Jänner 1847, auf eine Verbesserung der Lastwinden, auf das vierte Jahr.*

b) *Das ursprünglich dem August Friedrich Busse, Bevollmächtigten der Leipzig-Dresdner-Eisenbahn-Compagnie in Leipzig, verliehene und seither in das Eigenthum des Moriz v. Tschoffen übergegangene Privilegium vom 28. Jänner 1847, auf eine Erfindung in der Bereitung einer sehr wohlfeilen wasserdichten Masse „Teresin" genannt, auf das vierte Jahr.*

c) *Das ursprünglich dem Andreas Kiehaupt, Inhaber eines öffentlichen Schreib- und Sprachen-Uebersetzungs-Comptoirs, verliehene und seither in das Eigenthum des Bern-*

nadany Jędrzejowi Kiehaupt, właścicielowi publicznego bióra kopijnego i z cudzych języków przekładającego, a później na własność Bernarda Cavallar przeniesiony — na rok siódmy.

d) przywilej Aleksandra Laforest rękawicznika w Medyolanie *al Corso del Duomo,* nadany pod dniem 18. Lutego 1848, na wynalazek i poprawę w przykrawaniu rękawiczek na rok trzeci i czwarty; nakoniec

e) przywilej Franciszka Zygmunta Hoffmann, magistra chirurgii etc. we Wiedniu, nadany pod dniem 28. Marca 1846, na poprawę w sporządzaniu opasek rupturowych; na rok piąty.

Bruck m. p.

163.

SPIS

wyłącznych przywilejów, nadanych przez ministerstwo handlu pod d. 30. Marca 1850

Elżbiecie Kowats, wdowie po miejskim stolarzu, zamieszkałej we Wiedniu, na Wiedeniu Nr 722 i 723, na poprawę w wyrabianiu ornamentów z aksamitu i z wszelkich gatunków materyj jedwabnych, podług dowolnego rysunku, któremi ozdabiać można wycięcia firanków, kółka od firanek, dzwonniki i suknie damskie; na rok; L. 1438-H. Otwarte przywileju opisanie, znajduje się u c. k. niższo-austryackiego namiestnikostwa w przechowaniu dla każdego do wglądnienia.

Ferdynandowi Biringer, politechnikowi, zamieszkałemu we Wiedniu, na Wiedeniu Nr 935, na wynalazek nowego postępowania, za pomocą którego stare nieużyteczne pilniki i raszple wszelkiego rodzaju, ostrzone będą na drodze chemicznej sposobem bardzo prędkim i oraz tańszym jak dotychczas, które to postępowanie na jednym pilniku lub na jednej raszpli powtórzonem być może dwa aż do trzech razy; na lat trzy; L. 1439-H. — Dochowania tajemnicy żądano.

Jerzemu Fritz, c. k. siodlarzowi nadwornemu i miejskiemu, zamieszkałemu we Wiedniu (na Alservorstadzie Nr 275) na poprawę w powozach, za pomocą której powóz kryty, podczas jazdy i bez przeszkadzania osobom w nim siedzącym, w pięciu minutach na otwartą kolaskę, a ta przeciwnie znowu na powóz kryty zmienioną być może; na rok; L. 1562-H. — Otwarte opisanie przywileju, znajduje się w przechowaniu u c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego, dla każdego do przejrzenia.

Ferdynandowi Götzel, c. k. porucznikowi, zamieszkałemu we Wiedniu, w mieście pod N. 767. i Franciszkowi Janisz, miejskiemu brukarzowi we Wiedniu i Preszburgu, zamieszkałemu we Wiedniu, na Leopoldstadzie Nr 91, przez Ludwika de Orth zamieszkałego we Wiedniu, na Leopoldstadzie Nr 386, na poprawę w konstrukcyi i założeniu tunelów; na lat 5 L. 1563-H.— Dochowania tajemnicy żądano. Z publicznych na bezpieczeństwo względów, wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Janowi Skriván, miejskiemu kapelusznikowi w Peszcie Nr 658, obecnie we Wiedniu na Leopoldstadzie Nr 321, na poprawę, tyczącą się zaopatrzenia właściwym sposobem skórką od potu wszelkich kapeluszy filcowych z felpy pilśnianej i jedwabnej wyrabianych, przezco kapelusze w porównaniu z innemi, daleko lżejszemi się stają, na

hard **Cavailar** *übergegangene Privilegium vom 29. Februar 1844, auf eine Erfindung in der Errichtung auf Aufstellung von bequem eingerichteten transportablen öffentlichen Nothdurfts-Cabineten* (Necessités), *auf das siebente Jahr.*

d) *Das Privilegium des Alexander* **Laforest**, *Handschuhmacher in Mailand* al Corso del Duomo *vom 18. Februar 1848, auf die Erfindung und Verbesserung eines Mechanismus zum Zuschneiden der Handschuhe, auf das dritte und vierte Jahr; endlich*

e) *das Privilegium des Franz Sigmund* **Hoffmann**, *Magister der Chirurgie etc. in Wien, vom 24. März 1846, auf eine Verbesserung in der Verfertigung der Bruchbänder, auf das fünfte Jahr.*

Bruck *m. p.*

163.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 30. März 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Der Elisabeth **Kowats**, *bürgerliche Tischlers-Gattin, wohnhaft in Wien, Wieden Nr. 722 und 723, auf die Verbesserung in der Verfertigung von Verzierungen aus Sammt und allen Gattungen Seidenstoffen nach beliebiger Zeichnung, womit Vorhang-Ausschnitte, Vorhanghälter', Glockenzüge und Damenkleidungsstücke verziert werden können, auf Ein Jahr; Zahl 1438-* H. — *Die offengehaltene Privilegiums-Beschreibung befindet sich zu Jedermanns Einsicht in der k. k. niederösterreichischen Statthalterei in Aufbewahrung.*

Dem Ferdinand **Biringer**, *Polytechniker, wohnhaft in Wien, Wieden Nr. 935 auf die Erfindung eines neuen Verfahrens, alte unbrauchbare Feilen und Raspeln jeder Gattung auf chemischem Wege auf eine sehr schnelle und billigere Art als bisher zu schärfen, welches Verfahren bei einer Feile oder Raspel zwei- bis dreimal wiederholt werden könne, auf drei Jahre; Zahl 1439-*H. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

Dem Georg **Fritz**, *k. k. Hof- und bürgerl. Sattler, wohnhaft in Wien, Alservorstadt Nr. 275, auf die Verbesserung an Wägen, wodurch ein geschlossener Wagen während der Fahrt und ohne die darin sitzenden Personen zu stören, binnen fünf Minuten in eine offene Kalesche und diese wieder in einen geschlossenen Wagen verwandelt werden könne, auf Ein Jahr; Zahl 1562-*H. — *Die offen gehaltene Privilegiums-Beschreibung befindet sich zu Jedermanns Einsicht bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei in Aufbewahrung.*

Dem Ferdinand **Götzel**, *k.k. Oberlieutenant, wohnhaft in Wien, Stadt Nr. 767, und Franz* **Janisch**, *bürgerl. Stadtpflasterermeister zu Wien und Pressburg, wohnhaft in Wien, Leopoldstadt Nr. 91, durch Louis von* **Orth**, *wohnhaft in Wien, Leopoldstadt Nr. 386, auf die Verbesserung in der Construction und Anlage von Tunnels, auf fünf Jahre; Zahl 1563-*H. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.*

Dem Johann **Skriván**, *bürgerl. Hutmacher in Pesth Nr. 658, derzeit in Wien, Leopoldstadt Nr. 321, auf die Verbesserung, alle Gattungen Filz- und Seidenfelber-Filzhüte auf eine besondere Art mit einem Schweissleder auszustatten, welches dieselben im Vergleiche mit anderen Hüten bedeutend leichter mache, worauf selbst nach längerem Gebrauche weder*

które nie wywiera ani pot ani deszcz szkodliwego skutku, nawet i po dłuższem używaniu, przez co więc takowe w trwałości i piękności wiele zyskują; na rok. L. 1564-H. Dochowania tajemnicy żądano.

Karolowi F. Loosey, inżynierowi, zamieszkałemu we Wiedniu, na Landstrasie Nr 491, na poprawę w przyrządzaniu substancyj włochatych, jako i w przeciąganiu onychże przez grzebień i szczotkę; na lat dwa. L. 1726-H. Otwarte przywileju opisanie, znajduje się w przechowaniu u niższo-austryckiego namiestnikostwa dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

164.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 5. Kwietnia 1850,

którem się ogłasza, iż niektóre przywileje, przez upływ czasu ustały.

Ministeryum handlu ogłasza, że następujące przywileje przez upływ czasu ustały: przywilej W. F. Mareda z d. 18. Września 1839, na poprawę w produkcyi świec (świec apollowych) z czyszczonego kwasu stearynowego, nadany na lat pięć, przedłużony na rok dziesiąty;

Antoniego Chwalla z d. 15. Września 1842. na lat pięć, przedłużony na rok siódmy, na wynalazek maszyny do kręcenia wszelkich gatunków jedwabiu surowego i wełny;

Lutza i Dobbsa z dnia 11. Września 1844, na lat pięć, na poprawę w krągach, obracających się przy kolejach żelaznych;

Józefa Höpfner, z d. 11. Września 1844, na lat pięć, na wynalazek arkadów mostowych bez zrębów i słupów;

Franciszka Higinson z d. 27. Września 1844, na lat pięć, na wynalazek i porawę w budownictwie okrętów:

Szczepana Hutchinson z d. 27. Września 1844, na lat pięć, na wynalazek i poprawę w aparatach, do mierzenia gazu służących;

Karola Bauera z d. 22. Września 1846, na lat trzy, na wynalazek i poprawę w czapkach czyli przykrywadłach kominowych, dachach i maszynach wszelkiego rodzaju do przyśrubowania i odśrubowania;

Jana Lazina z d. 6. Września 1847, na lat dwa, na wynalazek aparatu suszarni słodowej, z uchyleniem wszelkiego dymu;

Wilhelma Pidding, z d. 17. Września 1847, na lat dwa, na wynalazek ku utrzymaniu smaku kawy;

Wilhelma Ruedoffer z d. 1. Września 1848 na rok, na wynalazek przyrządzenia, przez który w ruchu będące walec lub czopy, przybierają ruch rotujący się;

Józefa Reitlinger i Józefa Sedlaczek, z d. 1. Września 1848, na rok, na wynalazek nowej metody we fabrykacyi szabel i innych przedmiotów ze stali i żelaza;

Ludwika Lemaitre z d. 16. Września 1840, na lat pięć, przedłużony na lat dziewięć, na poprawę w maszynie do fabrykacyi gwoździ z blachy żelaznej;

Schweiss noch Regen einen schädlichen Einfluss habe, und wodurch dieselben an Dauer und Schönheit viel gewinnen, auf Ein Jahr; Zahl 1564-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Carl F. Loosey, Ingenieur, wohnhaft in Wien, Landstrasse Nr. 491, auf Verbesserungen im Vorrichten, Kämmen und Hecheln von fasrigen Substanzen, auf zwei Jahre; Zahl 1726-H. — Die offen gehaltene Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

164.

Verordnung des Handelsministeriums vom 5. April 1850,

womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden.

Das Handelsministerium hat nachstehende Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt: Das Privilegium des W. F. Mareda vom 18. September 1839 für fünf Jahre, verlängert für's zehnteJahr, auf die Verbesserung in der Erzeugung von Kerzen (Apollokerzen) aus gereinigter Stearin-Säure;

des Anton Chwalla vom 15. September 1842 für fünf Jahre, verlängert für's siebente Jahr, auf die Erfindung einer Drehmaschine für alle Rohseiden-Gattungen und Wolle;

des Lutz und Dobbs vom 11. September 1844 für fünf Jahre, auf die Verbesserung an den Drehscheiben für Eisenbahnen;

des Jos. Höpfner vom 11. September 1844 für fünf Jahre, auf die Erfindung von Brückenbögen ohne Joche und Pfeiler;

des Fr. Higginson vom 27. September 1844 für fünf Jahre, auf die Erfindung und Verbesserung im Schiffbaue;

des Stephan Hutchinson vom 27. September 1844 für fünf Jahre, auf die Erfindung und Verbesserung an den Gas-Messungs-Apparaten;

des Carl Bauer vom 22. September 1846 für drei Jahre, auf die Erfindung und Verbesserung von Rauchfang-Hüten, Dächern und Maschinen jeder Art zum Auf- und Abschrauben;

des Johann Lazina vom 6. September 1847 für zwei Jahre, auf die Erfindung eines rauchfreien Maizdörr-Apparates;

des William Pidding vom 17. September 1847 für zwei Jahre, auf die Erfindung zum Schutze des Geschmackes des Kaffehs;

des Wilhelm Ruedorffer vom 1. September 1848 für Ein Jahr, auf die Erfindung einer Vorrichtung, wodurch sich bewegende Wellen oder Zapfen eine rollende Bewegung erhalten;

des Joseph Reitlinger und Joseph Sedlaczek vom 1. September 1848 für Ein Jahr, auf dieErfindung einer neuen Methode in der Erzeugung von Säbeln und anderen Gegenständen von Stahl und Eisen;

des Louis Lemaitre vom 16. September 1840 für fünf Jahre; verlängert für's neunte Jahr, auf die Verbesserung einer Maschine zum Erzeugen von Nägeln aus Eisenblech,

Spörlina i Zimmermana zd. 2. Września 1844, na lat dwa, przedłużony na rok piąty, na wynalazek w malowaniu na papierze i materyach tkanych;

Karola Hesse z d. 1. Września 1848, na rok, na wynalazek i poprawę w budowaniu organów;

Opisania tychże przywilejów, odsełają się oraz przez c. k. n. a. namiestnikostwo tutejszemu instytutowi politechnicznemu w przechowanie, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

165.

Rozrządzenie ministra handlu z dnia 6. Kwietnia 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych, postanowiło przedłużyć przywileje następujące:

a) przywilej Michała Webera, majstra tkackiego w c. k. uprzywilejowanej fabryce sukna cienkiego Namiestowego, z dnia 10. Marca 1843, na wynalazek maszyny do szlichtowania płótna i gumowania tkackich robót łańcuszkowych, na rok ósmy;

b) przywilej A. J. Wintera, uprzywilejowanego fabrykanta laku do pieczętowania, z d. 10. Maja 1844, na poprawę we fabrykacyi laku do pieczętowania, na dalszy ciąg roku siódmego, ósmego i dziewiątego;

c) przywilej Jana Schabas we Wiedniu, na poprawę w produkowaniu sztucznego kamienia pumeksowego, z dnia 3. Marca 1847, na dalszy ciąg roku czwartego;

d) przywilej z d. 30. Stycznia 1847, na poprawę harmonijek z miechem (melodynki), pierwotnie nadany Ferdynandowi Fuchs, a następnie na własność Eljasza Deutsch przeniesiony, na rok piąty; nakoniec

e) dwa przywileje Jana Jerzego Budmer, inżyniera i maszynisty w Manchester w Anglii, a to jeden z d. 14. Lutego 1846, po pierwsze: na poprawę w konstrukcyi stojących maszyn parowych, okrętowych maszyn parowych i lokomotywów; po drugie: na poprawę w walcowniach blachy, krągów tyresowych i innych kołowych; drugi zaś przywilej, także z d. 14. Lutego 1846, na poprawę w konstrukcyi maszyn parowych i opalaniu kotłów parowych; oba przywileje na dalszy ciąg, to jest na rok piąty.

Bruck m. p.

166.

Rozrządzenie ministra handlu z dnia 6. Kwietnia 1805,

przedłużające na dalszy ciąg roku czwartego przywilej z dnia 13. Marca 1847, nadany Janowi Köller, na wynalazek maszyny do wyciągania wody.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć przywilej Jana Köller, zamieszkałego w Wolfsegg, pod dniem 13. Marca 1847 nadany na wynalazek maszyny do wyciągania wody, na dalszy ciąg jednego t. j. roku czwartego.

Bruck s. k.

des Spörlin und Zimmermann vom 2. September 1844 für zwei Jahre, verlängert für's fünfte Jahr, auf die Erfindung in der Farben-Auftragung auf Papier oder gewebte Stoffe, und

des Carl Hesse vom 1. September 1848 für Ein Jahr, auf die Erfindung und Verbesserung im Orgelbaue.

Die diessfälligen Beschreibungen werden durch die k. k. n. ö. Statthalterei dem hiesigen polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht zur Aufbewahrung übersendet.

Bruck m. p.

165.

Erlass des Handelsministeriums vom 6. April 1850,

wodurch mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

a) Das Privilegium des Michael Weber, Webermeisters der k. k. privilegirten Namiester Feintuch-Fabrik, vom 10. März 1843, auf die Erfindung einer Maschine zum Leinenschlichten und Gummiren der Webeketten, auf das achte Jahr.

b) Das Privilegium des A. J. Winter, privilegirten Siegellack-Fabrikanten, vom 10. Mai 1844, auf eine Verbesserung der Fabrikation des Siegellackes, auf die weitere Dauer des siebenten, achten und neunten Jahres.

c) Das Privilegium des Johann Schabas in Wien, auf eine Verbesserung in der Erzeugung des künstlichen Bimssteines, vom 3. März 1847, auf die weitere Dauer des vierten Jahres.

d) Das ursprünglich dem Ferdinand Fuchs verliehene und seither in das Eigenthum des Elias Deutsch übergegangene Privilegium vom 30. Jänner 1846, auf eine Verbesserung der Blasbalg-Harmoniken (Melodinen), auf das fünfte Jahr, endlich

e) zwei Privilegien des John Georg Bodmer, Ingenieurs und Maschinenbauers zu Manchester in England, und zwar eines vom 14. Februar 1846, erstens: auf Verbesserungen in der Construction der stehenden Dampfmaschinen, Schiffs-Dampfmaschinen und Locomotive, und zweitens: in den Walzwerken für Blech, Tires- und andere Radreife; dann ein zweites Privilegium, ebenfalls vom 14. Februar 1846, auf eine Verbesserung in der Construction der Dampfmaschinen und in der Feuerung der Dampfkessel; beide Privilegien auf die weitere Dauer des fünften Jahres.

Bruck m. p.

166.

Erlass des Handelsministeriums vom 6. April 1850,

wodurch das dem Johann Köller am 13. März 1847 auf die Erfindung einer Wasserheb-Maschine ertheilte Privilegium auf die weitere Dauer des vierten Jahres verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das Privilegium des Johann Köller zu Wolfsegg, vom 13. März 1847, auf die Erfindung einer Wasserheb-Maschine auf die weitere Dauer Eines, d. i. des vierten Jahres zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

167.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 8. Kwietnia 1850,

którem się ogłasza, iż przez upływ czasu ustał przywilej, nadany Józefowi Smatosch pod d. 12. Sierpnia 1844. na wynalazek własnego warsztatu do wyrabiania kołder.

Ministeryum handlu ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej, nadany pod dniem 12. Sierpnia 1844. Józefowi Smattosch na wynalazek własnego warsztatu do wyrabiania kołder.

Opisanie tegoż przywileju znajduje się w przechowaniu w c. k. instytucie politechnicznym, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

168.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 8. Kwietnia 1850,

przedłużające na rok czwarty przywilej z d. 24. Marca 1847., nadany Antoniemu Juris, na poprawę w piecach pokojowych i ich ogrzewaniu.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publiczne j postanowiło przedłużyć na rok czwarty przywilej z dnia 24. Marca 1847, nadany Antoniemu Juris na poprawę w piecach pokojowych i ich ogrzewaniu.

Bruck m. p.

169.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 8. Kwietnia 1850,

ogłaszające, że ustał przywilej nadany pod d. 15. Listopada Mikołajowi Hellerbarth na wynalazek nośnych drewnianych koszów lub kadek do rozwożenia drzewa opałowego rozdrobnionego.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznej ogłasza, że w skutek dobrowolnego złożenia ustał przywilej, nadany pod dniem 15. Listopada 1848 Mikołajowi Hellerbarth, na wynalazek nośnych koszyków lub kadek drewnianych, do rozwożenia rozdrobnionego drzewa opałowego. Opisanie tego przywileju znajduje się w przechowaniu w c. k. instytucie politechnicznym, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

170.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 11. Kwietnia 1850,

do niższo-austryackiego namiestnikostwa,

przedłużające na dalszy ciąg, t. j. na lat 14 przywilej, nadany pod d. 25. Grudnia 1829. Józefowi Wetterneck, inżynierowi we fabryce maszyn na Taborze we Wiedniu.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg t. j. na lat czternaście przywilej jednoroczny Józefa Wetterneck, inżyniera we fabryce maszyn na

167.

Erlass des Handelsministeriums vom 8. April 1850,

womit das dem Joseph Smattosch am 12. August 1844 auf die Erfindung eines eigenen Werkstuhles für die Erzeugung von Decken verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Handelsministerium hat das dem Joseph Smattosch am 12. August 1844 auf die Erfindung eines eigenen Werkstuhles für die Erzeugung von Decken verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

168.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 8. April 1850,

wodurch das dem Anton Juris auf eine Verbesserung der Stubenöfen und Heizungen am 24. März 1847 ertheilte Privilegium auf das vierte Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Anton Juris auf eine Verbesserung der Stubenöfen und Heizungen ertheilte Privilegium vom 24. März 1847 auf das vierte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

169.

Erlass des Handelsministeriums vom 8. April 1850,

wodurch das dem Nicolaus Hellerbarth am 15. November 1848 verliehene Privilegium auf die Erfindung hölzerner tragbarer Körbe oder Butten zum Verführen des verkleinerten Brennholzes, für erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat in Folge freiwilliger Zurücklegung das dem Nicolaus Hellerbarth am 15. November 1848 verliehene Privilegium auf die Erfindung hölzerner tragbarer Körbe oder Butten zum Verführen des verkleinerten Brennholzes als erloschen erklärt. Die betreffende Beschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

170.

Erlass des Handelsministeriums vom 11. April 1850,

an die niederösterreichische Statthalterei,

wodurch das dem Joseph Wetternek, Ingenieur in der Maschinen-Fabrik am Tabor in Wien, am 25. December 1849 verliehene Privilegium auf weitere 14 Jahre verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das einjährige Privilegium des Joseph Wetternek, Ingenieurs in der Maschinen-Fabrik am Tabor in Wien vom 25. December 1849, auf eine

Taborze we Wiedniu, nadany pod dniem 25. Grudnia 1849, na wynalazek wszelką siłę działającą za pomocą własnego przyrządu, w ten sposób zamieścić, ażeby przeprowadzone działanie daleko było skuteczniejszem od tego, które zwyczajnemi metodami osiągnąć się daje.

Bruck m. p.

171.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 12. Kwietnia 1850.

którem się ogłasza, że ustaje przywilej nadany pod d. 13. Maja 1849. Tomaszowi Lammich na poprawę w sporządzaniu broni palnych.

Ministeryum handlu ogłasza, że na zasadzie postanowienia patentu z dnia 31. Marca 1832 r. §. 3. ustaje przywilej jednoroczny Tomasza Lammich, ruszsnikarza we Wiedniu, na Wiedeniu Nr. 831, pod dniem 13. Maja 1849. nadany na poprawę w sporządzaniu broni palnych, a to z powodu udowodnionej niedokładności załączonego opisania przywileju.

Bruck m. p.

172.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 14. Kwietnia 1850.

dotyczące dobrowolnego złożenia przywileju, pięcioletniego Wincentego Böhm, nadanego pod d. 26. Października 1847, na wynalazek ciasta tłustości ziemnej do użycia przy fabrykacyi mydła.

Ministeryum handlu ogłasza, że w skutek dobrowolnego złożenia ustaje przywilej Wincentego Böhm, nadany pod dniem 26. Październik 1847. na wynalazek ciasta tłustości ziemnej, do użycia przy fabrykacyi mydła.

Opisanie tego przywileju znajduje się w przechowaniu w instytucie politechnicznym, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

173.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 14. Kwietnia 1850,

przedłużające przywilej Izaaka Taubeles, nadany pod d. 11. Kwietnia 1846. na wynalazek we fabrykacyi kapeluszy filcowych i jedwabnych na ciąg dalszy roku piątego.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznej postanowiło przedłużyć na ciąg dalszy roku piątego przywilej, nadany Izaakowi Taubeles pod dniem 11. Kwietnia 1846. na wynalazek we fabrykacyi kapeluszy filcowych i jedwabnych.

Bruck m. p.

Erfindung, jede vorhandene wirksame Kraft auf ein eigenes Vorgelege derart anzubringen, dass die fortgepflanzte Wirkung weit vortheilhafter erfolge, als diess durch die bekannten Methoden möglich ist, auf die weitere Dauer von vierzehn Jahren zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

171.

Verordnung des Handelsministeriums vom 12. April 1850,

wodurch das dem Thomas Lammich am 13. Mai 1849 verliehene Privilegium auf die Verbesserung in der Verfertigung von Feuergewehren für erloschen erklärt wird.

Das Handelsministerium hat das einjährige Privilegium des Thomas Lammich, Büchsenmacher in Wien, Wieden Nr. 831, vom 13. Mai 1849, auf die Verbesserung in der Verfertigung von Feuergewehren wegen constatirter Mangelhaftigkeit der eingelegten Privilegiums-Beschreibung, auf Grundlage der Bestimmung des Patentes vom 31. März 1832, §. 3, für erloschen erklärt.

Bruck m. p.

172.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. April 1850,

betreffend die freiwillige Zurücklegung des fünfjährigen Privilegiums des Vincenz Böhm, vom 26. October 1847, auf die Erfindung eines Erdfett-Teiges zur Verwendung bei der Seifen-Fabrikation.

Das Ministerium für Handel hat in Folge freiwilliger Zurücklegung das dem Vincenz Böhm verliehene fünfjährige Privilegium, vom 26. October 1847, auf die Erfindung eines Erdfett-Teiges zur Verwendung bei der Seifen-Fabrikation, als erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei dem polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

173.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. April 1850,

wodurch das dem Isak Taubeles am 11. April 1846 verliehene Privilegium auf eine Erfindung in der Erzeugung von Filz- und Seidenhüten auf die weitere Dauer des fünften Jahres verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Isak Taubeles, Hutmacher zu Prag, unterm 11. April 1846 verliehene Privilegium, auf eine Erfindung in der Erzeugung von Filz- und Seidenhüten, für die weitere Dauer des fünften Jahres über dessen Ansuchen zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

174.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 19. Kwietnia 1850,

którem się obwieszcza to doniesienie, że Feliks Roth, odstąpił Leopoldowi B. Hofmanowi, mocą cesyi z d. 1. Marca 1850, swój przywilej, nadany pod d. 5. Lutego 1846, na wynalazek i poprawę w uprzywilejowanej pod d. 28. Kwietnia 1842, maszynce do wyrabiania sakiewek sposobem pończoszkowym.

Ministeryum handlu bierze do swej wiadomości i zaciąga do protokołów to doniesienie, że Feliks Roth odstąpił Leopoldowi B. Hofmannowi, mocą cesyi, z dnia 1. Marca 1850, swój przywilej, nadany mu pod d. 5. Lutego 1846, na wynalazek i poprawę w uprzywilejowanej pod dniem 28. Kwietnia 1842, maszynce do wyrabiania sakiewek sposobem pończoszkowym.

Bruck m. p.

175.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 19. Kwietnia 1850,

którem się ogłasza, że z powodu dobrowolnego złożenia, ustał przywilej nadany Józefowi Palk pod d. 18. Stycznia 1850, na wynalazek we fabrykacyi haczków orderowych, z wszelkiego metalu wyrabianych.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, że w skutek dobrowolnego złożenia ustaje przywilej Józefa Palkh, nadany mu pod d. 18. Stycznia 1850, na wynalazek we fabrykacyi haczków orderowych z wszelkiego metalu. Opisanie tego przywileju znajduje się w przechowaniu w c. k. instytucie politechnicznym, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

176.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 22. Kwietnia 1850,

ogłaszające, że przez zaniechanie wykonywania i przez upływ czasu, ustają niektóre przywileje.

Ogłasza się niniejszem, że ustały następujące przywileje przez zaniechanie wykonywania, i przez upływ czasu, jako to:

1) przywilej Jana Chrzciciela Bouché de Cluny z dnia 16. Kwietnia 1848, na wynalazek w konstrukcyi kolei żelaznych;

2) przywilej Antonii Agrémy z dnia 8. Listopada 1847, na wynalazek nowego pieca „*Four* à *suspension*" zwanego;

3) przywilej Józefa Jana Baranowskiego, z dnia 13. Marca 1848, na wynalazek maszyny rachunkowej.

Opisania wszystkich tych przywilejów odsełają się zarazem przez c. k. namiestnikostwo niższoaustryackie c. k. instytutowi politechniczemu w przechowanie, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

174.

Verordnung des Handelsministeriums vom 19. April 1850,

womit die Anzeige, dass Felix Roth sein Privilegium vom 5. Februar 1846 auf eine Erfindung und Verbesserung an der am 28. April 1842 privilegirten Börsen-Strickmaschine laut Cessions-Urkunde vom 1. März 1850 an Leopold B. Hofmann abgetreten habe, kundgemacht wird.

Das Handelsministerium hat die Anzeige, dass Felix Roth sein Privilegium vom 5. Februar 1846 auf eine Erfindung und Verbesserung an der am 28. April 1842 privilegirten Börsen-Strickmaschine laut Cessions-Urkunde vom 1. März 1850 an Leopold B. Hofmann abgetreten habe, zur Wissenschaft und in Vormerkung genommen.

Bruck m. p.

175.

Erlass des Handelsministeriums vom 19. April 1850,

womit das dem Joseph Palkh am 18. Jänner 1850 verliehene Privilegium, auf eine Erfindung in der Erzeugung von Ordenshaken aus allen Metallen, in Folge freiwilliger Zurücklegung, für erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat in Folge freiwilliger Zurücklegung des Joseph Palkh das ihm unterm 18. Jänner 1850, auf eine Erfindung in der Erzeugung von Ordenshaken aus allen Metallen, verliehene Privilegium als erloschen erklärt. Die diessfällige Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

176.

Erlass des Handelsministeriums vom 22. April 1850,

womit mehrere Privilegien wegen Nichtausübung und durch Zeitablauf für erloschen erklärt werden.

Nachfolgende Privilegien sind wegen Nichtausübung und auch durch Zeitablauf als erloschen erklärt worden. Das Privilegium:

1. des Jean Baptiste Bouché de Cluny vom 16. April 1848, auf eine Erfindung an der Construction der Schienenbahnen;

2. des Antonin Agrémy vom 8. November 1847, auf die Erfindung eines neuen Ofens „Four à suspension" genannt;

3. des Joseph Jean Baranowsky vom 13. März 1848, auf die Erfindung einer Rechenmaschine.

Die diessfälligen Beschreibungen werden unter Einem durch die k. k. niederösterreichische Statthalterei dem k. k. polytechnischen Institute zur Aufbewahrung für Jedermanns Einsicht übersendet.

Bruck m. p.

177.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 24. Kwietnia 1850.

którem się znosi przywilej dentysty Józefa Weiger, nadany pod d. 4. Stycznia 1845. na wynalazek i poprawę w aliażach platynowych, służących do robót technicznych dentysty, a to z powodu, że przedmiot wspomniony, żadnej nie pokazuje nowości.

Znosi się niniejszem przywilej dentysty Józefa Weiger we Wiedniu, pod dniem 4. Stycznia 1845. nadany na wynalazek i poprawę w aliażach platynowych służących do robót technicznych dentysty, a to z powodu wniesionego zażalenia przeciw temu, że przedmiot rzeczony nie pokazuje żadnej na sobie nowości.

Opisanie tego przywileju znajduje się w c. k. instytucie politechnicznym w przechowaniu, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

178.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 26. Kwietnia 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych,

dotyczące utworzenia i uorganizowania centralnej władzy morskiej w Tryeście, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonej.

Najwyższem postanowieniem z dnia 30. Stycznia b. r. raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, na wniosek ministra handlu w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych, zatwierdzić utworzenie osobnej władzy państwa, która pod nazwą „Centralna władza morska" *(Governo centrale marittimo)* siedzibę urzędowania swego w Tryeście mieć będzie, a której oraz zadaniem jest, w rzeczy żeglugi morskiej, — bez zastósowania jej do c. k. marynarki wojennej, — we wszystkich potrzebach i ściśle z nią połączonych sprawach sanitarnych działać jako pośredniczy organ ministerstwa handlu we wszystkich nadbrzeżnych krajach austryackich; przetoż w obrębie takowych, pod bezpośrednim kierunkiem ministerstwa, regulacyą, dozorem i podniesieniem onej tak ważnej gałęzi przemysłowej i odnoszących się do niej zarządzeń w sposób odpowiedni i jednostajny zawiadywać, dotyczące ustawy państwa i administracyjne rozporządzenia w wykonanie wprowadzić, i dozór i kierunek we wszystkich sprawach służbowych, osobowych i dyscyplinarnych, nad wszystkiemi w różnych okręgach nadbrzeżnych ustanowionemi urzędami portowemi, morsko-sanitarnemi i morsko lazaretowemi, równie jak nad temi organami wykonywać, które w niektórych miejscach nadbrzeżnych te urzędy zastępują.

Zakres działalności centralnej władzy morskiej obejmuje następujące przedmioty:

1. nadzór nad budową okrętów morskich, wpływ na pomyślne dalsze jej wykształcenie, wykonywanie przepisów, wydanych dla okrętów morskich austryackich co do ocechewania ich klamrą miarową, tudzież postaranie się o zdolnych budowniczych okrętowych do rozpoznawania tak sposobu budowy jako też stanu okrętów morskich;

2. przewodniczącą staranność o wystawienie, polepszenie i utrzymanie w należytym stanie wszystkich zakładów, służących jako potrzeby materyalne, środ-

177.

Erlass des Handelsministeriums vom 24. April 1850,

wodurch das Privilegium des Zahnarztes Joseph Weiger vom 4. Jänner 1845 auf eine Erfindung und Verbesserung von Platina-Legirungen zu zahntechnischen Arbeiten wegen Mangel an Neuheit des Gegenstandes für aufgehoben erklärt wird.

Das Privilegium des Zahnarztes Joseph Weiger in Wien, vom 4. Jänner 1845, auf eine Erfindung und Verbesserung von Platina-Legirungen zu zahntechnischen Arbeiten ist über eine vorgekommene Beschwerde wegen Mangel an Neuheit des Gegenstandes für aufgehoben erklärt worden.

Die diessfällige Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

178.

Verordnung des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 26. April 1850,

für sämmtliche Kronländer,

betreffend die Allerhöchst genehmigte Errichtung und Organisirung der Central-Seebehörde in Triest.

Ueber einen, vom Handelsminister im Einvernehmen mit dem Minister des Innern erstatteten Antrag haben Seine k. k. Majestät mit Allerhöchster Entschliessung vom 30. Jänner l. J. die Errichtung einer eigenen Reichsbehörde zu genehmigen geruht, welche unter der Benennung „Central-Seebehörde" (Governo Centrale Marittimo) ihren Amtssitz in Triest und zur Aufgabe haben wird, bezüglich des Seeschiffahrtswesens, — abgesehen von der k. k. Kriegs-Marine, — nach allen seinen Erfordernissen und der damit engverbundenen See-Sanitäts-Angelegenheiten als vermittelndes Organ des Handelsministeriums in sämmtlichen österreichischen Küstenländern zu wirken; demnach im Bereiche derselben unter unmittelbarer Leitung des Ministeriums die Regelung, Ueberwachung und Förderung jenes wichtigen Industriezweiges und der darauf bezüglichen Vorkehrungen auf zweckmässige und gleichförmige Weise Hand zu haben, die betreffenden Reichs-Gesetze und administrativen Verfügungen zur Ausführung zu bringen, und die Aufsicht und Leitung in allen Dienst-, Personal- und Disciplinar-Angelegenheiten, über sämmtliche in den verschiedenen Küstenbezirken aufgestellten Hafen-, See-Sanitäts- und See-Lazareths-Aemter, wie auch jener Organe zu führen, welche die Stelle dieser Aemter an manchen Küstenorten vertreten.

Der Wirkungskreis der Central-Seebehörde erstreckt sich über folgende Geschäftsgegenstände:

1. Die Beaufsichtigung des See-Schiffbaues, die Einflussnahme auf dessen gedeihliche Fortbildung, Handhabung der Aichungs-Vorschriften für österreichische Seeschiffe und die Bestellung geeigneter Schiffsbaumeister zur Untersuchung der Bauart und Beschaffenheit der Seeschiffe.

2. die leitende Fürsorge zur Herstellung, Verbesserung und Instandhaltung aller Anstalten, welche als materielle Erfordernisse, Schutz- oder Förderungsmittel

ki obronne lub popierające tryb żeglugi morskiej, do których liczyć należy porta, spusty okrętowe, latarnie okrętowe, ognie morskie, znaki kotwiczne, miejsca wybrzeżne do wyjścia na ląd i t, p. włącznie interesów z dotyczącym nakładem połączonych;

3. nadawanie praw do żeglugi morskiej tudzież upoważnień do prowadzenia okrętów morskich austryackich;

4. wykonywanie i przestrzeganie ustaw i przepisów, łącznie rozporządzeń portowo-policyjnych, dotyczących bezpośrednio potrzeb żeglugi morskiej i rybołowstwa morskiego, wykonywania tychże, tudzież praw i obowiązków żeglarzy i rybołowców jako takich;

5. rozstrzyganie w I. instancyi, w przypadkach przestępstw przeciw regulaminowi o kabotaży, przekazanych tym regulaminem dotychczasowym guberniom morskim. W II. instancyi, rozstrzyganie w przypadkach rekursów przeciw wyrokom urzędów konzularnych, z powodu przestąpienia przepisów edyktu nawigacyjnego i późniejszych postanowień wydanym, w celu utrzymania albo porządku żeglugowego, albo dyscypliny, nie mniej rozstrzyganie rekursów, założonych przeciw wyrokom karnym, wydanym przez urzędy portowe, dla podobnych przestępstw lub wykroczeń przeciwko rozporządzeniom portowo-policyjnym. Rozstrzyganie w II. instancyi w przypadkach rekursów, założonych przeciw wyrokom karnym magistratów morsko-sanitarnych lub urzędów morsko-sanitarnych i lazaretowych, wydanym na przestąpienia przepisów o zakładach i urządzeniach morsko-sanitarnych i kwarantannych;

6. zaprowadzenie powszechnej matrykuły dle służby morskiej w austryackiej marynarce handlowej; nie mniej zarządzenia do opatrzenia i wsparcia pomocy potrzebujących austryackich marynarzy i członków ich familii, tudzież założenia i udoskonalenia zakładów do wykonania służby morskiej.

7, pochwalenia i uznania, tudzież udzielania nagród i innych zachęceń za znakomite i szczególnego uwzględnienia godne czyny właścicieli okrętów i żeglarzy lub innych osób, ku marynarce handlowej zasłużonych;

8. wykonywanie i przestrzeganie wszelkich ustaw i przepisów morsko-sanitarnych i kwarantannych, tudzież kierunek i dozór dotyczących zakładów i urządzeń.

9. sprawy, dotyczące personalu i karności we wszystkich do służby portowej, sanitarnej i lazaretowej dotyczących urzędach, tudzież czuwanie nad ich urzędowaniem z szczególnem uwzględnieniem poruczonych im interesów kasowych i rachunkowych;

10. zasięganie, rozszeranie i używanie powziętych, dla austryackiej żeglugi ważnych wiadomości, tudzież takich urządzeń w cudzych państwach, któreby ważny mieć mogły wpływ na marynarkę handlową austryacką;

11. dozorowanie służbowej czynności austryackich urzędów konzularnych i styczności z niemi w sprawach, żeglugi morskiej dotyczących, mianowicie we wszystkich przedmiotach, austryackiej marynarki handlowej dotyczących;

zum Seeschiffahrtsbetriebe dienen, wozu namentlich Häfen, Werften, Leuchtthürme, Leuchtfeuer, Ankerbojen, Anlandsplätze u. dgl. gehören, einschliesslich der mit dem bezüglichen Kostenaufwande verbundenen Geschäfte;

3. die Ertheilung der Seeschiffahrtsbefugnisse und Befähigungen zur Führung österreichischer Seeschiffe;

4. die Handhabung und Ueberwachung der Gesetze und Vorschriften, mit Einschluss der Hafenpolizei-Verordnungen, welche unmittelbar die Bedürfnisse der Seeschiffahrt und Seefischerei, die Ausübung derselben und die Rechte und Pflichten der Seefahrer und Fischer als solche betreffen;

5. die Entscheidung in I. Instanz bei Fällen von Uebertretungen gegen das Cabotage-Reglement, welche Letzteres den bisher bestandenen See-Gubernien zuweiset. In II. Instanz in Fällen von Recursen gegen Entscheidungen der Consularämter, die sie wegen Uebertretung der Vorschriften des österreichischen Navigations-Edictes und der nachträglichen Bestimmungen zur Aufrechthaltung der Schiffahrtsordnung oder der Disciplin gefällt haben, sowie über Recurse gegen Straferkenntnisse der Hafenämter, welche diese wegen ähnlicher Uebertretungen oder wegen Vergehen gegen die Hafenpolizei-Anordnungen erlassen haben. Die Entscheidung in II. Instanz bei Recursen gegen Straferkenntnisse der See-Sanitätsmagistrate oder See-Sanitäts- und Lazareths-Aemter, bezüglich der Uebertretung der Vorschriften über See-Sanitäts- und Contumaz-Anstalten und Einrichtungen;

6. die Einführung einer allgemeinen Matrikel für den Seedienst in der österreichischen Handels-Marine; sowie die Einrichtungen zur Versorgung oder Unterstützung hilfsbedürftiger österreichischer Seeleute und ihrer Familienglieder und die Errichtung und Vervollkommnung von Anstalten zur Ausbildung für den Seedienst;

7. Belobungen oder Anerkennungen, sowie Belohnungen und andere Aufmunterungen für ausgezeichnete oder einer besonderen Berücksichtigung würdige Handlungen der Rheder und Seefahrer oder anderer Personen, welche sich um die Handels-Marine verdient gemacht haben;

8. die Handhabung und Ueberwachung der See-Sanitäts- und Contumaz-Vorschriften, sowie die Leitung und Beaufsichtigung der bezüglichen Anstalten und Einrichtungen;

9. die Personal- und Disciplinar-Angelegenheiten von sämmtlichen Hafen-, Sanitäts- und Lazareths-Aemtern, ferner die Ueberwachung ihrer Amtsverrichtungen mit besonderer Bedachtnahme auf die ihnen übertragenen Casse- und Rechnungsgeschäfte;

10. die Einholung, Verbreitung und Benützung der empfangenen für die österreichische Schiffahrt wichtigen Nachrichten, sowie derjenigen Anordnungen in fremden Staaten, welche auf die österreichische Handels-Marine von Einfluss seyn können;

11. die Ueberwachung der dienstlichen Wirksamkeit der österr. Consular-Aemter und der Geschäftsverkehr mit denselben in Seeschiffahrts-Angelegenheiten, insbesondere in allen die österreichische Handels-Marine berührenden Gegenständen;

12. roztrząsanie urządzeń, postanowień i przepisów prawnych w sprawach, żeglugi morskiej dotyczących, tudzież w rzeczach morsko-sanitarnych lub kontumacyjnych; staranność o uchylenie wad i niedostateczności w nich, lub o inne polepszenia takowych, czy to drogą zarządzenia w granicach własnej swej władzy, czy też drogą oddawania opinii i propozycyi;

13. wpływ na osiągnienie odpowiednich urządzeń konzularnych przez ustanowienie nowych, i przez przekształcenie istniejących urzędów konzularnych tudzież na odpowiednie obsadzenie posad w zawodzie konzularnym przez przedłożenie nie tylko życzeń i żądań, objawionych ze strony właścicieli okrętów i żeglarzy jako i stanu handlowego, lecz też i swych własnych w tej mierze zdań, z spostrzeżeń powziętych;

14. przystojące czynności urzędowe pod względem na ustanowienie cudzych urzędów konzularnych w miejscach nadmorskich, w nadbrzeżnych powiatach krajowych znajdujących się, i uznanie osób, którym prowadzenie takowych urzędów poruczonem zostało;

15. Zasięganie i stosowne użycie wszelkich z austryackich portów i urzędów konzularnych nadeszłych wykazów peryodycznych i wiadomości o stanie, ruchu i obrocie austryackiej marynarki handlowej tak w kraju jak za granicą, dalej o obrocie cudzych statków handlowych w portach austryackich, równie jak cudzych, tudzież o rezultatach krajowego budownictwa okrętowego, jako też urządzeń i zakładów dla dobra żeglugi morskiej istniejących, a nakoniec staranność o zestawienie peryodycznych wykazów, z spowodowaniem oraz dalszego użycia takowych.

Utworzenie tej, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonej władzy państwa, równie jak przekazany jej zakres działania, z tym nadmienieniem do powszechnej podaje się wiadomości, iż centralna władza morska z dniem pierwszym Maja roku bieżącego w Tryeście w życie wejść ma. Z tym oraz dniem przechodzi postępowanie z interesami, które do wyż oznaczonego zakresu działania należą, a które co do austryacko-illiryjskiego nadbrzeża, dotąd przez gubernium nadbrzeża, co do innych zaś krajów koronnych przez namiestnikostwo we Wenecyi, przez gubernium morskie we Fiume, przez wojskową komendę krajową w Zagrzebiu i przez dalmatyńskie gubernium załatwiane były, do władzy centralnej, zaczem też już wszelkie, ku temu odnoszące się podania, począwszy od tego czasu, do centralnej władzy morskiej stosowane będą.

Bruck m. p.

12. die Prüfung der Einrichtungen, gesetzlichen Bestimmungen und Vorschriften in Seeschiffahrtssachen so wie im See-Sanitäts- oder Contumazwesen; die Vorsorge für Abstellung der Mängel, Ausfüllung der Lücken oder sonstige Verbesserungen in demselben, entweder durch Verfügungen in den Gränzen der eigenen Amtsmacht, oder durch Erstattung von Gutachten und Vorschlägen;

13. die Einflussnahme auf die Erzielung zweckmässiger Consular-Einrichtungen durch Aufstellung neuer, und durch die Umstaltung bestehender Consularämter, sowie auf die zweckentsprechende Bestellung der Dienstposten im Consularfache durch Vorlegung der darüber in Erfahrung gebrachten Wünsche und Anliegen, namentlich jener der Rheder und Seefahrer und des Handelsstandes, sowie der eigenen aus den Wahrnehmungen und Beobachtungen geschöpften darauf Bezug nehmenden Ansichten;

14. die zuständigen Amtshandlungen in Beziehung auf die Aufstellung fremder Consularämter an Seeplätzen in den in den inländischen Küstenbezirken und die Anerkennung der mit der Führung solcher Aemter betrauten Personen;

15. die Einholung und geeignete Benützung aller von den österreichischen Häfen und Consularämtern eingelangten periodischen Nachweisungen und Notizen über den Stand, die Bewegung und den Verkehr der österreichischen Handels-Marine im In- und Auslande, ferner über den Verkehr der fremden Handelsfahrzeuge in den österreichischen und auswärtigen Seehäfen, dann über die inländischen Schiffbau-Ergebnisse und über die zum Besten der Seeschiffahrt bestehenden Einrichtungen und Anstalten, und endlich die Vorsorge für die Zusammenstellung der eingeführten periodischen Nachweisungen und die Einleitung ihrer Benützung.

Die Errichtung dieser Allerhöchst genehmigten Reichsbehörde, wie auch der ihr zugewiesene Wirkungskreis wird hiemit zur allgemeinen Kenntniss mit dem Beisatze gebracht, dass die Central-Seebehörde mit Erstem Mai laufenden Jahres in Triest ins Leben treten wird. Mit eben diesem Tage geht die Behandlung der in den oben bezeichneten Wirkungskreis fallenden Geschäfte, welche bezüglich des österreichisch-illirischen Küstenlandes bisher von dem küstenländischen Gubernium, und bezüglich der anderen Kronländer von der Statthalterei zu Venedig, dem See-Gubernium zu Fiume, dem Landes-Militärcommando in Agram und dem dalmatinischen Gubernium abgethan wurden, an die Centralbehörde über, wesshalb auch alle darauf Bezug nehmenden Eingaben von diesem Zeitpuncte beginnend, an die Central-Seebehörde zu leiten sind.

Bruck m. p.

Dziennik praw państwa i rozporządzeń

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LII.

Wydany i rozesłany

w wydaniu [illegible] 2. Maja 1850,

w wydaniu [illegible] 28. Lipca 1850.

179.

Konwencya addycyonalna *)

do traktatu względem handlu i żeglugi między Austryą i Zjednoczonemi Stanami północnej Ameryki (zawartego), z dnia 27. Sierpnia 1829, zawarta — pod 8. Maja 1848, w Waszyngtonie podpisana, a w [illegible] ratyfikacyi instrumentach [illegible] tamże wymienione.

Układ względem uwolnienia [illegible] w traktacie handlu i żeglugi z dnia 27. Sierpnia 1829. zawartym pomiędzy J. C. M. Najjaśniejszym Cesarzem Austryackim a Zjednoczonemi Stanami północnej Ameryki.

Convention for the [illegible], additional to the Treaty of commerce and navigation of 27 August 1829 between His Majesty the Emperor of Austria and the United States of America.

Ponieważ Jego Cesarska Mość Najjaśniejszy Cesarz Austryi i Zjednoczone Stany północnej Ameryki, zgodziły się rozciągnąć na wszelkie gatunki własności uwolnienie od [illegible], zastrzeżone w artykule 11. [illegible] i żeglugi z dnia 27. Sierpnia 1829. zawartego, a [illegible]

His Majesty the Emperor of Austria and the United States of America having agreed, to extend to all descriptions of property the exemption from taxes, or charges, which was secured to the personal goods of their respective citizens and subjects by the 11th Article of the Treaty of Commerce and Navigation, which was

*) [illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LII.

wydana i rozesłana
w wydaniu niemieckiem i angielskiem: 3. Maja 1850,
w wydaniu niniejszem trzech-językowem: 29. Lipca 1850.

179.

Konwencya addycyonalna *)

do traktatu względem handlu i żeglugi między Austryą i Zjednoczonemi Stanami północnej Ameryki istniejącego, a na dniu 27. Sierpnia 1829. zawartego, — pod d. 8. Maja 1848. w Washingtonie podpisana, a w obustronnych ratyfikacyi instrumentach tamże pod dniem 23. Lutego 1850. wymieniona.

Układ względem rozciągnienia pewnych w traktacie co do handlu i żeglugi z dnia 27. Sierpnia 1829. zawartych postanowień między J. C. M. Najjaśniejszym Cesarzem Austryi a Zjednoczonemi Stanami północnej Ameryki.

Ponieważ Jego Cesarska Mość Najjaśniejszy Cesarz Austryi i Zjednoczone Stany północnej Ameryki, ułożyli się rozciągnąć na wszelkie gatunki własności uwolnienie od taks i opłat, przynależącym obu państw w artykule XI. traktatu względem handlu i żeglugi z dnia 27. Sierpnia 1829. zapewnione, a pomnożyć także upra-

Convention for the extension of certain stipulations, contained in the Treaty of commerce and navigation of 27 August 1829 between His Majesty the Emperor of Austria and the United States of America.

His Majesty the Emperor of Austria and the United States of America having agreed, to extend to all descriptions of property the exemption from dues, taxes or charges, which was secured to the personal goods of their respective citizens and subjects by the XIth Article of the Treaty of Commerce and Navigation, which was

---

*) W powyższej konwencyi angielski tekst jest tekstem pierwotnym; dołączony zaś polski i niemiemiecki przekładem onegoż.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 3. Mai 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 29. Juli 1850.

179.

Additional-Convention)*

zu dem zwischen Oesterreich und den vereinigten Staaten von Nord-Amerika bestehenden Handels- und Schiffahrts-Tractat vom 27. August 1829, welche unterm 8. Mai 1848, zu Washington unterzeichnet und in den beiderseitigen Ratificirungs-Instrumenten ebendaselbst unterm 23. Februar 1850 ausgewechselt worden ist.

Vertrag über die Ausdehnung gewisser in dem Handels- und Schiffahrtsvertrage vom 27. August 1829 enthaltenen Bestimmungen zwischen Seiner Majestät dem Kaiser von Oesterreich und den vereinigten Staaten von Nord-Amerika.

Nachdem Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich und die vereinigten Staaten von Nord-Amerika übereingekommen sind, die in dem Artikel XI. des Handels- und Schiffahrts-Tractates vom 27. August 1829 den beiderseitigen Staatsangehörigen für ihr bewegliches Vermögen zugesicherte Befreiung von Taxen und Abgaben auf alle Arten von Eigenthum

---

**) In der vorstehenden Convention ist der englische Text der Urtext; der beigefügte deutsche Text ist Uebersetzung.*

wnienia, w artykule X. rzeczonego traktatu względem handlu i żeglugi dotyczącym konsulom zagwarantowane, przeto ku temu z obu stron mianowani zostali pełnomocnicy, a to: ze strony J. C. M. Najjaśniejszego Cesarza Austryi, sprawujący Jego interesa u Zjednoczonych Stanów, Pan Jan Jerzy Hülsemann, a ze strony Prezydenta Zjednoczonych Stanów północnej Ameryki, Pan Jakób Buchanan, Sekretarz Stanu Zjednoczonych Stanów; którzy topełnomocnicy, po nastąpionej wymianie swych pełnomocnictw, w dobrej i należytej formie uznanych, postanowili i podpisali artykuły następujące:

concluded between the Parties on the 27th August 1829, and also for the purpose of increasing the powers granted to their respective Consuls by the Xth Article of said Treaty of Commerce and Navigation, have named for this purpose their respective Plenipotentiaries, namely His Majesty the Emperor of Austria has conferred full powers on His Chargé d'Affaires to the United States, John George Hülsemann, and the President of the United States of America upon James Buchanan, Secretary of State at the United States; who, after having exchanged their said full powers, found in due and proper form, have agreed to and signed the following Articles:

Artykuł I.

Przynależącym państw każdej z stron kontraktujących przysłużać ma w państwach drugiej prawo zarządzania ruchomemi swemi dobrami przez testament, darowiznę, lub przez inny jaki sposób; ich spadkobiercy, czy to testamentem, czy ab intestato, czy też przez darowiznę, ku temu uprawnieni, jeżeli przynależącymi są państwa drugiej z obu kontraktujących stron, mają prawo następywać po nich w posiadaniu tych ruchomych ich dóbr, będą mogli także, albo osobiście, albo przez innych, zamiast nich działających, dobra takowe w posiadanie brać i niemi dowolnie zarządzać, nie opłacając żadnych innych taks, jak tych, którym w podobnym razie podlegają mieszkańcy tego kraju, w którym się rzeczone dobra znajdują.

Article I.

The citizens or subjects of each of the contracting parties shall have power to dispose of their personal property within the states of the other, by testament, donation or otherwise; and their heirs, legatees and donees, being citizens or subjects of the other contracting party, shall succeed to their said personal property, and may take possession thereof, either by themselves or by others acting for them, and dispose of the same at their pleasure, paying such duties only as the inhabitants of the country, where the said property lies, shall be liable to pay in like cases.

Artykuł II.

Jeżeliby z przyczyny śmierci którego posiadacza nieruchomości, lub gruntowej własności, znajdującej się w krajach jednej z stron kontraktujących, ta nieruchomość lub gruntowa własność, wedle ustaw kraju przejśćby miała na przynależącego państwa

Article II.

Where, on the death of any person, holding real property or property not personal within the territories of one party, such real property would, by the laws of the land, descend on a citizen or subject of the other, where he is disqualified by

auszudehnen, und ebenfalls die in dem Artikel X. erwähnten Handels- und Schiffahrts-Tractates den respectiven Consuln zugesicherten Befugnisse zu vermehren, so sind hiezu von beiden Seiten Bevollmächtigte ernannt worden, als nämlich von Seite Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich Allerhöchstdessen Geschäftsträger bei den vereinigten Staaten Herr Johann Georg Hülsemann, und von Seite des Präsidenten der vereinigten Staaten von Nord-Amerika Herr James Bachanan, Staats-Secretär der vereinigten Staaten; welche Bevollmächtigte, nach vollzogener Auswechslung ihrer, in guter und gehöriger Form befundenen Vollmachten, nachstehende Artikel festgesetzt und unterzeichnet haben:

Artikel I.

Den Staatsangehörigen eines jeden der abschliessenden Theile soll in den Staaten des anderen die Freiheit zustehen, über ihre beweglichen Güter durch Testament, Schenkung oder auf andere Weise zu verfügen; deren Erben, durch Testament, oder ab intestato, *oder durch Schenkung hiezu berechtigt, sollen, wenn sie die Staatsangehörigen des anderen der beiden abschliessenden Theile sind, ihnen in dem Besitze dieser ihrer beweglichen Güter folgen, auch in Person sowohl, als durch andere, welche an ihrer Stelle handeln, davon Besitz ergreifen und nach Gutdünken damit schalten können, ohne andere Steuern zu bezahlen, als solche, welchen die Einwohner des Landes, worin sich die genannten Güter befinden, bei gleichem Anlasse unterworfen sind.*

Artikel II.

Wenn durch den Tod irgend eines Besitzers von Immobilien oder Grundeigenthum, welche sich auf dem Gebiete des einen der abschliessenden Theile befinden, diese Immobilien, oder Grundeigenthum nach den Gesetzen des Landes auf einen Staatsangehörigen des andern

drugiej strony, tedy dozwoli się temuż, jeżeliby wedle ustaw kraju, w którym nieruchomy majątek leży, do posiadania onegoż zdolnym nie był, dwuletnia przewłoka, który termin wedle okoliczności stosownym sposobem przedłużonym być może, aby mógł nieruchomości te sprzedać i summy za nie bez przeszkody i bez wszelkich innych opłat odebrać, oprócz tych, które w takowych przypadkach nałożone bywają na mieszkańców tego kraju, z którego dochód takowy wywozi się.

Artykuł III.

W przypadku nieobecności spadkobiorców, przyłoży się względem namienionych ruchomych lub nieruchomych dóbr tymczasowie tej samej staranności, jakiejby się w podobnym razie użyło względem dóbr krajowców, dopóki prawny właściciel, lub ten, który wedle artykułu II., prawo ma do sprzedania takowych, nie uzna za stosowne, albo zaprowadzić co do objęcia dziedzictwa potrzebnem jest, albo niem rozrządzić.

Artykuł IV.

Obiedwie Wysokie kontraktujące strony przyznają sobie wzajemnie prawo, aby każda w portach drugiej sama sobie ustanawiała konsulów, wice-konsulów, ajentów i wice-ajentów handlowych, którzy używać mają tych samych przywilejów i uprawnień, jakich używają narody najwięcej korzyści doświadczające; gdyby jednak którzy z namienionych konsulów handel prowadzić chcieli, tedy ci tym samym prawom i zwyczajom podlegać mają, jakim podlegają wtem samem miejscu prywatne ich narodu osoby.

Konsulowie, wice-konsulowie, ajenci i wice-ajenci handlowi, prawa używać mają, jako takowi przy sporach, któreby powstać mogły między kapitanami a czeladzią okrętową tego narodu, którego interesów do-

the laws of the country, where such real property is situated, such citizen or subject shall be allowed a term of two years, to sell the same, which term may be reasonably prolonged according to circumstances, and to withdraw the proceeds thereof, without molestation, and exempt from any other charges than those which may be imposed in like cases upon the inhabitants of the country, from which such proceeds may be withdrawn.

Article III.

In case at the absence of the heirs, the same care shall be taken, provisionally, of such real or personal property, as would be taken in a like case of property belonging to the natives of the country, until the lawful owner or the person, who has a right to sell the same according to Article II., may take measures to receive or dispose of the inheritance.

Article IV.

The high contracting parties grant to each other the liberty of having, each in the ports of the other, Consuls, Vice-Consuls, Commercial-Agents, and Vice-Commercial-Agents of their own appointement, who shall enjoy the same privileges and powers, as those of the most favored nations; but if any of the said Consuls shall carry on trade, they shall be subjected to the same laws and usages, to which private individuals of their nation are subjected in the same place.

The said Consuls, Vice-Consuls, Commercial- and Vice-Commercial-Agents shall have the right, as such, to sit as judges and arbitrators in such differences as may arise between the masters and

Theiles übergehen sollen, so wird diesem, wenn er nach den Gesetzen des Landes, wo das unbewegliche Vermögen liegt, zu dessen Besitze unfähig ist, ein Aufschub von zwei Jahren gewährt, welcher Termin nach Umständen in angemessener Weise verlängert werden kann, um dieselben zu verkaufen, und um den Ertrag davon ohne Anstand und frei von allen andern Abgaben zu beziehen, als solchen, die in dergleichen Fällen den Einwohnern des Landes auferlegt werden, aus welchem dieser Ertrag exportirt wird.

Artikel III.

Im Falle der Abwesenheit der Erben wird man hinsichtlich der erwähnten beweglichen oder unbeweglichen Güter provisorisch ganz dieselbe Sorgfalt anwenden, welche man bei gleichem Anlasse hinsichtlich der Güter der Eingebornen angewendet hätte, bis der gesetzmässige Eigenthümer oder derjenige, welcher nach Artikel II. das Recht hat, dieselben zu verkaufen, Anordnungen zu treffen für gut finden wird, um die Erbschaft anzutreten, oder darüber zu verfügen.

Artikel IV.

Die hohen contrahirenden Theile gestehen einander die Befugniss zu, jeder in den Häfen des andern selbst bestellte Consuln, Vice-Consuln, Handels-Agenten und Vice-Handels-Agenten zu unterhalten, welche die nämlichen Privilegien und Befugnisse, wie diejenigen der begünstigsten Nationen geniessen sollen; wenn jedoch der eine oder der andere der genannten Consuln Handel treiben will, so sollen dieselben den nämlichen Gesetzen und Gebräuchen unterworfen seyn, welchen Privatpersonen ihrer Nation in demselben Orte unterliegen.

Die Consuln, Vice-Consuln, Handels- und Vice-Handels-Agenten sollen das Recht haben, als solche bei Streitigkeiten, welche zwischen den Capitäns und Mannschaften der

strzegać powołani są, działać jako sędziowie lub rozjemcy, bez wtrącania się władz miejscowych, chyba gdyby postępowanie onych ludzi albo kapitana, porządek lub spokojność kraju naruszało, albo gdyby wspomnieni konsulowie, wice-konsulowie, ajenci i wice-ajenci handlowi, ich pomocy wezwali ku wykonaniu lub utrzymaniu swych decyzyj. Atoliż samo przez się rozumi się, iż takowy wyrok albo polubowne rozstrzygnienie nie powinno pozbawiać spór wiodące strony przystojącego im prawa, udania się po ich powrocie do sędziowskiej władzy kraju własnego.

crews of the vessels belonging to the nation, whose interests are committed to their charge, without the interference of the local authorities, unless the conduct of the crews or of the captain should disturb the order or tranquillity of the country; or the said Consuls, Vice-Consuls, Commercial-Agents or Vice-Commercial-Agents should require their assistance in executing or supporting their own decisions. But this species of judgment or arbitration shall not deprive the contending parties of the right they have to resort, on their return, to the judicial authority of their own country.

Rzeczonym konsulom, wice-konsulom, ajentom i wice-ajentom handlowym, prawo przysłuża, wezwać pomocy władz miejscowych do wyśledzenia, poimania i uwięzienia dezerterów z okrętów wojennych i handlowych swego kraju. W tym celu piśmiennie udać się mają do przynależnych sądów, do sędziów i urzędników, i rzeczonych dezerterów reklamować, udowadniając przytoczeniem rejestrów okrętowych, popisowych list czeladzi okrętowej i innych urzędowych dokumentów, że owe osoby wedle prawa do czeladzi okrętowej należą, a gdy tę reklamacyą tym sposobem uzasadniono, tedy wydanie nie ma być odmówione.

The said Consuls, Vice-Consuls, Commercial-Agents and Vice-Commercial-Agents are authorised to require the assistance of the local authorities for the search, arrest and imprisonment of the deserters from the ships of war and merchant vessels of their country. For this purpose they shall apply in writing to the competent tribunals, judges and officers, and shall demand said deserters, proving by the exhibition of the registers of the vessels, the musterrolls of the crews, or by any other official documents, that such individuals form legally part of the crews; and on such claim being substantiated, the surrender shall not be refused.

Gdyby takowych dezerterów poimano, natenczas ci do rozrządzenia namienionym konsulom, wice-konsulom, ajentom i wice-ajentom handlowym oddani być mają, mogą też na rekwizycyą i na koszt tych, którzy ich reklamują, w publicznych więzieniach trzymanymi być, aby odesłanymi byli albo na okręty do których należą, albo na inne tegoż samego kraju. Gdyby zaś w ciągu trzech miesięcy po ich poimaniu,

Such deserters, when arrested, shall be placed at the disposal of the said Consuls, Vice-Consuls, Commercial-Agents and Vice-Commercial-Agents, and may be confined in the public prisons at the request and cost of those, who shall claim them, in order to be sent to the vessels, to which they belong, or to others of the same country. But if not sent back within three months from the day of their arrest, they

Schiffe der Nation, deren Interessen sie wahrzunehmen beauftragt sind, entstehen mögen, als Richter und Schiedsmänner zu handeln, ohne Dazwischenkunft der Ortsbehörden, wenn nicht etwa das Benehmen der Mannschaften oder des Capitäns die Ordnung oder Ruhe des Landes stört, oder die besagten Consuln, Vice-Consuln, Handelsagenten oder Vice-Handelsagenten, deren Beistand zu Vollziehung oder Aufrechthaltung ihrer Entscheidungen in Anspruch nehmen. Es versteht sich jedoch, dass diese Art von Urtheil oder schiedsrichterlicher Entscheidung die streitenden Theile nicht des ihnen zustehenden Rechtes berauben soll, bei ihrer Zurückkunft an die richterliche Behörde ihres eigenen Landes sich zu wenden.

Die besagten Consuln, Vice-Consuln, Handelsagenten und Vice-Handelsagenten sind befugt, den Beistand der Ortsbehörden zur Aufsuchung, Festnehmung und Gefangensetzung der Deserteurs von den Kriegs- und Handelsschiffen ihres Landes in Anspruch zu nehmen. Zu diesem Behufe haben sie sich schriftlich an die competenten Gerichte, Richter und Beamten zu wenden und die besagten Deserteurs zu reclamiren, indem sie durch Beibringung der Schiffsregister, Musterrollen der Mannschaften oder anderer ämtlicher Urkunden darthun, dass jene Individuen gesetzlich zu den Mannschaften gehören, und wenn diese Reclamation also begründet ist, so soll die Auslieferung nicht versagt werden.

Wenn dergleichen Deserteurs festgenommen sind, so sollen sie zur Verfügung der besagten Consuln, Vice-Consuln, Handelsagenten und Vice-Handelsagenten gestellt werden und können sie, auf Requisitionen und Kosten derer, welche sie reclamiren, in den öffentlichen Gefängnissen festgehalten werden, um auf die Schiffe, zu welchen sie gehören, oder auf andere desselben Landes, gesandt zu werden. Wenn sie aber binnen drei Monaten vom Tage ihrer

odesłanymi nie byli, natenczas do wolności przywróceni być mają, a z tego samego powodu już więcej nie będą więzieni. Gdyby zaś uznanem było, że dezerter popełnił zbrodnią, lub przekroczenie, dla którego by go przed sąd stawić wypadało, natenczas wydanie onegoż dopóty odłożonem być może, dopóki sąd, przed którym sprawę onegoż wytoczono, nie zawyrokował, a wyrok takowy wykonanym nie został.

shall be set at liberty, and shall not be again arrested for the same cause. If however the deserter shall be found to have committed any crime or offence requiring trial, his surrender may be delayed, until the tribunal, before which his case shall be pending, shall have pronounced its sentence, and such sentence shall have been carried into effect.

Artykuł V.

Układ niniejszy od dnia wymiany dokumentów ratyfikacyi przez dwa lata w mocy pozostać ma. Wszakże ustaje takowy po upływie tego czasu, w tym tylko przypadku, jeżeliby go jedna lub druga strona dwanaście miesięcy wprzód wypowiedziała. Jeżeliby wypowiedzenie w czasie wyznaczonym nie nastąpiło, natenczas kontrakt na niepewny czas dalej trwa, dopóki go które z kontraktujących mocarstw nie wypowie, w którym to razie takowy w dwanaście miesięcy po nastąpionem wypowiedzeniu ustać ma, kiedykolwiek-bądź takowe wypowiedzenie nastąpić by miało.

Article V.

The present Treaty shall continue in force for two years, counting from the day of the exchange of its Ratifications; and if twelve months before the expiration of that period neither of the high contracting parties shall have announced by an official Notification to the other, its intention to arrest the operation of said treaty, it shall remain binding for one year beyond that time, and so on, until the expiration of the twelve months, which will follow a similar notification, whatever the time, at which it may take place.

Artykuł VI.

Umowę niniejszą zawarto, z zastrzeżeniem ratyfikacyi Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego Cesarza Austryi, tudzież z zastrzeżeniem ratyfikacyi prezydenta Zjednoczonych Stanów północnej Ameryki, za i z doradą i przyzwoleniem Senatu północno-amerykańskiego, a wymiana dokumentów ratyfikacyi ma w ciągu roku, licząc od dnia podpisania niniejszej umowy, albo pierwej, jeżeli to być może, w Washingtonie nastąpić.

W dowód czego, obustronni pełnomocnicy powyższe artykuły tak w niemieckim

Article VI.

This Convention is concluded subject to the Ratification of His Majesty, the Emperor of Austria, and of the President of the United States of America by and with the advice and consent of the Senate thereof; and the Ratifications thereof shall be exchanged in Washington within the term of one year from the date of the signature thereof, or sooner, if possible.

In witness whereof the respective Plenipotentiaries have signed the above

Festnehmung an, nicht zurückgeschickt sind, so sollen sie in Freiheit gesetzt und wegen desselben Grundes nicht wieder verhaftet werden. Wenn jedoch befunden werden sollte, dass der Deserteur irgend ein Verbrechen oder Vergehen begangen hätte, wegen dessen er vor Gericht zu stellen wäre, so kann dessen Auslieferung ausgesetzt werden, bis das Gericht, vor welchem seine Sache anhängig ist, das Urtheil gesprochen haben und dieses Urtheil zur Vollstreckung gebracht seyn wird.

Artikel V.

Gegenwärtiger Vertrag soll vom Tage der Auswechslung der Ratifications-Urkunden zwei Jahre in Wirksamkeit bleiben. Doch erlischt selber nach Verlauf dieses Zeitraumes nur in dem Falle, wenn er von dem einen oder von dem andern Theile zwölf Monate früher aufgekündigt wurde. Geschicht keine Aufkündigung zu der bestimmten Frist, so dauert der Vertrag auf unbestimmte Zeit fort, bis eine der contrahirenden Mächte ihn aufkündigt, wo sodann derselbe zwölf Monate nach erfolgter Aufkündigung aufzuhören hat, wenn immer diese Aufkündigung geschehen sollte.

Artikel VI.

Gegenwärtiger Vertrag ist abgeschlossen worden, vorbehaltlich der Ratification Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich und vorbehaltlich der Ratification des Präsidenten der vereinigten Staaten von Nord-Amerika nach und mit dem Rathe und der Einwilligung des nordamerikanischen Senates, und es soll die Auswechslung der Ratifications-Urkunden innerhalb Jahresfrist vom Tage der Unterzeichnung des gegenwärtigen Vertrages an gerechnet, oder früher, wenn es möglich ist, in Washington Statt finden.

jak w angielskim języku podpisali i przyciśnięciem swej pieczęci wzmocnili.

Wydano w Washingtonie ósmego Maja roku tysiąc ośmset czterdziestego ósmego, panowania Jego Mości Najjaśniejszego Cesarza Austryi, czternastego, a niepodległości Zjednoczonych Stanów północnej Ameryki, siedemdziesiątego drugiego.

Hülsemann m. p.

articles, as well in German as in English, and have thereto affixed their seals.

Done in the City of Washington on the Eight day of May, One Thousand Eight Hundred and Forty Eight, in the Fourteenth year of the reign of His Majesty the Emperor of Austria and in the Seventy Second year of the Independance of the United States of America.

(signed) **Buchanan.**

Urkundlich dessen haben die beiderseitigen Bevollmächtigten obenstehende Artikel sowohl in deutscher als englischer Sprache unterzeichnet und ihre Siegel beigedrückt.

Ausgestellt zu Washington den achten Mai Ein Tausend acht Hundert und acht und Vierzig, im vierzehnten Jahre der Regierung Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich, und im Zwei und Siebenzigsten Jahre der Unabhängigkeit der vereinigten Staaten von Nord-Amerika.

Hülsemann *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LIII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 5. Maja 1850; w wydaniu niniejszem dwujęzykowem:
31. Maja 1850.

180.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 3. Maja 1850,

do władz krajowych wszystkich krajów koronnych (z wyjątkiem Lombardzko-Weneckiego),

względem postępowania z przelosowanemi na dniu 1. Maja 1850 w seryi 98 obligacyami bankowemi $2^1/_2$ procentowemi, i niemieckiemi biletami pieniężnemi 10. krajcarowemi, w seryi K. zawartemi.

Odnośnie do okólnego rozporządzenia niższo-austryackiego rządu z dnia 29. Października 1829 powszechnie obwieszcza się, że zawarte w seryi 98, na dniu 1. Maja b. r. przelosowane obligacye dawnego długu Stanu, to jest $2^1/_2$ procentowe obligacye bankowe, począwszy od Nru. 88,632 aż do Nru. 89,580 włącznie, wedle postanowień Najwyższego patentu z dnia 21. Marca 1818 za nowe zapisy długu Stanu, 5procentową prowizyą konwencyonalnej monety przynoszące, wymieniane będą.

Na dniu 1. Maja r. b. także i Seryą K. niemieckich biletów 10krajcarowych przelosowano.

Przeto więc każdy tą seryi literą oznaczony niemiecki bilet pieniężny dziesięciokrajcarowy w ciągu dwóch miesięcy, rachując od dnia 1. Czerwca r. b. za sześć krajcarów srebrem i cztery krajcary monetą zdawkową miedzianą w właściwie ku temu przeznaczonej kasie wymieniającej we Wiedniu i w głównych krajowych kasach w krajach koronnych, wymienionym być może.

Zresztą i po upływie powyższego terminu te przelosowane bilety pieniężne, równie tak, jak nieprzelosowane, przy wszystkich kasach publicznych do zapłat gotówką wciąż i nadal jeszcze przyjętemi będą.

Krauss m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 5. Mai 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 31. Mai 1850.

180.

Erlass des Finanzministeriums vom 3. Mai 1850,

an die Landesbehörden aller Kronländer (mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen),

über die Behandlung der am 1. Mai 1850 in der Serie 98 verloosten $2^1/_2$ percentigen Banco-Obligationen, dann der in der Serie K enthaltenen deutschen Münzscheine zu 10 Kreuzer.

Mit Beziehung auf die Circular-Verordnung der niederösterreichischen Regierung vom 29. October 1829 wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die in der Serie 98 enthaltenen, am 1. Mai l. J. in die Verloosung gefallenen Obligationen der alten Staatsschuld, nämlich die $2^1/_2$ percentigen Banco-Obligationen von Nr. 88.632 angefangen bis einschliessig Nr. 89.580, nach den Bestimmungen des Allerhöchsten Patentes vom 21. März 1818 gegen neue mit fünf Percent in Conventions-Münze verzinsliche Staatsschuld-Verschreibungen umgewechselt werden.

Am 1. Mai l. J. ist auch die Serie K *von den deutschen Münzscheinen zu zehn Kreuzer verloost worden.*

Hiernach kann jeder mit diesem Serien-Buchstaben bezeichnete deutsche Münzschein zu zehn Kreuzer innerhalb zwei Monaten vom 1. Juni l. J. angefangen gegen sechs Kreuzer in Silber und vier Kreuzer in Kupfer-Scheidemünze bei der hiefür bestimmten Verwechslungscasse in Wien und bei den Landes-Hauptcassen in den Kronländern umgewechselt werden.

Uebrigens werden diese verloosten Münzscheine nach Ablauf der obigen Frist, gleich den nicht verloosten, bei allen öffentlichen Cassen noch fortan statt Barem angenommen.

Krauss *m. p.*

Dziennik praw państwa i rządu

dla

Cesarstwa austryackiego.

Część LIV.

Wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem 7. Maja 1858, w wydaniu niniejszem dwujęzycznem: 11. Maja 1858.

151.

Rozporządzenie ministra finansów z dnia 3. Maja 1858,

[illegible]

[illegible]

1.

1. [illegible]

2. [illegible]

3. [illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LIV.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 7. Maja 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 18. Maja 1850.

181.

Rozporządzenie ministra finansów z dnia 3. Maja 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, w których wykonywa się prowizoryczna ustawa z dnia 9. Lutego 1850 względem należytości od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych,

którem obwieszczają się niektóre przez Najjaśniejszego Pana na dniu 1. Maja 1850 zatwierdzone postanowienia względem należytości od zmian w posiadaniu rzeczy nieruchomych.

W wykonaniu zastrzeżenia w uwadze 2. do pozycyi taryfowej $^{37}/_{106}$ B. e. prowizorycznej ustawy względem należytości od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych wyrażonego i końcem zastósowania zasad w najpoddańszem przedstawieniu z dnia 26. Stycznia 1850 rozwiniętych, za doradą Rady ministrów, raczył Najjaśniejszy Pan, Najwyższą uchwałą z dnia 1. Maja 1850 zatwierdzić postanowienia następujące:

I.

1. Końcem wymierzenia ekwiwalentu należytości dwóchodsetkowego, który gminy kościoły, fundacye i beneficya od wartości nieruchomych rentę przynoszących dóbr, za każde 10letnie posiadania trwanie wedle pozycyi taryfowej $^{37}/_{106}$ B. e. prowizorycznej ustawy z dnia 9. Lutego 1850 opłacać mają, wartość tychże nieruchomych dóbr co dziesięć lat na podstawie dochodu, podczas ostatnich dziesięciu lat w przecięciu otrzymanego, wypośrodkowana być ma.

2. W celu tego wymierzenia gmina, korporacya, zarządca majątkiem fundacyi a przy beneficyach, w poborach owoców stojący pożytkujący, czysty dochód, w biegu ostatnich dziesięciu lat wypadły, u urzędu, do wymierzenia należytości od przeniesień majątkowych ustanowionego, w którego okręgu realność leży, zeznać mają. Dla pierwszego dziesięcioletniego okresu zeznanie do 1. Sierpnia 1850 nastąpić ma.

3. Podania zeznania (fassyi) przez polityczną władzę powiatową, z przybraniem znawców rzeczy, o ileby to za potrzebne uznano, i z użyciem rachunków do-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 7. Mai 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 18. Mai 1850.

181.

Verordnung des Finanzministeriums vom 3. Mai 1850,

giltig für alle Kronländer, in welchen das provisorische Gesetz vom 9. Februar 1850 über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen wirksam ist,

wodurch einige von Seiner Majestät am 1. Mai 1850 genehmigte Bestimmungen rücksichtlich der Gebühr von Besitzveränderungen unbeweglicher Sachen kundgemacht werden.

Seine Majestät haben in Erfüllung des in der Anmerkung 2. zur Tarifspost 106 B. e. *des provisorischen Gesetzes über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen ausgedrückten Vorbehaltes und zur Anwendung der in dem allerunterthänigsten Vortrage vom 26. Jänner 1850 entwickelten Grundsätze, über Einrathen des Ministerrathes, mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 1. Mai 1850 folgende Bestimmungen zu genehmigen geruht:*

I.

1. Zur Bemessung des Gebühren-Aequivalentes von 2 Procent, welches Gemeinden, Kirchen, Stiftungen und Benefizien von dem Werthe unbeweglicher, eine Rente gewährenden Güter für jede Besitzdauer von 10 Jahren zufolge Tarifspost 106 B. e. *des provisorischen Gesetzes vom 9. Februar 1850 zu entrichten haben, ist der Werth dieser unbeweglichen Güter von zehn zu zehn Jahren auf der Grundlage des während der letzten zehn Jahre im Durchschnitte erhaltenen Ertrages auszumitteln.*

2. Zum Behufe dieser Bemessung hat die Gemeinde, Körperschaft, der Verwalter des Vermögens einer Stiftung und bei Benefizien der im Bezuge der Früchte stehende Nutzniesser den im Laufe der letzten zehn Jahre stattgefundenen reinen Ertrag bei dem zur Bemessung der Gebühren von Vermögensübertragungen bestellten Amte, in dessen Bezirke die Realität gelegen ist, einzubekennen. Für die erste zehnjährige Periode hat die Einbekennung bis 1. August 1850 zu erfolgen.

3. Die Angaben des Bekenntnisses werden durch die politische Bezirksbehörde unter Beiziehung von Sachverständigen, soweit solche als nothwendig erkannt wird, und mit Be-

chodowych i inwentarzów rozpoznawane będą a summa czystego dochodu, tudzież summa dwudziestonasobna tegoż jako wartość realności wypośrodkowana będzie, przy czem jednak co do summy, niżej której wartość nie ma być przyjętą, §. 50. ustawy z dnia 9. Lutego 1850 zastósowanym być ma.

4. Ekwiwalent należytości od wypośrodkowanej w ten sposób wartości, dwoma odsetkami za dziesiecioletni przeciąg czasu, z góry wymierzonym będzie, wedle czego na każdy pojedyńczy rok jako należytość dwudziesta piąta część ($^1/_{25}$) czystego rocznego dochodu wypada.

5. Wymierzona w ten sposób roczna kwota ekwiwalentu należytości w przedziałach czasu, ustanowionych do opłacenia podatku od gruntów i domów wraz z temiż podatkami spłacona być ma.

6. Należytość ta ciąży na dochodzie od rzeczonych dóbr nieruchomych i spadać ma jako ciężar na do użytkowania z tychże uprawnionego w miarę trwania użytkowania tego.

II.

7. W wymierzeniu należytości, od przeniesienia prawa własności, pożytkowania lub prawa użycia rzeczy nieruchomych wedle p. t. $^{94}/_{45}$ A. b. $^{104}/_{103}$ II. A. a. i $^{37}/_{106}$ opłacić się mającej, w miarę czasu, który od ostatnio-przeszłego przeniesienia rzeczonych praw aż do onego, dla którego o wymierzenie należytości idzie, upłynął, upuszczenie miejsce ma.

8. Czas ten od dnia, którego prawny tytuł, ostatnio-przeszłe przeniesienie stanowiący, na korzyść ostatniego posiadacza jako prawo istnieć począł, przeto jeżeli rzeczone przeniesienie w skutek umowy nastąpiło, od dnia zawarcia tej umowy, albo jeżeli takowe na prawie dziedzicznem, na darowiźnie z powodu śmierci lub na legacie zasadza się, od dnia spadku prawa dziedzicznego, darowizny lub legatu aż do tego dnia rachować się ma, którego rozporządzone §^{fem} 43. ustawy oznajmienie o przeniesieniu majątkowem, o jakie oznajmienie z powodu wymierzenia należytości idzie, ustanowionego ku temuż urzędu dojdzie.

9. Przy tej posiadłości gruntowej, dla której publiczne księgi z tą prawomocnością istnieją, że prawa realnego przez wcielenie lub prenotacyą w tychże księgach nabywa się, tudzież w królestwie Lombardzko-Weneckiem, gdzie wciągnienie własności lub posiadania nieruchomego dobra w podatkowe rejestra rozporządzono, tylko owe przeszłe w posiadaniu zmiany dla uzyskania upuszczenia należytości uwzględnione być mogą, które w namienionych publicznych księgach albo w Lombardzko-Weneckiem królestwie w rejestra podatkowe wciągniono.

10. Jeżeli wyprowadza się pretensya upuszczenia należytości z interesu prawnego, przed działalnością ustawy z dnia 9. Lutego 1850 zawartego, wtedy tylko owe przed tymże czasem w księgach publicznych albo dla królestwa Lombardzko-Weneckiego w rejestrach podatkowych jeszcze nieuwidocznione dokumenta do uwzględnienia sposobne są, u których rozporządzenie §. IV. Najwyższego patentu z dnia 9. Lutego zachowano.

nützung der Ertragsrechnungen und Inventarien geprüft und der Betrag des reinen Einkommens, dann das zwanzigfache desselben als Werth der Realität ausgemittelt, wobei übrigens rücksichtlich des Betrages, unter welchem der Werth nicht anzunehmen ist, der §. 50 des Gesetzes vom 9. Februar 1850 Anwendung zu finden hat.

4. Das Gebühren-Aequivalent wird von dem, auf diese Art ausgemittelten Werthe mit 2 von 100 für einen Zeitraum von 10 Jahren in Vorhinein bemessen, wornach auf jedes einzelne Jahr als Gebühr ein Fünfundzwanzigstel (1/25) des reinen Jahreseinkommens entfällt.

5. Der auf diese Art bemessene Jahresbetrag des Gebühren-Aequivalentes ist in den für die Entrichtung der Grund- und Haussteuer festgesetzten Zeitabschnitten zugleich mit diesen Steuern einzuzahlen.

6. Diese Gebühr haftet auf dem Einkommen von den gedachten unbeweglichen Gütern und hat dem zum Genusse derselben Berechtigten nach Massgabe der Dauer des Genusses zur Last zu fallen.

II.

7. An dem Ausmasse der Gebühr, welche von der Uebertragung des Eigenthumsrechtes, Fruchtgenusses oder Gebrauchsrechtes unbeweglicher Sachen nach T. P. 45 A. b. *103. II.* A. a. *und 106 zu entrichten ist, findet nach Mass des Zeitraumes, welcher seit der zuletzt vorhergegangenen Uebertragung der gedachten Rechte bis zu jener, für die es sich um die Gebührenbemessung handelt, verstrichen ist, ein Nachlass Statt.*

8. Dieser Zeitraum ist von dem Tage, an welchem der die zuletzt vorhergegangene Uebertragung begründende Rechtstitel zu Gunsten des letzten Besitzers zu Recht zu bestehen angefangen hat, daher wenn die gedachte Uebertragung durch einen Vertrag erfolgte, von dem Tage des Abschlusses dieses Vertrages oder wenn sich solche auf ein Erbrecht, eine Schenkung von Todeswegen oder ein Vermächtniss gründet, von dem Anfallstage des Erbrechtes, Geschenkes oder Vermächtnisses bis zu dem Tage zu rechnen, an welchem die mit dem §. 43 des Gesetzes angeordnete Anzeige über die Vermögensübertragung, um die es sich wegen der Gebührenbemessung handelt, dem zu der letzteren bestellten Amte zukommt.

9. Für denjenigen Grundbesitz, für welchen öffentliche Bücher mit der Rechtswirkung bestehen, dass ein dingliches Recht durch die Einverleibung oder Vormerkung in diesen Büchern erworben wird, dann im lombardisch-venetianischen Königreiche, wo die Eintragung des Eigenthumes oder Besitzes eines liegenden Gutes in die Steuer-Register angeordnet ist, können nur diejenigen vorhergegangenen Besitzveränderungen zur Erwirkung des Gebühren-Nachlasses berücksichtigt werden, welche in die erwähnten öffentlichen Bücher oder im lombardisch-venetianischen Königreiche in die Steuer-Register eingetragen worden sind.

10. Wird der Anspruch auf den Gebührennachlass aus einem Rechtsgeschäfte abgeleitet, das vor der Wirksamkeit des Gesetzes vom 9. Februar 1850 geschlossen wurde, so sind nur diejenigen nicht bereits vor diesem Zeitpuncte in den öffentlichen Büchern oder für das lombardisch-venetianische Königreich in den Steuer-Registern ersichtlich gemachten Urkunden zur Berücksichtigung geeignet, bei denen die Anordnung des §. IV des Allerhöchsten Patentes vom 9. Februar beobachtet worden ist.

11. Upuszczenie należytości wynosi

a) Przy przeniesieniach, od których należytość wedle taryfy 3½ odsetkiem wymierzoną być ma:

Jeżeli wedle §. 8. wymierzony czas	2	lat nie przenosi,	2½ odsetka
„ „ „ „ „	4	„ „ „	2 „
„ „ „ „ „	6	„ „ „	1½ „
„ „ „ „ „	8	„ „ „	1 „
„ „ „ „ „	10	„ „ „	½ „

b) Przy owych przeniesieniach i przy wciągnieniu takowych przeniesień w księgi publiczne, od których należytość 1½ odsetkiem wymierzoną być ma, 1 odsetek, jeżeli rzeczony czas 4 lat, a ½ odsetka, jeżeli tenże czas ośmiu lat nie przenosi.

Przeto więc opłacić się winno wedle ustępu *a*):

za przeniesienie w ciągu	2 lat	1	odset.
„ „ „ „	4 „	1½	„
„ „ „ „	6 „	2	„
„ „ „ „	8 „	2½	„
„ „ „ „	10 „	3	„
„ „ „	nad 10 „	3½	„

wedle ustępu *b*):

za przeniesienie w ciągu	4 lat	½	odset.
„ „ „ „	8 „	1	„
„ „	nad 8 „	1½	„

12. Zezwolone niniejszem rozporządzeniem upuszczenie należytości miejsce ma także i dla należytości od czasu działalności rozporządzeń z dnia 9. Lutego, tudzież (dla Krakowa) z dnia 11. Marca t. r. wymierzonych i opłaconych, jeżeli o to pod wykazaniem przepisanych warunków uprasza się.

III.

13. Pierwszeństwo wedle §fu 72. prowizorycznej ustawy i §§fów 11. i 17. rozporządzeń z dnia 9. Lutego i z dnia 11. Marca rządowemu skarbowi co do należytości od przeniesień majątkowych przed wszystkiemi z prywatnych tytułów wynikającemi pretensyami przysłużające, na pretensye, które przed działalnością niniejszych prawnych postanowień do rzeczy nieruchomej nabyły prawa zastawowego, wstecz działać nie powinno.

14. Namienione pierwszeństwo po trzech latach od tego czasu, w którym należytość w skutek nakazu wypłaty przez podatkującego opłacona być miała, ustać powinno, bez uszkodzenia prawa pretensyi skarbowi rządowemu przeciw podatkującemu przysłużającego (§. 9. ustawy z dnia 9. Lutego 1850). Takowe pierwszeństwa przedawnienie użyciem prawnych do ściągnienia należytości środków przerywa się. Jeżeli wypłata w czasie należytym nie nastąpi, tedy przepisana należytości kwota, na żądanie urzędu, do ściągania należytości postanowionego, w księgach publicznych gdzie tako-

11. Der Gebührennachlass beträgt

a) ***Bei Uebertragungen, von welchen die Gebühr nach dem Tarife mit 3½ Procent zu bemessen ist:***

Wenn der nach dem §. 8 bemessene Zeitraum	2	*Jahre nicht überschreitet,*	2½	*Procent*
„ „ „ „ „ „ „	4	„ „ „	2	„
„ „ „ „ „ „ „	6	„ „ „	1½	„
„ „ „ „ „ „ „	8	„ „ „	1	„
„ „ „ „ „ „ „	10	„ „ „	½	„

b) ***Bei jenen Uebertragungen und bei der Eintragung solcher Uebertragungen in die öffentlichen Bücher, von welchen die Gebühr mit 1½ Procent zu bemessen ist,*** *1 Procent, wenn der gedachte Zeitraum vier Jahre, und ½ Procent, wenn dieser Zeitraum acht Jahre nicht überschreitet.*

Es ist daher zu entrichten nach dem Absatze a)*:*

für eine Uebertragung innerhalb	2	*Jahren*	1	*Procent*
„ „ „ „	4	„	1½	„
„ „ „ „	6	„	2	„
„ „ „ „	8	„	2½	„
„ „ „ „	10	„	3	„
über	10	*Jahre*	3½	„

nach dem Absatze b)*:*

für eine Uebertragung innerhalb	4	*Jahren*	½	*Procent*
„ „ „ „	8	„	1	„
„ „ „ *über*	8	*Jahre*	1½	„

12. Der durch die gegenwärtige Verordnung bewilligte Gebührennachlass findet auch für die seit der Wirksamkeit der Verordnungen vom 9. Februar und (für Krakau) vom 11. März d. J. bemessenen und entrichteten Gebühren Statt, wenn derselbe unter Nachweisung der vorgeschriebenen Bedingungen angesucht wird.

III.

13. Das nach dem §. 72 des provisorischen Gesetzes und der §§. 11 und 17 der Verordnungen vom 9. Februar und 11. März dem Staatsschatze hinsichtlich der Gebühren von Vermögensübertragungen zustehende Vorrecht vor allen aus Privat-Rechtstiteln entspringenden Forderungen, hat auf die Forderungen, welche vor der Wirksamkeit dieser gesetzlichen Bestimmungen auf eine unbewegliche Sache ein Pfandrecht erworben haben, nicht zurückzuwirken.

14. Das erwähnte Vorrecht hat nach 3 Jahren von dem Zeitpuncte an, mit welchem die Gebühr zufolge des Zahlungsauftrages von dem Steuerpflichtigen hätte berichtiget werden sollen, zu erlöschen, unbeschadet des dem Staatsschatze zustehenden Forderungsrechtes gegen den Steuerpflichtigen (§. 9 des Gesetzes vom 9. Februar 1850). Diese Verjährung des Vorrechtes wird durch die Anwendung der gesetzlichen Mittel zur Einbringung der Gebühr unterbrochen. Erfolgt die Zahlung nicht zur gehörigen Zeit, so ist der vorgeschriebene Gebührenbetrag, auf Verlangen des zur Einhebung der Gebühr beauftragten Amtes, in den

we istnieją, uwidoczniona być ma. Jeżeli w takowym razie przez upływ czasu pierwszeństwo skarbu państwa ustało, to jednak kwota należytości z takiem pierwszeństwem na nieruchomem dobru ciąży, jakie czasowi wciągnienia tej ilości w księgi publiczne odpowiedne jest.

Krauss m. p.

öffentlichen Büchern, wo solche bestehen, ersichtlich zu machen. Ist in einem solchen Falle durch den Ablauf der Zeit das Vorrecht des Staatsschatzes erloschen, so verbleibt der Betrag der Gebühr doch mit derjenigen Priorität auf dem liegenden Gute haftend, welche dem Zeitpuncte der Eintragung dieses Betrages in die öffentlichen Bücher entspricht.

Krauss *m. p.*

Dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Część LV.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LV.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 8. Maja 1850.
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 26. Lipca 1851

182.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 19. Kwietnia 1850,

obowiązujące w Tyrolu i Vorarlbergu,

stanowiące organizm i zakres działania wydziału sądu krajowego wyższego Trydenckiego w stosunku do sądu krajowego wyższego w Insbruku.

I. Stan personalu.

§. 1.

Stan personalu c.k. sądu krajowego wyższego w kraju koronnym Tyrolu i Vorarlbergu, łącznie z prezydentami c. k. sądów krajowych w Trydencie, Botzen, Roveredo i Feldkirch, składa się, stosownie do Najwyższego postanowienia z d. 26. Czerwca 1849 r. obwieszczonego, rozrządzeniem ministeryalnem z dnia 6. Czerwca 1849. licz. 5008:

a) z prezydenta sądu krajowego wyższego w Insbruku z płacą 5000 złt. r.

b) z prezesa wydziału sądu krajowego wyższego w Trydencie z płacą 4000 złt. r.;

c) z siedmnastu radzców sądu krajowego wyższego, z których łącznie z wspomnionymi prezydentami sądów krajowych w Trydencie, w Botzen, Roweredo i Feldkirch, ośmiu pobierają płacę po 2500 złt. r., a dziewięciu płacę po 2000 złt. r., z których, z wyjątkiem prezydentów siedmiu w Insbruku, a sześciu w Trydencie, siedzibę mieć będą;

d) z dwóch sekretarzów do kierunku wszystkich spraw kancelaryjnych i urzędów pobocznych, każdy z nich z płacą po 1600 złt. r., jeden przy sądzie krajowym wyższym w Insbruku, drugi przy wydziale sądu krajowego wyższego w Trydencie;

e) z ośmiu kancelistów, a to, czterech z płacą po 800 złt. r. a czterech z płacą po 600 złt. r., z których czterej przydzieleni będą do sądu krajowego wyższego w Insbruku, a czterej do wydziału sądu krajowego wyższego w Trydencie:

f) z czterech sług radnych, każdy z płacą po 400 złt. r., z których dwaj przydzieleni są do sądu krajowego wyższego w Insbruku, a dwaj do wydziału sądu krajowego wyższego w Trydencie:

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 8. Mai 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 26 Juli 1851.

182.

Kaiserliche Verordnung vom 19. April 1850,

wirksam für das Kronland Tirol und Vorarlberg,

über den Organismus und den Umfang des Wirkungskreises des oberlandesgerichtlichen Senates zu Trient, im Verhältnisse zu dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck.

I. Personalstand.

§. 1.

Der Personalstand des k. k. Oberlandesgerichtes für das Kronland Tirol und Vorarlberg, mit Inbegriff der Präsidenten der k. k. Landesgerichte in Trient, Botzen, Roveredo und Feldkirch besteht nach der Allerhöchsten Entschliessung vom 26. Juni 1849. Ministerial-Erlass vom 6. Juli 1849, Zahl 5008:

a) *aus einem Oberlandesgerichts-Präsidenten in Innsbruck mit dem Gehalte von 5000 fl.;*

b) *aus einem oberlandesgerichtlichen Senats-Präsidenten in Trient, mit dem Gehalte von 4000 fl.;*

c) *aus siebenzehn Oberlandesgerichtsräthen, wovon mit Inbegriff der gedachten Landesgerichts-Präsidenten in Trient, Botzen, Roveredo und Feldkirch, acht einen Gehalt von 2500 fl. und neun einen Gehalt von 2000 fl. beziehen, und von welchen mit Ausnahme der Präsidenten sieben ihren Sitz in Innsbruck und sechs ihren Sitz in Trient haben werden;*

d) *aus zwei Secretären zur Leitung aller Kanzleigeschäfte und der Nebenämter, ein jeder mit dem Gehalte von 1600 fl., der Eine bei dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck, der Andere bei dem oberlandesgerichtlichen Senate zu Trient;*

e) *aus acht Kanzellisten und zwar vier mit dem Gehalte von 800 fl. und vier mit dem Gehalte von 600 fl., wovon vier bei dem Oberlandesgerichte in Innsbruck, vier bei dem oberlandesgerichtlichen Senate zu Trient zugetheilt sind;*

f) *aus vier Rathsdienern, ein jeder mit dem Gehalte von 400 fl., wovon zwei dem Oberlandesgerichte in Innsbruck und zwei dem oberlandesgerichtlichen Senate zu Trient zugewiesen sind;*

g) z czterech sług urzędowych, każdy z płacą po 350 złt. r., z których dwóch przydzielono do sądu krajowego wyższego w Insbruku, a dwóch do wydziału sądu krajowego wyższego w Trydencie;

h) z dwóch posługaczy z płacą po 250 złt. r., z których jeden przy sądzie krajowym wyższym w Insbruku, a drugi przy wydziale sądu krajowego wyższego w Trydencie używanym będzie.

§. 2.

Radzcy i kanceliści sądu krajowego wyższego w Insbruku i wydziału sądu krajowego wyższego w Insbruku i wydziału sądu krajowego wyższego w Trydencie, stanowią między sobą stan konkretalny z równą rangą i prawem awansu do wyższych stopni płacy, według lat służby, bez względu na pobyt.

§. 3.

Prezydentowie czterech c. k. sądów krajowych w Trydencie, Botzen, Roveredo i Feldkirch, pobierają na mocy Najwyższego postanowienia z 22. Grudnia 1849 r. ogłoszonego rozrządzeniem ministra sprawiedliwości z dnia 1. Stycznia 1850. L. 10363. płacę 2500 złt. r., lecz tylko tak długo, jak długo prowadzą prezydyum c. k. sądu krajowego, lub o ile im, stosownie do ich rangi, jako radzcom sądu krajowego wyższego, stopień płacy 2500 złt. r. m. k. należy.

§. 4.

Z liczby 50 auskultantów, usystemizowanych dla całego kraju koronnego Tyrolu i Vorarlbergu, w połowie z adjutum 400 złtr. m. k. a w drugiej połowie z adjutum 300 złr., prezydent c. k. sądu krajowego wyższego w Insbruku, przeznaczy 30 auskultantów do służby w Tyrolu niemieckim i Vorarlbergu, a prezes wydziału sądu krajowego wyższego w Trydencie, przeznaczy 20 auskultantów do służby w Tyrolu włoskim według potrzeby.

Późniejsze rozporządzenie oznaczy, jak wielka liczba auskultantów do służby przy prokuratorstwie przeznaczoną zostanie.

§. 5.

Z całej kwoty rocznej 23100 złt. r., dozwolonej na przyjęcie dyurnistów przy wszystkich sądach całego kraju koronnego Tyrolu i Vorarlberga, zostawione są do dyspozycyi prezydentowi c. k. sądu krajowego wyższego w Insbruku $^{3}/_{5}$ części, prezesowi zaś wydziału wyższego sądu krajowego w Trydencie, $^{2}/_{5}$ części w miarę rzeczywistej ku temu potrzeby.

Taki sam stosunek zachodzi co do kwoty rocznej w 3120 złt. r. dozwolonej dla dyurnistów przy prokuratorstwie, z których 1. jeneralny prokurator w Insbruku $^{3}/_{5}$ części, drugi zaś prokurator jeneralny w Trydencie $^{2}/_{5}$ części w miarę rzeczywistej potrzeby, na ten cel obracać może.

§. 6.

Sądowi krajowemu wyższemu spólnemu dla Tyrolu i Vorarlberga, dodane jest prokuratorstwo jeneralne, złożone:

a) z dwóch prokuratorów jeneralnych, pierwszy z płacą 4000 złt. r., i dodatkiem do funkcyi 1000 złt. r., przy sądzie krajowym wyższym w Insbruku, drugi z płacą 4000 złt. r. przy wydziale sądu krajowego wyższego w Trydencie;

b) z dwóch zastępców, każdy z płacą 2000 złt. r., jeden przy prokuratorze jeneralnym w Insbruku, drugi przy prokuratorze jeneralnym w Trydencie;

g) *aus vier Amtsdienern, ein jeder mit dem Gehalte von 350 fl., wovon zwei dem Oberlandesgerichte in Innsbruck und zwei dem oberlandesgerichtlichen Senate zu Trient zugetheilt sind;*

h) *aus zwei Hausknechten mit dem Gehalte von 250 fl., wovon der eine bei dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck, der andere bei dem oberlandesgerichtlichen Senate zu Trient zu verwenden ist.*

§. 2.

Die Oberlandesgerichtsräthe und die Kanzellisten des Oberlandesgerichtes zu Innsbruck und des oberlandesgerichtlichen Senates zu Trient bilden unter sich einen Concretalstatus mit gleichem Range und dem Vorrückungsrechte in die höhere Gehaltsstufe nach dem Dienstalter ohne Unterschied des Aufenthaltes.

§. 3.

Die Präsidenten der vier k. k. Landesgerichte in Trient, Botzen, Roveredo und Feldkirch geniessen nach der Allerhöchsten Entschliessung vom 22. December 1849, eröffnet durch Justizministerial-Erlass vom 1. Jänner 1850, Zahl 10363, den Gehalt von 2500 fl. nur in so lange, als sie das Präsidium eines k. k. Landesgerichtes führen, oder in so ferne ihnen nach ihrem Range als Oberlandesgerichtsräthen die höhere Gehaltsstufe von 2500 fl. gebühren sollte.

§. 4.

Von den für das ganze Kronland Tirol und Vorarlberg systemisirten 50 Auscultanten zur Hälfte mit dem Adjutum von 400 fl. und zur anderen Hälfte mit dem Adjutum von 300 fl., sind 30 Auscultanten von den Präsidenten des k. k. Oberlandesgerichtes zu Innsbruck in Deutsch-Tirol und Vorarlberg, und 20 Auscultanten von dem oberlandesgerichtlichen Senats-Präsidenten zu Trient in Wälsch-Tirol nach dem Bedürfnisse des Dienstes zu verwenden.

In wiefern eine angemessene Zahl von Auscultanten zur Dienstleistung bei der Staatsanwaltschaft bestimmt werden wird, bleibt einer nachträglichen Anordnung vorbehalten.

§. 5.

Von dem für Aufnahme von Diurnisten bei sämmtlichen Gerichten des ganzen Kronlandes Tirol und Vorarlberg bewilligten Jahresbetrage pr. 23100 fl. stehen dem Präsidenten des k. k. Oberlandesgerichtes zu Innsbruck $^3/_5$, dem oberlandesgerichtlichen Senats-Präsidenten in Trient $^2/_5$, nach Mass des wirklichen Bedarfes zu diesem Zwecke zur Verfügung.

Das gleiche Verhältniss hat bei dem für die Diurnisten der Staatsanwaltschaft bewilligten Jahresbetrage pr. 3120 fl. einzutreten, wovon der 1. General-Procurator zu Innsbruck $^3/_5$, der 2. General-Procurator zu Trient $^2/_5$, nach Mass des wirklichen Bedarfes zu diesem Zwecke verwenden kann.

§. 6.

Dem gemeinsamen Oberlandesgerichte für Tirol und Vorarlberg ist eine General-Procuratur beigegeben, bestehend:

a) *aus zwei General-Procuratoren, der erste mit dem Gehalte von 4000 fl. und einer Functionszulage von 1000 fl. bei dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck, der zweite mit dem Gehalte von 4000 fl. bei dem oberlandesgerichtlichen Senate zu Trient;*

b) *aus zwei Stellvertretern, jeder mit 2000 fl. Gehalt, einer bei dem General-Procurator in Innsbruck, der andere bei dem General-Procurator in Trient;*

c) z dwóch kancelistów przy prokuratorze jeneralnym w Insbruku, jeden z 800 złtr., drugi 600 złt. r. płacy; i z dwóch kancelistów przy prokuratorze jeneralnym w Trydencie, jeden z płacą 800 złt. r., a drugi z płacą 600 złt. r. mon. konw.;

d) z dwóch sług urzędowych przy prokuratorze jeneralnym w Insbruku, i z dwóch sług urzędowych przy prokuratorze jeneralnym w Trydencie, każdy z 400 złt. reń. płacy.

II. O stosunku wydziału sądu krajowego wyższego w Trydencie, do sądu krajowego wyższego w Insbruku.

§. 7.

Sąd krajowy wyższy w Insbruku, wraz z wydziałem sądu krajowego wyższego w Trydencie, stanowi wspólny sąd krajowy wyższy na cały kraj koronny Tyrolu i Vorarlbergu; zatem stosownie do wyraźnego postanowienia rozrządzenia ministerstwa sprawiedliwości z dnia 1. Stycznia 1850. L. 10363, wydział w Trydencie uważanym być winien tylko jako integralna część spólnego sądu krajowego wyższego, samodzielnym i niezawisłym zaś od sądu krajowego wyższego w Insbruku tylko co do orzeczeń sądowych.

§. 8.

Dla tego też prezes wydziałowy i wydział w Trydencie podlegają, wyjąwszy funkcye sądownicze, prezydentowi c. k. sądu krajowego wyższego w Insbruku; ten ostatni wydaje dekreta prezydyalne do wydziału i prowadzi korespondencyę z prezesem jego w zwykły sposób.

Przepisy instrukcyi dla prokuratorstw, dotyczące prokuratora jeneralnego, obowiązują tylko pierwszego prokuratora jeneralnego w Insbruku; drugi prokurator jeneralny w Trydencie, zajmować będzie w stosunkach urzędowych względem pierwszego prokuratora jeneralnego takie stanowitko, jakie instrukcya dla prokuratorów nadaje zastępcy prokuratora jeneralnego względem tegoż.

III. O zakresie działania.

§. 9.

Sąd krajowy wyższy w Insbruku i wydział sądu krajowego wyższego w Trydencie, wykonywać będą sądownictwo (§. 7) niezawisłe jeden od drugiego, lub stosownie do ustaw, w porozumieniu z dotyczącym prokuratorem jeneralnym, i prowadzić wyższy kierunek wymiaru sprawiedliwości w myśl ustaw już istniejących lub wydać się mających, każdy w okręgach sobie przydzielonych, mianowicie tamten w okręgach c. k. sądów krajowych w Insbruku, Botzen i Feldkirch, ten zaś w okręgach c. k. sądów krajowych w Trydencie i Roveredo.

§. 10.

Wydział sądy krajowego wyższego w Trydencie, ma zatem w ogólności, i o ile w następujących przepisach wyjątków nie będzie, co do swych czynności sądowych te same prawa i obowiązki w swoim okręgu sądowym, jakie sąd krajowy wyższy w Insbruku ma co do Tyrolu niemieckiego i Voralbergu.

§. 11.

Wszystkie zatem sprawy tak kryminalne jak cywilne, sporne i nie sporne, jakiekolwiek się wydarzyć mogą w okręgach sądów krajowych Trydentu i Roveredo, należą

c) aus zwei Kanzellisten bei dem General-Procurator in Innsbruck, einer mit 800 fl., der andere mit 600 fl. Gehalt, und zwei Kanzellisten bei dem General-Procurator in Trient, einer mit 800 fl., der andere mit 600 fl. Gehalt;

d) aus zwei Amtsdienern bei dem General-Procurator in Innsbruck, und zwei Amtsdienern bei dem General-Procurator in Trient, jeder mit 400 fl. Gehalt.

II. Verhältniss des oberlandesgerichtlichen Senates in Trient zu dem Oberlandesgerichte in Innsbruck.

§. 7.

Das Oberlandesgericht zu Innsbruck mit dem oberlandesgerichtlichen Senate zu Trient bildet das gemeinsame Oberlandesgericht für das gesammte Kronland Tirol und Vorarlberg; es ist daher der Senat in Trient nach der ausdrücklichen Bestimmung des Justizministerial-Erlasses vom 1. Jänner 1850, Zahl 10363, nur als ein integrirender Bestandtheil des gemeinsamen Oberlandesgerichtes zu betrachten, und nur in seinen richterlichen Entscheidungen selbständig und unabhängig von dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck.

§. 8.

Der Senats-Präsident, sowie der Senat zu Trient unterstehen daher, abgesehen von den richterlichen Functionen, dem Präsidenten des k. k. Oberlandesgerichtes zu Innsbruck; dieser erlässt Präsidial-Decrete an den Senat und führt mit dessen Präsidium die Correspondenz in gewöhnlicher Art.

Die Bestimmungen der Instruction für die Staatsanwaltschaft in Bezug des General-Procurators gelten nur für den ersten General-Procurator in Innsbruck, der zweite General-Procurator in Trient hat in seinen ämtlichen Beziehungen zu dem ersten General-Procurator in jene Stellung zu treten, welche die Instruction für die Staatsanwaltschaft dem Stellvertreter des General-Procurators zu diesem anweiset.

III. Der Wirkungskreis.

§. 9.

Das Oberlandesgericht in Innsbruck für die Bezirke der k. k. Landesgerichte zu Innsbruck, Botzen und Feldkirch, und der Oberlandesgerichts-Senat zu Trient für die Bezirke der k. k. Landesgerichte zu Trient und Roveredo haben (§. 7), unabhängig von einander, allein, oder in soweit es die Gesetze vorschreiben sollten, im Einverständnisse mit dem betreffenden General-Procurator die Gerichtsbarkeit und die Oberleitung der Rechtspflege in ihren zugewiesenen Bezirken im Sinne der bereits bestehenden und noch zu erlassenden Gesetze auszuüben.

§. 10.

Der Oberlandesgerichts-Senat zu Trient hat daher im Allgemeinen, und in wieferne nicht in den nachfolgenden Bestimmungen Ausnahmen vorkommen, in seinen richterlichen Functionen dieselben Befugnisse und Obliegenheiten in seinem Gerichtssprengel, welche das Oberlandesgericht zu Innsbruck für Deutsch-Tirol und Vorarlberg hat.

§. 11.

Es gehören demnach alle in den Landesgerichts-Bezirken von Trient und Roveredo vorkommenden Criminal- und Civilangelegenheiten in und ausser Streitsachen, in wieferne

do zakresu wydziału sądu krajowego wyższego w Trydencie, o ile w tej mierze urzędowanie sądu wyższego ma miejsce.

§. 12.

W szczególności zaś wydział w Trydencie:

a) będzie mieć nadzór nad wszystkiemi sądami niższemi, nad adwokatami, nad instytucyą notaryuszów, jak tylko w życie wstąpi; nad sprawami opiekuńczemi i kuratelskiemi w całym okręgu sądów krajowych Trydentu i Roveredo, stosownie do ustaw i rozporządzeń;

b) przeprowadzi i przywiedzie do skutku uorganizowanie i uregulowanie władz sądowych w swoim okręgu, równie jak i sprawy odnoszące się do tych czynności, stosownie do zasad organizacyjnych przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonych i zgodnie z czynnościami przez komisyę sądy zaprowadzającą, już rozpoczętemi.

c) we względzie prawodawczym, czy to idzie o zaprowadzenie, o zmianę lub zmodyfikowanie, czy też o wykład lub objaśnienie ustaw, winien się znieść z sądem krajowym wyższym w Insbruku, i czy to w skutek rozporządzeń, czy też w razie zachodzących wątpliwości lub trudności, zdania i wnioski swoje udzieli sądowi krajowemu wyższemu w Insbruku, a w przypadkach, w których wydanie rozporządzenia, leży za obrębem władzy, chociaż jednomyślnie na to się zgadzającego spólnego sądu krajowego wyższego, lub w razie kiedy zachodzi niezgodność co do istoty rzeczy, między zdaniem wydziału w Trydencie z sądem krajowym wyższym w Insbruku, oczekiwać rozstrzygnienia ministerstwa sprawiedliwości, przyczem rozumie się samo przez się, iż równie sąd krajowy wyższy w Insbruku przedmiotach prawodawstwa, udzielić winien uprzednio wnioski i zdania swoje wydziałowi w Trydencie i w przypadkach wspomnionych poddać takowe pod rozstrzygnienie ministerstwa sprawiedliwości.

§. 13.

Orzeczenie najwyższego trybunału sądowego, zapadłe z powodu spraw prywatnych w Tyrolu włoskim, równie jak w Tyrolu niemieckim i Vorarlbergu, zawierające w sobie objaśnienie lub wykład ustawy; tudzież wyroki kasacyjne, w zastępstwie, lub dla utrzymania powagi ustaw wydane, równie jak inne orzeczenia najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, dotyczące wątpliwej kwestyi prawnej, winny sobie wzajemnie komunikować wydział w Trydencie i sąd krajowy wyższy w Insbruku, równie jak obadwaj prokuratorowie jeneralni w celu utrzymania jednostajności w zastosowaniu praw.

§. 14.

Delegacyę co do wszystkich sądów w całym kraju koronnym Tyrolu i Vorarlberga bez wyjątku w razie potrzeby zarządzić może tak dobrze sąd krajowy wyższy w Insbruku, jako też wydział sądu krajowego wyższego w Trydencie, bez koniecznego uprzedniego porozumienia się między sobą.

Spory o przynależność sądu między sądami Tyrolu włoskiego rozstrzygać winien wydział w Trydencie w taki sposób według postanowień normy jurysdykcyjnej, jak je sąd krajowy wyższy w Insbruku rozsądzać będzie między sądami niemieckiego Tyrolu i Vorarlbergu.

sie sich zur oberlandesgerichtlichen Amtshandlung eignen, in den Wirkungskreis des oberlandesgerichtlichen Senates zu Trient.

§. 12.

Insbesondere hat der Senat in Trient

a) *die Oberaufsicht über sämmtliche Untergerichte, über die Advocaten und über das Institut der Notare, sobald dasselbe ins Leben getreten seyn wird, sowie über das Vormundschafts- und Curatelwesen im ganzen Bezirke der beiden Landesgerichte von Trient und Roveredo nach den diessfälligen Gesetzen und Verordnungen zu führen;*

b) *die Organisirung und Regulirung der Gerichtsbehörden in seinem Sprengel und die dazu gehörigen Geschäfte nach den Allerhöchst genehmigten Organisirungs-Grundsätzen und nach den von der Landesgerichts-Einführungscommission bereits getroffenen Anordnungen fortzusetzen, durchzuführen und zum gänzlichen Abschlusse zu bringen;*

c) *in legislativer Beziehung, es möge sich um Einführung, Abänderung oder Modificationen oder um Auslegung oder Erläuterung von Gesetzen handeln, mit dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck stets Rücksprache zu pflegen, über diessfällige Verfügungen oder über vorkommende Zweifel oder Anstände seine Ansichten und Anträge dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck mitzutheilen, und in den Fällen, in welchen die zu treffende Verfügung ausser der Macht des darüber einstimmigen gemeinsamen Oberlandesgerichtes liegt, oder eine wesentliche Verschiedenheit der Ansichten zwischen dem Senate zu Trient und dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck sich ergeben sollte, die Entscheidung des Justizministeriums abzuwarten, wobei es sich von selbst versteht, dass auch das Oberlandesgericht zu Innsbruck in Gegenständen der Gesetzgebung seine Ansichten und Anträge vorläufig dem Senate zu Trient mitzutheilen, und in den erwähnten Fällen die Entscheidung des Justizministeriums einzuholen haben wird.*

§. 13.

Die aus Anlass einer Privatangelegenheit in Wälsch-Tirol, wie in Deutsch-Tirol und Vorarlberg erfolgenden Entscheidungen des obersten Gerichtshofes, welche eine Belehrung oder die Auslegung eines Gesetzes mit sich führen sollten, sowie die in Vertretung oder zur Wahrung des Ansehens der Gesetze erwirkten Cassations-Urtheile und andere Erkenntnisse des obersten Gerichts- und Cassationshofes, welche eine zweifelhafte Rechtsfrage betreffen, haben sich der Senat zu Trient, wie das Oberlandesgericht zu Innsbruck, so wie die beiden General-Procuratoren zur Erzielung einer gleichförmigen Gesetzanwendung gegenseitig mitzutheilen.

§. 14.

Tritt der Fall einer Delegirung ein, so kann dieselbe sowohl von dem Oberlandesgerichte in Innsbruck, als auch von dem Oberlandesgerichts-Senate in Trient, ohne dass zwischen beiden nothwendiger Weise hierwegen früher ein Einvernehmen gepflogen werden muss, bei sämmtlichen Gerichten im ganzen Kronlande Tirol und Vorarlberg ohne Ausnahme verfügt werden.

Competenzstreitigkeiten zwischen wälschtirolischen Gerichten sind eben so von dem Senate zu Trient, wie solche zwischen deutschtirolischen und vorarlbergischen Gerichten von dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck nach den Bestimmungen der Jurisdictionsnorm zu entscheiden.

W razie sporu o przynależność między sądami Tyrolu włoskiego i niemieckiego jako też Vorarlbergu winien po ukończonem dochodzeniu rzeczy najprzód wydział w Trydencie powziąć uchwałę swoję, i takową wraz z aktami i powodami sądowi krajowemu wyższemu w Insbruku udzielić.

Ten sąd zaś winien wziąć rzecz pod obradę w senacie, złożonym z równej liczby głosujących i z prezesa, i stanowić uchwałę przez policzenie wszystkich głosów, tak głosów sądu krajowego wyższego w Insbruku, jako też wydziału sądu krajowego wyższego w Trydencie; którą to uchwałę jako orzeczenie spólnego sądu krajowego wyższego dla Tyrolu i Vorarlberga wystawić, stronom doręczyć i wydziałowi sądu krajowego wyższego w Trydencie zakomunikować należy.

§. 15.

O egzamina, wskazane sądom krajowym wyższym można upraszać i mogą się takowe odbywać tak przy c. k. sądzie krajowym wyższym w Insbruku jako też przy wydziale sądu krajowego wyższego w Trydencie w obudwóch językach krajowych.

IV. Sprawy osobowe.

Jeżeli opróżnione zostanie miejsce prezesa wydziałowego w Trydencie, obejmie prezydyum w jego zastępstwie najstarszy radzca, równie jak przy sądzie krajowym wyższym w Insbruku, to samo dziać się winno w razie niebytności lub jakiej innej przeszkody prezesa. O takowem opróżnieniu winien najstarszy radzca uwiadomić prezydenta sądu krajowego wyższego, ten zaś uczyni relacyę do ministerstwa sprawiedliwości, aby zarządzonem zostało obsadzenie opróżnionego miejsca prezesa wydziałowego, lub w razie potrzeby, zastępstwo takowego w inny sposób. Jeżeli idzie o obsadzenie miejsca prezydenta przy c. k. sądach krajowych w Trydencie lub w Roweredo, wówczas prezes wydziału sądu krajowego wyższego w Trydencie winien uczynić propozycyę i przedłożyć takową prezydentowi sądu krajowego wyższego w Insbruku, w celu przesłania takowej wraz z opinią swoją do ministra sprawiedliwości.

Jeżeli ma być obsadzone miejsce prezydenta przy c. k. sądach krajowych w Insbruku, Botzen lub Feldkirch, wówczas prezydent sądu krajowego wyższego w Insbruku, winien uczynić propozycyę po wysłuchaniu prezesa wydziałowego w Trydencie.

Jeżeli opróżnione zostanie miejsce radzcy przy wydziale sądu krajowego wyższego w Trydencie, wówczas wydział winien uczynić propozycyę do obsadzenia i takową udzielić sądowi krajowemu wyższemu w Insbruku, w celu przedłożenia takowej wraz z własną opinią ministrowi sprawiedliwości.

Jeżeli zaś obsadzić należy miejsce radzcy przy sądzie krajowym wyższym w Insbruku, wówczas sąd krajowy wyższy w Insbruku uczynić winien propozycyę, wysłuchać w tym przedmiocie wydział w Trydencie i wraz ze zdaniem tegoż przedłożyć propozycyę ministrowi sprawiedliwości.

Wydział w Trydencie mianować będzie samodzielnie na miejsca kancelistów swych, winien tylko o nastąpionem obsadzeniu uczynić relacyę sądowi krajowemu wyższemu w Insbruku dla wcielenia zamianowanego w stan konkretalny kancelistów.

Co do wszystkich innych urzędników tak wydziału, jako też sądów krajowych i sądów powiatowych w Tyrolu włoskim, których mianowanie zostawione jest ministrowi

Bei Competenz-Streitigkeiten zwischen Gerichten aus Wälsch-Tirol und aus Deutsch-Tirol oder Vorarlberg hat nach geschlossener Verhandlung zuerst der Senat zu Trient seinen Beschluss darüber zu fassen, und diesen sohin sammt Acten und Gründen dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck mitzutheilen.

Dieses hat den Gegenstand in einem aus einer gleichen Anzahl von Stimmführern und einem Vorsitzenden zusammengesetzten Senate ebenfalls in Berathung zu nehmen, und den Beschluss mit Zählung sämmtlicher Stimmen, sowohl jener des Oberlandesgerichtes zu Innsbruck, als jener des Oberlandesgerichts-Senates zu Trient zu ziehen, welcher sodann als die erfolgte Entscheidung des gemeinsamen Oberlandesgerichtes für Tirol und Vorarlberg auszufertigen, hinauszugeben, und dem Oberlandesgerichts-Senate zu Trient mitzutheilen ist.

§. 15.

Die den Oberlandesgerichten zugewiesenen Prüfungen können sowohl bei dem k. k. Oberlandesgerichte zu Innsbruck, als auch bei dem Oberlandesgerichts-Senate zu Trient angesucht, und von denselben in beiden Landessprachen vorgenommen werden.

IV. Personalsachen.

§. 16.

Im Falle der Erledigung der Senats-Präsidentenstelle zu Trient, hat wie bei dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck der älteste Rath als Stellvertreter des Präsidenten auch in seiner Abwesenheit oder Verhinderung einstweilen das Präsidium zu führen, von dem Erledigungsfalle dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes Kenntniss zu geben, und dieser die Anzeige an den Justizminister zu erstatten, um die Wiederbesetzung der erledigten Senats-Präsidentenstelle, oder die anderweitige Supplirung derselben erforderlichen Falles zu veranlassen. Handelt es sich um die Besetzung einer Präsidentenstelle bei den k. k. Landesgerichten zu Trient oder Roveredo, so hat der oberlandesgerichtliche Senats-Präsident zu Trient den Vorschlag zu erstatten und dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes zu Innsbruck zur gutächtlichen Einbegleitung an den Justizminister mitzutheilen.

Ist eine Präsidentenstelle bei den k. k. Landesgerichten zu Innsbruck, Botzen oder Feldkirch zu besetzen, so wird der Präsident des Oberlandesgerichtes zu Innsbruck über Einvernehmen des Senats-Präsidenten zu Trient, den Vorschlag erstatten.

Wird eine Oberlandesgerichts-Rathsstelle bei dem Senate zu Trient erlediget, so hat der Senat den Besetzungsvorschlag zu erstatten, und dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck zur Vorlage an den Justizminister mit eigenem Gutachten mitzutheilen.

Ist dagegen eine Rathsstelle bei dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck zu besetzen, so hat das Oberlandesgericht zu Innsbruck den Vorschlag zu erstatten, hierüber den Senat in Trient einzuvernehmen, und mit dieser Einvernehmung den Vorschlag dem Justizminister vorzulegen.

Der Senat zu Trient besetzt seine Kanzellistenstellen selbständig und hat nur die erfolgte Besetzung dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck zur Einreihung des Ernannten in den Concretalstatus derselben bekannt zu geben.

Rücksichtlich aller übrigen Beamten des Senates, der Landesgerichte und der Bezirksgerichte in Wälsch-Tirol, deren Ernennung dem Justizminister vorbehalten ist, hat der Senat zu

sprawiedliwości, wydział w Trydencie winien jest propozycyę do mianowania udzielić prezydentowi sądu krajowego wyższego w Insbruku dla przedłożenia takowych ministrowi sprawiedliwości.

Jeżeli się wydarzy mianowanie, które według ogólnych przepisów instrukcyi służbowej, leży w zakresie wydziału sądu krajowego wyższego w Trydencie, sądów krajowych, lub sądów powiatowych w Tyrolu włoskim, wówczas o zamianowaniu takowem powinien być uwiadomiony prezydent sądu krajowego wyższego w Insbruku.

§. 17.

Propozycye do mianowania na adwokatów lub notaryuszów w okręgach sądów krajowych Trydentu i Roweredo, o ile takowe należą do zakresu sądów krajowych wyższych, wydział w Trydencie podać winien do wiadomości prezydenta sądu krajowego wyższego w Insbruku dla przedłożenia takowych z opinią tegoż ministrowi sprawiedliwości.

§. 18.

Jeżeli idzie o zpensyonowanie lub o kwieskowanie urzędnika lub sługi sądowego w obrębie sądu krajowego wyższego w Trydencie, leżące poza zakresem władzy jego, wówczas winien wydział wnioski swoje, dotyczące tej sprawy, udzielić prezydentowi sądu krajowego wyższego w Insbruku zaś w celu przedłożenia takowych ministrowi sprawiedliwości, oprócz tego przypadku, zawiadomić także prezydenta sądu krajowego wyższego w Insbruku o tem, co zarządzonem zostało.

§. 19.

Jeżeli się wydarzy dochodzenie w drodze dyscyplinarnej przeciw urzędnikowi lub słudze sądowemu w obrębie wydziału sądu krajowego wyższego w Trydencie, według przepisów, mających być w tym celu ogłoszonemi; wówczas należy o tem natychmiast zawiadomić prezydenta sądu krajowego wyższego w Insbruku.

Kiedy zaś idzie o oddalenie ze służby jakiego urzędnika sądowego lub sługi, nie w skutek prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego, wówczas wydział w Trydencie winien wnioski swoje udzielić prezydentowi sądu krajowego wyższego w Insbruku, z załączeniem aktów; ten zaś przedłożyć takowe wraz z opinią swoją ministrowi sprawiedliwości.

§. 20.

Tak samo postępować należy w razie zasuspendowania adwokata w swoim obrębie sądowym, o ile w tym przedmiocie nie wydane zostaną osobne dalsze przepisy.

Postępowanie w drodze dyscyplinarnej i karnej przeciw notaryuszom, ustanowionem zostanie w porządku dla notaryuszów, a o ile w takowem udzieloną jest władza sądom krajowym wyższym, wykonywać ją będzie wydział sądu krajowego wyższego w Trydencie co do notaryuszów, znajdujących się w jego obrębie sądowym; wszelako winien wydział rozporządzenie swoje samodzielne donieść do wiadomości prezydenta sądu krajowego wyższego w Insbruku, a ten w razie przepisanym przedłożyć takowe z opinią swoją ministrowi sprawiedliwości.

§. 21.

W przypadkach, w których prokuratorowie jeneralni przy sądach krajowych wyższych obowiązani są według przepisów osobnych, w tej mierze wydać się mających, wpływać na narady i wnioski tychże sądów w przedmiotach, dotyczących organizacyi i prawodawstwa, tudzież obsadzenia i stosunków osobowych, drugi prokurator jeneral-

Trient die Besetzungsvorschläge dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes zu Innsbruck zur Einbegleitung an den Justizminister mitzutheilen.

Kommt es aber auf eine Dienstbesetzung an, welche nach den allgemeinen Bestimmungen der Dienst-Instruction der Macht des Oberlandesgerichts-Senates zu Trient, der Landesgerichte oder der Bezirksgerichte in Wälsch-Tirol eingeräumt werden wird, so ist von der erfolgten Ernennung auch der Präsident des Oberlandesgerichtes zu Innsbruck in Kenntniss zu setzen.

§. 17.

Besetzungsvorschläge für Advocaten- oder Notariatsstellen in den Landesgerichtsbezirken von Trient und Roveredo sind, in sofern deren Erstattung überhaupt den Oberlandesgerichten zugewiesen wird, von dem Senate zu Trient ebenfalls dem Oberlandesgerichts-Präsidenten zu Innsbruck zur Einbegleitung an den Justizminister mitzutheilen.

§. 18.

Handelt es sich um die Pensionirung oder Quiescirung eines Justizbeamten oder Dieners aus dem Gerichtssprengel des Oberlandesgerichts-Senates zu Trient, welche ausser dessen Macht liegt, so hat der Senat seine diessfälligen Anträge dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes zu Innsbruck zur gutächtlichen Vorlage an den Justizminister zu überreichen, sonst aber den Präsidenten des Oberlandesgerichtes zu Innsbruck von seiner Verfügung in Kenntniss zu setzen.

§. 19.

Findet die Einleitung einer Disciplinar-Untersuchung gegen einen Justizbeamten oder Diener aus dem Gerichtssprengel des Oberlandesgerichts-Senates zu Trient nach den hierüber zu ergehenden Vorschriften Statt; so ist davon sogleich der Präsident des Oberlandesgerichtes zu Innsbruck in Kenntniss zu setzen.

Handelt es sich aber um die Entlassung eines solchen Justizbeamten oder Dieners, welche nicht die Folge eines rechtskräftigen Disciplinargerichts-Erkenntnisses ist, so hat der Senat zu Trient seine Anträge jedenfalls dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes zu Innsbruck unter Anschluss der Acten mitzutheilen, und dieser dieselben mit seinem Gutachten den Justizminister vorzulegen.

§. 20.

Das Gleiche gilt bei Suspension eines Advocaten aus seinem Gerichtssprengel, insolange hierüber keine besonderen anderweitigen Vorschriften ergehen.

Das Disciplinar- und Strafverfahren gegen Notare wird die Notariats-Ordnung festsetzen, und in soferne darin den Oberlandesgerichten ein Machtbefugniss eingeräumt wird, wird selbe dem Oberlandesgerichts-Senate zu Trient hinsichtlich der in seinem Jurisdictions-Bezirke befindlichen Notare zustehen; nur hat derselbe seine selbständigen Verfügungen dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes zu Innsbruck anzuzeigen, und durch diesen die allenfalls vorgeschriebene Vorlage an den Justizminister einbegleiten zu lassen.

§. 21.

In wie weit die General-Procuratoren bei den Oberlandesgerichten auf deren Berathungen und Anträge in Organisirungs- und Gesetzgebungs-Gegenständen, sowie bei Besetzungsvorschlägen und in Personalsachen überhaupt nach den hierüber zu erlassenden besonderen Vorschriften einen Einfluss zu nehmen ha'en werden, wird diese Function der

ny w Trydencie przy wydziale sądu krajowego w Trydencie pełnić będzie te funkcye. według obowiązku i sumienia swego, samodzielnie i niezawiśle od pierwszego prokuratora jeneralnego w Insbruku.

§. 22.

Propozycye do mianowania na prokuratorów w okręgu sądowym wydziału w Trydencie przedstawiać będzie drugi prokurator jeneralny, przy tymże sądzie się znajdującey, i udzieli takowe pierwszemu prokuratorowi jeneralnemu w Insbruku, dla przedłożenia takowych wraz z opinią swoją ministrowi sprawiedliwości.

V. O formie wewnętrznej i traktowaniu czynności urzędowych.

§. 23.

Wydział sądu krajowego wyższego w Trydencie. stanowić będzie równie jak sąd krajowy wyższy w Insbruku uchwały swoje z reguły w zgromadzeniach, złożonych najmniej z czterech radzców i prezydującego. Gdyby nie było liczby takiej, wówczas prezes wydziału ma prawo zarządzić zastępstwo na krótki czas przez radzców sądu krajowego, mianowicie z reguły tylko przez radzców sądu krajowego w Trydencie.

Jeżeli wypadnie potrzeba pomocy przez czas dłuższy, prezes wydziału przedłoży swe wnioski ministrowi sprawiedliwości przez prezydenta sądu krajowego w Insbruku.

§. 24.

Wydział sądu krajowego wyższego w Trydencie wydaje uchwały swoje i czyni relacye swoje z podpisem:

C. k. wydział sądu krajowego wyższego dla Tyrolu i Vorarlberga w Trydencie: L'I.R. Senato della corte superiore di Giustizia del Tirolo e Vorarlberg in Trento.

Taki sam napis znajdować się będzie na pieczęci jego.

Prokurator jeneralny przy wydziale sądu krajowego wyższego w Trydencie, używać będzie w swoich pismach i relacyach podpisu, a na pieczęci napisu następującego:

Prokurator jeneralny c. k. wydziału sądu krajowego wyższego dla Tyrolu i Vorarlberga w Trydencie.

I. R. Procuratore generale presso il Senato della I. R. corte superiore di Giustizia del Tirolo e Vorarlberg in Trento.

§. 25.

W czynnościach urzędowych winien wydział w Trydencie w ogólności postępować według istniejących i na przyszłość wydać się mających ustaw i instrukcyj, o ile takowe nie zawierają wyjątkowych postanowień, i korespondować we wszystkich sprawach z innemi władzami jak każdy sąd krajowy wyższy.

Schmerling m. p.

zweite General-Procurator zu Trient bei dem Oberlandesgerichts-Senate zu Trient nach Pflicht und Gewissen selbständig und unabhängig von dem ersten General-Procurator zu Innsbruck auszuüben haben.

§. 22.

Die Besetzungsvorschläge für Staatsanwaltschaftsstellen im Gerichtssprengel des Senates von Trient sind von dem zweiten General-Procurator daselbst zu erstatten, und dem ersten General-Procurator zu Innsbruck zur gutächtlichen Einbegleitung an den Justizminister mitzutheilen.

V. Innere Form und Behandlung der Geschäfte.

§. 23.

Der Oberlandesgerichts-Senat zu Trient hat, wie das Oberlandesgericht zu Innsbruck seine Beschlüsse in der Regel in Versammlungen von wenigstens vier Räthen und einem Vorsitzenden zu fassen. Sollte diese Zahl nicht vorhanden seyn, so ist der Senats-Präsident ermächtiget, für kurze Zeit eine Supplirung aus den Landesgerichtsräthen, und zwar in der Regel nur aus jenen von Trient zu verfügen.

Für eine längere Aushilfe aber wird der Senats-Präsident seine Anträge durch den Präsidenten des Oberlandesgerichtes zu Innsbruck dem Justizminister vorzulegen haben.

§. 24.

Der Oberlandesgerichts-Senat in Trient erlässt seine Ausfertigungen und erstattet seine Berichte mit der Unterschrift:

Der k. k. tirol. vorarlb. Oberlandesgerichts-Senat zu Trient. L' I. R. Senato della corte superiore di Giustizia del Tirolo e Vorarlberg in Trento.

Die gleiche Umschrift hat sein Amtssiegel zu führen.

Der General-Procurator bei dem Oberlandesgerichts-Senate zu Trient führt in seinen Ausfertigungen und Berichten die Unterschrift, und im Amtssiegel die Umschrift:

Der General-Procurator des k. k. tirol. vorarlbergischen Oberlandesgerichts-Senates zu Trient.

I. R. Procuratore generale presso il Senato della I. R. corte superiore di Giustizia del Tirolo e Vorarlberg in Trento.

§. 25.

In seinen Amtsverrichtungen hat sich der Senat zu Trient im Allgemeinen die bestehenden und künftigen Gesetze und Instructionen, in sofern sie nicht ausnahmsweise Bestimmungen festsetzen, gegenwärtig zu halten, und in allen Angelegenheiten mit anderen Behörden, wie jedes Oberlandesgericht zu correspondiren.

Schmerling *m. p.*

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LVI.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki:

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LVI.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 8. Maja 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem:
1. Czerwca 1850.

183.

Cesarski patent z dnia 25. Kwietnia 1850,

którem się rozporządza podatek od dochodu we Węgrzech, w Serbskiem województwie i Temeskim banacie na rok administracyjny 1850.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zary; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Burzliwe wypadki, jakie, w biegu ostatnich dwóch lat austryackie państwo nader mocno dotknęły, i w skutek onych nadzwyczajne pomnożenie nakładu, z skarbu państwa łożyć się mającego, wywołały nieuchronną konieczność, wszelkie rodzaje dochodu wedle zasad równego obowiązku przyłożenia się do pokrycia wzrosłych potrzeb stosunkowemu poddać opodatkowaniu.

W tym celu więc rozporządziliśmy Naszym patentem z dnia 29. Października 1849 w tych krajach koronnych, w których istnieje podatek zarobkowy, patentem z dnia 31. Grudnia 1812 zaprowadzony, pobieranie podatku od dochodu na rok administracyjny 1850, i aby w równym względzie także i ze źródeł dochodu, użytkować w krajach koronnych Węgier, województwa Serbskiego i banatu Temeskiego dotychczas

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 8. Mai 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 1. Juni 1850.

183.

Kaiserliches Patent vom 25. April 1850,

womit eine Einkommensteuer in Ungarn, der serbischen Woiwodschaft und dem Temescher Banate für das Verwaltungsjahr 1850 angeordnet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

Die stürmischen Ereignisse, die im Laufe der letzten zwei Jahre den österreichischen Staat hart betroffen haben, und in deren Folge die ausserordentliche Vermehrung des Aufwandes, der aus dem Staatschatze bestritten werden soll, haben es zur unvermeidlichen Nothwendigkeit gemacht, alle Arten des Einkommens nach den Grundsätzen der gleichen Beitragspflicht zur Deckung der gesteigerten Bedürfnisse verhältnissmässig in Anspruch zu nehmen.

Zu diesem Zwecke haben Wir mit Unserem Patente vom 29. October 1849 in den Kronländern, in welchen die mit dem Patente vom 31. December 1812 eingeführte Erwerbsteuer besteht, die Einhebung einer Einkommensteuer für das Verwaltungsjahr 1850 angeordnet, und um in der gleichen Rücksicht auch die, in den Kronländern Ungarn, der serbischen Woiwodschaft und dem Temescher Banate bisher gar nicht oder nicht im gehörigen

albo wcale nie, albo w nienależytym stosunku dla zarządu państwa pod opłatę podatkową podciągniętych, postanowiliśmy, bezpośrednie opodatkowanie w kraju koronnym Węgier przez zaprowadzenie podatku od dochodu uzupełnić, a pomni na postanowienia konstytucyi państwa, i uwzględniając właściwe opodatkowania stosunki tego kraju spowodowani jesteśmy, za wysłuchaniem Naszej Rady ministrów rozporządzić, co następuje:

I. Nakład podatku.

1. Czas, za który żąda się podatku.

§. 1.

Dla pokrycia nadzwyczajnych potrzeb Państwa w roku administracyjnym 1850, pobierać się będzie na tenże rok podatek od dochodu.

2. Przedmiot podatku.

§. 2.

Podatkowi od dochodu podlegają wszelkie źródła dochodu, wypadłości i zarobkowości, które przez dykalną konskrypcyą, w skutek Naszego patentu z dnia 20. Października 1849 i ministeryalnego reskryptu z dnia 20. Grudnia 1849 opodatkowaniu we Węgrzech za podstawę służącą, obłożone nie są.

3. Podział na klasy dochodu podatkowi podległego.

§. 3.

Wszelkie rodzaje dochodu, podlegającego podatkowi od dochodu na trzy klasy dzielą się, a to:

I. Klasa. Nieopodatkowane dotychczas dochody z plonów gruntu i ziemi, jako też z dotychczasowych dominialnych praw, z posiadaniem gruntu i ziemi w związku zostających.

Tu należy:

a) dochód z lasów;

b) dochód z dziewięciny i ogólnie z owych danin, które IX. artykułem ustawy z roku 1848 zniesione nie są;

c) dochód z dotychczasowych dominialnych praw, pod imieniem regalnych beneficyów objętych.

Do tej klasy dalej liczyć należy:

d) dochód z górnictwa i huciarstwa;

e) zysk, który dzierżawcy dóbr wiejskich z dzieżaw swych pobierają, w tym przypadku, jeżeli takowego nie poddano opodatkowaniu wedle dykalnej konskrypcyi.

II. Klasa. Ta obejmuje następujące rodzaje dochodu:

a) Płace, dodatki do osoby i w ogólności stałe (naprzód ustanowione), nie połączone z obowiązkiem załatwiania oznaczonych wydatków służbowych pobory, które urzędnicy lub słudzy w służbie rządu, stanów, gmin, publicznych zakładów i osób prywatnych, albo towarzystw znajdujący się, tak gotówką jak *in partem salarii* w naturaliach pobierają.

Masse für den Staatshaushalt in Anspruch genommenen Einnahmsquellen zu benützen, haben Wir beschlossen, die directe Besteuerung in dem Kronlande Ungarn durch Einführung einer Einkommensteuer zu vervollständigen, und finden Uns im Hinblicke auf die Bestimmungen der Reichsverfassung, und mit Berücksichtigung der eigenthümlichen Besteuerungsverhältnisse dieses Landes bestimmt, nach Anhörung Unseres Ministerrathes Folgendes anzuordnen:

I. Steuer-Anlage.

1. Zeit, für welche die Steuer gefordert wird.

§. 1.

Zur Deckung der ausserordentlichen Staatserfordernisse im Verwaltungsjahre 1850 wird für dasselbe eine Einkommensteuer eingehoben.

2. Gegenstand der Steuer.

§. 2.

Der Einkommensteuer unterliegen alle Einnahmsquellen, Erträgnisse und Erwerbnisse, welche durch die zufolge Unseres Patentes vom 20. October 1849 und des Ministerial-Rescriptes vom 20. December 1849 der Besteuerung in Ungarn zur Grundlage dienende Dical-Conscription nicht belegt sind.

3. Classeneintheilung des steuerpflichtigen Einkommens.

§. 3.

Die Arten des, der Einkommensteuer unterliegenden Einkommens werden in drei Classen gereiht, und zwar:

I. Classe. Die bisher nicht besteuerten Einkünfte von Erzeugnissen des Grund und Bodens, und von den, mit dem Besitze von Grund und Boden zusammenhängenden bisherigen grundherrlichen Gerechtsamen.

Hieher gehört:

a) *das Erträgniss der Waldungen;*

b) *das Einkommen vom Neuntel, und überhaupt von jenen Giebigkeiten, welche nicht durch den IX. Gesetzartikel vom Jahre 1848 aufgehoben worden sind;*

c) *der Ertrag der, unter dem Namen Regal-Beneficien begriffenen bisherigen grundherrlichen Gerechtsamen.*

In diese Classe ist ferner zu rechnen:

d) *das Einkommen vom Berg- und Hüttenbetriebe;*

e) *der Gewinn, den die Pächter von Landgütern aus ihren Pachtungen beziehen, in dem Falle, wenn derselbe nicht der Besteuerung nach der Dical-Conscription unterworfen wurde.*

II. Classe. Diese umfasst folgende Einkommensarten:

a) *Die Gehalte, Personalzulagen, und überhaupt die stehenden (vorhinein festgesetzten), nicht mit der Verpflichtung zur Bestreitung bestimmter Dienstesauslagen verbundenen Genüsse, welche die im Dienste des Staates, der Stände, Gemeinden, öffentlichen Anstalten und Privatpersonen, oder Gesellschaften befindlichen Beamten oder Diener sowohl in Barem, als* in partem salarii *an Naturalien beziehen.*

Te osobliwe pobory, jakie ze względu na szczególne stosunki miejscowe, albo na potrzeby urzędowego stanowiska dozwolono, jako to: używanie pomieszkania urzędowego, opłaty kwaterowego, dodatki funkcyjne i t. p. podatkiem od dochodu nie są objęte.

b) Pensye, płace kwiescentowe i inne spoczynkowego stanu pobory, dary łaski albo datki na utrzymanie, które dostają urzędnicy, słudzy lub oficerowie w stanie spoczynku albo doczasowie albo stale umieszczeni, tudzież wdowy lub dziec urzędników, sług albo oficerów.

c) Datki prebendarzom, komunom klasztornym lub duchownym zakonom ze skarbu państwu, funduszów publicznych albo od gmin na utrzymanie wydzielone, a ogólnie dochód osób duchownych albo korporacyi z takowych przedmiotów, które dykalnej konskrypcyi nie podlegają.

d) Dochód z zatrudnień tak zwanych honoracyorów (osób dystyngwowanych), wedle osobistego ich zarobkowania dykalnej konskrypcyi nie podpadających, jako to: adwokatów, inżynierów, lekarzy, chirurgów, akuszerek, autorów i nauczycieli prywatnych.

e) Dochód w stałych poborach rocznych z zakładów zaopatrzenia lub zabezpieczenia w potrzeby życia, na korzyść tych wpływający, dla których zrobiono wkładki w te zakłady.

III. Klasa. Prowizye od pożyczek, lub innych stałych hypotekowanych lub niehypotekowanych pretensyi długowych, renty dożywotnie, albo też inne renty pobór prowizyi od kapitału zastępujące, o ile te w drugiej klasie objęte nie są.

4. Uwolnienia od podatku.

§. 4.

a) W klasie drugiej.

W drugiej klasie podatkowi od dochodu nie podpadają:

a) Pobory służbowe żołnierzy i oficerów w czynnej służbie zostających;

b) pobory, klasztorom jałmużniczym, tudzież zakonom duchownym, nauczaniem, wychowaniem młodzieży albo też pielęgnowaniem chorych zajmującym się, wreście szkołom, domom chorowitych albo też innym dobroczynności zakładom na ich utrzymanie ze skarbu państwa, funduszów publicznych albo od gmin dozwolone;

c) dochód do drugiej klasy należący, którego ilość roczna dla pobierającego sześciuset złotych reńskich monetą konwencyjną nie przenosi, przy czem ilości, jakie podatkujący pod równemi lub różnemi nazwiskami z jednej a tej samej kasy albo od jednego a tego samego zobowiązanego, albo też z różnych kas lub od różnych zobowiązanych pobiera, razem zrachowane być mają.

§. 5.

b) W klasie trzeciej.

Dochód w trzeciej klasie wolny jest od podatku:

a) który na zasadzie danej do kasy oszczędności wkładki z tegoż zakładu pobiera się.

Die, mit Rücksicht auf besondere Ortsverhältnisse, oder auf die Erfordernisse der ämtlichen Stellung gewährten besonderen Genüsse, als die Benützung einer Amtswohnung, Quartiergelder, Functionszulagen u. dgl., sind unter der Einkommensteuer nicht begriffen.

b) *Die Pensionen, Quiescentengehalte, oder andere Ruhegenüsse, Gnadengaben oder Unterhaltsbeiträge, welche die in den zeitlichen oder bleibenden Ruhestand versetzten Beamten, Diener oder Officiere, dann die Witwen oder Kinder der Beamten, Diener oder Officiere erhalten.*

c) *Die Beiträge, welche Pfründnern, Klostergemeinden oder geistlichen Orden aus dem Staatschatze, öffentlichen Fonden oder von Gemeinden zum Unterhalte zugewiesen sind, und überhaupt das Einkommen geistlicher Personen oder Körperschaften von solchen Gegenständen, welche der Dical-Conscription nicht unterworfen sind.*

d) *Das Einkommen von den Beschäftigungen der mit Diplomen oder Concessionen versehenen sogenannten Honoratioren, welche nach ihrem persönlichen Erwerbe nicht unter die Dical-Conscription fallen, als: Advocaten, Ingenieure, Aerzte, Wundärzte, Hebammen, Schriftsteller und Privatlehrer.*

e) *Das Einkommen an stehenden Jahresbezügen aus Versorgungs- oder Lebensversicherungs-Anstalten, welches denjenigen, für welche die Einlagen in diese Anstalten geschahen, zufliesst.*

III. Classe. Zinsen von Darlehen, oder anderen stehenden hypothecirten oder nicht hypothecirten Schuldforderungen, die Leibrenten oder andere den Zinsgenuss von einem Capitale vertretende Renten, so weit diese nicht in der zweiten Classe begriffen sind.

4. Befreiungen von der Steuer.

§. 4.

a) *In der zweiten Classe.*

Der Einkommensteuer werden in der zweiten Classe nicht unterzogen:

a) *Die Dienstbezüge der im activen Dienste stehenden Soldaten und Officiere;*

b) *Bezüge, die den Mendicanten-Klöstern, dann den dem Unterrichte, der Erziehung oder der Krankenpflege obliegenden geistlichen Orden, dann Schulen, Siechenhäusern oder anderen Wohlthätigkeit-Anstalten zu ihrem Unterhalte aus dem Staatschatze, öffentlichen Fonden oder von Gemeinden bewilliget sind;*

c) *das der zweiten Classe angehörende Einkommen, dessen jährlicher Betrag für den dasselbe Beziehenden Sechshundert Gulden Conv. Münze nicht übersteigt, wobei die Beträge die der Steuerpflichtige unter gleichen oder verschiedenen Benennungen aus einer und derselben Casse oder von einem und demselben Verpflichteten, oder aber von verschiedenen Cassen oder Verpflichteten bezieht, zusammenzurechnen sind.*

§. 5.

b) *In der dritten Classe.*

In der dritten Classe bleibt das Einkommen steuerfrei:

a) *Welches im Grunde einer in eine Sparcasse gemachten Einlage aus dieser Anstalt bezogen wird;*

b) z poborów prowizyi i rent, jeżeli do pobierania tychże uprawniony udowodnia, żje cały jego roczny dochód, tak ze źrodeł podatkowi od dochodu podlegających, jak też w onymże nie objętych, bez potrącenia długów ogółem summę wynosi, niże trzysta złotych reńskich stojącą.

5. Zmniejszenie podatku dla kas oszczędności i zakładów zaopatrzenia.

§. 6.

Jeżeliby dochód kasy oszczędności albo zakładu zaopatrzenia lub zabezpieczenia w potrzeby życia, w celu wzajemnego wspomożenia wkładających dla dobra własnego albo swych należących założonego, przez podatek z ich dochodu wypadający tak dalece się zmniejszył, iżby kasa oszczędności przez to zmuszoną była, zapewniony odsetek opłacania prowizyi od wkładek, albo też zakład zaopatrzenia i zabezpieczenia życia statutowe pobory tych, dla których, wkładki u tych zakładów zrobiono, pod dotychczasowy wymiar zniżyć, tedy zakład w takowym przypadku znajdujący się, za wykazaniem wspomnianego stosunku o zmniejszenie należytości podatkowej o tę ilość upraszać może, o którąby rzeczone należytości z powodu podatku zmniejszone być musiały.

II. Wymiar podatku.

A. Podstawa dla wymiaru.

1. Wklasie pierwszej.

§. 7.

a) Zeznania.

Podatek od dochodu pierwszej klasy wymierzany będzie na zasadzie zeznań, które złożyć winien ten, co do użytkowania z dochodu, podatkowi podległego, uprawnionym jest.

§. 8.

b) Podstawa zeznań.

aa) przy wydzierżawionych przedmiotach.

Jeżeli przedmiot podatkowi podległy w dzierżawę wypuszczono, albo jeżeli idzie o wymierzenie należytości od zysku dzierżawcy z swego dzierżawnego interesu, natenczas umówiona na rok bieżący cena dziezżawna zeznaniu za podstawę służyć ma.

§. 9.

bb) W innych przypadkach.

Oprócz tego przypadku w zeznaniu podać należy czysty dochód, a to:

1. Przy lasach podanym być musi na ten rok administracyjny już zeznany albo prawdopodobnie spodziewać się dający dochód plonu drzewnego bez innych dochodów pobocznych.

2. Przy dziewięcinie i przy daninach przez IX. artykuł ustawy z roku 1848 niezniesionych (§. 3, I. b.) dochód wedle przecięcia ostatnich 6 lat.

b) *von Zins und Rentenbezügen, wenn der zum Bezuge derselben Berechtigte beweiset, dass sein gesammtes Jahreseinkommen sowohl aus den der Einkommensteuer unterliegenden, als auch den in derselben nicht begriffenen Quellen ohne Abzug der Schulden im Ganzen einen unter Dreihundert Gulden stehenden Betrag ausmacht.*

5. *Ermässigung der Steuer für Sparcassen und Versorgungs-Anstalten.*

§. 6.

Wird das Einkommen einer Sparcasse oder einer auf wechselseitige Unterstützung der Einleger für sich oder ihre Angehörigen gerichteten Versorgungs- oder Lebensversicherungs-Anstalt, durch die von ihrem Einkommen entfallende Einkommensteuer in dem Masse geschmälert, dass die Sparcasse dadurch gezwungen wäre, das zugesicherte Procent der Verzinsung der Einlagen, oder die Versorgungs- und Lebensversicherungs-Anstalt die statutenmässigen Bezüge derjenigen, für welche die Einlagen in diese Anstalten geschahen, unter das bisherige Ausmass zu vermindern, so kann die Anstalt, die sich in diesem Falle befindet, unter Nachweisung des erwähnten Verhältnisses, die Ermässigung der Steuergebühr um denjenigen Betrag ansuchen, um welchen die gedachten Gebühren wegen der Steuer vermindert werden müssten.

II. Steuer-Bemessung.

A. Grundlage der Bemessung.

1. *In der ersten Classe.*

§. 7.

a) *Bekenntnisse.*

Die Steuer von dem Einkommen der ersten Classe wird auf der Grundlage von Bekenntnissen bemessen, welche der zum Genusse des steuerbaren Einkommens Berechtigte einzubringen hat.

§. 8.

b) *Grundlage der Bekenntnisse.*

aa. *Bei verpachteten Gegenständen.*

Wenn der steuerpflichtige Gegenstand in Pacht gegeben ist, oder wenn es sich um die Bemessung der Gebühr von dem Gewinne eines Pächters von seinem Pachtgeschäfte handelt, so ist der vertragsmässige Pachtschilling für das laufende Jahr dem Bekenntnisse zum Grunde zu legen.

§. 9.

bb. *In anderen Fällen.*

Ausser diesem Falle ist in dem Bekenntnisse das reine Einkommen anzugeben, und zwar:

1. Bei Wäldern muss das für dieses Verwaltungsjahr bereits bekannte oder mit Wahrscheinlichkeit zu erwartende Erträgniss der Holzausbeute ohne andere Nebenerträgnisse angegeben werden.

2. Bei dem Neuntel und den durch den IX. Gesetzartikel vom Jahre 1848 nicht aufgehobenen Giebigkeiten (§. 3, I. b.) das Erträgniss nach dem Durchschnitte der letzten 6 Jahre.

3. Przy regalnych beneficyach wedle przecięcia ostatnich 3 lat.

4. Przy górnictwie i huciarstwie ów dochód, jaki w biegu roku 1850 prawdopodobnie spodziewać się daje.

2. W klasie drugiej.

§. 10.

Pobory drugiej klasy, jak dalece te stałemi są należytościami rocznemi, mają kasy, lub zobowiązani, którzy takowe pobory do użytkowania uprawnionym wypłacać mają, oznajmiać władzy podatkowej w okresie czasu, przez osobne obwieszczenie postanowić się mającego. Do tegoż oznajmienia nadto także i do poboru uprawnieni obowiązani są, jezeli idzie o użytkowanie, które oni od prywatnego, albo z kasy, nie do publicznych kas należącej, pobierają.

Inne rodzaje nieoznaczonego naprzód w stałych należytościach rocznych podatku, które druga klasa obejmuje, podatkujący przez swe zeznanie podać ma.

3. W klasie trzeciej.

§. 11.

Prowizye i renty trzeciej klasy podatkujący w zeznaniu podać winien, w którym wymienić należy:

1. Kapitały, od których dochód się pobiera;
2. stopę prowizyi, podług której z nich prowizya się opłaca;
3. nazwisko i miejsce zamieszkania dłużników; i
4. przy hypotekowanych należytościach oznaczenie hypoteki.

4. Stwierdzenie zeznań.

§. 12.

Zeznania wydaje podatkujący z tem zatwierdzeniem, że zawarte w nich podania wystawił zamiast przysięgi z wiernością uczciwego obywatela państwa podług najsumienniejszego przeświadczenia.

B. Wymiar podatku.

1. Stosunek do wielkości dochodu.

§. 13.

Podatek od dochodu pierwszej i trzeciej klasy wymierza się po pięć od sta to jest: po 3 kr. od każdego złotego reńskiego.

Od dochodu drugiej klasy należytość podatkowa od kwot przenoszących 600 złt. r. aż włącznie do 1000 złt. r. rocznie wynosić ma 1 odsetek, dalej od każdego 1000 złt. r. kwotę o 1 odsetek postępującą, tak, że należytość podatkowa od płacy 3000 złt. r. wymierzaną będzie od pierwszego tysiąca 1, od drugiego 2, a od trzeciego 3 procentami i t. d., jednakże ten wymiar od kwot, 9000 złt. r. przechodzących, dziesięciu od sta przewyższać nie powinien.

3. Bei Regal-Beneficien nach dem Durchschnitte der letzten 3 Jahre.

4. Beim Berg- und Hüttenbetriebe jener Ertrag, welcher im Laufe des Jahres 1850 mit Wahrscheinlichkeit zu erwarten ist.

2. In der zweiten Classe.

§. 10.

Die Bezüge der zweiten Classe sollen, soweit dieselben stehende Jahresgebühren sind, von den Cassen oder den Verpflichteten, von welchen dieselben an den zum Genusse Berechtigten zu erfolgen sind, der Steuerbehörde binnen der Frist, welche durch eine abgesonderte Kundmachung festgesetzt werden wird, angezeigt werden. Zu dieser Anzeige sind nebstdem auch die zum Bezuge Berechtigten gehalten, wenn es sich um einen Genuss handelt, den sie von einem Privaten, oder einer nicht zu den öffentlichen Cassen gehörenden Casse beziehen.

Andere Arten des nicht in stehenden Jahresgebühren vorhinein bestimmten Einkommens, die in der zweiten Classe begriffen sind, hat der Steuerpflichtige durch sein Bekenntniss anzugeben.

3. In der dritten Classe.

§. 11.

Die Zinsen und Renten der dritten Classe hat der Steuerpflichtige durch ein Bekenntniss anzugeben, in welchem aufzuführen sind:

1. Die Capitale, von denen das Einkommen bezogen wird;
2. der Zinsfuss, nach welchem solche verzinset werden;
3. der Name und Wohnort der Schuldner, und
4. bei hypothecirten Forderungen die Bezeichnung der Hypothek.

4. Bekräftigung der Bekenntnisse.

§. 12.

Die Bekenntnisse sind von dem Steuerpflichtigen mit der Bekräftigung, dass die darin enthaltenen Angaben von ihm an Eidesstatt und unter der Treue eines redlichen Staatsbürgers nach bestem Wissen und Gewissen dargestellt worden seien, auszufertigen.

B. Steuer-Ausmass.

1. Verhältniss zur Grösse des Einkommens.

§. 13.

Die Steuer wird von dem Einkommen der ersten und dritten Classe mit fünf vom Hundert, das ist: mit 3 kr. von jedem Gulden desselben bemessen.

Von dem Einkommen der zweiten Classe hat die Steuergebühr bei Beträgen über 600 fl. bis einschliessig 1000 fl. jährlich 1 Procent, dann von je 1000 fl. einen um 1 Procent steigenden Betrag auszumachen, dergestalt, dass die Steuergebühr von einem Gehalte von 3000 fl. für das erste Tausend mit 1, für das zweite mit 2 und für das dritte mit 3 Procent u. s. f. bemessen wird, jedoch hat dieses Ausmass von den Beträgen, die 9000 fl. überschreiten, zehn von Hundert nicht zu übersteigen.

2. Wrachowanie innych podatków w podatek od dochodu.

a) W pierwszej klasie.

§. 14.

W pierwszej klasie (§. 3. l. d.) ilość daniny górniczej od podatku od dochodu z górnictwa i huciarstwa potrąca się, i tylko przewyżkę pobiera się osobno jako podatek od dochodu.

b) W drugiej klasie.

§. 15.

aa) Podatki od osobistego zarobku.

Dla owych podatkujących, którzy tylko na dochód z drugiej klasy ograniczeni są, dozwala sią, aby owe bezpośrednie podatki, które oni wedle osobistej swej własności i wedle zatrudnienia swego opłacają, mianowicie, pogłówne, tudzież eraryalny podatek, na zasadzie pojedyńczych statutów jurysdykcyjnych, lub innych w rozmaitych częściach kraju istniejących zarządzeń na ich osobiste zatrudnienie nałożony, od podatkowej należytości od dochodu odrachowanym, a jeżeliby już pojedyńczy podatkujący drugiej klasy dotyczące tu opłaty na odtrącenie uiścili, aby kwota już ściągniona od podatku od dochodu na rok 1850 potrąconą była.

§. 16.

bb) Zejście się podatku od dochodu z opłatą taksy.

Jeżeli jaki dochód stały do drugiej klasy należący, podpada na rok administracyjny 1850 odtrąceniu jakiej taksy od nadania służby lub prebendy, natenczas podatek od dochodu w tej tylko ilości pobieranym być ma, o jaką tenże przewyższa kwoty taksowe, w ciągu wymienionego roku uiscić się mające.

C. Postępowanie przy wymierzaniu podatku.

1. Organa ku wymierzaniu podatku od dochodu.

§. 17.

Do odebrania, rozpoznawania i sprostowania zeznań względem podatku od dochodu i do wyznaczenia należytości podatkowej te organa i władze przeznaczone są, którym rozłożenie i przeprowadzenie bezpośredniego opodatkowania na zasadzie dykalnej konskrypcyi w bieżącym roku administracyjnym poruczonem zostało.

2. Składanie zeznań.

§. 18.

Do składania zeznania ci tylko są obowiązani, którzy mają dochód, wymierzaniu podatku od dochodu na podstawie zeznania podpadający. Przeczącego oświadczenia, że ktoś niepobiera wcale dochodu, podatkowi od dochodu podpadającego, nie składa się, chyba tylko za wyraźnem władzy wezwaniem.

3. Rozpoznawanie i sprostowanie zeznań.

§. 19.

Władza, u której złożono zeznanie, rozpoznawać ma takowe co do stosowności formy i treści onegoż.

Do tego rozpoznawania, jeżeli władza nie bez tego już zeznanie tak odpowiedne uznaje, że wymierzenie podatku na to bez dalszego roztrząsania miejsce mieć może,

2. Einrechnung anderer Steuern in die Einkommensteuer.

a) *In der ersten Classe.*

§. 14.

In der ersten Classe (§. 3. I. d) wird der Betrag der Bergfrohne an der Einkommensteuer für den Berg- und Hüttenertrag in Abzug gebracht, und nur der Mehrbetrag als Einkommensteuer besonders eingehoben.

b) *In der zweiten Classe.*

§. 15.

aa. *Abgaben vom persönlichen Erwerbe.*

Für jene Steuerpflichtige, welche bloss auf das Einkommen aus der zweiten Classe beschränkt sind, wird gestattet, dass diejenigen directen Steuern, die sie ihrer persönlichen Eigenschaft und Beschäftigung nach, entrichten, namentlich die Kopfsteuer, dann die im Grunde einzelner Jurisdictions-Statute, oder anderer in verschiedenen Theilen des Landes bestehenden Einführungen auf deren persönliche Beschäftigung gelegte Aerarial-Steuer an der Einkommensteuer-Gebühr abgerechnet und wofern hierauf bereits von einzelnen Steuerpflichtigen der zweiten Classe Abschlagszahlungen geleistet worden sind, wird der bereits eingehobene Betrag von der Einkommensteuer für das Jahr 1850 abgezogen werden.

§. 16.

bb. *Zusammentreffen der Einkommensteuer mit einer Taxentrichtung.*

Unterliegt ein in der zweiten Classe begriffener stehender Bezug für das Verwaltungsjahr 1850 dem Abzuge einer Dienst- oder Pfründen-Verleihungstaxe, so ist die Einkommensteuer nur mit dem Betrage einzufordern, um welchen dieselbe die im Laufe dieses Jahres fälligen Taxbeträge übersteigt.

C. Verfahren bei der Steuerbemessung.

1. Organe zur Bemessung der Einkommensteuer.

§. 17.

Mit der Uebernahme, Prüfung und Richtigstellung der Bekenntnisse über die Einkommensteuer und mit der Festsetzung der Steuergebühr werden jene Organe und Behörden beauftragt, welchen die Umlegung und Durchführung der directen Besteuerung auf Grundlage der Dical-Conscription in dem laufenden Verwaltungsjahre zugewiesen war.

2. Einreichung der Bekenntnisse.

§. 18.

Zur Ueberreichung eines Bekenntnisses sind nur Diejenigen verpflichtet, welche ein der Bemessung der Einkommensteuer mittelst eines Bekenntnisses unterliegendes Einkommen besitzen. Die verneinende Erklärung, dass nämlich Jemand kein der Einkommensteuer unterworfenes Einkommen beziehe, ist nur über die ausdrückliche Aufforderung der Behörde zu überreichen.

3. Prüfung und Richtigstellung der Bekenntnisse.

§. 19.

Die Behörde, an welche das Bekenntniss gelangte, hat dasselbe in Absicht auf Regelmässigkeit der Form und dessen Inhalt zu prüfen.

Zu dieser Prüfung werden, sofern die Behörde das Bekenntniss nicht ohnehin so angemessen erkennt, dass die Steuerbemessung darüber ohne eine weitere Erörterung Statt finden

przybiera się oprócz jednego członka przełożeństwa gminy, dwóch bezstronnych, dobrze obeznanych mężów zaufania, których przełożeństwo gminy do tej czynności naznaczy, z gminy miejsca zamieszkania podatkującego, lub też z miejsca, gdzie podległy podatkowi przedmiot leży. Dla posiadłości samych przez się istniejących, do żadnego gminnego chotaru (gminokręgu), niewcielonych, władza będzie miała postanowić, z której sąsiedniej gminy mężowie zaufania wyż namienieni do rozpoznawania zeznań przybrani być mają.

Przy takowem rozpoznawaniu uwagę na to zwrócić należy, czy podatkujący wszystkie źródła swego dochodu zeznał, do których zeznania obowiązanym był, i czy zeznaną ilość uważać należy za odpowiednią stosunkom zachodzącym.

Uchybienia w formie, albo niedokładnosci zeznań władza sprostować i uzupełnić ma najkrótszą drogą przez wysłuchanie fatenta.

Także też jak najśpieszniej przeprowadzone być mają potrzebne dochodzenia co do zachodzących wątpliwości we względzie rzetelności zeznanej kwoty, i podatkującego w celu otrzymania potrzebnych wyjaśnień wysłuchać należy.

§. 20.

Każdy jest obowiązany udzielać władzy, czy to ustnie czy piśmiennie zażądanych potrzebnych wyjaśnień względem istotnych stosunków, na których zasadza się wypośrodkowanie dochodu, i o ile chodzi o podanie istotnych czynów do sprostowania zeznania innego podatkującego, zastósować się do postanowień, jakie względem świadczenia w sprawach publicznych przepisano.

4. Ustanowienie i oznajmienie należytości podatkowej.

a) Przy dochodzie na zasadzie zeznań wypośrodkowanym.

§. 21.

Należytość podatkowa od owych rodzajów dochodu,, które drogą złożonych zeznań wypośrodkowano, na podstawie zeznań należycie rozpoznawanych i przez potrzebne roztrząsania i wysłuchania sprostowanych, w ten samsposób i przez te same władze, które ku temu przy przeprowadzeniu dykalnego opodatkowania powołane były, wymierzoną, a wypadająca podatku ilość podatkującemu przez własny arkusz podatkowy oznajmioną będzie.

b) Przy stałych poborach.

§. 22.

Należytość podatkowa od objętych w drugiej klasie stałych poborów wymierzają kasy, lub ci, którzy obowiązek mają do wypłacania tychże poborów, uprawnionym do ich użytkowania, z uwzględnieniem dozwolonego wrachowania, w skutek §§. 15. i 16. dozwolonego, odtrącając ją zaraz bezpośrednio przy wypłacie zapadłych kwot na rok, od 1. Listopada 1849 poczynający a z ostatnim Października 1850 kończący się, wedle stosunku tychże właśnie kwot. Kwoty tym sposobem w ciągu każdego miesiąca w 8 dni po jego upływie odwiezione być mają do kasy, do odbierania podatku upoważnionej.

kann, nebst einem Gliede des Gemeindevorstandes, zwei unbefangene, wohl unterrichtete Vertrauensmänner, die der Gemeindevorstand für dieses Geschäft bezeichnet, aus der Gemeinde des Wohnortes des Steuerpflichtigen, oder aus dem Orte, wo der steuerunterworfene Gegenstand gelegen ist, beigezogen. Bei für sich bestehenden Prädien, die in keinen Gemeindehotter zugewiesen sind, wird die Behörde zu bestimmen haben, aus welcher Nachbargemeinde die oben bezeichneten Vertrauensmänner zur Prüfung der Bekenntnisse beizuziehen seien.

Es ist bei der Prüfung die Aufmerksamkeit darauf zu richten, ob der Steuerpflichtige über alle Einkommenszweige, von denen er das Einkommen einzubekennen verpflichtet ist, das Bekenntniss eingebracht habe, und ob der einbekannte Betrag den bestehenden Verhältnissen angemessen zu betrachten sei.

Mängel in der Form, oder Unvollständigkeiten der Bekenntnisse hat die Behörde durch Vernehmung des Fatenten im kürzesten Wege verbessern, und ergänzen zu lassen.

Auch sind die erforderlichen Erhebungen über die Bedenken, die sich gegen die Richtigkeit des angegebenen Betrages ergeben, schleunigst zu pflegen, und es ist der Steuerpflichtige wegen der Ertheilung der erforderlichen Aufklärungen zu vernehmen.

§. 20.

Jedermann ist verpflichtet, über die thatsächlichen Verhältnisse, auf denen die Ausmittlung des Einkommens beruht, der Behörde die geforderten Aufklärungen mündlich oder schriftlich zu ertheilen, und soweit es sich um die Angabe von Thatsachen zur Richtigstellung des Bekenntnisses eines anderen Steuerpflichtigen handelt, sich nach denjenigen Bestimmungen zu benehmen, welche für die Ertheilung der Zeugenschaft in öffentlichen Angelegenheiten vorgeschrieben sind.

4. Festsetzung und Bekanntmachung der Steuergebühr.

a) Bei dem im Grunde von Bekenntnissen ermittelten Einkommen.

§. 21.

Die Steuergebühr von jenen Arten des Einkommens, welche im Wege der eingebrachten Bekenntnisse ermittelt wurden, wird auf Grundlage der gehörig geprüften und durch die erforderlichen Erörterungen und Vernehmungen richtig gestellten Bekenntnisse auf dieselbe Weise und von denselben Behörden, welche hiezu bei der Durchführung der Dical-Besteuerung berufen waren, bemessen, und der entfallende Betrag der Steuer dem Steuerpflichtigen durch einen eigenen Steuerbogen bekannt gegeben.

§. 22.

b) Bei stehenden Bezügen.

Die Steuergebühr von den in der zweiten Classe begriffenen stehenden Bezügen wird von den Cassen, oder denjenigen, denen die Auszahlung dieser Bezüge an die zum Genusse Berechtigten obliegt, mit Berücksichtigung der zufolge §. 15 und 16 gestatteten Einrechnung bemessen, und gleich unmittelbar bei der Auszahlung der für das am 1. November 1849 beginnende und mit dem letzten October 1850 endigende Jahr fälligen Beträge, nach Verhältniss der letzteren abgezogen. Die auf diese Art im Laufe eines jeden Monates abgezogenen Beträge sind binnen 8 Tagen nach dem Schlusse desselben an die zur Empfangnahme der Steuer angewiesene Casse abzuführen.

5. Rekursa, przeciw wymierzeniu podatku.

a) Założenie i rozstrzygnienie rekursu.

§. 23.

Przeciw rozstrzygnieniu władzy względem podatkowego obowiązku i wymiaru należytości można założyć rekurs do komissyi reklamacyjnej, w każdym rządowym powiecie ustanowionej, a przeciw jej rozstrzygnieniu, do komissyi, która w każdym wojskowym dystrykcie ku temu pod kierownictwem ministeryalnego komisarza złożoną będzie, w ciągu 14 dni po oznajmieniu rozstrzygnienia.

Rekurs podaje się dla dalszego przesłania do tej władzy, przez którą oznajmienie rozstrzygnienia nastąpiło.

b) Skutek rekursu przed jego rozstrzygnieniem.

§. 24.

Rekurs przeciw rozstrzygnieniom względem podatkowego obowiązku lub wymiarowi należytości nie ma mocy powstrzymania środków do ściągnienia podatku.

b) Obowiązek zachowania tajemnicy.

§. 25.

Tak na urzędników jak na inne osoby, przy wymierzaniu podatku od dochodu spółdziałające, wkłada się obowiązek ścisłego zachowania tajemnicy względem stosunków, tak co do majątku jak co do dochodu im przez zeznania i rozprawy względem tegoż wyjawionych.

Mężowie zaufania dotyczące tu milczenie daniem na to ręki miasto przysięgi przyrzec mają.

III, Opłacenie podatku.

1. Termin do opłacenia.

§. 26.

Podatek od dochodu, o ile nie bywa pobierany za pomocą potrącania od bieżących poborów, lub innych użyciów, opłaconym być ma z końcem każdego ćwierciorocza.

2. Uwzględnienie zmian w podatku w ciągu roku.

§. 27.

Przybytki i ubytki, jakie w ciągu administracyjnego roku 1850 na innym jakim dochodzie jak na stałych poborach do drugiej klasy należących wypadają, nie mają stanowić ani podwyższenia, ani zmniejszenia wymiaru podatkowego.

Jeżeliby zaś górnictwo lub huciarstwo, lub zatrudnienie jakie wedle §. 3. do drugiej klasy pod *d.* wporządkowane, w ciągu tego administracyjnego roku zupełnie wstrzymano, tedy podatek od dochodu w tej tylko ilości pobieranym być ma, jaka wedle stosunku trwania przedsiębiorstwa do całego roku wypada.

3. Sciągnienie należytości.

§. 28.

Ściągnienie podatku od dochodu odbywa się sposobem, dla ściągnienia stałych podatków przepisanym, przez władze ku temu ustanowione, i za pomocą środków, do ściągania stałych podatków prawnie dozwolonych.

5. Recurse gegen die Steuerbemessung.

§. 23.

a) Einbringung und Entscheidung desselben.

Gegen die Entscheidung der Behörde über die Steuerpflicht und das Ausmass der Gebühr kann der Recurs an die, in jedem Regierungsbezirke aufgestellte Reclamations-Commission und gegen deren Entscheidung an die Commission, welche in jedem Militärdistricte für diesen Zweck unter der Leitung des Ministerial-Commissärs zusammengesetzt werden wird, binnen 14 Tagen nach der Bekanntmachung der Entscheidung eingebracht werden.

Der Recurs ist bei der Behörde, durch welche die Bekanntmachung der Entscheidung erfolgt ist, zur weiteren Einbeförderung zu überreichen.

§. 24.

b) Wirkung des Recurses vor dessen Entscheidung.

Der Recurs gegen die Entscheidungen über die Steuerpflicht, oder das Ausmass der Gebühr hat keine einhaltende Kraft rücksichtlich der Massregeln zur Einbringung der Steuer.

6. Verpflichtung zur Geheimhaltung.

§. 25.

Allen Beamten und anderen Personen, die bei der Bemessung der Einkommensteuer mitwirken, ist strenges Geheimhalten der ihnen durch die Bekenntnisse oder die Verhandlungen darüber bekanntgewordenen Vermögens- und Einkommens-Verhältnisse zur Pflicht gemacht.

Die Vertrauensmänner haben das Stillschweigen darüber mit Handschlag an Eidesstatt zu geloben.

III. Steuer-Entrichtung.

1. Zeitpunct der Zahlung.

§. 26.

Die Einkommensteuer ist, soweit dieselbe nicht durch den Abzug von den laufenden Bezügen oder anderen Genüssen eingebracht wird, mit dem Schlusse eines jeden Vierteljahres zu bezahlen.

2. Berücksichtigung von Aenderungen im Einkommen während des Jahres.

§. 27.

Zugänge und Abfälle, die im Laufe des Verwaltungsjahres 1850 an anderem Einkommen als den in die zweite Classe gehörenden stehenden Bezügen erfolgen, haben weder eine Erhöhung noch eine Verminderung des Steuerausmasses zu begründen.

Wird aber ein Berg- oder Hüttenbetrieb, oder eine der nach §. 3 in die zweite Classe unter d gereihte Beschäftigung im Laufe dieses Verwaltungsjahres gänzlich eingestellt, so ist die Einkommensteuer nur in dem Betrage einzuheben, der nach dem Verhältnisse der Betriebsdauer zu dem ganzen Jahre entfällt.

3. Einbringung der Gebühr.

§. 28.

Die Einbringung der Einkommensteuer erfolgt auf dem für die Einbringung der directen Steuern vorgeschriebenen Wege durch die für dieselbe bestellten Behörden, und mittelst der für die Einbringung der directen Steuern gesetzlich gestatteten Mittel.

IV. Przestąpienia ustawy.

1. Zaniedbaniem wypełnienia wezwań, do podatkującego wydanych.

§. 29.

Kto wezwaniu do złożenia zeznania albo innych wykazów w ciągu wyznaczonego mu do tego terminu zadość nie uczyni, tego może władza przymusić do tego stósownemi karami pieniężnemi.

2. Inne przestąpienia.

§. 30.

Kto w zeznaniach, przepisanych wykazach lub oznajmieniach zamilcza dochód podatkowi podlegający, albo przez to, że przepisane niniejszą ustawą prowizoryczną zeznania albo oznajmienia w należytym czasie podać zaniedbuje, siebie albo kogo innego uchylić usiłuje od opłaty podatku postanowionego, albo w zeznaniu lub oznajmieniu ważne dla wymiaru okoliczności podatku, tak nieprawdziwie podaje, że tym sposobem podatek albo zupełnie był pominiętym albo że wymiar onegoż w mniejszej wypadł ilości, aniżeliby wedle przepisu wypaść miał, ma być zmuszony do złożenia w trojnasób tej ilości, o którą należytość podatkowa ukrócona albo na niebezpieczeństwo ukrócenia narażoną została, a to sposobem do ustanowienia i ściągania podatku przepisanym.

V. Postanowienie zakończające.

§. 31.

Nasi ministrowie spraw wewnętrznych i finansów otrzymali zlecenie, wykonania niniejszych postanowień.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 25. Kwietnia w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bruck. Thun. Bach. Thinnfeld. Kulmer.

IV. Uebertretungen des Gesetzes.

1. Durch unterlassene Erfüllung der an den Steuerpflichtigen ergangenen Aufforderungen.

§. 29.

Wer der Aufforderung zur Einbringung des Bekenntnisses, oder anderer Nachweisungen binnen der, ihm dazu eingeräumten Frist nicht entspricht, kann von den Behörden hiezu durch angemessene Geldstrafen verhalten werden.

2. Andere Uebertretungen.

§. 30.

Wer in den Bekenntnissen den vorgeschriebenen Nachweisungen oder Anzeigen ein, der Steuer unterliegendes Einkommen verschweigt, oder dadurch, dass er die mit dem gegenwärtigen provisorischen Gesetze angeordneten Bekenntnisse oder Anzeigen zur gehörigen Zeit zu üerreichen unterlässt, sich oder einen Andern der angeordneten Steuer zu entziehen sucht, oder in dem Bekenntnisse, oder der Anzeige Umstände, welche für die Steuerbemessung erheblich sind, in der Art unrichtig angibt, dass dadurch die Steuer gänzlich umgangen oder mit einem minderen als dem vorschriftmässigen Eetrage bemessen wurde, ist zu dem Erlage des dreifachen von demjenigen Betrage, um den die Steuergebühr verkürzt oder der Gefahr einer Verkürzung ausgesetzt wurde, auf dem für die Festsetzung und Einbringung der Steuer vorgeschriebenen Wege zu verhalten.

V. Schlussbestimmung.

§. 31.

Unsere Minister des Innern und der Finanzen sind mit der Vollziehung dieser Bestimmungen beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am fünf und zwanzigsten April im Eintausend achthundert fünfzigsten, Unserer Reiche im Zweiten Jahre.

Franz Joseph.

F. Schwarzenberg. Krauss. Bruck. Thun. Bach. Thinnfeld. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LVII.

wydana i rozesłana 14. Maja 1850.

184.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 11. Maja 1850,

dotyczące częściowego zniesienia cła austryackiego na Elbie.

Na najpoddańszy wniosek przez c. k. ministeryum handlu zgodnie z c. k. ministeryum finansów uczyniony, raczył Najjaśniejszy Pan Najwyższą uchwałą z dnia 4. Maja t. r. najłaskawiej zatwierdzić, iż austryackie cło na Elbie od wszystkich niżej nie wyjętych wyraźnie towarów, które się na Elbie między Melnikiem a granicą saską na austryackich okrętach i tratwach rozwożą, zupełnie zniesionem być ma.

Uwolnienie to z pierwszym Czerwca tego roku początek bierze, i tylko na drzewo budowlowe i użytkowe, tudzież na drzewo do opału i na chrust wszelkiego rodzaju, na faszyny, wiązki (chrust opałowy, drzewo gałęziowe), karcze, także i na heblowiny i trociny, jako też na kory drzewne do opału, nareście na węgle drzewne, kamienne, ziemne i torfiaste, tudzież na koaksy (wysiarkowane węgle kamienne), cyndery (węgle kamienne zagaszone czyli zalane) i karboleiny przy wywozie zastósowania nie ma, od którychto przedmiotów cło na Elbie przy wywozie wedle dotychczasowego wymiaru pobierane być ma.

Bruck m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LVII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 14. Mai 1850.

184.

Erlass des Handelsministeriums vom 11. Mai 1850,

die theilweise Aufhebung des österreichischen Elbezolles betreffend.

Ueber einen von dem Handelsministerium im Einverständnisse mit dem Finanzministerium erstatteten allerunterthänigsten Vortrag haben Seine Majestät mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 4. Mai d. J. Allergnädigst zu genehmigen geruht, dass der österreichische Elbezoll für alle weiter unten nicht ausdrücklich ausgenommenen Waaren, die auf der Elbestrecke zwischen Melnik und der sächsischen Gränze auf österreichischen Schiffen und Flössen verführt werden, gänzlich aufzuheben ist.

Diese Befreiung hat vom ersten Juni dieses Jahres zu beginnen, und hat nur auf Bau- und Nutzholz, dann auf Brennholz und Busch aller Art, Faschinen, Wellen (Brandbusch, Reisig) Stubben, auch Hobel- und Sägespäne, dessgleichen Holzrinden zur Feuerung, endlich auf Holz-, Stein-, Braun- und Torfkohlen, ingleichen Coaks, Cinders und Karbolein bei der Ausfuhr keine Anwendung, von welchen Gegenständen daher der Elbezoll bei dem Ausgange in dem bisherigen Ausmasse einzuheben ist.

Bruck *m. p.*

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LVIII.

Wydana i rozesłana 17. Maja 1850.

182.

Rozporządzenie ministerstwa [illegible] z dnia 1. Maja 1850,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

183.

Rozporządzenie ministerstwa [illegible] z dnia 1. Maja 1850,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXIII.

Wydana i rozesłana: 17. Maja 1850.

185.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 1. Maja 1850,

względem wykonać się mającego przez sądy karne odebrania medalu krajowym obrońcom Tyrolu w skutek Najwyższej uchwały z dnia 10. Stycznia 1849 nadanego,

se mające dla wszystkich krajów koronnych, w których ks. ust. karn. z roku 1803 w wykonaniu stoi.

Utrata medalu, krajowym obrońcom Tyrolu w skutek Najwyższej uchwały z dnia 10. Stycznia 1849 nadanego, we wszystkich owych przypadkach miejsce ma, w których sądy karne na utratę medalu waleczności zawyrokować mają. Odebrane osądzonym medale przez sądy namiestnictwu tyrolskiemu dla dalszego przesłania do c. k. ministerstwa finansów oddane być mają.

O tem postanowieniu, zgodnie z ministeryami wojny i spraw wewnętrznych zarządzonem, wszystkie władze sądowe do zastósowania się uwiadomione zostają.

Schmerling m. p.

186.

Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 3. Maja 1850,

do namiestników w Austryi poniżej Ensu, Austryi powyżej Ensu, Solnogrodzie, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Krainie, Tryeście i na Pobrzeżu, w Morawii, Szląsku, do rządcy prezydyalnego krajowego w Dalmacyi, do szefa krajowego w Galicyi, do przełożonego c. k. gubernialnej komisyi w Krakowie i do starosty obwodowego na Bukowinie i do władzy szkolnej krajowej w Czechach,

którem się przedłuża wyznaczony suplentom po gimnazyach termin dla złożenia egzaminu na urząd nauczycielski.

Teraźniejszym suplentom po gimnazyach, których liczba przez nastąpione wstrzymanie stałych posad i przez pomnożenie klas po niektórych gimnazyach znacznie urosła, rozporządzeniem mojem (dla Tyrolu) z dnia 28. Października r. prz. L. 7223, — (dla innych) z dnia 13. Listopada r. prz. L. 7502, oświadczonem zostało, że w następującym szkolnym roku nikt na suplenta przypuszczonym nie będzie, któryby do tego czasu egzaminu na urząd nauczycielski nie złożył.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 17. Mai 1850.

185.

Verordnung des Justizministeriums vom 1. Mai 1850,

wirksam für alle Kronländer, in welchen das St. G. B. von 1803 in Wirksamkeit ist,

in Betreff der von den Strafgerichten zu vollziehenden Abnahme der den Landesvertheidigern von Tirol in Folge der Allerhöchsten Entschliessung vom 10. Jänner 1849 verliehenen Denkmünze.

Der Verlust der Denkmünze, welche den Landesvertheidigern Tirols in Folge der Allerhöchsten Entschliessung vom 10. Jänner 1849 verliehen worden ist, hat in allen jenen Fällen einzutreten, in welchen von den Strafgerichten auf den Verlust der Tapferkeitsmedaille zu erkennen ist. Die den Verurtheilten abgenommenen Denkmünzen sind von den Gerichten der Statthalterei von Tirol zur weiteren Einsendung an das Finanzministerium zu übermitteln.

Diese im Einverständnisse mit den Ministerien des Krieges und des Innern getroffene Anordnung wird allen Gerichtsbehörden zur Darnachachtung bekannt gegeben.

***Schmerling** m. p.*

186.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 3. Mai 1850,

an die Statthalter von Oesterreich unter der Enns, Oesterreich ob der Enns, Salzburg, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain, Triest und Küstenland, Dalmatien, Mähren, Schlesien, Galizien, Krakau, Bukowina und die Landesschulbehörde von Böhmen,

wodurch die den Supplenten an Gymnasien gestellte Frist, für die Ablegung der Lehramtsprüfung verlängert wird.

Es ist den gegenwärtigen Supplenten an Gymnasien, deren Anzahl durch die eingetretene Sistirung definitiver Anstellungen und durch die Vermehrung der Classen an mehrere Gymnasien bedeutend angewachsen ist, durch meinen Erlass (für Tirol) vom 28. October v. J., Z. 7223, — (für die übrigen) vom 13. November v. J., Z. 7502, bedeutet worden, dass im nächsten Schuljahre Niemand als Supplent werde zugelassen werden, der nicht bis dahin die Lehramtsprüfung abgelegt hat.

Od tego czasu wiele próźb ze strony suplentów nadeszło, w których ci o przedłużenie terminu owem rozrządzeniem dla złożenia egzaminu na urząd nauczycielski im wyznaczonego upraszają, i to na tej zasadzie, że oni tak przez stanowisko swe jako też i przez liczbę włożonych na się tygodniowych godzin naukowych przeszkodzeni są, w tym terminie do egzaminu należycie się przygotować, tak że niebezpieczeństwo im grozi, przyjść w niekorzystniejsze położenie w porównaniu z tymi, którzy dotychczas w szkole jeszcze wcale nie zostają użytymi.

Ponieważ prośba ta i przez suplentów podaną została, którzy do celujących należą, i których dotychczasowe obowiązków pełnienie na uznanie zasługuje, przeto w szkolnym roku $18^{50}/_{51}$ przypuszczają się wyjątki od reguły, w skutek której nikt suplentem być nie może, który już nie odbył był egzaminu na urząd nauczycielski.

Z resztą samo przez się rozumie się, że ztąd mianowaniu owych kandydatów, którzy się egzaminowi na urząd nauczycielski już w tym roku i z dobrym skutkiem poddadzą, żadna przeszkoda urość nie może; owe wyjątki także tylko do najcelniejszych suplentów zastósowane być mają, gdy zaś takowi, których zdolność nauczycielska w wyższym stopniu wątpliwą jest, z swych posad jak najprędzej oddaleni być mają.

Thun m. p.

187.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 4. Maja 1850,

do najwyższego trybunału, do wyższych sądów krajowych we Wiedniu, w Lincu, Gracu, Celowcu, Pradze, Bernie i do sądu apellacyjnego we Lwowie,

którem się oświadcza, iż zobowiązanie urzędów fiskalnych do zastąpienia urzędów sierocińskich przez zniesienie stosunku poddańczego nie ustało.

Z powodu zaszłego zapytania widzi się ministeryum sprawiedliwości spowodowanem, zgodnie z ministeryami spraw wewnętrznych i finansów oświadczyć, iż zobowiązanie urzędów fiskalnych, zastępywać urzędy sierocińskie w przypadkach zachodzących ubytków, w skutek zniesienia węzła poddańczego nie ustało, lecz dopóty trwać ma, dopóki nie zostały przez władze patrymonialne urzędy sierocińskie i depozytowe cesarskim sądom oddane i pretensye do wynagrodzenia, pochodzące z czasu sprawowania tychże urzędów przez władze patrymonialne, przyznane i ściągnione.

Schmerling m. p.

188.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 4. Maja 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, w których nowa organizacya sądów z dnia 8. Czerwca 1849 w działalność wstępuje,

którem się ustanawiają klasy dyetowe, jakie pojedyńczym kategoryom służbowym wedle nowej organizacyi sądowej przystoją.

Ponieważ przy wydaniu konkursowych edyktów, w celu obsadzenia sądowych posad służbowych w pojedyńczych krajach koronnych obwieszczonych, niektóre omyłki i

Seitdem sind zahlreiche Gesuche von Supplenten eingegangen, in welchen um Verlängerung der hiedurch für die Ablegung der Lehramtsprüfung ihnen gestellten Frist gebeten und der Grund geltend gemacht wird, dass sie durch ihre Stellung und die Anzahl ihnen auferlegter wöchentlicher Lehrstunden verhindert seien, in dieser Frist für die Prüfung sich genügend vorzubereiten, so dass für sie die Gefahr entstehe, in eine ungünstigere Lage zu kommen, als diejenigen, welche bisher noch gar nicht in der Schule sich verwenden.

Da diese Bitte auch von Supplenten gestellt wird, welche zu den ausgezeichneten gehören, und deren bisherige Leistungen Anerkennung verdienen, so sollen im Schuljahre 1850—51 noch Ausnahmen von der Regel, Kraft welcher Niemand Supplent seyn kann, der die Lehramtsprüfung nicht bereits bestanden hat, zugelassen werden.

Es versteht sich übrigens von selbst, dass hieraus der Anstellung solcher Candidaten, welche sich der Lehramtsprüfung schon heuer und mit gutem Erfolge unterziehen, kein Hinderniss erwachsen kann; auch sollen jene Ausnahmen nur zu Gunsten vorzüglicher Supplenten eintreten, während solche, deren Lehrfähigkeit in höherem Grade zweifelhaft ist, von ihren Stellen sobald als möglich zu entfernen sind.

Thun m. p.

187.

Erlass des Justizministeriums vom 4. Mai 1850,

an den obersten Gerichtshof, die Oberlandesgerichte zu Wien, Linz, Gratz, Klagenfurt, Prag, Brünn und das Appellationsgericht zu Lemberg,

wodurch erklärt wird, dass die Verpflichtung der Fiscalämter zur Vertretung der Waisenämter durch die Aufhebung des Unterthänigkeitsverhältnisses nicht erloschen sei.

Aus Anlass einer vorgekommenen Anfrage findet das Justizministerium im Einverständnisse mit den Ministerien des Innern und der Finanzen zu erklären, dass die Verpflichtung der Fiscalämter, die Waisenämter in Fällen hervorkommender Abgänge zu vertreten, in Folge der Aufhebung des Unterthansverbandes nicht aufgehört, sondern so lange fortzudauern habe, bis die Patrimonialbehörden die Waisen- und Depositenämter an die landesfürstlichen Gerichte übergeben haben, und die sich aus der Zeit der Besorgung dieser Aemter durch die Patrimonialbehörden ergebenden Ersatzansprüche ausgetragen und eingebracht seyn werden.

Schmerling m. p.

188.

Erlass des Justizministeriums vom 4. Mai 1850,

wirksam für alle Kronländer, in welchen die neue Gerichts-Organisation vom 8. Juni 1849 in Wirksamkeit tritt,

womit die den einzelnen Diensteskategorien nach der neuen Gerichtsorganisation zustehenden Diätenclassen bestimmt werden.

Nachdem sich bei der Ausfertigung der zur Besetzung der gerichtlichen Dienstesstellen in den einzelnen Kronländern veröffentlichten Concursedicte mehrere Unrichtigkeiten und Ungleichheiten rücksichtlich der Bestimmung der Diätenclassen ergeben haben, so wird hiemit, um allen

nierówności względem ustanowienia klas dyetowych zaszły, przeto, aby wszelkim zapobiedz wątpliwościom i błędom, obwieszcza się tabela następująca, która za prawidło służyć będzie miała, przy wymierzeniu dyetów dla urzędników przy sądach nowo uorganizowanych.

Schmerling m. p.

Własność służbowa	Klasa dyetowa
A. Przy wyższych sądach krajowych.	
Prezydent	IV.
Prezes senatu	V.
Radca wyższego sądu krajowego	VI.
Sekretarz	VII.
Kancelista	XI.
B. Przy sądach krajowych, handlowych i powiatowych.	
Prezydent, Prezes senatu — jeżeli nie stoją w randze i stanie radców wyższego sądu krajowego	V.
Radcy sądów krajowych i w równej z nimi randze i stanie stojący sędziowie powiatowi	VII.
Assessorowie sądu krajowego	IX.
Sędziowie powiatowi drugiej i trzeciej klasy	IX.
Assessorowie sądu powiatowego	X.
Adjunkci sądu powiatowego	X.
Auskultanci	XI.
Nad-Sekretarz (we Wiedniu)	VII.
Sekretarze	X.
Archiwaryusz (we Wiedniu)	VIII.
Adjunkt archiwaryusza (we Wiedniu)	X.
Archiwaryusze (przy innych sądach krajowych)	X.
Archiwaryusz w Tryeście	X.
Dyrektor księgi gruntowej i tabuli krajowej — we Wiedniu	VIII.
Prowadzący księgę gruntową — we Wiedniu	X.
Adjunkt prowadzącego księgę gruntową — we Wiedniu	XI.
Dyrektor księgi gruntowej i tabuli krajowej — w Pradze	VIII.
Vice-Dyrektor księgi gruntowej i tabuli krajowej — w Pradze	X.
Prowadzący księgę gruntową — w Pradze	XI.
Dyrektor księgi gruntowej i tabuli krajowej — w Tryeście, Gracu i Bernie	IX.
Adjunkci dyrekcyi księgi gruntowej — w Tryeście, Gracu i Bernie	X.
Dyrektor księgi gruntowej i tabuli krajowej w Celowcu, Lublanie i Gorycyi	IX.
Prowadzący księgę gruntową	XI.
Prowadzący księgę górniczą	X.
Dyrektor urzędu depozytowego — we Wiedniu	VII.
Zachowca depozytów — we Wiedniu	VIII.
Kassyer — we Wiedniu	VIII.
Rewisor — we Wiedniu	X.
Likwidator — we Wiedniu	X.
Officyał — we Wiedniu	X.
Dyrektor urzędu depozytowego — w Pradze	VII.
Zachowca depozytów — w Pradze	VIII.
Kassyer — w Pradze	VIII.
Rewizor — w Pradze	X.
Likwidator — w Pradze	X.
Officyał — w Pradze	X.
Kanceliści przy sądach krajowych i handlowych, tudzież przy sądach powiatowych miast Wiednia, Pragi i Tryestu tudzież przy kollegialnych sądach powiatowych	XI.
Kanceliści przy sądach powiatowych	XII.

Zweifeln und Irrthümern zu begegnen, die nachstehende Tabelle veröffentlicht, welche zur Richtschnur bei der Bemessung der Diäten für die Beamten der neu organisirten Gerichte zu dienen haben wird.

Schmerling *m. p.*

Diensteigenschaft	Diäten-Classe
A. Bei den Oberlandesgerichten.	
Präsident	IV
Senatspräsident	V.
Oberlandesgerichtsrath	VI.
Secretär	VII.
Kanzellist	XI.
B. Bei den Landes-, Handels- und Bezirksgerichten.	
Präsident, Senatspräsident } in soferne sie nicht im Range und Status der Oberlandesgerichtsräthe stehen	V.
Landesgerichtsräthe und die mit denselben in gleichem Range und Status stehenden Bezirksrichter	VII.
Landesgerichts-Assessoren	IX.
Bezirksrichter zweiter und dritter Classe	IX.
Bezirksgerichts-Assessoren	X.
Bezirksgerichts-Adjuncten	X.
Auscultanten	XI.
Obersecretär (in Wien)	VII.
Secretäre	X.
Archivar (in Wien)	VIII.
Archivars-Adjuncten (in Wien)	X.
Archivare (bei den übrigen Landesgerichten)	X.
Archivar in Triest	X.
Grundbuchs- und Landtafel-Director } in Wien	VIII.
Grundbuchsführer } in Wien	X.
Grundbuchsführers-Adjuncten } in Wien	XI.

Diensteigenschaft	Diäten-Classe
Grundbuchs- und Landtafel-Director } in Prag	VIII.
Grundbuchs- und Landtafel-Vicedirector } in Prag	X.
Grundbuchsführer } in Prag	XI.
Grundbuchs- und Landtafel-Director } in Triest, Gratz und Brünn	IX.
Grundbuchs-Directions-Adjuncten } in Triest, Gratz und Brünn	X.
Grundbuchs- und Landtafel-Director in Klagenfurt, Laibach und Görz	IX.
Grundbuchsführer	XI.
Bergbuchsführer	X.
Depositenamts-Director } in Wien	VII.
Depositen-Verwahrer } in Wien	VIII.
Cassier } in Wien	VIII.
Revisor } in Wien	X.
Liquidator } in Wien	X.
Official } in Wien	X.
Depositenamts-Director } in Prag	VII.
Depositen-Verwahrer } in Prag	VIII.
Cassier } in Prag	VIII.
Revisor } in Prag	X.
Liquidator } in Prag	X.
Official } in Prag	X.
Kanzellisten bei den Landes- und Handelsgerichten, dann bei den Bezirksgerichten der Städte Wien, Prag und Triest und bei den Bezirks-Collegialgerichten	XI.
Kanzellisten bei den Bezirksgerichten	XII.

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LII.

Wydany i rozesłany 25. Maja 1859.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 28. Kwietnia 1859,

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LIX.

Wydana i rozesłana: 24. Maja 1850.

189.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 26. Kwietnia 1850,

do namiestników (szefów krajowych) w Austryi poniżej Ensu, Aystryi powyżej Ensu, Solnogrodzie, Czechach, Morawii, Szląsku, Styryi, Tyrolu, Karyntyi, Krainie, Pobrzeżu, Galicyi, Krakowie, Dalmacyi, na Bukowinie i do cesarskiego komisarza dla spraw cywilnych we Węgrzech,

którem zaprowadzają się postanowienia względem udzielania urlopu członkom stanu nauczycielskiego.

Członkom stanu nauczycielskiego wyższych zakładów naukowych i szkół średnich do woli zostawia się, o ile szczególnemi obowiązkami nie są związani, dowolnie używać prawem dozwolonych wakacyi do oddalenia się z miejsca nauczycielskiego ich urzędowania z końcem każdego półrocza za samem tylko zameldowaniem się u bezpośredniego przełożonego zakładu naukowego, nie potrzebując do tego własnego zezwolenia władzy przełożonej. Ci tylko członkowie stanu nauczycielskiego, którzy rektorami, dziekanami lub innymi jakimi prowadzicielami jakiego oddziału naukowego są, w takowych przypadkach w przyzwoitym czasie zezwolenia ministerstwa oświecenia lub przełożonej władzy szkolnej zasięgnąć, a oraz wykazać mają, że podczas ich niebytności ku załatwieniu naglących spraw odpowiednie zaradzonem być może.

Podczas trwania półrocza zaś potrzebują członkowie ciała nauczycielskiego studyów wyższych i szkół średnich do każdego oddalenia się z miejsca nauczycielskiego swego urzędowania, przez któreby nastąpić mogła jakabądź przerwa odczytów lub inne jakie przeszkodzenie w uregulowanych stosunkach zakładu naukowego, urlopu ze strony nadwładnej władzy, który taż tylko z nader ważnych i za wykazaniem nagłych powodów udzielić może.

Przy udzielaniu tego urlopu trzymać się winno postanowień następujących:

1. Prefesorom fakultetów dotyczące kollegium professorskie udzielać może urlopu aż do jednego tygodnia, dłuższego urlopu z reguły tylko ministerstwo oświecenia, wyjątkowo zaś na ciąg czterech tygodni za następnem o tem zawiadomieniem ministerstwa oświecenia namiestnik (szef krajowy), jeżeli grozi niebezpieczeństwo ze zwłoki.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LIX. Stück.

Ausgegeben und versendet am 24. Mai 1850.

189.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 26. April 1850,

an die Statthalter (Landes-Chefs) von Oesterreich unter der Enns, Oesterreich ob der Enns, Salzburg, Böhmen, Mähren, Schlesien, Steiermark, Tirol, Kärnthen, Krain, Küstenland, Galizien, Krakau, Dalmatien, der Bucowina und an den kaiserlichen Commissär für Civil-Angelegenheiten in Ungarn,

womit Anordnungen über Ertheilung eines Urlaubes an Mitglieder des Lehrstandes getroffen werden.

Es steht den Mitgliedern des Lehrstandes der höheren Studienanstalten und der Mittelschulen, so weit sie nicht durch besondere Verpflichtungen gebunden sind, frei, die gesetzlichen Ferialzeiten am Schlusse eines jeden Semesters gegen blosse Meldung bei dem unmittelbaren Vorstande der Lehranstalt zur Entfernung von dem Orte ihrer Lehramtsthätigkeit beliebig zu benützen, ohne dass sie hiezu der besonderen Bewilligung einer vorgesetzten Behörde bedürften. Nur diejenigen Mitglieder des Lehrstandes, welche Rectoren, Decane oder sonstige Leiter einer Lehrabtheilung sind, haben bei solchen Anlässen rechtzeitig die Genehmigung des Unterrichts-Ministeriums oder der vorgesetzten Schulbehörde einzuholen, und darzulegen, dass für die Zeit ihrer Abwesenheit für die Erledigung dringender Angelegenheiten die entsprechende Fürsorge getroffen werden könne.

Während der Dauer eines Semesters aber bedürfen die Mitglieder des Lehrpersonals der höheren Studien und der Mittelschulen zu jeder Entfernung von dem Orte ihrer Lehramtsthätigkeit, durch welche irgend eine Unterbrechung der Vorlesungen oder sonst eine Störung in den geregelten Verhältnissen der Lehranstalt eintreten kann, des Urlaubes einer vorgesetzten Behörde, welchen diese nur aus sehr wichtigen und nachweislich dringenden Gründen ertheilen kann.

Bei Ertheilung dieses Urlaubes ist sich an folgende Bestimmungen zu halten:

1. Facultäts-Professoren kann das betreffende Professoren-Collegium einen Urlaub bis zur Dauer einer Woche, einen längeren Urlaub in der Regel nur das Unterrichts-Ministerium, ausnahmsweise aber auf die Dauer von vier Wochen gegen nachträgliche Anzeige an dieses der Statthalter (Landes-Chef) ertheilen, wenn Gefahr am Verzuge ist.

2. Gimnazyalni nauczyciele o urlop najdalej na tydzień u dyrektora upraszać mają, który takowego wedle swego zdania albo udzielić albo odmówić może, a w pierwszym razie potrzebne zaradzenie względem suplowania zarządzić ma.

Jeżeli zasada, na której nauczyciel o urlop uprasza, nie jest zupełnie niezawisłą od własnego tegoż zdecydowania się, natenczas nauczyciel, o urlop upraszający, wprzód zapewnić się ma gotowości kollegów do stósownego supplowania, i to dyrektorowi zakomunikować. O urlop na czas dłuższy każdy nauczyciel u przełożonej swej władzy szkolnej (władzy szkolnej krajowej albo władzy szkolnej dystryktowej we Węgrzech) upraszać i swą prożbę do tejże wystósowaną dyrektorowi dla załączenia swego zdania i do dalszego przesłania podać ma. (Instrukcya dla dyrektorów gimnazyalnych.)

3. Postanowienie to rozciąga się na nauczycieli wszystkich innych obok gimnazyów istniejących szkół średnich, którzy bezpośrednio pod władzą szkolną krajową lub dystryktową stoją.

4. Profesorowie i nauczyciele wszystkich innych zakładów naukowych, którzy wprawdzie nie pod rzeczonemi władzami szkolnemi, lecz także i nie bezpośrednio pod ministerstwem oświecenia stoją, wedle analogicznego zastósowania postanowienia, sub 2. wyszczególnionego, urlopu aż do jednego tygodnia od swego bezpośredniego przełożonego, na ciąg do czterech tygodni od szefa krajowego, we Węgrzech zaś aż do stanowczej administracyjnej organizacyi od dotyczącego ministeryalnego komisarza, na dłuższy czas tylko od ministerstwa oświecenia otrzymać mogą.

5. Przełożeni zakładów naukowych ściśle nad tem czuwać mają, aby dozwolonego czasu urlopu nie przekraczano.

6. Przepis ten na te tylko zakłady naukowe zastósowanym być ma, które pod bezpośredniem kierownictwem władz rządowych stoją.

Thun m. p.

190.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 8. Maja 1850,

działające dla wszystkich krajów koronnych, w których patent z dnia 21. Maja 1805 względem ukarania przekroczeń pomorowych wraz z księgą ustaw karnych z dnia 3. Września 1803 w mocy prawa stoi,

którem się, począwszy od dnia obwieszczenia, ustanowione Najwyższą uchwałą z dnia 22. Maja 1848 zwolnienia ustawy karnej także i na przekroczenia przeciw przepisom pomorowym rozciągają i oraz sądom co do tych przekroczeń większa moc względem zwolnienia kary udziela.

Aby zasady, które rezolucyi z dnia 22. Maja 1848 i patentowi z dnia 17. Stycznia 1850, L. 24, dziennika praw państwa tak co do zbrodni w księdze ustaw karnych z dnia 3. Września 1803 przepisami karnemi zagrożonych, jak co do ciężkich przestępstw policyjnych za podstawę służą, jeszcze przed wydaniem zupełnej nowej ustawy karnej na drodze konstytucyjnej uskutecznionej, i przed zaprowadzeniem nowego sądów urządzenia jako i nowego postępowania karnego także i na przestępstwa przepisów pomorowych, które wedle patentu z dnia 17. Stycznia 1850, L. 25, dziennika

2. Gymnasial-Lehrer haben einen Urlaub für einen Zeitraum bis höchstens eine Woche bei dem Director nachzusuchen, welcher denselben nach seinem Ermessen geben oder verweigern kann, und im ersten Falle die erforderlichen Anordnungen zur Supplirung zu treffen hat.

Ist der Grund, auf welchen hin ein Lehrer Urlaub nachsucht, nicht ganz unabhängig von der eigenen Entschliessung desselben, so hat der Urlaub suchende Lehrer sich zuvor der Bereitwilligkeit von Collegen zu geeigneter Supplirung zu versichern und diese dem Director mitzutheilen. Urlaub für längere Zeit hat jeder Lehrer bei der vorgesetzten Schulbehörde (Landesschulbehörde oder Districtsschulbehörde in Ungarn) nachzusuchen und sein an diese gerichtetes Gesuch dem Director zur Begutachtung und Beförderung an die Behörde zu übergeben.

(Instruction für die Gymnasial-Directoren.)

3. Diese Bestimmung wird auf die Lehrer aller anderen neben den Gymnasien bestehenden Mittelschulen ausgedehnt, welche unmittelbar der Landes- oder Districtsschulbehörde unterstehen.

4. Die Professoren und Lehrer aller übrigen Lehranstalten, welche zwar nicht unter den genannten Schulbehörden, aber auch nicht unmittelbar unter dem Unterrichts-Ministerium stehen, können in analoger Anwendung der oben sub 2 vorkommenden Bestimmung einen Urlaub bis zu einer Woche von ihrem unmittelbaren Vorstande, bis zur Dauer von vier Wochen von dem Landes-Chef, in Ungarn aber bis zur definitiven administrativen Organisation von dem betreffenden Ministerial-Commissär, auf längere Zeit nur von dem Unterrichts-Ministerium erhalten.

5. Die Vorstände der Unterrichtsanstalten haben genau darüber zu wachen, dass die zugestandene Urlaubszeit nicht überschritten werde.

6. Diese Vorschrift hat jedoch nur auf solche Unterrichts-Anstalten Anwendung, welche unter der directen Leitung der Regierungsbehörden stehen.

Thun m. p.

190.

Kaiserliche Verordnung vom 8. Mai 1850,

wirksam für alle Kronländer, in welchen das Patent vom 21. Mai 1805, über die Bestrafung der Pestvergehen nebst dem Strafgesetzbuche vom 3. September 1803 in Rechtskraft besteht,

wodurch vom Tage der Kundmachung angefangen die mit Allerhöchster Entschliessung vom 22. Mai 1848 festgesetzten Milderungen des Strafgesetzes, auch auf die Vergehen gegen die Pestvorschriften ausgedehnt und zugleich den Gerichten in Beziehung auf diese Vergehen eine grössere Macht hinsichtlich der Milderung der Strafe eingeräumt wird.

Um die Grundsätze, welche der Entschliessung vom 22. Mai 1848 und dem Patente vom 17. Jänner 1850, Zahl 24 des Reichsgesetzblattes, in Beziehung auf die im Strafgesetzbuch vom 3. September 1803 strafrechtlich bedrohten Verbrechen, und schweren Polizeiübertretungen zu Grunde liegen, noch vor der Erlassung eines im verfassungsmässigen Wege zu Stande gekommenen vollständigen neuen Strafgesetzes und vor der Einführung der neuen Gerichtsverfassung so wie des neuen Strafverfahrens auch auf die Uebertretungen der Pestvorschriften, welche nach dem Patente vom 17. Jänner 1850, Zahl 25 des Reichsgesetz-

praw państwa z początkiem działalności nowego postępowania karnego jako przekroczenia uważane być mają, zastósować, uchwalam w miarę §§fów 87 i 120 konstytucyi państwa na wniosek Mego ministra sprawiedliwości i za doradą Mej Rady ministrów, aby w objętości krajów koronnych, w których patent z dnia 21. Maja 1805 wraz z księgą ustaw karnych z dnia 3. Września 1803 moc ma, następujący przepis przez władze ku temu powołane zachowanym został.

Po pierwsze. Przy przekroczeniach pomorowych, sądowi pierwszej instancyi, bez różnicy, czy w ustawie na takowe kara na wolności więcej lub mniej jak w pięcioletniem trwaniu wyznaczona jest, moc się udziela, w przypadku, gdzie okoliczności szczególnego zwolnienia dozwalają, nie tylko karę więzienną w łagodniejszy zamienić stopień i trwanie kary pod wymiar ustawą wyznaczony zniżyć, lecz też i karę więzienną na karę aresztową zamienić, jaką księga ustaw karnych z dnia 3. Września 1803 w II. części na ciężkie przestępstwa policyjne przepisuje.

Po drugie. Zwolnienia Najwyższą rezolucyą z dnia 22. Maja 1848 w związku z wyjaśnieniem art. IV. tejże Najwyższej rezolucyi przez cesarskie rozporządzenie z dnia 11. Października 1849 co do księgi ustaw na zbrodnie i ciężkie przestępstwa policyjne uchwalone, także i na przekroczenia pomorowe zastósowane być mają. Mianowicie sądy pierwszej instancyi zgodnie z art. VIII. tej Najwyższej rezolucyi z dnia 22. Maja 1848 i w zmianie §fu 13. patentu z dnia 21. Maja 1805 upoważnione są, wyrok, jeżeli w takowym na żadną karę, lub jeżeli na karę na wolności mniej jak 6miesięcznego trwania uznano, bez poprzedniego przedłożenia do wyższego sądu ogłosić, z utrzymaniem prawa rekursu, wedle ustawy karnej przeciw takowym wyrokom przysłużającego.

Po trzecie. Postanowienia te wejść mają w wykonanie z dniem obwieszczenia niniejszej ustawy.

Franciszek Józef m. p.

Schmerling m. p.

191.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 10. Maja 1850,

do namiestnictw w niższej Austryi, w wyższej Austryi, w Solnogrodzie, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Krainie, na Pobrzeżu, w Czechach, Morawii, Szląsku, do szefów krajowych w Galicyi i Dalmacyi, do pana przełożonego gubernialnej komyssyi w Krakowie, i do urzędu obwodowego w Czerniowcach,

którem się obwieszcza rozporządzenie względem ukrócenia przepisanego za warunek do wstąpienia do studyów farmaceutycznych czteroletniego czasu kondycyi pomocników aptekarskich.

Ponieważ dwuletni dobrze użyty czas kondycyi w publicznej jakiej aptece, pomocnikom aptekarskim po odbytym tyrocynialnym egzaminie do wstąpienia do studyów farmaceutycznych dostarczające przynosi praktyczne uprzednie wykształcenie, przeto ministeryum wyznań i oświecenia upoważnia lekarsko-professorskie kollegia owych wszechnic, w których się farmaceutyczne studya znajdują, aptekarskich pomocników, którzy wstanie są wykazać się z dwuletniego czasu kondycyi, z dobrem użyciem odbytego, z dyspensą drugich dwu lat czteroletniego czasu kondycyi, w lekarsko-chi-

blattes, mit dem Beginne der Wirksamkeit des neuen Strafverfahrens als Vergehen zu behandeln seyn werden, anzuwenden, genehmige Ich nach Massgabe der §§. 87 und 120 der Reichsverfassung auf den Antrag Meines Justizministers und über Einrathen Meines Ministerrathes, dass in dem Umfange der Kronländer, in welchen das Patent vom 21. Mai 1805, nebst dem Strafgesetzbuche vom 3. September 1803 in Wirksamkeit ist, folgende Vorschrift von den hiezu berufenen Behörden beobachtet werde:

Erstens. Bei Pestvergehen ist dem Gerichte erster Instanz, ohne Rücksicht, ob in dem Gesetze auf dieselben eine Freiheitsstrafe in der Dauer von mehr oder von weniger als fünf Jahren festgesetzt ist, die Macht eingeräumt, in dem Falle, wenn die Umstände eine besondere Milderung gestatten, nicht nur die Kerkerstrafe in einen gelinderen Grad zu verändern und die Dauer der Strafe unter das durch das Gesetz bestimmte Mass herabzusetzen, sondern auch die Kerkerstrafe in Arreststrafe umzuwandeln, welche zufolge des Strafgesetzbuches vom 3. September 1803 II. Theils für schwere Polizei-Uebertretungen vorgezeichnet ist.

Zweitens. Die durch die Allerhöchste Entschliessung vom 22. Mai 1848 in Verbindung mit der Erläuterung des Artikels IV. dieser Allerhöchsten Entschliessung mittelst der kaiserlichen Verordnung vom 11. October 1849, bezüglich des Gesetzbuches über Verbrechen und schwere Polizei-Uebertretungen genehmigten Milderungen sind auch auf die Pestvergehen in Anwendung zu bringen. Namentlich sind die Gerichte erster Instanz in Uebereinstimmung mit dem Artikel VIII. dieser Allerhöchsten Entschliessung vom 22. Mai 1848 und in Abänderung des §. 13 des Patentes vom 21. Mai 1805 ermächtigt das Urtheil, wenn in demselben auf keine Strafe, oder wenn auf eine Freiheitsstrafe in der Dauer von weniger als sechs Monaten erkannt ist, ohne vorausgängige Vorlage an das Obergericht, unter Aufrechthaltung des nach dem Strafgesetze gegen solche Urtheile zustehenden Recursrechtes, kundzumachen.

Drittens. Diese Bestimmungen haben vom Tage der Kundmachung dieses Gesetzes angefangen in Wirksamkeit zu treten.

Franz Joseph m. p. **Schmerling** m. p.

191.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 10. Mai 1850,

an die Statthalterei in Nieder-Oesterreich, Oesterreich ob der Enns, Salzburg, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain, Küstenland, Böhmen, Mähren, Schlesien, an die Länderchefs in Galizien und Dalmatien, den Herrn Gubernial-Commissions-Vorsteher zu Krakau, und das Kreisamt zu Czernowitz,

womit eine Verordnung in Betreff der Abkürzung der als Bedingung zum Eintritte in das pharmaceutische Studium vorgeschriebenen vierjährigen Conditionszeit der Apothekergehilfen bekannt gemacht wird.

Da eine zweijährige gut angewendete Conditionszeit in einer öffentlichen Apotheke, den Apothekergehilfen nach zurückgelegter Tirocinal-Prüfung eine zum Eintritte in die pharmaceutischen Studien an der Universität hinreichende praktische Vorbildung gewährt, so ermächtiget das Ministerium des Cultus und Unterrichts die medicinischen Professoren-Collegien jener Universitäten, an welchen sich ein pharmaceutisches Studium befindet, Apothekergehilfen, welche sich über eine mit guter Verwendung zurückgelegte zweijährige Conditionszeit auszuweisen vermögen, mit Nachsicht der anderen zwei Jahre der mit dem medicinisch-chirurgischen Stu-

rurgicznym planie naukowym z roku 1833 przepisanego, do farmaceutycznego kursu naukowego na uniwersytecie przypuszczać.

Thun m. p.

192.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 19. Maja 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, w których Najwyższe patenta z dnia 29. Października 1849 i 25. Kwietnia 1850, względem zaprowadzenia podatku od dochodu w wykonaniu stoją,

którem się postanawia, iż mieszkańcy Węgier, Serbskiego województwa i Temeskiego banatu, dochód z rent, który z innych krajów koronnych pobierają, do podatku od dochodu u władz miejsca swego zamieszkania, a nawzajem także mieszkańcy tych innych krajów koronnych dochód, który z Węgier, Serbskiego województwa i Temeskiego banatu pobierają, u swych władz zeznawać mają.

Z uwagi na to, że Najwyższym patentem z dnia 25. Kwietnia 1850 (w dzienniku praw państwa Nr. 183) zaprowadzonym został podatek od dochodu we Wegrzech, w Serbskiem województwie i Temeskim banacie, rozporządza się powszechnie, aby dochód, który mieszkańcy owych krajów, dla których wydanym został Najwyższy patent z dnia 29. Października 1849, w prowizyach od pożyczek, albo od innych stałych pretensyi dłużnych, w rentach dożywotnich, lub w innych pobór prowizyi od kapitału zastępujących rentach, z Węgier, Serbskiego województwa i Temeskiego banatu pobierać prawo mają, przez nich u władz krajów właśnie wymienionych w Najwyższym patencie z dnia 29. Października 1849 objętych, do podatku od dochodu zeznawanym był. Przeciwnie także i mieszkańcy Węgier, Serbskiego województwa i Temeskiego banatu dochód rzeczonego rodzaju, który ci z innych krajów koronnych pobierać prawo mają, u władz miejsca swego zamieszkania do podatku od dochodu zeznawać winni są, przy czem w zeznaniu nadmienić należy, czyli pobór rent lub prowizyi wedle rozporządzeń w tych krajach koronnych istniejących potrąceniu podatkowemu ze strony dłużnika podlega, w którym to przypadku oddzielne wymierzenie i pobieranie podatku dochodowego od tego poboru miejsca nie ma.

Krauss m. p.

dienplane vom Jahre 1833 vorgeschriebenen vierjährigen Conditionszeit zu dem pharmazeutischen Lehrcurse an der Universität zuzulassen.

Thun m. p.

192.

Erlass des Finanzministeriums vom 19. Mai 1850,

wirksam für alle Kronländer, in denen die Allerhöchsten Patente vom 29. October 1849 und 25. April 1850 wegen Einführung einer Einkommensteuer Wirksamkeit haben,

wodurch bestimmt wird, dass die Bewohner Ungarns, der serbischen Woiwodschaft und des Temeser Banates das Einkommen aus Renten, welches sie aus anderen Kronländern beziehen, zur Einkommensteuer bei den Behörden ihres Wohnortes, und entgegen auch die Bewohner dieser anderen Kronländer das Einkommen, welches sie aus Ungarn, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate beziehen, bei ihren Behörden einzubekennen haben.

In der Erwägung, dass mit dem Allerhöchsten Patente vom 25. April 1850 (Reichs-Gesetzblatt Nr. 183) die Einkommensteuer in Ungarn, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate eingeführt wurde, wird allgemein angeordnet, dass das Einkommen, welches Bewohner der Länder, für die das Allerhöchste Patent vom 29. October 1849 erlassen wurde, an Zinsen von Darleihen oder andern stehenden Schuldforderungen, an Leibrenten, oder andern den Zinsgenuss von einem Capitale vertretenden Renten, aus Ungarn, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate zu beziehen berechtigt sind, von ihnen bei den Behörden der ersterwähnten, unter dem Allerhöchsten Patente vom 29. October 1849 begriffenen Länder zur Einkommensteuer einzubekennen ist. Auch umgekehrt haben die Bewohner Ungarns, der serbischen Woiwodschaft und des Temeser Banates das Einkommen der bemerkten Art, das sie aus den übrigen Kronländern zu beziehen berechtigt sind, bei den Behörden ihres Wohnortes zur Einkommensteuer einzubekennen, wobei in dem Bekenntnisse anzugeben ist, ob der Renten- oder Zinsgenuss nach den in diesen Kronländern bestehenden Anordnungen dem Steuerabzuge von Seite des Schuldners unterliegt, in welchem Falle eine abgesonderte Bemessung und Einhebung der Einkommensteuer von diesem Genusse nicht Statt findet.

Krauss m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LX.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 24. Maja 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 5. Czerwca 1850.

193.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 21. Maja 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, wyjąwszy Węgry, Kroacyą, Slawonią, Siedmiogród, Serbskie województwo i Temeski banat, tudzież królestwo Lombardzko-Weneckie,

względem przyszłego zaprowadzenia krajowych władz finansowych.

Ponieważ Najwyższą uchwałą z dnia 26. Czerwca r. z. Najjaśniejszy Pan ustanowić raczył przyszły kształt władz politycznych, tudzież dalszą Najwyższą uchwałą z dnia 19. Lipca r. z. zatwierdzić zasady przyszłej administracyi podatków bezpośrednich, i ponieważ także od tego czasu uregulowanie rzeczy kasowej, o ilę to zawisło od zarządu finansowego, nastąpiło, zatem ukazała się obecnie konieczna potrzeba przyłożenia się ku temu, aby zgodnie z zmienionem urządzeniem władz politycznych wszędzie także i w krajach koronnych, o ile to się stać może, w życie wszedł jednotny zarząd i przewód rozmaitych gałęzi finansowych i aby prowadzenie interesów co do bezpośredniego opodatkowania z owem reszty innych gałęzi finansowych i rzeczy kasowej o ile możności w ten sposób połączonem było, przez któryby prowadzenie interesów upojedyńczonem, wykonywanie ustaw i interesów państwa zabezpieczonem i nakład zarządu zmniejszonym został.

Końcem osiągnienia tak ważnych celów raczył Najjaśniejszy Pan Najwyższą uchwałą z dnia 9. Stycznia 1850. najłaskawiej zatwierdzić postanowienia następujące:

1. Dla spraw finansowych mają na przyszłość istnieć połączone finansowe władze krajowe z bezpośrednią podwładnością pod ministerstwem finansów.

2. Finansowe władze krajowe są dwojakie, jedne przez które wszystkie sprawy finansowe sprawowane będą, a drugie, którym tylko bezpośrednie podatki przekazane są.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 24. Mai 1850,

in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 5. Juni 1850.

193.

Erlass des Finanzministeriums vom 21. Mai 1850.

giltig für sämmtliche Kronländer, mit Ausnahme von Ungarn, Croatien und Slavonien, Siebenbürgen, der serbischen Woiwodschaft und des Temeser Banates, dann des lombardisch-venetianischen Königreiches,

über die künftige Einrichtung der Finanz-Landesbehörden.

Nachdem Seine Majestät mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 26. Juni v. J. die künftige Gestaltung der politischen Behörden festzustellen, dann mit der weiteren Allerhöchsten Entschliessung vom 19. Juli v. J. die Grundsätze für die künftige Verwaltung der directen Steuern zu genehmigen geruhet hatten, und seither auch die Regulirung des Cassawesens, in soweit es von der Finanzverwaltung abhängt, erfolgte, trat nunmehr die Nothwendigkeit ein, dafür zu sorgen, dass im Einklange mit der geänderten Einrichtung der politischen Behörden allenthalben auch in den Kronländern, sofern es nur thunlich ist, eine einheitliche Verwaltung und Leitung der verschiedenen Finanzzweige ins Leben trete, und die Geschäftsleitung für die directe Besteuerung mit jener der übrigen Finanzzweige und des Cassawesens so viel möglich in einer Art vereiniget werde, durch welche die Geschäftsführung vereinfacht, die Handhabung der Gesetze und der Interessen des Staates gesichert, und der Verwaltungsaufwand vermindert werde.

Zur Erreichung dieser wichtigen Zwecke haben Seine Majestät folgende Bestimmungen mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 9. Jänner 1850 Allergnädigst zu genehmigen geruht:

1. Für die Finanzangelegenheiten haben künftig vereinte Finanz-Landesbehörden mit der unmittelbaren Unterordnung unter das Finanzministerium zu bestehen.

2. Die Finanz-Landesbehörden sind zweifacher Art, solche von denen alle Finanzangelegenheiten behandelt werden, und andere, denen bloss die directen Steuern zugewiesen sind.

3. Pierwsze na tych miejscach istnieć mają, w których znajdują się dotychczasowe kameralne administracye co do dochodów niestałych. Takowe nazywać się mają: „Krajowe finansów dyrekcye.“ Namiestnik kraju koronnego, w którym jest siedlisko tej władzy, prowadzić ma przewód nad jej interesami z tytułem: „prezydenta krajowej finansów dyrekcyi.“ Temuż przydany jest jako drugi przełożony władzy, dyrektor z tytułem i charakterem radcy ministeryalnego.

Przy tej władzy ustanowieni być mają nadradcy finansowi i radcy finansowi, co do rangi równi radcom namiestnikowym i obwodowym. Oprócz tego obejmuje władza potrzebną ilość sekretarzy i koncepistów dla zawodu koncepowego. Interesa urzędów manipulacyjnych przez te same kategorye urzędników wykonywane być mają, jakie obecnie ku temu przy kameralnych władzach krajowych usystemizowane są.

4. Na miejsce dotychczasowych kameralnych administracyi co do dochodów niestałych wstąpić mają następujące krajowe finansów dyrekcye:

a) we Lwowie dla administracyi bezpośrednich podatków w Galicyi wraz z Krakowem, tudzież dla wszystkich innych spraw finansowych tak w rzeczonym kraju koronnym, jak i na Bukowinie;

b) w Pradze dla wszystkich spraw finansowych w kraju koronnym Czech;

c) we Wiedniu dla bezpośrednich podatków w Austryi poniżej Ensu i dla wszystkich innych spraw finansowych tak w namienionym kraju koronnym, jako też i w krajach koronnych powyżej Ensu i Solnogrodu;

d) w Tryeście dla bezpośrednich podatków w Istryi, Gorycyi wraz z Gradyską, tudzież w mieście Tryeście wraz z okręgiem, dla wszelkich innych spraw zaś także jeszcze w kraju koronnym Dalmacyi;

e) w Bernie dla bezpośrednich podatków w kraju koronnym Morawii, i dla innych spraw finansowych nie tylko w wspomnionym kraju koronnym, ale też i w kraju koronnym Szląska;

f) w Gracu dla bezpośrednich podatków w kraju koronnym Styryi, tudzież w tym kraju koronnym jako i w Karyntyi i Krainie także i dla innych spraw finansowych;

g) w Insbruku dla wszystkich spraw finansowych w kraju koronnym Tyrolu i Vorarlbergu.

5. Dla zarządu samych tylko bezpośrednich podatków ustanowione będą osobne dyrekcye podatkowe w krajach koronnych: Austryi powyżej Ensu, Dalmacyi, Krainy, Karyntyi, Solnogrodu, Szląska i Bukowiny.

Namiestnik w każdym z tych krajów koronnych jest szefem tej, równie ministerstwu finansów bezpośrednio podwładnej dyrekcyi podatkowej, pod którem podwładnie ustanowiony będzie jeden nadradca finansowy albo radca finansowy z potrzebnym stanem osób do porządnego sprawowania interesów podatków bezpośrednich.

6. Krajowym finansów dyrekcyom podporządkowane są starostwa powiatowe dla administracyi bezpośrednich podatków, i kameralne administracye powiatowe dla innych spraw finansowych, dyrekcyom bezpośrednich podatków zaś starostwa powiatowe,

3. Die ersteren haben an jenen Orten zu bestehen, in denen sich die bisherigen Cameral-Gefällen-Verwaltungen befinden. Sie haben die Benennung „Finanz-Landes-Directionen“ zu führen. Der Statthalter des Kronlandes, in welchem der Sitz dieser Behörde besteht, hat die Oberleitung der Geschäfte bei derselben mit dem Titel: „Präsident der Finanz-Landesdirection“ zu führen. Ihm ist als zweiter Vorsteher der Behörde ein Director mit dem Titel und Charakter eines Ministerialrathes beigegeben.

Bei der Behörde haben ferner Ober-Finanzräthe und Finanzräthe zu bestehen, die den Statthalterei- und Kreisräthen im Range gleichgestellt sind. Nebstdem umfasst die Behörde die erforderliche Anzahl Secretäre und Concipisten für das Conceptfach. Die Geschäfte der Manipulationsämter sind durch dieselben Kategorien von Beamten, welche hiefür gegenwärtig bei den Cameral-Landesbehörden systemisirt sind, zu vollziehen.

4. An die Stelle der bisherigen Cameral-Gefällen-Verwaltungen haben folgende Finanz-Landes-Directionen zu treten.

a) *in Lemberg für die Verwaltung der directen Abgaben in Galizien nebst Krakau, dann für alle übrigen Finanzangelegenheiten in dem genannten Kronlande sowohl, als auch in der Bukowina;*

b) *in Prag für alle Finanzsachen in dem Kronlande Böhmen;*

c) *in Wien für die directen Steuern in Oesterreich unter der Enns und für alle anderen Finanzsachen in dem erwähnten Kronlande sowohl, als auch in den Kronländern Oesterreich ob der Enns und Salzburg;*

d) *in Triest für die directen Steuern in Istrien, Görz mit Gradiska, dann der Stadt Triest sammt Gebiet, für alle andern Finanzangelegenheiten aber auch noch in dem Kronlande Dalmatien;*

e) *in Brünn für die directen Steuern im Kronlande Mähren, und für die übrigen Finanzangelegenheiten nicht nur in dem gedachten Kronlande, sondern auch in dem Kronlande Schlesien;*

f) *in Gratz für die directen Steuern in dem Kronlande Steiermark, dann in diesem Kronlande und in Kärnthen und Krain auch für die übrigen Finanzsachen;*

g) *in Innsbruck für sämmtliche Finanzangelegenheiten im Kronlande Tirol und Vorarlberg.*

5. Zur Verwaltung der directen Steuern allein werden besondere Steuerdirectionen bestellt in den Kronländern: Oesterreich ob der Enns, Dalmatien, Krain, Kärnthen, Salzburg, Schlesien und der Bukowina.

Der Statthalter in jedem dieser Kronländer ist der Chef dieser, gleichfalls dem Finanzministerium unmittelbar untergeordneten Steuerdirection, unter welchem ein Ober-Finanzrath oder Finanzrath mit dem erforderlichen Personalstande zur geordneten Behandlung der Geschäfte der directen Steuern bestellt wird.

6. Den Finanz-Landes-Directionen sind die Bezirks-Hauptmannschaften für die Verwaltung der directen Steuern, und die Cameral-Bezirks-Verwaltungen für die übrigen Finanzgeschäfte, den Directionen der directen Steuern hingegen die Bezirks-Hauptmannschaften untergeordnet.

7. Kameralne administracye powiatowe mają tymczasowie w dotychczasowem urządzeniu pozostać.

Postanowienia te z tym dodatkiem do powszechnej podają się wiadomości, iż krajowe finansów dyrekcye w wyszczególnionych krajach koronnych z dniem 1. Czerwca 1850. swą działalność poczynają.

Krauss m. p.

7. Die Cameral-Bezirks-Verwaltungen haben vorläufig in ihrer bisherigen Verfassung zu verbleiben.

Diese Bestimmungen werden mit dem Beisatze zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Finanz-Landes-Directionen in den angeführten Kronländern mit 1. Juni 1850 ihre Wirksamkeit beginnen.

Krauss *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXI

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 25. Maja 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: dnia 30. Lipca 1850.

192.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu pod dniem 10. Kwietnia 1850, nadanych.

Zakładowi Schoeller, prywatyzującemu, zamieszkałemu w Bernie (na ulicy Oto-manieckiej Nr. 5), na wynalazek i poprawy w aparacie, za pomocą którego wata wełniana na kanwie płóciennej bawełnianej lub wełnianej na jednej lub po obu stronach tak mocno w jedne materyę zklejowaną będzie, iż takowa posłużyć może za materyą do wyrobu kołdrów, kołder (deck) i do innego użycia; na lat dwa; l. 1754 H. Dochowania tajemnicy żądano.

Franciszkowi Renault, upoważnionemu blacharzowi, zamieszkałemu we Wiedniu [illegible] pod Nrm 601, na poprawy w maszynie do kawy, a za [illegible] do kawy wraz z śmietanką [illegible] w tej maszynie gotować można sposobem (to jest, w [illegible] albo szpilatowej albo [illegible]), dalej że jedna jej część [illegible] do picia stosowna, i że takowa bardzo wygodnie transportowaną być może, albo [illegible] wraz z flaszką na spirytus, szafka do [illegible] i wszystkimi przynależytościami [illegible] w przestrzeni [illegible] a więc od tego [illegible]; na rok; l. 1817 H. Dochowania tajemnicy żądano. [illegible]

Ludwikowi Mertens, upoważnionemu fabrykantowi kapeluszy [illegible], zamieszkałemu we Wiedniu na Mariahilf Nr. 441, na poprawy w fabrykacyi [illegible] kapeluszy [illegible] pilśniowych i jedwabnych [illegible], iż fabrykowane za pomocą [illegible] ani [illegible] ani [illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXI.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 28. Maja 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: dnia 30. Lipca 1851.

194.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu pod dniem 10. Kwietnia 1850. nadanych.

Adolfowi Schoeller, prywatyzującemu, zamieszkałemu w Bernie (na ulicy Ołomunieckiej Nr. 5), na wynalazek i poprawę w aparacie, za pomocą którego wata wełniana na tkaninie płótnianej bawełnianej lub wełnianej na jednej lub po obu stronach tak mocno w jednę materyę zfolowaną będzie, iż takowa posłużyć może za materyą do sukien, kobierców, kołder (dek) i do innego użycia; na lat dwa: L. 1754-H. Dochowania tajemnicy żądano.

Franciszkowi Rewolt, upoważnionemu blacharzowi, zamieszkałemu we Wiedniu w mieście pod N^rem^ 604, na poprawę w maszynie do kawy, a to w tej mierze, że kawę wraz z śmietanką dwojakim w tej maszynie gotować można sposobem (to jest, w maszynie albo spadającej albo nalewnej), dalej że jedna jej część szklankę oraz do picia stanowi, i że takowa bardzo wygodnie transportowaną być może, albowiem maszyna ta przy wielkości, wyrachowanej na jeden zajdel (¹/₄ *litre*) kawy z mlekiem wraz z flaszką na spirytus, szlanką do picia i wszystkiemi przynależytościami wpakowaną być może w przestrzeń, mierzącą 3 cale średnicy a 5 cali wysokości, a więc pod tym względem w podróży wszelkie inne dotąd znane maszyny przechodzi, na rok. L. 1817-H. Dochowania tajemnicy żądano. Z publicznych na zdrowie i bezpieczeństwo względów wykonaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Ludwikowi Mertens, uprawnionemu fabrykantowi kapeluszy pilśnianych i jedwabnych, zamieszkałemu we Wiedniu (na Maryahilf Nr. 40), na poprawę we fabrykacyi wszelkich gatunków kapeluszy męzkich i damskich pilśnianych i jedwabno-pilśnianych, tudzież podeszew i kobierców i wszelkich innych przedmiotów pilśnianych, a to tak korzystnej sztywności, iż fabrykowane za pomocą niej przedmioty nie przepuszczają ani potu, ani wilgoci ani deszczu; miękkiemi i giętkiemi zostają, przyjemny

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 28. Mai 1850.
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 30. Juli 1851.

194.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 10. April 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Adolph Schoeller, Privatier, wohnhaft in Brünn (Olmützer Gasse Nr. 5), auf die Erfindung und Verbesserung eines Apparates, womit Schafwollwatta auf ein Gewebe von Leinwand, Baum- oder Schafwolle auf einer oder auf beiden Seiten ohne Beimischung einer klebrigen Substanz, fest zu einem Stoffe zusammen gewalkt werde, welcher Stoff zu Kleidungen, Teppichen, Decken und zu sonstigem Gebrauche anwendbar sei, auf zwei Jahre, Zahl 1754-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Franz Rewolt, befugten Spengler, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 604), auf die Verbesserung einer Kaffehmaschine, welche darin bestehe, dass man in dieser Maschine auf zweierlei Arten (als Sturz- und Aufgussmaschine) den Kaffeh sammt Obers kochen könne, dass ein Theil derselben zugleich das Trinkglas bilde, und dass selbe sehr bequem transportabel sei, indem sie bei einer für ein Seitel Milchkaffeh berechneten Grösse sich sammt Spiritusflasche, Trinkglas und allem dazu Gehörigen in einen Raum von 3 Zoll Durchmesser und 5 Zoll Höhe zusammen packen lasse, wesshalb sie auf Reisen alle bisher bekannten Maschinen übertreffe, auf Ein Jahr, Zahl 1817-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheits- und Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Ludwig Mertens, befugten Filz- und Seidenhut-Fabrikanten, wohnhaft in Wien (Mariahilf Nr. 40), auf die Verbesserung in der Erzeugung aller Gattungen Männer- und Frauen-Filz- und Seiden-Filzhüte, Filzschuhe, Sohlen und Teppiche und aller sonstigen Gegenstände aus Filz, mit einer besonderen Steife, welche den Vortheil gewähre, dass die damit erzeugten Gegenstände keinen Schweiss, keine Feuchtigkeit und keinen Regen durchlassen; weich und geschmeidig bleiben, einen angenehmen Geruch verbreiten, und dass jeder Bug an denselben durch Abwischen mit einem nassen Schwamme und durch einmaliges Aus-

zapach wydają, i że każde na takowych zgięcie przez obtarcie mokrą gąbką i za jednem wyprasowaniem uchylonem być może, na rok; M. 1942-H. O dochowanie tajemnicy proszono.

Franciszkowi Fleisch, mechanikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (Gumpendorf Nr. 3), na wynalazek, wyrabiania z ołowiu, cyny, cynku i innych łatwotopnych metalów i aliażów, wyrabiać blachy w dowolnych średnicach i dymenzyach, jakich dotąd we walcowniach nieprodukowano, jako i cylindry wszelkiego kalibru, które to przedmioty daleko dłużej opierają się wszelkim chemicznym działaniom, niż używane dotąd metale walcowane, dla bardzo miernej ceny produkcyi do sporządzenia schowalń na kwas siarkowy, do pokrycia dachu i do innych celów technicznych sposobnemi są, a co do dobroci, trwałości i taniości ceny większe sprawują korzyści, niż znane dotąd i używane tego rodzaju produkta, na rok; L. 1943-H. — Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Otwarte opisanie tego przywileju znajduje się u c. k. niższo-austryackiego namiestnikostwa w przechowaniu. dla każdego do przejrzenia.

Franciszkowi Raffelsperger, właścicielowi drukarni artystycznej typojeograficznej, zamieszkałemu we Wiedniu (na Leopoldsztadzie Nr. 237), na poprawę, za pomocą własnych skoropras drukarskich, bez użycia miedziorytu i litografii, odbijać w lepszych i piękniejszych odciskach, o 30 odsetków tańsze krajobrazy, roboty kolorowane, zamki, tablice, kalendarze i wszelkie inne kunsztowne i wyborne utwory z wszelkiem ile możności umniejszeniem makulatur i z daleko mniejszym i czasu i materyałów nakładem; na rok; L. 1944-H. — Dochowania tajemnicy żądana.

Bruck m. p.

195.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu z dnia 30. Kwietnia 1850. nadanych.

Braciom Franciszkowi Wojciechowi i Hubertowi Klein, posiadaczom dobra Wiesemberg i fabryki żelaza w Zöpfau, zamieszkałym w Bernie, na wynalazek w produkowaniu nowego gatunku gwoździ śrubowych nader korzystnej konstrukcyi, za pomocą których blaty i szyny przy kolejach żelaznych, daleko mocniej i wygodniej, niż przez znane dotąd gatunki tych gwoździ przymocowane być mogą, i które tem jeszcze szczególniej się odznaczają, że przy zmianie blatów i szyn, bardzo łatwo mogą być odśrubowane i znowu użyte; na lat pięć; L. 1964. — Dochowania tajemnicy żądano.

Franciszkowi de Weickmann, mieszczanowi wiedeńskiemu, zamieszkałemu we Wiedniu (Neubau N. 221), na poprawę w nowych parkietach ulicznych z stojącego i tłustemi substancyami napuszczonego drzewa w poprzek rzniętego; na rok; L. 2098-H. — Otwarte przywileju opisanie, znajduje się u c. k. niższo-austryackiego namiestnikostwa w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Antoniemu Hallmayer, c. k. uprzywilejowanemu posiadaczowi fabryki krajowej, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście N. 623), na wynalazek i poprawę we fabryka-

biegeln beseitiget werden könne, auf Ein Jahr, Zahl 1942-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Franz Fleisch, Mechaniker, wohnhaft in Wien (Gumpendorf Nr. 3), auf die Erfindung, aus Blei, Zinn, Zink und anderen leicht flüssigen Metallen und Legirungen Bleche von beliebigen Durchmessern und Dimensionen, die bisher auf Walzwerken nicht erzeugt werden konnten, ebenso Cylinder jeden Kalibers darzustellen, welche Gegenstände weit länger als die bisher benützten gewalzten Metalle allen chemischen Einflüssen widerstehen, wegen ihres sehr mässigen Erzeugungspreises zur Herrichtung der Schwefelsäure-Kammern, zur Dachdeckung und zu anderen technischen Zwecken geeignet seien, und an Güte, Dauerhaftigkeit und Billigkeit des Preises grosse Vortheile gegen die bisher bekannten und benützten Produkte dieser Art gewähren, auf Ein Jahr, Zahl 1943-H. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Franz Raffelsberger, Eigenthümer einer typo-geographischen Kunstdruckerei, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 237), auf die Verbesserung mittelst eigener Buchdrucker-Schnellpressen, ohne Hilfe des Kupfer- oder Steindruckes, den Landkarten-, Farben-, Rahmen-, Tabellen, Kalender- und jeden anderen Kunst- und Prachtdruck mit möglichster Vermeidung der Maculaturen und mit bedeutend geringerem Zeit- und Materialaufwande, sowie um 30 Procent billiger in besseren und schöneren Abdrücken zu liefern, auf Ein Jahr, Zahl 1944-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck *m. p.*

195.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 20. April 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Den Gebrüdern Franz, Albert und Hubert Klein, Besitzern des Gutes Wiesenberg und der Eisenfabrik in Zöptau, wohnhaft in Brünn, auf die Erfindung in der Erzeugung einer neuen Art Schraubennägel von sehr vortheilhafter Construction, mittelst welcher die Platten und Schienen bei Eisenbahnen viel fester und bequemer, als durch die bisher bekannten Arten dieser Nägel befestiget werden können, und welche sich noch dadurch besonders auszeichnen, dass sie bei Auswechslung der Platten und Schienen sehr leicht herausgedreht und wieder verwendet werden können, auf fünf Jahre, Zahl 1964-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Franz von Weickmann, Bürger in Wien, wohnhaft in Wien (Neubau Nr. 221), auf die Verbesserung, bestehend in neuen Strassen-Parquetten von aufrechten und mit Fettsubstanzen imprägnirtem Hirnholze, auf Ein Jahr, Zahl 2098-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Anton Hallmayer, k. k. priv. Landes-Fabriks-Besitzer, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 623), auf die Erfindung und Verbesserung in der Erzeugung der Goldsäbel-

cyi opasek złotych do szabli, a to pod tym względem, że każda opaska na każdą talię może być przysposobiona, a przy tem części składowe porządku przepisanego nie tracą; dalej że każda sprzączka na bordurze dla urządzenia jej podług talii unikniona, a przeto wecowanie przez takową uchylonem zostanie, że uniform przez podszewkę nie będzie uszkodzonym i farby nie traci, tudzież że opaska całkiem jest do rozłożenia i szczególnie w podróży dobrze służy, ponieważ bordura przy złożeniu żadnej nie ponosi szkody od kółek i karabinerzy, a nareszcie, że cała opaska cieńsza i trwalsza jest i mniej kosztuje, na rok; L. 2167-H. Dochowania tajemnicy żądano.

Danielowi Heindörffer, fabrykantowi maszyn i właścicielowi domu, zamieszkałemu we Wiedniu (na Leopoldstadzie N. 386), na wynalazek produkowania sztucznych kamieni pumeksowych, które w lepszym gatunku i taniej mogą być sprodukowane, niż dotychczas, na rok; L. 2168-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Janowi Rousseau, fabrykantowi chemicznych produktów, zamieszkałemu w *Paris rue (de l' école de Médecine Nr. 9)*, przez Jakuba Franciszka Hemberger, we Wiedniu (w mieście Nr. 785), na wynalazek nowego postępowania w ekstrakcyi i fabrykacyi cukru, na lat dwa. L. 2171-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie i bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Bruck m. p.

196.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 20. Kwietnia 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych, postanowiło przedłużyć przywileje następujące:

a) przywilej Kajetana Fohn, dyrektora fabryki żelaza w Ozd we Węgrzech, z dnia 10. Czerwca 1846, na wynalazek aparatu opałowego do maszyn parowych; na rok piąty i szósty;

b) przywilej Jana Frederyka Gärtner młodszego, miejskiego kupca w Pradze, z dnia 26. Marca 1845, na wynalazek tak zwanej *dextrin-gummi* w zupełnie gummowych błyszczących sztukach; na rok szósty;

c) przywilej Macieja Fletcher, inżyniera i maszynisty we Wiedniu, z d. 29. Marca 1842, na poprawę w uprzywilejowanej pod dniem 3. Stycznia 1842, kolistej maszynie parowej; na rok dziewiąty; i

d) przywilej Ludwika Mayer, handlującego w Paryżu, przez Józefa Fischer, z dnia 29. Marca 1847, na wynalazek środka do upiększenia włosów „*Cosmétique Kephalia*“ zwanego; na rok czwarty. Nakoniec

e) przywilej Lagutte Delacroix, zamieszkałego w Jemappe we Francyi, przez Dra Teltscher, z d. 18. Stycznia 1843, na wynalazek w ożywieniu węgla zwierzęcego za pomocą gorącości; na rok ósmy.

Bruck m. p.

kuppeln, welche darin bestehe, dass jede Kuppel für was immer für eine Leibweite zu richten sei, ohne dass die Bestandtheile aus der vorgeschriebenen Ordnung kommen; dass ferner jede Schnalle auf der Borte zum Richten der Leibweite vermieden, daher das Abwetzen durch selbe beseitiget werde, das die Uniform durch die Fütterung nicht leide und nicht abfärbe, dass die Kuppel ganz zum Zerlegen und besonders auf Reisen dienlich sei, da die Borte beim Zusammenlegen von den Ringen und Karabinern nie Schaden leide, und das endlich die ganze Kuppel dünner und fester sei, und billiger im Preise zu stehen komme, auf Ein Jahr; Zahl 2167-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Daniel Heindörffer, Maschinen-Fabrikanten und Hauseigenthümer, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 386), auf die Erfindung in der Erzeugung künstlicher Bimssteine, welche von besserer Qualität und billiger als die bisher erzeugten hergestellt werden können, auf Ein Jahr; Zahl 2168-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Johann Rousseau, Fabrikanten chemischer Produkte, durch Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft in Paris (rue de l'école de Médicine Nr. 9). Wien (Stadt Nr. 785), auf die Erfindung eines neuen Verfahrens in der Extraction und Fabrikation des Zuckers, auf zwei Jahre; Zahl 2171-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitäts- und Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Bruck m. p.

196.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 20. April 1850,

wodurch mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

a) Das Privilegium des Cajetan Fohn, Eisenwerks-Directors zu Ozd in Ungarn, vom 10. Juni 1846, auf die Erfindung eines Heizapparates für Dampfmaschinen, auf das fünfte und sechste Jahr.

b) Das Privilegium des Johann Friedrich Gärtner jun., bürgerl. Handelsmannes zu Prag, vom 26. März 1845, auf die Erfindung eines sogenannten Dextrin-Gummi in ganz gummiartigen glänzenden Stücken, auf das sechste Jahr.

c) Das Privilegium des Mathias Fletcher, Ingenieurs und Maschinisten in Wien, vom 29. März 1842, auf eine Verbesserung der unterm 3. Jänner 1842 privilegirten kreisförmigen Dampfmaschine, auf das neunte Jahr, und

d) das Privilegium des Louis Mayer, Handelsmannes in Paris, durch Joseph Fischer, vom 29. März 1847, auf die Erfindung eines Kopfhaar- Verschönerungsmittels „Cosmétique Kephalia" genannt, auf das vierte Jahr. Endlich

e) das Privilegium des Lagutte Delacroix, wohnhaft zu Jemappe in Frankreich, durch Doctor Friedrich Teltscher, vom 18. Jänner 1843, auf die Erfindung, die thierische Kohle mittelst Hitze wieder herzustellen, auf das achte Jahr.

Bruck m. p.

197.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 22. Kwietnia 1850,

ogłaszające, że niektóre przywileje ustają przez upływ czasu.

Ministeryum handlu ogłasza, że niektóre przywileje, przez upływ czasu ustały:

Przywilej

1. braci Maggioni, z dnia 27. Października 1842, na poprawę w wyrabianiu guzików.
2. Jakuba Butulla i Macieja Walla, z dnia 5. Października 1844, na poprawę w produkowaniu nieprzeciekłych trzewików i bótów.
3. Antoniego Schmid, z dnia 16. Października 1844, na wynalazek chłodnika.
4. Antoniego Himmelbaner i spółki, z dnia 16. Października 1844, na wynalazek we fabrykacyi oleju do świecenia z ziarn rzepnych.
5. Franciszka Polland, z d. 28. Października 1844, na wynalazek w produkowaniu pary.
6. Tomasza hrabi Nadasdy we Fogaras, z dnia 28. Października 1844, na wynalazek i poprawę we fabrykacyi sznurów nici i przędzy.
7. L. Jakobs, z d. 28. Października 1844, na wynalazek i poprawę we fabrykacyi cukru.
8. Eliasza Locatelli, z d. 28. Października 1844, na wynalazek w ekonomicznem postępowaniu z jedwabiem.
9. Bernarda Błażeja Józefa Marchesi i Pankraca Baletti, z d. 28 Października 1844, na wynalazek nowej maszyny do jednoczesnego odwijania odpadków jedwabnych.
10. Franciszka Brunner, z d. 25. Października 1846, na wynalazek w pokrywaniu dachów blatami glinianemi.
11. Jana Konrada Fischer, z d. 26. Października 1847, na wynalazek w stapianiu miedzi z żelazem.
12. Feliksa Piaseki, z d. 26. Października 1847, na poprawę w narzędziu do krajania owoców źdźbłowych.
13. Prokopa Jana Spolak, z d. 26. Października 1847, na wynalazek i poprawę w konstrukcyi aparatu spirytusowego, i
14. Jana Lacroix, z d. 26. Października 1847, na wynalazek oddalenia dymu i czyszczenia powietra.

Opisania powyższych przywilejów, odsełają się oraz przez c. k. niższo-austryackie namiestnikostwo c. k. instytutowi politechnicznemu w przechowanie, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

197.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 22. April 1850,

wodurch mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden.

Das Handelsministerium hat nachstehende Privilegien als durch Zeitablauf für erloschen erklärt: Das Privilegium

1. *der Gebrüder Maggioni, vom 27. October 1842, auf eine Verbesserung in der Erzeugung der Knöpfe.*
2. *Des Jacob Butulla und Mathias Walla, vom 5. October 1844, auf eine Verbesserung in der Erzeugung wasserdichter Schuhe und Stiefel.*
3. *Des Anton Schmid, vom 16. October 1844, auf die Erfindung eines Kühl-Apparates.*
4. *Des Anton Himmelbauer und Compagnie, vom 16. October 1844, auf eine Entdeckung in der Erzeugung eines Brennöles aus Rübkörnern.*
5. *Des Franz Polland, vom 28. October 1844, auf eine Erfindung in der Dampferzeugung.*
6. *Des Thomas Grafen Nadasdy, zu Fogaras, vom 28. October 1844, auf eine Erfindung und Verbesserung in der Erzeugung von Schnüren, Zwirnen und Garnen.*
7. *Des L. Jacobs, vom 28. October 1844, auf eine Erfindung und Verbesserung in der Fabrikation des Zuckers.*
8. *Des Elias Locatelli, vom 28. October 1844, auf eine Erfindung in der ökonomischen Behandlung der Seide.*
9. *Des Bernardo Biasini Giovanni Marchesi und Pancrazio Baletti, vom 28. October 1844, auf die Erfindung einer neuen Maschine zur gleichzeitigen Filatur der Seidenabfälle.*
10. *Des Franz Brunner, vom 25. October 1846, auf eine Erfindung in der Eindeckung der Gebäude mit Thonplatten.*
11. *Des Johann Conrad Fischer, vom 26. October 1847, auf eine Erfindung in der Schmelzung des Kupfers mit Eisen.*
12. *Des Felix Piaseki, vom 26. October 1847, auf eine Verbesserung der Vorrichtung zum Schneiden der Halmfrüchte.*
13. *Des Procop Johann Spolak, vom 26. October 1847, auf die Erfindung und Verbesserung in der Construction des Branntweingeist-Apparates, und*
14. *der Jeanne Lacroix, vom 26. October 1847, auf eine Erfindung in der Rauch-Ableitung und Luftreinigung.*

Die diessfälligen Privilegiumsbeschreibungen werden unter Einem durch die k. k. niederösterreichische Statthalterei dem k. k. polytechnischen Institute zur Aufbewahrung für Jedermanns Einsicht zugesendet.

Bruck *m. p.*

198.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 24. Kwietnia 1850,

którem się ogłasza, że przywilej z d. 27. Maja 1847, nadany Karolowi Kuhn, na wynalazek, odkrycie i poprawę w zapalniczkach frykcyjnych, odstąpiony został Doktorowi Böttger, a od tego Ryszardowi Ascher, i oraz, że takowy przedłuża się na lat dwa.

Ministeryum handlu bierze wiadomość o doniesieniu, zaciągając je oraz do protokołów swych, że przywilej z dnia 25. Maja 1847, pierwotnie Karolowi Kuhn, kupcowi i właścicielowi przywilejów, nadany na wynalazek, odkrycie i poprawę w zapalniczkach frykcyjnych, a odstąpiony profesorowi doktorowi Böttger we Frankfurcie nad Menem, od tego dalej na mocy cessyi z dnia 1. Marca 1850. przeniesionym został na własność Ryszarda Jana Ascher, c. k. uprzywilejowanego fabrykanta rekwizytów zapałkowych w Cieplicach.

Na prożbę tegoż Ryszarda Jana Ascher przedłuża się oraz przywilej ten, na dalszy ciąg lat dwóch, to jest na rok czwarty i piąty.

Bruck m. p.

199.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministra handlu pod d. 27. Kwietnia 1850. nadanych.

Józefowi Hösch, stolarzowi i mechanikowi, zamieszkałemu w Kaiser-Ebersdorf Nr. 108, w niższej Austryi, na poprawę w wynalezionej przez niego maszynie do fabrykacyi papieru, nazwanej Höscher Holländer z ruchomym narządem dolnym, na lat pięć; L. 2206-H. - Otwarte przywileju opisanie znajduje się u c. k. niższo-austryackiego namiestnikostwa w przechowaniu, dla każdego do przejrzenia.

Szlachcicowi Antoniemu Molin, zamieszkałemu we Wenecyi, na wynalazek hidraulicznej maszyny, zwanej *„Idroforo a forza gratuita"*, na rok, L. 2207-H.— Dochowania tajemnicy, żądano. Z publicznych na bezpieczeństwo względów, wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Benkin i Sirtaine, kupcom z Verviers w Belgii, zamieszkałym we Wiedniu (w mieście Nr. 769), na poprawę w maszynie, za pomocą których bawełna i wełna, lub inny jaki bądź przedmiot włochaty czyszczony będzie od wszelkich cudzych niepotrzebnych substancyi, nawet od łopionów, z szczędzeniem dotychczasowego skubania ręcznego, przez co takowe do dalszego wyrabiania lepiej przygotowanemi się stają, na rok; L. 2240-H. — Dochowania tajemnicy żądano. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Henrykowi Hausenbichler, technikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu Nr. 447) na wynalazek w nowej konstrukcyi pieców do wypalania wapna, które wystawione być mogą jedną piątą kosztów, potrzebnych na budowanie zwyczajnych pieców wapiennych wysokich, i w których tą samą ilością materyału opałowego dwa razy tyle czystego wapna wypalić można jak w zwyczajnych wysokich piecach wapiennych, a cztery razy tyle co w zwyczajnych piecach wapiennych mniejszych, w których

198.

Erlass des Handelsministeriums vom 24. April 1850,

wodurch die Ueberlragung des dem Carl Kuhn am 27. Mai 1847 ertheilten Privilegiums auf eine Erfindung, Entdeckung und Verbesserung von Reibfeuerzeugen an Professor Dr. Böttger und von diesem an Richard John Ascher kundgemacht, und dieses Privilegium auf zwei Jahre verlängert wird.

Das Handelsministerium hat die an dasselbe gelangte Anzeige, dass das ursprünglich dem Carl Kuhn, Handelsmann und Privilegiums-Inhaber aus Ulm, ertheilte Privilegium vom 25. Mai 1847, auf eine Erfindung, Entdeckung und Verbesserung von Reibfeuerzeugen an den Professor Doctor Böttger zu Frankfurt am Main übergangene und von diesem in das Eigenthum des k. k. priv. Zündrequisiten-Erzeugers in Töplitz, Richard John Ascher laut Abtretungs-Urkunde vom 1. März 1850 übertragen worden sei, zur Wissenschaft und in Vormerkung genommen.

Zugleich wird dieses Privilegium, über Ansuchen des Richard John Ascher, auf die weitere Dauer von zwei Jahren, das ist das vierte und fünfte Jahr, verlängert.

Bruck m. p.

199.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 27. April 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Joseph Hösch, Tischlermeister und Mechaniker, wohnhaft in Kaiser-Ebersdorf Nr. 108, in Niederösterreich, auf die Verbesserung der von ihm erfundenen Maschine zur Papierfabrikation, Hösch'er Holländer mit beweglichem Grundwerke genannt, auf fünf Jahre; Zahl 2206-H. — Die offen gehaltene Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Nobile Antonio Molin, wohnhaft in Venedig, auf die Erfindung einer hydraulischen Maschine „Idroforo a forza gratuita“ genannt, auf Ein Jahr; Zahl 2207-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Benkin und Sirtaine, Kaufleuten aus Verviers in Belgien, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 769), auf die Verbesserungen einer Maschine, womit die Baum- und Schafwolle oder irgend ein anderer faseriger Körper, von allen fremdartigen nutzlosen Substanzen, sogar den Kletten, mit Ersparniss des bisherigen Handklaubens (Plüschen) gereiniget, und zur weiteren Verarbeitung besser vorbereitet werde, auf Ein Jahr; Zahl 2240-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Heinrich Hausenbichler, Techniker, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 447), auf die Erfindung einer neuen Construction von Kalkhochöfen, welche mit einem Fünftel der Baukosten gewöhnlicher Kalkhochöfen herstellbar seien, in welchen mit demselben Quantum Brennmateriale doppelt so viel an reinem Kalk als in den gewöhnlichen Kalkhochöfen, und viermal so viel als in den gebräuchlichen Kalkmeilern erzeugt werde, wo ausser Holz vorzüglich Stein- und Braunkohle, Coke, Torf etc. als Brennmateriale verwendbar und der er-

dalej jako materyału opałowego, oprócz drzewa, najszczególniej używać można węgla kamiennego i brunatnego, koku (węgla wysiarkowanego), torfu i t. p. i w których nareszcie wapno produkowane zupełnie jest czyste i od kamienia niewypalonego wolne. na rok; L. 2241-H. — Dochowania tajemnicy żądano. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Edwardowi Kautsch, byłemu bronzownikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (Altlerchenfeld Nr. 23) i Rudolfowi Pakfeiffer, posługaczowi handlowemu, zamieszkałemu we Wiedniu (Neulerchenfeld Nr. 68), na poprawę ruchomej maszyny do krajania rękawiczek z wpustkami, tak zwanych Schichtelhandschuh, a wyrabianych z skóry glancowanej i irszanej, za pomocą której naraz krajać można sześć i więcej jeszcze par z dziurą na wielki palec i rozporem, na rok: L. 2276-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Augustowi Quidde, partykularzowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu Nr. 822.) i Wojciechowi Managetta, kawalerowi de Lerchenau, ekonomowi, zamieszkałemu we Wiedniu (Neubau Nr. 213), na wynalazek pojedynczej maszyny, za pomocą której uchyloną zostanie dotychczasowa marna siły strata przy obracaniu korby, na rok; L. 2307-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy Augusta Quidde jest złożony.

Jakubowi Franciszkowi Henrykowi Hemberger, dyrektorowi administracyjnemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 785), na poprawę w ruchomych przedłużeniach śróby tylnej z uproszczeniem zamku na broniach palnych wszelkiego rodzaju, na lat dwa; L. 2308-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych, na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Bruck m. p.

200.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 30. Kwietnia 1850.

przedłużające niektóre przywileje.

Ministerstwo handlu, przemysłu i budowli publicznych, postanowiło przedłużyć następujące przywileje:

a) przywilej Seweryna Zavisics, doktora medycyny i chirurgii we Wiedniu, z d. 12. Kwietnia 1847, na wynalazek i poprawę nośnego aparatu kąpielnego i potnego, na rok czwarty;

b) przywilej Franciszka Bock, fabrykanta instrumentów dętych we Wiedniu, z d. 12. Kwietnia 1844, na wynalazek i poprawę w nowym instrumencie dętym (eufonion); na rok siódmy;

c) przywilej Jana Andrasy i Edwarda Kaudelka, obaj magistrowie farmacyi we Wiedniu, z d. 12. Kwietnia 1847, na wynalazek wody na włosy olejno-balzamicznej, na rok czwarty;

d) przywilej Aloizego Mülner, miejskiego złotnika i jubilera we Wiedniu, z d. 16. Kwietnia 1848, na wynalazek fabrykowania gwintów lub rur bez fugi (spójki), lub lutowania, na rok trzeci i czwarty. Nakoniec

e) przywilej Jana Remenka, fabrykanta harmonijek we Wiedniu, z d. 11. Kwietnia 1847, na poprawę we fabrykacyi akordeonu lub harmonijki z mieszkiem, na rok czwarty.

Bruck m. p.

zeugte Kalk durchaus rein und frei von nicht ausgebrannten Steinen sei, auf Ein Jahr; Zahl 2241-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Eduard Kautsch, gewesenen Bronzearbeiter, wohnhaft in Wien (Altlerchenfeld Nr. 23) und Rudolph Pakfeiffer, Handlungscommis, wohnhaft in Wien (Neulerchenfeld Nr. 68), auf die Verbesserung einer beweglichen Schneidemaschine zur Erzeugung der sogenannten Schichtelhandschuhe aus Giace- und Sämisch-Leder, womit man sechs und mehrere Pare mit Daumenloch und Schlitz auf Einmal schneiden könne, auf Ein Jahr; Zahl 2276-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem August Quidde, Particulier, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 822) und Albert Managetta, Ritter von Lerchenau, Oekonom, wohnhaft in Wien (Neubau Nr. 213), auf die Erfindung einer einfachen Maschine, wodurch die jetzt stattfindende Kraftverschwendung bei der Kurbelbewegung beseitiget werde, auf Ein Jahr; Zahl 2307-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers des August Quidde liegt vor.

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungsdirector, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Verbesserung, bestehend in beweglichen Verlängerungen der Schwanzschraube mit Vereinfachung des Schlosses an Feuergewehren jeder Gattung, auf zwei Jahre; Zahl 2308-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Bruck m. p.

200.

Erlass des Handelsministeriums vom 30. April 1850,

wodurch mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

a) Das Privilegium des Severin Zavisics, Doctors der Medicin und Chirurgie in Wien, vom 12. April 1847, auf Entdeckung und Verbesserung eines tragbaren Bade- und Schwitz-Apparates, auf das vierte Jahr.

b) Das Privilegium des Franz Bock, Blech-Blasinstrumentenmachers in Wien, vom 12. April 1844, auf die Erfindung und Verbesserung eines neuen Blech-Blasinstrumentes (Euphonion), auf das siebente Jahr.

c) Das Privilegium des Johann Andrassy und Eduard Kaudelka, beide Magister der Pharmacie in Wien, vom 12. April 1847, auf die Erfindung eines aus Pflanzenstoffen bestehenden ölig balsamischen Haarwassers, auf das vierte Jahr.

d) Das Privilegium des Alois Müllner, bürgerlichen Gold-, Silber- und Juwelen-Arbeiters in Wien, vom 16. April 1848, auf eine Erfindung in der Erzeugung von Charnieren oder Röhren ohne Fuge oder Löthung, auf das dritte und vierte Jahr. Endlich

e) das Privilegium des Johann Remenka, Harmonikamachers in Wien, vom 11. April 1847, auf eine Verbesserung in der Verfertigung des Accordeons- oder Blasbalg-Harmonika, auf das vierte Jahr.

Bruck m. p.

201.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 30. Kwietnia 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych, postanowiło przedłużyć następujące przywileje:

a) przywilej Józefa Flosswein, w Klosterneuburgu, z d. 11. Kwietnia 1847, na wynalazek we fabrykacyi bótów nieprzeciekłych i trzewików, tudzież w przyrządzeniu skóry na to użyć się mającej, na rok czwarty.

b) przywilej Wilhelma Skallitzky, c. k. kapitana we Wiedniu, z dnia 24. Marca 1846, na wynalazek pryzmatycznych czcionek, cyfer, symbołów etc. na rok 5ty.

c) przywilej Antoniego Schmid, kotlarza we Wiedniu, i Leopolda Wimmer, piekarza we Wiedniu, z dnia 13. Kwietnia 1847, na wynalazek za pomocą pieca piekarskiego nieustannego, utrzymywać pieczenie, na rok czwarty. Nakoniec

d) przywilej Leopolda Aleksandra Griff, magistra chirurgii, okulisty i dentysty we Wiedniu, z dnia 30. Kwietnia 1849. na wynalazek proszku na zęby, tak zwanego „konserwacyjnego proszku na zęby"; na rok drugi.

Bruck m. p.

202.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 30. Kwietnia 1850,

przedłużające przywilej z d. 16. Maja 1839, nadany Karolowi Leyer, na wynalazek tak zwanej uniwersalnej pomady poziomkowej, na dalszy ciąg jednego roku.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na ciąg dalszego, t. j. roku dwunastego przywilej z dnia 16. Maja 1839, nadany Karolowi Leyer, perfumarzowi w Gracu na wynalazek tak zwanej uniwersalnej pomady poziomkowej.

Bruck m. p.

203.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 1. Maja 1850,

przedłużające przywilej z d. 29. Marca 1843, nadany pierwotnie Franciszkowi Gaberden i Joachimowi Bruschetti. a następnie na wyłączną własność ostatniego przeniesiony, na wynalazek tablicy do przybijania obwieszczeń, na rok.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg jednego jeszcze, to jest roku ósmego, przywilej z dnia 29. Marca 1843, na wynalazek tablicy do przybijania obwieszczeń, nadany pierwotnie Franciszkowi Gaberden i Joachimowi Bruschetti, a następnie na wyłączną własność ostatniego przeniesiony.

Bruck m. p.

201.

Erlass des Handelsministeriums vom 30. April 1850,

wodurch mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

a) *Das Privilegium des Joseph Flosswein, in Klosterneuburg, vom 11. April 1847, auf eine Erfindung in der Verfertigung wasserdichter Stiefel und Schuhe, dann in der Zubereitung des hierzu zu verwendenden Leders, auf das vierte Jahr.*

b) *Das Privilegium des Wilhelm Skallitzky, k. k. Hauptmanns zu Wien, vom 24. März 1846, auf die Erfindung prismatischer Buchstaben, Ziffern, Symbole etc., für das fünfte Jahr.*

c) *Das Privilegium des Anton Schmid, Kupferschmides in Wien und Leopold Wimmer, Bäckermeisters in Wien, vom 13. April 1847, auf die Erfindung mittelst eines eisernen Backofens eine continuirende Backung mit einer gleich anhaltenden Hitze zu erzielen, auf das vierte Jahr. Endlich*

d) *das Privilegium des Leopold Alexander Griff, Magisters der Chirurgie, Augen- und Zahnarztes in Wien, vom 30. April 1849, auf die Erfindung eines Zahnpulvers „Conservations-Zahnpulver“ genannt, auf das zweite Jahr.*

Bruck *m. p.*

202.

Erlass des Handelsministeriums vom 30. April 1850,

womit das dem Carl Leyer am 16. Mai 1839 verliehene Privilegium auf die Erfindung der sogenannten Universal-Erdbeeren-Pomade auf Ein Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das Privilegium des Carl Leyer, Parfumeurs zu Gratz, vom 16. Mai 1839, auf die Erfindung der sogenannten Universal-Erdbeeren-Pomade, auf die weitere Dauer Eines, das ist des zwölften Jahres, zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

203.

Erlass des Handelsministeriums vom 1. Mai 1850,

wodurch das ursprünglich dem Franz Gaberden und Joachim Bruschetti am 29. März 1843 verliehene, seither in das Alleineigenthum des Letzteren übergegangene Privilegium auf die Erfindung einer Tafel zum Anheften der Ankündigungen auf Ein Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das ursprünglich dem Franz Gaberden und Joachim Bruschetti, am 29. März 1843, auf die Erfindung einer Tafel (Spiegeltafel genannt), zum Anheften der Ankündigungen ertheilte Privilegium, welches seither in das Alleineigenthum des Joachim Bruschetti übergegangen ist, auf die weitere Dauer Eines, das ist des achten Jahres, zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

204.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 1. Maja 1850,

którem się ogłasza, że przez upływ czasu, niektóre przywileje ustały.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych, ogłasza niniejszem, że przez upływ czasu, ustały przywileje następujące: z d. 24. Sierpnia 1844, nadany Józefowi Marya Bertini, na wynalazek maszyny do wyciągania wody; z dnia 30 Sierpnia 1845 nadany Cezaremu Rosetti, na poprawę w oprawianiu książek głównych dla urzędów; i z d. 1. Sierpnia 1845, nadany Franciszkowi Detoni, na poprawę maszyny do odwijania jedwabiu. Opisania tychto przywilejów, znajdują się w c. k. politechnicznym instytucie, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

205.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 6. Maja 1850,

którem się ogłasza, że przez upływ czasu, ustał przywilej z dnia 2. Września 1842, nadany Lutz i Dobbs, na wynalazek we fabrykacyi haczków, haftek i szpilek.

Ministeryum handlu ogłasza, że przez upływ czasu, ustał przywilej z d. 2. Września 1844, nadany Lutz i Dobbs, na wynalazek we fabrykacyi haczków, haftek i szpilek.

Opisanie przywileju, odseła się oraz przez c. k. niższo-austryackie namiestnikostwo tutejszemu instytutowi politechnicznemu w przechowanie dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

206.

Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 14. Maja 1850,

którem się ogłasza, że przez upływ czasu, ustał przywilej z d. 27. Września 1847, nadany Adolfowi Bardach, aa poprawę we fabrykacyi kalaszy kauczukowych.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych, ogłasza niniejszem, że przez upływ czasu, ustał przywilej z dnia 27. Września 1847, nadany Adolfowi Bardach, na poprawę we fabrykacyi kalaszy kauczykowych.

Opisanie tego przywileju, znajduje się w c. k. instytucie politechnicznym w przechowaniu, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

204.

Erlass des Handelsministeriums vom 1. Mai 1850,

wodurch mehrere Privilegien als durch Zeitablauf für erloschen erklärt werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Joseph Maria Bertini, am 24. August 1844, auf die Erfindung einer Wasserhebmaschine, dem Cesare Rosetti, am 30. August 1845, auf eine Verbesserung im Einbinden der Hauptbücher für Aemter, und dem Franz Detoni, vom 1. August 1845, auf eine Verbesserung der Seidenfilirmaschine, verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt. Die diessfälligen Privilegiumsbeschreibungen befinden sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

205.

Erlass des Handelsministeriums vom 6. Mai 1850,

wodurch das dem Lutz und Dobbs am 2. September 1844 verliehene Privilegium, auf eine Erfindung in der Erzeugung von Haken, Haften und Stecknadeln, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Handelsministerium hat das Privilegium des Lutz und Dobbs vom 2. September 1844, auf eine Erfindung in der Erzeugung von Haken, Haften und Stecknadeln durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Beschreibung wird durch die k. k. niederösterreichische Statthalterei dem hiesigen polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht zur Aufbewahrung übersendet.

Bruck *m. p.*

206.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 14. Mai 1850,

womit das dem Adolph Bardach am 27. September 1847 verliehene Privilegium, auf eine Verbesserung in der Erzeugung von Kautschuk-Ueberschuhen, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Adolph Bardach auf eine Verbesserung in der Erzeugung der Kautschuk-Ueberschuhe, am 27. September 1847 verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Częśé LXII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 28. Maja 1850; w wydaniu niniejszem dwujęzykowem:
7. Czerwca 1850.

207.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 24. Maja 1850,

którem się obwieszcza zaprowadzenie władz finansowych w kraju koronnym Kroacyi i Slawonii, tudzież początek działania finansowej władzy krajowej.

Najwyższą uchwałą z dnia 6. Lutego 1850. raczył Najjaśniejszy Pan, względem organizacyi władz finansowych w kraju koronnym Kroacyi i Slawonii, zatwierdzić postanowienia następujące:

1. Na miejsce teraźniejszej prowizorycznej finansowej administracyi krajowej (sekcyi Rady banalnej) wstąpić ma w rzeczonym kraju koronnym własna kierująca finansowa władza krajowa. do urzędowania której należy kierowanie zarządem podatków bezpośrednich, dóbr rządowych i funduszowych wraz z lasami, rzeczy kasowej. nakoniec kierowanie ciałem dozorczem (strażą finansową).

2. Władza ta prowadzić ma nazwę „c. k. krajowa finansów dyrekcya“ a siedlisko urzędu swego w Zagrzebiu założyć. Ta bezpośrednio ministerstwu finansów podwładną jest, a co do lasów ministerstwu kultury krajowej i górnictwa.

3. Jako średnie władze między krajową finansów dyrekcyą a najniższemi organami finansowemi ustanawiają się dla wymienionych gałęzi finansowych władze powiatowe pod nazwą: „powiatowe finansów dyrekcye“ w Zagrzebiu, Osieku i Fiumie, które krajowej finansów dyrekcyi jako swej bezpośrednio przełożonej władzy podlegają.

4. Dla administracyi bezpośrednich podatków w prowincyonalnym kraju Kroacyi i Slawonii wraz z Pobrzeżem zaprowadzi się osobna ministerstwu finansów równie bezpośrednio podwładna dyrekcya pobórcza jako kierująca władza wyższa z siedliskiem w Zagrzebiu.

Postanowienia te z tym dodatkiem do powszechnej podają się wiadomości, iż c. k. krajowa finansów dyrekcya w Zagrzebiu swą działalność już na dniu 1. Maja 1850. początek wzięła.

Krauss m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 28. Mai 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 7. Juni 1850.

207.

Erlass des Finanzministeriums vom 24. Mai 1850,

womit die Errichtung von Finanzbehörden in dem Kronlande Croatien und Slavonien, dann der Beginn der Wirksamkeit der Finanz-Landesbehörde kundgemacht wird.

Seine Majestät geruhten mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 6. Februar 1850, in Betreff der Organisirung der Finanzbehörden in dem Kronlande Croatien und Slavonien, nachfolgende Bestimmungen zu genehmigen:

1. An die Stelle der dermaligen provisorischen Finanz-Landesverwaltung (der Section des Banalrathes) hat in dem genannten Kronlande eine eigene leitende Finanz-Landesbehörde zu treten, in deren Geschäftsbereich die Leitung der Verwaltung der indirecten Abgaben, der Staats- und Fondsgüter nebst den Forsten, des Cassawesens, endlich des Aufsichtskörpers (Finanzwache) gehört.

2. Diese Behörde hat die Benennung „k. k. Finanz-Landesdirection“ zu führen und ihren Amtssitz in Agram zu nehmen. Sie ist unmittelbar dem Finanzministerium, und in Absicht auf die Forste dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen untergeordnet.

3. Als Mittelbehörden zwischen der Finanz-Landesdirection und den untersten Finanzorganen werden für die berührten Finanzzweige Bezirksbehörden unter der Benennung „Finanz-Bezirksdirectionen“ zu Agram, Essegg und Fiume bestellt, welche der Finanz-Landesdirection als ihrer unmittelbar vorgesetzten Behörde unterstehen.

4. Für die Verwaltung der directen Steuern im Provinziale Croatiens und Slavoniens mit der Seeküste wird eine besondere dem Finanzministerium gleichfalls unmittelbar untergeordnete Steuerdirection als leitende Oberbehörde mit dem Sitze in Agram errichtet.

Diese Bestimmungen werden mit dem Beisatze zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die k. k. Finanz-Landesdirection in Agram ihre Wirksamkeit bereits am 1. Mai 1850 begonnen habe.

***Krauss** m. p.*

Dziennik praw państwa dla cesarstwa austryackiego.

Część LXIII.

[illegible]

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 21 Kwietnia 1850.

[illegible]

Rozporządzenie [illegible] z dnia 18 Maja 1850.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXIII.

wydana i rozesłana: 29. Maja 1850

208.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 27. Kwietnia 1850,

do kolegium profesorskiego fakultetu filozoficznego we Wiedniu,

dotyczące objaśnienia tak przepisów względem habilitacyi prywatnych docentów jak ważności ich zaświadczeń.

Ubiegający się o docenturę prywatną, nawet gdyby jego uzdolnienie do tego przez jedno kolegium profesorskie, u którego się dotyczącemu aktowi habilitacyjnemu poddał, uznanem było, drugiemu jednak kolegium profesorskiemu jako prywatny docent narzucony być nie może, każde bowiem profesorskie kolegium wedle prowizorycznej ustawy o prywatnych docentach pewny stopień odpowiedzialności za swych prywatnych docentów na sobie ma, przeto też zobowiązane nie jest, uhabilitowanego na innej jakiej wszechnicy wprost przypuszczać, lecz temuż ostatniemu kolegium profesorskiemu do woli pozostać musi, czy akt przez pierwsze przedsięwzięty za ważny uznać zechce czy nie.

Każdemu prywatnemu docentowi wprawdzie równie tak, jak zwyczajnym profesorom przysłuża prawo do wystawiania zaświadczeń frekwentacyjnych, lecz jeżeliby przedmiot naukowy wymagał szczególnych jakich środków naukowych, natenczas zaświadczenia prywatnego docenta wtedy tylko z owemi profesora zwyczajnego zrównane być mogą, jeżeli ów wykaże zię z posiadania środków takowych naukowych.

Thun m. p.

209.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 18. Maja 1850,

działające dla wszystkich krajów koronnych, w których nadworny dekret sądowy z dnia 15. Marca 1784 L. 262. Z. U. S. (zbioru ustaw sądowych) obowiązującą moc ma, i w których nowa polityczna organizacya w skutek już weszła,

którem znosi się owym nadwornym dekretem władzom politycznym przekazane obwieszczanie edyktów względem wykreślenia dawnych nad lat 50 ciążących wciągnień hypotecznych.

Pewnym pojedyńczym przypadkiem widzę się spowodowanym, w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych dla wszystkich owych krajów koronnych, w których nadworny dekret sądowy z dnia 15. Maja 1784. L. 262. Z. U. S. obowiązującą moc

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 29. Mai 1850.

208.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 27. April 1850,

an das Professoren-Collegium der philosophischen Facultät in Wien,

betreffend eine Erläuterung der Vorschriften über Habilitirung der Privatdocenten und der Giltigkeit ihrer Zeugnisse.

Ein Bewerber um eine Privatdocentur kann, wenn auch seine Befähigung dazu von einem Professoren-Collegium, bei welchem er sich dem diessfälligen Habilitirungsacte unterzogen hat, anerkannt wurde, doch dem anderen Professoren-Collegium nicht als Privatdocent aufgedrungen werden, da jedes Professoren-Collegium nach dem provisorischen Gesetz über Privatdocenten einen gewissen Grad von Verantwortlichkeit für seine Privatdocenten trägt, wesshalb es auch nicht verpflichtet ist, einen an einer anderen Universität habilitirten ohne Weiteres zuzulassen, sondern es muss diesem letzteren Professoren-Collegium frei gestellt werden, ob es den von dem ersteren vorgenommenen Act wolle gelten lassen oder nicht.

Jeder Privatdocent hat zwar das Recht, gleich den ordentlichen Professoren Frequentations-Zeugnisse auszustellen, wenn aber ein Lehrfach besondere Lehrmittel voraussetzt, so können die Zeugnisse der Privatdocenten nur dann jenen des ordentlichen Professors gleichgestellt werden, wenn er den Besitz dieser Lehrmittel nachweiset.

Thun *m. p.*

209.

Erlass des Justizministeriums vom 18. Mai 1850,

wirksam für alle Kronländer, in welchen das Justiz-Hofdecret vom 15. März 1784, Z. 262 der Justiz-Gesetzsammlung, verbindliche Kraft hat und in denen die neue politische Organisation schon in das Leben getreten ist,

wodurch die durch dieses Hofdecret angeordnete Kundmachung der Edicte wegen Löschung alter über 50 Jahre haftender Satzposten durch die politischen Behörden aufgehoben wird.

Aus Anlass eines speciellen Falles finde ich mich veranlasst, im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern für alle jene Kronländer, in welchen das Justiz-Hofdecret vom 15. März 1784, Z. 262 Justizgesetzsammlung, verbindliche Kraft hat und in denen die neue

ma, i w których nowa polityczna organizacya w skutek już weszła, rozporządzić, iż, ponieważ postanowienie tegoż dekretu nadwornego lit. c., wedle którego edykta względem wykreślenia dawnych nad lat 50 ciążących wciągnień hypotecznych we wszystkich cyrkułach przez polityczny rząd krajowy obwieszczone być winny, ze względu na zasadowe odłączenie sądownictwa od administracyi i na zmienione stanowisko władz politycznych obecnie już nie może być wykonanem, ten obwieszczenia sposób od czasu wstąpienia nowej politycznej organizacyi ustać, a przeto obwieszczenie takowych edyktów tylko przez przybicie na miejscu sądowemu i przez mieszczenie w przeznaczone ku temu publiczne dzienniki uskutecznić się ma.

Schmerling m. p.

210.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 24. Maja 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych,

którem się obwieszcza Najwyższa uchwała z dnia 9. Maja 1850., w skutek której Najjaśniejszy Pan dla prezydenta najwyższego trybunału sądowego i kassacyjnego zezwolić raczył na takową uniformę galową, jak u ministrów, tylko że kołnierz i wyłogi fioletowego mają być koloru jak u urzędników sądowych.

J. C. K. Mość Najjaśniejszy Pan na wniosek przez ministra spraw wewnętrznych w porozumieniu Rady ministrów uczyniony Najwyższem postanowieniem z dnia 9. Maja 1850, zezwolić raczył, iż prezydent najwyższego trybunału sądowego i kassacyjnego, zważając na uporządkowanie wedle rangi, w przepisie co do uniformowania urzędników państwa z dnia 14. Sierpnia 1849, ustanowione, do pierwszej kategoryi drugiego stopnia wporządkowanym, a więc mu dozwolonem być ma, uniformę w ten sam sposób nosić, jak noszą ministrowie, z tą atoliż różnicą, iż kołnierz i wyłogi sukni galowej uniformowej nie tak jak u ministrów koloru ponsowego, lecz jak u urzędników sądowych koloru fioletowego być mają.

Bach m. p.

politische Organisirung bereits in das Leben getreten ist, zu verfügen, dass, nachdem die Anordnung dieses Hofdecretes lit. c., wornach die Edicte wegen Löschung alter über 50 Jahre haftender Satzposten überdiess in allen Kreisen durch die politische Landesstelle kundgemacht werden sollen, mit Rücksicht auf die grundsätzliche Trennung der Justiz von der Administration und auf die geänderte Stellung der politischen Behörden dermalen nicht mehr in Ausführung gebracht werden kann, es von dieser Kundmachungsart seit dem Eintritte der neuen politischen Organisirung abzukommen habe, und sonach die Kundmachung solcher Edicte nur mittelst Anschlages am Gerichtsorte und durch Einschaltung in die hiezu bestimmten öffentlichen Zeitungsblätter zu veranlassen sei.

Schmerling m. p.

210.

Verordnung des Ministeriums des Innern vom 24. Mai 1850,

wirksam für alle Kronländer,

wodurch die Allerhöchste Entschliessung vom 9. Mai 1850 bekannt gegeben wird, durch welche von Seiner Majestät, dem Präsidenten des obersten Gerichts- und Cassations-Hofes die Staats-Uniform in der Art, wie jene der Minister, nur mit der veilchenblauen Farbe der Justizbeamten auf Kragen und Aufschlägen gestattet worden ist.

Seine Majestät haben über den von dem Minister des Innern mit Zustimmung des Ministerrathes gestellten Antrag mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 9. Mai 1850 zu genehmigen geruht, dass der Präsident des obersten Gerichts- und Cassations-Hofes mit Hinblick auf die in der Uniformirungsvorschrift für Staatsbeamte vom 14. August 1849 festgestellte Rangordnung der ersten Kategorie zweiten Grades angereiht und ihm somit gestattet werde, die Uniform in der Art wie die Minister, jedoch mit dem Unterschiede zu tragen, dass Kragen und Aufschläge des Uniformrockes nicht wie bei den Ministern von hochrother, sondern wie bei den Justizbeamten von veilchenblauer Farbe seyn soll.

Bach m. p.

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXIV.

Wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem 29. Maja 1850, w wydaniu polsko-niemieckiem 10. Czerwca 1850.

211.

Rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa z dnia 22. Maja 1850,

względem [illegible] w krajach koronnych Austryi [illegible], Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu.

[illegible]

Ponieważ w krajach koronnych [illegible] [illegible] [illegible]

Dla krajów koronnych Czech, Morawy i Szlązka [illegible] Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu, Tyrolu i Vorarlbergu, i dla Salzburga, [illegible]

§. 1.

[illegible]

*) Ob. w części [illegible]

**) Ob. w części [illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXIV.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 29. Maja 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 10. Czerwca 1850.

211.

Rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa z dnia 26. Maja 1850.

względem prowizorycznego ustanowienia władz górniczych w krajach koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu, Vorarlbergu i Solnogrodu.

Ponieważ w krajach koronnych, w których w skutek nowego urządzenia sądów, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonego, tudzież odnoszącego się do onego rozporządzenia ministra sprawiedliwości z dnia 6. Kwietnia t. r.*) uorganizowane sądy cesarskie z dniem 1. Lipca t. r. działalność swą rozpoczynają, owa dotychczasowych c. k. sądów górniczych i substytucyi górniczych jednocześnie ustaje, przeto zachodzi potrzeba, by dla sprawowania — połączonych dotąd z sądami górniczemi i substytucyami — górniczo-lennych urzędowych, górniczo-dyscyplinarnych i górniczo-nadzorowych interesów, własne prowizoryczne władze górnicze ustanowione były, aż na podstawie nowej ustawy górniczej ostateczna ich organizacya nastąpić może.

Dla krajów koronnych Czech, Morawii i Szląska te prowizoryczne górnicze władze, w skutek tutejszego rozporządzenia z dnia 14. Marca t. r.**), już są ustanowione i znajdują się już w urzędowem działaniu. Pozostaje przeto tylko, zaprowadzić potrzebne tu rozporządzenia dla krajów koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu, Tyrolu i Vorarlbergu, i dla Solnogrodu, ku czemu rozporządza się co następuje:

§. 1.

Z wstąpieniem działalności połączonych z sądami krajowemi — górniczo-sądowych senatów ustają w wyż namienionych krajach koronnych dotyczasowe c. k. sądy górnicze i górniczo-sądowe substytucye, a na ich miejsce wstępują do sprawowania górniczo-lennych urzędowych, górniczo-policyjnych i górniczo-dyscyplinarnych interesów prowizoryczne kapitaństwa górnicze z eksponowanemi komisarstwami górniczemi.

---

*) Ob. go w części XLI. dz. pr. p. z r. 1850. pod Nr. 138.

**) Ob. go w części XXXV. dz. pr. p. z r. 1850. pod Nr. 123.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 29. Mai 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 10. Juni 1850.

211.

Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen vom 26. Mai 1850.

über die provisorische Bestellung der Bergbehörden in den Kronländern Oesterreich ob und unter der Enns, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol, Vorarlberg und Salzburg.

*Da in den Kronländern, in welchen zu Folge der Allerhöchst genehmigten neuen Gerichtsverfassung und der hierauf Bezug nehmenden Verordnung des Ministers der Justiz vom 6. April d. J. *), die organisirten landesfürstlichen Gerichte mit 1. Juli d. J. ihre Wirksamkeit eröffnen, jene der bisherigen k. k. Berggerichte und Berggerichts-Substitutionen gleichzeitig erlischt, so tritt die Nothwendigkeit ein, für die Besorgung der — bis nun mit den Berggerichten und Substitutionen vereinigten, — berglehensämtlichen, Bergdisciplinar- und Bergoberaufsichtsgeschäfte, eigene provisorische Bergbehörden aufzustellen, bis deren definitive Organisation auf Grundlage des neuen Berggesetzes erfolgen kann.*

*Für die Kronländer Böhmen, Mähren und Schlesien sind diese provisorischen Bergbehörden, in Folge hierortiger Verordnung vom 14. März d. J. **), bereits bestellt, und schon in ämtlicher Thätigkeit. Es erübriget daher nur, auch für die Kronländer Oesterreich ob und unter der Enns, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol und Vorarlberg, dann Salzburg die diessfalls erforderlichen Verfügungen zu treffen, worüber Folgendes verordnet wird:*

§. 1.

Mit dem Eintritte der Wirksamkeit der — mit den Landesgerichten vereinigten — berggerichtlichen Senate hören die bisherigen k. k. Berggerichte und Berggerichts-Substitutionen in den obenerwähnten Kronländern zu bestehen auf, und es treten provisorische Berghauptmannschaften mit exponirten Berg-Commissariaten, zur Besorgung der berglehensämtlichen, bergpolizeilichen und Bergdisciplinar-Geschäfte, an ihre Stelle.

**) S. dieselbe im XLI. Stücke des R. G. B. v. J. 1850 unter Nr. 138.*

***) S. dieselbe im XXXV. Stücke des R. G. B. v. J. 1850 unter Nr. 123.*

§. 2.

Górnicze komisarstwa stoją naprzeciw nadwładnych im kapitaństw górniczych w tym samym stosunku służbowym, jaki dotychczas między górniczo-sądowemi substytucyami i górniczemi sądami istniał, a wszystkie w tym względzie wydane przepisy w zupełnej utrzymują się mocy, o ile takowe wyłącznie odnoszą się do górniczo-lennych urzędowych, górniczo-policyjnych i górniczo-dyscyplinarnych interesów.

§. 3.

Prowizoryczne kapitaństwa górnicze podlegają bezpośrednio ministerstwu kultury krajowej i górnictwa, wszelakoż zachowuje się namiestnikowi każdego kraju koronnego ów wpływ na władze górnicze jaki tenże jako najwyższy organ rządowy kraju koronnego w publicznym interesie wykonywać za potrzebne uznaje.

§. 4.

Związek, w którym kapitaństwa górnicze z sądami krajowemi i połączonemi z niemi senatami górniczo-sądowemi stać będą miały, w rozporządzeniu z dnia 24. Lutego 1850. (dz. pr. p. część XXVI. z r. 1850., L. 73.), wyrzeczono, jakie minister sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem kultury krajowej i górniczej wydał. Oprócz tego władze górnicze przeciw instancyom sądowym każdego czasu chętliwie ukazywać się winny, ile razy przez nich będą wezwane o wyjaśnienia lub też do przedsięwzięcia czynności urzędowych.

§. 5.

Co się tycze zarządu sprawami górniczo-lennemi urzędowemi, górniczo-policyjnemi i górniczo-dyscyplinarnemi, to kapitaństwa górnicze i komisarstwa górnicze — aż do wyjścia nowej ustawy górniczej — do tych porządków górniczych i hamerniczych, instrukcyi manipulacyjnych, normaliów i szczególnych przepisów przywiązane są, jakie dla krajów koronnych albo dla pojedyńczych ich dystryktów górniczych, na które rozciąga się urzędowy działania zakres władz górniczych, jeszcze prawnie istnieją, albo wydane będą.

§. 6.

Wszelkie strony, które z powodu odmówionej lub prawu przeciwnej czynności urzędowej władz górniczych ukrzywdzonemi się uznają, wolno jest, upraszać o zaradzenie, a to przeciw górniczym komisarstwom u kapitaństw górniczych, przeciw tymże ostatnim bezpośrednio u ministerstwa kultury krajowej i górnictwa.

Takowe odwoływania się jednak przywiązane są do terminów — wedle teraźniejszych ustaw — dla rekursów przeciw tak zwanym górniczo-kameralnym wyrokom przepisanych.

§. 7.

Dla krajów koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensu zamiast dotychczasowego sądu górniczego w mieście Steyr prowizoryczne kapitaństwo górnicze ustanowione, i onemuż eksponowane górnicze komisarstwo zsiedliskiem w Wiener-Neustadzie podporządkowane będzie.

Prowizoryczne górnicze kapitaństwo w m. Steyr bezpośrednie swe interesów sprawowanie nad całym krajem koronnym Austryi powyżej Ensu i w okręgu kapitaństw powiatowych Scheibbs, Waidhofen nad rz. Ybbs, Amstetten, Krems, Zwettl, Waidhofen nad rz. Thaya i Horn w kraju koronnym Austryi poniżej Ensu, prowizoryczne **komisarstwo górnicze** w **Wiener-Neustadzie** bezpośrednie in-

§. 2.

Die Berg-Commissariate stehen gegen die ihnen vorgesetzten Berghauptmannschaften in demselben dienstlichen Verhältnisse, wie diess bis nun zwischen den Berggerichts-Substitutionen und Berggerichten bestand, und es werden alle diessfalls erflossenen Vorschriften in voller Kraft aufrecht erhalten, in soferne sich dieselben ausschliesslich auf berglehensämtliche, bergpolizeiliche und Bergdisciplinar-Geschäfte beziehen.

§. 3.

Die provisorischen Berghauptmannschaften unterstehen unmittelbar dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen, jedoch bleibt dem Statthalter eines jeden Kronlandes jener Einfluss auf die Bergbehörden vorbehalten, welchen derselbe als oberstes Regierungs-Organ des Kronlandes im öffentlichen Interesse auszuüben für nothwendig erachtet.

§. 4.

Der Zusammenhang, in welchem die Berghauptmannschaften mit den Landesgerichten und den mit denselben vereinigten Berggerichts-Senaten zu stehen haben werden, ist in der Verordnung vom 24. Februar 1850 (Reichsgesetzblatt XXVI. Stück, 1850, Zahl 73), ausgesprochen, welche der Justizminister einverständlich mit dem Minister für Landescultur und Bergwesen erlassen hat. Ausserdem haben sich die Bergbehörden gegen die Gerichts-Instanzen jederzeit willfährig zu bezeigen, so oft sie von denselben um Auskünfte oder zur Vornahme von Amtshandlungen ersucht werden.

§. 5.

In der Verwaltung der berglehensämtlichen, bergpolizeilichen und Bergdisciplinar-Angelegenheiten sind die Berghauptmannschaften und Bergcommissariate — bis zu dem Erscheinen eines neuen Berggesetzes — an jene Berg- und Hammerordnungen, Manipulations-Instructionen, Normalien und besonderen Vorschriften gebunden, welche für die Kronländer oder einzelne Bergdistricte derselben, über welche sich der ämtliche Wirkungskreis der Bergbehörden erstrecket, noch gesetzlich bestehen, oder erfliessen werden.

§. 6.

Allen Parteien, welche sich wegen einer verweigerten oder gesetzwidrigen Amtshandlung der Bergbehörden beschwert zu seyn erachten, stehet es frei, und zwar gegen die Bergcommissariate bei den Berghauptmannschaften, gegen letztere unmittelbar bei dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen Abhilfe zu suchen.

Diese Berufungen sind jedoch an die — nach den dermaligen Gesetzen — für Recurse gegen sogenannte Berg-Cameral-Erkenntnisse vorgeschriebenen Termine gebunden.

§. 7.

Für die Kronländer Oesterreich ob und unter der Enns wird statt des bisherigen Berggerichtes in Steyr eine provisorische Berghauptmannschaft bestellet, und derselben ein exponirtes Bergcommissariat mit dem Sitze in Wiener-Neustadt untergeordnet.

Die provisorische Berghauptmannschaft in Steyr wird ihre unmittelbare Geschäftsbesorgung über das ganze Kronland Oesterreich ob der Enns und im Umkreise der Bezirkshauptmannschaften Scheibbs, Waidhofen an der Ybbs, Amstetten, Krems, Zwettel, Waidhofen an der Thaya und Horn im Kronlande Oesterreich unter der Enns, das provisorische Bergcommissariat in Wiener-Neustadt die unmittelbare Geschäftsbesor-

teresów sprawowanie w okręgu kapitaństw powiatowych Hitzing, Klosterneuburg, Bruck nad rz. Leitha, Wiener-Neustadt, Neunkirchen, Korneuburg, Grossenzersdorf, Poisdorf, Hollabrun i St. Pölten kraju koronnego Austryi poniżej Ensu wykonywać będzie miało.

§. 8.

Dla kraju koronnego Styryi sprawować ma interesa krajowej władzy górniczej zamiast dotychczasowego sądu górniczego w m. Leoben prowizoryczne kapitaństwo górnicze, które otrzyma do bezpośredniej pomocy służbowej do boku dwa komisarstwa górnicze, z których jedno w Voitsbergu, drugie w Cilli swą siedzibę mieć winno.

Bezpośrednie interesów sprawowanie w krajowo-sądowym okręgu m. Leoben zastąpi samo górnicze kapitaństwo, w krajowo-sądowym okręgu m. Grac komisarstwo górnicze w Voitsbergu, w krajowo-sądowym okręgu m. Cilli górnicze komisarstwo w Cilli.

§. 9.

Mianowanym będzie prowizorycznie

przy każdem z tych obu kapitaństw górniczych w m. Steyer i Leoben:

	z roczną płacą		a klasą dyetową.
1 kapitan górniczy	1,400 złt.r.		VII.
1 miernik górniczy	800	„	IX.
1 aktuaryusz	500	„	XI.
1 kancelista	400	„	XII.
1 sługa urzędowy	300	„	—
przy każdem z trzech komisarstw górniczych Wiener-Neustadt, Voitsberg i Cilli:			
1 komisarz górniczy	900	„	IX.
1 kancelista	400	„	XII.
1 sługa urzędowy	250	„	—

Do czego każdemu wyznacza się pomieszkanie w naturze albo kwaterowe w 10 odsetkach od płacy.

§. 10.

Przy górniczem kapitaństwie w Leoben, tymczasowie pozostać ma teraźniejsza urzędowa górniczych danin kasa, z swym całym ogółem osobowym, a zaś przy górniczem starostwie Steyer, prowadzeniem urzędowej górniczych danin kasy zawiadować będzie aktuarysz z kancelistą (jako kontrolą), pod nadzorem kapitana górniczego.

§. 11.

Dla krajów koronnych Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu pozostaje tymczasowie w działalności dotychczasowy sąd górniczy w Celowcu (Klagenfurcie), z oboma substytucyami w Blejbergu i Lublanie do zawiadywania interesami górniczo-lennemi urzędowemi, górniczo-policyjnemi i górniczo-dyscyplinarnemi wraz z ich teraźniejszym przekazanym okręgiem i ich ogółem osobowym, tylko że sąd górniczy w Celowcu używać będzie miał tytułu: „prow. kapitaństwo górnicze“ a obie górniczo-sądowe substytucye tytułu: „prow. komisarstwa górnicze“.

gung im Umkreise der Bezirkshauptmannschaften Hietzing, Klosterneuburg, Bruck an der Leitha, Wiener-Neustadt, Neunkirchen, Korneuburg, Grossenzersdorf, Poisdorf, Hollabrunn und St. Pölten des Kronlandes Oesterreich unter der Enns auszuüben haben.

§. 8.

Für das Kronland Steiermark hat statt des bisher bestandenen Berggerichtes zu Leoben eine provisorische Berghauptmannschaft die Geschäfte der Landes-Bergbehörde zu besorgen und erhält zur unmittelbaren Dienstesaushilfe zwei Bergcommissariate an die Seite, von denen das eine Voitsberg, das andere in Cilli seinen Sitz haben soll.

Die unmittelbare Geschäftsbesorgung in dem Landesgerichtssprengel von Leoben wird die Berghauptmannschaft selbst, in dem Landesgerichtssprengel von Gratz das Bergcommissariat zu Voitsberg, in dem Landesgerichtssprengel von Cilli das Bergcommissariat in Cilli pflegen.

§. 9.

Bei jeder der beiden Berghauptmannschaften in Steyr und Leoben wird:

	Jahres-Gehalt.	mit Diäten-Classe.
1 Berghauptmann	1.400 fl.	VII.
1 Markscheider	800 „	IX.
1 Actuar	500 „	XI.
1 Kanzellist	400 „	XII.
1 Amtsdiener	300 „	—
bei jedem der drei Bergcommissariate Wiener-Neustadt, Voitsberg und Cilli:		
1 Bergcommissär	900 „	IX.
1 Kanzellist	400 „	XII.
1 Amtsdiener	250 „	—

provisorisch ernannt, und Jedem die Natural-Wohnung oder ein Quartiergeld mit 10 Percent vom Gehalte zugewiesen.

§. 10.

Bei der Berghauptmannschaft in Leoben wird die dermalige Frohnamtscasse, mit ihrem Personalstande, einstweilen fortzubestehen haben; bei der Berghauptmannschaft Steyr aber, die Führung der Frohnamtscasse, unter Aufsicht des Berghauptmannes, der Actuar mit dem Kanzellisten (als Controle) besorgen.

§. 11.

Für die Kronländer Kärnthen, Krain, Görz, Istrien und Triest bleibt das bisherige Berggericht in Klagenfurt, mit den beiden Substitutionen in Bleiberg und Laibach zur Besorgung der berglehensämtlichen, bergpolizeilichen und Bergdisciplinar-Geschäfte mit ihrer dermaligen Gebietszuweisung und ihrem Personalstande, vor der Hand in Wirksamkeit, nur werden, das Berggericht in Klagenfurt den Titel: „prov. Berghauptmannschaft“, die beiden Berggerichts-Substitutionen: „prov. Bergcommissariate“ anzunehmen haben.

Dla krajów koronnych Solnogrodu, Tyrolu i Vorarlbergu dotychczasowy sąd górniczy w m. Hall z tytułem prowizorycznego kapitaństwa gorniczego interesami w §. 1. namienionemi zawiadywać będzie, końcem czego przydzieli mu się jeden komisarz górniczy wraz z jednym kancelistą górniczym.

Względem ustanowienia eksponowanych komisarstw górniczych w tychże krajach koronnych następnie rozporządzi się.

Thinnfeld m. p.

212.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 26. Maja 1850.

którem się postanawia, że nieupoważnione przedawanie mark (znaczków) listowych równie tak ukaranym być ma, jak nieupoważniony handel papierem stęplowem.

Odnośnie do §fu 22. wydanych pod d. 26. Marca 1850 *) postanowień względem taks portoryum listowego i względem użycia mark (znaczków) listowych, wedle których sfałszowanie mark listowych równie tak uważane być ma jak sfałszowanie papieru stęplowego, rozporządza się, iż także i z nieuprawnionem przedawaniem mark listowych równie tak, jak z nieuprawnionym handlem papierem stęplowym w miarę §. 420 ustawy o karach na przestąpienia co do dochodów niestałych postępować się winno, t. j. iż takowe karą pieniężną od 5 złt. r. do 50 złt. r. ukarane być mają.

Bruck m. p.

---

*) Ob. dotyczące tu rozrządzenie w części XLIX. dz. pr. państwa z r. 1850. pod Nr. 149.

§. 12.

Für die Kronländer Salzburg, Tirol und Vorarlberg wird das bisherige Berggericht in Hall in der Eigenschaft einer provisorischen Berghauptmannschaft die im §. 1 bemerkten Geschäfte besorgen, und zu diesem Ende einen Bergcommissär mit einem Bergkanzellisten zugetheilt erhalten.

Ueber die Bestellung von exponirten Bergcommissariaten in diesen Kronländern wird die Bestimmung nachfolgen.

Thinnfeld m. p.

212.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 26. Mai 1850,

wodurch bestimmt wird, dass der unbefugte Verkauf von Briefmarken ebenso, wie der unbefugte Handel mit Stämpelpapier zu bestrafen sei.

Mit Beziehung auf den §. 22 der unterm 26. März 1850 *) erlassenen Bestimmungen über die Briefportotaxen und Anwendung der Briefmarken, nach welchen eine Verfälschung der Briefmarken jener des Papierstämpels gleich zu halten ist, wird angeordnet, dass auch der unbefugte Verkauf von Briefmarken ebenso, wie der unbefugte Handel mit Stämpelpapier nach §. 420 des Strafgesetzes über Gefällsübertretungen zu behandeln, d. i. mit einer Geldstrafe von 5 fl. bis 50 fl. zu ahnden ist.

Bruck m. p.

---

*) Siehe den diessfälligen Erlass im XLIX. Stücke des Reichsgesetzblattes v. J. 1850, unter Nr. 149.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXV.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 2. Czerwca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 13. Czerwca 1850.

213.

Cesarski patent z dnia 19. Kwietnia 1850,

którem się rozciąga ośmioletni kapitulacyi przeciąg także i na uległyw służbie wojskowej z Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi i Slawonii, z Serbskiego województwa i z Temeskiego banatu.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy etc.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zary; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburka, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga etc.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej, Wielki-Wojewoda województwa Serbii, etc. etc.

z uwagi na ustanowione w konstytucyi państwa z dnia 4. Marca zeszłego roku równouprawnienie wszystkich do austryackiego państwa należących ludów na wniosek Naszej Rady ministrów uchwaliliśmy rozporządzić, iż także i do uległyw służbie wojskowej z Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi i Slawonii, tudzież z Serbskiego

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 2. Juni 1850, in der gegenwärtigen Doppelausgabe am 13. Juni 1850.

213.

Kaiserliches Patent vom 19. April 1850,

wodurch die Capitulationsdauer von acht Jahren auch auf die Militärdienstpflichtigen aus Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavonien, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate ausgedehnt wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steier, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark, Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

Haben in Erwägung der in der Reichsverfassung vom 4. März vorigen Jahres begründeten Gleichstellung aller zu dem österreichischen Staate gehörenden Völker über Antrag Unseres Ministerrathes anzuordnen befunden, dass auch für die Militärdienstpflichtigen aus Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavonien, dann der serbischen Woiwodschaft und dem

województwa i Temeskiego banatu w czasach pokoju, zastósowanym być ma ośmioletni kapitulacyi przeciąg dla reszty innych krajów koronnych prawnie istniejący.

Dano w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 18. Kwietnia w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

214.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 30. Maja 1850,

moc mające dla krajów koronnych, w których prowizoryczna o należytościach ustawa z dnia 9. Lutego 1850 w wykonaniu stoi,

którem się w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości przepisuje postępowanie, jakie nastąpić winno w tym przypadku, gdy dla wymierzenia należytości urzędowi zamiast dokumentów oryginalnych odpisy urzędowe udzielono.

W przypadkach, w których w skutek §§. 43 i 47. prowizorycznej ustawy o należytościach od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych z dnia 9. Lutego 1850. dokument prawny dla wymierzenia należytości, urzędowi ku temu wymierzaniu przeznaczonemu przez stronę przedłożonym albo urzędowie udzielonym być ma, takowemu prawnemu rozporządzeniu tem zadosyć uczynić można, iż przedkłada albo urzędowie udziela się rzeczonemu urzędowi zamiast dokumentu oryginalnego odpis widymowany.

Strona, życząc sobie z tego pozwolenia użycie zrobić, w przypadkach, w których uprasza się o wciągnienie w publiczne księgi do osiągnienia praw realnych, w których albo ogólnie udzielenie dokumentu w celu wymierzenia należytości urzędowi ku temu ustanowionemu przez sąd nastąpić ma, podać winna do sądu z dokumentem oryginalnym oraz wierny odpis onegoż, a sąd, do którego podanie nastąpiło, potwierdziwszy prawdziwość podanego odpisu przez zawidymowanie onegoż, odpis w ten sposób potwierdzony urzędowi doręcza, do wymierzenia należytości przeznaczonemu.

Jeżeli strona obowiązaną jest, bezpośrednio oznajmić rzeczonemu urzędowi interes prawny, natenczas spowodować ma poprzednio sądową widymacyą podać się mającego przez nią odpisu dokumentu, który w celu wymierzenia należytości przedłożonym być ma.

Widymacya ta w obu przypadkach z zachowaniem ustępu 5. wstępnych przestróg do taryfy bez opłaty przedsięwziętą będzie. W celu wymierzenia należytości sporządzane i zawidymowane odpisy dokumentów używają warunkowego uwolnienia stęplowego od użycia do namienionego celu, i stronom zwrócone być nie mogą.

Jeżeli wymierzenie należytości na podstawie zawidymowanego odpisu nastąpiło, tedy przy opłacie należytości przedłożonym być ma dokument oryginalny do umieszczenia §fem 61. prowizorycznej ustawy z dnia 9. Lutego 1850. rozporządzonego

Temeser Banate in Friedenszeiten, die für die übrigen Kronländer gesetzlich bestehende Capitulationsdauer von acht Jahren statt zu finden hat.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am 19. April im Jahre Eintausend achthundert fünfzig, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

214.

Verordnung des Finanzministeriums vom 30. Mai 1850,

giltig für alle Kronländer, in welchen das provisorische Gebührengesetz vom 9. Februar 1850 wirksam ist, **wodurch im Einverständnisse mit dem Justizministerium das Verfahren normirt wird, welches in dem Falle stattzufinden hat, wenn zum Behufe der Gebührenbemessung dem Amte statt der Original-Urkunden ämtliche Abschriften mitgetheilt werden.**

In den Fällen, in welchen zufolge der §§. 43 und 47 des provisorischen Gesetzes über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen vom 9. Februar 1850 die Rechtsurkunde zum Behufe der Gebührenbemessung dem zu dieser Bemessung bestimmten Amte von der Partei vorzulegen oder ämtlich mitzutheilen ist, kann dieser gesetzlichen Anordnung dadurch entsprochen werden, dass dem gedachten Amte statt der Original-Urkunde eine vidimirte Abschrift vorgelegt oder ämtlich mitgetheilt wird.

Die Partei, welche von dieser Bewilligung Gebrauch zu machen wünscht, hat in den Fällen, in denen die Eintragung in die öffentlichen Bücher zur Erlangung dinglicher Rechte angesucht wird, oder überhaupt die Mittheilung der Urkunde zum Behufe der Gebührenbemessung an das dazu bestellte Amt durch ein Gericht zu erfolgen hat, dem Gerichte mit der Original-Urkunde zugleich eine getreue Abschrift derselben zu überreichen, das Gericht, bei welchem die Ueberreichung geschah, bestätigt die Richtigkeit der überreichten Abschrift durch deren Vidimirung und stellt die auf diese Art bekräftigte Abschrift dem zur Gebührenbemessung bestimmten Amte zu.

Liegt der Partei ob, das Rechtsgeschäft unmittelbar bei dem gedachten Amte anzumelden, so hat sie vorläufig die gerichtliche Vidimirung der von ihr beizubringenden Abschrift der Urkunde, welche behufs der Gebührenbemessung vorzulegen ist, zu veranlassen.

Diese Vidimirung wird in beiden Fällen mit Beobachtung des Absatzes 5 der Vorerinnerungen zum Tarife gebührenfrei vorgenommen. Die zum Behufe der Gebührenbemessung verfassten und vidimirten Urkunden-Abschriften geniessen die bedingte Stämpelfreiheit für den Gebrauch zu dem bemerkten Zwecke, und dürfen den Parteien nicht zurückgestellt werden.

Hat die Gebührenbemessung im Grunde einer vidimirten Abschrift stattgefunden, so ist die Original-Urkunde bei der Entrichtung der Gebühr zur Beisetzung der mit dem §. 61 des provisorischen Gesetzes vom 9. Februar 1850, angeordneten Empfangsbestätigung beizubrin-

potwierdzenia odebrania, które to potwierdzenie zawsze zaraz po opłacie należytości udzielonem być ma, z powodu czego zatrzymanie dokumentu u urzędu pobierającego miejsca mieć nie powinno. Jeżeli w takowym razie przy opłacie należytości oryginalnego dokumentu nie przyłączono, to z tej przyczyny przyjęcia należytości i wystawienia kwitu na uiszczoną opłatę odmawiać się nie powinno.

Krauss m. p.

215.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 31. Maja 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych,

którem się na miejsce dotychczasowej nazwy „listozbieralnie“ i „listozbieracze“ zaprowadza nazwa: „ekspedycya pocztowa“ i „ekspedyent pocztowy,“ i którem się oraz rozporządzają różne postanowienia względem golowego i służbowege uniformu poczmistrzów, ekspedyentów pocztowych, komessów pocztowych i ekspedytorów pocztowych, jako też względem galowego i służbowego munduru pocztylionów.

Ministerstwo handlu, przemysłu i publicznych budowli widzi się do następujących rozporządzeń spowodowane.

1. Zamiast nazwisk „listozbieranie“ i „listozbieracz“ odtąd używane być mają nazwy: „pocztowa ekspedycya“ i „pocztowy ekspedyent“.

2. Uniform galowy poczmistrzów i mundur galowy pocztylionów nie zmieniają się.

3. Dozwolony poczmistrzom uniform służbowy tak dalece zmienia się, iż zamiast fraku nosić się ma, suknia wojskowa a zamiast czarnego kołnierza i czarnych wyłogów, tak kołnierz jak wyłogi z pomarańczowo-żółtego aksamitu. Równie też dozwolona do uniformu służbowego czapeczka opatrzona być ma złotą lub pomarańczową rozetką.

4. Dozwolony poczmistrzom uniform służbowy także i ekspedyentom pocztowym, komessom pocztowym i u pozmisztrzów w służbie stojącym ekspedytorom pocztowym nosić dozwala się, z tą jedynie zmianą, że ci kołnierz i wyłogi nie z pomarańczowo-żołtego aksamitu, lecz z pomarańczowo-żołtego sukna nosić mają.

5. W mundurze pocztylionów, jako też w sukniach służbowych konduktorów pocztowych i listonoszów żadna inna zmiana miejsca mieć nie powinna, jak tylko, że przy najbliższych przepisowych obdzielaniach lub własnym ich sprawieniu zamiast szkarłatno-czerwonego sukna na kołnierzach i wyłogach także sukno pomarańczowo-żółte używane być ma.

Bruck m. p.

gen, diese Bestätigung soll stets sogleich nach der Gebührenentrichtung ertheilt werden, und wegen derselben hat die Zurückbehaltung der Urkunde bei dem einhebenden Amte nicht stattzufinden. Wird die Original-Urkunde in einem solchen Falle bei der Gebührenentrichtung nicht beigebracht, so ist desswegen die Uebernahme der Gebühr und die Ausstellung einer Quittung über die geleistete Zahlung nicht zu verweigern.

Krauss m. p.

215.

Verordnung des Handelsministeriums vom 31. Mai 1850,

wirksam für alle Kronländer,

wodurch an die Stelle der bisherigen „Briefsammlungen“ und „Briefsammler“ die Benennung „Postexpedition“ und „Postexpedient“ eingeführt, und verschiedene Bestimmungen über die Galla- und Campagne-Uniform der Postmeister, Postexpedienten, Postcommessi und Postexpeditoren, so wie über die Galla- und Campagne-Montur der Postillone angeordnet werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten findet sich zu nachstehenden Anordnungen veranlasst:

1. Anstatt der Benennungen Briefsammlung und Briefsammler sind von nun an die Benennungen: Postexpedition und Postexpedient in Anwendung zu bringen.

2. Die Galla-Uniform der Postmeister und die Galla-Montur der Postillons bleiben unverändert.

3. Die den Postmeistern gestattete Campagne-Uniform wird dahin abgeändert, dass anstatt des Fracks ein Waffenrock und anstatt des schwarzen Kragens und Aufschlages, ein Kragen und Aufschlag von orangegelbem Sammt zu tragen sind. Ebenso ist die für die Campagne-Uniform gestattete Kappe mit einer goldenen und orangefarbenen Rosette zu versehen.

4. Die den Postmeistern gestattete Campagne-Uniform wird auch den Postexpedienten, Postcommessi und den bei den Postmeistern im Dienste stehenden Postexpeditoren zu tragen gestattet, mit der einzigen Abänderung, dass sie Kragen und Aufschlag nicht von orangegelbem Sammt, sondern von orangegelbem Tuche zu tragen haben.

5. In der Campagne-Montur der Postillons, so wie in den Dienstkleidern der Postconducteurs und Briefträger ist keine andere Aenderung vorzunehmen, als dass bei den nächsten vorschriftmässigen Betheilungen oder Selbsanschaffungen an die Stelle des scharlachrothen bei Kragen und Aufschlägen ebenfalls orangegelbes Tuch zu treten hat.

Bruck m. p.

Dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXVI.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 3. Czerwca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 2. Sierpnia 1851.

216.

Traktat z dnia 26. Lipca 1849.

zawarty między c. k. austryacką a ces. rosyjską administracyą poczt, w celu uwolnienia od przymusowego frankowania korespondencyi austryacko-rossyjskiej.

W artykule ósmym konwencyi pocztowej, zawartej między rządami c. k. austryackim i cesarsko-rosyjskim, na dniu 30 Stycznia / 11 Lutego 1843. ustanowionem zostało, iż w razie zniżenia portoryum od listów w Rosyi do tego stopnia, że najwyższa taksa zrówna się zupełnie, lub z małą różnicą, z taksą od listów w Austryi, wspomnione administracye poczt, porozumieć się mają względem zniesienia przymusowego frankowania korespondencyj między Austryą i Rosyą.

Oprócz tego, artykuł XXIIIci zawiera postanowienie, iż, jak skoro tylko nastąpi porozumienie względem uchylenia przymusowego frankowania listów, ustanowione mają być zasady także i co do zniesienia frankowania przymusowego innych przesełek pocztą wozową.

Ponieważ wspomniony warunek rzeczywiście nastąpił, a rzeczone administracye poczt z sobą weszły w układy względem wyż wspomnionego przedmiotu, przeto w celu załatwienia tej sprawy, do zawarcia niniejszej konwencyi, wyznaczeni zostali na komisarzów ze strony Austryi ces. król. austryacki konzul jeneralny Doktór Ludwig Gutmannsthal, ze strony Rossyi zaś, dyrektor wydziału pocztowego i dyrektor poczt petersburski, tajny radzca i kawaler Teodor Prianischnikoff, którzy zgodzili się na następujące artykuły dodatkowe do traktatu głównego z d. 30 Stycznia / 11 Lutego 1843, zastrzegając sobie wyższe zatwierdzenie takowych.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 3. Juni 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 2. August 1851.

216.

Vertrag vom 26. Juli 1849

zwischen der k. k. österreichischen und kaiserl. russischen Postadministration bezüglich der Beseitigung des Frankaturzwanges bei der österreichisch-russischen Correspondenz.

Im achten Artikel der zwischen den kaiserlich-königlich-österreichischen und kaiserlich-russischen Regierungen am 30. Jänner / 11. Februar 1843 abgeschlossenen Postconvention ist festgesetzt worden, dass in dem Falle, als in Russland das Briefporto in der Art ermässiget werde, dass der höchste Taxsatz ganz oder wenigstens annähernd der österreichischen Brieftaxe gleichkäme, die gedachten Postverwaltungen sich wegen Aufhebung des Frankaturzwanges bezüglich der Correspondenzen zwischen Oesterreich und Russland zu verständigen haben.

Ferner enthält der Artikel XXIII die Bestimmung, dass dann, wiebald über die Beseitigung des Brief-Frankaturzwanges die Vereinigung erfolgt, die Normen auch hinsichtlich der Aufhebung des Frankaturzwanges für Fahrpostsendungen festgestellt werden sollen.

Nachdem die gedachte Voraussetzung wirklich eingetreten und zwischen den gedachten Postverwaltungen die erforderliche Verhandlung bezüglich des oberwähnten Gegenstandes gepflogen worden ist, so sind zur Austragung dieser Angelegenheit und zum Abschlusse des diessfälligen Uebereinkommens von Seite Oesterreichs der kaiserlich-königlich-österreichische General-Consul Doctor Ludwig Gutmannsthal, von Seite Russlands der Director des Post-Departements und St. Petersburgischer Post-Director, Geheimrath und Ritter Theodor Prianischnikoff als Commissäre bestimmt worden, welche über folgende Additional-Artikel zum Hauptvertrage vom 30. Jänner / 11. Februar 1843 unter Vorbehalt der höheren Genehmigung übereingekommen sind.

Artykuł 1.

Przymus, jaki dotąd istniał co do frankowania listów, wysełanych z krajów koronnych austryackich do cesarstwa rosyjskiego i nawzajem, ustaje z dniem 1 Stycznia 1850 r. nowego stylu *).

Zniesienie frankowania przymusowego.

Począwszy więc od dnia wspomnionego, wolno będzie korespondentom, z wyjątkiem przypadków, objętych w Art. 7 i 10. oddawać listy do urzędów pocztowych obudwóch stron kontraktujących, bez opłacania należytości pocztowej, lub też frankować takowe, aż do miejsca przeznaczenia.

Artykuł 2.

Spólna taksa pocztowa.

Dla korespondencyi między temi obudwoma państwami, ustanawia się spólna taksa pocztowa za przesłanie z miejsca, gdzie list na pocztę oddany został, aż do miejsca, gdzie wydanym być ma, na dwadzieścia krajcarów, jeżeli taksa w Austryi opłaconą będzie, a na dwadzieścia kopijek srebrnych, jeżeli taksa w Rossyi opłaconą będzie.

Artykuł 3.

Portoryum graniczne.

Dla ułatwienia obrotu między mieszkańcami stacyj pocztowych granicznych tak na stronie austryackiej, jako też rosyjskiej, zniża się dla korespondencyi między takiemi stacyami wspomniona w Art. II^{m} spólna taksa na połowę, mianowicie na dziesięć krajcarów, lub dziesiąć kopijek srebrnych. Takowe zniżenie taksy, ograniczać się będzie obecnie na korespondencye między Radziwiłowem i Brodami, między Nowosielcami, Czerniowcami i Bojanem, między Husiatynem rosyjskim a Husiatynem austryackim i Kopeńczycami. Gdyby następnie przyszło do skutku połączenie pocztowe między innemi jeszcze miejscami, na granicy austryacko-rosyjskiej położonemi, równe zniżenie taksy miejsce mieć będzie dla korespondencyj między temiż miejscami przesełanej.

Artykuł 4.

Stopniowanie wagi.

Waga listu pojedynczego, ustanawia się na trzy ćwierci łóta wagi austryackiej, a na jeden łót wagi rosyjskiej. Za korespondencye przenoszące powyższą wagę, pobierać należy opłatę według załączonej progresyjnej tabeli wagi i taksy.

Artykuł 5.

Dopłata od przechodu.

Od korespondencyj, które przesełane będą w pakietach rosyjsko-austryackich, przechodzących przez Prusy, należy, oprócz spólnego portoryum, pobierać dopłatę od przechodu, wszelako tylko w takiej kwocie, jaka jest potrzebna do pokrycia opłaty, należącej się poczcie królewsko-pruskiej. Administracye pocztowe ces. król. anstryacka i ces. rosyjska, porozumieją się w swoim czasie względem oznaczenia wspomnionej kwoty dodatkowej, jako też względem opłaty takowej do kasy pocztowej król. pruskiej.

---

*) Następnie odroczone zostało za wspólnem porozumieniem wykonanie konwencyi tej na 1. Marca 1850.

Artikel 1.

Der bisher bestandene Zwang zur Frankirung der Briefe aus den Kronländern Oesterreichs nach dem Kaiserthume Russland und umgekehrt hat vom 1. Jänner 1850 neuen Styls angefangen aufzuhören *).

Aufhebung des Frankaturzwanges.

Mit Ausnahme der in den Artikeln 7 und 10 aufgeführten Fälle wird es daher von dem genannten Tage an, den Correspondenten frei stehen, die Briefe ohne Entrichtung einer Portogebühr bei den beiderseitigen Postämtern aufzugeben, oder sie bis zum Bestimmungsorte zu frankiren.

Artikel 2.

Gemeinschaftliche Portotaxe.

Für diese internationale Correspondenz wird die gemeinschaftliche Portotaxe für die Beförderung vom Postorte der Aufgabe bis zu jenem der Abgabe mit zwanzig Kreuzern, in soferne die Taxe in Oesterreich eingehoben wird, und mit zwanzig Silber-Kopeken, in soferne die Einhebung der Taxe in Russland Statt zu finden hat, für jeden einfachen Brief festgesetzt.

Artikel 3.

Gränzporto.

Um den Verkehr zwischen den Bewohnern der österreichischen und russischen Gränzpostorte zu erleichtern, wird für die zwischen diesen Orten vorkommende Correspondenz die im Artikel II erwähnte gemeinschaftliche Taxe auf die Hälfte ermässiget, sonach mit zehn Kreuzern oder zehn Silber-Kopeken festgesetzt. Die Correspondenz, auf welche sich derzeit diese Begünstigung zu erstrecken hat, ist jene zwischen Radsiwilow und Brodi, zwischen Nowosselitzy, Czernowitz und Bojan, dann zwischen Russisch-Hussiatyn, Oesterreichisch-Hussiatyn und Kopeczynze. Sollten in der Folge noch zwischen anderen an der österreichisch-russischen Gränze gelegenen Orten Postverbindungen hergestellt werden, so soll den zwischen diesen Orten vorkommenden Correspondenzen die gleiche Taxermässigung zu Theil werden.

Artikel 4.

Gewichtsprogression.

Das Gewicht des einfachen Briefes wird mit drei Viertel-Loth österreichischen oder mit Einem Loth russischen Gewichtes festgesetzt. Für die dieses Gewicht überschreitenden Correspondenzen sind die Gebühren nach der anliegenden Gewichts- und Taxprogressionstabelle einzuheben.

Artikel 5.

Transitozuschlag.

Für die Correspondenzen, welche in solchen russisch-österreichischen Packeten versendet werden, die durch Preussen transitiren, ist nebst der gemeinschaftlichen Portotaxe ein Transitozuschlag einzuheben, jedoch nur in dem Masse, als es zur Deckung der an die königlich-preussische Postanstalt zu leistenden Vergütung erforderlich ist. Die kaiserlich-königlich-österreichische und die kaiserlich-russische Postadministration haben sich wegen des diessfalls festzusetzenden Zuschlagbetrages, sowie wegen dessen Vergütung an die königlich-preussische Postcasse seiner Zeit einzuverstehen.

---

*) Nachträglich ist mit beiderseitigem Einverständnisse der Vollzug der Convention auf den 1. März 1850 festgesetzt worden.

Artykuł 6.

Opłata od listów rekomendowanych.

Listy przesełane za rekomendacyą z Austryi do Rosyi, podlegają nietylko opłacie spólnej taksy portoryjnej, a względnie dopłacie od przechodu, lecz także podawcy takowych, opłacić winni na rzecz kasy pocztowej austryackiej przepisaną prawem należytość od rekomendowania i recepisu zwrotowego; ces. rosyjska poczta zaś pobierać będzie należytość, u siebie prawem ustanowioną, od rekomendowania listów, oddanych w Rosyi na pocztę w celu przesłania ich do Austryi; oprócz tego zostawiona jest jej wolność wybierać na własny rachunek należytość rekomendacyjną od listów rekomendowanych, z Austryi przychodzących.

Artykuł 7.

Przesełki w przepasce krzyżowej.

Próbki towarów, gazety, okólniki handlowe, dzieła drukowe, przesełane w przepasce, lub w przepasce krzyżowej, doznawać mają także zniżenia portoryum spólnego ustanowionego w Art. XII^{tym} konwencyi pocztowej, wszelako portoryum od takowych opłacone być winno przy podaniu na pocztę.

Artykuł 8.

Podzielenie portoryum.

Dochód, jaki się okaże ze spólnego portoryum i frankowania, podzielony będzie na połowę między kasę pocztową ces. król. austryacką i ces. rosyjską.

Obrachunek nastąpi co ćwierć roku, i wzajemne wyrównanie uskutecznione być winno równocześnie z wyrównaniem korespondencyi przechodowej.

Artykuł 9.

Naznaczenie portoryum.

Jeżeli listy przesełane zostają bez opłaty portoryum, wówczas należy wypisać portoryum, mające się odebrać od adresowanego, na stronie, na której się adres znajduje, a to w krajcarach, jeżeli list idzie do Austryi, a w kopijkach, jeżeli idzie do Rosyi.

Na listach frankowanych, wyrazić należy wagę listu, albo na stronie, gdzie się pieczęć, albo na tej, gdzie się adres znajduje, a to w ostatnim razie obok słowa: „franko", mającego się albo wypisać, albo wycisnąć za pomocą stępla.

Artykuł 10.

Wolność od opłaty portoryum.

Co do postępowania z korespondencyami osób lub władz wolnych od portoryum, stanowi się:

a) Korespondencya bezpośrednia między Ich Ces. Król. Mciami i wszystkiemi członkami Najjaśniejszej familii cesarskiej tak austryackiej jako też rosyjskiej, z obu stron wolna będzie od portoryum.

b) Korespondencye urzędowe, między władzami jednego i drugiego państwa, wydawane będą wzajemnie bez policzenia portoryum, wszelako zostawionem jest prawo zakładowi pocztowemu w tym państwie, w którym, nie doznaje wolności od portoryum władza, do której lub od której korespondencya przesłaną była, odbierać dla siebie połowę spólnego portoryum, a względnie dopłatę przechodową.

Artikel 6.

Die aus Oesterreich nach Russland zu sendenden recommandirten Briefe unterliegen nicht bloss der Entrichtung der gemeinschaftlichen Portotaxe und beziehungsweise des Transitozuschlages, sondern es wird überdiess zu Gunsten der österreichischen Postcasse die gesetzliche Recommandations- und Retour-Recepisse-Gebühr von den Aufgebern eingehoben; dagegen hat für die in Russland nach Oesterreich aufgegebenen recommandirten Briefe die kaiserlich-russische Postanstalt die dortlandes bestehende gesetzliche Recommandationsgebühr gleichfalls für sich einzuheben, und es bleibt ihr überdiess freigestellt, für die aus Oesterreich einlangenden recommandirten Briefe die Recommandationsgebühr für eigene Rechnung einzuheben. Recommandationsgebühr.

Artikel 7.

Für Waarenmuster, Zeitungen, Handelscircularien, Druckwerke, welche unter Schleife oder Kreuzband verwahrt versendet werden, hat die im Artikel XII des Postvertrages stipulirte Ermässigung auch hinsichtlich des gemeinschaftlichen Porto einzutreten, es muss jedoch hiefür das Porto bei der Aufgabe bezahlt werden. Kreuzbandsendungen.

Artikel 8.

Die Einnahme, welche sich am gemeinschaftlichen Porto und Franko ergibt, ist zwischen der kaiserlich-königlich-österreichischen und der kaiserlich-russischen Postcasse halbscheidlich zu theilen. Portotheilung.

Hierüber wird vierteljährig die Abrechnung gepflogen, und es hat die gegenseitige Ausgleichung gleichzeitig mit jener hinsichtlich der Transito-Correspondenz zu erfolgen.

Artikel 9.

Bei den ohne Portozahlung aufgegebenen Briefen ist das von den Adressaten einzuhebende Porto auf der Adressenseite, und zwar in Kreuzern bei der Sendung nach Oesterreich, und in Kopeken bei der Sendung nach Russland aufzuschreiben. Portoansatz.

Bei den frankirten Briefen hat der Ansatz des bezüglichen Gewichtsbetrages entweder auf der Siegelseite oder auf der Adressenseite, und zwar im letzteren Falle neben dem aufzuschreibenden oder mittelst Stampiglie aufzudrückenden Worte „Franko" zu erfolgen.

Artikel 10.

Bezüglich der Behandlung der für portofreie Personen und Behörden vorkommenden Correspondenzen wird festgestellt: Portofreiheit.

a) die unmittelbare Correspondenz zwischen Ihren kaiserlich-königlichen Majestäten und allen Mitgliedern der allerdurchlauchtigsten österreichischen und russischen Kaiserfamilie wird beiderseits portofrei gelassen;

b) die von Behörden des einen Staates an jene des anderen vorkommenden ämtlichen Correspondenzen werden gegenseitig ohne Anrechnung eines Porto ausgeliefert, es bleibt jedoch der Postanstalt des Staates, in welchem die Behörde, an die die Correspondenz gerichtet ist, oder von der sie aufgegeben wird, die Portofreiheit nicht geniesset, überlassen, die Hälfte des gemeinschaftlichen Porto, und beziehungsweise den Transitozuschlag für sich einzuheben;

c) Od korespondencyj osób prywatnych z władzami, należy opłacić portoryum całkowicie przy podaniu na pocztę; od korespondencyj władz z prywatnemi, należy policzyć całkowitą należytość portoryjną i odebrać takową od osoby, do której są adresowane.

Artykuł 11.

Listy, których doręczyć nie można.

Listy, których doręczyć nie można, odsełać będzie poczta jednego państwa poczcie drugiego, zwykłą drogą kartowania, jednakowoż tylko w pakietach, nie idących przez Prusy; liczbę takowych, równie jak ciążące na listach niefrankowanych portoryum spólne, tudzież dopłatę przechodową, należy zapisać do kart korespondencyjnych i uwzględnić kwotę za to wypadającą, przy wyrównaniu kwartalnem.

Korespondencye, których doręczyć nie można, przesłane od jednego zakładu pocztowego do drugiego, podlegają w dalszem postępowaniu przepisom, obowiązującym w tym zakładzie pocztowym, do którego nadesłane zostały.

Artykuł 12.

Karty korespondencyjne. *A.* *B.*

Urzędy pocztowe c. k. austryackie, używać będą przy kartowaniu do poczt rosyjskich, kart korespondencyjnych, według wzoru *A*, urzędy zaś pocztowe ces. rosyjskie, używać będą takowych według załączonego wzoru *B*.

Artykuł 13.

Korespondencya między Rosyą i państwami zewnątrz Austryi leżącemi.

Gdyby na przyszłość uznaną została potrzeba zniesienia frankowania przymusowego korespondencyi między Rosyą a państwami obcemi, do których listy przez Austryą przesełane być mają, wówczas c. k. austryacka administracya poczt, porozumiawszy się uprzednio z administracyą poczt ces. rosyjską, i na zasadzie takiego porozumienia, wejdzie w dalsze układy z obcemi administracyami poczt i przyłoży starania, ażeby przyszła do skutku konwencya zgodna z interesem i Rosyi i dotyczących państw obcych. Oprócz tego, rząd austryacki ze swej strony daje przyrzeczenie, iż co do tej korespondencyi, liczyć będzie portoryum zagraniczne tylko w takiej kwocie, jaką zwracać jest obowiązany obcym zakładom pocztowym.

Artykuł 14.

Przesełki pocztą wozową.

W równym czasie, jak zniesiony zostanie przymus frankowania korespondencyi, wolno będzie przesełającym pocztą pieniądze lub inne rzeczy, wartość mające, stosownie do Artykułu XXIIIgo konwencyi pocztowej z dnia $\frac{30 \text{ Stycznia}}{11 \text{ Lutego}}$ 1843 roku, albo frankować takowe aż do granicy, lub oddawać takowe na pocztę w jednem lub drugiem państwie, nie opłacając należytości pocztowych. W tym ostatni przypadku, należytości takowe odebrać należy od osoby, do której przesełka jest adresowaną, dla tego też portoryum wypadające za odległość od miejsca podania na pocztę aż do granicy, według taryf istniejących naznaczone być winno przez urzędy pocztowe graniczne państw obudwóch tak na przesełkach, jako też w kartach.

Rzeczone urzędy pocztowe, obowiązane są względem tych przesełek, co miesiąc się z sobą obrachować.

c) *die Correspondenzen von Privaten an Behörden müssen bei der Aufgabe vollständig frankirt werden; für jene von Behörden an Private ist die volle Portogebühr in Ansatz zu bringen und von den Adressaten einzuheben.*

Artikel 11.

Unanbringliche Briefe.

Die unanbringlichen Briefe werden von der Postanstalt des einen Staates an jene des anderen im gewöhnlichen Kartirungswege, jedoch nur in den nicht über Preussen gehenden Packeten zurückgesendet, und es ist deren Zahl, sowie das auf den unfrankirten Briefen haftende gemeinschaftliche Porto und der Transitozuschlag in den Correspondenzkarten einzutragen, und der hiefür sich ergebende Betrag bei der vierteljährigen Ausgleichung zu berücksichtigen.

Die von der einen Postanstalt an die andere gelangenden unanbringlichen Correspondenzen werden nach den Vorschriften behandelt, welche bei der Postanstalt, an die derlei Sendungen gelangen, gesetzlich in Anwendung sind.

Artikel 12.

Correspondenzkarten. A. B.

Die kaiserlich-königlich-österreichischen Postämter werden sich bei der Kartirung an jene Russlands, der Correspondenzkarten nach dem vorliegenden Formulare A, *die kaiserlich-russischen Postämter dagegen sich jener bedienen, wovon das Formular unter* B *angeschlossen wird.*

Artikel 13.

Correspondenz zwischen Russland und den Staaten ausserhalb Oesterreich.

Für den Fall, als es in der Folge angemessen befunden wird, den Frankaturzwang auch bei den Correspondenzen zwischen Russland und jenen fremden Staaten, für welche die Briefe über Oesterreich gesendet werden wollen, zu beseitigen, wird die kaiserlich-königlich-österreichische Postadministration, nachdem sie sich mit der kaiserlich-russischen Postverwaltung hierüber verständiget hat, auf Grund des erzielten Einverständnisses die weitere Verhandlung mit den bezüglichen auswärtigen Postanstalten pflegen, und dahin wirken, dass ein den Interessen der Postanstalten von Russland und den betheiligten auswärtigen Staaten entsprechendes Uebereinkommen erzielt werde. Ferner wird österreichischer Seits vorhinein die Zusicherung ertheilt, dass bezüglich dieser Correspondenz das ausländische Porto nur in jenem Betrage in Aufrechnung gebracht werde, welcher an die fremden Postanstalten vergütet werden muss.

Artikel 14.

Fahrpostsendungen.

Gleichzeitig mit der Aufhebung des Frankaturzwanges für die Correspondenzen wird mit Rücksicht auf den Artikel XXIII des Postvertrages vom $\frac{\text{30. Jänner}}{\text{11. Februar}}$ *1843 den Aufgebern von Sendungen mit Geldern und anderen Werthgegenständen freigestellt, dieselben entweder bis zur Gränze zu frankiren, oder ohne Bezahlung der Postgebühren den beiderseitigen Postanstalten zu übergeben, in welchem letzteren Falle diese Gebühren von den Adressaten hereinzubringen sind, wesshalb das für die Entfernung vom Aufgabsorte bis zur Gränze nach den bestehenden Tarifen entfallende Porto sowohl auf den Sendungen, als auch in den Karten von den beiderseitigen Gränzpostämtern angemerkt werden muss.*

Hierüber haben diese Postämter unter sich monatlich Abrechnung zu pflegen.

Artykuł 15.

Jakie przesełki pocztą wozową muszą być frankowane.

Wyjęte są od przepisu Artykułu XIV^{go}:

1. przesełki do władz i osób, od portoryum uwolnionych;
2. przesełki, na których albo wcale żadna wartość nie jest wyrażona, albo przynajmniej wartość dziesięciu złt. r. lub siedmiu rubli srebrem;
3. przesełki zawierające przedmioty łatwe do stłuczenia lub zniszczenia; nakoniec
4. przesełki z wekslami, obligacyami prywatnemi i asygnacyami pieniędzy. Od wszystkich przesełek tego rodzaju, oddający takowe na pocztę, winni opłacić należytość pocztową od miejsca podania aż do granicy.

Artykuł 16.

Przesełki pocztą wozową, których doręczyć nie można.

Od przesełek pocztą wozową, nie mogących być doręczonemi osobie, do której są adresowane, a które z tego powodu od jednego zakładu pocztowego do drugiego napowrót odsełane być muszą, policzone będą urzędowi pocztowemu, któremu przesełka wydaną zostanie, przy zwrocie, ciążące na takowej należytości za przesłanie onejże aż do miejsca przeznaczenia od miejsca podania na pocztę, jeżeli nie była wcale frankowaną, lub od granicy, jeżeli tylko do granicy frankowaną była. Należytości takowe wzajemnie będą wyrównane. Co do należytości od zwrotu takich przesełek pocztą wozową, nie mogących być doręczonemi, rozumie się, iż przepisy Artykułu XXVIII^{go} konwencyi pocztowej austryacko-rosyjskiej, w swej mocy zostają.

Artykuł 17.

Jak długo traktat trwać ma.

Wszelako zostają w swej mocy postanowienia konwencyi pocztowej z dnia 30 Stycznia / 11 Lutego 1843, niewzmiankowane w niniejszych artykułach od 1^{go} do 16^{go}, stanowi się oprócz tego, iż niniejszy traktat tak długo trwać ma, jak konwencya z 30 Stycznia / 11 Lutego 1843, a zawarte w artykule XLVII^{tym} postanowienie względem przedłużenia takowej rozciągnąć także należy na traktat niniejszy.

Ponieważ w tej chwili nie dadzą się naprzód przewidzieć możliwe przypadki i wydarzenia, w skutek których pożądanem stać się może zaprowadzenie zmian w postanowieniach niniejszego traktatu, z tego powodu więc, administracye poczt obudwóch stron, zastrzegają sobie prawo, dla ułatwienia toku spraw, zaprowadzić zmiany za spólnem obustronnem porozumieniem się, nie uważając na konieczność zawarcia w tej mierze osobnego formalnego traktatu.

W dowód czego, zostały wystawione dwa równobrzmiące egzemplarze niniejszej konwencyi i podpisane własnoręcznie przez pełnomocników stron obudwóch i stwierdzone wyciśnięciem pieczęci.

Działo się w Petersburgu dnia czternastego / dwudziestego szóstego Lipca tysiąc ośmset czterdziestego dziewiątego roku.

Dr. L. Gutmannsthal. **T. Prianischnikoff.**

Artikel 15.

Fahrpostsendungen, welche frankirt werden müssen.

Von der im Artikel XIV enthaltenen Bestimmung sind ausgenommen:

1. Sendungen an Behörden und Personen, denen die Portofreiheit bewilliget ist.

2. Sendungen, für welche gar kein Werth oder nicht wenigstens jener von zehn Gulden oder sieben Silber-Rubel angegeben ist.

3. Sendungen, welche leicht zerbrechliche oder zerstörbare Gegenstände enthalten, und endlich

4. solche mit Wechseln, Privatobligationen und Geldanweisungen. Für alle diese Sendungen muss die Postgebühr vom Orte der Aufgabe bis zur Gränze von den Absendern bezahlt werden.

Artikel 16.

Unanbringliche Fahrpostsendungen.

Für jene Fahrpostsendungen, welche an die Adressaten nicht bestellt werden können, und desshalb von der einen Postanstalt an die andere zurückgeleitet werden müssen, sind bei der Rücksendung die für die Beförderung vom Aufgabsorte, falls die Sendung unfrankirt aufgegeben worden ist, oder von der Gränze, falls die Sendung nur bis zur Gränze frankirt ist, bis zum Bestimmungsorte darauf haftenden Gebühren dem Postamte, an welches die Sendung ausgeliefert wird, in Aufrechnung zu bringen und sich wechselseitig zu vergüten. Hinsichtlich der Gebühr für die Zurücksendung solcher unanbringlicher Fahrpostgegenstände bleiben, wie es sich von selbst versteht, die Bestimmungen des Artikels XXVIII der österreichisch-russischen Postconvention in voller Kraft.

Artikel 17.

Vertragsdauer.

Alle in den Artikeln von 1 bis 16 nicht berührten Bestimmungen der Postconvention vom 30. Jänner / 11. Februar 1843 bleiben in voller Kraft, und es wird nur noch ausdrücklich festgesetzt, dass das gegenwärtige Uebereinkommen die nämliche Dauer wie die Convention vom 30. Jänner / 11. Februar 1843 haben, und auf dasselbe auch die wegen Verlängerung derselben im Artikel XLVII enthaltene Bestimmung volle Anwendung finden soll.

Da ferner die möglicherweise eintretenden Fälle oder Ereignisse nicht schon jetzt voraus zu sehen sind, welche etwa in der Folge eine Modificirung der in dem gegenwärtigen Uebereinkommen enthaltenen Bestimmungen wünschenswerth erscheinen lassen könnten, so behalten sich zur Vereinfachung des Geschäftsganges die beiderseitigen Postverwaltungen vor, solche Modificationen nach gepflogenem gegenseitigen Einvernehmen einverständlich in das Werk zu setzen, ohne dass hiezu erst die Abschliessung eines besonderen förmlichen Uebereinkommens erforderlich wäre.

Zur Urkunde dessen sind zwei gleichlautende Exemplare der gegenwärtigen Uebereinkunft ausgefertiget und von den beiderseitigen Bevollmächtigten mit ihrer eigenhändigen Unterschrift und beigedrucktem Siegel bekräftiget worden.

So geschehen zu St. Petersburg am vierzehnten / sechs und zwanzigsten Juli Eintausend Achthundert neun und vierzig.

Dr. L. Gutmannsthal. **T. Prianischnikoff.**

Ministerstwo austryackie handlu, przemysłu i budowli publicznych, za porozumieniem Rady ministrów, zatwierdza i ratyfikuje w całej swej osnowie, obejmujący 17ście Artykułów traktat dodatkowy względem zniesienia frankowania przymusowego, zawarty między Rossyą i Austryą w Petersburgu na dniu 14/26 Lipca 1849, odnoszący się do konwencyi pocztowej z dnia 30 Stycznia/11 Lutego 1843, który to traktat dodatkowy zaczyna się od słów: „W artykule ósmym“ a kończy się na słowach: „stwierdzone przez wyciśnięcie pieczęci“.

Wiedeń, dnia 1. Października 1849.

Jego ces. król. apostolskiej Mości minister handlu, przemysłu i budowli publicznych, kawaler c. k. orderu żelaznej korony pierwszej klasy i austr. ces. orderu Leopolda, etc. etc.

Kawaler de **Bruck** m. p.

Ze strony ces. rosyjskiej jeneralnej administracyi poczt, zatwierdza i ratyfikuje się w całej swej osnowie, obejmujący 17ście Artykułów traktat dodatkowy, względem zniesienia przymusowego frankowania, zawarty między Austryą i Rossyą w Petersburgu na dniu 14/26 Lipca 1849, odnoszący się do konwencyi pocztowej z d. 30 Stycznia/11 Lutego 1843, który to traktat dodatkowy zaczyna się od słów: „W artykule ósmym“ a kończy na słowach: „stwierdzone wyciśnięciem pieczęci.“

Petersburg, dnia 24 Listopada/6 Grudnia 1849.

Jego ces. rosyjskiej Mości minister kierujący pocztami, jenerał piechoty, jenerał-adjutant Jego Ces. Mości, kawaler wielkiego krzyża orderu Śgo Jędrzeja i ces. król. orderu Śgo Szczepana.

Hrabia **Adlerberg** m. p.

Von Seite des österreichischen Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten wird unter Zustimmung des Ministerrathes der wegen Aufhebung des Frankaturzwanges zwischen Russland und Oesterreich zu St. Petersburg am $\frac{14.}{26.}$ Juli 1849 abgeschlossenen Additionalvertrag zu dem Postvertrage vom $\frac{30.\ \text{Jänner}}{11.\ \text{Februar}}$ 1843, welcher Additionalvertrag mit den Worten „Im achten Artikel" beginnt, und mit den Worten „beigedrücktem Siegel bekräftiget worden" schliesst, seinem ganzen, 17 Artikel umfassenden Inhalte nach, hiemit genehmiget und ratificirt.

Wien, am 1. October 1849.

Sr. k. k. apostol. Majestät Minister für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, Ritter des kaiserl. österr. Ordens der eisernen Krone erster Classe und des österr. kaiserl. Leopold-Ordens etc. etc.

Ritter **v. Bruck** *m. p.*

Von Seite der kaiserlich-russischen obersten Postverwaltung wird der wegen Aufhebung des Frankaturzwanges zwischen Oesterreich und Russland zu St. Petersburg am $\frac{14.}{26.}$ Juli 1849 abgeschlossene Additionalvertrag zu dem Postvertrage vom $\frac{30.\ \text{Jänner}}{11.\ \text{Februar}}$ 1843, welcher Additionalvertrag mit den Worten „Im achten Artikel" beginnt, und mit den Worten „beigedrücktem Siegel bekräftiget worden" schliesst, seinem ganzen, 17 Artikel umfassenden Inhalte nach, hiemit genehmiget und ratificirt.

St. Petersburg, den $\frac{24.\ \text{November}}{6.\ \text{December}}$ 1849.

Sr. kais. russischen Majestät Minister-Dirigent des Postwesens, General von der Infanterie, General-Adjutant Sr. Majestät des Kaisers, Grosskreuz des St. Andreas- und des k. k. St. Stephan-Ordens etc. etc.

Graf **v. Adlerberg** *m. p.*

A. Art. XII.

Karta korespondencyjna

c. k. austryackiego urzędu pocztowego do ces. rosyjskiego urzędu pocztowego w wystawiona dnia 18

I. Korespondencya austryacko-rosyjska	Listy frankowane			Listy obciążone portoryum		
	ilość listów	Podniesione franko w Austryi		ilość listów	Portoryum mające się opłacać w Rosyi	
		złt. r.	kr.		rubli sr.	kopijek
A. Listy całkiem frankowane i takie, na których cięży portoryum						
B. Listy urzędowe wolne od portoryum						
Razem . . .						
C. Listy zwrócone i nie mogące być doręczonemi						

Listy rekomendowane.

Nr.	Miejsce podania na pocztę	A d r e s	Miejsce przeznaczenia

A. Art. XII.

Correspondenz-Karte

des k. k. österr. Postamtes in an das k. russische Postamt in
ausgefertiget am ten 18

I. Oesterreich-russische Correspondenz.	Frankirte Briefe.			Mit Porto belegte Briefe.		
	Stück-Zahl.	In Oesterreich eingehobenes Franco.		Stück-Zahl.	In Russland einzuhebendes Porto.	
		fl.	kr.		Rubeln.	Kobeken.
A. Ganz frankirte und mit Porto belegte Briefe .						
B. Aemtliche, portofrei auszuliefernde Briefe . .						
Zusammen . . .						
C. Retour- und unanbringliche Briefe						

Recommandirte Briefe.

Nr.	Aufgabsort.	Adresse.	Bestimmungsort.

Potwierdzenie

wystawione ze strony c. k austryac. urzędu pocztowego w
dla c. rosyjskiego urzędu pocztowego w na otrzymane korespondencye, dnia z tamtąd wysłane, a w dniu 18
tutaj nadeszłe.

I. Koresponldencya austryacko-rosyjska	Listy frankowane			Listy obciążone portoryum		
	ilość listów	Franko odebrane w Rossyi		ilość listów	Portor. w Austryi opłacić się mające	
		rubli sr.	kopijek		złt. r.	kr.
A. Listy całkiem frankowane i takie, na których cięży portoryum						
B. Listy urzędowe wolne od portoryum. . . .						
Razem . .						
C. Listy zwrócone i nie mogące być doręczonemi						

Listy rekomendowane.

Nr.	Miejsce podania na pocztę	A d r e s	Miejsce przeznaczenia

Empfangs-Bestätigung

des k. k. österr. Postamtes in an das k. russische Postamt in
über die am ten von dort abgefertigten und am ten 18
hier eingelangten Correspondenzen.

I. Oesterreich-russische Correspondenz.	Frankirte Briefe.			Mit Porto belegte Briefe.		
	Stück-Zahl.	In Russland eingehobenes Franco.		Stück-Zahl.	In Oesterreich einzuhebendes Porto.	
		Rubeln.	Kopeken.		fl.	kr.
A. Ganz frankirte und mit Porto belegte Briefe .						
B. Aemtliche, portofrei auszuliefernde Briefe . .						
Zusammen . . .						
C. Retour- und unanbringliche Briefe						

Recommandirte Briefe.

Nr.	Aufgabsort.	Adresse.	Bestimmungsort.

B. Art. XII.

Karta korespondencyjna

ces. rosyjskiego urzędu pocztowego w do c. k. austryackiego urzędu pocztowego w wystawiona dnia 18

Korespondencya rosyjsko-austryacka	Listy frankowane			Listy obciążone portoryum		
	ilość listów	Franko w Rosyi opłacone		ilość listów	Portor. w Austryi opłacić się mające	
		rubli sr.	kopijek		złr.	kr.
A. Listy całkiem frankowane i takie, na których ciąży portoryum.						
B. Listy urzędowe wolne od portoryum. . . .						
Razem . .						
C. Listy zwrócone i nie mogące być doręczonemi						

Listy rekomendowane.

Nr.	Miejsce podania na pocztę	Adres	Miejsce przeznaczenia

B. Art. XII.

Correspondenz-Karte

des k. russischen Postamtes in an das k. k. österr. Postamt in

ausgefertiget am ten 18

Russisch-österreichische Correspondenz.	Frankirte Briefe. Stück-Zahl.	In Russland eingehobenes Franco. Rubeln.	Kopeken.	Mit Porto belegte Briefe. Stück-Zahl.	In Oesterreich einzuhebendes Porto. fl.	kr.
A. Ganz frankirte und mit Porto belegte Briefe .						
B. Aemtliche, portofrei auszuliefernde Briefe . .						
Zusammen . . .						
C. Retour- und unanbringliche Briefe						

Recommandirte Briefe.

Nr.	Aufgabsort.	Adresse.	Bestimmungsort.

Potwierdzenie

wystawione ze strony c. rosyjskiego urzędu pocztowego w dla c. k. austryackiego urzędu pocztowego w na otrzymane korespondencye, dnia z tamtąd wysłane, a w dniu 18 tutaj nadeszłe.

Korespondencya rosyjsko-austryacka	Listy frankowane			Listy obciężone portoryum		
	ilość listów	Franko odebrane w Austryi		ilość listów	Portoryum w Rosyi odebrać się mające	
		złt. r.	kr.		rubli sr.	kopijek
A. Listy całkiem frankowane i takie, na których cięży portoryum.						
B. Listy urzędowe wolne od portoryum. . . .						
Razem . .						
C. Listy zwrócone i nie mogące być doręczonemi						

Listy rekomendowane.

Nr.	Miejsce podania na pocztę	Adres	Miejsce przeznaczenia

Empfangs-Bestätigung

des k. russischen Postamtes in an das k. k. österr. Postamt in über die am ten von dort abgesendeten und am ten 18 hier eingelangten Correspondenzen.

Russisch-österreichische Correspondenz.	Frankirte Briefe.			Mit Porto belegte Briefe.		
	Stück-Zahl.	In Oesterreich eingehobenes Franco.		Stück-Zahl.	In Russland einzuhebendes Porto.	
		fl.	kr.		Rubeln.	Kopeken.
A. Ganz frankirte und mit Porto belegte Briefe .						
B. Aemtliche, portofrei auszuliefernde Briefe . .						
Zusammen . . .						
C. Retour- und unanbringliche Briefe						

Recommandirte Briefe.

Nr.	Aufgabsort.	Adresse.	Bestimmungsort.

Art. IV.

Tabela taksy i wagi stopniowanej

spólnego portoryum dla korespondencyi austryacko-rosyjskiej
po 10 i 20 kr albo po 10 i 20 kopijek.

Według wagi austryackiej	Kwota portoryum po 10 kr. złtr.	po 10 kr. kr.	po 20 kr. złtr.	po 20 kr. kr.	Według wagi rosyjskiej	Kwota portoryum po 10 kop. Srebrem rub.	po 10 kop. kop.	po 20 kop. rub.	po 20 kop. kop.
Do ¾ łóta	—	10	—	20	Do 1 łóta	—	10	—	20
nad ¾ łóta do 1½ "	—	20	—	40	nad 1 łót do 2 "	—	20	—	40
" 1½ " " 2¼ "	—	30	1	—	" 2 " " 3 "	—	30	—	60
" 2¼ " " 3 "	—	40	1	20	" 3 " " 4 "	—	40	—	80
" 3 " " 3¾ "	—	50	1	40	" 4 " " 5 "	—	50	1	—
" 3¾ " " 4½ "	1	—	2	—	" 5 " " 6 "	—	60	1	20
" 4½ " " 5¼ "	1	10	2	20	" 6 " " 7 "	—	70	1	40
" 5¼ " " 6 "	1	20	2	40	" 7 " " 8 "	—	80	1	60
" 6 " " 6¾ "	1	30	3	—	" 8 " " 9 "	—	90	1	80
" 6¾ " " 7½ "	1	40	3	20	" 9 " " 10 "	1	—	2	—
" 7½ " " 8¼ "	1	50	3	40	" 10 " " 11 "	1	10	2	20
" 8¼ " " 9 "	2	—	4	—	" 11 " " 12 "	1	20	2	40
" 9 " " 9¾ "	2	10	4	20	" 12 " " 13 "	1	30	2	60
" 9¾ " " 10½ "	2	20	4	40	" 13 " " 14 "	1	40	2	80
" 10½ " " 11¼ "	2	30	5	—	" 14 " " 15 "	1	50	3	—
" 11¼ " " 12 "	2	40	5	20	" 15 " " 16 "	1	60	3	20
" 12 " " 12¾ "	2	50	5	40	" 16 " " 17 "	1	70	3	40
" 12¾ " " 13½ "	3	—	6	—	" 17 " " 18 "	1	80	3	60
" 13½ " " 14¼ "	3	10	6	20	" 18 " " 19 "	1	90	3	80
" 14¼ " " 15 "	3	20	6	40	" 19 " " 20 "	2	—	4	—
" 15 " " 15¾ "	3	30	7	—	" 20 " " 21 "	2	10	4	20
" 15¾ " " 16½ "	3	40	7	20	" 21 " " 22 "	2	20	4	40
" 16½ " " 17¼ "	3	50	7	40	" 22 " " 23 "	2	30	4	60
" 17¼ " " 18 "	4	—	8	—	" 23 " " 24 "	2	40	4	80
" 18 " " 18¾ "	4	10	8	20	" 24 " " 25 "	2	50	5	—
" 18¾ " " 19½ "	4	20	8	40	" 25 " " 26 "	2	60	5	20
" 19½ " " 20¼ "	4	30	9	—	" 26 " " 27 "	2	70	5	40
" 20¼ " " 21 "	4	40	9	20	" 27 " " 28 "	2	80	5	60
" 21 " " 21¾ "	4	50	9	40	" 28 " " 29 "	2	90	5	80
" 21¾ " " 22½ "	5	—	10	—	" 29 " " 30 "	3	—	6	—
" 22½ " " 23¼ "	5	10	10	20	" 30 " " 31 "	3	10	6	20
" 23¼ " " 24 "	5	20	10	40	" 31 " " 32 "	3	20	6	40
" 24 " " 24¾ "	5	30	11	—	" 32 " " 33 "	3	30	6	60
" 25¾ " " 25½ "	5	40	11	20	" 33 " " 34 "	3	40	6	80
" 25½ " " 26¼ "	5	50	11	40	" 34 " " 35 "	3	50	7	—
" 26¼ " " 27 "	6	—	12	—	" 35 " " 36 "	3	60	7	20
" 27 " " 27¾ "	6	10	12	20	" 36 " " 37 "	3	70	7	40
" 27¾ " " 28½ "	6	20	12	40	" 37 " " 38 "	3	80	7	60
" 28½ " " 29¼ "	6	30	13	—	" 38 " " 39 "	3	90	7	80
" 29¼ " " 30 "	6	40	13	20	" 39 " " 40 "	4	—	8	—
" 30 " " 30¾ "	6	50	13	40	" 40 " " 41 "	4	10	8	20
" 30¾ " " 31½ "	7	—	14	—	" 41 " " 42 "	4	20	8	40
" 31½ " " 32¼ "	7	10	14	20	" 42 " " 43 "	4	30	8	60

Art. IV.

Tax- und Gewichts-Progressions-Tabelle

über das gemeinschaftliche Porto für die österreichisch-russische Correspondenz pr. 10 und 20 kr. oder 10 und 20 Kopeken.

Nach österreichischem Gewichte.	Porto-Betrag pr. 10 kr.		Porto-Betrag pr. 20 kr.		Nach russischem Gewichte.	Porto-Betrag pr. 10 Kop. Silber		Porto-Betrag pr. 20 Kop. Silber	
	fl.	kr.	fl.	kr.		Rub.	Kop.	Rub.	Kop.
Bis ¾ Loth	—	10	—	20	Bis 1 Loth	—	10	—	20
über ¾ Loth bis 1½ Loth	—	20	—	40	über 1 Loth bis 2 Loth	—	20	—	40
„ 1½ „ „ 2¼ „	—	30	1	—	„ 2 „ „ 3 „	—	30	—	60
„ 2¼ „ „ 3 „	—	40	1	20	„ 3 „ „ 4 „	—	40	—	80
„ 3 „ „ 3¾ „	—	50	1	40	„ 4 „ „ 5 „	—	50	1	—
„ 3¾ „ „ 4½ „	1	—	2	—	„ 5 „ „ 6 „	—	60	1	20
„ 4½ „ „ 5¼ „	1	10	2	20	„ 6 „ „ 7 „	—	70	1	40
„ 5¼ „ „ 6 „	1	20	2	40	„ 7 „ „ 8 „	—	80	1	60
„ 6 „ „ 6¾ „	1	30	3	—	„ 8 „ „ 9 „	—	90	1	80
„ 6¾ „ „ 7½ „	1	40	3	20	„ 9 „ „ 10 „	1	—	2	—
„ 7½ „ „ 8¼ „	1	50	3	40	„ 10 „ „ 11 „	1	10	2	20
„ 8¼ „ „ 9 „	2	—	4	—	„ 11 „ „ 12 „	1	20	2	40
„ 9 „ „ 9¾ „	2	10	4	20	„ 12 „ „ 13 „	1	30	2	60
„ 9¾ „ „ 10½ „	2	20	4	40	„ 13 „ „ 14 „	1	40	2	80
„ 10½ „ „ 11¼ „	2	30	5	—	„ 14 „ „ 15 „	1	50	3	—
„ 11¼ „ „ 12 „	2	40	5	20	„ 15 „ „ 16 „	1	60	3	20
„ 12 „ „ 12¾ „	2	50	5	40	„ 16 „ „ 17 „	1	70	3	40
„ 12¾ „ „ 13½ „	3	—	6	—	„ 17 „ „ 18 „	1	80	3	60
„ 13½ „ „ 14¼ „	3	10	6	20	„ 18 „ „ 19 „	1	90	3	80
„ 14¼ „ „ 15 „	3	20	6	40	„ 19 „ „ 20 „	2	—	4	—
„ 15 „ „ 15¾ „	3	30	7	—	„ 20 „ „ 21 „	2	10	4	20
„ 15¾ „ „ 16½ „	3	40	7	20	„ 21 „ „ 22 „	2	20	4	40
„ 16½ „ „ 17¼ „	3	50	7	40	„ 22 „ „ 23 „	2	30	4	60
„ 17¼ „ „ 18 „	4	—	8	—	„ 23 „ „ 24 „	2	40	4	80
„ 18 „ „ 18¾ „	4	10	8	20	„ 24 „ „ 25 „	2	50	5	—
„ 18¾ „ „ 19½ „	4	20	8	40	„ 25 „ „ 26 „	2	60	5	20
„ 19½ „ „ 20¼ „	4	30	9	—	„ 26 „ „ 27 „	2	70	5	40
„ 20¼ „ „ 21 „	4	40	9	20	„ 27 „ „ 28 „	2	80	5	60
„ 21 „ „ 21¾ „	4	50	9	40	„ 28 „ „ 29 „	2	90	5	80
„ 21¾ „ „ 22½ „	5	—	10	—	„ 29 „ „ 30 „	3	—	6	—
„ 22½ „ „ 23¼ „	5	10	10	20	„ 30 „ „ 31 „	3	10	6	20
„ 23¼ „ „ 24 „	5	20	10	40	„ 31 „ „ 32 „	3	20	6	40
„ 24 „ „ 24¾ „	5	30	11	—	„ 32 „ „ 33 „	3	30	6	60
„ 24¾ „ „ 25½ „	5	40	11	20	„ 33 „ „ 34 „	3	40	6	80
„ 25½ „ „ 26¼ „	5	50	11	40	„ 34 „ „ 35 „	3	50	7	—
„ 26¼ „ „ 27 „	6	—	12	—	„ 35 „ „ 36 „	3	60	7	20
„ 27 „ „ 27¾ „	6	10	12	20	„ 36 „ „ 37 „	3	70	7	40
„ 27¾ „ „ 28½ „	6	20	12	40	„ 37 „ „ 38 „	3	80	7	60
„ 28½ „ „ 29¼ „	6	30	13	—	„ 38 „ „ 39 „	3	90	7	80
„ 29¼ „ „ 30 „	6	40	13	20	„ 39 „ „ 40 „	4	—	8	—
„ 30 „ „ 30¾ „	6	50	13	40	„ 40 „ „ 41 „	4	10	8	20
„ 30¾ „ „ 31½ „	7	—	14	—	„ 41 „ „ 42 „	4	20	8	40
„ 31½ „ „ 32¼ „	7	10	14	20	„ 42 „ „ 43 „	4	30	8	60

217.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 20. Kwietnia 1850,

mocą którego wydanym zostaje przepis o użyciu wag mostowych.

Ministerstwo handlu, przemysłu i budowli publicznych, w porozumieniu z ministerstwem finansów wydaje następujące postanowienia o używaniu wag mostowych, odnoszące się do istniejących ustaw i rozporządzeń o miarach i wagach.

1. W obrocie dozwala się używać tylko wag mostowych, sporządzonych według znanej konstrukcyi, którą wynalazł A. Quinteur w Strasburgu w roku 1821, a wprowadzili do państwa austryackiego Rollé i Schwilgué za pomocą dwóch, przez upływ czasu już ustałych i do powszechnego używania oddanych przywilejów z roku 1830 i 1832.

Wszelako nie wyłącza się przez to zaprowadzenia innych konstrukcyi, jeżeli takowe przez ministerstwo handlu uznane zostaną w zasadzie, w wykonaniu technicznem i w praktycznem użyciu zarównie dobre, albo lepsze. Władze do cymentowania przeznaczone w głównych miastach obwodów, delegacyj lub dystryktów, przechowywać winny opisy i rysunki wag mostowych, sporządzonych według konstrukcyi Rollego i Szwilgué.

2. Wszystkie wagi mostowe muszą przed użyciem być próbowane przez władzę, do cymentowania ich przeznaczone; znajdujące się już w używaniu wagi, od dwóch do dwóch lat na nowo będą próbowane.

Należy stwierdzić na wadze w sposób przepisany, iż akt ten odpowiednio dokonany został.

Instrukcya o sposobie próbowania wagi znajduje się w dodatku.

3. Na każdej wadze mostowej musi być wyryte nazwisko tego, który ją sporządził, i stósunek ciężomiaru do ciężaru, na płycie metalowej, przybitej na przedniej części słupka.

4. Waga powinna być czułą na $^1/_{2000}$ część obciążenia t. j. powinna przy największem obciążeniu, na które jest zrobiona, za dodaniem jednej dwu tysięcznej części onegoż, okazać widoczną w przeważeniu różnicę.

5. Wszczególności nie wolno robić wag mostowych, dających się przenosić z miejsca na miejsce, na mniejsze ciężary, niż 100 funtów wiedeńskich (56 funtów metrycznych) także

6) nie wolno używać takowych z reguły do odważania mniejszych ciężarów niż 50 funtów wiedeńskich (gdzie zaś istnieje waga metryczna, 30 funtów metrycznych). Urzędom skarbowym, którym idzie jedynie o sprawdzenie podanej przez strony wagi, wolno używać wag mostowych aż do wagi 5 funtów wiedeńskich (gdzie waga metryczna istnieje, 3 funtów metrycznych).

7. Kto sobie życzy ustawić wielką nieruchomą wagę mostową, winien za każdym razem uprzednio prosić o pozwolenie władzy politycznej powiatowej.

217.

Erlass des Handelsministeriums vom 20. April 1850,

wodurch eine Vorschrift über den Gebrauch der Brückenwagen erlassen wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten findet im Einvernehmen mit dem Ministerium der Finanzen mit Rücksicht auf die bereits bestehenden Gesetze und Verordnungen über Masse und Gewichte in Betreff des Gebrauches der Brückenwagen folgende Bestimmungen zu erlassen:

1. Es werden für den Verkehr nur solche Brückenwagen gestattet, die nach der bekannten Constructionsart gebaut sind, welche von A. Quintenz in Strassburg im J. 1821 erfunden, und durch Rollé und Schwilgué mittelst zweier, bereits durch den Ablauf der Zeit erloschenen und der allgemeinen Benützung frei gegebenen Privilegien von den Jahren 1830 und 1832 in dem österreichischen Staate eingeführt worden ist.

Hiedurch ist aber in der Folge die Anwendung anderer Constructionsarten nicht ausgeschlossen, falls dieselben von Seite des Handelsministeriums, in ihrem Principe, in der technischen Ausführbarkeit und in der praktischen Anwendung als gleich entsprechend oder vorzüglicher erkannt werden. Beschreibungen und Zeichnungen der, nach der Constructionsart des Rollé und Schwilgué gebauten Brückenwagen werden bei den, zur Zimentirung berufenen Behörden an den Hauptorten der Kreise, Delegationen oder Districte aufbewahrt.

2. Alle Brückenwagen müssen vor ihrer Verwendung von Seite der competenten Zimentirungsbehörden geprüft werden; die im Gebrauche stehenden sind von zwei zu zwei Jahren der abermaligen Prüfung zu unterziehen.

Die Bestätigung der diessfälligen Acte muss auf der Wage in der vorgeschriebenen Art ersichtlich gemacht seyn.

Die Instruction über die Vornahme der Prüfung ist im Anhange enthalten.

3. Auf jeder Brückenwage muss der Name des Verfertigers und das Verhältniss des Auflagegewichtes zur Last mittelst einer gravirten an der Vorderseite der Tragsäule angebrachten Metallplatte ersichtlich gemacht seyn.

4. Die Wage muss bis auf $\frac{1}{2000}$ ihrer Belastung empfindlich seyn, das heisst, sie muss bei der grössten Belastung, für welche sie gebaut ist, noch mit dem zweitausendsten Theile derselben, einen bemerklichen Ausschlag geben.

5. Es dürfen insbesondere die tragbaren Brückenwagen nicht auf eine geringere Gewichtsmenge als auf 100 Wiener Pfund (56 metrische Pfunde) gebaut, und

6. in der Regel nicht zur Abwage von einer geringeren Gewichtsmenge als von 50 Wiener Pfunden (wo das metrische Gewicht besteht, von 30 metrischen Pfunden) verwendet werden. Bei Gefällsämtern, wo es sich lediglich um Constatirung der Gewichtsangaben der Parteien handelt, bleibt die Verwendung der Brückenwagen bis zu dem Gewichte von 5 Wiener Pfunden (wo das metrische Gewicht besteht, von 3 metrischen Pfunden) gestattet.

7. Zur Aufstellung von grossen feststehenden Brückenwagen muss vorläufig die Bewilligung der politischen Bezirksbehörde von Fall zu Fall angesucht werden.

8. Ktokolwiek przekroczy powyższe przepisy, podlega karom, zagrożonym w powszechnej ustawie karnej na używanie miary i wagi fałszywej lub niesprawdzonej należycie.

9. Przy używaniu wag mostowych, należy się trzymać instrukcyi następującej:

I. Co do wag mostowych ruchomych.

a) Przed użyciem wagi, należy ją ustawić na twardym gruncie i jak dalece to okiem osądzić można, ile możności poziomo.

Potem należy wagę obciążoną, w ruch kołysający wprawić i uważać, czy wtedy, jak się ustanowi, co z reguły po kilku dopiero oscylacyach nastąpić powinno, obiedwie skazówki, z których jedna utwierdzona jest na drążku u wagi, druga zaś na nośniku panewnym, stoją dokładnie naprzeciw siebie. W takim razie waga jest należycie utarowana i natychmiast do użycia zdatna.

b) Jeżeli tak nie jest, wówczas języczek u drążka wagi stoi albo nad albo pod drugim języczkiem.

W pierwszym razie, wprawia się wagę w stan należyty za pomocą kamyczków lub śrótów, które się kładzie w naczynie w kształcie czareczki, znajdujące się nad szalą u wagi (ważka), jeżeli zaś języczek u drążka wagi stoi niżej drugiego, należy odrzucić wagę, jako niezdatną do użycia.

c) Zanim się włoży ciężar na mostek, należy zamknąć drążek u wagi, który nie będzie pierwej otworzony, aż włożone zostaną na szalę u wagi ciężomiary, mniej więcej odpowiadające ciężarowi.

d) Należy zważać na to, ażeby ciężar włożony na mostek, nie ciężał w części na nieruchomej, od szali u wagi więcej oddalonej podstawie mostu.

Zresztą jest rzeczą obojętną, na którem miejscu mostku ciężar się znajduje, równie jak, czy część jego wystercza po za mostek, gdyby tylko część wysterczająca, nigdzie się nie opierała.

e) Przy odważaniu, należy wadze zostawić czas należyty do oscylacyi i ustanowienia się języczka.

f) Po odważeniu należy, zanim się zdejmie ciężar i ciężomiary, zamknąć drążek u wagi, i zostawić go zamkniętym aż po zdjęciu ciężaru.

II. Co do wag mostowych nieruchomych.

Odmyka się wagę przed jej użyciem, t. j. zanim wóz wjedzie na mostek i ciężomiary się włożą, a to w ten sposób:

1. Korbę ręczną, znajdującą się przy słupie, kręci się w kierunku od lewej na prawą, tak długo, aż ukończy bieg swój winda, w słupie znajdująca się;

2. kręci się wstecz oba segmenta koła zębnego, zamykające drążek u wagi, za pomocą korby, znajdującej się przy nich.

Po użyciu wagi, jednakże przed zdjęciem ciężomiarów i ciężaru, wprowadza się obadwa segmenta koła w pierwotne położenie i spuszcza się napowrót windę aż do końca przez wsteczne kręcenie korbą.

8. Die Uebertreter dieser Vorschriften unterliegen den durch die allgemeinen Strafgesetze für den Gebrauch falschen oder nicht gehörig geprüften Masses und Gewichtes festgesetzten Ahndungen.

9. In Beziehung auf den Gebrauch der Brückenwagen ist folgende Anweisung zu beachten:

I. Hinsichtlich der tragbaren Brückenwagen.

a) Die Wage muss vor ihrem Gebrauche auf einen festen Boden und in so weit sich dieses durch das blosse Augenmass beurtheilen lässt, möglichst wagrecht gestellt werden.

Hierauf muss man die unbelastete Wage spielen lassen, und beobachten, ob nach eingetretener Ruhe, welche erst nach mehreren Oscillationen erfolgen darf, die beiden Zeiger, deren einer am Wagbalken, der andere an dem Pfannenträger befestiget ist, einander gerade gegenüber stehen, in welchem Falle die Wage tarirt und zum alsogleichen Gebrauche geeignet ist.

b) Wenn letzteres nicht der Fall ist, so steht entweder das Züngelchen des Wagbalkens über oder unter dem anderen Züngelchen.

Tritt die erstgedachte Lage ein, so wird die richtige Stellung durch Auflegen von Steinen oder Schrotten in das schüsselförmige Gefäss ober der Wagschale bewirkt; steht aber das Züngelchen des Wagbalkens unter dem anderen, so ist die Wage als für den Verkehr nicht geeignet zurück zu weisen.

c) Ehe die Last auf die Brücke gebracht wird, ist der Wagbalken zu sperren und nicht eher zu öffnen, als bis auch auf die Wagschale ein der Last beiläufig entsprechendes Auflagegewicht gebracht ist.

d) Beim Auflegen der Last ist zu beachten, dass diese nicht zum Theile auf der, hinter der Brücke befindlichen (von der Wagschale entfernteren) unbeweglichen Fortsetzung derselben zu stehen komme.

Es ist übrigens gleichgiltig, an welcher Stelle der Brücke sich die Last befindet, und ob ein Theil derselben über die Brücke hinausragt, wenn nur das Hinausragende nirgends aufliegt.

e) Beim Abwägen selbst ist zum Oscilliren und Einstehen der Zunge die erforderliche Zeit zu lassen.

f) Nach der Abwage ist, vor Wegnahme der Last und der Gewichte der Wagbalken zu sperren, und bis nach Wegnahme der Last gesperrt zu halten.

II. Hinsichtlich der feststehenden Brückenwagen.

Das Aufsperren (Auslösung) der Wage vor dem Gebrauche geschieht, u. z. vor dem Auffahren der Wägen auf die Brücke und vor dem Auflegen der Gewichte, indem man:

1. die an der Tragsäule befindliche Handkurbel in der Richtung von der Linken zur Rechten bis zur Vollendung des Laufes der in der Tragsäule befindlichen Winde dreht;

2. die beiden den Wagbalken sperrenden gezähnten Radsegmente mittelst der daran befindlichen Kurbel zurückdreht.

Nach dem Gebrauche der Wage, u. z. vor Abnahme der Gewichte und der Last bringt man die beiden Radtheile in die ursprüngliche Lage, und lässt die Winde durch Zurückdrehen der Kurbel wieder bis an das Ende ihrer Bahn zurück.

Tarowanie wagi przed jej użyciem, dzieje się, gdy tego zachodzi potrzeba, podobnie jak przy wagach mostowych ruchomych, przez obciążenie czarki tarowej.

10. Wagi mostowe, czy to ruchome czy nieruchome, muszą być zamknięte, jeżeli nie są w używaniu; małe ciężomiary powinny być zachowane i od prochu i nieczystości zabezpieczone.

Jest rzeczą konieczną, doglądać często, czy wszystkie panwie i czopki utrzymywane są w potrzebnej czystości i czy rdza ich się nie chwyciła, rewizyę takową szczególnie należy rozciągać także i na części pokryte mostkiem.

11. W końcu zaleca się używanie znanych we Francyi już od dłuższego czasu używanych ciężomiarów w formie ostrosłupa z podstawą okrągłą lub czworoboczną; takowe można przy używaniu stawiać jedne na drugie, przez co się summowanie wagi ułatwia.

Na powierzchni onychże, wyznaczona jest właściwa bezwzględna ich waga, na stronie zaś przedniej waga, wyobrażająca ciężar na mostku.

Tak więc na wagach mostowych ruchomych, 10 funtów wagi własnej, równa się 100 funtom ciężaru i t. d. Na wagach mostowych nieruchomych, 10 funtów własnej wagi, równa się 1000 funtom ciężaru i t. d.

DODATEK.

INSTRUKCYA DLA WŁADZ I URZĘDÓW, MAJĄCYCH SOBIE POLECONE ROZPOZNANIE WAG MOSTOWYCH RUCHOMYCH.

Władza mająca sobie polecone rozpoznanie wag mostowych, winna zwrócić uwagę swoję na to:

1. Żeby nazwisko fabrykanta, stosunek ciężomiarów do ciężaru i obciążenie największe, na które waga jest zrobioną, wyrażone były na wadze w sposób, przepisany w ustępie trzecim niniejszego rozporządzenia.

2. Jeżeli ten warunek jest wypełniony, przystąpić należy do praktycznego rozpoznania wagi; przytem należy ściśle postępować według uwag poczynionych nad użyciem jej w przepisie o wagach mostowych.

Rzeczone rozpoznanie, dotycze rzetelności i czułości wagi, tudzież mocnej jej budowy.

3. Ażeby rozpoznać rzetelność wagi, ma się włożyć na mostek ciężar, mający pewną dokładnie oznaczoną wagę, lecz daleko mniejszą od największego ciężaru, na który waga jest zrobiona, następnie należy włożyć do szali wagi, wyrównanej dokładnie za pomocą tary, którego waga także dokładnie jest oznaczoną, a stojący do ciężaru w stosunku wyrażonym na rytowanej płycie (więc przy wagach dziesiąkowych jak 1 do 10). Jeżeli waga jest rzetelną, powinny języczki po włożeniu ciężomiarow i skończonej oscylacyi, stać zupełnie równo naprzeciw siebie; potem przesuwa się ciężar na mostek z jednego kąta na drugi. Jakiekolwiek będzie położenie ciężaru, ba-

Das Tariren der Wage vor dem Gebrauche erfolgt, wenn nöthig, durch Belastung der Tarirschale, wie bei den tragbaren Brückenwagen, mit entsprechenden Gewichten.

10. Sowohl die tragbaren als die feststehenden Brückenwagen müssen, wenn sie nicht im Gebrauche stehen, gesperrt seyn; die kleinen Gewichte müssen gegen Staub und Unreinigkeit geschützt, aufbewahrt werden.

Es ist unerlässlich, dass öfters nachgesehen werde, ob sich alle Pfannen und Zapfen in der nöthigen Reinheit erhalten haben, und sich nicht Rost an ihnen angesetzt habe; diese Nachschau ist insbesondere auch auf die durch die Brücke gedeckten Theile auszudehnen.

11. Schliesslich wird noch die Anwendung der bekannten, in Frankreich seit längerer Zeit üblichen Aufsatzgewichte in konischer Form mit kreisförmiger oder vierkantiger Basis empfohlen, welche bei dem Gebrauche auf einander gestellt werden, und in dieser Weise das Sumiren des Gewichtes erleichtern.

Dieselben sind auf der oberen Fläche mit ihrem absoluten Gewichte bezeichnet, auf der Vorderseite aber befindet sich die Angabe jenes Gewichtes, welches sie, der Last auf der Brücke gegenüber, repräsentiren.

Also für die tragbaren Brückenwagen: 10 Pfund absolutes Gewicht gleich 100 Pfund Last u. s. f. Für die feststehenden Brückenwagen: 10 Pfund absolutes Gewicht gleich 1000 Pfund Last u. s. f.

Bruck m. p.

Anhang.

Instruction für die mit der Prüfung der tragbaren Brückenwagen beauftragten Behörden und Aemter.

Die mit der Prüfung der Brückenwagen beauftragte Behörde hat ihr Augenmerk darauf zu richten:

1. Dass der Name des Verfertigers, das Verhältniss des Auflagegewichtes zur Last und die höchste Belastung, für welche die Wage gebaut ist, in der durch den dritten Absatz der Vorschrift angeordneten Weise, auf der Wage ersichtlich gemacht sei.

2. Ist diese Bedingung vorhanden, so wird zur praktischen Prüfung der Wage geschritten, wobei die in der Vorschrift über die Brückenwagen enthaltenen Bemerkungen über den Gebrauch derselben pünctlich zu befolgen sind.

Diese Prüfung hat sich zu erstrecken auf die Richtigkeit und die Empfindlichkeit der Wage und darauf, ob sie stark genug gebaut ist.

3. Behufs der Prüfung der Richtigkeit der Wage wird ein genau justirtes Gewicht, welches viel kleiner ist, als die grösste Belastung, für welche die Wage gebaut ist, auf die Brücke gebracht und ein anderes ebenfalls genau justirtes Gewicht, das zu demselben in dem, der Angabe auf der gravirten Platte entsprechenden Verhältnisse (also bei Decimal-Wagen wie 1 zu 10) steht, in die Schale der vollkommen genau tarirten Wage gelegt. Ist die Wage richtig, so müssen nach dem Auflegen der Gewichte und beendetem Oscilliren die Zungen wieder einander gerade gegenüber stehen; hierauf wird die Last auf der Brücke verrückt, indem sie in jede Ecke derselben geschoben wird. Bei jeder Stellung der Last wird

czyć na to należy, ażeby języczki równo przeciw siebie stanęły; jeżeli tak nie jest, natenczas waga jest źle zbudowana i fałszywa.

4. Takie samo doświadczenie jak pod 3. wskazano, powtórzyć należy z największym ciężarem, na który waga jest zrobiona. Drążek u wagi w równowadze znajdujący się, należy umyślnie ze stanu spoczynku wzruszyć i uważać, czy waga po większej dopiero liczbie oscylacyi, do równowagi powróci. Następnie należy dochodzić, czy przywrócona równowaga nie będzie znacznie naruszoną przez dołożenie $^1/_{2000}$ części ciężaru.

Jeżeli w pierwszym razie nie wróci wcale równowaga, lub jeżeli wróci bez niektórych oscylacyj, w drugim zaś razie, jeżeli nie okaże się znaczne odstąpienie od równowagi; wówczas waga nie jest należycie czułą, jest bezwładną.

5. Następnie przedsięweźmie się odważenie ciężarem, który o 10 proc. przenosi największe obciążenie, na które waga jest zbudowaną.

Po zdjęciu ciężarów z wagi, należy rozpoznać jej rzetelność i czułość powtórnie podług przepisów 3. i 4.

Jeżeli w tym razie nie odpowie przepisanym warunkom, wtenczas znać, że waga ucierpiała od mocniejszego parcia, nie ma więc takowa potrzebnej mocy.

6. Jeżeli waga zadosyć uczyniła wszelkim próbom, natenczas okoliczność tę, iż rozpoznaną była, zatwierdzić należy przez wyciśnięcie pieczęci urzędowej w miejscu wklęsłem na przedniej stronie słupka, zaraz pod płytą, na które wyryte nazwisko majstra, tudzież przez oznaczenie najwyższego obciążenia i wypalenie roku pod pieczęcią. Przy rozpoznaniach powtórnych peryodycznych wagi, dostateczne jest wypalenie roku.

7. W końcu wkłada się obowiązek na władze, ażeby przy sprawdzaniu ciężomiarów, przeznaczonych do używania ich do wag mostowych, jak największej przykładali staranności.

darauf gesehen, ob die Zungen wieder richtig einstehen; ist diess nicht der Fall, so ist die Wage schlecht construirt und unrichtig.

4. Derselbe Versuch wie in 3. wird dann mit der grössten Last, für welche die Wage gebaut ist, wiederholt. Der bereits im Gleichgewichte stehende Wagbalken wird nun absichtlich aus demselben gebracht, und beobachtet, ob die Wage erst nach einer grösseren Zahl von Oscillationen ins Gleichgewicht zurückkehre. Dann wird versucht, ob das hergestellte Gleichgewicht durch Zulegung von $^1/_{2000}$ der Last merklich gestört werde.

Stellt sich im ersten Falle das Gleichgewicht gar nicht, oder ohne einiges Oscilliren her, und tritt im zweiten Falle keine merkliche Störung des Gleichgewichtes ein, so ist die Wage nicht empfindlich genug, sie ist träge.

5. Das Abwägen wird hierauf mit einer Last vorgenommen, deren Gewicht die höchste Belastung, für welche die Wage bestimmt ist, um 10 Percent übersteigt.

Nach stattgefundener Entlastung der Wage wird ihre Richtigkeit und Empfindlichkeit abermals nach 3. und 4. geprüft.

Entspricht sie nun den vorgeschriebenen Bedingungen nicht mehr, so hat die Wage durch den stärkeren Druck gelitten, es fehlt ihr an der nöthigen Stärke.

6. Hat die Wage allen angestellten Proben entsprochen, so wird durch Eindrücken des Amtssiegels in einen vertieften Raum an der Vorderseite der Tragsäule hart unter der gravirten Platte mit dem Namen des Verfertigers und unter der Bezeichnung der grössten Belastung und durch Einbrennen der Jahreszahl unter dem Siegel, die erfolgte Prüfung der Wage bestätiget. Bei den periodischen Ueberprüfungen der Wage genügt das Einbrennen der Jahreszahl.

7. Den Behörden wird schliesslich zur Pflicht gemacht, der Verificirung der zur Verwendung bei Brückenwagen bestimmten Auflagegewichte die grösste Sorgfalt angedeihen zu lassen.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXVII.

wydana i rozesłana: 10 Czerwca 1850.

218.

Rozporządzenie ministra finansów z dnia 5. Czerwca 1850,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXVII.

wydana i rozesłana: 10. Czerwca 1850.

218.

Rozrządzenie ministra finansów z dnia 5. Czerwca 1850,

do rządów krajowych wszystkich krajów koronnych z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego,

względem postępowania z 4 procentowemi morawsko-stanowemi obligacyami eraryalnemi *de Sessione* 18. Kwietnia 1788. i 6. Grudnia 1793. na dniu 1. Czerwca 1850. w Seryi Nr. 367 przelosowanemi, tudzież z niemieckiemi w Seryi M zawartemi biletami pieniężnemi 10krajcarowemi.

Odnośnie do okólnego rozporządzenia n. a. rządu z dnia 29. Października 1829. do powszechnej wiadomości podaje się, iż na dniu 1. Czerwca t. r. w seryi 367 przelosowane obligacye dawnego długu Stanu, to jest cztero-procentowe morawsko-stanowe obligacye eraryalne *de Sessione* 18. Kwietnia 1788. i 6. Grudnia 1793. od Nru 24732 aż włącznie do 26005 wedle postanowień Najwyższego patentu z dnia 21. Marca 1818. na nowe w czterech procentach w mon. konw. prowizyą przynoszące zapisy długu Stanu wymieniane będą.

Dnia 1. Czerwca t. r. także i Seryą M niemieckich biletów pieniężnych 10krajcarowych wyciągniono.

Przeto więc każdy tą Seryi literą oznaczony niemiecki bilet dziesięcio-krajcarowy w ciągu dwóch miesięcy począwszy od dnia 1. Lipca t. r. za sześć krajcarów w srebrze, a cztery krajcary w monecie zdawkowej miedzianej w n. a. stanowym urzędzie nadpoborczym we Wiedniu i w głównych krajowych (poborowych) kasach w krajach koronnych wymieniony być może.

Zresztą zaś takowe przelosowane bilety pieniężne, i po upływie terminu powyższego, równie jak nieprzelosowane, we wszystkich publicznych kasach i nadal jeszcze za gotowiznę przejęte będą.

Krauss m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXVII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 10. Juni 1850.

218.

Erlass des Finanzministeriums vom 5. Juni 1850,

an die Landesbehörden aller Kronländer mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches,

über die Behandlung der am 1. Juni 1850 in der Serie Nr. 367 verlosten mährisch-ständischen Aerarial-Obligationen* de Sessione *18. April 1788 und 6. December 1793 zu 4 Percent, dann der in der Serie* M *enthaltenen deutschen Münzscheine zu 10 Kreuzer.

Mit Beziehung auf die Circular-Verordnung der niederösterreichischen Regierung vom 29. October 1829 wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die am 1. Juni dieses Jahres in der Serie 367 in die Verlosung gefallenen Obligationen der alten Staatsschuld, nämlich der vierpercentigen mährisch-ständischen Aerarial-Obligationen de Sessione *18. April 1788 und 6. December 1793 von Nr. 24732 bis* inclusive *26005 nach den Bestimmungen des Allerhöchsten Patentes vom 21. März 1818 gegen neue in vier Percent in Conventions-Münze verzinsliche Staatsschuldverschreibungen umgewechselt werden.*

Am 1. Juni dieses Jahres ist auch die Serie M *von den deutschen Münzscheinen zu 10 Kreuzer gezogen worden.*

Hiernach kann jeder mit diesem Serienbuchstaben bezeichnete deutsche Münzschein zu 10 Kreuzer innerhalb zwei Monaten vom 1. Juli dieses Jahres angefangen gegen sechs Kreuzer in Silber und vier Kreuzer in Kupferscheidemünze bei dem niederösterreichisch-ständischen Obereinnehmeramte in Wien und bei den Landeshaupt- (Einnahms-) Cassen in den Kronländern umgewechselt werden.

Uebrigens werden diese verlosten Münzscheine, nach Ablauf der obigen Frist, gleich den nicht verlosten, bei allen öffentlichen Cassen noch fortan statt Barem angenommen.

Krauss *m. p.*

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Österreich.

LXVII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 10. Juni 1850.

219.

Erlass des Finanzministeriums vom 5. Juni 1850,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Krauss m. p.

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXVIII.

Wydana i rozesłana

[illegible]

210.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Rota przysięgi:

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXVIII.

Wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 11 Czerwca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 31 Lipca 1850.

219.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 24. Maja 1850,

do panów namiestników w niższej Austryi, w Austryi powyżej Ensu, Solnogrodzie, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Krainie, Morawii, Szląsku, Czechach, na Pobrzeżu, do pana rządcy prezydyalnego w Dalmacyi, pana szefa krajowego w Galicyi, pana przełożonego komisyi gubernialnej w Krakowie, i Pana starosty obwodowego na Bukowinie,

względem zaprowadzenia stosownej do czasu roty przysięgi dla profesorów przy wyższych zakładach naukowych, dla dyrektorów i nauczycieli przy gimnazyach, szkołach realnych i innych szkołach rządowych.

Przy odbieraniu przysięgi od profesorów przy uniwersytetach, technicznych instytutach, akademiach, lekarsko-chirurgicznych studyach, naukowych specyalnych instytutach, od dyrektorów i nauczycieli przy gimnazyach, szkołach realnych i innych szkołach rządowych, na przyszłość zastosowane być mają załączone tu roty przysięgi zamiast dotychczasowych, już do czasu niestosownych.

Thun m. p.

Rota przysięgi

dla profesorów przy wszechnicach, technicznych instytutach, akademiach, lekarsko-chirurgicznych studyach, naukowych specyalnych instytutach.

Złożysz Pan przysięgę Bogu Wszechmogącemu, że zachowasz powinną wierność Naszemu Najjaśniejszemu Monarsze Jego Cesarskiej Mości i Panu Franciszkowi Józefowi pierwszemu, z Bożej łaski Cesarzowi Austryackiemu i t. d., i t. d.; że Pan konstytucyą, ustawy i przepisy przełożonych władz Swych, szanować i ściśle wykonywać, akademickie prawa utrzymywać, nauką gorliwie i rzetelnie się zajmować, Swój urząd nauczycielski wedle najlepszej wiedzy i sumienia sprawować, wszelkiego nadużycia onegoż i wszystkiego, coby na niebezpieczeństwo narażało państwo, religią lub obyczajność, unikać, — że przy egzaminach i osądzeniu naukowych usiłowań, z sumienną ścisłością i bezstronnością postępować będziesz, i że od tych obowiązków nie dasz się Pan nigdy odwieść, ani przychylnością, ani nieprzychylnością, ani też jakiemikolwiek-bądź innemi względy.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 11. Juni 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 31. Juli 1850.

219.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 24. Mai 1850,

an die Herren Statthalter von Niederösterreich, Oesterreich ob der Enns, Salzburg, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain, Mähren, Schlesien, Böhmen, Küstenland, an den Herrn Landes-Präsidiums-Verweser von Dalmatien, den Herrn Landeschef von Galizien, den Herrn Vorsteher der Gubernial-Commission in Krakau, und den Herrn Kreishauptmann in der Bukowina,

wegen Einführung einer zeitgemässen Eidesformel für Professoren an höheren Lehranstalten, für Directoren und Lehrer an Gymnasien, Realschulen und andern Staatsschulen.

Bei der Beeidigung von Professoren an Universitäten, technischen Instituten, Akademien, medicinisch-chirurgischen Studien, wissenschaftlichen Special-Instituten, von Directoren und Lehrern an Gymnasien, Realschulen und anderen Staatsschulen, sind in Zukunft statt den bisher eingeführten, nicht mehr zeitgemässen Eidesformeln, die beiliegenden in Anwendung zu bringen.

Thun *m. p.*

Eidesformel

für Professoren an Universituten, technischen Instituten, Akademien, medicinisch-chirurgischen Studien, wissenschaftlichen Special-Instituten.

Sie werden einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören, Seiner Majestät unserm allerdurchlauchtigsten Fürsten und Herrn Franz Joseph dem Ersten, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich etc. etc. etc. die schuldige Treue zu wahren, die Verfassung, die Gesetze und die Vorschriften ihrer vorgesetzen Behörden zu achten und genau zu befolgen, die akademischen Gesetze aufrecht zu erhalten, die Wissenschaft eifrig und redlich zu pflegen, Ihr Lehramt nach bestem Wissen und Gewissen zu versehen, jeden Missbrauch desselben und Alles, was dem Staate, der Religion oder der Sittlichkeit gefährlich ist, zu meiden, bei Prüfungen und Beurtheilung wissenschaftlicher Leistungen mit gewissenhafter Strenge und Unpartlichkeit vorzugehen, und sich von diesen Pflichten weder durch Gunst oder Ungunst noch durch was immer für andere Rücksichten jemals abwendig machen zu lassen.

Rota przysięgi

dla dyrektorów przy gimnazyach, realnych szkołach, i innych szkołach rządowych.

Złożysz Pan przysięgę Bogu Wszechmogącemu, że zachowasz powinną wierność Naszemu Najjaśniejszemu Monarsze Jego Cesarskiej Mości i Panu Franciszkowi Józefowi pierwszemu, z Bożej łaski Cesarzowi Austryackiemu, i t. d., i t. d., że Pan konstytucyą, ustawy i przepisy, przełożonych władz Swych szanować i ściśle wykonywać, Swój urząd wedle najlepszej wiedzy i sumienia sprawować i wszelkiego nadużycia onegoż, zwłaszcza takiego, przez któreby na niebezpieczeństwo narażone było państwo, religia, lub obyczajność, unikać, z nauczycielami zakładu, kierownictwu Pańskiemu poruczonego, ani słabym, ani panoszącym tonem się obchodzić, lecz ich silnie, ale z uszanowaniem i życzliwością, do odpowiedniego celowi spółdziałania, naprowadzać lub nakłaniać, w młodzieży nietylko umiejętności, do nauczania których zakład powołany jest, lecz także i uczucie religijności, obyczajności i legalnego porządku, wedle wszelkich Swych sił wzbudzać i rozszerzać, i na uwadze mieć, aby toż samo ile możności działo się i przez nauczycieli, — że przy egzaminach i osądzeniu usiłowań ze strony uczniów, z sumienną ścisłością i bezstronnością postępować, wszędzie zaś prawdziwe dobro zakładu, i tylko takowe na uwadze mieć będziesz, i że od tych obowiązków nie dasz się Pan nigdy odwieść, ani przychylnością, ani nieprzychylnością, ani też jakiemikolwiek-bądź innemi względy.

Rota przysięgi

dla nauczycieli przy gimnazyach, szkołach raalnych i innych szkołach rządowych.

Złożysz Pan przysięgę Bogu Wszechmogącemu, że zachowasz powinną wierność Naszemu Najjaśniejszemu Monarsze Jego Cesarskiej Mości i Panu Franciszkowi Józefowi pierwszemu, z Bożej łaski Cesarzowi Austryackiemu i t. d., i t. d., że Pan konstytucyą, ustawy i przepisy przełożonych władz Swych szanować i ściśle wykonywać, Swój urząd nauczycielski wedle najlepszej wiedzy i sumienia sprawować, wszelkiego nadużycia onegoż, mianowicie takiego, przez któreby na niebezpieczeństwo narażone było państwo, religia, lub obyczajność, unikać; z przełożonym zakładu, w którymeś Pan działać powołany, z uszanowaniem i z odpowiedniem przepisom posłuszeństwem się obchodzić, zgodne spółdziałania z Swymi kolegami, ile możności osiągnąć zawsze dążyć, w poruczonej Panu młodzieży nietylko umiejętności, dla uczenia których przeznaczony jesteś, lecz także i uczucie religijności, obyczajności i legalnego porządku w szczególnym zakresie Pańskiego działania, wedle wszelkich Swych sił wzbudzać i rozszerzać, — że przy egzaminach i osądzeniu usiłowań ze strony uczniów z sumienną ścisłością i bezstronnością postępować będziesz, i że od tych obowiązków nie dasz się Pan nigdy odwieść, ani przychylnością, ani nieprzychylnością, ani też jakiemikolwiek-bądź innemi względy.

Eidesformel

für Directoren an Gymnasien, Realschulen und anderen Staatsschulen.

Sie werden einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören, Seiner Majestät unserm allerdurchlauchtigsten Fürsten und Herrn Franz Joseph dem Ersten, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich etc. etc. etc. die schuldige Treue zu wahren, die Verfassung, die Gesetze und die Vorschriften Ihrer vorgesetzten Behörden zu achten und genau zu befolgen, Ihr Amt nach bestem Wissen und Gewissen zu versehen, und jeden Missbrauch desselben, namentlich denjenigen, welcher dem Staate, der Religion oder der Sittlichkeit gefährlich ist, zu meiden, gegen die Lehrer der ihrer Leitung anvertrauten Anstalt sich weder schwach noch herrisch zu benehmen, sondern sie kräftig aber mit Achtung und Wohlwollen zu einem zweckmässigen Zusammenwirken zu veranlassen oder anzuhalten, unter der Jugend nicht nur die Kenntnisse, zu deren Lehre die Anstalt berufen ist, sondern auch den Sinn für Religiösität, Sittlichkeit und gesetzliche Ordnung nach allen Ihren Kräften anzuregen und zu verbreiten, und darauf zu achten, dass diess auch von den Lehrern nach Möglichkeit geschehe, bei den Prüfungen und bei Beurtheilung der Leistungen der Schüler mit gewissenhafter Strenge und Unpartei̇lichkeit zu Werke zu gehen, überall aber das wahre Beste der Anstalt, und nur dieses im Auge zu haben, und sich von diesen Pflichten weder durch Gunst oder Ungunst, noch durch was immer für andere Rücksichten jemals abwendig machen zu lassen.

Eidesformel

für Lehrer an Gymnasien, Realschulen und anderen Staatsschulen.

Sie werden einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören, Seiner Majestät unserm allerdurchlauchtigsten Fürsten und Herrn Franz Joseph dem Ersten, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich etc. etc. etc. die schuldige Treue zu wahren, die Verfassung, die Gesetze und die Vorschriften ihrer vorgesetzten Behörden zu achten, und genau zu befolgen, Ihr Lehramt nach bestem Wissen und Gewissen zu versehen, jeden Missbrauch desselben, namentlich denjenigen, der dem Staate, der Religion oder der Sittlichkeit gefährlich ist, zu meiden, dem Vorstande der Anstalt, an welcher Sie zu wirken berufen sind, mit Achtung und dem vorschriftmässigen Gehorsame zu begegnen, ein harmonisches Zusammenwirken mit ihren Collegen stets nach Möglichkeit zu erstreben, unter der ihnen anvertrauten Jugend nicht bloss die Kenntnisse, für deren Lehre Sie bestimmt sind, sondern auch den Sinn für Religiösität, Sittlichkeit und gesetzliche Ordnung innerhalb Ihres besonderen Wirkungskreises nach allen ihren Kräften anzuregen und zu verbreiten, bei den Prüfungen und bei Beurtheilung der Leistungen der Schüler mit gewissenhafter Strenge und Unparteilichkeit vorzugehen, und sich von diesen Pflichten weder durch Gunst oder Ungunst, noch durch was immer für andere Rücksichten jemals abwendig machen zu lassen.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXIX.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 12. Czerwca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 18. Czerwca 1850.

220.

Cesarski patent z dnia 7. Czerwca 1850,

którym się postanawia: że pośrednia celna linia między Węgrami, Kroacyą, Slawonią, Siedmiogrodem i innemi krajami koronnemi, począwszy od dnia 1. Października 1850. ustać ma, i że pobieranie wchodowych i wychodowych należytosci od wołów, byków, krów i cielat, które żywe przez pośrednią linię celną przeprowadzane bywają, natychmiast znosi się.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Konstytucya państwa ustanawia §. 7-m, że całe Państwo jeden okrąg celny i handlowy stanowi, i że gdzie istnieją cła wnętrzne między pojedyńczemi częściami państ wa, takowe jak najprędzej zniesione być mają.

Było więc przedmiotem osobliwej Naszej staranności i żywego Naszego życzenia przygotować i przyspieszyć wykonanie onego postanowienia dla ułatwienia obrotów handlowych między krajami koronnemi, które dotychczas przez pośrednią celną linię,

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 12. Juni 1850, in de gegenwärtigen Doppelausgabe am 18. Juni 1850.

220.

Kaiserliches Patent vom 7. Juni 1850,

wodurch bestimmt wird, dass die Zwischenzoll-Linie zwischen Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen und den übrigen Kronländern vom 1. October 1850 angefangen, aufzuhören hat, und die Einhebung der Eingangs- und Ausfuhr-Gebühren von Ochsen, Stieren, Kühen und Kälbern, die lebend über die Zwischenzoll-Linie gebracht werden, alsogleich aufgehoben wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steier, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark, Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

Die Reichsverfassung § 7 setzt fest, dass das ganze Reich ein Zoll- und Handelsgebiet bildet, und Binnenzölle, wo solche zwischen einzelnen Gebietstheilen des Reiches bestehen, sobald als möglich aufzuheben sind.

Ein Gegenstand Unserer besonderen Sorgfalt und Unseres lebhaften Wunsches war es, die Vollführung dieser Bestimmung für den Verkehr zwischen den Kronländern vorzubereiten, und zu beschleunigen, welche bisher durch die längs der Gränze von Ungarn, Croatien und

ciągnącą się wzdłuż granicy Węgier, Kroacyi i Slawonii, tudzież Siedmiogrodu, oddzielone są. A gdy wprowadzenie jednostajnego systemu opodatkowania w tychże krajach koronnych częścią nastąpiło, częścią ku bliskiemu zmierza wykonaniu — przeto uznaliśmy, iż wkrótce da się uskutecznić, że ludy Austryi zupełnie używać będą owych błogosławieństw, jakie przynosi wolny i nieprzeszkodzony obrót między różnemi częściami państwa i wzajemna, wszystkim równo korzystna wymiana ich płodów. W przekonaniu, że koniecznie uczynić trzeba w tej mierze krok stanowczy, i że właśnie w przywróceniu wolnego obrotu, jeden z najskuteczniejszych środków leży, aby uleczyć rany, jakie niestety! wojna domowa wielkiej części państwa zadała, — widzimy się spowodowani na wniosek Naszej Rady ministrów na podstawie konstytucyi państwa §§. 7, 87 i 120 rozporządzić, jak następuje:

1. Począwszy od dnia 1-go Października 1850, ustać mają opłaty wchodowe i wychodowe na pośredniej linii celnej pod nazwiskiem należytości celnych trzydziestkowych i pobocznych od wwozu i wywozu towarów, lub innych przedmiotów z jednej części państwa do drugiej opłacać się mające, wraz z dodatkami do nich, tudzież zakazy wwozu i wywozu dla obrotów handlowych przez linię celną pośrednią istniejące, a przeto począwszy od dnia rzeczonego, powszechnie wolno będzie wszystkie gatunki towarów lub innych przedmiotów, wprowadzać przez pośrednią linię celną bez żadnej opłaty.

2. Wyjątek od tego postanowienia, nastąpić ma pod względem tych tylko przedmiotów, co do monopolium rządowego, od którychby jeszcze przemijająco pobieranie opłaty ku wzajemnemu wyrównaniu należytości, koniecznie potrzebnem było, względem czego osobne nastąpi obwieszczenie.

3. Dzień, z którym zupełnie ustać mają na pośredniej linii celnej istniejące urzędy celne i trzydziestkowe, osobnem obwieszczeniem do powszechnej poda się wiadomości.

4. Nim zniesienie tych urzędów nastąpi, niektóre środki przestrzegające obroty handlowe, tymczasowo pozostaną.

Takowe jednak, o ile tego cel dozwala, na najniższą miarę zwrócone i szczególnem rozporządzeniem powszechnie obwieszczone będą.

5. Od tej chwili już pobieranie opłat wchodowych i wychodowych od wołów, byków, krów i cieląt, które żywe przeprowadzane będą przez pośrednią celną linię, ustać ma wraz z temi szczególnemi postanowieniami, które dotychczas dla rzeczonych gatunków bydła, przy wpędzaniu z kraju cudzego do Węgier, województwa Serbskiego, banatu Temeskiego, Kroacyi, Slawonii i Siedmiogrodu, co do postępowania celnego i trzydziestkowego, istnieją.

6. Pobieranie myta granicznego i krajowego, które dotychczas niezawiśle od myta za używanie dróg lub mostów zaprowadzonego na pośredniej celnej linii opłacane być winno, równie natychmiast, a gdzie zaś pobór tegoż wydzierżawiono, od chwili skończenia kontraktu dzierżawnego, ustać ma.

Slavonien, dann Siebenbürgen, hinziehende Zwischenzoll-Linie getrennt sind. Nachdem die Einführung eines gleichmässigen Systemes der Besteuerung in diesen Kronländern theils erfolgt ist, theils einer nahen Ausführung entgegengeht, so haben Wir erkannt, dass es in Kurzem ausführbar seyn wird, den Völkern Oesterreichs den Vollgenuss der Segnungen zu eröffnen, die der freie, ungestörte Verkehr zwischen den verschiedenen Gebietstheilen und der Allen gleich vortheilhafte gegenseitige Austausch ihrer Erzeugnisse gewährt. In der Ueberzeugung, dass es dringend nothwendig ist, hierin einen entscheidenden Schritt zu thun, und dass eben in der Herstellung des freien Verkehres eines der wirksamsten Mittel gelegen ist, um die Wunden, die der Bürgerkrieg leider einem grossen Theile des Staatsgebietes geschlagen hat, zu heilen, finden Wir über den Vorschlag Unseres Ministerrathes auf der Grundlage der Reichsverfassung §§. 7, 87 und 120 zu verordnen, wie folgt:

1. Vom 1. October 1850 an, haben die Ein- und Ausgangs-Gebühren, die an der Zwischenzoll-Linie unter den Benennungen Zoll-Dreissigst- und Nebengebühren von der Ein- und Ausfuhr der Waaren oder anderen Gegenständen aus dem einen Gebietstheile in den Andern zu entrichten sind, sammt den Zuschlägen zu denselben, dann die Ein- und Ausgangs-Verbote, welche für den Verkehr über die Zwischenzoll-Linie bestehen, aufzuhören, und es wird von dem gedachten Tage an allgemein gestattet seyn, alle Arten von Waaren oder andern Gegenständen frei von jeder Eingangs- oder Ausfuhrgebühr über die Zwischenzoll-Linie zu führen.

2. Eine Ausnahme von dieser Bestimmung hat nur in Absicht auf diejenigen Gegenstände eines Staatsmonopoles einzutreten, von welchen noch vorübergehend die Einhebung einer Abgabe zur gegenseitigen Gebührenausgleichung unumgänglich nothwendig wäre, worüber eine besondere Kundmachung erfolgen wird.

3. Der Tag, mit welchem die an der Zwischenzoll-Linie bestehenden Zoll- und Dreissigst-Aemter gänzlich ausser Wirksamkeit zu treten haben, wird durch eine abgesonderte Bekanntmachung zur allgemeinen Kenntniss gebracht werden.

4. Bis die Auflösung dieser Aemter erfolgt, werden einige Massregeln der Ueberwachung des Verkehres einstweilen fortbestehen.

Dieselben werden aber, so weit es der Zweck zulässt, auf das mindeste Mass zurückgeführt, und durch eine besondere Verordnung allgemein kundgemacht werden.

5. Bereits jetzt hat die Einhebung der Eingangs- und Ausfuhr-Gebühren von Ochsen, Stieren, Kühen und Kälbern, die lebend über die Zwischenzoll-Linie gebracht werden, aufzuhören, und es haben die besonderen Bestimmungen, welche bisher für die genannten Viehgattungen bei dem Eintriebe aus dem Auslande nach Ungarn, der Woiwodschaft Serbien, dem Temeser Banate, Croatien, Slavonien und Siebenbürgen, in Absicht auf die Zoll- und Dreissigst-Behandlung bestehen, ausser Wirksamkeit zu treten.

6. Die Einhebung der Gränz- und Land-Mäuthe, die bisher unabhängig von den für die Benützung der Strassen oder Brücken eingeführten Mäuthen, an der Zwischenzoll-Linie zu entrichten sind, soll gleichfalls sogleich, wo aber deren Einhebung verpachtet ist, von dem Ausgange des Pachtvertrages an eingestellt werden.

Nasi ministrowie finansów i handlu, otrzymali polecenie do wykonania niniejszego rozporządzenia.

Dano w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu, dnia 7go Czerwca w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, panowania Naszego drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

231.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 9 Czerwca 1850,

moc mające dla wszystkich w spólnym związku celnym objętych krajów koronnych i części okręgowych,

którem odnośnie do zniesienia pośredniej celnej linii, w skutek patentu z dnia 7go Czerwca 1850 nastąpionego, natychmiast znoszą się istniejące przepisy celne i trzydziestkowe względem pobierania opłaty wchodowej i wychodowej od wołów, byków, krów i cielat, które żywe przez pośrednią celną linię przeprowadzone będą.

Najwyższą uchwałą z d. 7go Czerwca 1850, raczył Najjaśniejszy Pan względem zniesienia pośredniej linii celnej, oddzielającej Węgry, Kroacyą, Slawonią, województwo Serbskie, banat Temeski i Siedmiogród od innych krajów koronnych, wydać Najwyższy patent, który jednocześnie w niniejszym dzienniku praw państwa, umieszczono.

Dyrekcye krajowe finansów, których okręg urzędowy pośrednią linię celną dotycze, otrzymały polecenie podać do wiadomości urzędów celnych i trzydziestkowych, ustanowionych do pobierania należytości na pośredniej linii celnej, postanowienia ustępu 5go Najwyższego patentu, z tym dodatkiem, iż postanowienia te natychmiast w urzędowem miejscu urzędów celnych i trzydziestkowych dla powszechnej wiadomości przybite, i, począwszy od dnia, w którym niniejsze rozporządzenie do każdego urzędu dojdzie, w wykonanie wprowadzone być mają.

Krauss m. p.

Unsere Minister der Finanzen und des Handels sind mit der Vollstreckung dieser Anordnungen beauftragt.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien am siebenten Juni des Jahres Eintausend achthundert fünfzig, Unserer Reiche des Zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

221.

Erlass des Finanzministeriums vom 9. Juni 1850,

wirksam für alle in dem gemeinschaftlichen Zollverbande begriffenen Kronländer und Gebietstheile,

wodurch mit Beziehung auf die durch das Patent vom 7. Juni 1850 erfolgte Aufhebung der Zwischenzoll-Linie die, hinsichtlich der Einhebung der Eingangs- und Ausfuhr-Gebühren von Ochsen, Stieren, Kühen und Kälbern, die lebend über die Zwischenzoll-Linie gebracht werden, bestehenden Zoll- und Dreissigst-Vorschriften alsogleich ausser Wirksamkeit gesetzt werden.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 7. Juni 1850 wegen Aufhebung der, Ungarn, Croatien und Slavonien, die Woiwodschaft Serbien, das Temeser Banat und Siebenbürgen, von den übrigen Kronländern scheidenden Zwischenzoll-Linie das Allerhöchste Patent zu erlassen geruht, das zugleich dem gegenwärtigen Reichsgesetzblatte eingeschaltet wird.

Die Finanz-Landesdirectionen, deren Amtsgebiet die Zwischenzoll-Linie berührt, sind angewiesen, die Bestimmungen des Absatzes 5 des Allerhöchsten Patentes den zur Einhebung der Zoll- und Dreissigst-Gebühren an der Zwischenzoll-Linie bestellten Aemtern mit dem Beisatze bekannt zu machen, dass diese Bestimmungen sogleich am Amtsplatze der Zoll- und Dreissigstämter zur allgemeinen Kundgebung anzuheften sind, und von dem Tage, an welchem jedem dieser Aemter die gegenwärtige Anordnung zukömmt, in Vollzug zu setzen sind.

Krauss *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXX.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 14. Czerwca 1850;

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 2. Sierpnia 1851

222.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu na dniu 12. Maja 1850. nadanych.

Józefowi Palkh, miejskiemu kupcowi, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 255. pod szyldem: „zum Amerikaner" na wynalazek i poprawę w złotych opaskach do szabli, które na białych uniformach farby nie puszczają, aż do 10 cali ścieśnionemi lub rozszerzonemi być mogą i dla kawaleryi karabinerzami zabezpieczającemi opatrzone są, przezco szable i w największym pędzie wyskoczyć nie mogą, na rok; L. 2550-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Fryderykowi Heindörffer, technikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Leopoldstadzie Nr. 386), na wynalazek, w wyłącznem użyciu łat żelaznych zamiast drewnianych do głównej w budach osady na wagonach od kolei żelaznej, na rok; L. 2551-H. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Otwarte przywileju opisanie znajduje się u c. k. niższo-austryackiego namiestnikostwa w przechowaniu, dla każdego do przejrzenia.

Gustawowi Bremme, rytownikowi, przez Wincentego Wilhelma Köster, z Anna w Westfalii, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu Nr. 791) na wynalazek metody, bezpośrednio z surowego żelaza lub z mieszaniny żelaza surowego i kowanego produkować stal w piecach pudlingowych, rewerberowych lub płomieniowych, na lat dziesięć; L. 2617-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy jest przedłożony.

Jakubowi Franciszkowi Henrykowi Hemberger, dyrektorowi administracyjnemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście pod Nr 785), na poprawę w piecach pudlingowych pod względem dokładnej regulacyi gorącości, użytej do fabrykacyi żelaza kowanego w piecech takowych, przezco nie tylko znaczne nastąpi oszczędzenie w materyałach opałowych lecz pozyskaną będzie oraz szczególna dobroć żelaza sfryszowa-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 14. Juni 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 2. August 1851.

222.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 12. Mai 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Joseph Palkh, bürgerl. Handelsmann, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 255 zum Amerikaner), auf die Erfindung und Verbesserung goldreicher Säbelkuppeln, welche auf den weissen Uniformen nicht abfärben, bis 10 Zolle enger und weiter gemacht werden können, und für die Cavallerie mit Sicherheits-Karabinern versehen seien, wodurch die Säbel beim schärfsten Reiten nicht ausspringen können, auf Ein Jahr; Zahl 2550-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Friedrich Heindörffer, Techniker, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 386), auf die Erfindung, welche in der ausschliessenden Anwendung von Eisenrippen statt des Holzes zu dem Hauptgerippe der Eisenbahnwagenkasten bestehe, auf Ein Jahr; Zahl 2551-H. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offen gehaltene Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Gustav Bremme, Graveur, durch Vincenz Wilhelm Köster, aus Anna in Westphalen, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 791), auf die Erfindung einer Methode, den Stahl unmittelbar aus Roheisen oder aus einem Gemische von Roh- und Schmiedeeisen an Puddlings-Reverberir- oder Flamm-Oefen herzustellen, auf zehn Jahre; Zahl 2617-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Verbesserung an dem Puddl-Ofen, welche darin bestehe, die bei der Erzeugung des Schmiedeeisens im Puddl-Ofen verwendete Hitze mit Genauigkeit zu reguliren, wodurch eine bedeutende Ersparniss an Brennstoff und eine besondere Güte des verfrischten Eisens erzielt werde, auf fünf Jahre; Zahl 2618-H. — Die Geheimhaltung

nego, na lat pięć; L. 2618-H. — Dochowania tajemnicy żądano. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Janowi Chrzcicielowi Marchesi, zamieszkałemu w Lodi w Lombardyi, na wynalazek maszyny, za pomocą której ślepym znacznie ułatwionem będzie czytanie i pisanie słów, cyfer i nót, nie mniej też i rozwiązanie operacyj rachunkowych, na lat pięć; L. 2626-H. O dochowanie tajemnicy proszono.

Karolowi W. Dobry, magistrowi farmacyi, zamieszkałemu we Wiedniu (na nowym Wiedeniu Nr. 768), na wynalazek piecyka do palenia kawy, przez który tak pod względem na ilość i dobroć, jak też pod względem na zapach i smak kawy palonej znaczne korzyści będą pozyskane, na rok; L. 2693-H. — Dochowania tajemnicy żądano.

Bruck m. p.

223.

SPIS

wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu pod d. 14. Maja 1850. nadanych.

Henrykowi Noblèe, dyrektorowi nowego towarzystwa oświetlenia w Hamburgu, zamieszkałemu w Hamburgu (Buschstrasse Nr. 4.), przez Karola Kraft, ajenta handlowego, zamieszkałego we Wiedniu, (w mieście Nr. 695), na wynalazek lampy z dwoma lub trzema przeciągami powietrza, w których się oleje esencyalne bez dymu i smrodu palą, na rok; L. 2694-H. — Dochowania tajemnicy żądano. Rewers cudzosiemczy jest przedłożony.

Ludwikowi Falleithner, miejsk. druciarzowi w złocie, zamieszkałemu we Wiedniu (St. Ulrich Nr. 34.), na poprawę w manipulacyi ciągnienia drutu złotego w kamieniach, na rok; L. 2695-H. — Dochowania tajemnicy żądano.

Janowi Franciszkowi Badoye, fabrykantowi jedwabnych kapeluszy maszynowych, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu Nr. 792), na poprawę we fabrykacyi kapeluszy pilśnianych i jedwabnych za pomocą nowo-wynalezionej sztywności z ałunu i galarety z kości, na rok; L. 2696-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Jakubowi Franciszkowi Henrykowi Hemberger, dyrektorowi administracyjnemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście pod Nr. 785), na wynalazek pieca szachtowego, w którym właściwemi aparatami najodpowiedniej i najtaniej oddziela się cynk od wszelkich innych tak metalicznych jak silikatycznych przymieszań za pomocą postępowania dotąd jeszcze niezaprowadzonego, na lat pięć; L. 2697-H. — Dochowania tajemnicy żądano. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

J. Masse, V. Tribouillet et Comp., fabrykantom świec, zamieszkałym w Neuilly (blisko Paryża), przez Józefa Eugieniusza de Nagy, zamieszłego we Wiedniu (w mieście Nr. 276), na wynalazek i poprawę w czyszczeniu substancyj tłustych tak zwierzęcych jak roślinnych, mianowicie tranu rybiego, oleju siemiennego i palmowego, do przemysłowego użycia za pomocą właściwego postępowania i własnych aparatów, na

wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Johann Baptist Marchesi, wohnhaft in Lodi in der Lombardie, auf die Erfindung einer Maschine, wodurch den Blinden das Lesen und Schreiben von Worten, Ziffern und Noten und die Lösung von Rechnungs-Operationen bedeutend erleichtert werde, auf fünf Jahre; Zahl 2626-H. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

Dem Carl W. Dobry, Magister der Pharmacie, wohnhaft in Wien (neue Wieden Nr. 768), auf die Erfindung einer Kaffehtrommel, wodurch sowohl mit Rücksicht auf Quantität und Qualität, als auch auf Geruch und Geschmack des zu brennenden Kaffehs bedeutende Vortheile erziell werden, auf Ein Jahr; Zahl 2693-H. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

Bruck *m. p.*

223.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 14. Mai 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Henry Noblée, Director der neuen Beleuchtungs-Gesellschaft in Hamburg, wohnhaft in Hamburg (Buschstrasse Nr. 4), durch Carl Kraft, Handelsagent, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 695), auf die Erfindung einer Lampe mit zwei oder drei Luftzügen, worin die essenziellen Oele ohne Rauch und Geruch brennen, auf Ein Jahr; Zahl 2694-H. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht. Der Fremdenrevers liegt vor.*

Dem Ludwig Falleithner, bürgerl. Golddrahtzieher, wohnhaft in Wien (St. Ulrich Nr. 34), auf die Verbesserung der Manipulation des Golddrahtziehens in Steinen, auf Ein Jahr; Zahl 2695-H. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

Dem Johann Franz Badoye, Seiden-Maschinhut-Fabrikant, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 792), auf die Verbesserung in der Fabrikation von Filz- und Seiden-Hüten mittelst einer neu erfundenen Steife aus Alaun und Knochen-Gallerte, auf Ein Jahr; Zahl 2696-H. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 784), auf die Erfindung eines Schachtofens, in welchem durch eigene Apparate die Scheidung des Zinkes von allen übrigen metallinischen und silikatischen Beimengungen mittelst eines bisher noch nicht eingeführten Verfahrens am zweckmässigsten und wohlfeilsten vorgenommen werde, auf fünf Jahre; Zahl 2697-H. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.*

Dem J. Masse, V. Tribuillet et Comp., *Kerzenfabrikanten, wohnhaft in Neuilly (bei Paris), durch Joseph Eugen von Nagy, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 276), auf die Erfindung und Verbesserung im Reinigen der fetten Körper sowohl animalischen, als vegetabilischen Ursprunges, insbesondere des Fischthrans, der Samen- und Palmöle zur industriellen Benützung mittelst eines eigenthümlichen Verfahrens und eigener Apparate, auf Ein*

rok; L. 2698-H. — We Francyi wynalazek ten i poprawa zostały upatentowane brewem wynalazków z dnia 28. Sierpnia 1841 i brewem addycyjnem i popraw z dnia 4. Marca na lat piętnaście. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy jest załączony. Otwarte przywileju opisanie znajduje się u c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego w przechowaniu, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

224.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 14. Maja 1850,

którem się przedłuża na rok 10-ty i 11-ty przywilej z dnia 21. Czerwca 1841 pierwotnie Karolowi Gustawowi Kern nadany, a następnie na własność Ronthalera i spółki przeniesiony, na wynalazek masy, zwanej tekturą kamienną (szwedzką).

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg roku dziesiątego i jedenastego przywilej z dnia 21. Czerwca 1841, pierwotnie Karolowi Gustawowi Kern z Berlina nadany a następnie na własność Ronthalera i spółki przeniesiony, na wynalazek masy tekturą kamienną (szwedzką) zwanej, do formowania i kształtowania różnych przedmiotów.

Bruck m. p.

225.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 23. Maja 1850,

którem się obwieszcza, że przywilej Joachima Sammer, nadany pod d. 12. Lutego 1848, na wynalazek uniwersalnego telegrafu na obwieszczenia, własnością się stał Leopolda Köppel.

Leopold Köppel, ajent we Wiedniu Nr. 770 nabył na własność swą przywilej Joachima Sammer, nadany pod dniem 12. Lutego 1848, na wynalazek uniwersalnego telegrafu na obwieszczenia, a to drogą egzekucyjnej licytacyi dnia 13. Grudnia 1849.

Bruck m. p.

226.

Rozrządzenie ministerswa handlu z dnia 23. Maja 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministerstwo handlu, przemysłu i budowli publicznych, postanowiło przedłużyć następujące przywileje:

a) przywilej Wacława Schwarz, kupca we Wiedniu, z dnia 2. Maja 1843, na wynalazek pomady migdałowej, na rok ósmy;

b) przywilej Antoniego i Gustawa Schmid we Wiedniu, z dnia 29. Kwietnia 1848, na wynalazek bardzo taniego i mało miejsca zajmującego aparatu perotynowego opalającego, na rok trzeci i czwarty;

c) przywilej Franciszka Postbühal z Wiednia, z dnia 29. Kwietnia 1848, na wynalazek aparatu do czyszczenia pierza pościelnego, na trzeci rok; nakoniec

Jahr; Zahl 2698-H. — In Frankreich ist diese Erfindung und Verbesserung mit Erfindungsbrevet, ddo. *28. August 1841, und dem Additions- und Verbesserungsbrevet,* ddo. *4. März, auf fünfzehn Jahre patentirt. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor. Die offen gehaltene Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.*

Bruck *m. p.*

224.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. Mai 1850,

womit das ursprünglich dem Carl Gustav Kern verliehene und seither in das Eigenthum des Ronthaler und Comp. übergegangene Privilegium vom 21. Juni 1841 auf Erfindung einer Masse, Steinpappe genannt, auf die Dauer des zehnten und eilften Jahres verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das ursprünglich dem Carl Gustav Kern, von Berlin, verliehene und seither in das Eigenthum des Ronthaler und Comp. übergegangene Privilegium vom 21. Juni 1841, auf die Erfindung einer Masse, Steinpappe genannt, zum Formen und Bilden verschiedener Gegenstände, auf die weitere Dauer des zehnten und eilften Jahres zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

225.

Erlass des Handelsministeriums vom 23. Mai 1850,

wodurch die Uebergehung des Eigenthumes des dem Joachim Sammer am 12. Februar 1848 verliehenen Privilegiums, auf die Erfindung eines Universaltelegraphen für Ankündigungen, an Leopold Köppel kundgemacht wird.

Leopold Köppel, Agent in Wien Nr. 770, hat das Eigenthum des Privilegiums des Joachim Sammer vom 12. Februar 1848, auf die Erfindung eines Universaltelegraphen für Ankündigungen im Wege der executiven Feilbietung am 13. December 1849 an sich gebracht.

Bruck *m. p.*

226.

Erlass des Handelsministeriums vom 23. Mai 1850,

womit mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

a) *das Privilegium des Wenzel Schwarz, Handelsmannes in Wien, vom 2. Mai 1843, auf die Erfindung einer Mandel-Pomade, auf das achte Jahr;*

b) *das Privilegium des Anton und Gustav Schmid in Wien, vom 29. April 1848, auf die Erfindung eines sehr billigen und wenig Raum einnehmenden Perrotine-Seng-Apparates, auf das dritte und vierte Jahr;*

c) *das Privilegium des Franz Postbühal aus Wien, vom 29. April 1848, auf die Erfindung eines Apparates zum Reinigen der Bettfedern, auf das dritte Jahr; endlich*

d) przywilej z dnia 8. Czerwca 1849, pierwotnie panom Józefowi kawalerowi de Hohenblum we Wiedniu i M. H. Hoppe, chemikowi, nadany a następnie na wyłączną własność M. J. Hoppe przeniesiony, na wynalazek, wyrabiania środka spajającego z łupek glinianych, na rok drugi.

Bruck m. p.

227.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 24. Maja 1850,

którem się ogłasza, że przez upływ czasu, ustał przywilej z dnia 28. Października 1844, nadany Jakubowi Piotrowi Werner, na odkrycie maszyny hidraulicznej.

Ministeryum handlu ogłasza niniejszem, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 28. Października 1844. nadany Jakubowi Piotrowi Werner na odkrycie maszyny hidraulicznej, do użycia jej jako siły poruszającej.

Zarazem odseła się opisanie tego przywileju przez c. k. namiestnikostwo niższo-austryackie instytutowi politechniczemu w przechowanie, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

228.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 24. Maja 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministerstwo handlu, postanowiło przedłużyć przywileje następujące:

1. przywilej Jana Antropp, miejskiego pasamonika we Wiedniu, z dnia 21. Maja 1838, na wynalazek w fabrykacyi bordur złotych i srebrnych galonowych i szychowych na dalszy ciąg jednego, t. j. roku trzynastego;

2. przywilej Jakuba Antoniego Roger Fortunata Durand de Monestrol margrabi d' Esquille, we Wenecyi z dnia 18. Kwietnia 1845, na poprawę w kompozycyi sztucznego kamienia *„grés factice“*, pod nazwą *„Marguerite“*, na dalszy ciąg jednego, t. j. roku szóstego;

3. przywilej z dnia 18. Kwietnia 1845, nadany pierwotnie Józefowi Stefsky a później na własność Józefa Steiner w Stockenau przeniesiony, na wynalazek i poprawę w wyrabianiu kołder, der na konie, i innych przedmiotów z wełny, bawełny, jedwabiu i wszelkich do tkania sposobnych materyj, na dalszy ciąg jednego t. j. roku szóstego;

4. przywilej Kornelego Fuchs, miejskiego blacharza i właściciela domu we Wiedniu, z dnia 12. Maja 1848, na poprawę w powozowych jego latarniach pod dniem 20. Sierpnia 1847 uprzywilejowanych, na dalszy ciąg lat dwóch, t. j. roku trzeciego i czwartego.

Bruck m. p.

d) *das ursprünglich den Herren Joseph Ritter von Hohenblum in Wien und M. J. Hoppe, Chemiker, verliehene und seither in das Allein-Eigenthum des M. J. Hoppe übergegangene Privilegium vom 8. Juni 1849, auf die Erfindung, aus hydraulischem Thonschiefer einen Kalkcement zu erzeugen, auf das zweite Jahr.*

Bruck *m. p.*

227.

Erlass des Handelsministeriums vom 24. Mai 1850,

wodurch das dem Jacob Peter Werner am 28. October 1844 verliehene Privilegium, auf die Entdeckung einer hydraulischen Maschine, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Handelsministerium hat das Privilegium des Jacob Peter Werner vom 28. October 1844 auf die Entdeckung einer hydraulischen Maschine, welche als bewegende Kraft zu verwenden sei, als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiums-Beschreibung wird unter Einem durch die k. k. niederösterreichische Statthalterei dem polytechnischen Institute zur Aufbewahrung für Jedermanns Einsicht zugesendet.

Bruck *m. p.*

228.

Erlass des Handelsministeriums vom 24. Mai 1850,

womit mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Handelsministerium hat nachstehende Privilegien zu verlängern befunden:

1. das Privilegium des Johann Antropp, bürgerlicher Posamentierermeister, in Wien, vom 21. Mai 1838, auf eine Erfindung in der Erzeugung von Gold- und Silber-Tress- wie auch Band-Borten für die weitere Dauer Eines, d. i. des dreizehnten Jahres;

2. das Privilegium des Jacques Antoine Roger Fortune Durand de Monestrol Marquis d'Esquille, in Venedig, vom 18. April 1845, auf eine Verbesserung in der Composition des künstlichen Steines „grés factice," *unter dem Namen* Marguerite, *für die weitere Dauer Eines, d. i. des sechsten Jahres;*

3. das ursprünglich dem Joseph Stefsky verliehene und seither in das Eigenthum des Joseph Steiner in Stockerau übergegangene Privilegium vom 18. April 1845, auf eine Erfindung und Verbesserung in der Erzeugung von Bettdecken, Pferdedecken und anderen Gegenständen aus Schafwolle, Baumwolle, Seide und allen zur Wirkerei geeigneten Stoffen, für die weitere Dauer Eines, d. i. des sechsten Jahres;

4. das Privilegium des Cornelius Fuchs, bürgerl. Spenglers und Hauseigenthümers in Wien, vom 12. Mai 1848, auf eine Verbesserung seiner am 20. August 1847 privilegirten Wagenlaternen, für die weitere Dauer zweier Jahre, d. i. des dritten und vierten Jahres.

Bruck *m. p.*

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXI.

wydana i rozesłana: 18. Czerwca 1850.

278.

Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 3. Czerwca 1850,

[illegible]

[illegible]

W skutek Najwyższej uchwały z dnia 25. Września 1849 [illegible] 11 [illegible] z dnia [illegible] 1848 [illegible] § [illegible] z dnia [illegible] 1850 [illegible] od 1. Lipca 1850 [illegible] na połowę taryfowego [illegible] od szt. [illegible]

[illegible] jako cały krajcar porachowane będą, a takie [illegible] 18 [illegible]

[illegible] od 1. Lipca 1850 [illegible]

[illegible]

279.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 27. Czerwca 1850,

[illegible]

W celu [illegible] dnia 10. Sierpnia 1849 względem, przez [illegible]

[illegible]

(Poln.)

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXI.

wydana i rozesłana: 19. Czerwca 1850.

229.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 9. Czerwca 1850,

moc mające dla całej objętości państwa,

którem sie począwszy od 1. Lipca 1850 rozporządza zniżenie portoryum pocztowego od posełek pieniędzy papierowych 50 złt. r. nie przewyższających wraz z ustanowieniem równomiernej należytości retour-recepisowej.

W skutek Najwyższej uchwały z dnia 25. Września 1849 pod częściowem zmienieniem §§fów 2. i. 11. postanowień z dnia 20. Listopada 1849 *) i §fu 8. postanowień z dnia 26. Marca 1850 **) począwszy od 1. Lipca 1850 zniża się we wnętrznych austryackich pocztowych obrotach portoryum od posełek pieniędzy papierowych, których ogólna summa 50 złt. r. nie przewyższa, na połowę taryfowego poczty wozowe portoryum od złt. r. 100.

Części krajcara przytem jako cały krajcar porachowane będą a taksa fundamentalna 10 krajcarowa niezmieniona zostaje.

Równie też począwszy od 1. Lipca 1850, ustanawia się należytość za retour-recepis tak przy poczcie listowej-jak też przy poczcie wozowej bez względu na odległość, na równomierną kwotę 6krajcarową.

Bruck m. p.

230.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 10. Czerwca 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, w których ustawa o karach na przestępstwa co do dochodów niestałych z dnia 11. Lipca 1835 w wykonaniu stoi,

którem się Najwyższa uchwała z dnia 16. Sierpnia 1845 *) w ten sposób objaśnia, iż przez nią tak §fu 567 ks. ust. o kar. na przestępstwa co do dochodów niestałych, jak póżniejszych do niej odnoszących się postanowień co do wprowadzenia środków do uprzedniego zabezpieczenia kar pieniężnych za przestępstwa co do dochodów niestałych nie zmieniono.**

W celu uchylenia wątpliwości co do zastósowania Najwyższego postanowienia z dnia 16. Sierpnia 1845 względem, przez urzędy fiskalne uskutecznić się ma-

---

*) W części X. roku 1850 dziennika praw państwa i rządu Nro. 13.

**) W części XLIX. Nro. 149.

***) W n. a. zbiorze prowincyonalnych ustaw tom 27. str. 681.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 19. Juni 1850.

229.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 9. Juni 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

wodurch vom 1. Juli 1850 angefangen eine Herabsetzung des Postporto für 50 Gulden nicht übersteigende Papiergeld-Sendungen und die Festsetzung einer gleichmässigen Retour-Recepisse-Gebühr angeordnet wird.

*In Folge Allerhöchster Entschliessung vom 25. September 1849 wird mit theilweiser Abänderung der §§. 2 und 11 der Bestimmungen vom 20. November 1849 *) und des §. 8 der Bestimmungen vom 26. März 1850 **) von 1. Juli 1850 angefangen im inneren österreichischen Postverkehre das Porto für Sendungen von Papiergeld, dessen Gesammtbetrag 50 Gulden nicht übersteigt, auf die Hälfte des tarifmässigen Fahrpostporto für 100 Gulden herabgesetzt.*

Bruchtheile eines Kreuzers werden hierbei als ein ganzer Kreuzer angerechnet, und die Grundtaxe von 10 Kreuzer pr. Stück bleibt unverändert.

Auch wird ebenfalls vom 1. Juli 1850 an, die Gebühr für ein Retour-Recepisse bei der Brief- wie bei der Fahrpost, ohne Rücksicht auf die Entfernung, auf den gleichmässigen Betrag von 6 Kreuzer festgesetzt.

***Bruck** m. p.*

230.

Erlass des Justizministeriums vom 10. Juni 1850,

giltig für alle Kronländer, in welchen das Strafgesetz über Gefälls-Uebertretungen vom 11. Juli 1835 in Wirksamkeit steht,

wodurch die Allerhöchste Entschliessung vom 16. August 1845 ***) dahin erläutert wird, dass dadurch der §. 567 des St. G. B. über Gefälls-Uebertretungen und später hierauf bezügliche Bestimmungen in Betreff der Einleitung der Vorkehrungen zur vorläufigen Sicherstellung der Gefälls-Vermögensstrafen nicht abgeändert worden seien.

Zur Behebung der Zweifel über die Anwendung der Allerhöchsten Entschliessung vom 16. August 1845 in Betreff der durch die Fiscalämter zu erwirkenden Pränotirungen von

---

**) Im X. Stücke des Jahrganges 1850 des Reichs-Gesetzblattes Nr. 13.*

***) Im XLIX. Stücke Nr. 149.*

****) In der niederösterreichischen Provinzial-Gesetzsammlung B. 27, S. 681.*

jących, prenotacyi eraryalnych pretensyi, oświadcza się, iż przez tę uchwałę w postanowieniach ani §fu 567 ustawy karnej co do dochodów niestałych, ani §fu 51 do tejże odnoszącej się instrukcyi urzędowej, ani też Najwyższych uchwał z dnia 8. Stycznia 1839 **) i 24 Lutego 1844 ***) co do wprowadzenia tymczasowych środków zabezpieczenia kar pieniężnych za przestępstwa co do dochodów niestałych żadna zmiana nie zaszła.

Schmerling m. p.

231.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 12. Czerwca 1850.

mocą którego w skutek Najwyższego upoważnienia z dnia 9. Czerwca 1850 dla krajów koronnych Galicyi, Bukowiny i Dalmacyi począwszy od dnia obwieszczenia niniejszego rozporządzenia przenosi się sądownictwo względem ciężkich przestępstw policyjnych w 2ej i 3ej instancyi do sądów apelacyjnych i do najwyższego trybunału sądowego,

Aby w królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z księstwami Oświecima i Zatora, tudzież w księstwie Bukowiny i w królestwie Dalmacyi już obecnie, a to dopóki tamże po zupełnem ukończeniu potrzebnych prac poprzednich nie będzie mogła zupełnie być przeprowadzoną nowa organizacya władz sądowych, w myśl §fu 102 konstytucyi państwa z dnia 4. Marca 1849 odłączenie sądownictwa ad administracyi ile możności wprowadzonem było, postanawia minister sprawiedliwości w skutek upoważnienia Najjaśniejszego Pana Najwyższą uchwałą z dnia 9. Czerwca 1850 otrzymanego, co do tymczasowego toru instancyi w wykonywaniu sądownictwa względem ciężkich przestępstw policyjnych, jak następuje:

§. 1.

Znosi się postanowienie §. 292 IIej cz. ks. ust. karn. z dnia 3. Września 1803 co do podporządkowania władz dotychczasowych w ciężkich przestępstwach policyjnych.

§. 2.

Przedłożenie dotyczących wyroków w tych przypadkach, w których to dotychczas z urzędu lub na założony rekurs albo w celu ułaskawienia do rządu krajowego dziać się miało, ma na przyszłość tymczasowo, a to dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświecima i Zatora i dla księstwa Bukowiny do sądu apelacyjnego we Lwowie, dla królestwa Dalmacyi zaś do sądu apelacyjnego w Zadrze nastąpić w celu rozstrzygnienia, wedle ustawy w drugiej instancyi zapaść mającego.

§. 3.

Zakres działalności dawniejszej politycznej kancelaryi nadwornej przechodzi do najwyższego trybunału sądowego.

§. 4.

Niniejsze rozporządzenie z dniem obwieszczenia onegoż w działalność wstąpić ma.

---

*) W n. a. zbiorze prowincyonalnych ustaw tom 21. str. 116.

**) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń tom 72. str. 83.

Aerarial-Forderungen wird erklärt, dass dadurch an den Bestimmungen des §. 567 des Gefälls-Strafgesetzes, des §. 51 des darauf bezüglichen Amtsunterrichts und der Allerhöchsten Entschliessungen vom 8. Jänner 1839 *) und 24. Februar 1844 **) in Betreff der Einleitung der vorläufigen Vorkehrungen zur Sicherstellung der Gefälls-Vermögensstrafen keine Aenderung eingetreten ist.

Schmerling m. p.

231.

Erlass des Justizministeriums vom 12. Juni 1850,

wodurch in Folge Allerhöchster Ermächtigung vom 9. Juni 1850 für die Kronländer Galizien, Bukowina und Dalmatien vom Tage der Kundmachung dieser Verordnung angefangen, die Gerichtsbarkeit über schwere Polizei-Uebertretungen in 2. und 3. Instanz an die Appellationsgerichte und den obersten Gerichtshof übertragen wird.

Damit in dem Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator, sowie in dem Herzogthume Bukowina und in dem Königreiche Dalmatien schon gegenwärtig, bis daselbst nach gänzlicher Beendigung der erforderlichen Vorarbeiten die vollständige neue Organisirung der Gerichtsbehörden durchgeführt werden kann, im Sinne des §. 102 der Reichsverfassung vom 4. März 1849 die Trennung der Rechtspflege und Verwaltung nach Möglichkeit eingeleitet werde, verordnet der Justizminister über die mit Allerhöchster Entschliessung vom 9. Juni 1850 erhaltene Ermächtigung Seiner Majestät wegen des einstweiligen Instanzenzuges in Ausübung der Gerichtsbarkeit über schwere Polizei-Uebertretungen, wie folgt:

§. 1.

Die Bestimmung des §. 292 des II. Theils des Strafgesetzbuches vom 3. September 1803 in Ansehung der Unterordnung der bisherigen Behörden in schweren Polizei-Uebertretungen wird aufgehoben.

§. 2.

Die Vorlage der diessfälligen Erkenntnisse hat in denjenigen Fällen, in welchen sie bisher von Amtswegen oder über ergriffenen Recurs oder zum Behufe der Begnadigung an die Landesstelle stattzufinden hatte, in Zukunft einstweilen und zwar für das Königreich Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und für das Herzogthum Bukowina an das Appellationsgericht in Lemberg, für das Königreich Dalmatien aber an das Appellationsgericht in Zara, zu der nach dem Gesetze in zweiter Instanz zu erlassenden Entscheidung zu erfolgen.

§. 3.

Der Wirkungskreis der ehemaligen politischen Hofstelle geht an den obersten Gerichtshof über.

§. 4.

Gegenwärtige Verordnung hat vom Tage ihrer Kundmachung an in Wirksamkeit zu treten.

---

*) In der niederösterreichischen Provinzial-Gesetzsammlung B. 21, S. 116.

**) In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen B. 72, S. 83.

§. 5.

Wszystkie do tegoż dnia wedle ustawy do przesłania do rządu krajowego lub względnie do wyższego rozstrzygnienia przedłożone wyroki w ciężkich przestępstwach policyjnych w skutek niniejszego rozporządzenia do władz temże powołanych do urzędowania przesłane być mają.

Schmerling m. p.

232.

Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 14. Czerwca 1850,

moc mające dla całej objętości państwa wyjąwszy Pogranicze wojskowe,

względem niedozwolenia odpłaty złożonej już taksy za uwolnienie od wojska, tudzież względem postępowania z takowymi powracającymi poprzednikami, którzy przy dostawie rekrutów prawnie czy nieprawnie nie są obecni, jeżeli po nich następujący złożeniem taksy uwolnili się od osobistej służby wojskowej.

Dodatkowo do rozrządzenia z dnia 23. Grudnia 1849, w dzienniku praw państwa tego roku w części IV. Nr. 5. obwieszczonego, tyczącego się uwolnienia uległych służbie wojskowej ludzi od osobistego wstąpienia w służbę wojskową za złożeniem taksy, z powodu zaszłych pretensyi obwieszcza się w porozumieniu z ministerstwem wojny, iż odpłata złożonych już taks żadną miarą miejsca mieć nie może.

Przytem rozporządza się, iż ci prawnie lub nieprawnie nieobecni poprzednicy, których następcy, do wstąpienia w służbę wojskową powołani, uwolnili się od osobistego służbowania złożeniem tej taksy, przy swym powrocie lub poimaniu i w razie uznanej zdatności do służby natychmiast assentyrowani, do ciała swego wojskowego odesłani i gminie swej na dłużny może jeszcze kontyngiens, albo gdyby tenże zupełnie już dostawionym był, jako pozostałość dla najpierwszej dostawy porachowani być mają.

Bach m. p.

233.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 14. Czerwca 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych wyjąwszy Pogranicze wojskowe,

którem w skutek Najwyższego upoważnienia znosi się uprawnienie upoważnionych salitry fabrykantów, którzy dotychczas nawet i przeciw woli właściciela gruntu lub budynków kopiąc szukać mogli ziemi salitrowej.

Na wniosek ministerstwa spraw wewnętrznych, wojny, finansów, kultury krajowej i górnictwa Najwyższą uchwałą z dnia 7. Czerwca 1850 raczył Najjaśniejszy Pan, Jego C. K. M., najłaskawiej zatwierdzić, iż ustać ma dotychczasowe uprawnienie upoważnionych salitry fabrykantów, którzy nawet przeciw woli właściciela gruntu lub budynku kopiąc szukać mogli ziemi salitrowej.

Uzyskanie salitrowej ziemi (tak zwanej Gayerde) z cudzego gruntu lub budynku zostawia się przeto na przyszłość porozumieniu się upoważnionych salitry fabrykantów z właścicielem gruntu lub budynku.

Bach m. p.

§. 5.

Sämmtliche bis dahin dem Gesetze gemäss zur Einsendung an die Landesstelle oder rücksichtlich zur höheren Entscheidung vorliegenden Erkenntnisse in schweren Polizei-Uebertretungen sind auf Grund gegenwärtiger Verordnung an die durch dieselben berufenen Behörden zur Amtshandlung zu übermitteln.

Schmerling m. p.

232.

Erlass des Ministeriums des Innern vom 14. Juni 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches, mit Ausnahme der Militärgränze.

über die Unzulässigkeit der Rückzahlung einer bereits erlegten Militär-Befreiungstaxe und über die Behandlung jener rückkehrenden Vormänner, die bei einer Recrutenstellung befugt oder unbefugt abwesend sind, wenn deren Nachmänner sich durch den Erlag der Taxe von dem persönlichen Militärdienste frei gemacht haben.

Nachträglich zu dem im Reichsgesetzblatte dieses Jahres IV. Stück Nr. 5 kundgemachten Erlasse vom 23. December 1849 über die Befreiung militärpflichtiger Männer vom persönlichen Eintritte in den Militärdienst gegen Erlag der Taxe wird aus dem Anlasse vorgekommener Ansprüche, im Einverständnisse mit dem Kriegsministerium bekannt gemacht, dass eine Rückzahlung bereits erlegter Taxen unter gar keinem Vorwande Statt finden könne.

Zugleich wird bestimmt, dass jene befugt oder unbefugt abwesenden Vormänner, deren zum Eintritte in den Militärdienst berufene Nachmänner sich durch den Erlag dieser Taxe von der persönlichen Dienstleistung frei machen, bei ihrer Rückkehr oder Aufgreifung und bei befundener Diensttauglichkeit sogleich assentirt, zu ihrem Truppenkörper abgesendet und ihrer Gemeinde auf das etwa noch schuldige Contingent, oder falls dieses bereits ganz abgestellt ist, als Guthabung für die nächste Stellung angerechnet werden sollen.

Bach m. p.

233.

Verordnung des Ministeriums des Innern vom 14. Juni 1850,

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme der Militärgränze,

wodurch in Folge Allerhöchster Ermächtigung die Berechtigung der befugten Salniter-Erzeuger, auch gegen den Willen des Eigenthümers des Grundes oder Gebäudes, nach salniterhältiger Erde graben zu dürfen, aufgehoben wird.

Seine Majestät haben über den Antrag der Ministerien des Innern, des Kriegswesens, der Finanzen, der Landescultur und des Bergwesens mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 7. Juni 1850 Allergnädigst zu genehmigen geruht, dass die bisherige Berechtigung der befugten Salniter-Erzeuger, auch gegen den Willen des Eigenthümers eines Grundes oder Gebäudes nach salniterhältiger Erde graben zu dürfen, aufzuhören habe.

Die Gewinnung der salniterhältigen Erde (Gayerde) aus fremdem Grunde oder Gebäude bleibt daher künftighin dem Einverständnisse der befugten Salniter-Erzeuger mit dem Eigenthümer des Grundes oder Gebäudes überlassen.

Bach m. p.

234.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 18. Czerwca 1850,

moc mające dla krajów koronnych Austryi poniżej i powyżej Ensu, Solnogrodu, Czech, Morawii, Szląska, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istryi i Triestu, Tyrolu i Voralbergu,

którem w skutek Najwyższej uchwały ustanawia się, że w krajach właśnie namienionych działalność nowych sądów stósownie do zarysów urządzenia sądów z dnia 14. Czerwca 1849, z dniem 1. Lipca 1850 początek bierze.

Stósownie do zatwierdzenia Najjaśniejszego Pana Najwyższą uchwałą z dnia 17. Czerwca 1850 nastąpionego, niniejszem ustanawia się, iż działalność nowych sądów wedle zarysów urządzenia sądów z dnia 14. Czerwca 1849 w krajach koronnych Austryi poniżej i powyżej Ensu, Solnogrodu, Czech, Morawii, Szląska, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu, Tyrolu i Voralbergu z dniem 1. Lipca 1850 początek bierze.

Schmerling m. p.

234.

Erlass des Justizministeriums vom 18. Juni 1850,

wirksam für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Böhmen, Mähren, Schlesien, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol und Vorarlberg,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung in eben diesen Kronländern der Beginn der Wirksamkeit der neuen Gerichte in Gemässheit der Grundzüge der Gerichtsverfassung vom 14. Juni 1849 auf den 1. Juli 1850 festgesetzt wird.

In Gemässheit der mit Allerhöchster Entschliessung vom 17. Juni 1850 erfolgten Genehmigung Seiner Majestät wird hiermit der Beginn der Wirksamkeit der neuen Gerichte, nach Massgabe der Grundzüge der Gerichtsverfassung vom 14. Juni 1849 in den Kronländern Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Böhmen, Mähren, Schlesien, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol und Vorarlberg auf den 1. Juli 1850 festgesetzt.

Schmerling m. p.

[illegible]

Erlass des [illegible] vom 18. Juni 1849,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Część LXXII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wydawanem niemieckiem 17. Czerwca 1859, a wydaniu polskiem [illegible]

dnia [illegible] 1859.

193.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 2. Czerwca 1859,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 19. Czerwca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem:
25. Lipca 1850.

235.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 3. Czerwca 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, niższej Austryi, wyższej Austryi, Solnogrodu, Tyrolu, Czech, Morawii, Szląska, Galicyi, Krakowa, Bukowiny, Styryi, Karyntyi, Krainy, Tryestu i Pobrzeża, Dalmacyi,

którem się rozrządzają egzamina dojrzałości dla kończących nauki w roku szkolnym 1850. gimnazyalnych uczniów niektórych krajów koronnych, którzyby w następnym roku szkolnym na jakim uniwersytecie lub publicznym jakim fakultetowym zakładzie chcieli być imatrykulowani.

W załączeniu otrzymujesz Pan i t. d., i t. d. egzemplarze mego rozporządzenia co do egzaminu dojrzałości, z których po jednym egzemplarzu bezzwłocznie ma się udzielić każdemu gimnazyum kraju koronnego, reszta zaś zachować do własnego użycia rządowego.

Relacye które wedle Nru 8., tegoż rozporządzenia przez dyrektorów gimnazyalnych przesełane być mają, bez zwłoki doręczane być winny dotyczącym inspektorom gimnazyalnym, których mianowanie po ów czas wszędzie nastąpi.

Życzeniem mojem jest, aby zesłanie radców szkolnych nie należących do krajowej władzy szkolnej, ku przedsięwzięciu ustnego egzaminu nigdzie bez naglącej potrzeby miejsca nie miało, albowiem nader ważnem jest, żeby rzeczywiści inspektorowie gimnazyalni nabyli tego dokładniejszego obznajomienia się z gimnazyami, jakie właśnie egzamina dojrzałości sprawiają, i żeby oraz, zwłaszcza na początku, te ostatnie wszędzie wedle jednostajnych ile możności zasad przedsięwziętemi zostały. Samo tylko życzenie uczniów albo nauczycieli, ukończyć egzamina raczej przed- jak po wakacyach, nie usprawiedliwiałoby zatem zesłania takowego; owszem rozporządzenie dozwala przedsięwzięcia ustnego egzaminu także przed wakacyami, najszczególniej dla tego, aby inspektor tem pewniej uzyskał czas, osobiście ile możności egzamin przedsiębrać. Najłatwiej mógłby ustny egzamin całkiem albo częścią przed wakacyami być odbytym po gimnazyach tego miasta, gdzie inspektor stałe swe siedlisko ma, a oraz przezto zamierzony cel osiągniętym, wszakże inne powody w tej mierze dla innych gimnazyów rozstrzygnąć mogą.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 19. Juni 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 25. Juli 1850.

235.

Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 3. Juni 1850,

wirksam für die Kronländer Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Tirol, Böhmen, Mähren, Schlesien, Galizien, Krakau, Bukowina, Steiermark, Kärnthen, Krain, Triest und Küstenland, Dalmatien,

wodurch für, im Studienjahre 1850 absolvirende Gymnasialschüler mehrerer Kronländer, welche im nächsten Studienjahre an einer Universität oder einem öffentlichen Facultätsstudium immatriculirt werden wollen, Maturitätsprüfungen angeordnet werden.

In der Anlage erhalten etc. etc. Exemplare meiner Verordnung in Betreff der Maturitätsprüfung, wovon je Ein Exemplar jedem Gymnasium des Kronlandes unverzüglich mitzutheilen, die übrigen aber zum eigenen Amtsgebrauche zu bewahren sind.

Die nach Nr. 8. dieser Verordnung von den Directoren der Gymnasien einzusendenden Berichte werden den betreffenden Gymnasial-Inspectoren, deren Ernennung bis dahin allerwärts erfolgt seyn wird, ohne Säumniss zu übergeben seyn.

Ich wünsche, dass eine Delegation von Schulräthen ausser der Landesschulbehörde, zur Vornahme der mündlichen Prüfung, nirgends ohne dringende Nothwendigkeit Statt finde, da es höchst wichtig ist, dass die wirklichen Gymnasial-Inspectoren sich jene genauere Kenntniss der Gymnasien erwerben, welche eben die Maturitätsprüfungen gewähren, und dass zugleich, besonders Anfangs, die letzteren überall nach möglichst gleichen Grundsätzen vorgenommen werden. Der blosse Wunsch der Schüler oder Lehrer, die Prüfung lieber vor als nach den Ferien zu beenden, würde daher eine solche Delegation nicht rechtfertigen; vielmehr gestattet die Verordnung die Vornahme der mündlichen Prüfung auch vor den Ferien, hauptsächlich desshalb, damit der Inspector um so gewisser die Zeit gewinne, sie überall in eigener Person vornehmen zu können. Am leichtesten dürfte die mündliche Prüfung ganz oder theilweise an den Gymnasien der Stadt, wo der Inspector seinen bleibenden Wohnsitz hat, vor den Ferien abgehalten, und so der beabsichtigte Zweck erreicht werden können, doch können andere Gründe für andere Gymnasien entscheiden.

Blankiety na zaświadczenia dojrzałości natychmiast sporządzone być mają, również też arkusze na protokoły wedle Nru. 13. rozporządzenia prowadzić się mające. Tabele przeglądu podług Nru. 11. rozporządzenia przez samych dyrektorów sporządzone być mogą.

Jeżeliby inspektor gimnazyalny z własności piśmiennych robót uczniów jakiego gimnazyum spostrzegł nieprzyzwoity jaki wpływ nauczycieli na roboty takowe, natenczas by to onemuż jak najsurowiej zganić wypadało, ustny egzamin z tego powodu zaostrzyć, a gdyby za potrzebne uważał, zarządzić drugi piśmienny egzamin w jego przytomności odbyć się mający.

Racz ... przyjąć upewnienie mego pełnego szacunku.

Thun m. p.

Załączenie do Nru. 235.

Rozporządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, którem się rozrządzają egzamina dojrzałości dla kończących nauki w roku szkolnym 1850. gimnazyalnych uczniów niektórych krajów koronnych, którzyby w następnym roku szkolnym na jakim uniwersytecie lub publicznym jakim fakultetowym zakładzie chcieli być imatrykulowani.

Teraźniejsze urządzenie uniwersytetów wymaga wyższego stopnia dojrzałości oddających się studyom, którą poznać zadaniem jest egzaminów dojrzałości. Postanowienia względem egzaminów dojrzałości w §§fach 78—88. drukowanego projektu organizacyi gimnazyów zawarte, wymagają urzeczywistnienia całego w tymże projekcie przepisanego urządzenia gimnazyów, a przeto nie mogą bez niesłuszności przeciw dotychczasowym uczniom gimnazyów zupełnie być wykonane; atoliż już teraz można zaprowadzić dla ostatecznych egzaminów gimnazyastów takowe urządzenie, które nic od uczniów nie wymaga, czegoby nie mogli wypełnić wedle dotychczasowego usposobienia gimnazyów, a które jednakże zabezpiecza uniwersytet od wstąpienia oczywiście niedojrzałych słuchaczy, zarazem też i przejście stanowi do tej formy egzaminów dojrzałości, która zupełnie swemu celowi odpowiada.

Rozporządza się przeto co następuje:

Po pierwsze. Ci uczniowie, którzy w roku szkolnym 1850. kończą ósmą klasę gimnazyalną w jakim austryackim kraju koronnym, wyjąwszy Węgry, Kroacyą i Slawonią, województwo Serbskie i banat Temeski, Siedmiogród i królestwo Lombardzko-Weneckie, nie mogą ani być imatrykulowani jako zwyczajni słuchacze na jakim w austryackich krajach koronnych znajdującym się uniwersytecie albo przy publicznym jakim fakultetowym zakładzie, ani też nie mogą uczęszczać na cudzym uniwersytecie z tym skutkiem, aby im tamże przebyty czas zupełnie albo częścią porachowanym był do ich prawnego czasu naukowego, nie poddawszy się wprzód egzaminowi dojrzałości, i nie otrzymawszy przytem zaświadczenia dojrzałości do wstąpienia do nauk fakultetowych.

Po drugie. Egzamin dojrzałości odbywać się będzie w każdem zupełnem publicznem gimnazyum pod przewodnictwem gimnazyalnego inspektora, któremu poddać się mają:

a) publiczni uczniowie gimnazyum;

b) prywatyści tegoż gimnazyum, jeżeli tak ci jak owi przejść zamierzają do studyum fakultetowego;

Die Blanquetten für die Maturitätszeugnisse sind sogleich anzufertigen, eben so die Bögen für die nach Nr. 13 der Verordnung zu führenden Protokolle. Die Uebersichtstabellen nach Nr. 11 der Verordnung können von den Directoren selbst angefertigt werden.

Sollte der Gymnasial-Inspector aus der Beschaffenheit der schriftlichen Arbeiten der Schüler eines Gymnasiums einen ungebührlichen Einfluss der Lehrer auf diese Arbeiten entnehmen, so hätte er diess auf das Strengste zu rügen, die mündliche Prüfung dafür zu verschärfen, und wenn er es für nöthig hält, eine zweite in seiner Gegenwart abzuhaltende schriftli he Prüfung anzuordnen.

Genehmigen etc. etc. die Versicherung meiner vollkommensten Hochachtung.

Thun *m. p.*

Beilage zu Nr. 235.

Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch für im Studienjahre 1850 absolvirende Gymnasial-Schüler mehrerer Kronländer, welche im nächsten Studienjahre an einer Universität oder einem öffentlichen Facultätsstudium immatriculirt werden wollen, Maturitätsprüfungen angeordnet werden.

Die gegenwärtige Einrichtung der Universitäten setzt einen höhern Grad von Reife der Studirenden voraus, welche zu erproben die Aufgabe der Maturitätsprüfungen ist. Die in dem gedruckten Entwurfe der Organisation der Gymnasien in den §§. 78—88 enthaltenen Bestimmungen über die Maturitätsprüfungen erfordern die Verwirklichung der ganzen in jenem Entwurfe vorgezeichneten Einrichtung der Gymnasien, und können daher gegenwärtig ohne Unbilligkeit gegen die bisherigen Schüler der Gymnasien nicht vollständig in Wirksamkeit gesetzt werden; es ist jedoch auch jetzt schon möglich, den Schlussprüfungen der Gymnasisten eine Einrichtung zu geben, welche nichts von den Schülern heischt, was diese nicht nach der bisherigen Beschaffenheit der Gymnasien leisten konnten, und dennoch die Universität gegen den Eintritt offenbar unreifer Hörer sicher stellt, zugleich aber auch den Uebergang bildet in diejenige Form der Maturitätsprüfungen, welche ihrem Zwecke völlig entspricht.

Demnach wird folgendes angeordnet:

Erstens. Diejenigen Schüler, welche im Schuljahre 1850 die achte Classe eines Gymnasiums in einem österreichischen Kronlande, mit Ausnahme von Ungarn, Croatien und Slavonien, der Woiwodschaft Serbien und dem Temeser Banate, Siebenbürgen und dem lombardisch-venetianischen Königreiche absolviren, können weder an einer in den österreichischen Kronländern gelegenen Universität oder an einem öffentlichen Facultätsstudium als ordentliche Hörer immatriculirt werden, noch können sie eine auswärtige Universität mit dem Erfolge besuchen, dass ihnen d e daselbst zugebrachte Zeit ganz oder theilweise in ihre gesetzliche Studienzeit eingerechnet werde, wenn sie sich nicht vorher einer Maturitätsprüfung unterzogen, und dabei das Zeugniss der Reife zum Uebertritt an ein Facultätsstudium erhalten haben.

Zweitens. Die Maturitätsprüfung wird an jedem vollständigen öffentlichen Gymnasium unter der Leitung des Gymnasial-Inspectors abgehalten, und es haben sich ihr zu unterziehen:

a) *die öffentlichen Schüler des Gymnasiums;*

b) *die Privatisten desselben Gymnasiums, in s fern die einen und die andern in ein Facultätsstudium überzutreten beabsichtigen;*

c) te osoby, które pierwej ukończyły jedną część zupełnego gimnazyum, a obecnie szczególne otrzymały pozwolenie do złożenia egzaminu dojrzałości.

Uczniowie, którzy kończą wprawdzie gimnazyum, lecz nie chcą wstąpić do studyów fakultetowych, lub też nie z początkiem szkolnego roku 1851. (4), nie mogą być zniewalani do złożenia egzaminu dojrzałości. Z takowemi przedsiębrać się ma zwyczajny egzamin semestralny, z czego semestralne otrzymają zaświadczenie.

Po trzecie. Egzamin jest piśmienny i ustny. Piśmienny przypada w drugiej połowie miesiąca Lipca, ustny z reguły w pierwszym miesiącu następnego roku szkolnego. Atoliż może być przedsięwziętym także i ustny egzamin na końcu miesiąca Lipca całkiem albo częścią w tych gimnazyach, gdzie tego miejscowe okoliczności inspektorowi dozwalają, i gdzie to z resztą stósownem się ukazuje.

Po czwarte. Ponieważ przyjmowanie do studyów fakultetowych z początkiem każdego półrocza nastąpić może, przeto oprócz tego odbywać się będzie egzamin dojrzałości, jeżeli zachodzi potrzeba tegoż, także i na końcu pierwszego półrocza roku szkolnego 1851. Uczniom, którzy w bieżącym roku szkolnym gimnazyum ukończyli, do woli zostawia się, z końcem tego roku szkolnego, lub z końcem następującego po nim półrocza stawiać się do egzaminów dojrzałości. W drugim przypadku poddać się mają z końcem bieżącego roku szkolnego egzaminowi semestralnemu (2), i ostro im zalecić należy, aby w następującem półroczu w swej klasie jako zwyczajni uczniowie zostawali.

Ci także, jeżeli używają uwolnienia od opłaty szkolnej lub stypendyum, jedynie z powodu powtórzenia najpierwszego półrocza dobrodziejstwa tego tracić nie mają, jeżeli w skutek prawnych postanowień, wynikłość ostatniego egzaminu semestralnego utraty takowej za sobą nie pociąga. Na swe usiłowania podczas pierwszego półrocza przyszłego roku szkolnego, otrzymają półroczne lub inne jakie zaświadczenie wystąpienia wedle osnowy §fu 89. projektu organizacyjnego, które przy zgłoszeniu się do egzaminu dojrzałości wykazać muszą.

Egzamin dojrzałości, na końcu pierwszego półrocza następującego roku szkolnego przedsiębrać się mający, co się tycze ustnej jego części nie ma się odbywać w każdem gimnazyum, lecz z reguły tylko w gimnazyum tego miasta, w którem inspektor gimnazyalny stałe swe zamieszkanie ma; uczniowie innych więc gimnazyów, które polecone są nadzorowi tego samego inspektora, tamże w czasie wyznaczonym znajdować się winni.

Po piąte. Przedmiotami egzaminu są:

a) dla piśmiennego egzaminu język ojczysty albo naukowy (piśmienne wypracowanie w tym języku, do czego 5 godzin dozwolić się winno);
łaciński (na tłumaczenie z tegoż dozwala się godzin 2, zaś na tenże godzin 3);
Drugi język krajowy, gdzie takowy w kraju koronnym istnieje:

b) dla ustnego egzaminu te same przedmioty, a nadto
religia, historya i fizyka.

Język naukowy każdego przedmiotu jest z reguły także językiem egzaminacyjnym.

Jezeli w jakim kraju koronnym istnieje więcej języków krajowych, natenczas tymczasowo z tego języka jako ojczystego lub naukowego egzaminować się ma, którego

c) solche Individuen, welche früher einen Theil des vollständigen Gymnasiums absolvirt, und nun eine besondere Bewilligung zur Ablegung der Maturitätsprüfung erhalten haben.

Schüler, welche zwar das Gymnasium absolviren, aber entweder nicht oder nicht mit Beginn des Studienjahres 1851 (4) in ein Facultätsstudium übertreten wollen, können zur Ablegung der Maturitätsprüfung nicht verhalten werden. Mit ihnen ist die gewöhnliche Semestralprüfung vorzunehmen und sie erhalten darüber ein Semestralzeugniss.

Drittens. Die Prüfung ist eine schriftliche und eine mündliche. Die schriftliche findet Statt in der zweiten Hälfte des Monats Juli, die mündliche in der Regel im ersten Monate des folgenden Schuljahres. Es kann jedoch auch die mündliche am Schlusse des Monats Juli an solchen Gymnasien ganz oder zum Theile vorgenommen werden, wo die Localverhältnisse es dem Inspector möglich machen, und wo es sich sonst als zweckmässig darstellt.

Viertens. Da die Aufnahme in die Facultätsstudien mit dem Anfange eines jeden Semesters erfolgen kann, so findet überdies die Abhaltung einer Maturitätsprüfung, wenn ein Bedürfniss dafür vorhanden ist, auch am Schlusse des ersten Semesters des Schuljahres 1851 Statt. Es steht den Schülern, welche im laufenden Schuljahre das Gymnasium absolviren, frei, am Schlusse dieses Schuljahres oder am Schlusse des darauf folgenden Semesters sich zur Maturitätsprüfung zu stellen. Im zweiten Falle haben sie am Schlusse des laufenden Schuljahres sich der Semestralprüfung zu unterziehen (2), und es ist ihnen ernstlich anzurathen, im folgenden Semester in ihrer Classe als ordentliche Schüler zu verbleiben.

Sie sollen auch, wenn sie die Befreiung vom Unterrichtsgelde oder ein Stipendium geniessen, wegen Wiederholung des nächsten Semesters allein diese Wohlthat nicht verlieren, wenn nicht etwa der Ausfall der letzten Semestralprüfung diesen Verlust den gesetzlichen Bestimmungen zufolge bewirkt. Ueber ihre Leistungen während des ersten Semesters des kommenden Schuljahres erhalten sie ein Semestral- oder ein anderes Abgangszeugniss nach Inhalt des §. 89 des Organisations-Entwurfes, welches bei der Meldung zur Maturitätsprüfung von ihnen zu produciren ist.

Die am Schlusse des ersten Semesters des folgenden Schuljahres vorzunehmende Maturitätsprüfung ist ihrem mündlichen Theile nach nicht an jedem Gymnasium, sondern in der Regel nur an einem Gymnasium der Stadt, in welcher der Gymnasial-Inspector seinen bleibenden Wohnsitz hat, abzuhalten; die Schüler anderer Gymnasien, welche der Aufsicht desselben Inspectors anvertraut sind, haben sich daher zur festgesetzten Zeit daselbst einzufinden.

Fünftens. Die Prüfungsgegenstände sind:

a) für die schriftliche Prüfung die Mutter- oder Unterrichtssprache (ein Aufsatz in derselben, worauf 5 Stunden zu verwenden sind);
Latein (Uebersetzung aus demselben 2 Stunden und in dasselbe 3 Stunden);
Griechisch (Uebersetzung aus demselben 3 Stunden),
Eine zweite Landessprache, wo eine solche im Kronlande besteht;

b) für die mündliche Prüfung dieselben Gegenstände, und dazu
Religion, Geschichte und Physik.

Die Unterrichtssprache eines jeden Gegenstandes ist in der Regel auch seine Prüfungssprache.

Wenn in einem Kronlande mehrere Landessprachen bestehen, so ist einstweilen diejenige als Mutter- oder Unterrichtssprache zu prüfen, welche wirklich durch die längere Zeit des Gym-

rzeczywiście przez dłuższy czas gimnazyalnych studyów dla uczniów jako języka naukowego używano, z tą suppozycyą, że tego języka w bieżącym roku szkolnym osobno uczono.

Jeżeliby to miejsca nie miało, natenczas ustny egzamin z tego przedmiotu odpada, piśmienny zaś na wszelki sposób miejsce ma.

Egzamin z drugiego języka krajowego miejsce ma tylko na żądanie ucznia, wyjąwszy, jeżeli takowy w bieżącym roku szkolnym dla wszystkich uczniów ósmej klasy jakiego gimnazyum był przedmiotem obowiązkowym. Wypadłość tego egzaminu wnieść się ma w zaświadczenie dojrzałości, takowa wszelakoż na teraz żadnego nie może mieć szkodliwego wpływu na ostateczne osądzenie co do dojrzałości ucznia, atoliż korzystnie w tej mierze skutkować może.

Uczniowie, którzy dotychczas dyspensowani byli od studyum greczyzny, nie mają być egzaminowani z tego języka przy egzaminie dojrzałości.

Po szóste. Względem tego, co uczniowie wypełnić mają, aby dostąpili zaświadczenia dojrzałości, czynią się następujące uwagi:

a) Piśmienne w języku ojczystym ułożyć się mające wypracowanie, przed innemi częściami egzaminu przeznaczone jest, wykazać, jakie jest ogólne uczniów wykształcenie. W temże więc wypracowaniu uczeń w ogólności okazać musi myślenie logicznie zdrowe, osobliwie jasność w urządzeniu swych myśli i oraz językową dokładność i obrotność. Ku temu potrzebno, aby tema znajdowało się w obrębie myśli jego; lecz ani to samo tema, ani też inne temu za nadto podobne wprzód już w szkole wypracowane być nie powinno.

b) W żyjących językach, w religii, historyi i fizyce egzamin na teraz, co do przedmiotu, na tem przestawać ma, co w ostatniem półroczu w szkole wykładanem było. Ściśle jednak zważać należy nie na to jedynie, czy uczeń przedmiot w pamięci zachował, lecz czy go dokładnie zrozumiał, a przeto wszędzie, gdzie tego zrozumienie wymaga, zwracać należy uwagę na to, jakie pierwej pobierał był nauki. Przy egzaminie z fizyki, każdego razu wybrać się ma także jeden oddział, któryby wymagał zastósowania matematycznych umiejętności ucznia.

c) Co się tycze języków starych, egzamin bynajmniej nie powinien przestawać na odczytach kursu ostatniego, ale raczej trzeba mieć wzgląd na to, co dotychczas w tym przedmiocie w całości szkolna nauka ziściła, lecz oraz wystrzegać się należy wszelkiego wymagania niesłusznego. Do tłumaczenia tak na język łaciński i grecki jak z łacińskiego, wybrane być mają nie oddziały i zadania w klasie już odczytane lub tłumaczone, ale owszem takowe, które nie są trudniejszemi od dotychczasowych wypracowań uczniów. Zamiast tłumaczenia na język łaciński można zresztą zadać także i wolną kompozycyą w łacińskim języku na tema odpowiednie.

Po siódme. Dyrektor każdego zupełnego gimnazyum udzielić ma osnowę niniejszego rozporządzenia uczniom najwyższej klasy z tem wezwaniem, że ci, którzyby się poddać chcieli egzaminowi dojrzałości, na końcu roku szkolnego zgłosić się mają i oraz wymienić, czy chcą odbyć egzamin także i z drugiego języka krajowego, jeżeliby takowego jako wolnego przedmiotu uczono. Jeżeliby się między zgłoszonymi znajdowali tacy, przy których nie jest prawdopodobnem, by się utrzymali przy egzaminie, takowym odradzać należy egzamin, jednakże gdyby przy nim obstawali, od tego nie mają być wyłączeni.

nasialstudiums für die Schüler als Unterrichtssprache im Gebrauche war, vorausgesetzt, dass über sie im laufenden Schuljahre ein besonderer Unterricht ertheilt worden ist.

Ist diess nicht geschehen, so entfällt die mündliche Prüfung aus diesem Gegenstande, die schriftliche hat aber jedenfalls einzutreten.

Die Prüfung aus einer zweiten Landessprache findet nur Statt auf Verlangen des Schülers, ausgenommen, wenn sie im laufenden Schuljahre für alle Schüler der achten Classe eines Gymnasiums obligat war. Das Ergebniss dieser Prüfung ist in das Maturitätszeugniss einzutragen, es kann jedoch für jetzt keinen nachtheiligen, wohl aber einen vortheilhaften Einfluss auf das Endurtheil über die Reife des Schülers üben.

Schüler, welche bisher vom Studium des Griechischen dispensirt waren, sind bei der Maturitätsprüfung einer Prüfung über diese Sprache nicht zu unterziehen.

Sechstens. Ueber dasjenige, was die Schüler, um ein Zeugniss der Reife zu erlangen, zu leisten haben, wird Folgendes bemerkt:

a) *Der schriftliche in der Muttersprache zu verfassende Aufsatz hat vor den anderen Prüfungstheilen die Bestimmung, die allgemeine Bildung der Schüler zu bekunden. Der Schüler muss daher in diesem Aufsatze im Allgemeinen ein logisch richtiges Denken, besonders aber Klarheit in der Anordnung seiner Gedanken und Correctheit und Gewandtheit in der Sprache zeigen. Dazu ist nöthig, dass das Thema innerhalb seines Gedankenkreises liege; es darf jedoch weder selbst noch ein ihm zu nahe verwandtes in der Schule früher schon bearbeitet worden seyn.*

b) *In den lebenden Sprachen, in Religion, Geschichte und Physik hat sich die Prüfung für diessmal ihrem Stoffe nach zunächst an das zu halten, was im letzten Semester in der Schule behandelt worden ist. Es ist jedoch strenge nicht bloss auf das gedächtnissmässige Innehaben dieses Stoffes, sondern auf das richtige Verständniss desselben zu sehen, und daher ist überall, wo dieses Verständniss es erfordert, auch auf das früher Erlernte zurückzugehen. Bei der Prüfung über Physik ist jedesmal auch ein Abschnitt zu wählen, welcher eine Anwendung der mathematischen Kenntnisse des Schülers erheischt.*

c) *Rücksichtlich der alten Sprachen hat sich die Prüfung keineswegs auf das im letzten Semester Gelesene zu beschränken, wohl aber ist auf das bisher in diesem Gegenstande im Ganzen an der Schule Geleistete Rücksicht zu nehmen, und jede unbillige Forderung zu vermeiden. Zum Uebersetzen in das Lateinische und Griechische und aus dem Lateinischen sind nicht in der Classe bereits gelesene oder übersetzte Abschnitte und Aufgaben, wohl aber solche zu wählen, welche die bisherigen Arbeiten der Schüler an Schwierigkeit nicht übertreffen. Statt einer Uebersetzung in das Lateinische kann übrigens auch eine freie Composition in der lateinischen Sprache über ein angemessenes Thema aufgegeben werden.*

Siebentens. Der Director eines jeden vollständigen Gymnasiums hat den Inhalt dieser Verordnung den Schülern der obersten Classe mit der Aufforderung mitzutheilen, dass diejenigen, welche sich der Maturitätsprüfung am Schlusse des Schuljahres unterziehen wollen, sich zu melden und zugleich anzugeben haben, ob sie auch die Prüfung aus einer zweiten Landessprache, wenn eine solche als freier Gegenstand gelehrt wird, bestehen wollen. Befinden sich unter den Angemeldeten solche, bei denen das Bestehen der Prüfung unwahrscheinlich ist, so ist ihnen von der Prüfung abzurathen, doch sind sie, wenn sie auf ihr beharren, nicht auszuschliessen.

Po ósme. Do początku miesiąca Lipca każdy dyrektor zupełnego gimnazyum przesłać winien do krajowej władzy szkolnej (albo gdzie takowej jeszcze zupełnie nie uorganizowano, do namiestnictwa lub do władzy, jego miejsce w kraju koronnym zastępującej:

a) ilość uczniów, którzy się do najbliższego egzaminu dojrzałości zameldowali, z imiennem oznaczeniem tych, którym egzamin odradzano;

b) doniesienie, czy uczono drugiego języka krajowego jako przedmiotu obowiązkowego, albo czy uczniowie dobrowolnie się poddają egzaminowi z drugiego języka krajowego;

c) wyszczególnienie nauczycieli najwyższej klasy, co ci w ostatniem półroczu, a co w poprzedzającem z swego naukowego przedmiotu w szkole wykładali;

d) temata, jakie nauczyciele dla wypracowań piśmiennych proponują, a to takowych po kilka dla każdej części egzaminu piśmiennego;

e) czyli są powody i jakie do przedsiębrania ustnego egzaminu na końcu bieżącego lub na początku następującego roku szkolnego.

Po dziewiąte. Około środka miesiąca Lipca przesela władza szkolna temata do dyrektorów, które dla piśmiennych egzaminów wybrała. Ta nie jest przywiązaną przy wyborze do tematów jej przesłanych, wszelakoż zawsze uwzględniać ma tak te jak też podane jej przez nauczycieli udzielania względem tego, co ci w odczytach swych wykładali.

Ta władza wyznacza oraz, do którego dnia najdalej piśmienne roboty poprawione, i wraz z przeglądem wyroków opatrzone, jej przesłane być mają, tudzież w których dniach ustny egzamin odbywać się ma.

Po dziesiąte. Piśmienne egzamina mają wedle wskazań §. 81, 3—9. drukowanego projektu przedsięwzięte być. Przytem części z łacińskiego lub greckiego tłumaczyć się mające, jeżeli nie są uczniom pod ręką, także dyktowane być mogą, a czas ku temu potrzebny nie ma być wrachowany do czasu dla samego tłumaczenia użyć się mającego.

Czas, w którem robotę oddano, przez nauczyciela takową odbierającego najlepiej na samej robocie zanotuje się.

Przy każdym oddziale 20 kandydatów egzamin składających, musi być przytomnym najmniej jeden nadzorujący nauczyciel; czy więcej oddziałów kandydatów egzamin składających w tej samej miejscowości jednocześnie pracować mogą, to jedynie od miejscowości zawisło.

Jeżeliby uczeń jaki, z powodu użycia niepozwolonych środków pomocniczych, zniewolonym był do powtórzenia piśmiennych robót egzaminowych, tedy dyrektor takowemu zadania egzaminowe wyznaczyć winien.

Po jedenaste. Piśmienne roboty egzaminowe wedle osnowy §. 82. drukowanego projektu przez nauczycieli poprawione i do władzy szkolnej wraz z przepisanym tamże przeglądem tabelarycznym przesłane będą. W tym przeglądzie rubrykę „matematyka“ wypuścić, a natomiast „religia“ umieścić się ma, tudzież zamiast „język ojczysty“ umieścić się ma „język ojczysty albo naukowy.“

Osądzenia, w tabelę wciągnąć się mające, krótkiemi wyrazy oznaczyć należy.

Po dwunaste. Ustny egzamin w przeznaczonych dniach pod osobistem przewodnictwem inspektora gimnazyalnego odbywać się będzie, przy czem postanowienia §. 83, 5—7. drukowanego projektu zachować się winno. Miejsce nauczyciela matematyki zajmuje nauczyciel religii.

Achtens. Bis zum Anfange des Monates Juli hat jeder Director eines vollständigen Gymnasiums an die Landesschulbehörde (oder wo diese noch nicht völlig organisirt ist, an die Statthalterei oder die ihre Stelle im Kronlande versehende Behörde) einzusenden:

a) die Anzahl der Schüler, welche sich zur nächsten Maturitätsprüfung gemeldet haben, mit namentlicher Bezeichnung derjenigen, denen von der Prüfung abgerathen worden ist;

b) die Anzeige, ob eine zweite Landessprache als obligater Gegenstand gelehrt worden, oder ob sich Schüler freiwillig der Prüfung aus einer zweiten Landessprache unterziehen;

c) die Angaben der Lehrer der obersten Classe, was von ihnen im letzten Semester und was in dem vorangehenden aus ihrem Lehrgegenstande in der Schule behandelt worden;

d) die Themata, welche die Lehrer für die schriftlichen Arbeiten vorschlagen, und zwar mehrere für jeden Theil der schriftlichen Prüfung;

e) ob und welche Gründe da sind, die mündliche Prüfung am Schlusse des laufenden oder am Anfange des folgenden Schuljahres vorzunehmen.

Neuntens. Um die Mitte des Monates Juli sendet die Schulbehörde die Themata an die Directoren, welche sie für die schriftlichen Prüfungen gewählt hat. Sie ist bei der Wahl an die eingesendeten Themata nicht gebunden, wird jedoch dabei stets sowohl diese als die von den Lehrern gegebenen Auskünfte über das in den Lectionen Behandelte berücksichtigen.

Zugleich bestimmt sie, bis zu welchem Tage spätestens die schriftlichen Arbeiten corrigirt und mit einer Uebersicht über die Urtheile versehen, ihr sollen eingesendet, und an welchen Tagen die mündliche Prüfung soll abgehalten werden.

Zehntens. Die schriftlichen Prüfungen sind nach den Weisungen des §. 81, 3 — 9 des gedruckten Entwurfes vorzunehmen. Dabei können die aus dem Lateinischen oder Griechischen zu üersetzenden Stücke, wenn sie den Schülern nicht zur Hand sind, auch dictirt werden, und es ist die hiezu nöthige Zeit in die für die Uebersetzung selbst zu verwendende Zeit nicht einzurechnen.

Der Zeitpunct, wann eine Arbeit abgeliefert worden, wird von dem dieselbe übernehmenden Lehrer am besten auf der Arbeit selbst notirt.

Wenigstens für je 20 Prüflinge muss ein beaufsichtigender Lehrer zugegen seyn; ob mehrere Abtheilungen von Prüfungen in einem Locale gleichzeitig arbeiten können, hängt nur von der Beschaffenheit des Locales ab.

Wird ein Schüler wegen Benützung unerlaubter Hilfsmittel verhalten, die schriftlichen Prüfungsarbeiten zu widerholen, so hat der Director ihm die Prüfungsaufgaben zu stellen.

Eilftens. Die schriftlichen Prüfungsarbeiten werden dem Inhalte des §. 82 des gedruckten Entwurfes gemäss von den Lehrern corrigirt und an die Schulbehörde mit der daselbst vorgezeichneten tabellarischen Uebersicht eingesendet. In dieser Uebersicht ist die Rubrik „Mathematik" wegzulassen, und dafür „Religion" zu setzen, und anstatt „Muttersprache" ist zu setzen „Mutter- oder Unterrichtssprache."

Die in die Tabelle einzutragenden Urtheile sind durch kurze Ausdrücke zu bezeichnen.

Zwölftens. Die mündliche Prüfung wird an den festgesetzten Tagen unter der persönlichen Leitung des Gymnasial-Inspectors abgehalten, und es sind dabei die Bestimmungen des §. 83, 5 — 7 des gedruckten Entwurfes zu beachten. An die Stelle des Lehrers der Mathematik tritt der Lehrer der Religion.

Jeżeliby w jakim kraju koronnym przy większej liczbie gimnazyów osobista przytomność inspektora gimnazyalnego w każdem z nich niemożliwą była, natenczas przez namiestnika radca szkolny, nie należący do krajowej władzy szkolnej, delegowany będzie do kierowania ustnem egzaminem jednego lub więcej gimnazyów.

Ilu uczniów w jednym dniu wyegzaminować należy, to postanawia kierujący radzca szkolny; egzaminujący nauczyciel każdego zawodu wciąga rezultat egzaminu w przeznaczoną ku temu rubrykę tabelarycznego przeglądu.

Po trzynaste. Na końcu zupełnego egzaminu, lub na końcu każdego dnia egzaminu wedle postanowień §§fów 85. i 86. drukowanego projektu pod zmianami tychże, z niniejszego rozporządzenia wynikającemi, odbyć się ma konferyncya względem zaświadczeń wydać się mających.

Nauczyciel matematyki na teraz nie jest potrzebnym członkiem tej konferencyi, ale za to nauczyciel religii.

Protokół na to sporządzić się mający, który przy gimnazyum pozostaje, zawierać ma z reguły należycie już ułożone, zupełne, każdemu uczniowi wystawić się mające zaświadczenie, a przeto dokładnie opatrzony być musi rubrykami zaświadczenia dojrzałości. Formularz tego zaświadczenia wypisać się ma ze strony 215. drukowanego projektu; zamiast rubryk „język ojczysty“ i „drugi żyjący język“ wymienić się mają te właśnie języki n. p. „język niemiecki.“

Względem wolnych przedmiotów naukowych, które nie są przedmiotem egzaminu dojrzałości, jako też względem religijnych umiejętności takowych uczniów, dla wyznania których nie ma ustanowionego na gimnazyum nauczyciela, należy przedsięwziąść zwykły dotąd egzamin semestralny, i wciągnąć oraz wypadłość takowego w zaświadczenie dojrzałości.

Po czternaste. Zaświadczenie dojrzałości, jak najdokładniej przedstawić ma stan wykształcenia ucznia i ku temu posłużyć, by toż i później jeszcze (ob. §. 88, 2. drukowanego projektu) poznać dawało postęp wykształcenia ucznia. Zatem pojedyńcze rubryki zapełniane być mają sposobem ile możności indywidualizującym.

Czyli uczeń jaki uznanym być może za dojrzałego do wstąpienia do studyów fakultetowych, to zawisło od ogólnej wynikłości jego egzaminu; uznanym będzie za takowego, jeżeli tyle wykazał umiejętności w pojedyńczych przedmiotach egzaminowych i takowy stopień formalnego wykształcenia, że mu koniecznie przyznać trzeba uzdolnienie do użycia studyów fakultetowych, wedle natury tych studyów.

Przy należytem przygotowaniu zaświadczeń dojrzałości, z reguły nie będzie żadnych trudności co do tego, aby te jeszcze w przytomności radcy szkolnego, z protokółów konferencyi odpisane i podpisem onego radcy opatrzone były. Zaświadczenia te opatrzone być mają stęplem dotychczasowych obsolutoryów filozoficznych.

Po piętnaste. Jeżeli w następnie przyszłym roku szkolnym, zgłoszą się do którego z uniwersytetów we Wiedniu, Pradze, Ołomuńcu, Krakowie, we Lwowie, Gracu i Insbruku, młodzieńcy do imatrykulacyi, jako zwyczajni słuchacze, którzy w bieżącym roku szkolnym dotychczasowe studya filozoficzne w jednym z tych krajów koronnych pokończyli, dla których niniejsze rozporządzenie wydanem nie zostało (ob.

Wenn in einem Kronlande die grössere Anzahl der Gymnasien die persönliche Gegenwart des Gymnasial-Inspectors an jedem derselben unmöglich machte, so wird durch den Statthalter ein Schulrath ausser der Landesschulbehörde zur Leitung der mündlichen Maturitätsprüfung eines oder mehrerer Gymnasien delegirt.

Wie viele Schüler an einem Tage zu prüfen seien, bestimmt der leitende Schulrath; der prüfende Lehrer eines jeden Faches trägt das Resultat der Prüfung in die dafür bestimmte Rubrik der tabellarischen Uebersicht ein.

Dreizehntens. Am Schlusse der ganzen Prüfung, oder am Schlusse eines jeden Prüfungstages ist nach den Bestimmungen der §§. 85 und 86 des gedruckten Entwurfes unter den aus dem gegenwärtigen Erlasse sich ergebenden Abänderungen derselben, die Conferenz über die auszustellenden Zeugnisse abzuhalten.

Der Lehrer der Mathematik ist für diessmal kein nothwendiges Glied dieser Conferenz, wohl aber der Lehrer der Religion.

Das hiebei aufzunehmende Protokoll, welches bei dem Gymnasium verbleibt, hat in der Regel das schon gehörig redigirte, vollständige, einem jeden Schüler auszustellende Zeugniss zu enthalten, und muss daher genau mit den Rubriken des Maturitätszeugnisses versehen seyn. Das Formular dieses Zeugnisses ist aus Seite 215 des gedruckten Entwurfes zu entnehmen; anstatt der Rubriken „Muttersprache“ und „zweite lebende Sprache“ sind die Sprachen selbst anzugeben, z. B. „deutsche Sprache.“

Ueber freie Lehrfächer, welche nicht Gegenstand der Maturitätsprüfung sind, sowie über die Religionskenntnisse solcher Schüler, für deren Glaubensbekenntniss ein Lehrer am Gymnasium nicht bestellt ist, ist die bisher übliche Semestralprüfung vorzunehmen und ihr Ergebniss in das Maturitätszeugniss einzutragen.

Vierzehntens. Das Maturitätszeugniss soll ein möglichst genaues Bild von dem Bildungszustande des Schülers geben und dazu dienen, auch später noch (s. §. 88, 2 des gedruckten Entwurfes) den Bildungsgang desselben erkennen zu lassen. Demgemäss sind die einzelnen Rubriken in möglichst individualisirender Weise auszufüllen.

Ob ein Schüler für reif zum Eintritte in ein Facultätsstudium zu erklären sei, hängt von dem Gesammtergebniss seiner Prüfung ab; er wird dafür zu erklären seyn, wenn er so viele Kenntnisse in den einzelnen Prüfungsgegenständen und einen solchen Grad formeller Bildung bewiesen hat, dass seine Fähigkeit, ein Facultätsstudium der Natur dieses Studiums gemäss zu benützen, angenommen werden muss.

Bei gehöriger Vorbereitung der Maturitätszeugnisse wird es in der Regel keine Schwierigkeit haben, dass diese noch während der Anwesenheit des Schulrathes aus dem Conferenzprotokolle copirt und mit der Unterschrift des letzteren versehen werden. Sie haben den Stämpel der bisherigen philosophischen Absolutorien zu tragen.

Fünfzehntens. Wenn im nächsten Studienjahre sich an einer der Universitäten zu Wien, Prag, Olmütz, Krakau, Lemberg, Gratz und Innsbruck Jünglinge zur Immatriculation als ordentliche Hörer melden, welche im laufenden Schuljahre das bisherige philosophische Studium in einem derjenigen Kronländer, für welche gegenwärtige Verordnung nicht erflossen ist, (s. oben 1) absolvirt haben, so sind sie vor der Immatriculation an den Decan der philoso-

wyżej 1.), tedy ci przed imatrykulacyą do dziekana filozoficznego wydziału odesłani być mają, który ich w biegu pierwszego miesiąca roku szkolnego egzaminowi dojrzałości poddać powinien.

Dziekan w tym celu złoży komisyą egzaminacyjną z ciała nauczycielskiego, która pod jego przewodnictwem przedsięweźmie tak piśmienny, jak ustny egzamin. Dla piśmiennego egzaminu komisya pytania oznacza.

Potrzebne części składowe egzaminu są: piśmienne wypracowanie w tym żyjącym języku państwa, w którym kandydat egzamin składający, największą biegłość ma, tudzież piśmienny i ustny egzamin z łaciny; inne przedmioty egzaminowe, wybrać się mają z ostatniego semestralnego albo rocznego zaświadczenia kandydatów egzamin składających, atoliż te tylko przedmioty egzaminowi poddane być mają, które należą do obrębu gimnazyum według nowej jego organizacyi.

Zresztą istotne formy i zasady, na które zważać się winno dla tego rodzaju egzaminów te same są, jakie wyżej dla zwyczajnych dojrzałości egzaminów przepisano; stanowiska, których komisya ściśle trzymać się winna, są i tu: oddalenie tych, których przygotowanie dla wszechnicy niezawodnie jest niedostatecznem, z uniknieniem wszelkiego od uczniów żądania, wedle okoliczności dotychczasowych stosunków niesłusznego.

Gimnazyalni inspektorowie tego kraju koronnego, w którym się znajduje fakultet egzaminujący, mają prawo obecnymi być przy tym egzaminie, i przy konferencyi względem zaświadczenia, poradczo głosować, przeto więc zawiadomieni być mają o czasie przedsięwzięcia tego egzaminu. Zaświadczenie odbytego egzaminu wystawia się im w imieniu fakultetu filozoficznego, i tylko zaświadczenie dojrzałości nadaje kandydatowi, egzamin składającemu, prawo do immatrykulacyi do studyów fakultetowych.

Po szesnaste. Za egzamin dojrzałości po gimnazyach, z publicznych funduszów udotowanych, opłacić ma każdy kandydat egzamin składający, taksę 2. złt. reń., przed rozpoczęciem ustnego egzaminu, złożyć się mającą; prywatyści egzaminującego gimnazyum, potrójną summę złożyć mają. Po gimnazyach, nie z publicznych funduszów utrzymanych, od korporacyi zawisło, których zakładem są gimnazya takowe, czy taksę tę pobierać chcą, czy nie.

Taksy egzaminowe należą się dyrektorowi i egzaminującym nauczycielom w równych częściach.

Zaprowadzając postanowienia te dla uczniów kończących w roku bieżącym szkolnym studya gimnazyalne, nadmienia się oraz, że z końcem szkolnego roku 1851., także matematyka i historya naturalna, przedmiotami egzaminowemi będą, i że wymagania względem reszty przedmiotów egzaminowych rozszerzenia doznają, naturze egzaminu dojrzałości więcej odpowiedniego. Na to więc nauczyciele w następującym właśnie roku szkolnym wzgląd mieć, i przy nauczaniu swem nieprzerwanie, jak najściślejszy związek późniejszych co do czasu wykładów z poprzedzającemi zachować mają; zarazem też i uczniów na to uważnymi zrobić winni.

phischen Facultät zu weisen, welcher sie im Laufe des ersten Monates des Studienjahres einer Maturitätsprüfung zu unterziehen hat.

Er setzt zu diesem Zwecke eine Prüfungscommission aus dem Lehrkörper zusammen, welche unter seiner Leitung eine schriftliche und mündliche Prüfung vornimmt. Für die schriftliche Prüfung bestimmt die Commission die Fragen.

Nothwendige Bestandtheile der Prüfung sind: ein schriftlicher Aufsatz in derjenigen im Reiche lebenden Sprache, welche dem Examinanden die geläufigste ist, und eine schriftliche und mündliche Prüfung aus dem Lateinischen; die übrigen Prüfungsgegenstände sind aus dem letzten Semestral- oder Annualzeugnisse der Examinanden zu entnehmen, jedoch sind nur jene in die Prüfung einzubeziehen, welche in das Bereich des Gymnasiums nach dessen neuer Organisation fallen.

Im Uebrigen sind die wesentlichen Formen und die zu beachtenden Grundsätze auch für diese Art von Prüfungen dieselben, welche oben für die ordentlichen Maturitätsprüfungen vorgeschrieben wurden; die von der Prüfungscommission festzuhaltenden Gesichtspuncte sind auch hier: Entfernthalten solcher, deren Vorbereitung für die Universität entschieden ungenügend ist, mit Vermeidung jeder nach Beschaffenheit der bisherigen Verhältnisse unbilligen Forderung an die Studierenden.

Die Gymnasial-Inspectoren des Kronlandes, in welchem die prüfende Facultät gelegen ist, sind zur Gegenwart bei dieser Prüfung und bei der Zeugnissconferenz mit berathender Stimme berechtigt, und sie sind daher von der Zeit der Vornahme dieser Prüfung in Kenntniss zu setzen. Das Prüfungszeugniss wird im Namen der philosophischen Facultät ausgestellt und nur ein Zeugniss der Reife berechtigt den Examinanden zur Immatriculation in ein Facultätsstudium.

Sechzehntens. Für die Maturitätsprüfung ist an, aus öffentlichen Fonden erhaltenen Gymnasien von jedem Examinanden eine vor Beginn der mündlichen Prüfung zu erlegende Taxe von 2 fl. zu entrichten; die Privatisten des prüfenden Gymnasiums haben den dreifachen Betrag zu erlegen. An Gymnasien, die nicht aus öffentlichen Fonden erhalten sind, hängt es von den Corporationen, deren Anstalten die Gymnasien sind, ab, ob sie jene Taxe einheben wollen oder nicht.

Die Prüfungstaxen kommen dem Director (Decan) und den prüfenden Lehrern zu gleichen Theilen zu.

Indem diese Bestimmungen für die im laufenden Schuljahre die Gymnasial-Studien absolvirenden Schüler getroffen werden, wird zugleich bemerkt, dass am Schlusse des Schuljahres 1851 auch die Mathematik und die Naturgeschichte als Prüfungsgegenstände eintreten und auch die Forderungen in Betreff der übrigen Prüfungsgegenstände eine der Natur einer Maturitätsprüfung mehr entsprechende Erweiterung erfahren werden. Hierauf haben also die Lehrer im nächsten Schuljahre Rücksicht zu nehmen, und bei ihrem Unterrichte unausgesetzt das der Zeit nach später Vorgetragene mit dem früheren in die engste Verbindung zu setzen; zugleich haben sie auch die Schüler darauf aufmerksam zu machen.

[illegible]

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

[illegible]

[illegible]

336.

Cesarski patent z dnia 17. Czerwca 1850,

[illegible]

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki:

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardzki i Wenecki, Dalmacki, Kroacki, Sławoński, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimski i t. d.; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacenzy i Guastalli, Oświecimia i Zatoru, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadary; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia górnych i dolnych Łużyc i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattaru i na Marchii windyjskiej; Wielki Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXIII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 19. Czerwca 1850;
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 14. Listopada 1850.

236.

Cesarski patent z dnia 17. Czerwca 1850,

którym się prowizoryczna ustawa postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850. (Część XVII. dziennika praw państwa Nr. 25.) w krajach koronnych: Austryi powyżej i poniżej Ensu, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Tryestu, Gorycyi, Gradyski i Istryi, Tyrolu i Vorarlbergu, Czech, Morawii i Szląska począwszy od 1. Lipca 1850. w wykonanie wprowadza, i oraz pod względem tegoż niektóre inne wykonawcze przepisy uchwalają.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembs u, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.;

w celu przeprowadzenia zatwierdzonej przez Nas na dniu 17. Stycznia r. b. prowizorycznej ustawy postępowania karnego w tych krajach koronnych, w których nowe

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 19. Juni 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 14. November 1850.

236.

Kaiserliches Patent vom 17. Juni 1850,

wodurch die provisorische Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 (XVII. Stück des Reichsgesetzblattes, Nr. 25) in den Kronländern Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Triest, Görz, Gradiska und Istrien, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren und Schlesien vom 1. Juli 1850 in Wirksamkeit gesetzt, und mehrere andere Vollzugs-Vorschriften in Beziehung auf dieselbe angeordnet werden.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben zur Durchführung der von Uns am 17. Jänner d. J. genehmigten provisorischen Strafprocessordnung in denjenigen Kronländern, in welchen die neue Gerichtsverfassung am 1. Juli

sądów urządzenie z dniem 1. Lipca r. b. istnieć poczyna, na wniosek Naszego ministra sprawiedliwości i za doradą Naszej Rady ministrów, stósownie do §. 120. konstytucyi państwa, postanowiliśmy rozporządzić, jak następuje:

§. 1.

Prowizoryczna ustawa postępowania karnego z dnia 17. Stycznia r. b. począwszy od dnia 1. Lipca 1850. w wykonanie wejść ma w krajach koronnych: Austryi powyżej i poniżej Ensu, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Tryestu, Gorycyi, Gradyski i Istryi, Tyrolu i Vorarlbergu, Czech, Morawii i Szląska.

§. 2.

Za roczną ilość podatków bezpośrednich, wedle §. 23. lit. d. ustawy postępowania karnego, na urząd przysięgłego potrzebną, we wszystkich w powyższym paragrafie wymienionych krajach koronnych, wyjąwszy miasto Tryest władzy państwa bezpośrednio podwładne, uważać się ma ta roczna ilość, którą konstytucye krajowe tych krajów koronnych za warunek uprawnienia dla ciał wyborczych gmin miejskich i wiejskich oznaczają.

§. 3.

W mieście Tryeście, władzy państwa bezpośrednio podwładnem, na urząd przysięgłego uzdolnieni są ci tylko państwa austryackiego obywatele męskiego rodzaju, którzy posiadają własności w §. 23. prowizorycznej ustawy postępowania karnego pod lit. *a*, *b* i *c* wymienione, i prócz tego wedle konstytucyi tegoż władzy państwa bezpośrednio podwładnego miasta z dnia 12. Kwietnia 1850. w samem mieście Tryeście albo uzdolnieni są do wykonywania czynnego prawa wyborowego dla wyborów Rady miejskiej w jednem z pierwszych trzech ciał wyborczych, albo, jeżeli należą do czwartego, ciała wyborczego, opłacają najmniej dziesięć złotych reńskich mon. konw. rocznego podatku bezpośredniego, w okręgu Tryestu zaś czynne prawo wyborowe do wyborów Rady miejskiej posiadają i najmniej dziesięć złotych reńskich mon. konw. rocznego podatku bezpośredniego opłacają.

§. 4.

Jako gminy, uprawnione do osobnego zastąpienia na sejmach krajowych (§. 36 ustawy postępowania karnego), uważane być mają gminy wszystkich tych miast i miasteczek targowych, które w ustawach wyborczych dla sejmów krajowych pojedyńczych krajów koronnych imiennie wyszczególnione są, bez różnicy, czy takowe stanowią powiat wyborczy same przez się, czy spólnie z innemi miastami lub miasteczkami targowemi.

§. 5.

Upoważniamy Naszego ministra sprawiedliwości, by spólnie z Naszym ministrem spraw wewnętrznych, dla tych miast, które od wszelkiego związku powiatowego i obwodowego wyjęte a bezpośrednio prezydentowi obwodowemu lub namiestnikowi podporządkowane są, z uwzględnieniem urządzeń, zaprowadzonych przez ustawy gminne tychże miast, przez osobne rozporządzenia oznaczył te organa, które jako reprezentanci gminy postępować mają przy sporządzaniu list przysięgłych, przy załatwianiu reklamacyi przeciw onym podniesionych i przy wyborze przysięgłych.

d. J. in das Leben tritt, über Antrag Unseres Justizministers und auf Einrathen Unseres Ministerrathes nach Massgabe des §. 120 der Reichsverfassung zu verordnen beschlossen, wie folgt:

§. 1.

Die provisorische Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner d. J. hat in den Kronländern Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Triest, Görz, Gradiska und Istrien, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren und Schlesien vom 1. Juli 1850 angefangen, in Wirksamkeit zu treten.

§. 2.

Als der nach §. 23, lit. d) *der Strafprocess-Ordnung zum Geschwornenamte erforderliche Jahresbetrag an directer Steuer ist in allen in dem vorstehenden Paragraphe angeführten Kronländern mit Ausnahme der reichsunmittelbaren Stadt Triest jener Jahresbetrag anzusehen, welchen die Landesverfassungen dieser Kronländer als Bedingung der Wahlberechtigung für die Wahlkörper der Stadt- und Landgemeinden aussprechen.*

§. 3.

In der reichsunmittelbaren Stadt Triest sind zum Geschwornenamte nur jene österreichischen Reichsbürger männlichen Geschlechtes befähiget, welche die im §. 23 der provisorischen Strafprocess-Ordnung unter lit. a), b) *und* c) *angeführten Eigenschaften besitzen, und ausser dem in Gemässheit der Verfassung dieser reichsunmittelbaren Stadt vom 12. April 1850 in der Stadt Triest selbst entweder zur Ausübung des activen Wahlrechtes für die Stadtrathswahlen in einem der ersten drei Wahlkörper befähiget sind, oder, wenn sie dem vierten Wahlkörper angehören, eine directe Steuer von mindestens zehn Gulden C. M. jährlich bezahlen, in dem Gebiete von Triest dagegen das active Wahlrecht zu den Stadtrathswahlen besitzen und eine directe Steuer von mindestens zehn Gulden C. M. jährlich entrichten.*

§. 4.

Als zu einer besonderen Vertretung auf den Landtagen berechtigte Gemeinden (§. 36 der Strafprocess-Ordnung) sind die Gemeinden aller Städte und Märkte anzusehen, welche in den Landtagswahlordnungen der einzelnen Kronländer namentlich aufgeführt sind, ohne Unterschied, ob dieselben für sich allein oder in Gemeinschaft mit anderen Städten oder Märkten einen Wahlbezirk bilden.

§. 5.

Unser Minister der Justiz wird ermächtiget, gemeinschaftlich mit Unserem Minister des Innern, durch besondere Verordnungen für diejenigen Städte, welche von jedem Bezirks- und Kreisverbande ausgenommen und unmittelbar unter den Kreispräsidenten oder Statthalter gestellt sind, mit Rücksicht auf die durch die Gemeindeordnungen dieser Städte getroffenen Einrichtungen jene Organe zu bezeichnen, welche bei der Anfertigung der Geschwornenlisten, bei Erledigung der dagegen erhobenen Einsprachen und bei der Auswahl der Geschwornen als Repräsentanten der Gemeinde einzuschreiten haben.

§. 6.

Nasi ministrowie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych otrzymali polecenie ku wykonaniu niniejszego rozporządzenia.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia siedemnastego Czerwca w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

§. 6.

Unsere Minister der Justiz und des Innern sind mit dem Vollzuge dieser Verordnung beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt **Wien** *am 17. Juni 1850.*

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechny

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXIV.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 20. Czerwca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem 10. Lipca 1850.

237.

Cesarski patent z dnia 18. Czerwca 1850,

moc mający dla krajów koronnych: Austryi powyżej i poniżej Anizy, Salcburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski, Istryi, Tryestu, Tyrolu z Voralbergą, Czech, Morawii i Szląska,

którym się dla tychże krajów koronnych ustawa przepisująca szczegółowo zakres działania i przynależności sądów w sprawach cywilnych (norma jurysdykcyjna) wydaje i postanowienie, że sądy tychże krajów koronnych, w zawiłościach w sprawach cywilnych, poczynając od dnia 1. Lipca w mocy niniejszego przepisu wykonywanem będzie:

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiążę Austryi; Wielki-Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Salcburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświęcima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Ragusy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattaru i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

aby w wykonanie wprowadzić wyrzeczoną w konstytucyi państwa zasadę przynależności wszystkich obywateli państwa do równego osobistego sądu, uchwaliliśmy — względem

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXIV.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 20. Czerwca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 10. Lipca 1850.

237.

Cesarski patent z dnia 18. Czerwca 1850,

moc mający dla krajów koronnych Austryi poniżej i powyżej Ensu, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski, Istryi, Tryestu, Tyrolu i Vorarlbergu, Czech, Morawii i Szląska,

którym się dla tychże krajów koronnych nowy przepis względem zakresu działania i przynależności sądów w sprawach cywilnych (norma jurysdykcyjna) wydaje i postanawia, że, co się tyczy tychże krajów koronnych, sądownictwo w sprawach cywilnych, począwszy od dnia 1. Lipca w miarę niniejszego przepisu wykonywanem będzie.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

aby w wykonanie wprowadzić wyrzeczoną w konstytucyi państwa zasadę przynależności wszystkich obywateli państwa do równego osobistego sądu, uchwaliliśmy — względem

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 20. Juni 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 10. Juli 1850.

237.

Kaiserliches Patent vom 18. Juni 1850,

wirksam für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz und Gradiska, Istrien, Triest, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren und Schlesien,

wodurch für diese Länder eine neue Vorschrift über den Wirkungskreis und die Zuständigkeit der Gerichte in bürgerlichen Rechtssachen (Jurisdictionsnorm) erlassen, und festgesetzt wird, dass hinsichtlich dieser Kronländer die Gerichtsbarkeit in bürgerlichen Rechtssachen vom 1. Juli 1850 angefangen nach Massgabe diesr Vorschrift ausgeübt werde.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben, um den in der Reichsverfassung ausgesprochenen Grundsatz der Zuständigkeit aller österreichischen Reichsbürger zu einem gleichen persönlichen Gerichtsstande in Erfüllung zu bringen, eine mit der neuen Gerichtsverfassung in Einklang stehende Vorschrift über den

zakresu działania i przynależności sądów w cywilnych sprawach — wydać przepis, z nowem sądów urządzeniem w zgodności stojący.

Rozporządzamy przeto na podstawie §fu 120. konstytucyi państwa poprzednio dla objętości następujących krajów koronnych, to jest: arcyksięstwa Austryi poniżej i powyżej Ensu, księstwa Solnogrodu, księstwa Styryi, księstwa Karyntyi, księstwa Krainy, uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi, miasta Tryestu z jego okręgiem, uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlbergu, królestwa Czech, margrabstwa Morawii, i księstwa górnego i dolnego Szląska — jak następuje:

I.

Wyższe sądy krajowe, sądy krajowe, sądy handlowe i sądy powiatowe, ustanowione w wyż namienionych krajach koronnych wedle przepisu uchwalonych przez Nas pod dniem 14. Czerwca 1849. zarysów nowego sądów urządzenia, mają, w objętości przekazanych im okręgów sądowych, począwszy od dnia 1. Lipca 1850., wykonywać sądownictwo w cywilnych sprawach wedle następującej ustawy.

II.

Także i najwyższy trybunał sądowy, od tegoż dnia począwszy, wedle postanowień niniejszej ustawy wykonywać będzie sądownictwo swe, wszelakoż tylko w sprawach, przez sądy wymienionych krajów koronnych mu nadesłanych.

III.

Najwyższy nadworny urząd marszałkowski utrzymuje się ku wykonywaniu swego zwyczajnego sądownictwa nad członkami cesarskiego Domu i nad osobami, którym prawo eksterrytoryalności przysłuża.

Sądownictwo przez niego nad innemi osobami dotychczas wykonywane, na przyszłość do zwyczajnych sądów należeć będzie. Atoliż te na przypadek, gdyby w cesarskich nadwornych domach lub zamkach we Wiedniu, lub w najbliższej jego okolicy, albo gdyby w innych jakich pomieszkaniach członków cesarskiego Domu lub eksterrytoryalnych przedsięwziętym być miał akt sądowy, przeciw mieszkającej w nich osobie, zwyczajnym cywilnym lub wojskowym władzom sądowym podlegającej, — najwyższy nadworny urząd marszałkoski o przedsięwzięcie takowe wezwać mają, chyba gdyby tylko szło o sądowe doręczenie.

IV.

Sądy wojskowe z tem ograniczeniem utrzymują się, że pod ich sądownictwem na przyszłość tylko następujące osoby stoją:

W sprawach spornych.

1. Wszystkie do służbowego stanu wojska lub do marynarki wojennej należące osoby, które wedle przeznaczenia swego, przeciw nieprzyjacielowi walczyć, na artykuły wojenne przysięgę złożyły, albo które wedle obowiązku swego, popierania służby wojennej albo wykształcenia do takowej dotyczącego, własnemi ustawami wojskowemi zobowiązane są. Atoliż i te osoby, dopóki na czas niepewny urlopowane są, władzom cywilnosądowym podlegają.

2. Osoby, które z utrzymaniem oficerskiego charakteru z pensyą lub bez takowej z rzeczywistej służby wojskowej wystąpiły.

Wirkungskreis und die Zuständigkeit der Gerichte in bürgerlichen Rechtssachen zu erlassen befunden.

Demnach verordnen Wir auf Grundlage des §. 120 der Reichsverfassung vorläufig für den Umfang der nachbenannten Kronländer, nämlich: des Erzherzogthums Oesterreich unter und ob der Enns, des Herzogthums Salzburg, des Herzogthums Steiermark, des Herzogthums Kärnthen, des Herzogthums Krain, der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska mit der Markgrafschaft Istrien, der Stadt Triest mit ihrem Gebiete, der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg, des Königreichs Böhmen, der Markgrafschaft Mähren, und des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien — wie folgt:

I.

Die nach Vorschrift der von Uns am 14. Juni 1849 genehmigten Grundzüge der neuen Gerichtsverfassung in den obgenannten Kronländern bestellten Oberlandesgerichte, Landesgerichte, Handelsgerichte und Bezirksgerichte haben im Umfange der ihnen angewiesenen Gerichtssprengel, vom 1. Juli 1850 angefangen, die Gerichtsbarkeit in bürgerlichen Rechtssachen nach Massgabe des nachfolgenden Gesetzes auszuüben.

II.

Auch der oberste Gerichtshof wird, von diesem Tage angefangen, jedoch nur in den von Gerichten der genannten Kronländer an ihn gelangenden Rechtssachen, seine Gerichtsbarkeit nach den Bestimmungen dieses Gesetzes ausüben.

III.

Das Obersthofmarschallamt wird zum Behufe der Ausübung seiner herkömmlichen Gerichtsbarkeit über die Mitglieder des kaiserlichen Hauses und über die Personen, welchen das Recht der Exterritorialität zusteht, aufrecht erhalten.

Die von ihm bisher über andere Personen ausgeübte Gerichtsbarkeit wird in Zukunft den ordentlichen Gerichten zustehen. Jedoch haben diese in dem Falle, wenn in den kaiserlichen Hofgebäuden oder Lustschlössern in Wien oder in seiner nächsten Umgebung, oder wenn in den sonstigen Wohnungen der Mitglieder des kaiserlichen Hauses oder der Exterritorialen ein gerichtlicher Act gegen eine in denselben wohnende, den ordentlichen Civil- oder Militär-Gerichtsbehörden unterstehende Person vorzunehmen ist, das Obersthofmarschallamt um die Vornahme anzugehen, es wäre denn, dass es sich nur um eine gerichtliche Zustellung handelt.

IV.

Die Militärgerichte werden mit der Beschränkung aufrecht erhalten, dass unter ihrer Gerichtsbarkeit in Zukunft nur folgende Personen stehen:

In Streitsachen

1. Alle zum Dienststande des Heeres oder der Kriegsmarine gehörigen Personen, welche vermöge ihrer Bestimmung, wider den Feind zu kämpfen auf die Kriegsartikel beeidiget oder wegen ihrer Verbindlichkeit den Kriegsdienst oder die Ausbildung zu demselben zu fördern, auf eigene Militär-Satzungen verpflichtet sind. So lange diese Personen auf unbestimmte Zeit beurlaubt sind, unterstehen jedoch auch sie den Civilgerichts-Behörden.

2. Die unter Beibehaltung des Officierscharakters mit oder ohne Pension aus der wirklichen Militär-Dienstleistung getretenen Personen.

3. Osoby do stanu domów inwalidowych należące, albo w takowych utrzymanie mające.

4. Wszystkie w różnych wojskowo-administracyjnych odroślach albo ku wojskowej dusz opiece z tytułem oficerskim lub bez tegoż ustanowione osoby, które wedle służbowania swego obowiązane są wszędzie iść za armią albo za oddziałem wojska, do której należą.

5. Wojskowo-uorganizowane straże policyjne.

6. Małżonki i małoletnie same siebie nie żywiące ślubne, adoptowane lub ulegitymowane dzieci wyż namienionych, wszelakoż tylko, dopóki te ostatnie na życiu zostają i same pod wojskowem sądownictwem stoją. Przy ludziach od felfebla lub wachmistrza na dół idąc stosuje się to tylko do osób, podług pierwszego sposobu zaślubionych.

7. Z kapitulacyą, na czas pewny brzmiącą, przyjęci lub przez rząd płaceni albo z służbodawcą w spólnem gospodarstwie żyjący słudzy osób wojskowych.

8. Wszystkie owe osoby, które jako ustanowione, albo z powodu zatrudnienia swego przy jakim na stopę wojenną urządzonym oddziale wojska, tudzież, które pod podobnemi stosunkami w czasie pokoju w orszaku jakiego w cudzym kraju stojącego oddziału wojska znajdują się.

9. Uczniowie męscy znajdujący się w wojskowych zakładach wychowania i kształcenia.

10. Więźnie wojskowi i pod wojskowym dozorem stojący zakładnicy.

Wyjmują się wszelakoż i co się tyczy tych osob:

Wszystkie spory do zakresu działania sądownictwa realnego i górniczego należące, tudzież spory z umów dzierżawnych, z naruszeń posiadania i uszkodzeń na gruntach i plonach gruntowych. W przypadku, gdzie miejsce ma przynależny sąd skargi wyzywającej (prowokacyjnej), skargi wzajemnej lub spólnictwa w sporze, także i te osoby przed cywilno-sądowe władze pozywane być mogą. Wszelkie rozprawy, dotyczące odebrania, zarządu, obciążenia, przemienienia dowiernoręctwa (fideikomisu) albo rozwiązania węzła fideikomisowego, należą, bez względu na wojskową własność osób przytem wchodzących, do władz cywilno-sądowych, w tej ustawie naznaczonych. Sprawy konkursowe, przeciw wymienionym osobom wojskowym wytoczone, jeżeli zadłużony posiada majątek nieruchomy załatwiane być mają u tej cywilno-sądowej władzy, któraby, nie zważając na jego wojskową własność, ku temu powołaną była, gdyby ten na miejscu dobra nieruchomego zamieszkanie swe miał. Przeciwnie zaś zastrzega się sądom wojskowym tak krydalne dochodzenie w postępowaniu konkursowem, jak też wykonywanie jakichbądź sędziowskich wyroków lub tymczasowych urządzeń, wyjąwszy jedynie wykonywanie realne. Dobrowolne poddanie się nie może stanowić sądownictwa władz cywilnych nad wymienionemi osobami wojskowemi.

W rzeczach niespornych

co się tycze tych osób sprawowane być mają u sądów wojskowych interesa następujące:

1. Pertraktacya pozostałości, jeżeli w takowej nie znajduje się majątek nieruchomy, w którym to ostatnim przypadku pertraktacyą władza cywilna prowadzić ma, a osoba wojskowa tak uważaną będzie, jakby na miejscu nieruchomego dobra swe zwyczajne zamieszkanie miała.

3. Die zum Stande der Invalidenhäuser gehörigen, oder in diesen versorgten Personen.

4. Alle in den verschiedenen Militär-Verwaltungszweigen oder in der Militär-Seelsorge mit oder ohne Officierstitel angestellten Personen, welche vermöge ihrer Dienstleistung der Armee oder Heeres-Abtheilung, welcher sie angehören, überall zu folgen verpflichtet sind.

5. Die militärisch organisirten Polizeiwachen.

6. Die Gattinnen und die minderjährigen sich nicht selbst ernährenden ehelichen, adoptirten oder legitimirten Kinder der Vorbenannten, jedoch nur so lange letztere am Leben sind und selbst unter der Militärgerichtsbarkeit stehen. Bei der Mannschaft vom Feldwebel oder Wachtmeister abwärts gilt diess nur von denjenigen, welche nach der ersten Art verehelicht sind.

7. Die mit einer auf bestimmte Zeit lautenden Capitulation aufgenommenen oder vom Staate besoldeten oder mit dem Dienstgeber in gemeinschaftlichem Haushalte lebenden Diener der Militär-Personen.

8. Alle jene Personen, welche als Angestellte oder ihres Geschäftes wegen, bei einer auf den Kriegsfuss gesetzten, so wie jene, welche unter gleichen Verhältnissen in Friedenszeiten im Gefolge einer im Auslande stehenden Heeres-Abtheilung sich befinden.

9. Die in militärischen Erziehungs- und Bildungs-Anstalten befindlichen männlichen Zöglinge.

10. Die Kriegsgefangenen und die unter militärischer Obhut stehenden Geisseln.

Ausgenommen sind auch bezüglich dieser Personen:

Alle in den Wirkungskreis der Real- und Berggerichtsbarkeit gehörigen Streitsachen, ferner die Streitigkeiten aus Bestandverträgen, aus Besitzstörungen und aus Beschädigungen an Grundstücken und Grunderzeugnissen. In dem Falle, wenn der Gerichtsstand der Aufforderungsklage, der Widerklage oder der Streitgenossenschaft in Anwendung kommt, können auch sie bei den Civilgerichts-Behörden belangt werden. Alle auf die Uebernahme, Verwaltung, Belastung, Umwandlung eines Fideicommisses oder Auflösung eines Fideicommissbandes sich beziehenden Verhandlungen gehören ohne Rücksicht auf die militärische Eigenschaft der einschreitenden Personen zu den in diesem Gesetze festgesetzten Civilgerichts-Behörden. Die Concursprocesse über die genannten Militärpersonen sind, wenn der Verschuldete unbewegliches Vermögen besitzt, bei jener Civilgerichtsbehörde zu verhandeln, die, abgesehen von seiner Militäreigenschaft, hiezu berufen wäre, wenn er auf dem unbeweglichen Gute seinen Wohnsitz hätte. Dagegen bleibt sowohl die Crida-Untersuchung im Concursverfahren, als auch die Vollstreckung von was immer für richterlichen Erkenntnissen oder mittlerweiligen Vorkehrungen, mit einziger Ausnahme der Realvollstreckung den Militärgerichten vorbehalten. Durch freiwillige Unterwerfung kann die Gerichtsbarkeit der Civilbehörden über die genannten Militärpersonen nicht begründet werden.

Ausser Streitsachen

sind bezüglich dieser Personen bei den Militärgerichten folgende Geschäfte zu führen:

1. Die Abhandlung der Verlassenschaft, in sofern sich in derselben nicht ein unbewegliches Vermögen befindet, in welchem letzteren Falle die Abhandlung von der Civilbehörde zu pflegen ist, und die Militärperson so angesehen wird, als ob sie auf dem unbeweglichen Gute ihren ordentlichen Wohnsitz hätte.

2. Ustanowienie tymczasowego kuratora dla osoby i majątku pupila lub pod kuratelą zostającego.

Jako zwyczajna władza kuratelarna sądy wojskowe wdawać się mają, jeżeli kurateli ma być poddana osoba pod wojskową jurysdykcyą stojąca, albo jeżeli ojciec, wojskowemu sądownictwu podległy, zarządzać ma majątkiem ruchomym, na małoletnie jego dzięcię spadłym — a to dopóty, dopóki tenże sam pod sądownictwem wojskowem stoi.

3. Rozprawa w sprawach małżeńskich jako też w przypadkach adopcyjnych i legitymacyjnych.

4. Umorzenie (amortyzacya) dokumentów, które nie są ani publicznemi ani też z niemi zrównanemi papierami kredytowemi, ani wekslami.

Oprócz tego sądy wojskowe uprawnione są do legalizowania i widymowania dokumentów, jako też i do sporządzania sądowych testamentów i innych dokumentów bez różnicy stron przytem wchodzących.

Wszystkie osoby i przedmioty, sądownictwu wyraźnie niniejszem nieprzekazane, sądownictwu władz cywilnych wedle tych zasad podlegają, jakie w niniejszej ustawie wyrzeczono. Do ustanowienia i prowadzenia opieki nad sierotami wojskowemi ten sąd powiatowy przynależny jest, w którego okręgu zwyczajne zamieszkanie, a w braku takowego pobyt matki, lub jeżeliby sieroty już matki nie miały, gdzie miejsce własnego ich pobytu znajduje się. Jeżeliby te w różnych miejscach przebywały, natenczas stanowi miejsce pobytu większej tychże liczby, a przy równej liczbie najbliższe między niemi.

Postanowienia, jakich potrzeba ku niewątpliwemu tej ustawy zastosowaniu na osoby pod jurysdykcyą cywilnych władz przechodzące, w osobnej ustawie wydane będą.

V.

Znajdujące się w cudzym kraju cesarsko-austryackie konzulaty także i na przyszłość przekazane sobie sądownictwo wedle osobnych ustaw wykonywać mają.

VI.

Postanowienie, jak dalece przez utworzenie sądów znawców część zakresu działania sądów, już teraz w życie wstępujących, przejść będzie miała na owe znawców sądy, zachowuje się ustawie, przez którą ich urządzenie wyrzeczonem będzie.

VII.

Z dniem, w którym nowe sądy rozpoczną urzędowanie swe, ustają w namienionych krajach koronnych obecnie istniejące sądy patrymonialne, komunalne i cesarskie sądy miejscowe, sądy foralne i sądy miejskie i foralne, sądy górnicze i substytucye sądów górniczych, sądy handlowe i wekslowe, tudzież połączone z niemi konzulaty morskie, sądy lenne i wszelkie inne sądy, bez różnicy, czy one wykonywały dotąd regularne czy wyjątkowe sądownictwo w spornych lub niespornych sprawach.

VIII.

Równocześnie ustają wszelkie przepisy jurysdykcyjne, w tych krajach koronnych moc mające, dla których wydaje się niniejsza ustawa, jako to:

2. *Die Bestellung eines mittlerweiligen Obsorgers für die Person und das Vermögen eines Pupillen oder Curanden.*

Als ordentliche Curatelsbehörde haben die Militärgerichte einzuschreiten, wenn die Curatel über eine unter der Militär-Gerichtsbarkeit bleibende Person zu verhängen ist, oder wenn ein der Militär-Gerichtsbarkeit unterstehender Vater das seinem minderjährigem Kinde zugefallene bewegliche Vermögen zu verwalten hat, und zwar so lange, als er selbst unter der Militär-Gerichtsbarkeit steht.

3. *Die Verhandlung in Ehesachen, sowie in Adoptions- und Legitimationsfällen.*

4. *Die Amortisirung von Urkunden, welche weder öffentliche oder denselben gleichgehaltene Creditspapiere noch Wechsel sind.*

Ausserdem sind die Militärgerichte zur Legalisirung und Vidimirung von Urkunden, sowie zur Aufnahme gerichtlicher Testamente und anderer Urkunden ohne Unterschied der dabei einschreitenden Parteien berechtigt.

Alle hier nicht ausdrücklich der Militär-Gerichtsbarkeit zugewiesenen Personen und Gegenstände unterstehen der Gerichtsbarkeit der Civilbehörden nach denselben Grundsätzen, welche in dem vorliegenden Gesetze ausgesprochen sind. Zur Bestellung und Führung der Vormundschaft über Militär-Waisen ist das Bezirksgericht zuständig, in dessen Sprengel der ordentliche Wohnsitz und in Ermanglung eines solchen der Aufenthaltsort der Mutter, oder wenn die Waisen mutterlos sind, deren eigener Aufenthaltsort sich befindet. Wenn sie sich an verschiedenen Orten aufhalten, so ist der Aufenthaltsort der Mehrzahl von ihnen und bei gleicher Zahl der nächste unter denselben entscheidend.

Die Bestimmungen, welche zur unzweifelhaften Anwendung dieses Gesetzes auf die sofort in die Gerichtsbarkeit der Civil-Gerichtsbehörden übertretenden Personen erforderlich sind, werden in einem besonderen Gesetze erlassen werden.

V.

Von den im Auslande befindlichen kaiserlich-österreichischen Consulaten ist auch künftighin die ihnen zugewiesene Gerichtsbarkeit nach den besonderen Gesetzen auszuüben.

VI.

Die Bestimmung, in wiefern durch die Errichtung von Fachmännergerichten ein Theil des Wirkungskreises der schon derzeit ins Leben tretenden Gerichte auf jene überzugehen haben wird, bleibt jenem Gesetze vorbehalten, durch welches deren Errichtung ausgesprochen werden wird.

VII.

An dem Tage, an welchem die neuen Gerichte ihre Thätigkeit beginnen, treten die in den genannten Kronländern gegenwärtig bestehenden Patrimonial-, Communal- und landesfürstlichen Ortsgerichte, die Landrechte und Stadt- und Landrechte, die Berggerichte und Berggerichts-Substitutionen, die Mercantil- und Wechselgerichte, ferner die damit verbundenen Seeconsulate, die Lehengerichte und alle sonstigen Gerichte, sie mögen bisher eine regelmässige oder ausnahmsweise Gerichtsbarkeit in streitigen oder nicht streitigen Rechtssachen ausgeübt haben, ausser Wirksamkeit.

VIII.

Zu gleicher Zeit treten alle in den Kronländern, für welche dieses Gesetz erlassen wird, geltenden Jurisdictionsnormen, nämlich

dla Austryi poniżej Ensu z d. 27. Września 1783.
„ Austryi powyżej Ensu z d. 24. Maja 1784,
„ Styryi z d. 21. Kwietnia 1784,
„ Karyntyi z d. 11. Lutego 1784,
„ Krainy z d. 27. Lutego 1784,
„ Gorycyi, Gradyski i Tryestu z d. 9. Maja 1784,
„ Tyrolu i Vorarlbergu z d. 27. Maja 1784,
„ Czech z d. 11. Lutego 1784,
„ Morawii i Szląska z d. 5. Marca 1784,

tudzież wszystkie w tych krajach koronnych moc mające ustawy postępowania górniczego, hutniczego i hamerniczego, patent z d. 1. Listopada 1781. i górniczo-sądowa instrukcya manipulacyjna z roku 1783, o ile te postanawiają przynależność górniczych sądów i substytucyi górniczo-sądowych, tudzież ustawa postępowania handlowo-sądowego dla Pobrzeża z d. 13. Stycznia 1758, o ile to postanawia przynależność w sprawach morskich wraz z wszystkiemi innemi rozporządzeniami, które odnoszą się do zakresu działania i do przynależności sądów ustających.

IX.

Mianowicie moc swą tracą wszelkie ustawy względem przynależności sądów na dawniejszym związku dominialnym, na przywileju fiskusa lub na innych przywilejach zasadzające się. Tylko w sporach z umów wynikających, przed dniem niniejszej ustawy zawartych, podlega fiskus nie tylko jako zaskarżony, lecz też i jako powód sądom tego miejsca, w którem swą siedzibę ma urząd fiskalny, do zastąpienia onegoż powołany.

X.

Równie też wskutek zasady w §. 23. i 24. konstytucyi państwa w ten sposób wyrzeczonej, iż na przyszłość jedno tylko obywatelstwo państwa istnieć będzie, tracą moc swą wszystkie ustawy, które dotyczą różniącego się osądzenia przynależących różnych krajów koronnych.

Przeto więc niniejsza ustawa, co się tyczy osób przynależących krajów koronnych Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi i Slawonii, województwa i banatu Temeskiego, w wyż namienionych krajach koronnych zamieszkanie swe lub pobyt biorących, mieć będzie ten sam skutek, jaki mu przystoi względem przynależących innych krajów koronnych.

Tylko co się tycze pertraktacyi pozostałości przynależących osób wyż namienionych krajów koronnych, tudzież co się tycze spuścizny osób przynależących innego kraju koronnego, w dotychczas obowiązującej dawniej ustawie za węgierski majątek uznanej aż do dalszego rozporządzenia to zachowanem być ma, co z uwzględnieniem dotychczas jeszcze istniejących ustaw awitykacyjnych w tym względzie osobnym rozporządzeniem postanawiamy.

für Oesterreich unter der Enns vom 27. September 1783,
„ Oesterreich ob der Enns vom 24. Mai 1784,
„ Steiermark vom 21. April 1784,
„ Kärnthen vom 11. Februar 1784,
„ Krain vom 27. Februar 1784,
„ Görz, Gradiska und Triest vom 9. Mai 1784,
„ Tirol und Vorarlberg vom 27. Mai 1784,
„ Böhmen vom 11. Februar 1784,
„ Mähren und Schlesien vom 5. März 1784,

dann alle in diesen Kronländern geltenden Berg-, Hütten- und Hammerordnungen, das Patent vom 1. November 1781 und die berggerichtliche Manipulations-Instruction vom Jahre 1783, in sofern durch dieselben die Zuständigkeit der Berggerichte und Berggerichts-Substitutionen bestimmt wird, ferner die Mercantil-Gerichtsordnung für das Küstenland vom 13. Jänner 1758, in sofern sie die Zuständigkeit in Seerechtssachen bestimmt; mit allen übrigen Verordnungen, welche auf den Wirkungskreis und die Zuständigkeit der ausser Wirksamkeit tretenden Gerichte Bezug haben, ausser Rechtskraft.

IX.

Namentlich sind alle auf den ehemaligen gutsherrlichen Verband, auf das Privilegium des Fiscus oder auf andere Privilegien sich gründenden Gesetze über die Zuständigkeit der Gerichte entkräftet. Nur in den aus Verträgen, welche vor dem Tage der Wirksamkeit dieses Gesetzes geschlossen worden sind, entspringenden Streitigkeiten untersteht der Fiscus nicht nur als Geklagter, sondern auch als Kläger den Gerichten des Ortes, an welchem das zu seiner Vertretung berufene Fiscalamt seinen Sitz hat.

X.

In gleicher Weise sind zufolge des im §. 23 und 24 der Reichsverfassung ausgesprochenen Grundsatzes, dass hinfort nur Ein Reichsbürgerrecht bestehen wird, alle Gesetze, welche auf eine verschiedene Beurtheilung der Angehörigen verschiedener Kronländer Bezug haben, ausser Kraft gesetzt.

Demnach wird dieses Gesetz auf die in den oben genannten Kronländern ihren Wohnsitz oder Aufenthalt nehmenden Angehörigen der Kronländer Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavonien, der Woiwodschaft Serbien und des Temeser Banates dieselbe Wirksamkeit haben, welche ihm rücksichtlich der Angehörigen der übrigen Kronländer zukömmt.

Nur in Betreff der Abhandlung der Verlassenschaft von Angehörigen der genannten Kronländer, dann rücksichtlich des in dem bisher geltend gewesenen Gesetze als ungarisches Vermögen erklärten Nachlasses der Angehörigen eines anderen Kronlandes hat bis auf weitere Verfügung dasjenige zur Darnachachtung zu dienen, was Wir mit Rücksicht auf die derzeit noch bestehenden Aviticitätsgesetze in dieser Beziehung mittelst einer besonderen Verordnung bestimmen.

XI.

Postanowienia istniejących z cudzymi państwami układów, sądownictwa dotyczące, nie znoszą się niniejszą ustawą.

XII.

Nasz minister sprawiedliwości otrzymał polecenie wykonania patentu niniejszego.

Dano w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 18. Czerwca w roku ysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego Panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

XI.

Die auf die Gerichtsbarkeit bezüglichen Bestimmungen der mit auswärtigen Staaten bestehenden Verträge werden durch dieses Gesetz nicht aufgehoben.

XII.

Unser Minister der Justiz ist mit dem Vollzuge dieses Patentes beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am 18. Juni im Eintausend Achthundert fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa
względem zakresu działalności i przynależności sądów w sprawach cywilnych.

Rozdział pierwszy.
W sprawach spornych.

I. W postępowaniu wyrokującem.

A. Przynależny sąd osobisty.

§. 1. Do zakresu działania przynależnego sądu osobistego należą wszystkie spory, nie przekazane wyraźnie sądowi realnemu lub kauzalnemu.

§. 2. Sądownictwo we wszelkich sporach osobistych rozdzielone jest między sądy powiatowe i sądy krajowe.

Zakres działania sądów owiatowych

§. 3. Powiatowym sądom przysługa sądownictwo:

a) we wszystkich sporach o pewne pieniężne summy, które bez prowizyi i innych należytości pobocznych ilość pięciuset złotych reńskich konw. mon. nie przenoszą, i których się nie żąda ani jako części długu kapitałowego, tę sumę przewyższającego, ani też jako przewyżki wynikającej z porównania kilku, obu stronom przystojących należytości, tudzież w sporach o inne ruchome lub nieruchome przedmioty, jeżeli się powód oświadcza przyjąć zamiast tych summę pieniężną, podług powyższego porachowania pięćset złotych reńskich nie przewyższającą. Ilość należytości porachowaną będzie podług summy, o zapłacenie której w skardze żądano, chociażby więcej było powodów lub zaskarzonych, albo żądano zapadłych kwot bieżących prowizyi lub rent;

b) bez względu na wartość przedmiotu sporu.

1. We wszystkich rozprawach względem wypowiedzenia umów o dzierżawę, (o arendę, najem, i umów w §. 1103. pow. ks. ust. cyw. wymienionych) i o sporach względem ustąpienia z wydzierżawionych albo wynajętych gruntów lub budynków i innych przez ustawę za nieruchome uznanych rzeczy, albo względem zwrócenia tychże.

2. We wszystkich sporach o naruszeniach posiadania rzeczy ruchomych. (§. 55.)

3. We wszystkich z umów o służbę i zapłatę wynikających sporach między służbodawcami i ich prywatnemi urzędnikami, officyantami i osobami służebniczemi, tudzież między professyonistami i posiadaczami fabryk z jednej, a ich werkmistrzami, czeladnikami, chłopcami terminującymi i robotnikami z drugiej strony.

4. We wszystkich sporach między austernikami, powoźnikami, frachciarzami i zakładami frachtowemi z jednej, a ich gośćmi, podróżnymi albo podawcami z drugiej

Gesetz

über den Wirkungskreis und die Zuständigkeit der Gerichte in bürgerlichen Rechtssachen.

Erster Abschnitt.

In Streitsachen.

I. Im Erkenntniss-Verfahren.

A. Personal-Gerichtsstand.

§. 1. In den Wirkungskreis des Personal-Gerichtsstandes gehören alle Streitsachen, welche nicht ausdrücklich dem Real- oder Causal-Gerichtsstande zugewiesen sind.

§. 2. Die Gerichtsbarkeit in allen Personal-Streitsachen ist zwischen den Bezirksgerichten und den Landesgerichten getheilt.

§. 3. Den Bezirksgerichten steht sie zu:

Wirkungskreis der Bezirksgerichte

a) in allen Streitsachen über bestimmte Geldsummen, welche ohne Zinsen und andere Nebengebühren den Betrag von fünfhundert Gulden C. M. nicht übersteigen, und weder als Theil einer diese Summe übersteigenden Capitalsschuld, noch als ein aus der Vergleichung mehrerer, beiden Theilen zustehenden Forderungen sich ergebender Ueberschuss gefordert werden, sowie über andere bewegliche oder unbewegliche Gegenstände, wenn der Kläger anstatt derselben eine Geldsumme, welche nach obiger Berechnung fünfhundert Gulden nicht übersteigt, anzunehmen sich erbietet. Der Betrag der Forderung wird nach der Summe, auf deren Bezahlung in der Klage das Begehren gestellt ist, berechnet, wenn auch mehrere Kläger oder Beklagte sind, oder die verfallenen Beträge laufender Zinsen oder Renten gefordert werden;

b) ohne Rücksicht auf den Werth des Streitgegenstandes:

1. In allen Verhandlungen über die Aufkündigung der Bestandverträge (der Pacht-, Mieth-, und im §. 1103 des a. b. G. B. bezeichneten Verträge), und in Streitigkeiten über Räumung oder Zurückstellung verpachteter oder vermietheter Grundstücke oder Gebäude, und anderer durch das Gesetz als unbeweglich erklärter Sachen.

2. In allen Streitsachen über Störungen im Besitze beweglicher Sachen. (§. 55.)

3. In allen aus Dienst- und Lohnverträgen entstehenden Streitigkeiten zwischen Dienstgebern und ihren Privatbeamten, Officianten und Dienstboten, dann zwischen den Gewerbsleuten und Werksbesitzern einerseits, und ihren Werkführern, Gesellen, Lehrjungen und Arbeitern andererseits.

4. In allen zwischen Wirthen, Schiffern, Fuhrleuten, Frächtern und Frachtanstalten einerseits, und ihren Gästen, Reisenden oder Aufgebern andererseits, wegen von ersteren über-

strony, wynikających z powodu przyjętego na się przez pierwszych schowania rzeczy, albo z powodu uiszczonych ostatnim prestacyi, o ile spory takowe nie należą do zakresu działania sądów handlowych lub morskich.

5. We wszystkich sporach wynikających z pretensyi osób lekarskich za lekarską pomoc i dostarczone lekarstwa, tudzież nauczycieli prywatnych lub zakładów szkół prywatnych i zakładów wychowania za nauczanie i wychowanie.

6. We wszystkich sporach z powodu wyrządzonego przez ludzi albo zwierzęta uszkodzenia gruntów albo znajdujących się jeszcze na nich lubo już odłączonych płonach gruntowych.

7. We wszystkich przypadkach upraszania o zarządzenie prowizorycznego aresztu lub zakazu, tudzież o zakazanie nieuprawnionego naśladowania jakiego uprzywilejowanego przedmiotu. Dalej w tych przypadkach złożenia spórnej rzeczy u sądu albo też dania zabezpieczenia, albo pozwolenia sekwestracyi, w którychby nie była już podana skarga do jakiego sądu krajowego.

8. We wszystkich skargach o rozwód małżeński (separacyą) i w sporach powstających o oddzielenie majątku lub o utrzymanie dzieci przy upraszanym rozwodzie bez przyzwolenia drugiego małżonka, tudzież w przypadkach upraszania o dozwolenie oddzielnego przyzwoitego pomieszkania miejsca (§. 107. ks. ust. cyw.) i o zmuszenie małżonka do udzielania małżonce przyzwoitego utrzymania.

sądów krajowych

§. 4. We wszystkich innych sporach osobistych przystoi sądownictwo sądom krajowym w całej objętości ich okręgu.

1. Ogólny przynależny sąd osobisty.

§. 5. Z reguły w sporach osobistych ten sąd przynależnym jest, a to wedle własności spornej rzeczy (§§. 3. i 4.) ten sąd powiatowy lub krajowy, w którego okręgu zaskarżony w czasie podania skargi ma zwyczajne swe zamieszkanie.

zamieszkanie

§. 6. Zwyczajnem zamieszkaniem jest to miejsce, w którem osiadł ktoś w tym zamiarze, z okoliczności domyślеć lub inaczej udowodnić się dającym, iż tamże trwale zamieszka.

§. 7. Jeżeli kto w ten sposób jednocześnie po różnych miejscach dla swego na przemian użycia pomieszkania utrzymuje, natenczas między temi miejscami to za zwyczajne jego zamieszkanie uważanem być ma, w którem główną ma siedzibę swych interesów, a gdyby miejsce takowe wątpliwem było, to, w którem ostatnią razą swój pobyt miał.

§. 8. Przez niedobrowolny lub tylko, dla przemijającego celu miany pobyt na miejscu zewnątrz zwyczajnego zamieszkania, nie zmienia się przynależność sądu.

małżonki

§. 9. Jako zwyczajne zamieszkanie małżonki, uważa się zamieszkanie małżonka. Jeżeli zaś małżeńskie społeczeństwo zniesionem jest, natenczas ta podlega w przypadku, gdy jest samouprawnioną, sądowi swego zwyczajnego zamieszkania, jeżeli żaś samouprawnioną nie jest, temu sądowi, któremu małoletnie albo z temiż zrównane osoby podlegają.

dzieci

§. 10. Dzieci prawego łoża, legitymowane i adoptowane podlegają sądowi ojca, pod którego władzą ojcowską stoją, i te dopóty temuż sądowi podlegają, dopóki nie są samouprawnione, nawet i po ustaniu władzy ojcowskiej.

nommener Verwahrung von Sachen, oder an Letztere geschehener Leistung entstehenden Streitigkeiten, in soferne derartige Streitigkeiten nicht in den Wirkungskreis der Handels- oder See-Gerichte gehören.

5. In allen aus Forderungen von Medicinal-Personen für ärztliche Hilfe und gelieferte Heilmittel, dann von Privatlehrern oder Privatschul- und Erziehungsanstalten für Unterricht und Erziehung entstehenden Streitigkeiten.

6. In allen Streitigkeiten wegen einer durch Menschen oder Thiere zugefügten Beschädigung der Grundstücke oder der auf denselben noch befindlichen, wenngleich schon abgesonderten Grunderzeugnisse.

7. In allen Fällen des Ansuchens um Anordnung eines provisorischen Arrestes oder eines Verbotes, dann um Einstellung der unbefugten Nachahmung eines Privilegiengegenstandes. Ferner in denjenigen Fällen der Erlegung einer streitigen Sache zu Gerichtshanden, der Leistung einer Sicherheit oder der Bewilligung einer Sequestration, in welchen nicht schon die Klage bei einem Landesgerichte angebracht ist.

8. In allen Ehescheidungsklagen und in den Streitigkeiten, welche bei einer ohne Einwilligung des andern Ehegatten angesuchten Scheidung über die Absonderung des Vermögens oder über die Versorgung der Kinder entstehen, dann in den Fällen des Ansuchens um Bewilligung des abgesonderten unständigen Wohnortes (§. 107 b. G. B.) und um Verhaltung des Gatten zur Verabreichung des anständigen Unterhaltes an die Gattin.

§. 4. In allen übrigen Personal-Streitsachen steht die Gerichtsbarkeit den Landesgerichten im ganzen Umfange ihres Sprengels zu. der Landesgerichte

1. Allgemeiner Personalgerichtsstand.

§. 5. In der Regel ist in Personal-Streitsachen jenes Gericht, und zwar je nach der Beschaffenheit der Streitsache (§§. 3 und 4) jenes Bezirksgericht oder Landesgericht zuständig, in dessen Sprengel der Geklagte zur Zeit der Anbringung der Klage seinen ordentlichen Wohnsitz hat.

§. 6. Der Ort, an welchem sich Jemand, in der aus den Umständen zu vermuthenden oder sonst erweislichen Absicht, daselbst seinen bleibenden Aufenthalt zu nehmen, niedergelassen hat, ist sein ordentlicher Wohnsitz. Wohnsitz

§. 7. Wenn Jemand in dieser Weise gleichzeitig n verschiedenen Orten zu seinem abwechselnden Gebrauche Wohnungen hält, so ist als sein ordentlicher Wohnsitz unter diesen Orten derjenige anzusehen, an welchem er den Hauptsitz seiner Geschäfte hat, und wenn dieser zweifelhaft ist, derjenige, an welchem er zuletzt seinen Aufenthalt genommen hat.

§. 8. Durch den unfreiwilligen oder zu einem vorübergehenden Zwecke genommenen Aufenthalt ausserhalb des ordentlichen Wohnsitzes wird die Zuständigkeit des Gerichtes nicht geändert.

§. 9. Als ordentlicher Wohnsitz der Gattin wird der des Gatten angenommen. Ist die eheliche Gemeinschaft aufgehoben, so untersteht die Gattin in dem Falle, wenn sie eigenberechtigt ist, dem Gerichte ihres ordentlichen Wohnsitzes, wenn sie nicht eigenberechtigt ist, dem Gerichtsstande, welchem minderjährige oder denselben gleichgestellte Personen unterstehen. der Gattin

§. 10. Die ehelichgebornen, die legitimirten und die adoptirten Kinder folgen dem Gerichtsstande des Vaters, unter dessen väterlicher Gewalt sie sind, und unterstehen ihm, so lange sie nicht eigenberechtigt sind, auch nach dem Erlöschen der väterlichen Gewalt. der Kinder

§. 11. Dzieci nieprawego łoża podlegają sądownictwu matki. Jeżeli dziecię nieślubne na koszt jakiego instytutu jest umieszczone, natenczas takowe sądowi tegoż instytutu podlega. Toż samo tycze się także i podrzutków.

osób służebniczych

§. 12. Sądowi służbodawcy podlegają owe samouprawnione osoby służebnicze, które z służbodawcą w spólnem gospodarstwie żyją. Jednakże to nie ma stósować się do najwyższego nadwornego urzędu marszałkowskiego.

fiskusa

§. 13. We wszystkich przypadkach, w których się przynależność stosuje do zwyczajnego zamieszkania, fiskus owym sądom podlega, w których okręgu znajduje się siedlisko urzędowe odpowiedzialnego, ministerstwu bezpośrednio podległego przełożeństwa władzy, do kierowania dotyczącą administracyi gałęzią powołanej.

gmin

§. 14. Gminy podlegają sądom, w których okręgu znajduje się siedlisko urzędowe przełożeństwa gminnego.

zakładów dla celów publicznych

§. 15. Duchowne komuny, kościoły, prebendy, fundacye i wszelkie zakłady dla celów publicznych, jako to: wszechnie, domy dla ubogich, śpitale i t. p. podlegają owym sądom. w których okręgu znajduje się siedlisko ich administracyi. Jeżeli stoją pod zarządem państwa lub gminy, natenczas §. 13 lub §. 14 zastósowanym być ma.

innych jurydycznych osób

§. 16. Wszystkie inne jurydyczne osoby, jako to: stowarzyszenia, towarzystwa zarobkowe, świeckie korporacye i t. p. podlegają owym sądom, w których okręgu swą siedzibę mają. W razie wątpliwości utrzymuje się, iż te swą siedzibę mają w głównem miejscu zatrudnienia swego, lub też w regularnem miejscu zgromadzania swych członków albo też w onem towarzyskiego swego wydziału. Przynależność towarzystw kopalnią się trudniących stosuje się do miejsca, w którem znajduje się bezpośrednie zatrudnienia prowadzenie.

posłów

§. 17. Osoby, tudzież konsulowie, przy cudzokrajowych rządach z dyplomatycznym charakterem uwierzytelnione podlegają w tym przypadku, jeżeli nie zachowują, zwyczajnego zamieszkania, jakie miały przy objęciu swego poselstwa, sądom głównego miasta Wiednia. Tę samę zasadę zastósować należy także i do przydanych im urzędników i domowników, jeżeli obywatelami są państwa austryackiego.

cudzoziemców

§. 18. Przy osądzeniu zamieszkania w tutejszych krajach znajdujących się cudzoziemców, ogólne przepisy, za prawidło służyć mają.

pobyt

§. 19. Co do tych osób, które nie mają zwyczajnego zamieszkania, albo których zwyczajnego zamieszkania wybadać nie można, przynależność sądu stósować się ma do miejsca doczasowego pobytu.

§. 20. We wszystkich zakresowi działania sądów powiatowych przekazanych przypadkach, w których stosuje się przynależność do miejsca, w którem znajduje się więcej sądów powiatowych, a ustanowionem nie jest, któremu z nich sądownictwo w tej rzeczy przystoi, natenczas ku temu powołany jest zawsze pierwszy sąd, a gdyby ten na kilka sekcyi podzielonym był, pierwsza onegoż sekcya.

2. Szczególny przynależny sąd osobisty.

Spory w rzeczach małżeńskich.

§. 21. W sporach małżeńskich, czy one dotyczą nieważności małżeństwa, rozwiązania węzła małżeńskiego, czy zniesienia małżeńskiej spólności, przynależny

§. 11. Die unehelichen Kinder folgen dem Gerichtsstande ihrer Mutter. Ist ein uneheliches Kind auf Kosten eines Institutes untergebracht, so untersteht es dem Gerichtsstande desselben; das Gleiche gilt von den Findlingen.

der Dienstpersonen

§. 12. Dem Gerichtsstande des Dienstgebers folgen jene eigenberechtigten Dienstpersonen, welche mit dem Dienstgeber in gemeinschaftlichem Haushalte leben. Diess hat jedoch nicht rücksichtlich des Obersthofmarschallamtes zu gelten.

des Fiscus

§. 13. In allen Fällen, in welchen sich die Zuständigkeit nach dem ordentlichen Wohnsitze richtet, untersteht der Fiscus jenen Gerichten, in deren Sprengel sich der Amtssitz des dem Ministerium unmittelbar untergeordneten verantwortlichen Vorstandes der zur Leitung des bezüglichen Verwaltungszweiges berufenen Behörde befindet.

der Gemeinden

§. 14. Die Gemeinden unterstehen den Gerichten, in deren Sprengel der Amtssitz des Gemeindevorstandes sich befindet.

der Anstalten zu öffentlichen Zwecken

§. 15. Geistliche Communitäten, Kirchen, Pfründen, Stiftungen und alle Anstalten zu öffentlichen Zwecken, als: Universitäten, Armenhäuser, Spitäler u. dgl., unterstehen jenen Gerichten, in deren Sprengel sich der Sitz ihrer Verwaltung befindet. In sofern sie unter der Verwaltung des Staates oder einer Gemeinde stehen, ist §. 13 oder §. 14 anzuwenden.

anderer juridischer Personen

§. 16. Alle übrigen juridischen Personen, als: Vereine, Erwerbsgesellschaften, weltliche Corporationen u. dgl., unterstehen jenen Gerichten, in deren Sprengel sie ihren eigenen Sitz haben. Im Zweifel wird angenommen, dass sie ihren Sitz am Hauptorte ihrer Geschäfte, oder an dem regelmässigen Versammlungsorte ihrer Mitglieder oder an demjenigen ihres Gesellschaftsausschusses haben. Die Zuständigkeit von Gewerkschaften richtet sich nach dem Orte, an welchem sich die unmittelbare Werksleitung befindet.

der Gesandten

§. 17. Die bei auswärtigen Regierungen mit diplomatischem Charakter beglaubigten Personen unterstehen in dem Falle, wenn sie den ordentlichen Wohnsitz, welchen sie bei dem Antritte ihrer Sendung hatten, nicht aufrecht erhalten, den Gerichten der Hauptstadt Wien. Der gleiche Grundsatz ist auch auf die ihnen beigegebenen Beamten und Hausgenossen, wenn sie österreichische Reichsbürger sind, anzuwenden.

der Fremden

§. 18. Bei Beurtheilung des Wohnsitzes der im Inlande befindlichen Fremden haben die allgemeinen Vorschriften zur Richtschnur zu dienen.

Aufenthalt

§. 19. Rücksichtlich jener Personen, welche keinen ordentlichen Wohnsitz haben, oder deren ordentlicher Wohnsitz nicht ermittelt werden kann, richtet sich die Zuständigkeit des Gerichtes nach dem Orte des zeitweiligen Aufenthaltes.

§. 20. In allen dem Wirkungskreise der Bezirksgerichte zugewiesenen Fällen, in welchen sich die Zuständigkeit nach einem Orte richtet, an welchem sich mehrere Bezirksgerichte befinden, ohne dass bestimmt ist, welchem von ihnen die Gerichtsbarkeit in dieser Sache zusteht, ist hiezu immer das erste und wenn dasselbe in mehrere Sectionen getheilt ist, dessen erste Section berufen.

2. Besonderer Personal-Gerichtsstand.

Streitigkeiten in Ehesachen

§. 21. In Ehestreitigkeiten, sie mögen die Ungiltigkeit der Ehe, die Auflösung des Ehebandes oder die Aufhebung der ehelichen Gemeinschaft betreffen, ist das Gericht des

jest sąd ostatniego spólnego zwyczajnego zamieszkania, a w braku takowego sąd ostatniego spólnego pobytu małżonków.

z powodu wywędrowania

§. 22. We wszystkich skargach na utratę obywatelstwa z powodu wywędrowania przynależny jest ten sąd krajowy, w którego okręgu wychodźca ostatnie miał swe zwyczajne zamieszkanie.

w sprawach wypowiedzenia

§. 23. Do wymienionych w §. 3. *b*) 1. rozpraw względem wypowiedzenia umów dzierżawnych i we wszystkich innych tamże wymienionych sporach powołany jest, bez względu na księgę publiczną, w której dotyczące dobra nieruchome wciągnione są, ten sąd powiatowy, w którego okręgu leży przedmiot umowy. Jeżeliby leżał w okręgu kilka sądów, natenczas powodowi między niemi wybór do woli zostaje.

względem naruszeń posiadania

§. 24. W wymienionych w §. 3. *b*) 2. sporach względem naruszeń posiadania przynależny jest ten sąd powiatowy, w którego okręgu rzecz się znajduje. (§. 55.)

w sprawach służby i zapłaty dotyczących

§. 25. W sporach między służbodawcami a służbę przyjmującymi, między austernikami, szyperami, powoźnikami, frachciarzami i zakładami frachtowemi z jednej a ich gośćmi, podróżnymi lub podawcami z drugiej strony, tudzież w sporach z pretensyi osób medycznych, nauczycieli prywatnych albo zakładów szkół prywatnych lub wychowania wynikających, które w §. 3. pod *b*) 3. 4. i 5. namieniono, przynależny jest ten sąd powiatowy, w którego okręgu się miejsce znajduje, w którem służbę sprawowano lub pomoc wyświadczono, rzecz podano lub schowano, naukę udzielono, wychowanie dano, lub przedmiot frachtowy wydano.

z powodu uszkodzeń gruntów

§. 26. We wszystkich sporach z przyczyny wyrządzonego przez ludzi lub zwierzęta uszkodzenia gruntów, albo znajdujących się jeszcze na nich, lubo już oddzielonych plonów gruntowych (§. 3. *b*) 6.), bez względu na księgę publiczną, w której grunt wciągniono, przynależny jest ten sąd powiatowy, w którego okręgu grunt leży.

Tymczasowe urządzenia zaradcze

§. 27. Do zarządzenia wymienionych w §. 3. *b*) 7. tymczasowych urządzeń zaradczych ten sąd powiatowy powołany jest, w którego okręgu takowe powinny mieć miejsce.

§. 28. Do pozwolenia tymczasowych urządzeń zaradczych, nie przekazanych sądowi powiatowemu tego miejsca, w którym uskutecznione być mają, powołany jest ten sąd, który przynależny jest rzeczy spornej z którą tymczasowe urządzenie zaradcze w związku stoi.

Skargi dla usprawiedliwienia

§. 29. Skargę dla usprawiedliwienia tymczasowego jakiego urządzenia zaradczego przy owym sądzie podać można, któryby przynależny był, gdyby zaskarzony w okręgu sądu, który zezwolił na tymczasowe urządzenie zaradcze, miał zwyczajne swe zamieszkanie.

na zadośćuczynienie

§. 30. Toż samo stosuje się i do skargi na zadośćuczynienie z powodu nieprawnie uzyskanego tymczasowego urządzenia zaradczego, dopóki to ostatnie trwa lub dopóki z powodu tejże złożona kaucya jeszcze u sądu zostaje, a w przypadku aresztu lub zakazu także jeszcze przez 14 dni po zniesieniu tychże. Później skarga takowa podaną być może tylko do właściwego sądu bez względu na tymczasowe urządzenie.

Przyjęcie depozytu

§. 31. Do przepisanego §. 1425 p. k. u. c. przyjęcia depozytu i do sądowego zarządzenia co do schowania rzeczy jakowej, odstąpić się mającej, przynależnym jest ten sąd, u któregoby można o zapłatę zaskarzać.

letzten gemeinschaftlichen ordentlichen Wohnsitzes und in Ermanglung eines solchen des letzten gemeinschaftlichen Aufenthaltes der Gatten zuständig.

§. 22. In allen Klagen auf Verlust des Reichsbürgerrechtes wegen Auswanderung ist jenes Landesgericht zuständig, in dessen Sprengel der Auswanderer zuletzt seinen ordentlichen Wohnsitz hatte. *wegen Auswanderung*

§. 23. Zu den im §. 3 b) 1. erwähnten Verhandlungen über die Aufkündigung der Bestandverträge und in den übrigen dort genannten Streitigkeiten ist ohne Rücksicht auf das öffentliche Buch, in welchem die betreffenden unbeweglichen Güter eingetragen sind, jenes Bezirksgericht berufen, in dessen Sprengel der Gegenstand des Vertrages liegt. Wenn er innerhalb der Sprengel mehrerer Gerichte liegt, so steht dem Kläger frei, unter ihnen zu wählen. *in Aufkündigungssachen*

§. 24. In den im §. 3 b) 2. erwähnten Besitzstörungsstreitigkeiten ist jenes Bezirksgericht zuständig, in dessen Sprengel die Sache sich befindet (§. 55). *über Besitzstörungen*

§. 25. In jenen zwischen Dienstgebern und Dienstnehmern, zwischen Wirthen, Schiffern, Fuhrleuten, Frächtern und Frachtanstalten einerseits und ihren Gästen, Reisenden oder Aufgebern andererseits, dann aus Forderungen von Medicinal-Personen, Privatlehrern oder Privatschul- und Erziehungsanstalten sich ergebenden Streitigkeiten, welche in dem §. 3 unter b) 3. 4. und 5. angeführt sind, ist jenes Bezirksgericht zuständig, in dessen Sprengel sich der Ort befindet, an welchem der Dienst, oder die Hilfe geleistet, die Sache verabreicht oder verwahrt, der Unterricht ertheilt, die Erziehung gegeben, oder das Frachtstück ausgeliefert worden ist. *in Dienst- und Lohnsachen*

§. 26. In allen Streitigkeiten wegen einer durch Menschen oder Thiere zugefügten Beschädigung der Grundstücke, oder der auf denselben noch befindlichen, wenngleich schon abgesonderten Grunderzeugnisse §. 3 b) 6., ist ohne Rücksicht auf das öffentliche Buch, in welchem das Grundstück eingetragen ist, jenes Bezirksgericht zuständig, in dessen Sprengel es gelegen ist. *wegen Beschädigung von Grundstücken*

§. 27. Zur Anordnung der im §. 3 b) 7. erwähnten mittlerweiligen Vorkehrungen ist jenes Bezirksgericht berufen, in dessen Sprengel dieselben stattfinden sollen. *Mittlerweilige Vorkehrungen*

§. 28. Zur Bewilligung der mittlerweiligen Vorkehrungen, welche nicht dem Bezirksgerichte des Ortes, an welchem sie stattfinden sollen, zugewiesen sind, ist jenes Gericht berufen, welches in der Streitsache zuständig ist, womit die mittlerweilige Vorkehrung im Zusammenhange steht.

§. 29. Die Klage zur Rechtfertigung einer mittlerweiligen Vorkehrung kann bei jenem Gerichte angebracht werden, welches zuständig wäre, wenn der Geklagte im Sprengel des Gerichtes, welches die mittlerweilige Vorkehrung bewilligt hat, seinen ordentlichen Wohnsitz hätte. *Klagen zur Rechtfertigung*

§. 30. Dasselbe gilt von der Klage auf Genugthuung wegen einer widerrechtlich erwirkten mittlerweiligen Vorkehrung, so lange letztere dauert oder die aus Anlass derselben erlegte Caution noch bei Gericht hinterlegt ist, und im Falle eines Arrestes oder Verbotes auch noch durch 14 Tage nach ihrer Aufhebung. Weiterhin kann sie nur bei dem ohne Rücksicht auf die mittlerweilige Vorkehrung zuständigen Gerichte angebracht werden. *auf Genugthuung*

§. 31. Zur Annahme der im §. 1425 des a. b. G. B. vorgesehenen Hinterlegung und zur gerichtlichen Einleitung wegen Verwahrung einer abzutretenden Sache ist jenes Gericht zuständig, bei welchem auf Bezahlung geklagt werden könnte. *Hinterlegungsannahme*

Skargi o pokwitowanie

§. 32. U tegoż samego sądu także i te skargi podane być mają, jakie wytoczyć spowodowanym się widzi składający dłużnik przeciw wierzycielowi do osiągnienia piśmiennego zatwierdzenia prawnie wypełnionego obowiązku.

Skargi wyzywające (prowokacyjne)

§. 33. Skargi wyzywające (prowokacyjne) podane być mają u tego sądu, któremu przystoi sądownictwo względem rzeczy spornej, przedmiot wezwania stanowiącej.

Skargi wzajemne

§. 34. Skargi wzajemne u sądu uprzedniej skargi dopóty podane być mogą, dopóki na samę poprzednią skargę prawomocnie nie zawyrokowano z tą jednak suppozycyą, że przystoi temuż sądowi w ogólności sądownictwo w sprawach takowych. Atoliż nie ma się czynić przeszkody, by skargę wzajemną u sądu krajowego uprzedniej skargi podano, jeżeli powód, z któregoby ona do sądu powiatowego należała, tylko w summie pretensyi leży.

z powodu prowadzonej administracyi

§. 35. Skargi z prowadzonej administracyi wynikające, podane być mają, do tego sądu, przez którego administracyą zarządzono.

Dowodzenie na wieczną pamięć

§. 36. Postępowanie względem dowodzenia na wieczną pamięć u tego sądu wytoczone być ma, któremu przysłuża zawyrokowanie względem prawa, do którego utrzymania lub obronienia ten dowód służyć ma; jeżeliby się to wypośrodkować nie dało, albo jeżeliby groziło niebezpieczeństwo ze zwłoki, natenczas postępowanie takowe spowodować można u tego powiatowego sądu, w okręgu którego znajduje się świadek, który wysłuchanym, lub rzecz, która unaocznioną być ma.

Restytucya

§. 37. O przywrócenie do dawnego stanu upraszać się ma u tego sądu, u którego proces albo jeszcze wisi albo już prowadzonym był.

Skargi prawa dziedzicznego

§. 38. Skargi, przez które jakie prawo dziedziczne, legat, albo inne dopiero przeciw spuściżnie nabyte prawo przeprowadzone być ma, czy one wynikają z ustawy, czy z innego jakiego tytułu, i albo dotyczą wykonania lub uznania nieważności ostatniej woli albo zawartej na przypadek śmierci umowy spadkodawcy, tudzież wszelkie skargi spadkobiorców i legataryuszów jako takowych przeciw sobie i skargi wierzycieli zmarłego przeciw spuściznie, należą, jeżeliby zresztą sąd zamieszkania przynależnym był, przed addykcyą wniesione, wedle właściwości sporu (§§. 3. i 4.) albo przed sąd powiatowy do pertraktacyi spuścizny powołany, albo przed ten sąd krajowy, w którego okręgu znajduje się tenże sąd powiatowy.

§. 39. Atoliż należy skarga na złożenie przysięgi wyjawienia (manifestacyjnej), jeżeli przed addykcyą wytoczona została, zawsze przed sąd powiatowy, do pertraktacyi spadku powołany.

Skargi fideikomisowe

§. 40. Skargi o następstwo, odstąpienie lub rozwiązanie względem dowiernoręctwa (fideikomisu), względem wynagrodzenia łożonego nakładu na utrzymanie lub ważne ulepszenie takowego, albo o rozdzielenie owoców ostatniego roku podane być mają u tego sądu krajowego, któremu przekazano niesporne sprawy fideikomisowe (§. 101).

Spory w związku stojące

§. 41. Spór, który z wytoczonym już sporem z tej przyczyny w związku stoi, że z tego samego czynu wypływa, należy do sądu sporu już wytoczonego a prawomocnie jeszcze nie rozstrzygnionego. Wszelakoż spór, wedle przedmiotu lub kwoty

§. 32. Bei eben diesem Gerichte sind auch jene Klagen anzubringen, welche der deponirende Schuldner gegen den Gläubiger zur Erlangung einer schriftlichen Bestätigung über die rechtmässig erfüllte Verbindlichkeit anhängig zu machen findet. Klagen auf Quittirung

§. 33. Aufforderungsklagen sind vor demjenigen Gerichte anzubringen, dem die Gerichtsbarkeit rücksichtlich der Streitsache, die den Gegenstand der Aufforderung ausmacht, zusteht. Aufforderungsklagen

§. 34. Widerklagen können so lange, bis über die Vorklage selbst rechtskräftig entschieden ist, bei dem Gerichte der Vorklage angebracht werden, vorausgesetzt, dass diesem Gerichte die Gerichtsbarkeit in Rechtssachen dieser Art überhaupt zusteht. Doch soll nichts im Wege stehen, dass eine Widerklage bei dem Landesgerichte der Vorklage angebracht werde, wenn der Grund, warum sie zu einem Bezirksgerichte gehören würde, nur im Betrage der Forderung liegt. Widerklagen

§. 35. Die aus einer geführten Verwaltung entspringenden Klagen sind bei dem Gerichte anzubringen, von welchem die Verwaltung angeordnet worden ist. aus einer geführten Verwaltung

§. 36. Das Verfahren zur Führung des Beweises zum ewigen Gedächtnisse ist bei jenem Gerichte anhängig zu machen, welchem die Schöpfung des Erkenntnisses über das Recht zusteht, zu dessen Behauptung oder Vertheidigung dieser Beweis dienen soll; wenn sich diess nicht ermitteln lässt oder im Falle einer Gefahr am Verzuge kann dieses Verfahren bei jenem Bezirksgerichte eingeleitet werden, in dessen Sprengel sich der zu vernehmende Zeuge oder die in Augenschein zu nehmende Sache befindet. Beweisführung zum ewigen Gedächtniss

§. 37. Die Einsetzung in den vorigen Stand ist bei jenem Gerichte anzusuchen, bei welchem der Process entweder noch anhängig oder bereits geführt worden ist. Wiedereinsetzung

§. 38. Klagen, durch welche ein Erbrecht, ein Vermächtniss oder ein anderer erst gegen die Verlassenschaft erworbener Anspruch geltend gemacht wird, sie mögen aus dem Gesetze oder aus einem anderen Titel entspringen, und entweder die Vollziehung oder die Ungiltigerklärung des letzten Willens oder des auf den Todesfall geschlossenen Vertrages des Erblassers betreffen, ferner alle Klagen der Erben und Legatare als solcher gegen einander und die Klagen der Gläubiger eines Verstorbenen gegen den Nachlass, gehören in soferne sonst das Gericht des Wohnsitzes zuständig wäre, wenn sie vor der Einantwortung angebracht werden, je nach der Beschaffenheit der Streitsache (§§. 3 und 4) entweder vor das zur Abhandlung des Nachlasses berufene Bezirksgericht oder vor jenes Landesgericht, in dessen Sprengel dieses Bezirksgericht sich befindet. Erbrechtsklagen

§. 39. Die Klage auf Ablegung des Manifestations-Eides gehört jedoch, in soferne sie vor der Einantwortung angebracht wird, immer vor das zur Abhandlung des Nachlasses berufene Bezirksgericht.

§. 40. Klagen über die Nachfolge, Abtretung oder Auflösung in Betreff eines Fideicommisses über den Ersatz des zur Erhaltung oder wichtigen Verbesserung eines solchen gemachten Aufwandes, oder über die Vertheilung der Früchte des letzten Jahres sind bei dem Landesgerichte anzubringen, welchem die nichtstreitigen Fideicommiss-Angelegenheiten zugewiesen sind (§. 101). Fideicommissklagen

§. 41. Eine Streitsache, welche mit einer bereits anhängigen Streitsache aus dem Grunde im Zusammenhange steht, weil sie aus der nämlichen Thatsache entsprungen ist, gehört zu dem Gerichte der bereits anhängig gemachten und noch nicht rechtskräftig entschiedenen Streit- zusammenhängende Streitsachen

do sądu powiatowego nie należący, nigdy z powodu takowego związku przed sąd powiatowy wytoczonym być nie może.

Uczęstnicy sporu

§. 42. Sądownictwo nad uczęstnikami sporu przez ten sąd wykonanem będzie, pod którego sądownictwem zaskarzony stoi, który w skardze jako pierwszy namieniony jest.

przeciw osobom z przemiennem zamieszkaniem

§. 43. Jeżeli zaskarzony w sposób w §. 7. wymieniony pomieszkania w różnych miejscach trzyma dla przemiennego swego użycia, natenczas u tego sądu, w którego okręgu się pomieszkanie znajduje, w którem podczas podania skargi pobyt swój miał, od tych osób zapozwanym być może, które w tym okręgu sądowym zwyczajne swe zamieszkanie mają. Inni powodowie podać mają skargę swą do sądu zwyczajnego zamieszkania zaskarzonego.

przeciw pojedyńczym sędziom

§. 44. Sędziowie powiatowi i do wykonywania urzędu sędziowskiego im przydani assessorowie, adjunkci i auskultanci podlegają jako zaskarzeni najbliższemu sądowi powiatowemu w tych przypadkach, w którychby przystało sądownictwo temu sądowi powiatowemu, u którego urzędują. Toż samo się także tycze i prokuratora rządowego przy powiatowo-kolegialnym sądzie urzędującego. Także i w przypadku, jeżeli ci jako powodowie przeciw osobom występują, któreby inaczej do tego sądu zapozwanemi być miały, najbliższy sąd powiatowy przynależnym jest. Inni urzędnicy w takowych przypadkach wedle wyboru powoda albo u tego samego, albo u najbliższego sądu powiatowego zapozwani być, sami zaś tylko u tego ostatniego zapozywać mogą.

Który sąd najbliższy jest, ustanowi się dla każdego sądu powiatowego z uwzględnieniem odległości i łatwości obrotu.

Sąd przynależny umowy

§. 45. Kto wypełnić ma obowiązek albo w skutek ustawy, umowy albo rozporządzenia ostatniej woli na miejscu, od swego zwyczajnego zamieszkania odróżnionem, ten, jeżelibyto wykazano przez dokument w skardze załączony, zapozwanym być może o to u tego sądu, któremuby podlegał, gdyby na tem miejscu zwyczajne swe zamieszkanie miał.

domniemywany

§. 46. Pretensye rzemieślników i robotników ręcznych za pobrane od nich wyroby lub za dostarczane przez nich roboty, tudzież pretensye drobnosprzedajców wiktuałów i towarów mogą, pod suppozycyą, że 500 zlt. r. nie przenoszą, w przypadku, jeżeliby pobierający lub robotę dający przeniósł zwyczajne swe zamieszkanie do innego okręgu sądowego, jeszcze przez 90 dni u sądu dawniejszego zamieszkania zaskarzone być.

z zakazanych czynów

§. 47. W sporach z obowiązku, który się zasadza na prawnym dowodzie jakiego uszkodzenia, przestąpieniem ustaw karnych wyrządzonego, ten sąd przynależnym jest, u któregoby uszkodziciela zapozwać wypadało, gdyby na miejscu uszkodzenia zwyczajne swe zamieszkanie miał.

dobrowolnem poddaniem się

§. 48. Jeżeliby się kto sądownictwu nieprzynależnego sądu wyraźnie poddał, tedy tem poddaniem się, gdyby to powód dokumentem w skardze udowodnić w stanie był, przynależność tegoż sądu ustanawia się (§. 115.), pod suppozycyą, że ogólnie przystoi sądownictwo w sprawach takowych sądowi, któregoby przynależność tym sposobem ustanowioną być miała. To jednak nie przeszkadza, sprawę, podług

sache. Doch kann eine nach Gegenstand oder Betrag nicht zum Bezirksgerichte gehörige Streitsache niemals aus dem Grunde dieses Zusammenhanges zum Bezirksgerichte gezogen werden.

§. 42. Die Gerichtsbarkeit über Streitgenossen wird von jenem Gerichte ausgeübt, unter dessen Gerichtsbarkeit der Geklagte steht, welcher in der Klage als der erste genannt ist. Streitgenossen]

§. 43. Wenn der Geklagte auf die im §. 7 erwähnte Art an verschiedenen Orten zu seinem wechselnden Gebrauche Wohnungen hält, so kann er bei dem Gerichte, in dessen Sprengel sich die Wohnung befindet, in welcher er zur Zeit der Anbringung der Klage seinen Aufenthalt genommen hat, von jenen Personen belangt werden, welche in diesem Gerichtssprengel ihren ordentlichen Wohnsitz haben. Andere Kläger haben ihre Klage bei dem Gerichte des ordentlichen Wohnsitzes des Geklagten anzubringen. gegen Personen mit wechselndem Wohnsitz

§. 44. Die Bezirksrichter und die ihnen zur Ausübung des Richteramtes beigegebenen Assessoren, Adjuncten und Auscultanten unterstehen als Geklagte in jenen Fällen, in welchen dem Bezirksgerichte, bei welchem sie ihr Amt führen, die Gerichtsbarkeit zustände, dem nächstgelegenen Bezirksgerichte; dasselbe gilt von dem bei dem Bezirks-Collegialgerichte bestellten Staatsanwalte. Auch in dem Falle, wenn sie als Kläger gegen Personen auftreten, welche sonst bei diesem Gerichte zu belangen wären, ist das nächstgelegene Bezirksgericht zuständig. Die übrigen Beamten können in diesen Fällen nach der Wahl des Klägers entweder bei demselben oder bei dem nächstgelegenen Bezirksgerichte belangt werden, selbst aber nur bei letzterem belangen. gegen Einzelrichter

Welches Gericht das nächstgelegene sei, wird mit Rücksicht auf Entfernung und Leichtigkeit des Verkehrs für jedes Bezirksgericht festgesetzt werden.

§. 45. Wer eine Verbindlichkeit entweder zufolge des Gesetzes, eines Vertrages oder einer letztwilligen Verfügung an einem von seinem ordentlichen Wohnsitze verschiedenen Orte zu erfüllen hat, kann, wenn diess durch eine in der Klage beigebrachte Urkunde nachgewiesen ist, hierwegen bei jenem Gerichte belangt werden, dem er unterstehen würde, wenn er an diesem Orte seinen ordentlichen Wohnsitz hätte. Gerichtsstand des Vertrages

§. 46. Die Forderungen der Handwerker und Handarbeiter für die ihnen abgenommenen Erzeugnisse oder für die von ihnen gelieferten Arbeiten, sowie die Forderungen der Kleinverschleisser von Victualien oder Waaren können, vorausgesetzt, dass sie 500 fl. nicht übersteigen, in dem Falle, wenn der Abnehmer oder Arbeitgeber seinen ordentlichen Wohnsitz in einen andern Gerichtssprengel verlegt hat, noch durch 90 Tage bei dem Gerichte des früheren Wohnsitzes angebracht werden. vermutheter

§. 47. In Streitigkeiten aus einer Verbindlichkeit, welche sich auf den Rechtsgrund einer durch Uebertretung der Strafgesetze zugefügten Beschädigung gründet, ist jenes Gericht zuständig, bei welchem der Beschädiger zu belangen wäre, wenn er am Orte der Beschädigung seinen ordentlichen Wohnsitz hätte. aus verbotenen Handlungen

§. 48. Hat sich Jemand der Gerichtsbarkeit eines nicht zuständigen Gerichtes ausdrücklich unterworfen, so wird durch diese Unterwerfung, in soferne der Kläger sie in der Klage urkundlich nachzuweisen vermag, die Zuständigkeit dieses Gerichtes begründet (§. 115), vorausgesetzt, dass dem Gerichte, dessen Zuständigkeit auf diese Weise begründet werden soll, die Gerichtsbarkeit in Rechtssachen dieser Art überhaupt zusteht. Dadurch soll jedoch nicht gehindert seyn, dass eine Sache, welche des Betrages wegen zur Gerichtsbarkeit der Landesgerichte durch freiwillige Unterwerfung

kwoty do sądownictwa sądów krajowych należącą, wytoczyć przed sąd powiatowy; atoliż przeciwny przypadek przez powyższe postanowienie wyłączony jest.

Sąd ugody.

§. 49. Sąd, u którego spór albo w postępowaniu zawyrokonania albo wykonania wisi, może nie tylko ugodę przedsięwziąć względem wiszącego u niego sporu, lecz także prawo ma, tę na spory rozciągnąć, u innych sądów wiszące.

3. Wybór między ogólnym a szczególnym sądem przynależnym.

§. 50. W sporach małżeńskich (§. 21), w sporach względem najmu i dzierżawy (§. 23), w sporach względem służby i zapłaty służbowej, w sporach między austernikami, szyprami, powoźnikami, frachciarzami lub zakładami frachtowemi z jednej a ich gośćmi, podróżnymi lub podawcami z drugiej strony, w sporach z pretensyi osób lekarskich lub nauczycieli i wychowawców wynikających (§. 25), w sporach z wymienionych w §. 26 i §. 47, rodzajów uszkodzeń, przy skargach usprawiedliwienia zadośćuczynienia i przy skargach wzajemnych (§§. 29, 30 i 34), przy skargach przeciw osobom, które wedle §fu 7. w różnych miejscach pomieszkania mają (§. 43), przy skargach z obowiązków, które wypełnić się winny na miejscu od zwyczajnego zamieszkania odróżnionem (§. 45), i przy namienionych w §. 46. skargach rzemieślników, robotników ręcznych i drobnosprzedajców powód prawo ma, skargę wytoczyć zamiast przed ustanowiony sąd szczególny wedle wyboru swego przed ogólny przynależny sąd osobisty do zwyczajnego zamieszkania zaskarzonego się stosujący.

B. Przynależny sąd realny.

dla dóbr wciągnionych

§. 51. Skargi o prawo realne co do dobra nieruchomego, czy one dotyczy nabycia czy zniesienia prawa albo też czy objętości, granic czy podziału samego dobra nieruchomego, czy też zaprzeczenia wciągnienia w księdze publicznej, należą, bez względu na inną jaką przynależność osób, włącznie tych, które podlegają najwyższemu urzędowi marszałkowskiemu lub sądom wojskowym do onego sądu powiatowego, któremu prowadzenie księgi publicznej przystoi.

Jeżeli zaś spory te dobra nieruchomego dotyczą, którego wciągnienie znajduje się w księdze publicznej, w miejscu sądu krajowego prowadzonej, natenczas takowe do tegoż sądu krajowego podane być muszą.

§. 52. Wszelkie prożby o przedsiębranie wciągnienia albo o wykreślenie uskutecznionego wciągnienia wksiędze publicznej, lub o przedsięwzięcie innych prowadzenia księgi dotyczących czynności urzędowych, wniesione być mają, do tego sądu powiatowego, któremu prowadzenie księgi publicznej przystoi.

§. 53. Tenże sad powiatowy ma także przedsiębrać wszystkie czynności realne, jako to n. p. inwenturę, oszacowanie, wprowadzenie sekwestracyi, licytacyą, rozdzielenie najwyżej ofiarowanej ceny licytacyjnej oprócz konkursu.

dla dóbr niewciągnionych.

§. 54. Jeżeli względem jakiego dobra nieruchomego nie uczyniono w księgach publicznych żadnego jeszcze wciągnienia, natenczas ten sąd przynależnym jest, w któręgu okręgu leży dobro nieruchome lub większa onegoż część.

gehört, zu einem Bezirksgerichte gezogen werde; wohl aber ist der umgekehrte Fall durch obige Bestimmung ausgeschlossen.

§. 49. Das Gericht, bei welchem eine Streitsache entweder im Erkenntniss- oder Vollstreckungsverfahren anhängig ist, kann nicht nur über die bei demselben anhängige Streitsache einen vollstreckbaren Vergleich aufnehmen, sondern ist auch berechtigt, denselben auf Streitsachen auszudehnen, welche bei anderen Gerichten anhängig sind. Gerichtsstand des Vergleiches

3. Wahl zwischen dem allgemeinen und dem besonderen Gerichtsstande.

§. 50. In Ehestreitigkeiten (§. 21), in Mieth- und Pacht-Streitigkeiten (§. 23), in Dienst- und Lohnstreitigkeiten, in Streitigkeiten zwischen Wirthen, Schiffern, Fuhrleuten, Frächtern oder Frachtanstalten einerseits und ihren Gästen, Reisenden oder Aufgebern andererseits, in den aus Forderungen der Medicinal-Personen oder der Lehrer und Erzieher entstehenden Streitigkeiten (§. 25), in den Streitigkeiten aus den im §. 26 und §. 47 angeführten Arten von Beschädigungen, bei Rechtfertigungs-, Genugthuungs- und Widerklagen (§§. 29, 30 und 34), bei Klagen gegen Personen, welche nach §. 7 an verschiedenen Orten Wohnungen halten (§. 43), bei Klagen aus Verbindlichkeiten, welche an einem von dem ordentlichen Wohnsitze verschiedenen Orte zu erfüllen sind (§. 45), und bei den im §. 46 erwähnten Klagen der Handwerker, Handarbeiter und Kleinverschleisser ist der Kläger berechtigt, die Klage anstatt bei dem festgesetzten besonderen Gerichtsstande nach seiner Wahl bei dem allgemeinen, nach dem ordentlichen Wohnsitze des Geklagten sich richtenden Personal-Gerichtsstande anzubringen.

B. Real-Gerichtsstand.

§. 51. Klagen wegen eines dinglichen Rechtes in Betreff eines unbeweglichen Gutes, sie mögen die Erwerbung oder Aufhebung des Rechtes oder den Umfang, die Gränzen oder die Theilung des unbeweglichen Gutes selbst, oder die Bestreitung einer Eintragung im öffentlichen Buche zum Gegenstande haben, gehören, ohne Rücksicht auf die sonstige Zuständigkeit der Personen, mit Inbegriff derjenigen, welche dem Obersthofmarschallamte oder den Militär-Gerichten unterstehen, zu jenem Bezirksgerichte, welchem die Führung des öffentlichen Buches zusteht. für eingetragene Güter

Wenn jedoch diese Streitsachen ein unbewegliches Gut betreffen, dessen Einlage sich in einem öffentlichen Buche befindet, welches am Sitze eines Landesgerichtes geführt wird, so sind sie bei diesem Landesgerichte anzubringen.

§. 52. Alle Gesuche um Vornahme der Eintragung oder der Löschung einer geschehenen Eintragung in dem öffentlichen Buche, oder um Vornahme anderer auf die Buchführung bezüglicher Amtshandlungen, sind bei dem Bezirksgerichte anzubringen, welchem die Führung des öffentlichen Buches zusteht.

§. 53. Dasselbe Bezirksgericht hat auch alle Realacte, wie z. B. die Inventur, die Schätzung, die Einführung des Sequesters, die Feilbietung, die Meistbotsvertheilung ausser dem Concurse vorzunehmen.

§. 54. Ist über ein unbewegliches Gut in den öffentlichen Büchern noch keine Einlage eröffnet, so ist jenes Bezirksgericht zuständig, in dessen Sprengel das unbewegliche Gut oder der grössere Theil desselben gelegen ist. für uneingetragene Güter

Jeżeli spór cały skład dóbr dotycze, który w okręgu dwóch lub więcej sądów powiatowych leży, lub składową tegoż część, natenczas skargi wymienione do tego sądu krajowego podane być mają, w którego okręgu cały skład dóbr lub też większa onegoż część znajduje się w księdze publicznej a to dopóty, dopóki względem tegoż wciągnienie nie nastąpiło, i prowadzenie takowej pewnemu sądowi powiatowemu nie przekazano.

Sądowi, któremu w skutek tegoż rzeczy sporne poruczone są, przystoi także i przedsiębranie czynności realnych.

w sporach o posiadanie.

§. 55. Sąd powiatowy, w którego okręgu leży dobro nieruchome, przynależnym jest sądem także we wszystkich sporach o posiadanie względem takowego. Jeżeli dobro w okręgach kilku sądów leży, natenczas powód prawo ma, między niemi wybierać.

przy skargach na usprawiedliwienie.

§. 56. Wszystkie skargi na usprawiedliwienie z powodu uskutecznionej prenotacyi prawa zastawowego dla osobistej jakiej pretensyi wedle wyboru powoda albo do tego sądu wniesione być mogą, do któregoby spór bez względu na prenotacyą podług zasad co do przynależnego sądu osobistego należał, albo też do sądu, wedle postanowień §fu 51. przynależnego.

Jeżeli jedna a ta sama prenotacya oprócz prawa zastawowego dla osobistej pretensyi za przedmiot ma, inne jeszcze jakie między temi samemi osobami sporne realne prawo do rzeczy, natenczas skarga usprawiedliwienia zawsze do ostatnio rzeczonego sądu należy.

Prożby o przedłużenie terminu (dylacyą) do wniesienia skargi usprawiedliwienia, należą bez wyjątku do sądu, który na prenotacyą zezwolił.

przy skargach hypotekowych.

§. 57. Wybór, w §. 56. do woli zostawiony, także i wierzycielowi pretensyi, na dobru jakiem nieruchomem zabezpieczonej, względem skargi o zapłatę przystoi.

C. Przynależny sąd kauzalny.

§. 58. Do sądów kauzalnych te spory podane być mają, które wyraźnie ich sądownictwu przekazane są.

Sądownictwo handlowe.

Zakres działania sądów handlowych.

§. 59. Do zakresu działalnosci sądów handlowych (senatów handlowych), należą:

1. bez względu na własność stron spór wiodących

a) spory z interesów kupna, liwerunku, pokrycia i innych interesów dotyczących papierów rządowych, akcyi, do obrotu przeznaczonych prywatnych zapisów długowych i losów;

b) spory z interesów bankierskich, wekslarskich, meklarskich, ajentowych, kommissyjnych, spedycyjnych i frachtowych;

c) spory z zabezpieczeń szkody, rent i kapitałów za premią;

d) spory z interesów wekslowych.

2. Spory z interesów eskontowych, żyrowych, pożyczkowych, depozytowych i assygnacyjnych tyczących się tak banków jak kas oszczędności.

3. Spory między handlującymi lub między handlującymi i fabrykantami lub między fabrykantami z prowadzenia ich zatrudnienia wynikające.

4. Spory między handlującymi, fabrykantami, bankierami, wekslarzami, meklarzami, komissyonarzami, ajentami i spedyterami z jednej a ich zatrudnienia prowadzi-

Betrifft der Streit einen ganzen Gütercomplex, welcher in den Sprengeln zweier oder mehrerer Bezirksgerichte liegt, oder einen Bestandtheil desselben, so sind die erwähnten Klagen bei dem Landesgerichte anzubringen, in dessen Sprengel der ganze Gütercomplex oder der grössere Theil desselben gelegen ist, und zwar so lange, bis über denselben eine Einlage in dem öffentlichen Buche eröffnet und dessen Führung einem bestimmten Bezirksgerichte zugewiesen ist.

Dem Gerichte, welchem zu Folge dessen die Streitsachen übertragen sind, kommt auch die Vornahme der Realacte zu.

§. 55. Das Bezirksgericht, in dessen Sprengel ein unbewegliches Gut gelegen ist, ist auch in allen Besitzstreitsachen über dasselbe zuständig. Wenn das Gut in den Sprengeln mehrerer Gerichte liegt, ist der Kläger berechtigt, unter ihnen zu wählen. *in Besitzstreitsachen*

§. 56. Alle Rechtfertigungsklagen wegen einer geführten Vormerkung des Pfandrechtes für eine persönliche Forderung können nach der Wahl des Klägers entweder bei jenem Gerichte, zu welchem die Streitsache ohne Rücksicht auf die Vormerkung nach den Grundsätzen über den Personal-Gerichtsstand gehören würde, oder bei dem nach den Bestimmungen des §. 51 zuständigen Gerichte angebracht werden. *bei Rechtfertigungsklagen*

Hat eine und dieselbe Vormerkung nebst dem Pfandrechte für eine persönliche Forderung noch ein anderes zwischen denselben Personen streitiges dingliches Sachenrecht zum Gegenstande, so gehört die Rechtfertigungsklage immer zu dem letzterwähnten Gerichtsstande.

Gesuche um Erweiterung der Frist zur Einbringung der Rechtfertigungsklage gehören ohne Ausnahme zu dem Gerichte, welches die Vormerkung bewilliget hat.

§. 57. Die im §. 56 freigestellte Wahl steht auch dem Gläubiger einer auf einem unbeweglichen Gute versicherten Forderung rücksichtlich der Klage auf Zahlung derselben zu. *bei Hypothekarklagen*

C. Causal-Gerichtsstand.

§. 58. Bei den Causal-Gerichten sind jene Streitsachen anzubringen, welche ausdrücklich ihrer Gerichtsbarkeit zugewiesen sind.

1. Handelsgerichtsbarkeit.

§. 59. In den Wirkungskreis der Handelsgerichte (Handels-Senate) gehören: *Wirkungskreis der Handelsgerichte*

1. Ohne Rücksicht auf die Eigenschaft der streitführenden Parteien

a) die Streitigkeiten aus Kauf-, Lieferungs-, Deckungs- und anderen Geschäften in Staatspapieren, Actien, zum Verkehr bestimmten Privat-Schuldverschreibungen und Losen;

b) die Streitigkeiten aus Banquier-, Wechsler-, Mäckler-, Agentie-, Commissions-, Speditions- und Frachtgeschäften;

c) die Streitigkeiten aus Schaden-, Renten- und Capitalien-Versicherungen gegen Prämie;

d) die Streitigkeiten aus Wechselgeschäften.

2. Die Streitigkeiten aus den Escompt-, Giro-, Leih-, Depositen- und Anweisungsgeschäften der Banken und Sparcassen.

3. Die zwischen Handelsleuten oder zwischen Handelsleuten und Fabrikanten oder zwischen Fabrikanten aus der Betreibung ihres Geschäftes entstehenden Streitigkeiten.

4. Die Streitigkeiten zwischen Handelsleuten, Fabrikanten, Banquiers, Wechslern, Mäcklern, Commissionären, Agenten und Spediteuren einerseits und ihren Geschäftsleitern,

cielami, buhalterami lub pomocnikami z drugiej strony, o ile dotyczą interesu służbodawcy lub stosunku służbowego między niemi istniejącego.

Przynależność.

§. 60. Przynależność sądu handlowego (senatu handlowego) stosuje się albo do zwyczajnego zamieszkania lub do miejsca założenia handlu lub fabryki lub do miejsca, gdzie handlujący, fabrykant, bank lub kasa oszczędności zaprotokołowaną jest, w ten sposób, iż powodowi przysłuża wybór między handlowemi sądami (handlowemi senatami) tuż przynależnemi.

§. 61. Jeżeli zachodzą suppozycye, pod któremi w sporach osobistych zamiast przynależnego sądu ogólnego, do zwyczajnego zamieszkania stosującego się, przynależność szczególnego stanowi się natenczas w sprawach sądownictwa handlowego miejsce ma szczególny sąd, wedle podobnych zasad przynależny.

§. 62. Spory z interesów frachtowych wynikające, tudzież spory pod §fem 59. 4. namienione, zewnątrz siedlisk sądów handlowych i sądów krajowych wedle wyboru powoda zamiast przed sąd handlowy (senat handlowy) także przed sąd powiatowy miejsca dostawy lub zamieszkania (§. 25.) wytoczone być mogą.

§. 63. Co do przynależności w sporach wekslowych, stósować się winno wedle ustawy z d. 25. Stycznia 1850.

2. Sądownictwo morskie.

Sprawy morskie.

§. 64. W sporach z interesów, tyczących się okrętów morskich i żeglugi, jakiemi są: nabycie i przeniesienie własności okrętów wraz z ich przynależytościami, ich wystawienie i poprawienie, interesa zaopatrzenia okrętów kupieckich, interesa między właścicielem okrętu a szyprem, lub między tymi a podrożnymi lub ludźmi okrętowymi, dalej interesa awaryjne, morsko-assekuracyjne i bodmeryjne, przystoi sądownictwo temu sądowi handlowemu (senatowi morskiemu), w którego okręgu zaskarzony zwyczajne swe zamieszkanie ma. Jeżeli ten leży po za morsko-sądowym okręgiem sądów do wykonywania sądownictwa morskiego powołanych, natenczas sąd handlowy Tryestu przynależnym jest. (§. 61.)

§. 65. Spory, z frachciarstwa morskiego wynikające, zewnątrz siedlisk sądów morskich wedle wyboru powoda podane być mogą albo do sądu morskiego albo do sądu powiatowego miejsca dostawy lub zamieszkania (§. 25).

§. 66. Urzędowa działalność polubowna, istniejącemi ustawami kapitanom portowym przyznana, niniejszą ustawą żadnej zmianie nie ulega.

3. Sądownictwo górnicze.

§. 67. Senat górniczy sądu krajowego przynależnym jest bez względu na inny jaki przynależny sąd osób, w swym okręgu sądowym a to podług miejscowego położenia przedmiotu górniczego, albo jeżeli ten już w księdze górniczej wciągniony jest, w miarę tejże we wszystkich sporach:

rzeczy górnicze.

1) o prawa realne, tyczące się jakiego przedmiotu górniczego lub przedmiotu przez ustawę jako jego należytość uznanego.

Buchhaltern oder Gehilfen andererseits, in soferne sie das Geschäft des Dienstgebers oder das zwischen ihnen bestehende Dienstverhältniss betreffen.

§. 60. Die Zuständigkeit des Handelsgerichtes (Handels-Senates) richtet sich entweder nach dem ordentlichen Wohnsitze oder nach der Handels- oder Fabriksniederlassung oder nach dem Orte, wo der Handelsmann, der Fabrikant, die Bank oder die Sparcasse protokollirt ist, in der Art, dass dem Kläger die Wahl unter den hiernach zuständigen Handelsgerichten (Handels-Senaten) freisteht. Zuständigkeit

§. 61. Wenn die Voraussetzungen eintreten, unter welchen in Personalstreitsachen anstatt des nach dem ordentlichen Wohnsitze sich richtenden allgemeinen Gerichtsstandes die Zuständigkeit eines besonderen begründet ist, findet in Sachen der Handelsgerichtsbarkeit ein besonderer Gerichtsstand nach gleichen Grundsätzen Statt.

§. 62. Die aus Frachtgeschäften entstehenden Streitigkeiten, dann die unter §. 59, 4. erwähnten Streitigkeiten können ausserhalb der Sitze der Handelsgerichte und Landesgerichte nach der Wahl des Klägers anstatt bei dem Handelsgerichte (Handels-Senate auch bei dem Bezirksgerichte des Lieferungsortes oder Wohnsitzes (§. 25) angebracht werden.

§. 63. In Betreff der Zuständigkeit in Wechselstreitsachen ist sich nach dem hierüber erlassenen Gesetze vom 25. Jänner 1850 zu richten.

2. Seegerichtsbarkeit.

§. 64. In Streitsachen aus Geschäften, welche sich auf die Seeschiffe und auf die Seefahrt beziehen, als da sind: die Erwerbung und Uebertragung des Eigenthums von Schiffen und deren Zugehör, deren Bau und Ausbesserung, die Rhedereigeschäfte, die Geschäfte zwischen dem Eigenthümer eines Schiffes und dem Schiffer oder zwischen diesen und den Reisenden oder der Schiffsmannschaft, ferner die Haverei-, Seeversicherungs- und Bodmereigeschäfte, steht die Gerichtsbarkeit demjenigen Handelsgerichte (See-Senate) zu, in dessen Sprengel der Geklagte seinen ordentlichen Wohnsitz hat. Liegt dieser ausserhalb der seegerichtlichen Sprengel der zur Ausübung der Seegerichtsbarkeit berufenen Gerichte, so ist das Handelsgericht von Triest zuständig (§. 61). Seesachen

§. 65. Streitigkeiten, welche aus Seefracht-Geschäften entstehen, können ausserhalb der Sitze der Seegerichte nach der Wahl des Klägers entweder bei dem Seegerichte oder bei dem Bezirksgerichte des Lieferungsortes oder Wohnsitzes (§. 25) angebracht werden.

§. 66. Die durch die bestehenden Gesetze den Hafencapitänen eingeräumte schiedsrichterliche Amtswirksamkeit soll durch dieses Gesetz keine Aenderung erleiden.

3. Berggerichtsbarkeit.

§. 67. Der Bergsenat eines Landesgerichtes ist ohne Rücksicht auf den sonstigen Gerichtsstand der Personen innerhalb seines Gerichtssprengels und zwar nach der Ortslage des Bergbau-Objectes, oder wenn dasselbe bereits im Bergbuche eingetragen ist, nach Massgabe des letzteren zuständig in allen Streitsachen:

1. Ueber dingliche Rechte in Betreff eines Bergbau-Objectes oder eines durch das Gesetz als sein Zugehör erklärten Gegenstandes. Bergsachen

Za przedmioty górnicze uważać się mają: Pozwolone przez władze górnicze szurfowanie lub wydobywanie rzeczy kopalnych, nadane górnictwa, prawem dozwolone (ukoncessyonowane) młyny do mielenia kruszców, kuźnie górnicze, tłuczarnie i oczyszczalnie kruszców, huty do topienia kruszców, amalgamarnie, warzelnie witryolu i ałunu, piece hutarskie i kupulowe (gisernie żelazne), huty fryszerskie (roztapialnie i fryszownie, piece pudlingowe i szwejsowe, tudzież hamernie i walcownie), piece do lania stali, rafinerye stalowe (huty stalowe), walcownie blachy żelaznej i stalowej, hamernie do płaszczenia żelaza i stali i do kowania sztab w których się towar cetnarowo wyrabia.

2. o użycie przedmiotów górniczych pod 1. wyszczególnionych;

3. o wiek w polu przy nadaniu kopalni;

4. o wezwanie do wytknięcia pola (położenie górniczej miary z pewnem ograniczeniem);

5. o ograniczenie, oznaczenie (przez wstawienie kamieni granicznych w doły) pol górniczych;

6. o czysty zysk i dokładki do wydatku przy kopalniach i hutach;

7. o uznaniach opóźnienia (retardacyi);

8. o uznaniach opróżnienia (przepadu) uprawnień górniczyc;

9. o należytościach dziedzicznej stolni lub o inne jakie opłaty szybu i stolni;

10. o wynagrodzenie szkody za kopalnie pomocnicze i wyjawiające, do cudzych górniczych pól prowadzone;

11. o wynagrodzenie za spólne użycie cudzych budów górniczych, przyrządzeń do oddalania wody, doprowadzenia powietrza i wydobywania rudy;

12. o składki bractwa, z powodu ich administracyi, z powodu zaległych datków, z powodu innych jakich obowiązków tychże przeciw spólnikom składki bractwa;

13. o uszkodzenia w kopalniach i hutach, które wynikają z zaniedbania przepisów ustawy górniczej lub z przestąpienia ustaw karnych;

14. o własność lub użycie wody w dołach kopalni zbierającej się;

15. o umowy towarzyskie względem prowadzenia, użycia lub sprzedania spólnych górnictw i hut;

16. o obciążenie lub uwolnienie od ciężarów montanistycznych istności w księdze górniczej;

17. o zarząd i prowadzenie rachunku między posiadaczami kopalń lub hut a ich urzędnikami lub pełnomocnikami, względem wymienionych pod 1. montanistycznych istności wraz z przynależytościami.

§. 68. Księga górnicza prowadzoną być ma przy senatach górniczych; także przystoi im wszelki inny działania zakres zupełnego sądownictwa realnego nad przedmiotami górniczemi.

§. 69. W przypadkach naruszenia posiadania, przedmiotów górniczych dotyczących, przynależny jest, bez względu na księgę górniczą, w której wciągnione są, ten sąd powiatowy, w którego okręgu leży przedmiot dotyczący (§. 24).

§. 70. W sporach z umów o zapłatę i służbę przynależność sądu także i w tych przypadkach, w których udział mają stali przy kopalniach robotnicy, podług ogólnej zasady osądzoną być ma (§. 25.)

II. W postępowaniu wykonania.

Klauzula wykonania.

§. 71. Wydanie klauzuli wykonania, t. j. potwierdzenia, że wyrok lub ugoda sądowa wykonalną jest, wyrokującemu sądowi pierwszej instancyi przysłuża.

Als Bergbau-Objecte sind anzusehen: von der Bergbehörde bewilligte Schurf- oder Muthungsbaue, verliehene Bergbaue, gesetzlich concessionirte Erzmühlen, Bergschmieden, Poch- und Waschwerke, Schmelzhütten, Amalgamir-, Vitriol- und Alaun-Sudwerke, Hoch- und Kuppelöfen (Eisengiessereien), Frischhütten (Zerrenn- und Frischfeuer, Puddlings und Schweissöfen, dann Hämmer- und Walzwerke), Guss-Stahlöfen, Stahl-Raffinerien (Stahlgärbefeuer), Eisen- und Stahl-Blechwalzwerke, Eisen- und Stahl-Streck- und Zaimhämmer, welche Centnergut erzeugen.

2. Ueber die Benützung der unter 1. benannten Bergbau-Objecte;

3. über das Alter im Felde bei Bergwerksverleihungen;

4. über die Aufforderung zur Feldesstreckung (Lagerung des Grubenmasses mit bestimmter Begränzung);

5. über die Begränzung, Vermarkung (Verlochsteinung) der Grubenfelder;

6. über Ausbeuten und Zubussen von Berg- und Hüttenwerken;

7. über Retardats-Erklärungen;

8. über Freierklärungen (Verfallenheit) von Bergbauberechtigungen;

9. über Erbstollengebühren oder sonstige Schacht- und Stollenabgaben;

10. über Entschädigung für, in fremde Grubenfelder geführte Hilfs- und Aufschlussbaue;

11. über Entschädigung für die Mitbenützung fremder Grubengebäude, Wasserlösungs-, Wetterführungs- und Förderungsvorrichtungen;

12. über die Bruderladen, wegen deren Verwaltung, wegen rückständiger Beiträge, wegen sonstiger Verpflichtungen derselben gegen die Bruderladgenossen;

13. über Beschädigungen an Berg- und Hüttenwerken, welche aus einer Vernachlässigung der Vorschriften des Berggesetzes oder aus einer Uebertretung der Strafgesetze entstehen;

14. über das Eigenthum oder die Benützung von Grubenwässern;

15. über Gesellschaftsverträge rücksichtlich des Betriebes der Benützung oder Verwerthung gemeinschaftlicher Bergbaue und Hüttenwerke;

16. über die Belastung oder Entlastung montanistischer Entitäten in dem Bergbuche;

17. über die Verwaltung und Rechnungsführung zwischen Bergwerks- oder Hüttenbesitzern und ihren Beamten oder Bevollmächtigten, rücksichtlich der unter 1. benannten montanistischen Entitäten sammt Zugehör.

§. 68. Das Bergbuch ist bei den Bergsenaten zu führen; auch steht ihnen der sonstige Wirkungskreis der vollen Real-Gerichtsbarkeit über Bergbau-Objecte zu.

§. 69. In Besitzstörungsfällen, welche Bergbau-Objecte betreffen, ist ohne Rücksicht auf das Bergbuch, in welchem sie eingetragen sind, das Bezirksgericht zuständig, in dessen Sprengel das bezügliche Object gelegen ist (§. 24).

§. 70. In Streitsachen aus Lohn- und Dienstverträgen ist die Zuständigkeit des Gerichtes auch in jenen Fällen, in welchen ständige Bergwerksarbeiter betheiligt sind, nach dem allgemeinen Grundsatze zu beurtheilen (§. 25).

II. Im Vollstreckungs-Verfahren.

§. 71. Die Ausfertigung der Vollstreckungsclausel, d. h. der Bestätigung, dass ein Erkenntniss oder gerichtlicher Vergleich vollstreckbar ist, steht dem Erkenntnissgerichte erster Instanz zu. **Vollstreckungsclausel**

Pozwolenie

§. 72. O pozwolenie egzekucyi na podstawie klauzuli wykonania, można upraszać u sądu wyrokującego, lub też u tego sądu powiatowego, w którego okręgu egzekucya ma być przedsięwziętą. Tylko, jeżeli idzie o wykonanie tejże na dobrach nieruchomych, przystoi pozwolenie wyłącznie temu sądowi powiatowemu, w którego publicznej księdze wciągnione są dobra nieruchome, lub jeżeliby nieruchome dobra w publicznej księdze nie były wciągnione, temu sądowi powiatowemu, w którego okręgu takowe leżą. Wszelakoż upraszającemu o egzekucyą, w takowym razie także wolno podać prożbę do sądu wyrokującego w celu urzędowego przesłania do onegoż sądu powiatowego.

Przedsięwzięcie

§. 73. Do przedsięwzięcia dozwolonej egzekucyi, powołany jest ten sąd powiatowy, w którego okręgu takowa ma być przedsięwziętą, bez różnicy, czy tenże wezwanym jest przez sąd wyrokujący, w skutek udzielonego przez niego pozwolenia egzekucyi, lub też czy pozwolenie takowe sam udzielił. Co się tycze dóbr nieruchomych, ma miejsce względem przedsięwzięcia egzekucyi to samo, co względem pozwolenia egzekucyi przepisano (§. 72). W miastach, w których istnieje więcej sądów powiatowych, może każdy z nich, jak tylko podana będzie do niego prożba o egzekucyą, w jego okręgu przedsięwziąć się mającą, przez swego sądowego wykonawcę, przedsięwziąść kazać dozwolony przez się akt w obrębach swej przynależności w miarę pozwolenia także i w okręgach innych sądów powiatowych tegoż miasta.

§. 74. Sądowi, który przedsięwziął pierwszy akt egzekucyjny, przysługa tak pozwolenie, jak też przedsięwzięcie dalszych aktów egzekucyjnych.

Wstrzymanie wykonania

§. 75. O rozstrzygnienie, że ustało prawo egzekucyjne przez czyny, jakie po wyroku lub po sądowej ugodzie nastąpiły, egzekwowany tylko do sądu wyrokującego prożbę podać może; przeciwnie zaś, prożba o wstrzymanie wykonania, podaną być może także do tego sądu, który ku przedsięwzięciu wykonania powołanym jest.

Zniesienie aktu wykonania

§. 76. Skarga trzeciego o zniesienie jakiego aktu egzekucyjnego, przez który tenże w swem posiadaniu własności, lub w innem jakiem prawie widzi się być ukrzywdzonym wedle wyboru powoda, podaną być może albo u sądu wyrokującego, albo u tego sądu, który przedsięwziął akt egzekucyjny. Prożba o wstrzymanie postępowania wykonania, podana być może także i u sądu do przedsięwzięcia wykonania powołanego.

Wykonanie cudzokrajowych wyroków

§. 77. O ile wyroki sądów cudzokrajowych, wedle istniejących ustaw i układów między rządami na ruchomych i nieruchomych dobrach, w Austryi się znajdujących, ogólnie wykonalnemi są, przystoi wydawanie klauzuli wykonania temu sądowi powiatowemu, w którego okręgu akt egzekucyjny najpierwej ma być przedsięwziętym. Co do wyroku cudzokrajowego sądu, klauzulą wykonania przez tutejszo-krajowy sąd opatrzonego (§. 71) przystoi pozwolenie i przedsięwzięcie aktów egzekucyjnych sądom powiatowym wedle tych samych zasad, jakie przy pozwoleniu i przedsięwzięciu aktów egzekucyjnych na podstawie wyroków tutejszo-krajowych sądów zachowane być mają.

§. 72. Die Bewilligung der Execution auf Grund der Vollstreckungsclausel kann bei dem Erkenntnissgerichte oder bei jenem Bezirksgerichte angesucht werden, in dessen Sprengel sie vorzunehmen ist. Nur wenn es sich um die Vollstreckung an einem unbeweglichen Gute handelt, steht die Bewilligung ausschliesslich jenem Bezirksgerichte zu, in dessen öffentlichem Buche das unbewegliche Gut eingetragen ist, oder wenn das unbewegliche Gut in einem öffentlichen Buche nicht eingetragen wäre, jenem Bezirksgerichte, in dessen Sprengel es gelegen ist. Jedoch steht dem Executionswerber auch in einem solchen Falle frei, das Gesuch bei dem Erkenntnissgerichte zur amtlichen Uebersendung an jenes Bezirksgericht zu überreichen. Bewilligung

§. 73. Zur Vornahme der bewilligten Execution ist jenes Bezirksgericht, in dessen Sprengel sie vorzunehmen ist, ohne Unterschied, ob es vom Erkenntnissgerichte in Folge der von ihm ertheilten Executionsbewilligung requirirt ist, oder ob es die Bewilligung selbst ertheilt hat, berufen. In Betreff unbeweglicher Güter gilt von der Executionsvornahme, was von der Executionsbewilligung gesagt ist (§. 72). In den Städten, in welchen mehrere Bezirksgerichte bestehen, kann jedes von ihnen, sobald es um eine in seinem Sprengel vorzunehmende Execution angegangen wird, den von ihm innerhalb der Gränzen seiner Zuständigkeit bewilligten Act durch seinen Gerichtsvollzieher nach Massgabe der Bewilligung auch in den Sprengeln der anderen Bezirksgerichte dieser Stadt vornehmen lassen. Vornahme

§. 74. Dem Gerichte, welches den ersten Executionsact vorgenommen hat, steht sowohl die Bewilligung als auch die Vornahme der weiteren Executionsacte zu.

§. 75. Um Entscheidung, dass das Executionsrecht durch Thatsachen, welche dem Urtheile oder dem gerichtlichen Vergleiche nachgefolgt sind, erloschen sei, kann der Execut nur bei dem Erkenntnissgerichte einschreiten; dagegen kann das Ansuchen um Einstellung der Vollstreckung auch bei jenem Gerichte angebracht werden, welches zur Vornahme der Vollstreckung berufen ist. Einstellung der Vollstreckung

§. 76. Die Klage eines Dritten wegen Aufhebung eines Executionsactes, durch welchen er sich in seinem Besitze, Eigenthum oder in einem anderen Rechte gekränkt erachtet, kann nach der Wahl des Klägers entweder bei dem Erkenntnissgerichte oder bei dem Gerichte, welches den Executionsact vorgenommen hat, angebracht werden. Das Ansuchen um Einstellung des Vollstreckungsverfahrens kann auch bei dem zur Vornahme der Vollstreckung berufenen Gerichte angebracht werden. Aufhebung eines Vollstreckungsactes

§. 77. In soweit die Urtheile ausländischer Gerichte nach den bestehenden Gesetzen und Staatsübereinkommen an den in Oesterreich befindlichen beweglichen und unbeweglichen Gütern überhaupt vollstreckbar sind, steht die Ausfertigung der Vollstreckungsclausel jenem Bezirksgerichte zu, in dessen Sprengel ein Executionsact zuerst vorzunehmen ist. Ueber das Urtheil eines ausländischen Gerichtes, welches von dem inländischen Gerichte mit der Vollstreckungsclausel versehen worden ist (§. 71), steht die Bewilligung und Vornahme der Executionsacte den Bezirksgerichten nach denselben Grundsätzen zu, welche bei der Bewilligung und Vornahme von Executionsacten auf Grundlage von Urtheilen inländischer Gerichte zu beobachten sind. Vollstreckung fremdländischer Urtheile

III. W postępowaniu konkursowem.

Ogólny przynależny sąd konkursowy

§. 78. Konkurs z reguły u tego sądu krajowego otworzonym być ma, w którego okręgu zadłużony zwyczajne swe zamieszkanie ma, i rozciąga się na cały jego ruchomy, i na znajdujący się w krajach koronnych, w których niniejsza ustawa moc ma, majątek nieruchomy.

§. 79. Jeżeli zadłużony, nieruchomy majątek posiadający, nie ma w tych krajach koronnych zwyczajnego zamieszkania, natenczas konkurs otworzonym być ma przez ten sąd krajowy, któryby ku temu powołanym był, gdyby zadłużony na nieruchomem dobru zwyczajne swe zamieszkanie miał.

nad handlującymi

§. 80. Rozprawa konkursowa nad handlującymi, fabrykantami i nad zrównanemi im ustawą osobami, przystoi temu sądowi handlowemu (senatowi handlowemu), w którego okręgu zwyczajne swe zamieszkanie mają.

nad towarzystwem górniczem

§. 81. Konkursowa rozprawa nad górniczem towarzystwem jako takowem, odbywać się winna u senatu górniczego tego sądu krajowego, w którego górniczo-sądowym okręgu znajduje się przedmiot górniczy.

§. 82. Przynależny sąd konkursu nie rozciąga się do skarg massy przeciw jej dłużnikom, którzy u sądu przynależnego zapozwanymi być mają.

§. 83. Co względem przynależności ku otworzeniu konsursu przepisano, toż także zastosowanem być ma i do upraszania o dobrodziejstwa prawa, dotyczącego odstąpienia dóbr.

§. 84. Prożba o dobrowolną ugodę, podana być może wedle wyboru upraszającego albo u sądu powiatowego albo u sądu krajowego, któremu dłużnik wedle swego zamieszkania podlega.

Rozdział drugi.

Przynależność w interesach urzędu sędziowskiego co do spraw niespornych.

Pertraktacya spuścizny

§. 85. Do pertraktacyi spuścizny, z reguły sąd powiatowy zwyczajnego zamieszkania zmarłego powołany jest.

§. 86. Jeżeli zmarły, nie przestawszy być obywatelem państwa austryackiego, zwyczajne swe zamieszkanie w cudzym kraju założył, natenczas, gdyby w kraju cudzym zmarł, powołany jest do pertraktacyi jego spuścizny ten sąd powiatowy, któremu nieruchomy majątek zmarłego albo całkiem, albo po większej części podlega, w braku takowego sąd powiatowy ostatniego jego tutejszo-krajowego zwyczajnego zamieszkania, a gdyby to wypośrodkować się nie dało, sąd powiatowy miejsca, gdzie znajduje się majątek ruchomy lub większa tegoż część.

§. 87. Co się tycze pertraktacyi spuścizny cudzokrajowego przynależnego, wzajemność zachowaną być ma.

§. 88. Jeżeli zasady, wedle których postępuje rząd, któremu cudzoziemiec przynależy, urzędowie nie są wiadome, natenczas pertraktacya jego spuścizny, gdy w tutejszych krajach zwyczajnie zamieszkiwał, tak odbywać się powinna jak przy spuściznie tutejszokrajowego. Przeciwnie sądy austryackie, jeżeli cudzoziemiec w tutejszych krajach nie miał zwyczajnego swego zamieszkania, ani w pertraktacyą jego spuścizny wdawać się nie mają, ani w pertraktacyą w tutejszych krajach pozostałego majątku cudzokrajowego przy-

III. Im Concurs-Verfahren.

Allgemeiner Gerichtsstand des Concurses

§. 78. Der Concurs ist in der Regel bei jenem Landesgerichte zu eröffnen, in dessen Sprengel der Verschuldete seinen ordentlichen Wohnsitz hat, und erstreckt sich auf dessen ganzes bewegliches und in den Kronländern, in welchen dieses Gesetz Giltigkeit hat, befindliches unbewegliches Vermögen.

§. 79. Wenn ein Verschuldeter, welcher unbewegliches Vermögen besitzt, in diesen Kronländern keinen ordentlichen Wohnsitz hat, so ist der Concurs von dem Landesgerichte zu eröffnen, welches hiezu berufen wäre, wenn er auf dem unbeweglichen Gute seinen ordentlichen Wohnsitz hätte.

über Handelsleute

§. 80. Die Concurs-Verhandlung über Handelsleute, Fabrikanten und ihnen durch das Gesetz gleichgestellte Personen, steht jenem Handelsgerichte (Handels-Senate) zu, in dessen Sprengel sie ihren Wohnsitz haben.

über eine Gewerkschaft

§. 81. Die Concurs-Verhandlung über eine Gewerkschaft als solche, ist bei dem Bergsenate jenes Landesgerichtes zu pflegen, in dessen berggerichtlichen Sprengel sich das Bergobject befindet.

§. 82. Der Gerichtsstand des Concurses erstreckt sich nicht auf Klagen der Masse gegen ihre Schuldner; diese sind bei dem gehörigen Gerichte zu belangen.

§. 83. Was hinsichtlich der Zuständigkeit zur Eröffnung des Concurses vorgeschrieben ist, gilt auch von dem Ansuchen um die Rechtswohlthaten der Güterabtretung.

§. 84. Das Ansuchen wegen gütlicher Ausgleichung kann nach Wahl des Ansuchenden entweder bei dem Bezirksgerichte oder bei dem Landesgerichte, welchem der Schuldner seinen Wohnsitz nach untersteht, angebracht werden.

Zweiter Abschnitt.

Zuständigkeit in Geschäften des Richteramtes ausser Streitsachen.

Verlassenschafts-Abhandlung

§. 85. Zur Abhandlung der Verlassenschaft ist in der Regel das Bezirksgericht des ordentlichen Wohnsitzes des Verstorbenen berufen.

§. 86. Hat der Verstorbene, ohne aufzuhören österreichischer Reichsbürger zu seyn, seinen ordentlichen Wohnsitz im Auslande genommen, so ist, wenn er im Auslande gestorben ist, zur Abhandlung seines Nachlasses das Bezirksgericht, welchem sein unbewegliches Vermögen ganz oder doch dem grösseren Theile nach untersteht, in Ermanglung eines solchen das Bezirksgericht seines letzten hierländigen ordentlichen Wohnsitzes, und wenn dieser nicht zu ermitteln ist, das Bezirksgericht des Ortes, wo sich das bewegliche Vermögen oder der grössere Theil desselben befindet, berufen.

§. 87. In Betreff der Abhandlung des Nachlasses eines fremden Staatsangehörigen wird die Gegenseitigkeit beobachtet.

§. 88. Wenn die Grundsätze, nach welchen der Staat vorgeht, dem ein Ausländer angehört, amtlich nicht bekannt sind, so ist die Abhandlung über seinen Nachlass, wenn er hierlandes seinen ordentlichen Wohnsitz hatte, eben so wie über den eines Inländers zu pflegen. Dagegen haben die österreichischen Gerichte, wenn er hierlandes nicht seinen ordentlichen Wohnsitz hatte, sich in die Abhandlung seines Nachlasses eben so wenig, als in die Abhandlung des hierlandes zurückgelassenen Vermögens eines im Auslande verstorbenen fremden

należnego w cudzym kraju zmarłego, lecz tylko zaprowadzić mają te tymczasowe uprzednie urządzenia, jakich ku zabezpieczeniu spadkobierców, legataryuszów i wierzycieli potrzeba, albo wykonać rozporządzenia u przynależnego sędzi za upraszaniem jego.

§. 89. Co do dóbr nieruchomych, w tutejszych krajach leżących, pertraktacya spuścizny wedle zupełnej objętości, przeto też i osądzenie praw wszystkich spółuczestników, wyjąwszy przypadek wzajemności, odbywane być może, zawsze tylko przez tutejszokrajowe sądy, a to w braku innej, wedle ustanowionych zasad przynależnej władzy pertraktacyjnej przez ten sąd powiatowy, któremu nieruchome dobra albo całkiem, albo po większej swej części podlegają.

§. 90. We wszystkich przypadkach sąd powiatowy, w którego okręgu przypadek śmierci się wydarza, nawet chociaż nie jest instancyą pertraktacyi, a taż w jego siedlisku się nie znajduje, tak dalece urzędować winien, o ile potrzeba, aby ustanowić tożsamość (identyczność) osoby, zabezpieczyć papiery i effekta zmarłego, sprzedać przedmioty albo schować się nie dające, albo których schowanie wymagałoby kosztu łożenia, załatwić koszta zaopatrzenia choroby i pogrzebu, a nareście doręczyć przynależnemu sądowi spuściznę wraz z potrzebnemi wyjaśnieniami, a to, jeżeli zmarły cudzokrajowym jest przynależnym za uprzedniem zaprowadzeniem urządzeń, jakich do zabezpieczenia spadkobierców, legataryuszów i wierzycieli potrzeba (§. 88).

Opieka

§. 91. Do ustanowienia opieki, z reguły powołany jest ten sąd powiatowy, który wedle §§. 10 i 11 dla małoletnich jest przynależny.

§. 92. Jeżeliby przypadek zastąpienia osoby małoletniej tak nagłym był, iżby nie dozwalał czekać na przepisane w §. 19 wypośredniczenie jej przynależnego sądu, albo, iżby zastąpienie tegoż sądu, dla wielkiej jego odległości, zaprowadzonem być nie mogło, natenczas sąd powiatowy miejsca pobytu, do ustanowienia zastępcy powołanym jest. Wszakże wyjmuje się tu przypadek uznania pełnoletności.

§. 93. Sąd, który swe sądownictwo w sprawach opiekuńczych wykonywać rozpoczął, zostaje dla tychże przynależnym aż do ustania opieki, lub jeżeli ustanowienie tejże w przypadku §. 92 nastąpiło, aż do wypośredniczenia sądu opiekuńczego, i chociażby pupil tymczasem pod sądownictwo innego sądu przyszedł.

§. 94. Jeżeli małoletnia przez zamęzcie wstępuje pod sądownictwo, któremu jej małżonek podlega, to jednak przynależność sądu ojcowskiego lub opiekuńczego, jako władzy kuratelarnej, jeżeli przeniesienie nie ma miejsca, podczas małżeńskiego związku dopóty trwa, dopóki małżonka nie stanie się samouprawnioną.

Kuratela

§. 95. Do ustanowienia kurateli, z reguły powołane są sądy powiatowe, a przynależność stosuje się podług rozrządzeń w ustawach cywilnych ku temu przepisanych.

§. 96. Rozstrzygnienie co do zarządzenia lub zniesienia kurateli z powodu obłąkania umysłu lub marnotrawstwa, przystoi onemu sądowi krajowemu, w którego okręgu obłąkany na umyśle lub marnotrawca swe zwyczajne zamieszkanie ma. Do ustanowienia zaś kuratora, jakoteż i do prowadzenia kurateli, powołanym zostaje powiatowy sąd zwyczajnego zamieszkania.

Staatsangehörigen einzulassen, sondern nur die bis zur Sicherheit der Erben, Vermächtnissnehmer und Gläubiger nöthigen mittlerweiligen Vorkehrungen zu treffen, oder die Anordnungen des gehörigen Richters auf sein Ersuchen in Vollzug zu setzen.

§. 89. Rücksichtlich im Inlande gelegener unbeweglicher Güter kann die Verlassenschafts-Abhandlung ihrem vollen Umfange nach, also auch die Beurtheilung der Rechte aller Theilnehmenden den Fall der Reciprocität ausgenommen immer nur von einem inländischen Gerichte und zwar in Ermanglung einer anderen nach den aufgestellten Grundsätzen zuständigen Abhandlungsbehörde von dem Bezirksgerichte gepflogen werden, welchem die unbeweglichen Güter entweder ganz oder ihrem grösseren Theile nach unterstehen.

§. 90. In allen Fällen hat das Bezirksgericht, in dessen Sprengel sich ein Todesfall ereignet, auch wenn es nicht Abhandlungsinstanz ist, und diese sich nicht am Sitze desselben befindet, in soweit Amt zu handeln, als es erforderlich ist, um die Identität der Person festzustellen, die Papiere und die Effecten des Verstorbenen zu sichern, jene Gegenstände, welche sich nicht aufbewahren lassen, oder deren Aufbewahrung Kosten verursachen würde, zu veräussern, in Betreff der Verpflegs-, Krankheits- und Beerdigungskosten Ordnung zu pflegen, und sofort den Nachlass sammt den erforderlichen Aufklärungen und zwar, wenn der Verstorbene ein fremder Staatsangehöriger ist, nach vorläufiger Treffung der zur Sicherheit der Erben, Vermächtnissnehmer und Gläubiger nöthigen Vorkehrungen (§. 88) dem zuständigen Gerichte zuzumitteln.

§. 91. Zur Bestellung der Vormundschaft ist in der Regel jenes Bezirksgericht berufen, welches nach den §§. 10 und 11 über Minderjährige zuständig ist. Vormundschaft

§. 92. Wenn der Fall der Vertretung einer minderjährigen Person so dringend ist, dass die im §. 19 vorgesehene Ermittlung ihres zuständigen Gerichtes nicht abgewartet, oder durch dasselbe die Vertretung wegen der zu weiten Entfernung nicht eingeleitet werden kann, so ist das Bezirksgericht des Aufenthaltsortes zur Bestellung eines Vertreters berufen. Hievon ist jedoch der Fall der Grossjährigerklärung ausgeschlossen.

§. 93. Das Gericht, welches seine Gerichtsbarkeit in Vormundschaftssachen auszuüben angefangen hat, bleibt für dieselben bis zur Erlöschung der Vormundschaft, oder wenn die Bestellung derselben im Falle des §. 92 erfolgte, bis zur Ermittlung des Vormundschaftsgerichtes zuständig, wenngleich der Mündel inzwischen unter die Gerichtsbarkeit eines anderen Gerichtes getreten wäre.

§. 94. Wenn eine Minderjährige durch Verehelichung unter den Gerichtsstand ihres Gatten tritt, so dauert doch die Zuständigkeit des väterlichen oder vormundschaftlichen Gerichtes während der ehelichen Gemeinschaft, so lange die Gattin nicht eigenberechtigt ist, als Curatels-Behörde fort, wenn nicht eine Uebertragung stattgefunden hat.

§. 95. Zur Bestellung einer Curatel sind in der Regel die Bezirksgerichte berufen, und die Zuständigkeit richtet sich nach den in den bürgerlichen Gesetzen hierüber ausgesprochenen Verfügungen. Curatel

§. 96. Die Entscheidung über Verhängung und Aufhebung einer Curatel wegen Geisteskrankheit oder Verschwendung steht jenem Landesgerichte zu, in dessen Sprengel der Geisteskranke oder Verschwender seinen ordentlichen Wohnsitz hat. Zur Bestellung des Curators dagegen so wie zur Führung der Curatel bleibt das Bezirksgericht des ordentlichen Wohnsitzes berufen.

Adopcya i legitymacya

§. 97. W przypadkach adopcyi i legitymacyi, przynależnym jest ten sąd krajowy, w którego okręgu znajduje się sąd opiekuńczy lub kuratelarny osoby małoletniej, albo też zamieszkanie osoby pełnoletniej adoptować lub legitymować się mającej.

Sprawy małżeńskie

§. 98. Do pozwolenia zgodnego rozwodu (seperacyi), powołanym jest sąd powiatowy ostatniego spólnego zwyczajnego zamieszkania, a w braku takowegoż, ostatniego spólnego pobytu małżonków.

§. 99. Przepisane w ustawie oznajmienie połączenia się na nowo tak w razie niezgodnego, jak też w razie zgodnego rozwodu, u tego sądu nastąpić ma, który na rozwód zawyrokował.

Uznanie kogo za zmarłego

§. 100. Końcem nowego zaślubienia się wprowadzić się mające postępowanie względem sądowego uznania, że nieprzytomny małżonek za zmarłego uważanym być ma i że małżeństwo rozłączonem jest, jakoteż zarządzić się mające w tym celu wyprowadzenie dowodu przez świadków zaszłej śmierci, przysłuża temu sądowi krajowemu, w którego okręgu pozostały małżonek ma swe zwyczajne zamieszkanie. Upraszanie o uznanie śmierci dla innego celu potrzebne, podanem być ma do tego sądu powiatowego, któremu nieruchomy majątek całkiem, albo przynajmniej po większej części podlega, w braku takowego, sąd powiatowy jego ostatniego zwyczajnego zamieszkania tutejszo-krajowego, a gdyby takowe wypośredniczyć się nie dało, u sądu powiatowego onego miejsca, w którem znajduje się majątek ruchomy lub większa część tego.

Sprawy fideikomisowe

§. 101. W niespornych sprawach fideikomisowych, włącznie ustanowienia kuratorów, rozprawy, pozwolenia do rozwiązania i uznania względem ustania fideikomisu, ów sąd krajowy przynależnym jest, w którego okręgu dotychczasowa władza fideikomisowa swą siedzibę ma.

Jeżeli węzeł fideikomisowy przez śmierć ostatniego posiadacza rozwiązanym został, natenczas rozprawa do zwyczajnego sądu względem pertraktacyi spuścizny należy. Co się tycze fideikomisu, z dóbr nieruchomych składającego się, lub takowego, którego nieruchome ciała wedle całej ich objętości w okręgu innego jakiego sądu krajowego leżą, to na żądanie udział w tem mających, przeniesienie przynależności nastąpić może.

Sprawy ksiąg gruntowych i górniczych

§. 102. Niesporne sprawy ksiąg gruntowych i górniczych, tudzież czynności realne, należą do tego samego sądu, któryby przynależnym był, gdyby takowe w spornem postępowaniu zachodziły (§§. 52, 53, 54).

Amortyzacya

§. 103. Do umorzenia (amortyzacyi) zapisów długu Stanu i zrównanych z niemi papierów kredytowych, powołane są te sądy krajowe, w których urzędowem siedlisku prowadzone bywają dotyczące księgi kredytowe.

§. 104. Amortyzacya wekslów przystoi onemu sądowi handlowemu lub senatowi handlowemu krajowo-sądowemu, w którego okręgu znajduje się miejsce wypłaty wekslu (Art. 73. ust. weksl. z d. 25. Stycznia 1850).

§. 105. O amortyzacyą innego dokumentu, upraszający prożbę podać może albo do sądu powiatowego zwyczajnego swego zamieszkania, albo do tego sądu, u któregoby tego zapozwać wypadało, który za zobowiązanie dokumentowe odpowiedzialnym być ma.

§. 97. In Adoptions- und Legitimationsfällen ist jenes Landesgericht zuständig, in dessen Sprengel das Vormundschafts- oder Curatelsgericht der minderjährigen, oder der Wohnsitz der grossjährigen zu adoptirenden oder zu legitimirenden Person sich befindet. Adoption und Legitimation

§. 98. Zur Bewilligung der einverständlichen Scheidung ist das Bezirksgericht des letzten gemeinschaftlichen ordentlichen Wohnsitzes und in Ermanglung eines solchen, des letzten gemeinschaftlichen Aufenthaltes der Gatten berufen. Ehesachen

§. 99. Die im Gesetze vorgeschriebene Anzeige der Wiedervereinigung hat sowohl im Falle der einverständlichen, als auch im Falle der uneinverständlichen Scheidung bei jenem Gerichte zu geschehen, welches die Scheidung ausgesprochen hat.

§. 100. Das zum Behufe der Wiederverehlichung einzuleitende Verfahren, wegen der gerichtlichen Erklärung, dass ein abwesender Ehegatte für todt zu halten und die Ehe getrennt sei, sowie die zu diesem Behufe einzuleitende Aufnahme des Beweises des erfolgten Todes durch Zeugen, steht dem Landesgerichte zu, in dessen Sprengel der zurückgelassene Ehegatte seinen ordentlichen Wohnsitz hat. Das Ansuchen um die zu einem andern Zwecke erforderliche Todeserklärung ist bei dem Bezirksgerichte anzubringen, welchem das unbewegliche Vermögen ganz oder doch dem grössern Theile nach untersteht, in Ermanglung eines solchen das Bezirksgericht seines letzten hierländigen ordentlichen Wohnsitzes und wenn dieser nicht zu ermitteln ist, bei dem Bezirksgerichte des Ortes, an welchem sich das bewegliche Vermögen oder der grössere Theil desselben befindet. Todeserklärung

§. 101. In den nicht streitigen Fideicommiss - Angelegenheiten, mit Inbegriff der Aufstellung von Curatoren, der Abhandlung, der Bewilliguug zur Auflösung und der Erklärung über die Erlöschung des Fideicommisses, ist jenes Landesgericht zuständig, in dessen Sprengel die bisherige Fideicommiss-Behörde ihren Sitz hatte. Fideicommiss-Sachen

Ist das Fideicommiss-Band durch den Tod des letzten Besitzers aufgelöst, so gehört die Abhandlung zum ordentlichen Verlassenschafts-Abhandlungsgerichte. In Betreff eines Fideicommisses, welches in beweglichen Gütern besteht, oder eines solchen, dessen unbewegliche Körper ihrem ganzen Umfange nach in dem Sprengel eines anderen Landesgerichtes liegen, kann auf Verlangen der Betheiligten die Uebertragung der Zuständigkeit stattfinden.

§. 102. Die nichtstreitigen Grund- und Bergbuchsachen und Realacte gehören zu demselben Gerichte, welches zuständig wäre, wenn sie im streitigen Verfahren vorkämen (§§. 52, 53, 54). Grund- und Berg-Buchsachen

§. 103. Zur Amortisirung der Staatsobligationen und der denselben gleich geachteten Creditspapiere sind jene Landesgerichte berufen, an deren Amtssitze die bezüglichen Creditsbücher geführt werden. Amortisirung

§. 104. Die Amortisirung von Wechseln steht jenem Handelsgerichte oder landesgerichtlichen Handels-Senate zu, in dessen Sprengel sich der Zahlungsort des Wechsels befindet (§. 73 der W. O. vom 25. Jänner 1850).

§. 105. Die Amortisirung einer anderen Urkunde kann von dem Amortisirungswerber entweder bei dem Bezirksgerichte seines ordentlichen Wohnsitzes, oder bei jenem Gerichte angesucht werden, bei welchem Derjenige, der für die Verbindlichkeit der Urkunde zu haften hat, zu belangen wäre.

Potwierdzenia

§. 106. Wydanie sądowych potwierdzeń względem prawnych przymiotów książek handlowych, książek fabrykantów i professyonistów z handlującymi zrównanych, przystoi, jeżeli w miejscu, gdzie takowe prowadzone bywają, znajduje się sąd handlowy lub krajowo-sądowy senat handlowy, tym właśnie sądom, zresztą zaś powiatowemu sądowi upraszającego o potwierdzenie.

Zeznanie względem przypadków okrętowych

§. 107. Sporządzenie zeznania szypra względem przypadków okrętowych tudzież wysłuchanie reszty innych osób, których zeznania są potrzebne, przystoi, jeżeli w miejscu portu znajduje się sąd handlowy (senat handlowy), temu samemu, zresztą zaś sądowi powiatowemu.

Sprawy merkantyliczne

§. 108. W niespornych sprawach sądownictwa handlowego wyłącznie przynależnemi są sądy handlowe i senaty handlowe sądów krajowych w swych okręgach sądowych.

Legalizacya, widymacya i sporządzenie testamentow

§. 109. Co do proźby o legalizacyą podpisu, o widymacyą wydania jakiego, w ręku strony znajdującego się, tudzież o sądowe sporządzenie rozporządzeń ostatniej woli, każdemu wolno jest, udać się z nią do którego bądź sądu powiatowego bez wszelkiego ograniczenia przynależności.

Rozdział trzeci.

Przynależność sądów w drugiej i trzeciej instancyi.

w sporach

§. 110. Odwołania się przeciw decyzyom sądów powiatowych w sporach wyrokuje w drugiej instancyi sąd krajowy, w którego okręgu leży sąd powiatowy, a w trzeciej instancyi ten wyższy sąd krajowy, w którego okręgu znajduje się sąd krajowy, który w drugiej instancyi zawyrokował.

§. 111. We wszystkich sprawach górniczych, w pierwszej instancyi do sądownictwa sądów powiatowych należących, rozstrzyga w drugiej instancyi górniczy senat sądu krajowego, w którego górniczo-sądowym okręgu sąd powiatowy, w trzeciej instancyi wyższy sąd krajowy, w którego okręgu sąd krajowy leży.

§. 112. Przeciw rozstrzygnieniom sądów krajowych i handlowych, jako pierwszej instancyi w sporach, dzieje się odwołanie do tego wyższego sądu krajowego, w którego okręgu leży sąd krajowy; w trzeciej instancyi wyrokuje najwyższy trybunał sądowy.

co do spraw niespornych

§. 113. W interesach sędziowskiego urzędu co do spraw niespornych też same zasady zastósowane być mają.

Rozdział czwarty.

Zastósowanie postanowień względem przynależności.

Rozpoznawanie przynależności

§. 114. Każdy sąd zaraz przy rozpoczęciu sprawy przynależność swą tak względem osób jak względem przedmiotów troskliwie rozpoznawać i obręb swego działania i swej przynależności przed oczyma mieć powinien.

§. 115. Sąd, który w suppozycyi przynależności swej wykonywanie sądownictwa rozpoczął nie może go dalej prowadzić, jeżeli wyjawia się nieprzynależność onegoż względem tej osoby lub w tym przedmiocie, chyba że samoprawne strony, z ograniczeniem w §fie 48 wyszczególnionem, wyraźnie lub w milczeniu sądownictwo sądu nieprzynależnego prawomocnie uznały.

§. 106. Die Ausfertigung gerichtlicher Bestätigungen über die gesetzmässige Beschaffenheit von Handelsbüchern, von Büchern der Fabrikanten und der den Handelsleuten gleichgeachteten Gewerbsleute steht, wenn sich am Orte, wo sie geführt werden, ein Handelsgericht oder ein landesgerichtlicher Handels-Senat befindet, eben diesen, und sonst dem Bezirksgerichte des Bestätigungswerbers zu. Bestätigungen

§. 107. Die Aufnahme der Verklarung des Schiffers und die Vernehmung der übrigen Personen, deren Aussagen nothwendig sind, steht, wenn sich am Hafenplatze ein Handelsgericht (Handels-Senat) befindet, diesem, sonst dem Bezirksgerichte zu. Verklarung

§. 108. In den Geschäften der nicht streitigen Handelsgerichtsbarkeit sind ausschliesslich die Handelsgerichte und Handels-Senate der Landesgerichte innerhalb ihrer Gerichtssprengel zuständig. Merkantil-Sachen

§. 109. Mit dem Ansuchen um Legalisirung einer Unterschrift, um Vidimirung einer in den Händen der Partei befindlichen Ausfertigung, so wie um gerichtliche Aufnahme letztwilliger Anordnungen steht es Jedermann frei, sich an was immer für ein Bezirksgericht ohne Beschränkung der Zuständigkeit zu wenden. Legalisirung, Vidimirung und Aufnahme von Testamenten

Dritter Abschnitt.

Zuständigkeit der Gerichte in zweiter und dritter Instanz.

§. 110. Ueber Berufung gegen Entscheidungen der Bezirksgerichte in Streitsachen erkennt in zweiter Instanz jenes Landesgericht, in dessen Sprengel das Bezirksgericht liegt und in dritter Instanz das Oberlandesgericht, in dessen Sprengel sich das Landesgericht befindet, das in zweiter Instanz gesprochen hat. in Streitsachen

§. 111. In allen Bergrechtssachen, welche in erster Instanz zur Gerichtsbarkeit der Bezirksgerichte gehören, entscheidet in zweiter Instanz der Bergsenat jenes Landesgerichtes, in dessen berggerichtlichen Sprengel das Bezirksgericht, in dritter Instanz das Oberlandesgericht, in dessen Sprengel das Landesgericht liegt.

§. 112. Gegen Entscheidungen der Landes- und Handelsgerichte, als erster Instanz in Streitsachen, geht die Berufung an jenes Oberlandesgericht, in dessen Sprengel das Landesgericht liegt; in dritter Instanz erkennt der oberste Gerichtshof.

§. 113. In Geschäften des Richteramtes ausser Streitsachen sind dieselben Grundsätze anz ausser Streitsachen

Vierter Abschnitt.

Anwendung der Bestimmungen über die Zuständigkeit.

§. 114. Jedes Gericht hat gleich bei dem Beginne des Geschäftes seine Zuständigkeit sowohl hinsichtlich der Personen als auch hinsichtlich der Gegenstände sorgfältig zu prüfen und sich die Gränzen seines Wirkungskreises und seiner Zuständigkeit vor Augen zu halten. Prüfung der Zuständigkeit

§. 115. Wenn ein Gericht in der Voraussetzung seiner Zuständigkeit mit der Ausübung der Gerichtsbarkeit begonnen hat, so kann es dieselbe, sobald seine Unzuständigkeit über diese Person oder in diesem Gegenstande offenbar wird, nicht fortsetzen, ausser wenn eigenberechtigte Parteien mit der im §. 48 angegebenen Beschränkung ausdrücklich oder stillschweigend die Gerichtsbarkeit des unzuständigen Gerichtes rechtsgiltig anerkannt hätten.

Spory o tęż

§. 116. Względem zarzutu nieprzynależności w sporach sam sąd pierwszej instancyi rozstrzygać ma.

Jeżeli między sądami w interesach urzędu sędziowskiego co do spraw niespornych względem przynależności wątpliwość zachodzi, a te porozumieć się nie mogą, natenczas sąd spólnie onym najbliżej nadwładny, bezpośrednio w tym względzie rozstrzygać ma. Jeżeli one różnym sądom najbliżej podlegają, natenczas te zgodnie rozstrzygać mają, a jeżeliby się na to nie zgodzono, rozstrzygnienie przystoi sądowi im wspólnie najbliżej nadwładnemu.

Postępowanie sądowe atoliż tymczasem nie może być wstrzymanem, lecz sąd, który w tę sprawę najpierwej się wdał, postępowanie aż do rozstrzygnienia wątpliwości dalej prowadzić ma.

§. 117. Jeżeli sąd państwa cudzego, czy to co do cudzokrajowego przynależnego czy też co do cudzego majątku zaprzecza przynależności sądu tutejszo-krajowego, natenczas tenże postępowania dalej prowadzić nie może, jak tylko o ile tego publiczne względy albo zabezpieczenie praw prywatnych wymagają; tenże przypadek takowy wraz z wszelkiemi aktami przez sąd nadwładny ministrowi sprawiedliwości przedłożyć winien.

§. 118. Względem sporu przed sąd przynależny wytoczonego, tenże aż do ukończenia przynależnym zostaje, chociażby zaskarzony przyszedł był tymczasem pod sądownictwo innego sądu.

trwanie przynależności

§. 119. Wktórych przypadkach sądownictwo zresztą przynależące uchylonem być może, o tem postanawia organiczna ustawa o urzędach sądowych. W tych przypadkach sąd najbliżej nadwładny za upraszaniem jednej lub drugiej strony, albo za doniesieniem sądu przynależnego inny sąd delegować ma.

Uchylenie i delegowanie

§. 120. Także i bez prawnego przypadku przeszkodzenia zdaniu sądów nadwładnych pozostawia się, z powodów stósowności do celu, rozporządzić delegowanie w okręgach swych.

Treść.

§. 116. Ueber die Einwendung der Unzuständigkeit in Streitsachen ist von dem Gerichte erster Instanz selbst zu erkennen. Streitigkeiten über dieselbe.

Wenn unter den Gerichten in Geschäften des Richteramtes ausser Streitsachen über die Zuständigkeit ein Zweifel entsteht, ohne dass sie sich vereinigen können, so steht dem ihnen gemeinschaftlich zunächst vorgesetzten Gerichte zu, hierüber unmittelbar zu entscheiden. Unterstehen sie zunächst verschiedenen Gerichten, so haben dieselben einverständlich zu entscheiden und falls ein Einverständniss nicht zu erzielen wäre, steht die Entscheidung dem ihnen gemeinschaftlich nächstvorgesetzten Gerichte zu.

Die Gerichtspflege darf indessen nicht aufgehalten werden, sondern das Gericht, das in dieser Angelegenheit zuerst eingeschritten ist, hat das Verfahren bis zur Entscheidung des Zweifels fortzusetzen.

§. 117. Wenn die Zuständigkeit des inländischen Gerichtes von dem Gerichte eines auswärtigen Staates in Bezug auf einen fremden Staatsangehörigen oder auf ein fremdes Vermögen bestritten wird, so kann jenes das Verfahren nicht weiter fortsetzen, als so weit es die öffentlichen Rücksichten oder die Sicherung der Privatrechte erheischen; es hat den Fall sammt allen Acten durch das vorgesetzte Gericht dem Justizminister vorzulegen.

§. 118. Ueber eine Streitsache, welche bei dem zuständigen Gerichte anhängig gemacht worden ist, bleibt dasselbe bis an das Ende zuständig, wenn gleich der Geklagte in der Zwischenzeit unter die Gerichtsbarkeit eines anderen Gerichtes gekommen wäre. ihre Dauer

§. 119. In welchen Fällen eine sonst zuständige Gerichtsbarkeit abgelehnt werden kann, bestimmt das organische Gesetz über die Gerichtsstellen. In diesen Fällen hat das zunächst vorgesetzte Gericht über Ansuchen der einen oder der anderen Partei, oder über Anzeige des zuständigen Gerichtes ein anderes Gericht zu delegiren. Ablehnung und Delegirung.

§. 120. Auch ausser dem Falle eines gesetzlichen Hindernisses ist es dem Ermessen der vorgesetzten Gerichte überlassen aus Gründen der Zweckmässigkeit eine Delegirung innerhalb ihrer Sprengel zu verfügen.

Inhalt.

[illegible]

§. 117. [illegible]

§. 118. Ueber eine Streitsache, welche bei dem [illegible]

§. 119. In solchen Fällen [illegible]

§. 120. Auch wegen der [illegible]

Inhalt.

Dziennik praw państwa

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXV.

wydana i rozesłana

w wydaniu wydaniu niemieckiem 21 Czerwca 1859,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem 12 Października 1859.

228.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 16. Czerwca 1859,

zatwierdzające postanowienia względem dalszego kierowania i nadzorowania co do regulacyi Cisy, przez administracyą państwa uskuteczniającej, i dla niej wyznaczające ze skarbu państwa roczną zapomogę 100.000 złr. mon. konw. przez lat pięć wypłacać się mającą.

Zatwierdzam postanowienia względem dalszego kierowania i nadzorowania co do regulacyi Cisy, przez administracyą państwa, i upoważniam Mego ministra handlu do wykonania tychże, polecając zarazem Memu ministrowi finansów, aby tymczasowo jej sama przez lat pięć wypłacał ze skarbu państwa roczną zapomogę 100.000 złr., sto tysięcy złotych reńskich mon. konw.

Schönbrunn 16. Czerwca 1859.

Franciszek Józef m. p.

Bruck m. p.

Postanowienia względem dalszego kierowania i nadzorowania co do regulacyi Cisy przez administracyą państwa.

§. 1.

Z braku jednolitego kierowania i nadzorowania prac co do robót przy regulacyi rz. Cisy, dawała wyjść niedostateczność, która przy dłuższem trwaniu, na terenie tak powszechne jak szczególne, co raz większe szkodliwe wywierały skutki, spowodowały administracyą państwa do wzięcia na przyszłość zajęcia się tem kierowaniem i nadzorowaniem.

§. 2.

Tym końcem ustawa będzie komisya złożona z trzech członków, mających prawo głosowania, a to:

a) z jednego przez ministeryum ustanowionego komisarza, który administracyą zawiadować, przy naradach przewodniczyć i komisyą z zewnątrz zastępować ma;

b) z jednego delegowanego jeneralnej dyrekcyi budownictwa, który robotami regulacyi pod względem technicznym kierować ma; a nakoniec

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXV.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 21 Czerwca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 12. Października 1850.

238.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 16. Czerwca 1850,

różne postanowienia względem dalszego kierowania i nadzorowania co do regulacyi rz. Cissy, przez administracyą państwa zatwierdzające, i dla jej wykonania ze skarbu państwa roczną zapomogę 100.000 złr. mon. konw. jeszcze na lat pięć zezwalające.

Zatwierdzam postanowienia względem dalszego kierowania i nadzorowania co do regulacyi Cissy, przez administracyą państwa, i upoważniam Mego ministra handlu do wykonania tychże, polecając zarazem Memu ministrowi finansów, aby tymczasowo jeszcze przez lat pięć wypłacał ze skarbu państwa roczną zapomogę 100,000 złr., sto tysięcy złotych reńskich mon. konw.

Schönbrunn 16. Czerwca 1850.

Franciszek Józef m. p.

Bruck m. p.

Załączenie do Nru 238.

Postanowienia względem dalszego kierowania i nadzorowania co do regulacyi Cissy przez administracyą państwa.

§. 1.

Z braku jednotnego kierowania i nieprzerwanego nadzorowania co do robót przy regulacyi rz. Cissy, dotąd wynikłe niesnadności, któreby przy dłuższem trwaniu, na interesa tak powszechne jak szczególne, co raz więcej szkodliwe wywierały skutki, spowodowały administracyą państwa, do własnego na przyszłość zajęcia się tem kierowaniem i nadzorowaniem.

§. 2.

Tym końcem złożona będzie komisya centralna z trzech członków, mających prawo głosowania, a to:

a) z jednego przez ministeryum obranego komisarza, który administracyą zawiadować, przy naradach prezydować i komisyą z zewnątrz zastępować ma;

b) z jednego delegowanego jeneralnej dyrekcyi budowniczej, który robotami regulacyi pod względem technicznym kierować ma; a nakoniec

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 21. Juni 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 12 October 1850.

238.

Kaiserliche Verordnung vom 16. Juni 1850,

wodurch verschiedene Bestimmungen über die fernere Leitung und Ueberwachung der Theiss-Regulirung durch die Staatsverwaltung genehmigt, und zur Ausführung derselben eine jährliche Beihilfe von 100,000 Gulden C. M. aus dem Staatsschatze auf die Dauer von fünf Jahren bewilligt wird.

Ich genehmige die Bestimmungen über die fernere Leitung und Ueberwachung der Theiss-Regulirung durch die Staatsverwaltung, und ermächtige Meinen Handelsminister zur Ausführung derselben, indem Ich gleichzeitig Meinen Finanzminister beauftrage, die bewilligte jährliche Beihilfe von 100,000 Gulden, Einmalhundert Tausend Gulden C. M. aus dem Staatsschatze vorläufig noch auf die Dauer von fünf Jahren zu leisten.

Schönbrunn den 16. Juni 1850.

***Franz Joseph** m. p.*

***Bruck** m. p.*

Beilage zu Nr. 238.

Bestimmungen über die fernere Leitung und Ueberwachung der Theiss-Regulirungs-Angelegenheit durch die Staatsverwaltung.

§. 1.

Die aus dem Mangel einer einheitlichen Leitung und ununterbrochenen Ueberwachung der Theiss-Regulirungsarbeiten bisher entsprungenen Uebelstände, welche bei längerer Dauer sowohl für die allgemeinen als besonderen Interessen immer nachtheiliger sich gestalten würden, haben die Staatsverwaltung bewogen, diese Leitung und Ueberwachung für die Zukunft selbst zu übernehmen.

§. 2.

Zu diesem Zwecke wird eine Central-Commission aus drei stimmberechtigten Mitgliedern zusammengesetzt werden, und zwar:

a) *aus einem vom Ministerium gewählten Commissär, welcher die Verwaltung zu besorgen, bei den Berathungen den Vorsitz zu führen und die Commission nach Aussen zu vertreten hat;*

b) *aus einem Abgeordneten der General-Baudirection, der die Regulirungsarbeiten in technischer Beziehung leiten wird; und endlich*

c) z jednego prawnika, przez najwyższą władzę krajową ustanowić się mającego, do zastąpienia interesów tak publicznych, jak prywatnych we wszystkich kwestyach prawniczych.

§. 3.

Komisya mieć będzie stałą swą siedzibę w Peszcie.

§. 4.

Komisya podlega bezpośrednio ministerstwu handlu, przemysłu i budowli publicznych, a względem technicznych spraw nasamprzód jeneralnej dyrekcyi budowniczej. O sprawowaniu interesów, wyda ministeryum stosowne przepisy.

§. 5.

W skutek tego, że administracya państwa bierze na siebie kierowanie i nadzorowanie co do regulacyi Cissy, upadają statuta towarzystwa Cissowej doliny, a utrzymują się tylko prawa i obowiązki pojedynczych stowarzyszeń, w myśl §fu 7-go, 10-go dyetalnego artykułu z roku 1840. w nich uzasadnione, dopóty, aż takowe przez centralną komisyą, w porozumieniu z przełożonymi stowarzyszenia, na nowo uregulowanemi i ustanowionemi będą.

§. 6.

Co się tycze zachowanego dotąd systemu regulacyi, komisya centralna zarządzi, ażeby ten przez techniczne organa ściśle dochodzony był, i ażeby na przyszłość takie postępowanie zaprowadzono, i stale zachowywano, któreby przy najmniejszych kosztach, przedsiębiorstwu szczęśliwy skutek rokowało.

§. 7.

Budowy regulacyi, corocznie wykonać się mające, będą wyłącznie przez techniczne organa z przybraniem przełożonych dotyczących stowarzyszeń powiatowych oznaczane; plany budownicze będą, po uprzedniem umówieniu się względem linii groblowych, z dotyczącymi właścicielami, przez inżynierów sekcyjnych wypracowane, i wraz z alegatami, tyczącemi się wywłaszczenia i szkody wynagrodzenia przez przełożonych powiatowych, do komisyi centralnej zasełane.

§. 8.

A że administracya rządowa przedsiębiorstwo to silnie ze swej strony wspierać chce, przeto taż bierze na siebie koszta:

a) centralnej komissyi,

b) ciągłego dostrzegania łożyska rzeki i jego zmian podczas budowy, aby z takowych spostrzeżeń można osądzić stosowność przedsięwziętych robót, i oraz niebezpieczeństwa, jakieby z nader szybkiego posunięcia linii groblowych wynikały, i

c) koszta owych robót, których celem jest poprawienie biegu rzeki dla ułatwienia i popierania żeglugi. Jeżeliby zaś takowe roboty, oraz zagrożonemu jakiemu miejscu, albo innej jakiej posiadłości ochronę dawać miały, natenczas komissya spólnie z interesowanymi, ustanowi stosunek, wedle którego ci do opłacania kosztów przyczyniać się będą winni. Nareszcie zamyśla administracya państwa to przedsięwzięcie tem jeszcze wspierać,

c) *aus einem rechtsgelehrten Mitgliede zur Vertretung sowohl der Staats- als wie der Einzeln-Interessen in allen Rechtsfragen, welcher von der obersten Landesbehörde bestimmt werden soll.*

§. 3.

Die Commission wird ihren bleibenden Sitz in Pesth nehmen.

§. 4.

Die Commission untersteht unmittelbar dem Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, und rücksichtlich der technischen Angelegenheiten zuförderst der General-Baudirection. Ueber die Besorgung der Geschäfte wird das Ministerium die geeigneten Vorschriften ertheilen.

§. 5.

Durch die Uebernahme der Leitung und Ueberwachung der Theiss-Regulirung von Seite der Staatsverwaltung treten die Statuten der Theissthal-Gesellschaft ausser Wirksamkeit, und es verbleiben nur die darin im Sinne des §. 7 des 10. Diätal-Artikels vom Jahre 1840 begründeten Rechte und Pflichten der einzelnen Vereine in Kraft, bis solche von der Central-Commission im Einvernehmen mit ihren Vorständen neu geregelt und festgestellt werden.

§. 6.

In Bezug auf das bisher beobachtete Regulirungs-System wird die Central-Commission die Verfügung treffen, dass dasselbe durch die technischen Organe genau geprüft und für die Zukunft ein solches Verfahren eingeschlagen und festgehalten werde, dass mit dem geringsten Kostenaufwande den glücklichen Erfolg der Unternehmung verspricht.

§. 7.

Die jährlich auszuführenden Regulirungsbauten werden ausschliesslich durch die technischen Organe mit Beiziehung der Vorstände der betreffenden Bezirksvereine bestimmt; die Bauentwürfe nach gepflogener Rücksprache mit den betreffenden Grundeigenthümern rücksichtlich der Dammlinien, durch die Sections-Ingenieure ausgearbeitet und sammt den Enteignungs- und Entschädigungs-Belegen im Wege der Bezirksvorstände an die Central-Commission eingesendet.

§. 8.

Da die Staatsverwaltung dieses Unternehmen ihrerseits kräftig unterstützen will, so übernimmt dieselbe die Kosten

a) *der Central-Commission,*

b) *der fortwährenden Beobachtung des Flussbettes und seiner Veränderungen während des Baues, um aus diesen Wahrnehmungen die Zweckmässigkeit der unternommenen Arbeiten, sowie die etwa aus einem zu schnellen Vorschreiten mit dem Dammlinien entstehenden Gefahren beurtheilen zu können; und*

c) *jener Arbeiten, welche die Verbesserung des Flusslaufes zur Erleichterung und Förderung der Schiffahrt zum Zwecke haben. Wenn solche Arbeiten jedoch zugleich den Schutz einer gefährdeten Ortschaft, oder eines andern Besitzthumes bewirken sollen, so hat die Commission gemeinschaftlich mit den Betheiligten das Verhältniss festzustellen, nach welchem die Kostenbeiträge zu leisten seyn werden. Endlich beabsichtigt die Staatsverwaltung dieses Unternehmen auch noch dadurch zu unterstützen,*

d) iż dla tych posiadaczy gruntów na zapomogi zezwalać będzie, za dostateczną hipoteką i opłatą ratalną, którym do wykonania robót, potrzebnych brakuje pieniędzy, albo którzy za ochronioną już posiadłość nie są w stanie uiszczać, opłaty, w §. 14. bliżej oznaczone.

§. 9.

Istniejące dotąd stowarzyszenia powiatowe, zatrzymują tymczasowo swe teraźniejsze ograniczenie dopóty, aż centralna komisya zaprowadzi odpowiedniejszy podział, przy którym szczególnie na to wzgląd się mieć winno, ażeby porozdzielenie tych stowarzyszeń, ustanowionem było wedle stosunków gruntowych i wzajemnych obopólnych interesów osób udział mających; wszakże zgodnie tak z ogółowemi interesami, jak z celem regulacyi. Każde powiatowe stowarzyszenie ma sobie obrać przełożeństwo i to komisyi do potwierdzenia przedstawić.

§. 10.

Posiadaczom każdej powierzchni ziemi, stanowiącej dla siebie całość, naturalnie zamkniętą, pozostawia się prawo tworzenia stowarzyszeń osobnych, które równie jak stowarzyszenia powiatowe, centralnej komisyi podlegać mają, i które przeto równie swe ochronne budowy, wtedy dopiero rozpoczynać mogą, gdy komissya uzna i orzeknie, że roboty są dopuszczalne i celowi odpowiednie.

§. 11.

Każde osobne stowarzyszenie, o swem utworzeniu komisyi donieść, uwierzytelniony odpis swej towarzyskiej ugody załączyć, pokrycie potrzebnych kosztów wykazać i swe przełożeństwo do potwierdzenia przedstawić ma.

§. 12

Jeżeli się dotyczący właściciele gruntów, co do utworzenia takowego osobnego stowarzyszenia nie zgadzają, natenczas większość rozstrzyga, atoli nie podług liczby głów, ale raczej podług wielkości powodzią dotkniętych, albo ochrony potrzebujących powierzchni ziemi.

§. 13.

Odpłata zapomóg (forszusów), przez rząd już wydanych, albo jeszcze wydać się mających, poczyna się, skoro jaka powierzchnia ziemi, dla uprawy wysuszona, pozyskaną została. Komisya orzecze czy grunta, uwolnione od bagnisk, do uprawy zdolnemi się stały. Rozdzielenie tej odpłaty, każdemu stowarzyszeniu pozostawia się, a komisya wtedy tylko to rozdzielenie przez własne organa i to na koszta stowarzyszenia wykonywać będzie, jeżeli się towarzystwo względem klucza ku temu zgodzić nie może.

§. 14.

Ponieważ przedsiębiorstwo samo z siebie środki do dalszego prowadzenia czerpać musi, który to cel tylko przez częściową ratami odpłatę summ łożonych na wystawienie ochronnych budów, osiągniętym być może, a ponieważ słuszną jest rzeczą, ażeby od owej powierzchni ziemi, która zupełnie już jest zabezpieczona, albo której zupełna ochrona przez groble w budowaniu już będące, oczekiwać się daje, ratalna odpłata zaprowadzoną była, przeto ma się już w bieżącym roku rozpocząć częściowa odpłata po jednym reńskim od każdego morgu, z tych 192.000 morgów, które przez budowy w

d) *dass sie jenen Grundbesitzern, welchen die zur Ausführung der Arbeiten erforderlichen Geldmittel mangeln, oder die nicht in der Lage sind, die im §. 14 näher bezeichneten Einzahlungen von dem bereits geschützten Besitzthume zu leisten, gegen genügende Hypothek und gegen ratenweise Rückzahlung Vorschüsse bewilligen wird.*

§. 9.

Die bisher bestehenden Bezirksvereine behalten einstweilen ihre gegenwärtige Begränzung, bis die Central-Commission eine zweckmässigere Eintheilung getroffen haben wird, bei welcher besonders Rücksicht darauf genommen werden soll, dass die Eintheilung dieser Vereine nach den Bodenverhältnissen und den gegenseitigen Interessen der Betheiligten, jedoch im Einklange mit den Gesammt-Interessen und dem Zwecke der Regulirung festgestellt werde. Jeder Bezirksverein hat einen Vorstand zu wählen und solchen der Commission zur Bestätigung zu bezeichnen.

§. 10.

Den Besitzern einer jeden für sich selbst ein natürlich abgeschlossenes Ganze bildenden Bodenfläche bleibt das Recht vorbehalten, Sondervereine zu bilden, welche gleich den Bezirksvereinen der Central-Commission unterstehen sollen, und die daher ebenfalls ihre Schutzbauten erst dann in Angriff nehmen dürfen, wenn die Commission die Zulässigkeit und die Zweckmässigkeit der Arbeiten erkannt und ausgesprochen haben wird.

§. 11.

Jeder Sonderverein hat seine Bildung der Commission anzuzeigen, eine beglaubigte Abschrift ihres gesellschaftlichen Vertrages beizulegen, die Bedeckung der erforderlichen Kosten nachzuweisen, und ihren Vorstand zur Bestätigung anzumelden.

§. 12.

Wenn die betheiligten Grundeigenthümer in Absicht auf die Bildung eines solchen Sondervereines nicht übereinstimmen, so entscheidet die Mehrheit, jedoch nicht nach der Kopfzahl, sondern nach der Grösse der überschwemmten oder schutzbedürftigen Bodenflächen.

§. 13.

Die Rückzahlung der vom Staate bereits erfolgten, oder noch zu erfolgenden Vorschüsse beginnt, sobald eine Grundfläche der Cultur gewonnen ist. Die Bestimmung, ob Gründe culturfähig entsumpft seien, wird von der Commission ausgehen. Die Vertheilung dieser Rückzahlung bleibt einem jeden Vereine selbst überlassen, und die Commission wird nur dann diese Vertheilung durch eigene Organe und zwar auf Kosten des Vereines vollziehen, wenn sich die Gesellschaft über den Schlüssel dazu nicht vereinigen kann.

§. 14.

Da das Unternehmen aus sich selbst die Mittel zur Fortsetzung schöpfen muss, welcher Zweck nur durch allmälige Rückzahlung der auf die hergestellten Schutzbauten ausgelegten Summen erreicht werden kann, und da es der Billigkeit angemessen ist, dass von jener Grundfläche, welche bereits vollkommen gesichert, oder deren gänzlicher Schutz durch die im Bau begriffenen Dämme zu erwarten steht, die ratenweise Rückzahlung eingeleitet werde, so soll die Theilzahlung von Einem Gulden für jedes Joch von den bereits durch die in den verflossenen Jahren hergestellten Bauten als gesichert zu betrachtenden 192,000 Jochen noch im laufenden Jahre beginnen, da diese Gründe schon seit zwei Jahren den Eigenthümern früher nicht genos-

upłynionych latach już wyprowadzone, za ubezpieczone uważać się winny, albowiem grunta te już od lat dwóch właścicielom dochody przynoszą, jakich ci pierwej nie pobierali. Te częściowe odpłaty dopóty corocznie opłacane być muszą, dopóki nie są pokryte koszta dotyczących budów ochronnych, i mają w równej mierze pobierane być także i od tych gruntów, które przez dalszy ciąg robót, postępowo stają się do uprawy zdolnemi i ubezpieczonemi.

§. 15.

Co się tycze oddania ukończonych już grobli ku regularnemu utrzymaniu tychże w dobrym stanie, ma komisya porządki co do rzek i stawiania grobli, wydać się mające, jak najprędzej przedłożyć do wyższego zatwierdzenia. Przy kollaudacyi tych grobli, mają być zachowane wszystkie owe przepisy, które wydano dla kollaudacyi budów rządowych.

§. 16.

Komisya rozstrzygać będzie względem związku regulacyi budów w ogólności i między sobą, tudzież i względem tego, czyli i jak dalece w pewnej przestrzeni rzeki potrzebnem się ukazuje, aby oba brzegi nieprzerwanemi groblami były opatrzone. Co się tycze kosztów budowy po tych miejscach, gdzie takowe przez zalane powodzią powierzchnie ziemi, zupełnie pokrytemi być nie mogą, urządzi komisya odpowiedni wedle słuszności podział, ku czemu przybierze przełożonych wszystkich owych stowarzyszeń powiatowych i osobnych, które z tą powierzchnią ziemi w hidraulicznym związku stoją, albo które przy opatrzeniu ją groblami, pośrednio, albo bezpośrednio, udział mają.

§. 17.

Jeżeli przekopaniem zagięć rzeki, przecięte zostaną osiadłości, albo znaczniejsze granice pola, natenczas rozpoznać trzeba, czy ma być związek z drugim brzegiem przywrócony, czy też osiadłość przeniesioną. Grunt do przekopania użyć się mający, nabywa się drogą wywłaszczenia, na szerokość przyszłego łożyska rzeki. Odbudowane łożysko rzeki, staje się własnością państwa.

§. 18.

Ten grunt zaś, na którym leży grobla, jako i ten, który się pod groblą znajduje, jak dalece skopania, ku odzyskaniu potrzebnego materyału przedsięwzięte sięgają, który to grunt drogą wywłaszczenia nabywa się, zostaje własnością dotyczących stowarzyszeń, którego użyć mogą do osadzenia drzewami ku ochronie grobli przeciw nawalnościom wielkich wód i do pokrycia kosztów utrzymywania grobli i nadzorowania.

§. 19.

A ponieważ względem napraw uszkodzeń, jakie się na groblach powydarzały, tudzież względem zupełnego wystawienia grobli od potrzeby, na niektórych miejscach wzniesionych, jako też względem dalszego ciągu linii groblowych, jeszcze niepokończonych, już poczyniono potrzebne urządzenia i przedłożenie tych planów budowniczych wkrótce już nastąpić może, przeto owe ważne roboty regulacyi, zatrzymane przez zaszłe od niejakiego czasu zamieszania, wkrótce znowu rozpoczęte być mają.

§. 20.

Wszelkie z temi postanowieniami nie zgadzające się zarządzenia i rozporządzenia, moc swą obowiązującą tracą.

sene Einkünfte gewähren. Diese Theilzahlungen müssen so lange alljährlich geleistet werden, bis die Kosten der betreffenden Schutzbauten gedeckt sind, und sollen gleichmässig auch von jenen Gründen erhoben werden, welche durch die Fortsetzung der Arbeiten nach und nach culturfähig gemacht und gesichert werden.

§. 15.

Hinsichtlich der Uebergabe der bereits vollendeten Dammzüge zur regelmässigen Instandhaltung hat die Commission die zu erlassenden Fluss- und Dammbau-Ordnungen ehestens der höheren Genehmigung zu unterbreiten. Bei der Collaudirung solcher Dammzüge sollen alle jene Vorschriften befolgt werden, welche für die Collaudirung der Reichsbauten vorgeschrieben sind.

§. 16.

Ueber den Zusammenhang der Regulirungsbauten überhaupt und unter sich, wird die Commission so wie auch darüber entscheiden, ob und in wie weit in einer bestimmten Flussstrecke die fortlaufende Eindämmung beider Ufer nothwendig ist. Rücksichtlich der Baukosten an jenen Stellen, wo solche durch die überschwemmte Grundfläche nicht völlig gedeckt werden können, wird die Commission unter Beiziehung der Vorstände aller jener Bezirks- und Sondervereine, welche mit dieser Grundfläche in einer hydraulischen Verbindung stehen, oder bei deren Eindämmung mittel- oder unmittelbar betheiligt sind, die angemessene billige Vertheilung feststellen.

§. 17.

Wenn bei Durchstechung von Flusskrümmungen Ortschaften oder bedeutende Feldmarken abgeschnitten werden, so muss erhoben werden, ob eine Verbindung mit dem anderen Ufer herzustellen oder die Ortschaft zu übersetzen ist. Der für den Durchstich in Anspruch zu nehmende Grund wird auf die Breite des künftigen Flussbettes im Wege der Enteignung erworben. Das abgebaute Flussbett wird Eigenthum des Staates.

§. 18.

Derjenige Grund hingegen, auf welchem der Dammkörper ruht, wie auch jener vor dem Dammfusse, so weit die zur Gewinnung des nöthigen Materials geführten Abgrabungen reichen, welcher im Wege der Enteignung erworben wird, bleibt Eigenthum der betreffenden Vereine und kann von denselben durch Anpflanzungen zum Schutze der Dämme gegen die Einwirkungen der Hochwässer und zur Deckung der Dammerhaltungs- und Ueberwachungskosten benützt werden.

§. 19.

Da bereits rücksichtlich der Ausbesserungen der an den Dämmen entstandenen Beschädigungen, dann der vollständigen Herstellung der an mehreren Orten errichteten Nothdämme, wie auch rücksichtlich der Fortsetzung der noch nicht geschlossenen Dammlinien, die nöthigen Verfügungen getroffen worden sind, und die Vorlage dieser Bauentwürfe ehestens erfolgen kann, so sollen die durch die eingetretenen Wirren seit längerer Zeit ins Stocken gerathenen wichtigen Regulirungsarbeiten bald wieder begonnen werden.

§. 20.

Alle mit diesen Bestimmungen nicht im Einklange stehenden Verfügungen und Verordnungen werden ausser Kraft gesetzt.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXVI.

wydana i rozesłana: 25. Czerwca 1850.

239.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 24. Maja 1850,

do konsystorza c. k. uniwersytetu we Wiedniu, i do senatów akademickich w Pradze, i Krakowie,

którem przeciąg farmaceutycznego kursu naukowego ustanowione i uczących się farmaceutyki, lubo nie są imatrykulowanymi uczniami fakultetu, od składania egzaminów semestralnych uwolniono.

Nauka farmaceutyki nie sposobi się do ściągnienia tejże na rok jeden, tak z powodu ilości i obszerności przedmiotów naukowych, które obejmuje, jak też z powodu praktycznych ćwiczeń z jej nauką, a zwłaszcza z nauką chemii połączonych, wiele czasu wymagających. Trzeba przeto koniecznie żądać od aspirantów, do magisteryum farmaceutyki chcących być przypuszczonymi do ścisłych egzaminów, aby się wykazali, że się przez lat dwa przykładali do nauki zawodu swego, jak to już w lek. chir. planie naukowym z roku 1833 przepisano.

Równie też słuchacze farmaceutyki nie mogą być imatrykulowani jako zwyczajni słuchacze filozoficznego wydziału, a to z powodu braku uprzedniego wykształcenia, do wstąpienia do studyów fakultetowych potrzebnego; i dla nich przepisane są przedmioty, jakich słuchać mają. Ponieważ zaś farmaceutyczny kurs naukowy tylko dwuletni jest, a kandydaci farmaceutyki w ostatniem półroczu tego kursu, farmaceutycznemi preparatami *pro magisterio* zajmować się mają, poczem natychmiast do ścisłego egzaminu przypuszczani będą, przetoż takowi do składania semestralnych i rocznych egzaminów nie są zobowiązani.

Thun m. p.

240.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 6. Czerwca 1850,

do wszystkich austryackich uniwersytetów,

dotyczące ważności cudzo-krajowych dyplomów doktorskich dla objętości monarchii austryackiej.

Na uczynione zapytania, pod jakiemi warunkami krajowiec lub cudzoziemiec, który osiągnął na cudzo-krajowym uniwersytecie stopień doktorski, na podstawie te-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXVI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 25. Juni 1850.

239.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 24. Mai 1850,

an das Consistorium der k. k. Universität in Wien, und an die akademischen Senate zu Prag und Krakau,

womit die Dauer des pharmaceutischen Lehrcurses festgesetzt und den Studierenden der Pharmacie ungeachtet sie nicht immatriculirte Facultäts-Schüler sind, die Ablegung von Semestral-Prüfungen erlassen wird.

Das Studium der Pharmacie eignet sich sowohl wegen der Menge als wegen des Umfanges der Lehrgegenstände, welche es umfasst, und der mit dem Studium derselben, vorzugsweise mit den der Chemie verbundenen, viele Zeit in Anspruch nehmenden practischen Uebungen, nicht zur Zusammenziehung in Ein Jahr. Es muss daher von den Aspiranten des Magisteriums der Pharmacie gefordert werden, dass sie, wenn sie zu der strengen Prüfung zugelassen werden wollen, sich ausweisen, dem Fachstudium durch zwei Jahre obgelegen zu seyn wie dies auch in dem medicinisch-chirurgischen Studienplane vom Jahre 1833 vorgeschrieben ist.

Ebenso können die Hörer der Pharmacie, wegen Mangel der zum Eintritte in ein Facultätsstudium erforderlichen Vorbildung nicht als ordentliche Hörer der philosophischen Facultät immatriculirt werden, und es sind ihnen die Gegenstände, welche sie zu hören haben, vorgeschrieben.

Da aber der pharmaceutische Lehrcurs nur ein zweijähriger ist, den Canditaten der Pharmacie im letzten Semester dieses Curses die pharmaceutischen Präparate pro magisterio *zu bereiten obliegt, und sie dann sogleich zu der strengen Prüfung zugelassen werden, so sind sie zur Ablegung von Semestral- und Annual-Prüfungen nicht verpflichtet.*

***Thun** m. p.*

240.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 6. Juni 1850,

an alle österreichischen Universitäten,

betreffend die Geltung auswärtiger Doctors-Diplome für den Umfang der österreichischen Monarchie.

Ueber die angeregte Frage, unter welchen Bedingungen ein In- oder Ausländer, welcher an einer auswärtigen Universität den Doctorsgrad erworben hat, auf Grundlage des-

goż może nabyć posiadania owego akademicznego uprawnienia, jakie doktorom austryackiej wszechnicy przysłuża, — wydają się następujące prowizoryczne postanowienia:

§. 1. Jeżeli jaki krajowiec lub cudzoziemiec nabył na cudzokrajowym uniwersytecie teologicznego, jurydycznego, albo filozoficznego doktoratu, na podstawie którego życzyłby sobie zająć na austryackim uniwersytecie to stanowisko, jakie udziela przez tenże nadany stopień doktorski (nostryfikacya), natenczas takowy udać się ma w tym celu do dotyczącego kolegium profesorskiego, i u tego wykazać się z swych studyów przygotowawczych i uniwersyteckich, jako też i z sposobu nabycia dyplomu swego.

§. 2. Kolegium profesorskie ma osądzić, czy kompetent pod pierwszym względem sposobem celowi odpowiednim, zadosyć uczynił rozporządzeniom, co do przeciągu i użycia czasu uniwersyteckiego dla nabycia doktoratu austryackiego istniejącym, a we Wiedniu i w Pradze po zasiągnionem porozumieniu z dotyczącemi kolegiami doktorskiemi, warunki oznaczyć, od wypełnienia których kolegium profesorskie zawisłem czyni zezwolenie na prożbę onegoż.

§. 3. Można od kompetenta żądać, aby się poddał ścisłym egzaminom z innych przedwarunkowych przedmiotów, dla austryackiego doktoratu przepisanych.

Jeżeliby od tychże albo całkiem, albo częścią odstąpić chciano, natenczas po wyłuszczeniu powodów, za tem przemawiających, kolegium profesorskie sprawę zdać ma do ministerstwa oświecenia i jego zezwolenia zasięgnąć. To we Wiedniu i w Pradze szczególnie wtedy także dziać się ma, jeżeli zachodzi niezgodność zdań między kolegium profesorskiem a doktorskiem względem kwestyi: czy i jakie ułatwienia kandydatowi mają być przyzwolone.

§. 4. Po dopełnieniu wyznaczonych warunków, albo po udzieleniu dyspensy od takowych, ze strony rektora uniwersytetu bez przedsięwzięcia aktu promocyjnego i bez wydania dyplomu zatwierdzonem być ma, że dyplomowi kandydata, na cudzokrajowym uniwersytecie nabytemu, przyznaje się: *a)* bezwarunkowo, *b)* po wypełnieniu obowiązków, przez dotyczący fakultet austryacki na niego włożonych, to samo akademiczne uprawnienie, jakiego dyplomy tegoż fakultetu w Austryi używają.

§. 5. Dopóki egzamina lekarsko-chirurgicznego doktoratu w Austryi są oraz egzaminami rządowemi, i dyplom na to wydany do praktyki uprawnia, nie może przyznana być dyplomowi doktorskiemu, na cudzokrajowym uniwersytecie nabytemu, ta sama moc, która przysłuża dyplomowi na austryackim uniwersytecie przyznanemu, lecz kompetent z reguły tym samym ma się poddać warunkom, jakie wypełnić winien kandydat doktoratu tutejszo-krajowy; przeto formalnie ma być promowanym i otrzyma osobny dyplom dotyczącej wszechnicy austryackiej.

§. 6. Co do ułatwień, takowym kandydatom może przyzwolić się mających, tudzież co do postępowania w tej mierze, w ogólności zachować się winno wedle postanowień powyższych paragrafów.

§. 7. Jeżeli profesor przy cudzokrajowym uniwersytecie powołanym będzie na profesurę przy austryackiej wszechnicy, dla której wymaga się doktoratu jako warunku z prawa lub ze zwyczaju, natenczas jego na cudzo-krajowej wszechnicy nabyty do-

selben in den Besitz derjenigen akademischen Berechtigung gelangen kann, welche den Doctoren einer österreichischen Universität zukommt, werden folgende provisorische Bestimmungen getroffen:

§. 1. Hat ein In- oder Ausländer an einer auswärtigen Universität das theologische, juridische oder philosophische Doctorat erworben, und wünscht er auf Grundlage desselben an einer österreichischen Universität diejenige Stellung einzunehmen, welche der von ihr verliehene Doctorsgrad ertheilt (Nostrification), so hat er sich zu diesem Behufe an das betreffende Professoren-Collegium zu wenden, und sich bei demselben über seine Vor- und Universitäts-Studien, und über den Vorgang bei Erwerbung seines Diploms auszuweisen.

§. 2. Dieses hat zu beurtheilen, ob er in der ersten Beziehung den für die Erwerbung des österreichischen Doctorats bestehenden Anordnungen über die Dauer und Verwendung der Universitätszeit in einer dem Zwecke genügenden Weise entsprochen, und dann in Wien und Prag nach gepflogenem Einvernehmen mit den betreffenden Doctoren-Collegien, die Bedingungen zu bestimmen, von deren Erfüllung es die Gewährung seines Ansuchens abhängig macht.

§. 3. Der Bewerber kann angewiesen werden, sich den strengen Prüfungen in den übrigen für das österreichische Doctorat vorgeschriebenen Vorbedingungen zu unterziehen.

Soll hievon ganz oder zum Theile Umgang genommen werden, so ist unter Auseinandersetzung der dafür sprechenden Gründe von dem Professoren-Collegium Bericht an das Unterrichtsministerium zu erstatten und dessen Genehmigung einzuholen. Diess wird in Wien und Prag insbesondere auch dann zu geschehen haben, wenn über die Frage, ob und welche Erleichterungen dem Candidaten zu ertheilen seien, zwischen dem Professoren- und Doctoren-Collegium eine Meinungsverschiedenheit obwaltet.

§. 4. Nach Erfüllung der auferlegten Bedingungen, oder nach ertheilter Dispens von derselben, ist von Seite des Universitäts-Rectors, ohne Vornahme eines Promotionsactes und ohne Ausfertigung eines Diploms, zu bestätigen, dass seinem an der auswärtigen Universität erworbenen Diplome: a) unbedingt, oder b) nach Erfüllung der von der betreffenden österreichischen Facultät ihm auferlegten Leistungen, dieselbe akademische Berechtigung zuerkannt werde, welche die Diplome dieser Facultät in Oesterreich haben.

§. 5. In so lange die medicinisch-chirurgischen Doctorats-Prüfungen in Oesterreich zugleich Staatsprüfungen sind, und das hierüber ausgestellte Diplom die Berechtigung zur Praxis gibt, kann einem an einer auswärtigen Universität erworbenen Doctors-Diplome nicht dieselbe Wirkung eingeräumt werden, welche dem an einer österreichischen Universität erworbenen zukommt, sondern der Competent hat sich in der Regel denselben Bedingungen zu unterwerfen, welche der inländische Doctorats-Candidat zu erfüllen hat, ist sohin förmlich zu promoviren, und erhält ein eigenes Diplom der betreffenden österreichischen Universität.

§. 6. In Ansehung der, solchen Candidaten allenfalls zu gewährenden Erleichterungen und des Verfahrens bei dieser Angelegenheit ist sich im Allgemeinen nach den Bestimmungen der vorigen Paragraphe zu benehmen.

§. 7. Wird ein Professor von einer auswärtigen Universität an eine österreichische Hochschule zu einer Professur berufen, für welche das Doctorat als Bedingung gesetzlich oder herkömmlich gefordert wird, so gilt ihm sein an einer auswärtigen Hochschule erworbenes

ktorat bezwarunkowo w tej mierze tę samę dla niego sprawia ważność, jak gdyby go był na austryackiej nabył wszechnicy.

241.

Rozrządzenie c. k. ministerstwa finansów z dnia 16. Czerwca 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, wyjąwszy królestwo Lombardzko-Weneckie,

dotyczące tymczasowego zarządzenia względem postępowania z 3procentowemi assygnacyami kasowemi oznaczonych dniem wygotowania 1. Lipca 1849, tudzież ich wymiany na skarbowe bilety państwa.

Na zasadzie Najwyższej uchwały z dnia 13. Września 1849, którą wydanie skarbowych biletów państwa przez Najjaśniejszego Pana najłaskawiej zatwierdzonem było, i w celu, by przygotować ściągnienie w dotychczasowym obiegu znajdujących się assygnacyi kasowych, dalej z uwagi na to, że potrzebnem jest, stosownie zarządzić względem wymiany 3procentowych assygnacyi kasowych oznaczonych dniem wygotowania 1. Lipca 1849, Rada ministrów uchwaliła, wydać rozporządzenie następujące, zastrzegając sobie bliższe postanowienia, dotyczące tak wydania jak umorzenia skarbowych biletów państwa:

1) Począwszy od dnia 1. Lipca 1850 3procentowe assygnacye kasowe, z dniem wygotowania 1. Lipca 1849 wydane, na skarbowe bilety państwa po 1000 złt. r., 500 złt. r. i 100 wymieniane być mogą.

2) dla tych skarbowych biletów państwa, względem prowizyi i ich przyjęcia przy zapłatach, moc mają te same postanowienia, jakie dotychczas względem 3procentowych assygnacyi przepisane były.

3) Wydanie rzeczonych skarbowych biletów państwa dzieje się pod spółdziałaniem i kontrolą banku narodowego, a summa tychże, którą wydano i znowu ściągniono, co kwartał do publicznej wiadomości podaną będzie.

4) 3procentowe assygnacye kasowe kategoryi niżej 100 złt. r. mogą być przez posiadaczy do ich wyboru, począwszy od 1. Lipca 1850, albo wymieniane jak dalece summa wystarcza, na skarbowe bilety państwa pod 1) nadmienione, lub na 3procentowe assygnacye z dnia 1. Stycznia 1850, albo też pod warunkiem zwrocenia przyniesione ku podniesieniu zapadłych prowizyi; w tymże ostatnim razie uwidoczni się nasiąpiona wypłata prowizyi na przedniej stronie assygnacyi przez wyciśnięcie stępla, zawierającego czerwoną farbą wyrażone słowa: „Die Zinsen bis 1. Juli 1850 bezahlt" („prowizye do 1. Lipca 1850 zapłacone") sama assygnacya zaś posiadaczowi natychmiast zwróconą będzie.

5) Assygnacye, takowem potwierdzeniem opatrzone, zostają tymczasowo pod dotychczasowemi postanowieniami w obiegu, i począwszy od dnia 1. Lipca 1850 nadal 3procentową prowizyą przynosić będą.

6) Zresztą zabezpiecza się wszystkim 3procentowym assygnacyom użycie prowizyi, po d. 30. Czerwca 1850 dalej bieżących, jeżeli po dniu 1. Lipca 1850, kiedybądź do zapłat w kasach rządowych, do wymiany na skarbowe bilety państwa lub do podniesienia prowizyi przyniesione będą.

Doctorat unbedingt in dieser Beziehung ebenso, als ob er dasselbe an einer österreichischen Universität erworben hätte.

Thun m. p.

241.

Erlass des Finanzministeriums vom 16. Juni 1850,

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches,

betreffend eine einstweilige Verfügung über die Behandlung der 3procentigen Casse-Anweisungen mit dem Ausfertigungstage vom 1. Juli 1849 und deren Umwechslung gegen Reichsschatzscheine.

Im Grunde der Allerhöchsten Entschliessung vom 13. September 1849, mit welcher die Hinausgabe von Reichsschatzscheinen von Seiner Majestät Allergnädigst genehmiget wurde, und in der Absicht, um die Einziehung der bisher im Umlaufe befindlichen Casse-Anweisungen vorzubereiten, ferner in der Erwägung, dass es nothwendig ist, in Absicht auf die Umwechslung der 3procentigen Casse-Anweisungen mit dem Ausfertigungstage vom 1. Juli 1849 eine Verfügung zu treffen, hat der Ministerrath beschlossen, mit dem Vorbehalte der näheren Bestimmungen über die Ausgabe und Tilgung der Reichsschatzscheine folgende Anordnungen zu erlassen:

1. Vom 1. Juli 1850 angefangen können die mit dem Ausfertigungstage vom 1. Juli 1849 ausgegebenen 3procentigen Casse-Anweisungen gegen Reichsschatzscheine von 1000 fl., 500 fl. und 100 fl. umgewechselt werden.

2. Für diese Reichsschatzscheine gelten in Beziehung auf ihre Verzinsung und auf ihre Annahme bei Zahlungen dieselben Bestimmungen, welche bisher hinsichtlich der 3procentigen Anweisungen vorgezeichnet sind.

3. Die Hinausgabe der erwähnten Reichsschatzscheine geschieht unter Mitwirkung und Controle der Nationalbank und es wird der Betrag derselben, welcher ausgegeben und wieder eingelöst worden, mit jedem Vierteljahre zur öffentlichen Kenntniss gebracht.

4. Die 3procentigen Casse-Anweisungen der Kategorien unter 100 fl. können von den Besitzern, nach deren Wahl vom 1. Juli 1850 an, entweder soweit der Betrag zureicht, gegen die unter 1. bemerkten Reichsschatzscheine, oder gegen dreiprocentige Anweisungen vom 1. Jänner 1850 umgewechselt, oder gegen Wiederausfolgung zur Erhebung der fälligen Zinsen beigebracht werden; in diesem letzteren Falle wird die geschehene Bezahlung der Zinsen auf der Vorderseite der Anweisung durch Aufdrückung einer Stampiglie ersichtlich gemacht, welche die Worte enthält: „Die Zinsen bis 1. Juli 1850 bezahlt"; die Anweisung aber wird ihrem Besitzer sogleich wieder zurückgestellt.

5. Die mit dieser Bestätigung versehenen Anweisungen bleiben einstweilen unter den bisherigen Bestimmungen im Umlaufe und werden vom 1. Juli 1850 an weiter mit 3 Procent verzinset werden.

6. Ueberhaupt bleibt allen 3procentigen Anweisungen der über den 30. Juni 1850 hinauslaufende Zinsengenuss, wenn sie nach dem 1. Juli 1850, wann immer zu Zahlungen an Staatscassen, zur Umwechslung in Reichsschatzscheine oder zur Einhebung der Zinsen gebracht werden, gesichert.

7. Wymiana 3procentowych assygnacyj z dnia 1. Lipca 1849 na skarbowe bilety państwa, i wypłata prowizyi od assygnacyi, na skarbowe bilety państwa nie wymienionych, dzieje się po wszystkich głównych kasach krajowych i kameralnych urzędach płatniczych krajów koronnych, wyjąwszy królestwo Lombardzko-Weneckie, a we Wiedniu w rządowej kasie centralnej.

Krauss m. p.

242.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 19. Czerwca 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych,

którem się w skutek Najwyższej uchwały z dnia 17. Czerwca 1850. wydaje, i oraz począwszy od dnia obwieszczenia w wykonanie wprowadza prowizoryczne rozporządzenie względem pertraktacyi spadku przynależących osób królestw Węgier, Kroacyi i Slawonii, Wielkiego Księstwa Siedmiogrodu, województwa Serbii i banatu Temeskiego, które ze świata zeszły w tym kraju koronnym, w którym powszechna księga ustaw cywilnych w wykonaniu stoi, jako też względem pertraktacyi pozostałości osób przynależących tychże krajów koronnych, jeżeli ze świata zeszły w krajach wprzód namienionych.

Najwyższą uchwałą z dnia 17. Czerwca, raczył Najjaśniejszy Pan zatwierdzić następujące prowizoryczne rozporządzenie:

§. 1.

Jeżeli przynależące osoby krajów koronnych Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi, Slawonii, Serbii i banatu Temeskiego, w tych krajach koronnych zwyczajne swe zamieszkanie wzięły, w których moc ma powszechna księga ustaw cywilnych, i tamże ze świata zeszły, tedy władza, w tem miejscu przynależna, odbyć ma pertraktacyą całej w tych krajach, w których w wykonaniu stoi powszechna księga ustaw cywilnych, znajdującej się ruchomej i nieruchomej pozostałości, wedle ustaw tychże krajów koronnych. Przeciwnie zaś przystoi pertraktacya znajdującej się w wyż namienionych krajach koronnych ruchomej i nieruchomej pozostałości, władzom tych krajow, gdzie się majątek ten znajduje, wedle ustaw tamże moc mających.

§. 2.

Jeżeli przynależące osoby krajów koronnych w §. 1-m wymienionych, podczas swego doczasowego pobytu w jednym z krajów koronnych, w których moc ma powszechna księga ustaw cywilnych, ze świata zeszły, tedy sąd dotyczący, w którego okręgu wypadek śmierci się wydarzył, o tyle tylko postępować winien co do majątku ruchomego tamże pozostałego, o ile potrzeba, aby tożsamość (identyczność) osoby z pewnością ustanowiona, jej papiery i effekta zabezpieczone, te ostatnie, jeżeliby ich schowanie albo niemożliwem, albo z niestosunkowem kosztem połączonem było, sprzedane, i koszta co do zaopatrzenia choroby i pogrzebu, jako też inne podczas pobytu w tychże krajach koronnych urosłe pretensye, znajdujących się tamże wierzycieli, zaspokojone zostały.

Pertraktacya tej ruchomej spuścizny zaś i rozstrzygnienie wszelkich o testamentowe lub prawnie przepisane prawo dziedziczne wynikłych sporów przystoi przynależnej — w przypadku wątpliwości przez najwyższy trybunał sądowy naznaczyć się ma-

7. Die Umwechslung der 3procentigen Anweisungen vom 1. Juli 1849 gegen Reichsschatzscheine, und die Bezahlung der Zinsen von den Anweisungen, die nicht in Reichsschatzscheine umgewechselt werden, erfolgt bei sämmtlichen Landeshauptcassen und Cameral-Zahlämtern der Kronländer, ausser dem lombardisch-venetianischen Königreiche, und in Wien bei der Staats-Centralcasse.

Krauss m. p.

242.

Erlass des Justizministeriums vom 19. Juni 1850,

wirksam für sämmtliche Kronländer,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 17. Juni 1850 eine provisorische Verordnung über die Abhandlung von Verlassenschaften von Angehörigen der Königreiche Ungarn, Croatien und Slavonien, des Grossfürstenthums Siebenbürgen, der Woiwodschaft Serbien und des Temeser Banates, welche in einem Kronlande mit Tod abgehen, in welchem das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch gilt, sowie in Betreff der Abhandlung der Verlassenschaft von Angehörigen dieser Kronländer, in soferne sie in den zuerst genannten Ländern mit Tod abgehen, erlassen und vom Tage ihrer Kundmachung angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 17. Juni 1850 nachstehende provisorische Verordnung zu genehmigen geruht:

§. 1.

Wenn Angehörige der Kronländer Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, Serbien und Temeser Banat in den Kronländern, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch Giltigkeit hat, ihren ordentlichen Wohnsitz genommen haben, und daselbst mit Tod abgegangen sind, hat die an diesem Orte zuständige Behörde die Abhandlung über die ganze, in den Ländern, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch gilt, befindliche bewegliche und unbewegliche Verlassenschaft nach den Gesetzen dieser Kronländer zu pflegen. Dagegen steht die Abhandlung des in den oben genannten Kronländern befindlichen beweglichen und unbeweglichen Nachlasses den Behörden der Länder, wo sich dieses Vermögen befindet, nach den dort geltenden Gesetzen zu.

§. 2.

Wenn Angehörige der im §. 1 genannten Kronländer während eines zeitweiligen Aufenthaltes in einem der Kronländer, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch gilt, mit Tod abgehen, hat das bezügliche Gericht, in dessen Sprengel sich der Todesfall ereignet hat, in Beziehung auf das daselbst hinterlassene bewegliche Vermögen nur in soweit einzuschreiten, als es erforderlich ist, damit die Identität der Person festgestellt, seine Papiere und Effecten gesichert, die letzteren, soweit deren Aufbewahrung unthunlich oder mit unverhältnissmässigen Kosten verbunden wäre, veräussert und die Verpflegungs-, Krankheits- und Beerdigungskosten, sowie andere während des Aufenthaltes in diesen Ländern entstandene Forderungen daselbst befindlicher Gläubiger befriediget werden.

Die Abhandlung dieses beweglichen Nachlasses aber und die Entscheidung aller über das testamentarische oder gesetzliche Erbrecht entstehenden Streitigkeiten, kommt der zuständigen, im Falle eines Zweifels durch den obersten Gerichtshof zu bezeichnenden Behörde

jącej władzy tego kraju koronnego, do którego zmarły należał. Pertraktacya nieruchomej pozostałości, znajdującej się w tych krajach koronnych, w których moc ma księga ustaw cywilnych, przystoi w zupełnej objętości tamtejszym przynależnym władzom, wedle ustaw tamże istniejących.

Na ruchomy lub nieruchomy majątek spadkodawcy, znajdujący się w krajach koronnych wyż namienionych, nie powinien mieć żadnego wpływu sąd doczasowego spadkodawcy pobytu.

§. 3.

Jeżeli przynależące osoby wymienionych krajów koronnych tamże ze świata zeszły, a w krajach koronnych, w których moc ma powszechna księga ustaw cywilnych, dobra nieruchome posiadały, tedy pertraktacya tych ostatnich także wyłącznie przystoi przynależnym władzom tamtejszym, wedle ustaw tamże istniejących.

§. 4.

Pretensye dłużne, zawsze porachowane być winny do majątku ruchomego i idą za osobą spadkodawcy. Wyjęte są tylko dłużne pretensye, na nieruchomych dobrach zabezpieczone, które, jeżeli są zabezpieczone we Węgrzech, Kroacyi, Slawonii, Siedmiogrodzie, w województwie Serbskiem i banacie Temeskim, bez względu na osobę, doliczone być mają do majątku spuścizny tychże krajów koronnych. Przeciwnie przypadają zabezpieczone pretensye w tych krajach koronnych, w których moc ma powszechna księga ustaw cywilnych, zawsze do majątku spuścizny tychże krajów koronnych.

§. 5.

Czy pertraktacya spadkowa przystoi władzy sądowej tych krajów koronnych, w których moc ma księga ustaw cywilnych, czyli władzom sądowym w jednym z reszty innych krajów koronnych, to przecież testamentowa dziedziczna następność, o ile takowa zawisła od zewnętrznej formy rozporządzenia ostatniej woli, zawsze osądzoną być ma wedle ustaw tego miejsca, w którem toż sporządzonem było.

§. 6.

Wszystkie w niniejszem rozporządzeniu zawarte postanowienia, wzajemnie także wtedy zastósowane być mają, gdy przynależące osoby którego z tych krajów koronnych, w którym moc ma powszechna księga ustaw cywilnych, w królestwach Węgier, Kroacyi, Slawonii, Wielkiego Księstwa Siedmiogrodu, województwa Serbskiego, lub banatu Temeskiego stale osiadły lub doczasowo przebywały i tamże ze świata zeszły.

§. 7.

Niniejsze rozporządzenie nabywa we wszystkich krajach koronnych zupełnej mocy z dniem jego obwieszczenia. Patenta z dnia 7. Września 1782. i 17. Lutego 1792, tudzież wszelkie inne przepisy ustają, jakie dotychczas moc miały względem tych przedmiotów, na które się niniejsze rozporządzenie rozciąga.

Schmerling m. p.

desjenigen Kronlandes zu, welchem der Verstorbene angehörte. Die Abhandlung des in den Kronländern, wo das bürgerliche Gesetzbuch gilt, befindlichen unbeweglichen Nachlasses, steht den dortigen competenten Behörden, nach den daselbst bestehenden Gesetzen, im vollen Umfange zu.

Auf das in den oben namentlich angeführten Kronländern befindliche bewegliche oder unbewegliche Vermögen des Erblassers hat das Gericht des zeitweiligen Aufenthaltsortes keinen Einfluss zu nehmen.

§. 3.

Wenn Angehörige der genannten Kronländer dortlandes mit Tod abgehen, und in den Kronländern, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch gilt, unbewegliche Güter besitzen, so steht die Abhandlung der letzteren ebenfalls ausschliesslich den dortigen competenten Behörden, nach den daselbst bestehenden Gesetzen zu.

§. 4.

Schuldforderungen sind stets zu dem beweglichen Vermögen zu rechnen und folgen der Person des Erblassers. Ausgenommen sind allein die auf unbewegliche Güter versicherten Schuldforderungen, welche, wenn sie in Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen, in der Woiwodschaft Serbien oder im Temeser Banate versichert sind, ohne Rücksicht auf die Person, zu dem Verlassenschaftsvermögen dieser Kronländer zu schlagen sind. Dagegen fallen versicherte Schuldforderungen in den Kronländern, in welchen das bürgerliche Gesetzbuch Giltigkeit hat, stets dem Verlassenschaftsvermögen dieser Kronländer zu.

§. 5.

Die Abhandlungspflege möge einer Gerichtsbehörde derjenigen Kronländer, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch Wirksamkeit hat, oder den Gerichtsbehörden in einem der übrigen Kronländer zukommen, so ist doch die testamentarische Erbfolge, so weit sie von der äusseren Form einer letztwilligen Anordnung abhängt, stets nach den Gesetzen des Ortes zu beurtheilen, wo diese errichtet wurde.

§. 6.

Alle in der gegenwärtigen Verordnung enthaltenen Bestimmungen sind gegenseitig auch dann anzuwenden, wenn Angehörige eines derjenigen Kronländer, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch Giltigkeit hat, in den Königreichen Ungarn, Croatien, Slavonien, dem Grossfürstenthume Siebenbürgen, der Woiwodschaft Serbien oder dem Temeser Banate sich bleibend niedergelassen oder zeitweilig aufgehalten haben und daselbst mit Tod abgegangen sind.

§. 7.

Gegenwärtige Verordnung erhält in sämmtlichen Kronländern mit dem Tage ihrer Veröffentlichung volle Wirksamkeit.

Die Patente vom 7. September 1782 und 17. Februar 1792, sowie alle übrigen Vorschriften, welche bisher über die Gegenstände gegolten haben, auf welche sich die gegenwärtige Verordnung erstreckt, werden ausser Kraft gesetzt.

Schmerling *m. p.*

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXVII.

[illegible]

[illegible]

Cesarski patent z dnia [illegible] Maja 1850,

[illegible]

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki:

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXVII.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 26. Czerwca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 28. Grudnia 1850.

243.

Cesarski patent z dnia 7. Maja 1850,

którym się zatwierdza nowy kardynalny statut dla kroacko-slawońskiego i banato-serbskiego Pogranicza wojskowego.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.: Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

zasyłamy wam dzielnym i wiernym graniczanom Nasze cesarskie pozdrowienie.

W ciągu niedawno upłynionych pełnych ucisku czasów, złożyliście — godni przodków waszych — nowe dowody waszej niezachwiannej odwagi, waszego poświęcającego się poddania dla sprawy porządku i prawa tronu i ojczyzny, tak dalece, żeście się podziwem stali na zawsze, nie tylko dla wieku obecnego, ale też i dla wieków późniejszych.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXVII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 26. Juni 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 28. December 1850.

243.

Kaiserliches Patent vom 7. Mai 1850,

womit ein neues Grundgesetz für die croatisch-slavonische und banatisch-serbische Militärgränze genehmiget wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara, gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

Entbieten euch tapfern und treuen Gränzern Unseren kaiserlichen Gruss.

Ihr habt im Verlaufe der jüngstverflossenen bedrängnissvollen Zeit, werth eurer Voreltern, neuerdings Beweise eueres unerschütterlichen Muthes, euerer aufopfernden Hingebung für die Sache des Rechts und der Ordnung, für Thron und Vaterland derart an den Tag gelegt, dass euch die Bewunderung der Mit- und Nachwelt für immer gesichert bleibt.

Silnym umysłem opieraliście się podnietom Naszych nieprzyjaciół, z zapałem wierności nieśliście niezmierne ofiary; z doświadczonem męztwem walczyliście przeciw nieprzyjaciołom wewnętrznym i zewnętrznym, — zwyciężyliście pod nawykłemi od dawna, chwałą uwieńczonemi chorągwiami austryackiemi.

Odbierzcież więc za to zaszczytne dzięki waszego Cesarza.

W sprawiedliwem uznaniu tych zasług, uwolniwszy was za otrzymane zaliczenia Naszem cesarskiem rozporządzeniem z dnia 31. Marca r. z. od ciążących na was obowiązków, po przywróceniu pokoju, było to Naszą istną starannością, jak najspieszniej urzeczywistnieć ulżenia wam na mocy §. 75. konstytucyi państwa, z uwzględnieniem właściwych waszych posiadania stosunków zapewnione.

W tym celu poleciliśmy Naszej Radzie ministrów, aby Nam — pod spółdziałaniem Naszego ulubionego i wiernego Bana i należycie doświadczonych, z waszemi życzeniami i potrzebami dokładnie obeznanych, wasze zaufanie posiadających mężów, — takie przedstawiono wnioski, któreby sposobnemi były zapewnić Pograniczu wojskowemu także i nadal nietylko poruczone mu do obrony nienaruszoności państwa tak ważne i zaszczytne stanowisko, ale też i dalszy jego pomyślny wzrost i wzmagający się dobry byt.

Zniesienie dotychczasowych stosunków lenniczych wraz z wyprowadzonemi z nich bezpłatnemi robociznami eraryalnemi; wzięcie na siebie umundurowania i opatrywania służbującego żołnierza granicznego ze strony skarbu rządowego, ukrócenie czasu służbowego, osiągnione przez słusznie uregulowane wporządkowanie w stan polowy wojskowy, wolny ruch życia gminnego, z uwzględnieniem szczególnych miejscowych stosunków i narodowych zwyczajów zagwarantowany, są to głównemi przedmiotami przedłożonego Nam przez Naszą Radę ministrów statutu dla Pogranicza wojskowego kroacko-slawonskiego i serbsko-banackiego.

Nadajemy temuż statutowi Nasze zatwierdzenie w uznaniu zasług, które Nasz dzielny naród pograniczny położył dla korony i ojczyzny pod wodzą swego bohatera Bana, a zarazem z pełnem zaufaniem oczekujemy po was, iż jak dotąd, tak i nadal waszą dowiedzioną dzielnością i wiernością stałą będziecie i zostaniecie silną podporą Naszego tronu i państwa, za co was też i nadal zapewniamy Naszej cesarskiej przychylności i łaski.

Tak dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu, dnia siódmego Maja w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

**Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Schmerling.
Thun. Kulmer.**

Mit festem Sinne habt ihr den Verlockungen Unserer Feinde widerstanden, mit begeisterter Treue unermessliche Opfer dargebracht, mit bewährter Tapferkeit gegen innere und äussere Feinde gekämpft und gesiegt unter den altgewohnten ruhmgekrönten Fahnen Oesterreichs.

Nehmt hin dafür den ehrenden Dank eueres Kaisers!

Indem Wir euch in gerechter Anerkennung dieser Verdienste bereits mit Unserem kaiserlichen Erlasse vom 31. März v. J. der für erhaltene Vorschüsse auf euch lastenden Verbindlichkeit enthoben haben, war es nach hergestellter Waffenruhe Unsere wesentliche Sorge, die möglichst baldige Verwirklichung der vermöge §. 75 der Reichsverfassung euch in Bezug auf eure eigenthümlichen Besitzverhältnisse zugesicherten Erleichterungen herbeizuführen.

Wir haben zu diesem Behufe Unseren Ministerrath angewiesen, Uns unter Mitwirkung Unseres lieben und getreuen Ban's und wohlerfahrener, mit eueren Wünschen und Bedürfnissen genau bekannten, Euer Vertrauen geniessender Männer, solche Anträge zu stellen, welche der Militärgränze auch fernerhin ebensowohl die ihr zum Schutze der Integrität des Reiches anvertraute wichtige und ehrenvolle Stellung, als deren ferneres Gedeihen und steigende Wohlfahrt zu verbürgen geeignet wären.

Die Aufhebung des bis nun bestandenen Lehensverhältnisses und der aus demselben hergeleiteten unentgeltlichen Aerarial-Arbeitsleistungen; die Uebernahme der Bekleidung, dann der Verpflegung des im Dienste stehenden Gränzsoldaten von Seite des Staatsschatzes eine durch billig geregelte Einreihung in den Feldstand erzielte Abkürzung der Dienstzeit, die mit Rücksicht auf die besonderen örtlichen Verhältnisse, und volksthümliche Gewohnheiten gewährleistete freie Bewegung des Gemeindelebens bilden die Hauptgegenstände des durch Unseren Ministerrath Uns vorgelegten Statuts für die croatisch-slavonischen und serbisch-banatischen Militärgränzen.

Wir ertheilen demselben in Anerkennung der von Unserem wackeren Gränzvolke unter der Führung seines heldenmüthigen Ban's um Krone und Vaterland erworbenen Verdienste Unsere Genehmigung, und erwarten mit voller Zuversicht von euch, dass ihr wie bisher, so auch fernerhin mit euerer bewährten Tapferkeit und Treue die festen Stützen Unseres Thrones und des Reiches seyn und bleiben werdet, dagegen Wir euch fortan Unsere kaiserliche Huld und Gnade versichern.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien den siebenten Mai im Jahre 1850, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Schmerling. Thun. Kulmer.

Statut kardynalny

dla kroacko-slawońskiego i banato-serbskiego Pogranicza wojskowego.

Rozdział pierwszy.

Postanowienia ogólne.

§. 1. Pogranicze wojskowe jest nierozdzielną składową częścią austryackiej dziedzicznej monarchii.

§. 2. Pogranicze wojskowe i prowincyonalna tegoż imienia ziemia, stanowią razem jeden kraj, mają wszakże odrębną swą administracyą i reprezentacyą.

§. 3. Instytucya Pogranicza wojskowego, utrzymuje się w swej dotychczasowej organizacyi wojskowej, a co do służby pod bronią i wojskowo-administracyjnej, jako integrująca część składowa wojska państwa, podporządkowaną zostaje wykonawczej władzy państwa.

§. 4. Mieszkańcy wojskowego Pogranicza, otrzymują wolne urządzenie gminne, i o tyle biorą udział we wszystkich prawach, przynależącym innych krajów koronnych konstytucyą państwa z dnia 4. Marca 1849 nadanych, o ile takowe z celami i potrzebami instytucyi Pogranicza wojskowego połączyć się dają.

§. 5. Wojskowy podział powiatów pogranicznych, p zostaje niezmieniony i stanowi podstawę ich polityczno-administracyjnego urządzenia.

§. 6. Stosunki posiadania, i wyprowadzone z nich, jako i osobiste zobowiązania graniczanów, regulują się niniejszym statutem.

§. 7. W Pograniczu wojskowem, język armii państwa językiem jest służby wojskowej.

§. 8. Językom krajowym zapewnia się ważność w polityczno-administracyjnych interesach Pogranicza w sądach, tudzież w wyższych i niższych szkołach.

§. 9. W razie popełnienia wykroczeń i zbrodni wojskowych, podlegają graniczanie ustawom dla c. k. wojska wydanym; we wszystkich innych przypadkach, ustawom powszechnym. W duchu tej zasady, reguluje się urządzenie sądów w Pograniczu wojskowem, osobnemi rozporządzeniami.

Rozdział drugi.

Prawa i obowiązki graniczanów w ogólności.

§. 10. Wszystkie prowincye Pogranicza wojskowego, pozostają niezmiennie przy dotychczasowem swem przeznaczeniu, do wewnętrznej i zewnętrnej służby pod bronią.

Wedle tegoż przeznaczenia, graniczanie obowiązani są Najjaśniejszemu Panu, Cesarzowi i Królowi, tak podczas pokoju jak i wojny, wewnątrz i zewnątrz kraju, wedle przepisu Najwyższych rozporządzeń, wszelkie pełnić służby wojskowe, i przyczyniać się do utrzymania wewnętrznych zakładów pogranicznych.

Za to otrzymują gminy pograniczne wszystkie ich prawne posiadłości dla siebie i swoich potomków, jako rzeczywistą i stałą własność.

Grundgesetz

für die croatisch-slavonische und banatisch-serbische Militärgränze.

Erster Abschnitt.

Allgemeine Bestimmungen.

§. 1. Die Militärgränze ist ein untrennbarer Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie.

§. 2. Die Militärgränze und das gleichnamige Provinziale bilden zusammen ein Landesgebiet, haben jedoch ihre gesonderte Verwaltung und Vertretung.

§. 3. Das Institut der Militärgränze wird in seiner bisherigen militärischen Organisation aufrecht erhalten, und bleibt in Ansehung des Waffen- und Militär-Administrationsdienstes als ein integrirender Bestandtheil des Reichsheeres der vollziehenden Reichsgewalt unterstellt.

§. 4. Die Bewohner der Militärgränze erhalten eine freie Gemeindeverfassung, und nehmen überhaupt an allen den Angehörigen der übrigen Kronländer durch die Reichsverfassung vom 4. März 1849 verliehenen Rechten in soferne Theil, als selbe mit den Zwecken und Bedürfnissen des Militärgränz-Institutes vereinbarlich sind.

§. 5. Die militärische Eintheilung der Gränzbezirke bleibt unverändert und bildet die Grundlage ihrer politisch-administrativen Einrichtung.

§. 6. Die Besitzverhältnisse und die aus denselben hergeleiteten, so wie die persönlichen Verpflichtungen der Gränzer werden durch das gegenwärtige Statut geregelt.

§. 7. In der Militärgränze ist die Sprache des Militärdienstes jene des Reichsheeres.

§. 8. Den Landessprachen wird in den politisch-administrativen Gränzgeschäften bei den Gerichten, dann in den höheren und niederen Schulen ihre Geltung gewahrt.

§. 9. Die Gränzer unterstehen für Militärvergehen und Verbrechen den Gesetzen des k. k. Heeres, in allen übrigen Fällen den allgemeinen Gesetzen. Im Sinne dieses Grundsatzes wird die Gerichtsverfassung in der Militärgränze durch besondere Verordnungen geregelt.

Zweiter Abschnitt.

Rechte und Pflichten der Gränzbewohner überhaupt.

§. 10. Die sämmtlichen Militärgränzprovinzen behalten ihre bisherige Bestimmung zu dem inneren und äusseren Waffendienste unverändert bei.

Die Gränzer sind dieser Bestimmung gemäss verpflichtet, Seiner Majestät dem Kaiser und Könige im Frieden und im Kriege, in und ausser dem Lande nach Vorschrift der Allerhöchsten Anordnungen alle Militärdienste zu leisten, und zur Unterhaltung der inneren Gränzanstalten beizutragen.

Dafür erhalten die Gränzcommunionen alle ihre rechtmässigen Besitzungen für sich und ihre Nachkommen als wahres beständiges Eigenthum.

Dział pierwszy.

O prawie do nieruchomych dóbr w szczególności.

§. 11. Wszystkie nieruchome dobra mieszkańców pogranicznych, są za wypełnieniem wszystkich obowiązków pogranicznych, zupełną własnością gmin pogranicznych, która o tyle podlega ograniczeniom, o ile takowe paragrafami następującemi ustanowione są. Znosi się niniejszem stosunek własności użytkowania z dominikalnego związku lenniczego wyprowadzony, wedle §. 1. fundamentalnych ustaw pogranicznych z roku 1807 dotąd istniejący.

§. 12. Z posiadaniem dóbr leżących w Pograniczu, połączony jest obowiązek służby pod bronią, każdy przeto bierze na siebie ten obowiązek, przez nabycie takowego posiadania.

Ci, którzy z swą familią do związku Pogranicza wojskowego przystąpić zamyślają, mają przedewszystkiem zasięgnąć pozwolenia komend pułkowych, które wtedy tylko udzielonem być może, jeżeli utrzymanie życia i wypełnienie obowiązku wojskowego, ze strony przyjąć się mających, przez rzeczywiste nabycie realności, lub objęcie istniejącego już gospodarstwa pogranicznego, zapewnionem jest.

§. 13. Wyjątkowo mogą wojskowe komendy Pogranicza także osobom, które nie są graniczami, a które prawo do prowadzenia handlu albo fabryk w Pograniczu posiadają, albo takowego nabywają, dozwolić nabycia placów na wybudowanie magazynów albo fabryk, albo do nabycia takowych już istniejących budynków, nie przyjmując na siebie co do swej osoby, obowiązku służby pod bronią.

§. 14. Oficerowie i urzędnicy, tudzież księża, nie znajdujący się w społeczności domowej w Pograniczu, mogą nabyć, jako własność, tylko domy do mieszkania i najwięcej trzy morgi, handlujący zaś i profesyoniści, którzy oddzielnie od domu granicznego dla siebie żyją, najwięcej sześć morgów gruntu, włącznie miejsca, na którem się znajduje dom i podwórze.

§. 15. Na Pograniczu, każdy posiadacz gruntu, równie tak, jak każdy inny obywatel państwa, obowiązany jest swój grunt na publiczne cele odstąpić, za odpowiedniem wynagrodzeniem.

§. 16. Gruntowa posiadłość domów pogranicznych, dzieli się na dobro rodowe i pozarodowe.

Do dobra rodowego domu granicznego, należą wszystkie owe grunta, które teraz w księgach gruntowych jako dobra rodowe wciągnione są. Takowe stanowią wraz z domami mieszkalnemi gospodarczemi, osiadłość graniczną.

Dobra rodowe, z reguły nie zą pozbywalne. Tylko w szczególnych przypadkach mogą takowe aż do trzeciej części szacunkowej ich ceny, jako hypoteka w zastaw być wzięte, a wydział gminy na to bacznym być ma, aby dłużnik oprócz prowizyi, corocznie jeszcze stosunkową jaką część kapitału opłacał.

Dopiero wtedy, kiedy żadna inna pomoc uzyskaną być nie może, i gdy zapewnionem jest utrzymanie familii przez nabycie innej osiadłości, lub przez przyjęcie w inny dom graniczny, pozbytem być może także i dobro rodowe na korzyść osób do posiadania zdolnych.

Pod jakiemi warunkami podział dopuszczalnym jest, §. to 39. postanawia.

Dobro pozarodowe, obejmuje wszystkie inne posiadłości domów granicznych, które wedle istniejących przepisów pozbytemi być mogą.

Erstes Hauptstück.

Von dem Rechte auf unbewegliche Güter insbesondere.

§. 11. Alle liegenden Güter der Gränzbewohner sind gegen Erfüllung der gesammten Gränzobliegenheiten vollständiges Eigenthum der Gränzcommunionen, welches in soferne Beschränkungen unterliegt, als solche durch die nachfolgenden Paragraphe festgesetzt sind. Das nach dem §. 1 der Gränzgrundgesetze vom Jahre 1807 bisher bestandene, aus dem grundherrlichen Lehensverbande abgeleitete Nutzungseigenthums-Verhältniss wird hiemit aufgehoben.

§. 12. Mit dem Besitze liegender Güter in der Gränze ist die Waffenpflicht verbunden; es wird daher von Jedermann diese Verpflichtung durch den Erwerb eines solchen Besitzes übernommen.

Diejenigen, welche mit ihren Familien in den Militärgränzverband einzutreten beabsichtigen, haben vor Allem die Einwilligung der Regiments-Commanden einzuholen, welche nur dann ertheilt werden kann, wenn der Lebensunterhalt und die Erfüllung der Militärpflicht von Seite der Aufzunehmenden durch den wirklichen Erwerb einer Realität oder Beziehung einer bereits bestehenden Gränzwirthschaft sichergestellt ist.

§. 13. Ausnahmsweise kann von den Gränzlandes-Militär-Commanden auch Personen die nicht Gränzer sind, und welche das Handels- oder Fabriksrecht in der Gränze besitzen oder erwerben, gestattet werden, Bauplätze für Magazine oder Fabriken oder derlei schon vorhandene Gebäude, ohne für ihre Person die Waffenpflicht zu übernehmen, an sich zu bringen.

§. 14. Officiere und Beamte, dann Geistliche, welche sich nicht im Communionsverbande befinden, können in der Gränze nur Wohnhäuser und höchstens drei Joch, Handels- und Gewerbsleute aber, welche abgesondert von einem Gränzhause für sich leben, höchstens sechs Joch Grundstücke mit Inbegriff der Haus- und Hofstelle eigenthümlich erwerben.

Diese Beschränkung hört von dem Zeitpuncte auf, wo sie und ihre Familien sich dem Gränzstande unterziehen.

§. 15. In der Gränze ist jeder Grundbesitzer gleich jedem anderen Staatsbürger gehalten, seinen Grund zu öffentlichen Zwecken gegen eine angemessene Entschädigung abzutreten.

§. 16. Der Grundbesitz der Gränzhäuser theilt sich in Stammgut und Ueberland.

Zu dem Stammgute eines Gränzhauses gehören alle jene Grundstücke, welche dermalen in den Grundbüchern als Stammgut eingetragen sind. Dieselben bilden nebst den Wohn- und Wirthschaftsgebäuden die Gränzansässigkeit.

Das Stammgut ist in der Regel unveräusserlich. Nur in besonderen Fällen darf dasselbe auf ein Drittheil seines Schätzungswerthes als Hypothek verpfändet werden, und der Gemeindeausschuss hat darauf zu sehen, dass der Schuldner ausser den Interessen, jährlich noch einen verhältnissmässigen Theil an Capital abtrage.

Erst dann, wenn keine andere Hilfe verschafft werden kann, und wenn der Unterhalt der Familie durch Erwerbung einer anderen Ansässigkeit oder Aufnahme in ein anderes Gränzhaus gesichert ist, darf auch das Stammgut an Besitzfähige veräussert werden.

Unter welchen Bedingungen eine Theilung zulässig ist, bestimmt der §. 39.

Das Ueberland umfasst alle übrigen Besitzungen der Gränzhäuser, welche nach den bestehenden Vorschriften veräusserlich sind.

W księgach gruntowych, pozostać ma aż do nowego ich ułożenia i urządzenia dotychczasowy podział osiadłości gruntowej.

§. 17. Pastwiska dotychczas przez gminy używane, są własnością tychże. Pozostawia im się, przy pojedynczych osiadaniach i familijnych podziałach, w wymagających tego przypadkach, wydzielać z pastwisk niezbędnie potrzebne grunta domowe, grunta na podworze i grunta ogrodowe, za zapłatą lub bez takowej.

Zupełne rozdzielenie, albo rozsprzedanie pastwisk gminy, na wniosek tejże, tylko na drodze prawnej stać się może.

Grunta od podatku jako nieuprawne odpisane, przypadają gminom dotyczącym, jeżeli w ciągu dwóch lat po dniu obwieszczenia niniejszego statutu, nie zechcą poddać opodatkowaniu dawniejsi posiadacze lub ich prawni następcy.

§. 18. Lasy graniczne, są dobrami skarbowemi. Z tychże, po uprzedniem pokryciu potrzeb eraryalnych dla granicy, ma się bezpłatnie wydzielać graniczanom, wedle dawnych ich praw i z pierwszeństwem przed wszelkim innym poborem drzewa, drzewo budowlowe i opałowe, do potrzeb domowych. Graniczanom przysłuża dalej prawo, swe własne bydło, za powyższem opisaniem, poza obrębem zagajenia młodej drzewiny, bezpłatnie paść i tuczyć, bez podniesienia ceduły do paszenia i tuczenia; tudzież obcinkowe drzewo wywozić w trzech dniach w tygodniu, oznaczyć się mających przez przełożeństwo gminy w porozumieniu z dozorstwem leśnem.

Ścinanie bukowego i niskopiennego drzewa do małych potrzeb, za asygnacyą pułku, może także dozwolonem być i oprócz regularnego czasu, z zachowaniem ustaw leśnych.

Leżące poza granicami leśnemi kąty wyskoku leśnego, mogą granicznym domom, gruntu potrzebującym, dane być jako własnośś na pola i łąki, albo na ogrody owocowe i winnice.

Dozwala im się także podług norm, ustawami leśnemi ustanowić się mających, w otwartych lasach żołądź i bukiew dla potrzeb swego bydła jako i kasztany bezpłatnie zbierać, tudzież poza zagajeniami paproć kosić i korzeni paprociowych, jako karmy ziemnej używać.

Dla lasozbrodni, nie ma być dozorcom leśnym dozwolonem przetrząsanie domu, bez zasięgnienia u władzy upoważuienia w każdym pojedynczym przypadku; wyjąwszy jedynie przypadek ścigania na gorącym uczynku. Te postanowienia mają być zastosowane także i do pastwisk, na graniczu Banackiem i do onych batalionu Czajkistów.

§. 19. Za drzewo do prowadzenia handlu i przemysłu, tudzież do wybudowania budynków fabrycznych oddzielnych warsztatów, i t. d., także i na przyszłość ma się opłacać przepisana taksa leśna, i na dokładne oznaczenie potrzeby domowej, szczególnie już i z tej przyczyny wzgląd brać, ażeby zbieranie drzewa, pasza leśna i karma, nie była nieprzyzwoicie nad potrzeby domowe rozciągniona albo na osoby nie należące do stanu granicznego.

§. 20. Gospodarowanie lasowe, ustanowionem będzie osobną ustawą leśną, z należytem zastrzeżeniem powyższych praw graniczanów.

In den Grundbüchern hat es bis zur neuen Anlegung und Regelung derselben bei der bisherigen Eintheilung der Grundansässigkeit zu verbleiben.

§. 17. Die bisher von den Gemeinden benützten Hutweiden sind Eigenthum derselben. Es bleibt ihnen vorbehalten, bei einzelnen Ansiedlungen und Familientheilungen in erforderlichen Fällen die unumgänglich nöthigen Haus-, Hof- und Gartengründe gegen oder ohne Entgelt aus den Hutweiden anzuweisen.

Die gänzliche Vertheilung oder Veräusserung der Hutweiden einer Gemeinde kann über Antrag derselben nur im gesetzlichen Wege stattfinden.

Die von der Steuer als öde abgeschriebenen Gründe fallen den betreffenden Gemeinden zu, in soferne sie nicht innerhalb zwei Jahren vom Tage der Kundmachung dieses Statuts durch die vormaligen Besitzer oder deren Rechtsnachfolger in die Steuer übernommen werden wollen.

§. 18. Die Gränzwaldungen sind ein Staatsgut. Aus diesen ist nach vorläufiger Deckung des Aerarialbedarfes für die Gränze den Gränzern nach ihren alten Rechten und mit Vorzug vor allem übrigen Holzbezug das Bau- und Brennholz zu den häuslichen Bedürfnissen unentgeltlich anzuweisen. Sie sind ferner berechtiget, ihren eigenen Viehstand nach vorausgehender Beschreibung ausser den Schonungen ohne Lösung der Weide- und Mastzettel unentgeltlich zu weiden und zu mästen; dann das Abraumholz an drei Tagen in der Woche, welche der Gemeindevorstand im Einvernehmen mit der Waldaufsicht zu bestimmen hat, auszuführen.

Das Fällen der kleinen Nutzholzbedürfnisse von buchenem und Unterholze gegen Anweisung des Regimentes kann auch ausser der Schlagzeit mit Beobachtung der Forstgesetze gestattet werden.

Die ausserhalb der Waldmarken gelegenen Waldaussprungswinkel können den grundbedürftigen Gränzhäusern zu Aeckern und Wiesen oder Obst- und Weingärten ins Eigenthum überlassen werden.

Es ist ihnen auch gestattet, nach den durch die Forstgesetze zu bestimmenden Normen in den offenen Waldungen die Eicheln und Bucheln für den Bedarf des eigenen Viehstandes, sowie die Kastanien unentgeltlich zu sammeln, dann ausser den Schonungen das Farrenkraut zu mähen und die Farrenwurzeln als Erdmast zu benützen.

Wegen Waldfrevel sollen die Waldaufseher ohne der von Fall zu Fall bei der Behörde einzuholenden Ermächtigung keine Hausdurchsuchungen vornehmen dürfen, den Fall der Verfolgung auf frischer That ausgenommen. Diese Bestimmungen finden auch auf die sogenannten Riede in der Banater Gränze und im Czaikisten-Bataillon ihre Anwendung.

§. 19. Für das Holz zum Handels- und Gewerbsbetriebe, dann zur Erbauung von Fabriksgebäuden, abgesonderten Werkstätten u. s. w. kommt auch fernerhin die vorgeschriebene Waldtaxe zu bezahlen, und auf die genaue Ermittlung des häuslichen Bedarfes insbesondere auch in der Beziehung zu sehen, dass die Holzung, Waldweide und Mastung nicht ungebührlich über den Hausbedarf oder etwa auf Individuen, die nicht zum Gränztsande gehören, ausgedehnt werde.

§. 20. Die Bewirthschaftung der Waldungen wird mit gehöriger Wahrung der obigen Rechte der Gränze durch eine eigene Waldordnung festgestellt.

§. 21. Prywatne tworzyć zagajenia i je posiadać, dozwala się. O nowych zagajeniach na gruntach opodatkowanych, trzeba władzy donieść.

§. 22. Dopóki społeczność domowa z kilku składa się mężczyzn, wszyscy bez różnicy mają równe prawa do nieruchomego majątku domu, czy oni od pierwotnego pochodzą posiadacza, czy w dom weszli przez małżeństwo, czy w inny jaki sposób, jako rzeczywiści domownicy, a nie li tylko jako słudzy przyjętymi zostali.

Jeżeli zaś który z domu występuje, lub innym jakim sposobem go brakuje, ten traci to prawo, które samo przez się i bez podziału innym przypada mężczyznom, dopóki jeszcze jeden z nich w domu jest. Jeżeli nie ma już ani jednego mężczyzny należącego do domu, przechodzi to prawo w równy sposób na należące do domu kobiety, którym się do woli zostawia, spólnie prowadzić gospodarstwo domu, albo za takich pójść mężów, albo takich do społeczności domowej przyjąć kazać mężczyzn, którzy mają włożone, lub przyjmują na się obowiązki graniczne.

§. 23. Jeżeli jedna tylko pozostaje kobieta należąca do domu, a oraz ta za takiego idzie męża, który się nie podejmuje granicznych obowiązków, musi się takowa pozbyć nieruchomego majątku swego na rzecz graniczanów w ciągu lat dwóch.

§. 24. Jeżeli nareszcie wymrze zupełnie społeczność domowa, i nie ma żadnego testamentu, natenczas ma miejsce powszechne prawo następstwa, bez różnicy płci. Spadkobiercy mogą tylko pod warunkiem §. 12. zatrzymać majątek nieruchomy, w przeciwnym razie obowiązani są sprzedać go w dwóch latach od czasu, w którym im takowy przypadł. Majątek ruchomy, przypada zupełnie wolnemu ich zarządzaniu.

§. 25. Tylko ostatni potomek familii domu, może w ostatniej woli rozrządzać majątkiem nieruchomym, jeżeli nie znajdują się jakie osoby, którym zastrzeżono prawo powrotu do domu granicznego.

§. 26. Jeżeli nie ma ani osób do dziedziczenia zdolnych, ani też ostatniej woli rozporządzenia, przypada majątek instytutowi Pogranicza. Ten użytym być ma na cele publiczne, na uposażenie familii potrzebujących gruntów, albo na nowe osady.

§. 27. Spory o grunta, mają być załatwiane przez sądy zwyczajne wedle niniejszego statutu, a gdzie ten żadnych nie zawiera postanowień, wedle powszechnej ustawy cywilnej.

Dział drugi.

O prawach graniczanów, tyczących się oddawania się przemysłowi, handlowi, sztukom i umiejętnościom.

§. 28. Z rzeczą przemysłową ma się postępować podług obowiązujących w państwie norm, o ile właściwość i cele wojskowego instytutu granicznego nie wymagają koniecznie rozporządzeń zbaczających.

§. 29. Ograniczenia graniczanów w nauczeniu się handlu, przemysłu i sztuk, tudzież w pielęgnowaniu nauk, uchylają się.

§. 30. Domokrąztwo na granicy, jest zakazanem.

§. 21. Privatwaldungen anzulegen und zu besitzen ist gestattet. Neue Waldanlagen auf besteuerten Gründen sind der Behörde anzuzeigen.

§. 22. So lange eine Hauscommunion aus mehreren Männern besteht, so haben sie alle ohne Unterschied, ob sie von dem ursprünglichen Besitzer herstammen, in das Haus eingeheirathet haben, oder auf eine andere Art als wirkliche Hausgenossen und nicht als blosse Dienstboten aufgenommen worden, gleiche Rechte auf das unbewegliche Vermögen des Hauses.

Wenn aber einer aus dem Hause tritt oder sonst in Abgang kömmt, so verliert er dieses Recht, und dasselbe wächst von selbst und ohne Abtheilung den übrigen Männern zu, so lange noch einer im Hause bleibt. Ist kein Mann mehr im Hause, so geht dieses Recht auf die nämliche Art auf die zu dem Hause gehörigen Weiber über, denen es frei steht, die Hauswirthschaft in Gemeinschaft fortzuführen, oder solche Männer, die die Gränzobliegenheiten auf sich haben oder übernehmen, einzuheirathen oder in die Hauscommunion aufnehmen zu lassen.

§. 23. Bleibt nur ein einziges Weib im Hause und heirathet dasselbe einen Mann, der sich nicht den Gränzobliegenheiten unterzieht, so muss sie ihr unbewegliches Vermögen innerhalb zweier Jahre an Gränzer veräussern.

§. 24. Wenn endlich eine Hauscommunion ganz ausstirbt und kein Testament vorhanden ist, so tritt ohne Unterschied des Geschlechtes das allgemeine Erbfolgerecht ein.

Die Erben können das unbewegliche Vermögen nur unter der Bedingung des §. 12 behalten, im Gegentheile haben sie dasselbe von der Zeit des Anfalles binnen zwei Jahren zu veräussern. Das bewegliche Vermögen fällt ihrer völlig freien Verfügung anheim.

§. 25. Nur der letzte Sprosse einer Hausfamilie kann über das unbewegliche Vermögen letztwillig verfügen, in soferne nicht Individuen vorhanden sind, denen der Rücktritt ins Gränzhaus vorbehalten wurde.

§. 26. Wenn keine erbfähigen Personen und auch keine letztwillige Anordnung vorhanden ist, so fällt das Vermögen dem Gränzinstitute anheim. Dasselbe ist zu öffentlichen Zwecken, zur Dotirung der grundbedürftigen Familien oder zu neuen Ansiedlungen zu verwenden.

§. 27. Die Grundstreitigkeiten sind durch die ordentlichen Gerichte nach diesem Statute, und wo dieses keine Bestimmungen enthält, nach dem allgemeinen bürgerlichen Rechte zu schlichten.

Zweites Hauptstück.

Von den Rechten der Gränzer, sich auf Gewerbe, Handel, Künste und Wissenschaften zu verlegen.

§. 28. Das Gewerbwesen wird nach den im Reiche giltigen Normen zu behandeln seyn, soweit die Beschaffenheit und die Zwecke des Militärgränz-Institutes nicht abweichende Anordnungen nothwendig machen.

§. 29. Die Beschränkungen der Gränzbewohner in Erlernung des Handels, der Gewerbe und Künste, dann in der Pflege der Wissenschaften werden ausser Wirksamkeit gesetzt.

§. 30. Der Hausirhandel in der Gränze bleibt verboten.

Dział trzeci.

O społeczności domowej.

§. 31. Patryarchalne ludu granicznego życie, jako obyczaj narodowy, stawia się pod obronę praw.

§. 32. Jako familia domowa, uważają się wszystkie osoby, które są na dom konskrybowane, a nie są służącemi; bez różnicy, czy osoby te są spokrewnione, czy do społeczności przyjęte.

§. 33. By utrzymać spokojność, porządek, zgodę, religią i obyczajność w familii domu, ma z reguły najstarszy, zdolny i od służby wolny mężczyzna, jako ojciec familii zarządzać i zawiadować majątkiem.

Jego żona, albo inna sposobna ku temu kobieta, ma być matką domu.

Wybór, musi ze strony familii nastąpić, o czem też władzę zawiadomić należy. Jeżeli się na to członkowie familii zgodzić nie mogą, rozstrzyga wydział gminy.

§. 34. Co społeczność domu społecznemi nabywa siłami, jest społecznym majątkiem domu, który do pokrycia wydatków domu i utrzymania wszystkich familii członków służy.

§. 35. Domownicy mogą żądać od ojca familii, by składał rachunek z zawiadywania majątkiem spólnym, jako też jednemu z swego grona poruczyć spólne zamknięcie zasobów i kasy.

§. 36. Przy kupnie, sprzedaży, wydzierżawieniu, zastawianiu i obciążaniu gruntów, tudzież przy każdym ważnym interesie, dotyczącym całej familii, albo domowego majątku, musi ojciec familii wykazać, że się w tym względzie porozumiał z każdym członkiem familii, który już ukończył rok 18 wieku swego, tudzież, że większa część tychże na ten interes zezwoliła.

Zarzuty pojedynczych członków familii, rozstrzyga wydział gminy, z zastrzeżeniem dalszego rekursu.

§. 37. Członkowie familii, mogą czas, który im pozostaje po wypełnieniu domowych swych czynności, ku temu obrócić, aby sobie coś zarobili. Oni, za zezwoleniem ojca familii, w tym celu nawet i poza dom na robotę się udawać mogą. Z tego, co jaki domownik w ten sposób dla siebie nabywa, musi jedną część złożyć do spólnej kasy domowej.

Jeżeli się o summę z ojcem familii zgodzić nie może, i jeżeli z tego powodu do skargi przyjdzie, natenczas wydział gminy rozstrzyga.

Jeżeli który graniczanin bez zezwoleniu ojca familii, na osobny idzie zarobek, tedy całą summę zarobku do kasy domowej oddać musi.

§. 38. Wszelki ruchomy majątek, który pojedynczy domownicy dla siebie rzetelnie nabywają, jest oddzielną ich własnością.

§. 39. Podział społeczności, może być dozwolonym pod następującemi warunkami:

1. Każda strona musi, oprócz mieszkalnego domu, wykazać przynajmniej osiadłość sześciu morgów gruntu, jako dobra rodowego. Na pobrzeżu, i gdzie podobny

Drittes Hauptstück.

Von der Hauscommunion.

§. 31. Das patriarchalische Leben des Gränzvolkes als Nationalsitte wird unter den Schutz der Gesetze gestellt.

§. 32. Als Familie eines Hauses werden alle Personen betrachtet, welche bei dem Hause conscribirt und nicht Dienstboten sind; diese Personen mögen sich verwandt oder in die Communion aufgenommen worden seyn.

§. 33. Um Ruhe, Ordnung, Eintracht, Religiosität und Sittlichkeit unter der Hausfamilie zu erhalten, hat in der Regel der älteste fähige und dienstfreie Mann die Hausvaterstelle zu führen, und das Hausvermögen zu verwalten.

Sein oder ein anderes hiezu geeignetes Weib hat Hausmutter zu seyn.

Die Wahl muss durch die Familie geschehen, und der Behörde angezeigt werden. Können sich die Familienglieder in der Wahl nicht vereinigen, so entscheidet der Gemeinde Ausschuss.

§. 34. Was die Hauscommunion mit gemeinsamen Kräften erwirbt, ist gemeinsames Hausgut, welches zur Bestreitung der Auslagen des Hauses und des Unterhaltes aller Familienglieder dient.

§. 35. Die Hausgenossen können von dem Hausvater über die Gebarung mit dem gemeinsamen Vermögen Rechenschaft verlangen, und einem aus ihrer Mitte die Mitsperre der Vorräthe und der Casse übertragen.

§. 36. Beim Kauf, Verkauf, bei der Verpachtung, Verpfändung oder Belastung der Gründe, sowie bei jedem wichtigen Geschäfte, welches die ganze Familie oder das häusliche Vermögen betrifft, muss der Hausvater die geschehene Einvernehmung jedes Familiengliedes, welches das 18. Lebensjahr zurückgelegt hat, und die Zustimmung der Mehrheit derselben zu dem Geschäfte nachweisen.

Ueber Einwendungen einzelner Familienglieder entscheidet der Gemeinde-Ausschuss mit Vorbehalt weiterer Berufung.

§. 37. Die Familienglieder sind befugt, die Zeit, welche ihnen nach Erfüllung ihrer häuslichen Obliegenheiten erübrigt, dazu zu verwenden, um sich etwas zu erwerben. Sie können mit Bewilligung des Hausvaters zu diesem Zwecke selbst ausser dem Hause auf Arbeit gehen. Von demjenigen, was ein Hausgenosse auf die eben angeführte Art für sich erwirbt, muss er einen Theil an die gemeinschaftliche Hauscasse abgeben.

Kann er sich über die Summe nicht mit dem Hausvater vereinigen und kömmt es desshalb zur Klage, so entscheidet der Gemeinde-Ausschuss.

Geht ein Gränzer ohne Einwilligung des Hausvaters auf besondern Erwerb aus, so muss er seinen ganzen Verdienst an die Hauscasse abgeben.

§. 38. Alles bewegliche Vermögen, das einzelne Hausgenossen für sich rechtlich erwerben, ist ihr besonderes Eigenthum.

§. 39. Die Theilung einer Communion ist unter folgenden Bedingungen zu gestatten:

1. Ein jeder Theil muss nebst dem Wohnhause mindestens eine Ansässigkeit von sechs Joch Grundstücken als Stammgut nachweisen. An der Seeküste, und wo ähnlicher Mangel

istnieje brak gruntów, dozwala niezbędne wyjątki komenda pułku, na wniosek wydziału gminy.

2. Większość członków familii obojga płci, począwszy od ukończonego 18 roku życia, musi do podziału swe zezwolenie dać.

3. Części majątku, muszą, podług własnej umowy domowników, wprzód być oznaczone, oddzielone, i grunta w obecności władzy odgraniczone.

Przytem mają być osoby, którym wedle §. 48. powrót do domu granicznego zastrzeżony jest, uwzględnione i do domu przydzielone, któremu na przypadek rzeczywistego powrotu, naprzód część dotyczącą przekazuje się.

4. Strony familijne, musiały się były pogodzić względem wzajemnych należytości i terminów do zapłaty tychże, względem spólnych długów z wierzycielami ułożyć, hypotekę, jeżeliby takowa była potrzebną, ustanowić i ciążące kaucye, albo utrzymanie wdów zabezpieczyć.

5. Wybudowanie nowych domów mieszkalnych, musi być zabezpieczonem na placach ku temu oznaczonych.

6. Pojedynczy mężczyzni, przez podział występujący, w razie swej zdolności do służby polowej, musieli byli zadosyć uczynić swej wojskowej powinności w stanie polowym.

7. Przez wystąpienie jakiego domownika, nie wolno pomijać czynnej służby wojskowej pozostających.

8. Jeżeli więcej mężczyzn naraz występują, którzy obowiązani są do czynnej służby wojskowej, natenczas musiał być ojciec familii tak strony pozostającej, jak strony występującej, temuż obowiązkowi wojskowemu zadosyć uczynić.

§. 40. Jeżeli przy podziale przeciw przyjęciu jakiego członka familii do tej lub owej strony odpór podniesiono, natenczas bliżej spokrewniona gałęź, do przyjęcia onegoż obowiązaną jest.

Jeżeli względem części majątku między dzielącemi się familiami dobrowolna zgoda do skutku nie przyjdzie, natenczas ma wydział gminy przedsięwziąść podział całego spólnego majątku, wywiedziawszy się wprzód o stanie jego podług liczby głów męzkich.

§. 41. Wszystkie wyż wspomniane wymogi do podziału, muszą w ogólności przed wydziałem gminy być wykazane za wypełnienie których tenże odpowiedzialnym jest. Temuż przysłuża także, rozstrzygać zachodzące wszelkiego rodzaju wyjątki z zastrzeżeniem przepisanego instancyi toku.

§. 42. O wszelkim podziale ma być kontrakt piśmiennie przed władzą gminy ułożony, przez wszystkich do głosowania uprawnionych członków podpisany, od kompanii rozstrząsany, potwierdzony, i do ksiąg gruntowych wciągnięty.

§. 43. Graniczne domy dotychczas z subnumerami konskrybowane, uważać się mają za prawnie podzielone, a subnumera mają być konskrybowane, jako samoistne domy graniczne.

§. 44. Pojedyncze osoby i familie, mogą być do domu granicznego przyjęte, jeżeli przyjmują na siebie obowiązki graniczne i przedłożą pozwolenie do odejścia, od swych dotychczasowych władz wydane.

an Grundstücken besteht, werden unumgängliche Ausnahmen über Vortrag des Gemeinde-Ausschusses vom Regiments-Commando gestattet.

2. Die Mehrzahl der Familienglieder beiderlei Geschlechtes, vom zurückgelegten 18. Lebensjahre an, muss zu der Theilung ihre Zustimmung gegeben haben.

3. Die Vermögensantheile müssen nach dem eigenen Uebereinkommen der Hausgenossen in Voraus bestimmt, abgetheilt, und die Grundstücke in Gegenwart der Behörde abgemarkt worden seyn.

Hierbei sind die Personen, welchen vermöge des §. 48 der Rücktritt in ihr Gränzhaus vorbehalten ist, mit in Anschlag zu bringen, und einem Hause zuzutheilen, welchem auf den Fall des wirklichen Rücktrittes in Voraus der betreffende Antheil zugewiesen wird.

4. Die Familientheile müssen sich über die gegenseitigen Forderungen und Zahlungstermine verglichen, über die gemeinschaftlichen Schulden mit den Gläubigern abgefunden, die etwa erforderliche Hypothek festgesetzt und die haftenden Cautionen oder Witwenunterhalte gesichert haben.

5. Der Bau der neuen Wohnhäuser muss auf die hierfür bestimmten Plätze sichergestellt worden seyn.

6. Die durch Theilung einzeln austretenden Männer müssen bei sonst vorhandener Felddiensttauglichkeit der Militärpflicht beim Feldstande bereits entsprochen haben.

7. Durch den Austritt eines Hausgenossen darf die active Militärdienstpflicht der Rückbleibenden nicht umgangen werden.

8. Treten mehrere Männer zugleich aus, welchen die active Militärdienstpflicht obliegt, so muss der Hausvater sowohl des zurückbleibenden, als auch des austretenden Theiles, dieser Militärpflicht entsprochen haben.

§. 40. Wenn bei der Theilung gegen die Aufnahme eines Familiengliedes zu einem oder dem anderen Theile Einsprache erhoben wird, so ist der näher verwandte Zweig zu dessen Aufnahme verpflichtet.

Wenn über die Vermögensantheile zwischen den sich theilenden Familien keine gütliche Uebereinkunft zu Stande kommt, so ist die Vertheilung des ganzen gemeinschaftlichen Vermögens vom Gemeindeausschusse über vorläufig gepflogene Erhebung nach der Anzahl der männlichen Köpfe vorzunehmen.

§. 41. Alle vorbesagten Erfordernisse zur Theilung müssen überhaupt vor dem Gemeinde-Ausschusse nachgewiesen werden, für deren Erfüllung er verantwortlich ist. Demselben steht auch zu, über vorkommende Ausnahmen jeder Art mit Vorbehalt des vorgeschriebenen Instanzenzuges zu erkennen.

§. 42. Ueber jede Theilung ist ein Vertrag vor der Gemeindebehörde schriftlich zu verfassen, von allen stimmberechtigten Gliedern zu fertigen, von der Compagnie zu prüfen, zu bestätigen und in den Grundbüchern einzutragen.

§. 43. Die bisher mit Subnummern conscribirten Gränzhäuser sind als gesetzlich getheilt anzusehen, und es sind die Subnummern als selbständige Gränzhäuser zu conscribiren.

§. 44. Einzelne Personen und Familien können in ein Gränzhaus aufgenommen werden, wenn sie die Gränzobliegenheiten übernehmen, und von ihren bisherigen Behörden die Entlassung beigebracht haben.

§. 45. Jeżeli obustronni domownicy zezwolą, może każdy graniczanin za pozwoleniem władzy, z zwej społeczności przejść do innej.

§. 46. Wysiedlenie z granicy, może być dozwolonem, jeżeli ubiegający się o to zadosyć uczynił obowiązkowi służby wojskowej, w stanie polowym.

§. 47. Graniczanie, którzy się od swego domu odłączają i do innego udają, albo z obowiązkowego stanu granicznego występują, i tem samem członkami społeczności domowej być ustają, nie mają żadzego prawa do nieruchomego majątku domowego.

§. 48. Osoby stanu granicznego, które jak to n. p. oficerowie, duchowni, urzędnicy, żrndzrmy i t. d., w publicznych stoją służbach, przeto wyż w §. 34. wyrzeczonemu warunkowi spólnego zarobku nie odpowiadają, nie mają żadnego prawa do użytkowania z majątku domowego; zastrzega im się atoliż prawo do powrotu do ich domowej społeczności, od czasu, w którym takowy następuje, uczęstnictwo w majątku społeczności, za przyjęciem na siebie z temże połączonych obowiązków, równie jak każdemu innemu członkowi familii.

§. 49. W razie jakichbądź rozporządzeń z majętnością nieruchomą pupilów, ma wprzód przedłożonem być zezwolenie opiekuństwa.

Przyjęcie do społeczności domu granicznego, pupilom należącego, może za przyzwoleniem opiekuna i władzy opiekuńczej wtedy tylko nastąpić, jeżeli ztąd wynikają dla pupilów korzyści.

§. 50. Graniczanie w służbie chorobą złożeni, mają prawo wolnego przyjęcia do istniejących szpitalów wojskowych, i dostają lekarstwa kosztem rządu.

Graniczanie, którzy kąpiel potrzebują, mają prawo bezpłatnie używać kąpiel mineralnych, na wojskowem Pograniczu się znajdujących.

Dział czwarty.

O obowiazku służenia pod bronią.

§. 51. Obowiązkowi służenia pod bronią ulegają wszyscy męzscy graniczanie którzy posiadają na graniczu majątek nieruchomy i broń nosić w stanie są: wyjątki od tego ustanowi osobna ustawa.

§. 52. Ów obowiązek służenia pod bronią zależy w strzeżeniu i obranianiu granicy krajowej, utrzymaniu wewnętrznego bezpieczeństwa i w obowiązku, także i poza krajem w służbie Najjaśniejszego Pana, w pole wyruszać.

§. 53. Każdy pułk graniczny stawia z reguły:

a) dwa polowe bataliony z dwunastą kompaniami;

b) jeden bataljon rezerwowy z czterema kompaniami;

c) oprócz tego, stawia każdy z czterech karlsztadzkich i dwóch banalnych pułków tudzież romańsko-banacki pułk dwie kompanie Szereszanów, a każdy z warażdyńskich, slawońskich, niemiecko- i illyryjsko-banackich pułków granicznych po jednej dywizyi lekkiej konnicy; batalion Czajkistów, stawia jeden batalion polowy z sześcioma, i jeden batalion rezerwowy, z czterema kompaniami.

§. 45. Wenn die beiderseitigen Hausgenossen einwilligen, kann jeder Gränzer mit Bewilligung der Behörde aus seiner Communion in eine andere übertreten.

§. 46. Die Absiedlung aus der Gränze kann gestattet werden, wenn der Bewerber der Militärpflicht beim Feldstande entsprochen hat.

§. 47. Die Gränzer, welche sich von ihrem Hause trennen und in ein anderes begeben, oder aus dem pflichtigen Gränzstande treten, und dadurch von selbst aufhören, Mitglieder der Hauscommunion zu seyn, haben kein Recht auf das unbewegliche Hausvermögen.

§. 48. Individuen des Gränzstandes, welche wie z. B. Officiere, Geistliche, Beamte, Gensd'armen u. s. w. in öffentlichen Diensten stehen, daher der im §. 34 ausgesprochenen Bedingung gemeinschaftlichen Erwerbes nicht nachkommen, haben keinen Anspruch auf die Nutzniesung des Hausvermögens; es bleibt ihnen jedoch das Recht des Rücktrittes in ihre Hauscommunion, und von dem Zeitpuncte an, wo derselbe erfolgt, die Theilnahme an dem Vermögen der Communion gegen Uebernahme der damit verbundenen Pflichten gleich jedem andern Familiengliede vorbehalten.

§. 49. Bei welchem immer Verfügungen mit dem unbeweglichen Gute der Pupillen ist vorher die Einwilligung der Vormundschaft beizubringen.

Die Aufnahme in die Communion eines Gränzhauses, welches Pupillen gehört, kann nur mit Zustimmung des Vormundes und der Vormundschaftsbehörde dann geschehen, wenn hieraus für die Pupillen Vortheile erwachsen.

§. 50. Die im Dienste erkrankten Gränzer haben das Recht der freien Aufnahme in die vorhandenen Militär-Spitäler, und erhalten die Heilmittel auf Staatskosten.

Die badebedürftigen Gränzer haben das Recht, die in der Militärgränze befindlichen Mineralbäder unentgeltlich zu benützen.

Viertes Hauptstück.

Von der Wehrpflicht.

§. 51. Der Wehrpflicht unterliegen alle männlichen Gränzbewohner, welche in der Gränze ein unbewegliches Vermögen besitzen, und die Waffen zu tragen im Stande sind; die Ausnahmen hievon werden durch ein eigenes Gesetz bestimmt werden.

§. 52. Diese Wehrpflicht besteht in der Bewachung und Vertheidigung der Landesgränze, Aufrechthaltung der innern Sicherheit und in der Pflicht, auch ausser Landes zum Dienste Seiner Majestät in das Feld zu rücken.

§. 53. Jedes Gränzregiment stellt in der Regel:

a) *zwei Feld-Bataillone mit 12 Compagnien;*

b) *ein Reserve-Bataillon mit 4 Compagnien;*

c) *ausserdem gibt jedes der vier Carlstädter und zwei Banal-Regimenter, dann das Romanen-Banater-Regiment zwei Compagnien Serezaner, und jedes der Warasdiner, slavonischen, deutsch- und illirischbanater Gränzregimenter eine Division leichten Reiterei. Das Csaikisten-Bataillon stellt ein Feld-Bataillon mit 6 und ein Reserve Bataillon mit 4 Compagnien.*

Służbujący stan batalionów polowych i rezerwowych, ustanowi się po każdej peryodycznej głównej konskrypcyi, na podstawie uregulowania nastąpić mającego podług stosunku ludności każdego pułku.

§. 54. Do pełnienia tego wojskowego obowiązku, powołani są wszyscy do noszenia broni zdolni ludzie, począwszy od ukończonego 20. roku wieku swego.

§. 55. Uzupełnienie oznaczonych w §. 53. korpusów wojskowych, uskutecznia się podług zasad następujących. W razie braku u batalionów polowych, u Szereszanów i lekkiej konnicy, do szeregów wcieleni być mają:

a) ochotnicy, skoro tylko do służby polowej są sposobni, bez różnicy wieku;

b) ci, którzy dwudziesty rok życia swego ukończyli, tudzież zdolne do służby polowej i wojsku uległe osoby, w najbliższych wyższych klasach wieku, w ten sposób, iż wyższa wieku klasa, dopóty nie może być do wojska pociąganą, dopóki nie zostanie wyczerpaną niższa klasa;

c) batalion rezerwowy, formuje się przez przeniesienie owych ludzi z dwóch batalionów polowych, którzy najwięcej lat służby liczą;

d) podług tych samych zasad, dzieje się uwolnienie owych ludzi z batalionu rezerwowego, którzy rocznym przyrastaniem z batalionów polowych nad przepisany kompletny stan batalionu rezerwowego wypadają.

§. 56. Sposób, jakim się dziać ma utworzenie batalionów polowych i rezerwowych, tudzież bliższe postanowienia co do uległości wojskowej i wyjątki od tejże, z uwzględnieniem tego statutu, będą osobnemi przepisami uregulowane.

§. 57. Na kordonie, przy ćwiczeniach wojskowych i w każdej wewnętrznej i zewnętrznej służbie pułkowej, należy się granicznemu żołnierzowi żołd i chlebowe (relutum za chleb) podług wyznaczyć się mającego rocznego wymiaru; nawzajem zaś tenże obowiązanym jest w powiecie swojej kompanii, odbywać wewnętrzną służbę policyjną i dyscyplinarną.

§. 58. Równie tak pobiera i rezerwa i ludzie zaciągnieni przy ogólnych wyruszeniach na kordon powiatu własnego pułku; jeżeli takowe nad cztery dni trwa, tak żołd jak i chlebowe. Do ścigania zbójców i przy wewnętrznych alarmach, muszą granicznie bezpłatnie brać się do broni.

§. 59. Graniczny żołnierz, dostaje od rządu zupełny mundur, broń, rynsztunek i amunicyę. Co do wynagrodzenia Sereszanów i jazdy, nastąpią bliższe postanowienia; przeciwnie zaś, powszechnie ustaje dotychczas wymierzone konstytutywum służbowe. Z żołnierzami granicznemi, którzy przez otrzymane wady w boju przed nieprzyjacielem, albo innym sposobem w służbie, stali się zupełnie do zarobku nie zdolnymi, ma się co do zaopatrzenia inwalidowego, wedle istniejących dla armii przepisów postępować.

§. 60. Domy graniczne, lubo one przez zniesienie bezpłatnej roboty i taksy paszenia, już przez to samo istotną zyskają ulgę w swych dotychczasowych ciężarach (§. 62), mają i nadal w uwzględnieniu cięższej ich służby wojskowej i wielkich ich zasług w ostatnich wojnach, z szczególnej łaski i dopóki w tej mierze drogą prawodawstwa co innego nie będzie ustanowionem za każdego zaciągnionego żołnie-

Der dienende Stand der Feld- und Reserve-Bataillone wird auf Grundlage der nach dem Bevölkerungsverhältnisse jedes Regiments zu bewirkenden Regulirung nach jeder periodischen Hauptconscription bestimmt werden.

§. 54. Zur Erfüllung dieser Militärpflicht ist die gesammte waffenfähige Mannschaft vom vollendeten 20. Lebensjahre an berufen.

§. 55. Die Completirung der im §. 53 bezeichneten Truppenkörper wird nach folgenden Grundsätzen bewirkt. Einzureihen sind auf den Abgang bei den Feld-Bataillons, Serezanern und der leichten Reiterei:

a) *die freiwillig Eintretenden, sobald sie feldkriegsdiensttauglich sind, ohne Unterschied des Alters;*

b) *Jene, welche das 20. Lebensjahr vollstreckt haben, dann die in den nächst höheren Altersclassen stehenden felddiensttauglichen und militärpflichtigen Individuen in der Art, dass, in solange eine jüngere Altersclasse nicht erschöpft ist, die höhere nicht in Anspruch genommen werden dürfe;*

c) *das Reserve-Bataillon wird durch Transferirung jener Leute aus den zwei Feld-Bataillons, welche die meisten Dienstjahre zählen, formirt;*

d) *nach denselben Grundsätzen geschieht die Entlassung derjenigen Mannschaft vom Reserve-Bataillon, welche durch den jährlichen Zuwachs aus den Feld-Bataillons über den vorgeschriebenen completen Stand des Reserve-Bataillons entfällt.*

§. 56. Die Modalitäten, unter welchen die Bildung der Feld- und Reserve-Bataillone stattzufinden haben werden, sowie die näheren Bestimmungen über die Militärpflicht und die Ausnahmen von denselben, mit Rücksicht auf dieses Statut, werden durch besondere Vorschriften geregelt.

§. 57. Am Cordon, bei Waffenübungen und in jedem inneren und äusseren Regimentsdienste gebührt den Gränzsoldaten die Löhnung und das Brot-Relutum nach dem jährlich zu bestimmenden Ausmasse; dagegen ist derselbe im eigenen Compagniebezirke zum inneren Polizei- und Disciplinardienste unentgeltlich verbunden.

§. 58. Ebenso tritt die Reserve und unenrollirte Mannschaft bei allgemeinen Vorrückungen auf den Cordon des eigenen Regimentsbezirkes, wenn solche über vier Tage dauert, in die Löhnung und in den Bezug des Brotgeldes. Zu Räubertrieben und inneren Alarmen müssen die Gränzer unentgeltlich zu den Waffen greifen.

§. 59. Der Gränzsoldat erhält vom Staate die vollständige Bekleidung, Bewaffnung, Rüstung und Munition. In Bezug auf die Entschädigung der Serczaner und der Reiterei werden nähere Bestimmungen erfolgen, wo hingegen das bisher bemessene Dienst-Constitutivum allgemein aufhört. Gränzsoldaten, welche durch vor dem Feinde oder sonst im Dienste erhaltene Gebrechen ganz erwerbsunfähig geworden sind, sollen in Absicht auf die Invalidenversorgung nach den für die Armee bestehenden Vorschriften behandelt werden.

§. 60. Obgleich die Gränzhäuser durch die Aufhebung der unentgeltlichen Arbeit und der Hutweide-Taxe schon an sich eine wesentliche Erleichterung in ihren bisherigen Lasten erlangen (§. 62), so sollen dieselben doch auch fernerhin in Berücksichtigung ihres stärkeren Waffendienstes und ihrer grossen Verdienste in den letzten Kriegen aus besonderer Gnade und in solange diessfalls nichts Anderes im Wege der Gesetzgebung bestimmt werden wird:

rza batalionu polowego, pobierać roczny datek, a to: za felfebla po 2. złr. 40 kr., za przewodnika, kaprala, albo pułkowego dobosza po 2. złr. 8 kr.; za gefrejtera (żołnierza wolnego od stania na warcie) i bandystę, po 1. złr. 36. kr.; za cieśli, forysiców, żołnierzy prostych i sług prywatnych, po 1. złr. 20 kr.

W polu i w służbie garnizonu poza okręgiem granicza, mają tę summę w dwójnasób pobierać, a oprócz tego jeszcze dodatek roczny złtr. 6. za każdego żołnierza wymaszerowanego.

Pierwsza kwota ma się od dnia zaciągnienia, ostatnia zaś od dnia wyruszenia w pole albo w służbę garnizonu, aż do końca miesiąca, w którym żołnierza nie brakuje, albo takowy znowu do domu powraca, jako należytość dla dotyczących garnizonów, rocznie w rachunek kłaść. Batalion rezerwowy pobiera tę należytość z dniem czynnego służbowania.

§. 61. Komenderowanie ludzi do służby pułkowej, albo kordonowej, dozwala się w interesie wiejskiego gospodarstwa i gdzie tego wymagają miejscowe okoliczności, nawet i nad dni ośm.

Dział piąty.

O robociznie.

§. 62. Znosi się zobowiązanie do odpłatnej lub bezpłatnej eraryalnej robocizny jako i dotychczas istniejąca na graniczu banackim taksa paszenia.

Przytem zastrzegają się osobne zarządzenia w tych razach, w których z powodu elementarnych wypadków, zachodzi konieczność robocizny, która w miarę potrzeby, przez gminy za dzienną płacę dostarczona być ma.

§. 63. Opłacanie robót, które są w interesie gminy, zostaje powinnością tejże.

§. 64. Do dawania krajowo-zwyczajnych podwód za usystemizowaną zapłatę, są mieszkańcy graniczni obowiązani.

Dział szósty.

O opodatkowaniu.

§. 65. Uregulowanie rzeczy podatkowej na Pograniczu, osobnym zastrzega się rozporządzeniom. Do tego czasu ma moc niniejszy system podatkowy.

Dział siódmy.

O wojskowych granicznych komunach.

§. 66. Miasta i miasteczka, pod nazwą wojskowych granicznych komunów, na Pograniczu istniejące, otrzymają własne swe urządzenie gminne, na podstawie powszechnej ustawy gminnej, z uwzględnieniem właściwych ich stosunków, i zostają w związku z temże jak dotychczas jako integrujące części Pogranicza wojskowego.

für jeden enrollirten Dienstmann der Feld-Bataillone einen jährlichen Beitrag, und zwar für einen Feldwebel von 2 fl. 40 kr., für einen Führer, Corporal und Regimentstambour von 2 fl. 8 kr., für einen Gefreiten und Spielmann von 1 fl. 36 kr., für die Zimmerleute, Fourierschützen, Gemeine und Privatdiener von 1 fl. 20 kr. erhalten.

Im Felde und im Garnisonsdienste ausserhalb des Gränzgebietes haben sie das Doppelte dieses Beitrages und ausserdem noch dazu einen Zuschuss von jährlichen 6 fl. für jeden ausmarschirten Dienstmann zu geniessen.

Ersterer Beitrag ist vom Tage der Enrollirung, letzterer aber vom Tage der Abrückung ins Feld oder in Garnisonsdienste bis zu Ende des Monats, in welchem der Mann in Abgang kommt oder wieder nach Hause zurückkehrt, den betreffenden Gränzhäusern jährlich zur Gebühr zu stellen. Das Reserve-Bataillon tritt in diese Gebühr vom Tage der activen Diensleistung.

§. 61. Die Commandirung der Mannschaft in den Regiments- und Cordonsdienst wird im Interesse der Landwirthschaft, und wo es die Localumstände erfordern, auch über acht Tage gestattet.

Fünftes Hauptstück.

Von der Arbeit.

§. 62. Die Verpflichtung zur entgeltlichen oder unentgeltlichen Aerarial-Arbeitsleistung sowie die in der Banater Gränze bisher bestandene Hutweide-Taxe wird aufgehoben.

Dabei bleiben besondere Anordnungen für die Fälle vorbehalten, in denen wegen Elementar-Ereignissen die dringende Nothwendigkeit von Arbeitsleistungen eintritt, welche nach Mass des Bedarfes von den Gemeinden gegen Taglohn beizustellen sind.

§. 63. Die Bestreitung der Arbeiten, welche im Interesse der Gemeinden liegen, bleibt eine Verpflichtung derselben.

§. 64. Zur Beistellung der landesüblichen Vorspann gegen die systemmässige Bezahlung sind die Gränzbewohner verpflichtet.

Sechstes Hauptstück.

Von der Besteuerung.

§. 65. Die Regelung des Steuerwesens in der Gränze wird besonderen Verfügungen vorbehalten. Bis dahin bleibt das gegenwärtige Steuersystem in Wirksamkeit.

Siebentes Hauptstück.

Von den Militärgränz-Communitäten.

§. 66. Die unter dem Namen der Militärgränz-Communitäten in der Militärgränze bestehenden Städte und Märkte erhalten ihre eigene Gemeindeverfassung auf Grundlage des allgemeinen Gemeindegesetzes, mit Beachtung ihrer eigenthümlichen Verhältnisse, und bleiben wie bisher als integrirende Theile der Militärgränze mit dieser im Verbande.

Osobny przepis ureguluje tak ten związek jak też i stanowisko komunów do krajowych władz wojskowych.

W wojskowych-granicznych komunach, ma być zastosowana powszechna austryacka norma konskrypcyjna i rekrutacyjna.

Rozdział trzeci.

Polityczny podział Pogranicza.

§. 67. Kroacko-slawonskie, jak i banacko-serbskie Pogranicze wojskowe, zostaje bez naruszenia dotychczasowego odgraniczenia jego terytoryum, podług stosunków miejscowych podzielone na dywizye, brygady, powiaty pułków i kompanii.

§. 68. Najniższy podział Pogranicza wojskowego, dzieje się na gminy miejscowe, z których jedna lub więcej, jednę kompanię stanowią.

§. 69. Przy przedsiębrać się mającej organizacyi gmin służy za prawidło, że żadna gmina miejscowa nie powinna rozciągać się za granicę powiatu kompanii.

Odpowiednie urządzenie stosunków Pogranicza wojskowego. osobne ustanowi rozporządzenie.

§. 70. Zastępstwa obu tych okręgów Pogranicza wojskowego, urządzą osobne rozporządzenia.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 7-go Maja 1850.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Kulmer. Thinnfeld. Schmerling. Thun.

Eine besondere Vorschrift wird diesen Verband sowie die Stellung der Communitäten zu den Landes-Militärbehörden regeln.

In den Militärgränz-Communitäten kömmt die allgemeine österreichische Conscriptions- und Recrutirungs-Norm in Anwendung.

Dritter Abschnitt.

Politische Eintheilung der Militärgränze.

§. 67. Die croatisch-slavonische und banatisch-serbische Militärgränze bleibt ohne Verrückung ihrer bisherigen Territorial-Abmarkung nach örtlichen Verhältnissen in Divisionen, Brigaden, Regiments- und Compagnie-Bezirke eingetheilt.

§. 68. Die unterste Eintheilung der Militärgränze zerfällt in die Ortsgemeinden, deren eine oder mehrere eine Compagnie bilden.

§. 69. Bei der vorzunehmenden Organisirung der Gemeinden dient zur Richtschnur, dass keine Ortsgemeinde über die Gränzen des Compagnie-Bezirkes hinausgehe.

Eine den Verhältnissen der Militärgränze anpassende Gemeindeverfassung wird durch eine besondere Verordnung festgestellt werden.

§. 70. Die Vertretungen dieser beiden Militärgränz-Gebiete werden durch besondere Verordnungen geregelt werden.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien den 7. Mai 1850.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Kulmer. Thinnfeld. Schmerling. Thun.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXVIII.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłacznie niemieckiem: 26. Czerwca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 25. Listopada 1850.

244.

Cesarski patent z dnia 7. Kwietnia 1850,

którym się załatwiają przedłożenia kroacko-slawońskiego sejmu krajowego z roku 1848, i wedle tych stanowisko ustanawia, jakie królestwa Kroacyi i Slawonii włącznie z kroackiem Pobrzeżem i miastem Fiume wraz z jego okręgiem, w cesarstwie zająć mają.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Za pomocą Boską powiodło się, przez osobliwe poświęcenie się wiernych Naszych ludów, przez waleczność i wytrwałość wójsk Naszych, w obszernej objętości Naszego cesarstwa przywrócić spokojność, i ustalenie publicznych stosunków na podstawie porządku i legalności w ten sposób utorować, iż jesteśmy w stanie, trwale poświęcić Naszą troskliwość ukończeniu onego wielkiego, przez Opatrzność Nam poruczonego dzieła i organicznego rozwoju zagwarantowanych w konstytucyi państwa z dnia 4. Marca 1849 Naszym ludom instytucyi i wszechstronnego podwyższenia ich umysłowych i materyalnych interesów z dojrzałem rozważeniem wszystkich przytem uwzględnić się mających stosunków.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 26. Juni 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 25. November 1850.

244.

Kaiserliches Patent vom 7. April 1850,

wodurch die Vorlagen des croatisch-slavonischen Landtages vom Jahre 1848 erlediget werden, und hiernach die Stellung festgesetzt wird, welche die Königreiche Croatien und Slavonien mit Einschluss des croatischen Küstenlandes und der Stadt Fiume sammt ihrem Gebiete im Kaiserthume einzunehmen haben.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

Mit dem Beistande Gottes ist es durch die aufopferungsvolle Hingebung Unserer getreuen Völker und durch die Tapferkeit und Ausdauer Unserer Heere gelungen, in dem weiten Umfange Unseres Kaiserreiches den Frieden herzustellen, und die Befestigung der öffentlichen Zustände auf der Grundlage der Ordnung und der Gesetzlichkeit in der Art anzubahnen, dass Wir der Vollendung des grossen, Uns von der Vorsehung anvertrauten Werkes, der organischen Entwicklung der in der Reichsverfassung vom 4. März 1849 Unseren Völkern gewährten Institutionen und der allseitigen Förderung ihrer geistigen und materiellen Interessen mit reiflicher Erwägung aller dabei zu beachtenden Verhältnisse Unsere bleibende Sorgfalt zu widmen vermögen.

Naszą szczególną uwagę na królestwa Kroacyi i Slawonii zwracając, widzimy się spowodowani przedewszystkiem wziąść ze wszech stron pod rozwagę rozprawy i uchwały ich w roku 1848 zgromadzonego sejmu, które przed Nasz tron zaniesiono, i w załatwieniu takowych, bliżej oznaczyć stanowisko, jakie te kraje w Naszem państwie zająć są powołane.

Mieszkańcy Kroacyi i Slawonii, zachowali podczas owych, nieszczęścia pełnych wypadków, najnowszej przeszłości, przyrodzoną wierność dla tronu Naszego i nie tylko na swym sejmie krajowym, za najwyższe interesa państwa z wszelką determinacyą wystąpili w szranki, lecz także w prowincyonalnem i granicznem terytoryum z zupełnem poświęceniem się broń podnieśli, aby chronić i ocalić nienaruszoność państwa i prawa Naszego cesarskiego Domu, tak przeciw wewnętrznym jak zewnętrznym nieprzyjaciołom i niebezpieczeństwom. Wypełniamy miły sercu Naszemu obowiązek, oświadczając tymże narodom cesarskie Nasze dzięki za ich tak świetnie dowiedzioną wierność i przychylność, za ich odwagi pełną wytrwałość i nadzwyczajne dla dobra państwa chętnie poniesione ofiary i czyny; a niemniej też sprawiedliwe Nasze uznanie wsławionemu ich banowi, tudzież innym zasłużonym mężom, którzy w radzie i w boju, czynnie spółdziałali, za okazane męstwo, rozsądek i miłość dla ojczyzny.

Przeto też szczególnie jesteśmy zadowoleni, że wedle wniosku Naszej Rady ministrów, w położeniu się znajdujemy, załatwić przedłożenia kroacko-slawońskiego sejmu krajowego z roku 1848 w sposób, odpowiedni tak ogólnemu dobru Naszego państwa, jak też potrzebom owych królestw.

Najważniejsze owych uchwał, odnoszą się do wyrzeczonych w artykułach XI, XVII. i XX. jedności Austryi i równouprawnienia wszystkich narodowości. W myśl tychże właśnie zasad, stanowiących węgielne podstawy Naszego państwa, otrzymały też życzenia i prożby, przez kroacko-slawoński sejm krajowy, w skutek artykułu XI. we własnej reprezentacyi, Naszemu cesarskiemu zatwierdzeniu przedłożone, co do istoty rzeczy zgodne załatwienie nadaną przez Nas konstytucyą państwa.

Królestwa Kroacyi i Slawonii, włącznie kroackiego Pobrzeża z miastem Fiume wraz z jego okręgiem policzyliśmy §§ami 1. i 73. konstytucyi państwa, w zupełnej niezawisłości od Węgier, między kraje koronne Naszego cesarstwa, a tem samem więc zagwarantowaliśmy im własny, bezpośrednio ministerstwu Naszego państwa podporządkowany zarząd kraju, własne zastępstwo krajowe i na ustawieniu w równości z innemi krajami koronnemi zasadzające się uczęstnictwo w powszechnym sejmie państwa. Z temże połączone było to wyraźne woli Naszej oświadczenie, ażeby właściwe instytucye Kroacyi i Slawonii w obrębach konstytucyi państwa zachowane zostały, a lubo przy nagłej potrzebie zapewnienia jak najrychlej krajowi porządnego stanu prawnego i uregulowanego sprawowania publicznych interesów, Nasze ministeryum do prowizorycznego przeprowadzenia organicznych urządzeń i reform na podstawie §fu 87. i §. 120. konstytucyi państwa, upoważniamy, chcemy przecież, ażeby ostateczne uregulowanie tychże, wedle §§. 68 i 104, zastrzeżonem było spółdziałaniu ustawodawstwa krajowego.

Indem Wir den Königreichen Croatien und Slavonien Unsere besondere Aufmerksamkeit zuwenden, finden Wir vor Allem die Verhandlungen und Beschlüsse ihres im Jahre 1848 versammelten Landtages, welche vor Unseren Thron gebracht worden sind, einer eingreifenden Würdigung zu unterziehen, und mit der Erledigung derselben die Stellung näher zu bezeichnen, welche diese Länder in Unserem Reiche einzunehmen berufen sind.

Die Bewohner von Croatien und Slavonien haben während jener verhängnissvollen Ereignisse der jüngsten Vergangenheit Unserem Throne die angestammte Treue bewahrt, und sind nicht nur auf ihrem Landtage mit aller Entschiedenheit für die höchsten Interessen des Reiches in die Schranken getreten, sondern sie haben auch mit begeisterter Hingebung in den Provinzial- und Gränzgebieten die Waffen ergriffen, um die Integrität des Gesammtstaates und die Rechte Unseres Kaiserhauses gegen äussere und innere Feinde und Gefahren zu vertheidigen und zu schirmen. Wir erfüllen eine, Unserem Herzen wohlthuende Regentenpflicht, indem Wir diesen Völkern für ihre so glänzend bewährte Treue und Anhänglichkeit, für ihre muthvolle Ausdauer und für die ausserordentlichen zum Wohle des Reiches bereitwillig dargebrachten Opfer und Leistungen, Unseren kaiserlichen Dank, und nicht minder ihrem gefeierten Ban, so wie den übrigen verdienten Männern, die im Rathe und im Felde thätig mitwirkten, für die an den Tag gelegte Tapferkeit, Einsicht und Vaterlandsliebe Unsere gerechte Anerkennung aussprechen.

Es gereicht Uns daher auch zur besonderen Befriedigung, dass Wir nach dem Antrage Unseres Ministerrathes in der Lage sind, die Vorlagen des croatisch-slavonischen Landtages vom Jahre 1848 in einer dem Gesammtwohle Unseres Reiches, wie den Bedürfnissen jener Königreiche entsprechenden Weise zu erledigen.

Die wichtigsten jener Beschlüsse beziehen sich auf die in den Artikeln XI, XVII und XX ausgesprochenen Grundsätze der Einheit Oesterreichs und der Gleichberechtigung aller Nationalitäten. Im Sinne eben dieser, die Grundpfeiler Unseres Reiches bildenden Principien haben auch die Wünsche und Bitten, welche von dem croatisch-slavonischen Landtage zufolge des XI. Artikels in einer besonderen Repräsentation Unserer landesherrlichen Genehmigung unterbreitet worden sind, durch die von Uns verliehene Reichsverfassung eine im Wesentlichen zustimmende Erledigung erhalten.

Die Königreiche Croatien und Slavonien mit Einschluss des croatischen Küstenlandes und der Stadt Fiume sammt ihrem Gebiete haben Wir durch die §§. 1 und 73 der Reichsverfassung in völliger Unabhängigkeit von Ungarn unter die Kronländer unseres Kaiserreiches eingereiht, und ihnen eben dadurch eine eigene, unmittelbar Unserem Reichsministerium untergeordnete Landesverwaltung, ihre eigene Landesvertretung und die auf der Gleichstellung mit den übrigen Kronländern beruhende Theilnahme an dem allgemeinen Reichstage gewährleistet. Damit wurde Unsere ausdrückliche Willenserklärung verbunden, dass die eigenthümlichen Institutionen von Croatien und Slavonien innerhalb der Gränzen der Reichsverfassung aufrecht erhalten werden, und wenn Wir auch bei dem dringenden Bedürfnisse, dem Lande baldmöglichst einen geordneten Rechtszustand und eine geregelte Besorgung der öffentlichen Angelegenheiten zu gewähren, Unser Ministerium zur provisorischen Durchführung organischer Einrichtungen und Reformen im Grunde der im §. 87 und 120 der Reichsverfassung ermächtigen; so wollen Wir doch die definitive Regelung derselben nach den §§. 68 und 104 der Mitwirkung der Landesgesetzgebung vorbehalten haben.

Co się tycze nadzwyczajnych środków administracyjnych, pod naciskiem ówczasowych okoliczności z zastrzeżeniem Naszego zatwierdzenia, zaprowadzonych w artykułach sejmu krajowego XI, XVIII. i XXI, przy przywróceniu uporządkowanych stosunków, powód dalszego ich trwania odpada, zaczem na przyszłość, co się tycze wzajemnego stosunku i zakresu działania organów władzy wykonawczej, za prawidło uważać się winny postanowienia konstytucyi państwa, a mianowicie wyrzeczone w rozdziale X. tejże zasady, w obrębach których także starodawną godność i powagę bana Kroacyi i Slawonii, we wszelkich sprawach kraju, w myśl §. 73 konstytucyi państwa, utrzymać chcemy.

Rozporządzając, żeby w Kroacyi i Slawonii także i nadal język narodowy jako język urzędowy u tamecznych władz krajowych zachowanym był, musimy zarazem także wyrazić to życzenie i spodziewamy się tegoż po zdrowym sposobie myślenia Naszych wiernych Kroatów i Slawonów, ażeby w styczności urzędowej tamecznych władz krajowych z władzami w innych krajach koronnych i z władzą centralną, każdego czasu używano sposobu, potrzebom publicznej służby odpowiedniego.

Stanowisko i urządzenie województwa Serbii, o którem mowa w artykułach VII, XI i XVIV, protokołu sejmu krajowego, zgodnie z §.72. konstytucyi państwa, Naszym patentem z dnia 18. Listopada 1849 prowizorycznie ustanowiono, a ostateczne uregulowanie jego stosunków, a mianowicie uchwały względem połączenia tego terytoryum z innym jakim krajem koronnym, drodze konstytucyjnej zastrzeżono.

Instytut Pogranicza wojskowego, utrzymany jest konstytucyą państwa w obrębach swej dawnej terytoryalnej rozciągłości, a zastrzegamy sobie, uregulować go jak najrychlej w miarę §fu 75. konstytucyi państwa i Naszego własnoręcznego biletu z dnia 31. Marca 1849 osobnym statutem w ten sposób, iż kroacko-slawońskie wojskowe Pogranicze, tak jak dotychczas w związku z swoim pierwotnym krajem pozostać i razem jedno terytoryum, wszakże z oddzielnym prowincyonalnym i wojskowym zarządem i z oddzielnem zastępstwem stanowić ma.

Co się tycze połączenia Dalmacyi do królestw Kroacyi i Slawonii i co do warunków tegoż się tyczących, jest to Naszą wolą, ażeby się o tem wedle §. 73 konstytucyi państwa między posłami Dalmacyi i kongregacyą krajową Kroacyi i Slawonii, za pośrednictwem wykonawczej władzy państwa, rozprawa odbyła, a rezultat do Naszej cesarskiej sankcyi przedłożono.

Co się tycze zawartych w artykułach XXVII, XXVIII. i XXX wniosków względem stosunków urbaryalnych i służebniczych, zastrzegamy sobie, wydać ku załatwieniu takowych, osobne rozporządzenia.

Postanowienia o cenach i obrocie handlowym soli, we własnem wyjdą rozporządzeniu.

Powszechny obowiązek podatkowania, w XXIX. artykule sejmu krajowego wyrzeczony, odpowiada zawartej w konstytucyi zasadzie równego rozkładu publicznych ciężarów na wszystkich obywateli państwa; czemu już wydanym dla Kroacyi i Slawonii patentem podatkowym z dnia 31. Października 1849 zadosyć uczyniliśmy.

Für die mit dem Vorbehalte Unserer Genehmigung in den Landtagsartikeln XI, XVIII und XXI unter dem Drange der damaligen Zeitumstände eingeleiteten ausserordentlichen Verwaltungsmassregeln entfällt mit der Rückkehr geordneter Verhältnisse der Grund ihrer Fortdauer, und es sind fernerhin für das Wechselverhältniss und den Wirkungskreis der Organe der vollziehenden Gewalt die Bestimmungen der Reichsverfassung und namentlich die im X. Abschnitte derselben ausgesprochenen Grundsätze als massgebend anzusehen, innerhalb deren Wir auch die altherkömmliche Würde und Auctorität des Banus von Croatien und Slavonien in allen Angelegenheiten des Landes im Sinne des §. 73 der Reichsverfassung aufrecht erhalten wollen.

Indem Wir verordnen, dass in Croatien und Slavonien auch fernerhin die Nationalsprache als die Geschäftssprache bei den dortigen Landesbehörden zu gelten habe, müssen Wir zugleich auch wünschen, und versehen Uns dessen von dem gesunden Sinne Unserer treuen Croaten und Slavonier, dass der Geschäftsverkehr der dortigen Landesbehörden mit den Behörden in den übrigen Kronländern und der Centralgewalt jederzeit auf eine den Bedürfnissen des öffentlichen Dienstes entsprechende Weise stattfinde.

Die Stellung und Einrichtung der Woiwodschaft Serbien, von welcher die Artikel VII, XI und XXIV des Landtagsprotokolls handeln, wurde in Uebereinstimmung mit dem §. 72 der Reichsverfassung in Unserem Patente vom 18. November 1849 provisorisch festgestellt, und die definitive Regelung ihrer Verhältnisse und namentlich die Schlussfassung über die Vereinigung dieses Gebietes mit einem anderen Kronlande dem verfassungsmässigen Wege vorbehalten.

Das Institut der Militärgränze ist innerhalb seiner dermaligen territorialen Ausdehnung durch die Reichsverfassung aufrecht erhalten, und Wir behalten Uns vor, dasselbe nach Massgabe des §. 75 der Reichsverfassung und Unseres Handschreibens vom 31. März 1849 durch ein besonderes Statut demnächst in der Art zu regeln, dass das croatisch-slavonische Militär-Gränzgebiet wie bisher im Verbande mit seinem Stammlande Croatien und Slavonien zu bleiben und vereint Ein Territorialgebiet, jedoch mit gesonderter Provinzial- und Militärverwaltung und mit gesonderter Vertretung zu bilden habe.

Ueber den Anschluss Dalmatiens an die Königreiche Croatien und Slavonien und über die Bedingungen desselben wollen Wir, dass dem §. 73 der Reichsverfassung zufolge, von den Abgeordneten Dalmatiens und von der Landescongregation von Croatien und Slavonien unter Vermittlung der vollziehenden Reichsgewalt verhandelt und das Ergebniss Unserer kaiserlichen Sanction unterzogen werde.

Was die, Artikel XXVII, XXVIII und XXX enthaltenen Anträge bezüglich der Urbarial- und Servituts-Verhältnisse betrifft, so behalten Wir Uns vor, die Erledigung darüber in besonderen Verordnungen zu erlassen.

Die Bestimmungen über die Preise und den Verkehr des Salzes werden mittelst einer eigenen Verfügung erfolgen.

Die im Landtagsartikel XXIX ausgesprochene allgemeine Steuerpflichtigkeit entspricht dem in der Verfassung enthaltenen Grundsatze der gleichmässigen Vertheilung der öffentlichen Lasten auf alle Reichsbürger, und Wir haben demselben bereits in dem für Croatien und Slavonien erlassenen Steuerpatente vom 31. October 1849 Folge gegeben.

O innych artykułach protokołu sejmu krajowego, nie widzimy potrzeby, wyraźną robić wzmiankę, zawierają one bowiem albo historyczne tylko data i przechodnie postanowienia, albo też dotyczą przedmiotów, które częścią urzeczywistnione zostaną w organicznym rozwoju konstytucyi państwa, częścią też, zasadzając się na potrzebie ówczesnego stanu rzeczy, w stosunkach obecnie już zmienionych, praktycznego znaczenia nie mają.

Zarazem ogłaszamy zebrany w roku 1848 kroacko-slawoński sejm krajowy wraz z ustanowionemi przez niegoż komisyami, za rozwiązany, i zastrzegamy Sobie zwołać nowy sejm krajowy, wedle ustawy wyborczej, jak najrychlej wydać się mającej.

Przekazujemy nareszcie Naszym miłym i wiernym mieszkańcom królestw Kroacyi i Slawonii, Nasze cesarskie pozdrowienie i odnowione zapewnienie ich o Naszej przychylności i łasce.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu, dnia siódmego miesiąca Kwietnia w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Gyulai. Bruck. Thinnfeld. Thun. Kulmer.

245.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 12. Czerw. 1850,

dotyczące organizacyi politycznych władz administracyjnych w królestwie Kroacyi i Slawonii.

Stosownie do Najwyższej uchwały z dnia 7. Kwietnia 1850 wydają i do powszechnej wiadomości podają się następujące postanowienia o urządzeniu politycznego zarządu w kraju koronnym Kroacyi i Slawonii.

I. Na czele zarządu królestw Kroacyi i Slawonii stoi Ban. Pod jego prezydencyą i kierownictwem, składa się rząd banalny z jednego radcy banalnego klasy pierwszej, który nosić ma tytuł Wice-Bana z dwóch radców banalnych klasy drugiej, z trzech koncepistów banalnych, z jednego ekspedytora i jednego translatora.

II. Pod względem politycznego zarządu, dzieli się Kroacya na żupaństwa: Zagrzebia, Waradyna, Kreutz i Fiume; a Slawonia na żupaństwa Essek i Pożega.

Władze komitatowe tworzą się pod prezydencyą i kierownictwem nadispanów z przydanych im radców komitatowych, koncepistów komitatowych i ekspedytorów.

Władze komitatowe bezpośrednio rządowi banalnemu są podporządkowane.

III. Najniższy podział kraju pod względem polityczno-administracyjnym stanowią powiaty.

Die übrigen Artikel des Landtagsprotokolls finden Wir nicht ausdrücklich zu erwähnen, weil sie entweder nur geschichtliche Thatsachen und vorübergehende Bestimmungen enthalten, oder Gegenstände betreffen, die theils mit der organischen Entwicklung der Reichsverfassung verwirklicht werden, theils auf das Bedürfniss der damaligen Sachlage gerechnet, unter den gegenwärtig geänderten Verhältnissen der praktischen Bedeutung entbehren.

Zugleich erklären Wir den im Jahre 1848 versammelt gewesenen croatisch-slavonischen Landtag nebst den von denselben eingesetzten Commissionen für aufgelöst, und behalten Uns vor, nach einer demnächst zu erlassenden provisorischen Wahlordnung den neuen Landtag einzuberufen.

Wir entbieten schliesslich Unseren lieben und getreuen Bewohnern der Königreiche Croatien und Slavonien Unseren kaiserlichen Gruss, und die erneuerte Versicherung Unserer Huld und Gnade.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am siebenten April im Jahre Eintausend achthundert und fünfzig, Unserer Reiche im zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Gyulai. Bruck. Thinnfeld. Thun. Kulmer.

245.

Verordnung des Ministeriums des Innern vom 12. Juni 1850,

betreffend die Organisirung der politischen Verwaltungsbehörden im Königreiche Croatien und Slavonien.

In Gemässheit der Allerhöchsten Entschliessung vom 7. April 1850 werden nachstehende Bestimmungen über die Einrichtung der politischen Verwaltung in dem Kronlande Croatien und Slavonien erlassen und zur allgemeinen Kenntniss gebracht.

I. An der Spitze der Verwaltung der Königreiche Croatien und Slavonien steht der Banus. Unter dessen Vorsitz und Leitung besteht die Banalregierung aus einem Banalrathe erster Classe, der den Titel eines Vice-Ban zu führen hat, aus zwei Banalräthen zweiter Classe, aus drei Banalconcipisten, einem Expeditor und einem Translator.

II. Behufs der politischen Verwaltung wird Croatien in die Gespanschaften von Agram, Warasdin, Kreuz und Fiume, und Slavonien in die Gespanschaften von Essegg und Pozega getheilt.

Die Comitatsbehörden werden gebildet unter dem Vorsitze und der Leitung der Obergespäne von den ihnen beigegebenen Comitatsräthen, Comitats-Concipisten und Expeditoren.

Die Comitatsbehörden sind unmittelbar der Banalregierung untergeordnet.

III. Die unterste Eintheilung des Landes in politisch-administrativer Beziehung bilden die Bezirke.

Żupaństwo Zagrzebskie dzieli się na sześć powiatów, z miejscami głównemi Zagrzeb, Samobor, St. Ivan, Sissek, Jaska i Karlstadt.

Powiat Zagrzebski obejmuje powiatowe sądy Zagrzebia, Stubica i Berdovec.

Powiat Samoborski obejmuje sądy Samobor i Brezovica; powiat St. Ivanski sądy St. Ivan i Dugasela; powiat Sissecki sądy Sissek, Gorica, Pokupsko i Topolovec; powiat Jaskajski sądy Jaska, Krašič i Kupčina, a powiat Karlsztadzki sądy Karlstadt i Bosiljevo.

Żupaństwo Fiumeske, dzieli się na dwa powiaty z miejscami głównemi Buccari i Delnice.

Powiat Buccari obejmuje okręgi powiatowych sądów Fiume, Buccari i Cirkwenica; powiat Delnice okręgi sądow Bred, Merkopail i Cubar.

Żupaństwo Waradyńskie, do którego należy także wyspa rz. Mur, z wyjątkiem gminy Legradzkiej komitatowi Kreuz wcielonej, dzieli się na cztery powiaty z miejscami głównemi Warasdyn, Klanjec, Krapina i Csakaturn.

Powiat Warasdynski obejmuje okręgi sądowe Warasdyn, Lepoglava, Vinica i Toplica; powiat Klanjec sądy Klanjec i Pregrada; powiat Krapina sądy Krapina i Zlatar, a powiat Csakaturn sądy Csakaturn, Stridovo i Prelok.

Żupaństwo Kreuz dzieli się na dwa powiaty z miejscami głównemi Kreuz i Kopreinitz.

Powiat Kreuz obejmuje okręgi sądowe Kreuz, Neumarhof, Verbovec, Poljana, Osekow, a powiat Kopreinitz okręgi sądów Kopreinitz i Ludbreg.

Żupaństwo Pożegańskie dzieli się na dwa powiaty z głównemi miejscami Pożeg i Pakrac.

Powiat Pożeg obejmuje sądy Pożeg, Pleternica i Bekteż; a powiat Pakrac sądy Pakrac, Kutina i Daruvar.

Żupaństwo Essek z przydzieloną z komitatu Syrmijskiego niejaką częścią okręgu, dzieli się na cztery powiaty z głównemi miejscami Essek, Verӧcze, Diakovar i Vukovar.

Powiat Essek obejmuje okręgi sądów powiatowych Essek, Valpo i Sokac Miholac; powiat Verӧcze sądy Verӧcze, Vučin; Slatina i Orahovica; powiat Diakovar sądy Diakovar i Nasice, a powiat Vukovar sądy Vukovar i Tovarnik.

IV. Zarządem politycznych powiatów, kierują i zawiadują vice-żupanowie z przydanymi im koncepistami powiatowymi i ekspedytorami.

Władze powiatowe są bezpośrednio władzom komitatowym podporządkowane, i stanowią w swym administracyjnym okręgu pierwszą instancyę w sprawach politycznych.

V. Rządowi banalnemu, władzom komitatowym i powiatowym, przydaje się potrzebne służalstwo, tudzież wyznacza się na wynagrodzenie kosztów za podróże urzędowe w okręgu administracyjnym pauszale podróżne, a nakoniec na załatwienie interesów manipulacyjnych i pisarskich, o ile nie zaradzono potrzebie przez przydzielenie znajdujących się sił roboczych, jakoteż na potrzeby kancelaryjne pauszale kancelaryjne.

Die Agramer Gespanschaft theilt sich in sechs Bezirke mit den Hauptorten Agram, Samobor, St. Ivan, Sissek, Jaska und Karlstadt.

Der Agramer Bezirk umfasst die Bezirksgerichte von Agram, Stubica und Berdovec.

Der Samoborer Bezirk die Gerichte von Samobor und Brezovica; der St. Ivaner Bezirk die Gerichte von St. Ivan und Dugasela; der Sisseker Bezirk die Gerichte von Sissek, Gorica, Pokupsko und Topolovec; der Jaskaer Bezirk die Gerichte von Jaska, Krasic und Kupcina, und der Karlstädter Bezirk die Gerichte von Karlstadt und Bosiljevo.

Die Fiumer Gespanschaft theilt sich in zwei Bezirke mit den Hauptorten Buccari und Delnice.

Der Bezirk von Buccari umfasst die Bezirksgerichtssprengel von Fiume, Buccari und Cirkvenica; der von Delnice die Gerichtssprengel von Brod, Merkopail und Cubar.

Die Warasdiner Gespanschaft, zu welcher auch die Murinsel gehört, mit Ausnahme der dem Kreuzer Comitate einverleibten Legrader Gemeinde; theilt sich in vier Bezirke mit den Hauptorten Warasdin, Klanjec, Krapina und Csakaturn.

Der Warasdiner Bezirk umfasst die Gerichtssprengel von Warasdin, Lepoglava, Vinica und Toplica; der Bezirk von Klanjec die Gerichte von Klanjec und Pregradu; der Bezirk von Krapina die Gerichte von Krapina und Zlatar, und der Bezirk von Csakaturn die Gerichte von Csakaturn, Siridovo und Prelok.

Die Kreuzer Gespanschaft theilt sich in zwei Bezirke mit den Hauptorten Kreuz und Kopreinitz.

Der Bezirk von Kreuz umfasst die Gerichtssprengel von Kreuz, Neumarhof, Verbovec Poljana, Osekovo, und der Bezirk von Kopreinitz die Gerichtssprengel von Kopreinitz und Ludbreg.

Die Pozeganer Gespanschaft theilt sich in zwei Bezirke mit den Hauptorten Pozeg und Pakrac.

Der Bezirk von Pozeg umfasst die Gerichte von Pozeg, Pleternica und Bektez; und der Bezirk von Pakrac, die Gerichte von Pakrac Kutina und Daruvar.

Die Essegger Gespanschaft mit dem aus dem Syrmier Comitate zugewiesenen Gebietstheile wird in vier Bezirke mit den Hauptorten Essegg, Veröcze, Diakovar und Vucovar getheilt.

Der Essegger Bezirk umfasst die Bezirksgerichtssprengel von Essegg, Valpo und Sokac Miholac; der Veröczer Bezirk die Gerichte von Veröcze, Vucin, Slatina und Orahovica; der Diakovarer Bezirk die Gerichte von Diakovar und Nasice, und der Vukovarer Bezirk die Gerichte von Vukovar und Tovarnik.

IV. Die Verwaltung der politischen Bezirke leiten und besorgen die Vice-Gespäne mit den ihnen beigegebenen Bezirksconcipisten und Expeditoren.

Die Bezirksbehörden sind unmittelbar den Comitatsbehörden untergeordnet, und bilden für ihr Verwaltungsgebiet die erste Instanz in politischen Geschäftsangelegenheiten.

V. Der Banalregierung, den Comitats- und Bezirksbehörden wird die nöthige Dienerschaft beigegeben, dann als Vergütung für ämtliche Reisen innerhalb des Verwaltungsgebietes ein Reisepauschale, und endlich für die Besorgung der Manipulations- und Schreibgeschäfte, in soweit nicht durch Zuweisung von vorhandenen Arbeitskräften gesorgt wird, und für die Kanzlei-Erfordernisse ein Kanzleipauschale angewiesen

VI. Rząd banalny, władze komitatowe i powiatowe, ściśle i spiesznie rozporządzenia i zlecenia władz przełożonych wykonywać mają.

Przełożeni tych władz są za cały tok urzędowania odpowiedzialni, oni mają przez częste podróże przekonać się o stanie i porządnej administracyi powierzonego sobie okręgu rządowego; i do swych przełożonych relacye zdawać o wszystkich ważniejszych wypadkach.

Podrzędne personale urzędowe, nad którem im przysłuża prawna władza dyscyplinarna, jak najściślej jest obowiązane, punktualnie i bezzwłocznie służbowe zarządzenia i zlecenia wykonywać i przekazane sobie interesa, wedle wskazania przełożonych urzędu, sprawować.

VII. W razie przeszkody, dopóki nie nastąpi inne jakie ze strony wyższej władzy rozporządzenie, zastępuje miejsce bana wice-ban, miejsce nadispana radca komitatowy, miejsce wice-ispana koncepista rangą najpierwszy, w siedlisku urzędu się znajdujący.

VIII. Polityczna administracya należy przedewszystkiem do zakresu ministerstwa spraw wewnętrznych.

Zakres działania politycznych organów, obejmuje wszelkie do zakresu działań ministerstwa spraw wewnętrznych odnoszące się sprawy. W gałęziach do zakresu działania innych ministerstw należących, mają polityczne organa o tyle brać udział i spółdziałać, o ile to z ogólnego obowiązku względem obwieszczania i wykonywania prawnych rozporządzeń, tudzież względem utrzymania publicznego porządku, spokojności i bezpieczeństwa wypływa, albo o ile to na nich jest włożone lub im przyznane osobnemi zleceniami lub instrukcyami przez dotyczące ministerya zgodnie z ministeryum spraw wewnętrznych.

IX. Organa politycznej administracyi mają przy swem urzędowaniu zachowywać ustawy i rozporządzenia, które względem przedmiotów administracyjnych, ich kompetencyi przekazanych istnieją, o ile nie są zmienione konstytucyą państwa, nowszemi ustawami, albo niniejszemi normami organizacyjnemi, a to dopóty, dopóki im nie będą przepisane inne prawne rozporządzenia.

X. Przeprowadzenie organizacyi politycznej administracyi w Kroacyii Slawonii i ustanowienie nowych władz tamże, poleca się osobnej, ministerstwu spraw wewnętrznych bezpośrednio podrzędnej i pod przewodnictwem Bana złożonej komisyi organizacyjnej.

Bach m. p.

VI. Die Banalregierung, die Comitats- und Bezirksbehörden haben die Anordnungen und Aufträge der vorgesetzten Stellen genau und schleunig zu vollziehen.

Die Vorsteher dieser Behörden sind für die gesammte Geschäftsführung verantwortlich, haben durch wiederholte Bereisungen sich von dem Zustande und der geregelten Verwaltung des ihnen anvertrauten Amtsgebietes zu überzeugen, und über alle wichtigeren Vorkommnisse an ihre Vorgesetzten Bericht zu erstatten.

Das unterstehende Amtspersonale, worüber ihnen die gesetzliche Disciplinargewalt zusteht, ist strengstens verpflichtet, die dienstlichen Anordnungen und Aufträge pünctlich und ungesäumt zu vollziehen, und die ihnen anvertrauten Geschäfte nach der Andeutung der Amtsvorsteher zu behandeln.

VII. In Verhinderungsfällen wird, in solange nicht von der höheren Behörde eine andere Verfügung erfolgt, die Stelle des Banus von dem Vice-Ban, die Stelle des Obergespans von dem Comitatsrathe, die Stelle des Vicegespans von dem im Range ersten im Amtssitze befindlichen Concipisten versehen.

VIII. Die politische Administration gehört zu oberst in den Bereich des Ministeriums des Innern.

Der Wirkungskreis der politischen Organe umfasst alle Angelegenheiten, welche in den Geschäftsbereich des Ministeriums des Innern einschlagen. In den zum Wirkungskreise anderer Ministerien gehörigen Zweigen des öffentlichen Dienstes haben die politischen Organe in soweit einzuschreiten und mitzuwirken, als es ihre allgemeine Verpflichtung für die Kundmachung und Vollziehung der gesetzlichen Anordnungen und für die Aufrechthaltung der öffentlichen Ordnung, Ruhe und Sicherheit mit sich bringt, oder ihnen von den betreffenden Ministerien, im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern, durch besondere Weisungen oder Instructionen auferlegt oder zugestanden wird.

IX. Die Organe der politischen Verwaltung haben bei ihrer Geschäftsführung die Gesetze und Verordnungen, welche hinsichtlich der ihrer Competenz zugewiesenen Verwaltungsgegenstände bestehen, in soweit sie nicht durch die Reichsverfassung, durch neuere Gesetze, oder durch diese Organisirungsnormen abgeändert sind, und in solange zu beobachten, bis ihnen andere gesetzliche Anordnungen vorgezeichnet werden.

X. Die Durchführung der Organisation der politischen Verwaltung in Croatien und Slavonien, und die Einsetzung der neuen Behörden daselbst, wird einer besonderen, dem Ministerium des Innern unmittelbar unterstehenden und unter dem Vorsitze des Banus zusammengesetzten Organisirungscommission anvertraut.

Bach *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXIX.

wydana i rozesłana

w wydaniu francuzkiem i niemieckiem: 27. Czerwca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 9. Sierpnia 1851.

246.

TRAKTAT RZĄDOWY

zawarty między Austryą i Toskaną względem zaopatrzenia austryackich wojsk posiłkowych na ziemi Toskańskiej.

Podpisany we Florencyi dnia 22. Kwietnia 1850 r.; — ratyfikacye obopólne zamienione zostały także w tem mieście dnia 20. Maja tegoż roku.

TEKST PIERWOTNY.

Son Altesse Imperiale et Royale l'Archiduc d'Autriche, Grand-duc de Toscane, ayant, par suite des révolutions politiques qui ont récemment agité la Peninsule italienne, témoigné le désir de garder dans le Grand-duché, un corps de troupes autrichiennes pour le rétablissement complet et la consolidation de la tranquillité et de l'ordre, et Sa Majesté l'Empereur d'Autriche, ayant, conformément à ce désir, consenti à mettre une partie de Ses troupes à la disposition de Son auguste parent et allié, aussi tongtemps que cela sera nécessaire pour atteindre le but ci-dessus mentionné, Sa Majesté l'Empereur d'Autriche et Son Altesse Imperiale et Royale ie Grand-duc de Toscane sont convenus de conclure à ce sujet un traité spécial.

A cet effet Elles ont nommé Leur Plénipotentiaires.

PRZEKŁAD.

Gdy Jego C. K. Wysokość Arcyksiąże Austryacki, Wielki-książe Toskański, w skutek zaburzeń politycznych, które w najnowszym czasie wstrzęsły półwysep włoski, oświadczył, iż pragnie utrzymywać w Wielkiem-Księstwie korpus wojska austryackiego aż do chwili, w której spokój i porządek przywrócony i utwierdzony zostanie, a Najjaśniejszy Pan i Cesarz Austryi stosównie do owego życzenia, zezwolił stawić do dyzpozycyi Swego Najjaśniejszego krewnego i sprzymierzeńca część wojska Swego na tak długo, jak tego potrzeba będzie do osiągnienia powyższego celu, przeto Najjaśniejszy Cesarz Austryi i Jego c. k. Wysokość Wielki-Książe Toskany postanowili spólnie zawrzeć w tym przedmiocie traktat osobny.

W tym celu mianowali pełnomocnikami Swymi, jako to:

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 27. Juni 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 9. August 1851.

246.

Staatsvertrag

zwischen Oesterreich und Toscana, in Betreff der Verpflegung der österreichischen Hilfstruppen auf toscanischem Gebiete.

Unterzeichnet zu Florenz den 22. April 1850 und in den beiderseitigen Ratificationen ebendaselbst ausgewechselt am 20. Mai desselben Jahres.

Uebersetzung.

Nachdem Seine k. k. Hoheit der Erzherzog von Oesterreich, Grossherzog von Toscana, in Folge der politischen Umwälzungen, welche jüngst die italienische Halbinsel erschüttert haben, den Wunsch ausgedrückt haben, in dem Grossherzogthume ein österreichisches Truppen-Corps zur völligen Wiederherstellung und zur Befestigung der Ruhe und der Ordnung zu behalten, und nachdem Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich, in Gemässheit dieses Wunsches eingewilliget haben, einen Theil Ihrer Truppen zur Verfügung Ihres durchlauchtigsten Verwandten und Alliirten in so lange zu stellen, als diess zur Erreichung des oberwähnten Zweckes erforderlich seyn wird, so sind Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich und Seine k. k. Hoheit der Grossherzog von Toscana übereingekommen, einen besonderen Vertrag in dieser Beziehung abzuschliessen.

Zu diesem Ende haben Sie zu Ihren Bevollmächtigten ernannt, und zwar:

Savoir Sa Majesté l'Empereur d'Autriche

le Baron Charles de Hügel, Major dans ses Armées, Chevalier de l'ordre imp. de Léopold, Commandeur de l'ordre royal de Wasa de Suède, Officier de l'ordre royal de Léopold de Belgique, Chevalier de l'ordre Constantinien de St. George de la première classe de Parme et de l'ordre royal de l'Aigle rouge de Prusse, Chargé d'affaires d'Autriche en Toscane etc. etc.,

et Son Altesse Imperiale el Royale le Grand-duc de Toscane,

Don André des Princes Corsini, Duc de Casigliano, Sénateur de Toscane, Chevalier de l'ordre religieux et militaire de St. Etienne Pape et Martyr, Grand-croix décoré du Grand-cordon de l'ordre religieux et militaire des Saints Maurice et Lazare de Sardaigne, Grand-croix de l'ordre royal et distingué de Charles III. d'Espagne, Chambellan de Son Altesse Imp. et Royale le Grand-duc et Son Ministre-Secrétaire d'Etat au département des affaires étrangères etc. etc.,

lesquels, après avoir trouvé leurs pleins pouvoirs en bonne et due forme, sont convenus des articles suivants:

Art. I. Le corps de troupes Autrichiennes destiné à rester temporairement dans le Grand-duché sera, quant à présent, fort de 10,000 Combattans, et composé proportionellement de toute arme.

Il sera muni, à l'instar d'une division d'armée détachée, d'une artillerie de réserve convenable, ainsi que de tout le nécessaire.

Cette division dépendra, quant à son organisation intérieure et à sa discipline, da Général-Commandant l'armée Autrichienne de la haute Italie, dont elle fait partie.

Najjaśniejszy Pan i Cesarz Austryi mianował

barona Karola de Hügel majora Swojej armii, kawalera c. austryackiego orderu Leopolda, komandora k. szwedzkiego orderu Wazy, oficera k. belgijskiego orderu Leopolda, kawalera orderu konstantyńskiego S. Jerzego klasy I. z Parmy, oraz kawalera c. pruskiego orderu orła czerwonego, pełnomocnika Swego na Dworze Toskańskim;

Jego c. k. Wysokość Wielki Książe Toskany zaś mianował

P. Jędrzeja z domu książąt Corsini, księcia Casigliano, Senatora Toskany, kawalera duchownego i wojskowego orderu S. Szczepana (papieża i męczennika), kawalera wielkiego krzyża Sardyńskiego duchownego i wojskowego orderu S. Maurycego i Łazarza i hiszpańskiego orderu Karola III., szambelana Wielkiego-Księcia Toskany i Sekretarza Stanu w ministerstwie spraw zewnętrznych,

którzy, uznawszy pełnomocnictwa swe, w należytym i prawnym kształcie sporządzonemi, zgodzili się na następujące artykuły:

Art. I. Korpus austryacki przeznaczony na pobyt czasowy w Wielkiem-Księstwie składać się będzie tymczasem z dziesięciu tysięcy żołnierza, gotowego do boju wszelkiej broni.

Korpus ten, podobnie jak osobna dywizya wojskowa, mieć będzie odpowiednią rezerwę artyleryi, i zaopatrzony zostanie we wszelkie potrzeby.

Wspomniona dywizya zawisłą będzie, co do wewnętrznej organizacyi i karności od komendanta armii austryackiej w górnych Włoszech, której część stanowi.

Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich

den Freiherrn Carl v. Hügel, Major in Allerhöchst ihrer Armee, Ritter des k. österreichischen Leopold-Ordens, Commandeur des k. schwedischen Wasa-Ordens, Officier des k. belgischen Leopold- und Ritter des constantinischen St. Georg-Ordens I. Classe von Parma, sowie Ritter des k. preussischen rothen Adler-Ordens, Allerhöchst ihren Geschäftsträger am toscanischen Hofe etc. etc.

und Seine k. k. Hoheit der Grossherzog von Toscana

den Don Andreas aus dem Hause der Fürsten Corsini, Herzog von Casigliano, Senator von Toscana, Ritter des geistlichen und militärischen Ordens des heiligen Stephan (Papstes und Märtyrers), Grosskreuz des sardinischen geistlichen und militärischen St. Mauritius- und Lazarus- und des spanischen Ordens Carls III., grossherzogl. toscanischen Kämmerer und Minister-Staats-Secretär der auswärtigen Angelegenheiten,

welche, nachdem sie ihre Vollmachten in guter und richtiger Form befunden haben, über folgende Artikel übereingekommen sind:

Art. I. Das zum zeitweiligen Aufenthalte im Grossherzogthume bestimmte österreichische Truppen-Corps soll für jetzt aus zehntausend streitbaren Mann bestehen und verhältnissmässig aus allen Waffengattungen zusammengesetzt seyn.

Dasselbe wird, gleich einer abgesonderten Armee-Division, mit einer angemessenen Artillerie-Reserve, sowie mit allem Erforderlichen versehen seyn.

Diese Division soll in Bezug auf ihre innere Organisirung und Disciplin vom Commandirenden der österreichischen Armee in Ober-Italien, von welcher sie einen Theil bildet, abhängig seyn.

La force numérique de cette division pourra être modifiée de commun accord entre les deux hautes parties contractantes; il est toutefois entendu qu'elle ne pourra, dans aucun cas être diminué au dessous de 6,000 hommes.

Siła tej dywizyi zmienioną być może co do liczby za spólnem porozumieniem wysokich stron kontraktujących; wszelako przyjętem zostaje, iż nigdy niżej sześciu tysięcy zmniejszona być nie może.

Tout ce qui a rapport à l'évacuation entière du Grand-duché sera également réglé de commun accord entre les hautes parties contractantes, chacune d'elles se réservant dès à présent le droit d'initiative au sujet de cette question.

Cokolwiek się odnosi do zupełnego opuszczenia Wielkiego-Księstwa, ustanowionem będzie równie za spólnem porozumieniem wysokich kontrahentów; co do tej kwestyi każdy z nich już dziś waruje sobie prawo inicyatywy.

Art. II. La dislocation des troupes aura lieu, tout en ayant égard aux règles militaires et aux besoins du moment, d'un commun accord entre le Commandant de la division et le Gouvernement Grand-ducal.

Art. II. Wojsko rozłożone zostanie stosownie do zasad wojskowych i ze względem na potrzeby każdej chwili, za spólnem porozumieniem się między komendantem dywizyi i rządem Wielkiego-Księstwa.

Le renouvellement des troupes, en partie ou au total, dans les limites du nombre stipulé par l'Article I. du présent traité, dépendra du Commandant en chef de l'Armée d'Italie.

Zmiana wojska, czyli to częściowa, czyli zupełna w granicach artyk. I. niniejszego traktatu wytkniętych, zawisła od naczelnego komendanta armii włoskiej.

Quant aux citadelles ou forts des endroits qu'occuperont les troupes Autrichiennes S. A. I. et R. le Grand-duc s'engage à les faire mettre en état de défense et pourvoir de provisions de guerre et de bouche convenables.

Co do cytadel i warowni, znajdujących się w miejscach, zajętych przez wojska austryackie, bierze Jego c. k. Wysokość Wielki-Książe obowiązek na Siebie, postawić takowe w stanie obrony i zaopatrzyć w zapasy wojenne i w zapasy żywności.

Art. III. Touchant les frais d'entretien des troupes autrichiennes pendant leur séjour en Toscane, S. M. l'Empereur d'Autriche, mu par une considération bienveillante et amicale des conditions actuelles du Grand-Duché, renonce à toute indemnité de la paie ordinaire et des frais d'équipement de la troupe, lesquels continueront à être à la charge du trésor Imperial.

Art. III. Co do kosztów na utrzymanie wojska austryackiego w czasie pobytu jego w Toskanie, Najjaśniejszy Pan i Cesarz Austryi, mając na względzie obecne stosunki Wielkiego-Księstwa, a powodowany życzliwością i przyjaźnią zrzeka się wszelkiego wynagrodzenia za zwyczajny żołd i za koszta uzbrojeniu wojska, które skarb cesarski ciągle ponosić będzie.

En revanche, le Gouvernement Grand-ducal s'engage à supporter tous les autres frais d'entretien, soit en nature soit en ar-

Rząd zaś Wielkiego-Księstwa obowiązek przyjmuje ponoszenia wszelkich innych kosztów na utrzymanie wojska, czyli to w na-

Die numerische Stärke dieser Division wird durch gemeinschaftliches Einverständniss der beiden hohen contrahirenden Theile verändert werden können; es ist jedoch angenommen, dass sie in keinem Falle unter sechstausend Mann vermindert werden kann.

Alles, was auf die gänzliche Räumung des Grossherzogthumes Bezug hat, soll gleichfalls im gemeinschaftlichen Einverständnisse zwischen den hohen Contrahenten geregelt werden, wobei Jeder derselben sich schon jetzt das Recht der Initiative in Betreff dieser Frage vorbehält.

Art. II. Die Dislocation der Truppen soll mit Rücksicht auf die militärischen Grundsätze und auf die Bedürfnisse des Augenblickes im gemeinschaftlichen Einverständnisse zwischen dem Divisions-Commandanten und der grossherzoglichen Regierung stattfinden.

Die theilweise oder gänzliche Erneuerung der Truppen innerhalb der Gränzen der durch den Art. I des gegenwärtigen Vertrages festgesetzten Zahl, soll vom Obercommandanten der italienischen Armee abhängen.

Rücksichtlich der Citadellen und Forts, welche in den von den österreichischen Truppen besetzten Orten befindlich sind, verpflichtet sich Seine k. k. Hoheit der Grossherzog, dieselben in Vertheidigungsstand setzen und mit den angemessenen Kriegs- und Mundvorräthen versehen zu lassen.

Art. III. Anbelangend die Unterhaltskosten der österreichischen Truppen während ihres Aufenthaltes in Toscana, so leisten Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich in wohlwollender und freundschaftlicher Berücksichtigung der gegenwärtigen Verhältnisse des Grossherzogthumes Verzicht auf jeden Ersatz für den gewöhnlichen Sold und die Ausrüstungskosten der Truppen, welche fortwährend dem kaiserl. Schatze zur Last fallen werden.

Dagegen verpflichtet sich die grossherzogliche Regierung alle übrigen Unterhaltskosten zu tragen, sei es in Natural-Leistung oder in Geld, und zwar nach den dieser Convention

gent, d'après les tarifes annexés à cette convention, dont ils forment, dans toute leur étendue, une partie intégrante.

Art. IV. Il sera immédiatement procédé à la nomination de Commissaires autrichiens et toscans pour la liquidation des frais, sans exception aucune, du corps d'occupation, depuis le jour de son entrée sur le sol du Grand-duché jusqu'au jour de l'échange des ratifications du présent traité.

A cette liquidation serviront de base les tableaux authentiques dressés d'après le réglement autrichien, et la force numérique du corps sera calculée d'après l'état effectif qui a réellement existé aux différentes époques.

Art. V. Toutes les lettres et tous les paquets concernant le service des troupes Impériales ainsi que leurs communications avec les autorités grand-ducales, et qui seront munis d'un cachet d'office, seront reçus et délivrés sans paiement par les bureaux de la poste Grand-ducale; on tiendra à cet égard un journal régulier, ou bien on échangera des reçus de part et d'autre. Toutes les lettres particulières provenant de militaires autrichiens ou adressés à ceux-ci seront sujettes au tarif ordinaire. De même les Courriers et autres individus du corps de troupes autrichiennes, voyageant en poste, seront également tenus à payer comptant les frais de poste d'après le tarif usité.

Art. VI. Les effets d'equipement et objets divers, destinés ou appartenant aux troupes autrichiennes seront exempts du paiement des droits de douane tant à l'entrée qu'à la sortie ainsi qu'à l'intérieur du pays.

Les militaires voyageant avec une feuille de route ou avec un ordre ouvert constatant

turaliach czyli w pieniądzach, a to według taryf, załączonych do niniejszej konwencyi, stanowiących w całej rozciągłości swej część takowej.

Art. IV. Natychmiast mianowanymi być mają komisarze austryaccy i toskańscy celem likwidowania kosztów korpusu okupacyjnego, bez wszelkiego wyjątku, od dnia, kiedy takowy wkroczy w obręb Wielkiego-Księstwa, aż do dnia wymiany ratyfikacyj niniejszego kontraktu.

Za podstawę tej likwidacyj służyć mają tabele autentyczne, urządzone według przepisów austryackich, a wielkość korpusu co do liczby obrachowaną bądzie według stanu rzeczywistego korpusu w różnych epokach.

Art. V. Wszelkie listy i pakiety, dotyczące służby wójsk cesarskich, równie jak korespondencyi takowych z władzami Wielkiego-Księstwa, zaopatrzone pieczęcią urzędową, przyjmowane i wydawane będą bez opłaty przez urzędy pocztowe Wielkiego-Księstwa; należy tedy co do tych korespondencyj prowadzić dziennik, i wymieniać wzajemnie rewersa, potwierdzające ich odebranie. Wszelkie zaś listy prywatne, pochodzące od wojskowych austryackich, lub do nich przesełane, podlegać będą zwykłej taryfie. Równie też kuryerzy i inne osoby z korpusu austryackiego, jadący pocztą, obowiązani są opłacać należytości pocztowe według zwyczajnej taryfy.

Art. VI. Przeznaczone dla wojska austryackiego, lub jemu należące uzbrojenie i inne przedmioty wolne będą od opłaty cła, przy wchodzie i wychodzie, jako też wewnątrz kraju.

Wojskowi podróżujący, marszrutą lub z otwartem rozkazem wykazujący charakte

angeschlossenen Tarifen, welche in ihrer ganzen Ausdehnung einen integrirenden Theil derselben bilden.

Art. IV. Es soll unmittelbar zur Ernennung von österreichischen und toscanischen Commissarien geschritten werden, um die Liquidirung der Kosten des Occupations-Corps, ohne alle Ausnahme, vom Tage des Eintrittes desselben in das Gebiet des Grossherzogthumes bis zum Tage der Auswechslung der Ratificationen des gegenwärtigen Vertrages vorzunehmen.

Dieser Liquidirung sollen die authentischen, nach der österreichischen Vorschrift zusammengestellten Tabellen zur Grundlage dienen und die nummerische Stärke des Corps soll nach dem in den verschiedenen Epochen wirklich stattgehabten Effectivstande berechnet werden.

Art. V. Sämmtliche Briefe und Packete, welche sowohl den Dienst der kaiserlichen Truppen, als deren Verkehr mit den grossherzoglichen Behörden betreffen und mit einem Amtssiegel versehen sind, sollen ohne Bezahlung von den grossherzoglichen Postämtern angenommen und abgegeben werden; es soll darüber ein regelmässiges Tagebuch gehalten oder es sollen die gegenseitigen Empfangsscheine ausgewechselt werden. Alle von österreichischen Militärs herrührenden oder an dieselben gerichteten Privatbriefe sollen dem gewöhnlichen Tarife unterliegen. Eben so sollen auch die Couriere und andere Individuen vom österreichischen Truppenkörper, welche mit der Post reisen, gehalten seyn, die Postauslagen nach dem üblichen Tarife bar zu bezahlen.

Art. VI. Die für die österreichischen Truppen bestimmten oder denselben angehörenden Ausrüstungs- und andere Gegenstände sollen von Entrichtung der Zollgebühren, sowohl bei der Ein- als bei der Ausfuhr, sowie im Innern des Landes befreit seyn.

Die mit einer Marschroute oder mit einer ihre Eigenschaft ausweisenden offenen Ordre

leur qualité, seront pareillement exempts de tout droit de douane et de péage pour leur personne comme pour leurs effets.

Let Courriers de service militaires, enfin, soront en outre exempts de toute visite à la douane, tant pour leur personne que pour leurs effets, leurs lettres et leurs paquets.

Art. VII. Le présent traité sera ratifié, et l'échange des ratifications aura lieu à Florence dans l' espace de trente jours ou plutôt si faire se peut.

Art. VIII. Le présent traité entrera en vigueur à dater du jour de l' échange des ratifications.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent traité et y ont apposé le cachet de leurs armes.

Fait è Florence le vingt-deux Avril mil-huit-cent-cinquante.

Le Bar. C. de Hügel, m. p. Le Duc de Casigliano, m. p.

swój, będą tož samo wolni od wszelkiej opłaty cła i myta, tak co do swej osoby jak co do swych efektów.

Nadto kuryerzy wojskowi, jadący w sprawach służby, wolni będą, tak co do swej osoby, jako też co do swych rzeczy, listów i pakietów, od wszelkiego przetrząsania w urzędach cłowych.

Art. VII. Niniejszy traktat zostanie ratyfikowanym, a zamiana ratyfikacyj nastąpi we Florencyi w przeciągu dni trzydziestu, lub, jeżeli to być może, jeszcze wcześniej.

Art. VIII. Traktat niniejszy obowiązywać będzie od dnia zamiany ratyfikacyj.

W dowód tego pełnomocnicy obustronni traktat niniejszy podpisali i na nim pieczęci swoje wycisnęli.

Działo się we Florencyi dnia dwudziestego drugiego Kwietnia roku tysiąc ośmset pięćdziesiątego.

Baron Karl **Hügel.** (L. S.) Ksiąze **Casigliano.** (L. S.)

Załączenie do traktatu I.

Taryfa I.

wskazująca wydatki zwykłe, dla c. k. wojska, które rząd Wielkiego-Księstwa Toskańskiego ponosić winien:

1. W pieniądzach.

Zwyżkę, o którą płaca wojenna przenosi płacę w czasie pokoju, dla wszystkich jenerałów, oficerów, urzędników i innych indywiduów według wykazów A. i B., oprócz tego trzecią część całej płacy wojennej jako dodatek nadzwyczajny dla takowych, jak to wskazuje wyż wspomniony wykaz A.

Dodatek polowy dla żołnierstwa, i dodatek jaki pobierają prości żołnierze za granicą, co się tycze dalej dodatku na mięso i jarzynę; rząd Wielkiego-Księstwa Toskańskiego ponosić winien różnicę, jaka zachodzi między zwyczajnemi cenami mięsa i datkami na drożyznę dla żołnierstwa, a dodatkiem po 5 kr. na każdego dsiennie; to wszystko na podstawie wykazów A. i B.

Różnicę płac ryczałtowych między wymiarem w czasie pokoju i w czasie wojny.

2. W naturaliach.

Oficerom wszelkich stopni, licząc wto jenerałów, urzędnikom przy administracyi wojskowej, tudzież osobom z wojskowości lub bransz różnych, mającym według systemu

reisenden Militärs sollen gleichfalls von jeder Zoll- und Mauthgebühr sowohl für ihre Person, als für ihre Effecten ausgenommen seyn.

Die im Dienste reisenden Militär-Couriere sollen überdiess, so für ihre Person wie für ihre Effecten, ihre Briefe und Packete von aller Untersuchung bei dem Zollamte befreiet seyn.

Art. VII. Der gegenwärtige Vertrag soll ratificirt werden, und die Auswechslung der Ratificationen soll zu Florenz binnen dreissig Tagen, oder wo möglich früher vor sich gehen.

Art. VIII. Der gegenwärtige Tractat soll vom Tage der Auswechslung der Ratificationen an in Kraft treten.

Urkund dessen haben die beiderseitigen Bevollmächtigten den gegenwärtigen Tractat unterzeichnet und demselben ihr Insiegel beigefügt.

Geschehen zu Florenz, am zwei und zwanzigsten April, ein Tausend acht Hundert fünfzig.

Freiherr Carl v. **Hügel.** *Herzog v.* **Casigliano.**

(L. S.) *(L. S.)*

Beilage zum Tractat I.

Tarif 1

über die von der grossherzoglich-toscanischen Regierung zu bestreitenden gewöhnlichen Auslagen für die k. k. Truppen.

1. Im Gelde.

Der Mehrbetrag der Kriegs- über die Friedensbesoldung für sämmtliche Generäle, Officiere, Beamte und die übrigen Individuen nach den Uebersichten A *und* B, *dann Ein Drittel der ganzen Kriegsgebühr als ausserordentliche Zulage für dieselben, wie diess aus der oben angeführten Uebersicht* sub A *hervorgeht.*

Der Feldbeitrag der Mannschaft, dann die Zulage, die sie im Auslande geniesst, mit Einem Kreuzer täglich; was ferner die Fleisch- und Gemüsezulage betrifft, so hat die grossherzoglich-toscanische Regierung zu tragen die Differenz zwischen den gewöhnlichen Fleisch- und Theuerungsbeträgen für die Mannschaft und der Zulage, à fünf Kreuzer pr. Kopf täglich, immer auf Grundlage der obigen Uebersichten sub A *und* B.

Der Unterschied der Pauschalgelder nach dem Friedens- und Kriegs-Ausmasse.

2. In Natural-Leistungen.

Den Officieren aller Grade, die Generalität mit inbegriffen, sowie den Armee-Administrations-Beamten, und den nach dem österreichischen Systeme hierzu berechtigten Indivi-

austryackiego prawo do tego, należy się bezpłatne dostarczenie naturaliów na miarę wojenną, lub reluicya takowych, po 10. złt. r. za każdą porcyę dla konia a po 2. złt. r. 30 kr. m. k. za każdą porcyę chleba miesięcznie.

Żołnierzom od podoficera niżej, licząc w to c. k. kadetow, i wszystkie te osoby, którym c. k. eraryum dostarcza mundurów, należy się dziennie porcya chleba, wag $1^3/_4$ funta lub reluicya za takową wedle prawdziwej wartości. Zwyczajna porcya furażu na każdego konia prymaplanisty, oficera lub innego wojskowego jest: wiedeński mas (miara) owsa lub $^1/_8$ mecki orkiszu.

Jeżeli czasami niepodobna jest dostarczyć owsa, i gdyby także nie można dostarczyć takowego z c. k. magazynów austryackich za wynagrodzeniem kosztów kupna i transportu; należy zamiast owsa dostawiać jęczmienia $^1/_{10}$ macki, lub też kukurudzy śrotowanej (grubo mielonej) $^1/_{12}$ macki.

Innych surogatów, jako to n. p. bobu, grochu, i innych gatunków ziarn, nie wolno przyjmować na strawę dla koni.

Porcya siana ważyć ma 10 funtów wagi wiedeńskiej lub jako surogat 14 funtów słomy przennej, porcya słomy na pościełkę 3 funty.

Według okoliczności można zamiast pół porcyi siana dostawić pół porcyi owsa. i przeciwnie zamiast pół porcyi owsa pół porcyi siana.

Porcye dla koni przy zaprzęgach artyleryjnych, pontonowych, tudziez do przewożenia kładek (mostków) i pieców polowych, równie jak dla koni przy zaprzęgach, jeżeli maszerują z ładunkiem, zwiększone być mają o $^1/_{16}$ do $^2/_{16}$ macki, o ile się takowe według istniejącego systemu wójsk austryackich albo doczasowo albo ciągle należą.

Ponieważ wszystkie wyżej wyliczone potrzeby dostarczone być winny według austryackiej miary i wagi. władze Toskańskie oznaczyć winny stosunek takowych do miar i wag miejscowych.

Tytuń.

Ponieważ wojsko do palenia tytuniu przyzwyczajone jest, żołnierze zaś nie są w stanie kupować sobie takowy na swój użytek za ceny wielkie, stanowi się przeto, iż dla żołnierza, tytuń mocno palącego, co miesiąc dwa funty, dla palącego mniej miesięcznie półtora funta tytuniu na wagę wiedeńską za opłatę po 12 kr. za funt, za kwitem wystawionym z komisaryatu wojennego i wpisaniem do dziennika dostarczone być winny.

Zresztą komendanci pułków, batalionów i innych oddziałów wojskowych winni ściśle przestrzegać przepisów. obowiązujących w c. k. wojsku austryackiem co do defraudacyi w tym przedmiocie.

O zakwaterowaniu.

Kiedy wojsko jest w marszu. lub na kwaterach u mieszczan lub włościanów, należy się jenerałom, oficerom i urzędnikom wojskowym wszelkiej rangi odpowiednie mieszkanie, tak dla nich jak dla służby ich z potrzebnem urządzeniem i łóżkami, światłem i opałem.

Żołnierzom od podoficera niżej należy się wygodne łoże, światło i opał spólnie z kwaterodawcą.

duen der Truppen oder der verschiedenen Branchen gebühren die unentgeltlichen Kriegs-Natural-Leistungen oder deren Ablösung (Reluition) mit zehn Gulden für jede Pferd- und mit zwei Gulden 30 kr. C. M. für jede Brotportion monatlich.

Der Mannschaft vom Unterofficiere abwärts mit Einschluss der k. k. Cadeten und aller jener Individuen, welche vom k. k. Aerar mit Montur versehen werden, gebührt täglich eine Brotportion im Gewichte von $1\frac{3}{4}$ Pfund oder die Reluition dafür nach dem wahren Werthe. Die gewöhnliche Fourageportion für jedes Dienstpferd eines Primaplanisten, Officiers oder sonstigen Armee-Individuums besteht in: Wiener Mass Hafer oder Spelt $\frac{1}{8}$ Metzen.

Da wo es zeitweilig nicht möglich seyn sollte, den Hafer herbeizuschaffen, und solcher auch nicht aus den k. k. österreichischen Magazinen gegen Vergütung der Anschaffungs- und Transportskosten zugeführt werden könnte, ist statt des Hafers an Gerste $\frac{1}{10}$ Metzen oder geschrottenem Kukuruz (sogenanntem türkischen Weizen) $\frac{1}{12}$ Metzen zu verabreichen.

Andere Surrogate, als z. B. Bohnen, Erbsen und andere Körnergattungen sind als Pferdefutter nie anzunehmen.

Die Heuportion besteht im Wiener Gewichte in 10 Pfund oder als Surrogat Weizenstroh in 14 Pfund, Streustroh in 3 Pfund.

Nach Umständen kann statt einer halben Portion Heu eine halbe Portion Hafer und umgekehrt verabfolgt werden.

Die Portionen für Pferde der Artillerie-, Laufbrücken-, Pontons-, Feldbacköfen-Bespannungen, sowie der zum Transports-Fuhrwesensdienste verwendeten Pferde, wenn sie mit Ladungen marschiren, bestehen, in soferne sie nach dem in der österreichischen Armee geltenden Systeme entweder zeitweise oder fortdauernd gebühren in der Erhöhung des Haferausmasses um $\frac{1}{16}$ bis $\frac{2}{16}$ Metzen.

Da alle hier angegebenen Erfordernisse nach österreichischem Masse und Gewichte zu liefern sind, so bleibt es den toscanischen Behörden überlassen, das Verhältniss derselben zu den Local-Massen und Gewichten zu bestimmen.

Rauchtabak.

Da die Truppen an den Rauchtabak gewohnt und die Soldaten nicht im Stande sind, sich solchen zu hohen Preisen für ihren Bedarf anzuschaffen, so wird festgesetzt, dass für jeden starken Raucher monatlich zwei Pfund und für jeden schwachen Raucher monatlich anderthalb Pfund Rauchtabak im Wiener Gewichte gegen Bezahlung von 12 Kreuzern pr. Pfund auf kriegscommissariatisch angewiesene Quittung und Journal verabreicht werden.

Uebrigens muss die Beobachtung der gegen Unterschleife in diesem Artikel bei der k. k. österreichischen Armee bestehenden Vorschriften von Seite der Regiments-, Bataillons- und sonstigen Truppenabtheilungs-Commandanten strenge gehandhabt werden.

Bequartierung.

Wenn die Truppe sich auf Märschen befindet, oder auch sonst bei Bürgern und Landleuten einquartiert ist, gebührt sowohl der Generalität als den Officieren und Militärbeamten jeden Ranges die angemessene Wohnung für sich und ihre Diener mit der nöthigen Einrichtung sammt Betten, Beleuchtung und Beheizung.

Der Mannschaft vom Unterofficier abwärts gebührt eine bequeme Lagerstätte, Licht und Feuer gemeinschaftlich mit dem Quartiergeber.

W końcu należy także dostarczyć potrzebnych stajen.

Wszystko to ma być dostarczone bez wynagrodzenia.

Jeżeli wojsko zakwaterowane jest w koszarach, lub w budynkach publicznych, rząd Wielkiego-Księstwa Toskańskiego dostarczyć winien swym kosztem zupełne urządzenie pokojów i łóżek, drzewa do gotowania i na opał lub węgli z potrzebnemi podpałkami, światła do pokojów i korytarzów i t. d. stósownie do lokalności potrzeby.

To samo ma się rozumieć i co do izby na odwachu, budek strażniczych, i stajen z komórkami na siodła i furaż.

O podwodach.

Ponieważ do zwyczajnych podróży służbowych i przesełek, do odbierania i transportu pieniędzy, mundurów i amunicyi, oficerowie dotyczącego oddziału, pułki, bataliony, korpusy i inne bransze i osobe wojskowe zaopatrzone być muszą w wierzchowce, w konie do pakunku i zaprzęgu, za pomocą których sprowadzają materyały wojenne; przetoż na ten cel nie potrzeba dostawiać podwód lub jakichkolwiek bądź środków transportu krajowych; wyjąwszy ten przypadek, jeżeli c. k. komisarz wojenny takowe rekwirować będzie, w formie przepisanej.

Do transportowania chorych, i rekonwalescentów, jako też żołnierzy przeznaczonych do uzupełnienia lub zmniejszenia oddziału, i do innych przypadkowych i osobnych transportów, dostarczyć należy środków transportu krajowych za wydaną w przepisanej formie asygnacyą komisarza wojennego, i za osobnem zatwierdzeniem dotyczących jenerałów dywizyi lub brygady.

Wspomnione środki transportu w tych tylko przypadkach za dokładnem i rzetelnem pokwitowaniem ze strony dotyczących oficerów dostarczone być winny, w których wydatki za nie, według przepisów austryackich skarb cesarski ponosi.

Jeżeli zaś wydatki takowe mają ponosić pułki, korpusy, oficerowie lub osoby pojedyncze, ciż sami obowiązani są opędzić takowe natychmiast gotowemi a to w kwocie 51. kr. m. k. od konia na jednę milę niemiecką.

Jeżeli rekwirowane będą takie środki transportu, które według c. k. regulaminu płacone być mają po 10 kr. m. k. od konia za jednę milę niemiecką, c. k. komisarz wojenny winien wyrazić to w wystawionej przez siebie marszrucie, a gminy większej płacy żądać nie mogą.

Szpitale.

C. k. żołnierze chorzy lub ranni pomieszczeni zostaną w szpitalach cywilnych i wojskowych lub innych podobnych zakładach publicznych i odbierać będą pomoc lekarską na rachunek rządu Wielkiego-Księstwa Toskańskiego, nie mającego za to żadnego prawa do wynagrodzenia. Takowi w tym czasie, kiedy szpitalne odbierają pożywienie i pielęgnowanie nie będą pobierać żadnej innej żywności ani w naturze ani też w pieniądzach na stacyach wypoczynkowych, lecz zanotowani będą w korpusach swoich jako chorzy, nie pobierający swych należytości.

Władze miejscowe winny potwierdzić, kiedy rzeczeni żołnierze weszli do szpitala, kiedy z niego wyszli, lub też ze świata zeszli.

Endlich sind die nöthigen Stallungen für Pferde einzuräumen.

Alle diese Erfordernisse sind ohne Vergütung zu leisten.

enn die Einquartierung in Casernen oder in öffentlichen Gebäuden stattfindet, ist nebst der vollständigen Zimmer- und Bett-Einrichtung, das Holz zum Kochen und zum Heizen oder Kohlen sammt dem dazu gehörigen Unterzündholze, die Beleuchtung der Zimmer, der Gänge etc. nach Massgabe der Localitäten und des Bedarfes auf Kosten der grossherzoglich-toscanischen Regierung beizuschaffen.

Das Nämliche versteht sich auch rücksichtlich der Wachstuben, der Schilderhäuser und Stallungen mit Sattel- und Fourage-Kammern.

Vorspann.

Da für gewöhnliche Dienstreisen und Sendungen, für Fassungen und Transporte von Geld, Montur und Munition die Officiere der betreffenden Truppen, sowie die Regimenter, Bataillons, die Truppencorps und andere Branchen und Militär-Individuen bereits mit vorschriftmässigen Reit-, Pack- und Fuhr-Pferden, worauf sie die Kriegsnaturalien beziehen, versehen seyn müssen, so findet zu diesem Behufe eine Beistellung von Vorspann oder wie immer gearteten Landestransports-Mitteln in der Regel nicht Statt, den Fall ausgenommen, wo diese von dem k. k. Kriegscommissär in regelmässiger Form requirirt wurde.

Für den Transport der Kranken und Reconvalescenten, sowie der Ergänzungs- oder Verminderungs-Mannschaft und für sonstige zufällige oder besondere Transporte hat jedoch die Beistellung von Landesbeförderungsmitteln nach besonderer Bestätigung der betreffenden H. H. Divisionäre oder Brigadiere gegen ordnungsmässige Anweisung des Kriegs-Commissärs zu erfolgen.

Diese Transports-Mittel sind nur in den Fällen herbeizuschaffen, wo die Auslagen dafür den österreichischen Vorschriften zufolge den kaiserlichen Staatsschatz träfen, und zwar gegen genaue und richtige Quittungen der betreffenden Officiere.

Sollten aber diese Auslagen von den Regimentern, Corps, einzelnen Officieren oder Individuen zu tragen seyn, so müssen sie von denselben sogleich und zwar zu 15 kr. C. M. pr. Pferd und deutsche Meile bar berichtiget werden.

In Fällen, wo solche Transports-Mittel requirirt wurden, welche nach den k. k. Reglements zu 10 kr. C. M. pr. Pferd für jede deutsche Meile angesetzt sind, muss dieses in der vom k. k. Kriegs-Commissär ausgefertigten Marschroute ausgedrückt werden, und die Gemeinden dürfen nicht mehr verlangen.

Spitäler.

Die kranken oder verwundeten k. k. Soldaten werden in den Civil- und Militär-Spitälern, oder in anderen derlei öffentlichen Anstalten auf Rechnung der grossherzoglichen toscanischen Regierung ohne irgend einen Anspruch auf Entschädigung untergebracht und ärztlich behandelt, und erhalten auf die Dauer ihrer Spitalsverköstigung, Wartung und Pflege keine sonstige Natural-, Geld- oder Etappen-Verpflegung, sondern sie werden bei ihren Truppenkörpern ohne Gebühr als krank aufgeführt.

Ihr Eintritt ins Spital und ihr Austritt aus demselben oder ihr Ableben muss von den betreffenden Local-Behörden ämtlich bestätiget werden.

Gdzie nie ma krajowych instytutów leczenia, i z których chorzy w powszechności do najbliższych szpitalów lub do takich miejsc przenoszeni być muszą, gdzie pomieszczeni bywają mniej chorobą złożeni, znajdować się winny domy dla słabych, opatrzone we wszystkie urządzenia koszarowe i łóżka; a słabi w takich domach się znajdujący nie mogą żądać oprócz wyżej wspomnionych, dla zdrowych przeznaczonych należytości w naturze i pieniądzach, żadnego innego zaopatrzenia.

Uwaga.

Komendanci c. k. wójsk winni mieć staranie, ażeby co dziesięć dni wprzód wykazy potrzeb tak w pieniądzach jak w naturaliach, potrzeb izb na odwachu, potrzeb światła i t. d. przedłożone zostały komisarzowi Wielkiego-Księstwa.

Wykaz takowy winien zawsze nosić podpis c. k. komendanta oddziału.

We Florencyi dnia 18. Kwietnia 1850.

Załączenie do traktatu z dnia 22. Kwietnia 1850.

(podp.) Baron Karl Hügel. (L. S.) (podp.) Książe Casigliano. (L. S.)

Załączenie do traktatu II.

Taryfa II.

wykazująca wydatki, które rząd Wielkiego-Księstwa Toskańskiego ponosić winien dla c. k. wójsk austryackich w czasie stanu oblężenia resp. w czasie wojny.

W pieniądzach.

Od kapitana-porucznika (przy piechocie, strzelcach i artyleryi) i od pierwszego rotmistrza wyżej dwie trzecie części płacy jako dodatek. Dla drugiego rotmistrza i oficerów niższych wszelkiej broni, dla kapitanów pułkowych, audytorów, lekarzy pułkowych i nadlekarzów po 1 złt. r. m. k. dziennie.

Dla prymaplanistów wyższych, t. j. dla nadrakietników, ustanowionych do czynności adjutantów lub komendantów bateryi, dla nadchirurgów i podlekarzy, nadfuryerów, dla wice-kwatermistrza jeneralnego sztabu kwatermistrzowskiego, dla profosów sztabowych, pułkowych i innych profosów rzeczywistych i dla nadkonowałów dziennie po 30 kr. m. k.

Dla innych prymaplanistów, pomocników lekarskich, furyerów zwyczajnych, dla nadrakietników, którzy nie są ustanowieni do czynności adjutantów lub komendantów bateryi, dla rakietników, zawiadujących amunicyą, piekarzów wojskowych, dla kowalów, siodlarzów przy kawaleryi, tudzież dla krawców przy pułkach huzarskich po 20 kr. m. k. dziennie.

Urzędnikom rządowym, ustanowionym przy administracyi wojskowej, należą się w dodatku, albo dwie trzecie części płacy miesięcznie, albo 1 złt. r. m. k. dziennie, według tego, jak na mocy rozporządzenia o dyetach z r. 1807 porównani są z różnemi stopniami oficerskiemi.

W naturaliach.

Oficerom każdego stopnia, licząc w to jenerałów, tudzież urzędnikom administracyjnym i osobom z wojskowości i bransz różnych, mającym według c. k. austryackiego

Die Marode-Häuser an solchen Orten, wo keine Landes-Heilanstalten bestehen, und von denen in der Regel die Kranken in die nächsten Spitäler oder Orte, wo die weniger schweren Kranken untergebracht sind, transferirt werden, müssen mit den erforderlichen Casern-Einrichtungen und Betstätten versehen seyn, und die Kranken in solchen Häusern haben ausser der oberwähnten für Gesunde bestimmten Natural- und Geldgebühr keine andere Verpflegung anzusprechen.

B e m e r k u n g.

Die betreffenden Commandanten der k. k. Truppen werden dafür Sorge tragen, dass von zehn zu zehn Tagen, im vorhinein dem grossherzoglich-toscanischen Commissär die Ausweise der Bedürfnisse an Geld- und Natural-Leistungen, an Wachstuben, an Beleuchtung etc. überreicht werden.

Ein solcher Ausweis wird jedesmal von dem betreffenden k. k. Commandanten zu unterzeichnen seyn.

Florenz den 18. April 1850.

Beilage zum Tractat vom 22. April 1850.

(Gez.) **Ch. Hügel.** *(L. S.)* *(Gez.) Herzog v.* **Casigliano.** *(L. S.)*

Beilage zum Tractate II.

T a r i f II

über die von der grossherzoglich-toscanischen Regierung zu bestreitenden Auslagen für die k. k. österreichischen Truppen während des Belagerungs-, respective Kriegszustandes.

Im G e l d e.

Vom Capitän-Lieutenant (von der Infanterie, den Jägern, oder von der Artillerie) und vom ersten Rittmeister aufwärts zwei Drittheile der Gage als Zulage. Für den zweiten Rittmeister und die subalternen Officiere aller Waffengattungen, für die Regiments-Capläne, Auditore, Regiments- und Oberärzte täglich 1 Gulden in C. M.

Für die höheren Primaplanisten, nämlich für die als Adjutanten oder Batterie-Commandanten angestellten Oberfeuerwerker, Ober-Chirurgen und Unterärzte, Oberfouriere, für den Vice-Quartiermeister des General-Quartiermeisterstabes, Stabs-, Regiments- und sonstige w i r k l i c h e Profossen, dann Obercurschmide täglich 30 kr. C. M.

Für die anderen Primaplanisten, feldärztliche Gehilfen, gewöhnliche Fouriere, für die nicht als Adjutanten oder Batterie-Commandanten angestellten Oberfeuerwerker, für Feuerwerker, Munitionäre, Militär-Bäckermeister, für Schmide, Sattler bei der Cavallerie, und Schneider bei den Husaren-Regimentern täglich 20 kr. C. M.

Für die bei der Armee-Administration angestellten Staatsbeamten gebühren entweder zwei Drittel ihrer Besoldung als Zulage monatlich oder 1 Gulden C. M. täglich, je nachdem ihre Classe durch das Diäten-Normale von 1807 jener der verschiedenen Officiers-Chargen gleichgestellt ist.

I n N a t u r a l - L e i s t u n g e n.

Für Officiere aller Grade, mit Inbegriff der Generalität, sowie für die Amee-Administrations-Beamten, und die nach dem k. k. österreichischen Systeme hiezu berechtigten Indivi-

systemu prawo do tego, należą się bezpłatnie naturalia na stopę wojenną lub reluicya takowych w kwocie 10 złt. r. za każdą porcyę dla konia, a 2 złt. r, 30 kr. za każdą porcyę chleba miesięcznie.

Żołnierzom od podoficera niżej, licząc w to c. k. kadetów i wszystkie indywidua, pobierające mundur od c. k. eraryum, należy się dziennie jedna porcya etapowa, mianowicie dla każdego:

$1^3/_4$ funta wiedeń. chleba, lub zamiast tego $1^2/_3$ funta mąki, lub $1^1/_6$ funta sucharów.

$^1/_4$ funta ryżu, lub zamiast tego $^1/_4$ funta leguminy, lub $^1/_2$ funta mąki pszennej, lub $^1/_2$ funta owoców łuskowych, jako to: grochu, soczewicy, bobu i t. p.

$^1/_2$ funta świeżego mięsa wołowego, $^1/_2$ masy wina, lub jako surogatu $^1/_4$ zejdla wódki; w końcu 1 łót soli.

Wszystko to podług miary i wagi niższo-austryackiej, których stosunek do miar i wag miejscowych oznaczonym być winien.

Za te należytości etapowe żołnierstwa, przyjmuje się także reluicya w pieniądzach po ośm krajcarów dziennie.

Co do przedmiotów tu nieoznaczonych, stanowić ma regułę taryfa Nr 1.

Florencya, dnia 18 Kwietnia 1850.

Załączenie do traktatu z 22. Kwietnia 1850.

(podp.) Baron Karol Hügel. (L. S.) (podp.) Książę Casigliano. (L.S.)

duen der Truppen oder der verschiedenen Branchen gebühren die unentgeltlichen Kriegs-Natural-Leistungen oder deren Ablösung (Reluition) mit 10 Gulden für jede Pferde-, und mit 2 fl. 30 kr. C. M. für jede Brot-Portion monatlich.

Für die Mannschaft vom Unter-Officier abwärts, mit Einschluss der k. k. Cadeten, und für alle jene Individuen, welche vom k. k. Aerar ihre Montur beziehen, gebührt täglich Eine Etappen-Ration pr. Kopf, nämlich:

1¾ Wiener Pfund Brot, oder als Aequivalent 1⅔ Pfund Mehl oder 1⅙ Pfund Zwieback.

¼ Pfund Reis, oder als Aequivalent ¼ Pfund Mehlspeise oder ½ Pfund Weizenmehl, oder ½ Pfund Hülsenfrüchte, als: Erbsen, Linsen, Bohnen etc.

½ Pfund frisches Rindfleisch, ½ Mass Wein oder als Surrogat ¼ Seitel Branntwein; endlich 1 Loth Salz.

Alles nach niederösterreichischem Masse und Gewichte, deren Verhältniss zu den Local-Massen und Gewichten zu bestimmen seyn wird.

Für diese Etappengebühren der Mannschaft wird auch eine Reluition im Gelde mit acht Kreuzern täglich angenommen.

Für die hier nicht genannten Gegenstände hat die im Tarife Nr. 1 festgesetzte Regel volle Geltung.

Florenz am 8. April 1850.

Beilage zum Tractat vom 22. April 1850.

(Gez.) **Ch. Hügel.** *(L. S.)* *(Gez.) Herzog v.* **Casigliano.** *(L. S.)*

Załączenie do traktatu V.

WYKAZ Nro I.

potrzeb miesięcznych dla korpusu wojska, złożonego z dziesięciu tysięcy ludzi, — licząc w miesiącu dni 30 — według taryfy Nro 1.

Mianowicie	Na rachunek Austryi zł. r.	kr.	Na rachunek Toskany zł. r.	kr.	Kwota ogólna zł. r.	kr.
W pieniądzach:						
Płacy	15.088	30	1.859	18	16.947	48
Dodatek wojenny w $^1/_8$ części dla oficerów	.	.	5.609	16	5.609	16
Żołd	30.523	.	5.579	30	36.102	30
Dodatek wojenny dla wojska	.	.	5.203	30	5.203	30
Dodatek na mięso i jarzynę	20.814	.	5.203	30	26.017	30
Kwota ryczałtowa na reparatury	3.074	30	1.056	56	4.131	26
Wynagrodzenie dla oficerów i dodatek dla adjutantów	.	.	268	.	268	.
Suma ogólna	69.500	.	24.780	.	94.280	.

W naturze:	Porcyj	Sążni	Funtów
Chleba	337.620	.	.
Furażu	63.510	.	.
Serwis w zimie, 5 miesięcy — drzewa	.	$762^{90}/_{400}$	.
Serwis w zimie, 5 miesięcy — światła	.	.	$3.048^{60}/_{100}$
Drzewa dla 219 oficerów od kapitana-porucznika niżej po $^3/_4$ sążnia	.	$164^1/_4$	.
Serwis w lecie, 7 miesięcy — drzewo	.	$381^{45}/_{400}$	.
Serwis w lecie, 7 miesięcy — światło	.	.	$1.524^{30}/_{100}$

Florencya, 18. Kwietria 1850.

Załączenie do traktatu z 22. Kwietnia 1850.

podp. K. Hügel. (L. S.) książę Casigliano.

Beilage zum Tractat V.

Ausweis Nr. I.

Der monatlichen Erfordernisse für ein Truppencorps von zehntausend Mann, den Monat zu 30 Tagen gerechnet, nach dem Tarif Nr. I.

Namentlich	Auf Rechnung Oesterreichs Gulden	kr.	Toscana's Gulden	kr.	Total-Betrag Gulden	kr.
Im Gelde:						
Gagen	15.088	30	1.859	18	16.947	48
Kriegszulage von $^1/_3$ für die Officiere	.	.	5.609	16	5.609	16
Löhnung	30.523	.	5.579	30	36.102	30
Kriegszulage für die Truppe	.	.	5.203	30	5.203	30
Fleisch- und Gemüse-Beitrag	20.814	.	5.203	30	26.017	30
Pauschal-Beträge für Reparaturen	3.074	30	1.056	56	4.131	26
Entschädigung für Officiere und Zulage für Adjutanten	.	.	268	.	268	.
Gesammt-Summe	69.500	.	24.780	.	94.280	.

In Natura:	Portionen	Klafter	Pfund
Brot	337.620	.	.
Fourage	63.510	.	.
Service im Winter, 5 Monate — Holz	.	$762^{90}/_{400}$	.
Service im Winter, 5 Monate — Licht	.	.	$3.048^{60}/_{100}$
Holz für 219 Officiere vom Capitän-Lieutenant abwärts, à $^3/_4$ Klafter	.	$164^1/_4$	.
Service im Sommer, 7 Monate — Holz	.	$381^{45}/_{400}$	.
Service im Sommer, 7 Monate — Licht	.	.	$1.524^{30}/_{100}$

Florenz 18. April 1850.
Beilage zum Tractat vom 22. April 1850.
gez. Ch. Hügel. (L. S.) Herzog von Casigliano. (L. S.)

Załączenie do traktatu VII.

WYKAZ Nro II.

należytości wojennych dla korpusu wojska, złożonego z dziesięciu tysięcy ludzi, obliczone na jeden miesiąc, liczący dni 30, a na jeden dzień według taryfy N. II.

W naturze:

Należytości w naturze, pozostaną te same, jakie oznaczono w taryfie N. I.

W pieniądzach:

Mianowicie	Na rachunek Austryi zł. r.	Austryi kr.	Na rachunek Toskany zł. r.	Toskany kr.	Kwota ogólna zł. r.	Kwota ogólna kr.
Płaca	15.088	30	1.859	18	16.947	48
Żołdu	30.523	.	5.579	3)	36.102	30
Należytości etapowe dla oficerów i urzędników	.	.	13.175	7	13.175	7
Należytości etapowe dla żołnierstwa	.	.	21.152	.	21.152	.
Dodatek na mięso	20.814	.	.	.	20.814	.
Kwota ryczałtowa na reparatiery	3.074	80	1.056	56	4.131	26
	69.500	.	42.822	51	112.322	51

Uwagi.

Należytości etapowe dla żołnierzy, na rachunek Toskany idące, wyrażone są zamiast kwoty ogólnej „41966" w kwocie 21,152. ponieważ Aystrya opędza zwykłe dodatki w kwocie 20,814, tę sumę zatem od powyższej kwoty ogólnej odciągnąć należy.

Na jeden dzień należytości wynoszą:

W pieniądzach:

	Na rachunek Austryi zł. r.	Austryi kr.	Na rachunek Toskany zł. r.	Toskany kr.	Kwota ogólna zł. r.	Kwota ogólna kr.
Żołd	1.017	26	185	59	1.203	25
Należytości etapowe dla oficerów i urzędników	.	.	251	30	251	30
Należytości etapowe dla żołnierzy	.	.	705	4	705	4
Dodatek na mięso	693	48	.	.	693	48
	1.711	14	1.142	33	2.853	47

Florencya 18. Kwietnia 1850.
Załączenie do traktatu z d. 22. Kwietnia 1850.
(podp.) K. Hügel (L. S.) kiążę Casigliano.

Beilage zum Tractat VII.

Ausweis Nr. II.

Der Kriegsgebühren für ein Truppencorps von zehntausend Mann, berechnet auf einen Monat von dreissig Tagen und auf Einen Tag nach dem Tarif Nr. II.

In Natura.

Die Leistungen in Natura bleiben die nämlichen, wie sie durch den Tarif Nr. I festgesetzt sind.

Im Gelde.

Namentlich	Auf Rechnung				Total-Betrag	
	Oesterreichs		Toscana's			
	Gulden	kr.	Gulden	kr.	Gulden	kr.
Gagen	15.088	30	1.859	18	16.947	48
Löhnung	30.523	.	5.579	30	36.102	30
Etappengebühren für Officiere und Beamte	.	.	13.175	7	13.175	7
Etappengebühren für die Mannschaft	.	.	21.152	.	21.152	.
Zulage für Fleisch etc. etc.	20.814	.	.	.	20.814	.
Pauschalien für Reparaturen	3.074	30	1.056	56	4.131	26
	69.500	.	42.822	51	112.322	51

Bemerkungen.

Die Etappengebühren für die Mannschaft sind auf Rechnung Toscana's anstatt des Hauptbetrages von „41.966" desswegen auf „21.152" angesetzt, weil Oesterreich die gewöhnlichen Zulagen im Betrage von „20.814" bestreitet, diese Summe daher von jenem Hauptbetrage abgezogen wurde.

Für Einen Tag betragen die Gebühren: Im Gelde	Auf Rechnung				Total-Betrag	
	Oesterreichs		Toscana's			
	Gulden	kr.	Gulden	kr.	Gulden	kr.
Löhnung	1.017	26	185	59	1.203	25
Etappengebühren für Officiere und Beamte	.	.	251	30	251	30
Etappengebühren für die Mannschaft	.	.	705	4	705	4
Zulage für Fleisch etc. etc.	693	48	.	.	693	48
	1.711	14	1.142	33	2.853	47

Florenz den 18. April 1850.

Beilage zum Tractat vom 22. April 1850.

gez. Ch. Hügel (L. S.) Herzog von Casigliano (L. S.)

Załączenie do traktatu VI.

Tabela uzupełniająca do wykazu N. I, wykazująca dopłatę wypadającą na miesiąc,

Mianowicie

Według wykazu, wynoszą potrzeby, które Wielkie-Księstwo Toskańskie dla korpusu wojskowego, złożonego z 10,000 ludzi, dostarczyć winno, w jednym miesiącu, liczącym dni 30 . . . .

W pieniądzach:	Miesięcznie				Dziennie			
	na stopie pokoju		na stopie wojennej		na stopie pokoju		na stopie wojennej	
	złt. r.	kr.	złr r.	kr.	złt. r.	kr.	złt. r.	kr.
Ponieważ płaca i dodatki dla jenerałów, oficerów i innych osób do wojska należących, tudzież wszelkie kwoty ryczałtowe, dozwolone pojedynczym korpusom, na reparatury mundurów, broni i t. p. wypłacane bywają miesięcznie, przeto różnica co do liczby dni miesiąca, odnosi się tylko do żołdu	30.523	.	36.102	30	1.017	26	1.203	24
Zwykły dodatek	.	.	5.203	30	.	.	173	27
Dodatek na mięso i jarzynę	20.814	.	16.017	30	693	48	867	15
Summa ogólna . .	51.337	.	67.323	30	1.711	14	2.244	6

Ponieważ różnicę między temi dwoma summami, Wielkie-Księstwo Toskańskie ponosić ma, winno przeto płacić dziennie . . . .

W naturze

Trzydziestą część należytości miesięcznych, t. j. . . . .

Wydatki zatem jakie Wielkie-Księstwo Toskańskie na miesiąc, liczący dni trzydzieści jeden ponosić ma, wynoszą . . . .

Uwaga. Z tej tabeli uzupełniającej, okazuje się, iż rząd Toskański na miesiąc Luty, mniej płacić będzie o 532 złt. r. 52 kr. za kazdy dzień niżej dni 30, o 11,254 porcyj chleba, 2,117 porcyj furażu i o 10,152 porcyj serwisu.

Florencya dnia 18. Kwietnia 1850.
Załączenie do traktatu z 22. Kwietnia 1850.
(podp.) K. Hügel (L. S.) książe Casigliano.

liczący dni trzydzieści jeden, jako też zmniejszenie na miesiąc Luty.

Monetą konwencyjną zł. r.	Monetą konwencyjną kr.	Chleba	Owsa	Siana	Słomy	Serwis, t. j. drzewo i światło	Redukowanie serwisu na miarę wiedeńską
		Porcyj					
24.780	.	337.620	63.510	63.510	63.510	304.800	762 90/400 wiedeńskich sążni twardego drzewa 304 60/100 wiedeńskich funt. świec
532	52						25 163/400 wiedeńsk. sążni twardego drzewa, 101 62/100 wiedeńs. funtów świec,
.	.	11.254	2.117	2.117	2.117	10.162	
25.312	52	348.874	65.527	65.527	65.527	315.022	787 253/400 wiedeńs. sążni twardego drzewa, 3150 22/100 wiedeńs. funtów świec,

Beilage zum Tractat VI.

Ergänzungs-Tabelle zum Ausweise Nr. 1, welche die Zuzahlung für die Monate von

Namentlich

Nach dem Ausweise bestehen die von dem Grossherzogthume Toscana zu leistenden Erfordernisse für ein Truppencorps von 10.000 Mann auf einen Monat zu 30 Tagen berechnet . . . .

Im Gelde:	Monatlich				Täglich			
	Friedensfuss		Kriegsfuss		Friedensfuss		Kriegsfuss	
	Gulden	kr.	Gulden	kr.	Gulden	kr.	Gulden	kr.
Da die Gagen und Zulagen der Generäle, Officiere, Beamten und der übrigen zur Armee gehörigen Individuen, dann die den verschiedenen Corps bewilligten Pauschalien für Reparaturen der Montur, der Waffen etc. etc. monatlich ausbezahlt werden, so hat sich die Dauer des Monates bloss auf die Löhnung zu beziehen . . .	30.523	.	36.102	30	1.017	26	1.203	24
Gewöhnliche Zulage	.	.	5.203	30	.	.	173	27
Fleisch- und Gemüse-Beitrag	20.814	.	26.017	30	693	48	867	15
Gesammt-Summe . .	51.337	.	67.323	30	1.711	14	2.244	6

Da der Unterschied dieser zwei Summen von dem Grossherzogthume Toscana zu tragen ist, so hat dasselbe täglich zu zahlen . . . .

In Natura:

Den dreissigsten Theil der monatlichen Gebühren, d. i. . . . .

Die von dem Grossherzogthume Toscana zu bestreitenden Auslagen für einen Monat von ein und dreissig Tagen bestehen daher in . . . .

Bemerkung. Aus dieser Ergänzungs-Tabelle geht hervor, dass Toscana für den Monat Februar eine Minderzahlung zu leisten haben wird von 532 fl. 52 kr. für jeden Tag, unter dreissig Tagen; von 11.254 Brot-, 2.117 Fourage- und 10.162 Portionen an Service.

Florenz den 18. April 1850.

Beilage zum Tractat vom 22. April 1850.

(gez.) Ch. Hügel (L. S.) Herzog von Casigliano (L. S.).

ein und dreissig Tagen, sowie die Verminderung für den Monat Februar ersichtlich macht.

Conv. Münze		Brot	Hafer	Heu	Stroh	Service, d. i. Holz u. Licht	Reducirung des Service auf Wiener Masse
Gulden	kr.	Portionen					
24.780	.	337.620	63.510	63.510	63.510	304.860	$762^{90}/_{400}$ Wiener Klafter hartes Holz, $3048^{60}/_{100}$ Wiener Pfund Kerzen
532	52	.	.	.	.	.	$25^{163}/_{400}$ Wiener Klafter hartes Holz, $191^{62}/_{100}$ Wiener Pfund Kerzen.
.	.	11.254	2.117	2.117	2.117	10.162	$787^{253}/_{400}$ Wiener Klafter hartes Holz, $3150^{22}/_{100}$ Wiener Pfund Kerzen
25.312	52	348.874	65.527	65.527	65.527	315.022	

Załączenie do traktatu III.

A. Przegląd potrzeb na jeden miesiąc dla korpusu wojska, złożonego z dziesięciu

			Mianowicie	Płaca		Żołd	
				Na stopę wojenną			
				złt. r.	kr.	złt. r.	kr
1	. . .	. .	1 Feldmarszałek-Porucznik, jako komendant dywizyi . . .	623	50		.
2	. . .	. .	2 Jenerał-Majorów, jako brygadyerów	998	.	.	.
1	. . .	. .	1 Major od głównego sztabu kwatermistrzowskiego . . .	114	.	.	.
1	. . .	. .	1 Kapitan od głównego sztabu kwatermistrzowskiego . . .	90	30	.	.
1	. . .	. .	1 Kapitan, jako dyrektor artyleryi.	77	18	.	.
3	. . .	. .	1 Adjutant dywizyi porucznik, 2 adjutantów brygady podporuczników, (łącznie z dodatkiem miesięcznym 20 złt. r. dla każdego, jako adjutanta jeneralnego)	156	18	.	.
2	. . .	. .	2 Poruczników głównego sztabu kwatermistrzowskiego . .	85	.	.	.
2	. . .	. .	1 Rotmistrz i jeden adjutant od korpusu zaprzęgów wojs.. .	120	20	.	.
4	. . .	. .	1 Komisarz wojenny, 1 zawiadowca verpflegowy, 2 adjunktów verpflegowych	583	20	.	.
8	. . .	. .	2 Piekarzy verpflegowych podoficerów, 6 piekarzy verpfleg	.	.	102	.
5	. . .	. .	4 Pułkowników od piechoty, 1 pułkownik od kawaleryi . .	788	50	.	.
5	. . .	. .	4 Podpułkowników od piechoty, 1 podpułkownik od kawal. .	585	4	.	.
5	. . .	. .	4 Majorów od piechoty, 1 major od kawaleryi.	524	19	.	.
15	. . .	. .	5 Kapelanów pułkowych, 5 audytorów, 5 lekarzów pułkow. .	632	$27^{4}/_{8}$	.	.
13	. . .	1	5 Adjutantów pułkowych poruczników, 8 adjutantów batalionowych podporuczników	425	44	.	.
38	. . .	. .	11 Nadlekarzy, 27 podlekarzy	826	.	.	.
8	. . .	. .	3 Nadfuryerów, 5 furyerów zwyczajnych.	120	.	.	.
5	. . .	. .	5 Profosów pułkowych	133	$4^{4}/_{8}$	.	.
10	. . .	10	1 Trębacz sztabowy i 9 trębaczy szwadronowych	120	.	.	.
11	. . .	. .	1 Kowal wyzszy, 6 kowalów. 1 rymarz, 1 siodlarz, 2 krawców	145	.	.	.
44	. . .	4	40 Oboistów, 4 trębaczy od korpusu zaprzęgów	.	.	144	.
31	. . .	3	27 Przewodników, 4 doboszy pułkowych.	.	.	176	30
12	. . .	. .	12 Profesyonistów od korpusu zaprzęgów	.	.	96	.
60	. . .	6	32 Pierwszych, 16 drugich kapitanów od piechoty, 6 pierwszych, a 6 drugich rotmistrzów od kawaleryi	4.155	37	.	.
168	. . .	24	48 Poruczników, 48 podporuczników 1. a 48 podporuczników 2 kl. od piechoty. 12 poruczników i 12 podporucz. kawal.	5.306	30	.	.
302	. . .	. .	73 Foryszyców, 229 sług prywatnych	.	.	954	.
10	. . .	7	1 Porucznik, 2 podporuczników od artyleryi, 1, porucznik, 2 podporuczników od korpusu pionierów, i 4 podporuczników od korpusu zaprzęgów	336	36	.	.
.	120	23	97 Feldfeblów od piechoty i od pionierów, 12 wachmistrzów od kawaleryi, 4 wachmistrzów od korpusu zaprzęgów i 7 rakietników.	.	.	1.181	30
.	680	96	576 Kapralów od piechoty, 72 od kawaleryi, 6 od pionierów, 10 od artyleryi, a 16 od zaprzęgów	.	.	3.995	.
.	219	. .	98 Cieśli i 121 doboszy, między tymi 2 cieśli i 1 dobosz od pionierów.	.	.	658	30
.	576	. .	576 Frajtrów od piechoty.	.	.	2.304	.
.	8.405	1021	7294 Prostych od piechoty, 480 od kawaleryi, 75 od korpusu pionierów, 209 od korpusu zaprzęgów i 102 od zaprzęgów i pakunku, 130 kanonierów wyższych i 125 niższych . . .	.	.	26.401	.
767	10.000	. .	Do tego: Summa . .	16.947	48	36.102	30
10.767		1195					

Kwoty ryczałtowe za reparatury mundurów, obuwia, broni, wozów i t. d. . . . . .

304.860 porcyj serwisu . { drzewa 400 porcyj na furę wiedeńska licząc. . . . . / swiec 100 porcyj na jeden funt wied. licząc . . . .

Dla 219 oficerów od kapitana porucznika niżej. drzewa na opał $^{3}/_{4}$ sążnia wied. na 1 miesiąc zimowy .

Summa ogólna należytości na miesiąc jeden . .

Mówię: dziewięćdziesiąt cztery tysiące dwieście ośmdziesiąt złt. r. dziewięćset dwadzieścia sześć $^{240}/_{400}$ dwadzieścia porcyj chleba i sześćdziesiąt trzy tysiące pięćset dziesięć porcyj furażu, na miesiąc liczący dni

tysiecy ludzi, wraz z należytością wojenną w Wielkiem-Księstwie Toskańskiem.

Dodatek: dla oficerów i stron w 1/3 płacy miesięcznie złt. r.	kr.	Dodatek: dla żołnierzy po 1-m kraj. dziennie złt. r.	kr	Dodatek na mięso i jarzynę po 5 krajc. dziennie złt. r.	kr	Przepisana relucya naturaliów złr.	kr	Summa złt. r.	kr.	Serwis (Porcyj)	Chleb (Porcyj)	Owies (Porcyj)	Siano (Porcyj)	Słoma na posłanie (Porcyj)
207	$56^2/_3$	.	.	.	.	.	.	831	$46^2/_3$	.	540	630	630	630
332	40	.	.	.	.	.	.	1.330	40	.	840	960	960	960
38	.	.	.	.	.	.	.	152		.	180	300	300	300
30	10	.	.	.	.	.	.	120	40	.	180	240	240	240
25	46	.	.	.	.	.	.	103	4	.	90	150	150	150
52	6	.	.	.	.	.	.	268	24	.	180	180	180	180
28	20	.	.	.	.	.	.	113	20	.	210	240	240	240
40	$6^2/_3$	.	.	.	.	17	.	177	$26^2/_3$	.	90	120	120	120
194	$26^2/_3$	.	.	.	.	7	.	784	$46^2/_3$	.	300	420	420	420
.		4	.	20	.	.	.	126	.	240	240	.	.	.
262	$56^2/_3$	.	.	.	.	.	.	1.051	$46^2/_3$	.	1.350	1.560	1.560	1.560
195	$1^1/_3$	.	.	.	.	.	.	780	$5^1/_3$	.	900	1.260	1.260	1.260
174	$46^1/_3$	.	.	.	.	.	.	699	$5^1/_3$	.	900	1.260	1.260	1.260
210	$49^1/_6$	.	.	.	.	.	.	843	$16^2/_3$	.	900	1.350	1.350	1.350
141	$54^2/_3$	.	.	.	.	.	.	567	$38^2/_3$	.	780	840	840	840
275	20	.	.	.	.	.	.	1.051	20	1.140	1.140	1.140	1.140	1.140
40	.	.	.	.	.	.	.	160	.	240	240	240	240	240
44	$21^4/_8$	.	.	.	.	.	.	177	26	.	300	450	450	450
.	.	5	.	25	.	.	.	150	.	300	300	300	300	300
48	20	.	.	.	.	.	.	193	20	330	330	330	330	330
.	.	22	.	110	.	.	.	276	.	1.320	1.320	120	130	120
.	.	15	30	77	30	.	.	269	30	930	930	90	90	90
.	.	6	.	30	.	.	.	132	.	360	360	.	.	.
1.385	$12^1/_3$	.	.	.	.	144	.	5.648	$49^1/_3$	.	5.400	5.040	5.040	5.040
1.768	50	.	.	.	.	.	.	7.075	20	.	10.080	11.520	11.520	11.520
.	.	151	.	755	.	.	.	1.860		.	9.060	.	.	.
112	12	.	.	.	.	40	.	488	48	.	480	570	570	570
.	.	60	.	300	.	.	.	1.541	30	3.600	3.600	690	690	690
.	.	340	.	1.700	.	.	.	6.035	.	20.400	20.400	2.880	2.880	2.880
.	.	109	30	547	30	.	.	1.315	30	6.570	6.570	.	.	.
.	.	288	.	1.440	.	.	.	4.032	.	17.280	17.280	.	.	.
.	.	4.202	30	21.012	30	.	.	51.706	.	252.150	252.150	30.630	30.630	30.630
5.609	16	5.203	30	26.017	30	208	.	90.149	34	304.760	337.620	63.516	63.516	63.516

	Summa złt. r.	kr.	drzewa twardego sążni wied.	świec funtów	Chleb	Owies	Siano	Słoma
. . . .	4.130	26						
. . . .	94.208	.						
. . . .	.	.	$762^{90}/_{400}$	.				
. . . .	.	.	.	$3.048^{60}/_{100}$				
. . . .	.	.	$164^1/_4$	.				
. . . .	94.280	.	$926^{240}/_{400}$	$3.048^{60}/_{100}$	337.620	63.510	63.510	63.510

sążni drzewa, trzy tysiące czterdzieści osm $^{60}/_{100}$ funtów świec, trzysta trzydzieści siedm tysięcy sześćset trzydzieści. Florencya 18. Kwiet. 1850.

Załączenie do traktatu z 22. Kwietnia 1860.
podp. K. Hügel (L. S.) Książe Casigliano (L. S.)

Beilage zum Tractat III.

A. Uebersicht der einmonatlichen Erfordernisse für ein Truppencorps von

Mann		Pferd	Benanntlich	Gage nach dem Kriegsfusse fl.	Gage kr.	Löhnung nach dem Kriegsfusse fl.	Löhnung kr.
1	. . .	. . .	1 Feldmarschall-Lieutenant als Divisions-Commandant .	623	50	.	.
2	. . .	. . .	2 General-Majors als Brigadiers	998	.	.	.
1	. . .	. . .	1 Major vom General-Quartiermeister-Stabe	114	.	.	.
1	. . .	. . .	1 Hauptmann vom General-Quartiermeister-Stabe . . .	90	30	.	.
1	. . .	. . .	1 Hauptmann als Artillerie-Director	77	18	.	.
3	. . .	. . .	1 Divisions-Adjutant Oberlieutennat; 2 Brigade-Adjutanten Unterlieutenants (mit Inbegriff der monatlichen Zulage von 20 fl. für Jeden als General-Adjutanten)	156	18	.	.
2	. . .	. . .	2 Oberlieutenants des General-Quartiermeister-Stabes . .	85	.	.	.
2	. . .	. . .	1 Rittmeister und 1 Adjutant des Militär-Fuhrwesen-Corps	120	20	.	.
4	. . .	. . .	1 Feldkriegscomm., 1 Verpflegsverw., 2 Verpflegs-Adjuncten	583	20	.	.
8	. . .	. . .	2 Verpflegsbäcker, Unterofficiere, 6 Verpflegsbäcker . . .	.	.	102	.
5	. . .	. . .	4 Oberste der Infanterie, 1 Oberst der Cavallerie . . .	788	50	.	.
5	. . .	. . .	4 Oberstlieutenants d. Infanterie, 1 Oberstlieut. d. Cavallerie	565	4	.	.
5	. . .	. . .	4 Majors der Infanterie, 1 Major der Cavallerie	524	19	.	.
15	. . .	. . .	5 Regiments-Capläne, 5 Auditore, 5 Regimentsärzte . . .	632	$27\frac{1}{4}$	.	.
13	. . .	1	5 Regiments-Adjutanten, Oberlieutenants, 8 Bataillons-Adjutanten, Unterlieutenants	425	44	.	.
38	. . .	. . .	11 Ober-, 27 Unterärzte	826	.	.	.
8	. . .	. . .	3 Ober-, 5 ordinäre Fouriere	120	.	.	.
5	. . .	. . .	5 Regiments-Profossen	133	$4\frac{4}{5}$	.	.
10	. . .	10	1 Stabs- und 9 Escadrons-Trompeter	120	.	.	.
11	. . .	. . .	1 Ober-, 6 Unterschmide, 1 Riemer, 1 Sattler, 2 Schneider	145	.	.	.
44	. . .	4	40 Hautboisten, 4 Trompeter vom Fuhrwesen-Corps	.	.	144	.
31	. . .	3	27 Führer und 4 Regiments-Tambours	.	.	176	30
12	. . .	. . .	12 Professionisten des Fuhrwesen-Corps	.	.	96	.
60	. . .	6	32 erste und 16 zweite Hauptleute der Infanterie; 6 erste und 6 zweite Rittmeister der Cavallerie	4.155	37	.	.
168	. . .	24	48 Ober-, 48 Unterlieutenants 1., 48 Unterlieutenants 2. Classe d. Infanterie; 12 Ober- u. 12 Unterlieuten. der Cavallerie	5.306	30	.	.
302	. . .	. . .	73 Fourierschützen, 229 Privatdiener	.	.	954	.
10	. . .	7	1 Ober-, 2 Unterlieutenants der Artillerie; 1 Ober-, 2 Unterlieutenants des Pionnier-Corps und 4 Unterlieutenants des Fuhrwesen-Corps	336	36	.	.
.	120	23	97 Infanterie- u. Pionnier-Feldwebel, 12 Wachtmeist. d. Cavallerie, 4 Wachtmeist. des Fuhrwes. Corps u. 7 Feuerwerker	.	.	1.181	30
.	680	96	576 Infanterie-, 72 Cavallerie-, 6 Pionnier-, 10 Artillerie- und 16 Fuhrwesen-Corporals	.	.	3.995	.
.	219	. . .	98 Zimmerleute und 121 Tambours, worunter 2 Zimmerleute und 1 Tambour der Pionniers	.	.	658	30
.	576	. . .	576 Gefreite der Infanterie	.	.	2.304	.
.	8.405	1.021	7294 Infanterie-, 480 Cavallerie-Gemeine, 75 Pionniers-, 209 Fuhrwesens-Corps-Gemeine und 102 Fuhr- u. Packwesen-Gemeine, dann 120 Ober-, 125 Unter-Canoniere .	.	.	26.401	.
767	10.000	. . .	Hiezu **Summe** . . .	16.947	48	36.102	30
10.767		1.195	Die Pauschalien für Reparaturen der Montur, der Schuhe, Gewehre, Wägen etc. etc. etc.				

304.860 Portionen Service { an Holz 400 Portionen auf eine Wienerfuhr gerechnet . . . . .
{ an Kerzen 100 Portionen auf ein Pfund gerechnet . . . . . .

Für 219 Officiere vom Capitänlieutenant abwärts, Brennholz ¾ Wiener Klafter für einen Wintermonat

Gesammtsumme der Gebühren für Einen Monat . . . .

Sage: Vier und neunzig Tausend zweihundert achtzig Gulden, neunhundert sechs und zwanzig $\frac{240}{400}$ Klafter zwanzig Portionen Brot, und drei und sechzig Tausend fünfhundert zehn Fourage-Portionen für den Monat zu

zehntausend Mann mit der Kriegsgebühr im Grossherzogthume Toscana.

Zulage für Officiere und Parteien mit ½ Gage monatlich fl.	kr.	Zulage für die Mannschaft zu 1 Kreuzer täglich fl.	kr.	Fleisch u. Gemüse-Beitrag mit 5 Kreuzer täglich fl.	kr.	Vorgeschriebene Naturalien Relution fl.	kr.	Summe fl.	kr.	Service (Portionen)	Brot (Portionen)	Hafer (Portionen)	Heu (Portionen)	Streustroh (Portionen)
207	56⅔	.	.	.	.	.	.	831	46⅔	.	540	630	630	630
332	40	.	.	.	.	.	.	1.330	40	.	840	960	960	960
38	.	.	.	.	.	.	.	152	.	.	180	300	300	300
30	10	.	.	.	.	.	.	120	40	.	180	240	240	240
25	46	.	.	.	.	.	.	103	4	.	90	150	150	150
52	6	.	.	.	.	.	.	268	24	.	180	180	180	180
28	20	.	.	.	.	.	.	113	20	.	210	240	240	240
40	6⅔	.	.	.	.	17	.	177	26⅔	.	90	120	120	120
194	26⅔	.	.	.	.	7	.	784	46⅔	.	300	420	420	420
.	.	4	.	20	.	.	.	126	.	240	240	.	.	.
262	56⅔	.	.	.	.	.	.	1.051	46⅔	.	1.350	1.560	1.560	1.560
195	1⅓	.	.	.	.	.	.	780	5⅓	.	900	1.260	1.260	1.260
174	46⅓	.	.	.	.	.	.	699	5⅓	.	900	1.260	1.260	1.260
210	49⅙	.	.	.	.	.	.	843	16⅔	.	900	1.350	1.350	1.350
141	54⅔	.	.	.	.	.	.	567	38⅓	.	780	840	840	840
275	20	.	.	.	.	.	.	1.101	20	1.140	1.140	1.140	1.140	1.140
40	.	.	.	.	.	.	.	160	.	240	240	240	240	240
44	21⅙	.	.	.	.	.	.	177	26	.	300	450	450	450
.	.	5	.	25	.	.	.	150	.	300	300	300	300	300
48	20	.	.	.	.	.	.	193	20	330	330	330	330	330
.	.	22	.	110	.	.	.	276	.	1.320	1.320	120	120	120
.	.	15	30	77	30	.	.	269	30	930	930	90	90	90
.	.	6	.	30	.	.	.	132	.	360	360	.	.	.
1.385	12⅓	.	.	.	.	144	.	5.684	49⅓	.	5.400	5.040	5.040	5.040
1.768	50	.	.	.	.	.	.	7.075	20	.	10.080	11.520	11.520	11.520
.	.	151	.	755	.	.	.	1.860	.	.	9.060	.	.	.
112	12	.	.	.	.	40	.	488	48	.	480	570	570	570
.	.	60	.	300	.	.	.	1.541	30	3.600	3.600	690	690	690
.	.	340	.	1.700	.	.	.	6.035	.	20.400	20.400	2.880	2.880	2.880
.	.	109	30	547	30	.	.	1.315	30	6.570	6.570	.	.	.
.	.	288	.	1.440	.	.	.	4.032	.	17.280	17.280	.	.	.
.	.	4.202	30	21.012	30	.	.	51.706	.	252.150	252.150	30.630	30.630	30.630
5.609	16	5.203	30	26.017	30	208	.	90.148	34	304.860	337.620	63.510	63.510	63.510

			hartes Holz Wiener Klafter	Kerzen Pfund				
. . . .	4.130	26						
Summe	94.208	—						
. . . .	.	.	762 $\frac{80}{400}$	3.048 $\frac{60}{100}$				
. . . .	.	.	164¼					
. . . .	94.280	.	926 $\frac{240}{400}$	3.804 $\frac{60}{100}$	337.620	63.510	63.510	63.510

Holz, dreitausend acht und vierzig $\frac{60}{100}$ Pfund Kerzen; dreimalhundert sieben und dreissigtausend sechshundert dreissig Tagen.

Beilage zum Tractat vom 22. April 1850.

Florenz den 18. April 1850.

gez. Ch. Hügel (L. S.) Herzog von Casigliano (L. S.)

Załączenie

B. Przegląd potrzeb na miesiąc jeden dla korpusu wojska, złożonego z dziesięsiąc po dni

Ludzi		Koni	Mianowicie
1	.	.	Feldmarszałek-Porucznik, jako komendant dywizyi . . . .
2	.	.	Jenerał-Major, jako brygadyer . . . .
1	.	.	Major. . } od sztabu głównego kwatermistrzowstwa. . . . .
1	.	.	Kapitan }
1	.	.	Kapitan, jako dyrektor artyleryi . . . .
5	.	.	2 Poruczników głównego sztabu kwatermistrzowskiego, 1 Adjutant dywizyi porucznik, i 2 adjutantów brygady podporuczników . . . .
2	.	.	1 Rotmistrz i 1 adjutant od korpusu zaprzęgów . . . .
4	.	.	1 Komisarz wojenny, 1 zawiadowca verpflegowy, 2 adjunktów verpflegowych pierwszej klasy . . . .
8	.	.	2 Piekarzów verpflegowych podoficerów i 6 piekarzów verpflegowych . . .
5	.	.	4 Pułkowników od piechoty i jeden pułkownik od kawaleryi . . . . . .
5	.	.	4 Podpułkowników od piechoty i 1 podpułkownik od kawaleryi . . . . . .
5	.	.	4 Majorów od piechoty i 1 major od kawaleryi . . . .
15	.	.	5 Kapelanów, 5 audytorów, 5 lekarzy pułkowych . . . .
13	.	1	5 Adjutantów pułkowych, 8 adjutantów batalionowych . . . .
38	.	.	11 Nadlekarzy i 27 podlekarzy . . . .
8	.	.	3 Furyerów wyższych i 5 furyerów zwyczajnych . . . .
5	.	.	5 Profosów pułkowych . . . .
10	.	10	1 Trembacz sztabowy, 9 trembaczy szwadronowych . . . .
11	.	.	1 Kowal wyższy, 6 kowali niższych, 1 rymarz, 1 siodlarz, 2 krawców . . .
44	.	4	40 Oboistów, 4 trembaczy od korpusu zaprzęgów . . . .
31	.	3	27 Przewodników i 4 doboszów pułkowych . . . .
12	.	.	12 Profesyonistów od korpusu zaprzęgów . . . .
60	.	6	32 Pierwszych, 16 drugich kapitanów od piechoty, 6 pierwszych, 6 drugich rotmistrzów od kawaleryi . . . .
168	.	24	48 Poruczników, 48 podporuczników pierwszej, 48 podporuczników drugiej klasy od piechoty; 12 poruczników i 12 podporuczników od kawaleryi . . .
302	.	.	73 Foryszyców, 229 sług prywatnych . . . .
10	.	7	1 Porucznik, 2 podporuczników od artyleryi, 1 porucznik, 2 podporuczników od korpusu pionierów, 4 podporuczników od korpusu zaprzęgów . . . .
.	120	23	96 Felwebłów od piechoty, 1 od pionierów, 12 wachmistrzów od kawaleryi, 4 wachmistrzów od korpusu zaprzęgów, 7 rakietników . . . .
.	680	96	576 Kapralów od piechoty, 72 od kawaleryi, 6 od pionierów, 10 od artyleryi, i 16 od korpusu zaprzęgów . . . .
.	219	.	98 Cieśli, 121 doboszów, między tymi 2 cieśli i 1 dobosz od korpusu pionierów
.	576	.	576 Frajtrów od piechoty . . . .
	8405	1021	7294 Prostych od piechoty, 480 od kawaleryi, 75 pionierów, 209 od zaprzęgów, 102 szeregowych od zaprzęgów i pakunku, 120 kanonierów wyższych i 125 niższych . . . .
767	10000		
10767		1195	Summa . . . . . .
			Do tego kwota ryczałtowa na reparatury obuwia, mundurów, broni, wozów i t. d.
			Summa potrzebna na jeden miesiąc . . .

Mówię: Sześćdziesiąt i dziewięć tysięcy pięćset złt. r. na miesiąc, które cesarskie eraryum płacić ma

(podp.) **K. Hügel.** (L. S.)

do traktatu IV.

ciu tysięcy ludzi w królestwie Lombardzko-Weneckiem, na stopie pokoju, licząc mie-trzydzieści.

Płaca		Żołd		Dodatek na mięso i na drożyznę		Summa	
złt. r.	kr.	złt. r.	kr.	złt. r.	kr.	złt. r	kr.
500	.	.	.	.	.	500	.
666	40	.	.	.	.	666	40
110	.	.	.	.	.	110	.
89	45	.	.	.	.	89	45
75	.	.	.	.	.	75	.
162	.	.	.	.	.	162	.
85	45	.	.	.	.	85	45
333	20	.	.	.	.	333	20
84	.	.	.	16	.	100	.
728	30	.	.	.	.	728	30
535	.	.	.	.	.	535	.
440	45	.	.	.	.	440	45
595	15	.	.	.	.	595	15
404	.	.	.	.	.	404	.
788	.	.	.	.	.	788	.
112	.	.	.	.	.	112	.
117	.	.	.	.	.	117	.
110	.	.	.	20	.	130	.
134	.	.	.	.	.	134	.
.	.	124	.	88	.	212	.
.	.	159	30	62	.	221	30
.	.	96	.	24	.	120	.
3821	30	.	.	.	.	3821	30
4908	.	.	.	.	.	4908	.
288	.	.	.	.	.	288	.
.	.	805	.	604	.	1409	.
.	.	1118	.	240	.	1358	.
.	.	3630	.	1360	.	4990	.
.	.	549	.	438	.	987	.
.	.	2160	.	1152	.	3312	.
.	.	21881	30	16810	.	38691	.
15088	30	30523	.	20814	.	66425	30
.	.	.	.	.	.	3074	30
.	.	.	.	.	.	69500	30

dla korpusu wojska złożonego z dziesięciu tysięcy ludzi.

Florencya, 18. Kwietnia 1850.

Załączenie do traktatu z 22. Kwietnia 1850.

podp. Książę **Casigliano.** (L. S.)

Beilage zum

B. Uebersicht der einmonatlichen Erfordernisse für ein Truppencorps von zehntausend zu 30 Tagen

Mann		Pferde	Namentlich
1	.	.	Feldmarschall-Lieutenant als Divisions-Commandant . . . .
2	.	.	General-Major als Brigadier . . . .
1	.	.	Major } des General-Quartiermeister-Stabes . . . .
1	.	.	Hauptmann } des General-Quartiermeister-Stabes . . . .
1	.	.	Hauptmann als Artillerie-Director . . . .
5	.	.	2 Oberlieutenants des General-Quartiermeister-Stabes, 1 Divisions-Adjutant Ober- und 2 Brigade-Adjutanten Unter-Lieutenants . . . .
2	.	.	1 Rittmeister und 1 Adjutant des Fuhrwesen-Corps . . . .
4	.	.	1 Feldkriegscommissär, 1 Verpflegsverwalter, 2 Verpflegs-Adjuncten erster Classe
8	.	.	2 Verpflegsbäcker-Unterofficiere und 6 Verpflegsbäcker . . . .
5	.	.	4 Oberste der Infanterie und 1 Oberst der Cavallerie . . . .
5	.	.	4 Oberst-Lieutenants der Infanterie und 1 Oberst-Lieutenant der Cavallerie .
5	.	.	4 Majors der Infanterie, 1 Major der Cavallerie . . . .
15	.	.	5 Capläne, 5 Auditore, 5 Regimentsärzte . . . .
13	.	1	5 Regiments- und 8 Bataillons-Adjutanten . . . .
38	.	.	11 Ober- und 27 Unterärzte . . . .
8	.	.	3 Ober-, 5 ordinäre Fouriere . . . .
5	.	.	5 Regiments-Profossen . . . .
10	.	10	1 Stabs- und 9 Escadrons-Trompeter . . . .
11	.	.	1 Ober- und 6 Unterschmide, 1 Riemer, 1 Sattler, 2 Schneider . . . .
44	.	4	40 Hautboisten, 4 Trompeter vom Fuhrwesen-Corps . . . .
31	.	3	27 Führer und 4 Regiments-Tambours . . . .
12	.	.	12 Professionisten des Fuhrwesen-Corps . . . .
60	.	6	32 erste, 16 zweite Hauptleute der Infanterie; 6 erste, 6 zweite Rittmeister der Cavallerie . . . .
168	.	24	48 Ober-, 48 Unterlieutenants erster; 48 Unterlieutenants zweiter Classe der Infanterie; 12 Ober-, 12 Unterlieutenants der Cavallerie . . . .
302	.	.	73 Fourierschützen, 229 Privatdiener . . . .
10	.	7	1 Ober-, 2 Unterlieutenants der Artillerie; 1 Ober-, 2 Unterlieutenants des Pionnier-Corps; 4 Unterlieutenants des Fuhrwesen-Corps . . . .
.	120	23	96 Infanterie-, 1 Pionnier-Feldwebel, 12 Wachtmeister der Cavallerie, 4 Wachtmeister des Fuhrwesens-Corps und 7 Feuerwerker . . . .
.	680	96	576 Infanterie-, 72 Cavallerie-, 6 Pionnier-, 10 Artillerie- und 16 Fuhrwesen-Corporals . . . .
.	219	.	98 Zimmerleute, 121 Tambours, worunter 2 Zimmerleute und 1 Tambour vom Pionnier-Corps . . . .
.	576	.	576 Gefreite der Infanterie . . . .
.	8405	1021	7294 Infanterie-, 480 Cavallerie-Gemeine, 75 Pionniere, 209 Fuhrwesen-Gemeine, 102 Fuhr- und Packwesen-Gemeine, 120 Ober-, 125 Unter-Canoniere . .
767	10000		
10767		1195	Summe . . .
			Hiezu die Pauschalien für Schuhreparaturen, Montur, Gewehre, Wägen etc. etc. . .
			Summe des einmonatlichen Bedürfnisses . .

Sage: Neunundsechzigtausend fünfhundert Gulden für den Monat, welche das kaiserliche

gez. Ch. Hügel. (L. S.)

Tractat IV.

Mann im lombardisch-venetianischen Königreiche mit der Friedensgebühr, den Monat gerechnet.

Gage fl.	Gage kr.	Löhnung fl.	Löhnung kr.	Fleisch- und Theuerungs-Beitrag fl.	Fleisch- und Theuerungs-Beitrag kr.	Summe fl.	Summe kr.
500	.	.	.	.	.	500	.
666	40	.	.	.	.	666	40
110	.	.	.	.	.	110	.
89	45	.	.	.	.	89	45
75	.	.	.	.	.	75	.
162	.	.	.	.	.	162	.
85	45	.	.	.	.	85	45
333	20	.	.	.	.	333	20
84	.	.	.	16	.	100	.
728	30	.	.	.	.	728	30
535	.	.	.	.	.	535	.
440	45	.	.	.	.	440	45
595	15	.	.	.	.	595	15
404	.	.	.	.	.	404	.
788	.	.	.	.	.	788	.
112	.	.	.	.	.	112	.
117	.	.	.	.	.	117	.
110	.	.	.	20	.	130	.
134	.	.	.	.	.	134	.
.	.	124	.	88	.	212	.
.	.	159	30	62	.	221	30
.	.	96	.	24	.	120	.
3821	30	.	.	.	.	3821	30
4908	.	.	.	.	.	4908	.
288	.	.	.	.	.	288	.
.	.	805	.	604	.	1409	.
.	.	1118	.	240	.	1358	.
.	.	3630	.	1360	.	4990	.
.	.	549	.	438	.	987	.
.	.	2160	.	1152	.	3312	.
.	.	21881	30	16810	.	38691	30
15088	30	30523	.	20814	.	66425	30
.	.	.	.	.	.	3074	30
.	.	.	.	.	.	69500	.

Aerar für ein Truppencorps von zehntausend Mann zu bezahlen hat.

Florenz 18. April 1850.

Beilage zum Tractat vom 22. April 1850.

gez. **Der Herzog von Casigliano. (L. S.)**

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXX.

wydana i rozesłana

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXX.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 28. Czerwca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: dnia 19. Lipca 1851.

247.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 23. Kwietnia 1850.

wydane do dyrekcyi jeneralnej komunikacyj (wydziału pocztowego).

mocą którego podany zostaje do wiadomości uchwalony Najwyższem postanowieniem z dnia 10. Kwietnia 1850 r. przepis względem warunków wstąpienia do służby poczty rządowej, tudzież względem egzaminów rządowych dla tej kategoryi służby.

Najjaśniejszy Pan raczył Najwyższem postanowieniem Swojem z dnia 10. Kwietnia 1850 r. zatwierdzić załączony tu przepis co do warunków wymaganych do wstąpienia w służbę poczty rządowej i co do egzaminów rządowych dla tej kategoryi służby.

Poleca się c. k. dyrekcyi jeneralnej postanowienia niniejszego przepisu wprowadzić w dokładne wykonanie.

Bruck m. p.

Załączenie do Nru 247.

Przepis o warunkach, wymaganych do wstąpienia w służbę poczty rządowej, i o egzaminach dla tej kategoryi służby.

A. O EGZAMINACH NA ELEWÓW I OFICYAŁÓW POCZTOWYCH, TUDZIEŻ O EGZAMINACH ADMINISTRACYJNYCH.

Co do wieku i usposobienia sił fizycznych.

§. 1. Każdy kandydat do służby poczty rządowej musi mieć ukończonych lat 18. i wykazać się zdrowem usposobieniem ciała.

Co do nauk szkolnych.

§. 2. Starający się o przyjęcie winien przedłożyć absolutoryum z gimnazyum wyższego krajowego lub z wyższej szkoły realnej, wykazujące, iż odbył nauki obowiązkowe z dobrym postępem.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 28. Juni 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 19. Juli 1851.

247.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 23. April 1850,

an die General-Direction der Communicationen (Postabtheilung),

womit in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 10. April 1850 die Vorschrift über die Bedingungen zum Eintritte in den Staatspostdienst und die bezüglichen Staatsprüfungen kundgemacht wird.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 10. April 1850 die mitfolgende Vorschrift über die Bedingungen zum Eintritte in den Staatspostdienst und die bezüglichen Staatsprüfungen zu genehmigen geruht.

Die k. k. General-Direction wird beauftragt die Bestimmungen dieser Vorschrift genau in Ausführung zu bringen.

***Bruck** m. p.*

Beilage zu Nr. 247.

Vorschrift über die Bedingungen zum Eintritte in den Staatspostdienst und die bezüglichen Staatsprüfungen.

A. Eleven-, Officials- und Administrativ-Prüfung.

Lebensalter und Körperbeschaffenheit.

§. 1. Jeder Canditat für den Staatspostdienst muss das 18. Lebensjahr zurückgelegt haben und eine gesunde Körperbeschaffenheit nachweisen.

Schulstudien.

§. 2. Der Bewerber hat das Absolutorium über die an einem inländischen Obergymnasium oder an einer Ober-Realschule mit gutem Erfolge zurückgelegten obligaten Lehrgegenstände beizubringen.

Ten sam skutek będzie mieć absolutoryum z akademii wojskowej w Wiener-Neustadzie, z akademii inżynierów we Wiedniu i ze szkoły handlowej i morskiej w Tryeście.

Co do znajomości języków.

§. 3. Kandydat winien udowodnić świadectwem legalnem iż posiada gramatykalnie język ojczysty, i mowę urzędową tego urzędu pocztowego, do którego właśnie przyjętym być pragnie.

Jeżeli oprócz tego udowodni, iż rozumie inny mowy, szczególniej zaś mowę włoską lub francuską, będzie miał pierwszeństwo przed innymi kandydatami.

O udowodnieniu zachowania się po wystąpieniu ze szkoły.

§. 4. Jeżeli kandydat nie stara się o urząd wprost po wystąpieniu ze szkoły, winien jest wykazać wiarogodnie, czem się przez ten czas trudnił i jak się sprawował.

O przyjęciu na aspiranta pocztowego, o celu i trwaniu aplikowania.

§. 5. Przyjętym zostanie kandydat przez rezolucyę przyjęcia, na aspiranta pocztowego, lecz tylko na próbę i w regule tylko na przeciąg roku jednego.

Ten rok próby nie będzie mu policzony w służbę rządową, i ma tylko nastarczyć przekonanie, czyli kandydat posiada potrzebne przymioty i wewnętrzne powołanie, do wykształcenia się na zupełnie zdolnego urzędnika pocztowego; jeżeli się pokaże przeciwnie, w ówczas aspirant może jeszcze przed upływem tego roku próby oddalonym zostać ze służby; równie też każdemu aspirantowi zostawiona jest wolność wystąpienia bez podania przyczyny; lecz wystąpienie swoje na piśmie oznajmić winien.

O egzaminie na elewów.

§. 6. Jeżeli aspirant pocztowy w ciągu roku próby dał dostateczne dowody uzdolnienia swego w ogólności, i tak się sprawował, iż można poznać w nim prawdziwą skłonność do stanu, który obrał; wówczas poddać się winien, aby był przyjętym na elewa pocztowego, egzaminowi na elewów (§. 31), i prosić o przypuszczenie do tego.

O skutku egzaminu na elewa.

§. 7. W miarę tego, co egzamin wykaże, aspirant pocztowy w razie niepomyślnym oddalonym zostanie od sprawowania wszelkiej dalszej służby; w pomyślnym razie zaś przyjętym zostanie na elewa pocztowego w miarę miejsc opróżnionych, na mocy osobnego dekretu mianującego, aspirant zaś pocztowy ma obowiązek aż do wcielenia w liczbę usystemizowanych elewów pocztowych pozostać dalej w służbie pocztowej.

O kaucyi elewów pocztowych.

§. 8. Chociaż elew pocztowy nie należy do rzędu rzeczywistych urzędników pocztowych, wyjąwszy, iż mu policzony będzie czas służby jako elewa w ogólny czas służby rządowej, winien przed złożeniem przysięgi służbowej złożyć kaucyę 300 złr. m. k. ponieważ, w miarę jego zdolności, wydarzyć się może, iż powołanym będzie do sprawowania czynności odpowiedzialnych, lub do substytucyj w służbie.

Diesen Lehranstalten werden gleichgehalten: die Militär-Akademie in Wiener Neustadt, die Ingenieur-Akademie in Wien, dann die Handels- und nautische Akademie in Triest.

Sprachkenntnisse.

§. 3. Der Candidat hat die grammatikalische Kenntniss seiner Muttersprache und der Geschäftssprache des Postamtes, bei welchem er zunächst die Aufnahme ansucht, durch ein legales Zeugniss nachzuweisen.

Wenn er ausserdem auch noch die Kenntnisse anderer Sprachen, insbesondere der italienischen oder französischen nachweiset, so gibt ihm diess vor gleichen Bewerbern den Vorzug.

Nachweisung über das Verhalten nach dem Austritte aus der Schule.

§. 4. Wenn der Bewerber nicht unmittelbar aus der Schule in die Amts-Candidatur tritt, so hat er über seine Beschäftigung während dieser Zeit und über sein Wohlverhalten sich glaubwürdig auszuweisen.

Aufnahme als Post-Aspirant, Zweck und Dauer der Verwendung.

§. 5. Die Aufnahme findet mittelst Aufnahmsbescheides in der Eigenschaft als Post-Aspirant und zwar nur auf Probe und in der Regel nur auf die Dauer Eines Jahres Statt.

Dieses Aspiranten-Jahr, welches nicht als Staatsdienstzeit zählt, hat zum Zwecke, die Ueberzeugung zu erlangen, ob der Candidat die erforderlichen Eigenschaften und auch den inneren Beruf besitze, sich zu einem vollkommen tauglichen Postbeamten heranzubilden; zeigt sich das Gegentheil, so kann der Aspirant auch schon vor Ablauf des Probejahres von seiner Dienstesverwendung entfernt werden, sowie es auch jedem Aspiranten freisteht, ohne Angabe des Beweggrundes auszutreten, in welchem Falle er seinen Austritt schriftlich anzuzeigen hat.

Eleven-Prüfung.

§. 6. Hat der Post-Aspirant während des Probejahres genügende Beweise seiner Befähigung im Allgemeinen geliefert, und ein solches Verhalten an den Tag gelegt, welches wahrhafte Neigung zu dem gewählten Berufe erkennen lässt, so ist derselbe behufs der Aufnahme als Post-Eleve der Eleven-Prüfung (§. 31) zu unterziehen, um deren Vornahme er einzuschreiten hat.

Wirkung der Eleven-Prüfung.

§. 7. Nach Massgabe des Ergebnisses der Prüfung wird der Post-Aspirant im ungünstigen Falle als unbrauchbar mittelst einer schriftlichen Weisung jeder ferneren Verwendung enthoben, im günstigen Falle aber erfolgt seine Aufnahme als Post-Eleve nach Mass der erledigten Plätze durch ein besonderes Ernennungsdecret, und es ist der Post-Aspirant verpflichtet, bis zur Einreihung in die Zahl der systemisirten Post-Eleven sich fortan im Postdienste zu verwenden.

Caution der Post-Eleven.

§. 8. Der Post-Eleve hat, obwohl er, die Anrechnung der Eleven-Dienstzeit in die gesammte Staatsdienstzeit ausgenommen, nicht in die Reihe der wirklichen Postbeamten gehört, vor Ablegung des Staatsdiensteides eine Caution von 300 fl. Conventions-Münze zu erlegen, weil nach Massgabe seiner Verwendbarkeit der Fall eintreten kann, dass er zur Besorgung verantwortlicher Geschäfte oder zu Dienstes-Substitutionen berufen wird.

O adjutach dla elewów pocztowych.

§. 9. Elew pocztowy, którego służba z reguły uważaną być ma tylko za przygotowanie do rzeczywistego urzędu w zawodzie pocztowym, nie będzie pobierać płacy, jednakowoż przyznane mu będzie, dla ułatwienia utrzymsnia adjutum rocznych 200 złr. m. k., które podniesione zostanie do woty 300 złr. m. k. rocznie, jeżeli powołanym zostanie do substytucyi urzędnika pocztowego lub posztmistrza, i to tylko na czas substytucyi takowej.

O używaniu do służby elewów pocztowych, i o wynagrodzeniu dla nich w razie przeniesienia.

§. 10. Władza pocztowa ma prawo używać elewów pocztowych według swego zdania przy tym lub owym urzędzie pocztowym, a według okoliczności także przy dyrekcyi pocztowej; w takim razie nie otrzyma elew innego wynagrodzenia, jak 1 złr. m. k. na milę.

O egzaminie na oficyała.

§. 11. Aby ozyskać posadę urzędnika w wydziale pocztowym, elew pocztowy winien po upływie najmniej jednego roku a najwięcej trzech lat służby swojej złożyć praktyczny egzamin na oficyała (§. 32) o przypuszczenie którego npraszać ma.

O powtórzeniu egzaminu na oficyała.

§. 12. Jeżeli elew pocztowy przy egzaminie na oficyała nie dał dostatecznych dowodów zupełnego uzdolnienia do urzędu pocztowego, będzie mu dozwolony dalszy termin do przygotowania najwięcej na rok jeden; po upływie tego czasu winien się poddać nowemu egzaminowi, a jeżeli i przy tym nie obstoi, należy go oddalić ze służby rządowej.

O skutkach złożonego pomyślnie egzaminu na oficyała.

§. 13. Jeżeli elew pocztowy złożył pomyślnie egzamin na oficyała, zyskuje przez to prawo kompetowauia o udzielenie usystemizowanej posady oficyała, a jeżeli ukończył nauki jzrydyczno-polityczne, także o posadę adjunkta konceptowego przy jeneralnej dyrekcyi komunikacyj. Zamianowanie nastąpi w miarę opróżnionych posad ze względem na zdolność i zachowanie się kompetującego w czasie służby, którą jako elew odbywał, a czas ten policzony mu będzie w czas służby rządowej.

O tem, co jest wymaganem do posady na kontrolora, kasyera lub przełożonego przy urzędzie pocztowym.

§. 14. Do dalszego awansu w fachu manipulacyjnym na posady kontrolora, kasyera i przełożonego przy urzędzie pocztowym nie potrzeba nowego egzaminu. Przy obsadzeniu tych miejsc, które z reguły w drodze konkursu rozdawane będą, rozstrzygać będzie nie tyle czas służby, ile rodzaj takowej, okazana zręczność w prowadzeniu interesów, dowiedziony czynnie dar kierowania, równie jak nieskazitelność kompetenta w urzędzie, jego postępowanie moralne i obejście się z publicznością.

O egzaminie administracyjnym.

§. 15. Jeżeli urzędnik pocztowy trzyma się za zdolnego, i czuje w sobie wewnętrzne powołanie, iż w gałęzi administracyjnej zawodu pocztowego ze skutkiem działać i pożyteczne usługi przynieść może, wówczas może prosić o przypuszczenie do wyższego egzaminu administracyjnego (§. 33.): w tym celu wykazać winien najmniej trzy

Adjutum der Post-Eleven.

§. 9. Der Post-Eleve, dessen Dienstleistungen in der Regel nur als Vorbereitung für eine wirkliche Anstellung im Postfache zu betrachten ist, erhält keine Besoldung, jedoch wird demselben zur Erleichterung seiner Subsistenz ein Adjutum von jährlichen 200 fl. C. M. angewiesen, welches auf den Betrag von jährlichen 300 fl. erhöht wird, wenn er zur Substitution eines Postbeamten oder Postmeisters berufen wird, und zwar für die Dauer einer solchen Verwendung.

Verwendung der Post-Eleven und Vergütung im Falle der Uebersetzung.

§. 10. Der Postbehörde bleibt es vorbehalten, die Post-Eleven nach ihrem Ermessen bei diesem oder jenem Postamte oder nach Umständen auch bei einer Postdirection zu verwenden, wobei im Falle der Uebersetzung keine andere Vergütung als ein Meilengeld von 1 fl. geleistet wird.

Officials-Prüfung.

§. 11. Zur Erlangung einer wirklichen Anstellung im Postfache hat der Post-Eleve nach einer mindestens einjährigen und längstens dreijährigen Elevenzeit die praktische Officials-Prüfung (§. 32) abzulegen, um deren Vornahme er einzuschreiten hat.

Wiederholung der Officials-Prüfung.

§. 12. Hat der Post-Eleve bei der Officials-Prüfung über seine vollkommene Befähigung zum wirklichen Postbeamten keine hinreichenden Beweise gegeben, so wird demselben ein weiterer Vorbereitungstermin von höchstens Einem Jahre gestattet, nach dessen Ablauf er einer neuerlichen Prüfung zu unterziehen, und wenn er auch bei dieser nicht gut besteht, aus dem Staatspostdienste zu entfernen ist.

Wirkung der gut bestandenen Officials-Prüfung.

§. 13. Hat der Post-Eleve die Officials-Prüfung gut bestanden, so erlangt er dadurch das Recht, sich um Verleihung einer statusmässigen Postofficialsstelle oder in sofern er die juridisch-politischen Studien absolvirt hat, auch um eine Concepts-Adjunctenstelle bei der General-Direction der Communicationen zu bewerben. Die Anstellung erfolgt nach Massgabe der vorkommenden Erledigungen mit Rücksicht auf Fähigkeit und Verwendung des Bewerbers während der Elevendienstzeit, welche sodann als Staatsdienstzeit eingerechnet wird.

Erfordernisse für Controlors-, Cassiers- und Postamtsvorstehers-Posten.

§. 14. Behufs der weiteren Beförderung im Manipulationsfache zu Controlors,-Cassiers- und Postamtsvorstehers-Posten bedarf es keiner neuerlichen Prüfung. Bei Besetzung dieser in der Regel im Concurswege zu vergebenden Stellen hat weniger die Dauer als die Art der Dienstleistung, die erprobte Geschäftstüchtigkeit, die thatsächlich bewährte Leitungsgabe, sowie überhaupt die Tadellosigkeit des Bewerbers im Amte und dessen moralisches und äusseres Verhalten im Verkehre mit dem Publikum zu entscheiden.

Administrativ-Prüfung.

§. 15. Hält sich ein Postbeamter für befähiget und fühlt er den inneren Beruf dazu, auch im administrativen Postfache mit gutem Erfolge wirken und in diesem Zweige erspriessliche Dienste leisten zu können, so steht es ihm frei, zu diesem Behufe um die Zulassung zur höheren Administrativ-Prüfung (§. 33) einzuschreiten, wobei er eine durch allseitige Brauch-

lata służby oficyała pocztowego, i dowieść, iż wyszczególnił się w tym czasie zręcznością, gorliwością w pełnieniu służby i nieskazitelnem postępowaniem. Równy skutek mieć będzie służba adjunkta konceptowego przy dyrekcyi jeneralnej komunikacyj, odbyta przez taki sam przeciąg czasu.

Jak dalece egzamin administracyjny potrzebnym jest do wyższych posad pocztowych.

§. 16. Egzamin administracyjny przypisany jest do otrzymania

a) miejsca koncepisty, sekretarza i radzcy przy II^gim oddziale dyrekcyi jeneralnej komunikacyj pocztowych, tudzież miejsca dyrektora i adjunkta bióra kursowego;

b) miejsc sekretarza, adjunkta i dyrektora przy dyrekcyach pocztowych;

c) miejsc komisarzów pocztowych.

O powtórzeniu egzaminu administracyjnego.

§. 17. Jeżeli kandydat do egzaminu przy egzaminie administracyjnym nie obstoi, udzielonym mu będzie dalszy termin najmniej jednego a najwięcej dwóch lat, w celu lepszego przygotowania i uzupełnienia niedostatecznych wiadomości swoich; jeżeli zaś nawet przy drugim egzaminie nie odpowie, należy go jako niezdatnego do służby administracyjnej wykluczyć od kompentencyi do posad administracyjnych; jednakże to nieprzeszkadza awansowi jego w fachu manipulacyjnym.

O skutku złożonego pomyślnie egzaminu administracyjnego.

§. 18. Przez złożony z dobrym skutkiem egzamin administracyjny, urzędnik pocztowy zyska zdolność kompetowania o posady administracyjne.

B. O POSTĘPOWANIU Z EKSPEDYTORAMI POCZTOWYMI.

O przyjęciu, egzaminach i zaprzysiężeniu ekspedytorów pocztowych.

§. 19. Co do przyjęcia, egzaminów i zaprzysiężenia ekspedytorów pocztowych, obowiązywać mają jeszcze na przyszłość dotychczasowe przepisy; jednakowoż i przy tej kategoryi przy poczcie służbujących, należy uważać na lepsze wykształcenie szkolne, a przy egzaminie na ekspedytora pocztowego na to baczyć, czyli kandydat przez praktyczne wykształcenie w manipulacyi pocztowej, mającej trwać nie mniej jak trzy, a nie więcej jak sześć miesięcy, tyle nabył wiadomości, iż mu może być oddane z zaufaniem samodzielne sprawowanie pojedynczego urzędu pocztowego-

O porównaniu stanowiska ekspedytorów pocztowych z elewami pocztowymi.

§. 20. Ekspedytorowie pocztowi, którzy się odznaczyli zdolnością, ścisłym porządkiem i punktualnością w służbie, równie jak obejściem przyzwoitem i ujmującem względem publiczności, porównani będą przez wzgląd wyjątkowy co do stanowiska służby z elewami pocztowymi, jeżeli oprócz mowy niemieckiej znają jeszcze inną z mów, w Austryi używanych, jeżeli udowodnią, iż mogą złożyć kaucyę, i jeżeli nie przekroczyli jeszcze lat trzydziestu wieku swego.

O przypuszczeniu ekspedytorów do egzaminu na oficyała.

§. 21. Po wykazaniu powyższych warunków, mogą być przypuszczeni ekspedytorowie pocztowi po niemniej jak trzech latach służby ekspedytorskiej do egzaminu na oficyała z uwolnieniem od nauk, im niedostających.

barkeit, besonderen Diensteifer und tadelfreies Verhalten ausgezeichnete, mindestens dreijährigen Postofficials-Dienstzeit nachzuweisen hat, welcher eine gleichartige Dienstleistung von derselbe Dauer in der Eigenschaft als Concepts-Adjunct der Generaldirection für die Communicationen gleichgehalten wird.

Erforderniss der Administrativ-Prüfung zu höheren Postbedienstungen.

§. 16. Die Administrativ-Prüfung wird vorgeschrieben zur Erlangung

a) *von Concipisten-, Secretärs- und Rathsstellen bei der II. Abtheilung der General-Direction der Communicationen für das Postwesen, dann für die Stelle des Directors, sowie des Adjuncten des Cours-Bureau;*

b) *von Secretärs-, Adjuncten- und Directorsstellen bei den Postdirectionen;*

c) *von Postcommissärsstellen.*

Wiederholung der Administrativ-Prüfung.

§. 17. Wenn der Prüfungscandidat bei der Administrativ-Prüfung nicht gut besteht, so wird demselben zur besseren Vorbereitung und Ergänzung des ungenügenden Wissens ein weiterer Termin von mindestens einem und höchstens zwei Jahren ertheilt; wenn er aber auch bei der wiederholten Prüfung nicht entspricht, so ist er als ungeeignet für den Administrativdienst von der Competenz für Administrativstellen auszuschliessen, wodurch jedoch seine Beförderung im Manipulationsfache nicht behindert wird.

Wirkung der gut bestandenen Administrativ-Prüfung.

§. 18. Durch den günstigen Ausfall der Administrativ-Prüfung erlangt der Postbeamte die Competenzfähigkeit für Administrativposten.

B. *Behandlung der Postexpeditoren.*

Aufnahme, Prüfung und Beeidigung der Postexpeditoren.

§. 19. In Betreff der Aufnahme, Prüfung und Beeidigung der Postexpeditoren haben die bisherigen Bestimmungen auch ferner zu gelten, es wird jedoch auch bei dieser Kategorie von Postbediensteten auf eine bessere Schulbildung und bei der Postexpeditorsprüfung vorzugsweise darauf zu sehen seyn, ob der Candidat durch den in der Postmanipulation erhaltenen praktischen Unterricht, welcher mindestens drei und höchstens sechs Monate zu dauern hat, sich so viele Kenntnisse erworben habe, dass ihm die selbständige Besorgung eines einfachen Postamtes mit Beruhigung überlassen werden könne.

Gleichstellung der Postexpeditoren mit den Post-Eleven.

§. 20. Postexpeditoren, welche sich durch Befähigung, strenge Ordnung und Pünctlichkeit im Dienste, sowie durch ein anständiges und gefälliges Benehmen gegen das Publikum auszeichnen, wird ausnahmsweise die Begünstigung zugestanden, dass sie den Post-Eleven gleichgehalten werden, wenn sie ausser der deutschen noch einer anderen in Oesterreich gangbaren Sprache mächtig sind, die Cautionsfähigkeit nachweisen und das dreissigste Lebensjahr noch nicht überschritten haben.

Zulassung der Postexpeditoren zur Officials-Prüfung.

§. 21. Postexpeditoren, welche diese Bedingungen nachweisen, dürfen nach einer mindestens dreijährigen Expeditors-Dienstzeit zur Officials-Prüfung mit Nachsicht der ihnen allenfalls mangelnden Studien zugelassen werden.

O wykluczeniu ekspedytorów pocztowych od powtarzania egzaminu na oficyała.

§. 22. Jeżeli ekspedytor pocztowy nie obstoi przy egzaminie na oficyała, nie wolno mu będzie takowego pewtórzyć.

O skutku egzaminu na oficyała, złożonego ze skutkiem przez ekspedytora pocztowego.

§. 23. Jeżeli egzamin na oficyała wypadnie pomyślnie, ekspedytor pocztowy zyskuje prawo kompetowania o systemizowane miejsce oficyała, a ilekroć wydarzy się, iż posada jaka opróżnioną zostanie, będzie się miało słuszny wzgląd na takiego kandydata, mając na oku oczekiwania i liczbę konkurujących elewów pocztowych.

W takim razie czas służby rządowej policzonym mu będzie od zaprzysiężenia jego na oficyała pocztowego.

O przypuszczeniu ekspedytorów pocztowych do egzaminu administracyjnego.

§. 24. Do egzaminu administracyjnego, wtenczas tylko należy przypuszczać oficyałów pocztowych, którzy wyszli z ekspedytorów, jeżell się wykażą naukami przepisanemi do wstąpienia w zawód służby pocztowej.

O prawie ekspedytorów pocztowych do dostąpienia miejsc konduktorów pomocniczych.

§. 25. Ekspedytorowie pośledniejszych zdolności, lecz zresztą z dobrą kwalifikacyą mają prawo do miejsc konduktorów pomocniczych, jeżeli wykażą, iż bez przerwy lat pięć z zadowoloniem przełożonych służyli w wydziale pocztowym, tudzież, iż oprócz mowy niemieckiej znają jeszcze inną jaką z mów, w Austryi używanych, i oraz zdolni są, złożyć kaucyę.

C. O PRZEDMIOTACH I FORMIE EGZAMINU.

O podaniu względem przypuszczenia do egzaminów.

§. 26. O przypuszczenie do egzaminu na elewa i oficyała, kandydat winien uczynić podanie do tej dyrekcyi pocztowej, w której okręgu służbę pełni, o przypuszczenie zaś do egzaminu administracyjnego do jeneralnej dyrekcyi komunikacyj w drodze swej władzy przełożonej, i wykazać warunki przepisane.

O ocenieniu i rezolucyi podania.

§. 27. Władza właściwa winna ocenić podanie, w razie zachodzących wątpliwości zarządzić bliższe dochodzenia, i jeżeli postanowi przypuścić kandydata, uwiadomić go w formie rezolucyi o udzielonem mu zezwoleniu, z wyrażeniem dnia, w którym egzamin ma się przedsięwziąć i równocześnie komisyę egzaminacyjną o tem zawiadomić. Przy ocenieniu podań ekspedytorów pocztowych o przypuszczenie do egzaminu na oficyała, dyrekcya pocztowa winna postępować w porozumieniu z komisarzem pocztowym tego kręgu, w którym kandydat jako ekspedytor pocztowy służbę pełni.

O siedzibie komisyi egzaminacyjnej.

§. 28. Komisye egzaminacyjne dla egzaminów na elewów i oficyałów będą ustanowione tam, gdzie dyrekcya pocztowa każdego kraju koronnego ma siedzibę swoją, dla egzaminów zaś administracyjnych we Wiedniu, jako siedzibie urządowej jeneralnej dyrekcyi komunikacyj.

Ausschliessung der Postexpeditoren von der Wiederholung der Officials-Prüfung.

§. 22. Wenn ein Postexpeditor bei der Officials-Prüfung nicht gut besteht, wird ihm deren Wiederholung nicht gestattet.

Wirkung der von Postexpeditoren gut bestandenen Officials-Prüfung.

§. 23. Bei dem günstigen Ausfalle der Officials-Prüfung erlangt der Postexpeditor das Recht, sich um eine systemmässige Postofficialsstelle zu bewerben, und es wird in vorkommenden Erledigungsfällen auf einen solchen Candidaten mit Rücksicht auf die Ansprüche und im Verhältnisse zur Zahl der concurrirenden Post-Eleven thunlicher Bedacht genommen werden.

Die Staatsdienstzeit ist in einem solchen Falle vom Tage der Beeidigung als Postofficial zu berechnen.

Zulassung der Postexpeditoren zur Administrativ-Prüfung.

§. 24. Zur Administrativ-Prüfung sind die aus der Classe der Postexpeditoren hervorgegangenen Postofficiale nur in dem Falle zuzulassen, wenn sie die für den Eintritt in den Staatspostdienst vorgeschriebenen Studien nachweisen.

Ansprüche der Postexpeditoren auf Aushilfsconducteurs-Stellen.

§. 25. Postexpeditoren von minderer Befähigung, aber sonst guter Verwendung haben Anspruch auf Aushilfsconducteurs-Stellen, wenn sie eine fünfjährige zufriedenstellende, ununterbrochene Dienstzeit im Postfache nachweisen, dann ausser der deutschen noch einer anderen in Oesterreich gangbaren Sprache mächtig und cautionsfähig sind.

C. Gegenstände und Formen der Prüfung.

Einschreiten wegen Zulassung zu den Prüfungen.

§. 26. Um die Zulassung zur Eleven- und Officials-Prüfung hat der Candidat bei derjenigen Postdirection, in deren Bezirke er in Verwendung steht, um die Zulassung zur Administrativ-Prüfung aber im Wege seiner vorgesetzten Behörde bei der General-Direction der Communicationen mittelst eines besonderen Gesuches einzuschreiten und die vorgeschriebenen Bedingungen nachzuweisen.

Würdigung und Erledigung des Einschreitens.

§. 27. Die betreffende Behörde hat das Gesuch zu prüfen, bei allfälligen Zweifeln die näheren Erhebungen zu pflegen, und bei erkannter Zulässigkeit den Bewerber mittelst Bescheides von der ertheilten Bewilligung unter Angabe des Tages, an welchem die Prüfung vorgenommen wird, in Kenntniss zu setzen und gleichzeitig die Prüfungs-Commission zu verständigen. Bei der Würdigung der Einschreiten von Postexpeditoren um Zulassung zur Officials-Prüfung hat die Postdirection im Einvernehmen mit dem Postcommissär des Bezirkes, in welchem der Bewerber als Postexpeditor fungirt, vorzugehen.

Sitz der Prüfungs-Commissionen.

§. 28. Die Prüfungs-Commissionen für die Eleven- und Officials-Prüfungen werden in dem Amtssitze der Postdirection eines jeden Kronlandes, jene für die Administrativ-Prüfung in Wien als dem Amtssitze der General-Direction der Communicationen aufgestellt.

O SKŁADZIE KOMISYI.

1. Dla egzaminu na elewów i oficyałów.

§. 29. Komisya dla egzaminów na elewów i oficyałów składa się:

a) z dyrektora poczty lub jego adjunkta jako prezydującego i kierującego egzaminem;

b) z przełożonego manipulacyjnego lub wyższego urzędnika urzędu pocztowego miejscowego, znajdującego się w siedzibie dyrekcyi pocztowej, i

c) z komisarza pocztowego tego okręgu, którego siedziba urzędowa znajduje się w siedzibie urzędowej dyrekcyi pocztowej lub najbliżej takowej. Oprócz tego należy przyzwać do komisyi przy egzaminach na elewów,

d) upoważnionego do nauczania znawcy tego języka, o którym kandydat w podaniu swem wspomniał, iż go posiada.

2. Dla egzaminu administracyjnego.

§. 30. Komisya dla egzaminu administracyjnego składa się:

a) z dyrektora jeneralnego poczt, jako prezydującego i kierującego egzaminem, lub też z zastępcy jego;

b) z jednego członka I. oddziału dla kolei żelaznych;

c) z jednego członka II. oddziału dla poczt;

d) z jednego członka oddziału telegraficznego.

e) z przełożonego wydziału rachunkowego jeneralnej dyrekcyi komunikacyj;

f) z konzulenta prawniczego.

O przedmiotach egzaminu na elewów.

§. 31. Egzamin na elewa jest ustnym i piśmiennym, ma na celu, wybadać feoryczne szkolne wiadomości i znajomość języków kandydata, szczególniej te ostatnie za pomocą konwersacyi ustnej i wyrobienia na piśmie, tudzież zbadać przez wyrobienia na piśmie jego wiadomości w jeografii i biegłość w rachunkach w zastosowaniu do potrzeb praktycznych, równie jak stopień ogólnej jego zdolności i łatwość konceptu.

O przedmiotach egzaminu na oficyała.

§. 32. Egzamin na oficyała, tylko ustnie odbywać się mający, obejmować winien wszystkie gałęzie manipulacyi, kasowości i rachunkowości, i ma na celu dojść do przekonania, czyli elew pocztowy lub ekspedytor pocztowy nabrał potrzebnych praktycznych wiadomości w rzeczonych gałęziach, czyli pojął związek jednych z drugiemi, czyli się nauczył dostatecznie ocenić i zastosować ducha i cel przepisów, odnoszących się do manipulacyi, i ogólnie czyli jest w stanie pracować samodzielnie i z należną zręcznością w każdym wydziale manipulacyi. Oprócz tego musi kandydat wykazać, iż o budowie dróg i gościńców równie jak o poznawaniu koni nabył tych wiadomości elementarnych, które są niezbędnie potrzebnemi do praktycznej służby pocztowej, mianowicie do funkcyi komisarza pocztowego.

Zusammensetzung der Commission.

1. Für die Eleven- und Officials-Prüfung.

§. 29. Die Commission für die Eleven- und Officials-Prüfung besteht

a) aus dem jeweiligen Postdirector oder dessen Adjuncten als Vorsitzenden und Leiter der Prüfung;

b) aus dem Manipulationsvorstande oder einem höheren Beamten des Localpostamtes im Sitze der Postdirection, und

c) aus dem Postcommissär desjenigen Bezirkes, dessen Amtssitz in jenem der Postdirection oder demselben sich zunächst befindet. Ausserdem ist der Commission für die Eleven-Prüfung noch

d) ein lehrbefugter Sprachkundiger bezüglich derjenigen Sprache, deren Kenntniss der Prüfungscandidat zu besitzen angibt, beizuziehen.

2. Für die Administrativ-Prüfung.

§. 30. Die Commission für die Administrativ-Prüfung besteht

a) aus dem General-Postdirector als Vorsitzenden und Prüfungsleiter oder dessen Stellvertreter;

b) aus einem Mitgliede der I. Abtheilung für den Eisenbahnbetrieb;

c) aus einem Mitgliede der II. Abtheilung für das Postwesen;

d) aus einem Mitgliede der Telegraphen-Abtheilung;

e) aus dem Vorstande der Rechnungsabtheilung der General-Direction für die Communicationen, und

f) aus dem Rechtsconsulenten.

Gegenstände der Eleven-Prüfung.

§. 31. Die Eleven-Prüfung, welche mündlich und schriftlich ist, hat zum Zwecke, die theoretischen Schul- und Sprachkenntnisse, letztere durch mündliche Conversation und einen schriftlichen Aufsatz, dann insbesondere den Umfang seines geographischen Wissens und seiner Rechnungsfertigkeit in Anwendung auf das praktische Bedürfniss zu erproben, sowie den Grad seiner Capacität überhaupt und seiner Conceptsfähigkeit insbesondere durch schriftliche Aufsätze zu ermitteln.

Gegenstände der Officials-Prüfung.

§. 32. Die Officials-Prüfung, welche bloss mündlich vorzunehmen ist, hat alle Zweige des Manipulations-, Casse- und Rechnungsdienstes zu umfassen und sie bezweckt, die Ueberzeugung zu erlangen, ob der Post-Eleve oder Postexpeditor sich die erforderlichen praktischen Kenntnisse in den genannten Fächern angeeignet, deren Zusammenhang und Ineinandergreifen aufgefasst, ob er den Sinn und Zweck aller auf die Manipulation Bezug nehmenden Vorschriften zu beurtheilen und richtig anzuwenden gelernt habe und überhaupt im Stande sei, in jeder Abtheilung der Manipulation selbständig und mit der erforderlichen Fertigkeit arbeiten zu können. Auch muss der Candidat darthun, dass er sich vom Wagen- und Strassenbau, wie von der Pferdekunde jene Elementarkenntnisse erworben habe, welche für den praktischen Postdienst, insbesondere für die Functionen eines Postcommissärs unerlässlich sind.

O przedmotach egzaminu administracyjnego.

§. 33. Egzamin administracyjny będzie ustny i piśmienny i ma za przedmiot:

a) najistotniejsze zasady zarządu i praw, dotyczących zakładu pocztowego,

b) przepisy szczegółowe co do pojedynczych gałęzi administracyi pocztowej,

c) normy zarządu co do innych środków komunikacyjnych (kolei żelaznych i telegrafów) i związek takowych z administracyą pocztową.

d) stosunek poczty rządowej do prywatnych towarzystw kolei żelaznej,

e) styczność administracyi pocztowej z zarządem finansów,

f) ogólne zarysy konstytucyi państwa, administracyi politycznej i sądowej w państwie austryackiem, i kwestye narodowej ekonomii ze względem na zakłady pocztowe i transportowe; nakoniec

g) wyrobienie większe na piśmie obejmujące w wystawieniu, opartem na aktach i wymotywowanem rozstrzygnieniu, przypadki praktyczne, n. p. przypadki zawikłanych pretensyj wynagrodzenia, administracyi pocztowej należącego się, pretensyj wynikających z przywilejów pocztowych, i t. p.

Przy takim egzaminie idzie szczególniej o to, aby się przekonać, czyli kandydat ocenia swój zawód z wyższego stanowiska, czyli posiada dostateczne wiadomości o związku z powinowatemi gałęziami administracyjnemi, i ogólnie, czyli nabył tego poglądu na wewnętrzne stosunki państwa austryackiego, który jest potrzebnym każdemu wykształconemu urzędnikowi państwa, i świadczy o dojrzałości sądu i samodzielnem studyum.

O spisaniu protokołów egzaminacyjnych.

§. 34. Przy każdym egzaminie powinien być spisany protokół, w którym należy wyrazić pytania stawione i oraz sposób odpowiedzi na każde pytanie z osobna; do protokołu należy przyłączyć przy egzaminie na elewa i przy egzaminie administracyjnym wyrobienie na piśmie, mające być uskutecznionem w nieprzerwanej obecności jednego członka komisyi. Przy końcu protokołu komisya winna dołożyć podpisane przez wszystkich członków zdanie swoje, czyli to wypadnie „dobrze lub szczególnie uzdolniony", czyli też wypadnie na odrzucenie kandydata, na wykluczenie takowego od powtarzania egzaminu, czyli też na udzielenie mu dalszego terminu do przygotowania się. Komisya uchwałę swoję większością głosów stanowić będzie.

O wydaniu rezolucyi dla kandydata co do skutku egzaminu. O zachowaniu protokołów.

§. 35. Jeżeli kandydat egzamin z dobrym złoży skutkiem, wydanem mu będzie ze strony dyrektora pocztowego, a względnie jeneralnego dyrektora poczty świadectwo urzędowe, w którym należy wyrazić wynik egzaminu klasą „dobre lub szczególne zdolności". W razie niepomyślnego skutku egzaminu należy egzaminowanemu wydać zamiast świadectwa rezolucyę, w której mu, zgodnie z opinią komisyi oznajmionem zostanie oddalenie ze służby pocztowej, wykluczenie od powtórzenia egzaminu, lub dalszy termin do przygotowania. Protokoły egzaminacyjne należy w aktach zachować, tam, gdzie się egzamin odbył.

Gegenstände der Administrativ-Prüfung.

§. 33. Die Administrativ-Prüfung, welche mündlich und schriftlich ist, hat zum Gegenstande;

a) die wesentlichsten bei der Postanstalt geltenden Verwaltungs- und Rechtsgrundsätze,
b) die Special-Vorschriften für die einzelnen Postadministrationszweige,
c) die Verwaltungsnormen rücksichtlich der anderen Communicationsmittel (Eisenbahnen und Telegraphen) und ihren Zusammenhang mit der Postadministration,
d) das Verhältniss der Staatspost zu den Privat-Eisenbahngesellschaften,
e) die Berührungspuncte der Postadministration mit der Finanzverwaltung,
f) die allgemeinen Umrisse der Reichsverfassung, der politischen und Rechtsverwaltung im österreichischen Staate und national-ökonomische Fragen mit Bezug auf das Post- und Transportwesen, endlich
g) eine grössere schriftliche Ausarbeitung, welche in actenmässiger Dastellung und motivirter Entscheidung über praktische Fälle, z. B. complicirter Esatzforderungen an die Postverwaltung, Post-Privilegial-Ansprüche u. dgl. bestehen soll.

Bei dieser Prüfung kommt es hauptsächlich darauf an, zu erfahren, ob der Candidat eine höhere Anschauung von seinem Fache, genügende Kenntnisse von dem Zusammenhange mit den verwandten Administrationszweigen und überhaupt jenen Ueberblick der inneren Verhältnisse des österreichischen Staates sich erworben hat, der für jeden gebildeten Staatsbeamten unerlässlich und Zeuge ist von reifem Urtheile und Selbststudium.

Aufnahme der Prüfungs-Protokolle.

§. 34. Bei jeder Prüfung ist ein Protokoll aufzunehmen, in welchem die gestellten Fragen und die Art der Beantwortung jeder einzelnen Frage ersichtlich zu machen sind; dem Protokolle ist bei der Eleven- und Administrativprüfung die unter stetem Beisein eines Commissions-Mitgliedes anzufertigende schriftliche Ausarbeitung beizuschliessen; am Schlusse des Protokolles hat die Commission ihr von sämmtlichen Mitgliedern zu unterfertigendes Gutachten über den zu ertheilenden Calcül „gut oder vorzüglich befähigt," oder über die Zurückweisung des Candidaten, über dessen Ausschliessung von der Wiederholung der Prüfung, oder über die Ertheilung eines weiteren Vorbereitungstermines beizusetzen. Der Beschluss der Prüfungscommission wird mit Stimmenmehrheit gefasst.

Ausfertigung für den Prüfungs-Candidaten über das Ergebniss der Prüfung. Hinterlegung der Protokolle.

§. 35. Ueber die mit gutem Erfolge bestandene Prüfung wird dem Candidaten von dem Postdirector und beziehungsweise von dem General-Postdirector ein ämtliches Zeugniss ertheilt, in welchem das Ergebniss der Prüfung durch den Calcül „gute oder vorzügliche Fähigkeiten" auszudrücken ist. Bei dem ungünstigen Ausfalle der Prüfung ist dem Geprüften statt des Zeugnisses ein Erlass auszufertigen, in welchem ihm in Uebereinstimmung mit dem Gutachten der Commission die Enthebung vom Postdienste, oder Ausschliessung von der Wiederholung der Prüfung, oder der weitere Vorbereitungstermin bekannt gegeben wird. Die Prüfungsprotokolle sind dort, wo die Prüfung abgehalten wurde in den Acten aufzubewahren.

O wolności egzaminów od opłat; o przypuszczeniu urzędników pocztowych jako słuchaczy.

§. 36. Wszystkie egzamina są bezpłatne: a urzędnicy pocztowi przypuszczeni są do nich jako słuchacze.

D. POSTANOWIENIA PRZECHODNIE.

O ustaniu norm dotychczasowych i o działaniu nowego przepisu.

§. 37. Od dnia, w którym nowy przepis obwieszczonym zostanie, ustanie dotychczasowe postępowanie zachowywane przy przyjmowaniu do służby pocztowej, a w miejsce jego wstąpić mają postanowienia niniejszego przepisu.

O postępowaniu z praktykantami.

a) którzy złożyli dobrze egzamin z dziennika rozporządzeń pocztowych.

§. 38. Praktykanci urzędowi, którzy złożyli dobrze egzamin z dziennika rozporządzeń pocztowych, przyjęci będą jako elewi pocztowi z rocznem adjutum 200. złt. r. m. k,

b) którzy jeszcze nie zostawali cały rok w praktyce urzędowej za przysięgą.

§. 39. Praktykantom urzędowym, którzy jeszcze przez rok w praktyce urzędowej za przysięgą nie znajdowali się, zostawia się wolność wyboru, czyli się zechcą poddać egzaminowi na elewów, czyli dotąd przepisanemu egzaminowi z dziennika rozporządzeń pocztowych. Jeżeli obiorą ten ostatni, obowiązani są poddać się takowemu we trzy miesiące po upływie pierwszego roku służby ich aplikacyi, w drugim zaś razie natychmiast po ukończeniu praktyki rocznej.

c) którzy służą więcej niż rok, nie złożywszy jeszcze egzaminu z dziennika rozporządzeń pocztowych.

§. 40. Praktykanci urzędowi, służący więcej niż rok, winni najdalej w przeciągu trzech miesięcy po obwieszczeniu nowego przepisu złożyć egzamin z dziennika rozporządzeń pocztowych, jeżeli bez tego już drugi rok ich praktyki urzędowej pierwej nie upłynie.

d) którzy po obwieszczeniu niniejszego przepisu złożą ze skutkiem egzamin na elewów lub egzamin z dziennika rozporządzeń pocztowych.

§. 41. Praktykanci urzędowi, którzy po obwieszczeniu nowego przepisu złożyli ze skutkim jeden lub drugi z tych egzaminów, mają być natychmiast przyjęci za elewów i otrzymać adjuta.

O policzeniu praktyki urzędowej za przysięgą.

§. 42. Czas praktyki urzędowej za przysięgą, policzony będzie jako służba elewa; należy więc wzgląd mieć na to przy podaniach o przypuszczenie do egzaminu na oficyała.

O ile wymaganym jest egzamin administracyjny dla urzędników pocztowych, którzy po obwieszczeniu nowego przepisu dostąpić chcą posady w wydziale administracyjnym.

§. 43. Urzędnicy pocztowi, życzący dostąpić posady w wydziale administracyjnym po ogłoszeniu nowego przypisu, winni się poddać egzaminowi administracyjnemu bez różnicy swej kategoryi służbowej.

Gebührenfreiheit der Prüfung; Zulassung der Postbeamten als Zuhörer.

§. 36. Sämmtliche Prüfungen sind unentgeltlich, und es werden die Postbeamten als Zuhörer zugelassen.

D. *Uebergangs-Bestimmungen.*

Einstellung der bisherigen Normen und Wirksamkeit der neuen Vorschrift.

§. 37. Vom Tage der Kundmachung der neuen Vorschrift ist das bisherige Verfahren bei der Aufnahme für den Staatspostdienst einzustellen, und es haben an die Stelle desselben die Bestimmnngen der gegenwärtigen Vorschrift zu treten.

Behandlung der Amts-Praktikanten.

a) *Welche die Prüfung aus dem Postverordnungsblatte gut bestanden haben.*

§. 38. Diejenigen Amtspraktikanten, welche bereits die Prüfung aus dem Postverordnungsblatte gut bestanden haben, sind als Post-Eleven aufzunehmen und mit dem Adjutum von jährlichen 200 fl. zu betheilen.

b) *Welche noch kein volles Jahr in beeideter Amtspraxis stehen.*

§. 39. Den Amtspraktikanten, welche noch kein volles Jahr in beeideter Amtspraxis stehen, ist frei zu stellen, ob sie sich der Eleven-Prüfung oder der bisher vorgeschriebenen Prüfung aus dem Postverordnungsblatte unterziehen wollen; im Falle sie die letztere wählen, haben sie sich derselben drei Monate nach Ablauf ihres ersten Verwendungsjahres zu unterziehen, im anderen Falle sogleich nach vollendeter Jahrespraxis.

c) *Welche über Ein Jahr dienen und die Prüfung aus dem Postverordnungsblatte noch nicht bestanden haben.*

§. 40. Die über Ein Jahr dienenden Amtspraktikanten haben spätestens binnen drei Monaten nach Kundmachung der neuen Vorschrift die Prüfung aus dem Postverordnungsblatte abzulegen, wenn nicht ohnehin das zweite Jahr ihrer Amtspraxis früher ablauft.

d) *Welche nach Kundmachung gegenwärtiger Vorschrift die Eleven-Prüfung oder jene aus dem Verordnungsblatte bestehen.*

§. 41. Die Amtspraktikanten, welche nach Kundmachung der neuen Vorschrift die eine oder die andere Prüfung gut bestanden haben, sind sogleich als Post-Eleven aufzunehmen und mit dem Adjutum zu betheilen.

Anrechnung der beeideten Amtspraxis.

§. 42. Die Zeit der beeideten Amtspraxis zählt als Eleven-Dienstzeit, und es ist hierauf bei Gesuchen um Zulassung zur Officials-Prüfung Rücksicht zu nehmen.

Erforderniss der Administrativ-Prüfung für Postbeamte, welche nach Kundmachung der neuen Vorschrift eine Anstellung im Administrativfache erlangen wollen.

§. 43. Diejenigen Postbeamten, welche eine Dienststelle im Administrativfache nach Kundmachung der neuen Vorschrift erlangen wollen, haben sich ohne Unterschied ihrer Diensteigenschaft der Administrativ-Prüfung zu unterziehen.

Dziennik

praw państwa i rządu

dla cesarstwa austryackiego.

Część LXXXII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 23. Lipca 1850,

w wydaniu niemiecko-polskiem: 9. Sierpnia 1850.

288.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 25. Czerwca 1850,

[illegible]

I.

[illegible]

1. [illegible]

2. [illegible]

3. [illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXI.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 25. Lipca 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 6. Sierpnia 1850.

248.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 25. Czerwca 1850,

którem się w skutek Najwyższej uchwały Najjaśniejszego Pana z dnia 22. Czerwca wydaje prowizoryczna ustawa, względem uregulowania professyi rzeźniczej we Wiedniu i ustanowienia kasy rzeźniczej wraz z regulaminem tejże ostatniej; tudzież którem się zapewnia przez rząd państwa dla gminy wiedeńskiej pożyczka 250,000 złotych reńskich do pierwszej dotacyi tej kasy rzeźniczej.

I.

Prowizoryczna ustawa względem uregulowania professyi rzeźniczej we Wiedniu i ustanowienia kasy rzeźniczej.

1. Znosi się dotychczas istniejąca taksa mięsa wołowego z dniem przez namiestnika kraju koronnego niższej Austryi wyznaczyć się mającym.

2. Aby jak największą wywołać konkurencyą, dozwala się bydłem handlującym i bydło hodującym, by swe bydło rzeźnicze do Wiednia na targ przypędzone, w miejskich rzeźniach bili i mięso wyrębywali. Ci bydłem handlujący i bydło hodujący, którzy z tego dozwolenia użycie zrobić chcą, w każdym pojedyńczym przypadku wiedeński magistrat o tem uwiadomić, i za bicie bydła w rzeźniach, rzeźnią należytość opłacić winni, przez namiestnika postanowić się mającą. Do wyrębywania mięsa — bydłem handlującemu lub bydło hodującemu, jeżeliby ten nie był w stanie sam sobie wynaleźć miejsce, przez władzę za stosowne uznane, wyznaczyć ma magistrat wiedeński każdego razu na pewnych miejscach potrzebne miejscowości, lub nośne budki, za opłatą taksy, ustanowić się mającej.

3. Liczba istniejących we Wiedniu profesyj rzeźniczych, tymczasowo na 180 pomnożoną być ma. Aż do tej liczby każdemu do osiągnienia rzeźniczej professyi uzdolnionemu ubiegającemu się, który w stanie jest zadosyć uczynić żądaniom, przez kasę rzeźniczą podanym mu, udzielona być ma professya, bez poprzedniej roz-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXXI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 28. Juni 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 6. August 1850.

248.

Verordnung des Handelsministeriums vom 25. Juni 1850,

womit in Folge Allerhöchster Entschliessung Seiner Majestät vom 22. Juni ein provisorisches Gesetz über die Regelung des Fleischergewerbes in Wien und die Errichtung einer Fleischcasse, und für die letztere ein Reglement erlassen, und von der Staatsverwaltung der Commune Wien ein Darleihen von 250,000 Gulden zur ersten Dotirung dieser Fleischcasse zugesichert wird.

I.

Provisorisches Gesetz über die Regelung des Fleischergewerbes in Wien und die Errichtung einer Fleischcasse.

1. Die bisher für die Haupt- und Residenzstadt Wien bestandene Rindfleischsatzung wird mit dem von Seite des Statthalters des Kronlandes Niederösterreich zu bestimmenden Zeitpuncte aufgehoben.

2. Um eine möglichst grosse Concurrenz herzustellen, wird den Viehhändlern und Viehzüchtern gestattet, ihr nach Wien auf den Markt gebrachtes Schlachtvieh in den städtischen Schlachthäusern zu schlagen und das Fleisch auszuschrotten. Diejenigen Viehhändler und Viehzüchter, die von dieser Gestattung Gebrauch machen wollen, haben für jeden einzelnen Fall dem Wiener Magistrate die Anzeige zu erstatten, und für das in den Schlachthäusern zu schlagende Vieh die vom Statthalter zu bestimmende Schlachtgebühr zu entrichten. Zum Ausschrotten des Fleisches sind dem Viehhändler oder Viehzüchter, falls er nicht selbst ein von der Behörde als geeignet anerkanntes Locale aufzufinden vermag, auf bestimmten Plätzen von dem Wiener Magistrate jedesmal die erforderlichen Localitäten oder tragbaren Stände gegen Entrichtung einer zu bestimmenden Gebühr anzuweisen.

3. Die in Wien bestehenden Fleischergewerbe sind vor der Hand auf 180 zu vermehren. Bis zu dieser Anzahl ist jedem zur Erlangung eines Fleischergewerbes geeigneten Bewerber, welcher den an ihn von der Fleischcasse gestellten Anforderungen nachzukommen im Stande ist, ein Gewerbe, ohne vorläufige Verhandlung über den Localbedarf zu verleihen. In

prawy względem potrzeby miejscowej. Jak dalece miejsce mieć może pomnożenie professyi rzeźniczych nad liczbę 180, to na przyszłość bliżej się wykazująca potrzeba miejscowa ustanowi.

4. Począwszy od czasu przez namiestnictwo kraju koronnego niższej Austryi wyznaczyć się mającego, wolno każdemu rzeźnikowi, prócz właściwych wyrębywania jatek, tylko jednę jeszcze filialną utrzymywać.

5. Ze zniesieniem taksy mięsa, w działalność wstępuje kasa rzeźnicza, której celem — ułatwienie rzeźnikom zakupu bydła rzeźniczego, i zapewnienie bydłem handlującym gotowej zaraz zapłaty za sprzedane bydło. Ustanowienie kasy rzeźniczej, dzieje się na podstawie następującego regulaminu, a rząd państwa uchwalił do pierwszej dotacyi kasy rzeźniczej zezwolić dla gminy Wiednia na pożyczkę w summie złt. reń. 250.000, której warunki wyszczególnione są w postanowieniach niżej następujących.

6. Policyjne względy na zdrowie i bezpieczeństwo wymagają, aby prowadzenie professyi rzeźniczej we Wiedniu, z wyjątkiem wyrębywania, przeniesionem zostało wyłącznie do rzeźni miejskich. Administracya i wewnętrzne urządzenie rzeźni, tudzież uregulowanie prowadzenia professyi w takowej, zostawia się gminie, która słuszny wzgląd mieć winna na żądania rzeźników. Tylko ustanowienie rzeźnej należytości potrzebuje — z powodu jej wpływu na ceny mięsa — zatwierdzenia namiestnika. Gmina ku temu starania przyłożyć ma, aby rzeźnie jak najprędzej otworzone zostały, na wszelki sposób od tego dnia, od którego począwszy ustaje taksa mięsa.

Począwszy od dnia otworzenia rzeźni, wszyscy nowi rzeźnicy, tudzież bydłem handlujący i bydło hodujący, którzy tu swe bydło bić i mięso wyrębywać zamierzają, obowiązani są, swe bydło rzeźnicze do rzeźni wstawiać i tamże bić. Począwszy od tegoż dnia także i cielęta, jako też bydło owcze i kozie w rzeźniach bić się ma.

Namiestnik wyznaczy dzień, aż do którego rzeźnie ku powszechnemu professyi prowadzeniu, zupełnie urządzone być muszą. Począwszy od tego dnia, żadnemu z dotychczasowych rzeźników niewolno bydło rogate na innem miejscu wstawiać i bić jak w rzeźniach. Tym postanowieniom naprzeciw działający, karani będą odpowiedniemi karami pieniężnemi, które aż do 100. zł. reńskich podwyższone być mogą. Rzeźnicy zaś, którzy się do tych postanowień nie stosują, albo swą professyą prowadzić zaniedbują, natychmiast utratą professyi ukarani będą. Od tego czasu, kiedy powszechne wyłączne użycie rzeźni w skutek wstępuje, wszelki przypęd bydła rzeźniczego przez przedmieścia, ustać ma, o ile tego miejscowe stosunki dozwalają.

Podwzględem na niniejsze powszechne rezporządzenie, ustanowi magistrat w porozumieniu z c. k. kapitaństwem miasta i c. k. kameralną administracyą powiatową te punkta, do których nastąpić może spędzanie bydła rzeźniczego, i oraz dokładnie oznaczy drogę, której trzymać się winno bydło rogate na targowisko lub do rzeźni przypędzone, lub wodą do Wiednia wprowadzone, i którą znowu z targowiska odpędzone być ma.

wie weit eine Vermehrung der Fleischergewerbe über die Anzahl von 180 stattfinden könne, wird der sich in Zukunft näher herausstellende Localbedarf bestimmen.

4. Von dem durch die Statthalterei des Kronlandes Niederösterreich festzusetzenden Zeitpuncte angefangen, darf jeder Fleischer ausser der eigentlichen Ausschrottbank nur noch Eine Filialbank halten.

5. Mit der Aufhebung der Fleischsatzung tritt auch eine Fleischcasse in Wirksamkeit, welche den Zweck hat, den Fleischern den Ankauf des Schlachtviehes zu erleichtern und den Viehhändlern die sogleiche bare Bezahlung des verkauften Viehes zu sichern. Die Errichtung der Fleischcasse erfolgt auf Grundlage des nachfolgenden Reglements, und die Staatsverwaltung hat zur ersten Dotirung der Fleischcasse, der Gemeinde Wien ein Darlehen von 250,000 fl. zu bewilligen befunden, dessen Bedingungen in den weiters nachfolgenden Bestimmungen angegeben sind.

6. Sanitäts- und Sicherheits-Polizei-Rücksichten machen nothwendig, dass der Betrieb der Fleischergewerbe in Wien, mit Ausnahme des Ausschrottens ausschliessend in die städtischen Schlachthäuser verlegt werde. Die Administration und die innere Einrichtung der Schlachthäuser, sowie die Regelung des Betriebes in denselben wird der Commune überlassen, welche den Anforderungen der Fleischer billige Rechnung zu tragen hat. Nur die Bestimmung der Schlachtgebühren bedarf — wegen ihres Einflusses auf die Fleischpreise — der Genehmigung des Statthalters. Die Commune hat dafür zu sorgen, dass die Schlachthäuser baldmöglichst, jedenfalls aber bis zu dem Tage, von welchem an die Fleischsatzung aufhört, eröffnet werden.

Vom Tage der Eröffnung der Schlachthäuser sind alle neuen Fleischer, sowie die Viehhändler und Viehzüchter, welche ihr Vieh hier zu schlagen und auszuschrotten beabsichtigen, verpflichtet, ihr Schlachtvieh in den Schlachthäusern einzustellen und dort zu schlagen. Vom selben Tage an sind auch die Kälber, sowie das Schaf- und Ziegenvieh in den Schlachthäusern zu schlachten.

Der Statthalter wird den Tag bestimmen, bis zu welchem die Schlachthäuser zum allgemeinen Betriebe vollständig hergerichtet seyn müssen. Von diesem Tage angefangen, darf auch von keinem der bereits bestehenden Fleischer mehr an einem andern Orte, als in den Schlachthäusern Hornvieh eingestellt und geschlagen werden. Die diesen Bestimmungen zuwider Handelnden werden mit angemessenen Geldstrafen, welche auch bis 100 fl. C. M. erhöht werden können, belegt werden. Fleischer aber, welche sich diesen Anordnungen nicht fügen, oder ihr Gewerbe zu betreiben unterlassen, werden alsogleich mit dem Gewerbsverluste bestraft. Tritt die allgemeine ausschliessende Benützung der Schlachthäuser ins Leben, so hat von diesem Zeitpuncte jeder Zutrieb von Schlachtvieh durch die Vorstädte, in soweit diess die Localitätsverhältnisse zulassen, zu unterbleiben.

Es wird mit Rücksicht auf diese allgemeine Anordnung die Sache des Magistrates seyn, im Einvernehmen mit der k. k. Stadthauptmannschaft und der k. k. Cameral-Bezirks-Verwaltung die Puncte zu bestimmen, an welchen der Eintrieb von Schlachtvieh stattfinden darf, sowie genau den Weg zu bezeichnen, welchen das eingetriebene oder zu Wasser nach Wien gebrachte Hornvieh auf den Marktplatz oder in die Schlachthäuser zu nehmen hat, und auf welche es von dem Marktplatze wieder abzutreiben ist.

II.

Regulamin kasy rzeźniczej, w skutek Najwyższej uchwały z d. 22. Czerwca 1850. we Wiedniu ustanowionej.

§. 1.

Celem kasy rzeźniczej jest :

a) Podać każdemu tutejszemu rzeźnikowi środki, za pomocą którychby mógł na tutejszym targu niezawiśle i za gotową zaraz zapłatę zakupywać potrzebną ilość bydła rzeźniczego.

b) Dać pewność bydłem handlującym i bydło hodującym, że im bydło rzeźnicze, na tutejszy targ spędzone i dla Wiednia sprzedane, natychmiast gotówką zapłacone będzie.

c) Uregulować powyższemi przepisami handel bydłem rzeźnem, pomnożyć spęd i zniżyć ceny bydła rzeźniczego.

d) W razie potrzeby niezawiśle zająć się zaopatrzeniem Wiednia.

§. 2.

Kasa uprzednio na funduszu 300.000 zł. reńskich mon. konw. utwarza się. Takowa jest własnością gminy, przez nią udotowaną i administrowaną będzie.

§. 3.

Wszelkie bydło rzeźnicze, które na wiedeńskim targu przez rzeźników wiedeńskich dla konsumpcyi Wiednia zakupione będzie, musi przez kasę rzeźniczą zapłacone być.

§. 4.

Końcem tego każdemu rzeźnikowi dozwola się do zakupu bydła rzeźniczego kredytu z kasy rzeźniczej aż do summy złożonej kaucyi, a jeżeliby tę przewyższała jego czternastodniowa potrzeba bydła rzeźniczego, aż do summy tejże potrzeby; potrzeba ta komisyonalnie ustanowioną będzie przez targowych nadkomisarzy i przez obudwóch przełożonych cechy z przyzwaniem interesowanego rzeźnika. Wedle okoliczności kredyt takowy przez rzeczoną komisyą podwyższonym lub zniżonym być może.

§. 5.

Każdy z istniejących rzeźników do częściowego pokrycia dozwolonego mu kredytu z kasy rzeźniczej, złożyć ma w gotówce kaucyą 2000 zł. reńskich mon. kon.

§. 6.

Rzeźnik, który oświadcza, iż jego majątkowe stosunki nie dozwalają mu natychmiast złożyć zupełnej kaucyi, ma od każdej sztuki tygodniowej swej bydła rzeźniczego potrzeby, którą komisya w §. 4 oznaczona, ustanowi — złożyć po 20 zł. reńskich, jako pierwszą na tę kaucyę składkę. W takowym jednak razie także i małżonka rzeźnika ma całym swym ruchomym i nieruchomym majątkiem aż do złożenia zupełnej kaucyi ręczyć za kredyt małżonkowi dozwolony, która na to prawomocne ma wydać oświadczenie.

§. 7.

Do postępującego uzupełnienia swej kaucyi, rzeźnik od każdej sztuki bydła rzeźniczego, które przez kasę rzeźniczą zapłacić każe, przy odpłacie wypożyczonej summy, opłacać ma po jednemu zł. reńskiemu mon. konw., który do pierwszej jego wkładki, a to dopóty doliczanym będzie, dopóki nie będzie osiągnięta zupełna kaucyi summa, 2000 zł. reńskich mon. konw. wynosząca.

II.

Reglement der in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 22. Juni 1850 in Wien errichteten Fleischcasse.

§. 1.

Der Zweck der Fleischcasse ist:

a) Jeden hiesigen Fleischer in den Stand zu setzen, seinen Bedarf an Schlachtvieh auf dem hiesigen Markte unabhängig und gegen gleich bare Bezahlung ankaufen zu können.

b) Den Viehhändlern und Viehzüchtern die Sicherheit zu verschaffen, dass ihnen das auf den hiesigen Markt gebrachte und für Wien verkaufte Schlachtvieh sogleich bar bezahlt wird.

c) Durch obige Massregeln den Schlachtviehhandel zu ordnen, den Zutrieb zu vermehren und eine Ermässigung der Schlachtviehpreise herbeizuführen.

d) Nöthigenfalls selbständig für die Approvisionirung Wiens sorgen zu können.

§. 2.

Die Casse wird vorläufig mit einem Fonde von 300.000 fl. C. M. gegründet. Sie ist Eigenthum der Commune, wird von derselben dotirt und verwaltet.

§. 3.

Alles Schlachtvieh, welches auf dem Wiener Markte von Wiener Fleischern zur Consumtion für Wien gekauft wird, muss durch die Fleischcasse gezahlt werden.

§. 4.

Zu diesem Ende wird jedem Fleischer zum Ankaufe von Schlachtvieh ein Credit bis zum Belaufe des eingelegten Cautionsbetrages, und falls sein vierzehntägiger Bedarf an Schlachtvieh diesen übersteigt, bis zum Belaufe dieses Bedarfes von der Fleischcasse gegeben; dieser Bedarf wird commissionell durch die Markt-Obercommissäre und die beiden Innungsvorsteher unter Zuziehung des betheiligten Fleischers festgestellt. Nach Umständen kann dieser Credit durch die erwähnte Commission erhöht oder herabgesetzt werden.

§. 5.

Jeder der bestehenden Fleischer hat zur theilweisen Deckung des ihm aus der Fleischcasse gewährten Credites eine Caution von 2000 fl. C. M. in Barem zu erlegen.

§. 6.

Derjenige Fleischhauer, welcher erklärt, dass seine Vermögensverhältnisse ihm den sogleichen Erlag der vollen Caution nicht gestatten, hat für jedes Stück Schlachtvieh seines wochentlichen Bedarfes, welcher durch die im §. 4 bezeichnete Commission bestimmt wird, auf diese Caution als erste Einlage 20 fl. C. M. einzuzahlen. In diesem Falle hat aber auch die Ehegattin des Fleischers mit ihrem gesammten beweglichen und unbeweglichen Vermögen bis zum Erlage der vollen Caution für den dem Gatten bewilligten Credit zu haften, und es ist hierüber eine rechtsgiltige Erklärung von derselben auszustellen.

§. 7.

Zur allmäligen Ergänzung seiner Caution hat der Fleischer von jedem Stück Schlachtvieh, welches er durch die Fleischcasse bezahlen lässt, bei der Rückzahlung des entnommenen Betrages einen Gulden C. M. zu entrichten, der seiner ersten Einlage, und zwar in so lange zugezählt wird, bis der Vollbetrag der Caution pr. 2000 fl. C. M. erreicht ist.

§. 8.

Każdy, który otrzyma nową rzeźnicką professyą, przed wykonywaniem tejże, złożyć musi kaucyą, 2000 reńskich mon. konw. wynoszącą.

Jeżeli mu zaś jego stosunki majątkowe nie dozwalają zupełnego złożenia kaucyi, natenczas dozwola mu się ratami opłacić połowę, albo przy stosunkach, szczególnego uwzględnienia godnych, przez magistrat bliżej ocenić się mających, nawet dwie trzecie części kaucyi, a to sposobem, w §. 7-m wyszczególnionym.

§. 9.

Kaucya lub uiszczona na nią wypłata częściowa, przynosić będzie rzeźnikowi roczną prowizyę 4-procentową.

§. 10.

Rzeźnik przekroczyć może otworzony mu wedle §. 4. kredyt. W takowym jednak przypadku musi przewyżka ta pokrytą być przez zostawienie, względnie przez postawienie w rzeźniach odpowiedniej, na podstawie bieżących targowych cen przez komisarza targowego wyznaczyć się mającej, liczby sztuk bydła rzeźniczego — aż do zwrócenia wypożyczonej przewyżki. Zostawione bydło rzeźnicze przez kupującego utrzymane i żywione być musi.

§. 11.

Kredyt zwyczajny, wedle §. 4. dozwolony, trwa tylko przez przeciąg dni 14, a przed upływem tychże musi rzeźnik zwrócić summę wypożyczoną. Jeżeli termin odpłaty na niedzielę przypada lub na święto, natenczas wypłata nastąpić ma na dniu powszednim onemuż poprzedzającym.

§. 12.

Kredyt nadzwyczajny, wedle §. 10. dozwolony, rozciąga się tylko na dni 8. Jeżeli przed upływem tego terminu, nie umorzono zupełnie dotyczącego długu, natenczas zatrzymane bydło rzeźnicze publicznie sprzedanem będzie przez władzę komunalną, na najbliższym dniu targowym, bez dalszej sądowej procedury, na niebezpieczeństwo i koszta rzeźnika.

§. 13.

Jeżeli rzeźnik aż do dnia zapadłego nie odpłacił summ wypożyczonych, jako też summ do przypadającego uzupełnienia jego kaucyi przeznaczonych, tedy takowemu dalszego kredytu nie dozwoli się.

Jeżeli należnych wypłat aż do upływu trzeciego tygodnia nie uiścił, i jeżeli dług przenosi kaucyą złożoną, natenczas jego professya dopóty mu zamkniętą zostanie, dopóki swych obowiązków nie wypełni.

§. 14.

Dla każdego rzeźnika otworzy się, urządzone wedle kupieckiej buhalteryi Conto corrente, podług którego w rubrycе jego („habet") „mienie" umieszczone będą uiszczone przez niego summy kaucyi i inne odpłaty, i mu od czasu spłaty czterema procentami porachowane; — przeciwnie zaś w jego („debet") „dłużne" umieszczone będą uiszczone dla niego forszusy i równie począwszy od dnia otrzymanego forszusu, czterema procentami w rachunek wniesione. Porachowanie prowizyi całorocznie dziać się ma.

§. 8.

Jeder, der ein neues Fleischergewerbe erhält, muss vor Ausübung desselben die Caution von 2000 fl. erlegen.

Wenn aber seine Vermögensverhältnisse ihm den vollen Erlag der Caution nicht gestatten, so wird ihm freigestellt, die Hälfte, oder bei besonders berücksichtigungswerthen, von dem Magistrate näher zu würdigenden Verhältnissen selbst zwei Drittheile der Caution auf die §. 7 erwähnte Weise ratenweise zu berichtigen.

§. 9.

Die Caution oder die darauf geleistete Theilzahlung wird dem Fleischer mit jährlichen vier Percent verzinset.

§. 10.

Ein Fleischer kann auch den ihm nach §. 4 eröffneten Credit überschreiten. In diesem Falle jedoch muss der Mehrbetrag durch Zurücklassung, rücksichtlich Einstellung einer entsprechenden, auf Grund der currenten Marktpreise durch den Marktcommissär zu bestimmenden Anzahl Schlachtviehes in den Schlachthäusern bis zur Rückerstattung des entnommenen Mehrcredits gedeckt werden. Das zurückgelassene Schlachtvieh muss von dem Käufer verpflegt und besorgt werden.

§. 11.

Die Dauer des nach §. 4 gewährten, ordentlichen Credites erstreckt sich nur auf 14 Tage, und der Fleischer hat vor Ablauf derselben den entnommenen Betrag zu berichtigen. Fällt der Rückzahlungstermin auf einen Sonn- oder Feiertag, so hat die Zahlung an dem, demselben vorhergehenden Werktage zu geschehen.

§. 12.

Der nach §. 10 gewährte ausserordentliche Credit erstreckt sich nur auf 8 Tage. Wenn vor Ablauf dieser Frist die bezügliche Schuld nicht gänzlich getilgt ist, so wird das zurückbehaltene Schlachtvieh durch die Communalbehörde am nächsten Markttage, ohne weitere gerichtliche Procedur, auf Gefahr und Kosten des Fleischers öffentlich veräussert.

§. 13.

Hat ein Fleischer die entlehnten Summen, sowie die zur allfälligen Ergänzung seiner Caution bestimmten Beträge bis zum Verfallstage nicht berichtiget, so wird ihm kein weiterer Credit bewilliget.

Hat er die schuldigen Zahlungen auch bis zum Ablaufe der dritten Woche nicht geleistet und übersteigt seine Schuld die eingelegte Caution, so wird ihm sein Gewerbe in so lange gesperrt, bis er seine Verpflichtungen erfüllt hat.

§. 14.

Für jeden Fleischer wird ein, nach der kaufmännischen Buchführung geregelter conto corrente eröffnet, wornach in sein „Haben“ die geleisteten Cautionsbeträge und sonstige Rückzahlungen gestellt, und ihm von dem Zeitpuncte der Einzahlung mit vier Percent zu Gute gerechnet; — dagegen in sein „Sollen“ die für ihn aus der Fleischcasse geleisteten Vorschüsse gesetzt, und ebenfalls vom Tage des erhaltenen Vorschusses mit vier Percent in Aufrechnung gebracht werden. Die Zinsenverrechnung hat ganzjährig zu geschehen.

§. 15.

Przy zakupie na targu bydła przez komisarza targowego, z uwzględnieniem wolnego kredytu, rzeźnikowi dotyczącemu przysługującego, będzie ciągniony na kupującego weksel na Ordre bydłem handlującego, przez kupującego akceptowany a prze handlującego bydłem przy odebraniu wypłaty kasie rzeźniczej girowany. Bydłem handlujący za to opłacić ma należytość eskomtową, która tą razą na jeden procent się ustanawia, i którego stosowne zniżenie wedle okoliczności Radzie gminnej pozostawia się.

§. 16.

Tak ci wiedeńscy rzeźnicy, którzy swą potrzebną ilość bydła rzeźniczego nie na wiedeńskim targu zakupują, jak też wiejscy rzeźnicy, którzy na tutejszym targu kupują, opłacić mają do kasy rzeźniczej od każdej sztuki bydła rzeźniczego, należytość 1 zł. reńs. mon. konw.

Należytość ta w przypadku zniżenia powyższego eskomtu, stosownie zniżona będzie.

§. 17.

Zapłacone przez kassę rzeźniczą bydło rzeźnicze, opatrzone będzie osobnym wypalonym znakiem, i tak to, jak też kaucye pojedynczych rzeźników, przez żadnego wierzyciela tychże ostatnich ani w zastaw wzięte, ani też zakazem obłożone być nie mogą. Bydło rzeźnicze, z powodu przekroczonego zwyczajnego kredytu rzeźnika, do rzeźni wstawione, kasie rzeźniczej, jako zastaw służy na zapłaconą za to summę, i równie osobnym wypalonym znakiem opatrzone będzie.

§. 18.

Czysty dochód kasy rzeźniczej użytym będzie najpierwej do opłacenia prowizy summ przez nią wypożyczonych, i do odpłaty tychże ostatnich, jako też do celów zaopatrzenia Wiednia, nareszcie i do innych celów gminnych. Rachunek kassy rzeźniczej stanowi osobny oddział, corocznie składać się mającego rachunku gminnego.

III.

Postanowienia względem zaliczyć się mającej pożyczki 250.000 złotych reńskich, w celu ustanowienia kasy rzeźniczej.

Rząd państwa daje gminie wiedeńskiej do pokrycia pierwszej dotacyi kasy rzeźniczej, ustanowić się mającej, w pożyczkę 250.000 złotych reńskich konw. mon. za opłacaniem prowizyi cztero-odsetkowej, pod tym warunkiem, że gmina swym majątkiem i swemi dochodami za rzetelne opłacenie prowizyi i odpłatę tejże pożyczki ręczy. Względem rat, w których pożyczka ta ma być gminie wypłaconą, tudzież względem ilości pojedynczych rat, taż z ministerstwem finansów bliżej zaporozumieć się winna. Odpłata w ćwierciorocznych ratach po 25.000 zł. reńskich w ten sposób dziać się ma, iż takowa dopiero po dziewięciu miesiącach, począwszy od dnia odebrania pierwszej raty forszusu, poczynać się ma. Cała pożyczka najdalej w trzech latach zupełnie umorzona być musi. Prowizye porachowane będą z uwzględnieniem terminów odebrania pojedyńczych rat i z uwzględnieniem uiszczonych częściowych odpłat. Wolno jest gminie uiścić odpłatę pojedyńczych rat także i przed terminem, na którym zapadają.

Bruck m. p.

§. 15.

Beim Ankaufe auf dem Viehmarkte wird von dem Marktcommissär mit Rücksicht auf den offenen Credit des betreffenden Fleischers ein Wechsel an die Ordre des Viehhändlers auf den Käufer gezogen, von diesem acceptirt, und von dem Viehhändler bei Empfang der Zahlung an die Fleischcasse girirt. Hiefür hat der Viehhändler eine Escomte-Gebühr zu entrichten, welche dermalen auf Ein Percent festgesetzt wird, und deren entsprechende Herabsetzung nach Umständen dem Gemeinderathe vorbehalten bleibt.

§. 16.

Jene Wiener Fleischer, welche ihren Bedarf an Schlachtvieh ausserhalb des Wiener Marktes ankaufen, sowie die Landfleischer, welche auf dem hiesigen Markte kaufen, haben für jedes Stück Schlachtvieh eine Gebühr von 1 fl. C. M. an die Fleischcasse zu entrichten.

Diese Gebühr wird im Falle der Herabsetzung obigen Escomtes im gleichen Verhältnisse zu vermindern seyn.

§. 17.

Das durch die Fleischcasse bezahlte Schlachtvieh wird mit einem besonderen Brande versehen, und kann — sowie die Cautionsbeträge der einzelnen Fleischer — von keinem Gläubiger der Letztern gepfändet oder mit Verbot belegt werden. Das Schlachtvieh, welches wegen überschrittenen ordentlichen Credits eines Fleischers in die Schlachthäuser eingestellt wird, ist der Fleischcasse für den dafür bezahlten Betrag verpfändet, und wird gleichfalls mit einem besonderen Zeichen gebrannt.

§. 18.

Das Reinerträgniss der Fleischcasse wird zunächst zur Berichtigung der Zinsen, der von ihr aufgenommenen Darlehen, und zur Zurückzahlung der letzteren, sowie zu Zwecken der Approvisionirung Wiens, und endlich zu anderen Communalzwecken verwendet. Die Rechnung der Fleischcasse bildet eine besondere Abtheilung der alljährlich zu legenden Communalrechnung.

III.

Bestimmungen über den, der Gemeinde Wien behufs der Errichtung einer Fleischcasse zu ertheilenden Vorschuss von 250.000 Gulden.

Die Staatsverwaltung gibt der Commune Wien zur Deckung der ersten Dotirung der zu errichtenden Fleischcasse ein Darlehen von 250.000 Gulden C. M. gegen Verzinsung von vier Percent unter der Bedingung, dass die Commune mit ihrem Vermögen und ihren Einkünften für die richtige Verzinsung und Rückzahlung dieses Darlehens hafte. Ueber die Raten, in denen dieses Darlehen der Gemeinde auszuzahlen ist, und den Betrag der einzelnen Raten, hat dieselbe sich mit dem Finanzministerium näher zu verständigen. Die Rückzahlung hat in vierteljährigen Raten, à 25.000 Gulden, und zwar in der Art zu geschehen, dass dieselbe erst nach neun Monaten vom Tage des Empfanges der ersten Rate des Vorschusses zu beginnen hat. Das ganze Darlehen muss längstens in drei Jahren vollständig getilgt seyn. Die Zinsen werden mit Rücksicht auf die Behebungstermine der einzelnen Raten und auf die geleisteten theilweisen Rückzahlungen berechnet. Der Commune steht es frei, die Rückzahlung der einzelnen Raten auch vor der Verfallszeit zu leisten.

Bruck m. p.

§. 15.

Beim Ankaufe auf dem Viehmarkte wird von dem Viehhändler [illegible] dem eröffneten Credite des betreffenden Fleischhauers ein Wechsel an die Ordre des Viehhändlers auf den Käufer gezogen, von diesem acceptirt, und von dem Viehhändler bei Empfang der Zahlung an die Fleischcasse girirt. Hiefür hat der Fleischhauer eine Escompte-Gebühr zu entrichten, welche derzeit mit [illegible] Percent festgesetzt wird, und deren entsprechende Herabsetzung nach Umständen dem Gemeinderathe vorbehalten bleibt.

§. 16.

Jene Wiener Fleischhauer, welche ihren Bedarf an Schlachtvieh ausserhalb des Viehmarktes [illegible], sowie die Landfleischhauer, welche auf dem Wiener Markte [illegible], haben für jedes Stück Schlachtvieh eine Gebühr von 1 fl. C. M. an die Fleischcasse zu entrichten.

Diese Gebühr wird im Falle der Herabsetzung obiger Escompte-Gebühr im gleichen Verhältnisse zu vermindern sein.

§. 17.

Das durch die Fleischcasse bezahlte Schlachtvieh wird mit einem besonderen Brande versehen, und kann — sowie die Cautionsbeträge der einzelnen Fleischhauer — von keinem Gläubiger des Letzteren in Beschlag genommen oder mit Verbot belegt werden. Das Schlachtvieh, welches wegen Nichteinlösung [illegible] in die Schlachthäuser eingestellt wird, [illegible] für den dafür bezahlten Betrag [illegible], und wird ebenfalls mit einem besonderen Zeichen gebrannt.

§. 18.

Der Reinertrag der Fleischcasse wird zunächst zur Berichtigung der Zinsen der von ihr aufgenommenen Darlehen, und zur Rückbezahlung des letzteren, sowie zu Zwecken der Approvisionirung Wiens, und endlich zu anderen Communalzwecken verwendet. Die Rechnung der Fleischcasse bildet eine besondere Abtheilung der [illegible] zu legenden Communalrechnung.

424.

[illegible] der Gemeinde Wien behufs der Errichtung einer Fleischcasse [illegible] Darlehen von 250.000 Gulden.

Die Staatsverwaltung gibt der Gemeinde Wien zur [illegible] der ersten Dotirung der zu errichtenden Fleischcasse ein Darlehen von 250.000 Gulden C. M. gegen Verzinsung von [illegible] unter der Bedingung, dass die Commune mit ihrem Vermögen und ihren Einkünften für die [illegible] Verzinsung und Rückzahlung dieses Darlehens haftet. Ueber die Raten, in denen dieses Darlehen der Gemeinde [illegible] ist, und den Betrag der einzelnen Raten, hat dieselbe sich mit dem Finanzministerium näher zu verständigen. Die Rückzahlung hat in vierteljährigen Raten, à [illegible] Gulden, und zwar so [illegible], dass dieselbe [illegible] vom Tage der Empfangnahme der ersten Rate des Vorschusses zu beginnen hat. Die ganze [illegible] muss längstens in [illegible] Jahren vollständig getilgt sein. Die Zinsen werden [illegible] der einzelnen Raten [illegible]. Der Gemeinde steht es frei, die Rückzahlung [illegible] auch [illegible] früher zu leisten.

[illegible] m. p.

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXII.

Wydana i rozesłana 29. Czerwca 1859.

249.

Cesarski patent z dnia 16. Kwietnia 1859,

obowiązujący dla całej objętości państwa,

którym się stanowi dla austryackiej marynarki wojennej odznaka honorowa medalowa, w nagrodę zasług szczególnych czynów marynarskich.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardzki i Wenecki, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimski etc.; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Salcburgu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacenzy i Guastalli, Oświęcimia i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadru; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i w Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenbergu etc.; Pan Tryestu, Kattaru i na Marchii wendyjskiej; Wielki Wojewoda województwa Serbii, etc. etc.

Z [illegible] Naszej Królewskiej marynarki, przez które [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXII.

wydana i rozesłana 29. Czerwca 1850.

249.

Cesarski patent z dnia 16. Kwietnia 1850,

moc mający dla całej objętości państwa,

którym się utwarza dla austryackiej marynarki własna honorowa bandera, w nagrodę nader zaszczytnych czynów marynarskich.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy etc.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburka, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga etc.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej, Wielki-Wojewoda województwa Serbii, etc. etc.

Z sprawiedliwem zadowoleniem uznawali nasi przodkowie silną sprawność marynarską i rzeźwy duch przedsiębiorczy, cną uczciwość i śmiałość, jaką każdego czasu okazywali przewodnicy okrętowi i majtkowie Naszej handlowej marynarki, przez któreto zaszczytne ich przymioty, taż wyniesioną została w krótkim czasie do tak

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXXII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 29. Juni 1850.

249.

Kaiserliches Patent vom 16. April 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

wodurch für die österreichische Handelsmarine eine eigene Ehrenflagge zur Belohnung ausgezeichneter seemännischer Leistungen errichtet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steier, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

Mit gerechter Befriedigung haben Unsere Vorfahren die seemännische Tüchtigkeit und den regen Unternehmungsgeist, die Ehrenhaftigkeit und Entschlossenheit anerkannt, welche die Schiffsführer und Seeleute Unserer Handelsmarine jederzeit bewährt, und durch welche rühmliche Eigenschaften sie solche in kurzer Zeit zu einem so ausgezeichneten Range unter

znakomitej rangi między narodami żeglującemi. Niemniej zacności umysłu swego okazali w najnowszych czasach austryaccy przewodnicy okrętowi i majtkowie, przez niezachwianą wierność ku Naszemu Domowi Cesarskiemu, w jakiej oni honor Naszej bandery po wszystkich morzach nieskazitelnie zachowywali.

Wielce ceniąc takowe, chwały godne przymioty Naszej handlowej marynarki, czujemy potrzebę dać jej oznakę łaskawej Naszej Cesarskiej przychylności, któraby poświadczała publicznie jej zasługi, a zarazem ją pobudzała i nadal obranym postępować torem, zaszczytu pełnym.

W tym przeto celu, na wniosek Naszego ministra handlu i po zasiągnieniu Naszej Rady ministrów, uchwaliliśmy obdarzać na przyszłość austryacką handlową marynarkę własną banderą honorową, w nagrodę zaszczytnych marynarskich jej czynów, pod warunkami następującemi:

§. 1. Bandera honorowa dwie ma klassy, a to: banderę honorową białą i banderę honorową czerwoną.

§. 2. Biała bandera honorowa ku temu przeznaczona jest, nagradzać nią tych austryackich przewodników okrętowych, którzyby pierwsi otworzyli z skutkiem nową handlową drogę do dalekich okolic świata, lub też inaczej przez żeglugi swe i nautyczne czyny ogólnie, w wysokim stopniu położyli zasługi ku rozszerzeniu i podwyższeniu austryackiej żeglugi i własnego handlu morskiego, albo którzyby nader odznaczyli się przez uratowanie na morzu rozbitych, lub przez tym podobne chwały godne czyny.

§. 3. Czerwona bandera honorowa należy każdemu temu przewodnikowi okrętu, któryby skutecznie obraniał swój okręt przeciw nieprzyjacielskiemu lub morsko-rozbójniczemu napadowi, albo podczas morskiej wojny wstępnym bojem odbył zaszczytną walkę albo sprawił dzielną pomoc Naszym okrętom wojennym.

§. 4. Przewodnik okrętu prawo ma kazać zatknąć udzieloną mu banderę honorową na głównym maszcie tego okrętu, którym dowodzi, udzielenie bowiem bandery honorowej, przywiązane jest do osoby jego, a nie do okrętu.

§. 5. Jeżeli przewodnik okrętu obiema banderami honorowemi obdarzony został, tedy je obie jednocześnie na masztach swego okrętu rozwinąć może.

§. 6. Przy szczególnych okazyach przewodnik okrętu także i statek swój banderą honorową przyozdobić może.

§. 7. Przy morsko - zwyczajnych powitaniach doznaje bandera honorowa tego znaczenia, iż Nasze okręty wojenne, austryackie forteczne i pobrzeżne baterye odpowiadać muszą równą wystrzałów liczbą. Takowe powitania jednak w austryackich albo cudzych portach, gdzie się okręty Nasze znajdują, tylko przy wpłynięciu i odpłynięciu odwzajemnione być mogą.

§. 8. Bandera honorowa z jedwabnej materyi sporządzona, ukazuje w środku cesarskiego orla dwugłowego. W czarnym pasku poprzecznym znajdują się w złocie na stronie przedniej białej bandery honorowej słowa: „Merito navali" a czerwonej: „Fortitudini navali" na odwrotnej zaś stronie godło: „Viribus unitis".

§. 9. Nadanie bandery honorowej, wyświadcza się dyplomem przez Nas wydanym, który przewodnik okrętu dla uwierzytelnienia schować musi.

§. 10. Posiadanie bandery honorowej uprawnia posiadacza, upraszać o nadanie

den seefahrenden Nationen emporgeschwungen haben. Nicht minder ehrenwerth hat sich die Gesinnung der österreichischen Schiffsführer und Seeleute durch ihre unerschütterliche Treue an Unser Kaiserhaus in der jüngsten Zeit offenbart, in welcher sie die Ehre Unserer Flagge auf allen Meeren unbefleckt zu bewahren wussten.

Da Wir diese ruhmwürdigen Eigenschaften Unserer Handelsmarine hochschätzen, so fühlen Wir das Bedürfniss, derselben ein Merkmal Unserer kaiserlichen Wohlgewogenheit zu geben, dass ihr Verdienst öffentlich bezeugen, und derselben zugleich zum Sporne dienen soll, auf der betretenen ehrenvollen Bahn fortzuschreiten.

Ueber Vorschlag Unseres Handelsministers und nach Einvernehmen Unseres Ministerrathes haben Wir in dieser Absicht beschlossen, dass in Zukunft für die österreichische Handelsmarine eine eigene Ehrenflagge zur Belohnung ausgezeichneter seemännischer Leistungen unter folgenden Bedingungen von Uns verliehen werden wird:

§. 1. Die Ehrenflagge hat zwei Classen, und zwar die weisse und die rothe Ehrenflagge.

§. 2. Die weisse Ehrenflagge ist dazu bestimmt, österreichische Schiffsführer zu belohnen, welche zuerst einen neuen Handelsweg nach entfernten Weltgegenden mit Erfolg eröffnen, oder sonst durch ihre Fahrten oder durch ihre nautischen Leistungen überhaupt um die Ausbreitung und Beförderung der österreichischen Schiffahrt und des eigenen Seehandels in hohem Grade sich verdient machen, oder durch die Rettung von Schiffbrüchigen und ähnliche lobenswerthe Thaten sich auszeichnen werden.

§. 3. Die rothe Ehrenflagge gebührt jedem österreichischen Schiffsführer, der sein Schiff gegen einen feindlichen oder seeräuberischen Angriff erfolgreich vertheidigt, oder während eines Seekrieges angriffsweise ein ruhmvolles Gefecht besteht oder Unseren Kriegsschiffen wirksamen Beistand leistet.

§. 4. Der Schiffsführer hat das Recht, die ihm verliehene Ehrenflagge auf dem Hauptmaste des Schiffes wehen zu lassen, das er befehligt, da die Verleihung der Ehrenflagge an seine Person und nicht an das Schiff geknüpft ist.

§. 5. Wenn einem Schiffsführer beide Ehrenflaggen verliehen worden sind, so darf er beide gleichzeitig auf den Masten seines Schiffes wehen lassen.

§. 6. Bei besonderen Veranlassungen darf der Schiffsführer auch seine Jolle mit der Ehrenflagge schmücken.

§. 7. Bei den üblichen Begrüssungen geniesst die Ehrenflagge den Vorzug, dass Unsere Kriegsschiffe, die österreichischen Forts- und Strandbatterien mit der gleichen Anzahl von Schüssen antworten müssen. Diese Begrüssungen dürfen jedoch in österreichischen oder in fremden Häfen, wo Unsere Kriegsschiffe sich befinden, nur bei der Ein- und Ausfahrt gewechselt werden.

§. 8. Die aus Seidenstoff verfertigte Ehrenflagge führt in der Mitte den kaiserlichen Doppelaar. In einem schwarzen Querstreifen stehen in Gold auf der Vorderseite bei der weissen Ehrenflagge die Worte: „Merito navali“ und bei der rothen „Fortitudini navali“, auf der Rückseite aber der Wahlspruch: „Viribus unitis.“

§. 9. Die Verleihung der Ehrenflagge wird durch ein von Uns erlassenes Diplom beurkundet, dass der Schiffsführer zur Beglaubigung aufbewahren muss.

§. 10. Der Besitz der Ehrenflagge berechtigt den Inhaber, um die Verleihung des Verdienstkreuzes und solcher Dienstposten anzusuchen, für welche er seine Befähigung darzuthun vermag.

krzyża zasługowego i tych posad służbowych, dla którychby w stanie był wykazać swe uzdolnienie.

§. 11. W nagrodę zasługowego uczęstnictwa, jakieby mieli ludzie okrętowi w tej czynności chwały godnej, za którą udziela się bandera honorowa, każdego razu rozdzielona ma być summa 500 do 2000 złt. r. mon. konw. między tych z ludzi okrętowych, którzy szczególniej się odznaczyli. Każdy obdarzony otrzyma nadto piśmienne zaświadczenie honorowe za swe zasługujące spółdziałanie.

§. 12. Przewodnicy okrętowi, banderę honorową posiadający, i majtkowie, którzy zaświadczenie honorowe otrzymali, gdyby do służby morskiej niezdolnymi się stali, przy wymierzeniu pensyi albo prowizyi z funduszu pensyi marynarskiej najszczególniej uwzględnieni być mają.

§. 13. Każdy przewodnik okrętu, chcący być uczęstnikiem bandery honorowej musi prożbę swą podać do Naszej centralnej władzy morskiej, i załączyć wszelkie dowody, jakieby potrzebne były do sprawdzenia wykonanego czynu chwały godnego.

§. 14. Centralna morska władza obowiązana jest, prożbę dowodami należycie opatrzoną przedłożyć komissyi znawców do ocenienia tejże.

§. 15. Komissya ta rozstrzyga podług większości głosów na podstawie udzielonych dowodów, tudzież czynów przez nią samę wywiedzionych i rozpraw odbytych w ten sposób, iż z tego z wszelką jasnością rozpoznać można zasługę morską tak przewodnika okrętu jak pojedyńczych członków ludzi okrętowych.

§. 16. Decyzya na udzielenie brzmiąca ze wszystkiemi aktami rozprawy komissyi przez centralną władzę morską, wraz z jej zdaniem konkomitacyjnem, ministrowi handlu przesyła się, który wedle tego albo na udzielenie albo na odrzucenie wnioskuje.

§. 17. Prożby, przez komissyą większością głosów odrzucone, ubiegającemu się zwrócone być winny pod wyszczególnieniem powodów bez dalszego przedkładu.

§. 18. Komissya składa się z 12 członków, z których czterej oficerowie floty przez Naszą nadkomendę marynarską wymienieni, czterej austryaccy właściciele okrętów i czterej austryaccy przewodnicy okrętowi przez prezydenta centralnej morskiej władzy za każdym razem obrani będą, który osobiście przewodnictwo przy rozprawie prowadzić, i tylko przy równości głosów ku rozstrzygnieniu głosowaó będzie.

§. 19. Centralna władza morska ułoży porządek czynności, wedle której komissya przy rozprawach swych postępować i uchwały swe stanowić mą. Protokoły i wszystkie akta rozprawy przez urzędnika centralnej władzy morskiej prowadzone i należycie uporządkowane schowane będą.

§. 20. Każdy, który nieprawnie bandery honorowej używa, podpada karze pieniężnej złt. r. 500. mon. konw.

§. 21. Ten przewodnik okrętu, który fałszywemi dowodami, świadkami lub innym jakim sposobem podstępnie pozyskał bandery honorowej albo też przy komissyi pozyskać się usiłuje, podpada karze pieniężnej złt. r. 1000. mon konw.

§. 11. Zur Belohnung des verdienstlichen Antheils, den die Schiffsmannschaft an der rühmlichen Handlung genommen hat, für welche eine Ehrenflagge verliehen wird, soll jedesmal die Summe von 500 bis 2000 Gulden Conv. Münze an Jene aus der Mannschaft vertheilt werden, welche sich besonders hervorgethan haben. Jeder Betheilte erhält ausserdem ein schriftliches Ehrenzeugniss über seine verdienstliche Mitwirkung.

§. 12. Die Schiffsführer, welche Ehrenflaggen besitzen, und die Seeleute, welche Ehrenzeugnisse erhielten, sollen, wenn sie zum Seedienste untauglich werden, bei der Bemessung der Pensionen oder Provisionen aus dem Marine-Pensionsfonde vorzüglich berücksichtigt werden.

§. 13. Jeder Schiffsführer, welcher einer Ehrenflagge theilhaftig zu werden wünscht, muss sein Gesuch bei Unserer Central-Seebehörde einbringen und alle Behelfe beilegen, welche zur Bewahrheitung der vollbrachten ruhmvollen Handlung erforderlich sind.

§. 14. Die Central-Seebehörde ist verpflichtet, das ordnungsmässig belegte Gesuch einer Commission von Fachmännern zur Würdigung zu unterlegen.

§. 15. Diese Commission spricht ihr Erkenntniss nach Stimmenmehrheit auf Grundlage der mitgetheilten Behelfe und der von ihr selbst erhobenen Thatsachen und gepflogenen Verhandlungen in der Art aus, dass aus demselben das seemännische Verdienst des Schiffsführers und der einzelnen Glieder der Mannschaft mit aller Klarheit erkannt werden kann.

§. 16. Das auf Gewährung lautende Erkenntniss wird mit allen Verhandlungsacten der Commission durch die Central-Seebehörde, von ihrem Gutachten begleitet, dem Handelsminister eingesendet, welcher darnach auf die Verleihung oder Abweisung anträgt.

§. 17. Gesuche, die mit Stimmenmehrheit von der Commission abgelehnt werden, sind dem Bewerber unter Angabe der Gründe ohne weitere Vorlage zurückzustellen.

§. 18. Die Commission besteht aus 12 Mitgliedern, von denen vier Flotten-Officiere von Unserem Marine-Obercommando bezeichnet, vier österreichische Schiffsrheder und vier österreichische Schiffsführer vom Präsidenten der Central-Seebehörde jedesmal gewählt werden, welcher persönlich den Vorsitz bei der Verhandlung führen, und nur bei Stimmengleichheit zur Entscheidung mitstimmen wird.

§. 19. Die Central-Seebehörde wird eine Geschäftsordnung entwerfen, nach welcher die Commission bei ihren Verhandlungen vorzugehen und ihre Beschlüsse zu fassen hat. Die Protokolle und alle Verhandlungsacten werden von einem Beamten der Central-Seebehörde geführt und gehörig geordnet aufbewahrt.

§. 21. Jeder, der unbefugt eine Ehrenflagge führt, verfällt in eine Vermögensstrafe von 500 Gulden Conv. Münze.

§. 21. Jeder Schiffsführer, der durch falsche Belege, Zeugen oder auf andere Weise eine Ehrenflagge erschlichen hat, oder bei der Commission zu erschleichen sucht, verfällt in eine Vermögensstrafe von 1000 Gulden Conv. Münze.

§. 22. Te kary pieniężne ściągnione będą na dobro instytutu pensyi marynarskiej.

§. 23. Przewodnik okrętu, który staje się winnym zbrodni lub hańbiącego jakiego przekroczenia, traci tak nabytą banderę honorową, jak wszystkie z niąpołączone odznaczenia i korzyści.

§. 24. Udzielenie bandery honorowej, nagród i zaświadczeń honorowych dzieje się bez opłaty taks.

§. 25. Po śmierci przewodnika okrętu, któremu banderę honorową przyznano, honorowy ten znak na wieczne czasy ustawionym być ma w gminnej sali miejsca jego urodzenia, jeżeli zmarły nie naznaczył do schowania salę gminną innej gminy austryackiej.

Dano w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 16. Kwietnia 1850.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Schmerling. Thun. Kulmer.

250.

Rozporządzenie ministra finansów z dnia 15. Czerwca 1850,

moc mające dla wszystkich w spólnym związku celnym objętych krajów koronnych i krain, **którem się buraki, kości, mąka z kości i wyroby cukrowe z płodów tutejszo-krajowych, w handlu przez pośrednią linię celną za wolne od opłaty celnej i trzydziestkowej oświadczają.**

Przez postanowienia taryfy celnej z dnia 1. Listopada 1838. i taryfy trzydziestkowej z d. 1. Września 1840., — wedle których w handlu przez pośrednią linię celną z tutejszo-krajowych płodów wyrabiane gatunki cukru, wyjąwszy winogronowy syrop, uległy wchodowej należytości jednego złt. reńskiego, prócz ogólnego cła wychodowego, połowie powszechnej opłaty wchodowej podlegają, podczas gdy handel z rafinowanym cukrem i syropem, wyrabianym w tutejszo-krajowych rafineryach z cudzokrajowej oclonej mąki cukrowej, przez pośrednią linię celną bez opłaty miejsce ma, — dotąd tak z tej, jak z owej strony pośredniej linii celnej z tutejszo-krajowych płodów wyrabiane fabrykaty cukru, przy przejściu przez pośrednią linię celną, ocleniu podlegały.

Aby te wyroby, które mocą Najwyższej uchwały z dnia 12. Listopada 1849. we wszystkich krajach koronnych, wyjąwszy wyłączenia celne, podlegają zaprowadzonemu podatkowi konsumcyjnemu, co do handlu przez pośrednią linię celną równo ustawić z fabrykatami z oclonego kolonialnego cukru surowego, i oraz, aby fabrykom cukru ułatwić wprowadzanie wyrobowego materyału, na podstawie Najwyższej uchwały z d. 7. Czerwca 1850. względem zniesienia pośredniej linii celnej, rozporządza się co następuje:

1. Znoszą się dla handlu przez pośrednią linię celną, Węgry, Kroacyą i Sławonią, województwo Serbskie z banatem Temeskim i Siedmiogród od reszty innych czę-

§. 22. Diese Strafgelder werden zu Gunsten des Marine-Pensionsinstitutes eingezogen.

§. 23. Ein Schiffsführer, der sich eines Verbrechens oder entehrenden Vergehens schuldig macht, wird der erworbenen Ehrenflagge und aller damit verbundenen Auszeichnungen und Begünstigungen verlustig.

§. 24. Die Verleihung der Ehrenflagge, der Belohnungen und Ehrenzeugnisse erfolgt taxfrei.

§. 25. Nach dem Tode des Schiffsführers, dem eine Ehrenflagge zuerkannt wurde, soll dieses Ehrenzeichen im Gemeindesaale seines Geburtsortes für immerwährende Zeiten aufgestellt werden, wenn der Verstorbene nicht zur Aufbewahrung den Gemeindesaal einer anderen österreichischen Gemeinde bestimmt hat.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am sechzehnten April Eintausend achthundert fünfzig Unserer Reiche im Zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld.
Schmerling. Thun. Kulmer.

250.

Verordnung des Finanzministeriums vom 15. Juni 1850,

wirksam für alle in dem gemeinschaftlichen Zollverbande begriffenen Kronländer und Gebietstheile,

womit Runkelrüben, Knochen, Knochenmehl und Zuckererzeugnisse aus inländischen Stoffen im Verkehre über die Zwischenzoll-Linie für Zoll- und dreissigstfrei erklärt werden.

Durch die Bestimmungen des Zolltarifes vom 1. November 1838 und des Dreissigsttarifes vom 1. September 1840, wornach im Verkehre über die Zwischenzoll-Linie, die aus inländischen Stoffen erzeugten Zuckergattungen, mit Ausnahme des der Eingangsgebühr von Einem Gulden unterworfenen Weintrauben-Syrups, nebst dem allgemeinen Ausgangszolle, der Hälfte der allgemeinen Eingangsabgabe unterliegen, während der Verkehr mit dem in inländischen Raffinerien aus inländischem verzollten Zuckermehle erzeugten Raffinat-Zucker und Syrup, über die Zwischenzoll-Linie gebührenfrei stattfindet, unterlagen bisher sowohl die diesseits als die jenseits der Zwischenzoll-Linie aus inländischen Stoffen erzeugten Zuckerfabrikate beim Uebertritt der Zwischenzoll-Linie der Verzollung.

Um diese Erzeugnisse, welche der mit Allerhöchster Entschliessung vom 12. November 1849 in allen Kronländern, mit Ausnahme der Zollausschlüsse eingeführten Verbrauchsabgabe unterworfen sind, in Absicht auf den Verkehr über die Zwischenzoll-Linie den Fabrikaten aus verzolltem Colonial-Rohzucker gleichzustellen, und um den Zuckerfabriken den Bezug des Fabrikations-Materials zu erleichtern, wird auf Grundlage der Allerhöchsten Entschliessung vom 7. Juni 1850 wegen Aufhebung der Zwischenzoll-Linie Nachstehendes verordnet:

1. Die Zoll- und Dreissigst-Bestimmungen für frische und gedörrte Runkelrüben, für Knochen und Knochenmehl (Spodium) dann für Zuckererzeugnisse aus inländischen Stoffen

ści państwa oddzielającą, celne i trzydziestkowe postanowienia względem świeżych i suszonych buraków, względem kości i mąki z kości *(spodium)*, tudzież względem cukrowych wyrobów z płodów tutejszo-krajowych (p. 234, 235, 332, 333, 649, uwaga 2. powszechnej taryfy celnej z dnia 1. Listopada 1838., dalej p. 206, 207, 288, 289, 542 i 543, taryfy trzydziestkowej z dnia 1 Września 1840.).

2. Dyrekcyom krajowym finansów, których okrąg urzędowy pośrednią linię celną dotyka, polecono, aby podały rozporządzenie ustępu 1-go do wiadomości urzędów do pobierania celnych i trzydziestkowych należytości na pośredniej linii celnej ustanowionych, a to z tym dodatkiem, aby postanowienia te natychmiast na urzędowym placu urzędów celnych i trzydziestkowych, dla powszechnego obwieszczenia przybite i począwszy od dnia, w którym niniejsze rozporządzenie do każdego z tych urzędów dojdzie, w wykonanie wprowadzone zostały.

Krauss m. p.

251.

Ropozrządzenie c. k. ministerstwa sprawiedliwości z d. 22. Czerwca 1850

do c. k. najwyższego trybunału sądowego i do wszystkich władz sądowych, tudzież do prokuratorstw rządowych w tych krajach koronnych, w których prowizoryczna ustawa postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850. z dniem 1. Lipca w wykonanie wstępuje,

którem się do tejże właśnie ustawy postępowania karnego ogłaszają urzędowe formularze.

Aby przy zastósowaniu prowizorycznej ustawy postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850. osiągnąć jak najjednostajniejszy tok interesów i zgodne pojmowanie i użycie nowych form procedury karnej, kazało c. k. ministeryum sprawiedliwości sporządzić urzędowy zbiór formularzy do ustawy postępowania karnego. Zbiór ten obecnie ogłasza się*) a oraz wszystkim władzom sądowym i prokuratorstwom rządowym w krajach koronnych, w których ustawa postępowania karnego z 1-m Lipca b. r. w wykonanie wstępuje, przekazuje się, aby w sprawowaniu interesów i w ułożeniu piśmiennych wygotowań, ile możności używali form, w tymże zbiorze przedstawionych.

To się tycze szczególniej formularzów różnych sędziowskich rozkazów wprzedśledztwie, formularzów decyzyi przekazania i wyroków ostatecznych, tudzież protokołów posiedzeń.

Osobliwie muszą wszystkie decyzye przekazania i wyroki ostateczne, wedle §. 20. konstytucyi państwa opatrzone być napisem: „W imieniu Najjaśniejszego Pana, Cesarza Austryackiego."

Przytem samo przez się rozumie się, iż materyalna treść wyroków zawartych w zbiorze formularzy, która przykładowo tylko do unaocznienia pewnych kombinacyi nowych postępowania form przyjętą została, pod żadnym względem za stanowczą nie ma być uważana.

Schmerling m. p.

---

*) Uwaga. Takowy oddzielnie jest wydrukowany i w c. k. drukarni nadwornej i rządowej we Wiedniu nabytym być może, lecz go się także i urzędowie wszystkim c. k. władzom sądowym udziela.

(Nr. 234, 235, 332, 333, 649. Anmerkung 2 des allgemeinen Zolltarifs vom 1. November 1838, dann Nr. 206, 207, 288, 289, 542 und 543 des Dreissigsttarifes vom 1. September 1840) werden für den Verkehr über die, Ungarn, Croatien und Slavonien, die Woiwodschaft Serbien mit dem Temeser Banate und Siebenbürgen von den übrigen Theilen des Reiches scheidende Zwischenzoll-Linie aufgehoben.

3. Die Finanz-Landesbehörden, deren Amtsgebiet die Zwischenzoll-Linie berührt, sind angewiesen, die Anordnung des Absatzes 1, den zur Einhebung der Zoll- und Dreissigstgebühren an der Zwischenzoll-Linie bestellten Aemtern mit dem Beisatze bekannt zu machen, dass diese Bestimmungen sogleich am Amtsplatze der Zoll- und Dreissigstämter zur allgemeinen Kundgebung anzuheften, und von dem Tage, an welchem jedem dieser Aemter die gegenwärtige Anordnung zukommt, in Vollzug zu setzen sind.

Krauss m. p.

251.

Verordnung des Justizministeriums vom 22. Juni 1850,

an den obersten Gerichtshof und an alle Gerichtsbehörden und Staatsanwaltschaften in den Kronländern, in welchen die provisorische Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 am 1. Juli 1850 in Wirksamkeit tritt,

womit zu eben dieser Strafprocess-Ordnung ämtliche Formularien veröffentlicht werden.

Um bei der Anwendung der provisorischen Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 einen möglichst gleichförmigen Geschäftsgang und eine übereinstimmende Auffassung und Behandlung der neuen Formen des Strafverfahrens zu erzielen, hat das Justizministerium eine amtliche Sammlung von Formularien zur Strafprocess-Ordnung verfassen lassen. Diese Sammlung wird nunmehr veröffentlicht *) und sämmtliche Gerichtsbehörden und Staatsanwaltschaften in den Kronländern, in welchen die neue Strafprocess-Ordnung am 1. Juli d. J. in Wirksamkeit tritt, werden angewiesen, sich in der Geschäftsbehandlung und in Verfassung der schriftlichen Ausfertigungen so viel als möglich der in dieser Sammlung dargestellten Formen zu bedienen.

Diess gilt ganz vorzüglich von den Formularien der verschiedenen richterlichen Befehle in der Voruntersuchung, der Verweisungserkenntnisse und Endurtheile und der Sitzungsprotokolle. Insbesondere müssen alle Verweisungserkenntnisse und Endurtheile in Gemässheit des §. 20 der Reichsverfassung mit der Ueberschrift: „Im Namen Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich" versehen werden. Es versteht sich dabei von selbst, dass der materielle Inhalt der in der Formulariensammlung enthaltenen Erkenntnisse, welcher nur beispielsweise zur Anschaulichmachung gewisser Combinationen der neuen Formen des Verfahrens aufgenommen wurde, in keiner Hinsicht als entscheidend betrachtet werden darf.

Schmerling m. p.

---

*) Dieselbe ist abgesondert gedruckt und aus der k. k. Hof- und Staatsdruckerei in Wien zu beziehen, wird aber auch ämtlich an alle Justizbehörden vertheilt.

252.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 22. Czerwca 1850,

moc mające dla wszystkich owych krajów koronnych, dla których Najwyższy patent z d. 4. Marca 1849. wydanym został,

względem święcenia niedziel i katolickich dni świątecznych w miejscach, gdzie katolicka ludność większą stanowi liczbę.

Najwyższą uchwałą z dnia 18. Kwietnia 1850. raczył Najjaśniejszy Pan postanowić, aby władzom zalecono czuwanie na podstawie istniejących ustaw nad tem, ażeby w miejscach, gdzie katolicka ludność większą stanowi liczbę, święcenie niedziel i katolickich dni świątecznych nie było przeszkodzonem robotami hucznemi albo publicznem handlu prowadzeniem.

Wszystkim przeto c. k. władzom niniejszem przekazuje się, aby w tej mierze w swym prawnym działania zakresie postępowali.

Thun m. p.

252.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 22. Juni 1850,

wirksam für alle jene Kronländer, für welche das Allerhöchste Patent vom 4. März 1849 erflossen ist,

wegen Feier der Sonn- und katholischen Festtage an Orten, wo die katholische Bevölkerung die Mehrzahl bildet.

Mit Allerhöchster Entschliessung vom 18. April 1850 geruhten Seine Majestät anzuordnen, dass die Behörden angewiesen werden, auf Grundlage der bestehenden Gesetze darüber zu wachen, dass an Orten, wo die katholische Bevölkerung die Mehrzahl bildet, die Feier der Sonn- und katholischen Festtage nicht durch geräuschvolle Arbeiten oder durch öffentlichen Handelsbetrieb gestört werde. Alle k. k. Behörden werden daher angewiesen, sich innerhalb ihres gesetzlichen Wirkungskreises hiernach zu benehmen.

Thun *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Rok 1850.

Kwartał trzeci,

obejmujący

części LXXXIII — CXXVII

od Nru 253 — 365.

wydane w miesciącach Lipcu, Sierpniu, i Wrześniu 1850.

Wiedeń 1850.

Z ces. król. drukarni nadwornej i rządowej.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

Jahrgang 1850.

Dritter Theil,

umfassend

die Stücke LXXXIII — CXXVII,

ausgegeben in den Monaten Juli, August und September 1850, oder die Nummern 253—365.

Wien, 1850.

Aus der kaiserlich-königlichen Hof- und Staatsdruckerei.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXIII.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 1. Lipca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 20. Sierpnia 1851.

253.

Traktat między Austryą i Prusami z 6. Kwietnia 1850,

zawarty względem położenia zasad dla związku pocztowego niemiecko-austryackiego, obowiązujący od dnia 1. Lipca 1850.

Ażeby przoz zniżenie taks, przez zaprowadzenie większej pojedynczości w taryfach i w przepisach o ekspedycyi, a oraz jednostajności w normach, ułatwić obrót pocztowy, nietylko między krajami stron obudwóch, lecz także o ile możności w całym obrębie związku niemieckiego: mianowani zostali komisarzami, a to: ze strony c. k. rządu austryackiego, radzca jeneralnej dyrekcyi komunikacyj, Antoni Langer, kawaler rosyjsko-cesarskiego orderu św. Stanisława drugiej klasy; ze strony zaś król. pruskiego rządu, dyrektor głównego urzędu pocztowego Henryk Schmückert, kawaler żelaznego krzyża pierwszej klasy i orderu czerwonego orła drugiej klasy z gwiazdą i liściem dębowym, komandor ces. aus. orderu Leopolda, kawaler ces. ros. orderu św. Anny pierwszej klasy z brylantami, orderu św. Stanisława pierwszej i orderu św. Włodzimirza trzeciej klasy, komandor Wielkiego krzyża król. szwedzkiego orderu Wazy, i kawaler szwedzkiego orderu miecza, kawaler wielkiego krzyża orderu książęcego domu Anhalt Albrechta niedźwiedzia, Wielki-oficer król. belgijskiego orderu Leopolda, komandor pierwszej klasy król. hanowerskiego orderu Gwelfów i komandor król. duńskiego orderu Danebroga; tudzież tajny radzca poczt, Karol Adolf Metzner, kawaler orderu czerwonego orła trzeciej klasy z wstęgą, ces. austr. orderu Leopolda, ces. rosyj. orderu św. Włodzimirza trzeciej klasy i komandor król. belgij. orderu Leopolda; — którzy to pełnomocnicy, z zastrzeżeniem wyższego zatwierdzenia, zgodzili się co do następujących zasad związku pocztowego niemiecko-austryackiego.

Postanowienia ogólne.

Obręb i cel związku.

Artykuł 1.

Związek pocztowy niemiecko-austryacki, nie ma na celu, ustanowić zasady jednostajne co do taksowania i postępowania pocztowego z przesełkami pocztą listową i po-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXXIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 1. Juli 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 20. August 1851.

253.

Vertrag zwischen Oesterreich und Preussen vom 6. April 1850.

über die Grundlagen eines deutsch-österreichischen Postvereines, vom 1. Juli 1850 angefangen in Wirksamkeit tretend.

In der Absicht, den von den Postanstalten zu vermittelnden Verkehr durch Ermässigung der Taxe, Vereinfachung der Tarife und Expeditionsvorschriften, und durch Gewinnung gleichförmiger Normen nicht nur für die beiderseitigen Landesgebiete, sondern, wo möglich, auch für das gesammte deutsche Bundesgebiet zu fördern, haben zu Commissarien ernannt, und zwar die k. k. österreichische Regierung den Rath der Generaldirection der Communicationen, Anton Langer, Ritter des russischen kais. Stanislaus-Ordens zweiter Classe; die königl. preussische Regierung den General-Postamtsdirector, Heinrich Schmückert, Ritter des eisernen Kreuzes erster Classe und des rothen Adlerordens zweiter Classe mit dem Sterne und Eichenlaub, Commandeur des kais. öster. Leopoldordens, Ritter des kaiserl. russ. St. Annen-Ordens erster Classe in Brillanten, des St. Stanislaus-Ordens erster und des St. Wladimir-Ordens dritter Classe, Commandeur des Grosskreuzes des königl. schwedischen Wasa-Ordens und Ritter des schwedischen Schwert-Ordens, Grosskreuz des herzoglich-anhaltinischen Hausordens Albrechts des Bären, Gross-Officier des königl. belgischen Leopold-Ordens, Commandeur erster Classe des königl. hannover'schen Guelphen-Ordens, und Commandeur des königl. dänischen Danebrog-Ordens; und den geheimen Postrath, Carl Adolph Metzner, Ritter des rothen Adler-Ordens dritter Classe mit der Schleife, des kais. öster. Leopoldordens, des kais. russ. St. Wladimir-Ordens dritter Classe, und Commandeur des königl. belgischen Leopold-Ordens, welche Bevollmächtigte sich unter Vorbehalt höherer Genehmigung über folgende Grundlagen eines deutsch-österreichischen Postvereines verständiget haben.

Allgemeine Bestimmungen.

Umfang und Zweck des Vereines.

Artikel 1.

Der deutsch-österreichische Postverein bezweckt die Feststellung gleichmässiger Bestimmungen für die Taxirung und postalische Behandlung der Brief- und Fahrpostsendungen,

cztą wozową zachodzącemi, między pojedynczemi obrębami pocztowemi do związku należącemi, albo też między obrębem związkowym i zagranicą. Austrya i Prusy przystępują do związku pocztowego z całym obrębem państw swoich. Oprócz tych, rozciągać się będzie takowy tylko na państwa niemieckie. Postanowienia co do przesełek listów i przesełek pocztą wozową wewnątrz pojedynczych krajów, pozostawiono administracyom właściwym.

Obręby pocztowe złożone.

Artykuł 2.

Cały obręb administracyjny każdej administracyi pocztowej, chociażby takowa zarządzała kilkoma pocztami krajowemi w obrębie związkowym, uważana będzie w stosunku do innych administracyj związku pocztowego, tylko jako jeden obręb pocztowy.

Ubezpieczenie i przyspieszenie obrotu pocztowego.

Artykuł 3.

Każda administracya pocztowa, należąca do związku, ma prawo używać do korespondencyi swojej tych dróg, które się okazują najprzydatniejszemi do spiesznego przesełania. Przytem może każda administracya przesełać korespondencyę między państwami, do związku należącemi, przez inny obręb związkowy, pojedynczo, lub w zamkniętych pakietach. Jak powyższe postanowienia zastosować będzie można do korespondencyj miast hanzeatyckich, porozumieją się osobno względem tego interesowane administracye pocztowe na zasadzie istniejących stosunków prawnych.

Artykuł 4.

Administracye pocztowe związku, obowiązują się wzajemnie przyłożyć starania o jak najspieszniejsze przewożenie przesełanych im korespondencyj, i w przypadku, gdyby jedna administracya zażądała otworzenia drogi pocztowej do przewożenia korespondencyi własnej w obwodzie innej administracyi, zadosyć uczynić takowemu wezwaniu, za wynagrodzeniem kosztów, o ile toż jest uzasadnione.

Artykuł 5.

Rządy obowiązują się wzajemnie starania przyłożyć, ażeby, o ile to od nich zawisło, administracyom pocztowym wolno było używać stale i wszędzie kolei żelaznych i podobnych środków komunikacyjnych do przewożenia ich korespondencyi, a w ogólności ażeby wzajemny obrót pocztowy, doznawał jak największych korzyści w przyspieszeniu.

Miara odległości.

Artykuł 6.

Odległości w obrębie wzajemnym między obrębami związku pocztowego, obliczane będą wyłącznie na mile jeograficzne (15 na jeden stopień równika).

Waga związkowa.

Artykuł 7.

Dla oznaczenia wagi w obrocie wzajemnym między państwami związku pocztowego, przyjęty zostaje za jednostkę wagi funt cłowy (500 gramów francuzkich).

Waluta.

Artykuł 8.

Taksowanie i obrachowywanie, odbywać się będzie w monecie tej władzy pocztowej, która odbiera portoryum. Co do sposobu saldowania, nastąpi osobne porozumienie między administracyami interesowanemi.

welche sich zwischen verschiedenen, zum Vereine gehörigen Postgebieten oder zwischen dem Vereinsgebiete und dem Auslande bewegen. Oesterreich und Preussen treten dem Postvereine für ihr gesammtes Staatsgebiet bei. Ausser diesen wird derselbe nur deutsches Gebiet umfassen. Die Bestimmungen über die internen Brief- und Fahrpostsendungen bleiben den einzelnen Verwaltungen überlassen.

Zusammengesetzte Postgebiete.

Artikel 2.

Der gesammte Verwaltungsbezirk einer jeden Postadministration wird, auch wenn sie mehrere Landesposten im Vereinsgebiete zugleich verwaltet, in dem Verhältnisse zu den übrigen Vereins-Postadministrationen nur als Ein Postgebiet angesehen.

Sicherung und Beschleunigung des Postverkehres.

Artikel 3.

Jede zum Vereine gehörige Postverwaltung ist berechtiget, für ihre Correspondenz jederzeit die Routen zu benützen, welche die schnellste Beförderung darbieten. Dabei ist jeder Verwaltung freigestellt, die internationale Vereinscorrespondenz über anderes Vereinsgebiet einzeln oder in verschlossenen Packeten zu versenden. Ueber die Anwendung der vorstehenden Bestimmungen auf die Correspondenz der Hansestädte werden sich die betheiligten Postverwaltungen auf Grund der bestehenden Rechtsverhältnisse besonders einigen.

Artikel 4.

Die Vereins-Postverwaltungen machen sich gegenseitig verbindlich, für möglichst schleunige Beförderung der ihnen zugeführten Correspondenz Sorge zu tragen, und in dem Falle, wenn von einer Verwaltung die Einrichtung eines Postcourses zur Beförderung der eigenen Correspondenzen im Bezirke einer anderen Verwaltung für sich in Anspruch genommen wird, dem ihr diessfalls zukommenden Ersuchen gegen Ersatzleistung der Kosten, soweit eine solche begründet erscheint, zu entsprechen.

Artikel 5.

Die Regierungen verpflichten sich gegenseitig, soweit es von ihnen abhängt, dafür Sorge zu tragen, dass den Postverwaltungen die ungehinderte Benützung der Eisenbahnen und ähnlicher Communicationsmittel überall für die Beförderung der Correspondenz gesichert und überhaupt dem wechselseitigen Postverkehre die Vortheile grösstmöglicher Beschleunigung gewährt werden.

Entfernungsmass.

Artikel 6.

Die Entfernungen in dem Wechselverkehre zwischen den einzelnen Postvereinsgebieten werden ausschliesslich nach geographischen Meilen (zu 15 auf Einen Aequatorsgrad) bestimmt.

Vereinsgewicht.

Artikel 7.

Für alle Gewichtsbestimmungen in dem Wechselverkehre der Postvereinsstaaten gilt als Gewichtseinheit das Zollpfund (500 französische Grammen).

Münzwährung.

Artikel 8.

Die Zutaxirung und Abrechnung erfolgt in der Landesmünze derjenigen Postbehörde, welche das Porto einzieht. Ueber die Art der Saldirung tritt zwischen den betheiligten Verwaltungen besondere Verständigung nein.

Obrachowanie.

Artykuł 9.

Administracya poczt, której przesełki pocztowe wprost, t. j. nie dotykając trzeciego zakładu pocztowego związku oddane, lub od której w taki sam sposób otrzymane zostały, bierze na siebie na żądanie obrachunek i wyrównanie z dalej leżącemi niemieckiemi administracyami pocztowemi. Redakcya portoryum policzonego za korespondencyę przechodową, odbywać się ma według rzeczywistej wartości kwoty policzonej. Proporcya redukcyjna, ustanowioną będzie za osobnem porozumieniem.

Poczta listowa.

I. Obrót listów.

a) Korespondencya między państwami związku.

Portoryum wspólne.

Artykuł 10.

Wszystkie państwa, należące według Art. 1, do związku pocztowego austryacko niemieckiego, stanowić mają jeden niepodzielny obręb pocztowy, tak co do poczty listowej w korespondencyi między państwami związkowemi, jakoteż co do przesełki gazet. W skutku tego, na rzeczoną korespondencyę i t. p., nałożone będą bez względu na granicę terytoryalną, jedynie umówione taksy portoryjne.

Pobieranie portoryum.

Artykuł 11.

Portoryum, które z z tych taks wypadnie, pobierać będzie każda administracya pocztowa od wszystkich listów, które wysełane zostaną z jej zakładów pocztowych, czy takowe będą frankowane lub nie.

Zniesienie portoryum przechodowego.

Artykuł 12.

Nie będzie się pobierać osobnego portoryum przechodowego od korespondentów za korespondencye, idące tylko w obrębie związkowym.

Należytość od przechodu.

Artykuł 13.

W celu uregulowania należytości od przechodu, stanowią się następujące przepisy:

a) Należytość od przechodu korespondencyi, przechodzącej czy to w zamkniętych pakietach, czy też pojedynczo, stanowi się aż do maksymum 7m funtów na $^1/_3$ srebrnego fenika na milę, lub w odpowiedniej kwocie w monecie krajowej od łóta.

b) Listy zwrócone i mylnie instradowane przesełki pod opaską krzyżową i próbki towarów, tudzież przesełki wolne od opłaty portoryum, nie podlegają powyższej opłacie.

c) Każdy zakład pocztowy, obowiązany do opłaty przechodowej, ma przeciwnie także prawo pobierania należytości, wypadającej na przestrzeń przechodową w odległości linii prostej.

d) Jeżeli się pobiera portoryum od przesełki pewnego gatunku korespondencyi, nie można już nadto pobierać należytości przechodowej od tych samych listów.

e) Portoryum przechodowe, wynagrodzone będzie przez tę administracyę pocztową, która pobiera portoryum.

Abrechnung.

Artikel 9.

Diejenige Postverwaltung, an welche die Postsendungen unmittelbar, d. h. ohne Berührung einer dritten Vereinspostanstalt übergeben und von welcher sie in eben der Weise empfangen werden, übernimmt auf Verlangen die Abrechnung und Ausgleichung mit den weiter liegenden deutschen Postverwaltungen. Die Reduction des angerechneten Porto für transitirende Correspondenz findet nach dem wirklichen Werthe des zugerechneten Betrages Statt. Die Festsetzung des Reductionsverhältnisses bleibt besonderer Verständigung vorbehalten.

Briefpost.

I. Briefverkehr.

a) Internationale Vereinscorrespondenz.

Gemeinschaftliches Porto.

Artikel 10.

Die sämmtlichen, nach Artikel 1 zu dem deutsch-österreichischen Postvereine gehörigen Staatsgebiete sollen bezüglich der Briefpost für die internationale Vereinscorrespondenz und Zeitungsspedition Ein ungetheiltes Postgebiet darstellen. In Folge dessen soll diese Correspondenz etc. ohne Rücksicht auf die Territorialgränze einzig mit den verabredeten gemeinschaftlichen Portotaxen belegt werden.

Bezug des Porto.

Artikel 11.

Das Porto, welches nach diesen Taxen sich ergibt, hat jede Postverwaltung für alle Briefe zu beziehen, welche von ihren Postanstalten abgesandt werden, es mögen diese Briefe frankirt seyn oder nicht.

Hinwegfallen des Transitporto.

Artikel 12.

Die Erhebung eines besonderen Transitporto von den Correspondenten hört auf für sämmtliche nur innerhalb des Vereinsgebietes sich bewegende Correspondenz.

Transitgebühr.

Artikel 13.

Zur Regulirung des Bezuges der Transitgebühren der einzelnen Postverwaltungen treten folgende Bestimmungen ein:

a) *Die Transitgebühr wird sowohl bei der in geschlossenen Packeten als einzeln transitirenden Correspondenz mit ½ Silberpf. pr. Meile bis zu einem Maximo von 7 Pf. oder dem entsprechenden Betrage in der Landesmünze pr. Loth netto bemessen.*

b) *Retourbriefe und unrichtig instradirte Briefe, Kreuzbandsendungen und Waarenproben, sowie die vom Porto befreiten Sendungen werden dabei nicht in Ansatz gebracht.*

c) *Jede Postanstalt, welche Transit zu leisten hat, ist auch zum Bezuge der nach Massgabe ihrer Transitstrecke in directer Entfernung sich ergebenden Gebühr berechtiget.*

d) *Der Bezug eines Porto für die Beförderung einer Correspondenzgattung schliesst den einer Transitgebühr für dieselben Briefe aus.*

e) *Das Transitporto vergütet diejenige Postverwaltung, welche das Porto bezieht.*

Wynagrodzenie należytości od przechodu.

Artykuł 14.

Obliczoną, według postanowień Art. 13, należytość od przechodu należy zapisać jako wynagrodzoną być mającą, i najpóźniej po upływie jednego roku, oznaczyć takową w okrągłej stałej summie ryczałtowej, na czas jak długo trwa ten sam stosunek. Każdej administracyi, zostawiona jest wolność, jeżeli to za stosowne uznaje, uczynić wniosek, aby w inny sposób, wszelako podług powyższych zasad, obliczone były kwoty ryczałtowe, które wypłacać lub pobierać ma.

Taksy portoryjne od listów w związku.

Artykuł 15.

Taksy portoryjne spólne, od korespondencyi między państwami związkowemi, będą obliczone podług oddalenia w linii prostej i wynosić mają od pojedynczego listu (porównaj Art. 16.)

przy odległości

aż do 10 mil łącznie, 1 gr. srebr. albo 3 kr.

aż do 10 mil łącznie, 2 gr. srebr. albo 6 kr.

aż do 20 mil łącznie, 3 gr. srebr. albo 9 kr.

Od korespondencyi między miejscami, dla których obecnie mniejsza istnieje taksa, może być i nadal zastosowana ta właśnie taksa, za porozumieniem się z interesowanemi administracyami pocztowemi.

Waga listu pojedynczego, stopniowanie wagi i taksy.

Artykuł 16.

Uważane będą za listy pojedyncze takie, które ważą mniej jak łót jeden. Od każdego łóta więcej, odbierać się będzie portoryum przypadające od listu pojedynczego.

Przesełka pocztą listową.

Artykuł 17.

Listy bez wyrażenia wartości aż do 4ch łótów wyłącznie, podlegają bez wyjątku postępowaniu, przepisanemu co do przesełki pocztowej listów; więcej zaś ważące, wtedy tylko, jeżeli tego żąda podający na pocztę, wyraziwszy osobno to żądanie na adresie.

Frankowanie.

Artykuł 18.

Od korespondencyi wzajemnej wewnątrz państw związkowych, portoryum z reguły winno być opłacane z góry, a to za pomocą mark do frankowania, które jak najspieszniej zaprowadzić należy.

Listy niefrankowane.

Artykuł 19.

Listy niefrankowane, należy wprawdzie odsełać, wszelako pobierać od takowych dodatek do taksy po 1 sr. gr. lub 3 kr. od łóta. Od listów, zaopatrzonych w marki mniejszej wartości, jak to portoryum w taryfie wskazuje, należy od odbierającego, oprócz uzupełnienia portoryum, ściągnąć taki sam dodatek.

Przesełki w przepasce krzyżowej.

Artykuł 20.

Od przesełek w przepasce krzyżowej, jeżeli takowe oprócz adresy, daty i podpisu, nazwiska nic pisanego nie zawerają, należy bez różnicy odległości pobierać jedna-

Vergütung der Transitgebühr.

Artikel 14.

Die nach den Bestimmungen des Artikels 13 ausgemittelten Transitgebühren sind zur Vergütung in Vormerkung zu nehmen, und spätestens nach Ablauf Eines Jahres in einer abgerundeten Pauschalsumme für die Dauer des gleichen Verhältnisses zu fixiren. Jeder Verwaltung steht es frei, wenn sie solches für zweckmässig hält, auf anderweite Ermittlung der von ihr zu zahlenden oder zu beziehenden Pauschalbeträge nach vorstehenden Grundsätzen anzutragen.

Vereinsbriefportotaxen.

Artikel 15.

Die gemeinschaftlichen Portotaxen für die internationale Vereins-Correspondenz sollen nach der Entfernung in gerader Linie bemessen werden und für den einfachen Brief (vergleiche Artikel 16) betragen:

Bei einer Entfernung

bis zu 10 Meilen einschliesslich 1 Sgr. oder 3 kr.

bis zu 20 Meilen einschliesslich 2 Sgr. oder 6 kr.

über 20 Meilen einschliesslich 3 Sgr. oder 9 kr.

Für den Briefwechsel zwischen denjenigen Orten, für welche gegenwärtig eine geringere Taxe besteht, kann diese geringere Taxe nach dem Einverständnisse der dabei betheiligten Postverwaltungen auch ferner in Anwendung kommen.

Gewicht des einfachen Briefes, Gewicht- und Taxprogression.

Artikel 16.

Als einfache Briefe werden solche behandelt, welche weniger als Ein Loth wiegen. Für jedes Loth Mehrgewicht ist das Porto für einen einfachen Brief zu erheben.

Beförderung mit der Briefpost.

Artikel 17.

Briefschaften ohne Werthangabe bis zu 4 Loth exclusive unterliegen durchweg der Behandlung als Briefpostsendungen, schwerere dagegen alsdann, wenn es von dem Aufgeber durch einen Beisatz auf der Adresse ausdrücklich verlangt wird.

Frankirung.

Artikel 18.

Für die Wechsel-Correspondenz innerhalb der Vereinsstaaten soll in der Regel die Vorausbezahlung des Porto stattfinden und die Erhebung sobald als thunlich durch Franko-Marken geschehen.

Unfrankirte Briefe.

Artikel 19.

Unfrankirte Briefe sollen zwar abgesendet werden, jedoch einen Zuschlag von 1 Sgr. oder 3 kr. pr. Loth zur Portotaxe erhalten. Für Briefe mit Franko-Marken von geringerem Betrage, als das tarifmässige Porto, ist nebst dem Ergänzungsporto der gleiche Zuschlag vom Empfänger einzuziehen.

Kreuzbandsendungen.

Artikel 20.

Fur Kreuzbandsendungen, wenn solche ausser der Adresse, dem Datum und der Namensunterschrift nichts Geschriebenes enthalten, wird ohne Unterschied der Entfernung nur der

ką taksę po 1 kr. (4 feników srebr.) od łóta, gdy naprzód opłacone będą; w przeciwnym zaś razie zwykłe portoryum listowe.

Próbki towarów i wzory.

Artykuł 21.

Od próbek towarów i wzorów, zapakowanych w ten sposób, iż łatwo się przekonać można, że oprócz nich nic innego w pakiecie się nie znajduje, opłacać się będzie co 2 łóty portoryum pojedyncze, podług oddalenia. Atoliż, jeżeli przesełki takowe doznawać chcą wspomnionego ulżenia, nie można do nich przyłączyć nic innego jak tylko list pojedynczy, ktory przy taksowaniu wraz z próbką towarów, lub wzorem, ważony być winien. Zresztą, temu postępowaniu listowemu, podlegają przesełki, według postanowienia powyższego, tylko do 16 łótów wagi wyłącznie.

Listy rekomendowane.

Artykuł 22.

Listy rekomendowane, można tylko odsełać, frankując takowe. Od takowych podawca opłacić winien naprzód, oprócz zwyczajnego portoryum, tylko osobną należytość rekomendacyjną 6-krajcarową (2 sr. gr.), bez względu na odległość i wagę. Jeżeli odsełający żąda wyraźnie, aby mu przysłane zostało potwierdzenie, iż ten, do którego list był adresowany, takowy odebrał (retur-recepis), wówczas zakład pocztowy, odsełający, ma prawo żądać dalszej zapłaty 6 kr. lub 2 sr. gr. Za listy nie rekomendowane, nie można żądać wynagrodzenia od administracyi pocztowych.

Wynagradzanie.

Artykuł 23.

Zakład pocztowy, w którego okręgu list rekomendowany został oddanym, obowiązany jest, jeżeli takowy zaginie, a strata udowodnioną zostanie, wypłacić reklamującemu jako wynagrodzenie, jedną grzywnę srebra, zastrzegając sobie regres do tej administracyi pocztowej, w której okręgu list zaginął. Prawo reklamacyi ustaje po upływie 6 miesięcy od dnia podania listu na pocztę.

Uwolnienie od portoryum.

Artykuł 24.

Korespondencya między wszelkiemi członkami familij panujących w państwach związku pocztowego, będzie wolną od portoryum, w całym obrębie związku.

Artykuł 25.

Następnie przesłane będą w całym obrębie związkowym, wzajemnie, bez opłaty portoryum, korespondencye w sprawach wyłącznie służby rządowej dotyczących (sprawy urzędowe) między rządowemi i innemi publicznemi władzami, jednego okręgu pocztowego, z takiemi samemi władzami drugiego, jeżeli w sposób, przepisany dla wolnych korespondencyj w okręgu pocztowym, w którym na pocztę oddane zostaną, oznaczone będą jako sprawy urzędowe i oraz opieczętowane pieczęcią urzędową i jeżeli na adresie wyrażona będzie władza, która takowe odseła.

Artykuł 26.

Korespondencye służbowe władz i zakładów pocztowych między sobą i do osób prywatnych, tudzież pisma bieżące zakładów pocztowych między sobą, będą wzaje-

gleichmässige Satz von 1 kr. (4 Silberpf.) pr. Loth, im Falle der Vorausbezahlung, sonst aber das gewöhnliche Briefporto erhoben.

Waarenproben und Muster.

Artikel 21.

Für Waarenproben und Muster, welche auf eine Art verwahrt aufgegeben werden, dass die Beschränkung des Inhaltes auf diese Gegenstände leicht ersichtlich ist, wird für je 2 Loth das einfache Briefporto nach der Entfernung erhoben. Diesen Sendungen darf, wenn vorstehende Ermässigung zur Anwendung kommen soll, nur ein einfacher Brief angehängt werden, welcher bei der Austaxirung mit der Waarenprobe oder dem Muster zusammenzuwiegen ist. Uebrigens werden derlei Sendungen nur bis zu einem Gewichte von 16 Loth exclusive als Briefpostsendungen nach der vorstehenden Bestimmung behandelt.

Recommandirte Briefe.

Artikel 22.

Recommandirte Briefe werden nur frankirt abgesendet. Dafür ist von dem Aufgeber ausser dem gewöhnlichen Porto nur eine besondere Recommandationsgebühr von 6 Kreuzern (2 Silbergroschen) ohne Rücksicht auf die Entfernnug und das Gewicht vorauszubezahlen. Wenn der Absender die Beibringung einer Empfangsbescheinigung von dem Adressaten (Retour-Recepisse) ausdrücklich verlangt, so steht der absendenden Postanstalt frei, dafür eine weitere Gebühr bis zur Höhe von 6 Kreuzern oder 2 Sgr. zu erheben. Ein Ersatzanspruch für nicht recommandirte Briefe findet gegenüber den Postverwaltungen nicht Statt.

Ersatzleistung.

Artikel 23.

Die Postanstalt, in deren Bereich ein recommandirter Brief aufgegeben worden ist, soll, wenn derselbe verloren geht, gehalten seyn, dem Reclamanten, sobald der Verlust constatirt ist, eine Entschädigung von Einer Mark Silber zu bezahlen, vorbehaltlich des Regresses an diejenige Postverwaltung, in deren Gebiete der Verlust erweislich stattgefunden hat. Das Reclamationsrecht soll nach Ablauf von 6 Monaten vom Tage der Aufgabe an erloschen seyn.

Portofreiheiten.

Artikel 24.

Die Correspondenz sämmtlicher Mitglieder der Regenten-Familien der Postvereinsstaaten wird in dem ganzen Vereinsgebiete portofrei befördert.

Artikel 25.

Ferner werden im Gesammtvereinsgebiete gegenseitig portofrei befördert: die Correspondenzen in reinen Staatsdienst-Angelegenheiten (Officialsachen), von Staats- und anderen öffentlichen Behörden des einen Postgebietes mit solchen Behörden eines anderen, wenn sie in der Weise, wie es in dem Postbezirke der Aufgabe für die Berechtigung zur Portofreiheit vorgeschrieben ist, als Officialsache bezeichnet und mit dem Dienstsiegel verschlossen sind, auch auf der Adresse die absendende Behörde angegeben ist.

Artikel 26.

Die dienstlichen Correspondenzen der Postbehörden und Postanstalten unter sich und an Privatpersonen, ferner die ämtlichen Laufschreiben der Postanstalten unter sich werden gegen

mnie wolne od opłaty portoryum. Pisma bieżące od osób prywatnych, muszą być frankowane, podług taryfy listowej. Jeżeli się pokaże, że reklamacya spowodowaną została z winy urzędnika pocztowego, musi winny zwrócić portoryum na żądanie.

Artykuł 27.

Ażeby zaprowadzić pożądaną jednostajność co do uwolnień od portoryum, przyjęta będzie w obrocie wewnątrz związku, na przyszłość ta powszechna zasada, iż oprócz przesełek najwyższych i wysokich osób, prawo mieć będą do uwolnienia od portoryum przesełki władz w sprawach wyłącznie rządowych; innym przesełkom, o ile można nie będzie się udzielać wolności od portoryum. Wolność od opłaty portoryum, udzielona dawniej osobom prywatnym, stowarzyszeniom i t. d. ma być zniesiona, lub ile możności ograniczona.

Listy przesłane drogą niewłaściwą.

Artykuł 28.

Listy mylnie instradowane (nie na właściwę drogę wskazane), należy odesłać bezwłocznie do prawdziwego miejsca przeznaczenia, i tam takie tylko portoryum za nie odebrać, jakie wypada, gdyby były należycie instradowane.

Listy, których doręczyć nie można.

Artykuł 29.

Listy, których przyjąć nie chce osoba wyrażona na adresie, należy bezzwłocznie zwrócić do urzędu pocztowego, któremu do przesłania oddane były; wszelako nie wolno takowych otwierać przy zwróceniu, owszem, pieczęć tego, który je podał na pocztę, powinna być nie naruszoną. Wyjątek co do tego ostatniego postanowienia władz, tylko wtedy ma miejsce, jeżeli list, z powodu jednakiego nazwiska na adresie, otworzył kto inny, któremu list nie należy, tudzież wtedy, jeżeli listy zawierają w sobie losy gier zakazanych, z których, podług ustaw krajowych, nie mogą użytkować osoby, do których są adresowane. Jeżeli nie można wynaleźć osoby, do której przesełka jest adresowaną, lub jeżeli takowoj z innego powodu doręczyć nie można; wówczas należy przesełkę, nie mogącą być w żaden sposób doręczoną, bez zwłoki, inne zaś nie doręczone przesełki, najdalej po upływie dwóch miesięcy od dnia ich przybycia, zwrócić do miejsca, gdzie na pocztę oddane zostały. Listy adresowane *poste restante*, po które się nikt nie zgłosił, należy zwrócić po upływie trzech miesięcy od dnia ich przybycia na miejsce, gdzie były na pocztę podane, jeżeli podawca lub osoba na adresie wyrażona, inaczej niemi nie zarządzi. W każdym z wyż rzeczonych przypadków, należy powód zwrócenia na liście wyrazić.

Artykuł 30.

Od listów wspomnionych w Art. 29-m, których doręczyć nie można, nie należy przy zwrocie policzać portoryum i takowe zwrócone zostaną do urzędu pocztowego, gdzie były na pocztę podane, bez policzenia portoryum, wtenczas, jeżeli przy podaniu były frankowane. Jeżeli były podane niefrankowane, wtenczas urząd pocztowy w miejscu ich przeznaczenia odliczy obrachowane od przesłania ich portoryum, w takiej samej kwocie i walucie, jak było takowe na liście wyrażone, zakład zaś pocztowy, któremu listy zwrócone będą, ma prawo odebrać za przesełkę na miejsce przeznaczenia całe portoryum na rzecz własnej kasy pocztowej.

seitig portofrei gelassen. Laufschreiben von Privatpersonen müssen nach dem Briefposttarife frankirt werden. Ergibt sich, dass die Reclamation durch das Versehen eines Postbeamten herbeigeführt worden ist, so muss der Schuldige auf Begehren das Porto erstatten.

Artikel 27.

Um in Bezug auf Portofreiheit die wünschenswerthe Gleichförmigkeit zu erlangen, soll für den inneren Verkehr in Zukunft als allgemeiner Grundsatz gelten, dass ausser den Sendungen der Allerhöchsten und höchsten Personen nur diejenigen der Behörden in reinen Staatsdienst-Angelegenheiten Anspruch auf Portofreiheit haben; Portofreiheitsbewilligungen für andere Sendungen sollen möglichst vermieden werden. Die für Privatpersonen, Vereine u. s. w. früher bewilligten Portofreiheiten sollen aufgehoben, oder doch, so weit als möglich beschränkt werden.

Unrichtig geleitete Briefe.

Artikel 28.

Briefe, welche irrig instradirt worden, sind ohne Verzug an den wahren Bestimmungsort zu befördern, woselbst nur dasjenige Porto zu erheben ist, welches sich bei richtiger Instradirung ergeben hätte.

Unbestellbare Briefe.

Artikel 29.

Briefsendungen, deren Annahme von dem Adressaten verweigert wird, sind ohne Verzug an das Aufgabepostamt zurückzusenden, dieselben dürfen jedoch, wenn sie zurückgenommen werden sollen, nicht eröffnet, und müssen vielmehr noch mit dem von dem Aufgeber aufgedrückten Siegel verschlossen seyn. Eine Ausnahme von letzterer Bestimmung tritt nur ein bezüglich der Briefe, welche wegen gleichlautenden Namens auf der Adresse von Jemand, dem das Schreiben nicht gehört, geöffnet wurden, und bezüglich der Briefe, welche Lose zu verbotenen Spielen enthalten, die von den Adressaten nach den für sie geltenden Landesgesetzen nicht benützt werden dürfen. Sendungen, deren Adressat nicht ausgemittelt oder deren Bestellung sonst nicht bewirkt werden kann, sollen, wenn sie als offenbar unbestellbar erkannt sind, ohne Verzug, die übrigen unbestellbar gebliebenen aber längstens nach Ablauf zweier Monate, vom Tage des Einlangens an, nach dem Aufgabeorte zurückgesandt werden. Die mit poste restante *bezeichneten Sendungen, welche nicht abgeholt werden, sind, wenn nicht von Seiten des Aufgebers oder des Adressaten eine andere Verfügung darüber in Anspruch genommen wird, nach Ablauf dreier Monate, vom Tage des Einlangens an, nach dem Aufgabeorte zurückzusenden. In allen vorgedachten Fällen ist der Grund der Zurücksendung auf dem Briefe zu bezeichnen.*

Artikel 30.

Bei den im Artikel 29 bezeichneten unanbringlichen Briefen ist für die Rücksendung kein Porto anzusetzen, und werden dieselben, wenn sie bei der Aufgabe frankirt worden sind, ohne Anrechnung eines Porto dem Aufgabepostamte zurückgesandt. Waren dieselben unfrankirt aufgegeben, so wird von dem Postamte des Bestimmungsortes das für die Hinsendung angesetzt gewesene Porto in demselben Betrage und in derselben Währung zurückgerechnet, wie dasselbe angesetzt gewesen ist, wogegen die Postanstalt, an welche dieselben zurückgelangen, berechtiget ist, das ganze Porto für die Hinsendung zu Gunsten der eigenen Postcasse einheben zu lassen.

Artykuł 31.

Listy, które posełane zostają za osobą na adresie oznaczoną, w inne miejsce nie tam, jak pierwotnie na adresie wyrażono (listy reklamowane), uważane i taksowane będą tak, jak gdyby były podane w miejscu, z którego się takowe za osobą adresowaną na nowe miejsce przeznaczenia posełą; w takim wszelako razie ta tylko policzona będzie taksa, co od listów frankowanych. Portoryum związkowe lub inne, jakie dawniej na nich było wyrażone, policzone będzie jako wydatek. Wyjątek wtenczas tylko zachodzi, jeżeli się posełą list za osobą adresowaną z pierwszego miejsca przeznaczenia wprost do miejsca gdzie na pocztę podany został; w takim razie należy z nim tak postąpić jak z listem, którego doręczyć nie można. (Art. 30.) Od listów reklamowanych, których nie można doręczyć osobom na adresie wyrażonym, a które przeto zwrócić należy do miejsca, gdzie były na pocztę podane, nie mogą być policzone zakładowi pocztowemu, od którego takowe przybyły, inne należytości, jak tylko te, które tenże zakład przy odesłaniu do zakładu pocztowego, od którego takowe zwrócone zostały, policzył był.

Zniesienie należytości nie dających się pogodzić.

Artykuł 32.

Oprócz taks, wymienionych wyraźnie w poprzedzających artykułach, nie wolno od przesełania korespondencyj między państwami związku, pobierać żadnych innych należytości; wyjątkowo tylko zostawia się wolność tym administracyom pocztowym pobierać należytość za doręczenie, w których takowa dotąd jeszcze istnieje. Wszelako nie można takowej pobierać w wyższej jak dotąd kwocie, owszem administracye pocztowe których to dotycze, zwrócą na to uwagę, ażeby takową o ile możności zupełnie znieść, lub przynajmniej zmniejszyć. Przez to nie wyłącza się wynagrodzenia za nadzwyczajne usługi (np. za doręczenie listu umyślnym posłańcem).

b) Korespondencya z krajami obcemi.

Artykuł 33.

Korespondencya związkowa z zagranicą, podlega temu samemu postąpowaniu co korespondencya między państwami związkowemi. Przytem urząd pocztowy na tej granicy, przez którą korespondencya do państw związkowych wprost wstępuje, będzie uważany za urząd, do którego takowa podaną została, ten zaś, gdzie występuje, uważany będzie za urząd, przez który takowa wydaną być ma. Przy takowej nie mają miejsca wspomnione w art. 19 dopłaty do portoryum za listy niefrankowane.

Artykuł 34.

Wszystkie administracye pocztowe, stojące w bezpośredniej styczności z zagranicą, obowiązują się działać w tej mysli, ażeby w obrocie z zagranicą taksy powszechnie w obrębie związkowym ustanowione, o ile można jak najspieszniej weszły w wykonanie, tudzież, iż dla własnej swej korespondencyi, żadną miarą nie będą stanowić korzystniejszych warunków, jak są te, które w całym obrębie związkowym zastosowane być mają.

Artykuł 35.

Co do korespondencyi między państwem związkowym i obcym, która obecnie przechodzi przez obręb administracyi poczty związkowej granicznej w pakietach zamkniętych, pozostaną na przyszłość, jak długo trwać będą traktaty obecnie istniejące między administracyą związkową, która do przesełki przez granicę ma prawo, a doty-

Artikel 31.

Briefe, welche den Adressaten an einen anderen als den ursprünglich auf der Adresse bezeichneten Bestimmungsort nachgesendet werden sollen (reclamirte Briefe), werden wie solche behandelt und taxirt, die an dem Orte, von wo die Nachsendung erfolgt, nach dem neuen Bestimmungsorte aufgegeben werden, wobei jedoch nur die Taxe für frankirte Briefe in Anwendung zu kommen hat. Das früher dafür angesetzte vereinsländische oder sonstige Porto wird als Auslage in Anrechnung gebracht. Eine Ausnahme hiervon tritt jedoch alsdann ein, wenn die Nachsendung vom ersten Bestimmungsorte unmittelbar nach dem Aufgabeorte erfolgt, in welchem Falle die gleiche Behandlung wie bei den unanbringlichen Briefen (Artikel 30) einzutreten hat. Für reclamirte Briefe, deren Zustellung an die Adressaten nicht bewirkt werden kann, und die daher an die Aufgabeorte zurückzuleiten sind, dürfen der Postanstalt, von welcher dieselben eingelangt sind, nur diejenigen Gebühren in Anrechnung gebracht werden, welche von dieser bei der Auslieferung an die rücksendende Postanstalt aufgerechnet worden sind.

Aufhebung der nicht vereinbarten Gebühren.

Artikel 32.

Ausser den in den vorstehenden Artikeln ausdrücklich stipulirten Taxen dürfen für die Beförderung der internationalen Vereins-Correspondenz keinerlei weitere Gebühren erhoben werden, und es ist ausnahmsweise nur bezüglich der Bestellgebühr denjenigen Postadministrationen, bei welchen eine solche noch besteht, überlassen, dieselbe vorläufig fortzuerheben. Diese Gebühr soll jedoch über ihren dermaligen Betrag keinesfalls erhöht werden, und es werden vielmehr die betreffenden Verwaltungen darauf Bedacht nehmen, sie nach Thunlichkeit ganz aufzuheben oder doch zu ermässigen. Der Ersatz barer Auslagen für ausserordentliche Besorgungen (z. B. für die Bestellung durch einen expressen Boten) ist nicht ausgeschlossen.

b) Correspondenz mit fremden Ländern.

Artikel 33.

Die Vereins-Correspondenz mit dem Auslande unterliegt derselben Behandlung, wie die internationale Vereins-Correspondenz. Dabei tritt dasjenige Postamt an der Gränze, wohin die Correspondenz nach den Vereinsstaaten, unmittelbar gelangt, in das Verhältniss eines Aufgabsamtes, und dasjenige, wo sie auszutreten hat, in das eines Abgabsamtes. Die, Artikel 19 erwähnten Portozuschläge für nicht frankirte Briefe bleiben dabei ausser Anwendung.

Artikel 34.

Sämmtliche mit dem Auslande unmittelbar verkehrende Postverwaltungen verpflichten sich, dahin zu wirken, dass gegenüber dem Auslande die allgemeinen Taxbestimmungen des Postvereines baldthunlichst überall in Wirksamkeit treten, und werden dieselben für ihre eigene Correspondenz in keiner Weise günstigere Bedingungen festsetzen, als diejenigen, welche für das gesammte Vereinsgebiet Geltung haben.

Artikel 35.

Für solche Correspondenz zwischen einem Vereins- und einem fremden Staate, welche durch das Gebiet einer Vereins-Gränzpost-Verwaltung zur Zeit in verschlossenen Packeten transitirt, soll es während der Dauer der gegenwärtig zwischen der Vereins-Postverwaltung, welche den Traject in Anspruch nimmt und dem betreffenden fremden Staate bestehenden

czącem państwem obcem, umówione w tej chwili taksy portoryjne od przechodu przez obręb administracyjny poczty granicznej, z zastrzeżeniem innego osobnego porozumienia się.

Artykuł 36.

Korespondencya państw obcych z innemi państwami obcemi, przechodząca przez leżące w środku państwa związkowe, podlega temu samemu postanowieniu, co korespondencya związkowa. Państwa graniczne mogą z zagranicą urządzić stosunki swoje kontraktowe według wolnego upodobania swego. Jeżeli na zasadzie traktatów pocztowych, zawartych z państwami obcemi, też państwa, wyższe portoryum przechodowe opłacają dla administracyj związkowych w środku leżących, jak się im należy w skutek poprzedzających postanowień, wówczas administracye pocztowe, dozwalające przechodu korespondencyom takowym, winny być wynagrodzone ze strony zakładu pocztowego granicznego za stratę, którą ponoszą przez zniżenie portoryum przechodowego o tyle, o ile tenże przez zniżenie portoryum przechodowego zyskuje.

Artykuł 37.

O ile to być może, należy się starać o to, aby rozwiązano traktaty pocztowe z państwami obcemi zawarte, jeszcze przed wyjściem takowych, a ułożono nowe stosownie do przepisów związkowych. Traktaty, mające być na nowo zawartemi, udzielić należy innym niemieckim administracyom pocztowym o tyle, o ile to interesów ich dotycze.

II. O postępowaniu z gazetami.

Postanowienia ogólne.

Artykuł 38.

Urzędy pocztowe w państwach związkowych przyjmują prenumeratę na gazety i dzienniki, wychodzące w obrębie związkowym i za granicą, rozsełają i doręczają takowe prenumerantom.

Gazety w krajach związkowych, przesełane w obrębie związkowym.

A tykuł 39.

Administracye pocztowe są obowiązane, zamówić gazety i dzienniki wychodzące w innym państwie związkowem, jeżeli u nich się na nie abonuje, na tej administracyi pocztowej, w której obrębie leży miejsce nakładu. Przytem porozumieć się mogą z sobą interesowane administracye pocztowe względem oznaczenia tych urzędów pocztowych, u których gazety zamówić można.

Artykuł 40.

Przesełka nastąpić winna stosownie do oznaczenia urzędu pocztowego, który takową zamówił.

Artykuł 41.

Nie można zamawiać gazet z reguły na czas krótszy jak na ćwierć roku; wszelako wyjątkowo można także w szczególnych wypadkach abonować i na czas krótszy. Zresztą podane przez nakład warunki, głównie w tej mierze stanowią.

Ażeby liczyć można na otrzymanie wszystkich dzienników, od początku terminu prenumaraty, należy takowe zamówić tak wcześnie, żeby urząd pocztowy w miejscu, gdzie się rozsełają, otrzymał zamówienia, przed upływem rzeczonego terminu.

Verträge, vorbehaltlich anderweitig besonderer Verständigung, bei der Zahlung der gegenwärtig für den Transit über das Gebiet der Gränzpost-Verwaltung ausbedungenen Transitportosätze verbleiben.

Artikel 36.

Die transitirende fremdländische Correspondenz mit anderen fremden Staaten wird beim Durchgange durch in Mitte liegende Vereinsstaaten wie die Vereins-Correspondenz behandelt. Die Vertragsverhältnisse der Gränzstaaten zum Auslande sollen dabei der freien Vereinbarung der bezüglichen Staaten überlassen bleiben. In soweit auf Grund der mit fremden Staaten bestehenden Postverträge von diesen an Transitporto für die in Mitte liegenden Vereinsverwaltungen ein höherer Betrag vergütet wird, als zufolge der vorstehenden Bestimmung denselben dafür zu zahlen bleibt, so sollen diejenigen Postverwaltungen, welche den Transit für solche Correspondenz gewähren, für den Verlust, den sie durch Ermässigung des Transitporto erleiden, von der Gränzpostanstalt in dem Masse entschädiget werden, als diese durch die Ermässigung des Transitporto einen Vortheil erreicht.

Artikel 37.

Soweit als thunlich soll die Auflösung der Postverträge mit fremden Staaten auch vor Ablauf derselben erzielt, und die neue Fassung nach den Bestimmungen des Vereines bewirkt werden. Die neu zu schliessenden Verträge sollen den übrigen deutschen Postverwaltungen soweit mitgetheilt werden, als ihr Interesse dabei betheiliget ist.

II. Behandlung der Zeitungen.

Allgemeine Bestimmungen.

Artikel 38.

Die Postämter der Vereinsstaaten besorgen die Annahme der Pränumeration auf die im Vereinsgebiete sowohl, als die im Auslande erscheinenden Zeitungen und Journale, sowie deren Versendung und Bestellung an die Pränumeranten.

Vereinsländische Zeitungen, welche im Vereinsgebiete befördert werden.

Artikel 39.

Die Postverwaltungen sind verbunden, die in einem anderen Vereinsstaate erscheinenden Zeitungen und Journale, wenn darauf bei ihnen abonnirt wird, bei derjenigen Postverwaltung zu bestellen, in deren Gebiet der Verlagsort gelegen ist. Hierbei bleibt der Vereinbarung der betheiligten Postadministrationen überlassen, die einzelnen Postämter zu bezeichnen, bei welchen die Bestellung erfolgen kann.

Artikel 40.

Die Versendung hat direct nach Bestimmung des bestellenden Postamtes zu erfolgen.

Artikel 41.

Die Bestellung kann in der Regel nicht auf einen kürzeren Zeitraum als ein Vierteljahr erfolgen; ausnahmsweise kann jedoch in besonderen Fällen auch auf eine kürzere Zeit abonnirt werden. Uebrigens sind hierbei die Verlagsbedingungen zunächst massgebend.

Um auf den Empfang aller vom Beginne des Pränumerationstermines an erscheinenden Blätter rechnen zu können, haben die Bestellungen so zeitig zu erfolgen, dass das Postamt des Absendungsortes dieselben vor dem gedachten Termine erhält.

Artykuł 42.

Jeżeli przy otrzymaniu pakietu z gazetami dostrzeże sią brak w zamówionych dziennikach, wówczas urząd pocztowy rozsełający winien przesłać brakujące dzienniki, bez wszelkiej opłaty w ten czas, jeżeli doniesiono o braku zaraz odwrotną (wracającą) pocztą, w przeciwnym zaś razie za opłatą należytości, które nakładca żądał.

Artykuł 43.

Od przesełki gazet i dzienników, wychodzących w obrębie związkowym, pobierana będzie należytość spólna w sposób niżej określony i podzielona na połowę między zakładem pocztowym zamawiającym i odsełającym.

Nie będzie już więcej pobierany dodatek od przechodu przez trzecie państwo związkowe. Jeżeli się zaś wydarzy, iż przesełka, przeznaczona z jednego państwa związkowego do drugiego, przechodzić musi przez obręb pocztowy obcy, nie należący do związku, wówczas należytość od przechodu, którą przyjdzie opłacić do urzędu pocztowego obcego, policzy się jako wydatek obok należytości, przypadającej dla związku.

Artykuł 44.

Należytość od internacyonalnej przesełki gazet i dzienników, wychodzących w krajach związkowych, ustanawia się bez względu na odległość, na którą się przesełą, w sposób następujący:

1. Od gazet politycznych, t. j. przeznaczonych do udzielania wiadomości politycznych, wynosi spólna należytość spedycyjna (przesełkowe) pięćdziesiąt proc. ceny, za którą zakład pocztowy rozsełający, otrzymuje gazetę od nakładcy (cena netto), wszelako

a) od gazet, wychodzących w tygodniu 6 lub 7 razy, należytość wspomniona winna wynosić najmniej 3 złt. r. m. k. czyli 2 talary monetą pruską, a najwięcej 9 złt. r. m. k. czyli 6 tal. prus.

b) Od gazet zaś wychodzących mniej jak 6 razy w tygodniu, najmniej 2 złt. r. m. k. czyli 1 tal. 10 gr. sr. mon. pruską, a najwięcej 6 złt. r. m. k. czyli 4 tal. m. pr.

2. Od gazet i dzienników niepolitycznych, należytość przesełkowa wynosi bez ograniczenia na *minimum* lub *maximum*, dwadzieścia i pięć procentów ceny czystej, za którą urząd rozsełający otrzymuje gazetę od nakładcy. Abonentom należy policzyć tylko cenę czystą wraz z odpowiednią należytością przesełkową.

Artykuł 45.

Za porozumieniem administracyj pocztowych interesowanych, może nastąpić zniżenie należytości przesełkowych, wyrażonych w poprzedzającym artykule, w pojedynczych przypadkach, jeżeli szczególne powody za takowem przemawiają.

Artykuł 46.

Należytość przesełkowa spólna, ustanowiona w artykule 44, nie obejmuje także odstawę dzienników do pomieszkania abonentów; owszem urząd pocztowy wydający takowe, ma prawo żądać za takową odstawę odpowiedniej kwoty, wszelako nie wyższej jak obecnie istniejąca.

Artikel 42.

Wird bei dem Empfange eines Zeitungspacketes ein Abgang an den bestellten Blättern wahrgenommen, so ist das Fehlende von dem absendenden Postamte, und zwar kostenfrei, wenn der Abgang mit umgehender Post angezeigt wird, im anderen Falle aber gegen Ersatz der vom Verleger in Anspruch genommenen Vergütung nachzusenden.

Artikel 43.

Für die internationale Spedition der im Vereinsgebiete erscheinenden Zeitungen und Journale wird eine gemeinschaftliche Gebühr in der nachbemerkten Weise erhoben, und zwischen dem bestellenden und dem absendenden Postamte halbscheidig getheilt.

Ein Zuschlag für das Transitiren durch ein drittes Vereinspostgebiet findet nicht mehr Statt. Sollte aber die aus einem Vereinsgebiete in ein anderes Vereinsgebiet bestimmte Sendung durch ein fremdes, zum Vereine nicht gehöriges Postgebiet transitiren, so ist die an das fremde Postamt zu entrichtende Transitgebühr als Auslage neben der vereinsländischen Speditionsgebühr in Aufrechnung zu bringen.

Artikel 44.

Die Gebühr für die internationale Spedition vereinsländischer Zeitungen und Journale wird ohne Rücksicht auf die Entfernung, in welche die Versendung erfolgt, dahin bestimmt:

1. Für politische Zeitungen, d. h. für solche, welche für die Mittheilung politischer Neuigkeiten bestimmt sind, beträgt die gemeinschaftliche Speditionsgebühr fünfzig Procent von dem Preise, zu welchem die versendende Postanstalt die Zeitung von dem Verleger empfängt (Nettopreis); jedoch soll

a) *bei Zeitungen, welche wöchentlich sechs- oder siebenmal erscheinen, die Speditionsgebühr wenigstens 3 Gulden Conv. Geld oder 2 Thaler preussisch und höchstens 9 Gulden Conv. Geld oder 6 Thaler preussisch;*

b) *bei Zeitungen aber, welche weniger als sechsmal in der Woche erscheinen, wenigstens 2 Gulden Conv. Geld oder 1 Thaler 10 Sgr. preussisch und höchstens 6 Gulden Conv. Geld oder 4 Thaler preussisch betragen.*

2. Für nicht politische Zeitungen und Journale beträgt die Speditionsgebühr durchweg und ohne Beschränkung auf ein Minimum oder Maximum fünf und zwanzig Procente des Nettopreises, zu welchem das absendende Postamt die Zeitschrift von dem Verleger bezieht. Den Abonnenten ist nur der Nettopreis nebst der betreffenden Speditionsgebühr anzusetzen.

Artikel 45.

Eine Ermässigung der in dem vorstehenden Artikel bezeichneten Speditionsgebühren, wenn im einzelnen Falle besondere Gründe dafür sprechen, ist dem Uebereinkommen der betheiligten Postverwaltungen überlassen.

Artikel 46.

Die im Artikel 40 stipulirte gemeinschaftliche Speditionsgebühr begreift nicht auch die Ablieferung der Zeitschriften in die Wohnungen der Besteller in sich, vielmehr steht dem Abgabepostamte frei, für diese Ablieferung eine angemessene Bestellgebühr zu erheben, jedoch in keinem höheren als dem bereits bestehenden Betrage.

Artykuł 47.

Urząd pocztowy zamawiający, winien temu urzędowi pocztowemu, od którego otrzymuje gazetę lub dziennik, kwotę należą odesłać najdalej w ciągu pierwszego miesiąca peryody abonamentu.

Artykuł 48.

Jeżel pismo czasowe, przed upływem terminu, na który abonowane zostało, wychodzić przestanie, lub zakazanem będzie, wówczas należy abonentowi zwrócić za ten czas, w którym nie wychodzi, oprócz odpowiedniej raty należytości przesełkowej, także cenę naprzód wyłożoną, o ile takową od nakładcy otrzymać można.

Artykuł 49.

Jeżeli abonent żąda, aby mu przysłaną została gazeta nie do tego miejsca, gdzie pierwotnie zamówił, lecz do innego, należy uskutecznić takową przesełkę (według wyboru abonenta) ze strony urzędu pocztowego albo tego miejsca, gdzie gazeta zamówioną była, albo tego gdzie się nakład jej znajduje, licząc za to należytość ustanowioną dla przesełek w przepasce krzyżowej, którą abonent opłacić winien; dla tego też przesełki podobne urząd pocztowy odsełający, osobno oznaczyć winien jako gazety za abonentem posłane.

Gazety zagraniczne i wychodzące w krajach związkowych z przeznaczeniem za granicę.

Artykuł 50.

Postępowanie z gazetami zagranicznemi, i z gazetami wychodzącemi w krajach związkowych, a za granicę przeznaczonemi, stosuje się do poprzednich postanowień tak dalece, iż bióro graniczne, w którym się gazeta zamawia, uważane będzie za miejsce nakładu, a względnie za miejsce rozsełania gazety. Jako cena czysta uważaną będzie cena zakupna.

Poczta wozowa.

O ustanowieniu odległości.

Artykuł 51.

Przy wzajemnej odstawie przesełek pocztą wozową, portoryum obliczono będzie według odległości granicy pocztowej od miejsc przeznaczenia.

Punkta wymiany.

Artykuł 52.

Między każdemi dwoma obrębami pocztowemi, ustanowiona będzie odpowiednia potrzebie liczba punktów wymiany do odstawy przesełek.

Artykuł 53.

Do taksowania przesełek pocztą wozową, umówione zostaną punkta graniczne, do których i od których nawzajem portoryum obliczone i pobierane być winno.

Artykuł 54.

Jeżeli linie transportu administracyi pocztowej prowadzą przez obręb innej administracyi pocztowej w pośrodku leżącej, wówczas należy zliczyć razem odległości pojedyncze każdego z tych obrębów.

Artikel 47.

Das bestellende Postamt hat an dasjenige Postamt, von welchem es eine Zeitung oder ein Journal bezieht, den dasselbe betreffenden Betrag längstens im Laufe des ersten Monates der Abonnementsperiode zu berichtigen.

Artikel 48.

Wenn eine Zeitschrift vor Ablauf der Zeit, für welche pränumerirt wurde, zu erscheinen aufhört oder verboten wird, so ist dem Abonnenten für die Zeit, in welcher die Lieferung nicht erfolgt, neben der entsprechenden Rate der Speditionsgebühr der vorausbezahlte Preis, soweit er von dem Verleger zum Ersatze gebracht werden kann, zurückzuerstatten.

Artikel 49.

Verlangt ein Abonnent die Nachsendung einer Zeitschrift an einen anderen als den Ort, für welchen er die Bestellung gemacht hat, so hat diese Nachsendung (nach der Wahl des Abonnenten) von dem Postamte des Bestellungs- oder des Verlagsortes unter Ansatz der für Kreuzbandsendungen festgestellten Gebühr, welche der Adressat zu bezahlen hat, zu erfolgen, wesshalb derlei Sendungen von dem absendenden Postamte besonders als nachgeschickte Zeitungen zu bezeichnen sind.

Ausländische und nach dem Auslande bestimmte vereinsländische Zeitungen.

Artikel 50.

Die Behandlung der ausländischen und der nach dem Auslande bestimmten vereinsländischen Zeitungen richtet sich nach vorstehenden Bestimmungen in der Weise, dass das betreffende Gränzbureau, bei welchem die Zeitungsbestellung erfolgt, als Verlags- und respective Abgabsort angesehen wird. Als Nettopreis wird hiebei der Einkaufspreis angesehen.

Fahrpost.

Festsetzung der Entfernungen.

Artikel 51.

Bei der gegenseitigen Ueberlieferung der Fahrpostsendungen wird das Porto nach den Entfernungen zwischen den postalischen Gränzen und den Abgangs- resp. Bestimmungsorten berechnet.

Auswechslungspuncte.

Artikel 52.

Zwischen je zwei benachbarten Postgebieten wird für die Auslieferung der Sendungen eine dem Bedürfnisse entsprechende Anzahl von Auswechslungspuncten festgesetzt.

Artikel 53.

Für die Taxirung der Fahrpostsendungen werden Gränzpuncte verabredet, bis zu welchen und von welchen ab gegenseitig die Berechnung und der Bezug des Porto erfolgt.

Artikel 54.

Werden die Transportlinien einer Postverwaltung durch zwischenliegendes Gebiet einer anderen Postverwaltung unterbrochen, so findet eine Zusammenrechnung der einzeln zu ermittelnden Distanzen eines jeden Gebietes Statt.

Portoryum od przesełek przechodowych.

Artykuł 55.

W celu obrachowania portoryum od przesełek przechodowych należy w razie, jeżeli takowe przechodzą przez kilka linij przechodowych obliczyć ilość mil według oddalenia średniego.

Taryfa poczty wozowej.

Artykuł 56.

Od każdej przesełki pocztą wozową policzone będzie portoryum od wagi; portoryum od wartości zaś wtenczas tylko, jeżeli na przesełce wartość jest oznaczona.

Artykuł 57.

Jako minimum portoryum od wagi stanowi się na każdą przestrzeń taksowania

do 10	mil	3	kr.	czyli	1	srb.	gr.
nad 10 „ 20	„	6	„	„	2	„	„
a nad 20	„	9	„	„	3	„	„

Od wszelkich przesełek, dla których przy zastosowaniu taryfy podług wagi większe portoryum przypada, należy pobierać: Od każdego funta co 5 mil $1/2$ kr. mon. konw. czyli 2 srebr. feniki, lub odpowiednia kwota w mon. krajowej. Łóty przenoszące funt jeden, policzone będą za funt cały. Od posełek, na których wartość oznaczona jest, należy pobierać: Na odległość 50 mil od każdego sta złt. reńskich 2 kr., a od każdego sta talarów 1 srebr. gr. Nad 50 mil od każdego 100 złt. reńskich 4 kr., a od każdego 100 talarów 2 srebr. gr. z tym dodatkiem, iż od mniejszych sum jak 100 pobierana być winna kwota, ustanowiona dla całego sta. Co do waluty, jaka ma służyć za podstawę taksowania i obliczania przy przesełkach pocztą wozową, porozumieć się mają państwa sąsiednie.

Zabezpieczenie.

Artykuł 58.

Wolno jest odsełającemu oznaczyć granice żądanego zabezpieczenia przez deklarowanie wartości według upodobania. Wrazie uszkodzenia lub zguby nastąpi wynagrodzenie w miarę deklarowanej wartości, z jedynym wyjątkiem szkody zrządzonej przez wojnę lub nieuchronne wydarzenia elementarne. Nawet za przesełki, których wartość nie jest deklarowana w pewnej kwocie, nastąpi wynagrodzenie, wszelako nie w kwocie wyższej, jak 10 srebr. gr., lub 30 kr. od każdego funta przesełki, lub od części funta, a w razie uszkodzenia żądać można tylko wynagrodzenia w tych samych granicach tak dalece, jak wynosi szkoda rzeczywista.

Postanowienia ogólne.

Artykuł 59.

Jeżeli kilka pakietów należy do jednej adresy, wówczas obliczona będzie taksa od wagi i wartości, za każdy kawałek przesełki z osobna.

Artykuł 60.

Listy z adresą, załączone do przesełek pocztą wozową, nie podlegają opłacie portoryum, jeżeli nie wynoszą jednego łóta. Od listów, więcej ważących, należy policzyć odpowiednie portoryum według taryfy listowej lub poczty wozowej.

Porto für Transitsendungen.

Artikel 55.

Zur Berechnung des Porto für Transitsendungen ist bei mehreren Transitlinien die Meilenzahl auf Durchschnitts-Entfernungen zurückzuführen.

Fahrposttarif.

Artikel 56.

Für jede Fahrpostsendung wird ein Gewichtporto berechnet, ein Werthporto jedoch nur dann erhoben, wenn auf der Sendung ein Werth declarirt ist.

Artikel 57.

Als Minimum des Gewichtsporto wird für jede Taxirungsstrecke

bis 10 Meilen	3 kr.	oder	1 Sgr.
über 10 „ 20 „	6 „	„	2 „
und über 20 „	9 „	„	3 „

angenommen. Für alle Sendungen, für welche sich durch Anwendung des Tarifes nach dem Gewichte ein höheres Porto ergibt, soll erhoben werden: Für jedes Pfund auf je 5 Meilen ½ Kreuzer Conv. Mze. oder 2 Silberpfg., oder der entsprechende Betrag in der Landesmünze. Ueberschiessende Lothe über die Pfunde werden gleich Einem Pfunde gerechnet. Für Werthsendungen soll erhoben werden: Bis zur Entfernung von 50 Meilen für jede 100 Gulden 2 Kreuzer, und für jede 100 Thaler 1 Sgr. Ueber 50 Meilen für jede 100 Gulden 4 Kreuzer, und für jede 100 Thaler 2 Sgr. mit der Massgabe, dass für geringere Summen als 100 der Betrag für das volle Hundert erhoben werden soll. Ueber die der Austaxirung und Abrechnung bei der Fahrpost zu Grunde zu legende Währung verständigen sich die Nachbarstaaten.

Garantie.

Artikel 58.

Dem Absender bleibt es freigestellt, die Gränzen der verlangten Gewähr durch die Erklärung des Werthes nach eigenem Ermessen zu bestimmen. In Beschädigungs- und Verlustfällen wird die Entschädigung nach Massgabe des declarirten Werthes geleistet, mit alleiniger Ausnahme des durch Krieg oder unabwendbare Naturereignisse herbeigeführten Schadens. Auch wird bei Sendungen, für welche ein bestimmter Werth nicht angegeben ist, Gewähr geleistet, dieselbe erstreckt sich jedoch nur bis zum Belaufe von 10 Sgr. oder 30 Kreuzern für jedes Pfund der Sendung oder den Theil eines Pfundes und kann bei vorkommenden blossen Beschädigungen innerhalb dieser Gränze nur bis zum Belaufe des wirklich erlittenen Schadens in Anspruch genommen werden.

Allgemeine Bestimmungen.

Artikel 59.

Wenn mehrere Packete zu einer Adresse gehören, so wird für jedes einzelne Stück der Sendung die Gewichts- und die Werthtaxe selbständig berechnet.

Artikel 60.

Adressbriefe zu Fahrpostsendungen werden nicht mit Porto belegt, soferne sie das Gewicht von 1 Loth nicht erreichen. Für schwerere Briefe dagegen ist das betreffende Porto nach dem Brief- oder Fahrposttarife in Ansatz zu bringen.

Artykuł 61.

Wolno jest oddawać przesełki nie frankowane, lub frankować takowe zupełnie aż do miejsca przeznaczenia.

Artykuł 62.

Nie wolno podwyższać opłat za rewersa lub innych pobocznych należytości, gdzie takowe istnieją, nad taksy obecne, ani też nowych zaprowadzać; taksy zaś ustanowione być winny w najbliższej konferencyi pocztowej. (Art. 68).

Artykuł 63.

Opłata portoryum obliczoną zostanie wedlng taryfy wyż wymienionej za każdą przestrzeń transportu każdej pojedynczej administracyi.

Artykuł 64.

Zwrócone, lub dalej idące przesełki podlegają opłatom stosownie do przestrzeni transportu, przez którą przechodzą tam i nazad.

Artykuł 65.

Co do postępowania z przesełkami pocztą wozową przy oddawaniu i wydawaniu takowych trzymać się należy rozporządzeń krajowych.

Artykuł 66.

Jeżeli się znacznie powiększy obrót przechodowy poczty wozowej, nastąpić winno porozumienie względem najstosowniejszego zaprowadzenia kart przechodowych.

Rozstrzyganie polubowne.

Artykuł 67.

Gdyby zachodziły spory względem zastosowania postanowień traktatu związkowego, nie dające się wyrównać przez wzajemne porozumienie, w ówczas nastąpi rozsądzenie polubowne, któremu się wszystkie administracye pocztowe już naprzód poddają, a to w ten sposób, iż w każdym pojedynczym razie każda strona wybiera nieinteresowaną administracyę pocztową należącą do związku, na sędziego polubownego, ci zaś dwaj sędziowie przybierą sobie trzecią nie interesowaną administracyę pocztową, należązą do związku.

Rozwój związku.

Artykuł 68.

Dalszy rozwój związku, zaprowadzenie ogólnych ulepszeń, jednostajność prawodawstwa i regulaminów, zostawiono konferencyi pocztowej niemieckiej mającej się zgromadzać od czasu do czasu.

Czas trwania traktatu.

Artykuł 69.

Niniejszy traktak wstąpi w życie z dniem 1. Lipca 1850 r. Takowy zostanie w swej mocy aż do końca roku 1860, a od tej pory nadal z zastrzeżeniem wypowiedzenia rocznego.

Artikel 61.

Es ist freigestellt, die Sendungen entweder unfrankirt aufzugeben, oder vollständig bis zum Bestimmungsorte zu frankiren.

Artikel 62.

Erhebungen an Schein- und sonstigen Nebengebühren sollen da, wo sie bestehen, über die dermaligen Sätze nicht erhöht, neue dergleichen nicht eingeführt und die Sätze in der nächsten Postconferenz (Art. 68) festgestellt werden.

Artikel 63.

Der Portobezug berechnet sich nach vorstehenden Tarifbestimmungen für die Transportstrecke einer jeden einzelnen Verwaltung besonders.

Artikel 64.

Zurückgehende und weitergehende Sendungen unterliegen den Gebühren nach der auf dem Hinwege und auf dem Rückwege zurückzulegenden Transportstrecke.

Artikel 65.

In Bezug auf die Behandlung der Fahrpostsendungen bei der Auf- und Abgabe gelten die landesherrlichen Verordnungen.

Artikel 66.

Bei umfangreichem Fahrpost-Transitverkehre wird man sich über thunlichste Einführung von Transitkarten verständigen.

Schiedsrichterliche Entscheidung.

Artikel 67.

Sollten über die Anwendung einer Bestimmung des Vereinsvertrages Irrungen entstehen, welche sich nicht durch gegenseitige Verständigung ausgleichen, so soll darüber eine schiedsgerichtliche Entscheidung, welcher sich die sämmtlichen Postverwaltungen zum Voraus unterwerfen, in der Weise herbeigeführt werden, dass in dem einzelnen Falle jede Partei eine unbetheiligte Postadministration aus dem Vereine zum Schiedsrichteramte wählt, und diese beiden Schiedsrichter sodann eine dritte unbetheiligte Vereins-Postverwaltung sich zugesellen.

Ausbildung des Vereines.

Artikel 68.

Die weitere Ausbildung des Vereines und Einführung allgemeiner Verbesserungen, Gleichheit der Gesetzgebung und der Reglements ist dem zeitweisen Zusammentritte einer deutschen Postconferenz vorbehalten.

Dauer des Vertrages.

Artikel 69.

Gegenwärtige Vereinbarung tritt mit dem 1. Juli 1850 ins Leben. Dieselbe bleibt bis zum Schlusse des Jahres 1860, und von da ab ferner unter Vorbehalt einjähriger Kündigung in Kraft.

W dowód czego dwa równobrzmiące egzemplarze niniejszego traktatu wystawione i przez pełnomocników strón obudwóch własnym podpisem i wyciśnięciem pieczęci stwierdzone zostały.

Działo się w Berlinie dnia szóstego Kwietnia tysiąc ośmset pięćdziesiątego roku.

Anton Langer m. p.
(L. S.)

Henryk Schmückert m. p.
(L. S.)

Karol Adolf Metzner m. p.
(L. S.)

Dokumenta ratyfikacyjne.

My Franciszek Józef pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austryi etc. etc. oświadczamy i zeznajemy niniejszem, — gdy otwarte zostały układy za pośrednictwem komisyi, w celu ułatwienia obrotu pocztowego tak przez zniżenie taksy, uproszczenie taryfi administracyi, jako też przez zaprowadzenie jednostajnych przepisów nietylko w krajach stron obudwóch, lecz także w całym obrębie związku niemieckiego, i gdy w skutek takowych między Naszym pełnomocnikiem a pełnomocnikami Jego Król. Mości Króla pruskiego zawarty został w Berlinie na dniu 6 Kwietnia 1850 r. traktat związku pocztowego, opiewający dosłownie w sposób następujący: (Zobacz traktat powyższy) —

żeśmy, powziąwszy wiadomość o takowym, uznali go we wszystkich postanowieniach swoich zgodnym z wolą Naszą, i ratyfikowali takowy; jako że niniejszym dokumentem rzeczony traktat potwierdzamy i ratyfikujemy i oraz przyrzekamy, iż takowy wypełnimy, i Naszym urzędom pełnić rozkażemy.

W dowód czego stwierdziliśmy niniejszy dokument Najwyższym własnoręcznym podpisem Naszym i rozkazaliśmy takowy zaopatrzyć Naszą wielką pieczęcią cesarską.

Działo się w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 22. Kwietnia w roku Pańskim tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania w roku drugim.

Franciszek Józef

My Fryderyk Wilhelm, z Bożej łaski król Pruski etc. etc. oświadczamy i zeznajemy niniejszem — gdy otwarte zostały układy za pośrednictwem komisyj, w celu ułatwienia obrotu pocztowego, tak przez zniżenie taksy, uproszczenie taryf i przepisów o ekspedycyi, jako też przez zaprowadzenie jednostajnych norm, nie tylko w krajach stron obudwóch, lecz także, o ile możności, w całym obrębie związku niemieckiego i gdy w skutek takowych między Naszymi pełnomocnikami a pełnomocnikiem Najjaśniejszego Cesarza Austryi zawarty został w Berlinie na dniu 6. Kwietnia 1850 r. traktat związku pocztowego, opiewający dosłownie w sposób następujący: (Zobacz traktat powyższy)

żeśmy, powziąwszy wiadomość o takowym, uznali go we wszystkich postanowieniach swoich zgodnym z wolą Naszą, i ratyfikowali takowy; jako że niniejszym dokumentem rzeczony traktat potwierdzamy i ratyfikujemy i oraz przyrzekamy, iż takowy wypełnimy, i Naszym urzędom pełnić rozkażemy.

Zur Urkunde dessen sind zwei gleichlautende Exemplare des gegenwärtigen Vertrages ausgefertiget und von den beiderseitigen Bevollmächtigten mit ihrer eigenen Unterschrift und ihrem beigedrückten Siegel bekräftiget worden.

So geschehen zu Berlin den sechsten April Eintausend Achthundert und Fünfzig.

Anton Langer *m. p.*
(L. S.)

Heinrich Schmückert *m. p.*
(L. S.)

Carl Adolph Metzner *m. p.*
(L. S.)

Ratifications-Urkunden.

Wir Franz Joseph der Erste, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich etc. etc. urkunden und bekennen hiemit, dass— nachdem in der Absicht, den von den Postanstalten zu vermittelnden Verkehr durch Ermässigung der Taxe, Vereinfachung der Tarife und der Verwaltung durch gleichförmige Vorschriften nicht nur für die beiderseitigen Ländergebiete, sondern auch für das gesammte deutsche Bundesgebiet zu fördern, eine commissarische Verhandlung eingeleitet und in Folge derselben zwischen Unserem Bevollmächtigten und den Bevollmächtigten Seiner Majestät des Königs von Preussen, unterm 6. April 1850 zu Berlin ein Postvereins-Vertrag abgeschlossen worden ist, welcher wörtlich also lautet: (Siehe den vorstehenden Vertrag).

Wir denselben nach davon genommener Kenntniss, in allen seinen Bestimmungen Unserem Willen gemäss befunden und ratificirt haben, wie Wir den gedachten Vertrag durch gegenwärtige Urkunde mit dem Versprechen genehmigen und ratificiren, denselben zu erfüllen, und von Unseren Behörden ausführen zu lassen.

Zur Beglaubigung dessen haben Wir die gegenwärtige Urkunde Allerhöchst eigenhändig vollzogen und mit Unserem grossen kaiserlichen Insiegel versehen lassen.

So geschehen in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien am 22. April im Jahre des Herrn Eintausend Achthundert und Fünfzig, Unserer Regierung im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Wir Friedrich Wilhelm, von Gottes Gnaden König von Preussen etc. urkunden und bekennen hiemit, dass — nachdem in der Absicht, den von den Postanstalten zu vermittelnden Verkehr durch Ermässigung der Taxe, Vereinfachung der Tarife und Expeditionsvorschriften und durch Gewinnung gleichförmiger Normen nicht nur für die beiderseitigen Landesgebiete, sondern wo möglich auch für das gesammte deutsche Bundesgebiet zu fördern, eine commissarische Verhandlung eingeleitet, und in Folge derselben zwischen Unseren Bevollmächtigten und dem Bevollmächtigten Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich unterm 6. April 1850 zu Berlin ein Postvereins-Vertrag abgeschlossen worden ist, welcher wörtlich also lautet: (Siehe den vorstehenden Vertrag).

Wir denselben nach davon genommener Kenntniss, in allen seinen Bestimmungen, Unserem Willen gemäss befunden und ratificirt haben, wie Wir den gedachten Vertrag durch gegenwärtige Urkunde mit dem Versprechen genehmigen und ratificiren, denselben zu erfüllen und von Unseren Behörden ausführen zu lassen.

W dowód czego, potwierdziliśmy niniejszy dokument, Najwyższym własnoręcznym podpisem Naszym i rozkazaliśmy takowy zaopatrzyć Naszą wielką król. pieczęcią.

Działo się w m. Potsdamie, dnia 26. Kwietnia roku Pańskiego 1850, Naszego panowania w roku jedenastym.

Fryderyk Wilhelm.

Uwaga. Między ces. austryacką i król. pruską administracyą pocztową, zawarty został na dniu 6 Kwietnia 1850, traktat co do wykonania zawartego na tymże samym dniu traktatu, względem zasad związku pocztowego niemiecko-austryackiego.

Rządy król. bawarski i król. saski, przystąpiły do ułożonych między Austryą i Prusami na dniu 6 m. Kwietnia 1850. zasad związku pocztowego, niemiecko-austryackiego, i zawarty został w tym przedmiocie tak między Austryą i Bawaryą, jakoteż między Austryą i Saksonią, traktat pocztowy, pierwszy w Berlinie dnia 6 Kwietnia 1850, drugi w Dreznie 15. Maja 1850.

Tak do traktatu wykonującego, jako też do traktatu pocztowego austryacko-bawarskiego i austryacko-saskiego, nastąpiły ratyfikacye ministeryalne.

Dess zur Urkund haben Wir die gegenwärtige Urkunde Allerhöchst eigenhändig vollzogen und mit Unserem grossen königl. Insiegel versehen lassen.

So geschehen zu Potsdam am 26. April im Jahre des Herrn 1850 und Unserer Regierung im Eilften.

Friedrich Wilhelm.

Anmerkung. Zwischen der kaiserlich-österreichischen und königlich-preussischen Postadministration ist in Berlin am 6. April 1850 ein Vollzugs-Vertrag zu dem unter demselben Tage abgeschlossenen Vertrage über die Grundlagen eines deutsch-österreichischen Postvereines zu Stande gekommen.

Die königlich baierische und die königlich-sächsische Regierung sind den zwischen Oesterreich und Preussen unterm 6. April 1850 verabredeten Grundlagen des deutsch-österreichischen Postvereines beigetreten, und es ist hierüber, sowohl zwischen Oesterreich und Baiern, als zwischen Oesterreich und Sachsen ein Postvertrag und zwar: der Erstere zu Berlin den 6. April 1850, der Letztere zu Dresden den 15. Mai 1850 abgeschlossen worden.

Zu dem Vollzugs-Vertrage, sowie zu dem österreichisch-baierischen und österreichisch-sächsischen Postvertrage sind die Ministerial-Ratificationen erfolgt.

My Franciszek Józef pierwszy

z Bożej łaski Cesarz Austryacki

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXIV.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 2. Lipca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 23. Lipca 1850.

254.

Cesarski patent z dnia 28. Czerwca 1850,

obowiązujące — począwszy od dnia 1. Sierpnia 1850, — dla wszystkich krajów koronnych, dla których wydana jest norma jurysdykcyjna z dnia 18. Czerwca 1850.*),

którym się postanawia, iż egzekucya sędziowskiego wyroku lub sądowej ugody na przyszłość wtedy tylko pozwoloną być może, gdy do nich wprzód klauzula wykonania przyłączona została, i którym się oraz względem przyłączenia tej klauzuli rozporządzają bliższe postanowienia.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy etc.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburka, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga etc.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej, Wielki-Wojewoda województwa Serbii, etc. etc.

w celu wykonania zasad, w Naszej ustawie z dnia 18. Czerwca 1850. względem zakresu działalności i przynależności sądów w sprawach cywilnych (normie jurysdykcyjnej) co do egzekucyi §. 71. i t. d. ustanowionych, uprzednio dla objętości krajów

*) W części LXXIV. dziennika praw państwa Nr. 237.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXXIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 2. Juli 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 23. Juli 1850.

254.

Kaiserliches Patent vom 28. Juni 1850,

wirksam vom 1. August 1850 angefangen für alle Kronländer, für welche die Jurisdictionsnorm vom 18. Juni 1850) erflossen ist,*

wodurch bestimmt wird, dass die Execution über ein richterliches Erkenntniss oder einen gerichtlichen Vergleich in Zukunft nur dann ertheilt werden könne, wenn demselben vorher die Vollstreckungsklausel beigesetzt worden ist, und wodurch zugleich die näheren Bestimmungen über die Beifügung dieser Klausel angeordnet werden.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien; König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steier, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

verordnen zur Ausführung der in Unserem Gesetze vom 18. Juni 1850 über den Wirkungskreis und die Zuständigkeit der Gerichte in bürgerlichen Rechtssachen (Jurisdictionsnorm) in Beziehung auf die Execution §. 71 u. s. f. aufgestellten Grundsätze, vorläufig für den

---

**) Im LXXIV. Stücke des Reichs-Gesetzblattes Nr. 237.*

koronnych, w których zaprowadzone nowe sądów urządzenie i dla których wydana jest norma jurysdykcyjna, rozporządzamy w myśl §§fów 87. i 120. konstytucyi państwa, jak następuje:

§. 1.

Egzekucya sędziowskiego wyroku (sentencyi, rezolucyi) lub sądowej ugody może — począwszy od 1. Sierpnia 1850. — wtedy tylko pozwoloną być, gdy do onego wyroku lub ugody wprzód klauzula wykonania przyłączona została.

Co się zaś tycze egzekucyi aż do zabezpieczenia, zostają w swej mocy istniejące ustawy.

§. 2.

Przyłączenie klauzuli wykonania przysługa onemu sądowi, który wydał był wyrok w pierwszej instancyi, albo przed którym ugoda zawartą została.

O to upraszać można piśmiennie albo ustnie, albo też wraz z prożbą o pozwolenie samej egzekucyi.

§. 3.

Jeżeli wyrok więcej zawiera punktów, natenczas klauzula wykonania względem tych udzielona być może, które mocy prawa nabyły. Toż samo też się do ugody stosuje, więcej postanowień zawierającej, względem tych postanowień, których egzekucyi już żądać można.

§. 4.

Na wyrokach cudzokrajowych sądów klauzulę wykonania pierwszy o egzekucyą wezwany austryacki sędzia, za upraszaniem sądu cudzo-krajowego lub strony, wtedy tylko przyłączyć ma, jeżeli po wysłuchaniu obu stron zupełnie niewątpliwą się stała przynależność sądu cudzokrajowego, prawomocność wyroku jakoteż tamtejsze równe postępowanie z wyrokami austryackich sądów, i jeżeli układy między państwami nie zawierają osobnych postanowień.

§. 5.

Udzielenie klauzuli wykonania dzieje się przez umieszczenie takowej na oryginalnem wydaniu wyroku lub ugody, które się w ręku o egzekucyą proszącego znajduje.

Takowa bezpośrednio pod podpisami napisana, podpisem sądu opatrzona być ma, i opiewa jak następuje:

Powyższy wyrok (ugoda) *a*) wedle zupełnej swej treści, albo *b*) co się tycze tej części, która rozporządza: — za wykonalny oświadcza się.

Data, podpis, pieczęć.

Jeżeli wykonalność wyroku lub ugody od jakiego warunku n. p. od złożenia przysięgi zawisłą uczyniono, tedy wypełnienie tego warunku w klauzuli wykonania wyrażonem być powinno. W tym razie klauzula wykonania opiewać ma n. p. Za złożoną przysięgą .... powyższy wyrok itd.

§. 6.

Umieszczenie klauzuli wykonania i jej osnowa zawsze zanotowaną być ma także na koncepcie wyroku albo na sporządzonym względem ugody protokole.

Umfang der Kronländer, in welchen die neue Gerichtsverfassung eingeführt und für welche die Jurisdictionsnorm erflossen ist, im Sinne der §§. 87 und 120 der Reichsverfassung, wie folgt:

§. 1.

Die Execution über ein richterliches Erkenntniss (Urtheil, Bescheid) oder einen gerichtlichen Vergleich soll vom 1. August 1850 angefangen, nur dann ertheilt werden, wenn demselben vorher die Vollstreckungsklausel beigesetzt worden ist.

In Ansehung der Execution bis zur Sicherstellung aber bleiben die bestehenden Gesetze in Kraft.

§. 2.

Die Beisetzung der Vollstreckungsklausel steht jenem Gerichte zu, welches das Erkenntniss in erster Instanz erlassen hat, oder vor welchem der Vergleich geschlossen worden ist.

Sie kann schriftlich oder mündlich, oder auch unter Einem mit der Bewilligung der Execution selbst angesucht werden.

§. 3.

Wenn ein Erkenntniss mehrere Puncte enthält, so kann in Ansehung jener, welche in Rechtskraft erwachsen sind, die Vollstreckungsklausel ertheilt werden. Dasselbe gilt auch von einem Vergleiche, welcher mehrere Bestimmungen enthält, für Jene derselben, deren Execution bereits begehrt werden kann.

§. 4.

Auf Erkenntnisse ausländischer Gerichte ist die Vollstreckungsklausel von dem ersten um die Execution angegangenen österreichischen Richter auf Anlangen des ausländischen Gerichtes oder der Partei nur dann beizusetzen, wenn die Zuständigkeit des ausländischen Gerichtes die Rechtskraft des Erkenntnisses, sowie die jenseitige gleiche Behandlung der Erkenntnisse österreichischer Gerichte nach Einvernehmung beider Theile ausser Zweifel gesetzt ist, und Staatsverträge nicht besondere Bestimmungen enthalten.

§. 5.

Die Ertheilung der Vollstreckungsklausel geschieht durch Beisetzung derselben auf der Original-Ausfertigung des Erkenntnisses oder Vergleiches, welche sich in Handen des Executionswerbers befindet.

Sie ist unmittelbar unter die Unterschriften zu schreiben, mit der Fertigung des Gerichtes zu versehen, und lautet wie folgt:

Vorstehendes Erkenntniss (Vergleich) wird a) seinem vollen Inhalte nach, oder b) in Ansehung jenes Theiles, welcher verordnet -— für vollstreckbar erklärt.

Datum, Unterschrift, Siegel.

Ist die Vollstreckbarkeit eines Erkenntnisses oder Vergleiches von einer Bedingung, z. B. Eidesleistung abhängig gemacht, so ist die Erfüllung dieser Bedingung in der Vollstreckungsklausel auszudrücken. In diesem Falle hat sie zu lauten, z. B. Ueber den abgelegten Eid . . . wird vorstehendes Erkenntniss u. s. w.

§. 6.

Die Beisetzung der Vollstreckungsklausel und ihr Wortlaut ist auch immer auf dem Concepte des Erkenntnisses oder auf dem über den Vergleich aufgenommenen Protokolle anzumerken.

Duplikat klauzulą wykonania opatrzonego wyroku lub ugody o egzekucyą upraszającemu, w przypadku, gdyby pierwsze wydanie oryginalne zagubiono, inaczej nie może być wydanym, jak tylko po wysłuchaniu strony przeciwnej względem tego, czy na podstawie klauzuli wykonania już przedsięwzięto środki egzekucyjne, które i z jakim skutkiem.

Duplikat zawsze jako taki oznaczonym być i na nim umieścić się ma, czy na podstawie pierwszego wydania przedsięwzięto już środki egzekucyjne, które i z jakim skutkiem. Każde wydanie duplikatu zanotowanem być ma na koncepcie wyroku lub na sporządzonym względem umowy protokole. Przez wydanie duplikatu ustaje wszelka dalsza egzekucyi moc pierwszego wydania.

§. 7.

Każdy przez sąd tu na wstępie wspomnionych krajów koronnych klauzulą wykonania opatrzony wyrok i każda takowa ugoda wykonalną jest w całej objętości państwa austryackiego. Sąd o wykonanie wezwany ani dochodzeniem rzeczy samej, ani dochodzeniem przynależności sądu co do przyłączenia klauzuli wykonania zajmować się nie powinien, jeżeli zaś ważne powstają u niego wątpliwości przeciw prawdziwości klauzuli wykonania, tedy urzędowie wyjednać sobie może pewność względem tego; atoliż sąd nawet i w tym przypadku środki, ku zabezpieczeniu o egzekucyą upraszającego potrzebne, bez przerwy przedsięwziąć winien i tylko z dalszemi krokami egzekucyjnemi tymczasem wstrzymać ma.

§. 8.

Egzekucyi żądający, załączywszy oryginał (lub duplikat) wyroku lub ugody, klauzulą wykonania opatrzonej, może upraszać o pozwolenie egzekucyi, albo pośrednio u tego sądu powiatowego, w którego okręgu się egzekucya przedsięwziąść ma, albo u sędzi wyrokującego, a u tego ostatniego wyjednać sobie rekwizycyą dotyczącego sądu powiatowego do przedsięwzięcia egzekucyi. Tylko jeżeli idzie o wykonanie na dobru nieruchomem, tedy p o z w o l e n i e wyłącznie przystoi temu sądowi powiatowemu, w którego publicznej księdze wciągnione jest dobro nieruchome, albo, jeżeliby dobro nieruchome w publicznej księdze wciągnione nie było, temu sądowi powiatowemu (przy nie wciągnionych całych kluczach dóbr, w różnych okręgach leżących, temu sądowi krajowemu), w którego okręgu leży dobro nieruchome (cały klucz dóbr) albo większa onego część. Wszakże i w tym przypadku żądającemu egzekucyi wolno podać prożbę do sądu wyrokującego, końcem urzędowego przesłania tejże do sądu, który przedsięwzięcia egzekucyi dozwolić ma (§§. 54, 72. normy jurysdykcyjnej z d. 18. Czerwca 1850).

§. 9.

Sąd do przedsięwzięcia egzekucyi powołany, pod oryginałem albo duplikatem klauzuli wykonania, zawsze zanotować ma, które egzekucyjne kroki na podstawie wyroku lub ugody przedsięwzięto, lub jakie wypłaty w skutek przeprowadzonej egzekucyi uiszczono.

Ein Duplicat des mit der Vollstreckungsklausel versehenen Erkenntnisses oder Vergleiches darf dem Executionswerber, im Falle die erste Original-Ausfertigung in Verlust gerathen ist, nur nach Vernehmung des Gegentheils darüber, ob und welche Executions-Schritte und mit welchem Erfolge auf Grund der Vollstreckungsklausel bereits vorgenommen wurden, ausgefertigt werden.

Ein Duplicat ist stets als solches zu bezeichnen und es ist auf demselben beizusetzen, ob und welche Executions-Schritte und mit welchem Erfolge bereits auf Grund der ersten Ausfertigung vorgenommen wurden. Jede Ausfertigung eines Duplicates ist auf dem Concepte des Erkenntnisses oder auf dem über den Vergleich aufgenommenen Protokolle anzumerken.

Durch Ausfertigung eines Duplicates erlischt jede weitere Executionskraft der ersten Ausfertigung.

§. 7.

Jedes von einem Gerichte der im Eingange bezeichneten Kronländer mit der Vollstreckungsklausel versehene Erkenntniss und jeder solche Vergleich ist in dem ganzen Umfange des österreichischen Kaiserreiches vollstreckbar. Das um die Vollstreckung angegangene Gericht hat weder auf eine Prüfung der Sache selbst oder der Zuständigkeit des Gerichtes zur Beisetzung der Vollstreckungsklausel einzugehen; wenn ihm aber erhebliche Bedenken gegen die Echtheit der Vollstreckungsklausel auffallen, kann es sich darüber im ämtlichen Wege Gewissheit verschaffen; jedoch hat es selbst in diesem Falle die zur Sicherstellung des Executionswerbers nöthigen Schritte unaufgehalten vorzunehmen und nur mit weiteren Executionsschritten einstweilen inne zu halten.

§. 8.

Der Executionswerber kann die Bewilligung der Execution, unter Beibringung der Originalausfertigung (oder Duplicates) des mit der Vollstreckungsklausel versehenen Erkenntnisses oder Vergleiches, entweder unmittelbar bei jenem Bezirksgerichte, in dessen Sprengel die Execution vorzunehmen ist, oder bei dem Erkenntnissrichter ansuchen, und bei letzterem die Requisition des betreffenden Bezirksgerichtes zur Vornahme erwirken. Nur wenn es sich um die Vollstreckung an einem unbeweglichen Gute handelt, stehet die Bewilligung ausschliesslich jenem Bezirksgerichte zu, in dessen öffentliehem Buche das unbewegliche Gut eingetragen ist, oder wenn das unbewegliche Gut in einem öffentlichen Buche nicht eingetragen wäre, jenem Bezirksgerichte (bei nicht eingetragenen ganzen Güter-Complexen, die in verschiedenen Sprengeln liegen, jenem Landesgerichte) zu, in dessen Sprengel das unbewegliche Gut (der ganze Güter-Complex) oder der grössere Theil desselben gelegen ist. Jedoch steht dem Executionswerber auch in einem solchen Falle frei, das Gesuch bei dem Erkenntnissgerichte zur ämtlichen Uebersendung an das Gericht, welches die Vornahme zu bewilligen hat, anzubringen (§§. 54, 72 der Jurisdictionsnorm vom Juni 1850).

§. 9.

Das zur Vornahme der Execution berufene Gericht hat unter dem Originale oder Duplicate der Vollstreckungsklausel immer anzumerken, welche Executionsschritte, auf Grund des Erkenntnisses oder Vergleiches vorgenommen oder welche Zahlungen darauf in Folge durchgeführter Execution geleistet worden sind.

Zanotowanie takowe na żądanie strony, umieścić należy także na koncepcie wyroku albo na protokole względem ugody sporządzonym, albo też na wydanym wyroku lub ugodzie, w ręku egzekwowanego się znajdującej.

§. 10.

Wstrzymanie dalszej egzekucyi, dozwolone albo przez sąd wyrokujący pierwszej instancyi, albo w drodze rekursu przez wyższego sędzi, zanotowanem być winno albo na koncepcie wyroku, albo na protokóle względem ugody sporządzonym, i na wydanym wyroku lub ugodzie, w ręku egzekwowanego się znajdującej.

Sąd powiatowy, u którego się egzekucya w toku znajduje, jeżeli mu przedłożono takowe rozrządzenie — na żądanie egzekwowanego, dalsze egzekucyjne środki wstrzymać ma. Jeżeli takowego rozrządzenia nie przedłożono, sąd do przedsięwzięcia egzekucyi przynależny, wtedy tylko dalszy ciąg egzekucyi wstrzymać może, jeżeli egzekwowany w stanie jest wiarogodnie wykazać, że mu z przedsięwzięcia dalszego kroku egzekucyi, wyniknąćby mogła wielka i niepowetowana szkoda. Atoliż w takowym przypadku, sędzia egzekwujący, z uwzględnieniem oddalenia sądu wyrokującego, wyznaczyć ma stosowny termin, w przeciągu którego egzekwowany przedłożyć ma rozrządzenie sędzi wyrokującego, egzekucyą wstrzymujące; po bezskutecznem upłynieniu tego odroczyć się nie mogącego terminu, egzekucyą bez wszelkich innych kroków dalej prowadzić należy.

Ostateczne prawomocne rozstrzygnienie względem skargi, przez egzekwowanego w celu uchylenia prawa egzekucyjnego wytoczonej, zanotowanem być ma na koncepcie wyroku albo na protokole względem ugody sporządzonym, a na żądanie stron także na oryginalnych wydaniach.

§. 11.

Podane tu przepisy, znajdują swe zastosowanie także i do wyroków wydanych przez sądy karne, lub przez władze administracyjne, o ile względem tych sądy cywilne powołane są, na nie egzekucyą udzielać. Umieszczenie klauzuli wykonania, w ostatnim razie przystoi onemu sądowi powiatowemu, w którego okręgu najpierwej egzekucya ma być przedsięwziętą.

§. 12.

W skutek niniejszego rozporządzenia, tracą moc swą obowiązującą wszystkie temuż przeciwne postanowienia dotychczasowego ustawodawstwa; względem dopuszczalnych zaś sposobów i stopni egzekucyi, tudzież względem postępowania, jakie przy takowej zachować się ma, pozostają jeszcze w swej mocy dotychczasowe ustawy.

Postanowienia przechodnie,

§. 13.

Co się tycze prawomocnych wyroków, przed działalnością niniejszej ustawy wydanych, tudzież co się tycze zawartych sądowych ugód, podane tu przepisy wtedy tylko w zastosowanie wejść mają, jeżeli upraszać się ma o pozwolenie egzekucyi u innego sądu, jak u tego, który zajął miejsce dawniejszego sędzi wyrokującego.

Diese Anmerkung ist auf Ansuchen einer Partei auch auf das Concept des Erkenntnisses oder das über den Vergleich aufgenommene Protokoll oder die in Händen des Executen befindliche Ausfertigung des Erkenntnisses oder Vergleiches zu setzen.

§. 10.

Die von dem Erkenntnissgerichte erster Instanz oder im Berufungswege von dem höheren Richter bewilligte Einstellung weiterer Execution ist auf dem Concepte des Erkenntnisses oder dem über den Vergleich aufgenommenen Protokolle, und auf der in Handen des Executen befindlichen Ausfertigung des Erkenntnisses oder Vergleiches anzumerken.

Gegen Beibringung dieser Verfügung ist über Ansuchen des Executen von jenem Bezirksgerichte, bei welchem eine Execution im Zuge ist, mit weiteren Executionsschritten inne zu halten. Ohne Beibringung solcher Verfügung kann von dem zur Vornahme der Execution zuständigen Gerichte nur dann mit der Fortsetzung der Execution inne gehalten werden, wenn der Execut glaubwürdig nachzuweisen vermag, dass ihm mit der Vornahme eines weiteren Executionsschrittes grosser und unersetzlicher Schaden zugefügt würde. Jedoch hat in diesem Falle der Executionsrichter eine mit Rücksicht auf die Entfernung des Erkenntnissgerichtes angemessene Frist zu bestimmen, binnen welcher der Execut eine die Execution einstellende Verfügung des Erkenntnissrichters beizubringen hat; nach fruchtlosem Verstreichen dieser nicht erstreckbaren Frist ist die Execution ohne weiters fortzusetzen.

Die endliche rechtskräftige Entscheidung über die von dem Executen auf Erlöschung des Executionsrechtes angebrachte Klage ist auf dem Concept des Erkenntnisses oder dem über den Vergleich aufgenommenen Protokolle und auf Verlangen der Parteien auch auf den Original-Ausfertigungen anzumerken.

§. 11.

Die hier gegebenen Vorschriften finden ihre Anwendung auch auf die von Strafgerichten oder von Verwaltungsbehörden erlassenen Erkenntnisse, in soferne die Civilgerichte darüber die Execution zu ertheilen berufen sind. Die Beisetzung der Vollstreckungsclausel steht in letztem Falle jenem Bezirksgerichte zu, in dessen Sprengel zuerst eine Execution vorgenommen werden soll.

§. 12.

In Folge gegenwärtiger Verordnung treten alle, derselben entgegenstehenden Bestimmungen der bisherigen Gesetzgebung ausser Wirksamkeit; über die zulässigen Arten und Grade der Execution und das bei derselben zu beobachtende Verfahren bleiben die bisherigen Gesetze noch in Wirksamkeit.

Transitorische Bestimmungen.

§. 13.

In Ansehung der vor der Wirksamkeit des gegenwärtigen Gesetzes erflossenen rechtskräftigen Erkenntnisse und geschlossenen gerichtlichen Vergleiche haben die hier gegebenen Vorschriften nur dann zur Anwendung zu kommen, wenn die Bewilligung der Execution bei einem andern Gerichte angesucht werden will, als jenem, welches an die Stelle des früheren Erkenntnissrichters getreten ist.

§. 14.

Za wezwaniem sądów z owych krajów koronnych, w których urządzenie sądów z dnia 14. Czerwca 1849. i norma jurysdykcyjna z dnia 18. Czerwca 1850. w skutek jeszcze nie weszła, mają sądy tych krajów koronnych, dla których niniejsza ustawa wydana jest, co się tycze egzekucyi, także i bez przedłożenia klauzuli wykonania, wedle dotychczasowych ustaw postępować.

§. 15.

Równie też do sądów owych krajów koronnych, w których urządzenie sądów i norma jurysdykcyjna mocy obowiązującej jeszcze nie nabyła, względem przedsięwzięcia egzekucyi ugód i wyroków sądów tych krajów koronnych, dla których niniejsza ustawa wydana jest, aż do dalszego rozporządzenia dotychczasowym sposobem udawać się winno.

Schönbrunn dnia 28. Czerwca 1850.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

§. 14.

Auf Ersuchen von Gerichten aus jenen Kronländern, in welchen die Gerichtsverfassung vom 14. Juni 1849 und die Jurisdictionsnorm vom 18. Juni 1850 noch nicht in Wirksamkeit getreten ist, ist von den Gerichten der Kronländer, für welche gegenwärtiges Gesetz erlassen ist, bezüglich der Execution auch ohne Beibringung der Vollstreckungsclausel nach den bisherigen Gesetzen vorzugehen.

§. 15.

Ebenso ist sich an die Gerichte jener Kronländer, in welchen die Gerichtsverfassung und die Jurisdictionsnorm noch nicht in Wirksamkeit getreten ist, wegen Vornahme der Execution von Vergleichen und Erkenntnissen der Gerichte der Kronländer, für welche gegenwärtiges Gesetz erlassen ist, bis auf Weiteres in der bisherigen Weise zu wenden.

Schönbrunn den 28. Juni 1850.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXV.

Wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie polskiem: 3. Lipca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzycznem 24. Września 1850.

255.

Cesarski patent z dnia 28. Czerwca 1850,

obowiązujący dla krajów koronnych Austryi poniżej i powyżej Ens, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski z Istryą, Tryestu, Tyrolu z Vorarlbergiem, Czech, Morawii, górnego i dolnego Szlązka,

którym się, począwszy od dnia obwieszczenia, postanowienie postępowanie przy pertraktacyach spadków, sądów w sprawach opiekuńczych i kuratelarnych dla rzeczonych krajów koronnych.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimski i t. d.; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szlązka, Modeny, Parmy, Placencyi i Gwastalli, Oświecimia i Zatora, Cieszyna, Fryaulu, Ragusy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Brixenu; Margrabia górnej i dolnej Łużycy i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenbergu i t. d.; Pan Tryestu, Kattaru i na Marchii windyjskiej; Wielki Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Rozporządzamy, na podstawie §. 120. Konstytucyi państwa, uprzednio dla objętości niżej wymienionych krajów koronnych, jako to: arcyksięstwa Austryi poniżej i powyżej Ens, księstwa Salzburga, księstwa Styryi, księstwa Karyntyi, księstwa Krainy, uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi i miastem Tryestu z jego okręgiem, uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlbergiem, króle-

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXV.

Wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 3. Lipca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 24. Września 1850.

255.

Cesarski patent z dnia 28. Czerwca 1850,

obowiązujący dla krajów koronnych Austryi poniżej i powyżej Ensy, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski z Istryą, Tryestu, Tyrolu i Vorarlbergu, Czech, Morawii, górnego i dolnego Szląska,

którym się, poczawszy od dnia obwieszczenia, postanawia postępowanie przy pertraktacyach spadków, tudzież w sprawach opiekuńczych i kuratelarnych dla rzeczonych krajów koronnych.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki - Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Rozporządzamy na podstawie §. 120. konstytucyi państwa, uprzednio dla objętości niżej wymienionych krajów koronnych, jako to: arcyksięstwa Austryi poniżej i powyżej Ensy, księstwa Solnogrodu, księstwa Styryi, księstwa Karyntyi, księstwa Krainy, uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi, miasta Tryestu z jego okręgiem, uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlbergiem, króle-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXXV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 3. Juli 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 24. September 1850.

255.

Kaiserliches Patent vom 28. Juni 1850,

wirksam für die Kronländer Oesterreich unter der Enns und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Görz, Krain und Gradiska mit Istrien, Triest, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Ober- und Nieder-Schlesien, wodurch das Verfahren bei Verlassenschafts-Abhandlungen, dann in Vormundschafts- und Curatel-Angelegenheiten für vorgenannte Kronländer vom Tage der Kundmachung angefangen festgesetzt wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

Verordnen auf Grundlage des §. 120 der Reichsverfassung vorläufig für den Umfang nachbenannter Kronländer, als: des Erzherzogthums Oesterreich unter und ob der Enns, des Herzogthums Salzburg, des Herzogthums Steiermark, des Herzogthums Kärnthen, des Herzogthums Krain, der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska mit der Markgrafschaft Istrien, der Stadt Triest mit ihrem Gebiete, der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg,

stwa Czech, margrabstwa Morawii i księstwa górnego i dolnego Szląska, jak następuje:

I.

Stosownie do zatwierdzonych przez Nas na dniu 14. Czerwca 1849, zarysów nowego sądów urządzenia w wyżnamienionych krajach koronnych ustanowione sądy—począwszy od dnia obwieszczenia— postępować mają przy pertraktacyach spadków, tudzież w sprawach opiekuńczych i kuratelarnych, wedle przepisu niniejszej ustawy.

II.

Równie też, począwszy od tegoż dnia — wedle istniejących i jeszcze wydać się mających instrukcyi, postępować mają c. k. poborcze i sądowo-depozytowe urzędy, co się tycze przechowania poruczonych im przedmiotów depozytowych.

III.

Równie jak władze, także i strony zachowywać mają te przepisy niniejszej ustawy które się tyczą własnego ich postępowania.

IV.

Pertraktacye spadków na dniu, w artykule I. rzeczonym, u takowych sądów jeszcze wiszące, które dotychczas obsadzone były prawniczo-biegłymi kolegialnie obradującymi sędziami, u owych krajowych sądów do końca doprowadzone być mają, które w siedlisku owych dawniejszych sądów zaprowadzono. Interesa u innych dotychczasowych pertraktacyjnych, jako też u pupilarnych instancyj wiszące, przechodzą do owych sądów powiatowych, któreby przynależnemi były, gdyby istniały już podczas wprowadzenia interesu przed sąd.

V.

Przy takowych już wiszących pertraktacyach spadków i sprawach pupilarnych, także wedle przepisu niniejszej ustawy postępować należy.

VI.

Począwszy od dnia obwieszczenia niniejszej ustawy, we wszystkich krajach koronnych, dla których niniejszą ustawę wydano, co się tycze postępowania przy pertraktacyach spadków, tudzież w sprawach opiekuńczych i kuratelarnych, ustają działać istniejące dotąd przepisy, jako to:

Powszechna instrukcya dla urzędów sądowych z dnia 9. Września 1785, oddział II. §. 25—84;

instrukcya dla sądów ziemiańskich w Tyrolu i Vorarlbergu, w interesach co do spraw niespornych z dnia 21. Listopada 1824;

instrukcya dla pobrzeżnych sądów powiatowych w interesach co do spraw niespornych z dnia 15. Lipca 1825;

obwieszczone nadwornym dekretem z dnia 7. Czerwca 1811 Nr. 948., opisanie sposobu manipulacyjnego, istniejącego w urzędzie depozytowym c. k. niższo-austryackiego sądu foralnego; nareszcie

des Königreichs Böhmen, der Markgrafschaft Mähren und des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien, wie folgt:

I.

Die in Gemässheit der von Uns am 14. Juni 1849 genehmigten Grundzüge der neuen Gerichtsverfassung in den vorgenannten Kronländern bestellten Gerichte haben vom Tage der Kundmachung angefangen bei Verlassenschafts-Abhandlungen, dann in Vormundschafts- und Curatel-Geschäften nach Vorschrift dieses Gesetzes zu verfahren.

II.

Ebenso haben von diesem Tage angefangen die k. k. Steuer- und gerichtlichen Depositen-Aemter rücksichtlich der Verwahrung der ihnen anvertrauten Erlagsgegenstände sich nach den bestehenden und noch zu erfliessenden Instructionen zu benehmen.

III.

Gleich den Behörden haben auch die Parteien diejenigen Vorschriften dieses Gesetzes zu beobachten, welche auf ihr eigenes Benehmen Beziehung haben.

IV.

Die an dem im Artikel I. erwähnten Tage bei solchen Gerichten, die bisher mit rechtskundigen collegial-berathenden Richtern besetzt waren, noch anhängigen Verlassenschafts-Abhandlungen sind bei jenen Landesgerichten zu Ende zu führen, welche an dem Sitze jener früheren Gerichte eingeführt wurden. Die bei den übrigen bisherigen Abhandlungs- so wie die bei den Pupillar-Instanzen anhängigen Geschäfte gehen an jene Bezirksgerichte über, welche competent gewesen wären, falls dieselben zur Zeit des Anhängigwerdens des Geschäftes bereits bestanden hätten.

V.

Bei solchen bereits anhängigen Verlassenschafts-Abhandlungen und Pupillargeschäften ist ebenfalls nach Vorschrift dieses Gesetzes zu verfahren.

VI.

Von dem Tage der Kundmachung dieses Gesetzes angefangen, werden die in jenen Kronländern, für welche gegenwärtiges Gesetz erlassen wird, über das Verfahren bei Verlassenschafts-Abhandlungen, dann in Vormundschafts- und Curatelgeschäften bestandenen Vorschriften als:

Die allgemeine Instruction für die Justizstellen vom 9. September 1785, II. Abtheilung §§. 25—84;

die Instruction für die Landgerichte von Tirol und Vorarlberg in Geschäften ausser Streitsachen vom 21. November 1824;

die Instruction für die küstenländischen Bezirksgerichte in Geschäften ausser Streitsachen vom 15. Juli 1825;

die mit Hofdecret vom 7. Juni 1811, Nr. 948, kundgemachte Beschreibung der bei dem Depositenamte des k. k. niederösterreichischen Landrechtes bestehenden Manipulationsart; endlich

wszelkie inne w zawodzie sądowym wydane, w niniejszej ustawie nie wymienione wyraźnie przepisy, o ile takowe zawierają postanowienia, w niniejszej ustawie już uwzględnione, albo tejże przeciwne.

VII.

Przeciwnie zaś w zupełnej mocy zostają rozporządzenia względem politycznych i finansowych przedmiotów istniejące, niniejszą ustawę ścieśniające, lub bliżej oznaczające, chociażby w tej ustawie na takowe wyraźnego nie było odniesienia.

VIII.

Nasi ministrowie sprawiedliwości i finansów otrzymali polecenie ku wykonaniu niniejszej ustawy.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 28. Czerwca w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego Panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa

względem postępowania przy pertraktacyach spadków, tudzież w sprawach opiekuńczych i kuratelarnych.

Rozdział pierwszy.

Postępowanie przy pertraktacyach spadków.

Dział pierwszy.

Dochodzenie massy spadkowej.

Postanowienia ogólne.

§. 1.

Pertraktacya spadku rozpoczyna się z chwilą śmierci, lub w tym dniu, w którym uznanie kogo za zmarłego prawomocności nabywa, albo wtenczas, kiedy wstępuje odwlekająca kondycya, pod którą komuś spadek przeznaczono.

§. 2.

Przez przyjęcie osoby do duchownego zakonu, nie ma miejsca pertraktacya jej majątku (§. 121.).

alle übrigen im Justizfache erflossenen, in diesem Gesetze nicht ausdrücklich bezogenen Vorschriften, insoferne dieselben Bestimmungen enthalten, die im gegenwärtigen Gesetze berücksichtigt sind oder demselben widersprechen, ausser Wirksamkeit gesetzt.

VII.

Dagegen bleiben die über politische und Finanzgegenstände bestehenden, gegenwärtiges Gesetz beschränkenden oder näher bestimmenden Verordnungen in voller Wirksamkeit, wenn sich auch in diesem Gesetze nicht ausdrücklich auf dieselben berufen würde.

VIII.

Unsere Minister der Justiz und der Finanzen sind mit dem Vollzuge dieses Gesetzes beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am 28. Juni im Eintausend achthundert und fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach, Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Gesetz

über das Verfahren bei Verlassenschafts-Abhandlungen, dann in Vormundschafts- und Curatel-Angelegenheiten.

Erster Abschnitt.

Verfahren bei Verlassenschafts-Abhandlungen.

Erstes Hauptstück.

Erhebung der Verlassenschaftsmasse.

I. Allgemeine Bestimmungen.

§. 1.

Die Verlassenschafts-Abhandlung wird mit dem Zeitpuncte des Todes, oder mit dem Tage anhängig, an welchem eine Todeserklärung ihre Rechtskraft erlangt, oder die aufschiebende Bedingung, unter der Jemanden ein Nachlass zugedacht ist, eintritt.

§. 2.

Durch die Aufnahme einer Person in einen geistlichen Orden wird über das Vermögen derselben keine Abhandlung anhängig (§. 121).

§. 3.

Sąd zaprowadzić winien takie urządzenie, ażeby mu przez przełożonego gminy lub innym jakim stosownym sposobem jak najspieszniej o wszystkich przypadkach śmierci donoszono, jakieby w jego powiecie zachodziły.

§. 4.

Sąd, skoro tylko dojdzie go wiadomość o jakim przypadku śmierci, zaraz zarządzić ma protokolarne tegoż spisanie. Tylko przy śmierci małoletnich dzieci, otrzymujących wyżywienie od ojca lub matki, a żadnego majątku nie posiadających, może takowe protokolarne spisanie zaniechanem być.

§. 5.

Zostawia się zdaniu sędziego, by z uwzględnieniem stosunków miejsca i majątku spadkodawcy osądził, czy do protokolarnego spisania przypadku śmierci delegować wypada sądowego urzędnika, czyli też protokolarne spisanie przekazać przełożonemu gminy albo notaryuszowi.

Sąd przy tem do żadnego pewnego przepisu nie jest przywiązanym. Sąd może w obrębach swego okręgu udzielić przełożonemu gminy lub notaryuszowi ogólne upoważnienie do protokolarnego spisania wszystkich w pewnym jakim powiecie przypadków śmierci, albo przekazać czynność tę w każdym pojedynczym przypadku temu lub owemu.

§. 6.

Przełożeni gminy i notaryusze mają przy protokolarnem spisaniu przypadku śmierci i przy innych, drogą pertraktacyi spadku im poruczonych, urzędowych czynnościach zachowywać tak przepisy dla sądowych delegowanych istniejące, jak też instrukcye szczególnie im udzielone.

II. Protokolarne spisanie przypadku śmierci.

§. 7.

Sądowy delegowany, któremu protokolarne spisanie przypadku śmierci poruczono, bezzwłocznie udać się ma do pomieszkania zmarłego, tamże z przybraniem dwóch domowników albo w braku takowych w przytomności innych dwóch świadków zająć się dochodzeniem i zapełnieniem rubryk, w formularzu Nr. 1. wyszczególnionych, i tym sposobem ułożone protokolarne spisanie przypadku śmierci do sądu podać.

§. 8.

Przy protokolarnem spisaniu przypadku śmierci przedewszystkiem dochodzić należy, w razie potrzeby, szukać nawet między papierami zmarłego, wszakże zawsze w przytomności dwóch świadków, czy nie znajduje się oświadczenie ostatniej woli, umowa względem spadku, darowizna lub intercyzy małżeńskie, albo czy są takowe złożone na trzeciem miejscu, u notaryusza może albo u sądu.

§. 9.

Jeżeli sędzia sam jest przytomnym przy protokolarnem spisaniu przypadku śmierci, natenczas może zaraz na miejscu zaszłej śmierci oznajmić, jeżeli to stosownem uważa, nalezione ostatniej woli rozporządzenie, albo inny jaki z niem zrównany dokument, przy czem zachować się ma wedle §fu 25.

§. 10.

Jeżeli delegowany sądu załatwia protokolarne spisanie przypadku śmierci, natenczas tenże z reguły (§. 12.) do takowego spisania przypadku śmierci załączyć ma znalezione ostatniej woli rozporządzenie, nieotwierając je. Gdyby spostrzeżono naruszenie pieczęci lub inne jakie pochyby, albo gdyby rozporządzenie ostatniej woli znaj-

§. 3.

Das Gericht hat die Verfügung zu treffen, dass demselben alle Todfälle, welche sich in seinem Bezirke ereignen, durch den Gemeindevorsteher oder sonst im geeigneten Wege mit thunlichster Beschleunigung bekannt gegeben werden.

§. 4.

Sobald das Gericht von einem Todfalle Kenntniss erlangt, hat es die Aufnahme desselben zu veranlassen. Nur bei dem Absterben minderjähriger Kinder, die in der Verpflegung ihres Vaters oder ihrer Mutter stehen und kein Vermögen besitzen, kann diese Aufnahme unterbleiben.

§. 5.

Dem richterlichen Ermessen bleibt es überlassen, mit Berücksichtigung der Orts- und Vermögensverhältnisse des Erblassers zu beurtheilen, ob zur Todfallsaufnahme ein gerichtlicher Beamter abzuordnen, oder dieselbe dem Gemeindevorsteher oder einem Notar zu übertragen sei.

Das Gericht ist hierbei an keine bestimmte Vorschrift gebunden. Es kann innerhalb seines Sprengels einem Gemeindevorsteher oder Notar eine allgemeine Ermächtigung zur Aufnahme aller Todfälle in einem bestimmten Bezirke ertheilen oder diese Amtshandlung von Fall zu Fall dem einen oder dem andern zuweisen.

§. 6.

Die Gemeindevorsteher und Notare haben bei der Todfallsaufnahme und den ihnen sonst im Wege der Verlassenschafts-Abhandlung übertragenen Amtshandlungen sowohl die für die Gerichtsabgeordneten bestehenden Vorschriften als auch die ihnen insbesonders ertheilten Instructionen zu beobachten.

II. Todfallsaufnahme.

§. 7.

Der Gerichtsabgeordnete, dem die Aufnahme eines Todfalles übertragen wird, hat sich ungesäumt in die Wohnung des Verstorbenen zu begeben, daselbst mit Zuziehung zweier Hausgenossen oder in deren Ermanglung zweier anderer Zeugen die Erhebung und Ausfüllung der in dem Formulare Nr. 1 angeführten Rubriken zu besorgen und die auf diese Art verfasste Todfallsaufnahme bei Gericht zu überreichen.

§. 8.

Bei der Todfallsaufnahme ist vor Allem zu erforschen, und nöthigen Falls unter den Schriften des Verstorbenen, jedoch stets in Gegenwart zweier Zeugen nachzusuchen, ob eine letzte Willenserklärung, ein Erbvertrag, eine Schenkung oder Ehepacten vorhanden seien, oder an einem dritten Orte, allenfalls bei einem Notare oder bei Gericht erliegen.

§. 9.

Ist der Richter selbst bei der Todfallsaufnahme zugegen, so kann er eine vorgefundene letzte Willenserklärung, oder eine dieser gleichgehaltene Urkunde, wenn er es für angemessen findet, sogleich am Sterborte kundmachen, wobei er sich nach §. 25 zu benehmen hat.

§. 10.

Besorgt die Todfallsaufnahme ein Abgeordneter des Gerichtes, so hat er die vorgefundene letztwillige Verfügung, ohne sie zu eröffnen, in der Regel (§. 12) der Todfallsaufnahme beizulegen. Sollte eine Verletzung der Siegel oder irgend ein anderes Bedenken bemerkt

dowało się wręku trzeciego, natenczas tę okoliczność w protokolarnem spisaniu przypadku śmierci nadmienić należy.

§. 11.

Jeżeli spadkodawca ustnie oświadczył ostatnią swą wolą, natenczas, gdyby już nie było piśmiennego przez świadków ułożenia, w protokolarnem spisaniu przypadku śmierci wyszczególnić należy ich imię, charakter i miejsce zamieszkania.

§. 12.

Jeżeliby przy znalezionem zapieczętowanem ostatniej woli oświadczeniu zachodziły tego rodzaju okoliczności, iżby z obwieszczenia na miejscu sądu treść ostatniej woli nie mogła dosyć wcześnie dojść do wiadomości, natenczas także i delegowany sądu na żądanie albo domniemalnego dziedzica, albo domowników, prawo ma do otworzenia rozporządzenia ostatniej woli, jako też i do ogłoszenia onegoż wedle przepisu §fu 25. O tymże wypadku w protokolarnem spisaniu przypadku śmierci nadmienić się ma.

§. 13.

Jeżeli puścizna znajduje się w ręku domniemalnych pełnoletnich i własnouprawnionych dziedziców, albo też w ręku prawnego zastępcy opiece poruczonych dziedziców, albo takowych osób pełnoletnich, którym puściznę sam spadkodawca powierzył był, i jeżeliby zresztą nie zachodziła żadna inna wątpliwość, natenczas nie ma mieć miejsca opieczętowanie, lecz najwięcej, gdyby się to z okoliczności celowi odpowiedniem ukazywało, uwidocznić się ma sądowe postępowanie, a na stósownem miejscu, gdzieby dziedzic w używaniu przedmiotów puścizny przeszkodzonym nie był, wycisnąć pieczęć sądu, przełożonego gminy albo notaryusza.

§. 14.

We wszystkich innych przypadkach, zwłaszcza, jeżeli do puścizny nikt się nie przyznaje, albo gdzie grozi niebezpieczeństwo przeniewierzenia albo potajemnego unieniesienia, puściznę pod opieczętowanie wziąść należy.

§. 15.

Przy opieczętowaniu zamykają się wszelkie do puścizny należące ruchome rzeczy, o ile tego ich właściwość dopuszcza, w bezpieczną schowalnię, albo też w jednę lub wedle okoliczności w więcej izb zewsząd dobrze zamkniętych, a pieczęć kładzie się na wszystkie do nich prowadzące drzwi tym sposobem, iżby nikt, nie przełamawszy takową do nich wejść nie mógł. Dozór nad zamkniętemi miejscowościami polecić się ma stosownej do tego osobie, a klucze wedle okoliczności sądowi oddać się mają.

§. 16.

Nie podpadają opieczętowaniu przedmioty, które potajemnie uniesione być nie mogą, które potrzebne są do prowadzenia domowego lub wiejskiego gospodarstwa professyi albo handlu, albo które bez niebezpieczeństwa długo nie mogą być przechowane; wszelakoż temu, który zawiaduje prowadzeniem powyższych interesów, ma się nakazać ścisły nadzór nad takowemi rzeczami, wedle potrzeby ich spis sporządzić, który przez ustanowionego do nadzoru podpisanym i do protokolarnego spisania przypadku śmierci załączonym być ma.

§. 17.

Jeżeli przy puściznie udział biorą opiece poruczeni sukcessorowie, albo jeżeli miejsce ma opieczętowanie, natenczas znajdujące się pieniądze w gotowiznie, sprzęt

werden, oder wäre die letztwillige Anordnung in Händen eines Dritten, so ist dieses Umstandes in der Todfallsaufnahme zu erwähnen.

§. 11.

Wenn der Erblasser seinen letzten Willen mündlich erklärt hätte, so ist, wenn nicht schon eine schriftliche Aufzeichnung der Zeugen bestehen sollte, Name, Charakter und Wohnort der Letzteren in der Todfallsaufnahme anzugeben.

§. 12.

Wenn bei einer versiegelt vorgefundenen letzten Willenserklärung die Umstände von der Art sind, dass der Inhalt des letzten Willens aus der Kundmachung am Gerichtsorte nicht zeitlich genug bekannt werden könnte, ist auch der Gerichtsabgeordnete auf Verlangen des muthmasslichen Erben oder der Hausgenossen berechtigt, die letztwillige Anordnung zu eröffnen, und nach Vorschrift des §. 25 kund zu machen. Von diesem Vorgange ist in der Todfallsaufnahme Meldung zu machen.

§. 13.

Wenn die Verlassenschaft sich in Händen der muthmasslichen grossjährigen und eigenberechtigten Erben, oder des gesetzlichen Vertreters pflegbefohlener Erben, oder solcher grossjähriger Personen befindet, denen sie der Erblasser selbst anvertraut hat, und wenn auch sonst kein Bedenken obwaltet, so ist keine Sperre anzulegen, sondern höchstens, wenn es nach Umständen zweckmässig erscheinen sollte, das ämtliche Einschreiten ersichtlich zu machen, an einem schicklichen Orte, wo der Erbe im Gebrauche der Verlassenschaftsgegenstände nicht gehindert wird, das Siegel des Gerichtes, des Gemeindevorstehers oder des Notars aufzudrücken.

§. 14.

In allen übrigen Fällen, insbesondere aber, wenn sich Niemand der Verlassenschaft annimmt, oder wo Gefahr einer Unterschlagung oder Verschleppung besteht, ist die Verlassenschaft in die Sperre zu nehmen.

§. 15.

Bei der Sperre werden sämmtliche in die Verlassenschaft gehörige bewegliche Sachen, insoferne es ihre Beschaffenheit zulässt, in ein sicheres Behältniss, oder in ein oder nach Umständen in mehrere, von allen Seiten wohl verschlossene Gemächer versperrt, und an alle zu denselben führenden Thüren das Siegel so angelegt, dass Niemand, ohne dasselbe zu erbrechen, hineingehen kann. Die Aufsicht über die verschlossenen Räume ist einem hiezu geeigneten Individuum aufzutragen, und die Schlüssel sind nach Umständen dem Gerichte zu übergeben.

§. 16.

Gegenstände, welche nicht verschleppt werden können, die zum Betriebe der Haus- oder Landwirthschaft, eines Gewerbes oder einer Handlung nothwendig sind, oder die ohne Gefahr nicht lange aufbewahrt werden können, sind der Sperre nicht unterworfen; es ist jedoch demjenigen, der die Fortführung obiger Geschäfte besorgt, die genaue Aufsicht über derlei Sachen aufzutragen, allenfalls ein Verzeichniss hierüber zu verfassen, dasselbe von dem zur Aufsicht Bestellten unterfertigen zu lassen und der Todfallsaufnahme anzuschliessen.

§. 17.

Wenn bei einer Verlassenschaft pflegbefohlene Erben einschreiten, oder wenn der Fall der Sperre eintritt, ist das vorhandene bare Geld, Gold- und Silbergeräthe, Pretiosen, öffent-

złote i srebrne, kosztowności, publiczne i prywatne obligacye, i inne dokumenta wartości i wagi jak najdokładniej, i pod spólnym podpisem przybranych świadków spisane, i u sądu złożone być mają, wyjąwszy co do użycia domowego, do prowadzenia gospodarstwa lub professyi potrzebnem jest, albo co z powodu naglących rozporządzeń snadnie złożonem być nie może.

§. 18.

Jeżeliby z poruczonymi opiece udział brali także pełnoletni dziedzice, albo jeżeli znajdują się opiece poruczeni, część obowiązkową biorący, lub legataryusze, natenczas z przedmiotów, do sądowego depozytu stosownych, złożona być ma ta tylko ilość, o ile taż z prawdopodobieństwem oznaczyć się da, jakiej do pokrycia praw powyższych osób potrzeba. Atoliż takowe złożenie zupełnie zaniechanem być może, jeżeliby prawa owych opiece poruczonych osób bez tego już jaką realnością puścizny zabezpieczone były.

Równą w tej mierze staranność mieć się winno dla nieprzytomnych, wyjąwszy, że dostateczny jest powód do suppozycyi, iż ci dość wcześnie jeszcze do zabezpieczenia swych praw albo sami przybędą, albo pełnomocnika ustanowią (§. 75).

Nakoniec stósownie do §. 72. patentu z dnia 9. Lutego 1850, Nr. 50 dziennika praw państwa, odpowiednej staranności użyć należy ku zabezpieczeniu należytości spadkowych.

§. 19.

Jeżeli osoby, niepodlegające sądownictwu najwyższego nadwornego urzędu marszałkowskiego, ze świata schodzą albo w cesarskich nadwornych domostwach albo w zamkach we Wiedniu, albo w jego najbliższej okolicy, albo w innych jakich pomieszkaniach członków cesarskiego Domu albo osób eksterytoryalnych, natenczas wezwać należy najwyższy nadworny urząd marszałkowski tak o protokolarne spisanie przypadku śmierci jak też o przedsięwzięcie wszelkich innych sądowych czynności pertraktacyjnych. (Artykuł III. normy jurysdykcyjnej z dnia 18. Czerwca 1850, Nr. 237 dziennika praw państwa.)

§. 20.

Jeżeli przy przypadkach śmierci publicznych urzędników albo sług, tudzież tych osób wojskowych, względem których urzędowanie pertraktacyjne do cywilnego należy sądu (§. 40) znajdują się publiczne pieniądze, urzędowe pisma albo inne jakie eraryalne przedmioty, natenczas przy protokolarnem spisaniu przypadku śmierci przybranym być ma komisarz tej władzy, przy której zmarły służył, względnie komisarz najbliższej komendy wojskowej, któremu wszystkie pieniądze i przedmioty urzędowe za pokwitowaniem odebrania mają być oddane. Jeżeli przybranie takowe możliwem nie jest, albo jeżeli się zmarły u samej pertraktacyjnej instancyi w służbie znajdował, natenczas publiczne pieniądze i papiery wartości sądownie złożone, akta zaś urzędowe albo do należytego miejsca zwrócone albo do protokolarnego spisania przypadku śmierci załączone, albo wedle okoliczności pod sądowe opieczętowanie wzięte być mają.

§. 21.

Jeżeli umrze notaryusz wykonujący, natenczas przybranym być ma komisarz archiwum notaryuszowskiego, któremu wszystkie notaryatu dotyczące książki i akta za pokwitowaniem odebrania wręczone być mają. Jeżeli takowe przybranie miejsca mieć nie może, natenczas akta notaryuszowskie pod sądowe opieczętowanie wzięte być mają.

liche und Privat-Obligationen, und sonstige Urkunden von Werth oder Bedeutung, mit möglichster Genauigkeit, und unter Mitwirkung der zugezogenen Zeugen, zu verzeichnen, und mit Ausnahme dessen gerichtlich zu erlegen, was zum häuslichen Gebrauche, zum Wirthschafts- oder Geschäftsbetriebe nothwendig ist, oder dringender Verfügungen wegen nicht wohl erlegt werden kann.

§. 18.

Sollten mit den pflegbefohlenen zugleich auch grossjährige Erben einschreiten, oder pflegbefohlene Pflichttheilsnehmer oder Legatare vorhanden seyn, so ist von den zum gerichtlichen Erlage geeigneten Gegenständen nur der zur Deckung der Ansprüche obiger Personen erforderliche Betrag, insoweit sich dieser wahrscheinlich berechnen lässt, zu depositiren. Dieser Erlag kann aber ganz unterbleiben, wenn die Ansprüche solcher pflegbefohlener Personen durch eine Verlassenschafts-Realität ohnehin schon sicher gestellt wären.

Gleiche Sorge ist für Abwesende zu tragen, ausgenommen, dass hinlänglicher Grund vorhanden ist, anzunehmen, dieselben werden zur Wahrung ihrer Rechte noch früh genug entweder selbst eintreffen oder einen Machthaber bestellen (§. 75).

Endlich ist in Gemässheit des §. 72 des Patentes vom 9. Februar 1850, Nr. 50 des Reichsgesetzblattes für die Sicherstellung der Verlassenschaftsgebühren, angemessene Vorsorge zu treffen.

§. 19.

Wenn Personen, welche nicht der Gerichtsbarkeit des Obersthofmarschall-Amtes unterstehen, in den kaiserlichen Hofgebäuden oder in Lustschlössern in Wien oder in seiner nächsten Umgebung, oder in den sonstigen Wohnungen der Mitglieder des kaiserlichen Hauses oder exterritorialer Personen sterben, so ist das Obersthofmarschallamt sowohl um die Todfallsaufnahme, als um die Vornahme aller übrigen gerichtlichen Acte im Wege der Abhandlung anzugehen. (Artikel III. der Jurisdictionsnorm vom 18. Juni 1850, Nr. 237 des Reichsgesetzblattes.)

§. 20.

Wenn bei Sterbfällen von öffentlichen Beamten oder Dienern, dann von Militäristen, deren Abhandlungspflege dem Civilgerichte zusteht (§. 40), sich öffentliche Gelder, Amtsschriften oder sonstige Aerarial-Gegenstände vorfinden, so ist bei der Todfallsaufnahme ein Commissär der Behörde, bei welcher der Verstorbene bedienstet war, rücksichtlich des nächsten Militär-Commando zuzuziehen, und ihm sämmtliche Gelder und Amtsgegenstände gegen Empfangsbestätigung zu übergeben. Ist eine solche Zuziehung nicht möglich, oder war der Verstorbene bei der Abhandlungs-Instanz selbst bedienstet, so sind öffentliche Gelder und Werthpapiere gerichtlich zu erlegen, die Amtsacten aber entweder gehörigen Ortes zurückzustellen oder der Todfallsaufnahme beizuschliessen, oder nach Umständen unter gerichtliche Sperre zu nehmen.

§. 21.

Stirbt ein ausübender Notar, so ist ein Commissär des Notariatsarchives zuzuziehen und ihm sämmtliche das Notariat betreffende Bücher und Acten gegen Empfangsbestätigung zu übergeben. Ist eine solche Zuziehung nicht thunlich, so sind die Notariatsacten unter gerichtliche Sperre zu legen.

§. 22.

Jeżeli przy przypadkach śmierci duchownych lub dusz starowników jakiegokolwiekbądź religijnego wyznania znajdują się książki, dokumenta, lub pisma, tyczące się opieki dusz lub innych interesów kościelnych, albo które doszły zmarłego w sprawach tyczących się sumienia lub karności, a które przeto w ręku duchowieństwa pozostać mają, natenczas przy protokolarnem spisaniu przypadku śmierci przybranym być ma duchowny komisarz, któremu wyż rzeczone przedmioty za pokwitowaniem odebrania wręczone być mają. Jeżeli takowe przybranie nie jest wykonalne, natenczas wedle §. 20-go postąpić należy.

§. 23.

Jeżeli w puściznie znajdują się dokumenta lub przedmioty, które wedle przepisu §§. 33, 37 i 38 przez sąd do innych władz przesłane być muszą, natenczas takowe zaraz przy protokolarnem spisaniu przypadku śmierci odebrane, i sądowi do dalszego rozrządzenia oddane być muszą.

§. 24.

Co się tycze protokolarnego spisania przypadku śmierci takowych osób, które umarły w publicznych dla chorych zakładach, mają się i nadal jeszcze zachować istniejące szczególne przepisy.

III. Zarządzenia sądu względem oświadczenia ostatniej woli.

§. 25.

Skoro tylko sądowi oświadczenie ostatniej woli albo przez protokolarne spisanie przypadku śmierci, albo przez trzeciego oddanem zostanie, albo jeżeliby takowe u notaryusza lub u sądu złożonem być miało, a oraz jeżeliby w ostatnich przypadkach względem śmierci spadkodawcy, nie zachodziła żadna wątpliwość, natenczas sędzia tę ostatnią wolę, choćby jej brakowało jakiego prawnego wymogu, natychmiast obwieścić ma, a to gdyby mu jej oświadczenie przez trzeciego oddane było, w przytomności oddawcy. Dzień obwieszczenia i w czyjej to się przytomności stało, na oryginale oświadczenia ostatniej woli zanotowanem być ma. Jeżeliby przy otworzeniu tegoż oświadczenia, ukazało się naruszenie pieczęci, lub inna jaka wątpliwość, natenczas i o tem wzmiankę uczynić należy.

§. 26.

Jeżeliby sąd osiągnął wiadomość, że spadkodawca swą ostatnią wolą ustnie oświadczył, natenczas przyzwać ma świadków rozporządzenia ostatniej woli, i albo żądać od nich piśmiennego przez nich ułożenia, jeżeliby byli takowe wedle §. 585 powsz. ks. ust. cyw. zrobili, albo w braku takowegoż, do protokołu wciągnąć ich zeznanie względem ostatniej woli, jednakże tymczasowo bez złożenia przysięgi.

Co się tycze obwieszczenia takowego piśmiennie ułożonego lub do protokołu wciągnionego ustnego ostatniej woli rozrządzenia, to się tak postępować winno jak przy piśmiennem.

§. 27.

Jak ma postępywać sąd przy obwieszczeniu rozrządzenia ostatniej woli, przez notaryusza spisanego i gdzie pozostać ma oryginał tegoż, to stanowi ustawa notaryacka.

§. 28.

Jeżeli się w oświadczeniu ostatniej woli znajdują zapisy, a legataryusze pełnoletni są i własnouprawnieni albo wprawdzie opiece poruczeni, jednakże podlegli instancyi

§. 22.

Wenn bei Todesfällen von Geistlichen oder Seelsorgern von was immer für einem Glaubensbekenntnisse Bücher, Urkunden oder Schriften vorkommen, die sich auf die Seelsorge oder andere kirchliche Geschäfte beziehen, oder die dem Verstorbenen in Gewissens- oder Disciplinar-Angelegenheiten zugekommen sind, und die daher in Händen der Geistlichkeit zu verbleiben haben, so ist bei der Todfallsaufnahme ein geistlicher Commissär zuzuziehen, und sind ihm vorerwähnte Gegenstände gegen Empfangsschein zu übergeben. Ist eine solche Zuziehung nicht ausführbar, so ist sich wie im §. 20 zu benehmen.

§. 23.

Wenn sich in einer Verlassenschaft Urkunden oder Gegenstände vorfinden, welche nach Vorschrift der §§. 33, 37 und 38 vom Gerichte an andere Behörden eingesendet werden müssen, so sind dieselben gleich bei der Todfallsaufnahme in Empfang zu nehmen, und dem Gerichte zur weiteren Verfügung zu übergeben.

§. 24.

Die über die Todfallsaufnahme solcher Personen, welche in öffentlichen Krankenanstalten sterben, bestehenden besonderen Vorschriften sind fortan zu beobachten.

III. Verfügungen des Gerichtes über die letzte Willenserklärung.

§. 25.

Sobald dem Gerichte eine letzte Willenserklärung entweder mittelst der Todfallsaufnahme oder durch einen Dritten übergeben wird, oder eine solche bei einem Notare oder bei Gericht liegen sollte, und in den letztern Fällen über den Tod des Erblassers ein Zweifel obwaltet, hat der Richter diesen letzten Willen, wenn gleich demselben ein gesetzliches Erforderniss mangeln sollte, sogleich kund zu machen, und zwar, falls derselben von einem Dritten überbracht worden wäre, in Gegenwart des Ueberbringers. Der Tag der Kundmachung und in wessen Gegenwart sie geschehen sei, ist auf dem Original der letzten Willenserklärung anzumerken. Sollte bei Eröffnung derselben eine Verletzung des Siegels, oder sonst ein Bedenken ersichtlich seyn, so ist auch hiervon Erwähnung zu machen.

§. 26.

Sollte dem Gerichte bekannt werden, dass der Erblasser seinen letzten Willen mündlich erklärt habe, so hat er die Zeugen der letztwilligen Verfügung vorzuladen, und entweder ihre Aufzeichnung, wenn sie eine solche nach §. 585 des a. b. G. B. gemacht haben, abzufordern, oder in deren Ermangelung ihre Angabe über den letzten Willen, jedoch vor der Hand ohne Beeidigung, zu Protokoll zu nehmen.

Mit der Kundmachung einer solchen aufgezeichneten oder zu Protokoll genommenen mündlichen letztwilligen Anordnung ist wie bei der schriftlichen vorzugehen.

§. 27.

Wie sich das Gericht bei der Kundmachung einer vom Notare aufgenommenen letztwilligen Anordnung zu benehmen und wo das Original derselben zu verbleiben habe, wird in der Notariats-Ordnung bestimmt.

§. 28.

Wenn in einer letzten Willenserklärung Vermächtnisse vorkommen, und die Vermächtnissnehmer grossjährig und eigenberechtigt oder zwar pflegbefohlen sind, aber der Gerichtsbarkeit

pertrakcyjnej, natenczas ich, a względnie ich prawnych zastępców o tem zawiadomić, albo ich zawiadomienie przez spadkobierców spowodować należy. Jeżeli zaś opiece poruczeni legataryusze, pod inną stoją jurysdykcyą, natenczas sąd ku temu staranności przyłożyć ma, aby o tem zawiadomioną została władza opiekuńcza albo kuratelarna.

§. 29.

Jakim sposobem spadkobiercy o ustanowieniu dziedzica wiadomość udzielić się ma, o tem dział drugi stanowi.

§. 30.

Jeżeli na mocy oświadczenia ostatniej woli, dziedzictwo lub legat przypada fundacyi, kościołowi, szkole, duchownej gminie, publicznemu zakładowi, albo ubogim, natenczas mają ustanowienia dziedzica, do poparcia celów pobożnych lub pospolitemu dobru służące, albo fundacye pod załączeniem wierzytelnego odpisu ustępu rozporządzenia ostatniej woli, takowe zarządzenie zawierającego, natychmiast po obwieszczeniu tegoż, legaty zaś co pół roku w spisach dokładnie prowadzonych, starostowi powiatowemu, w którego okręgu swe siedlisko ma instancya pertraktacyjna, a w miastach bezpośrednio rządowi obwodowemu albo namiestnikowi podległych temu lub owemu oznajmione być, wyjąwszy, że właściwość okoliczności zatemby przemawiała, żeby takowy legat natychmiast oznajmiono.

IV. Rozporządzenia sądu po protokolarnem spisaniu przypadku śmierci.

§. 31.

Sąd po protokolarnem spisaniu przypadku śmierci, natychmiast postanowić ma, czy mają się zaprowadzić środki, i jakie do zabezpieczenia i zarządu puścizny, czy inwentarz z urzędu ma być sporządzonym, i jakie zawiadomienia mają być urządzone.

§. 32.

O każdem protokolarnem spisaniu przypadku śmierci i tegoż załatwieniu, stosownie do §. 46 patentu z d. 9 Lutego 1850. zawiadomionym być ma urząd do wymierzenia należytości spadkowych postanowiony.

§. 33.

Przypadki śmierci wszystkich osób, które z publicznych kas, albo pod publicznym nadzorem stojących fundacyj, albo funduszów dla ubogich pod jakimkolwiekbądź tytułem pobierają pensye, prowizye, płace kwiescentowe, datki na utrzymanie, gratyfikacye, dochody fundacyjne, prebendy, beneficya i t. p., mają pod załączeniem arkuszów wypłaty albo innego jakiego istniejącego dokumentu przekazania, albo w przypadku niewynalezienia tychże, pod jak najdokładniejszem wyszczególnieniem imienia i charakteru zmarłego, właściwości i ilości pobieranego dochodu, tudzież kasy, z której pobierano — bezpośrednio tej władzy być zawiadomione, pod którą kasa dotycząca, fundacya albo fundusz stoi. Czy jakie wynagrodzenie z puścizny uiścić się ma skarbowi państwa albo takowemu funduszowi, to osobno ku temu istniejące ustawy postanawiają.

§. 34.

O przypadkach śmierci owych urzędników i sług, o których wiadomo, albo też przynajmniej domniemywać się daje, że stali w obrachunkach z administracyą państwa

der Abhandlungs-Instanz unterstehen, so sind sie, rücksichtlich ihre gesetzlichen Vertreter, hievon zu verständigen, oder deren Verständigung durch den Erben zu veranlassen. Gehören aber die pflegbefohlenen Vermächtnissnehmer unter eine andere Gerichtsbarkeit, so hat das Gericht Sorge zu tragen, dass deren Vormundschafts- oder Curatel-Behörde davon in Kenntniss gesetzt werde.

§. 29.

Auf welche Weise der Erbe von der Erbseinsetzung in Kenntniss zu setzen sei, wird im zweiten Hauptstücke bestimmt.

§. 30.

Wenn kraft einer letzten Willenserklärung einer Stiftung, Kirche, Schule, geistlichen Gemeinde, öffentlichen Anstalt oder den Armen eine Erbschaft oder ein Vermächtniss zufällt, so sind die zur Beförderung frommer oder gemeinnütziger Zwecke dienlichen Erbseinsetzungen oder Stiftungen unter Anschluss einer beglaubigten Abschrift der die Verfügung enthaltenden Stelle der letztwilligen Anordnung sogleich nach Kundmachung derselben, Vermächtnisse aber nur von halb zu halb Jahr in verlässlich geführten Verzeichnissen dem Bezirkshauptmanne, in dessen Sprengel die Abhandlungs-Instanz ihren Sitz hat, und in jenen Städten, die unmittelbar der Kreisregierung oder dem Statthalter unterstehen, der einen oder dem andern anzuzeigen, ausgenommen die Beschaffenheit der Umstände würde die sogleiche Anzeige eines solchen Vermächtnisses räthlich machen.

IV. Verfügungen des Gerichtes über die Todfallsaufnahme.

§. 31.

Das Gericht hat über die Todfallsaufnahme sogleich zu bestimmen, ob und welche Vorkehrungen zur Sicherstellung und Verwaltung der Verlassenschaft zu treffen, ob eine Inventur von Amtswegen zu errichten, und welche Verständigungen einzuleiten seien.

§. 32.

Von jeder Todfallsaufnahme und deren Erledigung ist das zur Bemessung der Verlassenschaftsgebühren bestimmte Amt in Gemässheit des §. 46 des Patentes vom 9. Februar 1850 in Kenntniss zu setzen.

§. 33.

Die Todesfälle aller Personen, welche aus öffentlichen Cassen, oder unter öffentlicher Aufsicht stehenden Stiftungen oder Armenfonden unter was immer für einem Titel Pensionen, Provisionen, Quiescenten-Gehalte, Unterhaltsbeiträge, Gratificationen, Stiftungsgenüsse, Präbenden, Pfründen u. dgl. beziehen, sind unter Anschluss des Zahlungsbogens oder der sonst bestehenden Anweisungsurkunde oder im Nichtauffindungsfalle derselben, unter möglichst genauer Angabe des Namens und Charakters des Verstorbenen, der Eigenschaft und des Betrages des bezogenen Genusses, dann der Casse, aus welcher er bezogen wurde, unmittelbar derjenigen Behörden anzuzeigen, welcher die betreffende Casse, die Stiftung oder der Fond untersteht. Ob und welcher Ersatz dem Staatsschatze oder einem solchen Fonde aus der Verlassenschaft allenfalls zu leisten sei, bestimmen die besonders hierüber bestehenden Gesetze.

§. 34.

Die Todfälle jener Beamten und Diener, von denen bekannt, oder auch nur zu vermuthen ist, dass sie gegen die Staatsverwaltung in Verrechnung gestanden seien sind der Behörde

ma się zawiadamiać ten urząd, przy którym zmarły w służbie się znajdował. Równie zejście z tego świata kollektanta loteryi, dyrekcyi loteryi oznajmić należy.

§. 35.

Jeżeli umrze adwokat lub notaryusz, natenczas izba adwokacka względnie notaryacka, o jego śmierci zawiadomioną być ma.

§. 36.

Jeżeli umrze posiadacz fideikomisu, natenczas o tem zawiadomionym być ma przynależny sąd krajowy, a jeżeli w puściźnie znajdują się cesarskie lenna, namiestnik, przy lennach zaś prywatnych, dotyczący urząd lenniczy.

§. 37.

Ordery, krzyże honorowe, medaliony i t. p. znaki dystynkcyjne, o ile te wedle przepisu istniejących ku temu szczególnych ustaw nie mają pozostać przy dziedzicu po onym, który niemi obdarzony był, albo jeżeli nie były prywatną własnością spadkodawcy, odesłane być mają do kancelaryi orderu, a gdyby ta wiadomą nie była, do namiestnika we Wiedniu, przy zagranicznych orderach zaś bezpośrednio do ministerstwa spraw zagranicznych i Domu. Temuż ministerstwu także o przypadkach śmierci tajnych radców, donosić się winno. Klucze c. k. szambelanów i stolników, bezpośrednio zwrócone być mają do c. k. najwyższego urzędu podskarbiowskiego.

§. 38.

Jeżeli umrze patentalny inwalida, urlopowany żołnierz, lub domokrążca, natenczas dokument patentalny, albo urlopowy certyfikat, odesłany być ma do najbliższej wojskowej komendy; paszport domokrążstwa zaś, do tej władzy, która go wystawiła.

§. 39.

Jeżeli ktoś umrze w okręgu sądu, sądownictwu innego sądu podległy, natenczas sędzia miejscowy, ma spisać kazać przypadek zaszłej śmierci, a papiery i effekta zabezpieczyć, wedle okoliczności obsygnacyą przedsięwziąść, znajdujące się oświadczenie ostatniej woli ogłosić, owe przedmioty, które się przechować nie dają, albo którychby przechowanie koszta sprawiało, sprzedać, interesa co do kosztów zaopatrzenia choroby i pogrzebu załatwić, i nakoniec cały akt w oryginale sędzi przynależnemu odstąpić (§. 90, normy jurysdykcyjnej z dnia 18. Czerwca 1850).

§. 40.

Jeżeli umrze osoba sądownictwu wojskowemu podrzędna, natenczas sąd najbliższą komendę wojskową, jeżeliby już bez tego o takowym przypadku śmierci wiadomości nie otrzymała, li tylko o tem zawiadomić ma, i tylko w tym razie, jeżeliby zwłoka niebezpieczeństwem groziła, obsygnacyą przedsięwziąść, albo pozostałe effekta zmarłego tymczasowo w swe przechowanie wziąść.

§. 41.

W przypadku śmierci cudzoziemca, ważność mają przepisy, w §§. 87—89 normy jurysdykcyjnej z dnia 18. Czerwca 1850. wyszczególnione. Co się tycze ottomańskich poddanych, za prawidło służyć ma Najwyższa uchwała z dnia 24. Czerwca 1840. nadworno-kancelaryjnym dekretem z dnia 10. Lipca 1840. obwieszczona.

bei welcher der Verstorbene bediensiet war, bekannt zu geben. Ebenso ist das Absterben eines Lotto-Collectanten bei der Lotto-Direction anzuzeigen.

§. 35.

Wenn ein Advocat oder ein Notar stirbt, so ist die Advocaten- rücksichtlich Notariats-Kammer von dessen Todfalle in Kenntniss zu setzen.

§. 36.

Wenn ein Fideicommiss-Besitzer stirbt, so ist das zuständige Landesgericht zu verständigen, und wenn sich in einer Verlassenschaft landesfürstliche Lehen vorfinden, an den Statthalter, bei Privatlehen an den betreffenden Lehenhof die Anzeige zu erstatten.

§. 37.

Orden, Ehrenkreuze, Medaillen und ähnliche Distinctionszeichen sind, insofern sie nicht nach Vorschrift der hierüber bestehenden besondern Gesetze dem Erben des Betheiligten zu verbleiben haben, oder Privateigenthum des Erblassers waren, an die Ordenskanzlei, und wenn diese nicht bekannt wäre, an den Statthalter in Wien, bei ausländischen Orden aber unmittelbar an das Ministerium der auswärtigen Angelegenheiten und des Hauses einzusenden. Demselben Ministerium sind auch die Todfälle geheimer Räthe anzuzeigen. Die Schlüssel der k. k. Kammerherren und Truchsesse sind unmittelbar an das k. k. Oberstkämmereramt zurückzustellen.

§. 38.

Wenn ein Patental-Invalide, ein beurlaubter Soldat oder ein Hausierer stirbt, so ist die Patental-Urkunde oder das Urlaubs-Certificat an das nächste Militär-Commando, der Hausierpass aber an die Behörde einzusenden, die ihn ausgestellt hat.

§. 39.

Wenn Jemand in dem Sprengel eines Gerichtes stirbt, der der Gerichtsbarkeit eines andern Gerichtes untersteht, so hat der Richter des Sterbortes den Todfall aufnehmen zu lassen, die Papiere und Effecten zu sichern, allenfalls die Sperre anzulegen, eine vorfindige letztwillige Erklärung kundzumachen, jene Gegenstände, welche sich nicht aufbewahren lassen, oder deren Aufbewahrung Kosten verursachen würde, zu veräussern, in Betrift der Verpflegs-, Krankheits- und Beerdigungskosten Ordnung zu pflegen, und sohin den ganzen Act im Original dem zuständigen Richter abzutreten. (§. 90 der Jurisdictionsnorm vom 18. Juni 1850.)

§. 40.

Wenn eine der Militärgerichtsbarkeit unterstehende Person stirbt, so hat das Gericht das nächste Militär-Commando, wenn es nicht ohnehin schon von diesem Sterbfalle in Kenntniss wäre, lediglich hievon zu verständigen, und nur bei Gefahr am Verzuge die Sperre anzulegen, oder die hinterlassenen Effecten des Verstorbenen einstweilen in Verwahrung zu nehmen.

§. 41.

Bei dem Todfalle eines Ausländers haben die in den §§. 87—89 der Jurisdictionsnorm vom 18. Juni 1850 aufgestellten Vorschriften zu gelten. Bezüglich der osmanischen Unterthanen ist die mit Hofkanzlei-Decret vom 10. Juli 1840 kundgemachte Allerhöchste Entschliessung vom 23. Juni 1840 zur Richtschnur zu nehmen.

V. Spisanie inwentarza.

§. 42.

Inwentarz spisanym być ma z reguły tylko na żądanie tych, których ustawa ku temu uprawnia albo też w skutek warunkowego oświadczenia się do dziedzictwa. Wszelakoż sąd inwentarz z urzędu spisać ma:

a) jeżeli jeden lub więcej spółdziedziców, albo jeżeli wszyscy dziedzice opiece są poruczeni, albo wprawdzie pełnoletni, lecz nieprzytomni, i od miejsca zaszłej śmierci tak daleko oddaleni, iż osobistego ich posłuchanie albo nawet tylko ich zawiadomienia bez niebezpieczeństwa dla massy puścizny oczekiwać nie można;

b) jeżeli o żadnym dziedzicu nie ma wiadomości;

c) jeżeli dziedzic puściznę pod tym warunkiem otrzymuje, że ją na przyszłość albo całkiem, albo w części na innych przeniesie.

§. 43.

Jeżeli zachodzi przypadek spisania inwentarza, natenczas je co do majątku spadkowego, jego sądownictwu podlegającego, albo sam sędzia przedsiębierze, albo ku temu jednego z swoich urzędników albo też w mniej ważnych przypadkach przełożonemu gminnemu dla uniknienia kosztów porucza.

§. 44.

Jeżeli majątek, zainwentować się mający, nie podlega sądownictwu pertrakcyjnej instancyi, natenczas taż ostatnia z reguły dotyczący sąd o spisanie inwentarza upraszać ma. Jeżeli zaś odpowiedniem jest celowi poparcia interesu bez pomnożenia nakładu, albo jeżeli tego żąda sama strona, natenczas może instancya pertraktacyjna polecić spisanie inwentarza także bezpośrednio notaryuszowi w powiecie uprawnionemu, albo przy rzeczach ruchomych, jednemu z swych urzędników, lecz ostatniemu tylko za uprzedniem oznajmieniem u przynależnego sądu, który temuż, jeżeli tego potrzeba wymaga, przydać ma jednego członka z przełożeństwa gminnego.

§. 45.

Sukcessor albo prawny jego zastępca ma wprawdzie przywołanym być do spisania inwentarza, co zaś z powodu gdyby ów, mimo zawiadomienia doń wystósowanego, nie przybył, na później nie ma być odkładanem. W ogólności każdy, który do puścizny pretensyą lub prawo rościć ma i z tegoż wykazać się w stanie jest, uprawniony jest przy inwentacyi być obecnym. Nadto jeszcze przybrać należy dwóch domowników albo innych dwóch poczciwych mężów, którzy jako świadkowie przytomnymi być mają.

Na dokumencie inwentacyi zawsze wykazać się winno, że nastąpiło zawiadowienie dziedzica, albo tej osoby, której przybranie sędzia zarządził; chyba, gdyby już bez tego inwentacyą podpisała.

§. 46.

Inwentarz z jak największą dokładnością ma być spisany, tak iż ukazywać ma wszystkie zamieszczone w sobie dobra ruchome i nieruchome, wszystkie prawa, pretensye i roszczenia spadkodawcy, bez względu, czy są takowe zadokumentowane lub niezadokumentowane, czy zabezpieczone lub niezabezpieczone, czy prawdziwe, wątpliwe albo nieściągalne, z wyszczególnieniem oraz dokumentów, za podstawę im może służących,

V. Inventur-Errichtung.

§. 42.

Die Inventur ist in der Regel nur auf Verlangen derjenigen, welche das Gesetz hiezu berechtigt oder über eine bedingte Erbserklärung zu errichten. Doch hat das Gericht zur Inventur von Amtswegen zu schreiten:

a) *wenn ein oder mehrere Miterben oder alle Erben pflegbefohlen, oder zwar grossjährig, aber abwesend und vom Sterborte so weit entfernt sind, dass ihre persönliche Einvernehmung oder auch nur ihre Verständigung ohne Gefahr für die Verlassenschaftsmasse nicht abgewartet werden kann;*

b) *wenn gar kein Erbe bekannt ist;*

c) *wenn der Erbe die Verlassenschaft mit der Verbindlichkeit erhält, sie künftig ganz oder zum Theil an Andere zu übertragen.*

§. 43.

Wenn der Fall der Inventur-Errichtung eintritt, so nimmt sie der Richter bezüglich des seiner Gerichtsbarkeit unterstehenden Verlassenschaftsvermögens entweder selbst vor, oder er ordnet hiezu einen seiner Beamten oder einen Notar ab, oder er beauftragt damit in minder wichtigen Fällen zur Vermeidung von Kosten den Gemeindevorsteher.

§. 44.

Wenn das zu inventirende Vermögen der Gerichtsbarkeit der Abhandlungsinstanz nicht unterliegt, so hat letztere in der Regel das zuständige Gericht um die Vornahme der Inventur zu ersuchen. Wenn es aber zur Förderung des Geschäftes ohne Vermehrung der Auslagen zweckdienlich ist, oder wenn es die Partei selbst begehrt, so kann die Abhandlungs-Instanz mit der Inventur-Errichtung auch unmittelbar den im Bezirke berechtigten Notar oder, bei beweglichen Sachen, einen ihrer Beamten beauftragen, letzteren aber nur gegen vorläufige Anzeige bei dem zuständigen Gerichte, welches demselben nöthigenfalls ein Mitglied des Gemeindevorstandes beizugeben hat.

§. 45.

Der Erbe oder sein gesetzlicher Vertreter ist zwar zur Inventur-Errichtung einzuladen, diese ist aber, wenn er ungeachtet der an ihn geschehenen Verständigung nicht erscheinen sollte, desshalb nicht aufzuschieben. Ueberhaupt ist Jeder, der an die Verlassenschaft eine Forderung oder einen Anspruch zu stellen hat, und sich hierüber auszuweisen vermag, bei der Inventur zu erscheinen berechtigt. Ueberdiess sind noch zwei Hausgenossen oder zwei andere rechtschaffene Männer, die als Zeugen gegenwärtig zu bleiben haben, beizuziehen.

Auf der Inventurs-Urkunde ist die geschehene Verständigung des Erben, oder derjenigen Person, deren Zuziehung vom Richter verordnet wurde, stets auszuweisen; es wäre denn, dass sie die Inventur ohnehin unterschrieben hätten.

§. 46

Die Inventur ist mit möglichster Genauigkeit zu verfassen, so dass alle beweglichen und unbeweglichen Güter, alle Rechte, Forderungen und Ansprüche des Erblassers, sie mögen verbrieft oder unverbrieft, versichert oder unversichert, richtig, zweifelhaft oder uneinbringlich seyn, mit Angabe der ihnen allenfalls zu Grunde liegenden Urkunden, und der bis zum Todestage ausständigen Interessen (so weit diese zur Zeit der Inventur-Errichtung erhoben werden

i prowizyi aż do dnia śmierci zaległych (o ile te w chwili spisania inwentarza pobierane być mogą). Przy rzeczach, które są przedmiotem księgi publicznej, szczególnie o tem zapewnić się trzeba, że własność tychże rzeczywiście spadkodawcy przystoi.

§. 47.

Ruchome rzeczy tak mają być opisane, ażeby od podobnych im rzeczy równego gatunku łatwo mogły być rozróżnione, wrazie potrzeby wyszczególnieniem formy, liczby, wagi, miary albo innych jakich przedmiotów bliżej oznaczone być winny; także i wartość tychże na wszelki sposób sądowem ocenieniem ma być wykazaną (§. 55.)

§. 48.

Te papiery wartości, które się we wiedeńskim giełdowym dzienniku wymienione znajdują, wciągnąć należy we wartości kursowej podług przepisów w §§. 49 i 51. patentu z dnia 9. Lutego 1850. zawartych. Gdyby jednak to wartości oznaczenie w czasie spisania inwentury albo wcale nie, albo przynajmniej nie bez rozwlekłości lub opóźnienia wykonalnem być miało, natenczas takowe papiery wartości do inwentarza tymczasowo w nominalnej cenie wmieszczone być mają, przy czem rozprawie pozostawia się właściwe ich wartości oznaczenie.

Pretensye prywatne i takowe papiery wartości, które we wiedeńskim dzienniku giełdowym nie są umieszczone, zawsze w nominalnej swej cenie wymienione być mają.

§. 49.

Wartość nieruchomej rzeczy, o ile taż tylko do wymierzenia należytości ma być oznaczoną, wedle rozporządzenia §. 50. patentu z dnia 9. Lutego 1850 ma być wypośrodkowana, i w tejże wypośrodkowanej ilości w inwenturę umieszczona. Sądowe ocenienie w celu inwentacyi, oprócz przypadku w powyższym patencie zawartego, wtedy tylko miejsce ma, jeżeli je ustawa przepisuje albo uprawniona ku temu strona wyraźnie takowego żąda.

Dokumenta wartość rzeczy nieruchomej wykazujące, mają być do inwentarza w oryginale lub w zawidymowanym odpisie załączone.

§. 50.

Do inwentarza dalej mają być wciągnięte długi, na puściznie ciążące, z pewnością wyprowadzone, tudzież zaległe podatki i ciągle bieżące prestacye, a z summą kapitałową ile możności takż ewyrazić należy prowizye, aż do dnia śmierci spadkodawcy zaległe. Wszelakoż komisarz inwentacyi nie ma się wdawać ani w obszerne dochodzenia w celu wyprowadzenia stanu biernego, ani też w osądzenie prawdziwości tegoż; w tym względzie owszem zastrzegają się stronom dotyczące ich prawa.

§. 51.

Jakim sposobem ma być spisany inwentarz co do puścizny duchownego, obdarzonego prebendą, zasadzającą się na tytule jego trudnienia się opieką dusz, które osoby przy tem mają być przybrane, i jakie przepisy zachowane, o tem postanawiają ustawy, szczególnie w tym względzie istniejące.

§. 52.

Jeżeliby kto jako swej własności domagał się rzeczy, jakie się przy spisaniu inwentarza w puściźnie znajdują, wtedy one li z tego powodu z inwentarza nie mają być wypuszczone, ale raczej bez ocenienia w osobną rubrykę wciągnione, i oraz osoby, prawo do onych roszczące wraz z ich prawnym tytułem wyszczególnione.

können), darin als verzeichnet erscheinen. Bei Sachen, die Gegenstand des öffentlichen Buches sind, ist sich insbesondere zu vergewissern, dass das Eigenthum derselben dem Erblasser auch wirklich zustehe.

§. 47.

Bewegliche Sachen sind so zu beschreiben, dass sie von ähnlichen Sachen gleicher Gattung leicht unterschieden werden können, nöthigenfalls durch Angabe der Gestalt, Zahl, des Gewichtes, Masses oder der sonstigen Eigenschaften näher zu bezeichnen; auch ist der Werth derselben jedenfalls durch gerichtliche Schätzung zu erheben (§. 55).

§. 48.

Diejenigen Werthpapiere, welche in dem Wiener Börseblatte aufgeführt werden, sind mit ihrem Courswerthe nach den in den §§. 49 und 51 des Patentes vom 9. Februar 1850 enthaltenen Vorschriften einzustellen. Sollte jedoch diese Werthserhebung zur Zeit der Inventur-Errichtung gar nicht oder doch nur mit Weitläufigkeiten oder Verzögerungen ausführbar seyn, so sind derlei Werthpapiere in die Inventur einstweilen mit ihrem Nennbetrage anzusetzen, wornach ihre eigentliche Werthsbestimmung der Abhandlung vorbehalten bleibt.

Privatforderungen und solche Werthpapiere, welche in dem Wiener Börseblatt nicht erscheinen, sind stets mit ihrem Nennbetrage aufzuführen.

§. 49.

Der Werth einer unbeweglichen Sache ist, in soferne er nur zur Bemessung der Gebühren erhoben werden soll, nach der Anordnung des §. 50 des Patentes vom 9. Februar 1850 auszumitteln, und mit diesem ausgemittelten Betrage in die Inventur anzusetzen. Eine gerichtliche Schätzung zum Behufe der Inventur findet daher ausser dem im obigen Patente enthaltenen Falle nur dann Statt, wenn sie das Gesetz vorschreibt oder eine hiezu berechtigte Partei sie ausdrücklich verlangt.

Die den Werth einer unbeweglichen Sache nachweisenden Urkunden sind der Inventur im Original oder in vidimirter Abschrift anzuschliessen.

§. 50.

In die Inventur sind ferner die mit Zuverlässigkeit erhobenen Verlassenschaftsschulden, rückständige Steuern und fortlaufende Leistungen zu verzeichnen, und nebst dem Capitalsbetrage wo möglich auch die bis zum Todestage des Erblassers ausständigen Zinsen anzugeben. Der Inventurs-Commissär hat sich jedoch weder in weitläufige Untersuchungen zur Erhebung des Passivstandes, noch in eine Beurtheilung der Richtigkeit desselben einzulassen; es bleiben vielmehr den Parteien diessfalls ihre Rechte vorbehalten.

§. 51.

Auf welche Weise die Inventur über die Verlassenschaft eines mit einer Curat-Pfründe betheilten Geistlichen zu errichten sei, welche Personen hiebei zuzuziehen, und welche Vorschriften zu beobachten sind, bestimmen die hierüber besonders bestehenden Gesetze.

§. 52.

Sollte Jemand Sachen, die bei Errichtung der Inventur in der Verlassenschaft vorgefunden werden, als sein Eigenthum ansprechen, so sind sie desshalb aus der Inventur nicht wegzulassen, wohl aber ohne Schätzung in eine besondere Rubrik zu bringen, und zugleich die Personen, welche darauf Ansprüche machen und ihre Rechtstitel anzumerken.

Przeciwnie mają rzeczy, spadkodawcy przynależące, lecz w ręku trzecich osób się znajdujące, zupełnie do inwentarza być wciągnięte, wraz z powodem, dla czego znajdują się w dzierżeniu przez drugiego.

§. 53.

Chociażby rzeczy do puścizny należące, w rozmaitych leżały powiatach sądodowych, i w oddzielnych zasełane były spisach lub ocenieniach, przecież w jeden tylko dokument, całą inwenturę obejmujący, razem zestawione być mają.

§. 54.

Inwentarz do sądu podanym być ma bez konkomitacyjnej relacyi. Przy mniej ważnych puściznach, może jednak do protokolarnego spisania przypadku śmierci wtedy być zamieszczonym, jeżeliby inwentarz bez tego już z urzędu musiał być spisanym, albo jeżeli pełnoletni dziedzice są wiadomi i sami upraszają o bezzwłoczne spisanie inwentarza u komisarza, któremu spisanie przypadku śmierci poruczono. W takowym razie, przy dochodzeniu stanu biernego, z osobliwą oględnością postąpić należy, aby sąd w tym stanie postawić, żeby interes pertraktacyjny jednym mógł być ukończony ciągiem.

Równie też i notaryusz albo przełożony gminny w powyższym przypadku już przy protokolarnem spisaniu przypadku śmierci, i nie oczekując sądowego nakazu, do spisania inwentarza upoważnionym jest.

§. 55.

Do ocenienia rzeczy ruchomych, przybrany być ma dla każdego dotyczącego zawodu, jeden tylko znawca rzeczy, chyba żeby interesant, przy spisaniu inwentarza obecny, drugiego jeszcze żądał taksatora, co mu na jego koszt dozwolonem zostaje. Ocenienia jednak nieruchomości, najmniej przez dwóch znawców przedsiębrane być mają.

§. 56.

Komisarz inwentacyi i taksatorowie, mają podczas całego odbywania interesu z przyzwoitością, pilnością i uczciwością postępować; interesu bez potrzeby nie zwlekać, żadnej do puścizny należącej rzeczy wiadomie nie opuszczać, przedewszystkiem zaś wszelkiego wstrzymywać się przyjmowania podarunku i wszelkiego używania jakiejkolwiekbądź korzyści, i także ani jak najmniejszej rzeczy z puścizny nabywać, a nawet chociażby drogą kupna.

§. 57.

Koszta inwentacyi ma massa puścizny ponosić. Nie dozwala się komisarzowi inwentacyi, aby należytości, taksatorom przystojące, wypłacał już zaraz przy spisaniu inwentarza i nieoczekując postanowienia sądowego. Ma owszem komisarz inwentacyi umieścić na końcu inwentacyi, i to na samym dokumencie, przynależące się mu płace dzienne i koszta podróży, tudzież nagrodę jakiej taksatorowie żądali, z dokładnem wyszczególnieniem liczby użytych przy inwentacyi dni lub godzin, wraz z zachodzącemi uwagami strony, a gdyby potrzeba było, załączyć oraz w tym względzie zdanie swe.

§. 58.

Sąd spisane tym sposobem koszta inwentacyjne ustanowić ma, ustanowienie to w rezolucyi względem inwentacyi wydanej, wyrazić, i potem ściągnienie i sprostowanie należytości zarządzić.

Dagegen sind Sachen, welche dem Erblasser gehören, aber sich in Händen dritter Personen befinden, ohneweiters in die Inventur einzustellen, und der Grund anzugeben, warum sie sich in der Innhabung eines Andern befinden.

§. 53.

Wenn die in eine Verlassenschaft gehörigen Sachen in verschiedenen Gerichtsbezirken liegen, und in abgesonderten Verzeichnissen oder Schätzungen eingeschickt werden, so sind diese doch nur in eine die ganze Inventur umfassende Urkunde zusammen zu stellen.

§. 54.

Die Inventur ist ohne Einbegleitungsbericht bei Gericht zu überreichen. Bei minder bedeutenden Verlassenschaften kann sie jedoch der Todfallsaufnahme dann eingeschaltet werden, wenn die Inventur ohnehin von Amtswegen errichtet werden müsste, oder wenn die grossjährigen Erben bekannt sind und die sogleiche Inventur-Errichtung bei dem mit der Todfallsaufnahme beauftragten Commissäre selbst ansuchen. In einem solchen Falle ist bei der Erhebung des Passivstandes mit besonderer Umsicht vorzugehen, um das Gericht in den Stand zu setzen, das Abhandlungsgeschäft in einem Zuge beendigen zu können.

Ebenso ist auch der Notar oder Gemeindevorsteher in dem vorerwähnten Falle schon bei der Todfallsaufnahme und ohne einen gerichtlichen Auftrag abzuwarten, zur Inventur-Errichtung ermächtigt.

§. 55.

Zu Schätzungen beweglicher Sachen ist für jedes einschlägige Fach nur Ein Sachverständiger beizuziehen; ausser es würde ein bei der Inventur-Errichtung anwesender Interessent noch einen zweiten Schätzmann verlangen, was ihm auf seine Kosten unbenommen bleibt. Schätzungen unbeweglicher Sachen sind jedoch von mindestens zwei Sachverständigen vorzunehmen.

§. 56.

Der Inventur-Commissär und die Schätzmänner haben sich bei dem ganzen Vorgange mit Anstand, Fleiss und Rechtschaffenheit zu benehmen, das Geschäft nicht unnütz zu verzögern, keine in die Verlassenschaft gehörige Sache wissentlich auszulassen, vor allem aber sich jeder Geschenkannahme und jeden Bezuges was immer für eines Vortheiles zu enthalten, auch nicht die geringste Verlassenschaftssache, wenn selbst durch Kauf an sich zu bringen.

§. 57.

Die Inventurkosten hat die Verlassenschaftsmasse zu tragen. Dem Inventur-Commissär ist es nicht gestattet, die den Schätzmännern zustehenden Gebühren gleich bei der Inventur Errichtung und ohne die gerichtliche Bestimmung abzuwarten, auszubezahlen. Der Inventur-Commissär hat vielmehr am Schlusse der Inventur, und zwar auf der Urkunde selbst die ihm etwa gebührenden Diäten und Reisekosten, dann die von den Schätzmännern angesprochene Belohnung mit genauer Angabe der Zahl der zur Inventur verwendeten Tage oder Stunden, sammt den allfälligen Bemerkungen der Partei zu verzeichnen, und wenn es nöthig wäre, sein Gutachten hierüber beizufügen.

§. 58.

Das Gericht hat die auf solche Weise verzeichneten Inventurkosten zu bestimmen, diese Bestimmung in dem über die Inventur ergehenden Bescheide auszudrücken, und sodann die Einhebung und Berichtigung der Gebühren zu verfügen.

Przy wymierzeniu przynależącej się taksatorom nagrody, ma się należyty wzgląd brać tak na uskutecznione ich prace, na stratę czasu, na wiadomości i naukowe ich wykształcenie, jak też na stan puścizny, na ceny potrzeb życiowych i na inne stosunki stron. Przy nieznacznych puściznach, taksatorowie nie mogą domagać się nagrody, jeżeli zarazem dziedzic znajduje się w biednych stosunkach majątkowych.

VI. Miejsce przysięgi zastępujące zeznanie majątku.

§. 59.

W przypadku bezwarunkowego oświadczenia się do dziedzictwa, dozwala się dziedzicowi, aby spisał w braku inwentarza, czynny stan spadkowego majątku pod swym własnym, miejsce przysięgi zastępującym podpisem, albo pod takimże podpisem jego pełnomocnika osobno ku temu ustanowionego, które to zeznanie majątku zamiast inwentarza przy czynnościach pertraktacyi spadku za podstawę służyć ma.

Atoliż przy rzeczach, które przedmiotem są księgi publicznej, spadkobierca obowiązany jest, wykazać własność spadkodawcy.

Jakim sposobem oznaczyć się ma wartość rzeczy w zeznaniu majątkowem wymienionych, o tem stanowią §§. 46 i 49 aż do 52, patentu z dnia 9. Lutego 1850.

VII. Licytacya.

§. 60.

Przed nastąpieniem addykcyi puścizny, tylko instancyi pertraktacyjnej na licytacyą przedmiotów spadkowych zezwalać przystoi.

§. 61.

Jeżeli przedmioty spadkowe, drogą licytacyjną pozbyć się mające, podlegają sądownictwu instancyi pertraktacyjnej, tedy ta ma licytacyę przedsięwziąść kazać przez jednego z swych urzędników, albo wedle okoliczności przez notaryusza, albo przy dobrach ruchomych także i przez przełożonego gminnego.

§. 62.

Jeżeli rzeczy drogą licytacyjną sprzedać się mające, podlegają innej jurysdykcyi, tedy instancya pertraktacyjna albo upraszać ma sąd przynależny o przedsięwzięcie licytacyi, albo też bezpośrednio porucza to uprawnionemu w powiecie notaryuszowi.

§. 63.

Samo-uprawnieni spadkobiercy, równie mogą się udać do notaryusza, w powiecie uprawnionego, względem przedsięwzięcia licytacyi, przez instancyą pertraktacyjną zezwolonej.

§. 64.

Licytacya z reguły zarządzona być może tylko na żądanie dziedziców, ich prawnych zastępców, albo kuratora puścizny. Jeżeli zaś istotnie niebezpieczeństwem grozi zwłoka, tedy też i sąd ma prawo z urzędu zarządzić licytacyę pojedyńczych przedmiotów spadkowych, zepsuciu podlegających, albo którychby utrzymanie z kosztem niestosunkowem połączone było.

§. 65.

W prośbie o pozwolenie licytacyi, strona zawsze tego wymienić ma, w przytomności którego licytacya ma być przedsięwziętą.

Bei Bestimmung der den Schätzmännern zustehenden Belohnung ist sowohl auf Mühewaltung, Zeitverlust, Kenntnisse und wissenschaftliche Bildung derselben, als auch auf den Stand der Verlassenschaft, Preise der Lebensbedürfnisse und sonstige Verhältnisse der Parteien gehörige Rücksicht zu nehmen. Bei geringfügigen Verlassenschaften können die Schätzmänner keine Belohnung ansprechen, wenn sich zugleich der Erbe in dürftigen Vermögensumständen befindet.

VI. Eidesstätiges Vermögensbekenntniss.

§. 59.

Im Falle einer unbedingten Erbserklärung ist es dem Erben in Ermanglung einer Inventur gestattet, den Activstand des Verlassenschaftsvermögens unter seiner oder eines hiezu speciell Bevollmächtigten eidesstätiger Fertigung zu verzeichnen und dieses Vermögensbekenntniss anstatt der Inventur der Abhandlungspflege zu Grunde zu legen.

Bei Sachen jedoch, welche Gegenstand des öffentlichen Buches sind, ist der Erbe verbunden, das Eigenthum des Erblassers nachzuweisen.

Auf welche Weise der Werth der in dem Vermögensbekenntnisse aufgeführten Sachen zu ermitteln sei, wird in den §§. 46 und 49 bis 52 des Patentes vom 9. Februar 1850 bestimmt.

VII. Feilbietung.

§. 60.

Vor erfolgter Einantwortung einer Verlassenschaft hat nur die Abhandlungs-Instanz die Feilbietung der in dieselbe gehörigen Gegenstände zu bewilligen.

§. 61.

Unterliegen die feilzubietenden Verlassenschaftsgegenstände der Gerichtsbarkeit der Abhandlungs-Instanz, so hat sie die Feilbietung durch einen ihrer Beamten, oder nach Umständen durch den Notar, oder bei beweglichen Gütern durch den Gemeindevorsteher auch vornehmen zu lassen.

§. 62.

Unterstehen die feilzubietenden Sachen einer andern Gerichtsbarkeit, so hat die Abhandlungs-Instanz entweder das zuständige Gericht um die Vornahme der Feilbietung zu ersuchen oder sie beauftragt hiezu unmittelbar den im Bezirke berechtigten Notar.

§. 63.

Eigenberechtigte Erben können sich wegen Vornahme einer von der Abhandlungs-Instanz bewilligten Feilbietung ebenfalls an den im Bezirke berechtigten Notar wenden.

§. 64.

Die Feilbietung kann in der Regel nur auf Verlangen der Erben, ihrer gesetzlichen Vertreter oder des Verlassenschafts-Curators angeordnet werden. Bei offenbarer Gefahr am Verzuge ist aber auch das Gericht die Feilbietung einzelner Verlassenschaftsstücke, welche dem Verderben unterliegen oder deren Erhaltung mit unverhältnissmässigen Kosten verbunden wäre, von Amtswegen zu verfügen berechtigt.

§. 65.

In dem Gesuche um Bewilligung einer Feilbietung hat die Partei stets denjenigen namhaft zu machen, mit dessen Zuziehung die Feilbietung vorgenommen werden soll.

Jeżeli sędzia licytacyę z urzędu rozporządza, natenczas komisarz dwóch świadków przybrać ma. W rezolucyi zezwolenia każdego czasu wyrzec się winno, co się stać ma z licytacyjną ceną kupna.

§. 66.

Przy licytacyi zachować się mają wszystkie owe przepisy i formalności, które rozporządzono tak względem licytacyi w ogólności, jak względem pojedynczych przedmiotów licytacyjnych w szczególności.

§. 67.

Na każdą licytacyę protokół ma być prowadzony.

Protokół ten przy rzeczach ruchomych składać się ma z trzech rubryk: do pierwszej wciągnąć należy krótkie oznaczenie przedmiotu drogą licytacyjną pozbyć się mającego; do drugiej wartość szacunkową, a do trzeciej podaną najwyższą cenę licytacyjną.

Jeżeli protokół licytacyjny nie jest podpisany przez tego, z którego przybraniem nakazanem było przedsięwzięcie licytacyi (§. 65), natenczas komisarz licytacyjny wykazać ma, że mu o tem wiadomość dano.

§. 66.

Na końcu protokołu licytacyjnego, spisać należy koszta przy licytacyi urosłe, pod załączeniem kwitów i innych dowodów, tudzież zachodzące koszta dyetowe i podróżne komisarza, nakoniec nagrodę wywoływacza przy licytacyi. Co do sposobu, jak te ostatnie należytości mają być umieszczone, sądownie wymierzone i uiszczone, moc mają przepisy w §. 57. i 58. udzielone.

Protokół licytacyjny bez relacyi konkomitacyjnej, do sądu ma być podany.

VIII. Zwołanie wierzycieli spadku.

§. 69.

Edykta do zwołania wierzycieli spadku, za upraszaniem dziedziców albo kuratora puścizny, stosownie do §. 813. pow. ks. ust. cyw., wydawane być mają wedle formularza N. II.

Jeżeli pertraktacya spadku osoby, do stanu wojskowego należącej, miejsce ma u sądu powiatowego, natenczas wierzyciele puścizny do zameldowania swych pretensyi wedle przepisu nadwornego dekretu z dnia 31. Grudnia 1801. Nro 559, z wyznaczeniem terminu 6-miesięcznego — edyktalnie wezwanemi być mają, o czem też krajową komendę wojskową zawiadomić należy.

Dział drugi.

Oświadczenie się do dziedzictwa.

I. Zawiadomienie dziedzica o spadłej nań sukcessyi i wezwanie onegoż do oświadczenia się do dziedzictwa.

§. 70.

Jeżeli dziedzic jest pełnoletni i własno-uprawniony, i jeżeli oraz mieszka w okręgu instancyi pertraktacyjnej, lub też przynajmniej nie za daleko od jej urzędowego siedliska, natenczas ma go sąd po protokolarnem spisaniu przypadku śmierci przyzwać i oraz mu w przyzwaniu nakazać, aby ze sobą przyniósł dowody, które do wykazania jego prawa do dziedzictwa potrzebne są.

Verfügt der Richter die Feilbietung von Amtswegen, so sind vom Commissäre zwei Zeugen beizuziehen. In dem Bewilligungsbescheide ist jederzeit auszusprechen, was mit dem Feilbietungserlöse zu geschehen hat.

§. 66.

Bei der Feilbietung sind alle jene Vorschriften und Förmlichkeiten zu beobachten, welche sowohl über Feilbietungen überhaupt, als über einzelne Feilbietungsgegenstände insbesondere gesetzlich angeordnet sind.

§. 67.

Ueber jede Feilbietung ist ein Protokoll zu führen.

Dasselbe hat bei beweglichen Sachen aus drei Rubriken zu bestehen, in die erste ist eine kurze Bezeichnung des feilzubietenden Gegenstandes, in die zweite der Schätzungswerth und in die dritte der höchste Anbot einzutragen.

Ist das Feilbietungsprotokoll von demjenigen, mit dessen Zuziehung die Vornahme der Feilbietung aufgetragen war (§. 65), nicht unterfertigt, so hat der Feilbietungs-Commissär die geschehene Verständigung desselben nachzuweisen.

§. 68.

Am Schlusse des Feilbietungsprotokolls sind die bei der Versteigerung aufgelaufenen Kosten unter Anschluss der Quittungen und sonstigen Belege, dann die allfälligen Diäten- und Reisekosten des Commissärs, endlich die Belohnung des Ausrufers zu verzeichnen. Ueber die Art und Weise, wie diese letzteren Gebühren anzusetzen, gerichtlich zu bestimmen und zu berichtigen sind, gelten die im §. 57 und 58 ertheilten Vorschriften.

Das Feilbietungsprotokoll ist ohne Einbegleitungsbericht bei Gericht zu überreichen.

VIII. Einberufung der Verlassenschaftsgläubiger.

§. 69.

Edicte zur Einberufung der Verlassenschaftsgläubiger sind über Ansuchen der Erben oder des Verlassenschafts-Curators in Gemässheit des §. 813 des a. b. G. B. nach dem Formulare Nr. II auszufertigen.

Wenn bei einem Bezirksgerichte die Verlassenschaft einer zum Militärstande gehörigen Person abgehandelt wird, so sind die Verlassenschaftsgläubiger zur Anmeldung ihrer Forderungen nach Vorschrift des Hofdecrets vom 31. December 1801, Nr. 549, mit Bestimmung einer Frist von 6 Monaten durch Edict von Amtswegen aufzufordern und das Landes-Militär-Commando hievon zu verständigen.

Zweites Hauptstück.

Erbserklärung.

Verständigung des Erben vom Erbanfalle und Aufforderung desselben zur Erbserklärung.

§. 70.

Ist der Erbe grossjährig und eigenberechtigt und ist er zugleich im Sprengel der Abhandlungs-Instanz wohnhaft, oder doch vom Amtssitze derselben nicht allzuweit entfernt, so hat ihn das Gericht über die Todfallsaufnahme vorzuladen, und ihm in der Vorladung aufzutragen, die zur Nachweisung seines Erbrechtes erforderlichen Behelfe mitzubringen.

Przy terminie sądowym trzeba od niego żądać oświadczenia, czy i jakim sposobem sukcesyą objąć, lub też czy się jej wyrzeknąć chce. Sąd mu wyjaśnić ma, jakie są prawne skutki tak warunkowego jak bezwarunkowego oświadczenia się do dziedzictwa i zwołania wierzycieli puścizny, a potem do protokołu wciągnąć jego deklaracyą albo jego oświadczenie się do dziedzictwa.

§. 71.

Dziedzic z ważnych powodów upraszać może o czas do namyślenia się i o odroczenie terminu sądowego lub o wyznaczenie terminu do podania piśmiennego swego oświadczenia się do dziedzictwa. Równie też może sąd takowe odroczenie zarządzić, jeżeli nie uznaje zażądane prawo do dziedzictwa za wykazane, albo wedle okoliczności nakazać dziedzicowi, aby podał piśmienne wykazanie prawa do dziedzictwa.

§. 72.

Jeżeli dziedzice, albo jeden z nich, małoletnimi są, albo z innego powodu jak z powodu nieprzytomności opiece są poruczeni, natenczas sąd prawnego ich zastępcę do protokolarnego spisania oświadczenia się do dziedzictwa przyzwać, a z resztą wedle przepisu §§. 70 i 71. postępować ma.

Jeżeliby instancya pertraktacyjna niebyła oraz władzą opiekuńczą albo kuratelarną takowego dziedzica, natenczas owa instancya też ostatnią władzę o spadłej nań sukcessyi natychmiast zawiadomić ma, aby ta dostrzegać mogła postępowania prawnego zastępcy.

§. 73.

Jeżeli dziedzice albo jeden z nich wprawdzie pełnoletnimi są i własno-uprawnionymi, atoliż od siedliska sądowego tak oddalonymi, iż ich osobiste przyzwanie uskutecznionem być nie może, albo, jeżeli w zagraniczu przebywają, natenczas sąd im albo bezpośrednio albo przez osobistą ich instancyę nakazać ma, aby do pertraktacyi spadku bezzwłocznie wymienieli pełnomocnika w okręgu instancyi pertraktacyjnej, albo też przynajmniej w jej pobliżu mieszkającego. Z tymże tedy dalsza rozprawa także wedle przepisu §§. 70 i 71 odbywać się ma.

§. 74.

W przypadkach zaś, gdyby zbiegali się nieobecni z obecnymi dziedzicami, a ci ostatni gotowymi się oświadczyli, wkrótce uskutecznić i wykazać ustanowienie pełnomocnika dla swych nieobecnych spółdziedziców, pozostawia się sądowi do woli wstrzymać się aż do stosownego terminu z sądowym nakazem, w §. 73. wspomnianym.

§. 75.

Jeżeli zawiadomienie pełnoletniego i własnouprawnionego dziedzica o spadłej nań sukcessyi wykazane jest, natenczas już nie ma sąd z urzędu dalej przykładać dla niego starania, wyjąwszy, że zaprowadzonem być musi urządzenie odwlec się nie dające, a dla krótkości czasu nie może być oczekiwane przybycie dziedzica albo jego pełnomocnika, prawa zaś onegoż przy nienależytem zastępstwie na niebezpieczeństwo byłyby wystawione. Pod takowemi okolicznościami ma sąd, wszelakoż tylko w tym pojedyńczym przypadku, ustanowić kuratora dla nieobecnego dziedzica.

§. 76.

Jeżeli dziedzice nie są sądowi zupełnie wiadomi, albo jeżeli wprawdzie wiadome jest imię lecz nie pobyt, albo przeciwnie pobyt, ale nie imię dziedzica, przez co

Bei der Tagsatzung ist von ihm die Erklärung abzufordern, ob und auf welche Art er die Erbschaft antreten, oder ob er sie ausschlagen wolle. Das Gericht hat ihm die gesetzlichen Folgen der bedingten und unbedingten Erbserklärung und der Einberufung der Verlassenschafts-Gläubiger zu erklären, und hiernach seine Aeusserung oder seine Erbserklärung zu Protokoll zu nehmen.

§. 71.

Der Erbe kann aus erheblichen Gründen um eine Bedenkzeit und Erstreckung der Tagsatzung oder Bestimmung einer Frist zur Ueberreichung seiner schriftlichen Erbserklärung bitten. Eben so kann das Gericht eine solche Erstreckung verordnen, wenn es das angesprochene Erbrecht nicht für ausgewiesen hält, oder nach Umständen dem Erben auftragen, einen schriftlichen Erbausweis zu überreichen.

§. 72.

Sind die Erben oder einer derselben minderjährig oder aus einem anderen Grunde als einem der Abwesenheit pflegbefohlen, so hat das Gericht den gesetzlichen Vertreter derselben zur Aufnahme der Erbserklärung vorzuladen, und sich im Uebrigen nach Vorschrift der §§. 70 und 71 zu benehmen.

Wenn die Abhandlungs-Instanz nicht zugleich Vormundschafts- oder Curatels-Behörde eines solchen Erben wäre, hat sie letztere von dem Erbanfalle sogleich in Kenntniss zu setzen, damit diese das Benehmen des gesetzlichen Vertreters zu überwachen in die Lage komme.

§. 73.

Sind die Erben oder Einer derselben zwar grossjährig und eigenberechtigt aber vom Gerichtssitze so weit entfernt, dass ihre persönliche Vorladung nicht thunlich ist, oder halten sie sich im Auslande auf, so hat ihnen das Gericht entweder unmittelbar oder durch ihre Personal-Instanz aufzutragen, zur Abhandlungspflege einen im Sprengel der Abhandlungs-Instanz oder doch in der Nähe derselben wohnhaften Bevollmächtigten ungesäumt namhaft zu machen. Mit diesem ist sohin die weitere Verhandlung ebenfalls nach Vorschrift der §§. 70 und 71 zu pflegen.

§. 74.

Dem Gerichte bleibt es jedoch unbenommen, im Falle als abwesende und anwesende Erben zusammentreffen und letztere sich erbieten, die Bestellung eines Machthabers für ihre abwesenden Miterben in kurzer Zeit zu bewirken und auszuweisen, mit dem im §. 73 erwähnten gerichtlichen Auftrage binnen einer angemessenen Frist inne zu halten.

§. 75.

Ist die Verständigung eines grossjährigen und eigenberechtigten Erben von dem Erbanfalle ausgewiesen, so hat das Gericht von Amtswegen für ihn nicht weiter zu sorgen, ausgenommen, dass eine nicht aufschiebbare Verfügung getroffen werden muss, die Ankunft des Erben oder seines Bevollmächtigten wegen Kürze der Zeit nicht abgewartet werden kann, die Rechte desselben aber bei nicht gehöriger Vertretung gefährdet würden. Unter solchen Umständen hat das Gericht, jedoch nur für diesen einzelnen Fall, einen Curator des abwesenden Erben aufzustellen.

§. 76.

Wenn dem Gerichte die Erben völlig unbekannt sind, oder wenn zwar der Name aber nicht der Aufenthalt, oder der Aufenthalt dagegen nicht der Name des Erben bekannt ist, die

zawiadomienie tegoż nie może być natychmiast zarządzone, natenczas sąd ustanowić ma dla całej puścizny albo dla niezastąpionej jej części kuratora puścizny. To ustanowienie dalej miejsce zająć ma w przypadkach §§. 811 i 812. powsz. ks. ust. cyw. jako też i w tym przypadku, jeżeli dziedzic mimo wszystkich doń wystósowanych nakazów, dziedzictwa ani nie przyjmuje ani się go niewyrzeka.

§. 77.

Kurator puścizny upoważniony jest do administracyi i zastąpienia tejże, osobliwie do ściągnienia zaległych już wierzytelności i do likwidacyi zameldowanych pretensyi, tudzież do sporządzenia wykazów puścizny, jednakże jako kurator nie może ani podać oświadczenia się do dziedzictwa, ani też powstawać przeciw podanemu przez drugiego oświadczeniu się do dziedzictwa lub przeciw rozporządzeniu ostatniej woli.

§. 78.

Kurator puścizny jednakże obowiązany jest, wszystkie do wynalezienia nieprzytomnego albo niewiadomego dziedzica służące okoliczności dokładnie i troskliwie wybadać, i o wynalezionym dziedzicu nie tylko sądowi donieść, lecz go też bezzwłocznie o spadłej nań sukcessyi i o położeniu jego sprawy z tym dodatkiem zawiadomić, iż wymienić ma instancyi pertraktacyjnej pełnomocnika.

Sąd nad tem czuwać ma, ażeby kuratela ani zaniechaniem zawiadomienia, ani też innem jakiem odwlekaniem utrzymywaną albo niepotrzebnie przedłużaną nie była.

§. 79.

Jeżeliby kurator spadku nie był w stanie wywiedzieć się o prawnych dziedzicach, natenczas ich sąd, na wniosek albo po wysłuchaniu kuratora puścizny przez edykt publiczny podług formularza Nr. III. z tym dodatkiem przywołać ma, że się zgłosić mają w przeciągu jednego roku i pod wykazaniem swego prawa do dziedzictwa podać swe oświadczenie się do dziedzictwa, w przeciwnym bowiem razie puścizna z tymi, którzy się do dziedzictwa oświadczyli, pertraktowaną i im addykowaną, nie objęta zaś część puścizny, albo w przypadku, gdyby się nikt do dziedzictwa nie był oświadczył, cała puścizna jako bezdziedziczna przez rząd zajętą będzie, a dziedzicom później zgłaszającym się ich praworoszczenia do dziedzictwa dopóty tylko zastrzeżone zostaną, dopóki takowe przez przedawnienie nie ustały.

§. 80.

Edykt w trzech, ile możności, czteromiesięcznych przedziałach czasu, do urzędowego dziennika kraju koronnego, a wedle okoliczności i do innych tutejszo- albo cudzo-krajowych gazet, ma być umieszczonym. Jeżeli jednocześnie więcej takich przypadków zachodzi, natenczas na kilka różnych puścizn wydanym być może jeden tylko edykt.

Należytości za umieszczenie mają być z puścizny opłacone, jeżeli się zaś edykt li tylko względem jednej części wydaje, natenczas takowe tę tylko część obciążają.

§. 81.

W przypadku fideikomisowej substytucyi względem zawiadomienia dziedziców podstawionych i względem ustanowienia kuratorow moc mają postanowienia w powyższych paragrafach zawarte, tylko że w przypadkach, gdzie ma być ustanowiony kurator spadkowy, mianowany być ma kurator substytucyjny.

Verständigung desselben also nicht sogleich eingeleitet werden kann, so hat das Gericht für die ganze Verlassenschaft oder für den nicht vertretenen Theil derselben einen Verlassenschafts-Curator zu bestellen. Diese Bestellung hat ferner in den Fällen der §§. 811 und 812 des a. b. G. B. sowie in dem Falle Platz zu greifen, wenn der Erbe ungeachtet aller an ihn ergangenen Aufträge, die Erbschaft weder annimmt noch ausschlägt.

§. 77.

Der Curator einer Verlassenschaft ist zur Verwaltung und Vertretung derselben, insbesonders zur Eintreibung der etwa ausständigen Activen und Liquidirung der allfällig angemeldeten Forderungen, dann zur Verfassung der Verlassenschafts-Ausweise ermächtigt, allein er kann als solcher weder eine Erbserklärung überreichen, noch die von einem Andern überreichte Erbserklärung oder eine letztwillige Anordnung bestreiten.

§. 78.

Der Verlassenschafts-Curator ist aber auch verpflichtet, alle zur Auffindung des abwesenden oder unbekannten Erben dienlichen Umstände genau und sorgfältig zu erforschen, und den etwa aufgefundenen Erben nicht nur dem Gerichte anzuzeigen, sondern auch ihn ungesäumt von dem Erbanfalle und der Lage seiner Angelegenheiten mit dem Beisatze in Kenntniss zu setzen, dass er der Abhandlungs-Instanz einen Bevollmächtigten namhaft zu machen habe.

Das Gericht hat zu wachen, dass nicht durch Unterlassung der Verständigung oder durch sonstige Verzögerungen die Curatel aufrecht erhalten oder unnöthig verlängert werde.

§. 79.

Sollte es dem Verlassenschafts-Curator nicht möglich seyn, die gesetzlichen Erben auszuforschen, so hat sie das Gericht über den Antrag oder nach Einvernehmen des Verlassenschafts-Curators mittelst öffentlichen Edictes nach dem Formulare Nr. III mit dem Beisatze vorzuladen, dass sie sich binnen Einem Jahre zu melden und unter Ausweisung ihres Erbrechtes ihre Erbserklärung anzubringen haben, widrigens die Verlassenschaft mit jenen, die sich erbserklärt haben, verhandelt, und ihnen eingeantwortet, der nicht angetretene Theil der Verlassenschaft aber, oder wenn sich Niemand erbserklärt hätte, die ganze Verlassenschaft vom Staate als erblos eingezogen würde, und den sich allfällig später meldenden Erben ihre Erbsansprüche nur so lange vorbehalten blieben, als sie durch Verjährung nicht erloschen wären.

§. 80.

Das Edict ist in drei wo möglich von vier zu vier Monaten von einander entfernten Zeiträumen in das Amtsblatt des Kronlandes und nach Umständen auch in andere in- oder ausländische Zeitungsblätter einschalten zu lassen. Wenn zu gleicher Zeit mehrere solche Fälle vorkommen, so kann für mehrere verschiedene Verlassenschaften ein einziges Edict ausgefertigt werden.

Die Einrückungsgebühren sind aus der Verlassenschaft zu bestreiten, wird aber das Edict nur bezüglich eines Theiles der Verlassenschaft erlassen, so fallen sie nur diesem Theile zur Last.

§. 81.

Im Falle einer fideicommissarischen Substitution gelten wegen Verständigung der Nacherben und Aufstellung von Curatoren die in den vorigen Paragraphen enthaltenen Bestimmungen, nur ist in den Fällen, wo dort ein Verlassenschafts-Curator zu bestellen ist, ein Substitutions-Curator zu ernennen.

§. 82.

Jakie termina wyznaczać ma sędzia do podania oświadczenia się do dziedzictwa, to z wyjątkiem przypadku, w §. 79. zawartego, jego zdaniu pozostawia się. Wszelakoż starania przyłożyć winien, ażeby tak pierwszy ku temu udzielony termin jak też i przedłużony, razem wzięte, nie przekraczały przeciągu jednego roku. Tylko przy rozprawach z cudzym krajem albo przy bardzo zawikłanych legitymacyach dziedzicznych mógłby być wyjątkowo nawet i ten termin przedłużony.

§. 83.

Jeżeli zachodzi powód do przedłużenia terminu przy jednym lub drugim dziedzicu, natenczas inni wprawdzie także i pierwej względem swego oświadczenia się do dziedzictwa wysłuchani być mają, atoliż mimo woli nie mogą być zniewoleni, aby takowę oddali przed upływem dłuższego terminu, który jednemu z spółdziedziców dozwolono.

II. Oświadczenie się do dziedzictwa.

§. 84.

Dziedzic musi przy oświadczeniu się do dziedzictwa, stósownie do §. 799. powsz. ks. ust. cyw. wykazać sądowi swoj prawny tytuł. Tenże nie może przeto żadnego przyjmować na podstawie ustawy podanego oświadczenia się do dziedzictwa, jeżeliby dziedzic nie był wstanie wiarogodnie wykazać przynajmniej pokrewieństwa albo wedle okoliczności swego stosunku małżeńskiego z spadkodawcą.

§. 85.

Równie sąd nie może żadnego przyjmować oświadczenia się do dziedzictwa z testamentu albo z umowy względem dziedzictwa, jeżeli oczywiście brakuje testamentowi albo umowie względem dziedzictwa ustawą wyraźnie pod nieważnością przepisanych zewnętrznych formalności, albo jeżeli nie wykazano wypełnienia warunku, pod którym komuś puściznę, albo część tejże przeznaczono.

Jeżeli oświadczenie się do dziedzictwa zasadza się na ustnie sporządzonym testamencie, natenczas musi takowy, o ile tylko chodzi o przyjęcie oświadczenia się do dziedzictwa ze strony sądu, sposobem w §. 586 powsz. ks. ust. cyw. przepisanym sumarycznie być zaprzysiężony.

§. 86.

Jeżeli oświadczenie się, do dziedzictwa na podstawie testamentu albo umowy względem dziedzictwa podane, prawomocnie odrzucono, natenczas wprowadzić ma sąd pertraktacyą na zasadzie prawnego do dziedzictwa następstwa.

Zresztą niezabroniono tak prawnemu, jak testamentowemu albo kontraktowemu dziedzicowi, którego oświadczenie się do dziedzictwa sąd odrzucił, aby popierał swe prawo do dziedzictwa zwyczajną prawa drogą.

§. 87.

Prawo do zaprzeczenia oświadczeniu ostatniej woli, albo umowie dziedzicznej, przysłuża tylko albo prawnemu dziedzicowi albo też w innym testamencie lub w innej umowie względem dziedzictwa powołanemu.

§. 88.

Jeżeli testamentowy albo prawny dziedzic, zaprzeczać chce uznanemu przez sąd rawu do dziedzictwa kontraktowego dziedzica, albo też prawny dziedzic uznanemu

§. 82.

Welche Fristen der Richter zur Abgabe der Erbserklärung zu bestimmen hat, bleibt mit Ausnahme des im §. 79 enthaltenen Falles, seinem Ermessen überlassen. Doch hat er Sorge zu tragen, dass sowohl die hierzu zuerst ertheilte als auch erstreckte Frist zusammengenommen den Zeitraum Eines Jahres nicht überschreiten. Nur bei Verhandlungen mit dem Auslande oder bei sehr verwickelten Erblegitimationen, könnte ausnahmsweise auch diese Frist verlängert werden.

§. 83.

Tritt der Grund einer Fristerweiterung nur bei einem oder dem andern aus mehreren Erben ein, so sind zwar die Anderen auch früher über ihre Erbserklärung zu vernehmen, sie können aber wider ihren Willen nicht verhalten werden, sie früher als bis zum Ablaufe der einem der Miterben bewilligten längeren Frist abzugeben.

II. Abgabe der Erbserklärung.

§. 84.

Der Erbe muss bei der Erbserklärung in Gemässheit des §. 799 des a. b. G. B. seinen Rechtstitel dem Gerichte ausweisen. Dasselbe darf daher keine auf Grundlage des Gesetzes überreichte Erbserklärung annehmen, wenn der Erbe nicht wenigstens seine Verwandtschaft oder nach Umständen sein eheliches Verhältniss mit dem Erblasser glaubwürdig darzuthun vermag.

§. 85.

Ebenso kann das Gericht keine Erbserklärung aus einem Testamente oder Erbvertrage annehmen, wenn dem Testamente oder Erbvertrage die vom Gesetze ausdrücklich bei sonstiger Ungiltigkeit vorgeschriebenen äusseren Förmlichkeiten offenbar mangeln, oder die Erfüllung der Bedingung, unter welcher Jemanden die Verlassenschaft oder ein Theil derselben zugedacht wurde, nicht nachgewiesen ist.

Stützt sich die Erbserklärung auf ein mündlich errichtetes Testament, so muss dasselbe, in sofern es sich nur um die Annahme der Erbserklärung von Seite des Gerichtes handelt, auf die im §. 586 des a. b. G. B. vorgeschriebene Weise summarisch beschworen werden.

§. 86.

Wenn die auf Grundlage eines Testamentes oder Erbvertrages überreichte Erbserklärung rechtskräftig abgewiesen ist, so hat das Gericht die Abhandlung auf Grundlage der gesetzlichen Erbfolge einzuleiten.

Uebrigens bleibt es sowohl dem gesetzlichen als dem Testaments- oder Vertragserben, dessen Erbserklärung das Gericht zurückgewiesen hat, unbenommen, sein Erbrecht auf dem ordentlichen Rechtswege geltend zu machen.

§. 87.

Das Recht, eine letzte Willenserklärung oder einen Erbvertrag zu bestreiten, steht nur dem gesetzlichen oder dem in einem andern Testamente oder Erbvertrage berufenen Erben zu.

§. 88.

Wenn ein testamentarischer oder gesetzlicher Erbe das vom Gerichte anerkannte Erbrecht eines Vertragserben, oder der gesetzliche Erbe das vom Gerichte anerkannte Erbrecht eines

przez sąd prawu do dziedzictwa testamentowego dziedzica, natenczas w pierwszym przypadku testamentowy, względnie prawny dziedzic, w drugim przypadku prawny dziedzic jako powód wystąpić ma.

§. 89.

Jeżeli zaś sprzeciwiają się między sobą oświadczenia dziedziców testamentowych albo prawnych, natenczas sąd po wysłuchaniu obu stron, ma temu z dziedziców spór wiodących podanie pozwu nakazać, któryby, aby mógł swe prawo do dziedzictwa ważnem uczynić, pierwej unieważnić musiał uznany przez sąd prawny do dziedzictwa tytuł swego przeciwnika.

§. 90.

Z takowym pozwem, równie tak jak z każdym innym sporem postępować się ma wedle przepisu ustawy postępowania sądowego, i wstrzymać się z pertraktacyą spadku aż do ukończenia sporu.

Dział trzeci.

Addykcya puścizny.

I. Środki ku uzyskaniu addykcyi.

§. 91.

Zwyczajna dotąd przy niektórych sądach rezolucya pertraktacyjna, t. j. zestawienie wszystkich nakazów, po których dopełnieniu sąd warunkowo orzeka przydzielenie i addykcyą puścizny, na przyszłość nie powinno mieć miejsca. Sąd ma raczej na sądowym terminie, gdzie podano oświadczenie się do dziedzictwa i takowe przyjęto, z dziedzicami owe punkta wyjaśnić, od których wypełnienia zawisło ukończenie pertraktacyi puścizny i jeżeli żadna niezachodzi przeszkoda, ma pertraktacyą na tym samym jeszcze terminie sądowym ukończyć, z resztą zaś wedle przepisu §. 106 postępować.

§. 92.

Jeżeli ukończenie pertraktacyi nie może natychmiast być uskutecznionem, natenczas sąd termin sądowy odroczyć powinien, a dziedzicom te nakazy udzielić, których dokonanie w miarę ustawy albo ostatecznego woli oświadczenia, koniecznie potrzebnem się ukazuje. Jeżeliby testamentowy egzekutor ustanowionym był, natenczas także i ten do terminu sądowego przybranym być ma. Przy znaczniejszych puściznach, może sąd wskazać także dziedzicowi, ażeby, co do wyrachowania należytości spadkowych i części obowiązkowej, dalej co do wykonania oświadczenia ostatecznej woli, piśmienne przyniósł ze sobą wykazy.

Jeżeli oświadczenie się do dziedzictwa piśmiennie podanem zostało, natenczas winno się ustanowić na to termin sądowy, przy którym, wedle wyż wymienionego sposobu postępować należy.

§. 93.

Jeżeli opłacone być mają należytości, tedy sąd, gdyby do tego prawem upoważnionym był, takowe sam wymierzyć ma, zresztą zaś zaprowadzić te zarządzenia, jakie dla takowych należytości ustawy przepisują. Szczególnie przy wypośrodkowaniu czynnego i biernego majątkowego stanu i przy obliczeniu należytości spadkowych, zachowane być winny przepisy patentu z dnia 8. Lutego 1850.

Przed opłaceniem, albo zupełnem zabezpieczeniem wszystkich należytości, puścizna nie może być addykowaną.

testamentarischen Erben bestreiten will, so hat im ersten Falle der testamentarische rücksichtlich gesetzliche Erbe, im zweiten Falle der gesetzliche Erbe als Kläger aufzutreten.

§. 89.

Widerstreiten sich aber Erbserklärungen testamentarischer oder gesetzlicher Erben unter einander, so hat das Gericht nach Vernehmung beider Theile denjenigen der streitenden Erben zur Ueberreichung der Klage anzuweisen, welcher, um sein Erbrecht geltend machen zu können, den vom Gerichte anerkannten Erbrechtstitel seines Gegners vorerst entkräften müsste.

§. 90.

Ueber eine solche Klage ist wie mit jeder andern Streitsache nach Vorschrift der Gerichtsordnung vorzugehen und bis zur Beendigung des Rechtsstreites mit der Verlassenschaftsabhandlung inne zu halten.

Drittes Hauptstück.

Einantwortung der Verlassenschaft.

I. Vorkehrungen zur Erwirkung der Einantwortung.

§. 91.

Der bei mehreren Gerichten bisher übliche Abhandlungsverlass, d. i. die Zusammenstellung aller Aufträge, gegen deren Befolgung das Gericht eine Zuweisung und Einantwortung der Verlassenschaft bedingt ausspricht, hat in Zukunft nicht mehr stattzufinden. Das Gericht hat vielmehr bei der Tagsatzung, bei welcher die Erbserklärung abgegeben und angenommen wurde, mit den Erben jene Puncte ins Klare zu setzen, von deren Erfüllung die Beendigung der Verlassenschafts-Abhandlung abhängt und wenn kein Hinderniss entgegensteht, dieselbe noch bei derselben Tagsatzung zu schliessen, im übrigen sich nach Vorschrift des §. 105 zu benehmen.

§. 92.

Kann mit der Beendigung der Abhandlung nicht sogleich vorgegangen werden, so hat das Gericht die Tagsatzung zu erstrecken und den Erben diejenigen Aufträge mitzugeben, deren Befolgung nach Mass des Gesetzes oder einer letzten Willenserklärung als nothwendig erscheint. Sollte ein Testaments-Executor aufgestellt seyn, so ist auch dieser zur Tagsatzung zuzuziehen. Bei grösseren Verlassenschaften kann das Gericht den Erben auch anweisen, dass er über die Berechnung der Verlassenschaftsgebühren und des Pflichttheiles, dann über die Erfüllung der letzten Willenserklärung schriftliche Ausweise zur Tagsatzung mitbringe.

Wenn die Erbserklärung schriftlich überreicht worden wäre, so ist hierüber eine Tagsatzung anzuordnen und bei derselben sich auf die ebenerwähnte Weise zu benehmen.

§. 93.

Wenn Gebühren zu entrichten sind, hat das Gericht im Falle es hierzu gesetzlich ermächtiget ist, dieselbe selbst zu bestimmen, sonst aber dieselben Verfügungen zu treffen, welche die für solche Gebühren bestehenden Gesetze vorschreiben. Insbesondere sind bei Ausmittlung des Activ- und Passiv- Standes und bei Berechnung der Verlassenschaftsgebühren die Vorschriften des Patentes vom 9. Februar 1850 zu beobachten.

Vor Berichtigung oder vollständiger Sicherstellung sämmtlicher Gebühren darf die Verlassenschaft nicht eingeantwortet werden.

§. 94.

Jeżeli na puściźnie ciąży zaległość podatku zarobkowego, albo jeżeli spadkodawca z skarbem państwa w obrachunku stał, albo obdarzony był taką prebendą, któraby pociągać mogła za sobą obowiązek jaki do wynagrodzenia, natenczas puścizna przed zapłaceniem zaległości, albo przed zezwoleniem powołanej do tego władzy, także nie może dziedzicowi być zaaddykowaną. Równie też przed wykazaniem zapłaty, albo zabezpieczenia legatów, przeznaczonych dla ubogich, fundacyi, kościołów, szkół, duchownych gmin, publicznych zakładów, albo do innych pobożnych, lub ku pospolitemu dobru służących celów — addykcya puścizny nie może być dozwoloną. Jednakże wygotowanie zapisu fundacyjnego, także i po addykcyi nastąpić może.

§. 95.

Także i notaryusz upoważniony jest z swej własności, jako komisarz sądowy, w przekazanym mu jako takowemu powiecie, albo na zlecenie sądu, albo na żądanie strony, do przedsięwzięcia wszystkich na drodze pertraktacyjnej potrzebnych aktów, niezastrzeżonych poprzedniem sądowem rozstrzygnieniem.

Tenże przeto może, oprócz protokolarnego spisania przypadku śmierci (§. 5.) i sporządzenia inwentarza (§. 43), po przyjętem przez sąd oświadczeniu się do dziedzictwa, sporządzać wykazy puścizny i podziały dziedzictwa i ogólnie wszelkie do uzyskania addykcyi potrzebne akta w ten sposób przygotowywać i do sądowego zatwierdzenia przedkładać, aby sędzia w stanie się widział przedsięwziąść natychmiast na to podanie notaryusza wydanie dokumentu addykcyi.

II. Podział i ostateczny wykaz puścizny.

§. 96.

Jeżeli przypadek sporządzenia dokumentu, co do podziału spadku, albo przypadek sporządzenia ostatecznego wykazu przy pertraktacyi puścizny ogólnie zachodzi, natenczas akt ten zawsze przed addykcyą miejsce mieć powinien.

§. 97.

Jeżeli przy puściźnie udział mają tylko pełnoletni i własnouprawnieni dziedzice, tedy od ich woli zawisło, czy podział spadku sądownie, czy niesądownie przedsięwziąść chcą. Jeżeli zaś w jakiej puściźnie znajdują się rzeczy, które są przedmiotem publicznej księgi, natenczas też i pełnoletni dziedzice obowiązani są, oznajmić sądowi, w jaki sposób w których częściach i którym osobom oni powyższe, w publiczną księgę wciągnione dobra chcą mieć przekazane, aby sąd w dokumencie addykcyjnym dokładnie podział ten wyrzec mógł.

§. 98.

Za upraszaniem pełnoletnich dziedziców o sądowe przedsięwzięcie podziału spadku, sąd wyznaczyć ma termin sądowy i podział, wedle wniosku dziedziców, do protokołu wciągnąć. Jeżeliby ztąd spory wynikły, ma je sąd, ile możności, w zgodzie załatwić, na przypadek zaś, gdyby zgoda do skutku nie przyszła, dziedziców na drogę prawa odesłać, i z addykcyą puścizny, wstrzymać się aż do rozstrzygnienia sporu.

§. 94.

Wenn auf einer Verlassenschaft ein Erwerbsteuerrückstand haftet, oder wenn der Erblasser gegen den Staatsschatz in Verrechnung gestanden ist, oder mit einer solchen Pfründe betheilt war, die eine allfällige Ersatzleistung nach sich ziehen könnte, so darf die Verlassenschaft vor Bezahlung des Ausstandes oder vor Bewilligung der hierzu berufenen Behörde dem Erben ebenfalls nicht eingeantwortet werden. Ebenso kann vor ausgewiesener Bezahlung oder Sicherstellung der für Arme, Stiftungen, Kirchen, Schulen, geistliche Gemeinden, öffentliche Anstalten oder zu andern frommen oder gemeinnützigen Zwecken bestimmten Vermächtnisse die Einantwortung einer Verlassenschaft nicht bewilligt werden. Die Ausfertigung des Stiftbriefes kann jedoch auch nach der Einantwortung erfolgen.

§. 95.

Auch der Notar ist in seiner Eigenschaft als Gerichts-Commissär in dem ihm als solchem zugewiesenen Bezirke über Auftrag des Gerichtes oder auf Verlangen der Partei zur Vornahme aller im Wege der Verlassenschafts-Abhandlung erforderlichen Acte ermächtigt, welche nicht durch eine vorausgehende richterliche Entscheiduug bedingt sind.

Er kann daher nebst der Todfallsaufnahme (§. 5) und Inventurerrichtung (§. 43) nach vom Gerichte angenommener Erbserklärung, Verlassenschafts-Ausweise und Erbtheilungen aufnehmen und überhaupt alle zur Erwirkung der Einantwortung erforderlichen Acte dergestalt vorbereiten und zur gerichtlichen Genehmigung vorlegen, dass der Richter in die Lage gesetzt wird, sogleich über diese Eingabe des Notars mit der Ertheilung der Einantwortungs-Urkunde vorgehen zu können.

II. Theilung und Endausweis der Verlassenschaft.

§. 96.

Wenn der Fall der Errichtung einer Erbtheilungs-Urkunde oder eines Endausweises bei einer Verlassenschafts-Abhandlung überhaupt eintritt, so hat dieser Act stets vor der Einantwortung stattzufinden.

§. 97.

Schreiten bei einer Verlassenschaft nur grossjährige und eigenberechtigte Erben ein, so hängt es von ihrem Belieben ab, ob sie die Erbtheilung aussergerichtlich oder gerichtlich vornehmen wollen. Befinden sich jedoch in einer Verlassenschaft Sachen, die Gegenstand des öffentlichen Buches sind, so sind auch grossjährige Erben verbunden, dem Gerichte anzuzeigen, auf welche Art zu welchen Theilen und welchen Personen sie obige in ein öffentliches Buch eingetragene Güter zugewiesen haben wollen, damit das Gericht in der Einantwortungs-Urkunde diese Theilung bestimmt aussprechen kann.

§. 98.

Ueber die Bitte grossjähriger Erben, um gerichtliche Vornahme der Erbtheilung, hat das Gericht eine Tagsatzung anzuordnen, und die Theilung nach dem Antrage der Erben zu Protokoll zu nehmen. Sollten sich hierbei Streitigkeiten zeigen, so hat das Gericht dieselben wo möglich zu vermitteln, für den Fall aber, als keine Ausgleichung zu Stande käme, die Erben auf den Rechtsweg zu weisen und mit der Einantwortung der Verlassenschaft bis zur Entscheidung des Streites inne zu halten.

§. 99.

Jeżeli dziedzice do terminu sądowego przyniosą zupełnie już sporządzony dokument względem podziału spadku, i oraz zatwierdzą, że takowy wedle ich woli jest, tedy sąd na końcu tego dokumentu, urzędownie zatwierdzić ma, iż dziedzice sądownie się oświadczyli, że podział takowy ich woli jest odpowiedni.

Takowy dokument względem podziału spadku, do protokółu pertraktacyjnego przyszytym być ma (§. 115).

§. 100.

Jeżeli przy puściźnie udział mają opiece poruczeni dziedzice albo sami, albo razem z pełnoletnimi dziedzicami, tedy sąd z urzędu nalegać ma albo na sądowy podział puścizny, albo wedle okoliczności na wykazanie części obowiązkowej. Tym końcem sędzia przy terminie sądowym z przybraniem wszystkich spółuczestników, podział spadku, albo wykaz części obowiązkowej, albo sam spisać, albo też przy większych puściznach, albo zawikłańszych przypadkach, prawnemu zastępcy przekazać ma, aby w ciągu stosownego terminu, w tej mierze piśmienny projekt do sądowego zatwierdzenia przedłożył.

§. 101.

Sąd przy takowym piśmiennie podanym podziale dziedzictwa, uważnie dochodzić ma, czy puścizna wedle należytego stosunku jest podzielona, czy rzetelnie rachowano, albo czy zresztą przeszkoda jaka nie zachodzi. Przy uznanej prawdziwości, podział spadku codo dziedziców, opiece poruczonych, ma być zatwierdzony, a zatwierdzenie to, na końcu dokumentu zamieszczone, w przeciwnym razie, przeszkody zatwierdzeniu naprzeciw stojące, dziedzicom oznajmione być mają, których sprostowanie nakazać się winno.

§. 102.

Jeżeli instancya pertraktacyjna nie jest oraz władzą opiekuńczą, albo kuratelarną dziedziców opiece poruczonych, tedy ta, jeżeli szczególne nie zachodzą okoliczności, albo nie są zaproponowane pogodzenia środki, podział spadku albo sama przedsięwziąść, albo na podział przez prawnych zastępców opiece poruczonych dziedziców, zaproponowany, zezwolić ma tak, że z reguły zatwierdzenia ze strony władzy pupilarnej nie potrzeba.

Toż samo tycze się także wyrachowania części obowiązkowej.

§. 103.

Jeżeli puścizna jednemu tylko dziedzicowi opiece poruczonemu przypada, tedy ma się wykaz ostateczny sporządzić i przez sąd zatwierdzić. Co do sposobu ułożenia i zatwierdzenia tego wykazu, ważność mają przepisy w §§. 100—102 zawarte.

§. 104.

Jeżeli przy wyszczególnieniu stanu czynnego i biernego, przy ułożeniu lub przy zatwierdzeniu podziału spadku, albo części obowiązkowej, albo wykazu ostatecznego, lub zresztą w toku pertraktacyi zachodzą obrachunki, któreby, albo dłuższego przeciągu czasu, albo wyższego wymagały wykształcenia w zawodzie rachunkowym, natenczas sędzia upoważnionym jest, nakazać rewizyą rachunku, albo notaryuszowi, albo w rachunkach biegłemu.

Od takiego w rachunkach biegłego, równie tak jak od innego sądowego znawcy rzeczy, przysięga ma być odebrana, i należyta mu nagroda przez sąd, za porozumieniem strony, wedle zasad, w §§. 57 i 58 ustanowionych, wyznaczona.

§. 99.

Wenn die Erben eine bereits vollständig ausgefertigte Erbtheilungs-Urkunde zur Tagsatzung mitbringen und bekräftigen, dass sie ihrem Willen gemäss sei, so hat das Gericht am Ende dieser Urkunde ämtlich zu bestätigen, dass die Erben gerichtlich erklärt haben, dass diese Theilung ihrem Willen gemäss sei.

Eine solche Erbtheilungs-Urkunde ist dem Abhandlungs-Protokolle beizuheften (§. 115).

§. 100.

Schreiten bei einer Verlassenschaft pflegbefohlene Erben allein oder zugleich mit grossjährigen Erben ein, so hat das Gericht von Amtswegen auf eine gerichtliche Theilung der Verlassenschaft oder nach Umständen auf die Ausweisung des Pflichttheiles zu dringen. Zu diesem Ende hat der Richter bei einer Tagsatzung mit Zuziehung aller Theilnehmer die Erbtheilung oder den Pflichttheilsausweis entweder selbst aufzunehmen, oder bei grösseren Verlassenschaften oder verwickelten Fällen den gesetzlichen Vertreter anzuweisen, binnen einer angemessen Frist hierüber einen schriftlichen Entwurf zur gerichtlichen Genehmigung vorzulegen.

§. 101.

Das Gericht hat bei einer solchen schriftlich überreichten Erbtheilung aufmerksam zu prüfen, ob die Verlassenschaft nach dem gehörigen Verhältnisse vertheilt, ob richtig gerechnet oder ob sonst kein Anstand vorhanden sei. Bei befundener Richtigkeit ist die Erbtheilung bezüglich der pflegbefohlenen Erben zu genehmigen und diese Genehmigung am Ende der Urkunde beizusetzen, im entgegengesetzten Falle sind die der Genehmigung entgegenstehenden Hindernisse den Erben bekannt zu geben, und ist die Berichtigung derselben aufzutragen.

§. 102.

Ist die Abhandlungs-Instanz nicht zugleich Vormundschafts- oder Curatels-Behörde der pflegbefohlenen Erben, so hat sie, wenn nicht besondere Umstände eintreten oder Ausgleichungen angetragen werden, die Erbtheilung allein vorzunehmen, oder die von den gesetzlichen Vertretern pflegbefohlener Erben beantragte Theilung zu bewilligen, so dass es in der Regel einer Genehmigung von Seite der Pupillar-Behörde nicht bedarf.

Dasselbe gilt auch bei der Berechnung des Pflichttheiles.

§. 103.

Wenn die Verlassenschaft nur einem einzigen pflegbefohlenen Erben zufällt, so ist ein Endausweis zu errichten, und vom Gerichte zu genehmigen. Ueber die Art der Verfassung und Genehmigung dieses Ausweises gelten die in den §§. 100—102 enthaltenen Vorschriften.

§. 104.

Wenn bei Auseinandersetzung des Activ- oder Passivstandes, bei Verfassung oder Genehmigung der Erbtheilung oder des Pflichttheils- oder Endausweises oder sonst im Zuge der Abhandlung Berechnungen vorkommen, welche einen grösseren Zeitaufwand oder eine höhere Ausbildung im Rechnungsfache erheischen, so ist der Richter ermächtiget, einem Notar oder einem Rechnungsverständigen die Revision der Rechnung aufzutragen.

Ein solcher Rechnungsverständiger ist wie ein anderer gerichtlicher Sachverständiger zu beeidigen und die ihm gebührende Belohnung vom Gerichte über Einvernehmen der Partei nach dem in den §§. 57 und 58 aufgestellten Grundsätzen zu bestimmen.

III. Udzielenie dokumentu addykcyi.

§. 105.

Jeżeli dziedzic wypełnienie wszystkich mu przynależących obowiązków wykazał, natenczas mu puścizna dekretem zaaddykowaną, pertraktacya puścizny za ukończoną oświadczona, a opieczętowanie, jeżeliby takowe istniało, otworzonem, czyli położona pieczęć zdjętą być ma. Jeżeli w puściźnie znajdują się rzeczy, które są przedmiotem księgi publicznej, tedy w dokumencie addykcyi szczegółowo wyrazić należy, komu i w jakich takowe częściach addykowane będą.

§. 106.

Jeżeli rzecz puścizny, będąca przedmiotem księgi publicznej, drogą pertraktacyi przypaśćby miała osobie odróżnionej od dziedzica, natenczas też uprawnionemu ku temu na żądanie równie ma być addykowaną, i tym końcem dokument addykcyi udzielony.

§. 107.

Równie, jeżeli na mocy legalnego prawa dziedzicznego, na mocy rozporządzenia ostatniej woli, albo z intercyzów małżeńskich, przynależy się komuś użytkowanie z rzeczy w publicznej księdze wciągnionej, takowe użytkowanie użytkującemu na jego żądanie w dokumencie addykcyi wyraźnie ma być przekazane.

W przypadku zaś, gdyby zabezpieczenie użytkowania zakazanem było, przy takowem przekazaniu zakazu tego, szczególnie wzmiankę uczynić się winno.

§. 108.

Zwyczajne dotąd przy niektórych sądach składanie osobnej relacyi względem addykcyi, nie ma mieć miejsca.

Formularz Nro IV. zawiera przykład dokumentu addykcyi.

§. 109.

Częściowa addykcya pojedynczych ruchomych albo nieruchomych przedmiotów puścizny, na imię dziedzica albo legataryusza, tudzież przeniesienie własności ruchomej albo nieruchomej rzeczy bezpośrednio z puścizny na imię trzeciej od dziedzica, albo od legataryusza odróżnionej osoby, przed ukończeniem pertraktacyi spadku wtedy ma miejsce, gdy takowej addykcyi albo przeniesieniu puścizny, ze względów pertraktacyjnych, nic na przeszkodzie nie stoi.

§. 110.

Po nastąpionej addykcyi, instancya pertraktacyjna, jeżeli jest oraz pupilarną władzą dziedziców opiece poruczonych, albo legataryuszów, staranie o tem mieć winna, aby rzeczy sądownie złożone, na imię opiece poruczonego były zapisane, przy dobrach zaś, stanowiących przedmiot księgi publicznej, aby przeniesienie własności na imię piece poruczonych, uskutecznionem było.

Jeżeli instancya pertraktacyjna nie jest oraz władzą pupilarną, tedy zobowiązana jest, rzeczy, opiece poruczonemu przynależące, a do sądowego złożenia sposobne, sądowi przynależnemu przesłać, przy dobrach zaś, w publicznej księdze wciągnionych, władzę pupilarną o nastąpionej addykcyi zawiadomić.

III. Ertheilung der Einantwortungs-Urkunde.

§. 105.

Sobald der Erbe die Erfüllung aller ihm obliegenden Verbindlichkeiten nachgewiesen hat, ist ihm die Verlassenschaft mittelst Verordnung einzuantworten, die Verlassenschafts-Abhandlung für beendigt zu erklären, und die Sperre, wenn eine bestehen sollte, zu eröffnen oder das angelegte Siegel abzunehmen. Wenn in einer Verlassenschaft Sachen, die Gegenstand des öffentlichen Buches sind, vorkommen, so ist in der Einantwortungs-Urkunde speciell auszudrücken, wem und zu welchen Theilen dieselben eingeantwortet werden.

§. 106.

Sollte eine Verlassenschaftssache, welche Gegenstand des öffentlichen Buches ist, im Wege der Abhandlung einer von dem Erben verschiedenen Person zukommen, so ist dieselbe dem hierzu Berechtigten auf sein Verlangen ebenfalls einzuantworten, und ihm zu diesem Ende die erforderliche Einantwortungs-Urkunde zu ertheilen.

§. 107.

Ebenso ist, wenn Jemanden kraft des gesetzlichen Erbrechtes, einer letztwilligen Anordnung oder aus den Ehepacten der Fruchtgenuss von einer im öffentlichen Buche eingetragenen Sache gebührt, dieser Fruchtgenuss dem Fruchtniesser auf sein Verlangen in der Einantwortungs-Urkunde ausdrücklich zuzuweisen.

Für den Fall aber als die Sicherstellung des Fruchtgenusses verboten wäre, ist bei einer solchen Zuweisung dieses Verbotes insbesondere zu erwähnen.

§. 108.

Die bei manchen Gerichten bisher übliche Erstattung einer eigenen Einantwortungs-Relation hat zu unterbleiben.

Das Formular Nr. IV. enthält ein Beispiel einer Einantwortungs-Urkunde.

§. 109.

Die theilweise Einantwortung einzelner beweglicher oder unbeweglicher Verlassenschaftsstücke an einen Erben oder Legatar, sowie die Uebertragung des Eigenthums einer beweglichen oder unbeweglichen Sache unmittelbar aus der Verlassenschaft an eine dritte von dem Erben oder Legatar verschiedene Person, findet vor beendigter Verlassenschafts-Abhandlung Statt, wenn einer solchen Einantwortung oder Eigenthumsübertragung aus Abhandlungsrücksichten kein Hinderniss entgegensteht.

§. 110.

Nach erfolgter Einantwortung der Verlassenschaft hat die Abhandlungs-Instanz, wenn sie zugleich Pupillar-Behörde der pflegbefohlenen Erben oder Legatare ist, Sorge zu tragen, dass gerichtlich depositirte Sachen dem Pflegbefohlenen zugeschrieben, bei Gütern aber, die Gegenstand des öffentlichen Buches sind, die Eigenthums-Uebertragung an die Pflegbefohlenen bewerkstelligt werde.

Ist die Abhandlungs-Instanz aber nicht zugleich Pupillar-Behörde, so hat es die einem Pflegbefohlenen gehörigen, zur gerichtlichen Depositirung geeigneten Sachen dem zuständigen Gerichte zu übersenden, bei Gütern aber, die im öffentlichen Buche eingetragen sind, die Pupillar-Behörde von der geschehenen Einantwortung in Kenntniss zu setzen.

§. 111.

Jeżeli stan bierny przechodzi stan czynny, tedy albo wedle przepisu §. 2. ustawy konkursowej, otworzony ma być konkurs, albo sąd, mianowicie przy mniejszych puściznach, usiłować się winien, dobrowolną osiągnąć ugodę, aby puścizna zrealizowaną i krydalnie podzieloną została, albo aby ktoś massę za zapłatą pretensyi wierzycieli na siebie wziął, albo, aby uczestnicy inne j kie stosowne zaprowadzili zarządzenie, któreby z największem ile możności oszczędzeniem kosztów, strony jak najprędzej do ich zaspokojenia doprowadziło.

§. 112.

Jeżeliby po nastąpionej już addykcyi, nowy jaki wynaleziono majątek puścizny, sąd z pertraktacyą onegoż zupełnie, wedle właśnie udzielonych przepisów postąpić ma, tylko, że przytem nie potrzeba nowego oświadczenia się do dziedzictwa.

§. 113.

Jeżeli dziedzic w wyznaczonych terminach nie wykaże wypełnienia nakazów sądu, dla ukończenia pertraktacyi puścizny doń wystosowanych, tedy do tego dziedzic stosowną drogą zniewolonym być może w razie potrzeby, nawet i karami pieniężnemi.

IV. Puścizny bez dziedzica.

§. 114.

Jeżeli mimo zarządzonego zwołania dziedziców, po upływie terminu edyktalnego żaden z tychże nie zgłosił się, albo, jeżeli już przy protokolarnem spisaniu przypadku śmierci, widzieć się daje, że puścizna na mocy ustawy bez dziedzica być musi, (n. p.) przy podrzutkach, które, z powodu ich wieku, nie mogły ostatnią swą wolę prawnym oświadczyć sposobem, i których matka już umarła, natenczas nie ma mieć miejsca addykcya puścizny, lecz sędzia przynależnemu sądowi tylko donieść ma o takowej bezdziedzicznej puściźnie, dla ściągnienia tejże.

Przy takowych puściznach, przy których już z samego początku pewną jest rzeczą, iż bez dziedzica być muszą, wymierzenie należytości o tyle miejsce tylko ma, o ile takowe do funduszów miejscowych opłacane być mają, które albo wcale nie, albo tylko częściowo ze skarbu państwa udotowane są.

Dział czwarty.

Postępowanie z aktami co do puścizny.

§. 115.

W końcu pertraktacyi muszą wszelkie protokoły, w jednej a tej samej pertraktacyi sporządzone, razem być zeszyte a nić, którą takowe są zeszyte, wyciśnięciem pieczęci w ten sposób przymocowana być ma, aby żaden arkusz bez naruszenia pieczęci, nie mógł być ani wyjętym ani też wtrąconym.

Każdy dokument przez strony sporządzony, sądowi zaś do przechowania albo urzędowego nim zarządzenia oddany, przez sędziego zaraz przy odebraniu ma być zaprezentowany.

§. 116.

Protokolarne spisanie przypadku śmierci, oświadczenie ostatniej woli, inwentarz, zeznanie majątku, protokoły pertraktacyjne, podział dziedzictwa, wykaz ostateczny,

§. 111.

Wenn der Passiv- den Activstand übersteigt, so ist entweder nach Vorschrift des §. 2 der Concurs-Ordnung der Concurs über den Nachlass zu eröffnen, oder das Gericht hat besonders bei kleineren Verlassenschaften ein gütliches Uebereinkommen zu erzielen, dass allenfalls die Verlassenschaft realisirt und cridamässig vertheilt werde, oder dass Jemand die Masse gegen Bezahlung der Gläubiger übernehme, oder dass die Theilnehmer sonst eine geeignete Verfügung treffen, die mit möglichster Ersparung von Kosten, die Parteien am schnellsten zu ihrer Befriedigung führt.

§. 112.

Wenn nach bereits erfolgter Einantwortung ein neuerliches Verlassenschaftsvermögen aufgefunden werden sollte, hat das Gericht mit der Abhandlung desselben ganz nach den eben ertheilten Vorschriften vorzugehen, nur dass es hierbei einer neuerlichen Erbserklärung nicht bedarf.

§. 113.

Wenn der Erbe die Erfüllung der an ihn zur Beendigung einer Verlassenschafts-Abhandlung ergehenden Aufträge des Gerichtes binnen der ertheilten Fristen nicht nachweiset, so ist er hierzu im geeigneten Wege, nöthigenfalls mittelst Geldstrafen, zu verhalten.

IV. Erblose Verlassenschaften.

§. 114.

Wenn ungeachtet der eingeleiteten Erben-Convocation nach Ablauf der Edictal-Frist sich kein Erbe gemeldet hätte, oder wenn schon bei der Todfallsaufnahme ersichtlich ist, dass der Nachlass kraft des Gesetzes erblos seyn müsse (z. B. bei Findlingen, die ihren letzten Willen wegen ihres Alters gesetzlich nicht erklären konnten, und deren Mutter schon gestorben ist), hat keine Verlassenschafts-Einantwortung zu erfolgen, sondern der Richter hat lediglich eine solche erblose Verlassenschaft wegen Einziehung derselben der zuständigen Behörde anzuzeigen.

Bei solchen Verlassenschaften, bei denen es schon vom Anfang her gewiss ist, dass sie erblos seyn müssen, tritt eine Bemessung von Gebühren nur in so ferne ein, als dieselben zu Local-Fonden zu entrichten sind, die gar nicht oder doch nur theilweise aus dem Staatsschatze dotirt werden.

Viertes Hauptstück.

Behandlung der Verlassenschafts-Acten.

§. 115.

Am Schlusse der Abhandlung sind alle in einer und derselben Abhandlungspflege aufgenommenen Protokolle zusammen zu heften und der Faden, mit dem sie geheftet sind, durch Aufdrückung des Amtssiegels dergestallt zu befestigen, dass kein Bogen ohne Verletzung des Siegels herausgenommen oder eingeschaltet werden kann.

Jede von den Parteien verfasste, dem Gerichte aber zur Aufbewahrung oder ämtlichen Verfügung übergebene Urkunde ist von dem Richter gleich bei der Empfangnahme zu präsentiren.

§. 116.

Die Todfallsaufnahme, die letzte Willenserklärung, die Inventur, das Vermögensbekenntniss, die Abhandlungs-Protokolle, die Erbtheilung, der Endausweis und überhaupt alle Rechte

i ogólnie wszystkie podania i dokumenta stron, prawa lub obowiązki stanowiące, u sądu w oryginale mają być zatrzymane.

Sąd przy ostatecznem ich załatwieniu, rozporządzić ma, aby każdemu dozwolonem było wglądnienie i branie odpisów.

Przechowanie aktów puścizny, za nadto jednak nie ma być rociągniętem, i niestosowne onychże nagromadzanie troskliwie ma być zaniechanem. Mianowicie kwity na koszta choroby i pogrzebu, tudzież na zapłacone długi puścizny, jeżeli szczególne powody nie wymagają wyjątku, nie mają być przechowywane.

§. 117.

Na każdą pertraktacyą utrzymuje się dyaryusz. W takowy nie tylko wszystkie akta, które wedle przepisu powyższego paragrafu zatrzymane być mają, pojedynczo mają być wciągnięte, a potem schowane, lecz też i owe zarządzenia krótkiemi słowy umieszczone, przez które udziela się albo termin, albo nakaz, tak ażeby dyaryusz zawsze mógł ogólny sprawić przegląd stanu pertraktacyi puścizny.

§. 118.

Po ukończonej pertraktacyi, dyaryusz wraz z wszystkiemi weń wciągniętemi aktami, ma być do registratury do przechowania oddanym.

Ostateczne jednak woli oświadczenia i zrównane z niemi dokumenta w oryginale nie przy dyaryuszu, lecz zaraz po obwieszczeniu w registraturze mają być zatrzymane, urzędownie uwierzytelnione odpisy a dla sądowego użycia, do dyaryusza przyłączone.

§. 119.

Na przyszłość ustają dotychczasowe dla kontroli toku pertraktacyi przepisane rapularze, tabele, protokoły, księgi pertraktacyjne i t. p.

Rozdział drugi.

Postępowanie w sprawach opiekuńczych i kuratelarnych.

I. Postanowienia ogólne.

§. 120.

W których przypadkach dla osób, które nie są pod pieczą ojcowską, i które jeszcze małoletniemi są, albo które z innego jakiego powodu swemi sprawami same zawiadywać zdolnemi nie są, opiekuna albo kuratora ustanowić, i jak przy takowem ustanowieniu postępować należy, to w powszechnej księdze ustaw cywilnych przepisanem jest.

§. 121.

Jeżeli ktoś do duchownego zakonu wstąpił i przez to wolne prawo do zarządzenia swym majątkiem utracił, natenczas sąd dla tegoż majątku kuratelę ustanowić ma (§. 2).

§. 122.

Jeżeli dla dziecka, pod ojcowską jeszcze władzą stojącego, znajduje się złożony u sądu majątek, tedy sąd, jeżeliby jurysdykcya dla ojca zmienioną była, na żądanie ostatniego, majątek wraz ze wszystkiemi do tegoż odnoszącemi się aktami, nowemu osobistemu sędzi ojca odstąpić ma.

oder Pflichten begründende Eingaben und Urkunden der Parteien sind vom Gerichte im Original zurückzuhalten.

Das Gericht hat bei der Enderledigung derselben zu verordnen, dass deren Einsicht und die Behebung von Abschriften Jedermann gestattet sei.

Die Aufbewahrung der Verlassenschafts-Acten ist jedoch nicht übermässig auszudehnen, und zwecklose Anhäufungen derselben sorgfältig zu vermeiden. Insbesondere sind die Quittungen über Krankheits- und Beerdigungskosten, dann über bezahlte Verlassenschafts-Schulden, wenn nicht besondere Gründe eine Ausnahme erforderlich machen, nicht aufzubehalten.

§. 117.

Ueber jede Abhandlung ist ein Tagebuch zu führen. In dasselbe sind nicht nur alle Actenstücke, welche nach Vorschrift des vorigen Paragraphes zurückbehalten werden, von Fall zu Fall zu verzeichnen, und dann aufzubewahren, sondern auch jene Verfügungen mit wenigen Worten anzuführen, wodurch eine Frist oder ein Auftrag ertheilt wird, so dass das Tagebuch stets eine allgemeine Uebersicht über den Stand einer Verlassenschafts-Abhandlung zu geben vermag.

§. 118.

Nach beendigter Abhandlung ist das Tagebuch sammt allen darin verzeichneten Acten in die Registratur zur Aufbewahrung abzugeben.

Letzte Willenserklärungen und ihnen gleich gehaltene Urkunden sind jedoch im Original nicht bei dem Tagebuch, sondern gleich nach der Kundmachung in der Registratur aufzubehalten, und zum gerichtlichen Gebrauche ämtlich beglaubigte Abschriften dem Tagebuch beizulegen.

§. 119.

Die bisher zur Controle des Ganges der Abhandlungspflege vorgeschriebenen Rapularien, Tabellen, Protokolle, Abhandlungsbücher u. dgl. haben für die Zukunft aufzuhören.

Zweiter Abschnitt.

Verfahren in Vormundschafts- und Curatels-Angelegenheiten.

I. Allgemeine Bestimmungen.

§. 120.

In welchen Fällen für Personen, denen die Sorge eines Vaters nicht zu statten kommt, und die noch minderjährig oder aus einem andern Grunde ihre Angelegenheiten selbst zu besorgen unfähig sind, ein Vormund oder Curator zu bestellen, und wie bei dieser Bestellung vorzugehen sei, ist im allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche vorgeschrieben.

§. 121.

Wenn Jemand in einen geistlichen Orden tritt und dadurch das freie Verfügungsrecht über sein Vermögen verliert, so hat das Gericht über dasselbe die Curatel zu eröffnen. (§. 2.)

§. 122.

Wenn für ein noch unter väterlicher Gewalt stehendes Kind bei einem Gerichte ein Vermögen erliegt, so hat das Gericht, falls die Gerichtsbarkeit des Vaters verändert wird, auf Verlangen des letztern das Vermögen sammt allen darauf Bezug nehmenden Acten an den neuen Personalrichter des Vaters abzutreten.

§. 123.

Jeżeli małoletnia białogłowa przez swe zamęzcie z cudzoziemcem, utraciła obywatelstwo państwa austryackiego, natenczas sąd dopóty jeszcze nad jej majątkiem nadzór wykonywać ma, dopóki się przynależna cudza władza albo osoba, podług ustaw cudzego państwa ku temu powołana, do odebrania majątku nie zgłosi i tegoż wydania nie uskuteczni.

§. 124.

Jeżeli kogo z powodu umysłowej choroby, albo z powodu marnotrawstwa, pod kuratelę wzięto, albo jeżeli ojcowską władzę, albo opiekę nad prawny czas trwania przedłużono, natenczas sąd przynależny o tem notaryusza zawiadomić ma, w którego powiecie przypadek się wydarzył.

Po zaprowadzeniu notaryatu, mają przeto sądy każdemu nowo mianowanemu notaryuszowi udzielić przy objęciu urzędu wykaz wyż namienionych osób, o ile te jego okręgu dotyczą.

§. 125.

Sąd upoważniony jest żądać od przełożonego gminy doręczenia dekretów opiekuńczych i kuratelarnych, tudzież odebrania dotyczącego przyrzeczenia.

§. 126.

Wszelkie opiekuńcze i kuratorskie rozprawy, czy to zasadzające się na piśmiennych albo ustnych upraszaniach stron, czy też zarządzone z urzędu, z reguły ustnie przed sądem mają być odbywane, a sędzia obowiązany jest, doletnich opiece poruczonych do takowych rozpraw osobiście przybierać, o ile to się ukazuje być możliwem i stosownem

II. Nadzór sądów.

§. 127.

Sąd obowiązany jest nadzór prowadzić nad osobą i majątkiem podległych mu opiece poruczonych, a więc prawnych zastępców dostrzegać, którym staranność ta najbliżej przystoi.

§. 128.

Atoliż sąd prawo nadzoru, zwłaszcza jeżeli idzie o osobiste stosunki, albo jeżeli ślubny ojciec w dotyczącą wchodzi sprawę, z tem tylko ograniczeniem wykonywać winien, iż wszelka prawom przeciwna czynność zastępców osób, opiece poruczonych, powściąganą, a przeto w prawnych obrębach wolny im wybór zostawionym będzie, aby wedle własnego swego zdania popierali dobro opiece poruczonych.

§. 129.

Względem każdego opiece poruczonego, który posiada majątek, składaniu rachunków podlegający, od prawnego zastępcy żądać się winno tabeli pupilarnej wedle formularza Nr. V, którą sąd w ciągłej ewidencyi utrzymywać winien. Wszystkie tabele alfabetycznym porządkiem mają być przechowane. Jeżeli ustaje opieka, natenczas dotycząca tabela wyłączoną i do aktów pupilarnych do registratury oddaną być ma.

Także ustaje tak przepisane w §§. 207 i 208. powsz. ks. ust. cywiln. prowadzenie ksiąg sierocińskich, jak też dotychczas częściowo-zwyczajne składanie rocznych tabel pupilarnych.

§. 123.

Wenn eine minderjährige Frau durch ihre Verehelichung mit einem Ausländer die österreichische Reichsbürgerschaft verliert, so hat das Gericht die Aufsicht über das Vermögen derselben noch so lange fortzuführen, bis sich die zuständige fremde Behörde oder die nach den Gesetzen des auswärtigen Staates hierzu berufene Person zur Uebernahme des Vermögens meldet und dessen Erfolglassung bewirkt.

§. 124.

Wenn Jemand wegen Geisteskrankheit oder Verschwendung unter Curatel gesetzt, oder wenn die väterliche Gewalt oder die Vormundschaft über die gesetzliche Dauer verlängert wird, so hat das zuständige Gericht den Notar, in dessen Bezirke sich der Fall ereignet hat, hievon in Kenntniss zu setzen.

Nach der Einführung des Notariates haben daher die Gerichte jedem neu ernannten Notare bei seinem Amtsantritte ein Verzeichniss der oben erwähnten Personen, in so weit sie seinen Bezirk betreffen, mitzutheilen.

§. 125.

Das Gericht ist ermächtigt, um die Zustellung der Vormundschafts- und Curatels Decrete, dann um die Vornahme der Angelobung den Gemeindevorsteher anzugehen.

§. 126.

Alle vormundschaftlichen und curatorischen Verhandlungen, sie mögen sich auf schriftliche Eingaben oder mündliches Ansuchen der Parteien gründen, oder von Amtswegen verfügt werden, sind in der Regel mündlich vor Gericht zu führen, und der Richter ist gehalten, mündige Pflegbefohlene, so weit es thunlich und zweckmässig erscheint, zu solchen Verhandlungen persönlich zuzuziehen.

II. Aufsicht der Gerichte.

§. 127.

Das Gericht hat über die Person und das Vermögen der demselben unterstehenden Pflegbefohlenen die Oberaufsicht zu führen und daher die gesetzlichen Vertreter, denen diese Sorge zunächst obliegt, zu überwachen.

§. 128.

Das Recht der höhern Aufsicht hat jedoch das Gericht, besonders wenn es sich um persönliche Verhältnisse handelt, oder der eheliche Vater einschreitet, nur mit der Beschränkung auszuüben, dass jede gesetzwidrige Handlung der Vertreter pflegbefohlener Personen hintangehalten und diesen sonach innerhalb der gesetzlichen Schranken freie Wahl offen gehalten wird, das Beste der Pflegbefohlenen nach ihrem eigenen Ermessen zu befördern.

§. 129.

Ueber jeden Pflegbefohlenen, welcher ein der Verrechnung unterliegendes Vermögen besitzt, ist vom gesetzlichen Vertreter eine Pupillar-Tabelle nach dem Formulare Nr. V abzufordern und vom Gerichte in fortwährender Evidenz zu halten. Sämmtliche Tabellen sind in alphabetischer Ordnung aufzubewahren. Erlischt eine Pflegschaft, so ist die bezügliche Tabelle auszuscheiden und zu den Pupillar-Acten in die Registratur abzugeben.

Hierdurch erhält es sowohl von der in den §§. 207 und 208 des a. b. G. B. vorgeschriebenen Führung der Waisenbücher, als von der bisher theilweise üblichen Erstattung jährlicher Pupillar-Tabellen sein Abkommen.

III. Uprocentowanie gotowych pieniędzy, albo inne jakie ich użycie.

§. 130.

Jeżeliby wpłynęły gotowizny dla opiece poruczonego, natenczas prawny jego zastępca, wedle §. 230. pow. ks. ust. cyw. ku korzystnemu użyciu takowej gotowizny stosowne zaprowadzić ma środki. Jeżeliby to zaniedbał, wtedy sąd, skoroby o tem wiadomość otrzymał, przyzwać go i od niego wniosku stosownego żądać winien.

§. 131.

Jeżeli prawny zastępca wiarogodnymu dowodni sposobem, że wpłynionych gotowizn do opłacenia wydatków potrzebuje, tedy mu sąd zupełną summę, albo odpowiednią jej część do dalszej dyspozycyi, z obowiązkiem złożenia rachunku przekazać, albo go wedle okoliczności od tegoż uwolnić ma. Taż gotowizna zaś, której w ten sposób nie użyto, podług podanego wniosku, jeżeli ten prawny jest, na prowizye ma być ulokowaną.

§. 132.

Prawnie dozwolone sposoby ulokowania takowych pieniędzy na prowizye, są następujące:

1. Zakup dóbr nieruchomych;

2. Pożyczka dla osób prywatnych za prawnem zabezpieczeniem na dobrach nieruchomych, wedle przepisu §. 230 powsz. ks. ust. cyw. nadwornego dekretu z dnia 10. Lipca 1820. Nro 2418, i obwieszczonego dekretem nadwornej kancelaryi z dnia 10. Marca 1844. Najwyższego postanowienia z dnia 7. Października 1843;

3. Zakup tutejszo-krajowych zapisów długu państwa;

4. Zakup listów zastawnych galicyjsko-stanowego zakładu kredytowego;

5. Wkładki albo do kas oszczędności, za publicznem zezwoleniem istniejących albo do *Monte civico comerciale* w Tryeście, wszakże w obu przypadkach tylko do, ilości kapitału pięciuset złotych reńskich.

§. 133.

Jeżeliby zaś opiece poruczony, inny już na prowizye ulokowany kapitał pozyskał, jako to akcye austryackiego rządowego banku i tutejszo-krajowych towarzystw kolejno-żelaznych albo żeglugi parowej i t. d., tedy papiery takowe na wniosek prawnego zastępcy, dopóty mogą być zatrzymane, dopóki nie wydarzy się korzystna okazya do zyskownego prawnym sposobem ulokowania (§. 132) i jeżeli sąd się z tem zgadza. Przy osądzeniu takowych przypadków, szczególniej na to zważać się winno, czy papiery takowe powszechnie w dobrym stoją kredycie i w pomyślnym są kursie i czy niekorzyści bezzwłocznego pozbycia, nie byłyby większemi niż niebezpieczeństwo tymczasowego zatrzymania.

§. 134.

Sąd, z uwzględnieniem ilości summy i innych stosunków, osądzić ma, czy uprocentowanie, albo inne jakie użycie gotowizny, przez prawnego zastępcę uskutecznić, czy też na innej stosownej drodze zarządzić się ma. W pierwszym razie ma sąd prawnemu zastępcy oraz nakazać, aby się z wykonania w przeciągu stosownego terminu wykazał, tudzież sciśle dostrzegać zachowania tego terminu. Jeżeliby zachodziło zaniedbanie albo inna jaka wątpliwość, tedy sąd prawnego zastępcę stosownem sposobem,

III. Fruchtbringende Anlegung oder sonstige Verwendung barer Gelder.

§. 130.

Wenn ein barer Betrag für einen Pflegbefohlenen einfliesst, so hat der gesetzliche Vertreter desselben in Gemässheit des §. 230 des a. b. G. B. für die vortheilhafte Verwendung einer solchen Barschaft Anstalt zu treffen. Unterlässt er dieses, so hat ihn das Gericht, sobald es hievon in Kenntniss gelangt, vorzuladen und einen geeigneten Vorschlag von ihm abzufordern.

§. 131.

Wenn der gesetzliche Vertreter auf glaubwürdige Art nachweiset, dass er zur Bestreitung von Auslagen der eingegangenen Barschaft bedürfe, so hat ihm das Gericht den vollen Betrag oder einen angemessenen Theil desselben zur weiteren Verfügung gegen Verrechnung anzuweisen oder ihn nach Umständen von der Rechnungslegung zu entheben. Diejenige Barschaft aber, welche auf solche Art nicht verwendet wird, ist nach dem gestellten Antrage, wenn dieser gesetzlich ist, fruchtbringend anzulegen.

§. 132.

Gesetzlich gestattete Arten solche Gelder fruchtbringend anzulegen sind:

1. Ankauf unbeweglicher Güter;

2. Darleihen an Privatpersonen gegen gesetzmässige Sicherheit auf unbewegliche Güter nach Vorschrift des §. 230 des a. b. G. B., des Hofdecretes vom 10. Juli 1829, Nr. 2418, und der mit Hofkanzlei-Decret vom 10. März 1844 bekannt gemachten Allerhöchsten Entschliessung vom 7. October 1843;

3. Ankauf von inländischen Staatsschuldverschreibungen;

4. Ankauf von Pfandbriefen der galizisch-ständischen Creditsanstalt;

5. Einlagen bei den mit öffentlicher Genehmigung bestehenden Sparcassen und dem Monte civico comerciale in Triest, jedoch in beiden Fällen nur bis zu einem Capitalsbetrage von fünfhundert Gulden.

§. 133.

Wenn jedoch einem Pflegbefohlenen ein anderes bereits fruchtbringend angelegtes Capital zugewendet wird, als Actien der österreichischen Nationalbank und inländischer Eisenbahn- oder Dampfschiffahrts-Gesellschaften u. dgl., so können solche Papiere über den Antrag des gesetzlichen Vertreters so lange beibehalten werden, als sich nicht eine vortheilhafte Gelegenheit zur fruchtbringenden Anlegung auf gesetzmässige Art ergibt (§. 132) und das Gericht hiermit einverstanden ist. Bei Beurtheilung solcher Fälle ist vorzüglich darauf zu sehen, ob derlei Papiere eines allgemein guten Credites und günstigen Courses sich erfreuen, und ob die Nachtheile der augenblicklichen Hintangebung nicht grösser als die Gefahr der einstweiligen Beibehaltung wären.

§. 134.

Das Gericht hat mit Rücksicht auf die Grösse des Betrages und die übrigen Verhältnisse zu beurtheilen, ob die fruchtbringende Anlegung oder sonstige Verwendung barer Gelder durch den gesetzlichen Vertreter zu bewerkstelligen, oder auf anderem geeigneten Wege zu verfügen sei. Im ersten Falle hat es dem gesetzlichen Vertreter zugleich aufzutragen, dass er sich binnen einer angemessenen Frist über den Vollzug auszuweisen habe und die Einhaltung dieser Frist genau zu überwachen. Sollte ein Versäumniss oder sonst ein Bedenken eintreten, so hat

w razie potrzeby karami pieniężnemi, przyspieszyć ma, i przy oczywistym niebezpieczeństwie dla opiece poruczonego kuratora ustanowić, albo ku zabezpieczeniu albo ku ściągnieniu wydanej summy.

§. 135.

Każda pojedyncza massa pupilarna, w urzędzie depozytowym oddzielnie musi być przechowaną. Administracyą i składaniem rachunków z takowego majątku zająć się ma prawny zastępca a nie sąd. Zwyczajne dotąd w niektórych krajach koronnych ulokowanie pieniędzy pupilarnych w spólnej (kamulacyjnej) kasie sierocińskiej, jako też urzędowe zarządzenie i obrachowanie tych pieniędzy na przyszłość ustać ma.

Sposób, jak być mają spólne kasy sierocińskie tymczasowo prowadzone i z czasem rozwiązane, bliżej oznaczy się w osobnej instrukcyi co do kasowego postępowania z majątkiem sierocińskim, kuratelnym i depozytowym.

IV. Składanie rachunków.

§. 136.

Czas, miejsce i sposób składania rachunków z majątku należącego do opiece poruczonego w §§. 239, 240, 242 i 262. powsz. ks. ust. cyw. oznaczono. Jeżeli rachunek jest pojedynczy, i tylko z niewielu składa się pozycyi przychodu i wydatku, natenczas prawny zastępca względem spisania rachunku ustnie do sądu udać się może. Sąd co do tego przy terminie sądowym, podług okoliczności, z przybraniem najbliższych krewnych opiece poruczonego rachunek wedle przyniesionych spisów i innych dowodów protokolarnie spisać i wedle tego sposobem odpowiednim załatwić ma.

We wszystkich innych przypadkach, prawny zastępca ułożeniem rachunku niesądownie zająć się i tenże ostatni wraz z potrzebnemi dowodami piśmienmie do sądu podać ma.

§. 137.

Sędzia powinien rachunku, przez prawnego zastępcę podanego, ściśle dochodzić a to:

a) czy w przychodzie nic nie opuszczono. i czy mianowicie prowizye i roczne dochody bez przerwy po sobie następują;

b) czy wydatki, o ile tego ich natura dozwala, należycie wykazano;

c) czy nie zaszła żadna pomyłka rachunkowa;

d) czy składający rachunki, nie postąpił sobie samowolnie, i czy mu w takowym przypadku ku temu dodatkowo może być udzielone dozwolenie sądowe;

e) czy zasoby majątkowe porządnie wykazano, i czy pozostająca może reszta kasowa w ręku rachunek składającego pozostać, albo jak nią inaczej zarządzić się ma.

Sędzia dochodzenie to sam ma przedsięwziąść, wszakże ku lepszemu wyjaśnieniu faktycznych stosunków posłuchać może bliższych krewnych, a przy zawikłanych albo rozciągłych obszernych rachunkach, polecić ich rewizyą notaryuszowi albo zaprzysiężonemu jakiemu rachunkowo-biegłemu. Co się tycze wynagrodzenia takowych rachunkowo-biegłych, ważność mają przepisy w §§. 57 i 58. zawarte.

das Gericht den gesetzlichen Vertreter auf angemessene Weise, nöthigen Falls mit Geldstrafen zu betreiben und bei offenbarer Gefahr für den Pflegbefohlenen einen Curator zur Sicherstellung oder Hereinbringung des hinausgegebenen Betrages aufzustellen.

§. 135.

Jede einzelne Pupillarmasse muss im Depositenamte abgesondert verwahrt werden. Die Verwaltung und Verrechnung eines solchen Vermögens hat der gesetzliche Vertreter, und nicht das Gericht zu besorgen. Die bisher in mehreren Kronländern übliche Anlegung der Pupillargelder in eine gemeinschaftliche (cumulative) Waisencasse, sowie die ämtliche Verwaltung und Verrechnung dieser Gelder hat daher in Zukunft aufzuhören.

Die Art und Weise, wie die gemeinschaftlichen Waisencassen einstweilen fortzuführen und mit dem Verlaufe der Zeit allmälig aufzulassen sind, wird in einer besonderen Instruction über die cassenmässige Behandlung des Waisen-, Curanden- und Depositen-Vermögens näher bestimmt.

IV. Rechnungslegung.

§. 136.

Die Zeit, der Ort und die Art der Rechnungslegung über das Vermögen eines Pflegbefohlenen werden in den §§. 239, 240, 242 und 262 des a. b. G. B. bestimmt. Ist die Rechnung einfach und besteht sie nur in wenigen Empfangs- und Ausgabsposten, so kann sich der gesetzliche Vertreter wegen Aufnahme der Rechnung mündlich an das Gericht wenden. Das Gericht hat hierüber bei einer Tagsatzung allenfalls mit Zuziehung der nächsten Verwandten des Pflegbefohlenen die Rechnung nach den beigebrachten Aufschreibungen und sonstigen Belegen zu Protokoll zu nehmen und hiernach auf die geeignete Weise zu erledigen.

In allen übrigen Fällen hat der gesetzliche Vertreter die Verfassung der Rechnung aussergerichtlich zu besorgen, und letztere sammt den erforderlichen Behelfen schriftlich bei Gericht zu überreichen.

§. 137.

Der Richter hat die vom gesetzlichen Vertreter überreichte Rechnung genau zu prüfen:

a) ob im Empfange nichts ausgelassen, und ob insbesondere Zinsen und jährliche Einkünfte ohne Unterbrechung auf einander folgen;

b) ob die Ausgaben, so weit es ihre Natur zulässt, gehörig ausgewiesen seien;

c) ob kein Rechnungsfehler unterlaufen sei;

d) ob der Rechnungsleger nicht eigenmächtig vorgegangen sei, und ob ihm in einem solchen Falle hierzu nachträglich die gerichtliche Bewilligung ertheilt werden könne;

e) ob der Vermögensvorrath ordentlich ausgewiesen, und ob der allenfalls verbliebene Cassarest in Händen des Rechnungslegers zu verbleiben habe, oder welche Verfügung sonst damit zu treffen sei.

Der Richter hat diese Prüfung selbst vorzunehmen, doch kann er zur besseren Aufklärung factischer Verhätlnisse die nächsten Verwandten einvernehmen, und bei verwickelten oder ausgedehnten Rechnungen die Revision derselben einem Notar oder einem beeidigten Rechnungsverständigen übertragen. Ueber die Belohnung solcher Rechnungsverständigen gelten die in den §§. 57 und 58 enthaltenen Vorschriften.

§. 138.

Przy dochodzeniu rachunku, ścisły wzgląd mieć powinien sędzia na wychowanie i osobiste własności opiece poruczonego, na stan i właściwość majątku i wszystkie inne stosunki. Przeto sąd z reguły nie będzie zważał na mniej znaczne pochyby, którychby wyjaśnienie z niestosunkowem kosztem połączone było, albo z stratą czasu, i ani kosztownych wykazów pozycyi nieznacznych żądać, ani też polepszeń w zawiadowaniu majątkiem, nie zażądawszy wprzód zdania prawnego zastępcy, zarządzać nie powinien.

§. 139.

O takowych pochybach, które pomijać nie można, sąd składającego rachunki zawiadomić i na to jego ustnego albo piśmiennego wyjaśnienia żądać ma. Jeżeli pochyby wyjaśnieniem usunięto, tedy rachunek zatwierdzonym być ma, a to bezwarunkowo, albo z wyszczególnieniem tych nakazów, z zachowania których później wykazać się będzie winno, albo w rachunku najpierwej następującym, albo w krótszym terminie, oznaczyć się mającym. Na każdym zatwierdzonym rachunku dzień i liczba rezolucyi zatwierdzenia urzędownie ma być wypisana.

§. 140.

Jeżeli sąd wyjaśnienia rachunki składającego, za niezupełne uznaje, i jeżeli zachodzą pochyby, na które nie może być dane dostateczne wyjaśnienie, natenczas ów wedle okoliczności, z przybraniem krewnych, próbować ma dobrowolne pogodzenie. Jeżeliby tego osiągnąć nie można, albo jeżeliby przypadek ogólnie do ugody nie był sposobnym, natenczas sąd wedle okoliczności, prawnego zastępcę od tegoż zastępstwa albo usunąć i innego ustanowić, albo tylko zarząd majątkiem kuratorowi polecić, w każdym razie zaś nowemu prawnemu zastępcy, albo kuratorowi przekazać ma, aby tenże na zwyczajnej drodze prawa dochodził praw opiece poruczonego.

§. 141.

Po ustaniu opieki i zatwierdzeniu ostatecznego rachunku ten, z którego majątku rachunek składano, albo też jego dziedzic prawo ma, żądać odpisu rachunków, alegata zaś w oryginale odebrać.

Jeżeliby strona w przeciągu trzech miesięcy po zatwierdzeniu ostatecznego rachunku, nie upraszała wydania takowego, natenczas ją sędzia przyzwać i jej wszystkie alegata w oryginale wydać ma. Jeżeli się zaś strona nie stawia, albo się wzbrania odebrania, natenczas wszelkie rachunki wraz z alegatami do archiwum oddane być mają.

V. Wydanie majątku.

§. 142.

Jeżeli opiece poruczony dostąpił własnego zarządzenia majątku, ma mu sąd jego majątek wydać, jeżeli nie zachodzi inna jaka prawna przeszkoda.

Jeżeliby zaś ów opiece poruczony, wydania onegoż w ciągu trzech miesięcy po zniesieniu opieki nie upraszał, natenczas przez sąd wezwanym być ma, do odebrania swego majątku w terminie odpowiednim. Jeżeliby zaś temuż nakazowi zadosyć nie uczynił, tedy musi wprawdzie sąd majątek takowy wciąż w swem przechowaniu trzymać, atoliż żadną miarą nie ma się już więcej zarządem onegoż zajmować.

§. 138.

Bei der Prüfung der Rechnung hat das Gericht auf die Erziehung und die persönlichen Eigenschaften des Pflegbefohlenen, auf den Stand und die Beschaffenheit des Vermögens und alle übrigen Verhältnisse genaue Rücksicht zu nehmen. Es hat daher in der Regel geringfügige Anstände, deren Erläuterung mit unverhältnissmässigen Kosten oder Zeitverlust verbunden wäre, zu übergehen, kostspielige Nachweisungen unbedeutender Posten nicht abzuverlangen, auch keine Verbesserungen in der Vermögensgebarung ohne abverlangtes Gutachten des gesetzlichen Vertreters anzuordnen.

§. 139.

Solche Mängel, über die nicht hinausgegangen werden kann, hat das Gericht dem Rechnungsleger bekannt zu geben, und hierüber seine mündliche oder schriftliche Erläuterung abzufordern. Werden die Anstände durch die Erläuterung behoben, so ist die Rechnung zu genehmigen, und zwar unbedingt oder mit Anführung derjenigen Aufträge, über deren Befolgung sich nachträglich in der nächsten Rechnung oder binnen einer zu bestimmenden kürzeren Frist auszuweisen seyn wird. Auf jeder genehmigten Rechnung ist der Tag und die Zahl des Genehmigungsbescheides ämtlich auszuschreiben.

§. 140.

Findet das Gericht die Erläuterungen des Rechnungslegers unvollständig und ergeben sich Mängel, worüber keine genügende Aufklärung gegeben werden kann, so hat dasselbe allenfalls mit Zuziehung der Verwandten eine gütliche Ausgleichung zu versuchen. Sollte diese nicht erzielt werden können, oder der Fall zum Vergleiche überhaupt nicht geeignet seyn, so hat das Gericht nach Umständen entweder den gesetzlichen Vertreter dieser Vertretung zu entheben und einen andern zu bestellen, oder nur die Vermögensverwaltung einem Curator zu übertragen, auf jeden Fall aber den neuen gesetzlichen Vertreter oder Curator anzuweisen, die Rechte des Pflegbefohlenen im ordentlichen Rechtswege geltend zu machen.

§. 141.

Nach Erlöschung der Pflegschaft und genehmigter Schlussrechnung ist derjenige, über dessen Vermögen Rechnung gelegt wurde oder sein Erbe berechtigt, eine Abschrift der Rechnungen zu verlangen, die Beilagen aber im Originale zu beheben.

Sollte die Partei binnen 3 Monaten nach genehmigter Schlussrechnung diese Behebung nicht ansuchen, so hat sie der Richter vorzuladen und ihr sämmtliche Beilagen im Original auszufolgen. Erscheint sie nicht oder verweigert sie die Uebernahme, so sind sämmtliche Rechnungen sammt Beilagen in das Archiv abzugeben.

V. Ausfolgung des Vermögens.

§. 142.

Sobald ein Pflegbefohlener zur eigenen Vermögensverwaltung gelangt ist, hat ihm das Gericht sein Vermögen, wenn sonst kein gesetzliches Hinderniss besteht, zu erfolgen.

Sollte er jedoch die Ausfolgung desselben binnen 3 Monaten nach aufgehobener Pflegschaft nicht ansuchen, so ist er vom Gerichte aufzufordern, die Uebernahme seines Vermögens binnen einer angemessenen Frist zu bewerkstelligen. Leistet er diesem Auftrage keine Folge, so muss zwar das Gericht ein solches Vermögen fortan in Verwahrung behalten, allein es hat sich mit der Verwaltung desselben in keiner Weise mehr zu befassen.

§. 143.

Przy wydaniach majątku osobom wojskowym od felwebla na dół idąc, bez względu czy one w rzeczywistej znajdują się służbie, czy są urlopowane, sąd ściśle się stosować ma do przepisu nadwornego dekretu z dnia 25. Czerwca 1795. Nro 237, wedle którego powyższym osobom bez zezwolenia wojskowej komendy, żadne kapitałowe summy nie mogą być wydawane.

Jeżeli przeto takowe wojskowe osoby, mimo osiągnionej pełnoletności nie otrzymały zezwolenia do odebrania swego majątku, sąd ten majątek, jako majątek opiece poruczonego uważać ma dopóki ta przeszkoda trwa.

Rozdział trzeci.

Postępowanie przy odwołaniu się do wyższego sędzi.

§. 144.

Jeżeli się strona rozstrzygnieniem sądu w wykonaniu dobrowolnej jurysdykcyi widzi być ukrzywdzoną, natenczas przystoi jej, wyjąwszy przypadek w §. 46 wymieniony, do tegoż samego sądu w ciągu dni 14 po doręczonem rozstrzygnieniu zanieść przedstawienie, z którem oraz zażalenie do wyższego sędzi połączyć należy, na przypadek, gdyby przedstawienie skutku nie miało.

§. 145.

Sąd rozważyć ma, czy stosownem znajduje odstąpić od rozstrzygnienia swego, czy też przy takowem obstawać. W pierwszym przypadku przedstawienie to należycie załatwić ma, w drugim zaś toż wraz z wszystkiemi do tego należącemi aktami wyższemu sędzi przedłożyć i zażalającego się rekurenta o tem zawiadomić.

§. 146.

Jeżeli sądowe rozstrzygnienie, przeciw któremu zażalenie wytoczono, dotycze sprzecznych z sobą praw albo pretensyi stron, albo jeżeli z takowemi w związku są sprawy trzecich osób, tedy pierwsza instancya na przedstawienie jednej z tych stron od swego pierwszego rozstrzygnienia odstąpić już nie może. Strona przeto w takowym razie, z swem zażaleniem udać się ma do wyższego sędzi, pismo zażalenia zaś w przeciągu dni 14 po doręczeniu rozstrzygnienia do pierwszej instancyi podać, która takowe, pismo albo przedstawienie gdyby to już lubo mylnie podano, wraz z wszystkiemi do tego należącemi aktami do bezpośrednio nadwładnego sądu zakonkomitować ma.

§. 147.

Przeciw równo-brzmiącym rozstrzygnieniom pierwszej i drugiej instancyi, nie ma już miejsca odwołanie się.

Jeżeli zaś druga instancya odmiennie od pierwszej rozstrzygła, stronie mającej się tem za ukrzywdzoną, przystoi założyć rekurs do trzeciej instancyi. Także i w tym przypadku pismo zażalenia w ciągu dni 14 po doręczeniu rozstrzygnienia do pierwszego sędzi ma być podane, który się przy tem do §. 146. stosować winien.

§. 143.

Bei Erfolglassung an Militärpersonen vom Feldwebel abwärts, sie mögen im wirklichen Dienste stehen oder beurlaubt seyn, hat sich das Gericht die Vorschrift des Hofdecretes vom 25. Juni 1795, Nr. 237, nach welchem obigen Personen ohne Bewilligung des Militär-Commando kein Capitalbetrag erfolgt werden darf, genau gegenwärtig zu halten.

Wenn daher solche Militärpersonen, ungeachtet der erlangten Grossjährigkeit, die Bewilligung zur Empfangnahme ihres Vermögens nicht erhalten, so hat das Gericht letzteres, so lange dieses Hinderniss dauert, wie das Vermögen eines Pflegbefohlenen zu behandeln.

Dritter Abschnitt.

Verfahren bei Berufungen an den höheren Richter.

§. 144.

Findet sich eine Partei durch eine Entscheidung des Gerichtes in Ausübung der freiwilligen Gerichtsbarkeit beschwert, so steht ihr mit Ausnahme des im §. 146 erwähnten Falles bevor, bei demselben Gerichte binnen 14 Tagen nach zugestellter Erledigung eine Vorstellung zu überreichen, mit welcher zugleich die Beschwerde an den höhern Richter, falls der Vorstellung nicht stattgegeben würde, zu verbinden ist.

§. 145.

Das Gericht hat in Ueberlegung zu ziehen, ob es von seiner Entscheidung abzugehen oder bei derselben zu verbleiben für zweckmässig erachte. Im ersten Falle hat es die Vorstellung auf die geeignete Weise zu erledigen, im zweiten Falle aber dieselbe sammt allen dazu gehörigen Acten dem höhern Richter vorzulegen und den Beschwerdeführer hievon zu verständigen.

§. 146.

Betrifft die richterliche Entscheidung, gegen welche Beschwerde geführt wurde, Rechte oder Ansprüche der Parteien, die mit einander im Widerspruche stehen, oder sind die Angelegenheiten dritter Personen damit verflochten, so kann die erste Instanz über die Vorstellung Einer dieser Parteien von ihrer frühern Entscheidung nicht mehr abgehen. Die Partei hat sich daher in einem solchen Falle mit ihrer Beschwerde an den höhern Richter zu wenden, die Beschwerdeschrift aber binnen 14 Tagen nach zugestellter Erledigung bei der ersten Instanz zu überreichen, welche dieselbe oder die etwa dennoch irriger Weise überreichte Vorstellung sammt allen dazu gehörigen Acten an das nächstvorgesetzte Gericht einbegleitet.

§. 147.

Gegen die gleichlautenden Entscheidungen der ersten und zweiten Instanz findet keine Berufung Statt.

Hat aber die zweite Instanz abweichend von der ersten Instanz entschieden, so steht der Partei, welche sich dadurch beschwert erachtet, bevor, die Berufung an die dritte Instanz zu ergreifen. Auch in diesem Falle ist die Beschwerdeschrift binnen 14 Tagen nach zugestellter Erledigung bei dem ersten Richter zu überreichen, welcher sich dabei nach §. 146 zu benehmen hat.

§. 148.

Jeżeliby strona w przypadkach, szczególniejszego uwzględnienia godnych, przeciw dwom równo-brzmiącym rozstrzygnieniom, przecież rekurs do trzeciej instancyi założyć chciała, tedy takowa, pod następnościami na końcu tego paragrafu zagrożonemi, bezpośrednio swe pismo zażalenia do trzeciej instancyi wystosować, wszelakoż takowe także do pierwszej instancyi i to w ciągu dni 14. po doręczonem rozstrzygnieniu podać ma.

Jeżeli trzecia instancya to odwołanie się znajduje bezzasadnem albo nawet swawolnem, tedy odrzucić ma rekurs zażalającego się, i temuż, albo jego zastępcy, wedle okoliczności, naganę dać, albo go karą pieniężną ukarać.

§. 149.

Sądy pierwszej instancyi odrzucić mają późno podane zażalenie, bez względu czyby to wystosowanem było przeciw własnemu rozstrzygnieniu, czy też przeciw temuż drugiej instancyi.

§. 148.

Wenn eine Partei in besonders rücksichtswürdigen Fällen gegen zwei gleichlautende Entscheidungen dennoch die Berufung an die dritte Instanz ergreifen wollte, so hat sie unter den am Schlusse dieses Paragraphes angedrohten Folgen ihre Beschwerdeschrift unmittelbar an die dritte Instanz zu richten, dieselbe aber ebenfalls bei der ersten Instanz, und zwar binnen 14 Tagen nach zugestellter Erledigung zu überreichen.

Findet die dritte Instanz die Berufung ungegründet oder gar muthwillig, so hat sie den Beschwerdeführer abzuweisen, und demselben oder seinem Vertreter nach Umständen einen Verweis zu ertheilen oder ihn mit einer Geldstrafe zu belegen.

§. 149.

Die Gerichte erster Instanz haben eine zu spät überreichte Beschwerde, dieselbe mag gegen ihre eigene Entscheidung oder ene der zweiten Instanz gerichtet seyn, von Amtswegen abzuweisen.

Formularz N. I. (§. 7.)

C. k. sąd powiatowy w . . . .

Protokolarne spisanie przypadku śmierci.

Imię i przezwisko

Charakter albo zatrudnienie

Wiek

Czy nieżonaty, czy żonaty albo owdowiały

Pomieszkanie

Dzień śmierci i miejsce śmierci

Pozostały małżonek

Imię, charakter i pobyt pełnoletnich dzieci i pełnoletnich wnuków po zmarłych już dzieciach,

Imię, wiek, charakter i pobyt małoletnich dzieci i małoletnich wnuków po zmarłych już dzieciach, czy je zastępuje już zastępca prawny albo ktoż do tego zaproponowany

Imię, wiek, charakter i pobyt innych najbliższych krewnych

Czy znajduje się testament, kodycyl, umowa dziedziczna, darowizna albo intercyzy ślubne i gdzie

Czy i przez który sąd był zmarły jako opiekun albo jako kurator ustanowionym, i gdzie znajduje się dekret tegoż ustanowienia

Czy zmarłemu przysłużał pobór z jakiej publicznej kasy albo z fundacyi lub funduszu, pod publicznym dozorem stojącego

Czy zalega podatek zarobkowy

Czy znajdują się w puściznie przedmioty osobliwego doniesienia i jak niemi zarządzono,

Czy znajduje się majątek, z czego się mniej więcej takowy składa, w czyich jest rękach, albo jakie ku jego zabezpieczeniu zaprowadzono środki stosowne

Miejsce i data

Podpis sądowego albo gminnego delegowanego albo notaryusza

Podpis stron i świadków

Formularz Nr. II. (§. 69.)

Edykt do zwołania wierzycieli spadkowych.

C. k. sąd powiatowy N. N. wzywa wszystkich, którzy do puścizny po zmarłym na dniu . . . N. N. (imię, miejsce zamieszkania, i charakter spadkodawcy) jako wierzyciele pretensye mieć mogą, aby się w celu zameldowania i wykazania tejże na dniu . . . (dzień i godzina przyzwania) do tegoż sądu zgłosili, albo do tego terminu swą prożbę meldującą piśmiennie podali, w przeciwnym bowiem razie tym wierzycielom nie przysłużałoby do puścizny, jeżeliby ta przez spłacenie zameldowanych już należytości wyczerpaną została, żadne dalsze prawo, jak o ileby im się należało prawo zastawowe.

Miejsce, data i podpis.

Formulare Nr. I (§. 7).

K. K. Bezirksgericht zu ....

Todfalls-Aufnahme.

Vor- und Zuname

Charakter oder Beschäftigung

Alter

Ob ledig, verheiratet oder verwitwet

Wohnung

Sterbtag und Sterbort

Nachgelassener Ehegatte

Name, Charakter und Aufenthalt der grossjährigen Kinder und der grossjährigen Enkel bereits verstorbener Kinder

Name, Alter, Charakter und Aufenthalt der minderjährigen Kinder und der minderjährigen Enkel bereits verstorbener Kinder, ob für sie ein gesetzlicher Vertreter schon einschreite oder wer hiezu vorgeschlagen werde

Name, Alter, Charakter und Aufenthalt der übrigen nächsten Verwandten

Ob ein Testament, Codicill, Erbvertrag, eine Schenkung oder Ehepacten vorhanden, und wo sich dieselben befinden

Ob und von welchem Gerichte der Verstorbene als Vormund oder Curator bestellt war, und wo sich das Bestellungsdecret befinde

Ob dem Verstorbenen aus einer öffentlichen Casse oder einer unter öffentlichen Aufsicht stehenden Stiftung oder Fonde ein Bezug zu statten gekommen sei

Ob eine Erwerbsteuer rückständig sei

Ob sich in der Verlassenschaft Gegenstände einer besonderen Anzeige vorfinden und was damit verfügt worden sei

Ob ein Vermögen vorhanden, worin dasselbe beiläufig bestehe, in wessen Händen es sich befinde, oder welche Vorkehrungen zu dessen Sicherung getroffen worden seien

Ort und Datum

Unterschrift des Gerichts- oder Gemeinde-Abgeordneten oder des Notars

Unterschrift der Parteien und der Zeugen.

Formulare Nr. II (§. 69).

Edict zur Einberufung der Verlassenschafts-Gläubiger.

Vor dem k. k. Bezirksgerichte N. N. haben alle diejenigen, welche an die Verlassenschaft des den ..... Verstorbenen N. N. (Name, Wohnort und Charakter des Erblassers) als Gläubiger eine Forderung zu stellen haben, zur Anmeldung und Darthuung derselben, den ..... (Tag und Stunde der Vorladung) zu erscheinen, oder bis dahin ihr Anmeldungsgesuch schriftlich zu überreichen, widrigens diesen Gläubigern an die Verlassenschaft, wenn sie durch die Bezahlung der angemeldeten Forderung erschöpft würde, kein weiterer Anspruch zustände, als in so fern ihnen ein Pfandrecht gebührt.

Ort, Datum und Unterschrift.

Formularz Nr. III. (§. 79.)

Edykt do zwołania niewiadomych prawnych dziedziców.

Ze strony c. k. sądu powiatowego N. N. wzywa się niniejszem prawnych dziedziców po zmarłym na dniu .... N. N. (imię, miejsce zamieszkania i charakter spadkodawcy), aby się w ciągu jednego roku, licząc od dnia niż zamieszczonego, do tegoż sądu powiatowego zgłosili, i aby pod wykazaniem swego prawnego prawa spadkowego swe oświadczenie się do dziedzictwa podali, w przeciwnym bowiem razie puścizna z temi, którzy się do dziedzictwa oświadczą, pertraktowaną i onym addykowaną,—nieobjęta zaś część puścizny, albo jeżeliby się nikt do dziedzictwa nie oświadczył, cała puścizna przez fiskusa jako bezdziedziczna ściągnioną zostanie, a dziedzicom później się już zgłaszającym prawa ich do dziedzictwa o tyle tylko zastrzeżone będą, o ileby przez przedawnienie nie ustały.

Miejsce, data i podpis.

Formularz Nr. IV. (§. 108.)

Przykład dokumentu addykcyi (przyznania) puścizny.

Ze strony c. k. sądu powiatowego na przedmieściu Landstrasse we Wiedniu addykuje (przyznaje) się niniejszem puścizna po zmarłym na dniu 1. Lutego 1848 z testamentem panu Józefie Gruberze, miejskim stolarzu pod Nr. 16. na Landstrassie, włącznie domu pod Nr. 206 na przedmieściu Leopoldstadt i należytości 6000 złt. r. mon. konw., na domie Nr. 312 w mieście zaintabulowanej, jego małżonce pani Teressie Gruber jako bezwarunkowo oświadczonej się dziedziczce testamentowej w jednej trzeciej, panu Karolowi Gruber c. k. kapitanowi w jednej trzeciej a 2 małoletnim dzieciom zmarłej siostry spadkodawcy, pani Anny Braun, urod. Gruber, imieniem Franciszkowi i Ludwikowi Braun każdemu po jednej szóstej części a to tym trzem ostatnim, jako warunkowo oświadczonym się dziedzicom testamentowym; dalej addykuje się należytość 2000 złt. r. mon. konw., na domie Nr. 293 na przedm. Wiedeniu zaintabulowana, wdowie pani Teressie Gruber, która ten legat naprzód już odebrała, tytułem własności, a jej matce pani Maryi Weiss do dożywotniego pożytkowania, nakoniec dom N. 16 na Landstrassie panu Antoniemu Kurz tytułem legatu; zaczem pertraktacya puścizny za ukończoną się uznaje, a panu auskultatorowi N. N. poleca się, by pieczęć, przy protokolarnem spisaniu przypadku śmierci położoną, znowu zdjął.

Wiedeń dnia 1. Sierpnia 1850.

C. k. radzca sądu krajowego i sędzia powiatowy.
N. N.

Formularz Nr. V. (§. 120.)

Tabela pupilarna.

Nazwisko familijne i imię opiece poruczonego	Dzień i rok urodzenia opiece poruczonego, albo wiek onegoż podczas wciągnienia w tęż tabelę	Imię, charakter i miejsce zamieszkania ojca ślubnego, albo, gdyby tenże już zmarł, podanie jego ostatniego miejsca zamieszkania	Imię, charakter i miejsce zamieszkania opiekuna albo kuratora	Summaryczne podanie majątku	Czas, w którym się ma składać rachunek, albo odwołanie się na otrzymane uwolnienie od składania rachunków	Oznaczenie rejestrowe aktów pupilarnych

Formulare Nr. III (§. 79).

Edict zur Einberufung unbekannter gesetzlicher Erben.

Von dem k. k. Bezirksgerichte N. N. werden die gesetzlichen Erben des den ..... verstorbenen N. N. (Name, Wohnort und Charakter des Erblassers) aufgefordert, binnen Einem Jahre von dem unten angesetzten Tage an gerechnet, sich bei diesem Bezirksgerichte zu melden, und unter Ausweisung ihres gesetzlichen Erbrechtes ihre Erbserklärung anzubringen, widrigens die Verlassenschaft mit jenen, die sich erbserklärt haben, verhandelt, und ihnen eingeantwortet, der nicht angetretene Theil der Verlassenschaft aber, oder wenn sich Niemand erbserklärt hätte, die ganze Verlassenschaft vom Staate als erblos eingezogen würde, und den sich allfällig später meldenden Erben ihre Erbansprüche nur so lange vorbehalten blieben, als sie durch Verjährung nicht erloschen wären.

Ort, Datum und Unterschrift.

Formulare Nr. IV (§. 108).

Beispiel einer Verlassenschafts-Einantwortungs-Urkunde.

Von dem k. k. Bezirksgerichte auf der Landstrasse in Wien wird die Verlassenschaft des den 1. Februar 1848 mit Testament verstorbenen Herrn Joseph Gruber, bürgerlichen Tischlermeisters Nr. 16 auf der Landstrasse, mit Einschluss des Hauses Nr. 206 in der Leopoldstadt und der auf dem Hause Nr. 312 in der Stadt einverleibten Forderung von 6000 fl. C. M. seiner Gattin Frau Theresia Gruber als unbedingt erklärten Testamentserbin zu Einem Drittel, dem Herrn Carl Gruber, k. k. Hauptmanne, zu Einem Drittel und den 2 minderjährigen Kindern der verstorbenen Schwester des Erblassers, Frau Anna Braun, gebornen Gruber, Namens Franz und Ludwig Braun, jedem zu Einem Sechste, und zwar diese 3 Letzteren als bedingt erklärten Testamentserben, dann die auf dem Hause Nr. 296 auf der Wieden einverleibte Forderung von 2000 fl. C. M. der Witwe Frau Theresia Gruber als Vorausvermächtnissnehmerin zum Eigenthume und ihrer Mutter Frau Maria Weiss zum lebenslänglichen Fruchtgenusse, endlich das Haus Nr. 16 auf der Landstrasse dem Herrn Anton Kurz als Vermächtniss hiemit eingeantwortet, die Verlassenschafts-Abhandlung für beendigt erklärt, und dem Herrn Auscultanten N. N. aufgetragen, das bei der Todfalls-Aufnahme angelegte Gerichtssiegel wieder abzunehmen.

Wien am 1. August 1850.

Der k. k. Landesgerichtsrath und Bezirksrichter
N. N.

Formulare Nr. V (§. 129).

Pupillar-Tabelle.

Familien- und Vorname des Pflegebefohlenen.	Geburtstag und Geburtsjahr des Pflegebefohlenen, oder Alter desselben zur Zeit der Eintragung in diese Tabelle.	Name, Charakter und Wohnort des ehelichen Vaters, oder, wenn er schon gestorben wäre, Angabe seines letzten Wohnortes.	Name, Charakter und Wohnort des Vormundes oder Curators.	Summarische Angabe des Vermögens.	Zeitpunct, an welchem Rechnung zu legen ist, oder Berufung auf die erhaltene Befreiung von der Rechnungslegung.	Registratursbezeichnung der Pupillaracten.

Treść.

Inhalt.

256.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 28. Czerwca 1850,

obowiązujące dla krajów koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensy, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski z Istryą, Tryestu, Tyrolu i Voralbergu, Czech, Morawii górnego i dolnego Szląska,

którem się w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych wydaje instrukcya dla przełożonych gminnych w poruczonych im sądowych czynnościach urzędowych.

Instrukcya

dla przełożonych gminnych w poruczonych im sądowych czynnościach urzędowych.

§. 1.

Do poruczonego zakresu działalności gmin, należy także i załatwienie następujących sądowych czynności urzędowych.

A. W sprawach spadkowych.

§. 2.

Przełożony gminny obowiązany jest sprawić sobie wiadomość o wszystkich w jego gminie zachodzących przypadkach śmierci i donieść o tem przynależnemu sądowi powiatowemu. Doniesienie to jednakże zaniechanem być ma, jeżeli zmarło bez majątku małoletnie dziecię, otrzymujące wyżywienie od swego ojca albo od swej matki.

§. 3.

We wszystkich przypadkach, w których nie deleguje sędzia powiatowy w celu protokolarnego spisania przypadku śmierci jednego z swych urzędników albo notaryusza, przełożony gminny do przedsiębrania tej urzędowej czynności obowiązany jest, w miarę ogólnego, albo szczególnego zawezwania, uczynionego przez sędziego powiatowego.

§. 4.

Przy protokolarnem spisaniu przypadku śmierci, ma przełożony gminny, albo inny przez niego ustanowiony członek przełożeństwa gminnego udać się do pomieszkania zmarłego i z przybraniem dwóch domowników, albo w braku takowych, w przytomności dwóch świadków, zająć się dochodzeniami, jakie się widzieć dają z formularza protokolarnego spisania przypadku śmierci pod Nr. 1.

§. 5.

Jeżeli puścizna znajduje się w ręku domniemalnych pełnoletnich, do własnego majątkiem zarządu uprawnionych dziedziców, albo w ręku prawnego zastępcy małoletnich, albo też opiece poruczonych dziedziców, albo takowych osób pełnoletnich, którym sam spadkodawca puściznę powierzył, i jeżeli zresztą żadna inna nie zachodzi wątpliwość, natenczas delegowany gminny żadnego nie ma przedsiębrać opieczętowania, w przeciwnym zaś razie, mianowicie jeżeli się nikt do puścizny nie przyznaje, albo gdzie obawiać się trzeba niebezpieczeństwa przeniewierzenia albo potajemnego uniesienia, wziąść puściznę pod opieczętowanie.

§. 6.

Przy opieczętowaniu, ma delegowany gminny, gdyby się znajdowały pieniądze, kosztowności, obligacye, dokumenta i inne papiery, albo rzeczy wartości, którebу mogły być ukryte, aż do dalszego rozporządzenia sędzi powiatowego, albo z sobą wziąść do

256.

Verordnung des Justizministers vom 28. Juni 1850,

wirksam für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz und Gradiska mit Istrien, Triest, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Ober- und Nieder-Schlesien,

womit im Einverständnisse mit dem Minister des Innern eine Instruction für die Gemeindevorsteher in den ihnen übertragenen gerichtlichen Amtshandlungen erlassen wird.

Instruction

für die Gemeindevorsteher in den ihnen übertragenen gerichtlichen Amtshandlungen.

§. 1.

Zu dem übertragenen Wirkungskreise der Gemeinden gehört auch die Besorgung nachstehender gerichtlicher Amtshandlungen:

A. In Verlassenschafts-Angelegenheiten.

§. 2.

Der Gemeindevorsteher hat sich von allen in seiner Gemeinde vorkommenden Sterbfällen Kenntniss zu verschaffen und die Anzeige hievon an das zuständige Bezirksgericht zu erstatten. Diese Anzeige hat jedoch zu unterbleiben, wenn ein in Verpflegung seines Vaters oder seiner Mutter stehendes minderjähriges Kind ohne Vermögen gestorben ist.

§. 3.

In allen Fällen, in welchen der Bezirksrichter zur Todfallsaufnahme nicht einen seiner Beamten oder einen Notar abordnet, liegt dem Gemeindevorsteher nach Mass des vom Bezirksrichter gestellten allgemeinen oder besondern Ersuchens die Vornahme dieser Amtshandlung ob.

§. 4.

Bei der Todfallsaufnahme hat sich der Gemeindevorsteher oder ein anderes von ihm bestelltes Mitglied des Gemeindevorstandes in die Wohnung des Verstorbenen zu begeben und mit Zuziehung zweier Hausgenossen oder in deren Ermanglung zweier Zeugen, diejenigen Erhebungen zu pflegen, welche aus dem Formulare der Todfallsaufnahme Nr. 1 zu ersehen sind.

§. 5.

Wenn die Verlassenschaft sich in Händen der muthmasslichen grossjährigen zur eigenen Vermögensverwaltung berechtigten Erben, oder des gesetzlichen Vertreters minderjähriger oder sonst pflegbefohlener Erben, oder solcher grossjähriger Personen befindet, denen sie der Erblasser selbst anvertraut hat, und wenn auch sonst kein Bedenken obwaltet, so hat der Gemeinde-Abgeordnete keine Sperre anzulegen, im entgegengesetzten Falle aber, besonders wenn sich Niemand der Verlassenschaft annimmt, oder wo Gefahr einer Unterschlagung oder Verschleppung zu befürchten ist, die Verlassenschaft in die Sperre zu nehmen.

§. 6.

Bei der Sperre hat der Gemeinde-Abgeordnete das etwa vorhandene Geld, Pretiosen, Obligationen, Urkunden und sonstige Papiere oder Sachen von Werth, welche auf die Seite geschafft werden könnten, bis auf weitere Verordnung des Bezirksrichters entweder mit sich

swego pomieszkania, albo też gminnemu przełożonemu, albo innemu poczciwemu mężowi, za poświadczeniem odebrania do przechowania dać.

Inne ruchome rzeczy, jeżeli tego dozwala ich właściwość, i jeżeli nie są potrzebne ani do zawiadowania gospodarstwem, ani do prowadzenia gospodarstwa lub professyi, zamknięte będą w pewną schowalnię, albo w jednę albo w więcej izb, ze wszystkich stron dobrze zamkniętych, a na wszystkich do onych prowadzących drzwiach, położona być ma pieczęć gminna, w ten sposób, ażeby nikt wejść nie mógł, nie przełamawszy ją. Delegowany gminny klucze do siebie wziąść ma, nadzór zaś tak nad zamkniętemi schowalniami, jak nad przedmiotami puścizny, nie pod zamknięciem będącemi, poruczyć aż do sądowego wdania się, najbliższemu sąsiadowi albo innej jakiej zdolnej ku temu osobie.

§. 7.

Potem delegowany gminny rubryki, w drukowanym formularzu protokolarnego spisania przypadku śmierci zawarte, pod swym i przybranych osób podpisem, dokładnie zapełnić ma. Jeżeliby ktoś z przybranych osób pisać nie umiał, natenczas ten swój znak własno-ręczny, a świadek jego imię umieścić powinien.

§. 8.

Jeżeliby się znajdowało oświadczenie ostatniej woli, darowizna, umowa względem dziedzictwa albo intercyza ślubna, o co się zawsze dowiadywać należy, albo jeżeliby świadkowie ustnie uczynionego rozporządzenia ostatecznej woli, toż piśmiennie byli ułożyli, natenczas delegowany gminy takowe dokumenta, nie otwierając je, do protokolarnego spisania przypadku śmierci przyłączyć ma. Jeżeliby zaś domniemalny dziedzic, albo domownicy, bezzwłocznego żądali obwieszczenia rozporządzenia ostatniej woli, może delegowany gminy temuż żądaniu zadosyć uczynić i oświadczenie ostatniej woli obwieścić. Wszelakoż o tem ma mieć staranie, aby przy otworzeniu nie naruszono pieczęci. O zaszłem zaś obwieszczeniu w protokolarnem spisaniu przypadku śmierci wzmiankę uczynić należy.

Jeżeliby nie znajdowało się piśmienne ułożenie ustnie oświadczonego rozporządzenia ostatniej woli, tedy wyszczególnić należy imię, charakter, i miejsce zamieszkania świadków.

§. 9.

Jeżeliby w jakiej puściźnie znajdowały się ordery, medaliony i inne znaki zasług; przekazania do poboru płacy, pensyi, prebendy, albo innego jakiego obdarzenia; paszporta, certyfikaty urlopowe, dekreta opieki albo kurateli, tedy takowe przedmioty i dokumenta do protokolarnego spisania przypadku śmierci mają być załączone.

§. 10.

Jeżeli umarł jaki urzędnik, notaryusz, duchowny albo dusz starownik jakiegokolwiekbądź religijnego wyznania, a znajdują się w jego pozostałości publiczne pieniądze, urzędowe albo notaryackie pisma, eraryalne, albo kościelne przedmioty, tedy delegowany gminny pieniądze i papiery, wartość albo wagę mające, ubezpieczyć (§. 6.), w razie potrzeby pod opieczętowanie wziąść i, nie wdawając się w właściwe protokolarne spisanie przypadku śmierci, bezzwłocznie dotyczące zrobić doniesienie sądowi powiatowemu.

§. 11.

Jeżeli umarła osoba, pod wojskową jurysdykcyą stojąca, natenczas przełożony gminny z reguły dalej wchodzić nie powinien, jak tylko zawiadomić o tem najbliższą ko-

in seine Wohnung zu nehmen, oder bei dem Gemeindevorsteher oder bei einem andern rechtschaffenen Manne, gegen Empfangsschein in Verwahrung zu geben.

Die übrigen beweglichen Sachen werden, wenn es ihre Beschaffenheit zulässt und wenn sie weder in der Haushaltung, noch zum Wirthschafts- oder Geschäftsbetriebe erforderlich sind, in ein sicheres Behältniss oder in ein oder mehrere von allen Seiten wohl verschlossene Gemächer versperrt, und an allen zu denselben führenden Thüren ist das Gemeindesiegel so anzulegen, dass Niemand, ohne dasselbe zu erbrechen, hinein gehen kann. Der Gemeinde-Abgeordnete hat die Schlüssel zu sich zu nehmen, die Aufsicht aber über die verschlossenen Behältnisse sowohl als über die freistehenden Verlassenschaftsgegenstände bis zur gerichtlichen Einschreitung dem nächsten Nachbar oder sonst einer geeigneten Person zu übertragen.

§. 7.

Der Gemeinde-Abgeordnete hat hiernach die in dem gedruckten Formulare der Todfallsaufnahme enthaltenen Rubriken unter seiner und der zugezogenen Personen Unterfertigung genau auszufüllen. Sollte Jemand der zugezogenen Personen des Schreibens unkundig seyn, so hat er sein Handzeichen und ein Zeuge dessen Namen beizusetzen.

§. 8.

Wenn eine letzte Willenserklärung, eine Schenkung, ein Erb- oder Heirathsvertrag, um die sich stets zu erkundigen ist, vorhanden wären, oder wenn die Zeugen einer mündlich errichteten letztwilligen Verfügung diese zu Papier gebracht hätten, so hat der Gemeinde-Abgeordnete solche Urkunden, ohne sie zu eröffnen, der Todfallsaufnahme beizulegen. Wenn aber der muthmassliche Erbe oder die Hausgenossen die sogleiche Bekanntgebung der letztwilligen Anordnung verlangen, so kann der Gemeinde-Abgeordnete diesem Begehren Statt geben und die letzte Willenserklärung kundmachen. Doch hat er Sorge zu tragen, dass bei der Eröffnung die Siegel nicht verletzt werden. Von der allfälligen Kundmachung ist in der Todfallsaufnahme Meldung zu machen.

Wenn über eine mündlich erklärte letztwillige Verfügung keine Aufschreibung bestehen sollte, so sind Name, Charakter und Wohnort der Zeugen anzugeben.

§. 9.

Sollten sich in einer Verlassenschaft Orden, Medaillen oder andere Verdienstzeichen, Anweisungen zum Bezuge eines Gehaltes, einer Pension, einer Pfründe oder sonstigen Betheilung, Pässe, Urlaubs-Certificate, Vormundschafts- oder Curatels-Decrete vorfinden, so sind derlei Gegenstände und Urkunden der Todfallsaufnahme anzuschliessen.

§. 10.

Wenn ein Beamter, ein Notar, ein Geistlicher oder ein Seelsorger von was immer für einem Glaubensbekenntnisse stirbt und in seinem Nachlasse sich öffentliche Gelder, Amts- oder Notariats-Schriften, Aerarial- oder kirchliche Gegenstände vorfinden, so hat der Gemeinde-Abgeordnete Gelder und Papiere von Werth oder Bedeutung in Sicherheit zu bringen (§. 6), nöthigenfalls die Sperre anzulegen und ohne zu einer eigentlichen Todfallsaufnahme zu schreiten, die sogleiche Anzeige an das Bezirksgericht zu erstatten.

§. 11.

Wenn eine der Militär-Gerichtsbarkeit unterstehende Person stirbt, so hat der Gemeindevorsteher in der Regel nicht weiter einzuschreiten, als das nächste Militär-Commando davon in

mendę wojskową, a jeżeliby tego potrzeba wymagała, opieczętowanie przedsięwziąść, albo pozostałe effekta zmarłego tymczasowo przechować.

§. 12.

Zupełnie sporządzone protokolarne spisanie przypadku śmierci, przełożony gminny sądowi powiatowemu przesłać, i wydane przez tegoż ostatniego dalsze nakazy, wykonać winien.

§. 13.

W przypadkach, w których małoletni, na umyśle obłąkani, albo inni do zarządu majątkiem niezdolni dziedzice, udział biorą, albo w których pełnoletni dziedzice przy protokolarnem spisaniu przypadku śmierci o bezzwłoczną inwentacyą puścizny upraszają, a ta oraz nie jest znaczną, winien przełożony gminy, nie oczekując sądowego nakazu, stan czynny i bierny puścizny dokładnie spisać, rzeczy ruchome przez zaprzysiężonego znawcę ocenić kazać, wykaz takowy, wraz z przybranemi stronami, świadkami i taksatorem podpisać i go z dokumentami, do udowodnienia stanu majątkowego służącemi, do protokolarnego spisania przypadku śmierci załączyć.

§. 14.

Do stanu czynnego mają być umieszczone nietylko wszelkie suknie i sprzęty urządzenia, przedmioty gospodarcze, rekwizyta professyjne, zasoby i t. p., lecz także i gotówka, kosztowności, należytości, obligacye i prawa; do stanu zaś biernego wszystkie znajome długi spadkodawcy, z wymienieniem imienia stanu i miejsca zamieszkania wierzyciela.

Ocenieniem zaś dóbr nieruchomych nie ma s ę przełożony gminny zajmować, lecz znajdujące się może realności, w inwentarzu tylko wyszczególnić.

Podobnież postępować ma przełożony gminny, jeżeli przez sąd powiatowy ku przedsięwzięciu inwentarza osobno wezwanym będzie.

Formularz Nro II. zawiera przykład inwentarza puścizny.

§. 15.

Jeżeli przełożony gminny albo jego delegowany, za wezwaniem sędzi powiatowego sprzedaż rzeczy ruchomych przez licytacyą przedsiębierze, tedy przytem przepisane w porządku licytacyjnym z dnia 15. Lipca 1786. N. 565, formalności zachować i względem całego postępowania dokładny protokół wedle formularza Nr. III. prowadzić ma.

Na końcu protokołu spisane być mają koszta, pod załączeniem dotyczących kwitów i innych dowodów, a potem cały akt wraz z czystym dochodem bez konkomitacyi sędzi powiatowemu przesłanym być ma.

§. 16.

Jeżeliby wykonanie czynności urzędowych, w §§. 4—15. zachodzących, z trudnościami miało być połączone, których rozwiązanie nie jest w mocy przełożonego gminnego, albo jeżeliby zresztą niespodziane pokazały się trudności albo wątpliwości, natenczas przełożony gminny z przedsięwzięciem poruczonej mu czynności urzędowej wstrzymać się i nieodzownie sędzi powiatowemu donieść ma, któremu natychmiast dalsze kroki zarządz ć przystoi.

die Kenntniss zu setzen und wenn es nöthig wäre, die Sperre anzulegen oder die hinterlassenen Effecten des Verstorbenen einstweilen in Verwahrung zu nehmen.

§. 12.

Die vollständig ausgefertigte Todfallsaufnahme hat der Gemeindevorsteher dem Bezirksgerichte einzusenden und die vom Letztern allenfalls ergehenden weiteren Aufträge zu befolgen.

§. 13.

In den Fällen, wo Minderjährige, Irrsinnige, Abwesende, oder sonst zur Vermögensverwaltung unfähige Erben einschreiten, oder wo die grossjährigen Erben bei der Todfallsaufnahme um sogleiche Inventirung der Verlassenschaft bieten, und diese auch nicht bedeutend ist, hat der Gemeinde-Abgeordnete, ohne einen gerichtlichen Auftrag abzuwarten, den Activ- und Passiv-Stand der Verlassenschaft genau zu verzeichnen, die beweglichen Sachen von einem beeideten Sachverständigen schätzen zu lassen, dieses Verzeichniss sammt den zugezogenen Parteien, den Zeugen und dem Schätzmanne zu unterfertigen und sammt den zur Belegung des Vermögenstandes etwa dienlichen Urkunden der Todfallsaufnahme anzuschliessen.

§. 14.

In den Activstand sind nicht nur alle Kleider- und Einrichtungsstücke, Wirthschaftsgegenstände, Gewerbsrequisiten, Vorräthe u. dgl., sondern auch die Barschaft, Pretiosen, Forderungen, Obligationen und Rechte, in den Passivstand aber alle bekannten Schulden des Erblassers mit Angabe des Namens, Standes und Wohnortes des Gläubigers einzustellen.

In eine Schätzung unbeweglicher Güter hat sich jedoch der Gemeindevorsteher nicht einzulassen, sondern die etwa vorhandenen Realitäten lediglich in der Inventur aufzuführen.

Auf dieselbe Weise hat der Gemeindevorsteher vorzugehen, wenn er vom Bezirksgerichte um die Vornahme der Inventur insbesonders angegangen wird.

Das Formular Nr. II. enthält das Beispiel einer Verlassenschafts-Inventur.

§. 15.

Wenn der Gemeindevorsteher oder sein Abgeordneter eine Feilbietung beweglicher Sachen über Ersuchen des Bezirksrichters vornimmt, so hat er hiebei die in der Versteigerungsordnung vom 15. Juli 1786, Nr. 565, vorgeschriebenen Förmlichkeiten zu beobachten und über den ganzen Vorgang ein genaues Protokoll nach dem Formular Nr. III. zu führen.

Am Ende des Protokolls sind die Kosten unter Anschluss der diessfälligen Quittungen und sonstigen Belege zu verzeichnen und der ganze Act sohin sammt dem reinen Erlöse ohne Einbegleitung an den Bezirksrichter einzusenden.

§. 16.

Sollte die Vollziehung der in den §§. 4—15 vorkommenden Amtshandlungen mit Schwierigkeiten verbunden seyn, deren Lösung nicht in der Macht des Gemeindevorstehers steht, oder sollten sich sonst unerwartete Anstände oder Bedenken zeigen, so hat der Gemeindevorsteher mit der Vornahme der ihm übertragenen Amtshandlung inne zu halten und die unverweilte Anzeige an den Bezirksrichter zu erstatten, welchem sofort die weitere Verfügung zu treffen obliegt.

B. W sprawach opiekuńczych i kuratelarnych.

§. 17.

Przełożony gminny dalej obowiązany jest, przesłane mu przez sędziego powiatowego opiekuńcze i kuratelarne dekreta osobom dotyczącym doręczyć, przyrzeczenie wypełnienia obowiązków, tymże przystojących i w dekrecie wyrażonych, daniem na to ręki odebrać, wykonanie danego przyrzeczenia na dekrecie zatwierdzić i protokół na to wedle formularza Nr. IV. sporządzony, powiatowemu sędzi przesłać.

C. Przy doręczeniach.

§. 18.

Przełożony gminny zająć się ma doręczeniem owych sądowych rozstrzygnień i przyznań, które od sądu w postępowaniu cywilnem i karnem przez arkusze doręczenia otrzymuje, i ku temu pewną osobę ustanowić.

§. 19.

Delegowany gminny winien akta, na przesłanym arkuszu doręczenia wymienione, stronom dotyczącym doręczyć, a odebranie ich podpisami w ostatniej rubryce sobie potwierdzić kazać. Jeżeli strona pisać nie umie, tedy ta znak rzeczony w tejże rubryce umieścić, a przybrana trzecia osoba imię strony i oraz swe własne przyłączyć ma.

Jeżeli doręczenie brzmi „do własnych rąk“ natenczas akt przez delegowanego gminnego własnoręcznie tej osobie musi być oddany, której ma być doręczony; we wszystkich innych przypadkach, dostatecznem jest doręczenie do rąk domowników.

§. 20.

Delegowany gminny, uskutecznione doręczenie tym sposobem potwierdzić winien, iż na doręczonym akcie, pod rozstrzygnieniem, albo, gdyby to zamkniętem było, pod napisem te słowa napisze: „Doręczono . . . . . . N. N.“ (Imię i charakter tego, który doręczył).

§. 21.

Jeżeliby strona doręczenia uniknąć usiłowała, albo, jeżeliby jej w pomieszkaniu zastać nie można, natenczas delegowany gminny, po poprzedniczem wywiedzeniu się, jak się rzecz ma, zostawić winien drukowane przypomnienie podług formularza Nr. V. tej osnowy, ażeby strona do odebrania doręczenia o wyznaczonej godzinie tem pewniej w swem pomieszkaniu się znajdowała, o ile że w przeciwnym razie doręczenie przez sądowe przybicie rozstrzygnienia wykonanem będzie.

O wyznaczonej tedy godzinie, delegowany gminny obowiązany jest z pewnością przybyć, a gdyby strona obecną nie była, rozstrzygnienie na stosownem miejscu wewnątrz pomieszkania, gdyby zaś to zamknięte było, na wchodzie tegoż w przytomności dwóch świadków przybić.

W ostatniej zaś rubryce arkusza doręczenia nadmienić się ma, iż doręczenie przez sądowe przybicie uskutecznionem zostało.

B. *In Vormundschafts- und Curatels-Angelegenheiten.*

§. 17.

Der Gemeindevorsteher ist ferner verbunden, die von dem Bezirksrichter eingesendeten Vormundschafts- und Curatels-Decrete den betreffenden Personen einzuhändigen, die Angelobung der, diesen Letzteren obliegenden und in dem Decrete ausgedrückten Pflichten mittels Handschlages abzufordern, den Vollzug der geleisteten Angelobung auf dem Decrete zu bestätigen und das hierüber nach dem Formular Nr. IV. aufgenommene Protokoll dem Bezirksgerichte einzusenden.

C. *Bei Zustellungen.*

§. 18.

Der Gemeindevorsteher hat ferner die Zustellnng jener gerichtlichen Erledigungen und Vorladungen, die er im Civil- und Strafverfahren vom Gerichte mittelst der Zustellungsbögen erhält, zu besorgen und hiezu ein verlässliches Individuum zu bestellen.

§. 19.

Der Gemeinde-Abgeordnete hat die auf dem eingesendeten Zustellungsbogen verzeichneten Stücke den betreffenden Parteien zu behändigen und sich den Empfang durch ihre Unterschrift in der letzten Rubrik bestätigen zu lassen. Kann eine Partei nicht schreiben, so hat sie ihr Handzeichen in diese Rubrik zu setzen und ein zugezogener Dritter den Namen der Partei und den seinigen beizufügen.

Lautet die Zustellung zu eigenen Händen, so muss das Stück derjenigen Person, der es zugestellt werden soll, vom Gemeinde-Abgeordneten eigenhändig übergeben werden, in allen übrigen Fällen genügt die Zustellung zu Händen der Hausgenossen.

§. 20.

Der Gemeinde-Abgeordnete hat die geschehene Zustellung dadurch zu bescheinigen, dass er auf das zugestellte Stück unterhalb der Erledigung oder, wenn es verschlossen wäre, unterhalb der Aufschrift die Worte schreibt: „Zugestellt am — — —. N. N.“ (Name und Charakter desjenigen, der die Zustellung besorgt hat).

§. 21.

Sollte eine Partei der Zustellung auszuweichen suchen oder sonst in ihrer Wohnung nicht zu treffen seyn, so hat der Gemeinde-Abgeordnete nach vorausgegangener Erhebung des Sachverhaltes eine gedruckte Erinnerung nach dem Formulare Nr. V. des Inhaltes zu hinterlassen, dass die Partei zur Empfangnahme einer Zustellung zur bestimmten Stunde so gewiss in ihrer Wohnung sich einzufinden habe, widrigens die Zustellung mittelst gerichtlicher Anheftung der Erledigung vollzogen würde.

Zur bestimmten Stunde hat sich sodann der Gemeinde-Abgeordnete genau einzufinden und wenn die Partei nicht anwesend wäre, die Erledigung an einem schicklichen Orte im Innern der Wohnung, falls sie aber verschlossen wäre, am Eingange derselben in Gegenwar zweier Zeugen anzuheften.

In der letzten Rubrik des Zustellungsbogens ist jedoch zu bemerken, dass die Zustellung mittelst gerichtlicher Anheftung bewirkt worden sei.

§. 22.

Jeżeli się ktoś wzbrania przyjąć doręczenie albo potwierdzić swym podpisem w arkuszu doręczenia odebranie przyjętego aktu, natenczas delegowany gminny, akt doręczyć się mający, stronie tylko zostawić, a jej wzbranianie się w ostatniej rubryce arkusza doręczenia zanotować ma.

§. 23.

Jeżeli wszystkie na arkuszu doręczenia spisane akta doręczone zostały, tedy przełożony gminny, arkusz doręczenia podpisać, a sądowi pod kopertą, adressą opatrzoną, nazad odesłać ma.

Jeżeliby przełożony gminny nie miał szczególnych uwag do udzielenia, tedy w tym względzie żadnego nie potrzeba własnego odpisu.

§. 24.

Jeżeli doręczenie z jakiejkolwiekbądź przyczyny uskutecznionem być nie może natenczas przełożony gminny niedoręczony akt wraz z arkuszem doręczenia przez pismo wedle formularza Nr. VI, sądowi wzywającemu nazad zwrócić ma.

Drukowane formularze tych pism, jako też i formnlarze w §§. 5, 15, 17 i 21 wymienione, pobiera się u sędzi powiatowego.

§. 25.

Osoba do doręczania postanowiona, pobiera za posłannicze przeprawy, dozwoloną należytość (milowe), wedle ustaw, albo już istniejących, albo nowo wydać się mających.

§. 22.

Weigert sich Jemand eine Zustellung anzunehmen oder den Empfang des angenommenen Stückes im Zustellungsbogen durch seine Unterschrift zu bestätigen, so hat der Gemeinde-Abgeordnete das zuzustellende Stück lediglich bei der Partei zurückzulassen und ihre Weigerung in der letzten Rubrik des Zustellungsbogens anzumerken.

§. 23.

Sobald alle auf dem Zustellungsbogen verzeichneten Stücke zugestellt sind, hat der Gemeindevorsteher den Zustellungsbogen zu unterfertigen und dem Gerichte unter einem mit der Adresse versehenen Umschlag zurückzusenden.

Wenn daher der Gemeindevorsteher dem Gerichte nicht besondere Bemerkungen mitzutheilen hätte, bedarf es hiezu keines eigenen Rückschreibens.

§. 24.

Kann die Zustellung an eine Partei aus was immer für einem Grunde nicht bewerkstelligt werden, so hat der Gemeindevorsteher das nicht zugestellte Stück sammt dem Zustellungsbogen mittelst Schreibens nach dem Formulare Nr. VI. dem ersuchenden Gerichte zurückzustellen.

Die gedruckten Formularien dieser Schreiben so wie die in den §§. 4, 15, 17 und 21 erwähnten Formularien sind bei dem Bezirksrichter zu beziehen.

§. 25.

Das mit der Zustellung beauftragte Individuum hat die für die Botengänge nach den bereits bestehenden oder neu zu erlassenden Gesetzen bewilligte Gebühr (Meilengeld) zu beziehen.

Formularz Nr. I. (§. 4.)

C. k. sąd powiatowy Badeń.

Protokolarne spisanie przypadku śmierci.

Imię i przezwisko: Pan Jan Precht.

Charakter i zatrudnienie: Właściciel domu.

Wiek: 65 lat.

Czy nieżonaty, żonaty albo owdowiały: Żonaty.

Mieszkanie: Nr. 16, w Heiligenkreuz.

Dzień śmierci i miejsce śmierci: 10. Lipca 1850, w swem pomieszkaniu.

Pozostała małżonka: Pani Anna Precht, urodzona Wagner.

Imię, charakter i pobyt pełnoletnich dzieci i pełnoletnich wnuków po zmarłych już dzieciach: Pan Józef Precht, ogrodnik w kapitule Heiligenkreuz i tamże zamieszkały.

Imię, wiek, charakter i pobyt małoletnich dzieci i małoletnich wnuków po zmarłych już dzieciach, czy je zastępuje już prawny zastępca albo kto do tego zaproponowany: Od zmarłej córki Rozalii Aich, urodzonej Precht, 13-letni syn, imieniem Karol Aich w miejscu śmierci, dla którego spadkodawca na mocy załączonego tu dekretu Nr. 1. ze strony sądu kapituły Heiligenkreuz z dnia 19. Kwietnia 1847 jako opiekun ustanowionym był. Pełnoletni syn, pan Józef Precht, oświadczył się gotowym, przyjąć na się opiekę.

Imię, wiek, charakter i pobyt innych najbliższych krewnych: Nie są wiadome.

Czy znajduje się testament, kodycyl, umowa dziedziczna, darowizna albo intercyzy ślubne i gdzie: Testament z dnia 1. Marca 1850, wedle którego wdowa i syn dziedzicami ustanowieni, wnuk zaś do części obowiązkowej ograniczony. Tenże pod Nr. 2 załączony testament znaleziono zapieczętowany, lecz na żądanie wdowy i syna został otworzonym i obwieszczonym.

Czy i przez który sąd zmarły jako opiekun albo kurator ustanowionym był, i gdzie znajduje się dekret tegoż ustanowienia: Już o tem wyżej wspomniano.

Czy przysłużał zmarłemu pobór z jakiej publicznej kasy albo z jakiej pod publicznym dozorem stojącej fundacyi albo z jakiego funduszu: . . . . . .

Czy zalega podatek zarobkowy: . . . . . .

Czy znajdują się w puściznie przedmioty osobliwego doniesienia i jak z niemi zarządzono: Znajduje się order podobnoś rossyjski, który tu pod Nr. 3 załączono. Nieboszczyk pierwej przy landwerach służył.

Czy znajduje się majątek, z czego mniej więcej składa się, w czyich jest rękach albo jakie zaprowadzono ku jego zabezpieczeniu środki stosowne: Majątek stanowią dom pod Nr. 16 w Heiligenkreuz, 2 łąki pozagruntowe w niwie Alandzkiej, 2 krowy, suknie i sprzęty domowe, co dokładniej w inwentarzu będzie wykazanem. Puścizna znajduje się w ręku wdowy i syna.

Heiligenkreuz 13. Lipca 1850.

† † † **Anna Precht,**
Józef Gruber,
jako podpisujący imię i jako świadek.
Józef Precht.

Ferdynand Rotter,
Radca gminny.

Formulare Nr. I. (§. 4.)

K. K. Bezirksgericht Baden.

Todfallsaufnahme.

Vor- und Zuname: *Herr Johann Precht.*

Charakter oder Beschäftigung: *Hauseigenthümer.*

Alter: *65 Jahre.*

Ob ledig, verheirathet oder verwitwet: *Verheirathet.*

Wohnung: *Nr. 16, in Heiligenkreuz.*

Sterbtag und Sterbort: *10. Juli 1850, in seiner Wohnung.*

Nachgelassene Ehegattin: *Frau Anna Precht, geborne Wagner.*

Name, Charakter und Aufenthalt der grossjährigen Kinder und der grossjährigen Enkel bereits verstorbener Kinder: *Herr Joseph Precht, Gärtner im Stifte Heiligenkreuz und daselbst wohnhaft.*

Name, Alter, Charakter und Aufenthalt der minderjährigen Kinder und der minderjährigen Enkel bereits verstorbener Kinder, ob für sie ein gesetzlicher Vertreter schon einschreite oder wer hierzu vorgeschlagen werde: *Von einer verstorbenen Tochter Rosalia Aich, gebornen Precht, ein 13 Jahre alter Sohn, Namens Carl Aich im Sterborte, für welchen der Erblasser laut des anliegenden Decretes Nr. 1 des Stiftgerichtes Heiligenkreuz vom 19. April 1847 als Vormund bestellt war. Der* Nr. 1. *grossjährige Sohn, Herr Joseph Precht, ist diese Vormundschaft zu übernehmen bereit.*

Name, Alter, Charakter und Aufenthalt der übrigen nächsten Verwandten: *Keine bekannt.*

Ob ein Testament, Codicill, Erbvertrag, eine Schenkung oder Ehepacten vorhanden und wo dieselben befindlich seien: *Ein Testament vom 1. März 1850, nach welchem die Witwe und der Sohn zu Erben eingesetzt, der Enkel aber auf den Pflichttheil beschränkt ist. Dieses in Nr. 2 angeschlossene* Nr. 2. *Testament wurde versiegelt vorgefunden, aber auf Verlangen der Witwe und des Sohnes eröffnet und kundgemacht.*

Ob und von welchem Gerichte der Verstorbene als Vormund oder Curator bestellt war und wo sich das Bestellungs-Decret befindet: *Bereits oben erwähnt.*

Ob dem Verstorbenen aus einer öffentlichen Casse oder einer unter öffentlicher Aufsicht stehenden Stiftung oder Fonde ein Bezug zu statten gekommen sei . . . .

Ob eine Erwerbsteuer rückständig sei . . . . . .

Ob sich in der Verlassenschaft Gegenstände einer besondern Anzeige vorfinden und was damit verfügt worden sei: *Hat sich ein wahrscheinlich russisches Ordenszeichen vorgefunden, welches in Nr. 3 angeschlossen wird. Der Verstorbene war früher bei der Landwehr.* Nr. 3.

Ob ein Vermögen vorhanden, worin es beiläufig bestehe, in wessen Händen es sich befinde, oder welche Vorkehrungen zu dessen Sicherung getroffen worden seien: *Das Vermögen besteht in dem Hause Nr. 16 zu Heiligenkreuz, in 2 Ueberlandwiesen in der Alander Ried, 2 Kühen, der Kleidung und dem Hausgeräthe, und wird in der Inventur näher ausgewiesen werden. Die Verlassenschaft befindet sich in Händen der Witwe und des Sohnes.*

Heiligenkreuz den 13. Juli 1850.

††† **Anna Precht,**
Joseph Gruber,
als Namensschreiber und Zeuge.
Joseph Precht.

Ferdinand Rotter,
Gemeinderath.

Formularz Nr. II. (§. 14.)

Inwentarz,

puścizny po zmarłym na dniu 10. Lipca 1850 panu Janie Precht, właścicielu domu Nr. 16 w Heiligenkreuz, na wezwanie c. k. sądu powiatowego Badeń dziś sporządzony.

		mon. kon.	
		zł. r.	kr.
	Stan czynny.		
	gotowiznie.		
	Znaleziono . . . . co dziedzicom do dalszego prowadzenia gospodarstwa zostawiono.	17	18
	W obligacyach.		
	Los Esterhazowy Nr. 13480 z dnia 1. Marca 1836, małoletniemu wnukowi Karolowi Aich zalegowany, a przeto tymczasowo panu burmistrzowi do przechowania oddany	40	—
	W sukniach i bieliznie.		
	1 Surdut ze sukna . . . . 2 fl. 30 kr		
	1 wierzchni surdut ze sukna . . . . 4 „ — „		
	1 korzuch . . . . 10 „ — „		
	1 stary spencer . . . . — „ 30 „		
	2 spodni . . . . 2 „ — „		
	3 kamizelki . . . . — „ 30 „		
	2 pary bótów . . . . 2 „ — „		
	1 kapelusz, 1 czapeczka . . . . 1 „ 10 „		
	6 koszul . . . . 3 „ — „		
	6 szkarpetek . . . . — „ 36 „		
	1 kaftanik barchanowy . . . . — „ 20 „	26	36
	W urządzeniach domowych.		
	1 łóżko z twardego drzewa wraz z 1 matracem, 1 siennikiem, 3 poduszkami i 2 kołdrami . . . . 10 fl. — kr.		
	1 szafa na suknie z twardego drzewa . . . . 2 „ — „		
	1 wielka szafa z miękkiego drzewa . . . . 1 „ — „		
	1 stół i 4 stołki z twardego drzewa . . . . 2 „ — „		
	Urządzenie kuchenne . . . . 1 „ — „	16	—
	W przedmiotach gospodarczych.		
	Jedna brunatna 5 letnia krowa . . . . 35 zł.r. — kr.		
	Jedna morągowata 6 letnia krowa . . . . 30 „ — „		
	10 kur, 3 kaczki, 2 gęsi . . . . 1 „ 50 „		
	5 wiader wina austryackiego górzystego z r. 1840 wraz z beczką 20 „ — „		
	10 wiader wina austryackiego krajowego z roku 1848 wraz z beczką . . . . 30 „ — „		
	30 cetnarów siana . . . . 30 „ — „	146	50
	W dobrach nieruchomych.		
	Dom wraz z ogrodem Nr. 16 w Heiligenkreuz. Wedle podania wdowy miał być takowy przed kilką latmi ze strony kapituły Heiligenkreuz sądownie oceniony.		
	Jedna łąka pozagruntowa w niwie Alandzkiej z 2 morgów i 16 sążni kwadratowych, które spadkodawca w roku 1847 za 70 złt. r. kupił.		
Nr. 1. Nr. 2.	Jedna łąka pozagruntowa w tejże samej niwie z 4 morgów 3 sążni kwadratowych, które spadkodawca także w roku 1847 za złt. r. 140 kupił. Dotyczące ku umowy kupna i sprzedaży załączono pod Nr. 1 i Nr. 2.		
	Summa ceny szacunkowej majątku ruchomego	246	44
	Stan bierny.		
Nr. 3.	Wedle ekstraktu z księgi gruntowej Nr. 3 ciążą na domie spadkowym dla pana Franciszka Wolfa, miejsk. piekarza w Badeniu, na mocy skryptu spadkodawcy z dnia 2. Czerwca 1841 po 5 odsetków . . . . . . Od tego długu nie ma żadnych zaległych prowizyi.	1000	—

Formulare Nr. II. (§. 14).

Inventur,

welche über die Verlassenschaft des den 10. Juli 1850 verstorbenen Herrn Johann Precht, Hauseigenthümers Nr. 16 zu Heiligenkreuz, über Ersuchen des k. k. Bezirksgerichtes Baden heute aufgenommen worden ist.

		C. M. fl.	C. M. kr.
	Activstand.		
	An barem Gelde.		
	Die vorgefundenen . . . wurden den Erben zur Fortsetzung der Haushaltung belassen.	17	18
	An Obligationen.		
	Ein Esterhazysches Loos Nr. 13480 vom 1. März 1836, welches dem minderjährigen Enkel Carl Aich legirt ist, und daher einstweilen dem Herrn Bürgermeister zur Aufbewahrung übergeben wurde . . .	40	—
	An Kleidung und Wäsche.		
	1 Gehrock von Tuch . . . 2 fl. 30 kr.		
	1 Ueberrock von Tuch . . . 4 „ — „		
	1 Schafpelz . . . 10 „ — „		
	1 alter Janker . . . — „ 30 „		
	2 Hosen . . . 2 „ — „		
	3 Westen . . . — „ 30 „		
	2 Paar Stiefel . . . 2 „ — „		
	1 Hut, 1 Kappe . . . 1 „ 10 „		
	6 Hemden . . . 3 „ — „		
	6 Fussocken . . . — „ 36 „		
	1 Leibl von Barchent . . . — „ 20 „		
		26	36
	An Hauseinrichtung.		
	1 Bettstelle von hartem Holze sammt 1 Matratze, 1 Strohsacke, 3 Pölstern und 2 Decken . . . 10 fl. — kr.		
	1 Kleiderkasten von hartem Holze . . . 2 „ — „		
	1 grosser Kasten von weichem Holze . . . 1 „ — „		
	1 harter Tisch und 4 harte Stühle . . . 2 „ — „		
	Kücheneinrichtung . . . 1 „ — „		
		16	—
	An Wirthschaftsgegenständen.		
	Eine braune 5jährige Kuh . . . 35 fl. — kr.		
	Eine gefleckte 6jährige Kuh . . . 30 „ — „		
	10 Hühner, 3 Aenten, 2 Gänse . . . 1 „ — „		
	5 Eimer österreichischen Gebirgsweines vom Jahre 1840 sammt Fass 20 „ — „		
	10 Eimer österreichischen Landweines vom Jahre 1848 sammt Fass 30 „ — „		
	30 Centner Heu . . . 30 „ — „		
		146	50
	An unbeweglichen Gütern.		
	Das Haus sammt Garten Nr. 16 zu Heiligenkreuz. Nach der Angabe der Witwe soll dasselbe vor einigen Jahren vom Stiftgerichte Heiligenkreuz gerichtlich geschätzt worden seyn.		
	Eine Ueberlandwiese in der Alander Ried von 2 Joch 16 Quadrat-Klaftern, die der Erblasser im Jahre 1847 um 70 fl. erkauft hatte.		
Nr. 1 Nr. 2	Eine Ueberlandwiese in derselben Ried von 4 Joch 3 Quadrat-Klaftern, die der Erblasser ebenfalls im Jahre 1847 um 140 fl. käuflich an sich brachte. Die diessfälligen Kaufverträge liegen in Nr. 1 und Nr. 2 bei.		
	Summe des Schätzungswerthes des beweglichen Vermögens . . .	246	44
	Passivstand.		
Nr. 3	Laut Grundbuchsextractes Nr. 3 haften auf dem Verlassenschaftshause für Herrn Franz Wolf, bürgl. Bäckermeister in Baden, in Folge Schuldscheines des Erblassers vom 2. Juni 1841 zu 5 Procent . . . Hiervon sind keine Zinsen ausständig.	1000	—

		mon. kon.	
		złt. r.	kr.
Nr. 4—10.	Pani wdowa wykazuje koszta choroby i pogrzebu wedle kwitów Nr. 4—10 .	70	10
	Summa stanu biernego spadkowego	1070	10

Taksator pan Jakub Gunner żąda jako należytość za ocenienie 5 złt.r. mon. konw.

Heiligenkreuz 25. Lipca 1850.

† † † **Anna Precht,**
Mateusz Fuchs jako podpisujący
imię i oraz jako świadek
Józef Precht.

Ferdynand Rotter,
radca gminny.
Jakub Gunner,
taksator.

Los Esterhazowy Nr. 13480 pr. 40 złt. r. znajduje się w mojem przechowaniu.

Franciszek Sonder,
burmistrz gminy Heiligenkreuz.

		C. M. fl.	C. M. kr.
Nr. 4—10	*Die Frau Witwe weiset an Krankheits- und Beerdigungskosten laut Quittungen Nr. 4—10 . . . . aus.*	70	10
	Summe des Verlassenschafts-Passivstandes	1070	10

Der Schätzmeister Herr Jacob Gunner spricht als Schätzgebühr 5 fl. C. M. an.

Heiligenkreuz den 25. Juli 1850.

† † † **Anna Precht.**

Mathias Fuchs *als Namensschreiber und Zeuge*

Joseph Precht.

Ferdinand Rotter,
Gemeinderath.

Jacob Gunner,
Schätzmeister.

Das Esterhazysche Loos Nr. 13480 pr. 40 fl. befindet sich in meiner Verwahrung

Franz Sonder,
Bürgermeister der Gemeinde Heiligenkreuz.

Formularz Nr. III. (§. 15.)

Protokół sprzedaży przez licytacyą

z dnia 13. Sierpnia 1850,

sporządzony przed radcą gminnym gminy Heiligenkreuz, panem Ferdynandem Rotterem, w skutek wezwania c. k. sądu powiatowego Badeń z dnia 2. Sierpnia 1850 do liczby 204.

Liczba pozycyi	Krótkie oznaczenie przedmiotów przez licytacyą sprzedać się mających.	Cena szacunkowa		Najwyższa ofiarowana cena		Uwaga.
		złt.	kr.	złt.	kr.	
	Podług inwentarza Nr. 1.					
1.	1 Surdut ze sukna	2	30	3	—	
2.	1 wierzchni surdut ze sukna	4	—	4	—	
3.	1 korzuch	10	—	13	10	
4.	1 stary spencer	—	30	—	—	nie pozbyto go
5.	2 spodni	2	—	2	16	
6.	3 kamizelki	—	30	—	45	
7.	2 pary bótów	2	—	2	18	
8.	1 kapelusz, 1 czapeczka	1	10	1	13	
9.	6 koszul	3	—	5	4	
10.	6 szkarpetek	—	36	—	40	
11.	1 kaftanik barchanowy	—	20	—	21	
12.	5 wiader wina austryackiego górzystego z roku 1840	20	—	25	30	
13.	10 wiader wina austryackiego krajowego z roku 1848	30	—	32	—	
				90	17	

Wywołujący żąda za swe trudy przez 2 godziny 6 złt r. mon. konw.

Pieniądze w gotówce z licytacyi zebrane oddano wedle powyższego pisma z dnia 2. Sierpnia 1850 pani wdowie za kwitem Nr. 2.

Heiligenkreuz dnia 13. Sierpnia 1850.

Józef Precht, jako opiekun **Karola Aich** i jako spółdziedzic.

Ferdynand Rotter,
radca gminny
Jakub Gunner,
wywołujący.

Formular Nr. III. (§. 15).

Feilbietungs-Protokoll

vom 13. August 1850

aufgenommen vor dem *Gemeinderathe der Gemeinde Heiligenkreuz, Herrn Ferdinand Rotter,* **in Folge Schreibens des k. k. Bezirksgerichtes** *Baden vom 2. August 1850, Zahl 204.*

Zahl der Posten	Kurze Bezeichnung der feilzubietenden Gegenstände	Schätzungswerth fl.	Schätzungswerth kr.	Höchster Anbot fl.	Höchster Anbot kr.	Anmerkung
	Laut Inventur Nr. 1.					
1	1 Gehrock von Tuch	2	30	3	—	
2	1 Ueberrock von Tuch	4	—	4	—	
3	1 Schafpelz	10	—	13	10	
4	1 alter Janker	—	30	—	—	Wurde nicht angebracht·
5	2 Hosen	2	—	2	16	
6	3 Westen	—	30	—	45	
7	2 Paar Stiefel	2	—	2	18	
8	1 Hut, 1 Kappe	1	10	1	13	
9	6 Hemden	3	—	5	4	
10	6 Fussocken	—	36	—	40	
11	1 Leibel von Barchent	—	20	—	21	
12	5 Eimer österreichischen Gebirgsweines vom Jahre 1840	20	—	25	30	
13	10 Eimer österreichischen Landweines vom Jahre 1848	30	—	32	—	
				90	17	

Der Ausrufer spricht für seine Mühewaltung durch zwei Stunden 6 fl. C. M. an.

Der bare Erlös wurde in Gemässheit obigen Schreibens vom 2. August 1850 der Frau Witwe laut Quittung Nr. 2 übergeben.

Heiligenkreuz den 13. August 1850.

Joseph Precht, *als Vormund des* **Carl Aich** *und als Miterbe*

Ferdinand Rotter, *Gemeinderath.*

Jacob Gunner, *Ausrufer.*

Formularz Nr. IV. (§. 17.)

Protokół z dnia 28. Lipca 1850.

Sporządzony przed burmistrzem gminy Heiligenkreuz.

Obecni:

Pan Franciszek Sonder, burmistrz,
Pan Józef Rauch, pisarz.

W skutek wezwania c. k. sądu powiatowego Badeń, z dnia 26. Lipca 1850, **Liczba** 182, **przyzwano pana** Józefa Prechta, ogrodnika w Heiligenkreuz **w jego własności jako** opiekuna małoletniego Karola Aich **do dania dotyczącego przyrzeczenia. Po wręczeniu nadesłanego mu dekretu i po wyjaśnieniu obowiązków w nim wyszczególnionych, przyrzekł tenże daniem na to ręki, iż wszelkie obowiązki, jakie nań wkłada wyż namieniona jego własność, ściśle, wiernie i rzetelnie wypełniać chce. W dowód uczynionego takowego przyrzeczenia niniejszy protokół przez wszystkich obecnych się podpisuje.**

Heiligenkreuz dnia 28. Lipca 1850.

Józef Precht,
opiekun Karola Aich.

Franciszek Sonder,
burmistrz.

Józef Rauch,
pisarz.

Formularz Nr. V. (§. 21.)

Wezwanie do Pana Antoniego Lenner.

Ponieważ panu doręczyć się ma rozstrzygnienie (rezolucya) c. k. sądu powiatowego Hernals **a pana w pańskiem pomieszkaniu zastać nie można, przeto niniejszem wzywa się pana, byś dla odebrania tejże rezolucyi** na dniu 1. Sierpnia 1850 o 9. **godzinie z rana tem pewniej się znajdował w swem pomieszkaniu, o ile że w przeciwnym razie taż rezolucya w pańskiem pomieszkaniu, z skutkiem własnoręcznego doręczenia, sądownie przybitą zostanie.**

Józef Schwarz,
sługa gminny w Pötzleinsdorfie.

Formularz Nr. VI. (§. 24.)

Burmistrz w Pötzleinsdorfie

do

c. k. sądu powiatowego w Hernals

Rezolucya przez załączony tu arkusz doręczenia ·/₁ **nadesłana** ·/₂ Antoniemu Linner **nie mogła być doręczona, ponieważ ten** już na dniu 30. Lipca 1850 umarł.

Pötzleinsdorf dnia 16. Sierpnia 1850.

burmistrz.
Wilhelm Ott,

Formulare Nr. IV. (§. 17).

Protokoll vom 28. Juli 1850.

Aufgenommen vor dem Bürgermeister **der Gemeinde** Heiligenkreuz

Gegenwärtig:

Herr Franz Sonder, Bürgermeister.

Herr Joseph Rauch, Schriftführer.

Ueber das Schreiben des k. k. Bezirksgerichtes Baden, **vom** 26. Juli 1850, **Zahl** 182, **wurde Herr** Joseph Precht, Gärtner zu Heiligenkreuz **in seiner Eigenschaft als** Vormund des minderjährigen Carl Aich, **zur Leistung der Angelobung vorgeladen. Nach dem ihm das eingesendete Decret behändigt und die darin ausgedrückten Pflichten näher auseinandergesetzt wurden, leistete derselbe mittelst Handschlages die Angelobung, alle ihm in seiner obigen Eigenschaft obliegenden Pflichten genau, treu und redlich erfüllen zu wollen. Zum Beweise der geleisteten Angelobung wird gegenwärtiges Protokoll von sämmtlichen Anwesenden unterzeichnet.**

Heiligenkreuz den 28. Juli 1850.

Joseph Precht,
Vormund des Carl Aich.

Franz Sonder,
Bürgermeister.

Joseph Rauch,
Schriftführer.

Formulare Nr. V. (§. 21).

Aufforderung an Herrn Anton Linner.

Da Ihnen eine Erledigung des k. k. Bezirksgerichtes Hernals **zugestellt werden soll und Sie in Ihrer Wohnung nicht zu treffen sind, so werden Sie aufgefordert, sich zur Empfangnahme dieser Erledigung** den 1. August 1850 um 9 **Uhr Früh so gewiss in Ihrer Wohnung einzufinden, widrigens diese Erledigung in Ihrer Wohnung mit der Wirkung einer eigenhändigen Zustellung gerichtlich angeheftet werden würde.**

Joseph Schwarz,
Gemeindediener zu Pötzleinsdorf.

Formulare Nr. VI. (§. 24).

Der Bürgermeister zu Pötzleinsdorf

an

das k. k. Bezirksgericht zu Hernals.

Die mittelst des beiliegenden Zustellungsbogens $^{\cdot}/_{1}$ **eingesendete Erledigung** $^{\cdot}/_{2}$ **konnte** dem Anton Linner **nicht zugestellt werden, weil** derselbe bereits am 30. Juli 1850 gestorben ist.

Pötzleinsdorf den 16. August 1850.

Der Bürgermeister
Wilhelm Ott.

257.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 29. Czerwca 1850,

moc mające, począwszy od dnia obwieszczenia, dla wszystkich krajów koronnych, w których w mocy prawa stoi powszechna księga ustaw cywilnych z dnia 1. Czerwca 1811,

którem się, stosownie do Najwyższego upoważnienia, zmieniają postanowienia nadwornego dekretu z dnia 11. Stycznia 1819. *) względem postępowania z prożbami adopcyjnemi i legitymacyjnemi.

Z uwagi na to, że w zatwierdzonych przez Najjaśniejszego Pana, Jego Cesarską Mość, zarysach nowego urządzenia sądów, z dnia 14. Czerwca 1849. §. 17. c., przekazano rozstrzygnienie w przypadkach adopcyi i legitymacyi sądom krajowym i w przeprowadzeniu zrządzonego przez to oddzielenia tychże praw osobowych dotyczących interesów od administracyi, za porozumieniem z ministerstwem spraw wewnętrznych — w skutek osiągnionego zezwolenia Najjaśniejszego Pana, Jego Cesarskiej Mości — ministeryum sprawiedliwości rozporządza, jak następuje:

§. 1.

Do przysposobienia kogo za dziecię, potrzeba najpierwej odpowiedniego oświadczenia ojca przysposobiciela, albo matki przysposobicielki. Jezeli przysposobione dziecię małoletniem jest, wymaga się zezwolenia ojca ślubnego, a w braku takowegoż, zezwolenia matki, opiekuna i sądu. Jeżeli przysposobione dziecię pełnoletniem jest, jednakże jego ślubny ojciec jeszcze przy życiu pozostaje, wymaga się prócz zezwolenia przysposobionego dziecka pełnoletniego, nadto też i przyzwolenia jego ślubnego ojca.

§. 2.

W przypadkach, w których wymaga się sądowego zezwolenia do przysposobienia kogo za dziecię, prożbę z potrzebnemi oświadczeniami do sądu opiekuńczego podać należy.

Sąd prożbę albo z oświadczeniem zezwolenia, albo w przypadku, gdyby prożbie odmówić spowodowanym się widział, z powodami odmówienia sądowi krajowemu przedłożyć winien.

§. 3.

W innych przypadkach, prożba bezpośrednio przez strony sądowi krajowemu ma być przedłożona. Przeciw zaprzeczonemu zatwierdzeniu sądu krajowego, ma miejsce odwołanie się do wyższego sądu krajowego.

§. 4.

Jeżeli rodzice przysposobiciele sobie życzą, ażeby właściwe im ślachectwo i herb na dziecię przysposobione przeszły, natenczas może sąd krajowy na przedłożoną mu wedle §. 2. albo §. 3. prożbę, żądanie natychmiast odrzucić, jeżeli uznaje, że upraszane przysposobienie za dziecię już samo przez się nie jest stosowne. Wyjąwszy ten przypadek zaś, ma wyższy sąd krajowy prożbę o przeniesienie szlachectwa i herbu prezydentowi obwodowemu, a względnie w tych krajach koronnych, z któreych każdy jeden tylko obwód stanowi, namiestnikowi udzielić, a z ich zdaniem ministrowi sprawiedliwości przedłożyć, który się względem tego porozumieć winien z ministrem spraw wewnętrznych.

---

*) W zbiorze ustaw i rozporządzeń w zawodzie sądowym Nr. 1535, stron. 71.

257.

Verordnung des Justizministeriums vom 29. Juni 1850,

wirksam von dem Tage der Kundmachung angefangen, für alle jene Kronländer, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch vom 1. Juni 1811 in Rechtskraft steht,

wodurch in Gemässheit Allerhöchster Ermächtigung die Bestimmungen des Hofdecretes vom 11. Jänner 1819 *) über die Behandlung der Adoptions- und Legitimations-Gesuche abgeändert werden.

In Erwägung, dass in den von Seiner Majestät genehmigten Grundzügen der neuen Gerichtsverfassung vom 14. Juni 1849, §. 17 c, die Entscheidung in Fällen der Adoption und Legitimation den Landesgerichten zugewiesen ist, und in Durchführung der hiedurch verfügten Trennung dieser Personenrechte betreffenden Geschäfte von der Administration, wird in Folge des mit dem Ministerium des Innern getroffenen Einverständnisses nach eingeholter Genehmigung Seiner Majestät von Seite des Justizministeriums verordnet, wie folgt:

§. 1. Zur Annahme an Kindesstatt muss zuvörderst die Erklärung des Wahlvaters oder der Wahlmutter abgegeben werden. Ist das Wahlkind minderjährig, so wird die Einwilligung des ehelichen Vaters und in dessen Ermanglung die Einwilligung der Mutter, des Vormundes und des Gerichtes erfordert. Ist das Wahlkind grossjährig, aber sein ehelicher Vater noch am Leben, so ist nebst der Einwilligung des grossjährigen Wahlkindes auch die Einwilligung seines ehelichen Vaters nothwendig.

§. 2. In den Fällen, in welchen die gerichtliche Einwilligung zur Annahme an Kindesstatt erfordert wird, ist das Gesuch mit den erforderlichen Erklärungen bei dem vormundschaftlichen Gerichte anzubringen.

Das Gericht hat das Gesuch entweder mit der Erklärung der Einwilligung, oder im Falle, wenn es dieselbe zu verweigern findet, mit den Gründen der Verweigerung dem Landesgerichte vorzulegen.

§. 3. In den übrigen Fällen ist das Gesuch von den Parteien unmittelbar dem Landesgerichte vorzulegen. Gegen die verweigerte Bestätigung des Landesgerichtes, hat die Berufung an das Oberlandesgericht Statt.

§. 4. Wünschen die Wahlältern, dass der ihnen eigene Adel und das Wappen auf das Wahlkind übergehen, so kann das Landesgericht über das ihm nach §. 2 oder §. 3 vorgelegte Gesuch, wenn es die angesuchte Annahme an Kindesstatt schon an sich zur Bestätigung nicht geeignet findet, das Begehren sogleich zurückzuweisen. Ausserdem aber ist das Gesuch wegen Uebertragung des Adels und des Wappens vom Oberlandesgerichte dem Kreispräsidenten und beziehungsweise in jenen Kronländern, welche nur aus einem Kreise bestehen, dem Statthalter mitzutheilen, und mit dessen Gutachten an den Justizminister, welcher sich hierüber mit dem Minister des Innern ins Einvernehmen setzen wird, vorzulegen.

**) In der Sammlung der Gesetze und Verordnungen im Justizfache Nr. 1535, Seite 71.*

§. 5.

O potwierdzonem wymaganym sposobem przysposobieniu kogo za dziecię, winien sąd krajowy zawiadomić przynależny sąd tak rodziców przysposobicieli, jak dziecka przysposobionego końcem wciągnienia tegoż do aktów sądowych.

§. 6.

Jeżeli sobie rodzice dziecka nieślubnego życzą, by toż uznanem zostało przez łaskę monarchy za dziecię ślubne, muszą najprzód zasięgnąć zezwolenia nieślubnego pełnoletniego dziecka, a jeżeli to jest małoletniem, oświadczenia opiekuna i zezwolenia sądu opiekuńczego, potem prożba wedle rozmaitości przypadków, tak jak przy adopcyi, albo sposobem wyżej w §. 2., albo sposobem w §. 3. oznaczonym sądowi krajowemu, a od tego zaś z jego zdaniem przez wyższy sąd krajowy, który swe oświadczenie załączyć ma, ministrowi sprawiedliwości przedłożoną być ma.

W razie pomyślnego skutku o wciągnienie do aktów sądowych mieć się winno staranie sposobem wyżej w §. 5. oznaczonym.

Schmerling m. p.

§. 5. Eine in der erforderlichen Art bestätigte Annahme an Kindesstatt ist von dem Landesgerichte dem Gerichtsstande der Wahlältern und des Wahlkindes zur Eintragung in die Gerichtsacten bekannt zu machen.

§. 6. Wenn die Aeltern eines unehelichen Kindes wünschen, dass es durch Begünstigung des Landesfürsten als ein eheliches erklärt werde, so müssen sie zuerst die Einwilligung des unehelichen grossjährigen Kindes, oder wenn es minderjährig ist, die Erklärung des Vormundes und die Einwilligung des vormundschaftlichen Gerichtes einholen, dann ist das Gesuch nach Verschiedenheit der Fälle, wie bei der Annahme an Kindesstatt, entweder auf die oben im §. 2 oder auf die im §. 3 bestimmte Art dem Landesgerichte, von diesem aber mit seinem Gutachten mittelst des Oberlandesgerichtes, welches seine Aeusserung beizufügen hat, dem Justizminister vorzulegen.

Nach günstigem Erfolge ist für die Eintragung in die Gerichtsacten auf die oben im §. 5 bestimmte Art zu sorgen.

Schmerling *m. p.*

Dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXVI.

wydana i rozesłana [illegible]

[illegible]

285.

Cesarski patent z dnia 28. Lipca 1850,

obowiązujący w krajach koronnych [illegible]

[illegible]

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki,

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardzki i Wenecki, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodzki; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szlązka, Modeny, Parmy, Piacenzy i Guastalli, Oświęcimia i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Dubrownika i Zadru; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryxenu; Margrabia górnej i dolnej Łużycy i w Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattaru i na marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Na przedstawienie Naszego ministra sprawiedliwości i za poradą Naszej Rady ministrów, uznaliśmy potrzebę, wydać przy stósowaniu do [illegible] sądownictwa, ustawę organiczną dla władz sądowych, tak co do [illegible] rządku i karności, jako też co do [illegible] władz należących, zachować się mającego porządku.

W zastosowaniu § 120 konstytucyi państwa, postanowiło dla krajów koronnych niżej wymienionych, jako to: dla arcyksięstwa Austryi [illegible] Solnogrodu, księstwa Styryi, księstwa Karyntyi, księstwa Krainy, [illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXVI.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 4. Lipca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujezykowem: dnia 8. Listopada 1851.

258.

Cesarski patent z dnia 28. Lipca 1850.

obowiązujący w krajach koronnych: Austryi poniżej i powyżej Ensy, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski z Istryą, Tyrolu i Vorarlberga, Czech, Morawii, górnego i dolnego Szląska,

mocą którego nadaje się i ustanawia dla władz sądowych prawo organiczne, wedle którego, poczynając od dnia ogłoszenia ustawy, postępować należy.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki - Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Na przedstawienie Naszego ministra sprawiedliwości i za poradą Naszej Rady ministrów, uznaliśmy potrzebę, wydać prowizorycznie odpowiednią nowemu urządzeniu sądownictwa, ustawę organiczną dla władz sądowych, tak co do obsadzenia onych, kierunku i karności, jako też co do wewnętrznego i zewnętrznego w interesach do tychże władz należących, zachować się mającego porządku.

Na zasadzie przeto §. 120 konstytucyi państwa, poprzednio dla krajów koronnych niżej wymienionych, jako to: dla arcyksięstwa Austryi poniżej i powyżej Ensy, księstwa Solnogrodu, księstwa Styryi, księstwa Karyntyi, księstwa Krainy, uksiążęconego hrab-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXXVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 4. Juli 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 8. November 1851.

258.

Kaiserliches Patent vom 28. Juni 1850,

wirksam für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz und Gradiska mit Istrien, Triest, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Ober- und Nieder-Schlesien, ***wodurch für diese Länder ein organisches Gesetz über die Gerichtsstellen erlassen und festgesetzt wird, dass sich hiernach vom Tage der Kundmachung angefangen zu benehmen sei.***

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

Haben über Antrag Unseres Justizministers und über Einrathen des Ministerrathes ein mit der neuen Gerichtsverfassung in Einklang stehendes organisches Gesetz für die Gerichte, deren Besetzung, Leitung und Disciplin, dann über die innere und äussere Geschäftsordnung derselben provisorisch zu erlassen befunden.

Wir verordnen demnach auf Grundlage des §. 120 der Reichsverfassung vorläufig für den Umfang nachbenannter Kronländer, nämlich: des Erzherzogthums Oesterreich unter und ob der Enns, des Herzogthums Salzburg, des Herzogthums Steiermark, des Herzogthums

stwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi, miasta Tryestu z jego okręgiem, uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga, królestwa Czech, margrabstwa Morawii i księstwa górnego i dolnego Szląska, stanowimy co następuje:

I.

Sądy krajowe wyższe, sądy krajowe, handlowe i powiatowe, w krajach koronnych wyżej wymienionych, ordynacyą sądową z d. 14. Czerwca 1849, przez Nas zatwierdzoną, ustanowione, winny postępować przy obsadzaniu i kierunku tychże władz, przy wykonywaniu karności, oraz utrzymaniu wewnętrznego i zewnętrznego porządku, w interesach doń należących, wedle przepisów tej ustawy, poczynając od dnia jej ogłoszenia.

II.

Tylko co do prezydentów, prezesów senatowych (wydziałowych), radzców i sędziów powiatowych, stosownie do zastrzeżenia, wyrzeczonego w §. 101. konstytucyi państwa, jako też w §. 40 ordynacyi sądowej, działanie władzy sądowej dyscyplinarnej i wskazane w tym względzie postępowanie, w rozdziale IV^m^ niniejszej ustawy określone, równie jak rozporządzenie, na mocy którego poszkodowanemu do postępowania dyscyplinarnego przyłączyć się wolno, (§§. 90—95), wchodzi dopiero w wykonanie z dniem 1. Lipca 1851, we wszelkich tych przypadkach, w których kara dyscyplinarna (nagana, potrącenie z pensyi, dymisya), albo zawieszenie czasowe w służbie, lub też przeniesienie mimowolne na stan spoczynku lub na inną posadę, jedynie przez stan dyscyplinarny orzeczonem być może (§§. 65, 66, 72, 97, 104 i do 110 tej ustawy).

Do owej przeto chwili, kara nagany, potrącenia z pensyi, czasowe zawieszenie w pełnieniu służby, tudzież mimowolne przeniesienie na stan spoczynku lub na inną jaką posadę, na osoby sądowe, wyżej wymienione, może być orzeczona tylko przez ministra sprawiedliwości, na drodze administracyjnej; kara zaś dymisyi (§. 71), może być wyrzeczoną jedynie przez wyrok najwyższego trybunału, stosownie do przepisu §. 7 dotychczasowego rozporządzenia ministeryalnego z d. 21. Sierpnia 1848, który to wyrok, przed onego wystosowaniem, ministrowi sprawiedliwości przedłożonym być ma.

Co się tycze postępowania w tym względzie, stosować się należy do przepisu §. 73 niniejszej ustawy, wedle którego ten sąd, który do przedstawienia na posadę byłby właściwym (§§. 22, 24 i 26 tej ustawy) potrzebne okoliczności wybadywać i zaopiniowane swe przedstawienie albo wprost albo za pośrednictwem sądu krajowego wyższego, ministrowi sprawiedliwości, a w przypadku nastąpić mającej dymisyi, rzecz całą zbadanych okoliczności, najwyższemu trybunałowi przedłożyć winien.

III.

Od chwili, w Art. I. i II. oznaczonej, winien także najwyższy trybunał we wszystkich interesach z sądów krajów koronnych wyżej wymienionych, do niego przychodzących, postępować wedle przepisów niniejszej ustawy, o ile w tym względzie w Statucie, dla tegoż sądu oddzielnie wydać się mającym, stosowne zmiany nie zajdą.

IV.

Z dniem ogłoszenia tej ustawy, znoszą się następne w krajach koronnych, wyżej wymienionych, obowiązujące przepisy, jako to:

Kärnthen, des Herzogthums Krain, der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska mit der Markgrafschaft Istrien, der Stadt Triest mit ihrem Gebiete, der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg, des Königreichs Böhmen, der Grafschaft Mähren und des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien, wie folgt:

I.

Die in den vorgenannten Kronländern nach Vorschrift der von Uns am 14. Juni 1849 genehmigten Gerichtsverfassung bestellten Oberlandesgerichte, Landesgerichte, Handelsgerichte und Bezirksgerichte haben sich vom Tage der Kundmachung angefangen, bei der Besetzung und Leitung der Gerichtsstellen, bei Ausübung der Disciplinargewalt und Handhabung der inneren und äusseren Geschäftsordnung nach Vorschrift dieses Gesetzes zu benehmen.

II.

Nur gegen Präsidenten, Senatspräsidenten, Räthe und Bezirksrichter hat in Gemässheit des im §. 101 der Reichsverfassung und des §. 40 der Gerichtsverfassung gemachten Vorbehaltes die im vierten Hauptstücke dieses Gesetzes bestimmte Ausübung der richterlichen Disciplinargewalt und das dabei vorgeschriebene Verfahren, sowie die Anordnung über die Gestattung des Anschlusses des Beschädigten an das Disciplinarverfahren (§§. 90—95) erst am ersten Juli 1851 in allen jenen Fällen in Wirksamkeit zu treten, in welchen eine Disciplinarstrafe (Verweis, Gehaltabzug, Dienstentlassung) oder die zeitweise Enthebung von den Dienstverrichtungen, oder die unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand oder auf einen anderen Dienstposten nur durch ein Disciplinargericht ausgesprochen werden darf (§§. 65, 66, 72, 97, 104 und 110 dieses Gesetzes).

Bis dahin ist die Strafe des Verweises und des Gehaltabzuges, die zeitweise Enthebung von den Dienstverrichtungen, und die unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand oder auf einen anderen Dienstposten wider die obgenannten richterlichen Beamten vom Justizminister im administrativen Wege zu verfügen, die Strafe der Dienstentlassung (§. 71) aber nach Vorschrift der bisher bestandenen Ministerialverordnung vom 21. August 1848, §. 7, durch ein Erkenntniss des obersten Gerichtshofes zu verhängen, und dieses Erkenntniss vor der Ausfertigung dem Justizminister vorzulegen.

Bezüglich des hierbei zu beobachtenden Verfahrens gelten die Bestimmungen des §. 73 dieses Gesetzes, nach welchen dasjenige Gericht, welches zum Besetzungsvorschlage berufen wäre (§§. 22, 23 und 26 dieses Gesetzes) die erforderlichen Erhebungen zu pflegen und seinen gutächtlichen Antrag entweder unmittelbar oder durch das Oberlandesgericht dem Justizminister, oder im Falle der Dienstentlassung die gepflogenen Erhebungen dem obersten Gerichtshofe vorzulegen hat.

III.

Auch der oberste Gerichtshof hat sich von dem im Artikel I und II bestimmten Zeitpuncte an, bezüglich der von Gerichten der vorerwähnten Kronländer an ihn gelangenden Angelegenheiten nach Vorschrift des gegenwärtigen Gesetzes in soweit zu benehmen, als das für denselben zu erlassende besondere Statut nicht abweichende Bestimmungen festsetzt.

IV.

Mit dem Tage der Kundmachung werden nachstehende in den obgenannten Kronländern bisher bestandene Vorschriften, als:

powszechna instrukcya dla władz sądowych z dnia 9. Września 1785. Podział I. §. 1—117.

porządek spraw wewnętrzny, w przedmiotach prawno-cywilnych, dla sądów krajowych w Tyrolu i Vorarlbergu, Najwyższem postanowieniem z d. 29. Maja 1838 zatwierdzony, §§. 5—132 i 166—178;

rozporządzenie ministeryalne z d. 21. Sierpnia 1848, o zakresie działania ministerstwa sprawiedliwości;

wreszcie wszystkie w tych przedmiotach wyszłe rozporządzenia, o ile obejmują uwzględnione już w niniejszej ustawie przepisy, lub tejże są przeciwne.

Wykonanie tej ustawy, Naszemu ministrowi spruwiedliwości polecamy.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

die allgemeine Instruction für die Justizstellen vom 9. September 1785, I. Abtheilung §§. 1—117,

die mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. Mai 1838 genehmigte innere Geschäftsordnung in Civilrechtsgegenständen für die Landgerichte in Tirol und Vorarlberg §§. 5—132 und 166—178,

die Ministerial-Verordnung vom 21. August 1848 über den Wirkungkreis des Justizministeriums,

dann alle übrigen über diese Gegenstände erflossenen Verordnungen, in soferne sie Bestimmungen enthalten, die im gegenwärtigen Gesetze berücksichtiget sind oder demselben widersprechen, ausser Kraft gesetzt.

V.

Unser Minister der Justiz ist mit dem Vollzuge dieses Gesetzes beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am 28. Juni 1850, im Eintausend acthundert und fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Ustawa organiczna dla władz sądowych.

Oddział pierwszy.

O SĄDACH, ICH OBSADZANIU, KIERUNKU I KARNOŚCI.

Rozdział pierwszy.

O sądach w ogólności.

§. 1. W krajach koronnych, w których organizacyę sądową, potwierdzoną postanowieniem Najwyższem, już przeprowadzono, siedziby władz sądowych po nastąpionej publikacyi ustalono i służbę przy tychże obsadzono, istnieją oprócz sądu państwa, stosownie do konstytucyi państwa z d. 4. Marca 1849, przez szczególną ustawę zaprowadzić się mającego, sądu nadworno-marszałkowskiego dla członków Domu cesarskiego, osób przywileju niepodległości wewnątrz kraju używających, i sądów wojskowych, od dnia 1. Lipca 1850, jedynie następne władze sądowe:

a) Najwyższy trybunał i sąd kasacyjny;

b) sądy krajowe wyższe;

c) sądy krajowe z wydziałami (senatami) handlowemi i górniczemi, i sądy handlowe;

d) sądy powiatowe kolegialne;

e) sądy powiatowe.

Organizacya najwyższego trybunału i sądu kasacyjnego, nastąpi przez oddzielną ustawę.

§. 2. Sądy krajowe wyższe składają się z prezydentów, prezesów wydziałowych i radzców wyższego sądu krajowego, tudzież z sekretarzów i kancelistów.

Stosunek szczególny, w jakim zostaje wydział sądu krajowego wyższego w Trydencie do sądu krajowego tyrolsko-vorarlbergskiego w Inspruku, oznaczony jest rozporządzeniem cesarskiem z d. 19. Kwietnia 1850 w N. 182 dz. pr. pań. i rz.

§. 3. Sądy krajowe i handlowe, składają się z prezydentów, prezesów wydziałowych, radzców i asesorów, tudzież z przybranych do zasiadania znawców ze stanu handlowego i znawców górnictwa, wreszcie z sekretarzów, archiwistów, dyrektorów i innych urzędników, do ksiąg gruntowych i do depozytów, kancelistów i wykonawców sądowych.

§. Sądy powiatowe kolegialne, utworzone są z sędziów powiatowych pierwszej klasy i asesorów, tudzież z urzędników prowadzących księgi gruntowe, kancelistów, dozorców więźni i wykonawców sądowych.

§. 5. Sądy powiatowe drugiej i trzeciej klasy, składają się z sędziów powiatowych i adjunktów, z personale prowadzącego księgi gruntowe, z kancelistów i woźnych, o ile ciż ostatni sprawują obowiązki wykonawców sądowych.

Organisches Gesetz für die Gerichtsstellen.

Erster Abschnitt.

Die Gerichte, deren Besetzung, Leitung und Disciplin.

Erstes Hauptstück.

Von den Gerichten überhaupt.

§. 1. Für die Kronländer, in welchen die Allerhöchst genehmigte Gerichtsorganisation durchgeführt ist, und nach der geschehenen Veröffentlichung die Standorte der Gerichtsbehörden festgestellt und die Dienstesbesetzungen erfolgt sind, bestehen ausserdem durch ein besonderes Gesetz in Gemässheit der Reichsverfassung vom 4. März 1849 einzuführenden Reichsgerichte, dem hofmarschallämtlichen Gerichte für die Glieder des Kaiserhauses und die exterritorialen Personen, und den Militärgerichten, vom 1. Juli 1850 an, nur folgende Gerichtsbehörden:

a) *der oberste Gerichts- und Cassationshof,*

b) *die Oberlandesgerichte,*

c) *die Landesgerichte mit Handels- und Bergsenaten, und die Handelsgerichte,*

d) *die Bezirks-Collegialgerichte,*

e) *die Bezirksgerichte.*

Die Organisation des obersten Gerichts- und Cassationshofes wird durch ein besonderes Gesetz geregelt.

§. 2. Die Oberlandesgerichte sind zusammengesetzt aus Präsidenten, Senatspräsidenten und Oberlandesgerichtsräthen, dann aus Secretären und Kanzlisten.

Das besondere Verhältniss, in welchem der Oberlandesgerichtssenat zu Trient zu dem tirolisch-vorarlbergischen Oberlandesgerichte zu Innsbruck sieht, ist durch die kaiserliche Verordnung vom 19. April 1850, Nr. 182 des Reichsgesetz- und Regierungsblattes, festgesetzt.

§. 3. Die Landes- und Handelsgerichte bestehen aus Präsidenten, Senatspräsidenten, Räthen und Assessoren, ferner aus sachverständigen Beisitzern aus dem Handelsstande und aus Bergbaukundigen, dann aus Secretären, Archivaren, den Directoren und sonstigen Beamten der Grundbuchs- und Depositenämter, aus Kanzlisten und Gerichtsvollziehern.

§. 4. Die Bezirkscollegialgerichte sind gebildet aus den Bezirksrichtern erster Classe und Assessoren, dann aus Grundbuchsführern, Kanzlisten, Gefangenaufsehern und Gerichtsvollziehern.

§. 5. Die Bezirksgerichte zweiter und dritter Classe bestehen aus den Bezirksrichtern und Adjuncten, ferner aus Grundbuchsführern, Kanzlisten und Gerichtsdienern, in soferne letztere die Geschäfte der Gerichtsvollzieher besorgen.

§. 6. Tak sądom powiatowym, jako też sądom powiatowym kolegialnym, sądom krajowym niższym, przydzieleni będą tak zwani auskultatorowie, w miarę zachodzącej potrzeby.

§. 7. Wszystkim w §. 2—5 wymienionym władzom sądowym dodanem będzie potrzebne personale służbowe t. j. mistrz więzienny, dozorca więźni, pomocnicy, słudzy przy Izbie radnej, słudzy urzędowi i posługacze.

§. 8. Właściwość sądów w rzeczach karnych, oznacza ustawa o postępowaniu karnem, właściwość zaś w sprawach prawno-cywilnych, norma jurysdykcyjna.

Rozdział drugi.

O mianowaniu sędziów, urzędników i sług, przy władzach sądowych

I. Kwalifikacya.

§. 9. Na przyszłość nikt ani urzędnikiem, do stanu sędziowskiego należącym ani auskultantem mianowanym być nie może, kto nie złoży ze skutkiem egzaminu rządowego, do sędziowskiego urzędu uzdatniającego.

§. 10. Do otrzymania posady przy władzy sądowej i do samodzielnego wykonywania urzędu sędziowskiego, równie jak do sprawowania posady sekretarza lub dyrektora, potrzeba nieskazitelnego imienia i dwudziestu czterech lat skończonych.

§. 11. Co się tycze kwalifikacyj wymaganych dla innych urzędników i sług sądowych, należy zachować dotychczasowe przepisy, aż do wydania szczególnych w tym względzie rozporządzeń.

§. 12. Znawcy, zasiadający w sądach handlowych, wydziałach handlowych sądów krajowych, winni posiadać przymioty, wskazane w §. 13. ustawy prowizorycznej z d. 26. Marca 1850 o urządzeniu Izb handlowych i przemysłowych; zasiadający zaś w wydziałach (senatach) górniczych, taką kwalifikacyę, jaka dodatkowo szczególnem urządzeniem będzie wskazaną.

§. 13. Spokrewnieni lub spowinowaceni w linii wstępnej lub zstępnej w ogólności, równie jak spokrewnieni w linii pobocznej aż do czwartego stopnia, lub spowinowaceni w drugim stopniu, nie mogą być umieszczeni przy jednej i tejże samej władzy sądowej.

Co się tycze sług radnych i urzędowych, o ile ci nie służą przy kasie, równie jak co do posługaczów, ogranicza się zakaz pokrewieństwa i powinowactwa w tem, iż tacy słudzy nie mogą pełnić służby z żadnym, przy tejże władzy umieszczonym, jeżeli są spokrewnieni lub spowinowaceni w stopniu wyżej wymienionym i zostają z tymże urzędnikiem w stosunku podrzędnym. Dla tego obowiązanym jest każdy starający się o służbę, wyrazić w swem podaniu, czy i w jakim stopniu pokrewieństwa lub powinowactwa zostaje z urzędnikiem, umieszczonym przy tejże władzy sądowej, przy której stara się być umieszczonym.

§. 14. W przypadku, jeżeliby wbrew zakazowi, w powyższym §fie powołanemu, umieszczenie nastąpiło, lub między osobami przy jakiej władzy sądowej umieszczonemi, wywiązały się powyższe stosunki powinowactwa, wówczas przez przeniesienie umieszczonego zaradzić temu należy w sposób odpowiedni (§. 112).

§. 15. Urząd adwokata, notaryusza lub ajenta publicznego z urzędem przy władzy sądowej, łączony być nie może.

§. 6. Sowohl den Bezirksgerichten, als den Bezirkscollegialgerichten, den Landes- und Oberlandesgerichten werden Auscultanten nach Bedürfniss zugewiesen.

§. 7. Den sämmtlichen in den §§. 2—5 aufgeführten Gerichtsbehörden ist auch das erforderliche Dienerpersonale, Kerkermeister, Gefangenaufseher, Gehilfen, Rathsdiener, Amtsdiener, Hausknechte beigegeben.

§. 8. Die Competenz der Gerichte in Strafsachen wird durch das Gesetz über das Strafverfahren, jene in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten durch die Jurisdictionsnorm bestimmt.

Zweites Hauptstück.

Von der Ernennung der Richter, Beamten und Diener bei den Gerichtsstellen.

I. Erfordernisse.

§. 9. In Zukunft soll kein dem Richterstande angehöriger Beamte und kein Auscultant ernannt werden, welcher nicht die zum Richteramte befähigende Staatsprüfung mit Erfolg abgelegt hat.

§. 10. Unbescholtenheit wird für jede Anstellung bei einer Gerichtsbehörde, und zur Ausübung des selbständigen Richteramtes, sowie zur Bekleidung des Postens eines Secretärs oder Directors auch die Nachweisung des Alters von 24 Jahren gefordert.

§. 11. Rücksichtlich der für die übrigen Beamten und Diener der Gerichte erforderlichen Eigenschaften ist sich bis zur Erfliessung besonderer Bestimmungen an die bisherigen Vorschriften zu halten.

§. 12. Die sachverständigen Beisitzer bei den Handelsgerichten oder Handelssenaten der Landesgerichte müssen die in dem provisorischen Gesetze über die Errichtung von Handels- und Gewerbskammern vom 26. März 1850, §. 13, bezeichneten Eigenschaften, die Beisitzer bei den Bergsenaten die in einer besonderen Vorschrift nachträglich festzusetzenden Eigenschaften besitzen.

§. 13. Jene, welche in auf- und absteigender Linie überhaupt verwandt oder verschwägert, oder in der Seitenlinie bis zum vierten Grade verwandt, oder bis zum zweiten Grade verschwägert sind, dürfen bei einer und derselben Justizbehörde nicht angestellt werden.

In Ansehung der Raths- und Amtsdiener, insofern sie nicht Cassendiener sind, dann der Hausknechte wird das Verbot der Verwandtschaft und Schwägerschaft darauf beschränkt, dass diese Diener mit keinem Angestellten, zu welchem sie im Verhältnisse der Unterordnung stehen, in einem der bezeichneten Grade verwandt oder verschwägert seyn dürfen. Es ist daher jeder Dienstwerber verpflichtet, in seinem Gesuche anzugeben, ob und in welchem Grade er mit einem der bei derjenigen Gerichtsbehörde, bei welcher er eine Anstellung nachsucht, bereits angestellt oder verschwägert sei.

§. 14. Im Falle, dass wider das in dem vorstehenden Paragraphe angeführte Verbot eine Anstellung erfolgt ist, oder bei einer Gerichtsbehörde unter den bereits dabei Angestellten die dort angegebenen Schwägerschaftsverhältnisse entstehen sollten, ist durch Versetzung des Angestellten die geeignete Abhilfe zu treffen (§. 112).

§. 15. Unvereinbar mit der Anstellung bei einer Gerichtsbehörde ist das Amt eines Advocaten, Notares und öffentlichen Agenten.

II. Obsadzenie posad służbowych.

§. 16. Cesarz mianuje prezydentów, prezesów wydziałowych i wszystkich radzców aż do sędziów powiatowych pierwszej klasy włącznie.

§. 17. Sędziów powiatowych drugiej i trzeciej klasy, asesorów, adjunktów i auskultantów, sekretarzów i archiwistów, dyrektorów urzędu ksiąg gruntowych i urzędu depozytowego, mianować będzie minister sprawiedliwości.

§. 18. Wszyscy inni urzędnicy i słudzy przy administracyi sprawiedliwości, których posada przy sądzie krajowym lub handlowym, albo przy sądzie krajowym wyższym zawakuje, mianowani będą przez te sądy; jeżeli zaś idzie o obsadzenie miejsca przy sądzie powiatowym opróżnionego, mianować ich będzie sąd krajowy, w którego obrębie znajduje się sąd powiatowy.

§. 19. Służąca najwyższemu trybunałowi władza udzielania wszystkich przy tymże sądzie zawakowanych posad, z wyłączeniem prezydentów i radców (§. 16), określoną będzie bliżej w ustawie organicznej tegoż trybunału.

§. 20. Posady służbowe zawakowane, wyjąwszy prezydentów i prezesów wydziałowych, tudzież radzców najwyższego trybunału sądowego, udzielone być winny zwyczajnie za poprzedniem rozpisaniem konkursu. Rozpisanie konkursu może także być pominiętem dla ważnych powodów, jednakże potrzeba do tego zezwolenia sądu krajowego wyższego, jeżeli idzie o miejsce, które przez sąd krajowy lub handlowy obsadzonem być winno, oprócz tego zaś przypadku, zezwolenia ministra sprawiedliwości. Mogą nawet powołane do tego władze sądowe, obsadzać zawakowane miejsca służby lub przedstawiać na takowe, nie rozpisując dalszego konkursu, jeżeli w ciągu poprzedniego zawakują posady równe tym, na które rozpisano konkurs, lub jeżeli przez obsadzenie następuje stopniowe posunięcie, a zarazem znajdują się zupełnie ukwalifikowani kandydaci.

Rozpisanie konkursu należy do tej władzy sądowej, która ma czynić pierwsze przedstawienie na posadę, lub której prawo obsadzenia wyłącznie służy. Obwieszczenie w tym przypadku, w dzienniku urzędowym kraju koronnego, a jeżeli idzie o umieszczenie jakiej z osób, w §. 16—17 wymienionych, takowe w gazecie wiedeńskiej potrzykroć zamieścić należy.

§. 21. Obsadzenie miejsc, w §. 18. wymienionych, odbyć się winno przez sąd, do tego powołany, na pełnem zgromadzeniu Rady lub w plenarnym senacie (pełnym wydziale) (§. 158), większością głosów, po wysłuchaniu prokuratora rządowego, a względnie prokuratora jeneralnego.

§. 22. Na posady, które udziela Cesarz lub minister sprawiedliwości, przedstawiać należy po trzech kandydatów. Jeżeli zaś zawakowało jakie miejsce przy sądzie powiatowym lub krajowym, wówczas czyni przedstawienie tenże sąd krajowy sądowi krajowemu wyższemu, uchwalone większością głosów na pełnem zgromadzeniu Rady, lub w pełnym wydziale (§. 158). Prezydent i prokurator rządowy, winni zawsze dołączyć do tego przedstawienia swoję opinię. Sąd krajowy wyższy, winien w podobny sposób ze swej strony przestawić ministrowi sprawiedliwości po trzech kandydatów.

II. Besetzung der Dienstplätze.

§. 16. Die Ernennung der Präsidenten, Senatspräsidenten und sämmtlicher Räthe mit Einschluss der Bezirksrichter erster Classe ist dem Kaiser vorbehalten.

§. 17. Die Bezirksrichter zweiter und dritter Classe, die Assessoren, Adjuncten und Auscultanten, die Secretäre und Archivare, die Grundbuchs- und Depositenamts-Directoren werden von dem Justizminister ernannt.

§. 18. Alle übrigen Beamten und Diener der Justizverwaltung werden, wenn ihre Stelle bei einem Landes- oder Handelsgerichte, oder bei einem Oberlandesgerichte in Erledigung gekommen ist, von diesen Gerichten, wenn es sich aber um die Besetzung eines bei einem Bezirksgerichte erledigten Dienstpostens handelt, von demjenigen Landesgerichte ernannt, in dessen Sprengel sich jenes Bezirksgericht befindet.

§. 19. Die dem obersten Gerichtshofe zustehende Verleihung sämmtlicher bei demselben erledigten Dienstplätze, mit Ausnahme der Präsidenten und Räthe (§. 16), wird in dem Gesetze über die Organisation des obersten Gerichtshofes näher bestimmt.

§. 20. Für die erledigten Dienstplätze, mit Ausnahme jener der Präsidenten und Senatspräsidenten, dann der Räthe des obersten Gerichtshofes, muss in der Regel eine Concurs-Ausschreibung erfolgen. Aus erheblichen Gründen kann die Concurs-Ausschreibung auch unterbleiben, jedoch ist hierzu, wenn es sich um die Besetzung einer von einem Landes- oder Handelsgerichte zu besetzenden Stelle handelt, von dem Oberlandesgerichte, ausserdem von dem Justizminister die Bewilligung zu ertheilen. Aber auch ohne diese Bewilligung können die hierzu berufenen Gerichtsstellen, wenn sie im Laufe des Concurses gleiche Dienstplätze, als für welche derselbe ausgeschrieben ist, erledigen, oder wenn sich durch die Besetzung eine stufenweise Vorrückung ergibt, und zugleich vollkommen befähigte Bewerber vorhanden sind, mit Umgehung einer weiteren Concurs-Ausschreibung die erledigten Dienstplätze besetzen oder zu ihrer Besetzung den Vorschlag erstatten.

Die Concurs-Ausschreibung ist von derjenigen Gerichtsstelle zu veranlassen, welche den ersten Besetzungsvorschlag zu erstatten hat, oder welcher das Besetzungsrecht selbst und allein zusteht. Das diessfällige Edict ist in dem Amtsblatte des Kronlandes, und wenn es sich um die Anstellung einer der in den §§. 16 und 17 erwähnten Personen handelt, auch in der Wiener Zeitung dreimal einschalten zu lassen.

§. 21. Die Besetzung der im §. 18 erwähnten Dienstposten ist von dem hierzu berufenen Gerichte in voller Rathsversammlung oder im Plenarsenate (§. 158) nach Anhörung des Staatsanwaltes, beziehungsweise des Generalprocurators, durch Stimmenmehrheit vorzunehmen.

§. 22. Zur Besetzung derjenigen Stellen, welche von dem Kaiser oder dem Justizminister verliehen werden, sind Ternavorschläge zu erstatten. Ist die Stelle bei einem Bezirks- oder Landesgerichte in Erledigung gekommen, so hat das bezügliche Landesgericht in voller Rathsversammlung oder im Plenarsenate (§. 158) seinen Vorschlag durch Stimmenmehrheit zu fassen und dem Oberlandesgerichte vorzulegen. Diesem Vorschlage haben der Präsident und Staatsanwalt stets ihre Meinung beizufügen. Das Oberlandesgericht hat hierüber auf gleiche Weise seinen Ternavorschlag an den Justizminister zn erstatten.

§. 23. Jeżeli zawakuje posada przy sądzie krajowym wyższym lub przy najwyższym trybunale, na którą mianuje Cesarz lub minister sprawiedliwości, wówczas przedstawiać winny też władze po trzech kandydatów, wprost ministrowi sprawiedliwości, a to w sposobie w §. 22 oznaczonym.

§. 24. Ubiegający się o zawakowane posady, umieszczeni przy sądach krajowych lub powiatowych, winni zawsze czynić podania, a mianowicie ostatni za pośrednictwem przełożonego sędzię powiatowego, a to do tego sądu krajowego, przy którym, albo w którego obrębie służbę pełnią. Jeżeli tenże sąd krajowy nie jest powołanym do obsadzenia lub przedstawienia trójki (§. 22, 23), wówczas winien prezydent i prokurator rządowy, opinię swą kwalifikacyjną, to jest zdanie, upowodowane co do uzdatnienia, pilności i moralności ubiegających się, przesłać prezydentowi tego sądu, do którego należy przedstawienie lub obsadzenie, z dołączeniem wszelkich podań.

§. 25. W tymże samym sposobie, w przypadkach wyżej oznaczonych, prezydenci sądu krajowego wyższego i prezydent najwyższego trybunału sądowego, otwierać mają swą opinię za zniesieniem się z prokuratorem jeneralnym, co do kwalifikacyi ubiegających się, pełniących już służbę przy sądzie krajowym wyższym lub przy najwyższym trybunale sądowym, która to opinia przesłaną być winna przełożonemu władzy sądowej, do pierwszego przedstawienia lub obsadzenia powołanej.

§. 26. Co się tycze obsadzenia, przedstawienia na posadę i opinii kwalifikacyjnej, stosującej się do urzędników i sług, przy sądach handlowych umieścić się mających lub już umieszczonych, sądy handlowe równie w tymże samym sposobie postępować winny jak sądy krajowe. Do posiedzeń pełnych, w tym względzie odbywać się mających, zawsze przyzwany być musi ustanowiony przy sądzie krajowym w siedlisku sądu handlowego, prokurator rządowy, który spólnie z prezydentem sądu handlowego otworzyć winien swą opinię kwalifikacyjną.

§. 27. Mianowanie zasiadających ze stanu handlowego przy sądach handlowych i wydziałach handlowych, przy sądach krajowych, równie jak zasiadających, z górnictwem obeznanych, przy wydziałach górniczych, następuje przez ministra sprawiedliwości za zniesieniem się z ministrem handlu, a względnie z ministrem górnictwa, na przedstawienie korporacyj, do tego powołanych.

§. 28. Ustanowienie dostatecznej liczby znawców, do odbywania detaksacyj, obejrzeń naocznych i tym podobnych działań urzędowych, mianować się mających, należy do sądu krajowego, handlowego i powiatowego we właściwym ich obrębie, a to wedle istniejących dotąd przepisów.

§. 29. Przyjmowanie i przeznaczanie praktykantów sądowych, zostawia się prezydentowi sądu krajowego wyższego; toż zaś co do dyurnistów, w przeznaczonej przez prezydenta sądu krajowego wyższego dla obrębu swego liczbie, prezydentowi sądu krajowego.

III. Zaprzysiężenie.

§. 30. Urzędnicy, do stanu sędziowskiego należący, łącząc w to i auskultantów, wykonywają przysięgę służbową i sędziowską tylko przy pierwszem umieszczeniu. Przy posuwaniu się na wyższą posadę sędziowską, zwróconą być tylko winna ich uwaga

§. 23. Wenn hingegen ein von dem Kaiser oder von dem Justizminister zu besetzender Dienstposten bei einem Oberlandesgerichte oder bei dem obersten Gerichtshofe in Erledigung gekommen ist, so sind bei diesen Behörden auf die im §. 22 angegebene Weise Terna-Vorschläge zu erstatten, und unmittelbar an den Justizminister abzugeben.

§. 24. Diejenigen Bewerber, welche bei einem Landes- oder Bezirksgerichte angestellt sind, haben, und zwar letztere unter Einbegleitung des vorgesetzten Bezirksrichters, ihre Gesuche jederzeit bei jenem Landesgerichte zu überreichen, bei welchem oder in dessen Sprengel sie dienen. Ist das Landesgericht nicht selbst zur Vornahme der Besetzung oder doch zur Erstattung eines Terna-Vorschlages (§§. 22, 23) berufen, so liegt es dem Präsidenten und dem Staatsanwalte ob, ihr Qualificationsgutachten, das ist, ihre motivirte Aeusserung über die Befähigung, den Fleiss und die Moralität der Bewerber unter Anschluss ihrer Gesuche an den Präsidenten desjenigen Gerichtes zu übermitteln, welches den Vorschlag zu erstatten oder die Besetzung vorzunehmen hat.

§. 25. In gleicher Weise haben sich in den vorbezeichneten Fällen auch die Oberlandesgerichtspräsidenten und der Präsident des obersten Gerichtshofes im Einvernehmen mit dem Generalprocurator über die Qualification der bei dem Oberlandesgerichte oder dem obersten Gerichtshofe angestellten Bewerber auszusprechen, und ihr Qualificationsgutachten dem Vorsteher derjenigen Gerichtsbehörde zuzumitteln, welche den ersten Vorschlag zu erstatten oder die Besetzung vorzunehmen berufen ist.

§. 26. In Ansehung der Besetzungen, Besetzungsvorschläge und Qualificationsgutachten, welche sich auf die bei den Handelsgerichten anzustellenden oder bei demselben angestellten Beamten und Diener beziehen, ist bei den Handelsgerichten ebenso, wie bei den Landesgerichten, vorzugehen. Den diessfalls abzuhaltenden Plenarsitzungen muss jederzeit der bei dem Landesgerichte am Sitze des Handelsgerichtes bestellte Staatsanwalt beigezogen werden, welcher auch gemeinschaftlich mit dem Präsidenten des Handelsgerichtes das Qualificationsgutachten zu erstatten hat.

§. 27. Die Ernennung der Beisitzer aus dem Handelsstande bei den Handelsgerichten und Handelssenaten der Landesgerichte, dann der bergkundigen Beisitzer bei den Bergsenaten erfolgt über Vorschlag der hierzu berufenen Körperschaften durch den Justizminister im Einvernehmen mit den Ministern des Handels, rücksichtlich des Bergwesens.

§. 28. Die Bestellung der erforderlichen Zahl von den zu Schätzungen, Augenscheinen und ähnlichen Amtshandlungen abzuordnenden Sachverständigen steht nach Mass der bestehenden Vorschriften jedem Landes-, Handels- und Bezirksgerichte für seinen Sprengel zu.

§. 29. Die Aufnahme und Zuweisung der Rechtspraktikanten ist dem Oberlandesgerichtspräsidenten, jene der Tagschreiber, in der vom Oberlandesgerichtspräsidenten für seinen Sprengel festgesetzten Zahl, dem Landesgerichtspräsidenten überlassen.

III. Beeidigung.

§. 30. Die dem Richterstande angehörigen Beamten mit Einschluss der Auscultanten haben nur bei ihrer ersten Anstellung den Dienst- und Richteramtseid zu schwören. Bei dem Antritte eines höheren Dienstpostens im Richteramte sind dieselben an diesen abgelegten ersten

na onę pierwszą uroczyście przez nich wykonaną przysięgę; prezesowie jednak przy wydziałach i prezydenci, winni składać nową przysięgę.

§. 31. Przełożeni sądów, odbierają przysięgę od urzędników, do stanu sędziowskiego należących i od auskultatorów, równie przysięgę służbową od innych urzędników lub sług przy administracyi sprawiedliwości, lub też zwracają uwagę na takową już wykonaną, jeżeli ci zostają pierwszy raz umieszczeni, albo otrzymują inną posadę służbową z obowiązkiem wykonania osobnej przysięgi, do niej przywiązanej, a to wedle wskazanych formuł pod N. 1, którą to przysięgę od sędziów powiatowych prezydenci sądów krajowych, a od prezydentów sądów krajowych i handlowych, prezydenci sądu krajowego wyższego odbierać mają.

§. 32. Prezydenci sądu krajowego wyższego, składają przysięgę służbową do rąk ministra sprawiedliwości, prezydent zaś najwyższego trybunału do rąk Najjaśniejszego Pana, Jego Ces. Mości.

§. 33. Praktykanci sądowi, winni złożyć przysięgę na zachowanie tajemnicy wedle formuły pod N. 1. wskazanej, a to w tym sądzie, przy którym praktykować zaczynają.

IV. Asygnowanie płacy.

§. 34. Sąd krajowy wyższy, uwiadomionym być winien niezwłocznie o każdem zamianowaniu urzędnika lub sługi przy administracyi sprawiedliwości w obrębie tegoż sądu, a to dlatego, aby wkolejenie umieszczonego do stanu osobowego wszystkich urzędników i sług w obrębie sądu krajowego wyższego w dokładnej ewidencyi (widoczności) utrzymywać się mającego, w tymże sądzie nastąpić mogło. Prezydent sądu krajowego wyższego, winien zarządzić przez władzę krajową finansową zaasygnowanie płacy dla nowo-mianowanego i oraz dla tych, którzy się tym sposobem na wyższą stopę płacy posuwają.

§. 35. Pobieranie zaasygnowanej tym sposobem płacy, uskutecznia właściwy przełożony sądu, przez proste zawiadomienie kasy właściwej o dniu wykonanej przysięgi służbowej, a w razie, jeżeliby ponowienie przysięgi nie znajdowało miejsca, przez wyrażenie dnia, w którym objęcie służby nastąpiło. Co się tycze zaasygnowania płacy dla urzędników i sług przy najwyższym trybunale, winien prezydent tegoż sądu udać się wprost do ministra finansów.

§. 36. Sędziowie obwodowi, winni oprócz tego zawiadomić prezydenta sądu krajowego o każdej przez nich od urzędnika lub sługi odebranej przysiędze, a względnie o objęciu służby, a to końcem wpisania go do wykazów osobowego stanu, niżej w mowie będących.

Rozdział trzeci.

O kierunku sądowym.

I. Przepisy ogólne.

§. 37. Sędziom powiatowym, jako przełożonym dotyczących sądów powiatowych, powierzony jest bezpośredni dozór i kierunek, co do przydanych im urzędników i sług.

§. 38. Do prezydentów sądów krajowych i handlowych, sądów krajowych wyższych i najwyższego trybunału, należy dozorowanie i kierunek tychże władz.

§. 39. Prezydentom sądów krajowych służy nadto czuwanie i kierunek wyższy co do wszystkich sądów powiatowych, leżących w ich obrębie, prezydentom zaś sądów krajowych wyższych co do wszystkich sądów, znajdujących się w okręgu sądów krajowych wyższych.

Eid feierlich zu erinnern, und nur die Senatspräsidenten und Präsidenten haben einen neuerlichen Eid abzulegen.

§. 31. Diese Beeidigung oder Eideserinnerung der dem Richterstande angehörigen Beamten und der Auscultanten, sowie die Annahme des Diensteides von den übrigen Beamten und Dienern der Justizverwaltung, wenn diese die erste Anstellung oder einen anderen an eine besondere Eidesleistung gebundenen Dienstposten erhalten, wird von dem Vorsteher des Gerichtes, bei welchem sie angestellt wurden, nach den in Nr. I beigefügten Formeln, und zwar bei Bezirksrichtern vom Landesgerichtspräsidenten, bei Präsidenten der Landes- und Handelsgerichte vom Oberlandesgerichtspräsidenten vorgenommen.

§. 32. Die Präsidenten der Oberlandesgerichte legen den Diensteid in die Hände des Justizministers, der Präsident des obersten Gerichtshofes in die Hände des Kaisers ab.

§. 33. Die Rechtspraktikanten haben den Verschwiegenheitseid nach der in Nr. I enthaltenen Formel bei jenem Gerichte abzulegen, bei welchem sie ihre Praxis beginnen.

IV. Anweisung der Bezüge.

§. 34. Von jeder in dem Gerichtssprengel eines Oberlandesgerichtes erfolgten Ernennung eines Beamten oder Dieners der Justizverwaltung ist das Oberlandesgericht sogleich in Kenntniss zu setzen, damit die Einreihung des Angestellten in den bei diesem Gerichte stets in genauer Evidenz zu erhaltenden Personalstatus sämmtlicher Beamten und Diener des Oberlandesgerichtssprengels vorgenommen werden könne. Dem Oberlandesgerichtspräsidenten liegt ob, die Anweisung der Bezüge für den Neuernannten und für diejenigen, welche allenfalls hierdurch in eine höhere Gehaltsstufe vorrücken, durch die Finanz-Landesbehörde zu veranlassen.

§. 35. Die Flüssigmachung der auf solche Art angewiesenen Bezüge wird durch einfache Mittheilung des Tages der Ablegung des Diensteides, und im Falle einer nicht stattgefundenen neuerlichen Beeidigung, des Tages des Dienstantrittes an die bezügliche Casse von dem zuständigen Gerichtsvorsteher erwirkt. Wegen Anweisung der Bezüge für die Beamten und Diener des obersten Gerichtshofes hat sich der Präsident dieses letzteren unmittelbar an den Finanzminister zu wenden.

§. 36. Die Bezirksrichter haben überdiess jede von ihnen vorgenommene Beeidigung eines Beamten oder Dieners, rücksichtlich dessen Dienstantritt zur Eintragung in die nacherwähnten Personalstandesausweise dem Präsidenten des Landesgerichtes anzuzeigen.

Drittes Hauptstück.

Von der Leitung der Gerichte.

I. Allgemeine Bestimmungen.

§. 37. Die Bezirksrichter sind als die Vorsteher der bezüglichen Bezirksgerichte mit der unmittelbaren Beaufsichtigung und Leitung der ihnen beigegebenen Beamten und Diener betraut.

§. 38. Den Präsidenten der Landes- und Handelsgerichte, der Oberlandesgerichte und des obersten Gerichtshofes steht die Beaufsichtigung und Leitung dieser Behörden zu.

§. 39. Ueberdiess wird den Landesgerichtspräsidenten über alle Bezirksgerichte ihres Sprengels, den Präsidenten der Oberlandesgerichte aber rücksichtlich sämmtlicher in dem Umkreise ihrer Oberlandesgerichte befindlichen Gerichte die Ueberwachung und Oberleitung übertragen.

§. 40. Prezydent sądu krajowego wyższego, winien w powszechności poruczać wykonanie zarządzeń, dotyczących personale, przy sądach powiatowych zamieszczonego, prezydentom onego sądu krajowego, w którego obrębie też sądy powiatowe znajdują się. Wolno jednak prezydentowi sądu krajowego wyższego, potrzebne urządzenia i postanowienia wyjątkowo wykonywać, przez bezpośrednie przesełanie tychże sądowi powiatowemu, o czem jednak zawsze prezydent właściwego sądu krajowego zawiadomionym być ma, który równie o każdem ze swej strony zarządzonem, ważnem zarządzeniu służbowem, prezydentowi sądu krajowego wyższego, donosić winien.

§. 41. Dozór najwyższy nad wszystkiemi sądami w państwie i najwyższy ich kierunek administracyjny, zostaje przy ministrze sprawiedliwości.

§. 42. Wszelkie przedmioty ważne, tyczące się odmian co do organizacyi i przepisów urzędowych dla sądu, lub sądów jeszcze podporządkowanych, przedstawiane być winny w sądach krajowych, handlowych i w sądach krajowych wyższych, równie jak w trybunale najwyższym na pełnem zebraniu Rady, lub w pełnym wydziale (§. 158), o ile tego ustawa dozwala, lub prezydenci za potrzebne uznają.

§. 43. Prokuratorowie rządowi, a odnośnie i prokuratorowie jeneralni, winni zawsze znajdować się przy tychże obradach. Służy im także prawo, końcem obradowania nad takiemi przedmiotami, żądać zebrania z porządku pełnego zgromadzenia Rady, a w zachodzącym względzie, pełnego wydziału.

II. Wykazy stanu osobowego urzędników i sług.

§. 44. Zaraz po rozpoczęciu działań w nowych sądach, winni wszyscy urzędnicy i słudzy sądu krajowego, oraz sądów powiatowych, w obrębie jego znajdujących się, swemu prezydentowi sądu krajowego, urzędnicy zaś i słudzy sądu handlowego prezydentowi tegoż sądu, przesłać wykazy stanu osobowego, wedle formularza Nr. II. załączonego sporządzone, a potrzebnemi dokumentami w oryginałach lub w odpisach wierzytelnych, zaopatrzone. To samo zachować należy później co do nowo wstępujących urzędników lub sług. Urzędnicy, których mianuje Cesarz lub minister, winni podawać takie wykazy w trzech, wszyscy inni urzędnicy i słudzy przy administracyi sprawiedliwości w dwóch egzemplarzach. Prezydent sądu krajowego, a względnie prezydent sądu handlowego, winien wykazy porównywać z allegatami, a zatrzymując jeden egzemplarz przy zwrocie alegatów, drugi sądowi krajowemu wyższemu, a trzeci ministrowi sprawiedliwości przedłożyć, końcem wystosowania potrzebnych uwag. Zatrzymane wykazy co do stanu osobowego, zachowane być winny w aktach prezydalnych w porządku alfabetycznym.

§. 45. Do wykazów stanu osobowego, dołączane być winny wszelkie akta, stosunku sułżbowego urzędnika lub sługi dotyczące, w biegu czasu przybywające, w którym to celu sądy powiatowe akta takowe przy końcu każdego roku prezydentom sądów krajowych przesełać, a zarazem uwagami co do swoich urzędników i sług, jakich potrzeba wymaga, zajmować się mają (§. 36).

§. 46. Prezydent sądu krajowego wyższego, winien w tymże samym sposobie utrzymywać w ewidencyi (widoczności) wykazy stanu osobowego prezydentów sądów krajowych i handlowych, równie jak wszystkich urzędników i sług przy sądzie krajo-

§. 40. Der Präsident des Oberlandesgerichtes soll in der Regel mit der Vollziehung von Verfügungen, welche das bei den Bezirksgerichten angestellte Personale betreffen, den Präsidenten desjenigen Landesgerichtes beauftragen, in dessen Sprengel sich jene Bezirksgerichte befinden. Es bleibt ihm jedoch unbenommen, ausnahmsweise die erforderlichen Anordnungen und Erlässe durch unmittelbare Zumittlung an das Bezirksgericht zum Vollzuge zu bringen, wovon jedoch jederzeit der Präsident des bezüglichen Landesgerichtes in Kenntniss zu setzen ist; sowie auch dieser von jeder durch ihn selbst veranlassten wichtigen Dienstesvorkehrung dem Oberlandesgerichtspräsidenten Anzeige zu machen hat.

§. 41. Die oberste Aufsicht über sämmtliche Gerichte des Reiches, und die höchste administrative Leitung derselben, bleibt dem Justizminister vorbehalten.

§. 42. Alle wichtigen Gegenstände, welche Aenderungen in der Organisation und in den Amtsvorschriften des Gerichtes selbst, oder der demselben untergeordneten Gerichte betreffen, sind in soweit es im Gesetze vorgeschrieben ist, oder von dem Präsidenten für nothwendig erkannt wird, bei den Landes-, Handels- und Oberlandesgerichten, sowie bei dem obersten Gerichtshofe in voller Rathsversammlung oder im Plenarsenate (§. 158) vorzutragen.

§. 43. Die Staatsanwälte und beziehungsweise die Generalprocuratoren haben diesen Berathungen jederzeit beizuwohnen. Sie sind auch berechtiget, zum Behufe der Berathung solcher Gegenstände die Anordnung einer vollen Rathsversammlung rücksichtlich des Plenarsenates zu begehren.

II. Personalstandesausweise der Beamten und Diener.

§. 44. Sogleich nach dem Beginne der Wirksamkeit der neuen Gerichte haben sämmtliche Beamten und Diener eines Landesgerichtes und der in dem Sprengel desselben befindlichen Bezirksgerichte ihrem Landesgerichtspräsidenten, die Beamten und Diener eines Handelsgerichtes aber dem Präsidenten dieses Gerichtes, die nach dem hier beigefügten Formulare Nr. II. verfassten Personalstandesausweise, mit den erforderlichen Urkunden im Originale oder in beglaubigter Abschrift versehen, einzusenden. Dasselbe gilt auch für die Folge von neu eintretenden Beamten oder Dienern. Diese Ausweise sind von jenen Beamten, die der Kaiser oder der Minister ernennt, in drei, von allen übrigen Beamten und den Dienern der Justizverwaltung in zwei Exemplaren zu überreichen. Der Landes-, rücksichtlich Handelsgerichtspräsident hat die Ausweise mit den Belegen zu vergleichen, letztere zurückstellen zu lassen, von ersteren aber Ein Exemplar aufzubehalten, das zweite dem Oberlandesgerichte und das vorhandene dritte dem Justizminister zur Verfassung der nöthigen Vormerkungen vorzulegen. Die zurückbehaltenen Personalstandesausweise sind in alphabetischer Ordnung bei den Präsidialacten aufzubewahren.

§. 45. Diesen Personalstandesausweisen sind sofort alle das Dienstverhältniss des Beamten oder Dieners betreffende, im Laufe der Zeit erwachsende Actenstücke beizulegen, zu welchem Ende die Bezirksgerichte derlei Actenstücke am Schlusse jeden Jahres dem Landesgerichtspräsidenten einzusenden, über ihre eigenen Beamten und Diener aber ebenfalls die erforderlichen Vormerkungen zu führen haben. (§. 36.)

§. 46. Der Präsident des Oberlandesgerichtes hat auf gleiche Art die Personalstandesausweise der Landes- und Handelsgerichtspräsidenten, sowie sämmtlicher Beamten und Diener des Oberlandesgerichtes, in Evidenz zu halten; dieselbe Verpflichtung liegt dem Präsiden-

wym wyższym, którego to obowiązku, także prezydenci trybunału najwyższego, co do urzędników i sług, przy tymże sądzie zamieszczonych, dopełniać winni. Wykazy stanu osobowego prezydentów sądów krajowych wyższych i trybunału najwyższego dotyczące, sporządzają się w ministerstwie sprawiedliwości.

§. 47. Ile razy jaki urzędnik lub sługa otrzymuje nową posadę służbową, starać się o to należy, aby wykaz ich stanu osobowego z wszelkiemi aktami, doń załączonemi, wedle różności przypadku przesłanym był ministrowi sprawiedliwości, lub oddanym został do zachowania temu prezydentowi, do którego aktów tenże wykaz wedle poprzednich paragrafów odtąd należy.

§. 48. Wykazy stanu osobowego, w sądach zachować się mające, służyć mają prezydentom i prokuratorom rządowym, a odnośnie i prokuratorom jeneralnym do spólnego użycia urzędowego, którzy także, z obowiązku swego nad dokładnością tychże wykazów w równej mierze czuwać mają.

III. Udzielanie urlopu.

§. 49. Urzędnicy i słudzy przy sądach powiatowych i sądach powiatowych kolegialnych umieszczeni, bezpośrednio pod swemi sędziami powiatowemi zostający, mogą od swego przełożonego otrzymać urlop najdłuższy na dni czternaście. Jeżeli jednak urlop przenosi dni trzy, należy o tem zawsze donieść prezydentowi sądu krajowego, któremu służy prawo w przypadkach, na wzgląd zasługujących, przedłużyć urlop służbowy, dla powyżej namienionych osób, najdalej na przeciąg jednego miesiąca.

§. 50. Sędziom powiatowym i wszelkim osobom, umieszczonym przy sądzie krajowym, łącząc w to prezesów wydziałowych, może być udzielonym urlop przez prezydenta sądu krajowego; urzędnikom zaś i sługom przy sądzie handlowym, od prezydenta tegoż sądu, a to na przeciąg jednego miesiąca.

§. 51. Prezydent sądu krajowego wyższego, mocen jest urzędnikom i sługom, przy sądach obrębu jego ustanowionym, łącznie prezydentów sądów krajowych i handlowych, udzielić urlop najdłużej na czas sześciu tygodni. To samo prawo służy prezydentowi trybunału najwyższego, co do umieszczonych przy tejże władzy urzędników i sług.

§. 52. Jeżeli w ciągu roku zachodzi potrzeba udzielenia urlopu jakiemu urzędnikowi, lub słudze na czas dłuższy nad sześć tygodni na raz jeden lub w pewnych przedziałach czasu, wówczas zezwolenie w takim przypadku, równie jak każde udzielenie urlopu dla prezydentów sądu krajowego wyższego, należy do ministra sprawiedliwości. O udzielenie urlopu dla prezydenta trybunału najwyższego, starać się należy u Cesarza.

§. 53. O udzieleniu wszelkich urlopów, zawiadomieni być winni prokuratorowie rządowi, a odnośnie prokurator jeneralny, który obowiązanym jest utrzymywać w tym względzie dokładny rejestr nieobecności, czuwać nad zachowaniem czasu urlopowego, a w razie przestąpienia takowego, nastawać na przywołanie nieobecnego.

§. 54. Każde nieusprawiedliwione przestąpienie urlopu, naganionem być winno, jako przestępstwo służbowe (§. 60).

§. 55. Jeżeliby urzędnik lub sługa za urlopem nieobecny, po upływie czasu urlopowego nie wrócił na swoje miejsce w ciągu dni czternastu i przedłużonego pobytu nie

ten des obersten Gerichtshofes in Ansehung der bei demselben angestellten Beamten und Diener ob. Die, die Präsidenten der Oberlandesgerichte und des obersten Gerichtshofes betreffenden Personalstandesausweise werden bei dem Justizminister geführt.

§. 47. So oft ein Beamter oder Diener eine neue Dienstleistung erhält, ist dafür zu sorgen, dass dessen Personalstandesausweis sammt allen demselben beigelegten Acten, nach Unterschied des Falles, dem Justizminister übermittelt oder demjenigen Präsidenten zur Aufbewahrung übergeben werde, in dessen Acten derselbe nach den vorstehenden Paragraphen nunmehr gehört.

§. 48. Die bei den Gerichten zu verwahrenden Personalstandesausweise haben den Präsidenten und Staatsanwälten, rücksichtlich Generalprocuratoren, zum gemeinschaftlichen Amtsgebrauche zu dienen, welchen auch die pflichtmässige Obsorge für die Vollständigkeit derselben gleichmässig zusteht.

III. Ertheilung des Urlaubes.

§. 49. Die bei den Bezirks- und Bezirks-Collegialgerichten angestellten, unmittelbar unter den bezüglichen Bezirksrichtern stehenden Beamten und Diener können von ihrem Gerichtsvorsteher einen Urlaub von längstens vierzehn Tagen erhalten. Es ist jedoch, wenn der Urlaub drei Tage überschreitet, hiervon jederzeit an den Landesgerichtspräsidenten Anzeige zu erstatten, welchem das Recht zusteht, in rücksichtswürdigen Fällen den Diensturlaub für die vorgenannten Personen, jedoch höchstens bis zur Dauer Eines Monates, zu erweitern.

§. 50. Den Bezirksrichtern und allen bei einem Landesgerichte angestellten Personen, mit Einschluss der Senatspräsidenten, kann von dem Landesgerichtspräsidenten, den Beamten und Dienern eines Handelsgerichtes aber von dem Präsidenten dieses Gerichtes Urlaub bis zu der Dauer Eines Monates bewilliget werden.

§. 51. Der Präsident des Oberlandesgerichtes ist ermächtiget, den bei den Gerichten seines Sprengels angestellten Beamten und Dienern, mit Einschluss der Landes- und Handelsgerichtspräsidenten, einen Urlaub, jedoch höchstens bis zur Dauer von sechs Wochen, zu ertheilen. Dieselbe Befugniss steht dem Präsidenten des obersten Gerichtshofes, rücksichtlich aller bei dieser Behörde angestellten Beamten und Diener zu.

§. 52. Wenn sich die Nothwendigkeit ergibt, einen Beamten oder Diener innerhalb Eines Jahres auf Einmal oder in Zeitabschnitten Urlaub in der Gesammtdauer von mehr als sechs Wochen zu ertheilen, so bleibt die diessfällige Bewilligung, ebenso wie jede Urlaubsertheilung für die Oberlandesgerichtspräsidenten dem Justizminister vorbehalten. Die Urlaubsertheilung für den Präsidenten des obersten Gerichtshofes ist bei dem Kaiser zu erwirken.

§. 53. Von allen Urlaubsbewilligungen ist dem bezüglichen Generalprocurator, rücksichtlich Staatsanwalte, Mittheilung zu machen, welcher die Absenzregister genau zu führen, über die Einhaltung der Urlaubszeit zu wachen, und im Falle, da sie überschritten wurde, den Antrag auf die Einberufung des Abwesenden zu stellen hat.

§. 54. Jede ungerechtfertigte Ueberschreitung des Urlaubes ist als Dienstvergehen (§. 60) zu ahnden.

§. 55. Sollte ein mit Urlaub abwesender Beamter oder Diener binnen vierzehn Tagen nach Ablauf seiner Urlaubszeit auf seinen Platz nicht zurückkehren, ohne dass sein Aus-

usprawiedliwił dostatecznie, w ówczas przełożony sądu może natychmiast wstrzymać jego płacę.

§. 56. Równie postąpić należy jeżeli urzędnik lub sługa przy sądach nie przestępuje wprawdzie urlopu, lecz bez wiadomej i dostatecznie wymawiającej przyczyny usuwa się od swego obowiązku służbowego przez czas dłuższy nad dni trzy.

IV. Zastępstwa (suplowania).

§. 57. Sędziowie powiatowi winni we wszelkich wypadkach nieobecności lub przeszkody, jakiej doznaje urzędnik lub sługa tymże sędziom podległy, przedsięwziąć niezwłocznie potrzebne środki, aby służba nie była przerwaną i w tym celu urządzić potrzebne zastępstwo, najprzód z sił pomocnych przy swym sądzie. Jeżeliby się to w ogólności lub na czas nieobecności albo przeszkody uskutecznić nie dało, wówczas winni sędziowie powiatowi, oprócz oznajmienia nagłości potrzebnego zaradzenia i co do wiadomych sobie sił pracy, którychto do pomocy użyć można, donieść o tem prezydentowi sądu krajowego, który po wysłuchaniu prokuratora rządowego, zastępstwo wymagane urządzić, lub w razie potrzeby, prezydenta sądu krajowego wyższego o takowym wypadku zawiadomić winien.

§. 58. W tymże samym sposobie postąpić mają prezydenci sądów krajowych i handlowych, sądów krajowych wyższych i prezydent trybunału najwyższego, w przypadkach nieobecności lub przeszkody co do swych urzędników i sług, po wysłuchaniu prokuratora rządowego, a względnie prokuratora jeneralnego, o czem wedle potrzeby przełożonemu prezydentowi sądu krajowego wyższego lub ministrowi sprawiedliwości donieść należy.

§. 59. W razie nieobecności lub przeszkody, odnoszącej się do osoby przełożonego sądu, należy niezwłocznie urządzić zastępstwo, a w każdym razie i obowiązek doniesienia o tem, stosownie do powyższego paragrafu, do urzędnika sądowego, który przełożonemu co do rangi jest najbliższym, jeżeli na ten przypadek ewentualnie co innego nie postanowiono.

Rozdział czwarty.

O wykonywaniu władzy dyscyplinarnej.

§. 60. Za przekroczenie dyscyplinarne, uważa się każde naruszenie obowiązków na urzędnika lub sługę przez urząd i przysięgę wykonaną, nań włożonych. Do owych obowiązków należy także i to, aby umieszczeni, przez swoje zachowanie się tak w urzędzie lub służbie, jako też i zewnątrz, okazywali się godnymi tego poważania i zaufania, którego wymaga ich powołanie.

§. 61. Przestępstwa służbowe urzędników, lub sług, przy władzach sądowych ustanowionych, ulegają w części karom porządkowym, w części karom dyscyplinarnym.

I. Kary porządkowe.

§. 62. Karami porządkowemi są:

1. Napomnienie, to jest proste zwrócenie uwagi urzędnika lub sługi na obowiązki jego.

2. Wyrzut, to jest przenikliwa nagana za dopuszczenie się przestępstwa w służbie, przy zwróceniu uwagi na skutki za powtórne tychże obowiązków naruszenie (§. 68).

bleiben hinlänglich gerechtfertiget erschiene, so hat der Gerichtsvorsteher sogleich die Einstellung der Bezüge desselben zu bewirken.

§. 56. Dasselbe hat zu geschehen, wenn ausser dem Falle der Urlaubsüberschreitung ein Beamter oder Diener der Gerichte ohne bekannten hinreichenden Entschuldigungsgrund durch länger als drei Tage seiner Dienstpflicht sich entzieht.

IV. Supplirungen.

§. 57. Die Bezirksrichter haben in allen Fällen der Abwesenheit oder Verhinderung eines ihnen unterstehenden Beamten oder Dieners sogleich die für die unaufgehaltene Besorgung des Dienstes erforderlichen Massregeln zu treffen, und die nöthige Supplirung zuvörderst aus den Arbeitskräften des eigenen Gerichtes zu verfügen. Sollte diess überhaupt oder doch auf die Dauer der Abwesenheit oder Verhinderung nicht thunlich seyn, so haben die Bezirksrichter nebst ihrer Aeusserung über die Dringlichkeit der benöthigten Abhilfe und über die ihnen etwa bekannten verfügbaren Arbeitskräfte, die Anzeige an den Präsidenten des Landesgerichtes zu erstatten, welcher nach Anhörung des Staatsanwaltes die erforderliche Supplirung zu verfügen oder nöthigenfalls an den Präsidenten des Oberlandesgerichtes zu berichten hat.

§. 58. Auf gleiche Weise haben sich in Fällen der Abwesenheit oder Verhinderung der Beamten oder Diener, die Präsidenten der Landes- und Handelsgerichte sowie der Oberlandesgerichte, und der Präsident des obersten Gerichtshofes nach Anhörung des Staatsanwaltes, rücksichtlich Generalprocurators zu benehmen, und nach Erforderniss dem vorgesetzten Oberlandesgerichtspräsidenten oder dem Justizminister die Anzeige zu erstatten.

§. 59. Tritt die Abwesenheit oder Verhinderung in der Person des Gerichtsvorstehers ein, so liegt dessen unverzügliche Supplirung und jedenfalls die in den vorstehenden Paragraphen erwähnte Anzeige demjenigen Gerichtsbeamten ob, welcher dem Vorsteher im Range zunächst steht, es wäre denn, dass für diesen Fall bereits eine eventuelle Verfügung getroffen wäre.

Viertes Hauptstück.

Von der Ausübung der Disciplinargewalt.

§. 60. Als Dienstvergehen ist jede Verletzung derjenigen Pflichten anzusehen, welche dem Beamten oder Diener durch sein Amt und seinen Diensteid auferlegt werden. Zu diesen Pflichten gehört es auch, dass diese Angestellten sich durch ihr Verhalten sowohl in, als ausser dem Amte oder Dienste der Achtung und des Vertrauens würdig beweisen, welche ihr Beruf erfordert.

§. 61. Die Dienstvergehen der bei den Justizbehörden angestellten Beamten und Diener werden theils durch Ordnungsstrafen, theils durch Disciplinarstrafen geahndet.

I. Ordnungsstrafen.

§. 62. Die Ordnungsstrafen sind:

1. die Mahnung, das ist die einfache Erinnerung an die dem Beamten oder Diener obliegenden Dienstpflichten;

2. die Rüge, das ist der eindringliche Tadel wegen eines vorgekommenen Dienstvergehens, mit Hinweisung auf die gesetzlichen Felgen wiederholter Pflichtverletzungen (§. 68).

§. 63. Napomnienia równie jak wyrzuty, czynić może przełożony sądu wszystkim urzędnikom, równie jak sługom, przy administracyi sprawiedliwości pod dozorem jego zostającym, może je czynić nietylko na przedstawienie prokuratora rządowego lub prokuratora jeneralnego, ale nawet i z urzędu.

II. Kary dyscyplinarne.

§. 64. Karami dyscyplinarnemi są:

1. Nagana.
2. Potrącenie z płacy.
3. Dymisya (oddalenie ze służby).

§. 65. Nagany, które zawsze zagrożenie surowszych kar dyscyplinarnych na przypadek powtórnego przestępstwa obejmować winny, mogą być czynione prezydentom i prezesom w wydziałach (senatach), radzcom i sędziom powiatowym, jedynie przez uchwałę sądu dyscyplinarnego; innym zaś urzędnikom i sługom przy administracyi sprawiedliwości, przez prezydentów owych sądów, pod których zostają dozorem, wreszcie przez samego ministra sprnwiedliwości.

§. 66. Potrącenie z płacy, w sposobie kary dyscyplinarnej, zarządzone być może przeciw prezydentom, prezesom w wydziałach, radcom i sędziom powiatowym jedynie na drodze zwyczajnego postępowania dyscyplinarnego, przeciw innym zaś urzędnikom i sługom przy administracyi sprawiedliwości na drodze administracyjnej. W przypadku, jeżeli się urzędnik lub sługa od obowiązku służby nieprawnie usuwa, może być orzeczonem potrącenie z płacy przez cały czas usunięcia się i wykonanem bez żadnego ograniczenia (§§. 55—56).

§. 67. We wszelkich innych przypadków, mogą przełożeni sądów zarządzić takowe potrącenia jedynie do wysokości miesięcznej płacy; sądy zaś dyscyplinarne i minister sprawiedliwości, aż do wysokości płacy trzech miesięcznej, które to potrącenia tak podzielone być winny, aby uległemu tejże karze za miesiąc więcej nie potrącano nad trzecią część miesięcznej płacy jego.

§. 68. Ukarany przez przełożonego sądu, jedną z kar dyscyplinarnych, wyżej wymienionych, może odwołać się w ciągu dni ośmiu do prezydenta sądu, któremu najbliżej jest podporządkowanym, bez dopuszczenia jednak dalszego popierania zażalenia jeżeli zaś kara orzeczoną jest przez prezydenta sądu krajowego wyższego, lub przez prezydenta trybunału najwyższego, wówczas może nastąpić odwołanie się wprost do ministra sprawiedliwości w ciągu dni ośmiu.

§. 69. Jeżeli prezydent sądu krajowego lub handlowego, nie przychyla się do przedstawienia prokuratora rządowego, co do orzeczenia kary porządkowej lub dyscyplinarnej, wówczas winien donieść o tem prokurator rządowy przełożonemu prokuratorowi jeneralnemu, który mocen jest żądać od prezydenta sądu krajowego wyższego, zaradzenia, a jeżeli takowe nie nastąpi, donieść o tem ministrowi sprawiedliwości. W tymże samym sposobie postępować mają prokuratorowie jeneralni przy sądzie krajowym wyższym i przy trybunale najwyższym, a to przez udanie się wprost do ministra sprawiedliwości, jezeliby ich przedstawienia co do orzeczenia kar porządkowych lub dyscyplinarnych, odsuniętemi być miały.

§. 70. Oddalenie ze służby jakiegokolwiebądź urzędnika lub sługi przy administracyi sprawiedliwości orzeczonem być winno, jeżeli ten uznanym jest przez sądy karne zwyczajne za winnego zbrodni, wynikającej z chęci zysku, lub obrażającego pu-

§. 63. Sowohl Mahnungen als Rügen können von dem Vorsteher der Gerichte an sämmtliche ihrer Beaufsichtigung anvertraute Beamte und Diener der Justizverwaltung, sowohl auf Antrag des Staatsanwaltes oder Generalprocurators, als auch von Amtswegen ertheilt werden.

II. Disciplinarstrafen.

§. 64. Die Disciplinarstrafen sind:

1. der Verweis,

2. der Gehaltabzug,

3. die Dienstentlassung.

§. 65. Verweise, welche stets die Androhung strengerer Disciplinarstrafen für den Fall der Wiederholung zu enthalten haben, können Präsidenten, Senatspräsidenten, Räthen und Bezirksrichtern nur durch Beschluss eines Disciplinargerichtes, den übrigen Beamten und Dienern der Justizverwaltung aber auch von den Präsidenten der Gerichte, unter deren Beaufsichtigung sie stehen, und endlich von dem Justizminister selbst ertheilt werden.

§. 66. Der Gehaltabzug wird als Disciplinarstrafe gegen Präsidenten, Senatspräsidenten, Räthe und Bezirksrichter in Folge eines ordentlichen Disciplinarverfahrens, gegen die übrigen Beamten und Diener der Justizverwaltung aber im administrativen Wege verfügt. Für den Fall, dass sich ein Beamter oder Diener widerrechtlich seiner Dienstpflicht entzieht, kann der Gehaltabzug auf die ganze Dauer der Entziehung verhängt, und ohne alle Beschränkung vollzogen werden. (§§. 55, 56.)

§. 67. In allen anderen Fällen dürfen derlei Abzüge von den Vorstehern der Gerichte nur bis zum Betrage eines Monatsgehaltes, von dem Disciplinargerichte aber und von dem Justizminister bis zu dem Betrage eines dreimonatlichen Gehaltes verfügt werden, und sind dieselben derart einzutheilen, dass dem Straffälligen für die Dauer eines Monates nicht mehr als ein Drittheil seines Monatsgehaltes abgezogen wird.

§. 68. Derjenige, welcher von einem Gerichtsvorsteher mit einer der erwähnten Disciplinarstrafen belegt worden ist, kann dagegen ohne Stattgebung einer weiteren Beschwerdeführung an den Präsidenten des zunächst übergeordneten Gerichtes, und wenn die Strafverfügung von dem Präsidenten eines Oberlandesgerichtes oder des obersten Gerichtshofes ausgegangen wäre, unmittelbar an den Justizminister binnen acht Tagen Berufung einlegen.

§. 69. Ist von dem Präsidenten eines Landes- oder Handelsgerichtes dem Antrage des Staatsanwaltes auf Verhängung einer Ordnungs- oder Disciplinarstrafe keine Folge gegeben worden, so hat der Staatsanwalt an den ihm vorgesetzten Generalprocurator Anzeige zu erstatten, welcher von dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes Abhilfe zu verlangen berechtiget ist, und wenn solche nicht geleistet wird, an den Justizminister zu berichten hat. In gleicher Weise können die Generalprocuratoren der Oberlandesgerichte und des obersten Gerichtshofes unmittelbar bei dem Justizminister einschreiten, wenn die von ihnen auf Verhängung von Ordnungs- und Disciplinarstrafen gestellten Anträge abgelehnt worden wären.

§. 70. Die Dienstentlassung ist gegen jeden Beamten oder Diener der Justizverwaltung zu verhängen, welcher von den ordentlichen Strafgerichten eines Verbrechens, eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Ver-

bliczną obyczajność wykroczenia lub przestępstwa takowego, albo otwartego na jego majątku konkursu, lub jeżeli osądzonym jest na karę przynajmniej sześciomiesięcznego aresztu za jakie inne przekroczenie ustawy. W tych przypadkach winna władza, do której należy mianowanie urzędnika lub sługi, orzec oddalenie od tejże bez poprzedniego postępowania dyscyplinarnego.

Dymisya takich urzędników, których mianuje Cezarz lub minister sprawiedliwości, zarządzoną zostaje w pomienionych przypadkach przez tegoż ministra sprawiedliwości.

§. 71. Dymisya może także nastąpić z powodu innych wykroczeń i przestępstw a nawet i z powodu ciężkich nadwerężeń obowiązków służby, mianowicie zaś w razie wydalenia się z miejsca służby w §§. 55 i 56 zabronionego.

§. 72. Jednakże przeciw prezydentom, prezesom w wydziałach, przeciw radzcom i sędziom powiatowym, może taż dymisya orzeczoną być jedynie przez sąd dyscyplinarny, za poprzedniem zwyczajnem postępowaniem dyscyplinarnem (§. 101. konstytucyi).

§. 73. Dymisya innych urzędników sprawiedliwości, zarządzoną być może przez ministra tejże, co do sług przy trybunale najwyższym zostających, przez tenże sąd, co do wszystkich innych sług przy administracyi sprawiedliwości będących, przez sąd krajowy wyższy, a to na drodze administracyjnej. W tym przypadku winien sąd, do którego należy mianowanie lub pierwsza propozycya na posadę, wybadać wszelkie potrzebne okoliczności, a następnie na pełnem zebraniu Rady lub w pełnym wydziale (§. 158), po wysłuchaniu prokuratora rządowego lub względnie prokuratora jeneralnego, co do dymisyi urzędnika lub sługi, zrobić zaopinowane przedstawienie większością głosów i takowe przedłożyć wprost lub za pośrednictwem sądu krajowego wyższego ministrowi sprawiedliwości, albo też wydać uchwałę stanowczą, jeżeli sądowi obradującemu prawo dymisyonowania służy.

§. 74 Od decyzyi trybunału najwyższego lub sądu krajowego wyższego, przeciw słudze zapadłej, może się odwołać wprost do ministra sprawiedliwości, tak mieniący się być uciążonym, jako też i prokurator jeneralny, a to w ciągu dni ośmiu.

III. Sądy dyscyplinarne i postępowanie w tychże.

§. 75. Sądy dyscyplinarne, które stosownie do §§. 65, 66, 71 i 72 orzekać mają kary dyscyplinarne na urzędników sądowych, są:

1. Trybunał najwyższy, co się tycze radzców przy tymże sądzie umieszczonych, tudzież co do prezydentów, prezesów w wydziałach i radzców przy sądzie krajowym wyższym, wreszcie co do prezydentów i prezesów w wydziałach sądów krajowych i handlowych.

2. Sąd krajowy wyższy co do radzców przy sądach krajowych i handlowych, oraz co do sędziów powiatowych w swym obrębie.

§. 76. Postępowanie w sprawach dyscyplinarnych, winno się odbywać w sądach krajowych wyższych, zawsze na pełnem zgromadzeniu Rady, jeżeli ta nie składa się z więcej jak dziewięciu członków. W innych sądach krajowych wyższych, złożony być winien w tym celu senat (wydział) z prezydenta, sześciu sędziów i dwóch sędziów komplet uzupełniających; w trybunale zaś najwyższym, senat z prezydenta, dziesięciu sędziów i czterech sędziów, uzupełniających komplet, a to przez prezydenta po wysłuchaniu prokuratora jeneralnego z początkiem każdego roku na tenże przeciąg czasu, o czem sąd krajowy wyższy zawiadomienie uczynić ma najwyższemu trybunałowi i ministrowi sprawiedliwości, a trybunał najwyższy temuż ostatniemu.

gehens, einer solchen Uebertretung, oder des über sein Vermögen eröffneten Concurses schuldig erkannt, oder wegen einer anderen Gesetzübertretung zu einer mindestens sechsmonatlichen Freiheitsstrafe verurtheilt worden ist. In solchen Fällen hat die Behörde, welcher die Ernennung des Beamten oder Dieners zustände, ohne vorläufiges Disciplinarverfahren die Dienstentlassung auszusprechen.

Die Entlassung solcher Justizbeamten, deren Ernennung dem Kaiser oder dem Justizminister vorbehalten ist, wird in den angedeuteten Fällen von dem Justizminister verfügt.

§. 71. Die Dienstentlassung kann auch wegen anderer Vergehen und Uebertretungen, sowie auch wegen schwerer Verletzungen der Dienstpflichten, insbesondere wegen der im §. 55 und §. 56 erwähnten unerlaubten Entfernung vom Dienstplatze Statt haben.

§. 72 Gegen Präsidenten, Senatspräsidenten, Räthe und Bezirksrichter kann jedoch eine solche Dienstentlassung nur von einem Disciplinargerichte nach vorausgegangenem ordentlichen Disciplinarverfahren ausgesprochen werden. (§. 101 der Reichsverfassung.)

§. 73. Gegen andere Justizbeamte wird die Dienstentlassung vom Justizminister, gegen Diener des obersten Gerichtshofes von diesem, gegen alle übrigen Diener der Justizverwaltung vom Oberlandesgerichte im administrativen Wege verfügt. In einem solchen Falle hat das Gericht, welchem die Ernennung oder der erste Besetzungsvorschlag zustände, die erforderlichen Erhebungen zu pflegen und in voller Rathsversammlung oder im Plenarsenate (§. 158) nach Anhörung des Staatsanwaltes, beziehungsweise Generalprocurators über die Dienstentlassung des Beamten oder Dieners durch Stimmenmehrheit entweder einen gutächtlichen Antrag zu stellen, und diesen Antrag unmittelbar oder durch das Oberlandesgericht dem Justizminister vorzulegen, oder wenn dem berathenden Gerichte das Entlassungsrecht zusteht, den entscheidenden Beschluss zu fassen.

§. 74. Gegen die bezüglich eines Dieners erfolgte Entscheidung des obersten Gerichtshofes oder des Oberlandesgerichtes, kann sowohl der Betheiligte, als der Generalprocurator binnen 8 Tagen unmittelbar bei dem Justizminister Berufung einlegen.

III. Disciplinargerichte und Verfahren bei denselben.

§. 75. Die Disciplinargerichte, welche in Gemässheit der §§. 65, 66, 71 und 72 über richterliche Beamte Disciplinarstrafen auszusprechen haben, sind:

1. der oberste Gerichtshof bezüglich der bei demselben angestellten Räthe, dann in Ansehung der Präsidenten, Senatspräsidenten und Räthe der Oberlandesgerichte; endlich der Präsidenten und Senatspräsidenten der Landes- und Handelsgerichte;

2. das Oberlandesgericht über die Landes- und Handelsgerichtsräthe und die Bezirksrichter seines Sprengels.

§. 76. Die Verhandlung in Disciplinarangelegenheiten muss bei Oberlandesgerichten, welche nicht mehr als neun Mitglieder zählen, stets in voller Rathsversammlung vorgenommen werden. Bei den übrigen Oberlandesgerichten ist zu diesem Ende ein Senat von einem Präsidenten, sechs Richtern und zwei Ergänzungsrichtern; bei dem obersten Gerichtshofe aber ein Senat, bestehend aus einem Präsidenten, zehn Richtern und vier Ergänzungsrichtern, von dem Präsidenten nach Anhörung des Generalprocurators, mit Anfang jedes Jahres für die Dauer desselben zu bilden und vom Oberlandesgerichte dem obersten Gerichtshofe und dem Justizminister, vom obersten Gerichtshofe dem letztern anzuzeigen.

§. 77. Jeżeli zachodzą powody, dla których o bezstronności sądu krajowego wyższego, jako sądu dyscyplinarnego, wedle §. 75 powołanego, powątpiewać można, wówczas może wydział dyscyplinarny przy sądzie najwyższym, bądź z urzędu, bądź na przedstawienie pociągnąć się mającego do postępowania dyscyplinarnego, bądźteż na przedstawienie prokuratora jeneralnego, postępowanie innemu sądowi dyscyplinarnemu poruczyć.

§. 78. Badania dyscyplinarne mogą być przedsięwzięte z urzędu lub na przedstawienie prokuratora jeneralnego, zawsze jednak tylko po wysłuchaniu wniosków jego i nie inaczej, jak za poprzednią uchwałą sądu dyscyplinarnego.

§. 79. Przeciw uchwale sądu krajowego wyższego, zarządzającej lub usuwającej przedsięwzięcie badań dyscyplinarnych, służy obwinionemu równie jak prokuratorowi jeneralnemu odwołanie się do wydziału dyscyplinarnego w trybunale najwyższym.

§. 80. Jeżeli ciężkie przestępstwo służbowe wykazuje się być także działaniem, zasługującem wedle zwyczajnych ustaw na ukaranie, wówczas zawsze wprzód skutku postępowania prawnego na drodze karnej oczekiwać należy, a nawet już rozpoczęte postępowanie dyscyplinarne wstrzymanem być winno, jeżeli następnie dopiero dochodzenie przez sądy karne zwyczajne przedsięwziętem zostało. Wyrok uwalniający, wydany na drodze karnej zwyczajnej, nie stoi wcale na przeszkodzie do przedsięwzięcia lub dalszego postępowania na drodze dyscyplinarnej.

§. 81. Prezydent sądu dyscyplinarnego, przeznacza jednego sędzię w swym obrębie do dochodzeń, jakichby jeszcze potrzeba było końcem przygotowania postępowania głównego.

§. 82. Obwiniony wezwanym zostaje przed tegoż sędziego, a jeżeli staje, badanym być winien okolicznie. Zeznania świadków, stosownie do okoliczności przysięgą stwierdzić się mające, protokolarnie przejętemi, oraz inne dowody do wyjaśnienia rzeczy służące zebranemi zostają.

§. 83. Prokurator jeneralny sądu dyscyplinarnego, winien pobierać wiadomość o wszelkich dochodzonych okolicznościach wprost albo przez swego zastępcę i końcem uzupełnienia tychże czynić stosowne wnioski, jakie uzna za potrzebne. Przed zamknięciem przygotowawczego dochodzenia, powinny mu być oddane wszelkie akta do wypracowania wniosku odpowiedniego.

§. 84. Przy rozprawie następnej, przez prezydenta sądu dyscyplinarnego zarządzić się mającej, która przy zamkniętych drzwiach odbywać się ma, zdaje referent relacyę o położeniu sprawy. Poczem słuchany zostaje obwiniony, następnie prokurator jeneralny z wywodem swoim prawnym i wnioskiem, obwiniony zaś ze swoją obroną. Obwinionemu służy zawsze głos ostatni.

§. 85. Wolno jest obwinionemu użyć obrońcy prawnego. Jeżeli obwiniony, pomimo nastąpionego zawezwania go do rozprawy głównej, nie staje, wówczas mocen jest sąd dyscyplinarny w nieobecności obwinionego, któremu wedle okoliczności zastępca z urzędu dodanym być winien, albo przystąpić do wydania wyroku lub też rozprawę odroczyć i obwinionego do stawienia się osobiście spowodować.

§. 86. Wrazie, gdyby się okazała potrzeba dalszego przesłuchania świadków, może to wedle zdania sądu dyscyplinarnego nastąpić albo przez delegowanego, albo też w obliczu sądu zebranego. Z tego powodu, równie jak dla dostarczenia nowych dowodów, można dalszą rozprawę odroczyć.

§. 77. Wenn Gründe vorliegen, welche die Unbefangenheit eines nach §. 75 als Disciplinargerichtes berufenen Oberlandesgerichtes zweifelhaft erscheinen lassen, so hat der Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes entweder von Amtswegen oder über Antrag desjenigen, welcher der Disciplinarverhandlung zu unterziehen ist, oder auf Antrag des Generalprocurators, ein anderes Disciplinargericht mit dieser Angelegenheit zu beauftragen.

§. 78. Die Einleitung der Disciplinaruntersuchung kann von Amtswegen oder über Antrag des Generalprocurators, jedenfalls aber nur nach Anhörung desselben und nicht anders als durch einen Beschluss des Disciplinargerichtes erfolgen.

§. 79. Gegen den Beschluss des Oberlandesgerichtes, wodurch die Einleitung der Disciplinaruntersuchung angeordnet oder abgelehnt worden ist, steht dem Angeschuldigten, sowie dem Generalprocurator die Berufung an den Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes offen.

§. 80. Wenn ein schweres Dienstvergehen zugleich als eine nach den ordentlichen Strafgesetzen zu ahndende Handlung sich darstellt, so ist in der Regel der Erfolg des strafrechtlichen Verfahrens abzuwarten, und es kann selbst das bereits eingeleitete Disciplinarverfahren jederzeit eingestellt werden, wenn erst nachträglich eine Untersuchung von den gewöhnlichen Strafgerichten eröffnet wurde. Ein von diesen geschöpftes freisprechendes Urtheil hindert die Einleitung oder Fortsetzung des Disciplinarverfahrens nicht.

§. 81. Der Präsident des Disciplinargerichtes beauftragt einen Richter seines Sprengels mit den zur Vorbereitung der Hauptverhandlung allenfalls noch nöthigen Erhebungen.

§. 82. Von diesem Richter wird der Angeschuldigte vorgeladen, und wenn er erscheint, umständlich vernommen. Es werden ferner die nach Umständen eidlich aufzunehmenden Aussagen der Zeugen zu Protokoll gebracht, und die sonstigen zur Aufklärung der Sache dienenden Beweise herbeigeschafft.

§. 83. Der Generalprocurator des Disciplinargerichtes hat entweder selbst oder durch einen Stellvertreter von allen diesen Erhebungen Kenntniss zu nehmen, und die zur Vervollständigung derselben nöthig scheinenden Anträge zu stellen. Am Schlusse der Vorerhebung werden ihm sämmtliche Acten zur Ausarbeitung seines Schlussantrages übergeben.

§. 84. Bei der von dem Präsidenten des Disciplinargerichtes sohin anzuordnenden Verhandlung, welche in nichtöffentlicher Sitzung stattfindet, erstattet ein Referent Bericht über die Lage der Sache. Es wird hierauf der Angeschuldigte vernommen, und weiters der Generalprocurator mit seiner Rechtsausführung und seinem Antrage, der Angeschuldigte aber mit seiner Vertheidigung gehört. Diesem gebührt stets das letzte Wort.

§. 85. Dem Angeschuldigten ist gestattet, sich eines Rechtsbeistandes zu bedienen. Erscheint derselbe ungeachtet der an ihn erfolgten Vorladung nicht bei der Hauptverhandlung, so steht es dem Disciplinargerichte frei, entweder in seiner Abwesenheit, allenfalls unter Aufstellung eines ämtlichen Vertreters, mit dem Erkenntnisse vorzugehen, oder die Verhandlung zu vertagen, und sein persönliches Erscheinen zu veranlassen.

§. 86. Die etwa noch erforderliche weitere Vernehmung von Zeugen geschieht nach dem Ermessen des Disciplinargerichtes durch einen Abgeordneten oder vor dem versammelten Gerichte. Es kann desshalb, sowie wegen Herbeischaffung anderer Beweismittel die Verhandlung vertagt werden.

§. 87. Wyrok powodami decydujących opatrzony, który obejmować winien albo uwolnienie obwinionego od dochodzonej winy, albo orzeczenie kary dyscyplinarnej, należy ustnie ogłosić, a to zaraz po zamknięciu ustnej rozprawy, lub na późniejszem posiedzeniu, w tym celu odbyć się mającem.

§. 88. Istotne momenta ustnej rozprawy będą protokolarnie zebrane i przez prezydującego i pisarza podpisane.

§. 89. Przeciw wyrokom trybunału najwyższego, na drodze dyscyplinarnej zapadłym, dalszy środek prawny nie znajduje miejsca. Już zaś od orzeczeń sądu krajowego wyższego, wydanych w rzeczach dyscyplinarnych, może się odwołać do wydziału dyscyplinarnego przy najwyższym trybunale w ciągu dni ośmiu, tak obwiniony jakoteż i prokurator jeneralny, rachując od daty otrzymanej przez jednego lub drugiego o temże orzeczeniu wiadomości.

IV. Przyłączenie się poszkodowanego do postępowania dyscyplinarnego.

§. 90. Jeżeli przestępstwo służbowe samodzielnego sędzi (§. 72), daje powód do żądania wynagrodzenia szkody, wówczas nietylko zastępcy skarbu publicznego ale i stronie, która swego wynagrodzenia wprost na winnym poszukiwać zamierza, służy prawo domagać się nietylko zarządzenia postępowania dyscyplinarnego, ale oraz i przyłączenia się do postępowania na drodze dyscyplinarnej z powodu pretensyi do tegoż wynagrodzenia, tudzież uskutecznić równoczesne załatwienie obudwóch żądań, przeciw obwinionemu wyniesionych.

§. 91. W razie przyłączenia się poszukującego wynagrodzenia szkody, ma tenże w ciągu przygotowawczego śledztwa, wedle §§. 81—83 odbyć się mającego, żądania swoje przedłożyć i dostatecznie wykazać. Sędzia śledczy (dochodzący), winien przedsiębrać badania, jakich wykrycie tej szkody wymaga. Działający o wynagrodzenie winien być także przywołanym do głównej rozprawy (§. 84), winien być słuchanym co do wywodu swych żądań, jednakże jego nieobecność, nie może za powód do odroczenia rozprawy. W tym przypadku, co do zaniesionych żądań, sądzić należy wedle wybadanych okoliczności.

§. 92. Jeżeli obwiniony o przestępstwo dyscyplinarne, uznanym zostaje za winnego i z rozprawy wykazuje się dostatecznie, nietylko osoba, której należy wynagrodzenie, ale i ta okoliczność, że taż osoba przez działanie lub opuszczenie, zasadę przestępstwa dyscyplinarnego stanowiące, poniosła szkodę rzeczywiście, oraz jeżeli ilość żądanego wynagrodzenia lub zadosyć uczynienia z pewnością przyjętą być może, wówczas winien sąd dyscyplinarny wyrokiem swym skazać urzędnika, którego uznaje być winnym na wynagrodzenie orzeczonej ilości, przy zakreśleniu terminu dni czternastu do zapłacenia tejże, odsełając zarazem poszkodowanego z jego żądaniami do zwyczajnej drogi prawa.

§. 93. Poszkodowany może odwołać się do wydziału dyscyplinarnego przy najwyższym trybunale, nietylko od uchwały sądu krajowego wyższego, uchylającej zarządzenie śledztwa na drodze dyscyplinarnej (§. 79), ale nawet i od wyroku tegoż sądu co się tycze jego żądań względem wynagrodzenia, a to w ciągu dni ośmiu, rachując od daty oznajmionej mu w tym względzie decyzyi.

§. 87. *Das mit Entscheidungsgründen versehene Urtheil, welches die Freisprechung des Angeschuldigten von der erhobenen Beschuldigung oder die Verhängung einer Disciplinarstrafe zu enthalten hat, ist unmittelbar am Schlusse der mündlichen Verhandlung oder in einer späteren zu diesem Ende anberaumten Sitzung mündlich zu verkündigen.*

§. 88. *Ueber die wesentlichen Momente der mündlichen Verhandlung ist ein Protokoll aufzunehmen, und von dem Vorsitzenden, sowie von dem Schriftführer, zu unterfertigen.*

§. 89. *Wider die von dem obersten Gerichtshofe gefällten Disciplinarerkenntnisse findet kein Rechtsmittel Statt. Gegen die von den Oberlandesgerichten in Disciplinarsachen erlassenen Sprüche kann sowohl der Angeschuldigte, als der Generalprocurator binnen acht Tagen, vom Tage des dem einen oder dem anderen bekannt gewordenen Spruches, die Berufung an den Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes einlegen.*

IV. Anschluss des Beschädigten an das Disciplinarverfahren.

§. 90. *Wenn aus dem Dienstvergehen eines selbständigen Richters (§. 72) Entschädigungsansprüche abgeleitet werden, so ist sowohl der Vertreter des Staatsschatzes, als auch die Partei, welche sich unmittelbar an den Schuldtragenden halten will, berechtiget, wider ihn nicht nur die Einleitung des Disciplinarverfahrens zu verlangen, sondern sich auch der Ersatzansprüche wegen dem Disciplinarverfahren anzuschliessen, und die gleichzeitige Erledigung derselben gegen den Angeschuldigten zu bewirken.*

§. 91. *Im Falle des Anschlusses hat der Entschädigungswerber im Laufe der nach §§. 81—83 zu pflegenden Vorerhebungen seine Ansprüche anzubringen und genügend darzuthun. Dem Untersuchungsrichter liegt ob, die zur Erhebung des Schadens nöthigen Erforschungen zu pflegen. Zur Hauptverhandlung (§. 84) ist der Entschädigungswerber ebenfalls beizuziehen und mit der Ausführung seiner Ansprüche zu hören, allein sein Ausbleiben ist kein Grund, die Verhandlung zu vertagen. In einem solchen Falle sind seine Ansprüche nach den bisher gepflogenen Erhebungen zu beurtheilen.*

§. 92. *Wenn der Angeschuldigte eines Disciplinarvergehens für schuldig erkannt wird, und wenn aus der Verhandlung nicht nur die Person, welcher die Entschädigung gebührt, sondern auch der Umstand mit Zuverlässigkeit erhellet, dass dieselbe durch die dem Disciplinarvergehen zu Grunde liegende Handlung oder Unterlassung wirklich beschädiget worden sei, und wenn auch der Betrag der angesprochenen Entschädigung oder Genugthuung mit Sicherheit entnommen werden kann, so hat das Disciplinargericht in seinem Urtheile den schuldigen Beamten in den Ersatz des ausgesprochenen Betrages mit Anberaumung einer Frist von 14 Tagen zur Bezahlung desselben zu verfällen, ausserdem aber den Beschädigten mit seinen Ansprüchen auf den ordentlichen Rechtsweg zu weisen.*

§. 93. *Der Beschädigte kann sowohl gegen den Beschluss des Oberlandesgerichtes wodurch die Einleitung der Disciplinaruntersuchung abgelehnt worden ist (§. 79), als gegen das Urtheil desselben, bezüglich seiner Entschädigungsansprüche, binnen acht Tagen vom Tage der ihm bekannt gewordenen diessfälligen Entscheidung die Berufung an den Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes, einlegen.*

§. 94. Poszkodowany możc działać na zwyczajnej drodze prawa, nietylko wtedy gdy go sąd dyscyplinarny do tejże drogi odseła, lecz też i w tym przypadku, jeżeli na ilości przyznanego mu wynagrodzenia nie poprzestaje, lub jeżeli zarządzenie śledztwa dyscyplinarnego przez sąd uchylonem zostało.

§. 95. Orzeczenie sądu dyscyplinarnego co do wynagrodzenia, ma takiż sam skutek, jak wyrok cywilny, poszkodowany bowiem po prawomocności decyzyi dyscyplinarnej, może domagać się wprost egzekucyi w sądzie właściwym.

V. Czasowe zawieszenie, to jest czasowe usunięcie od służby (suspendowanie).

§. 96. Czasowe usunięcie jakiegokolwiekbądź urzędnika lub sługi przy administracyi sprawiedliwości od pełnienia służby, musi być zarządzonym w sposobie chwilowego zaradzenia, tak przez prezydenta sądu krajowego i sądu krajowego wyższego, jakoteż i najwyższego trybunału, a to z urzędu, albo na przedstawienie prokuratora rządowego:

1. jeżeli taka osoba w ciągu postępowania karnego zwyczajnego jest aresztowaną, lub postawioną w stanie oskarżenia o zbrodnię, albo

2. jeżeli przeciw tejże osobie wyrokiem sądu dyscyplinarnego, aczkolwiek jeszcze nieprawomocnym, lub przez zarządzenie administracyjne, jeszcze dalszemu odwołaniu ulegające, postanowiono oddalenie od służby.

§ 97. Oprócz przypadków wymienionych, może być zarządzonem suspendowanie urzędnika lub sługi, przy administracyi sprawiedliwości będącego, wtedy jeżeli przeciw temuż przystąpiono do śledztwa dyscyplinarnego, z powodu ciężkiego przestępstwa służbowego, lub do postępowania karnego zwyczajnego dla wykroczenia lub zbrodni, a użycie go do służby aż do chwili usunięcia wszelkich przeciw niemu wytoczonych obwinień, przy dojrzałem rozważeniu wszystkich okoliczności, zachodzi wątpliwość co do dobra służby. Takowe zarządzenie może tylko nastąpić na przedstawienie albo po wysłuchaniu prokuratora rządowego, a względnie prokuratora jeneralnego, od właściwego sądu dyscyplinarnego (§. 101 konstyt. pańs.), co do osób sądowych, w §. 72 wymienionych, a zaś co do innych urzędników i sług, nawet przez prezydentów sądów krajowych i handlowych, równie jak sądów krajowych wyższych i trybunału najwyższego.

§. 98. Przeciw każdej uchwale sądu krajowego wyższego, wydanej na drodze dyscyplinarnej a zawieszenia dotyczącej, służy tak prokuratorowi jeneralnemu jakoteż i obwinionemu, odwołanie się do wydziału dyscyplinarnego przy najwyższym trybunale w ciągu dni ośmiu, które to jednak odwołanie się, nie pociąga za sobą skutku zawieszającego.

§. 99. Jeżeli suspendowanie orzeczonem jest przez prezydenta, może suspendowany w ciągu dni ośmiu, jeżeli uciążające go zarządzenie pochodzi od przełożonego sądu krajowego lub handlowego, odwołać się do prezydenta sądu krajowego wyższego; jeżeli zaś pochodzi od tegoż prezydenta lub od prezydenta trybunału najwyższego do ministra sprawiedliwości. Użycie tego środka prawnego nie ma wcale skutku odwlekającego.

§. 100. Jeżeli nakoniec prezydent odrzuca przedstawienie prokuratora rządowego i prokuratora jeneralnego, zmierzające do zawieszenia, wówczas winien donieść

§. 94. Derselbe kann aber nicht nur den ordentlichen Rechtsweg ergreifen, wenn ihn das Disciplinargericht dahin verweiset, sondern auch, wenn er sich mit den ihm zuerkannten Betrage nicht zufrieden stellt, oder wenn die Einleitung der Disciplinaruntersuchung von dem Gerichte abgelehnt worden ist.

§. 95. Das Erkenntniss des Disciplinargerichtes über die Entschädigung hat gleich jedem Civilurtheile die Wirkung, dass der Beschädigte nach eingetretener Rechtskraft unmittelbar bei dem zuständigen Richter die Execution ansuchen kann.

V. Zeitweise Enthebung von den Dienstverrichtungen (Suspension.)

§. 96. Die zeitweise Enthebung was immer für eines Beamten oder Dieners der Justizverwaltung von der Dienstleistung muss als mittlerweilige Vorkehrung durch die Präsidenten der Landes- und Oberlandesgerichte, sowie des obersten Gerichtshofes von Amtswegen oder über Antrag des Staatsanwaltes verfügt werden:

1. wenn ein solches Individuum im Zuge des ordentlichen Strafverfahrens verhaftet oder wegen eines Verbrechens in Anklagestand versetzt worden ist, oder

2. wenn wider dasselbe mittelst eines noch nicht rechtskräftigen Urtheiles eines Disciplinargerichtes oder im Wege einer noch einer weiteren Berufung unterliegenden administrativen Verfügung die Dienstentlassung verhängt wurde.

§. 97. Ausser den erwähnten Fällen kann die Suspension eines Beamten oder Dieners der Justizverwaltung auch dann verfügt werden, wenn wider denselben aus Anlass von schweren Dienstvergehen eine Disciplinaruntersuchung oder das ordentliche Strafverfahren wegen Vergehen oder Verbrechen eingeleitet worden ist, und seine dienstliche Verwendung bis zur allfälligen Behebung der wider ihn erhobenen Anschuldigungen nach reiflicher Erwägung aller Umstände im Interesse des Dienstes bedenklich erscheint. Eine solche Verfügung darf nur auf Antrag oder doch nach Anhörung des Staatsanwaltes, rücksichtlich Generalprocurators, und zwar gegen die im §. 72 bezeichneten richterlichen Personen von dem zuständigen Disciplinargerichte (§. 101 der Reichsverfassung), gegen andere Beamte und Diener aber auch von den Präsidenten der Landes- und Handelsgerichte sowie der Oberlandesgerichte und des obersten Gerichtshofes getroffen werden.

§. 98. Gegen jeden die Suspension betreffenden Beschluss des Oberlandesgerichtes im Disciplinarwege steht sowohl dem Generalprocurator, als dem Angeschuldigten, jedoch ohne aufschiebende Wirkung, bevor, die Berufung an den Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes binnen acht Tagen einzulegen.

§. 99. Ist die Suspension durch einen Präsidenten verhängt worden, so kann der Suspendirte, wenn die ihm beschwerende Verfügung von dem Vorsteher eines Landes- oder Handelsgerichtes ausgegangen ist, an den Oberlandesgerichts-Präsidenten, wenn sie aber von diesem, oder von dem Präsidenten des obersten Gerichtshofes erlassen wurde, an den Justizminister binnen acht Tagen Berufung einlegen. Die Ergreifung dieses Rechtsmittels hat keine aufschiebende Wirkung.

§. 100. Wenn endlich der Präsident einen auf Suspension abzielenden Antrag des Staatsanwaltes oder Generalprocurators abgelehnt hat, so ist der Erstere dem vorgesetzten

o tem pierwszy przełożonemu sobie prokuratorowi jeneralnemu, ostatni zaś ministrowi sprawiedliwości.

§. 101. W ciągu czasowego usunięcia od sprawowania służby, pobiera suspendowany tylko trzecią część swej płacy. Reszta jednak zatrzymanej jego płacy, winna mu być później zwróconą, jeżeli został za niewinnego uznanym.

§. 102. Przełożony sądu, pod którego bezpośrednim kierunkiem i dozorem zostaje suspendowany, winien wprowadzić w wykonanie zarządzone zawieszenie, a mianowicie winien zarządzić to, czego wymaga wstrzymanie w części wypłaty płacy pobieranej.

VI. Przeniesienie mimowolne na stan spoczynku.

§. 103. Przeniesienie mimowolne na stan spoczynku urzędników lub sług przy administracyi sprawiedliwości, znajduje miejsce:

1. jeżeli takie osoby stają się niezdatnemi do wykonywania włożonych nań obowiązków, a to dla ułomności fizycznych (cielesnych) lub umysłowych;

2. jeżeli zachodząca potrzeba zmiany w personale, z powodu nowych urządzeń w sądownictwie, wymaga przeniesienia urzędnika lub sługi na stan spoczynku.

§. 104. Przeniesienie mimowolne na stan spoczynku dla niezdatności (§. 103. N. 1), może być zarządzonem co do urzędników sądowych, w §. 72 wymienionych, jedynie tylko w skutku uchwały sądu dyscyplinarnego.

§. 105. W tym przypadku winien przełożony urzędnika sądowego, na stan spoczynku przeniesionym być mającego, przedstawią tę okoliczność prezydentowi sądu dyscyplinarnego, wedle §. 75 właściwego. Prezydent wyznacza następnie sędziego, końcem wybadania wszelkich stanowczych okoliczności, który w razie potrzeby winien przesłuchać pod przysięgą świadków i znawców, poczem należy od mającego być przeniesionym na stan spoczynku, zażądać deklaracyi co do rezultatu wybadanych okoliczności, akta zaś zamknięte przedłożyć sądowi dyscyplinarnemu.

§. 106. Sąd dyscyplinarny. wysłuchawszy prokuratora jeneralnego, wydaje najprzód uchwałę, czy zachodzi przypadek przeniesienia na stan spoczynku. Jeżeli takowa uchwała pochodzi od sądu krajowego wyższego, wówczas wolno jest interesowanemu jakoteż i prokuratorowi jeneralnemu odwołać się do wydziału dyscyplinarnego przy najwyższym trybunale w ciągu dni ośmiu, licząc od oznajmienia tejże uchwały.

§. 107. Uchwała, która przeszła w rzecz osądzoną lub żadnemu dalszemu nie ulega odwołaniu, winna być w każdym przypadku przedłożoną ministrowi sprawiedliwości, który czyni dalsze zarządzenie w tym względzie wedle okoliczności.

§. 108. Oprócz przypadku w §. 104 wspomnionego, może być w każdym czasie zarządzonem na drodze administracyjnej przeniesienie mimowolne na stan spoczynku, co do urzędników sądowych przez ministra sprawiedliwości, co do sług przy najwyższym trybunale, przez tenże sąd, a co do innych sług przy administracyi sprawiedliwości będących, przez sąd krajowy wyższy.

Przy postępowaniu w tym względzie, zachowane być winny wskazane §§^{mi} 73 i 74 przepisy. Jeżeli jednak przeniesionym być ma na spoczynek taki urzędnik lub słu-

Generalprocurator, der letztere aber dem Justizminister hievon Anzeige zu erstatten verpflichtet.

§. 101. Während der zeitweisen Entfernung von den Dienstverrichtungen bezieht der Suspendirte nur ein Drittheil seines Gehaltes. Der zurückbehaltene Rest seiner Bezüge muss ihm jedoch nachträglich vergütet werden, wenn er als schuldlos erkannt worden ist.

§. 102. Der Gerichtsvorsteher, unter dessen unmittelbarer Leitung und Beaufsichtigung der Suspendirte steht, hat die angeordnete Suspension in Vollzug zu setzen, und insbesondere wegen theilweiser Einstellung des Gehaltsbezuges das Erforderliche zu veranlassen.

VI. Unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand.

§. 103. Die unfreiwillige Versetzung von Beamten oder Dienern der Justizverwaltung in den Ruhestand findet Statt:

1. Wenn solche Personen wegen körperlicher oder geistiger Gebrechen zur Erfüllung der ihnen obliegenden Pflichten untauglich werden, oder

2. wenn eine durch neue Einrichtungen der Gerichte nothwendige Veränderung im Personale die Versetzung eines Beamten oder Dieners in den Ruhestand erfordert.

§. 104. Die unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand wegen Dienstuntauglichkeit (§. 103, Nr. 1) kann gegen die im §. 72 angeführten richterlichen Beamten nur in Folge Beschlusses des Disciplinargerichtes verfügt werden.

§. 105. Tritt dieser Fall ein, so hat der Vorsteher des in den Ruhestand zu versetzenden richterlichen Beamten die Angelegenheit dem Präsidenten des nach §. 75 zuständigen Disciplinargerichtes zu übergeben. Von diesem wird sohin zum Behufe der vollständigen Erhebung der entscheidenden Umstände ein Richter bestellt, welcher die Zeugen und Sachverständigen erforderlichen Falles eidlich zu vernehmen, und hierauf die Erklärung des in den Ruhestand zu Versetzenden über das Ergebniss der Erhebungen zu verlangen, die geschlossenen Acten aber dem Disciplinargerichte vorzulegen hat.

§. 106. Dasselbe fasst nach Anhörung des Generalprocurators darüber Beschluss, ob der Fall der Versetzung in den Ruhestand vorhanden sei. Ist ein solcher Beschluss von einem Oberlandesgerichte erflossen, so steht es sowohl dem Betheiligten, als dem Generalprocurator frei, binnen acht Tagen von der Eröffnung des Beschlusses Berufung an den Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes zu ergreifen.

§. 107. Der in Rechtskraft erwachsene oder keiner Berufung unterliegende Beschluss ist jedenfalls dem Justizminister vorzulegen, welcher hierüber nach Umständen das weitere verfügt.

§. 108. Ausser dem im §. 104 erwähnten Falle wird die unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand jederzeit im administrativen Wege, und zwar gegen Justizbeamte von dem Justizminister, gegen Diener des obersten Gerichtshofes von diesem, gegen alle übrigen Diener der Justizverwaltung vom Oberlandesgerichte verfügt.

Bezüglich des hierbei zu beobachtenden Verfahrens haben die in den §§. 73 und 74 gegebenen Vorschriften zu gelten. Wenn aber die Versetzung in den Ruhestand bei einem

ga, który wedle istniejących ustaw nie ma prawa do używania spoczynku, wówczas zamiast przeniesienia na spoczynek, orzec należy uwolnienie.

§. 109. Jeżeli się okazuje, iż ten, który dla niezdatności do wykonywania przywiązanych do jego urzędu obowiązków, od tej posady oddalonym być musi, posiada zdatność potrzebną do innej jakiej kategoryi służbowej, wówczas może być uczynione w tym względzie stosowne przedstawienie z szczególnem uwzględnieniem innej jakiej zalety tejże osoby, oraz stosunków majątkowych i familijnych.

VI. Przeniesienie mimowolne na inną posadę.

§. 110. Przeniesienie mimowolne prezydenta którego, lub prezesa wydziału, radcy lub sędziego powiatowego na inną posadę, może być zarządzonem jedynie w skutek uchwały właściwego sądu dyscyplinarnego, jeżeli tak wskazuje koniecznie dobro sądownictwa, wyjąwszy przypadek, w którym zachodzi potrzeba tego, z powodu zmian w organizacyi sądów.

§. 111. Ten przypadek zachodzi osobliwie wtedy, jeżeli z winy takiego urzędnika sądowego, między nim a oraz spółczłonkami sądu, wynikają takie zajścia, po których pożądanego spółdziałania więcej spodziewać się nie można, lub jeżeli zachodzą bądź w osobie, bądź w stosunkach umieszczonego, takie okoliczności, które ich działalności urzędowej w dotychczasowym stanowisku istotnie przeszkadzają, lub takową na niebezpieczeństwo narażają.

§. 112. Jeżeli między dwoma urzędnikami sądowymi, w §. 111 wspomnionymi, przy jednym i tymże samym sądzie umieszczonymi, powstaje stosunek powinowactwa, który umieszczeniu jednego z nich przy tymże sądzie w chwili istnienia tegoż stosunku, stawałby był na przeszkodzie, wówczas ten, przez którego ożenienie się, stosunek powinowactwa wyniknął, przeniesieniu go na inne miejsce poddać się musi (§§. 13 i 14).

§. 113. Orzeczenie sądu dyscyplinarnego, że zachodzi przypadek mimowolnego przeniesienia, może nastąpić jedynie na przedstawienie prokuratora jeneralnego. Takowe przedstawienie może uczynić prokurator jeneralny na rozkaz ministra sprawiedliwości, wydany na piśmie.

§. 114. Jeżeli takie orzeczenie wychodzi od sądu krajowego wyższego, wówczas wolno jest tak temu, przeciw któremu orzeczono, jakoteż i prokuratorowi jeneralnemu odwołać się do wydziału dyscyplinarnego przy najwyższym trybunale w ciągu dni ośm, licząc od oznajmienia uchwały.

§. 115. Przeniesienie mimowolne na inną posadę służbową, może nastąpić tylko z tą samą rangą i płacą.

§. 116. Jeżeli przeniesionym być mający, nie daje do tego powodu ani przez własną winę, ani przypadek w §. 111 wzmiankowany nie zachodzi, wówczas przyznane mu być winny koszta przesiedlenia, stosownie do istniejących w tym względzie przepisów.

§. 117. Inni urzędnicy i słudzy przy administracyi sprawiedliwości, mogą być każdego czasu przeniesieni na inne miejsce, jeżeli tego wymaga dobro służby, jednakże z równą rangą i płacą (§. 116). Decyzya w tym względzie służy (§. 16—18) ministrowi sprawiedliwości, albo temu sądowi, do którego należy obsadzenie takiego miejsca.

solchen Beamten oder Diener eintritt, welcher nach den bestehenden Gesetzen auf einen Ruhegenuss keinen Anspruch hat, so ist statt der Versetzung in den Ruhestand die Entlassung auszusprechen.

§. 109. Wenn es sich ergibt, dass derjenige, welcher wegen Unfähigkeit zur Erfüllung der ihm bisher obgelegenen Amtspflichten von jener Stelle entfernt werden muss, dennoch die für eine andere Diensteskategorie erforderliche Tauglichkeit besitze, so sind hierüber mit besonderer Rücksicht auf die sonstige Würdigkeit, dann auf die Vermögens- und Familienverhältnisse des Individuums die geeigneten Anträge zu stellen.

VII. Unfreiwillige Versetzung auf einen anderen Dienstposten.

§. 110. Die unfreiwillige Versetzung eines Präsidenten oder Senatspräsidenten, eines Rathes oder Bezirksrichters auf einen anderen Dienstposten, darf ausser dem Falle, wo dieselbe durch Veränderungen in der Organisirung der Gerichte nothwendig gemacht wurde, nur in Folge Beschlusses des nach §. 75 zuständigen Disciplinargerichtes verfügt werden, wenn sie durch das Interesse der Rechtspflege dringend geboten erscheint.

§. 111. Dieser Fall tritt insbesondere dann ein, wenn durch die Schuld eines solchen richterlichen Beamten zwischen ihm und anderen Mitgliedern des Gerichtes Beziehungen entstanden sind, welche ein erwünschtes Zusammenwirken nicht mehr erwarten lassen; oder wenn andere Umstände in der Person oder in den Verhältnissen des Angestellten eintreten, welche die ämtliche Wirksamkeit desselben in seiner bisherigen Stellung wesentlich stören oder gefährden.

§. 112. Wenn zwischen zweien der im §. 111 erwähnten und bei demselben Gerichte angestellten richterlichen Beamten ein Schwägerschaftsverhältniss entsteht, welches, wenn es früher bestanden hätte, die Anstellung des Einen von ihnen bei diesem Gerichte würde verhindert haben, so muss sich derjenige, durch dessen Verehelichung das Schwägerschaftsverhältniss begründet wurde, die Versetzung an eine andere Stelle gefallen lassen (§§. 13, 14).

§. 113. Der Ausspruch des Disciplinargerichtes, dass der Fall der unfreiwilligen Versetzung vorhanden sei, darf nur über Antrag des Generalprocurators gefällt werden. Der Generalprocurator aber ist diesen Antrag nur über schriftlichen Befehl des Justizministers zu stellen berechtiget.

§. 114. Ist der Ausspruch von einem Oberlandesgerichte erflossen, so steht es sowohl dem Betheiligten, als dem Generalprocurator frei, binnen acht Tagen von der Eröffnung des Beschlusses, Berufung an den Disciplinarsenat des obersten Gerichtshofes einzulegen.

§. 115. Die unfreiwillige Versetzung kann nur auf einen Dienstposten mit gleichem Range und Gehalte erfolgen.

§. 116. Hat der zu Versetzende weder durch ein Verschulden, noch auf die im §. 111 angedeutete Weise die Versetzung veranlasst, so sind ihm die vorschriftmässigen Uebersiedlungskosten zu bewilligen.

§. 117. Die übrigen Beamten und die Diener der Justizverwaltung können jederzeit auch ohne ihre Zustimmung auf eine andere Stelle mit gleichem Range und gleichem Gehalte im Interesse des Dienstes versetzt werden (§. 116). Die Entscheidung hierüber steht nach Mass der §§. 16—18 dem Justizminister oder demjenigen Gerichte zu, welches die Besetzung einer solchen Stelle vorzunehmen hätte.

§. 118. Użycie czasowe osób sądowych do zastępstwa (suplowania), pomocy i t. p. zewnątrz miejsca ich urzędu, za należnem wynagrodzeniem wedle przepisów prawa, za przeniesienie mimowolne, nigdy uważanym być nie może (§§. 57, 116).

Oddział drugi.

PORZĄDEK WEWNĘTRZNY INTERESÓW SĄDOWYCH.

Rozdział piąty.

O stanowisku władzy i wzajemnym stosunku urzędników i sług.

§. 119. Przełożony sądu (prezydent, sędzia powiatowy), winien w granicach, prawem wskazanych, używać podporządkowanych sobie urzędników i sług, stosownie do ich zdolności, a następnie może im przydzielać wedle zdania swego, interesa i przydzielone napowrót odbierać. W przydzielaniu takowych, nie jest on związany żadnym przepisem, lecz może tak szczególne podania, jakoteż i całe gatunki interesów, przydzielać osobom sądowym do każdego przypadku, albo też ciągłe przydzielanie tychże, na zawsze ustanowić (§§. 37—39).

§. 120. Przełożonym sądów kolegialnych, służy także prawo kierowania rozprawami publicznemi, urządzania posiedzeń obradowych i składać wydziały przy zachowaniu ograniczenia wskazanego (§§. 76 i 165). Prezydenci sądu krajowego wyższego, sądów krajowych i handlowych, wykonywają w szczególności sami, albo za zniesieniem się z prokuratorem jeneralnym, a względnie z prokuratorem rządowym, władzę dyscyplinarną w rozdziale poprzednim bliżej oznaczoną. Mocni są też, stosownie do §§. 57 i 109 urządzić potrzebne zastępstwo w okręgu swojego sądu.

§. 121. Prezydent nie może nigdy występować ani jako referent, ani jako sędzia pojedynczy. Sędzia zaś powiatowy winien jest oprócz obowiązków swoich, jako przełożony sądu, w miarę interesów i swego personale, nietylko działania urzędowe sędziowskie, ale nawet i szczególne gałęzie sądownictwa, albo też w zupełnej objętości, całkiem i wyłącznie na siebie przejąć.

§. 122. Przełożony sądu winien nadto czuwać nad porządkiem w więzieniach, winien oprócz tego zarządzić środki co do ekonomiki sądowej i dostarczania materyałów kancelaryjnych w miarę potrzeby.

§. 123. Prezes wydziału (senatu), a jeżeli ich jest więcej, najstarszy między nimi zastępuje prezydenta w razie przeszkody. Do nich należy załatwiać interesa, które na nich przenosi prezydent z zakresu własnej działalności, a to w tej rozciągłości,

§. 118 Die zeitweise Verwendung richterlicher Personen ausserhalb ihres Amtssitzes zur Supplirung, Aushilfsleistung u. dgl. gegen die gesetzlich zustehende Entschädigung kann einer unfreiwilligen Versetzung niemals gleichgehalten werden (§§. 57, 116)

Zweiter Abschnitt.

Innere Geschäftsordnung der Gerichte.

Fünftes Hauptstück.

Von der Stellung, den Befugnissen und dem gegenseitigen Verhältnisse der richterlichen Beamten und Diener.

§. 119. Der Gerichtsvorsteher (Präsident, Bezirksrichter) hat die ihm untergeordneten Beamten und Diener nach ihren Fähigkeiten innerhalb der gesetzlichen Schranken zu verwenden, und kann ihnen nach seinem Ermessen Geschäfte zutheilen und die zugetheilten wieder abnehmen. Er ist bei der Zutheilung an keine bestimmte Vorschrift gebunden, sondern er kann sowohl einzelne Eingaben, als ganze Gattungen von Geschäften bestimmten Personen des Gerichtes von Fall zu Fall zuweisen oder eine bleibende Zutheilung für beständig festsetzen (§§. 37—39.)

§. 120. Den Vorstehern der Collegialgerichte steht ferner das Recht zu, öffentliche Verhandlungen zu leiten, Rathssitzungen anzuordnen und mit Beobachtung der in den §§. 76 und 165 ausgesprochenen Beschränkung Senate zusammenzusetzen. Die Präsidenten des Oberlandesgerichtes und der Landes- und Handelsgerichte üben insbesondere allein oder im Einvernehmen mit dem Generalprocurator, rücksichtlich Staatsanwalte, die im vorigen Hauptstücke näher bestimmte Disciplinargewalt aus, und sind ermächtiget, für nothwendige Supplirungen innerhalb ihres Gerichtssprengels nach Mass der §§. 57 und 109 die erforderliche Verfügung zu treffen.

§. 121. Der Präsident kann weder als Referent, noch als Einzelrichter einschreiten. Der Bezirksrichter dagegen ist verbunden, nebst seinen Obliegenheiten als Gerichtsvorsteher nach Mass der Geschäfte und seines Personales nicht nur richterliche Amtshandlungen, sondern auch einzelne Zweige der Gerichtsbarkeit oder diese in ihrem vollen Umfange ganz und allein auf sich zu nehmen.

§. 122. Der Gerichtsvorsteher hat ferner die Ordnung in den Gefängnissen zu überwachen, dann für den Haushalt des Gerichtes und die Beischaffung der Kanzleirequisiten die erforderliche Anstalt zu treffen.

§. 123. Der Senatspräsident, und wenn deren mehrere sind, der älteste, vertritt im Verhinderungsfalle des Präsidenten seine Stelle. Sie haben diejenigen Geschäfte, die ihnen der Präsident aus seinem eigenen Wirkungskreise überträgt, in dem Umfange zu be-

w jakiej do nich przeniesione będą. Prezes wydziału, nie może być nigdy wyznaczonym na referenta, ani na sędzię pojedynczego.

§. 124. Radcy sądu krajowego wyższego, sądu krajowego i handlowego, mogą być użyci za referentów, albo do głosowania, i mają na posiedzeniu rady głos stanowczy. W sprawach, nie ulegających dalszej obradzie (§. 181), sprawują urząd sędziowski w okresie prawnym pod własną odpowiedzialnością.

Radcy sądu krajowego wyższego i sądu krajowego, mogą być osobliwie powołani przy postępowaniu karnem do kierowania rozprawami publicznemi, a ostatni nawet jako sędziowie śledczy.

§. 125. Asesorowie, adjunkci i auskultanci, mogą być użytymi wedle potrzeby sądu, przy którym służą, albo jako referenci, głosujący, lub sędziowie pojedynczy z wszelkiemi prawami radcy, może im także być poruczonem wykonywanie samodzielne i pod własną odpowiedzialnością wszelkich działań sędziowskich, mogą także być użytymi do interesów podrzędnych, np. jako pisarze albo pomocnicy sędziów samodzielnych, a pomocniczo w razie potrzeby, jako zastępcy prokuratorów rządowych.

§. 126. Praktykanci sądowi winni być użytymi pod kierunkiem i odpowiedzialnością sędziego tak, aby im podawano sposobność wykształcenia się we wszelkich gałęziach sądownictwa. Winni przeto wyrabiać referaty, wydawać rezolucye i inne układać koncepta, znajdować się przy obradach, i przy tychże równie jak na terminach w sprawach cywilnych, tudzież przy śledztwie przygotowawczem w postępowaniu karnem prowadzić protokół, wreszcie przyjmować protokolarnie rozprawy pod dozorem sędziego. Na posiedzeniach Rady może ich używać prezydujący, aby oświadczyli, jak uważają zachodzące przypadki, a to końcem sądzenia o ich zdolnościach.

§. 127. Sekretarze winni kierować temi interesami kancelaryjnemi, które im prezydent poleca i w tym celu mogą zatrudniać podporządkowane sobie personale kancelaryjne wedle swego zdania. Winni jednak załatwiać samodzielne czynności urzędowe pojedyncze lub wykonywać osobiście szczególne polecenia, jeżeli tak prezydent rozporządzi.

§. 128. Do nadsekretarza, jeżeli się taki przy sądach znajduje, należy nadzór nad całym składem kancelaryjnym. On jest organem, przez który prezydent wszelkie urządzenia, kancelaryi dotyczące, wykonywać poleca; do niego należy bliższe zaprowadzenie takowych urządzeń.

W sądach, przy których żaden nadsekretarz nie jest usystemizowanym, wolno jest prezydentowi jednemu z sekretarzów nadzór nad kancelaryą poruczyć.

§. 129. Kanceliści trudnią się interesami, należącemi do protokołu podawczego, ekspedycyi i registratury, a to albo samodzielnie, albo pod kierunkiem sekretarza, mogą być użytymi do takich czynności urzędowych, do których ustawa uzdatnienia sądowego nie wymaga np. do sporządzania aktów zejścia z życia i protokołów, spisania inwentarzów, a jeżeli są usposobieni wedle przepisów prawa, mogą być także użytymi pomocniczo do prowadzenia ksiąg gruntowych.

§. 130. Archiwista winien przy pomocy dodanego sobie personale, zatrudniać się takiemi interesami, które do niego należą wedle rozdziału XIgo niniejszej ustawy.

sorgen, indem sie ihnen übertragen werden. Als Referent oder Einzelrichter kann ein Senatspräsident niemals bestellt werden.

§. 124. Räthe des Oberlandes-, Landes- und Handelsgerichtes sind als Referenten oder Stimmführer zu verwenden, und haben in der Rathssitzung eine entscheidende Stimme. In Angelegenheiten, welche keiner Berathung unterliegen (§. 181), verwalten sie unter ihrer alleinigen Verantwortung das richterliche Amt in dem gesetzlichen Umfange.

Oberlandes- und Landesgerichtsräthe sind insbesonders im Strafverfahren zur Leitung öffentlicher Verhandlungen und letztere auch als Untersuchungsrichter berufen.

§. 125. Assessoren, Adjuncten und Auscultanten können nach der Beschaffenheit des Gerichtes, bei dem sie bedienstet sind, als Referenten, Stimmführer oder Einzelrichter mit allen Befugnissen eines Rathes bestellt, oder sonst mit der Ausübung einzelner richterlicher Handlungen selbständig und unter eigener Verantwortung beauftragt werden; sie haben sich aber nach dem Ermessen des Gerichtsvorstehers auch zu untergeordneten Geschäften, z. B. als Schriftführer oder als Hilfsarbeiter selbständiger Richter, und im Falle des Bedarfes aushilfsweise als Stellvertreter der Staatsanwälte verwenden zu lassen.

§. 126. Die Rechtspraktikanten sind unter der Leitung und Verantwortung des Richters so zu verwenden, dass ihnen Gelegenheit geboten wird, sich in allen Zweigen der Rechtspflege ausbilden zu können. Sie haben daher Referate, Erledigungen und sonstige Concepte zu entwerfen, den Berathungen beizuwohnen, sowohl bei diesen, als bei Tagsatzungen in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten und bei Voruntersuchungen im Strafverfahren das Protokoll zu führen, endlich protokollarische Verhandlungen unter der Aufsicht des Richters selbst aufzunehmen. Bei Rathssitzungen kann sie der Vorsitzende, um ihre Fähigkeiten zu beurtheilen, zur Aeusserung ihrer Ansicht über vorkommende Fälle auffordern.

§. 127. Die Secretäre haben die Leitung derjenigen Kanzleigeschäfte zu übernehmen, die ihnen der Präsident überträgt, und zu diesem Zwecke das ihnen untergeordnete Kanzleipersonale nach ihrem Ermessen zu beschäftigen. Sie haben aber auch auf Anordnung des Präsidenten einzelne Amtshandlungen selbständig zu verrichten oder besonders ertheilte Aufträge allein auszuführen.

§. 128. Bei jenen Gerichten, wo ein Obersecretär besteht, hat dieser die oberste Aufsicht über das ganze Kanzleiwesen zu führen. Er ist das Organ, durch welches der Präsident alle, die Kanzlei betreffenden Einrichtungen vollziehen lässt, und dem die nähere Ausführung dieser Einrichtungen obliegt.

Bei jenen Gerichten, wo kein Obersecretär systemisirt ist, bleibt es dem Präsidenten unbenommen, einen der Secretäre mit der obersten Leitung der Kanzlei zu beauftragen.

§. 129. Die Kanzlisten besorgen die Geschäfte des Einreichungsprotokolles, der Expedition und der Registratur entweder selbständig oder unter der Leitung des Secretäres. Sie können aber auch zu solchen Amtshandlungen, wozu das Gesetz die richterliche Befähigung nicht erfordert, z. B. zur Aufnahme von Todesfällen oder Protokollen, Inventur-Errichtungen, und wenn sie dazu gesetzlich geeignet sind, aushilfsweise auch zur Führung des Grundbuches verwendet werden.

§. 130. Der Archivar hat mit Hilfe des ihm beigegebenen Personales diejenigen Geschäfte zu besorgen, die ihm nach Vorschrift des XI. Hauptstückes dieses Gesetzes obliegen.

§. 131. Urzędnicy ksiąg gruntowych używanymi być winni przedewszystkiem do prowadzenia tychże ksiąg, urzędnicy zaś przy depozytach w miastach większych, od urzędów poborczych oddzielonych, pod dozorem sądowym zostających, obowiązani są sprawować urząd depozytowy, a to wedle przepisów szczególnych instrukcyj.

§. 132. Wykonawcy sądowi i woźni, pełnić winni obowiązki wedle istniejących i wydać się jeszcze mających ustaw w sprawach prawnych cywilnych i rzeczach karnych; mistrz więzienny i dozorca więzień, winni dozorować więźni; słudzy urzędowi i posługacze, pełnić mają służbę zwyczajną biórową i starać się o ochędóstwo w lokalach urzędowych i więziennych, pomocnicy zaś winni zarazem odbywać służbę dozorców więźni i sług urzędowych.

§. 133. Dyurniści winni się zatrudniać pisaniem w tych przypadkach, w których kanceliści nie wydołają. Mogą także być użytymi do interesów manipulacyjnych, w sprawach zaś prawnych cywilnych do aktuowania, jeżeli do tego są prawnie uzdatnionymi, a pomocniczo i do prowadzenia ksiąg gruntowych, jeżeli to uzna zastosowne przełożony sądu lub kancelaryi.

§. 134. Każdy urzędnik i sługa winien wykonywać bezpośrednio wszystkie interesa wedle prawa lub na mocy zlecenia przełożonego, w granicach prawnych onemu wskazane wedle swej najlepszej wiadomości i sumienia i nie wolno mu wcale wyręczać się w pracy, przydzielonej przez innego urzędnika lub sługi.

§. 135. Personale kancelaryjne i manipulacyjne, winno każdego dnia, wyjąwszy niedziele, dni świąteczne popołudniowe znajdować się w urzędzie, przed południem przez godzin cztery, a po południu przez godzin trzy, wyjątkowo zaś w miarę wzmagającego się natłoku pracy, nawet dłużej i z wszelką pilnością interesa sprawować.

§. 136. Prezydenci, pod których kierunkiem zostają sądy, onym podporządkowane, a mianowicie prezydenci sądów krajowych, w których obrębie sądy powiatowe są położone, winni oznaczać z uwzględnieniem stosunków miejscowych godziny urzędowe, w których takowe przed i po południu zaczynać i kończyć się mają. Mogą nawet przy zachodzących okolicznościach, owe siedm godzin urzędowych na cały dzień przypadające w innym sposobie podzielić, albo na nieprzerwany przedział czasu ustanowić.

Godziny urzędowe przy protokole podawczym zachować się mające, oznaczone są bliżej §fem 195.

Rozdział szósty.

O wyłączeniu i nieprzypuszczalności osób sądowych.

§. 137. Każdy urzędnik lub sługa, obowiązany do samodzielnego wykonania jakiej czynności, winien zwracać uwagę na to, czyli go od niej nie wyłącza prawna jaka przyczyna.

W sprawach prawnych cywilnych wyłączonym zostaje urzędnik lub sługa od wykonania czynności urzędowo-sądowych:

§. 131. Die Grundbuchsbeamten sind zunächst zur Grundbuchsführung, und die Beamten jener Depositenämter, die in grösseren Städten abgesondert von den Steuerämtern unter gerichtlicher Aufsicht bestehen, zur Depositenamtsführung, und zwar beide nach Vorschrift der besonderen Instructionen zu verwenden.

§. 132. Die Gerichtsvollzieher und Gerichtsdiener haben die ihnen nach den in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten und Strafsachen bereits bestehenden und noch zu erlassenden Gesetzen obliegenden Geschäfte, die Kerkermeister und Gefangenaufseher die Aufsicht über die Gefangenen, die Amtsdiener und Hausknechte den gewöhnlichen Bureaudienst und die Reinhaltung der Amtslocalitäten und Gefängnisse, die Gehilfen den Dienst der Gefangenaufseher und Amtsdiener zugleich zu besorgen.

§. 133. Die Tagschreiber (Diurnisten) haben das Schreibgeschäft in den Fällen zu besorgen, in welchen die Kanzlisten hiezu nicht ausreichen. Sie können aber nach Ermessen des Gerichts- oder Kanzleivorstehers auch zu Manipulationsgeschäften, und in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten zum Actuiren und, wenn sie hiezu gesetzlich befähiget sind, aushilfsweise selbst zur Führung des Grundbuches verwendet werden.

§. 134. Jeder Beamte und Diener hat die ihm kraft des Gesetzes oder vermöge der Anordnung seines Vorgesetzten innerhalb der gesetzlichen Schranken übertragenen Geschäfte unweigerlich nach seinem besten Wissen und Gewissen zu vollziehen, und es ist ihm nicht gestattet, die ihm zugetheilte Arbeit eigenmächtig an einen anderen Beamten oder Diener zu übertragen.

§. 135. Das Kanzlei- und Manipulationspersonale hat sich jeden Tag, mit Ausnahme des Nachmittags an Sonn- und Feiertagen, in dem Amte einzufinden und durch vier Stunden Vormittags und drei Stunden Nachmittags, bei gesteigertem Drange der Arbeiten aber ausnahmsweise auch länger, dem Geschäfte fleissig obzuliegen.

§. 136. Die Präsidenten haben bei den ihrer Leitung unterstehenden Gerichten, und die Landesgerichts-Präsidenten noch insbesondere bei den in ihrem Sprengel liegenden Bezirksgerichten mit Rücksicht auf die Ortsverhältnisse zu bestimmen, wann diese Amtsstunden jeden Vor- und Nachmittag zu beginnen und aufzuhören haben. Auch sind sie unter besonders obwaltenden Umständen ermächtiget, die auf den ganzen Tag entfallenden sieben Amtsstunden auf eine andere Weise einzutheilen oder selbst auf einen ununterbrochenen Zeitabschnitt festzusetzen.

Ueber die bei dem Einreichungsprotokolle zu beobachtenden Amtsstunden enthält der §. 195 die nähere Bestimmung.

Sechstes Hauptstück.

Von der Ausschliessung und Ablehnung der Gerichtspersonen.

§. 137. Jeder Beamte oder Diener, dem die selbständige Ausübung einer richterlichen Amtshandlung obliegt, hat Bedacht zu nehmen, ob ihn nicht ein gesetzlicher Grund hievon ausschliesse.

In bürgerlichen Rechtsangelegenheiten ist aber ein Beamter oder Diener von der Ausübung richterlicher Amtshandlungen ausgeschlossen.

a) jeżeli sprawa tycze się jego krewnych i powinowatych, w §. 14. wymienionych, jego małżonki, rodziców przybranych, jego dzieci przybranych lub wychowańców, jego pupilów lub kurandów;

b) jeżeli z działającym jakiej strony zastępcą (opiekunem, kuratorem, obrońcą prawnym) w równym stopniu pokrewieństwa lub powinowactwa albo w stosunku adopcyjnym, stoi;

c) jeżeli występował w sprawie tejże strony jako świadek, lub pełnomocnik albo też w tymże interesie prawnym miał jaki zasądowy udział;

d) jeżeli z wypadku owej sprawy spodziewa się korzyści lub szkody;

e) jeżeli ze stroną, której ta sprawa dotycze, lub jej zastępcą, żyje w nieprzyjaźni;

f) jeżeli jest wierzycielem lub dłużnikiem tej strony lub jej zastępcy;

g) jeżeli zostaje ze stroną lub jej zastępcą w stosunku umowy o najem lub dzierżawę. Jednakże ten przepis nie stosuje się do najmów, dzierżaw z rządem lub gminami, albo z zakładami, pod administracyą rządu lub gmin zostającemi, zawartych.

§. 138. Każda osoba sądowa, której wiadoma jest przyczyna wyłączenia, winną jest od tej chwili wstrzymać się od wszelkich działań sądowych pod nieważnością tychże. Tylko wtedy, jeżeliby zwłoka groziła niebezpieczeństwem, a zastępstwo przez innego urzędnika lub sługę, nie mogłoby zaraz być uskutecznionem, winna taka osoba sądowa przedsięwziąć sama działanie sądowe, nagle potrzebne.

§. 139. Jeżeli zachodzi przyczyna wyłączenia co do osoby sądowej podrzędnej, wówczas winna o tem zawiadomić niezwłocznie przełożonego sądu, który albo innego urzędnika lub sługę do tego przeznacza, albo też sam wedle okoliczności działanie urzędowe na siebie przejmuje. Jeżeli zaś wyłączonym zostaje sędzia pojedynczy, powinien donieść o tem sądowi krajowemu, aby tenże dalsze działanie zarządził, lub też wedle okoliczności inny sąd powiatowy delegował.

Wyłączenie prezydenta nie jest przyczyną, ażeby cały sąd uważać za wyłączny.

§. 140. Może także strona domagać się wyłączenia całego sądu lub pojedynczych osób sądowych, nawet w razie nie zachodzenia przyczyn wyłączenia w §. 137 przywiedzionych, jeżeli udowodnić zdoła okoliczności, któreby zupełną bezstronność wyłączonym być mającego w wątpliwość podawały.

W takim przypadku, winna strona wnieść do sądu żądanie o wyłączenie przez wystosowanie podania do sądu, mającego być wyłączonym, lub do którego należy wyłączyć się mający, albo podać takowe do protokołu. Sąd winien w tym przypadku przedłożyć takie podanie ze swoją opinią sędziemu wyższemu, do którego należy w tym względzie decyzya.

§. 141. O przypuszczeniu wyłączenia osoby sądowej podrzędnej, decyduje przełożony sądu, do którego ta osoba należy. Jeżeli jednak idzie o wyłączenie

1. sądu powiatowego kolegialnego, przełożonego tegoż lub sędziego powiatowego pojedynczego;

2. sądu krajowego lub handlowego lub ich prezydenta;

a) *wenn die Rechtssache seine im §. 14 bezeichneten Verwandten oder Verschwägerten, seine Gattin, seine Wahleltern, seine Wahl- oder Pflegekinder, seine Mündel oder Curanden betrifft;*

b) *wenn er mit dem für eine Partei einschreitenden Vertreter (Vormund, Curator, Rechtsfreund) im gleichen Grade verwandt oder verschwägert ist, oder mit ihm im Verhältnisse der Adoption steht;*

c) *wenn er in der Rechtssache als Zeuge oder als Bevollmächtigter der dabei betheiligten Partei eingeschritten ist, oder sonst auf ein Rechtsgeschäft einen aussergerichtlichen Einfluss genommen hat;*

d) *wenn er von dem Ausgange der Rechtssache Vortheil oder Nachtheil zu erwarten hat;*

e) *wenn er mit der Partei, die die Rechtssache betrifft, oder ihrem Vertreter in Feindschaft lebt;*

f) *wenn er Gläubiger oder Schuldner einer Partei oder ihres Vertreters ist;*

g) *wenn er mit der Partei oder ihrem Vertreter im Vertragsverhältnisse der Miethe oder der Pachtung steht. Doch sind hierunter Mieth- oder Pachtverträge mit dem Staate oder Gemeinden, oder unter der Verwaltung des Staates oder einer Gemeinde stehenden Anstalten nicht begriffen.*

§. 138. Jede Gerichtsperson hat sich von dem Zeitpuncte an, in welchem ihr ein Ausschliessungsgrund bekannt geworden ist, aller gerichtlichen Handlungen bei sonstiger Nichtigkeit derselben zu enthalten. Nur wenn Gefahr am Verzuge haftet und die Vertretung durch einen anderen Beamten oder Diener nicht sogleich bewirkt werden kann, hat eine solche Gerichtsperson die dringend nöthigen gerichtlichen Handlungen selbst vorzunehmen.

§. 139. Tritt der Ausschliessungsgrund bei einer untergeordneten Gerichtsperson ein, so hat sie diesen Grund unverweilt dem Gerichtsvorsteher anzuzeigen, welcher dann einen anderen Beamten oder Diener hiezu bestellt oder nach Umständen die Amtshandlung selbst übernimmt. Wird aber ein Einzelbezirksrichter ausgeschlossen, so hat er die Anzeige an das Landesgericht zu erstatten, damit dieses das weitere verfüge und nach Umständen ein anderes Bezirksgericht delegire.

Die Ausschliessung eines Präsidenten ist kein Grund, das ganze Gericht als ausgeschlossen zu betrachten.

§. 140. Auch ausser dem Falle der im §. 137 angeführten Ausschliessungsgründe ist eine Partei, ein ganzes Gericht oder einzelne Gerichtspersonen dann abzulehnen berechtiget, wenn sie Umstände zu erweisen vermag, welche die volle Unbefangenheit des Abzulehnenden in Zweifel setzen.

In einem solchen Falle hat die Partei das Ablehnungsgesuch bei dem Gerichte, welches abgelehnt werden soll, oder welchem der Abgelehnte angehört, zu überreichen oder zu Protokoll zu geben. Das Gericht hat für den Fall, als die Entscheidung hierüber einem höheren Richter zusteht, demselben das Ablehnungsgesuch gutächtlich vorzulegen.

§. 141. Ueber die Zulässigkeit der Ablehnung einer untergeordneten Gerichtsperson entscheidet der Vorsteher des Gerichtes, zu welchem sie gehört. Wird aber

1. ein Bezirks-Collegialgericht, der Vorsteher desselben, oder ein Einzelbezirksrichter,

2. ein Landes- oder Handelsgericht oder deren Präsident,

3. sądu krajowego wyższego lub jego prezydenta,

wówczas w pierwszym przypadku sąd krajowy, w drugim sąd krajowy wyższy, w trzecim zaś najwyższy trybunał decyduje. Jeżeli sąd wyłączenia dopuszcza, należy zarazem wyznaczyć innego sędzię pojedynczego lub inny sąd, na którego rzecz przeniesioną zostaje. Przeciw takim decyzyom żaden środek prawa nie znajduje miejsca.

§. 142. W jakich przypadkach sędzia lub protokolista w postępowaniu karnem wyłączonym lub nieprzypuszczonym być może, to się oznacza w rozdziale V. porządku postępowania karnego.

Rozdział siódmy.

O traktowaniu i załatwianiu interesów.

I. Obrobienie interesu.

§. 143. Sędzia winien w obrobieniu interesu zająć się z taką bacznością i z tak dojrzałą rozwagą, za jaką stosownie do wykonanej przysięgi w swoim sumieniu odpodzieć zdoła. Przytem używać winien mowy krótkiej i zwięzłej, a unikać wszelkiej niepotrzebnej rozwlekłości i mnożenia bez potrzeby piśmiennego zatrudnienia.

§. 144. Załatwienia krótkie, tyczące się jedynie kierunku postępowania lub nieulegające żadnej wątpliwości i dla tego niestanowiące przedmiotu obradowania w sądach kolegialnych, jakiemi są: wyznaczanie terminów sądowych, wezwania, decyzye co do podań o przedłużenie lub oznaczenie terminu, polecenia złożenia raportów i t. p. może sędzia tak w pierwszej jak w drugiej instancyi zapisać na odwrotnej stronie podania bez projektowania konceptu.

§. 145. Mogą być równie pisane wprost na tymże samym akcie odpowiedzi lub raporta, wyjąwszy, jeżeli akt ma być zachowanym w registraturze, lub też że odpowiedź albo raport bliższych wymaga objaśnień i uzasadnień.

§. 146. We wszystkich innych przypadkach, należy załatwić czynność na oddzielnym arkuszu z wszelkiemi doń należącemi wygotowaniami pobocznemi (raportami, rezolucyami, dekretami). W sporach prawnych, popieranych na piśmie lub przy większych ustnych rozprawach, albo innych obszernych przedmiotach, do ustnego przedstawienia nie kwalifikujących się, należy także sporządzić wykaz aktów na piśmie.

§. 147. Jeżeli wyrok jaki ma być przedłożonym drugiej lub trzeciej instancyi do decyzyi na drodze rekursu, należy także przy przesłaniu raportu dołączyć wykaz aktów, służący za podstawę obradowania w niższej instancyi. Sędzia wyższy winien starannie porównywać tenże wykaz z aktami, to coby brakowało poprawić i wykazu takowego użyć przy swym przedstawieniu.

Po zrobionem urzędowem użyciu, należy zwrócić wyciąg aktów niższej instancyi.

§. 148. W raporcie konkomitacyjnym, przy którym akta procesowe wyższemu sędziemu zostają przedłożone, ustaje przepis §. 254 porządku sądowego, dotyczący podawania i uzasadnienia udzielanych terminów do składania zażaleń na drodze apelacyi.

§. 149. Jeżeli jaki sąd wzywa inny sąd o przedsięwzięcie egzekucyi lub jakiej innej czynności urzędowo-sądowej, która już jest dekretem objętą, wówczas dosyć jest

3. ein Oberlandesgericht oder dessen Präsident abgelehnt,

so hat im ersten Falle das Landesgericht, im zweiten das Oberlandesgericht und im dritten der oberste Gerichtshof die Entscheidung hierüber zu fällen. Wird der Ablehnung stattgegeben, so ist zugleich ein anderer Einzelrichter oder ein anderes Gericht zu bezeichnen, welchem die Sache zu übertragen ist.

Gegen diese Entscheidung findet kein Rechtsmittel Statt.

§. 142. In welchen Fällen Richter und Protokollführer im Strafverfahren ausgeschlossen oder abgelehnt werden können, wird im V. Hauptstück der Strafprocessordnung bestimmt.

Siebentes Hauptstück.

Von der Behandlung und Erledigung der Geschäftsstücke.

I. Bearbeitung der Geschäftsstücke.

§. 143. Der Richter hat der Bearbeitung der Geschäftsstücke jene Aufmerksamkeit und jene reifliche Ueberlegung zu widmen, die er in Gemässheit des abgelegten Eides vor seinem Gewissen zu verantworten vermag. Dabei hat er sich einer kurzen, bündigen Sprache zu bedienen, und unnöthige Weitläufigkeit oder sonstige Vermehrung des Schreibgeschäftes sorgfältigst zu vermeiden.

§. 144. Kurze Erledigungen, welche bloss die Leitung des Verfahrens betreffen oder sonst keinem Zweifel unterliegen und die bei Collegialgerichten auch kein Gegenstand der Berathung sind, wie Tagsatzungsanordnungen, Vorladungen, Bescheide über Erstreckungen oder Fristgesuche, Aufträge zur Berichterstattung u. dgl., kann der Richter sowohl in erster, als zweiter Instanz auf dem Rücken der Eingabe selbst schreiben oder ohne Entwerfung eines Conceptes schreiben lassen.

§. 145. Ebenso können auch Schreiben und Berichte unmittelbar auf das Stück selbst geschrieben werden, es wäre denn, dass letzteres in der Registratur aufzubehalten ist, oder dass in dem Schreiben oder Berichte nähere Aufklärungen oder Begründungen erforderlich sind.

§. 146. In allen übrigen Fällen ist die Erledigung sammt allen dazu gehörigen Nebenausfertigungen (Berichten, Schreiben, Decreten) auf einem besonderen Bogen zu entwerfen. Bei schriftlich geführten oder grösseren mündlich verhandelten Rechtsstreiten, dann bei anderen weitläufigen Gegenständen, welche sich zu einer mündlichen Darstellung nicht eignen, ist auch der Actenauszug schriftlich abzufassen.

§. 147. Wenn ein Erkenntniss im Berufungswege der zweiten oder dritten Instanz zur Entscheidung vorgelegt wird, so ist der Actenauszug, welcher der Berathung der unteren Instanz zu Grunde lag, dem Einbegleitungsberichte anzuschliessen. Der höhere Richter hat diesen Auszug sorgfältig mit den Acten zu vergleichen, das etwa fehlende zu verbessern, und sich sodann desselben bei seinem Vortrage zu bedienen.

Nach gemachtem Amtsgebrauche ist der Actenauszug der unteren Instanz zurückzustellen.

§. 148. In dem Einbegleitungsberichte, womit die Processacten dem höheren Richter vorgelegt werden, hat die durch den §. 254 der Gerichtsordnung vorgeschriebene Angabe und Begründung der zur Ueberreichung der Appellationsbeschwerde ertheilten Fristen wegzubleiben.

§. 149. Wenn ein Gericht ein anderes Gericht um die Vornahme einer Execution oder sonst einer richterlichen Amtshandlung, welche in dem Bescheide ohnehin schon ent-

zrobić w dekrekcie wzmiankę o tem wezwaniu, i przesłać sądowi zawezwanemu duplikat załatwić się mającej czynności w okładce zaopatrzonej adresą.

Sposób, wedle którego przy doręczeniu jakiego aktu stronie, w powiecie innego sądu znajdującej się, postąpić należy, obejmuje §. 233.

§. 150. Korespondencya sądów z władzami krajowemi lub z zagranicznemi, równej lub wyższej rangi. odbywa się zwyczajnie wprost przez noty; tylko do sądu krajowego, jeżeli ten działa jako druga instancya, do sądu krajowego wyższego, do trybunału najwyższego i do ministra sprawiedliwości winny składać sądy podporządkowane, stosowne raporta.

Co się tycze owych władz zagranicznych, z któremi dozwolona jest korespondencya z szczególnemi tylko ograniczeniami i formami, należy zachować dotychczasowe przepisy.

§. 151. Sądy winny używać w swych odezwach i raportach tak w napisie jako i wewnątrz pojedynczej nazwy tej władzy, do której odezwa lub raport jest wystosowany np. „C. k. sąd obwodowy w Krems do Pana namiestnika w Styryi“ albo „Raport c. k. sądu krajowego w Wiedniu do c. k. sądu krajowego wyższego w Austryi poniżej Ensy“.

Wyroki obejmować winny intytulacyę: „W imieniu Najjaśniejszego Cesarza Austryi etc. etc.“

II. Załatwianie interesów w sądach pojedynczych.

§. 152. W sądach powiatowych, acz kolwiek co do postępowania karnego sądami powiatowemi kolegialnemi będących, winien sędzia powiatowy w sprawach prawnych cywilnych, zwykle jako sędzia pojedynczy samodzielny, tak na siebie przejęte (§. 121), jako też urzędnikom pomocnym sądowym od niego przydzielone interesa i czynności urzędowe załatwiać pod własną odpowiedzialnością lub czuwać nad porządnem tychże załatwieniem.

§. 153. Tylko w przypadku zastępstwa sędziego powiatowego, w razie przeszkodzenia jego, lub jeżeliby sąd krajowy wyższy dla znacznej liczby i obszerności interesów w sądzie powiatowym wyraźnie zezwolił, aby sędzia powiatowy przydzielał takowe do zupełnego samodzielnego załatwienia asesorom, adjunktom lub auskultantom dokładnie oznaczonym, a sądom krajowym zawiadomionymi być mającym, owi ostatni urzędnicy sądowi załtawiać będą interesa takowe pod własną swą odpowiedzialnością, a następnie, nie będąc związanymi w tym względzie poprzedniem ze strony sędziego powiatowego przyzwoleniem, mogą sami wychodzące od siebie decyzye podpisywać w wyrazach np. „od c. k. sądu powiatowego w Mödlingu. N. N. Adjunkt jako przeznaczony sędzia pojedynczy“.

§. 154. Na terminach sądowych, oznaczenie których powierzonem zostaje urzędnikom sądowym pomocnym, występują oni zawsze jako zastępcy sędzi powiatowego.

§. 155. Stanowisko sędziego powiatowego i jego zastępców w postępowaniu karnem, oznacza ordynacya postępowania karnego.

III. Załatwianie interesów przez sądy kolegialne.

A. Przedmioty obradowania i składania wydziałów (senatów).

§. 156. Interesa do sądów kolegialnych należące, załatwiają się zwyczajnie w tym sposobie (§. 158), że sąd w obecności wszystkich lub oznaczonej liczby sędziów, po odbytej obradzie układa uchwałę przez głosowanie.

halten ist, zu ersuchen hat, so genügt es, dieses Ersuchen im Bescheide auszudrücken, und ein Duplicat der Erledigung dem in Anspruch genommenen Gerichte unter einem mit der Adresse versehenen Umschlage zuzusenden.

Wie sich bei einer Zustellung an eine in einem anderen Gerichtsbezirke befindliche Partei zu benehmen sei, ist im §. 233 enthalten.

§. 150. Der Schriftwechsel der Gerichte mit in- oder ausländischen Behörden gleichen oder höheren Ranges findet in der Regel unmittelbar durch Schreiben Statt, nur an das Landesgericht, wenn es als zweite Instanz einschreitet, an das Oberlandesgericht, an den obersten Gerichtshof und an den Justizminister sind von den untergeordneten Gerichten Berichte zu erstatten.

In Ansehung jener ausländischen Behörden, mit denen der Schriftwechsel nur unter besonderen Beschränkungen und Formen gestattet ist, hat es bei den bisherigen Vorschriften zu verbleiben.

§. 151. Die Gerichte haben sich in ihren Schreiben und Berichten sowohl in der Aufschrift als von Innen der einfachen Benennung der Behörde, an welche das Schreiben oder der Bericht gerichtet ist, zu bedienen, z. B. „das k. k. Bezirksgericht Krems an den Herrn Statthalter von Steiermark" oder: „Bericht des k. k. Landesgerichtes zu Wien an das k. k. Oberlandesgericht für Oesterreich unter der Enns."

Urtheile haben die Aufschrift: „Im Namen Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich" zu führen.

II. Erledigung der Geschäftsstücke bei Einzelgerichten.

§. 152. Bei den Bezirksgerichten, auch wenn sie im Strafverfahren Bezirks-Collegialgerichte sind, hat der Bezirksrichter in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten in der Regel als selbständiger Einzelrichter sowohl die selbstübernommenen (§. 121), als die den richterlichen Hilfsbeamten von ihm zugetheilten Geschäfte und Amtshandlungen unter seiner Verantwortlichkeit zu erledigen oder deren ordnungsmässige Erledigung zu überwachen.

§. 153. Nur im Falle der Stellvertretung des verhinderten Bezirksrichters, oder wenn wegen der Zahl und des Umfanges der Geschäfte eines Bezirksgerichtes dem Bezirksrichter von dem Oberlandesgerichte ausdrücklich gestattet wird, an bestimmt bezeichnete, auch den Landesgerichten bekannt zu gebende Assessoren, Adjuncten oder Auscultanten gewisse richterliche Geschäfte zur vollkommen selbständigen Erledigung zu übertragen, haben diese letzteren richterlichen Beamten solche Geschäfte unter ihrer eigenen alleinigen Haftung, und ohne an die Genehmigung des Bezirksrichters dabei weiter gebunden zu seyn, zu erledigen, dann aber auch selbst die hinausgehenden Entscheidungen zu unterzeichnen; z. B. „Vom k. k. Bezirksgerichte Mödling. N. N. Adjunct als bestellter Einzelrichter."

§. 154. Bei Tagsatzungen, deren Vornahme den richterlichen Hilfsbeamten anvertraut wird, erscheinen dieselben jederzeit als Stellvertreter des Bezirksrichters.

§. 155. Die Stellung des Bezirkrichters und seiner Stellvertreter im Strafverfahren ist in der Strafprocessordnung bestimmt.

III. Erledigung der Geschäftsstücke bei Collegialgerichten.

A. Gegenstände der Berathung und Bildung der Senate.

§. 156. Bei Collegialgerichten werden die Geschäftsstücke in der Regel (§. 158) auf die Art erlediget, dass das Gericht in Gegenwart sämmtlicher oder einer bestimmten Anzahl von Richtern nach gepflogener Berathung durch Abstimmung den Beschluss fasst.

§. 157. Postanowienia, rozporządzenia i tak zwane deklaratorya (objaśnienia) wyższych władz, zmiany osobowe, nowe urządzenia lub zarządzenia, nie będące wcale przedmiotem obradowania, o których jednak wszyscy członkowie sądu zawiadomionymi być powinni, winien przełożony sądu, lub od niego ku temu przeznaczony, oznajmić na posiedzeniu radnem, całemu personale sądowemu lub też udzielić do wiadomości cirkulando (przez arkusz obiegowy).

§. 158. Zgromadzenie Rady pełne, składa się z prezydenta, prezesa wydziału i wszystkich członków sądu, będących referentami z głosem stanowczym. Jeżeli jednak liczba członków sądu przechodzi ilość piętnastu, wówczas dosyć jest zamiast pełnego zgromadzenia Rady, złożyć tylko wydział z piętnastu sędziów, łącząc w to prezydenta (wydział pełny). Skład senatów przy trybunale najwyższym, oznacza ustawa o organizacyi tegoż sądu.

§. 159. W sądach krajowych wyższych, w sądach krajowych i handlowych, obradować należy na pełnem zgromadzeniu Rady, a względnie w wydziale pełnym:

a) nad wszelkiemi niezostawionemi prezydentowi interesami, dotyczącemi urzędników i sług przy sądzie, jakiemi są obsadzenia (§§. 18. 21—3, 26) pensyonowania dobrowolne, dymisye (§§. 70, 71, 73) i przeniesienia mimowolne na stan spoczynku (§§. 103, 108), lub na inną posadę służbową (§. 117), o ile takowe zarządzenia mogą być przedsiębrane na drodze administracyjnej lub też, jeżeli sądowi obradującemu nie służy prawo obsadzenia, obradować należy nad czynieniem w tym względzie propozycyj lub zaopinowanych przedstawień.

b) Wszystkie ważne przedmioty, dotyczące zmian organizacyi i przepisów urzędowych samego sądu lub sądów jemu podporządkowanych, o ile takowe wedle §. 42 w ogólności obradzie poddanemi być mają.

c) Opinie nad projektami do ustaw.

§. 160. W sądach krajowych wyższych i sądach krajowych, w przymiocie drugiej lub względnie trzeciej instancyi działających, obradować należy w sprawach prawnych cywilnych na zgromadzeniu, złożonem z czterech sędziów i jednego prezydującego:

a) Jeżeli idzie o decyzye co do zażaleń, przychodzących na drodze odwołania, wyłączać te, które się odnoszą jedynie do kierunku postępowaniem sądowem, a których załatwienie wedle wyraźnego brzmienia ordynacyi sądowej, tudzież innych przepisów pewnych, nie mogą stanowić przedmiotu do wyższego odwołania. Zażalenia tego rodzaju nigdy przedstawiane być nie mogą (§. 181).

b) Wszelkie podania, których przedmiotem jest kierunek administracyjny sprawiedliwości w wskazanym sądowi okręgu.

Składanie sądów dyscyplinarnych i przypadki co do właściwości tychże, oznaczone są w §§, 75 i 76.

§. 161. W sądach krajowych działających jako pierwsza instancya, w sprawach prawnych cywilnych, ma być przedmiotem obradowania w zgromadzeniu (komplecie) dwóch sędziów i prezydującego:

a) Gdy idzie o załatwienie podań w rzeczach spornych, które się odnoszą nietylko do kierunku postępowania, ale zarazem mają wpływ stanowczy, z jednej strony na prawa spór wiodących, a z drugiej strony mogą stanowić przedmiot wyższego odwołania się, mianowicie zaś:

§. 157. Erlässe, Verordnungen und Belehrungen höherer Behörden. Personalveränderungen, neue Einrichtungen oder Verfügungen, welche kein Gegenstand der Berathung sind, aber doch allen Mitgliedern des Gerichtes bekannt gegeben werden sollen, hat der Gerichtsvorsteher oder der von ihm hierzu Bestellte in einer Rathssitzung dem gesammten Richterpersonale zu eröffnen, oder demselben mittelst Circulationsbogens mitzutheilen.

§. 158. Die volle Rathsversammlung besteht aus dem Präsidenten, dem Senatspräsidenten und sämmtlichen als Referenten mit entscheidender Stimme bestellten Mitgliedern des Gerichtes. Uebersteigen jedoch die Mitglieder eines Gerichtes die Zahl von fünfzehn, so genügt es, anstatt der vollen Rathsversammlung nur einen Senat von fünfzehn Richtern mit Einschluss des Präsidenten (Plenarsenat) zusammenzusetzen. Die Bildung der Senate des obersten Gerichtshofes wird durch das Gesetz über die Organisation desselben bestimmt.

§. 159. Bei den Oberlandesgerichten, dann den Landes- und Handelsgerichten sind in voller Rathsversammlung, rücksichtlich im Plenarsenate zu berathen:

a) *Alle nicht dem Präsidenten überlassenen Personalangelegenheiten der Beamten und Diener des Gerichtes, insbesondere Besetzungen (§§. 18, 21—23, 26), freiwillige Pensionirungen, Dienstentlassungen (§§. 70, 71, 73) und unfreiwillige Versetzungen in den Ruhestand (§§. 103, 108), oder auf einen anderen Dienstposten (§. 117), in soferne derlei Verfügungen auf administrativem Wege getroffen werden können, oder wenn dem berathenden Gerichte kein Besetzungsrecht zusteht, die Erstattung der diessfälligen Vorschläge oder gutächtlichen Anträge.*

b) *Alle wichtigen Gegenstände, welche Aenderungen in der Organisation und in den Amtsvorschriften des Gerichtes selbst oder der demselben untergeordneten Gerichte betreffen, in soferne sie nach §. 42 überhaupt einer Berathung zu unterziehen sind.*

c) *Gutachten über Gesetzesvorschläge.*

§. 160. Bei den Oberlandesgerichten und den Landesgerichten in der Eigenschaft als zweiten, rücksichtlich dritten Instanz sind in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten in einer Versammlung von 4 Richtern und einem Vorsitzenden zu berathen:

a) *Alle Entscheidungen über Beschwerden, welche im Wege der Berufung einlangen, mit Ausnahmen jener, welche lediglich die Leitung des Gerichtsverfahrens betreffen und deren in den klaren Worten der Gerichtsordnung und anderen bestimmten Vorschriften liegende Erledigungen keinen Gegenstand höherer Berufung bilden können. Beschwerden solcher Art sind gar nicht vorzutragen (§. 181).*

b) *Alle Eingaben, welche die administrative Leitung des Justizwesens in dem zugewiesenen Gerichtssprengel zum Gegenstande haben.*

Die Bildung der Disciplinargerichte und die Fälle ihrer Zuständigkeit sind in den §§. 75 und 76 festgesetzt.

§. 161. Bei den Landesgerichten in der Eigenschaft als ersten Instanz in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten sind in einer Versammlung von zwei Richtern und einem Vorsitzenden zu berathen:

a) *Die Erledigungen über Eingaben in Streitsachen, welche nicht bloss die Leitung des Verfahrens betreffen, sondern einerseits entscheidenden Einfluss auf die Rechte der Parteien nehmen, anderseits Gegenstand einer höheren Berufung bilden können, ins-*

Przyjęcie skargi, z wyłączeniem skarg likwidacyjnych w postępowaniu konkursowem, tudzież każde rozstrzygnienie po rozprawie stron, spór wiodących, czyli takowe w formie wyroku lub dekretu następuje;

wystosowanie klauzuli wykonawczej, załatwienie podania egzekucyjnego lub o tymczasowe zabezpieczenie, o ile ostatnie do sądu powiatowego nie należy;

otworzenie lub zniesienie konkursu.

b) Ustanowienie kurateli dla choroby umysłowej lub marnotrawstwa, oraz zniesienie tejże.

c) Przyzwolenie na adopcyę lub na legitymacyę dzieci.

d) Zarządzenie uznania nastąpionej śmierci i dopuszczenie dowodów przez świadków że znikniony już nie żyje, o ile przez to zawarcie powtórnego małżeństwa zamierzonem zostaje, a następnie samo uznanie, iż śmierć nastąpiła.

e) Przedsiębranie i zezwolenie na amortyzacyę dokumentu.

f) Wszelkie ważne interesa, tyczące się pieczołowitości i pertraktacyi fideikomisu, jego ulepszenia, obciążenia, przemiany i zniesienia, przyjęcie deklaracyi dziedzica, wydanie dokumentu addykcyi (przyznania).

g) Polecenie wypłat.

§. 162. Rzeczy sporne w §. 161 *a)* wymienione, tudzież przedmioty kupieckie i górnicze, w §§. 102 i 108 normy jurysdykcyjnej wzmiankowane, będą w sądach handlowych tudzież w wydziałach handlowych i górniczych przy sądach krajowych rozpoznawane na zgromadzeniu, złożonem z dwóch sędziów i prezydującego, wyjąwszy nagłe przypadki, w których przynajmniej jeden zawca handlowy, a względnie jeden górniczy z głosem stanowczym przybrany być winien.

§. 163. Na każdem posiedzeniu Rady w sprawach prawnych cywilnych, znajdować się winien pisarz zaprzysiężony, który protokoł obradowania nad onemi spisać jest obowiązany.

§. 164. Jakie przedmioty należą do obrady na drodze postępowania karnego w sądach krajowych wyższych, w sądach krajowych i sądach powiatowych kolegialnych, i w jakim sposobie taki sąd obsadzony być winien, o tem stanowi ordynacya postępowania karnego.

§. 165. Wydziały dyscyplinarne przy trybunale najwyższym i sądzie krajowym wyższym (§. 76), oraz Izba oskarżenia przy tymże sądzie (§. 45 porządku postępowania karnego) są zgromadzeniami stałemi i ich członkowie mianowanymi zostają przez prezydenta po wysłuchaniu prokuratora jeneralnego z początkiem każdego roku na przeciąg tego czasu, równie wydział przy sądzie krajowym wyższym, jako trzecia instancya działający, i wydziały przy sądach krajowych, jako w drugiej instancyi decydujące, a na drodze postępowania karnego wyrok odesłania tworzyć mające (§. 225 porządku postępowania karnego), złożone być winny po wysłuchaniu prokuratora jeneralnego, względnie prokuratora rządowego na rok cały, wyjąwszy, jeżeliby personale sędziowskie było tak niedostatecznem, iżby w tych trzech ostatnich przypadkach owego składu niedozwalało.

Dla każdego stałego wydziału należy równie oznaczyć na rok cały jednego lub dwóch zastępców i o rozkładzie takowym z początkiem każdego roku zawiadomić sąd przełożony najbliższy oraz ministra sprawiedliwości.

§. 166. Prezydentowi służy prawo w ważnych przypadkach, jeżeli uzna tego potrzebę, poddać przedmioty, nieprzydzielone żadnemu stałemu wydziałowi, obradzie sędziów, złożonej w większej liczbie nad tę, która w §§. 160 i 161 jest przepisaną.

besonders: Die Annahme einer Klage, mit Ausnahme der Liquidirungsklagen im Concursverfahren, dann jede Entscheidung über eine Verhandlung der Streittheile, die Entscheidung mag in Form eines Urtheiles oder Bescheides erfliessen.

Die Ausfertigung der Vollstreckungsclausel, dann die Erledigung eines Executions- oder mittlerweiligen Sicherstellungsgesuches, in soferne letzteres nicht vor das Bezirksgericht gehört, die Eröffnung und Aufhebung des Concurses.

b) *Die Verhängung und Aufhebung der Curatel wegen Geisteskrankheit oder Verschwendung.*

c) *Die Bewilligung der Adoption und Legitimation.*

d) *Die Einleitung der Todeserklärung und die Zulassung des Zeugenbeweises über den Tod eines Vermissten, in soferne damit die Wiederverehelichung bezweckt wird, dann die Todeserklärung selbst.*

e) *Die Einleitung und Bewilligung der Amortisation einer Urkunde.*

f) *Alle wichtigen, die Pflegschaft oder Abhandlung eines Fideicommisses betreffenden Angelegenheiten als die Verbesserung, Belastung, Umänderung und Auflösung des Fideicommisses, die Annahme der Erbserklärung, die Ertheilung der Einantwortungs-Urkunde.*

g) *Erfolglassungen.*

§. 162. Bei den Handelsgerichten, dann bei den Handels- und Bergsenaten der Landesgerichte sind die im §. 161 a *erwähnten Streitsachen und die in den §§. 102 und 108 der Jurisdictionsnorm angedeuteten Mercantil- und Berggegenstände in einer Versammlung von zwei Richtern und einem Vorsitzenden zu berathen, und dringende Fälle ausgenommen, wenigstens Ein handels- rücksichtlich bergkundiger Beisitzer mit entscheidender Stimme beizuziehen.*

§. 163. Jeder Rathsitzung in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten muss ein beeideter Schriftführer beiwohnen, welcher das Rathsprotokoll hierüber aufzunehmen hat.

§. 164. Welche Gegenstände im Strafverfahren bei den Oberlandesgerichten, Landesgerichten und Bezirks-Collegialgerichten der Berathung zu unterziehen seien, und wie das Gericht hierbei besetzt seyn müsse, ist in der Strafprocessordnung festgesetzt.

§. 165. Die Disciplinarsenate des obersten Gerichtshofes und des Oberlandesgerichtes (§. 76), dann die Anklagekammer dieses letzteren Gerichtes (§. 45 der Strafprocess-Ordnung) sind ständige Versammlungen. Die Mitglieder derselben werden vom Präsidenten nach Anhörung des Generalprocurators am Anfange des Jahres für die Dauer desselben bleibend ernannt. Ebenso sind der als dritte Instanz einschreitende Senat des Oberlandesgerichtes, dann die Senate der Landesgerichte, welche in zweiter Instanz zu entscheiden und im Strafverfahren das Verweisungserkenntniss zu schöpfen haben (§. 225 der Strafprocessordnung) nach Anhörung des Generalprocurators, rücksichtlich Staatsanwaltes für das ganze Jahr bleibend zusammenzusetzen, ausgenommen die Unzulänglichkeit des Richterpersonales würde in den drei letzteren Fällen eine solche Zusammensetzung nicht gestatten.

Für jeden ständigen Senat sind Ein oder zwei Ersatzmänner ebenfalls für das ganze Jahr zu bestimmen, und die Zusammensetzung desselben dem zunächst vorgesetzten Gerichte, sowie dem Justizminister am Anfange des Jahres anzuzeigen.

§. 166. Der Präsident ist berechtiget, Gegenstände, welche keinem ständigen Senate zugewiesen sind, in wichtigen Fällen nach seinem Ermessen der Berathung einer grösseren Anzahl von Richtern zu unterziehen, als in den §§. 160 und 161 vorgeschrieben ist.

Może nawet prezydujący w zgromadzeniu Rady, jeżeli mniema, że przedmiot w większej liczbie rozważanym być winien, lub jeżeli większość głosów pozyskać się nie da (§. 173), przedłożyć prezydentowi, aby taka sprawa przedstawioną była w wzmocnionym senacie. Jeżeli w stałym senacie większość głosów osiągnąć się nie da, wówczas obadwaj radni zastępcy lub jeden z nich na ten przypadek wezwanymi być mają.

§. 167. W jakich przypadkach prokurator jeneralny lub prokurator rządowy, na posiedzeniu Rady znajdować się mają i z jakim do tejże wpływem.—o tem stanowi ustawa organiczna dla prokuratoryi i porządek postępowania karnego.

§. 168. Ustawa szczególna oznacza skład komisyi egzaminacyjnej do egzaminów na urząd sędziego, adwokata i notaryusza, niemniej w jakim sposobie taż komisya postępować winna.

B. Sposób obradowania.

§. 169. Jeżeli przewidzieć można, iż każdy członek zgromadzenia Rady, wszystkie przez siebie wypracowane akta na jednem i temże samem posiedzeniu przedstawić może do obrady, wówczas referent starszy w randze służbowej, przed młodszym referować powinien. W przeciwnym zaś razie, należy obradować nad nagłemi, a potem dopiero nad aktami, z kolei czasu wcześniejszemi od innych. Sprawy sporne mają pierwszeństwo przed innemi czynnościami. nie wymagającemi nagłego załatwienia.

§. 170. Przy obradzie winien przedewszystkiem referent przedstawić ustnie stan sprawy faktyczny, wedle aktów lub też w przedmiotach obszerniejszych odczytać przedstawienie na piśmie ułożone, a następnie przedłożyć stosowne załatwienie (§. 146).

Wolno jest prezydentowi, osobliwie w ważnych i zawikłanych przypadkach przed stanowczem okólnem zapytaniem i zebraniem zdań, dozwolić ogólnej dyskusyi.

Po zamknięciu takowej, winien wezwać obecnych do głosowania.

§. 171. Jeżeli prokurator jeneralny lub prokurator rządowy, do posiedzenia Rady przybranym jest, należy mu głos zaraz po referencie, akta przeto winny mu być zakomunikowane w przyzwoitym czasie przed obradą, wyjąwszy nagłe przypadki.

§. 172. Uchwała stanowi się większością głosów. Po uczynionem przez prezydującego kolejnem zapytaniem, następuje głosowanie wedle rangi służbowej, poczynając od członków młodszych, którzy głosują przed starszymi; prezydujący zaś wtedy tylko głosuje, jeżeli zachodzi równość głosów. Jeżeli prezydujący do jednych lub drugich zdań przystępuje, wówczas głos jego rzecz rozstrzyga i podług tego uchwała ustanowioną być winna.

§. 173. Jeżeli prezydujący przy równym podziale zdań do żadnych nie przystępuje, a tem samem większość otrzymaną być nie może, wówczas przy obradowaniu w sprawach prawnych cywilnych, owe zdania, które się do drugich zbliżają, liczą się do ostatnich, lub też powtarza się okólne zapytanie, albo jeżeli to uczynić można, przedstawiają się szczególne propozycye, i obraduje się nad każdą z nich z osobna, poczem owi głosujący, których już w jakim punkcie przegłosowano, winni dać zdanie w miarę ułożonej już uchwały; wreszcie, jeżeli głosy różnią się jedynie co do sum, należy przyjąć liczbę średnią. Jeżeli zaś i tym sposobem żadna większość głosów otrzymaną być nie może, wówczas rzecz w wzmocnionym wydziale przedstawioną być winna.

Auch der Vorsitzende einer Rathsversammlung kann, wenn er glaubt, dass der Gegenstand mehrseitig erwogen werden solle, oder wenn keine Stimmenmehrheit erlangt werden kann (§. 173), den Präsidenten angehen, eine solche Angelegenheit in einem verstärkten Senate vortragen zu lassen. Sollte in einem ständigen Senate keine Stimmenmehrheit zu erzielen seyn, so haben beide oder einer der Ersatzmänner für diesen Fall einzutreten.

§. 167. In welchen Fällen der Generalprocurator oder Staatsanwalt den Rathssitzungen beizuziehen sei, und welchen Einfluss er hiebei zu nehmen habe, ist aus dem organischen Gesetze für die Staatsanwaltschaft und aus der Strafprocessordnung zu entnehmen.

§. 168. Wie die Prüfungscommission bei Richteramts-, Advocaturs- und Notariatsprüfungen zu bilden sei, und wie dieselbe dabei vorzugehen habe, wird in einem besonderen Gesetze bestimmt.

B. *Art der Berathung.*

§. 169. Wenn vorauszusehen ist, dass jedes Mitglied der Rathsversammlung alle seine bearbeiteten Stücke in derselben Sitzung zur Berathung bringen könne, so hat der dem Dienstrange nach ältere Referent seine Stücke vor den jüngeren vorzutragen. Ist diess nicht der Fall, so sind zuerst die dringenden und nach diesen die der Zeitfolge nach älteren Stücke vor den übrigen zu berathen. Rechtsstreite haben vor anderen nicht dringenden Erledigungen den Vorzug.

§. 170. Bei der Berathung hat zuerst der Referent die faktische Sachlage aus den Acten mündlich darzustellen, oder bei weitläufigeren Gegenständen aus seinem schriftlichen Vortrage abzulesen und sodann die geeignete Erledigung zu beantragen (§. 146).

Dem Präsidenten ist es unbenommen in besonders wichtigen oder verwickelten Fällen vor der schliesslichen Umfrage eine allgemeine Discussion vorausgehen zu lassen.

Ist letztere geschlossen, so hat er die Anwesenden zur Abgabe ihrer Stimme aufzufordern.

§. 171. Wenn der Generalprocurator oder Staatsanwalt der Rathssitzung beigezogen ist, so gebührt ihm unmittelbar nach dem Referenten das Wort, daher ihm, dringende Fälle ausgenommen, die Acten binnen einer angemessenen Frist vor der Berathung mitgetheilt werden müssen.

§. 172. Die Beschlussfassung geschieht durch Stimmenmehrheit. Ueber die von dem Vorsitzenden gehaltene Umfrage geben die dem Dienstrange nach jüngeren Mitglieder des Gerichtes ihre Stimme vor den älteren, der Vorsitzende aber nur dann ab, wenn die Stimmen gleich getheilt sind. Tritt der Vorsitzende der einen oder der anderen dieser Meinungen bei, so gibt seine Stimme den Ausschlag und der Beschluss ist hiernach zu fassen.

§. 173. Würde der Vorsitzende bei gleicher Theilung der Meinungen keiner derselben beitreten und somit auch keine Stimmenmehrheit erzielt werden, so sind bei Berathung über bürgerliche Rechtsangelegenheiten diejenigen Meinungen, die einer anderen am nächsten stehen, dieser letzteren beizuzählen, oder es ist die Umfrage zu wiederholen, oder wenn es thunlich ist, der Antrag in einzelne Sätze aufzulösen und über jeden Satz abgesondert zu berathen, wo dann diejenigen Stimmführer, die in einem Puncte schon überstimmt sind, in den folgenden ihre Meinung nach Mass des bereits gefassten Beschlusses abgeben müssen, oder es ist endlich, wenn die Stimmen unter einander nur in Summen abweichen, die Mittelzahl anzunehmen. Kann dessenungeachtet keine Simmenmehrheit erzielt werden, so ist die Sache in einem verstärkten Senate in Vortrag zu bringen.

W jakim zaś sposobie uchwała w sprawach karnych układaną być winna, to oznacza §. 47 porządku postępowania karnego.

§. 174. Każdy głosujący winien otworzyć zdanie własne wedle swego wewnętrznego przeświadczenia i swej najlepszej wiadomości, nie powinien się dać uwodzić żadną namiętnością, nienawiścią, lub jakimkolwiekbądź zamiarem pobocznym, winien zawsze unikać ducha sprzeczności, uszczypliwości, bezużyteczności powtarzań i rozwlekłości.

§. 175. Przy ostatecznem głosowaniu, nie powinien żaden z głosujących przerywać głosu drugiemu, jedynie tylko referent może zabierać głos i udzielać potrzebnych objaśnień, jeżeli uważa, że położenie faktyczne (co do czynu), lub jego zdanie nie zostało należycie pojętem.

§. 176. Prezydujący nie powinien nikomu naruszać wolności zdania, nie może przerywać głosu ani referentowi ani żadnemu głosującemu, wyjąwszy w razie nieprzyzwoitości lub rozwlekłości do żadnego celu niezmierzającej. Nie godzi mu się w ciągu obrady dawać do poznania swoję opinię, nawet w sposocie dorozumialnym.

Prezydujący nie ma wprawdzie żadnego głosu, jeżeli po dopełnionem głosowaniu w zgromadzeniu Rady już nastąpiła uchwała, może jednak zawsze pomimo tego po ustanowionej uchwale, wyrazić swoje zdanie. Jeżeli zaś mniema, że stanowcza jakaś okoliczność pominiętą, rzecz przeistoczoną, lub ustawa zupełnie mylnie zrozumianą zostaje, wówczas może na to zwrócić uwagę zgromadzenia Rady i w razie potrzeby kolejne zapytanie powtórzyć.

§. 177. Jeżeli referent lub który z głosujących widzi się być spowodowanym do odstąpienia od swego poprzedniego zdania, a przyłączenia się do innego, lub objawienia nowego wcale poglądu, wolno mu to uczynić przed zamknięciem sesyi, winien jednak oznajmić natychmiast prezydującemu odmianę swego zdania. Jego poprzednie zdanie uważa się tedy tak, iak gdyby danem nie było.

Po skończonem posiedzeniu, głos dany już więcej cofniętym być nie może.

§. 178. Prezydujący czuwać powinien, aby przedmiot stosownie do zapadłej uchwały załatwiono. Jeżeli uchwała zapadła zgodnie ze zdaniem referenta, wówczas do niego należy zrezolwowanie tejże, w przeciwnym zaś razie do owego z głosujących, za którego poglądem oświadczyła się większość.

Jeżeli pogląd referenta utrzymuje się wprawdzie co do rzeczy głównej, lecz przedstawione są dodatki lub zmiany większością głosów, wówczas winien sam referent zająć się sprostowaniem załatwionym być mającego przedmiotu.

§. 179. We wszystkiem, co zaszło na posiedzeniu, a mianowicie co do głosowania, należy zachować najściślejszą tajemnicę.

§. 180. Posiedzenie obradowe nie może być przeciągnionem nad zakres czasu 4-ch godzin, wyjąwszy jeżeliby nagłość lub ważność sprawy albo związkowość wielu przedmiotów, lub inna jaka ważna przyczyna, wyjątku od tego przepisu wymagała.

C. Załatwienie czynności, nie ulegających obradowaniu.

§. 181. Wszystkie w myśl §§. 159, 160, 161, do obrady nie przekazane przedmioty, załatwiać winien sędzia samodzielnie pod własną odpowiedzialnością. Winien

Wie der Beschluss in Strafangelegenheiten zu fassen ist, wird im §. 47 der Strafprocessordnung bestimmt.

§. 174. Jeder Stimmführer hat seine Meinung nach seiner inneren Ueberzeugung und seinem besten Wissen abzugeben, sich von keiner Leidenschaft, Gehässigkeit oder was immer für einer Nebenabsicht bestimmen zu lassen, Widerspruchsgeist, Anzüglichkeiten, unnütze Wiederholungen und Weitläufigkeiten stets zu vermeiden.

§. 175. Kein Stimmführer darf bei der schliesslichen Abstimmung den anderen unterbrechen, nur der Referent kann, wenn er zu bemerken glaubt, dass die faktische Sachlage oder seine Meinung unrichtig aufgefasst werde, jederzeit das Wort nehmen und die erforderliche Aufklärung ertheilen.

§. 176. Der Vorsitzende soll Niemanden in der Freiheit der Meinung beirren und ausser dem Falle einer Unanständigkeit oder zwecklosen Weitläufigkeit weder dem Referenten, noch einem Stimmführer in die Rede fallen. Ebenso darf er im Laufe der Berathschlagung seine Meinung auch nicht stillschweigend zu erkennen geben.

Er hat zwar, wenn durch die Abstimmung der Rathsversammlung bereits ein Beschluss zu Stande kam, keine Stimme, allein er kann dessenungeachtet nach gefasstem Beschlusse stets seine Ansicht aussprechen. Vermeint er aber, dass ein entscheidender Umstand übersehen oder die Sache vergriffen oder ein Gesetz völlig missverstanden werde, so hat er die Rathsversammlung hierauf aufmerksam zu machen und nöthigenfalls die Umfrage zu wiederholen.

§. 177. Findet der Referent oder ein Stimmführer sich bewogen, von seiner früheren Meinung abzugehen und sich einer anderen anzuschliessen oder eine ganz neue Ansicht auszusprechen, so steht ihm diess vor dem Schlusse derselben Sitzung frei, nur hat er seine Meinungsänderung dem Vorsitzenden sogleich anzuzeigen. Seine frühere Meinung ist dann als nicht abgegeben zu betrachten.

Nach aufgehobener Sitzung kann die abgegebene Stimme nicht mehr zurückgenommen werden.

§. 178. Der Vorsitzende hat zu wachen, dass die Erledigung dem gefassten Beschlusse gemäss verfasst werde. Ist der Beschluss nach dem Antrage des Referenten ausgefallen, so liegt diesem die Besorgung der Erledigung ob, sonst aber jenem Stimmführer, für dessen Ansicht sich die Mehrheit erklärt hat.

Wurde aber die Ansicht des Referenten in der Hauptsache beibehalten und sind durch Stimmenmehrheit nur einzelne Zusätze oder Abänderungen beantragt worden, so hat der Referent eine solche Berichtigung seiner Erledigung selbst vorzunehmen.

§. 179. Von allem, was in der Sitzung vorgefallen ist, insbesondere über die Abstimmung, ist das strengste Stillschweigen zu beobachten.

§. 180. Eine berathende Sitzung ist über den Zeitraum von vier Stunden nicht auszudehnen, ausser, wenn die Dringlichkeit oder Wichtigkeit des Falles oder der Zusammenhang mehrerer Gegenstände oder sonst ein erheblicher Grund eine Ausnahme hievon erheischen würde.

C. Erledigung der einer Berathung nicht unterliegenden Stücke.

§. 181. Alle im Sinne der §§. 159, 160 und 161 einer Berathung nicht zugewiesenen Gegenstände sind von dem Richter selbständig und unter seiner alleinigen Verantwor-

więc tak załatwione przedmioty na posiedzeniu najbliższem oddać pisarzowi do dalszego urzędowego z niemi postąpienia (§. 187).

§. 182. Wolno jednak sędziemu owe przedmioty, któreby jako takie żadnej nie ulegały obradzie, poddać tejże za zezwoleniem prezydującego, równie też mocen jest przełożony sądu rozporządzić, aby przedmiot w tym porządku przedstawionym został.

D. Prowadzenie protokołu Rady.

§. 183. Na każdem posiedzeniu, prowadzonym być winien protokół, w którym obecni zapisanymi i przedmioty przez każdego referenta przedstawiane, bez dalszego wyrażenia, w jakim sposobie zapadła uchwała, w krótkości wyszczególnionemi być mają.

Wykonania przysięgi, sponsye i tym podobne wydarzenia na posiedzeniu, które się nie odnoszą do żadnego sprawozdania, mają być w protokole uwidocznione.

Protokół winien być podpisany przez prezydującego i pisarza.

§. 184. Jeżeli uchwała nastąpiła jednomyślnie i nie uczyniono żadnego ustnego z aktów poznalnego przedstawienia, wówczas winien pisarz wyszczególnić na arkuszu referatowym imiona obecnych i dołożyć jedynie wyraz „jednomyślnie“ z podpisem własnego nazwiska.

Jeżeli jednak po uchwale, z początku większością głosów zapadłej, jednoczy się później cały sąd w opinii, wówczas taka uchwała, jako jednomyślna zapisaną być winna.

§. 185. Jeżeli wprawdzie uchwała większością głosów lub jednomyślnie ustanowioną została, lecz zarazem czynione były nowe przedstawienia ustne, aktami nie objęte, wówczas winien pisarz zapisać obecnych na arkuszu referatowym, a zarazem krótkie przedstawienie głosowania lub nowo poczynionych wniosków, równie jak treść istotną zapadłej uchwały z podpisem swego nazwiska, a to w tym sposobie, aby wiadomość o całym biegu i zamknięciu obrady w krótkości powziętą być mogła.

§. 186. Pisarz winien protokoł i arkusze referatowe, obejmujące głosowanie lub inne przez niego ułożone uwagi, przedłożyć prezydującemu do przejrzenia, który, jeżeli je z aktami przedłożonemi zgodnemi być znajduje, głosowanie lub uwagi pisarza także podpisuje.

§. 187. Pisarz winien dalej wszystkie numera tak przedstawionych jako też i stosownie do §. 181 załatwionych przedmiotów, spisać na oddzielnym arkuszu i wykaz takowych aktów oddać do protokołu podawczego, dla zapełnienia trzeciej rubryki (§. 211).

§. 188. Protokoły Rady winny być w miarę ich objętości w stosownych przeciągach czasu oprawianemi, a po upłynieniu lat trzech zniszczonemi, arkusze zaś referatowe, obejmujące głosowanie, w registraturze przy aktach dotyczących zachowane być mają.

IV. Rozprawa ze stronami.

§. 189. W jakich przypadkach przy rozprawach w przedmiotach prawnych cywilnych, odbywać się ma postępowanie publiczne, to w przyszłej ordynacyi postępowania cywilnego oznaczonem będzie.

§. 190. Sędzia winien względem każdego zachować spokojność, umiarkowanie i powagę, a przez własne obejście, pełne godności, wpajać w strony uszanowanie dla prawa.

tung zu erledigen. Er hat daher solche Erledigungen bei der nächsten Sitzung dem Schriftführer zur weiteren ämtlichen Behandlung zu übergeben (§. 187).

§. 182. Es steht jedoch dem Richter frei, Gegenstände, welche solchermassen keiner Berathung unterliegen würden, mit Bewilligung des Vorsitzenden der Berathung zu unterziehen, sowie auch der Vorsteher des Gerichtes berechtiget ist, den Vortrag was immer für eines Stückes zu verordnen.

D. Führung des Rathsprotokolles.

§. 183. Ueber jede Sitzung ist ein Protokoll aufzunehmen, in welchem die Gegenwärtigen anzuführen und die von jedem Referenten vorgetragenen Stücke ohne weitere Angabe, wie der Beschluss ausgefallen sei, kurz zu verzeichnen sind.

Eidesleistungen, Angelobungen und sonstige Vorfälle in der Sitzung, welche sich nicht auf einen erstatteten Vortrag beziehen, sind im Protokolle ersichtlich zu machen.

Dieses Protokoll ist vom Vorsitzenden und vom Schriftführer zu unterschreiben.

§. 184. Ist der Beschluss einhellig gefasst, und auch sonst kein mündlicher aus den Acten nicht ersichtlicher Antrag gestellt worden, so hat der Schriftführer auf dem Referatsbogen die Gegenwärtigen anzumerken, und unter seiner Namensfertigung lediglich das Wort „Einhellig" beizusetzen.

Hat sich bei einem Anfangs durch Stimmenmehrheit gefassten Beschlusse das Gericht nachher doch zu Einer Meinung vereiniget, so ist ein solcher Beschluss als einhellig aufzunehmen.

§. 185. Wurde der Beschluss durch Stimmenmehrheit oder zwar einhellig gefasst, sind aber zugleich neue in den Acten nicht enthaltene mündliche Anträge gestellt worden, so hat der Schriftführer auf dem Referatsbogen die Gegenwärtigen anzumerken, und eine kurze Darstellung der Abstimmung oder die neu gestellten Anträge, sowie den wesentlichen Inhalt des gefassten Beschlusses, unter seiner Namensfertigung beizufügen; so dass der ganze Gang und Schluss der Berathung in Kürze entnommen werden kann.

§. 186. Der Schriftführer hat das Protokoll und diejenigen Referatsbögen, welche eine Abstimmung oder sonstige von ihm verfasste Bemerkungen enthalten, dem Vorsitzenden zur Durchsicht vorzulegen, welcher, wenn er die Vorlagen für richtig befunden hat, die Abstimmung oder die Bemerkungen des Schriftführers ebenfalls unterfertiget.

§. 187. Der Schriftführer hat ferner sämmtliche Zahlen sowohl der vorgetragenen, als der in Gemässheit des §. 181 erledigten Stücke auf einem Bogen zu verzeichnen, und dieses Verzeichniss sammt den Stücken an das Einreichungsprotokoll zur Ausfüllung der dritten Rubrik abzugeben (§. 211).

§. 188. Die Rathsprotokolle sind nach Mass ihres Umfanges in angemessenen Zeiträumen zu binden, und nach drei Jahren zu vertilgen, die eine Abstimmung enthaltenden Referatsbögen aber in der Registratur bei den betreffenden Acten aufzubehalten.

IV. Verhandlung mit den Parteien.

§. 189. In welchen Fällen bei Verhandlungen über bürgerliche Rechtsangelegenheiten ein öffentliches Verfahren stattzufinden habe, bleibt den Bestimmungen der künftigen Civilprocessordnung vorbehalten.

§. 190. Der Richter hat Jedermann mit Ruhe, Mässigung und Anstand zu begegnen und durch das eigene würdevolle Benehmen den Parteien Achtung vor dem Gesetze einzuflössen.

§. 191. Mocen jest oraz w razie przeciwnym każdą osobę, uchybiającą przeciw należnemu uszanowaniu dla sądu, przerywającą rozprawę, bez otrzymania głosu, albo naruszającą spokojność w miejscu sądowem, napomnieć, lub oddalenie jej z tego miejsca polecić, a w razie oporu wskazać na areszt przez 24 godzin, nie dozwalając odwołania się. W razie powtórnym może ta kara być rozciągnioną aż do dni trzech.

§. 192. Na terminach sądowych w sprawach prawno-cywilnych tak spornych jako i niespornych, dostateczną jest obecność jednego sędziego i pisarza, nawet przysięgą niezwiązanego. W obecości przeto tych obudwóch, nawet ugody sądowe ważnie zawieranemi i przysięgi odbieranemi być mogą.

§. 193. Protokoły sądownie oddawanych obowiązujących lub ważnych oświadczeń i prośb, rozprawy, ugody i składane przysięgi, należy odczytać stronom i przybranym świadkom, jeżeli się jacy znajdują, lub do odczytania podane być mają, jeźli to jest żądanem, a następnie tak przez strony, jako i przez obecne osoby sądowe, podpisane być winny. Jeżeli strona pisać nie umie, winna położyć znaki swej ręki wraz z przybyłym z nią świadkiem, a w braku onego, trzeci do tego przybrany, który oprócz swego nazwiska, także imię owego, za którego podpisuje, dopisać winien. Jeżeli kto odmawia podpisu, należy o tem zrobić wzmiankę w protokole, równie jak o przyczynie, dla której odmówiono podpisu.

Oddział trzeci.

PORZĄDEK INTERESÓW ZEWNĘTRZNY SĄDOWY.

Rozdział ósmy.

O protokole podawczym.

I. O zachowaniu się protokolisty przy podawaniu pism.

§. 194. Wszystkie podania i protokoły sądownie sporządzone, zastępujące miejsce podania, mogą przychodzić jedynie za pośrednictwem protokołu podawczego do tego sądu, do którego są wystosowane.

§. 195. Protokół podawczy, winien być otwartym bez żadnego wyjątku ze wszystkiem przez godzin pięć przed południem i po południu, a w każdą niedzielę i dzień świąteczny przed południem przez godzin trzy do przyjmowania podań. Te godziny urzędowe trwać winny zwyczajnie od godziny 8 do 11 przed południem, a po południu od godziny 3 do 5, wyjąwszy jeżeliby stosunki miejscowe jakiej zmiany w tym względzie wymagały. W tym przypadku winien prezydent do tego wedle §. 136 powołany, uczynić stosowne zarządzenie. Starać się jednak należy, aby w miastach większych, w których się więcej sądów znajduje, przy wszystkich protokołach podawczych tychże sądów, te same godziny urzędowe zachowane były.

§. 196. W godzinach przeznaczonych do podań, udzielaną być winna także stronom wiadomość o załatwieniu tychże.

§. 191. Dagegen ist er auch berechtiget, jede Person, welche dem Gerichte die gebührende Achtung versagt, die Verhandlung, ohne das Wort erhalten zu haben, unterbricht, oder am Gerichtsorte die Ruhe stört, zurechtweisen oder entfernen zu lassen, oder im Falle der Widersetzlichkeit ohne Gestattung einer Berufung auf 24 Stunden in Haft zu nehmen. Im Wiederholungsfalle kann diese Strafe selbst auf drei Tage ausgedehnt werden.

§. 192. Bei Tagsatzungen in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten, sowohl in als ausser Streitsachen, genügt die Anwesenheit eines Richters und eines Schriftführers, welcher nicht nothwendig beeidiget seyn muss. In ihrer beiderseitigen Gegenwart können daher auch gerichtliche Vergleiche giltig geschlossen und Eide aufgenommen werden.

§. 193. Protokolle über gerichtlich abgegebene verbindliche oder sonst wichtige Erklärungen oder Bitten, über Verhandlungen, Vergleiche und Eidesablegungen sind den Parteien und allfällig zugezogenen Zeugen vorzulesen oder auf Verlangen zum Durchlesen vorzulegen und sohin sowohl von ihnen, als den anwesenden Gerichtspersonen zu unterschreiben. Kann eine Partei nicht schreiben, so hat sie ihr Handzeichen beizusetzen und ein von ihr mitgebrachter Zeuge, oder in dessen Ermanglung ein hiezu beigezogener Dritter nebst seinem auch den Namen desjenigen, für den er unterfertiget, beizufügen. Sollte Jemand die Unterschrift verweigern, so ist diess nebst dem Grunde der Weigerung im Protokolle zu bemerken.

Dritter Abschnitt.

Aeussere Geschäftsordnung der Gerichte.

Achtes Hauptstück.

Von dem Einreichungsprotokolle.

I. Benehmen des Protokollisten bei Ueberreichung der Schriften.

§. 194. Alle Eingaben und alle gerichtlich aufgenommenen Protokolle, welche die Stelle einer Eingabe vertreten, können nur mittelst des Einreichungsprotokolles an das Gericht, an welches sie gerichtet sind, gelangen.

§. 195. Das Einreichungsprotokoll muss ausnahmslos jeden Vor- und jeden Nachmittag im Ganzen durch fünf Stunden, und jeden Sonn- und Feiertag Vormittag durch drei Stunden zur Annahme der Eingaben offen gehalten werden. In der Regel haben diese Amtsstunden Vormittags von 8 bis 11 Uhr, Nachmittags von 3 bis 5 Uhr zu dauern, ausgenommen, wenn Ortsverhältnisse hierin eine Aenderung erfordern würden. In einem solchen Falle hat der in Gemässheit des §. 136 hierzu berufene Präsident die geeignete Verfügung zu treffen. Nur ist Sorge zu tragen, dass in grösseren Städten, wo mehrere Gerichte nebeneinander bestehen, bei allen Einreichungsprotokollen derselben die gleichen Amtsstunden beobachtet werden.

§. 196. Während der Einreichungsstunden sind den Parteien auch Auskünfte über die Erledigung ihrer Eingaben zu ertheilen.

§. 197. Protokolista nie może odmówić przyjęcia aktu w godzinach urzędowych, wyjąwszy przypadek, jeżeli nie jest wystosowanym do tego sądu, do którego strona podanem go mieć chce. Protokoliście zabrania się pod surową odpowiedzialnością przyjmować podania w godzinach nieurzędowych i zewnątrz lokalu urzędowego, chociażby nawet w razie nagłym.

§. 198. Akta przychodzące z poczty po zamknięciu protokołu podawczego i protokoły w przeciągu czasu od zamknięcia tegoż protokołu aż do otwarcia onego w sądzie, sporządzone, miejsce podania zastępujące, winny być wniesione do protokołu podawczego w połowie dnia następnego, jako akta najprzód przychodzące, a to w tym sposobie, iż te, które się tyczą jednego przedmiotu, jako równocześnie podane uważanemi być mają. Jeżeliby jednak przy otwarciu protokołu podawczego jedna lub więcej stron już czekały i równocześnie z otwarciem protokołu przybyły, końcem wniesienia podań, wówczas owe pisma, a potem akta, w tym międzyczasie z poczty nadeszłe i protokoły w sądzie sporządzone, za podania równocześnie uważać należy.

§. 199. Protokolista obowiązanym jest, podane pismo zaprezentować niezwłocznie, a jeźliby to wyraźnie żądanem było, w obecności oddającego t. j. zaopatrzyć zewnątrz na brzegu spodnim, numerem, aktowi z kolei należącym się, z zamieszczeniem oraz dnia, miesiąca i roku oddania. Liczba bieżąca prowadzoną być winna ciągle od dnia pierwszego Stycznia do ostatniego Grudnia każdego roku, przyczem wszelkiego ułamku, przeskoczenia lub powtarzania numerów, najstaranniej unikać należy.

§. 200. Jeżeli akt w kilku egzemplarzach podanym zostaje, wówczas każdy z nich i każde rubrum w sposobie w §. 299 wskazanym, oznaczone być winno.

Jeżeliby więcej aktów, jednego i tego samego przedmiotu dotyczących, nadeszło jednocześnie, t. j. w jednej i tejże samej chwili protokoliście oddano, lub takowe wedle §. 169 za równocześnie podane uważaćby należało, wówczas na każdym z tychże aktów i na każdym duplikacie lub rubrum onegoż, zanotowaną być winna liczba tych wszystkich podań, z któremi równocześnie podanem został.

§. 201. Chcący posiadać dowód na podanie jakiego pisma, winien ze sobą przynieść odpis rubrum aktu podanego, protokolista zaś winien ten odpis, jeżeli go znajduje być zgodnym z oryginałem, oznaczyć tą samą liczbą podania, tem samem wyszczególnieniem dnia, miesiąca i roku oddania i dołożyć swój podpis, a zarazem okazać stronie na jej żądanie akt poprzedni zaliczbowany do oglądu, lub dozwolić w tym celu przejrzenia protokołu podawczego oryginalnego.

§. 202. Akta przychodzące pod pieczęcią, winien otwierać protokolista bez naruszenia tejże, wyjąwszy jeżeli takowe wystosowane są do przełożonego sądu albo do sędziego śledczego na drodze postępowania karnego, lub jeżeli na okładce zanotowano, lub innym jakim sposobem, widocznem uczyniono, że są obciążone pieniędzmi lub pieniężną wartością.

§. 203. Pisma wystosowane do przełożonego sądu, bądź otwarcie, bądź pod kopertą przychodzące, winny mu być oddane niezwłocznie.

§. 197. Der Protokollist darf die Annahme eines während der Amtsstunden überreichten Stückes nicht verweigern, ausgenommen, das Stück wäre an das Gericht, bei dem es eingereicht werden will, gar nicht gerichtet. Ausser den Amtsstunden oder ausserhalb des Amtslocales ist es dagegen dem Protokollisten bei schwerer Verantwortung verboten, eine Eingabe, sei sie auch noch so dringend, anzunehmen.

§. 198. Die mittelst der Post nach geschlossenem Einreichungsprotokolle einlaufenden Stücke, und die in der Zeit von dem Schlusse des Einreichungsprotokolles bis zur Wiedereröffnung desselben bei Gericht aufgenommenen Protokolle, welche die Stelle einer Eingabe vertreten, sind in das Einreichungsprotokoll des zunächst folgenden halben Tages als die zuerst eingelangten Stücke in der Art einzutragen, dass diejenigen, welche denselben Gegenstand betreffen, als gleichzeitig überreicht zu betrachten sind. Sollten jedoch bei Eröffnung des Einreichungsprotokolles eine oder mehrere Parteien bereits warten oder gleichzeitig mit der Eröffnung eintreffen, um Schriften zu überreichen, so sind diese Schriften, dann die in der Zwischenzeit durch die Post eingelangten Stücke und die bei Gericht aufgenommenen Protokolle als gleichzeitig überreichte Eingaben zu behandeln.

§. 199. Der Protokollist ist schuldig, die ihm übergebene Schrift ohne unnöthigen Aufschub, und wenn es ausdrücklich verlangt werden sollte, in Gegenwart des Ueberbringers zu präsentiren, d. i. von aussen am unteren Rande derselben mit der Zahl, die dem Stücke nach der Reihenfolge zukommt, dem Tage, Monate und Jahre der Ueberreichung zu versehen. Die Zahl ist vom 1. Jänner jeden Jahres bis letzten December fortlaufend zu führen, und hiebei jede Bruchzahl, Ueberspringung oder Wiederholung der Zahlen sorgfältigst zu vermeiden.

§. 200. Ist ein Stück mehrfach überreicht worden, so ist jedes Exemplar desselben und jede Rubrik auf die im §. 199 angegebene Weise zu bezeichnen.

Sollten mehrere denselben Gegenstand betreffende Stücke gleichzeitig einlangen, d. i. in einem und demselben Zeitpuncte dem Protokollisten übergeben, oder nach §. 169 als gleichzeitig eingelangt betrachtet werden, so ist auf jedem dieser Stücke und auf jedem Duplicate oder Rubrik derselben die Zahl aller derjenigen Eingaben anzumerken, mit welchen es gleichzeitig überreicht worden ist.

§. 201. Will Jemand einen Beweis über die geschehene Ueberreichung einer Schrift besitzen, so hat er eine Abschrift der Rubrik des überreichten Stückes mitzubringen und der Protokollist hat sodann diese Abschrift, wenn er sie mit dem Originale gleichlautend findet, mit derselben Einreichungszahl, dem Tage, Monate und Jahre der Ueberreichung zu bezeichnen und seine Unterschrift beizusetzen, der Partei auch auf ihr Verlangen das nächst vorhergegangene, schon numerirte Stück zur Ansicht vorzuweisen, oder ihr zu diesem Zwecke das Original-Einreichungsprotokoll einsehen zu lassen.

§. 202. Diejenigen Stücke, welche versiegelt einlaufen, hat der Protokollist ohne Verletzung des Siegels zu eröffnen, ausgenommen, wenn sie an den Gerichtsvorsteher oder im Strafverfahren an den Untersuchungsrichter gerichtet sind, oder wenn auf dem Umschlage angemerkt oder sonst ersichtlich wäre, dass sie mit Geld oder Geldeswerth beschwert seien.

§. 203. Die an den Gerichtsvorsteher gerichteten Schriften sind demselben, sie mögen offen oder verschlossen einlangen, unverzüglich zu übergeben.

Tylko przełożonemu sądu lub zastępcy, od niego do tego powołanemu służy prawo otwarcia tak zakopertowanych podań. Z podaniami, zatrzymanie których stosownem być znajduje, winien postąpić wedle przepisu §. 204, inne zaś winien zwracać do protokołu podawczego, do którego z kolei jaka się im w czasie zwrotu od przełożonego sądu z porządku należy, zaprezentowane i wciągnione być winny.

§. 204. Przełożony sądu winien co do wszelkich aktów przez siebie zatrzymanych, prowadzić księgę zanotowań z liczbami ciągle bieżącemi, a zarazem zapisywać w tychże przyczynę zatrzymania i sposób, w jakim temiż aktami zarządził.

§. 205. Przepisy §§-mi 203 i 204 objęte, zachować winien także sędzia śledczy jeżeli podania do niego wystosowane, oddane mu zostają w kopercie.

§. 206. Sposób, jak postąpić należy z aktami obciążonemi pieniędzmi lub wartością pieniężną, równie jak prowadzenie potrzebnych adnotacyj ze strony sądu w tym przypadku, gdy kasa depozytowa z urzędem poborowym połączoną zostaje, oznaczonym będzie w instrukcyach depozytowych.

§. 207. Jeżeliby strona podawała do protokołu podawczego oświadczenie ostatniej woli lub wnosiła o to ustne żądanie, winien protokolista odesłać ją do tego sędziego, który dalsze działanie z urzędu przedsięwziąć jest obowiązany.

§. 208. Podania przez protokolistę zaprezentowanego, strona już więcej cofać nie może.

§. 209. Protokół podawczy należy zamykać w każde przed i po południe, a przed wniesieniem do tegoż wszelkich aktów protokolista miejsca urzędu opuszczać nie może. Jeżeli ani przed południem ani po południu żadnego nie podano aktu, należy to uwidocznić w protokole podawczym.

II. Forma protokołu podawczego.

§. 210. Protokół podawczy należy prowadzić w wielkich arkuszach, drukowanych wedle formularza N. III, których każda stronica półarkuszowa 19 cali długości a 13 szerokości obejmować musi, i opatrzoną być winna pięcią rubrykami wzdłuż, z pięciornem podzieleniem w poprzek.

§. 211. Owe pięć rubryk w długości obejmują:

I. Liczbę podania i przydzielenia,

Pod liczbą aktu wyrazić należy liczbę egzemplarzy i rubrów podanych, np. z dwoma, trzema, sześcią rubrykami i t. d. Jeżeli więcej aktów jednego przedmiotu dotyczących, za równocześnie podane uważać wypada, wówczas przy każdym z nich zanotować potrzeba z jakiemi aktami równocześnie nadeszło „np. z L. 617, 619, 620, 621, równocześnie podano.“

Nadto pod liczbą aktu zanotować należy urzędnika, któremu podanie przekazano do obrobienia.

II. Imię władzy lub strony, oraz strony przeciwnej, jeżeli się jaka znajduje i ich zastępców, mieszkanie strony i przedmiot podania.

III. Dzień i krótką treść załatwienia, którą okoliczniej wpisać należy wtedy, jeżeli nie zrobiono żadnego konceptu, ani oryginał podania w sądzie nie pozostaje (§. 144, 221).

Der Gerichtsvorsteher oder der von ihm hiezu berufene Stellvertreter hat allein das Recht, solche verschlossene Eingaben zu öffnen. Mit denjenigen, die er zurückzubehalten für angemessen findet, hat er nach Vorschrift des §. 204 zu verfahren, die übrigen aber in das Einreichungsprotokoll zurückzusenden, wo sie dann in der Reihenfolge, die ihnen zur Zeit ihrer Rückstellung vom Gerichtsvorsteher der Ordnung nach zukömmt, präsentirt und eingetragen werden.

§. 204. Der Gerichtsvorsteher hat über alle von ihm zurückgehaltenen Stücke, ein eigenes Vormerkbuch mit fortlaufenden Zahlen zu führen, und die Ursache der Zurückhaltung, und welche Verfügung er mit solchen Stücken getroffen habe, darin einzutragen.

§. 205. Die in den §§. 203 und 204 enthaltenen Bestimmungen gelten auch für den Untersuchungsrichter, wenn an ihn gerichtete Eingaben verschlossen überreicht werden.

§. 206. Die Behandlung der mit Geld oder Geldeswerth beschwerten Stücke, sowie die Führung der nöthigen Vormerkungen von Seite des Gerichtes im Falle, als die Depositencasse mit dem Steueramte vereiniget ist, wird in den Depositen-Instructionen bestimmt.

§. 207. Wenn eine Partei eine letzte Willenserklärung bei dem Einreichungsprotokolle überreichen oder bei demselben ein Gesuch mündlich anbringen sollte, so hat der Protokollist die Partei an den Richter zu weisen, welchem die weitere Amtshandlung obliegt.

§. 208. Ein vom Protokollisten bereits präsentirtes Stück kann von der Partei nicht mehr zurückgenommen werden.

§. 209. Das Einreichungsprotokoll ist jeden Vor- und Nachmittag abzuschliessen und vor vollendeter Eintragung aller Stücke in dasselbe darf der Protokollist den Amtsort nicht verlassen. Ist an einem Vor- oder Nachmittage kein Stück überreicht worden, so ist diess im Einreichungsprotokolle ersichtlich zu machen.

II. Form des Einreichungsprotokolles.

§. 210. Das Einreichungsprotokoll ist in grossen nach dem Formulare Nr. III gedruckten Bögen zu führen, von welchen jede Seite des halben Bogens 19 Zoll hoch und 13 Zoll breit seyn muss, mit fünf Längerubriken zu versehen und der Quer nach fünfmal abzutheilen ist.

§. 211. Diese fünf Längerubriken enthalten:

I. Zahl der Eingabe und Zutheilung.

Unterhalb der Zahl des Stückes ist anzugeben, wie viele Exemplare oder Rubriken überreicht wurden, z. B. zweifach, dreifach, mit 6 Rubriken u. s. w. Sind mehrere denselben Gegenstand betreffende Stückes als gleichzeitig überreicht zu betrachten, so muss bei jedem derselben eingetragen werden, mit welchen Stücken es gleichzeitig eingelangt ist, z. B. „mit Z. 617, 619, 620 und 621 gleichzeitig überreicht."

Ferner ist unter der Zahl des Stückes der Beamte zu bezeichnen, dem die Eingabe zur Bearbeitung zugewiesen wird.

II. Name der Behörde oder der Partei und der allfälligen Gegenpartei und der Vertreter, Wohnort der Partei und Gegenstand der Eingabe.

III. Tag und kurzer Inhalt der Erledigung, welcher in dem Falle umständlicher aufzunehmen ist, wenn weder ein Concept entworfen wurde, noch das Original der Eingabe bei Gericht zurückbleibt (§§. 144, 221).

IV. Doręczenie. Ta rubryka rozdziela się na trzy poddziały:

1. Stronicę dziennika podawczego pocztowego, za którym akt jaki podanym zostaje na pocztę (§. 240).

2. Liczbę (arkusza doręczeń) wykazującą akta, które wprost przez woźnego albo za pośrednictwem przełożonego gminy lub innego sądu doręczone być mają (§. 227).

3. Dzień, w którym doręczenie rzeczywiście nastąpiło (§. 229).

V. Wskazanie znaku registratury t. j. litery podziału registraturowego co do liczby lat i części registraturnej np. B. $^{1850}/_{49}$, jeżeli tenże akt, alegat lub koncept w ogólności już się w registraturze znajduje (§. 250).

Dzień oddania zapisuje się na każdej stronicy protokołu podawczego.

§. 212. Akta w sprawach prawnych cywilnych i rzeczach karnych podawane, winny być wciągane do protokołu podawczego zwykle nie oddzielnie, lecz w tym porządku, w jakim przychodzą do protokołu podawczego.

Jednakże dla wydziału w sądzie krajowym wyższym działającego jako trzecia, a dla wydziału sądu krajowego, działającego jako druga instancya, winien być prowadzony oddzielny protokół podawczy. Prezydentowi w sądach wyższych zostawia się zarządzenie, aby protokoły podawcze w rzeczach cywilnych i karnych, oddzielnie prowadzone były.

§. 213. Protokół podawczy przed- i po-południowy, winien być zaraz po zamknięciu onego przesłanym przełożonemu sądu, który go przegląda, w razie potrzebnym, w pierwszej rubryce (§. 119) urzędnika, któremu akt do obrobienia przydziela, oznacza, a na spodzie ostatniego podania wyraz „widziałem“ dodaje.

Arkusze protokołu podawczego, paginowanemi (liczbowanemi), miesięcznie zeszywanemi, a w miarę objętości rocznie w jeden lub więcej tomów oprawionemi być winny.

§. 214. Do protokołu podawczego lub jeżeli takowy jest oddzielonym (§. 212), do każdego z tych oddzielonych protokołów podawczych, prowadzić należy porządny (indeks) rejestr alfabetyczny w trzech rubrykach, któryby z reguły (§. 251), służył oraz do wynalezienia aktów registraturnych.

Z owych trzech rubryk obejmować winna pierwsza nazwisko strony z wymienieniem w krótkości przedmiotu, druga wszystkie numera aktów, które względem tej strony i tego przedmiotu, w tymże samym roku przybyły; trzecia znak registratury, pod którym akta w tym interesie zachowane, w registraturze znalezione być mogą.

§. 215. Bliższe urządzenie tego rejestru musi wprawdzie dla rozmaitości przypadków być zostawionem zdaniu urzędnika, prowadzeniem onego zajmującego się, a następnie zależy to od jego wyboru, wedle jakiego z różnych punktów widzenia i pod jakiemi wyrazami skazówkowemi jeden i tenże sam przedmiot zapisany być może; jednakże dla bliższej skazówki, stanowią się zasady następne:

1. Jeżeli jaka osoba w tymże samym roku wchodzi do różnych interesów prawnych np. do sporu prawnego, do śledztwa karnego i do pertraktacyi spadku, wówczas

IV. Zustellung. Diese Rubrik zerfällt in drei Unterabtheilungen

1. Seite des Postaufgabs-Journales, mittelst welchem ein Stück der Post übergeben wurde (§. 240).

2. Zahl des Zustellungsbogens, in welchem die Stücke verzeichnet sind, die unmittelbar durch den Gerichtsdiener oder mittelbar durch den Gemeindevorsteher oder ein anderes Gericht zugestellt werden sollen (§. 227).

3. Tag der wirklich erfolgten Zustellung (§. 229).

V. Angabe der Registratursbezeichnung, d. i. des Buchstabens der Registratursabtheilung der Jahres- und Registratursparthie-Zahl, z. B. B $^{1850}/_{49}$, vorausgesetzt, dass das Stück oder eine Beilage oder das Concept überhaupt sich in der Registratur befinde (§. 250).

Der Tag der Einreichung wird als Aufschrift auf jede Seite des Einreichungsprotokolles gesetzt.

§. 212. Die in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten und in Strafsachen überreichten Stücke sind in der Regel nicht abgesondert, sondern untereinander in der Ordnung, in welcher sie zum Einreichungsprotokolle gelangen, einzutragen.

Für den Senat des Oberlandesgerichtes, welcher als dritte Instanz, und für jenen des Landesgerichtes, welcher als zweite Instanz einschreitet, ist jedoch ein besonderes Einreichungsprotokoll zu führen. Auch bleibt es bei grösseren Gerichten dem Präsidenten überlassen, die Führung des Einreichungsprotokolles für Civil- und Strafsachen getrennt anzuordnen.

§. 213. Das Einreichungsprotokoll muss Vor- und Nachmittags, sobald es geschlossen ist, dem Gerichtsvorsteher vorgelegt werden, der es durchgeht, in der ersten Rubrik erforderlichen Falles (§. 119) den Beamten bezeichnet, dem er das Stück zur Bearbeitung zutheilt und unterhalb der letzten Eingabe sein „Gesehen" beisetzt.

Die Bögen der Einreichungsprotokolle sind zu paginiren, monatweise zu heften, und nach Mass des Umfanges jährlich in einen oder in mehrere Bände zu binden.

§. 214. Zu dem Einreichungsprotokolle und, wenn dasselbe abgesondert besteht (§. 212), zu jedem dieser abgetheilten Einreichungsprotokolle, ist ein alphabetisch geordnetes Register, welches in der Regel (§. 251) sogleich zum Auffinden der Registratursacten dient, in drei Rubriken zu führen.

Von diesen drei Rubriken enthält die erste den Namen der Partei mit kurzer Bezeichnung des Gegenstandes, die zweite alle Zahlen der Stücke, welche bezüglich dieser Partei und dieses Gegenstandes in demselben Jahre eingelaufen sind, und die dritte die Registratursbezeichnung, unter welcher die in dieser Angelegenheit aufbehaltenen Acten in der Registratur zu finden sind.

§. 215. Die nähere Ausführung dieses Registers muss zwar der grossen Mannigfaltigkeit der Fälle wegen dem Ermessen des mit der Führung des Registers beauftragten Beamten überlassen und seiner Wahl anheimgestellt werden, nach welchen verschiedenen Gesichtspuncten und unter welchen Schlagwörtern ein und derselbe Gegenstand einzutragen sei; zur näheren Richtschnur werden jedoch folgende Grundsätze aufgestellt:

1. Wenn eine Person in demselben Jahre bei verschiedenen Rechtsgeschäften vorkömmt z. B. in einem Rechtsstreite, in einer Strafuntersuchung und in einer Verlassenschaftsabhand-

jej nazwisko w rejestrze tyle razy (a przeto w podanym przypadku trzy razy) znajdować się winno, ile jest interesów tej osoby dotyczących.

2. W rzeczach spornych zaindeksować należy tak powoda jako i pozwanego, nadto jeżeli jaka strona z różnemi przeciwnikami lub z jednym lecz w różnych interesach spór toczy, wówczas imiona spór wiodących tyle razy, ile jest sporów prawnych, wciągnąć należy.

Jeżeli do sporów wchodzi więcej powodów i pozwanych, wówczas imiona wszystkich wniesione być winny. Jeżeli jednak spólnicy sporu pod jednem spólnem imieniem łatwo poznanymi być mogą np. wierzyciele z pozycyami na domie N. N., przełożony towarzystwa akcyjnego N. N. i t. d., wówczas wszyscy pod jednem nazwiskiem wciągnionymi być mają.

3. Pertraktacye spadku, oznaczone być mogą imieniem dziedzica, opieki, imieniem ojca prawego lub nieprawego dziecięcia, kuratele imieniem kuranda (pieczy poruczonego), rozprawy karne imieniem obwinionego lub poszkodowanego. Numera wszystkich podań tejże samej pertraktacyi spadkowej opieki, kurateli lub rozprawy karnej dotyczące, winny być umieszczone pod wspólną nazwą spadku, opieki, kurateli lub rozprawy karnej, chociażby pochodziły od różnych osób np. legataryuszów lub wierzycieli tejże pozostałości.

Jeżeli kto zawikłanym jest w różne oddzielne śledztwa karne, wtedy nazwisko jego tyle razy wymienić należy, ile razy pod śledztwem znajduje się. Jeżeliby zaś imię sprawcy lub poszkodowanego było wcale nieznanem, wówczas pod nazwą miejsca lub okolicy, w której czyn wydarzył się, zamieścić go należy.

4. W rejestrze (indeksie) każda litera oddzielnie prowadzoną być winna, a przeto łączenie liter co do brzmienia podobnych, np. B z P, D z T, C z K, miejsca nie znajduje.

Jednakże od wielkości interesu zależeć będzie czyli nie byłoby stosownem litery obfite przedzielić w indeksie wedle następnych najbliższych samoglosek.

§. 216. Każdego roku nowy indeks ułożony być winien. Jeżeli więc rzecz jaka sporna albo pertraktacya spadku w roku upłynionym ukończoną nie jest, wówczas imiona stron spór wiodących lub imię spadkodawcy, przeniesione być winny zaraz do indeksu, gdy w roku następnym akt z tym interesem związek mający, podanym zostaje formularz Nr. IV. zawiera przykłady takiego rejestru.

§. 217. Rejestr takowy już w samym początku nie arkuszowo, lecz w oprawnej i liczbowanej paginami księdze prowadzonym być winien.

III. Adnotacye przy protokole podawczym.

§. 218. W protokole podawczym należy nadto prowadzić adnotacye następne:

1. Rejestr alfabetyczny zmarłych, co do wszelkich wydarzonych wypadków śmierci, wedle formularza Nro V.

2. Protokół co do zgłaszania się o uznanie zaszłej śmierci, o zwołanie dziedziców prawnych i amortyzacye, wedle formularza Nr. VI.

3. Protokół co do podanych zgłoszeń przy konkursach, wedle formularza N. VII.

lung, so ist ihr Name im Register so oftmal (im gegebenen Falle dreimal) aufzutragen, als Geschäfte vorkommen, die sie betreffen.

2. In Streitsachen sind sowohl Kläger, als Geklagter zu indiciren, und zwar, wenn eine Partei mit verschiedenen Gegnern oder mit demselben Gegner aber in verschiedenen Angelegenheiten streitet, sind die Namen beider Streittheile so oftmal anzuführen, als die Zahl der Rechtsstreite beträgt.

Schreiten mehrere Kläger oder mehrere Geklagte ein, so müssen die Namen Aller eingetragen werden. Wenn jedoch Streitgenossen unter einem gemeinschaftlichen Namen auf eine leicht verständliche Weise begriffen werden können, z. B. Satzgläubiger des Hauses N. N., Vorsteher der Actiengesellschaft N. N. u. dgl., so sind sie unter diesem gemeinschaftlichen Namen aufzuführen.

3. Verlassenschaftsabhandlungen sind nach dem Namen des Erblassers, Vormundschaften nach dem Namen des ehelichen Vaters oder des unehelichen Kindes, Curatelen nach dem Namen des Pflegebefohlenen, Strafverhandlungen nach dem Namen des Angeschuldigten und des Beschädigten zu bezeichnen. Die Zahlen aller dieselbe Verlassenschaftsabhandlung, Vormundschaft, Curatel oder Strafverhandlung betreffenden Eingaben sind unter dem gemeinschaftlichen Namen der Verlassenschaft, der Vormundschaft, Curatel oder Strafverhandlung zu setzen, wenn sie auch von verschiedenen Personen, z. B. von Legataren oder Gläubigern derselben Verlassenschaft herrühren sollten.

Ist Jemand in verschiedenen abgesonderten Strafuntersuchungen verwickelt, so ist sein Name so oftmal einzutragen, als er in Untersuchungen steht. Sollte weder der Name des Thäters, noch des Beschädigten bekannt seyn, so ist die Untersuchung unter dem Namen des Ortes oder der Gegend, wo die That begangen wurde, einzutragen.

4. Im Register ist jeder Buchstabe abgesondert zu führen, so dass die Vereinigung verwandter Buchstaben, z. B.: B und P, D und T, C und K nicht stattfindet.

Von der Grösse des Geschäftes wird es jedoch abhängen, ob es zweckmässig sei, umfangreiche Buchstaben im Register nach den nächstfolgenden Selbstlauten unterzutheilen.

§. 216. Das Register ist für jedes Jahr neu anzulegen. Sollte daher z. B. eine Streitsache oder Verlassenschaftsabhandlung in dem abgelaufenen Jahre nicht beendiget worden seyn, so ist der Name der Streittheile oder des Erblassers, sobald im kommenden Jahre ein einschlägiges Stück überreicht wird, in das Register zu übertragen. Das Formular Nr. IV enthält Beispiele eines solchen Registers.

§. 217. Das Register ist schon vom Anfange her in einem gebundenen paginirten Bande und nicht in losen Bögen zu führen.

III. Vormerkungen im Einreichungsprotokolle.

§. 218. In dem Einreichungsprotokolle sind ferner folgende Vormerkungen zu führen:

1. Ein alphabetisches Sterberegister über alle vorkommenden Todesfälle nach dem Formulare Nr. V.

2. Ein Anmeldungsprotokoll für Todeserklärungen, Einberufungen gesetzlicher Erben und Amortisationen nach dem Formulare Nr. VI.

3. Ein Protokoll über die bei Concursen überreichten Anmeldungen nach dem Formulare Nr. VII.

4. Wykazy przychodzących podań co do zanotowań urzędu depozytowego jakoteż wydań, które codziennie urzędowi depozytowemu oddawać należy.

IV. Oddawanie aktów do obrobienia.

§. 219. Przy protokole podawczym starać się należy o to, aby każdy urzędnik otrzymał w całości i punktualnie przydzielone mu akta. Prowadzenie ternionów dla referentów, ustaje.

Rozdział dziewiąty.

O wygotowaniu i doręczeniu załatwianych spraw.

I. Wygotowanie załatwianych spraw.

§. 220. Akta załatwione, oddawane być winny przedewszystkiem do protokołu podawczego dla zapełnienia rubryki trzeciej (§§. 187 i 211).

§. 221. Jeżeli urzędnik obowiązany do obrobienia wydał załatwienie na akcie, wówczas ekspedytura winna mieć staranie tylko o podpis urzędowy i doręczenie. Jeżeli zaś załatwienie ułożone jest na arkuszu referatowym lub konceptowym, wówczas należy go w ekspedyturze odpisać, skollacyonować i akt zupełnie wygotowany, do podpisu urzędowego przedłożyć.

§. 222. W sądach powiatowych winna być zaopatrzoną podpisem przełożonego sądu powiatowego każda czynność załatwiona, wyjąwszy przypadek §. 153.

Pisma, wyroki i dekreta innych sądów w sprawach prawnych cywilnych, podpisane być winny przez prezydentów lub ich zastępców; edykta i raporta przez prezydentów i referentów, a w przypadkach, w których działa prezydent spólnie z prokuratorem rządowym lub jeneralnym i przez tegoż prokuratora, decyzye zaś, uchwały radne i wezwania, przez sekretarza.

O ile od tego przepisu zachodzą wyjątki w postępowaniu karnem, to oznacza ordynacya postępowania karnego.

§. 223. Pieczęcią urzędową stwierdzone być winny następujące załatwienia:

a) Orzeczenia wszelkiego rodzaju, wychodzące na drodze postępowania cywilnego lub karnego, w formie wyroku, decyzyi lub uchwały radnej.

b) Ugody sądownie zawarte.

c) Edykta i dekreta.

d) Stwierdzenia legalizącyi i widymaty.

e) Klauzule wykonawcze na wyrokach i ugodach sądowych.

f) Klauzule przyzwoleń sądowych.

g) Rozporządzenia w rzeczach spornych, mocą których dozwala się tymczasowy środek zabezpieczenia.

h) Dekreta przyznające spadek (addykcyi, spadku) zezwolenia na małżeństwo, uznania pełnoletności i polecenia wydań.

i) Wyciągi z ksiąg gruntowych i depozytowych.

k) Nakazy rewizyi w domu, przeszukania w papierach, zajęcia listów i dzieł drukowych i ujęcia obwinionego.

4. *Ein Verzeichniss der einlangenden depositenämtlichen Vormerkungs- und Erfolglassungsgesuche, welches täglich an das Depositenamt abzugeben ist.*

IV. Abgabe der Stücke zur Bearbeitung.

§. 219. Das Einreichungsprotokoll hat Sorge zu tragen, dass jeder Beamte die ihm zugetheilten Stücke genau und pünctlich erhalte. Die Führung von Referententernionen hat zu unterbleiben.

Neuntes Hauptstück.

Von der Ausfertigung und Zustellung der Erledigungen.

I. Ausfertigung der Erledigungen.

§. 220. Die erledigten Stücke sind vor Allem an das Einreichungsprotokoll zur Ausfüllung der dritten Rubrik abzugeben (§§. 187, 211).

§. 221. Ist die Erledigung von dem Beamten, welchem die Bearbeitung oblag, bereits auf das Stück gesetzt, so hat das Expedit nur die Amtsunterschrift und Zustellung zu besorgen. Ist aber die Erledigung auf einem Referats- oder Conceptsbogen entworfen, so ist sie von dem Expedite abzuschreiben, zu collationiren und das vollständig ausgefertigte Stück zur Amtsunterschrift vorzulegen.

§. 222. Bei Bezirksgerichten ist, den Fall des §. 153 ausgenommen, jede Erledigung mit der Unterschrift des Bezirksgerichtsvorstehers zu versehen.

Bei den übrigen Gerichten sind Schreiben, Urtheile und Decrete in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten vom Präsidenten oder seinem Stellvertreter, Edicte und Berichte vom Präsidenten und Referenten, und in den Fällen, wo der Präsident gemeinschaftlich mit dem Staatsanwalte oder Generalprocurator vorzugehen hat, auch von diesem Bescheide, Rathschläge und Vorladungen vom Secretäre zu unterschreiben.

In wie weit im Strafverfahren von gegenwärtiger Vorschrift eine Ausnahme besteht, ist in der Strafprocessordnung bestimmt.

§. 223. Folgende Erledigungen sind mit dem Amtssiegel zu bekräftigen:

a) *Erkennisse jeder Art, sie mögen im Civil- oder Strafverfahren in Form eines Urtheiles, Bescheides oder Rathschlages erfliessen.*

b) *Gerichtliche Vergleiche.*

c) *Edicte, Decrete.*

d) *Legalisirungs- und Vidimirungsbestätigungen.*

e) *Die Vollstreckungsclauseln auf Erkenntnissen und gerichtlichen Vergleichen.*

f) *Gerichtliche Genehmigungsclauseln.*

g) *Verordnungen in Streitsachen, womit ein provisorisches Sicherstellungsmittel bewilliget wird.*

h) *Verlassenschafts-Einantwortungs-Urkunden, Ehebewilligungen, Grossjährigkeitserklärungen und Erfolglassungsverordnungen.*

i) *Grundbuchs- und Depositenextracte.*

k) *Befehle zur Haussuchung, Durchsuchung von Papieren, Beschlagnahme von Briefen und Druckwerken, dann zur Verhaftung eines Angeschuldigten.*

II. Doręczanie załatwień.

§. 224. Każde załatwienie doręczone być winno w należnem porządku, a dla tego przy załatwieniu wyraźnie zanotować należy, czyli doręczenie przez wykonawcę sądowego lub woźnego, przez przełożonego gminy, przez pocztę lub inny sąd uskutecznić wypada.

§. 225. Jeżeli doręczenie nastąpić ma w miejscu sądu, wówczas należy to polecić wykonawcy sądowemu (woźnemu). Jak dalece w ważnych lub nagłych przypadkach, a mianowicie, gdy idzie o wręczenie do rąk własnych, wyznaczonym być winien wykonawca sądowy, w miejscach odleglejszych wewnątrz sądu powiatowego, lub w jakich przypadkach doręczenie przez przełożonego gminy, przez pocztę lub co do sądu krajowego lub sądu krajowego wyższego, przez inny sąd, w tym okręgu znajdujący się, uskutecznionem być ma, to zdaniu sędziego zostawia się.

§. 226. Gdy strona, której doręczyć należy, znajduje się zewnątrz powiatu sądowego, wówczas wypada zarządzić doręczenie przez sąd powiatowy właściwy, jeżeliby takowe albo przez pocztę uskutecznić się nie dało, albo też nieodpowiedniem być się nie okazało.

§. 227. Owe akta, które przez wykonawców sądowych doręczone być winny, wypisać należy w kancelaryi na arkuszu doręczeń wedle formularza N. VIII. przez wypełnienie pierwszych trzech rubryk i takowy arkusz oddać wykonawcy sądowemu, wraz z aktami, za poprzedniem wpisaniem liczby onego, do pierwszego podziału rubryki czwartej protokołu podawczego.

Kancelarya winna w rubryce drugiej filury wyrazić w krótkości gatunek aktu np. pismo, wezwanie, skarga, z sześcią alegatami i t. d. Jeżeli doręczenie ma nastąpić do własnych rąk, należy to zanotować wyraźnie w rubryce trzeciej. Każdą filurę oznaczyć potrzeba numerem ciągle bieżącym od dnia pierwszego Stycznia do ostatniego Grudnia.

§. 228. Wykonawca sądowy, winien uskutecznić doręczenie z najczynniejszym pośpiechem, wedle przepisu porządku postępowania cywilnego i karnego, i wykonanie onego poświadczyć na akcie doręczonym, a w pozwach (wezwaniach) na akcie obejmującym pozew (wezwanie) przez położenie wyrazów:

„Doręczono dnia — — —

N. N. woźny“ (wykonawca sądowy).

Wykonawca sądowy, któremu sąd czynności załatwiający, poleca doręczenie załatwienia stronie przeciwnej, winien wypisać potwierdzenie na duplikacie, czyli i kiedy toż doręczenie nastąpiło, a to stosownie do przepisu porządku sądowego w postępowaniu spornem.

O dopełnionem przeto doręczeniu, należy złożyć raport wtedy tylko, jeżeli to wyraźnie polecono, lub jeżeliby sądowi przedłożonemi być miały jakie szczególne uwagi.

§. 229. Jak tylko wszystkie na arkuszu doręczeń wpisane akta doręczonemi zostały, albo wedle wykazanych okoliczności doręczonemi być nie mogły, winien wykonawca sądowy oddać arkusz względem aktów doręczonych do protokołu podawczego dla zapełnienia podziału trzeciego rubryki czwartej; o aktach zaś niedoręczonych przedłożyć sądowi krótki raport przez protokół podawczy, z wyrażeniem oraz przyczyny

II. Zustellung der Erledigungen.

§. 224. Jede Erledigung ist ordnungsmässig zuzustellen und daher bei derselben stets ausdrücklich zu bemerken, ob die Zustellung durch den Gerichtsvollzieher oder Gerichtsdiener, den Gemeindevorsteher, die Post oder ein anderes Gericht zu bewerkstelligen sei.

§. 225. Wenn die Zustellung am Gerichtsorte zu geschehen hat, so ist hiemit der Gerichtsvollzieher (Gerichtsdiener) zu beauftragen. In wiefern in wichtigen oder dringenden Fällen, insbesonders bei Zustellungen zu eigenen Handen, der Gerichtsvollzieher an entferntere Orte innerhalb des Gerichtsbezirkes abzuordnen sei, oder in welchen Fällen eine Zustellung durch den Gemeindevorsteher, durch die Post oder bezüglich des Landes- oder Oberlandesgerichtes durch ein anderes Gericht des Sprengels zu bewerkstelligen sei, bleibt dem richterlichen Ermessen überlassen.

§. 226. Befindet sich die Partei, der zugestellt werden soll, ausserhalb des Gerichtsbezirkes, so ist die Zustellung, wenn sie durch die Post nicht thunlich oder angemessen erscheint, durch das zuständige Bezirksgericht zu veranlassen.

§. 227. Jene Stücke, welche durch den Gerichtsvollzieher zugestellt werden sollen, sind in der Kanzlei auf einem Zustellungsbogen nach dem Formulare Nr. VIII mittelst Ausfüllung der drei ersten Rubriken zu verzeichnen und dieser Bogen ist sammt den Stücken nach vorläufiger Eintragung der Zahl desselben in die erste Abtheilung der vierten Rubrik des Einreichungsprotokolles dem Gerichtsvollzieher zu übergeben.

Die Kanzlei hat in der zweiten Rubrik des Zustellungsbogens die Gattung des Stückes nur kurz anzugeben, z. B. Schreiben, Vorladung, Klage mit sechs Beilagen u. s. w. Soll die Zustellung zu eigenen Handen geschehen, so ist diess in der dritten Rubrik ausdrücklich anzumerken. Jeder Zustellungsbogen ist mit einer vom 1. Jänner bis letzten December fortlaufenden Zahl zu bezeichnen.

§. 228. Der Gerichtsvollzieher hat die Zustellung mit thunlichster Beschleunigung nach Vorschrift der Civil- und Strafprocessordnung zu bewerkstelligen, und den Vollzug derselben dadurch zu bescheinigen, dass er auf das zugestellte Stück und bei Vorladungen auf das Stück, worüber die Vorladung ergangen ist, die Worte setzt:

„Zugestellt am — — —

N. N., Gerichtsdiener."

Die im streitigen Verfahren nach der Gerichtsordnung vorgeschriebene Bestätigung auf dem Duplicate, dass und wann die Erledigung dem Gegner zugestellt worden sei, ist, wenn das erledigende Gericht die Zustellung an den Gegner durch seinen Gerichtsvollzieher besorgen lässt, von diesem auszuschreiben.

Ueber eine vollzogene Zustellung ist daher nur dann Bericht zu erstatten, wenn dieser ausdrücklich aufgetragen wurde oder dem Gerichte besondere Bemerkungen vorzulegen wären.

§. 229. Sobald alle auf dem Zustellungsbogen aufgetragenen Stücke zugestellt sind oder erhobenermassen nicht zugestellt werden konnten, hat der Gerichtsvollzieher den Bogen bezüglich der zugestellten Stücke in das Einreichungsprotokoll zur Ausfüllung der dritten Abtheilung der vierten Rubrik abzugeben, die allfällig nicht zugestellten Stücke aber mittelst abgesonderten, kurzen Berichtes unter Anführung des Grundes der unterbliebenen

dla której doręczenie nastąpić nie mogło. W tym ostatnim przypadku zanotować tylko należy w rubryce piątej arkusza doręczeń, że w tym względzie złożono szczególny raport.

§. 230. Przełożony kancelaryi winien przeglądnąć oddany arkusz doręczenia, a jeżeliby postrzegł jaką opieszałość w doręczeniu, pociągnąć winnego do odpowiedzi.

§. 231. Arkusze doręczenia przez lat trzy zachowanemi, a potem zniszczonemi być mają.

§. 232. Końcem przyspieszenia doręczeń winien sędzia załatwienia terminów sądowych stronom jeszcze w chwili ich obecności doręczać, jeżeli to się stać może, i potwierdzić kazać sobie odebranie załatwienia podpisem strony na protokole wykazującym termina stawienia się.

§. 233. Owe akta, które za pośrednictwem przełożonego gminy lub innego sądu doręczone być mają, winna kancelarya wypisać na oddzielnych arkuszach doręczenia w sposobie w §. 227 wskazanym i takowe wraz z aktami po zapisaniu liczby arkuszów do drugiego podziału rubryki czwartej protokołu podawczego przełożonemu gminy lub sądowi zawezwanemu, w okładzce, zaopatrzonej adresą przesłać.

Kancelarya zaś winna przed przesłaniem, na akcie, pod decyzyą, w której doręczenie zarządzono, wypisać dzień oddania na pocztę, lub w braku związku pocztowego, sposób w jakim przesłanie nasiąpiło np. „20. Lipca 1850 na pocztę oddano,“ albo „20. Lipca 1850 oddano do rąk sługi urzędowego gminy N. N.“

§. 234. Jeżeli przeto władza zagraniczna wezwaną nie zostaje o doręczenie lub żadne uwagi szczególne czynione być nie mają, wówczas nie potrzeba także czynić odezwy, końcem wyjednania jakowego doręczenia.

§. 235. Jeżeli jakie doręczenie za pośrednictwem przełożonego gminy lub sądu obcego w rzeczach sporno-cywilnych uskutecznionem być ma, a następnie potwierdzenie dopełnionego doręczenia stronie przeciwnej na duplikacie proszącego zapisaćby wypadało, wówczas winna kancelarya przesłać czynność załatwioną dla doręczenia tejże stronie przeciwnej, na duplikacie proszącego zaś wypisać tylko uwagę w paragrafie poprzednim wskazaną, nie czekając wcale na skutek doręczenia.

§. 236. Okłady, przychodzące do sądu wezwanego wraz z aktami, doręczyć się mającemi, w protokole podawczym tegoż sądu zaprezentowanemi i równie jak każdy inny akt do tegoż protokołu zaciągnionemi być winny.

§. 237. Przełożony gminy lub sąd zawezwany, a mianowicie pierwszy winien wedle przepisu udzielonej mu w tym przypadku szczególnej instrukcyi, dopilnować doręczenia i arkusz doręczeń porządnie wystawiony (poświadczenie odbierze) sądowi wzywającemu równie z okładem, zaopatrzonym adresą, jak najspieszniej odesłać, tak iżby i w tym razie nie zachodziła wcale potrzeba żadnego pisma wzajemnego, wyjąwszy wymienione w §. 234 przypadki.

§. 238. Okłady wraz z poświadczeniami odbioru do sądu wzywającego przychodzące w protokole podawczym zaprezentowanemi i do tegoż, równie jak każdy inny

Zustellung dem Gerichte durch das Einreichungsprotokoll vorzulegen. In diesem letzten Falle ist in der fünften Rubrik des Zustellungsbogens lediglich anzumerken, dass hierüber ein besonderer Bericht erstattet worden sei.

§. 230. Der Kanzleivorsteher hat den abgegebenen Zustellungsbogen zu durchgehen, und wenn er ein Saumsal in der Zustellung bemerken sollte, den Schuldtragenden zur Rechenschaft zu ziehen.

§. 231. Die Zustellungsbögen sind durch drei Jahre aufzubehalten und dann zu vernichten.

§. 232. Um das Zustellungsgeschäft zu beschleunigen, hat der Richter, wo es thunlich ist, Tagsatzungserledigungen den Parteien noch während ihrer Anwesenheit auszuhändigen, und den Empfang der Erledigung sich durch die Unterschrift der Partei im Tagsatzungsprotokolle bestätigen zu lassen.

§. 233. Jene Stücke, welche durch den Gemeindevorsteher oder ein anderes Gericht zugestellt werden sollen, sind von der Kanzlei auf abgesonderten Zustellungsbögen nach der im §. 227 vorgeschriebenen Weise zu verzeichnen, und diese Bögen sammt den Stücken, nach vorläufiger Eintragung der Zahl der Bögen in die zweite Abtheilung der vierten Rubrik des Einreichungsprotokolles, dem Gemeindevorsteher oder dem in Anspruch genommenen Gerichte unter einem mit der Adresse versehenen Umschlage zuzusenden.

Vor der Absendung hat aber die Kanzlei auf dem Stücke unter dem Bescheide, in welchem die Zustellung verordnet wurde, den Tag der Abgabe auf die Post, oder in Ermanglung einer Postverbindung, die Art und Weise auszuschreiben, nach der die Versendung geschehen ist, z. B. „den 20. Juli 1850 auf die Post gegeben," oder „den 20. Juli 1850 dem Amtsdiener der Gemeinde N. N. behändiget."

§. 234. Wenn daher nicht eine auswärtige Behörde um eine Zustellung angegangen wird, oder wenn nicht besondere Bemerkungen zu erstatten wären, so bedarf es keines Ersuchschreibens, um die Vornahme einer Zustellung zu bewirken.

§. 235. Wenn eine Zustellung durch den Gemeindevorsteher oder ein fremdes Gericht in Civilstreitsachen zu bewerkstelligen ist, und daher die Bestätigung der vollzogenen Zustellung an den Gegner auf dem Duplicate des Bittstellers auszuschreiben wäre, hat die Kanzlei die bezügliche Erledigung zur Zustellung an den Gegner abzusenden, auf dem Duplicate des Bittstellers aber, ohne den Erfolg dieser Zustellung abzuwarten, lediglich die im vorigen Paragraphe vorgeschriebene Anmerkung auszuschreiben.

§. 236. Die bei dem in Anspruch genommenen Gerichte eintreffenden Umschläge mit den zuzustellenden Stücken sind im Einreichungsprotokolle dieses Gerichtes zu präsentiren, und in dasselbe wie ein anderes Stück einzutragen.

§. 237. Der Gemeindevorsteher oder das in Anspruch genommene Gericht haben, und zwar Erster nach Vorschrift der ihm diessfalls ertheilten besonderen Instruction, die Zustellung vollziehen zu lassen, und den ordnungsmässig ausgestellten Zustellungsbogen (Empfangsschein) dem ersuchenden Gerichte ebenfalls unter einem mit der Adresse versehenen Umschlage mit möglichster Beschleunigung zurückzusenden, so dass es, mit Ausnahme der im §. 234 erwähnten Fälle, auch hier keines eigenen Rückschreibens bedarf.

§. 238. Die bei dem ersuchenden Gerichte einlaufenden Umschläge mit den Empfangsscheinen sind im Einreichungsprotokolle zu präsentiren, und in dasselbe wie ein anderes

akt zaciągnionemi być mają. Sędzia zaś winien wedle okoliczności poświadczenie odbioru albo w aktaeh zachować, albo polecić doręczenie go stronie, do jej użycia.

§. 239. Jeżeli zaś przełożony gminy lub sąd nie mogą uskutecznić doręczenia, o które zaszło do nich wezwanie, wówczas winni takowy akt przy zwrocie arkusza doręczeń i wyrażeniu przyczyny, dla której doręczenie nastąpić nie mogło, odesłać sądowi używającemu przy krótkiej odpowiedzi.

§. 240. Owe akta, które jakiej władzy lub stronie doręczone być mają przez pocztę, winny być oddane w zakładzie pocztowym przez dziennik podawczy pocztowy wedle formularza Nr. IX, a po nastąpionem oddaniu ma być zapełnionym pierwszy podział czwartej rubryki protokołu podawczego.

Dziennik podawczy pocztowy winien być prowadzony w zeszytach liczbowanych. Winien być każdego roku nowo sporządzonym i po upływie lat trzech zniszczonym.

§. 241. W jakim sposobie doręczenia w ośmiu sądach powiatowych wiedeńskich, lub w ogólności w miastach większych, więcej sądów powiatowych obejmujących, dopełniane być mają, to przez szczególne zarządzenia sądów krajowych właściwych postanowionem będzie.

III. Księgi adnotacyjne w ekspedyturze.

§. 242. W ekspedyturze prowadzone być winny następne księgi adnotacyjne:

1. Księga adnotacyjna wedle formularza Nr. X, w którą wszystkie arkusze doręczeń przed oddaniem tychże wykonawcy sądowemu lub przed przesłaniem takowych innemu sądowi lub przełożonemu gminy, wedle bieżącej liczby wciągnionemi, i zaraz po ich zwróceniu znowu wykreślonemi być mają.

2. Księga adnotacyjna wedle formularza Nr. XI dla wszelkich poleceń, wydanych do urzędników lub sług przy sądzie, jeżeli co do takowych raport złożonym być ma np. o przedsięwzięciu zajęcia, naocznego obejrzenie lub o doręczeniu za złożeniem poświadczenia odbioru.

Rozdział dziesiąty.

O zachowaniu aktów w registraturze.

I. Oznaczanie aktów registraturnych.

§. 243. Owe akta, które w sądzie zachawanemi być winny, oddawać należy do registratury. Zachowują się tamże w fascykułach, a fascykuły zać porządkują się w podziałach.

§. 244. W sądach powiatowych zachowane być winny przy tem następne przepisy:

Podziały tworzą się wedle przedmiotów głównych i oznaczają się literami w tym sposobie:

A. Ustawy i Normalia. Akta, do tego podziału należące, oznacza przełożony sądu podając wyrazy, służyć mające w indeksie (rejestrze) za skazówkę. Jednakże dziennik praw państwa i rządu, równie jak dziennik praw krajowy i rządowy nie należy do registratury, lecz oprawiony zachowanym być winien przez sędziego powiatowego.

B. Rzeczy służbowe, t. j. wszystkie interesa personale lub lokalu sądowego dotyczące, o ile takowe akta nie mają już przy wykazach stanu osobowego (§. 45) być zachowane.

Stück einzutragen. Der Richter aber hat den Empfangsschein nach Umständen entweder bei den Acten aufzubehalten oder ihn der Partei zu ihrem Gebrauche zumitteln zu lassen.

§. 239. Kann aber der Gemeindevorsteher oder das Gericht die Zustellung, um die sie ersucht wurden, nicht bewerkstelligen, so haben sie das diessfällige Stück unter Rückschluss des Zustellungsbogens und unter Anführung des Grundes der unterbliebenen Zustellung mittelst kurzen Schreibens an das ersuchende Gericht zurückzusenden.

§. 240. Jene Stücke, deren Zustellung an eine Behörde oder Partei durch die Post zu geschehen hat, sind mittelst des Postaufgabs-Journales nach dem Formulare Nr. IX der Postanstalt zu übergeben, und nach geschehener Uebergabe die erste Abtheilung der vierten Rubrik des Einreichungsprotokolles auszufüllen.

Das Postaufgabs-Journal ist in gebundenen, paginirten Heften zu führen. Es ist jedes Jahr neu aufzulegen und nach Ablauf von drei Jahren zu vernichten.

§. 241. Auf welche Weise die Zustellungen bei den acht Bezirksgerichten Wiens oder überhaupt in den mit mehreren Bezirksgerichten betheilten, grösseren Städten zu besorgen seyn, werden besondere Verfügungen der zuständigen Landesgerichte festsetzen.

III. Vormerkbücher im Expedite.

§. 242. Im Expedite sind folgende Vormerkbücher zu führen:

1. Ein Vormerkbuch nach dem Formulare Nr. X, in welches sämmtliche Zustellungsbögen, bevor sie dem Gerichtsvollzieher übergeben oder an ein anderes Gericht, oder an den Gemeindevorsteher abgesendet werden, nach ihrer fortlaufenden Zahl einzutragen, und sobald sie zurücklangen, wieder zu streichen sind.

2. Ein Vormerkbuch nach dem Formulare Nr. XI über alle an einzelne Beamte und Diener des Gerichtes ergangene Aufträge, wenn darüber Bericht zu erstatten ist, z. B. über die Vornahme einer Pfändung, eines Augenscheines oder einer Zustellung gegen Vorlage des Empfangsscheines.

Zehntes Hauptstück.

Von der Aufbewahrung der Acten in der Registratur.

I. Bezeichnung der Registratursacten.

§. 243. Diejenigen Actenstücke, welche bei Gericht aufbehalten werden sollen, sind in die Registratur abzugeben. Sie werden daselbst in Fascikeln aufbewahrt und die Fascikel nach Abtheilungen gesondert.

§. 244. Bei den Bezirksgerichten sind hiebei folgende Vorschriften zu beobachten:

Die Abtheilungen werden nach Hauptgegenständen gebildet, und auf folgende Weise mit Buchstaben bezeichnet:

A. Gesetzsachen und Normalien. Welche Stücke zu dieser Abtheilung gehören, hat der Gerichtsvorsteher unter Angabe der Schlagwörter des Registers zu bezeichnen. Das Reichsgesetz- und Regierungsblatt, sowie das Landesgesetz- und Regierungsblatt, gehören jedoch nicht in die Registratur, sondern sind zu binden und von dem Bezirksrichter aufzubewahren.

B. Dienstsachen, d. i. alle das Personale und Locale des Gerichtes betreffenden Angelegenheiten, in sofern die diessfälligen Acten nicht bei den Personalstandes-Ausweisen (§. 45) aufzubehalten sind.

C. Rzeczy sporne.
D. Przedmioty spadkowe.
E. Opieki.
F. Rzeczy ksiąg gruntowych.
G. Rzeczy karne.
H. Przedmioty mieszane niesporne.

§. 245. Wszystkie akta, przedmiotu pewnego podziału, np. tegoż samego sporu, tego samego spadku, tego samego śledztwa karnego dotyczące, oraz arkusze konceptowe, składają tak zwane partyę registratury. Partye, do jednego podziału należące, znaczą się każdego roku cyframi arabskiemi, ciągle bieżącemi, począwszy od Nru 1. i składają się w fascykułach.

§. 246. Skoro tylko fascykuł dochodzi do większej objętości, lub jeżeli przewidzieć można, iż po upływie czasu taką objętość otrzyma, należy sporządzić drugi, a następnie tyle fascykułów ile wymaga potrzeba.

§. 247. Każdy w tej samej partyi znajdujący się akt, należy oznaczyć literą podziału, liczbą roku i liczbą partyi registraturnej np. A. $^{1850}/_{31}$.

Na przedniej okładce fascykułu należy położyć literę podziału i nazwę tegoż, słowami wyrazić się mającą, liczbę roku, oraz pierwszą i ostatnią liczbę partyj, w fascykule znajdujących się, cyframi arabskiemi.

§. 248. Z początkiem każdego roku, sporządza się dla każdej litery podziału nowe liczby partyj registraturnych. Jeżeli jednak przybywa do registratury akt w nowym roku, dotyczący przedmiotu, w zeszłym roku już zrejestrowanego, wówczas winien być włożony do partyi registratury już istniejącej.

§. 249. Rozporządzenia ostatniej woli, umowy dziedziczenia, umowy małżeńskie i darowizny, winny być układane w właściwe fascykuły i oznaczane liczbami ciągle bieżącemi, które niekoniecznie z początkiem każdego roku odnawiać się muszą, winny być zachowane w skrzyniach zamkniętych i w miejscu bezpiecznem od ognia. Do takowych aktów, oddzielny rejestr alfabetyczny prowadzić należy.

§. 250. Jeseli jaki akt do registratury należący, jest oznaczony w sposobie przepisanym, wówczas należy wnieść takowe oznaczenie nietylko do rubryki piątej protokołu podawczego, ale i do rubryki trzeciej rejestru; które to jednak wniesienie, może być opuszczonem, jeżeli są prowadzone oddzielne repertorya registretury (§. 251).

§. 251. Registratury przy innych władzach sądowych prowadzone być winny oddzielnie, jeżeli ich protokoły podawcze w sprawach cywilnych albo rzeczach karnych są rozdzielone, tudzież przy wydziałach sądu krajowego i sądu krajowego wyższego działających jako druga i trzecia instancya. Co się tycze prowadzenia tych registratur, tudzież co się tycze ułożenia i utrzymania w ewidencyi repertoryów, w tychże registraturach oddzielnie zaprowadzonych, należy postąpić wedle analogii poprzednich przepisów §§. 244—248 i §§. 214—217 co do rejestru protokołu podawczego.

Co do obchodzenia się z dawniejszemi aktami, obejmuje rozdział XI. dalsze oznaczenia.

C. Streitsachen.

D. Verlassenschaftsgegenstände.

E. Pflegschaften.

F. Grundbuchssachen.

G. Strafsachen.

H. Vermischte Gegenstände ausser Streit.

§. 245. Alle denselben Gegenstand einer bestimmten Abtheilung, das ist z. B. denselben Rechtsstreit, dieselbe Verlassenschaft, dieselbe Strafuntersuchung betreffende Actenstücke und Conceptsbögen bilden eine Registratursparthie. Die Parthien derselben Abtheilung sind in jedem Jahre, von Nr. 1 angefangen, fortlaufend mit arabischen Ziffern zu bezeichnen und in Fascikel zusammenzustellen.

§. 246. Sobald ein Fascikel einen angemessenen Umfang erlangt hat, oder wenn vorauszusehen ist, dass er mit Verlauf der Zeit einen solchen Umfang erlangen werde, ist ein zweiter und sofort so viele Fascikel zu bilden als der Bedarf erfordert.

§. 247. Jedes in derselben Parthie befindliche Actenstück ist mit dem Abtheilungsbuchstaben, der Jahreszahl und der Registratursparthie-Zahl zu bezeichnen, z. B. A $^{1850}{}_{51}$.

Auf dem vorderen Deckel des Fascikels ist der Abtheilungsbuchstabe und die Benennung der Abtheilung mit Worten, dann die Jahreszahl und die erste und letzte Zahl der im Fascikel enthaltenen Parthien mit arabischen Ziffern zu setzen.

§. 248. Mit dem Anfange eines jeden Jahres werden für jeden Abtheilungsbuchstaben neue Registratursparthie-Zahlen eröffnet. Betrifft jedoch ein in dem neuen Jahre zur Registratur gelangendes Stück einen in einem früheren Jahre bereits registrirten Gegenstand, so ist es in die schon bestehende Registratursparthie einzulegen.

§. 249. Letztwillige Anordnungen, Erbverträge, Ehepacten und Schenkungen sind in eigene Fascikel einzulegen, mit fortlaufenden Zahlen, die nicht nothwendig mit jedem Jahre neu begonnen werden müssen, zu bezeichnen, und in einem verschlossenen Kasten an einem feuersicheren Orte zu verwahren. Ueber dieselben ist ein eigenes alphabetisches Register zu führen.

§. 250. Wenn ein in die Registratur gehöriges Stück vorschriftmässig bezeichnet ist, so ist diese Bezeichnung sowohl in die fünfte Rubrik des Einreichungsprotokolles, als in die dritte Rubrik des Registers einzutragen; doch kann diese Eintragung unterbleiben, wenn abgesonderte Registraturs-Repertorien geführt werden (§. 251).

§. 251. Die Registraturen bei den übrigen Gerichtsstellen sind nach dem Masse als deren Einreichungs-Protokolle in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten oder in Strafsachen getrennt sind, dann für die als zweite und dritte Instanz einschreitenden Senate der Landes- und Oberlandesgerichte abgesondert zu führen (§. 212). Ueber die Art der Führung dieser Registraturen, sowie über die Anlage und Evidenzhaltung der in denselben abgesondert angelegten Repertorien, ist sich nach der Analogie der vorstehenden §§. 244—248 und der §§. 214—217 über das Register des Einreichungs-Protokolles zu benehmen.

Ueber die Behandlung der älteren Acten enthält das XI. Hauptstück die weiteren Bestimmungen.

II. Przeglądanie i wyjęcie aktów registraturnych i udzielanie odpisów.

§. 252. Urzędnikom sądowym przy władzy sądowej i prokuratoryi rządowej w powiecie sądu istniejącej, wolno jest przeglądać i brać akta z registratury w rzeczach urzędowych bez żadnego ograniczenia.

Innym zaś osobom dozwala się przeglądania aktów, tylko w obecności urzędnika sądowego, a pobieranie odpisów, wtedy jedynie, jeżeli przy składaniu tychże dozwolono udzielania odpisów od sądów w ogólności, lub pewnej osobie w przypadku szczególnym.

Inne sądy i władze winny się udać wprost do sądu przełożonego nad registraturą, jeżeli idzie o przegląd, wydanie lub udzielenie odpisów z aktów, w registraturze znajdujących się.

§. 253. Jeżeli jaki akt lub cała partya wydaną zostaje z registratury, wówczas należy w to samo miejsce włożyć arkusz i na tymże przy położeniu znaku registratury, zanotowac kiedy i komu wydane zostały. Urzędnik sądowy, wyjmujący akta z registratury, winien oprócz tego na tymże samym arkuszu potwierdzić odbiór.

§. 254. Jeżeli akta powzięte zwrócone nie zostają w ciągu sześciu tygodni, wówczas winien się postarać przełożony kancelaryi lub registratury w sposobie przyzwoitym o zwrot tychże i stosownie do okoliczności donieść o tem przełożonemu sądu.

Co do wszelkich wyjętych aktów, należy prowadzić księgę adnotacyjną wedle for-Nro XII. Po zwróceniu aktu, adnotacya onego dotycząca, zaraz wykreśloną być winna.

§. 255. Strony mogą żądać od sądu udzielenia im odpisów nawet na piśmie przy dołożeniu papieru stęplowego wedle potrzeby. W tym przypadku winna kancelarya doręczyć stronie odpis na drodze właściwej, wraz z papierem stęplowym, jeżeli jaki pozostaje.

§. 256. Co do zażądanych odpisów, aktów oryginalnych, w ręku sędziego lub w kancelaryi znajdujących się, należy prowadzić księgę adnotacyjną wedle formularza Nr. XIII. Wciąganie do pięciu pierwszych rubryk, odbywać się winno w obecności strony.

Rozdział jedenasty.

O archiwach sądów krajowych.

I. Przepisy ogólne.

§. 257. W obrębie każdego sądu krajowego, zaprowadzonem zostanie archiwum pod dozorem i kierunkiem tegoż sądu, w miejscu jego siedziby, a nawet i sekcya archiwalna w innem miejscu od siedziby tegoż sądu oddzielonem, jeżeli tego wymagać będzie potrzeba.

§. 258. Interesami, do archiwum należącemi, trudni się archiwista, ustanowiony przy każdym sądzie krajowym, z pomocą już usystemizowanych lub od prezydenta sądu krajowego przeznaczonych osób.

II. Einsichtsnahme und Behebung der Registratursacten und Ertheilung von Abschriften.

§. 252. Die Einsicht und Behebung der Registratursacten steht den richterlichen Beamten der Gerichtsstelle und der im Gerichtsbezirke bestehenden Staatsanwaltschaft in Amtssachen unbeschränkt zu.

Anderen Personen ist, jedoch stets im Beisein eines Beamten des Gerichtes, die Einsicht nur in jene Acten und die Behebung von Abschriften nur dann gestattet, wenn bei Hinterlegung derselben die Ertheilung von Abschriften vom Gerichte überhaupt oder in einem einzelnen Falle einer bestimmten Person bewilliget wurde.

Andere Gerichte und Behörden haben sich wegen Einsichtnahme, Ausfolgung oder Ertheilung von Abschriften von Registratursacten unmittelbar an das der Registratur vorgesetzte Gericht zu wenden.

§. 253. Wenn ein Actenstück oder eine ganze Parthie aus der Registratur ausgefolgt wird, so ist an die betreffende Stelle ein Bogen einzulegen, und auf demselben unter Beisetzung der Registraturbezeichnung anzumerken, wann und an wen sie erfolgt worden seien. Behebt ein Beamter des Gerichtes Registratursacten, so hat er nebstbei seine Empfangsbestätigung auf diesen Bogen zu setzen.

§. 254. Wenn ausgehobene Acten binnen sechs Wochen nicht zurückgelangen sollten, so hat der Kanzlei- oder Registratursvorsteher wegen Rückstellung derselben auf die geeignete Art Sorge zu tragen, und nach Umständen die Anzeige an den Gerichtsvorsteher zu erstatten.

Ueber sämmtliche behobene Acten ist nach dem Formulare Nr. XII ein Vormerkbuch zu führen. Sobald ein Actenstück zurückgestellt wird, ist die betreffende Vormerkung zu streichen.

§. 255. Die Ertheilung von Abschriften kann von Parteien bei Gericht auch schriftlich unter Beilegung des erforderlichen Stämpelpapieres angesucht werden. In einem solchen Falle ist die Abschrift von der Kanzlei sammt dem etwa erübrigten Stämpelpapiere der Partei im geeigneten Wege zustellen zu lassen.

§. 256. Ueber die Bestellung von Abschriften, die Originalacten mögen sich in Händen des Richters oder der Kanzlei befinden, ist ein Vormerkbuch nach dem Formulare Nr. XIII zu führen. Die Eintragung in die fünf ersten Rubriken hat in Gegenwart der Partei zu geschehen.

Eilftes Hauptstück.

Von den Landesgerichtsarchiven.

I. Allgemeine Bestimmungen.

§. 257. Für den Sprengel eines jeden Landesgerichtes wird am Sitze desselben und unter dessen Aufsicht und Leitung ein Archiv und nach Bedürfniss auch eine Archivssection an einem vom Landesgerichtssitze verschiedenen Orte errichtet.

§. 258. Die Archivsgeschäfte besorgt der bei einem jeden Landesgerichte bestehende Archivar mit Beihilfe der bereits systemisirten oder vom Präsidenten des Landesgerichtes zuzuweisenden Individuen.

§. 259. Do archiwum złożyć już teraz należy, owe wszystkie akta registraturne, protokoły, księgi gruntowe i adnotacyjne, repertorya i wykazy, które wedle przepisów rozporządzenia ministeryalnego z dnia 24. Października 1849 r., tudzież instrukcyi co do oddawania tychże aktów w każdym kraju koronnym wyszłych, zniszczonemi ani dotychczasowym panom sądowym zostawionemi być nie mogą, i które przy sądach nowoutworzonych do zwyczajnego użycia, już więcej nie służą albo z powodu nowego podziału sądowego dotyczą wspólnie wielu sądów lub też mają tylko wartość historyczną.

Archiwa są także przeznaczone do tego, aby w przyszłości od czasu do czasu odbierały od sądów owe akta, których oddanie przez wydać się mające szczególne rozporządzenia zarządzonem będzie.

II. Oddawanie aktów do archiwum.

§. 260. Akta, które dziś do archiwum składane być winny, dokładnie wykazać należy w sądach cesarskich z podpisem przełożonego sądu, w sądach kommunalnych z podpisem przełożonego gminy, a w innych sądach patrymonialnych z podpisem dotychczasowego pana sądowego lub jego pełnomocnika. Fascykuły, oddawać się mające, winny być opatrzone napisem do jakiego podziału registratury (materyi) należy, i jakie numera registraturne każdy fascykuł szczegółowy obejmuje.

Wykaz w dwóch egzemplarzach złożyć się mający, obejmować winien liczbę oddanych fascykułów, ksiąg, protokołów, mapp itd.

Nadto przy takowem oddawaniu należy dołożyć krótki spis manipulacyi registraturnej (klucz registraturny).

§. 261. Urzędnik odbierający sprawdza, czyli akta oddane zgadzają się z wykazem.

Jeżeli zachodzą jakie zawady, takowe w obudwóch egzemplarzach wykazów z podpisem nazwiska odbierającego i oddającego zanotowane być mają.

Jeden egzemplarz wykazów wręcza się oddającemu jako potwierdzenie odbioru, drugi zaś pozostaje w archiwum.

O ważnych wątpliwościaah należy donieść sądowi krajowemu.

III. Obchodzenie się z aktami w archiwum.

§. 262. Akta i księgi obecnie odebrane, należy uporządkować w archiwum w takich podziałach, w jakich są oddane, a to ze wszystkiemi do nich należącemi repertoryami, i dla każdego sądu oddzielnie zachowanemi być winny.

Każdy sąd oddający należy oznaczyć liczbą archiwną w cyfrach arabskich od Nr. 1 poczynając, i takowe oznaczenie, na papierze czerwonawym przysposobione, na każdym fascykule na każdej księdze i mapie, przez tenże sąd do archiwum oddanej, przylepionem być winno.

Nadto każdy taki sąd wciągnąć należy z jego liczbą archiwną w rejestr alfabetyczny.

§. 259. In das Archiv sind schon gegenwärtig alle jene Registratursacten, Protokolle, Grund- und Vormerkbücher, Repertorien und Verzeichnisse zu hinterlegen, welche nach Vorschrift der Ministerialverordnung vom 24. October 1849, und der in jedem Kronlande erlassenen Uebergabsinstructionen weder zu vertilgen, noch den bisherigen Gerichtsherren zu belassen sind, und die auch den neu errichteten Gerichten zum gewöhnlichen Gebrauche nicht mehr dienen, oder vermöge der neuen Gerichtseintheilung mehrere Gerichte gemeinschaftlich betreffen, oder die nur einen historischen Werth haben.

Die Archive sind aber auch bestimmt, in der Zukunft von Zeit zu Zeit von den neuen Gerichten jene Acten zu übernehmen, deren Abgabe durch besonders zu erlassende Verfügungen verordnet werden wird.

II. Abgabe der Acten in das Archiv.

§. 260. Die Acten, welche derzeit in das Archiv abgeliefert werden sollen, sind bei landesfürstlichen Gerichten unter der Namensfertigung des Gerichtsvorstehers, bei Communalgerichten unter der Namensfertigung des Gemeindevorstehers und bei den übrigen Patrimonialgerichten unter der Namensfertigung des bisherigen Gerichtsherrn oder seines Bevollmächtigten genau zu verzeichnen. Die zu übergebenden Fascikel müssen mit der Aufschrift, welcher Registratursabtheilung (Materie) sie angehören, und welche Registratursnummern in jedem einzelnen Fascikel enthalten sind, versehen seyn.

Das in doppelter Ausfertigung beizubringende Verzeichniss hat die Anzahl der übergebenen Fascikel, Bücher, Protokolle, Mappen u. dgl. zu enthalten.

Ferner ist bei der Uebergabe eine kurze Beschreibung der Registratursmanipulation (Registraturschlüssel) beizubringen.

§. 261. Der übernehmende Beamte prüfet, ob die übergebenen Acten mit dem Verzeichnisse übereinstimmen.

Allfällige Anstände sind auf beiden Exemplaren des Verzeichnisses unter der Namensfertigung des Uebernehmers und des Uebergebers zu bemerken.

Ein Exemplar des Verzeichnisses wird dem Uebergeber als Empfangsbestätigung ausgehändiget, das zweite bleibt im Archive zurück.

Ueber wichtige Bedenken ist an das Landesgericht zu berichten.

III. Behandlung der Acten im Archive.

§. 262. Die gegenwärtig übernommenen Acten und Bücher sind im Archive nach jenen Abtheilungen geordnet, in welchen sie übergeben wurden, sammt allen dazu gehörigen Repertorien, und zwar für jedes Gericht abgesondert, aufzubewahren.

Jedes übergebende Gericht ist mit einer Archivszahl von Nr. 1 angefangen in arabischen Ziffern zu bezeichnen, und diese auf röthlichem Papiere anzufertigende Bezeichnung jedem Fascikel, jedem Buche, jeder Mappe, welche von diesem Gerichte in das Archiv abgegeben worden sind, aufzukleben.

Auch ist jedes solche Gericht mit seiner Archivszahl in ein alphabetisches Verzeichniss einzutragen.

§. 263. Akta w archiwum deponowane, należy jedne po drugich opatrzyć stampilią obejmującą nazwisko archiwum sądu krajowego. Żaden akt w żadnym przypadku z archiwum wydany być nie może, dopóki wprzód taką cechą nie będzie oznaczony.

§. 264. Archiwista winien jak najrychlej przejrzeć akta, a to końcem przekonania się, czyli takowe wedle rozporządzenia ministeryalnego z dnia 24. Października 1849 segregowanemi (oddzielonemi) zostały, a następnie odłączyć akta, wedle owej instrukcyi do tego usposobione.

§. 265. Jeżeliby archiwista w rejestrowaniu odebranych aktów znajdował ważne wady, któreby za pomocą sił przez niego użyć się mających, nie tak łatwo poprawić się dały, wówczas winien donieść o tem sądowi krajowemu, końcem zarządzenia, aby wady takowe przez winnego zniesione były.

§. 266. Akta, które w przyszłości do archiwum sądów nowo utwarzanych ciągle przybywać będą (§. 259), winny być zachowane wraz z należącemi do nich indeksami, wedle porządku sądów szczegółowych, w którym to celu każdy sąd w obrębie sądu krajowego, położony liczbą archiwną w cyfrach rzymskich od numeru pierwszego poczynając, oznaczyć należy. Takowe oznaczenia, na papierze białym wygotować się mające, na każdym fascykule, na każdej księdze i na każdej mapie, przylepione być mają.

Do aktów w archiwum przez sądy nowe składać się mających, sporządzane być winny repertorya archiwne wedle analogii przepisów, registraturom udzielonych.

§. 267. Akta przez sądy nowe, oddawane do archiwum'i w związku bezpośrednim z jakim aktem registraturnym dawniejszych sądów zostające, przyłączyć należy do tegoż wcześniejszego aktu registraturnego i takowe wpisać do repertoryów tak tych dawniejszych jako i nowszych aktów archiwnych.

§. 268. Archiwista winien przeglądać rokrocznie akta wedle zasad w rozporządzeniu ministyryalnem z dnia 24. Października 1849 wskazanych, i składać o tem raport sądowi krajowemu z końcem Grudnia każdego roku.

IV. Przeglądanie i wyjęcie aktów archiwnych i udzielanie odpisów.

§. 269. Sądom i prokuratorom rządowym, winny być udzielane odpisy aktów archiwnych na ich żądanie i bez żadnego wyjątku. Urzędnicy sądowi i prokuratorowie rządowi, mogą równie przeglądać akta archiwne w rzeczach urzędowych, bez żadnego wcale ograniczenia.

§. 270. Stronom przeglądanie takich jedynie aktów i to zawsze w obecności urzędnika archiwnego, oraz pobieranie odpisów tychże, wtedy tylko dozwolonem być może, jeżeli już pierwiastkowo, przy oddawaniu takowych do registratury, sąd ówczesowy właściwy powzięcia odpisów w ogólności lub przełożony sąd krajowy tegoż archiwum, w jakim szczególnym przypadku pewnej osobie dozwolił.

Poświadczenie zgodności odpisów, należy do archiwisty lub jepo zastępcy.

§. 271. Udzielanie odpisów w tych przypadkach, w których takowe jest dozwolonem, może być żądanem od archiwum przez strony także na piśmie przy dołączeniu

§. 263. Die in das Archiv hinterlegten Acten sind nach und nach mit einer den Namen des Landesgerichtsarchives enthaltenen Stampiglie zu versehen. In keinem Falle darf ein Actenstück aus dem Archive erfolgt werden, ohne vorher mit dieser Stampiglie versehen worden zu seyn.

§. 264. Der Archivar hat sich, sobald als thunlich, mittelst Durchsicht der Acten die Ueberzeugung zu verschaffen, ob die Acten nach der Ministerialverordnung vom 24. October 1849 ausgeschieden seien, und jene Acten zu entfernen, welche nach dieser Instruction hierzu geeignet sind.

§. 265. Fände der Archivar in der Registrirung der übernommenen Acten wichtige Gebrechen, welche er mit den ihm zu Gebote stehenden Arbeitskräften nicht leicht zu verbessern vermag, so hat er die Anzeige an das Landesgericht zu erstatten, damit dieses die Behebung solcher Gebrechen durch den Schuldtragenden verfüge.

§. 266. Die Acten, welche in der Zukunft von den neu errichteten Gerichten den Archiven nach und nach zuwachsen werden (§. 259), sind sammt den dazu gehörigen Registern nach den einzelnen Gerichten geordnet aufzubewahren, und zu diesem Ende jedes Gericht des Landesgerichtssprengels mit einer Archivszahl in römischen Ziffern von Nr. 1 angefangen zu bezeichnen. Diese auf weissem Papiere anzufertigenden Bezeichnungen sind jedem Fascikel, jedem Buche oder jeder Mappe aufzukleben.

Ueber die von den neuen Gerichten in das Archiv hinterlegten Acten sind Archivsrepertorien nach Analogie der für die Registraturen ertheilten Vorschriften anzulegen.

§. 267. Actenstücke, welche von den neuen Gerichten an das Archiv übergeben werden, und im unmittelbaren Zusammenhange mit einem Registratursacte der früher bestandenen Gerichte stehen, sind diesem früheren Registratursacte beizulegen, und in den Repertorien sowohl dieser älteren, als auch der neueren Archivsacten zu verzeichnen.

§. 268. Der Archivar hat die Sichtung der Acten nach den in der Ministerialverordnung vom 24. October 1849 aufgestellten Grundsätzen jährlich vorzunehmen, und darüber mit Ende December jeden Jahres an das Landesgericht zu berichten.

IV. Einsichtnahme und Behebung der Archivsacten und Ertheilung von Abschriften.

§. 269. Abschriften von Archivsacten sind den Gerichten und Staatsanwälten auf Verlangen ohne Ausnahme zu ertheilen. Ebenso steht die Einsicht in die Archivsacten richterlichen Beamten und Staatsanwälten in Amtssachen unbeschränkt zu.

§. 270. Parteien ist, jedoch stets in Gegenwart eines Archivsbeamten, die Einsicht nur in jene Acten und die Behebung von Abschriften derselben nur dann gestattet, wenn schon ursprünglich bei Abgabe derselben in die Registratur von dem damals zuständigen Gerichte die Behebung von Abschriften überhaupt, oder wenn dieselbe von dem, dem Archive vorgesetzten Landesgerichte in einem einzelnen Falle einer bestimmten Person bewilliget wurde.

Die Beglaubigung von Abschriften steht dem Archivar oder seinem Stellvertreter zu.

§. 271. Die Ertheilung von Abschriften kann in den Fällen, wo sie gestattet ist, von Parteien bei dem Archive auch schriftlich unter Beibringung des erforderlichen Stämpelpa-

potrzebnego papieru stęplowego. Archiwum obowiązane jest odesłać stronie przez pocztę żądany odpis wraz z papierem stęplowym, jeżeli jakowy pozostaje.

§. 272. W archiwum należy prawadzić księgę adnotacyjną co do zamówionych odpisów, a to wedle formularza Nro XIII. Zanotowanie w pięciu pierwszych rubrykach nastąpić winno w obecności strony.

§. 273. Akta deponowane mogą być wydane z archiwum tylko za przekazaniem przełożonego sądu w tymże kraju koronnym. Sądom wolno jest w takim przypadku bez żadnego pisma konkomitacyjnego przesłać do archiwum samo tylko poświadczenie odbioru, przez przełozonego sądu podpisane i pieczęcią urzędową opatrzone, po czem archiwum równie bez żadnego pisma przeseła sądowi wzywającemu akta w okładce adresą zaopatrzonej. Może także archiwum w tym samym sposobie odsełać nazad zażądane odpisy, bez żadnego pisma ze swej strony.

Władze innego kraju koronnego, winny się udawać do przełożonego sądu krajowego, jeżeli idzie o nadesłanie archiwnych aktów oryginalnych.

§. 274. Jeżeli z archiwum wydane zostają akta, wówczas należy na to miejsce włożyć świadectwo odbioru lub wydane w tym względzie wyższe polecenie.

Należy także prowadzić księgę adnotacyjną co do wszystkich wydań aktów, podług formularza Nro XII.

§. 275. Skoro tylko akta powzięte, nazad odesłanemi zostają, adnotacya tychże dotycząca, wykreśloną być winna. Jeżeli zaś jaki akt w ciągu trzech miesięcy do archiwum zwróconym nie zostaje, wówczas nalegać winno archiwum na zwrot onego, a jeżeli takowy w ciągu dalszych trzech miesięcy nie następuje, donieść o tem należy sądowi krajowemu.

pieres angesucht werden. Das Archiv hat über ein solches Gesuch die Abschrift sammt dem etwa erübrigten Stämpelpapiere der Partei durch die Post zustellen zu lassen.

§. 272. Ueber die Bestellung von Abschriften hat das Archiv ein Vormerkbuch nach dem Formulare Nr. XIII zu führen. Die Eintragung in die fünf ersten Rubriken hat in Gegenwart der Partei zu geschehen.

§. 273. Aus dem Archive können die hinterlegten Acten nur gegen Anweisung des Vorstehers eines Gerichtes desselben Kronlandes erfolgt werden. Den Gerichten steht es in einem solchen Falle frei, ohne Einbegleitungsschreiben lediglich einen von dem Gerichtsvorsteher gefertigten mit dem Amtssiegel versehenen Empfangsschein an das Archiv einzuschicken, wonach das Archiv die Acten ebenfalls ohne Schreiben unter einem mit der Adresse versehenen Umschlage dem ersuchenden Gerichte zumittelt. Auch abverlangte Abschriften können auf diese Art ohne Erlassung eines eigenen Schreibens vom Archive zugesendet werden.

Behörden eines anderen Kronlandes haben sich wegen Ueberkommung von Original-Archivsacten an das dem Archive vorgesetzte Landesgericht zu wenden.

§. 274. Wenn aus dem Archive Acten ausgefolgt werden, so ist an deren Stelle der Empfangsschein oder der erlassene höhere Auftrag einzulegen.

Es ist ferner nach dem Formulare Nr. XII ein Vormerkbuch über sämmtliche Actenausfolgungen zu führen.

§. 275. Sobald die behobenen Acten wieder zurückgelangen, ist die betreffende Vormerkung zu streichen. Wenn aber ein Actenstück binnen drei Monaten an das Archiv nicht zurückgestellt wird, so hat das Archiv die Rückstellung desselben zu betreiben, und wenn letztere auch binnen weiterer drei Monate nicht erfolgt, die Anzeige hierüber an das Landesgericht zu erstatten.

Formularz Nr. I. (§§. 31 i 33).

Formuły (roty) przysiąg.

A. Dla prezydentów i prezesów w wydziałach (senatach).

Poprzysięgniesz Pan Bogu Wszechmogącemu, a honorem swoim i poczciwością, zaręczysz, że Naszemu Najmiłościwszemu Monarsze i Panu, Franciszkowi Józefowi I. z Bożej łaski Cesarzowi austryackiemu, a po Nim Jego Najjaśniejszym Następcom Najjaśniejszego Domu Habsburgsko-Lotaryńskiego, wiernym i posłusznym będziesz, a ponieważ Najjaśniejszy Monarcha, J. C. K. Mość, Pana prezydentem c. k. sądu krajowego (prezydentem c. k. sądu handlowegu; prezesem wydziału (senatu) c. k. sądu krajowego wyższego; prezesem wydziału c. k. sądu krajowego), Najłaskawiej zamianować raczył, przeto przysięgniesz Pan, że w powierzonym Sobie urzędzie sławę Jego C. K. Mości i całego państwa austryackiego, całemi siłami Swojemi pomnażać, wszelki uszczerbek i szkodę od tegoż oddalać i zawsze najściślejsze zachowanie i utrzymanie w całości konstytucyi państwa austryackiego przed oczyma mieć będziesz.

Dalej przysięgniesz Pan, że nietylko wydane ustawy i urządzenia władz przełożonych ściśle zachowywać i utrzymywać, ale oraz i na to zważać będziesz, aby sędziowie i całe personale urzędowe obowiązki swoje wykonywało, aby obrady wedle przepisów się odbywały, zdania głosujących wolnie od obcego wpływu, wedle przekonania wewnętrznego podług prawa i ustawy dawane były, aby ubogiemu równie jak bogatemu bez różnicy stanu równa i bezstronna sprawiedliwość wymierzoną i tajemnica urzędu zachowaną została; tudzież w ogólności, że wszystkiego troskliwie przestrzegać będziesz, czego obowiązki gorliwego, rzetelnego i godnego sędzi i przełożonego sądu wymagają.

Dodatek dla prezesów w wydziałach.

Dalej przysięgniesz Pan, że prezydenta Swego w tych wszystkich interesach, które Mu tenże poruczy, stosownie do Swego obowiązku i wiernie wspierać, otrzymane polecenia wykonywać i w wydziale (senacie) jego szczególnemu kierunkowi powierzonym, do wykonania wprowadzać będziesz.

Formulare Nr. 1. (§§. 31 und 33.)

Eides-Formeln.

A. Für Präsidenten und Senats-Präsidenten.

Sie werden einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören und bei Ihrer Ehre und Treue geloben, unserem allergnädigsten Landesfürsten und Herrn, Franz Joseph dem Ersten, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich, und nach demselben Höchstdessen Thronfolgern aus dem durchlauchtigsten Hause Habsburg-Lothringen, treu und gehorsam zu seyn, und nachdem Se. k. k. Majestät Sie zum Präsidenten des k. k. Landesgerichtes (Präsidenten des k. k. Handelsgerichtes, Senats-Präsidenten des k. k. Oberlandesgerichtes, Senats-Präsidenten des k. k. Landesgerichtes), Allergnädigst zu ernennen geruht haben, so werden Sie schwören, in dem ihnen anvertrauten Amte Sr. k. k. Majestät und des österreichischen Gesammtreiches Ehre nach allen Ihren Kräften zu befördern, jeden Nachtheil und Schaden davon abzuwenden, und stets die genaueste Befolgung und Aufrechthaltung der österreichischen Reichsverfassung vor Augen zu haben.

Sie werden ferner schwören, sowohl die erlassenen Gesetze und Anordnungen der vorgesetzten Behörden genau zu beobachten und handhaben zu lassen, als auch darauf zu sehen, dass die Richter und das sonstige Amtspersonale ihre Pflichten erfüllen, dass die Berathungen vorschriftmässig gepflogen, die Meinungen der Stimmführer frei von fremdem Einflusse, nach innerer Ueberzeugung, nach Recht und Gesetz abgegeben werden, dass dem Armen wie dem Reichen, ohne Unterschied des Standes, gleiches unparteiisches Recht zu Theil werde, dass das Amtsgeheimniss bewahrt wird, überhaupt sich alles sorgfältig gegenwärtig zu halten, was den Pflichten eines eifrigen, redlichen und würdigen Richters und Gerichtsvorstehers angemessen ist.

Beisatz für die Senatspräsidenten.

Sie werden ferner schwören, Ihrem Herrn Präsidenten in allen jenen Geschäften, welche er Ihnen überträgt, pflichtgemäss und treu beizustehen, die erhaltenen Aufträge zu erfüllen, und bei dem ihrer besonderen Leitung anvertrauten Senate zur Erfüllung zu bringen.

B. Dla urzędników do stanu sędziowskiego należących, dla auskultantów, sekretarzów, archiwistów, urzędników ksiąg gruntowych i depozytowych, kancelistów, wykonawców sądowych i powołanych do służby przy administracyi sprawiedliwości.

Poprzysięgniesz Pan Bogu Wszechmogącemu, a honorem swoim i poczciwością zaręczysz, że naszemu Najmiłościwszemu Monarsze i Panu, Franciszkowi Józefowi I. z Bożej łaski Cesarzowi Austryackiemu, a po Nim Jego Najjaśniejszym Następcom Najjaśniejszego Domu Habsburgsko-Lotaryngskiego, wiernym i posłusznym będziesz, a ponieważeś Pan przez Najjaśniejszego Monarchę, J. C. Mość, (ministra sprawiedliwości, trybunał najwyższy i t. d.)

I. radcą sądu krajowego wyższego (radcą sądu krajowego, sędzią powiatowym, asesorem, adjunktem, auskultantem),

II. sekretarzem (archiwistą, dyrektorem księgi gruntowej, dyrektorem urzędu depozytowego, pisarzem księgi gruntowej i t. d., zachowawcą depozytowym i t. d., kancelistą),

III. wykonawcą sądowym (woźnym, dozorcą więźni, mistrzem więziennym, pomocnikiem, sługą urzędowym, posługaczem), zamianowany został;

przeto przysięgniesz Pan, że w powierzonym Sobie urzędzie, sławę Jego C. K. Mości i całego państwa austryackiego, całemi siłami swojemi pomnażać, wszelki uszczerbek i szkodę od tegoż oddalać i zawsze najściślejsze zachowanie i utrzymanie w całości konstytucyi państwa austryackiego przed oczyma mieć będziesz.

Do I. Dalej przysięgniesz Pan, że powierzone sobie interesa urzędowe, z najstaranniejszą gruntownością i sumiennością wyrabiać będziesz, że przy wszelkich obradach, do których jako głosujący przybranym będziesz, zdanie swoje ustnie lub na piśmie bez żadnego względu, któryby Pana od obowiązku jego odwrócić mógł, szczerze otworzysz i złożysz, do ustaw istniejących ściśle stosować się, wszelkie przydzialone Sobie interesa sądowe wedle przekonania własnego i sumienia Swego załatwiać, ubogiemu równie jak bogatemu jednakową bezstronną sprawiedliwość wymierzać, przełożonym Swoim w interesach służby, powolnym, tajemnicę urzędową zachowywać i w ogólności wszystkiego, czego obowiązki gorliwego, rzetelnego i godnego sędzi i urzędnika wymagają, troskliwie wypełniać będziesz.

Do II. Dalej przysięgniesz Pan, że poruczone Sobie interesa urzędowe z wszelką sumiennością i gruntownością wyrabiać będziesz.

Dla urzędników ksiąg gruntowych: o prowadzenie księgi gruntowej Jemu powierzonej, dokładnie i bezzawodnie starać się

Dla urzędników depozytowych: o powierzony mu zarząd i zachowanie pieniędzy lub innego majątku, równie jak o prowadzenie ksiąg wiernie, dokładnie i bezzawodnie starać się

Dla sekretarzów: o powierzony Mu kierunek interesów kancelaryjnych, dokładnie i bezzawodnie starać się

Dla archiwistów: o powierzone Sobie zachowanie dokumentów urzędowych i ksiąg, dokładnie i bezzawodnie starać się

B. Für die dem Richterstande angehörigen Beamten, dann für die Auscultanten, Secretäre, Archivare, Grundbuchs- und Depositenamts-Beamten, Kanzlisten, Gerichtsvollzieher und Diener der Justizverwaltung.

Sie werden einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören und bei Ihrer Ehre und Treue geloben, unserem allergnädigsten Landesfürsten und Herrn, Franz Joseph dem Ersten, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich, und nach demselben Höchstdessen Thronfolgern aus dem durchlauchtigsten Hause Habsburg-Lothringen, treu und gehorsam zu seyn, und nachdem Sie von Sr. Majestät (dem Herrn Justizminister, dem obersten Gerichtshofe u. s. w.)

I. zum Oberlandesgerichtsrathe (Landesgerichtsrathe, Bezirksrichter, Assessor, Adjuncten, Auscultanten),

II. zum Secretär (Archivar, Grundbuchs-Director, Depositenamts-Director, Grundbuchsführer u. s. w., Depositenverwahrer u. s. w., Kanzlisten),

III. zum Gerichtsvollzieher (Gerichtsdiener, Gefangenaufseher, Kerkermeister, Gehilfen, Amtsdiener, Hausknecht) ernannt worden sind,

so werden Sie schwören, in dem Ihnen anvertrauten Amte Sr. k. k. Majestät und des österreichischen Gesammtreiches Ehre und Wohl nach allen Ihren Kräften zu befördern, jeden Nachtheil und Schaden davon abzuwenden und stets die genaueste Befolgung und Aufrechthaltung der österreichischen Reichsverfassung vor Augen zu haben.

Zu I. Sie werden ferner schwören, die Ihnen anvertrauten Amtsgeschäfte mit sorgfältigster Gründlichkeit und Gewissenhaftigkeit zu bearbeiten, bei allen Berathungen, denen Sie als Stimmführer beigezogen werden, Ihre mündliche und schriftliche Meinung ohne alle Rücksicht, die Sie von Ihren Pflichten entfernen könnte, offenherzig zu eröffnen und abzugeben, sich an die bestehenden Gesetze genau zu halten, sämmtliche Ihnen zugetheilte Justizgeschäfte nach Ihrer Ueberzeugung und Ihrem Gewissen zu behandeln, dem Armen wie dem Reichen gleiches unparteiisches Recht zu ertheilen, Ihren Vorgesetzten in Dienstesgeschäften folgsam zu seyn, das Amtsgeheimniss zu bewahren und überhaupt sich alles Jene sorgfältigst gegenwärtig zu halten, was den Pflichten eines eifrigen, redlichen und würdigen Richters und Beamten angemessen ist.

Zu II. Sie werden ferner schwören, die Ihnen übertragenen Amtsgeschäfte mit aller Gewissenhaftigkeit und Gründlichkeit zu bearbeiten.

Bei Grundbuchsbeamten: die Ihnen anvertraute Buchführung genau und verlässlich zu besorgen.

Bei Depositenbeamten: die Ihnen anvertraute Geld- und andere Vermögens-Gebarung und Verwahrung, sowie die Buchführung getreu, genau und verlässlich zu besorgen.

Bei Secretären: die Ihnen anvertraute Leitung der Kanzleigeschäfte genau und verlässlich zu besorgen.

Bei Archivaren: die Ihnen anvertraute Bewahrung der Amtsurkunden und Bücher genau und verlässlich zu besorgen.

Dla kancelistów: o powierzone Mu interesa kancelaryjne i prowadzenie protokołów dokładnie i bezzawodnie starać się

Dla wszystkich: we wszystkiem do udzielonych Mu instrukcyj stosować się.

Dla przełożonych: i takowe swym podwładnym do zachowania polecać będziesz.

Dla wszystkich: w żadnym sposobie dla własnej korzyści lub zamiarów pobocznych, od tego się odwieść nie dozwolisz, przełożonym Swym należne uszanowanie i posłuszeństwo w rzeczach służbowych okazywać, tajemnicę urzędową zachować i w ogólności to wszystko jak najtroskliwiej w każdej chwili zachowywać będziesz, czego obowiązki gorliwego, rzetelnego i godnego urzędnika wymagają.

Do III. Dalej przysięgniesz Pan, że poruczone Sobie interesa służbowe wiernie, bezzawodnie i sumiennie sprawować, we wszystkiem dokładnie do udzielonych sobie instrukcyj stosować się, w żadnym sposobie dla prywatnej korzyści lub zamiarów pobocznych odwodzić się nie dasz, otrzymane zlecenia od Swych przełożonych, punktualnie i gorliwie wykonywać, przełożonym Swoim w rzeczach służbowych bezwarunkowo posłusznym, i tymże należne uszanowanie okazywać. ścisłe milczenie w rzeczach służbowych. i w ogólności tak się sprawować będziesz, jak rzetelnemu, gorliwemu i porządnemu słudze przystoi.

C. Dla praktykantów sądowych.

Gdyś Pan do praktyki sądowej przypuszczonym został, przeto przysięgniesz Bogu Wszechmogącemu, a zarazem honorem swoim i poczciwością zaręczysz, że poruczone Sobie interesa pilnie i rzetelnie sprawować, protokoły dokładnie prowadzić, rozporządzeń Swych przełożonych w rzeczach służbowych dopełniać, tajemnicę urzędową zachowywać, i do wykształcenia Swego we wszelkich gałęziach sądownictwa jak najgorliwiej przykładać się będziesz.

Zakończenie formuły wszystkich przysiąg:

„Co mi tu właśnie przeczytano, a ja we wszystkiem dobrze i jasno zrozumiałem, winienem i chcę wszystkiego wiernie i pilnie dopełnić.“

„Tak mi Boże dopomóż!“

Bei Kanzlisten: die Ihnen anvertrauten Kanzleigeschäfte und Protokollführungen genau und verlässlich zu besorgen.

Bei Allen: sich in Allem nach den Ihnen ertheilten Instructionen zu benehmen.

Bei Vorgesetzten: und diese von Ihren Untergebenen beobachten zu lassen.

Bei Allen: auf keine Weise durch Eigennutz oder aus Nebenabsichten sich davon abwenden zu lassen, Ihren Vorgesetzten in Dienstgeschäften die schuldige Achtung und Gehorsam zu erweisen, das Amtsgeheimniss zu bewahren und überhaupt sich alles Jenes sorgfältigst gegenwärtig zu halten, was den Pflichten eines eifrigen, redlichen und würdigen Beamten angemessen ist.

Zu III. Sie werden ferner schwören, die Ihnen übertragenen Dienstgeschäfte verlässlich und gewissenhaft zu besorgen, sich in Allem genau nach den ertheilten Instructionen zu benehmen, auf keine Weise durch Eigennutz oder aus Nebenabsichten sich davon abwenden zu lassen, die erhaltenen Aufträge Ihrer Vorgesetzten pünctlich und eifrig zu vollziehen, Ihren Vorgesetzten in Dienstsachen unbedingten Gehorsam zu leisten und die geziemende Achtung zu erweisen, in Dienstsachen strenges Stillschweigen zu beobachten und überhaupt sich so zu betragen, wie es einem redlichen, eifrigen und ordentlichen Diener gebührt.

C. Für Rechtspraktikanten.

Nachdem Sie zur Rechtspraxis zugelassen worden sind, so werden Sie einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören und bei Ihrer Ehre und Treue geloben, die Ihnen übertragenen Geschäfte mit Fleiss und Redlichkeit zu besorgen, die Protokolle mit Genauigkeit zu führen, den Anordnungen Ihrer Vorgesetzten in Dienstesgeschäften nachzukommen, das Amtsgeheimniss zu bewahren und sich Ihre Ausbildung in allen Zweigen der Rechtspflege eifrigst angelegen seyn zu lassen.

Schlussformel für alle Eidesleistungen:

„Was mir jetzt vorgehalten worden und ich in Allem wohl und deutlich verstanden habe, demselben soll und will ich in Allem getreu und fleissig nachkommen."

„So wahr mir Gott helfe!"

Formularz N. II. (§. 44).

Wykaz stanu osobowego.

Na pierwszej stronicy:

Imię
Miejsce i rok urodzenia
Stan
Studya i dekreta uzdolnienia
Znajomości języków

Na drugiej stronicy:

Dotychczasowa służba.	Lat	Miesięcy

Na trzeciej stronicy:

Udzielony urlop.	tygodni

Na czwartej stronicy:

Inne jakie wypadki.

Formular Nr. II. (§. 44.)

Personal-Standesausweis

Auf die erste Seite:

Name
Geburtsort und Geburtsjahr
Stand
Studien und Befähigungs-Decrete
Sprachkenntnisse

Auf die zweite Seite:

Bisherige Dienstleistung	*Jahre*	*Monate*

Auf die dritte Seite:

Ertheilter Urlaub	*Wochen*

Auf die vierte Seite:

Sonstige Vorfälle

Formularz N. III. (§. 210). Stronica

Protokół podawczy c. k.

ze

Liczba podania i przydzielenia	IMIĘ władzy lub strony, oraz strony przeciwnej, jeżeli się jaka znajduje, tudzież zastępców, mieszkanie strony i przedmiot podania	Dzień i krótka treść załatwienia	Doręczenie			Znajduje się w registraturze pod znakiem registratury:
			Stronica dziennika podawczego poczto.	Liczba arkusza doręczeń	Dzień rzeczywistego doręczenia	

Formular Nr. III. (§. 210.) Seite

Einreichungs-Protokoll des k. k.

vom

Zahl der Eingabe und Zutheilung	Name der Behörde oder der Partei und der allfälligen Gegenpartei und der Vertreter, Wohnort der Partei und Gegenstand der Eingabe	Tag und kurzer Inhalt der Erledigung	Zustellung			Erliegt in der Registratur unter der Registratur-Bezeichnung
			Seite des Post-Aufgabs-Journals	Zahl des Zustellungs-Bogens	Tag der wirklichen Zustellung	

Formularz Nr. IV. (§. 216). Stronica

Nazwisko strony i przedmiotu.	**Liczba** należących do niego podań	Znajduje się w registraturze pod znakiem registraturnym:
Achmann Józef przeciw Leopoldowi **Biedermann.** O zapłatę 260 złtr. mon. kon.	216, 304, 330, 450, 573, 574, 575, 580.	C 1850/10
Achmann Józef przeciw Leopoldowi **Biedermann.** Spór o posiadanie, dotyczący wydania ozdób kosztowności.	217, 229, 314.	C 1850/11
Achmann Józef przeciw Karolowi **Breier** i Ludwikowi **Gruber.** O zapłatę złtr. 400 mon. kon.	Obacz Breier Karol.	
Achmann Józef. Śledztwo kradzieży, która w jego ręce wpadła.	378, 670, 693, 845, 1037.	G 1849/87
Assenberg Ferdynand. Śledztwo przygotowawcze dla popełnionego na nim morderstwa, przez Antoniego B e r g e r.	Obacz Berger Antoni.	
Assenberg Ferdynand. Puścizna.	618, 1102, 1203, 1275.	D 1850/112
Achau wieś. Znalezienie trupa na pastwisku.	712, 890.	G 1850/66
Biedermann Leopold przeciw Józefowi **Achmann.** O zapłatę 260 złtr. m. k.	Obacz Achmann Józef.	
Biedermann Leopold przeciw Józefowi **Achmann.** Spór o posiadanie, dotyczący wydania ozdób kosztowności.	Obacz Achmann Józef.	
Breier Karol i **Gruber** Ludwik przeciw Józefowi **Achmann.** O zapłatę 400 złtr. m. k.	599, 670, 695, 696, 967, 3005.	C 1849/70
Berger Antoni. Śledztwo przygotowawcze względem morderstwa, na Ferdynandzie Assenberg popełnionego.	378, 380, 395, 402, 430, 440, 578, 622, 653, 688, 690, 691, 1010, 1020, 1051, 1055, 1072, 2031, 378, 5601.	G 1850/111
Burg Sebastyan. Konkomitacya prożby u udzielenie posady zawakowanej przez zejście ze świata J. Bacher.	Obacz kancelaryjne posady.	
Bacher Jan. Puścizna.	888, 900, 960, 1216.	D 1850/137
Bacher Jan. Obsadzenie posady kancelaryjnej, przez jego zejście ze świata zawakowanej.	Obacz kancelaryjne posady.	

Formulare Nr. IV. (§ 216) *Seite*

Name der **Partei** und **Gegenstand**:	**Zahl** der dazu gehörigen Eingaben.	Erliegt in der Registratur unter der Registraturs-Bezeichnung.
Achmann Joseph wider **Biedermann** Leopold. Zahlung 260 fl. C. M.	216. 304. 330. 450. 573. 574. 575. 580.	C 1850/10
Achmann Joseph wider **Biedermann** Leopold. Besitzstreit wegen Herausgabe eines Schmuckes.	217, 229, 314.	C 1850/11
Achmann Joseph wider **Breier** Carl und **Gruber** Ludwig. Zahlung 400 fl. C. M.	Siehe Breier Carl.	
Achmann Joseph. Untersuchung eines ihm zugegangenen Diebstahles.	378, 670, 693, 845, 1037	G 1849/87
Assenberg Ferdinand. Voruntersuchung wegen eines durch Berger Anton an ihm verübten Mordes.	Siehe Berger Anton.	
Assenberg Ferdinand. Verlassenschaft.	618. 1102, 1203, 1275.	D 1850/112
Achau Dorf. Auffindung eines Leichnams auf der Viehweide.	712, 890.	G 1850/66
Biedermann Leopold wider **Achmann** Joseph. Zahlung 260 fl. C. M.	Siehe Achmann Joseph.	
Biedermann Leopold wider **Achmann** Joseph. Besitzstreit wegen Herausgabe eines Schmuckes.	Siehe Achmann Joseph.	
Breier Carl und **Gruber** Ludwig wider **Achmann** Joseph. Zahlung 400 fl. C. M.	599, 670. 695. 696. 967, 3005.	C 1849/70
Berger Anton. Voruntersuchung wegen eines an Ferdinand Assenberg verübten Mordes.	378, 380, 395, 402, 430, 440, 578, 622, 653, 688, 690, 691. 1010, 1020, 1051, 1055, 1072. 2031. 378, 5601.	G 1850/111
Burg Sebastian. Gesuchs-Einbegleitung um Verleihung der durch das Absterben des J. Bacher erledigten Kanzlisten-Stelle.	Siehe Kanzlistenstelle.	
Bacher Johann. Verlassenschaft.	888. 900. 960. 1216.	D 1850/137
Bacher Johann. Besetzung der durch sein Ableben erledigten Kanzlistenstelle.	Siehe Kanzlistenstelle.	

Formularz Nr. V. (§. 218).

Rejestr śmierci

Liczba bieżąca	Imię, charakter i mieszkanie spadkodawcy	Dzień śmierci	Liczba protokołu śmierci

Fomularz Nr. VI. (§. 218).

Zgłoszenia.

W skutek edyktu z L.

dotyczącego

Termin edyktalny kończący się na

Liczba protokołu podawczego	Imię, charakter i zamieszkanie strony zgłaszającej się	Przedmiot zgłoszenia

Formulare Nr. V. (§. 218.)

Sterbregister.

Laufende Zahl.	Name, Charakter und Wohnort des Erblassers.	Sterbtag.	Zahl der Todesfalls-aufnahme.

Formulare Nr. VI. (§. 218.)

Anmeldungen.

In Folge Edictes vom *Zahl*

betreffend die

Der Edictaltermin läuft ab, am

Einreichungs-Protokolls-Zahl.	Name, Charakter und Wohnort der anmeldenden Partei.	Gegenstand der Anmeldung.

Formularz Nr. VII. (§. 218). Stronica

Protokół ogłoszenia upadłości.

Konkurs . . .

Liczba . . . dzień i rok otworzenia konkursu

Termin do zgłoszenia

Imię zastępcy masy upadłości

Liczba protokołu podawczego	Dzień ogłoszenia	Imię zgłaszającego się	Przedmiot skargi zgłaszającej i wyszczególnienie klasy żądanej	Termin do zgłoszenia

Formularz Nr. VIII. (§. 227). Liczba

Arkusz doręczeń.

c. k.

Dla

Liczba protokołu podawczego	Gatunek aktu i liczba załączników	Imię strony lub władzy, której ma być doręczono	Podpis doręczającego	Dzień doręczenia i podpis odbiorcy albo przyczyna, dla której doręczenia nie uskuteczniono

Formulare Nr. VII. (§. 218.) Seite

Concursanmeldungs-Protokoll.

Concurs de

Zahl Tag und Jahr der Eröffnung

Anmeldungstermin

Name des Concursmasse-Vertreters

Einreichungs-Protokolls-Zahl.	Tag der Anmeldung.	Name des Anmelders.	Gegenstand der Anmeldungsklage und Angabe der begehrten Classe.	Frist zur Anmeldung.

Formulare Nr. VIII. (§. 227.) Zahl

Zustellungsbogen

des k. k.

Für den

Einreichungs-Protokolls-Zahl.	Gattung des Stückes und Zahl der Beilagen.	Name der Partei oder Behörde, an welche zugestellt werden soll.	Unterschrift desjenigen, der die Zustellung vorgenommen hat.	Tag der Zustellung und Unterschrift des Empfängers oder Ursache, warum die Zustellung unterblieben ist.

Formularz Nr. IX. (§. 240). Stronica

Dziennik podawczy pocztowy.

c. k.

Liczba bieżąca sztuk	Liczba protokołu podawczego	Dzień podania	Władza lub strona, do której pakiet wystosowano	Wyszczególnienie pieniędzy lub przedmiotów wartości, któremi pismo obciążone jest	Potwierdzenie odebrania ze strony zakładu pocztowego

Formularz Nr. X. (§. 242).

Adnotacya.

oddanych lub przesłanych do urzędowania arkuszy doręczeń.

Liczba arkusza	Oddano lub przesłano i w jaki sposób	Dzień oddania lub przesłania

Formulare Nr. IX. (§. 240.) *Seite*

Post-Aufgabs-Journal

des k. k.

Laufende Zahl der Stücke.	*Einreichungs-Protokolls-Zahl.*	*Tag der Aufgabe.*	*Behörde oder Partei, an die das Packet gerichtet ist.*	*Angabe des Geldes oder der Werthgegenstände, mit denen ein Schreiben beschwert ist.*	*Empfansbestätigung von Seite der Post-Anstalt.*

Formulare Nr. X (§. 242.) *Seite*

Vormerkung

über die zur Amtshandlung übergebenen oder übersendeten Zustellungsbogen

Zahl des Bogens.	*Uebergeben oder übersendet und auf welche Art.*	*Tag der Uebergabe oder Uebersendung.*

Formularz N. XI. (§. 242).

Adnotacya

poleceń wydanych do pojedynczych urzędników i sług c. k.
za sprawozdaniem (raportem)

Liczba protokołu podawczego i dzień rozporządzenia	Przedmiot czynności urzędowej	Imię urzędnika lub sługi	Termin	Dzień oddanego raportu

Formularz N. XII. (§. 254).

Adnotacya

wyjętych z registratury c. k.
aktów

Dzień wyjęcia	Imię tej osoby lub władzy, która akta wyjęła	Oznaczenie aktów wyjętych

Formulare Nr. XI. (§. 242.)

Vormerkung

über die an einzelne Beamte und Diener des k. k.
ergangenen Aufträge gegen Berichterstattung.

Einreichungs-Protokolls-Zahl und Tag der Verordnung.	Gegenstand der Amtshandlung.	Name des Beamten oder Dieners.	Frist.	Tag des überreichten Berichtes.

Formulare Nr. XII. (§. 254.)

Vormerkung

über die aus der Registratur des k. k.
erhobenen Acten.

Tag der Behebung.	Name derjenigen Person oder Behörde, die Acten behoben haben.	Bezeichnung der ausgehobenen Acten.

Formularz N. XIII. (§. 256).

Adnotacya

przy c. k.

zamówionych i wyjętych odpisów

Bieżąca liczba zamówienia	Dzień zamówienia	Imię strony zamawiającej	Oznaczenie odpisów zamówionych	Dołączono arkuszy stęplowych	Użyto arkuszy stęplowych	Dzień wyjęcia lub przesłania przez pocztę	Potwierdzenie odebrania przez stronę

Formulare Nr. XIII. (§. 256.)

Vormerkung

über die bei dem k. k.

bestellten und behobenen Abschriften

Laufende Zahl der Bestellung	Tag der Bestellung.	Name der bestellenden Partei.	Bezeichnung der bestellten Abschriften.	Eingelegte Stämpelbögen.	Verwendete Stämpelbögen.	Tag der Behebung oder Absendung durch die Post.	Empfangsbestätigung der Partei.

SPIS RZECZY.

Inhalt.

Inhalt.

[illegible]

dziennik praw państwa i rządu

[illegible]

Część LXXXVII.

[illegible]

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 30. Czerwca 1858,

[illegible]

§. 1.

[illegible]

§. 2.

[illegible]

§. 3.

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

d

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXVII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłacznie niemieckiem: 8. Lipca 1850;
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 28. Listopada 1850.

259.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 30. Czerwca 1850,

którem się w skutek Najwyższej uchwały z dnia 28. Czerwca 1850, ustanawia dotychczasowa działalnosć publicznych fiskalów i przeniesienie tej działalności na prokuratorstwo rządowe we Węgrzech: Kroacyi, Slawonii, w Serbskiem Województwie i banacie Temeskim.

§. 1.

Dotychczasowa działalność dyrektoratu spraw królewskich *(causarum regalium directoratus)*, tudzież fiskalów magistratualnych w komitatach, w królewskich wolnych miastach, w dystryktach, jako to: w Jacygii i Kumanii, w miastach hajduków, w siedliskach predyalnych (dominikalnych), w królewskim dystrykcie z tej strony Cissy, w Turopolu, w miastach Szypuszskich i w ogólności wszystkich innych fiskalów, ustać ma, wedle której im z urzędu przeprowadzenie procesów karnych, albo śledztwo w rzeczach karnych poruczonem było.

§. 2.

Prowadzenie zaś owych spraw cywilnych, które dotychczas do dyrektoratu spraw królewskich należały, temuż tymczasowo i aż do ostatecznego uregulowania prokuratorstwa rządowego, jeszcze nadal pozostawia się.

Wolne królewskie miasta, dystrykty i inne ciała, które sędownictwo wykonywały, mają przeprowadzenie swych, do dóbr miejskich dystryktowych lub do dóbr innego jakiego ciała odnoszących się, tudzież wszystkich innych cywilnych sporów, ustanowić się mającym prywatnym adwokatom (prokuratorom gminnym) zlecać.

Bezpłatne przez adwokatów w powiecie sądowym znajdujących się, zastępywanie stron ubogich ma się dziać tymczasowo tylko, aż do wydania prowizorycznej ustawy adwokackiej, w pewnym przez dotyczący sąd ustanowić się mającym porządku.

§. 3.

Sprawowanie wszystkich interesów w sprawach karnych, które się dotychczas działo przez wymienionych w pierwszym paragrafie fiskalów dyrektorackich i magistratualnych, na prokuratorstwo rządowe przenosi się. Również mają przy sądach powiatowych pierwszej klasy (powiatowych sądach kolegialnych) i przy sądach krajo-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXXVII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 8. Juli 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 28. November 1850.

259.

Verordnung des Justizministeriums vom 30. Juni 1850,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 28. Juni 1850 die bisherige Wirksamkeit der öffentlichen Fiscale und die Uebertragung dieser Wirksamkeit auf die Staatsanwaltschaft in Ungarn, Croatien, Slavonien, in der serbischen Woiwodschaft und in dem Temeser Banate festgesetzt wird.

§. 1.

Die bisherige Wirksamkeit des Directorates der königlichen Rechtssachen (causarum regalium directoratus), *ferner der Magistratsfiscale in den Comitaten, in den königlichen Freistädten, in den Districten wie Jazygien und Cumanien, in den Haidukenstädten, in den Prädial-Sitzen, in dem k. Districte diesseits der Theiss, im Turopolyer Felde, in den Zipserstädten und überhaupt aller sonstigen Fiscale, wornach dieselben von Amtswegen mit Führung der Strafprocesse oder mit Untersuchungen in Strafsachen betraut waren, hat aufzuhören.*

§. 2.

Dagegen bleibt einstweilen und bis zur definitiven Regelung der Staatsanwaltschaft die Führung jener bürgerlichen Rechtsangelegenheiten, welche bisher dem Directorate der königlichen Rechtssachen oblag, auch fernerhin demselben überlassen.

Die königlichen Freistädte, Districte und sonstigen Körperschaften, welche die Gerichtsbarkeit ausübten, haben ihre auf das städtische Districts- oder sonstige körperschaftliche Gut Bezug habenden und alle übrigen bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten mittelst zu bestellenden Privat-Advocaten (Gemeinde-Anwälte) austragen zu lassen.

Die unentgeltliche Vertretung der armen Parteien hat einstweilen nur bis zur Erlassung einer provisorischen Advocatenordnung, nach einem, von dem betreffenden Gerichte festzustellenden Turnus, durch die im Gerichtsbezirke befindlichen Advocaten zu geschehen.

§. 3.

Die Besorgung sämmtlicher Geschäfte in Strafsachen, welche bisher durch die im ersten Paragraphe benannten Directorats- und Magistratsfiscale gepflogen worden sind, wird auf die Staatsanwaltschaft übertragen. Ebenso haben die bei den Bezirks-Gerichten erster Classe (Bezirks-Collegialgerichten) und bei den Landesgerichten angestellten Staatsanwälte einst-

wych ustanowieni prokuratorowie rządowi tymczasowo i aż do wydania nowego rozporządzenia w sprawach sierocińskich wziąć na się czynności urzędowe, dotychczasowych w miastach i w komitatach ustanowionych fiskalów sierocińskich.

§. 4.

Przy sprawowaniu interesów w sprawach karnych, ma prokuratorstwo rządowe uważać za podstawę obwieszczone już prowizoryczne rozporządzenie o przynależności sądów karnych i postępowaniu w sprawach karnych.

§. 5.

Prokuratorstwo rządowe składa się z prokuratorów jeneralnych i ich zastępców, tudzież z prokuratorów rządowych i ich zastępców, z potrzebnem personale pomocniczem.

§. 6.

Przy każdym wyższym sądzie dystryktualnym, zawiadywać będzie interesami jeneralny prokurator z swym zastępcą, przy każdym sądzie krajowym, prokurator rządowy, z potrzebną liczbą zastępców, a przy każdym sądzie powiatowym pierwszej klasy (powiatowym sądzie kolegialnym) substytut prokuratora rządowego, a to wszędzie z potrzebnem personale pomocniczem.

§. 7.

Ustanowiony u sądu powiatowego pierwszej klasy (powiatowego sądu kolegialnego) substytut prokuratora rządowego, obowiązany jest we wszystkich owych procesach karnych, których przeprowadzenie i rozstrzygnięcie, przekazane jest sądom powiatowym pierwszej klasy (powiatowym sądom kolegialnym) w myśl §. 25. prowizorycznego rozporządzenia o postępowaniu w sprawach karnych, jako oskarżający występywać. Podobny obowiązek ma prokurator rządowy przy sądzie krajowym, co do tych procesów karnych, które ostatniemu sądowi są przekazane.

§. 8.

Substytut prokuratora rządowego, albo prokurator rządowy, ma wszystkie dochodzące go doniesienia o zbrodniach lub wykroczeniach, które za ważne uważa, tudzież środki dowodu, do jego wiadomości dochodzące, udzielać sędzi śledczemu i oraz względem podniesienia istoty czynu, wyśledzenia nieznajomych sprawców i przedsiębrania inkwizycyi, stosowne czynić wnioski. Końcem tego też w myśl §. 14. prowizorycznego rozporządzenia względem postępowania w sprawach karnych i w myśl §. 38. rozporządzenia o żandarmeryi, jest on upoważniony, wydawać do władz cywilnych i wojskowych, do utrzymania publicznego bezpieczeństwa powołanych, potrzebne rekwizycye.

§. 9.

Substytut prokuratorstwa rządowego lub prokurator rządowy, ma prawo osoby, któreby w stanie były udzielić wyjaśnienia o popełnionych zbrodniach albo wykroczeniach, uprzednio i bez zaprzysiężenia, przez powiatowych sędziów pojedynczych, albo w razie ich nieobecności lub przeszkodzenia, także przez urzędników władz bezpieczeństwa, kazać w swej przytomności wysłuchać. Nadto może on w nagłych przypadkach w nieobecności sędzi śledczego i jego zastępcy, kazać przedsiębrać naoczne oglądanie, rewizyą domu i t. p. przez pojedynczych sędziów powiatowych, albo urzędników władz bezpieczeństwa, i przytem także sam być obecnym.

We wszystkich takowych przypadkach, mają sporządzone protokoły bezzwłocznie sędzi śledczemu być udzielane, który formę i zupełność tych roztrząsać i w razie potrzeby powtórzenie lub uzupełnienie postępowania uskutecznić ma.

weilen und bis zur Erlassung einer neuen Verordnung in Waisenangelegenheiten, die Amtsverrichtungen der bisherigen in den Städten und in den Comitaten angestellten Waisenfiscale zu übernehmen.

§. 4.

Bei Besorgung der Geschäfte in Strafsachen hat die Staatsanwaltschaft die, bereits veröffentlichte, provisorische Verordnung in Betreff der Zuständigkeit der Strafgerichte und in Betreff des Verfahrens in Strafsachen als Richtschnur zu betrachten.

§. 5.

Die Staatsanwaltschaft besteht aus General-Procuratoren und deren Stellvertretern, dann aus Staatsanwälten und deren Stellvertretern, mit dem nöthigen Hilfspersonale.

§. 6.

Bei jedem Districtual-Obergerichte wird ein General-Procurator mit seinem Stellvertreter, bei jedem Landesgerichte ein Staatsanwalt mit der nöthigen Zahl von Stellvertretern und bei jedem Bezirksgerichte erster Classe (Bezirks-Collegialgerichte) ein Staatsanwalt-Substitut, und zwar allerseits mit dem nöthigen Hilfspersonale die Geschäfte führen.

§. 7.

Der bei dem Bezirksgerichte erster Classe (Bezirks-Collegialgerichte) angestellte Staatsanwalt-Substitut ist verpflichtet in allen jenen Strafprocessen, deren Verhandlung und Entscheidung den Bezirksgerichten erster Classe (Bezirks-Collegialgerichten) zugewiesen ist, im Sinne des §. 25 der provisorischen Verordnung über das Verfahren in Strafsachen als Ankläger aufzutreten. Eine gleiche Verpflichtung hat der Staatsanwalt bei dem Landesgerichte in Bezug auf jene Strafprocesse, welche dem letzteren Gerichte übertragen worden sind.

§. 8.

Der Staatsanwalt-Substitut oder der Staatsanwalt hat alle über Verbrechen oder Vergehen an ihn gelangenden Anzeigen, welche er für erheblich erachtet, sowie die zu seiner Kenntniss kommenden Beweismittel, dem Untersuchungsrichter mitzutheilen und zugleich wegen Erhebung des Thatbestandes, Erforschung unbekannter Thäter und Vornahme der Untersuchung die geeigneten Anträge zu stellen. Zu diesem Behufe ist er auch im Sinne des §. 14 der provisorischen Verordnung in Betreff des Verfahrens in Strafsachen und im Sinne des §. 38 der Verordnung über die Gensd'armerie, ermächtiget, an die zur Handhabung der öffentlichen Sicherheit berufenen bürgerlichen und militärischen Behörden die nöthigen Requisitionen zu erlassen.

§. 9.

Der Staatsanwalt-Substitut oder der Staatsanwalt ist berechtiget, Personen, welche Aufklärung über begangene Verbrechen oder Vergehen zu ertheilen im Stande seyn dürften, vorläufig und unbeeidigt durch Bezirks-Einzelnrichter oder in deren Abwesenheit oder Verhinderung auch durch Beamte der Sicherheitsbehörden in seiner Gegenwart vernehmen zu lassen. Ausserdem kann er in dringenden Fällen in Abwesenheit des Untersuchungsrichters und seines Stellvertreters Augenschein, Haussuchung u. dgl. durch Bezirks-Einzelnrichter oder Beamte der Sicherheitsbehörden vornehmen lassen, und denselben auch selbst beiwohnen.

In allen diesen Fällen sind die aufgenommenen Protokolle unverweilt dem Untersuchungsrichter mitzutheilen, welcher deren Form und Vollständigkeit zu prüfen und nöthigenfalls die Wiederholung oder Ergänzung der Verhandlung zu bewirken hat.

§. 10.

Substytutowi prokuratora rządowego, albo prokuratorowi rządowemu, nie wolno ani samemu przedsiębrać czynności inkwizycyjne, jako to: formalne przesłuchania obwinionych, wysłuchania świadków pod zaprzysiężeniem, ani też przy formalnem wysłuchaniu obwinionego lub świadków przez sędzi śledczego, obecnym być.

Atoliż ma prawo obecnym być przy naocznem oglądaniu, rewizyi domu i przetrząsaniu papierów, tudzież oznaczać przedmioty, na które mają czynności śledcze być rociągnięte. Sędzia śledczy winien w tym celu substytutowi prokuratora rządowego, lub temuż samemu wprzód oznajmiać przedsiębranie takowych czynności, które jednak, jeżeli przewloka niebezpieczeństwem grozi, i bez uprzedniego zawiadomienia onegoż przedsiębrać może.

§. 11.

Po ukończeniu śledztwa, winien śledczy sędzia przy powiatowym sądzie pierwszej klasy (powiatowym sądzie kolegialnym) akta substytutowi prokuratora rządowego, przy sądzie krajowym prokuratorowi rządowemu udzielać. Ciż obowiązani są najdalej w dni 14 podawać swe piśmienne i uzasadnione wnioski do powiatowego sądu pierwszej klasy (powiatowego sądu kolegialnego) względnie do sądu krajowego w myśl dotychczasowego prawnego zwyczaju, albo na przeniesienie obwinionego w stan oskarżenia, albo na uznanie go od winy wolnym, albo bez takowego uprzedniego uznania, wprost do ukarania obwinionego.

§. 12.

Ponieważ instytut fiskalów magistratualnych ustaje, przeto wolno obwinionemu wybrać sobie na swe własne koszta obrońcę z rzędu adwokatów. Jeżeli obwiniony wybór takowy sądowi pozostawia, albo jeżeli nie posiada majątku do ustanowienia sobie obrońcy na koszt własny, ma sąd wyznaczyć dla niego z liczby adwokatów, w miejscu sądu zamieszkałych, który też do przyjęcia zlecenia obowiązany jest.

§. 13.

Członkowie prokuratorstwa rządowego, są od sądów nie zawiśli, przy których są ustanowieni. Oni zastępują tak w przekazanym sobie udziale przy śledztwie, jak też w ściganiu obwinionego w procesach karnych, państwo zbrodnią lub wykroczeniem obrażone, i mają w obrębie udzielonego uprawnienia na to zważać, aby przy postępywaniu w sprawach karnych, prawny zachowywano porządek. W szczególności ustanowieni przy sądach powiatowych pierwszej klasy (powiatowych sądach kolegialnych) substytuci prokuratora rządowego mają prawo we wszystkich powiatach, w obrębie sądu powiatowego pierwszej klasy (powiatowego sądu kolegialnego) leżących, przy śledztwach i rozprawach w ten sposób brać udział, ażeby od czasu do czasu dozór nad tem mieli, czy przynależny sąd powiatowy wykonywa swój urząd w myśl ustaw i prowizorycznego rozporządzenia o przynależności i postępowaniu w rzeczach karnych.

§. 14.

Substytuci prokuratora rządowego przy sądach powiatowych pierwszej klasy (powiatowych sądach kolegialnych) i prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych, są jeneralnemu prokuratorowi dystryktu, w którym się znajdują, podporządkowani. Oni zlecenia onegoż przyjmować i wykonywać winni.

§. 10.

Der Staatsanwalt-Substitut oder der Staatsanwalt darf weder selbst Untersuchungshandlungen, als: förmliche Verhöre der Angeschuldigten. beeidigte Vernehmungen der Zeugen vornehmen, noch bei der förmlichen Vernehmung des Angeschuldigten oder der Zeugen durch den Untersuchungsrichter gegenwärtig seyn.

Er ist aber berechtiget, dem Augenschein einer Haussuchung und der Durchsuchung von Papieren beizuwohnen und die Gegenstände zu bezeichnen, auf welche die Untersuchungshandlungen auszudehnen sind. Der Untersuchungsrichter soll den Staatsanwalt-Substituten, oder den Staatsanwalt, zu diesem Behufe in der Regel von der Vornahme dieser Handlungen in Voraus benachrichtigen, kann sie aber auch, wenn Gefahr auf dem Verzuge haftet, ohne vorausgegangene Verständigung desselben vornehmen.

§. 11.

Nach dem Schlusse der Untersuchung hat der Untersuchungsrichter bei dem Bezirksgerichte erster Classe (Bezirks-Collegialgerichte) die Acten dem Staatsanwalt-Substituten, bei dem Landesgerichte dem Staatsanwalte mitzutheilen. Diese sind verpflichtet, binnen längstens 14 Tagen ihre schriftlichen und begründeten Anträge, im Sinne des bisherigen gesetzlichen Gebrauches entweder zur Versetzung des Angeschuldigten in den Anklagestand oder zu dessen allfälliger Lossprechung oder ohne diese vorläufige Erkennung geradezu zur Bestrafung des Angeschuldigten dem Bezirksgerichte erster Classe (Bezirks-Collegialgerichte) bezüglich dem Landesgerichte einzureichen.

§. 12.

Da das Institut der Magistratsfiscale aufhört, so steht dem Angeschuldigten frei, sich auf eigene Kosten einen Vertheidiger aus der Reihe der Advocaten zu wählen. Ueberlässt der Angeschuldigte die Wahl dem Gerichte oder besitzt er nicht das Vermögen sich auf eigene Kosten einen Vertheidiger zu bestellen, so hat das Gericht für ihn einen, aus der Zahl der am Gerichtsorte ansässigen Advocaten zu ernennen, und dieser ist zur Annahme des Auftrages verpflichtet.

§. 13.

Die Mitglieder der Staatsanwaltschaft sind unabhängig von den Gerichten, bei welchen sie angestellt sind. Sie vertreten sowohl in der ihnen zugewiesenen Betheiligung bei der Untersuchung als auch bei der Verfolgung der Angeschuldigten in den Strafprocessen den durch das Verbrechen oder Vergehen verletzten Staat und haben innerhalb der ihnen ertheilten Befugniss darauf zu sehen, dass bei Verhandlungen in Strafsachen der gesetzmässige Gang eingehalten werde. Insbesondere sind die bei den Bezirksgerichten erster Classe (Bezirks-Collegialgerichten) angestellten Staatsanwalt-Substituten berechtiget, sich in sämmtlichen Bezirken, welche in dem Sprengel des Bezirksgerichtes erster Classe (Bezirks-Collegialgericht) gelegen sind, bei den Untersuchungen und Verhandlungen in der Art zu betheiligen, dass sie von Zeit zu Zeit die Aufsicht führen, ob das zuständige Bezirksgericht sein Amt im Sinne der Gesetze und der provisorischen Verordnung über die Zuständigkeit und das Verfahren in Strafsachen handhabe.

§. 14.

Die Staatsanwalt-Substituten bei den Bezirksgerichten erster Classe (Bezirks-Collegialgerichten) und die Staatsanwälte bei den Landesgerichten sind dem General-Procurator des Districtes, in welchem sie sich befinden, untergeordnet. Sie haben die Aufträge desselben zu empfangen und zu vollziehen.

§. 15.

Po upływie każdego miesiąca, mają substytuci prokuratora rządowego przy powiatowych sądach pierwszej klasy (powiatowo-kolegialnych sądach) i prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych, relacyę zdawać jeneralnemu prokuratorowi, tak o załatwionych sprawach karnych i jeszcze wiszących, jak też o stanie tychże ostatnich. Mają także i w pojedynczych przypadkach ka'nych, jeżeli idzie o prowadzenie albo o zawieszenie śledztwa, lub też o pojedyncze śledcze kroki, o ileby to wedle ważności przedmiotu za potrzebne uważali, relacye doń stosować i jego zlecenia wypełniać.

§. 16.

Jeneralny prokurator ma nadzór nad wszystkiemi mu podporządkowanymi prokuratorami rządowymi. On ma prawo w każdym pojedynczym, w obrębie jego dystryktu wydarzającym się przypadku karnym, zamiast substytuta prokuratora rządowego lub tegoż samego działać albo osobiście, albo przez swego zastępcę w zakresach dla działalności prokuratorów rządowych oznaczonych. Również może on w każdym pojedynczym przypadku karnym, bądź to u powiatowego sądu pierwszej klasy (powiatowego sądu kolegialnego), bądź też u sądów krajowych któremukolwiekbądź substytutowi z rzędu wszystkich podporządkowanych mu substytutów prokuratora rządowego lub prokuratorów rządowych, zlecić przystojący prokuratorowi rządowemu udział przy śledztwie i wprowadzeniu i załatwieniu procesu karnego, któremu to zleceniu zadosyć uczynić winien tak ten, któremu je dano, jak też i prokurator rządowy przy dotyczącym powiatowym sądzie pierwszej klasy (powiatowym sądzie kolegialnym) albo przy sądzie krajowym ustanowiony.

§. 17.

Jeneralni prokuratorowie, są bezpośrednio ministrowi sprawiedliwości podporządkowani. Ciż jedynie od niego rozkazy otrzymują i jemu w pojedynczych przypadkach relacye, gdyby jakie potrzebne były, zdają.

Również mają na końcu każdego ćwierćrocza do ministerstwa sprawiedliwości zdawać relacyę o sprawach karnych w biegu onegoż czasu załatwionych i jeszcze wiszących.

§. 18.

Niniejsze rozporządzenie, w oznaczonych na wstępie krajach koronnych, od tego czasu i w tym stosunku obowiązywać poczyna, jak nowo uorganizowane sądy w różnych dystryktach swój urząd rzeczywiście sprawują.

Schmerling m. p.

§. 15.

Nach Ablauf jedes Monates haben die Staatsanwalt-Substituten bei den Bezirksgerichten erster Classe (Bezirks-Collegialgerichten) und die Staatsanwälte bei den Landesgerichten über die erledigten und über die noch anhängigen Strafsachen und den Stand der letzteren an den General-Procurator Bericht zu erstatten. Sie haben auch in einzelnen Straffällen, wenn es sich um Einleitung oder um die Einstellung einer Untersuchung oder auch nur einzelne Untersuchungsschritte handelt, sofern sie es der Wichtigkeit der Sache wegen nöthig finden, an denselben zu berichten und dessen Weisungen zu befolgen.

§. 16.

Der General-Procurator führt die Aufsicht über alle ihm untergeordneten Staatsanwälte. Er ist befugt bei jedem einzelnen im Sprengel seines Districtes sich ereignenden Straffalle an der Stelle des Staatsanwalt-Substituten oder des Staatsanwaltes entweder in Person selbst, oder durch seinen Stellvertreter innerhalb der für die Wirksamkeit der Staatsanwälte gezogenen Gränzen einzuschreiten. Ebenso kann er bei jedem einzelnen Straffalle, sei es bei dem Bezirksgerichte erster Classe (Bezirks-Collegialgerichte) oder bei den Landesgerichten irgend einen Staatsanwalt aus der Reihe aller ihm untergeordneten Staatsanwalt-Substituten oder Staatsanwälte mit der dem Staatsanwalte zukommenden Betheiligung an der Untersuchung und der Einleitung und Austragung des Strafprocesses beauftragen, welchem Auftrage sowohl von Seite des Beauftragten, wie von Seite des bei dem betreffenden Bezirksgerichte erster Classe (Bezirks-Collegialgerichte) oder bei dem Landesgerichte angestellten Staatsanwalte Folge zu leisten ist.

§. 17.

Die General-Procuratoren sind dem Justizminister unmittelbar untergeordnet.

Sie empfangen von demselben allein Befehle und erstatten an ihn in einzelnen Fällen die etwa nöthigen Berichte.

Ebenso haben sie am Ende jedes Vierteljahres an das Justizministerium den Bericht über die im Laufe desselben erledigten, und noch anhängigen Strafsachen zu erstatten.

§. 18.

Gegenwärtige Verordnung beginnt ihre Wirksamkeit für die Eingangsbezeichneten Kronländer mit dem Zeitpuncte und in der Stetigkeit als die neu organisirten Gerichte in den verschiedenen Districten ihr Amt wirklich ausüben.

Schmerling m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXIII.

Wydana i rozesłana 11. Lipca 1850.

260.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 15. Czerwca 1850,

[illegible] w Krakowie [illegible]

[illegible] może być udzielane [illegible] od uczenia się języka greckiego.

Stosownie do §. 15-go projektu [illegible] organizacyi gimnazyów, [illegible] (§. 19), [illegible] uczniów niższego gimnazyum, do wyższego gimnazyum [illegible] od uczenia się języka greckiego [illegible] pod [illegible] Jednakże [illegible] terminologią, którą [illegible] słów greckich w [illegible] miejsc, które także dokładnie wymawiać i rozumieć powinien.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXVIII.

wydana i rozesłana 11. Lipca 1850.

260.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 15. Czerwca 1850.

do panów namiestników w niższej Austryi, Austryi powyżej Ensu, Solnogrodzie, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Krainie, na Pobrzeżu, w Morawii, Szląsku, Czechach, — do pana prezydyalnego rządcy krajowego w Dalmacyi, — pana szefa krajowego w Galicyi, — pana przełożonego c. k. gubernialnej komisyi w Krakowie i do pana starosty na Bukowinie,

postanawiające, że uczniom niższego gimnazyum, chcącym być farmaceutami, nie może być udzielona dyspensa od uczenia się języka greckiego.

Stosownie do §. 10-go projektu, dotyczącego organizacyi gimnazyów, upoważniono władze szkolne krajowe (instrukcya dla szkolnej władzy krajowej §. 19), uczniów niższego gimnazyum, do wyższego gimnazyum nie przechodzących uwalniać dla trzeciej i czwartej klasy niższego gimnazyum, od uczenia się języka greckiego za osobnem ich upraszaniem, względem którego zgromadzenie nauczycieli, pod względem urządzenia szkoły, swe zdanie dać winno. Jednakże przyszłym farmaceutom, chociaż tylko niższe ukończyć mają gimnazyum, takowej dyspensy z tego powodu udzielić nie można, ponieważ terminologia, której farmaceuta nabyć musi, mnóstwo słów greckich w sobie mieści, które tenże dokładnie wymawiać i rozumieć powinien.

Thun m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXXVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 11. Juli 1850.

260.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 15. Juni 1850,

an die Herren Statthalter von Niederösterreich, Oesterreich ob der Enns, Salzburg, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain, Küstenland, Mähren, Schlesien, Böhmen, an den Herrn Landespräsidiumsverweser in Dalmatien, den Herrn Landes-Chef von Galizien, den Herrn Vorsteher der Gubernial-Commission in Krakau und den Herrn Kreishauptmann in der Bukowina,

wodurch bestimmt wird, dass solchen Schülern des Unter-Gymnasiums, welche Pharmaceuten werden wollen, die Dispens vom Erlernen des Griechischen nicht zugestanden werden könne.

In Gemässheit des §. 19 des Entwurfes betreffend die Organisation der Gymnasien, wurden die Landesschulbehörden (Instruction für die Landesschulbehörde §. 19) ermächtiget, solche Schüler des Unter-Gymnasiums, welche nicht in das Ober-Gymnasium übertreten, für die dritte und vierte Classe des Unter-Gymnasiums auf besonderes Ansuchen, über welches die Lehrerversammlung, mit Rücksicht auf die Disciplin der Schule sich auszusprechen hat, vom Erlernen des Griechischen zu entheben.

Eine solche Dispens kann jedoch künftigen Pharmaceuten, obgleich sie nur das Unter-Gymnasium zu absolviren haben, aus dem Grunde nicht zugestanden werden, weil die Terminologie, die sich der Pharmaceut aneignen muss, eine Menge von griechischen Wörtern enthält, welche er richtig aussprechen und verstehen soll.

Thun *m. p.*

261.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 29. Czerwca 1850,

do panów namiestników w niższej Austryi, Austryi powyżej Ensu, Solnogrodzie, Tyrolu, Czechach, Morawii, Szląsku, Styryi, Karyntyi, Krainie, na Pobrzeżu, i do pana rządcy prezydyum krajowego w Dalmacyi,

zmieniające §. 404. politycznego urządzenia w ten sposób, iż do rocznych szkół wizytacyi przez miejscowych dusz starowników, także i członkowie wydziałowi i przełożeni politycznych gmin miejscowych, tudzież patronowie szkół lub ich zastępcy zapraszani, o przedsięwzięciu tych wizytacyi, zaś także i starostwa powiatowe przez szkolnych dystryktualnych dozorców zawiadomione być powinny, gdyż nader pożądanem oświadcza się, ażeby starostowie albo sami, albo przez zastępców przy takowych znajdowali się.

Chcąc szkołom zapewnić przynależące im uwzględnienie i udział, a oraz żywy utrzymać interes w postępującem wykształceniu młodzieży, widzę się spowodowanym, gdy §. 404 politycznego szkół urządzenia, przez zaszłe w zawodzie politycznej administracyi zmiany, swe zastósowanie w pojedyńczych stosunkach utracił, — wydać to prowizoryczne postanowienie, ażeby wydziały i przełożeni politycznych gmin miejscowych, przez miejscowych dusz starowników piśmiennie do rocznych szkół wizytacyi zapraszani byli, którzyby się wraz z miejscowym dusz starownikiem i miejscowym szkół dozorcą, przez właśnie ku temu delegowanych członków, przy wizytacyach znajdowali, aby przez wspólne działanie, wszystko, coby dla dobra szkół i dla podniesienia nauki potrzebnem było, spostrzeżonem, roztrząsanem i zaprowadzonem być mogło.

Starostowie powiatowi swą urzędową instrukcyą nie są wprawdzie zobowiązani przy wizytacyach szkół ludowych znajdować się, atoliż, ponieważ ich zakres działania rozciąga się na wszystkie zewnętrzne sprawy szkół ludowych, w obrębie ich powiatu leżących, przeto tylko za nader pożądanem uważanem być może, ażeby i oni albo osobiście przy wizytacyach znajdowali się, alboteż przez którego z urzędników starostwa powiatowego zastępywać się kazali. Z tejto przyczyny także i starostwa powiatowe, przez szkolnych dozorców dystryktualnych o przedsięwzięciu rocznych szkół wizytacyi zawiadomione być mają.

Gdzie jeszcze szkolni patronowie, połączone z szkolnym patronatem obowiązki wypełniają, tam także i ci, albo ich zastępcy, do wizytacyi szkół zaproszeni być mają.

Thun m. p.

261.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 29. Juni 1850,

an die Herren Statthalter von Niederösterreich, Oesterreich ob der Enns, Salzburg, Tirol, Böhmen, Mähren, Schlesien, Steiermark, Kärnthen, Krain, Küstenland und den Landespräsidiumsverweser von Dalmatien,

wodurch der §. 404 der politischen Schulverfassung dahin abgeändert wird, dass zu den jährlichen Schulvisitationen durch die Ortsseelsorger auch die Ausschüsse und Vorstände der politischen Ortsgemeinden und die Schulpatrone oder ihre Vertreter geladen, von deren Vornahme aber auch die Bezirkshauptmannschaften durch die Schuldistrictsaufseher in Kenntniss gesetzt werden sollen, indem es als sehr wünschenswerth erklärt wird, dass die Bezirkshauptleute selbst oder durch Vertreter dabei erscheinen.

Um den Volksschulen die ihnen gebührende Aufmerksamkeit und Theilnahme zu sichern, und ein lebendiges Interesse an der fortschreitenden Bildung der Jugend zu erhalten, finde ich, nachdem der §. 401 der politischen Schulverfassung durch die im Gebiete der politischen Verwaltung eingetretenen Veränderungen in einzelnen Beziehungen seine Anwendung verloren hat, die provisorische Bestimmung zu treffen, dass die Ausschüsse und Vorstände der politischen Ortsgemeinden durch die Ortsseelsorger zu den jährlichen Schulvisitationen schriftlich eingeladen werden, damit sie nebst dem Ortsseelsorger und Ortsschulaufseher durch eigens dazu abgeordnete Mitglieder bei den Visitationen erscheinen, und durch gemeinschaftliches Zusammenwirken Alles, was für das Beste der Schulen und für das Gedeihen des Unterrichtes erforderlich ist, wahrgenommen, besprochen und eingeleitet werden könne.

Die Bezirkshauptmänner sind zwar durch ihre Amtsinstruction nicht gehalten, bei den Visitationen der Volksschulen zu erscheinen, da jedoch sich ihr Wirkungskreis auf alle äusseren Angelegenheiten der innerhalb ihres Bezirkes gelegenen Volksschulen erstreckt, so kann es nur als sehr erwünschlich angesehen werden, wenn sie entweder in eigener Person dabei erscheinen, oder sich durch einen Beamten der Bezirkshauptmannschaft vertreten lassen. Aus dieser Ursache sind auch die Bezirkshauptmannschaften durch die Schuldistrictsaufseher von der Vornahme der jährlichen Schulvisitation in Kenntniss zu setzen.

Wo Schulpatrone noch die mit dem Schulpatronate verbundenen Pflichten erfüllen, da sind auch sie, oder ihre Vertreter zu den Schulvisitationen einzuladen.

Thun *m. p.*

262.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości, z dnia 5. Lipca,

moc mające dla krajów koronnych: Austryi poniżej Ensu, Austryi powyżej Ensu, Solnogrodu, Tyrolu, Styryi, Krainy, Karyntyi, Tryestu i Pobrzeża, Czech, Morawii i Szląska,

postanawiające, iż od czasu wprowadzenia w czynność nowych władz sądowych w miarę organizacyi sądownictwa z dnia 14. Czerwca 1849., wszelkie skargi o wynagrodzenie szkód z powodu polowania lub od dzikiego zwierza wyrządzonych, w pierwszej instancyi do sądów powiatowych podawane być mają.

W celu usunięcia zaszłych wątpliwości, postanowiło ministeryum spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości, oświadczyć, iż wedle §. 9. N. 1. lit. ε. zarysów nowego sądów urządzenia, od czasu wprowadzenia w czynność nowych władz sądowych, wszystkie skargi o wynagrodzenie szkód z powodu polowania, lub od dzikiego zwierza wyrządzonych, w pierwszej instancyi do sądów powiatowych podawane być mają, i że politycznym władzom dochodzenie i rozstrzygnienie we wszelkich rozprawach względem szkód z powodu polowania i od dzikiego zwierza wyrządzonych, w tych tylko przypadkach pozostaje, względem których skargę, lub doniesienie przed dniem prawnie rozpoczętej działalności sądów powiatowych podano.

Bach m. p.

262.

Verordnung des Ministeriums des Innern im Einvernehmen des Justizministeriums vom 5. Juli 1850,

wirksam für die Kronländer Oesterreich unter der Enns, Oesterreich ob der Enns, Salzburg, Tirol, Steiermark, Krain, Kärnthen, Triest und Küstenland, Böhmen, Mähren und Schlesien,

wodurch bestimmt wird, dass von dem Zeitpuncte der Activirung der neuen Gerichtsbehörden, nach Massgabe der Justizorganisation vom 14. Juni 1849, alle Klagen auf Ersatz der Jagd- und Wildschäden in erster Instanz bei den Bezirksgerichten anzubringen sind.

Das Ministerium des Innern hat im Einverständnisse mit dem Ministerium der Justiz zur Behebung vorgekommener Zweifel zu erklären befunden, dass im Bestande des §. 9, Nr. 1, lit. ε, der Grundzüge der neuen Gerichtsverfassung, von dem Zeitpuncte der Activirung der neuen Gerichtsbehörde alle Klagen auf Ersatz der Jagd- und Wildschäden in erster Instanz bei den Bezirksgerichten anzubringen seien, und den politischen Behörden die Erhebung und Entscheidung in allen Jagd- und Wildschaden-Verhandlungen nur in jenen Fällen vorbehalten bleibe, rücksichtlich deren die Klage oder Anzeige vor dem Tage der gesetzlich beginnenden Wirksamkeit der Bezirksgerichte angebracht wurde.

Bach *m. p.*

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXIX.

[illegible]

[illegible]

Rozporządzenie ministerstwa [illegible] z dnia 27. Czerwca 18[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część LXXXIX.

wydana i rozesłana 13. Lipca 1850.

263.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 27. Czerwca 1850,

do c. k. jeneralnej dyrekcyi komunikacyi drugiego oddziału,

regulujące w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości uwolnienie od portoryum sądowych korespondencyi w sprawach stron prawa ubóstwa używających.

W porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości, względem uwolnienia od portoryum sądowych korespondencyi w sprawach stron, używających prawa ubóstwa, postanawia się, co następuje:

1. Korespondencya władz sądowych między sobą w sprawach stron prawa ubóstwa używających, i ekspedycye sądów do tychże stron i do nadanych im z urzędu zastępców, nakoniec podania z urzędu nadanych zastępców stron takowych, od portoryum listowego uwolnione są; jednakże bynajmniej nie dozwala się wolnego od portoryum użycia zakładu pocztowego samym stronom, prawa ubóstwa używającym, ażeli nie wchodzi pośrednictwo ich zastępców, z urzędu im nadanych.

2. Władze sądowe mają ekspedycye, wystósowane do ubogich stron, lub do ich zastępców, z urzędu im nadanych, równie tak, jak wszystkie inne pocztą przesłać się mające pisma do zwyczajnego pocztowego żurnalu podawczego, z wyszczególnieniem numeru wciągnąć, i urzędującemu przy poczcie za tegoż poświadczeniem odebrania, w żurnalu umieścić się mającem, oddawać.

3. Tak ekspedycye przez władze sądowe pocztowemu zakładowi do przesłania oddane, do ubogich stron, lub do ich z urzędu im nadanych zastępców wystósowane, jakoteż pisma, przez ostatnich na pocztę — do przesłania do sądów, podane, opatrzone być muszą oznaczeniem: „W rzeczach prawa ubóstwa N. N.“

Zastępcy z urzędu nadani, oprócz tego jeszcze na odwrotnej stronie podań, w takowych sprawach sporządzonych, imię swe i nazwisko zupełnie zamieścić winni.

4. Władzom sądowym przez c. k. ministeryum sprawiedliwości nakazanem będzie, ażeby tylko takie ekspedycye oznaczeniem, pod 3. wyszczególnionem, opatrywały, które rzeczywiście wydane są w sprawach, względem których stronie dotyczącej prawa

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

LXXXIX. Stück.

Ausgegeben und versendet am 13. Juli 1850.

263.

Erlass des Handelsministeriums vom 27. Juni 1850,

an die k. k. Generaldirection für die Communicationen, II. Abtheilung,

wodurch im Einvernehmen mit dem Justizministerium die Portofreiheit der gerichtlichen Correspondenzen in Angelegenheiten der das Armenrecht geniessenden Parteien geregelt wird.

Im Einvernehmen mit dem Justizministerium wird in Bezug auf die Portofreiheit der gerichtlichen Correspondenzen in Angelegenheiten der das Armenrecht geniessenden Parteien Folgendes festgesetzt:

1. Die Correspondenz der Gerichtsbehörden unter sich in Rechtssachen der das Armenrecht geniessenden Parteien, und die Erlässe der Gerichte an diese Parteien und ihre officiosen Vertreter, endlich die Eingaben der officiosen Vertreter solcher Parteien sind vom Briefporto befreit, keineswegs aber ist die portofreie Benützung der Postanstalt den, das Armenrecht geniessenden Parteien selbst ohne Vermittlung ihrer officiosen Vertreter gestattet.

2. Die Gerichtsbehörden haben die von ihnen an arme Parteien, oder deren officiose Vertreter gerichteten Erlässe gleich allen andern mit der Post zu versendenden Schriften in das gewöhnliche Post-Aufgabs-Journal mit Angabe der Nummer einzutragen, und dem Postbediensteten gegen dessen im Journal beizusetzende Empfangsbestätigung zu übergeben.

3. Sowohl die von den Gerichtsbehörden der Postanstalt zur Versendung übergebenen Erlässe an arme Parteien und deren officiose Vertreter, als auch die von den Letzteren der Post zur Beförderung an die Gerichte aufgegebenen Briefschaften müssen mit der Bezeichnung „In Armenrechtssachen des N. N." versehen seyn. Die officiosen Vertreter haben überdiess noch auf die Rückseite der in solchen Angelegenheiten verfassten Eingaben ihren Namen und Charakter vollständig beizusetzen.

4. Die Gerichtsbehörden werden durch das Justizministerium angewiesen, nur solche Erlässe mit der sub 3 *angeführten Bezeichnung zu versehen, welche wirklich in Rechtsangelegenheiten ergehen, wofür der betreffenden Partei das Armenrecht bewilligt wurde, so*

ubóstwa dozwolono, i ażeby ściśle nad tem czuwały, by o każdem, powyższem oznaczeniem opatrzonem podaniu, względem takowej sprawy, dla której stronie dotyczącej prawo ubóstwa nie przysłuża, doniesiono administracyi pocztowej, końcem wymierzenia i pobierania tak nieprawnie ukróconej należytości pocztowej, jak też kary dotyczącej.

5. Dotychczas przepisane zanotowanie portoryum ubogich i późniejsze ściągnienie onegoż, ustać ma.

Bruck m. p.

264.

Rozrządzenie c. k. ministra finansów z dnia 6. Lipca 1850,

moc mające dla wszystkich w spólnym celnym związku objętych krajów koronnych i krain,

względem wprowadzenia tytuniu w te kraje koronne, w których monopolium tytuniu zaprowadzonem nie jest.

W skutek Najwyższej uchwały z dnia 28. Czerwca 1850, zagraniczne liście tytuniu i wyroby tytuniu we Węgrzech, Kroacyi i Sławonii, w Serbskiem województwie wraz z banatem Temeskim i w Siedmiogrodzie, oświadczają się za towary z handlu wyłączone, których wprowadzanie tylko za osobnem pozwoleniem miejsce mieć może.

Tylko podróżnym dozwala się, za opłaceniem prawnych należytości, bez uprzedniego pozwolenia wprowadzać zagraniczny tytuń w ilości, pięć funtów nie przewyższającej, nawet przez urzędy graniczno-celne albo trzydziestkowe.

Zarazem ustanawia się, iż przy wprowadzeniu zagranicznych liści tytuniu, oprócz wchodowo-celnej i trzydziestkowej należytości piętnastu złt. reńskich od cetnara Sporko, opłacać się ma dodatek po dwa złt. r. od funta Netto; tudzież przy wprowadzaniu zagranicznych wyrobów tytuniu, oprócz wchodowo-celnej albo trzydziestkowej należytości czterdzieści złt. reńskich od cetnara Sporko, dodatek po dwa złt. reńskie 30 krajcarów od funta Netto.

Przy nieprawnem wprowadzaniu zagranicznego tytuniu, wyznaczona być ma kara pieniężna w namienionych krajach koronnych, w podwójnej aż do ośmiokrotnej ilości, pod względem na to, czy zachodzą okoliczności łagodzące, czy też obciążające.

Z resztą, co do postępowania karnego zachować się winno wedle rozporządzeń dla dochodów trzydziestkowych obowiązujących.

Wyznaczony wymiar tych opłat wchodowych, począwszy od tego dnia w działalność wstępuje, w którym niniejsze rozporządzenie do każdego pojedyńczego urzędu celnego lub względnie trzydziestkowego dojdzie, i tamże na placu urzędowym przybitem będzie.

Krauss m. p.

wie strenge darüber zu wachen, dass jede mit obiger Bezeichnung versehene Eingabe, die eine Angelegenheit betrifft, für welche der bezüglichen Partei das Armenrecht **nicht** zusteht, der Postverwaltung zur Bemessung und Einhebung der unrechtmässig entzogenen Portogebühr und der bezüglichen Strafe angezeigt werde.

5. Von der bisher angeordneten Vormerkung des Armen-Portos und allfälligen nachträglichen Einbringung desselben hat es abzukommen.

Bruck m. p.

264.

Erlass des Finanzministers vom 6. Juli 1850,

wirksam für alle in dem gemeinschaftlichen Zollverbande begriffenen Kronländer und Gebietstheile,

über den Bezug ausländischen Tabaks in die Kronländer, in denen das Tabak-Monopol nicht eingeführt ist.

In Folge Allerhöchster Entschliessung vom 28. Juni 1850, werden ausländische Tabakblätter und Tabakfabrikate in Ungarn, Croatien und Slavonien, in der serbischen Woiwodschaft sammt dem Temeser Banate und in Siebenbürgen für ausser Handel gesetzte Waaren erklärt, deren Einfuhr nur gegen besondere Bewilligung Statt finden darf.

Nur Reisenden ist gestattet, gegen Entrichtung der gesetzlichen Gebühren ausländischen Tabak in einer fünf Pfund nicht übersteigenden Menge ohne vorläufige Bewilligung auch über Gränzzoll- oder Dreissigst-Aemter einzuführen.

Zugleich wird festgesetzt, dass bei der Einfuhr von ausländischen Tabakblättern, nebst der Eingangszoll- oder Dreissigst-Gebühr von fünfzehn Gulden vom Sporco-Zentner, ein Zuschlag von zwei Gulden vom Netto-Pfunde; dann bei der Einfuhr von ausländischen Tabakfabrikaten, nebst der Eingangszoll- oder Dreissigst-Gebühr von vierzig Gulden vom Sporco-Zentner ein Zuschlag von zwei Gulden dreissig Kreuzer vom Netto-Pfund zu entrichten ist.

Bei dem gesetzwidrigen Bezuge von ausländischem Tabak soll in den genannten Kronländern eine, mit Rücksicht auf die etwa vorhandenen mildernden oder erschwerenden Umstände, mit dem Zweifachen bis zum Achtfachen beider Gebühren zu bemessende Vermögensstrafe verhängt werden.

In Absicht auf das Strafverfahren ist übrigens nach den für das Dreissigst-Gefäll in Wirksamkeit stehenden Anordnungen vorzugehen.

Das festgesetzte Ausmass der Eingangsgebühren hat von dem Tage an in Wirksamkeit zu treten, an welchem diesse Verordnung jedem einzelnen Zoll- oder rücksichtlich Dreissigst-Amte zukömmt, und daselbst am Amtsplatze angeheftet wird.

Krauss m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XC.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 13. Lipca,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 11. Listopada 1850.

265.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 28. Czerwca 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, dla których Najwyższy patent z dnia 4. Marca 1849 *) wydano,

tyczące się stanowiska nauczycieli katolickiej religii, po gimnazyach i innych pośrednich szkołach.

Na podstawie Najwyższego patentu z dnia 4. Marca 1849. §. 3. i w skutek Najwyższej uchwały z dnia 23. Kwietnia 1850. względem stanowiska nauczycieli religii katolickiej, po gimnazyach rządowych, rozporządza się co następuje:

1. Szkolne władze krajowe starania przyłożyć winny, aby na przyszłość na każdem zupełnem (8-letniem) gimnazyum po dwóch było nauczycieli religii, z których jeden trudnić się będzie nauką religijną wraz z egzortami na niższem gimnazyum, drugi na wyższem.

2. A gdy tym sposobem każdy nauczyciel religii, z właściwie mu przekazanego zawodu naukowego stosunkowo małą tylko miałby udzielać tygodniową liczbę godzin naukowych; przeto nietylko z finansowych, ale także i z ważnych powodów pedagogicznych, pożądanem jest, aby uzdolnionym był, obok religii, podjąć się jeszcze innego jakiego gimnazyalnego przedmiotu naukowego, dla tego też odtąd już tylko nauczyciele religii, którzy takowe uzdolnienie mają, jako zwyczajni nauczyciele gimnazyalni ustanowieni być mogą; jeżeliby zaś tak uzdolnionych mężów brakowało, tedy nauczyciele wyłącznie tylko dla nauki religijnej jako suplenci (nauczyciele pomocniczy) ustanowieni będą.

3. Uzdolnienia do udzielania nauki religijnej, dochodzi ordynaryat biskupi tej dyecezyi, w której leży gimnazyum, a to przez egzamin konkursowy, do którego zastosowane będą przepisy, dla ustanowienia profesorów teologii ważność mające; uzdolnie-

---

*) O zagwarantowanych politycznych prawach obywateli państwa, w tomie uzupełniającym praw państwa Nro 151.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XC. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 13. Juli 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 11. November 1850.

265.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 28. Juni 1850,

*wirksam für diejenigen Kronländer, für welche das Allerhöchste Patent vom 4. März 1849 *) erlassen worden ist,*

die Stellung der katholischen Religionslehrer an Gymnasien und anderen Mittelschulen betreffend.

Auf Grundlage des Allerhöchsten Patentes vom 4. März 1849, §. 3, und in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 23. April 1850 wird über die Stellung der katholischen Religionslehrer an Staatsgymnasien Folgendes verordnet:

1. Es ist von den Landesschulbehörden dahin zu wirken, dass künftig an jedem vollständigen (achtjährigen) Gymnasium zwei Religionslehrer vorhanden seien, deren einer am Untergymnasium, der andere am Obergymnasium den Religionsunterricht sammt den Exhorten besorgt.

2. Da hiernach jeder Religionslehrer aus dem ihm eigenthümlich zugewiesenen Lehrfache nur eine verhältnissmässig geringe wöchentliche Zahl von Unterrichtsstunden zu geben hätte; so ist es nicht nur aus finanziellen, sondern auch aus wichtigen pädagogischen Gründen wünschenswerth, dass er neben der Religion irgend einen anderen Gymnasial-Lehrgegenstand zu übernehmen befähiget sei, desshalb können von nun an nur solche Religionslehrer, welche diese Befähigung haben, als ordentliche Gymnasiallehrer angestellt werden; insofern es an so befähigten Männern gebricht, sind Lehrer ausschliesslich für den Religionsunterricht in der Eigenschaft von Supplenten (Hilfslehrern) anzustellen.

3. Die Befähigung zur Ertheilung des Religionsunterrichts prüft das bischöfliche Ordinariat der Diöcese, in welcher das Gymnasium gelegen ist, mittelst einer Concursprüfung, auf welche die für die Anstellung von Professoren der Theologie geltenden Bestimmungen

---

**) Ueber die gewährleisteten politischen Rechte der Staatsbürger, im Ergänzungsbande des Reichsgesetzblattes, Nr. 151.*

nie do udzielania nauki w innym jakim zawodzie naukowym, wykaże się przed jedną z komisyi egzaminacyjnych, jakie dla kandydatów na urząd nauczycieli gimnazyalnych ustanowiono.

4. Egzamin, który kandydaci na nauczycielów religii przed gimnazyalną komisyą egzaminacyjną w tym celu składają, aby nabyli prawa podjęcia się i innych jeszcze przedmiotów naukowych, ma być przedsięwziętym wedle postanowień prowizorycznej ustawy z dnia 30. Sierpnia 1849. o egzaminie kandydatów na urząd nauczycielski gimnazyalny, tudzież wedle załączonych doń postanowień przechodnich; jednakże w szczególności jeszcze rozporządza się:

a) Ponieważ dla kandydatów, o których mowa, religia, główny stanowi przedmiot, przeto ci nie są zobowiązani, w swym egzaminie przed gimnazyalną komisyą egzaminacyjną w zupełnej wykazać objętości jeden z zawodów głównych, w §. 11-m ustawy egzaminacyjnej oznaczonych, lecz dostatecznem jest, jeżeli się tylko egzaminowi poddadzą z łacińskiej albo greckiej filologii, albo z matematyki, albo z historyi naturalnej, albo z naukowego, albo innego jakiego żyjącego, po gimnazyach uczyć się mającego języka, wraz z jego literaturą, przeciwnie zaś z powodu ścisłego związku, nie może przedmiotem egzaminacyjnym być sama fizyka bez matematyki, tudzież jeografia i historya, jedna bez drugiej, ani nakoniec filozofia z powodu mniejszej w gimnazyum dla niej wyznaczonej liczby godzin.

b) Dostatecznem jest, jeżeli kandydaci w oznaczonych zawodach, tylko uzdolnienie wykażą do podjęcia się dotyczącej nauki na niższem gimnazyum, w którym przypadku jednak ci dla tych zawodów także tylko w niższem gimnazyum użytymi być mogą.

c) Jeżeli kto przeto egzamin w mniejszym zakresie składa, jak w ustawie o egzaminie dla innych kandydatów przepisano, natenczas komisya egzaminacyjna, wypracowania pod klauzurą uskutecznić się mające, do jednego dnia ograniczyć może.

d) Odczyty na próbę, nie mają mieć miejsca, ponieważ sposób kandydatów wykładania nauki ustnie, już poznać się daje przy egzaminie konkursowym na urząd nauczyciela religii.

e) Jeżeli który kandydat z ułatwień, tu pod a—d) dozwolonych, robi użytek, tedy to w jego zaświadczeniu nadmienić i wyraźnie zamieścić należy, że się poddał egzaminowi jako kandydat na urząd nauczyciela religii, albowiem ograniczenie jego egzaminu, ten za sobą pociąga skutek, iż można go wprawdzie zwyczajnym ustanowić nauczycielem gimnazyalnym, jeżeli zarazem jest nauczycielem religii, nie zaś, jeżeli nim nie jest.

5. Jeżeli przy jakiem gimnazyum rządowem, opróżnioną jest posada katolickiego nauczyciela religii, ma o tem dyrektor gimnazyalny bezzwłocznie donieść szkolnej władzy krajowej i oraz dotyczącemu ordynaryatowi biskupiemu, i ma przytem oraz nadmienić, dla których przedmiotów naukowych i dla których klas życzyłby sobie, wedle właściwości całego ogółu nauczycielskiego, aby nowy nauczyciel religii posiadał uzdolnienie podjąć się nauki religijnej.

6. Dotyczący biskup wymieni krajowej władzy szkolnej tego na nauczyciela religii, którego na zasadzie przepisowego egzaminu konkursowego dla naukowego zawodu religii, uznał za najzdolniejszego kompetenta, oraz jej akta egzaminacyjne udzieli. Jeżeli przeciw wymienionemu, nie zachodzi żadna szczególna wątpliwość, nie na-

Anwendung finden; die Befähigung zur Ertheilung des Unterrichts in irgend einem anderen Lehrfache wird vor einer, der für die Gymnasial-Lehramts-Candidaten aufgestellten Prüfungs-Commissionen nachgewiesen.

4. Die Prüfung, welche Candidaten des Lehramtes der Religion vor einer Gymnasial-Prüfungs-Commission bestehen, um die Berechtigung zur Uebernahme auch noch anderer Lehrfächer zu erwerben, ist vorzunehmen nach den Bestimmungen des provisorischen Gesetzes vom 30. August 1849 über die Prüfung der Candidaten des Gymnasial-Lehramtes und den ihnen angehängten Uebergangsbestimmungen; doch wird noch besonders angeordnet:

a) *Da für die in Rede stehenden Candidaten die Religion das Hauptfach bildet, so sind sie nicht verpflichtet, in ihrer Prüfung vor der Gymnasial-Prüfungs-Commission eines der im §. 11 des Prüfungsgesetzes bezeichneten Hauptgebiete vollständig zu umfassen, sondern es genügt, wenn sie sich auch nur der Prüfung aus der lateinischen oder aus der griechischen Philologie, oder aus der Mathematik, oder aus der Naturgeschichte, oder aus der Unterrichts- oder einer anderen an den Gymnasien zu lehrenden lebenden Sprache und ihrer Literatur unterziehen, hingegen kann wegen des inneren Zusammenhanges die Physik nicht ohne die Mathematik, ferner Geographie und Geschichte nicht eine ohne die andere, endlich die Philosophie wegen der geringen Stundenzahl, die ihr am Gymnasium zugewiesen ist, nicht für sich allein Prüfungsgegenstand seyn.*

b) *Es genügt, wenn die Candidaten in den bezeichneten Fächern auch nur die Fähigkeit den Unterricht im Untergymnasium zu übernehmen, nachweisen, in welchem Falle sie jedoch für diese Fächer auch nur im Untergymnasium verwendet werden können.*

c) *Wird hiernach die Prüfung in einem geringeren, als dem durch das Prüfungsgesetz für andere Candidaten vorgeschriebenen Umfange abgehalten, so kann die Prüfungs-Commission die Clausurarbeiten auf einen einzigen Tag beschränken.*

d) *Die Probe-Lectionen haben, da die mündliche Lehrweise der Candidaten bei der Concursprüfung für das Lehramt der Religion erprobt wird, zu entfallen.*

e) *Wenn ein Candidat von den hier* a)—d) *zugestandenen Erleichterungen Gebrauch macht, so ist diess in seinem Zeugniss zu bemerken, und es ist ausdrücklich anzugeben, dass er sich als Candidat des Lehramtes der Religion der Prüfung unterzogen habe, weil die Beschränkung seiner Prüfung zur Folge hat, dass er wohl als ordentlicher Gymnasiallehrer bestellt werden kann, wenn er zugleich Religionslehrer ist, nicht aber, wenn er diess nicht ist.*

5. Ist die Stelle eines katholischen Religionslehrers an einem Staatsgymnasium erledigt, so hat der Gymnasial-Director unverzüglich die Anzeige an die Landesschulbehörde und zugleich an das betreffende bischöfliche Ordinariat zu machen, und dabei zu bemerken, für welche Lehrfächer und Classen er nach der Beschaffenheit des ganzen Lehrpersonales wünsche, dass der neue Religionslehrer die Fähigkeit, den Unterricht — neben dem Religionsunterrichte zu übernehmen, besitzen möge.

6. Von dem betreffenden Bischofe wird derjenige, den er auf Grundlage der vorschriftmässigen Concursprüfung für das Lehrfach der Religion als den geeignetsten Bewerber erkannt hat, der Landesschulbehörde als Religionslehrer unter Mittheilung der Prüfungsacten namhaft gemacht. Wofern wider den Bezeichneten kein besonderes Bedenken obwaltet, soll von dem

leży zbaczać od propozycyi biskupa; jeżeliby zaś stosunki wymagały wyjątkowo zboczenia od wyboru biskupiego, tedy ma się z tego ministerstwu sprawiedliwości i oświecenia sprawę zdać, i oraz mu innego księdza zaproponować, wszakże zawsze tylko takiego, którego biskup uznał za uzdolnionego.

7. Jeżeli ustanowić się mający już z dostatecznym skutkiem odbył egzamin przed gimnazyalną komisyą egzaminacyjną, natenczas go się jako zwyczajnego gimnazyalnego nauczyciela ustanawia. Dyrektor gimnazyum a dalej szkolna władza krajowa, mają się o to starać, aby uzdolnienie onegoż do podjęcia się innych zawodów naukowych obok religii, dla gimnazyum jak najlepiej, zawsze zaś bez uszczerbku głównego jego przedmiotu użytem było, i do tego celu zastosować się ma tak podział zawodów naukowych jak też uporządkowanie reszty sił nauczycielskich.

8. Jeżeli ustanowić się mający, nie odbył egzaminu takowego, tedy tylko jako suplent (nauczyciel pomocniczy) może być ustanowiony; pobiera atoliż tytułem remuneracyi płacę dla katechety dotąd usystemizowaną. Jeżeli później egzamin na urząd nauczycielski przed gimnazyalną komisyą egzaminacyjną odbędzie, do rzędu zwyczajnych nauczycieli gimnazyalnych wstąpi.

9. Nauczyciele religii, tym sposobem (7 i 8) jako zwyczajni nauczyciele gimnazyalni ustanowieni, odbyć mają trzyletnie prowizoryum dla nauczycieli gimnazyalnych przepisane.

Na końcu tegoż ma szkolna władza krajowa zasięgnąć zdania biskupa, i dyrektora gimnazyum do oświadczenia swej opinii zawezwać, i tak wedle tego, jak też na podstawie swych własnych doświadczeń podać wniosek albo na stanowcze potwierdzenie w urzędzie nauczycielskim albo na oddalenie od tegoż.

10. Nauczyciele religii, czy oni są zwyczajnymi nauczycielami gimnazyalnymi, czy też suplentami (nauczycielami pomocniczymi) podlegają naprzeciw swym dyrektorom i szkolnym władzom, jako też względem całego swego urzędowego stanowiska, tym samym prawnym postanowieniom i przepisom, jak inni nauczyciele i pomocniczy nauczyciele, o ile wyraźnie co innego nie ustanowiono.

11. Żaden nauczyciel religii nie może nauki religijnej dalej udzielać, któremu biskup odejmuje uznanie uzdolnienia nauczania w tym zawodzie naukowym.

12. Ponieważ urządzenie nauki religijnej co do uczłonkowania głównych jej części co do rozdzielenia tychże na pojedyncze klasy; i co do książek, do nauki użyć się mających, w zgodności z całym gimnazyalnym planem naukowym stać musi, a przeto przez wzajemne porozumienie się między biskupami i władzami rządowemi ustanowionem będzie, dyrektorowie więc gimnazyalni nie powinni dopuszczać, aby nauczyciele religii co do punktów wymienionych, samowolnie zbaczali od przepisowego urządzenia.

W tychże obrębach mają nauczyciele religii względem traktowania swego przedmiotu naukowego bezpośrednio żądać instrukcyi od swego biskupa i podlegają tylko co do zachowania ogólnych reguł dydaktyki kontroli dyrektora. Zgodne spółdziałanie z innemi nauczycielami dla naukowego ich zawodu, ważniejszem jest, niźli dla każdego innego; przetoż ze wszystkich sił ku temu dążyć i przykładać się mają. Co do szkolnej karności tycze się ich to samo, co dla innych nauczycieli przepisano.

13. Jeżeli o to idzie, aby nauczyciel religii nakłaniał uczniów do religijnych ćwiczeń, które wpływ wywierają na zewnętrzny porządek w gimnazyum, to się stać

Vorschlage des Bischofes nicht abgewichen werden; sollten ausnahmsweise Verhältnisse eine Abweichung von der Wahl des Bischofes erheischen, so ist hierüber an das Ministerium des Cultus und Unterrichts zu berichten, und demselben ein anderer, immer jedoch nur ein von dem Bischofe als befähigt anerkannter Priester vorzuschlagen.

7. Hat der Anzustellende bereits eine Prüfung vor einer Gymnasial-Prüfungs-Commission mit hinreichendem Erfolge bestanden, so wird er als ordentlicher Gymnasiallehrer angestellt. Der Director des Gymnasiums und weiterhin die Landesschulbehörde haben dafür zu sorgen, dass die Befähigung desselben, andere Lehrfächer neben dem der Religion zu übernehmen, für das Gymnasium auf das Beste, immer aber ohne seinem Hauptfache Eintrag zu thun, benützt werde, und es ist darnach die Vertheilung der Lehrfächer und die Anordnung der übrigen Lehrkräfte einzurichten.

8. Hat der Anzustellende eine solche Prüfung nicht bestanden, so kann er nur als Supplent (Hilfslehrer) angestellt werden; er bezieht jedoch den bisher für den Katecheten systemisirten Gehalt als Remuneration. Besteht er später die Lehramtsprüfung vor einer Gymnasial-Prüfungs-Commission, so tritt er in die Reihe der ordentlichen Gymnasiallehrer ein.

9. Die in solcher Weise (7 und 8) als ordentliche Gymnasiallehrer angestellten Religionslehrer haben das für Gymnasiallehrer vorgeschriebene dreijährige Provisorium zu bestehen.

Am Schlusse desselben hat die Landesschulbehörde die Ansicht des Bischofs einzuholen, und den Director des Gymnasiums zu einem Gutachten aufzufordern, und darnach und auf Grundlage ihrer eigenen Erfahrungen ihren Antrag auf definitive Bestätigung im Lehramte oder Entfernung von demselben zu stellen.

10. Die Religionslehrer, mögen sie ordentliche Gymnasiallehrer oder Supplenten (Hilfslehrer) seyn, unterliegen ihren Directoren und den Schulbehörden gegenüber, so wie ihrer ganzen ämtlichen Stellung nach, denselben gesetzlichen Bestimmungen und Vorschriften, wie andere Lehrer und Hilfslehrer, insoweit nicht ausdrücklich etwas Anderes angeordnet ist.

11. Kein Religionslehrer kann den Religionsunterricht fortsetzen, wenn sein Bischof ihm die Anerkennung seiner Lehrfähigkeit für dieses Lehrfach entzieht.

12. Da die Einrichtung des Religionsunterrichtes in Bezug auf die Gliederung seiner Haupttheile, deren Vertheilung auf die einzelnen Classen und die zu gebrauchenden Lehrbücher im Einklange mit dem gesammten Gymnasial-Lehrplane stehen muss, und desshalb durch gegenseitiges Einvernehmen zwischen den Bischöfen und den Regierungsbehörden festgestellt wird, so haben die Gymnasialdirectoren eine willkürliche Abweichung von der vorschriftmässigen Einrichtung in Betreff der bezeichneten Puncte von Seite der Religionslehrer nicht zu gestatten.

Innerhalb dieser Gränzen haben die Religionslehrer die Weisungen in Betreff der Behandlung ihres Lehrfaches unmittelbar von ihrem Bischofe einzuholen, und unterliegen nur in Betreff der Beachtung der allgemeinen Regeln der Didaktik der Controle des Directors. Das harmonische Zusammenwirken mit den übrigen Lehrern ist für ihr Lehrfach wichtiger, als für ein jedes andere; sie haben es daher nach Kräften zu suchen und zu fördern. In Betreff der Schuldisciplin gilt für sie, was für andere Lehrer vorgeschrieben ist.

13. In sofern es sich darum handelt, dass der Religionslehrer die Schüler zu Religionsübungen verhalte, welche auf die äussere Ordnung des Gymnasiums einen Einfluss üben, so kann diess nur mit Zustimmung des Directors, welcher über vorzunehmende Aenderungen des

może jedynie z przyzwoleniem dyrektora, który względem odmian, w dotychczasowym zwyczaju zaprowadzić się mających, posłuchać ma zdania ciała nauczycielskiego. Jeżeli dyrektor wnioski nauczyciela religii za niestosowne uznaje, albo niezgodne z porządkiem zakładu naukowego, to ma je odrzucić. Nauczycielowi religii w takowym razie wolno udać się do swego biskupa, przez którego przedmiot u szkolnej władzy krajowej, a dalej u ministerstwa wyznań i oświecenia do rozprawy wprowadzony być może.

14. Postanowienia, w niniejszem rozporządzeniu wyszczególnione, mają ważność także i dla gimnazyów o 4 albo o 6 klasach, gdzie takowe istnieją.

15. O ile te postanowienia dotyczą działania biskupów na ustanowienie nauczycieli religii i na kierownictwo nauką religijną, mają one ważność i dla innych szkół pośrednich, obok gimnazyów istniejących; zresztą mają takowe co się tycze tych szkół w wykonanie wejść, o ile tego teraźniejsza ich organizacya dozwala.

Do niższych dwurocznych szkół realnych, które na miejsce czwartych klas szkół głównych wstępują, i przy których zachować się winno wedle przepisów, dla nich wydanych, niniejsze postanowienia, nie mają żadnego zastosowania.

16. Nauczyciele religii już ustanowieni, zostają w swej posadzie z dotychczasowemi prawami i obowiązkami; jest im atoliż dozwolono, a nawet pożądanem, aby się, wedle osnowy niniejszego rozporządzenia, do innych przedmiotów naukowych obok religii, usposobiali i nauki w tychże podejmowali. Za trudy przez to im urosłe, mogą żądać remuneracyi.

Thun m. p.

bisher Gebräuchlichen den Lehrkörper zu hören hat, geschehen. Hält der Director die Anträge des Religionslehrers für unzweckmässig, oder mit der Ordnung der Lehranstalt unvereinbar, so hat er sie abzulehnen. Dem Religionslehrer steht es in diesem Falle frei, sich an seinen Bischof zu wenden, durch welchen der Gegenstand mit der Landesschulbehörde und weiter mit dem Ministerium des Cultus und Unterrichts in Verhandlung gebracht werden kann.

14. Die in dieser Verordnung gegebenen Bestimmungen haben auch Giltigkeit für Gymnasien von 4 oder von 6 Classen, wo solche bestehen.

15. Insoweit diese Bestimmungen die Einwirkung der Bischöfe auf die Anstellung der Religionslehrer und auf die Leitung des Religionsunterrichts betreffen, gelten sie auch für die übrigen Mittelschulen, welche neben den Gymnasien bestehen; im Uebrigen haben sie hinsichtlich dieser Schulen in Wirksamkeit zu treten, so weit die gegenwärtige Organisation derselben es gestattet.

Auf die zweijährigen Unter-Realschulen, welche an die Stelle der vierten Classen der Hauptschulen treten, und nach den für diese geltenden Vorschriften zu behandeln sind, haben sie keine Anwendung.

16. Die bereits angestellten Religionslehrer verbleiben in ihrer Stellung mit ihren bisherigen Rechten und Pflichten; doch ist es ihnen gestattet, und es ist zu wünschen, dass sie sich nach Inhalt dieser Verordnung für andere Lehrfächer neben dem der Religion qualificiren und einen Unterricht darin übernehmen mögen. Für die dadurch ihnen zuwachsende Last haben sie Anspruch auf eine Remuneration.

Thun *m. p.*

Część XCI.
wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 16. Lipca 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzycznem: dnia 16. Listopada 1850.

268.

Cesarski patent z dnia 10. Lipca 1850,

obowiązujący w królestwach i krajach koronnych: [illegible] Gradysce, Istryi, Tryeście i [illegible] na całość,

na mocy którego wydaną zostaje ustawa organiczna dla prokuratoryi skarbowej, a zaczem od dnia jej ogłoszenia, w wykonanie wchodząca.

My Franciszek Józef Pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardzki i Wenecki, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimski i t. d.; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Toskanii i Krakowa; Książę Lotaryngii, Salzburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacenzy i Guastalli, Oświęcimia i Zatora, Cieszyna, Friulu, Raguzy i Zary; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Brixenu; Margrabia Górnych i Dolnych Łużyc i w Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenbergu i t. d.; Pan Tryestu, Kattaru i na Marchii windyjskiej; Wielki Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Na przedstawienie Naszego ministra sprawiedliwości i za poradą Naszej Rady ministrów, uznaliśmy potrzebę wydania prawidłowej ustawy organicznej dla prokuratoryi skarbowej, przez którą [illegible] urządzenia sądownictwa, ustanowionej o jej obowiązkach, [illegible] i zakresie działalności, jako też i o [illegible] do tejże władzy należących.

Prawa na zasadzie § 120 ustawy konstytucyjnej, [illegible] dla wszystkich krajów koronnych wyżej wymienionych, a [illegible] Austryackiej i całej

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCI.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 16. Lipca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: dnia 19. Listopada 1851.

266.

Cesarski patent z dnia 10. Lipca 1850.

obowiązujący w Austryi niżej i wyżej Ensy, w Solnogrodzie, Styryi, Karyntyi, Krainie, Gorycyi, Gradysce, Istryi, Tyrolu i Vorarlbergu, w Czechach, Morawii i na Szląsku,

na mocy którego wydaną zostaje ustawa organiczna prowizoryczna dla prokuratoryi rządowej, a zarazem od dnia jej ogłoszenia, w wykonanie wchodzi.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Weneeyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.: Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa: Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu: Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu: Margrabia górnej dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Na przedstawienie Naszego ministra sprawiedliwości i za poradą Naszej Rady ministrów, uznaliśmy potrzebę wydania prowizorycznej ustawy organicznej dla prokuratoryi rządowej, odpowiedniej nowemu urządzeniu sądownictwa, a stanowiącej o jej obsadzeniu, kierunku, karności i zakresie działalności, jako też i o porządku interesów, do tejże władzy należących.

Przeto na zasadzie §. 120 ustawy konstytucyjnej, poprzednio dla wszystkich krajów koronnych wyżej wymienionych, a mianowicie dla arcyksięstwa Austryi wyżej i niżej

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XCI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 16. Juli 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 19. November 1851.

266.

Kaiserliches Patent vom 10. Juli 1850,

wirksam für Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Gradiska, Istrien, Triest, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren und Schlesien,

wodurch ein provisorisches organisches Gesetz für die Staatsanwaltschaften erlassen, und vom Tage der Kundmachung angefangen in Wirksamkeit gesetzt ist.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben über Antrag Unseres Justizministers, und über Einrathen des Ministerrathes ein mit der neuen Gerichtsverfassung in Einklang stehendes organisches Gesetz für die Staatsanwaltschaften, deren Besetzung, Leitung, Disciplin und Wirkungskreis, dann über die Geschäftsordnung derselben provisorisch zu erlassen befunden.

Wir verordnen demnach auf Grundlage des §. 120 der Reichsverfassung vorläufig für den Umfang nachbenannter Kronländer, nämlich des Erzherzogthums Oesterreich unter und

Ensy, księstwa Solnogrodu. księstwa Styryi, księstwa Karyntyi, księstwa Krainy, uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi, dla miasta Tryestu z jego okręgiem, dla uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga, dla królestwa Czech, margrabstwa Morawii i księstwa górnego i dolnego Szląska, stanowimy, co następuje:

I.

Prokuratorye rządowe, a odnośnie prokuratorye jeneralne, ustanowione w krajach koronnych wyżej wymienionych, stosownie do urządzenia sądownictwa, zatwierdzonego przez Nas w d. 14. Czerwca 1849, postępować winny wedle przepisów tej ustawy, począwszy od dnia jej ogłoszenia.

II.

Jednakże postępowanie dyscyplinarne, przeciw członkom prokuratoryi rządowej, wzmiankowanym w §§fach 59, 62 i 64 niniejszej ustawy, w przypadkach temiż paragrafami wskazanych, zastrzeżone względem oddaleniao d służby, zasuspendowania i mimowolnego przeniesienia na stan spoczynku, wchodzi dopiero w wykonanie z d. 1. Lipca 1851. Czasowe zawieszenie tych osób w pełnieniu ich służby, jako urzędników rządowych w ogólności, tudzież mimowolne przeniesienie ich na stan spoczynku, w przypadkach §§fów dopiero wymienionych, zarządzać będzie minister sprawiedliwości aż do powyższej chwili, na drodze administracyjnej. Kara zaś oddalenia od służby, ma być orzeczoną przez wyrok trybunału najwyższego, stosownie do §. 7 rozporządzenia ministeryalnego z d. 21. Sierpnia 1848, który to wyrok, przed wystosowaniem onego, ministrowi sprawiedliwości przedłożonym być winien. W tych przypadkach zawsze prokurator jeneralny czynić będzie dochodzenia w porządku, w §. 60 wskazanym; a jeżeli zawieszenie lub mimowolne przeniesienie na stan spoczynku, przez ministra sprawiedliwości zarządzonem być ma, należy ze strony sądu krajowego wyższego, a wedle okoliczności i ze strony trybunału najwyższego zasięgnąć objawienia wzmiankowanej w tymże właśnie paragrafie opinii.

III.

Przepis §fu 68 tejże ustawy, wedle którego w interesach prawnych cywilnych, w nim wyszczególnionych, prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych, równie jak prokuratorowie jeneralni przy sądach krajowych wyższych i przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym ustanowieni, z wnioskami swojemi pod nieważnością słuchanymi być mają, dopiero z dniem 1. Października 1850. wchodzi w wykonanie.

IV.

Wykonanie tej ustawy. Naszemu ministrowi sprawiedliwości polecamy.

Dan w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 10. Lipca w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania w roku drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

ob der Enns, des Herzogthums Salzburg, des Herzogthums Steiermark, des Herzogthums Kärnthen, des Herzogthums Krain, der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska mit der Markgrafschaft Istrien, der Stadt Triest mit ihrem Gebiete, der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg, des Königreichs Böhmen, der Markgrafschaft Mähren und des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien, wie folgt:

I.

Die in den vorgenannten Kronländern nach Andeutung der von Uns am 14. Juni 1849 genehmigten Gerichtsverfassung bestellten Staatsanwaltschaften, rücksichtlich Generalprocuraturen, haben sich vom Tage der Kundmachung angefangen nach Vorschrift dieses Gesetzes zu benehmen.

II.

Gegen die in den §§. 59, 62 und 64 dieses Gesetzes benannten Mitglieder der Staatsanwaltschaft jedoch hat das in den Fällen dieser Paragraphe wegen Dienstesentlassung, Suspension und unfreiwilliger Versetzung in den Ruhestand vorbehaltene Disciplinarverfahren erst mit 1. Juli 1851 in Wirksamkeit zu treten. — Bis dahin ist auch gegen die erwähnten Personen in den Fällen der eben erwähnten Paragraphe die zeitweise Enthebung von den Dienstverrichtungen eines Staatsbeamten überhaupt, und die unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand von dem Justizminister im administrativen Wege zu verfügen, die Strafe der Dienstentlassung aber nach Vorschrift der Ministerialverordnung vom 21. August 1848, §. 7, durch ein Erkenntniss des obersten Gerichtshofes zu verhängen, und diese Erkenntniss vor der Ausfertigung dem Justizminister vorzulegen. In diesen Fällen hat der Generalprocurator jederzeit die in dem §. 60 angeordneten Erhebungen zu pflegen, und wenn die Suspension oder unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand durch den Justizminister zu verfügen ist, die Erstattung der eben daselbst erwähnten gutächtlichen Aeusserung des Oberlandesgerichtes und nach Umständen des obersten Gerichtshofes zu veranlassen.

III.

Die Verordnung des §. 68 dieses Gesetzes, wornach in den daselbst aufgezählten bürgerlichen Rechtsangelegenheiten die Staatsanwälte bei den Landesgerichten, sowie die bei den Oberlandesgerichten und bei dem obersten Gerichts- und Cassationshofe bestellten Generalprocuratoren bei sonstiger Nichtigkeit mit ihren Anträgen zu vernehmen sind, hat erst mit dem 1. October 1850 in Wirksamkeit zu treten.

IV.

Unser Minister der Justiz ist mit dem Vollzuge dieses Gesetzes beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am zehnten Juli im Eintausend achthundert und fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai.
Schmerling. Thun. Kulmer.

ZARYSY
ustawy organicznej dla prokuratoryj rządowych,
w tych krajach koronnych państwa austryackiego, w których wejść ma w życie nowa organizacya sądowa z d. 4. Czerwca 1849.

Oddział pierwszy.
ORGANIZACYA PROKURATORYI RZĄDOWEJ, OBSADZENIE POSAD, KIERUNEK I KARNOŚC.

Rozdział pierwszy.
O organizacyi prokuratoryi rządowej w ogólności.

§. 1.

Ustanawiają się prokuratorowie przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym w Wiedniu, prokuratorowie jeneralni przy sądach krajowych wyższych, prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych i sądach powiatowych kolegialnych, którym w miarę ich czynności odpowiednia liczba zastępców i oprócz tego potrzebne personale kancelaryjne i służebne, dodrnem być ma.

§. 2.

Urzędnicy konceptowi, należący do stanu osobowego, składającego personale urzędu sędziowskiego, pomocniczo użyci przy prokuratoryi rządowej, uważani być mają niemniej jak rzeczywiście ustanowieni prokuratorowie rządowi i ich substytuci, jako członkowie prokuratoryi rządowej, a to dopóty, dopóki trwa ich użycie takowe.

§. 3.

Prokurator jeneralny przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym, wyłącznie ma sobie polecone czynności prokuratoryi rządowej, przy tymże sądzie zachodzące.

§. 4.

Zakres działalności prokuratorów jeneralnych, ustanowionych przy sądach krajowych wyższych, rozciąga się na cały obręb sądu krajowego wyższego.

§. 5.

Prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych (w Wiedniu nadprokurator rządowy) i prokuratorowie rządowi przy sądach powiatowych kolegialnych działający, powołani są do sprawowania interesów prokuratoryi rządowej przy tychże sądach.

Rozdział drugi.
O mianowaniu urzędników i sług przy prokuratoryi rządowej.

I. Kwalifikacya.

§. 6.

Do urzędu prokuratora jeneralnego lub jego zastępcy (adwokata jeneralnego), równie jak prokuratora rządowego i prokuratora rządowego wyższego przy sądach

Organisches Gesetz
für die Staatsanwaltschaften.

Erster Abschnitt.
Organisirung der Staatsanwaltschaft, Besetzung der Dienstplätze, Leitung und Disciplin.

Erstes Hauptstück.
Von der Organisirung der Staatsanwaltschaft überhaupt.

§. 1.

Bei dem obersten Gerichts- und Cassationshofe in Wien, sowie bei den Oberlandesgerichten werden Generalprocuratoren, bei den Landesgerichten und bei den Bezirks-Collegialgerichten werden Staatsanwälte bestellt, welchen eine dem Masse der Geschäfte entsprechende Anzahl von Stellvertretern nebst dem erforderlichen Kanzlei- und Dienerpersonale beizugeben ist.

§. 2.

Diejenigen dem Stande des Richteramtspersonales angehörigen Conceptsbeamten, welche bei der Staatsanwaltschaft aushilfsweise verwendet werden, sind, so lange diese Verwendung dauert, sowie die wirklich angestellten Staatsanwälte und Substituten als Mitglieder der Staatsanwaltschaft zu betrachten.

§. 3.

Der Generalprocurator bei dem obersten Gerichts- und Cassationshofe ist ausschliesslich mit den bei diesem höchsten Gerichte vorkommenden Geschäften der Staatsanwaltschaft betraut.

§. 4.

Der Wirkungskreis der bei den Oberlandesgerichten bestellten Generalprocuratoren erstreckt sich auf den ganzen Oberlandesgerichts-Sprengel.

§. 5.

Die Staatsanwälte bei den Landesgerichten (in Wien der Ober-Staatsanwalt) und die bei den Bezirks-Collegialgerichten fungirenden Staatsanwälte sind zur Besorgung der Geschäfte der Staatsanwaltschaft bei diesen Gerichten berufen.

Zweites Hauptstück.
Von der Ernennung der Beamten und Diener der Staatsanwaltschaft.

I. Erfordernisse.

§. 6.

Für die Generalprocuratoren und deren Stellvertreter (Generladvocaten), sowie für die Staatsanwälte und Ober-Staatsanwälte bei den Landesgerichten wird das Alter von 30

krajowych, potrzeba wieku lat trzydzieści, a dla innych członków prokuratoryi rządowej, z wyjątkiem przydzielonych auskultantów, lat dwadzieścia cztery.

§. 7.

Wszelka posada przy prokuratoryi rządowej, wymaga nieskazitelności. Nadto każdy ubiegający się o posadę prokuratora rządowego lub substytuta jego, winien się wywieść albo złożeniem skutecznem egzaminów na urząd sędziego, albo świadectwem ze złożonego egzaminu praktycznego, przez ustawę zaprowadzić się mającego. W owych krajach, w których ustawa więcej języków uznaje za krajowe, potrzebna jest także dostateczua wiadomość języków, w tymże obwodzie używanych.

§. 8.

Kandydaci celujący, którzy w chwili ubiegania się, nie mogą się wykazać dekretami sędziowskiemi lub świadectwem ze złożonego egzaminu rządowego praktycznego, mogą być umieszczeni prowizorycznie jako substytuci prokuratora rządowego, z zastrzeżeniem złożenia ze skutkiem wymaganych egzaminów w ciągu wyznaczonego terminu, co także wykazać powinni.

§. 9.

W tych przypadkach może minister sprawiedliwości z szczególnych powodów na wzgląd zasługujących, uwolnić od praktyki, wymaganej przed dopełnieniem złożyć się mającego egzaminz.

§. 10.

Może nakoniec minister sprawiedliwości uwolnić zupełnie od egzaminu na urząd sędzi kryminalnego tych, którzy złożyli egzamin na urząd adjunkta fiskalnego lub adwokata, albo którzy jako rzeczywiście ustanowieni sędziowie cywilni, dostateczne swej zdolności dali dowody.

§. 11.

Przy zachodzących równych okolicznościach (caeteris paribus), służy pierwszeństwo owym kandydatom, którzy otrzymali stopień doktora prawa, lub przez dłuższą aplikacyę przy prokuratoryi rządowej, nabyli szczególnego uzdatnienia do sprawowania tych obowiązków.

§. 12.

Co się tycze przymiotów, potrzebnych urzędnikom pomocniczym i sługom przy prokuratoryi rządowej, zachowane być winny dotychczasowe przepisy, stanowiące co do podobnych posad przy administracyi sprawiedliwości, aż do wydania szczczególnych rozporządzeń.

§. 13.

Nie mogą być członkami prokuratoryi rządowej przy pewnym sądzie osoby spokrewnione z urzędnikami sędziowskiemi tegoż sądu, lub z członkami prokuratoryi rządowej, przy tymże sądzie urzędującymi, w linii wstępenj lub zstępnej, albo w czwartym lub bliższym stopniu linii pobocznej lub też spowinowacone w drugim stopniu. Równie też i urzędnicy kancelaryjni i słudzy przy prokuratoryi rządowej, nie mogą być spokrewnieni lub spowinowaceni ze swymi przełożonymi w tymże samym stopniu.

II. Obsadzenie posad.

§. 14.

Prokuratorów jeneralnych i ich zastępców równie jak prokuratorów przy sądach krajowych i nadprokuratorów rządowych, tudzież substątutów prokurratorów rządowych w siódmej klasie dyetowej zostających, mianuje Cesarz.

für die übrigen Mitglieder der Staatsanwaltschaft mit Ausnahme der denselben zugetheilten Auscultanten das Alter von 24 Jahren erfordert.

§. 7.

Unbescholtenheit wird für jede Anstellung bei der Staatsanwaltschaft erfordert. Ausserdem hat sich jeder Bewerber um die Stelle eines Staatsanwaltes oder Staatsanwalts-Substituten über die mit Erfolg abgelegte Richteramtsprüfung oder mit dem Zeugnisse über Ablegung der durch das Gesetz einzuführenden praktischen Staatsprüfung auszuweisen. In jenen Landestheilen, in welchen mehrere Landessprachen gesetzliche Anerkennung haben, wird auch die hinlängliche Kenntniss dieser in dem Bezirke gangbaren mehreren Sprachen erfordert.

§. 8.

Ausgezeichnete Candidaten, welche sich zur Zeit ihrer Bewerbung mit den Richterbreven oder mit dem Zeugnisse über die zurückgelegte praktische Staatsprüfung auszuweisen nicht vermögen, können jedoch provisorisch als Staatsanwalts-Substituten mit dem Vorbehalte angestellt werden, dass sie die erforderlichen Prüfungen binnen einem angemessenen Termine mit Erfolg zurücklegen, und sich hierüber ausweisen.

§. 9.

In solchen Fällen kann der Justizminister aus besonders rücksichtswürdigen Gründen die Nachsicht von der zur nachzutragenden Prüfung erforderlichen Praxis ertheilen.

§. 10.

Jenen Bewerbern endlich, welche die Fiscaladjuncten- oder Advocaten-Prüfung abgelegt, oder bereits als wirklich angestellte Civilrichter hinreichende Beweise ihrer Tüchtigkeit gegeben haben, ist der Justizminister die ihnen mangelnde Criminal-Richterprüfung gänzlich nachzusehen ermächtiget.

§. 11.

Unter übrigens gleichen Umständen soll jenen Bewerbern der Vorzug gegeben werden, welche den juridischen Doctorgrad erlangt, oder sich durch längere Verwendung bei der Staatsanwaltschaft eine besondere Eignung zu den Verrichtungen derselben erworben haben.

§. 12.

Rücksichtlich der für die Hilfsbeamten und Diener der Staatsanwaltschaft erforderlichen Eigenschaften sind bis zur Erfliessung besonderer Bestimmungen die bisher für derlei Dienstposten der Justizverwaltung geltenden Vorschriften zu beobachten.

§. 13.

Als Mitglieder der Staatsanwaltschaft eines bestimmten Gerichtes können solche Personen nicht angestellt werden, welche mit einem richterlichen Beamten dieses Gerichtes oder mit einem Mitgliede der bei demselben fungirenden Staatsanwaltschaft in auf- und absteigender Linie, oder in dem vierten oder in einem näheren Grade der Seitenlinie verwandt oder im zweiten Grade verschwägert sind. Auch die Kanzleibeamten und Diener der Staatsanwaltschaft dürfen mit ihren Vorgesetzten nicht in dem erwähnten Grade verwandt oder verschwä ert seyn.

II. Besetzung der Dienstplätze.

§. 14.

Die Ernennung der Generalprocuratoren und ihrer Stellvertreter, sowie der bei den Landesgerichten angestellten Staatsanwälte und Ober-Staatsanwälte, und der in der siebenten Diätenclasse stehenden Staatsanwalts-Substituten ist dem Kaiser vorbehalten.

§. 15.

Innych substytutów przy prokuratoryi rządowej, mianuje minister sprawiedliwości, wszystkich zaś urzędników kancelaryjnych i sług, prokurator jeneralny.

§. 16.

Na zawakowane posady, wyjąwszy prokuratorów jeneralnych i ustanowić się mających adwokatów jeneralnych przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym, z reguły konkurs rozpisanym być winien. Jednakże nowe rozpisanie konkursu, może być pominiętem, jeżeli po onego rozpisaniu, albo przez samo już obsadzenie, albo przed obsadzeniem w inny sposób zawakuje równa posada, a znajdują się kandydaci zupełnie uzdatnieni, lub jeżeli minister sprawiedliwości z innych ważnych powodów na to zezwala.

§. 17.

Na posady, przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym zawakowane, rozpisuje konkurs prokurator jeneralny tegoż właśnie sądu; na inne zaś posady, odnoszące się do służby przy prokuratoryi rządowej, prokurator jeneralny tego sądu wyższego, w którego obrębie te posady zawakowały. Obwieszczenie wydać się mające, zamieszczone być winno w dzienniku urzędowym kraju koronnego, a jeżeli idzie o obsadzenie urzędu prokuratora rządowego lub jego substytuta, wówczas zamieszczonem być winno także po trzykroć w gazecie wiedeńskiej.

§. 18.

Prokurator jeneralny przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym, równie jak jego zastępcy i wszyscy prokuratorowie jeneralni przy sądach krajowych wyższych, mianowani zostają na bezpośrednie przedstawienie ministra sprawiedliwości.

§. 19.

Na inne posady przy prokuratoryi rządowej, których nadanie zależy od Cesarza lub ministra sprawiedliwości, przedstawia prokurator jeneralny, do którego należy rozpisanie konkursu.

§. 20.

Urzędnicy i słudzy przy prokuratoryach rządowych, ustanowionych przy sądach powiatowych kolegialnych i sądach krajowych, ubiegający się o inne posady rządowo-prokuratorskie, winni czynić o to podania swe zawsze do bezpośredniego przełożonego w urzędzie, który je przeseła przełożonemu prokuratorowi jeneralnemu z dołączeniem swej opinii. Jeżeli do tegoż przełożonego nie należy przedstawienie lub obsadzenie, wówczas winien takowy podania przesłać temu prokuratorowi jeneralnemu, który rozpisał konkurs, a zarazem dołączyć swoję kwalifikacyjną opinię.

§. 21.

Kandydaci, pełniący służbę przy prokuratoryi jeneralnej sądu krajowego wyższego lub najwyższego sądu i trybunału kasacyjnego, winni czynić konkursowe podania swe bezpośrednio do swego prokuratora jeneralnego, który z niemi w tym przypadku, jeżeli sam nie rozpisał konkursu, postąpić winien w sposób, w końcu §fu poprzedniego oznaczony.

§. 15.

Die übrigen Staatsanwalts-Substituten werden vom Justizminister, die sämmtlichen Kanzleibeamten und Diener endlich von dem Generalprocurator ernannt.

§. 16.

Für die erledigten Dienstplätze, mit Ausnahme jener der Generalprocuratoren und der beim obersten Gerichts- und Cassationshofe anzustellenden Generaladvocaten, ist in der Regel ein Concurs auszuschreiben. Eine neuerliche Ausschreibung kann jedoch unterbleiben, wenn nach bereits ausgeschriebenem Concurse entweder durch die vorgenommene Besetzung selbst oder noch vor der Vornahme derselben auf andere Weise ein gleicher Dienstplatz erlediget worden ist, und zugleich vollkommen fähige Bewerber vorhanden sind, oder wenn der Justizminister aus anderen erheblichen Gründen die Bewilligung dazu ertheilt.

§. 17.

Die Concursausschreibung ist über Stellen, welche bei dem obersten Gerichts- und Cassationshofe in Erledigung gekommen sind, von dem Generalprocurator dieses Gerichtes, über andere Dienstposten der Staatsanwaltschaft aber von dem Generalprocurator jenes Oberlandesgerichtes auszuschreiben, in dessen Sprengel sie erlediget wurden. Das anzufertigende Edict muss in das Amtsblatt des Kronlandes, und wenn es sich um die Besetzung der Stelle eines Staatsanwaltes, oder eines Staatsanwalts-Substituten handelt, auch in der Wiener Zeitung dreimal eingeschaltet werden.

§. 18.

Der Generalprocurator bei dem obersten Gerichts- und Cassationshofe, sowie dessen Stellvertreter und sämmtliche Generalprocuratoren bei den Oberlandesgerichten, werden über unmittelbaren Vorschlag des Justizministers ernannt.

§. 19.

Die Vorschläge zur Besetzung der übrigen Posten der Staatsanwaltschaft, welche von dem Kaiser oder von dem Justizminister verliehen werden, erstattet derjenige Generalprocurator, welcher den Concurs ausgeschrieben hat.

§. 20.

Die Beamten und Diener der bei den Bezirks-Collegial- und bei den Landesgerichten bestellten Staatsanwaltschaften haben, sobald sie sich um andere staatsanwaltschaftliche Stellen bewerben, ihre diessfälligen Gesuche jederzeit bei ihrem unmittelbaren Amtsvorstande zu überreichen, von welchem dieselben mit gutächtlicher Einbegleitung an den vorgesetzten Generalprocurator zu befördern sind. Diesem liegt es ob, wenn er nicht selbst den Vorschlag zu erstatten, oder die Besetzung vorzunehmen hat, die Gesuche nebst seinem Qualifications-Gutachten demjenigen Generalprocurator zu übermitteln, von welchem der Concurs ausgeschrieben worden ist.

§. 21.

Diejenigen Bewerber, welche bei der Generalprocuratur eines Oberlandesgerichtes, oder bei der des obersten Gerichts- und Cassationshofes bedienstet sind, haben ihre Competenzgesuche unmittelbar an ihren Generalprocurator zu überreichen, welcher dieselben in dem Falle, da die Competenz nicht bei ihm selbst eröffnet ist, auf die am Schlusse des vorigen Paragraphen bezeichnete Weise zu behandeln hat.

§. 22.

Konkurenci przy sądzie krajowym lub sądzie powiatowym zamieszczeni, winni czynić podania swe zawsze do tego sądu krajowego, w którego obrębie służą, mianowicie zaś ostatni za konkomitacyą przełożonego sędzi powiatowego.

Urzędnicy i słudzy przy sądzie handlowym, podawać się winni do tegoż sądu.

Prezydent sądu krajowego, względnie sądu handlowego, winien przeto spólnie z prokuratorem rządowym, urzędującym w siedzibie tegoż sądu, oddawać opinię kwalifikacyjną, przesełając podania do prezydyum przełożonego sądu krajowego wyższego.

§. 23.

Prezydent sądu krajowego wyższego, w którego obrębie posada prokuratorsko-rządowa zawakowała, winien wszelkie w każdym takowym przypadku do niego nadeszłe akta, odstąpić prokuratorowi jeneralnemu wraz z opinią co do ukwalifikowania konkurentów, przez siebie samego wypracowaną, jeżeli zaś idzie o rozpisaną posadę prokuratorską, zawakowaną w obrębie innego sądu krajowego wyższego, lub o posadę przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym, wówczas winien je przesłać z opinią, spólnie z prokuratorem jeneralnym, oddać się mającą, temu prokuratorowi jeneralnemu, któremu przedstawienie na tęż posadę lub jej obsadzenie jest powierzonem.

§. 24.

Co do osób, przy sądzie krajowym wyższym, przy sądzie najwyższym i trybunale kasacyjnym zamieszczonych, z których pierwsze do prokuratoryi rządowej przy sądzie, do tegoż samego sądu krajowego wyższego należącym; drugie zaś do prokuratoryi rządowej przy swym własnym sądzie przeniesionemi być chcą, zasięgnąć należy od ich prezydenta opinii kwalifikacyjnej, a zaś w tym przypadku, w którym o inną posadę przy prokuratoryi rządowej się ubiegają, winien prezydent spólnie z prokuratorem jeneralnym przesłać opinię co do ich kwalifikacyi temu prokuratorowi jeneralnemu, przez którego konkurs został rozpisany.

§. 25.

Dopóki stan osobowy prokuratoryi rządowej w ogólności z uwzględnieniem wskazanej przez doświadczenie potrzeby, nie jest uregulowanym, winni prokuratorowie jeneralni czynić uzasadnione przedstawienia, co do potrzeby tworzenia nowych posad prokuratorskich, a po otrzymanem na te zezwoleniu, czynić przedstawienia potrzebne co do obsadzania takowych.

§. 26.

W tym przypadku, równie jak przy każdem zawakowaniu posady już usystemizowanej, mogą prokuratorowie jeneralni aż do chwili, wyżej wspomnionej, za poprzedniem porozumieniem się z prezydentem sądu krajowego wyższego, przedstawić do tejże posady urzędnika sądowego do tymczasowego sprawowania obowiązków tej posady za uzdatnionego uważać się mogącego.

§. 27.

Na posady auskultantów, może jedynie wtedy przedstawiać prokurator jeneralny, jeżeli takowe przeznaczone są wyraźnie jedynie tylko do służby przy prokuratoryi rządowej. Co się tycze auskultantów dla sądów i prokuratoryi rządowej łącznie przeznaczonych, winien prokurator jeneralny spólnie z prezydentem sądu krajowego wyższego

§. 22.

Jene Competenten hingegen, welche bei einem Landes- oder Bezirksgerichte angestellt sind, haben, und zwar Letztere unter Einbegleitung des vorgesetzten Bezirksrichters, ihre Gesuche jederzeit an das Landesgericht zu überreichen, bei welchem oder in dessen Sprengel sie dienen.

Die Gesuche der Beamten und Diener eines Handelsgerichtes sind bei diesem anzubringen.

Dem Präsidenten des Landes- rücksichtlich Handelsgerichtes liegt sohin ob, gemeinschaftlich mit dem am Sitze des Gerichtes fungirenden Staatsanwalte, das Qualifications-Gutachten zu erstatten, und nebst den Gesuchen an das Präsidium des vorgesetzten Oberlandesgerichtes zu übersenden.

§. 23.

Der Oberlandesgerichts-Präsident hat die an ihn gelangten Acten in jenen Fällen, wo es sich um eine in seinem Sprengel erledigte Stelle der Staatsanwaltschaft handelt, mit dem von ihm selbst ausgearbeiteten Gutachten über die Eignung der Bewerber an den Generalprocurator abzutreten; hingegen wenn sich die Competenz auf eine in dem Sprengel eines anderen Oberlandesgerichtes oder auf eine bei dem obersten Gerichts- und Cassationshofe erledigte Stelle der Staatsanwaltschaft bezieht, mit der von ihm mit dem Generalprocurator gemeinschaftlich abzufassenden gutächtlichen Aeusserung an den mit der Erstattung des Vorschlages oder mit der Besetzung selbst betrauten Generalprocurator zu übermitteln.

§. 24.

Ueber die bei dem Oberlandesgerichte oder bei dem obersten Gerichts- und Cassationshofe angestellten Individuen ist, wenn die Ersteren in die Staatsanwaltschaft eines zu demselben Oberlandesgerichte gehörigen Gerichtes, die Letzteren aber zur Staatsanwaltschaft ihres eigenen Gerichtes übertreten wollen, das Qualifications-Gutachten ihres Präsidenten einzuholen; in dem Falle hingegen, wo sie um eine andere Stelle der Staatsanwaltschaft competiren, hat der Präsident gemeinschaftlich mit dem Generalprocurator die gutächtliche Aeusserung über ihre Qualification an denjenigen Generalprocurator einzusenden, bei welchem die Competenz eröffnet ist.

§. 25.

Bis zu dem Zeitpuncte, wo der Personalstand der Staatsanwaltschaft im Allgemeinen mit Rücksicht auf das durch Erfahrung bewährte Bedürfniss geregelt seyn wird, haben die Generalprocuratoren über die Nothwendigkeit der Creirung neuer Staatsanwaltschaftsposten ihre begründeten Anträge zu stellen, und nach erfolgter Genehmigung die erforderlichen Besetzungsvorschläge zu erstatten.

§. 26.

In diesem Falle, sowie bei jeder Erledigung einer bereits systemisirten Dienstesstelle bleibt es ihnen bis zu dem erwähnten Zeitpuncte vorbehalten, nach vorläufiger Verständigung mit dem Oberlandesgerichts-Präsidenten die provisorische Verwendung eines geeignet scheinenden Justizbeamten zu beantragen.

§. 27.

Die Erstattung eines Vorschlages über die Besetzung von Auscultantenstellen steht dem Generalprocurator allein nur dann zu, wenn derlei Stellen ausdrücklich nur für den Dienst der Staatsanwaltschaft gewidmet sind. Rücksichtlich der für die Gerichte und die Staatsanwaltschaft gemeinschaftlich bestimmten Auscultanten hingegen hat der General-

czynić przedstawienie, za poprzedniem porozumieniem się z tymże co do wyboru osób, do prokuratoryi rządowej przeznaczyć się mających.

§. 28.

Co do przyjmowania aplikantów, praktykę prawa przy prokuratoryi rządowej rozpoczynających, lub praktykę przy sądach już rozpoczętą, dalej prowadzić chcących, obowiązanym jest prokurator jeneralny porozumieć się z prezydentem sądu krajowego wyższego w ten sposób, ażeby ani przepełnienie przy różnych władzach sądowych, ani przerwa w praktyce każdego w szczególności nie następowała.

§. 29.

Przyjmowanie dyurnistów (pisarzów za dzienną renumeracyę) w liczbie, przez prokuratora jeneralnego dla każdej prokuratoryi rządowej wyznaczonej, może tenże pozostawić od razu do razu temu prokuratorowi rządowemu, przez którego użytymi być mają.

§. 30.

Owych komisarzy policyjnych, którzy obowiązki prokuratorsko-rządowe przy sądach powiatowych wykonywać mają, ustanawia prokurator jeneralny przy sądzie krajowym wyższym za poprzedniem porozumieniem się z namiestnikiem.

III. Zaprzysiężenie.

§. 31.

Prokuratorowie jeneralni przy sądzie najwyższym i trybunale kasacyjnym, tudzież takowi przy sądach krajowych wyższych mianowani, składają przysięgę służbową w ręce ministra sprawiedliwości, adwokaci zaś jeneralni, prokuratorowie rządowi, nadprokuratorowie rządowi i ich substytuci, równie jak wszyscy urzędnicy sędziowscy, użyci pomocniczo przy prokuratoryi rządowej, składają przysięgę w ręce prokuratora jeneralnego, jak przepisuje rota przysięgi N. 1.

§. 32.

Od urzędników kancelaryjnych i sług przy prokuratoryach rządowych, odbierają przysięgę bezpośredni przełożeni tychże władz, przy których są umieszcznni.

IV. Asygnowanie płacy.

§. 33.

Prokuratorowie jeneralni, przy sądach krajowych wyższych urzędujący, obowiązani są utrzymywać w dokładnej ewidencyi (widoczności) stan osobowy (personale) wszystkich w ich obrębie urzędników i sług, przy prokuratoryi rządowej ustanowionych, i przy każdem zamianowaniu tychże, przedstawiać władzy krajowej finansowej, aby nowo mianowanym, oraz tym, którzy się w skutek tego na wyższy stopień płacy posuwają, takowa zaasygnowaną była.

Wypłacenie tak zaasygnowanych płac, następuje za oznajmieniem dnia, w którym przysięgę złożono, a jeżeli takowej nie ponowiono, za oznajmieniem dnia, w którym na wyższą płacę postąpiono. Co się tycze zaasygnowania płacy dla urzędników i sług prokuratoryi rządowej przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym, winien prokurator jeneralny tegoż sądu, udać się wprost do ministerstwa finansów.

procurator gemeinschaftlich mit dem Oberlandesgerichtspräsidenten den Vorschlag zu erstatten, und sich mit demselben über die Wahl der bei der Staatsanwaltschaft zu verwendenden Individuen zu verständigen.

§. 28.

Was die Aufnahme von Rechtspraktikanten anbelangt, welche bei der Staatsanwaltschaft ihre Rechtspraxis beginnen, oder dort die bereits bei den Gerichten begonnene fortsetzen wollen, ist der Generalprocurator verbunden, mit dem Oberlandesgerichtspräsidenten das geeignete Einverständniss zu treffen, damit weder eine Ueberhäufung bei den verschiedenen Justizbehörden, noch eine Unterbrechung in der Uebungszeit der Einzelnen eintrete.

§. 29.

Die Aufnahme der Tagsschreiber (Diurnisten) innerhalb der von dem Generalprocurator für die einzelnen Staatsanwaltschaften bestimmten Zahl, kann derselbe von Fall zu Fall demjenigen Staatsanwalte überlassen, bei dem sie verwendet werden sollen.

§. 30.

Diejenigen Polizeicommissäre, welche bei den Bezirksgerichten die Verrichtungen der Staatsanwaltschaft auszuüben haben, werden von dem Generalprocurator am Oberlandesgerichte, nach vorläufig mit dem Statthalter getroffenem Einverständnisse, zu diesen staatsanwaltschaftlichen Geschäften bestellt.

III. Beeidigung.

§. 31.

Die bei dem obersten Gerichts- und Cassationshofe und bei den Oberlandesgerichten angestellten Generalprocuratoren legen den Diensteid zu Handen des Ministers der Justiz, die Generaladvocaten, die Staatsanwälte, Ober-Staatsanwälte und deren Substituten aber sowie sämmtliche bei der Staatsanwaltschaft aushilfsweise verwendeten richterlichen Beamten, in die Hände des Generalprocurators nach den Eidesformeln Nr. 1 ab.

§. 32.

Die Kanzleibeamten und Diener werden von den unmittelbaren Vorständen der Staatsanwaltschaften beeidet, bei welchen sie angestellt worden sind.

IV. Anweisung der Bezüge.

§. 33.

Die bei den Oberlandesgerichten fungirenden Generalprocuratoren haben den Personalstatus sämmtlicher in ihrem Sprengel angestellten Beamten und Diener der Staatsanwaltschaft in genauer Evidenz zu halten, und bei jeder Ernennung die Anweisung der Bezüge für den Neuernannten und für diejenigen, welche etwa hiedurch in eine höhere Gehaltsstufe vorrücken, durch die Finanzlandesbehörde zu veranlassen.

Die Flüssigmachung der auf solche Art angewiesenen Bezüge wird durch Mittheilung des Tages der Eidesablegung, und wenn eine neuerliche Beeidigung nicht Statt fand, durch Anzeige des Tages des Eintrittes in den höheren Bezug bewirkt. Wegen Anweisung der Bezüge für die Beamten und Diener der Staatsanwaltschaft am obersten Gerichts- und Cassationshofe hat sich der Generalprocurator dieses Gerichtshofes unmittelbar an das Finanzisterium zu wenden.

Rozdział trzeci.

O dozorowaniu i kierunku prokuratoryi rządowej.

I. Przepisy ogólne.

§. 34.

Przełożeni prokuratorstw rządowych przy różnych sądach, mają bezpośredni dozór i kierunek nad wszystkimi członkami, należącymi do prokuratoryi rządowej, równie jak i nad urzędnikami kancelaryjnymi i powołanymi do tej służby.

§. 35.

Prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych (nadprokurator rządowy w Wiedniu), równie jak prokuratorowie rządowi, urzędujący przy sądach powiatowych kolegialnych, podlegają prokuratorowi jeneralnemu w obrębie właściwego wyższego sądu krajowego, którego polecenia wykonywać i oraz mu tak w tym względzie, jak w ogólności we wszelkich interesach ważnych raporta składać winni.

§. 36.

Prokuratorowie jeneralni przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym, oraz przy sądach krajowych wyższych stoją pod bezpośrednim kierunkiem ministra sprawiedliwości. Od niego tylko rozkazy odbierają i jemu też raporta składać mają.

II. Wykaz stanu osobowego.

§. 37.

Wszyscy urzędnicy i słudzy przy prokuratoryi rządowej w obrębie sądu krajowego wyższego, zaraz po rozpoczętej działalności swych sądów, podać winni prokuratowi jeneralnemu w dwóch egzemplarzach wykazy co do stanu osobowego, wedle formularza N. 2. ułożone, wraz z potrzebnemi dokumentami w oryginałach lub uwierzytelnionych odpisach, który z alegatami porównać, alegata zwrócić, a jeden z egzemplarzy ministerstwu sprawiedliwości do czynienia potrzebnych uwag przedłożyć, drugi zaś zachować i w takowy każdego czasu wciągać powinien zmiany, odnoszące się do stosunku służbowego każdego w szczególności, w którym to celu przełożeni przy prokuratoryach rządowych oddawać mu winni potrzebne akta i alegata, z końcem każdego roku.

§. 38.

Wykazy te, stanu osobowego, powinny być także i na przyszłość przez każdego nowo-wstępującego urzędnika i sługę sporządzane, przez prokuratora jeneralnego w porządku alfabetycznym zachowane, i w każdym przypadku, gdyby które indywiduum z nich przeszło do władzy sądowej lub na posadę prokuratorską, pod kierunkiem innego prokuratora jeneralnego zostającą, oddać należy temu prezydentowi lub prokuratowi jeneralnemu, który do prowadzenia wykazu stanu osobowego onegoż indywiduum, nadal powołanym się stał.

Drittes Hauptstück.

Von der Beaufsichtigung und Leitung der Staatsanwaltschaft.

I. Allgemeine Bestimmungen.

§. 34.

Den Vorständen der bei den verschiedenen Gerichten bestellten Staatsanwaltschaften ist die unmittelbare Beaufsichtigung und Leitung der ihnen beigegebenen Mitglieder der Staatsanwaltschaft, sowie der Kanzleibeamten und Diener übertragen.

§. 35.

Die Staatsanwälte bei den Landesgerichten (in Wien der Oberstaatsanwalt), sowie die bei den Bezirks-Collegialgerichten fungirenden Staatsanwälte unterstehen dem Generalprocurator ihres Oberlandesgerichts-Sprengels. Sie haben die Aufträge desselben zu vollziehen, und sowohl hierüber, als überhaupt in allen wichtigen Angelegenheiten an ihn zu berichten.

§. 36.

Die Generalprocuratoren bei dem obersten Gerichts- und Cassationshofe und bei den Oberlandesgerichten unterstehen der unmittelbaren Leitung des Justizministers. Sie empfangen von demselben allein Befehle, und haben an ihn Bericht zu erstatten.

II. Personalstandes-Ausweis.

§. 37.

Unmittelbar nach dem Beginne der Wirksamkeit der neuen Gerichte haben alle Beamten und Diener der Staatsanwaltschaft eines Oberlandesgerichts-Sprengels die nach dem Formulare Nr. II verfassten Personalstandes-Ausweise mit den erforderlichen Urkunden in Original oder in beglaubigten Abschriften an den Generalprocurator in zwei Exemplaren zu übergeben, welcher diese Ausweise mit den Belegen zu vergleichen, letztere zurückstellen zu lassen, von Ersteren aber Ein Exemplar an das Justizministerium zur Verfassung der nöthigen Vormerkungen vorzulegen, das zweite hingegen aufzubewahren, und in dieselben jederzeit die nachträglich eintretenden, das Dienstverhältniss der einzelnen betreffenden Veränderungen einzutragen verpflichtet ist, zu welchem Ende ihm von den Vorständen der Staatsanwaltschaften die erforderlichen Acten und Belege am Schlusse jedes Jahres zu übergeben sind.

§. 38.

Diese Personalstandes-Ausweise sind auch in der Folge von jedem in die Staatsanwaltschaft neu eintretenden Beamten und Diener anzufertigen, von dem Generalprocurator in alphabetischer Ordnung aufzubehalten, und für den Fall, als bei einzelnen der Uebertritt zu einer Gerichtsbehörde oder in einen der Leitung eines anderen Generalprocurators zustehenden Dienstposten der Staatsanwaltschaft erfolgt, an denjenigen Präsidenten oder Generalprocurator abzugeben, welcher fortan die Führung des Personalstandes-Ausweises dieses Einzelnen zu besorgen berufen ist.

§. 39.

W tymże samym sposobie winien prokurator jeneralny przy najwyższym sądzie sądzie i trybunale kasacyjnym, prowadzić wykazy stanu osobowego wszystkich jemu podległych urzędników i sług.

III. Udzielanie urlopu.

§. 40.

Prokuratorowie rządowi przy sądach powiatowych kolegialnych i sądach krajowych, mogą udzielać urlop, podporządkowanym substytutom, osobom kancelaryjnym i sługom, a to aż do dni czternastu. Jednakże w tym przypadku, jeżeli urlop udzielonym zostaje dłużej jak na dni trzy, należy o tem każdego czasu niezwłocznie donieść prokuratorowi jeneralnemu przy sądzie krajowym wyższym.

§. 41.

Prokuratorowie jeneralni przy sądach krajowych wyższych, mocni są udzielać urlop wszystkim przy tychże sądach albo w obrębie takowych ustanowionym urzędnikom i sługom prokuratoryi rządowej, a to na czas sześciu tygodni.

Takież samo prawo służy prokuratorowi jeneralnemu przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym, co do wszystkich osób jemu podporządkowanych.

§. 42.

Zezwolenie na urlop na czas dłuższy nad sześć tygodni, udziela tylko minister sprawiedliwości.

Prokuratorowie jeneralni mogą otrzymać urlop jedynie tylko od tegoż ministra.

§. 43.

Przewodniczący w prokuratoryach rządowych, przy sądach powiatowych kolegialnych i sądach krajowych, winni równie jak prokuratorowie jeneralni dokładne prowadzić wykazy nieobecności urzędników i sług bezpośrednio im podlegających, czuwać nad ścisłem zachowaniem czasu urlopowego, a w razie przetrzymania onego, powoływać nieobecnych bezzwłocznie.

§. 44.

Każde nieusprawiedliwione przekroczenie urlopu, karconem być winno jako wykroczenie służbowe. Jeżeliby urzędnik lub sługa przy prokuratoryi rządowej, za urlopem nieobecny, nie wracał na swoje miejsce po upływie dni 14 czasu urlopowego, a przetrzymanie urlopu jego nie okazało się być dostatecznie usprawiedliwionem, wówczas przełożony w §fie poprzednim wspomniony, natychmiast wstrzymać winien płacę, jaką nieobecny pobiera.

§. 45.

Przepis ten stosuje się także wtedy, jeżeli urzędnik lub sługa przy prokuratoryi rządowej, bez zachodzącego przypadku przetrzymania urlopu nie pełni obowiązku swej służby, nad dni trzy, bez dostatecznej przyczyny uniewinniającej.

IV. Zastępstwa.

§. 46.

Prokuratorowie rządewi przy sądach powiatowych kolegialnych, równie jak przy sądach krajowych, winni we wszelkich przypadkach nieobecności lub przeszkody za-

§. 39.

In gleicher Weise hat der Generalprocurator am obersten Gerichts- und Cassationshofe die Personalstandes-Ausweise über sämmtliche ihm untergebene Beamte und Diener zu führen.

III. Ertheilung des Urlaubes.

§. 40.

Die bei den Bezirks-Collegial- und Landesgerichten angestellten Staatsanwälte können den ihnen untergeordneten Substituten, Kanzlei-Individuen und Dienern Urlaub bis zur Dauer von vierzehn Tagen ertheilen. Es ist jedoch, wenn der Urlaub für mehr als drei Tage ertheilt wurde, hiervon jederzeit dem Generalprocurator am Oberlandesgerichte die ungesäumte Anzeige zu machen.

§. 41.

Die Generalprocuratoren der Oberlandesgerichte sind ermächtiget, sämmtlichen bei diesen Gerichten oder in dem Sprengel derselben angestellten Beamten und Dienern der Staatsanwaltschaft Urlaub bis zur Dauer von sechs Wochen zu ertheilen.

Dieselbe Befugniss steht auch dem Generalprocurator am obersten Gerichts- und Cassationshofe rücksichtlich aller ihm untergeordneten Individuen zu.

§. 42.

Die Bewilligung eines die Dauer von sechs Wochen überschreitenden Urlaubes wird nur von dem Justizminister ertheilt.

Die Generalprocuratoren können nur vom Justizminister Urlaub erhalten.

§. 43.

Die Vorstände der bei den Bezirks-Collegialgerichten und bei den Landesgerichten bestellten Staatsanwaltschaften, sowie die Generalprocuratoren haben über die ihnen unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener genaue Absenzregister zu führen, die strenge Einhaltung der Urlaubszeit zu überwachen, in dem Falle der Ueberschreitung aber ungesäumt die Einberufung des Abwesenden zu veranlassen.

§. 44.

Jede ungerechtfertigte Ueberschreitung des Urlaubes ist als Dienstvergehen zu ahnden. Sollte ein mit Urlaub abwesender Beamter oder Diener der Staatsanwaltschaft binnen 14 Tagen nach Ablauf seiner Uslaubszeit auf seinen Platz nicht zurückkehren, ohne dass sein Ausbleiben hinlänglich gerechtfertiget erschiene, so ist von dem im vorigen Paragraphe erwähnten Vorgesetzten sogleich die Einstellung der Bezüge des Abwesenden zu bewirken.

§. 45.

Dasselbe hat zu geschehen, wenn ausser dem Falle der Urlaubsüberschreitung ein Beamter oder Diener der Staatsanwaltschaft ohne bekannten hinreichenden Entschuldigungsgrund durch mehr als drei Tage seiner Dienstpflicht sich entzieht.

IV. Supplirungen.

§. 46.

Die bei den Bezirks-Collegialgerichten, sowie bei den Landesgerichten angestellten Staatsanwälte haben in allen Fällen der Abwesenheit oder Verhinderung eines ihnen unter-

chodzącej w pełnieniu obowiązków podległego im urzędnika lub sługi, donosić prokuratorowi jeneralnemu, a zarazem uczynić przedstawienie, tak co do nagłości potrzebnego zaradzenia, jakoteż co do sił pomocnych, któreby ku temu celowi użytemi być mogły.

§. 47.

Doniesienie takowe czynionem być winno także w razie nieobecności lub zachodzącej przeszkody przełożonego prokuratoryi rządowej, albo przez niego samego, albo przez jego najstarszego zastępcę, lub jeżeliby zastępcy nie było, przez przełożonego sądu, który to ostatni w takowym przypadku, do działań urzędowych władzy rządowej, zwłoce ulegać nie mogących, ustanowić winien tymczasowo jednego z urzędników sądowych, wymagane kwalifikacye posiadającego.

§. 48.

Prokuratorów jeneralnych, równie jak prokuratorów rządowych przy sądach krajowych i sądach powiatowych kolegialnych, zastępują w razie ich nieobecności lub przeszkodzenia, ich substytuci w randze najbliżsi, jeżeli w tym względzie inne nie zachodzi zarządzenie.

§. 49.

Prokurator jeneralny sądu krajowego wyższego, mocen jest działać osobiście lub przez swoich zastępców we wszelkich sprawach prokuratorsko-rządowych, w którymkolwiekbądź sądzie jego obrębu wydarzających się; służy mu nawet prawo poruczyć któremukolwiekbądź członkowi prokuratoryi rządowej swego obrębu wykonywanie pewnych czynności, lub też zastępstwo prokuratora w razie jego nieobecności albo przeszkodzenia, i w tym celu wysłać go na czas potrzebny na miejsce, w którem ta sprawa odbyć się ma.

§. 50.

Członkowie prokuratoryi rządowej, nie podlegają sądom, przy których są ustanowionemi.

§. 51.

Jeżeli sąd postępowanie członka prokuratoryi rządowej uważa za ubliżające, wówczas służy mu prawo albo żądania, aby bezpośredni jego przełożony w urzędzie temu zaradził, albo dopraszania się o toż od prezydyum sądu przełożonego.

Skargi przeciw prokuratorom jeneralnym, zanoszone będą do ministra sprawiedliwości.

Rozdział czwarty.

O wykonywaniu władzy dyscyplinarnej.

§. 52.

Wykroczenia służbowe członków prokuratoryi rządowej i należących do nich urzędników kancelaryjnych, oraz sług, ulegają w części karom podporządkowym, w części karom dyscyplinarnym.

I. Kary porządkowe.

§. 53.

Karami porządkowemi są:

1. Napomnienie, to jest proste przypomnienie urzędnikom i sługom ich obowiązków służbowych,

stehenden Beamten oder Diener nebst ihrer Aeusserung über die Dringlichkeit der benöthigten Abhilfe und über die zu diesem Ende etwa verfügbaren Arbeitskräfte die Anzeige an den Generalprocurator zu machen.

§. 47.

Diese Anzeige ist auch in Verhinderung oder Abwesenheit des Vorstandes der Staatsanwaltschaft von ihm selbst oder von seinem ältesten Stellvertreter, und wo ein Stellvertreter nicht vorhanden ist, von dem Vorstande des Gerichtes zu erstatten; welch' Letzterer in einem solchen Falle zu unaufschiebbaren Amtshandlungen der Staatsbehörde einen mit den erforderlichen Eigenschaften versehenen richterlichen Beamten provisorisch zu bestellen hat.

§. 48.

Die Generalprocuratoren, sowie die Staatsanwälte bei den Landes- und Bezirks-Collegialgerichten werden im Falle der Abwesenheit oder Verhinderung, wenn diessfalls nicht eine andere Verfügung getroffen wurde, von dem ihnen dem Range nach am nächsten stehenden Substituten vertreten.

§. 49.

Dem Generalprocurator eines Oberlandesgerichtes steht es zu, in allen staatsanwaltschaftlichen Angelegenheiten, welche bei was immer für einem Gerichte seines Sprengels vorkommen, nicht nur persönlich oder durch seine Stellvertreter einzuschreiten, sondern er ist auch berechtiget, was immer für ein Mitglied der Staatsanwaltschaft seines Sprengels mit der Ausführung bestimmter Geschäfte oder mit der Supplirung eines abwesenden oder verhinderten Staatsanwaltes zu betrauen, und denselben zu diesem Zwecke für die dazu erforderliche Zeit an den Ort des Geschäftes zu entsenden.

§. 50.

Die Mitglieder der Staatsanwaltschaft sind unabhängig von den Gerichten, bei welchen sie angestellt sind.

§. 51.

Wenn ein Gericht sich durch den Vorgang eines Mitgliedes der Staatsanwaltschaft beschwert findet, so steht demselben bevor, entweder von dem unmittelbaren Amtsvorstande des Letzteren Abhilfe zu begehren, oder das Präsidium des vorgesetzten Gerichtes um die Veranlassung der Abhilfe zu bitten.

Beschwerden gegen Generalprocuratoren sind an den Justizminister selbst zu leiten.

Viertes Hauptstück.

Von der Ausübung der Disciplinargewalt.

§. 52.

Die Dienstvergehen der Mitglieder der Staatsanwaltschaft und der derselben beigegebenen Kanzleibeamten und Diener werden theils durch Ordnungsstrafen, theils durch Disciplinarstrafen geahndet.

I. Ordnungsstrafen.

§. 53.

Die Ordnungsstrafen sind:

1. *die Mahnung, d. i. die einfache Erinnerung an die dem Beamten oder Diener obliegenden Dienstpflichten, und*

2. Wyrzut lub nagana, czyniąca wrażenie względem popełnionego wykroczenia w służbie, połączona z wróceniem uwagi na skutki, wynikające z ustawy w razie powtórzonego naruszenia obowiązku.

§. 54.

Prokuratorom rządowym przy sądach powiatowych kolegialnych i sądach krajowych, równie jak prokuratorom jeneralnym, służy prawo napominania i czynienia wyrzutów wszystkim urzędnikom i sługom przy prokuratoryi rządowej, zostającym pod ich bezpośrednim lub pośrednim dozorem i kierunkiem.

2. Kary dyscyplinarne.

§. 55.

Karami dyscyplinarnemi są:

1. Nagana;
2. odjęcie z płacy;
3. Oddalenie ze służby.

§. 56.

Nagany, które zawsze z zagrożeniem ściślejszych kar dyscyplinarnych w razie powtórzenia połączone być winny, mogą być czynione przez przełożonych prokuratorów jeneralnych i przez samego ministra sprawiedliwości członkom prokuratoryi rządowej, równie jak innym jej urzędnikom i sługom.

§. 57.

Odjęcie z płacy, jako karę dyscyplinarną oddzielną, orzeka minister sprawiedliwości przeciw wszystkim członkom prokuratoryi rządowej aż do wysokości 3-ch miesięcznej płacy. Na urzędników kancelaryjnych i sług przy prokuratoryi rządowej, może prokurator jeneralny rozciągnąć tę karę do wysokości miesięcznej płacy, minister zaś sprawiedliwości, aż do wysokości trzech miesięcznej płacy. Odimki z płacy tak podzielone być winny, aby podpadłemu karze nie więcej odejmowano na miesiąc, jak trzecią część jego miesięcznej płacy.

§. 58.

Oddalenie ze służby rządowej urzędnika lub sługi przy prokuratoryi rządowej orzeczonem być musi, jeżeli tenże uznanym jest przez sądy karne zwyczajne za winnego zbrodni lub wykroczenia, z chciwości zysku wynikającego, lub publiczną obyczajność naruszającego, albo też przestępstwa takowego, lub jeżeli za inne przestępstwo ustawy, przynajmniej na karę sześciomiesięcznego aresztu został skazanym.

W tych przypadkach oddalenie od służby tych, którzy otrzymali posady z nominacyi przez Cesarza lub ministra sprawiedliwości, orzeka tenże minister, na urzędników zaś i sług, prokurator jeneralny, bez poprzedniego postępowania na drodze dyscyplinarnej.

59.

Oddalenie zupełne od służby rządowej urzędników i sług przy prokuratoryi rządowej, może także i z powodu innych wykroczeń i przestępstw nastąpić, równie jak z powodu ciężkich naruszeń obowiązków służbowych w szczególności, dla oddalenia się od miejsca służby, o którem mowa w §§. 44 i 45.

2. die Rüge oder der eindringliche Tadel wegen eines vorgekommenen Dienstvergehens mit Hinweisung auf die gesetzlichen Folgen wiederholter Pflichtverletzung.

§. 54.

Sowohl den Staatsanwälten bei den Bezirks-Collegial- und Landesgerichten, als den Generalprocuratoren steht es zu, an die unter ihrer unmittelbaren oder mittelbaren Aufsicht und Leitung stehenden Beamten und Diener der Staatsanwaltschaft Mahnungen und Rügen zu ertheilen.

II. Disciplinarstrafen.

§. 55.

Die Disciplinarstrafen sind:

1. der Verweis;
2. der Gehaltsabzug;
3. die Dienstentlassung.

§. 56.

Verweise, welche stets die Androhung strengerer Disciplinarstrafen für den Fall der Wiederholung zu enthalten haben, können den Mitgliedern der Staatsanwaltschaft, sowie den übrigen Beamten und Dienern der Staatsanwaltschaft von den ihnen vorgesetzten Generalprocuratoren und vom Justizminister selbst ertheilt werden.

§. 57.

Der Gehaltsabzug als selbständige Disciplinarstrafe wird gegen Mitglieder der Staatsanwaltschaft von dem Justizminister bis zum Betrage eines dreimonatlichen Gehaltes verhängt. — Die Kanzleibeamten und Diener der Staatsanwaltschaft hingegen kann der Generalprocurator bis zu dem Betrage eines Monatgehaltes, der Justizminister aber bis zu dem Betrage eines dreimonatlichen Gehaltes mit Gehaltsabzügen belegen. Die Gehaltsabzüge sind derart einzutheilen, dass dem Straffälligen für die Dauer eines Monates nicht mehr als ein Drittheil eines Monatgehaltes entzogen wird.

§. 58.

Die Entlassung aus dem Staatsdienste muss gegen einen Beamten oder Diener der Staatsanwaltschaft verhängt werden, wenn derselbe von den ordentlichen Strafgerichten eines Verbrechens oder eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens oder einer solchen Uebertretung schuldig erkannt, oder wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens sechsmonatlichen Freiheitsstrafe verurtheilt worden ist.

In solchen Fällen ist gegen Angestellte, welche vom Kaiser oder vom Justizminister ernannt worden sind, durch den Justizminister; gegen andere Beamte und Diener aber durch den Generalprocurator ohne vorläufiges Disciplinarverfahren die Dienstentlassung auszusprechen.

§. 59.

Ausserdem kann die gänzliche Entlassung aus dem Staatsdienste bei den Beamten und Dienern der Staatsanwaltschaft auch wegen anderer Vergehen und Uebertretungen, sowie auch wegen schwerer Verletzungen der Dienstpflichten und insbesondere wegen der im §. 44 und §. 45 erwähnten Entfernung vom Dienstplatze stattfinden.

Przeciw takim członkom prokuratoryi rządowej, dla których zachowano przejście w kategoryę stanu sędziowskiego, §fem 72 ustawy organicznej sądowej oznaczoną, lub przeciw tym, którzy już przed umieszczeniem przy prokuratoryi rządowej, zostawali w służbie jednej z tychże kategoryj, może zupełne oddalenie ze służby być zarządzonem jedynie przez wyrok sądowy tegoż wyższego sądu krajowego, w którego obrębie są umieszczeni, lub wedle okoliczności trybunału najwyższego, mianowicie wydziału dyscyplinarnego, przy tychże sądach działającego, a to na drodze formalnego postępowania dyscyplinarnego.

§. 60.

Oddalenie od służby innych członków prokuratoryi rządowej, równie jak wszystkich urzędników kancelaryjnych, zarządza minister sprawiedliwości. Tym końcem winien prokurator jeneralny polecić przedsięwzięcie potrzebnego dochodzenia, a rezultat onego podać wedle okoliczności sądowi krajowemu wyższemu lub trybunałowi najwyższemu, które w wydziale pełnym lub na zgromadzeniu pełnem Rady składają w tym względzie opinię swoję. Prokurator jeneralny, winien opinię swoję przesłać ministrowi sprawiedliwości, z powodami, na których wnioski swe opiera.

Oddalenie sług przy prokuratoryi rządowej, zarządza prokurator jeneralny.

III. Doczasowe odsunięcie od sprawowania służby (suspendowanie).

§. 61.

Czasowe odsunięcie od wszelkiego pełnienia służby, umieszczonych przy prokuratoryi rządowej z nominacyi przez Cesarza lub ministra sprawiedliwości. musi być zarządzone jako środek zaradczy przez tegoż ministra, a innych zaś urzędników i sług, przez prokuratora jeneralnego:

1. Jeżeli taka osoba jest aresztowaną w toku zwyczajnego postępowania, lub postawioną w stanie oskarżenia o zbrodnię; lub
2. jeżeli orzeczone jest odoalenie jej od służby przez rozporządzenie, które nie przeszło jeszcze w rzecz prawomocnie zasądzoną.

§. 62.

Oprócz wyżej wymienionych przypadków, może być także zawieszonym w służbie taki urzędnik lub sługa, przeciw któremu odbywa się albo badanie dyscyplinarne z powodu ciężkiego wykroczenia w służbie albo postępowanie zwyczajne na drodze karnej dla wykroczenia lub zbrodni, a pozostawienie go w służbie sądowej aż do chwili usznięcia wszelkich przeciw niemu wytoczonych obwinień, po dojrzałem rozważeniu wszystkich okoliczności, wydaje się być niezgodnem z dobrem służby. Takie rozporządzenie wydaje sąd dyscypliearny co do członków prokuratoryi rządowej w §fie 59, wymienionych; a zaś co do innych jej urzędników i sług, prokurator jeneralny. Zawieszenie pociąga za sobą zawsze skutki, w §. 101 ustawy organicznej sądowej oznaczone.

§. 63.

Czasowe odsunięcie od szczególnych czynności służbowych przy prokuratoryi rządowej, nie łączy się samo przez się z ujmą płacy w całości lub w części. Odimek

Gegen solche Mitglieder der Staatsanwaltschaft, denen der Uebertritt in eine durch §. 72 des organischen Gesetzes für die Gerichte bezeichnete Kategorie des Richterstandes vorbehalten wurde, oder welche schon vor ihrer Anstellung bei der Staatsanwaltschaft in einer dieser Kategorien bedienstet waren, kann eine gänzliche Dienstentlassung nur durch richterlichen Spruch des Oberlandesgerichtes, in dessen Sprengel sie angestellt sind, oder nach Umständen des obersten Gerichtshofes, und rücksichtlich des bei diesen Gerichten fungirenden Disciplinarsenates in Folge förmlichen Disciplinarverfahrens verfügt werden.

§. 60.

Die Dienstentlassung der übrigen Mitglieder der Staatsanwaltschaft, sowie sämmtlicher Kanzleibeamten derselben wird von dem Justizminister verfügt. — Zu diesem Ende ist jedoch von dem Generalprocurator die Vornahme der erforderlichen Erhebungen zu veranlassen, und das Resultat derselben nach Umständen dem Oberlandesgerichte oder dem obersten Gerichtshofe zu übergeben, welche hierüber in ihrem Plenarsenate oder in voller Rathsversammlung die gutächtliche Aeusserung erstatten. Der Generalprocurator hat diese Aeusserung mit seinen motivirten Anträgen an den Justizminister zu übermitteln.

Die Entlassung von Dienern der Staatsanwaltschaft wird von dem Generalprocurator verfügt.

III. Zeitweise Enthebung von den Dienstverrichtungen (Suspension).

§. 61.

Die zeitweise Enthebung von jeder Dienstleistung muss als mittlerweilige Vorkehrung gegen Angestellte der Staatsanwaltschaft, welche vom Kaiser oder vom Justizminister ernannt worden sind, durch diesen, gegen andere Beamte und Diener aber durch den Generalprocurator verfügt werden:

1. *wenn ein solches Individuum im Zuge des ordentlichen Strafverfahrens verhaftet, oder wegen eines Verbrechens in Anklagestand versetzt, oder*
2. *wenn wider dasselbe mittelst einer noch nicht rechtskräftigen Verfügung die Dienstentlassung verhängt worden ist.*

§. 62.

Ausser den erwähnten Fällen kann die Suspension eines solchen Beamten oder Dieners auch dann verfügt werden, wenn wider denselben aus Anlass von schweren Dienstvergehen eine Disciplinaruntersuchung, oder wegen Vergehen oder Verbrechen das ordentliche Strafverfahren eingeleitet worden ist, und seine Verwendung im Justizdienste bis zur allfälligen Behebung der wider ihn erhobenen Anschuldigungen nach reiflicher Erwägung aller Umstände im Interesse des Dienstes bedenklich erscheint. — Eine solche Verfügung wird gegen die im §. 59 erwähnten Mitglieder der Staatsanwaltschaft von dem daselbst bezeichneten Disciplinargerichte, gegen die übrigen Beamten und Diener derselben aber von dem Generalprocurator ausgesprochen. Die Suspension zieht jederzeit die in dem §. 101 des organischen Gesetzes für die Gerichte bestimmten Folgen nach sich.

§. 63.

Die zeitweise Enthebung von den speciellen Dienstverrichtungen der Staatsanwaltschaft ist an und für sich mit der gänzlichen oder theilweisen Entziehung der Bezüge nicht verbunden,

takowy zarządzony będzie zawsze jako prawidło administracyjne ze względu na służbę publiczną, przeciw członkom prokuratoryi rządowej, przez ministra sprawiedliwości, a w nagłych przypadkach, przez prokuratora jeneralnego, z zastrzeżeniem następnego przyzwolenia.

IV. Mimowolne przeniesienie na stan spoczynku.

§. 64.

Mimowolne przeniesienie na stan spoczynku członków prokuratoryi rządowej, w §. 59 wymienionych, może nastąpić tylko z prawnych przyczyn, w skutek uchwały właściwego sądu dyscyplinarnego, a przeciw innym urzędnikom tejże władzy, przez ministra sprawiedliwości, przy zachowaniu wskazanych w §. 60 formalności, a zaś co do sług przy prokuratoryi rządowej, przez prokuratora jeneralnego.

§. 65.

W owych przypadkach, w których wedle powołanych wyżej przepisów, oddalenie ze służby rządowej, czasowe odsunięcie od czynności służbowych, lub mimowolne przeniesienie na stan spoczynku tylko w skutek sądowego wyroku następować może, należy w postępowaniu w tym względzie przez właściwy sąd dyscyplinarny zachować przepisy ustawą organiczną sądową objęte.

§. 66.

W tych zaś przypadkach, w których zarządzenia wyżej wzmiankowane lub orzeczenie jakiejkolwiekbądź kary dyscyplinarnej na drodze administracyjnej następuje, może ten, który przez wydaną decyzyę czuje się być uciążonym, odwołać się w ciągu dni ośmiu do prokuratora jeneralnego, jeżeli decyzya pochodzi od prokuratora rządowego; a równie w tym samym terminie do ministra sprawiedliwości, jeżeli orzeczenie nastąpiło przez samego prokuratora jeneralnego.

Oddział drugi.

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI PROKURATORÓW RZĄDOWYCH.

§. 67.

Działalność prokuratorów rządowych, rozciąga się w części bezpośrednio do wykonywania wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych; w części do kierunku administracyjnego sprawiedliwości, tudzież do ulepszenia i należytego zastosowania ustaw prawnych w ogólności.

Rozdział piąty.

O bezpośredniem spółdziałaniu prokuratoryi rządowej przy wykonywaniu wymiaru sprawiedliwości.

§. 68.

I. W sprawach cywilnych.

Dopóki nie będą wypracowane nowe ustawy, postępowanie w sprawach cywilnych regulujące, dopóty prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych, równie jak proku-

Sie wird gegen Mitglieder der Staatsanwaltschaft aus Rücksichten des öffentlichen Dienstes jederzeit als eine administrative Massregel von dem Justizminister, und in dringenden Fällen von dem Generalprocurator unter Vorbehalt der nachträglichen Genehmigung verfügt.

§. 64.

IV. Unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand.

Die unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand kann aus den gesetzlichen Gründen gegen die im §. 59 erwähnten Mitglieder der Staatsanwaltschaft nur in Folge Beschlusses des zuständigen Disciplinargerichtes, gegen die übrigen Beamten derselben aber unter Beobachtung der im §. 60 angeordneten Förmlichkeiten von dem Justizminister, und gegen die Diener der Staatsanwaltschaft von dem Generalprocurator ausgesprochen werden.

§. 65.

In jenen Fällen, in welchen nach den vorausgehenden Bestimmungen die Entlassung aus dem Staatsdienste, die zeitweise Enthebung von den Dienstverrichtungen oder die unfreiwillige Versetzung in den Ruhestand nur in Folge eines richterlichen Spruches erfolgen kann, ist sich rücksichtlich des bei dem competenten Disciplinargerichte einzuhaltenden Verfahrens an die in dem organischen Gesetze für die Gerichte enthaltenen Vorschriften zu halten.

§. 66.

In jenen Fällen hingegen, wo eine der ebenerwähnten Verfügungen oder die Verhängung was immer für einer Disciplinarstrafe im administrativen Wege erfolgt ist, kann derjenige, welcher sich durch die erflossene Entscheidung gekränkt zu seyn erachtet, wenn sie vom Staatsanwalte ausgegangen wäre, an den Generalprocurator; wenn aber dieser selbst die Verfügung getroffen hätte, an den Justizminister binnen 8 Tagen Berufung einlegen.

Zweiter Abschnitt.

Wirkungskreis der Staatsanwaltschaft.

§. 67.

Die Thätigkeit der Staatsanwaltschaft bezieht sich theils unmittelbar auf die Ausübung der Gerechtigkeitspflege sowohl in Civil- als Strafsachen, theils auf die administrative Leitung der Justiz und auf die Verbesserung und richtige Anwendung der Justizgesetze im Allgemeinen.

Fünftes Hauptstück.

Von der unmittelbaren Mitwirkung der Staatsanwaltschaft bei der Ausübung der Gerechtigkeitspflege.

§. 68.

I. In bürgerlichen Rechtsangelegenheiten.

Bis zur Ausarbeitung neuer, das Verfahren in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten normirenden Gesetze sind die Staatsanwälte bei den Landesgerichten, sowie bei den Ober-

ratorowie jeneralni, przy sądach krajowych wyższych, tudzież przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym ustanowieni, słuchanymi być winni ze swymi wnioskami pod nieważnością:

1. gdy idzie o uznanie osoby za zmarłą i o ustanowienie dowodów przez świadków końcem powtórnego wejścia w śluby małżeńskie;
2. w sprawach o orzeczenie rozłączenia lub nieważności małżeństwa;
3. w postępowaniu przeciw wychodźcom, o utratę obywatelstwa w państwie;
4. o potwierdzenie przez sąd krajowy tak zwanej adopcyi i legitymacyi dzieci;
5. o orzeczenie kurateli dla marnotrawców lub osłabionych na umyśle albo o jej zniesienie;
6. w sporach o właściwość sądu lub o kompetencyę tychże w kolizyach między władzami sądowemi i administracyjnemi;
7. o przypuszczenie ekscepcyi co do wyłączenia całego sądu lub jego przełożonego;
8. o delegacye;
9. o rozstrzygnienie zaskarżenia syndykatu (zaskarżenia sędziego);
10. we wszelkich przypadkach co do postępowania w sprawach niespornych, jeżeli zachodzi interes sierot lub kurandów, gdy takowe przychodzą w drodze odwołania się do drugiej lub trzeciej instancyi.

§. 69.

II. W sprawach karnych.

Zakres działalności prokuratoryi rządowej w rzeczach karnych, uregulowany jest przez tymczasowy porządek postępowania karnego z d. 12. Stycznia 1850 r.

Rozdział szósty.

O wpływie prokuratoryi rządowej na kierunek administracyjnej sprawiedliwości, na ulepszenie i należyte zastosowanie ustaw w ogólności.

§. 70.

Uczęstnictwo prokuratoryi rządowej w przedsiębraniu zaprowadzić się mających egzaminów rządowych praktycznych na sędziów, adwokatów i notaryuszów, określi ustawa w tym względzie wydać się mająca.

§. 71.

Przy udzielaniu takich miejsc służbowych, które przez sądy krajowe i handlowe, przez sądy krajowe wyższe i sąd najwyższy na pełnem zgromadzeniu Rady lub przez wydział pełny obsadzone być mają (§§. 21, 26 ustawy organicznej sądowej) słuchanym być winien prokurator rządowy, a odnośnie prokurator jeneralny.

§. 72.

Przy przedstawieniu trójki i opiniach kwalifikacyjnych, składać się mających w celu obsadzenia różnych miejsc zawakowanych (§§. 22 do §. 25 ustawy organicznej

landesgerichten und bei dem obersten Gerichts- und Cassationshofe bestellten Generalprocuratoren bei sonstiger Nichtigkeit mit ihren Anträgen zu vernehmen:

1. In Fällen der zum Behufe der Wiederverehelichung einzuleitenden Todeserklärung und Beweisführung durch Zeugen;
2. bei der Verhandlung über die Trennung und Ungiltigerklärung der Ehe;
3. im Falle des wegen Verlust des Reichsbürgerrechtes wider Auswanderer einzuleitenden Verfahrens;
4. bei der von den Landesgerichten zu ertheilenden Bestätigung von Adoptionen und Legitimationen;
5. in Fällen der Verhängung und Aufhebung der Curatel wegen Verschwendung oder Geisteskrankheit;
6. bei Streitigkeiten über die Zuständigkeit der Gerichte, und bei Competenz-Conflicten zwischen Justiz- und Verwaltungsbehörden;
7. bei Entscheidung über die Zulässigkeit der Ablehnung eines ganzen Gerichtes oder eines Gerichtsvorstandes;
8. bei Delegirungen;
9. bei Erledigung von Syndikatsbeschwerden;
10. in allen Fällen des Verfahrens ausser Streitsachen, wobei das Interesse von Waisen oder Curanden verflochten ist, sobald dieselben im Wege der Berufung an die zweite oder dritte Instanz gelangen.

§. 69.

II. In Strafsachen.

Der Wirkungskreis der Staatsanwaltschaft in Strafsachen wird durch die provisorische Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 geregelt.

Sechstes Hauptstück.

Von dem Einflusse der Staatsanwaltschaft auf die administrative Leitung der Justiz, auf die Verbesserung und richtige Anwendung der Gesetze überhaupt.

§. 70.

Die Betheiligung der Staatsanwaltschaft an der Vornahme der demnächst einzuführenden praktischen Staatsprüfungen für Richter, Advocaten und Notare wird durch das hierauf bezügliche Gesetz bestimmt werden.

§. 71.

Bei der Verleihung derjenigen Dienstplätze, welche von den Landes- und Handelsgerichten, von den Oberlandesgerichten und von dem obersten Gerichtshofe in voller Rathsversammlung oder im Plenarsenate besetzt werden (§§. 21 und 26 des org. Ges. für die Gerichte), ist jederzeit der Staatsanwalt, rücksichtlich Generalprocurator, zu vernehmen.

§. 72.

Bei Ternavorschlägen und Qualificationsgutachten, welche zum Behufe der verschiedenen Besetzungen der erledigten Dienststellen erstattet werden müssen (§§. 22 bis einschl. 25

sądowej), winien zawsze występować prokurator rządowy, a odnośnie prokurator jeneralny spólnie z prezydentem sądu.

§. 73.

Prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych, równie jak prokuratorowie jeneralni przy sądach krajowych wyższych i przy sądzie najwyższym, winni się znajdować przy obradach, które na pełnem zgromadzeniu Rady, lub w pełnym wydziale odbywać się winny.

Służy im także prawo domagania się zarządzenia pełnych zgromadzeń.

§. 74.

Prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych, równie jak prokuratorowie jeneralni, winni spólnie z prezydyami staranność mieć o dokładność wykazów, które co do stanu osobowego urzędników i sług przy administracyi sprawiedliwości prowadzone być mają.

§. 75.

Winni także prowadzić rejestra co do nieobecności wszystkich urzędników i sług przy sądach, ich spółdozorowi podporządkowanych, czuwać ściśle nad zachowaniem czasu urlopowego, a w razie przetrzymania onego, czynić wnioski o przywołanie nieobecnych, a nawet wedle okoliczności, na przedsięwzięcie postępowania dyscyplinarnego i wstrzymanie płacy.

§. 76.

Prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych i prokuratorowie jeneralni, przy sądach krajowych wyższych urzędujący, obowiązani są spólnie z prezydyami staranie mieć o urządzenie zastępstwa przy swych sądach lub w ich obrębie, jeżeli się okaże tego potrzeba.

§. 77.

Szczególniejszy wpływ prokuratoryi rządowej na wykonywanie władzy dyscyplinarnej sądowej, a mianowicie, gdy idzie o oddalenie ze służby, równie jak o mimowolne przeniesienie na stan spoczynku, albo na inną posadę, urzędników i sług przy administracyi sprawiedliwości, uregulowanym jest przez ustawę organiczną dla sądów (od §. 53 do §. 104).

§. 78.

Wydziały stałe wedle §fu 165 ustawy organicznej sądowej ustanowić się mające, tworzone będą przez prezydenta, po wysłuchaniu prokuratora rządowego, a odnośnie prokuratora jeneralnego.

§. 79.

Wpływ jaki prokuratorya rządowa zająć ma na przyszłość co do instytucyi adwokatów i notaryuszów, uregulowanym będzie przez odnoszące się do tego ustawy.

§. 80.

Prokuratorowie jeneralni przy najwyższym trybunale i sądzie kasacyjnym, tudzież przy sądach krrjowych wyższych, winni z końcem każdego roku składać raporta ministrowi sprawiedliwości o stanie i toku wymiaru sprawiedliwości, równie jak o wszelkich spostrzeganych wadach ustawodawstwa i biegu spraw.

§. 81.

W tym celu starać się powinni szczególnie o dokładne zapełnienie tabel kryminalnych i polecać prokuratorom rządowym regularne dostarczenie potrzebnych do tego materyałów.

des org. Ges. für die Gerichte) hat jederzeit der Staatsanwalt, rücksichtlich Generalprocurator, gemeinschaftlich mit dem Präsidenten vorzugehen.

§. 73.

Die Staatsanwälte bei den Landesgerichten, sowie die Generalprocuratoren bei den Oberlandesgerichten und bei dem obersten Gerichtshofe haben allen Berathungen beizuwohnen, welche in vollen Rathsversammlungen oder in einem Plenarsenate gepflogen werden müssen.

Sie sind auch berechtiget, die Anordnung von Plenarversammlungen zu begehren.

§. 74.

Den Staatsanwälten bei den Landesgerichten sowohl, als den Generalprocuratoren liegt es ob, gemeinschaftlich mit den Präsidien für die Vollständigkeit der über die Beamten und Diener der Justizverwaltung zu führenden Personalstandes-Ausweise zu sorgen.

§. 75.

Dieselben haben die Absenzregister über sämmtliche Beamte und Diener der ihrer Mitaufsicht unterstehenden Gerichte zu führen, über die Einhaltung der Urlaubszeit genau zu wachen, im Falle der Ueberschreitung aber, den Antrag auf die Einberufung des Abwesenden, und nach Umständen auch auf die Einleitung der Disciplinaruntersuchung und auf die Einstellung der Bezüge zu stellen.

§. 76.

Die Staatsanwälte bei den Landesgerichten, und die bei den Oberlandesgerichten fungirenden Generalprocuratoren haben gemeinschaftlich mit den Präsidien für die bei ihren Gerichten oder in dem Sprengel derselben nothwendig werdenden Supplirungen Sorge zu tragen.

§. 77.

Der wesentliche Einfluss der Staatsanwaltschaft auf die Ausübung der Disciplinargewalt bei den Gerichten, insbesondere auf die Verhandlung wegen Dienstentlassung, sowie wegen unfreiwilliger Versetzung von Beamten und Dienern der Justizverwaltung in den Ruhestand, oder auf einen anderen Dienstposten, ist durch das org. Gesetz für die Gerichte (§§. 53 bis 104) geregelt.

§. 78.

Die nach §. 165 des org. Gesetzes für die Gerichte zu bestellenden ständigen Senate werden von dem Präsidenten nach Anhörung des Staatsanwaltes rücksichtlich Generalprocurators gebildet.

§. 79.

Der Einfluss, welchen die Staatsanwaltschaft künftighin auf das Institut der Advocaten und Notare zu nehmen hat, wird durch die einschlägigen Gesetze geregelt werden.

§. 80.

Die Generalprocuratoren am obersten Gerichts- und Cassationshofe und an den Oberlandesgerichten haben dem Justizminister nach Ablauf jedes Jahres über den Zustand und Gang der Rechtspflege, sowie über die wahrgenommenen Gebrechen der Gesetzgebung und des Geschäftsganges Bericht zu erstatten.

§. 81.

Sie haben zu diesem Behufe insbesondere für die genaue Ausfüllung der Criminal-Tabellen Sorge zu tragen, und die Staatsanwälte zur regelmässigen Einlieferung der hierzu erforderlichen Materialien anzuweisen.

§. 82.

Prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych, równie jak prokuratorowie jeneralni, obowiązani są przez znajdowanie się czasowe na posiedzeniach sądowych, przez dokładne przeglądanie protokołu czynności, a wedle okoliczności i przez przejrzenie aktów samych, sprawić sobie przeglądową wiadomość o wszelkich sprawach spornych, a mianowicie w drugiej i w trzeciej instancyi rozpoznawanych.

§. 83.

Jeżeli wbrew prawu przeciwne zapadają decyzye, lub jeżeli błędna praktyka sądowa staje się zagrażającą, wówczas winien prokurator rządowy przy sądzie krajowym donieść o tem prokuratorowi jeneralnemu, ten zaś ministrowi sprawiedliwości, aby przezeń zniesionemi zostały zachodzące mylne zrozumienia, a zarazem potrzebne objaśnienie władz otrzymanem być mogło na drodze właściwej.

Oddział trzeci.

O PORZĄDKU W CZYNNOŚCIACH PROKURATORYI RZĄDOWEJ.

Rozdział siódmy.

O sprawach i obowiązkach, tudzież o wzajemnych stosunkach urzędników i sług przy prokuratoryi rządowej.

§. 84.

Funkcye prokuratoryi rządowej w całym obrębie sądu krajowego wyższego, powierzają się szczególnie i osobiście prokuratorowi jeneralnemu przy tymże sądzie, a inni członkowie prokuratoryi rządowej w tymże obrębie wykonywają funkcye te pod jego kierunkiem i w imieniu jego.

§. 58.

Czynności, należące w szczególności do prokuratora jeneralnego, jako prokuratora rządowego przy sądzie krajowym wyższym, których osobiście załatwić nie może, podziela między swoich zastępców i członków prokuratoryi rządowej do pracy pomocniczej mu przydzielonych. Wolno mu jest przydzielać czynności te albo w każdym poszczególnym razie, albo wedle pewnych gatunków interesów zmieniać takowe wedle potrzeby służbowej, lub też wedle okoliczności odbierać na powrót poszczególne już przydzielone akta i polecić takowe innemu zastępcy.

§. 86.

Wszystkie od prokuratoryi rządowej przy sądzie krajowym wyższym wychodzące powołania, rekursa, rapporta, lub inne podania na piśmie, wnioski i załatwienia lub ekspedycye, winny być potwierdzone i podpisane przez prokuratora jeneralnego lub zastępcę, do tego w szczególności umocowanego.

§. 87.

Zastępcy, którym powierzone są szczególne czynności, winni w przypadkach ważnych udzielać prokuratorowi jeneralnemu zdanie swe co do wniosków, przez sąd

§. 82.

Die Staatsanwälte der Landesgerichte, sowie die Generalprocuratoren sind verpflichtet, durch zeitweises Erscheinen bei den Gerichtssitzungen, durch genaue Einsicht der Geschäftsprotokolle, und nach Umständen mittelst Durchgehung der Acten selbst sich die übersichtliche Kenntniss aller hauptsächlich in zweiter und dritter Instanz zur Verhandlung kommenden Streitsachen zu verschaffen.

§. 83.

Wenn auffallend gesetzwidrige Entscheidungen erfolgen, oder wenn eine fehlerhafte Gerichtspraxis einzureissen droht, so ist hierüber von dem Staatsanwalte beim Landesgerichte an den Generalprocurator, von diesem aber an den Justizminister Anzeige zu machen, damit durch denselben die Behebung der obwaltenden Missverständnisse und die nöthige Belehrung der Behörden im geeigneten Wege herbeigeführt werde.

Dritter Abschnitt.

Geschäftsordnung der Staatsanwaltschaft.

Siebentes Hauptstück.

Von den Befugnissen und Obliegenheiten, dann von dem gegenseitigen Verhältnisse der Beamten und Diener der Staatsanwaltschaft.

§. 84.

Die Functionen der Staatsanwaltschaft in dem ganzen Sprengel eines Oberlandesgerichtes sind dem Generalprocurator bei diesem Gerichte insbesondere und persönlich anvertraut, und werden von den übrigen Mitgliedern der Staatsanwaltschaft des Sprengels unter seiner Leitung und in seinem Namen ausgeübt.

§. 85.

Die dem Generalprocurator als Staatsanwalt des Oberlandesgerichtes bei diesem Gerichte selbst insbesondere obliegenden Geschäfte, welche er nicht persönlich zu besorgen in der Lage ist, vertheilt er unter seine Stellvertreter und die ihm als Hilfsarbeiter beigegebenen Mitglieder der Staatsanwaltschaft. Es steht ihm frei, diese Zutheilung entweder von Fall zu Fall oder nach bestimmten Gattungen der Geschäfte zu verfügen, und nach Erforderniss des Dienstes abzuändern; nach Umständen aber auch einzelne bereits zugetheilte Geschäftsstücke zurückzunehmen und einem anderen Stellvertreter zuzuweisen.

§. 86.

Alle von der Staatsanwaltschaft am Oberlandesgerichte ausgehenden Berufungen, Recurse, Berichte und andere schriftliche Eingaben, Anträge und Erledigungen oder Ausfertigungen müssen von dem Generalprocurator oder einem hierzu besonders ermächtigten Stellvertreter genehmiget und unterzeichnet seyn.

§. 87.

Die mit den einzelnen Geschäften betrauten Stellvertreter haben in wichtigen Fällen ihre Ansicht über die bei der Verhandlung vor dem Oberlandesgerichte mündlich zu stellenden

krajowy wyższy ustnie na rozprawie publicznej czynić się mających, a gdy tenże na takowe nie zgadza się, winien rzecz przedstawić albo przez siebie samego albo przez swego zastępcę.

§. 88.

W tymże samym sposobie winni prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych i przy sądach powiatowych kolegialnych załatwiać czynności do nich należące, albo osobiście albo przez swych zastępców.

§. 89.

Obowiązani są także składać raporta prokuratorowi jeneralnemu przy sądzie krajowym wyższym po upływie każdego miesiąca, co do spraw karnych, w tym przeciągu czasu załatwionych lub jeszcze wiszących, a zarazem i o stanie, w jakim się te sprawy znajdują.

Winni są także i w poszczególnych przypadkach karnych, jeżeli tego z uwagi na ważność sprawy uznają potrzebę lub o to wezwanymi będą, zdawać sprawę prokuratorowi jeneralnemu i stosować się do jego polecenia.

§. 90.

Prokurator jeneralny przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym, winien załatwiać wszelkie czynności prokuratorsko-rządowe w tymże sądzie zachodzące, w części przez siebie samego, w części przez swych zastępców, a to w sposób, §fem 85 aż do 87 wskazany.

§. 91.

Substytuci prokuratorów jeneralnych i prokuratorów rządowych, winni wykonywać powierzone im czynności wedle najlepszej swej wiedzy i sumienia, z ścisłem zachowaniem ustaw i w granicach, szczególnemi zleceniami określonych.

§. 92.

Obowiązki komisarzów policyjnych i przełożonych gmin, którym powierzone są czynności prokuratorsko-rządowe przy sądach powiatowych, wykonywane być winny wedle prawideł, wskazanych w porządku postępowania karnego.

Zakres działalności komisarza od służby zewnętrznej, urzędującego w prokuratoryi rządowej przy sądzie krajowym wiedeńskim, obejmuje szczególna instrukcya.

§. 93.

Auskultanci i aplikanci sądowi przy prokuratoryi rządowej użyci, winni być zatrudniani, aby im podano sposobność do nabycia jak najdoskonalszej wprawy do czynności przy tejże władzy.

§. 94.

Kanceliści winni odbywać oprócz zatrudnień pisarskich w kancelaryi, także i czynności, odnoszące się do protokołu podawczego, ekspedytury i registratury; tudzież mogą być użyci i do innych prac manipulacyjnych i rachunkowych.

Przy prokuratoryach rządowych, w których znajduje się więcej kancelistów, powierzonym będzie jednemu z nich kierunek całego personale kancelaryjnego.

Anträge vorläufig dem Generalprocurator mitzutheilen, welcher, wenn er damit nicht einverstanden ist, die Sache entweder selbst vortragen oder sie durch einen anderen Stellvertreter zum Vortrage bringen lassen kann.

§. 88.

In derselben Weise haben die Staatsanwälte bei den Landesgerichten und bei den Bezirks-Collegialgerichten die zu ihrer Competenz gehörigen Geschäfte entweder persönlich oder durch ihre Stellvertreter zu besorgen.

§. 89.

Sie sind verpflichtet, dem Generalprocurator am Oberlandesgerichte nach Ablauf jedes Monates über die während desselben erledigten, sowie über die noch anhängigen Strafsachen und über den Stand der letzteren Bericht zu erstatten.

Sie haben auch in einzelnen Straffällen, wenn sie es der Wichtigkeit der Sache wegen nöthig finden, oder hiezu aufgefordert werden, an denselben zu berichten, und dessen Weisungen zu befolgen.

§. 90.

Der Generalprocurator am obersten Gerichts- und Cassationshofe hat die bei diesem Gerichte vorkommenden staatsanwaltlichen Geschäfte auf die im §. 85 bis 87 angezeigte Weise theils selbst, theils durch seine Stellvertreter zu besorgen.

§. 91.

Die den Generalprocuratoren und Staatsanwälten beigegebenen Substituten haben die ihnen anvertrauten Geschäfte unter genauer Beobachtung der Gesetze und innerhalb der ihnen durch besondere Aufträge vorgezeichneten Gränzen nach bestem Wissen und Gewissen auszuführen.

§. 92.

Die Obliegenheiten der bei den Bezirksgerichten mit den Verrichtungen der Staatsanwaltschaft betrauten Polizeicommissäre und Gemeindevorsteher sind durch die Strafprocess-Ordnung normirt.

Der Geschäftskreis des bei der Staatsanwaltschaft des Wiener Landesgerichtes fungirenden Commissäres für den äusseren Dienst ist durch eine besondere Instruction bestimmt.

§ 93.

Die bei der Staatsanwaltschaft verwendeten Auscultanten und Rechtspraktikanten sind so zu beschäftigen, dass ihnen Gelegenheit geboten wird, sich die möglichst vollkommene Eignung für die Geschäfte der Staatsanwaltschaft zu erwerben.

§. 94.

Die Kanzlisten besorgen nebst den Schreibgeschäften der Kanzlei auch die Geschäfte des Einreichungsprotokolles, der Expedition und Registratur, und können auch zu anderen Manipulations- und Verrechnungsarbeiten verwendet werden.

Bei den Staatsanwaltschaften, wo mehrere Kanzlisten angestellt sind, ist Einer aus ihnen mit der Leitung des gesammten Kanzleipersonales zu betrauen.

§. 95.

Słudzy urzędowi winni oprócz zwyczajnej biórowej służby, do której także należy ochędostwo w lokalnościach urzędowych, pomagać w pisarstwie, a zarazem uskuteczniać wszelkie doręczenia w siedzibie prokuratoryi rządowej.

§. 96.

Przeznaczeniem **dyurnistów** jest, aby pomagali w pisarstwie tam, gdzie nie wystarczają stali kanceliści. Mogą jednak być użytymi i także do innych czynności manipulacyjnych wedle potrzeby.

§. 97.

Personale kancelaryjne winno się znajdować każdego dnia w urzędzie, wyjąwszy dni niedzielne i świąteczne, po południu i pełnić pilnie swe obowiązki przez 4 godziny przed południem i przez 3 godziny po południu, a wyjątkowo i dłużej, jeżeli natłok czynności większej wymaga pracy. Do prokuratora rządowego należy oznaczyć, kiedy godziny urzędowe przed- i po południu zaczynać i kończyć się mają, z uwzględnieniem miejscowych stosunków.

Rozdział ósmy.

O wyłączeniu prokuratorów rządowych.

§. 98.

Każdy członek prokuratoryi rządowej, powołany do wykonania jakiej czynności urzędowej, obowiązany jest zwracać uwagę na to, czy nie zachodzi jaka prawna wyłączenia go przyczyna.

§. 99.

Każdy prokurator rządowy lub prokurator jeneralny, równie jak każdy zastępca tego lub owego, wyłączonym zostaje od działania w sprawach cywilnych:

a) jeżeli jest w ogólności spokrewnionym lub spowinowaconym w linii zstępnej lub wstępnej; spokrewnionym w linii pobocznej aż do czwartego stopnia, albo spowinowaconym w drugim stopniu z jedną ze stron interesowanych; lub jeżeli sprawa tycze się jego małżonki, jego rodziców przybranych, albo dzieci przybranych, ich wychowańców, pupilów lub kurandów;

b) jeżeli jest krewnym i powinowatym zastępcy strony (opiekuna, kuratora, adwokata) w stopniu wyżej wspomnionym lub zostaje z nim w stosunku adopcyi;

c) jeżeli w tej sprawie występywał jako świadek lub pełnomocnik strony interesowanej, lub wpływał zasądownie do tejże sprawy.

d) jeżeli z wypadku tejże spodziewa się jakich korzyści lub straty;

e) jeżeli ze stroną, której dotycze sprawa, albo z jej zastępcą zostaje w nieprzyjaźni;

§. 95.

Die Amtsdiener haben nebst dem gewöhnlichen Bureaudienste, wozu auch die Reinhaltung der Amtslocalitäten gehört, Aushilfe im Schreibgeschäfte zu leisten, und die für die Staatsanwaltschaft am Sitze derselben zu besorgenden Zustellungen auszuführen.

§. 96.

Die Tagschreiber (Diurnisten) sind dazu bestimmt, dort, wo die definitiv angestellten Kanzlisten nicht ausreichen, bei Besorgung der Schreibgeschäfte auszuhelfen. Sie können aber nach Bedürfniss auch zu anderen Manipulationsgeschäften verwendet werden.

§. 97.

Das Kanzleipersonale hat sich jeden Tag, mit Ausnahme des Nachmittages an Sonn- und Feiertagen, in dem Amte einzufinden, und durch vier Stunden Vormittags und drei Stunden Nachmittags, bei gesteigertem Andrange der Arbeit aber ausnahmsweise auch länger dem Geschäfte fleissig obzuliegen. Dem Staatsanwalte bleibt es vorbehalten, mit Rücksicht auf Ortsverhältnisse zu bestimmen, wann diese Amtsstunden jeden Vor- und Nachmittag zu beginnen und aufzuhören haben.

Achtes Hauptstück.

Von der Ausschliessung der Staatsanwälte.

§. 98.

Jedes Mitglied der Staatsanwaltschaft ist, sobald demselben eine Amtshandlung obliegt, verbunden, darauf Bedacht zu nehmen, ob ihm nicht ein gesetzlicher Ausschliessungsgrund entgegenstehe.

§. 99.

Von dem Einschreiten in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten ist jeder Staatsanwalt oder Generalprocurator sowie auch jeder Stellvertreter des einen oder anderen ausgeschlossen:

a) *wenn er mit einer der betheiligten Parteien in auf- oder absteigender Linie überhaupt verwandt oder verschwägert, in der Seitenlinie bis zum vierten Grade verwandt oder im zweiten Grade verschwägert ist; oder wenn die Sache seine Gattin, seine Wahleltern, seine Wahl- oder Pflegekinder, seine Mündel oder Curanden betrifft;*

b) *wenn er mit dem für eine Partei einschreitenden Vertreter (Vormund, Curator, Rechtsfreund) in dem angedeuteten Grade verwandt oder verschwägert ist; oder mit ihm im Verhältnisse der Adoption steht;*

c) *wenn er in der Rechtssache als Zeuge oder als Bevollmächtigter der dabei betheiligten Partei eingeschritten ist, oder sonst auf das Rechtsgeschäft einen aussergerichtlichen Einfluss genommen hat;*

d) *wenn er von dem Ausgange der Rechtssache Vortheil oder Nachtheil zu erwarten hat;*

e) *wenn er mit der Partei, die die Rechtssache betrifft, oder mit ihrem Vertreter in Feindschaft lebt;*

f) jeżeli jest wierzycielem lub dłużnikiem strony lub jej zastępcy;

g) jeżeli zostaje w stosunku o najem lub dzierżawę ze stroną lub jej zastępcą, do którego jednak nie należą najmy i dzierżawy zawarte z rządem lub gminami, albo z zakładami, zostającemi pod administracyą rządu lub gmin.

§. 100.

Od działania w sprawach karnych, wyłączają się członkowie prokuratoryi rządowej, jeżeli obwiniony albo poszkodowany przez zbrodnię lub wykroczenie, połączony jest z tymiż członkami przez węzeł małżeński, przez pokrewieństwo w linii zstępnej lub wstępnej, lub w linii pobocznej aż do czwartego, lub przez powinowactwo do drugiego stopnia, lub zostaje z nimi w stosunku rodzicielstwa przybranego, albo wychowańczego, synowskiego lub pupilarnego.— Wyłączają się także i ci, którzy zewnątrz służbowania swego, świadkami byli zakwestyonowanej zbrodni lub wykroczenia; którzy w tej sprawie jako świadkowie lub w sztuce biegli słuchanymi byli; albo też, którzy w niej działali jako doradcy prawni (adwokaci), obrońcy lub sędziowie.

§. 101.

Każdy członek prokuratoryi rządowej, obowiązanym jest wstrzymać się od działania w tej sprawie, w której ulega wyłączeniu, lub ujętym być się znajduje, a to od chwili powzięcia wiadomości o przyczynie wyłączenia, o czem swemu bezpośredniemu przełożonemu donieść jest winien.

§. 102.

Jeżeli wyłączony nie jest sam przewodniczącym w prokuratoryi rządowej, wówczas winien jest, jego przełożony prokurator rządowy, a względnie prokurator jeneralny, poruczyć sprawę w mowie będącą, innemu w tej mierze odpowiedniemu substytutowi, jeżeli nie uważa za przyzwoite sam ją przeprowadzić, a gdyby na takim substytucie brakowało, postarać się o zarządzenie zastępcy.

§. 103.

Jeżeli zaś sam prokurator rządowy przy sądzie krajowym lub sądzie powiatowym kolegialnym, albo sam prokurator jeneralny, dla przyczyn wyżej przywiedzionych, od działania w jakiej sprawie wyłączonym zostaje, wówczas winien ją odstąpić jednemu z swych zastępców, a zarazem przedstawić rzecz tę prokuratorowi jeneralnemu a odnośnie ministrowi sprawiedliwości, czyli stosownie do zachodzącego przypadku nie uzna za stosowne, aby przywołano prokuratora rządowego, w innym obrębie ustanowionego.

§. 104.

Wyłączenie członka prokuratoryi rządowej w sprawach karnych, nie znajduje miejsca.

§. 105.

W sprawach cywilnych, służy stronom prawo wyłączenia prokuratora rządowego z przyczyn w §. 99. wymienionych, lub jeżeli zachodzą takie okoliczności, udowodnić się mogące, dla których o zupełnej bezstronności wyłączyć się mającego, powątpiewać można.

f) *wenn er Gläubiger oder Schuldner einer Partei oder ihres Vertreters ist;*

g) *wenn er mit der Partei oder ihrem Vertreter im Vertragsverhältnisse der Miethe oder Pachtung steht; es sind jedoch hierunter Mieth- oder Pachtverträge mit dem Staate oder Gemeinden, oder mit den unter der Verwaltung des Staates oder einer Gemeinde stehenden Anstalten nicht begriffen.*

§. 100.

Von dem Einschreiten in Strafsachen ausgeschlossen sind Mitglieder der Staatsanwaltschaft, wenn der Angeschuldigte oder der durch das Verbrechen oder Vergehen Verletzte mit ihnen durch das Band der Ehe, durch Verwandtschaft in auf- und absteigender Linie oder in der Seitenlinie bis zum vierten Grade oder durch Schwägerschaft bis zum zweiten Grade verbunden ist, oder zu ihnen in dem Verhältnisse von Wahl- oder Pflege-Eltern oder Kindern, oder eines Mündels steht. — Ausgeschlossen sind ferner diejenigen, welche ausserhalb ihrer Dienstverrichtung Zeugen des in Frage stehenden Verbrechens oder Vergehens gewesen, welche in der Sache als Zeugen oder Sachverständige vernommen worden, oder als Rechtsfreunde, Vertheidiger oder Richter thätig gewesen sind.

§. 101.

Jedes Mitglied der Staatsanwaltschaft ist von dem Zeitpuncte an, in welchem ihm ein Ausschliessungsgrund bekannt geworden, verpflichtet, sich des Einschreitens in der Sache, für die er ausgeschlossen oder befangen erscheint, zu enthalten, und seinem unmittelbaren Vorgesetzten davon die Anzeige zu machen.

§. 102.

Wenn der Ausgeschlossene nicht selbst der Vorstand einer Staatsanwaltschaft ist, so hat der ihm vorgesetzte Staatsanwalt, rücksichtlich Generalprocurator, für die in Frage stehende Angelegenheit, in sofern er sie nicht selbst durchzuführen für angemessen erachtet, einen anderen geeigneten Substituten zuzuweisen, und im Abgange eines solchen für die Einleitung einer Supplirung Sorge zu tragen.

§. 103.

Ist hingegen der Staatsanwalt eines Landes- oder Bezirks-Collegialgerichtes selbst, oder ist ein Generalprocurator aus Anlass eines der eben angeführten Gründe von dem Einschreiten bei einer bestimmten Gelegenheit ausgeschlossen, so hat er dieselbe einem seiner Stellvertreter zu überlassen, zugleich aber bei dem Generalprocurator und rücksichtlich bei dem Justizminister den Antrag darüber zu stellen, ob nach Beschaffenheit des Falles die Berufung eines in einem anderen Sprengel angestellten Staatsanwaltes angemessen erscheine.

§. 104.

Die Ablehnung eines Mitgliedes der Staatsanwaltschaft findet in Strafsachen nicht Statt.

§. 105.

In bürgerlichen Rechtsangelegenheiten hingegen sind die Parteien berechtiget, einen Staatsanwalt abzulehnen, wenn rücksichtlich desselben die im §. 99 erwähnten Ausschliessungsgründe eintreten, oder wenn sonst Umstände erwiesen werden können, welche die volle Unbefangenheit des Abzulehnenden in Zweifel setzen.

§. 106.

O przypuszczalności wyłączenia, stanowi bezpośredni przełożony wyłączonego. Przeciw decyzyi o takowem wyłączeniu, nie znajduje miejsca żaden środek prawny (rekurs).

Jezeli wyłączenie dopuszczonem zostaje, wówczas taka sprawa innemu członkowi prokuratoryi rządowej powierzoną być winna.

Rozdział dziewiąty,

O załatwianiu spraw.

§. 107.

Sprawy o ile być może, winny być wprowadzane i odbywane osobiście i ustnie. W pracach piśmiennych, równie jak w przedstawieniach ustnych, unikać należy zbytecznej rozwlekłości, a oraz wszelkiej drażliwości i namiętności. Mianowicie prokurator rządowy, nie powinien się dać słyszeć przy rozprawach publicznych z takiemi oświadczeniami, któreby, nie należąc do istoty rzeczy, spokojne rozpoznanie przedmiotu utrudzić lub powadze sądu ubliżyć mogły. Jednakże prokurator rządowy, obowiązany jest zachować niezawisłość i godność swego stanowiska z mężną stałością.

§. 108.

Osoba, której obrobienie jakiej sprawy jest poruczonem, może zapisać swą czynność rezolwującą, i na samym akcie nietylko wtedy, kiedy takowy wszędzie ma być zachowany, ale nawet i w tych przypadkach, gdy wygotowanie onegoż wychodzi z urzędu, a zachowanie projektu, nie zdaje się być koniecznie potrzebnem.

§. 109.

Wnioski, które ze strony prokuratora rządowego, z powodu udzielonych mu aktów od sędzi śledczego lub sprawozdawcy, na piśmie czynione być mają, winny być pisane zawsze na ostatnim akcie.

§. 110.

Prokuratorowie rządowi przy sądach krajowych i przy sądach powiatowych kolegialnych, składają raporta prokuratorowi jeneralnemu w obrębie ich sądu krajowego wyższego, prokuratorowie zaś jeneralni ministrowi sprawiedliwości; organom zaś sobie podporządkowanym (do których także należą przełożeni gmin i komisarze policyjni, w zakresie działalności karnej) wydają polecenia w formie dekretów i nakazów.

§. 111.

Znoszenie się prokuratoryi rządowej tak z władzami sobie równemi, jakoteż wyższej lub niższej rangi i ze wszystkiemi organami pojedynczemi władzy rządowej, odbywa się przez pismo.

§. 112.

Co się tycze władz zagranicznych, z któremi dozwolona jest korespondencya tylko pod szczególnemi ograniczeniami i formami, zachować należy dotyczasowe formy.

§. 106.

Ueber die Zulässigkeit der Ablehnung entscheidet der unmittelbare Vorgesetzte des Abgelehnten. Gegen diese Entscheidung findet kein Rechtsmittel Statt.

In derselben ist, falls der Ablehnung Raum gegeben wurde, ein anderes Mitglied der Staatsanwaltschaft mit der Angelegenheit zu betrauen.

Neuntes Hauptstück.

Von der Behandlung der Geschäfte.

§. 107.

Die Geschäfte sind nach Möglichkeit durch persönlichen und mündlichen Verkehr einzuleiten und zu fördern. Bei schriftlichen Arbeiten sowie bei mündlichen Vorträgen ist jede unnöthige Weitläufigkeit, aber auch jede Gereiztheit und Leidenschaftlichkeit zu vermeiden. — Der Staatsanwalt hat insbesondere bei öffentlichen Verhandlungen sich jeder Aeusserung zu enthalten, welche zur Wesenheit der Sache nicht gehörig, der ruhigen Beurtheilung des Gegenstandes abträglich werden, oder dem Ansehen des Gerichtes zu nahe treten könnte. Hingegen ist der Staatsanwalt auch verpflichtet, die Unabhängigkeit und Würde seiner Stellung mit männlicher Festigkeit zu wahren.

§. 108.

Erledigungen können nicht nur dann, wenn das veranlassende Stück zu den Acten gelegt wird, sondern auch in jenen Fällen, wo die Ausfertigung aus dem Amte zu gehen hat, die Aufbewahrung eines Entwurfes aber nicht nöthig erscheint, von dem Bearbeiter selbst auf das Stück geschrieben werden.

§. 109.

Die aus Anlass der von dem Untersuchungsrichter oder Berichterstatter dem Staatsanwalte mitgetheilten Acten schriftlich zu stellenden Anträge sollen in der Regel auf das letzte Stück dieser Acten geschrieben werden.

§. 110.

Die Staatsanwälte bei den Landesgerichten und Bezirks-Collegialgerichten erstatten an den Generalprocurator ihres Oberlandesgerichts-Sprengels, Generalprocuratoren aber an den Justizminister Berichte, und erlassen an die ihnen untergeordneten Organe (worunter auch die Gemeindevorsteher und Polizei-Commissäre in ihrer strafrechtlichen Wirksamkeit gehören) Aufträge in Form von Decreten und Befehlen.

§. 111.

Ausserdem findet der Verkehr der Staatsanwaltschaft mit Behörden sowohl gleichen als höheren und minderen Ranges und mit sämmtlichen einzelnen Organen der Staatsgewalt mittelst Schreiben Statt.

§. 112.

In Ansehung jener ausländischen Behörden, mit denen der Schriftwechsel nur unter besonderen Beschränkungen und Formen gestattet ist, hat es bei den bisherigen Formen zu verbleiben.

§. 113.

Prokuratorye rządowe winny używać w swych raportach, odwołaniach, rekursach i podaniach wszelkiego rodzaju, równie jak w pismach swych tak zewnątrz jak i wewnątrz, prostej intytulacyi władzy, do której są stylizowane.

§. 114.

Prokuratorom rządowym i prokuratorom jeneralnym, oraz substytutom od nich przeznaczonym, służy prawo znajdowania się na każdem posiedzeniu sądowem, w sprawach cywilnych lub karnych odbywać się mającem.

§. 115.

W przypadkach, w których ustawa wysłuchanie prokuratora rządowego wyraźnie przepisuje, winien tenże prokurator dopełnić zaszłego o to wezwania ze strony naczelnika sądu i zasięgnąć potrzebnej informacyi z aktów, które mu wcześnie udzielone być mają.

§ 116.

Tylko w sprawach cywilnych, nader ważnych i zawikłanych, może prokurator rządowy domagać się odroczenia posiedzenia, lecz tylko raz jeden, na czas nie dłuższy nad dni ośm, i to wtedy jedynie, jeżeli tego nagłość przedmiotu nie zbrania.

§. 117.

Prokurator rządowy zajmuje przy wszelkich rozprawach publicznych miejsce przy oddzielnym stoliku po prawej ręce stołu sędziowskiego. Przy wszelkich innych posiedzeniach sądowych, nie odbywanych publicznie, zajmuje, bez względu na rangę innych zasiadających, miejsce pierwsze po prezydującym.

§. 118.

Prokurator rządowy zabiera głos zaraz po sprawozdawcy. Służy mu także i potem prawo żądania głosu dopóty, dopóki ustawa dozwala mu być obecnym, może także czynić wnioski i przedstawiać wywody prawne.

§. 119.

Oprócz przypadków, prawem przewidzianych, może prokurator rządowy znajdować się tak przy debacie, jakoteż i przy głosowaniu.

Rozdział dziesiąty.

O protokole podawczym i o innych księgach adnotacyjnych, przy prokuratoryi rządowej prowadzić się mających.

§. 120.

Wszystkie podania i protokoły, sporządzane urzędownie, a zastępujące miejsce podań, przychodzą do prokuratoryi rządowej, za pośrednictwem protokołu podawczego, który tamże wedle formularza Nro III. prowadzonym być ma.

§. 121.

Komunikacya aktów między przełożonym sądu a prokuratorem rządowym, a odnośnie prokuratorem jeneralnym, we wszelkich sprawach osobistych i dyscyplinarnych,

§. 113.

Die Staatsanwaltschaften haben sich in Berichten, Berufungen, Recursen und Eingaben jeder Art, und ebenso im Schreiben sowohl von Aussen, als in dem Inneren der Schrift der einfachen Bezeichnung der Behörde, an welche sie gerichtet ist, zu bedienen.

§. 114.

Die Staatsanwälte und Generalprocuratoren, sowie die von ihnen hiezu bestimmten Substituten sind berechtiget, jeder sowohl in Civil- als Criminal-Angelegenheiten abgehaltenen richterlichen Sitzung beizuwohnen.

§. 115.

In Fällen, wo die Vernehmung des Staatsanwaltes durch das Gesetz ausdrücklich vorgeschrieben ist, hat der Staatsanwalt der durch den Vorsitzenden des Gerichtes an ihn ergehenden Einladung Folge zu leisten, und sich aus den ihm rechtzeitig zuzustellenden Acten die nöthige Information zu verschaffen.

§. 116.

Nur in besonders wichtigen und verwickelten Civilangelegenheiten kann der Staatsanwalt, wenn diess nicht etwa die Dringlichkeit des Gegenstandes verbietet, eine Vertagung der Sitzung, jedoch nur Einmal und auf keine längere Frist als auf acht Tage begehren.

§. 117.

Der Staatsanwalt hat bei allen öffentlichen Verhandlungen an der rechten Seite des Richtertisches an einem abgesonderten Tische seinen Sitz einzunehmen. Bei allen nicht öffentlichen Gerichtssitzungen, welchen er beiwohnt, nimmt er ohne Rücksicht auf den Rang anderer Beisitzenden den ersten Platz nach dem Vorsitzenden ein.

§. 118.

Der Staatsanwalt hat das Wort unmittelbar nach dem Berichterstatter. Er ist jedoch berechtiget, auch nachher, so lange ihm das Gesetz die Anwesenheit gestattet, das Wort zu begehren, Anträge zu stellen, und Rechtsausführungen vorzutragen

§. 119.

Ausser den durch das Gesetz vorgesehenen Fällen kann der Staatsanwalt sowohl bei der Debatte, als bei der Abstimmung anwesend seyn.

Zehntes Hauptstück.

Von dem Einreichungsprotokolle und den anderen bei der Staatsanwaltschaft zu führenden Vormerkbüchern.

§. 120.

Alle Eingaben und alle ämtlich aufgenommenen Protokolle, welche die Stelle einer Eingabe vertreten, gelangen an die Staatsanwaltschaft mittelst des bei ihr nach dem Formulare Nr. III zu führenden Einreichungsprotokolles.

§. 121.

Die Mittheilung der Acten zwischen dem Vorsitzenden des Gerichtes und dem Staatsanwalte rücksichtlich Generalprocurator in allen Personal- und Disciplinar-Angelegenheiten,

tudzież między sędzią instrukcyjnym lub referentem a prokuratorem rządowym, odbywać się winna wprost *(brevi manu)* z pominięciem protokołu podawczego.

§. 122.

Protokół podawczy winien być otwartym do przyjmowania podań przed południem od godziny 8—11, a po południu od 3—5. Jeżeliby zachodziła potrzeba zmiany godzin urzędowych, wówczas donieść o tem należy wprzód prokuratorowi jeneralnemu i otrzymać na to jego zezwolenie.

§. 123.

Protokolista nie może w godzinach urzędowych odmówić przyjęcia aktu, do prokuratoryi rządowej wystosowanego, a nawet i w tym czasie, w którym protokół podawczy jest zamkniętym. Może prokorator rządowy w owych miejscach i w takich okolicznościach, w których zachodzi potrzeba przezorności takowej, przeznaczyć osobę (indywiduum), któraby akta przychodzące odbierała, takowe w dziennik właściwy, wedle formularza Nr. IV prowadzić się mający, pod liczbą bieżącą, poczynając od ostatniego numeru protokołu podawczego, zapisywała i takowe w nagłych przypadkach bezzwłocznie prokuratorowi rządowemu, lub wedle okoliczności sędzi instrukcyjnemu przesełała.

§. 124.

Podania tym sposobem, po zamknięciu protokołu podawczego odebrane, oraz protokoły, od chwili zamknięcia protokołu podawczego aż do jego otwarcia sporządzone, miejsce podania zastępujące, winny być wciągnione do protokołu podawczego w połowie dnia następnego, jako akta najprzód nadeszłe, w powołaniu się na liczbę dziennika, wyżej wspomnionego.

§. 125.

Protokolista winien, oddane mu pismo niezwłocznie zaprezentować, a to nawet w obecności oddawcy, jeżeli to wyraźnie jest żądanem, t. j. opatrzyć go zewnątrz na dolnym tegoż brzegu liczbą, z kolei na toż podanie przypadającą, przy wyrażeniu oraz dnia, miesiąca i roku onegoż. Liczba prowadzona być winna ciągle od dnia 1-go Stycznia aż do ostatniego Grudnia każdego roku, przyczem wystrzegać się należy wszelkiego ułamku, przeskoku i powtarzania liczby.

§. 126.

Jeżeliby podający życzył sobie posiadać dowód na oddanie pisma, wówczas powinien przynieść ze sobą odpis jego rubrum, w którymto razie protokolista obowiązanym jest odpis, jeżeli znajduje go zgodnym z oryginałem, oznaczyć liczbą podania, datą dnia miesiąca i roku podania i swoim podpisem.

§. 127.

Podanie przez protokolistę zaprezentowane, już więcej przez stronę odbieranem być nie może.

§. 128.

Podania winny być wnoszone do protokołu w tym porządku, w którym do niego przychodzą.

dann zwischen dem Instructionsrichter oder Referenten und dem Staatsanwalte hat mit Umgehung des Einreichungsprotokolles auf kurzem Wege zu geschehen.

§. 122.

Das Einreichungsprotokoll muss jeden Vormittag von 8—11 Uhr und jeden Nachmittag von 3—5 Uhr zur Annahme der Eingaben offen gehalten werden. Sollte eine Abänderung der Amtsstunden erforderlich werden, so ist hierüber vorläufig die Anzeige an den Generalprocurator zu erstatten, und dessen Genehmigung einzuholen.

§. 123.

Der Protokollist darf die Annahme eines an die Staatsanwaltschaft gerichteten, während den Amtsstunden überreichten Stückes nicht verweigern; auch für die Zeit, während welcher das Einreichungsprotokoll geschlossen ist, hat der Staatsanwalt an Orten oder unter Verhältnissen, welche diese Vorsicht nöthig machen, ein Individuum zu bestimmen, welches die einlaufenden Stücke zu übernehmen, in ein eigenes nach dem Formulare Nr. IV zu führendes Journal mit der von der letzten Nummer des Einreichungsprotokolles fortlaufenden Zahl einzutragen, und in dringenden Fällen ungesäumt an den Staatsanwalt oder nach Umständen an den Instructionsrichter gelangen zu lassen hat.

§. 124.

Die auf diese Weise nach geschlossenem Einreichungsprotokolle übernommenen Stücke und die in der Zeit von dem Schlusse des Einreichungsprotokolles bis zur Wiedereröffnung desselben aufgenommenen Protokolle, welche die Stelle einer Eingabe vertreten, sind in das Einreichungsprotokoll des zunächst folgenden halben Tages als die zuerst eingelangten Stücke mit der Beziehung auf die Seitenzahl des eben erwähnten Journales einzutragen.

§. 125.

Der Protokollist ist schuldig, die ihm übergebene Schrift ohne unnöthigen Aufschub und, wenn es ausdrücklich verlangt werden sollte, in Gegenwart des Ueberbringers zu präsentiren, d. i. von Aussen am unteren Rande derselben mit der Zahl, die dem Stücke nach der Reihenfolge zukommt, sowie mit der Bezeichnung des Tages, Monates und Jahres der Ueberreichung zu versehen. Die Zahl ist vom 1. Jänner bis zum letzten December jeden Jahres fortlaufend zu führen, und hiebei jede Bruchzahl, Ueberspringung oder Wiederholung der Zahlen zu vermeiden.

§. 126.

Sollte Jemand einen Beweis über die geschehene Ueberreichung einer Schrift zu besitzen wünschen, so hat er eine Abschrift der Rubrik des überreichten Stückes mitzubringen, und der Protokollist ist sodann verbunden, diese Abschrift, wenn er sie mit dem Originale gleichlautend findet, mit der Einreichungszahl, mit dem Tage, Monate und Jahre der Ueberreichung zu bezeichnen und seine Unterschrift beizusetzen.

§. 127.

Ein vom Protokollisten bereits präsentirtes Stück kann von der Partei nicht mehr zurückgenommen werden.

§. 128.

Die Eingaben sind untereinander in der Ordnung, in welcher sie zum Protokolle gelangen, in dasselbe einzutragen.

§. 129.

Podania, przychodzące do protokołu podawczego pod pieczęcią, winny być oddawane prokuratorowi rządowemu lub jego zastępcy, do tego szczególnie umocowanego, bez naruszenia tejże, a to bez żadnego wcale wyjątku.

§. 130.

Prokurator rządowy, winien owe podania, których zatrzymanie uznaje być potrzebnem, wciągać w właściwą księgę adnotacyjną, na wzór protokołu podawczego prowadzić się mającą, resztę zaś odesłać do protokołu podawczego, do którego w kolei porządkowej wedle czasu, w jakim przychodzą, zaprezentowane i wciągane być mają.

§. 131.

Protokoł podawczy, winien być zamkniętym w każde przed- i po południe, a protokolista, przed wciągnieniem wszelkich podań, miejsca urzędu opuszczać nie może. Jeżeli przed- lub po południu nie zostało nic podanem, należy to uwidocznić w protokole podawczym.

§. 132.

Protokoł podawczy winien być każdego dnia przed jego zamknięciem przedłożonym prokuratorowi rządowemu, który go przegląda i w pierwszej rubryce, w razie potrzeby, urzędnika oznacza, któremu podanie do wypracowania przydziela, a pod ostatniem podaniem wizę kładzie, przez wyraz „widziałem“.

§. 133.

Protokolista winien podania wniesione oddawać prokuratorowi rządowemu, jeżeli zaś takowe odnoszą się do sprawy, która innemu już członkowi prokuratoryi rządowei jest przydzieloną, winien je odsełać do tegoż członka.

§. 134.

Przy każdym protokole podawczym, należy prowadzić oddzielny skorowidz, to jest porządny rejestr alfabetyczny wedle formularza N. V. który na przeciąg całego roku trafnemi wskazującemi wyrazami tak urządzony być powinien, aby wynalezienie szczególnych przedmiotów, ile być może ułatwionem zostało.

§. 135.

Przy każdej prokuratoryi rządowej i prokuratoryi jeneralnej, należy prowadzić dokładny memoryał (pamiętnik) co do rekursów, raportów i innych podań, w terminach oznaczonych czynić się mających, tudzież co do posiedzeń sądowych, oględzin, badań (egzaminów) i innych działań urzędowych prokuratorsko-rządowych, a to wedle formularza N. VI.

§. 136.

Przy sądach krajowych i sądach powiatowych, kolegialnych, należy także zaprowadzić rejestr główny co do spraw karnych wedle formularza Nr. VII, do którego każdy przedmiot karno-sądowy, do tychże sądów przychodzący, wniesionym być winien, a to zaraz po nastawaniu na przedsięwzięcie śledztwa. — W ostatniej rubryce protokołu podawczego, zanotować należy, że przedmiot do tegoż rejestru głównego zaciągnionym został.

§. 137.

Owe nakoniec sprawy karne, które odesłane zostają przed sąd przysięgłych, zaciągnione być winny do rejestru sądu przysięgłych, przy każdym sądzie krajowym wedle formularza Nr. VIII, prowadzić się mającego, a to natychmiast, gdy wyrok odsełający sprawę do tegoż sądu, stanie się prawomocnym.

§. 129.

Diejenigen Stücke aber, welche versiegelt bei dem Einreichungs-Protokolle einlaufen, sind ohne Ausnahme unerbrochen dem Staatsanwalte oder dem von ihm hiezu eigens ermächtigten Stellvertreter zuzustellen.

§. 130.

Der Staatsanwalt hat diejenigen Stücke, welche er zurückzubehalten nöthig findet, in ein eigenes, nach dem Muster des Einreichungs-Protokolles zu führendes Vormerkbuch einzutragen, die übrigen aber in das Einreichungs-Protokoll zurückzusenden, wo sie dann in der Reihenfolge, die ihnen nach der Zeit ihres Einlangens zukommt, präsentirt und eingetragen werden.

§. 131.

Das Einreichungs-Protokoll ist jeden Vor- und Nachmittag abzuschliessen und vor vollendeter Eintragung aller Stücke in dasselbe darf der Protokollist den Amtsort nicht verlassen. Ist an einem Vor- oder Nachmittage kein Stück überreicht worden, so ist diess im Einreichungs-Protokolle ersichtlich zu machen.

§. 132.

Das Einreichungs-Protokoll muss an jedem Tage nach erfolgtem Abschlusse dem Staatsanwalte vorgelegt werden, der es durchgeht, in der ersten Rubrik erforderlichen Falles den Beamten bezeichnet, dem er das Stück zur Bearbeitung zugetheilt, und unter die letzte Eingabe sein „Gesehen" setzt.

§. 133.

Der Protokollist hat die eingetragenen Stücke dem Staatsanwalte, und wenn sie ein Geschäft betreffen, welches bereits einem anderen Mitgliede der Staatsanwaltschaft zugetheilt wurde, diesem zuzustellen.

§. 134.

Zu dem Einreichungs-Protokolle ist ein abgesondertes alphabetisch geordnetes Register nach dem Formulare Nr. V zu führen, welches für die Dauer Eines Jahres mit passenden Schlagwörtern derart einzurichten ist, dass die Auffindung der einzelnen Gegenstände möglichst erleichtert wird.

§. 135.

Bei jeder Staatsanwaltschaft und Generalprocuratur ist ein genaues Memoriale über die in bestimmten Fristen zu überreichenden Recurse, Berichte und andere Eingaben, dann über die Gerichtssitzungen, über Augenscheine, Prüfungen und andere Amtshandlungen der Staatsanwaltschaft nach dem Formulare Nr. VI zu führen.

§. 136.

Bei den Landes- und Bezirks-Collegialgerichten ist ferner ein Hauptregister über Strafsachen nach dem Formulare Nr. VII anzulegen, in welches jeder bei diesen Gerichten vorkommende strafrechtliche Gegenstand übertragen werden muss, sobald der Antrag auf die Untersuchung gestellt worden ist. — In der letzten Rubrik des Einreichungs-Protokolles ist die geschehene Uebertragung des Gegenstandes in dieses Hauptregister anzumerken.

§. 137.

Diejenigen Strafsachen endlich, welche vor das Schwurgericht verwiesen werden, sind, sobald das Verweisungserkenntniss rechtskräftig geworden, in das bei jedem Landesgerichte nach dem Formulare Nr. III zu führende Schwurgerichtsregister zu übertragen.

§. 138.

Każdy członek prokuratoryi rządowej, winien prowadzić dokładny dziennik, który w formacie ćwiartkowym oprawiony, tak urządzonym być winien, aby w nim na każdy dzień w roku przeznaczono po dwie stronice naprzeciw siebie położone, datą dnia i miesiąca oznaczone, i aby na lewej stronie zanotowano dla pamięci prowadzącego tę księgę czynności, w tymże dniu przypadające, na prawej zaś stronie zapisywano dokładnie czynności, przez niego w tym samym dniu rzeczywiście uskutecznione. — Przy końcu tego dziennika, dołączyć należy rejestr alfabetyczny, w sposobie skorowidza, z odpowiedniemi wyrazami wskazującemi, ułożyć się mający, w którym po szczególe wykazane będą sprawy i strony do nich wchodzące, przy wyrażeniu różnych dni, w których czynności urzędowe, do nich odnoszące się, przedsiębrane i zapisane zostały.

Rozdział jedenasty.

O wygotowaniu i doręczaniu uchwał.

§. 139.

Sprawy, względem których nastąpiło już załatwienie lub zarządzenie, winny być przedewszystkiem podane do protokołu podawczego, dla zapełnienia odpowiednich rubryk. Zanotowanie, w jaki sposób załatwienie nastąpiło, w zupełnej treści będzie przedsiębrane, jeżeli nie pozostaje w urzędzie ułożenie jego.

§. 140.

Jeżeli załatwienie jakiej czynności przez urzędnika, któremu została polecona, zapisanem jest na samym akcie, wówczas rzeczą będzie ekspedytury, opatrzyć go tylko podpisem urzędowem i dopełnić doręczenia. Jeżeli zaś jaka czynność załatwia się na oddzielnym arkuszu, wówczas powinna ekspedytura przygotować czyste jej odpisanie i akt zupełnie wygotowany, przedłożyć do podpisu urzędowego.

§. 141.

Każde wygotowanie, winno być opatrzone podpisem prokuratora rządowego lub jego zastępcy. Postanowienia i raporta, wychodzące spólnie od prezydenta i prokuratora rządowego lub jeneralnego, winny być podpisane przez obudwóch.

§. 142.

Wszelkie edykta i dekreta, równie jak rozkazy do przetrząsań domowych, lub poszukiwania w papierach, zaboru listów, książek lub druków i do aresztowania obwinionego, powinny być zatwierdzone pieczęcią urzędową.

§. 143.

Każde załatwienie, winno być opatrzone w porządku wskazanym, i w tym celu należy przy każdem wygotowaniu tejże, zanotować wyraźnie, w jaki sposób doręczenie uskutecznionem być ma.

§. 144.

Jeżeli doręczenie nastąpić ma w miejscu, w którem się sąd znajduje wówczas należy to polecić słudze urzędowemu.

§. 138.

Jedes Mitglied der Staatsanwaltschaft hat ein genaues Tagebuch zu führen, welches in Quartformat gebunden derart anzulegen ist, dass darin für jeden Tag des Jahres je zwei gegenüberstehende, mit dem Monatstage bezeichnete Seiten gewidmet, und auf der linken Seite die dem Buchführer an diesem Tage obliegenden Geschäfte zur Erinnerung vorgemerkt, auf der rechten Seite hingegen die von demselben an eben diesem Tage wirklich vollzogenen Geschäfte genau eingetragen werden. — Am Schlusse des Tagebuches ist ein mit passenden Schlagwörtern alphabetisch einzurichtendes Register anzufügen, in welchem die einzelnen Angelegenheiten und die dabei betheiligten Parteien mit der Anmerkung der verschiedenen Tage verzeichnet erscheinen, an welchen eine auf sie bezügliche Amtshandlung vorgenommen und eingetragen worden ist.

Eilftes Hauptstück.

Von der Ausfertigung und Zustellung der Erledigungen.

§. 139.

Die Stücke, worüber bereits eine Erledigung erflossen oder eine Verfügung getroffen worden ist, sind vor Allem an das Einreichungsprotokoll zur Ausfüllung der entsprechenden Rubrik abzugeben. Die Anmerkung der erfolgten Erledigungen hat ausführlich zu geschehen, wenn kein Entwurf derselben im Amte zurückbleibt.

§. 140.

Wurde die Erledigung von dem Beamten, welchem die Bearbeitung oblag, bereits auf das Stück geschrieben, so hat das Expedit nur die Amtsunterschrift und Zustellung zu veranlassen. Ist aber die Erledigung auf einem abgesonderten Bogen entworfen worden, so muss die Reinschrift derselben von dem Expedite besorgt und das vollständig ausgefertigte Stück zur Amtsunterschrift vorgelegt werden.

§. 141.

Jede Ausfertigung ist mit der Unterschrift des Staatsanwaltes oder seines Stellvertreters zu versehen. Erlässe und Berichte, welche von dem Präsidenten und dem Staatsanwalte oder Generalprocurator gemeinschaftlich ausgehen, sind auch von beiden zu fertigen.

§. 142.

Alle Edicte und Decrete sowie die Befehle zu Haussuchungen, zur Durchsuchung von Papieren, zur Beschlagnahme von Briefen, Büchern und Druckwerken, und zur Verhaftung eines Angeschuldigten müssen mit dem Amtssiegel bekräftiget werden.

§. 143.

Jede Erledigung muss ordnungsmässig zugestellt werden, und es ist zu diesem Ende bei der Ausfertigung stets ausdrücklich zu bemerken, auf welche Weise die Zustellung zu bewerkstelligen sei.

§. 144.

Wenn die Zustellung am Gerichtsorte zu geschehen hat, so ist hiemit der Amtsdiener zu beauftragen.

§. 145.

Zostawia się zdaniu prokuratora rządowego, czyli w nagłych i ważnych przypadkach doręczenia zewnątrz miejsca sądu, jednakże wewnątrz okręgu sądowego, przez sługę urzędowego przy prokuratoryi rządowej, lub też przez przełożonego gminy, przez pocztę lub przez sąd, w tymże okręgu znajdujący się, uskutecznione być mają.

§. 146.

Jezeli w jakim przypadku okazuje się, że doręczenie jakiej stronie poza okręgiem sądu nie da się uskutecznić przez pocztę, lub nie byłoby stosownem, wówczas należy to uskutecznić przez właściwy sąd powiatowy, lub przez przełożonego gminy.

§. 147.

Ekspedycye, które przez sługę urzędowego doręczone być mają, wykazane być winny w kancelaryi ne osobnym arkuszu doręczeń, według formularza Nro IX, przez zapełnienie trzech pierwszych rubryk. Każdy arkusz doręczeń, obejmować winien liczbę bieżącą od 1-go Stycznia aż ostatniego Grudnia. Taż sama liczba winna być także wniesioną w rubrykę doręczeń protokołu podawczego, poczem dopiero arkusz ten słudze urzędowemu oddany będzie.

§. 148.

Sługa urzędowy winien uskutecznić doręczenie z jak największym pośpiechem, i wykonanie takowego poświadczyć na doręczonym akcie, w pozwach zaś na tym akcie, na który zapozwanie nastąpiło.

§. 149.

Rapport o takowej czynności, złożonym być winien przez protokół podawczy jedynie w skutku szczególnego polecenia, lub w tym przypadku, jeżeli ekspedycye, w arkuszu doręczeń wymienione, doręczone być nie mogły. O dopełnieniu doręczenia, winna być także zrobiona wzmianka w protokole podawczym.

§. 150.

Owe ekspedycye, które przez przełożonych gminy lub przez sąd doręczone być mają, winny być spisane w kancelaryi na oddzielnym arkuszu doręczeń, przy zanotowaniu ciągle bieżącej liczby w protokole podawczym, a to w sposób w §. 147, wspomniony, a dopiero potem przesłane być mają przełożonemu gminy lub sądowi, pośredniczyć mającemu, pod kopertą adresem opatrzoną.

Przed przesłaniem tychże, powinna jednak kancelarya zanotować dzień podania na pocztę, na rezolucyi polecającej doręczenie takowe.

Oddzielne pismo o dopełnienie doręczenia, wtedy jedynie jest potrzebnem, jeżeli zachodzi o to żądanie do władz zagranicznych.

§. 151.

Przełożony gminy lub sąd pośredniczący, winien jak najspieszniej odesłać prokuratoryi rządowej porządnie wystosowany arkusz doręczeń, za wykonaniem doręczenia, pod kopertą, opatrzoną adresem, które to koperty z poświadczeniami odbioru do protokołu podawczego wniesione być mają.

§. 145.

In wieferne Zustellungen, welche ausser dem Gerichtsorte, jedoch innerhalb des Gerichtsbezirkes besorgt werden müssen, in dringenden oder wichtigen Fällen durch den Amtsdiener der Staatsanwaltschaft oder durch den Gemeindevorsteher, durch die Post oder durch ein Gericht des Sprengels zu bewerkstelligen sei, bleibt dem Ermessen des Staatsanwaltes überlassen.

§. 146.

Die Zustellung an eine Partei ausser dem Gerichtssprengel ist für den Fall, wenn sie durch die Post nicht thunlich oder angemessen erscheint, durch das zuständige Bezirksgericht oder durch den Gemeindevorstand zu veranlassen.

§. 147.

Jene Stücke, welche durch den Amtsdiener zugestellt werden sollen, sind in der Kanzlei auf einem Zustellungsbogen nach dem Formulare Nr. IX mittelst Ausfüllung der drei ersten Rubriken zu verzeichnen. Jeder Zustellungsbogen ist mit einer vom ersten Jänner bis letzten December fortlaufenden Zahl zu bezeichnen. Diese Zahl ist unter Einem in die Zahlungs-Rubrik des Einreichungsprotokolles einzutragen, der Bogen aber sohin dem Amtsdiener zu übergeben.

§. 148.

Der Amtsdiener hat die Zustellung mit thunlichster Beschleunigung zu bewerkstelligen, und den Vollzug derselben auf dem zugestellten Stücke, bei Vorladungen aber auf demjenigen Stücke, worüber die Vorladung ergangen ist, zu bescheinigen.

§. 149.

Ein Bericht darüber ist nur in Folge besonderen Auftrages oder in jenem Falle zu erstatten und durch das Einreichungsprotokoll der Staatsanwaltschaft vorzulegen, wenn die auf den Zustellungsbogen aufgetragenen Stücke nicht zugestellt werden konnten. Die erfolgte Zustellung muss ebenfalls in dem Einreichungsprotokolle angemerkt werden.

§. 150.

Jene Stücke, welche durch die Gemeindevorsteher oder durch ein Gericht zugestellt werden sollen, sind von der Kanzlei auf abgesonderte mit der im §. 147 erwähnten fortlaufenden, in dem Einreichungsprotokolle anzumerkenden Zahl versehene Zustellungsbogen zu verzeichnen, und sohin dem Gemeindevorsteher oder dem in Anspruch genommenen Gerichte unter einem mit der Adresse versehenen Umschlage zu übermachen.

Vor der Absendung hat aber die Kanzlei auf dem Stücke unter dem die Zustellung anordnenden Bescheide den Tag der Abgabe auf die Post anzumerken.

Eines eigenen Ersuchschreibens wegen Veranlassung der Zustellung bedarf es nur dann, wenn das diessfällige Begehren an auswärtige Behörden gerichtet wird.

§. 151.

Der Gemeindevorsteher oder das in Anspruch genommene Gericht hat über die Vollziehung der Zustellung den ordnungsmässig ausgestellten Zustellungsbogen der Staatsanwaltschaft unter einem mit der Adresse versehenen Umschlage mit möglichster Beschleunigung zurückzusenden, und diese eingelangten Umschläge mit Empfangsscheinen sind im Einreichungsprotokolle einzutragen.

W razie, jeżeliby doręczenie uskutecznionem być nie mogło, winien przełożony gminy lub sąd, odesłać przesłane mu ekspedycye, przy zwrocie arkusza doręczeń, a to przez pismo, wystosowane do prokuratoryi rządowoj.

§. 152.

Owe ekspedycye, które stronie lub władzy bezpośrednio przez pocztę doręczone być mają, winny być oddane zakładowi pocztowemu, za pośrednictwem dziennika podawczego pocztowego, wedle formularza N. X, a kancelarya winna po uskutecznionem oddaniu uzupełnić odpowiednią rubrykę protokołu podawczego.

§. 153.

W protokole podawczym, winna być prowadzona oddzielna księga adnotacyjna, wedle formularza Nr. XI, w którą wszystkie arkusze doręczeń, przed oddaniem tychże słudze urzędowemu lub przed ich przesłaniem do miejsca przeznaczenia, wedle liczby ciągle bieżącej wpisanemi, a po zwróceniu onych zaraz wykreślonemi być mają.

Rozdział dwunasty.

O zachowaniu aktów.

§. 154.

Akta, w prokuratoryi rządowej zachować się mające, winny być oddane do registratury i tamże składane będą wedle następujących podziałów, do fascykułów oddzielnych, niżej wymienionemi literami oznaczonych.

A. Ustawy i normalia;

B. Przedmioty służbowe, do których należą wszelkie interesa, dotyczące składu osobowego (personale) prokuratoryi rządowej i sądów, tudzież lokalów, bibliotek i innych przedmiotów inwentarycznych;

C. sprawy karne;

D. sprawy sądowe cywilne.

§. 155.

Wszelkie akta, odnoszące się do jednego a tego samego przedmiotu pewnego oddziału składają partyę registratualną. Partye jednego a tego samego oddziału każdego roku oznaczone będą liczbami arabskiemi, ciągle bieżącemi od N. 1 poczynając i w fascykuły ułożone.

§. 156.

Każdy akt, w tej samej partyi znajdujący się, winien być oznaczony literami oddziału, liczbą roku i liczbą partyi registratualnej. Na okładce fascykułu, winna być położona litera i nazwa oddziału, tudzież cyframi arabskiemi liczba roku i oraz pierwsza i ostatnia liczba wszystkich w fascykule znajdujących się partyj.

§. 157.

Z początkiem każdego roku, zaprowadzają się dla liter każdego oddziału nowe liczby partyj registratualnych. Akt przychodzący do registratury w nowo rozpoczętym

Für den Fall, als die Zustellung nicht bewerkstelliget werden konnte, hat der Gemeindevorsteher oder das Gericht das betreffende Stück unter Rückstellung des Zustellungsbogens mittelst Schreibens an die Staatsanwaltschaft zurückzusenden.

§. 152.

Jene Stücke, deren Zustellung an eine Partei oder Behörde unmittelbar durch die Post zu geschehen hat, sind mittelst des Post-Aufgabsjournales nach dem Formulare Nr. X der Postanstalt zu übergeben, und es hat die Kanzlei nach geschehener Uebergabe die entsprechende Rubrik des Einreichungsprotokolles auszufüllen.

§. 153.

In dem Einreichungsprotokolle ist ein eigenes Vormerkbuch nach dem Formulare Nr. XI zu führen, in welches sämmtliche Zustellungsbögen, noch ehe sie dem Amtsdiener übergeben, oder an ihre sonstige Bestimmung abgesendet werden, nach ihrer fortlaufenden Zahl einzutragen, und sobald sie zurückgelangen, wieder zu streichen sind.

Zwölftes Hauptstück.

Von der Aufbewahrung der Acten.

§. 154.

Jene Actenstücke, die bei der Staatsanwaltschaft aufbewahrt werden sollen, sind in die Registratur abzugeben, und werden daselbst nach folgenden Abtheilungen in Fascikel gesondert hinterlegt und mit den nachfolgenden Buchstaben bezeichnet:

A. Gesetze und Normalien;

B. Dienstsachen, wohin alle das Personale der Staatsanwaltschaft und der Gerichte, dann die Localitäten, Bibliotheken und andere Inventargegenstände betreffenden Angelegenheiten gehören;

C. Strafsachen;

D. Bürgerliche Rechtsangelegenheiten.

§. 155.

Alle denselben Gegenstand einer bestimmten Abtheilung betreffenden Actenstücke bilden eine Registratur-Parthie. Die Parthien derselben Abtheilung sind in jedem Jahre von Nr. 1 angefangen fortlaufend mit arabischen Zahlen zu bezeichnen und in Fascikel zusammen zu stellen.

§. 156.

Jedes in derselben Parthie befindliche Actenstück ist mit den Abtheilungsbuchstaben, mit der Jahreszahl und der Zahl der Registratur-Parthie zu bezeichnen. Auf den Deckel des Fascikels ist der Abtheilungsbuchstabe und die Benennung der Abtheilung mit Worten, dann die Jahreszahl und die erste und letzte Zahl der im Fascikel enthaltenen Parthien mit arabischen Ziffern zu setzen.

§. 157.

Mit dem Anfange eines jeden Jahres werden für jeden Abtheilungsbuchstaben neue Registratur-Parthie-Zahlen eröffnet. Ein im neuen Jahre zur Registratur gelangtes, bereits in

roku, a w roku przeszłym zarejestrowany, włożony być winien w partyę registratualną już istniejącą.

§. 158.

Akt do registratury należący, w sposobie §fem 156 przypisanym, oznaczony, winien być do protokołu podawczego pod tymże samym znakiem wciągniony.

§. 159.

Członkom prokuratoryi rządowej i sędziom instrukcyjnym, służy prawo przeglądania i brania aktów registratury w rzeczach urzędowych w tymże sądzie, a to bez żadnego ograniczenia; innym zaś osobom wolno w obecności urzędnika prokuratoryi rządowej przeglądać akta, a powziąć odpisy z nich wtedy tylko, jeżeli prokurator rządowy na to wyraźnie zezwala.

§. 160.

Jeżeli jaki akt lub cała partya wydaną zostanie z registratury, wówczas na toż samo miejsce włożyć należy arkusz, na którym, obok znaku registratualnego zanotować potrzeba, kiedy, komu i do jakiej czynnośni urzędowej, toż wydanie nastąpiło.

§. 161.

Udzielenie odpisów, żądanem być może przez strony od prokuratoryi rządowej tylko przez podanie na piśmie, przy dołączeniu wymaganego papieru stęplowego.

§. 162.

Dla podnoszenia aktów i zamawiania odpisów, należy prowadzić właściwe księgi adnotacyjne, wedle formularzów Nro XII i Nro XIII.

einem früheren Jahre registrirtes Stück ist in die schon bestehende Registratur-Parthie einzulegen.

§. 158.

Wenn ein in die Registratur gehöriges Stück auf die im §. 156 angegebene Weise bezeichnet ist, so muss diese Bezeichnung auch in das Einreichungsprotokoll eingetragen werden.

§. 159.

Die Einsicht und Behebung der Registratursacten steht den Mitgliedern der Staatsanwaltschaft und den Instructionsrichtern des Gerichtes in Amtssachen unbeschränkt zu; anderen Personen ist jedoch, im Beisein eines Beamten der Staatsanwaltschaft, die Einsicht von Acten und die Behebung von Abschriften nur dann gestattet, wenn ihnen diess von dem Staatsanwalte ausdrücklich bewilliget wurde.

§. 160.

Wenn ein Actenstück oder eine ganze Parthie aus der Registratur ausgefolgt ist, so muss an die betreffende Stelle ein Bogen eingelegt, und auf demselben unter Beisetzung der Registratur-Bezeichnung angemerkt werden, wann, an wen und zu welcher Amtshandlung sie erfolgt seien.

§. 161.

Die Ertheilung von Abschriften kann von Parteien der Staatsanwaltschaft nur schriftlich unter Beilegung des erforderlichen Stämpelpapieres angesucht werden.

§. 162.

Ueber die behobenen Acten und über die bestellten Abschriften sind eigene Vormerkbücher nach den Formularien Nr. XII und XIII zu führen.

Formularz Nr. I.

Rota przysięgi.

A. Dla prokuratorów jeneralnych.

Złożysz W. Pan przysięgę przed Bogiem Wszechmogącym i na swój honor i poczciwość przyrzeczesz, że Najjaśniejszemu Monarsze Naszemu, Najmiłościwszemu Panu, Franciszkowi Józefowi I[mu], z Bożej łaski Cesarzowi austryackiemu, a po Nim Następcom Jego z Najjaśniejszego Domu Habsburgsko-Lotaryńskiego, wiernym będziesz i posłusznym, a gdy Najjaśniejszy Pan, J. C. K. Mość, WPana prokuratorem jeneralnym w kraju koronnym . . . . (prokuratorem jeneralnym przy najwyższym sądzie i trybunale kasacyjnym), Najłaskawiej mianować raczył, przeto poprzysięgniesz WPan, że w powierzonym Sobie urzędzie sławę i dobro Jego C. K. Mości, równie jak i całego państwa austryackiego, wszystkiemi siłami Swojemi pomnażać, każdy uszczerbek i szkodę od Niego odwracać i ciągle jak najściślejsze zachowanie i utrzymanie konstytucyi państwa austryackiego przed oczyma mieć będziesz.

Przysięgniesz WPan, iż we wszelkich okolicznościach i wszelkiemi siłami Swemi do utrzymania w całej swej mocy powagi ustaw starać się, we wszelkich wnioskach w sądzie, na piśmie lub ustnie czynić się mających, postanowienia ustaw przeciw komukolwiekbądź, bez względu na osobę, stan lub narodowość, zastosowywać a oraz w granicach Swego zakresu działalności nad tem czuwać będziesz, ażeby owe postanowienia w orzeczeniach sądowych z tą samą bezstronnością wykonanemi były.

Przysiągniesz Wpan, że w raportach, przedstawieniach i zdaniach, do których w przedmiotach, tyczących się osób, ustawodawstwa i administracyi, powołanym jesteś, wszelkiego unikając stronnictwa, jedynie tylko przestrzeganiem zasad sprawiedliwości i troskliwością o potrzeby należytego wymiaru sprawiedliwości, powodować się będziesz; — poprzysięgniesz nadto, że dozór i karność co do Swych podwładnych, równie jak wpływ Swój na kontrolę i kierunek sądów, z energią i umiarkowaniem wykonywać będziesz.

Przysięgniesz nareszcie, że we wszystkiem stosować się będziesz ściśle do udzielonych Sobie instrukcyj i przepisów służbowych; że dopełnisz rzetelnie rozkazów ministra sprawiedliwości w przedmiotach służby, że tajemnice urzędowe troskliwie zachowasz, zgoła, że to wszystko przed oczyma mieć będziesz, czego wymagają obowiązki po gorliwym, rzetelnym, prawym i godnym urzędniku rządowym.

Formular Nr. I.

Eides-Formeln.

A. Für die Generalprocuratoren.

Sie werden einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören und bei Ihrer Ehre und Treue geloben, unserem Allergnädigsten Landesfürsten und Herrn Franz Joseph dem Ersten, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich, und nach demselben Höchstdessen Thronfolgern aus dem durchlauchtigsten Hause Habsburg-Lothringen treu und gehorsam zu seyn, und nachdem Se. k. k. Majestät Sie zum Generalprocurator für das Kronland . . . (zum Generalprocurator am obersten Gerichts- und Cassationshofe) Allergnädigst zu ernennen geruht haben, so werden Sie schwören, in dem Ihnen anvertrauten Amte Sr. k. k. Majestät und des österreichischen Gesammtreiches Ehre und Wohl nach allen Ihren Kräften zu befördern, jeden Nachtheil und Schaden davon abzuwenden, und stets die genaueste Befolgung und Aufrechthaltung der österreichischen Reichsverfassung vor Augen zu haben.

Sie werden schwören, unter allen Umständen und mit allen Ihren Kräften auf die Erhaltung des ungeschwächten Ansehens der Gesetze hinzuwirken, bei den vor Gericht schriftlich oder mündlich zu stellenden Anträgen die gesetzlichen Bestimmungen gegen Jedermann ohne Unterschied der Person, des Standes und der Nationalität in Anwendung zu bringen, und inner den Gränzen Ihres Wirkungskreises darüber zu wachen, dass diese Bestimmungen durch die richterlichen Entscheidungen mit derselben Unparteilichkeit in Anwendung gebracht werden.

Sie werden schwören, in den Berichten, Vorschlägen und Gutachten, welche Sie in Personalsachen, in Gesetzgebungs- und Administrations-Angelegenheiten zu erstatten berufen sind, fern von jeder Parteirichtung sich einzig durch die Rücksicht auf die Grundsätze der Gerechtigkeit und auf die Bedürfnisse einer guten Justizpflege leiten zu lassen; — Sie werden ferner schwören, die Beaufsichtigung und Disciplin Ihrer Untergebenen, sowie den Einfluss auf die Ueberwachung und Leitung der Gerichte mit Ernst und Mässigung zu üben.

Sie werden endlich schwören, sich in Allem genau nach den Ihnen ertheilten Instructionen und Dienstvorschriften zu benehmen, den Befehlen des Justizministers in Dienstsachen genaue Folge zu leisten, das Amtsgeheimniss sorgfältig zu bewahren, und sich überhaupt Alles gegenwärtig zu halten, was den Pflichten eines eifrigen, rechtlichen und würdigen Staatsbeamten angemessen ist.

B. Dla adwokatów jeneralnych i prokuratorów rządowych.

Złożysz Wpan przysięgę przed Bogiem Wszechmogącym i na Swój honor i poczciwość przyrzeczesz, że Najmiłościwszemu Panu, Naszemu Najjaśniejszemu Monarsze Franciszkowi Józefowi I., z Bożej łaski Cesarzowi Austryackiemu, a po Nim Następcom Jego z Najjaśniejszego Domu Habsburgsko-Lotaryngskiego, wiernym i posłusznym będziesz, a gdy Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, WPana

I. adwokatem jeneralnym

II. prokuratorem rządowym (prokuratorem rządowym wyższym),

Najłaskawiej mianować raczył, przeto przysięgniesz Pan, że w powierzonym Sobie urzędzie, sławę i dobro Jego C. K. Mości, równie jak całego państwa austryackiego, wszystkiemi siłami Swojemi pomnażać, każdy uszczerbek i szkodę od Niego odwracać i ciągle jak najściślejsze zachowanie i utrzymanie konstytucyi państwa austryackiego przed oczyma mieć będziesz.

Przysięgniesz Wpan, iż we wszelkich okolicznościach i wszelkiemi siłami Swemi o utrzymanie w całej swej mocy powagi ustaw starać się, we wszelkich wnioskach w sądzie, na piśmie lub ustnie czynić się mających, postanowienia ustaw przeciw komukolwiekbądź, bez względu na osobę, stan i narodowość, zastosowywać, a oraz w granicach Swego zakresu działalności nad tem czuwać będziesz, ażeby owe postanowienia w orzeczeniach sądowych, z tą samą bezstronnością wykonanemi były.

Ad I. Przysięgniesz Wpan, że we wszelkich przypadkach, w którychbyś w razie przeszkody prokuratora jeneralnego do samodzielnego zastępstwa powołanym był, żądane raporta, przedstawienia i zdania, żadnem stronnictwem, lecz jedynie przestrzeganiem zasad sprawiedliwości i troskliwością o potrzeby należytego wymiaru sprawiedliwości powodowany, składać będziesz, dozór i karność co do urzędników i sług prokuratoryi jeneralnej podległych, równie jak wpływ swój na kontrolę i kierunek sądów, z energią i umiarkowaniem wykonywać będziesz.

Ad II. Przysięgniesz Wpan, że żądane raporta, przedstawienia i zdania, żadnem stronnictwem, lecz jedynie przestrzeganiem zasad sprawiedliwości i troskliwością o potrzeby należytego wymiaru sprawiedliwości powodowany, składać, tudzież dozór i karność co do Swych podwładnych, równie jak wpływ Swój na kontrolę i kierunek sądów z energią i umiarkowaniem wykonywać będziesz.

Ad I i II. Poprzysięgniesz nareszcie, że we wszystkiem stosować się będziesz ściśle do udzielonych Sobie instrukcyj i przepisów służbowych, że dopełnisz rzetelnie poleceń prokuratora jeneralnego w przedmiotach służby, że tajemnice urzędowe troskliwie zachowasz, zgoła, że to wszystko przed oczyma mieć będziesz, czego wymagają obowiązki po gorliwym, prawym i godnym urzędniku rządowym.

B. Für die General-Advocaten und Staatsanwälte.

Sie werden einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören, und bei Ihrer Ehre und Treue geloben, unserem Allergnädigsten Landesfürsten und Herrn Franz Joseph dem Ersten, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich, und nach Demselben Höchstdessen Thronfolgern aus dem Durchlauchtigsten Hause Habsburg-Lothringen treu und gehorsam zu seyn, und nachdem Se. k. k. Majestät Sie

I. zum General-Advocaten,

II. zum Staatsanwalte (zum Ober-Staatsanwalte)

Allergnädigst zu ernennen geruht haben, so werden Sie schwören, in dem Ihnen anvertrauten Amte Sr. k. k. Majestät und des österreichischen Gesammtreiches Ehre und Wohl nach allen Ihren Kräften zu befördern, jeden Nachtheil und Schaden davon abzuwenden, und stets die genaueste Befolgung und Aufrechthaltung der österreichischen Reichsverfassung vor Augen zu haben.

Sie werden schwören, unter allen Umständen und mit allen Ihren Kräften auf die Erhaltung des ungeschwächten Ansehens der Gesetze hinzuwirken; bei den vor Gericht schriftlich oder mündlich zu stellenden Anträgen die gesetzlichen Bestimmungen gegen Jedermann ohne Unterschied der Person, des Standes und der Nationalität in Anwendung zu bringen, und inner den Gränzen Ihres Wirkungskreises darüber zu wachen, dass diese Bestimmungen durch die richterlichen Entscheidungen mit derselben Unparteilichkeit in Anwendung gebracht werden.

Zu I. Sie werden schwören, in allen jenen Fällen, wo Sie in Verhinderung des Generalprocurators dessen Stelle selbständig zu vertreten berufen seyn sollten, die Ihnen abgeforderten Berichte, Vorschläge und Gutachten fern von jeder Parteirichtung mit einziger Richtung auf die Grundsätze der Gerechtigkeit und auf die Bedürfnisse einer guten Justizpflege zu erstatten, die Beaufsichtigung und Disciplin der General-Procuratur untergebenen Beamten und Diener, sowie den Einfluss auf die Ueberwachung und Leitung der Gerichte mit Ernst und Mässigung zu üben.

Zu II. Sie werden schwören, die Ihnen obliegenden Berichte, Vorschläge und Gutachten fern von jeder Parteirichtung mit einziger Rücksicht auf die Grundsätze der Gerechtigkeit und auf die Bedürfnisse einer guten Justizpflege zu erstatten, und die Beaufsichtigung und Disciplin Ihrer Untergebenen, sowie den Einfluss auf die Ueberwachung und Leitung der Gerichte mit Ernst und Mässigung zu üben.

Zu I u. II. Sie werden endlich schwören, sich in Allem genau nach den Ihnen ertheilten Instructionen und Dienstvorschriften zu benehmen, den Aufträgen des Generalprocurators in Dienstsachen genaue Folge zu leisten, das Amtsgeheimniss sorgfältig zu bewahren und sich überhaupt Alles gegenwärtig zu halten, was den Pflichten eines eifrigen, rechtlichen und würdigen Staatsbeamten angemessen ist.

D. Dla substytutów prokuratora rządowego.

Złożysz Wpan przysięgę przed Bogiem Wszechmogącym i na Swój honor i poczciwość przyrzeczesz, że Najmiłościwszemu Panu, Naszemu Najjaśniejszemu Monarsze Franciszkowi Józefowi I, z Bożej łaski Cesarzowi austryackiemu, a po Nim Następcom Jego z Najjaśniejszego Domu Habsburgsko-Lotaryńskiego, wiernym będziesz i posłusznym, a gdy Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, (J. M. P. minister) Wpana substytutem prokuratora rządowego Najłaskawiej mianować raczył, przeto poprzysięgniesz Wpan, że w powierzonym Sobie urzędzie sławę i dobro J. C. K. Mości, równie jak i całego państwa austryackiego, wszystkiemi siłami Swojemi pomnażać, każdy uszczerbek i szkodę od Niego odwracać i ciągle jak najściślejsze zachowanie i utrzymanie konstytucyi państwa austryackiego przed oczyma mieć będziesz.

Przysięgniesz Wpan, iż we wszelkich okolicznościach i wszelkiemi siłami Swemi o utrzymanie w całej swej mocy powagi ustaw starać się, we wszelkich wnioskach w sądzie, na piśmie lub ustnie czynić się mających, postanowienia ustaw przeciw komukolwiekbądź, bez względu na osobę, stan lub narodowość, zastosowywać, a oraz w granicach Swego zakresu działalności, nad tem czuwać będziesz, ażeby owe postanowienia w orzeczeniach sądowych, z tą samą bezstronnością wykooanemi były.

Przysięgniesz, że na przypadek, gdybyś na przewodniczącego w prokuratoryi rządowej powołanym był, żądane raporta, zdania i przedstawienia, żadnem stronnictwem powodowany, jedynie według prawa i sumienia składać, tudzież dozór i kierunek podwładnych Sobie urzędników i sług, a zarazem i wpływ Swój na kontrolę i kierunek sądów, z energią i umiarkowaniem wykonywać będziesz.

Przysięgniesz nakoniec, że we wszystkiem stosować się będziesz ściśle do udzielonych Sobie instrukcyj i przepisów służbowych, że dopełnisz ściśle poleceń prokuratora jeneralnego i innych przełożonych Swoich, w przedmiotach służby, że tajemnice urzędowe troskliwie zachowasz, zgoła, że to wszystko przed oczyma mieć będziesz, czego wymagają obowiązki po gorliwym, prawym i godnym urzędniku rządowym.

D. Dla kancelistów i sług urzędowych przy c. k. prokuratoryi rządowej.

Złozysz Wpan przysięgę przed Bogiem Wszechmogącym i na Swój honor poczciwość przyrzeczesz, że Najmiłościwszemu Panu, Naszemu Najjaśniejszemu Monarsze Franciszkowi Józefowi I, z Bożej łaski Cesarzowi austryackiemu, a po Nim Następcom Jego z Najjaśniejszego Domu Habsburgsko-Lotaryńskiego, wiernym będziesz i posłusznym, a gdy przez p. prokuratora jeneralnego

I. kancelistą,

II. sługą urzędowym

C. Für die Staatsanwalts-Substituten.

Sie werden einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören, und bei Ihrer Ehre und Treue geloben, unserem Allergnädigsten Landesfürsten und Herrn Franz Joseph dem Ersten, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich, und nach demselben Höchstdessen Thronfolgern aus dem Durchlauchtigsten Hause Habsburg-Lothringen treu und gehorsam zu seyn, und nachdem Se. k. k. Majestät (der Herr Minister) Sie zum Staatsanwalts-Substituten ernannt hat, so werden Sie schwören, in dem Ihnen anvertrauten Amte Sr. k. k. Majestät und des österreichischen Gesammtreiches Ehre und Wohl nach allen Ihren Kräften zu befördern, jeden Nachtheil und Schaden davon abzuwenden, und stets die genaueste Befolgung und Aufrechthaltung der österreichischen Reichsverfassung vor Augen zu haben.

Sie werden Schwören, unter allen Umständen und mit allen Ihren Kräften auf die Erhaltung des ungeschwächten Ansehens der Gesetze hinzuwirken, bei den vor Gericht schriftlich oder mündlich zu stellenden Anträgen die gesetzlichen Bestimmungen gegen Jedermann ohne Unterschied der Person, des Standes und der Nationalität in Anwendung zu bringen, und inner den Gränzen Ihres Wirkungskreises darüber zu wachen, dass diese Bestimmungen durch die richterlichen Entscheidungen mit derselben Unparteilichkeit in Anwendung gebracht werden.

Sie werden schwören, für den Fall, als Sie als Vorstand einer Staatsanwaltschaft verwendet werden sollten, die Ihnen abgeforderten Berichte, Gutachten und Vorschläge fern von jeder Parteilichkeit nach Recht und Gewissen zu erstatten, und die Aufsicht und Leitung der Ihnen untergeordneten Beamten und Diener, sowie den Einfluss auf die Ueberwachung und Leitung der Gerichte mit Ernst und Mässigung zu üben.

Sie werden endlich schwören, sich in Allem genau nach den Ihnen ertheilten Instructionen und Dienstvorschriften zu benehmen, den Aufträgen des Generalprocurators und Ihrer übrigen Vorgesetzten in Dienstsachen genaue Folge zu leisten, das Amtsgeheimniss sorgfältig zu bewahren, und sich überhaupt Alles gegenwärtig zu halten, was den Pflichten eines eifrigen, rechtlichen und würdigen Staatsbeamten angemessen ist.

D. Für die der k. k. Staatsanwaltschaft angehörigen Kanzlisten und Amtsdiener.

Sie werden einen Eid zu Gott dem Allmächtigen schwören, und bei Ihrer Ehre und Treue geloben, unserem Allergnädigsten Landesfürsten und Herrn Franz Joseph dem Ersten, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich, und nach demselben Höchstdessen Thronfolgern aus dem durchlauchtigsten Hause Habsburg-Lothringen, treu und gehorsam zu seyn, und nachdem Sie von dem Herrn Generalprocurator

I. zum Kanzlisten,

II. zum Amtsdiener

zamianowanym zostałeś, przeto poprzysięgniesz Wpan, że w powierzonym Sobie urzędzie sławę i dobro Jego C. K. Mości, równie jak i całego państwa austryackiego, wszystkiemi siłami Swojemi pomnażać, kazdy uszczerbek i szkodę od Niego odwracać i ciągle jak najściślejsze zachowanie i utrzymanie konstytucyi państwa austryackiego przed oczyma mieć będziesz.

Ad I. Poprzysięgniesz dalej, że poruczone Sobie interesa urzędowe z wszelką sumiennością i gruntownością obrabiać, powierzone Sobie interesa kancelaryjne i protokoły dokładnie i z zupełną niezawodnością prowadzić będziesz, że we wszystkiem do udzielonych Sobie instrukcyj zastosujesz się, od których żadnym sposobem dla własnej korzyści lub zamiarów pobocznych, odwieść się nie dasz, że przełożonym Swoim w rzeczach służbowych powinne uszanowanie i posłuszeństwo okażesz i tajemnice urzędowe zachowasz, zgoła, że wszystko to troskliwie przed oczyma mieć będziesz, czego wymagają obowiązki po urzędniku gorliwym prawym i godnym.

Ad II. Poprzysięgniesz dalej, że poruczone Sobie interesa służbowe wiernie, bezzawodnie i sumiennie załatwiać, we wszystkiem ściśle do udzielonych Sobie instrukcyj, stosować się będziesz, od których żadnym sposobem dla własnej korzyści, lub zamiarów pobocznych odwrócić się nie dasz, że otrzymane polecenia od Swych przełożonych punktualnie i gorliwie wykonasz; że przełożonym Swym w rzeczach służbowych bezwarunkowo posłusznym będziesz z należnem oraz dla nich uszanowaniem, a w interesach służby ściśle milczenie zachowasz, zgoła tak się sprawować będziesz, jak to przystoi na uczciwego, gorliwego i porządnego sługę.

Zakończenie wszystkich przysiąg.

Jak mi tu co dopiero przeczytano, a co w każdym punkcie dobrze i wyraźnie zrozumiałem, tego wszystkiego winienem i chcę wiernie i pilnie dopełnić.

„Tak mi Boże dopomóż!“

ernannt worden sind, so werden Sie schwören, in dem Ihnen anvertrauten Amte Sr. k. k. Majestät und des österreichischen Gesammtreiches Ehre und Wohl nach allen Ihren Kräften zu befördern, jeden Nachtheil und Schaden davon abzuwenden und stets die genaueste Befolgung und Aufrechthaltung der österreichischen Reichsverfassung vor Augen zu haben.

Zu I. Sie werden ferner schwören, die Ihnen übertragenen Amtsgeschäfte mit aller Gewissenhaftigkeit und Gründlichkeit zu bearbeiten, die Ihnen anvertrauten Kanzleigeschäfte und Protokollführungen genau und verlässlich zu besorgen, sich in Allem nach den Ihnen ertheilten Instruction zu benehmen, auf keine Weise durch Eigennutz oder aus Nebenabsichten sich davon abwenden zu lassen, Ihren Vorgesetzten in Dienstesgeschäften die schuldige Achtung und Gehorsam zu erweisen, das Amtsgeheimniss zu bewahren und überhaupt sich alles Jene sorgfältigst gegenwärtig zu halten, was den Pflichten eines eifrigen, redlichen und würdigen Beamten angemessen ist.

Zu II. Sie werden ferner schwören, die Ihnen übertragenen Dienstgeschäfte getreu, verlässlich und gewissenhaft zu besorgen, sich in Allem genau nach den ertheilten Instructionen zu benehmen, auf keine Weise durch Eigennutz oder aus Nebenabsichten sich davon abwenden zu lassen, die erhaltenen Aufträge Ihrer Vorgesetzten pünktlich und eifrig zu vollziehen, Ihren Vorgesetzten in Dienstsachen unbedingten Gehorsam zu leisten und die gezimende Achtung zu erweisen, in Angelegenheiten des Dienstes strenges Stillschweigen zu beobachten, und überhaupt sich so zu betragen, wie es einem redlichen, eifrigen und ordentlichen Diener gebührt.

Schlussformel für alle Eidesleistungen:

„Was mir jetzt vorgehalten worden und ich in Allem wohl und deutlich verstanden habe, demselben soll und will ich in Allem getreu und fleissig nachkommen."

„So wahr mir Gott helfe!"

Formularz N. I.

Wykaz stanu osobowego.

Napierwszej stronicy:

Imię
Miejsce i rok urodzenia
Stan
Studya i dekreta uzdolnienia
Znajomości języków

Na drugiej stronicy:

Dotychczasowa służba	Lat	Miesięcy

Na trzeciej stronicy:

Udzielenie urlopu	Tygodni

Różne zdarzenia.

Na czwartej stronicy

Formular Nr. II.

Personal-Standesausweis

Auf der ersten Seite:

Name
Geburtsort und Geburtsjahr
Stand
Studien und Befähigungs-Decrete
Sprachkenntnisse

Auf der zweiten Seite:

Bisherige Dienstleistung	Jahre	Monate

Auf der dritten Seite:

Ertheilter Urlaub	Wochen

Auf der vierten Seite:

Sonstige Vorfälle

Formularz Nr. III. Stronica

Protokół podawczy c. k.

od

Liczba podania i przydzielenia	IMIĘ i nazwisko strony i jej zastępcy albo wyrażenie władzy, dnia i liczby interesu, tejże przypisanie. Treść główna podania	Zarządzenie jakie przedsięwzięto w tym przedmiocie. Data jego.	Doręczenie			Oznaczenie registratualne, albo wyrażenie, iż żaden akt w urzędzie nie pozostał
			Stronica dziennika poczty podawczej	Liczba arkusza doręczeń	Dzień rzeczywistego doręczenia	

Formular Nr. III.

Einreichungs-Protokoll der k. k.

vom

Zahl der Eingabe und Zutheilung	Name der Partei und ihres Vertreters, oder Angabe der Behörde des Tages und der Geschäftszahl ihrer Zuschrift. Hauptinhalt der Eingabe	Verfügung, welche darüber getroffen worden. Tag derselben	Zustellung: Seite des Post-Aufgabs-Journales	Zustellung: Zahl des Zustellungsbogens	Zustellung: Tag der wirklichen Zustellung	Registratur-Bezeichnung oder Angabe, dass kein Act im Amte zurückgeblieben

Formularz Nr. IV.

Dziennik protokołu podawczego.

Miesiąc, dzień i godzina oddania	Liczba bieżąca podania	**Nazwisko** władzy lub strony	**Treść główna** podania	Przesłano prokuratorowi rządowemu sędzi instruk. lub do protokołu podawez.	Podpis urzędnika odbierającego

Formularz Nr. V.

Repertoryum.

Nazwisko strony i przedmiot.	**Liczba** należących do tego podań	Nazwa registratualna.

Formular Nr. IV.

Journal des Einreichungs-Protokolles.

Monat, Tag und Stunde der Ueberreichung	Fortlaufende Zahl des Stückes	Name der Behörde oder der Partei	Hauptinhalt des Stückes	Dem Staatsanwalte, Untersuchungsrichter od. Einreichungs-Protokolle übergeben	Fertigung des übernehmenden Beamten

Formular Nr. V.

Repertorium.

Name der Partei und Gegenstand	Zahl der dazu gehörigen Eingaben	Registraturs-Bezeichnung

Formularz Nr. VI.

Miesiąc

Pamię-

Data miesiąca i tygodnia	Pisma, które w oznaczonym terminie podane być mają	Dzień upłynienia terminu	Referent
Piątek d. 16.	Rekurs kasacyjny w sprawie N. N.	20. Lipca	Subst. prok. rząd. N. N.
Sobota d. 17.	Wniosek względem zakomunikowania listy świadków P^u N. N.	19. Lipca	Subst. prok. rzą. N. N.

Lipiec

tnik

Posiedzenia sądowe i szczególne działania urzędowe	Miejsce i godzina	Nazwisko urzędować mającego	Przedsiębranie lub powód zaniechania
Obejrzenie naoczne	Maryahilf N. 35. po południu o godz. 3.	Subst. prok. rząd. N. N.	Przedsięwzięto N. N.
Egzamin rządowy	Sąd krajowy wyższy godz. 12. w południe	Subst. prok. rząd. N. N.	Przy tem obecny N. N.
Posiedzenie pełne	Sąd krajowy godzina 9 ta rano	Prokurator rządowy wyższy	Przy tem obecny N. N.

Formular Nr. VI.

Monat

Memo-

Monats- und Wochentag	Schriften, welche in bestimmter Frist zu überreichen sind	Tag der ablaufenden Frist	Bearbeiter
Freitag den 16.	Cassat. Rec. in Sachen des N. N.	20. Juli	St. A. S. N. N.
Samstag den 17.	Antrag auf Mittheilung der Zeugenliste an N. N.	19. Juli	St. A. S. N. N.

Juli

riale.

Gerichtssitzungen und besondere Amtshandlungen	Ort und Stunde	Name desjenigen, der hierbei fungiren soll	Vorname oder Grund des Unterbleibens
Augenschein	Mariahilf Nr. 35 Nachmittag 3 Uhr	St. A. S. N. N.	Vorgenommen N. N.
Staatsprüfung	O. L. Gericht 12 Uhr Mittag	St. A. S. N. N.	Dabei erschienen N. N.
Plenarsitzung	Landesgericht 9 Uhr Früh	Ober-Staatsanwalt	Dabei erschienen N. N.

Formularz Nr. VII.

Wykaz główny

Liczba bieżąca i przydzielenie	Data przeniesienia do rejestru głównego	Liczba protokołu podawczego	**Nazwisko**, wiek, stan, zatrudnienie (profesya), miejsce urodzenia i zamieszkanie obwinionego	Zbrodnie, wykroczenia i przestępstwa

Formularz Nr. VIII.

Rejestr sądu

Liczba bieżąca i przydzielenia	Data przeniesienia do rejestru sądu przysięgłych	Liczba rejestru głównego	**Nazwisko**, wiek, stan, zatrudnienie (profesya), miejsce urodzenia, zamieszkanie obwinionego	Zbrodnie, wykroczenia i przestępstwa	Data (dzień) wyroku odsełającego

spraw karnych.

Dzień zaaresztowania	Położenie sprawy	Uchwały i wyroki	Uwagi.

przysięgłych.

Data. (Dzień) wyroku wydanego przez trybunał sądu przysięgłych i treść onegoż.	Czyli i przez kogo nastąpiło odwołanie się na drodze kasacyi	Dzień i treść wyroku kasacyjnego	Uwagi.

Formular Nr. VII.

Hauptregister

Fortlaufende Zahl und Zutheilung	Tag der Uebertragung in das Haupt-Register	Zahl des Einreichungs-Protokolles	Name, Alter, Stand, Gewerbe, Geburts- und Wohnort des Angeschuldigten	Verbrechen, Vergehen u. Uebertretungen

Formular Nr. VIII.

Schwurgerichts-

Fortlaufende Zahl und Zutheilung	Tag der Uebertragung in das Schwurgerichts-Register	Zahl des Haupt-Registers	Name, Alter, Stand, Gewerbe, Geburts- und Wohnort des Angeschuldigten	Verbrechen, Vergehen und Uebertretungen	Tag des Verweisungs-Urtheiles

über Strafsachen.

Tag der Verhaftung	Lage der Sache	Beschlüsse oder Urtheile	Anmerkungen

Register.

Tag des von dem Schwurgerichtshofe gefällten Urtheiles, und Inhalt desselben	Ob und von wem Cassation eingelegt worden	Tag und Inhalt des Cassationsurtheiles	Anmerkungen

Formularz Nr. IX.

Liczba

Arkusz doręczenia

c. k.

od

Liczba protokołu podawczego	Gatunek podania i liczba allegatów (załączników	Nazwisko strony lub władzy, do której doręczyć należy	Podpis tego, który doręczyć ma	Dzień doręczenia, podpis odbierającego, lub przyczyna, dla której nie nastąpiło doręczenie

Formularz Nr. X.

Dziennik poczty oddawczej

Liczba bieżąca aktu	Liczba protokołu podawcz.	Dzień oddania	Władza lub strona do której pakiet adresowany	Wyrażenie ilości pieniędzy lub przedmiotów wartość mających, do pisma załączonych	Poświadczenie odbioru w zakładzie pocztowym

Formular Nr. IX.

Zahl

Zustellungsbogen

der k. k.

für den

Zahl des Einreichungs-Protokolles	Gattung des Stückes und Zahl der Beilagen	Name der Partei oder Behörde, an welche zugestellt werden soll	Unterschrift desjenigen, der die Zustellung vorgenommen hat	Tag der Zustellung. Unterschrift des Empfängers od. Ursache, warum die Zustellung unterblieben

Formulare Nr. X.

Post-Aufgabs-Journal

des k. k.

Laufende Zahl des Stückes	Zahl des Einreichungs-Protokolles	Tag der Aufgabe	Behörde oder Partei, an die das Packet gerichtet ist	Angabe des Geldes oder der Werthgegenstände, womit das Schreiben beschwert ist.	Empfangsbestätigung der Post-Anstalt

Formularz Nr. XI.

Zanotowanie

poruczonych do działania urzędowego, lub przesłanych arkuszów doręczeń.

Lizba arkuszowa	Oddano i przesłano i w jaki sposób	Dzień oddania lub przesłania

Formularz Nr. XII.

Zanotowanie

co do aktów z registratury c. k.

wyjętych.

Data wyjęcia	Nazwisko osoby lub władzy, która wyjęła akta	Liczba interesu lub działania urzędowego, dla którego wyjęcie nastąpiło	Znak wyjętych aktów

Formular Nr. XI

Vormerkung

über die zur Amtshandlung übergebenen oder übersendeten Zustellungsbogen.

Zahl des Bogens	Uebergeben oder übersendet und auf welche Art	Tag der Uebergabe oder Uebersendung

Formular Nr. XII

Vormerkung

über die aus der Registratur der k. k.

erhobenen Acten.

Tag der Behebung	Name derjenigen Person oder Behörde, die die Acten behoben hat	Geschäftszahl oder Amtshandlung, zu welcher die Behebung geschah	Bezeichnung der ausgehobenen Acten

Formularz Nr. XIII.

Zanotowanie

zamówionych i wyjętych odpisów z c. k.

Liczba bieżąba zamówień	Data zamówień.	Nazwisko strony zamawiającej	Nazwa zamówionych odpisów	Załączone arkusze stęplowe	Użycie arkuszy stęplowych	Dzień wyjęcia lub przesłania przez pocztę	Poświadczenie odbioru przez stronę

Formular Nr. XIII.

Vormerkung

über die bei dem k. k.

bestellten und behobenen Abschriften.

Laufende Zahl der Bestellung	Tag der Bestellung	Name der bestellenden Partei	Bezeichnung der bestellten Abschriften	Eingelegte Stämpelbögen	Verwendete Stämpelbögen	Tag der Behebung oder Absendung durch die Post	Empfangsbestätigung der Partei

TREŚC.

Inhalt.

Inhalt.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Częśće XCII.

wydana i rozesłana: 18. Lipca 1850.

267.

Cesarski patent z dnia 11. Lipca 1850,

którym się pobór górniczej dziesięciny, właścicielom gruntowym trzech wyższych stanów, niektórym korporacyom i dóbr posiadaczom w Czechach, Morawii i Szląsku przyznany, znosi, — zasady co do wypośrodkowania wynagrodzenia tych poborowo-uprawnionych ustanawiają, — odwóz dziesięciny z metalów i minerałów, pod tytułem „daniny górniczej", którą wszystkie kopalnie w tych krajach koronnych opłacać mają, począwszy od 1. Sierpnia 1850. do c. k. władz górniczych, rozporządza, i niektóre inne postanowienia co do bezpłatnego budowania kuksów drzewnych, kuksów gruntowych, kościelnych, szkolnych, szpitalowych i tym podobnych kuksów dobroczynności zaprowadzają.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki - Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

z uwagi na to, że stosunki, — pod któremi trzem wyższym stanom królestwa Czech — magnatom, kawalerom i im zrównanym korporacyom, tudzież staremu i nowemu miastu Prazkiemu, — wykonywania górniczego lennozwierzchnictwa, poboru połowy dziesięciny złota i srebra, i całej dziesięciny innych metalów i minerałów z górnictw,

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XCII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 18. Juli 1850.

267.

Kaiserliches Patent vom 11. Juli 1850,

wodurch der den Grundherren der drei oberen Stände, einigen Corporationen und Gutsbesitzern in Böhmen, Mähren und Schlesien zugestandene Genuss des Bergbau-Zehents aufgehoben, die Grundsätze für die Ausmittlung der Entschädigung dieser Bezugsberechtigten festgestellt, die Abfuhr des von allen Bergwerken in diesen Kronländern zu entrichtenden Metall- und Mineralien-Zehents unter dem Titel der Bergwerksfrohne vom 1. August 1850 angefangen an die k. k. Bergbehörden angeordnet und einige andere Bestimmungen in Beziehung auf den Freibau der Holzkuxen, Grundkuxen, Kirchen-, Schul-, Spital- und ähnlichen Wohlthätigkeitskuxen getroffen werden.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien; König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steier, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

haben in Erwägung, dass die Verhältnisse, unter welchen den drei oberen Ständen des Königreiches Böhmen, — Herren, Rittern und den ihnen gleichgestellten Corporationen, dann der alten und neuen Stadt Prag, — durch die Bergwerksvergleiche vom Jahre 1534 und 1575

na ich zwierzchniczych gruntach znajdujących się, przez górnicze ugody z roku 1534 i 1575. dozwolono, a toż ogólnem łaskawem obdarzeniem z dnia 28. Września 1562. na stany margrabstwa Morawii, tudzież porządkiem górniczym z dnia 5. Lutego 1577. na stany księstwa górnego i dolnego Szląska rozciągnięto, — patentem z dnia 7go Września 1848. i §. 77. konstytucyi państwa z dnia 4. Marca 1849. istnie zmienione zostały; że przeto sprawy górnicze w Naszych krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska w miarę nowych instytucyi państwa i obowiązujących jeszcze powszechnych ustaw górniczych uregulowane być muszą, odnośnie do Naszego patentu z dnia 7. Marca 1850 *), na wniosek Naszego ministra kultury krajowej i górnictwa, i po wysłuchaniu Naszej Rady ministrów uchwaliliśmy, i postanawiamy, jak następuje:

§. 1.

Znosi się w krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska pobór górniczej dziesięciny, przez górnicze ugody z r. 1534. i z r. 1575., przez ogólne łaskawe obdarzenie z dnia 28. Września 1562. i przez porządek górniczy z dnia 5. Lutego 1577., tudzież przez kilka późniejszych objaśnień i prawnych postanowień, właścicielom z stanu duchowieństwa, magnatów i kawalerów, staremu i nowemu miastu Prazkiemu, tudzież niektórym innym korporacyom i dóbr posiadaczom udzielony. Prawo pobierania dziesięciny górniczej tamże na przyszłość, bez wszelkiego wyjątku, sam rząd wykonywa.

§. 2.

Dziesięcina z metalów i minerałów, — którą opłacać mają wszystkie kopalnie w wyż namienionych krajach koronnych, przetoż także i te, które własnością są stanowych przedtem zwierzchności gruntowych, właścicieli dóbr lub korporacyi im zrównanych, — począwszy od pierwszego Sierpnia 1850., pobierana będzie przez c. k. władze górnicze (kapitaństwa górnicze i komisarstwa górnicze), i do tychże pod tytułem górniczej daniny, wedle już istniejących albo względem tego nowo wydać się mających postanowień odwożoną być ma.

§. 3.

Względem wynagrodzenia dotychczas dziesięcinę górniczą pobierających dawniejszych zwierzchności gruntowych, korporacyi lub osób, o ile pobór takowy nie zasadzał się na obdarzeniu doczasową tylko łaską, rozstrzygnie szczególna ustawa — drogą konstytucyjną pod obradę wziąść się mająca.

§. 4.

Nim nastąpi takowe prawne rozstrzygnienie, tym właścicielom dóbr w krajach koronnych, Czech, Morawii i Szląska, którzy się we własności członka dawniejszych stanów tychże krajów koronnych, i jako właściciele dawniej zwierzchniczego dobra, obecnie w posiadaniu prawa dziesięcinnego pobierania znajdują, wypłacać się będzie ze skarbu państwa roczne wynagrodzenie ubytku dziesięcinnego, które to wynagrodzenie równe być ma w przecięciu rocznemu czystemu dochodowi poboru dziesięcinnego, jaki istniał podczas ostatnio-upłynionych dziesięciu lat.

---

*) W części XXVIII. dziennika praw państwa, Nr. 81.

die Ausübung der Berglehensherrlichkeit, der Bezug des halben Zehents von Gold und Silber, und des ganzen Zehents von anderen Metallen und Mineralien, aus den, auf ihren obrigkeitlichen Gründen befindlichen Bergbauen zugestanden, mit der General-Begnadigung vom 28. September 1562 auf die Stände der Markgrafschaft Mähren, und mit der Bergwerks-Ordnung vom 5. Februar 1577 auf die Stände des Fürstenthums Ober- und Nieder-Schlesien ausgedehnt wurde, durch das Patent vom 7. September 1848 und den §. 77 der Reichsverfassung vom 4. März 1849 wesentlich geändert worden sind, dass die Bergwesens-Angelegenheiten in Unseren Kronländern Böhmen, Mähren und Schlesien daher nach Massgabe der neuen Reichs-Institutionen und den noch geltenden allgemeinen Berggesetzen geordnet werden müssen, mit Beziehung auf Unser Patent vom 7. März 1850 *) über Antrag Unseres Ministers für Landescultur und Bergwesen und nach Anhörung Unseres Ministerrathes beschlossen, — und verordnen, wie folgt:

§. 1.

Der durch die Bergwerksvergleiche von 1534 und 1575, die General-Begnadigung vom 28. September 1562 und die Bergwerks-Ordnung vom 5. Februar 1577, dann durch mehrere spätere Erläuterungen und gesetzliche Bestimmungen, den Grundherren aus dem geistlichen, Herren- und Ritterstande, der alten und neuen Stadt Prag, dann einigen anderen Corporationen und Gutsbesitzern überlassene Genuss des Bergbau-Zehents in den Kronländern Böhmen, Mähren und Schlesien wird aufgehoben. Das Bergzehentrecht wird daselbst künftig — ohne alle Ausnahme — von dem Staate selbst ausgeübt.

§. 2.

Der von allen Bergwerken in den vorgedachten Kronländern, — daher auch von jenen, welche ein Eigenthum der vormals ständischen Grundobrigkeiten, Grundherren oder ihnen gleichgestellten Corporationen sind, — zu entrichtende Metall- und Mineralien-Zehent wird vom ersten August 1850 angefangen durch die k. k. Bergbehörden (Berghauptmannschaften und Berg-Commissariate) eingehoben werden, und ist an dieselben, unter dem Titel der Bergwerks-Frohne, nach den bereits bestehenden oder darüber neu erfliessenden Bestimmungen abzuführen.

§. 3.

Ueber die Entschädigung der bis nun im Genusse des Bergbau-Zehentes gestandenen vormaligen Grundobrigkeiten, Corporationen oder Personen wird, in soferne dieser Bezug nicht auf einer bloss zeitlichen Gnadenverleihung beruhte, ein besonderes — im verfassungsmässigen Wege zur Berathung gebrachtes — Gesetz entscheiden.

§. 4.

Bis diese gesetzliche Entscheidung erfolgt, wird denjenigen Grundherren in den Kronländern Böhmen, Mähren und Schlesien, welche sich in der Eigenschaft eines Mitgliedes der vormaligen Stände dieser Kronländer, und als Eigenthümer eines vormals obrigkeitlichen Gutes, gegenwärtig im Besitze des Zehentbezugsrechtes befinden, eine jährliche Entschädigung für den Zehent-Entgang aus dem Staatsschatze verabfolgt werden, welche dem durchschnittlichen, jährlichen Reinertrage des, während der letztverflossenen zehn Jahre stattgefundenen Zehentbezuges gleich zu kommen hat.

*) Im XXVIII. Stücke des Reichsgesetzblattes, Nr. 81.

§. 5.

W celu wypośrodkowania tego wynagrodzenia ustanowi Nasz minister kultury krajowej i górnictwa w namienionych krajach koronnych komisye z przybraniem urzędu fiskalnego, kapitaństw górniczych i wydziału interesowanych właścicieli dóbr, i takowe obszernemi opatrzy instrukcyami, u których komisyi każdy dziesięcinno-uprawniony wedle §. 4. wynagrodzić się mający, swe prawo zameldować i należycie wykazać będzie winien.

§. 6.

Wyrachowanie czystego dochodu zasadzać się musi, jeżeli w pieniądzach dziesięcinę pobierano, na cenach reluicyjnych lub kwotach ryczałtowych (układowych), które prawomocnie istniały, a co się tycze złota i srebra, na prawnych cenach wymiany, — jeżeli zaś pobierano dziesięcinę w naturze, na cenach każdorazowej sprzedaży, przy górnictwie zwyczajnych, albo, gdzie sprzedaż nie miała miejsca, na słusznem oznaczeniu wartości, a to po odtrąceniu ogólnych i szczególnych kosztów pobierania, czyszczenia, przysposobiania albo stósownego jakiego przygotowania.

§. 7.

Komisye celem wynagrodzenia dziesięciny ustanowione, mają wedle przepisu §fu 6. wykazy dochodu dziesięcinnego rozpoznawać, potrzebne ku temu dochodzenia przedsiębrać, a wnioski na takowych uzasadnione Naszemu ministrowi kultury krajowej i górnictwa przedłożyć, który wedle tych roczne wynagrodzenie wymierzyć ma.

§. 8.

Tym dziesięcinno-uprawnionym, którzy nie są zadowolnieni rocznem wynagrodzeniem wedle §. 7. wypośrodkowanem i wymierzonem, do woli zostawia się, upraszać u sądu krajowego, do wykonywania sądownictwa górniczego powołanego, o wyrachowanie czystego dochodu od ich górniczo-dziesięcinnego poboru, w miarę §§fów 4. i 6. przez biegłych w sztuce, sądownie ustanowić się mających.

§. 9.

Wszystkim dokumentom i aktom rozprawy w sprawach górniczo-dziesięcinnego wynagrodzenia, o ile one dotyczą urzędowego postępowania przy ustanowionych komisyach, uwolnienie od stępla i portoryum przysługa.

§. 10.

Wypośrodkowane summy wynagrodzenia, wypłacane będą w półrocznych po upływie każdego półrocza płatnych ratach, z tej kasy rządowej, do której górnicza dziesięcina (górnicza danina) wedle niniejszego postanowienia wpływać ma.

§. 11.

Stanom Czeskim, Morawskim i Szląskim w przytoczonych pod §. 1-m górniczych ugodach, nadto przyznane prawo do pobierania dziesięciny czystego dochodu z kopalń solnych ukazać się mogących, znosi się bez wszelkiego wynagrodzenia, nie istnieją bowiem takowe solne kopalnie w owych krajach koronnych.

§. 12.

W skutek tychże ugód na niektórych kopalniach w Czechach, Morawii i Szląsku, ciążące zobowiązanie do bezpłatnego budowania tak zwanych drzewnych kuksów, na

§. 5.

Zur Ermittlung dieser Entschädigung wird Unser Minister für Landescultur und Bergwesen in den erwähnten Kronländern Commissionen, unter Beiziehung des Fiscalamtes, der Berghauptmannschaften und eines Ausschusses der betheiligten Grundherren, bestellen, und mit umständlichen Instructionen versehen, bei welchen Jeder, — der nach §. 4 zu entschädigenden Zehentberechtigten, — seinen Anspruch anzumelden und gehörig auszuweisen haben wird.

§. 6.

Die Berechnung des Reinertrages muss, so ferne der Zehent im Gelde eingehoben wurde, auf die rechtsgiltig bestandenen Reluitionspreise oder Pauschalbeträge (Abfindungen) und hinsichtlich des Goldes und Silbers, auf die gesetzlichen Einlösungspreise, — so ferne aber Natural-Zehent bezogen worden ist, auf die jedesmaligen Verschleisspreise bei dem Bergbaue, oder, wo kein Verkauf stattfand, auf einen billigen Werthanschlag, nach Abzug der allgemeinen und besonderen Einhebungs-, Reinigungs-, Aufbereitungs- oder Zugutebringungskosten gegründet seyn.

§. 7.

Die bestellten Zehententschädigungs-Commissionen haben die Zehent-Ertragsausweise nach Vorschrift des §. 6 zu prüfen, die zu diesem Ende nöthigen Erhebungen zu pflegen, und die hierauf begründeten Anträge Unserem Minister für Landescultur und Bergwesen vorzulegen, welcher die Jahresentschädigung hiernach zu bemessen hat.

§. 8.

Denjenigen Zehentberechtigten, welche sich mit der nach §. 7 ermittelten und bemessenen Jahresentschädigung nicht zufrieden stellen, steht es frei, die Ausmittlung des Reinertrages von ihrem Bergbau-Zehentbezuge, nach Massgabe der §§. 4 und 6, durch gerichtlich zu bestellende Kunstverständige, bei dem, zur Ausübung der Berggerichtsbarkeit berufenen Landesgerichte anzusuchen.

§. 9.

Allen Urkunden und Verhandlungsacten in Angelegenheit der Bergbau-Zehententschädigung, in so ferne sie die Geschäftsbehandlung bei den aufgestellten Commissionen betreffen, kömmt die Stämpel- und Postportofreiheit zu.

§. 10.

Die ausgemittelten Entschädigungsbeträge werden in halbjährigen, nach Ablauf jeden Semesters fälligen Raten aus derjenigen Staatscasse bezahlt werden, in welche der Bergbau-Zehent (die Bergwerksfrohne) nach gegenwärtiger Bestimmung einzufliessen hat.

§. 11.

Der den Ständen von Böhmen, Mähren und Schlesien in den im §. 1 berufenen Bergwerksvergleichen weiters zugesagte Anspruch auf den zehnten Theil des Reinertrages von den, auf ihren obrigkeitlichen Gründen aufkommenden Salzbergwerken und Salzquellen, ist ohne alle Entschädigung aufgehoben, da dergleichen Salzwerke in jenen Kronländern nicht bestehen.

§. 12.

Die in Folge derselben Vergleiche auf einigen Bergwerken in Böhmen, Mähren und Schlesien lastende Verbindlichkeit, zum Freibaue sogenannter Holzkuxe für ihre vormaligen

korzyść ich dawniejszych zwierzchności gruntowych, znosi się, bez prawa tychże ostatnich do wynagrodzenia, a nawzajem też odpada i obowiązek ich do bezpłatnego dostarczania kopalnio-budowlowego drzewa.

§. 13.

Bezpłatne budowanie kuksów gruntowych tam, gdzie toż dotychczas na podstawie dawniejszych prawnych postanowień istnieje, nadal trwać ma, a zniesienie takowego zostawia się wolnej umowie między uprawnionymi a zobowiązanymi.

Przy nowych górniczych nadaniach, takowe zobowiązanie nie kładzie się już więcej między warunki nadania.

§. 14.

Zobowiązanie do bezpłatnego budowania kuksów kościelnych, szkolnych, szpitalowych, lub innych podobnych kuksów dobroczynności, jakoteż owe postanowienia ugód górniczych, w §. 1. przytoczonych, odnoszące się na inne, jak na krajowo-stanowe i gruntowo - zwierzchnicze stosunki, zostają tymczasowo w swej mocy, dopóki nie będą późniejszemi ustawami zmienione.

Nasz minister kultury krajowej i górnictwa, odebrał polecenie do wykonania niniejszych przepisów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia jedenastego Lipca w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Grundobrigkeiten, ist ohne Anspruch der letzteren auf eine Entschädigung, aufgehoben, wogegen auch die Pflicht derselben zur unentgeltlichen Abgabe des Grubenholzes hinwegfällt.

§. 13.

Der Freibau von Grundkuxen hat da, wo er bis nun auf Grundlage der ältern gesetzlichen Bestimmungen besteht, fortzudauern, und es bleibt die Aufhebung derselben dem freien Uebereinkommen der Berechtigten und Verpflichteten überlassen.

Bei neuen Bergwerks-Verleihungen findet die Aufnahme einer solchen Verpflichtung unter die Verleihungsbedingungen nicht mehr Statt.

§. 14.

Die Verpflichtung zum Freibaue von Kirchen-, Schul- und Spital- oder ähnlichen Wohlthätigkeits-Kuxen, so wie jene Bestimmungen der — im §. 1 berufenen Bergwerksvergleiche, welche sich auf andere, als die landständischen und grundobrigkeitlichen Verhältnisse beziehen, bleiben, in so weit sie durch spätere Gesetze nicht abgeändert wurden,—einstweilen in Kraft.

Unser Minister für Landescultur und Bergwesen ist mit dem Vollzuge dieser Vorschriften beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am eilften Juli im Eintausend Achthundert und fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Gyulai. Schmerling. Thun. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCIII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem 29. Marca 1850,

w wydaniu dwujęzycznem [illegible] 1850.

263.

Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 6. Lipca 1850,

[illegible]

Odnośnie do [illegible] Najwyższego patentu z dnia 18. [illegible] 1850. [illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCIII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 26. Marca 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 20. Lipca 1850.

268.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 6. Lipca 1850.

obowiązujące dla wszystkich owych krajów koronnych, dla których przepis z dnia 18. Czerwca 1850 *) względem zakresu działalności i przynależności sądów (norma jurisdykcyjna) wydanym został;

którym się — odnośnie do §. 103. rzeczonego przepisu, powołującego do amortyzacyi obligacyi rządowych i zrównanych z niemi papierów kredytowych sądy krajowe, znajdujące się w urzędowem siedlisku dotyczących ksiąg kredytowych — oznacza miejsca, w których w namienionych krajach koronnych te księgi kredytowe prowadzone bywają.

Odnośnie do obwieszczonego Najwyższym patentem z dnia 18. Czerwca 1850. przepisu—względem zakresu działalności i przynależności sądów w cywilnych sprawach (norma jurysdykcyjna *) zawierającego w §. 103. to postanowienie, że do amortyzacyi rządowych obligacyi i z niemi zrównanych papierów kredytowych, owe sądy krajowe powołane są, w którego urzędowem siedlisku dotyczące księgi kredytowe prowadzone bywają,—do powszechnej wiadomości podaje się, iż księgi kredytowe i prenotacye dla eraryalnych i domestykalnych obligacyi, o ile ostatnie jeszcze istnieją, stanów Czeskich, Morawskich, Szląskich, stanów Austryi powyżej Ensu, Styryi, Karyntyi i Krainy w głównych miastach właśnie tych krajów koronnych; dla obligacyi dawnego Solnogrodzkiego długu krajowego, w Solnogrodzie; dla Gorycyjsko-stanowych eraryalnych i domestykalnych obligacyi, w Gorycyi; dla obligacyi Tyrolskich i Voralbergskich długów krajowych, w Insbruku; dla wszystkich innych zaś obligacyi rządowych, tudzież dla eraryalnych i domestykalnych obligacyi niższo - austryackich stanów, dla eraryalnych i domestykalnych obligacyi miejsko-wiedeńskiej nadkamery i dla zapisów akcyjnych i innych dokumentów bankowych banku narodowego, przy umarzaniu których w skutek §fu 53. statutów narodowego banku, postępować się winno wedle przepisów, dla amortyzacyi publicznych papierów rządowych istniejących, we Wiedniu prowadzone będą.

Krauss m. p.

---

*) W części LXXIV. dziennika praw państwa Nro 237.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XCIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 20. Juli 1850.

268.

Erlass des Finanzministeriums vom 6. Juli 1850,

*wirksam für alle jene Kronländer, für welche die Vorschrift vom 18. Juni 1850 *) über den Wirkungskreis und die Zuständigkeit der Gerichte (Jurisdictionsnorm) erlassen wurde,*

wodurch mit Beziehung auf den §. 103 der gedachten Vorschrift, welcher zur Amortisirung der Staats-Obligationen und der ihnen gleich gestellten Creditspapiere die an dem Amtssitze der bezüglichen Creditsbücher befindlichen Landesgerichte beruft, die Orte bezeichnet werden, an welchen in den genannten Kronländern diese Creditsbücher geführt werden.

*Mit Beziehung auf die mit dem Allerhöchsten Patente vom 18. Juni 1850 kundgemachte Vorschrift über den Wirkungskreis und die Zuständigkeit der Gerichte in bürgerlichen Rechtssachen (Jurisdictionsnorm *), welche im §. 103 die Bestimmung enthält, dass zur Amortisirung der Staats-Obligationen und der denselben gleichgeachteten Creditspapiere jene Landesgerichte berufen sind, an deren Amtssitze die bezüglichen Creditsbücher geführt werden, wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Creditsbücher und Vormerkungen für die Aerarial- und Domestical-Obligationen, in soferne letztere noch bestehen, der Stände von Böhmen, Mähren, Schlesien, Oesterreich ob der Enns, Steiermark, Kärnthen und Krain in den Hauptstädten der genannten Kronländer; für die Obligationen der alten Salzburger Landesschuld in Salzburg; für die Görzer ständischen Aerarial- und Domestical-Obligationen in Görz; für die Obligationen der Tiroler und Vorarlberger Landesschulden in Innsbruck; für alle übrigen Staats-Obligationen aber, so wie für die Aerarial- und Domestical-Obligationen der niederösterreichischen Stände, für die Stadt-Wiener Oberkammeramts-, Aerarial- und Domestical-Obligationen und für die Actien, Briefe und andere Bankurkunden der Nationalbank, bei deren Amortisirung zufolge des §. 53 der Statuten der Nationalbank nach den für die Amortisirung öffentlicher Staatspapiere bestehenden Vorschriften zu verfahren ist, in Wien geführt werden.*

***Krauss** m. p.*

**) Im LXXIV. Stücke des Reichsgesetzblattes, Nr. 237.*

269.

Rozporządzenie c. k. ministerstwa sprawiedliwości z d. 9. Lipca 1850.

dla wszystkich krajów koronnych, wyjąwszy Węgry, Kroacyą i Slawonią, Siedmiogród, Serbskie województwo i banat Temeski,

którem znosi się sądowo-nadwornym dekretem z dnia 27. Marca 1840. nakazane zasięganie zdania władz dochodowych przy rozstrzyganiu — przez wyższe sądy — rekursów względem uwolnienia od użycia stępla.

Celem uchylenia zaszłych wątpliwości, oświadcza ministeryum sprawiedliwości, zgodnie z ministerstwem finansów, iż stosownie do Najwyższej uchwały z dnia 15. Grudnia 1848. *) względem uchylenia przybierania politycznych i kameralnych reprezentantów, także ustać ma nakazane sądowo-nadwornym dekretem z dnia 27. Marca 1840. L. 772. **), zasięganie zdania władz dochodowych względem postępowania z rekursami, wyższym sądom do rozstrzygania przedłożonemi, uwolnienia od użycia stępla dotyczącemi.

Schmerling m. p.

---

*) W tomie uzupełniającym dziennika praw państwa, Nro 26.

**) W czesko-prowincyonalnym zbiorze ustaw, tom 28, str. 263.

269.

Verordnung des Justizministeriums vom 9. Juli 1850,

gültig für alle Kronländer, mit Ausnahme von Ungarn, Croatien und Slavonien, Siebenbürgen, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate,

wodurch die durch das Justizhofdecret vom 27. März 1846 angeordnete Einvernehmung der Gefällsbehörden bei den Entscheidungen der Obergerichte über Recurse wegen Befreiung vom Gebrauche des Stämpels aufgehoben wird.

*Zur Behebung vorgekommener Zweifel wird einverständlich von den Ministerien der Justiz und der Finanzen erklärt: dass es in Gemässheit der Allerhöchsten Entschliessung vom 15. December 1848 *), in Betreff der abgestellten Beiziehung der politischen und Cameral-Repräsentanten, auch von dem im Justizhofdecrete vom 27. März 1846, Z. 772 **), angeordneten Einvernehmen der Gefällsbehörden in Beziehung auf die Behandlung der den Obergerichten zur Entscheidung vorgelegten Recurse wegen Befreiung vom Gebrauche des Stämpels abzukommen habe.*

Schmerling m. p.

---

*) Im Ergänzungsbande des Reichsgesetzblattes, Nr. 26.

**) In der böhmischen Provinzial-Gesetzsammlung, 28. Band, Seite 263.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCIV.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem 24. Lipca 1850,

w wydaniu niniejszem dwojęzykowem: dnia 6. Września 1851.

376.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 22. Czerwca 1850,

do panów namiestników Austryi niższej, Austryi wyższej, Salzburga, Tyrolu, Styryi, Krainy, Karyntyi, Pobrzeża, Morawii, Szlązka, Czech, do pana szefa krajowego Galicyi, do pana naczelnika prezydencyi w Dalmacyi, i do pana ministra ułaszczenia na Bukowinie:

mocą którego dodatkowo objaśnienie do rozporządzenia ministeryalnego z d. 10 Kwietnia 1850 (Dziennik pr. p. i r. z r. 1850, Cz. L. 147), co do tego, jaki wpływ wywierać mają świadectwa o uczniów, zdolności i obyczajach tychże, na dalsze używanie stypendyów lub utratę takowego, albo na uwolnienie od opłaty szkolnej.

Ze strony niektórych władz gimnazyalnych przy pewnym gimnazyum wydano zapytanie: jaki wpływ, gdy uczeń wyrażony jest dalsze używanie stypendyów lub na uwolnienie od opłaty szkolnej, mieć ma ogólna klasa w świadectwach półrocznych, urządzonych według wzoru §. 76 zarysu organizacyi gimnazyów, gdyż stosownie do przepisów, które dotąd obowiązywały, osoby dobra klasa z pilności pociągała za sobą utratę tych dobrodziejstw.

Na to widzę się spowodowanym, dodatkowo do mego rozporządzenia z 10. Kwietnia 1850 r. udzielić następujące objaśnienie: iż klasa, ogólnie wyrażona w świadectwach półrocznych według §. 76. zarysu organizacyi jego sporządzonych, łącząc w jedną całość ocenienia postępów ucznia co do pojedynczych przedmiotów naukowych, oznacza większą lub mniejszą dojrzałość jego w zawodzie naukowym, od której zależy przeniesienie do klasy wyższej albo pozostanie w dawniejszej, równie jak dalsze używanie lub utrata stypendyów lub uwolnienia od opłaty szkolnej.

Oprócz tej ogólnie wyrażonej klasy zawierają jeszcze świadectwa ocenienia co do moralnego postępowania, uwagi i pilności uczniów, tudzież podają liczbę opuszczonych godzin szkolnych i ocenienie zewnętrznej formy prac piśmiennych.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCIV.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 23. Lipca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: dnia 6. Września 1851.

270.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 24. Czerwca 1850,

do panów namiestników Austryi niższej, Austryi wyższej. Solnogrodu, Tyrolu, Styryi, Krainy, Karyntyi, Pobrzeża, Morawii ,Szląska, Czech, do pana szefa kraju Galicyi, do pana naczelnika prezydyum w Dalmacyi, i do pana starosty obwodowego na Bukowinie;

mocą którego dodaje się objaśnienie do rozrządzenia ministeryalnego z d. 10 Kwietnia 1850 (Dziennik pr. p. z r. 1850, cz. L. l. 154), **co do tego, jaki wpływ wywierać mają świadectwa o uwadze, pilności i obyczajach i t. d. ucznia na dalsze używanie stypendyum lub utratę takowego. albo na uwolnienie od opłaty szkolnej.**

Ze strony ciała nauczycielskiego przy pewnem gimnazyum uczyniono zapytanie: jaki wpływ dla ucznia wywierać ma dalsze używanie stypendyum lub na uwolnienie od opłaty szkolnej, niekorzystna nota z pilności, dana w świadectwach półrocznych, urządzonych według osnowy §fu 76. zarysu organizacyi gimnazyów; gdyż stosownie do przepisów, które dotąd obowiązywały, mniej dobra klasa z pilności pociągała za sobą utratę tych dobrodziejstw.

Na to widzę się spowodowanym, dodatkowo do mego rozporządzenia z 10. Kwietnia t. r. L. 2723. udzielić następujące objaśnienie: iż klasa, ogólnie wyrażona w swiadectwach półrocznych według §. 76. zarysu organizacyjnego sporządzonych, łącząc w jednę całość ocenienia postępów ucznia co do pojedynczych przedmiotów naukowych, oznacza większą lub mniejszą dojrzałość jego w zawodzie umiejętnym, od której zależy przeniesienie do klasy wyższej albo pozostanie w dawniejszej, równie jak dalsze używanie lub utrata stypendyum lub uwolnienia od opłaty szkolnej.

Oprócz tej ogólnie wyrażonej klasy zawierają jeszcze świadectwa ocenienia co do moralnego postępowania, uwagi i pilności uczniów, tudzież podają liczbę opuszczonych godzin szkolnych i ocenienia zewnętrznej formy prac piśmiennych.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XCIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 23. Juli 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 6. September 1851.

270.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 24. Juni 1850,

an die Herren Statthalter von Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Tirol, Steiermark, Krain, Kärnthen, Küstenland, Mähren, Schlesien, Böhmen, den Herrn Landeschef von Galizien, den Herrn Landes-Präsidiums-Verweser in Dalmatien und Herrn Kreishauptmann in der Bukowina,

womit im Nachhange zum Ministerial-Erlasse vom 10. April 1850 (Reichsgesetzblatt 1850, L. Stück, Z. 154) erklärt wird, welchen Einfluss die Urtheile über Aufmerksamkeit, Fleiss, sittliches Betragen u. s. w. des Schülers auf den Fortgenuss oder Verlust des Stipendiums, oder der Befreiung vom Schulgelde zu nehmen hat.

Es ist von einem Gymnasiallehrkörper die Anfrage gestellt worden: was für einen Einfluss die in den Semestralzeugnissen, welche nach Inhalt des §. 76 des Organisationsentwurfes für Gymnasien eingerichtet sind, vorkommende minder günstige Fleissnote auf den Fortgenuss des Stipendiums oder der Befreiung vom Schulgelde für den Schüler zu nehmen habe, da nach den bisher bestandenen Vorschriften die aus der Verwendung erhaltene minder gute Classe den Verlust dieser Wohlthaten zur Folge hatte.

Hierüber finde ich im Nachhange zu meinem Erlasse vom 10. April d. J., Z. 2723, zu erklären: dass die in den nach §. 76 des Organisationsentwurfes eingerichteten Semestralzeugnissen ausgedrückte allgemeine Zeugnissclasse hauptsächlich, indem sie die Urtheile über die Leistungen des Schülers in den einzelnen Lehrgegenständen zusammenfasst, die wissenschaftliche Reife oder Unreife desselben bezeichnet, von der seine Versetzung in die höhere Classe oder sein Zurückbleiben sowie Fortgenuss oder Verlust der Befreiung vom Unterrichtsgelde oder eines Stipendiums abhängt.

Ausser dieser allgemeinen Zeugnissclasse enthalten die Zeugnisse auch noch Urtheile über das sittliche Betragen, über Aufmerksamkeit und Fleiss der Schüler, ferner eine Angabe der Zahl der versäumten Lehrstunden und der äusseren Form der schriftlichen Arbeiten.

Jakkolwiek jest rzeczą ważną z powodów pedagogicznych, iżby te ocenienia i podania w świadectwach oddzielnie były wyrażone od ogólnego ocenienia co do postępu umiejętnego, przecież uwaga i pilność już w ogólnej klasie ocenionemi się znajdują; ponieważ bardzo rzadko się wydarzn, żeby uczeń otrzywał świadectwo dojrzałości co do postępu w umiejętności, którego uwaga i pilność wielce niedostatecznemi były. Należy zatem mieć sobie za regułę, iż tam, gdzie ogólna klasa postępu nie daje powodu do utraty stypendyum lub uwolnienia od opłaty szkolnej, takowe dla klasy co do uwagi i pilności utracane być nie powinny.

Ocenienie zaś moralnego zachowania się ucznia jest po wielkiej części niezawisłe od klasy ogólnej co do postępu naukowego, ponieważ obok pierwszej klasy postępowej może się znaleść zachowanie, godne nagany. Z tąd wynika, iż utrata powyższych dobrodziejstw nastąpić może nawet przy dobrej klasie z postępu, z powodu ocenienia moralnego zachowania się ucznia.

Podania co do liczby opuszczonych godzin, i zewnętrznej formy prac piśmiennych są to podania faktów, a jako takie nie wyrzekają jeszcze sądu. Jeżeli uczeń opuszczał godziny bez dostatecznego usprawiedliwienia, jeżeli niezważając na napomnienia z lenistwa prace piśmienne co do formy zaniedbywał, sąd o tem wpada w ocenienie jego moralnego zachowania się, i o tem może być wyraźnie uczyniona wzmianka w rubryce odpowiedniej. Bezpośrednio więc obiedwie te rubryki boczne nie mają wpływu na utratę stypendyum lub uwolnienia od opłaty szkolnej.

Jest rzeczą ciał nauczycielskich, które §. 76. zarysu organicznego u siebie już w życie wprowadziły, naradzić się stosownie do osnowy mego rozrządzenia z dnia 10. Kwietnia t. r. L. 2723 ku końcu każdego półrocza nad tem, którzy uczniowie z powodu ogólnej klasy postępowej, a którzy stosownie do owego rozrządzenia w skutku ocenienia ich zachowania się moralnego, a którzy w przypadkach wyjątkowych w skutek ocenienia ich uwagi i pilności utracić mają stypendyum lub uwolnienie od opłaty taksy szkolnej, i o tem relacyę do władzy szkolnej krajowej uczynić.

Jako według osnowy mojego rozrządzenia z 10. Kwietnia t. r. L. 2723. tymczasowo oceniać należy według łagodniejszej miary wpływ, który ogólna klasa postępowa wywierać ma obecnie na utratę wyż rzeczonych dobrodziejstw, równie też należy co do wpływu, jaki wywierać mają inne ocenienia na takową utratę, zachować tę samę miarę, według której, chociaż w kokolwiek odmiennej formie dotąd postępowano, dopóki nie nastąpią nowe przepisy co do ozyskania i dalszego używenia stypendów i uwolnień od opłaty taksy szkolnej.

Thun *m. p.*

Obwohl es aus pädagogischen Gründen wichtig ist, dass diese Urtheile und Angaben abgesondert von dem allgemeinen Urtheile über den wissenschaftlichen Fortgang in den Zeugnissen enthalten seien, so werden doch Aufmerksamkeit und Fleiss in soweit schon in die allgemeine Zeugnissclasse mit einbezogen seyn, als wohl nur höchst selten der Fall vorkommen kann, dass ein Schüler ein Zeugniss der wissenschaftlichen Reife erhält, dessen Aufmerksamkeit und Fleiss in hohem Grade mangelhaft ist. Es wird daher als Regel anzunehmen seyn, dass wo in der allgemeinen Zeugnissclasse ein Grund zum Verluste der Befreiung vom Schulgelde oder des Stipendiums nicht vorhanden ist, ein solcher auch in dem Urtheile über die Aufmerksamkeit und den Fleiss nicht vorhanden seyn könne.

Das Urtheil über das sittliche Betragen hingegen hat einen von der allgemeinen Zeugnissclasse zum grossen Theile unabhängigen Bestand, in sofern als nämlich ein tadelnswerthes Betragen auch mit einer ersten allgemeinen Zeugnissclasse zusammen bestehen kann. Daraus folgt, dass der Verlust jener Wohlthaten auch bei einer guten allgemeinen Zeugnissclasse auf Grundlage des Urtheiles über das sittliche Betragen des Schülers eintreten kann.

Die Angaben über die Zahl der versäumten Stunden und der äusseren Form der schriftlichen Arbeiten sind Angaben über Thatsachen, in denen als solchen noch kein Urtheil liegt. Sind Stunden ohne genügende Rechtfertigung versäumt worden, liegt der ungenügenden Form der schriftlichen Arbeiten eine vergeblich gerügte Nachlässigkeit des Schülers zu Grunde, so fällt das Urtheil darüber in die Beurtheilung des sittlichen Betragens desselben hinein, und es kann in der betreffenden Rubrik ausdrücklich hierauf hingewiesen werden. Unmittelbar haben also diese beiden Nebenrubriken keinen Einfluss auf den Verlust der Befreiung vom Unterrichtsgelde oder eines Stipendiums.

Es ist die Sache der Lehrkörper, welche den §. 76 des Organisations-Entwurfes bereits in Ausführung gebracht haben, am Ende eines jeden Semesters nach Inhalt meines Erlasses vom 10. April d. J., Z. 2723, zu berathen, welche Schüler um ihrer allgemeinen Zeugnissclasse willen, und welche nach Inhalt dieses Erlasses wegen des über ihr sittliches Betragen, und in ganz besonderen Ausnahmsfällen über ihre Aufmerksamkeit oder ihren Fleiss gefällten Urtheiles die Befreiung an Entrichtung des Unterrichtsgeldes oder ein Stipendium zu verlieren haben, und der Landesschulbehörde darüber zu berichten.

Gleichwie der Einfluss, den die allgemeine Zeugnissclasse auf einen solchen Verlus gegenwärtig zu üben hat, einstweilen nach Inhalt meines Erlasses vom 10. April l. J., Z. 2723, noch nach einem milderen Masstabe zu bemessen ist, so ist auch für den Einfluss der übrigen Urtheile auf diesen Verlust im Ganzen noch derselbe Masstab, welcher bisher, wenn auch unter etwas anderer Form in gesetzlicher Anwendung ist, zu gebrauchen, bis neue Bestimmungen über Erwerbung und Fortgenuss der Befreiungen von Zahlung des Unterrichtes, sowie der Stipendien erfolgen werden.

Thun *m. p.*

271.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 4. Lipca 1850.

mocą którego ustanawia się zarysy do reformy organizacyi sądowej i sądownictwa w Siedmiogrodzie wraz z krainą Sasów.

Zatwierdzam zarysy do reformy organizacyi sądowej i sądownictwa w Mojem Wielkiem-Księstwie Siedmogrodzkiem wraz z krainą Sasów, przedłożone Mi przez Mego ministra sprawiedliwości i upoważniam go, ażeby poczynił potrzebne kroki do prowizorycznego przeprowadzenia takowych.

Schönbrunn 4. Lipca 1850 r.

Franciszek Józef m. p.

Schmerling m. p.

Zarysy mającego się zaprowadzić urządzenia sądów w Siedmiogrodzie wraz z krainą Sasów.

O USTANOWIENIU SĄDÓW PROWIZORYCZNYCH.

§. 1.

Sądy, mające na przyszłość sprawować sądownictwo w Siedmiogrodzie wraz z krainą Sasów; są:

a) Sądy powiatowe,
b) Sądy krajowe,
c) Sądy krajowe wyższe,
d) najwyższy trybunał sądowy we Wiedniu.

§. 2.

Sądy będą wykonywać czynność swoję urzędową w odgraniczonych okręgach, których objętość oznaczoną zostanie ze względem na stosunki miejsca i ludności, i o ile możności z uwzględnieniem miejsc, w których dotychczasowe sądy miały siedziby swoje.

§. 3.

Sądownictwo w pierwszej instancyi wykonywać będą:

a) Sądy powiatowe.

W każdym powiecie ustanowiony będzie sędzia powiatowy, jako sędzia pojedynczy z dodaniem potrzebnych urzędników do pomocy, i przydzielonym mu będzie pewie ściślejszy zakres spraw cywilnych i karnych do rozsądzania.

§. 4.

W celu wykonywania sprawiedliwości karnej na większe przestępstwa, zamienione będą sądy powiatowe pojedyncze na sądy powiatowe kolegialne przez dodanie sędziów egzaminowanych jako assesorów.

Ich władza sądowa w sprawach karnych rozciąga się na kilka powiatów sądowych, ciż wykonywać będą sądownictwo karne kolegialne w zgromadzeniu, złożonem z prezydującego i najmniej z dwóch assesorów.

271.

Kaiserliche Verordnung vom 4. Juli 1850,

wodurch die Grundzüge für die Reform der Justiz-Organisation und der Rechtspflege in Siebenbürgen, mit Inbegriff des Sachsenlandes, festgesetzt werden.

Ich genehmige die Mir von Meinem Justizminister vorgelegten Grundzüge für die Reform der Justiz-Organisation und der Rechtspflege in Meinem Grossfürstenthume Siebenbürgen, mit Inbegriff des Sachsenlandes, und ermächtige ihn, die zur provisorischen Durchführung derselben nöthigen Vorkehrungen zu treffen.

Schönbrunn den 4. Juli 1850.

Franz Joseph *m. p.*

Schmerling *m. p.*

Grundzüge in Betreff der in Siebenbürgen, mit Inbegriff des Sachsenlandes, provisorisch einzuführenden Gerichtsverfassung.

I. Aufstellung der provisorischen Gerichte.

§. 1.

Die Gerichte, welche künftighin die Rechtspflege in Siebenbürgen, mit Inbegriff des Sachsenlandes, zu besorgen haben, sind:

a) *Bezirksgerichte,*

b) *Landesgerichte,*

c) *Oberlandesgerichte,*

d) *der oberste Gerichtshof in Wien.*

§. 2.

Die Gerichte üben ihre Wirksamkeit in abgegränzten Bezirken aus, deren Umfang mit Rücksicht auf die Orts- und Bevölkerungsverhältnisse, und nach Thunlichkeit mit Beachtung der Standorte der bisherigen Gerichte festgestellt wird.

§. 3.

Das Richteramt in erster Instanz üben aus:

a) *die Bezirksgerichte.*

In jedem Bezirke wird ein Bezirksrichter als Einzelrichter mit den nöthigen Hilfsbeamten bestellt, und demselben ein bestimmter beschränkterer Umfang von bürgerlichen und Strafangelegenheiten zur Entscheidung zugewiesen.

§. 4.

Zur Ausübung der Strafgerichtsbarkeit über grössere Vergehen, werden nach dem Bedarfe einzelne Bezirksgerichte durch Zuweisung von geprüften Richtern als Assessoren zu Bezirks-Collegialgerichten umgestaltet.

Die Strafgerichtsbarkeit derselben erstreckt sich über mehrere einzelne Gerichtsbezirke, sie üben das Strafrichteramt collegialisch in einer Versammlung von einem Vorsitzenden und mindestens zwei Assessoren aus.

§. 5.

b) Sądy krajowe.

Takowe rozciągają się na okrąg kilku sądów powiatowych i sądów powiatowych kolegialnych.

Przy oznaczeniu ich liczby i miejsc, w których ustanowione będą, stanowić będzie objętość, przydzielić się mających powiatów i spraw, równie jak wzgląd na siedziby sądów dotychczasowych.

Złożone będą z prezydującego i stosownej liczby sędziów i urzędników pomocniczych.

Wydawać będą uchwały swoje w sprawach cywilnych w zgromadzeniach, złożonych z prezydującego i dwóch sędziów, w przydzielonych zaś im sprawach karnych w zgromadzeniach, złożonych z jednego prezydującego i czterech sędziów.

§. 6.

Sądownictwo w drugiej instancyi wykonywać będą:

1. Wymienione pod lit. b sądy krajowe, na rekursa przeciw rozsądzeniom sądów powiatych i sądów powiatowych kolegialnych.

2. Sądy krajowe wyższe na rekursa przeciw rozsądzeniom, wydanym od sądów krajowych w pierwszej instancyi.

§. 7.

Sąd krajowy wyższy wykonywać będzie powierzone mu sądownictwo w oddzielnych senatach, które się znajdować będą na różnych miejscach kraju; sądownictwo ich rozciągać się będzie na okrąg kilku sądów krajowych.

§. 8.

Każdy senat sądu krajowego wyższego złożony będzie z prezydującego, wymaganej liczby sędziów i potrzebnego personalu pomocniczego.

§. 9.

Sądy drugiej instancyi orzekać będą w zgromadzeniach, złożonych z prezydującego i czterech sędziów.

§. 10.

Sądownictwo w trzeciej instancyi wykonywać będą:

1. Wspomnione wyżej senaty wyższego sądu krajowego, a to na zażalenia przeciw decyzyom sądów krajowych, wydanym w drugiej instancyi.

2. Najwyższy trybunał sądowy we Wiedniu na powołania się przeciw osądzeniom senatów wyższego sądu krajowego, wydanym w drugiej instancyi.

W trzeciej instancyi uchwały wydawane będą w senatach, złożonych z prezydującego i sześciu sędziów.

§. 11.

Sądy duchowne pierwszych i dalszych instancyj pozostaną tymczasowo przy wykonywaniu sądownictwa duchownego co do tej części sporów małżeńskich, która dotycze ważności lub nieważności związku małżeńskiego i rozwodu.

§. 12.

Dotychczasowe sądownictwo kameralne w sprawach dochodowych i defraudacyach cłowych, pozostanie tymczasem, aż do dalszego rozporządzenia, przy dotychczasowem

§. 5.

b) *Die Landesgerichte.*

Dieselben umfassen die Sprengel mehrerer Bezirksgerichte und Bezirks-Collegialgerichte.

Bei Bestimmung ihrer Zahl und der Orte, wo sie errichtet werden, wird der Umfang der zuzuweisenden Bezirke und Geschäfte, und die Rücksicht auf den Standpunct der bisherigen Gerichte massgebend seyn.

Sie bestehen aus einem Vorsitzenden (Präses) und einer angemessenen Zahl von Richtern und Hilfsbeamten.

Sie fassen ihre Beschlüsse in bürgerlichen Rechtssachen in Versammlungen von einem Vorsitzenden und zwei Richtern, in den ihnen zugewiesenen Strafsachen in Versammlungen von einem Vorsitzenden und vier Richtern.

§. 6.

Das Richteramt in zweiter Instanz üben aus:

1. *Die* lit. b) *angeführten Landesgerichte über Berufungen gegen Entscheidungen der Bezirksgerichte und Bezirks-Collegialgerichte.*

2. *Oberlandesgerichte über Berufungen gegen die von den Landesgerichten in erster Instanz ergangenen Entscheidungen.*

§. 7.

Das Oberlandesgericht übt die ihm übertragene Gerichtsbarkeit in abgesonderten Senaten aus, welche sich an verschiedenen Orten des Landes befinden werden, die Gerichtsbarkeit derselben erstreckt sich über den Sprengel mehrerer Landesgerichte.

§. 8.

Jeder Senat des Oberlandesgerichtes wird mit einem Vorstande (Präsidenten), der erforderlichen Anzahl von Richtern und mit dem nöthigen Hilfspersonale besetzt.

§. 9.

Entscheidungen der Gerichte zweiter Instanz haben in Versammlungen von einem Vorsitzenden und vier Richtern zu geschehen.

§. 10.

Das Richteramt in dritter Instanz üben aus:

1. *Die obenbezeichneten Oberlandesgerichts-Senate und zwar über Beschwerden gegen Entscheidungen der Landesgerichte als zweiter Instanzen.*

2. *Der oberste Gerichtshof in Wien über Berufungen gegen Entscheidungen der Oberlandesgerichts-Senate als zweiter Instanzen.*

In dritter Instanz sind die Beschlüsse in Senaten von einem Vorsitzenden und sechs Richtern zu fassen.

§. 11.

Die geistlichen Gerichtsstühle der ersten und weiteren Instanzen verbleiben einstweilen in der Ausübung ihres geistlichen Richteramtes in Bezug auf jenen Theil der Ehestreitigkeiten, welcher die Giltigkeit oder Ungiltigkeit des Ehebandes und die Scheidung betrifft.

§. 12.

Die bisherige Cameral-Gerichtsbarkeit in Gefäll- und Zoll-Defraudations-Sachen bleibt einstweilen bis auf weitere Verfügung in ihrer gegenwärtigen Wirksamkeit; jedoch sind den

działaniu; jednakże należy do osądzenia podobnych przypadków przybrać zawsze dwóch radzców sądowych, którzy przy obradowaniu i stanowieniu uchwały mieć mają udział z głosem stanowczym.

§. 13.

Sąd osobisty członków familii cesarskiej i wojska, ustawą konstytucyjną zawarowany, nie będzie zmieniony przez niniejsze urządzenie sądownictwa.

B. O ZAKRESIE DZIAŁANIA SĄDÓW PROWIZORYCZNYCH.

§. 14.

Wszyscy mieszkańcy bez różnicy stanu obowiązani są poszukiwać praw swoich przed sądami, niniejszem rozporządzeniem ustanowionemi, tak w sprawach cywilnych, jako i karnych.

Znoszą się zatem wszystkie sądy uprzywilejowane.

Prowizoryczna norma juryzdykcyi obejmować będzie potrzebne rozporządzenia co do przynależności sądów pojedynczych.

§. 15.

Spory o kompetencyę sądów i delegacye tak co do tych spraw, które teraz w zakres sądów powiatowych i krajowych przechodzą, jako też co do tych, które w przyszłości do owych sądów wniesione zostaną, rozstrzygać będzie sąd krajowy wyższy, jeżeli sądy interesowane należą do okręgu jednego i tego samego sądu krajowego wyższego, w razie przeciwnym zaś trybunał najwyższy. Trybunał najwyższy winien także rozstrzygać wszelkie spory o kompetencyę między władzami administracyjnemi i sądowemi, po wysłuchaniu przełożonych wyższych władz krajowych.

§. 16.

W sprawach spornych cywilnych stanowić mają sądy powiatowe:

a) we wszelkich sporach, nie należących pod sądy wekslowe lub górnicze, gdzie idzie o pewne summy pieniężne, które bez procentów i innych przynależytości, nie przenoszą kwoty 500 złt. r. m. k., równie jak w sporach, gdzie idzie o inne przedmioty ruchome lub nieruchome, jeżeli powód oświadcza się przyjąć zamiast nich summę pieniężną, nie przenoszącą 500 złt. r. m. k.

b) we wszystkich jasnych (likwidalnych) sprawach dłużnych, bez względu na ilość dłużną; t. j. wtenczas, jeżeli prawo, które powód sobie rości, opiera się na zapisie długu, wszelką wiarę mającym za sobą; jednakże tylko wtenczas, jeżeli strony kontraktujące poddały się w zapisie postępowaniu słownemu.

c) we wszystkich sporach o wypowiedzenie kontraktów najmu i dzierżawy, tudzież we wszystkich sporach o ustąpienie i zwrócenie gruntów i budynków zadzierżawionych lub najętych, lub innych rzeczy, za nieruchome prawnie przyjętych.

d) we wszystkich sporach o naruszanie posiadania, łącząc w to okupacye urbaryalne, jeżeli rzecz w mowie będąca, leży w granicach powiatu;

e) we wszystkich sporach, wynikłych z kontraktu służby, najmu lub schowu, jako to:

Entscheidungen in solchen Fällen stets zwei Justizräthe beizuziehen, welche an der Berathschlagung und Schlussfassung mit entscheidender Stimme Antheil zu nehmen haben.

§. 13.

Der durch die Reichsverfassung gewährleistete persönliche Gerichtsstand der Glieder des kaiserlichen Hauses, — und des Heeres wird durch diese Gerichtsverfassung nicht geändert.

II. Wirkungskreis der provisorischen Gerichtsstände.

§. 14.

Sämmtliche Einwohner ohne Unterschied des Standes sind verpflichtet, von den, gemäss den gegenwärtigen Bestimmungen aufzustellenden Gerichten, sowohl in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten, wie in Strafsachen Recht zu suchen und zu nehmen.

Es fallen demnach alle privilegirten Gerichte weg.

Ueber die Zuständigkeit der einzelnen Gerichtsbehörden wird eine provisorische Jurisdictionsnorm die nöthigen Verfügungen enthalten.

§. 15.

Competenzstreitigkeiten und Delegationen in Bezug auf die Bezirks- und Landesgerichte, sowohl rücksichtlich der in ihren Geschäftskreis jetzt übergehenden Angelegenheiten, als jener, die künftig anhängig gemacht werden, sind, wenn die betheiligten Gerichte dem Sprengel eines und desselben Oberlandesgerichtes angehören, von diesem, wenn diess aber der Fall nicht ist, von dem obersten Gerichtshofe zu entscheiden. Letzterer hat auch alle zwischen Verwaltungs- und Gerichtsbehörden sich ergebenden Competenz-Conflicte nach Einvernehmen der vorgesetzten oberen Landesbehörden zu schlichten.

§. 16.

In Bezug auf bürgerliche Streitigkeiten entscheiden die Bezirksgerichte:

a) *in allen nicht unter das Wechsel- oder Bergrecht gehörigen Streitigkeiten, über bestimmte Geldsummen, welche ohne Zinsen und anderen Nebengebühren, den Betrag von 500 fl. C. M. nicht übersteigen, sowie über andere bewegliche und unbewegliche Gegenstände, wenn der Kläger anstatt derselben eine Geldsumme, welche nach obiger Berechnung 500 fl. C. M. nicht übersteigt, anzunehmen sich erbietet;*

b) *in allen klaren (liquiden) Schuldsachen, ohne Rücksicht auf den Betrag, wenn sich nämlich der Anspruch des Klägers auf eine, vollen Glauben verdienende Schuldurkunde gründet, jedoch nur dann, wenn sich die vertragschliessenden Theile darin dem mündlichen Verfahren ausdrücklich unterworfen haben;*

c) *in allen Streitigkeiten über die Aufkündigung von Bestandverträgen (Pacht- und Mietverträgen) und in allen Streitigkeiten über Räumung und Zurückstellung verpachteter oder vermieteter Grundstücke und Gebäude, und über andere den unbeweglichen Gütern gleichkommende Sachen;*

d) *in allen Rechtsstreitigkeiten über Besitzstörungen, inbegriffen die Urbarial-Occupationen, wenn das fragliche Gut innerhalb der Gränzen des Bezirkes gelegen ist;*

e) *in allen Rechtsstreitigkeiten, welche aus Dienst-, Lohn- oder Verwahrungsverträgen entstehen, als:*

a) między profesyonistami, posiadaczami warsztatów, fabrykantami z jednej, a między kierującemi ich fabryką czeladnikami, chłopcami i wyrobnikami zaś z drugiej strony;

b) między służbodawcami, a ich urzędnikami prywatnymi, oficyantami i sługami;

c) między gospodnikami, właścicielami okrętów, furmanami, frachciarzami i zakładami frachtowemi z jednej strony, a ich gośćiami, podróżnymi, lub oddającymi im rzeczy z drugiej strony, z powodu odebrania przez tamtych rzeczy na schowanie, lub z powodu tego, co ci ostatni od tamtych odebrali, o ile takowe spory nie należą do kompetencyi sądów handlowych.

d) we wszystkich sporach, wynikających z pretensyj osób lekarskich za udzieloną pomoc lub dostarczone lekarstwa, tudzież wynikłe z pretensyj nauczycieli prywatnych lub zakładów prywatnych, naukowych i edukacyjnych za naukę i wychowanie;

e) we wszelkich sporach, wynikłych z powodu uszkodzenia pól, lub znajdujących się na nich, chociażby już odłączonych, płodów ziemskich, czyli to przez ludzi, czyli przez zwierzęta wyrządzonego.

Oprócz tego należy do sądów powiatowych:

f) zarządzenie wszelkich tymczasowych zapobieżeń i środków, do ubezpieczenia praw służących, nawet w tych sprawach, które nie podlagają pod ich osądzenie.

g) przedsiębranie wszelkich kroków egzekucyjnych, czyli takowe podlegają na zdolnych do egzekowania osądzeniach lub ugodach, przez ten sam lub przez inny sąd wydanych;

h) prowadzenie ksiąg gruntowych i uchwały w sprawach tabularnych co do dóbr nieruchomych, zapisanych w księgi publiczne, do prowadzenia im przydzielone — lub co do praw, do takich dóbr się odnoszących, — o ile takowe dobra leżą w obrębie powiatu sądowego.

O prowadzeniu ksiąg gruntowych i tabularnych, wydane będą osobne bliższe rozporządzenia; aż do ogłoszenia takowego sądy powiatowe, powołane do prowadzenia ksiąg gruntowych i spraw intabulacyjnych, winny zachowywać przepisy, dotąd istniejące.

§. 17.

W każdem miejscu, opatrzonem w porządek gminny, wolno jest jego mieszkańcom wnosić przed przełożonego gminy pozwy, których przedmiot nie przenosi wartości 12 złt. r. m. k. On rozsądza jako sędzia pokoju pozwy takowe ostatecznie, bez dalszego odwołania stron; jednakowoż wolno jest powodowi z pozwem swoim, pomijając przełożonego gminy udać się wprost do sędziego powiatowego. Oprócz tego należy w sporach, wynikłych o granice pól, lub o znaki graniczne w obrębie jednej i tej samej gminy przed przełożonym gminy próbować ugody, — a dopiero wtenczas, jeżeli takowa do skutku nie przyjdzie, o czem stronie urzędowe poświadczenie wydać należy — może być wniesiony pozew przed sąd powiatowy.

§. 18.

Dział sukcesyi, szczególnie w razie podziału pojedynczego (*divisio inter fratres in casu planae successionis*) wchodzi w zakres sędziego powiatowego, jednakowoż z ograniczeniem w §. 22. b) wskazanem; a ten do spisu rzeczy, do spadku należących

a) *zwischen Gewerbsleuten, Werksbesitzern, Fabriksinhabern einerseits, und ihren Werkführern, Gesellen, Lehrjungen und Arbeitern andererseits;*

b) *zwischen Dienstgebern und ihren Privatbeamten, Officianten und Dienstboten;*

c) *zwischen Wirthen, Schiffern, Fuhrleuten, Frächtern und Frachtanstalten einerseits, und ihren Gästen, Reisenden oder Aufgebern andererseits, wegen von ersteren in Verwahrung genommenen Sachen, oder von letzteren genossenen Leistungen in soferne derlei Streitigkeiten nicht zur Competenz der Handelsgerichte gehören;*

d) *in allen Rechtsstreitigkeiten aus Forderungen von Medicinalpersonen, für ärztliche Hilfe und gelieferte Heilmittel, dann von Privatlehrern oder Privat-, Schul- und Erziehungsanstalten für Unterricht und Erziehung;*

e) *in allen Rechtsstreitigkeiten wegen einer durch Menschen oder Thiere zugefügten Beschädigung der Grundstücke, oder der auf denselben noch befindlichen, wenngleich schon abgesonderten Grunderzeugnisse.*

Ferner steht denselben zu:

f) *die Anordnung aller mittlerweiligen Vorkehrungen und Sicherstellungsmittel, auch in den ihrem Erkenntnisse nicht unterliegenden Rechtsangelegenheiten;*

g) *die Vornahme aller Executionsacte, es mögen selbe sich auf den von ihnen selbst oder von einem anderen Richter ausgefertigten executionsfähigen Entscheidungen oder Vergleiche gründen;*

h) *die Führung der Grundbücher und die Erkenntniss in Intabulationssachen in Betreff der, in den, ihrer Führung zugewiesenen öffentlichen Büchern eingetragenen unbeweglichen Güter oder sich darauf beziehenden Rechte — in wie weit die Güter innerhalb des Umfanges des Gerichtsbezirkes liegen.*

Ueber die Führung der Grund- und Intabulationsbücher wird eine besondere Verordnung das Nähere verfügen, bis zur Erlassung einer solchen haben die zur Besorgung des Grundbuches und der Intabulationsangelegenheiten berufenen Bezirksgerichte die diessfalls bestehenden Vorschriften zu beobachten.

§. 17.

In jedem mit einer Gemeindeordnung versehenen Orte ist den Einwohnern desselben gestattet, Klagen, deren Werthbetrag 12 fl. C. M. nicht übersteigt, vor den Ortsvorstand zu bringen. Letzterer entscheidet als Friedensrichter die Klagen endgiltig, ohne dass von seinem Spruche eine weitere Berufung stattfindet, doch steht dem Kläger in Betreff der angedeuteten Frage frei, mit Umgehung des Ortsvorstandes sich auch alsogleich an den Bezirksrichter zu wenden. Ferner hat in Fällen von Streitigkeiten, welche über die Gränzen von Feldgründen oder Gemarkungen innerhalb des Gebietes einer und derselben Gemeinde entstehen, bei dem Ortsvorstande der Ausgleichungsversuch stattzufinden, und wenn dieser fruchtlos geblieben, worüber der Partei eine ämtliche Bescheinigung gebührt, — kann die Klage vor das Bezirksgericht gebracht werden.

§. 18.

Die Erbschaftstheilung, insbesondere im Falle einfacher Theilung (divisio inter fratres in casu planae successionis), *steht dem Bezirksrichter jedoch mit der, §. 22 b) enthaltenen Beschränkung zu, welcher bezüglich der Nachlassverzeichnung (Inventur) und Abschätzung des*

(inwentarza) i do oszacowania majątku ruchomego i nieruchomego używać ma delegowanych gminy, jako organów swoich.

Tę zasadę należy także zachować przy spadkach posiadaczy gruntów szlacheckich.

§. 19.

Bliższe postępowanie co do takich pertraktacyj spadku, obwieszczone będzie w późniejszem rozporządzeniu.

§. 20.

Wpływ, jaki według ustaw i zwyczajów prawnych, wywierają sądy na sprawy pupilarne, czuwanie nad pupilami i kurandami, równie jak nad opiekuuami i kuratorami, nad ich zarządem co do majątku osób, ich opiece poruczonych, nakoniec nadzór nad rachunkami popularnemi i kuratelskiemi przydzielony zostaje do sądu powiatowego.

§. 21.

Co do spraw karnych sądy powiatowe wykonywać będą sądownictwo w wykroczeniach mniejszej wagi.

Dochodzenie i osądzenie cięższych wykroczeń należeć będzie do sądów powiatowych kolegialnych.

§. 22.

Sądy krajowy rozstrzygać będą w rzeczach cywilnych wszelkie sprawy, nieprzydzielone na mocy §§. 17, 18, 20 do sądów powiatowych; wszczególności:

a) co do dóbr nieruchomych szlacheckich *(fassiones perennales)* należy wszelkie deklaracye kupna i sprzedaży i inne kroki sądowe, protestacye i interesa, które według dotychczasowego zwyczaju przedsiębrane bywały przed tak zwanemi miejscami wiarygodnemi *(loca credibilia)* lub przed sędziami krajowemi, aż do zaprowadzenia ustawy notaryalnej wnosić do sądów krajowych;

oprócz tego stanowić mają:

b) aż do zaprowadzenia nowej ustawy, normującej postępowanie przy dziale spadku co do dóbr szlacheckich nieruchomych, we wszelkich przypadkach działu pojedynczego między krewnych *(divisio inter fratres in casu plenae successionis)* jeżeli przedmiot działu leży w kilku powiatach, lecz w okręgu tego samego sądu krajowego.

Jeżeli przedmiot działu znajduje się w okręgach kilku sądów krajowych, wówczas nastąpić ma delegacya w myśl §. 15;

c) w razach ustanowienia kurateli i zniesienia tejże z powodu marnotrawstwa, lub choroby umysłowej, legitymacyi, adopcyi i wyjścia z kraju.

§. 23.

Sądy krajowe stanowić będą dalej, aż do zaprowadzenia nowej ustawy o upadłościach jako sądy handlowe, we wszelkich sperach handlowych i wekslowych, oraz we wszystkich upadłościach kupców w swoim własnym okręgu, równie jak w sprawach górnictwa w okręgach, które im na mocy osobnego rozporządzenia przydzielone zostaną.

Do narad i decyzyj w sprawach handlowych i wekslowych sąd krajowy winien przybrać członków ze stanu kupieckiego, w sprawach zaś górniczych, członków ze stanu górnictwa i hutnictwa z głosem stanowczym.

beweglichen und unbeweglichen Vermögens sich der betreffenden Gemeinde-Abgeordneten als der Organe bedienen wird.

Dieser Grundsatz gilt auch in Bezug auf die Verlassenschaften adeliger Grundbesitzer.

§. 19.

Das nähere Verfahren in Beziehung dieser Nachlassverhandlungen wird eine nachträgliche Verordnung enthalten.

§. 20.

Der nach den Gesetzen und der Gepflogenheit den Gerichten zustehende Einfluss auf die Besorgung der Pupillar-Angelegenheiten, die Ueberwachung der Pupillen und Curanden, sowie der Vormünder und Curatoren, deren Gebarung mit dem Vermögen ihrer Pflegebefohlenen, und Obsorge auf die Vormundschafts- und Curatelsberechnung wird dem Bezirksgerichte zugewiesen.

§. 21.

In Bezug auf Strafsachen üben die Bezirksgerichte das Richteramt, in Fällen der geringeren Vergehen aus.

Die Untersuchung und Aburtheilung der schweren Vergehen kommt den Bezirks-Collegialgerichten zu.

§. 22.

Die Landesgerichte entscheiden in bürgerlichen Rechtsangelegenheiten alle jene Rechtssachen, welche nicht vermöge §. 16, 18, 20 den Bezirksgerichten zugewiesen sind; insbesondere:

a) *in Ansehung adeliger unbeweglicher Güter* (fassiones perrenales), *alle Kauf- und Verkaufserklärungen und sonstigen richterlichen Schritte, Protestationen und Geschäfte, die nach der bisherigen gesetzlichen Uebung vor den sogenannten glaubwürdigen Orten* (loca credibilia) *oder von den Landesrichtern unternommen wurden, bis zur Einführung der Notariats-Ordnung bei den Landesgerichten anzubringen;*

dieselben entscheiden ferner:

b) *bis zur Erlassung eines das Verfahren in Erbtheilungsfällen normirenden neuen Gesetzes in Ansehung adeliger unbeweglicher Güter, in den Fällen einfacher Theilung zwischen Blutsverwandten* (divisio inter fratres in casu plenae successionis), *wenn das Theilungsobject in mehreren Bezirken, doch in demselben Landesgerichtssprengel gelegen ist.*

Wäre das Theilungsobject in mehreren Landesgerichtssprengeln befindlich, so tritt im Sinne des §. 15 eine Delegation ein;

c) *in Fällen der Curatelsverhängung und Aufhebung wegen Verschwendung oder Geisteskrankheit, der Legitimation, Adoption, der Auswanderung.*

§. 23.

Die Landesgerichte entscheiden weiters bis zur Einführung der neuen Concursordnung, las Handelsgerichte in allen Handels- und Wechselstreitigkeiten, einschliesslich aller Concurse der Handelsleute, innerhalb ihres eigenen Sprengels, sowie in Bergrechtssachen innerhalb der ihnen durch eine besondere Verordnung zuzuweisenden Bezirke.

Zu den Berathungen und Entscheidungen in Wechsel- und Handelsangelegenheiten wird das Landesgericht stimmführende Mitglieder aus dem Handelsstande, in Bergrechtssachen Stimmführer aus dem Stande der Berg- und Hüttenleute beiziehen.

§. 24.

Co do spraw karnych sądy krajowe sądzić będą w pierwszej instancyi:

a) te ciężkie zbrodnie, które im osobną ustawą przydzielone zostaną;

b) w osobnym senacie wewnątrz tego okręgu, w którym zastępują miejsce sądu powiatowego kolegialnego, wykroczenia należące do kompetencyi tegoż sądu.

§. 25.

Sądy krajowe stanowić będą w drugiej instancyi:

1. w sprawach cywilnych w razach odwołania się stron przeciw osądzeniom sądów powiatowych;

2. w sprawach karnych nad zażaleniami, wniesionemi przeciw osądzeniom, zapadłym w sądach powiatowych i w sądach powiatowych kolegialnych.

§. 26.

Członkowie sądów krajowych, którzy w pierwszej instancyi mieli udział w naradzie i rozsądzeniu spraw karnych §. 24. lit. b., nie mogą zasiadać, kiedy przyjdzie pod sąd odwołanie się strony do drugiej instancyi.

§. 27.

Senaty sądu krajowego wyższego sądzić mają jako drugie instancye wszystkie sprawy tak cywilne, jako też karne, które w pierwszej instancyi rozsądzone zostały przez sądy krajowy. W trzeciej i ostatniej instancyi rozstrzygać będą wszystkie sprawy cywilne i karne, w których właściwy sąd krajowy w drugiej instancyi zawyrokował.

§. 28.

Trybunał najwyższy wyrokować będzie jako trzecia instancya we wszystkich tych sprawach, tak cywilnych, jako też karnych, które były sądzone w drugiej instancyi w senatach sądu krajowego wyższego.

§. 29.

Prokuratorstwa przy sądach urządzone zostaną na mocy osobnego rozporządzenia.

III. O POSTĘPOWANIU W SĄDACH PROWIZORYCZNYCH.

§. 30.

Aż do powszechnego zaprowadzenia księgi ustaw cywilnych i karnych, tudzież ustawy o postępowaniu w sprawach cywilnych i karnych, obejmującej wszystkie kraje austryackie, sądy prowizoryczne postępować winny przy rozprawach i rozsądzeniach przedmiotów, im przydzielonych, według przepisów ustaw, dodąt w używaniu zostających, z jedynym wyjątkiem tych zmian, które na mocy niniejszego rozporządzenia zaprowadzone zostają.

§. 31.

Oprócz powołania do wyższego sądu (apelacyi) i odnowienia sporu (*novum simplex)* w tych przypadkach, w których istniało w myśl ustaw dotychczasowych, żaden inny środek prawny nie ma miejsca.

§. 24.

In Strafsachen erkennen die Landesgerichte in erster Instanz:

a) *über jene schweren Verbrechen, welche ihnen durch das besonders zu erlassende Gesetz zugewiesen werden;*

b) *in einem besonderen Senate innerhalb jenes Sprengels, in welchem sie die Stelle eines Bezirks-Collegialgerichtes vertreten, über die dem letzteren zugewiesenen Vergehen.*

§. 25.

Die Landesgerichte erkennen in zweiter Instanz:

1. in bürgerlichen Angelegenheiten über Berufungen gegen Entscheidungen der Bezirksgerichte;

2. in Strafsachen über Beschwerden gegen die von den Bezirksgerichten und Bezirks-Collegialgerichten gefällten Erkenntnisse.

§. 26.

Mitglieder der Landesgerichte, die in Strafsachen §. 24 lit. b), *in erster Instanz an der Berathung und Entscheidung Theil genommen haben, können in hierüber vorkommenden Berufungsfällen in zweiter Instanz nicht mit zu Gericht sitzen.*

§. 27.

Die Oberlandesgerichts-Senate entscheiden als zweite Instanzen in allen Rechtsangelegenheiten, welche sowohl in bürgerlichen, wie in Strafsachen vor den Landesgerichten in erster Instanz entschieden worden sind. In dritter und letzter Instanz entscheiden sie über alle bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten, sowie über alle Strafprocesse, in welchen das betreffende Landesgericht im Berufungswege sein Erkenntniss gefällt hat.

§. 28.

Der oberste Gerichtshof entscheidet als dritte Instanz in allen jenen Streitfällen des bürgerlichen und Strafrechtes, über welche die Oberlandesgerichts-Senate in zweiter Instanz geurtheilt haben.

§. 29.

Die Einrichtung der Staatsanwaltschaften bei den Gerichten wird durch eine besondere Verordnung geregelt werden.

III. Verfahren der provisorischen Gerichte.

§. 30.

Bis zur allgemeinen Einführung eines für alle österreichischen Länder gemeinschaftlichen bürgerlichen und Strafgesetzbuches, sowie einer bürgerlichen und Strafprocess-Ordnung sind die provisorischen Gerichte bei der Verhandlung und Entscheidung der ihnen zugewiesenen Gegenstände an die Bestimmungen der gegenwärtig in Uebung stehenden Gesetze gebunden, mit alleiniger Ausnahme jener Abänderungen, welche durch gegenwärtige Verfügung getroffen werden.

§. 31.

Ausser der Berufung (Appellation) und Erneuerung des Rechtsstreites (novum simplex) *da, wo sie im Sinne der bisherigen Gesetze bestanden hat, findet kein anderes wie immer Namen habendes Rechtsmittel Statt.*

§. 32.

Jeżeli orzeczenia pierwszej i drugiej instancyi są zgodne, dalsze powołanie sądu nie ma już miejsca.

§. 33.

Wszelkie apelacye następują podczas posiadania *(intra dominium)*. Dopóki na apelacyę, prawnie wniesioną, nie nastąpiła decyzya, egzekucya nie ma miejsca.

Na zażalenia o nadwerężenie formy ze strony sądów, wyrokuje trybunał najwyższy we Wiedniu, jako sąd kasacyjny, na mocy rozporządzenia, osobno wydać się mającego; jednakże wnoszący zażalenie winien wprzód z przedłożeniem powodów nieważności, założyć apelacyę w tych przypadkach, w których, według §. 32, jest dopuszczona, i oczekiwać wyroku instancyi apelacyjnej.

§. 34.

Wszelkie dotąd w używaniu była sądy peryodyczne, znoszą się; a sądownictwo winno się wykonywać bez przestanku, z wyjątkiem dni niedzielnych i świątecznych. Wszelkie zaś spory, odnoszące się do stosunku *aviticitatis*, i wszelkie procesa, ściągające się do zastawu dóbr szlacheckich, o ile takowe już są rozpoczęta, mają być zawieszone w sądzie aż do dalszego rozporządzenia; równie też w ciągu tego zawieszenia, nie mogą być nowe procesa rozpoczynane, na podstawie wyżej wspomnionych pretensyj.

§. 35.

Co do manipulacyi sądowej, wydana będzie osobna instrukcya urzędowa.

§. 36.

Do zaprowadzenia nowych sądów, minister sprawiedliwości wyznaczy komisyę, obeznaną z mową mieszkańców i stosunkami terytoryalnemi.

§. 37.

Będzie zadaniem tejże komisyi, zarządzić przeniesienie interesów, w szczególności oddanie pieniędzy mas sierocińskich i depozytowych, równie aktów archiwów sądowych, sądom nowym, i czuwać nad uskutecznieniem takowego; nakoniec, nadać bieg regularny działalności sądów nowych.

§. 38.

Jak skoro prace przygotowawcze ukończone zostaną, sądy nowo ustanowione, rozpoczną działanie swoje na dniu, przez ministra sprawiedliwości oznaczonym i do publicznej wiadomości podanym, według zakresu działania niniejszem wyznaczonego.

§. 39.

Po zaprowadzeniu wyż wspomnionych sądów prowizorycznych, należy wszelkie już wiszące sprawy, czy to sumaryczne, czy formalne, oddać do właściwych sądów dalszemu postępowaniu i rozsądzaniu, wyjąwszy te, które na mocy §fu 34. tymczasosowo zawieszone zostają.

§. 40.

Aż do zaprowadzenia nowych sądów, prowadzone być mają jak dotąd protokoły ksiąg gruntowych i intabulacyjnych tam, gdzie takowe istnieją.

§. 32.

Wenn die Erkenntnisse der ersten und zweiten Instanz übereinstimmend sind, so hat keine weitere Berufung Statt.

§. 33.

Alle Appellationen erfolgen innerhalb des Besitzes (intra dominium). Bis über die rechtsgiltig angebrachte Berufung entschieden worden ist, findet die Vornahme der Execution nicht Statt.

Ueber Beschwerden wegen Formverletzungen der Gerichte entscheidet in Gemässheit der darüber besonders zu erlassenden Verordnung der oberste Gerichtshof in Wien als Cassationshof, jedoch hat der Beschwerdeführer vorerst mit der Darlegung der auf die Nichtigkeit Bezug habenden Gründe das Rechtsmittel der Berufung, da wo es nach §. 32 zulässig ist, zu ergreifen, und die Entscheidung der Berufungs-Instanz abzuwarten.

§. 34.

Alle bisher üblich gewesenen periodischen Gerichtsstillstände sind hiemit aufgehoben, und soll die Rechtspflege, die Sonn- und Festtage ausgenommen, ununterbrochen ausgeübt werden, dagegen werden alle jene Rechtshändel, welche sich auf Aviticitätsverhältnisse beziehen, und alle die Verpfändung adeliger Güter betreffenden Processe, in soferne dieselben schon im Gange sind, bis auf weitere Verfügung einem Gerichtsstillstande unterzogen, auch können auf Grundlage der eben aufgezählten Rechtsansprüche, während der Dauer dieses Rechtsstillstandes, keine neuen Processe anhängig gemacht werden.

§. 35.

In Betreff der Gerichtsmanipulation wird eine eigene Amtsinstruction erfolgen.

§. 36.

Die Einführung der neuen Gerichtsstellen wird eine vom Justizminister ernannte mit den Volkssprachen und Territorialverhältnissen bekannte Commission in Vollzug setzen.

§. 37.

Es wird Aufgabe dieser Einführungs-Commission seyn, die Uebergabe der obliegenden Geschäfte, insbesondere die Uebergabe der Waisenmassen- und Depositengelder, so wie der Gerichtsarchiv-Acten an die neuen Gerichte einzuleiten und zu überwachen, endlich die den neuen provisorischen Gerichten übertragene Wirksamkeit in regelmässigen Gang zu bringen.

§. 38.

Sobald die Vorarbeiten beendet sind, werden die neu eingesetzten Gerichte, von einem durch den Justizminister zu bestimmenden öffentlich kund zu machenden Tage angefangen nach Massgabe des vorgezeichneten Wirkungskreises, die Rechtspflege auszuüben haben.

§. 39.

Nach erfolgter Einführung der oben angedeuteten provisorischen Gerichte sind sämmtliche anhängige, sowohl summarische als förmliche Rechtssachen, mit Ausnahme derjenigen, die vermöge §. 34 dem zeitweiligen Stillstande unterliegen, den betreffenden zuständigen Gerichten zur weiteren Verhandlung und Entscheidung zu überantworten.

§. 40.

Bis zur Einführung der neuen Gerichte werden die Grundbuchs- und Intabulations-Protokolle, da wo sie bestehen, wie bisher fortgeführt.

§. 41.

Akta sądowe, znajdujące się w archiwach byłego gubernium c. k. tezauryatu, należy tymczasem zachować przy sądzie krajowym w Hermansztadzie, akta zaś c. k. tabuli, złożone przy byłych sędziach krajowych (protonotaryuszach) zachowane być mają w sądzie krajowym Vásárhely.

§. 42.

Miejscom wiarygodnym *(loca credibilia)*, zostawia się tymczasem zachowanie aktów w nich złożonych.

§. 43.

Taksy sądowe, które dotąd urzędnicy sądowi w części pobierali, nie będą więcej przez nich pobierane; co do taks sądowych i opłat stęplowych, wydane zostanie osobne rozporządzenie.

Schmerling m. p.

§. 41.

Die richterlichen Actenstücke, welche in den Archiven des bestandenen Guberniums und des k. k. Thesaurariats erliegen, sind einstweilen bei dem Landesgerichte in Hermannstadt, die der k. Tafel, so wie jene, welche bei den gewesenen Landesrichtern (Protonotarien) erliegen, bei dem Landesgerichte in M. Vásárhely aufzubewahren.

§. 42.

Den glaubwürdigen Orten (loca credibilia) *bleibt einstweilen die Verwahrung der bei ihnen hinterlegten Acten überlassen.*

§. 43.

Die zum Theile von den Gerichtsbeamten als Bezüge genossenen Gerichtstaxen kommen den Gerichtsbeamten hinfort nicht mehr zu; über die Gerichtstaxen und Stämpel-Abgaben wird eine besondere Verordnung erfolgen.

Schmerling *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCV.

wydana i rozesłana dnia 24 Lipca 1850.

272.

Rorządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i publicznych budowli z dnia 30. Maja 1849,

względem przyszłej nazwy węgierskiej centralnej kolei żelaznej i miejscowej dyrekcyi w Peszcie.

Ponieważ węgierska centralna kolej żelazna już do skarbowych kolei należy, przeto ta pod względem na dotychczasowe nazwy kolei żelaznych na przyszłość „południowo-wschodnia skarbowa kolej żelazna“ — a miejscowa dyrekcya w Peszcie odtąd: „C. k. dyrekcya prowadzenia przedsiębiorstwa południowo-wschodniej skarbowej kolei żelaznej“ nazywać się ma.

Bruck m. p.

273.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości w porozumieniu z ministerstwami spraw wewnętrznych i wyznań, z dnia 14. Lipca 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, dla których ustawa postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850. w wykonaniu stoi,

którem się ustanawiają formy, jakie przy odbieraniu przysięgi od starozakonnych jako przysięgłych zachowane być maj

Na końcu §. 318. ustawy postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850 *), względem przysięgi przysięgłych, rozporządza się, iż wyznawcy religii, która zobowiązanie przez przysięgę do pewnej przywięzuje formy, przysięgę składać mają wedle formy, stosownie do religijnych ich zasad ustanowionej.

Dekretem kancelaryi nadwornej z dnia 30. Listopada 1846. L. 38617 **) przepisano wprawdzie postępowanie przy przysięganiu wyznawców religii żydowskiej. Ponieważ jednak tenże dekret kancelaryi nadwornej tylko o przysięgach stron, świadków i

---

*) W części XVII. dziennika praw państwa Nr. 25.

**) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń. 74. tom, str. 234.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XCV. Stück.

Ausgegeben und versendet am 24. Juli 1850.

272.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 30. Mai 1850,

in Betreff der künftigen Benennung der ungarischen Central-Eisenbahn und der Local-Direction in Pesth.

Nachdem die ungarische Central-Eisenbahn nunmehr zu den Staatsbahnen gehört, so ist dieselbe mit Rücksicht auf die bisherigen Bezeichnungen der Staatsbahnen künftig als „südöstliche Staats-Eisenbahn" zu benennen, und die Local-Direction in Pesth hat von nun an den Namen „k. k. Betriebs-Direction der südöstlichen Staats-Eisenbahn" zu führen.

***Bruck** m. p.*

273.

Verordnung des Justizministeriums im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern und des Cultus vom 14. Juli 1850,

giltig für alle Kronländer, für welche die Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 in Wirksamkeit ist,

wodurch die Formen festgesetzt werden, welche bei Abnahme des Geschworneneides von Israeliten zu beobachten sind.

*Im Schlussatze des §. 318 der Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 *) wird bezüglich des Geschworneneides verordnet, dass die Bekenner einer Religion, welche die Verbindlichkeit des Eides an besondere Formen knüpft, nach der, ihren Religions-Grundsätzen gemäss bestimmten Form beeidet werden sollen.*

*Durch das Hofkanzlei-Decret vom 30. November 1846, Zahl 38617 **), wird zwar das Verfahren bei der Eidesablegung der Bekenner jüdischen Glaubens normirt. All in da dieses Hofkanzlei-Decret nur von Eiden der Parteien, Zeugen und Sachverständigen spricht,*

**) Im XVII. Stücke des Reichsgesetzblattes Nr. 25.*

***) In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen, B. 74, S. 234.*

znawców rzeczy mówi, przeto wedle natury rzeczy nie może być zastosowanym do promissorycznej przysięgi przysięgłych w całej swej objętości.

Przysięgającemu osobne dawać napominania względem krzywoprzysięstwa, już dla tego niestosownem się ukazywać musi, ponieważ zawarta w §. 318 ust. post. karn. przemowa prezydującego, przysięgę poprzedzać mająca, bez tego już przez swą powagi pełną pojedyńczość sposobna jest przywieść obowiązek prawego przysięgania do żywej przytomności.

Z tejżeto równie przyczyny nie trzeba też i przytaczania ogólnego wstępu roty przysięgi dekretem kancelaryi nadwornej z dnia 30. Listopada 1846. przepisanego.

A raczej co się tycze składania przysięgi przy starozakonnych wyznawcach zupełnie dostatecznem jest, gdy izraelita, po przemowie i wezwaniu, przez prezydującego do przysięgłych wedle §. 318 ust. post. karn. wystosowanem, prawą rękę aż po nad dłoń położy na torę, drugą książkę Mojżesza, dwudziesty rozdział, wiersz siódmy, głowę nakryje, i za prezydującym słowa następujące powtórzy:

„Ja N. N. przysięgam, tak niechaj Bóg Wszechmogący, Pan zastępów, Adonaj Elohe Zebaot, którego święć się imię niewysłowne, we wszystkich mych sprawunkach mię wspierać, we wszystkich mych potrzebach dopomagać mi raczy. Amen! Amen!“

W zastosowaniu kancelaryi nadwornej dekretu z dnia 30. Listopada 1846. do odbierania przysięgi od izraelitów jako przysięgłych, i w wykonaniu §. 318. ustawy postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850. chcąc osiągnąć w tej mierze jednostajne postępowanie, podaje się to wszystkim władzom sądowym do wiadomości i powszechnego zachowania.

Schmerling m. p.

274.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 14. Lipca 1850,

którem się obwieszcza, iż bawarska telegrafowa linia już do północnego miasta granicznego Hof ukończona, i począwszy od dnia 5. Lipca obrotowi dla prywatnej korespondencyi otworzona jest.

Odnośnie do rozrządzenia ministerstwa handlu z dnia 23. Kwietnia b. r. przez dziennik praw państwa i rządu w Części XLVIII. Nro 146. t. r. ogłoszonego, obwieszcza się, iż wedle zawiadomienia ze strony król. bawarskiego ministerstwa, tamtejsza linia telegrafowa, już teraz aż do północnego miasta granicznego Hof ukończona, i począwszy od 5 b. m. obrotowi dla prywatnej korespondencyi otworzona jest, zaczem więc cała linia telegrafowa od Solnogrodu przez Monachium, Augsburg, Norymberg, Bamberg, aż do Hof w użyciu się znajduje, a namienione w powyższem rozrządzeniu ministerstwa handlu tymczasowe przesełanie depeszów z Augsburga w kierunku do Hof za pomocą kolei żelaznej, ustaje.

Bruck m. p.

so kann es der Natur der Sache nach nicht in seinem ganzen Umfange auf den promissorischen Geschworneneid Anwendung finden.

Dem Schwörenden eine besondere Meineides-Erinnerung zu machen, muss schon desshalb unangemessen erscheinen, da die im §. 318 der St. P. O. enthaltene Ansprache des Vorsitzenden, welche dem Schwur vorauszugehen hat, ohnehin durch ihre würdevolle Einfachheit geeignet ist, die Pflicht redlich zu schwören, zum lebendigen Bewusstseyn zu bringen.

Aus gleichem Grunde bedarf es auch keiner Anführung des durch das Hofkanzlei-Decret vom 30. November 1846 normirten allgemeinen Einganges der Eidesformel.

Es ist vielmehr in Betreff der Ablegung des Geschworneneides bei jüdischen Religionsgenossen vollkommen genügend, wenn — nachdem in Gemässheit des §. 318 der St. P. O. von dem Vorsitzenden an die Schwurmänner die Ansprache und der Aufruf erfolgt ist — der Israelit die rechte Hand bis an den Ballen auf die Thora, zweites Buch Mosis, zwanzigstes Capitel, siebenten Vers legt, das Haupt bedeckt, und dem Vorsitzenden folgende Worte nachspricht:

„Ich N. N. schwöre, so wahr mir Gott der Allmächtige, Herr der Heerschaaren, Adonaj, Elohe, Zebaoth, dessen unaussprechlicher Name geheiligt werde, in allen meinen Geschäften beistehe, in allen meinen Nöthen helfen möge. Amen! Amen!“

Diess wird in Anwendung des Hofkanzlei-Decretes vom 30. November 1846 auf die Abnahme des Geschworneneides von Israeliten und im Vollzuge des §. 318 der St. P. O. vom 17. Jänner 1850 zur Erzielung eines diessfälligen gleichförmigen Benehmens sämmtlichen Gerichtsbehörden zur allgemeinen Darnachachtung bekannt gegeben.

Schmerling *m. p.*

274.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. Juli 1850,

wodurch kundgemacht wird, dass die bairische Telegraphen-Linie nunmehr bis zur nördlichen Gränzstadt Hof vollendet, und vom 5. Juli angefangen dem Verkehre für Privat-Correspondenz übergeben ist.

Mit Bezug auf den durch das Reichsgesetz- und Regierungsblatt, XLVIII. Stück, Nr. 146 d. J. veröffentlichten Erlass des Handelsministeriums vom 23. April d. J. wird bekannt gemacht, dass nach einer Mittheilung des königl. bairischen Ministeriums, die dortländige Telegraphen-Linie nunmehr bis zur nördlichen Gränzstadt Hof vollendet, und vom 5. d. M. angefangen dem Verkehre für Privat-Correspondenz übergeben ist, wornach die ganze Telegraphen-Linie von Salzburg über München, Augsburg, Nürnberg, Bamberg bis Hof im Betriebe steht und es von der in dem obigen Erlasse des Handelsministeriums erwähnten einstweiligen Beförderung der Depeschen von Augsburg aus in der Richtung nach Hof mittelst der Eisenbahn abkommt.

Bruck *m. p.*

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCVI.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 25. Lipca 1850,

w wydaniu złączonem dwujęzykowem: 31. Lipca 1850.

275.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 14. Lipca 1850,

[illegible]

[illegible] gimnazyalnych przyjmować [illegible]

Ponieważ obecnie widocznie jest potrzebnem w gimnazyach, aby [illegible]

[illegible]

1. [illegible] przestrzegać się winno, aby w żadnej klasie nie przekraczano liczby 80 uczniów, [illegible] od szkolnego roku 1850/51 do żadnej klasy nie można więcej nad 80 uczniów przyjmować.

2. Zadaniem władz krajowych [illegible] środki, a nawet i przez publiczne [illegible] do rodziców uczniów i [illegible] szkolnego.

3. Jeżeliby w pojedynczym przypadku [illegible] jednej klasy do [illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCVI.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 25. Lipca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 31. Lipca 1850.

275.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 14. Lipca 1850,

do panów namiestników: w niższej Austryi, wyższej Austryi, Solnogrodzie, Tyrolu, Czechach, Morawii, Szląsku, Styryi, Karyntyi, Krainie, na Pobrzeżu, — do pana szefa krajowego w Galicyi, — do pana prezydyalnego rządcy krajowego w Dalmacyi, — i do pana starosty obwodowego na Bukowinie.

względem liczby uczniów, ile ich do pojedyńczych klas gimnazyalnych przyjmować się ma.

Ponieważ obecnie zadaniem jest nauczycieli gimnazyalnych, aby nietylko nauczali w szkole swych uczniów, lecz też przez stosowne ćwiczenia przyprowadzali ich do potrzebnej biegłości w przedmiotach naukowych, a tem samem sprawiali im domowe ćwiczenia łatwiejszemi, takowemi kierowali i je uczynili przez ścisłe przeglądnienie i poprawienie błędów uczniom prawdziwie pożytecznemi, tudzież oraz zrobili z reguły niepotrzebną osobną domową naukę obok publicznej w przedmiotach gimnazyalnych;

Ponieważ dalej zadaniem gimnazyów jest, nadać szkole pod względem wychowania większą jak dotychczas ważność; — rozwiązanie tych zadań zaś przy zanadto wielkiej liczbie w jednej klasie połączonych uczniów niemożliwem się staje, przeto dla publicznych gimnazyów rozporządza się, co następuje:

1. Z wszelkiemi siłami ku temu przykładać się winno, aby w żadnej klasie nie przekraczano liczby 60 uczniów, na wszelki przypadek począwszy od szkolnego roku $18^{50}/_{51}$ do żadnej klasy nie można więcej nad 80 uczniów przyjmować.

2. Szkolne władze krajowe natychmiast zaprowadzić mają potrzebne ku temu środki, a nawet i przez publiczne obwieszczenia wystosowane do rodziców uczniów i przez urządzenie egzaminów przyjęcia, aby miejsce miało stosowne porozdzielanie uczniów między rozmaite gimnazya przy rozpoczęciu bezpośrednio następnego roku szkolnego.

3. Jeżeliby w pojedyńczym przypadku ograniczenie uczniów jednej klasy do liczby 80 nie było wykonalnem, ponieważ przekazanie większej liczby uczniów do innych gimnazyów, nie dałoby się uskutecznić bez uciążliwości tak przeciw uczniom jak

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XCVI. Stück,

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 25. Juli 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 31. Juli, 1850.

275.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 14. Juli 1850,

an die Herren Statthalter von Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Tirol, Böhmen, Mähren, Schlesien, Steiermark, Kärnthen, Krain, Küstenland, den Herrn Landes-Chef von Galizien, den Herrn Landespräsidiumsverweser in Dalmatien, und den Herrn Kreishauptmann in der Bukowina,

über die in die einzelnen Classen der Gymnasien aufzunehmende Schülerzahl.

Da es gegenwärtig Aufgabe der Gymnasiallehrer ist, ihre Schüler in der Schule nicht bloss zu unterrichten, sondern ihnen auch durch passende Uebungen die nöthige Fertigkeit in den Unterrichtsgegenständen beizubringen, dadurch die häuslichen Uebungen ihnen leicht zu machen, diese zu leiten und durch genaue Durchsicht und Verbesserung der Fehler den Schülern wahrhaft nützlich zu machen, zugleich auch jeden besonderen häuslichen Unterricht neben dem öffentlichen in den Gymnasial-Gegenständen in der Regel entbehrlich zu machen.

Da es ferner Aufgabe der Gymnasien ist, der erziehenden Kraft der Schule grössere Geltung als bisher zu verschaffen, die Lösung dieser Aufgaben aber durch eine übergrosse in einer Classe vereinte Schülerzahl unmöglich gemacht wird, so wird für die öffentlichen Gymnasien Folgendes angeordnet:

1. Es ist mit aller Kraft dahinzuwirken, dass in keiner Classe die Zahl von 60 Schülern überschritten werde, jedenfalls dürfen aber von dem Schuljahre 1850—51 angefangen in keiner Classe mehr als 80 Schüler aufgenommen werden.

2. Die Landesschulbehörden haben sogleich die nöthigen Einleitungen, allenfalls auch durch öffentliche Kundmachungen an die Eltern der Schüler und durch Anordnung von Aufnahmsprüfungen zu treffen, dass eine zweckmässige Vertheilung der Schüler auf die verschiedenen Gymnasien beim Beginne des nächsten Schuljahres stattfinde.

3. Wenn in einem besonderen Falle die Beschränkung der Schülerzahl einer Classe auf 80 nicht ausführbar ist, weil die Ueberweisung einer grösseren Anzahl von Schülern an andere Gymnasien ohne Härte gegen Schüler oder Eltern nicht thunlich wäre, so ist eine solche Classe

przeciw rodzicom, natenczas takową klasę na dwa oddziały podzielić należy, które jako klasy poboczne dopóty obok siebie istnieć mają dopóki potrzeba tego wymagać będzie Tak dyrektorowie gimnazyalni, jak i szkolne władze krajowe, ściśle odpowiadzialnemi są za zachowanie niniejszych rozporządzeń w obrębach działalności swej, mają też gdzieby potrzeba klas pobocznych niezbędną się ukazywała, poczynić stosowne wnioski ku zaprowadzeniu tychże.

Thun m. p.

276.

Rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa z d. 15 Lipca 1850,

względem zniesienia c. k. nad-urzędu górniczego w Celowcu, tudzież prowizorycznej dyrekcyi szurfowania kamiennego węgla w Leoben i względem ustanowienia c. k. górniczej i leśniczowskiej dyrekcyi dla krajów koronnych Styryi, Karyntyi i Krainy z siedliskiem w Gracu.

Najjaśniejszy Pan, Jego C. K. Mość, raczył Najwyższą uchwałą z dnia 13 Lipca t. r. zezwolić, aby istniejący dotąd c. k. illyryjski nad-urząd górniczy w Celowcu, jako też prowizorycznie ustanowiona dyrekcya szurfowania kamiennych węgli w Leoben zniesioną, a natomiast ustanowioną została c. k. górnicza i leśniczowska dyrekcya dla krajów koronnych Styryi, Karyntyi i Krainy z siedliskiem w Gracu, ministerstwu kultury krajowej i górnictwa bezpośrednio podwładna.

Tejże górniczej i leśniczowskiej dyrekcyi co się tycze administracyjnemu kierowaniu podlegać będą:

a) w Krainie;

C. k. urząd górniczy w Idryi, z wszystkiemi do bezpośredniego jego zarządu należącemi gałęziami prowadzenia górnictwa.

b) w Karyntyi:

1. C.k. urząd górniczy Raibl, } każdy z wszystkiemi swemi zakładami prowadze-
2. „ „ „ „ Bleiberg, } nia górnictwa i gałęziami administracyjnemi.
3. wszystkie lasy skarbowe tegoż kraju koronnego i zarządzające niemi urzędy leśniczowskie lub inne jakie organa leśniczowskie.

c) w Styryi:

1. C.k. nadurząd administracyjny przy Marya-Zell, } oba z wszystkiemi gałęziami pro-
2. „ „ „ „ Neuberg, } wadzenia górniczego, jako też administracyjnemi.
3. c. k. fabryka lanych wyrobów z żelaza i urząd administracyjny St. Stefan przy Kraubath;
4. Urząd administracyjny Eibiswald wraz z Krumbach i kopalniami węgla kamiennego w Eibiswald i Schwannberg;
5. C. k. prowizoryczny urząd górniczy co do węgli kamiennych w Fohnsdorf;
6. „ „ „ „ „ „ Bruck nad rz. Mur;
7. „ „ „ „ „ „ Cylli;
8. wszystkie lasy skarbowe tego kraju koronnego, o ile takowe nie należą do całego składu własności c. k. głównego górniczo-przedsiębierczego towarzystwa w Innerbergu, w którymto przypadku takowe pod administracyą c. k. dyrekcyi kopalń żelaznych w Eisenerz pozostają.

in zwei Abtheilungen aufzulösen, welche, so lange das Bedürfniss dauert, als Nebenclassen neben einander zu bestehen haben.

Sowohl die Gymnasial-Directoren als die Landesschulbehörden sind für die Befolgung dieser Anordnungen innerhalb ihres Wirkungskreises streng verantwortlich und haben, wo sich die Nothwendigkeit von Nebenclassen als unabweislich darstellen sollte, wegen Einrichtung derselben die geeigneten Anträge zu stellen.

Thun *m. p.*

276.

Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen vom 15. Juli 1850,

wegen Aufhebung des k. k. Oberbergamtes in Klagenfurt, dann der provisorischen Steinkohlen-Schurf-Direction in Leoben, und Errichtung einer k. k. Berg- und Forst-Direction für die Kronländer Steiermark, Kärnthen und Krain mit dem Sitze in Gratz.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 13. Juli d. J. zu genehmigen geruhet, dass das bisher bestehende k. k. illirische Oberbergamt in Klagenfurt, so wie die provisorisch errichtete Steinkohlen-Schürfungs-Direction in Leoben aufgelöst, und an deren Stelle eine, dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen unmittelbar untergeordnete, k. k. Berg- und Forst-Direction für die Kronländer Steiermark, Kärnthen und Krain mit dem Sitze in Gratz errichtet werde.

Dieser Berg- und Forst-Direction werden zur administrativen Leitung unterstehen:

a) *In Krain:*

Das k. k. Bergamt in Idria, mit allen zu der unmittelbaren Verwaltung desselben gehörenden Betriebszweigen.

b) *In Kärnthen:*

1. *Das k. k. Bergamt Raibl,* } *jedes mit allen seinen Betriebsanstalten und Verwal-*
2. *Das k. k. Bergamt Bleiberg,* } *tungszweigen;*
3. *alle Reichsforste dieses Kronlandes und die selbe verwaltenden Forstämter oder sonstigen Forst-Organe.*

c) *In Steiermark:*

1. *Das k. k. Oberverwesamt nächst Maria-Zell,* } *beide mit allen ihren Betriebs- und Ver-*
2. *das k. k. Oberverwesamt Neuberg,* } *waltungszweigen;*
3. *das k. k. Eisengusswerk und Verwesamt St. Stephan bei Kraubath;*
4. *das k. k. Verwesamt Eibiswald mit Krumbach und den Steinkohlen-Bergbauen in Eibiswald und Schwannberg;*
5. *das k. k. provisorische Steinkohlen-Bergamt Fohnsdorf;*
6. *das k. k. provisorische Steinkohlen-Bergamt Bruck an der Mur;*
7. *das k. k. provisorische Steinkohlen-Bergamt in Cilli;*
8. *sämmtliche Reichsforste dieses Kronlandes, in soferne dieselben nicht zu dem Eigenthums-Complexe der k. k. Innerberger Hauptgewerkschaft gehören, in welchem Falle sie in der Administration der k. k. Eisenwerks-Direction zu Eisenerz bleiben.*

d) Tymczasowo i dopóki w kraju koronnym Kroacyi i Slawonii skarbowe górnictwa nie otrzymają większego rozciągnienia,

także:

1. C. k. administracya fabryki siarki w Radoboi z wszystkiemi jej gałęziami prowadzenia;
2. C. k. komisya szurfowania w Tergowe.

Co do zwierzchniczego zarządu skarbowemi lasami w krajach koronnych Krainy, Gorycyi i Istryi, osobne wyjdzie rozporządzenie.

Stan osobowy c. k. górniczej i leśniczowskiej dyrekcyi w Gracu, składa się z:

1 dyrektora z tytułem i charakterem c. k. radcy sekcyjnego, z roczną płacą 2500 złt. r., 250 złt. r. kwaterowego i VI. klasą dyetową.

4 c. k. radców górniczych, z których referent leśniczowski także tytułu c. k. „radcy leśniczowskiego" używa, z roczną płacą

dla I. wynoszącą . . . . 1400 zł.r.
„ II. „ . . . . 1300 „ „
„ III. „ . . . . 1200 „ „
„ IV. radcy górniczego . . . . 1200 „ „

z 10-procentowem kwaterowem i VIII. klasą dyetową dla każdego z nich, tudzież z

	z		
	klasą dyetową	płacą	kwaterowem
		Złotych reńskich	
I. Sekretarza	IX.	1000	100
II. „	IX.	900	90
Officyała departamentu rachunkowego	X.	800	80
I. koncepisty	X.	700	70
II. „	X.	650	65
ingrossysty departamentu rachunkowego	XI.	500	50
registratora i ekspedytora	X.	800	80
I. kancelisty	XI.	500	50
II. „	XI.	500	50
III. „	XI.	400	40
IV. „	XI.	400	40
sługi urzędowego	.	300	30
sługi domowego	.	250	25

Czas, w którym się nowa górnicza i leśniczowska dyrekcya w Gracu poczynać ma, następnie będzie obwieszczony.

Thinnfeld m. p.

d) *Einstweilen, und so lange in dem Kronlande Croatien und Slavonien die Staatsbergbaue keine weitere Ausdehnung erlangen, auch:*

1. *die k. k. Schwefelwerks-Verwaltung in Radoboi mit allen ihren Betriebszweigen;*
2. *die k. k. Schürfungs-Commission in Tergowe.*

Rücksichtlich der Ober-Administration der Reichsforste in den Kronländern Krain, Görz und Istrien wird eine abgesonderte Verfügung erfliessen.

Der Personalstand der k. k. Berg- und Forst-Direction in Gratz besteht aus:

1 Director mit dem Titel und Charakter eines k. k. Sectionsrathes, 2500 fl. Gehalt, 250 fl. Quartiergeld und der VI. Diätenclasse.

4 k. k. Bergräthen, von denen der Forstreferent auch den Titel „k. k. Forstrath" führet mit einem Gehalte,

für den I. von . . . . 1400 fl.
„ „ II. „ . . . . 1300 „
„ „ III. „ . . . . 1200 „ und
„ „ IV. Bergrath von . . . . 1200 „

dem 10percentigen Quartiergelde und der VIII. Diätenclasse für jeden derselben, ferner aus einem:

	Mit		
	Diäten-Classe	Gehalt	Quartiergeld
		Gulden	
I. Secretär	IX.	1000	100
II. „	IX.	900	90
Officialen des Rechnungs-Departements	X.	800	80
I. Concipisten	X.	700	70
II. „	X.	650	65
Ingrossisten des Rechnungs-Departements	XI.	500	50
Registrator und Expeditor	X.	800	80
I. Kanzellisten	XI.	500	50
II. „	XI.	500	50
III. „	XI.	400	40
IV. „	XI.	400	40
Amtsdiener	.	300	30
Hausdiener	.	250	25

Der Zeitpunct, wann die neue Berg- und Forst-Direction in Gratz beginnen soll, wird nachträglich veröffentlicht werden.

Thinnfeld *m. p.*

277.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 17. Lipca 1850,

którem się istniejąca w niektórych krajach koronnych właściwa kolej następowania co do dóbr chłopskich, tymczasowo aż do prawnego uregulowania rozdrobnienia gruntów w ogólności, w swej mocy utrzymuje.

Końcem uchylenia zaszłych wątpliwości, widzi się ministeryum sprawiedliwości spowodowanem oświadczyć, iż istniejące w niektórych krajach koronnych szczególne postanowienia względem kolei następowania co do dóbr chłopskich, dopóty jeszcze trwać mają, dopóki nie będzie wydana na drodze konstytucyjnej osobna ustawa co do — przez równo-uprawnienie obywateli państwa przed prawem, i przez zniesienie różnicy między dominikalnemi i rustykalnemi realnościami — spowodowanych modyfikacyi tychże z kwestyą rozdrobnienia gruntów ogólnie w ścisłym związku stojących przepisów, przyczem jednak samo przez się rozumie się, iż po nastąpionem zniesieniu węzła poddańczego, ustać ma dawniejszym zwierzchnościom przyznane niegdyś prawo wyłączania spadkobierców do gospodarowania realnością chłopską niezdolnych.—Dopóki względem tego nie nastąpi własne postanowienie, władze pertraktacyjne, co się tycze wyłączania pojedyńczych osób od wolnego majątkiem zarządu, postępować mają tylko wedle postanowień cywilnych ustaw.

Schmerling m. p.

278.

Ropozrządzenie ministra finansów z dnia 18. Lipca 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych,

którem się na zasadzie Najwyższej uchwały z dnia 7. Czerwca 1850, niektóre przedmioty w obrotach handlowych przez pośrednią linię celną za wolne od celnej i trzydziestkowej opłaty oświadczają.

Na zasadzie obwieszczonej rozporządzeniem z dnia 9. Czerwca 1850. L. 7616-F.M. Najwyższej uchwały z dnia 7. Czerwca 1850,—na mocy której zniesienie pośredniej linii celnej, Węgry, Kroacyą wraz z Slawonią, Serbskie województwo wraz z Temeskim banatem, i Siedmiogród, od reszty innych krajów koronnych oddzielającej, na 1. Października 1850. ustanowiono, bezpośrednie zniesienie pośrednich ceł od wołów, byków, krów i cieląt rozrządzono i zarazem dozwolono inne jeszcze przedmioty, przy których zniesienie pośrednich ceł za koniecznie potrzebnem i bez uszczerbku dla produkcyi i handlu wykonalnem się ukazuje, jeszcze przed pierwszym Października 1850. od opłacania należytości uwolnić, — c. k. Rada ministrów uchwaliła, wyszczególnione w załączonym spisie przedmioty już teraz w obrotach handlowych przez pośrednią celną linię uwolnić od opłat wchodowych i wychodowych.

Niniejsze rozporządzenie z onym dniem w działalność wejść ma, w którym takowe do każdego pojedyńczego do pobierania należytości celnych i trzydziestkowych w obrotach handlowych przez pośrednią linię celną upoważnionego, urzędu dochodowego drogą urzędową dojdzie i do powszechnej wiadomości na placu urzędowym przybitym zostanie.

Krauss m. p.

277.

Verordnung des Justizministeriums vom 17. Juli 1850,

wodurch die in mehreren Kronländern bestehende besondere Erbfolge in Bauerngüter bis zur gesetzlichen Reglung der Grundzerstückung überhaupt vorläufig aufrecht erhalten wird.

Das Justizministerium findet zur Behebung vorgekommener Zweifel zu erklären, dass die in mehreren Kronländern bestehenden besonderen Bestimmungen rücksichtlich der Erbfolge in Bauerngüter noch in so lange zu bestehen haben, bis über die durch die Gleichstellung der Staatsbürger vor dem Gesetze und durch die Aufhebung der Unterschiede zwischen Dominical- und Rustical-Realitäten bedingten Modificationen dieser mit der Grundzerstückungsfrage überhaupt im engen Zusammenhange stehenden Vorschriften ein besonderes Gesetz im verfassungsmässigen Wege erlassen wird, wobei sich jedoch von selbst versteht, dass nach erfolgter Aufhebung des Unterthänigkeitsverbandes das den ehemaligen Obrigkeiten eingeräumt gewesene Befugniss zur Ausschliessung des zur Bewirthschaftung des Bauerngutes untauglichen Erben hinwegzufallen habe. — Bis hierüber eine eigene Bestimmung erfolgt, haben sich die Abhandlungsbehörden nur nach den Anordnungen der bürgerlichen Gesetze in Betreff der Ausschliessung einzelner Personen von der freien Vermögensverwaltung zu benehmen.

Schmerling *m. p.*

278.

Verordnung des Finanzministers vom 18. Juli 1850,

wirksam für alle Kronländer,

womit, auf Grund der Allerhöchsten Entschliessung vom 7. Juni 1850, mehrere Gegenstände im Verkehre über die Zwischenzoll-Linie für zoll- und dreissigstfrei erklärt werden.

Auf Grund der mit Verordnung vom 9. Juni 1850, Z. 7616-F. M., bekannt gemachten Allerhöchsten Entschliessung vom 7. Juni 1850, womit die Aufhebung der Zwischenzoll-Linie, welche Ungarn, Croatien mit Slavonien, die serbische Woiwodschaft mit dem Temeser Banate und Siebenbürgen von den übrigen Kronländern scheidet, auf den 1. October 1850 festgesetzt, die unmittelbare Aufhebung der Zwischenzölle von Ochsen, Stieren, Kühen und Kälbern angeordnet und gestattet wurde, noch andere Gegenstände, bei denen die Aufhebung der Zwischenzölle sich als dringend nothwendig und ohne Nachtheil für die Production und den Handel ausführbar darstellt, noch vor dem 1. October 1850 von der Gebührenentrichtung frei zu lassen, hat der k. k. Ministerrath beschlossen, die in dem beiliegenden Verzeichnisse angeführten Gegenstände schon jetzt im Verkehre über die Zwischenzoll-Linie von den Eingangs- und Ausfuhrsgebühren frei zu geben.

Gegenwärtige Verordnung hat mit jenem Tage in Wirksamkeit zu treten, mit welchem dieselbe jedem einzelnen, zur Einhebung der Zoll- und Dreissigstgebühren im Verkehre über die Zwischenzoll-Linie ermächtigten Gefällsamte im ämtlichen Wege zukommt und zur Kundgebung am Amtsplatze angeschlagen wird.

Krauss *m. p.*

Załączenie do Nru 278.

Spis

przedmiotów, które się rozporządzeniem ministerstwa finansów z dnia 18. Lipca 1850. L. 9381-F. M. w obrotach handlowych przez pośrednią linię celną za wolne od opłaty celnej i trzydziestkowej oświadczają.

Liczba bieżąca	Nazwisko przedmiotów.	Numer pozycyi taryfy celnej z roku 1838	Numer pozycyi taryfy trzydziestkowej z roku 1840
1	**Ałun**	—	—
2	**Antymon** (stibium), surowy i czyszczony także regulus antimonii .	13	9
3	**Bajca żelazna,** farbierska	108	86
4	**Dębnica** (garbarska), mielona i niemielona, tudzież kory brzozowe, dębowe, sosnowe i t. p. (specyalna taryfa z dnia 1. Sierpnia 1845. pozycya 9)	—	—
5	**Drzewa,** krzaki, rośliny i t. p. żywe do zasadzenia i przesadzenia, bez wyjątku	22, 307	15, 268
6	**Drzewo** lekarskie i farbierskie, budowlowe i palne, ordynaryjne drzewo stolarskie, ociesane i oberznięte drzewo kołodziejskie .	295, 296, 297, 298	260, 261, 262, 263
7	— towary drewniane, ordynaryjne	304	265
8	**Farby i farbniki**	121 itd. aż do 156 włącznie	97 itd. aż do 131 włącznie
9	**Galas i mąka gałasowa,** łuski żołędziowe, świeża i suszona żołądź ordynaryjna (taryfa specyalna z dnia 1. Sierpnia 1845. pozycya 8)	—	—
10	**Gałgany** (łachy-szmaty) papiery makulaturowe, odpadki papierowe i tekturowe	283	247
11	**Galman**	214	186
12	**Gips** bez różnicy	272	237
13	**Gliniane towary,** ordynaryjne	577	484
14	— cegły, ordynaryjne niepalone i palone, cegły murówki i cegły dachówki, tudzież cegły z odpadków marmurowych	579	485
15	**Grafit** czyli ołówki do rysowania	267	236
16	**Jaja** kurze, gęsie, kacze i t. p.	119	95
17	**Jarzyny** t. j. rośliny ogrodowe i polne w ogólności, jak dalece nie należą już pod rubrykę zboża i owoców, albo nie są osobno wymienione, surowe i niezaprawne jako to: kalarepy, ziemniaki, kapusta i t. d.	234	206
18	**Kamienie łamane** lub **kamienie budowlowe,** ordynaryjne, piasek budowlany i kamienie krzemieniste	62	47
19	**Kamienie ślifierskie** i **osełki** (kamienie do ostrzenia) . .	505, 506	430, 431
20	**Kamieniarskie wyroby**	555	467
21	**Kiszki** (jelita) a to: kiszki bydlęce, solone i niesolone tudzież kiszki rybie	80, 81	59, 161
22	**Kłaki** bez różnicy	628	528
23	**Kopyta** bez różnicy	328	284
24	**Kory** farbierkie	470	400
25	**Korzenie** tutejszo-krajowe wszelkiego rodzaju, tak surowe jak w stanie mielonym	637	535
26	**Len i konopie** z korzeniami i bez korzeni, międlone i niemiędlone, tudzież jedwab roślinny	200, 201, 285, 286	162, 163, 249, 250
27	**Łój** surowy i przetopiony, tudzież osad (ustojny) z przetapiania onegoż	587	493
28	**Maszyny** i części składowe maszyn, jak dalece nie mają osobnych pozycyi cłowych	396	343
29	**Minerały,** rzeczy kopalne, konchilie (muszle), petryfikacye i rudy, tudzież wszelkie kruszce i kamienie, które nie mają osobnych pozycyi celnych, nieobrobione	412	358
30	**Miotły** wierzbowe, brzozowe i t. p.	29	20
31	**Mleko** i twaróg	410	356
32	**Młoto,** wytłoczyny z winogron i ziarna winogronne, makuchy t. j. placki z łupin po wyciśnięciu nasion konopnych, lnianych i innych olejnych i t. d.	583	489

Beilage zu Nr. 278.

Verzeichniss

jener Gegenstände, welche mit der Finanz-Ministerial-Verordnung vom 18. Juli 1850, Zahl 9386-F. M., im Verkehre über die Zwischenzoll-Linie für zoll- und dreissigstfrei erklärt werden.

Zahl, unt. welcher diese Post in fortlauf. Reihe in der deutsch. Abthei. Ausgabe vorkommt.	Benennung der Gegenstände	Post-Nummer des Zolltarifes vom Jahre 1838	Post-Nummer des Dreissigst-Tarifes vom Jahre 1840
	*)		
2	**Alaun**	—	—
3	**Antimonium** oder Spiessglanz, roh und gereinigt, auch Spiessglanzkönig	13	9
14	**Eisenbeitze** zur Färberei	108	86
36	**Lohe**, Gärberlohe, gemahlene und ungemahlene, ingleichen Rinden von Birken, Eichen, Fichten u. dgl. Specialtarif vom 1. August 1845, Post 9	—	—
5	**Bäume**, Sträuche, Pflanzen u. dgl. lebende zum Ein- oder Umpflanzen, ohne Ausnahme	22, 307	15, 268
28	**Holz** zur Arzenei und Färberei, Bau- und Brennholz, gemeines Tischlerholz, behauenes und beschnittenes Wagnerholz	295, 296, 297, 298	260, 261, 262, 263
29	— Holzwaaren, gemeine	304	265
17	**Farben und Farbstoffe**	121.122 u. s. f. bis incl. 156	97, 98 u. s. f. bis incl. 131
33	**Knoppern** und Knoppernmehl, Ackerdoppen, frische und getrocknete gemeine Eicheln, Specialtarif vom 1. August 1845, Post 8	—	—
27	**Haderlumpen** (Strazzen), Maculaturpapiere, Abfälle von Papier und Pappe	283	247
21	**Galmey**	214	186
25	**Gyps** ohne Unterschied	272	237
56	**Thonwaaren**, gemeine	577	484
57	— Ziegel, gemeine ungebrannte und gebrannte Mauer- und Dachziegel, dann Ziegel von Marmorabfällen	579	485
24	**Graphit** oder Reissblei	267	236
16	**Eier** von Hühnern, Gänsen, Enten u. dgl.	119	95
22	**Gemüse**, das ist Garten- und Feldgewächse überhaupt, sofern sie nicht unter Getreide und Obst begriffen oder besonders benannt sind, frische und unzubereitete, als: Kohlrüben, Erdäpfel, Kraut u. s. w.	234	206
9	**Bruch-** oder **Bausteine**, gemeine, Bausand und Kieselsteine	62	47
49	**Schleif-** und **Wetzsteine**	505, 506	430, 431
52	**Steinmetzarbeiten**	555	467
10	**Därme**, und zwar: Viehdärme, gesalzene und ungesalzene, auch Fischdärme	80, 81	59, 161
63	**Werg** ohne Unterschied	628	528
32	**Klauen** ohne Unterschied	328	284
44	**Rinden** zur Färberei	470	400
64	**Wurzeln**, inländische aller Art, roh und im gemahlenen Zustande	637	535
20	**Flachs** und **Hanf**, mit und ohne Wurzeln, gehechelt und ungehechelt, wie auch Pflanzenseide	200, 201, 285, 286	62, 163, 249, 250
60	**Unschlitt**, rohes und geschmolzenes, dann Schmelzsatz desselben	587	493
37	**Maschinen** und Bestandtheile von Maschinen, in sofern sie nicht besondere Zollsätze haben	396	343
39	**Mineralien**, Fossilen, Conchilien, Versteinerungen und Stufen, dann alle Erze und Steine, welche nicht besonders belegt sind, roh	412	358
6	**Besen** von Weiden, Birken u. dgl.	29	20
38	**Milch** und Topfen	410	356
59	**Träbern**, Trester- und Weintraubenkerne, Oelkuchen von Hanf-, Lein- und andern ölhaltigen Samen u. s. w.	583	489

*) Um den deutschen Text in genauer Uebereinstimmung mit allen einzelnen Posten des gegenüberstehenden Textes zu halten, musste bei dem ersteren von der alphabetischen Ordnung abgegangen werden.

Liczba bieżąca	Nazwisko przedmiotów.	Numer pozycyi taryfy celnej z roku 1838	Numer pozycyi taryfy trzydziestkowej z roku 1840
33	**Nasiona** a to: nasienie rzepy (rzepak), dalej wszelkie inne nasiona lekarskie lub farbierskie, tudzież nasiona ogrodowe, leśne i polne z wyjątkiem nasion zbożowych i szczególnie wymienionych gatunków nasion	489, 490	417, 418
34	**Nawóz** (gnój)	88	64
35	**Odpadki**, które przy pierwotnych artykułach nie są szczególnie wymienione, jako to: trociny rogowe, żużel, opiłki cynowe i t. d. (taryfa specyalna z dnia 1. Sierpnia 1845, pozycya 6) . . .	1	1
36	**Oleje** a to biały i czarny olej smolny, czarny olej skalny, terpentynowy i olejek z rogu jeleniego	434	373
37	**Owoc** ordynaryjny, świeży	427	177
38	**Piérze**, pióra do pisania, na pościel, puch, pióra pawie i czaple, nieprzysposobione	157, 158, 159, 161	132, 133, 134, 135
39	**Popiół** ordynaryjny, także kruszec na popiół spalony . . .	16, 17	13, 14
40	**Potaż**, jako też palony lagier winny	458	391
41	**Róg** wołowy, krowi, koźli i kozi, tudzież końce rogowe (treski rogowe i krążki	308	269
42	**Siarka** bez różnicy	521	443
43	**Skórki i skóry**, surowe (specyalna taryfa z dnia 1. Sierpnia 1845 L. 1., 2. i 4.)	—	—
44	**Skrzyp** (przęśka zimowa)	493	419
45	**Słoma**, ordynaryjna, sieczka, sitowie, siano, trawa, mech, rośliny pastewne, leśna słoma	558	469
46	**Słomiane towary** ordynaryjne, nie do stroju, ale do użytku domowego służące towary ze słomy, sitowia i łyczka, jako to: słomiane talerze, kosze i t. d. z wyjątkiem szczególnie opłatą nałożonych mat lub rogóżek, tudzież robót powroźniczych z łyczka .	560	471
47	**Smoła**, biała i czarna, tudzież ordynaryjna żywica z sosien, jodeł i t. p. drzew, dziegieć, kalafonia i maź okrętowa . .	449	384
48	**Soda**	549	461
49	**Sole**, zasady i spirytusy, jako to: kwas siarkowy, biały i brunatny i t. d. sól nawozowa, surowa i krystalizowana sól glauberska (siarkan. sody)	485, 486, 487, 488	413, 414, 415, 416
50	**Szczeciny** wieprzowe i sierść świńska tudzież odpadki od szczecin	55	40
51	**Szkło**, a to: flintglas i krownglas jako też szkło tłuczone . . .	257	228
52	**Terpentyna** bez różnicy	571	479
53	**Torf**	582	—
54	**Ule** z żywemi pszczołami	32	22
55	**Wapno**	318	275
56	**Wegle**	335	291
57	**Wełna**, jako też wełna białoskórnicza i wszystkie inne odpadki od wełny bez różnicy	495	421
58	**Witryol** (kwas siarkowy) jako to: siarkan żelaza, siarkan miedzi, (siarkan cynku, specyalna taryfa z dnia 1. Sierpnia 1845, pozycya 10)	—	—
59	**Włosy** (sierć), bobrowe, zajęcze, królicze, bydlęce i sarnie (filcowane i niefilcowane) ludzkie, końskie, kozie (z kóz ordynaryjnych) przebierane i nieprzebierane (psie)	274, 275 itd. aż do 281 włącznie	238, 239 itd. aż do 245 włącznie
60	**Wosk** żółty i biały	604, 605	511, 512
61	**Ziemie**, jako to: ziemie farbierskie, biała i żółta w formach strucclowych, w ogólności ziemie wszelkiego rodzaju (ziemia porcelanowa, czarna ziemia oparzelista, szmergiel i t. d.	112, 113, 114, 115, 510, 511, 582	90, 91, 435, 436, 488
62	**Zioła**, liście i kwiatki, do lekarstwa i farbierstwa osobno nie wyszczególnione	345	298
63	**Żelazo**, niewyrobione i klepane w szynach i wiązkach wszelkiego rodzaju	96	71
64	— odpadki od żelaza, jako to żużle, zędra, opiłki żelazne, dalej stare żelazo i odłamki żelaza	93, 94	69

Zahl, unt. welcher diese Post in fortlauf. Reihe in der deutsch. Allein-Ausgabe vorkommt.	Benennung der Gegenstände	Post-Nummer des Zolltarifes vom Jahre 1838	Post-Nummer des Dreissigst-Tarifes vom Jahre 1840
46	**Samen,** und zwar: Rubsamen (Reps) auch gelber Reps, ferner alle übrigen Samen zur Arzenei oder Färberei, dann Garten-, Wald- und Feldsamen, mit Ausnahme der Getreide und besonders genannten Samen-Gattungen	489, 490	417, 418
11	**Dünger** (Mist)	88	64
1	**Abfälle,** welche bei ihren Stammartikeln nicht besonders genannt sind, wie Hornspäne, Schlacken, Zinnkrätze u. s. w. Specialtarif vom 1. August 1845, Post 6	1	1
41	**Oele,** und zwar weisses und schwarzes Pechöhl, schwarzes Stein-, Terpentin- und Hirschhorn-Oel	434	373
40	**Obst,** gemeines, frisches	427	177
18	**Federn,** Federkiele, Bettfedern, Flaumen, Pfauen- und Reiherfedern, unzubereitete	157, 158, 159, 161	132, 133, 134, 135
4	**Asche,** gemeine, auch Metallasche	16, 17	13, 14
43	**Pottasche,** auch gebrannte Weinhefen	458	391
30	**Horn,** Ochsen-, Kuh-, Bock- und Ziegenhorn, wie auch Hornspitzen und Scheiben	308	269
50	**Schwefel** ohne Unterschied	521	443
19	**Felle** und **Häute,** rohe (Specialtarif vom 1. August 1845, Z. 1, 2 und 4)	—	—
47	**Schachtelhalm**	493	419
53	**Stroh,** gemeines, Häckerling, Binsen, Heu, Gras, Moos, Futterkräuter und Waldstreu	558	469
54	**Strohwaaren,** gemeine, nicht zum Putze, sondern zum häuslichen Gebrauche anwendbare Stroh-, Schilf- und Bastwaaren, als: Strohteller, Strohkörbe u. s. w. mit Ausnahme der besonders belegten Matten oder Decken, dann der Seilerarbeiten aus Bast	560	471
42	**Pech,** weisses und schwarzes, dann gemeines Harz von Fichten, Tannen u. dgl. Bäumen, Birkenöl oder Birkentheer, Geigenharz und Schiffstheer	449	384
51	**Soda**	549	461
45	**Salze,** Säuren und Geister, als: Schwefelsäure, weisse und braune u. s. w. Dungsalz, rohes und krystallisirtes Glaubersalz	485, 486, 487, 488	413, 414, 415, 416
8	**Borsten** von Schweinen und Schweinshaare, dann Abfälle von Borsten	55	40
23	**Glas,** und zwar: Flint- und Kronglas, wie auch Bruchglas	257	228
55	**Terpentin** ohne Unterschied	571	479
58	**Torf**	582	—
7	**Bienenstöcke** mit lebenden Bienen	32	22
31	**Kalk**	318	275
34	**Kohlen**	335	291
48	**Schafwolle,** wie auch Weissgärberwolle und alle übrigen Wollabfälle ohne Unterschied	495	421
61	**Vitriol,** als: Eisenvitriol, Kupfervitriol, Zinkvitriol, Specialtarif vom 1. August 1845, Post 10	—	—
26	**Haare** von Bibern, Hasen, Kaninchen, Rindern und Rehen (ungefilzt und gefilzt), Menschen, Pferden, gemeinen Ziegen (unsortirt und sortirt), Hundshaare	274, 275 u. s. f. bis incl. 281	238, 239 u. s. f. bis incl. 245
62	**Wachs,** gelbes und weisses	604, 605	511, 512
15	**Erden,** als: Farberden, weisse und gelbe Stritzelerde, überhaupt Erden jeder Art (Porzellanerde, Moorerde, Schmirgel u. s. w.)	112, 113, 114, 115, 510, 511, 582	90, 91, 435, 436, 488
35	**Kräuter,** Blätter und Blumen zur Arzenei und Färberei nicht besonders genannte	345	298
12	**Eisen,** Grob- und Streckeisen in Stangen und Buschen aller Art	96	71
13	— Abfälle von Eisen, als: Hammerschlag, Schmidzunder oder Sinter, Eisenfeilspäne, dann altes und Brucheisen	93, 94	69

279.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 20. Lipca 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych,

którem się rozciąga uwolnienie od cła na rzece Elbie na wszystkie cudzokrajowe okręty dla spławu między saską granicą a Dzieczynem.

Najwyższym zatwierdzeniem z dnia 6. t. m. rozciąga się w skutek Najwyższej uchwały z dnia 4. Maja 1850 (dziennik praw państwa Część LVII. Nro 184) uwolnienie od cła na rzece Elbie czeskim szyprom pod pewnemi warunkami dozwolone także i na cudzo-krajowe okręty dla spławu między saską granicą a Dzieczynem.

Krauss m. p.

279.

Erlass des Finanzministeriums vom 20. Juli 1850,

wirksam für alle Kronländer,

wodurch die Elbezollfreiheit auf alle ausländischen Schiffe für die Fahrt zwischen der sächsischen Gränze und Tetschen ausgedehnt wird.

Mit Allerhöchster Genehmigung vom 6. d. M. wird die zu Folge der Allerhöchsten Entschliessung vom 4. Mai 1850 (R. G. B., LVII. Stück, Nr. 184) den böhmischen Schiffern mit gewissen Beschränkungen bewilligte Elbezollfreiheit auch auf ausländische Schiffe für die Fahrt zwischen der sächsischen Gränze und Tetschen ausgedehnt.

***Krauss** m. p.*

279.

Erlaß des Finanzministeriums vom 20. Juli 1920, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Mit [illegible] vom [illegible] (R. G. Bl. Nr. [illegible]) [illegible]

[illegible] m. p.

Powszechny

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCVII.

Wydana i rozesłana [illegible]

[illegible]

250.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z d. 6. Maja 1851,

przedłużające na rok dalszy, przywilej z dnia 4. Czerwca 1850. nadany M. J. [illegible] na wynalezek środka do [illegible] (nasiennego [illegible]).

[illegible] Ministeryum handlu, [illegible] przedłużyć na rok drugi [illegible] z dnia 4. Czerwca 1850. nadany M. J. [illegible] na wynalezek środka do [illegible].

[illegible] m. p.

251.

SPIS

przywilejów wydanych, [illegible] w ciągu Maja roku zeszłego.

Karolowi Dominikowi Mury, [illegible] przy preturze, zamieszkałemu w [illegible] w Dalmacyi, [illegible] Dr. [illegible], zamieszkałego w Zadrze, na wynalazek [illegible] za pomocą której z [illegible] wody podniesioną [illegible] w krótkim czasie do jakiejkolwiek wysokości, a to w takiej ilości, iż jej użyć można na siłę poruszającą, na rok; L. [illegible]. — Z publicznym na bezpieczeństwo [illegible] wynalezku tego przy użyciu jego zastrzeżeniem. Opis przywileju tego [illegible] w c. k. [illegible] w [illegible].

Józefowi [illegible], zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście pod Nr. [illegible]) i Wacławowi [illegible], zamieszkałemu we Wiedniu [illegible] Nr. [illegible], na wynalezek [illegible], przy użyciu których [illegible] nie potrzeba, takowe ani się [illegible] nie stają, ani też [illegible] do [illegible], nawet gdy jak [illegible] z łatwością [illegible] być mogą, na rok; L. [illegible]. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCVII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 26. Lipca 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 6. Września 1851.

280.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 6. Maja 1850,

przedłużające na rok drugi, przywilej z dnia 1. Czerwca 1849. nadany M. J. Löwy na wynalazek środka do glancowania obuwia (nazwanego lakieru tłustego).

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć na rok drugi przywilej z dnia 1. Czerwca 1849 nadany M. J. Löwy na wynalazek środka do glancowania obuwia (zwanego lakieru tłustego).

Bruck m. p.

281.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu pod d. 24. Maja 1850. nadanych.

Karolowi Dominikowi Mery, kanclerzowi przy preturzy, zamieszkałemu w Benkowacz w Dalmacyi, przez Dr. Ludwika Mery, zamieszkałego w Zadrze, na wynalazek maszyny hidraulicznej, za pomocą której z oszczędzeniem siły wodę podnieść można w krótkim czasie do jakiejkolwiekbądź wysokości, a to w takiej ilości, iż jej użyć można za siłę pędzącą, na rok; L. 2822-H. — Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Otwarte przywileju tego opisanie znajduje się w c. k. gubernium dalmatyńskiem w przechowaniu.

Józefowi Palkh, miejskiemu kupcowi, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście pod Nr. 255) i Wacławowi Bachmann, upoważnionemu pasamonikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (Schottenfeld Nr. 334), na wynalazek rurek cygarowych, przy użyciu których cygara odgryzać nie potrzeba, takowe ani się mokrem nie staje, ani też zębów nie psuje, i aż do końca, nawet gdy już mało powietrza ma, z łatwością zużytem być może, na rok; L. 2843-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XCVII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 26. Juli 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 6. September 1851.

280.

Erlass des Handelsministeriums vom 6. Mai 1850,

wodurch das dem M. J. Löwy am 1. Juni 1849 ertheilte Privilegium, auf die Erfindung eines Glanzmittels für Fussbekleidung (Fettlack genannt), auf das zweite Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem M. J. Löwy am 1. Juni 1849 auf die Erfindung eines Glanzmittels für Fussbekleidung (Fettlack genannt), ertheilte Privilegium auf das zweite Jahr zu verlängern befunden.

***Bruck** m. p.*

281.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 24. Mai 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Carlo Domenico Mery, Preturs-Kanzler, wohnhaft in Benkovacz in Dalmatien, durch Dr. Luigi Mery, wohnhaft in Zara, auf die Erfindung einer hydraulischen Maschine, mittelst welcher das Wasser mit Kraftersparung in kurzer Zeit auf jede beliebige Höhe, und zwar in solcher Menge gehoben werden könne, um dasselbe als Triebkraft verwenden zu können, auf Ein Jahr; Zahl 2822-H. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich beim k. k. dalmatinischen Gubernium in Aufbewahrung.

Dem Joseph Palkh, bürgerl. Handelsmann, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 255) und Wenzel Bachmann, befugter Gürtler, wohnhaft in Wien (Schottenfeld Nr. 334), auf die Erfindung von Zigarren-Röhren, bei deren Gebrauche die Zigarre nicht abzubeissen sei, weder nass werde, noch die Zähne verderbe, so wie bis an das Ende und auch dann, wenn sie wenig Luft habe, leicht geraucht werden könne, auf Ein Jahr; Zahl 2843-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Sebastyanowi Werner, miejskiemu kapelusznikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu Nr. 806), na wynalazek i poprawę we fabrykacyi kapeluszy filcowych tak mężkich jak damskich, kapeluszy jedwabnych, kapeluszy maszynowych i czapek, na lat dwa; L. 2845-H. — Dochowania tajemnicy żądano.

Drowi Ignacemu Wildner de Maithstein, adwokatowi nadwornemu i sądowemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście pod Nrem 254), na wynalazek broni palnych, samym wnętrznem nabojem prochu prędko i pewny wystrzał uskuteczniających, na rok; L. 2853-H. — Z publicznych na bezpieczeństwo względów, wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu u c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia.

Fryderykowi Jung et Comp., perfumarzowi w Lipsku, zamieszkałemu w Lipsku, przez Jana Chrzciciela Kollitsch, miejskiego handlarza bielizną, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście w domu Stgo Michała), na wynalazek samo-essencyi *„d'eau de Cologne ambreé,"* na lat trzy; L. 2854-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Leopoldowi Leinböck, krawcowi, zamieszkałemu w Lincu, obecnie we Wiedniu (na Leopoldstadzie Nr. 315), na wynalazek mechanicznego narządu do brania miary przy sukniach wojskowych i cywilnych, na rok; L. 2857-H. Dochowania tajemnicy żądano.

Szczepanowi Krakowizer, c. k. fabrykantowi chemicznych produktów i zapałków, zamieszkałemu w Pottenstein w niższej Austryi, na wynalazek nowego gatunku lipkich opłatków listowych, na rok; L. 2972-H. — Dochowania tajemnicy żądano.

Janowi Einsiedl, miejskiemu pasamonikowi, zamieszkałemu we Wiedniu, (na Mariahilf Nr. 69), na wynalazek maszyny przedziurawiającej do przedziurawienia rzeszot z mosiądzu, żelaza i t. p., cedzideł do herbaty i kawy i tym podobnych przedmiotów, na lat dwa; L. 2975-H. — Dochowania tajemnicy żądano.

Bruck m. p.

282.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu na dniu 2. Czerwca 1850. nadanych.

Braciom Franciszkowi Albert i Hubertowi Klein, posiadaczom fabryki żelaza w Zöptau, zamieszkałym w Wiesenberg w Morawii, na poprawę w gwoździach śrubowych do przymocowania szyn od kolei żelaznej, i blatów, w tem zawisłą, iż języki tych gwoździ w różnej formie mogą być sporządzone, na lat pięć; L. 3042-H. — Dochowania tajemnicy żądano.

Hermanowi Fredyrekowi Rafałowi baronowi de Gersheim, zamieszkałemu we Wiedniu, przez Dr. Józefa de Winiwarter, adwokata nadwornego i sądowego, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście Nr. 885), na wynalazek nowej kompozycyi metalowej, którą w krótkim czasie przez tłuczenie i gniecenie w moździerzu lub czarce do rozcierania tak miękką i plastyczną zrobić można, iż takowej palcami każdą dowol-

Dem Sebastian Werner, bürgerl. Hutmacher, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 806), auf die Erfindung und Verbesserung in der Erzeugung von Herren- und Damen-Filzhüten, Seidenhüten, Maschinenhüten und Kappen, auf zwei Jahre; Zahl 2845-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Dr. Ignaz Wildner v. Maithstein, Hof- und Gerichtsadvocat, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 254), auf die Erfindung von Gewehren, welche bloss durch die innere Pulverladung schnell und sicher abgeschossen werden, auf Ein Jahr; Zahl 2853-H. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Friedrich Jung et Comp., *Parfumerie-Fabrikant in Leipzig, wohnhaft in Leipzig, durch Johann Baptist Kollitsch, bürgerl. Leinwäschhändler, wohnhaft in Wien (Stadt im Michaeler-Hause), auf die Erfindung einer Quint-Essenz* „d'eau de Cologne ambrée," *auf drei Jahre; Zahl 2854-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.*

Dem Leopold Leinböck, Kleidermacher, wohnhaft in Linz, derzeit in Wien (Leopoldstadt Nr. 315), auf die Erfindung einer mechanischen Vorrichtung zum Massnehmen bei Militär- und Civilröcken, auf Ein Jahr; Zahl 2857-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Stephan Krakowizer, k. k. priv. Chemisch-Producten- und Zündwaarenfabrikant, wohnhaft in Pottenstein in Niederösterreich, auf die Erfindung einer neuen Art Klebbrief-Oblaten, auf Ein Jahr; Zahl 2972-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Johann Einsiedl, bürgerl. Gürtler, wohnhaft in Wien (Mariahilf Nr. 69), auf die Erfindung einer Durchlöcherungsmaschine zum Durchlöchern der Siebe aus Messing, Eisen etc., der Thee- und Kaffeh-Seiher und ähnlicher Gegenstände, auf zwei Jahre; Zahl 2975-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck *m. p.*

282.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 2. Juni 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Den Gebrüdern Franz Albert und Hubert Klein, Besitzer der Zöptauer Eisenfabrik, wohnhaft in Wiesenberg in Mähren, auf die Verbesserung der Schraubennägel zum Befestigen der Eisenbahnschienen und Platten, welche darin bestehe, dass die Zunge dieser Nägel in jeder Form verfertiget werden könne, auf fünf Jahre; Zahl 3042-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Hermann Friedrich Raphael Freiherrn von Gersheim, wohnhaft in Wien, durch Dr. Joseph von Winiwarter, Hof- und Gerichts-Advocat, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 885), auf die Erfindung einer neuen Metall-Composition, welche sich in kurzer Zeit durch Stossen und Drucken in einem Mörser oder in einer Reibschale so weich und plastisch machen lasse, dass sie mit den Fingern in jede beliebige Form gedrückt werden könne, und

ną formę dać można, i że masa ta w stanie miękkim nie tylko do wszystkich metalów, równie jak do szkła i porcelany stale przylega, lecz tak ściśle z metalami i innemi materyałami się łączy, iż snadnie jako kit użytą być może, albowiem takowa po 10, najdalej 12 godzinach tak twardą i stałą się staje, iż ją tak jak srebro lub mosiądz polerować można, na rok; L. 3116-H, — O dochowanie tajemnicy proszono. Rewers cudzoziemczy przedłożony.

Hermanowi Fryderykowi Rafałowi baronowi de Gersheim, zamieszkałemu we Wiedniu, przez Dra Józefa de Winiwarter, adwokata nadwornego i sądowego, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście Nr. 885), na wynalazek płynu, za pomocą którego każdy przedmiot metalowy, jakiejkolwiekbądź formy i wielkości z temi innemi metalami, topienie których uskutecznić się daje gorącością, jakiej do topienia cynku potrzeba, w ten sposób chemicznie połączyć można, iż obadwa połączone metale na drodze mechanicznej jednostajnie płaszczone, i ciągnione być mogą, na lat dwa; L. 3119-H. — Dochowania tajemnicy żądano. Z publicznych na bezpieczeństwo względów, wykonywaniu tego przywileju nie stoi na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy jest przedłożony.

Henrykowi Ungerer, kapelusznikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Jozefstadzie, Nr. 31 i 32), na wynalazek i poprawę we fabrykacyi kapeluszy jedwabnych i filcowych, zawisłą we własnej sztywności z kauczuku i *gummi arabicum* i w złożeniu za pomocą niej podwójnych skrzydeł, na rok; L. 3118-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Janowi Majer, miejskiemu kotlarzowi i właścicielowi domu, zamieszkałemu we Wiedniu (na Landstrasie Nr. 490), na wynalazek klozetów wodnych, mogących być ustawionemi we wszelkich budynkach, i czynnemi li tylko przez naturalną siłę, za pomocą których woda filtrowana i czysta jak krzyształ na każde piątro sprowadzoną i do użycia przysposobioną być może, na lat pięć; L. 3120-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Ze strony policyi co do budowy i ognia, wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie pod tym warunkiem, jeżeli rezerwoary wodne na strychu albo na piętrach w ten sposób są umieszczone, iż przezto poddasze nie jest obciążone i od przypadkowego wciśnięcia się wody jest ochronione.

Jakubowi Franciszkowi Henrykowi Hemberger, dyrektorowi administracyjnemu, zamieszkałemu we Wiedniu, (w mieście pod Nr. 785) na wynalazek i poprawę w sporządzaniu szorów na konie cugowe, i chomąt, w których szyja konia zupełnie jest ochronioną, zatem wszelkie uciążenie oddalonem, i siła ciągnąca onegoż znacznie zostanie ulżoną, na lat dwa; L. 3121-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Dentyście J. G. Popp, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 604), na wynalazek anaterynowej wody do płukania ust, za pomocą której uchylonem zostanie cuchnienie z ust, pochodzące z zaniedbania czyszczenia zębów stucznych lub wypruchniałych czyli dziurawych, albo z palenia tytuniu, na rok; L. 3145-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju pod tym warunkiem nie stoi nic na przeszkodzie, że w obwieszczeniu rzeczonej wody zachwalanie onejże ograniczonem zostanie li tylko na oddalenie cuchnienia z ust z zaniedbania czyszczenia zębów albo z palenia tytuniu pochodzącego.

in diesem weichen Zustande nicht nur fest an allen Metallen und auch an Glas und Porzellan hafte, sondern sich so innig mit Metallen und anderen Stoffen verbinde, dass sie als Kitt sehr zweckmässig verwendet werden könne, weil nach 10 bis 12 Stunden diese weiche Masse so hart und fest werde, dass sie sich wie Silber oder Messing poliren lasse, auf Ein Jahr; Zahl 3116-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Hermann Friedrich Raphael Freiherrn von Gersheim, wohnhaft in Wien, durch Dr. Joseph von Winiwarter, Hof- und Gerichts-Advocat, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 885), auf die Erfindung eines Flussmittels, mittelst welchem es möglich sei, jedes Metallstück, von was immer für einer Form und Grösse mit anderen Metallen, deren Schmelzpunct inner der Schmelzhitze des Zinkes einschliesslich liegt, derart chemisch zu verbinden, dass die zwei verbundenen Metalle auf mechanischem Wege gleichförmig gestreckt und gedehnt werden können, auf zwei Jahre; Zahl 3119-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Heinrich Ungerer, Hutfabrikant, wohnhaft in Wien (Josephstadt, Nr. 31 und 32), auf die Erfindung und Verbesserung in der Fabrikation von Seiden- und Filzhüten, bestehend in einer eigenen Steife aus Kautschuk und Gummi arabicum und im Auflegen von Doppelrändern mittelst dieser Steife, auf Ein Jahr; Zahl 3118-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Johann Mayer, bürgerl. Kupferschmid und Hausinhaber, wohnhaft in Wien (Landstrasse Nr. 490), auf die Erfindung von Wasser-Closets, welche in Gebäuden aller Art aufgestellt werden können, bloss durch natürliche Kraft in Activität gesetzt werden, und wodurch das Wasser filtrirt und krystallrein nach allen Stockwerken und in allen Richtungen in jede einzelne Localität geleitet und zu jedem Gebrauche benützt werden könne, auf fünf Jahre; Zahl 3120-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In Bau- und feuerpolizeilichen Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, wenn die Wasser-Reservoirs am Dachboden oder in den Stockwerken derart angebracht sind, dass dadurch der Oberboden nicht überlastet, und gegen das allfällige Eindringen des Wassers gesichert werde.

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Erfindung und Verbesserung in der Verfertigung von Pferde-Geschirren und Kummeten für Zugpferde, wodurch der Hals des Pferdes vollkommen geschützt sei, mithin jeder Druck vermieden, und die Zugkrat bedeutend erleichtert werde, auf zwei Jahre; Zahl 3121-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem J. G. Popp, Zahnarzt, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 604), auf die Erfindung eines Anatherin-Mundwassers, wodurch der üble Geruch im Munde in Folge vernachlässigter Reinigung der künstlichen oder hohlen Zähne, oder in Folge des Tabakrauches beseitiget werde, auf Ein Jahr; Zahl 3145-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, dass in der Ankündigung dieses Mundwassers die Anpreisung desselben nur auf die Vertilgung des üblen Geruches aus dem Munde in Folge vernachlässigter Reinigung der Zähne, oder in Folge des Tabakrauchens beschränkt werde.

Karolowi Kuhn, posiadaczowi przywileju, mieszczanowi i kupcowi z Ulm, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu Nr. 134), na wynalazek, odkrycie i poprawę we fabrykacyi zapałek frykcyjnych, u których massa zapalna przy zapaleniu nie odpada, na lat pięć; L. 3146-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy jest przedłożony.

Franciszkowi Krug, miejskiemu pasamonikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na przedm. Schottenfeld Nr. 232), na wynalazek i poprawę we fabrykacyi falcechu *(porte-epées)* z wełny, za pomocą której cyfra imienna i emblema Najjaśniejszego Pana, J. C. Mości, już zaraz przy fabrykacyi wrabianą bywa, i na powierzchni takowej robota wypukłą się ukazuje, na rok; L. 3177-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

283.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 3. Czerwca 1850,

którem się przedłuża przywilej z dnia 25. Maja 1840 na lat dwa, na wynalazek nowego mydła, nadany pierwotnie Ludwikowi Majer, a następnie na własność domu handlowego Karola Alojzego Chiozza i synów w Tryeście przeniesiony.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg lat dwóch, to jest roku jedenastego i dwunastego przywilej z dnia 25. Maja 1740, na wynalazek nowego gatunku mydła, tak toaletowego, jak do prania, nadany pierwotnie Ludwikowi Majer, a następnie na własność domu handlowego, Alojzego Chiozza i synów w Tryeście przeniesiony.

Bruck m. p.

284.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 7. Czerwca 1850,

ogłaszające, że przez upływ czasu ustały niektóre przywileje.

Ministeryum handlu ogłasza, że przez upływ czasu ustały przywileje następujące:

Przywilej

Augusta Kitschelt i Ernesta Schneller z dnia 12. Listopada 1839 na wynalazek i poprawę w aliażowaniu metalów do fabrykowania z nich towarów lanych;

Franciszka Michieli z dnia 28. Listopada 1839 na wynalazek nowej konstrukcyi pieców do wypalania wapna;

Łazarza Lengsfeld z dnia 10. Listopada 1840 na poprawę tłustego szuwaksu glancownego;

Zygmunta Böhm z dnia 10. Listopada 1843 na wynalazek nowego światła nocnego;

Piotra Huberta Desvignes z dnia 25. Listopada 1843 na wynalazek nowych pieców ogrzewalnych;

Ludwikowi Henry z dnia 11. Listopada 1844 na wynalazek nowych instrumentów do ważenia;

Józefa Baumgartner z dnia 7. Listopada 1845 na wynalazek poprawionego obuwia;

Dem Carl Kuhn, Privilegiums-Inhaber, Bürger und Kaufmann in Ulm, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 134), auf die Erfindung, Entdeckung und Verbesserung in der Erzeugung der Reibzündhölzchen, wovon die Phosphorzündmasse beim Entzünden nicht abspringe, auf fünf Jahre; Zahl 3146-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Franz Krug, bürgerl. Posamentirer, wohnhaft in Wien (Schottenfeld Nr. 232), auf die Erfindung und Verbesserung in der Verfertigung der Wollen-Porte-epées, wodurch auf denselben die Namens-Chiffre und die Embleme Sr. Majestät gleich bei der Erzeugung eingearbeitet werden, und auf der Oberfläche erhaben erscheinen, auf Ein Jahr; Zahl 3177-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck *m. p.*

283.

Erlass des Handelsministeriums vom 3. Juni 1850,

womit das ursprünglich am 25. Mai 1840 dem Louis Mayer verliehene und seitdem in das Eigenthum des Handlungshauses Carl Alois Chiozza und Söhne in Triest übergegangene Privilegium auf die Erfindung einer neuen Seife auf zwei Jahre verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das ursprünglich dem Louis Mayer verliehene und seither in das Eigenthum des Handlungshauses Carl Alois Chiozza und Söhne in Triest übergegangene Privilegium vom 25. Mai 1840 auf die Erfindung einer neuen Art Seife, sowohl Toilette- als Waschseife, für die weitere Dauer zweier Jahre, d. i. des eilften und zwölften, zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

284.

Erlass des Handelsministeriums vom 7. Juni 1850,

womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden.

Das Handelsministerium hat nachfolgende Privilegien durch Zeitablauf als erloschen erklärt:

Das Privilegium des

August Kitschelt und Ernst Schneller vom 12. November 1839 auf die Erfindung und Verbesserung einer Legirung von Metallen zur Erzeugung von Gusswaaren;

Francesco Michieli vom 28. November 1839 auf die Erfindung einer neuen Constructionsart von Kalköfen;

Lazar Lengsfeld vom 10. November 1840 auf eine Verbesserung der Fettglanzwichse;

Sigmund Böhm vom 10. November 1843 auf die Erfindung von neuen Nachtlichtern;

Peter Hubert Desvignes vom 25. November 1843 auf die Erfindung einer neuen Art Heizöfen;

Louis Henry vom 11. November 1844 auf die Erfindung neuer Wag-Instrumente;

Joseph Baumgartner vom 7. November 1845 auf die Erfindung einer verbesserten Fussbekleidung:

braci de Rosthorn z dnia 16. Lutego 1846 na wynalazek w fabrycznem produkowaniu drutów metalowych;

Jana Chrzciciela Piatti z d. 21. Listopada 1846 na wynalazek przyrządzeń, służących do zabezpieczenia i tachimetru (skoromierza) pociągów na kolejach żelaznych;

Aleksandra Reach z dnia 8. Listopada 1847 na wynalazek w produkcyi fajek, nazwanych: „fajkami bawełniano-papierowemi";

Ludwika Pessina z dnia 2. Listopada 1847 na wynalazek w produkcyi zapałków;

Roberta Whitehead z z dnia 24. Listopada 1847 na poprawę w zwijaniu jedwabiu;

Filipa Marya Hornung, Jakuba Kesberg i Marka Schmelkes z dnia 24. Listopada 1847, na wynalazek własnej maszyny szybkiego liniowania na papierze i innych materyałach;

Wilhelma Bachmann z dnia 24. Listopada 1847 na wynalazek mechaniki klawirowej, zwanej „mechaniką repetycyjną".

Macieja Schramel i Wincentego Flach z dnia 15. Listopada 1848 na wynalazek we fabrykacyi szabel wszelkiego gatunku;

Antoniego Olbrich i Józefa Schnellinger z dnia 15. Listopada 1848 na wynalazek i poprawę w produkowaniu zamków;

Jerzego Pamperl z d. 10. Listopada 1846 na wynalazek w czyszczeniu zgrzebia;

Franciszka Lejeune z dnia 2. Listopada 1847 na wynalazek młota kowalskiego, przez atmosferyczne powietrze w ruch wprowadzonego;

Opisania tych przywilejów przeseła zarazem c. k. namiestnikostwo niższo-austryackie c. k. instytutowi politechnicznemu w przechowanie dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

285.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 7. Czerwca 1850,

ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 5. Października 1844. Dr. Józefowi Bianco nadany, na wynalazek dwóch instrumentów fizykalnych.

Ministeryum handlu ogłasza niniejszem, iż przez upływ czasu ustaje przywilej Dra Józefa Bianco, nadany pod dniem 5 Października 1844, na wynalazek dwóch instrumentów fizykalnych, t. j. barometru i termometru (ciężko- i ciepłomierza).

Opisanie przywileju tego przeseła c. k. namiestnikostwo niższo-austryackie c. k. instytutowi politechnicznemu w przechowanie dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

der Gebrüder Edlen von Rosthorn vom 16. November 1846 auf eine Erfindung in der fabriksmässigen Erzeugung von Metalldrähten;

des Giovanni Battista Piatti vom 21. November 1846 auf die Erfindung von Sicherheitsvorrichtungen und einem Geschwindigkeitsmesser der Trains auf Eisenbahnen;

Alexander Reach vom 8. November 1847 auf eine Erfindung in der Erzeugung von Pfeifen, „Baumwollpapier-Tabakpfeifen" genannt;

Luigi Pessina vom 2. November 1847 auf eine Entdeckung in der Erzeugung der Zündhölzchen;

Robert Whitehead vom 24. November 1847 auf eine Verbesserung in der Abhasplung der Seide;

Philipp Maria Hornung, Jacob Kesberg und Marcus Schmelkes vom 24. November 1847, auf die Erfindung einer eigenen Schnell-Liniermaschine für Papier und andere Stoffe;

Wilhelm Bachmann vom 24. November 1847 auf die Erfindung einer Clavier-Mechanik, „Repetitions-Mechanik" genannt;

Mathias Schramel und Vincenz Flach vom 15. November 1848 auf eine Erfindnng in der Fabrikation von Säbeln jeder Gattung;

Anton Olbrich und Joseph Schnellinger vom 15. November 1848 auf eine Erfindung und Verbesserung in der Erzeugung der Schlösser;

Georg Pamperl vom 10. November 1846 auf eine Erfindung in Reinigung des Werges;

Franz Lejeune vom 2. November 1847 auf die Erfindung eines Schmidhammers, der durch die atmosphärische Luft in Bewegung gesetzt wird.

Die diessfälligen Beschreibungen werden unter Einem durch die k. k. niederösterreichische Statthalterei dem k. k. polytechnischen Institute zur Aufbewahrung für Jedermanns Einsicht übersendet.

Bruck *m. p.*

285.

Erlass des Handelsministeriums vom 7. Juni 1850,

womit das dem Dr. Joseph Bianco am 5. October 1844 verliehene Privilegium auf die Erfindung zweier physikalischer Instrumente als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Handelsministerium hat das Privilegium des Dr. Joseph Bianco vom 5. October 1844 auf die Erfindung zweier physikalischer Instrumente, nämlich eines Barometers und eines Therometers durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung wird unter Einem durch die k. k. niederösterreichische Statthalterei dem k. k. polytechnischen Institute zur Aufbewahrung zu Jedermanns Einsicht zugesendet.

Bruck *m. p.*

286.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 15. Czerwca 1850,

którem się ogłasza, iż niektóre przywileje, przez upływ czasu ustały.

Ministeryum handlu ogłasza, że przez upływ czasu ustają przywileje następujące:

Przywilej Jana Dietz z dnia 4 Kwietnia 1845, na wynalazek i poprawę udoskonalonej maszyneryi w produkowaniu mąki krochmalowej z kartofli, i Emila Müller z dnia 5. Lutego 1847, na wynalazek i poprawę w konstrukcyi propulzatorów okrętowych z gwintami śrubiastemi.

Opisanie przywileju przeseła c. k. niższo-austryackie namiestnikostwo tutejszemu c. k. instytutowi politechnicznemu do przechowania i dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

287.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 17. Czerwca 1850,

przedłużające na rok 7. przywilej z dnia 15. Maja 1844, nadany Fryderykowi Schindler, na poprawę w perukach i pokryciach łysiny.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznej postanowiło przedłużyć na rok siódmy przywilej z dnia 15. Maja 1844, nadany Fryderykowi Schindler, miejskiemu fryzyerowi w Pradze, na poprawę w perukach i mniejszych pokryciach łysiny.

Bruck m. p.

288.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 17. Czerwca 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych, postanowiło przedłużyć następujące przywileje:

1. Przywilej z dnia 21. Maja 1840 na wynalazek fabrykowania czekulady, zamiast rękami ludzkiemi dwoma nowemi maszynami, pierwotnie Józefowi Antoniemu Osswald nadany, a następnie na własność Joanny Osswald, ur. Will, przeniesiony, na dalszy ciąg roku jedenastego i dwunastego.

2. Przywilej z dnia 18. Maja 1841, na poprawę maszyny młocarnej (młockarni) pod dniem 14. Października 1839 uprzywilejowanej, pierwotnie nadany Janowi Chrzcicielowi Seidel z Neu-York, a po śmierci tegoż przeniesiony na własność Karoliny Seidel, obecnie zamężnej Philapitsch, na rok dziesiąty.

3. Przywilej Edwarda Schuhmann, dentysty we Wiedniu, z d. 11 Kwietnia 1847, na poprawę w sporządzaniu sztucznego dziąsła mineralnego, na rok czwarty.

4. Przywilej Jana Baillie, dyrektora maszyn przy węgierskiej kolei żelaznej centralnej w Peszcie, z dnia 8. Października 1847 na wynalazek narządu spiralnego odbijającego, ciągnącego i noszącego przy kolejach żelaznych, na rok czwarty, piąty i szósty.

286.

Erlass des Handelsministeriums vom 15. Juni 1850.

womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden.

Das Handelsministerium hat nachfolgende Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt:

Das Privilegium des Johann Dietz vom 4. April 1845, auf die Entdeckung und Verbesserung einer vervollkommten Maschinerie zur Erzeugung des Stärkemehles aus Kartoffeln, und des Emil Müller vom 5. Februar 1847, auf eine Erfindung und Verbesserung in der Construction von Schiffspropellern mit Schraubengewinden.

Die diessfälligen Beschreibungen werden durch die k. k. niederösterreichische Statthalterei dem hiesigen k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht zur Aufbewahrung übersendet.

Bruck m. p.

287.

Erlass des Handelsministeriums vom 17. Juni 1850,

wodurch die dem Friedrich Schindler für das 7. Jahr bewilligte Verlängerung des demselben am 15. Mai 1844 verliehenen Privilegiums, auf eine Verbesserung der Perrücken und Platten kundgemacht wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Friedrich Schindler, bürgerlicher Friseur in Prag, auf eine Verbesserung der Perrücken und Platten ertheilte Privilegium vom 15. Mai 1844 auf das siebente Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

288.

Erlass des Handelsministeriums vom 17. Juni 1850.

wodurch die Verlängerung mehrerer Privilegien kundgemacht wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

1. Das ursprünglich dem Joseph Anton Osswald verliehene und seither in das Eigenthum der Johanna Osswald, gebornen Will, übergegangene Privilegium vom 21. Mai 1840 auf eine Erfindung, die Chocolade statt durch Menschenhände mittelst zweier neuen Maschinen zu erzeugen, auf die weitere Dauer des eilften und zwölften Jahres.

2. Das ursprünglich dem Johann Baptist Seidel aus New-York verliehene und seit dessen Tode in das Eigenthum der Caroline Seidel, nun verehelichten Philapitsch übergegangene Privilegium vom 18. Mai 1841, auf eine Verbesserung der unterm 14. October 1839 privilegirten Dreschmaschine, auf das zehnte Jahr.

3. Das Privilegium des Eduard Schuhmann, Zahnarzt in Wien, vom 11. April 1847, auf eine Verbesserung in der Bereitung des künstlichen Mineral-Zahnfleisches, auf das vierte Jahr.

4. Das Privilegium des John Baillie, Maschinen-Director der ungarischen Central-Eisenbahn in Pesth, vom 8. October 1847, auf die Erfindung einer neuen Puffer-, Zug- und Tragschnecke an Eisenbahnwägen, auf das vierte, fünfte und sechste Jahr.

5. Przywilej C. L. Hofmann, doktora chemi we Wiedniu, z dnia 6. Kwietnia 1849. na wynalazek i poprawę w produkowaniu nowego gatunku mydła, za pomocą kompressyi, „mydła wytłaczanego", na rok drugi, i

6. Przywilej Adolfa Pleischl, profesora chemii we Wiedniu, z dnia 1. Czerwca 1849, na wynalazek i poprawę w niezawierającem ani ołowiu ani niedokwasu metalowego emaliowaniu żelaza, blachy żelaznej, i wszystkich przedmiotów wyrabianych, falcowanych, nitowanych, wyciskanych lub wypukłych, tudzież w opatrywaniu naczyń ozdobnemi uchami i antabami na rok drugi, trzeci i czwarty; nakoniec

7. Przywilej Karola Girardet, uprzywilejowanego fabrykanta towarów skórzanych we Wiedniu, z dnia 8. Czerwca 1849, na wynalazek ram metalowych do cygarniczek, kiesek na pieniądze, kasetek na rękawiczki i t. p. na rok drugi.

Bruck m. p.

289.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 17. Czerwca 1850,

ogłaszające, że przez dobrowolne złożenie ustał przywilej z dnia 18. Września 1845, nadany na pięć lat Michałowi Spörlin i Danielowi Schmid na wynalazek, użycia pary eterowej jako siły pędzącej przy maszynach parowych.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, że w skutek dobrowolnego złożenia ustał przywilej pięcioletni Michała Spörlin i Daniela Schmid, nadany pod dniem 18. Września 1845, na wynalazek, użycia pary eterowej jako siły pędzącej przy maszynach parowych.

Opisanie przywileju znajduje się w przechowaniu w c. k. instytucie politechnicznym dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

290.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu pod dniem 23. Czerwca 1850. nadanych.

Józefowi Ludwikowi Melicher, Dr. medycyny i chirurgii, zamieszkałemu we Wiedniu (na Alservorsztadzie Nr; 96), na wynalazek i odkrycie instrumentu dla tępo-słuchych zwanego: „słuchowzmacniarz" (ottokraton), na rok; L. 3225-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Aleksandrowi Oechslin, ślusarzowi przy maszynach z Schafhausen, zamieszkałemu we Wiedniu, (na Leopoldstadzie Nr. 441), na poprawę w wyścielaniu sprężynami z drutu, przez co większą trwałość sprężystości i powłoki osiągnąć można, na rok; L. 3239-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Franciszkowi Horsky, radcy ekonomicznemu, zamieszkałemu w Libiegitz w Czechach, na wynalazek dwóch nowych narządów rolniczych, to jest kultywatoru bruzd na ziemniaki, i takowego na rzepę, na lat dwa; L. 3312-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. czeskiego namiestnikostwa dla każdego do przejrzenia.

5. Das Privilegium des C. L. Hofmann, Doctor der Chemie in Wien, vom 6. April 1849, auf eine Erfindung und Verbesserung in der Erzeugung einer neuen Seifengattung, mittelst Compression, „Press-Seife" genannt, auf das zweite Jahr, und

6. das Privilegium des Adolph Pleischl, Professor der Chemie in Wien, vom 1. Juni 1849, auf die Erfindung und Verbesserung: Eisen, Eisenblech und alle daraus angefertigten, gefalzten, genieteten, gepressten oder getriebenen Gegenstände mit bleifreiem oder metalloxidfreiem Email zu überziehen und die Gefässe mit zierlichen, gegossenen Henkeln und Handhaben zu versehen, auf das zweite, dritte und vierte Jahr; endlich

7. das Privilegium des Charles Girardet, landesprivilegirter Lederwaarenfabrikant in Wien, vom 8. Juni 1849, auf die Erfindung von Metallrahmen zu Cigarren-Etuis, Geldtaschen, Handschuh-Cassetten etc., auf das zweite Jahr.

Bruck m. p.

289.

Erlass des Handelsministeriums vom 17. Juni 1850,

wodurch das dem Michael Spörlin und Daniel Schmid am 18. September 1845 verliehene fünfjährige Privilegium auf die Erfindung, die Dämpfe des Aethers als Triebkraft bei Dampfmaschinen zu verwenden, in Folge freiwilliger Zurücklegung für erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat in Folge freiwilliger Zurücklegung das dem Michael Spörlin und Daniel Schmid am 18. September 1845 auf die Erfindung, die Dämpfe des Aethers als Triebkraft bei Dampfmaschinen zu verwenden, verliehene fünfjährige Privilegium als erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

290.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 23. Juni 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Joseph Ludwig Melicher, Dr. der Medicin und Chirurgie, wohnhaft in Wien (Alservorstadt Nr. 96), auf die Erfindung und Entdeckung eines Instrumentes für Harthörige „der Gehörverstärker" (Ottokraton) genannt, auf Ein Jahr; Zahl 3225-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Alexander Oechslin, Maschinenschlosser aus Schafhausen, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 441), auf die Verbesserung der Drahtfederpolsterungen, wodurch eine grössere Dauerhaftigkeit der Elasticität und des Polsterüberzuges erzielt werde, auf Ein Jahr; Zahl 3239-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Franz Horsky, Wirthschaftsrath, wohnhaft in Libiegitz in Böhmen, auf die Erfindung zweier neuen Ackergeräthe, nämlich eines Kartoffel-, dann eines Rüben- und Drill-Cultivators, auf zwei Jahre; Zahl 3312-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. böhmischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Antoniemu Sabei, inżynierowi, zamieszkałemu w Aachen w Prusiech nadreńskich przez Dra Franciszka Wertfein, publicznego ajenta, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście Nr. 469), na poprawę w wynalazku przez Lacroix uskutecznionym przy wałkowaniach i cewkowałach, która zamieszczona u wałkowni przed walcem cisnącym, każdego razu odmienne uskutecznia położenie sukna, ile razy sukno pod walcami cisnącemi przez narząd ten przechodzi, przezco uchylić się dają smugi i fałdy, innemi przysposabianiem zwykle się na suknie pokazujące, na rok, L. 3595-H. — W królestwie pruskiem przedmiot ten już od 6. Stycznia 1850 na lat sześć został upatentowany. O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy jest przedłożony.

Jakubowi Dellreé, miejskiemu mieczownikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Jozefstadzie Nr. 81), na wynalazek i poprawę we fabrykacyi szpad od parady, wedle której główka u szpady, nie jak dotychczas znitowana, lecz własnym sposobem z zewnątrz jest przymocowana, przezco szpada piękniej wygląda, a przytem nie więcej kosztuje jak dotychczas, na lat dwa; L. 3644-H. — Otwarte opisanie przywileju znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia.

J. P. Dupasquier, fabrykantowi w Lyonie, zamieszkałemu w Lyonie (na ulicy St. Bartłomieja pod Nr. 20) przez Walentego Pleiweiss, miejsk. kupca, zamieszkałego we Wiedniu, na wynalazek nowego sposobu użycia sprężystości do rozmaitego zastosowania sprężyny spiralnej, na lat pięć; L. 3645-H. — We Francyi wynalazek ten już od 20. Listopada 1846 na lat piętnaście został upatentowany. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy jest przedłożony. Otwarte przywileju tego opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia.

Alojzemu Marcus, stolarzowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na przedm. Himmelpfortgrund), przez J. G. Bartsch, ajenta, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście Nr. 1157), na wynalazek w sporządzaniu parkietów, zwanych „parkietami sztucznemi maszyno-mozaikowemi" za pomocą ukonstruowanych własnym mechanizmem hyblów i maszyn do sklejania; które to parkiety z skośno kątnych równoległoboków podług matematycznego wykonywania są złożone, z różnemi deseniami, które z jednego punktu wychodzą i bez końca prowadzić się dają, przy których nie widać ani początku, ani zestawienia, a które nader pięknie się przedstawiają, i niby jednę całość i jeden deseń stanowią, a także i przy stołach, szafach i innych meblach zastosować się dają, na rok; L. 3646-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Janowi Seufert i synowi, maszynistom, zamieszkałym we Wiedniu (na przedm. Schottenfeld Nr. 191), na wynalazek maszyny czyniącej niepotrzebnemi wszelkie dotychczas w warsztatach tkackich na wstążki używane atłas-maszyny i sprężyste wały, na lat dwa; L. 3649-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

Dem Antonie Sabei, Ingenieur, wohnhaft in Achen in Rheinpreussen durch Dr. Franz Wertfein, öffentlicher Agent, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 469), auf die Verbesserung der Lacroix'schen Erfindung für Walz-Walkmaschinen und Spulkumpen, welche an der Walkmaschine vor der Druckwalze angebracht, jedesmal eine veränderte Lage des Tuches bewirke, so oft dasselbe unter den Druckwalzen und durch diese Vorrichtung passirt, wodurch die an dem Tuche sonst entstehenden Streifen und Falten vermieden werden, auf Ein Jahr; Zahl 3595-H. — Im Königreiche Preussen ist dieser Gegenstand seit 6. Jänner 1850 auf sechs Jahre patentirt. Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Jacob Dellree, bürgerl. Schwertfeger, wohnhaft in Wien (Josephstadt Nr. 81) auf die Erfindung und Verbesserung in der Erzeugung von Staatsdegen, wonach der Degenknopf (Kopf) nicht wie bisher mit einer Niete versehen werde, sondern durch eine Vorrichtung von innen festgehalten werde, wodurch der Degen ein schöneres und gefälligeres Aussehen erhalte, und doch nicht theurer als bisher zu stehen komme, auf zwei Jahre; Zahl 3644-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem J. P. Dupasquier, Fabrikant zu Lyon, wohnhaft in Lyon (Strasse St. Barthelemi Nr. 20) durch Valentin Pleiweis, bürgerl. Handelsmann, wohnhaft in Wien, auf die Erfindung einer neuen Art der Verwendung der Elasticität zu verschiedenem Gebrauche durch Anwendung einer Spiralfeder, auf fünf Jahre; Zahl 3645-H. — In Frankreich ist diese Erfindung seit 20. November 1846 auf fünfzehn Jahre patentirt. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Alois Markus, Tischler, wohnhaft in Wien (Himmelpfortgrund) durch J. G. Bartsch, Agent, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 1157) auf die Erfindung in Verfertigung von Parquetten, „Maschin-Mosaik-Kunstparquetten" genannt, mittelst eigener mechanisch-construirter Hobel- und Leimmaschinen, welche Parquetten aus verschobenen Parallelogramen nach mathematischer Ausführung bestehen, mit verschiedenen Dessins, die aus einem Puncte entstehen und in's Unendliche ausgeführt werden können, bei welchen weder der Anfang, noch die Zusammensetzung bemerkbar ist, die einen überraschend schönen Anblick gewähren, und gleichsam nur einen Körper und ein Dessin bilden, auch auf Tische, Kästen und andere Möbel anwendbar, auf Ein Jahr; Zahl 3646-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Johann Seufert und Sohn, Maschinisten, wohnhaft in Wien (Schottenfeld Nr. 191), auf die Erfindung einer Maschine, welche alle bisher an den Bandmühlstühlen in Anwendung gewesenen Atlas-Maschinen und Schnellbäume entbehrlich mache, auf zwei Jahre; Zahl 3649-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck *m. p.*

291.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 24. Czerwca 1850.

przedłużające przywilej na rok trzeci na wynalazek telegrafu uniwersalnego na obwieszczenia, pierwotnie Joachimowi Jammer pod dniem 14. Lutego 1848 nadany, a obecnie na Leopolda Köppel przeniesiony.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć przywilej z dnia 12. Lutego 1848, na dalszy ciąg jednego, t. j. roku trzeciego, pierwotnie Joachimowi Jammer nadany, na wynalazek uniwersalnego telegrafu na obwieszczenia, a następnie na własność Leopolda Köppel ajenta we Wiedniu, przeniesiony.

Bruck m. p.

292.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 28. Czerwca 1850,

ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 27. Kwietnia 1846, pierwotnie Ludwikowi Hoffmann i Ksaweremu de Chernel nadany, na wynalazek w przyrządzeniu, przez które uchylić się daje wyskoczenie lubześliźnienie kół lokomytowowych i innych powozowych z kolei i z szyn na kolei żelaznej.

Ministeryum handlu ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 27. Kwietnia 1846 nadany Ludwikowi Hoffmann i Franciszkowi Ksaweremu de Chernel we Wiedniu na wynalazek i poprawę w przyrządzeniu, przez które przeszkodzonem zostanie wyśliznienie kół lokomotywowych i innych powozowych z szyn kolei żelaznej, a zatem i wystąpienie onychże z kolei żelaznej w ogólności.

Opisanie tego przywileju znajduje się w c. k. instytucie politechnicznym w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

293.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 2. Lipca 1850,

ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 27. Lutego 1850, nadany Franciszkowi Perini, na poprawę w prasie hydraulicznej.

Ministeryum handlu ogłosiło, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 27. Lutego 1845, nadany Franciszkowi Perini na poprawę w prasie hidraulicznej.

Opisanie przywileju tego znajduje się w c. k. instytucie politechnicznem w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

294.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu pod d. 4. Lipca 1850. nadanych.

Janowi Gschmeidler, ślusarzowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na przedm. Maryahilf pod Nr. 109), na wynalazek w kłódkach, zamkach u drzwi i u szaf, których

291.

Erlass des Handelsministeriums vom 24. Juni 1850,

wodurch das ursprünglich dem Joachim Jammer am 12. Februar 1848 verliehene und nunmehr an Leopold Köppel übergegangene Privilegium auf die Erfindung eines Universal-Telegraphen für Ankündigungen auf das dritte Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das ursprünglich dem Joachim Jammer verliehene und seither in das Eigenthum des Agenten in Wien, Leopold Köppel, übergegangene Privilegium vom 12. Februar 1848, auf die Erfindung eines Universal-Telegraphen für Ankündigungen, für die weitere Dauer Eines, d. i. des dritten Jahres zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

292.

Erlass des Handelsministeriums vom 28. Juni 1850,

wodurch das dem Louis Hoffmann und Franz Xaver von Chernel am 27. April 1846 verliehene Privilegium, auf Erfindung einer Vorrichtung, wodurch das Austreten und Ableiten der Locomotiv- und anderer Wagenräder von dem Geleise und den Eisenbahnschienen verhindert wird, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel hat das dem Louis Hoffmann und Franz Xaver von Chernel zu Wien am 27. April 1846 auf Erfindung und Verbesserung einer Vorrichtung wodurch das Ableiten der Locomotiv- und anderer Wagenräder von den Eisenbahnschienen, somit das Austreten derselben aus dem Geleise auf den Eisenbahnen überhaupt verhindert werde, verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

293.

Erlass des Handelsministeriums vom 2. Juli 1850,

womit das dem Franz Perini am 27. Februar 1845 verliehene Privilegium, auf eine Verbesserung der hydraulischen Presse, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerum für Handel hat das dem Franz Perini vom 27. Februar 1845 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung der hydraulischen Presse durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

294.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 4. Juli 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Johann Gschmeidler, Schlosser, wohnhaft in Wien (Mariahilf Nr. 109), auf die Erfindung von Vorhäng-, Thür- oder Kasten-Schlössern, welche ohne genauen Nach-

bez dokładnie dorabianego klucza, nawet gwałtownie, nie rozbiwszy zupełnie zamek takowy, odemknąć nie można, na rok; L. 3732-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się u c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Hermanowi Fryderykowi Rafałowi baronowi Gersheim, zamieszkałemu we Wiedniu, przez Dr. Józefa de Winiwarter, adwokata nadwornego i sądowego, zamieszkałego we Wiedniu, na wynalazek pobielania (cyną) każdego przedmiotu metalowego dowolnej formy i wielkości, na zimnej drodze bez użycia stosu galwanicznego lub bateryi galwanicznej, a to w ten sposób, iż pobielenie takowe trwalsze jest i czyściejsze, jak uskutecznione dotychczasowemi metodami, i że powłoka cynowa w dowolnej grubości może mieć miejsce, na rok; L. 3769-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Ernestowi Schadlbauer, miejsk. kupcowi, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 801), na wynalazek nowego gatunku wag, żadnego ciężaru nie potrzebujących, lecz w momencie przez skalę wagę oznaczających, na rok; L. 3827-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Robertowi baronowi Seckendorff, książ. Coburg-Gotajskiemu kapitanowi zewnątrz służby, z Fryburga w Breisgau, zamieszkałemu w Heinrichshalle, przez J. H. Stametz i spółkę, zamieszkałego we Wiedniu, na wynalazek odjęcia gipsowi kwasu siarkowego a przeniesienia go na sól kuchenną, na lat piętnaście; L. 3828-H. — O dochowanie tajemnicy przez ciąg roku jednego proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Fryderykowi Müller i Józefowi Ludold, inżynierowi cywilnemu, zamieszkałemu we Wiedniu, (na Wiedeniu Nr. 76), na wynalazek parowego aparatu gazowego bez gazomiaru, na rok; L. 3829-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Walterowie Zuppinger, nadinżynierowi, zamieszkałemu w Zürch w Szwajcaryi, przez Jerzego Krauss, miejsk. kupca, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście Nr. 642), na wynalazek nowego koła wodnego, zwanego: koło wodne Zuppingierowe, na lat pięć; L. 3870-H. — Otwarte przywileju tego opisanie znajduje się w przechowaniu u c. k. namiestnikostwa niższo - austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy jest przedłożony.

Józefowi Hiltner, miejsk. handlarzowi i producentowi wszelkich gatunków czapeczek wojskowych, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 673), na poprawę w produkowaniu złotych opasek do szabel, przy których części mosiężne lub stalowe sukno wraz z podkładkami nie tak łatwo przetrzeć mogą, na rok; L. 3892-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Emilowi Kessler, dyrektorowi fabryk maszynowych w Karlsruhe i Esslingen, zamieszkałemu w Karlsruhe, przez Dr. Franciszka Wertfein, publicznego ajenta, zamieszkałego we Wiedniu, na wynalazek nowej konstrukcyi kotłów do lokomotywów, maszyn okrętowych i lądowych, na lat piętnaście; L. 3893-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Bruck m. p.

schlüssel und selbst mit Gewalt, ohne gänzliche Zerstücklung eines solchen Schlosses, nicht aufgesperrt werden können, auf Ein Jahr, Z. 3732-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Hermann Friedrich Raphael Freiherrn v. Gersheim, wohnhaft in Wien, durch Dr. Joseph v. Winiwarter, Hof- und Gerichts-Advocat, wohnhaft in Wien, auf die Erfindung, auf kaltem Wege ohne Anwendung einer galvanischen Säule oder Batterie jedes Metallstück von beliebiger Form und Grösse derart zu verzinnen, dass die Verzinnung haltbarer und reiner sei, als die nach den bisher bekannten Methoden bewerkstelligte, und das Zinn in beliebiger Dicke aufgetragen werden könne, auf Ein Jahr, Z. 3769-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Ernst Schadelbauer, bürgerl. Handelsmann, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 801), auf die Erfindung einer neuen Art von Wagen, welche keines Gewichtes bedürfen, sondern augenblicklich durch eine Scala das Gewicht angeben, auf Ein Jahr, Z. 3827-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Robert Freiherrn v. Seckendorff, herzogl. Coburg-Gothaischer Hauptmann ausser Diensten, aus Freiburg im Breisgau, wohnhaft in Heinrichshalle, durch J. H. Stametz und Comp., wohnhaft in Wien, auf die Erfindung, dem Gypse die Schwefelsäure zu entziehen und auf das Kochsalz zu übertragen, auf fünfzehn Jahre, Z. 3828-H. — Die Geheimhaltung wurde auf die Dauer eines Jahres angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Friedrich Müller und Joseph Ludold, Civil-Ingenieur, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 76), auf die Erfindung eines Dampfgasapparates ohne Gasometer, auf Ein Jahr, Z. 3829-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Walter Zuppinger, Ober-Ingenieur, wohnhaft in Zürich in der Schweiz, durch Georg Kraus, bürgerl. Handelsmann, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 642), auf die Erfindung eines neuen Wasserrades, Zuppinger Wasserrad genannt, auf fünf Jahre, Z. 3870-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Joseph Hiltner, bürgerl. Visirhändler und Erzeuger aller Gattungen Militär-Kappen, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 673), auf die Verbesserung in der Erzeugung der goldreichen Säbelkuppeln, wodurch die Messing- oder Stahlbestandtheile das Tuch sammt den Lederunterlagen nicht so leicht durchreiben können, auf Ein Jahr, Z. 3892-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Emil Kessler, Director der Maschinenfabriken zu Karlsruhe und Esslingen, wohnhaft in Karlsruhe, durch Dr. Franz Wertfein, öffentlicher Agent, wohnhaft in Wien, auf die Erfindung einer neuen Construction von Kesseln zu Locomotiven, Schiff- und Landmaschinen, auf fünfzehn Jahre, Z. 3893-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Bruck *m. p.*

295.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu dnia 5. Lipca 1850. nadanych.

Izaakowi Löbl Pulvermacher, mechanikowi z Wrocławia, zamieszkałego we Wiedniu (na starym Wiedeniu Nr. 57), na wynalazek w konstrukcyi i produkcyi hydro-elektrycznych stosów Wolty, sposobnych nie tylko do użycia fizykalnego i medycznego. lecz też i do stroju w kształcie łańcuszków, pierścieni, bransoletek, naczolników, kolczyków i t. d., na rok; L. 3894-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów, wykonywaniu tego przywileju pod tym warunkiem nie stoi nic na przeszkodzie, że przedmiot onegoż w każdym poszczególnym przypadku tylko za zarządzeniem lekarskiem, użytem zostanie, a oraz wszelkie lekarskie zachwalanie zupełnie zaniechanem będzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Izaakowi Löbl Pulvermacher. mechanikowi z Wrocławia, zamieszkałemu we Wiedniu (na starym Wiedeniu Nr. 57), na wynalazek i poprawę w produkowaniu i konstrukcyi wolta-elektrycznych hydro-stosów, ruchomych i aparatów indukcyjnych, sposobnych do użycia tak fizykalnego jak medycznego. uiemniej też i do stroju, w kształcie łańcuszków. pierścieni. bransoletek, obrączek czolnych, bandażów i t. p., na rok; L. 3895-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju pod tym warunkiem nie stoi nic na przeszkodzie, iż przedmiot onegoż w każdym poszczególnym przypadku tylko za zarządzeniem lekarskiem, użytem będzie, a oraz wszelkie lekarskie onegoż zachwalanie, zupełnie zaniechanem zostanie. Rewers cudzoziemczy jest przedłożony.

J. B. Madden, inżynierowi cywilnemu, zamieszkałemu w Kitzingen w Bawaryi, przez Ferdynanda Roeschel, zamieszkałego we Wiedniu, (w mieście Nr. 258), na wynalazek nowego systemu żeglugi parowej rzecznej, za pomocą którego zużycie węgla o połowę zmniejszonem zostanie, na lat piętnaście; L. 3896-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się u c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego w przechowaniu dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy jest przedłożony.

Karolowi Fink, uprawnionemu płatnerzowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Laimgrubie Nr. 68.) i Franciszkowi Fink, czeladnikowi złotniczemu, zamieszkałemu we Wiedniu (Laimgrube Nr. 194), na wynalazek w sporządzaniu blatów frykcyjnych stalowych w dowolnej średnicy, sposobnych do młynów wodnych parowych i końskich, osobliwie zaś do młynków ręcznych (żarn), na rok; L. 3924-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Adolfowi de Herz, prywatyzującemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 846), przez Dr. Franciszka Guthersz, adwokata nadwornego i sądowego, zamieszkałego we Wiedniu, na wynalazek maszyny centryfugalnej do czyszczenia i klarowania cukru w formach, na rok; L. 3954-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Józefowi Sonnenfeld, buhalterowi, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 1149 i 1150), na wynalazek wag listowych i pakietowych na sprężynach cisnących,

295.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 5. Juli 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Isak Löbel Pulvermacher, Mechaniker aus Breslau, wohnhaft in Wien (alte Wieden Nr. 57), auf die Erfindung in der Construction und Erzeugung hydroelektrischer voltaischer Ketten, welche sich sowohl zum physikalischen und medicinischen, als auch zum Schmuckgebrauche, als Ketten, Ringe, Arm- und Stirnbänder, Ohrgehänge etc. eigen, auf Ein Jahr; Zahl 3894-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, dass der Gegenstand desselben von Fall zu Fall nur auf ärztliche Anordnung angewendet, und jede medicinische Anpreisung desselben vermieden werde. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Isak Löbel Pulvermacher, Mechaniker aus Breslau, wohnhaft in Wien (alte Wieden Nr. 57), auf die Erfindung und Verbesserung in der Erzeugung und Construction voltaelektrischer ambulanter Hydro-Ketten und Inductions-Apparate, welche sich sowohl zum physikalischen und medicinischen, als auch zum Schmuckgebrauche, als Ketten, Ringe, Arm- und Stirnbänder, Bandagen etc. eignen, auf Ein Jahr; Zahl 3895-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, dass der Gegenstand desselben von Fall zu Fall nur auf ärztliche Anordnung angewendet, und jede medicinische Anpreisung desselben vermieden werde. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem J. B. Madden, Civilingenieur, wohnhaft in Kitzingen in Baiern, durch Ferdinand Roeschel, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 258), auf die Erfindung eines neuen Systemes der Flussdampfschiffahrt, durch dessen Anwendung der Verbrauch an Kohlen um die Hälfte vermindert werde, auf fünfzehn Jahre; Zahl 3896-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Carl Fink, befugter Zeugschmid, wohnhaft in Wien (Laimgrube Nr. 68), und Franz Fink, Goldarbeitergehilfe, wohnhaft in Wien (Laimgrube Nr. 194), auf die Erfindung in der Verfertigung von Reibflächen von Stahl nach beliebigem Diameter, welche für Mühlen von Wasser-, Dampf- und Pferdekraft, besonders aber für Handmühlen geeignet seien, auf Ein Jahr; Zahl 3924-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Adolph v. Herz, Privatier, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 846), durch Dr. Franz Gutherz, Hof- und Gerichtsadvocat, wohnhaft in Wien, auf die Erfindung einer Centrifugal-Maschine zum Reinigen und Clairciren der geformten Zucker, auf Ein Jahr; Zahl 3954-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Joseph Sonnenfeld, Buchhalter, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 1149 und 1150), auf die Erfindung von Brief- und Packet-Wagen auf Druckfedern, wobei das Gewicht

przy których waga przez ciśnienie ciężaru na sprężynie spiralnej metalowej oznaczoną będzie, na rok; L. 3988-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się u c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Ignacemu Kristian, miejsk. kapelusznikowi zamieszkałemu we Wiedniu, (na Laimgrubie Nr. 1), na wynalazek w użyciu gutty-percha do fabrykacyi kapeluszy, podkładek kapeluszowych i filcu na trzewiki, na lat dwa; L. 3998-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

296.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 11. Lipca 1850,

którem się przedłuża na rok czwarty i piąty przywilej z dnia 28. Czerwca 1847, nadany Santemu Cian na wynalazek we fabrykacyi pomady malinowej galaretowatej.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć na rok czwarty i piąty przywilej z dnia 28. Czerwca 1847, nadany Santemu Cian, na wynalazek we fabrykacyi pomady malinowej galaretowatej *(pomada gelatina di framboises)*.

Bruck m. p.

297.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 12. Lipca 1850,

którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 22. Stycznia 1835. Janowi Chrystyanowi rycerzowi de Zahony nadany na wynalazek aparatu ewaporacyjnego.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 22. Stycznia 1835, nadany na wynalazek aparatu ewaporacyjnego Janowi Chrystyanowi rycerzowi de Zahony, właścicielowi c. k. uprzywilejowanej rafineryi cukru w Gorycyi, pod firmą: rafinerya cukru J. C. rycerza de Zahony.

Opisanie przywileju znajduje się w c. k. instytucie politechnicznym w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

298.

Rozrządzenie ministerswa handlu z dnia 12. Lipca 1850,

którem się przedłuża na dalszy ciąg jednego roku przywilej z dnia 5. Kwietnia 1842. na wynalazek nowego sposobu wyciągania soku ze wszystkich części dębu, nadany pierwotnie Franciszkowi Bogumiłowi Rietsch, a następnie na własność Edwarda Chrystyana Eyring przeniesiony.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg jednego, to jest roku dziewiątego przywilej z dnia 5. Kwietnia 1842, na wynalazek nowego sposobu wycią-

durch den Druck der Last auf eine gewundene Metallfeder ermittelt werde, auf Ein Jahr; Zahl 3988-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Ignaz Kristian, bürgerl. Hutmacher, wohnhaft in Wien (Laimgrube Nr. 1), auf die Erfindung in der Anwendung von Gutta-Percha zur Fabrikation der Hüte, Hutunterlagen, und des Filzes zu Schuhen, auf zwei Jahre; Zahl 3998-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck *m. p.*

296.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 11. Juli 1850,

womit das dem Santo Cian am 28. Juni 1847 verliehene Privilegium auf die Entdeckung in der Verfertigung einer gallertartigen Himbeeren-Pomade auf das vierte und fünfte Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Santo Cian auf die Entdeckung in der Verfertigung einer gallertartigen Himbeeren-Pomade (pomata gelatina di Framboises) *ertheilte Privilegium vom 28. Juni 1847 auf das vierte und fünfte Jahr zu verlängern befunden.*

Bruck *m. p.*

297.

Erlass des Handelsministeriums vom 12. Juli 1850,

womit das dem Johann Christian Ritter von Zahony am 22. Jänner 1835 verliehene Privilegium auf einen Abdampfungsapparat als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Johann Christian Ritter von Zahony, Inhaber der die Firma J. C. Ritter führenden k. k. privil. Zuckerraffinerie zu Görz, am 22. Jänner 1835 auf einen Abdampfungsapparat verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

298.

Erlass des Handelsministeriums vom 12. Juli 1850,

womit das ursprünglich dem Franz Gottfried Rietsch am 5. April 1842 verliehene und seither in das Eigenthum des Eduard Christian Eyring übergegangene Privilegium auf die Erfindung, den Saft aus allen Theilen der Eiche auf eine neue Art auszuziehen auf die weitere Dauer Eines Jahres verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das ursprünglich dem Franz Gottfried Rietsch verliehene, und seither in das Eigenthum des Eduard Christian Eyring übergegangene Privilegium vom

gania soku ze wszystkich części dębu z wyłączeniem galasu do użycia garbarzy i farbiarzy.

Bruck m. p.

299.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 14. Lipca 1850,

którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 4. Stycznia 1849, Adolfowi Sachs nadany na wynalazek pewnego gatunku zębów „*Mastigadour*“ zwanych.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 4. Stycznia 1849, nadany Adolfowi Sachs na wynalazek pewnego rodzaju zębów „*Mastigadour*“ zwanych.

Opisanie tego przywileju znajduje się w c. k. instytucie politechnicznym w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

300.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 19. Lipca 1850,

mocą którego się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej Franciszka Raffelsberger pod dniem 18. Lutego 1837, nadany na wynalazek drukowania za pomocą typografii, kart jeograficznych, planów, rysunków i t. p.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza niniejszem, że przez upływ czasu ustał przywilej, nadany pod dniem 18. Lutego 1837 Franciszkowi Raffelsberger, na wynalazek kart jeograficznych, planów, rysunków i t. p.

Opisanie przywileju znajduje się w c. k. instytucie politechnicznym w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

5. April 1842 auf die Erfindung, den Saft aus allen Theilen der Eiche mit Ausschluss der Knoppern zum Gebrauche der Gärber und Färber auf eine neue Art auszuziehen, auf die weitere Dauer Eines, das ist des neunten Jahres zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

299.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. Juli 1850,

womit das dem Adolph Sachs am 4. Jänner 1849 verliehene Privilegium auf die Erfindung einer Art von Gebissen „Mastigadour" genannt, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Adolph Sachs am 4. Jänner 1849 auf die Erfindung einer Art von Gebissen „Mastigadour" genannt, ertheilte Privilegium, als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

300.

Verordnung des Handelsministeriums vom 19. Juli 1850,

womit das dem Franz Raffelsberger am 18. Februar 1837 verliehene Privilegium auf die Erfindung geographische Karten, Pläne, Zeichnungen etc. durch Buchdruck (Typographie) zu erzeugen, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Franz Raffelsberger am 18. Februar 1837 auf die Erfindung geographische Karten, Pläne, Zeichnungen etc. durch Buchdruck (Typographie) zu erzeugen, verliehene Privilegium, als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCVIII.

Wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 27. Lipca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem:

26. Października 1850.

301.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 22. Lipca 1850,

[illegible]

[illegible] §. 137 [illegible] gdzie nie ma [illegible] prokuratorstwa rządowego w przy [illegible]

Na zapytania uczynione ze strony niektórych władz, czyli pod przełożonym [illegible], który według §. 137 ustawy o postępowaniu karnem powołany jest do zastępstwa prokuratora rządowego przy powiatowych sądach karnych w przypadkach wykroczenia, rozumieć się mają przełożeni wszystkich w obrębie sądu powiatowego leżących gmin, postanowiło ministerstwo sprawiedliwości w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych następujące: Że czynności prokuratorstwa rządowego w przypadkach przestępstw w owych miejscach, gdzie nie masz rządowej władzy policyjnej, zawsze załatwiać ma przełożony gminy na miejscu dotyczącego sądu powiatowego albo tego zastępca, bez różnicy, czy popełniono przestępstwo na tem lub na owem miejscu, i czy przestępca przynależnym jest do tej lub owej gminy powiatu sądowego.

Schmerling m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCVIII.

Wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 27. Lipca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem:

30. Października 1850.

301.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 22. Lipca 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, w których nowa organizacya sądowa z dnia 8. Czerwca 1849. w wykonanie weszła,

którem się w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, §. 437, ustawy postępowania karnego, w ten sposób objaśnia, iż w owych miejscach, gdzie nie ma żadnej rządowej władzy policyjnej, czynności prokuratorstwa rządowego w przypadkach przestępstw, zawsze mają być załatwiane albo przez przełożonego gminnego w siedlisku dotyczącego powiatowego sądu pojedynczego, albo przez zastępcę jego.

Na zapytanie uczynione ze strony niektórych władz, czyli pod przełożonymi gminnymi, którzy wedle §. 437. ustawy postępowania karnego powołani są do czynności prokuratora rządowego przy pojedynczych sądach powiatowych w przypadkach wykroczenia, rozumieć się mają przełożeni wszystkich w okręgu sądu powiatowego leżących gmin, postanowiło ministeryum sprawiedliwości w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych oświadczyć, iż czynności prokuratorstwa rządowego w przypadkach przestępstw w owych miejscach, gdzie nie masz rządowej władzy policyjnej, zawsze załatwiać ma przełożony gminy na miejscu dotyczącego sądu powiatowego albo jego zastępca, bez różnicy, czy popełniono przestępstwo, na tem lub na owem miejscu, i czy przestępca przynależnym jest do tej lub owej gminy powiatu sądowego.

Schmerling m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XCVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 27. Juli 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 30. October 1850.

301.

Erlass des Ministeriums der Justiz vom 22. Juli 1850,

wirksam für alle Kronländer, in denen die neue Gerichts-Organisation vom 8. Juni 1849 in Wirksamkeit getreten ist,

wodurch im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern der §. 437 der Strafprocessordnung dahin erläutert wird, dass an jenen Orten, wo sich keine Staatspolizeibehörde befindet, die Verrichtungen der Staatsanwaltschaft in Uebertretungsfällen stets von dem Gemeindevorsteher am Sitze des betreffenden Bezirks-Einzelngerichtes oder von dessen Stellvertreter zu besorgen seien.

Ueber die von mehreren Behörden gestellte Anfrage, ob unter den Gemeindevorstehern, welche nach §. 437 der Strafprocessordnung zu den Verrichtungen des Staatsanwaltes bei den Bezirks-Einzelngerichten in Uebertretungsfällen berufen sind, die Vorsteher sämmtlicher im Sprengel des Bezirksgerichtes gelegenen Gemeinden zu verstehen seien, hat das Ministerium der Justiz im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern zu erklären befunden, dass die Verrichtungen der Staatsanwaltschaft in Uebertretungsfällen an jenen Orten, wo sich keine Staats-Polizeibehörde befindet, stets der Gemeindevorsteher am Sitze des betreffenden Bezirks-Einzelngerichtes oder dessen Stellvertreter zu besorgen habe, ohne Unterschied, ob die Uebertretung an diesem oder einem anderen Orte begangen wurde, und ob der Uebertreter dieser oder einer anderen Gemeinde des Gerichtsbezirkes angehört.

***Schmerling** m. p.*

302.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 22. Lipca 1850.

obwiązujące dla wszystkich owych krajów koronnych, w których w wykonaniu stoi nowa organizacya sądowa,

którem się obwieszczają formularze wykazów, przez prokuratorstwa rządowe i pojedyncze sądy powiatowe co miesiąc przedkładać się mających, względem załatwionych przez nich spraw karnych, i którem się oraz ustanawiają przepisy, jakie przy ich ułożeniu zachowane być mają.

W celu wykonania §§. 54, 437 i 466 ustawy postępowania karnego z d. 17 Stycznia 1850, tudzież w celu zaprowadzenia potrzebnej jednostajności w przedkładaniu miesięcznych wykazów względem spraw karnych, przez rządowe prokuratorstwa i przez sądy załatwianych, obwieszczają się formularze wykazów, co miesiąc składać się mających przez prokuratorów rządowych przy powiatowo-kollegialnych i krajowych sądach, przez sędziów powiatowych i przez osoby, którym polecono funkcye prokuratorstwa rządowego przy sądach powiatowych, a to z tem nadmienieniem, że przy ułożeniu takowych przeglądów zachowane być mają przepisy następujące:

1. Prokuratorowie rządowi przy kollegialnych sądach powiatowych, najdalej dnia 8. każdego miesiąca, podawać mają załączone tu pod I., II. i III. tabele do prokuratora jeneralnego.

Wykaz I. odnosi się do nadeszłych do prokuratorstwa rządowego doniesień, o kary godnych czynach jakiegokolwiekbądź rodzaju, i do zarządzonych względem nich ze strony prokuratora rządowego postanowień (n. p. wniosku do śledczego sędzi, podania doniesienia do funkcyonaryuszów prokuratorstwa rządowego u pojedynczego powiatowego sądu, uchwały, że nie ma być wprowadzonem ściganie karne, a to pod krótkiem wyszczególnieniem powodów, jako to: z powodu nie wielkiej wagi albo z przyczyny, że uczynek wedle ustawy nie ukazał się być karnym i t. p.)

Nadto obejmuje ten wykaz wszystkie u powiatowego sądu kollegialnego wiszące przedśledztwa z powodu zbrodni i wykroczeń. Bieżąca liczba rozpoczynać się ma z początkiem roku, i ma niezmiennie pozostać, jeżeli przedśledztwo z powodu doniesienia w kilku ukazuje się tabelach miesięcznych.

Sposób załatwienia przedśledztwa ma jak najkrócej, ale dokładnie być oznaczonym, n. p. przez treść wyroku odkazującego, wyroku na oddanie pod inny sąd, przez treść uchwały wstrzymania. We wszystkich przypadkach, w których przedśledztwo wstrzymanem zostało, albo przez śledczego sędzi, w porozumieniu z prokuratorem rządowym, albo przez uchwałę powiatowego sądu kolegialnego lub izby zaskarzającej (§§. 111, 112, 228, 416. ust. post. kar.), powód wstrzymania krótko ma być oznaczony, n. p. aż do wynalezienia sprawcy, z przyczyny braku istoty czynu zbrodni albo wykroczenia, z przyczyny niedostatecznych powodów, podejrzenie wzbudzających i t. p. Każde przedśledztwo ma dopóty w tym wykazie I. być wyszczególnione, dopóki nie nabyła prawomocności uchwała toż ukończająca, a mianowicie wyrok odkazujący.

Przypadki karne, prawomocnym wyrokiem odkazującym do głównej rozprawy przed sąd kollegialny odkazane, mają w wykazach II. i III. oddzielnie być wymienione wedle tego, czy są zbrodniami, czy też wykroczeniami.

302.

Erlass des Justizministeriums vom 22. Juli 1850,

verbindend für alle jene Kronländer, in welchen die neue Justiz-Organisation in Wirksamkeit steht.

womit die Formularien zu den von den Staatsanwaltschaften und Bezirks-Einzelngerichten monatlich zu erstattenden Ausweisen über die von ihnen verhandelten Strafsachen kundgemacht und die bei deren Abfassung zu beobachtenden Vorschriften festgesetzt werden.

Zur Ausführung der §§. 54, 437 und 469 der Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 und zur Herstellung der notwendigen Gleichförmigkeit in Erstattung der monatlichen Ausweise über die von den Staatsanwaltschaften und Gerichten verhandelten Strafsachen werden die Formularien der von den Staatsanwälten bei den Bezirks Collegial- und Landesgerichten, von den Bezirksrichtern und von den mit den Functionen der Staatsanwaltschaft bei den Bezirksgerichten betrauten Personen monatlich zu erstattenden Ausweise mit dem Bemerken kundgemacht, dass bei Abfassung dieser Uebersichten nachstehende Vorschriften zu beobachten sind:

1. Die Staatsanwälte bei den Bezirks-Collegialgerichten haben längstens am 8. jedes Monates die unter I, II. und III. angeschlossenen Tabellen an den Generalprocurator zu überreichen.

Der Ausweis I. bezieht sich auf die bei der Staatsanwaltschaft eingelangten Anzeigen strafbarer Handlungen was immer für einer Art und die darüber von Seite des Staatsanwaltes getroffenen Verfügungen (z. B. den Antrag an den Untersuchungsrichter, die Abgabe der Anzeige an die Staatsanwaltschaft bei dem Einzelnbezirksgerichte, den Beschluss, keine Strafverfolgung einzuleiten, und zwar unter kurzer Angabe der Gründe, als: wegen Unerheblichkeit oder, weil die That nach dem Gesetze nicht strafbar erschien u. dgl.).

Ausserdem umfasst dieser Ausweis alle bei dem Bezirks-Collegialgerichte anhängigen Voruntersuchungen wegen Verbrechen und Vergehen. Die fortlaufende Zahl hat mit dem Anfange des Jahres zu beginnen und ist, wenn die Voruntersuchung über eine Anzeige in mehreren Monatstabellen erscheint, ungeändert zu belassen.

Die Art der Erledigung der Voruntersuchung ist möglichst kurz, aber bestimmt zu bezeichnen, z. B. durch den Inhalt des Verweisungserkenntnisses, des Erkenntnisses auf Abgabe an ein anderes Gericht, durch den Inhalt des Einstellungsbeschlusses. In allen Fällen, in welchen die Voruntersuchung entweder von dem Untersuchungsrichter im Einverständnisse mit dem Staatsanwalte oder durch Beschluss des Bezirks-Collegialgerichtes oder der Anklagekammer (§§. 111, 112, 228, 416 der St. P. O.) eingestellt wird, ist der Grund der Einstellung kurz zu bezeichnen, z. B. bis zur Auffindung des Thäters, wegen Mangels des Thatbestandes eines Verbrechens oder Vergehens, wegen unzureichender Verdachtsgründe u. dgl. Jede Voruntersuchung ist so lange in diesem Ausweise I. aufzuführen, bis der dieselbe beendigende Beschluss, insbesondere das Verweisungserkenntniss in Rechtskraft erwachsen ist.

Die durch ein rechtskräftiges Verweisungserkenntniss zur Hauptverhandlung vor das Bezirks-Collegialgericht verwiesenen Straffälle sind in den Ausweisen II. und III. nach Verbrechen und Vergehen abgesondert aufzuführen.

Osobiste własności zaskarżonego w następującym porządku wyszczególnione być mają:

a) wiek podług lat oznaczony być ma.

b) pod rubryką „stan" wyszczególnić się winno, czy zaskarżony nieżonaty jest, czy żonaty albo wdowiec:

c) zatrudnienie albo sposób zarobkowania krótko, ale wyraźnie ma być oznaczony, aby przy zestawieniu mogły być rozróżnione rubryki: bez zatrudnienia, najemnicy, służebnicy i professyjni czeladnicy, i fabryczni robotnicy, wieśniacy, posiadacze professyi i fabrykanci, naukowe, techniczne albo artystyczne zatrudnienie i urzędnicy;

d) co do stopnia wykształcenia wyszczególnić się ma, czy zaskarżony umie czytać i pisać, czy nie, albo czy tylko to lub owo, czy posiada wykształcenie professyjne czy wyższe;

e) stan majątkowy krótko ma być oznaczony: czy zaskarżony jest majętny, czy tenże posiada jaki majątek, czy też żadnego nieposiada. W rubryce „stan rozprawy" krótko nadmienić należy n. p. podanie pisma zaskarżenia, odroczenie jakie może już zaszło.

2. Zupełnie tym samym sposobem ma prokurator rządowy w siedlisku sądu krajowego prócz wykazów I—III dla interesów, do sądu krajowego jako sądu kollegialnego powiatowego przynależących, oddzielną podawać tabelę podług formularza IV o stanie odkazanych prawomocnym odkazania wyrokiem przed sąd przysięgłych sądu krajowego zbrodni i wykroczeń drukowych.

Nadto obowiązany jest do podawania wykazu V przypadków karnych u sądu krajowego jako władzy rekursu zaszłych.

3. Komisarze policyjni i przełożeni gminy, którym poruczono czynności prokuratorstwa rządowego przy sądach powiatowych, najdalej do 8. każdego miesiąca, prokuratorowi rządowemu w siedlisku sądu kollegialnego powiatowego przedkładać mają wykaz VI doszłych do nich doniesień o kary godnych czynach i postanowieniach, przez nich zarządzonych. Prokuratora rządowego powinnością jest, aby udzielał przełożonemu gminy potrzebne objaśnienia co do ułożenia tych wykazów albo przez siebie samego, albo przez sędziów powiatowych, w których siedlisku się przełożeni gminy znajdują.

4. Pojedyncze sądy powiatowe podawać mają aż do 8. każdego miesiąca wykaz VII odbytych u nich przestąpień, prokuratorowi rządowemu w siedlisku sądu kollegialnego powiatowego.

Wkrótce będą obwieszczone postanowienia, dotyczące wykazów, które jeneralni prokuratorowie ćwierćrocznie do ministeryum sprawiedliwości podawać mają.

Schmerling m. p.

Die persönlichen Verhältnisse des Angeschuldigten sind in folgender Weise anzugeben:

a) *Das Alter ist nach Jahren zu berechnen;*

b) *unter Stand ist anzuführen, ob der Angeklagte ledig, verheirathet oder Witwer ist;*

c) *die Beschäftigung oder Erwerbsart ist kurz, aber deutlich anzugeben, damit bei der Zusammenstellung die Rubriken: „ohne Beschäftigung, Taglöhner, Dienstleute, Gewerbsgesellen und Fabriksarbeiter, Landleute, Gewerbsbesitzer und Fabrikanten, wissenschaftliche, technische oder künstlerische Beschäftigung und Beamte" unterschieden werden können;*

d) *in Beziehung auf den Bildungsgrad ist anzuführen, ob der Angeklagte lesen und schreiben könne oder nicht, oder ob nur eines von beiden, ob er eine gewerbliche oder höhere Ausbildung besitze;*

e) *der Vermögensstand ist kurz zu bezeichnen: ob der Angeklagte wohlhabend sei, ob er einiges oder ob er kein Vermögen besitze. In der Rubrik: „Stand der Verhandlung" ist z. B. die Ueberreichung der Anklageschrift, die allenfalls eingetretene Vertagung kurz zu erwähnen.*

2. In ganz gleicher Weise hat der Staatsanwalt am Landesgerichte ausser den Ausweisen I. — III. für die am Landesgerichte als Bezirkscollegialgericht obliegenden Geschäfte eine abgesonderte Tabelle nach dem Formulare IV über den Stand der durch ein rechtskräftiges Verweisungserkenntniss vor das Schwurgericht des Landesgerichtes gewiesenen Verbrechen und Pressvergehen zu überreichen.

Ausserdem liegt ihm die Ueberreichung des Ausweises V. über die bei dem Landesgerichte als Berufungsbehörde vorgekommenen Straffälle ob.

3. Die mit den Verrichtungen der Staatsanwaltschaft bei den Bezirksgerichten beauftragten Polizeicommissäre und Gemeindevorsteher haben längstens bis zum 8. jedes Monates den Ausweis VI. über die an sie gelangten Anzeigen strafbarer Handlungen und die darüber von ihnen getroffenen Verfügungen dem Staatsanwalte an dem Bezirkscollegialgerichte vorzulegen. Letzterem liegt es ob, dem Gemeindevorsteher in Beziehung auf die Verfassung dieser Ausweise entweder selbst oder mittelst der Bezirksrichter, an deren Sitze sich die Gemeindevorsteher befinden, die erforderliche Belehrung zu ertheilen.

4. Den Bezirkseinzelngerichten liegt es ob, den Ausweis VII. über die bei denselben gepflogenen Uebertretungen bis zum 8. jedes Monates dem Staatsanwalte am Bezirkscollegialgerichte zu überreichen.

Die Bestimmungen über die von den Generalprocuratoren an das Justizministerium vierteljährig zu erstattenden Ausweise werden denselben in Kurzem bekannt gegeben werden.

Schmerling *m. p.*

I. Miesięczny wykaz prokuratora rządowego

I. Monatsausweis des Staatsanwaltes

tak co do zaszłych u niego doniesień o kary godnych czynach, jak co do zarządzonych przedśledztw z powodu

über die bei ihm geschehenen Anzeigen strafbarer Handlungen und die darüber Voruntersuchungen wegen

Bieżąca liczba *Fortlaufende Zahl*	Doniesienia *Anzeigen*				
	Dzień doniesienia, a gdyby to przez jaką władzę nastąpiło, oznaczenie tejże *Tag der Anzeige und falls dieselbe von einer Behörde erfolgte, Bezeichnung derselben*	Imię, stan i miejsce zamieszkania donosiciela albo uszkodzonego *Name, Stand und Wohnort des Anzeigers oder Beschädigten*	Imię i nazwisko, stan i miejsce zamieszkania obwinionego *Vor- und Zuname, Stand und Wohnort des Beschuldigten*	Przedmiot doniesienia *Gegenstand der Anzeige*	Dzień i treść zarządzonego postanowienia albo podanie przyczyny, dla czego jeszcze żadnego nie zarządzono postanowienia *Tag und Inhalt der getroffenen Verfügung oder Angabe des Grundes, warum noch keine Verfügung getroffen worden ist*

II. Miesięczny wykaz prokuratora rządowego

II. Monatlicher Ausweis des Staatsanwaltes

względem zbrodni, tamże

über die daselbst zur Verhand-

III. Miesięczny wykaz prokuratora rządowego

III. Monatlicher Ausweis des Staatsanwaltes

względem wykroczeń, tamże

über die daselbst zur Verhand-

Bieżąca liczba *Fortlaufende Zahl*	Imię i nazwisko zaskarżonego, miejsce urodzenia, wiek, religia, stan, zatrudnienie, stosunki majątkowe i stopień wykształcenia onegoż *Vor- und Zuname des Angeklagten, Geburtsort, Alter, Religion, Stand, Beschäftigung, Vermögensverhältnisse und Bildungsgrad desselben*	Dawniejsze osadzenia tegoż *Frühere Verurtheilungen desselben*	Gatunek i rodzaj zbrodni albo wykroczenia *Gattung und Art des Verbrechens oder Vergehens*	Dzień popełnienia uczynku *Tag der Verübung der That*	Dzień nastąpionego doniesienia i podanie, przez kogo toż nastąpiło *Tag der erfolgten Anzeige und Angabe, durch wen sie erfolgte*	Ściganie dzieje się *Die Verfolgung geschieht* przez prokuratorstwo rządowe *durch die Staatsanwaltschaft*: samo *allein*	przez prokuratorstwo rządowe *durch die Staatsanwaltschaft*: z przybraniem prywatnego interesowanego *unter Anschluss eines Privatbetheiligten*	przez prywatnego oskarżyciela *durch einen Privatkläger*

w siedlisku powiatowego sądu kollegialnego
am Bezirks - Collegialgerichte

względem nich postanowień, tudzież co do wiszących u powiatowego sądu kollegialnego zbrodni i wykroczeń.

getroffenen Verfügungen, und über die bei dem Bezirks-Collegialgerichte anhängigen Verbrechen und Vergehen.

Przedśledztwa *Voruntersuchungen*			
Imię śledczego sędzi *Name des Untersuchungs-richters*	Obwiniony znajduje się *Der Beschuldigte ist*		Dzień i sposób załatwienia albo stan niezałatwionego jeszcze przedśledztwa *Tag und Art der Erledigung oder Stand der noch nicht erledigten Voruntersuchung*
	zaaresztowany od czasu *verhaftet seit*	na wolnej nodze za kaucyą lub bez takowej, i za jaką *auf freiem Fusse mit oder ohne Caution, und gegen welche*	

na miejscu powiatowego sądu kollegialnego
am Bezirks - Collegialgerichte

do rozprawy zaszłych.

lung gekommenen Verbrechen.

na miejscu powiatowego sądu kollegialnego
am Bezirks - Collegialgerichte

do rozprawy zaszłych.

lung gekommenen Vergehen.

Obwiniony został *Der Beschuldigte ist*		Dzień i treść prawomocnego wyroku odkazującego *Tag und Inhalt des rechtskräftigen Verweisungserkenntnisses*	Stan rozprawy *Stand der Verhandlung*	Dzień i rodzaj wydanego wyroku ostatecznego *Tag und Art des geschöpften Endurtheiles*	Użyte prawne środki i skutek tychże *Ergriffene Rechtsmittel und Erfolg derselben*	Uwagi *Anmerkungen*
zaaresztowanym od czasu *verhaftet seit*	wypuszczonym na wolną nogę *auf freiem Fusse*					

IV. Miesięczny wykaz prokuratora rządowego

IV. Monatlicher Ausweis des Staats-

względem stanu przypadków, należących do sądu przysięgłych, po

über den Stand der Schwurgerichtsfälle nach

Bieżąca liczba *Fortlaufende Zahl*	Imię i nazwisko zaskarżonego, miejsce urodzenia, wiek, religia, stan, zatrudnienie, stosunki majątkowe i stopień wykształcenia onegoż *Vor- und Zuname des Angeklagten, Geburtsort, Alter, Religion, Stand, Beschäftigung, Vermögensverhältnisse und Bildungsgrad desselben*	Dawniejsze osądzenia tegoż *Frühere Verurtheilungen desselben*	Gatunek i rodzaj zbrodni albo wykroczenia *Gattung und Art des Verbrechens oder Vergehens*	Dzień popełnienia uczynku *Tag der Verübung der That*	Dzień nastąpionego doniesienia i podanie, przez kogo toż nastąpiło *Tag der erfolgten Anzeige und Angabe, durch wen sie erfolgte*	Ściganie dzieje się *Die Verfolgung geschieht*: prez prokuratorstwo rządowe *durch die Staatsanwaltschaft*: samo *allein*	z przybraniem prywatnego interesowanego *unter Anschluss eines Privatbetheiligten*	przez prywatnego oskarzyciela *durch einen Privatkläger*

V. Miesięczny wykaz prokuratora rządowego

V. Monatsausweis des Staats-

względem rozpraw, przez sąd krajowy jako władzę

über die von dem Landesgerichte als Berufungs-

Bieżąca liczba *Fortlaufende Zahl*	Dzień podania rekursu *Tag der Ueberreichung der Berufung*	Nazwa sądu, ktory wydał pierwszy wyrok *Name des Gerichtes, welches das erste Erkenntniss fällte*	Nazwa zbrodni, wykroczenia albo przestępstwa *Name des Verbrechens, Vergehens oder der Uebertretung*	Nazwisko osądzonego *Name des Abgeurtheilten*	Dzień wyroku pierwszego sędzi *Tag des erstrichterlichen Erkenntnisses*

na miejscu sądu krajowego
anwaltes am Landesgerichte

nastąpionej prawomocności wyroków odkazujących.
rechtskräftig gewordenem Verweisungserkenntnisse.

Obwiniony został / Der Beschuldigte ist		Dzień i treść prawomocnego wyroku odkazującego / *Tag und Inhalt des rechtskräftigen Verweisungserkenntnisses*	Stan rozprawy / *Stand der Verhandlung*	Dzień i rodzaj wydanego wyroku ostatecznego / *Tag und Art des geschöpften Endurtheiles*	Użyte prawne środki i skutek tychże / *Ergriffene Rechtsmittel und Erfolg derselben*	Uwagi / *Anmerkungen*
zaaresztowanym od czasu / *verhaftet seit*	wypuszczonym na wolną nogę / *auf freiem Fuss*					

na miejscu sądu krajowego
anwaltes am Landesgerichte

odwołania się w rzeczach karnych odbywanych
behörde in Strafsachen gepflogenen Verhandlungen.

Treść wyroku pierwszego sędzi / *Inhalt des erstrichterlichen Erkenntnisses*	Kto wytoczył rekurs / *Wer die Berufung ergriffen hat*	Dzień wyroku władzy rekursowej / *Tag des Erkenntnisses der Berufungsbehörde*	Treść wyroku władzy rekursowej / *Inhalt des Erkenntnisses der Berufungsbehörde*	Czy nowe wyprowadzano dowody / *Ob neue Beweise erhoben wurden*	Przyczyna nienastąpionego jeszcze załatwienia / *Ursache der etwa noch nicht erfolgten Erledigung*

VI. Miesięczny wykaz

osób, którym czynności prokuratorstwa rządowego przy sądach powiatowych poruczono, względem podanych im doniesień o kary godnych czynnościach i zarządzonych na takowe postanowień.

Bieżąca liczba	Dzień doniesienia	Imię i nazwisko, zatrudnienie i miejsce zamieszkania donosiciela	Imię i nazwisko zatrudnienie i miejsce zamieszkania obwinionego	Przedmiot doniesienia	Dzień i treść zarządzonego na to postanowienia	Przyczyna, dla czego nie zarządzono żadnego jeszcze postanowienia	Dzień i treść zapadłego już wyroku	Uwaga

VII. Miesięczny wykaz

sądów powiatowych względem przestepstw, u nich zaszłych.

Bieżąca liczba	Dzień doniesienia	Imię i nazwisko, miejsce urodzenia, wiek, stan, religia i zatrudnienie obwinionego	Dawniejsze osądzenia tegoż	Rodzaj przestępstwa	Ściganie nastąpiło		Obwiniony został		Dzień i sposób załatwienia	Przyczyna nie nastąpionego załatwienia	Dzień wykonania wyroku	Poświadczenie odebrania odwiezionych kar pieniężnych	Uwaga
					przez władzę rządową	przez prywatnego oskarżyciela	zaaresztowanym	wypuszczonym na wolną nogę					

VI. Monatlicher Ausweis

der mit den Verrichtungen der Staatsanwaltschaft bei den Bezirksgerichten beauftragten Personen über die bei ihnen gemachten Anzeigen strafbarer Handlungen und die darüber getroffenen Verfügungen.

Fortlaufende Zahl	Tag der Anzeige	Vor- und Zuname, Beschäftigung und Wohnort des Anzeigers	Vor- und Zuname, Beschäftigung und Wohnort des Angezeigten	Gegenstand der Anzeige	Tag und Inhalt der darüber getroffenen Verfügung	Ursache, warum noch keine Verfügung getroffen wurde	Tag und Inhalt des bereits gefällten Urtheiles	Anmerkung

VII. Monatsausweis

der Bezirksgerichte über die bei denselben vorgekommenen Uebertretungen.

Fortlaufende Zahl	Tag der Anzeige	Vor- und Zuname, Geburtsort, Alter, Stand, Religion und Beschäftigung des Angeschuldigten	Frühere Verurtheilungen desselben	Art der Uebertretung	Die Verfolgung geschah: durch die Staatsbehörde	Die Verfolgung geschah: durch einen Privatkläger	Der Beschuldigte war: verhaftet seit	Der Beschuldigte war: auf freiem Fusse	Tag und Art der Erledigung	Ursache der nicht erfolgten Erledigung	Tag der Urtheilsvollstreckung	Empfangsbestätigung über abgeführte Geldstrafen	Anmerkung

Powszechny

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XCIX.

Wydana i rozesłana w wydaniu wyłącznie niemieckiem 1. Sierpnia 1850, w wydaniu [illegible] 30. Maja 1851.

[illegible]

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 19. Lipca 1850,

[illegible]

Na podstawie postanowień [illegible] 1. Stycznia 1850, [illegible] Kroacyi i Sławonii [illegible] Jego C. K. Mości [illegible] jak następuje:

I. Sądy powiatowe.

§. 1.

Kraj koronny Kroacya i Sławonia dzieli się na 57 powiatów sądowych, a siedziby sądów powiatowych są następujące: [illegible] 3. Zagrzeb, [illegible] Wirowityca, [illegible] 57. [illegible]

§. 2.

Z tych sądów powiatowych, [illegible] Wirowityce i Bukowar, [illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Częśc XCIX.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 1. Sierpnia 1850.
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 10. Maja 1851.

303.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 16. Lipca 1850,

mocą którego obwieszcza się nastąpione w skutek Najwyższego zatwierdzenia z dnia 24. Maja 1850, podzielenie krajów koronnych Kroacyi i Slawonii na powiaty sądowe, wraz z utworzeniem sądów, tamże ustanowić się mających, ustanawiając oraz postanowienia, działalności tych sądów dotyczące.

Na podstawie postanowień, Najwyższą uchwałą z dnia 1. Marca 1850, zatwierdzonych, dotyczących urządzenia sądowego, w kraju koronnym Kroacyi i Slawonii prowizorycznie zaprowadzić się mającego, raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, na wniosek ministra sprawiedliwości i za poradą Rady ministrów, Najwyższem postanowieniem z dnia 24. Maja 1850, zatwierdzić urządzenie niżej wymienionych sądów dla kraju koronnego Kroacyi i Slawonii, a oraz co do zakresu ich działalności rozporządzić, jak następuje:

I. Sądy powiatowe.

§. 1.

Kraj koronny Kroacya i Slawonia, dzieli się na 57 powiatów sądowych; a siedliska sądów powiatowych, są następujące: 1. Stubica, 2. Berdowiec, 3. Zagrzeb, 4. Brzezowica, 5. Samobor, 6. St. Iwan, 7. Dugasela, 8. Goryca, 9. Pokupsko, 10. Sissek, 11. Topołowiec, 12. Jaska, 13. Krasicz, 14. Kupczyna, 15. Karlowiec, 16. Bosyljewo, 17. Fiume, 18. Bukkary, 19. Cyrkwienica, 20. Merkopail, 21. Brod, 22. Czabar, 23. Klaniec, 24. Przegrada, 25. Krapina, 26. Zlatar, 27. Lepogłowa, 28. Winnica, 29. Toplica, 30. Warażdyn, 31. Czakowiec, 32. Strzydowo, 33. Przełog. 34. Koprywnica, 35. Ludbreg, 36. Nowymarof, 37. Krzyżewce, 38. Werbowiec, 39. Poljana, 40. Ossekowo, 41. Kutyna, 42. Daruwar, 43. Pakraz, 44. Pożega, 45. Pleternica, 46. Bekteż, 47. Wirowityca, 48. Wuczyn, 49. Slatyna, 50. Orahowica, 51. Szokac-Miholjac, 52. Walpowo, 53. Osiek, 54, Naszyce, 55. Dyakowar, 56. Wukowar, 57. Towarnik.

§. 2.

Z tych sądów powiatowych, ustanawiają się Sissek, Krapina, Koprywnica, Pokraz, Wirowityce i Bukowar, sądami powiatowemi kolegialnemi.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XCIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 1. August 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 10. Mai 1851.

303.

Erlass des Justizministeriums vom 16. Juli 1850,

womit die, in Folge Allerhöchster Genehmigung vom 24. Mai 1850 erfolgte Eintheilung der Kronländer Croatien und Slavonien in Gerichtsbezirke und die Errichtung der daselbst zu bestellenden Gerichte kundgemacht und zugleich Bestimmungen über den Wirkungskreis dieser Gerichte festgesetzt werden.

Auf der Grundlage der mit Allerhöchster Entschliessung vom 1. März 1850 genehmigten Bestimmungen in Betreff der im Kronlande Croatien und Slavonien provisorisch einzuführenden Gerichtsverfassung haben Seine Majestät auf Antrag des Justizministers und über Einrathen des Ministerrathes mit Allerhöchster Entschliessung vom 24. Mai 1850 die Errichtung der im Nachstehenden aufgeführten Gerichte für das Kronland Croatien und Slavonien zu genehmigen, und in Betreff deren Wirkungskreises zu verordnen befunden, wie folgt:

I. Bezirksgerichte.

§. 1.

Das Kronland Croatien und Slavonien wird in 57 Gerichtzbezirke eingetheilt, mit den Standorten der Bezirksgerichte in: 1. Stubica, 2. Berdovec, 3. Agram, 4. Brecovica, 5. Samobor, 6. St. Ivan, 7. Dugasela, 8. Gorica, 9. Pokupsko, 10. Sissek, 11. Topolovec, 12. Jaska, 13. Krasić, 14. Kupćina, 15. Karlstadt, 16. Bosiljevo, 17. Fiume, 18. Bućcari. 19. Ćirkvenica, 20. Merkopail, 21. Brod, 22. Ćubar, 23. Klanyec, 24. Pregrada, 25. Krapina, 26. Zlatar, 27. Lepoglava, 28. Vinica, 29. Toplica, 30. Warasdin, 31. Ćakaturn, 32. Stridovo, 33. Perlak, 34. Kopreinitz, 35. Ludbregh, 36. Neumarhof, 37. Kreuz, 38. Verbovec, 39. Poljana, 40. Ossekovo, 41. Kutina, 42. Daruvar, 43. Pakraz, 44. Požeg, 45. Pleternica, 46. Bektež, 47. Verócze, 48. Vućin, 49. Slatina, 50. Orahovica, 51. Śokac-Miholac, 52. Valpo, 53. Essek, 54. Našice 55. Diakovar, 56. Vukovar, 57. Tovarnik.

§. 2.

Von diesen Bezirksgerichten werden jene zu Sissek, Krapina, Kopreinitz, Pakraz, Veröcze *und* Vukovar *zu Bezirks-Collegialgerichten erhoben.*

Sądy powiatowe Pokupsko, Czubar, Toplica, Poljana, Pleternica i Orahowica, tymczasem ustanawiają się sądami powiatowemi klasy III, wszystkie zaś inne sądami powiatowemi klasy II.

§. 3.

Sądownictwo sądów powiatowych kolegialnych co do ciężkich wykroczeń, oznaczonych w §. 11, ustępem 2. i w §. 14. lit. *b.* zasad, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonych, wykonywają w kraju koronnym Kroacyi i Slawonii, sądy następujące, a to:

1. sąd krajowy w Zagrzebiu dla powiatów Stubica, Berdowiec, Zagrzeb, Brzezowica, Samobor, St. Iwan i Dugasela:

2. sąd powiatowy kolegialny w Sissek dla powiatów Goryca, Pokupsko, Sissek Topolowiec.

3. sąd krajowy w Karlowcu dla powiatów Jaska, Krasicz, Kupczyna, Karlowiec i Bosyljewo;

4. sąd krajowy we Fiume dla powiatów Fiume, Bukkary, Cyrkwienica, Merkopail, Brod i Czubar;

5. sąd powiatowy kolegialny w Krapina dla powiatów Klaniec, Przegrada, Krapina i Zlatar;

6. sąd krajowy we Waraždynie dla powiatów Lepogłowa, Winnica, Toplica, Waraždyn, Czakowiec, Strzydowo i Przełog;

7. sąd powiatowy kolegialny w Koprywnicy dla powiatów Koprywnica i Ludbreg;

8. sąd krajowy w Krzyżewcach dla powiatów Nowymarof, Krzyżewce, Werbowiec, Poljana i Osekowo:

9. sąd powiatowy kolegialny w Pakraz dla powiatów Kutyna, Daruwar i Pakraz;

10. sąd krajowy w Pożegu dla powiatów Pożeg, Pleternica i Bekteż;

11. sąd powiatowy kolegialny we Wirowitycy dla powiatów Wirowityca, Wuczyn, Slatyna i Orachowica;

12. sąd krajowy w Osieku dla powiatów Sokac, Miholjac, Walpo, Osiek, Naszyce i Dyakowar:

13. sąd powiatowy kolegialny we Wukowar dla powiatów Wukowar i Towarnik.

§. 4.

Co do przynależności powyższych sądów powiatowych i sądów powiatowych kolegialnych, będą zastosowane postanowieoia §§. 9. i 11. zasad urządzenia sądowego, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonych.

II. Sądy krajowe.

§. 5.

W kraju koronnym Kroacyi i Slawonii utworzy się siedem sądów krajowych, a to w miastach Zagrzebiu, Karlowcu, Waraždynie, Krzyżewcach, Pożegu i Osieku.

Z tych sądów krajowych, są sądami pierwszej klasy: Zagrzeb, Fiume, Waraždyn i Osiek; sądami zaś drugiej klasy: Karlowiec, Krzyżewce i Pożeg.

Die Bezirksgerichte zu Pokupsko, Čubar, Toplica, Poljana, Kutina, Pleternica *und* Orahovica *werden vorläufig zu Bezirksgerichten III., alle übrigen zu Bezirksgerichten II. Classe erklärt.*

§. 3.

Die Gerichtsbarkeit der Bezirks-Collegialgerichte in Beziehung auf die im §. 11, Absatz 2 und §. 14, lit. b), *der Allerhöchst genehmigten Grundzüge bezeichneten schweren Vergehen wird im Kronlande Croatien und Slavonien von nachfolgenden Gerichten ausgeübt, und zwar:*

1. *vom Landesgerichte zu Agram für die Bezirke* Stubica, Berdovec, Agram, Brezovica, Samobor, St. Ivan *und* Dugasela;

2. *vom Bezirks-Collegialgerichte zu* Sissek *für die Bezirke* Gorica, Pokupsko, Sissek *und* Topolovec;

3. *vom Landesgerichte zu* Karlstadt *für die Bezirke* Jaska, Krasić, Kupčina, Karlstadt und Bosiljevo;

4. *vom Landesgerichte zu* Fiume *für die Bezirke* Fiume, Buccari, Cirkvenica, Merkopail, Brod *und* Čubar;

5. *vom Bezirks-Collegialgerichte zu* Krapina *für die Bezirke* Klanyec, Pregrada, Krapina, und Zlatar;

6. *vom Landesgerichte zu Warasdin für die Bezirke* Lepoglava, Vinica, Toplica, Warasdin, Čakaturn, Stridovo *und* Perlok;

7. *vom Bezirks-Collegialgerichte zu* Kopreinitz *für die Bezirke* Kopreinitz *und* Ludbregh;

8. *vom Landesgerichte zu* Kreuz *für die Bezirke* Neumarhof, Kreuz, Verbovec, Poljana *und* Ossekovo;

9. *vom Bezirks-Collegialgerichte zu* Pakracz *für die Bezirke* Kutina, Daruvar *und* Pakracz;

10. *vom Landesgerichte zu* Požeg *für die Bezirke* Požeg, Pleternica *und* Bektez;

11. *vom Bezirks-Collegialgerichte zu* Veröcze *für die Bezirke* Veröcze, Vučin, Slatina *und* Orahovica;

12. *vom Landesgerichte zu* Essek *für die Bezirke* Šokac-Miholac, Valpo, Essek, Našice *und* Diakovar;

13. *vom Bezirks-Collegialgerichte zu* Vukovar *für die Bezirke* Vukovar *und* Tovarnik.

§. 4.

Im Betreff der Zuständigkeit obiger Bezirksgerichte und Bezirks-Collegialgerichte kommen die Bestimmungen der §§. 9 und 11 der Allerhöchst genehmigten Grundzüge der Gerichtsverfassung in Anwendung.

II. Landesgerichte.

§. 5.

Im Kronlande Croatien und Slavonien werden sieben Landesgerichte errichtet, und zwar in den Städten Agram, Karlstadt, Fiume, Warasdin, Kreuz, Požeg *und* Essek.

Von diesen Landesgerichten sind jene zu Agram, Fiume, Warasdin und Essek *erster, jene zu* Karlstadt, Kreuz *und* Požeg *aber zweiter Classe.*

§. 6.

Te sądy krajowe obejmują okręgi następujących sądów powiatowych, a to:

1. sąd krajowy w Zagrzebiu okręgi powiatów sądowych Stubica, Berdowiec, Zagrzeb, Brzezowica, Samobor, St. Iwan, Dugasela, Goryca, Pokupsko, Sissek i Topolowiec.

2. sąd krajowy w Karlowcu okręgi sądów powiatowych Jaska, Krasicz, Kupczyna, Karlowiec i Bosyljewo;

3. sąd krajowy we Fiume, okręgi sądów powiatowych Fiume, Bukkary, Cyrkwienica, Merkopail, Brod i Czubar;

4. sąd krajowy we Warażdynie okręgi sądów powiatowych Kraniec, Przegrada, Krapina, Zlatar, Lepogława, Winnica, Toplica, Warażdyn, Czakowiec, Strzydowo i Przełog.

5. sąd krajowy w Krzyżewcach okręgi sądów powiatowych Koprywnica, Ludbreg, Nowymarof, Krzyżewce, Werbowiec, Poljana i Ossekowo;

6. sąd krajowy w Pożegu, okręgi sądów powiatowych Kutyna, Daruwar, Pakraz, Pożeg, Pleternica i Bekteż;

7. sąd krajowy w Osieku okręgi powiatowe Wirowityce, Wuczyn, Slatyna, Orahowica, Szokac-Miholjac, Walpo, Osiek, Naszyce, Dyakowar, Wukowar i Towarnik.

§. 7.

Sądy krajowe klasy pierwszej w Zagrzebiu, Fiume, Warażdynie i Osieku, wykonują sądownictwo w sprawach cywilnych i karnych w pierwszej i drugiej instancyi, wedle postanowień §§. 12. aż do 15. zasad urządzenia sądownictwa, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonych.

§. 8.

Sądy krajowe drugiej klasy w Karlowcu, Krzyżewcach i Pożegu, wykonują jako sądy pierwszej instancyi także pełne sądownictwo, jakie ustanawiają zasady przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzone.

W drugiej instancyi rozstrzygają jednakże tylko rekursa, założone przeciw wyrokom sądów powiatowych, w ich okręgu położonych, co do pomniejszych przypadków karnych, oznaczonych w §. 11. ustępie 1. zasad wyż rzeczonych.

Przeciw innym rozstrzygnieniom sądów powiatowych lub sądów powiatowych kolegialnych, w okręgu tych sądów krajowych położonych, równie jak przeciw własnym rozstrzygnieniom tych sądów krajowych w przypadkach, w których jako sądy powiatowe kolegialne wydały wyrok na wykroczenia (§. 14. lit. *b*, zasad), odwołanie się miejsce ma do najbliższego sądu krajowego pierwszej instancyi, a to z Karlowcu do Zagrzebia, z Krzyżewiec do Warażdyna, a z Pożega do Osieka.

III. Wyższy sąd krajowy.

§. 9.

Wyższy sąd krajowy w Zagrzebiu (tabula banalna) wykonywa w miarę §. 17 zasad, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonych, zupełne sądownictwo w drugiej, a o ile chodzi o wyroki sądów powiatowych, w trzeciej instancyi, dla całego kraju koronnego Kroacyi i Slawonii.

§. 6.

Diese Landesgerichte umfassen die Sprengel nachfolgender Bezirksgerichte, und zwar:

1. das Landesgericht zu Agram *die Sprengel der Bezirksgerichte* Stubica, Berdovec Agram, Brezovica, Samobor, St. Ivan, Dugasela, Gorica, Pokupsko, Sissek *und* Topolovec;

2. das Landesgericht zu Karlstadt *die Sprengel der Bezirksgerichte* Jaska, Krasic, Kupcina, Karlstadt *und* Bosiljevo;

3. das Landesgericht zu Fiume *die Sprengel der Bezirksgerichte* Fiume, Buccari, Ćirkvenica, Merkopail, Brod *und* Ćubar;

4. das Landesgericht zu Warasdin *die Sprengel der Bezirksgerichte* Klanyec, Pregrada, Krapina, Zlatar, Lepoglava, Vinica, Toplica, Warasdin, Ćakaturn, Stridovo *und* Perlak;

5. das Landesgericht zu Kreuz *die Sprengel der Bezirksgerichte* Kopreinitz, Ludbregh, Neumarhof, Kreuz, Verbovec, Poljana *und* Ossekovo;

6. das Landesgericht zu Požeg *die Sprengel der Bezirksgerichte* Kutina, Daruvár, Pakracz, Požeg, Pleternica *und* Bektez;

7. das Landesgericht zu Esseg *die Sprengel der Bezirksgerichte* Veröcze, Vučin, Slatina, Orahovica, Šokac-Miholac, Valpo, Essek, Našice, Diacovar, Vukovar *und* Tovarnik.

§. 7.

Die Landesgerichte erster Classe zu Agram, Fiume, Warasdin *und* Essek *werden die Gerichtsbarkeit in bürgerlichen und Strafsachen in erster und zweiter Instanz in Gemässheit der Bestimmungen der §§. 12 bis 15 der Allerhöchst genehmigten Grundsätze der Gerichtsverfassung ausüben.*

§. 8.

Die Landesgerichte zweiter Classe zu Karlstadt, Kreuz *und* Požeg *üben als Gerichte erster Instanz gleichfalls die durch die Allerhöchst genehmigten Grundzüge bestimmte Gerichtsbarkeit im vollen Umfange aus.*

In zweiter Instanz entscheiden sie jedoch nur über Berufungen gegen Erkenntnisse der in ihrem Sprengel liegenden Bezirksgerichte in Betreff der im §. 11, Absatz 1, der erwähnten Grundzüge bezeichneten geringeren Straffälle.

Gegen andere Entscheidungen der in dem Sprengel dieser Landesgerichte gelegenen Bezirksgerichte oder Bezirks-Collegialgerichte, sowie auch gegen Entscheidungen dieser Landesgerichte selbst in jenen Fällen, in denen sie als Bezirks-Collegialgerichte über Vergehen geurtheilt haben (§. 14, lit. b, *der Grundzüge), findet die Berufung an das nächstgelegene Landesgericht erster Instanz, und zwar von* Karlstad *nach* Agram, *von* Kreuz *nach* Warasdin *und von* Požeg *nach* Essek *Statt.*

III. Oberlandesgericht.

§. 9.

Das Oberlandesgericht in Agram *(die Banaltafel) übt nach Massgabe des §. 17 der Allerhöchst genehmigten Grundzüge die gesammte Gerichtsbarkeit in zweiter, und in soweit es sich um Sprüche der Bezirksgerichte handelt, in dritter Instanz für den ganzen Umfang des Kronlandes Croatien und Slavonien.*

§. 10.

Co do obsadzenia sądów, i co do funkcyj (urzędowanie), jakie na sobie mają urzędnicy, przy nich ustanowieni, tudzież co do uregulowania wewnętrznej służby sądów, wskaże osobna organiczna ustawa potrzebne ku temu rozporządzenia.

IV. Prokuratorya rządowa.

§. 11.

W celu sprawowania interesów prokuratoryi rządowej, mianowany będzie przy wyższym sądzie krajowym w Zagrzebiu, jeden jeneralny prokurator z jednym zastępcą.

Podobnie też ustanowi się przy każdym sądzie krajowym po jednym prokuratorze rządowym, z potrzebną liczbą zastępców; nakoniec przy każdym sądzie powiatowym kolegialnym po jednym zastępcy prokuratora rządowego, z potrzebnem personale pomocniczem.

§. 12.

Bliższe oznaczenie funkcyi (urzędowania) prokuratoryi rządowej, równie jak uregulowanie wewnętrznej służby prokuratoryjnej, zawiera rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 30. Czerwca 1850. Nro 259. dziennika praw państwa.

Schmerling m. p.

§. 10.

In Betreff der Besetzung der Gerichte und der den dabei angestellten Beamten obliegenden Functionen, sowie über die Regelung des inneren Dienstes der Gerichte wird ein abgesondertes organisches Gesetz die nöthigen Bestimmungen enthalten.

IV. Staatsanwaltschaft.

§. 11.

Zur Verrichtung der Geschäfte der Staatsanwaltschaft wird bei dem Oberlandesgerichte zu Agram *ein Generalprocurator nebst einem Stellvertreter ernannt.*

Ebenso wird bei jedem Landesgerichte ein Staatsanwalt mit der nöthigen Zahl von Stellvertretern, endlich bei jedem Bezirks-Collegialgerichte ein Staatsanwalts-Stellvertreter sammt dem nöthigen Hilfspersonale bestellt.

§. 12.

Die nähere Bestimmung der Function der Staatsanwaltschaft, sowie die Regelung des inneren Dienstes bei derselben, ist in der Verordnung des Justizministeriums vom 30. Juni 1850, Nr. 259 des Reichsgesetzblattes, enthalten.

Schmerling *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część C.

Wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 1. Sierpnia, 1850.
w wydaniu niniejszem dwa-językowem: 19. Października 1850

304.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 20. Lipca 1850.

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, w których nowa organizacya sądów z dnia 8. Czerwca 1849 w wykonanie weszła,

którem w porozumieniu z ministerstwem finansów, dozorcy więzienia przy nowo-uorganizowanych sądach krajowych ustanowieni, wporządkowani są do kategoryi cesarskich urzędników i do dwunastej klasy dyetowej.

Dodatkowo do rozporządzenia ministerstwa sprawiedliwości z dnia 4. Maja 1850. Nr. 188. dziennika praw państwa, rozporządza się w porozumieniu z ministerstwem finansów, iż dozorcy więzienia, przy nowo-uorganizowanych sądach krajowych ustanowieni, do kategoryi cesarskich urzędników wporządkowani, i do dwunastej klasy dyetowej przydzieleni być mają.

Schmerling m. p.

305.

Rozporządzenie ministra finansów z dnia 20. Lutego 1850.

do kameralnych władz krajowych we wszystkich krajach koronnych,

którem postanawia się przyszły uniform straży finansowej.

Ze względu na zaszłe w najnowszych czasach zmiany w uniformie urzędników państwa, przepisują się na zasadzie ustanowionej przez Radę ministrów uchwały, zamiast §§. 252. aż włącznie do 254. przepisu co do organizacyi i służby straży finansowej, następujące postanowienia:

I. Dla urzędników straży finansowej, ważność ma przepis co do uniformowania urzędników państwa z dnia 14. Sierpnia r. z., o ile niniejszy przepis co innego nie postanawia, a to w szczególności:

1. Kołnierz i wyłogi na uniformie są ze sukna koloru trawno-zielonego, guziki białe i gładkie;
2. stopień służbowy urzędników straży finansowej na uniformie tem oznacza się, iż,

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

C. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 1. August 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 19. October 1850.

304.

Verordnung des Justizministeriums vom 20. Juli 1850,

wirksam für alle Kronländer, in welchen die neue Gerichts-Organisation vom 8. Juni 1849 in Wirksamkeit getreten ist,

wodurch im Einvernehmen mit dem Ministerium der Finanzen die bei den neu organisirten Landesgerichten angestellten Kerkermeister in die Kategorie der landesfürstlichen Beamten und in die zwölfte Diätenclasse eingereiht werden.

Im Nachhange zu der Justizministerial-Verordnung vom 4. Mai 1850. Nr. 188 des Reichsgesetzblattes, wird im Einvernehmen mit dem Ministerium der Finanzen verordnet, dass die bei den neu organisirten Landesgerichten angestellten Kerkermeister in die Kategorie der landesfürstlichen Beamten einzureihen und in die zwölfte Diätenclasse zu versetzen seien.

***Schmerling** m. p.*

305.

Erlass des Finanzministers vom 20. Juli 1850,

an die Cameral-Landesbehörden in den sämmtlichen Kronländern.

wodurch die künftige Uniform der Finanzwache bestimmt wird.

Mit Rücksicht auf die in der jüngsten Zeit eingetretenen Aenderungen an der Uniform der Staatsbeamten werden im Grunde des hierüber von dem Ministerrathe gefassten Beschlusses statt der §§. 252 bis einschliesslich 254 der Verfassungs- und Dienstvorschrift der Finanzwache folgende Bestimmungen vorgezeichnet:

I. Für die Finanzwach-Beamten hat die Uniformirungs-Vorschrift für Staatsbeamte vom 14. August v. J. zu gelten, so weit nicht die gegenwärtige Vorschrift eine Abweichung anordnet, und zwar:

1. *Der Kragen und die Aufschläge am Uniformrocke sind von grasgrünem Tuche, die Knöpfe weiss und glatt;*
2. *die Dienststufe der Finanzwach-Beamten wird dadurch an der Uniform bezeichnet, dass*

a) nadinspektor straży finansowej na kołnierzu i na wyłogach nosi, wedle przepisu co do uniformowania urzędników państwa z dnia 14. Sierpnia 1849. złotą bordurę dla ósmej klasy dyetowej przeznaczoną, a na tejże na kołnierzu jednę rozetkę z lśniąco-wyciśniętego posrebrzanego metalu albo ze srebra;

b) inspektor straży finansowej nosi na kołnierzu trzy;

c) nadkomisarz straży finansowej także trzy rozetki;

d) komisarz straży finansowej dwie rozetki formy wyż oznaczonej i z materyi również tam namienionej:

3. Spodnie (pantalony) z sukna szaraczkowo-nakrapianego z trawno-zieloną wypustką (passepoil).

4. Okrycie na głowę stanowi stosowany kapelusz z czarnym pióropuszem.

Szlifa u kapelusza przymocowana jest na guziku opatrzonym c. k. dwugłownym orłem. i stanowi ją u inspektora, nadkomisarza i komisarza straży finansowej srebrna bordura szerokości cala. u nadinspektora sześć rzędów grubych złotych sznurków (bulionów) wedle przepisu co do uniformu dla urzędników państwa.

W obu rogach kapelusza znajdują się kokardy. u nadinspektora straży finansowej ze złotych. u innych przełożonych straży finansowej ze srebrnych bulionów z czerwono-aksamitową średnią tarczą. na której wyhaftowany c. k. orzeł dwugłowy.

5. Za broń przyboczną służy krzywy pałasz w pochwie metalowej, na której znajduje się srebrne Porte-épée, białym i czerwonym jedwabiem wyrobione.

6. W służbie zwyczajnej i na podróżach. wolno nosić teraźniejsze czapeczki służbowe.

7. Podczas zimnej i złej pogody. tudzież na podróżach, można używać jak dotychczas ciemno-zielonego surduta z trawno-zielonym kołnierzem i wyłogami. albo płaszcza albo paletotu z sukna jasno-szaraczkowego z kołnierzem aksamitowym tegoż samego koloru.

II. Dla ludzi straży finansowej w postanowieniach przepisu o organizacyi i służbie straży finansowej. dotyczących sukni urzędowej i uzbrojenia, i w dodatkowych rozporządzeniach ta zmiana nastąpić ma. iż zaprowadzone będą zamiast żółtych guzików, białe. a na miejsce pasków, srebrne rozetki.

Nadzorca straży finansowej nosić ma dwie, jej respicient trzy rozetki na kołnierzu sukni urzędowej.

III. Postanowienia te o tyle wykonane być winny, o ile sprawienie nowych uniformów albo mundurów do tego sposobność daje. Aż po ów czas można używać i dotychczasowego ubioru urzędowego.

Krauss m. p.

a) der Finanzwach-Ober-Inspector am Kragen und an den Aufschlägen die nach der Uniformirungs-Vorschrift für Staatsbeamte vom 14. August 1849 für die achte Diätenclasse bestimmte Goldborde und auf derselben am Kragen Eine Rosette von glänzend gepresstem versilberten Metalle oder von Silber;

b) der Finanzwach-Inspector am Kragen drei;

c) der Finanzwach-Obercommissär ebenfalls drei Rosetten;

d) der Finanzwach-Commissär zwei Rosetten von der oben bezeichneten Form und dem gleichfalls angedeuteten Stoffe trägt.

3. Das Beinkleid (Pantalon) ist von graumelirtem Tuche mit grasgrünem Passepoil.

4. Die Kopfbedeckung besteht in einem gestülpten Hute mit schwarzem Federbusche.

Die Hutschlinge ist an einem mit dem k. k. Doppeladler bezeichneten Knopfe befestigt, und wird bei dem Inspector, Obercommissär und Commissär der Finanzwache durch eine zollbreite Silberborde, bei dem Ober-Inspector durch sechs Reihen goldener Bouillons nach der Uniformirungs-Vorschrift für Staatsbeamte gebildet.

In den beiden Hutecken liegen Rosen, bei dem Finanzwach-Ober-Inspector von goldenen, bei den übrigen Finanzwach-Obern von silbernen Bouillons mit einem rothsammtenen Mittelschilde, worauf der k. k. Doppeladler gestickt ist.

5. Als Seitengewehr dient ein krummer Säbel in einer metallenen Scheide, an dem sich ein silbernes, mit weisser und rother Seide gemischtes Portepée befindet.

6. Im gewöhnlichen Dienste und auf Reisen ist gestattet, die dermaligen Dienstkappen zu tragen.

7. Bei kalter und ungünstiger Witterung, sowie auf Reisen, kann wie bisher ein dunkelgrüner Kaputrock mit grasgrünem Kragen und Aufschlägen, oder ein Mantel oder Paletot von lichtgrauem Tuche mit gleichfärbigem Kragen von Sammt getragen werden.

II. Für die Mannschaft der Finanzwache hat in den die Amtskleidung und Rüstung betreffenden Bestimmungen der Verfassungs- und Dienstvorschrift der Finanzwache und den nachträglichen Verordnungen die Aenderung einzutreten, dass, statt der gelben Knöpfe, weisse, und an die Stelle der Litzen, silberne Rosetten eingeführt werden.

Der Finanzwach-Oberaufseher hat zwei, der Finanzwach-Respicient drei Rosetten am Kragen des Amtsrockes zu tragen.

III. Diese Bestimmungen haben in dem Masse zur Vollziehung zu gelangen, als die Beischaffung neuer Uniformen oder Monturen dazu die Gelegenheit darbietet. Bis dahin kann sich der bisherigen Amtskleidung bedient werden.

Krauss m. p.

306.

Rozrządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 26. Lipca 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, w których księga ustaw karnych z roku 1803. w wykonaniu stoi,

co do doniesień władz sądowych i prokuratorstw rządowych składać się mających względem cudzoziemców z c. k. państw wydalonych albo wygnanych.

Aby władzom nadzorczym ułatwić potrzebną wiadomość i przegląd cudzoziemców z cesarskich państw wydalonych albo wygnanych, i aby osiągnąć większą jednostajność, zupełność i jak najspieszniejsze rozszerzenie wykazów co do tego zaprowadzonych, i oraz odpowiednie ku temu spółdziałanie władz sądowych, postanowiło ministeryum sprawiedliwości w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych co następuje:

1. Każde sądowym wyrokiem wyrzeczone wygnanie z kraju, z powodu zbrodni, albo wydalenie ze wszystkich krajów koronnych, z powodu wykroczenia, albo przestępstwa, albo też w owych krajach koronnych, w których prowizoryczna ustawa o postępowaniu karnem z dnia 17. Stycznia 1850. w skutek jeszcze nie weszła, z powodu ciężkiego policyjnego przestępstwa, ma się w każdym pojedynczym przypadku namiestnikowi, albo szefowi krajowemu oznajmić.

2. Oznajmienie to mają prokuratorowie rządowi po sądach krajowych i sądach powiatowo-kolegialnych, tudzież pojedynczy sędziowie powiatowi, w owych zaś krajach koronnych, gdzie nowej sądów organizacyi jeszcze nie przeprowadzono, same władze sądowe, bezpośrednio namiestnikowi, albo szefowi krajowemu składać.

3. Oznajmienie to nastąpić ma w przeciągu trzech dni po nastąpionej prawomocności wyroku karnego, zapełnieniem tabeli, ułożyć się mającej podług formularza tu niżej zamieszczonego.

4. Każda władza odpowiedzialną jest za szkodliwe skutki, które z zaniechanego oznajmienia zarządzonego przez nich wygnania z kraju albo wydalenia wynikają.

Miesięczne główne wykazy wydalonych, przez kapitaństwo miasta Wiednia wydrukowane, tudzież alfabetyczny rejestr imion, z końcem roku wydany, zasełane będą władzom sądowym przez namiestników, albo szefów krajowych, w jak najkrótszym przeciągu czasu.

Zarazem wszystkim władzom sądowym nakazuje się, by zarządzone już w latach 1848. i 1849, a dotąd jeszcze nie oznajmione wygnania z kraju, albo wydalenia, bezzwłocznie następnie oznajmione zostały.

Schmerling m. p.

Formularze dla oznajmienia o cudzo-krajowcach wygnanych z kraju i wydalonych ze wszystkich c. k. krajów koronnych.

Imię i przezwisko	Charakter professya albo inny wyżywienia sposób	Miejsce urodzenia i ojczyzna ostatnie przynależności miejsce	Religia	Wiek	Stan	Przyczyna wydalenia	Władza wydalenie zarządzająca	Dzień wydalenia i dokąd	Opisanie osoby			Osobliwe znamiona	Uwaga
									Wzrost	Twarz	Włosy		

306.

Erlass des Justizministeriums vom 26. Juli 1850,

giltig für alle Kronländer, in welchen das Strafgesetzbuch vom Jahre 1803 in Wirksamkeit ist,

in Betreff der von den Gerichtsbehörden und Staatsanwaltschaften zu erstattenden Anzeigen über die aus den k. k. Staaten abgeschafften oder verwiesenen Ausländer.

Um den Aufsichtsbehörden die nothwendige Kenntniss und Uebersicht der aus den kaiserlichen Staaten abgeschafften oder verwiesenen Ausländer zu erleichtern und eine grössere Gleichförmigkeit, Vollständigkeit und möglichst beschleunigte Verbreitung der in dieser Beziehung eingeführten Verzeichnisse, sowie die entsprechende Mitwirkung der Justizbehörden zu diesem Zwecke zu erzielen, hat das Justizministerium im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern Nachstehendes anzuordnen befunden:

1. Jede durch ein gerichtliches Urtheil ausgesprochene Landesverweisung wegen eines Verbrechens oder Abschaffung aus sämmtlichen Kronländern, wegen eines Vergehens oder einer Uebertretung, oder in jenen Kronländern, wo die provisorische Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 noch nicht in Wirksamkeit ist, wegen einer schweren Polizeiübertretung, ist von Fall zu Fall dem Statthalter oder Landeschef anzuzeigen.

2. Diese Anzeige haben die Staatsanwälte an den Landesgerichten und Bezirks-Collegialgerichten, dann die Bezirkseinzelnrichter, in jenen Kronländern aber, wo die neue Gerichtsorganisation noch nicht durchgeführt ist, die Gerichtsbehörden selbst unmittelbar an den Statthalter oder Landeschef zu erstatten.

3. Die Anzeige hat binnen drei Tagen nach eingetretener Rechtskraft des Strafurtheiles mittelst Ausfüllung einer nach dem in mitfolgendem Formulare zu entwerfenden Tabelle zu geschehen.

4. Jede Behörde bleibt für die nachtheiligen Folgen verantwortlich, welche aus der unterlassenen Anzeige einer von ihnen verfügten Landesverweisung oder Abschaffung entstehen.

Die durch die Stadthauptmannschaft in Wien in Druck gelegten monatlichen Hauptverzeichnisse der Abgeschafften, dann das am Schlusse des Jahres ausgegebene alphabetische Namensregister werden den Justizbehörden durch die Statthalter oder Landeschefs in kürzester Zeitfrist zugefertigt werden.

Zugleich wird sämmtlichen Gerichtsbehörden aufgetragen, die etwa in den Jahren 1848 und 1849 verfügten und bis jezt nicht angezeigten Landesverweisungen oder Abschaffungen unverzüglich nachträglich anzuzeigen.

Schmerling *m. p.*

Formulare für die Anzeigen der Landesverwiesenen und aus sämmtlichen k. k. Kronländern abgeschafften Ausländer.

Vor- und Geschlechtsname	Charakter, Gewerbe oder sonstige Nahrungsart	Geburtsort und Vaterland, letzter Zuständigkeitsort	Religion	Alter	Stand	Ursache der Abschaffung	Behörde, welche die Abschaffung verfügt	Tag der Abschaffung und wohin	Personsbeschreibung			Besondere Kennzeichen	Anmerkung
									Statur	Gesicht	Haare		

307.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 26. Lipca 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, dla których ustawa postępowania karnego z d. 17. Stycznia 1850. w wykonaniu stoi,

którem się w skutek Najwyższej uchwały z dnia 20. Lipca t. r. przestępstwa patentu o noszeniu broni, w południowym Tyrolu obwieszczonego, między wykroczenia liczą.

Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, raczył na zapytanie, którym sądom przekazane być mają przestępstwa obwieszczonego w południowym Tyrolu patentu z dnia 18. Stycznia 1818. o noszeniu zakazanych broni, Najwyższą uchwałą z dnia 20. Lipca t. r., na wniosek ministra sprawiedliwości, następujące zatwierdzić postanowienia: „Przestępstwa patentu z d. 18. Stycznia 1818., dla południowego Tyrolu obwieszczonego, o noszeniu zakazanych broni, mają być na przyszłość za wykroczenia uważane. Takowe przeto przynależności sądów powiatowo-kolegialnych podpadają. Zarazem też uchylają się rozporządzenia nadwornego dekretu z dnia 2. Września 1825. L. 2128 i nadwornego dekretu z dnia 11. Kwietnia 1834. L. 2651, o ile one zawierają przepisy na przypadek zejścia się przestępstw takowych ze zbrodniami, albowiem na przyszłość, w przypadku zejścia się takowego, w zastosowanie wejść mają postanowienia §fu 28. ks. ust. kar. I. i art. XI. patentu z dnia 17. Stycznia 1850. L. 25. dziennika praw państwa.“

O tem zawiadomione być mają wszystkie władze sądowe i prokuratorstwa rządowe.

Schmerling m. p.

308.

Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 29. Lipca 1850,

którem postanawia się, iż do umorzenia obligacyi przez cesarskie urzędy zastawowe wystawionych, powołane są owe sądy krajowe, w których siedlisku znajdują się owe urzędy zastawowe.

Odnośnie do §. 103. przepisu, Najwyższym patentem z dnia 15. Czerwca 1850. obwieszczonego, dotyczącego zakresu działania i przynależności sądów w cywilnych sprawach (norma jurysdykcyjna [*]), do powszechnej podaje się wiadomości, iż księgi kredytowe i prenotacye na obligacye, przez cesarskie urzędy zastawowe wystawione, prowadzone będą u tychże samych zakładów, i że do amortyzacyi tychże obligacyi, powołane są sądy krajowe, w których urzędowem siedlisku znajdują się wyż rzeczone urzędy zastawowe.

Bach m. p.

*) W części LXXIV dziennika praw państwa Nr. 237.

307.

Erlass des Justizministeriums vom 26. Juli 1850,

giltig für alle Kronländer, für welche die Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 in Wirksamkeit ist,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 20. Juli d. J. die Uebertretungen des in Südtirol kundgemachten Waffenpatentes unter die Vergehen eingereiht werden.

Seine Majestät haben über die Anfrage, welchen Gerichten die Uebertretungen des für Südtirol kundgemachten Patentes vom 18. Jänner 1818 über das Tragen verbotener Waffen zuzuweisen seien, mit Allerhöchster Entschliessung vom 20. Juli d. J. über den Antrag des Justizministers nachstehende Bestimmungen zu genehmigen geruht: „Die Uebertretungen des für Südtirol kundgemachten Patentes vom 18. Jänner 1818 über das Tragen verbotener Waffen sind in Zukunft als Vergehen zu behandeln. Dieselben gehören demnach zur Zuständigkeit der Bezirks-Collegialgerichte. Zugleich werden die Anordnungen des Hofdecretes vom 2. September 1825, Z. 2128, und des Hofdecretes vom 11. April 1834, Z. 2651, soweit dieselben Vorschriften für den Fall des Zusammentreffens solcher Uebertretungen mit Verbrechen enthalten, ausser Wirksamkeit gesetzt, und es sind in Zukunft im Falle eines solchen Zusammentreffens die Bestimmungen des §. 28, St. G. I. und des Art. XI. des Patentes vom 17. Jänner 1850, Z. 25, des Reichsgesetzblattes in Anwendung zu bringen."

Hievon werden sämmtliche Gerichtsbehörden und Staatsanwaltschaften in Kenntniss gesetzt.

Schmerling m. p.

308.

Erlass des Ministeriums des Innern vom 29. Juli 1850,

wodurch bestimmt wird, dass zur Amortisirung der von landesfürstlichen Versatzämtern ausgestellten Obligationen jene Landesgerichte berufen sind, an deren Amtssitze sich diese Versatzämter befinden.

Mit Beziehung auf den §. 103 der mit dem Allerhöchsten Patente vom 15. Juni 1850 kundgemachten Vorschrift über den Wirkungskreis und die Zuständigkeit der Gerichte in bürgerlichen Rechtssachen (Jurisdictionsnorm *)) wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die Creditsbücher und Vormerkungen für die von den landesfürstlichen Versatzämtern ausgestellten Obligationen bei diesen Anstalten geführt werden, und dass zur Amortisirung dieser Obligationen jene Landesgerichte berufen sind, an deren Amtssitze sich die besagten Versatzämter befinden.

Bach m. p.

*) Im Reichsgesetzblatte, LXXIV. Stück, Nr. 237.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CI.

Wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 3. Lipca 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 7. Października 1850.

309.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 27 Czerwca 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych Monarchii,

którem się wydaje prowizoryczna ustawa o nauczaniu prywatnem, i z dniem jej obwieszczenia w wykonanie wprowadza.

„Zatwierdzam przedłożoną Mi przez Mego ministra wyznań i oświecenia, w porozumieniu z Moją Radą ministrów, tymczasową ustawę o nauczaniu prywatnem.“

Schönbrunn 27. Czerwca 1850.

Franciszek Józef m. p.

Thun m. p.

Załączenie do Nru 309.

Prowizoryczna ustawa o nauczaniu prywatnem.

§. 1.

Wykład przedmiotów naukowych, dla gimnazyów i szkół realnych przeznaczonych, może na przyszłość także i w zakładach naukowych prywatnych być udzielanym.

§. 2.

Każdy taki zakład naukowy musi mieć przełożonego, bezpośrednio nim kierującego, i odpowiedzialnego władzom rządowym za stan zakładu.

Przełożony musi być

1. obywatelem państwa austryackiego;
2. pod moralnym i politycznym względem, nieskazitelnym; a
3. pod względem naukowym, winien się z takiego wykazać uzdolnienia, jakiego się po nauczycielu szkoły rządowej tego samego rodzaju wymaga.

Nauczyciele muszą także austryackimi być obywatelami, i pod moralnym i politycznym względem nieskazitelnymi.

Od warunku obywatelstwa państwa austryackiego, może władza szkolna krajowa w przypadkach szczególnego uwzględnienia godnych, dyspensy udzielać.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 3. August 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 7. October 1850.

309.

Kaiserliche Verordnung vom 27. Juni 1850.

wirksam für sämmtliche Kronländer der Monarchie,

wodurch ein provisorisches Gesetz über den Privatunterricht erlassen und vom Tage seiner Kundmachung angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird.

„Ich genehmige das von Meinem Minister des Cultus und Unterrichts im Einvernehmen mit Meinem Ministerrathe Mir vorgelegte provisorische Gesetz über den Privatunterricht."

Schönbrunn am 27. Juni 1850.

***Franz Joseph** m. p.*

***Thun** m. p.*

Beilage zu Nr. 309.

Provisorisches Gesetz über den Privatunterricht.

§. 1.

Der Unterricht in den Lehrgegenständen der Gymnasien und Realschulen kann künftig auch in Privatlehranstalten ertheilt werden.

§. 2.

Jede solche Lehranstalt muss einen Vorstand haben, welcher die unmittelbare Leitung derselben besorgt, und den Regierungsbehörden gegenüber die Verantwortlichkeit für den Zustand der Anstalt trägt.

§. 3.

Der Vorstand muss

1. österreichischer Staatsbürger;

2. in moralischer und politischer Beziehung unbescholten seyn, und

3. in wissenschaftlicher Beziehung diejenige Befähigung nachweisen, welche von einem Lehrer an einer gleichartigen Staatsschule gefordert wird.

Die Lehrer müssen ebenfalls österreichische Staatsbürger und in moralischer und politischer Beziehung unbescholten seyn.

Von der Bedingung der österreichischen Staatsbürgerschaft kann in besonders rücksichtswürdigen Fällen die Landesschulbehörde dispensiren.

§. 4.

Te prywatne zakłady są dwojakiego rodzaju: albo służy im prawo prowadzenia nazwy gimnazyum, lub szkoły realnej; albo nie są do tego uprawnione.

§. 5.

Aby prywatny zakład naukowy, mógł nosić nazwę gimnazyum lub szkoły realnej, potrzeba:

1. aby jego urządzenie w istotnych punktach odpowiadało urządzeniu zakładów rządowych tegoż imienia, tak co do planu nauk, jak co do środków naukowych;
2. aby wszyscy nauczyciele wykazali się z uzdolnienia naukowego dla rządowych zakładów tegoż rodzaju wymaganego.

§. 6.

Do otworzenia zakładu prywatnego, nazwę gimnazyum lub szkoły realnej noszącego, potrzebne jest zezwolenie ministerstwa wyznań i oświecenia. Zezwolenie takowe wymaga wprzód udowodnienia, że warunki, w §§. 2, 3. i 5. przepisane, są dopełnione, i że środki utrzymania zakładu, na pewną liczbę lat, przynajmniej w wysokim stopniu prawdopodobieństwa, są upewnione.

§. 7.

O zmianach w urządzeniu i nauczycielskiem personale takiego zakładu, należy każdą razą krajowej władzy szkolnej donieść; ministeryum może każdego czasu, z powodu braku prawem przepisanych własności, zakładowi takowemu odebrać nazwę gimnazyum lub szkoły realnej.

§. 8.

Zakład naukowy prywatny, udzielający wprawdzie naukę w przedmiotach naukowych dla gimnazyum, albo w takowych dla szkoły realnej przeznaczonych, ale nie ubiegający się o nazwę gimnazyum lub szkoły realnej, nie jest w urządzeniu swojem obowiązany stosować się do urządzenia tegoż rodzaju szkół rządowych.

§. 9.

Do otworzenia takiego zakładu, wymaga się poprzednio, aby:

1. przynajmniej w trzy miesiące naprzód uczyniono o tem doniesienie namiestnikowi kraju koronnego (we Węgrzech obecnie ministeryalnemu komisarzowi dystryktu wojskowego), w którym zakład istnieć ma;
2. oznaczono miejsce zakładu;
3. przedłożono program określający cel i urządzenie zakładu; i
4. wykazano się z dopełnienia postanowień w §§. 2. i 3. zawartych.

§. 10.

Rząd może zabronić otworzenia zakładu dla braku warunków §§. 2. i 3. objętych. Jeżli nie ma powodu do zabronienia, tedy pojedynczo tylko otworzenie do wiadomości przyjmuje.

§. 11.

Rząd też przeto żadnej nie bierze na się rękojmi co do naukowych albo pedagogicznych działań takowych prywatnych zakładów, pozostawia się raczej zupełnie tym,

§. 4.

Diese Privatanstalten sind von zweierlei Art: sie sind entweder berechtiget, den Namen eines Gymnasiums oder einer Realschule zu führen, oder sie sind hiezu nicht berechtiget.

§. 5.

Damit eine Privatlehranstalt den Namen eines Gymnasiums oder einer Realschule führen dürfe, muss:

1. ihre Einrichtung der Einrichtung der gleichnamigen Staatsanstalten in Bezug auf Lehrplan und Lehrmittel in den wesentlichen Puncten entsprechen;
2. sämmtliche Lehrer müssen die für Staatsanstalten dieser Art geforderte wissenschaftliche Befähigung nachgewiesen haben.

§. 6.

Zur Eröffnung einer den Namen Gymnasium oder Realschule führenden Privatanstalt ist die Genehmigung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts nothwendig. Diese Genehmigung setzt die Nachweisung voraus, dass die in den §§. 2, 3 und 5 gestellten Bedingungen erfüllt sind, und dass die Subsistenzmittel der Anstalt für eine Reihe von Jahren wenigstens mit einem hohen Grade von Wahrscheinlichkeit gedeckt sind.

§. 7.

Veränderungen in der Einrichtung und im Lehrpersonale einer solchen Anstalt sind jedesmal der Landesschulbehörde anzuzeigen; das Ministerium kann der Anstalt wegen Mangel der gesetzlichen Eigenschaften den Namen eines Gymnasiums oder einer Realschule zu jeder Zeit wieder entziehen.

§. 8.

Eine Privatlehranstalt, welche zwar in den Lehrgegenständen des Gymnasiums oder in denen der Realschule Unterricht ertheilt, ohne aber auf den Namen eines Gymnasiums oder einer Realschule Anspruch zu machen, ist in ihrer Einrichtung an die Einrichtung der gleichnamigen Staatsschulen nicht gebunden.

§. 9.

Die Eröffnung einer solchen Anstalt setzt voraus, dass:

1. mindestens drei Monate zuvor die Anzeige davon an den Statthalter des Kronlandes (in Ungarn dermalen an den Ministerial-Commissär des Militär-Districtes), in welchem die Anstalt bestehen soll, gemacht;
2. der Ort der Anstalt bezeichnet;
3. ein Programm, welches den Zweck und die Einrichtung der Anstalt ausspricht, vorgelegt; und
4. die Nachweisung geliefert werde, dass die Bestimmungen der §§. 2 und 3 erfüllt sind.

§. 10.

Die Regierung kann die Eröffnung wegen Mangel der §§. 2 und 3 gestellten Bedingungen untersagen. Ist ein Grund zur Untersagung nicht vorhanden, so nimmt sie die Eröffnung einfach zur Kenntniss.

§. 11.

Die Regierung übernimmt daher auch keinerlei Bürgschaft für die wissenschaftlichen oder pädagogischen Leistungen solcher Privatanstalten, es bleibt vielmehr ganz denjenigen, welche

którzy dzieci lub pupilów swoich do takich zakładów oddają, aby się przekonali, ażali takowe na ich zaufanie zasługują lub nie.

§. 12.

Wszystkie prywatne zakłady naukowe, zostają pod nadzorem rządu; są przeto zobowiązane do udzielania wymaganych od niego wiadomości o swoim stanie, a rządowi służy prawo, zasięgania dokładnej wiadomości o tymże ich stanie w sposób, jaki za najstosowniejszy uzna.

§. 13.

Jeżeliby jaki zakład odmówił władzy rządowej wymaganego wglądnienia, może być zamkniętym, toż samo każdego czasu stać się może, gdy pod względem moralnym lub politycznym, szkodliwy przybiera charakter.

§. 14.

Żaden prywatny zakład naukowy, jako taki, czy otrzymał prawo noszenia nazwy gimnazyum lub szkoły realnej, czy nie, nie może uczniom swym wydawać świadectw rządownie ważnych, t. j. takich, którymby rząd ważność przyznawał, gdy chodzi o przypuszczenie uczniów tegoż zakładu do szkół rządowych, do służby rządowej, albo o inne z strony rządu nastąpić mające koncessye, których uzyskanie wymaga poprzedniego wykształcenia gimnazyalnego lub realnego.

Dla uzyskania zaświadczeń rządownie ważnych, obowiązani są uczniowie zakładów prywatnych, poddać się egzaminowi, w odpowiednim publicznym zakładzie naukowym.

§. 15.

Mogą wszakże zakłady naukowe prywatne, być podniesionemi przez ministeryum do rangi publicznych gimnazyów lub szkół realnych, jeżeli ich urządzenie dla zamierzonego nauki skutku potrzebne podaje rękojmie; w takim razie otrzymają one prawo wydawania świadectw rządownie ważnych.

§. 16.

Kto pragnie prywatnie, po domach udzielać nauki w przedmiotach naukowych dla gimnazyów i szkół realnych przepisanych, nie potrzebuje do tego żadnego szczególnego pozwolenia władzy.

Nie ma się przeto na przyszłość wymagać świadectwa nauczycielskiego uzdolnienia, od tych domowych nauczycieli, których uczniowie, pobierający w domu naukę, zgłaszają się do publicznych zakładów naukowych, jako uczniowie prywatni, albo do egzaminu w gimnazyum lub szkole realnej.

§. 17.

Zakłady prywatne, taką naukę zamierzające, jaka wedle systematu szkół rządowych z istoty swej udzielaną bywa, jedynie w zakładach, poprzedniego ukończenia nauk gimnazyalnych lub realnych wymagających, mogą tylko za szczególnem pozwoleniem rządu utworzone być.

Utworzenie i utrzymanie takowych, wymaga uprzednio:

1. aby żadnego nie ustanowiono nauczyciela, któryby nie był przez rząd uznanym za uzdolnionego, tak pod względem naukowości, jak też moralnego i politycznego zachowania się;

ihre Kinder oder Pflegebefohlenen ihnen anvertrauen, überlassen, sich davon zu überzeugen, ob sie ihres Vertrauens werth sind oder nicht.

§. 12.

Alle Privatlehranstalten stehen unter der Oberaufsicht der Regierung; sie sind daher verpflichtet, die von dieser geforderten Auskünfte über ihren Zustand zu geben, und die Regierung ist berechtiget, in der ihr geeignet scheinenden Weise sich von diesem Zustande genaue Kenntniss zu verschaffen.

§. 13.

Verweigert eine Anstalt den Regierungsbehörden die in Anspruch genommene Einsicht, so kann sie geschlossen werden; dasselbe kann zu jeder Zeit geschehen, wenn sie einen in moralischer oder politischer Beziehung schädlichen Charakter annimmt.

§. 14.

Keine Privatlehranstalt als solche, mag sie den Namen eines Gymnasiums oder einer Realschule zu führen berechtiget worden seyn oder nicht, kann ihren Schülern staatsgiltige, d. i. solche Zeugnisse ausstellen, denen der Staat Giltigkeit zuerkennt, wenn es sich für die Schüler derselben um den Eintritt in Staatsschulen, in den Staatsdienst, oder um andere vom Staate zu machende Zugeständnisse handelt, deren Erlangung die Gymnasial- oder Realschulbildung voraussetzt.

Zur Erlangung staatsgiltiger Zeugnisse haben die Schüler der Privatanstalten sich der Prüfung an einer öffentlichen entsprechenden Lehranstalt zu unterziehen.

§. 15.

Es können jedoch Privatlehranstalten vom Ministerium in den Rang öffentlicher Gymnasien oder Realschulen erhoben werden, wenn ihre Einrichtung die für den beabsichtigten Erfolg des Unterrichtes nöthigen Bürgschaften darbietet; in diesem Falle erhalten sie das Recht, staatsgiltige Zeugnisse auszustellen.

§. 16.

Wer häuslichen Unterricht in den Lehrgegenständen der Gymnasien und Realschulen zu ertheilen wünscht, bedarf dazu keiner besonderen Bewilligung der Behörden.

Es ist daher künftig, wenn Schüler, welche häuslichen Unterricht geniessen, an öffentlichen Lehranstalten als Privatschüler oder zu einer Prüfung an einem Gymnasium oder an einer Realschule sich melden, die Vorweisung eines Lehrfähigkeitszeugnisses ihrer Hauslehrer nicht mehr zu fordern.

§. 17.

Privatanstalten, welche einen Unterricht beabsichtigen, der in dem Systeme der Staatsschulen seinem Wesen nach nur an Anstalten ertheilt wird, die den Unterricht der Gymnasien oder Realschulen schon voraussetzen, können nur mit besonderer Bewilligung der Regierung errichtet werden.

Die Errichtung und der Fortbestand setzt voraus:

1. dass kein Lehrer bestellt werde, welcher nicht mit Rücksicht auf seine wissenschaftliche Befähigung und auf sein moralisches und politisches Betragen von der Regierung als befähigt anerkannt worden ist;

2. aby środki utrzymania zakładu na pewną liczbę lat przynajmniej w wysokim stopniu prawodopodobieństwa były zapewnione.

§. 18.

Przepisy §§fów 2, 12—16, stosują się także i do tego rodzaju zakładów prywatnych, wszakże przypuszczenie uczniów takich zakładów do egzaminów rządowych albo do egzaminów w zakładach publicznych, dla otrzymania zaświadczeń rządownieważnych, o tyle tylko żądanem być może, o ile nabycie takowych zaświadczeń nie jest prawnie zawisłem od uczęszczania do publicznych zakładów naukowych.

§. 19.

Utworzenie zakładów naukowych dla rysunków, muzyki, kaligrafii i innych podobnych przedmiotów, podlega postanowieniom w §§fach 8—16 zawartym.

Z innemi zakładami naukowemi, jak to n. p. z szkołami handlowemi, postępować się winno wedle przepisów istniejących dla takowych zakładów, do których się one z istoty swej najwięcej zbliżają.

§. 20.

Dla prywatnej nauki, mającej zastępować szkoły ludowe, pozostają jeszcze dotychczasowe przepisy w swej mocy, tylko że i tu do udzielania prywatnej po domach nauki, nie jest już potrzebnem, aby nauczyciele wykazywali się zaświadczeniami uzdolnienia.

Thun m. p.

310.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 12. Lipca 1850.

względem zaprowadzenia opłat kolegiowych na wszechnicach we Wiedniu, w Pradze, Peszcie, Lwowie, Krakowie, Ołomuńcu, Gracu i Inspruku.

Stosownie do zatwierdzonych Najwyższą uchwałą z dnia 30. Września 1849 zasad, względem zaprowadzenia opłat kolegiowych po tych uniwersytetach, na których zaprowadzono wolność uczenia się i nauczania, raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość na wniosek ministra wyznań i oświecenia, Najwyższą uchwałą z dnia 12. Lipca 1850. zatwierdzić następujący prowizoryczny przepis:

§. 1.

Z rokiem szkolnym 1850—51, znosi się po wszystkich austryackich uniwersytetach, na których wolność uczenia się i nauczania zaprowadzono, t. j. na uniwersytetach we Wiedniu, w Pradze, w Peszcie, we Lwowie, w Krakowie, Ołomuńcu, Gracu i Inspruku opłatę szkolną, o ile takowa obecnie istnieje, a uczniowie mają ogólnie uiszczać opłatę kolegiową za każde pojedyncze kolegium, na które uczęszczają, która to opłata przypada dotyczącemu professorowi, albo prywatnemu docentowi.

§. 2.

Kolegia, co się tycze obowiązku opłacenia honoraryum, są albo bezpłatne (publica), albo płatne. Ostatnie odczytywane bywają albo za uiszczeniem najmniejszej opłaty kolegiowej, przez ustawę za dopuszczalną uznanej, albo za opłatą wyższą.

2. dass die Subsistenzmittel der Anstalt für eine Reihe von Jahren wenigstens mit einem hohen Grade von Wahrscheinlichkeit gedeckt sind.

§. 18.

Die Bestimmungen der §§. 2, 3, 12 — 16 gelten auch von dieser Art von Privatlehranstalten, doch kann eine Zulassung der Schüler dieser Anstalten zu Staatsprüfungen oder zu Prüfungen an öffentlichen Anstalten, um staatsgiltige Zeugnisse zu erwerben, nur in sofern beansprucht werden, als Erwerbung solcher Zeugnisse nicht gesetzlich von dem Besuche öffentlicher Lehranstalten abhängig gemacht ist.

§. 19.

Die Errichtung von Lehranstalten für Zeichnen, Musik, Schönschreiben und ähnliche Gegenstände unterliegt den in den §§. 8—16 enthaltenen Bestimmungen.

Andere Lehranstalten, wie z. B. Handelsschulen, werden nach den für diejenigen Anstalten geltenden Bestimmungen behandelt, welchen sie ihrem Wesen nach am nächsten verwandt sind.

§. 20.

Für den Privatunterricht, in soweit er die Volksschulen ersetzen soll, bleiben die bisherigen Vorschriften noch in Wirksamkeit, nur ist auch hier zur Ertheilung des häuslichen Unterrichtes nicht mehr erforderlich, dass die Lehrer sich mit einem Fähigkeitszeugnisse ausweisen.

Thun m. p.

310.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 12. Juli 1850,

über die Einführung von Collegiengeldern an den Universitäten zu Wien, Prag, Pesth, Lemberg, Krakau, Olmütz, Gratz und Innsbruck.

In Gemässheit der bereits mit Allerhöchster Entschliessung vom 30. September 1849 genehmigten Grundsätze über die Einführung von Collegiengeldern an denjenigen Universitäten, an welchen die Lehr- und Lernfreiheit eingeführt ist, haben Seine Majestät über Antrag des Ministers des Cultus und Unterrichts mit Allerhöchster Entschliessung vom 12. Juli 1850 nachstehende provisorische Vorschrift zu genehmigen geruht:

§. 1.

Mit dem Studienjahre 1850-51 wird an allen österreichischen Universitäten, an welchen die Lehr- und Lernfreiheit eingeführt ist, d. i. an den Universitäten zu Wien, Prag, Pesth, Lemberg, Krakau, Olmütz, Gratz und Innsbruck das Unterrichtsgeld, in so weit es gegenwärtig besteht, aufgehoben, und es ist im Allgemeinen von den Studirenden für jedes einzelne Collegium, welches sie besuchen, ein Collegiengeld zu entrichten, welches dem betreffenden Professor oder Privatdocenten zufällt.

§. 2.

Die Collegien sind in Betreff der Honorarpflicht entweder unentgeltliche (publica) oder entgeltliche. Die letzteren werden entweder gegen Entrichtung des geringsten vom Gesetze als zulässig erklärten Collegiengeldes, oder gegen ein höheres gelesen.

§. 3.

Najmniejsza opłata kolegiowa wynosi za każde semestralne kolegium tyle złotych reńskich mon. konw., ile godzin kolegium w tygodniu zapełnia.

§. 4.

Prawo docentów do pobierania opłat kolegiowych, połączone jest z obowiązkami naukowego ich urzędu. Takowe różni się wedle tego, czy oni z płacą są ustanowieni, lub nie.

§. 5.

Każdy professor z płacą stanowczo lub prowizorycznie ustanowiony, winien kolegia swe o tych przedmiotach naukowych, dla których jest ustanowiony, w stosownej (§. 6) liczbie tygodniowych odczytów odbywać, a to za opłatą kolegiową wyż w §. 3. oznaczoną. Tymże właśnie kolegiom, które się głównemi jego kolegiami nazywają, szczególną czynność swego nauczycielskiego urzędu poświęcić winien. W tej mierze z nimi zrównani są także i docenci, renumeracye tylko pobierający. Tylko suplenci, którzyby wedle zachodzących szczególnych stosunków za pobieranie prawnej substytucyjnej należytości, byli jeszcze używanymi do zapełniania opróżnionej katedry nauczycielskiej, nie mają żadnego prawa domagać się opłat kolegiowych, które za ich kolegia mają być uiszczane, lecz te opłaty do tego wpływają funduszu, z którego się należytość substytucyjna opłaca.

§. 6.

Przy osądzeniu, na ile godzin w tygodniu ustanowiony jaki profesor swe główne kolegia rozciągnąć winien, mają za punkta oparcia służyć postanowienia następujące:

a) Najpierwej za postawę rozstrzygnienia, pod rozwagę wziąść się ma dekret ustanowienia, albo układy, które powołanie professora uprzedzały:

b) przeto zważać się ma przy professorach, dłuższy już czas ustanowionych, na dotychczasowe prawne postanowienia, albo na zwyczaj;

c) na rzeczową potrzebę przedmiotu i ustanowienie pewnego należytego stosunku, co do rozciągłości w traktowaniu równie ważnych przedmiotów naukowych, nakoniec,

d) na to, że się uczniowi w ogólności możliwem uczynić winno, ażeby podczas swego uniwersyteckiego prawem przepisanego czasu, wysłuchał u professorów przynajmniej wszystkie główne zawody swego fakultetu, albo na filozoficznym fakultecie, przynajmniej główne zawody swego specyalnego naukowego kierunku i to bez oczywistego przeciążenia swych sił.

§. 7.

Obok tych kolegiów, któremi ustanowiony jaki profesor zadosyć uczyni obowiązkowi, przy ustanowieniu swem na się przyjętemu, ma tenże prawo dawania za opłatą kolegiową najmniejszą, albo dowolnie wyższą przez niego ustanowioną — jednego jeszcze lub więcej kolegiów o całym przedmiocie naukowym, albo też o pojedynczych onego częściach, albo o takowych zawodach, do odczytów których przy swem ustanowieniu, albo później wprawdzie nie był zobowiązanym, atoliż uprawnionym.

§. 8.

Każdy zwyczajny profesor, jest dalej zobowiązany, przynajmniej w każdem trzeciem półroczu dawać jedno bezpłatne kolegium (publicum), tygodniowo w jednej lub dwóch godzinach o pojedyńczych częściach głównego swego przedmiotu, albo o innym jakim przedmiocie, do odczytów którego tenże wprawdzie zobowiązanym nie był, atoliż uprawnionym.

§. 3

Das geringste Collegiengeld beträgt für jedes Semestral-Collegium so viele Gulden C. M. wie viele Stunden das Collegium wochentlich ausfüllt.

§. 4

Das Recht der Docenten auf Collegiengelder steht im Zusammenhange mit den Verpflichtungen ihres Lehramtes. Es ist verschieden, je nachdem dieselben mit Gehalt angestellt sind oder nicht.

§. 5.

Jeder mit Gehalt definitiv oder provisorisch angestellte Professor hat seine Collegien über diejenigen Lehrfächer, für welche er angestellt ist, in einer angemessenen (§. 6) Anzahl von wochentlichen Vorlesungen um das oben §. 3 bezeichnete Collegiengeld zu lesen. Er hat diesen Collegien, welche seine Hauptcollegien heissen, vorzugsweise seine Lehramtsthätigkeit zuzuwenden. In diesen Hinsichten sind ihnen auch die nur Remunerationen beziehenden Docenten gleichgehalten. Nur Supplenten, welche etwa noch nach besonderen obwaltenden Verhältnissen gegen Bezug der gesetzlichen Substitutionsgebühr zur Ausfüllung einer erledigten Lehrkanzel verwendet werden, haben auf die für ihre Collegien zu bezahlenden Collegiengelder keinen Anspruch, sondern diese fliessen in denjenigen Fond, aus welchem die Substitutionsgebühr bezahlt wird.

§. 6.

Bei der Beurtheilung, auf wie viele Stunden in der Woche ein angestellter Professor seine Hauptcollegien auszudehnen verpflichtet sei, haben folgende Bestimmungen als Anhaltspuncte zu dienen:

a) *Zuerst ist das Anstellungs-Decret, oder die der Berufung eines Professors vorausgegangene Verhandlung zur Grundlage der Entscheidung zu nehmen;*

b) *sohin ist bei bereits längere Zeit angestellten Professoren auf die bisherigen gesetzlichen Bestimmungen, oder auf die Uebung;*

c) *auf das objective Bedürfniss des Gegenstandes und Herstellung eines gewissen Ebenmasses in der extensiven Behandlung gleichwichtiger Lehrfächer, endlich*

d) *darauf zu sehen, dass es dem Studirenden im Allgemeinen möglich gemacht werden müsse, während seiner gesetzlichen Universitätszeit wenigstens alle Hauptfächer seiner Facultät, oder bei der philosophischen Facultät doch die Hauptfächer seiner speciellen wissenschaftlichen Richtung bei Professoren und ohne offenbare Ueberbürdung seiner Kräfte zu hören.*

§. 7.

Neben diesen Collegien, durch welche ein angestellter Professor der bei seiner Anstellung übernommenen Verpflichtung genügt, ist er berechtigt, noch Ein oder mehrere Collegien über sein ganzes Lehrfach, oder einzelne Theile desselben, oder über solche Fächer, über welche zu lesen er bei seiner Anstellung oder späterhin zwar nicht verpflichtet, aber berechtigt wurde, um das geringste, oder um ein beliebig höheres von ihm festgesetztes Collegiengeld zu lesen.

§. 8.

Jeder ordentliche Professor ist ferner verpflichtet, wenigstens in jedem dritten Semester ein unentgeltliches Collegium (publicum) *von wochentlich Einer oder von zwei Stunden über einzelne Parthien seines Hauptgegenstandes oder über ein anderes Fach, worüber zu lesen er zwar nicht verpflichtet, aber berechtigt wurde, zu geben.*

Tenże **publica** takowe obok swych zwyczajnych kolegiów odbywać winien, jednakże wolno mu godziny, nań użyte, porachować sobie przy obliczeniu obowiązkowej liczby godzin, na główne jego kolegia wyznaczonych. Pominąwszy kolegia, nie może professor bezpłatnych odbywać odczytow, chyba tylko za zezwoleniem ministerstwa oświecenia w tym przypadku, jeżeliby wedle właściwego przymiotu naukowego jakiego przedmiotu, uczęszczanie na kolegium, którego uskutecznienie pożądanem by było, przez żądanie honoraryum istotnie na tem traciło. Ministeryum oświecenia będzie przy udzielaniu takowego zezwolenia na to baczność mieć, ażeby przez to nie był uciśniony prywatny jaki docent, ku podniesieniu tegoż zawodu dążący.

§. 9.

Prywatni docenci i profesorowie nadzwyczajni, bezpłatni, mogą wszystkie swe kolegia odczytywać, albo za najmniejszą opłatą kolegiową, ustawą przepisaną, albo za wyższą, bezpłatnie jednak tylko pod warunkami, w powyższym paragrafie ustanowionemi.

§. 10.

Każdy professor albo docent prywatny, który swe kolegium odczytywać chce za opłatą kolegiową, musi o tem przy ułożeniu katalogu lekcyj profesorskiemu kolegium, a o kwocie honoraryum, przed rozpoczęciem terminu, do przyjmowania wyznaczonego, kwesturze uniwersyteckiej oznajmić. Jeżeli zaniedba wcześnie uczynić to oznajmienie, tedy uważa się, iż przestaje na opłacie kolegiowej, ustawą unormowanej.

§. 11.

W porządkach odczytów muszą te kolegia szczególnie być wytknięte, które się odbywają bezpłatnie, albo jako kolegia główne, albo za wyższe, niż w §. 3-m wymiene honoraryum.

§. 12.

Do uiszczenia opłaty kolegiowej za kolegia zwyczajne albo nadzwyczajne, są obowiązani tak imatrykulowani jak nieimatrykulowani słuchacze fakultetu, o ile nie są prawnie uwolnieni, albo uwolnienia od tegoż wedle treści tej ustawy sobie nie wyjednali.

§. 13.

Uwolnienie udzielić sią mające, może się rozciągać albo na całą opłatę kolegiową, albo na połowę, żadną miarą zaś na inną jaką część ułamkową onejże.

§. 14.

Zupełnego uwolnienia od opłaty kolegiowej, bezpośrednio z ustawy żądać mają prawo, następujący tylko uczniowie teologii:

a) Z duchowieństwa świeckiego:

Ubodzy seminarzyści dyecezyjni i eksterniści, którzy są niezbędni dla potrzeb dyecezyi i do duchowieństwa dyecezyi, albo rzeczywiście już są wcieleni, albo przynajmniej otrzymali pewne przyjęcia doń przyrzeczenie. Z początkiem każdego szkolnego roku ma biskup nadsełać teologicznemu kolegium profesorów, spis takowych uczniów, z zatwierdzeniem ich ubóstwa.

b) Z duchowieństwa zakonnego:

Wszyscy ci, którzy należą do zakonu, z publicznego jakiego funduszu dotacyą pobierającego.

Diese Publica *hat er neben seinen ordentlichen Collegien zu lesen, doch darf er sich die hierauf verwendeten Stunden bei Berechnung der pflichtmässigen Stundenzahl seiner Hauptcollegien zu Guten rechnen. Abgesehen von diesen Collegien darf ein Professor unentgeltlich nur mit Genehmigung des Unterrichtsministeriums in dem Falle lesen, wenn nach der eigenthümlichen Beschaffenheit eines Lehrgegenstandes der Besuch eines Collegiums, dessen Zustandekommen wünschenswerth ist, durch die Forderung eines Honorars wesentlich beeinträchtigt würde. Das Unterrichtsministerium wird bei Ertheilung einer solchen Genehmigung darauf sehen, dass durch dieselbe nicht ein in diesem Fache heranstrebender Privatdocent unterdrückt werde.*

§. 9.

Privatdocenten und unbesoldete ausserordentliche Professoren dürfen alle ihre Collegien entweder um das gesetzliche Minimum des Collegiengeldes, oder um ein höheres, unentgeltlich aber nur unter den im vorigen Paragraphe gestellten Bedingungen lesen.

§. 10.

Jeder Professor oder Privatdocent, welcher ein Collegium um ein höheres Collegiengeld lesen will, hat diess bei Entwerfung des Lectionscataloges dem Professorencollegium, und den Betrag des Honorars vor Beginn des Aufnahmstermins der Universitäts-Quästur anzuzeigen. Unterlässt er es, diese Anzeige rechtzeitig zu erstatten, so wird angenommen, dass er sich mit dem gesetzlich normirten Collegiengelde begnüge.

§. 11.

In den Vorleseordnungen sind diejenigen Collegien besonders ersichtlich zu machen, welche unentgeltlich, oder als Hauptcollegien oder gegen ein höheres, als das §. 3 angeführte Honorar, gelesen werden.

§. 12.

Zur Zahlung des Collegiengeldes für ordentliche oder ausserordentliche Collegien sind sowohl die immatrikulirten als nicht immatrikulirten Hörer einer Facultät verpflichtet, soweit sie nicht eine gesetzliche Befreiung geniessen, oder die Befreiung davon nach Inhalt dieses Gesetzes erwirkt haben.

§. 13.

Die zu ertheilende Befreiung kann sich entweder auf das Ganze oder auf die Hälfte, unter keiner Voraussetzung aber auf irgend einen anderen Bruchtheil des Collegiengeldes erstrecken.

§. 14.

Einen directen gesetzlichen Anspruch, von dem Collegiengelde ganz befreit zu seyn, haben nur folgende Studirende der Theologie:

a) *Vom Secularclerus:*

Die dürftigen Diöcesanseminaristen und Externisten, welche für das Bedürfniss der Diöcese nothwendig sind, und dem Diöcesanclerus entweder wirklich schon einverleibt sind, oder wenigstens die bestimmte Zusicherung der Aufnahme in denselben erhalten haben. Der Bischof hat mit Anfang jedes Studienjahres ein Verzeichniss dieser Studirenden unter Bestätigung ihrer Dürftigkeit dem theologischen Professorencollegium zu übermitteln.

b) *Vom Regularclerus:*

Alle diejenigen, welche einem Orden angehören, der aus einem öffentlichen Fonde eine Dotation bezieht.

Do wszystkich przeto tych uczniów teologii, następujące dalsze postanowienia dopóty nie mają zastosowania, dopóki ci swe studya z dostatecznym postępem odbywają.

§. 15.

Przy ścisłym związku między uiszczaniem opłat kolegiowych, a całym systemem wolnego uczenia się i nauczania, służy za prawidło, że każdy uczeń, za każde kolegium, którego słucha, a które nie jest publicum, uiszczać winien opłatę kolegiową wedle treści niniejszej ustawy.

Uwolnienie od uiszczania całej opłaty kolegiowej, albo połowy tejże, może tylko wyjątkowo udzielanem być, a to uczniom a) nienagannego zachowania się, którzy wykazać mogą b) prawdziwe swe ubóstwo, i c) celujące poświęcenie się.

Cudzoziemcy, na austryackich uniwersytetach uczący się, mogą pod temi samemi warunkami być uwalnianymi jak austryaccy uczniowie, jeżeli podobne uwolnienia na uniwersytetach dotyczącego państwa także i austryackim przysłużać mogą uczniom.

§. 16.

Stypendyści i instytutowi, nie mają jako takowi w ogólności żadnego prawa domagać się uwolnienia od uiszczania opłaty kolegiowej, lecz ci wykazać powinni, iż mimo dotyczącego obdarzenia, za ubogich uważać się mają.

§. 17.

Co do uczniów przestępujących z jakiego gimnazyum, albo z jakiego dawniej tak zwanego filozoficznego naukowego zakładu, do uniwersytetu, służy to za prawidło, iż ci w pierwszem połroczu swego uniwersyteckiego czasu, do uiszczania opłaty kolegiowej obowiązani są, i że się dopiero w drugiem półroczu o uwolnienie ubiegać mogą, jeżeli są w stanie wykazać warunki, w §. 16. przepisane. Ci tylko już i w pierwszem półroczu swych akademickich studyów o uwolnienie upraszać mogą, którzy egzamin dojrzałości z szczególniej oznaczającym odbyli skutkiem.

§. 18.

Ci uczniowie, którzy a) w roku 1849—50 byli już na jednej z następnych trzech wszechnic w Peszcie, Krakowie i Insbruku zaimatrykulowani, albo b), którzy byli na innej jakiej austryackiej wszechni zaimatrykulowani, i nie byli na takowej do opłaty należytości szkolnej zobowiązani, albo od tejże wyrokiem przynależącej władzy byli uwolnieni, mają prawo domagania się, ażeby na podstawie niniejszej ustawy, albo osobno im udzielonego uwolnienia przez ciąg lat szkolnych 1850—51 aż do 1852—53 włącznie bez dalszego wykazu, jak tylko nienagannego zachowania się podczas roku szkolnego 1849—50 uwolnieni byli od połowej opłaty kolegiowej za wszystkie kolegia, na które uczęszczać mają, i ażeby przez te trzy lata od tejże uwolnionymi zostawali, dopóki nienagannem zachowywaniem i pilnem do nauk przykładaniem się, uwzględnienia tego stają się godnymi.

§. 19.

Jeżeli jaki w roku 1849—50 do opłacania należytości szkolnej nie obowiązany uczeń, nie chce poprzestać na częściowem, powyższym paragrafem udzielonem uwolnieniu na lata 1851—53, lecz się o zupełne ubiega uwolnienie, nie zabrania mu się tego; atoliż jego prożba o uwolnienie, już bez dalszego oględu na §. 18, li tylko odnośnie do

Auf alle diese Studirenden der Theologie, so lange sie ihre Studien mit genügendem Erfolge fortsetzen, haben daher die weiter folgenden Bestimmungen keine Anwendung.

§. 15.

Bei dem innigen Zusammenhange zwischen der Entrichtung von Collegiengeldern und dem ganzen Systeme der Lehr- und Lernfreiheit gilt als Regel, dass jeder Studirende für jedes Collegium, welches er hört und welches kein Publicum *ist, ein Collegiengeld nach Inhalt dieses Gesetzes zu bezahlen hat.*

Eine Befreiung von der Entrichtung des ganzen oder halben Collegiengeldes kann nur ausnahmsweise, und zwar nur an Studirende a) *von tadellosem Benehmen stattfinden, welche* b) *ihre wahrhafte Dürftigkeit, und* c) *eine ausgezeichnete wissenschaftliche Verwendung nachweisen können.*

Ausländer, welche österreichische Universitäten benützen, können unter denselben Bedingungen, wie österreichische Studirende, befreit werden, wenn ähnliche Befreiungen an den Universitäten des betreffenden Staates auch österreichischen Studirenden zu Theil werden können.

§. 16.

Stipendisten und Stiftlinge haben als solche im Allgemeinen keinen Anspruch auf Befreiung von Entrichtung des Collegiengeldes, sondern haben darzuthun, dass sie ungeachtet des diessfälligen Genusses als dürftig anzusehen sind.

§. 17.

In Ansehung der von einem Gymnasium oder von einer früher sogenannten philosophischen Lehranstalt an die Universität übertretenden Studirenden gilt als Regel, dass sie in dem ersten Semester ihrer Universitätszeit zur Zahlung des Collegiengeldes verpflichtet sind, und erst im zweiten Semester um die Befreiung einschreiten können, wenn sie die im §. 16 vorgeschriebenen Bedingungen nachzuweisen vermögen. Nur diejenigen können auch schon im ersten Semester ihrer akademischen Studien um die Befreiung einkommen, welche die Maturitätsprüfung mit ausgezeichnetem Erfolge abgelegt haben.

§. 18.

Diejenigen Studirenden, welche a) *im Jahre 1849 - 50 schon an einer der drei Universitäten zu Pesth, Krakau und Innsbruck immatrikulirt waren, oder* b) *an einer andern österreichischen Universität immatrikulirt, und an derselben gesetzlich zur Zahlung des Unterrichtsgeldes nicht verpflichtet, oder davon durch Ausspruch der competenten Behörde befreit waren, haben Anspruch auf Grundlage dieser gesetzlichen oder besonders ertheilten Befreiung durch die Studienjahre 1850 - 51 bis* inclusive *1852 - 53 ohne einen andern Nachweis, als den eines tadellosen Benehmens während des Studienjahres 1849 - 50 von dem halben Collegiengelde aller von ihnen zu besuchenden Collegien befreit zu werden und es durch diese drei Jahre zu bleiben, so lange sie durch tadelloses Benehmen und fleissige Verwendung sich dieser Begünstigung nicht unwürdig machen (§. 25).*

§. 19.

Wenn ein im Jahre 1849 - 50 zur Zahlung des Unterrichtsgeldes nicht verpflichteter Studirender sich mit der ihm durch den vorigen Paragraph gewährten theilweisen Befreiung für die Jahre 1851 — 1853 nicht begnügen will, sondern um die gänzliche Befreiung einschreitet, so ist ihm diess nicht verwehrt; allein sein Befreiungsgesuch ist sohin ohne

ogólnych warunków takowego uwolnienia: wedle nienagannego zachowania się, prawdziwego ubóstwa i szczególniej odznaczającego się w naukach usiłowania osądzoną, i temuż odpowiednio uwolnienie proszącemu, albo zupełnie, albo w połowie udzielonem, albo też zupełnie odmówionem być ma.

§. 20.

Prawo domagania się namienionego w §. 19. częściowego uwolnienia, mają przy przestąpieniu do uniwersytetu także i ci uczniowie, którzy w roku szkolnym 1849—50 na jednej z akademii prawniczych w Preszburgu, Koszycach, Wielkim-Waraždynie, Zagrzebiu, Hermanstadzie albo Kołozwarze, prawnicze i polityczne studyum z dobrym odbyli skutkiem.

§. 21.

Żadne jednak, na jakimbądź tytule opierające się zupełne, albo częściowe uwolnienie, nie przechodzi od jednego uniwersytetu na drugi, ani też ważność ma uwolnienie na jakim fakultecie uzyskane, dla uczęszczania na prelekcye innego fakultetu tegoż samego uniwersytetu.

Tylko uwolnienia uczniom teologii z niniejszej ustawy przysłużające, zupełną mają ważność także i dla innych fakultetów.

§. 22.

Każdy uczeń, który sądzi, że ma prawo domagania się zupełnego albo częściowego uwolnienia, winien o to w pierwszych 14. dniach półrocza piśmienną podać prożbę do dotyczącego kolegium profesorskiego.

Toż kolegium rozstrzyga takową po dostatecznem rozstrząśnieniu podstawy prożby i jej alegatów.

Przeciw temu rozstrzygnieniu rekurs nie ma miejsca.

§. 23.

Jeżeli się do prożby o uwolnienie albo wcale nie, albo częścią tylko przychylono, uczeń obowiązany jest uiścić opłatę kolegiową za wszystkie płatne kolegia, na które się zapisać dał, a to w pierwszym przypadku zupełną, w drugim zaś w połowie.

§. 24.

Każde udzielone uwolnienie, ważność ma nasamprzód tylko na dwa półrocza.

Po upływie tychże, musi uczeń, który sądzi, że ma prawo domagania się dalszego onegoż trwania, o odnowienie onegoż prosić.

Warunki do uzyskania tegoż odnowienia, inne są względem tych, którzy na podstawie §^{tu} 18. uwolnienia od połowy opłaty kolegiowej żądali i to osiągnęli, a inne względem reszty innych.

§. 25.

Ci, którzy na podstawie §. 18. od połowy opłaty kolegiowej zostali uwolnieni, mają wprawdzie także od roku do roku upraszać o odnowienie swego uwolnienia, atoliż nie może im uwolnienie to aż do roku szkolnego 1852—53 włącznie odmówionem być, dopóki się nienagannie zachowują, i z resztą nic nie zachodzi, przez coby się tego uwzględnienia niegodnymi okazywali.

weitere Rücksicht auf den §. 18 lediglich mit Bezugnahme auf die allgemeinen Bedingungen einer solchen Befreiung: tadelloses Benehmen, wahrhafte Dürftigkeit und ausgezeichnete wissenschaftliche Verwendung zu beurtheilen, und es ist ihm demgemäss die Befreiung ganz oder zur Hälfte zu bewilligen, oder auch ganz zu versagen.

§. 20.

Den im §. 19 erwähnten theilweisen Befreiungsanspruch haben bei ihrem Uebertritte an eine Universität auch diejenigen Studirenden, welche im Studienjahre 1849 - 50 an einer der Rechtsakademien zu Pressburg, Kaschau, Grosswardein, Agram, Hermannstadt oder Klausenburg dem rechts- und staatswissenschaftlichen Studium mit gutem Erfolge obgelegen sind.

§. 21.

Keine auf was immer für einem Titel beruhende gänzliche oder theilweise Befreiung geht jedoch von einer Universität auf eine andere über, noch gilt die an einer Facultät erhaltene Befreiung für den Besuch von Vorlesungen an einer anderen Facultät derselben Universität.

Nur die den Studirenden der Theologie aus dem Gesetze zustehenden Befreiungen haben auch für andere Facultäten volle Giltigkeit.

§. 22.

Jeder Studirende, welcher auf eine gänzliche oder theilweise Befreiung Anspruch machen zu können glaubt, hat in den ersten 14 Tagen des Semesters bei dem betreffenden Professorencollegium um dieselbe schriftlich einzukommen.

Dieses entscheidet darüber nach reiflicher Prüfung der Grundlage des Gesuches und seiner Behelfe.

Gegen diese Entscheidung findet kein Recurs Statt.

§. 23.

Wird einem Gesuche um Befreiung gar nicht, oder nur theilweise stattgegeben, so hat der Studirende für alle entgeltlichen Collegien, für welche er sich hat einschreiben lassen, im ersten Falle das ganze, im zweiten Falle das halbe Collegiengeld zu entrichten.

§. 24.

Jede ertheilte Befreiung erstreckt ihre Wirksamkeit zunächst nur auf zwei Semester.

Nach Ablauf derselben muss der Studirende, welcher Anspruch zu haben glaubt, sie fortzugeniessen, um ihre Erneuerung einschreiten.

Die Bedingungen, diese Erneuerung zu erhalten, sind verschieden bei denjenigen, welche auf Grundlage des §. 18 die Befreiung von der Hälfte des Collegiengeldes angesprochen haben und zuerkannt erhielten, und bei allen übrigen.

§. 25.

Diejenigen, welche auf Grundlage des §. 18 von der Hälfte des Collegiengeldes befreit wurden, haben zwar ebenfalls von Jahr zu Jahr um die Erneuerung ihrer Befreiung anzusuchen, allein dieselbe kann ihnen bis inclusive *zum Studienjahre 1852-53 nicht verweigert werden, so lange sie sich tadellos benehmen, und sonst nichts vorkommt, wodurch sie dieser Begünstigung unwürdig erscheinen.*

§. 26.

Reszta innych, którzy od kolegiowej opłaty częścią, jako też wszyscy uczniowie, którzy od całej opłaty kolegiowej są uwolnieni, w swej prożbie o odnowienie uwolnienia pod słowem honoru oświadczyć mają, że się ich pieniężne stosunki od czasu otrzymanego uwolnienia nie polepszyły, dalej co do ich zachowania się, nie tylko nic nagannego przeciw nim nie powinno było zajść, lecz przynajmniej jeden z profesorów, na których odczyty w ostatniem półroczu uczęszczali, z własnego przekonania w stanie być musi zaświadczyć celujące ich do nauk przykładanie się.

§. 27.

O każdem odnowieniu uwolnienia, roztrzyga kolegium profesorów. Forma, w której się takowe udziela, jest to pojedyncze, w skutek kolegialnej uchwały przez dziekana na dekrecie uwolnienia napisane i podpisane nadmienienie, że uwolnienie to także i na dwa bezpośrednio następujące (imiennie i liczbą roku oznaczyć się mające), albo też wedle okoliczności, także tylko na bezpośrednio następujące jedno półrocze ważność ma.

§. 28.

Jakim sposobem kolegia profesorskie o ubostwie ucznia, o uwolnienie upraszającego, chcą sobie sprawić przekonanie, to zawisło od ich osądzenia w obrębach ograniczeń następujących:

1. Za obowiązek poczytać sobie mają, ażeby tak przy dochodzeniu wykazów ubóstwa i osądzeniu ich wiarogodności, jak przy osądzeniu naukowego usiłowania, z sumienną postępowali ścisłością, i ażeby, z całym systemem wolności uczenia się połączonego, instytutu opłat kolegiowych, przez źle zrozumiane pobłażanie, nie czynili czczem łudzeniem.

2. Uczniowie, uwolnienia domagający się, mają, wyjąwszy wymienione w §. 18. przypadki, nie tylko w ogólności odwoływać się na swe ubóstwo, albo na tę okoliczność, że im już przedtem, na podstawie zaświadczenia ubóstwa, uwolnienie, albo stypendyum udzielonem było, lecz bezpośrednio te pewne stosunki wiernie przytoczyć, i wedle możności, alegatami udowodnić, których udowodnienia do osądzenia ubóstwa, tak ich samych, jak ich rodziców potrzeba.

3. Z reguły mają ściśle żądać przyłączenia publicznych zaświadczeń, od przełożonych gminy, magistratów, albo od kapitaństw miasta, i t. d., w których są zawarte pewne data, do osądzenia ubóstwa ubiegającego się służące.

4. Zaświadczenia prywatne, mogą wtedy tylko za podstawę uwolnienia być brane, jeżeli wystawicielami są osoby, na zupełne zaufanie zasługujące, i jeżeli w zaświadczeniach zawarte są pewne punkta do dotyczącego osądzenia służące, a wystawiciel prawdziwość tychże wyraźnie „z własnej wiedzy“ i „pod własną odpowiedzialnością“ potwierdza.

§. 29.

Odmówionem będzie uwolnienie takim uczniom, których rodzice, albo którzy sami, sposobem życia swego objawiają, że posiadają środki na niepotrzebne wydatki, albo, że są w stanie takowe sobie wyjednać.

§. 26.

Die übrigen vom Collegiengelde theilweise, sowie alle vom ganzen Collegiengelde befreiten Studirenden haben sich in ihrem Gesuche um Erneuerung der Befreiung bei ihrem Ehrenworte zu erklären, dass ihre pecuniären Verhältnisse sich seit der erhaltenen Befreiung nicht verbessert haben, es darf ferner nicht nur rücksichtlich ihres Benehmens nichts zu Beanständendes gegen sie vorgekommen seyn, sondern es muss wenigstens Einer der Professoren, deren Vorlesungen sie in dem letzten Semester besuchten, aus eigener Ueberzeugung ihre ausgezeichnete wissenschaftliche Verwendung zu bezeugen im Stande seyn.

§. 27.

Ueber jede Erneuerung der Befreiung entscheidet das Professorencollegium. Die Form, in welcher sie gewährt wird, besteht in einer einfachen, in Folge Collegialbeschlusses von dem Dekan auf das Befreiungsdecret geschriebenen und unterschriebenen Bemerkung, dass diese Befreiung auch für die zwei nächsten (namentlich und mit der Jahreszahl anzugebenden) oder nach Umständen auch nur für das nächste Eine Semester giltig sei.

§. 28.

In welcher Weise die Professorencollegien sich die Ueberzeugung von der Dürftigkeit des um Befreiung ansuchenden Studirenden verschaffen wollen, hängt innerhalb der Gränzen folgender Beschränkungen von ihrem Ermessen ab:

1. Sie haben es als eine Pflicht anzusehen, sowohl bei Prüfung der Dürftigkeitsausweise und Beurtheilung ihrer Glaubwürdigkeit, als bei Beurtheilung der wissenschaftlichen Verwendung mit gewissenhafter Strenge vorzugehen, und das mit dem ganzen System der Lernfreiheit verbundene Institut der Collegiengelder durch eine missverstandene Nachsicht nicht zur Täuschung zu machen.

2. Die Studirenden, welche auf Befreiung Anspruch machen, haben sich mit Ausnahme der im §. 18 erwähnten Fälle nicht bloss im Allgemeinen auf ihre Dürftigkeit, oder auf den Umstand, dass ihnen schon vordem auf Grundlage eines Armuthszeugnisses eine Befreiung oder ein Stipendium verliehen worden sei, zu berufen, sondern positiv diejenigen Verhältnisse wahrheitsgetreu anzuführen, und nach Möglichkeit zu belegen, deren Darlegung zur Beurtheilung ihrer und der Mittellosigkeit ihrer Eltern nothwendig ist.

3. In der Regel haben sie auf Beibringung öffentlicher Zeugnisse von Gemeindevorständen, Magistraten oder Stadthauptmannschaften u. s. w., in welchen positive Daten zur Beurtheilung der Dürftigkeit des Bewerbers enthalten sind, zu dringen.

4. Privatzeugnisse können nur dann zur Grundlage der Befreiung genommen werden, wenn die Aussteller vollkommen Vertrauen verdienende Personen, und in den Zeugnissen positive Anhaltspuncte der diessfälligen Beurtheilung enthalten sind, und der Aussteller ausdrücklich sie „aus eigenem Wissen und unter eigener Dafürhaftung" als wahr bestätigt.

§. 29.

Die Befreiung wird solchen Studirenden zu versagen seyn, deren Eltern, oder welche selbst durch ihre Lebensweise darthun, dass sie die Mittel für unnöthige Ausgaben besitzen, oder herbeizuschaffen vermögen.

§. 30.

Docenci nie tylko prawo mają, lecz owszem obowiązek, sprawić sobie pewność o naukowem poświęcaniu się uwolnionych uczniów wszelkim sposobem, który się im stosownym być ukazuje, bądź to przez przedsiębranie kolokwiów lub egzaminów prywatnych, bądź też przez zarządzenie piśmiennych wypracowań, a z tą pewnością zarazem potrzebną niewątpliwą podstawę do osądzenia, czy są godnymi, aby uwolnienie od opłat kolegiowych uzyskali, albo go dalej używali.

§. 31.

Uwolnienia, przez kolegium profesorów udzielone, mają zupełną ważność tylko dla głównych kolegiów profesorów z płacą ustanowionych, albo docentów remunerowanych.

Dla odczytów docentów prywatnych, i także dla odczytów płatnych przez profesorów, obok ich głównych kolegiów obwieszczonych, nabywają takowe tem tylko ważności, iż ci wyraźne swe zezwolenie na to oświadczają, albo przy ułożeniu katalogów lekcyjnych, przed zgromadzonem kolegium profesorów, albo później, jednakże na wszelki przypadek, przed rozpoczęciem terminu, do przyjęcia uczniów przeznaczonego, u kwestury uniwersyteckiej.

§. 32.

Podczas pierwszych 10 dni półrocza, wolno każdemu uczniowi, w każdem kolegium uniwersytetu hospitować, t. j. jako gość słuchać, co jeszcze nie stanowi obowiązku do uiszczania opłaty kolegiowej.

§. 33.

Po upływie tego terminu, uznawać się będzie za rzecz niehonorową, regularnie uczęszczać na płatne kolegium, nieuiszczając należycie docentowi przynależącej mu opłaty kolegiowej.

§. 34.

Nie wolno docentowi opłaty kolegiowej bezpośrednio odbierać. Do odebrania, oddawania i zdawania rachunku z opłat kolegiowych przeznaczona jest kwestura.

§. 35.

Uczeń może opłatę kolegiową albo naraz uiścić za wszystkie przezeń zameldowane kolegia, albo za każde z osobna z góry, albo z dołu. Uiszczenie musi jednak przed upływem tego terminu nastąpić, który jest na końcu każdego półrocza ku potwierdzeniu uczęszczania na kolegia przeznaczony.

§. 36.

Nie wolno żadnemu docentowi, potwierdzać uczniowi na końcu półrocza uczęszczania jego na kolegium, jeżeli mu nie jest przedłożonem poświadczenie, że uczeń za wszystkie przezeń zameldowane kolegia u kwestury opłatę kolegiową złożył, albo, że u niej należycie uwolnienie swe wykazał.

Kwestura odpowiedzialną jest za prawdziwość swego poświadczenia, równie jak każdy docent za to, że nie wyda bez takowego zbyt skwapliwie uczniowi swego zaświadczenia uczęszczania.

§. 37.

Także i zaświadczenie dla odchodzących ze szkół przeznaczone, uczniowi z uniwersytetu odchodzącemu, nie może pierwej być wydanem, dopóki tenże nie wypełnił zupełnie wszystkich swych obowiązków, uiszczenia opłat kolegiowych tyczących się.

§. 30.

Die Docenten haben nicht nur das Recht, sondern auch die Pflicht, sich über die wissenschaftliche Verwendung der Befreiten auf jede ihnen zweckmässig erscheinende Weise, sei es durch Vornahme von Colloquien oder Privatprüfungen, oder Veranstaltung schriftlicher Ausarbeitungen Gewissheit, und mit ihr die erforderliche positive Grundlage zur Beurtheilung ihrer Würdigkeit, eine Befreiung zu erhalten oder sie fortzugeniessen, zu verschaffen.

§. 31.

Die von einem Professorencollegium ertheilten Befreiungen haben volle Giltigkeit nur für die Hauptcollegien der mit Gehalt angestellten Professoren oder remunerirten Docenten.

Für die Vorlesungen der Privatdocenten, und auch für die von Professoren neben ihren Hauptcollegien angekündigten entgeltlichen Vorlesungen erlangen sie die Giltigkeit nur dadurch, dass diese hiezu ihre ausdrückliche Zustimmung entweder bei Abfassung der Lectionscataloge vor dem versammelten Professorencollegium, oder nachträglich, jedoch jedenfalls vor Beginn des Termines zur Aufnahme der Studirenden, bei der Universitätsquästur abgeben.

§. 32.

Während der ersten 10 Tage eines Semesters steht es jedem Studirenden frei, in jedem Collegium der Universität zu hospitiren, d. h. sie als Gast zu hören, ohne dass dadurch eine Verpflichtung zur Zahlung des Collegiengeldes begründet wird.

§. 33.

Nach Ablauf dieser Frist wird es als unehrenhaft anzusehen seyn, ein entgeltliches Collegium regelmässig zu besuchen, ohne gebührendermassen dem Docenten das ihm zukommende Collegiengeld zu entrichten.

§. 34.

Es ist dem Docenten untersagt, das Collegiengeld von den Studirenden unmittelbar in Empfang zu nehmen. Zur Einhebung, Abfuhr und Verrechnung der Collegiengelder ist die Quästur bestimmt.

§. 35.

Der Studirende kann das Collegiengeld für alle von ihm angemeldeten Collegien auf Einmal, oder für jedes einzeln im Vorhinein, oder decursiv entrichten. Die Entrichtung muss jedoch vor Ablauf desjenigen Termines geschehen, welcher am Schlusse eines jeden Semesters zur Bestätigung des Collegienbesuches bestimmt ist.

§. 36.

Kein Docent darf einem Studirenden am Schlusse des Semesters ein Collegium als besucht bestätigen, wenn ihm nicht die Bescheinigung vorgelegt wird, dass derselbe für alle von ihm angemeldeten Collegien bei der Quästur das Collegiengeld bezahlt, oder sich bei ihr gehörig über die Befreiung ausgewiesen hat.

Die Quästur haftet ebenso für die Richtigkeit ihrer Bescheinigung, wie jeder Docent dafür, dass er nicht ohne dieselbe voreilig dem Studirenden sein Besuchszeugniss ausfertige.

§. 37.

Auch ein Abgangszeugniss darf einem von der Universität abgehenden Studirenden nicht eher ausgefertigt werden, bis er alle seine Verpflichtungen in Beziehung auf Zahlung von Collegiengeldern vollkommen erfüllt hat.

§. 38.

Uczniowie, którzy nie uczynili zadosyć w czasie przyzwoitym obowiązkowi opłacania honoraryum ustanowionemu, albo przez zapisanie się, albo przez regularne uczęszczanie na jakie kolegium, mają przez kwesturę osobno być zanotowanymi. Ci na pierwsze następujące półrocze zapisanymi być mają tylko za dopłatą zaległej opłaty kolegiowej, i za przedpłatą opłat kolegiowych na najpierwsze następujące półrocze.

§. 39.

Jeżeli jakie ogłoszone kolegium, do skutku nie przyszło, opłaty kolegiowe zwrócone być mają, jeżeliby już jakie naprzód były uiszczone.

§. 40.

Jeżeliby jakie kolegium przez zachorowanie, albo inne jakie przeszkodzenie docenta, doczasowo tylko, jednakże nie na tak długo przerwanem było, iżby się przez to obwieszczonemu przedmiotowi odczytu istotny stał uszczerbek, tedy to na jego prawo do pobierania opłat kolegiowych, nie wywiera wstrzymującego wpływu.

§. 41.

W wątpliwości tak przy tych, jak przy innych powodach do przerwy kolegium, tego się trzymać winno, iż opłata kolegiowa wtedy nie ma być uiszczoną, a wprzód uiszczona, ma być zwróconą:

a) jeżeli przerwa dłużej jak 8. tygodni trwa,

b) albo jeżeli przyczyna przerwy, dłużej jak 4 tygodnie trwającej, na własnem docenta przedsięwzięciu się zasadza.

§. 42.

Wszystkie wynikające wątpliwości, czy w przypadkach poprzedzających paragrafów, opłata kolegiowa uiszczona być ma, czy nie, rozstrzyga w pierwszej instancyi senat akademicki, zasięgnąwszy zdania, dotyczącego kolegium profesorów.

§. 43.

Zwrócenie opłaty kolegiowej, za jedno półrocze naprzód uiszczonej, musi jednak najdalej przed upływem najbliższego półrocza być żądanem, w przeciwnym bowiem razie utrzymuje się, że ku temu uprawniony zrzekł się tego na korzyść dotyczącego docenta.

Jeżeli się wydarza przypadek zwrócenia, tedy o tem natychmiast podać się ma uczniom wiadomość, przez obwieszczenie na czarnej tablicy.

§. 44.

Prenotacya opłat kolegiowych dla uwolnionych uczniów, w celu późniejszego ściągnienia o ych, gdyby się stosunki majątkowe uwolnionych uczniów później polepszyły (odroczenie uiszczania honoraryum), nie ma miejsca.

§. 45.

Urzędnik uniwersytecki, któremu pobieranie i składanie rachunku z opłat kolegiowych poruczono, ma honorarya, na rachunek pojedynczych docentów odebrane, po odtrąceniu odsetków za pobieranie, tymże docentom, za potwierdzeniem odebrania, oddawać i akademickiemu senatowi na końcu każdego półrocza rachunek składać.

§. 38.

Studirende, welche der durch die Einschreibung, oder durch regelmässigen Besuch eines Collegiums begründeten Honorarpflicht nicht in der gehörigen Zeit nachgekommen sind, sind von der Quästur besonders vorzumerken. Dieselben sind für das nächste Semester nur gegen Nachzahlung des rückständigen Collegiengeldes, und gegen Vorausbezahlung der Collegiengelder für das nächste Semester zu inscribiren.

§. 39.

Wenn ein angekündigtes Collegium nicht zu Stande kommt, so sind die allenfalls vorausbezahlten Collegiengelder zurückzuerstatten.

§. 40.

Wird ein Collegium durch Erkrankung oder sonstige Verhinderung des Docenten nur zeitweilig, aber nicht auf so lange unterbrochen, dass dadurch der angekündigte Gegenstand der Vorlesung einen wesentlichen Abbruch erlitte, so hat diess auf sein Recht zum Bezug der Collegiengelder keinen hemmenden Einfluss.

§. 41.

Im Zweifel wird bei diesen, so wie andern Veranlassungen zur Unterbrechung eines Collegiums daran zu halten seyn, dass das Collegiengeld dann nicht zu entrichten, und das allenfalls vorausbezahlte zurückzuerstatten seyn wird:

a) *wenn die Unterbrechung länger als 8 Wochen dauert,*

b) *oder wenn die Ursache einer länger als 4 Wochen dauernden Unterbrechung in der eigenen Entschliessung des Docenten gelegen ist.*

§. 42.

Ueber alle entstehenden Zweifel, ob in den Fällen der vorhergehenden Paragraphe ein Collegiengeld zu bezahlen sei oder nicht, entscheidet nach eingeholtem Berichte des betreffenden Professorencollegiums in erster Instanz der akademische Senat.

§. 43.

Die Zurückerstattung eines für ein Semester vorausbezahlten Collegiengeldes muss jedoch längstens vor Ablauf des nächsten Semesters verlangt werden, widrigens angenommen wird, dass der hiezu Berechtigte hierauf zu Gunsten des betreffenden Docenten verzichtet habe.

Wenn der Fall einer Zurückerstattung eintritt, so ist diess alsbald durch Kundmachung am schwarzen Brete zur Kenntniss der Studirenden zu bringen.

§. 44.

Eine Vormerkung der Collegiengelder für die befreiten Studirenden zum Behufe einer nachträglichen Eintreibung derselben, falls sich die Vermögensverhältnisse der Befreiten in der Folge bessern sollten (Stundung der Honorare) findet nicht Statt.

§. 45.

Der mit der Einhebung und Verrechnung der Collegiengelder beauftragte Universitätsbeamte hat die für Rechnung der einzelnen Docenten eingehobenen Honorare nach Abzug der Einhebungspercente an sie gegen ihre Empfangsbestätigung abzuführen und dem akademischen Senate am Schlusse eines jeden Semesters Rechnung zu legen.

§. 46.

Potwierdzenia uiszczonych opłat kolegiowych, przez kwesturę uczniom wystawiane, od stępla wolne są.

§. 47.

Namienione w §. 45. odsetki, za pobieranie ku temu służyć mają, aby niemi pokryć całkiem, albo przynajmniej w części wydatki z nowego urządzenia kancelaryi uniwersyteckiej i kwestury wynikające.

Takowe uprzednio na 5 od sta się ustanawiają, i do tego funduszu wpływają, z którego urzędnicy uniwersytetowi swą płacę pobierają. Po upływie każdego półrocza. mają senaty akademickie prawo podania wniosku do ministerstwa oświecenia na stosowne remuneracye dla osób kancelaryjnych i kwesturowych, z odsetków za pobieranie zebranych.

§. 48.

Urząd kwestury, ma być uprzednio od akademickich senatów, jednemu z dotychczasowych ustanowionych urzędników uniwersyteckich, który się kwestorem nazywa, jako urząd odwołalny poruczony, i obejmuje nie tylko czynność pobierania, oddawania i składania rachunku z opłat kolegiowych, lecz także i w istotnym związku z nią stojącą czynność zapisywania na odczyty, prowadzenia rozmaitych katalogów, utrzymywania w ewidencyi uczniów, pobierania i obliczania wszelkich innych należytości i opłat do kasy uniwersyteckiej.

§. 49.

Niniejsza ustawa nie ma zastosowania do uczniów na chirurgicznych oddziałach naukowych.

§. 50.

O honoraryach nauczycieli, w ściślejszem słowa znaczeniu, wydane będą osobne postanowienia, wraz z obszernem uregulowaniem przyszłego ich do wszechnic stosunku.

Thun m. p.

311.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 14. Lipca 1850,

obowiązujące w całem państwie,

względem kwalifikacyi weterynarzów, nie będących magistrami weterynaryi.

Na najuniżeńszy wniosek, uczyniony przez ministra wyznań i oświecenia w porozumieniu z ministeryami spraw wewnętrznych i kultury krajowej, raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, w dodatku do Najwyższego postanowienia z dnia 9. Stycznia 1850. najłaskawiej zatwierdzić następujący przepis dla ostatecznego egzaminu weterynarzy:

A. Sposób i warunki (modalności) odbywania ostatecznego egzaminu dla weterynarzy.

Kandydat ubiegający się o patent na weterynarza, winien, celem złożenia ostatecznego egzaminu w c. k. weterynarskim instytucie we Wiedniu, podać prożbę do dy-

§. 46.

Die von der Quästur den Studirenden über die bezahlten Collegiengelder ausgestellten Bestätigungen sind stämpelfrei.

§. 47.

Die im §. 45 erwähnten Einhebungspercente sollen dazu dienen, die durch die neue Einrichtung der Universitätskanzlei und Quästur entstehenden Auslagen ganz oder doch theilweise zu decken.

Sie werden vorläufig auf 5 Percent festgesetzt, und fliessen in denjenigen Fond, aus welchem die Universitätsbeamten ihren Gehalt beziehen. Nach Ablauf eines jeden Semesters haben die akademischen Senate das Recht auf angemessene Remunerationen für das Kanzlei- und Quästurspersonale aus den Einhebungspercenten bei dem Unterrichtsministerium anzutragen.

§. 48.

Das Geschäft der Quästur ist vorläufig von den akademischen Senaten einem der bisher angestellten Universitätsbeamten, welcher den Namen Quästor führt, als widerrufliches Amt zu übertragen, und umfasst nicht nur die Einhebung, Abfuhr und Verrechnung der Collegiengelder, sondern auch das damit im wesentlichen Zusammenhange stehende Geschäft der Inscription zu den Vorlesungen, Führung der verschiedenen Cataloge, der Evidenzhaltung der Studirenden, der Einhebung und Verrechnung aller anderen Gebühren und Zahlungen zur Universitätscasse.

§. 49.

Auf die Studirenden an den chirurgischen Studienabtheilungen hat dieses Gesetz keine Anwendung.

§. 50.

Ueber die Honorare der Lehrer im engeren Sinne werden zugleich mit der umfassenden Regulirung ihres künftigen Verhältnisses zu den Universitäten besondere Bestimmungen erfolgen.

Thun *m. p.*

311.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 14. Juli 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

betreffend die Befähigung von Thierärzten, welche nicht Magister der Thierheilkunde werden.

Seine k. k. Majestät haben über einen vom Minister des Cultus und Unterrichts nach gepflogenem Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern und der Landescultur erstatteten allerunterthänigten Vortrag im Nachhange zur Allerhöchsten Entschliessung vom 9. Jänner 1849 mit Allerhöchster Entschliessung vom 7. Juli 1850 folgende Norm für die Schlussprüfung der Thierärzte Allergnädigst zu genehmigen geruht:

A. Modalitäten der Schlussprüfung für Thierärzte.

Der um das Patent als Thierarzt sich bewerbende Candidat hat sich Behufs der an dem k. k. Thierarzenei-Institute in Wien abzulegenden Schlussprüfung mit einem schriftlichen Gesuche

rekcyi tego instytutu, i do prożby załączyć świadectwo urodzenia, wszystkie zaświadczenia szkolne z pojedynczych lat trzechletniego kursu nauk, które wykazać muszą ze wszystkich przedmiotów przynajmniej pierwszą klasę postępową; tudzież zaświadczenia z nabytych innych wiadomości, jeżeli jakie ma, a przytem zarazem złożyć taksy egzaminowe i patentowe.

Dyrektor instytutu, ustanawia dzień i godzinę egzaminu.

Egzamin ostateczny z trzech składa się oddziałów, to jest:

a) z egzaminu z jakiego przypadku kuracyjnego;

b) z egzaminu operacyjnego, i

c) z egzaminu z jakiego przypadku sądowego.

Egzamina pod a) i b) namienione, mają się publicznie odbywać, i zawsze tylko z jednym kandydatem, a nie z kilkoma naraz.

Przy pierwszym egzaminie, kandydat winien stan choroby przedstawionego mu chorego zwierzęcia z zupełną dokładnością osądzić, pod względem dyagnostycznym, etyologicznym, prognostycznym i terapeutycznym.

Przytem mogą egzaminatorowie stosownemi pytaniami z przedmiotów, które zastępują, sprawić sobie dokładniejsze o wiedzy kandydata przekonanie.

Egzamin operacyjny, stanowić ma operacya na jakiem żyjącem lub nieżyjącem zwierzęciu, publicznie wykonać się mająca, jaką ciało nauczycieli wyznaczy.

Przytem ma kandydat wszystko, co się tycze objętości operacyi, poznaków do przedsiębrania takowej, okoliczności jej wykonanie utrudniających, położenia i przymocowania zwierzęcia, wyboru instrumentów różnych metod operacyjnych i ich wartości w porównaniu między sobą, w pojedynczych przypadkach niepomyślnych zdarzeń podczas i po operacyi, z wszelką dokładnością rozbierać, pojedyncze technicysma wyjaśniać, i co jest do dalszego postępowania potrzebnem, namienić.

Także i przy tym egzaminie, wolno pojedynczym egzaminatorom zadawać pytania kandydatowi.

Egzamin względem sądowego przypadku, polega na piśmiennem kandydata wypracowaniu jakiego takowego przypadku, przez ciało nauczycieli wyznaczyć się mającego, do czego mu 6 godzin czasu dozwala się.

Przy tem jeden z profesorów nadzór prowadzić winien, a egzaminowi temu także i więcej kandydatów naraz poddać się mogą.

Oddane piśmienne wypracowanie, ma dyrekcya instytutu pojedynczym egzaminatorom, dla dania o niem opinii, doręczyć.

Egzaminatorami są:

Dyrektor instytutu, wszyscy pięciu profesorów instytutu i jeden przez ministerya spraw wewnętrznych i oświecenia wyznaczyć się mający praktyczny weterynarz.

Klasyfikacyą każdego z tych trzech egzaminów, stanowiących razem przepisany egzamin ostateczny, pojedynczy egzaminatorowie wyrazić mają kalkułami: zupełnie dostatecznie — dostatecznie i niedostatecznie.

Kalkuł ustanowionym być ma przez głosowanie, za pomocą cedułek, podług większości głosów. Każdy wotant, cedułkę zdania podpisem swego nazwiska zaopatrzyć winien.

an die Direction dieses Institutes zu wenden, und dem Gesuche das Geburtszeugniss, sämmtliche Studienzeugnisse aus den einzelnen Jahrgängen des dreijährigen Lehrcurses, welche durchgehends wenigstens die erhaltene erste Fortgangsclasse ausweisen müssen, etwaige Zeugnisse über sonstige erworbene Kenntnisse beizulegen und unter Einem die Prüfungs- und Patents-Taxen zu erlegen.

Der Instituts-Director bestimmt Tag und Stunde der Prüfung.

Die Schlussprüfung zerfällt in drei Abtheilungen, nämlich:

a) *in die Prüfung über einen curativen Fall,*

b) *in die operative Prüfung, und*

c) *in die Prüfung über einen gerichtlichen Fall.*

Die sub a) *und* b) *angeführten Prüfungen sollen öffentlich und immer nur für je Einen Candidaten, nicht für mehrere Candidaten zugleich stattfinden.*

Bei der ersten hat der Candidat den Krankheitszustand eines ihm vorgeführten kranken Thieres in diagnostischer, ätiologischer, prognostischer und therapeutischer Beziehung erschöpfend zu beurtheilen.

Hiebei können die Examinatoren durch einschlagende Fragen aus den von ihnen vertretenen Fächern sich über das Wissen des Candidaten genauere Kenntniss verschaffen.

Die operative Prüfung hat in einer am lebenden oder todten Thiere öffentlich auszuführenden, vom Lehrkörper zu bestimmenden Operation zu bestehen.

Hiebei hat der Candidat Alles in Betreff des Begriffes der Operation, der Anzeigen zu derselben, der erschwerenden Umstände bei ihrer Ausführung, der Lagerung und Befestigung des Thieres, der Wahl der Instrumente, der verschiedenen Operationsmethoden und ihres vergleichungsweisen Werthes in den einzelnen Fällen der ungünstigen Ereignisse während und nach der Operation erschöpfend abzuhandeln, die einzelnen Technicismen zu erläutern und über die Nachbehandlung das Nöthige anzuführen.

Auch bei dieser Prüfung steht es den einzelnen Examinatoren frei, Fragen an den Candidaten zu stellen.

Die Prüfung über einen gerichtlichen Fall besteht in einer schriftlichen Ausarbeitung des Candidaten über einen derlei, ihm von dem Lehrkörper zu bestimmenden Fall, wozu jenem ein Zeitraum von 6 Stunden gegönnt ist.

Hiebei hat einer der Professoren die Aufsicht zu führen und sollen sich dieser Prüfung auch mehrere Candidaten zugleich unterziehen können.

Das gelieferte schriftliche Elaborat ist von der Instituts-Direction den einzelnen Examinatoren zur Begutachtung zuzustellen.

Examinatoren sind:

Der Instituts-Director, sämmtliche fünf Professoren des Institutes und ein von den Ministerien des Innern und des Unterrichts zu bestimmender praktischer Thierarzt.

Die Classification haben die einzelnen Examinatoren über jede dieser drei Prüfungen, welche zusammen die vorgeschriebene Schlussprüfung ausmachen, durch die Calcüls: vollkommen genügend — genügend und nicht genügend zu bestimmen.

Der Calcül ist durch Abstimmung mittelst Stimmzetteln, nach der Majorität der Stimmen festzusetzen. Jeder Votant hat seinen Stimmzettel mit seiner Namensunterschrift zu versehen.

Kałkuł ma się kandydatowi po każdym pojedynczym egzaminie, publicznie obwieścić.

Pojedyncze zdania, mają głosujący własnoręcznie, wypadający zaś z nich kałkuł każdego pojedynczego egzaminu, ma dyrektor do protokołu, ku temu prowadzić się mającego, wpisywać.

Kałkuł ostateczny wypada z przeważających kałkułów trzech pojedynczych egzaminów, z tą suppozycyą, że każdy nieudatny egzamin, przy powtórzeniu został poprawionym.

Jeżeli kandydat zadość uczynił w każdym z trzech egzaminów, tedy otrzyma patent na weterynarza. Jeżeli zaś skutek w jednym lub w więcej z tych egzaminów nie był dostatecznym, ma każdy nieudatny egzamin powtórzyć; przeto, jeżeliby przy żadnym egzaminie pojedynczym zadość nie uczynił, ma się mu powtórzenie całego ostatecznego egzaminu zalecić.

Czas, w którym może być pojedynczy egzamin albo egzamin ostateczny powtórzonym, oznacza komisya egzaminacyjna.

Jeżeliby kandydata i przy drugiem powtórzeniu, za nieuzdolnionego uznano, natenczas już patentu na weterynarza otrzymać nie może.

B. Patent weterynarza.

Patent weterynarza ma być na pargaminie wystawionym, stęplem 30 krajcarowym, podpisami wszystkich egzaminatorów i pieczęcią instytutu opatrzonym.

Patent takowy brzmi, jak następuje:

My dyrektor i egzaminatorowie, przy c. k. weterynarskim instytucie we Wiedniu, poświadczamy niniejszem publicznie, iż pan N... N..., rodem z ..... po odbytych wedle przepisu studyach trzechletniego weterynarskiego kursu naukowego, poddał się przepisanemu przez Najjaśniejszego Pana, praktycznemu egzaminowi z weterynaryi i przytem takowe dał dowody swych umiejętności w tym zawodzie i swej zręczności i biegłości w operacyach na ciele zwierzęcym, iż zjednał sobie (zupełne) zadowolenie komisyi egzaminacyjnej; przetoż My, w skutek udzielonego Nam przez Najjaśniejszego Pana pełnomocnictwa, uznajemy, oświadczamy i stwierdzamy, iż tenże N... N...(bardzo uzdolnionym) uzdolnionym weterynarzem jest. Tenże przeto ma prawo, w jakiemkolwiekbądź miejscu monarchii austryackiej, jako weterynarz, podług upodobania osiąść, weterynaryą w całej jej objętości na zwierzętach domowych, jakiegokolwiekbądź rodzaju, wolno wykonywać, przy wszelkich urzędowych i sądowych sprawach, jako biegły w sztuce weterynaryi, od stron, sądów i władz dawać się używać i potrzebne na to zaświadczenia i dokumenta wystawiać. W dowód czego wydaliśmy N... N... ten pieczęcią instytutu i Naszemi własnoręcznemi podpisami opatrzony patent.

Wiedeń . . . .

C. O taksach egzaminowych i patentowych.

Za ten ostateczny egzamin, ma kandydat opłacić dla wszystkich siedmiu egzaminatorów, taksę 28 zl. mon. konw., która między nich równo ma być rozdzielona.

Kwota taksy za patent wynosi 5. złr. 15, kr. mon. konw.

Za pierwsze powtórzenie pojedynczych egzaminów, albo też całego ostatecznego egzaminu, nie ma się opłacać żadna nowa taksa.

Jeżeliby kandydatowi polecono pojedynczy albo cały egzamin ostateczny, po drugi raz powtórzyć, tedy powinien znowu taksę należytą opłacić.

Thun m. p.

Der Calcül ist nach jeder Einzelnprüfung dem Candidaten öffentlich bekannt zu geben.

Die Einzelnstimmen sind von den Votanten eigenhändig, der hieraus sich ergebende Calcül einer jeden Einzelnprüfung von dem Director in ein hierüber zu führendes Protokoll einzutragen.

Der Schlusscalcül ergibt sich aus den überwiegenden Calcüls der drei Einzelnprüfungen, vorausgesetzt, dass jede misslungene bei der Wiederholung verbessert worden sei.

Hat der Candidat in jeder der drei Prüfungen genügt, so erhält er das Patent als Thierarzt. War der Erfolg in einer oder mehreren dieser Prüfungen ungenügend, so hat er jede der misslungenen Prüfungen zu wiederholen, daher er, wenn er in keiner der Einzelnprüfungen genügt haben sollte, zur Wiederholung der ganzen Schlussprüfung zu verhalten ist.

Den Zeitraum, binnen welchem eine Einzelnprüfung oder die Schlussprüfung wiederholt werden darf, bestimmt die Prüfungs-Commission.

Eine solche Wiederholung kann nur zweimal stattfinden. Wird der Candidat auch bei der zweiten Wiederholung als unbefähigt erkannt, so kann er das Patent als Thierarzt nicht mehr erhalten.

B. Patent eines Thierarztes.

Das Patent eines Thierarztes ist auf Pergament auszustellen, mit einem 30 kr. Stämpel, den Unterschriften sämmtlicher Examinatoren und mit dem Institutssiegel zu versehen.

Dat Patent lautet, wie folgt:

Wir Director und Examinatoren am k. k. Thierarzenei-Institute zu Wien bezeugen hiemit öffentlich, dass Herr N . . . N . . . , gebürtig aus . . . . , nach vorschriftmässig zurückgelegten Studien des dreijährigen thierärztlichen Lehrcurses, der Allerhöchst vorgeschriebenen praktischen Prüfung aus der Thierheilkunde sich unterzogen, und hiebei solche Beweise seiner Kenntnisse in diesem Fache und seiner Geschicklichkeit und Fertigkeit in den Operationen am Thierkörper gegeben habe, dass er die (volle) Zufriedenheit der Prüfungs-Commission sich erwarb, daher Wir vermöge der Uns Allerhöchst ertheilten Vollmacht ihn N . . . N . . . als einen (sehr befähigten) befähigten Thierarzt erkennen, erklären und bestätigen. Derselbe ist somit berechtiget, an jedem ihm beliebigen Orte der österreichischen Monarchie sich als Thierarzt niederzulassen, die Thierheilkunde in ihrem ganzen Umfange an Hausthieren jeder Gattung frei auszuüben, bei was immer für ämtlichen und gerichtlichen Verhandlungen als Kunstverständiger in Angelegenheiten der Thierheilkunde von Parteien, Gerichtsstellen und Behörden sich verwenden zu lassen und die darüber nöthigen Zeugnisse und Urkunden auszustellen. Zur Bestätigung dessen haben Wir dem N . . . N . . . dieses mit dem Institutssiegel und Unseren eigenhändigen Unterschriften versehene Patent ausfertigen lassen.

Wien am . . . .

C. Prüfungs- und Patents- Taxen.

Für diese Schlussprüfung ist von dem Candidaten für sämmtliche sieben Examinatoren die Taxe von 28 fl. C. M. zu entrichten, welche unter sie gleichmässig zu vertheilen ist.

Der Taxbetrag für das Patent ist 5 fl. 15 kr. C. M.

Für die erste Wiederholung der Einzelnprüfungen oder auch der ganzen Schlussprüfung ist keine neuere Taxe zu entrichten.

Sollte ein Candidat verhalten werden, eine Einzelnprüfung oder die ganze Schlussprüfung ein zweites Mal zu wiederholen, so ist er zu einer neuerlichen Entrichtung der betreffenden Taxe verbunden.

Thun m. p.

Der Calcul ist nach jeder Einzelnprüfung dem Candidaten öffentlich bekannt zu geben.

Die Einzelnoten sind von den Votanten eigenhändig, der hiernach sich ergebende Calcul einer jeden Einzelnprüfung von dem Director in ein hierüber zu führendes Protokoll einzutragen.

Der Schlusscalcul ergibt sich aus den [illegible] Calcule der drei Einzelnprüfungen, vorausgesetzt, dass jede [illegible] bei der Wiederholung [illegible] worden ist.

Hat der Candidat in jeder der drei Prüfungen genügt, so erhält er das Patent als Thierarzt. War der Erfolg in einer oder mehreren dieser Prüfungen ungenügend, so hat er jede der misslungenen Prüfungen zu wiederholen, daher [illegible], wenn er in keiner der Einzelnprüfungen genügt haben sollte, zur Wiederholung der ganzen Schlussprüfung [illegible] ist.

Den Zeitraum, binnen welchem eine Einzelnprüfung oder die Schlussprüfung wiederholt werden darf, bestimmt das Prüfungs-Commissariat.

Eine solche Wiederholung kann nur zweimal stattfinden. Wird ein Candidat auch bei der zweiten Wiederholung als ungenügend erkannt, so kann er das Patent als Thierarzt nicht mehr erhalten.

B. Patent eines Thierarztes.

Das Patent eines Thierarztes ist auf Pergament auszustellen, mit einem [illegible] Stempel, den Unterschriften sämmtlicher Examinatoren und mit dem Institutssiegel zu versehen.

Das Patent lautet, wie folgt:

Wir Director und Examinatoren des k. k. Thierarznei-Institutes in [illegible] bezeugen hiemit öffentlich, dass Herr N. . . N. . . , gebürtig aus . . . , nach ordnungsmässig zurückgelegten Studien des dreijährigen thierärztlichen Lehrcurses, der allgemeinen vorgeschriebenen praktischen Prüfung aus der Thierheilkunde sich unterzogen, und hiebei solche Beweise seiner Kenntnisse in diesem Fache und seiner Geschicklichkeit und Fertigkeit in den Operationen am Thierkörper gegeben habe, dass er die (volle) Zufriedenheit der Prüfungs-Commission sich erwarb. Daher Wir vermöge der Uns [illegible] ertheilten Vollmacht ihn N. . . N. . . als einen (sehr) befähigten Thierarzt erklären und bestätigen. Derselbe ist somit berechtigt, an jedem Orte der österreichischen Monarchie sich als Thierarzt niederzulassen, die Thierheilkunde in ihrem ganzen Umfange zu [illegible] jede Stellung [illegible], bei [illegible] Verhandlungen als [illegible] in Angelegenheiten der Thierheilkunde von [illegible] zu [illegible] und die darüber [illegible] Erkenntnisse und Urkunden [illegible]. Zur Bestätigung dessen haben Wir dem N. . . N. . . dieses mit dem Institutssiegel und Unseren eigenhändigen Unterschriften versehene Patent ausfertigen lassen.

Wien am . . . .

C. Prüfungs- und Patents-Taxen.

Für diese Schlussprüfung ist von dem Candidaten für sämmtliche [illegible] Examinatoren die Taxe von 25 fl. C. M. [illegible] zu entrichten, welche [illegible] gleichmässig zu vertheilen ist.

Die Taxe für das Patent ist 5 fl. [illegible]

Für die erste Wiederholung der Einzelnprüfungen oder auch der ganzen Schlussprüfung ist keine neue Taxe zu entrichten.

Sollte ein Candidat verlangen, eine Einzelnprüfung oder die ganze Schlussprüfung ein zweites Mal zu wiederholen, so ist er zu einer neuerlichen Entrichtung der betreffenden Taxe verbunden.

Wien [illegible]

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CII.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 5. Sierpnia 1850.

w wydaniu niemiecko-polskiem: 3. Kwietnia 1851.

312.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 24. Lipca 1850,

którem się reguluje właściwość i postępowanie sądów w sprawach karnych w Kroacyi i Sławonii.

Za poradą Mojej Rady ministrów, zatwierdzam niniejszem przedłożone Mi rozporządzenie tyczące się właściwości i postępowania sądów w sprawach karnych dla kraju koronnego Kroacyi i Sławonii, i polecam Mojemu ministrowi sprawiedliwości wykonanie takowe.

Schönbrunn, dnia 24-go Lipca 1850 r.

Franciszek Józef m. p.

Schmerling m. p.

Załączone do Nru 312.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości, dotyczące właściwości sądów karnych i postępowania w sprawach karnych dla krajów koronnych Kroacyi i Sławonii.

W dodatku do zatwierdzonych przez Najjaśniejszego Pana zasad prowizorycznej organizacyi sądownictwa w kraju koronnym Kroacyi i Sławonii, chcąc jeszcze przed zaprowadzeniem nowej organizacyi sądownictwa w tym kraju koronnym, wykonywanie sprawiedliwości karnej, postawić na pewniejszej zasadzie, dającej rękojmię bezpieczeństwa osobistemu, w sposób odpowiedni konstytucyi państwa, i w myśl równości wszystkich w obliczu prawa — raczył Najjaśniejszy Pan, Jego C. Mość, stosownie do §. 120 konstytucyi państwa, na wniosek najpoddańszy ministra sprawiedliwości i za poradą Rady ministrów, wydać dla kraju koronnego Kroacyi i Sławonii, Najwyższem postanowieniem Swojem z dnia 24 Lipca 1850, następujące rozporządzenie:

§. 1.

Do sądu krajowego należy na przyszłość rozprawa główna i sądzenie zbrodni następujących:

1. Zdrada główna i obraza majestatu (crimen laesae Majestatis et perduellionis).
2. Powstanie i rozruch.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CII.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 5. Sierpnia 1850.
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 3. Kwietnia 1851.

312.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 24. Lipca 1850,

którem się reguluje właściwość i postępowanie sądów w sprawach karnych w Kroacyi i Slawonii.

Za poradą Mojej Rady ministrów, zatwierdzam niniejszem przedłożone Mi rozporządzenie, tyczące się właściwości i postępowania sądów w sprawach karnych dla kraju koronnego Kroacyi i Slawonii, i polecam Mojemu ministrowi sprawiedliwości wykonanie takowej.

Schönbrunn, dnia 24-go Lipca 1850 r.

Franciszek Józef m. p.

Schmerling m. p.

Załączenie do Nru 312.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości, dotyczące właściwości sądów karnych i postępowania w sprawach karnych dla krajów koronnych Kroacyi i Slawonii.

W dodatku do zatwierdzonych przez Najjaśniejszego Pana zasad prowizorycznej organizacyi sądownictwa w kraju koronnym Kroacyi i Slawonii, chcąc jeszcze przed zaprowadzeniem nowej organizacyi sądownictwa w tym kraju koronnym, wykonywanie sprawiedliwości karnej, postawić na pewniejszej zasadzie, dającej rękojmię bezpieczeństwu osobistemu, w sposób odpowiedni konstytucyi państwa, i w myśl równości wszystkich w obliczu prawa — raczył Najjaśniejszy Pan, Jego C. Mość, stosownie do §. 120 konstytucyi państwa, na wniosek najpoddańszy ministra sprawiedliwości i za poradą Rady ministrów, wydać dla kraju koronnego Kroacyi i Slawonii, Najwyższem postanowieniem Swojem z dnia 24 Lipca 1850, następujące rozporządzenie:

§. 1.

Do sądu krajowego należy na przyszłość rozprawa główna i sądzenie zbrodni następujących:

1. Zdrada główna i obraza majestatu (crimen laesae Majestatis et perduellioois).
2. Powstanie i rozruch.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 5. August 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 3. April 1851.

312.

Kaiserliche Verordnung vom 24. Juli 1850,

wodurch für Croatien und Slavonien die Zuständigkeit und das Verfahren der Gerichte in Strafsachen geregelt wird.

„Ich genehmige über Einrathen Meines Ministerrathes die Mir vorgelegte Verordnung in Betreff der Zuständigkeit und des Verfahrens der Gerichte in Strafsachen für das Kronland Croatien und Slavonien, und beauftrage Meinen Justizminister mit deren Ausführung."

Schönbrunn den 24. Juli 1850.

Franz Joseph *m. p.*

Schmerling *m. p.*

Beilage zu Nr. 312.

Verordnung des Justizministers in Betreff der Zuständigkeit der Strafgerichte und des Verfahrens in Strafsachen für das Kronland Croatien und Slavonien.

Im Nachhange zu den Allerhöchst genehmigten Grundsätzen der provisorischen Justiz-Organisation im Kronlande Croatien und Slavonien und in Absicht, um noch vor dem Zustandekommen der neuen Justiz-Organisation in diesem Kronlande die Strafrechtspflege auf eine den Grundsätzen der Reichsverfassung entsprechende Weise im Sinne der Gleichheit Aller vor dem Gesetze auf eine bestimmtere, die persönliche Sicherheit verbürgende Grundlage zu stellen, haben Seine Majestät gemäss §. 120 der Reichsverfassung über allerunterthänigsten Vortrag des Justizministers und auf Einrathen des Ministerrathes für das Kronland Croatien und Slavonien mit Allerhöchster Entschliessung vom 24. Juli 1850 zu verordnen geruht, wie folgt:

§. 1.

Vor die Landesgerichte gehört künftighin die Hauptverhandlung und Entscheidung über nachstehende Verbrechen:

1. *Hochverrath und Majestätsbeleidigung* (crimen laesae Majestatis et perduellionis).
2. *Aufstand und Aufruhr.*

3. Gwałt publiczny, mianowicie:

a) jężeli na sędzim, na innej jakiej urzędowej osobie, lub na ich zesłannikach (delegowanych) w sprawach urzędowych, albo na straży, pełniącej rozkaz urzędowy, z bronią w ręku, albo z uszkodzeniem lub z ranieniem dokonanym został;

b) jeżeli kto, pominąwszy przyzwoitą zwierzchność, z przybraną sobie gromadą ludu, spokojne cudze gruntu i ziemi posiadanie, albo polegające na niem innej osoby prawa, gwałtownym napadem naruszą; lub jeżeli kto, nawet bez pomocników, sam na dom lub na mieszkanie cudze zbrojno napada i tamże na osobie właściciela lub na tegoż domownikach mieniu i majątku gwałt wyrządza, czy to dla wykonania zemsty za krzywdę mniemaną, czy dla osiągnienia mniemanego prawa; czy dla wymuszenia jakowej obietnicy lub jakiego dowodu, czy nareszcie dla wywarcia jakiejbądź nienawiści;

c) jeżeli kto obcą własność złośliwie uszkodzi, a szkoda rzeczywiście wyrządzona 1,000 złt. r. m. k. przenosi;

d) kiedy kto bez wiedzy i zezwolenia zwierzchności przynależnej, podstępem czy gwałtem człowieka na ten cel porywa, aby go poniewolnie w cudzą moc oddał;

e) jeżel kto człowieka, sobie żadnym prawem niepodległego, i którego ani za zbrodniarza, ani za niebezpiecznego ani szkodliwego człowieka uważać nie ma powodu, samowładnie w zamknięciu trzyma, albo jakimkolwiekbądź innym sposobem osobistej onegoż wolności pozbawia, lub go też z gruntownych, podług mniemania swego, przyczyn uwięziwszy, rozmyślnie o takowem uwięzieniu przynależytej zwierzchności zaraz donieść zaniedbuje;

f) kiedy kto kobietę poniewolnie, bądź w myśli żenienia się z nią, bądź celem dopełnienia chuci cielesnej, podstępem lub gwałtem porywa; lub żonę, chociaż z jej zezwoleniem, od męża, dziecię od rodziców, sierotę od opiekuna albo dozorcy, podstępem lub gwałtem porywa, bez względu na to, czy zamiar jego dopełniony został, lub nie.

4. Nadużycie władzy urzędowej każdego rodzaju, w szczególności przez wystawienie fałszywych dokumentów urzędowych i przez przyjmowanie podarunków w sprawach urzędowych.

5. Podrobienie i fałszowanie publicznych papierów kredytowych i banknotów.

6. Sfałszowanie monety.

7. Zgwałcenie religii, jeżeli kto przeciw Bogu mowami, pismami lub czynnościami bluźni, lub obrządki istniejącej w państwie religii gwałci, albo przez obelżywe z rzeczami, ku służbie Bożej poświęconemi lub przez inne czynności, mowy lub pisma, wzgardę ku religii publicznie okazuje.

8. Zgwałcenie kobiety.

9. Morderstwo i zabójstwo.

10. Spędzenie płodu bez wiedzy i woli matki.

3. Oeffentliche Gewaltthätigkeit, und zwar:

a) *wenn sie an dem Richter, einer obrigkeitlichen Person oder ihren Abgeordneten in Amtssachen, oder an einer in Vollziehung des öffentlichen Befehles sich befindenden Wache mit Waffengewalt ausgeübt wird, oder mit einer Beschädigung oder Verwundung begleitet ist;*

b) *wenn mit Uebergehung der Obrigkeit der ruhige Besitz von Grund und Boden oder der darauf sich beziehenden Rechte eines Anderen mit gesammelten mehreren Leuten durch einen gewaltsamen Einfall gestört, oder wenn auch ohne Gehilfen in das Haus oder die Wohnung eines Anderen bewaffnet eingedrungen und daselbst an dessen Person oder an dessen Hausleuten, Habe und Gut Gewalt geübt wird, es geschehe solches, um sich wegen eines vermeinten Unrechtes Rache zu verschaffen, ein angesprochenes Recht durchzusetzen, ein Verbrechen oder Beweismittel abzunöthigen, oder sonst eine Gehässigkeit zu befriedigen;*

c) *wenn Jemand ein fremdes Eigenthum boshaft beschädiget und der wirklich verursachte Schaden 1000 fl. C. M. übersteigt;*

d) *wenn Jemand ohne Vorwissen und Einwilligung der rechtmässigen Obrigkeit sich eines Menschen mit List oder Gewalt bemächtiget, um ihn wider seinen Willen in eine auswärtige Gewalt zu überliefern;*

e) *wenn Jemand einen Menschen, über welchen ihm vermöge der Gesetze keine Gewalt zusteht, und welchen er weder als einen Verbrecher zu erkennen, noch als einen schädlichen oder gefährlichen Menschen mit Grund anzusehen Anlass hat, eigenmächtig verschlossen hält, oder auf was immer für eine Art an dem Gebrauche seiner persönlichen Freiheit hindert, oder wenn Jemand auch bei einer gegründet erscheinenden Ursache der unternommenen Anhaltung die Anzeige darüber sogleich der ordentlichen Obrigkeit zu thun geflissentlich unterlässt;*

f) *wenn ein Frauenzimmer in einer, sei es auf Heirat oder Unzucht gerichteten Absicht wider ihren Willen mit Gewalt oder List entführt; oder wenn ein verheiratetes Frauenzimmer, obgleich mit ihrem Willen dem Ehegatten, wenn ein Kind seinen Eltern oder ein Mündel seinem Vormunde oder Versorger mit List oder Gewalt entführt wird, die Absicht des Unternehmens mag erreicht worden seyn oder nicht.*

4. Missbrauch der Amtsgewalt jeder Art, insbesondere durch Ausstellung falscher ämtlicher Urkunden und Geschenkannahme in Amtssachen.

5. Nachmachung und Verfälschung der öffentlichen Creditspapiere und der Banknoten.

6. Münzverfälschung.

7. Religionsstörung, wenn durch Reden, Schriften oder Handlungen Gott gelästert oder eine im Staate bestehende Religionsübung gestört oder durch entehrende Misshandlungen der zum Gottesdienste gewidmeten Geräthschaften oder sonst durch Handlungen, Reden, Schriften öffentlich der Religion Verachtung bezeigt wird.

8. Nothzucht.

9. Mord und Todtschlag.

10. Abtreibung der Leibesfrucht wider Wissen und Willen der Mutter.

11. Podrzucenie dziecka na miejscu ustronnem, zwyczajnie nieodwiedzanem, lub pod takiemi okolicznościami, iż dziecko nie łatwo spostrzeżonem i uratowanem być mogło.

12. Ciężkie zranienia, jeżeli kto w jakiej bijatyce, zabitym został, a oraz oznaczyć nie można, kto mu zadał ranę śmiertelną; lub jeżeli śmierć z wszystkich zadanych ran nastąpiła.

13. Pojedynek.

14. Podpalenie.

15. Kradzież, jeżeli summa lub wartość skradzionych rzeczy przenosi 300 złt. r. lub jeżeli winowajca z nałogu dopuszcza się kradzieży (furtum ex professo).

16. Przeniewierstwo w rzeczy urzędownie powierzonej, bez względu na kwotę, w innej rzeczy powierzonej wtenczas, jeżeli kwota 1000 złt. r. przenosi.

17. Rozbój i uczestnictwo w tymże.

19. Oszustwo, a mianowicie:

a) przez podstępną upadłość (kryda) w myśl §. 130 XXII. artyk. praw z r. 1840;

b) gdy się kto ubiega o fałszywe świadectwo, które przed sądem ma być złożone, lub gdy kto we własnej sprawie oświadczył się do przysięgi fałszywej; albo rzeczywiście fałszywie przysiągł:

c) we wszystkich innych przypadkach oszustwa, jeżeli kwota, którą sobie winowajca za pomocą zbrodni przywłaszczył, przenosi summę 300 złt. r.

19. Dwużeństwo.

20. Potwarz, jeżeli kto kogo o zmyśloną zbrodnię do zwierzchności podaje, lub go obwinia w ten sposób, iżby jego obwinienie stało się powodem do śledztwa urzędowego.

21. Pomoc dana zbrodniarzom; jeżeli kto uwięzionemu o zdradę główną, o fałszowanie publicznych papierów kredytowych lub monety, o morderstwo, o rozbój, lub podpalenie, sposobność do ucieczki użytym podstępem lub przemocą ułatwia, albo ścigającej zwierzchności w schwytaniu zbiegłego przeszkodę czyni.

§. 2.

Sądy krajowe, winny, na zasadzie dotyczących praw i zwyczajów prawnych, wymierzać karę na zbrodnie w §. 1-m im przydzielone, a prawo ich karania, obejmuje wszystkie kary aż do najwyższego stopnia kary więzienia, tudzież karę śmierci.

§. 3.

Do rozprawy i sądzenia, należą sądom powiatowym następujące przestępstwa:

a) wszelkie pojedyncze przestępstwa policyjne, które przedtem w miastach wolnych królewskich, należały do urzędowania starosty grodzkiego, w komitatach zaś do urzędowania sędzi podżupańskiego;

b) złośliwe uszkodzenie obcej własności, jeżeli szkoda nie przenosi 25 złt. r.

11. Weglegung eines Kindes an einen abgelegenen, gewöhnlich unbesuchten Ort, oder unter solchen Umständen, dass die baldige Wahrnehmung und Rettung desselben nicht leicht möglich war.

12. Schwere Verwundungen, wenn in einer Schlägerei Jemand getödtet worden und es sich nicht bestimmen lässt, wer die tödtliche Wunde versetzt habe, oder, wenn der Tod nur durch alle Wunden verursacht worden.

13. Zweikampf.

14. Brandlegung.

15. Diebstahl, wenn sich die Summe oder der Werth des Gestohlenen über 300 fl. beläuft, oder wenn der Thäter sich das Stehlen zur Gewohnheit gemacht hat (furtum ex professo).

16. Veruntreuung von ämtlich anvertrautem Gute, ohne Rücksicht auf den Betrag von anderem anvertrauten Gute, wenn der Betrag 1000 fl. C. M. übersteigt.

17. Raub und Theilnahme an demselben.

18. Betrug, und zwar:

a) *durch betrügliche Crida im Sinne des §. 130 des XXII. Gesetzartikels vom Jahre 1840;*

b) *wenn sich Jemand um ein falsches Zeugniss, das vor Gericht abgelegt werden soll, beworben hat, oder wenn er sich in eigener Sache zu einem falschen Eide erboten, oder wirklich einen falschen Eid geschworen hat;*

c) *in anderen Betrugsfällen, wenn der Betrag, welchen sich der Thäter durch das Verbrechen zugewendet hat, die Summe von 300 fl. C. M. übersteigt.*

19. Zweifache Ehe.

20. Verläumdung, wenn Jemand einen Anderen wegen eines erdichteten Verbrechens bei der Obrigkeit angibt, oder auf solche Art beschuldiget, dass seine Beschuldigung zum Anlasse obrigkeitlicher Untersuchung dienen könnte.

21. Verbrechern geleisteter Vorschub, wenn Jemand einen wegen Hochverrathes, Verfälschung der Creditspapiere oder Münze, wegen Mordes, Raubes oder angelegten Brandes Verhafteten, die Gelegenheit zur Entweichung durch List oder Gewalt erleichtert oder der nachforschenden Obrigkeit in der Wiedereinbringung des Entwichenen Hindernisse legt.

§. 2.

Die Landesgerichte haben nach Massgabe der betreffenden Gesetze und der gesetzlichen Uebung die Strafen über die im §. 1 denselben zugewiesenen Verbrechen zu verhängen und ihre Strafbefugniss schliesst alle Strafen bis zum höchsten Grade der Gefängniss-Strafe und die Todesstrafe ein.

§. 3.

Zur Verhandlung und Entscheidung der Bezirksgerichte gehören nachstehende Uebertretungen:

a) *alle einfachen Polizeiübertretungen, welche vor dem in den königlichen Freistädten zur Amtshandlung des Stadthauptmannes und in den Comitaten zur Amtshandlung des Stuhlrichters gehörten;*

b) *boshafte Beschädigung eines fremden Eigenthumes, wenn der Schaden 25 fl. nicht übersteigt;*

c) kradzież pojedyncza, jeżeli nie została ukwalifikowaną, ani przez uzbrojenie, ani przez powtórzenie, a oprócz tego wartość skradzionej rzeczy, nie przenosi 25 złt. reńskich;

d) ukrycie kradzieży w przypadku pod literą *e*) oznaczonym;

e) przestępstwa, wpadające pod rozporządzenia policyi polowej;

f) zakazany powrót wydalonego z kraju przez władzę.

§. 4.

Sąd powiatowy, winien na przestępstwa, w §. 3. oznaczone, wyrzec karę na zasadzie istniejących praw i zwyczajów prawnych, nie mogąc atoli wymierzać dłuższej kary nad trzechmiesięczne więzienie.

§. 5.

Przed sądy powiatowe kolegialne, które na mocy §. 2. lit. B. prowizorycznej sądów organizacyi, złożone będą z sędziów egzaminowanych, należy rozprawa i sądzenie wszystkich wykroczeń i zbrodni, które ani sądom krajowym ani sędziom powiatotowym, nie są przydzielone.

§. 6.

Prawo karania sądów powiatowych kolegialnych, rozciąga się łącznie do trzechletniej kary więzienia, i wykonywane być winno na wykroczenia i zbrodnie, oznaczone w §. 5-m, w myśl praw istniejących i zwyczajów prawnych.

§. 7.

Jeżeli sąd powiatowy uzna, iż w przypadku, w którym na mocy niniejszego rozporządzenia jest władzą przynależną, kara więzienia, leżąca w obrębie prawa karania, jakie mu przystoi, w tym szczególnym przypadku jest za małą, winien jest odesłać akta do sądu powiatowego kolegialnego, który sądzić ma ten przypadek w pierwszej instancyi. Równie też sąd powiatowy kolegialny, winien odesłać akta do sądu krajowego, jeżeli na przypadek, który w obręb sądownictwa jego należy, według okoliczności tegoż za małą uważa karę trzechletnią, leżącą w zakresie jego prawa karania. Sąd krajowy tedy winien przypadek takowy sądzić w pierwszej instancyi.

§. 8.

Sądy powiatowe są obowiązane, nawet i w tych przypadkach, wydarzających się w ich obrębie, względem których rozprawa i sądzenie należy do sądów powiatowych kolegialnych, lub do sądów krajowych, jak skoro otrzymają doniesienie, czynić koniecznie potrzebne kroki przygotowawcze do śledztwa karnego jak np. nakazać schwytanie poszlakowanego, sprowadzić przedmioty, potrzebne do istoty czynu, wysłuchać sumarycznie uwięzionego, uczynić relacyę czynu i t. p. Równocześnie winny są sądy powiatowe uczynić niezwłocznie relacyę do właściwego sądu powiatowego kolegialnego, lub do sądu krajowego w celu dalszego śledztwa i dalszej rozprawy.

§. 9.

Wezwanie, przystawienie, i uwięzienie obwinionego, przez sądy karne, odbywać się winno w sposób jednakowy, bez względu na różnicę stanu obwinionego.

c) *einfacher Diebstahl, wenn derselbe weder durch Bewaffnung, noch durch Einbruch, noch durch Wiederholung qualificirt ist, und wenn überdiess der Werth der gestohlenen Sache nicht über 25 fl. beträgt;*

d) *Diebshehlerei in dem, Buchstabe* e) *bezeichneten Falle;*

e) *Uebertretungen, welche unter die Verfügung des Feldpolizeigesetzes fallen;*

f) *unerlaubte Rückkehr eines von der Behörde Ausgewiesenen.*

§. 4.

Das Bezirksgericht hat über die im §. 3 bezeichneten Uebertretungen die Strafen nach Massgabe der bestehenden Gesetze und des gesetzlichen Herkommens auszusprechen, ohne jedoch eine längere als dreimonatliche Gefängnisstrafe verfügen zu dürfen.

§. 5.

Vor die Bezirks-Collegialgerichte, welche laut §. 2, lit. B, *der provisorischen Gerichtsverfassung durch Zuweisung von geprüften Richtern gebildet werden, gehört die Verhandlung und Entscheidung aller Vergehen und Verbrechen, welche weder den Landesgerichten, noch den Bezirksrichtern zugewiesen sind.*

§. 6.

Die Strafbefugniss der Bezirks-Collegialgerichte erstreckt sich bis einschliesslich zur dreijährigen Gefängniss-Strafe, und ist über die im §. 5 angedeuteten Vergehen und Verbrechen im Sinne der bestehenden Gesetze und des gesetzlichen Herkommens auszuüben.

§. 7.

Findet ein Bezirksgericht in einem Falle, in welchem es laut dieser Verordnung die zuständige Behörde ist, dass die in seiner Strafbefugniss liegende dreimonatliche Gefängniss-Strafe für den besonderen Fall zu gering sei, so hat es die Acten dem Bezirks-Collegialgerichte zu übersenden, welches darüber in erster Instanz zu erkennen hat. Eben so hat ein Bezirks-Collegialgericht die Acten an das Landesgericht zu übersenden, wenn es in einem zu seiner Competenz gehörigen Falle nach den Umständen desselben die in seiner Strafbefugniss liegende dreijährige Gefängniss-Strafe für zu gering erachtet. Das Landesgericht hat sohin darüber als erste Instanz zu erkennen.

§. 8.

Die Bezirksgerichte sind verpflichtet, auch in jenen in ihrem Bereiche vorkommenden Straffällen, rücksichtlich welcher laut der gegenwärtigen Verordnung die Verhandlung und Entscheidung den Bezirks-Collegialgerichten oder den Landesgerichten zukommt, alsogleich nach erhaltener Anzeige die unvermeidliche Voreinleitung zur Strafuntersuchung, wie z. B. die etwaige Verhaftung des Beinzichtigten, die Herbeischaffung der zum Thatbestande nöthigen Gegenstände, das summarische Verhör des Verhafteten, den Thatbericht u. dgl. zu veranlassen. Zugleich haben die Bezirksgerichte an das zuständige Bezirks-Collegialgericht oder an das Landesgericht die unverweilte Anzeige behufs weiterer Untersuchung und Verhandlung zu machen.

§. 9.

In Bezug auf Vorladung, Vorführung und Verhaftung des Angeschuldigten haben die Strafgerichte ohne Unterschied des Standes desselben gleichmässige Verfügung zu treffen.

§. 10.

Za obwinionego ten tylko uważanym być może, przeciw któremu powstają powody podejrzenia, wykazujące między nim a pewną zbrodnią lub wykroczeniem, taki związek, iż po bezstronnem rozważeniu, prawdopodobnem się być ukazuje, że on tę zbrodnię, lub ten występek popełnił, lub w takowych udział miał.

§. 11.

Obwiniony, wezwany być winien do wysłuchania, przez okazanie rozkazu wydanego na ten cel ze strony sędziego, śledztwo prowadzącego. Wezwanie takowe, wykonać ma woźny, lub inna osoba, przeznaczona do tego przez zawezwane przełożeństwo gminy.

§. 12.

Jeżeli wezwany się nie stawi, nie dając dostatecznego powodu usprawiedliwienia, natenczas na rozkaz sędziego, prowadzącego śledztwo, przed niego przyprowadzonym będzie.

§. 13.

Bez poprzedniego wezwania, obwiniony może być natychmiast przystawiony przed sędziego śledczego:

1. Jeżeli zrobił przygotowania do ucieczki, lub podejrzanym jest o ucieczkę, z powodu, iż nie jest znany w gminie, nie posiada wykazów lub karty przynależności rodzinnej i prowadzi życie niestałe, lub też z innych jakich powodów.

2. Jeżeli schwytanym został na gorącym uczynku, lub zaraz po uczynku oznaczony jest jako podejrzany o zbrodnię przez pogoń publiczną za nim, lub publiczne za nim wołanie; jeżeli go przydybano z bronią, lub innemi przedmiotami, pochodzącemi ze zbrodni lub wykroczenia, lub wskazującemi, iż miał w nich udział.

3. Jeżeli, według okoliczności przypadku obawiać się należy, iż śledztwo udaremni, lub utrudni przez zniszczenie śladów wykroczenia lub zbrodni, przez zmowę z spółwinowajcami, lub w inny jaki sposób.

§. 14.

W przypadkach, wspomnionych w paragrafie poprzedzającym, może nawet sędzia pojedynczy powiatowy i urzędnik policyjny, bez rozkazu piśmiennego nakazać i przedsięwziąć uwięzienie podejrzanego w celu dostawienia go do sędzi śledczego. Równie też w tych samych przypadkach i w razie nieobecności lub przeszkody sędzi śledczego, może prokurator rządowy (fiskus) nakazać tymczasem uwięzienie podejrzanego i takowe wykonać przez sędziego pojedynczego lub urzędnika policyjnego.

Uwięziony, winien być natychmiast wysłuchany przez sędziego pojedynczego lub władzę policyjną, a jeżeli się przy tem okaże, iż nie ma powodu do trzymania go nadal w więzieniu, należy go wypuścić, w przeciwnym zaś razie w 24 godzinach, odstawić do sędzi śledczego.

§. 15.

Sędzia prowadzący śledztwo, winien obwinionego, przyprowadzonego, lub na mocy §. 14. dostawionego przed niego, wysłuchać w przeciągu 24 godzin. Gdyby to nie było możliwem, można obwinionego tymczasem odprowadzić do więzienia, jednakowoż należy wysłuchać go, jak najprędzej i zanotować w protokole powód, dla którego wysłuchanie wcześniej nastąpić nie mogło.

§. 10.

Als Angeschuldigter darf nur derjenige betrachtet werden, gegen den Verdachtsgründe vorliegen, welche zwischen demselben und einem bestimmten Verbrechen oder Vergehen einen solchen Zusammenhang wahrnehmen lassen, dass nach unparteiischer Ueberlegung daraus wahrscheinlich wird, er habe dieses Verbrechen oder Vergehen verübt oder daran Theil genommen.

§. 11.

Der Angeschuldigte ist zur Vernehmung mittelst Verweisung eines von dem Untersuchungsrichter hiezu ertheilten schriftlichen Befehles vorzuladen. Die Vorladung vollzieht der Gerichtsdiener oder ein von dem requirirten Gemeindevorstande beauftragtes Individuum.

§. 12.

Erscheint der Vorgeladene nicht, ohne eine hinreichende Entschuldigungsursache angezeigt zu haben, so wird er auf Anordnung des Untersuchungsrichters vor denselben vorgeführt.

§. 13.

Ohne vorgängige Vorladung kann der Angeschuldigte vor den Untersuchungsrichter alsogleich geführt werden:

1. Wenn derselbe Anstalten zur Flucht gemacht hat, oder als ein in der Gemeinde Unbekannter, als ausweis- oder heimatlos, wegen seines herumziehenden Lebenswandels, oder aus anderen Gründen der Flucht verdächtig ist.

2. Wenn er auf frischer That betreten, oder alsbald nach der That als des Verbrechens verdächtig durch öffentliche Nacheile, oder öffentlichen Nachruf bezeichnet, oder mit Waffen oder mit anderen Gegenständen, die von dem Verbrechen oder Vergehen herrühren, oder sonst auf seine Theilnahme an demselben hinweisen, betreten wird.

3. Wenn nach Umständen des Falles zu besorgen ist, dass er die Untersuchung durch Vernichtung der Spuren des Vergehens oder Verbrechens, durch Verabredung mit seinen Mitschuldigen oder auf andere Art vereiteln oder erschweren werde.

§. 14.

In den in dem vorstehenden Paragraphe erwähnten Fällen kann eine vorläufige Verwahrung des Verdächtigen zum Behufe der Vorführung vor den Untersuchungsrichter auch von Einzelbezirksrichtern und Polizeibeamten, ohne dass es einer schriftlichen Anordnung bedarf verfügt und vorgenommen werden. Ebenso kann in diesen Fällen in Abwesenheit oder bei Verhinderung des Untersuchungsrichters der Staatsanwalt (Fiscus) die vorläufige Verwahrung des Verdächtigen verfügen, und durch Einzelbezirksrichter oder Polizeibeamte vornehmen lassen.

Der in Verwahrung Genommene ist durch den Einzelbezirksrichter oder die Polizeibehörde ungesäumt zu vernehmen, und wenn sich dabei sofort ergibt, dass kein Grund zu seiner weiteren Verwahrung vorhanden sei, freizulassen, widrigens binnen 24 Stunden an den Untersuchungsrichter abzuliefern.

§. 15.

Der Untersuchungsrichter hat den ihm vorgeführten oder in Gemässheit des §. 14 an ihn abgelieferten Angeschuldigten binnen 24 Stunden zu vernehmen. Wäre diess nicht möglich, so kann der Angeschuldigte einstweilen in Verwahrung gebracht werden, es ist jedoch dessen Vernehmung sobald als möglich einzuleiten, und der Grund, warum dieselbe nicht früher stattfinden konnte, im Protokolle anzumerken.

§. 16.

Jeżeli w razie powstania lub rozruchu, gwałtu publicznego, lub bijatyki, połączonej z ciężkiem ranieniem lub zabójstwem, nie można natychmiast wyśledzić winnych, mogą być pojmani wszyscy, którzy byli obecnymi przy tem wydarzeniu, a nie są zupełnie wolni od podejrzenia, iż mieli udział w takowem. Wszelako wszyscy wysłuchani być winni przez sędzi właściwego w przeciągu dni 3-ch i dłużej przytrzymani być nie mogą, wyjąwszy tych, względem których już nakazanem zostało uwięzienie w celu śledztwa (§. 17).

§. 17.

Przeciw obwinionemu, który nawet po wysłuchaniu podejrzanym zostaje o popełnienie zbrodni lub przestępstwa, o które jest posądzony, sędzia śledczy winien nakazać uwięzienie w celu śledztwa.

1. Jeżeli zbrodnia lub przestępstwo, na mocy niniejszego rozporządzenia, należy przed sądy krajowe, lub

2. jeżeli zachodzi obawa, iż obwiniony, przez zmowę z spółobwinionymi lub ze świadkami, albo przez zniszczenie śladów zbrodni, śledztwo udaremni lub utrudni: albo

3. jeżeli obwiniony uczynił przygotowania do ucieczki, jeżeli nie ma wykazów lub karty przynależdości rodzinnej, jeżeli z powodu życia niestałego lub złego osławienia lub z innych powodów podejrzanym jest o ucieczkę.

§. 18.

Nakaz do uwięzienia w celu śledztwa, wydanym być winien w skutek formalnej uchwały sądu, w którym się śledztwo odbywa, przy sądach zaś powiatowych pojedynczych, w skutek uchwały sędziego powiatowego. Sędzia powiatowy obowiązany jest w takim przypadku powody swojej uchwały zapisać do protokołu i przy aktach zachować. W pierwszym przypadku uchwałę sądu należy oznajmić obwinionemu protokolarnie; powołanie zaś przeciw takowej, w tych tylko razach jest dozwolone, których sądzenie do sądu krajowego należy (§. 1.).

§. 19.

W przypadkach, należących tylko przed sądy powiatowe pojedyncze, lub przed sądy powiatowe kolegialne, sąd może obwinionego na jego żądanie za kaucyą wypuścić na wolność, jeżeli nie niebezpieczeństwa, iż śledztwo udaremni, lub utrudni.

Kaucya nie może nigdy wynosić mniej jak sto złt. r. m. k. i ustanowioną być ma przez sąd, z uwagą na wielkość kary, jaka wypaść może, na wynagrodzenie szkody ze styony obwinionego i na majątek jego. Takowa złożona być winna w sądzie w gotówce, lub w cesarsko-austryackich obligacyach rządowych, wydanych na okaziciela, według kursu, jaki mają na dniu złożenia.

§. 5.

Jeżeli obwiniony, po wypuszczeniu za kaucyą, nie stawi się na wezwanie sądowe, i niestawiennictwa swego nie usprawiedliwi w przeciągu dni trzech, lub jeżli do

§. 16.

Wenn es nicht möglich ist, bei einem Aufstande oder Aufruhre, bei einer öffentlichen Gewaltthätigkeit oder bei einer, mit einer schweren Körperverletzung oder Tödtung verbundenen Schlägerei die Schuldigen sogleich auszumitteln, so können Alle, welche dem Vorgange beigewohnt haben, und von dem Verdachte der Theilnahme nicht völlig frei sind, einstweilen festgenommen werden. Sie müsen jedoch längstens binnen drei Tagen von dem zuständigen Richter vernommen, und dürfen nicht länger in Gewahrsam behalten werden; diejenigen ausgenommen, wider welche bereits die Untersuchungshaft verhängt werden konnte (§. 17).

§. 17.

Gegen den Angeschuldigten, welcher auch nach seiner Vernehmung des ihm zur Last gelegten Verbrechens oder Vergehens verdächtigt bleibt, hat der Untersuchungsrichter die eigentliche Untersuchungshaft zu verhängen:

1. Wenn das Verbrechen oder Vergehen nach gegenwärtiger Verordnung vor die Landesgerichte gehört, oder

2. wenn zu besorgen ist, dass der Angeschuldigte die Untersuchung durch Verabredung mit Mitschuldigen oder mit Zeugen, oder durch Vernichtung der Spuren des Verbrechens oder Vergehens vereiteln oder bedeutend erschweren werde, oder

3. wenn der Angeschuldigte Anstalten zur Flucht gemacht hat, wenn er als ausweis- oder heimatslos, wegen seines herumziehenden Lebenswandels, wegen schlechten Leumundes oder aus anderen Gründen der Flucht verdächtig erscheint.

§. 18.

Die Verfügung der Untersuchungshaft muss jederzeit durch einen förmlichen Beschluss des Gerichtes, bei welchem die Untersuchung anhängig ist, und bei einfachen Bezirksgerichten durch einen Beschluss des Bezirksrichters erfolgen. Der Bezirksrichter hat in einem solchen Falle die Verpflichtung, die Gründe seines Beschlusses zu Protokoll zu bringen, und den Acten beizulegen. Im ersten Falle ist der Beschluss des Gerichtes dem Angeschuldigten protokollarisch bekannt zu geben, eine Berufung dagegen ist jedoch nur in jenen Fällen zulässig, in welchen die Entscheidung dem Landesgerichte (§. 1) zukommt.

§. 19.

In Fällen, welche nur vor die Einzelbezirksgerichte oder die Bezirks-Collegialgerichte gehören, kann das Gericht den Beschuldigten, wenn keine Gefahr vorhanden ist, dass er die Untersuchung vereiteln oder bedeutend erschweren werde, auf dessen Verlangen gegen Cautionsleistung auf freien Fuss setzen.

Die Caution darf nie unter hundert Gulden C. M. betragen, und ist von dem Gerichte mit Rücksicht auf die Grösse der wahrscheinlichen Strafe, sowie der zu leistenden Entschädigung und auf das Vermögen des Beschuldigten festzusetzen. Sie muss immer im baren Gelde oder in kaiserlich-österreichischen auf den Ueberbringer lautenden Staatspapieren, nach dem Courswerthe des Erlagstages, bei Gericht erlegt werden.

§. 20.

Wenn der Beschuldigte nach seiner Entlassung gegen Caution auf eine gerichtliche Vorladung nicht erscheint, ohne sein Ausbleiben persönlich binnen drei Tagen zu rechtfertigen, oder

ucieczki się bierze, kaucya złożona zapada na rzecz kasy rządowej, a on natychmiast pojmany być winien.

W przypadkach, w których rozprawa i sądzenie sądom krajowym jest przekazane, wypuszczenie za kaucyą nie ma miejsca.

§. 21.

Uwięzionego w ten czas tylko w kajdany okuć należy, jeżeli jest podejrzany o ucieczkę, a w inny sposób bezpiecznie zatrzymanym być nie może; lub jeżeli ten środek potrzebnym jest z powodu, iż jest osoba bardzo niebezpieczną dla bezpieczeństwa innych osób, mianowicie dozorców i strażników więźniowych.

§. 22.

Sędziowie powiatowi i przełożeni sądów powiatowych kolegialnych, obowiązani są odwiedzać niespodzianie więzienia im podlegające, przynajmniej raz w miesiąc, z przyzwaniem do tego jednej osoby sądowej, wypytywać uwięzionych w niebytności strażników więźniowych o ich zaopatrzenie i postępowanie z nimi, i poczynić kroki potrzebne, do zaradzenia uchybieniom, które odkryją.

§. 23.

Cokolwiek względem przedsięwziąć się mającego naocznego oglądania rzeczy, sprawozdania biegłych, zajęcia przedmiotów do śledztwa należnych, względem czynienia rewizyj w domu, wysłuchania świadków i obwinionego, względem postawienia obwinionego w stanie zaskarżenia i ustanowienia okrońcy, prawo i zwyczaje prawne dotąd ustanowiły, tymczasem jeszcze i nadal obowiązywać będzie.

§. 24.

Przed sędziami powiatowymi, postępowanie w sprawach karnych będzie ustne; jednakowoż istotne punkta śledztwa każdego przypadku karnego, równie jak wyrok wydany przez sędziego powiatowego, wraz z powodami, zapisane być winny do protokolu nieprzerwanie bieżącego.

§. 25.

Przed sądami powiatowemi kolegialnemi i przed sądami krajowemi, jako pierwszej instancyi w sprawach karnych, zatrzymanym będzie proces z zaskarżeniem piśmienny, w myśl dotychczasowych ustaw i zwyczajów prawnych. Miejsce dotychczasowych fiskalów magistratowych, zastępywać będą prokuratorowie przy sądach powiatowych kolegialnych i przy sądach krajowych.

§. 26.

Przeciw każdemu wyrokowi karnemu, służy osądzonemu prawo odwołania się do wyższego sądu, mianowicie przeciw wyrokom sędziów powiatowych pojedynczych i sądów powiatowych kolegialnych do sądu krajowego, a przeciw wyrokom sądów krajowych, do tabuli banalnej. Odwołanie się do wyższego sądu, musi być wniesione w 24 godzinach po ogłoszeniu wyroku karnego, do sądu ten wyrok ogłaszającego.

Wnoszący zażalenie, ma prawo podać obronę swoję na piśmie, do czego mu na żądanie termin ośmiodniowy udzielony i obrońca dodany być może. Tak odwołującemu się, równie jak obrońcy jego, dozwolone jest przejrzenie aktów pod dozorem.

wenn er die Flucht ergreift, verfällt die erledigte Caution der Staatscasse, und es ist sogleich mit der Verhaftung desselben vorzugehen.

In Fällen, rücksichtlich welcher die Verhandlung und Entscheidung den Landesgerichten zugewiesen ist, findet die Entlassung gegen Cautionsleistung nie Statt.

§. 21.

Fesseln sind dem Verhafteten nur dann anzulegen, wenn er der Flucht verdächtig ist, und nicht anders mit Sicherheit verwahrt werden kann, oder wenn diese Massregel wegen besonderer Gefährlichkeit seiner Person zur Sicherheit anderer, insbesondere der Aufseher und Gefangenwärter erforderlich erscheint.

§. 22.

Die Bezirksrichter, sowie die Vorsteher der Bezirks-Collegialgerichte sind verpflichtet, wenigstens Einmal in jedem Monate, unter Zuziehung einer Gerichtsperson, die ihnen unterstehenden Gefängnisse unvermuthet zu besuchen, die Verhafteten, in Abwesenheit der Gefangenwärter, über ihre Verpflegung und Behandlung zu befragen, und wegen Abstellung der hiebei entdeckten Gebrechen das Nöthige zu verfügen.

§. 23.

Was in Bezug auf den vorzunehmenden Augenschein, auf den Befund der Sachverständigen, auf Beschlagnahme der zur Untersuchung nöthigen Gegenstände, auf anzustellende Haussuchungen, auf Vernehmung der Zeugen und des Angeschuldigten, auf Versetzung des Angeschuldigten in Anklagestand, auf Bestellung eines Vertheidigers, das Gesetz und die gesetzliche Uebung bisher angeordnet, bleibt einstweilen in Wirksamkeit.

§. 24.

Vor den Bezirksrichtern ist das Verfahren in Strafsachen mündlich; jedoch müssen die wesentlichen Puncte der Untersuchung jedes einzelnen Straffalles, sowie das durch den Bezirksrichter ausgesprochene Urtheil sammt den Beweggründen in ein fortlaufendes Protokoll eingetragen werden.

§. 25.

Bei den Bezirks-Collegialgerichten und bei den Landesgerichten als erster Instanz in Strafsachen wird der im Sinne der bisherigen Gesetze und des gesetzlichen Gebrauches stattgehabte schriftliche Anklageprocess beibehalten. Die Stelle der bisherigen Magistratsfiscale werden bei den Bezirks-Collegialgerichten und bei den Landesgerichten die Staatsanwälte vertreten.

§. 26.

Gegen jedes Strafurtheil steht dem Verurtheilten das Rechtsmittel der Berufung zu, und zwar gegen Urtheile der Einzelbezirksrichter und der Bezirks-Collegialgerichte an das Landesgericht, und gegen Urtheile der Landesgerichte an die Banaltafel. Die Berufung muss binnen 24 Stunden nach der Eröffnung des Strafurtheiles bei dem eröffnenden Gerichte eingelegt werden.

Der Beschwerdeführer ist berechtiget, eine Vertheidigungsschrift zu überreichen, wozu ihm auf sein Ansuchen eine achttägige Frist gestattet und ein Vertheidiger beigegeben werden kann. Die Einsicht der Acten ist sowohl dem Berufungswerber als auch seinem Vertheidiger unter Aufsicht zu gestatten.

§. 27.

Można się odwołać do wyższego sądu, tak z powodu uchybienia formalności, jako też z powodu właściwej treści wyroku, tak z powodu wyrzeczenia winy, jako też z powodu wielkości wymierzonej kary.

Sąd, który wyrok wydał, winien w skutek tego, wszystkie akta przesłać sądowi, do którego skazany się powołał. Zanim nastąpi rozstrzygnienie ze strony tegoż, należy wstrzymać wykonanie wyroku karnego.

§. 28.

Sądy krajowe, równie jak tabula banalna, postępować będą przy rewizyi procesów karnych, według zwyczajów, zachowywanych dotąd przy tabuli dystryktualnej. Jeżeli uznają, iż postępowanie i wyrok zgodne są z prawem, odrzucić winny apelacyę. W przeciwnym razie, albo skasować mają postępowanie uznane za nieprawee, albo odmienić wyrok zgodnie z prawem. Jednakowoż nie wolno jest, w skutek apelacyi skazanego, odmieniać wyroku na szkodę jego.

§. 29.

Jeżeli odrzuconą zostanie apelacya, nie będzie wliczone w czas kary ciąg więzienia skazanego, zacząwszy od dnia, w którym mu został ogłoszony wyrok karny, aż do tego dnia, w którym mu oznajmionem zostało rozstrzygnienie apelacyi jego. Jeżeli zaś wyrok został zwolniony, należy uwięzienie w tym okresie czasu odbyte, wliczyć w czas kary jego.

Przeciw wyrokowi sądów apelacyjnych, skazany nie może czynić żadnych dalszych kroków.

§. 30.

Procesa karne, rozpoczęte o zdradę główną, albo obrazę majestatu, o powstanie lub rozruch; o fałszowanie monety, o nadużycie władzy urzędowej, o morderstwo, rozbój i podpalenie, muszą, przed ogłoszeniem wyroku, zawsze jeszcze z urzędu być przedłożone tabuli banalnej do wyższego rozstrzygnienia. Tabula banalna ma prawo w tych razach wyrok pierwszej instancyi zatwierdzić, zwolnić lub zaostrzyć. W pierwszych dwóch przypadkach, skazany nie ma już więcej prawa apelacyi; jeżeli zaś tabula banalna wyrok zaostrzyła, skaxany przeciw temu powołać się może do najwyższego trybunału sądowego. W takowym przypadku, równie postępować należy podług §§. 26—29.

§. 31.

Równie też w tych przypadkach, w których tabula banalna wydała wyrok kary smierci, należy z urzędu przesłać proces każdego razu przed ogłoszeniem wyroku, do rewizyi najwyższego trybunału sądowego, który, jeżeli się widzi spowodowanym potwierdzić wyrok śmierci, przedłożyć winien takowy wraz ze wszystkiemi aktami i przedstawieniem powodów, przemawiających za zwolnieniem kary, Cesarzowi, który jedynie sam ma prawo ułaskawienia.

§. 32.

Rozporządzenie niniejsze należy rozciągnąć także na wszystkie już rozpoczęte procesa karne.

Schmerling m. p.

§. 27.

Die Berufung kann sowohl wegen Formverletzungen, als auch wegen des eigentlichen Inhaltes des Urtheiles, und zwar, sowohl wegen des Ausspruches über die Schuld als auch wegen der Grösse der zuerkannten Strafe ergriffen werden.

Das erkennende Gericht hat in Folge derselben alle Acten der Berufungsbehörde zu übersenden. Bis die Entscheidung der letzteren erfolgt, ist mit der Vollstreckung des Strafurtheiles einzuhalten.

§. 28.

Sowohl die Landesgerichte als auch die Banaltafel verfahren bei der Revision der Strafprocesse nach der bisher bei der Districtualtafel stattgehabten Uebung. Finden sie, dass das Verfahren und das Urtheil dem Gesetze gemäss ist, so wird die Berufung verworfen. Im entgegengesetzten Falle wird entweder das als gesetzwidrig erkannte Verfahren aufgehoben (cassirt), oder das Urtheil dem Gesetze gemäss abgeändert. — Doch darf das Urtheil über eine Berufung des Verurtheilten nie zu dessen Nachtheil abgeändert werden.

§. 29.

Wird die Berufung verworfen, so ist die Haft des Verurtheilten vom Tage der Ankündigung des Strafurtheiles bis zu dem Tage, an welchem ihm die Entscheidung über seine Berufung bekannt gemacht wird, in die Strafzeit nicht einzurechnen. Wird aber das Urtheil gemildert, so ist die in der Zwischenzeit ausgestandene Haft in die Strafzeit einzurechnen.

Gegen das Erkenntniss der Berufungsbehörde steht dem Verurtheilten kein weiteres Rechtsmittel zu.

§. 30.

Strafprocesse, welche wegen Hochverrathes oder Majestätsbeleidigung, wegen Aufstandes oder Aufruhres, wegen Verfälschung von öffentlichen Creditspapieren oder Banknoten, Münzverfälschung, wegen Missbrauch der Amtsgewalt, wegen Mordes, Raubes oder Brandlegung eingeleitet wurden, müssen jederzeit vor der Veröffentlichung des Urtheiles von Amtswegen der Banaltafel zur höheren Entscheidung vorgelegt werden. Die Banaltafel hat in diesen Fällen die Befugniss, das Urtheil erster Instanz zu bestätigen, zu mildern oder zu verschärfen. In den zwei ersten Fällen steht dem Verurtheilten kein Recht der Berufung mehr zu; hat die Banaltafel das Urtheil verschärft, so kann der Verurtheilte dagegen die Berufung an den obersten Gerichtshof ergreifen. Auch in diesem Falle ist nach den Vorschriften der §§. 26—29 vorzugehen.

§. 31.

Ebenso ist in allen Fällen, in welchen die Banaltafel auf die Todesstrafe erkannt hat, der Process jederzeit vor der Veröffentlichung des Urtheiles von Amtswegen an den obersten Gerichtshof zur Revision zu übersenden, welcher, falls es das Todesurtheil zu bestätigen findet, dasselbe mit allen Acten und unter Anführung der Gründe, die etwa für die Milderung der Strafe streiten, dem Landesfürsten, dem allein das Begnadigungsrecht zusteht, vorzulegen hat.

§. 32.

Diese Verfügung ist auch auf alle bereits anhängigen Strafprocesse anzuwenden.

Schmerling m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CIII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 6. Sierpnia 1850.

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 9. Lipca 1851.

313.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 17. Lipca 1850,

którem się ustanawia organizacya sądowa dla Dalmacyi.

Zatwierdzam poczynione wnioski dla organizacyi sądowej w kraju koronnym Dalmacyi i polecam zarazem Mojemu ministrowi sprawiedliwości, ażeby do przeprowadzenia onychże wydał potrzebne rozporządzenia w porozumieniu z Mojemi ministrami spraw wewnętrznych i finansów.

Schönbrunn dnia 17. Lipca 1850.

Franciszek Józef m. p.

Schmerling m. p.

Załączenie do Nru 313.

Najpoddańszy wniosek najwierniejszego ministra sprawiedliwości, Dra Antoniego kawalera Schmerlinga,

względem organizacyi nowych władz sądowych w królestwie Dalmacyi.

Miłościwy Panie!

Końcem przeprowadzenia zasad nowej organizacyi sądowej w kraju koronnym Dalmacyi, Najwyższem postanowieniem z dnia 14. Czerwca 1849. zatwierdzonych, przedkłada najwierniejszy minister sprawiedliwości Waszej Cesarskiej Mości wniosek niżej zamieszczony do Najwyższej sankcyi, poprzedzając go atoliż następującemi do uzasadnienia jego uwagami:

Dalmacya, składająca się z stałego lądu, tworzącego podłużną przestrzeń nadbrzerną, tudzież z wielu większych i mniejszych wysp, wzdłuż nadbrzeża, obejmująca w powierzchni 222 mil kwadratowych niemieckich, z ludnością koło 418,600 dusz, podzieloną była wedle dotychczasewego politycznego podziału na cztery obwody: Zara, Spalato, Raguza (Dobronicz) i Cattaro, z powiatami, w których polityczny zarząd a niemniej też i sądownictwo w sprawach ciężkich przestępstw policyjnych poruczonem jest politycznym preturom w miastach, co dopiero wymienionych, i w dwudziestu czterech preturach krajowych.

Z tymto właśnie podziałem zgadza się także podział co do sądownictwa, w rzeczonych bowiem czterech miastach: Zara, Spalato, Dobronicz i Cattaro istnieją cesarskie sądy kolegialne, wykonujące sądownictwo kryminalne nad całym obwodem, sądo-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 9. August 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 9. Juli 1851.

313.

Kaiserliche Verordnung vom 17. Juli 1850,

wodurch die Gerichts-Organisation für Dalmatien festgesetzt wird.

Ich genehmige die gestellten Anträge zur Gerichts-Organisirung im Kronlande Dalmatien und beauftrage Meinen Minister der Justiz, die zur Ausführung derselben erforderlichen Anordnungen im Einverständnisse mit Meinen Ministerien des Innern und der Finanzen zu erlassen.

Schönbrunn den 17. Juli 1850.

***Franz Joseph** m. p.*

***Schmerling** m. p.*

Beilage zu Nr. 313.

Allerunterthänigster Vortrag des treugehorsamsten Justizministers,

Dr. Anton Ritter von Schmerling,

über die Organisirung der neuen Gerichtsbehörden in dem Königreiche Dalmatien.

Allergnädigster Herr!

Zur Durchführung der mit Allerhöchster Entschliessung vom 14. Juni 1849 genehmigten Grundsätze der neuen Gerichtsverfassung in dem Kronlande Dalmatien, unterbreitet Euer Majestät treugehorsamster Justizminister den nachstehenden Antrag zur Allerhöchsten Sanction, und erlaubt sich zur Begründung desselben folgende Bemerkungen vorauszuschicken:

Dalmatien, bestehend aus dem, einen langen Küstenstrich bildenden Festlande und vielen grösseren und kleineren längs der Küste sich hinziehenden Inseln, mit einem Flächenraume von 222 deutschen Quadratmeilen und einer Bevölkerung von beiläufig 418.600 Seelen, zerfiel nach seiner bisherigen politischen Eintheilung in die vier Kreise von Zara, Spalato, Ragusa *und* Cattaro, *welche in Bezirke eingetheilt sind, in denen die politische Verwaltung und so auch die Gerichtsbarkeit in schweren Polizeiübertretungen den politischen Präturen in den genannten vier Städten und vier und zwanzig Landpräturen anvertraut ist.*

Mit dieser Eintheilung kommt auch jene in Betreff der Gerechtigkeitspflege überein, indem in den genannten vier Städten Zara, Spalato, Ragusa *und* Cattaro *landesfürstliche Collegialgerichte bestehen, welche die Criminalgerichtsbarkeit über den ganzen Kreis, die Civil-*

wnictwo zaś cywilne tylko nad przekazanym tym powiatem, który stanowi oraz powiat pretury miejskiej politycznej, a tylko w niektórych przypadkach, ustawami wskazanych, także i nad całym obwodem, gdyż przeciwnie dwudziestom czterem cesarskim preturom krajowym, poleconem zostało, oprócz wyż wspomnianego zarządu politycznego i sądownictwa w ciężkich przestępstwach policyjnych, wykonywanie urzędu sędziowskiego w cywilnych sprawach prawnych z wyjątkiem przypadków, wyż namienionych, jako też rozpoznanie istoty czynu zbrodni, w ich powiatach wydarzających się, i przedsiębranie dotyczących aktów śledczych przygotowawczych; sąd kolegialny w Zadrze jest uprzywilejowaną instancyą fiskusa i wykonuje sądownictwo w owych sprawach zbrodniowych, które wedle ustawy karnej przekazane są sądowi zbrodniowemu miasta głównego.

Stan ten organizacyi sądowej przeprowadzeniu nowej o tyle więcej nastręczał ułatwienia, o ile że wieloletnie doświadczenie zupełnie udowodniło stosowność dotychczasowych granic powiatowych z małemi tylko wyjątkami zmian, niniejszem nowozawnioskowanych.

Idzie przeto rzecz w Dalmacyi najszczególniej o zupełne odłączenie sądownictwa od politycznej administracyi i o podzielenie powiatów między sądy powiatowe, kolegialne i sądy krajowe.

Złożono przeto tym końcem w Zadrze komissyę organizacyjną sądową z mężów ze stanu sędziowskiego i adwokackiego, z przybraniem oraz i innych osób, w powszechnem zaufaniu stojących, jej operata i wnioski zostały ministerstwu sprawiedliwości przez apelacyjny sąd dalmatyński wraz z zdaniem tegoż przedłożone, a z ministerstwem spraw wewnętrznych porozumiano się dla osiągnienia potrzebnej zgodności organizacyi sądowej z administracyjnym podziałem kraju.

Zanim przystąpię do przedstawienia nowej organizacyi sądowej, muszę wprzód nadmienić:

1. iż sądownictwo, w sprawach długów pomniejszych, dotychczas przyznane oficerom straży bezpieczeństwa (*Sardari*), nadal już samo przez się ustaje, albowiem instytut straży bezpieczeństwa w Dalmacyi już w przyszłości istnieć nie będzie, lecz innym sposobem zastąpi się;

2. iż względem przekazanych obecnie politycznym władzom do rozstrzygnienia sporów o należytości, które właścicielom gruntów Dobronicza ich gruntowi poddani (coloni) uiszczać winni, wydanem będzie osobne rozporządzenie, stanowiące przedmiot własnego wniosku, mającego na celu unormowanie dalmatyńskiej rzeszy kolonów, nareście

3. iż wedle zasiągnionych wiadomości i oświadczeń złożonych, nie uznano za stosowne już teraz zaprowadzić sądy przysięgłych w Dalmacyi, lecz owszem, iż przedmiot ten uważany być ma za taki, względem któregoby dopiero oczekiwać miano życzeń i zdania przyszłego zastępstwa krajowego.

A. Ustanowienie sądów.

I. Sądy powiatowe.

Obecnie jest Dalmacya, jak już wyżej namieniono, podzi elonana dwadzieścia ośm powiatów sądowych, to jest na owe czterech sądów kolegialnych w Zadrze, Spalato, Dobroriczu i Cattaro, i na owe dwudziestu czterech pretur krajowych.

Jurisdiction aber nur über den ihnen zugewiesenen Bezirk, welcher mit jenem der politischen Stadt-Prätur zusammen fällt, und bloss in einigen gesetzlich bestimmten Fällen auch über den ganzen Kreis ausüben, wo hingegen den vier und zwanzig landesfürstlichen Landpräturen nebst der oben erwähnten politischen Verwaltung und Gerichtsbarkeit in schweren Polizeiübertretungen die Ausübung des Richteramtes in Civil-Rechtsangelegenheiten mit Ausnahme der oben angedeuteten Fälle, sowie auch die Erhebung des Thatbestandes der in ihren Bezirken vorfallenden Verbrechen und die Vornahme der bezüglichen Voruntersuchungsacten obliegt; das Collegialgericht in Zara *ist privilegirte Instanz des Fiscus und hat die Gerichtsbarkeit in jenen Criminalsachen, welche nach dem Strafgesetze dem Criminalgerichte der Hauptstadt zugewiesen sind.*

Dieser Zustand der Gerichtsverfassung bot für die Durchführung der neuen Organisation eine um so grössere Erleichterung dar, als sich die Zweckmässigkeit der bisherigen Bezirksabgränzungen mit wenigen neu beantragten Abänderungen durch vieljährige Erfahrung bewährt hat.

Es handelt sich somit in Dalmatien hauptsächlich nur um die völlige Trennung der Justiz von der politischen Verwaltung und um die Vereinigung der Bezirke unter die Bezirks-Collegial- und Landesgerichte.

Es wurde zu diesem Ende eine Gerichts-Organisirungs-Commission aus Männern vom Richter- und Advocaten-Stande mit Zuziehung von anderen das allgemeine Vertrauen geniessenden Personen in Zara *zusammengesetzt, ihre Operate und Anträge dem Justizministerium vom dalmatinischen Appellations-Gerichte mit dessen Gutachten vorgelegt, und mit dem Ministerium des Innern zur Erzielung der nöthigen Uebereinstimmung der Gerichts-Organisation mit der administrativen Landeseintheilung im Einverständnisse vorgegangen.*

Bevor ich zur Darstellung der neuen Gerichts-Organisation übergehe, glaube ich noch bemerken zu müssen:

1. Dass die den Officieren der Sicherheitswache (Sardari) *für kleine Schuldforderungen bisher eingeräumte Gerichtsbarkeit sich in Zukunft von selbst behebt, da das Institut der Sicherheitswache in Dalmatien nicht mehr bestehen, sondern anderweitig ersetzt werden wird;*

2. dass wegen den gegenwärtig den politischen Behörden zur Entscheidung zugewiesenen Streitigkeiten über die den Grundeigenthümern von Ragusa *von Seite ihrer Grundholden* (coloni) *schuldigen Leistungen eine besondere Verfügung zu erlassen seyn wird, welche den Gegenstand eines eigenen die Normirung des dalmatinischen Colonen-Wesens bezweckenden Antrages bilden muss, endlich*

3. dass mit der Einführung der Geschwornengerichte in Dalmatien schon derzeit vorzugehen, nach den eingeholten Erkundigungen und abgegebenen Aeusserungen für nicht räthlich gehalten, sondern dieser Gegenstand als ein solcher betrachtet werden muss, rücksichtlich dessen die Wünsche und Ansichten der künftigen Landesvertretung abzuwarten seyn dürften.

A. *Bestimmung der Gerichte.*

I. *Bezirksgerichte.*

Gegenwärtig ist Dalmatien, wie bereits erwähnt wurde, in acht und zwanzig Gerichtsbezirke getheilt, nämlich in jene der vier Collegialgerichte zu Zara, Spalato, Ragusa *und* Cattaro *und jene der vier und zwanzig Landpräturen.*

Już Najwyższem postanowieniem z dnia 5. Lutego 1848. zatwierdzonem zostało utworzenie dwóch nowych powiatów sądowych z preturami, a to powiatu sądowego Selve z preturą w miejscu tegoż nazwiska i powiatu Vergoraz z preturą w miejscu Vergoraz; jednakże wykonanie tego Najwyższego postanowienia nie przyszło do skutku raz z powodu zaszłych następnie okoliczności, a potem z powodu już bez tego przeprowadzić się mającej organizacyi sądowej. Potrzeba ustanowienia władz sądowych w Selwe i Vergoraz, już wtenczas uznana, nie mniej i obecnie konieczną się być wykazała.

Nadto także w interesie sądownictwa z uwzględnieniem czynności, tudzież stosunków miejscowych i potrzeby mieszkańców uznano konieczność utworzenia dwóch innych sądów, to jest w Kistagne i Much.

Powiat sądowy Selve obejmuje niektóre dotąd do powiatu sądowego w Zadrze, a od tegoż miasta za nadto oddalone wyspy, powiat Vergoraz zaś kilka dotychczas do powiatu sądowego Macarsca należących gmin, powiat sądowy Kistagne utworzonym będzie przez wydzielenie dwunastu gmin z powiatów sądowych Obrovazzo, Knin i Scardona, nakoniec powiat sądowy Much składa się z gmin przez oddzielenie gmin, do Syndykatu Much należących, dotychczas powiatowi sądowemu Spalato przekazanych.

W skutek tegoż uchwalono utworzyć dla Dalmacyi trzydzieści dwa sądy powiatowe, które także i nadal nazwę pretur zachować mogą. Tak objętość jak miejsca urzędowe tych powiatów odpowiadają onymże pretur teraźniejszych, z wyjątkiem niewielu zmian z załączonych tu tablic poznać się dających, tudzież utworzenia czterech nowych powiatów sądowych, tak dalece, iż rozpoczęcie działalności tych sądów łatwo i bez znacznych nakładów uskutecznionem być może, albowiem znajdujące się już lokalności urzędowe dostacznemi będą do zamieszczenia onychże z niewieloma wyjątkami, a nawet w siedzibach nowo utworzyć się mających czterech pretur, nie stoją szczególne przeszkody ich umieszczeniu, z resztą zaś oddanie sprawunków z łatwością będzie przedsięwzięte.

II. Sądy powiatowe kolegialne.

Połączenie kilku powiatów sądowych pod jednym sądem kolegialnym dla śledzenia wykroczeń nie może w Dalmacyi w tej objętności być przprowadzonem, jak to się w innych prowincyach wykonać dało.

Stały ląd Dalmacyi przecinają częściowo bardzo wysokie i nader nieprzystępne pasma gór, co też na przeszkodzie stoi i przerywa komunikacyę między pojedynczemi kraju częściami, zwłaszcza porą zimy z największą częścią swej podłużności graniczy ten kraj z prowincyami tureckiemi, z któremi też miejsce mają wielokrotne stosunki w sprawach cywilnych i kryminalnych, a niektóre do Dalmacyi należące wyspy za nadto są od stałego lądu oddalone, ich połączenie z tymże dla niepewności przeprawy morskiej za nadto utrudnione, ażeby wykonać się dało połączenie onych do jednego tylko sądu.

Teżto osobliwe stosunki miejscowe i rezultaty wykazów czynności przy sądach dalmatyńskich, z których się poznać daje znaczny ich udział w wymiarze sprawiedliwości karnej wywołały potrzebę, owe w załączonych wykazach oznaczone sześć pretur: Knin, Sebenico, Sign, Macarsca, Lesina i Curzola ustanowić jako sądy kolegialne w sprawach karnych na przestępstwa. Z reszty dwudziestu sześciu pretur zostały pod

Bereits mit Allerhöchster Entschliessung vom 5. Februar 1848 war die Bildung zweier neuen Gerichtsbezirke mit Präturen genehmiget worden, nämlich des Gerichtsbezirkes Selve *mit einer Prätur im Orte gleichen Namens und jenes von* Vergoraz *mit einer Prätur im Orte* Vergoraz; *allein die Ausführung dieser Allerhöchsten Entschliessung war in Folge der bald darauf eingetretenen Zustände und mit Hinblick auf die bevorstehende Gerichts-Organisation bisher unterblieben. Die schon damals erkannte Nothwendigkeit der Bestellung von Gerichtsbehörden in* Selve *und* Vergoraz *stellt sich auch gegenwärtig eben so dringend heraus.*

Ueberdiess wurde auch im Interesse der Gerechtigkeitspflege mit Berücksichtigung der Geschäfte, der örtlichen Verhältnisse und des Bedürfnisses der Bewohner die Bildung zweier anderen Gerichte, nämlich in Kistagne *und* Much, *als nothwendig anerkannt.*

Der Gerichtsbezirk von Selve *umfasst einige bisher zum Gerichtsbezirke von* Zara *und von dieser Stadt sehr entfernte Inseln, jener von* Vergoraz *mehrere bisher zum Gerichtsbezirke von* Macarsca *gehörige Gemeinden, der Gerichtsbezirk* Kistagne *wird durch Ausscheidung von zwölf Gemeinden aus den Gerichtsbezirken von* Obrovazzo, Knin *und* Scardona *gebildet, endlich der Gerichtsbezirk von* Much *entsteht durch die Absonderung der zum Sindacate* Much *gehörigen, bisher dem Gerichtsbezirke* Spalato *zugewiesenen Gemeinden.*

Dem zu Folge wurde für Dalmatien die Errichtung von zwei und dreissig Bezirksgerichten beschlossen, welche auch noch fernerhin die Benennung von den Präturen beibehalten können. Sowohl der Umfang als die Amtsorte dieses Bezirkes fallen mit jenen der gegenwärtigen Prätruen mit Ausnahme einiger weniger aus den beigeschlossenen Tabellen ersichtlichen Abänderungen und der Bildung der vier neuen Gerichtsbezirke so zusammen, dass der Eintritt der Wirksamkeit dieser Gerichte leicht und ohne bedeutenden Kostenaufwand vermittelt werden kann, indem die vorhandenen Amtslocalitäten zu deren Unterbringung mit wenigen Ausnahmen genügen dürften, und auch an den Sitzen der neu zu errichtenden vier Präturen die Unterbringung derselben keinen besonderen Hindernissen entgegen sieht, überdiess aber die Uebergabe der Geschäfte mit Leichtigkeit vor sich gehen kann.

II. ***Bezirks-Collegialgerichte.***

Die Vereiniguug mehrerer Gerichtsbezirke unter Ein Collegialgericht wegen der Untersuchung und Entscheidung über Vergehen kann in Dalmatien nicht in jenem grösseren Umfange vor sich gehen, als sie in anderen Provinzen ausführbar war.

Das Festland Dalmatiens ist theilweise durch sehr hohe und schwer zugängige Gebirge durchschnitten, welche die Communication zwischen den einzelnen Landestheilen besonders zur Winterszeit hindern und unterbrechen, es gränzt seiner grössten Länge nach an türkische Provinzen, mit denen auch vielfache Beziehungen in Civil- und Criminal-Angelegenheiten statt haben, und mehrere zu Dalmatien gehörige Inseln sind vom Festlande zu sehr entfernt, ihre Verbindung mit demselben wegen der Unsicherheit der Seefahrt zu sehr erschwert, als dass eine Vereinigung unter ein Gericht ausführbar wäre.

Diese besonderen örtlichen Verhältnisse und die Ergebnisse der Geschäftsausweise der dalmatinischen Gerichte, welche eine bedeutende Betheiligung derselben an der Strafrechtspflege entnehmen lassen, machten es zur Nothwendigkeit, die in den angeschlossenen Ausweisen bezeichneten sechs Präturen von Knin, Sebenico, Sign, Macarsca, Lesina *und* Curzola *als Collegialgerichte in Strafsachen über Vergehen zu bestellen. Von den übrigen sechs und*

względem na wielkość tak interesów objętności jak ludności ustanowiono czternaście jako pretury II^ej^ a dwanaście jako pretury III^ej^ klasy.

III. Sądy krajowe.

Namieniona co dopiero tak właściwa pestać Dalmacyi i nie dająca się pominąć różność mieszkańców co do ich pochodzenia, obyczajów, religii a częścią i mowy, sprawiła to przekonanie, iż liczba sądów krajowych nie może być mniejszą od liczby teraźniejszych sądów kolegialnych. Atoliż z uwagi na daleko mniejsze zaludnienie obwodów Dobronicza i Cattaro przyjęto stopnie w klasyfikacyi czterech onych sądów krajowych, ustanowić się mających, jak się to już stało przy organizacyi sądowej w Kroacyi i Slawonii, i tak uznano sądy krajowe w Zara i Spalato za sądy krajowe I^ej^ klasy, owe zaś w Raguza i Cattaro za sądy krajowe II^ej^ klasy. Tymże przystałoby wprawdzie tak jak sądom krajowym I^ej^ klasy zupełne sądownictwo I^ej^ instancyi, a oraz także i sądownictwo trybunałów apelacyjnych w sprawach karnych, w których co się tycze przestępstw postępować winni sędziowie pojedynczy. Przeciwnie nastąpiłby dalszy tok apelacyjnej instancyi do sądu krajowego w Spalato, jako najbliżej położonego dla powiatów (pretur), przekazanych sądom krajowym w Raguza (Dobroniczu) i Cattaro, we wszystkich innych sprawach, w których się dzieje powołanie w drugiej instancyi do sądu krajowego, mianowicie więc we wszystkich sprawach cywilnych.

Utworzenie własnych sądów handlowych, wekslowych i morskich nie wykazało się być potrzebnem, a w tym względzie zachować należy normy, w zatwierdzonych przez Najjaśniejszego Pana zasadach organizacyi sądowej ustanowione.

Sądownictwo górnicze w sprawach spornych w tym kraju koronnym zupełnie już od administracyi górnictwa i hutnictwa jest odłączone; pomimo to jednak zachowuję sobie, po zniesieniu się z ministerstwem kultury krajowej i górnictwa, zrobić przedstawienie, jak dalece wszystkie sądy krajowe lub tylko niektóre z nich wykonywaćby miały sądownictwo górnicze albo tylko w swym własnym albo w obszerniejszym okręgu.

IV. Wyższy sąd krajowy.

Nad wszystkiemi w tym kraju koronnym ustanowić się mającemi sądami tworzyć, będzie wyższą instancyę jeden wyższy sąd krajowy z przekazanym mu ustawą zakresem działalności.

Co się tycze siedziby dalmatyńskiego wyższego sądu krajowego, wybór w tej mierze między Zadrą a Spalatem był wprawdzie wątpliwem. Zadra była dotychczas siedzibą sądu apelacyjnego dla Dalmacyi; Spalato prawie w środku kraju położone, byłoby stosownem punktem tak dla kontroli jak dla stron; wszelakoż aż do wyszukania dostatecznych lokalności tak dla umieszczenia samych sądów, i prokuratoryi jeneralnej, jak dotyczących urzędników z familią w Spalato, nie dałoby się wykonać przeniesienie wyższego sądu krajowego z Zadry do Spalato.

Nadto sądzę także, iż z powodu onych bliskich stosunków, w których zostaje wyższy sąd krajowy do namiestnika każdego kraju koronnego, nie byłoby nawet stosownem, przenieść wyższy sąd krajowy z Zadry, dopóki tamże właśnie siedzibę swą ma polityczny szef kraju koronnego.

Przetoż od rozpoznań, na przyszłość zaprowadzić się mających względem tego, czy pożądanem i wykonalnem jest przeniesienie siedziby władzy administracyjnej z

zwanzig Präturen wurden mit Rücksicht auf die Grösse des Geschäftsumfanges und der Bevölkerung vierzehn als Präturen der II. und zwölf als Präturen III. Classe erklärt.

III. Landesgerichte.

Die bereits angedeutete ganz eigenthümliche Gestaltung Dalmatiens, sowie die nicht zu übergehende Verschiedenheit der Bewohner in Rücksicht auf Ursprung, Sitten, Religion und theilweise auch Sprache, brachte die Ueberzeugung hervor, dass die Zahl der Landesgerichte nicht minder seyn kann, als die der gegenwärtigen Collegialgerichte. Allein in Erwägung der bedeutend geringeren Bevölkerung der Kreise Ragusa und Cattaro wurde eine Abstufung in der Classification der zu bestellenden vier Landesgerichte angenommen, wie sie bereits bei der Gerichts-Organisirung von Croatien und Slavonien Eingang fand, und sofort die Landesgerichte zu Zara und Spalato als Landesgerichte I. Classe, jene zu Ragusa und Cattaro aber als Landesgerichte II. Classe erklärt. Diesen würde zwar die volle Gerichtsbarkeit I. Instanz und auch jene von Appellhöfen in Strafsachen, die von Einzelnrichtern über Uebertretungen behandelt werden, ebenso wie den Landesgerichten I. Classe zustehen. Dagegen würde für die den Landesgerichten in Ragusa und Cattaro zugewiesenen Bezirke (Präturen) als Appellhof in allen anderen Angelegenheiten, in welchen der Zug in II. Instanz an das Landesgericht geht, insbesondere daher in allen Civil-Rechtssachen der Zug an das Landesgericht zu Spalato als das nächst gelegene einzutreten haben.

Die Errichtung eigener Handels-, Wechsel- und Seegerichte hat sich für dieses Kronland nicht als nothwendig gezeigt, und es werden in dieser Beziehung die in den Allerhöchst genehmigten Grundzügen der Gerichtsverfassung aufgestellten Normen zu befolgen seyn.

Die Berggerichtsbarkeit in Streitsachen ist in diesem Kronlande von der Verwaltung des Berg- und Hüttenwesens bereits vollkommen getrennt; demungeachtet behalte ich mir vor, nach gepflogener Rücksprache mit dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen zu beantragen in wieferne alle Landesgerichte oder nur einige derselben entweder bloss in ihrem oder in einem ausgedehnteren Umkreise die Berggerichtsbarkeit auszuüben haben sollen.

IV. Oberlandesgericht.

Ueber sämmtliche in diesem Kronlande zu bestellenden Gerichte wird Ein Oberlandesgericht mit dem ihm gesetzlich zugewiesenen Wirkungskreise die höhere Instanz bilden.

Was den Sitz des dalmatinischen Oberlandesgerichtes betrifft, so war immerhin die Wahl zwischen Zara und Spalato zweifelhaft. In Zara war bisher der Sitz des Appellationsgerichtes für Dalmatien; Spalato, beinahe in der Mitte des Landes gelegen, würde ein für die Aufsicht und für die Parteien geeigneter Punct seyn; allein bis zur Ausmittlung hinreichender Localitäten für die Unterbringung der Gerichte selbst, der Generalprocuratur und der betreffenden Beamten mit ihren Familien in Spalato, würde die Verlegung des Oberlandesgerichtes von Zara nach Spalato unausführbar seyn.

Ich erachte aber auch, dass es bei den nahen Beziehungen, in welchen das Oberlandesgericht zu dem Statthalter eines jeden Kronlandes steht, nicht empfehlenswerth seyn dürfte, das Oberlandesgericht von Zara zu verlegen, so lange der politische Chef des Kronlandes dort seinen Sitz hat.

Es wird daher von, in der Folge einzuleitenden Erhebungen, ob die Verlegung des Sitzes der administrativen Behörde von Zara wünschenswerth und ausführbar sei, abhängen, ob auch

Zadry, zależeć też będzie, czy i w siedzibie wyższego sądu krajowego i prokuratoryi jeneralnej zaprowadzić trzeba będzie zmianę jakową.

V. Miejsca sądowe.

Jako miejsca sądowe ustanowić się mających sądów powiatowych (pretur) oznaczają się:

A. W okręgu jurysdykcyi sądu krajowego Zadra:

1. Zadra, 2. Selve, 3. Arbe, 4. Pago, 5. Obbrovazzo, 6. Benkovaz, 7. Sebenico, 8. Scardona, 9. Dernis, 10. Knin, 11. Kistagne.

Z tych są sądami powiatowemi pierwszej klasy i oraz kolegialnemi sądami powiatowemi:

1. Sąd powiatowy Sebenico dla swego własnego powiatu i dla powiatów Dernis i Scardona.

2. Sąd powiatowy Knin dla swego własnego powiatu, i dla powiatu Kistagne.

3. Sąd krajowy Zadra jest oraz sądem karnem na wykroczenia dla powiatów: Zadra, Selve, Arbe, Pago, Obbrovazzo i Benkovaz.

B. W obrębie jurysdykcyi sądu krajowego Spalato:

1. Spalato, 2. Trau, 3. Almisse, 4. Brazza, 5. Sign, 6. Much, 7. Verlicca, 8. Macarsca, 9. Imoschi, 10. Vergoraz 11. Fort'Opus, 12. Lesina, 13. Lissa.

Z tych są sądami powiatowemi pierwszej klasy a oraz kolegialnemi sądami powiatowemi na wykroczenia:

1. Sąd powiatowy Sign dla własnego swego powiatu, i dla powiatów Much i Verlicca.

2. Sąd powiatowy Macarsca dla własnego powiatu, i dla powiatów Imoschi, Vergoraz i Fort'Opus.

3. Sąd powiatowy Lesina dla własnego powiatu i dla powiatu Lissa.

4. Sąd krajowy Spalato jest oraz sądem karnym na wykroczenia dla powiatów Spalato, Trau, Almisse i Brazza.

C. W okręgu jurysdykcyi sądu krajowego II. klasy w Raguza:

1. Raguza (Dobronicz), 2. Raguza vecchia, 3. Stagno, 4. Curzola, 5. Sabioncello.

Z tych sąd powiatowy Curzola jest w klasie I. i oraz kolegialnym sądem powiatowym nad swym własnym powiatem i oraz nad powiatem Sabioncello.

Powiaty Raguza, Raguza vecchia i Stagno pod sądem krajowym w Raguza jako sądem karnym na wykroczenia.

D. W obrębie jurysdykcyi sądu krajowego Cattaro a oraz wyłącznego sądu karnego na wykroczenia.

1. Cattaro, 2. Castelnuovo, 3. Budua.

Objętość tych sądów wedle miary powierzchni i ludności, nie mniej i polityczny podział powiatowy dokładnie jest wskazany tak w załączonych tablicach przeglądowych jak w skreślonej karcie sądowej, do czego tylko to nadmieniam, iż wyszczególnione wyżej siedziby urzędowe wcale są te same, które obecnie obsadzone są sądami kolegialnemi i preturami z wyjątkiem owych czterech siedzib nowych w Selve, Kistagne, Much, i Vergoraz.

Jednego jeszcze przedmiotu największej dla Dalmacyi wagi, a z organizacyą sądową w nader ścisłym związku stojącego, pominąć nie można, a ten jest prowadzenie i kontrolowanie ksiąg publicznych.

in dem Sitze des Oberlandesgerichtes und der General-Procuratur eine Aenderung einzuleiten seyn wird.

V. *Gerichtsorte.*

Als Gerichtssitze der zu bestellenden Bezirksgerichte (Preture) *wurden bestimmt:*

A. *Im Jurisdictions-Sprengel des Landesgerichtes* Zara:

1. Zara, *2.* Selve, *3.* Arbe, *4.* Pago, *5.* Obbrovazzo, *6.* Bencovaz, *7.* Sebenico, *8.* Scardona, *9.* Dernis, *10.* Knin, *11.* Kistagne.

Von diesen sind Bezirksgerichte erster Classe und zugleich Bezirks-Collegialgerichte:

1. Das Bezirksgericht zu Sebenico *für seinen eigenen Bezirk und für die Bezirke* Dernis *und* Scordona.

2. Das Bezirksgericht zu Knin *für seinen eigenen Bezirk, dann für den Bezirk* Kistagne.

3. Das Landesgericht zu Zara *ist zugleich Strafgericht über Vergehen für die Bezirke* Zara, Selve, Arbe, Pago, Obbrovazzo *und* Bencovaz.

B. *Im Jurisdictions-Bezirke des Landesgerichtes zu* Spalato:

1. Spalato, *2.* Trau, *3.* Almisse, *4.* Brazza, *5.* Sign, *6.* Much, *7.* Verlicca, *8.* Macarsca, *9.* Imoschi, *10.* Vergoraz, *11.* Fort'Opus, *12.* Lesina, *13.* Lissa.

Von diesen sind Bezirksgerichte erster Classe und zugleich Bezirks-Collegialgerichte über Vergehen:

1. Das Bezirksgericht zu Sign *für seinen eigenen Bezirk, dann für die Bezirke* Much *und* Verlicca.

2. Das Bezirksgericht zu Macarsca *für seinen eigenen Bezirk, dann für die Bezirke* Imoschi, Vergoraz *und* Fort'Opus.

3. Das Bezirksgericht zu Lesina *für seinen Bezirk und jenen von* Lissa.

4. Das Landesgericht zu Spalato *ist zugleich Strafgericht über Vergehen für die Bezirke* Spalato, Trau, Almisse *und* Brazza.

C. *Im Jurisdictions-Berirke des Landesgerichtes II. Classe zu* Ragusa:

1. Ragusa, *2.* Ragusa vecchia, *3.* Stagno, *4.* Curzola, *5.* Sabioncello.

Von diesen ist das Bezirksgericht Curzola *in der I. Classe und zugleich Bezirks-Collegialgericht über seinen eigenen Berirk und jenen von* Sabioncello.

Die Bezirke Ragusa, Ragusa vecchia *und* Stagno *stehen unter dem Landesgerichte zu* Ragusa *als Strafgericht über Vergehen.*

D. *Im Jurisdictions-Bezirke des Landesgerichtes* Cattaro *und zugleich alleiniges Strafgericht über Vergehen:*

1. Cattaro, *2.* Castelnuovo, *3.* Budua.

Der Umfang dieser Gerichte nach Flächenmass und Bevölkerung, sowie die politische Bezirkseintheilung ist in den anliegenden Uebersichtstabellen und der entworfenen Gerichtskarte genau nachgewiesen, und ich erlaube mir nur noch beizufügen, dass die oben bezeichneten Amtssitze ganz dieselben sind, welche gegenwärtig von den Collegialgerichten und Präturen besetzt sind, mit Ausnahme der vier neuen zu Selve, Kistagne, Much *und* Vergoraz.

Als mit der Gerichts-Organisirung im engsten Zusammenhange stehend, darf ein Gegenstand nicht unberührt bleiben, welcher für Dalmatien von grösster Wichtigkeit ist, nämlich die Führung und Beaufsichtigung der öffentlichen Bücher.

Podczas gdy Dalmacya jednę część francusko-illiryjskich prowincyj stanowiła, zaprowadzonem zostało wraz z francuskiemi ustawami cywilnemi, także i francuski system hypoteczny (1812) a do załatwienia odnoszących się do tego interesów utworzono własne urzędy hypoteczne, w Zadrze dla obwodów Zadra i Spalato, a w Raguzie dla obwodów Raguza i Cattaro. W Cattaro atoliż zniesiono francuskie ustawy po austryackiej okupacyi w roku 1814. a znowu zaprowadzono wraz z innemi, pod dawniejszym rządem austryackim istniejącemi urządzeniami także księgi notyfikowe, tak zwane *libri delle notifiche* i tak powstało w różnych obwodach Dalmacyi względem ksiąg publicznych różne całkiem postępowanie, które w skutek Najwyższego postanowienia z dnia 22. Października 1819. w swej mocy utrzymanem zostało aż do dalszego postanowienia.

Kontrolę nad urzędami hypotecznemi w Zadrze i Dobroniczu obecnie poruczono tamecznym sądom kolegialnym, prowadzenie i kontrolę ksiąg notyfikowych zaś, w obwodzie Cattaro, sądowi kolegialnemu w Cattaro i preturom w Castelnuovo i Budua dla własnych obrębów sądowych.

Aż do przedsięwziąć się mającej reformy tej, dla kredytu krajowego tak ważnej instytucyi, pozostaje obecnie urzędy hypoteczne w Zadrze i Dobroniczu, tymczasem jeszcze zachować się mające, poddać do nadzoru pod sądy powiatowe w Zadrze i Dobroniczu utworzyć się mające, a prowadzenie ksiąg notyfikowych obwodu Cattaro pozostawić sądom powiatowym Cattaro, Castelnuovo i Budua pod kontrolą prezydyum sądu krajowego.

B. Prokuratorye rządowe.

Przeprowadzenie zasady oskarżenia w procedurze karnej wymaga ustanowienia prokuratoryj rządowych.

Przetoż do wniosku ku temu należą: Jeden prokurator jeneralny w siedlisku wyższego sądu krajowego dla całego kraju koronnego; tudzież prokuratorye rządowe przy dwóch sądach krajowych w Zadrze i Spalato wraz z potrzebną liczbą substytów tak dla prokuratora jeneralnego, jak dla prokuratorów rządowych, tudzież dla załatwienia interesów przy sądach krajowych klasy II. w Raguza i Spalato i przy sądach powiatowych kolegialnych, nareszcie potrzebne personale pomocnicze.

C. Stan personalu i miara płacy urzędników i sług przy sądach i prokuratoryach rządowych.

Stan personalu przy sądach i prokuratoryach rządowych poznać się daje wraz z zapropowanemi dla nich płacami, z przeglądów załączonych, a po nastąpionej Najwyższej sankcyi będą posady służbowe końcem obsadzenia onych należycie wraz z przywiązanemi do nich płacami obwieszczone.

Najwierniejszy minister sprawiedliwości zachował przytem te same zasady, któremi poparte były już poprzedzające dawniejszy wnioski względem organizacyi sądowej w innych krajach koronnych.

Doświadczenie i tu dopiero pokaże, czy zadosyć uczyniono zaprojektowanem tu obsadzeniem sądów wszystkim wymogom spiesznego, pewnego i słusznego wykonywa-

Während Dalmatien einen Theil der französisch-illirischen Provinzen bildete, wurde mit den französischen Civilgesetzen auch das dortige Hypotheken-System eingeführt (1812) und zur Besorgung der darauf Bezug habenden Geschäfte wurden eigene Hypothekenämter zu Zara für die Kreise Zara und Spalato, und zu Ragusa für die Kreise Ragusa und Cattaro errichtet. In Cattaro jedoch wurden nach der österreichischen Besitznahme im Jahre 1814 die französischen Gesetze ausser Wirksamkeit gesetzt und nebst anderen unter der früheren österreichischen Regierung bestandenen Einrichtungen auch die sogenannten libri delle notifiche (Vormerkbücher) wieder eingeführt, und so entstand in den verschiedenen Kreisen Dalmatiens rücksichtlich der öffentlichen Bücher ein ganz verschiedenes Verfahren, welches mittelst Allerhöchster Entschliessung vom 22. October 1819 bis auf weitere Bestimmung aufrecht erhalten wurde.

Die Beaufsichtigung der Hypothekenämter zu Zara und Ragusa ist gegenwärtig den dortigen Collegialgerichten, die Führung und Beaufsichtigung der Vormerkbücher im Kreise Cattaro aber dem Collegialgerichte zu Cattaro und den Präturen zu Castelnuovo und Budua für ihre Gerichtssprengel anvertraut.

Bis zu einer in Angriff zu nehmenden Reform dieses für den Credit des Landes so wichtigen Institutes erübriget gegenwärtig nur die einstweilen beizubehaltenden Hypothekenämter zu Zara und Ragusa zur Beaufsichtigung unter die zu errichtenden Bezirksgerichte in Zara und Ragusa zu stellen, und die Führung der Notifikenbücher des Kreises Cattaro, den Bezirksgerichten zu Cattaro, Castelnuovo und Budua unter Beaufsichtigung des Landesgerichts-Präsidiums zu belassen.

B. Staatsanwaltschaften.

Zur Durchführung des Anklageprincipes im Strafprocesse wird die Bestellung von Staatsanwaltschaften erfordert.

Es werden demnach in Antrag gebracht: Ein General-Procurator am Sitze des Oberlandesgerichtes für das gesammte Kronland, dann Staatsanwälte bei den zwei Landesgerichten zu Zara und Spalato und die nöthige Anzahl von Substituten sowohl für den General-Procurator, als für die Staatsanwälte und die Besorgung der Geschäfte bei den Landesgerichten II. Classe zu Ragusa und Spalato und bei den Bezirks-Collegialgerichten, sowie das erforderliche Hilfspersonale.

C. Personalstand und Besoldungsmasstab der Gerichts- und Staatsanwaltschafts-Beamten und Diener.

Die Personalbesetzung der Gerichte und Staatsanwaltschaften, sowie die für dieselben beantragten Besoldungen sind aus den angeschlossenen Uebersichten zu entnehmen, und es werden die zu besetzenden Dienstposten sammt den damit verbundenen Bezügen nach erfolgter Allerhöchster Genehmigung gehörig kund zu machen seyn, um sohin ihre Besetzung vornehmen zu können.

Der treugehorsamste Justizminister hat dabei die Grundsätze vor Augen gehabt, auf die auch die früheren Anträge in Betreff der Gerichts-Organisirung anderer Provinzen gestützt waren.

Die Erfahrung wird auch hier zeigen müssen, ob durch die beantragte Besetzung der Gerichte allen Anforderungen einer schleunigen, sicheren und billigen Rechtspflege entsprochen

nia sprawiedliwości; gdyby przeto wykazały się pożądane następnie zmiany jakowe, będzie najwierniejszy minister sprawiedliwości miał później na sobie, przedłożyć Waszej Cesarskiej Mości z najgłębszą pokorą dodatkowo swe projekta rozrządzając.

D. Nakłady pieniężny.

Nakład pieniężny dla sądów i prokuratoryj dalmatyńskich zestawiony i uwidoczniony jest w wykazach załączonych.

Racz przeto Najjaśniejszy Panie zatwierdzić wnioski poczynione w niniejszem najpoddańszem przedstawieniu, i oraz najwierniejszego ministra sprawiedliwości upoważnić, by w porozumieniu z ministeryami spraw wewnętrznych i finansów zarządził potrzebne do ich przeprowadzenia rozporządzenia, i wydać ku temu także Najwyższe Swe postanowienie, w załączeniu najpokorniej ułożone.

Schmerling m. p.

werde; sollten sich daher in der Folge Abänderungen als wünschenswerth herausstellen, so muss der treugehorsamste Justizminister sich vorbehalten, Euer Majestät seine nachträglichen Verfügungsentwürfe ehrfurchtsvoll vorzulegen.

D. Kostenaufwand.

Der Kostenaufwand der dalmatinischen Gerichte und Staatsanwaltschaften ist in den beiliegenden Ausweisen zusammengestellt und ersichtlich gemacht.

Geruhen demnach Euer Majestät die in gegenwärtigem allerunterthänigsten Vortrage gestellten Anträge zu genehmigen und den treugehorsamsten Justizminister zu ermächtigen, im Einverständnisse mit den Ministerien des Innern und der Finanzen die zur Durchführung derselben nöthigen Anordnungen zu treffen, hierüber auch die im Anschlusse ehrerbietigst entworfene Allerhöchste Entschliessung zu erlassen.

Schmerling *m. p.*

I. Sąd krajowy w Zadrze.

Starostwa powiatowe w Zadrze i Sebenico.

Jako sąd apelacyjny i sąd karny na zbrodnie, jako sąd cywilny kolegialny i handlowy dla okręgu następnych sądów powiatowych.				Jako sąd karny na wykroczenia dla okręgu następnych sądów powiatowych				
Liczba	Nazwa i klasa sądu powiatowego	Powierzchnia	Ludność	Liczba	Nazwa sądu powiatowego	Powierzchnia	Ludność	Powiat polityczny
1	Zadra II. klasy . .	19. $\frac{6336}{10000}$	35587	1	Zadra . . .	19. $\frac{6336}{10000}$	35587	Starostwo powiatowe w Zadrze z ekspozyturą w Pago dla Pago, Arbe i Selve.
2	Obbrovazzo II. „ . .	12. $\frac{4094}{\cdot}$	9552	2	Obbrovazzo .	12. $\frac{4094}{\cdot}$	9552	
3	Bencovaz II. „ . .	9. $\frac{8146}{\cdot}$	9788	3	Bencovaz . .	9. $\frac{8416}{\cdot}$	9788	
4	Pago III. „ . .	3. $\frac{8638}{\cdot}$	4004	4	Pago	3. $\frac{8638}{\cdot}$	4004	
5	Arbe III. „ . .	3. $\frac{0485}{\cdot}$	5317	5	Arbe	3. $\frac{0485}{\cdot}$	5317	
6	Selve III. „ . .	1. $\frac{5918}{\cdot}$	4199	6	Selve	1. $\frac{5918}{\cdot}$	4199	
7	Knin I. „ . .	13. $\frac{0137}{\cdot}$	23433		Razem . .	50. $\frac{3887}{10000}$	68447	Starostwo powiatowe w Sebenico z ekspozytura w Knin dla Knin i Kistagne.
8	Kistagne III. „ . .	5. $\frac{5135}{\cdot}$	7477					
9	Sebenico I. „ . .	11. $\frac{4739}{\cdot}$	25679					
10	Scardona III. „ . .	5. $\frac{2335}{\cdot}$	7177					
11	Dernis II. „ . .	11. $\frac{3689}{\cdot}$	21239					
	Razem . .	96. $\frac{6923}{10000}$	153452					

Sąd powiatowy kolegialny jako sąd karny na wykroczenia.

Numer	Nazwisko sądu powiatowego	Nazwiska przydzielonych sądów powiatowych				Powiat polityczny
		Nr.		Powierzchnia	Ludność	
1	Knin	1	Knin	13. $\frac{0137}{10000}$	23433	Do starostwa powiatowego w Sebenico z ekspozyturą w Knin.
		2	Kistagne	5. $\frac{5135}{\cdot}$	7477	
2	Sebenico	1	Sebenico	11. $\frac{4739}{\cdot}$	25679	Starostwo powiatowe w Sebenico.
		2	Dernis	11. $\frac{0688}{\cdot}$	21239	
		3	Scardona	5. $\frac{2335}{\cdot}$	7177	
			Razem . . .	46. [illegible]	85005	

I. *Landesgericht zu* Zara.

Bezirkshauptmannschaften zu Zara *und* Sebenico.

Als Appell- und Strafgericht über Verbrechen, als Civil-Collegial- und Handelsgericht für den Umkreis nachstehender Bezirksgerichte						*Als Strafgericht über Vergehen für den Umkreis nachstehender Bezirksgerichte*				
Zahl	*Name und Classe des Bezirksgerichtes*		*Flächenraum*	*Bevölkerung*	*Zahl*	*Name des Bezirksgerichtes*	*Flächenraum*	*Bevölkerung*	*Politischer Bezirk*
1	Zara	II. *Classe* .	$19.\frac{6336}{10000}$	35587	1	Zara	$19.\frac{6323}{10000}$	35587	Bezirkshauptmannschaft in Zara mit einer Expositur in Pago für Pago, Arbe und Selve
2	Obbrovazzo	II. „ . .	12.4094	9552	2	Obbrovazzo . .	12.4094	9552	
3	Bencovaz	II. „ . .	9.8416	9788	3	Bencovaz . . .	9.8416	9788	
4	Pago	III. „ . .	3.8638	4004	4	Pago	3.8638	4004	
5	Arbe	III „ . .	3.0485	5317	5	Arbe	3.0485	5317	
6	Selve	III. „ . .	1.5918	4199	6	Selve	11.5918	4199	
7	Knin	I. „ . .	13.0137	23433		Zusammen . .	$50.\frac{9887}{10000}$	6·447	Bezirkshauptmannschaft in Sebenico mit einer Expositur in Knin für Knin und Kistagne.
8	Kistagne	III. „ . .	5.5135	7477					
9	Sebenico	I. „ . .	11.4739	25679					
10	Scardona	III. „ . .	5.2335	7177					
11	Dernis	II. „ . .	$96.\frac{6922}{10000}$	21239					
	Zusammen . .			153452					

Bezirks-Collegialgericht als Strafgericht über Vergehen.

Nr.	*Name des Bezirksgerichtes*	*Nr.*	*Name der zugewiesenen Bezirksgerichte*	*Area*	*Bevölkerung*	*Politischer Bezirk*
1	Knin	1	Knin	$13.\frac{0137}{10000}$	23433	*Zur Bezirkshauptmannchaft in Sebenico mit einer Expositur in Knin.*
		2	Kistagne	5.5135	7477	
2	Sebenico	1	Sebenico	11.4739	25679	*Bezirkshauptmannschaft in Sebenico.*
		2	Dernis	11.0689	21239	
		3	Scardona	5.2335	7177	
			Zusammen . .	$46.\frac{3035}{10000}$	85005	

Sąd powiatowy II. i III. klasy.

Nazwisko sądu powiatowego	Granice i objętość sądu powiatowego.	Powierzchnia w milach kwadratowych	Liczba ludności
Zadra . . .	Obejmuje teraźniejszy okrąg cywilnej jurysdykcyi sądu kolegialnego w Zadrze, z wyłączeniem owych gmin, które stanowić będą powiat Selve	$19.\frac{6336}{10000}$	35587
Obrovazzo	Obejmuje teraźniejszy okrąg jurysdukcyi pretur Obrovazzo z wyłączeniem gmin Modricosello, Panich i Billine, należących do utworzenia nowego powiatu sądowego Kistagne	12.4094	9552
Benovaz .	Obejmuje teraźniejszy powiat pretury	9.3416	9788
Pago . . .	" " " "	3.8628	4004
Arbe . . .	" " " "	3.0485	5317
Selve . . .	Będzie utworzony z gmin: Ulbo, Selve, Premuda, Isto, Zapontello, Melada	1.5918	4199
Knin . . .	Obejmuje teraźniejszy okrąg jurysdykcyi pretury Knin z wyłączeniem 6 gmin: Biovicinosello, Colasaz, Ervanik superiore i inferiore, Toncovaz i Svocevzi	13.0137	23433
Kistagne .	Będzie utworzony z wyż namienionych gmin teraźniejszych powiatów Obrovazzo i Knin i z 3 gmin powiatu Scardona, to jest: Nunich, Kistagne i Dobropolzi, a przeto obejmować będzie następujące 12 gmin: Kistagne, Modrinosello, Panich, Billine, Biovicinosello, Colasaz, Ervenik superiore, Ervenik inferiore, Toncovaz, Svocevzi, Nunich, Dobropolzi	5.3135	7477
Sebenico .	Obejmuje teraźniejszy okrąg jurysdykcyi pretury	11.4759	25679
Dernis . .	" " " " "	11.0689	21239
Scardona .	Zachowuje teraźniejszy okrąg jurysdykcyi pretury z wyłączeniem wyż namienionych gmin Nunich, Kistagne, i Dobropolzi, które do powiatu Kistagne będą przydzielone	5.2335	7177
	Razem	$96.\frac{6942}{10000}$	153452

Bezirksgericht II. *und* III. *Classe.*

Name des Bezirksgerichtes	*Gränzen und Umfang des Bezirkgerichtes*	Area Quadratmeilen	*Bevölkerungszahl*
Zara . . .	*Umfasst den gegenwärtigen Civil-Jurisdictionsbezirk des Collegialgerichtes in Zara, mit Ausschluss jener Gemeinden, welche den Bezirk von* Selve *zu bilden haben*	$19.\frac{6336}{10000}$	35587
Obrovazzo	*Umfasst den gegenwärtigen Jurisdictionsbezirk der Prätur von* Obrovazzo *mit Ausschluss der Gemeinden* Modricosselo. Panich *und* Billine, *welche zur Bildung des neuen Gerichtsbezirkes* Kistagne *gehören*	12. 4094	9552
Bencovaz .	*Besteht in dem gegenwärtigen Präturbezirke*	9. 8416	9788
Pago . . .	„ „ „ „ „	3. 8438	4004
Arbe . . .	„ „ „ „ „	3. 0485	5317
Selve . . .	*Zu bilden aus den Gemeinden:* Ulbo, Selve, Premuda, Isto, Zappontello, Melada	1. 5918	4199
Knin . . .	*Umfasst den gegenwärtigen Jurisdictionsbezirk der Prätur von* Knin *mit Ausscheidung der 6 Gemeinden von* Biovicinosello, Colasaz, Ervanik superiore *und* inferiore, Toncovaz *und* Svocevzi	13. 0137	23433
Kistagne .	*Wird gebildet aus den obenangedeuteten Gemeinden der gegenwärtigen Bezirke von* Obrovazzo *und* Knin *und aus den 3 Gemeinden des Bezirkes von* Scardona, *nämlich:* Nunich, Kistagne *und* Dobropolzi, *und wird daher folgende 12 Gemeinden umfassen:* Kistagne, Modrinosello, Panich, Billine, Biovicinosello, Colosaz, Ervenik superiore, Ervenik inferiore, Toncovaz, Svocevzi, Nunich, Dobropolzi	5. 3135	7477
Sebenico .	*Umfasst den gegenwärtigen Jurisdictionsbezirk der Prätur* .	11. 4759	25679
Dernis . .	„ „ „ „ „ „ . .	11. 0689	21239
Scardona .	*Behält den gegenwärtigen Jurisdictionsbezirk der Prätur mit Ausschluss der obgenannten Gemeinden von* Nunich, Kistagne *und* Dobropolzi, *welche zum Bezirke* Kistagne *zugetheilt werden*	5. [illegible]335	7177
	Zusammen . . .	$96.\frac{6942}{10000}$	153452

II. Sąd krajowy w Spalato.

Starostwa powiatowe w Spalato, Sign, Macarsca.

Jako sąd apelacyjny i karny na zbrodnie, jako sąd cywilny kolegialny i handlowy dla okręgu następujących powiatów i jako sąd apelacyjny dla powiatów sądu krajowego Raguza i Cattaro				Jako sąd karny na wykroczenia dla okręgu następujących sądów powiatowych				
Liczba	Nazwisko i klasa sądu powiatowego	Powierzchnia	Ludność	Liczba	Nazwa sądu powiatowego	Powierzchnia	Ludność	Powiat polityczny
1	Spalato II. klasy . .	$5.\frac{3658}{10000}$	23514	1	Spalato	$5.\frac{3658}{\cdot}$	23514	Do starostwa powiatowego w Spalato
2	Trau II. „ . .	$11.\frac{2719}{\cdot}$	19147	2	Trau	$11.\frac{2719}{\cdot}$	19147	
3	Almissa II. „ . .	$5.\frac{2204}{\cdot}$	10613	3	Almissa	$5.\frac{2204}{\cdot}$	10613	
4	Brazza II. „ . .	$6.\frac{8564}{\cdot}$	15979	4	Brazza	$6.\frac{8564}{\cdot}$	15979	
5	Sign I „ . .	$16.\frac{2051}{\cdot}$	27097		Razem . .	$28.\frac{8145}{10000}$	69253	Do starost. powiatowe w Sign.
6	Verlicca II. „ . .	$7.\frac{4553}{\cdot}$	9565					
7	Much III. „ . .	$4.\frac{4129}{\cdot}$	6418					
8	Macarsca I. „ . .	$4.\frac{6147}{\cdot}$	9399					Starostwo powiat. w Macarska z ekspozyturą w Imoschi.
9	Imoschi II. „ . .	$11.\frac{1537}{\cdot}$	21844					
10	Fort'Opus III. „ . .	$6.\frac{5539}{\cdot}$	7368					
11	Vergoraz III. „ . .	$4.\frac{2368}{\cdot}$	6108					
12	Lesina I. „ . .	$5.\frac{4291}{\cdot}$	12743					Do starost. powiat. w Spalato z ekspozyturą w Lesina i Lisa
13	Lissa III. „ . .	$1.\frac{7511}{\cdot}$	6777					
	Razem . . .	$90.\frac{8780}{10000}$	176572					

Sądy powiatowe kolegialne jako sądy karne na wykroczenia.

Numer	Nazwisko sądu powiatowego	Nazwiska przydzielonych sądów powiatowych.				Powiat polityczny
		Nr.		Powierzchnia	Ludność	
1	Sign	1	Sign	$16.\frac{2051}{\cdot}$	27097	Starostwo powiatowe w Sign.
		2	Verlicca	$7.\frac{4553}{\cdot}$	9565	
		3	Much	$4.\frac{4129}{\cdot}$	6418	
2	Macarsca	1	Macarsca	$4.\frac{6147}{\cdot}$	9399	Starostwo powiatowe w Macarsca.
		2	Imoschi	$11.\frac{1537}{\cdot}$	21844	
		3	Fort'Opus	$6.\frac{5539}{\cdot}$	7368	
		4	Vergoraz	$4.\frac{2368}{\cdot}$	6108	
3	Lesina	1	Lesina	$5.\frac{4291}{\cdot}$	12743	Do starostwa powiatowego w Spalato z ekspozyturami w Lesina i Lissa.
		2	Lissa	$1.\frac{7511}{\cdot}$	6777	
			Razem . .	$62.\frac{135}{10000}$	107319	

II. *Landesgericht zu* Spalato.

Bezirkshauptmannschaft zu Spalato, Sign, Macarsca.

Als Appell- und Strafgericht über Verbrechen als Civil-Collegial- und Handelsgericht für den Umkreis nachstehender Bezirke, und als Appellhof für die Landesgerichtsbezirke Ragusa *und* Cattaro				*Als Strafgericht über Vergehen für den Umkreis nachstehender Bezirksgerichte*				
Nr.	*Name und Classe des Bezirksgerichtes*	Area	*Bevölkerung*	*Zahl*	*Name des Bezirksgerichtes*	Area	*Bevölkerung*	*Politischer Bezirk*
1	Spalato II. *Classe* . .	5.$\frac{2658}{10000}$	23514	1	Spalato . . .	5.$\frac{2658}{„}$	23514	*Zur Bezirkshauptmannschaft in* Spalato
2	Trau II. „ . .	11.$\frac{2719}{„}$	19147	2	Trau	11.$\frac{2719}{„}$	19147	
3	Almissa II. „ . .	5.$\frac{2204}{„}$	10613	3	Almissa . . .	5.$\frac{2204}{„}$	10613	
4	Brazza II. „ . .	6.$\frac{8564}{„}$	15979	4	Brazza . . .	6.$\frac{8564}{„}$	16979	
5	Sign I. „ . .	16.$\frac{2051}{„}$	27097		*Zusammen* .	28.$\frac{3145}{10000}$	60253	*Bezirkshauptmannschaft in* Sign
6	Verlica II. „ . .	7.$\frac{4552}{„}$	9565					
7	Much III. „ . .	4.$\frac{4129}{„}$	6418					
8	Macarsca I. „ . .	4.$\frac{8147}{„}$	9399					*Bezirkshauptmannschaft in* Macarsca *mit einer Expositur in* Imoschi
9	Imoschi II. „ . .	11.$\frac{1527}{„}$	21844					
10	Fort'Opus III. „ . .	6.$\frac{5559}{„}$	7368					
11	Vergoraz III. „ . .	4.$\frac{2268}{„}$	6108					
12	Lesina I. „ . .	5.$\frac{4291}{„}$	12743					*Zur Bezirkshauptmannschaft in* Spalato *mit Exposituren in* Lesina *u.* Lissa
13	Lissa III. „ . .	1.$\frac{7511}{„}$	6777					
	Zusammen .	90.$\frac{3280}{10000}$	176572					

Bezirks-Collegialgerichte als Strafgericht über Vergehen.

Nr.	*Name des Bezirksgerichtes*	*Nr.*	*Name der zugewiesenen Bezirke*	Area	*Bevölkerung*	*Politischer Bezirk*
1	Sign	1	Sign	16.$\frac{2051}{„}$	27097	*Bezirkshauptmannschaft zu* Sign
		2	Verlicca	7.$\frac{4552}{„}$	9565	
		3	Much	4.$\frac{4129}{„}$	6418	
2	Macarsca	1	Macarsca	4.$\frac{8147}{„}$	9399	*Bezirkshauptmannscaft zu* Macarsca
		2	Imoschi	21.$\frac{1527}{„}$	21844	
		3	Fort' Opus	6.$\frac{5559}{„}$	7368	
		4	Vergoraz	4.$\frac{2268}{„}$	6108	
3	Lesina	1	Lesina	5.$\frac{4291}{„}$	12743	*Zur Bezirkshauptmannschaft in* Spalato *mit Exposituren in* Lesina *und* Lissa
		2	Lissa	1.$\frac{7511}{„}$	6777	
			Zusammen . .	62.$\frac{135}{10000}$	107319	

Sądy powiatowe klasy II. i III.

Nazwisko sądu powiatowego	Granice i objętość sądu powiatowego.	Powierzchnia w milach kwadratowych	Liczba ludności
Spalato . .	Obejmuje teraźniejszy okrąg jurysdykcyi sądu kolegialnego Spalato z wyłączeniem syndykatu Much i małego miejsca Pragovo inferiore, które powiat Much tworzą	5. $\frac{3658}{10000}$	23514
Trau . . .	Obejmuje teraźniejszy powiat pretury	11. $\frac{3719}{〃}$	19147
Almissa . .	„ „ „ „	5. $\frac{3204}{〃}$	10613
Brazza . .	„ „ „ „	6. $\frac{8564}{〃}$	15979
Sign . . .	„ „ „ „ z przydzieleniem gminy Dabar, która dotychczas należała do powiatu Vellica	16. $\frac{2054}{〃}$	27097
Vellicca . .	Obejmuje dotychczasowy powiat pretury Vellica z wyłączeniem powyższej gminy	7. $\frac{4552}{〃}$	9565
Much . . .	Będzie utworzony z syndykatu Much i małego miejsca Prugovo inferiore, a przeto skład jego stanowić będą gminy następujące: Crivaz, Pribude, Brauvich, Millesine, Ogone inferiore i superiore, Ramjliacce, Postezne inferiore i superiore, Suttina, Neorich, Ghisdavaz, Pugovo superiore i inferiore. Brocchianaz, Much superiore i inferiore	4. $\frac{4129}{〃}$	6418
Macarsca .	Obejmuje dotychczasowy powiat pretury z wydzieleniem syndykostwa Vercovez	4. $\frac{8147}{〃}$	9399
Imoschi . .	Obejmuje dotychczasowy powiat pretury	11. $\frac{1527}{〃}$	21844
Fort'Opus .	„ „ „ „	6. $\frac{5559}{〃}$	7368
Vergovaz .	Będzie utworzony z gmin do syndykostwa Vercovaz należących, a to: Poglizza, Zavajane, Stiglie, Orsa, Prazatnizza, Cazizza, Drazliave, Ranca. Cacorich, Klemak. Vergoraz, Dussina i Vina	4. $\frac{3368}{〃}$	6108
Lesina . .	Obejmuje dotychczasowy powiat pretury	5. $\frac{4291}{〃}$	12743
Lissa . . .	„ „ „ „	1. $\frac{7517}{〃}$	6777
	Razem . . .	90. $\frac{8280}{10000}$	176572

Bezirksgerichte II. *und* III. *Classe.*

Name des Bezirksgerichtes	*Gränzen und Umfang des Bezirksgerichtes*	Area *in Quadratmeilen*	*Bevölkerungszahl*
Spalato . .	*Umfasst den gegenwärtigen Jurisdictionsbezirk des Collegialgerichtes* Spalato *mit Ausschluss des Sindacats* Much *und der kleinen Ortschaft* Prugovo inferiore, *welche den Bezirk von* Much *bilden*	$5.\frac{3658}{10000}$	23514
Trau . . .	*Umfasst den gegenwärtigen Bezirk der Prätur*	11.2719	19147
Almissa . .	„ „ „ „ „ „	5.3204	10613
Brazza . .	„ „ „ „ „ „	6.8564	15979
Sign . . .	„ „ „ „ „ „ *mit Hinzutheilung der Gemeinde* Dabar, *welche bis jetzt zum Bezirke* Vellicca *gehörte*	16.2041	27097
Vellicca . .	*Umfasst den gegenwärtigen Bezirk der Prätur von* Vellicca *mit Ausschluss obiger Gemeinde*	7.1552	9565
Much . . .	*Wird gebildet aus dem Sindacate* Much *und der kleinen Ortschaft* Prugovo inferiore *und daher aus folgenden Gemeinden bestehen:* Crivaz, Pribude, Brauvich, Millesine, Ogone inferiore *und* superiore, Ramjliacce, Postezne inferiore *und* superiore, Suttina, Neorich, Ghisdavaz, Pugovo superiore *und* inferiore, Brocchianaz, Much superiore *und* inferiore . . .	4.4129	6418
Macarsca .	*Umfasst den gegenwärtigen Präturbezirk mit Ausschluss des Sindacats von* Verzovez	4.8147	9399
Imoschi .	*Umfasst den gegenwärtigen Präturbezirk*	11.1527	21844
Fort' Opus	„ „ „ „	6.5559	7368
Vergovaz .	*Wird gebildet aus den zum Sindacat von* Verzovaz *gehörigen Gemeinden* Poglizza, Zavajane, Stiglie, Orsa, Prazatnizza, Cacizza, Drazliave, Ranca, Cacorich, Klemak, Vergoraz, Dussina *mit* Vina	4.2268	6108
Lesina . .	*Umfasst den gegenwärtigen Präturbezirk*	5.4291	12743
Lissa . . .	„ „ „ „	1.7511	6777
	Zusammen .	$90.\frac{8280}{10000}$	176572

III. Sąd krajowy klasy II. w Dobroniczu (Raguzie).

Starostwo powiatowe Raguza.

Jako sąd karny na zbrodnie, jako sąd cywilny kolegialny i handlowy dla okręgu następujących sądów powiatowych i jako sąd apelacyjny w sprawach karnych na przestępstwa				Jako sąd karny na wykroczenia dla okręgu następnych sądów powiatowych				
Liczba	Nawisko i klasa sądu powiatowego	Powierzchnia	Ludność	Liczba	Nazwa sądu powiatowego	Powierzchnia	Ludność	Powiat polityczny
1	Raguza II. klasy . . .	$3.\frac{3818}{10000}$	17871	1	Raguza	$3.\frac{3818}{10000}$	17871	Starostwo powiatowe Raguza z ekspozytura w Stagno
2	Raguza vecchia II. kl. . .	$3.\frac{6136}{\cdot}$	8771	2	Raguza vecchia	$3.\frac{6136}{\cdot}$	8771	
3	Stagno III. kl.	$6.\frac{4825}{\cdot}$	7649	3	Stagno	$6.\frac{4825}{\cdot}$	7649	
4	Curzola I. kl.	$5.\frac{7131}{\cdot}$	11096					
5	Sabioncello II. kl. . . .	$4.\frac{5420}{\cdot}$	8471					
					Razem . .	$13.\frac{4779}{10000}$	34291	
	Razem . .	$23.\frac{7330}{10000}$	53858					

Sądy powiatowe kolegialne na wykroczenia.

Liczba	Nazwisko sądu powiatowego	Nazwiska przydzielonych sądów powiatowych				Powiat polityczny
		Nr.		Powierzchnia	Ludność	
1	Curzola	1	Curzola	$5.\frac{7131}{10000}$	11096	Pod starostwem powiatowem Raguza z jedną ekspozyturą w Curzola, a jedną w Stagno, do której należy Sabioncello.
		2	Sabioncello	$4.\frac{5420}{\cdot}$	8471	
			Razem . . .	$10.\frac{2551}{10000}$	19567	

III. *Landgericht* II. *Classe zu* Ragusa.

Bezirkshauptmannschaft zu Ragusa.

Als Strafgericht über Verbrechen als Civil Collegial und Handelsgericht für den Umkreis nachstehender Bezirksgerichte und als Apellhof in Straffällen wegen Uebertretungen				*Als Strafgericht über Vergehen für den Umkreis nachstehender Bezirksgerichte*				
Nr.	*Name und Classe des Bezirksgerichtes*	Area	*Bevölkerung*	*Nr.*	*Name des Bezirksgerichtes*	Area	*Bevölkerung*	*Politischer Bezirk*
1	Ragusa II. Classe	$3\frac{3818}{10000}$	17871	1	Ragusa . . .	$3\frac{3818}{10000}$	17876	*Bezirkshauptmannschaft Ragusa mit einer Expositur in* Stagno
2	Ragusa vecchia II. Classe	$3\frac{6336}{10000}$	8771	2	Ragusa vecchia	$3\frac{6336}{10000}$	8771	
3	Stagno III. Classe . . .	$6\frac{4625}{10000}$	7649	3	Stagno . .	$6\frac{4625}{10000}$	7649	
4	Curzola I. Classe	$5\frac{7131}{10000}$	11096					
5	Sabioncello II. Classe . .	$4\frac{5420}{10000}$	8471		*Zusammen* .	$13\frac{4779}{10000}$	34296	
	Zusammen .	$23\frac{7330}{10000}$	53858					

Bezirks-Collegialgericht über Vergehen.

Nr	*Name des Bezirksgerichtes*	*Name der zugewiesenen Bezirksgerichte*				*Politischer Bezirk*
		Nr.		Area	*Bevölkerung*	
1	Curzola	1	Curzola	$5\frac{7131}{10000}$	11096	*Unter der Bezirkshauptmannschaft von* Ragusa *mit einer Expositur in* Curzola *und einer in* Stagno, *wozu* Sabioncello *gehört.*
		2	Sabioncello	$4\frac{5420}{10000}$	8471	
			Zusammen . .	$10\frac{2551}{10000}$	19567	

Sądy powiatowe klasy II. i III.

Nazwisko sądu powiatowego	**Granice i objętość sądu powiatowego.**	Powierzchnia w milach kwadratowych	Ludność
Raguza . .	Obejmuje teraźniejszy okrąg cywilnej jurysdykcyi sądu kolegialnego w Raguza, włącznie gmin Dubravizza, Maciovi superiore i inferiore, dotychczas preturze w Stagno przydzielonych	$3.\frac{3818}{10000}$	17871
Raguzavecchia	Obejmuje dotychczasowy powiat pretury tegoż imienia . .	$3.\frac{6336}{\cdot}$	8771
Stagno . . .	Obejmuje teraźniejszy powiat pretury w Stagno z wydzieleniem wyż namienionych 3. gmin. które do powiatu Raguza należeć będą	$6.\frac{4625}{\cdot}$	7649
Curzola . .	Obejmuje teraźniejszy powiat pretury tegoż imienia . . .	$5.\frac{7131}{\cdot}$	11096
Sabioncello .	„ „ „ „ „ „ . . .	$4.\frac{5420}{\cdot}$	8471
	Razem . .	$23.\frac{7330}{10000}$	53858

IV. Sąd krajowy II. klasy w Cattaro.

Starostwo powiatowe w Cattaro.

Jako sąd karny na zbrodnie i wykroczenia, jako sąd cywilny, kolegialny i handlowy i jako sąd apelacyjny na przestępstwa dla okręgu następujących sądów powiatowych.

Liczba	**Nazwisko i klasa sądu powiatowego**	Powierzchnia w milach kwadratowych	Ludność	Powiat polityczny
1	Cattaro II. klasy	$7.\frac{3786}{10000}$	22345	Starostwo powiatowe w Cattaro z ekspozyturą w Budua.
2	Castelnuovo III. klasy	$1.\frac{6349}{\cdot}$	7085	
3	Budua III. klasy	$2.\frac{0303}{\cdot}$	5372	
	Razem . .	$11.\frac{438}{10000}$	34802	

Każdy z wyż rzeczonych sądów powiatowych, obejmuje teraźniejszy okrąg jurysdykcyi sądów tegoż samego nazwiska.

Bezirksgerichte II. *und* III. *Classe.*

Name des Bezirksgerichtes	Gränzen und Umfang des Bezirksgerichtes	Area in Quadratmeilen	Bevölkerung
Ragusa . . .	*Umfasst den gegenwärtigen Civil-Jurisdictionsbezirk des Collegialgerichtes in* Ragusa *mit Einschluss der bisher der Prätur in* Stagno *zugewiesenen Gemeinden* Dubravizza, Maciovi superiore *und* inferiore	$3.\frac{3818}{10000}$	17871
Ragusavecchia	*Umfasst den gegenwärtigen Bezirk der Prätur gleichen Namens*	$3.\frac{6336}{\cdot}$	8771
Stagno . . .	*Umfasst den gegenwärtigen Bezirk der Prätur in* Stagno *mit Ausscheidung der obgenannten 3 Gemeinden, welche zum Bezirke von* Ragusa *gehören werden*	$6.\frac{4625}{\cdot}$	7649
Curzola . .	*Umfasst den gegenwärtigen Bezirk der Prätur gleichen Namens*	$5.\frac{7131}{\cdot}$	11096
Sabioncello .	*Umfasst den gegenwärtigen Bezirk der Prätur gleichen Namens*	$4.\frac{5420}{\cdot}$	8471
	Zusammen .	$23\frac{7330}{10000}$	53858

IV. *Landesgericht* II. *Classe zu* Cattaro.

Bezirkshauptmannschaft in Cattaro.

Als Strafgericht über Verbrechen und Vergehen, als Civil-, Collegial- und Handelsgericht und als Apellhof über Uebertretungen für den Umkreis nachstehender Bezirksgerichte.

Zahl	Name und Classe des Bezirksgerichtes	Area in Quadratmeilen	Bevölkerung	Politischer Bezirk
1	Cattaro II. *Classe*	$7.\frac{3786}{10000}$	22345	*Bezirkshauptmannschaft in* Cattaro *mit einer Expositur in* Budua.
2	Castelnuovo III. *Classe*	$1.\frac{6349}{\cdot}$	7085	
3	Budua III. *Classe*	$2.\frac{0303}{\cdot}$	5372	
	Zusammen .	$11\frac{438}{10000}$	3;802	

Jedes der obgenannten Bezirksgerichte umfasst den gegenwärtigen Jurisdictionsbezirk der gleichnamigen Gerichte.

Stan personalu

dla wszystkich władz

A. Wyższego sądu krajowego dla Dal-

Liczba indywiduów	Kategorya służbowa	Płace Pojedynczo zlt. r.	Płace Razem zlt r.	Dodatek do funkcyi Pojedynczo zlt r.	Dodatek do funkcyi Razem zlt r.	Klasa dyetowa
1	Prezydent	4000	4000	1000	1000	IV
8	Radzców 4 po	2500	10000	.	.	VI
	„ 4 „	2000	8000	.	.	
	dla 2 radzców wyższego sądu krajowego, fungujących jako prezydenci sądów krajowych w Zadrze i Spalato á	.	.	500	1000	
1	Sekretarz do kierowania sprawami kancelaryjnemi	1400	1400	.	.	VII
4	Kancelistów 2 po	800	1600	.	.	XI
	„ 2 „	600	1200	.	.	
2	Sług przy Radzie	400	800	.	.	
1	Sługa urzędowy	350	350	.	.	
1	Posługacz domowy	250	250	.	.	
18	Razem		27600	.	2000	

i etat płacy

sądowych w Dalmacyi.

m cyi z si dliskiem w Zadrze.

U w a g a.
W liczbie radzców wyższego sądu krajowego, stoją także i prezydenci sądów krajowych w Zadrze i Spalato.
Do pełnienia służby przy wyższym sądzie krajowym, mogą być także i auskultanci używanymi.

Personalstatus
für sämmtliche Gerichts-
A. Des Oberlandesgerichtes für Dalmatien

Zahl der Individuen	Diensteseigenschaft	Gehalte im Einzelnen fl.	Gehalte im Zusammen fl.	Functionszulage im Einzelnen fl.	Functionszulage im Zusammen fl.	Diäten Classe
1	Präsident	4000	4000	1000	1000	IV
8	Räthe 4 zu	2500	10000	.	.	VI
	4 „	2000	8000	.	.	
	für die als Präsidenten der Landesgerichte zu Zara und Spalato fungirenden 2 Oberlandesgerichtsräthe à	.	.	500	1000	
1	Secretär zur Leitung der Kanzleigeschäfte	1400	1400	.	.	VII
4	Kanzlisten, 2 zu	800	1600	.	.	XI
	2 „	600	1200	.	.	
2	Rathsdiener	400	800	.	.	
1	Amtsdiener	350	350	.	.	
1	Hausknecht	250	250	.	.	
18	Zusammen	. . .	27600	.	2000	

und Besoldungsetat

behörden in Dalmatien.

mit dem Sitze in Zara.

Anmerkung.
In dem Status der Oberlandesgerichtsräthe stehen auch die Präsidenten der Landesgerichte zu Zara und Spalato. *Zur Dienstleistung beim Oberlandesgerichte können auch Auscultanten verwendet werden.*

B. Sądów krajowych klasy I. w Zadrze i Spalato, kl. II. w Ragu-

Liczba indywiduów	Kategorya służbowa	Płace		Dodatek do funkcyi		Sądy krajowe			
						I klasy		II klasy	
		Pojedynczo	Razem	Pojedynczo	Razem	Zadra	Spalato	Ragusa	Cattaro
		złt. r.	złt. r.	złt. r.	złt. r.				
4	Prezydentów, z których 2-ch w stanie radzców wyższego sądu krajowego	.	.	.	.	1	1	.	.
	2-ch w stanie radzców sądu krajowego	.	.	.	.	.	.	1	1
23	Radzców sądu krajowego 7 po	1800	12600	.	.	5	6	2	2
	8 „	1600	12800						
	8 „	1400	11200						
	Dodatki do funkcyi dla prezydenta w Raguzie aż do summy 2000 złt. r., wraz z płacą wziąwszy, a równie tym sposobem dla prezyd. w Cattaro aż do 1800 zł.	.	.	200	400	.	.	.	.
16	Asesorów sądu krajowego 8 po	1200	9600	.	.	5	5	3	3
	8 „	1000	8000						
19	Asesorów sądu powiatowego	800	15200	.	.	.	.	.	.
30	Auskultantów z adjutami 15 po	400	6000	.	.	.	.	.	.
	15 „	300	4500						
4	Sekretarzy 2 po	1200	2400	.	.	1	1	.	.
	2 „	1000	2000	.	.	.	.	1	1
4	Archiwistów	1000	4000	.	.	1	1	1	1
28	Kancelistów 9 po	500	4500	.	.	4	5	3	3
	10 „	400	4000						
	9 „	350	3150						
17	Wykonawców sądowych 9 po	300	2700	.	.	3	3	2	2
	8 „	250	2000						
4	Dozorców więzienia 2 po	400	800	.	.	1	1	.	.
	2 „	350	700	.	.	.	.	1	1
12	Pomocników	200	2400	.	.	.	.	.	.
8	Sług urzędowych	250	2000	.	.	2	2	2	2
4	Posługaczów domowych	200	800	.	.	1	1	1	1
12	Dozorców więźniów	250	3000	.	.	4	4	2	2
185	Razem	.	114350	.	400				

za i Cattaro i sądów powiatowych klasy I.

Sądy powiatowe kolegialne						Klasa dyetowa	Uwagi.
Knin	Sebenico	Sign	Macarsca	Lesina	Curzola		
.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	
1	1	1	1	1	1	VII	Przełożeni sądów powiatowych kolegialnych, stoją w stanie radzców sądu krajowego.
.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	IX	Asesorowie używani być mają wedle potrzeby jako sędziowie uzupełniający, tudzież do służby jako sekretarze, komisarze i protokoliści i t. p. Auskultanci wedle potrzeby używani być mogą we wszystkich bez różnicy sądach, a to za rozporządzeniem prezydenta wyższego sądu krajowego. Sekretarze prowadzą i kontrolują wszystkie interesa kancelaryjne.
3	4	3	3	3	3	X	
.	.	.	.	.	.	XI	
.	.	.	.	.	.	X	
.	.	.	.	.	.		
.	.	.	.	.	.	X	
2	3	2	2	2	2	XI	
1	2	1	1	1	1		
.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	
2	2	2	2	2	2	.	
.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	

B. *Der Landesgerichte* I. *Classe zu* Zara *und* Spalato, II. *Classe.*

Zahl der Individuen	Diensteseigenschaft	Gehalte im Einzelnen fl.	Gehalte im Zusammen fl.	Functionszulage im Einzelnen fl.	Functionszulage im Zusammen fl.	Landesgerichte I. Classe Zara	Landesgerichte I. Classe Spalato	Landesgerichte II. Classe Ragusa	Landesgerichte II. Classe Cattaro
4	*Präsidenten, wovon 2 im Status der . . .*	.	.	.	.	1	1	.	.
	Oberlandesgerichtsräthe, 2 im Status der Landesgerichtsräthe	.	.	.	.	.	.	1	1
23	*Landesgerichtsräthe 7 à . . . .*	1800	12600						
	8 à	1600	12800	.	.	5	6	2	2
	8 à	1400	11200						
	Functionszulagen für den Präsidenten in Ragusa *bis zum Belaufe von 2000 fl. mit Inbegriff des Gehaltes und in gleicher Art für den Präsidenten in* Cattaro *bis 1800 fl. . . . .*	.	.	200	400	.	.	.	.
16	*Landesgerichtsassessoren 8 zu . . . . .*	1200	9600						
	8 „	1000	8000	.	.	5	5	3	3
19	*Bezirksgerichtsassessoren . . . .*	800	15200	.	.	.	.	.	.
30	*Auscultanten mit Adjutum 15 zu . . . . .*	400	6000						
	15 „	300	4500	.	.	.	.	.	.
4	*Secretäre 2 zu . . . .*	1200	2400	.	.	1	1	.	.
	2 „	1000	2000	.	.	.	.	1	1
4	*Archivare . . . .*	1000	4000	.	.	1	1	1	1
28	*Kanzlisten 9 zu . . . .*	500	4500						
	10 „	400	4000	.	.	4	5	3	3
	9 „	350	3150						
17	*Gerichtsvollzieher 9 zu . . . .*	300	2700						
	8 „	250	2000	.	.	3	3	2	2
4	*Kerkermeister 2 zu . . . .*	400	800	.	.	1	1	.	.
	2 „	350	700	.	.	.	.	1	1
12	*Gehilfen . . . .*	200	2400	.	.	.	.	.	.
8	*Amtsdiener . . . .*	250	2000	.	.	2	2	2	2
4	*Hausknechte . . . .*	200	800	.	.	1	1	1	1
12	*Gefangenwärter . . . .*	250	3000	.	.	4	4	2	2
185	*Zusammen* .	.	114350	.	400				

zu Ragusa *und* Cattaro *und der Bezirksgerichte* I. *Classe.*

Bezirkscollegialgerichte zu						*Diäten-Classe*	*Anmerkungen*
Knin	Sebenico	Sign	Macarsca	Lesina	Curzola		
.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	
1	1	1	1	1	1	VII	*Die Vorsteher der Bezirkscollegialgerichte stehen im Status der Landesgerichtsräthe.*
.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	IX	*Die Assessoren sind als Ergänzungsrichter nach Bedarf und zu den Secretariatsdiensten, Commissionen, Protokollsführung etc. zu verwenden. Die Auscultanten sind nach Bedarf bei allen Gerichten ohne Unterschied nach Bestimmung des Oberlandesgerichts-Präsidiums zu verwenden. Die Secretäre haben die Leitung und Aufsicht aller Kanzleigeschäfte.*
3	4	3	3	3	3	X	
.	.	.	.	.	.	XI	
.	.	.	.	.	.	X	
.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	
2	3	2	2	2	2	XI	
1	2	1	1	1	1	.	
.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	
2	2	2	2	2	2	.	
.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	
.	.	.	.	.	.	.	

Sądy powiatowe

Liczba indywiduów	Kategorya służbowa	Płace		Dodatek do funkcyi		Klasa dyetowa
		Pojedynczo	Razem	Pojedynczo	Razem	
		złt. r.	złt. r.	złt. r.	złt. r.	
14	Sędziów powiatowych klasy II. 7 po	1200	8400	.	.	IX
	7 „	1000	7000	.	.	.
12	„ „ klasy III.	800	9600	.	.	IX
33	Adjunktów przy sądach powiatowych	600	19800	.	.	X
37	Kancelistów 19 po	400	7600	.	.	XII
	18 „	350	6300	.	.	.
28	Wykonawców sądowych	250	7000	.	.	.
39	Pomocników	200	7800	.	.	.
163	Razem	.	73500	.	.	.

klasy II. i III.

Wyszczególnienie sądów powiatowych i uwagi.	Sędziowie klasy II.	Sędziowie klasy III.	Adjunkci przy sądach powiatowych	Kanceliści	Wykonawcy sądowi	Pomocnicy
Sąd powiatowy klasy II. w Zadrze obsadzi się	1	.	3	2	2	2
„ „ „ „ w Spalato „ „ . . .	1	.	2	2	2	2
Sądy powiatowe kl. II. w Obbrovazzo, Bencovaz, Dernis, Trau, Brazza, Raguza i Cattaro, obsadzone będą	1	.	2	2	1	2
Sądy powiatowe klasy II. w Almisa i Verlicca, obsadzone będą	1	.	1	1	1	1
Sąd powiatowy klasy II. w Imoschi, obsadzony będzie	1	.	2	2	1	1
Sądy powiatowe klasy II. w Raguza vecchia i Sabioncello, obsadzone będą	1	.	1	1	1	2
Sądy powiatowe klasy II. w Pago, Kistagne, Lissa, Budua i Castelnuovo, obsadzone będą	.	1	1	1	1	1
Sąd powiatowy klasy III. w Scardona, obsadzony będzie	.	1	1	2	1	1
Sądy powiatowe klasy III. w Fort Opus i Stagno, obadzone zostaną	.	1	1	1	1	2
Sądy powiatowe klasy III. w Selwe, Arbe, Much i Vergoraz, obsadzone będą	.	1	.	1	1	1

Sędziowie powiatowi stoją między sobą w randze odpowiedniej latom ich służby i podług tych, nie zmieniając miejsca służby, posuwają się do wyższych stopni płacy, — ci w równej stoją randze z asesorami przy sądach krajowych.

Sędziowie powiatowi klasy III. i asesorowie sądu powiatowego, są w randze równi.

C. *Bezirksgerichte*

Zahl der Individuen	Diensteseigenschaft.	Gehalt im Einzelnen fl.	Gehalt im Zusammen fl.	Functionszulage im Einzelnen fl.	Functionszulage im Zusammen fl.	Diäten-Classe
14	Bezirksrichter II. Classe 7 zu	1200	8400	.	.	IX
	7	1000	7000	.	.	.
12	„ III. Classe	800	9600	.	.	IX
33	Bezirksgerichtsadjuncten	600	19800	.	.	X
37	Kanzlisten 19 zu	400	7600	.	.	XII
	18 „	350	6300	.	.	.
28	Gerichtsvollzieher	250	7000	.	.	.
39	Gehilfen	200	7800	.	.	.
163	Zusammen	.	73500	.	.	

II. *und* III. *Classe.*

Bezeichnung der Bezirksgerichte und Anmerkungen	Bezirksrichter II. Classe	Bezirksrichter III. Classe	Bezirksgerichts-Adjuncten	Kanzlisten	Gerichtsvollzieher	Gehilfen
Das Bezirksgericht II. Classe zu Zara *wird besetzt mit* .	1	.	3	2	2	2
„ „ „ *zu* Spalato *wird besetzt mit*	1	.	2	2	2	2
Die Bezirksgerichte II. Classe zu Obbrovazzo, Bencovaz, Dernis, Trau, Brazza, Ragusa *und* Cattaro werden besetzt mit	1	.	2	2	1	2
Die Bezirksgerichte II. Classe zu Almisa *und* Verlicca *werden besetzt mit*	1	.	1	1	1	1
Das Bezirksgericht II. Classe in Imoschi *wird besetzt mit*	1	.	2	2	1	1
Die Bezirksgerichte II. Classe in Ragusa vecchia *und* Sabioncello *werden besetzt mit*	1	.	1	1	1	2
Die Bezirksgerichte III. Classe zu Pago, Kistagne, Lissa, Budua *und* Castelnuovo *werden besetzt mit*	.	1	1	1	1	1
Das Bezirksgericht III. Classe in Scardona *wird besetzt mit*	.	1	1	2	1	1
Die Bezirksgerichte III. Classe Fort' Opus *und* Stagno *werden besetzt mit*	.	1	1	1	1	2
Die Bezirksgerichte III. Classe zu Selve, Arbe, Much *und* Vergoraz *werden besetzt mit*	.	1	.	1	1	1
Die Bezirksrichter II. Classe rangiren sich unter einander nach dem Dienstesalter und rücken nach demselben ohne Veränderung ihres Dienstplatzes in die höhere Gehaltsstufe vor, und stehen im gleichen Range mit den Landesgerichts-Assessoren.						
Die Bezirksrichter III. Classe und die Bezirksgerichts-Assessoren stehen sich im Range gleich.						

Wykaz kosztów ogólnych.

Liczba indywiduów		Koszta Pojedynczo zł. r.	Koszta Razem zł. r.
18	1. Wyższy sąd krajowy *a*) w płacach	27600	
	b) w dodatkach do funkcyi	2000	
			29600
185	2. Sądy krajowe klasy I. i II, i sądy powiatowe klasy I,		
	a) w płacach	114350	
	b) w dodatkach do funkcyi	400	
			114750
163	3. Sądy powiatowe klasy II. i III. w płacach		73500
	Inne wydatki.		
	1. Summa pauszaliów dla 40 dyurnistów á 45 kr.	10950	
	2. Pauszale kancelaryjne dla 1. indywiduum á 38 złt. r.	38	
	3. " " " 74. indywiduów po 28 " "	2072	
	4. " " " 159. " " 15 " "	2385	
	5. Za światło i opał w lokalnościach urzędowych około .	3000	
			18445
	Summa ogólna		236295

Gesammtkosten-Ausweis.

Zahl der Individuen		Kosten Einzeln fl.	Kosten Zusammen fl.
18	1. Das Oberlandesgericht a) an Gehalten	27600	
	b) an Functionszulagen	2000	
			29600
185	2. Die Landesgerichte I. und II. Classe, und die Bezirksgerichte I. Classe a) an Gehalten	114350	
	b) an Functionszulagen	400	
			114750
163	3. Die Bezirksgerichte II. und III. Classe. an Gehalten . . .	. . . . . .	73500
	Andere Auslagen.		
	1. Pauschalbetrag für 40 Diurnisten à 45 kr.	10950	
	2. Kanzleipauschale für 1 Individuum à 38 fl.	38	
	3. „ „ 74 Individuen à 28 fl.	2072	
	4. „ „ 159 „ à 15 fl.	2385	
	5. Für Beleuchtung und Beheizung der Amtslocalitäten beiläufig	3000	
			18445
	Total-Summe .	. . . . . .	236295

Stan personalu i etat płacy

dla

Prokuratoryj rządowych w Dalmacyi.

Personalstatus und Besoldungsetat

für

die Staatsanwaltschaften in Dalmatien.

Stan personalu i płacy

Prokuratoryi jeneralnej w Zadrze.

Liczba indywiduów	Kategorya służby	Płace		Dodatek do funkcyi		Klasa dyetowa	Uwaga.
		Pojedynczo	Razem	Pojedynczo	Razem		
		złt. r.	złt. r.	złt. r.	złt. r.		
1	Prokurator jeneralny . . .	4000	4000	1000	1000	V	Substytut przy jeneralnej prokuraturze, stoi w stanie osobowym prokuratoryi rządowej.
2	Kancelistów 1 po	800	800				
	1 „	600	600	.	.	XI	
1	Sługa urzędowy	400	400				
4	Razem . . .	. . .	5800	.	1000		

Personal- und Besoldungsstand

der General-Procuratur beim Oberlandesgerichte in Zara.

Zahl der Individuen	Diensteseigenschaft	Gehalt im Einzelnen fl.	Gehalt im Zusammen fl.	Functionszulage im Einzelnen fl.	Functionszulage im Zusammen fl.	Diäten-Classe	Anmerkungen
1	General-Procurator	4000	4000	1000	1000	V.	Der bei der General-Procuratur in Verwendung stehende Substitut erscheint im Status der Staatsanwaltschaften.
2	Kanzlisten 1 zu	800	800			XI.	
	1 „	600	600				
1	Amtsdiener	400	400				
4	Summe		5800		1000		

Stan personalu i płacy

Prokuratoryj rządowych przy sądach krajowych i powiatowych sądach kolegialnych.

Liczba indywiduów	Kategorya służby	Płace		Dodatek do funkcyi		Klasa dyetowa	Sąd krajowy				Sądy kolegialne powiatowe						Uwaga.
		Pojedyn.	Razem	Pojedyn.	Razem		I. klasy		II. klasy								
		zł. r.	zł. r.	zł. r.	zł. r.		Zadra	Spalato	Raguza	Cattaro	Knin	Sebenico	Sign	Macarsca	Lesina	Curzola	
2	Prokuratorów rządowych	2000	4000	. .	. .	VII	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	1 Substytut używanym będzie przy prokuratoryi jeneralnej.
11	Substytutów 3 po . . .	1200	3600														
	4 po . . .	1000	4000	. .	. .	IX.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	4 po . . .	800	3200														
14	Kancelistów 7 po . . .	500	3500														
	7 po . . .	400	2-00	. .	. .	XI.	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	
10	Sług urzędowych 5 po . .	300	1500														
	5 po . .	250	1250	. .	. .	. .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Na dodatki do funkcyi dla substytutów, wedle zdania prokuratora jeneralnego udzielać się mające, wyznacza się ogółem summa . .	. .	. . .	. .	1200	. .											
37	Summa . .	. .	23850	. .	1200	. .											

Personal- und Besoldungsstand

der Staatsanwaltschaften bei den Landes- und Bezirks-Collegialgerichten.

Zahl der Individuen	Diensteseigenschaft	Gehalt im Einzelnen fl.	Gehalt im Zusammen fl.	Functionszulage im Einzelnen fl.	Functionszulage im Zusammen fl.	Diäten-Classe	Landesgericht I. Classe Zara	Landesgericht I. Classe Spalato	Landesgericht II. Classe Ragusa	Landesgericht II. Classe Cattaro	Bezirks-Collegialgerichte Knin	Sebenico	Sign	Macarsca	Lesina	Curzola	Anmerkung
2	Staatsanwälte	2000	4000	. .	. .	VII.	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	1 Substitut wird bei der General-Procuratur verwendet.
11	Substitut 3 zu . .	1200	3600														
	4 zu . .	1000	4000	. .	. .	IX.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	4 zu .	800	3200														
14	Kanzellisten 7 zu . .	500	3500	. .	. .	XI.	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	
	7 zu . .	400	2800														
10	Amtsdiener 5 zu .	300	1500	. .	. .	. .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
	5 zu .	250	1250														
	Für Functionszulagen der Substitute, welche nach dem Ermessen des General-Procurators anzuweisen sind, wird im Ganzen die Summe bestimmt von	. .	. .	. .	1200												
37	Summe .	. .	23850	. .	1200												

Wykaz kosztów ogólnych.

Liczba porządkowa		Pojedynczo zlt. r.	Pojedynczo kr.	Razem zlt. r.	Razem kr.
1	Prokuratorya jeneralna a) w płacach	5800	.	6800	.
	b) w dodatkach do funkcyi	1000	.		
2	Prokuratorye rzadowe a) w płacach	23850	.	25050	.
	b) w dodatkach do funkcyi	1200	.		
	Inne wydatki.				
1	Summa pauszaliów dla 12 dyurnistów po 45 kr. . .	.	.	3285	.
2	Pauszale kancelaryjne dla 1 indywiduum à 38 złt. r.	38	.	642	.
3	" " " 13 " " 28 " " .	364	.		
4	" " " 16 " " 15 " " .	240	.		
5	Na światło i opał w lokalnościach urzędowych blisko	.	.	800	.
6	Czynsze za najem lokalności urzędowych około . . .	.	.	2000	.
	Razem . .	.	.	38577	.

Gesammtkosten-Ausweis.

Bogen-Zahl		Einzeln fl.	Einzeln kr.	Im Ganzen fl.	Im Ganzen kr.
1	Die General-Procuratur a) an Gehalten	5800	.	6800	
	b) „ Functions-Zulagen . .	1000	.		
2	„ Staatsanwaltschaften a) an Gehalten	23850	.	25050	.
	b) „ Functions-Zulagen .	1200	.		
	Andere Auslagen.				
1	Pauschalbetrag für 12 Diurnisten à 45 kr.	.	.	3285	.
2	Kanzleipauschale „ 1 Individuum à 38 fl.	38	.		
3	detto „ 13 detto à 28 fl.	364	.	642	.
4	detto „ 16 detto à 15 fl.	240	.		
5	Für Beleuchtung und Beheizung der Amtslocaliäten beiläufig	.	.	800	.
	Miethzinse für die Amtslocalitäten beiläufig	.	.	2000	.
	Summe .	.	.	38577	.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CIV.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 7. Sierpnia 1850.

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 17. Października 1850.

314.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 6. Lipca 1850.

obowiązujące dla całego państwa,

którem się zezwala, ażeby małżonka i syn Pana Arcyksięcia Jana, pani hrabina i pan hrabia Meran, uczęstnikami zostali sądowej przynależności dla członków domu cesarskiego, i równe tak książę Wasa wraz z swoją familią.

Ze względu na artykuł III. nowej normy jurysdykcyjnej, względem przynależności sądu najwyższego nadwornego urzędu marszałkowskiego, zezwalam na to, aby małżonka Mego prastryja, pana Arcyksięcia Jana, hrabina Meran, baronowa Brandhofen, i jego syn, hrabia Meran, baron Brandhofen, uczęstnikami zostali przyznanej im przynależności sądowej dla członków Mego cesarskiego Domu, i równie tak, książę Gustaw Wasa wraz z swą familią.

O czem pan zawiadomić masz Mego ministra sprawiedliwości ku dalszemu rozrządzeniu.

Z załączonego odpisu, poznasz pan Moję, na wniosek Mego najwyższego nadwornego marszałka, jednocześnie wydaną rezolucyę.

Schönbrunn dnia 6. Lipca 1850.

Franciszek Józef m. p.

Schwarzenberg m. p.

315.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 27. Lipca 1850,

obowiązujące dla całej objętości państwa,

względem zaprowadzenia assygnacyi pocztowych za gotowe zaliczenia i oraz przyjęcia zapieczętowanych posełek z pieniędzmi i papierami wartości

Dla ułatwienia obrotów pieniężnych, przez pocztę uskutecznić się mających, mają, co do zaprowadzenia assygnacyi pieniężnych przy zakładzie pocztowym, tudzież

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 7. August 1850, in der gegenwärtigen Doppelausgabe am 17. October 1850.

314.

Kaiserliche Verordnung vom 6. Juli 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

wodurch bewilliget wird, dass die Gemahlin und der Sohn des Herrn Erzherzogs Johann, Frau Gräfin und Herr Graf von Meran des Gerichtsstandes der Mitglieder des kaiserlichen Hauses, so wie, dass der Prinz Wasa und dessen Familie dieses Gerichtsstandes theilhaftig bleiben.

Mit Rücksicht auf den Artikel III der neuen Jurisdictionsnorm über die Gerichtsbarkeit des Oberst-Hofmarschallamtes bewillige Ich, dass die Gemahlin Meines Herrn Grossoheims Erzherzog Johann Liebden, die Gräfin von Meran, Freiin von Brandhofen und dessen Sohn, der Graf von Meran, Freiherr von Brandhofen, des ihnen eingeräumten Gerichtsstandes der Mitglieder Meines kaiserlichen Hauses, und ebenso, dass der Prinz Gustav Wasa und seine Familie dieses Gerichtsstandes theilhaftig bleiben.

Hievon haben Sie Meinen Justizminister zur weiteren Verfügung zu verständigen.

Aus der beiliegenden Abschrift entnehmen Sie Meine, gleichzeitig über den Vortrag Meines Oberst-Hofmarschalls gefasste Entschliessung.

Schönbrunn den 6. Juli 1850.

***Franz Joseph** m. p.*

***Schwarzenberg** m. p.*

315.

Verordnung des Handelsministeriums vom 27. Juli 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

wegen Einführung von Postanweisungen gegen bare Einzahlungen und wegen Annahme versiegelter Sendungen mit Geld und mit Werthpapieren.

In der Absicht den, durch die Post zu vermittelnden Geldverkehr zu erleichtern, findet man wegen Einführung von Geldanweisungen bei der Postanstalt, dann wegen Annahme versiegel-

co do przyjęcia zapieczętowanych posełek z pieniędzmi i papierami wartości, w wykonanie wejść z dniem 1. Października 1850. postanowienia następujące:

1. Przy urzędach pocztowych, przy których ustanowieni są urzędnicy rządowi, mogą summy pieniężne aż do ilości 50 złr. gotówką być zaliczone, za assygnacyami na urzędy pocztowe tego samego rzędu. Osobnem obwieszczeniem ze strony jeneralnej dyrekcyi środków kommunikacyjnych, wymienione będą nietylko urzędy pocztowe w których zaliczenia, lecz też i takowe, u których wypłaty miejsce mieć mogą, a rozszerzenie tegoż środka na inne urzędy pocztowe, nastąpi w miarę ukazującej się potrzeby.

2. Za takowe assygnacye opłaca się należytość taryfowa, jaką na posełki papierowych pieniędzy ustanowiono.

3. Wypłata zaliczonych gotówką kwot, nastąpi po uprzedniem aviso do rąk okaziciela assygnacyi, który odebranie na stronie odwrotnej poświadczyć musi.

4. Zakład pocztowy bierze na siebie odpowiedzialność za zaliczone mu summy w gotowiźnie tak, jak za posełki pieniężne podług przeliczonej treści.

5. Tem urządzeniem, zmieniając zarazem §§fy 10, 11, 12, 28, 29, 41, b) porządku poczty wozowej z dnia 6. Lipca 1838. dozwala się oddawać na pocztę wszelkiego rodzaju posełki pieniężne w listach i pakietach zamknięte.

Posełki tak oddane, muszą być:

a) wedle przepisu dobrze zakopertowane, a

b) posełki pieniędzy papierowych w listach i małych pakietach tak wewnątrz jak zewnątrz przynajmniej dwiema zamknięte pieczęciami; koperty zaś krzyżowe cztery zawierać muszą pieczęcie, schodzące się jednak końce, mają wolne zostać na pieczęć pocztową;

c) wyszczególnienie gatunku pieniędzy i summowanie wyszczególnionych kwot na adresie, musi jeszcze i nadal miejsce mieć wedle dotychczasowych postanowień.

6. Podawca zamkniętej posełki pieniężnej, odbiera recepis z nadmienieniem przy summie pieniężnej zamieszczonem: „nach Angabe“ (wedle podania); podobny dodatek i na adresie zamieszcza się.

7. Zakład pocztowy, co się tycze takowych posełek, ręczy tylko za rzeczywiste oddanie w nieuszkodzonym stanie zewnętrznym z nienaruszonemi pieczęciami i z zupełną wagą; nie bierze zaś na siebie odpowiedzialności za prawdziwość podanej treści. Jeżeliby przy doręczeniu pieczęć albo kopertę naruszoną znaleziono, może odbierający przy oddawczym urzędzie pocztowym żądać przeważenia posełki, jako też otworzenia i przeliczenia treści.

Jeżeli się brak pokazuje, tedy ze strony c. k. austryackiego zakładu pocztowego zachodzi obowiązek do wynagrodzenia brakującej ilości w tym przypadku, jeżeli brak wydarzył się w obrębach zakładu pocztowego.

Odebranie, bez zarzutu ze strony odbierającego uskutecznione, uwalnia zakład pocztowy od wszelkiego obowiązku do wynagrodzenia.

W razie zagubienia całej posełki, wynagrodzenie nastąpi podług ogólnych postanowień w zupełnej podanej summie wartości.

8. Posełającym, którzy przenoszą przeliczenie treści pieniężnej przy podaniu, wolno tegoż wprawdzie żądać, i tem sobie zaręczenie za prawdziwość summy, wedle dotychczasowych postanowień, zapewnić, wszakże tedy tylko, jeżeli przeliczenie treści, wedle istniejącego przepisu, nastąpić musi.

ter Sendungen mit Geld und mit Werthpapieren, folgende Bestimmungen vom 1. October 1850 angefangen in Wirksamkeit treten zu lassen:

1. Bei Postämtern, wo Staatsbeamte angestellt sind, können Geldbeträge bis zu 50 fl. gegen Anweisungen auf Postämter gleichen Ranges bar eingezahlt werden. Durch besondere Kundmachung der General-Direction der Communicationen werden die Postämter, bei welchen Einzahlungen, so wie jene, bei welchen Auszahlungen Statt finden können, namhaft gemacht werden, und es wird die Ausdehnung dieser Massregel auf andere Postämter erfolgen nach Mass des sich zeigenden Bedürfnisses.

2. Für solche Anweisungen ist die tarifmässige Gebühr für Papiergeldsendungen zu entrichten.

3. Die Auszahlung der bar eingelegten Beträge erfolgt nach vorausgegangenem Aviso an den Vorzeiger der Anweisung, der auf der Rückseite den Empfang bescheinigen muss.

4. Die Postanstalt übernimmt für die bar eingezahlten Beträge die Haftung, gleichwie für Geldsendungen nach gezähltem Inhalte.

5. Mit dieser Einrichtung wird gleichzeitig in Abänderung der §§. 10, 11, 12, 28, 29, 41 b) *der Fahrpostordnung vom 6. Juli 1838 gestattet, Geldsendungen jeder Gattung in Briefen und Packeten verschlossen zur Post zu bringen.*

Die so überbrachten Sendungen müssen

a) *nach Vorschrift wohl verwahrt, und*

b) *Papiergeldsendungen in Briefen und kleinen Packeten innerhalb sowohl als äusserlich mindestens mit zwei Siegeln verschlossen seyn: Kreuzcouverte müssen aber vier Siegel enthalten, jedoch die zusammenlaufenden Spitzen für das postämtliche Siegel freilassen;*

c) *die Geldspecification und das Summiren der specificirten Beträge auf der Adresse muss noch ferner den bisherigen Bestimmungen gemäss stattfinden.*

6. Der Aufgeber einer verschlossenen Geldsendung erhält ein Aufgabsrecepisse mit dem Beisatze: zur Geldsumme „nach Angabe"; den gleichen Beisatz erhält die Adresse.

7. Die Postanstalt haftet bezüglich solcher Sendungen nur für die richtige Uebergabe im unbeschädigten äusseren Zustande, mit unverletzten Siegeln und mit vollem Gewichte, ohne Einstehung für die Richtigkeit des angegebenen Inhaltes. Werden bei der Zustellung die Siegel oder die äussere Verwahrung verletzt befunden, so kann der Empfänger beim Abgabspostamte die Nachwägung der Sendung, so wie die Eröffnung und die Ueberzählung des Inhaltes begehren.

Zeigt sich ein Abgang, so tritt von Seite der k. k. österreichischen Postanstalt die Verpflichtung zur Ersatzleistung des abgängigen Betrages in dem Falle ein, als der Abgang sich im Bereiche derselben ergeben hat.

Die unbeanständete Uebernahme von Seite des Empfängers enthebt die Postanstalt jeder Ersatzpflicht.

Für den Verlust der ganzen Sendung wird der Ersatz nach den allgemeinen Bestimmungen mit dem vollen angegebenen Werthbetrage geleistet.

8. Jenen Versendern, welche es vorziehen, den Geld-Inhalt bei der Aufgabe nachzählen zu lassen, bleibt es unbenommen, diess in so weit zu begehren, und dadurch sich der Haftung für die Richtigkeit der Summe nach den bisherigen Bestimmungen zu versichern, als die Nachzählung des Inhaltes nach der bestehenden Vorschrift geschehen muss.

Od tego wyjętemi są: posełki publicznych władz i urzędów, które, bez różnicy, wedle przepisu zakopertowane i zapieczętowane, na pocztę muszą być oddane.

9. Przy skarbowych assygnatach państwa i przy innych uprocentowanych pieniądzach papierowych, gdyby takowe otwarte na pocztę oddać chciano, sama tylko summa, na którą one brzmią, na adresie może być zamieszczona, bez względu na połączone z niemi prowizye.

10. Mieszane posełki pieniężne (§. 12. porządku poczty wozowej), tudzież posełki różnego rodzaju papierów wartości, nie będących w obiegu jako pieniądze, bez wyjątku, zamknięte na pocztę oddawać się winno.

11. Wszystkie zamknięte na pocztę oddane posełki z pieniędzmi albo papierami wartości, będą pieczęcią pocztową opatrzone.

12. Przy oddaniu posełek, tylko wedle podania wartości na poczcie przyjętych, służbujący pocztowi, podczas otworzenia i przeliczenia treści, nie mają być przytomnymi, wyjąwszy ten przypadek, gdyby przy doręczeniu spostrzeżono naruszenia na kopercie, albo na pieczęciach (punkt 7).

Bruck m. p.

316.

Okólnik ministerstwa wojny z dnia 29. Lipca 1850,

którym się sądom wojskowym co do wykroczeń pomorowych większa przyznaje władza względem zwolnienia kary.

Najwyższą uchwałą z dnia 25. Lipca t. r. raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, zatwierdzić, ażeby zgodnie z cesarskiem rozporządzeniem z dnia 8. Maja t. r. §. 1., dla sądów cywilnych wydanem, przy wykroczeniach pomorowych, także i sądom wojskowym pierwszej instancyi, bez względu, czy w ustawie na takowe ustanowiona jest kara na wolności na więcej lub mniej jak na lat pięć, przyznano władzę, przy wszystkich od dnia obwieszczenia niniejszego okólnika osądzać się mających wykroczeniach pomorowych, gdyby okoliczności szczególnego zwolnienia dozwalały, wyrokować nietyko niżej wymiaru karnego, patentem pomorowym z dnia 21. Maja 1805. oznaczonego, lecz nawet i na karę cielesną, a to wedle różności osób na areszt w sztokhausie, areszt cywilny, albo u profosa.

Csorich m. p.

Hievon sind ausgenommen: die Sendungen der öffentlichen Behörden und Aemter, welche, ohne Unterschied, nach Vorschrift verwahrt und versiegelt zur Post gebracht werden müssen.

9. Bei Reichsschatzscheinen und anderem verzinslichen Papiergelde darf, wenn dasselbe offen zur Post gebracht werden will, nur die Summe, auf welche es lautet, ohne Rücksicht der darauf haftenden Interessen, auf der Adresse angesetzt werden.

10. Vermischte Geldsendungen (§. 12 der Fahrpost-Ordnung), dann Sendungen mit Werthpapieren aller Gattungen, welche nicht als Geld circuliren, sind ohne Ausnahme verschlossen zur Post zu bringen.

11. Allen verschlossen zur Post gebrachten Sendungen mit Geld oder Werthpapieren wird das postämtliche Siegel beigedrückt.

12. Die Postbediensteten haben der Eröffnung und Nachzählung des Inhaltes der, bloss nach Angabe des Werthes zur Post aufgenommenen Sendungen bei der Abgabe nicht beizuwohnen, den Fall ausgenommen, dass bei der Zustellung Verletzungen an der äusseren Verwahrung oder an den Siegeln wahrgenommen würden (Punct 7).

Bruck *m. p.*

316.

Circular des Kriegsministeriums vom 29. Juli 1850,

womit den Militärgerichten in Beziehung auf Pestvergehen eine grössere Macht hinsichtlich der Milderung der Strafe eingeräumt wird.

Seine Majestät der Kaiser haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 25. Juli d. J. zu genehmigen geruht, dass in Uebereinstimmung mit der für die Civilgerichte erflossenen kaiserlichen Verordnung vom 8. Mai d. J., §. 1, bei Pestvergehen auch den Militärgerichten erster Instanz, ohne Rücksicht, ob in dem Gesetze auf dieselben eine Freiheitsstrafe in der Dauer von mehr oder von weniger als fünf Jahren festgesetzt ist, die Macht eingeräumt werde, bei allen vom Tage der Kundmachung dieses Circulares zu beurtheilenden Pestvergehen, falls die Umstände eine besondere Milderung gestatten, nicht nur unter das durch das Pest-Patent vom 21. Mai 1805 bestimmte Strafmass, sondern selbst auf eine Leibesstrafe, und zwar nach Verschiedenheit der Personen auf Stockhaus-, Bürger- oder Profosen-Arrest zu erkennen.

Csorich *m. p.*

317.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 30. Lipca 1850.

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, w których ustawa z dnia 7. Września 1848. i patent z dnia 4. Marca 1849. w wykonaniu stoi.

którem się, w porozumieniu z ministerstwami spraw wewnętrznych i finansów, postanawia, iż prawa, z posiadaniem nieruchomego dobra połączone i za wynagrodzeniem zniesione, albo za wykupne oświadczone, i natomiast wstępujące wynagrodzenie jako część składowa dobra nieruchomego, tudzież, iż zachodzące w niektórych krajach koronnych z samych tylko praw dominikalnych złożone ciała dóbr tymczasowo jeszcze jako dobra nieruchome uważane być mają.

W celu uchylenia zaszłych wątpliwości, widzi się ministeryum sprawiedliwości w porozumieniu z ministerstwami spraw wewnętrznych i finansów spowodowane oświadczyć władzom sądowym, iż prawa z posiadaniem nieruchomego dobra połączone, przez ustawę z dnia 7. Września 1848. i przez patent z dnia 4. Marca 1849, tudzież przez rozporządzenia w pojedyńczych krajach koronnych w celu przeprowadzenia wydane, za słusznem wynagrodzeniem zniesione, albo za wykupne oświadczone, względnie natomiast wstępujące wynagrodzenie, jako część składowa dobra nieruchomego, i równie tak, iż zachodzące w niektórych krajach koronnych z samych tylko praw dominikalnych bez własnego składu gruntów złożone ciała dóbr, jako dobra nieruchome dopóty jeszcze uważane być mają, dopóki nie zostanie osobnem rozporządzeniem unormowanem tak zaspokojenie do poboru uprawnionych za zniesione prawa, jak dalsze z wynagrodzeniem postępowanie.

Schmerling m. p.

318.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 3. Sierpnia 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, wyjąwszy królestwo Lombardzko-Weneckie,

którem się obwieszcza postępowanie z czesko-stanowemi eraryalnemi obligacyami różnej stopy procentowej na dniu 1. Sierpnia 1850. w rzędzie 441. wylosowanemi.

Odnośnie do okólnego rozporządzenia niższo - austryackiego rządu z dnia 29. Października 1829, niniejszem obwieszcza się, iż czesko-stanowe eraryalne obligacye różnej stopy procentowej, na dniu 1. Sierpnia t. r. w rzędzie 441 wylosowane, od Nru 159.708 aż włącznie do 162.132, wedle postanowień Najwyższego patentu z dnia 21. Marca 1818. za nowe, wedle pierwotnej stopy w monecie konwencyjnej uprocentowane, zapisy długu Stanu wymienione będą.

Krauss m. p.

317.

Erlass des Justizministeriums vom 30. Juli 1850,

giltig für alle Kronländer, in welchen das Gesetz vom 7. September 1848 und das Patent vom 4. März 1849 in Wirksamkeit ist,

wodurch im Einvernehmen mit den Ministerien des Innern und der Finanzen bestimmt wird, dass die mit dem Besitze eines unbeweglichen Gutes verbundenen und gegen Entschädigung aufgehobenen oder als ablösbar erklärten Rechte und die, an deren Stelle tretende Entschädigung als ein Bestandtheil des unbeweglichen Gutes, so wie die in einigen Kronländern vorkommenden aus blossen Dominical-Rechten bestandenen Gutskörper vorläufig noch als unbewegliche Güter zu behandeln seien.

Zur Behebung vorgekommener Zweifel findet das Justizministerium im Einvernehmen mit den Ministerien des Innern und der Finanzen den Gerichtsbehörden zu bedeuten, dass die mit dem Besitze eines unbeweglichen Gutes verbundenen, durch das Gesetz vom 7. September 1848 und durch das Patent vom 4. März 1849 und die in den einzelnen Kronländern erlassenen Durchführungsverordnungen gegen billige Entschädigung aufgehobenen oder als ablösbar erklärten Rechte, beziehungsweise die an deren Stelle tretende Entschädigung als ein Bestandtheil des unbeweglichen Gutes, und ebenso die in einigen Kronländer vorkommenden aus blossen Dominical-Rechten ohne eigenen Grund-Complex bestandenen Gutskörper als unbewegliche Güter noch in so lange zu behandeln seien, bis durch eine besondere Verordnung die Abfertigung der Bezugsberechtigten für die aufgehobenen Rechte und die fernere Behandlung der Entschädigung normirt seyn wird.

Schmerling m. p.

318.

Erlass des Finanzministeriums vom 3. August 1850,

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches,

womit die Behandlung der am 1. August 1850 in der Serie 441 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen von verschiedenem Zinsfusse kundgemacht wird.

Mit Beziehung auf die Circular-Verordnung der niederösterreichischen Regierung vom 29. October 1829 wird bekannt gemacht, dass die am 1. August d. J. in der Serie 441 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen von verschiedenem Zinsfusse von Nr. 159.708 bis einschliessig 162.132 nach den Bestimmungen des Allerhöchsten Patentes vom 21. März 1818 gegen neue, zu dem ursprünglichen Zinsfusse in Conventions-Münze verzinsliche Staatsschuld-Verschreibungen umgewechselt werden.

Krauss m. p.

dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Część CV.

Wydana i rozesłana

[illegible]

[illegible]

[illegible] z dnia 30. Czerwca 1859.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CV.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem, 7. Sierpnia 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem, 13. Września 1851.

319.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 30. Czerwca 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, dla których wydanym został Najwyższy patent z dnia 4. Marca 1849 *),

dotycząca katolicko-teologicznych dyecezyalnych i klasztornych zakładów naukowych i fakultetowych.

Cesarskiem rozporządzeniem z d. 23. Kwietnia r. b. (dzien. pr. p. i rz. cz. L, Licz. 156), ustanowione zostały istotne zasady, na przyszłość stanowiące, co do nauki katolickiej religii po wszystkich publicznych zakładach naukowych, a mianowicie co do studyów teologicznych. Jednocześnie raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, postanowić, iż

1. zupełne przeprowadzenie uchwał, zapadłych na zgromadzeniu biskupów, we Wiedniu przeszłego roku odbytem, co się tycze urządzenia teologicznych zakładów naukowych dyecezyalnych i klasztornych, żadnej nie będzie doznawać przeszkody, z tem zastrzeżeniem, ażeby, nie porozumiawszy się wprzód z rządem, żadnej w nich nie przedsiębrano zmiany, i że przeciwnie tam, gdzie i jak dalece zakłady naukowe dyecezyalne i klasztorne nie przyjmą tych uchwał za prawidło, podług dotychczasowych postanowień postępować się winno;

2. iż tam, gdzie istnieć będzie na przyszłość fakultet teologiczny, także założonym być ma zakład naukowy dyecezyalny.

Rzeczone uchwały zgromadzenia biskupów co do teologicznych zakładów naukowych dyecezyalnych i klasztornych, są następujące:

„Do studyów teologicznych mogą być przypuszczeni ci tylko kandydaci, którzy z dostatecznym skutkiem odbyli gimnazyum niższe i wyższe.“

„Teologia trwa lat cztery, w której przynajmniej sześciu profesorów wykłada.“

„Przedmioty powszechnie obowiązkowe, są następujące: język hebrajski, nauka biblii starego i nowego przymierza, historya kościelna, patrologia, prawo kościelne,

---

*) W tomie uzupełniającym dziennika praw państwa Nro 151.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 7. August 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 13. September 1851.

319.

Verordnung des Ministers für Cultus und Unterricht vom 30. Juni 1850,

*wirksam für alle Kronländer, für welche das Allerhöchste Patent vom 4. März 1849 *) erflossen ist,*

die katholisch-theologischen Diöcesan- und Klosterlehranstalten und Facultäten betreffend.

Durch die kaiserliche Verordnung vom 23. April l. J. (Reichsgesetz- und Regierungsblatt, L. Stück, Zahl 156) sind die wesentlichen Grundsätze festgestellt worden, welche künftig hinsichtlich des Unterrichtes in der katholischen Religion an allen öffentlichen Lehranstalten, und insbesondere hinsichtlich der theologischen Studien zu gelten haben. Gleichzeitig haben Seine Majestät zu genehmigen geruhet, dass

1. die vollständige Durchführung der Beschlüsse, welche die im vorigen Jahre in Wien versammelt gewesenen Bischöfe über die Einrichtung der theologischen Diöcesan- und Klosterlehranstalten gefasst haben, kein Hinderniss finde, unter dem Vorbehalte, dass keine Abänderung ohne mit der Regierung gepflogene Rücksprache verfügt werde, dass aber dort, wo und in so weit als Diöcesan- und Klosterlehranstalten diese Beschlüsse nicht zur Richtschnur nehmen, nach den bisherigen Bestimmungen vorgegangen werde;

2. dass da, wo in Zukunft eine theologische Facultät bestehen wird, zugleich eine Diöcesan-Lehranstalt eingerichtet werde.

Die erwähnten Beschlüsse der bischöflichen Versammlung in Betreff der theologischen Diöcesan- und Klosterlehranstalten sind folgende:

„In die theologischen Studien sind nur solche Candidaten aufzunehmen, welche das Unter- und Ober-Gymnasium mit hinreichendem Erfolge zurückgelegt haben."

„Die Theologie zerfällt in vier Jahrgänge und wird von wenigstens sechs Professoren vorgetragen."

„Allgemein verbindliche Lehrgegenstände sind: hebräische Sprache, Bibelkunde des alten und neuen Bundes, Kirchengeschichte, Patrologie, Kirchenrecht, Dogmatik, Moral,

---

**) Im Ergänzungsbande des Reichsgesetzblattes, Nr. 151.*

dogmatyka, moralna, pastoralna, katechetyka i sposób nauczania. Przystoi atoliż biskupom prawo, dyspenzować poszczególnych kandydatów od studyum języka hebrajskiego."

„Studyum języków semitycznych i wyższej egzegezy, wymagać się będzie od wszystkich, stopnia doktora teologii dostąpić pragnących."

„Nadto mają być wykładane, w miarę sił nauczycielskich, przedmioty nadzwyczajne, jako to: archeologia chrześciańska, apologietyka, historya objawienia, synodologia, historya dogm, symbolika."

„Słuchaczom teologii, którzy przed wstąpieniem na teologię, nie słuchali metafizyki i filozofii moralnej, podana będzie sposobność otrzymania w tych przedmiotach nauki przez profesora teologii."

„Biskupi zastrzegają sobie oznaczyć porządek wykładów nadzwyczajnych; zamierzają jednak zaprowadzić w tem jednostajność wedle prowincyj kościelnych."

„Na profesorów teologii, tacy tylko będą ustanowieni, którzy uzdolnienie swe wykazali egzaminem piśmiennym i ustnym; wszakże wyjątek miejsce ma co do tych mężów którzy już odznaczyli zdolności i umiejętzości swe celującemi robotami naukowemi."

„Przy zawakowaniu kateder naukowych, rozpisany będzie ze strony ordynaryatu konkurs egzaminowy przynajmniej w całej dyecezyi. Co się tycze zakładów naukowych kilku dyecezyom wspólnych, zarządzi się rozpisanie we wszystkich dotyczących dyecezyach."

„Ordynaryaty oznajmią najwyższą władzę w kraju o nastąpionem zawakowaniu i rozpisaniu katedry."

„Pytania egzaminowe oznaczy biskup, w którego dyecezyi katedra zawakowała."

„Egzamin konkursowy zawsze w tym naukowym zakładzie odbędzie się, w którym katedra opróżnioną została."

„Biskup zasięgnie względem egzaminu piśmiennego, zdania profesorów, nietylko zakładu właściwego, lecz toż i innego zakładu naukowego teologicznego."

„Osądzenie egzaminu ustnego, nastąpi przez profesorów zakładu naukowego, gdzie egzamin został złożony i przez jednego komisarza ordynaryatu."

„Gdy osądzenie prac egzaminowych wedle porządku się odbyło, wybiera biskup z kompetentów tego, który mu najwięcej gwarancyi podaje pod względem zbawiennego działania swego i wymienia go władzy rządowej, z wyszczególnieniem oraz w czem osobliwsza godność jego zawisła. Jeżeli władza ta z stanowiska swego przeciw wymienionemu, żadnego nie podnosi zarzutu, lub też jeżeli zarzuty poczynione, zostały uchylone, udziela mu biskup katedrę. Tak samo postępować należy, jeżeli biskup oznaczy na profesora męża, celującego pracami naukowemi, bez przedsiębrania z nim wprzód egzaminu konkursowego.

„Teologiczne zakłady naukowe klasztorne, podlegają równie tak jak inne, kierunkowi i nadzorowi ze strony biskupów. Niemniej odnoszą się i do takowych wszelkie powyższe postanowienia co do przedmiotów naukowych, tudzież co do liczby lat i profesorów."

Pastoral, Katechetik und Unterrichtslehre. Doch steht es den Bischöfen frei, einzelne Candidaten vom Studium der hebräischen Sprache loszuzählen."

„Das Studium der semitischen Sprachen und der höheren Exegese ist für Alle erforderlich, welche die theologische Doctorswürde zu erlangen wünschen."

„Ueberdiess sollen ausserordentliche Lehrfächer, wie christliche Archäologie, Apologetik, Geschichte der Offenbarung, Synodologie, Dogmengeschichte, Symbolik nach Massgabe der Lehrkräfte vorgetragen werden."

„Jenen Hörern der Theologie, welche Metaphysik und Moralphilosophie vor ihrem Eintritte in das theologische Studium nicht gehört haben, wird Gelegenheit geboten werden, in diesen Wissenschaften durch einen Professor der Theologie Unterricht zu erhalten."

„Die Bischöfe behalten sich vor, die Reihenfolge der ordentlichen Lehrvorträge zu bestimmen; sie beabsichtigen aber hierin nach kirchlichen Provinzen eine Gleichförmigkeit herbeizuführen."

„Als Professoren der Theologie sollen in der Regel nur solche angestellt werden, welche ihre Befähigung durch eine schriftliche und mündliche Prüfung ausgewiesen haben doch kann mit den Männern, welche ihre Kenntnisse bereits durch ausgezeichnete wissenschaftliche Leistungen bewährt haben, eine Ausnahme gemacht werden."

„Bei Erledigung von Lehrkanzeln ist die Concursprüfung von dem Ordinariate wenigstens in der ganzen Diöcese auszuschreiben. Bei Lehranstalten, welche mehreren Diöcesen gemeinsam sind, soll die Ausschreibung in allen betreffenden Diöcesen veranlasst werden."

„Die Ordinariate werden die geschehene Erledigung und Ausschreibung der Lehrkanzel der obersten Landesbehörde bekannt geben."

„Die Prüfungsfragen werden von dem Bischofe bestimmt, in dessen Diöcese die Lehrkanzel erlediget ist."

„Die Concursprüfung wird stets bei der Lehranstalt gehalten, an welcher die Lehrkanzel erlediget ist."

„Der Bischof wird über die schriftliche Prüfung das Gutachten der Professoren sowohl der betreffenden, als einer anderen theologischen Lehranstalt einholen."

„Die Beurtheilung der mündlichen Prüfung ist von den Professoren der Lehranstalt, an welcher dieselbe gemacht wurde, und einem Ordinariats-Commissäre vorzunehmen."

„Nachdem die Beurtheilung der Prüfungsleistungen ordnungsmässig vor sich gegangen ist, wählet der Bischof aus den Bewerbern jenen, welcher am meisten Bürgschaften für eine heilbringende Wirksamkeit darbietet, und macht denselben der Staatsgewalt unter Beifügung der Gründe namhaft, auf welchem seine vorzugsweise Würdigkeit beruht. Erhebt diese nicht von ihrem Standpuncte aus wider den Bezeichneten eine Einwendung, oder sind die gemachten Einwendungen behoben, so verleiht ihm der Bischof das Lehramt. Dasselbe ist zu beobachten, wenn der Bischof einen Mann, welcher durch wissenschaftliche Leistungen hervorragt, ohne vorausgegangene Concursprüfung als Professor bezeichnet."

„Die theologischen Lehranstalten der Klöster unterstehen in gleicher Weise wie die übrigen der Leitung und Beaufsichtigung von Seite der Bischöfe. Auch haben sämmtliche Bestimmungen über die Lehrgegenstände und die Zahl der Jahrgänge und Professoren für dieselben Geltung."

„Profesorowie w zakładach naukowych klasztornych, przedstawieni będą biskupowi przez właściwego przełożonego zakonu, a biskup dochodzi uzdolnienia oznaczonych drogą egzaminu, do konkursu podobnego.“

„Jeżeli kandydat z dobrym skutkiem egzamin odbył, a oraz i pod innym jeszcze względem na urząd nauczycielski zdolnym się wykazał, oznajmia biskup propozycyę tę władzy rządowej i udziela oraz powody, na których opiera się aprobacya jego. Jeżeli ze strony władzy rządowej żadne trudności nie będą czynione, lub też takowe zostały uchylone, upoważnia biskup kandydata do wykładów naukowych teologicznych.“

„Biskup prawo ma żądać od wszystkich profesorów i nauczycieli teologii gwarancyi o kościelnym sposobie myślenia, nad ich zachowaniem się w życiu potocznem czuwać, ich naukę i całą ich działalność urzędową ciągle kontrolować, a gdyby pod którymbądź z tych względów niegodnymi się ukazali, upoważnienie do wykładów teologicznych, odebrać.“

„Biskupi przekonanie sobie zjednać muszą o postępkach uczniów we wszystkich zawodach naukowych przez egzamina ściśle przypilnowane. Na skutki egzaminów czy to całorocznych, czy półrocznych, wystawiane będą zaświadczenia w sposób dotychczasowy.“

„Język łaciński jest językiem naukowym przy wykładach teologicznych. Jak dalece potrzeba języków krajowych w ukwalifikowaniu duchownych do świętego ich powołania, o tem porozumieją się biskupi właściwej prowincyi kościelnej.“

„Po wszystkich zakładach naukowych, w których dotychczas promowowano na godność doktora teologii, zastrzegają sobie biskupi prawo, przynajmniej połowę egzaminatorów przy ścisłych egzaminach mianować z grona profesorów lub doktorów teologii, a przy promocyi żądać od kandydata złożenia zeznania trydenckiego.“

Celem przeprowadzenia rzeczonych na wstępie Najwyższych postanowień, rozporządza się, co następuje:

I. Co się tycze zakładów dyecezyalnych i klasztornych.

Gdzie zakłady takowe obecnie już istnieją, albo na przyszłość zaprowadzone być mają, ma namiestnik dotyczącemu biskupowi udzielić, że rządy Najjaśniejszego Pana po nim oczekują, że takowy urządzi i kierować będzie zakład naukowy, podług powyższych uchwał zgromadzenia biskupów.

W temto oczekiwaniu pozostanie na przyszłość, co się tycze zakładów wspomnionych, czuwać tylko nad utrzymaniem tego urządzenia i wykonywać nadzór, jaki rządowi zastrzeżony i obowiązkowo nań włożony jest §fem 4. Najwyższego patentu z dnia 4go Marca 1849. względem wszystkich zakładów naukowych. Tym końcem drogą namiestnikostwa przesełać powinien ministerstwu biskup właściwy, a gdzie klasztor posiada teologiczny zakład naukowy domowy, przełożony zakonu drogą ordynaryatu biskupiego z początkiem każdego roku szkolnego, a to najdalej aż do końca pierwszego miesiąca po rozpoczęciu studyów, wykaz stanu personalu w sposób dotychczasowy, tudzież w oddzielnem podaniu spis przedmiotów wykładanych z wymienieniem godzin, nareszcie spis uczniów, podług lat uporządkowanych.

„Die Professoren an Klosterlehranstalten werden von dem betreffenden Ordensvorsteher dem Bischofe vorgeschlagen, welcher die wissenschaftliche Befähigung der Bezeichneten einer concursartigen Prüfung unterzieht."

„Wenn der Erfolg ein entsprechender ist, und der Candidat sich auch in den übrigen Beziehungen als zum Lehramte geeignet darstellt, so zeigt er den ihm gemachten Vorschlag der Staatsgewalt an, und theilet die Gründe mit, auf welche seine Gutheissung sich stützet. Wenn von Seite der Staatsgewalt eine Beanständigung nicht erfolgt, oder die sich ergebenden Schwierigkeiten behoben werden, so verleiht der Bischof dem Candidaten die Ermächtigung zum Lehrvortrage der Theologie."

„Der Bischof hat von sämmtlichen Professoren und Lehrern der Theologie die Gewährleistung kirchlicher Gesinnung zu fordern, ihren Wandel, ihre Lehre und gesammte Amtsthätigkeit fortwährend zu überwachen, und wenn sie in einer dieser Beziehungen sich ihres Berufes unwürdig erweisen sollten, die Ermächtigung zum Vortrage der Theologie zurückzunehmen."

„Die Bischöfe werden sich über die Fortschritte der Schüler in sämmtlichen Lehrfächern durch genau zu überwachende Prüfungen Gewissheit verschaffen. Ueber den Erfolg der ganz- oder halbjährigen Prüfungen sollen in bisheriger Weise Zeugnisse ausgestellt werden."

„Das Latein ist die ordentliche Sprache der theologischen Lehrvorträge. In wie weit die Anwendung der Landessprachen nothwendig sei, um den Seelsorger zu seinem heiligen Berufe zu befähigen, bleibt der Vereinbarung zwischen den Bischöfen derselben Kirchenprovinz überlassen."

„An allen Lehranstalten, wo bisher der theologische Doctorgrad ertheilt wurde, behalten sich die Bischöfe das Recht vor, wenigstens die Hälfte der Examinatoren bei strengen Prüfungen aus Professoren oder Doctoren der Theologie zu ernennen, und bei der Promotion von dem zu Graduirenden die Ablegung des tridentinischen Glaubensbekenntnisses zu verlangen."

Zur Durchführung der Eingangs erwähnten Allerhöchsten Bestimmungen wird Nachstehendes angeordnet:

I. In Betreff der Diöcesan- und Klosterlehranstalten.

Wo solche Anstalten dermalen bestehen, oder künftig errichtet werden sollten, hat der Statthalter dem betreffenden Bischofe mitzutheilen, dass die Regierung Seiner Majestät von der Voraussetzung ausgehe, er werde die Lehranstalt nach den voranstehenden Beschlüssen der bischöflichen Versammlung einrichten und leiten.

In dieser Voraussetzung wird künftig in Betreff der genannten Anstalten nur über die Einhaltung dieser Einrichtung zu wachen, und diejenige Oberaufsicht zu üben seyn, welche der Regierung durch §. 4 des Allerhöchsten Patentes vom 4. März 1849 über alle Lehranstalten gewahrt, und als Pflicht auferlegt ist. Zu dem Ende werden von dem betreffenden Bischofe und wo ein Kloster eine theologische Hauslehranstalt besitzt, von dem Ordensvorsteher im Wege des bischöflichen Ordinariates zu Anfang jedes Studienjahres, und zwar längstens bis Ende des ersten Monates nach Eröffnung der Studien eine Personalstandestabelle in der bisher üblichen Weise, dann in einer abgesonderten Eingabe ein Verzeichniss der Gegenstände der gehaltenen Vorträge mit Angabe ihrer Stundenzahl, so wie ein nach den Jahrgängen geordnetes Verzeichniss der Schüler dem Ministerium durch Vermittlung des Statthalters einzusenden seyn.

Jeżeli idzie o obsadzenie zawakowanej katedry po takich zakładach, ma biskup, jeżeli takową nadać zamyśla, doniesienie swe wraz z elaboratami egzaminowemi, albo jeżeli powołanie doświadczonego już męża nastąpić ma, z innemi dotyczącemi alegatami jego uzdolnienia, odesłać do namiestnika kraju koronnego, w którym się zakład znajduje. Jeżeliby tedy namiestnikowi wiadome były takie okoliczności, któreby nie zważając na uzdolnienie naukowe, niegodnym czyniły kandydata do urzędu nauczycielskiego, musiałby to namiestnik wprzód biskupowi udzielić, a w razie, gdyby tenże okoliczności takowe nie uznał za stanowcze, o tem relacyę do ministerstwa wyznań i oświecenia zdać.

Jeżeli do czynienia takowych trudności, żadnego nie ma powodu, powinien namiestnik udzielenie biskupa natychmiast do ministerstwa odesłać.

II. Co się tycze fakultetów teologicznych.

Teologiczne fakultety były dotąd, równie jak zakłady naukowe dyecezyalne, li ku temu tylko urządzone, otworzyć kandydatom stanu duchownego drogę do wykształcenia się, niezbędnie im potrzebnego w praktycznem ich powołaniu. Jestto potrzebą głęboko uzasadnioną, ażeby one teologiczną naukę tak dalece popierały, iżby takowa przewyższała spólne potrzeby wszystkich do opiekowania się duszami przeznaczonych duchownych, a do rządu należeć będzie, wedle okoliczności dołożyć starania ku potrzebnemu pomnożeniu sił nauczycielskich. W tej mierze w najliczniejszych przypadkach, bardzo dobrzeby się połączyć dało, żeby profesorowie fakultetu, lub niektórzy z nich, takie trzymali wykłady, którychby najbliższym celem było wykształcenie kandydatów stanu duchownego do praktycznego ich powołania, przeto więc, ażeby zakładem naukowym dyecezyalnym także i profesorowie fakultetowi zawiadowali.

Do tego należy nasamprzód zasięgnąć zezwolenia tego biskupa, którego alumni dotąd na fakultecie swe wykształcenie odbierali. Gdyby takowe odmówionem zostało, osądzi ministeryum wyznań i oświecenia, czy fakultet w kwestyi będący, obok zakładu naukowego dyecezalnego oddzielnego, nowo będzie uorganizowanym, czy też ustać ma. Jeżeli zaś zezwolenie biskupa nie będzie odmówionem, natedy profesorowie fakultetu teologicznego, którzy dotychczas wykładali kandydatom stanu duchownego i kandydatom godności doktora teologii, przedmioty wskazane sobie przez zgromadzenie biskupów ukonstytuować się mają jako ciało nauczycielskie zakładu naukowego dyecezyalnego, i wykładać będą teologiczne przedmioty naukowe kandydatom stanu duchownego, stosownie do uchwał zapadłych na zgromadzeniu biskupów. Odczyty takowe w katalogach lekcyjnych fakultetu wyraźnie będą wskazane jako przeznaczone dla kandydatów stanu duchownego.

Profesorowie zachowują swoję rangę, płacę i stanowisko, jako profesorowie fakultetowi.

O ile obowiązki ich jako nauczycieli na zakładzie naukowym dyecezyalnym tego dozwalają, wolno im będzie wykładać jeszcze i inne przedmioty na fakultecie wedle ustaw akademicznych. Rząd zastrzega sobie także tam, gdzie to stosownem być się okazuje, mianować profesorów fakultetowych, nie pełniących słżżby w zakładzie naukowym dyecezyalnym.

Wenn es sich um Besetzung einer erledigten Lehrkanzel an solchen Anstalten handelt, so ist die Anzeige des Bischofes, wenn er dieselbe zu verleihen gedenke, sammt den Prüfungs-Elaboraten, oder wenn die Berufung eines bereits erprobten Mannes stattfinden soll, den anderweitigen Belegen seiner Befähigung an den Statthalter des Kronlandes, in welchem sich die Anstalt befindet, zu leiten. Sollten Letzterem Umstände, welche abgesehen von der wissenschaftlichen Befähigung, den Candidaten des Lehramtes nicht würdig erscheinen lassen. bekannt seyn, so hätte er dieselben zunächst dem Bischofe mitzutheilen; wenn dieser aber die erhobenen Umstände nicht als entscheidend unerkennen sollte, hierüber an das Ministerium des Cultus und Unterrichts zu berichten.

Ist zu Bedenken der bezeichneten Art kein Anlass vorhanden, so hat der Statthalter die Mittheilung des Bischofes sogleich an das Ministerium zu leiten.

II. In Betreff der theologischen Facultäten.

Die theologischen Facultäten waren bisher eben so, wie die Diöcesan-Lehranstalten lediglich dazu eingerichtet, den Candidaten des geistlichen Standes die ihnen für ihren praktischen Beruf unerlässliche Bildung zu gewähren. Es ist ein tief begründetes Bedürfniss, dass sie fortan die theologische Wissenschaft in einem Masse fördern, welches die gemeinsamen Bedürfnisse der Bildung aller für die Seelsorge bestimmten Geistlichen übersteigt, und es wird die Sache der Regierung seyn, nach Zulass der Umstände für die zu dem Ende erforderliche Vermehrung der Lehrkräfte zu sorgen. Damit wird es aber in den meisten Fällen sehr wohl vereinbar seyn, dass die Professoren der Facultät oder einige aus ihnen jene Vorträge halten, deren nächster Zweck die Bildung der Candidaten des geistlichen Standes für ihren praktischen Beruf ist, und dass daher die Diöcesan-Lehranstalt von den Facultäts-Professoren mit besorgt werde.

Hiezu wird zunächst die Zustimmung des Bischofes, dessen Alumnen bisher ihre Bildung an der Facultät erhielten, einzuholen seyn. Sollte sie verweigert werden, so wird es dem Ministerium des Cultus und Unterrichts zustehen, zu beurtheilen, ob die fragliche Facultät neben einer abgesonderten Diöcesan-Lehranstalt neu zu organisiren sei, oder einzugehen habe. Wird die Zustimmung des Bischofes nicht verweigert, so werden jene Professoren der theologischen Facultät, welche bisher die von der bischöflichen Versammlung den Candidaten des geistlichen Standes und der theologischen Doctorwürde vorgezeichneten Fächer vorgetragen haben, sich als Lehrkörper der Diöcesan-Lehranstalt constituiren, und die theologischen Wissenschaften für die Candidaten des geistlichen Standes nach den Beschlüssen der bischöflichen Versammlung vortragen. Diese Vorträge werden in den Lections-Katalogen der Facultät ausdrücklich als zunächst für die Candidaten des geistlichen Standes bestimmt, zu bezeichnen seyn.

Die Professoren behalten ihren Rang, ihren Gehalt und ihre Stellung als Facultäts-Professoren bei.

In wieferne ihre Verpflichtungen als Lehrer der Diöcesan-Lehranstalt sie daran nicht hindern, bleibt es ihnen unbenommen, an der Facultät noch andere Vorträge nach den akademischen Gesetzen zu halten. Auch behält die Regierung sich vor, dort, wo es zweckmässig erscheint, Facultäts-Professoren zu ernennen, welche an der Diöcesan-Lehranstalt keine Dienste zu leisten haben.

Jeżeli zawakuje posada profesora fakultetowego, należącego oraz do ciała nauczycielskiego w zakładzie naukowym dyecezyalnym, wolno będzie biskupowi obsadzać miejsce zawakowane wedle postanowień, odnoszących się do zakładów naukowych dyecezyalnych, w którym to przypadku wprzód załatwić należy sprawę względem wyznaczenia płacy z funduszu religijnego profesorowi dyecezyalnemu, ustanowić się mającemu; jednakże w każdym takowym razie, zniesie się ministeryum z biskupem w celu wzajemnego ile możności połączenia się względem takowego męża, któryby posiadał oraz zdolności wymagane, by mógł zostać ustanowionym jako profesor fakultetowy.

Thun m. p.

320.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 15. Lipca 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, w których Najwyższy patent z dnia 4. Marca 1849 *) wydanym został;

dotyczące czynności urzędowo-karnych i dyscyplinarnych przeciw duchownym katolickim, tudzież zakresu działania władz rządowych w sprawach co do nabożeństwa katolickiego i egzaminów konkursowych na probostwo.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 18. Kwietnia r. b. (dz. pr. p. cz. L. L. 166), oznaczyło ogólne postanowienia co do stanowiska, jakie na zasadzie Najwyższego patentu z d. 4. Marca 1849, §. 2, zajmować ma kościół katolicki w krajach koronnych, dla których ów Najwyższy patent został wydany.

Zarazem raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, co do uchwał, zapadłych na zgromadzeniu biskupów owych krajów, we Wiedniu przeszłego roku odbytem, Najłaskawiej zarządzić, co następuje:

1. Jeżeliby katolicki duchowny stanowiska swego i przystojących mu z tąd dla celów kościelnych praw, do innych nadużywał celów, w ten sposób, iżby oddalenie jego z urzędu za potrzebne uznanem było, władze względem tego pierwej porozumieć się mają z kościelnym przełożonym jego;

2. każdemu biskupowi wolno jest, w swojej dyecezyi urządzać i kierować nabożeństwem w duchu uchwał, zapadłych na zgromadzeniu biskupów.

W uchwałach tych wzięli biskupi na siebie obowiązek, utrzymywać troskliwie wszystko, co w istnącym porządku nabożeństwa jest stosowne i zbawienne, i niezaprowadzać żadnej zmiany bez przyzwolenia synodu prowincyonalnego; oni wyrzekli, że w zmienionem stanowisku ustawodawstwa widzą podwójne wezwanie, zapobiegać z niespracowaną czynnością wszelkiej samowolnej nowości, i nadużyciu jakieby się w nabożeństwie wcisnąć mogło.

3. Zupełne przeprowadzenie postanowień, zapadłych na zgromadzeniu biskupów co do egzaminu konkursowego na probostwo, żadnej nie będzie doznawać przeszkody, z tem zastrzeżeniem, że takowe nie będą zmienione, nie porozumiawszy się wprzód z rządem,

*) W tomie uzupełniającym dziennika pr. p. Nr. 151.

Kommt die Stelle eines Facultäts-Professors, welcher zugleich dem Lehrkörper der Diöcesan-Anstalt angehört, in Erledigung, so steht es zwar dem Bischofe frei, die Stelle nach den für Diöcesan-Lehranstalten geltenden Bestimmungen zu besetzen, in welchem Falle eine Verhandlung wegen Ausmittlung eines Gehaltes aus dem Religionsfonde für den anzustellenden Diöcesan-Professor voraus zu gehen hat; doch wird das Ministerium mit dem Bischofe von Fall zu Fall Rücksprache pflegen, um sich wo möglich über einen Mann zu vereinigen, welcher die nöthigen Eigenschaften besitzt, um zugleich als Facultäts-Professor angestellt zu werden.

Thun *m. p.*

320.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 15. Juli 1850,

*wirksam für alle jene Kronländer, für welche das Allerhöchste Patent vom 4. März 1849 *) erflossen ist,* **in Betreff der Straf- und Disciplinar-Amtshandlungen gegen katholische Geistliche, dann des Wirkungskreises der Regierungsbehörden in Angelegenheiten des katholischen Gottesdienstes und der Pfarr-Concursprüfungen.**

Durch die kaiserliche Verordnung vom 18. April l. J. (Reichsgesetzblatt, L. Stück, Z. 156), sind die allgemeinen Bestimmungen über die Stellung erflossen, welche auf Grundlage des Allerhöchsten Patentes vom 4. März 1849, §. 2, die katholische Kirche in den Kronländern einzunehmen hat, für welche jenes Allerhöchste Patent erlassen worden ist.

Zugleich haben Seine Majestät mit Beziehung auf die Beschlüsse der im vorigen Jahre zu Wien stattgehabten Versammlung der Bischöfe jener Länder Allerhöchst anzuordnen geruht:

1. dass, wenn ein katholischer Geistlicher seine Stellung und die ihm in derselben für kirchliche Zwecke zustehenden Befugnisse, zu anderen Zwecken in der Art missbraucht, dass seine Entfernung vom Amte für nothwendig erkannt wird, die Behörden sich desshalb vorerst mit seinen kirchlichen Vorgesetzten ins Einvernehmen setzen sollen;

2. dass es jedem Bischofe frei stehen solle, den Gottesdienst in seiner Diöcese im Sinne der von der Versammlung der Bischöfe gefassten Beschlüsse zu ordnen und zu leiten.

In diesen Beschlüssen haben die Bischöfe es sich zur Pflicht gemacht, Alles, was an der bestehenden Gottesdienstordnung zweckmässig und heilsam ist, sorgsam aufrecht zu halten und keine Abänderung ohne Zustimmung der Provinzialsynode zu machen; sie haben ausgesprochen, dass sie in der veränderten Stellung der Gesetzgebung eine doppelte Aufforderung finden, jeder willkürlichen Neuerung und jedem Missbrauche, welcher sich beim Gottesdienste einschleichen könnte, mit unermüdlicher Thätigkeit zu begegnen.

3. Dass die vollständige Durchführung der von der Versammlung der Bischöfe über die Pfarr-Concursprüfung getroffenen Bestimmungen, unter dem Vorbehalte, dass dieselben nicht ohne gepflogene Rücksprache mit der Regierung, abgeändert werden, kein Hinderniss finden

**) Im Ergänzungsbande des Reichsgesetzblattes, Nr. 151.*

jednakże, gdzie i jak dalece uchwały owe nie będą za prawidło wzięte, postępować należy przy egzaminie konkursowym na probostwo podług dotychczasowych rozporządzeń.

Uchwały zapadłe na zgromadzeniu biskupów względem egzaminu konkursowego na probostwo są następujące:

„W każdej dyecezyi powinien być przynajmniej raz w rok przedsięwzięty egzamin konkursowy na probostwo a to ustny i piśmienny.“

„Przedmioty tego egzaminu są następujące:

1. Dogmatyka.

2. Objaśnienia świętego pisma na zasadzie Wulgaty.

3. Moralna i pastoralna (nauka) wraz z liturgią najwłaściwiej w kierunku praktycznym.

4. prawo kościelne.

5. zupełny plan kazania i wypracowanie jego w części.

6. ustny wykład (wygłoszenie).

7. katecheza.“

„Dla uzyskania urzędu duchownego samodzielnego potrzeba, aby ubiegający się z pomyślnym skutkiem złożył egzamin konkursowy na probostwo.“

„Jak dalecy takowy egzamin potrzebny jest dla kanonikatów, z któremi wprawdzie połączony jest obowiązek opiekowania się duszami, ale nie oraz urząd duchowny samodzielny, pozostawia się to rozważeniu biskupa dyecezalnego.“

„Do egzaminu konkursowego tacy tylko będą przypuszczeni, którzy przynajmniej od trzech lat uzyskali upoważnienie do zajmowania się opieką dusz.“

„Egzamin konkursowy ważny jest zwykle na lat sześć, wszakże koncylium prowincyonalne wyznaczyć może, dłuższy lub krótszy do tego termin. Tylko pełniący służbę lub emerytowani profesorowie teologii, tudzież ci doktorowie teologii, którzy się dla osiągnienia tej godności ścisłym egzaminom poddali, i tacy mężowie którzy się w teologicznym jakim zawodzie jako autorowie odznaczyli, mogą od złożenia egzaminu konkursowego być dyspenzowani.“

„Od powtórzenia takowego może biskup i takich uwolnić, którzy jako starownicy dusz lub też w inny sposób o teologicznych wiadomościach swoich dostateczne dowody dali. Żaden biskup nie jest obowiązany, egzamin konkursowy, na probostwo, któremu się poddał jaki kandydat w obcej dyecezyi, uznać za dostateczny dla probostw w swojej dyecezyi“

Końcem przeprowadzenia tych Najwyższych postanowień rozporządza się, co następuje:

1. Co się tycze postępowania karnego i dyscyplinarnego przeciw duchownym katolickim.

Ponieważ biskupom przyznano §§fami 3 i 4. cesarskiego rozporządzenia z d. 18. Kwietnia r. b. niezawisłe wykonywanie karnej władzy kościelnej, przeto ustaje nakazana dekretem kancelaryi nadwornej z d. 3. Marca 1792 procedura, wedle której indagacye dyscyplinarne przeciw księżom katolickim przedsiębrane były przez komisyę, złożoną nie tylko z urzędników duchownych lecz też i świeckich.

Świeckie władze ze swej strony również niezawiśle postępować mają wewnątrz swego prawnego zakresu, przyczem im służyć będą za prawidło przepisy następujące:

solle, jedoch dort, wo und in soweit als jene Beschlüsse nicht zur Richtschnur genommen werden, bei der Pfarr-Concursprüfung nach den bisherigen Anordnungen vorgegangen werde.

Die Beschlüsse der bischöflichen Versammlung in Betreff der Pfarr-Concursprüfung sind folgende:

„Die Pfarr-Concursprüfung soll in jeder Diöcese jährlich zum wenigsten Einmal, und zwar mündlich und schriftlich vorgenommen werden."

„Gegenstände dieser Prüfung sind:

1. Dogmatik.

2. Erläuterung der heiligen Schrift nach der Vulgate.

3. Moral und Pastoral sammt Liturgik mit vorherrschend praktischer Richtung.

4. Kirchenrecht.

5. Vollständiger Entwurf und theilweise Ausarbeitung einer Predigt.

6. Mündlicher Vortrag.

7. Katechese."

„Zur Erlangung jeden Amtes selbständiger Seelsorge ist erforderlich, dass der Bewerber die Pfarr-Concursprüfung mit gutem Erfolge bestanden habe."

„In wiefern für Canonicate, mit welchen zwar die Verpflichtung zur Seelsorge, aber kein selbständiges Seelsorgeamt verbunden ist, die Pfarr-Concursprüfung nothwendig sei, bleibt dem Ermessen des Diöcesan-Bischofes überlassen."

„Zur Pfarr-Concursprüfung sollen nur Solche zugelassen werden, welche seit wenigstens drei Jahren die Befugniss zur Verwaltung der Seelsorge erlangt haben."

„Die Concursprüfung hat in der Regel für sechs Jahre zu gelten, doch kann durch Provinzial-Concilium ein längerer oder kürzerer Zeitraum bestimmt werden. Nur die dienstthuenden oder emeritirten Professoren der Theologie, jene Doctoren der Theologie, welche zur Erlangung dieser Würde sich den strengen Prüfungen unterzogen und solche Männer, welche sich in einem theologischen Fache als Schriftsteller ausgezeichnet haben, dürfen von Ablegung der Pfarr-Concursprüfung dispensirt werden."

„Von Wiederholung derselben kann der Bischof auch Solche loszählen, welche als Seelsorger oder in anderer Weise ihre theologischen Kenntnisse hinreichend erprobt haben. Kein Bischof ist verbunden, die Pfarr-Concursprüfung, welcher sich ein Bewerber in einer fremden Diöcese unterzogen hat, als für Pfründen seines Sprengels genügend anzuerkennen."

Zur Durchführung dieser Allerhöchsten Entschliessungen wird Nachstehendes angeordnet:

1. Hinsichtlich des Straf- und Disciplinarverfahrens gegen katholische Geistliche.

Nachdem den Bischöfen die selbständige Ausübung der kirchlichen Strafgewalt durch die §§. 3 und 4 der kaiserlichen Verordnung vom 18. April l. J. eingeräumt worden ist, so hat es von dem durch Hofkanzleidecret vom 3. März 1792 angeordneten Verfahren, dem zufolge Disciplinar-Untersuchungen gegen katholische Geistliche mittelst einer aus geistlichen und weltlichen Beamten zusammengesetzten Commission vorzunehmen waren, abzukommen.

Ihrerseits werden die weltlichen Behörden innerhalb ihres gesetzlichen Wirkungskreises ebenfalls selbständig vorzugehen und es werden denselben dabei folgende Bestimmungen zur Richtschnur zu dienen haben:

a) Jeżeli ksiądz katolicki obwiniony jest o jaką zbrodnię, albo jakie wykroczenie, ulegające procedurze sądowej, należy tę sprawę odesłać do właściwej władzy sądowej, a władza polityczna ma tylko o tyle wdawać się w tę sprawę, o ile jej prawnemi przepisami w ogóle jest przekazano, wspierać władze sądowe.

b) Jeżeli przeciw katolickiemu księdzu wniesione będą innego rodzaju skargi, względem duchownego jego urzędowania, albo zachowania się w urzędzie kapłańskim, polityczne władze nie będą w powszechności rozpoczynać w tej mierze żadnej czynności urzędowej, lecz odeszlą skargi takowe do przełożonego kościelnego. Jeżeliby ten jednak nie zaradził temu, a był oraz powód do obawy, że ztąd wyniknie niebezpieczeństwo dla publicznej spokojności i porządku, albo też jeżeliby postępowanie duchownego bezpośrednio groziło niebezpieczeństwem dla publicznego spokoju i porządku, należy o tem natychmiast donieść namiestnikowi (naczelnikowi kraju), który względem potrzebnych środków porozumieć się ma z biskupem i oraz osądzić, czy w tym celu władza polityczna przystąpić ma do rozpoznania stanu rzeczy.

Bez zlecenia ze strony namiestnika (szefa krajowego), należy wtedy tylko przystąpić do rozpoznania stanu rzeczy, jeżeli zwłoka niebezpieczeństwem grozi, w którychto przypadkach sprawę jednocześnie namiestnikowi zdać należy.

Obowiązek władz politycznych czuwania nad wykonaniem prawnych przepisów, istniejących względem prowadzenia metryk, tudzież względem rzeczy szkół i ubogich, niniejszemi postanowieniami nie ma być naruszony.

2. Co się tycze nabożeństwa.

W sprawy nabożeństwa, władze polityczne w sposób urządzający wdawać się nie będą, lecz nad tem jedynie czuwać mają, ażeby się wszędzie wedle powyższych uchwał, zapadłych na zgromadzeniu biskupów stosowano, a jeżeliby wbrew oczekiwaniu zaszły odstąpienia od tego, zawiadomią szefa krajowego, który się w tej mierze z biskupem porozumie, co ku temu stosownem jest zarządzi, albo też w razie potrzeby do ministeryum doniesienie uczyni.

3. Co się tycze egzaminu na probostwo.

Skoro biskupi kraju koronnego oznajmią namiestnikowi (szefowi krajowemu), że wyznaczyli egzaminatorów do konkursowego egzaminu na probostwo i potrzebne rozporządzenia do wykonania uchwał zgromadzenia swego wydali, władze polityczne na tę sprawę żadnego już dalszego wpływu wywierać nie będą.

Tylko, jeżeliby się pokazało, że duchowna władza zachowuje odmienne od uchwał zgromadzenia biskupów postępowanie, byłoby natedy rzeczą namiestnika (szefa krajowego), ze względem na wyrażone w wyż namienionem Najwyższem postanowieniu z d. 18. Kwietnia r. b. zastrzeżenie porozumieć się z biskupem, albo też uczynić w tej mierze oznajmienie ministerstwu wyznań i oświecenia.

Thun m. p.

a) *Wenn ein katholischer Geistlicher eines Verbrechens oder eines der gerichtlichen Amtshandlung unterliegenden Vergehens beschuldiget wird, so ist die Angelegenheit der competenten Gerichtsbehörde zu überweisen und die politische Behörde wird dabei nur in so weit einzuschreiten haben, als sie durch die gesetzlichen Vorschriften überhaupt zur Unterstützung der Gerichtsbehörden angewiesen ist.*

b) *Wenn gegen einen katholischen Geistlichen Beschwerden anderer Art, über seine geistliche Amtsführung oder sein Betragen in einem geistlichen Amte erhoben werden, so haben sich die politischen Behörden in der Regel in eine Amtshandlung darüber nicht einzulassen, sondern dieselben an den kirchlichen Vorgesetzten zu verweisen. Sollte jedoch von dieser keine Abhilfe geschafft werden und Grund zu der Besorgniss vorhanden seyn, dass daraus Gefahr für die öffentliche Ruhe und Ordnung hervorgehe, oder sollte das Benehmen eines Geistlichen der öffentlichen Ruhe und Ordnung unmittelbar Gefahr drohen, so wäre hievon sogleich die Anzeige an den Statthalter (Landeschef) zu erstatten, welchem es obliegen wird, sich über die erforderlichen Massregeln mit dem Bischofe in das Einvernehmen zu setzen und zu beurtheilen, ob zu diesem Ende die politische Behörde zur Erhebung des Thatbestandes zu schreiten habe.*

Ohne Weisung des Statthalters (Landeschefs) ist mit Erhebung des Thatbestandes nur dann vorzugehen, wenn Gefahr am Verzuge ist, und in solchen Fällen gleichzeitig die Anzeige an den Statthalter zu erstatten.

Die den politischen Behörden obliegende Pflicht, den Vollzug der in Betreff der Führung der Matrikeln, des Schul- und Armenwesens bestehenden gesetzlichen Vorschriften zu überwachen, bleibt durch diese Bestimmungen unberührt.

2. Hinsichtlich des Gottesdienstes.

In die Angelegenheiten des Gottesdienstes haben die politischen Behörden nicht anordnend einzugreifen, sondern lediglich darauf zu achten, dass sich allenthalben nach obigen Beschlüssen der bischöflichen Versammlung benommen werde, und wenn wider Erwarten Abweichungen davon stattfinden sollten, den Landeschef in die Kenntniss zu setzen, welcher darüber mit dem Bischofe das Einvernehmen zu pflegen, das Geeignete zu veranlassen oder nöthigenfalls an das Ministerium die Anzeige zu erstatten haben wird.

3. In Betreff der Pfarr-Concursprüfungen.

Sobald dem Statthalter (Landeschef) von den Bischöfen des Kronlandes die Mittheilung gemacht worden seyn wird, dass von ihnen die Examinatoren für die Pfarr-Concursprüfung aufgestellt und die nöthigen Einleitungen zum Vollzuge der Beschlüsse der bischöflichen Versammlung getroffen wurden, haben die politischen Behörden auf diese Angelegenheit keinen weiteren Einfluss mehr zu nehmen.

Nur wenn hervorkommen sollte, dass ein von den Beschlüssen der bischöflichen Versammlung abweichendes Verfahren von der geistlichen Behörde beobachtet werde, hätte sich der Statthalter (Landeschef) mit Rücksicht auf den in der obenangeführten Allerhöchsten Entschliessung vom 18. April l. J. ausgedrückten Vorbehalt mit dem Bischofe ins Einvernehmen zu setzen oder an das Ministerium des Cultus und Unterrichts zu berichten.

Thun *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CVI.

wydana i rozesłana 8. Sierpnia 1850.

321.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 1. Sierpnia 1850,

którem się obwieszcza najłaskawiej zatwierdzony przez J. C. Mość, Najjaśniejszego Pana, przepis względem wykonania aresztu wekslowego dla Wielkiego - księstwa Krakowskiego.

Najjaśniejszy Pan, na wniosek ministra sprawiedliwości i za doradą Rady ministrów, stosownie do §fu. 120. konstytucyi państwa, Najwyższem z dnia 28 Lipca 1850 postanowieniem, raczył dla Wielkiego księstwa Krakowskiego następujące przepisy co do wykonania aresztu wekslowego zatwierdzić:

§. 1.

Jeżeli dłużnik wekslowy, wyrokiem włożonemu na niego, pod zagrożeniem wekslowej egzekucyi obowiązkowi, w przeciągu terminu na to wyznaczonego zadosyć nie uczynił, wierzyciel ma wybór prowadzenia egzekucyi albo na majątku, albo przeciw osobie dłużnika. Wolno mu zaraz po upływie terminu wypłaty i po nastąpionej prawomocności wyroku, bez poprzedzającej na majątku egzekucyi, areszt egzekucyjny przeciw dłużnikowi wykonać. Egzekucya na majątku może być przed i po wykonaniu egzekucyi osobistej prowadzoną; wierzyciel wszakże, który osobistą egzekucyę uzyskał, nie ma prawa egzekucyi na majątku dłużnika ani żądać, ani też jej dalej prowadzić, dopóki się pozwany w areszcie za długi znajduje.

§. 2.

Z ugód egzekucyjnych, wtedy tylko ta wekslowa egzekucya ma miejsce, kiedy się onej dłużnik względnie należytości wekslowej wyraźnie poddał.

§. 3.

Wierzyciel wekslowy, wtedy nawet, gdy jego należytość wekslowa jest zabezpieczona, może co do zapłaty egzekucyą przeciw osobie dłużnika prowadzić, bez poprzedniego zrzekania się zabezpieczenia, o ile przez ustanowione zabezpieczenie natychmiast zaspokojonym być nie może.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CVI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 8. August 1850.

331.

Verordnung des Justizministeriums vom 1. August 1850,

womit die von Seiner Majestät Allerhöchst genehmigte Vorschrift über den Vollzug des Wechselarrestes für das Grossherzogthum Krakau kundgemacht wird.

Seine Majestät haben über den Antrag des Justizministers und auf Einrathen des Ministerrathes nach Massgabe des §. 120 der Reichsverfassung mit Allerhöchster Entschliessung vom 28. Juli 1850 nachstehende Bestimmungen über den Vollzug des Wechselarrestes für das Grossherzogthum Krakau zu genehmigen geruht:

§. 1.

Wenn ein Wechselschuldner die ihm durch Urtheil mit Androhung wechselrechtlicher Execution auferlegte Verbindlichkeit binnen der dazu festgesetzten Frist nicht erfüllt, so hat der Gläubiger die Wahl auf das Vermögen oder gegen die Person des Schuldners Execution zu führen. Es steht ihm frei, sogleich nach Ablauf der Zahlungsfrist und eingetretener Rechtskraft des Erkenntnisses, ohne vorausgegangener Execution auf das Vermögen, den Executionsarrest des Schuldners zu bewirken. Auf das Vermögen kann die Execution vor und nach Vollziehung der Personal-Execution geführt werden; jedoch ist der Gläubiger, welcher die Personal-Execution erwirkt hat, so lange sich der Beklagte im Schuldenarreste befindet, die Execution auf das Vermögen desselben zu erwirken oder fortzusetzen nicht berechtigt.

§. 2.

Auf executionsfähige Vergleiche findet diese wechselrechtliche Execution nur dann Statt, wenn sich der Schuldner derselben rücksichtlich einer Wechselforderung ausdrücklich unterworfen hat.

§. 3.

Der Wechselgläubiger kann selbst dann, wenn für den Wechselanspruch Sicherheit bestellt ist, wegen der Zahlung gegen die Person des Schuldners die Execution führen, ohne vorher die Sicherheit aufgeben zu müssen, in sofern er durch die bestellte Sicherheit nicht sogleich befriedigt werden kann.

§. 4.

Wolnymi są od aresztu osobistego:

1. Osoby wojskowe, w rzeczywistej służbie zostające, pensyonowane, lub te, co w charakterze wojskowym wystąpiły;
2. Urzędnicy publiczni w służbie państwa będący i duchowni.

§. 5.

Żądanie dozwolenia aresztu wekslowego, winno być z skargą wekslową połączone. Trybunał pierwszej instancyi krakowski, z zawyrokowaniem co do przedmiotu głównego, orzecze zarazem, czyli areszt wekslowy ma miejsce, a w razie dozwolenia, wyznaczy komornika sądowego, któremu wykonanie aresztu poleconem będzie.

§. 6.

Na żądanie powoda, może także sąd, a to albo za kaucyą, lub bez tejże wyrok za tymczasowo wykonalny uznać. W takim razie założone przeciw wyrokowi odwołanie się, wykonania aresztu osobistego nie wstrzyma.

§. 7.

Prowadzący egzekucyą, chcąc tęż przeciw osobie dłużnika wekslowego wykonać winien się do wyznaczonego komornika sądowego udać i temuż główny wyciąg wyroku złożyć, który natychmiast po przedłożeniu mu głównego wyciągu wyroku, pozwanemu odpis nakazu aresztowania doręczy, onegoż zaaresztuje i do miejsca na przyjęcie aresztowanych za długi przeznaczonego odprowadzi, a zarazem przełożonemu tego miejsca aresztu odpis wyroku doręczy.

§. 8.

Aresztowani za długi, nie mogą być nigdy z osobami za długi uwięzionemi, tem mniej z więźniami kryminalnemi, w spólnem więzieniu trzymani.

§. 9.

Wierzyciel, który areszt osobisty przeciw dłużnikowi uzyskał, obowiązany jest koszta alimentacyi dla zaaresztowanego, latem po 20 kr., zimą zaś po 24 kr. mon. k. dziennie zaspokoić, i w tym celu tygodniowo przypadającą ilość z góry u zawiadowcy aresztu składać.

§. 10.

Zaniechanie złożenia raty alimentacyjnej w czasie należytym, ma ten skutek, że dłużnik natychmiast z aresztu wypuszczonym zostaje, i że wierzyciel utraca prawo przedsiębrania na nowo egzekucyi osobistej z powodu tej samej należytości. Zawiadowca aresztu, o każdem takiem wypuszczeniu, prowadzącemu egzekucyą piśmienne doniesienie niezwłocznie uczynić winien.

§. 11.

Jeżeli areszt przez kilku wierzycieli przeciw temu samemu dłużnikowi uzyskanym będzie, tenże również koszta alimentacyjne (§. 9), lecz tylko raz jeden pobierać ma. W tym więc przypadku zależy od żądających aresztowania, albo porozumie-

§. 4.

Vom Personalarreste sind befreit:

1. In der activen Dienstleistung stehende, pensionirte oder mit Militärcharakter ausgetretene Militärpersonen;

2. öffentliche Beamte im Dienste des Staates und Geistliche.

§. 5.

Das Ansuchen um Bewilligung des Wechselarrestes ist mit der Wechselklage zu verbinden. Das Tribunal erster Instanz zu Krakau hat bei der Urtheilsfällung über die Hauptsache zugleich auszusprechen, ob der Wechselarrest Statt habe, und im bejahenden Falle den Gerichtskämmerer zu bezeichnen, der mit der Vollstreckung des Arrestes beauftragt wird.

§. 6.

Das Gericht kann auch über Verlangen des Klägers und zwar gegen Caution oder auch ohne dieselbe das Urtheil für provisorisch vollziehbar erklären. In diesem Falle wird der Vollzug des Personalarrestes durch die Einlegung der Berufung gegen das Urtheil nicht aufgeschoben.

§. 7.

Der Executionsführer, welcher gegen die Person des Wechselschuldners Execution führen will, hat sich unter Beibringung der Hauptausfertigung des Urtheils an den bezeichneten Gerichtskämmerer zu wenden, welcher sogleich, nachdem ihm die Hauptausfertigung des Urtheils übergeben worden, dem Geklagten eine Abschrift des Arrestbefehles einzuhändigen, ihn zu verhaften und in das zur Aufnahme von Schuldgefangenen bestimmte Arrest-Locale abzuführen, gleichzeitig aber dem Vorstande dieses Verwahrungsortes eine Abschrift des Urtheiles einzuhändigen hat.

§. 8.

Die Schuldgefangenen dürfen nie mit Personen, welche wegen Verbrechen verhaftet sind, viel weniger aber noch mit Criminal-Sträflingen in gemeinschaftlicher Haft gehalten werden.

§. 9.

Dem Gläubiger, welcher den Personalarrest wider einen Schuldner erwirkt hat, liegt die Verpflichtung ob, die Kosten der Alimentation des Verhafteten im Sommer mit 20 kr., im Winter aber mit 24 kr. C. M. täglich zu bestreiten und zu diesem Ende wöchentlich den entfallenden Betrag in Vorhinein bei dem Arrestverwalter zu erlegen.

§. 10.

Die Unterlassung des Erlages der Alimentationsrate zur gehörigen Zeit hat zur Folge, dass der Schuldner sogleich seiner Haft entlassen und dass der Gläubiger des Rechtes auf Wiederaufnahme der Personal-Execution wegen derselben Forderung verlustig wird. Der Arrestverwalter hat von jeder solchen Entlassung unverzüglich dem Executionsführer schriftliche Mittheilung zu machen.

§. 11.

Wird der Arrest von mehreren Gläubigern gegen denselben Schuldner erwirkt, so hat Letzterer gleichwohl die Alimentationskosten (§. 9) doch nur Einmal zu beziehen. Es hängt in diesem Falle daher von den Arrestwerbern ab, sich entweder über die gemeinschaftliche

nie się co do wspólnego dostarczania alimentów, albo oznaczenie sposobu, jakim takowe stosownie do §fu. 9. na przemian składać chcą.

§. 12.

Aresztowani za długi, nie mogą być do żadnej roboty przymuszani, ani żadnemu innemu ograniczeniu z pozbawieniem wolności nieodzownie nie połączonemu, ulegać nie mogą.

§. 13.

Wolno jest wierzycielowi ulżyć według upodobania dłużnikowi zaaresztowanemu areszt przeciw niemu za długi wyrobiony, w szczególności zaś dozwolić mu wolnego wychodzenia na czas krótszy lub dłuższy, w dzień albo nawet i w nocy, z rzeczeniem się albo i bez zrzeczenia się prawnej alimentacyi. Zezwolenie jednak takie nie może zrządzać uszczerbku w prawach trzeciego wierzyciela, który także uzyskał areszt za długi przeciw oskarzonemu.

W tym przypadku, jak również, gdy pozwany przez jednego wierzyciela z swojego aresztu zupełnie uwolnionym zostanie, albo przez tegoż rata alimentacyjna w należytym czasie, złożoną nie będzie; następny aresztowania żądający, winien być o tem przez zawiadowcę aresztu piśmiennie zawiadomionym, i w tych ostatnich przypadkach do zadosyć-uczynienia swojemu obowiązkowi alimentacyi w przeciągu 24 godzin wezwanym.

§. 14.

Jeżeli kto za długi w areszcie siedzący, z powodu choroby do szpitala przeniesionym być musi, w ówczas zarządzić należy, by pomiędzy zbrodniarzami umieszczonym nie został, ani ostrzej trzymanym nie był, jak się w areszcie w ciągu swej choroby znajdował.

Trwanie aresztu za długi, przeniesieniem dłużnika do szpitala, przerwanem nie zostaje.

§. 15.

Areszt za długi, bezwzględnie czy z powodu jednego, czy też z powodu kilku długów, nie może trwać nieprzerwanie dłużej jak przez rok jeden.

Po upływie przeto przez rok jeden nieprzerwanie wytrzymanego aresztu, dłużnik natychmiast z niego wypuszczony być winien. i z powodu tychże samych długów więcej aresztowanym być nie może.

§. 16.

Przepis niniejszy wchodzi w moc obowiązującą od dnia ogłoszenia i nie ma zastosowania do zapadłych przed tymże dniem wyroków.

Schmerling m. p.

Leistung der Alimente zu verständigen, oder die Art und Weise, wie sie dieselbe nach Massgabe des §. 9 abwechselnd erlegen wollen, zu bestimmen.

§. 12.

Schuldgefangene können zu keinerlei Arbeit gezwungen, noch sonst einer mit der Entziehung der Freiheit nicht unumgänglich nothwendig verbundenen Entbehrung unterworfen werden.

§. 13.

Es steht dem Gläubiger frei, dem verhafteten Schuldner den wider ihn Schulden halber erwirkten Arrest auf die ihm gefällige Art zu erleichtern, insbesondere auch ihm einen freien Ausgang auf kürzere oder längere Zeit, bei Tage oder auch bei Nacht mit oder ohne Verzichtleistung auf die gesetzlichen Alimente zu bewilligen. Eine solche Bewilligung kann aber dem Rechte eines dritten Gläubigers, der ebenfalls den Schuldenarrest wider den Geklagten erwirkt hat, nicht zum Abbruche gereichen.

In diesem Falle, so wie auch, wenn der Geklagte von einem Gläubiger seiner Haft gänzlich entlassen, oder von Letzterem die Alimentationsrate zur gehörigen Zeit nicht erlegt wird, ist der fernere Arrestwerber hievon durch den Arrestverwalter schriftlich zu verständigen und in den letzteren Fällen zur Leistung seiner Alimentationspflicht binnen 24 Stunden aufzufordern.

§. 14.

Wenn Jemand, der Schulden halber im Gefängniss sitzt, wegen Krankheit in das Spital gebracht werden muss, so ist Anstalt zu treffen, dass er nicht mit Verbrechern vermengt und nicht schwerer, als er im Gefängnisse während seiner Krankheit gestanden, gehalten werde.

Die Dauer des Schuldenarrestes wird durch die Versetzung des Schuldners in das Spital nicht unterbrochen.

Ebenso erleidet hiedurch die Verbindlichkeit zur Leistung der Alimente keine Aenderung.

§. 15.

Der Schuldenarrest, gleichviel, ob wegen einer einzigen oder wegen mehreren Schulden, kann nicht länger als Ein Jahr ununterbrochen dauern.

Nach Ablauf eines ununterbrochen durch Ein Jahr ausgestandenen Arrestes ist daher der Schuldner sofort aus demselben zu entlassen, und kann auch wegen derselben Schulden nicht wieder verhaftet werden.

§. 16.

Diese Vorschrift hat vom Tage der Kundmachung an in Wirksamkeit zu treten und ist auf die Execution von Urtheilen, die vor diesem Tage gefällt wurden, nicht anzuwenden.

Schmerling m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CVII.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 9. Sierpnia 1850,
w wydaniu niniejszem 17. Września 1851.

322.

Traktat z dnia 3. Lipca 1849,

zawarty między rządami Austryi, Modeny i Parmy,

względem wolnej żeglugi na rzece Padu.

(zatwierdzony przez oświadczenia ministeryalne, wydane ze strony Austryi dnia 11. Września 1849, ze strony Modeny dnia 25. Sierpnia 1849, ze strony Parmy 15. Września 1849.)

Tekst pierwotny.

Sua Maestà l'Imperatore d'Austria, Re d'Ungheria, Boemia, Galizia, Lodomiria, Lombardia, Venezia ecc. ecc.,

Sua Altezza Reale l'Arciduca, Duca di Modena ecc. ecc. e

Sua Alteza Reale l'Infante di Spagna, Duca di Parma ecc. ecc.

Essendo mediante i rispettivi Governi convenuti di pieno accordo, di promuovere a vantaggio del commercio, la libera navigazione del Po, per ora dallo sbocco del Ticino fino all'Adriatico, e riserbandosi la Maestà Sua, di ottenere la corrispondente adesione anche dallo Stato Pontificio, hanno infrattanto concertato quanto appresso, da entrare però solo in attività, quando conseguitasi la suenunciata adesione, potrà procedersi a render pubblica la presente con-

Przekład

Najjaśniejszy Pan, Cesarz Austryi, król węgierski i czeski, Galicyi, Lodomeryi, Lombardyi i Wenecyi i t. d.

Jego Królewska Wysokość arcyksiążę, książę Modeński etc. etc. i

Jego Królewska Wysokość, infant hiszpański, książę Parmy i t. d.

zgodziwszy się przez Swoje rządy jednomyślnie na to, ażeby na korzyść obrotu handlowego, uczynić wolną żeglugę na rzece Padu, obecnie od ujścia rzeki Ticino aż do morza adyatyckiego, przyczem Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, zastrzega Sobie skłonić także państwo kościelne do przystąpienia do niniejszego traktatu, porozumieli się obecnie na punkta następujące, mające wszelako dopiero wtenczas wejść w wykonanie, kiedy wspomnione przystą-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CVII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 9. August 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 17. September 1851.

322.

Vertrag vom 3. Juli 1849,

zwischen den Regierungen von Oesterreich, von Modena und von Parma,
betreffend die freie Schiff-Fahrt auf dem Po-Flusse.

(Ratificirt durch Ministerial-Erklärungen von Seite Oesterreichs am 11. September 1849, von Seite Modenas am 25. August 1849, und von Seite Parmas am 15. September 1849.)

Uebersetzung.

Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich, König von Ungarn und von Böhmen, von Galizien und Lodomerien, der Lombardei und Venedigs etc. etc.

Seine königliche Hoheit der Erzherzog, Herzog von Modena etc. etc. und

Seine königliche Hoheit der Infant von Spanien, Herzog von Parma etc. etc.

haben, — nachdem Sie mittelst ihrer respectiven Regierungen einhellig übereingekommen sind, zum Vortheile des Handelsverkehres, die freie Schiff-Fahrt auf dem Po gegenwärtig auf der Strecke von der Einmündung des Ticino bis in das adriatische Meer herzustellen, und indem Seine Majestät Sich vorbehält, auch den entsprechenden Beitritt des Kirchenstaates zu erwirken, — Sich für dermalen über Nachstehendes verständiget, welches jedoch erst dann in Wirksamkeit zu treten hat, wenn die vorangedeutete Beitrittserklärung erfol-

venzione; ed hanno nominato a Loro Plenipotenziari, cioè:

Sua Maestà l'Imperatore d'Austria, il Signor Carlo Lodovico Cavaliere di Bruck, Cavaliere dell'Imperiale Ordine Austriaco di Leopoldo, Suo Ministro del commercio ecc.,

Sua Altezza Reale l'Arciduca, Duca di Modena, il Signor Teodoro Conte de Volo, Cavaliere dell'Imperiale Ordine Austriaco della Corona di ferro, Suo Ciambellano, Consigliere nel Ministero degli affari esteri ecc. e

Sua Altezza Reale l'Infante, Duca di Parma, il Signor Tomaso Barone Ward, Grancroce dell'Ordine Gran-Ducale di S. Giuseppe di Toscana, Senatore Grancroce dell'Ordine Costantiniano di S. Giorgio di Parma, Cavaliere di I. Classe dell'Ordine di S. Lodovico pel Merito civile di Lucca, Suo Ciambellano, Consigliere di Stato ecc.

I quali essendosi riuniti in Milano, ed avendo esibiti i loro pieni poteri, trovati in buona e debita forma, e quelli scambiatisi, hanno convenuto e stipulato gli articoli seguenti:

Articolo I.

La navigazione sul Po sarà libera ed esente da qualunque aggravio, lungo il tratto complessivo del territorio degli Stati segnatarj, e fino all'Adriatico, e non potrà essere interdetta o difficoltata, sotto nessun aspetto a chi si sia, salve però quelle discipline, che verranno presentemente, o in seguito, di comune consenso di essi Stati fissate, e sempre nel senso il più favorevole allo sviluppo del commercio di tutte le nazioni.

pienie będzie uskutecznione a zatem i niniejszy traktat może być ogłoszony; i mianowali pełnomocnikami Swymi:

Najjaśniejszy Pan, Cesarz Austryi, mianował p. Karola Ludwika kawalera de Bruck, kawalera ces. austryac. orderu Leopolda, Sw. go ministra handlu etc.

Jego król Wysokość arcyksiążę, książę Modeny, mianował p. Teodora hr. de Volo, kawalera ces. austryac. orderu korony żelaznej, Swego szambelana, radzcę w ministerstwie spraw zewnętrznych etc.

Jego król. Wysokość infant, książę Parmy, mianował p. barona Tomasza Ward, kawalera wielkiego krzyża orderu Wielk. księstwa Toskańskiego, zwanego S. Józefa, senatora wielkiego krzyża konstantyńskiego orderu S. Jerzego Parmy, i kawalera I klasy orderu księstwa Luki, zwanego S. Ludwika za zasługi cywilne, Swego szambelana, radcę Stanu i t. d.,

którzy zgromadziwszy się w Medyolanie, po okazaniu i zamienieniu pełnomocnictw, uznanych za wystawione w dobrej i należytej formie, porozumieli i zgodzili się na następujące artykuły:

Artykuł I.

Żegluga na rzece Padu, będzie wolną i swobodną od wszelkich uciążliwości wzdłuż całego biegu rzeki przez państwa kontraktujące, aż do ujścia jej do morza adryatyckiego, i nikomu pod żadnym pretekstem ani zabronioną, ani utrudnioną być nie może, z zastrzeżeniem wszelako przepisów, które obecnie lub na przyszłość ustanowione zostaną za wspólnem porozumieniem się tychże państw i zawsze w celu najpomyślniejszego rozwoju handlu wszystkich narodów.

gen, und sohin die Veröffentlichung des gegenwärtigen Vertrages ermöglicht werden wird, und haben zu Ihren Bevollmächtigten ernannt:

Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich den Herrn Carl Ludwig Ritter von Bruck, Ritter des kaiserlich-österreichischen Leopold-Ordens, Allerhöchstdessen Minister des Handels etc.

Seine königliche Hoheit der Erzherzog, Herzog von Modena den Herrn Theodor Conte de Volo, Ritter des kaiserlich-österreichischen Ordens der eisernen Krone, Höchstdessen Kammerherrn, Rath im Ministerium der auswärtigen Angelegenheiten etc.

Seine königliche Hoheit der Infant, Herzog von Parma, den Herrn Baron Thomas Ward, Grosskreuz des grossherzoglich-toscanischen St. Joseph-Ordens, Senator-Grosskreuz des constantinischen St. Georg-Ordens von Parma, und Ritter I. Classe des herzoglich-lucchesischen St. Ludwig-Ordens für Civil-Verdienste, Höchstdessen Kammerherrn, Staatsrath etc.

Dieselben haben, nachdem sie in Mailand zusammengetreten sind, und ihre in guter und gehöriger Form befundenen Vollmachten vorgewiesen und ausgewechselt haben, die nachstehenden Artikel verabredet und festgestellt:

Artikel I.

Die Schiff-Fahrt auf dem Po-Flusse soll frei seyn und enthoben jeder Belastung längs seines gesammten Zuges durch das Gebiet der contrahirenden Staaten und bis in das adriatische Meer, und solche wird Niemanden, wer es immer sei, unter irgend einem Vorwande untersagt oder erschwert werden können, mit Vorbehalt jedoch jener Vorschriften, welche gegenwärtig oder in Zukunft durch gemeinschaftliches Uebereinkommen dieser Staaten, und stets in dem, der Entwicklung des Handels aller Nationen, günstigsten Sinne festgestellt werden.

Sarà pure libera nello stesso modo la navigazione dei confluenti inferiori allo sbocco del Ticino:

1. se esistenti in confine fra alcuni degli Stati contraenti;

2. dal punto ove abbandonano lo Stato di loro origine, fino ed inclusivamente alla loro foce nel Po, nel quale tratto, se esistessero dei semplici diritti di navigazione, questi non potranno essere per gli esteri maggiori, che pei nazionali.

Articolo II.

In conseguenza di ciò quei qualunque diritti di transito, che si percepissero finora nell' anzidetto tratto complessivo di Po, dalle Alte Parti contraenti, come pure ogni altro diritto, ove esistesse, sia di approdaggio, e di carico e discarico sforzato, ossia di qualunque altra natura o denominazione andranno a cessare dal giorno della pubblicazione della presente convenzione.

La soppressione dei diritti finora percepiti sul Po, non si estende però sopra le seguenti spese, cioè:

a) Le spese per gli Uffici di sanità, e le spese di porto per quei navigli, che sortono dal mare, o vi entrano, dietro le vigenti discipline;

b) i diritti di passaggio ai ponti;

c) le spese, che approdando si incontrano nei porti e nelle darsene;

d) le spese per carico e discarico, per pesi e misure, e per magazzinaggio.

Queste spese saranno però regolate dalla Commissione, di cui al seguente articolo V, espresse in regolari tariffe e pubblicate, e non sarà permesso ad alcuno Stato

Równie też wolna będzie żegluga na bocznych rzekach niżej ujścia rz. Ticino:

1. Jeżeli takowe płyną na granicy kilku państw kontraktujących, mianowicie:

2. od tego punktu, gdzie opuszczają państwo, w którem biorą początek aż do ujścia swego do rzeki Po i w samem ujściu. Gdyby na tej przestrzeni istniały pojedyncze opłaty od żeglugi, takowe dla cudzoziemców nie mogą nigdy być wyższe jak dla krajowców.

Artykuł II.

W skutek tego ustają od dnia, w którym niniejszy traktat ogłoszonym zostanie, wszelkie jakiegokolwiekbądź rodzaju należytości od przechodu, pobierane dotąd przez wysokie Strony kontraktujące, na całej wspomnionej przestrzeni rzeki Po, równie jak wszelki przymus co do lądowania, ładowania lub wyładowania, albo innego rodzaju i nazwiska prawa.

Wszelako między zniesionemi a dotąd na rzece Po pobieranemi należytościami, nie są objęte opłaty następujące:

a) Należytości dla urzędów sanitarnych, tudzież należytości portowe od statków, które z morza przybywają lub na morze się udają, a to stosownie do przepisów istniejących;

b) należytości od przechodu przez mosty;

c) opłaty, które składać należy przy lądowaniu w portach lub w dokach (darsenach);

d) opłaty od ładowania i wyładowania, od miar i wag i od składania w magazynach.

Wszelako rzeczone opłaty, uregulowane przez komisyę, o której w następującym artykule V, mzmianka jest uczyniona, i uporządkowane w taryfach, podane zostaną

In gleicher Weise frei, wird auch die Schiff-Fahrt auf den Nebenströmen unterhalb der Einmündung des Ticino seyn:

1. Wenn sie an den Gränzen zwischen einigen der contrahirenden Staaten fliessen, und zwar:

2. Von dem Puncte aus, wo sie den Staat ihres Ursprunges verlassen, bis zu — und einschliesslich ihrer Einmündung in den Po. — Sollten auf dieser Strecke einfache Schiff-Fahrts-Abgaben bestehen, so werden diese für die Ausländer nie grösser seyn können, als für die Inländer.

Artikel II.

In Folge dessen haben wie immer geartete Durchzugsgebühren, welche bisher auf der vorerwähnten Gesammtstrecke des Po-Flusses von den hohen contrahirenden Theilen eingehoben werden, sowie auch jedes etwa bestehende Zwangsrecht zum Anlanden, Laden und Ausladen, oder Rechte anderer Art und Benennung vom Tage der Veröffentlichung des gegenwärtigen Vertrages aufzuhören.

Die Aufhebung der bisher auf dem Po-Flusse eingehobenen Gebühren erstreckt sich jedoch nicht auf die nachstehenden Auslagen:

a) *Die Gebühren für die Sanitätsämter und die Hafengebühren für jene Fahrzeuge, welche vom Meere ein- oder in dasselbe auslaufen, und zwar nach den bestehenden Vorschriften;*

b) *die Durchgangsgebühren bei den Brücken;*

c) *die Auslagen, welche beim Landen in den Häfen oder den Docks (Darsenen) zu entrichten sind;*

d) *die Auslagen für Laden und Abladen, für Masse und Gewichte und für Einlagerungen.*

Diese Auslagen werden jedoch durch die Commission, deren im folgenden Artikel V erwähnt wird, geregelt, in ordentlichen Tarifen ausgesprochen und veröffentlicht werden,

di aumentarle senza consentimento degli altri Stati segnatari.

Articolo III.

Nessun naviglio od altro convoglio sul Po, potrà essere obbligato ad approdare e fermarsi in luoghi estranei alla sua destinazione.

Solo all' entrata, come alla sortita dalle estremità principali di esso fiume, ed in altri tre luoghi, di cui nel susseguente articolo XII, sarà tenuto ogni naviglio od altro convoglio di approdare, e di giustificare, a senso di un relativo regolamento da rilasciarsi alle dogane estreme, le quali verranno esse pure particolarmente designate, il carico, la destinazione e l'adempimento delle discipline da esso regolamento prescritte.

Articolo IV.

Coerentemente all' articolo I di questa convenzione, non sarà permesso nè ad associazioni, e meno ancora a singoli individui, di esercitare un diritto esclusivo di navigazione sul Po.

Articolo V.

Per sorvegliare l'andamento del fiume nel rapporto della navigazione, e per dirigere le opere necessarie, tanto pel successivo miglioramento del corso del fiume stesso, quanto pel mantenimento delle vie di alzaja (vie di attiraglio), come per istabilire un' Autorità, che possa servire qual mezzo diretto di communicazione fra gli Stati segnatari, sopra tutto ciò, che risguarda l'oggetto principale della convenzione, verrà nominata un' apposita Commissione di quattro Membri, ed oltre a questi di un Presidente, il quale, come pure uno dei Commissari, sarà nominato dall'Austria, e gli altri tre Commisari, uno per cadauno Stato.

do publicznej wiadomości; których żadne państwo podwyższyć nie może bez zezwolenia innych państw kontraktujących.

Artykuł III.

Żaden okręt, lub inny transport nie może być przymuszony do lądowania lub zatrzymywania się w takich miejscach, które nie są miejscami jego przeznaczenia.

Tylko w dwóch głównych ostatecznych tej rzeki punktach wpłynienia i wypłynienia, tudzież w trzech innych miejscach, o których mowa będzie w artykule XII, obowiązany jest każdy okręt lub inny transport przybić do brzegu, i wykazać ładunek równie jak przeznaczenie okrętu, tudzież udowodnić, iż zadosyć warunkom, wskazanym regulaminem, który wydany będzie dla urzędów cłowych ostatecznych, mających być szczególnie ku temu oznaczonemi.

Artykuł IV.

Zgodnie z Art. I. niniejszej konwencyi nie wolno będzie ani towarzystwom, ani też osobom pojedynczym wykonywać wyłącznej żeglugi na rzece Po.

Artykuł V.

Do zwracania ciągłej uwagi na bieg rzeki pod względem żeglugi, do kierowania pracami potrzebnemi czyli do poprawienia koryta rzeki na przyszłość, czyli też do utrzymania dróg przybrzeżnych, i do ustanowienia władzy, mającej służyć za środek do porozumienia się państw kontraktujących we wszystkich rzeczach, odnoszących się do głównego celu niniejszego traktatu, — wyznaczona będzie komisya, złożona z czterech członków, i oprócz tego z jednego prezydenta. Prezydent i jeden z komisarzy mianowany będą przez Austryą, inni zaś trzej, po jednemu przez każde państwo.

und es soll keinem der Staaten erlaubt seyn, selbe ohne Zustimmung der anderen contrahirenden Staaten zu erhöhen.

Artikel III.

Kein Schiff, oder anderer Transport auf dem Po, darf verhalten werden, an Orten, welche ausser seiner Bestimmung liegen, zu landen, oder sich aufzuhalten.

Nur beim Ein- und Auslaufen an den beiden Haupt-Endpuncten dieses Flusses, und an drei anderen Orten, von denen im folgenden Artikel XII die Rede ist, wird jedes Schiff oder anderer Transport verpflichtet seyn, anzulanden, und im Sinne eines, den äussersten Zollämtern, welche ebenfalls besonders zu bezeichnen seyn werden, zu ertheilenden bezüglichen Reglements, die Ladung und Bestimmung des Schiffes und die Erfüllung der in diesem Reglement vorgezeichneten Bedingungen nachzuweisen.

Artikel IV.

Im Zusammenhange mit dem Artikel I dieser Convention wird weder Gesellschaften, noch einzelnen Personen erlaubt seyn, ein ausschliessliches Schiff-Fahrtsrecht auf dem Po auszuüben.

Artikel V.

Um den Lauf des Flusses in Bezug auf die Schiff-Fahrt zu überwachen, und um die sowohl zur künftigen Verbesserung des Flussbeetes selbst, oder zur Erhaltung der Treppelwege nöthigen Arbeiten zu leiten, und um eine Behörde aufzustellen, welche als unmittelbares Verbindungsmittel zwischen den contrahirenden Staaten in allem Jenen dienen soll, was sich auf den Hauptzweck des Vertrages bezieht, — wird eine besondere Commission aus vier Mitgliedern, und überdiess einem Präsidenten ernannt werden, welch' letzterer so wie einer der Commissäre von Oesterreich, die übrigen drei, je einer von jedem Staate ernannt werden.

Le deliberazioni di essa Commissione si faranno per maggiorità assoluta di voti, e la sede della medesima verrà determinata in seguito, in una delle città del Regno Lombardo-Veneto.

Articolo VI.

Uno dei principali attributi di questa Commissione sarà di unirsi periodicamente due volte all' anno, cioè in primavera ed in autunno, di investigare lo stato del fiume nel rapporto della navigazione e sullo sviluppo della medesima, di determinare i lavori necessari per l' anno avvenire, e di sottomettere a tempo opportuno, il suo operato ai rispettivi Governi. Sopravveglierà d' altronde questa Commissione gli Uffici di percezione, per ciò che risguarda le tasse di navigazione, di cui al susseguente articolo X, prendendo notizia dei registri appositi da stabilirsi, e prevedendo o levando ogni abuso che si introducesse a detrimento o ad inciampo della pronta spedizione dei navigli.

Saranno in appresso, con apposito regolamento, determinate le attribuzioni dei Membri della Commissione.

Articolo VII.

Saranno posti sotto la sorveglianza speciale di essa Commissione tutti i mulini e passi-volanti; spetterà ad essa di determinarne la posizione in caso di cambiamento, di far piantare i segnali atti a prevenire a tempo i piloti di qualche eventuale pericolo, e di prendere tutte quelle misure e precauzioni, che atte sieno alla sicurezza ed al maggiore sviluppo della navigazione, procedendo col dovuto riguardo alle prescrizioni nei diversi Stati vigenti, per la conservazione degli argini e delle sponde, e mantenendosi per ciò, ove occora, in corrispondenza coi rispettivi Governi. Avrà pure la vigilanza sui ponti, sui porti, sulle

Komisya stanowić będzie uchwały prostą większością głosów; za siedzibę jej wyznaczone będzie później jedno z miast królestwa Lombardzko-Weneckiego.

Artykuł VI.

Jedna z najważniejszych czynności komisyi będzie, zgromadzać się peryodycznie dwa razy do roku, raz na wiosnę a raz w jesieni, zbadać stan rzeki pod względem żeglugi i postęp tejże, oznaczyć prace, potrzebne w roku następującym, i przedłożyć wcześnie operat rządom swoim. Rzeczona komisya czuwać winna oprócz tego nad urzędami poborowemi co do taks żeglugowych, wspomnionych w następującym Art. X; wglądając do rejestrów, osobno na ten cel zaprowadzić się mających, zapobiegając lub usuwając wszelkie nadużycie, któreby przeszkadzało lub tamowało spieszną ekspedycyę okrętów.

Następnie oznaczony będzie zakres działania członków komisyi osobnem rozporządzeniem.

Artykuł VII.

Wszystkie młyny i mosty zwodzone oddane będą pod szczególną uwagę komisyi; ona ma prawo, w razie zmiany miejsca, wyznaczać dla nich stanowiska, tudzież zarządzić, aby w razie niebezpieczeństwa wystawiane były wcześnie stosówne znaki dla przestrogi locmanów, i użyć wszelkich środków ostrożnoćci mogących posłużyć do większego rozwoju i bezpieczeństwa żeglugi; przyczem postępować winna z należną uwagą na przepisy, istniejące w każdem państwie co do utrzymywania tam (grobli) i brzegów, a w razie potrzeby porozumieć się w tym względzie z rządami dotyczącemi. — Komisya wspomniona będzie miała

Die Beschlüsse der Commission sind mit absoluter Stimmenmehrheit zu fassen, der Sitz derselben wird nachträglich in einer der Städte des lombardisch-venetianischen Königreiches festgesetzt werden.

Artikel VI.

Eines der vorzüglichsten Geschäfte der Commission wird darin bestehen, periodisch zweimal im Jahre, und zwar im Frühlinge und Herbste zusammenzutreten, den Zustand des Flusses in Hinsicht auf die Schiff-Fahrt, und die Entwicklung derselben zu untersuchen, die für das kommende Jahr nöthigen Arbeiten festzustellen, und das Operat rechtzeitig den betreffenden Regierungen zu unterlegen. — Diese Commission hat überdiess die Einnahmsämter in Bezug auf die im folgenden Artikel X erwähnten Schiff-Fahrtstaxen zu überwachen, indem sie in die einzuführenden besonderen Register Einsicht nimmt, und jedem Missbrauche zuvorkömmt oder ihn abstellt, der sich zum Nachtheile oder Hemmung der schnellen Expedition der Schiffe einschleichen würde.

In der Folge wird durch eine besondere Anordnung der Geschäftskreis der Mitglieder der Commission festgesetzt werden.

Artikel VII.

Alle Mühlen und fliegende Brücken werden unter die besondere Ueberwachung der Commission gestellt seyn; ihr steht es zu, den Standpunct derselben im Falle einer Aenderung zu bestimmen, die geeigneten Signale zur rechtzeitigen Warnung der Lootsen vor einer allfälligen Gefahr aufstellen zu lassen, und alle jene Massregeln und Vorsichten zu ergreifen, welche zur Sicherheit und grösseren Entwicklung der Schiff-Fahrt zweckdienlich sind, wobei sie mit gehöriger Berücksichtigung der in den verschiedenen Staaten für die Erhaltung der Dämme und Ufer bestehenden Vorschriften vorzugehen und sich diessfalls, wo es nöthig, mit den betreffenden Regierungen in Verbindung zu setzen hat. — Es wird ihr auch

darsene, su tutto ciò insomma, che risguarda la navigazione.

Articolo VIII.

La Commissione sarà abilitata ad agire senza restrizione, dietro le basi fondamentali, stabilite nella presente convenzione, ed entro i limiti dell' importo della tassa di navigazione, di cui all' articolo X, e solo nel caso di operazioni straordinarie, e sorpassanti i detti limiti, sarà tenuta a provocarne l' approvazione dei singoli Governi.

Articolo IX.

Sarà cura della detta Commissione di stabilire il personale subalterno permanente di sorveglianza e di esecuzione, e di determinarne la compartizione e le competenze, scegliendolo in parti proporzionali, fra i sudditi dei Sovrani contraenti. A tale effetto saranno affidate le relative incombenze, preferibilmente al personale destinato alla sorveglianza degli argini e delle sponde di Po, con proporzionato compenso, pel maggior lavoro e per la maggiore responsabilità.

Articolo X.

Per le spese di questa Commissione e del personale da essa dipendente, come pure per quelle di manutenzione delle vie di alzaja, e pei miglioramenti da introdursi nella navigazione del Po, sarà provvisto con apposito fondo risultante da una tassa di navigazione.

Articolo XI.

Questa tassa non avrà nulla di comune coi dazi e diritti doganali di ogni singolo Stato per quelle merci e derrate che, venendo sbarcate, possono essere consumate nei circondari di confine, od in-

także nadzór nad mostami, portami, dokami, (darsenami), słowem nad wszystkiem, co należy do żeglugi.

Artykuł VIII.

Komisya będzie mieć prawo, nieograniczonego działania na zasadach wskazanych niniejszym traktatem, i w granicach dochodu z taksy żeglugowej pozyskanego, o której mowa w Artykule X. i tylko wtenczas, gdy mają być podejmowane przedsięwzięcia nadzwyczajne i przechodzące wspomnione granice, winna zasięgać pozwolenia pojedynczych rządów.

Artykuł IX.

Do czynności tejże komisyi należeć będzie, ustanowić stałe personale podrzędne do dozoru i wykonania, równie jak porozdzielić takowe i oznaczyć jego płace; wybierać takowe winna stosónkowo z pomiędzy poddanych, należących do rządow kontraktujących. — Tym końcem powierzone będą odpowiednie obowiązki szczególniej osobom, ustanowionym do dozoru tam i brzegów rzeki Padu, za stosownem wynagrodzeniem podjętej pracy i większej ich odpowiedzialności.

Artykuł X.

Na koszta komisyi i osób jej podległych, jako też na koszta do utrzymywania trelów (dróg do holowania statków) i do ulepszeń, mających się zaprowadzić w żegluce na rzece Padu. przeznaczony będzie fundusz, z taksy żeglugowej założyć się mający.

Artykuł XI.

Taksa takowa nie będzie mieć nic wspólnego z cłami i należytościami cłowourzędowemi każdego pojedynczego państwa, od towarów i artykułów, które, po ich wyładowaniu, albo w okręgach granicznych

die Aufsicht über Brücken, Häfen, Docks (Darsenen) mit Einem Worte über Alles zustehen, was die Schiff-Fahrt betrifft.

Artikel VIII.

Die Commission wird berechtiget seyn, unbeschränkt nach den im gegenwärtigen Vertrage festgesetzten Grundsätzen und innerhalb der Gränzen des Ertrages der Schiff-Fahrtstaxe, wovon im Artikel X die Rede, zu wirken, und nur im Falle ausserordentlicher und die besagten Gränzen übersteigender Werkführungen (Operazioni) *wird selbe verhalten seyn, für dieselben die Bewilligung der einzelnen Regierungen einzuholen.*

Artikel IX.

Es wird die Sorge dieser Commission seyn, das subalterne permanente Aufsichts- und Vollzugs-Personale festzusetzen und die Vertheilung und die Bezüge desselben zu bestimmen; sie wird dasselbe verhältnissmässig aus den Unterthanen der contrahirenden Souveräne wählen. — Zu diesem Zwecke werden die betreffenden Obliegenheiten, vorzüglich dem zur Ueberwachung der Dämme und Ufer des Po bestimmten Personale, gegen verhältnissmässige Entschädigung für die vermehrte Arbeit und die grössere Verantwortlichkeit anvertraut werden.

Artikel X.

Für die Kosten der Commission und des ihr unterstehenden Personales, sowie auch für jene zur Erhaltung der Treppelwege und für die in der Po-Schiff-Fahrt einzuführenden Verbesserungen wird durch einen besonderen, mittelst einer Schiff-Fahrtstaxe zu bildenden Fond, gesorgt werden.

Artikel XI.

Diese Taxe soll nichts gemein haben mit den Zöllen und Zollamtsgebühren des einzelnen Staates für jene Waaren und Artikel, welche, nachdem sie ausgeladen wurden, entwe-

trodotte nell' interno, e sulle quali resta libero agli Stati, di disporre dietro le norme nei medesimi stabilite.

Articolo XII.

La tassa di navigazione verrà percepita in ragione della capacità dei navigli o delle barche con carico, in base dell'annessa tariffa, e senza riguardo alle merci o derrate che contengono. Navigli e barche senza carico, pagano solo la metà. Questa tassa sarà prelevata, tutta in una volta, contro regolare bolletta per ogni corsa, in qualunque senso ella abbia luogo, alla prima dogana, sia montando che discendendo, e per la navigazione interna, in tre altre dogane intermediarie, in distanze possibilmente eguali, e da designarsi di comune consenso.

La navigazione che si fa tra due dogane, senza toccare nè l'una nè l'altra, va esente anche dalla tassa di navigazione. — Per l'adempimento di queste discipline, i navigli che, procedendo da alcuno dei confluenti, proseguono il loro corso nel Po, si tratteranno, per la navigazione in esso fiume, come se incominciassero il loro corso dal punto delle foci rispettive.

Articolo XIII.

Gli Uffici doganali saranno tenuti a versare mensilmente il prodotto della tassa di navigazione, nella cassa centrale della Commissione, da designarsi nell' apposito regolamento, e gli Impiegati presteranno giuramento, di osservare coscienziosamente le prescrizioni e le discipline, che verranno emanate.

Articolo XIV.

L' esazione della tassa di navigazione si eseguirà nella maniera la più con-

spożywane albo wewnątrz kraju wywiezione być mogą, i któremi zarządzić wolno państwom według przepisów, tamże obowiązujących.

Artykuł XII.

Taksa żeglugowa oznaczoną zostanie w stosunku do jętości ładownych okrętów i statków, na podstawie załączonej taryfy, bez względu na towary lub artykuły, jakie w sobie zawierają. — Okręty lub statki nie ładowne płacić będą tylko połowę. Taksa pobieraną będzie całkowicie, na raz, za regularnem wystawieniem bólety na każdą jazdę, w jakimkolwiek bądź kierunku, przez urząd cłowy na wstępie ustanowiony, czyli to jadąc z wodą czy pod wodę; — co do wewnętrznej zaś żeglugi przez trzy inne urzędy cłowe pośrodkowe, ustanowione za spólnem porozumieniem o ile można, w równej od siebie odległości.

Jeżeli żegluga odbywa się między dwoma urzędami cłowemi, — nie tykając ani jednego ani drugiego; — wolna jest od opłaty. Przy wykonaniu tego przepisu uważane być winny statki, przychodzące z rzek wpadających do Padu, i dalej na tejże rzece płynące tak samo, jak gdyby rozpoczęły podróż swoję od punktu ujścia dotyczącego.

Artykuł XIII.

Urzędy cłowe będą obowiązane, miesięcznie odwozić kwoty, które wpłynęły z taks żeglugowych do kasy centralnej komisyi, mającej być przeznaczoną osobnym regulaminem; urzędnicy złożą przysięgę, iż sumiennie wykonywać będą rozporządzenia i przypisy, wydać się mające.

Artykuł XIV.

Taksa od żeglugi wybierać się będzie w sposób najdogodniejszej ile możności dla

der in den Gränzbezirken verbraucht, oder in das Innere verführt werden können, und über welche es den Staaten freisteht, nach den in denselben festgesetzten Normen zu verfügen.

Artikel XII.

Die Schiff-Fahrtstaxe wird im Verhältnisse der Tragfähigkeit der beladenen Fahrzeuge oder Barken auf Grund des beigeschlossenen Tarifes bemessen werden, ohne Rücksicht auf die Waaren oder Artikel, welche sie enthalten. — Unbeladene Fahrzeuge oder Barken zahlen nur die Hälfte. Diese Taxe wird im Ganzen, auf Einmal, gegen regelmässige Bollete für jede Fahrt behoben, diese möge in was immer für einer Richtung vor sich gehen, und zwar bei dem Eintritts-Zollamte, sei es stromauf- oder stromabwärts; — und für die innere Schiff-Fahrt, bei drei anderen Zwischenzollämtern, welche in möglichst gleichen Entfernungen durch gemeinschaftliches Uebereinkommen zu bestimmen seyn werden.

Die Schiff-Fahrt, welche zwischen zwei Zollämtern stattfindet, — ohne das eine oder das andere zu berühren, — ist von der Schiff-Fahrtstaxe befreit. Bei Vollziehung dieser Vorschriften müssen die Fahrzeuge, welche aus einem der einmündenden Ströme kommen und ihre Fahrt im Po fortsetzen, in Bezug auf die Fahrt in diesem Flusse so behandelt werden, als hätten sie ihre Fahrt erst von dem betreffenden Einmündungspuncte begonnen.

Artikel XIII.

Die Zollämter werden verpflichtet seyn, monatlich das Erträgniss der Schiff-Fahrtstaxe an die Centralcasse der Commission, welche durch das besondere Reglement bestimmt werden wird, abzuführen, und die Beamten werden den Eid leisten, gewissenhaft die zu erlassenden Verordnungen und Vorschriften zu befolgen.

Artikel XIV.

Die Einhebung der Schiff-Fahrtstaxe wird in einer sowohl der Schnelligkeit der Expedition als der Sorge, — dass kein Fahrzeug sich derselben entziehe, — zusagendsten Art

facente, sia alla prontezza delle spedizioni, sia ad impedire che alcun mezzo di trasporto se ne esima, e perció saranno con appositi avvisi o cartelli, indicati i precisi punti doganali, dove si riscuote.

Articolo XV.

Ad evitare poi che qualche naviglio o convoglio ommetta il pagamento della tassa, o ne venga esercitato un commercio illecito, saranno stabilite di comune accordo, le relative sorveglianze, avuto però sempre in mira di non inceppare con queste lo sviluppo della libera navigazione.

Articolo XVI.

Nelle dogane designate alla percezione della tassa di navigazione, sarà istituito uno speciale registro, in cui verrà semplicemente assunto il peso delle merci, e l'importo introitato, rilasciandone un certificato, che servir dovrà di giustificazione, per la libera pratica del naviglio sul Po, e specialmente alla sua sortita.

La verificazione sul quantitativo del carico si eseguirà dietro un' apposita scala che verrà affissa nelle rispettive dogane.

Articolo XVII.

La tassa di navigazione non potrà essere aumentata che di comune accordo, ed i Governi degli Stati segnatari, partendo dal principio, che il loro vero interesse consista nel favorire il commercio e che la tassa per la navigazione sia esclusivamente destinata a far fronte alle spese di manutenzione e miglioramento del corso del fiume, per aumentare viepiù la sicurezza e la facilitazione della navigazione stessa, si obbligano formalmente

pośpiechu ekspedycyi, wszelako zwrócona uchylał się będzie na to uwaga, by żaden statek nie od jej opłaty, i dla tego też oznaczone będą osobnemi obwieszczeniami lub innemi doniesieniami pewne punkta cłowe, gdzie ma taksa być pobieraną.

Artykuł XV.

W celu zapobieżenia, by okręty lub transporta nie uchylały się od opłacenia taksy, i aby nie dopuszczały się przemytnictwa, obmyślone będą za wzajemnem porozumieniem się, środki dozoru; wszelako będzie zawsze wzgląd miany, aby przez to nie został utrudniony rozwój wolnej żeglugi.

Artykuł XVI.

W urzędach cłowych, przeznaczonych do pobierania taksy od żeglugi, zaprowadzony będzie osobny rejestr, w którym zapisywać się będzie tylko waga towarów i kwota, która od takowych wpłynęła. Na to wystawiony będzie certyfikat, mający służyć statkowi za dowód wolnej żeglugi na rzece Po, szczególnie przy ujściu jego.

Objętość okrętu, rozpoznawać się będzie według osobnej skali, przybitej w dotyczących urzędach cłowych.

Artykuł XVII.

Taksa od żeglugi, podwyższoną być może tylko za spólnem porozumieniem się; ponieważ zaś rządy państw kontraktujących przyjęły za zasadę, iż prawdziwe ich dobro polega na podniesieniu handlu, tudzież iż taksa od żeglugi, przeznaczona jest wyłącznie na pokrycie wydatków potrzebnych do utrzymania i poprawienia koryta rzeki, a tem samem do tem większego bezpieczeństwa i ułatwienia żeglugi; dla tego obowiązują się wspomnione rządy uroczy-

vor sich gehen, und es werden daher mittelst eigener Kundmachungen oder Anschläge die bestimmten zollämtlichen Puncte angegeben werden, wo diese Einhebung stattfinden wird.

Artikel XV.

Um jedoch dem Falle vorzubeugen, dass Schiffe oder Transporte die Bezahlung der Taxe unterlassen, oder dass von selben Unterschleife verübt werden, sollen mit gemeinschaftlicher Uebereinstimmung die betreffenden Bewachungsmassregeln ergriffen, stets jedoch der Umstand im Auge behalten werden, dass dadurch die Entwicklung der freien Schiff-Fahrt nicht gehindert werde.

Artikel XVI.

Bei den zur Erhebung der Schiff-Fahrtstaxe bestimmten Zollämtern wird ein besonderes Register eingeführt werden, in welches einfach das Gewicht der Waaren und der eingegangene Betrag einzutragen seyn wird. Hierüber ist ein Certificat auszustellen, welches dem Fahrzeuge als Ausweis für das freie Verkehrsrecht auf dem Po. und insbesondere bei seiner Ausfahrt zu dienen hat.

Die Untersuchung der Tragfähigkeit wird nach einer besonderen, bei den betreffenden Zollämtern anzuschlagenden Scale bewerkstelliget werden.

Artikel XVII.

Die Schiff-Fahrtstaxe soll nur durch gemeinschaftliches Uebereinkommen erhöht werden können, und indem die Regierungen der contrahirenden Staaten von dem Grundsatze ausgehen, dass ihr wahres Interesse in der Begünstigung des Handels bestehe, und dass die Schiff-Fahrtstaxe ausschliesslich zur Deckung der für die Erhaltung und Verbesserung des Flussbettes nothwendigen Auslagen, und dadurch zur mehreren Sicherung und Erleichterung der Schiff-Fahrt selbst bestimmt ist, so verpflichten sich dieselben förmlich, keiner Erhöhung

di non ammettere un aumento della tassa predetta, se non che per motivi i più giusti ed i più urgenti, e di non aggravare in generale la navigazione di alcun' altra imposta oltre quelle espresse e stabilite nella presente convenzione.

Articolo XVIII.

Se per avventura tale prodotto non venisse esaurito dalle spese di sorveglianza, di manutenzione e di miglioramenti del corso del fiume per la navigazione, se ne ripartirà il resto, in relazione della rispettiva estensione territoriale lungo le sponde, regolandosene i conti alla fine di ciascun anno. Nel modo stesso si procederà nel caso di una eventuale deficienza, incontrata con spese cui i Governi avessero annuito.

Articolo XIX.

Nè la Commissione, nè verun Ufficio doganale, avranno facoltà di esentare dalla tassa prefissa o diminuirla, qualunque sia per essere la natura, l'origine e la destinazione degli effetti e delle merci e senza avere riguardo da chi provengono, ed a chi sieno dirette, e per ordine di chi se ne effettui il trasporto.

Articolo XX.

Gli affari contenziosi relativi alla navigazione, verranno decisi dagli Uffici di sorveglianza e doganali, ed in ultima istanza dalla Commissione. Quelli di polizia, sia correzionale, sia criminale, saranno di conoscenza delle rispettive Autorità giudiziarie del Distretto o Comune dove insorgono, ed avranno il corso regolare stabilito dalle vigenti leggi.

ście, nie podwyższać rzeczonej taksy, wyjąwszy, gdy najsprawiedliwsze i nader naglące przyczyny tego wymagać będą, i w ogólności, nie nakładać na żeglugę innej opłaty, oprócz tej, która w niniejszym traktacie wyrzeczoną i ustanowioną została.

Artykuł XVIII.

Jeżeliby się wydarzyło, iż wydatki łożone na dozór, utrzymanie i poprawienie koryta rzeki nie wyczerpną zupełnie wspomnionego dochodu, wówczas należy zwyżkę rozdzielić w miarę jak się ciągną wzdłuż brzegu granice państw pojedynczych; rachunki do tego dochodu odnoszące się, sprawdzane będą w końcu każdego roku. W taki sam sposób należy postępować, jeżeli się okaże brak sprowadzony przez wydatki, na które rządy zezwoliły.

Artykuł XIX.

Ani komisya, ani urząd cłowy, nie będzie mocen uwolnić od taksy przepisanej, lub zniżyć takowej; jakiegokolwiek rodzaju, pochodzenia lub z jakiemkolwiek przeznaczeniem mogą być efekta i towary, i bez względu na to, kto takowe i do kogo przeseła, lub na czyj rozkaz są takowe na fracht oddane.

Artykuł XX.

Spory w przedmiocie żeglugi, rozstrzygać będą urzędy nadzorcze i cłowe, a w ostatniej instancyi komisya. W razie przewinień policyjnych i zbrodni, urzędowanie zostawione jest władzom sądowym, znajdującym się w obwodzie lub gminie, gdzie się takowe wydarzą; urzędowanie zaś w tej mierze odbywać się winno trybem zwykłym, ustanowionym przez prawa istniejące.

der vorbenannten Taxe Raum zu geben, welche nicht durch die gerechtesten und dringendsten Gründe geboten wäre, und im Allgemeinen die Schiff-Fahrt mit keiner anderen Auflage, ausser den in diesem Vertrage ausgesprochenen und festgesetzten, zu belasten.

Artikel XVIII.

Wenn zufällig dieses Erträgniss nicht durch die Auslagen für die Aufsicht, Erhaltung und Verbesserung des Flussbettes zum Besten der Schiff-Fahrt erschöpft würde, so ist der Ueberschuss, im Verhältnisse der respectiven Gebietsausdehnung längs der Ufer, zu vertheilen; die Rechnungen werden hierüber am Ende jeden Jahres richtig gestellt. — Auf dieselbe Art soll bei einem allfälligen, durch Auslagen, welchen die Regierungen zugestimmt haben, herbeigeführten Ausfalle vorgegangen werden.

Artikel XIX.

Weder die Commission, noch irgend ein Zollamt wird das Recht haben, von der vorgeschriebenen Taxe zu befreien oder selbe herabzusetzen, welch' immer die Beschaffenheit der Ursprung und die Bestimmung der Effecten und Waaren sei, und ohne Rücksicht, von wem dieselben abgesendet und an wen sie gerichtet, oder auf wessen Anordnung deren Verfrachtung geschieht.

Artikel XX.

Streitigkeiten, welche sich auf die Schiff-Fahrt beziehen, werden von den Aufsichts- und Zollämtern, und in letzter Instanz von der Commission entschieden werden. Die Amtshandlungen über polizeiliche Straffälle und Verbrechen ist den betreffenden Gerichtsbehörden, für den District oder die Gemeinde, wo sie vorfallen, vorbehalten, und diese werden ihren regelmässigen, von den geltenden Gesetzen bestimmten Lauf haben.

Articolo XXI.

La cura di prevenire il contrabbando sulle rive del Po, e nell' interno dei territori confinanti, resta a carico dei singoli Governi, i quali però dirameranno in proposito ai loro doganieri e guardie quelle istruzioni, che sieno consentanee, allo spirito della presente convenzione.

Artykuł XXI.

Każdy rząd obmyśli środki, jakby zapobiedz przemytnictwu na brzegach Padu i wewnątrz obrębów granicznych; wszelako instrukcye, wydane w tym celu dla urzędników i strażników cłowych winny być zgodne z duchem niniejszego traktatu.

Articolo XXII.

Ogni bastimento o naviglio, che entra in Po, proveniente dal mare, sarà soggetto alle discipline sanitarie, prescritte nei porti austriaci o pontifici, alla foce del fiume, e non potrà proseguire il suo viaggio, che dopo di aver adempito alle medesime, ricevendone l' attestato di libera pratica, che dovrà rendere ostensibile, a qualunque richiesta da parte di competente Autorità.

Artykuł XXII.

Każdy okręt lub statek, wchodzący z morza do Padu, poddać się winien przy ujściu rzeki przepisom sanitarnym, obowiązującym w portach austryackich lub papieskich; dopiero po wypełnieniu takowych może odbywać dalszą drogę, otrzymawszy świadectwo wolnego wstępu *(libera pratica)*, które na każde wezwanie władz odpowiednich okazać winien.

Articolo XXIII.

Riguardo al servizio ed alle retribuzioni da assegnarsi ai piloti, sarà provvisto con uno speciale regolamento; di cui la stesa e l' emanazione si affidano alla Commissione di sopra mentovata.

Artykuł XXIII.

Służba locmanów i płaca ich, określona będzie osobnym regulaminem; wyż spomniona komisya ułoży i ogłosi takowy.

Articolo XXIV.

Riguardo alle monete, pesi e misure, si riterrà per norma il sistema metrico decimale italiano.

Artykuł XXIV.

System dziesiątkowy metryczny włoski, przyjęty będzie za prawidło co do monet, miar i wag.

Articolo addizionale.

Per estendere maggiormente i vantaggi dalla presente convenzione derivanti alla navigazione del Po, l' I. R. Governo Austriaco assume di intavolare col Piemonte le opportune trattative, cui serviranno di base le massime superiormente stabilite.

Artykuł dodatkowy.

Ażeby jeszcze więcej upowszechnić korzyści, wynikające z niniejszego traktatu, o żegludze na rzece Padu, rząd c. k. austryacki bierze na siebie wejść w układy z Piemontem, którym za podstawę służyć mają wyż wyszególnione postanowienia.

Artikel XXI.

Die Sorge, den Schleichhandel an den Ufern des Po und im Innern der Gränzgebiete zu verhindern, bleibt den einzelnen Regierungen vorbehalten, welche jedoch zu diesem Ende ihren Zollbeamten und Zollwächtern solche Instructionen ertheilen werden, die dem Geiste des gegenwärtigen Vertrages entsprechen.

Artikel XXII.

Jedes Schiff oder Fahrzeug, welches vom Meere kommend in den Po einläuft, wird an der Mündung des Flusses den in den österreichischen oder päpstlichen Häfen bestehenden Sanitätsvorschriften unterworfen seyn, und wird nur nach Erfüllung derselben seine Reise fortsetzen können, nachdem dasselbe das Zeugniss der freien Zulassung (libera pratica) *erhalten, welches auf jedesmaliges Verlangen den competenten Behörden vorzuweisen ist.*

Artikel XXIII.

Hinsichtlich des Dienstes der Lootsen und des ihnen zu verabreichenden Lohnes wird durch ein besonderes Regiement vorgesehen werden, dessen Verfassung und Veröffentlichung der früher erwähnten Commission übertragen seyn wird.

Artikel XXIV.

In Betreff der Münzen, dem Masse und Gewichte wird das italienische metrische Decimal-System als Norm angenommen.

Zusatz-Artikel.

Um die durch den gegenwärtigen Vertrag der Po-Schiff-Fahrt erwachsenden Vortheile noch weiter auszudehnen, übernimmt es die k. k. österreichische Regierung, auch mit Piemont die geeigneten Verhandlungen anzuknüpfen, welchen die oben festgestellten Bestimmungen als Grundlage zu dienen haben.

Tariffa
per la tassa di navigazione sul Po.

Per tutto il corso fra le due dogane estreme ed oltre le medesime.

Classe		Portata	Tassa
I. Cl.	Per bastimenti, navigli e barche della capacità di	1000 quint. all' insù	— L. 12 —
II. Cl.		da 500 a 1000 quint.	— L. 6 —
III. Cl.		„ 200 a 500 „	— L. 3 —
IV. Cl.		sotto 200 quint.	— L. 1.30

Fra le due dogane estreme si paga la metà della tassa.

Bastimenti, navigli e barche, non carichi, pagano in ogni senso la metà.

In fede di che i rispettivi Plenipotenziari, hanno firmata la presente in triplo originale, e vi hanno apposto il sigillo delle loro armi.

Milano, li 3 Luglio 1849.

(firm^o.) de **Bruck.** (L. S.) **Teod.** de **Volo.** (L. S) **Ward.** (L. S.)

Taryfa
taksy od żeglugi na rzece Po.

Na całej przestrzeni między dwoma ostatecznemi urzędami cłowemi i poza takowemi.

Klasa		Objętość	Taksa
I kl.	od okrętów, statków i bark (łodzi), mających objętości	nad 1000 kental.	12 lir austr.
II kl.		od 500—1000 „	6 „ „
III kl.		od 200—500 „	3 „ „
IV kl.		niżej 200 „	1.30/100 „

Wewnątrz ostatecznych dwóch urzędów cłowych płacić się będzie połowę taksy.

Okręty, statki i barki (łodzie) nieładowne płacić będą połowę w każdym kierunku.

W dowód czego mianowani pełnomocnicy niniejsze pismo w potrójnym oryginale podpisali i pieczęcie swe na niem wycisnęli.

Medyolan dnia 3. Lipca 1849.

(podp.) de **Bruck** (L. S.) (podp.) T. de **Volo.** (L. S.) (po p.) **Ward.** (L. S.)

Akt przystąpienia Jego Świątobliwości do traktatu zawartego na dniu 3. Lipca 1849. między rządami Austryi, Modeny i Parmy, względem wolnej żeglugi na rzece Padu, — spisany na dniu 12. Lutego 1850.

(Ratyfikacye aktu przystąpienia, zamienione zostały w Rzymie na dniu 11. Maja 1850.)

Tekst pierwotny.

Sua Santità, essendo stata amichevolmente invitata da S. M. l'Imperatore d'Austria, a volere accedere al trattato per la libera navigazione del Po, conchiuso in Milano il 3 Luglio 1849 fra i Governi di Austria, di Modena e di Parma, nella previsione di questa adesione del Governo Pontificio, e con l'impegno preso da S. M. I. R. Apost. di ottenerla — trattato, il cui convenuto, trascritto qui parola per parola è il seguente:

(Segue la Convenzione del 3 Luglio 1849 sulla libera navigazione del Po.)

e Sua Santità avendo sommamente a cuore di promuovere gli interessi dei suoi sudditi, il cui commercio ed industria non possono che prendere un maggiore sviluppo medi-

Przekład.

Na uprzejme zaproszenie ze strony Najjaśniejszego Pana, Cesarza Austryi, ażeby Jego Świątobliwość przystąpić raczył do traktatu względem wolnej żeglugi na rzece Po, który został zawarty w Medyolanie na dniu 3. Lipca 1849. między rządami Austryi, Modeny i Parmy, w oczekiwaniu niniejszego przystąpienia rządu papiezkiego, i z obowiązkiem przyjętym przez Jego C. K. apostolską Mość, iż wyjedna rzeczone przystąpienie do traktatu i który w całej osnowie swej, słowo w słowo tu spisany, opiewa jak następuje:

(Tu następuje konwencya względem wolnej żeglugi na rzece Po, z d. 3. Lipca 1849.)

Jego Świątobliwość, pragnąc szczerze wzrostu i pomyślności poddanych Swoich, których handel i przemysł za pomocą wolnej żeglugi na rzece Po, do wyższego rozwoju

Tarif der Schiff-Fahrtstaxe auf dem Po.

Für die ganze Fahrt zwischen den zwei äussersten Zollämtern und über dieselben hinaus.

I. Classe.	Für Schiffe, Fahrzeuge und Barken mit einer Tragfähigkeit	[illegible] 0 Quintals	12	Lire.
II. Classe.		[illegible]—1000 Quintals	6	„
III. Classe.		„ [illegible]00—500 „	3	„
IV. Classe.		unter 200 „	$1^{80}/_{100}$	„

Innerhalb der äussersten zwei Zollämter wird die Hälfte der Taxe bezahlt.

Unbeladene Schiffe, Fahrzeuge und Barken zahlen in jeder Richtung die Hälfte.

Urkund dessen haben die respectiven Bevollmächtigten Gegenwärtiges in dreifachem Originale unterfertiget, und demselben ihre Insiegel beigefügt.

Mailand am 3. Juli 1849.

(Gez.) **v. Bruck.** (Gez.) **Th. de Volo.** (Gez.) **Ward.**
(L. S.) (L. S.) (L. S.)

Accessions-Acte vom 12. Februar 1850, Seiner päpstlichen Heiligkeit zu dem am 3. Juli 1849 zwischen den Regierungen von Oesterreich, von Modena und von Parma abgeschlossenen Vertrage, betreffend die freie Schiff-Fahrt auf dem Po-Flusse.

(Die Ratificationen des Accessions-Actes wurden ausgewechselt zu Rom am 11. Mai 1850.)

Uebersetzung.

Nachdem Seine Heiligkeit von Seiner Majestät dem Kaiser von Oesterreich, freundschaftlich eingeladen worden ist, dem Vertrage über die freie Po-Schiff-Fahrt beitreten zu wollen, welcher in Mailand am 3. Juli 1849 zwischen den Regierungen von Oesterreich, von Modena und von Parma, in der Voraussicht dieses Beitrittes der päpstlichen Regierung, und mit der von Sr. k. k. apostolischen Majestät übernommenen Verbindlichkeit, solchen zu erwirken, abgeschlossen worden ist — ein Vertrag, dessen Inhalt hier Wort für Wort niedergeschrieben, und der Folgende ist:

(Folgt die Convention vom 3. Juli 1849 über die freie Schiff-Fahrt auf dem Po.)

und da Seiner Heiligkeit ungemein am Herzen liegt, die Interessen Ihrer Unterthanen zu fördern, deren Handel und Industrie durch die freie Schiff-Fahrt auf dem Po, nur eine

diante la libera navigazione del Po, ha munito il suo Pro-Segretario di Stato, Cardinale Giacomo Antonelli degli opportuni pieni poteri, di cui copia autentica resterà qui allegata, per eseguire in suo nome tale accessione.

Il sottoscritto Cardinale dichiara conseguentemente, che Sua Santità aderisce mediante il presente atto di accessione a questo trattato, impegnandosi formalmente ad adempiere per parte Sua, agli obblighi, che Le ne derivano.

Questo atto di accessione sarà ratificato entro tre mesi che seguiranno la consegna dell' atto di accettazione, e, prima dello spirare di questo termine, verrà proceduto al concambio degli atti di ratifica, dell' atto di accessione e del corrispondente atto di accettazione.

In fede di che, noi plenipotenziario di Sua Santità abbiamo, in virtù dei nostri pieni poteri, e salvi sempre i diritti della Santa Sede già altre volte riservati, firmato il presente atto di accessione, apponendovi il sigillo delle nostre armi.

Fatto in Portici il giorno 12 Febbrajo 1850.

G. Card. Antonelli.
(L. S.)

wznieść się może — udzielił Swemu podsekretarzowi Stanu, kardynałowi Jakóbowi Antonelli, stosowne pełnomocnictwo, — którego autentyczny odpis tu jest załączony — ażeby w imieniu Jego Świątobliwości rzeczone przystąpienie uskutecznił.

W skutek czego oświadcza podpisany kardynał, iż Jego świątobliwość, niniejszym aktem akcesyi, przystępuje do rzeczonego wyż traktatu i przyjmuje we wszelkiej formie obowiązek dopełnienia ze Swej strony powinności, które na Jego Świątobliwość z tego traktatu przypadają.

Niniejszy akt przystąpienia, zostanie ratyfikowany we trzy miesiące po wydaniu oświadczenia, iż przyjętym został; przed upływem zaś tego terminu, przystąpi się do zamiany aktów ratyfikacyjnych, aktu przystąpienia i odpowiedniego aktu przyjęcia.

W dowód czego My, pełnomocnik Jego Świątobliwości, na mocy pełnomocnictwa Naszego, a zawsze bez uszczerbku praw Stolicy Śtej, zastrzeżonych już przy innych okolicznościach, podpisaliśmy niniejszy akt przystąpienia i wycisnęliśmy na nim pieczęć Naszą.

Działo się w Portici, dnia 12. Lutego 1850.

(podp.) **J. Kard. Antonelli** m. p.
(L. S.)

323.

Traktat z dnia 8. Sierpnia 1849,

zawarty między rządami Austryi i Modeny, względem żeglugi i uregulowania granic rzeki Po, wraz z pismem ratyfikacyjnem Jego C. Mości Cesarza Austryi, z dnia 12. Września 1849, tudzież z oświadczeniem ratyfikacyi Jego Królewskiej Wysokości Księcia Modeny, z dnia 26. Sierpnia 1845.

Tekst pierwotny.

Sua Maestà Imperiale Reale Apostolica Francesco Giuseppe I., Imperatore d'Austria, Re d'Ungheria, Boemia, Galizia, Lodomiria, Croazia, Lombardia, Venezia ecc. ecc.

Przekład

Jego c. k. apostolska Mość Franciszek Józef Pierwszy, Cesarz Austryi, król Węgierski i Czeski, Galicyi i Lodomeryi, Kroacyi, Lombardyi i Wenecyi i t. d. i t. d.

grössere Entwicklung erhalten können; — so hat Seine Heiligkeit Allerhöchst Deren Unter-Staatssecretär, den Cardinal Jacob Antonelli mit den geeigneten Vollmachten — von welchen eine authentische Abschrift hier angeschlossen wird — versehen, um in Ihrem Namen diesen Beitritt zu vollziehen.

Der unterzeichnete Cardinal erklärt in Folge dessen, dass Seine Heiligkeit mittelst des gegenwärtigen Accessions-Actes, diesem Tractate beitritt, und sich förmlich verbindet, von Ihrer Seite den Verpflichtungen nachzukommen, welche Ihr daraus erwachsen.

Dieser Beitritts-Act wird binnen drei Monaten nach erfolgter Uebergabe der Annahms-Erklärung ratificirt werden, und vor dem Ablaufe dieses Termines wird zur Auswechslung der Ratificirungs-Act, des Beitritts- und des entsprechenden Annahms-Actes geschritten werden.

Urkund dessen haben Wir, Bevollmächtigter Seiner Heiligkeit, Kraft unserer Vollmachten, und stets unbeschadet der Rechte des heiligen Stuhles, welche schon bei anderen Gelegenheiten vorbehalten wurden, den gegenwärtigen Beitritts-Act unterzeichnet, und demselben unser Insiegel beigedrückt.

So geschehen zu Portici am 12. Februar 1850.

(Unterzeichnet) ***J. Card. Antonelli*** *m. p.*
(L. S.)

323.

Vertrag vom 8. August 1849,

zwischen den Regierungen von Oesterreich und Modena, über die Schiff-Fahrt und Gränz-Regulirung am Po-Flusse, sammt der Ratifications-Urkunde Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich vom 12. September 1849 und der Ratifications-Erklärung Seiner königlichen Hoheit des Herzoges von Modena vom 26. August 1849.

Uebersetzung.

Seine k. k. apostolische Majestät Franz Joseph der Erste, Kaiser von Oesterreich, König von Ungarn und Böhmen, Galizien, Lodomerien, Croatien, der Lombardei und Venedig etc. etc. und

Sua Altezza Reale l' Arciduca d' Austria Francesco V., Duca di Modena ecc. ecc.
essendo venuti nella determinazione di intraprendere la rettificazione dei confini fra i due Stati rispettivi, affine di così semplificare i rapporti commerciali dei Loro sudditi, specialmente nella vista di potere al più presto attivare la libera navigazione del Po, cui già diedero opera con apposita convenzione, hanno risoluto di procedere alla stipulazione del presente trattato. Quindi hanno nominato a Loro Plenipotenziarii:

Sua Maestà l' Imperatore d' Austria ecc. ecc. il Signor Carlo Lodovico Cavaliere di Bruck, Cavaliere dell' Imperial Ordine Austriaco di Leopoldo, Suo Ministro del commercio e delle pubbliche costruzioni;

Sua Altzzea Reale l' Arciduca, Duca di Modena ecc. ecc. il Signor Conte Teodoro de Volo, Cavaliere dell' Imperial Ordine Austriaco della Corona di ferro, Suo Ciambellano e Consigliere nel Ministero degli affari esteri; i quali dopo lo scambio dei loro plenipoteri rinvenuti in valida forma, hanno convenuto quanto appresso:

Articolo I.

Nel caso che, ottenendosi da Sua Maestà l' Imperatore l' adesione del Governo Pontificio alla libera navigazione del Po, la relativa convenzione firmata dai Plenipotenziari Austriaco, Modenese e Parmigiano in data del 3 Luglio 1849 possa entrare in attività, Sua Altezza Reale il Duca di Modena rinunzia alla giurisdizione, che di fronte alla linea fra Brescello e Gualtieri fino alla sinistra sponda di Po ha sinora esercitata, appoggiandosi sopra antichi trattati di cui i §§. 95 e 98

Jego król. Wysokość Arcyksiążę Austryi, Franciszek Piąty, książę Modeny, etc. etc.
postanowiwszy przedsięwziąć uregulowanie granic między obudwoma państwami, w tym celu, ażeby ułatwić stosunki handlowe Swych poddanych, szczególniej zaś, ażeby jak najspieszniej przyprowadzić do skutku wolną żeglugę na rzece Po, w ktorymto przedmiocie już osobna konwencya zawartą została, zgodzili się na to, aby przystąpić do zawarcia niniejszego traktatu, i mianowali pełnomocnikami Swymi:

Najjaśniejszy Pan, Cesarz Austryi, etc. etc. mianował p. Karola Ludwika. kawalera de Bruck, kawalera cesarsko-austr. orderu Leopolda. Swojego ministra handlu i prac publicznych:

Jego król. Wysokość Arcyksiążę, książę Modeny itd. itd. mianował p. hr. Teodora de Volo, kawalera ces. austr. orderu korony żelaznej. Swego szambelana i radcę w ministerstwie spraw wewnętrznych;

którzy zamieniwszy pełnomocnictwa Swoje, uznane za wystawione w należytej formie, zgodzili się co do następujących punktów:

Artykuł I.

W razie gdy, po uzyskaniu przez Najjaśniejszego Pana, J. C. Mość, przystąpienia rządu papiezkiego do wolnej żeglugi na rzece Po, wejdzie w życie, odnosząca się do tego przedmiotu konwencya, zawarta na dniu 3. Lipca 1849, między pełnomocnikami austryackim, modeńskim i parmezańskim, Jego król. Wysokość książę Modeny, zrzeka się jurysdykcyj, które dotąd wykonywał, na podstawie dawnych traktatów, uznanych w swej mocy aktem zakończającym kongres wiedeński, §§. 95 i 98,

Seine königliche Hoheit der Erzherzog von Oesterreich, Franz der Fünfte, Herzog von Modena etc. etc.

zu dem Beschlusse gelangt, die Berichtigung der Gränzen zwischen den beiderseitigen Staaten vorzunehmen, um auf diese Art die Handelsbeziehungen ihrer Unterthanen zu vereinfachen, hauptsächlich aber in der Absicht, die freie Schiff-Fahrt auf dem Po-Flusse, wofür bereits mittels besonderer Convention Fürsorge getragen worden, auf das Schleunigste in's Werk zu setzen; sind übereingekommen zur Schliessung gegenwärtigen Tractates zu schreiten, und haben daher zu Ihren Bevollmächtigten ernannt

Seine Majestät der Kaiser von Oesterreich etc. etc. den Herrn Carl Ludwig Ritter von Bruck, Ritter des kaiserlich-österreichischen Leopold-Ordens, Ihren Minister des Handels und der öffentlichen Arbeiten;

Seine königliche Hoheit der Erzherzog, Herzog von Modena etc. etc. den Herrn Conte Teodoro de Volo, Ritter des kaiserlich-österreichischen Ordens der eisernen Krone, Ihren Kämmerer und Rath in dem Ministerium der auswärtigen Angelegenheiten;

welche, nachdem sie ihre in giltiger Form befundenen Vollmachten ausgewechselt, über Folgendes übereingekommen sind:

Artikel 1.

In dem Falle als, nachdem von Seiner Majestät dem Kaiser die Zustimmung der päpstlichen Regierung zu der freien Schiff-Fahrt auf dem Po erlangt seyn wird, die darauf bezügliche von den österreichischen, modenesischen und parmesanischen Bevollmächtigten am 3. Juli 1849 unterzeichnete Convention in Kraft treten sollte, verzichten Seine königliche Hoheit der Herzog von Modena auf die Gerichtsbarkeit, welche Sie gegenüber der Linie zwischen Brescello und Gualtieri bis zum linken Po-Ufer, gestützt auf alte Tractate, deren

dell' Atto finale del Congresso di Vienna riconobbero l' esistenza, limitandosi a che la linea di demarcazione dei Suoi Stati segua da quel lato il Thalweg del fiume colle modalità e condizioni che si diranno in seguito.

Articolo II.

Sua Maestà Imperiale Reale Apostolica a compenso di simile rinunzia di giurisdizione, e anche ad indennizzo dei dazi che alle finanze Estensi corrispondono ora le finanze Imperiali pel transito dei generi regali nelle acque considerate di giurisdizione Estense, e specialmente a conseguire la bramata regolarità di confini, dà in permuta a Sua Altezza Reale il Duca di Modena l' alto dominio, non che qualunque diritto di sovranità e di giurisdizione sul territorio comunale di Rolo e sulla porzione di quello di Gonzaga che rimane compreso fra i canali Tagliata e Parmigiana ove ha luogo la loro confluenza. Per tal modo quel tratto di confine Austro-Estense, il quale dapprima intersecava il canale Tagliata seguirà invece la mezzeria di questo canale dal detto punto d' intersezione a quello della sua confluenza nel canale parmigiana, risalirà dippoi la mezzeria di quest' ultimo fino alla punta del territorio di Rolo, ove la fossa di Raso ed il Canalazzo confluiscono nella Parmigiana presso il Torrione della Moglia. Dopo questo punto il confine continuerà coll' odierno suo andamento lunghesso la fossa di Raso ed il colatore Busatello: il tutto come più esattamente vedesi descritto nelle due mappe unite al presente trattato.

w części, leżącej naprzeciw linii między Bresceło i Gualtieri, aż do lewego brzegu rz. Po, w ten sposób, iż linia graniczna państw Jego król. Wysokości, pociągnioną będzie środkiem koryta rzeki z temi modyfikacyami i warunkami, o których później mowa będzie.

Artykuł II.

Za owe zrzeczenie się jurysdykcyi, tudzież jako wynagrodzenie za cła, które skarb cesarski obecnie płaci skarbowi esteńskiemu, od przewozu rzeczy podlegających opłacie *(generi regali)* na rzekach, uważanych za należące do zwierzchnictwa esteńskiego, szczególniej zaś, ażeby doprowadzić do skutku tak pożądaną regulacyę granic — odstępuje J. Ces. apostolska Mość nawzajem Jego król. Wys. księciu Modeny zwierzchnictwo, tudzież wszelkie prawa władzy najwyższej i sądowniczej w obrębie gminnym Rolo i w części obrębu Gonzaga, objętej kanałami Tagliata i Parmigiana, tam gdzie sią takowe łączą. W ten sposób granica austryacko-esteńska, przecinająca dotąd kanał Tagliata, pójdzie środkiem *(mezzeria)* tego kanału aż do miejsca, gdzie tenże łączy się z kanałem Parmigiana, tudzież środkiem *(mezzeria)* tego ostatniego aż do końca powiatu Rola, gdzie Fossa di Raso Canalazzo przy Torrione della Moglia, wpadają do Parmigiano.

Poza tym punktem, granica pójdzie tak jak dotąd wzdłuż Fossa di Raso i Colatore Bussatello, jak to wszystko dokładnie opisane jest w dwóch mapach, do niniejszego traktatu przyłączonych.

Giltigkeit durch §. 95 und 98 der Schlussacte des Wiener Congresses anerkannt wurde, bisher ausgeübt haben, und zwar in der Art, dass die Gränzlinie Ihrer Staaten von jener Seite längs des Thalweges des Flusses, mit den Modalitäten und Bedingnissen, wovon in der Folge die Rede seyn wird, fortlaufe.

Artikel II.

Seine k. k. apostolische Majestät übertragen als entsprechende Erwiderung für besagte Jurisdictions-Verzichtleistung und auch als Entschädigung für die Zölle, welche die kaiserlichen Finanzen den Estensischen für die Durchfahrt der steuerbaren Güter (generi regali) *in den Gewässern, welche als zur Estensischen Gerichtsbarkeit gehörend betrachtet werden, gegenwärtig entrichten, und insbesondere um die gewünschte Regelmässigkeit der Gränzen zu erzielen, Seiner königlichen Hoheit dem Herzoge von Modena, die Oberherrlichkeit sowie jedes Souveränitäts- und urisdictionsrecht auf das Gemeindegebiet von Rolo und auf jenen Antheil desjenigen von Gonzaga, welcher zwischen den Canälen von Tagliata und Parmigiana, wo deren Zusammenfluss stattfindet, begriffen ist. Auf diese Art wird jene Austro-Estensische Gränzstrecke, welche bisher den Canal Tagliata durchschnitt, statt dessen der Mitte* (mezzeria) *dieses Canales von dem besagten Durchschnittspuncte bis zu jenem seines Zusammenflusses mit dem Canale Parmigiana folgen, ferner durch die Mitte* (mezzeria) *dieses Letzteren bis zur Spitze des Gebietes von Rolo sich hinaufziehen, wo die Fossa di Raso und der Canalazzo bei der Torrione della Moglia in die Parmigiana einmünden.*

Ueber diesen Punct hinaus wird die Gränze bei ihrer gegenwärtigen Bestimmung, längs der Fossa di Raso und dem Colatore Bussatello verbleiben, wie diess Alles in den, gegenwärtigem Tractate beiliegenden zwei Mappen genau beschrieben ist.

Articolo III.

Colla cessione dei territori preaccennati si cedono allo Stato Estense le ragioni attive e passive dello Stato Austriaco verso i medesimi. E costituisce le passive principalmente il possesso in che si trovano quei proprietari di essere esonerati dalle spese di digagna per regolamento di scoli, conservazione e diffesa di arginatura, le quali spese nella provincia di Mantova furono assunte dallo Stato salvo un determinato contributo di essa provincia.

Articolo IV.

Coll' attuale trattato si rendono comuni alla parte di Po che scorre dinnanzi alla sponda estense da Brescello a Gualtieri i principii ora vigenti di fronte alla sponda di Guastalla divenuta Estense in forza del trattato 28 Novembre 1844: principii i quali si desumono dalle due apposite convenzioni 25 Maggio 1821 ed 11 Luglio 1834 stipulate fra l' Austria e Parma, e che applicansi al caso speciale nel modo inferiormente indicato agli articoli V, VI, VII, IX, X, XI coll' aggiunta del prescritto all' articolo VIII.

Articolo V.

Coll' introdurre cosi qual limite giurisdizionale fra Stato e Stato nella confinazione del Po, il Thalweg di esso fiume, si intedne ancora che le isole poste a sinistra del medesimo in tutta la linea tanto di Guastalla, che da Brescello a Gualtieri restino o divengano Austriache, e che viceversa quelle poste a diritta sieno modenesi. Cosi le isole Violardi e S. Simeone già

Artykuł III.

Przy odstąpieniu wyżej wspomnionych okręgów na rzecz państwa esteńskiego, odstępuje temuż państwo austryackie wszelkie prawa i ciężary z niemi połączone. Do tych ciężarów należy w szczególności prawo tamtejszych posiadaczy gruntów, iż są wolni od kosztów utrzymywania tam *(spese di digagna)*, potrzebnych do uregulowania ścieków i obwarowania grobli, które to wydatki w prowincyi Mantua, rząd na siebie przyjął, za opłacaniem pewnego datku ze strony tejże prowincyi.

Artykuł IV.

Na mocy niniejszego traktatu, zastosowane będą do tej części rzeki Po, która płynie brzegiem esteńskim od Brescello aż do Gualtieri zasady, obowiązujące co do przeciwległego brzegu Guastali, który na mocy traktatu z dnia 28. Listopada 1844, przeszedł pod panowanie esteńskie — zasady, które wyrzeczono w dwóch konwencyach, umyślnie w tym celu zawartych na dniu 25. Maja 1821 r. i 11. Lipca 1834, między Austryą i Parmą, i która na ten szczególny przypadek, zastosowane będą w sposób, niżej pod artykułami V, VI, VII, IX, X, XI, wyszczególniony, wraz z tem, co w tym względzie art. VIII przepisuje.

Artykuł V.

W skutek ustanowienia w ten sposób granicy zwierzchnictwa, między jednem a drugiem państwem doliną koryta rzeki Po, rozumie się także, że wyspy po lewej stronie, od środka leżące na całej linii, tak od Guastali, jako też od Brescello do Gualtieri albo pozostaną przy Austryi, albo przejdą pod Austryę, przeciwnie zaś, położone po prawej stronie, do Modeny należeć mają. Tak

Artikel III.

Zugleich mit der Abtretung der vorgedachten Bezirke werden dem Estensischen Staate auch die Rechte und Lasten des österreichischen Staates in Bezug auf dieselben abgetreten. Unter diese Lasten gehört insbesondere das Recht, welches den dortigen Grundbesitzern zusteht, von den Eindammungskosten (spese di digagna) *behufs der Regulirung der Abflüsse und der Erhaltung und Beschützung der Deiche befreit zu seyn, welche Auslagen in der Provinz Mantua von dem Staate gegen einen bestimmten Beitrag von Seite dieser Provinz übernommen worden sind.*

Artikel IV.

Kraft des gegenwärtigen Tractates werden auch auf jenen Theil des Po, welcher vor dem Estensischen Ufer von Brescello bis Gualtieri fliesst, jene Grundsätze ihre Anwendung finden, die gegenwärtig in Beziehung auf das gegenüberliegende Ufer von Guastalla, welches, vermöge des Tractates vom 28. November 1844 Estensisch geworden, in Kraft sind, Grundsätze, die aus den zwei Conventionen zu entnehmen sind, welche am 25. Mai 1821 und am 11. Juli 1834, eigens zu diesem Zwecke zwischen Oesterreich und Parma geschlossen worden, und welche auf den speciellen Fall in der weiter unten bei den Artikeln V, VI, VII, IX, X, XI angegebenen Art, nebst dem, was bei dem Artikel VIII vorgeschrieben, Anwendung finden.

Artikel V.

In Folge der so geschehenen Bestimmung des Thalweges des Po als Jurisdictionsscheide zwischen Staat und Staat, bei Abgränzung dieses Flusses, versteht es sich ferner, dass die links vom Thalweg gelegenen Inseln auf der ganzen Linie, sowohl von Guastalla, als von Brescello bis Gualtieri entweder Oesterreichisch bleiben oder werden und umgekehrt, jene rechts gelegenen Modenesisch seyn sollen. Auf diese Art werden die Inseln Violardi

regolarmente consegnate, e l'isola camerale, che nell' annessa mappa è segnata N°. I apparterranno all' Imperiale Reale Governo, e l' isola camerale nella mappa stessa segnata N°. II seguiterà ad essere nella giurisdizione Estense.

więc wyspy Violardi i St. Simeone, już oddane w porządku, tudzież Isola camerale, oznaczona na załączonej mapie znakiem N. I. należeć będą do c. k. rządu, oznaczona zaś na tejże mapie znakiem N. II. Isola camerale, zostanie pod zwierzchnictwem esteńskiem.

Articolo VI.

Così pure i diritti di sovranità sopra le nuove isole o sulle nascenti o sugli incrementi fluviali saranno determinati dal Thalweg a seconda della loro collocazione in destra od in sinistra del medesimo (giacchè nel primo caso diverranno Estensi e nel secondo Austriaci) ritenuto che per nascenti intendonsi quelle isole, la cui altezza corrisponde almeno allo stato ordinario del fiume, determinato dall' idrometro più vicino.

Artykuł VI.

Tak samo będą prawa najwyższej władzy do wysp nowych lub powstających lub do odsepów, oznaczone przez dolinę koryta rzeki, według położenia takowych po lewej albo po prawej jej stronie, (w pierwszym przeto przypadku należeć będą do rządu esteńskiego, w drugim do austryackiego), przyczem służyć ma za prawidło, iż pod wyspami powstającemi, rozumieć należy takie, które się wznoszą przynajmniej nad zwykły stan wody, oznaczony najbliższą miarą takowej.

Articolo VII.

Le isole e gli incrementi fluviali che si uniranno ad un continente passeranno sotto il dominio del Sovrano, il quale possiede la riva cui dessi si saranno aggregati, ritenendo unito al continente un' isola od un incremento fluviale allorchè l' interrimento di tutto o di parte dell' alveo derelitto interposto giungerà all' altezza della mezza piena e ritenendo questa corrispondere all' altezza media tra la massima magra e la massima piena conosciute e marcate dall' idrometro esistente nella linea precisamente di fronte all' isola od incremento di cui si tratta, ed in mancanza d' idrometro in tale posizione da una media presa fra le altezze dei due idrometri superiore ed inferiore, riducendo le differenze in proporzione delle distanze.

Artykuł VII.

Wyspy i odsepy, które się z stałym lądem połączyły, przejdą pod panowanie władcy posiadającego brzeg, z którym się złączyły; a wyspa lub odsep *(incremento fluviale)*, uważane będzie wtenczas za połączone z stałym lądem, jeżeli naniesienie gruntu w korycie opuszczonem i w środku leżącem, dochodzi do średniego stanu wysokiej wody, odpowiadającego średniej wysokości najniższej i najwyższej powierzchni wody, który oznaczony będzie przez wodomierz znajdujący się w prostej linii naprzeciw rzeczonej wyspy lub odsepu, a w razie, gdyby w tem miejscu nie znajdował się wodomiar, przez średnią wysokość wynikającą z wysokości dwóch wodomiarów powyżej i poniżej ustawionych, po odciągnieniu różnicy, wypadającej w miarę odległości.

und S. Simeone, welche bereits regelmässig übergeben worden, und die Isola camerale, welche auf der beiligenden Mappe mit Nr. I bezeichnet ist, der k. k. Regierung angehören, und die mit Nr. II auf derselben Mappe bezeichnete Isola camerale unter Estensischer Jurisdiction verbleiben.

Artikel VI.

Eben so werden die Souveränitätsrechte auf die neuen oder auf die entstehenden Inseln oder auf die Anschwemmungen, durch den Thalweg nach Massgabe ihrer Lage zur Rechten oder zur Linken desselben (indem sie im ersten Falle Estensisch, und im zweiten Oesterreichisch werden) bestimmt, und es wird angenommen, dass unter entstehenden Inseln solche verstanden werden, deren Hervorragung wenigstens dem gewöhnlichen Flussstande, welcher von dem nächsten Wassermesser bestimmt wird, entspricht.

Artikel VII.

Die Inseln und die Anschwemmungen, welche sich an ein festes Land angeschlossen, werden unter die Herrschaft desjenigen Souveräns übergehen, der im Besitze des Ufers ist, mit welchem sie sich vereiniget haben, und es wird angenommen, dass eine Insel oder eine Anschwemmung (incremento fluviale) *als mit dem festen Lande vereiniget zu verstehen ist, wenn die Erdansetzung des ganzen oder eines Theiles des dazwischen liegenden verlassenen Flussbettes die Höhe des mittleren Hochwasserstandes erreicht, welcher Wasserstand der mittleren Höhe zwischen der geringsten und der grössten Wasserhöhe entspricht und durch den der betreffenden Insel oder Anschwemmung gegenüber in gerader Linie befindlichen Wassermesser, und in Ermanglung eines der Art gelegenen Wassermessers, durch die Durchschnittshöhe, welche aus den Höhen der zwei oberhalb und unterhalb aufgestellten Wasser-*

Articolo VIII.

E poichè nelle convenzioni accennate al precedente articolo IV non è contemplato il caso dell' unione di due isole di Po appartenenti a differenti Stati, e potendo non ostante ciò avvenire, così in aggiunta col presente trattato si conviene che, tanto lungo la fronte da Brescello a Gualtieri, quanto lungo quella di Guastalla, ossia per tutto il tratto di Po esistente fra l'Austriaco e l'Estense, se avviene congiugimento di due isole, entrambe le isole unite apparterranno, indipendentemente anche dal Thalweg, a quello de' due Stati cui apparteneva già la più estesa. L' estensione relativa delle due isole verrà determinata per la parte che emerge dalle aque ordinarie del Po, il cui livello si intende corrisponda allo stato di maggiore tenuta o permanenza del fiume; e due isole saranno a considerarsi stabilmente congiunte quando l' interrimento del canale interposto giunga al livello della media piena (determinata nel modo prescritto in caso analogo all' articolo VII), in guisa che soltanto per ogni maggiore elevazione del Po, le acque possano prendervi un corso continuo.

Artykuł VIII.

Ponieważ zaś w spomnionych w poprzedzającym arty. IV. konwencyach, nie był na uwagę wzięty przypadek, także się wydarzyć mogący, gdyby się połączyły dwie wyspy rz. Po do różnych państw należące; przeto stanowi się niniejszym traktatem dodatkowo, iż tak na całej przestrzeni od Brescello do Gualtieri, jako też do Guastali, czyli w całym biegu rzeki Po między państwem austryackiem i esteńskiem, gdyby połączenie dwóch wysp nastąpiło, obiedwie połączone wyspy, bez względu na środek koryta, należeć będą do tego państwa, które się już znajduje w posiadaniu większej wyspy. Względna rozciągłość obudwóch wysp oznaczoną zostanie podług części ich, wznoszącej się nad zwykły stan wody rz. Po, a za powierzchnię zwykłego stanu wody w rz. Po, przyjmuje się ta, która odpowiada stanowi rzeki, trwającemu przez dłuższą część roku, i dwie wyspy uważane być mają za trwale ze sobą połączone wtenczas, kiedy odsep w kanale pomiędzy niemi leżącym dosięgnie powierzchności średniej najwyższej wody (oznaczonej w sposób przepisany na podobne przypadki w art. VII), tak iż tylko przy każdym wyższym stanie jak rzeczony, woda rzeki nieprzerwanie przez kanał płynąć może.

Articolo IX.

I due Governi stipulanti si impegnano reciprocamente di dare gli ordini necessari, acciocchè i loro Ingegneri rispettivamente sulla propria linea di Po si prestino, sopra vicendevole ricerca, a fare tutte le verificazioni che fossere rese necessarie per le

Artykuł IX.

Obadwa rządy kontraktujące wzajemnie się obowiązują, wydać potrzebne rozkazy, ażeby inżynierowie ich, po obudwóch stronach, każdy na własnej linii Padu, czynili dochodzenia, które się stały potrzebnemi przez zmianę biegu rzeki, ażeby w myśl

messer zu entnehmen ist, erkannt und bezeichnet wird, indem man die Differenzen im Verhältnisse der Entfernungen reducirt.

Artikel VIII.

Und nachdem in den, im vorhergehenden Artikel IV erwähnten Conventionen, der Fall der Vereinigung zweier, verschiedenen Staaten zugehörenden Po-Inseln, welcher Fall sich wohl ereignen kann, nicht in Betracht gezogen worden, so wird mittelst dieses Tractates zusatzweise hierüber bestimmt, dass sowohl längs der Fronte von Brescello bis Gualtieri, als längs Jener von Guastalla, oder durch die ganze zwischen dem österreichischen und estensischen Staate gelegenen Po-Strecke, wenn eine Vereinigung zweier Inseln sich zuträgt, beide vereinigte Inseln, abgesehen auch von dem Thalwege, Jenem der zwei Staaten anzugehören haben, welcher sich bereits im Besitze der ausgedehnteren Insel befindet. Die relative Ausdehnung der zwei Inseln wird durch den über dem gewöhnlichen Wasserstande des Po hervorragenden Theil derselben bestimmt, und das Niveau des gewöhnlichen Po-Wasserstandes so angenommen, dass es dem durch die längere Zeit des Jahres anhaltenden Fluss-Stande entspricht, und zwei Inseln werden als bleibend mit einander verbunden anzusehen seyn, sobald die Erdansetzung in dem dazwischen gelegenen Canale das Niveau des mittleren Hochwasserstandes (bestimmt auf die für ähnliche Fälle im Artikel VII vorgeschriebene Weise) erreicht, so zwar, dass nur bei jedem höheren Wasserstande das Wasser des Flusses ununterbrochen seinen Lauf durch den Canal nehmen kann.

Artikel IX.

Die zwei stipulirenden Regierungen verpflichten sich gegenseitig die nöthigen Befehle zu erlassen, auf dass ihre Ingenieure, und zwar beiderseits auf der eigenen Po-Linie, alle Erhebungen vornehmen, welche durch die Aenderung des Flusslaufes nothwendig geworden,

variazioni di corso, affine di constatare sulla scorta dei principii stabiliti agli antecedenti articoli VI. VII e VIII, sia l' apparizione di nuove isole, sia l' aggregazione di alcune di esse fra loro o ad un continente; ma ogni qualvolta avverandosi uno di questi due ultimi casi, possa aver luogo un passaggio di alto dominio o di sovranità, ciò dovrà succedere in modo regolare e previe le debite requisitorie fra Stato e Stato, appoggiate però al riferto degli Ingegneri, e se occorresse anche al sopraluogo di appositi Commissarii.

zasad ustanowionych w poprzedzających artykułach VI. VII i VIII stwierdzić, bądź zjawienie się wysp nowych, bądź połączenie kilku wysp z sobą, bądź też na koniec połączenie takowych z stałym lądem; ilekroć zaś by się wydarzyło, iż w skutek jednego z dwóch ostatnich przypadków przejść mają części z pod jednej władzy najwyższej pod drugą; należy przejście takowe doprowadzić w porządku, i po uprzedniem wzajemnem porozumieniu się piśmiennem między obudwoma państwami, opartem na relacyi inżynierów, a w razie potrzeby na oglądnieniu miejscowem przez osobnych na ten cel zamianowanych komisarzy.

Articolo X.

Ed altresì nel caso che, sempre pel convenuto agli antecedenti articoli VII e VIII, si verifichi che alcun' isola od incremento fluviale passi da una all' altra delle due Sovranità contraenti, i redditi delle isole od incrementi che devono consegnarsi, comincerano a decorrere dal giorno dell' effettuata consegna. In conseguenza gli arretrati che potranno essere dovuti fino a quell' epoca apparterranno di diritto alla parte cedente, la quale potrà esercitare pel loro incasso le necessarie azioni.

Artykuł X.

Z drugiej zaś strony, jeżeli się zgodnie z warunkami objętemi w artykułach VII i VIII okaże, iż wyspa lzb odsep przejść ma z pod panowania jednego z rządów kontraktujących pod drugi, wówczas dochody z wysp lub odsepów, mających być oddanemi, zaczną bieżeć od dnia, w którym oddanie nastąpi. Dla tego zaległości, które do owej chwili zostały do żądania, należeć będą do praw strony ustępującej, która do ich ściągnienia stosownych środków użyć może.

Articolo XI.

All' effetto di prevenire ogni discussione ed ogni timore relativamente alle dighe ed altri lavori idraulici che potrà occorrere di costruire sopra l' una o l' altra delle due rive di Po, e per impedire sopratutto che non ne nascano delle forzate deviazioni a danno dell' opposta riva, è formalmente convenuto, che i lavori e le opere di questa natura non potranno essere effettuati dall'una o dall'altra parte se non dopo

Artykuł XI.

Ażeby zapobiedz wszelkim rozprawom, jako też usunąć wszelką obawę o tamy i inne prace hidrauliczne, któreby wykonać potrzeba było na jednym lub drugim brzegu, i ażeby przedewszystkiem niedopuścić tego, iżby robiono sztuczne spusty wody ze szkodą przeciwległego brzegu; stanowi się, iż prace i dzieła tego rodzaju, przez jednę lub drugą stronę wtenczas tylko przedsiębrane być mogą, gdy obadwa

um im Sinne der in den vorhergehenden Artikeln VI, VII und VIII aufgestellten Grundsätze, sei es die Erscheinung neuer Inseln, sei es die Vereinigung mehrerer derselben mit einander oder deren Anschluss an ein festes Land zu constatiren; so oft jedoch die Ereignung eines dieser letzteren zwei Fälle den Uebergang von einer Oberherrlichkeit oder Landeshoheit zu der Anderen veranlassen könnte, soll dieser Uebergang auf regelmässige Weise und nach vorausgegangenen gehörigen Ersuchschreiben zwischen den beiden Staaten, gestützt jedoch auf die Berichterstattung der Ingenieure, und nöthigenfalls auch auf die Localbesichtigung von besonderen hierzu ernannten Commissären stattfinden.

Artikel X.

Und andererseits in dem Falle, jedoch stets nach dem in den vorhergehenden Artikeln VII und VIII Uebereingekommenen, als es sich erweiset, dass irgend eine Insel oder Anschwemmung von einer der vertragschliessenden Regierungen an die andere überzugehen habe, werden die Einkünfte der Inseln oder Anschwemmungen, welche zu überliefern seyn werden, von dem Tage der erfolgten Uebergabe an zu laufen beginnen. Dem zu Folge werden die bis zu jenem Zeitpuncte einzufordernden Rückstände von Rechtswegen dem abtretenden Theile gehören, welcher zu deren Eintreibung die geeigneten Mittel wird anwenden können.

Artikel XI

Um jeder Erörterung und jeder Besorgniss hinsichtlich der Dämme und anderer hydraulischen Arbeiten vorzubeugen, welche auf einem oder dem anderen Ufer auszuführen nöthig werden dürfte, und um vor Allem zu verhindern, dass künstliche Wasserableitungen zum Nachtheile des entgegenstehenden Ufers veranlasst werden, wird hiemit förmlich festgesetzt, dass Arbeiten und Werke dieser Art von dem einen oder von dem anderen

che i due Governi si saranno fra di loro concertati e messi perfettamente d'accordo, salve le conseguenze delle stipulazioni che potranno essere fatte a questo riguardo nella convenzione relativa al regolamento della navigazione di Po.

rządy zupełnie w tej mierze się porozumieją, nie uchylając wszelako następstw owych postanowień, które w tej mierze czynić można w konwencyi, odnoszącej się do uregulowania żeglugi na rz. Po.

Articolo XII.

Affine di constatare i rispettivi esercizi di sovranità sulle isole, di cui nel precedente articolo V e per l'osservanza di quanto altro procedesse in questo particolare dal presente trattato, dovrà entro un mese dalla sua effettuazione nominarsi apposita Commissione, cui sarà demandata la facoltà del pieno relativo eseguimento, salva la definitiva superiore approvazione.

Artykuł XII.

Ażeby stanowczo oznaczyć komu służy najwyższa władza nad wyspami, wspomnionemi w poprzedzającym art. V, tudzież dla wykonania tego wszystkiego, co w tej mierze niniejszy traktat za sobą pociąga, zamianowaną zostanie komisya w ciągu jednego miesiąca, rachując od zatwierdzenia jego, której udzielone będzie upoważnienie, doprowadzić do skutku wszystko to, co do tego należy, wszelako z zastrzeżeniem ostatecznego wyższego zatwierdzenia.

Articolo XIII.

E siccome il trattato attuale mira al precipuo e vantaggioso fine di sopprimere le molte irregolarità che presenta il confine comune alle due Sovranità contraenti senza danno di nessuna di esse, ma con quegli equivalenti compensi che le località sono in grado di somministrare, così egualmente entro un mese dalla sua effettuazione sarà nominata altra apposita Commissione, la quale ispezionando il confine summentovato, e rilevandone le irregolarità proporrà gli equitativi compensi che ritenesse opportuni, affine di ottenere quella rettificazione cui i due Governi fin d' ora sono disposti.

Artykuł XIII.

Ponieważ niniejszy traktat ma ten główny i korzystny zamiar, aby uchylić mnogie nieregularności, zachodzące w odgraniczeniu państw kontraktujących, bez szkody dla któregokolwiek z nich, i za wynagrodzeniem, jakie udzielić miejscowość dozwala; przeto w miesiąc po zatwierdzeniu takowego, zamianowaną zostanie druga osobna komisya, która po oglądnieniu rzeczonego odgraniczenia i zbadawszy jego nieregularność, uczyni propozycye słusznego wynagrodzenia, jakie uważa za stosowne do uskutecznienia takich ulepszeń, do czego obadwa rządy już dziś oświadczają się być gotowemi.

Articolo XIV.

Con tutto ciò, siccome è accennato nell' articolo I, il presente trattato non avrà effetto se non quando potrà colla adesione del Governo Pontificio entrare in attività la convenzione per la libera navigazione

Artykuł XIV.

Z tem wszystkiem traktat niniejszy, dopiero wtenczas wykonanym zostanie, jeżeli, jak to już w art. I. jest wzmiankowane, po przystąpieniu rządu papiezkiego wejdzie w życie konwencya względem wolnej

Theile nur dann vollzogen werden dürfen, wenn die beiden Regierungen sich darüber vollkommen verständiget haben werden, unbeschadet jedoch der Folgen jener Bestimmungen, welche in dieser Beziehung in der Convention Behufs der Regulirung der Schiff-Fahrt auf dem Po getroffen werden dürften.

Artikel XII.

Um die gegenseitige Souveränitätsausübung über die Inseln, wovon im vorhergehenden Artikel V die Rede ist, zu constatiren, und wegen Beobachtung Alles dessen, was in diesem Betreff aus dem gegenwärtigen Tractate hervorgehen dürfte, soll binnen Einem Monate, von seiner Vollziehung an gerechnet, eine eigene Commission ernannt werden, welcher die Ermächtigung ertheilt wird, alles dahin Einschlagende, mit Vorbehalt jedoch der definitiven höheren Genehmigung, ins Werk zu setzen.

Artikel XIII.

Und da gegenwärtiger Tractat zum vorzüglichen und vortheilhaften Zwecke hat, die vielen Unregelmässigkeiten, welche die gemeinsame Gränze der vertragschliessenden Landeshoheiten verursacht, ohne einer derselben Nachtheil zuzufügen, und mit Gewährung jener Entschädigung abzustellen, welche die Oertlichkeit zulässt, so soll ebenfalls binnen Einem Monate von seiner Vollziehung an gerechnet, eine zweite eigene Commission ernannt werden, welche nach geschehener Besichtigung gedachter Gränze, und nachdem sie deren Unregelmässigkeiten erhoben haben wird, die billige Entschädigung vorschlagen soll, die sie als geeignet erachten dürfte, um jene Berichtigungen herbeizuführen, zu denen die zwei Regierungen sich schon jetzt geneigt erklären.

Artikel XIV.

Bei alle dem wird gegenwärtiger Tractat, so wie es bereits im Artikel I angedeutet ist, nur dann vollzogen werden, wenn mit dem Beitritte der päpstlichen Regierung die Convention über die freie Schiff-Fahrt auf dem Po wird ins Leben treten, und alsdann werden

del Po, ed allora le respettive rinunzie della giurisdizione estense di Po, ed immissione e presa di possesso del territorio di Rolo e di parti di quello di Gonzaga indicati all' articolo II verranno opportunamente in via diplomatica concertate fra Stato e Stato, restando nel frattanto ogni relattivo diritto siccome al presente.

Articolo XV.

Il presente trattato sarà ratificato, e le ratifiche si cambieranno in Vienna entro un mese o prima se sarà possibile. E sarà cura dell' Imperiale Regio Governo Austriaco di regolare, occorrendo, la rettificazione quì convenuta d' suoi confini con apposita Legge a seconda del §. 6 della Costituzione dell' impero. In fede di che i rispettivi Plenipotenziari hanno firmato il presente in doppio originale, e vi hanno apposto il sigillo delle loro armi. Fatto in Milano li 8 Agosto 1849.

firm. **de Bruck.** firm. **Teodoro de Volo.**
(L. S.) (L. S.)

żeglugi na rz. Po; a wtenczas zgodzą się też obadwa rządy drogą dyplomatyczną w sposób odpowiedni, względem zrzeczenia się zwierzchnictwa esteńskiego co do Padu, tudzież względem wprowadzenia i zajęcia w posiadanie okręgu Rolo i części okręgu Gonzaga, tak jak to ustanowione jest w art. VI; zanim to nastąpi, zostanie w swej mocy dotychczasowy stan praw obustronnych.

Artykuł XV.

Niniejszy traktat będzie ratyfikowanym, a ratyfikacye jego zamienione zostaną w Wiedniu w przeciągu miesiąca jednego. Staraniem będzie rządu c. k. austryackiego, przyprowadzić do porządku granice swego państwa, za pomocą astawy, wydać się mającej w swoim czasie w myśl §. 6. konstytucyi cesarstwa.

W dowód czego, pełnomocnicy stron obudwóch, niniejszy traktat w oryginale podwójnym podpisali, i takowy pieczęciami swemi zaopatrzyli.

Działo się w Medyolanie dnia 8. Sierpnia 1849.

(podpisano:)
de Bruck (L. S.) Teodoro **de Volo** (L. S.)

Dokument ratyfikacyi cesarskiej traktatu, zawartego z Modena, względem żeglugi i uregulowania granic na rzece Po.

Nos Franciscus Josephus Primus, divina favente clementia Austriae Imperator; Hungariae, Bohemiae, Lombardiae et Venetiarum, Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae, Galiciae, Lodomeriae et Illyriae Rex;
Archidux Austriae etc. etc. etc.
notum testatumque omnibus et singulis quorum interest, tenore praesentium facimus:

Ad rectificandos confines inter Imperium Nostrum Mutinaque Ducatum, fine simplificandarum relationum commercia-

My Franciszek Józef pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austryacki, król Węgierski, Czeski, Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Ilyryi; Arcyksiążę Austryi itd. itd. wszem w obec i każdemu z osobna, komu na tem zależy, czynimy wiadomo i zeznajemy:

Ażeby przyprowadzić do porządku granice między cesarstwem Naszem a księstwem Modeńskiem dla ułatwienia stosun-

auch die respectiven Verzichtleistungen der Estensischen Jurisdiction auf dem Po und die Einsetzung und Besitzergreifung des Bezirkes von Rolo und eines Theiles desjenigen von Gonzaga, so wie es im Artikel II festgesetzt ist, in geeigneter Weise und auf diplomatischem Wege zwischen den beiden Staaten verabredet werden; bis dahin bleibt aber der gegenseitige bisherige Rechtszustand in Kraft.

Artikel XV.

Gegenwärtiger Tractat soll ratificirt werden und die Ratificationen sollen in Wien binnen Einem Monate, oder wo möglich früher, ausgewechselt werden. Und die k. k. österreichische Regierung wird dafür Sorge tragen, die verabredete Berichtigung ihrer Gränzen seiner Zeit mittelst eines eigenen Gesetzes nach dem Wortlaute des §. VI der Constitution des Kaiserreiches, zu ordnen.

Urkund dessen haben die respectiven Bevollmächtigten gegenwärtigen Tractat in zweifachem Originale unterzeichnet und mit ihren Insiegeln versehen.

So geschehen zu Mailand den 8. August 1849.

(Unterzeichnet) **v. Bruck.** *(L. S.)* **Teodoro de Volo.** *(L. S.)*

Kaiserliche Ratifications-Urkunde zu dem Staatsvertrage mit Modena über die Schiff-Fahrt und Gränzregulirung am Po.

Wir Franz Joseph der Erste, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Ungarn, Böhmen, der Lombardie und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien; Erzherzog von Oesterreich etc. etc. etc. thun kund und bekennen hiermit Allen und Jeden, welchen daran gelegen ist:

In der Absicht, die Gränzen zwischen Unserem Kaiserthume und dem Herzogthume Modena, behufs der Vereinfachung der Handelsverhältnisse unter den wechselseitigen Untertha-

lium inter unitos subditos, et praecipue ad attingendam quam celerrime liberam navigationem super flumine Pado. a Nostro et Serenissimi Mutinae Ducis Plenipotentiariis, plena utraque ex parte agendi facultate munitis, conventio die octava mensis Augusti anni currentis Mediolani inita et signata est tenoris sequentis.

(Inseratur conventio.)

Nos visis et perpensis omnibus et singulis conventionis hujus articulis, illos omnes gratos acceptosque Nos habere hisce declaramus, verbo Nostro Caesareo-Regio spondentes, Nos ea omnia, que in illis continentur, fideliter executioni mandaturos esse. In quorum fidem majusque robur praesentes ratihabitionis Nostro, tabulas manu nostra signavimus, sigilloque Nostro Caesareo-Regio adpresso firmari jussimus. Dabantur in imperiali urbe Nostra Vienna Austriae, die 12. mensis Septembris anno millesimo octingentesimo quadragesimo nono, Regnorum Nostrorum primo.

Franciscus Josephus m. p.
(L. S.)
Schwarzenberg m. p. FML.

ków handlowych między obustronnymi poddanymi, w szczególności zaś, aby jak najspieszniej przyprowadzić do skutku wolną żeglugę na rzece Po, — Nasz pełnomocnik i pełnomocnicy Najjaśniejszego księcia Modeny, — zaopatrzeni do tego pełnomocnictwami z obudwóch stron, — zawarli i podpisali w dniu ósmego Sierpnia b. r. w Medyolanie niniejszą konwencyę. której treść następująca:

(Tu następuje konwencya.)

Po dokładnem rozpoznaniu i rozważeniu rzeczonej konwencyi i wszelkich jej postanowień, udzieliliśmy tej Nasze Cesarskie potwierdzenie, i zatwierdzamy takową, przyrzekając Naszem ces. król. słowem, iż rozkażemy, i czuwać nad tem będziemy, ażeby wspomniona konwencya i wszystkie jej punkta dokładnie przestrzegane były.

W dowód czego niniejszy dokument ratyfikacyjny własnoręcznie podpisujemy i pieczęcią Naszą zaopatrzyć rozkazujemy.

Działo się w Naszem cesarskiem, głównem i stołecznem mieście Wiedniu dwunastego Września roku tysiąc ośmset czterdziestego dziewiątego. a panowania Naszego w roku pierwszym.

Franciszek Józef m. p.
Schwarzenberg m. p F. M. L.

Dokument ratyfikacyi Jego król. Wysokości księcia Modeny do traktatu z Austryą zawartego, względem żeglugi i uregulowania granic na rzece Po.

Tekst pierwotny.

Francesco Quinto, Arciduca d'Austria, Principe Reale d'Ungheria e Boemia — Per la grazia di Dio Duca di Modena, Reggio, Mirandola, Massa, Carrara, Guastalla ecc. ecc. ecc.

Avendo il Nostro Ciamberlano Conte Teodoro de Volo, Cavaliere dell' Imperial

Przekład

Franciszek piąty, Arcyksiąże Austryacki, królewicz Węgierski i Czeski. z Bożej łaski książe Modeny, Reggio, Mirandoli, Massy, Karrary, Gwastali itd. itd.

Gdy szambelan Nasz hr. Teodor de Volo, kawaler cesarskiego orderu żelaznej

nen zu berichtigen, und vorzüglich um eine freie Schiff-Fahrt auf dem Po-Flusse möglichst schnell zu erzielen, ist von Unserem Bevollmächtigten und den Bevollmächtigten des Durchlauchtigten Herzogs von Modena, — nachdem sie hiezu von beiden Seiten mit Vollmachten versehen worden, — gegenwärtige Convention am achten August l. J. zu Mailand abgeschlossen und unterzeichnet worden, welche Convention also lautet:

(Folgt die Convention.)

Nach reiflicher Prüfung und Erwägung besagter Convention und aller ihrer Bestimmungen haben Wir derselben Unsere kaiserliche Genehmigung ertheilt, und bestätigen sie hiermit, indem Wir auf Unser kaiserlich-königliches Wort versprechen, die genaue Beobachtung derselben und alles dessen, was darin enthalten ist, anzuordnen, und stets darüber zu wachen, dass solches geschehe.

Urkund dessen haben Wir gegenwärtiges Ratifications-Instrument eigenhändig unterzeichnet, und mit Unserem beigedrückten Insiegel versehen lassen.

So geschehen in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien den zwölften September des Jahres Eintausend achthundert vierzig neun, Unserer Reiche im Ersten.

Franz Joseph *m. p.*

(L. S.)

Schwarzenberg *m. p. FML.*

Ratifications-Urkunde Seiner königlichen Hoheit des Herzogs von Modena zu dem Staatsvertrage mit Oesterreich über die Schiff-Fahrt und Gränzregulirung am Po.

Uebersetzung.

Franz der Fünfte, Erzherzog von Oesterreich, königlicher Prinz von Ungarn und Böhmen, — von Gottes Gnaden Herzog von Modena, Reggio, Mirandola, Massa, Carrara, Guastalla — etc. etc. etc.

Nachdem Unser Kämmerer Conte Teodoro de Volo, Ritter des kaiserlichen Ordens der

Ordine della Corona di ferro e Consigliere presso il Nostro Ministero degli affari esteri, in vigore dei pieni poteri da Noi datigli, stabilito, concluso e sottoscritto in Milano nel giorno otto Agosto del corrente anno, col Cavaliere Carlo Lodovico de Bruck, Cavaliere dell'Imperial Ordine Austriaco di Leopoldo, Ministro del commercio e dei lavori pubblici di Sua Maestà Imperiale Reale Apostolica e Suo Plenipotenziario, il trattato di cui segue il tenore:

In nome
della Santissima ed indivisibile Trinità.

(Siegue la convenzione.)

korony, i radzca w Naszem ministerstwie spraw zewnętrznych, na mocy udzielonego mu przez Nas pełnomocnictwa ułożył, zawarł i podpisał traktat na dniu 8. Sierpnia t. r. w Medyolanie z kawalerem Karolem Ludwikiem de Bruck, kawalerem ces. austryackiego orderu Leopolda, ministrem handlu i robót publicznych Jego c. k. apostolskiej Mości i pełnomocnikiem Jego — traktat, opiewający w następujący sposób:

W imię najświętszej i niepodzielnej Trójcy!

(Tu następuje konwencya.)

Veduto il suddetto trattato, lo abbiamo tanto per Noi, che pei Nostri Eredi e Successori approvato, accettato, confermato e ratificato, e per le presenti lo approviamo, accettiamo, confermiamo e ratifichiamo, promettendo in parola di Principe d'inviolabilmente osservarlo e farlo osservare.

In fede di che saranno le presenti firmate di Nostra Mano, munite del Nostro maggiore sigillo e controsegnate dal Nostro Consigliere di Stato Ministro degli affari esteri Conte Giuseppe Forni.

Dato in Pavullo questo giorno ventise Agosto, mille ottocento quarantanove.

firmato **Francesco** m. p.

firmato Conte **Giuseppe Forni** m. p.

Po rozpoznaniu powyższego traktatu aprobowaliśmy tak w imieniu własnem, jakoteż Naszych dziedziców i następców, przyjęliśmy, potwierdziliśmy i ratyfikowaliśmy takowy, tak jak go niniejszym dokumentem ratyfikacyjnym aprobujemy, przyjmujemy, potwierdzamy i ratyfikujemy i przyrzekamy Naszem słowem książęcem, ż takowy niezłomnie przestrzegać będziemy i przestrzegać każemy.

W dowód czego, dokument niniejszy własnoręcznie podpisujemy i zaopatrujemy pieczęcią Naszą, za spólnym podpisem Naszego radzcy Stanu i ministra spraw zewnętrznych, hr. Józefa Forni.

Dan w Pavullo na dniu dzisiejszym. dwudziestym szóstym Sierpnia, tysiąc ośmset czterdziestego dziewiątego roku.

(podpisano) **Franciszek.**

hr. **Józef Forni.**

eisernen Krone und Rath in Unserem Ministerium der auswärtigen Angelegenheiten, kraft der ihm von Uns ertheilten Vollmacht, mit dem Ritter Carl Ludwig von Bruck, Ritter des kaiserlich-österreichischen Leopold-Ordens, Minister des Handels und der öffentlichen Arbeiten Seiner k. k. apostolischen Majestät und Ihrem Bevollmächtigten, am achten August dieses Jahres zu Mailand einen Tractat festgesetzt, geschlossen und unterzeichnet hat, welcher also lautet :

Im Namen der allerheiligsten und untheilbaren Dreieinigkeit !

(Folgt die Convention.)

Nachdem Wir obigen Tractat eingesehen, haben Wir denselben sowohl für Uns als Unsere Erben und Nachfolger genehmiget, angenommen, bestätiget und ratificirt, so wie Wir denselben mittelst der gegenwärtigen Ratifications-Urkunde genehmigen, annehmen, bestätigen und ratificiren, und versprechen auf Unser Fürstenwort denselben unverbrüchlich zu beobachten und beobachten zu lassen.

Urkund dessen wird gegenwärtige Urkunde von Uns eigenhändig unterzeichnet, mit Unserem grösseren Insiegel versehen, und von Unserem Staatsrathe und Minister der auswärtigen Angelegenheiten Conte Giuseppe Forni mitunterzeichnet werden.

Gegeben in Pavullo am heutigen Tage — den sechs und zwanzigsten August — Ein Tausend acht hundert vierzig und neun.

Gezeichnet **Francesco.**

Conte **Giuseppe Forni.**

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CVIII.

[illegible]

[illegible]

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia [illegible] Sierpnia 1850

[illegible]

[illegible]

§. 1.

[illegible]

§. 2.

[illegible]

§. 3.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CVIII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 9. Sierpnia 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 30. Sierpnia 1850.

324.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 3. Sierpnia 1850.

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, w których ustawa o postępowaniu karnem z dnia 17. Stycznia 1850, w wykonaniu stoi,

którem się w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych wydają niektóre wyjątkowe postanowienia co do utworzenia list przysięgłych, w celu użycia ostatnich przy posiedzeniach sądu przysięgłych w latach 1850 i 1851.

Ponieważ organizacya gmin nie we wszystkich krajach koronnych równie postąpiła, a utworzenie wydziałów powiatowo-gminnych nigdzie jeszcze nie nastąpiło, postanowiło c. k. ministeryum sprawiedliwości w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych pod jednoczesnem zasięgnieniem zatwierdzenia Najjaśniejszego Pana, J. C. Mości, w celu jak największego ile możności przyśpieszenia utworzenia list przysięgłych na ten rok wyjątkowo wydać postanowienia następujące dla wszystkich krajów koronnych, w których ustawa postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850 w wykonaniu stoi:

§. 1.

W każdej gminie ma przełożeństwo gminy, obecnie tamże istniejące, najdalej do końca t. m. dokładny alfabetyczny wykaz wszystkich w gminie do czynności przysięgłego powołanych osób zestawić, takowy wedle §. 29. ustawy o postępowaniu karnem publicznie wyłożyć i na uczynione przeciw niemu reklamacye rozstrzygać.

§. 2.

Tak termin reklamacyjny 8dniowy, w §. 30. ust. o post. karn. ustanowiony, jak też termin 8dniowy, w §. 31. ust. post. karn. na zażalenia przeciw rozstrzygnieniom przełożeństwa gminy co do podanych doń reklamacyi wyznaczony, skróca się na termin trzydniowy.

§. 3.

Najdalej trzy dni po upływie terminu reklamacyjnego, w §. 2. wyznaczonego, ma każdy przełożony gminy przesłać listę tę staroście powiatowemu pod wyszczególnieniem zmian z powodu reklamacyi tak przedsięwziętych jak też odrzuczonych.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 9. August 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 30. August 1850.

324.

Verordnung des Justizministeriums vom 3. August 1850,

giltig für alle Kronländer, in welchen die Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 in Wirksamkeit steht, ***wodurch im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern in Beziehung auf die Bildung der Geschwornenlisten für die bei den Schwurgerichtssitzungen in den Jahren 1850 und 1851 zu verwendenden Geschwornen mehrere Ausnahmsbestimmungen angeordnet werden.***

Da die Organisation der Gemeinden nicht in allen Kronländern gleichmässig vorgeschritten und die Bildung der Bezirksgemeindeausschüsse noch nirgends erfolgt ist, hat das Justizministerium im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern unter gleichzeitiger Einholung der Genehmigung Seiner Majestät zum Behufe der möglichsten Beschleunigung der Bildung der Geschwornenlisten für dieses Jahr ausnahmsweise nachstehende Bestimmungen für alle Kronländer, in welchen die Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 in Wirksamkeit steht, zu erlassen befunden:

§. 1.

In jeder Gemeinde hat der gegenwärtig daselbst bestehende Gemeindevorstand längstens bis Ende d. M. ein genaues alphabetisches Verzeichniss sämmtlicher in der Gemeinde zu den Verrichtungen eines Geschwornen berufenen Personen zusammenzustellen, dieselben nach §. 29 der Strafprocessordnung öffentlich aufzulegen und die dagegen erhobenen Reclamationen zu entscheiden.

§. 2.

Sowohl die im §. 30 der Strafprocessordnung angeordnete Reclamationsfrist von acht Tagen, als auch die im §. 31 der Strafprocessordnung für die Beschwerden gegen die Entscheidungen des Gemeindevorstandes über die bei ihm erhobenen Reclamationen angeordnete Frist von acht Tagen werden auf je drei Tage herabgesetzt.

§. 3.

Längstens drei Tage nach Ablauf der im §. 2 bezeichneten Reclamationsfrist hat jeder Gemeindevorsteher diese Liste unter Angabe der über Reclamation darin vorgenommenen Aenderungen und der zurückgewiesenen Reclamationen dem Bezirkshauptmanne einzusenden.

§. 4.

Starosta powiatowy ma wszystkie listy w jego powiecie leżących gmin w jeden wykaz (listę powiatowych przysięgłych) zestawić kazać i odpis tejże bezzwłocznie prokuratorowi rządowemu w siedlisku powiatowego kolegialnego sądu zakomunikować, który reklamacye swe, jeżeliby miejsce miały, w przeciągu dni trzech do starosty powiatowego podać ma.

§. 5.

Tak te reklamacye prokuratora rządowego, jak też zażalenia, wedle §. 31 ust. post. karn. przeciw rozstrzygnieniom przełożeństwa gminy założone, winien starosta powiatowy po upływie wyznaczonego w §. 4. terminu bezzwłocznie, w rozstrzygnienie nie wchodząc, z załączeniem swego zdania sądowi krajowemu przedłożyć, który względem tego w 8 dniach rozstrzyga, bez przypuszczenia dalszego prawnego środku.

§. 6.

Listy powiatowe, tak ustanowione, przesłane być mają do prezydenta obwodowego albo do delegowanego przezeń starosty powiatowego w siedlisku sądu krajowego, który z niemi wedle §. 35 ust. post. karn. postępować ma. Jeżeliby zaś w czasie nadesłania list powiatowych do prezydenta obwodowego albo do delegowanego przezeń starosty powiatowego w siedlisku sądu krajowego utworzenie wydziałów powiatowo-gminnych w całym okręgu sądu krajowego nie było jeszcze nastąpiło, natenczas prezydent obwodowy albo delegowany przezeń starosta powiatowy przywołać ma w celu utworzenia głównej listy (§. 30. ust. post. karn.) przełożonych gminnych wszystkich owych miejsc, w których znajdują się sądy powiatowe, a ci tedy pod jego kierownictwem przedsięwziąść mają wybór osób do głównej listy wciągnąć się mających.

§. 7.

W gminie miejsca, gdzie sąd krajowy swe siedlisko ma, może, jeżeli ludność miejsca nie przechodzi liczby 6000, na wniosek prokuratora rządowego, na każde 125 dusz wybranym być jeden przysięgły.

§. 8.

Przy wylosowaniu, wedle §. 37. ust. post. karn. w celu utworzenia listy rocznej przedsięwziąść się mającem, mają się najpierwej do urny włożyć imiona wszystkich przysięgłych na miejscu samego sądu krajowego, a w razie potrzeby także i w jego okolicy mieszkających, na głównej liście zamieszczonych, których liczba najmniej 36 wynosić musi, a z których najmniej 25 imion wyciągnąć należy. Potem do urny włożone będą imiona wszystkich na głównej liście zamieszczonych przysięgłych, wyjąwszy właśnie wyciągnięte, i z owych wyciągnie się tyle przysięgłych, ile jeszcze potrzeba do uzupełnienia liczby przysięgłych, dla każdego sądu krajowego ustanowionej.

§. 9.

Przysięgli tak wybrani używani być mają przy wszystkich posiedzeniach sądu przysięgłych, które w biegu tego roku i roku 1851 odbywane będą.

Schmerling m. p.

§. 4.

Der Bezirkshauptmann hat alle Listen der in seinem Bezirke gelegenen Gemeinden in Ein Verzeichniss (die Bezirksgeschwornenliste) zusammenstellen zu lassen, und unverzüglich eine Abschrift derselben dem Staatsanwalte am Bezirkscollegial-Gerichte mitzutheilen, der seine allfälligen Reclamationen bei dem Bezirkshauptmanne binnen drei Tagen zu erheben hat.

§. 5.

Sowohl diese Reclamationen des Staatsanwaltes, als auch die nach §. 31 der Strafprocessordnung gegen die Entscheidungen des Gemeindevorstandes angebrachten Beschwerden hat der Bezirkshauptmann nach Ablauf der im §. 4 bezeichneten Frist unverzüglich, ohne selbst in eine Entscheidung einzugehen, gutächtlich dem Landesgerichte vorzulegen, welches darüber binnen 8 Tagen entscheidet, ohne dass ein weiteres Rechtsmittel zulässig ist.

§. 6.

Die so festgestellten Bezirkslisten sind an den Kreispräsidenten oder an den von ihm delegirten Bezirkshauptmann am Sitze des Landesgerichtes einzusenden, welcher damit in Gemässheit des §. 35 der Strafprocessordnung zu verfahren hat. Sollte jedoch zur Zeit des Einlangens der Bezirkslisten bei dem Kreispräsidenten oder dem von ihm delegirten Bezirkshauptmanne am Sitze des Landesgerichtes, die Bildung der Bezirksgemeindeausschüsse noch nicht in dem ganzen Landesgerichtssprengel erfolgt seyn, so hat der Kreispräsident oder der von ihm delegirte Bezirkshauptmann zur Bildung der Hauptliste (§. 35 der Strafprocessordnung) die Gemeindevorsteher aller Orte, an welchen sich Bezirksgerichte befinden, einzuberufen und diese haben sodann unter seiner Leitung die Wahl der auf die Hauptliste zu setzenden Personen vorzunehmen.

§. 7.

In der Gemeinde des Ortes, wo das Landesgericht seinen Sitz hat, kann, wenn die Bevölkerung des Ortes 6000 Seelen nicht übersteigt, auf den Antrag des Staatsanwaltes schon auf je 125 Seelen ein Geschworner gewählt werden.

§. 8.

Bei der nach §. 37 der Strafprocessordnung zum Behufe der Bildung der Jahresliste vorzunehmenden Verlosung sind zuerst die Namen aller an dem Orte des Landesgerichtes selbst und nöthigenfalls auch der in der Umgebung desselben wohnenden, auf der Hauptliste eingetragenen Geschwornen, deren Zahl wenigstens 36 betragen muss, in die Urne zu legen und daraus wenigstens 25 Namen zu ziehen. Hierauf werden die Namen aller auf der Hauptliste eingetragenen Geschwornen mit Ausnahme der eben Gezogenen in die Urne gelegt und daraus so viele Geschworne gezogen, als noch zur Ergänzung der für jedes Landesgericht festgesetzten Zahl von Geschwornen erforderlich sind.

§. 9.

Die so gewählten Geschwornen sind bei allen Schwurgerichtssitzungen, welche im Laufe dieses Jahres und des Jahres 1851 abgehalten werden, zu verwenden.

Schmerling *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CIX.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 26. Kwietnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem:
31. Grudnia 1850.

325.

Cesarski patent z dnia 7. Sierpnia 1850,

którym się ustanawla organizacya najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego w Wiedniu.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki - Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w celu przeprowadzenia zasady jak największej jednostajności w wymiarze sprawiedliwości, postanowiliśmy utworzyć najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny, dla objętości całego panstwa austryackiego, i rozporządzamy, na wniosek Naszej Rady ministrów, stosownie do §. 120. konstytucyi państwa, jak następuje:

I. Skład najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego.

§. 1.

Dla objętości całego austryackiego państwa, ustanawia się najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny, w Wiedniu swą siedzibę mający.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 10. August 1850,

in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 31. December 1850.

325.

Kaiserliches Patent vom 7. August 1850,

wodurch die Organisation des obersten Gerichts- und Cassationshofes in Wien festgesetzt wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg. Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben zur Durchführung des Grundsatzes der möglichst einheitlichen Verwaltung der Rechtspflege die Errichtung eines obersten Gerichts- und Cassationshofes für den Umfang des ganzen österreichischen Kaiserstaates beschlossen, und verordnen über den Antrag Unseres Ministerrathes nach Massgabe des §. 120 der Reichsverfassung, wie folgt:

I. Zusammensetzung des obersten Gerichts- und Cassationshofes.

§. 1.

Für den Umfang des ganzen österreichischen Kaiserstaates wird ein oberster Gerichts- und Cassationshof errichtet, welcher in Wien seinen Sitz hat.

§. 2.

Takowy składać się ma z pierwszego i drugiego prezydenta, pięciu prezesów senackich, 48 radzców i potrzebnego personalu pomocniczego i kancelaryjnego.

II. Zakres działalności najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego.

§. 3.

Najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny, rozstrzygać będzie w trzeciej i ostatniej instancyi wszelkie sprawy cywilne sporne i niesporne, w których wyższe sądy krajowe (wyższe sądy dystryktualne, albo apelacyjne) w drugiej instancyi zawyrokowały, o ile wedle istniejących ustaw, przeciw tymże wyrokom wyższyoh sądów krajowych tok instancyi miejsce mieć może.

§. 4.

Jak dalece najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny rozstrzygać ma zażalenia, mogące być o brak formalności przed tenże wytoczone, z krajów koronnych Węgier, Kroacyi i Slawonii, Siedmiogrodu i banatu Temeskiego — o tem osobny przepis stanowić będzie.

§. 5.

W sprawach karnych, rozstrzyga najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny:

a) w tych krajach koronnych, w których ustawa o postępowaniu karnem z dnia 17. Stycznia 1850. obowiązuje, tylko jako trybunał kasacyjny — zażalenia nieważności przeciw wyrokom izby oskarżającej wyższego sądu krajowego, przeciw wyrokom ostatecznym sądów przysięgłych, i przeciw ostatecznym wyrokom, wydanym przez sądy krajowe jako władze apelacyjne (§§. 241, 353 i 388 ustawy postępowania karnego);

b) co do tych krajów koronnych, w których rozdział II. ks. ust. kar. z d. 3. Września 1803. I. i II. cz. jeszcze w wykonaniu stoi, — wszystkie sprawy karne, które wedle tejże ustawy, czy to z urzędu lub w drodze rekursu, najwyższemu trybunałowi sądowemu mają być przedłożone, albo też nadwornej kancelaryi politycznej miały być przedłożone.

c) co do krajów koronnych Węgier, Kroacyi i Slawonii, Siedmiogrodu, Serbskiego województwa i banatu Temeskiego — wszystkie sprawy karne, które wedle istniejących tamże przepisów o postępowaniu karnem, najwyższemu trybunałowi sądowemu, albo z urzędu przedłożone być mają, albo też takie, w których się na mocy tych samych przepisów doń powołano.

§. 6.

Nadto, rozstrzyga najwyższy tyybunał sądowy i kasacyjny:

a) wnioski delegacyjne i prożby, ile razy idzie o delegacyę jakiej sprawy z jednego okręgu wyższego sądu krajowego (dystryktualnego sądu wyższego lub apelacyjnego) do drugiego;

b) spory o kompetencyą (właściwość sądu), jeżeli sądy o to spór wiodące, znajdują się w okręgach różnych wyższych sądów krajowych, a wyższe sądy krajowe tychże okręgów, o to także porozumieć się nie mogą;

c) sprawy tyczące się rekuzacyi, albo całego wyższego sądu krajowego, albo prezydenta wyższego sądu krajowego.

§. 2.

Derselbe hat aus einem ersten und zweiten Präsidenten, fünf Senatspräsidenten, 48 Räthen und dem erforderlichen Hilfs- und Kanzleipersonale zu bestehen.

II. Wirkungskreis des obersten Gerichts- und Cassationshofes.

§. 3.

Der oberste Gerichts- und Cassationshof hat in allen Civilsachen in und ausser Streitsachen, in dritter und letzter Instanz zu entscheiden, in welchen die Oberlandesgerichte (Districtual-Obergerichte oder Appellationsgerichte) in zweiter Instanz erkannt haben, in so ferne nach den bestehenden Gesetzen ein Rechtszug gegen diese Erkenntnisse der Oberlandesgerichte zulässig ist.

§. 4.

In wie weit der oberste Gerichts- und Cassationshof über Beschwerden wegen Formverletzungen, welche aus den Kronländern Ungarn, Croatien und Slavonien, Siebenbürgen, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate an denselben gerichtet werden können, zu entscheiden habe, wird einer besondern Vorschrift vorbehalten.

§. 5.

In Strafsachen entscheidet der oberste Gerichts- und Cassationshof:

a) für diejenigen Kronländer, in welchen die Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 in Wirksamkeit ist, nur als Cassationshof über die Nichtigkeitsbeschwerden gegen Erkenntnisse der Anklagekammer des Oberlandesgerichtes, gegen Endurtheile der Schwurgerichtshöfe, und gegen die von den Landesgerichten als Berufungsbehörden gefällten Endurtheile (§§. 241, 353 und 388 der Strafprocess-Ordnung);

b) bezüglich jener Kronländer, in welchen der II. Abschnitt des St. G. B. vom 3. September 1803 I. und II. Theil noch in Wirksamkeit ist, über alle Straffälle, welche nach diesem Gesetze entweder von Amtswegen oder im Recurswege dem obersten Gerichtshofe vorzulegen sind, oder der politischen Hofstelle vorzulegen waren;

c) rücksichtlich der Kronländer Ungarn, Croatien und Slavonien, Siebenbürgen, der serbischen Woiwodschaft und des Temeser Banates über alle Straffälle, welche nach den daselbst geltenden Vorschriften über das Strafverfahren entweder von Amtswegen dem obersten Gerichtshofe vorzulegen sind, oder in welchen eine nach diesen Vorschriften zulässige Berufung an denselben ergriffen wurde.

§. 6.

Der oberste Gerichts- und Cassationshof entscheidet ausserdem:

a) über Delegationsanträge und Gesuche, so oft es sich um die Delegation einer Rechtssache aus einem Oberlandesgerichts- (Districtual-Obergerichts- oder Appellationsgerichts-) Sprengel in einen andern handelt;

b) über Streitigkeiten wegen der Zuständigkeit, wenn die darüber streitenden Gerichte sich in verschiedenen Oberlandesgerichtssprengeln befinden und auch die Oberlandesgerichte dieser Sprengel sich darüber nicht einigen können;

c) über die Ablehnung von ganzen Oberlandesgerichten oder von Oberlandesgerichts-Präsidenten.

§. 7.

Spory o kompetencyę między władzami sądowemi i administracyjnemi rozstrzyga najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny, w senacie mieszanym, którego skład osobnemi przepisami uregulowanem będzie.

§. 8.

Najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny rozstrzyga zażalenia syndykackie z urzędowych czynności pojedynczych członków, tudzież z urzędowych czynności wyższych sądów krajowych, albo ich członków pojedynczych, jako też i rekursa przeciw wyrokom wyższych sądów krajowych, na zażalenia syndykackie wydanym.

§. 9.

Tenże wyrokuje jako Izba dyscyplinarna, nietylko o wszystkich dyscyplinarnych przestąpieniach sędziów przy nim ustanowionych, ale także i wszystkich prezydentów wyższych sądów krajowych i radzców, wszystkich prezydentów sądów krajowych, albo sądów handlowych, i wszystkich prezesów senackich, równie jak o rekursach przeciw wyrokom dyscyplinarnym wyższych sądów krajowych.

§. 10.

Co się tycze ustawodawstwa, lub zmiany ustaw, najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny objawia zdanie swoje, zasiągnięte od ministra sprawiedliwości. Tenże sąd upoważniony jest także do samodzielnego wniosków podawania do ministra sprawiedliwośzi względem stanowienia lub odmienienia ustaw.

§. 11.

Co do udziału członków najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego przy naj wyższym sądzie dochodowym, utrzymują się tymczasem w swej mocy przepisy istni e jące.

III. Prawa prezydentów najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego.

§. 12.

Przewodnictwo nad wyższym trybunałem sądowym i kasacyjnym, przystoi pierwszemu prezydentowi, a w jego nieobecności, albo przeszkodzeniu, drugiemu prezydentowi. A gdyby i ten przeszkodzonym był, natenczas bierze przewodnictwo na siebie prezes senatu, którego w porozumieniu z ministrem sprawiedliwości, oznaczy pierwszy, albo względnie drugi prezydent.

§. 13.

Pierwszemu prezydentowi albo jego zastępcy (§. 12) przysłuża w szczególności prawo przydzielenia spraw wszystkim radzcom najwyższego trybunału sądowego i ustanowienia spółreferenta w ważniejszych przypadkach. On wyznacza tak liczbę posiedzeń, jakoteż czas i miejsce tychże. Tenże stanowi o składzie pojedynczych senatów pod zawartemi w następującym rozdziale postanowieniami. On ma prawo przewodniczenia w każdem posiedzeniu najwyższego trybunału sądowego kasacyjnego. Temuż także winny być przedłożone protokoły posiedzeń wszystkich senatów.

On ma prawo mianowania sekretarza prezydyalnego. Co się tycze dyscyplinarnej jego władzy nad ustanowionymi przy najwyższym trybunale sądowym i kasacyjnym, urzędnikami i sługami, stanowią przepisy zawarte w organicznej ustawie o władzach sądowych.

§. 7.

Ueber Competenz-Conflicte zwischen Gerichts- und Verwaltungsbehörden entscheidet der oberste Gerichts- und Cassationshof in einem gemischten Senate, dessen Zusammensetzung durch besondere Vorschriften geregelt werden wird.

§. 8.

Der oberste Gerichts- und Cassationshof entscheidet über Syndicatsbeschwerden aus Amtshandlungen der Mitglieder derselben und aus Amtshandlungen der Oberlandesgerichte oder einzelner Mitglieder derselben, sowie über Recurse gegen die von den Oberlandesgerichten über Syndicatsbeschwerden erlassenen Erkenntnisse.

§. 9.

Derselbe erkennt als Disciplinarkammer nicht nur über alle Disciplinarvergehen der bei demselben angestellten Richter, sondern auch aller Oberlandesgerichts-Präsidenten und Räthe, aller Landesgerichts- oder Handelsgerichts-Präsidenten und aller Senats-Präsidenten, sowie über Berufungen gegen Disciplinar-Erkenntnisse der Oberlandesgerichte.

§. 10.

In Beziehung auf Erlassung oder Abänderung von Gesetzen erstattet der oberste Gerichts- und Cassationshof auf Verlangen des Justizministers die von demselben abgeforderten Gutachten. Ihm steht es auch zu, selbständig Anträge auf Erlassung oder Abänderung von Gesetzen an den Justizminister zu richten.

§. 11.

Ueber die Verwendung von Mitgliedern des obersten Gerichts- und Cassationshofes bei dem obersten Gefällsgerichte verbleiben die bestehenden Vorschriften einstweilen in Kraft.

III. Rechte der Präsidenten des obersten Gerichts- und Cassationshofes.

§. 12.

Die Leitung des obersten Gerichts- und Cassationshofes steht dem ersten Präsidenten desselben und in dessen Abwesenheit oder Verhinderung dem zweiten Präsidenten zu. Wäre auch dieser verhindert, so hat der von dem ersten oder rücksichtlich zweiten Präsidenten im Einvernehmen mit dem Justizminister zu bestimmende Senats-Präsident diese Leitung zu übernehmen.

§. 13.

Dem ersten Präsidenten oder dessen Stellvertreter (§. 12) steht insbesondere das Recht der Zutheilung der Geschäfte an sämmtliche Räthe des obersten Gerichtshofes und der Bestellung eines Correferenten in wichtigeren Fällen zu. Er bestimmt sowohl die Zahl der Sitzungen, als auch die Zeit und den Ort derselben. Ihm steht die Zusammensetzung der einzelnen Senate unter den in dem folgenden Abschnitte enthaltenen Bestimmungen zu. Er ist berechtigt, in jeder Sitzung des obersten Gerichts- und Cassationshofes den Vorsitz zu führen. Auch sind ihm die Sitzungs-Protokolle sämmtlicher Senate vorzulegen.

Er ist berechtigt, den Präsidialsecretär zu ernennen. Rücksichtlich seiner Disciplinargewalt über die beim obersten Gerichts- und Cassationshofe angestellten Beamten und Diener gelten die in dem organischen Gesetze über die Gerichtsbehörden enthaltenen Vorschriften.

§. 14.

Pierwszy prezydent najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, stoi w równej randze z ministrami.

IV. Skład senatów najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego.

§. 15.

Pełne zgromadzenie Rady wszystkich członków najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, wtedy tylko ma miejsce, kiedy pierwszy prezydent albo jego zastępca, zwołanie tegoż uzna za rzecz potrzebną. Prócz tego zaś zastępuje jego miejsce z reguły plenarny senat, przez pierwszego prezydenta albo jego zastępcę złożyć się mający, a przynajmniej 15 członków, włącznie prezydującego, liczący.

§. 16.

Temuż plenarnemu senatowi zastrzega się:

a) obsadzenie owych posad przy najwyższym trybunale sądowym i kasacyjnym, których nie nadaje Cesarz albo pierwszy prezydent tegoż trybunału (t. j. mianowanie całego personalu pomocniczego i kancelaryjnego, z wyjątkiem sekretarza prezydyalnego), po wysłuchaniu jeneralnego prokuratora;

b) czynienie propozycyi do obsadzenia co się tycze tych posad, które Cesarz nadaje, przestrzegając atoliż postanowień, zawartych w §§. 22. i 23. organicznej ustawy o władzach (urzędach) sądowych;

c) wszystkie inne personalne sprawy urzędników i sług tegoż trybunału, nie poruczone pierwszemu prezydentowi albo jego zastępcy;

d) wszystkie przedmioty, które dotyczą zmian w organizacyi albo w urzędowych przepisach najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, o ile takowe podług §. 42 organicznej ustawy o urzędach (władzach) sądowych w ogólności pod obradę wzięte być mają.

e) wszelkie w prawodawczym względzie objawiać się mające zdania lub wnioski, jeżeli takowe dotyczą objętości wszystkich krajów koronnych państwa.

f) rozstrzygnięcie prawnej kwestyi, o której sądy różnie, albo mylnie zawyrokowały jeżeli jeneralny prokurator z polecenia ministra sprawiedliwości, plenarnego zażąda zgromadzenia.

§. 17.

Pod obradę w senacie, założyć się mającym przez prezydenta lub jego zastępcę, z dziesięciu radzców i jednego prezydującego, poddane być mają:

a) przedmioty ustawodawcze, dotyczące jednego tylko lub więcej krajów koronnych;

b) procesa kryminalne, z któremi nie ma się postępować wedle ustawy postępowania karnego z dnia 18. Stycznia 1850, jeżeli wyrok śmierci zapaść ma;

c) rewizye przeciw równo-brzmiącym wyrokom w sprawach cywilnych, jeżeli o ich przypuszczeniu zawyrokować należy;

d) unieważnienia małżeństwa;

e) uznania kogo za zmarłego, w celu zawarcia powtórnego małżeństwa.

§. 18.

Oprócz tych przypadków, winien najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny, w dochodzących go tak sprawach cywilnych, jak w przypadkach karnych, równie

§. 14.

Der erste Präsident des obersten Gerichts- und Cassationshofes steht im Range den Ministern gleich.

IV. Bildung der Senate des obersten Gerichts- und Cassationshofes.

§. 15.

Eine volle Rathsversammlung sämmtlicher Mitglieder des obersten Gerichts- und Cassationshofes findet nur dann Statt, wenn der erste Präsident oder dessen Stellvertreter dieselbe zu berufen für nöthig erachtet. Ausserdem vertritt deren Stelle in der Regel ein von dem ersten Präsidenten oder dessen Stellvertreter zusammenzusetzender Plenarsenat, welcher wenigstens aus 15 Mitgliedern mit Einschluss des Vorsitzenden bestehen muss.

§. 16.

Diesem Plenarsenate sind vorbehalten:

a) die Besetzung jener Dienstposten des obersten Gerichts- und Cassationshofes, welche nicht von dem Kaiser oder von dem ersten Präsidenten dieses Gerichtshofes verliehen werden (d. i. die Ernennung des ganzen Hilfs- und Kanzleipersonales mit Ausnahme des Präsidialsecretärs), nach Anhörung des General-Procurators;

b) die Erstattung der Besetzungsvorschläge, rücksichtlich derjenigen Dienstposten, welche von dem Kaiser verliehen werden, unter Beobachtung der in den §§. 22 und 23 des organischen Gesetzes über die Gerichtsstellen enthaltenen Bestimmungen;

c) alle übrigen nicht dem ersten Präsidenten oder dessen Stellvertreter überlassenen Personalangelegenheiten der Beamten und Diener dieses Gerichtshofes;

d) alle Gegenstände, welche Aenderungen in der Organisation oder in den Amtsvorschriften des obersten Gerichts- und Cassationshofes, in soferne dieselben nach §. 42 des organischen Gesetzes für die Gerichtsstellen überhaupt einer Berathung zu unterziehen sind;

e) alle in legislativer Beziehung zu erstattenden Gutachten oder Anträge, wenn dieselben den Umfang aller Kronländer des Reiches betreffen;

f) die Entscheidung einer von den Gerichten verschieden oder unrichtig entschiedenen Rechtsfrage, wenn der General-Procurator über Auftrag des Justizministers die Abhaltung einer Plenarversammlung beantragt.

§. 17.

Einer Berathung in einem von dem ersten Präsidenten oder dessen Stellvertreter zu bildenden Senate von wenigstens zehn Räthen und einem Vorsitzenden sind zu unterziehen:

a) legislative Gegenstände, die sich nur auf einzelne oder mehrere Kronländer beziehen;

b) Criminalprocesse, welche nicht nach der Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 zu behandeln sind, wenn auf die Todesstrafe erkannt werden soll;

c) Revisionen gegen gleichlautende Civilurtheile, wenn auf deren Zulassung erkannt werden soll;

d) Ehe-Ungiltigkeitserklärungen;

e) Todeserklärungen zum Behufe der Wiederverehelichung.

§. 18.

Ausser diesen Fällen hat der oberste Gerichts- und Cassationshof über die an denselben gelangenden Civilrechtssachen und Straffälle, so wie über die in den §§. 6 und 8 bezeichneten

jak w przedmiotach §§-mi 6. i 8. oznaczonych, rozstrzygać, z reguły w senatach złożonych z sześciu radzców i jednego prezydującego, którego skład przystoi pierwszemu prezydentowi albo jego zastępcy (§. 12) w sposób następnemi postanowieniami określony.

W ogóle ma się osobliwie na to zwracać uwagę, aby w każdym senacie, do rozstrzygania spraw mu przydzielonych, zasiadała dostateczna liczba radzców, ten język znających, w którym się rozprawa toczyła.

§. 19.

Dla onych zaś spraw z krajów koronnych Węgier, Kroacyi, Slawonii, Serbskiego województwa i Temeskiego banatu, rozstrzygnięcie których istotnie wymaga znajomości dawniejszych praw krajowych tychże krajów koronnych, senaty złożone być powinny zawsze z takowych prezydujących i głosujących, którzy dokładnie znają ustawy i stosunki tego kraju koronnego, do którego się sprawa odnosi.

§. 20.

Jeżeliby obsadzenie jakiego senatu, nie dało się w ten sposób zupełnie uskutecznić, natenczas potrzebną głosujących liczbę, takimi uzupełnić należy radzcami, którzy obeznani są z ustawodawstwem, najbardziej do onegoż zbliżonem. A zatem dla spraw z Kroacyi, Slawonii, województwa Serbskiego i banatu Temeskiego, w razie potrzeby, ma się senat uzupełnić członkami dokładnie z ustawodawstwem węgierskiem obznajomionymi, a przeciwnie, dla spraw z Węgier, radzcami z tamtych krajów koronnych; prezydencya zaś w każdym razie powinna być poruczona temu prezesowi senackiemu, lub najstarszemu z radzców, którzy dokładnie obeznani są z właściwemi ustawami krajowemi.

§. 21.

Dla spraw z Siedmiogrodu, najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego dochodzących, a podług prawa statutu saskiego rozstrzygać się mających, ma być złożony senat, częścią z radzców dokładnie świadomych tego statutalnego prawa i stosunków krajowych Siedmiogrodu, częścią zaś z takich radzców, których się z reguły przybiera do rozstrzygania spraw podług powszechnej księg i ustaw cywilnych.

Dla spraw mających się rozstrzygać na mocy innych ustaw krajowych siedmiogrodzkich, ma być złożony senat po części z radzców, z siedmiogrodzkiemi ustawami i krajowemi stosunkami obeznanych, po części z radzców, węgierskiego ustawodawstwa dokładnie świadomych. Co się tycze prezydencyi, ma moc postanowienie §. 20.

§. 22.

Dla spraw zaś, rozstrzygnienie których nie wymaga istotnie znajomości dawniejszych krajowych ustaw krajów koronnych, wymienionych w §-ch 10—21, jak to mianowicie dla spornych spraw handlowych i wekslowych, tudzież w miarę tego, jak i w owych krajach koronnych zaprowadzone będzie austryackie ustawodawstwo cywilne i karne, dla spraw, w których idzie o zastosowanie tych właśnie ustaw, senaty złożone być mogą nawet i co się tycze spraw z Węgier, Kroacyi, Slawonii, Siedmiogrodu, Serbskiego województwa i Temeskiego banatu dochodzących, z takich prezydujących i głosujących, których się zwyczajnie przybiera do rozstrzygania podobnych przedmiotów z innych krajów.

Gegenstände in der Regel in Senaten von sechs Räthen und einem Vorsitzenden zu entscheiden, deren Zusammensetzung dem ersten Präsidenten oder dessen Stellvertreter (§. 12) unter den nachfolgenden Bestimmungen zusteht.

Im Allgemeinen ist hiebei vorzüglich darauf zu sehen, dass sich in jedem Senate zur Entscheidung der demselben zugewiesenen Rechtssachen eine genügende Anzahl von Räthen befinde, die der Sprache, in welcher die Verhandlung stattfand, vollkommen mächtig sind.

§. 19.

Für diejenigen Rechtsangelegenheiten aus den Kronländern Ungarn, Croatien, Slavonien, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate, bei deren Entscheidung es wesentlich auf die Kenntniss der früheren Landesrechte dieser Kronländer ankommt, sind die Senate stets aus solchen Vorsitzenden und Stimmführern zusammenzusetzen, welche der Gesetze und Verhältnisse des Kronlandes, auf das sich die Angelegenheit bezieht, vollkommen kundig sind.

§. 20.

Ist die vollständige Besetzung eines Senates auf diese Art nicht möglich, so ist die erforderliche Zahl der Stimmenden durch Räthe zu ergänzen, welche mit der zunächst verwandten Gesetzgebung vertraut sind. Daher ist die Ergänzung für Rechtssachen aus Croatien, Slavonien, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate nöthigen Falls durch, der ungarischen Gesetzgebung vollkommen kundige Mitglieder und umgekehrt für Rechtssachen aus Ungarn durch Räthe aus jenen Kronländern zu bewirken, der Vorsitz aber stets demjenigen Senatspräsidenten oder dem ältesten unter denjenigen Räthen zu übertragen, welchem die besonderen Landesgesetzkenntnisse eigen sind.

§. 21.

Für die aus Siebenbürgen an den obersten Gerichts- und Cassationshof gelangenden Rechtssachen, welche nach dem sächsischen Statutarrechte zu entscheiden sind, ist ein Senat theils aus den, dieses Statutarrechtes und der siebenbürgischen Landesverhältnisse vollkommen kundigen Räthen, theils aus jenen Räthen zu bilden, die in der Regel zur Entscheidung von Rechtssachen nach dem allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche verwendet werden.

Für Rechtssachen, welche nach den übrigen siebenbürgischen Landesgesetzen zu entscheiden sind, ist ein Senat theils aus den, mit den siebenbürgischen Gesetzen und Landesverhältnissen vollkommen vertrauten Räthen, theils aus Räthen, welche mit der ungarischen Legislation genau bekannt sind, zusammenzusetzen. Rücksichtlich des Vorsitzes hat die Bestimmung des §. 20 zu gelten.

§. 22.

Für Angelegenheiten dagegen, zu deren Entscheidung die Kenntniss der älteren Landesgesetze der in den §§. 19—21 bezeichneten Kronländer nicht wesentlich erforderlich ist, wie insbesondere für Handels- und Wechselstreitigkeiten, dann in dem Masse, als die österreichische bürgerliche und Strafgesetzgebung auch in jenen Kronländern eingeführt wird, für Rechtssachen, wobei es auf die Anwendung dieser Gesetze ankommt, können die Senate auch in Beziehung auf die aus Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate einlangenden Geschäfte durch Vorsitzende und mit Zuziehung von Stimmführern gebildet werden, welche gewöhnlich zur Entscheidung ähnlicher Gegenstände aus anderen Kronländern verwendet werden.

§. 23.

Jeżeli idzie o delegacyę jakiej sprawy z jednego tych krajów koronnych, w których obowiązuje powszechna księga ustaw cywilnych, do którego z innych krajów koronnych państwa, lub przeciwnie; również, jeżeli się tycze sporów o przynależność między takiemi sądami, z których jeden do onych krajów koronnych, drugi zaś do jednego z tych krajów koronnych należy, tedy pierwszy prezydent najwyższego trybunału sądowego, albo jego zastępca do rozstrzygania w tej mierze winien złożyć senat z członków, którzy do różnych tych krajów koronnych należą.

§. 24.

Dla rozpraw co do zażaleń nieważności w sprawach karnych, stosownie do ustawy postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850, wyznaczy pierwszy prezydent najwyższego trybunału sądowege i kasacyjnego, albo jego zastępca (§. 12), po wysłuchaniu jeneralnego prokuratora, jednego prezydującego, czternastu sędziów i sześciu sędziów uzupełniających, z których podczas następnych trzech lat, złożone być mają senaty najmniej z sześciu sędziów i jednego prezydującego, które zażalenia nieważności podług §§-ów 243, 246 i 360—369. ustawy postępowania karnego rozstrzygać mają. Po upływie każdego roku, jedna trzecia część tych dwudziestu jednego członków, przez los wyłączoną będzie, wszelakoż ci sami mogą być znowu na dalsze trzy lata na członków tego wydziału kasacyjnego przeznaczeni. Pierwszemu prezydentowi najwyższego trybunału sądowegb i kasacyjnego, albo jego zastępcy, pozostawia się jednakże, tych radzców także i do innych przybierać sesyi i przydzielać im także referata spraw cywilnych.

§. 25.

Jeżeli wedle §-fu 372. ustawy postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850. do rozstrzygnięcia zażalenia nieważności, pełnego potrzeba zgromadzenia trybunału kasacyjnego, winno się takowe składać z jednego prezydującego i najmniej z czternastu członków wydziału kasacyjnego, który wedle powyższego paragrafu ma być ustanowionym.

§. 26.

W celu rozpraw i rozstrzygnień spraw dyscyplinarnych, najwyższemu trybunałowi sądowemu i kasacyjnemu, wedle §-fu 9. przydzielonych, wyznaczy pierwszy prezydent albo zastępca tegoż corocznie, po wysłuchaniu jeneralnego prokuratora, biorąc względ na różne kraje koronne, jednego prezydującego, dziesięciu sędziów i czterech sędziów uzupełniających, z członków najwyższego trybunału sądowego, którzy stanowią na ciąg całego roku Izbę dyscyplinarną. Inne napomnienia, które do sądów, albo nagany i kary, które do stron, lub ich zastępców przy sposobności rozstrzygnienia sporów albo rekursów, wystosowane być winny, orzeka senat w tej samej rzeczy rozstrzygający.

V. Wewnętrzne odbywanie interesów najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego.

§. 27.

Jako język urzędowy najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, uważa się z reguły język niemiecki, wszystkie przeto rozprawy, mają się w niemieckim odbywać

§. 23.

Handelt es sich um die Delegation einer Rechtssache aus einem der Kronländer, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch in Wirksamkeit ist, in eines der übrigen Kronländer des Reiches oder umgekehrt, oder handelt es sich um Streitigkeiten über die Zuständigkeit zwischen Gerichten, von welchen das eine zu jenen Kronländern, das andere zu einem dieser Kronländer gehört, so hat der erste Präsident des obersten Gerichtshofes oder dessen Stellvertreter zur Entscheidung hierüber einen Senat aus Mitgliedern, welche diesen verschiedenen Kronländern angehören, zusammenzusetzen.

§. 24.

Für die Verhandlungen über Nichtigkeitsbeschwerden in Strafsachen in Gemässheit der Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 hat der erste Präsident des obersten Gerichts- und Cassationshofes oder dessen Stellvertreter (§. 12) nach Anhörung des General-Procurators einen Vorsitzenden, vierzehn Richter und sechs Ergänzungsrichter zu bezeichnen, aus welchen während der darauffolgenden drei Jahre ausschliessend die Senate von wenigstens sechs Richtern und einem Vorsitzenden zu bilden sind, die nach den §§. 243, 246 und 360—369 der Strafprocess-Ordnung über Nichtigkeitsbeschwerden zu entscheiden haben. Nach Ablauf eines jeden Jahres hat ein Drittheil dieser ein und zwanzig Mitglieder durch das Los auszuscheiden; doch können dieselben neuerdings auf weitere drei Jahre zu Mitgliedern dieser Cassationsabtheilung bestimmt werden. Dem ersten Präsidenten des obersten Gerichts- und Cassationshofes, oder dessen Stellvertreter bleibt es jedoch überlassen, diese Räthe auch zu anderen Sitzungen beizuziehen, und ihnen auch Civilrechtssachen zum Vortrage zuzuweisen.

§. 25.

In soferne nach §. 372 der Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 zur Entscheidung einer Nichtigkeitsbeschwerde eine volle Rathsversammlung des Cassationshofes erforderlich ist, soll dieselbe aus dem Vorsitzenden und wenigstens vierzehn Mitgliedern der in Gemässheit des vorstehenden Paragraphes zu bildenden Cassationsabtheilung bestehen.

§. 26.

Für die dem obersten Gerichts- und Cassationshofe als Disciplinar-Angelegenheit in Gemässheit des §. 9 zugewiesenen Verhandlungen und Entscheidungen hat der erste Präsident oder dessen Stellvertreter jährlich nach Anhörung des General-Procurators, mit Rücksicht auf die verschiedenen Kronländer, einen Vorsitzenden, zehn Richter und vier Ergänzungsrichter aus den Mitgliedern des obersten Gerichtshofes zu bezeichnen, welche für die Dauer des ganzen Jahres die Disciplinarkammer bilden. Andere Ausstellungen an Gerichte oder Rügen und Strafen gegen Parteien oder deren Vertreter, welche bei Gelegenheit der Entscheidung über Rechtsstreite oder Recurse zu erlassen sind, werden von dem Senate, welcher in der Sache selbst entscheidet, ausgesprochen.

V. Innere Behandlung der Geschäfte des obersten Gerichts- und Cassationshofes.

§. 27.

Als Geschäftssprache des obersten Gerichts- und Cassationshofes hat in der Regel die deutsche Sprache zu gelten; es sind daher alle Vorträge in deutscher Sprache zu halten, und

języku, a wszelkie ekspedycye na piśmie ze strony tego trybunału, w niemieckim tylko języku wydawane być mogą. Zwłaszcza protokóły Rady zawsze w niemieckim języku spisywane być mają. Jeżeli zaś rozprawę w innym odbywano języku, winien najwyższy trybunał sądowy, rozstrzygnienie swe w tej mierze wraz z powodami w tym wydawać języku, w którym rozprawę w pierwszej instancyi toczono, a zarazem i w języku niemieckim.

§. 28.

Tymczasem i aż do dalszego rozporządzenia, dozwala się wyjątkowo w sprawach cywilnych i karnych, z tych krajów koronych, które dotychczas nie były podporządkowane wiedeńskiemu senatowi najwyższego trybunału sądowego, także i w tym języku referować, w którym rozprawę toczono.

§. 29.

Wszelkie ekspedycye najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, mają być opatrzone podpisem: „c. k. najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny“ i zarazem przez pierwszego prezydenta, albo jego zastępcę (§. 12), lub też prezesa senackiego, upoważnionego ku temu od pierwszego prezydenta i w imieniu tegoż podpisane. Wyroki wszystkich senatów noszą napis: „W imieniu Najjaśniejszego Pana, Cesarza Austryi.“ Wyroki wydziału kasacyjnego, mają wedle przepisu ustawy postępowania karnego, przez wszystkich członków być podpisane, którzy mieli udział w orzeczeniu onegoż. Wszystkie inne wyroki, oprócz wyż wymienionego podpisu, spólnie podpisuje jeden z radzców tego senatu, w którym takowe zapadły.

§. 30.

Pieczęć c. k. najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, jest c. k. orzeł z napisem naokoło: „Sigillum Caesarei-Regii Supremi Tribunalis.“

§. 31.

Wszelkie orzeczenia najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, które wedle ustawy postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850, nie mają być natychmiast na publicznem posiedzeniu obwieszczone, odsełają się do wyższych sądów krajowych (wyższych sądów dystryktualnych, lub sądów apelacyjnych), przez które się stronom do wiadomości podają.

§. 32.

Osobnym przepisem ustanowi się, którym adwokatom służyć ma prawo zastępywania stron przed najwyższym trybunałem sądowym i kasacyjnym.

VI. O jeneralnem prokuratorstwie najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego.

§. 33.

Przy najwyższym trybunale sądowym i kasacyjnym, ustanowiony będzie jeneralny prokurator z potrzebną liczbą zastępców, którzy się zowią jeneralnymi adwokatami.

§. 34.

Co do zakresu działania jeneralnego prokuratora przy najwyższym trybunale sądowym i kasacyjnym, stanowią w ogólności postanowienia, jakie względem działalności prokuratorstwa rządowego ogólnie wydano.

die Ausfertigungen dieses Gerichtshofes in der Regel nur in deutscher Sprache zu erlassen. Insbesondere sind die Rathsprotokolle stets in deutscher Sprache abzufassen. Wenn jedoch die Verhandlung in einer anderen als der deutschen Sprache geführt worden ist, hat der oberste Gerichtshof seine Entscheidung darüber sammt den Gründen in der Sprache, in welcher die Verhandlung in erster Instanz geführt wurde und in der deutschen Sprache hinauszugeben.

§. 28.

Vor der Hand und bis auf weitere Verfügung wird ausnahmsweise gestattet, Vorträge in Civil- und Strafrechtssachen aus jenen Kronländern, welche bisher nicht den Wiener Senaten des obersten Gerichtshofes unterstanden, auch in der Sprache zu halten, in welcher die Verhandlung geführt wurde.

§. 29.

Alle Ausfertigungen des obersten Gerichts- und Cassationshofes sind mit der Unterschrift: „der k. k. oberste Gerichts- und Cassationshof" zu versehen, und von dem ersten Präsidenten oder dessen Stellvertreter (§. 12) oder von dem durch den ersten Präsidenten hiezu ermächtigten Senatspräsidenten in seinem Namen zu unterzeichnen. Die Urtheile aller Senate tragen die Ueberschrift: „Im Namen Seiner Majestät des Kaisers von Oesterreich." Die Urtheile der Cassationsabtheilung sind nach Vorschrift der Strafprocess-Ordnung von sämmtlichen Mitgliedern, die an deren Fällung theilgenommen haben, zu unterzeichnen. Alle übrigen Urtheile sind ausser der oben bezeichneten Unterschrift von einem Rathe des Senates, in welchen sie gefällt wurden, mitzufertigen.

§. 30.

Das Siegel des k. k. obersten Gerichts- und Cassationshofes zeigt den k. k. Adler mit der Umschrift: „Sigillum Caesarei-Regii Supremi Tribunalis".

§. 31.

Alle Erkenntnisse des obersten Gerichts- und Cassationshofes, welche nicht in Gemässheit der Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 in öffentlicher Sitzung sogleich kundzumachen sind, werden den Oberlandesgerichten (Districtual-Obergerichten oder Appellationsgerichten) zugefertiget, und durch diese den Parteien bekannt gegeben.

§. 32.

Eine besondere Vorschrift wird bestimmen, welchen Advocaten das Recht der Vertretung der Parteien vor dem obersten Gerichts- und Cassationshofe zustehen soll.

VI. General-Procuratur am obersten Gerichts- und Cassationshofe.

§. 33.

An dem obersten Gerichts- und Cassationshofe wird ein General-Procurator mit der erforderlichen Anzahl von Stellvertretern bestellt, welche General-Advocaten heissen.

§. 34.

Ueber den Wirkungskreis des General-Procurators an dem obersten Gerichts- und Cassationshofe gelten im Allgemeinen die über die Wirksamkeit der Staatsanwaltschaft überhaupt erlassenen Bestimmungen.

§. 35.

Do zakresu jego działalności, należy szczególnie udział w rozprawach o wszystkich przypadkach karnych, wedle ustawy postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850, przed najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny wytoczonych, równie jak o wszystkich przedmiotach w §§-ch 6—10 oznaczonych. W sprawach cywilnych najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego dochodzących, ma jeneralny prokurator we wszystkich owych przypadkach przed rozstrzygnięciem być słuchany, w których przepisana była interwencya prokuratorstwa rządowego w pierwszej lub drugiej instancyi.

§. 36.

Jeneralny prokurator przy najwyższym trybunale sądowym i kasacyjnym, jest najwyższym stróżem jednostajności prawa i prawego ustawy zastosowania. Do niego przeto też należy, czy to z urzędu swego, czy też z zlecenia ministra sprawiedliwości wnosić zażalenie nieważności ku zachowaniu ustawy, nawet i przeciw prawomocnym wyrokom karnym na nieprawem zastosowania ustawy zasadzającym się. W sprawach cywilnych. ma tenże, jeżeli poweźmie wiadomość o niejednostajnem zastosowaniu prawa w różnych krajach koronnych, albo o nieprawem wykładaniu ustawy, z zlecenia ministra sprawiedliwości uczynić wniosek, aby się odbyło osobne plenarne posiedzenie najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego (§. 16. lit. f.) w celu rozstrzygnienia kwestyi prawnej w sporze będącej. Takie rozstrzygnienie, ma sądom podrzędnym służyć za objaśnienie.

§. 37.

Jeneralni adwokaci, czyli zastępcy jeneralnego prokuratora, jeżeli na jego miejscu działają, są na mocy ustawy do wszystkich urzędowych czynności uprawnieni.

§. 38.

Jeneralny prokurator przy najwyższym trybunale sądowym i kasacyjnym, bezpośrednio ministrowi sprawiedliwości jest podporządkowany. Jeneralny prokurator zdaje temuż relacyę z końcem każdego roku o wszystkich sprawach w ciągu onegoż przez najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny załatwionych jakoteż i z końcem roku do załatwienia pozostałych, tudzież ogólnie o stanie i toku w wymiarze sprawiedliwości i o spostrzeżonych wadach ustawodawstwa i toku urzędowania.

§. 39.

Nasz minister sprawiedliwości, otrzymał polecenie wykonania niniejszego rozporządzenia.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 7go Sierpnia 1850.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Schmerling. Thun.
Csorich. Kulmer.

§. 35.

Zu seinem Wirkungskreise gehört insbesondere die Betheiligung bei den Verhandlungen über alle in Gemässheit der Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 an den obersten Gerichts- und Cassationshof gelangenden Straffälle, sowie über alle in den §§. 6—10 bezeichneten Gegenstände. In Civil-Rechtssachen, welche an den obersten Gerichts- und Cassationshof gelangen, ist der General-Procurator in allen jenen Fällen, in welchen die Intervention der Staatsanwaltschaft in erster oder zweiter Instanz vorgeschrieben war, vor der Entscheidung zu hören.

§. 36.

Der General-Procurator am obersten Gerichts- und Cassationshofe ist der oberste Wächter der Rechtseinheit und der richtigen Anwendung des Gesetzes. Ihm liegt es daher ob, selbst gegen rechtskräftige Straferkenntnisse, die auf unrichtiger Anwendung des Gesetzes beruhen, von Amtswegen oder über Auftrag des Justizministers die Nichtigkeitsbeschwerde zur Wahrung des Gesetzes zu ergreifen. In Civilsachen hat er, wenn er entweder von einer ungleichen Rechtsanwendung in verschiedenen Kronländern oder von einer unrichtigen Auslegung des Gesetzes Kenntniss erlangt, über Auftrag des Justizministers die Abhaltung einer besondern Plenarsitzung des obersten Gerichts- und Cassationshofes (§. 16 lit. f) zum Behufe der Entscheidung der streitigen Rechtsfrage zu beantragen. Eine solche Entscheidung hat den untergeordneten Gerichten als Erläuterung zu dienen.

§. 37.

Die General-Advocaten oder Stellvertreter des General-Procurators sind, wenn sie für den Letzteren auftreten, zu allen Amtshandlungen desselben gesetzlich berechtigt.

§. 38.

Der General-Procurator am obersten Gerichts- und Cassationshofe ist unmittelbar dem Justizminister untergeordnet. Er erstattet demselben nach dem Ende jeden Jahres Bericht über die im Laufe desselben von dem obersten Gerichts- und Cassationshofe erledigten und am Schlusse des Jahres anhäufig gebliebenen Rechtssachen, sowie überhaupt über den Zustand und Gang der Rechtspflege und über die wahrgenommenen Gebrechen der Gesetzgebung und des Geschäftsganges.

§. 39.

Unser Minister der Justiz ist mit dem Vollzuge dieser Verordnung beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am 7. August 1850.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Schmerling. Thun. Csorich. Kulmer.

Załączenie do Nru 325.

Stan personalu i stałe płace przy najwyższym trybunale sądowym i kasacyjnym.

Liczba osób	Własność służbowa (charakter)	Stała płaca zlł. r.	kwaterowe zlł. r.	Dodatek do funkcyi zlł. r.	Klasa dyetowa
1	Pierwszy prezydent	8000	2000	4000	II.
1	Drugi prezydent	7000	1000	1000	III.
5	Prezesów senackich . . . . z płacą po 6000 zlłr. i kwaterowem po 1000 zlłr.	30000	5000	.	IV.
48	Radzców: 24 z płacą po 5000 zlr. i kwaterowem po 600 zlr. .	120000	14400	.	V.
	„ 24 „ „ „ 4000 „ „ „ „ 600 „	96000	14400	.	V.
1	Sekretarz prezydyalny	1800	300	.	VII.
18	Sekretarzy Rady: 6 z płacą po 1500 zlr. i kwaterowem 200 zlr.	9000	1200	.	VIII.
	„ 6 „ „ „ 1200 „ „ „ 200 „	7200	1200		
	„ 6 „ „ „ 1000 „ „ „ 200 „	6200	1200		
1	Nadsekretarz (do kierowania protokołem podawczym i ekspedyturą)	1800	300	.	VII.
3	Sekretarzy z płacą po 1200 zlr. i kwaterowem po 200 zlr. . . .	3600	600	.	VIII.
1	Archiwista	1800	300	.	VII.
2	Adjunktów przy archiwum z płacą 1200 zlr. i kwater. po 200 zlr.	2400	400	.	VIII.
18	Kancelistów: 6 z płacą po 900 zlr. i kwaterowem po 80 zlr. .	5400	480	.	X.
	„ 6 „ „ „ 800 „ „ „ 80 „ . .	4800	480		
	„ 6 „ „ „ 700 „ „ „ 80 „ . .	4200	480		
6	Sług dla radzców: z płacą po 500 zlr. i kwaterowem po 60 zlr.	3000	360	.	.
10	Sług urzędowych „ „ „ 400 „ „ „ „ 50 „	4000	500	.	.
1	Odźwierny „ „ „ 400 „ „ „ „ — „	400	.	.	.
6	Sług domowych „ „ „ 300 „ „ „ „ 30 „	1800	180	.	.
	Summa . . .	318200	44780	5000	.
		44780			
		5000			
		367980			
	Nadto prowizorycznie (dla spraw węgiersko-kroacko-siedmiogrodzkich:)				
12	Koncepistów z płacą po 900 zlr. i kwaterowem po 200 zlr.	10800	2400		VIII.
4	Kancelistów „ „ „ 700 „ „ „ 80 „	2800	320		X.

Beilage zu Nr. 325.

Personal- und Besoldungsstand des obersten Gerichts- und Cassationshofes.

Zahl der Individuen	Diensteseigenschaft	Gehalt fl.	Quartiergeld fl.	Functionszulage fl.	Diätenclasse
			Natural-Quart.od.		
1	Erster Präsident	8000	2000	4000	II.
5	Zweiter Präsident	7000	1000	1000	III.
5	Senats-Präsidenten	30000	5000	.	IV.
	mit 6000 fl. Gehalt und 1000 fl. Quartiergeld.				
48	Räthe: 24 mit 5000 fl. Gehalt und 600 fl. Quartiergeld . . .	120000	14400	.	V.
	„ 24 „ 4000 „ „ „ 600 „ „ . . .	90000	14400	.	V.
1	Präsidialsecretär	1800	300	.	VII.
18	Rathssecretäre: 6 mit 1500 fl. Gehalt und 200 fl. Quartiergeld	9000	1200		
	„ 6 „ 1200 „ „ „ 200 „ „	7200	1200	.	VIII.
	„ 6 „ 1000 „ „ „ 200 „ „	6000	1200		
1	Obersecretär (zur Leitung des Einreichungs-Protokolls und Expedits)	1800	300	.	VII.
3	Secretäre mit 1200 fl. Gehalt und 200 fl. Quartiergeld	3600	600	.	VIII.
1	Archivar	1800	300	.	VII.
2	Archivars-Adjuncten mit 1200 fl. Gehalt und 200 fl. Quartiergeld	2400	400	.	VIII.
18	Kanzellisten: 6 mit 900 fl. Gehalt und 80 fl. Quartiergeld . .	5400	480		
	„ 6 „ 800 „ „ „ 80 „ „ . .	4800	480	.	X.
	„ 6 „ 700 „ „ „ 80 „ „ . .	4200	480		
6	Rathsdiener mit 500 fl. Gehalt und 60 fl. Quartiergeld . .	3000	360	.	.
10	Amtsdiener „ 400 „ „ „ 50 „ „ . .	4000	500	.	.
1	Portier „ 400 „ „	400	.	.	.
6	Hausknechte „ 300 „ „ und 30 fl. Quartiergeld . .	1800	180	.	.
	Summe . . .	318200	44780	5000	.
		44780			
		5000			
		367980			
	Ausserdem provisorisch (für die ungarisch-croatisch-siebenbürgischen Angelegenheiten):				
12	Concipisten mit 900 fl. Gehalt und 200 fl. Quartiergeld . .	10800	2400	.	VIII.
4	Kanzellisten mit 700 fl. „ „ 80 „ „ . .	2800	320	.	X.

Stan personalu i stałej płacy jeneralnej prokuratury przy najwyższym trybunale sądowym i kasacyjnym.

Liczba osób	Własność służbowa (charakter)	Stała płaca zł. r.	kwaterowe zł. r.	Dodatek do funkcyi zł. r.	Klasa dyetowa
1	Jeneralny prokurator	6000	1000	1000	IV.
6	Jeneralnych adwokatów: 3 z płacą po 5000 złr. i kwater. po 600 złr.	15000	1800	.	V.
	„ „ 3 „ „ 4000 „ „ „ 600 „	12000	1800		
1	Sekretarz (do kierowania wszystkiemi urzędami pomocniczemi)	1800	300	.	VII.
4	Kancelistów: 2 z płacą po 800 złr. i kwaterowem po 80 złr. .	1600	160	.	X.
	„ 2 „ „ „ 700 „ „ „ 80 „	1400	160		
4	Sług urzędowych „ „ 400 „ „ „ 59 „	1600	200	.	
1	Sługa domowy „ „ 300 „ „ „ 30 „	300	30	.	
		39700	5450	1000	
		5450			
		1000			
		46150			

Do tegoż doliczają się:

Czynsze za lokalności urzędowe (około) . . . . 15000 złr.
Rekwizyta urzędowe i kancelaryjne (około) . . . . 15000 „
(włącznie światła i opału)
Potrzeby domowe (około) . . . . 1200 „
Koszta podróży i przesiedlenia . . . . 2000 „
Nagrody i zapomogi . . . . 4000 „
37200 złr.

Rekapitulacya.

I. Najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny (stan personalu):
a) usystemizowany . . . . 367980 złr.
b) prowizoryczny . . . . 16320 „
II. Jeneralne prokuratorstwo przy nim (stan personalu) . . . . 46150 „
III. Inne wydatki (czynsze, światło, opał, potrzeby kancelaryjne i. t. d.) . . . 37200 „
Summa . . 462650 złr.

Personal- und Besoldungsstand der General-Procuratur an dem obersten Gerichts- und Cassationshofe.

Zahl der Individuen	Diensteseigenschaft	Gehalt fl.	Quartiergeld fl.	Functionszulage fl.	Diätenclasse
1	General-Procurator	6000	1000	1000	IV.
6	General-Advocaten: 3 mit 5000 fl. Gehalt und 600 fl. Quartiergeld	15000	1800	.	V.
	„ 3 „ 4000 „ „ „ 600 „ „	12000	1800		
1	Secretär (zur Leitung aller Hilfsämter)	1800	300	.	VII.
4	Kanzellisten: 2 mit 800 fl. Gehalt und 80 fl. Quartiergeld	1600	160	.	X.
	„ 2 „ 700 „ „ „ 80 „ „	1400	160		
4	Amtsdiener mit 400 fl. Gehalt und 50 fl. Quartiergeld	1600	200	.	
1	Hausknecht „ 300 „ „ „ 30 „ „	300	30	.	
		39700	5450	1000	
		5450			
		1000			
		46150			

Dazu kommen:

Zinse für Amtslocalitäten (beiläufig)	15000 fl.
Amts- und Kanzleierfordernisse (beiläufig) (mit Einschluss der Beleuchtung und Heizung)	15000 „
Hauserfordernisse (beiläufig)	1200 „
Reise- und Uebersiedlungskosten	2000 „
Belohnungen und Aushilfen	4000 „
	37200 fl.

Recapitulation.

I. Oberster Gerichts- und Cassationshof (Personalstand):	
a) systemisirt	367980 fl.
b) provisorisch	16320 „
II. General-Procuratur bei demselben (Personalstand)	46150 „
III. Andere Ausgaben (Zinse, Beleuchtung, Beheizung, Kanzleierfordernisse etc.)	37200 „
Summe	462650 fl.

326.

Rozrządzenie ministra spraw wewnętrznych z dnia 8. Sierpnia 1850.

do namiestników: Czech, Morawii, Austryi powyżej i poniżej Ensy, Solnogrodu, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Tryestu.

którem się stanowi, iż począwszy od 9. Sierpnia 1850, powiatowe komisye uwolnienia gruntów od ciężarów. obowiązane są, na żądanie stron, względem zaległych przed rokiem użytkowem 1848, powinności urbaryalnych i dziesięcinnych, tudzież względem wszystkich zaległych należytości od zmian posiadania i względem wykupnych powinności, ugody przedsiębrać, którym przyznaje się równa moc jak ugodom sądowym, i oraz uwolnienie od stępla.

Minister spraw wewnętrznych, zgodnie z ministrami finansów i sprawiedliwości, postanowił rozporządzić:

„Iż powiatowe (dystryktowe) komisye uwolnienia gruntów od ciężarów za żądaniem i za stawieniem się obu stron, obowiązane są przedsiębrać ugody względem zaległych przed rokiem użytkowem 1848 powinności urbaryalnych i dziesięcinnych, jako też względem wszystkich zaległych należytości od zmian w posiadaniu i względem wykupnych powinności. Tym ugodom nadaje się ta sama moc co ugodom sądowym. Protokoły dla rozpraw w tej mierze i ekspedycye ze strony komisyi tych ugód się tyczące, są od stępla wolne. Wszelakoż nie wolno w takich ugodach, od niedotrzymania jednego terminu zapłaty, zawisłą czynić utratę terminów dalszych. Spłaty na zasadzie tych ugód, dziać się mają bezpośrednio do rąk uprawnionych, a ci ostatni sami egzekucyi żądać mają u sędziego zwyczajnego.“

Niniejsze rozporządzenie od dnia dzisiejszego w wykonanie wchodzi.

Bach m. p.

326.

Erlass des Ministers des Innern vom 9. August 1850,

an die Statthalter von Böhmen, Mähren, Schlesien, Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain und Triest,

wodurch bestimmt wird, dass vom 9. August 1850 angefangen die Grundentlastungs-Bezirks-Commissionen verpflichtet seien, auf Verlangen der Parteien über die vor dem Nutzjahre 1848 ausständigen Rückstände an Urbarial- und Zehentleistungen, sowie über alle rückständigen Veränderungsgebühren und ablösbaren Leistungen Vergleiche aufzunehmen, welchen die gleiche Wirkung wie den gerichtlichen Vergleichen und die Stämpelfreiheit eingeräumt wird.

Der Minister des Innern hat im Einverständnisse mit den Ministern der Finanzen und der Justiz zu verordnen befunden:

„Dass die Grundentlastungs-Bezirks- (Districts-) Commissionen auf Verlangen der Parteien verpflichtet seien, über die vor dem Nutzjahre 1848 ausständigen Rückstände an Urbarial- und Zehentleistungen, sowie über alle rückständige Veränderungsgebühren und ablösbare Leistungen über Erscheinen beider Theile Vergleiche aufzunehmen. Diesen Vergleichen wird die gleiche Wirkung wie den gerichtlichen Vergleichen beigelegt. Die Verhandlungsprotokolle und die Ausfertigungen der Commissionen über derlei Vergleiche sind stämpelfrei zu behandeln. In diesen Vergleichen darf jedoch von der Nichtzuhaltung einer Zahlungsfrist der Verlust der übrigen nicht abhängig gemacht werden. Die Einzahlungen auf Grundlage dieser Vergleiche haben unmittelbar zu Handen der Berechtigten zu geschehen und diese letzteren selbst die Executionen vor dem ordentlichen Richter anzusuchen.“

Diese Verordnung tritt vom heutigen Tage in Wirksamkeit.

Bach *m. p.*

dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CX.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 13. Sierpnia 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 23. Września 1850.

327.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 30. Lipca 1850,

obowiązujące dla całego państwa,

którem się stosownie do Najwyższej uchwały z dnia 29. Lipca 1850 obwieszcza przepis względem urządzenia teoretycznego egzaminu rządowego dla uczniów umiejętności prawniczych i politycznych.

Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, raczył następujący przepis względem przedsiębrania egzaminów rządowych z tymi, którzy po odbytych studyach uniwersyteckich do urzędu publicznego wstąpić sobie życzą, dla którego się tych studyów za warunek wstąpienia do praktyki wymaga — Najwyższą uchwałą z dnia 29. Lipca r. b. zatwierdzić:

I. Co do celu, warunków przypuszczania i przedsiębrania egzaminów rządowych w ogólności.

§. 1.

Kto po odbytych studyach uniwersyteckich do takiego urzędu publicznego, albo na praktykę do tegoż wstąpić zamierza, który wedle istniejącego systematu wymaga ukończonych prawniczych i politycznych (prw. i polit.) studyów, winien najprzód poddać się próbie, tak co się tycze ogólnego jego wykształcenia w umiejętnościach prawniczych i politycznych, jak też szczegółowych jego wiadomości ustaw ojczystych.

§. 2.

Egzamin ten zowie się teoretycznym egzaminem rządowym, naprzeciw tym egzaminom, które po nastąpionem użyciu przy jakiej władzy, pod względem na szczególne, dla dotyczącej gałęzi służby potrzebne wiadomości, przez pojedyncze ministerya zarządzone i w sposób przez nich za stosowny uznany, przedsiębrane będą (praktyczne egzamina rządowe).

§. 3.

Teoretyczny egzamin rządowy w trzech przedsiębierze się oddziałach, z których jeden nazywa się ogólnym, oba inne specyalnemi.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 13. August 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 23. September 1850.

327.

Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 30. Juli 1850.

Wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

womit in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 29. Juli 1850 die Vorschrift über die Einrichtung der theoretischen Staatsprüfung für Studirende der Rechts- und Staatswissenschaften kundgemacht wird.

Seine Majestät haben die nachfolgende Vorschrift über die Vornahme der Staatsprüfung bei denjenigen, welche nach zurückgelegten Universitätsstudien in einen Staatsdienst einzutreten wünschen, zu welchem diese Studien als Bedingung des Eintrittes in die Praxis gefordert werden, mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. Juli l. J. zu genehmigen geruht:

I. Ueber den Zweck, die Bedingungen der Zulassung und die Vornahme der Staatsprüfungen im Allgemeinen.

§. 1.

Wer nach zurückgelegten Universitätsstudien in einen solchen Staatsdienst, oder in die Praxis zu demselben einzutreten beabsichtigt, welcher nach dem bestehenden Systeme die absolvirten rechts- und staatswissenschaftlichen (r. u. st. w.) Studien voraussetzt, hat sich vorerst einer Erprobung, sowohl seiner allgemeinen rechts- und staatswissenschaftlichen Ausbildung als seiner besondern Kenntniss der vaterländischen Gesetze zu unterziehen.

§. 2.

Die Prüfung heisst die theoretische Staatsprüfung, im Gegensatze derjenigen Prüfungen, welche nach erfolgter Verwendung bei einer Behörde mit Rücksicht auf die besonderen für den betreffenden Dienstzweig erforderlichen Kenntnisse von den einzelnen Ministerien angeordnet und auf die ihnen zukömmlich scheinende Weise vorgenommen werden (praktische Staatsprüfungen).

§. 3.

Die theoretische Staatsprüfung wird in drei Abtheilungen vorgenommen, von welchen die Eine die allgemeine, die beiden andern die speciellen heissen.

Z tych jeden nazywa się polityczno-prawny administracyjny, drugi sądowy. Ogólny egzamin odbywa się ustnie i piśmiennie, specyalne tylko ustnie.

§. 4.

Uczeń wolny ma wybór, któremu z tych trzech oddziałów egzaminu nasamprzód poddać się zechce, i może dwa lub jeden z nich nawet w ciągu swych studyów złożyć (§. 13).

§. 5.

Przedmiotami egzaminu są:

a) W oddziale ogólnym: filozofia prawa, polityka administracyi wewnętrznej, ekonomia narodowa, polityka finansowa, powszechna i specyalna austryacka statystyka, i ogólny rys tak powszechnej jak austryackiej historyi.

b) W oddziałach specyalnych:

aa) a to w oddziale polityczno-prawnym administracyjnym:

austryackie prawo polityczne,
« « kościelne,
« « administracyjne i
« prawoznawstwo finansowe;

bb) w oddziale sądowym:

austryackie prawo karne i postępowanie karne;
« « cywilne,
« « handlowe i wekslowe,
« postępowanie w sprawach spornych i niespornych.

§. 6.

Czas uniwersytecki, z którego kandydaci wykazać się mają, ogranicza się do lat czterech, tak dalece, iż przed upływem tegoż czasu, od chwili ich wstąpienia do studyów fakultetowych jako zwyczajnych słuchaczy liczyć się mającego, do trzeciego oddziału egzaminu przypuszczonymi być nie mogą.

Wszelakoż ostatnie półrocze tego czterolecia uczniowi w ten sposób do woli zostawia się, iż takowy, jeżeli w poprzednich 7^miu^ półroczach żądaniom, w §§^fach^ 10. i 11. zamieszczonym, zadosyć uczynił, w używaniu odczytów podczas ósmego półrocza wcale nie jest ograniczonym, i też to półrocze albo wyłącznie do samowłasnego w studyach ćwiczenia, lub przygotowania się do egzaminu rządowego, albo do pierwszego rygorozum przeznaczyć może.

§. 7.

Z tego, do uniwersyteckich studyów wyznaczonego czasu, muszą przynajmniej 4 półrocza przepędzone być na austryackim uniwersytecie; reszta zaś czasu także i na nieaustryackiej wszechni, na której istnieje wolność uczenia się i nauczania, przepędzona i do tego cztero lecia wrachowana być może, o ile zresztą odpowiada żądaniom, w niniejszej ustawie zastrzeżonym.

Lata szkolne, na wszechniach w Peszcie, w Padwie i Pawii, przy prywatnem studyum, które w roku 1849 w Lublanie, a w latach 1848-50 w Zadrze istniało, tudzież włącznie roku szkolnego 1849-50 na akademiach, liceach albo

Von diesen wird die eine die staatsrechtlich-administrative, die andere die judicielle genannt.

Die allgemeine Prüfung wird mündlich und schriftlich, die speciellen werden nur mündlich vorgenommen.

§. 4.

Es steht in der freien Wahl des Studirenden, welcher von den drei Prüfungsabtheilungen er sich zuerst unterziehen will, und er darf zwei oder eine derselben schon während der Dauer seiner Studien ablegen (§. 13).

§. 5.

Die Gegenstände der Prüfung sind:

a) Bei der allgemeinen Abtheilung Rechtsphilosophie, innere Verwaltungspolitik, Nationalökonomie, Finanzpolitik, allgemeine und österreichische Specialstatistik und ein Umriss der Welt- und der österreichischen Geschichte.

b) Bei den speciellen:

aa) und zwar bei der staatsrechtlich-administrativen:
österreichisches Staatsrecht,
„ Kirchenrecht,
„ Verwaltungs- und
„ Finanzgesetzkunde;

bb) bei der judiciellen:
österreichisches Strafrecht und Strafverfahren,
„ bürgerliches Recht,
„ Handels- und Wechselrecht,
„ gerichtliches Verfahren in und ausser Streitsachen.

§. 6.

Die Universitätszeit, welche die Candidaten auszuweisen haben, beträgt in soferne 4 Jahre, als sie vor Ablauf derselben, gerechnet von ihrem als ordentliche Hörer erfolgten Eintritte in das Facultätsstudium, nicht zur dritten Prüfungsabtheilung zugelassen werden dürfen.

Doch wird dem Studirenden der letzte Semester dieses Quadrienniums in der Art freigegeben, dass, wenn er in den vorausgegangenen 7 Semestern den Anforderungen der §§. 10 und 11 Genüge geleistet hat, er in der Benützung der Vorlesungen während des achten Semesters ganz unbeschränkt ist, oder es auch ausschliessend zum Selbststudium und zur Vorbereitung für die Staatsprüfung, oder für das erste Rigorosum bestimmen kann.

§. 7.

Von dieser für die Universitätsstudien vorgeschriebenen Zeit müssen wenigstens vier Semester an einer österreichischen Universität zugebracht worden seyn; die übrige Zeit kann auch an einer nicht österreichischen Universität, an welcher Lehr- und Lernfreiheit besteht, zugebracht, und darf in dieses Quadriennium eingerechnet werden, in soferne sie sonst den in diesem Gesetze gestellten Anforderungen entspricht.

Die an den Universitäten zu Pest, zu Padua und Pavia, an dem im Jahre 1849 zu Laibach, und an dem in den Jahren 1848—50 zu Zara bestandenen Privatstudium, und die bis inclusive des Studienjahres 1849—50 an den Akademien, Lyceen oder Colle-

kolegiach we Węgrzech, w Siedmiogrodzie i Kroacyi prawniczym i politycznym naukom poświęcone i z dobrym postępem odbyte, mają być do prawnego studyów czasu wrachowane.

Co do porachowania studyów, dalej na tych zakładach naukowych odbyć się mających, zawiera §. 52. niniejszego przepisu dotyczące bliższe postanowienia.

§. 8.

Uczniowie, niezamyślający ani nabyć stopień doktora, ani poddawać się egzaminowi rządowemu, w liczbie i wyborze odczytów tylko porządkami nauk ograniczeni są. Lecz i dla tych, którzy stopnia doktora prawniczych i politycznych nauk dostąpić, albo się egzaminowi rządowemu poddać chcą, nie ma na przyszłość żadnych innych ograniczeń co do wyboru przedmiotów naukowych jeak tylko, które w §§fach 10 i 11 niniejszej ustawy są zawarte.

§. 9.

Wszelakoż z natury rzeczy wynika, iż władze rządowe przy przyjmowaniu do praktyki, i przy udzielaniu posad, przy równem z resztą uzdolnieniu, na tych kompetentów szczególny wzgląd mieć będą, którzy uczęszczali na odczyty, specyalnej gałęzi służby najwięcej odpowiednie.

Z tego powodu uważnymi się czynią ci, którzy zamyślają poświęcić się zawodowi sędziowskiemu, prócz wymienionych w §fie 5. jurydycznych przedmiotów, szczególniej na kolegia prawa rzymskiego, morskiego i górniczego, umiejętności sądowo-lekarskiej, historyi prawa i prawa prywatnego, dotąd w pojedynczych krajach koronnych obowiązującego; kandydaci do urzędów finansowych, na umiejętność rachunkowości rządowej, kandydaci do posad w zawodzie kultury krajowej i górnictwa na kolegia prawa górniczego, do posad w rzeczach handlowych i przemysłowych, na kolegia prawodawstwa handlowego i przemysłowego, tudzież ci, którzy zamyślają obrać zawód konzularny albo dyplomatyczny, na odczyty praktycznego prawa narodów i internacyonalnego prawa morskiego i handlowego.

§. 10.

Każdy kandydat do egzaminu rządowego albo do doktoratu musi podczas swej bytności na uniwersytecie, najmniej czternaście półrocznych kolegiów o przytoczonych w §§fach 5. i 9. przedmiotach prawniczego i politycznego wydziału wysłuchać, między któremi się przynajmniej trzy z prawniczych i politycznych przedmiotów naukowych, w §fie 5. pod lit. *a*, a pięć pod lit. *b* wymienionych, znajdować muszą. Żadne z tych kolegiów nie może mniej wynosić jak cztery godziny na tydzień.

§. 11.

Prócz tych czternastu kolegiów, najmniejszą ilość kolegiowego uczęszczania na fakultecie prawniczym i politycznym stanowiących, z których kandydaci do egzaminów rządowych i do doktoratu wywieść się mają, winni takowi podczas bytności swej na uniwersytecie odbyć przynajmniej cztery kolegia na fakultecie filozoficznym a to: dwa kolegia filozofii a dwa historyi.

§. 12.

Wolno jest kandydatowi słuchać tychże filozoficznych kolegiów podczas swego czterolecia albo jako zaimatrykulowany słuchacz prawniczego i politycznego fakultetu,

gien Ungarns, Siebenbürgens und Croatiens den Rechts- und Staatswissenschaften gewidmeten, mit gutem Fortgange zurückgelegten Studienjahre sind in die gesetzliche Studienzeit einzurechnen.

Ueber die Anrechnung der weiterhin an diesen Lehranstalten zurückzulegenden Studien enthält der §. 52 dieser Vorschrift die diessfälligen näheren Bestimmungen.

§. 8.

Studirende, welche weder den Doctorsgrad zu erwerben, noch sich einer Staatsprüfung zu unterziehen gedenken, sind in der Zahl und Auswahl der Vorlesungen nur durch die Studienordnungen beschränkt. Aber auch für diejenigen, welche den Grad eines Doctors der Rechts- und Staatswissenschaften sich aneignen, oder sich der Staatsprüfung unterziehen wollen, gibt es in der Zukunft keine andere Beschränkung in der Wahl der Lehrgegenstände als diejenigen, welche in den §§. 10 und 11 dieses Gesetzes enthalten sind.

§. 9.

Es liegt jedoch in der Natur der Sache, dass die Staatsbehörden bei der Aufnahme in die Praxis, und bei Anstellungen unter Voraussetzung einer sonst gleichen Befähigung auf diejenigen Competenten besondere Rücksicht nehmen werden, welche die dem speciellen Dienstzweige am meisten entsprechenden Collegien besucht haben.

Aus diesem Grunde werden diejenigen, welche sich der richterlichen Laufbahn zu widmen gedenken, ausser den bereits §. 5 angeführten juridischen Gegenständen insbesondere auf die Collegien über das römische, das See- und das Bergrecht, und die gerichtliche Arzneikunde, über Rechtsgeschichte und über das bisher in einzelnen Kronländern geltende Privatrecht; die Candidaten der Finanzbehörden auf die Staatsrechnungswissenschaft, die Candidaten für Anstellungen im Fache der Landescultur und des Bergwesens auf Collegien über Bergrecht, für Anstellungen in Handels- und Gewerbssachen, auf Collegien über Handels- und Gewerbegesetzgebung, so wie jene, welche die consularämtliche oder die diplomatische Laufbahn einzuschlagen gedenken, auf die Vorlesungen über das praktische Völkerrecht und über das internationale See- und Handelsrecht aufmerksam gemacht.

§. 10.

Jeder Candidat der Staatsprüfung oder des Doctorates muss während seiner Universitätszeit, wenigstens vierzehn Semestral-Collegien über in den §§. 5 und 9 erwähnte Lehrgegenstände der rechts- und staatswissenschaftlichen Facultät gehört haben, worunter sich wenigstens drei von den im §. lit. a und 5 von dort lit. b. genannten rechts- und staatswissenschaftlichen Lehrfächern befinden müssen. Keines dieser Collegien darf weniger als vier Stunden wochentlich betragen.

§. 11.

Nebst diesen das Minimum des Collegienbesuches an der rechts- und staatswissenschaftlichen Facultät ausmachenden, von den Candidaten der Staatsprüfungen oder des Doctorates auszuweisenden vierzehn Collegien müssen dieselben während ihrer Universitätszeit wenigstens vier Collegien an der philosophischen Facultät, und zwar zwei über Philosophie und zwei über Geschichte gehört haben.

§. 12.

Es steht dem Candidaten frei, diese philosophischen Collegien während seines Quadrienniums entweder als immatriculirter Hörer der rechts- und staatswissenschaftlichen

z zachowaniem porządku studyów częściowo obok swych prawniczych i politycznych kolegiów, albo też jako zaimatrykulowany słuchacz fakultetu filozoficznego w jednym roku.

§. 13.

Do pierwszego oddziału egzaminu może się uczeń zgłosić, skoro tylko odbył cztery półrocza swego uniwersyteckiego czasu.

Przytem ma przedłożyć te świadectwa gimnazyalne, świadectwa dojrzałości albo inne, na podstawie których do fakultetowego studyum przypuszczonym został.

§. 14.

Przy zgłoszeniu się do drugiego oddziału, ma się uczeń świadectwem egzaminu z pierwzego oddziału, przy zgłoszeniu się do trzeciego egzaminu, z czterolecia, wedle §fu 6. wyrachować się mającego i ze wszystkich wedle §§fów 10. i 11. potrzebnych kolegiów wykazać, i zarazem świadectwo egzaminu z pierwszego i drugiego oddziału przedłożyć.

§. 15.

Do ktoregobądź oddziału teoretycznego egzaminu rządowego trzeba się piśmiennie zgłaszać z załączeniem potrzebnych zaświadczeń, do przełożonego dotyczącej komisyi egzaminacyjnej.

§. 16.

Ten winien, prożbę i jej alegata dokładnie roztrząsać, i jeżeli nic wątpliwego w nich nie spostrzeże, kandydatowi miejsce, dzień i godzinę egzaminu wyznaczyć.

§. 17.

Przy mniejszych wadach, które przez kandydata usuniętemi być mogą, winien go o tem przełożony zainformować, w wątpliwych zaś przypadkach, jeżeli kandydat od swej prożby nie odstępuje, rzecz do rozstrzygnienia całej komissyi przedłożyć. Przeciw odmównej rezolucyi wolny jest rekurs do ministerstwa oświecenia, które moc ma zezwalać nawet i na wyjątki od niniejszej ustawy w przypadkach, gdzie oczywiste względy na słuszność, mianowicie ku dobru celujących uczniów odstąpienie od ścisłości ustawy usprawiedliwiać się zdawają.

§. 18.

Do każdego z trzech oddziałów teoretycznego egzaminu rządowego, będzie przez ministerstwo oświecenia mianowanym właściwy prezes wraz z liczbą komisarzy egzaminacyjnych, odpowiednią liczbie kandydatów do egzaminu, i oraz potrzebie zmiany egzaminatorów.

Ci razem komisyą główną tworzą dla każdego oddziału egzaminu.

Z jej członków zestawia prezes specyalne komisye do pojedynczych aktów egzaminowych, jak najczęściej zmieniając przytem komisarzy. Mianowania członków trzech głównych komisyi dzieją się na rok jeden, i będą przez publiczne dzienniki obwieszczone.

§. 19.

Na komisarzów egzaminacyjnych mają być wyznaczani osobliwie profesorowie prawniczego i politycznego albo filozoficznego wydziału, lecz także i znakomici

Facultät mit Beobachtung der Studienordnung nach und nach neben seinen rechts- und staatswissenschaftlichen Collegien, oder als immatriculirter Hörer der philosophischen Facultät in Einem Jahre zu hören.

§. 13.

Zur ersten Prüfungsabtheilung kann sich der Studirende melden, sobald er vier Semester seiner Universitätszeit zurückgelegt hat.

Hiebei hat er diejenigen Gymnasial-, Maturitäts- oder sonstigen Zeugnisse vorzulegen, auf deren Grundlage er in das Facultätsstudium zugelassen worden ist.

§. 14.

Bei der Meldung zur zweiten Abtheilung hat er sich mit dem Prüfungszeugnisse über die erste Prüfungsabtheilung, bei der Meldung zur dritten Prüfung über das nach §. 6 zu berechnende Quadriennium und über alle nach §. 10 und 11 erforderlichen Collegien auszuweisen, und das Prüfungszeugniss über die erste und zweite Prüfungsabtheilung vorzulegen.

§. 15.

Die Meldung zu der einen oder der andern Abtheilung der theoretischen Staatsprüfung hat unter Beilegung der erforderlichen Zeugnisse, schriftlich bei dem Vorstande der betreffenden Prüfungscommission zu geschehen.

§. 16.

Dieser hat das Gesuch und seine Beilagen genau zu prüfen, und wenn er sie anstandslos findet, dem Candidaten Ort, Tag und Stunde der Prüfung zu bestimmen.

§. 17.

Bei geringeren Anständen, welche von dem Candidaten behoben werden können, hat er diesen zu instruiren, in zweifelhaften Fällen aber, wenn dieser von seinem Gesuche nicht absteht, die Sache zur Entscheidung der ganzen Commission vorzulegen. Gegen einen abweislichen Bescheid steht der Recurs an das Unterrichtsministerium offen, welches in Fällen, wo offenbare Billigkeitsrücksichten, insbesondere zu Gunsten ausgezeichneter Studirenden eine Abweichung von der Strenge des Gesetzes zu rechtfertigen scheinen, auch Ausnahmen von diesem Gesetze zu gestatten, ermächtiget ist.

§. 18.

Für jede der drei Abtheilungen der theoretischen Staatsprüfung wird von dem Unterrichtsministerium ein eigener Präses mit einer der Menge der Prüfungscandidaten, und dem Bedürfnisse des Wechselns der Examinatoren entsprechenden Anzahl von Prüfungscommissären ernannt.

Diese bilden zusammen die Hauptcommission für jede Prüfungsabtheilung.

Aus den Mitgliedern derselben setzt der Präses die Specialcommissionen für die einzelnen Prüfungsacte mit thunlichstem Wechsel der Commissäre zusammen. Die Ernennungen der Mitglieder der drei Hauptcommissionen erfolgen auf Ein Jahr, und werden durch die öffentlichen Blätter bekannt gemacht.

§. 19.

Zu Prüfungscommissären sind vorzugsweise Professoren der rechts- und staatswissenschaftlichen oder philosophischen Facultät, aber auch ausgezeichnete Advocaten, prak-

adwokaci, praktyczni urzędnicy państwa, doktorowie prawa albo inni uczeni fachowi (w rzeczy biegli). Każdy do tych funkcyi powołany profesor albo urzędnik przyjąć je obowiązany jest.

§. 20.

Specyalne komisye dla oddziału ogólnego mają się składać włącznie prezydującego z pięciu, a dla dwóch specyalnych egzaminów z czterech członków. Przy mianowaniu komisarzy, na to uważać się winno, aby dla każdej głównej komisyi specyalnych egzaminów powoływano kilku urzędników rządowych albo odwokatów, i aby ile możności przy przedsiębraniu każdego polityczno-prawnego administracyjnego albo sądowego egzaminu znajdował się przynajmniej jeden egzaminator, który nie jest profesorem.

Co do mianowania urzędników, funkcye komisarzy egzaminacyjnych sprawujących, ma się ministeryum oświecenia porozumieć z dotyczącemi ministeryami.

§. 21.

Prezes komisyi jest zarazem egzaminatorem. W przypadku przeszkody prezesa zastępuje jego miejsce profesor, z laty służby najstarszy, do komisyi jako członek należący.

§. 22.

Ustne egzamina przedsiębrane będą na zgłoszenie się kandydatów przez, ciąg całego roku, wyjąwszy ferye wielkanocne i wielkie ferye jesienne. Do egzaminu piśmiennego wyznaczone są w ogólności a mianowicie pierwsze i trzecie czwartki każdego miesiąca, wyjąwszy wyż wspomniany czas feryalny.

§. 23.

Wyznaczanie dni egzaminowych przystoi prezesowi komisyi dotyczącej. Tenże winien jednak trzymać się przytem porządku, w jakim kandydaci do egzaminu przystępują, i nie wolno mu przy ustnych egzaminach przyjmować zameldowania się na dzień, przez kandydatów wprzód oznaczony, ani też odstępować od wyż rzeczonego porządku, wyjąwszy przypadek zamiany umówionej między dwoma prenotowanymi kandydatami, albo w następującym paragrafie wspomniany przypadek za nadto wielkiego jednoczesnego napływu kandydatów.

§. 24.

Ustne egzamina z dwoma, a tylko w razie za nadto wielkiego jednoczesnego napływu, wyjątkowo także i z trzema kandydatami razem odbywać się mogą.

Piśmienny egzamin i więcej kandydatów razem odbywać mogą, o ile tego dozwala możliwość ścisłego dozoru.

§. 25.

Komisye egzaminów rządowych w tych miastach będą ustanowione, gdzie potrzeba ich ustanowienia tego wymaga.

§. 26.

Kandytatowi wolno wybierać, w którem z tych miast egzaminowi się poddać i czyli wspomniane trzy oddziały teoretycznych egzaminów rządowych, składać chce w jednem i tem samem, czy też w różnych miastach, gdzie komisye egzaminacyjne istnieją. Tylko pracę klauzurową, z ogólnym teoretycznym egzaminem

tische Staasbeamte, Doctoren der Rechte oder sonstige Fachgelehrte zu bestimmen. Jeder zu diesen Functionen berufene Professor oder Beamte ist verpflichtet, dieselben zu übernehmen.

§. 20.

Die Specialcommissionen für die allgemeine Abtheilung haben mit Einschluss des Vorsitzenden aus fünf, die für die zwei speciellen Prüfungen aus vier Mitgliedern zu bestehen. Bei der Ernennung der Prüfungscommissäre ist darauf zu sehen, dass für jede Hauptcommission der speciellen Prüfungen mehrere Staatsbeamte oder Advocaten berufen werden, und nach Thunlichkeit bei Vornahme jeder staatsrechtlich-administrativen oder judiciellen Prüfung wenigstens Ein Examinator ein Nichtprofessor sei.

Ueber die Ernennung der als Prüfungscommissäre fungirenden Beamten hat sich das Unterrichtsministerium mit den betreffenden Ministerien ins Einvernehmen zu setzen.

§. 21.

Der Präses der Commissionen ist zugleich Examinator. Im Verhinderungsfalle eines Präses vertritt der den Dienstjahren nach älteste der Commission als Mitglied angehörende Professor seine Stelle.

§. 22.

Die mündlichen Prüfungen werden über Anmeldung der Candidaten das ganze Jahr hindurch mit Ausnahme der Oster- und grossen Herbstferien vorgenommen. Für die schriftliche Prüfung sind im Allgemeinen und vorzugsweise der erste und dritte Donnerstag eines jeden Monates mit Ausnahme der erwähnten Ferienzeit bestimmt.

§. 23.

Die Zuweisung der Prüfungstage steht dem Präses der betreffenden Commission zu. Er hat jedoch dabei sich an die Ordnung zu halten, in welcher sich bei ihm die Candidaten zur Prüfung stellen, und es ist ihm bei den mündlichen Prüfungen nicht gestattet, Anmeldungen auf einen von den Candidaten in vorhinein bestimmten Tag anzunehmen, oder von obiger Ordnung den Fall eines zwischen zwei vorgemerkten Candidaten verabredeten Tausches, oder den in dem folgenden Paragraphe erwähnten Fall eines sehr grossen gleichzeitigen Andranges von Candidaten abgerechnet, abzuweichen.

§. 24.

Die mündlichen Prüfungen können zugleich mit zwei und nur im Falle eines sehr grossen gleichzeitigen Andranges ausnahmsweise auch mit drei Candidaten unter Einem vorgenommen werden.

Der schriftlichen Prüfung können sich mehrere zugleich unterziehen, so weit die Möglichkeit einer genauen Ueberwachung es zulässt.

§. 25.

Die Staatsprüfungscommissionen werden in denjenigen Städten niedergesetzt werden, wo das Bedürfniss ihre Errichtung erheischt.

§. 26.

Es steht dem Candidaten frei, zu wählen, in welcher von diesen Städten er sich zur Prüfung stellen und ob er die drei Abtheilungen der theoretischen Staatsprüfung in derselben oder in verschiedenen Städten, wo Prüfungscommissionen bestehen, ablegen will. Nur die mit der allgemeinen theoretischen Staatsprüfung verbundene Clausurarbeit hat

rządowym połączoną, przed tą samą winien złożyć komisyą, u której się ogólnie zgłosił był do tego oddziału egzaminu.

§. 27.

Między dwoma oddziałami egzaminu nie może mieć miejsca dłuższy nad dwa lata termin, w przeciwnym bowiem razie złożone już egzamina uważanoby za bezskuteczne.

§. 28.

Trwanie ustnego egzaminu dla jednego kandydata wynosi najmniej dwie, a jeżeli się dwóch lub trzech kandydatów razem egzaminuje, najmniej trzy albo cztery godziny.

Do piśmiennego egzaminu wyznacza się przeciąg czasu od 9 godziny z rana aż najdalej do 4tej godziny popołudniu.

§. 29.

Egzamin piśmienny, poprzedzający zawsze bezpośrednio ustny egzamin ogólny, zasadza się na wypracowaniu klauzurowem które kandydaci na dwa pytania, z przedmiotów tegoż oddziału egzaminu wybrane, pod dozorem komisarzy egzaminacyjnych bez wszelkich zewnętrznych pomocy uskutecznić mają.

§. 30.

Na dniu piśmiennego egzaminu zejdą się komisarze egzaminacyjni, niejakiś czas przed rozpoczęciem egzaminu, dla porozumienia się przynajmniej o dziesięciu stosownych pytaniach. Z tych się po dwa na pojedyncze kartki napisze, które z osobna złożone będą, i z których jednę jeden z kandydatów wyciągnie. Zawarte w niej dwa pytania są przedmiotem piśmiennego wypracowania dla wszystkich kandydatów, którzy się na ten sam dzień do egzaminu zgłosili.

§. 31.

Komisarze egzaminujący dzielą między sobą kandydatów w ten sposób, iż zawsze jeden z nich jest przytomny w lokalu, gdzie się egzamin odbywa. — Gotowe wypracowania odbiera obecny komisarz, zamieszczając godzinę wykończenia przeciąga je nitką, i na nią pieczęć wyciska. O godzinie czwartej wszyscy kandydaci swe wypracowania oddać muszą, bez różnicy, czyli swe zadanie wykończyli, lub nie.

§. 32.

Egzamina ustne odbywają się publicznie. Prezes ma prawo, wszelkich używać środków do powściągania jakiegokolwiekbądź naruszania spokojności i porządku, nie mniej i przeciw powadze ważności aktu uchybić mogącego, jak też wywrzeć obłędny na egzaminandów wpływ pod względem przytomności umysłu albo swobodności sądu onychże. Prezes może pojedynczych przeszkodników oddalić, albo zupełne sali egzaminowej wypróżnienie zarządzić.

§. 33.

Przed głosowaniem nad odpowiedziami przy ogólnym egzaminie głośno odczytują się zdania o piśmiennem wypracowaniu kandydata, a dopiero potem przystępuje się do głosowania nad ustnem egzaminu aktem z oględnością na rezultat piśmiennego zadania, przy specyalnych egzaminach zaś, przy których nie żąda się piśmiennego wypracowania, głosowanie następuje zaraz bezpośrednio po ustnej odpowiedzi ostatniego pytania.

er vor derselben Commission zu liefern, bei welcher er sich zu dieser Prüfungsabtheilung überhaupt gemeldet hat.

§. 27.

Zwischen je zwei Prüfungsabtheilungen darf kein längerer Zwischenraum als von zwei Jahren treten, widrigens die bereits abgelegten Prüfungen als unwirksam angesehen werden.

§. 28.

Die Dauer der mündlichen Prüfung für Einen Candidaten beträgt mindestens zwei, wenn deren zwei oder drei geprüft werden, mindestens drei oder vier Stunden.

Zur schriftlichen Prüfung ist ein Zeitraum von 9 Uhr Morgens bis längstens 4 Uhr Nachmittags bestimmt.

§. 29.

Die der mündlichen allgemeinen Prüfung stets unmittelbar vorausgehende schriftliche Prüfung besteht in einer Clausurarbeit, welche von den Candidaten über zwei aus den Gegenständen dieser Prüfungsabtheilung entnommene Fragen unter Beaufsichtigung der Prüfungscommissäre ohne äussere Hilfsmittel zu verfassen ist.

§. 30.

Am Tage der schriftlichen Prüfung versammeln sich die Prüfungscommissäre einige Zeit vor Eröffnung der Prüfung, um sich über wenigstens zehn geeignete Fragen zu verständigen. Von diesen werden je zwei auf einzelne Blätter geschrieben, zusammengefaltet, und einer der Candidaten lost aus ihnen ein Blatt heraus. Die auf demselben enthaltenen zwei Fragen bilden für sämmtliche für denselben Tag angemeldete Prüfungscandidaten das Object der schriftlichen Ausarbeitung.

§. 31.

In die Ueberwachung der Candidaten theilen sich die Prüfungscommissäre in der Art, dass immer einer in dem Prüfungslocale gegenwärtig ist. — Die fertigen Ausarbeitungen übernimmt unter Angabe der Stunde der Vollendung der anwesende Commissär, durchzieht sie mit einem Faden, und siegelt ihn. Um 4 Uhr müssen alle Candidaten ihre Elaborate abliefern, ob sie mit ihrer Aufgabe zu Ende gekommen sind oder nicht.

§. 32.

Die mündlichen Prüfungen werden öffentlich abgehalten. Der Präses ist berechtigt, alle nothwendigen Massregeln zu treffen, jede Störung der Ruhe und Ordnung, welche ebenso gegen die Würde und Wichtigkeit des Actes verstossen, als auf die Prüflinge in Ansehung ihrer Fassung oder Freiheit des Urtheiles einen beirrenden Einfluss nehmen könnte, hintanzuhalten. Er kann einzelne Störer abschaffen, oder die gänzliche Räumung des Prüfungssaales verfügen.

§. 33.

Vor der Abstimmung über die Antworten bei der allgemeinen Prüfung werden die Begutachtungen der schriftlichen Ausarbeitungen des Candidaten laut abgelesen, und dann wird zur Abstimmung über den mündlichen Prüfungsact mit Rücksicht auf das Resultat der schriftlichen Arbeit, bei den speciellen Prüfungen aber, bei welchen keine schriftliche Ausarbeitung gefordert wird, sogleich unmittelbar nach mündlicher Beantwortung der letzten Frage geschritten.

§. 34.

Końcem głosowania oddalają się komisarze egzaminacyjni na ustronne miejsce.

Głosują najprzód: czy się kandydat okazał przy egzaminie »uzdolnionym«, czy też „nieuzdolnionym." -

Do uzdolnienia potrzeba, aby kandydat miał za sobą bezwzględną głosujących większość, do których się także i prezes komisyi liczy.

Jeżeli który kandydat albo przy egzaminie w ogólności, albo też w jakim przedmiocie naukowym szczególniej celujące okaże zdolności, tedy to tak przy obwieszczeniu skutku egzaminu jak w zaświadczeniu nadmienionem być winno.

§. 35.

Rezultat głosowania publicznie ogłasza się, i wciągniętym zostaje tak do protokołu jako też i do rejestrów, osobno ku temu dla approbowanych i reprobowanych prowadzić się mających.

Prezes komisyi egzaminacyjnej wydaje zaświadczenie z wyszczególnieniem gatunku, dnia i skutku egzaminu i dotyczącego m... eru egzaminowego, podpisuje takowe wraz z innemi członkami komisyi, którzy przy egzaminie udział mieli i pieczętuje je właściwą komisyi pieczęcią.

§. 36.

Kandydat, przy egzaminie reprobowany, może takowy powtórzyć, ale tylko raz jeden i to w czasie, przez komisyą jako minimum wyznaczonym.

Wszystkie egzaminacyjne komisye winny sobie wzajemnie jak najspieszniej udzielać listy reprobowanych.

Gdyby reprobowany kandydat przed czasem, wyż wyznaczonym, podstępnie pozyskał od innej komisyi przypuszczenie do poprawienia, tedy takowe nie ma ważności.

§. 37.

Obowiązki komisarzy egzaminacyjnych własną instrukcyą uregulowane będą. Aby jednak i uczniom dać pewne punkta oparcia w osądzeniu zakresu wiadomości, których się od nich wymaga, mają za prawidło służyć postanowienia następujące:

§. 38.

a) Nie można wymagać od uczniów, którzy swe studya pokończyli, aby z tychże wszystkie już szczegółowe przynieśli wiadomości, które w wybranym przez nich zawodzie służby rządowej są pożądanemi albo potrzebnemi; albowiem ku temu, aby takowe w zupełnej nabyć objętości, albo się w nich wykształcić, przeznaczone jest to praktyczne użycie, do którego uczniowie dopiero po odbytych teoretycznych egzaminach rządowych przypuszczani bywają i ponieważ ci nadto jeszcze do osiągnienia rzeczywistej posady w służbie rządowej poddać się mają egzaminowi praktycznemu.

§. 39.

b) Przy ustnym i piśmiennym przeto egzaminie przedewszystkiem o to idzie, aby się przekonać o gruntownem ogólnem kandydata wykształceniu, w zawodzie prawniczym i politycznym, jako też o znajomości głównych nauk i kardynalnych

§. 34.

Zum Behufe der Abstimmung ziehen sich die Prüfungscommissäre zurück.

Zuerst stimmen sie darüber ab, ob der Candidat sich durch die Prüfung „befähigt“ oder „nicht befähigt“ habe.

Zur Befähigung ist erforderlich, dass für den Candidaten die absolute Majorität der Votanten, unter welche auch der Präses der Commission zu rechnen ist, ausgefallen sei.

Legt ein Candidat in der Prüfung überhaupt, oder in einem Lehrgegenstande besonders ausgezeichnete Fähigkeiten an den Tag, so ist diess bei Kundmachung des Erfolges der Prüfung und in dem Zeugnisse zu bemerken.

§. 35.

Das Resultat der Abstimmung wird öffentlich kundgemacht, in das Protokoll und in die dazu für die Approbirten und Reprobirten abgesondert zu führenden Register eingetragen.

Der Präses der Prüfungscommission fertigt das Zeugniss mit Angabe der Art, des Tages, und des Erfolges der Prüfung und der betreffenden Prüfungsnummer aus, unterschreibt es zugleich mit den übrigen Commissionsgliedern, welche an der Prüfung Theil genommen und siegelt es mit dem eigenen Siegel der Commission.

§. 36.

Derjenige Candidat, welcher bei einer Prüfung reprobirt wurde, kann sie nach Verlauf einer von der Commission als Minimum bestimmten Zwischenzeit, jedoch nur Einmal wiederholen.

Sämmtliche Prüfungscommissionen haben die Verzeichnisse der Reprobirten mit Beschleunigung sich gegenseitig mitzutheilen.

Sollte sich ein Reprobirter vor der oben bestimmten Zeit bei einer anderen Prüfungscommission die Zulassung zur Reparatur erschlichen haben, so ist dieselbe ungiltig.

§. 37.

Die Pflichten der Prüfungscommissäre werden durch eine eigene Instruction geregelt werden. Um jedoch auch den Studirenden Anhaltspuncte zur Beurtheilung über den Umfang des Wissens zu geben, welches von ihnen gefordert wird, haben folgende Bestimmungen zur Richtschnur zu dienen:

§. 38.

a) Es kann von den absolvirten Studirenden nicht gefordert werden, dass sie aus den Studien schon alle Detailkenntnisse mitbringen, welche auf der von ihnen erwählten staatsdienstlichen Laufbahn wünschenswerth oder nothwendig sind, da diese in ihrem vollen Umfange sich zu erwerben, oder sich darin auszubilden, jene praktische Verwendung bestimmt ist, zu welcher sie erst nach zurückgelegter theoretischer Staatsprüfung zugelassen werden, und da sie zur wirklichen Anstellung im Staatsdienste sich ohnedem noch weiterhin einer praktischen Prüfung zu unterziehen haben.

§. 39.

b) Bei der mündlichen und schriftlichen Prüfung wird es daher vor Allem auf die Erprobung der allgemeinen rechts- und staatswissenschaftlichen Grundbildung, sowie der Kenntnisse des Candidaten in den Hauptlehren und wesentlichen Grundsätzen

zasad wyż namienionych przedmiotów naukowych i o jego przeglądzie, tak co do ogółu każdego z tych przedmiotów, jak też co do genetycznego ich związku.

§. 40.

c) A zatem przy zawodach racyonalnych ogólnego oddziału egzaminu wymagane być mogą: Zarysy historyi literatury tych przedmiotów, rozwinięcie zasadniczych ich nauk i najbliższe tychże zastosowanie, przedstawienie istoty głównych systemów w dotyczącej doktrynie wyłożonych; pod względem historyi: znajomość pragmatycznego związku głównych zdarzeń historyi powszechnej i chronologiczny pewny przegląd historyi państwa austryackiego, postępującego wzrostu monarchii austryackiej do dzisiejszego jej stanu z szczególnem wyłuszczeniem ważnych w polityczno-prawnym względzie co do zdarzeń i tychże wpływu na teraźniejsze cesarstwa ukonstytuowanie, które gruntownie znać potrzeba; nakoniec pod względem statystyki: znajomość jej teoryi podstaw głównej siły państw pierwszego i drugiego rzędu, ich konstytucyi, stanu ich cywilizacyi, tudzież ekonomicznego, finansowego i wojskowego w ogólności. Że tu stosunki, Austryi w większej obszerności mogą być wymagane, samo przez się rozumie się, jak też i to, iż przy wyszczególnianiu liczb, o ile takowe koniecznie jest potrzebnem, podania mniej więcej dokładne dostatecznemi być muszą.

§. 41.

d) Pod względem różnych gałęzi ustaw nadanych nie należy się zapuszczać w pytania o szczegołowe przepisy nadanej ustawy, lub w doświadczanie praktycznej biegłości, ale raczej wybadać należy kandydata z rozporządzeń ustawy ogólności, jej systemu, głównych jej zasad, jej ducha i przeważającego charakteru. Komisya egzaminacyjna z tego stanowiska rzecz brać ma, iż ten egzamin ku temu tylko przeznaczony jest, aby się przekonać o ogóle wiedzy kandydata, pod względem przeglądowym i związkowym o powszechnej jego znajomości prawnych źródeł i środków pomocniczych, o nabytym przeglądzie ich stosunku i związku, tudzież o pewności i wprawie, z jaką się kandydat, przy zastósowaniu nadanej ustawy, na przedłożone mu leksze przypadki, będzie umiał w ustawach zoryentować.

§. 42.

e) Kandydat, który nawet tego minimum wiadomości nieposiada, jakich się w niniejszej ustwanie wymaga, ma być bez wszelkiego względu reprobowany, ten zaś, który takowe przewyższa, lepszym kałkułem odznaczony.

§. 43.

Teoretyczny egzamin rządowy, według niniejszych postanowień złożony, zupełną ma dla całej monarchii ważność.

§. 44.

Wyjątki od postanowienia §fu 1. miejsce mają w następujących przypadkach:

1. Stopień doktora prawa, na którejbądź austryackiej wszechni uzyskany, dla całej monarchii tę samę ma ważność, co doskonale złożony teoretyczny egzamin rządowy.

der oben angeführten Lehrfächer und seines Ueberblickes über das Ganze eines jeden derselben und über ihren genetischen Zusammenhang ankommen.

§. 40.

c) Bei den rationellen Fächern der allgemeinen Prüfungsabtheilung werden daher gefordert werden können: Die Grundzüge ihrer Literärgeschichte, die Entwicklung ihrer Grundlehren und ihre nächste Anwendung, die Darstellung des Wesens der in der betreffenden Doctrin aufgestellten Hauptsysteme; in Ansehung der Geschichte: Eine Einsicht in den pragmatischen Zusammenhang der Hauptbegebenheiten der Weltgeschichte und eine chronologisch sichere Uebersicht über die österreichische Staatengeschichte, über das allmähge Heranwachsen der österreichischen Monarchie zu ihrem gegenwärtigen Bestande mit besonderer Hervorhebung der in staatsrechtlicher Hinsicht wichtigen Begebenheit und ihres Einflusses auf die gegenwärtige gründlich zu kennende Constituirung des Kaiserstaates; endlich in Ansehung der Statistik: Die Kenntniss ihrer Theorie, der Grundlagen der Hauptmacht der Staaten ersten und zweiten Ranges, ihrer Verfassung, ihres Bildungs- und ökonomischen, finanziellen und militärischen Zustandes im Allgemeinen. Dass die Verhältnisse Oesterreichs hier in grösserer Ausdehnung gefordert werden können, versteht sich wohl ebenso von selbst, als dass bei Zahlenangaben, soweit sie unvermeidlich sind, eine beiläufige Genauigkeit genügen müsse.

§. 41.

d) Hinsichtlich der verschiedenen positiven Gesetzeszweige ist sich nicht auf Fragen über Detailbestimmungen des positiven Gesetzes oder Erprobung praktischer Gewandtheit einzulassen, sondern vielmehr die Kenntniss des Candidaten über die Anordnungen des Gesetzes im Allgemeinen, seines Systems, seiner Hauptgrundsätze, seines Geistes und vorherrschenden Charakters zu erforschen. Die Prüfungscommission wird von dem Gesichtspuncte auszugehen haben, dass diese Prüfung nur dazu bestimmt sei, des Candidaten übersichtliches und zusammenhängendes Gesammtwissen, seine allgemeine Kenntniss der gesetzlichen Quellen und Hilfsmittel, seine gewonnene Uebersicht über ihr Verhältniss und ihren Zusammenhang und seine Sicherheit und Gewandtheit zu erproben, mit welcher er sich bei Anwendung des positiven Gesetzes auf vorgelegte leichtere Fälle in den Gesetzen zurechtzufinden weiss.

§. 42.

e) Derjenige Candidat, welcher nicht Einmal dem Minimum von Wissen, welches in diesen Anforderungen enthalten ist, entspricht, ist unnachsichtlich zu reprobiren; derjenige, welcher sie überbietet, durch einen besseren Calcül hervorzuheben.

§. 43.

Eine nach diesen Bestimmungen abgelegte theoretische Staatsprüfung hat volle Giltigkeit für die ganze Monarchie.

§. 44.

Ausnahmen von der Bestimmung des §. 1. treten in folgenden Fällen ein:

1. Der an einer österreichischen Universität erlangte Grad eines Doctors der Rechte hat für die ganze Monarchie die gleiche Wirkung, mit der vollkommen abgelegten theoretischen Staatsprüfung.

2. Uwolnienia od teoretycznych egzaminów rządowych mogą dotyczące ministerya tylko mężom udzielać, z naukowego i praktycznego w właściwym zawodzie wykształcenia celującym, na pozyskaniu których dla służby rządowej szczególnie wiele zależy.

§. 45.

Za każdy z trzech oddziałów teoretycznego egzaminu rządowego ma kandydat u kasy ku temu przeznaczonej z góry taksę złożyć; co się tycze kwoty i pobierania tejże, wyjdą osobne postanowienia. Ubodzy kandydaci i wykazujący szczególnie pilne użycie czasu swych studyów, mogą przez dotyczących szefów krajowych uwolnieni być od opłacania taksy egzaminacyjnej albo w połowie albo w całości.

§. 46.

Dochód z tych taks służyć będzie na remuneracye dla prezesa i członków komisyi egzaminacyjnych. Zasady, wedle których postępować się winno przy wymierzaniu i wydawaniu takowych, osobnem ustanowione będą rozporządzeniem w związku z postanowieniami, w §fie 45. zastrzeżonemi.

§. 47.

Zostawia się pojedynczym ministeryom uregulowanie praktycznych egzaminów, których po rozpoczętej praktyce konceptowej w różnych gałęziach służby rządowej, za warunek do rzeczywistej posady wymagać się będzie. Aż do uregulowania takowych obowiązują istniejące jeszcze ku temu postanowienia.

II. Szczególne postanowienia co do zastosowania niniejszej ustawy do kandydatów na publiczne urzędy, albo doktoratu prawa w różnych krajach koronnych.

a) W królestwie Lombardzko-Weneckiem.

§. 48.

Dopóki jeszcze nie zaprowadzona wolność uczenia się po wszechniach w Padwie i Pawii, zastępują u uczniów tych dwóch wszechnic absolutorya, po odbytym czwartym roku prawniczych i politycznych studyów stósownie do istniejących jeszcze dawniejszych ustaw szkolnych wystawiać się mające, miejsce zaświadczeń z ogólnego oddziału teoretycznego egzaminu rządowego, wszelakoż ci uczniowie, którzy dopiero w szkolnym roku 1850, albo później studya kończą, aż do dalszego rozporządzenia poddać się mają, przed swem wstąpieniem do praktyki, obom specyalnym oddziałom egzaminu, a te w ogólności odbywać się mają wedle rozporządzeń, w §§fach 5. lit. b. 15—26, 29, 32—42 i 44—46 zawartych. Uczniom tych dwóch wszechnic, którzy swe studya w letniem półroczu r. 1850 ukończyli, przysłuża zawarte w §fie 65. ułatwienie. Do tych, którzy pierwej już swe studya ukończyli, jednakże dotychczas do żadnej jeszcze praktyki nie wstąpili, zastósowanem być ma §. 59. w związku z §fem 65.

§. 49.

Słuchacze praw zaś, którzy na innych uniwersytetach austryackich studya pokończyli i w tem królestwie do praktyki konceptowej wstąpić chcą, mają się z swego usposobienia się do tejże wedle ogólnych postanowień niniejszej ustawy wykazać.

2. Dispensen von der theoretischen Staatsprüfung können nur bei Männern von ausgezeichneter fachwissenschaftlicher und praktischer Bildung, deren Gewinnung für den Staatsdienst von besonderer Wichtigkeit ist, von den betreffenden Ministerien ertheilt werden.

§. 45.

Für jede der drei Abtheilungen der theoretischen Staatsprüfung hat der Candidat bei der bestimmten Casse in vorhinein eine Taxe zu entrichten, über deren Betrag und Einhebung besondere Bestimmungen erfolgen werden. Arme und eine besonders fleissige Verwendung ihrer Studienzeit nachweisende Candidaten können von den betreffenden Länderchefs von der Entrichtung der halben oder ganzen Prüfungstaxe befreit werden.

§. 46.

Der Ertrag dieser Taxen ist zu Remunerationen für den Präses und die Glieder der Prüfungscommissionen zu verwenden. Die Grundsätze, nach denen bei der Bemessung und Erfolglassung derselben vorzugehen ist, werden durch eine besondere Verordnung in Verbindung mit den im §. 45 vorbehaltenen Bestimmungen festgestellt werden.

§. 47.

Die Regelung der praktischen Prüfungen, welche nach angetretener Conceptspraxis in den verschiedenen Zweigen des Staatsdienstes als Bedingung der wirklichen Anstellung gefordert werden, bleibt den einzelnen Ministerien überlassen. Bis zur Regelung derselben gelten hierüber die bisherigen Bestimmungen.

II. Besondere Bestimmungen über die Anwendung dieses Gesetzes auf die Candidaten öffentlicher Aemter, oder des Doctorates der Rechte in den verschiedenen Kronländern.

a) Im lombardisch-venetianischen Königreiche.

§. 48.

In solange die Lernfreiheit an den Universitäten zu Padua und Pavia noch nicht eingeführt ist, vertreten die nach zurüklegung des vierten Jahrganges der rechts- und staatswissenschaftlichen Studien in Gemässheit der noch geltenden älteren Studiengesetze auszustellenden Absolutorien bei den Studirenden dieser beiden Universitäten die Stelle der Zeugnisse über die allgemeine Abtheilung der theoretischen Staatsprüfung, doch haben diejenigen Studirenden, welche erst im Studienjahre 1850, oder späterhin absolviren, bis auf weitere Anordnung sich vor ihrem Eintritte in die Praxis den beiden speciellen Prüfungsabtheilungen zu unterziehen, und diese sind im Allgemeinen nach den oben in den §§. 5 lit. b, 15—26, 29, 32—42 und 44—46 gegebenen Anordnungen abzuhalten. Denjenigen Studirenden dieser beiden Universitäten, welche im Sommersemester d. J. 1850 ihre Studien absolvirten, kommt die in dem §. 65 enthaltene Erleichterung zu Statten. Auf Diejenigen, welche früher schon ihre Studien vollendet, bisher aber noch in keine Praxis eingetreten sind, findet der §. 59 in Verbindung mit dem §. 65 seine Anwendung.

§. 49.

Absolvirte Rechtshörer der übrigen österreichischen Universitäten aber, welche in diesem Königreiche in die Conceptspraxis eintreten wollen, haben sich über ihre Befähigung dazu nach den allgemeinen Bestimmungen dieses Gesetzes auszuweisen.

a) **We Węgrzech, Kroacyi i Slawonii, w województwie Serbskiem wraz z banatem Temeskim i w Siedmiogrodzie.**

§. 50.

Przy wielkiej potrzebie biegłych w prawach kandydatów do publicznej służby, jaka obecnie już, a bardziej jeszcze w najbliższej przyszłości przez organizacyą sądową i administracyjną w tych krajach wywołaną będzie, dozwalają sie dla nich, co się tycze złożenia teoretycznego egzaminu rządowego, tymczasowo na lata 1850 i 1851 następujące ułatwienia.

§. 51.

Ci kandydaci, którzy wedle norm, jakie w tej mierze w wymienionych krajach dawniej obowiązywały, przed wydaniem niniejszej ustawy na praktykę do publicznego jakiego urzędu już przypuszczonymi zostali, i obecnie jeszcze u takowego w użyciu się znajdują, albo którzy wprawdzie do praktyki jeszcze nie wstąpili, lecz już cenzury dostąpili, są zupełnie od teoretycznego egzaminu rządowego uwolnieni.

§. 52.

Od tych caś kandydatów publicznej służby, przy których ani pierwszy ani drugi przypadek nie ma miejsca, za warunek przypuszczenia do teoretycznego egzaminu w latach 1850 i 1851 żąda się:

1. ażeby odbyli gimnazyalne i filozoficzne studya w myśl dotychczasowego urządzenia;

2. ażeby się wykazali, że przez pełne trzy lata poświęcali się naukom prawniczym i politycznym, a to:

a) jeżeli kandydat te trzy lata albo kilka półroczy tychże na austryackiej wszechnicy przepędził, tedy wykazać ma, że w każdem półroczu przynajmniej na dwa kollegia o prawniczych albo politycznych zawodach stosownie do przepisu uczęszczał, i o ile z nich egzamina przepisane były, że takowe z dobrym skutkiem odbył;

b) pod jakiemi na przyszłość warunkami lata szkolne, na akademiach, liceach i kolegiach tychże krajów odbyte, do prawnego trzechlecia albo czterolecia wrachowane będą, to zawierać będzie osobny przepis, reorganizacyą prawniczych akademii wprowadzający;

c) po ów czas zostawia się osądzeniu dotyczącej komisyi egzaminacyjnej, aby rozstrzygnęła, czy kandydat w każdym z sześciu półroczy, wykazać się mających, nauce prawniczych i politycznych umiejętności tyle czasu i pilności poświęcał, iżby to studyum do liczby prawnie żądanych półroczy wrachowanem być mogło. — Komisya zatem rozstrzygnąć winna, czy ma być kandydat do egzaminu przypuszczonym, albo też wskazać mu, aby się dopiero przez dłuższe uczęszczanie na akademią prawniczą albo na uniwersytet do egzaminu rządowego uhabilitował.

§. 53.

Kandydaci składać mają tylko dwa ustne egzamina, wyż wspomnianym specyalnym oddziałom egzaminu analogiczne. Jednemu z nich poddać się mogą już w ciągu czasu swych studyów po odbytem czwartem półroczu. Ci, którzy w latowem

b) In Ungarn, Croatien und Slavonien, der Woiwodschaft Serbien sammt dem Temeser Banate und in Siebenbürgen.

§. 50.

Bei dem grossen Bedarfe an rechtskundigen Candidaten für den öffentlichen Dienst, welcher schon gegenwärtig und noch mehr in nächster Zukunft in diesen Ländern durch die Gerichts- und administrative Organisation veranlasst wird, werden für dieselben vorläufig für die Jahre 1850 und 1851 folgende Erleichterungen in Ablegung der theoretischen Staatsprüfung gewährt.

§. 51.

Diejenigen Individuen, welche nach den in dieser Beziehung für die genannten Länder früher giltigen Normen vor dem Erscheinen dieses Gesetzes bereits zur Praxis bei einem öffentlichen Amte zugelassen worden, und noch gegenwärtig bei einem solchen in Verwendung sind, oder welche zwar nicht in die Praxis eingetreten sind, aber eine Censur erlangt haben, sind von der theoretischen Staatsprüfung gänzlich befreit.

§. 52.

Von denjenigen Candidaten des öffentlichen Dienstes aber, bei welchen weder das Eine noch das Andere der Fall ist, wird als Bedingung der Zulassung zur theoretischen Staatsprüfung in den Jahren 1850 und 1851 gefordert:

1. Dass sie die Gymnasial- und die philosophischen Studien im Sinne der bisherigen Einrichtung zurückgelegt;

2. dass sie sich ausweisen, volle drei Jahre dem rechts- und staatswissenschaftlichen Studium gewidmet zu haben, und zwar:

a) wurden diese drei Jahre oder mehrere Semester derselben an einer österreichischen Universität zugebracht, so hat der Candidat darzuthun, dass er in jedem Semester wenigstens zwei Collegien über rechts- oder staatswissenschaftliche Fächer vorschriftmässig besucht, und soweit darüber Prüfungen vorgeschrieben waren, diese mit gutem Erfolge abgelegt habe;

b) unter welchen Bedingungen in Folge die an den Akademien, Lyceen und Collegien dieser Länder zugebrachten Studienjahre in das gesetzliche Triennium oder Quadriennium werden eingerechnet werden, wird eine besondere, die Reorganisation der Rechtsakademien einleitende Vorschrift enthalten;

c) bis dahin ist es der Beurtheilung der betreffenden Prüfungscommission überlassen, zu entscheiden, ob der Candidat in jedem der auszuweisenden sechs Semester dem Studium der Rechts- und Staatswissenschaften so viel Zeit und Fleiss gewidmet, dass dasselbe in die Zahl der gesetzlich geforderten Semester eingerechnet werden könne. — Sie hat hiernach zu erkennen, ob er zur Prüfung zuzulassen sei, oder ihn anzuweisen, sich erst durch einen längeren Besuch einer Rechtsakademie oder einer Universität für die Staatsprüfung zu habilitiren.

§. 53.

Die Candidaten haben nur zwei den obenerwähnten speciellen Prüfungsabtheilungen analoge mündliche Prüfungen abzulegen. Einer derselben dürfen sie sich schon während ihrer Studienzeit nach zurückgelegtem vierten Semester unterziehen. — Denjenigen, welche

półroczu roku 1850 albo pierwej jeszcze swe studya ukończyli, przysłuża (o ile ci ostatni nie są wedle §fu 51 zupełnie uwolnieni od teoretycznego egzaminu rządowego) ułatwienie w §. 65 niniejszej ustawy zawarte.

§. 54.

Przedmiotami egzaminu są:

a) przy jednym oddziale egzaminu:
austryackie prawo polityczne i wykład nowego administracyi organizmu, prawoznawstwo administracyjne i finansowe;

b) przy drugim:
prawa prywatne dotychczas w tychże krajach ważność mające, obwieszczone aż do każdorazowego egzaminu dla tychto krajów ustawy o prawie i postępowaniu karnem, o prawie cywilnem, handlowem, i wekslowem i o postępowaniu sądowem.

§. 55.

Co do sposobu zgłaszania się do egzaminu, co do złożenia komisyi egzaminacyjnej w ogólności, przedsiębrania egzaminu, tegoż trwania, głosowania i wystawiania zaświadczeń, co do powtórzenia egzaminu nieudatnego, co do zasad przez komisarzy przytem zachowywać się mających, co do wyjątków od zobowiązania poddania się egzaminowi, i co do taks, ważność mają powyższe w §§fach 15—28 i 32—44, 45—46 zawarte postanowienia, o ile takowe modyfikacyom nie ulegają, jakie ułatwienia tu oznaczone potrzebnemi czynią.

§. 56.

Egzamina, wedle §§fów 52—55 złożone, na teraz tylko dla wszystkich tu wymienionych krajów ważność mają; co też w zaświadczeniach egzaminowych wyrazić należy.

§. 57.

Kandydaci jurydycznego doktoratu, którzy swe studya nie ukończyli już przed rokiem szkolnym 1849 — 1850 wedle dawniejszych postanowień, i w tym roku nie złożyli przynajmniej jedno rygorosum, stosownie do ogólnych przepisów niniejszej ustawy wykazać się mają z czteroletniego czasu uniwersyteckiego, do którego jednakże i dwa, względnie trzy z dobrym skutkiem na akademiach prawniczych odbyte lata szkolne, wrachowane być mogą.

c) **Postanowienia przechodnie dla uczniów po fakultetach prawniczych i politycznych we Wiedniu, w Pradze, we Lwowie, w Krakowie, Ołomuńcu, Gratzu i Insbruku.**

§. 58.

Przepisy niniejszej ustawy stosują się w ogólności do tych uczniów prawniczych i politycznych fakultetów, którzy swe czterolecie dopiero z drugiem półroczem roku szkolnego 1849-50 albo później kończą.

§. 59.

Ci zaś, którzy swe czterolecie już przed drugiem półroczem roku szkolnego 1849-50 ukończyli, i są w stanie wykazać się albo z postępu swego w studyach

Sommersemester des Jahres 1850 oder noch früher ihre Studien absolvirten, kommt (soweit letztere nicht nach §. 51 von der theoretischen Staatsprüfung gänzlich befreit sind) die in dem §. 65 dieses Gesetzes enthaltene Begünstigung zu.

§. 54.

Die Gegenstände der Prüfung sind

a) bei der einen Prüfungsabtheilung:
das österreichische Staatsrecht und die Darstellung des neuen Verwaltungs-Organismus, die administrative und finanzielle Gesetzkunde;

b) bei der anderen:
das bisher in diesen Ländern geltende Privatrecht, die bis zur jeweiligen Prüfung für diese Länder kundgemachten Gesetze über Strafrecht und Strafverfahren, Civilrecht, Handels- und Wechselrecht und gerichtliches Verfahren.

§. 55.

Ueber die Art der Meldung zur Prüfung, über die Zusammensetzung der Prüfungscommission im Allgemeinen, die Vornahme der Prüfung, ihre Dauer, die Abstimmung und Ausstellung der Zeugnisse, über die Wiederholung einer misslungenen Prüfung, über die von den Commissären dabei zu beobachtenden Grundsätze, über die Ausnahmen von der Verpflichtung sich ihr zu unterziehen, und über die Taxen, gelten die oben in den §§. 15–28 und 32—44, 45–46 enthaltenen Anordnungen, soweit sie nicht durch die hier bestimmten Erleichterungen nothwendige Modificationen erleiden.

§. 56.

Die in Gemässheit der §§. 52–55 abgelegten Prüfungen haben zunächst nur für die sämmtlichen hier genannten Kronländer Wirksamkeit; diess ist in den Prüfungszeugnissen zu bemerken.

§. 57.

Candidaten des juridischen Doctorates, welche nicht schon vor dem Studienjahre 1849—50 ihre Studien nach den früheren Bestimmungen absolvirt, und in diesem Jahre nicht schon wenigstens Ein Rigorosum zurückgelegt haben, müssen sich entsprechend den allgemeinen Anordnungen dieses Gesetzes über eine Universitätszeit von vier Jahren ausweisen, in welche jedoch auch zwei, beziehungsweise drei an den Rechtsakademien mit gutem Erfolge zurückgelegte Studienjahre eingerechnet werden können.

c) Uebergangsbestimmungen für die Studirenden an den rechts- und staatswissenschaftlichen Facultäten zu Wien, Prag, Lemberg, Krakau, Olmütz, Gratz und Innsbruck.

§. 58.

Die Vorschriften dieses Gesetzes haben im Allgemeinen Anwendung auf diejenigen Studirenden der rechts- und staatswissenschaftlichen Facultäten, welche ihr Quadriennium erst mit dem zweiten Semester des Studienjahres 1849—50 oder späterhin absolviren.

§. 59.

Diejenigen, welche vor dem zweiten Semester des Studienjahres 1849—50 ihr Quadriennium schon vollendeten, und sich über ihren Fortgang in den Studien oder über die

albo z uczęszczania na odczyty w sposób, wedle dotychczasowych postanowień dostateczny, mogą jeszcze i w roku solarnym 1850, bez poprzedniego egzaminu rządowego, do praktyki być przyjętymi; jeżeli zaś w tym roku jeszcze do praktyki nie wstąpią, tedy później podlęgną postanowieniom niniejszej ustawy w sposób, w §fie 65. oznaczony.

§. 60.

Atoliż żadnej władzy nie może być zabronionem, z pomiędzy kilką, powyższym paragrafem objętych kandydatów, takim dawać pierwszeństwo, którzy się świadectwami z jednego lub z obydwóch egzaminów rządowych wykazują, albo w braku takowych, kandydatów, którzy przed rokiem 1850 studya pokończyli i z pojedynczych przedmiotow tylko zaświadczenia frekwentacyjne załączają, nawet poddać egzaminowi uprzedniemu z przedmiotów, dotyczącej władzy niezbędnie potrzebnemi ukazujących się.

§. 61.

U kandydatów, którzy z drugiem półroczem roku szkolnego 1849—50 swe czterolecie ukończyli, odpada ten warunek, aby się z żądanej w §§fach 10 i 11. liczby kolegiów wykazywali, jeżeli tylko z resztą akademickim żądaniom tak dalece zadość uczynili, że czas ich nauk w ogólności ukazuje się jako mogący być policzonym (§. 18. prowizorycznego porządku naukowego na rok 1850), albowiem ustawa na nich wstecz wpływu mieć nie powinna. Z tejże przyczyny nawet od tych, którzy w roku 1851 albo później studya kończą, wykaz wyż wspomnianych kolegiów o tyle tylko żądanym być może, o ile obwieszczenie niniejszej ustawy postawiło ich w możności, zadość uczynić warunkom tu ustanowionym.

§. 62.

Tym uczniom, którzy aż do roku szkolnego 1848 włącznie na dwa filozoficzne kursa roczne uczęszczali, które przy uniwersytetach i tak zwanych filozoficznych zakładach naukowych istniały, nie mogą te do ich czterolecia być policzonemi. Tym zaś, którzy w roku szkolnym 1849 niezrobili żadnego użytku z udzielonego ukończonym słuchaczom pierwszego filozoficznego roku szkolnego pozwolenia przejścia do fakultetu prawniczego i politycznego, lecz jeszcze przez rok jeden w wydziale filozoficznych studyów pozostali, te dwa półrocza tamże przepędzone do ich czterolecia wrachowane być powinny, jeżeli w takowych przynajmniej na połączone z niemi kolegia o filozofii, fizyce i filologii uczczęszczali albo, tym przedmiotom prywatnie się poświęcali i z tego wedle okoliczności albo zaświadczeniami frekwentacyjnemi albo pierwszą klasą postępową się wykażą, i jeżeli później sześć półroczy na prawniczym i politycznym wydziale przepędzili.

§. 63.

Aby jednak wszelkiej zapobiedz wątpliwości, jakie filozoficzne kolegia uczniowie, którzy w latach 1850 aż do 1853 studya pokończą, wykazać będą mieli przy zgłaszaniu się do egzaminów rządowych i do stopnia jurydycznego doktoratu, postanawia się:

1. W roku 1850 swe czterolecie kończący, do egzaminów rządowych tylko swe filozoficzne zaświadczenia, do doktoratu przynajmniej jedno historyczne półroczne kolegium wykazać winni;

Frequentation der Vorlesungen in der Art ausweisen, wie es nach den bisherigen Bestimmungen genügte, können auch noch im Solarjahre 1850 in die Praxis aufgenommen werden, ohne sich der Staatsprüfung zu unterziehen; treten sie aber in diesem Jahre nicht in die Praxis ein, so unterliegen sie dann späterhin den Bestimmungen dieses Gesetzes in der, §. 65 angedeuteten Weise.

§. 60.

Es kann jedoch keiner Behörde verwehrt seyn, unter mehreren von den im vorigen Paragraphe erwähnten Candidaten solchen den Vorzug einzuräumen, welche sich mit den Zeugnissen über eine oder beide Staatsprüfungen ausweisen, oder bei dem Mangel an solchen, diejenigen Candidaten, welche vor dem Jahre 1850 absolvirt haben, und über einzelne Gegenstände nur Frequentations-Zeugnisse beibringen, selbst einer vorläufigen Prüfung aus den ihr unerlässlich erscheinenden Fächern zu unterziehen.

§. 61.

Bei denjenigen Candidaten, welche mit dem zweiten Semester des Studienjahres 1849—50 ihr Quadriennium absolviren, entfällt die gestellte Bedingung, dass sie sich über die in den §§. 10 und 11 geforderte Collegienzahl ausweisen, wenn sie nur sonst den akademischen Anforderungen soweit entsprochen haben, dass ihre Studienzeit sich im Allgemeinen als eine einrechnungsfähige darstellt (§. 18 der provisorischen Studienordnung für das Jahr 1850), da das Gesetz auf sie nicht zurückwirken soll. Aus diesem Grunde kann auch von Denjenigen, welche im Jahre 1851 oder späterhin absolviren, der Ausweis der oben erwähnten Collegien nur in soweit gefordert werden, als sie durch die Kundmachung dieses Gesetzes in die Lage gesetzt wurden, den hier gestellten Bedingungen nachzukommen.

§. 62.

Diejenigen Studirenden, welche die bis zum Studienjahre 1848 inclusive an den Universitäten, und an den sogenannten philosophischen Lehranstalten bestandenen zwei philosophischen Jahrgänge besuchten, können dieselben in ihr Quadriennium nicht eingerechnet werden. Diejenigen aber, welche im Studienjahre 1849 von der den absolvirten Hörern des ersten philosophischen Jahrganges eingeräumten Begünstigung in die rechts- und staatswissenschaftliche Facultät überzutreten, keinen Gebrauch machten, sondern noch Ein Jahr an der philosophischen Studienabtheilung studirten, sollen die daselbst zugebrachten zwei Semester in ihr Quadriennium einzurechnen seyn, wenn sie in denselben wenigstens die damit verbundenen Collegien über Philosophie, Physik und Philologie besuchten oder diese Gegenstände privatim studirten und sich hierüber nach Umständen entweder mit Frequentations Zeugnissen oder mit der ersten Fortgangsclasse ausweisen, und wenn sie sohin sechs Semester an der rechts- und staatswissenschaftlichen Facultät zugebracht haben.

§. 63.

Um jedoch jedem Zweifel, welche philosophische Collegien von den in den Jahren 1850 bis 1853 absolvirenden Studirenden bei der Meldung zu den Staatsprüfungen und zu dem juridischen Doctorgrade auszuweisen seyn werden, vorzubeugen, wird bestimmt:

1. Die im Jahre 1850 ihr Quadriennium Absolvirenden haben für die Staatsprüfungen nur ihre philosophischen Studienzeugnisse, für das Doctorat wenigstens Ein geschichtliches Semestral-Collegium nachzuweisen;

2. w roku 1851 kończący na wszelki sposób przynajmniej jedno na filozoficznym wydziale słuchane kolegium o historyi wykazać będą mieli;

3. W roku 1852 kończący obowiązani będą wykazać przynajmniej dwa filozoficzne kolegia o historyi albo filozofii.

4. W roku 1853—1854 albo później kończący, podlegają już postanowieniom wyż w §§ach 10. i 11. namienionym.

Komisye egzaminacyjne mają zresztą prawo, przy ukazujących się w tej mierze trudnościach, z uwzględnieniem zachodzących okoliczności przypuszczać wyjątki, jakich słuszność wymaga.

§. 64.

Tym uczniom, którzy podczas skróconego w uniwersytecie wiedeńskim szkolnego roku 1849 na kolegia jurydycznego fakultetu uczęszczali, ten rok szkolny za cały albo za dwa półrocza porachowanym będzie.

§. 65.

Ci uczniowie, którzy w latowym półroczu roku 1850 swe czterolecie ukończyl są tylko obowiązani, poddać się przed wstąpieniem do praktyki jednemu z specyalnych egzaminów, drugi zaś odbyć najdalej w przeciągu roku. Tracą jednak bezwzględnie to podwójne ułatwienie, jeżeli nie złożą obydwóch specyalnych egzaminów najdalej do ostatniego Grudnia 1851. Dalsze uwzględnienie z żadnej przyczyny i pod żadnym pretekstem już miejsca mieć nie może.

d) Jak dalece szczególne postanowienia dla pojedynczych krajów koronnych albo dla pojedynczych gałęzi służby wydane być mogą.

§. 66.

Gdyby w jakim kraju koronnym albo dla jakiej gałęzi służby czasowo większa ukazywała się potrzeba kandydatów do publicznych urzędów, wymagających prawnicze i polityczne studya, tedy dotyczące ministerya także rozporządzić mogą, iż kandydaci specyalne tylko egzamina rządowe, albo jeden tylko z nich przed wstąpieniem do praktyki składać są zobowiązani, albo że na mocy zaświadczeń ze studyów lub frekwentacyi do urzędów pomienionych nawet bez teoretycznego egzaminu rządowego przypuszczani będą. Wszelakoż w pierwszym przypadku takowe zaświadczenia egzaminowe dla dotyczącego kraju tylko koronnego albo dla specyalnej gałęzi służby ważność mają.

Thun m. p.

2. die im Jahre 1851 Absolvirenden werden jedenfalls wenigstens Ein an der philosophischen Facultät gehörtes Collegium über Geschichte darzuthun haben;

3. die im Jahre 1852 Absolvirenden werden gehalten seyn, wenigstens zwei philosophische Collegien über Geschichte oder Philosophie nachzuweisen;

4. die im Jahre 1853—1854 oder späterhin Absolvirenden unterliegen den oben §. 10 und 11 gegebenen Bestimmungen.

Die Prüfungscommissionen haben übrigens das Recht, bei, sich in diesen Beziehungen ergebenden Anständen mit Rücksicht auf die obwaltenden Verhältnisse durch die Billigkeit gebotene Ausnahmen eintreten zu lassen.

§. 64.

Denjenigen Studirenden, welche in dem für die Wiener Universität abgekürzten Studienjahre 1849 an der juridischen Facultät die Collegien besucht haben, wird dieses Studienjahr als Ein ganzes oder für zwei Semester angerechnet.

§. 65.

Diejenigen Studirenden, welche im Sommersemester des Jahres 1850 ihr Quadriennium absolviren, sind nur verpflichtet, sich vor dem Eintritte in die Praxis Einer der speciellen Prüfungen zu unterziehen, und haben die zweite längstens binnen Jahresfrist nachzutragen. Sie verlieren jedoch diese zweifache Begünstigung unnachsichtlich, wenn sie die speciellen Prüfungen nicht längstens bis zum letzten December 1851 bestanden haben. Eine weitere Nachsicht kann hievon aus keinem Grunde und unter keinem Vorwande ertheilt werden.

d) In wie weit überhaupt besondere Bestimmungen für einzelne Kronländer, oder für einzelne Dienstzweige getroffen werden können.

§. 66.

Wenn sich in einem Kronlande oder für einen Dienstzweig zeitweilig ein grösserer Bedarf an Candidaten für öffentliche Aemter, welche die absolvirten rechts- und staatswissenschaftlichen Studien fordern, zeigen sollte, so kann von den betreffenden Ministerien auch angeordnet werden, dass Candidaten nur die speciellen Staatsprüfungen oder Eine derselben vor ihrem Eintritte in die Praxis abzulegen bemüssigt, oder dass sie auch auf Grundlage von Studien- oder Frequentationszeugnissen zu denselben ohne theoretische Staatsprüfung zugelassen werden. Doch gelten im ersten Falle solche Prüfungszeugnisse nur für das betreffende Kronland oder für den speciellen Dienstzweig.

Thun m. p.

3. Die im Jahre 1851 [illegible] zu der philosophischen Facultät gelangt [illegible] oder [illegible] haben.

4. Die im Jahre 1852 [illegible] philosophischen Collegien [illegible] Philosophie [illegible].

4. Die im Jahre 1852 — 1854 [illegible] unterliegen den §. 10 und 11 gegebenen Bestimmungen.

Die [illegible] haben [illegible] Bestimmungen [illegible] Rücksicht auf die [illegible] durch die [illegible].

§. 64.

[illegible] Studirenden, welche in dem für die Wiener Universität [illegible] Studienjahre 1849 an der juridischen Facultät die Collegien [illegible], wird dieses Studienjahr als ein ganzes oder für zwei Semester angerechnet.

§. 65.

[illegible] Studirenden, welche im Wintersemester des Jahres 1850 die [illegible] [illegible], sind [illegible], sich vor dem Eintritte in die [illegible] der speciellen Prüfungen zu unterziehen, und haben die [illegible] Nachweisungen. Sie [illegible] Bestimmung [illegible], wenn sie die speciellen Prüfungen nicht längstens bis zum letzten December 1851 bestanden haben. Eine größere [illegible] kann [illegible] und unter keinen Vorwände erhöht werden.

d) In wie weit [illegible] für einen Studienzweig [illegible] oder für [illegible] gestattet werden könne.

§. 66.

Wenn sich in einem Kronlande oder für einen Studienzweig [illegible] ein größerer Bedarf an Candidaten für öffentliche Ämter, welche die [illegible] rechts- und staatswissenschaftlichen Studien [illegible], [illegible] ergeben [illegible], dass Candidaten [illegible] Studien [illegible] die [illegible] Prüfungen [illegible], oder wenn sie auch auf Grundlage von [illegible] oder Frequentationszeugnissen zu [illegible] nachsuchen [illegible] haben. Doch gelten [illegible] solche Prüfungen [illegible] nur für das betreffende Kronland oder für den speciellen [illegible].

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa Austryackiego.

Część CXI.

[illegible]

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 7. Sierpnia 1850,

[illegible]

§. 1.

[illegible]

Ogólne postanowienia.

§. 2.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXI.

wydana i rozesłana 13. Sierpnia 1850.

328.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 7. Sierpnia 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, w których nowa organizacya sądowa w wykonaniu stoi, **którem się przepisują i począwszy od 30. Sierpnia 1850. dla tychże krajów koronnych w działalność wprowadzają nowe postanowienia względem różnych gałęzi praktyki sądowej i względem praktycznych egzaminów sądowych.**

Aby dotychczas obowiązujące postanowienia względem praktycznych egzaminów, do obieralności na urząd sądowy potrzebnych, w zgodności ustawić z nową organizacyą sądową z dnia 14. Czerwca 1849. i z organiczną ustawą dla urzędów sądowych z dnia 28. Czerwca 1850. *), raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, w skutek Najwyższej uchwały z dnia 5. Sierpnia 1850, na wniosek ministra sprawiedliwości i za doradą Swej Rady ministrów, rozporządzić jak następuje:

§. 1.

Objętość i początek działalności niniejszego rozporządzenia.

W tych krajach koronnych, w których nowa organizacya sądowa z dnia 14. Czerwca 1849. w wykonaniu stoi, począwszy od 30 Sierpnia 1850., względem różnych gałęzi praktyki sądowej i praktycznych egzamlnów sądowych, w zastosowanie wejść mają przepisy następujące:

Ogólne postanowienia.

§. 2.

Gatunki praktycznych egzaminów sądowych.

Począwszy od tegoż dnia w namienionych krajach koronnych istnieć mają tylko następujące trzy gatunki praktycznych egzaminów na urząd sądowy:

1. Egzamin na urząd sędziowski, uzdalniający do posady w stanie sędziowskim, w prokuratorstwie rządowem i do posady auskulatorskiej (§§. 20. i 21.).

2. Egzamin adwokacki, uzdolniający do osiągnienia samodzielnego wykonywania adwokatury, jakoteż do notaryatu, lecz także do każdej posady w stanie sędziowskim, przy prokuratorstwie rządowem i przy urzędach fiskalnych (§. 23);

---

*) W części LXXXVI dziennika praw państwa Nr. 258.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 13. August 1850.

328.

Verordnung des Justizministeriums vom 7. August 1850,

giltig für alle Kronländer, in welchen die neue Justizorganisation in Wirksamkeit ist,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 5. August 1850 für eben diese Kronländer neue Bestimmungen über die verschiedenen Zweige der Justiz-Praxis und über die praktischen Justizprüfungen vorgeschrieben und vom 30. August 1850 angefangen in Wirksamkeit gesetzt werden.

Um die bisher geltenden Bestimmungen über die zur Wahlfähigkeit für einen Justizdienst erforderlichen praktischen Prüfungen mit der neuen Justizorganisation vom 14. Juni 1849 und mit dem organischen Gesetze für die Gerichtsstellen vom 28. Juni 1850) in Einklang zu bringen, haben Se. Majestät der Kaiser laut Allerhöchster Entschliessung vom 5. August 1850 auf den Antrag des Ministers der Justiz und über Einrathen Allerhöchstihres Ministerrathes verordnet, wie folgt:*

§. 1.

Umfang und Anfangspunct der Wirksamkeit dieser Verordnung.

In denjenigen Kronländern, in welchen die neue Justizorganisation vom 14. Juni 1849 in Wirksamkeit ist, haben vom 30. August 1850 angefangen in Beziehung auf die verschiedenen Zweige der Justiz-Praxis und auf die praktischen Justizprüfungen nachfolgende Vorschriften in Anwendung zu kommen.

Allgemeine Bestimmungen.

§. 2.

Gattungen der praktischen Justizdienst-Prüfungen.

Von eben diesem Tage angefangen werden in den genannten Kronländern nur nachstehende drei Gattungen von praktischen Justizdienst-Prüfungen bestehen:

1. Die Richteramts-Prüfung, welche zur Anstellung im Richterstande, in der Staatsanwaltschaft, und zu einer Auscultanten-Stelle befähigt (§§. 20 und 21);

2. die Advocaturs-Prüfung, welche zur Erlangung der selbständigen Advocaturs-Ausübung, so wie zum Notariate, aber auch zu jeder Anstellung im Richterstande, bei der Staatsanwaltschaft und bei den Fiscalämtern (§. 23) befähiget;

**) Im LXXXVI. Stücke des Reichsgesetzblattes, Nr. 258.*

3. **Egzamin notaryacki**, uzdolniający do osiągnienia posady notaryusza.

§. 3.

Język, w którym egzamina mają być przedsiębrane.

Każdy z tych egzaminów przedsiębranym będzie w języku urzędowym tego wyższego sądu krajowego, u którego się odbywa egzamin. Jeżeli w okręgu tego wyższego krajowego sądu, inne jeszcze istnieją języki krajowo-zwyczajne, tedy na żądanie kandydata, egzamin po części także i w jed..ym z tych języków przedsięwziętym być musi.

§. 4.

Skutek tych egzaminów co do objętości krajów.

Egzamin złożony u wyższego sądu krajowego któregobądź z namienionych krajów koronnych (§. 1), ważnym jest także dla wszystkich innych krajów koronnych, w których powsz. ks. ust. cyw. z dnia 1. Czerwca 1811. i ks. ust. karn. z dnia 3-go Września 1803. w wykonaniu stoją (§. 27).

§. 5.

Powszechne przedwarunki przypuszczania do każdego z tych egzaminów.

Kto do którego z tych egzaminów przypuszczonym być chce, musi wykazać

a) albo teoretyczny egzamin rządowy, ustawą przepisany, albo dowody, wedle tej że ustawy, miejsce tego egzaminu zastępujące, i

b) praktykę urzędową następnie oznaczoną.

O praktyce i egzaminie na urząd sędziowski.

§. 6.

O praktyce urzędowej do egzaminu na urząd sędziowski.

Kto do egzaminu na urząd sędziowski przypuszczonym być chce, ten wykazać winien, że się, po osiągnieniu wymogu w §. 5. lit. a) ustanowionego, przez pełne dwa lata ze skutkiem poświęcał praktyce sądowej w jednym z tych krajów koronnych, w których już nowa organizacya sądów w wykonaniu stoi (§§. 24—26).

§. 7.

Porachowanie czasu praktyki.

Z tego dwuletniego praktyki czasu, powinien kandydat przynajmniej pół roku przepędzić u sądu krajowo-, albo u sądu powiatowo-kolegialnego, pół roku u sądu powiatowego (pojedyńczego), pół roku w urzędzie rządowo-prokuratorskim w siedlisku sądu krajowego, albo powiatowo-kolegialnego.

Co się tycze czwartego półrocza, kandydatowi do woli zostawia się, czy go użyć chce w praktyce u jednego z tych urzędów albo u urzędu fiskalnego, u adwokata albo u notaryusza. Tenże równie przytem do żadnego pewnego porządku przywiązanym nie jest, tudzież wolno mu jest, wyż wspomniane gatunki praktyki także i przez dłuższy jak tu przepisany czas odbywać, jeżeli tego prezydent wyższego sądu krajowego §. 8. bez szkody dla innych kandydatów i bez wszelkiego zresztą przeszkodzenia w służbie publicznej dozwolić może.

§. 8.

Przydzielanie prawniczych praktykantów do różnych władz sądowych.

Przydzielanie prawniczych praktykantów, o takową sądową praktykę ubiegających się, do różnych sądów i do rządowych prokuratorstw, dzieje się w każdym okręgu wyższego sądu krajowego, przez prezydenta wyższego sądu krajowego, a mianowicie, co się tycze prokuratorstw rządowych, w porozumieniu z jeneralnym prokuratorem w siedlisku wyższego sądu krajowego.

3. die *Notariats-Prüfung*, die nur zur Erlangung der Stelle eines Notars befähiget.

§. 3.

Jede dieser Prüfungen wird in der Geschäftssprache desjenigen Oberlandesgerichtes vorgenommen, bei dem sie abgelegt wird. Bestehen in dem Sprengel dieses Oberlandesgerichtes noch andere landesübliche Sprachen, so muss auf Verlangen des Candidaten die Prüfung zum Theile auch in einer dieser Sprachen vorgenommen werden.

Sprache, in welcher die Prüfungen vorzunehmen sind.

§. 4.

Die bei dem Oberlandesgerichte eines der genannten Kronländer (§. 1) abgelegte Prüfung gilt auch für alle übrigen Kronländer, in welchen das a. b. G. B vom 1. Juni 1811 und das St. G. B. vom 3. September 1803 in Wirksamkeit sind (§. 27).

Wirksamkeit dieser Prüfungen in Beziehung auf den Länderumfang.

§. 5.

Wer zu einer dieser Prüfungen zugelassen werden will, muss sich:

a) entweder mit der durch das Gesetz vorgeschriebenen theoretischen Staatsprüfung oder mit den nach eben diesem Gesetze die Stelle dieser Prüfung vertretenden Belegen, und

b) mit der nachstehend bezeichneten Geschäfts-Praxis ausweisen.

Allgemeine Vorbedingungen der Zulassung zu jeder dieser Prüfungen.

Von der Praxis und Prüfung für das Richteramt.

§. 6.

Wer zur Richteramts-Prüfung zugelassen werden will, hat auszuweisen, dass er sich, nach Erlangung des im §. 5 lit. a festgesetzten Erfordernisses, durch volle zwei Jahre der Justiz-Praxis in einem derjenigen Kronländer mit Erfolg gewidmet habe, in welchen bereits die neue Justizorganisation in Wirksamkeit steht (§§. 24—2).

Von der zur Richteramts-Prüfung erforderlichen Geschäfts-Praxis.

§. 7.

Von dieser zweijährigen Praxis-Zeit muss er wenigstens ein halbes Jahr bei einem Landes- oder einem Bezirks-Collegialgerichte, ein halbes Jahr bei einem Bezirks-(Einzeln-) Gerichte, ein halbes Jahr bei einer staatsanwaltschaftlichen Behörde am Sitze eines Landesgerichtes oder eines Bezirks-Collegialgerichtes zugebracht haben.

Berechnung dieser Praxis-Zeit.

In Ansehung des vierten halben Jahres hat der Candidat freie Wahl, ob er es in der Praxis bei einer dieser Behörden oder bei einem Fiscalamte, Advocaten oder Notar verwenden wolle. Ebenso ist er hierbei an keine bestimmte Reihenfolge gebunden, sowie es ihm freisteht, die angeführten Arten der Praxis auch durch längere als die hier vorgeschriebene Zeit zu nehmen, in soferne diess von dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes (§. 8) ohne Nachtheil für andere Candidaten und ohne sonstige Störung des öffentlichen Dienstes bewilligt werden kann.

§. 8.

Die Zuweisung der sich um diese Justiz-Praxis meldenden Rechts-Practikanten an die verschiedenen Gerichte und Staatsanwaltschaften erfolgt in jedem Oberlandesgerichtssprengel von dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes, und zwar in Beziehung auf die Staatsanwaltschaften, im Einverständnisse mit dem General-Procurator am Sitze des Oberlandesgerichtes.

Zuweisung dieser Rechtspracticanten zu den verschiedenen Justizbehörden.

Przysięga zachowania tajemnicy i sposób użycia prawniczych praktykantów w praktyce sądowej.

§. 9.

Kandydaci, nim przystąpią do tej praktyki, u któregobądź z rzeczonych urzędów sądowych, mają złożyć przysięgę zachowania tajemnicy i powinni być u niego używani wedle przepisu §. 126. organicznej ustawy o urzędach sądowych z d. 28. Czerwca 1850.

Praktyka takowa niedolicza się do czasu służby.

§. 10.

Ta praktyka sądowa nie dolicza się kandydatom do czasu służby rzeczywistej rządowej.

Zaświadczenia względem praktyki.

§. 11.

Każdy z tych urzędów, równie też ci adwokaci i notaryusze, u których kandydat sądową odbył praktykę, mają mu na to wydać zaświadczenie, w którym poświadczyć się ma czas i sposób użycia, jakoteż ukazane przez kandydata uzdolnienie i stopień jego pilności.

Przypuszczenie do egzaminu na urząd sędziowski.

§. 12.

Prośby o przypuszczenie do egzaminu na urząd sędziowski, podawane być mają do tego wyższego sądu krajowego, który względem wykazania prawnych wymagań, pod zastrzeżeniem rekursu do ministerstwa sprawiedliwości, rozstrzygać i prośby te podług porządku czasu, w którym je podano, załatwiać ma. Na to mieć trzeba wzgląd, aby żaden kandydat nie zostawał dłużej nieegzaminowanym jak dwa miesiące, licząc od dnia podania prośby. Ze względu na to, dni egzaminu na każdy pojedyńczy miesiąc naprzód ustanowione, i nietylko każdemu kandydatowi z zezwoleniem na jego prośbę, lecz też i przez dziennik urzędowy wychodzącej w kraju koronnym gazety rządowej obwieszczone być mają.

Złożenie komisyi egzaminacyjnej.

§. 13.

Komissya egzaminacyjna w każdym pojedynczym przypadku przez prezydenta wyższego sądu krajowego złożoną być, i jeżeli tenże sam nie prezyduje, składać się ma z prezesa senatu, albo innego radcy wyższego sądu krajowego, jako prezydującego, z jednego radcy wyższego sądu krajowego, z jednego radcy sądu krajowego, z jednego członka prokuratorstwa rządowego i z jednego adwokata.

Przybieranie członków prokuratorstwa rządowego dzieje się za porozumieniem z jeneralnym prokuratorem, co się zaś tycze adwokatów — z liczby osób prezydentowi wyższego sądu krajowego przez izbę adwokacką w tym celu co rok oznaczyć się mających.

Przedsiębranie egzaminu na urząd sędziowski i zaświadczenie na to.

§. 14.

Egzamin na urząd sędziowski na przyszłość tylko ustny jest i ma się przedsiębrać jako jeden ogólny egzamin ze wszystkich gałęzi służby sądowej.

Egzamin jawnie odbywa się i musi z każdym kandydatem pojedyńczo, najmniej przez dwie godziny trwać, i na wypróbowanie gruntownych wiadomości wszystkich ustaw, które cywilny i karny sędzia i prokurator rządowy znać powinien, włącznie prawa górniczego rozciągać się, a mianowicie także jego praktyczną urzędową wprawność i uzdolnienie do uporządkowanego wykładu doświadczyć.

Każdy z egzaminujących komisarzy, ma pytania zadawać i na wypadłość każdej pojedyńczej odpowiedzi, swe zdanie sobie zanotować. Po ukończonym egzaminie, ma komisya do obradowania przystąpić i wedle większości głosów rozstrzygnąć, czy kandydat tak wedle doświadczonych teoretycznych i praktycznych wiadomości, jak wedle daru swego pojmowania i sądzenia, i wedle swego ustnego wykładania zdolność do praktycznej służby sądowej wykazał, czy nie.

§. 9.

Vor dem Eintritte in diese Praxis bei einer der genannten Justizbehörden haben die Candidaten bei derselben einen Verschwiegenheitseid abzulegen und sind nach Vorschrift des §. 126 des organischen Gesetzes für die Gerichtsstellen vom 28. Juni 1850 zu verwenden.

Verschwiegenheitseid und Verwendungsart dieser Rechtspracticanten in der Justizpraxis.

§. 10.

Diese Justiz-Praxis ist den Candidaten in die Dienstzeit des wirklichen Staatsdienstes nicht einzurechnen.

Nichteinrechnung dieser Praxis in die Dienstzeit.

§. 11.

Jede derjenigen Behörden, gleichwie auch diejenigen Advocaten und Notare, bei welchen der Candidat die Justiz-Praxis genommen hat, haben ihm darüber ein Zeugniss auszufertigen, in welchem die Zeit und Art der Verwendung, sowie die von dem Candidaten bekundete Befähigung und der Grad seines Fleisses zu bezeugen sind.

Zeugniss über diese Praxis.

§. 12.

Die Gesuche um Zulassung zur Richteramts-Prüfung sind bei dem Oberlandesgerichte einzubringen, welches über die Nachweisung der gesetzlichen Erfordernisse, unter Vorbehalt des Recurses an das Justizministerium, zu entscheiden, und diese Gesuche nach der Zeitordnung ihres Einlaufens zu erledigen hat. Es ist dafür zu sorgen, dass kein Candidat länger als zwei Monate vom Tage der Ueberreichung seines Gesuches ungeprüft bleibe. Mit Rücksicht hierauf sind die Prüfungstage im Voraus für jeden einzelnen Monat festzusetzen, und sowohl jedem Candidaten mit der Bewilligung seines Gesuches, als auch durch das Amtsblatt der in dem Kronlande erscheinenden Regierungs-Zeitung bekannt zu machen.

Zulassung zur Richteramts-Prüfung.

§. 13.

Die Prüfungs-Commission ist in jedem einzelnen Falle von dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes zusammen zu setzen, und hat, wenn derselbe nicht selbst den Vorsitz übernimmt, aus dem Senats-Präsidenten oder einem anderen Rathsmitgliede des Oberlandesgerichtes als Vorsitzenden, einem Rathe des Oberlandesgerichtes, einem Landesgerichtsrathe, einem Mitgliede der Staatsanwaltschaft und einem Advocaten zu bestehen.

Zusammensetzung der Prüfungs-Commission.

Die Beiziehung der Mitglieder der Staatsanwaltschaft geschieht im Einverständnisse mit dem General-Procurator, hinsichtlich der Advocaten aber aus der Zahl der dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes von der Advocatenkammer zu diesem Zwecke Jahr für Jahr zu bezeichnenden Individuen.

§. 14.

Die Richteramts-Prüfung ist künftighin nur mündlich und als Eine Gesammt-Prüfung über alle Zweige des Justizdienstes vorzunehmen.

Vornahme der Richteramts-Prüfung und Zeugniss darüber.

Sie hat öffentlich Statt zu finden, mindestens mit jedem Candidaten einzeln zwei Stunden zu dauern, und sich auf die Erprobung gründlicher Kenntnisse aller dem Civil- und Strafrichter und dem Staatsanwalte zu wissen nöthigen Gesetze, mit Inbegriff des Bergrechtes, auszudehnen, und insbesondere auch dessen praktische Geschäftsgeübtheit und Fähigkeit eines geordneten Vortrages zu erforschen.

Jeder der Prüfungs-Commissäre hat Fragen zu stellen, und sich über das Ergebniss jeder einzelnen Antwort sein Gutachten vorzumerken. Am Schlusse der Prüfung hat sich die Commission zur Berathung zurückzuziehen, und nach Stimmenmehrheit zu beschliessen, ob der Candidat

W pierwszym razie ma prezydent wyższego sądu krajowego wydać kandydatowi zaświadczenie, w którym się rzeczona wypadłość pojedyńczo uwierzytelni, a mianowicie także i to potwierdzi, w których językach egzamin odbyto (§. 3), i jak dalece kandydat przytem zupełną ich znajomość praktycznie wykazał.

W drugim zaś razie wyznaczy mu komisya stosowny termin, w którym się kandydat ku powtórzeniu egzaminu zgłosić może.

Jeżeliby tenże tym sposobem już dwa razy reprobowanym został, natenczas już nigdy więcej do żadnego z egzaminów niniejszą ustawą przepisanych przypuszczonym być nie może.

O praktyce i egzaminie do adwokatury.

§. 15.

Przedwarunek przypuszczenia do egzaminu do adwokatury.

Kto do egzaminu na adwokata przypuszczonym być chce, oprócz ogólnych w §. 5. ustanowionych wymogów, w szczególności jeszcze wykazać ma, że

a) dostąpił na jakim c. k. austryackim uniwersytecie przez rzeczywiste złożenie przepisanych ku temu ścisłych egzaminów jurydycznego stopnia doktorskiego, i że

b) po osiągnieniu wykazu w §. 5. lit. a) ustanowionego najmniej przez ciąg pełnych lat czterech, a między temi znowu najmniej przez ciąg lat dwóch po osiągniętym stopniu doktorskim, w jednym z krajów koronnych, w §. 1-m oznaczonych, z skutkiem się oddawał praktyce do adwokatury potrzebnej.

§. 16.

Praktyka adwokacka.

Z tejże czteroletniej urzędowania praktyki. powinien kandydat 2½ roku przepędzić w urzędzie fiskalnym lub u adwokata, jeden rok w sądowej praktyce, w §. 7-m namienionej, a pół roku w prokuratorstwie rządowem. Co do kolejnego porządku tych różnych gałęzi praktyki, zostawia mu się wybór wolny.

§. 17.

Egzamin adwokacki.

Co się tycze egzaminu adwokackiego, jakoteż zaświadczenia na takowy wystawić się mającego, mają być zastosowane przepisy wyż ustanowione (§§. 12—14) dla egzaminu na urząd sędziowski, lecz z następującemi jeszcze postanowieniami:

a) Przy złożeniu komisyi egzaminacyjnej (§. 12) na miejsce jednego z trzech sędziów ma być drugi adwokat przybranym.

b) Egzamin adwokacki nietylko ustnie, lecz także piśmiennie odbywać się ma.

c) Tak przy ustnej jak piśmiennej części tego egzaminu, oprócz doświadczenia własności, w §. 14. namienionych, w szczególności także doświadczyć należy kandydata biegłości co się tycze pierwszego wprowadzenia interesów prawnych i dalszych sądowych kroków tak w sprawach spornych jak i niespornych, tudzież jego uzdolnienia, co się tycze ułożenia dokumentów prawnych i użyć się mającej przytem przezorności (prawnictwo kautelarne).

Do piśmiennego egzaminu kandydat dopiero wtedy przypuszczonym być ma, gdy złoży egzamin ustny. Przy tym egzaminie ma się od niego żądać ułożenia pism spor-

sowohl nach den dargelegten theoretischen und praktischen Kenntnissen, als nach seiner Auffassungs- und Beurtheilungsgabe und seinem mündlichen Vortrage die Fähigkeit zum praktischen Justizdienste dargethan habe oder nicht.

Im ersten Falle ist dem Candidaten von dem Oberlandesgerichts-Präsidenten ein Zeugniss auszufertigen, in welchem der gedachte Erfolg einfach beglaubiget, insbesondere aber auch bestätiget wird, in welchen Sprachen die Prüfung bestanden wurde (§. 3), und in wie ferne der Candidat hierbei die vollkommene Kenntniss derselben praktisch bewährt habe.

Im zweiten Falle aber ist ihm von der Commission ein angemessener Termin zu bestimmen, innerhalb dessen er sich zur Wiederholung melden könne.

Wurde er schon zweimal auf solche Weise reprobirt, so ist er nie mehr zu einer der in diesem Gesetze geregelten Prüfungen zuzulassen.

Von der Praxis und Prüfung für die Advocatur.

§. 15.

Wer zur Prüfung für die Advocatur zugelassen werden will, hat ausser den im §. 5 festgesetzten allgemeinen Erfordernissen noch insbesondere nachzuweisen, dass er Vorbedingung der Zulassung zur Advocaturs-Prüfung.

a) *an einer k. k. österreichischen Universität durch wirkliche Ablegung der hiefür vorgeschriebenen strengen Prüfungen den juridischen Doctorgrad erworben habe, und dass er*

b) *nach Erlanguug des im §. 5* lit. a *festgesetzten Ausweises mindestens durch vier volle Jahre, und hiervon wieder wenigstens zwei Jahre nach erlangtem Doctorgrade, sich in einem der im §. 1 bezeichneten Kronländer der für die Advocatur erforderlichen Geschäfts-Praxis mit Erfolg gewidmet habe.*

§. 16.

Von dieser vierjährigen Geschäfts-Praxis muss er 2½ Jahre bei einem Fiscalamte oder Advocaten, Ein Jahr in der im §. 7 erwähnten Gerichts-Praxis, und ein halbes Jahr bei einer Staatsanwaltschaft zugebracht haben.—Hinsichtlich der Reihenfolge dieser verschiedenen Zweige der Praxis ist ihm freie Wahl gelassen. Advocaturs-Praxis.

§. 17.

Hinsichtlich der Advocaturs-Prüfung und des über dieselbe auszustellenden Amtszeugnisses haben die oben (§§. 12—14) für die Richteramts-Prüfung festgesetzten Vorschriften, noch mit folgenden Bestimmungen, in Anwendung zu kommen: Advocaturs-Prüfung.

a) *Bei der Zusammensetzung der Prüfungs-Commission (§. 12) ist statt eines der drei Richter ein zweiter Advocat beizuziehen.*

b) *Die Advocaturs-Prüfung ist nicht bloss mündlich, sondern auch schriftlich vorzunehmen.*

c) *Sowohl bei dem mündlichen als bei dem schriftlichen Theile dieser Prüfung ist, nebst der Erprobung der im §. 14 erwähnten Eigenschaften, insbesondere auch des Candidaten Gewandtheit in Beziehung auf die erste Einleitung von Rechtsgeschäften und der weiteren gerichtlichen Schritte in und ausser Streitsachen, sowie seine Fähigkeit in Beziehung auf die Abfassuug von Rechtsurkunden und auf die hiebei in Anwendung zu bringenden Vorsichten (Cautelar-Jurisprudenz) zu erforschen.*

Zur schriftlichen Prüfung ist der Candidat erst zuzulassen, nachdem er die mündliche bestanden hat. Bei derselben ist ihm die Entwerfung der Streitschriften und des richter-

nych i wyroku sędziowskiego, wraz z powodami rozstrzygnienia na przedłożony mu przypadek cywilno-prawny; dalej żądać należy na karno-sądową rozprawę ułożenia wyroku przekazującego, wraz z powodami, tudzież ułożenia pisma oskarzającego, jakoteż pisma obronnego, nakoniec karno-sądowego wyroku ostatecznego wraz z powodami rozstrzygnienia, — a to w miejscowościach urzędu. Przytem dozwolone mu są do jego dowolnego użycia dotyczące księgi ustaw i zbiory ustaw; atoliż przyrzec ma daniem na to ręki, iż zaniecha przy tychże robotach wszelkiej cudzej pomocy.

Osądzenie komisyi egzaminacyjnej (§. 14) ma się także i na piśmienne wypracowania rozciągać; wszelakoż wydaje się kandydatowi na obie części egzaminu, gdyby je odbył, jedno tylko zaświadczenie. W przypadku, gdyby kandydat nie utrzymał się przy piśmiennym egzaminie, mają ważność co do powtórnego przypuszczenia do tejże części egzaminu te same postanowienia, jakie wyżej już (§. 14) dla ustnego wymieniono.

O praktyce i egzaminie do notaryatu.

§. 18.

Praktyka notaryacka jako przedwarunek przypuszczenia do egzaminu noryackiego.

Kto chce do egzaminu notaryackiego przypuszczonym być, ma oprócz ogólnych w §. 5. ustanowionych wymagań, szczególnie jeszcze wykazać, że po osiągnieniu wykazu tam właśnie pod lit. a) ustanowionego, poświęcał się najmniej przez ciąg lat trzech praktyce dla urzędowania w notaryacie potrzebnej. Dwa lata z tychże powinien na wszelki sposób u któregobądź notaryusza przepędzić, jeden zaś rok może podług swej woli i w dowolnych czasu oddziałach przepędzić także w jakim sądzie (§. 7), w urzędzie fiskalnym, albo u adwokata.

§. 19.

Egzamin notaryacki.

Co się tycze egzaminu notaryackiego i zaświadczenia na takowy wydać się mającego, mają także ważność w ogólności przepisy dla egzaminu na urząd sędziowski (§§. 12—14) ustanowione, tylko że

a) przy złożeniu komisyi egzaminacyjnej (§. 12), zamiast jednego z trzech sędziów, jeden notaryusz przybranym być powinien;
b) także i egzamin notaryacki piśmiennie i ustnie ma być przedsięwzięty; i
c) tak przy ustnej jak przy piśmiennej części tegoż egzaminu, ściśle zachowanym być ma ten kierunek, wedle którego doświadczonem być ma osobliwie kandydata uzdolnienie w ułożeniu prawnych dokumentów o stosunkach kontraktowych, równie rozporządzeń woli ostatniej i protestów wekslowych, tudzież jego biegłość w tem postępowaniu, a mianowicie przy sporządzaniu tych aktów sądowych, które do notaryusza jako komisarza sądowego należą, jakoteż jak najdokładniejsza jego znajomość wszystkich tych instytucyi i zupełna jego wprawność w wszystkich owych interesach, które z notaryatem połączone są.

Oprócz tego ważność mają, co się tycze przypuszczania do piśmiennej części egzaminu notaryackiego, jako też co się tycze osądzenia takowego, te same postanowienia, jakie wyż w §. 17. ustanowiono.

lichen Erkenntnisses sammt Entscheidungsgründen über einen vorgelegten Civilrechtsfall; ferner über eine strafgerichtliche Verhandlung die Entwerfung des Verweisungs-Erkenntnisses sammt Beweggründen, sofort die Abfassung der Anklage-, so wie der Vertheidigungsschrift, ferner des strafgerichtlichen Endurtheiles sammt Entscheidungsgründen im Amtslocale aufzutragen. — Hiebei sind ihm wohl die einschlägigen Gesetzbücher und Gesetzsammlungen zur Verfügung zu stellen; er hat aber durch Handschlag zu geloben, dass er sich bei diesen Arbeiten jeder fremden Beihilfe enthalten wolle.

Die Beurtheilung der Prüfungs-Commission (§. 14) hat sich auch über die schriftlichen Ausarbeitungen auszudehnen; es ist aber dem Candidaten über beide Theile der Prüfung, wenn er sie bestanden hat nur Ein Zeugniss auszufertigen. — Für den Fall, dass er die schriftliche Prüfung nicht bestehen sollte, gelten wegen der Wiederzulassung zu diesem Theile der Prüfung die nämlichen Bestimmungen, welche oben (§. 14) für die mündliche festgesetzt wurden.

Von der Praxis und Prüfung für das Notariat.

§. 18.

Notariats-Praxis als Vorbedingung der Zulassung zur Notariats-Prüfung.

Wer zur Prüfung für das Notariat zugelassen werden will, hat ausser den im §. 5 festgesetzten allgemeinen Erfordernissen noch insbesondere nachzuweisen, dass er nach Erlangung des ebendaselbst lit. a *festgesetzten Ausweises, sich mindestens durch drei Jahre der für das Notariat erforderlichen Geschäfts-Praxis gewidmet habe. Zwei Jahre hievon muss er jedenfalls sich bei einem Notar verwendet haben, Ein Jahr aber kann er nach freier Wahl und in beliebigen Zeitabtheilungen auch bei einem Gerichte (§. 7), Fiscalamte oder Advocaten verwenden.*

§. 19.

Notariats-Prüfung.

Auch in Ansehung der Notariats-Prüfung und des darüber auszufertigenden Amtszeugnisses haben im Allgemeinen die für die Richteramts-Prüfung (§§. 12—14) festgesetzten Vorschriften zu gelten, nur soll

a) *bei Zusammensetzung der Prüfungs-Commission (§. 12) statt einer der drei Richter ein Notar beigezogen werden; es ist ferner*

b) *auch die Notariats-Prüfung mündlich und schriftlich vorzunehmen; und*

c) *sowohl bei dem mündlichen als schriftlichen Theile dieser Prüfung insbesondere jene Richtung festzuhalten, wornach vorzugsweise des Candidaten Fähigkeit in Abfassung von Rechtsurkunden über Vertragsverhältnisse, gleichwie von letztwilligen Anordnungen und Wechselprotesten, ferner dessen Gewandtheit in jenem Verfahren und insbesondere bei der Aufnahme von jenen Gerichtsacten, die dem Notar als Gerichtscommissär obliegen, sowie überhaupt dessen genaueste Kenntniss aller jener Institutionen und dessen vollkommene Geübtheit in allen jenen Geschäften erprobt werden soll, welche mit dem Notariate verbunden sind.*

Ausserdem gelten hinsichtlich der Zulassung zum schriftlichen Theile der Notariatsprüfung, so wie in Ansehung der Beurtheilung derselben die nämlichen Bestimmungen, welche oben im §. 17 festgesetzt wurden.

Postanowienia przechodnie.

§. 20.

Działalność dotychczasowych dekretów obieralności, na urząd sędziowski, na adjunkta fiskalnego i na adwokata.

Dekreta obieralności, których na urząd cywilno- i kryminalno-sędziowski, na urząd adjunkta fiskalnego, jako też na adwokaturę wedle dotychczas istniejących przepisów już nabyto, zostawać mają w przyznanej im dotychczasowemi ustawami zupełnej działalności. Z dotychczasowych wojskowych egzaminów sądowych tylko tak zwany egzamin stabalny, już przed działalnością niniejszego rozporządzenia złożony, uzdalniać ma do urzędu cywilno- i karno-sędziowskiego w stanie cywilnym lub do prokuratorstwa rządowego.

§. 21.

Działalność egzaminów sądowych dotychczas częścią tylko złożonych.

Ci kandydaci, którzy do tej chwili, kiedy niniejsze rozporządzenie w działalność wejdzie, złożyli wprawdzie ze skutkiem egzamin na urząd adwokacki, fiskalny albo cywilno-sędziowski, ale nie także i egzamin na urząd kryminalno-sędziowski, mają się do uzdolnienia na urząd sędziowski albo na urząd prokuratorstwa rządowego, w ogólności, po wykazaniu prawnie przepisanej praktyki (§§. 24—26.) wprawdzie także poddać egzaminowi wyż w §§. 12—14. oznaczonemu, wszelakoż takowy ograniczony być ma do doświadczenia uzdolnienia na urząd karno-sędziowski. Przy takowych kandydatach zaś, którzy dotychczas tylko na urząd kryminalno-sędziowski egzaminowani są, a którzy się na urząd sędziowski, rządowo-prokuratorski, na adwokaturę lub na notaryat uzdolnić chcą, nie ma miejsca powtórne doświadczenie karno-sądowego uzdolnienia przy egzaminie w miarę niniejszego przepisu składać się mającym.

Przeciwnie zaś, począwszy od dnia działalności niniejszego rozporządzenia dekret obieralności na urząd sędziowski w ciężkich przestępstwach policyjnych, o ile posiadacze takowego nie są oraz w stanie wykazać obieralności na urząd cywilno- i kryminalno-sędziowski, nie może już więcej uzdalniać do wykonywania urzędu karno-sędziowskiego, tudzież egzamin auskultatorski już przed onym czasem działalności niniejszego rozporządzenia złożony (§. 23.) tylko wyjątkowo, w braku kandydatów, na urząd sędziowski egzaminowanych, do osiągnienia posady auskulatorskiej uzdalniać może.

§. 22.

Przechodnie rozporządzenie względem uzdolnienia do notaryatu.

Przy obsadzeniu posad notaryackich aż do 1. Stycznia 1852. notaryacki egzamin owe wykazy zastąpić mogą, które w obwieszczającym patencie ustawy notaryackiej ustanowiono.—Ci, którzy egzamin notaryacki w przeciągu czasu aż do 1. Stycznia 1852. złożyć chcą, mogą do tegoż przypuszczeni być nawet i bez wykazania praktyki notaryackiej, jeżeli tylko ogólnie wykazać mogą trzechletnią praktykę sądową (§§. 7, 16, 24-26). —Kto egzamin notaryacki w przeciągu czasu od 1. Stycznia 1852. aż do 1. Stycznia 1853. złożyć chce, wykazać ma, że się podczas trzechletniej praktyki sądowej przez jeden rok wyłącznie u notaryusza używać dawał. — Począwszy od 1. Stycznia 1853. postanowienia §fu 18. w zupełne wykonanie wstępują.

§. 23.

Ustanie egzaminów na urząd górniczo-sędziowski, egzaminów górniczo-adwokackich i na urząd fiskalnego adjunkt i auskultanta.

Z dniem działalności niniejszego rozporządzenia, bezwarunkowo w krajach koronnych, w §fie 1. oznaczonych, ustać mają istniejące dotąd szczególne egzamina na urząd górniczo-sędziowski i górniczo-adwokacki, tudzież na urząd fiskalnego adjunkta i oddzielne egzamina auskultatorskie.

Vorübergehende Anordnungen.

§. 20.

Wirksamkeit der bisherigen Richteramts-, Fiscaladjuncten- und Advocaturs-Wahlfähigkeits-Decrete.

Die nach den bisher bestandenen Vorschriften bereits erworbenen Wahlfähigkeits-Decrete für das Civil- und Criminal-Richteramt, für eine Fiscaladjuncten-Stelle, sowie für die Advocatur haben in der ihnen durch die bisherigen Gesetze zugestandenen vollen Wirksamkeit zu verbleiben. Von den bisherigen Militär-Justizdienst-Prüfungen soll nur die schon vor der Wirksamkeit dieser Verordnung abgelegte sogenannte Stabal-Prüfung zu dem Civil- und Strafrichteramte für den Civilstand oder zur Staatsanwaltschaft befähigen.

§. 21.

Wirksamkeit der bisher nur theilweise abgelegten Justizdienst-Prüfungen.

Diejenigen Candidaten, welche zur Zeit, wo diese Verordnung in Wirksamkeit tritt, zwar die Advocaturs-, Fiscal- oder Civilrichteramts-, aber nicht auch die Criminal-Richteramts-Prüfung mit Erfolg abgelegt haben, haben sich zur Befähigung für das Richter- oder Staatsanwaltschafts-Amt überhaupt, nach Ausweisung der gesetzlichen Praxis (§§. 24—26) zwar ebenfalls der oben in den §§. 12—14 bestimmten Prüfung zu unterziehen, allein es ist dieselbe auf die Erprobung der Strafrichteramts-Befähigung zu beschränken. Bei solchen Candidaten hingegen, welche bisher nur für das Criminal-Richteramt geprüft sind, und die sich für das Richter-, Staatsanwaltschafts-Amt, die Advocatur oder das Notariat befähigen wollen, ist bei der hiefür nach Massgabe der gegenwärtigen Vorschrift abzulegenden Prüfung von der nochmaligen Erprobung der strafrichteramtlichen Fähigkeit Umgang zu nehmen.

Dagegen soll von dem Tage der Wirksamkeit dieser Verordnung angefangen das Wahlfähigkeits-Decret für das Richteramt in schweren Polizeiübertretungen, in soweit die Besitzer desselben nicht zugleich die Wahlfähigkeit für das Civil- und Criminal-Richteramt auszuweisen vermögen, nicht mehr zur Ausübung des Strafrichteramtes, und die bereits vor jenem Zeitpuncte abgelegte Auscultanten-Prüfung (§. 23) nur ausnahmsweise, bei dem Mangel von, für das Richteramt geprüften Candidaten, zur Erlangung einer Auscultantenstelle befähigen.

§. 22.

Vorübergehende Anordnung über die Befähigung zum Notariate.

Bei der Besetzung der Notariatsstellen kann bis 1. Jänner 1852 die Notariatsprüfung durch jene Nachweise ersetzt werden, welche in dem Kundmachungspatente der Notariatsordnung festgesetzt werden. — Diejenigen, welche die Notariatsprüfung in dem Zeitraume bis zum 1. Jänner 1852 abzulegen wünschen, können zu derselben auch ohne Nachweisung einer Notariatspraxis zugelassen werden, wenn sie überhaupt eine dreijährige Justizpraxis (§§. 7, 16, 24—26) nachzuweisen vermögen. — Wer die Notariatsprüfung in dem Zeitraume vom 1. Jänner 1852 bis 1. Jänner 1853 ablegen will, hat nachzuweisen, dass er während der dreijährigen Justizpraxis sich durch ein Jahr ausschliesslich bei einem Notare verwendet habe. — Vom 1. Jänner 1853 angefangen treten die Bestimmungen des §. 18 in volle Wirksamkeit.

§. 23.

Aufhören der Bergrichteramts-, berggerichtlichen Advocaturs-, der Fiscaladjuncten- und Auscultanten-Prüfungen.

Von dem Tage der Wirksamkeit dieser Verordnung angefangen, haben die bisher bestandenen besonderen Bergrichteramts- und berggerichtlichen Advocaturs-, sowie die Fiscaladjuncten-, und die abgesonderten Auscultanten-Prüfungen in den §. 1 bezeichneten Kronländern unbedingt aufzuhören.

Osobnym postanowieniom pozostawia się, o ile do osiągnienia samodzielnej posady przy urzędzie fiskalnym, oprócz uzdolnienia adwokackiego (§. 17.), wymagane będą praktyczne jeszcze egzamina do służb administracyjnych i finansowych.

§. 24.

Działalność praktyki wedle dotychczasowych ustaw ukończonej.

Kto do tego czasu, w którym niniejsze rozporządzenie w wykonanie wejdzie, wedle lotychczas istniejących przepisów, odbył już praktykę do złożenia egzaminu na adwokata lub na adjunkta fiskalnego potrzebną, ten na podstawie tejże do wszystkich w niniejszej ustawie przepisanych egzaminów,— a ten który zupełnie odbył praktykę, dotychczas do przypuszczenia do egzaminu na cywilno- i kryminalno-sędziowski urząd dostateczną, do egzaminu, w §. 14 oznaczonego, jeszcze aż do 1. Lipca 1851. przypuszczonym być może. Po upływie tego terminu zaś pierwej wykazać ma wedle niniejszego rozporządzenia (§. 25) jeszcze potrzebne może jakie uzupełnienie praktyki.

§. 25.

Działalność dotychczas częścią tylko odbytej praktyki.

Takowych kandydatów, którzy podczas rozpoczynającej się działalności niniejszego rozporządzenia praktykę sędziowską, fiskalną albo adwokacką wedle dotychczasowych przepisów już rozpoczęli, ale jeszcze nie ukończyli, przed przypuszczeniem do egzaminu na urząd sędziowski albo adwokacki, na wszelki sposób jeszcze do półrocznej praktyki przy prokuratorstwie rządowem (§. 7) zobowiązać należy, reszta zaś czasu praktyki do odpowiedniego egzaminu potrzebnej, wedle dotychczasowych ustaw i w ten sposób porachowaną być ma, ażeby potrzebną na urząd sędziowski praktykę, w każdym w §. 7. wymienionym sądzie dalej brać można, i ażeby kandydat przytem szczególnie w takowych interesach urzędu sędziowskiego użytym był, w których mu wedle sposobu dotychczasowej jego praktyki wprawy brakuje.

§. 26.

Przechodnie przypuszczenie nie posiadających stopnia doktorskiego sędziów do egzaminu adwokackiego.

Równie też dla nieposiadających stopnia doktorskiego egzaminowanych sędziów w §. 13. prowizorycznej adwokackiej ustawy z dnia 15. Sierpnia 1849. wyrzeczone uwzględnienie,—wedle którego ci aż do ostatniego Grudnia 1850. do egzaminu adwokackiego przypuszczeni będą, jeżeli wykażą, że beznagannie wykonywali urząd sędziowski przez lat 5. w jakim sądzie austryackim, albo jako sędziowie pojedyńczy albo jako radcy sądu kolegialnego, — utrzymuje się aż do właśnie wspomnionego czasu.

§. 27.

Wzajemne stosunki uzdolnienia do służby sądowej ku innym krajom koronnym.

Ważność praktyki sądowej i praktycznych egzaminów sądowych, z skutkiem złożonych, w tych krajach koronnych, w których niniejsze rozporządzenie, albo przynajmniej powsz. ks. ust. cyw. i ks. ust. karn. w wykonaniu stoi, także i co się tycze Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi, Slawonii, Serbskiego województwa, Temeskiego banatu i Pogranicza wojskowego, jako też nawzajem, działalność podobnych uzdolnień dla tychże krajów koronnych, uporządkuje się osobnemi przepisami.

§. 28.

Zniesienie dotychczasowych przeciwnych przepisów.

Z dniem działalności niniejszego rozporządzenia ustają wszelkie w krajach koronnych, w §^fie 1. oznaczonych istniejące dotąd prawne przepisy, o ile te, co do przedmiotu niniejszego rozporządzenia, co innego rozporządzały.

Schmerling m. p.

Es bleibt besonderen Bestimmungen vorbehalten, in wie ferne zur Erlangung einer selbständigen Anstellung bei einem Fiscalamte, nebst der Advocaturs-Befähigung (§. 17) noch praktische Prüfungen für administrative und finanzielle Dienste erforderlich seyn werden.

§. 24.

Wirksamkeit der nach den bisherigen Gesetzen vollendeten Praxis.

Wer zur Zeit, wo diese Verordnung in Wirksamkeit tritt, die nach den bisher bestandenen Vorschriften zur Ablegung der Advocaturs-, oder Fiscaladjuncten-Prüfung erforderliche Praxis bereits vollendet hat, kann auf Grundlage derselben zu allen in diesem Gesetze vorgezeichneten Prüfungen, und derjenige, welcher die bisher zur Zulassung der Civil- und der Criminalrichteramts-Prüfung genügende Praxis vollends zurückgelegt hat, zu der im §. 14 bestimmten Prüfung noch bis zum 1. Juli 1851 zugelassen werden. Nach Ablauf dieses Termines ist vorläufig die nach dieser Verordnung (§. 25) noch etwa nöthige Ergänzung der Praxis auszuweisen.

§. 25.

Wirksamkeit der bisher nur theilweise bestandenen Praxis.

Solchen Candidaten, welche zur Zeit der beginnenden Wirksamkeit dieser Verordnung die Richteramts-, Fiscal- oder Advocaturs-Praxis nach den bisherigen Vorschriften bereits begonnen aber noch nicht vollendet haben, ist vor Zulassung zur Richteramts- oder Advocaturs-Prüfung jedenfalls noch eine halbjährige Praxis bei einer Staatsanwaltschaft (§. 7) zur Pflicht zu machen, die übrige zur entsprechenden Prüfung erforderliche Praxiszeit aber nach den bisherigen Gesetzen und in der Art zu berechnen, dass die zum Richteramte erforderliche Praxis bei jedem der im §. 7 genannten Gerichte fortgesetzt werden kann, und dass der Candidat hiebei vorzugsweise in solchen Geschäften des Richteramtes verwendet werden soll, deren Einübung ihm nach der Beschaffenheit seiner bisherigen Praxis fehlt.

§. 26.

Transitorische Zulassung nicht graduirter Richter zur Advocaturs-Prüfung.

In gleicher Weise bleibt die für nicht graduirte geprüfte Richter in dem §. 13 der provisorischen Advocaten-Ordnung vom 15. August 1849 ausgesprochene Begünstigung, bis zum letzten December 1850 zur Advocaten-Prüfung zugelassen zu werden, wenn sie sich ausweisen, durch 5 Jahre bei einem österreichischen Gerichte als Einzelnrichter oder als Collegialgerichtsräthe das Richteramt tadellos ausgeübt zu haben, bis zu dem ebenerwähnten Zeitpuncte aufrecht.

§. 27.

Wechselbeziehungen der Justizdienst-Befähigungen zu den übrigen Kronländern.

Die Geltung der in solchen Kronländern, wo diese Verordnung oder doch das a. b. G. B. und das St. G. B. in Wirksamkeit sind, mit Erfolg zurückgelegten Justiz-Praxis und praktischen Justizdienst-Prüfungen auch in Beziehung auf Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, die Woiwodschaft von Serbien, das Temeser Banat und die Militär-Gränzgebiete, so wie entgegen die Wirksamkeit der für diese Länder erlangten analogen Befähigungen im Verhältnisse zu den erstgenannten Kronländern, wird durch besondere Vorschriften geregelt werden.

§. 28.

Aufhebung der bisherigen entgegengesetzten Vorschriften.

Vom Tage der Wirksamkeit der gegenwärtigen Verordnung treten in den §. 1 bezeichneten Kronländern alle bisher bestehenden gesetzlichen Vorschriften, so weit sie in Beziehung auf den Gegenstand dieser Verordnung etwas Anderes verfügt haben, ausser Wirksamkeit.

Schmerling m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXII.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 21. Sierpnia 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 17. Lipca 1852.

329.

Cesarski patent z dnia 2. Sierpnia 1850,

mocą którego się wydaje i wprowadza w wykonanie, począwszy od dnia 1. Października 1850. we Węgrzech, Kroacyi, Slawonii wraz z Pobrzeżem, w województwie Serbskiem, banacie Temeskim i w Pograniczu wojskowem, prowizoryczna ustawa o należytościach od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Weneeyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Celem dalszego przeprowadzenia, wyrzeczonej w konstytucyi państwa zasady, iż wszelkie części państwa jednomiernie do spólnych przykładać się winny ciężarów, mając oraz te same względy na oku, które Nas spowodowały do zaprowadzenia prowizorycznej ustawy z dnia 9. Lutego 1850, o należytościach od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych w krajach koronnych, w których już istniały opłaty stęplowe, rozporządzamy, co następuje:

I. Począwszy od 1. Października 1850. wejść ma w wykonanie załączona prowizoryczna ustawa o należytościach od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych we Węgrzech, w Kroacyi, Slawonii wraz z Pobrzeżem, w województwie Serbskiem, banacie Temeskim, Siedmiogrodzie i Pograniczu wojskowem.

II. Z tym dniem ustają wszelkie do taks sądowych, tabularnych i fasyonalnych odnoszące się postanowienia prawne, z wyjątkiem jedynie postanowień o taksach od sądownego złożenia dóbr i rozpraw co do sporów małżeńskich, jeszcze i nadal przez sądy duchowne załatwiać się mających.

Oprócz tego, ustają także taksy od aktów pozasądowych, dotąd opłacane za urzędowe wygotowanie (należytości pisarskie i należytości widymowania), za intymacyę, doręczenie, żądanie wydania relacyi i sporządzenie protokołu.

III. Dotychczasowe jednakże przepisy taksalne, i po tym dniu jeszcze w zastosowaniu zostawać będą:

a) przy wyrokach sądowych na sprawy sporne, według nowej ustawy wydanych, jeżeli rozprawa sprawy spornej przed sędzim pierwszej instancyi już przed dniem działalności niniejszej ustawy zamkniętą została;

b) przy zaciągnieniach w księgi publiczne (intabulacyach), celem nabycia praw rzeczowych i przy fasyach wszelkiego przeniesienia własności rzeczy nieruchomych lub innych praw do takowych, jeżeli o pierwsze przed dniem działalności niniejszej ustawy upraszano, ostatnie zaś przed tymże czasem do właściwego urzędu podano;

c) przy wszystkich przed 1. Października 1850. wniesionych podaniach i nastąpionych na takowe urzędowych wygotowaniach.

IV. Dokumenta względem interesu prawnego, przed działalnością niniejszej ustawy zawartego, po wyż namienionym czasie sporządzone, podlegają postanowieniom niniejszej ustawy.

V. Dokumenta, sporządzone przed działalnością nowej ustawy na interesa prawne, któremi przeniesionem być ma użytkowanie lub prawo użycia rzeczy nieruchomej, powinny aż do d. 1. Grudnia 1850 r., jeżeliby do tego czasu ani wciągnienie w księgi publiczne nie zostało uskutecznionem, ani też fasya na to nie nastąpiła, urzędom, do pobierania należytości ustanowionym w tym celu być przedłożone, ażeby na nich okoliczność ta potwierdzoną została, że dokument już przed działalnością niniejszej ustawy sporządzono. Jeżeliby zarządzeniu temu zadosyć nieuczyniono, zastosowanem będzie na takie dokumenta postanowienie ustępu IV.

VI. Co się tycze dokumentów prawnych, w zagranicy wystawionych, a przed 1. Października 1850. do krajów koronnych, w ustępie I. wymienionych, przeniesionych, albo na przyszłość przeniesionemi być mających, przepisany w §. 23. prowizorycznej ustawy termin do ostęplowania bieżeć poczyna od dnia działalności niniejszej ustawy. Począwszy od tegoż dnia, liczyć się będą także i przy wekslach przepisane termina 6 i 12 miesięczne, po upływie których, ustaje korzystniejsza należytości skala I, a na miejsce tej, zastosowaną będzie skala II.

VII. Księgi handlowe i przemysłowe, które już przed działalnością niniejszej ustawy w użyciu były, po dniu rozpoczęcia działalności jej, wtedy tylko dalej mogą

być prowadzone, jeżeli do rzeczonego czasu, albo wedle ogólnej ilości arkuszy, albo co się tycze nieużytej jeszcze części książki, poddane zostały opłaceniu należytości. W ostatnim przypadku, użyta część książki, wyraźnie ma być zamkniętą, a co się tycze nieużytej części, to zachowanem będzie, co w skutek §. 31 ustawy, na przypadek ostęplowania książki, na pierwszsj kartce onejże jest przepisanem.

VIII. Uwzględnienia co do obowiązku stęplowego, jakie poszczególnym osobom lub zakładom w krajach koronnych, w których prowizoryczna ustawa z dnia 9go Lutego 1850 obowiązuje, osobnemi wyraźnemi przyznano koncesyami, nie przywiązane wyraźnie do pewnego jakiego miejsca, rozciągać się mają w granicach koncesyi także i na te dokumenta i pisma, które wydane zostały w krajach koronnych w pierwszym ustępie Naszego niniejszego patentu wyszczególnionych.

Koncesye, jakie w krajach koronnych, dotychczas ustawie z d. 9 Lutego 1850 r. ulegających, dla pewnych gatunków przedsiębiorstw, zatrudnień lub zakładów, a nie pojedynczym tylko osobom, albo miejscom udzielone zostały, przysłużają także tym samym gatunkom przedsiębiorstw, zatrudnień lub zakładów i w tych krajach koronnych, w których niniejsza prowizoryczna ustawa obowiązywać ma, jeżeli z wykazaniem zachodzących takich samych warunków i wymogów o wyraźną koncesyę do Naszego ministerstwa finansów podadzą i takowa w skutek tego im udzieloną została.

IX. Dopóki w krajach koronnych, w których niniejsza ustawa wchodzi w wykonanie, ustawy cywilne co do zajęcia puścizny i sądowego postępowania z prawami sukcesyjnemi, nie znajdują zastosowania, zgodnego z istniejącemi w innych krajach koronnych rozporządzeniami, zachować należy w krajach koronnych, niniejszą prowizoryczną ustawą objętych, co się tycze wymierzenia i pobierania należytości od przeniesień majątkowych, z powodu śmierci, postanowienia następujące:

1. Zobowiązania, wskazane sądom §§^{mi} 46 i 75 niniejszej ustawy, co się tycze przeniesień majątkowych z powodu śmierci, powinny się na te ograniczać przypadki, w których sądy, wedle ustaw, obecnie istniejących w rzeczonych krajach koronnych, powołane są do postępowania albo z urzędu albo na prozbę stron, lub w których albo spór prawny, tyczący się tytułu czy objętości prawa sukcesyjnego, wytoczony, albo podział dziedzictwa został przedłożony, lub nareszcie w których z tytułu prawa sukcesyjnego, żądano wydania rzeczy, w sądowem przechowaniu znajdującej się.

2. W skutek §. 72 niniejszej ustawy, nie wolno sądom wprowadzić w wykonanie testament, kontrakt podziału sukcesyjnego, lub wyrok, jeżeli nie jest wykazanem, o ile idzie o rzecz, ulegającą załączonej ustawie prowizorycznej, opłacenie lub zupełne zabezpieczenie należytości, od puścizny i alegatów wypadającej.

3. Obowiązek §-m 46. niniejszej ustawy na głównych spadkobierców włożony, w ten sposób rozumieć się ma, iż wszyscy prawni lub testamentarni spadkobiercy, solidarnie są obowiązani, bezpośrednio przedłożyć wykaz puścizny w ciągu miesięcy 3ch, licząc od dnia zejścia ze świata spadkodawcy, urzędowi, do wymierzenia należytości przeznaczonemu.

4. Kto na zasadzie nastąpionego po rozpoczęciu działania niniejszej ustawy, o przeniesienie majątku z powodu śmierci, o wciągnienie prawa własności, pożytkowania lub prawa użycia rzeczy nieruchomej lub ciążącego na niej prawa, w księgi publiczne uprasza, lub fasyę jakiegokolwiekbądź rodzaju zanosi, obowiązany jest urzędowi, do wymierzania należytości od wciągnienia lub fasyi postanowionemu, przedłożyć wykaz z tego, że zadosyć uczyniono prawnemu obowiązkowi opłacenia należytości od przeniesienia majątku z powodu śmierci; w przeciwnym bowiem razie, oprócz należytości od wciągnienia lub od fasyi, przepisać się oraz winno należytość za wciągnienie majątku z powodu śmierci, i w tej mierze dalszą przedsiębrać czynność urzędową.

5. Tegoż samego wykazu żądać będą wszystkie publiczne władze, sądy i urzędy wtedy, gdy idzie o wydanie depozytu lub o uznanie przeniesienia prawa z powodu śmierci. Jeżeli wykaz ten nie będzie przedłożonym, należy to podać do wiadomości administracyi poborowej, a oraz tymczasowo rozporządzić co do zabezpieczenia należytości potrzebnem jest.

Nasi ministrowie finansów, spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, otrzymali polecenie przeprowadzenia niniejszych rozporządzeń i załączonej ustawy.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia drugiego Sierpnia w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania w roku drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Bruck. Thinnfeld. Thun. Csorich, Kulmer.

PROWIZORYCZNA USTAWA

O należytościach od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych

ROZDZIAŁ PIERWSZY.

O należytości podatkowej.

ODDZIAŁ PIERWSZY.

Ogólne postanowienia.

1. Przedmiot podatku.

§. 1.

Podatkowi, niniejszą prowizoryczną ustawą postanowionemu, podlegają:

A. Wszelkie interesa prawne, któremi się wedle ustaw cywilnych prawa stanowią, przenoszą, ustalają, zmieniają lub znoszą.

1. Jeżeli interesem prawnym, za sporządzeniem dokumentu lub bez takowego, przenosi się odpłatnie lub bezpłatnie własność albo służebnictwo użycia rzeczy nieruchomej lub służebnictwo użytkowania z takowej.

2. Darowizny rzeczy ruchomych między żyjącymi, nie zaraz przy darowiźnie oddanych, jeżeli względem darowizny dokument sporządzono, albo oddanie rzeczy darowanej obdarowanemu, dopiero po śmierci testatora nastąpi.

3. Jeżeli względem innych interesów prawnych, jak które pod 1. i 2. wyszczególniono, sporządzono dokument prawny, t. j. dokument w tym celu, aby tenże za dowód służył przeciw wystawicielowi i mocodawcy, bez względu, czy dokument potrzebnemi do mocy dowodzenia formalnościami jest opatrzony, czy nie.

B. Wszelkie przeniesienia majątkowe na przypadek śmierci, o ile takowe nie są pod *A.* objętemi.

C. Następujące dokumenta pomocne:

1. Zaświadczenia, któremi osobiste własności, czyny lub ogólnie okoliczności czynu w tym celu się potwierdzają, aby takowe onemu, któremu się udzielają, za dowód lub wykaz służyły, o ile potwierdzenie to ani za prawny dokument podług *A*, ani też za urzędowe wydanie nie ma być uważanem (poz. tar. 112-116. uwaga 1).

2. Księgi, prowadzone względem handlowego lub innego zatrudnienia profesyjnego, względem przedsiębiorstw przemysłowych, pośrednictw przy interesach lub względem uwierzytelnień interesowych.

D. Następujące pisma i czynności urzędowe, a to:

1. Wszelkie podania, wniesione przez osoby prywatne do monarchy, do sejmu państwa, do zastępstw krajowych lub gminnych, albo do ustanowionych przez nich dla spraw państwa, krajów koronnych lub gmin, publicznych zakładów, władz ub urzędów albo do osób urzędowych, miejsce ich zastępujących; dalej duplikaty i l alegata tych podań, tudzież odpisy rubrum podania.

2. Wciągnienie w księgi publiczne, celem nabycia praw realnych.

3. Urzędowe wydania, niniejszą prowizoryczną ustawą wyraźnie oznaczone jako należytościom podległe, a nie objęte już dokumentami prawnemi lub zaświadczeniami.

2. Wymiar podatku.

(Taryfa.)

§. 6.

Przedmioty i wymiar należytości, wykazuje załączona taryfa, którą wraz z wstępnemi uwagami do tejże i uwagami do pojedynczych pozycyj taryfowych za część składową niniejszej ustawy uważać należy.

3. Sposoby opłaty.

§. 3.

a) Zasada.

Podatek pobiera się albopośrednio przez stępel, albo bezpośrednio.

Takowy dalej wymierza się albo w ilości niezmiennej (stałej), albo w ilości z wartością przedmiotu podług stopni tej wartości (skal) lub podług odsetków tejże postępującej.

§. 4.

b) Opłata przez stępel.

O ile ustawa nie zawiera odstąpienia (§. 28), pobiera się podatek przez stępel, a to:

A. w stałej ilości:

1) od podań, ich duplikatów i alegatów, tudzież od odpisów rubrum (§. 1. *D.* 1);

2) od zaświadczeń (§. 1, *C.* 1);

3) od ksiąg handlowych i profesyjnych, od ksiąg co do przedsiębiorstw przemysłowych, co do pośrednictw przy interesach albo co do wciągnienia i uwierzytelnienia interesów (§. 1. *C.* 2);

4) od urzędowych wydań, w taryfie pod stałą należytością stęplową wymienionych, (§. 1. *D.* 3);

5) od wszystkich owych dokumentów prawnych, które niepodlegają należytości stęplowej, podług wartości przedmiotu stopniowo stosującej się (§. 1. *A.* 3).

B. W ilości, z wartością przedmiotu podług stopni tejże wartości (skal) postępującej od namienionych w §. 1. *A.* 3. interesów prawnych, przeniesienie majątku, ustalenie prawa, albo zniesienie lub wypełnienie obowiązku w sobie zawierających, jeżeli prestacya lub wzajemna prestacya szacowną jest rzeczą i pieniężna wartość prestacyi lub wzajemnej prestacyi w samym dokumencie jest wymieniona lub przez odniesienie się do innych dokumentów, pism, ksiąg, rachunków wyrażona, a zarazem należytość nie przewyższa ilości 20 złt. r.

§. 5.

c) Bezpośrednie opłacenie.

Bezpośrednio pobiera się podatek

A. W stałej ilości:

Od wyszczególnionych w taryfie z stałą należytością

a) wciągnień w księgi publiczne (§. 1. *D.* 2);

b) cywilno-sądowych decyzyj (§. 1. *D.* 3);

B. W ilości, z wartością przedmiotu **podług stopni tejże wartości** (skal) postępującej od interesów prawnych, w §. 4. *B.* namienionych, jeżeli

a) wartość, podług której należytość wymierzaną bywa, w samym dokumencie jest wymieniona, lub przez odniesienie się do innych dokumentów, pism, ksiąg, rachunków, wyrażona, a należytość przewyższa ilość 20 złt. r., lub

b) jeżeli prestacya albo wzajemna prestacya szacowną jest rzeczą, jednakże wartość wyrażona jest nie w sposób, tu pod *a)* wyszczególniony.

C. W ilości, z wartością przedmiotu podług **odsetków** tej wartości postępującej:

1. Od interesów prawnych, przez które odpłatnie lub bezpłatnie przenosi się własność lub służebnictwo, czy to użycia rzeczy nieruchomej, czy użytkowania z takowej (§. 1. *A.* 1).

2. Od darowizn rzeczy ruchomych, nie zaraz przy darowiźnie oddanych, jeżeli względem darowizny dokument sporządzono, lub oddanie rzeczy darowanych obdarowanemu, dopiero po śmierci obdarzyciela następuje (§. 1. *A.* 2).

3. Od przeniesień majątkowych na przypadek śmierci (§. 1. *A.* i *B.*).

4. Od weiągnienia w księgi publiczne, celem nabycia praw realnych (§. 1. *D.* 2).

5. Od ostatecznych wyroków cywilno-sądowych w taryfie oznaczonych (§. 1. *D.* 3).

4. Rozstrzygnienie względem obowiązku co do należytości i względem wymiaru podatku.

§. 6.

Ani względem kwestyi, czy należytość opłacona być ma, czy nie, ani też względem wymiaru tejże, nie ma miejsca postępowanie sądowe.

5. Ściągnienie nieuiszczonych należytości.

§. 7.

Nieuiszczone należytości, ściągane być mają sposobem, na ściąganie zaległych podatków cesarskich przepisanym.

6. Klasyfikacya w przypadkach konkursu (upadłości).

§. 8.

W przypadkach konkursu, będą należytości, niniejszą prowizoryczną ustawą przepisane, tak jak inne podatki cesarskie klasyfikowane.

7. Przedawnienie.

§. 9.

Należytości te, nie przedawniają.

8. Uwolnienie.

§. 10.

a) Uzasadnienie takowych.

Uwolnienia od należytości, niniejszą prowizoryczną ustawą ustanowionych, zasadzają się na własności, albo

a) przedmiotu, względem którego pismo lub dokument wystawiono, lub interes prawny zawarto, albo

b) osoby, przez którą, lub dla której czynność, należytościom podległą, przedsięwzięto.

§. 11.

b) Przy alegatach podan.

Uwolnienie alegatów od stępla, w tym tylko razie ma miejsce, jeżeli samo podanie, przy którym takowe załączono, od stępla jest wolne. Przeciwnie dokumenta i pisma, wedle własności swej stęplowi nie podlegające, jeżeliby przy podaniu, stęplowi podległemu, jako alegata były załączone, oprócz przypadków, w taryfie wyraźnie wyjętych, muszą być opatrzone stęplem, dla alegatów przepisanym.

§. 12.

c) Sposoby uwolnienia dla innych przedmiotów podatku.

Uwolnienie od podatku dlainnych, temuż podlegających przedmiotów, prócz alegatów, jest albo bezwarunkowe albo warunkowe, t. j. istnieje albo pod wszelkiemi okolicznościami, albo dopóki warunki uwolnienia istnieją.

Wszelkie użycie, przy którem warunki takowe nie zachodzą, połączone jest z obowiązaniem opłacenia należytości przed takowem użyciem.

W załączonej taryfie, wymienione są także uwolnienia wraz z warunkami pod jakiemi uwolnienie ma miejsce.

§. 13.

d) Komu uwolnienie osobiste przysłuża.

Uwolnienie osobiste od należytości temu tylko przysłużać ma, któremu to ustawa przyznaje, a nawet i temu o tyle tylko, o ileby bez uwolnienia takowego, wedle §§. 64, 68 i 69 niniejszej ustawy, do opłacenia należytości obowiązanym był.

Kto z osobą, od zobowiązania do opłaty należytości uwolnioną, interesa zawierał, ten nie może sobie ztąd rościć praw do uwolnienia podobnego.

Jeżeli w sporze prawnym między osobą od należytości uwolnioną, a należytościom podległą, strona należytościom podległa, na wynagrodzenie sądowych kosztów została osądzoną, natenczas ta także i tę ilość należytości do kasy dochodowej spłacić winna, jakąby osoba uwolniona ponosić miała, gdyby jej uwolnienie nie przysłużało.

ODDZIAŁ DRUGI.

Szczególne postanowienia co do należytości stęplowej I. Klasy stępla.

§. 14.

Należytość stęplowa będzie podług 20 stopni pobieraną, w których dla każdej ustanawia się osobna klasa stępla.

Te klasy stępla dla wszystkich krajów koronnych, wyłącznie królestwa Lombardzko-Weneckiego są: Klasa stępla:	Ilość pieniężna mon. kon.	Te klasy stępla dla królestwa Lombardzko-Weneckiego są: Klasa stępla:	Ilość pieniężna w lirach austr.
1. klasa . . .	— złr. 1 kr.	1. klasa	— lir 5 cent.
2. „ . . .	— „ 3 „	2. „	— „ 15 „
3. „ . . .	— „ 6 „	3. „	— „ 30 „
4. „ . . .	— „ 10 „	4. „	— „ 50 „
5. „ . . .	— „ 15 „	5. „	— „ 75 „
6. „ . . .	— „ 30 „	6. „	1 „ 50 „
7. „ . . .	— „ 45 „	7. „	2 „ 25 „
8. „ . . .	1 „ — „	8. „	3 „ — „
9. „ . . .	2 „ — „	9. „	6 „ — „
10. „ . . .	3 „ — „	10. „	9 „ — „
11. „ . . .	4 „ — „	11. „	12 „ — „
12. „ . . .	5 „ — „	12. „	15 „ — „
13. „ . . .	6 „ — „	13. „	18 „ — „
14. „ . . .	8 „ — „	14. „	24 „ — „
15. „ . . .	10 „ — „	15. „	30 „ — „
16. „ . . .	12 „ — „	16. „	36 „ — „
17. „ . . .	14 „ — „	17. „	42 „ — „
18. „ . . .	16 „ — „	18. „	48 „ — „
19. „ . . .	18 „ — „	19. „	54 „ — „
20. „ . . .	20 „ — „	20. „	60 „ — „

2. WYMIERZENIE NALEŻYTOŚCI STĘPLOWEJ, POSTĘPUJĄCEJ PODŁUG STOPNI WARTOŚCI.

§. 15.

a) Przy dokumentach, więcej prestacyj obejmujących.

Jeżeli jaki dokument, podług wartości pieniężnej stęplowi podlegający, ma za przedmiot więcej pojedynczych prestacyj, w takowym razie stosuje się należytość do summy wszystkich pojedynczych wartości pieniężnych.

Jeżeli oprócz głównej prestacyi, umówione są prestacye poboczne, tedy te ostatnie w celu wymierzenia należytości, muszą być dodane do głównej prestacyi.

§. 16.

b) Przy prestacyach wielokrotnie powtarzających się.

Jeżeli interes prawny obejmuje prestacye wielokrotnie powtarzające się, miejsce mają dla wymiaru należytości, postanowienia następujące:

a) Jeżeli prestacyę wielokrotnie powtarzającą się umówiono na oznaczone, lecz dziesięciu lat nie dosięgające czasu trwanie, tedy należytość wymierzona być ma podług summy wartości pieniężnych, za cały przeciąg czasu obliczonych.

b) Jeżeliby wielokrotnie powtarzające się prestacye przez dziesięć lub więcej jak dziesięć lat trwać miały, natenczas musi należytość stęplowa uiszczoną być w dziesięciokrotnej summie rocznej prestacyi.

c) Jeżeli trwanie prestacyj, wielokrotnie powtarzających się, ograniczone jest do czasu życia pewnej osoby, podlega takowe należytości podług dziesięciokrotnej, a zaś jeżeliby trwanie wielokrotnie powtarzających się prestacyj do czasu życia dwóch lub więcej osób stosować się miało, podług piętnastokrotnej rocznej prestacyi.

d) Jeżeli dokument opiewa na wiecznie powtarzające się prestacye, albo jeżeli trwanie prestacyi, do trwania korporacyi lub zakładu, na nieoznaczony czas utworzonego, stósować się ma, podlega tenże stęplowi podług dwudziestokrotnej rocznej prestacyi.

e) Jeżeli prestacyę umówiono na inny czas nieoznaczony, należytość stęplowa podług potrójnej ilości rocznej prestacyi opłaconą być musi.

§. 17.

c) Prestacye, których najwyższy wymiar oznaczono, lub przy których wybór umówiono.

Jeżeli prestacyi nie wyrażono w summie dokładnie oznaczonej, atoliż najwyższy jej wymiar *(maximum)* ustanowiono, albo jeżeli między dwoma prawami lub obowiązkami, wybór umówiono, tedy należytość w pierwszym przypadku podług wartości pieniężnej wyrażonego maksymum, w drugim zaś, podług większej wartości pieniężnej do wyboru zostawionej, ma być wymierzoną.

§. 18.

d) Przy przedmiotach szacownych i nieszacownych.

Jeżeli dokument stęplowi podległy do przedmiotów się odnosi, z których jedna część jest szacowną, druga nieszacowną, tedy stępel tylko podług pieniężnej wartości części szacownej wymierzonym będzie, część zaś nieszacowna przy wymierzeniu tem nie będzie rachowaną, o ile należytość, tym sposobem wypadająca, nie jest mniejszą.

od tej, którejby dokument podlegał, gdyby się tylko do przedmiotów nieszacownych odnosił. Jeżeliby należytość stęplowa podług szacownej części jej przedmiotu niżej wypadała, jak od dokumentu tego samego rodzaju co do przedmiotów nieszacownych, tedy należytość ostatnia opłaconą być ma.

§. 19.

f) Waluta wymierzania.

Jeżeli ilość pieniężna, do której stępel stosować się ma, w innej jak w walucie konwencyjnej podług stopy 20 złt. reń. jest wyrażoną, lub przez odniesienie się oznaczoną, tedy ilość należytości stęplowej, podług tej kwoty oznaczyć należy, która przez redukcyę na tę walutę wypada. Jeżeli waluty nie wyrażono, w takowym razie domniemywa się krajowo-zwyczajną walutę miejsca wystawienia.

§. 20.

f) Wypełnienie obowiązku stęplowego, jeżeli wchodzi w styczności osoba uwolniona z nieuwolnioną.

Jeżeli kto z osobą od obowiązku stęplowego uwolnioną, zawarł interes, tedy jeżeli dokument wielokrotnie wydano, egzemplarz wydany przez stronę stęplowi podległą, a jeżeli wydanie w jednym tylko egzemplarzu nastąpiło, tenże właśnie na koszta strony stęplowi podległej, stęplem przepisanym ma być opatrzony (§. 13).

Jeżeli podanie stęplowi uległe, spólnie przez jednę lub więcej osób tak stęplowi podległych jak od stępla uwolnionych, wniesiono, ponosić winna zupełną summę stęplową od podania, odpisu rubrum i alegatów, osoba stęplowi podległa. Toż samo postanowienie moc ma także co do stępla na owe protokoły i ich alegata, tudzież urzędowe odpisy i widymata, które wydane bywają za spólnem upraszaniem osób tak stęplowi podległych, jak od stępla uwolnionych.

3. SPOSOBY WYPEŁNIANIA OBOWIĄZKU STĘPLOWEGO.

§. 21.

a) Zasada.

Za zasadę służyć ma, że każde stęplowi podległe pismo lub dokument, zaraz przy wystawieniu na papierze, opatrzonym stęplem przepisanym, napisany być musi. Przy zastosowaniu tego przepisu, rozumie się pod papierem wszelki materyał, do wystawienia stęplowi podległych dokumentów lub pism przeznaczony albo użyty.

§. 22.

b) Następne zastęplowanie.

aa) Przypadki tegoż.

Następne zastęplowanie dozwolonem jest tylko:

a) przy niezupełnie wystawionych dokumentach prawnych, zaświadczeniach i wydaniach urzędowych. Atoli pismo takowe lub dokument za zupełnie wystawiony uważać się ma, skoro takowy przez wystawiciela, lub jeżeli go więcej osób wystawiło, choć przez jednę tylko osobę stęplowi podległą, jest podpisany;

b) przy pismach i dokumentach, warunkowo od stępla uwolnionych, nim zrobiono użycie, opłatę należytości stanowiące (§. 12); tudzież

c) przy takowych pismach, które, lubo wedle własności swej stęplowi nie podlegają, przy wniesieniu jednak, jako alegata stęplowi podlegają na ostatnie przepisanemu;

d) przy pismach z kraju cudzego lub z kraju tutejszego od stępla uwolnionego, do kraju tutejszego stęplowi podległego przeniesionych;

e) przy zupełnie wystawionych podaniach i ich duplikatach, dalej przy odpisach ich rubrów, jeżeli ich albo wcale jeszcze nie wniesiono, albo przy wniesieniu ich władza lub urząd nie przyjął, i

f) przy owych dokumentach i pismach, które stanowią przedmiot albo pobierania należytości stopniowej (§. 79), albo postępowania karnego dla ukrócenia należytości.

§. 23.

bb) Termin, w ciągu którego przy dokumentach prawnych, wystawionych zewnątrz kraju tutejszego, należytości stęplowej podległego, zobowiązaniu zadosyć uczynić się winno.

Dokumenta prawne w cudzym kraju lub w kraju tutejszym, od należytości uwolnionym, wystawione, które wedle własności swej, przy wystawieniu podlegają stęplowi w kraju tutejszym stęplowi podległym, muszą ostęplowaniu być poddane, jeżeli dotyczą interesu prawnego, działać mającego w kraju tutejszym należytości stęplowej podległym, a to w ciągu dni trzydziestu po uskutecznionem przeniesieniu do kraju tutejszego, należytościom podległego, a na wszelki przypadek, nawet przed upływem tego czasu, zanim jeszcze nastąpi z nich użycie urzędowe, lub wypełniony będzie obowiązek, dokumentem przejęty, albo też na zasadzie tego dokumentu, inna czynność prawnie obowiązująca, przedsięwziętą zostanie. Jeżeli zachodzi wątpliwość względem czasu, kiedy przeniesienie dokumentu lub pisma do tutejszego kraju należytościom podległego nastąpiło, winien podatkowi podległy, dowieść okoliczności w tej mierze zachodzące.

§. 24.

cc) Przy dokumentach bez wyszczególnienia terminu wystawienia.

Za powód do takowego powątpiewania, szczególnie uważać się będzie niewyraźne wymienienie czasu na dokumencie, przez wszystkich wystawicieli, lub też tylko przez jednego z nich podpisanym.

§. 25.

dd) Postępowanie urzędów stęplowych przy wyciśnięciu stępla.

W przypadkach, w których ustawa dozwala następnego zastęplowania pisma lub dokumentu, urzędy stęplowe obowiązane są wykonać wyciśnięcie stępla przez stronę żądane, za opłaceniem odpowiedniej należytości, nie wchodząc w osądzenie, czy znak stęplowy, podług żądania strony wycisnąć się mający, treści i naturze pisma lub dokumentu, odpowiednim jest lub nie.

§. 26.

e) Przyszycie stępla.

aa) Przypadki tegoż.

Przyszycie stępla (indosowanie) dozwolone jest:

a) Przy protokołach, przez urząd publiczny lub władzę publiczną w rzeczach stron sporządzonych, jeżeli zawierają interes prawny, podlegający należytości stęplowej, skali odpowiedniej.

W takowych atoli przypadkach indosowanie w ciągu dni ośmiu po zamknięciu protokołu, lub gdyby interes albo umowa wymagała ratyfikacyi czy tej władzy, u której protokół sporządzono, czy innej, w ciągu dni ośmiu po nastąpionej lub do wiadomości podanej ratyfikacyi przez tę władzę wykonane być musi, u której protokół zostaje.

b) Przy dokumentach i pismach w §. 22 pod *b, c, d, f,* wyszczególnionych.

c) Przy podaniach, alegatach i dokumentach wypłaty, z kraju cudzego lub z kraju tutejszego, od należytości stęplowej uwolnionego, nadesłanych do władzy lub urzędu wraz z załączeniem należytości w gotowiźnie lub z przekazaniem onejże na jaką zapłatę należącą się.

§. 27.

bb) Postępowanie.

Przyszycie stępla, tylko przez publiczne władze i urzędy, a to w tych tylko przypadkach, w których ustawa wyraźnie tego dozwala, w ten sposób przedsięwziętem być może, iż do dokumentu lub pisma stęplowi podległego, przyszytym będzie arkusz niezapisany, prawnym stęplem opatrzony, nicią, której oba końce sposobem od nadużycia zabezpieczającym, pieczęcią urzędową przymocowane zostaną, tudzież iż na samym przyszytym stęplowym arkuszu, bezpośrednio pod odciskiem stępla wymienionem będzie:

1. pismo lub dokument, do którego arkusz stęplowy przyszyto ;
2. przedmiot onegoż;
3. dzień wydania onegoż;
4. podpis urzędnika, indosowanie przedsiębiorącego, wraz z wyrażeniem urzędowej własności jego.

Urzędowe działanie przyszycia arkusza stęplowego względem alegatów, do podań należących, do których strona przyłącza klasowe arkusze stęplowe, tudzież względem podań i alegatów, z kraju cudzego lub z kraju tutejszego od należytości stęplowej uwolnionego nadesłanych (§. 26 *c)*, przedsiębierze urząd protokołu podawczego, a zaś względem dokumentów wypłaty, drogą namienioną do kasy nadesłanych, taż właśnie kasa.

§. 28.

d) Bezpośrednie opłacenie należytości.

Przy dokumentach lub pismach, od których należytość z reguły przez stępel opłacać się ma, będzie należytość bezpośrednia opłacana :

a) Jeżeli przez zaprowadzone znaki stęplowe, nie można zadość uczynić zobowiązaniu stęplowemu. Uiszczenie opłaty należytości stęplowej zatwierdzonem być musi na piśmie lub dokumencie stęplowi podległym, przez te władze lub urząd, w których spłacenie nastąpiło.

W takich przypadkach, dozwolonem zostaje także stronom p r z e d wystawieniem dokumentu, przynieść do urzędu dla bezpośredniego pobierania należytości ustanowionego, papier niezapisany, tamże ilość należącą, która w żadnym z zaprowadzonych znaków stęplowych uiszczoną być nie może, opłacić, i potwierdzenia uiszczonej wypłaty żądać. To urzędowe odebrania potwierdzenie, ma na przyniesionym papierze z tym dodatkiem być umieszczonem, że wpłatę p r z e d wystawieniem dokumentu uiszczono,

oraz to na tem miejscu, gdzie zwykle znak stęplowy wyciśniętym bywa, co też dla stron to samo skutkować będzie, co zastęplowanie następne (§. 25 ustawy niniejszej).

b) Jeżeli na mocy szczególnego zezwolenia, dozwolonem zostało dla pewnego gatunku dokumentów lub pism, należytość bezpośrednio opłacać i dokumenta te lub pisma bez stępla wystawiać. Każde takowe zezwolenie, będzie obwieszczonem.

c) Jeżeli należytość stęplową zanotowano, i następnie opłacono.

d) Jeżeli z powodu przestąpienia przepisów niniejszej ustawy, należytość stęplową następnie opłacono.

§. 29.

c) Zanotowanie.

Zanotowanie należytości stęplowych miejsce, ma jeżeli dla kogo w sądowem postępowaniu spornem z urzędu zastępcę postanowiono, a to albo z przyczyny, że pobyt jego nie jest wiadomy, albo z przyczyny, że udowodnił ubóstwo swe zaświadczeniem prawnie wystawionem. Zanotowanie to natychmiast ustać powinno, skoro powód do tego już więcej nie istnieje.

4. DOSTARCZENIE PAPIERU STĘPLOWEGO.

§. 30.

Starania przyłoży się, aby sobie każdy dostarczyć mógł papieru stęplowanego, i aby takowy sprzedawanym był przez właśnie ku temu upoważnionych, na miejscach, dla łatwiejszego poznania napisami naznaczonych, za cenę, w znaku stęplowym wymienioną. Wolno jednak każdemu swój własny niezapisany papier, równie jak drukowane lub litografowane blankiety, stęplować kazać, za opłaceniem należytości. Atoli wielkość formatu papierowego, nie może przechodzić granicy iloczynu 252 w calach wiedeńskich, wypadającego z pomnożenia wysokości całego rozłożonego arkusza przez szerokość onegoż. Tejże to wielkości odpowiada np. papier na 14 cali wysoki, a na 18 szeroki. Podania, które do władz wniesione bywają, wyjąwszy dokumenta oryginalne, pisane być mają na zaprowadzonym papierze stęplowym lub na papierze innym, byle tylko nie większego formatu Papier, przeznaczony na książki stęplowi ulegające (poz. taryf. 22-59), może większego być formatu, atoliż miara kwadratowa arkusza (wykazująca się w pomnożeniu szerokości rozłożonego arkusza z jego długością, podług cali wiedeńskich licząc) przy książkach głównych, książkach *saldo-konto* i *konto-kurent*, nie może przenosić cali kwadratowych 726, przy wszystkich innych zaś książkach cali kwadratowych 380. Jeżeli dokument lub pismo sporządzonem zostało na papierze niestęplowanym, większego formatu, jak wyż rzeczona wielkość normalna, natedy zamiast stępla, mającego miejsce wedle właściwości lub treści dokumentu lub pisma, użytym być ma stępel najbliższej klasy wyższej (§. 14), np. zamiast stępla klasy trzeciej 6 kr., użytym będzie stępel klasy czwartej 10 kr. mon. kon., i tak dalej postępując aż do 1 złr. włącznie. Jeżeli należytość przewyższa kwotę 1 złr., natenczas oprócz tejże opłacony będzie tylko stępel po 15 kr. od każdego arkusza, miarę normalną przewyższającego. Przy książkach, podlegających zwykle stęplowi 1 kr. od arkusza, pobierać się ma należytość 2 kr. od arkusza, jeżeli miara jego kwadratowa przenosi

wprawdzie cali kwadratowych 380, atoliż nie nad 504 stoi; a dalej zaś należytość 3 kr. od arkusza, jeżeli miara jego lubo nad cali kwadratowych 504, jednakże 726 nie przenosi. Miara kwadratowa arkusza przy książkach, przenosząca 726 cali kwadratowych podlega stęplowi zaraz następującej wyższej klasy stęplowej t. j. stęplowi klasy 6ciokrajcarowej.

5. ZEWNĘTRZNE WARUNKI PRZY WYDANIU DOKUMENTÓW I PISM, POD WZGLĘDEM OBOWIĄZKU STĘPLOWEGO.

§. 31.

a) Jak takowe pisane być powinny.

Stęplowi podległe pisma i dokumenta, tym sposobem pisane być mają. ażeby na stronicy, gdzie się odcisk stępla znajduje, bezpośrednio pod tymże zaczynały się, albo aby przestrzeń między pierwszym wierszem a znakiem stęplowym zapełnioną była.

Przy wekslach stępel także i na odwrotnej ich stronie znajdować się może.

Na papierze, znakiem stęplowym opatrzonym, nie wolno osobom prywatnym przedsiębrać ani druku ani litografii.

Książki sensalów, tudzież ogólnie wszystkie książki handlowe i inne profesyjne, (przemysłowe), mogą, nim wciągnienie w takowe nastąpi, na pierwszej stronicy opatrzone być znakiem stęplowym w ilości podatkowej, ogólnej liczbie arkuszów odpowiedniej. Dla wyciśnięcia tego rodzaju stępla, stanowi osobny przepis zachować się mające środki ostrożności.

§. 32.

b) Dwa lub więcej dokumentów albo pism pod jednym stęplem.

Pod jednym stęplem, jeden tylko dokument prawny, jedno urzędowe wydanie lub jedno zaświadczenie wydane być może. Przetoż więc nie dozwala się już do wydanego, t. j. co do swej treści napisanego i podpisanego dokumentu lub pisma, pod jednym a tym samym stęplem, przyłączać drugi lub więcej innych, stęplowi podległych dokumentów lub pism, jeżeli

a) interesa, względem których dokumenta lub pisma na tym samym arkuszu się piszą, nie stoją w żadnym między sobą związku; a zarazem

b) nie są bezpośrednio pod sobą napisane, nie zostawiając przytem próżnej przestrzeni, szerszej od tej, która między dwoma wierszami potrzebna jest, i jeżeli

c) ilość pieniężna stępla wyciśniętego, dosięga wymiaru należytości, od wszystkich na tym arkuszu połączonych pism i dokumentów, stosownie do przepisów na ten przypadek wypadającego, gdyby każden z osobna na własnym arkuszu napisanym był.

Wszelakoż, co się tycze obowiązku stęplowego książki przysięgłych sensalów, w które wciągane bywają kupna i sprzedaże, za ich pośrednictwem uskutecznione, tudzież książki profesyonistów, stęplowi podległe, tylko za jeden dokument uważają się, co do wszystkich wciągnień w takowej przedsięwziętych. Toż samo tycze się i protokołów urzędowych, które na jeden i ten sam interes, lubo z przerwą, w dwóch lub więcej dniach sporządzane i dalej prowadzone bywają.

Jeżeli która z stron w ustnem postępowaniu spornem o odroczenie terminu upraszała, tedy na terminie sądowym, przez odroczenie wyznaczonym, nowy protokół na własnym, należycie stęplowanym, arkuszu sporządzony być ma, bez względu, czy na tym terminie sądowym, rozprawa w rzeczy głównej dalej prowadzoną bywa, czy też o nowe odroczenie terminu uprasza się.

Jak dalece odpisy więcej dokumentów na jednym i tym samym arkuszu napisane być mogą, o tem taryfa stanowi.

§. 33.

c) Podania dwóch lub więcej osób razem.

Podania dwóch lub więcej osób, wtenczas tylko pod pojedynczym podania stęplem razem wniesione być mogą, gdy te osoby podczas wniesienia podania, w takowej stoją spólności, że one pod względem na przedmiot podania, za jednę osobę uważane być mogą, albo że przynajmniej podaną prożbę z jednego im spólnego powodu prawnego wyprowadzają.

§. 34.

d) Części składowe dokumentu lub pisma.

Za części składowe dokumentu lub pisma, osobnego stępla nie wymagające, uważają się:

a) dodatki, dokumentowi zupełnie już wystawionemu następnie przydane, w interesie prawnym, przez dokument wyrażonym, co do miejsca, czasu, sposobu lub objętości praw albo obowiązków, żadnej zmiany nie sprawiające.

b) Przypisane na końcu dokumentu zatwierdzenie (ratyfikacya) mocodawcy, względem interesu przez pełnomocnika zawartego.

c) Przyłączone do pełnomocnictw dla sądowych rzeczników i adwokatów osobne oświadczenia względem postanowienia zastępcy lub względem przyjęcia substytucyi.

d) Potwierdzenie własnoręcznego znaku przez imię podpisującego i przez podpisy jednego lub więcej świadków.

e) Przyłączone do dokumentu legalizacye, o ile przy udzieleniu takowych podług przepisów postępuje się.

f) Przypisane na cesyi potwierdzenie odstąpionego dłużnika, że go o odstąpieniu długu i o nowym wierzycielu zawiadomiono, jakoteż uznanie płatności długu ze strony dłużnika, jeżeli względem pierwotnego interesu, już jest dokument prawny sporządzony.

§. 35.

e) Zmiany w treści dokumentów i pism.

Prolongacye wekslów i kontraktów, przez upływ czasu ustających, tudzież inne postanowienia, które do dokumentów, zupełnie już sporządzonych, przyłączają się, a któremi zmieniają się oraz zawarte w nich prawa i obowiązki co do miejsca, czasu, gatunku i objętości praw lub obowiązków, uważane być mają pod względem należytości stęplowej za dokumenta na nowy interes sporządzone. Jeżeliby zaś w innych przypadkach, jak w owych, w których idzie o prolongacyę wekslu lub kontraktu, z upływem czasu ustającego, przez dodatek na pierwotnym dokumencie lub też przez własne oddzielne pismo, albo tylko termin zmieniono, w ciągu którego wypłata długu uiszczoną być, albo miejsce, gdzie wypłata nastąpić ma, tedy ta zmiana tylko stałej należytości stęplowej, a nie wymiarowi podług wartości prestacyi lub wzajemnej prestacyi, podlegać winna, jeżeli już pierwotnie interes prawny podciągniony został należytości przepisanej.

§. 36.

d) Powtórne wniesienie podania już wniesionego.

Podania, które już do publicznej władzy lub urzędu wniesiono i tam pod rozprawę wzięto, nie mogą już powtórnie być wniesione, jako podania czy ze zmianą lub bez zmiany, czy z uzupełnieniem lub bez uzupełnienia treści albo alegatów.

Nowe przedłożenie takowego podania, nastąpić może tylko jako alegat nowego, wedle swej własności przepisowo zastęplowanego podania lub wydania protokołu.

6. PUNKTACYA.

§. 37.

Z punktacyami, pod któremi rozumieć się ma ułożenie na piśmie głównych kontraktu punktów, przez strony podpisane, co się tycze opłaty stęplowej, tak jak z formalnemi dokumentami postępować należy.

7. NOWACYE.

§. 38.

Jeżeliby kontrakt, przez osoby zawierające takowy, mocą nowej ugody bez przystąpienia osoby trzeciej. w pierwotnym kontrakcie nie znajdującej się, w ten sposób został zmieniony, iżby na miejsce dawniejszego powodu prawnego. inny powód prawny, lub na miejsce głównego należytości przedmiotu, inny wstąpić miał przedmiot, np. jeżeliby rzecz jaką jedna osoba drugiej wypożyczyła lub wydzierżawiła, a obie osoby ku temu się zgodziły, iż rzecz ta przejść ma na własność osoby mającej ją sobie wypożyczoną lub wydzierżawioną; albo jeżeliby strony na to się umówiły, ażeby zamiast należytości w zbożu, nastąpiło uiszczenie tejże pieniędzmi i t. p.— wówczas użytym być ma stępel, jaki jest przepisany od tego interesu prawnego. na który dawniejszy został przemieniony.

8. WYMIERZENIE STĘPLA OD RÓŻNYCH INTERESÓW W JEDNYM A TYM SAMYM DOKUMENCIE.

§. 39.

Jeżeli w jednym a tym samym dokumencie prawnym, zawarte są interesa prawne różnego gatunku, które między sobą nie stanowią związku części składowych interesu głównego, tedy od każdego pojedynczego interesu prawnego należytość wypadająca opłaconą, a przeto dokument podług ogólnej od różnych interesów wypadającej podatkowej ilości. z uwzględnieniem natury każdego pojedynczego interesu, zastęplowanym być musi.

Jeżeli wypadająca wedle tego należytość, summę 20 złr. przenosi, postępować należy podług postanowień, dla bezpośredniego opłacania moc mających.

9. OBOWIĄZEK STĘPLOWY DWÓCH LUB WIĘCEJ EGZEMPLARZY.

§. 40.

Jeżeli to samo pismo w więcej równobrzmiących egzemplarzach (paryach, duplikatach, tryplikatach itd.) sporządzono, natenczas każdy pojedynczy egzemplarz stęplowi przepisanemu podlega, o ile co do tego taryfa żadnego wyjątku nie zawiera.

Zasada ta stosuje się także i do dokumentów i pism, należytości stęplowej podług skali podlegających, wszakże dozwala się, żeby w takowym przypadku, wyjąwszy weksle, tylko pierwsze dwa egzemplarze stęplem, wedle wymiaru podług skali wypadającym, reszta zaś egzemplarzy stęplem, dla pojedynczych odpisów urzędowych przepisanym, opatrzone były, jeżeli, nietylko oba pierwsze egzemplarze, ale i resztę innych wydań, urzędowi do wymierzenia należytości ustanowionemu, przed podpisem przed-

łożono, albo też najdalej w ciągu dni ośmiu po wystawieniu pierwszych egzemplarzy, przyczem z punktacyami wtedy, jako z pierwszemi egzemplarzami, postępować można, jeżeli sam dokument kontraktu nie zawiera żadnych, w punktacyi jeszcze nie wyszczególnionych takich postanowień, któreby wedle §. 35 za nowy interes uważane być miały. Rzeczony urząd i na pierwszych dwóch i na dalszych egzemplarzach umieścić winien urzędowe potwierdzenie tak co do liczby wystawionych egzemplarzy jak co do wykonanego obowiązku stęplowego.

10. ZAMIANA ZEPSUTEGO PAPIERRU STĘPLOWEGO.

§. 41.

Zepsuty papier stęplowy po głównych miastach krajów koronnych i po stanowiskach urzędów powiatowych, sprawami dochodowemi zawiadujących, w urzędzie dochodowym, ku temu naznaczonym, każdą razą na czysty zamienionym będzie, jeżeli albo wcale nie jest zapisany albo pismo nie jest jeszcze zupełnie wystawione, a okoliczność ta wyraźnie poznać się daje i jeżeli oraz żadne nie zachodzi prawa przestąpienie.

Rozdział trzeci.

Szczególne postanowienia co do bezpośredniego należytości opłacania.

1. KTO NALEŻYTOŚĆ WYMIERZAĆ I POBIERAĆ POWINIEN.

§. 42.

Należytość, bezpośrednio opłacać się mająca (§. 5), przez urzędy ku temu przeznaczone wymierzona i do kas ku temu naznaczonych, gotówką spłacona będzie.

2 OBOWIĄZEK DO OZNAJMIENIA O PRAWNYCH INTERESACH I CZYNNOŚCIACH URZĘDOWYCH, NALEŻYTOŚCIOM PODLEGŁYCH.

§. 43.

a) **Zasada.**

O wszystkich bezpośredniemu opłaceniu należytości podlegających prawnych interesach lub urzędowych czynnościach urzędowi oznajmić, i jeżeli względem nich dokumenta sporządzono, te przedłożyć należy. Celem wymierzenia należytości, można urzędowi zamiast oryginału przedłożyć także widymowany odpis onego. Jeżeli udzielenie dokumentu przez sąd, przez władzę lub przez urząd publiczny nastąpić ma, strona przedłożyć winna sądowi, władzy, lub urzędowi wraz z dokumentem oryginalnym także dokładny odpis onegoż. Sąd, władza, urząd, w którym przedłożenie to nastąpiło, potwierdza zgodność podanego odpisu przez zawidymowanie swe i doręcza potwierdzony w ten sposób odpis urzędowi, do wymierzenia należytości przeznaczonemu.

Jeżeli strona interes prawny bezpośrednio w urzędzie wymienionym zgłosić powinna, wtedy ma takowa wprzód spowodować sądowe zawidymowanie mającego się przedłożyć odpisu dokumentowego.

Zawidymowanie to w obu razach bezpłatnie ma być wykonanem z zachowaniem ustępu 5 przedwstępnych do taryfy uwag.

Sporządzonym i zawidymowanym, celem wymierzenia należytości, odpisom dokumentowym, przysłuża warunkowo uwolnienie od stępla, w użyciu ich do celu wspomnionego, a przeto nie mogą takowe stronom być powrócone.

Nadto osoby do bezpośredniego opłacenia należytości zobowiązane, winny są przedłożyć urzędowi wykazy i akta pomocne, ku wymierzeniu należytości potrzebne. Także i sądy urzędowi rzeczonemu na żądanie znajdujące się u nich akta pomocne ku temu udzielać powinny.

§. 44.

b) Termin do oznajmienia i czyim to jest obowiązkiem.

aa) Przy interesach prawnych.

Prawo skarbu do należytości, wstępuje z tym czasem, w którym interes prawny w kraju tutejszym został zawarty. Przy interesach prawnych, względem których się strony na piśmienny kontrakt umówiły, dzień sporządzenia tego dokumentu za takowy czas uważanym być ma.

Oznajmienie o interesie prawnym, należytości stęplowej podlegającym, do urzędu uczynić mają:

1. Przy interesach, w kraju tutejszym należytościom podległym zawartych, w ciągu 8 dni po zawarciu interesu, a to:

a) jeżeli go u politycznych władz, sądów, urzędów przedsięwzięto, te władze, sądy lub urzędy;

b) jeżeli go przed notaryuszem lub pod spólnem działaniem adwokata albo za publicznem uwierzytelnieniem ustanowionego ajenta lub rzecznika zawarto, ten notaryusz, adwokat, ajent, rzecznik;

c) oprócz przypadków pod *a)* i *b)* namienionych, obie strony;

2. przy interesach, zewnątrz kraju tutejszego należytościom podległego zawartych, atoliż w tymże działać mających, w ciągu 30 dni, gdy dokument prawny, względem nich sporządzony, w kraj tutejszy należytościom podległy został wniesionym, ten, do którego się takowy dokument w kraju tutejszym dostał;

3. w przypadkach 1 i 2, także i przed upływem tych terminów, te same osoby, nim z dokumentu w kraju tutejszym użytek urzędowy zrobiono, lub zobowiązanie przez dokument na się wzięte, wypełniono lub na zasadzie prawnego interesu, inną czynność, prawnie obowiązującą, przedsięwzięto.

Udowodnienie co do zachowanego czasu, przepisanego w przypadku powstających wątpliwości, należy do podatkującego. Od tegoż osobliwie w tym przypadku udowodnienia żądać się winno, jeżeli zachodzi powód do powątpiewania §fem 24 wskazany.

§. 45.

bb) Przy wyrokach i decyzyach.

Każdy sąd pierwszej instancyi obowiązanym jest, wraz z wydaniem zapadłego, należytości podległego wyroku lub decyzyi, tudzież przy obwieszczeniu takowego wyroku lub decyzyi instancyi wyższej, udzielić odpis onegoż urzędowi, ku wymierzeniu należytości ustanowionemu.

§. 46.

cc) Przy pertraktacyach spadkowych.

O każdym akcie obsygnacyi na drodze pertraktacyi spadkowej, zawiadomionym być ma urząd do wymierzenia należytości przeznaczony przez sąd, z urzędu i jednocześnie z załatwieniem aktu obsygnacyi.

Niezawiśle od tego zawiadomienia, przedłożyć winien spadkobierca władzy pertraktującej wykaz spadku, tudzież legatów z tegoż wypłacić się mających, jako i należytości wypadającej.

Wykaz takowy przedstawić ma:

1. Stan czynny i dłużny majątku, a to pierwszy na podstawie inwentarza, a gdyby inwentarza nie zrobiono, na podstawie zeznania majątku przez głównego spadkobiercę zatwierdzonego pod zastępstwem przysięgi, ostatni zaś, stosownie do rozporządzenia §. 57. niniejszej ustawy.

2. Wyszczególnienie, które osoby z jakiemi częściami lub przedmiotami w spadku udział biorą, jako spadkobiercy lub legataryusze.

2. Obliczenie należytości podatkowych, dla pojedynczych osób wypadających.

Władza, do pertraktacyi spadku ustanowiona, wykaz spadku, porównywając go z aktami, rozstrząsać, uzupełnienie lub sprosowanie zarządzić, a skoro to ostatnie nastąpiło, z uwagami wyjaśniającemi urzędowi udzielić ma, do wymierzenia należytości przeznaczonemu.

Gdzie spadek ustnie pertraktowanym bywa, tam wykaz takowy pod spółdziałaniem władzy pertraktującej uskutecznionym, i ku temu protokół sporządzonym być powinien.

§. 47.

dd) Przy wciągnieniach w księgi publiczne.

Przy dozwoleniu wciągnienia w księgi publiczne końcem nabycia praw realnych, ma sąd urzędowi, do wymierzenia należytości ustanowionemu, bezpośrednio doręczyć odpis rezolucyi. Urząd, księgi publiczne prowadzący, obowiązany jest, zaraz po przedsięwziętej czynności urzędowej wyż wspomnianemu urzędowi dokumenta wciągnione i akta pomocne udzielić. Gdyby udzielenie dokumentów oryginalnych nie miało miejsca, tedy strona wedle postanowienia §[fu] 43 niniejszej ustawy, stosować się powinna.

3. WYMIERZENIE NALEŻYTOŚCI.

§. 48.

a) Zasada.

Wymierzenie należytości, dzieje się wedle postanowień zawartych w taryfie na każdy interes prawny należytościom podległy, na podstawie wartości pieniężnej lub summy pieniężnej, przedmiotem interesu objętej. Przyczem rozporządzenia §§[fów] 15, 16, 17, 18, 19, 35, 38, 39, zachować należy. Stała należytość stęplowa, jakiej dokument co do interesu należytościom podległego podpada, od należytości odsetkowej tegoż interesu nie potrąca się.

§. 49.

b) Sposób wymierzenia należytości.

aa) W ogólności.

Jeżeli przedmiot interesu prawnego należytościom podległego, z jednej lub więcej summ pieniężnych składa się, opłata podług tychże bezpośrednio wymierzoną będzie, jeżeli zaś jest inną, atoliż rzeczą szacowną, należy wprzód jej wartość pieniężną oznaczyć, wedle stosunków tego czasu,

a) od którego począwszy nabywca rzeczy, oddania tejże żądać ma prawo, przeto przy dziedzictwach i legatach z reguły wedle dnia zejścia ze świata spadkodaw-

cy, lub jeżeliby dzień takowy w czasie oznaczenia wartości wiadomy nie był, albo dopiero później nastąpić miał, mianowicie przy spadkach lub legatach, pod warunkiem zwlekającym, wedle tego dnia

b) na którym się ustanowienie wartości przedsiębierze.

§. 50.

bb) Od wartości rzeczy nieruchomych

Za wartość rzeczy nieruchomej uważa się przy wymierzaniu należytości:

1. od kupna z reguły umówiona cena kupna wraz z wartością należności pobocznych;

2. od innych nabycia sposobów:

a) wartość w ostatniem ocenieniu sądowem ustanowiona, jeżeli przeciw stosowności tejże pod względem czasu ocenienia przedsięwziętego lub z innych okoliczności, nie zachodzą istotne wątpliwości;

b) w braku ocenienia takowego, cena kupna, za jaką ostatnie zbycie nastąpiło, wraz z należnościami pobocznemi, jażeli to nie pierwej jak przed sześciu laty przedsięwziętem było.

Atoliż w żadnym z przypadków pod 1, 2, wyszczególnionych, jeżeli rzecz podlega podatkowi gruntowemu i czynszowo-domowemu lub jednemu z tych dwóch podatku gatunków, wartość w mniejszej jak w stokrotnej ilości zwyczajnej należytości tychże podatku gatunków, przyjętą będzie, chyba, że przez przypadkowe zdarzenia dowiedziono zaszłe zmniejszenie lub pogorszenie rzeczy w porównaniu ze stanem, przy wymierzeniu podatku za podstawę wziętym, a przez to niższy wymiar wartości niewątpliwie wykazano. Wszakże tak podatkującemu, jak administracyi poborowej, do woli zostawia się, pomimo środków do wymierzania należytości pod 1, 2, podanych, ułożyć się dobrowolnie względem innej podstawy dla wymierzenia, albo końcem tego wymierzenia o osobne upraszać ocenienie sądowe.

Ustanowienie wartości przez osobne ocenienie sądowe zawsze nastąpić ma, jeżeli i o ileby administracya poborowa z podatkującym o inną podstawę do wymierzenia nie ugodziła się.

§. 51.

cc) Od efektów papierowych.

Austryackie zapisy długu Stanu lub ogólnie owe papiery, które w wiedeńskiej karcie giełdowej są wyszczególnione, obrachowane być winny wedle wyrażonego w tej karcie kursu dnia, dla którego oznaczenie wartości przedsięwziętem zostaje, lub jeżeliby na tym dniu notowanie kursu nie było nastąpiło, wedle najbliższego poprzedniego dnia giełdowego, na którym notowanie takowe miejsca miało, wszelakoż nie sięgając nad trzy miesiące wstecz. Papiery, w wiedeńskiej karcie giełdowej wymienione, dla których jednak zanotowanie takowe nie znajduje miejsca, prywatne zapisy długu, tudzież akcye prywatne i inne przedmiotem obrotu będące papiery, w wiedeńskiej karcie giełdowej nie wymienione, mają podług nominalnej wartości być oceniane, wszelakoż tak podatkujący jako administracya poborowa, żądać może oznaczenia wartości przez sądowe ocenienie.

§. 52.

dd) Od wartości innych rzeczy ruchomych.

Wartość innych rzeczy ruchomych, podatkujący sumiennie podać winien, jeżeli nie ma być przedsięwziętem już bez tego sądowe takowych ocenienie.

Administracya poborowa, nie uznająca podania podatkującego za odpowiednie, równie żądać ma prawo, by przedsięwzięto sądowe ocenienie.

§. 53.

c) Koszta sądowego ocenienia.

Koszta sędowego ocenienia skarb rządowy ponosić winien, jeżeli to na żądanie administracyi poborowej przedsięwziętem zostało i przytem rezultat okazało nie przewyższający wartości przez podatkującego podanej o więcej jak o $12^1/_2$ odsetka (o jednę ósmą). W każdym innym zaś przypadku, podatkujący koszta ponosić winien.

§. 54.

d) Wymierzenie w skutek obopólnej umowy.

Administracyi poborowej wolno ułożyć się z podatkującym także względem innego sposobu oznaczenia wartości przedmiotu opłaty, pomijając ustawą przepisany.

§. 55.

e) Jeżeli interes prawny obejmuje szacowne i oraz nieszacowne przedmioty.

Jeżeli interes prawny odnosi się do przedmiotów, z których jedna część jest szacowną, druga nieszacowną, tedy tylko od szacownej części podług prawnych postanowień należytość pobierać się ma, nie obejmując części nieszacownej.

§. 56.

f) Potrącenie ciężarów.

Przy oznaczeniu wartości rzeczy od wartości, tylko publiczne opłaty, na rzeczy ciążące, tudzież owe ciężary, bez których użycie rzeczy lub pożytkowanie z takowej miejsca mieć nie może, potrącone być mają, o ile takowe potrącenie nie jest już objętem w samem mierzydle oznaczenia wartości.

§. 57.

g) Szczególne postanowienia względem wymierzenia należytości od spadków i legatów.

aa) Ocenienie spadku.

Należytości podlega całkowita puścizna zmarłego, po odtrąceniu ciężących na niej długów, tudzież kosztów choroby i pogrzebu, jako czysty majątek przedstawiająca się. Legaty wszelkiego rodzaju, należytości, od puścizny jako takowej opłacić się mające, tudzież pretensye, do puścizny, na przypadek śmierci mocą ustawy albo kontraktu przyznane pozostałemu z małżonków, lub trzecim osobom, nie mogą być odciągnione od puścizny przed porachowaniem należytości.

Właściwość puścizny, jakoteż tytułu prawa lub posiadania, na zasadzie którego spadkodawca puściznę lub pojedyncze onejże części składowe posiadał, nie stanowi żadnej różnicy co do obowiązku opłacenia należytości.

Dobra nieruchome spadkodawcy, w kraju cudzym leżące, nie mają być wciągane do puścizny należytościom podległej, od której też i ciężary, na tych dobrach leżące, nie będą odciągane.

Przeciwnie zaś, kapitały w kraju cudzym ulokowane i ogólne pretensye spadkodawcy do cudzoziemców, czy takowe na cudzokrajowych realnościach są zabezpieczone lub nie, czy w publicznych funduszach cudzoziemskich są ulokowane, lub na prywatnych ciążą, czy w formie weksłów, zwyczajnych zapisów dłużnych lub jakbądź nazwanych efektów znajdują się, do puścizny należytościom podległej dorachowane być mają.

Długi, tak na nieruchomościach, w kraju cudzym znajdujących się, jako też na tutejszo-krajowym majątku spadkowym ciężące, od tegoż ostatniego tylko wedle stosunku obu tych części do ogólnego majątku. potrącone być mają. Do tej puścizny dalej, także i te pretensye spadkodawcy wciągnione być mają, które spadkobierca lub legataryusz masie dłużen jest, a to nawet i wtedy, gdyby mu takowe w skutek postanowienia go dziedzicem lub w skutek legatu upuszczone zostały.

Przy wymierzeniu tej należytości między długami czynnemi ściągalnemi lub nieściągalnemi, żadnej różnicy robić się nie ma, lubo stronie do woli zostawia się, za wykazaniem niepewności lub zupełnej nieściągalności czynnych długów, zanieść prożbę do kameralnej władzy krajowej o zmniejszenie należytości, która to władza prożbę takową w miarę wykazanych stosunków wedle słuszności uwzględnić ma. Jednakże prożba takowa przed addykcyą spadku podaną być ma, albowiem po addykcyi zmniejszenie należytości miejsca nie ma.

Długi i wydatki od puścizny odciągnąć się mające, mają spadkobiercy potrzebnemi dokumentami opatrzyć i wiarogodnym sposobem wykazać. Ktoby od rzeczy, która wedle wykazów do majątku spadkodawcy aż do jego śmierci należała, należytości opłacić nie chciał, twierdząc, że takowa drogą darowizny między żyjącymi na niego przeszła, ten twierdzenie to udowodnić musi, inaczej bowiem wartość tej rzeczy wciągnioną będzie do pozostałości, należytości podległej.

§. 58.

bb) Przy innych gatunkach legatów.

Jeżeli własność jakiej rzeczy przez spadek lub legat na kogo przechodzi, tedy należytość od pełnej wartości tej rzeczy z uwzględnieniem stosunku nabywcy do spadkodawcy wymierzoną być ma.

Jeżeli zaś użycie jakiej rzeczy lub użytkowanie z takowej legowano np. z domu jakiego, do spadku należącego, tedy rozróżniać trzeba, czy użytkowanie to lub użycie do czasu życia albo na czas nieoznaczony lub oznaczony dano.

Jeżeli użytkowanie lub użycie do czasu życia legataryusza lub innej jakiej osoby, albo na czas nieoznaczony legowano, tedy wartość rzeczy, z której użytkowanie, lub której użycie legowano, wyśledzić należy, a tak wymierzoną być ma należytość od je-

dnej połowy tej wartości za użytkowanie lub użycie, od drugiej połowy zaś za przeniesienie substancyi, wedle stosunku podatkującego do spadkodawcy.

Jeżeli użytkowanie lub użycie legataryuszowi na czas oznaczony przynależy, wszelakoż dłużej jak na lat 10, tedy należytość wymierzona będzie tak, jak gdyby użytkowanie lub uzycie przez czas nieoznaczony trwać miało; jeżeli zaś trwanie użytkowania nie przewyższa czasu dziesięcio-letniego, wówczas należytość za użytkowanie lub użycie, ustanowioną będzie podług całej ilości tegoż podczas całego jego trwania, z uwzględnieniem stosunku pożytkującego lub do użycia uprawnionego do spadkodawcy, należytość od reszty wartości rzeczy spadać ma na spadkobiercę lub legataryusza, wedle wyznaczonego dla niego wymiaru.

Równie tak postępować należy, jeżeli idzie o legat pensyi lub rocznej renty.

§. 59.

cc) Przy darowiznach na przypadek śmierci, przy umowach spadkowych i darowiznach użytkowania lub użycia między żyjącymi.

Z darowiznami na przypadek śmierci i nabyciami majątkowemi w skutek umów spadkowych, postępować się winno co do wymierzenia należytości jak z legatami i spadkami.

Stosownie do tych zasad, postępować się ma z użytkowaniem lub uprawnieniem do użycia, przez darowiznę między żyjącymi bezpłatnie nadanem, gdy idzie o należytość, przez pożytkującego lub do użycia uprawnionego opłacić się mającą.

4. SPŁACENIE NALEŻYTOŚCI.

§. 60.

a) Kiedy takowe nastąpić powinno.

Spłacenie przepisanej należytości nastąpić ma, skoro o tem do opłacenia należytości zobowiązany, zawiadomionym zostanie przez urząd ku temu ustanowiony.

W przypadkach, w których należytość od prawnych dokumentów podług skali opłacić się ma (§. 5 B.), wypadająca jej kwota podatkującemu przez urząd ustnie oznajmi się, którą też podatkujący u tegoż urzędu zaraz złożyć winien.

We wszystkich innych przypadkach wymierzenie należytości podatkującemu piśmiennie oznajmia się.

Jeżeli należytości nie spłacono w ciągu dni 30, rachując od dnia oznajmionej podatkującemu ustnie lub piśmiennie powinności, wówczas ta przez urząd poborczy drogą egzekucyi ściągnioną być może, a dłużnik obowiązanym jest, oprócz należytości, uiścić także i koszta tegoż ściągnienia.

§. 61.

b) Poświadczenie opłaty.

Uiszczenie należytości, jeżeli względem interesu prawnego dokument sporządzono, będzie na każdym egzemplarzu onegoż zanotowanem, co za dowód służy, że przepisany podatek rzeczywiście został opłaconym. Jeżeli celem wymierzenia należytości przedłożono nie oryginał, lecz widymowany odpis dokumentu, ma przy opłaceniu należytości, wymierzonej od interesu prawnego, przedłożony być dokument oryginalny do zamieszczenia na nim poświadczenia odebrania. Poświadczenie to w każdym razie

zaraz po opłaceniu należytości nastąpić winno, a względem tego nie będzie miało miejsca zatrzymanie dokumentu w urzędzie poborowym. A choćby w takowym razie dokumentu oryginalnego nie przedłożono, nie będzie dla tego odmówionem przyjęcie należytości. Tak w tym, jak we wszystkich innych przypadkach, powyższem postanowieniem nie objętych, wydanem będzie opłacającemu pokwitowanie.

5. NIEZAWISŁOŚĆ WYMIERZANIA OD ILOŚCI EGZEMPLARZY DOKUMENTU.

§. 62.

Należytość bezpośrednio opłacać się mająca od każdego interesu, należytościom podległego, raz tylko pobieraną będzie, bez względu czy dokument prawny w jednym lub w więcej egzemplarzach wydano. Każde zaś z tych wydań podlega stałemu stęplowi, na pojedyncze urzędowe odpisy przepisanemu.

Wyjątek od tej zasady miejsce ma w tych tylko przypadkach, w których należytość od dokumentu prawnego w skutek §. 5. B. pobieraną być ma.

W takowych przypadkach należytość od każdego z pierwszych dwóch egzemplarzy dokumentu pobierać, co do stępla od innych egzemplarzy zaś, wedle §. 40 postępować się winno.

Zresztą w każdym razie, gdzie się dokument składa z dwóch lub więcej arkuszy, złożona będzie kwota stęplowa od drugiego i następnych arkuszy wypadająca, wraz z należytością, mającą być bezpośrednio opłacaną.

§. 63.

Równie też należytość od wyroków ostatecznych w każdem postępowaniu spornem raz tylko, a to od tego wyroku pobieraną być ma, który już mocy prawa nabył, lub przez wyższy sąd potwierdzonym został. Jeżeli w ciągu sześciu miesięcy po nastąpionem odwołaniu się do sądu wyższego, aktów procesu jemu nie przedłożono, tedy opłacona będzie należytość od wyroku, przeciw któremu się odwołano.

Jeżeliby wyrok w skutek dalszego postępowania zniesiono lub zmieniono, a już należytość od tegoż została opłaconą, tedy kwota takowej od tej należytości, jaka od późniejszego wyroku ostatecznego względem dalej prowadzonego lub poprawionego postępowania wypada, potrąconą, a o ileby ostatnia niższą była niż pierwsza, opłacona nadwyżka zwróconą być ma.

Oddział drugi.

O zobowiązaniu do opłacenia tego podatku i o odpowiedzialności.

1. ZOBOWIĄZANIE DO OPŁACENIA NALEŻYTOŚCI STĘPLOWEJ.

§. 64.

a) We własnem imieniu.

Do opłacania należytości stęplowej obowiązani są:

1. Przy dokumentach prawnych względem interesów prawnych, obustronnie obowiązujących, niepodzielnie:

a) wystawiciel, to jest ten,

aa) który dokument we własnem imieniu sporządza, lub

bb) w którego imieniu dokument przez pełnomocnika onegoż sporządzonym zostaje, tudzież

b) odbiorca, to jest ten, który dokument dla swego zabezpieczenia lub wykazania się, sam albo przez kogo innego odbiera;

2. Przy dokumentach prawnych, wystawionych względem jednostronnie obowiązujących interesów prawnych, ten na którego korzyść dokument sporządzono.

3, Przy zaświadczeniach ten, dla którego lub w interesie którego takowe wystawiono.

4. Przy książkach profesyjnych, profesyonista, względem którego zatrudnienia książki są prowadzone.

5. Przy podaniach, odpisach rubrów i przy alegatach podań i protokołów, ten lub ci, w którego lub w których interesie podanie lub prożba przez niego lub przez nich samych albo przez pełnomocnika wniesioną bywa. Przy spólnych podaniach lub protokołach w interesie dwóch lub więcej osób zobowiązanie tych osób niepodzielnie miejsce ma.

6. Przy urzędowych wydaniach, te osoby, w których interesie urzędowe wydanie przedsięwzięto.

Jeżeli w przypadkach tu pod 2, 3, i 6, wyszczególnionych, zobowiązanie do opłacenia należytości stęplowej od dokumentu lub pisma na dwie lub więcej osób spada, natenczas to ich zobowiązanie, niepodzielnie miejsce mieć powinno.

§. 65.

b) W interesach drugiego.

Jeżeli kto w imieniu drugiego, nie będąc przez niego wyraźnie albo domyślnie upełnomocnionym,

1. dokument wewnątrz kraju stęplowi podlegającego, wystawił albo przyjął, albo

2. z dokumentu lub pisma, warunkowo od stępla uwolnionego, albo zewnątrz tutejszego stęplowi podlegającego kraju wydanego, zrobił użytek, obowiązek zastęplowania gruntujący, albo

3. podanie lub alegat do jakiej władzy wniósł, albo

4. dał powód do urzędowego jakiego wydania, natenczas ten, w którego interesie czynności te przedsięwzięto, obowiązany jest do opłacenia należytości stęplowej, przez takowe czynności ugruntowanej, jeżeli on

a) sprawowanie interesów bez jego zlecenia przedsięwzięte, wyraźnie albo w milczeniu potwierdził, albo

b) przez takowe sprawowanie korzyści jakiej nabył.

Jeżeli przeciwnie, żaden z tych warunków *a)* i *b)* nie zachodzi, natenczas spada obowiązek do opłacenia należytości stęplowej na sprawującego interesa.

2. ZOBOWIĄZANIE DO PRZEDŁOŻENIA PAPIERU STĘPLOWEGO NA WYDANIE URZĘDOWE.

§. 66.

a) Zasada.

Papier stęplowy na wydania urzędowe wraz z podaniem o czynność urzędową, wydaniu za podstawę służącą, przedłożyć ma ten, za którego prożbą wydanie stęplowi podległe, nastąpić powinno. Papier stęplowy na wydanie wyroku lub decyzyi stęplowi podległej, jeżeli obie strony spór wiodące obecne są, każda strona za siebie, a jeżeli

jedna z stron zaocznie osądzić się daje, i stronie obecnej uwolnienie od stępla lub zanotowanie tegoż nie przysłuża, taż za obie strony, przy zamknięciu rozprawy procesowej i przedłożeniu sądowi aktów do wydania wyroku lub decyzyi w 1ej instancyi, do spisu aktów załączyć, albo urzędnikowi sądowemu, ku temu ustanowionemu, oddać powinna. Jeżeli stronie, która się zaocznie osądzić daje, uwolnienie od stępla lub zanotowanie tegoż przysłuża, natenczas strona obecna papier stęplowy tylko na egzemplarz wyroku lub decyzyi, dla niej samej przeznaczony, przyłączyć powinna.

§. 67.

b) Skutek, jeżeli papieru stęplowego nie przedłożono.

Jeżeli do przedłożenia stępla zobowiązany nie przedłożył papieru stęplowego na urzędowe wydanie, stęplowi podlegające, czynność urzędowa przez niego upraszana, dopóty nie będzie przedsięwziętą, dopóki onemu obowiązkowi zadosyć nie uczyni.

Od tej zasady wyjętemi są czynności urzędowe i wydania tak w sprawach księgi gruntowej, jak w sądowem postępowaniu spornem i konkursowem, tudzież wyroki i dekreta względem tegoż. Takowe, chociażby papieru stęplowego aż do czasu wydania nieprzedłożono, bez przerwy nastąpić mają, zaczem też wydanie na papierze niestęplowanym przedsięwziętem będzie. Zarazem zarządzi się bezpośrednie ściągnienie potrójnej należytości stęplowej (§. 79) od tego, który do przedłożenia papieru stęplowego obowiązanym był, a że to nastąpiło, na urzędowem wydaniu zanotować należy.

3. ZOBOWIĄZANIE DO BEZPOŚREDNIEGO ZAPŁACENIA NALEŻYTOŚCI.

§. 68.

a) Zasada.

Do bezpośredniego opłacenia należytości, obowiązane są:

1. Przy dokumentach, które stęplowi przez się podlegają, wszelakoż bezpośredniemu opłaceniu należytości poddane być muszą osoby do opłacenia należytości stęplowej zobowiązane (§§. 64, 65);

2. przy spadkach, legatach i darowiznach, nabywca, względem kwoty należącej się od nabytej rzeczy, a jeżeli dwie lub więcej osób jako nabywcy jednej a tej samej rzeczy zachodzą, te niepodzielnie;

3. przy obustronnie obowiązujących interesach prawnych, obie strony niepodzielnie, które interes zawarły;

4. przy wciągnieniu praw realnych ten, który takowych nabywa;

5. przy wyrokach, strony spór wiodące, w miarę tego, o ile do ponoszenia kosztów sądowych osądzone są.

§. 69.

b) W przypadku, jeżeli w styczność wchodzą osoby należytościom podległe, z osobami od należytości wolnemi.

Jeżeli przy spadkach, legatach, darowiznach, lub przy wciągnieniu praw realnych nie wszyscy nabywcy stęplowi podlegają, wymierzona być ma należytość tylko wedle udziału uczęstników, należytościom podlegających.

Jeżali zawarły interes obustronnie obowiązujący, bezpośredniemu opłaceniu należytości podlegający, takie dwie strony, z których jedna należytości podlega, druga zaś od należytości uwolnioną jest, wówczas

1. jeżeli zamiast użycia stępla, miejsce ma bezpośrednie opłacenie należytości w skutek §§. 5, 28, 39, zastosowane być winno postanowienie w §. 20 wyrzeczone, co się tycze opłacenia należytości;

2. w innych przeciwnie przypadkach, strona należytościom podległa, połowę należytości opłacić powinna. Jeżeli przy takowym interesie, jedna z stron składa się z dwóch lub więcej osób, z których jednej uwolnienie od należytości przysłuża, druga zaś należytościom podlega, tedy uwolnienie od należytości miejsce mieć powinno tylko w miarę udziału w interesie, który na osobę przypada od należytości uwolnioną. Jeżeli udział ten nawet sposobem aproksymacyjnym oznaczyć się nie daje, winny opłacić zupełną należytość osoby ku temu zobowiązane.

§. 70.

c) Zanotowanie należytości.

Zanotowanie należytości w księgach publicznych miejsce ma tylko przy prenotacyach przez osobę uzyskanych, dla której dozwolono zanotowanie stęplowych należytości w sporze o prenotowaną pretensyę.

4. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA OBOWIĄZEK STĘPLOWY.

§. 71.

Za opłacenie należytości stęplowej, tudzież za użycie stępla podług przepisów, zostają w odpowiedzialności oprócz wymienionych w §. 64 osób, tak wraz z temi jak między sobą niepodzielnie:

1. Każdy, kto we własnem lub w imieniu drugiego
   a) wystawia albo przyjmuje podlegający stęplowi dokument lub pismo w podlegającym stęplowi kraju tutejszym (austryackim),
   b) z dokumentu lub pisma, warunkowo od stępla uwolnionego, lub zewnątrz tutejszego stęplowi podległego kraju wydanego, robi użytek, obowiązek do zastęplowania stanowiący.
2. Ten, u którego się dokument wydany zewnątrz tutejszego stęplowi podległego kraju wtedy znajduje, kiedy po przeniesieniu onegoż w kraj tutejszy, stęplowi podległy, wstępuje zobowiązanie do opłacenia stępla wedle §. 23.
3. Każdy, kto w imieniu drugiego
   a) do jakiej władzy wnosi albo podlegające stęplowi podanie, albo odpis rubrum albo alegat; lub też
   b) daje powód do jakowego wydania, stęplowi podlegającego.
4. Adwokaci, notaryusze i pod publicznem zawierzytelnieniem postanowieni ajenci lub rzecznicy przy tych dokumentach lub pismach, które za ich spółdziałaniem zostały sporządzone albo wydane.
5. Publiczni urzędnicy względem dokumentów i pism, przez nich w urzędowej ich własności sporządzonych, lub pod ich urzędowem spółdziałaniem ułożonych, tudzież względem ich wydań urzędowych.

6. Każdy, na którym ciąży wina lub uczęstnictwo w przestąpieniu, które ustawa za pokrzywdzenie dochodowe uznaje, bez różnicy czy on względem przestąpienia karze podlega czy nie, za ilość, o którą pokrzywdzenie należytości wykonane zostało.

5. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA NALEŻYTOŚĆ BEZPOŚREDNIO OPŁACIĆ SIĘ MAJĄCĄ.

§. 72.

a) Ciążenie na rzeczy.

Należytość od przeniesień majątkowych ciąży na rzeczy, przedmiot przeniesienia stanowiącej, i ma pierwszeństwo przed wszystkiemi należytościami, z tytułów prawa prywatnego wynikającemi; tycze się to osobliwie należytości od spadków i legatów, a przy przedsięwzięciu sądowej obsygnacyi i inwentarzów, sąd stosowną staranność mieć winien o zabezpieczeniu należytości. Przed opłaceniem lub zupełnem zabezpieczeniem należytości od puścizny i od legatów, nie wolno addykować pozostałości. Należytość od wciągnienia w księgi publiczne w celu nabycia praw realnych, ciąży na realnem prawie, przez wciągnienie nabytem, i ma na takowem pierwszeństwo, przed wszystkiemi należytościami, z tytułów prawa prywatnego wynikającemi.

To pierwszeństwo Skarbu, nie dotycze pretensyj, które przed działalnością niniejszej ustawy do rzeczy nieruchomej zyskały prawo zastawu, i ustaje po upływie lat 3 od chwili licząc, w której w skutek nakazu zapłaty, podatkujący opłacić był winien należytość, bez uszkodzenia jednak prawa pretensyi, przysłużającego skarbowi przeciw podatkującemu (§. 9 nin. ust.). Przedawnienie pierwszeństwa, przerywa się jednak przez użycie prawnych środków do ściągnienia należytości istniejących. Jeżeli wypłata nie nastąpi w czasie należytym, tedy przepisaną należytości kwotę uwidocznić należy w księgach publicznych, gdzie takowe istnieją, na żądanie urzędu do ściągnienia należytości przeznaczonego. Choćby w takowym razie przez upływ czasu ugasło pierwszeństwo skarbu państwa, to przecie kwota należytości z tem pierwszeństwem na leżącem dobru (realności) ciąży, które odpowiedniem jest czasowi wciągnienia tejże kwoty do ksiąg publicznych.

§. 73.

b) Osobiste.

1. W ogólności.

Za opłacenie należytości, odpowiedzialnemi są niepodzielnie z samym bezpośrednio podatkującym (§. 68):

1. Przy dokumentach, które przez się stęplowi podlegają, jednakże bezpośredniemu opłaceniu należytości poddane być muszą owe osoby, na których ciąży odpowiedzialność za obowiązek stęplowy (§. 71).

2. Spadkobierca za należytość od legatów, niepodzielnie z legataryuszem, od którego ów prawo ma ściągnąć opłaconą od legatu należytość przy wydaniu legatu, jeżeli spadkodawca nie włożył wyraźnie na spadkobiercę obowiązku opłacenia należytości za legataryusza.

3. Nietylko strona, na którą rzecz ma być przeniesioną, ale też i druga

a) jeżeli ona rzecz przed opłaceniem należytości nabywającemu oddała, lub

b) jeżeli w celu wymierzenia należytości od uprawnionych ku temu władz lub urzędów do udzielenia wyjaśnień i wykazów wezwana, takowe udzielić zaniedbała. lub też ważną dla wymierzenia należytości nieprawdziwość podała.

4. Każdy, na którym ciąży wina lub uczęstnictwo w przestąpieniu, które ustawa za pokrzywdzenie dochodowe uznaje, bez różnicy, czy on względem przestąpienia karze podlega czy nie, za ilość, o którą pokrzywdzenie należytości wykonanem zostało.

§. 74.

2. Rzecznika.

Przy interesach prawnych, pod spółdziałaniem adwokata, notaryusza lub pod publicznem zawierzytelnieniem postanowionego ajenta albo rzecznika zawartych, odpowiedzialnym jest tenże niepodzielnie z tym, który do opłacenia należytości lub do odpowiedzialności za takową jest obowiązanym, za dopełnieniem włożonego nań §fem 44 L. 1. b. obowiązku, i za skutki szkodliwe, z zaniedbanego oznajmienia wynikłe.

§. 75.

3. Sędziego.

Sędzia, pod którego wpływem odbywa się rozprawa względem interesu, bezpośredniemu opłaceniu należytości podlegającego, nie zwracający należytej uwagi lub nie używający wpływu na dokładne wymierzenie i ściągnienie opłaty, odpowiedzialnym jest za skutki szkodliwe ztąd wynikłe.

6. POSTANOWIENIA SPÓLNE.

§. 76.

a) Następne opłacenie należytości.

W przypadkach, w których wyznaczyć wypada karę za pokrzywdzenie dochodowe, przestąpieniem przepisu wykonane, musi niezawiśle od kary ilość podatkowa, podług przepisanego wymiaru wypadająca, jeżeli albo wcale nie, albo niezupełnie jest wypłacona, następnie opłacona być po odtrąceniu opłaty, uiszczonej bezpośrednio lub przez stępel użyty albo przyszyty.

§. 77.

b) Powrócenie opłaty nienależącej się.

Jeżeli kto przez błąd lub pomyłkę rachunkową w użyciu stępla wyższego, jak klasowy, lub w bezpośredniem opłaceniu podatku wyższą ilość zapłacił jak przepisana, żądać może zwrócenia ilości opłaconej nienależytej w ciągu 3ch lat po nastąpionej wypłacie.

§. 78.

c) Zażalenia przeciw wymierzeniu opłaty.

Kto przez wymierzenie należytości, na niniejszym przepisie zasadzającej sęi, mniema się być pokrzywdzonym, ten wnieść może zażalenie przeciw temu do wyższej instancyi, sprawami dochodowemi kierującej. Najwyższe rozstrzygnienie takowych zażaleń, na zwyczajnej drodze rekursu, ministerstwu finansów przynależy. Ani zażale-

niem takowem, ani rekursem przeciw odsunięciu zażalenia, nie może być wstrzymanem ściągnięcie należytości.

Oddział trzeci.

O przestąpieniach prawa.

1. SZKODLIWY SKUTEK PRZESTĄPIENIA PRAW POD WZGLĘDEM WYMIARU NALEŻYTOŚCI BEZ POSTĘPOWANIA KARNEGO.

§. 79.

a) W ogólności.

W następujących przypadkach pobierać należy potrójną ilość podatkową, wedle przepisów wypadającą, po odtrąceniu ilości, przez stępel lub bezpośrednio opłaconej, a to bez zaprowadzenia postępowania karnego niepodzielnie od tego lub tych, który lub którzy do opłacenia podatku zobowiązanymi lub za takowe są odpowiedzialnymi:

1. Jeżeli dokument lub pismo, przy wydaniu opłacie stęplowej podlegające,

a) na niestęplowanym lub na papierze niższym stęplem jak przepisany opatrzonym albo

b) na papierze wprawdzie należycie stęplowanym, wszelakoż sposobem, przepisom tak dalece przeciwnym, że w skutek tego dokument lub pismo wedle ustawy za niestęplowane uważać się winno, i jeżeli, o ile ustawa następnego zastęplowania lub uzupełnienia stępla dozwala, nawet i następnie obowiązkowi stęplowemu wedle przepisanego sposobu w ciągu czasu dozwolonego zadosyć nie uczyniono.

2. Jeżeli książki opłacie stęplowej podlegające, na niestęplowanym lub na papierze niższym stęplem jak przepisany opatrzonym, prowadzone są.

3. Jeżeli z dokumentu lub pisma, warunkowo od stępla uwolnionego, bez przepisnego opłacenia należytości stęplowej użycie zrobiono, zobowiązanie do uiszczenia opłaty stęplowej stanowiące.

4. Jeżeli w sprawie sądowej do władzy lub urzędu podanie stęplowi podlegające wniesiono bez stępla, lub niższym stęplem jak przepisany opatrzone, lub jeżeli przy takowem podaniu znajduje się nienależycie ostęplowany albo alegat albo odpis rubrum.

5. Jeżeli urzędowe wydanie, obowiązkowi stęplowemu podlegające, oprócz przypadków ustawą dozwolonych, przedsięwzięto na papierze niestęplowanym lub na papierze niższym stęplem jak przepisany opatrzonym.

6. Jeżeli ten, który do przedłożenia papieru stęplowego na urzędowe wydanie jest obowiązanym temu obowiązkowi w sądowym sporze lub w postępowaniu konkursowem zadosyć uczynić zaniedbuje (§. 66).

7. Jeżeli dokument lub pismo, zewnątrz kraju tutejszego stęplowi podlegającego wystawione, podać zaniedbano, w ciągu czasu do zastęplowania lub opłacenia należytości przepisanego.

8. Jeżeli w ciągu przepisanego terminu przedłożyć zaniedbano urzędowi do pobierania należytości ustanowionemu, dokument stęplowi podległy, który wedle ilości kwoty stęplowej, lub z przyczyny, że w nim wartości pieniężnnj nie wyszczególniono, poddany być ma bezpośredniemu opłaceniu należytości.

§. 80.

b) W szczególności przy interesach prawnych bezpośredniemu opłaceniu należytości podlegających.

Podwójną ilość podatkową, wedle przepisów wypadającą, bez zaprowadzenia postępowania karnego, mają, po odtrąceniu opłaconej przez stępel ilości, niepodzielnie zapłacić ci, którzy do opłacenia podatku zobowiązanymi albo za takowe odpowiedzialnymi są, jeżeli w ciągu przepisanego terminu, oznajmić zaniedbali urzędowi do wymierzania należytości ustanowionemu o interesie prawnym w skutek §. 5 C. podlegającym, bezpośredniemu opłaceniu należytości.

§. 81.

c) Przy podaniach w sprawach niesądowych.

Jeżeli w niesądowej sprawie podano bez stępla do władzy lub urzędu jakiego prożbę stęplowi podległą, lub jeżeli do takowej prożby przyłączono proste przez samę stronę sporządzone odpisy, nieostęplowawszy takowe, tedy za prawidło służyć ma, że podanie osobiście przez stronę wniesione, tejże natychmiast zwrócone będzie, a wrazie jeżeli podanie przez stronę nie jest osobiście wniesionem, że nie nastąpi ani ściągnienie należytości stęplowej, ani też kara, jednakże miejsce mieć będzie ten skutek szkodliwy, iż żadna czynność urzędowa na to podanie nie będzie przedsięwziętą, lecz takowe do aktów złoży się.

Wyjątkowo jednak wtenczas tylko na takowe podanie czynność urzędowa przedsięwziętą być ma, jeżeli strona w pierwszym przypadku oświadcza, że podania nazad odebrać nie chce, co przyjmujący urzędnik protokołu podawczego, na podaniu nadmienić winien, a w drugim przypadku, czynność urzędowa z publicznych względów, potrzebną być się ukazuje, albo dla tego, że z zaniechania onejże, niebezpieczeństwo dla strony wyniknąćby mogło.

Jeżeli czynność urzędowa z publicznych względów, oprócz tych, które upraszającego dotyczą, przedsięwziętą bywa, a przy podaniu warunki uwolnienia od stępla nie zachodzą, tedy na następnem ściągnieniu należytości pojedynczej, zaprzestać należy; przeciwnie zaś, jeżeli czynność urzędowa nie z publicznych względów miejsce ma, ilość stęplowa, podług przepisu wypadająca, w dwójnasób odebraną będzie.

2. ZASTOSOWANIE KARY.

§. 82.

a) Zasada.

We wszystkich innych, jak w wspomnionych §§[fami] 79, 80 i 81, przypadkach przestąpienia niniejszej ustawy, równie jak przeciw temu, który w skutek §§[fów] 79, 80 i 81, w ciągu dwóch bezpośrednio poprzedzających latach, trzy razy do opłacenia podwyższonej należytości pociąganym był, a pomimo to, znowu się pokrzywdzenia dochodów skarbowych dopuścił, wyrzeczona będzie kara podług postanowień, istniejących co do postępowania karnego na przestępstwa trzydziestowe.

Kara na ukrócenia dochodów skarbowych, z reguły przeciw temu ma być wyrzeczona, który do opłacenia należytości lub do załączenia papieru stęplowego, z ustawy jest zobowiązanym; przy prawnych jednakże dokumentach, zaświadczeniach, urzędowych wygotowaniach, podpada jej nietylko wystawiciel dokumentów, ale też i odbiorca (§. 64. 1. *a) b)* nin. ust.); przy dokumentach zaś lub pismach sporządzonych lub wystawionych pod spółdziałaniem adwokatów, notaryuszów lub za publicznem uwierzytelnieniem ustanowionych ajentów albo rzeczników, lub też podanych do władzy, albo urzędu, czy to przez nich samych, czy przez innych, lubo nie mają być jako wystawiciele uważani, karani będą także i rzeczeni właśnie adwokaci, notaryusze, ajenci lub rzecznicy.

§. 83.

b) Szczególne przypadki karne.

W szczególności będzie karanem

aa) pokrzywdzenie dochodów skarbowych.

1. Jeżeli w dokumencie, którego stępel do wartości pieniężnej się stosuje, albo którego treść wymierzeniu należytości za podstawę służyć ma, nieprawdziwość, w skutej której opłata niżej przepisanego wymiaru wypada, bezpośrednio lub przez odwołanie się na inne dokumenta lub pisma, podano, szczególnie jeżeli cenę kupna lub inną odpłatę częścią tylko, albo jeżeli interes, częścią odpłatnie częścią bezpłatnie zawarty, niezupełnie podano, lub jeżeli zamiast interesu bezpłatnego interes odpłatny udano.

2. Jeżeli w wyszczególnieniach, do których się wymierzenie należytości stosuje, przedmiot, podług którego wartości opłata wymierzoną być ma, albo część onegoż w ten sposób utajono lub nieprawdziwie podano, iżby uwolnienie od opłaty lub mniejsze jak przepisane wymierzenie podstępnie uzyskanem było.

3. Jeżeli kto podstępnem udaniem lub innym sposobem, pozyskał zaświadczenie ubóstwa, do którego żadnego nie ma prawa.

4. Jeżeli kto stępel podrabia, niższy na wyższy przeistacza, lub z jednej kartki na drugą przenosi, i papier opatrzony stęplem podrobionym, sfałszowanym lub przeniesionym komu innemu odstępuje, lub na inne miejsce odseła.

5. Jeżeli kto papier stęplowany, na którym już dokument lub pismo wystawionem było, w inny sposób przeistacza lub przyrząda, przez który stępel jest wprawdzie nienaruszony, lecz dokument lub pismo na nim wystawione zniweczone, i tak przeistoczony i przyrządzony papier, komu innemu odstępuje lub na inne miejsce przeseła. W tem nie ma żadnej różnicy czy przyszedł do skutku interes, dla którego zdjęty z papieru dokument lub pismo sporządzono, czy takowe przy wygotowaniu stęplowi podlegało, czy użytek z niego zrobiono, czy wystawienie było zupełnem, czy tylko rozpoczętem, i czy zachodzą warunki do wymienienia papieru, jako papieru zepsutego za inny papier stęplowy lub nie.

6. Jeżeli kto od kogo innego na sprzedaż przyjmuje lub komu innemu odstępuje papier stęplem podrobionym, stałszowanym lub przeniesionym opatrzony, lub też papier sposobem, w pierwszym ustępie wspomnionym, przeistoczony albo przyrządzony.

bb) Przestępstwo innego rodzaju.

7. Jeżeli ten, który z ustawy obowiązany jest czuwać nad należytem użyciem stępla i zachowaniem ustawy, zaniechał donieść o przestępstwie, które spostrzegł lub też przy użyciu należytej uwagi, mógłby był spostrzedz.

8. Jeżeli, co się tycze zewnętrznej formy wystawienia dokumentów lub pism, opłacie podlegających przeciw rozrządzeniu ustawy działano, w sposób, z którego nie wynika, że dokument lub pismo za niestęplowane ma być uważane, mianowicie jeżeli prywatne osoby przedsiębiorą druk lub litografię na papierze, znakiem stęplowym opatrzonym.

9. Jeżeli przy widymatach odpisów nie zachowano uwagi 5 do poz. taryf. 2 przy legalizacyach zarządzenia poz. taryf. 66, przy wystawieniu warunkowo-uwolnionych dokumentów i aktów urzędowych odstępu 5 uwag do taryfy przedwstępnych.

10. Jeżeli papierem stęplowym lub blankietami stęplowanemi prowadzi się handel niepozwolony.

§. 84.

c) Wymiar kary

Kara będzie wymierzaną:

1. Przy pokrzywdzeniach dochodów skarbowych w należytościach, bezpośrednio opłacać się mających, w potrójnej do 6-krotnej wysokości kwoty, o którą należytość pokrzywdzono lub na niebezpieczeństwo pokrzywdzenia wystawiono.

2. Przy przestępstwach w §. 83 pod 4, 5, 6 wspomnionych, 5-krotną aż do 15-krotnej wysokości opłaty stęplowej, na papierze wyrażonej, z którym przestąpienie popełnionem zostało.

3. Przy pokrzywdzieniach dochodów skarbowych, uskutecznionych z podaniami, odpisami do tychże podań załączonemi, z dokumentami i pismami, w pozaurzędowem użyciu stęplowi nie ulegającemi, lub też z urzędowemi aktami, w potrójnej aż do 5-krotnej ilości tej summy, o którą pokrzywdzenie nastąpiło.

4. Przy wszystkich innych pokrzywdzeniach skarbowych stęplowych, potrójną summą aż do 8-krotnej wysokości tejże, o którą pokrzywdzenie nastąpiło lub uskutecznić usiłowano.

5. Przy zaniedbanych doniesieniach obowiązkowych o pokrzywdzeniach dochodowych, wedle tego, czy zaniechanie miejsce miało przy dokumentach lub pismach, od których należytość albo w cale nie, albo za mało opłacono, w 5 do 50 złr. lub w 2 do 20 złr.

6. Przy nieupoważnionym handlu papierem stęplowym lub blankietami stęplowanemi, w 5 do 50 złtr.

7. Przy innych przestąpieniach niniejszej ustawy, 2-ma aż do 10 złr.

Kary takowe, orzeczone wyrokiem karnym, wydanym w skutek dochodzenia przeciw jednemu a temu samemu przestępcy, nigdy w mniejszej kwocie nie będą wymierzane jak 2 złr., a jeżeli idzie o pokrzywdzenie bezpośredniej należytości, nigdy niżej 5 złr.

Papier, z którym popełniono jedno z przestępstw, w §. 83 pod 4, 5, 6 wymienionych, nie zapisany żadnym dokumentem lub pismem, do użycia jako papier stęplowy sposobić się nie będzie.

§. 85.

d) Przedawnienie kary.

Dla przestępstw niniejszej ustawy, nie ma miejsca przeciw obwinionemu ani śledztwo ani też kara, jeżeli od czasu popełnienia przestępstwa, o ile takowe między pokrzywdzenia dochodów skarbowych należy, upłynęło lat pięć, we wszystkich zaś innych przypadkach, rok 1, a przytem postępowanie prawne nie było rozpoczętem, oraz też, jeżeli przestępca w przeciągu tym nie dopuścił się żadnego innego przestępstwa dochodowego. Jeżeliby to ostatnie miało miejsce, dawniejsze przestępstwo przedawania tylko po upływie tego terminu podwójnego, któryby podczas późniejszego przestępstwa odbytym być miał do osiągnienia terminu przedawnienia, przepisanego dla przestępstwa pierwszego.

§. 86.

Każdy rewers albo każdy jakikolwiekbądź dokument, wystawiony w tym celu, aby w interesie dwustronnie obowiązującym, dla pokrzywdzenia należytości od tegoż wypadającej, ustanowić wyższą cenę, albo ogólnie wyższą prestacyę lub wzajemną prestacyę, jak wyrażono w dokumencie prawnym, na ten interes sporządzonym, na którego podstawie miejsce miało wymierzenie należytości, zostaje nieważnym i nie ma prawnej działalności, oraz ściągnąć ma na się zastosowanie kary §§fów 84 i 85.

3. DOKUMENTA I PISMA ZA NIESTĘPLOWANE UWAŻAĆ SIĘ MAJĄCE.

§. 87.

Przy zastosowaniu §§. 79, 81 i 83, następujące dokumenta i pisma, uważane będą za niestęplowane:

1. Dokumenta i pisma, które oprócz przypadków, gdzie tego niniejsza ustawa wyraźnie dozwala (§. 26), zamiast zastęplowania, opatrzone (indosowane) zostały tylko arkuszem stęplowem, chociaż prawu odpowiednim.

2. Dokumenta i pisma, względem których dozwolono jest przyłożenie (indosowanie arkusza stęplowego, jeżeli nie zważano na jednę lub drugą albo na wszystkie co do przyszycia przepisane niniejszą ustawą formalności.

3. Dokumenta i pisma, w których tekst nie zaczyna się na tej stronicy, na której się odcisk stępla znajduje, sposobem w ustawie przepisanym (§. 31); tudzież

4. Dokumenta i pisma, które przeciw przepisowi §fu 32, na takim arkuszu stęplowym wydane są, na którym się już dokument albo pismo znajduje.

5. Dokumenta, pisma i księgi, opatrzone stęplem podrobionym, sfałszowanym lub przeniesionym, lub których papier przeistoczonym i przyrządzonym został w sposób w §fie 83 pod 5 wymieniony. Stępel w takowych przypadkach ma jako brakujący, nietylko przeciw temu być uważany, który się dopuścił jednego z rzeczonych w §fie 83 pod 4. 5, 6, przestępstw, lecz także i przeciw temu, który przy nabyciu papieru, przy wystawieniu lub przyjęciu dokumentu albo pisma, przy użytku, jaki z niego robi, wiedział, że stępel jest podrobiony, sfałszowany, przeniesiony, lub że papier jest przeistoczony

albo przyrządzony, lub który wedle stanowiska służby swej i w ogólności wedle stosunków osobistych, byłby w stanie rozróżnić stępel prawdziwy, lub też przy użyciu należytej uwagi, łatwo byłby poznać mógł znaki nieprawdziwości stępla wpadające w oczy.

4. UWOLNIENIE OD SZKODLIWYCH SKUTKÓW PRZESTĄPIENIA I UKARANIA.

§. 88.

Odbiorca dokumentu lub pisma, podpadającego stęplowi, jednak bez stępla znajdującego się lub za niestęplowany uważać się mającego, albo niższym stęplem opatrzonego jak prawem przepisany, zostaje, jeżeli w przeciągu dni trzydziestu następujących po odebraniu takowego dokumentu lub pisma, oznajmia o przestąpieniu, albo władzy dochodowej, albo postanowionym do wykonania przepisów dochodowych urzędnikom lub sługom, przez to oznajmienie od opłacenia wyższej należytości stęplowej (§. 79, 81), a nawet jeżeli przypadek do zastosowania ustawy karnej na przestępstwa dochodowe sposobnym jest, także i od kary uwolnionym. Jeżeli zaś okoliczność ta, że termin właśnie rzeczony jeszcze nie upłynął, nie wykazuje się ani z dokumentu ani z samego pisma, ma to strona należytym udowodnić sposobem.

5. PRZEDAWANIE PAPIDRU STĘPLOWEGO PO WYŻSZEJ CENIE JAK PRZEPISANA.

§. 89.

Przedawanie papieru stęplowego przez upoważnionych papieru stęplowego przedawców za ceną wyższą nad tę, którą znak stęplowy okazuje, uważanem być ma za handel nieuprawniony papierem stęplowym.

6. ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA KARY.

§. 90.

a) **Publicznych urzędników,**

Publiczni urzędnicy odpowiadają także względem, pod ich urzędowem spółdziałaniem

1. przez strony sporządzonych, należytościom podlegających dokumentów lub pism, albo względem

2. zdziałanego przyszycia (indosowania) arkusza stęplowego do dokumentu lub pisma, za kary majątkowe, które wyznaczone będą na pokrzywdzenia skarbowe, takowemi dokumentami lub pismami, albo co do tych urzędowych wydań lub aktów wykonane.

§. 91.

b) **Adwokatów, notaryuszów i pod publicznem zawierzytelnieniem postanowionych ajentów.**

Podobna odpowiedzialność (§. 90) spada na adwokatów, notaryuszów i pod publicznem zawierzytelnieniem postanowionych ajentów lub rzeczników względem tych dokumentów i pism, które za ich spółdziałaniem sporządzone lub wydane zostały.

7. DONIESIENIA O PRZESTĄPIENIACH.

§. 92.

a) **Jeżeli przestąpienie przy okazyi czynności urzędowej odkryto.**

Jeżeli jakiej władzy, lub któremu urzędowi albo zakładowi rządowemu, do czynności urzędowej przedłożono dokument lub pismo, które opłacie podlega, jednakże wykazem względem opłacenia tejże nie jest opatrzone, albo niższym stęplem jest nazna-

czone jak ustawa wymaga, albo które za niestęplowane uważać się ma, lub oznaki innego przestąpienia niniejszej ustawy na sobie nosi, natenczas, wyjąwszy wymieniony w §^{fie} 81 przypadek zwrócenia podania lub złożenia onegoż do aktów, takowe spostrzeżenie władzy powiatowej, sprawami dochodowemi kierującej, bez zwłoki oznajmić i stosowne, ku zapewnieniu istoty czynu potrzebne środki zaradcze zaprowadzić należy.

§. 93.

b) Obowiązek czuwania nad zachowaniem przepisu.

W szczególności obowiązek czuwania nad dokładnem zachowaniem niniejszej ustawy, a w razie odkrycia przestąpienia lub zboczenia od niej, także i obowiązek oznajmienia wkłada się:

1. Względem podań, tudzież duplikatów podań i odpisów rubrum, na urzędnika do prowadzenia protokołu podawczego przeznaczonego, albo na osobę czynności jego pełniącą;

2. względem podań, względem znajdujących się przy nich, albo do protokołu przez stronę załączonych alegatów, tudzież względem innych dokumentów i pism, np. względem oddanych kasom kwitów, na urzędnika najpierwej obowiązanego do wyrobienia, cenzurowania albo urzędowego wypracowania przedmiotu;

3. względem dokumentów do wciągania w publiczne księgi przedłożonych, na urzędnika wykonującego albo osobiście wciągnienie w księgi, albo przez przydzielonych mu podręcznych.

§. 94.

c) Nagroda dla donosicieli i imaczów.

Względem podawania doniesień o przestąpieniach niniejszej ustawy, względem postępowania na takowe doniesienia i względem nagród dla donosicieli i imaczów, mają być te same przepisy zastosowane, które oznaczone są względem doniesień o przestąpieniach innych praw dochodowych, i względem nagród dla donosicieli i imaczów co do przedmiotów innych przestępstw dochodowych.

Nagroda dla donosicieli i imaczów stosować się ma do rzeczonych przepisów także i w tych razach, w których nie kara, atoliż wedle §§. 79, 80, 81, ustopniowana należytość pobieraną być ma. Część dla donosicieli i imaczów w takowych razach wedle tej ilości wymierzoną będzie, która nad miarę zwyczajnej należytości wpływa.

§. 95.

d) Darowanie kary w skutek doniesienia.

Jeżeli doniesienie w §. 88 wzmiankowane, uczynił odbiorca podlegającego stęplowi, jednak niestęplowanego, albo za niestęplowany uważać się mającego, albo niższym stęplem jak prawny opatrzonego dokumentu lub pisma, tedy takowy, lubo przez to od kary uwolnionym się staje, nagrody jednak żądać nie ma prawa.

§. 96.

e) Żądanie okazania doniesionego dokumentu lub pisma nie należycie zastęplowanego.

Jeżeli dokument albo pismo niestęplowane, stęplowi podlegające albo za niestęplowane uważane być mające, albo niższym stęplem jak prawny opatrzone, albo ogól-

nie oznaki innego jakiego przestąpienia niniejszej ustawy na sobie noszące, nie jest z doniesieniem podane, natenczas władza powiatowa sprawami dochodowemi zawiadująca, prawo ma zażądać od posiadacza okazania dokumentu lub pisma dotyczącego, a w razie gdyby to odmówionem zostało, udać się do sądowej władzy pierwszej instancyi tego powiatu sądowego, w którym posiadacz dokumentu lub pisma się znajduje, bez względu na osobistą własność jego, która to co tylko wzmiankowana instancya, jeżeli dowiedziono, że strona do okazania wezwana, tenże dokument albo pismo posiadała, też właśnie stronę spowodować winna do złożenia dokumentu, albo do wykazania się z tego, jakim może sposobem takowa w tym czasie dokumentem już rozporządziła.

§. 97.

f) Dochodzenia u publicznych władz, urzędów i notaryuszów.

Władze, do zawiadowania sprawami dochodowemi ustanowione, upoważnione są zarządzać u publicznych władz i urzędów, tudzież u notaryuszów od czasu do czasu dochodzenia dla przekonania się o zachowaniu niniejszej ustawy, wszakże dochodzenia takowe zawsze w ten sposób wykonane być muszą, żeby przez to regularne prowadzenie interesów ani nie było przeszkodzone ani przerwane.

Krauss m. p.

się zaszłe mogło jakiego przestąpienia niniejszej ustawy na szkodę skarbu, nie jest w dokumencie podane, tymczasem władza w wymiarze sprawami dochodowemi zawiadująca prawo ma żądać od posiadacza okazania dokumentu lub pisma dotyczącego, a w razie gdyby to odmówionem zostało, udać się do sądowej władzy pierwszej instancyi tego powiatu sądowego, w którym posiadacz dokumentu lub pisma się znajduje, bez względu na osobistą właściwość jego, sądca to co tylko wezwaniu owa instancya, jeżeli dowiedzionem, że strona do okazania wezwana, takie dokument albo pismo posiada, jej właśnie stronę spowodować winna do złożenia dokumentu, albo do wykazania się z tego, jakim może sposobem takowe w tym czasie dokumentem już więcej zadość.

§. 97.

c) Wdrożenie u publicznych władz, urzędów i notaryuszów.

Władze, do zawiadowania sprawami dochodowemi ustanowione, upoważnione są zarządzać u publicznych władz i urzędów, tudzież u notaryuszów od czasu do czasu dochodzenia dla przekonania się o zachowaniu niniejszej ustawy, wszakże dochodzenie takowe zawsze w ten sposób wykonane być musi, żeby przez to regularne prowadzenie interesów ani nie było przeszkadzane ani zatrzymane.

Krauss m. p.

TARYFA.

Objaśnienia wstępne.

1. Jeżeli w przypadkach, w których albo uwolnienie od należytości, albo wyższy lub niższy wymiar należytości zawisł od pewnej własności interesu prawnego, która z dokumentu prawnego, względem interesu zawartego, nie daje się wyraźnie poznać, mianowicie, jeżeli nie wyrażono rzeczywiście, czy interes odpłatnie czy bezpłatnie zawarto, tedy w celu wymierzenia należytości domniemywa się ta własność interesu, która obowiązek należytości stanowi, albo o ile niewyraźność do okoliczności się odnosi, stanowiącej wymiar należytości, ta okoliczność, podług której wyższy wymiar należytości wypada; wszakże nie wyłącza się przez to dowód przeciwny.

2. Taryfa wymierza należytość tylko od pierwszego arkusza dokumentu lub pisma.

Jeżeli dokument lub pismo stałej należytości steplowej podlega, natenczas każdy dalszy arkusz opatrzony być musi steplem na pierwszy arkusz przepisanym, o ile taryfa nie zawiera innego postanowienia. Przy dokumentach prawnych, podlegających należytości według stopniowań wartości (skal), przepisany jest od każdego dalszego arkusza po pierwszym następującego, stępel 15 krajcarowy, wyjąwszy, gdyby dokument już względem pierwszego arkusza wymagał niższego stępla, w którym to razie przy każdym dalszym arkuszu ten sam stępel użytym być powinien jak przy pierwszym. Jeżeli należytość tę pobiera się bezpośrednio, może bezpośrednie to pobieranie rozciągać się podług tegoż samego mierzydła także i do należytości od dalszych arkuszów.

3. Pod wyrazem „urzędowe użycie", który także i sądowe w sobie zawiera, rozumie się użycie dokumentu lub pisma w urzędzie, kasie lub publicznej władzy do tego celu, w którym jest wystawione, bez względu na to, czy dokument lub pismo ku temu w oryginale, czy w odpisie przedłożono, przeto urzędowe odpisu użycie, stanowi zobowiązanie do opłacenia należytości od oryginału, jeżeli takowy do dokumentów lub pism należy, warunkowo należytościom podlegających. Przeciwnie jednak spowodowanie urzędowego prostego lub zawidymowanego odpisu, albo widymowanie odpisu, przez samę stronę sporządzonego, albo wniesienie dokumentu lub pisma do urzędowego zachowania, nie powinno uważane być za użycie urzędowe, które samo przez się obowiązuje do opłacenia należytości od oryginalnego dokumentu lub pisma, warunkowo od stępla uwolnionego.

4. Z pomiędzy dokumentów i pism, w kraju cudzym lub w kraju tutejszym, od należytości uwolnionym, wystawionych, podlegają tylko do-

kumenta prawne i zaświadczenia (§, 1, A. i C. 1. niniejszej ustawy) opłatom, przepisanym w kraju tutejszym, należytościom podległym. Urzędowe wydania kraju cudzego, które nie są ani prawnemi dokumentami ani zaświadczeniami, przy urzędowem użyciu podlegać mają tylko stęplowi, na alegata wymierzonemu.

5. Jeżeli podług postanowień niniejszej taryfy, wydany być może prawny jaki dokument albo zaświadczenie, albo urzędowe jakie wydanie, w pewnym celu bez opłaty, tedy na tem miejscu, gdzie zwykłe znak stęplowy wyciśniętym bywa, wyszczególnione być mają tak cel dokumentu jako też i osoba, dla której tenże służyć ma.

6. Co do należytości od przeniesień majątkowych i wciągnień w księgi publiczne, przepisują się następujące spólne zasady:

a) Należytość od przeniesienia majątkowego, albo obok tejże, należytość od wciągnienia w księgi publiczne, albo należytość tylko od tego ostatniego, tyle razy ma być opłaconą, ile razy zaszły zmiany rodzaju nadmienionego, bez różnicy, czy o ich wciągnienie naraz upraszano czy nie, i czy zmiany te ugruntowane zostały jednym lub więcej interesami prawnemi, albo jednym lub więcej dokumentami prawnemi.

b) Jeżeliby dwie lub więcej osób niepodzielnie rzecz albo prawo nabyli, tedy te więcej osób, za jednę uważać się winny. Jeżeli który w księgach publicznych wciągniony właściciel wyłączny przyznaje spółwłasność jednej lub więcej osobom, tedy spółwłaściciele wstępujący, opłacać winni należytości w miarę prawa im przyznanego. Jeżeli część jednego lub więcej wstępujących spółwłaścicieli, nie jest oznaczoną, tedy takowi należytość opłacać mają w miarę podziału, między nimi a pierwotnym właścicielem w równych częściach zdziałanego. Jeżeli przez wykreślenie którego z spółwłaścicieli część reszty innych zostaje powiększoną, lub spółwłasność w wyłączną własność zamienioną, natenczas w tym samym pomiarze należytość opłacić mają pozostający spółwłaściciele, albo też który stał się samowłaścicielem.

c) Dokumenta prawne, któremi osoba, która we własnem imieniu z inną prawny jaki interes zawarła, następnie oświadcza, że tylko jako pełnomocnik imieniem trzeciej osoby i dla niej samej prawa nabyła, rzecz na zastaw lub do depozytu oddała, uważane być mają za przeniesienia majątkowe wystawiciela na osobę, jako mocodawcę oznaczoną, jeżeli nie przedłożono pełnomocnictwa ze strony mocodawcy na interes opiewające i p r z e d zawarciem tegoż sądownie zalegalizowane.

Kolej stopniowa (skale)

do wymierzenia należytości od dokumentów prawnych, postępującej podług stopni stosownie do wartości.

I.	Ustanowa należytości zł. r.	kr.	II.	Ustanowa należytości zł. r.	kr.
do 100 zł. r.	—	3	do 20 zł. r.	—	3
nad 100 zł. r. 200 „	—	6	nad 20 zł. r. 40 „	—	6
200 „ 350 „	—	10	40 „ 70 „	—	10
350 „ 500 „	—	15	70 „ 100 „	—	15
500 „ 1,000 „	—	30	100 „ 200 „	—	30
1,000 „ 1,500 „	—	45	200 „ 300 „	—	45
1,500 „ 2,000 „	1	—	300 „ 400 „	1	—
2,000 „ 4,000 „	2	—	400 „ 800 „	2	—
4,000 „ 6,000 „	3	—	800 „ 1,200 „	3	—
6,000 „ 8,000 „	4	—	1,200 „ 1,600 „	4	—
8,000 „ 10,000 „	5	—	1,600 „ 2,000 „	5	—
10,000 „ 12,000 „	6	—	2,000 „ 2,400 „	6	—
12,000 „ 16,000 „	8	—	2,400 „ 3,200 „	8	—
16,000 „ 20,000 „	10	—	3,200 „ 4,000 „	10	—
20,000 „ 24,000 „	12	—	4,000 „ 4,800 „	12	—
24,000 „ 28,000 „	14	—	4,800 „ 5,600 „	14	—
28,000 „ 32,000 „	16	—	5,600 „ 6,400 „	16	—
32,000 „ 36,000 „	18	—	6,400 „ 7,200 „	18	—
36,000 „ 40,000 „	20	—	7,200 „ 8,000 „	20	—
nad 40,000 zł. r. dalej, opłacać się ma należytość od każdych 2,400 zł. r. po 1 zł. r. więcej, przy czem resztująca ilość niżej 2000 zł. r. za pełną ma być uważaną.			nad 8,000 zł. r. dalej, opłacać się ma należytość od każdych 400 zł. r. po 1 zł. r. więcej, przy czem resztująca ilość niżej 400 zł. r. za pełną ma być uważaną.		

Skala I. ma być zastosowaną oprócz wekslów także i do innych dokumentów prawnych, w owych przypadkach, w których użycie stępla wekslowego jako ulżenie jest dozwolonem.

428*

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	Abonamentu poświadczenia, karty (bilety), lub książeczki, ob. p. t. 12 *)-102. *o*.						
	Absentacyjne pozwolenia. ob urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*						
	Absentacyjne prożby, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Absolutorya rachunkowe, ob. rachunkowe absolutorya.						
	Absolutorya studyów, ob. zaświadczenia p. t. 112-116. *a*. *c*.						
	Abszyty (odprawy). Jeżeli są dokumentami względem zniesienia węzła służbowego osób, w służbie prywatnej byłych, - jak zaświadczenia, w innych przypadkach jak urzędowe wydania, ob. p. t. 93-7. *i*.						
	Addykcye, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Addykcya (prożby o), ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Adjutum. Prozby o udzielenie tegoż, ob. podania p. t. 54-43. c. Dekreta udzielenia, ob. urzędowe wydania.						
	Adopcya. Prożby o potwierdzenie przybrania za dziecię, ob. podania p. t. 54-43. *a*. Potwierdzenia przybrania za dziecię, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
1**)/5	Adopcyjne dokumenta, t. j. umowy o przybranie za dziecię, ile takowemi osobie przysposobionej (przybranej) za dziecię, tylko prawo prowadzenia imienia ojca przysposabiającego lub matki przysposabiającej nadanem zostało, tudzież o ile między rodzicielami przysposobicielami i dziećmi przysposobionemi i ich potomkami umówione zostały te same tylko prawa, jakie miejsce mają między ślubnemi rodzicami a ich dziećmi	od każdego arkusza	...	15			
2/6	Adwitalicya (umowy o), któremi jeden małżonek drugiemu nadaje dożywotnie pożytkowanie z swego majątku na wypadek przeżycia . . . . Samo użytkowanie podpada należytości dopiero przy rzeczywistym spadku, ob. majątku przeniesienie z powodu śmierci.	od każdego ark.	...	15			
	Adwokackie kamery, ob. o. t. 49-75. *r*.						
	Adwokackie należytości. Przyznania (prawdziwości pretensyi) płatności ze stro-						

*) Pierwsza liczba oznacza liczbę pozycyi tekstu polskiego, druga zaś onę tekstu niemieckiego.

**) Licznik ułamku oznacza liczbę pozycyi tekstu polskiego, mianownik zaś onę tekstu niemieckiego.

(Redak.)

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset	Uwolnienie od należytości
	ny sędziego, albo urzędowe zmniejszenia onych, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.* Zadekretowanie ich wypłacenia za formalnem postępowaniem spornem, ob. wyroki.						
	Adwokatury pozwolenie, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *g. i.*; prożby o przypuszczenie do adwokatury, ob. podania p. t. 54-43. *b.*						
	Ajencya. Prożby o przyjęcie na uprawnionego publicznego ajenta, ob. podania p. t. 54-43. *b.*						
	Pozwolenie przyjęcia. ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *g. i.*						
	Akceptacye, ob. dokumenta p. t. 12-192. *n.* i 51-10.						
	Akcye jak dokumecta na towarzyskie umowy.						
	Akcyjne kupony jak wypłaty przekazy.						
	Akcyjne poświadczenia tymczasowe albo poświadczenia względem częściowo wypełniondj wkładki do utworzenia funduszu towarzyskiego, jak odebrania potwierdzenie.						
	Akordowe protokoły, jeżeli są tylko protokołami postępowania w interesie służby publicznej, a nie przyszedł do skutku prawny dokument w takowych, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*; jeżeli zaś uskutecznienie prawnego interesu zawierają, podlegają należytości od tego prawnego interesu.						
	Akredytywy, jeżeli są wypłaty przekazami jak te; jeżeli pełnomocnictwami, jak ostatnie.						
	Aktów rotuł ob. protokoły, p. t. 64-79. *b.*						
3/20	Alegata, które strony załączają do podań lub do protokołów stęplowi podlegających	od każdego ark.	. . .	6			
	Tej należytości stęplowej podlegają mianowicie:						
	a) Dokumenta i pisma, które podług postanowień ustawy nie podlegają należytości oprócz w razie użycia onych jako alegatów, bez różnicy czy na papierze lub na materyale, zastępującym papier, bezpośrednio są napisane lub na takowy jakkolwiek przeniesione.						
	b) Wszelkie doknmenta i pisma, które wydane zostały przed istnieniem jakiejkolwiek ustawy stęplowej.						
	c) Dokumenta lub pisma, z powodu osobistego jakiego uwolnienia, wolne od stępla, jeżeli ich używają jako alegatów osoby nieuwolnione, p. t. 49-75.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odset.	
	d) Przeciwnie dokumenta prawne i zaświadczenia w kraju cudzym lub w kraju tutejszym od należytości uwolnionym wystawione, tudzież ogólnie dokumenta prawne, zaświadczenia i pisma warunkowo od stępla uwolnione, jeżeli przedłożenie onych jako alegatów stanowi użycie, należytość stęplową gruntujące, i jeżeli na ten przypadek nie ustanowiono wyraźnie innego wymiaru należytości, poddane być muszą tej należytości, jakaby od tych dokumentów prawnych, zaświadczeń i pism, opłacona być miała wedle niniejszej ustawy w razie braku wymogów warunkowego uwolnienia lub ich wydania w kraju tutejszym stęplowi podległym.						
	Uwaga. Dokumenta i pisma, stęplowane wedle przepisów niniejszej lub dawniej w austryackich krajach koronnych w mocy stojącej ustawy stęplowej, jeżeli użytemi będą jako alegata, niepodlegają już więcej dalszej należytości.						
4 22	Alegata, uwolnione:						
	a) Książki, broszury i przeznaczone do druku rękopisy, jeżeli nie są takowe osobno sporządzonemi za dowód służącemi pismami dla rozprawy, zamierzonej przez podanie lub protokół miejsce onegóż zastępujący.						
	b) Wszelkie tutejszo- i cudzo-krajowe publiczne pisma kredytowe, ich kupony i talony, tudzież papiery pieniądze zastępujące.						
	c) Dokumenta i pisma dla pewnego użycia uwolnione, jeżeli dla tego użycia jako alegata bywają używane.						
	d) Zaświadczenia ubóstwa;						
	e) umieszczone na dokumentach lub pismach urzędowe wydania lub urzędowe potwierdzenia wykonanej jakiej urzędowej czynności, prawdziwości jakiego podpisu lub jakiego zaświadczenia i tym podobne, nie mają być uważane za osobne alegata, stęplowi podległe;						
	f) owe dokumenta i pisma, które wprawdzie stęplowi same przez się podlegają, dla których jednak, na zasadzie osobnego zezwolenia, dozwolono bezpośredniego opłacenia należytości stęplowej lub ugodzenia się (§. 28. niniejszej ustawy) tudzież takowe, od których bezpośre-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odset	
	dnie opłacenie należytości stęplowej miejsce ma, i na takowych urzędownie potwierdzonem jest.						
5 / 8	Alimentacyjne prożby, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Alimentacyjne umowy, t. j. umowy względem wysokości obowiązkowego utrzymania osoby	podług wartości summy utrzymania	...	...	II.		
	jeżeli zaś bierze kto na siebie utrzymanie osoby, bez obowiązku do tego, jako darowizna renty.						
	Apelacyi zapowiedzenia, ob. podania p. t. 54-43. *g*.						
	Appelacyjne zażalenia, jeżeli oddzielnie od zapowiedzenia wniesione bywają, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Arenda (umowy o) ob. dzierżawne umowy.						
	Aresztanci, ob. p. t. 49-75 *m. n.*						
	Assekuracyjne police i assekuracyjne umowy, ob. losowa umowy.						
	Assekuracyjne, zakłady, ob. p. t. 49-75. *t*.						
	Assygnacye ob. przekazy.						
	Attesta ob. zaświadczenia.						
	Aukcyjne protokoły, ob. licytacyjne protokoły.						
	Banderowe patenta, ob. urządowe wydania p. t. 93-7. *g*.						
	Beneficya podlegają ekwiwalentowi (równowartości) za należytości od przeniesień majątkowych z powodu śmierci, ob. p. t. 37-106. *c*.						
6 / 23	Beneficyów nadania, jeżeli mianowanie lub potwierdzenie zawisło od cesarza lub od władz cesarskich, są urzędowemi wydaniami, od należytości wolnemi; wszelkie inne, jak odpłatne nadanie pożytkowania.						
	Beneficyów nadania (prożby o) do władz publicznych podług p. t. 54-43. *c*.; do patronów prywatnych, nie są przedmiotem opłaty.						
	Bezpieczeństwa karty (bilety) od władz policyjnych, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Bilanse albo bilansowe konti (porachunki) handlujących i profesyjnych między sobą, wykazujące wzajemne pokredytowania i zadłużenia, albo też co ci wypłacać a czego żądać mają, bez względu czy przez wystawicieli tylko podpisane są, czy przez tego dla którego są wydane, czy też przez obie strony	od każdego ark.	...	15			

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	Bodmeryjne umowy, ob. losowe umowy.						
	Budownicze umowy wedle ich własności, jak umowy względem służb lub liwerunków.						
	Budowy, certyfikaty względem rozpoznania stanu i ukończenia budowy jak zaświadczenia; uwolnione ob. p. t. 113-117. *s;* **protokoły** o tem ob. p. t. 64-79. *b. c.*						
	Całne postępowanie, podania, ob. p. t. 55-44. *q. r.*; dokumenta, ob. p. t. 12-102. *b. d. e.*; protokoły ob p. t. 64-79.						
	Certyfikaty, ob. potwierdzenia.						
8	**Certyfikowane rubra**, ob. rubra.						
32	**Cessye:** *a)* bezpłatne, jak darowizny; *b)* odpłatne praw odmiennych od cessyj co do długu, jak umowy kupna i sprzedaży; *c)* na wekslach (żyrach), ob. p. t. 12-102. *n;* *d)* na zapisach długu Stanu i równo z niemi stojących obligacyach, ob. p. t. 12-102 *h;* *e)* wszelkich innych pretensyj długowych; co do dodatków ze strony odstąpionego dłużnika, ob. §. 34 d. nin. ustawy; co do wciągnień w księgi publiczne p t. 94-45. *B.*	podług wartości odpłaty	. . .	. . .	II.		
	Chrześcijańskiej nauki zaświadczenia, ob. zaświadczenia p. t. 113-117. *g.*						
	Chrztu poświadczenia, ob. metrykalne poświadczenia.						
	Cytacyjne edykta, w cywilno-prawnem postępowaniu, ob. urzędowe wydania p. t. 97—7. *i.* Prożby o takowe, ob. p. t. 54—43. *d.*						
	Czeladnicy, ob. podróżne dokumenta, zaświadczenia.						
	Częściowe wypłaty (kwity na), ob. odebrania poświadczenia p. t. 43-47. *a.*						
	Czynnego i biernego (dłużnego) majątkowego stanu spisy przy odstąpieniach dóbr, ob. oddania i odebrania dokumenta.						
	Dalszych pomyłek wykaz, nb. rachunkowe pomyłki.						
9	A. **Darowizny (dokumenta na):**						
91	*a)* darowizny na wypadek śmierci. . . .	od każdego ark.	. . .	15			
	b) darowizny między żyjącemi rzeczy ruchomych, nie zaraz przy darowiźnie oddanych, albo rzeczy nieruchomych, równie jak użytkowania lub innych służebnictw, tyczących się rzeczy nieruchomych.	od każdego ark.	. . .	15			

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	c) darowizny między żyjącemi rzeczy rumych, przy darowiźnie zaraz oddanych	od wartości darowanej rzeczy	. . .	. . .	II.		
	B. Darowizny wymienione pod *b.* ustępu A, do których w szczególności należę także:						
	1. Bezpłatnie udzielone na utrzymanie datki, wsparcia lub zrzeczenia się praw dla dobra kogo innego, albo odstąpienia.						
	2. Bepłatnie udzielone użycie, użytkowanie lub inne bezpłatnie nadane służebnictwa, a to:						
	I. między nierozłączonemi podczas darowizny małżonkami i między rodzicami a dziećmi ślubnemi lub nieślubnemi albo ich potomkami, między rodzicami przybranemi a dziećmi przybranemi .	od wartości	. . .	. . .	. . . . . .	1	
	II. między innymi krewnymi aż włącznie do dzieci rodzeństwa	od wartości	. . .	. . .	. . . . . .	4	
	III. we wszystkich innych przypadkach . .	od wartości	. . .	. . .	. . . . . .	8	
	Uwaga 1. Wartość udzielonego datku na utrzymanie, wsparcia i t. d. oznaczyć należy w sposób, jaki przy służebnictwach podano.						
	Uwaga 2. Należytość od darowizn na wypadek śmierci dopiero przy samym spadku dziedzictwa podług p. t. 37-106. *B.* i §. 59. nin. ust. ma być opłaconą.						
	Uwaga 3. Jeżeli przedmiotem darowizny jest rzecz nieruchoma, wtedy od jej wartości oprócz należytości pod I, II, III wymienionych, opłacić należy $1\frac{1}{2}$ odsetka. Jak dalece od tej należytości miejsce ma upuszczenie, stanowi pozycya taryfowa 37-106.						
	Daty certyfikacya, t. j. sądowe zatwierdzenie prawdziwości daty dokumentu, jak zaświadczenia.						
	Decyzye, ob. wyrok .						
	Dekreta. ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Denuncyacye, ob. podania, p. t. 55-44. *g. h. i.*						
10 / 37	Depozyta:						
	A. Poświadczenia odebrania ze strony urzędów depozytowych co do sądowych depozytów, ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *i;* co do innych depozytów i spłat sierocińsko-urzędowych:						
	a) jeżeli przedmiot celem zachowania go dla złożyciela lub dla kogo innego jest złożonym, ob. urzędowe wydania. p. t. 93-7. *i;*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Stałe	Odset	
	b) jeżeli zaś złożenie dzieje się sposobem wypłaty, którą złożyciel w własnem lub w imieniu drugiego dla tego składa, dla którego przedmiot złożony ma być zachowanym, jak potwierdzenie odebrania, p. t. 43-47. *a.*						
	B. Odebrania pokwitowanie na nastąpione depozyta, ob. odebrania potwierdzenie p. t. 43-47. *c. d.*						
	C. Prożby i przyjęcie, ob. podania, p. t. 54-43. *a.*						
	D. Nakazy odebrania, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	E. Ekstrakty lub szczególne potwierdzenia z rejestrów depozytowych, że przedmiot w sądowem znajduje się zachowaniu, ob. wyciągi						
	Deputatu książeczki, ob. ordynaryi książeczki.						
	Deserwitowe kwity (kwity na służbowe nagrody), ob. odebrania poświadczenia p. t. 43-47. *a*						
	Deserwitów spisy (spisy nagród służbowych), ob. rachunki.						
	Dewolucyjne protokoły pod względem na uwagę do p. t. 50-53. 64-79. *b.* wedle okoliczności, jak protokoły, p. t. 64-79. *b.*						
	Długowe książeczki ob. wpisowe książeczki do —.						
	Długu przyznania, ob. p. t. 36-4 i 50-53.						
	Długu (dłużne) zapisy, ob. o pożyczkę umowy.						
	Długu Stanu zapisy, ob. alegata p. t. 5-21. *b.*						
	Dóbr i dobra zarządy, eraryalnych i publicznych zakładów, ob. p. 49-75. *a.*						
	Dóbr spisy, przy umowach o spólnictwie dóbr lub o towarzystwie, jak oddania i odebrania dokumenta.						
	Dóbr spólność, ob. spólność.						
	Dobrego sprawowania się zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
	Dobroczynności zakłady, ob. p. t. 49-75. *r. i.* 44 48. *l.*						
	Dochodów dzierżawca, jak dalece mu uwolnienie osobiste przysłuża, p. t 49-75 *q.*						
	Dodatki, które do dokumentu, zupełnie już wystawionego, następnie przyłączane bywają, ob. §. 28-34. i 30-35. nin. ust. i p. t. 113-117. *r.*						
	Dodatkowe klauzule do dokumentów, ob. §. 34. a i 35. nin. ust.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzania należytości	Należytości stałe zł.	kr.	zmienne Skale	Odsetek	Uwolnienie od należytości
11 / 101	Dokumenta: I. Prawne dokumenta. zawierające w sobie przeniesienie majątku lub ustalenie praw. A. jeżeli prestacya i wzajemna prestacya, albo jedna z nich, szacowną jest rzeczą, a to: *a)* weksle. ob. te; *b)* darowizny dokumenta, ob. te; *c)* prawne dokumenta, mocą których przenosi się własność, użytkowanie lub prawo używania rzeczy nieruchomej między żyjącymi	od każdego ark.	...	15			
	Co do należytości za przeniesienie własności i t. d., ob. p. t. 37-106. *A.* *d)* prawne dokumenta na przeniesienia majątku na wypadek śmierci.	ad każdego ark.	...	15			
	uwolnione ob. p. t. 12-102. *p.* Co do należytości za przeniesienie majątku ob. p. t. 37-106. *B.* *e)* prawne dokumenta na wszelkie inne prawne interesa	podług wartości	...	...	II.		
	B. Jeżeli ani prestacya ani wzajemna prestacya nie jest rzeczą szacowną . . .	od każdego ark.	...	15			
	II. Prawne dokumenta. nie zawierające w sobie ani przeniesienia majątku ani ustalenia praw	od każdego ark.	...	15			
	III. Dokumenta. inne jak prawne dokumenta, ob zaświadczenia, urzędowe wydania. Uwaga 1. Szczególne postanowienia, mianowicie co do wymierzenia wartości, umieszczono przy pojedyńczych alfabetycznie wymienionych dokumentach na prawne interesa. Uwaga 2. Umowy co do przeniesień majątku na wypadek śmierci. podlegają oprócz stałej (niezmiennej) należytości stęplowej, bezpośredniemu opłaceniu należytości za przeniesienia majątku na wypadek śmierci; atoliż to ostatnie dopiero przy spadku dziedzictwa miejsce ma, wedle ustanowionego dla takowych przeniesień mierzydła.						
12 / 102	Dokumenta uwolnione: *a)* Które do publicznych albo gminnych kas i urzędów, i do zakładów, pod sterem władz rządowych stojących, oddawane być muszą wraz z właściwemi dowodnemi dokumentami, jedynie tylko w celu przepisanej dla nich manipulacyi .	....	.....	.....	.....	.....	bezwarunkowo.
	b) i ogólnie, których wystawienia żądają publiczne władze i urzędy wyłącznie do urzędowych celów, a do których wysta-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	wienia nie byłaby strona zobowiązana podług prawa cywilnego	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo
	dopóki z nich nie zrobiono żadnego innego użycia jak tu namienionego urzędowego. Do tych należą szczególnie: *c)* Zabezpieczenia dokumenta, które wydawane być muszą w karnem postępowaniu, i ogólnie w celu zabezpieczenia interesów powszechnych, zewnątrz publicznej służby lub stosunku kontraktowego leżących	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo
	d) Które podane być muszą tym końcem, aby na zasadzie takowych nastąpiło nałożenie, wymierzenie lub zniesienie bezpośredniej lub pośredniej opłaty (podatku) dla potrzeb państwa, kraju koronnego, powiatu, gminy, lub ogólnie dla celów publicznych, albo aby na zasadzie istniejących przepisów, uskutecznić należące wstrzymanie, przerwanie lub przedłużenie wypłaty takowych podatków lub prestacyj, dopóki z nich nie zrobi się innego użycia jak tu namienionego	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkow
	e) Któremi opatrzone być muszą towary w transporcie lub przy przedaży, w skutek celnych, kontrolowych i policyjnych, albo innych przepisów o obrocie, jeżeli dokumenta takowe nie są wyraźnie stęplowi poddane, dopóki z nich innego nie zrobi się użycia, jak tu nadmienionego	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo
	f) Które sporządzone zostały względem ocenienia lub odstąpienia realności, gruntów, których się pozbyć muszą właściciele dla publicznego interesu, t. j. dla potrzeb państwa albo gminy albo ogólnie dla celów publicznych, i które też w takowych przypadkach przed wypłatą wykupnej summy ku zabezpieczeniu skarbu podane być muszą, co do tego wystawione, iż posiadłość gruntu została odstąpioną, równie jak co do tego, że się tabularni wierzyciele i inni interesenci wypłatą wykupnej summy do rąk właściciela gruntu kontentują	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo
	dopóki z tychże dokumentów niezrobiono innego użycia, jak którego ku przeprowadzeniu pozbycia dla publicznych celów potrzeba.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odset	
	g) Spisania rozpoznania stanu, ocenienia, protokoły i przeglądy względem uszkodzeń, na prywatnej własności przy wykonaniu przedsiębiorstw, w publicznym interesie spowodowanych, np. trasowań (wytknięcia drogi) na rządową kolej żelazną, wojskowych ćwiczeń, wojennych operacyj i t. p. . . . . dopóki z nich innego nie zrobiono użycia, jak którego potrzeba ku dochodzeniu, wyposrodkowaniu lub wydaniu wynagrodzenia szkody.	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo
	h) Cessye na obligacyach rządowych i z temi zrównanych zapisach długu	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo
	i) Dokumenta, sporządzane na zasadzie prawnych postanowień co do zniesienia węzła poddańczego i uwolnienia gruntu i ziemi od ciężarów, ku ustaleniu prawnych stosunków, i względem wynagrodzenia szkody między uprawnionymi a zobowiązanymi . . . . dopóki z nich nie robi się innego użycia, jak którego ku przeprowadzeniu uwolnienia gruntów od ciężarów i ku wciągnieniu w księgi publiczne potrzeba.	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo
	k) Kwitowania (wystąpienia ze służby) reversy c. k. oficerów	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo
	l) Rewersy, które wystawiają rodzice wychowujący dyrekcyi domów podrzutków przy bezpłatnem przyjęciu podrzutków	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo
	m) Frachtowe i morskie listy (przewozu morzem) *(connaisemens, polices de chargement, polizze di carico)* jeżeli oprócz przesełanych dóbr i oprócz zawartej z powoznikiem (furmanem) albo szyprem umowy o nagrodę lub najem i zabezpieczenie (assekuracyę), nie zawierają żadnych postanowień, należytości podlegających, dopóki z nich nie robi się użycia sądowego	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo
	n) Akcepta, indosamenta, poręki (aval) i zakwitowania (acquit), umieszczone na wekslach wolnych od opłaty, lub skali I. przekazanych . . . . Uwolnienie to i wtedy wekslom przysługa, jeżeli się ich używa w sposób alegatów.	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo
	o) Abonamentu prenumeraty (przedpłaty) i subskrypcyi bilety. . . . . dopóki się z nich nie robi użycia sądowego;	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odset.	
	p) Ostatniej woli rozporządzenia (testamenta, kodycyle)	. . . .	.	.	. . .	. .	bezwarunkowo.
	q) Dokumenta, które w tutejszych krajach wydają poselskie osoby, do państwa austryackiego należące, tudzież uznani przez rząd austryacki konzulowie obcych mocarstw, na mocy urzędu swego dla przynależnych państwa tego rządu, przez który są postanowieni . . . . . dopóki z nich nie zrobi się użycia urzędowego przy władzach krajów austryackich, należytościom podległych.	. . . .	.	.	. .	.	warunkowo
	r) Nakazy lub polecenia, które oprócz dokumentu pełnomocnictwa, wydaje służbo- lub mocodawca słudze lub pełnomocnikowi li tylko dla jego zachowania się lub dla jego zabezpieczenia przeciw władzodawcy a nie w tym celu, aby w stosunku do trzecich osób za dowód służyły	. . . .	.	.	. . .	. .	warunkowo
	Jeżeli służą jako alegata rachunkowe, mają być do nich zastosowane, co się tycze obowiązku do opłacenia należytości, równie co się tycze wysokości należytości, postanowienia, przy rachunkach *A.* wymienione.						
	Ob. Ugodzenia się umowy, korespondencye handlowe, rachunki, sierocińskie książeczki, zaświadczenia.						
	Uwaga. Dokumenta warunkowo uwolnione, podlegają w razie użycia, uwolnieniem nie objętego, jeżeli w taryfie co innego nie ustanowiono, tej należytości, jakiejby podług postanowień taryfy bez takowych uwolnień wedle własności swej pierwotnie musiały być poddane.						
	Dokumentów odebrania poświadczenie, ob. odebrania potwierdzenie.						
	Doletności oświadczenia, ob. pełnoletności oświadczenia.						
	Domestykalne fundusze, ob. publiczne zakłady p. t. 49-75, *b.*						
	Domokrążstwa paszporta (do), ob. p. t. 93-7. *g.*						
	Domowego czynszu książeczki, ob. wpisania (książeczki do).						
	Domowe książeczki, ob. wpisania (książeczki do).						
	Domy, hipoteki na nich, ob. wciągnienia.						
	Domy, podatek od nich. Podania co do tegoż jako to: domowych czynszów zeznania, doniesienia o niewypuszczonych wnajem						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	albo znowu wypuszczonych częściach składowych domu, ob. p. t. 55-44 *q*. 12-192. *b. d.*						
	Doniesienia, ob. podania p. t. 54-43. *a;* uwolnione, ob. p. t. 55-44. *g. h. i. k. l. m.*						
	Dopisy w księgach publicznych, ob. wciągnienia.						
	Doręczeń potwierdzenia, ob. odebrania potwierdzenie; uwolnione, ob. p. t. 44-48. *a. b.* i *m.*						
	Dowodne artykuły, jak alegata.						
	Dożywocie (umowy o), jak o adwitalicyę umowy.						
	Dożywotnie renty (umowy o) ob. losowe umowy.						
	Drukowe pisma (Drukopisy), ob. alegata.						
	Duplikaty podań, ob. podania; prawnych i innych dokumentów, ob. §. 40 i 62. ustawy; wyroków, pod któremi rozumieją się wszelkie inne wydania wyroków; oprócz tych, które wedle porządku wydane być mają do powoda i zaskarżonego i ogólnie duplikaty urzędowych wydań, ob. p. t. 93-7. *h.*						
	Dupliki w prawnych sporach, ob. podania, p. t. 54-43. *a. i.*						
	Duszna opieka. Podania względem takowej, ob. p. t. 49-75. *s.*						
	Dymisyjne karty, ob. abszyty.						
13/41	Dyplomy, t. j. potwierdzenia osiągnionego uzdolnienia lub uprawnienia:						
	a) przez publiczne władze lub przez gminy wystawione, ob. p. t. 93-7. *g.*						
	b) przez inne osoby wystawione.	od każdego ark.	...	15			
	o prawach towarzyskich, jak towarzyskie umowy.						
	Dyscyplinarne sprawy, podania, rekursa, ob. podania, p. t. 54-43. *a;* uwolnione, ob. p. t. 55-44 *m. n.*						
	Dyspensy (prożby o) do publicznych władz i urzędów, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Dyspensy, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Dyurne (kwity na), ob. odebrania potwierdzenie.						
	Dyurne (dzienne płace, przekazy na), ze strony prywatnych osób, ob. wypłaty, przekazy; urzędowe, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
14/98	Działowe dokumenta i ogólnie dokumenta podziału, a to: dokumenta podziału spólnego prawa, jak oddzielenia dokumenta; przeciwnie dokumenta, przez						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	które prawo, przysłużające jednej tylko osobie dzieli się z inną odpłatnie lub bezpłatnie, jak odstąpienia lub darowizny dokumenta względem części odstąpionej, lub jeżeli to się dzieje w celu utworzenia jakiego towarzystwa, jak towarzyskie umowy; dokumenta podziału zupełnej własności, ob. o dzierżawę dziedziczną, dziedziczny czynsz, ziemny czynsz umowy.						
15/50	**Dziedziczna dzierżawa** (umowy o tę), dziedziczny czynsz (umowy o) t. j. owe umowy, któremi się dziedzicznie odstępuje komu własność użytkowania z jakiego dobra za roczne prestacye . . . . Uwaga. Za wartość uważa się ogólna summa prestacyj, umówionych raz na zawsze i rocznie z uwzględnieniem §. 16. ustawy.	podług wartości	.	.	II.		
	Dziennych zapłat pokwitowania, ob. odebrania poświadczenie.						
	Dzierżawca bezpośrednich i pośrednich podatków, ob. p. t. 49-75. *q*.						
16/25	**Dzierżawne umowy**, t. j. umowy, któremi kto otrzymuje użycie rzeczy niepożywalnej na oznaczony czas i za pewną oznaczoną cenę . . . . Uwaga. Za wartość uważać się ma wedle postanowień §. 16 nin. ust. czynsz wielokrotnie pomnożyć się mający. Jeżeli oznaczono trwanie umowy dzierżawnej, lecz oraz prawo sobie zastrzeżono do wcześniejszego wypowiedzenia, zastrzeżenie takowe wymierzenia należytości nie zmienia. Co do przedlużeń lub odnowień, ob. §. 35. nin. ust.	podług wartości	.	.	II.		
	Dzierżawnych ugód protokoły, ob. akordowe protokoły.						
	Dziesięciny wykupu interesa, ob. p. t. 55-44. *z*, 94-45. *D*., 12-102. *i*.						
	Edykta, ob. urzędowe wydania. Prożby o wydanie edyktu, ob. podania p. t. 54-43. *d*.						
	Egzaminu dekreta, t. j. dekreta złożonego egzaminu i dowiedzionej przy tym zdolności, ob. p. t. 93-7. *g*; dekreta, któremi się dozwala przypuszczenia do egzaminu, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Egzaminu protokoły, ob. p. 65-80. *b*.						
	Egzaminu zaświadczenia, ob. zaświadczenia, p. t. 112-116. *a*. *c*. 114-117 *e*. *g*. *h*. *i*.						
	Egzekucyjne pozwolenia, ob. urzędowe wy ania.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	Egzekucyjne prożby, ob. podania p. t. 54-43 *a. i.*						
	Egzystencyi zaświadczenia; uwolnione; ob. p. t. 113-117. *o.*						
	Ekscepcye w spornem postępowaniu, ob. podania p. t. 54-43 *a. i.*						
	Ekspensów spisy, ob. rachunki.						
	Ekspropryacya, ob. wywłaszczanie.						
	Ekstabulacye, ob. p. t. 94-45. *C.*						
	Ekstabulacyjne decyzye w spornem postępowaniu, ob. wyroki.						
	Ekstabulacyjne prożby. ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Ekstrakty, ob. wyciągi.						
	Elementarna szkoda. Kwity na wynagrodzenie. ob. p. t. 44 — 48 *k;* zabezpieczenia ob. losowe umowy; podania z powodu takowego o zmniejszenie, odpisanie podatków. przedłużenie terminu do opłacenia takowych, ob. p. t. 55-44. *q;* dokumenta ku temu, ob. p. t. 12-102. *d.*						
	Emfiteutyczne umowy, ob. dziedziczne dzierżawy, dziedziczny czynsz, ziemny czynsz (umowy **o**).						
	Emigracyjne (wychodzcze) paszporta, ob. podróżne dokumenta.						
	Emigracyjne (wychodźcze) prożby, ob. podania p. t. 54-43 *a;* pozwolenia wychodźcze, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Eskontowe noty, ob. rachunki.						
	Fabryczne upoważnienia, ob. upoważnienia.						
	Fakultetowe zdania, ob. rozpoznania stanu						
	Fassye do wymierzania podatku, ob. p. t. 54-44 *q. r.*						
17/41	Fassye względem kupna i przedaży, zamiany i innych gatunków stałego przeniesienia dóbr nieruchomych *(fassiones perennales)* podlegają postanowieniom p. t. 37-106 i 94-45 A. Jeżeli względem zastawu lub przedaży doczasowej *(emtio venditio temporanea seu pignus)*, lub względem nabycia, zabezpieczenia albo utwierdzenia prawa na rzeczy nieruchomej fasyę podano, natedy oprócz należytości, wypadającej wedle niniejszej ustawy od interesu prawnego, opłacić się ma należytość p. t. 94-45 B. od fasyi. **Uwaga.** Obowiązek, §-m 47 nin. ust. wyszczególniony, rozciąga się także i na						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	rezolucye, dotyczące podanych fasyj, i oraz na też ostatnie.						
	Fattury, ob. rachunki.						
	Fideikomisy (dowiernoręctwa).						
	a) Dokumenta ustanowienia dowiernoręctwa, jeżeli są rozporządzeniami ostatniej woli, jak te; inaczej jak darowizny.						
	b) Prożby o pozwolenie do ustanowienia lub powiększenia fideikomisu i do zamienienia, przemienienia, lub zadłużenia tegoż, ob. p. t. 54-43. *f.*						
	c) zezwolenia na te prożby lub na prożbę o rozwiązanie węzła fideikomisowego, ostateczne załatwienie względem oddzielenia dóbr allodyalnych (dóbr wolnego zarządu) od dóbr fideikomisowych (dóbr dowiernoręcznych), ob. urzędowe wydania. p. t. 93-7. 1.						
	Finansowa straż, ob. p. t. 49-75. *g. h.*						
	Fiskalne urzędy, ob. p. t. 49-75. *a.*						
	Frachtowe karty, ob. p. t. 44-48. *b.*						
	Frachtowe listy, ob. p. t. 12-102. *m.*						
	Frachtowej płacy pokwitowania, ob. odebrania poświadczenie, p. t. 43-47. *a.*						
	Frekwentacyjne (uczęszczania) zaświadczenia, ob. p. t. 112-116. *e.*						
	Fundacye opłacać mają za posiadanie dóbr nieruchomych, co 10 lat ekwiwalent należytości p. t. 37-106. *e.*						
	Fundacyjne rachunki, ob. rachunki.						
18/96	**Fundacyjne zapisy**, to jest dokumenta względem założenia fundacyi.						
	a) Jeżeli wzajemną pretensyę umówiono . .	podług wartości fundacyi	.	.	II.		
	b) Jeżeli się fundacye przedstawiają jako darowizny między żyjącemi lub z powodu śmierci, t. j. jeżli fundacyą obdarzony nie jest zobowiązanym do wzajemnej prestacyi, jak to przy fundacyach łóżek dla chorych, przy fundacyach mszalnych i tym podobnych, albo jeżli fundacye legatami są, podlegają należytości od darowizn albo od przeniesień majątkowych z powodu śmierci, w którym to przypadku opłacają zapisy fundacyi.	od każdego ark.	.	.	15		
	Fundusze, udotowane i nieudotowane, dobra funduszowe, ob. p. t. 49-75. *a. b.*						
	Gałganów (szmat) zbieranie (licencye na), jak podróżne dokumenta.						
	Giełdowi senzale, ob. książki i cedułki zawarcia interesu giełdowego.						
	Główne kwity, ob. odebrania poświadczenia p. t. 43-47. *a.*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzania należytości	Należytości stałe zł.	kr.	zmienne Skale	Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Gminy, jak dalece im przysłuża osobiste uwolnienie, ob. p. t. 49-75. *b*; podania do takowych, ob. p. t. 54-43. uwolnione, ob. p. t. 55-44. *aa*.						
	Gminne pełnomocnictwa w sprawach, w których gmina prywatną jest osobą (p. t. 49-75. *b*.) jak pełnomocnictwa, w innych jak urzędowe wydania.						
	Gminne nakłady. Kwity na takowe, jak urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Godności. Prożby o udzielenie takowych, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Godności nadania, ob. urzędowe wydania.						
	Gończe listy, ob. urzędowe wydania.						
	Górnicze księgi, ekstrakty z nich, ob. wyciągi.						
	Górnicza lenność. Patenta nadania tejże, ob. urzędowe wydania. Prożby o nadanie tej lenności podług p. t. 54-43. *b*.						
19/77	**Grabieży spisy**, ob. protokoły p. t. 64-79. *b*. Uwaga. Przy nadgrabieżach, ponieważ sporządzenie spisu grabieży nie ma miejsca i zanotowanie nadgrabieży tylko na pierwszym opisie grabieży umieszcza się, relacya woźnego, która jako urzędowe wydanie sama przez się żadnej nie podlega należytości, musi być opatrzona takim stęplem, jakiegoby potrzeba było, gdyby względem nadgrabieży sporządzonym był spis grabieży.						
	Gradobicia szkody zabezpieczenia, ob. losowe umowy.						
	Granic opisy, ob. opisy.						
	Gruntowe księgi: ekstrakty z nich, ob. wyciągi.						
	Gruntowego podatku dotyczące podania, ob. p. t. 55-44. *q*. 12-102 *b. d*.						
20/58	**Gruntów rozdrobnienie:** *A.* Umowy o to między osobami, spólnie prawo do gruntu mającemi, jak oddzielenia dokumenta; między innemi osobami jak przedażne umowy co do oddzielonej gruntu części. *B.* Wykazy względem tego: *a)* jeżeli sporządzone bywają tylko dla sprawdzenia ułożenia katastru podatku gruntowego, p. t. 12-102. *b*; *b)* oprócz tego, jeżeli podpisane są przez strony, przy podziale interesowane, i jeżeli względem interesu rozdrobnienia						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	nie sporządzono żadnego osobnego dokumentu, jak umowy co do rozdrobnienia gruntu; jeżeli zaś osobny kontrakt wystawiono	od każdego ark.	.	15			
	Gruntów uwolnienia od ciężarów sprawy dotyczące, ob. p. t 54-44. z. 94-45. *D.* 12-102. *z.*						
	Gruntowe zastawy, ob. hypoteczne zapisy.						
	Gwardya obywatelska, ob. p. t. 49-75 *b. k.*						
	Handlowe konty, noty, wykazy, ob. rachunki p. t 71-83. *B.* 2.						
	Handlowe i profesyjne Izby, jak dalece im przysługa osobiste uwolnienie, ob. p. t. 49-75. *r.*						
21 / 60	Handlowa i profesyjna korespondencya. Korespondencye handlujących i profesyonistów między sobą w przedmiotach zatrudnienia handlowego i profesyjnego, jeżeli zawierają intares prawny tegoż zatrudnienia dotyczący, dopóki się z nich nie zrobi użycia sądowego, lub nie innego, jak urzędowy, pod p. t. 55-44. *q. r.* i 12-102. *d. e.* wyszczególniony.						
22 / 59	Handlowe i profesyjne książki, a to:						
	a) Główne książki i Konto-Kurent, tudzież Saldo-Konto-książki kupców, fabrykantów i profesyonistów	ad każdego ark.	.	6			
	b) wszystkie inne książki, względem handlu lub innego profesyjnego zatrudnienia, względem przemysłowych przedsiębiorstw, tudzież względem pośrednictwa interesów, mianowicie względem interesów notaryalnych i sensaryalnych prowadzone.	od każdego ark.	.	1			
	c) książka zawierająca kopie listów od profesyonistów	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	Uwaga. Pod książkami handlowemi i przemysłowemi, rozumieją się w ogólności wszelkie zapisywania, interesu dotyczące, prowadzone względem przedsiębiorstwa handlowego lub innego przemysłowego, względem pojedynczych jego części lub czynności pomocniczych celem utrzymania onegoż, bez różnicy, czy zapisywania takowe są oprawione, czy zeszyte, lub też czy uskutecznione bywają na pojedynczych arkuszach czy kartkach.						
	Handlowe lub profesyjne towarzystwa, ob. towarzyskie umowy.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odset.	
	Handlowe upoważnienia, ob. p. t 93-7 *g.*						
	Herbowe listy, ob. urzęd. wyd. p. t. 93-7. *i.*						
23 / 61	Hypoteczne zapisy, t. j. dokumenta, w których dla zabezpieczenia jakiego obowiązku hypotekę ustanowiono . . . . Jeżeli zaś przedmiot zobowiązania hypotecznego, nie jest rzeczą szacowną, od każdego arkusza po 15 kr. Uwaga. Jeżeli zobowiązanie, dla którego hypotekę ustanowiono, nie jest oznaczone i ilość tegoż ani przybliżającym się sposobem nie może być oznaczoną, stosować się ma należytość do wartości hypoteki, o ile wartość ta nie jest wyczerpaną poprzedzającemi zabezpieczeniami hypotecznemi, atoliż należytość i w tym przypadku niżej 15 kr. nie ma być wymierzoną. Ob. p. t. 62-84. praw ustalenia.	podług wartości zobowiązania, dla którego hypotekę dano	.	.	II.		
	Jałmużny. Prożby o udzielenie takowych, ob. podania poz. tar. 55-44. *a.* Kwity na jałmużny, ob. odebrania poświadczenie p. t. 44-48. *l.*						
	Incydentalne wyroki, ob. wpadkowe wyroki.						
	Indossowanie, ob. §§. 26. 27. nin. ustawy.						
	Informacye albo instrukcye mocodawcy dla pełnomocnika, ob p. t. 12-102 *r.*						
24 / 62	Inkorporacyjne umowy, t. j. umowy w celu osiągnienia przyjęcia do jakiej korporacyi, jak towarzyskie umowy; lub umowy między korporacyami względem prawa inkorporacyjnego	od każdego ark.	.	15			
	Inkorporacyjne, imatrykulacyjne karty, jak zaświadczenia albo przyjęcia potwierdzenia.						
	Inrotulacyi protokoły, ob. protokoły p. t. 64-79. *b.*						
	Instytuta, ob. zakłady.						
	Intabulacya, egzekucyjna, ob. p. t. 94-45 uwaga 3.						
	Intabulacyjne certyfikaty, ob. potwierdzenia.						
	Intabulacyjne prożby, ob. podania p. t. 54-43. *a.* Rezolucye, pozwolenia, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*, i pozwolenia wcielenia.						
25 / 15	Intabulacyjne zezwolenie w osobnym dokumencie *(Aufsandungen)* t. j. pozwolenia właścicieli na wcielenie własności w księgi publiczne, jeżeli są osobnemi dokumentami udzielone.	od każdego ark.	.	15			

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
26 42	Intercyzy, t. j. umowy o majątek pod względem na związek małżeński zawarte	26 dług wartości	.	.	I.		
	jeżeli takowemi przeniesione zostało między żyjącymi prawo własności lub pożytkowania rzeczy nieruchomych	podług warto	.	.	II.		
	jeżeli przedmiot przeniesienia jest rzeczą nieruchomą, ma być względem niego zastosowane postanowienie p. t. 37-106. *A.* 2. *a.* Jeżeli takowemi na przypadek śmierci jednego z małżonków, prawa są zastrzeżone, uważać je należy jako przedmiot bezpośredniemu opłaceniu należytości podług p. t. 37-106 B podlegający i odłączyć takowe przy wymierzeniu należytości od intercyzów ślubnych.						
	Jeżeli kontrakt zawiera darowizny między żyjącymi, wymierzona będzie od takowych należy ość podł g postanowień, dotyczących darowizny. Ob. także dóbr spisy.						
	Interesów prowadzenie, jak dalece temu uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 71-83. *A.* 44-48. *e. f.*						
	Intymacye urzędowe, o ile te za odpisy mają być uważane, ob. p. t. 45-2. uwagę 2, oprócz tego podług p. t. 93-7. *i.*						
	Inwentarze, sądowe, ob. protokoły; pozasądowe, ob. przynależytości inwentarze.						
	Justyfikacyjne oświadczenia, ob. p. t. 95-46.						
	Kabotażowe licencye, t. j. dokumenta względem uprawnienia do małej lub do rozszerzonej małej żeglugi pobrzeżnej. ob. p. t. 93-7. *g.*						
	Kadukowe prawo. Dokumenta względem wykupu tego prawa, jak umowy o wykup.						
	Kameralne dobra, ob. p. t. 49-75. *a. i.* 55-44. *w.*						
	Kancelaryjne pauszalia. Kwity na też, ob. p. t. 44-48, c.						
	Karne decyzye, ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *i.*						
	Karne przypadki, z publicznych względów pertraktowane, ob. p. t. 55-44 *i. l.* 12-102 *b. i.* 113-117. *m.*						
	Kary zabezpieczenia dokumenta, ob. p. t. 102. *c.* Kwity na ich zwrócenie, ob. p. t. 44-48. *d.*						
	Katastralnego pomiaru protokoły, ich odpisy. ob p. t 45-2. *f.*						
	Katechetyka. Zaświadczenia egzaminu z teże, ob. zaświadczenia; uwolnione, ob. p. t. 113-117. *h.*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	Kaucyi nazad odebranej potwierdzenia pod p. t. 44-48. *d.*						
	Kaucyi ustanowienia lub przeznaczenia dotyczące dokumenta, jak zastawne lub hypoteczne zapisy.						
	Klasyfikacyjne wyroki, ob. wyroki.						
	Kodycyle, ob. p. t. 12-102. *p.*						
	Kollaudacyjne protokoły, ob. p. t 64-79 c., uwolnione p t. 113-117. *s.*						
	Kollekt, pozwolenia, t j. pozwolenia do kollekty lub do bezpośredniego zbierania datków dla unieszczęśliwionych, jako też dokumenta na te pozwolenia przez władze wystawione, jakoto: listy (karty) zbiorcze jak urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.* Kwity na pieniądze składkowe, ob. p. t. 44-48. *l.*						
	Kompetentów tabele (spółubiegających się) ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *i.*						
27 33	**Kompromisowe umowy**, t j. umowy przez które się strony na wyrok rozjemczy (polubowy) a z samym rozjemcą (sędzią polubowym) o przyjęcie urzędu rozjemstwa ugodziły	od każdego ark.	.	15			
	Komuna, ob. gminy.						
	Koncepta, ob. projekta, ułożenia piśmienne.						
	Konkomitacyjne relacye, ob. urzędowa korespondencya.						
	Konkurencyi protokoły, ob. licytacyjne protokoły.						
	Konkursowej massy zastępca, i zarządca, ob. p. t. 49-75. *l.*						
28 34	**Konsensy:** *a)* urzędowe, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i;* *b)* osób prywatnych, jeżeli są potrzebne do prawomocności prawnego interesu, przez trzecią osobę wykonać się mającego lub wykonanego, a w samym dokemencie o interesie prawnym nie są umieszczone, albo do tego następnie jako ratyfikacya (§. 34. *b.* nin. ust.) dołączają się, i jeżeli nie ma miejsca wyjątek pod p. t. 102. *f. r.* namieniony	od każdego ark.	.	15			
	Końskie pauszalia, ob. odebrania poświadczenie względem pauszalów poz. t. 44-48 *e.*						
	Konskrypcyjne sprawy, podania, protokoły, dokumenta, ob. p. t. 55-44. *s.* 64-70. 12-102. *b. d.*						
	Konsulowie, o ile dokumentom przez nich wystawionym uwolnienie przysługa; ob. p. t. 12-102. *q.*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	Konsumcyjny podatek, podania, protokoły, dokumenta, ob. p. t. 55-44. *q. r.* 64-79. 12-102. *b. d. e.*						
	Konsumcyjny podatek (umowy ugodzenia się o) ob. ugodzenia się umowy.						
	Konsumo-paszporty, ob. urzędowe wydania. p. t. 93-7. *i.*						
	Kontrakt, ob. dokumenta.						
	Kontumacyjne (zaoczne) **wyroki**, ob. wyroki p. t 104-102. uwagę 2.						
	Konty, ob. rachunki.						
	Konwokacyjne (zwołujące) **edykta**, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.* — Prożby o takowe, ob. p. t. 54-43. *d.*						
	Kopulacyjne poświadczenia, ob. wyciągi z metryk.						
	Koramizacye, ob. p. t. 31-66.						
	Korespondencya, ob. urzędowa korespondencya, listy, handlowa korespondencya.						
	Korporacye, ob. moralne osoby.						
	Kościołów i majątku kościelnego administracya, jak dalece uwolnienie tejże przysłuża, ob. p. t. 49-75. *b.* i *s.* 71-83. *A.*						
	Kosztów spisy, jak rachunki.						
	Krajowego bezpieczeństwa straż, jak dalece jej uwolnienie osobiste przysłuża: ob. p t. 49-75. *g. i.*						
	Krydataryuszowi nie przysłuża uwolnienie.						
	Kryminalne sprawy, ob. p. t. 55-44 *i. l.* 12-102. *b*						
	Książki:						
	a) drukowe dzieła. ob. alegata;						
	b) zapisywania interesów handlujących i profesyonistów, notaryuszów i sensalów, ob. handlowe i profesyjne książki, notaryusze i sensale						
	Kuksów kupna, jak nadziei kupna, ob. losowe umowy.						
	Kupna prawo, ob. p. t. 29-65. uwagę 4.						
29/65	**Kupna umowy**, t. j. umowy. któremi się odstępuje drugiemu rzecz jaką za pewną summę pieniężna						
	a) jeżeli rzecz jest ruchomą	podług wartości	.	.	II.		
	b) jeżeli rzecz jest nieruchomą	od wartości	.	.	. . .	3½	
	Uwaga 1. Za wartość uważać się ma cena kupna, t. j. umówiona za rzecz gotówka wraz ze wszystkiemi należytościami pobocznemi, przeto, jeżeliby na rzeczy długi ciążyły, także i stan długów, który na się kupiec przyjął, obok zapłaty gotowizny.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	Uwaga 2. Kupna na próbę lub przedaże z zastrzeżeniem sobie lepszego kupca uważane być mają pod względem opłacenia należytości za bezwarunkowe umowy kupna.						
	Uwaga 3. Dokumenta umowy w przypadku *b*.						
	Uwaga 4. Przeniesienie prawa kupna do rzeczy jakiej nieruchomej, uważanem być ma za samo przeniesienie tej rzeczy nieruchomej.						
	Uwaga 5. Jak dalece ma miejsce upuszczenie od należytości wymierzonej w tej pozycyi taryfowej pod *b*. na $3^1/_2$ proct. zawiera pozycya taryfowa 37-106.						
	Kupony zapisów długu Stanu, ob. p. t. 4-21 *b;* prywatnych akcyj, jak przekazy wypłaty.						
	Kuratelarne dekreta, sponsye, dekreta i certyfikaty na sponsye, ob. urzędowe wydania.						
	Kuratelarne rachunki, ob. p. t. 71-83 *A*.						
	Kurateralne rekognicye, ob. rekognicye.						
30/35	Kurateralne tabele, kurateralnym władzom przedłozone	. . . .	.	.	.	.	bezwarunkowo
	przy innem uzyciu, jak alegata.						
	Kuratorowie, którym zanotowanie należytości lub uwolnienie od takowych przysługa §. 29. nin. ust. i p. t. 49-75 *p*.						
	Kwalifikacyjne tabele, ob. przymiotów tabele.						
	Kwaterukowe kwity, ob. odebrania poświadczenie p. t. 43-47 *a*. Kwity na te wynagrodzenia czynszu, które skarb wojskowy bezpośrednio uiszcza władzom miejscowym lub posiadaczom domów za kwatery, dla wojska dostarczone, ob. p. t. 44-48. *g*.						
	Kwitowania rewersy (wystąpienia) c. k. oficerów wojskowych, ob. p. t. 44-48. *g*,						
	Kwity, ob. odebrania poświadczenia.						
	Ładunkowe karty, ob. frachtowe harty (listy).						
	Łaski dary. Prożby o udzielenie tych, jeżeli nie mogą być za jalmużny uważane, (p. t. 55-44 *a*.), podług p. t. 54-43. *a*.						
	Kwity na takowe nie wymienione jako jałmużny (p. t. 44-47 *l*.), podług p. t. 43-47. *a*.						
	Łaska (prożba o), ob. ułaskawienie.						
31/66	Legalizacye. Klauzula w tym przedmiocie t. j. umieszczone na dokumencie przez publiczne urzędy lub władze potwierdzenie						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	prawdziwości podpisów dokumentu, do których też liczyć należy i potwierdzenia firm handlowych i podpisów na towarzyskich umowach przy kupieckich i wekslowych sądach.						
	Na każdy akt legalizacyjny ma jednak protokół być sporządzony i zachowany, który stęplowi protokołowemu podlega, jeżeli nie upraszano o legalizacyę piśmiennie. Klauzula legalizacyjna namienić ma na dokumencie, czy temu przepisowi zadosyć uczyniono. Takowe protokołu spisanie, jeżeli podpisy więcej osób na jednym i tym samym dokumencie nie naraz, lecz różnemi czasami legalizowane bywają, tyle razy nastąpić musi, ile razy potwierdzenie to przedsięwziętem bywa. Umieszczenie słów „coram me" lub „widziałem" „Vidi" na dokumencie, za legalizacyę nie ma być uważane. Obco-krajowe legalizacye, uważane być mają za składowe części dokumentów od stępla uwolnione.						
	Legata, ob. majątku przeniesienia z powodu śmierci.						
32/67	Legitymacye:						
	a) sędowe lub urzędowe, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	b) przez osoby prywatne wystawione, jak pełnomocnictwa.						
	Lekarskie zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
	Licencye, ob. pozwolenia karty.						
	Licytacye, licytacyi warunki, ob. licytacyjne sprzedaże.						
	Licytacyjne sprzedaże publiczne. — Prożby o obwieszczenie takowych, ob. p. t. 54-53. *d.*						
33/108	Licytacyjnej sprzedaży protokoły. Jeźli zawierają prawne dokumenta, tedy, co się tycze zawartych interesów prawnych, podlegają należytości, jaką dla każdego z nich przepisano. Formalne umowy, wydane na zasadzie protokołów licytacyjnej sprzedaży, tylko za parya tychże uważane być mają, zaczem więc do nich zastosowane być mają §§. 40 i 62 nin. ust.						
	Protokoły licytacyjnej sprzedaży względem rzeczy ruchomych, uważane być mają za prawne dokumenta, a należytość wedle uzyskanej z sprzedaży summy wymierzyć się mająca, przez tego ma być opłaconą, który się jako sprzedawca ukazuje.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odset.	
	Warunki licytacyjnej sprzedaży, jeżeli protokół licytacyjnej sprzedaży za prawny dokument uważać się ma, jako część składowa tegoż ostatniego, poddane być mają stęplowi 15 krajcarowemu od każdego arkusza także i wtedy, gdyby oddzielnie podpisane były.						
	O ile stęplowi podlegają protokoły licytacyjnej sprzedaży, gdyby nawet takowe nie były uważane za dokumenta prawne, ob. p. t. 64-79. *b*.						
	Liczenia należytości pokwitowania, t. j. kwity na spłaconą u sądu należytość za liczenie pieniędzy, ob. urzędowe wydania.						
	Likwidacyjne decyzye w konkursowym procesie, ob. wyroki.						
	Likwidacyjne oświadczenia, ob. oświadczenia.						
	Likwidacyjne protokoły, sądowe z uwzględnieniem §. 39. nin. ust. i p. t. 50-53 podług p. t. 64-79. *a*. i *b*; jak dalece im uwolnienie przysłuza, ob. p. t. 65-80. *a*.						
	Likwidacyjne skargi, ob. podania p. t. 54-43 *a*. *i*.						
	Listy, jeżeli nie ukazują się być prawnemi dokumentami lub zaświadczeniami, przedmiotem są należytości tylko w przypadku użycia ich jako alegatów do podań i protokołów stęplowi podległych, ob. alegata; jeżeli zaś prawnemi ukazują się być dokumentami lub zaświadczeniami, natenczas podlegają należytościom dla tych dokumentów ustanowionym. O ile listom handlujących i profesyonistów między sobą uwolnienie przysłuża, wyszczególnionem jest w p. t. 2 -60.						
35/69	**Liwerunkowe umowy**, t. j. umowy, któremi się jeden drugiemu obowiązuje dostawiać za umówioną cenę rzeczy lub roboty, jak kupna umowy.						
	Uwaga. Jeżeli ilość liwerunku (dostawy), podano tylko podług najwyższego albo tylko podług najniższego wymiaru, z zastrzeżeniem prawa, dostawę albo ograniczać albo podwyzszać, natenczas odpłata w pierwszym razie podług największej, w drugim razie, podług najmniejszej ilości dostawy ma być porachowaną. Jeżeli umowę o dostawę zawarto na czas nieoznaczony, wszelakoż z postanowieniem potrzebnej dla pewnego okresu czasu ilości, na-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	tenczas względem trwania oznaczyć się mającego, zastosowanem być ma postanowienie §. 16. *e.* nin. ust.						
36	**Losy**, ob. losowe umowy.						
57	**Losowe umowy**, t. j. umowy, któremi przyrzeka i przyjmuje się nadzieja niepewnej jeszcze korzyści	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Za wartość uważać się ma: *a)* Przy założeniu się, cena, o którą się założono, a gdyby ceny założenia się obustronnie nie były równe, wyższa założenia się cena; *b)* przy loteryach i innych w gry wypuszczeniach, wkładka gry w losach lub w planie gry wymieniona; *c)* przy kupnie nadziei, umówiona cena kupna wraz z wszystkiemi należytościami pobocznemi; *d)* przy bodmeryjnej umowie, na bodmeryę przyjęta lub wypożyczona kwota lub wartość pieniężna; *e)* przy towarzyskich zaopatrzenia zakładach wkładka, od której zawisło przyjęcie na członka, bez różnicy, czy ilość poznać się daje z przyjęcia dokumentu, czy też ze statutów; *f)* przy zabezpieczających umowach, assekuracyjne premium (zapłata za assekuracyę) lub cena, o którą zabezpieczenie miejsce ma; *g)* przy umowie o dożywotne renty, kapitał za dożywotnią rentę odstąpiony.						
	Loteryjne gry (wypuszczenia w loteryę), ob. losowe umowy.						
	Loteryjni kollektanci. Takowym przysłuża uwolnienie od stępla przy podaniach ich w sprawach urzędowych, ob. p. t. 92-9						
37	**Majątku braku dotyczące zaświadczenia**, ob. zaświadczenia, jeżeli oraz ubóstwo potwierdzonem bywa, jak ubóstwa zaświadczenia.						
106	**Majątku przeniesienia:** *A.* Między żyjącymi: 1. Przez darowiznę, bez różnicy, czy przedmiot jest rzeczą ruchomą czy nieruchomą, ob. darowizny między żyjącymi. 2. Przeniesienie prawa własności użytkowania lub prawa użycia rzeczy nieruchomych:						
	a) przez odpłatny interes prawny . . . Ob. artykuły: kupno, sprzedaż, zamia-	od wartości	.	.	. .	$3\frac{1}{2}$	

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzania należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Stałe	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	na, intercyzy, towarzyskie umowy, ugoda, oświadczenia, podania, p. t. 54-43 uwagę, a przy protokołach, *a*. i uwagę do *b*.						
	b) przez sędziowski wyrok, w którym także i polubowny jest objęty, ob. rozjemcze (polubowne) wyroki, i wyroki ogólnie.						
	3. Przeniesienie prawa własności lub użytkowania innych rzeczy i przeniesienia innych praw do rzeczy lub prestacyi. ob. dokumenta (prawne), wyroki, rozjemcze wyroki, ugody, oświadczenia, uwagę przy podaniach, a przy protokołach *a* i uwagę do *b*.						
	B. Z powodu śmierci, czy one zasadzają się na rozporządzeniu ostatniej woli, czy na umowie, jeżeli następują:						
	a) ze strony rodziców dla ślubnych lub nieślubnych dzieci lub ich potomków i przeciwnie, dla dzieci przybranych, dla nierozłączonego małżonka w czasie śmierci spadkodawcy;	od wartości	.	.	. . .	1	
	b) dla osób, które do spadkodawcy stały w stosunku najemczym lub służbowym, jeżeli puścizna albo legat nie wynosi więcej jak roczną rentę 50 złt. r.m.k. do czasu życia lub na pewną ilość lat, albo jeżeli kapitału summa nie przenosi 500 złt. r. m. k.	od wartości	.	.	. . .	1	
	c) dla innych, prócz pod *a)* wyszczególnionych krewnych, aż do dzieci rodzeństwa włącznie	od wartości	.	.	. . .	4	
	d) w innych przypadkach, jak pod *a*, *b*, *c* wymienione	od wartości	.	.	. . .	8	
	Uwaga 1. Jeżeli przedmiot przeniesienia majątku jest rzeczą nieruchomą od wartości tejże, oprócz należytości pod *B*, *a*, *b*, *c*, *d*, wymienionych, płacić się winno $1^1/_2$.						
	Uwaga 2. Od puścizn, od części sukcesyi lub od legatów, których zrzeka się spadkobierca lub legataryusz, należytość wypadająca w skutek stosunku, w jakim zrzekający się do spadkodawcy stoi w wyższym wymiarze jakby ze strony tych uiszczoną być winna, którzy przez zrzeczenie się osiągnęli puściznę, część sukcesyi, lub legat, wymierzoną ma być podług onego wyższego wymiaru, któremuby zrzekający się podlegać musiał.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	Należytości stałe kr	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	e) Uwolnione są puścizny, przechodzące na osoby, pod *B. a.* wyszczególnione, jeżeli ogólny stan czynny bez potrącenia długów, nie przenosi 50 złt. r. *C.* We wymiarze należytości, oznaczonej w tej pozycyi taryfowej lub w pozycyach taryfowych tamże przytoczonych, tudzież w pozycyi taryfowej 45-94 *A. b* do $3^1/_2$ i $1^1/_2$ procentów miejsce ma upuszczenie w miarę czasu, który upłynął od ostatnio-poprzedzającego przeniesienia prawa własności, prawa użytkowania lub prawa użycia rzeczy nieruchomej aż do onego, którego właśnie dotycze wymierzenie należytości; przyczem miejsce mają postanowienia następujące: *a)* Czas rzeczony, liczyć się ma od tego dnia, na którym na rzecz ostatniego posiadacza nabył moc prawa tytuł prawny, ostatnio-poprzedzające przeniesienie stanowiący, przetoż jeżeli rzeczone przeniesienie na mocy kontraktu nastąpiło, od dnia zawarcia takowego, lub jeżeli przeniesienie wspomnione zasadza się na prawie sukcesyi, na darowiźnie z powodu śmierci, lub na legacie, od dnia, w którym nabywa mocy prawo do spadku, podarunek lub legat (zapis), aż do dnia, w którym nastąpiło przepisane §-m 43. nin. ust. doniesienie o przeniesieniu majątku, dla którego idzie o wymierzenie należytości, urzędowi ku temuż ustanowionemu. *b)* Co się tycze posiadłości gruntowej, dla której istnieją księgi publiczne z tą prawomocnością, iż przez intabulacyę (wcielenie) lub prenotacyę, prawo rzeczowe nabytem będzie, mogą być uwzględnione w ubieganiu się o upuszczenie należytości te tylko poprzedzające przeniesienia posiadania, które do ksiąg publicznych wciągnione zostały. c) Jeżeli żąda się upuszczenia należytości z interesów prawnych, które przed chwilą rozpoczęcia działalności niniejszej ustawy, zostały zamkniętemi, nady do uwzględnienia sposobią się te tylko interesa prawne, przed tąż chwilą nie wciągnione już do ksiąg publi-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odset.	

cznych, lub nie zeznane, na które zawierzytelnionemi zostały dokumenta, stosownie do postanowienia V. patentu obwieszczającego.

d) Upuszczenie należytości wynosi:

aa) przy przeniesieniach, od których należytość wymierzoną bywa 3½ procentowa: jeżeli oznaczony podług ustępu *a.* przeciąg czasu
2 lat nie przenosi, 2½ procent.
4 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 1½ „
8 „ „ „ 1 „
10 „ „ „ ½ „

bb) przy przeniesieniach i ich wciągnieniu do ksiąg publicznych, od których należytość 1½ procent. wymierona jest, — 1 procent, jeżeli rzeczony przeciąg czasu nie przenosi lat 4, a ½ procent, jeżeli takowy przeciąg nie przenosi lat 8.

Opłacać się przeto będzie wedle ustępu *aa*:
od przeniesienia:
w przeciągu lat 2 procent. 1
„ „ „ 4 „ 1½
„ „ „ 6 „ 2
„ „ „ 8 „ 2½
„ „ „ 10 „ 3
po upływie lat 10 „ 3½

Wedle ustępu *bb*:
od przeniesienia
w ciągu lat 4 procent. ½
„ „ „ 8 „ 1
po upływie lat 8 „ 1½

D. Od posiadania nieruchomości, rentę przynoszących, opłacać mają gminy, kościoły, fundacye i beneficya od każdego posiadania 10-letniego ekwiwalent należytości w 2 proc. wartości. Celem wymierzenia ekwiwalentu tego:

a) oznaczać się ma wartość wspomnionych dóbr nieruchomych od 10 do 10 lat na podstawie dochodu, w przecięciu zyskanego z ostatnich lat 10.

b) Tym końcem obowiązkiem jest gminy, korporacyi, administratora majątku fundacyi, a przy beneficyach pożytkującego z dochodów, zeznać czysty dochód, w ostatnich 10 latach pozyskany, w urzędzie do wymierzenia nale-

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	żytości od przeniesień majątkowych, ustanowionym, w którego okręgu realność jest położoną. Przy pierwszym okresie 10-letnim nastąpić ma zeznanie w ciągu miesięcy 3 od dnia działalności ustawy.						
	c) Podanie zeznania będzie przez władzę powiatową polityczną z przybraniem znawców rzeczy, o ile to za potrzebne uznanem będzie i z użyciem rachunków dochodowych i inwentarzy, dochodzonem i kwota czystego dochodu tudzież dwudziesto-krotna ilość onegoż, jako wartość realności oznaczoną, przyczem zresztą co do kwoty, niżej której wartość nie będzie miała miejsca, zastosować należy §. 50. niniejszej ustawy.						
	d) Ekwiwalent należytości od wymierzonej w ten sposób wartości w 2 od 100 na przeciąg czasu lat 10, naprzód będzie wymierzony, wedle czego na każdy pojedynczy rok, przypada jako należytość jedna dwudziesta piąta ($^1/_{25}$) czystego dochodu rocznego.						
	e) Kwota roczna ekwiwalentu należytości w ten sposób wymierzona, spłacona być ma razem z podatkiem gruntowym i domowym. w terminach, ku opłaceniu tychże podatków, wyznaczonych.						
	f) Należytość ta ciąży na dochodach od dóbr rzeczonych, a opłacić ją winni mający prawo pobierania dochodów, w miarę trwania tegoż pobierania.						
	Majątku zeznania zamiast przysięgi, jak alegata.						
	Majoratów ustanowienia dotyczące dokumenta, ob. fideikomisu ustanowienia dokumenta.						
	Majstrostwa nadania intymacye, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7 *i.*						
	Majstrostwa dotyczące dokumenta, ob. p. t. 93-7. *g.*						
	Małoletności dyspensa. Prożby o tę dyspensę, ob. podania p. t. 54-43. *a;* same dyspensy, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Małżeństwo. Podania i protokoły w rozprawie o rozdział co do osób, rozwiązanie, oświadczenie nieważności, jak ogólne podania, protokoły, wyłącznie namienionych pod p. t. 45 *o.* przypadków.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	kr.	zmienne Skala	Odset	Uwolnienie od należytości
	Małżeńskiego ślubu kontrakt, ob. intercyzy.						
	Meldunkowe cedułу, a to: *a)* Urzędowe poświadczenia uczynionego oznajmienia, jak urzędowe wydania. *b)* Podania, któremi oznajmienie się czyni, ob. p. t. 55-44 *g*.						
38/73	**Metrykalne wyciągi**, t. j. wyciągi z rejestrów urodzenia chrztu zaślubin. śmierci, albo formalne metryki urodzenia. zaślubin i śmierci.	od każdego ark.	.	15			
	Uwaga. Jeżeli w jednem wydaniu potwierdzają się dwa lub więcej przypadków urodzenia, chrztu, zaślubin lub śmi rci, natenczas należytość 15-krajcarowa tyle razy ma być opłaconą, ile przypadków potwierdzono; od należytości uwolnione, ob. p. t 113-117. *u*.						
	Mianowania dekreta, ob. posady dekreta.						
	Mil certyfikaty, jak zaświadczenia, uwolnione, ob. p. t. 113-117. *q*.						
	Moc i pełnomoc, ob. pełnomocnictwa.						
	Moralne osoby, jak pojedyncze fizyczne osoby.						
	Moralności (obyczajności) **zaświadczenia**, ob. zaświadczenia.						
	Morskie listy (przewozu morzem), ob. p. t. 12-102. *m*.						
	Morskie paszporta (przewozu morzem) ob, podróżne dokumenta.						
	Mszalne kwity, na otrzymane mszalne summy, ob. p. t. 44-48. *o*.						
	Mszalne fundacye, lub zapisy fundacyi, ob. fundacye.						
	Municypalna gwardya, ob. p. t. 49-75 *g. i*.						
	Nadanie duchownych prebend, ob. beneficya.						
	Nadgrabieże, ob. grabieży spisy.						
	Nadwcielenia, ob. wcielenia.						
	Nadziei kupna, ob. losowe umowy.						
	Nadpotwierdzenia tabularne *(Super-Satzbriefe)*, ob. potwierdzenia tabularne *(Satzbriefe)*.						
	Nagroda (umowy o), ob. o służby umowy.						
	Nagrody (prożba o), ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Nagrody przekazy, ob. przekazy p. t. 67-11.						
	Nagród przyznania certyfikaty, t. j. zaświadczenia osiągnionych nagród akade-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	mickich, szkolnych lub innych, jak zaświadczenia; jeżeliby się zaś tylko jako intymacye przyznania nagrody względem ubiegania się o nagrodę ukazywały, jak urzędowe wydania.						
	Najem (umowy o), ob. dzierżawne umowy.						
	Najemnicy, ich uwzględnienia, ob. p. t. 112-116. *b*. 56-85. *a*.						
	Najemnicze zasługi (umowy o), jak o służby umowy.						
	Najemniczej zasługi dotyczące decyzye, ob. wyroki.						
	Nakazy (zlecenia), sądowe lub urzędowe, ob. urzędowe wydania.						
	Nakład (umowy o), któremi autor pisma prawo komu nadaje, takowe przez druk pomnażać i sprzedawać, jak o służby umowy.						
	Naładunka poświadczenia, ob. frachtowe poświadczenia p. t. 45-48. *b*.						
	Należytości wykaz do wymierzenia należytości od przeniesień majątkowych z powodu śmierci, ob. t. 55-44. *g*.						
	Należytości zanotowanie, ob. §§. 29 i 70. nin. ustawy.						
	Naoczny ogląd rozpoznania stanu rzeczy, naoczne obejrzenie, ob. rozpoznania stanu rzeczy.						
	Naocznego oględu protokoły p. t. 64-79. *b*. *c*.						
	Narodowa gwardya; ob. p. t. 49-75. *b*.*k*.						
	Naukowe opłaty. Prożby o uwolnienie od takowych, ob. p. t. 55-44. *b*.						
	Naukowe opłaty (kwity na), ob. p. t. 43-47. *a*. 44-49 *i*.						
	Niedostatku zaświadczenia, ob. ubóstwa zaświadczenia.						
	Nieobecni, ob. §. 29. ust. nin. względem prenotacyi należytości.						
	Nieważności decyzye nie są przedmiotem opłaty.						
	Nieważności zażalenia, ob. podania p. t. 54-43. *a*. *i*.						
	Normalnych szkół zaświadczenia, ob. zaświadczenia p. t. 113-117. *c*.						
39/74	Notaryusze. Książki, przez publicznych notaryuszów względem interesów notaryackich prowadzone	od każdego ark.		1			
	Uwaga. Notaryusze obowiązani są od oryginalnych instrumentów notaryackich które sporządzają, opłacać należytości, w niniejszej ustawie na prawne dokumenta						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzania należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Stałe	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	przepisane. a kwotę onych tak w repertoryum, jako też, gdzie przepisanem jest ażeby do archiwum notaryackiego odpis był podanym. także i na takowym nadmienić. Tudzież obowiązani są, w oryginalnych pismach lub oryginalnych instrumentach swych, które sporządzają, nadmienić stępel, jakim dokumenta lub pisma są opatrzone, o których w instrumencie wzmianka, lub do których takowy odnosi się.						
	Notaryusze. w protokołach lub instrumentach, sporządzonych na prywatne dokumenta, przez strony do zachowania im udzielone, którym przeto te dokumenta prywatne za alegata służą, obowiązani są nadmianić każdego czasu znajdujący się także na tych do zachowania im podanych dokumentach stępel lub należytość. której opłacenie na nich potwierdzono.						
	Noty handlujących i profesyonistów, ob. rachunki.						
	Nowacye, ob. §. 38. ustawy.						
	Obieralności dekreta. jak uzdolnienia dekreta, p. t. 93-7. *g*.						
	Obietnice, oświadczenia gotowości.						
	Obligacye publiczne. ob. p. t. 93-7. *i*. i 4-21. *b*.; prywatne ob. umowy o pożyczkę.						
	Obsygnacyi (opieczętowania) relacye, ob. urzędowe korespondencye.						
40 / 72	Obwojowe arkusze podań, t. j. arkusze okładowe. na których się tylko rubrum podania znajduje, za części składowe podania mają być uważane. przeto podlegają stęplowi tak, jak wszystkie arkusze podań.						
	Obywatelskiego prawa dokumenta, t. j. dokumenta służące za dowód udzielone do obywatelstwa gminnego, p. t. 93-7. *g*.						
	Prożby o nadanie obywatelstwa gminnego. ob. podania p. t. 54-43 *a*.						
	Obywatelstwa państwa prawo. Dokumenta względem tego, ob. p. t. 93-7. *i*., prożby o nadanie takowego. ob. p. t. 54-43. *a*.						
	Ocechowania okrętu certyfikaty. ob. zaświadczenia. Certyfikaty własności. jak wyciągi p. t 97-17 *a*. *b*.						
	Ocenienia, ob. rozpoznania stanu, protokoły.						
	Ocenienia protokoły. ob. protokoły p. t. 64-79. *b*. *c*.						
	Oddalenia poświadczenie, ob. abszyty.						
	Oddalenie (prożby o), ob. podania p. t. 54-43. *a*.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
41 / 99	Oddania i odebrania dokumenta, t. j.:						
	a) Dokumenta lub protokoły, którémi kontraktowe oddanie i odebranie przedmiotu nabycia wykonywa się, jeżeli względem prawnego interesu dokument istnieje, opłaceniu należytości przepisowo podciągniony	od każdego ark.		15			
	oprócz tego wedle postanowień, dla samego interesu prawnego moc mających.						
	b) Dokumenta odebrania, sporządzone między osobami, z których jedna drugiej rachunek złożyć winna, ob. p. t. 71-83. *A.*						
42 / 3	Oddzielające dokumenta albo protokoły, t. j. takowe dokumenta lub protokoły, które w celu wyszczególnienia i oddzielenia praw własności dwóch lub więcej osób pod względem substancyi lub owoców sporządzono, bez różnicy, czy istnieje między niemi spólność własności, czy nie, jeżeli przez to majątek od jednej osoby interesowanej, na drugą lub na trzecią nie przenosi się	od każdego ark.	.	15			
	Jeżeli zaś przeniesienie majątku od jednej strony na drugą następuje, natenczas takowe opłacie podlega, jaką dla niego wedle własności jego przepisano.						
43 / 47	Odebrania potwierdzenie, należytościom podległe:						
	a) Potwierdzenia uprawnionych wydane zobowiązanym na dowód wypełnionych obowiązków, lub ogólnie względem odebrania szacownej rzeczy, przeszłej na własność odbiorcy lub tego, w którego imieniu odebranie potwierdzono	podług wartości przyjętego na się przedmiotu	.	.	II.		
	Uwaga. Jeżeliby odebranie wypłaty potwierdzono w dokumencie, na interes główny sporządzonym, tedy takowe odebrania potwierdzenie nie jest przedmiotem opłaty należytości.						
	b) Potwierdzenia, że szacowną rzecz odebrano na zasadzie układu zachowania, do użycia lub na zastaw	od każdego ark.	.	15			
	c) Potwierdzenia odebrania na sądowe depozyta, o ile podług skali II nie wypada należytość niższa	ad każdego ark.	.	15			
	d) Inne potwierdzenia odebrania, jako prawne dokumenta uważać się mające, jeżeli im nie przysłuża które z uwolnień, w tejże taryfie namienionych	od każdego ark.	.	15			
44 / 48	Odebrania potwierdzenia, uwolnione:						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset	Uwolnienie od należytości
	a) Odebrania poświadczenia na doręczone urzędowe wydania wszelkiego rodzaju	. . . . .	. . .	. . . .	. . .	. . .	bezwarunkowo
	b) Odebrania i przyjęcia poświadczenia (frachtowe i osobiste karty), przez frachciarza, pod którym się, ogólnie zakłady transportowe rozumieją, względem odebrania do transportu wydane, nawet gdyby odebranie frachtowej zapłaty potwierdzały, tudzież odebrania potwierdzenia, frachciarzowi względem dostawy przesełki udzielone, jeżeli nie robi się z nich użycia sądowego, albo jeżeli takowe nie bywają przedłożone zamiast kwitu na frachtową zapłatę w publicznej kasie .	. . . . .	. . .	. . . .	. . .	. . .	warunkowo
	c) Odebrania potwierdzenia na zwrócenie nienależytej zapłaty, w szczególności także zapłat do publicznych zakładów, do gmin, do państwa, nad należytość spełnionych, tudzież zapłat upuszczonych, publicznych lub gminnych danin albo kar	. . . . .	. . .	. . . .	. . .	. . .	bezwarunkowo
	d) Odebrania potwierdzenia na zwrócenie wziętych pod sądowe lub urzędowe zajęcie, albo ku zabezpieczeniu kar złożonych efektów, a ogólnie, oprócz sądowych depozytów, wszystkich przedmiotów, które tylko w schowaniu rządowej administracyi, gmin i publicznych zakładów były, i znowu prawemu posiadaczowi powracają się, mianowicie także na zwrócone wadya służbowe i inne kaucye, dokumenta zabezpieczenia i t. d. jeżeli przedmiot ku zabezpieczeniu oddany, nie jako pożyczkę dano	. . . . .	. . .	. . . .	. . .	. . .	bezwarunkowo
	e) Odebrania potwierdzenia na zaliczki za porachunkiem, na wynagrodzenie kosztów łożonych przez postanowionego lub pełnomocnika na rachunek państwa, gminy lub publicznego zakładu, pod sterem władz rządowych stojącego, tudzież na pauszalia, o ile takowe nie zawierają osobistego poboru na utrzymanie lub wygodę odbiorcy, np. dyurnów albo strawnego, kwaterowego i t. p..	. . . . .	. . .	. . . .	. . .	. . .	bezwarunkowo
	f) Odebrania potwierdzenia na takowe odebrania, które ktoś tylko jako komisyonaryusz administracyi rządowej przyjął, tudzież na zwrócenie zaliczek i spłat, w komisyonalnym interesie za takowy do c. k. administracyi rządowej uiszczonych	. . . . .	. . .	. . . .	. . .	. . .	bezwarunkowo

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	g) Odebrania potwierdzenia na wynagrodzenia takowych prestacyj dla państwa, gminy lub publicznych zakładów, które nie zasadzają się na cywilnym stosunku prawnym, lecz przepisami jako podatek lub inna jaka prestacya dla celów publicznej administracyi nakazane są, np. podwody, noclegowy krajcar przy wojskowych kwaterunkach i t. p.	. . . .	. .	. .	. . .	. .	bezwarunkowo
	h) Odebranie poświadczenia na prowizye owych zapisów długu Stanu i im zrównanych obligacyj, przy których wydaniu kwitom na prowizye uwolnienie od stępla wyraźnie zapewniono. Dalej kwity na prowizye zapisów długu Stanu, kuponami opatrzonych, w tych przypadkach, w których kupony wedle istniejących przepisów ściągane, a prowizye tylko za pokwitowaniem bywają wydawane	. . . .	. .	. .	. . .	. .	bezwarunkowo.
	i) Odebrania potwierdzenia na zapłaconą lub zwróconą opłatę szkolną, do publicznego funduszu lub dla gminy uiszczoną	. . . .	. .	. .	. . .	. .	bezwarunkowo.
	k) Odebrania potwierdzenia na wynagrodzenie szkód elementarnych wedle kontraktu spłacone	. . . .	. .	. .	. . .	. .	bezwarunkowo.
	l) Odebrania kwity na jałmużnę, t. j. dobrowolne lub nakazane małe datki dla wsparcia biednych osób, bądź że datki te rzeczonym osobom bezpośrednio udzielane, bądź też do jakiego zakładu, ku zaopatrzeniu ubogich przeznaczonego, spłacone bywają, do których także policzyć należy pieniądze składkowe, jakieby z powodu nieszczęśliwego wypadku wpłynęły, jakoteż i pobory z prebend ubogich	. . . .	. .	. .	. . .	. .	bezwarunkowo.
	m) Odebrania pokwitowania na pozasądowe wypowiedzenia, dopóki nie robi się z nich użycia sądowego	. . . .	. .	. .	. . .	. .	warunkowo
	n) Odebrania potwierdzenia na kwoty niżej 2 złt. r., lub na rzeczy wartości niżej 2 złt. r..	. . . .	. .	. .	. . .	. .	bezwarunkowo.
	o) Odebrania poświadczenia księży lub administracyi kościelnej na otrzymane mszalne summy	. . . .	. .	. .	. . .	. .	bezwarunkowo.
	Uwaga Warunkowo uwolnione odebrania poświadczenia podlegają, jeżeli miejsce ma zobowiązanie do opłaty należytości, stęplowi 15-krajcarowemu od każdego arkusza, chyba, że przy zasto-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	sowaniu skali II, wypada niższa należytość, w którym tedy razie taż nigdy niżej 6 krajcarów opłaconą być ma.						
	Odnowione dokumenta, ob. §§. 40. 62 nin. ust.						
45/2	Odpisy:						
	a) urzędowe, pojedyncze, t. j. niewidymowane	od każdego ark.	.	15			
	b) urzędowe, widymowane	detto	.	30			
	c) nie urzędowe, widymowane, t. j. przez same strony sporządzone, jednakże urzędownie lub przez notaryuszów widymowane	detto	.	15			
	d) urzędowe i nieurzędowe, przez tego samego, przeciw któremu dokument za dowód służyć ma, widymowane, jak dokumenta oryginalne;						
	e) przez inne prywatne osoby widymowane, jak zaświadczenia:						
	f) odpisy i wyciągi z tutejszo-krajowych katastralnych protokołów pomiarowych do pozaurzędowego użycia, w celu ustanowienia, albo na podstawie przepisów upraszanego zmniejszenia lub poczekania publicznej opłaty	. . . .	.	.	. . .	. . .	warunkowo
	Oprócz tego	od każdego ark.	.	15			
	Uwaga 1. Odpisy, staraniem samych stron sporządzone, tedy tylko są przedmiotem opłacenia należytości, jeżeli przez nich wniesione zostały jako alegata podania, stęplowi podległego lub protokołu stęplowi podległego, w którym tedy razie podlegają stęplowi, na alegata ustanowionemu. Jeżeliby zaś pojedyncze lub też widymowane odpisy dokumentów, warunkowo uwolnionych, lub w kraju cudzym albo w kraju tutejszym od należytości uwolnionym wydanych, jako alegata przedłożono, wówczas w takowych popoprzedniczo urzędowie potwierdzić należy, że oryginał, z powodu urzędowego użycia, stęplem przepisanym opatrzono, do czego, po wglądnieniu w oryginał, upoważnione zostają tak protokoły podawcze, jak ekspedytury pod zachowaniem obowiązku, w piątym ustępie tejże uwagi namienionego. To potwierdzenie od należytości uwolnione jest.						
	Jeżeliby strona, oryginału przedłożyć nie mogła albo jeżeliby odpisu takowemu potwierdzeniu nie poddała, tedy od						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	kr	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	odpisu ta należytość opłaconą ma być, jakiej oryginał podlega. Uwaga 2. Urzędowe wydania, do których treści przyłącza się odpis lub wyciąg prawnego dokumentu, zaświadczenia lub pisma, z którego wolno stronie brać odpis urzędowy dla jej wiadomości albo zastosowania się, podlegają należytości pod p. t. 45-2. *b.* oznaczonej, np. intymacye ugód, umów. Odpisom, które przez sądy stronom bywają przydekretowane lubo nieobstalowane, tedy tylko uwolnienie od należytości przysłuża, jeżeli rozprawa albo z urzędu odbyć się ma, albo też, jeżeli osoba, której się takowe doręczają, uwolnienia od należytości lub prenotacyi używa. Uwaga 3. Odpisy więcej dokumentów wtedy tylko pod jednym stęplem pisane, i więcej pod jednym stęplem napisanych, wtedy tylko widymowane być mogą, jeżeli stępel odpowiednim jest ilości wszystkich należytości, jakieby opłacone być miały, gdyby odpisy na jednym a tym samym arkuszu połączone nie były. Za więcej dokumentów w tym względzie, nietylko te nie powinny być uważane, które ustawa §. 34. za części składowe jednego a tego samego dokumentu uznaje, lecz też i owe dokumentu alegata, które z nim jednę całość stanowią, jak to alegata *(inserti)* dokumentu notaryalnego. Uwaga 4. Urzędowe pojedyncze i widymowane odpisy, żądane z urzędu i dla celów urzędowych, lub od osoby, której uwolnienie od należytości albo prenotacya przysłuża, i z tych przeto powodów bez stępla wydane, nie mogą ani do jenego użycia jak do uwolnionego być zastosowane, ani też nie uwolnionej osobie odstąpione. Przestąpienie tego zakazu, uważa się za pokrzywdzenie dochodowe. Uwaga 5. W klauzuli widymacyjnej nadmienić się ma albo ilość stępla, którym dokument oryginalny lub pismo jest oznaczone, a o ile to bezpośredniemu opłaceniu należytości podlega, kwota należytości, jaką wedle znajdującego się						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzania należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Stałe	Odset.	
	na niem potwierdzenia urzędowego opłacono, albo też tę okoliczność, że oryginał nie jest stęplowanym, lub że bezpośredniej należytości stęplowej nieopłacono.						
	Jeżeli dokument lub pismo, którego odpis się widymuje, pierwotnie należytościom podległym był, a obowiązkowi takowemu zadosyć nie uczyniono, tedy dalej nadmienić się winno, że względem przestąpienia rozpoznanie stanu uczyniono, tedy dalej nadmienić się winno, że względem przestąpienia, rozpoznanie stanu uskuteczniono, wraz z tem, dokąd takowe przekazano.						
	Odpisy rubrum, ob. rubrum odpisy.						
	Odpowiedzialności dokumenta, ob. porękojemne zabezpieczenia dokumenta.						
	Odprzedaży prawo. Wciągnienie tegoż w księgi publiczne, podług p. t. 94-45. *B. b.*						
	Odroczenie prożby o-, ob. podania p. t. 54-43. *a. i.*						
	Odstąpienie (umowy o), ob. cesye.						
	Odstapienie dóbr dla wierzycieli. Uczynione w tym względzie u sądu żądanie, ob p. t. 54-43. *a.*						
46/4	**Odstąpienia oświadczenia w postępowaniu spornem**, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Uwaga. Jeżeli w postępowaniu spornem za zeznaniem przeciwnika od dalszego postępowania odstępuje się, nim jeszcze zapadnie wyrok w głównej rzeczy, natenczas sąd o temże odstąpieniu zawiadomić powinien urząd, któremu wymierzanie należytości przynależy. Urząd ten postępuje podług postanowienia, na sądowe oświadczenia pod liczbą pozycyi 50-53. namienionego.						
	Odtrącenie (**wypłaty na**), ob. częściowe wypłaty.						
	Odwołania się, ob. podania p. t. 54-43. *h;* uwolnione p. t. 55-44. *l. s. z.;* uwzględnione 55-44. *q.*						
	Odwozowe arkusze, między składającym rachunki a tym, któremu się rachunek składa, wzajemnie udzielane, ob. p. t. 71-83.						
	Oferty, ob. oświadczenia gotowości.						
	Oficerowie c. k. jak dalece uwolnienie im przysłuża, ob. p. t. 49-75. *f. g.*						
	Ogłoszenia przedślubnego karty, ob. zapowiedzi poświadczenia.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	Okładowe arkusze podań, ob. obwojowe arkusze.						
	Omyłki, ob. rachunkowych omyłek wykazy, wytknięcia.						
	Opiekuńcze dekreta, ob. urzędowe wydania.						
	Opiekuńcze rachunki, ob. p. t. 71-83. *A.*						
47 / 24	Opisy: *a)* opisy dóbr w cywilnem postępowaniu prawnem zagrabionych, ob. protokoły p. t. 64-79. *b*; *b)* granic, za porozumieniem przez samych sąsiadów ościennych, jak oddzielenia dokumenta; *c)* urzędowe, ob. 64-79. *b. c.*						
	Opłaty (podatki, publiczne. Podania, protokoły, dokumenta w rozprawach, dotyczących samych opłat, ob. p. t. 55-44. *q. r.* 64-79, 12-102. *b. d.*						
48	Orderowe dyplomy, ob. dyplomy.						
38	Ordynacyi (deputatu) książeczki. Jeżeli powinność i spełnienie tejże tylko przez służbodawcę lub zastępcę onegoż w takowe wpisano, ale ich słudze nie wydano, tedy za pojedyncze rachunki uważać się winny; jeżeli zaś książeczki takowe ordynaryi słudze wydano, natenczas uważać się mają za dokumenta na umowę o nagrodę; jeżeliby ich nie wydano, wszelakoż sługa w nich spełnienie ordynaryi potwierdził, natenczas mają być uważane za pokwitowania zapłaty służbowej.						
49 / 75	Osobiste karty co do przedsiębiorstw transportowych, ob. p. t. 44-48. *b.*						
	Osobiste uwolnienia: *a)* Publiczne władze, urzędy i publiczne zakłady ze skarbu państwa udotowane, jako i ich zastępcy, gdyby obowiązek do opłacenia należytości, dotyczeć miał samego skarbu rządowego lub udotowanego funduszu jego. Uwaga. Urzędy, ustanowione do zarządu realnościami lub przedsiębiorstwami przemysłowemi, do państwa, do najwyższego Dworu lub do funduszu, ze skarbu państwa udotowanego, należącemi, co się tycze zastosowania stęplowych przepisów, podlegają przepisom powszechnym. Postanowienie to atoliż nie rozciąga się: *aa)* Na urzędy, ustanowione do wyrabiania, przechowania lub do sprzedaży						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odset.	
	przedmiotów monopolium rządowego. *bb)* Na władze i urzędy ustanowione do administracyi zakładu pocztowego, do prowadzenia górnictwa na rachunek rządu, dalej do budowy lub administracyi rządowych kolei żelaznych i telegrafów. *cc)* Na władze przełożone nad urzędami, ustanowionemi do zarządu wspomnianemi realnościami lub przedsiębiorstwami przemysłowemi, interesami tegoż zarządu kierujące i nad niemi nadzorujące; tymże pod *aa) bb) cc)* namienionym urzędom i władzom przysłuża uwolnienie, publicznym władzom i urzędom przyznane. *b)* Zakładom publicznym nie udotowanym ze skarbu państwa, dla publicznych celów istniejącym, których administracyą bezpośrednio władze państwa lub gminy kierują, zarządom majątku kościelnego, instytutowi gwardyi obywatelskiej, a nawet i gminom, przysłuża uwolnienie względem tych dokumentów i pism, które w poruczonych sobie publicznych celach, wystawiają, tudzież względem podań, które do władz, do doglądania lub kierowania administracyą tych zakładów lub gmin ustanowionych, w interesach wnoszą, doglądania tego lub kierowania dotyczących, przeciwnie zaś nie względem tych prawnych interesów, dokumentów i, wyjąwszy rzeczone podania, takich pism, które prywatne stosunki prawne lub majątek zakładów i gmin, renty i nadwyżki tychże za przedmiot mają. W tychże ostatnich stosunkach, za osoby prywatne uważane być mają *c)* Jego Cesarska Mość, Najjaśniejszy Pan, i ogólnie Członkowie Najwyższego Domu Cesarskiego, względem dokumentów i pism, które Najjaśniejszy Pan lub Członkowie Najwyższego Domu Cesarskiego własnoręcznie wystawili lub podpisali. *d)* C. k. dyrekcya patrymonialnej, awitykalnej i funduszów familijnych kasy względem owych prawnych interesów, dokumentów i pism, które się odnoszą do innych przedmiotów, jak do rzeczy nieruchomej, w kraju stęplowi podlegającym, leżącej.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	e) Jako posłowie obcych mocarstw ustanowieni przynależący obcych państw względem dokumentów i pism, przez nich samych lub przez ich pełnomocników albo zastępców zamiast nich wystawionych, o ile takowe nie odnoszą się do nieruchomych, w krajach, w których niniejsza ustawa ma moc obowiązującą, leżących rzeczy, albo do pretensyj na tychże ostatnich, ciążących.						
	f) Osoby należące do czynnego stanu wojskowego i do ciała wojskowego, od pułkownika na dół idąc, włącznie tegoż:						
	aa) względem wszystkich podań i urzędowych wydań, jakie w sądowych rozprawach względem ich prawnych sporów zachodzą, przekazanych jurysdykcyi audytoryatów przy gwardyi, korpusach i pułkach, tudzież względem owych czynności urzędowych, które w takowych prawnych sporach, za upraszaniem audytoryatu, przez inną władzę przedsięwziętemi bywają;						
	bb) względem potwierdzeń odebrania owych poborów, które z rządu w swej wojskowej własności, pobierają, bez względu, czy one je same pobierają czy przez swych przynależących.						
	g) Podoficerowie i szeregowi żołnierze, ludzie straży finansowej i bezpieczeństwa krajowego lub żandarmeryi i gwardyi municypalnej, względem urlopowych paszportów, jako podróżnych dokumentów.						
	h) W czynnej służbie zostający ludzie straży finansowej względem potwierdzeń na odebranie owych poborów, które ta z rządu w swej własności jako straż finansowa pobiera, ale na zaliczki na takowe pobory otrzymane, względem odwołań się przeciw dyscyplinarnym wyrokom, względem prożb o darowanie kary, zwolnienie, ustanie kar, złożenie egzaminu, do osiągnienia jakiej wyższej posady przepisanego i o pozwolenie, leczenia się u przyjaciół lub krewnych.						
	i) W czynnej służbie zostający ludzie straży bezpieczeństwa krajowego lub żandarmeryi, tudzież gwardyi municypalnej względem potwierdzeń odebrania owych poborów, które w swej własności jako straż pobierają;						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	k) osoby do gwardyi obywatelskiej należące, względem podań, wniesionych do przełożonej komendy lub do rady administracyjnej, w służbowej własności lub w dyscyplinarnych sprawach;						
	l) Zastępca massy w konkursowem postępowaniu względem wszystkich, massy konkursowej dotyczących rozpraw i pism, wyłącznie wyroku klasyfikacyi i wyciągów z takowego, za które on należytość wprzód opłacić lub jej zanotowanie uzyskać ma.						
	Administrator masy i wydział wierzycieli w interesach, dotyczących zarządu majątkiem konkursowym, atoliż tylko tak dalece, o ile nie prowadzą sporów prawnych, lub nie zawierają interesów prawnych z innemi osobami, dotyczących zarządu lub urzeczywistnienia majątku konkursowego.						
	m) Osoby, z powodu długów drogą egzekucyi zaaresztowane, względem alimentacyi, zniesienia aresztu lub względem pogodzenia się z swymi wierzycielami, tudzież względem ugód, zniesienie aresztu na celu mających.						
	n) Uwięzieni względem protokołów, sporządzonych przez wizytacyjnych komisarzy domów karnych, na zażalenia i prożby uwięzionych.						
	o) Owe osoby, których ubóstwo prawnie wystawionem zaświadczeniem jest potwierdzone, w sądowem postępowcniu względem własnych spraw spornych i względem aktów pomocnych i środków dowodzących za zanotowaniem należytości.						
	Uwaga 1. Zanotowanie należytości, albo wcale nie, albo tylko w części pobierane będą, jeżeli ubogi jako powód w sprawie upadł, albo gdy oskarżonym był, jeżeli przeciwnej stronie wynagrodzenie procesowych kosztów ubogiego, nie było całkiem albo częścią nakazanem.						
	Uwaga 2. Przyznane oprócz tego ze względu na ubóstwo uwolnienia od należytosci za podania, odebrania potwierdzenia i zaświadczenia są przy tych przedmiotach wymienione.						
	p) Osoby pod opieką lub kuratelą zostające, ograniczone na ściśle potrzebne utrzymanie, jeżeli ich przynależący, którzy do ich opieki lub utrzymania wedle						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	ustawy obowiązani są, także między ubogich policzeni być mają, względem podań i ich alegatów, które przez nich i w ich sprawie do władzy opiekuńczej albo kuratelarnej podane być muszą, jako i urzędowe wydania tych władz. *q)* Pachciarzom pobierania opłat bezpośrednich lub pośrednich, dla państwa, kraju koronnego, powiatu lub dla gminy istniejących, względem pobierania tychże od podatkujących i względem podań i pism w rozprawach, końcem tego pobierania miejsce mających, to samo uwolnienie od należytości przysłuża, co c. k. urzędom lub gminom przy ich bezpośrednim zarządzie rzeczonemi opłatami. *r)* Handlowe i profesyjne Izby, adwokackie Izby, towarzystwa krajowego gospodarstwa i wszystkie niepolityczne stowarzyszenia, które w swem pieniędzmi zarządzie do zysku nie zmierzają, lecz tylko do celów naukowych, ludzkości lub dobroczynności dążą, względem korespondencyi z publicznemi władzami i urzędami w pozasądowem postępowaniu. *s)* Przełożeni kościeini względem podań dotyczących li tylko dusznej opieki, karności kościelnej utrzymania lub wystawienia kościołów, albo dotyczących kościoła w ogólności, dalej kościelne i religijne towarzystwa względem wszelkich dokumentów, przez nich lub w ich imieniu co do udzielenia kościelnych urzędów, godności, co do wypełnienia religijnego zobowiązania lub co do przedmiotów karności kościelnej wystawionych, jeżeli te oraz nie dotyczą rzeczowych praw lub zobowiązań do rzeczowych prestacyj albo majątku towarzyskiego.						
	Ospa ochronna (**zapobiegająca naturalnej**), ob. szczepienia zaświadczenia.						
	Ostatniej woli rozporządzenia, ob. p. t. 12-102. *p*.						
50 53	**Oświadczenia**, sądowe, któremi ktoś dług przyznaje, drugiemu prawa nadaje, lub przeniesienie prawa przez tegoż na drugiego lub wypełnienie obowiązku przez drugiego przeciw niemu przyjętego potwierdza, winien sędzia udzielić urzędowi do wymierzenia należytości ustanowionemu, sko-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	ro w spornych sprawach, nim wyrok w głównej rzeczy zapadnie, od postępowania ododstąpiono, w niespornem postępowaniu zaś skoro oświadczenie takowe podano. Takowe jeżeli prawny interes dopiero przed sądem zawarto, za prawne dokumenta uważane być mają. Jeżeli zaś odnoszą się do prawnych interesów, już pierwej, jednakże od chwili działalności niniejszej ustawy zawartych, ma urząd prawo żądać wykazania, iż za takowe opłacono należytości, jakie w czasie zawarcia prawnie istniały. Gdyby takowego wykazania nie dano, natenczas, jeżeli prawny interes tylko przy sporządzeniu prawnego dokumentu należytościom podlega, oświadczenie podanem będzie należytości za prawne dokumenta. Jeżeli zaś interes prawny podlega należytości także i bez wystawienia prawnego dokumentu, natenczas niezawiśle od przepisanej kary, pobieraną być ma należytość za prawny interes. Samo oświadczenie zaś podlega stęplowi na podania lub protokoły p. t. 54-43. *a.* i 64-79. *b.*						
51 / 10	Oświadczenia gotowości do zawarcia umowy, jeżeli za przyrzenia uważane być mogą	od każdego ark.	.	15			
	Jeżeli przyrzeczenie piśmienne przyjęto, natenczas do tego piśmiennego przyjęcia, zastosowane być ma postanowienie §§-ów 37 i 40. ustawy.						
	Oszacowania, ob. rozpoznania stanu.						
	Owoców oddzielenia protokoły, ob. oddzielenia dokumenta.						
	Pańszczyzny wykup (umowy o), ob. p. t. 12-102. *i.*						
	Papieru format, jak dalece pociąga za sobą zobowiązanie do opłacenia wyższej należytości, ob. §. 30 nin. ust.						
	Paszporta, *passavanti*, ob. podróżne dokumenta.						
	Paszportowe certyfikaty, t. j. certyfikaty, które wydane bywają za oddaniem lub zatrzymaniem paszportu lub jakbądź nazwanego dokumentu podróżnego, ob. wydania urzędowe p. t. 93-7. *i.*						
	Patenta, ob. upoważnienia.						
	Patrymonialnej, awitykalnej i funduszów familijnych, c. k. kasy dyrekcya, ob. p. t. 49-75. *d.*						
	Pauszalia (ryczałty), kwity na-, ob. p. taryfowa 44-48. *e.*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	Pedagogika. Zaświadczenia egzaminu z tejże, jak zaświadczenia; uwolnione, ob. p. t. 113-117. *h.*						
	Pełnoletność. Prożby o oświadczenie pełnoletności, jak podania, p. t. 54-43. *a.* Oświadczenia pełnoletności, jak urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
52/111	Pełnomocnictwa (plenipotencye), jeżeli nie zawierają przyrzeczenia nagrody, oprócz tego jak służby dotyczące umowy.	od każdego ark.	.	15			
	Pełnomocnictwa klauzule, na kwitach i innych dokumentach, jak pełnomocnictwa.						
	Pensya (prożby o), ob. podania p. t. 54-43 *a.*						
	Pensyi dekreta, do urzędników lub innych osób. dla których dozwolona jest pensya kwiescentalna (spoczynku), lub utrzymanie ze skarbu rządowego lub z jakiego funduszu publicznego, jak urzędowe wydania.						
53/76	Pensyi zabezpieczenia dokumenta, któremi osoby prywatne zabezpieczają po pewnym czasie służby, pensyę za wyświadczone służby, jak umowy o służby z płacą do czasu życia.						
	Pertraktacye, ob. spadków pertraktacye.						
	Petycye; ob. p. t. 55-44. *k.*						
	Pierwszeństwa odstąpienia odpłatne. p. t. 8-32. *b.*; bezpłatne.	od każdego ark.	.	15			
	Pierwszeństwa odstąpień wciągnienia, podług p. t. 94-45. *B.*						
	Pierwszeństwa, dotyczące decyzye, ob. wyroki.						
	Pierwszeństwa dotyczące skargi, jak podania p. t. 54-43. *a. i.*						
	Pierwszeństwa dotyczące ugody, t. j. ugody względem spornego pierwszeństwa, ob. ugody.						
	Płaca (kwity na), ob. odebrania poświadczenia.						
	Plany, ob. alegata.						
	Pobytu karty *(carte di sicurezza)*, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Pobytu konsensa ze strony gmin, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Pobytu lub zamieszkania świadectwa, jak zaświadczenia w celu osiągnienia dokumentu podróżnego lub zaświadczenia przynależności, ob. zaświadczenia p. t. 113-117, *d.*						
	Pochodzenia certyfikaty, ob. p. 12-102. *e.*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzania należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	zmienne Stałe	zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
54	Pocztowa administracya. Uwolnione podania przy takowej ob. p. t. 55-44. *u.*						
43	Pocztowe recepisy, t. j. recepisy odebrania pocztowego, jak urzędowe wydania, ob. p. 93-7. *i.* Recepisy stron na uskutecznioną odstawę, ob. p. t. 44-48. *b.*						
	Podania i ich duplikaty, należytościom podległe, (ob. §§. 33, 36, 20, 22 *e*, 26 *c*, 40 i 64. L. 5. nin. ust.)						
	a) Wszelkie, przez osoby prywatne, do monarchy, do sejmu państwa, do zastępstw krajowych lub gminnych albo do ustanowionych przez takowe dla spraw państwa, krajów koronnych i gmin zakładów publicznych, władz lub urzędów; albo do urzędowych osób, ich miejsce zastępujących wniesione, które w następujących ustępach *b — i* żadnej wyższej lub niższej należytości nie są przekazane	od każdego ark.	.	15			
	b) Prożby o udzielenie lub uznanie uprawnienia albo upoważnienia do wykonywania profesyi, przedsiębiorstw i zarobkowań albo do przedsiębrania pojedynczych, szczególnego upoważnienia wymagających czynności zarobkowych . .	od każdego ark.	.	30			
	c) Prożby o przypuszczenie do praktyki urzędowej o udzielenie adjutum albo o nadanie publicznych urzędów lub posad służbowych, albo prebend, wyjąwszy te prożby, które do osiągnienia posady służbowej sług zmierzają	od każdego ark.	.	30			
	d) Prożby o obwieszczenie publicznych licytacyj. i prożby do sądów cywilnych, któremi wydanie edyktów upraszа się, albo których porządkowe załatwienie koniecznie wymaga wydania edyktu. . . .	od każdego ark.	.	30			
	e) Prożby o paszporta do wprowadzenia, wyprowadzenia i przeprowadzenia soli kuchennej, tytuniu, prochu i saletry; o pozwolenie sprowadzania towarów w handlu zakazanych, i o pozwolenie do wprowadzania lub wyprowadzania pewnych towarów, o ile ku temu wedle postanowień celnych taryfowych osobnego potrzeba pozwolenia	od każdego ark.	.	30			
	f) Prożby o pozwolenie do ustanowienia lub powiększenia, do zamiany, zmiany lub do zadłużenia fideikomisu	od każdego ark.	.	30			
	g) Apelacyjne, rewizyjne zapowiedzenia, bez względu, czy zawierają w sobie za-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	żalenie apelacyjne lub rewizyjne, czy nie:						
	aa) Jeżeli przeciw decyzyom pod p. t. 104-103. *I, B, C, D,* wyszczególnionym, podane są tak jak wszelkie przeciw takowym założone rekursa .	od 1. arkusza	1	—			
	bb) Jeżeli przeciw decyzyom pod p. t. 104-103 *I. A.* wymienionym, wystosowane są, tak jak wszelkie przeciw tym wyrokom założone rekursa . .	od 1. arkusza	.	30			
	cc) Jeżeli przeciw wyrokom lub decyzyom p. t. 104-103. *II.* wymierzone są . . .	od 1. arkusza	4	—			
	dd) Dalsze arkusze w przypadkach *aa.* i *cc.*	każdy arkusza	.	15			
	w przypadkach *bb.*	kazdy arkusz	.	6			
	h) Inne przedstawienia i rekursa w sądowym i w niesądowym postępowaniu, które przeciw rozstrzygnieniom lub rozporządzeniom niższej instancyi do wyższej podawane bywają, wyłącznie wymienionych pod p. t. 55-44. *g,* tak jak nadzwyczajne prośby o ułaskawienie w postępowaniu z powodu przestępstw dochodowych	od każdego ark.	.	30			
	i) Sądowe podania w prawnych sprawach spornych, jeżeli wartość spornego przedmiotu 50 złt. r. nie przenosi, wyłącznie podpadających pod ustępy *g.* i. *h.* tejże poz. tar..	od każdego ark.	.	6			
	Uwaga. Podania, które oraz są dokumentami prawnemi, jak to pod p. t. 50-53 lub 98-71 wymienione, postanowieniom na prawne dokumenta podlegają, atoliż w żadnym razie niższej należytości jak 15 kr. od każdego arkusza.						
55/44	Podania, uwolnione:						
	a) Prośby o udzielenie jałmużny, nadanie prebend ubogich, lub o przyjęcie do takowych zakładów, które do utrzymania lub pielęgnowania ubogich lub bezzarobkowych osób, albo do pielęgnowania lub wychowania dzieci tychże osób, są przeznaczone;						
	b) o uwolnienie od opłaty szkolnej i naukowej lub o nadanie stypendyum, jeżeli prośby legalnem ubóstwa zaświadczeniem opatrzone są;						
	c) o uwolnienie od należytości w rozpoczętej już, lub nastąpić mającej prawnej sprawie spornej, lub o ustanowienie zastępcy z urzędu, jeżeli są zaświadczeniem ubóstwa opatrzone;						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	d) prożby zastępców z urzędu ustanowionych o uwolnienie od należytości, o tychże zanotowanie, poczekanie lub odpisanie w prawnej sprawie spornej, z urzędu im poruczonej, lub o uwolnienie od zastępstwa;						
	e) podania, któremi przedłożone bywają władzy namienione pod liczbą pozycyjną 71-83 *B.* 1. rachunki względem wydatków dla państwa lub publicznych zakładów, pod bezpośredniem sterem władz rządowych lub administracyi gminnej stojących;						
	f) prożby o zwrócenie nakładu zrobionego dla państwa lub gminy, w celu odwrócenia grożącej szkody, albo o wynagrodzenie szkody, do której wynagrodzenia państwo lub gmina jest obowiązaną;						
	g) podania, zawierające doniesienia lub propozycye w publicznych sprawach a nie dotyczące wdawania się w rzecz prywatną podającego.						
	Jeżeliby wraz z doniesieniem bezpośrednio prożbę o nagrodę lub uznanie połączono, natenczas okoliczność uwolnienia od stępla nie znosi się. Do takowych uwolnionych podań należą szczególnie:						
	h) doniesienia, kto czyni, aby rzecz jaką należącą państwu, gminie lub publicznemu pospolitemu dobru służącemu zakładowi od pogorszenia lub szkody, albo aby naruszone ich prawa zachował, albo, aby grożącą odwrócił szkodę, bez względu, czy takowy z powodu pozwolonego mu może użycia rzeczy przy tem interesowanym jest, czy nie;						
	i) doniesienia o takowych czynnościach lub zaniechaniach, których ukaranie podług istniejących przepisów z publicznego względu miejsce ma, a to i wtedy, gdyby postępowanie od podania interesowanego zawisło, lub gdyby doniesienie oraz do osiągnienia nagrody, do zadosyć uczynienia lub do wynagrodzenia szkody zmierzało;						
	k) petycye do monarchy, do sejmu państwa, do sejmu krajowego, lub do zastępstw gminnych, jeżeli w takowych nie idzie o interes osoby pojedynczej, lecz całych kategoryj lub klas obywateli państwa, samego państwa, krajów koronn. lub gmin;						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odset.	
	l) podania obwinionych lub odpowiedzialnych w postępowaniu z powodu zbrodni, przestępstw, wykroczeń drukowych lub przestępstw dochodowych, wyłącznie nadzwyczajnej prożby o ułaskawienie w postępowaniu na przestępstwa dochodowe;						
	m) zażalenia względem sposobu osobistego postępowania osób urzędowych, któremi jednak zażalenia albo rekursa przeciw rozstrzygnieniom lub urzędowym rozporządzeniom, albo prożby o zmienienie takowych nie są objęte, względem nadużycia ojcowskiej władzy, obowiązkom przeciwnego postępowania opiekunów, kuratorów i publicznych rzeczników, i względem niestosownego pielęgnowania podrzutków u osób prywatnych;						
	n) pisma albo oświadczenia tych obwinionych osób (ustęp *m)*) o ile takowe tylko usprawiedliwienie ich postępowania lub prożbę o obronę lub satysfakcyę za przedmiot mają;						
	o) podania, celem uskutecznienia lub nieprzypuszczenia seperacyi małżeńskiej i i oświadczenia nieważności małżeństwa;						
	p) wyjaśnienia, przez osoby urzędowe względem wykazów pomyłek w rachunkach, przez nich złożonych, końcem załatwienia tych ostatnich podane, ich prożby o termina do wyjaśnienia, i o rozstrzygnienie władz administracyjnych względem wykazów pomyłek rachunkowych.						
	q) Podania, wniesione końcem uskutecznienia wymierzenia należytości lub przepisania, albo końcem uzyskania prawnie dozwolonych zmniejszeń, odpisań lub poczekań przy publicznych opłatach, zaprowadzonych dla potrzeb państwa, krajów koronnych, powiatów, gmin.						
	Zażalenia lub rekursa przeciw rozstrzygnieniu na takowe podania, podlegają	od każdego ark.	•	15			
	r) Oświadczenia, zapowiedzenia, dokumenta i t. d. w postępowaniu celnem, konsumcyjno-podatkowem lub kontroli ulegającem, którem podatkujący wypełnia warunki, na takowe postępowanie przepisane, jezeli nie idzie o wyjątek, albo ulżenie lub o to, do czegoby wedle dotyczących ustaw i przepisów, szczególnego potrzeba było zezwolenia;						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	s) reklamacye, w przepisanym terminie względem treści list, do oznaczenia prawa wyborczego lub osobistych prestacyj dla państwa, krajów koronnych, gmin, np. do służby wojskowej, do urzędu przysięgłego itp., z tej przyczyny podane, ponieważ ktoś, którýby wedle istniejących przepisów, w listę wciągnionym być miał, w takowej pominiony, albo tez nieprawnie w listę wciągnionym został, tudzież założone w przepisanym terminie rekursa przeciw rozstrzygnieniu na takowe reklamacye;						
	t) podania do c. k. konzulatów i poselstw w cudzym kraju, jeżeli je nie wystosowano przez obywatela państwa tutejszokrajowego, znajdującego się w tutejszych krajach, stęplowi uległych;						
	u) podania do władz administracyjnych i urzędów, poczt i rządowych koleji żelaznych albo telegrafów względem przesełek listów, efektów i towarów, względem dosyłania, dostawienia i instradowania, albo względem wynagrodzenia szkody za listy i przedmioty frachtowe, albo zwrócenia frachtowych (portoryjnych) należytości wystosowane;						
	w) podania do eraryalnych fabryk i ogólnie do wszystkich eraryalnych przedsiębiorstw przemysłowych i do administracyi domenów rządowych, lub zostających pod administracyą państwa dóbr publicznych funduszów, jeżeli dotyczą tylko przedmiotów bezpośredniego interesów prowadzenia tychże przedsiębiorstw lub administracyj dóbr, i tej są własności, iżby takowe, gdyby w podobnym interesie do jakiego prywatnego były wystosowane, obowiązkowi stępla nie podlegały; przeto też i pod p. t. 71-83. *B.* 2. namienione konty, noty, wykazy;						
	x) podania przy pertraktacyi spadków, jeżeli całkowita puścizna bez potrącenia długów, 25 złt. r. nie przenosi.						
	y) Pupilarne i kuratelarne tabele, ob. te.						
	z) Podania, które na zasadzie prawnych postanowień, dotyczących zniesienia powinności urbaryalnych i dziesięcinnych, w celu oznaczenia, ściągnienia i wydania wynagrodzenia za takowe, w celu tabularnego zabezpieczenia kapitałów wynagrodzenia, w celu wykreślenia znie-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	sionych prestacyj, i ogólnie, w celu uregulowania stanu posiadłości, wniesione bywają. To uwolnienie jednak nie odnosi się podań, które przez strony wniesione bywają do władz politycznych lub sądowych, dla dochodzenia lub przeprowadzenia ich praw do przedmiotu wynagrodzenia. *aa)* Podania do gmin, zastępców gminnych lub do ustanowionych przez gminy urzędów i zakładów, które dotyczą prywatno-prawnych stosunków miedzy upraszającym a gminą lub zakładami gminnemi. *bb)* Urzędowa korespondencya, ob. takową.						
	Podatkowe kwity, ob. wydania urzędowe.						
	Podatkowe sprawy. Podania, protokoły, dokumenta, ob. p. t. 55-44. *q. r.* 64-79, 12-102. *b. d.*						
	Poddzierżawne, dzierżawne (o najem arendę) umowy, ob. dzierżawne umowy.						
	Podróżne certyfikaty, w celu podróży, jak podróżne dokumenta; takowe względem odbytej podróży, jak zaświadczenia.						
56/85	Podróżne dokumenta, t. j. dokumenta jakie podróżnym w celu osobistego ich wykazania się lub wylegitymowania się wydawane bywają przez władze, urzędy lub osoby, ku wykonywaniu przepisów policyjnych w kraju tutejszym postanowione; bez różnicy, jak długo podróż trwa, bez różnicy miejsca, dokąd podróż zmierza, tudzież bez różnicy nazwiska, czy dokument nazywa się paszportem, kartą wyjezdną, certyfikatem podróżnym, listem ochronnym, książką wędrowniczą, itp.						
	a) dla sług, czeladników, chłopców terminujących, najemników, robotników i ogólnie osób, żyjących z zarobku, zwyczajną zapłatę dzienną nie przewyższającego i ogólnie książki wędrownicze .	od każd. wydania	.	6			
	b) dla innych osób	od każd. wydania	.	30			
57/86	Podróżne dokumenta, uwolnione.						
	a) karty wyjezdne. udzielone na podróże, nie nad ośm dni trwające.	. . . .	.	.	. . . .	. . . .	bezwarunkowo
	b) przepustki, do wyjścia z pewnych miejsc potrzebne, i przy wyjściu oddać się mające	. . . .	.	.	. . . .	. . . .	bezwarunkowo
	c) wszelkie dokumenta podróżne nie przez						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	władze lub urzędy w kraju tutejszym, należytościom podległym, wystawione. .	. . . .	.	.	. . .	. .	bezwarunkowo
	Uwaga. Jeżeliby dokumenta podróżne, pod *a*, *b*, *c*, wyszczególnione, w innych celach, jak w celu wykazania się na podróży lub po przybyciu na miejsce przeznaczenia, jako alegata podań, stęplowi podległych, lub protokołów, miejsce takowych podań zastępujących, użytemi były, natenczas dokumenta takowe stęplowi alegatowemu podlegają.						
	Uwaga 2. Kazde przedłużenie trwania dokumentu podróżnego, ze nowe wydanie uważać się ma, wyłącznie przedłużenia, w księgi wędrownicze wpisanego.						
	Podróżnych kosztów wynagrodzenia. Kwity na to, ob. p. t. 43-47. *a*. i 44-48 *e*.						
	Podróżne partykularya (rachunki wydatków podróżnych), ob. p. t. 71-83. *B*. 1.						
	Podróżne pauszalia, odebrania, poświadczenia, ob. p. t. 44-48. *e*.						
	Podróżnego przyjęcia karty, ob. p. t. 44-48. *b*.						
	Podróżne zaliczenia (forszusy), kwity na-, ob. odebrania poświadczenie, p. t. 44-48. *e*						
	Podrzutki, jak dalece dotyczącym ich podaniom, protokołom lub dokumentom uwolnienie przysługa, ob. p. t. 55-44. *m*. *n*. 12-102. *t*. 113-117. *b*. *c*. *m*.						
	Podwoda. Kwity na wynagrodzenie podwody, ob. p. t. 44-48. *g*.						
	Podziału wykazy, przez interesentów podpisane, jak działowe dokumenta, oprócz tego, jak ułożenia pism.						
58/19	Pogodzenie wierzycieli, t. j. piśmienny układ wierzycieli z dłużnikiem lub trzecią osobą, biorącą na się zaspokojenie wierzycieli, względem upuszczenia dłużnikowi jakiej części należytości, a przestawania na wypłacie reszty, za ugodę uważanem być ma, ob. p. t. 89-105.						
	Pogrzebowego stowarzyszenia książeczki, ob. wpisania książeczki.						
	Pojednawczej czynności dotyczące protokoły, ob. ugody dotyczące protokoły.						
	Police, ob. losowe umowy.						
	Policyjne wykroczenia, podania, pro-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	tokoły, dokumenta, ob. p. t. 55-44. *i. l.* 64-79. 12-102. *b.*						
59 31	**Porękojemne dokumenta**, jeżeli zobowiązanie, za które się ręczy, szacownem nie jest	od każdego ark.	.	15			
	jeżeli takowe szacownem jest	podług wartości zaręczonego zobowiązania					
	Oo do uwolnionych należytości, ob. p. t. 12-102. *c.* ob. p. t. 62-84.						
	Posady udzielenie, (prożba o), ob. podania p. t. 54-43. c.						
	Posady udzielenia dekreta dla osób do służby prywatnej przyjętych, jak umowy o służby, w innych przypadkach jak urzędowe wydania.						
	Poselskie osoby, jak dalece im uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 49-75. *e.*						
	Poświadczenia, ob. odebrania poświadczenie.						
60 26	**Potwierdzenie** *a)* cesarskie, tudzież od władz i urzędów publicznych co do praw, godności, poborów etc., ob. urzędowe wydania; takowe od osób prywatnych, jak odnowienia dotyczącego interesu prawnego; *b)* odebranych wypłat, ob. odebrania potwierdzenia; *c)* osobistych przymiotów, rzeczywistych okoliczności, ob. zaświadczenia; *d)* wciągnienia w księgi publiczne, ob. p. t. 93-17. *a;* *e)* obowiązków; przez wystawiciela zawartych, lub zrzeczenia się praw, ob. prawne dokumenta.						
	Potwierdzenia tabularne tak zwane *Satzbriefe*, t. j. potwierdzenia ze strony urzędów, ku prowadzeniu ksiąg publicznych powołanych, względem nabytych praw zastawowych na dobrach nieruchomych, ob. p. t. 97-17.						
	Powody cywilno-sądowego wyroku albo decyzyi, ob. urzędowe odpisy p. t. 45-2 i uwagę 2. tejże pozycyi.						
	Powoływające edykta, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Pożarowych szkód wynagrodzenia. Kwity na takowe, ob. odebrania poświadczenia p. t. 44-48. *k.*						
61 36	**Pożyczka** (umowy o), dokumenta na to sporządzone, długu zapisy (skrypt), dłużne listy (karty)	podług wartości wypożyczonej rzeczy	.	.	II.		
	Pożyczki prolongacyjne, ob. §. 35. nin. ust.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Stałe	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	Pozwolenia karty, urzędowe do podróży, ob. podróżne dokumenta; jeżeli idzie o upoważnienie pod p. t. 54-43 *b.* wyszczególnione, ob. upoważnienia; oprócz tego jak urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.* parafialno-urzędowe do zaślubienia w innej parafii, jak pełnomocnictwa; od osób prywatnych pochodzące, wedle okoliczności jak konsensy, p. t. 28-34, lub jak pełnomocnictwa.						
62 / 84	**Praw ustalenia** przez zastaw, kaucyę, hypotekę, rękojmię, ob. te wrzędne słowa. Jeżeli ustalenie prawa w prawnym dokumencie na główny interes, jako warunek tego namieniono, przy wymierzeniu należytości od tego prawnego dokumentu, nie ma na to względu.						
	Prawne dokumenta, ob. dokumenta.						
	Prawne spory, ob. podania, protokoły, wyroki, ugody, odstąpienia, oświadczenia.						
	Prebendy duchowne, ob. beneficya dla ubogich, ob. ubogich prebendy.						
	Prenotacya jakiego prawa w księgach publicznych, ob. wciągnieni, a p. t. 94-45. *E.* Prożby o pozwolenie takowej, ob. p. t. 54-43. *a.*						
	Prenotacyę usprawiedliwiające oświadczenia, ob. p. t. 95-46.						
	Prenotacye w publicznych książkach, ob. wciągnienia p. t. 94-45. *E.*						
	Prenotacyjne prożby, ob. podania p. t 54-43. *a.*						
	Prenumeracyi (przedpłaty) **karty,** t. j. potwierdzenia zawartej przez przyjęcie prenumeracyi umowy lub też spłaconej prenumeracyjnej kwoty, ob. p. t. 12-102 *o.*						
	Prezentacye na plebanie duchowne lub na fundacye do władz publicznych przez strony prywatne, jak podania, ob. p. t. 54-43. *a;* przez publiczne władze, urzędy, zakłady, jak urzędowe wydania.						
	Profesyjna korespondencya, ob. p. t. 21-60.						
	Profesyjne książki, ob. handlowe książki.						
	Profesyjne upoważnienia, ob. p. t. 93-7. *g.* 54-43. *b.*						
63 / 49	**Projekta** czyli ułożenia piśmienne prawnych dokumentów, obustronnie obowiązujących, podpisane albo przez obie strony umowę zawierające, albo tylko przez jednę z nich, a w ręku drugiej znajdujące się, jak punktacye; ułożenia jedno- i obu-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	stronnie obowiązujących dokumentów prawnych, zaświadczeń, kwitów bez wszelkiego podpisu, przy urzędowem użyciu, jak alegata.						
	Prolongacye ustałych przez upływ czasu umów i dokumentów podróżnych, uważane być mają pod względem zobowiązania do należytości za nowe umowy i dokumenta podróżne, ob. §. 35. nin. ust.						
	Promocya (prośby o) jeżeli nie zmierzają ku udzieleniu jakiego pewnego miejsca służbowego, wedle p. t. 51-43. *a*; oprócz tego wedle p. t. 51-43. *c*.						
	Propozycye od osób prywatnych, ob. p. t. 55-44. *g*						
	Protesta, ob. wekslowe protesta.						
64 / 79	Protokoły:						
	Należytościom podległe są:						
	a) Wszystkie, miejsce podania zastępujące, lub prawny dokument zawierające. Takowe podlegają co do obowiązku stęplowego, przepisom, mającym moc dla tych podań, których miejsce zastępują, lub dla tego dokumentu, który zawierają; jednakże należytość stęplowa, jezeli zupełne uwolnienie nie ma miejsca, nie może być niżej 15 kr. wymierzoną.						
	b) protokoły, przez sąd w spornem postępowaniu lub w rozprawach ślachetnego (nie spornego) urzędowania sędziowskiego sporządzone, a nie pod *a* już objęte .	od każdego ark.	.	15			
	Jeżeli wartość spornego przedmiotu 50 złt. r. nie przenosi	od każdego ark.	.	6			
	Uwaga. Protokoły, celem uskutecznienia wniesienia rzeczy nieruchomej w księgi publiczne, sporządzone między oddawcą a odbiorcą lub pełnomocnikiem, o tyle stęplowi protokolowemu p. t. 64-79. *b*. podlegają, o ile względem interesu nabycia osobny dokument sporządzono, za takowy przepisaną należytość opłacono, i dokument ten przy sporządzeniu protokołu, przedłożono. Oprócz tego, za protokoł należytość, dla prawnego interesu przepisaną, opłacić się winno. Ob. także p. t. 46-4, 50-53, 98-71. 89-105.						
	c) Protokoły, przez inne władze sporządzone, a nie już pod *a*. objęte	od każdego ark.	.	15			
	aa) względem sporów prawnych między dwiema stronami prywatnemi.						
	bb) względem rozpoznania stanu, prze-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset	Uwolnienie od należytości
	słuchań świadków i innych wysłuchań w celu wyśledzenia okoliczności czynu lub stosunków rzeczy, względem których prywatny prożbę o udzielenie zaświadczenia urzędowego podał.						
65 80	Protokoły, od należytości uwolnione: *a)* sporządzone względem ułożenia rozporządzenia ostatniej woli z spadkodawcą lub ze świadkami, tudzież względem obwieszczenia takowego, a ogólnie oprócz inwentarzy majątkowych, względem takowych aktów w sądowem postępowaniu w sprawach niespornych, które sędzia nie czekając na prożbę strony, lubo przy tem interes strony zachodzi, z urzędu przedsiębrać winien, w szczególności, protokoły względem wykonania obsygnacyi (opieczętowania), jeżeli protokół nie zastępuje podania stęplowi podległego, albo nie zawiera prawnego dokumentu; nareszcie protokoły przy pertraktacyi takowych pozostałości, przy których całkowita puścizna bez potrącenia długów 25 zlt. r. nie przenosi. *b)* protokoły, sporządzone względem uwolnienia kompetenta w jakiej gałęzi publicznej służby.						
	Protokołów odpisy lub wyciągi z nich, ob. odpisy.						
	Protokołowe alegata, ob. alegata.						
	Prowizya (kwity na), ob. poświadczenia odebrania p. t. 43-17. *a.*						
	Prowizya (prożby o), t. j. prożby o udzielenie prowizyi, ob. podania p. t. 54-43 *a.*						
	Prowizyi udzielenia dotyczące rezolucye lub dekreta, urzędowe, ob. urzędowe wydania.						
66 64	Prowizye: *a)* zaległości certyfikaty, ob zaświadczenia. *b)* Kupony, talony od zapisów długu państwa, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i;* jak alegata, ob. p. t. 4-21. *b;* od obligacyj prywatnych. jak przekazy wypłaty. *c)* Kwity, ob. odebrania poświadczenia; uwolnione, ob. p. t. 4448. *h.*						
	Prożby, ob. podania.						
	Prożby piśmienne, ob. podania.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	Przebaczenie (prożby o), jeżeli nie są rekursami, ob. p. t. 54-43. *a.*						
	Przedaż (umowa o), ob. kupna umowy.						
	Przedaży nakazy, t. j. umowy, mocą których podaje się jakiej osobie rzeczy ruchome do przedania za pewną cenę, z tym warunkiem, ażeby mu odbiorca w przeciągu wyznaczonego czasu albo pewną wyliczył cenę kupna albo rzecz nazad powrócił . .	podług umówi ne ceny kupna	.	.	II.		
	Przedaży noty, ob. racbunki.						
	Przedkupu prawo. Wciągnienie tegoż w księgi publiczne wedle p. t. 94-45. *B. b.*						
	Przemysłowe przedsiębiorstwa, eraryalne, jak dalece takowe należytościom niniejszej ustawy podlegają, ob. p. t. 49-75. *a;* co do podań przy takowych ob. p. t. 55-44. *w.*						
	Przedstawienia do władzy, która rozporządzenie lub rozstrzygnienie wydała, ob. podania p. t. 54-43. *a.* do wyższej instancyi, ob. rekursa p. t. 54-23. *h.* 55-44. *q;* uwolnione, ob. p. t. 55-44. *l. s. z.*						
67 / 11	Przekazy:						
	a) Dokumenta, któremi dłużnik na swe miejsce trzeciego jako płatnika stawia, i wierzyciela do onego przekazuje, wyłącznie wekslów, dla których ustawa własną skalę stęplową postanawia. ob. p. t. 96-113.	podług ilości przekazanej wypłaty	.	.			
	b) urzędowe przekazy płac. żołdów (zapłat), wsparcia, nagród. ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	c) takowe od osób prywatnych;						
	aa) o ile wystosowane są do składającego rachunki, ob. p. t. 71-83. *A.*, 12-103. *r.*						
	bb) dokumenta uprawnionemu udzielone	podług przekazanej summy	.	.	II.		
68 / 100	Przekłady, przez zaprzysiężonych tłomaczy sporządzone	od każdego ark.	.	30			
	Przeniesienie (prożby o). ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Przeprowadzenie (paszporta do), jak urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.* Prożby o udzielenie takowych, ob. p. t. 54-43. *e.*						
	Przepustki, ob. podróżne dokumenta.						
	Przesiedlenia certyfikaty, do osiągnienia należytości z powodu przesiedlenia jak zaświadczenia.						
	Przesiedlenia pozwolenie, urzędowe, nie polityczne, ob. urzędowe wydania. —						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	Policyjne, ob. podróżne dokumenta.						
	Przestąpienia, względem których z publicznych względów rozprawy się odbywają. Podania, protokoły, dokumenta, ob. p. t. 56-54. *i. l.* 64-79. 12-102. *b.*						
	Przewodowe karty, ob. podróżne dokumenta.						
	Przeznaczenia dokumenta *(Widmungs-Urkunden)*, t. j. dokumenta, któremi rzecz albo jako kaucya lub zastaw ustawia się, jak zastawowe zapisy.						
69/14	Przyjęcia certyfikaty, — poświadczenia-dokumenta.						
	a) jeżeli poświadczają obowiązek wystawiciela na się przyjęty, a takowy szacowany nie jest	od każdego ark.	.	15			
	jeżeli zaś szacownym jest.	podług wartości obowiązku	.	.	II.		
	b) jeżeli zaświadczeniami są, jak te.						
	Przyjęcia karty względem przedsiębiorstw transportowych, ob. p. t. 44-48. *b.*						
	Przymiotów tabele lub wykazy. Przez ubiegających się do samych podań dołożone a nieuwierzytelnione, jak alegata; w razie poprzedniego urzędowego uwierzytelnienia, jak widymowane odpisy.						
70/22	Przynależytości (przyrządzenia) inwentarze, t. j. spisy i opisy kontraktowo oddanych lub przyjętych, albo też po użyciu lub zachowaniu zwróconych przedmiotów, do przyrządzenia należących . .	od każdego ark.	.	15			
	Przynależytości poświadczenia stosownie do postanowień dla podróżnych dokumentów.						
	Przysięgi miejsce zastępujące zeznania majątkowe, ob. majątkowe zeznania.						
	Przysięgłych listy. Zażalenia i rekursa przeciw takowym, ob. p. t. 55-44. *s.*						
	Przywileje: Proźby o nadanie lub potwierdzenie wyłącznych przywilejów na wynalazki podług p. t. 54-44. *b.* Wydania udzielenia, ob. p. t. 93-7. *g. i.*						
	Przywołujące edykta, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Punktacye, ob. §. 37. i 49. nin. ust.						
	Pupilarne rachunki, ob. p. t. 71-83. *A.*						
	Pupilarne sprawy, ob. p. t. 49-75. *p.*; dekreta, któremi oddanie pupilarnego majątku przez władze opiekuńcze rozporządza się, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	Pupilarne tabele, które opiekunowie sądom opinkuńczym przedkładają	. . . .	. .	. .	. . .	. . .	bezwarunkowo
	przy innem użyciu, jak alegata.						
	Pytania punkta (interegatorya), ob. alegata.						
71	Rachunki:						
83	*A.* Które przez tego, który wedle służbowego stosunku swego lub jako prowadzący interesa, rachunki składać winien, złożone bywają mającemu prawo do złożenia rachunków, tudzież wykazy rachunkowych pomyłek i wyjaśnienia, między onemi osobami wzajemnie sobie udzielane, o ile te rachunki, wykazy omyłek, lub wyjaśnienia bezpośrednio majątku dotyczą, względem których rachunek złożono, i owe dokumenta (rachunkowe aneksa lub rachunkowe dokumenta), które przez mającego składać rachunek dla uprawnionego albo odwrotnie, względem przedmiotu składania rachunku wystawiane bywają, o ile takowe nie są prawnemi dokumentami względem kontraktowego stosunku między obiema stronami istniejącego, lub względem wypełnienia zobowiązania. przez takowy ustanowionego, jak to np. służbowa umowa, kwity na odebraną z majątku obliczonego płacę dla rachunki składającego itd.	. . . .	. .	. .	. . .	. . .	warunkowo
	W przypadku prawnego sporu, tak rachunek, jak rzeczone aneksa rachunkowe, jeżeli przedłożone bywają jako właściwy przedmiot sporu, podlegają od każdego arkusza stęplowi 15-krajc. Jeżeliby zaś takowe dla lepszego tylko wyjaśnienia rzeczy spornej przedłożono, lub ich w niespornem postępowaniu jako alegatów użyto, tedy stęplowi alegatowemu podlegają. Jeżeli takowe tu namienione rachunki i rachunkowe aneksa majątku małoletnich albo innych opiece poruczonych, albo zakładów publicznych, towarzystwa kościelnego, albo gminy dotyczą, przez to nie stają się stęplowi podległemi, że je władzom publicznym do dochodzenia, wglądnienia lub kasom do zarządzenia przedłożono.						
	B. 1. Wszelkie rachunki względem takowych nakładów, które łożono w jakim						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	interesie, sprawionym dla państwa lub dla publicznych zakładów pod bezpośrednim sterem władz rządowych lub administracyi gminnej stojących, bez względu, czy na to jakie zaliczenie dano czy nie, obliczenia kosztów podróży, rachunki zaopatrzenia chorych lub więźniów itd.	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo
	2. Konty, noty, wykazy itd. przez handlujących i profesyonistów wystawione w przedmiotach handlowego i profesyjnego ich zatrudnienia, dla handlujących i profesyonistów lub innych osób, nawet gdyby pisma te zawierały *Saldo* (rachunku załatwienie), wyłącznie kontów bilansowych	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo
	dopóki nie robi się z nich użycia sądowego, albo jeżeli takowe zamiast kwitu w publicznej kasie przedłożone bywają, w których to obudwóch przypadkach takowe podlegają należytości za odebrania poświadczenia p. t. 13-47 *a*.						
	3. Rachunki, które ktoś w zarządzie własnym majątkiem sam prowadzi, albo które przez kogo, który nie jest handlującym lub profesyonistą, trzeciej osobie doręczone bywają, z przyczyny pretensyj do niej, konty, wyciągi, itd. nie stanowią przedmiotu opłaty, niniejszą ustawą przepisanej, jeżeli nie są opatrzone potwierdzeniem zaspokojenia roszczonego prawa.						
	Jeżeli warunek ten zachodzi, ma zastósowanym być przepisany stępel wedle postanowienia moc mającego dla potwierdzeń odebrania.						
	Uwaga. Jeżeli pisma pod 2 i 3 wyszczególnione, zamiast podania, stęplowi podległego, lub jako alegata takowego podania lub protokołu, stęplowi podległego, podano, natenczas takowe podciągnąć poprzednio stęplowi dla podań, a względnie dla alegatów przepisanemu.						
	C. Absolutorya prywatnych osób sądowe i pozasądowe.	od każdego ark.	.	15			
	D. Uznania rachunków, t. j. potwierdzenia, któremi ten, któremu się rachunek składa, rachunek za prawdziwy uznaje, bądź czy takowy rachunek jest szczegółowy czy ostateczny	od każdego ark.	.	15			

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odset.	
	Rachunkowe dokłady (do wody), ob. rachunki i p. t. 12-102. *r.*						
	Rachunów wyjaśnienia, wykazy (wytknięcia) pomyłek, ob. p. t. 55-44. *p. i.* 71-83. *A.*						
	Rachunków zaałatwienia, ob. rachunków absolutorya, uznania takowych, p. t. 71-83 *C. D.*						
	Rady sądowej udzielenia, ob. rezolucye.						
72 / 81	Ratyfikacye, przy zatwierdzonym prawnym akcie w samych dokumentach, ku temu sporządzonych, zamieszczone (§. 34. *b.* nin. ust.), jako składowe części dokumentów mają być uważane; jeżeli zaś przez osobne dokumenta bywają udzielane, a treść onych ogranicza się na udzielenie przyzwolenia do aktu prawnego, na co już dokument prawny sporządzono	od każdego ark.	.	15			
	Oprócz tego, jako zastępujące prawny dokument, poddane być mają należytości dla niego przepisanej.						
	Ratyfikacye, urzędowe, ob. urzędowe wydania.						
73 / 82	Reambulacyjne dokumenta (ostatecznej gruntów rewizyi), t. j. dokumenta, sporządzone przez posiadaczy nieruchomych dóbr, co do granic swej posiadłości	od każdego ark.	.	15			
	Recepisy, ob. odebrania poświadczenia.						
	Reklamacye w sprawach podatkowych, ob. p. t. 55-44 *q.*; co się tycze prawa wyboru i osobistych powinności na rzecz państwa, krajów koronnych, gmin, ob. p. t. 55-44. *s.*						
	Rekognicye, jeżeli się pod temi rozumieją poświadczenia odebrania, ob. odebrania potwierdzenia.						
	Rękopisy, ob. alegata p. t. 4-21. *a.*						
	Rekursa, ob. podania p. t. 54-43. *g. h.*; uwolnione p. t. 55-44. *l. s. z.*; uwzględnione, p. t. 55-44. *q.*						
	Rekursu oznajmienie. ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Relacye, ob. urzędowa korespondencya.						
	Religia. Zaświadczenia uwolnione tu się odnoszące, ob. p. t. 113-117 *g. i. k.*						
	Religijne towarzystwa, ob. p. t. 49-75. *s.*						
74 / 87	Reluicyjne, umowy, t. j. umowy, któremi osobiste lub rzeczowe powinności zamieniają się na pieniężne	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Za wartość uważ e się ma ilość powinności pieniężnych corocznie umówio-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe		Należytości zmienne		Uwolnienie od należytości
			złr.	kr.	Stałe	Odset.	
	nych, w pomnożeniu, przez §. 16. nin. ust. ustanowionem.						
	Remuneracye, ob. nagrody.						
	Rentów legat, ob. majątkowe przeniesienia z powodu śmierci.						
75 / 88	Rentów zapisy, albo umowy o zabezpieczenie rentów, o ile ostatnie nie są umowami o dożywotnie renty (ob. te), jak umowy o użytkowanie z kapitału; ob. służebnictwa.						
	Renancyacye, ob. zrzeczenia się.						
	Repartycyjne wykazy w rozprawach konkursowych, jak oddzielenia dokumenta.						
	Repliki (odpowiedzi sporne), ob. podania p. t. 54-43. *a. i.*						
	Reszty cedułki: t. j. przepisania wynagrodzeń rachunkowych, jak rachunkowe załatwienia.						
	Reszty wypłata (kwity na), ob. odebrania potwierdzenia p. t. 43-47. 44-48.						
	Uwaga. Jeżeli oprócz wypłaty reszty potwierdzonem bywa zarazem odebranie całkowitej pretensyi, natenczas należytość podług całkowitej summy, potwierdzonej jako odebranej, opłaconą być ma.						
	Rewersa, ob. dokumenta (prawne).						
	Rewizyjne decyzye, ob. wyroki.						
	Rewizyi zapowiedzenia, rewizyjne zażalenia, ob. podania p. t. 54-43. *g.*						
	Rezolucye, ob. urzędowe wydania.						
	Roboty zaświadczenia, ob. zaświadczenia p. t. 112-116. *a.*						
76 / 95	Rodowody, sporządzone, lub tylko potwierdzone, przez osoby, do prowadzenia metryk ustanowione, podlegają tyle razy stęplowej kwocie . . . . ile urodzeń, ślubów małżeńskich, albo przypadków śmierci przez namienione osoby z książek metrykalnych bywają potwierdzone.						
	Takowe, przez osoby prywatne sporządzone, tylko w razie ich użycia jako alegatów, podlegają stęplowi na alegata przepisanemu.						
	Rotulus actorum, ob. aktów rotuł.						
	Rozjemca (sędzia polubowy), ob. kompromisowe umowy.						
77 / 92	Rozjemcze (polubowe) wyroki.						
	Uwaga. Jeżeli wyrok rozjemczy ma za przedmiot interes prawny, do którego zastosowane być mają względem należytości postanowienia niniejszej ustawy, tedy rozjemczy wyrok, jeżeliby pra-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odset.	
	wny interes tylko w przypadku wystawienia prawnego dokumentu należytości podlegał, takowego zaś nie wystawiono, za prawny dokument względem interesu uważanym, i wedle tej własności, należytości ma być poddanym. Jeżeli zaś interes prawny takowy jest, który bez różnicy należytości podlega, czy względem niego dokument sporządzono, czy nie, i jeżeli takowemu względem należytości obowiązkowi, nim wyrok rozjemczy zapadł, zadosyć nie uczyniono, z czego rozjemca wykazu żądać ma, natenczas podlega wprawdzie wyrok tylko stęplowi 1 złr. od arkusza, rozjemca a oliż, pod własną odpowiedzialnością swą za należytość, obowiązanym jest zawiadomić o prawnym interesie urząd ku wymierzaniu należytości ustanowiony, i na to się w wyroku odwołać.						
	Rozkazy, urzędowe, ob. urzędowe wydania p. t. 93-6. *i*.						
78/18	Rozpoznania stanu rzeczy znawców i w sztuce biegłych: *a)* jeżeli takowe za urzędowem wezwaniem urzędu lub władzy jedynie tylko w celu wyjaśnienia stanu rzeczy wydawane bywają, nie stanowią przedmiotu opłacenia należytości; *b)* jeżeliby zaś przeznaczone były, służyć za dowód lub za podstawę czynności urzędowej w sprawach strony, jak zaświadczenia; *c)* jeżeli zaś takowe stanowią część składową dokumentu lub protokołu, stęplowi podległego, np. inwentarza, natenczas żadnego osobnego stępla nie wymagają, chyba gdyby osobno alegowane lub później wniesione były.						
	Rozporządzenia ostatniej woli, ob. p. t. 12-102. *p*.						
	Rozrządzenia, urzędowe, ob. urzędowe wydania.						
	Rozstrzygnienia, ob. urzędowe wydania.						
	Rozstrzygnienia powody do sądowych wyroków w postępowaniu spornem, ob. urzędowe odpisy p. t. 45-2. i uwagę 2. tej pozycyi.						
79/90	Rozwodowe listy, w celu rozwiązania małżeństwa, między żydowskiemi małżonkami ważnie zawartego, ze strony męża żonie dane, jeżeli w takowych co						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości: stałe: złr.	Należytości: stałe: kr.	Należytości: zmienne: Skala	Należytości: zmienne: Odset	Uwolnienie od należytości
	do majątku małżonków albo co do utrzymania małżonki lub dzieci, nic nie rozporządzono; gdyby zaś to się stało było, tedy list rozwodowy owej wyższej należytości podlega, jako dla zawartego zobowiązania jest przepisaną.						
	Rozwodowe skargi, ob. podania p. t. 54-43. *a*.						
	Rubra, certyfikowane, t. j. owe, którcmi przez podawcze protokoły odebranie podania potwierdzonem bywa, jak urzędowe wydania.						
80/89	Rubrów odpisy, t. j. odpisy rubrów podań, które z samemi podaniami do sądów podane bywają, ażeby na nich uskutecznić albo zawiadomienie interesowanych o ich żądaniu lub o załatwieniu tegoż, albo też wydać do urzędu, sądowi podporządkowanego	od każdego ark.	.	6			
	Uwaga 1. Jeżeli przepisane jest przedłożenie rubrów i oraz liczba takowych, natedy, gdyby albo wcale nie były przedłożone, albo nie w należytej liczbie, zastosowanie znajduje ustęp 2, §-u 67. nin. ustawy.						
	Uwaga 2. Jeżeli zamiast podań, sporządzone bywają protokoły, lub jeżeli względem przedłożenia rubrów nic nie zarządzono, natedy opłacana być winna ta sama należytość co od rubrów, także i od sądowych ekspedycyj, którcmi się uskutecznia albo zawiadomienie interesowanych o żądaniu strony, w podaniu lub w protokole wyrażonem, lub o załatwieniu jego, albo też wydaje polecenie do urzędu, sądowi podporządkowanego. Co Co się tycze przedłożenia papieru stęplowego, zachowane będą postanowienia §§-ów 66 i 67 nin. ust.						
	Ryczałtowe kwity, ob. p. t. 44-48. *e*.						
	Rysunki, ob. alegaty.						
	Rządowe dobra (skarbowe), ob. p. t. 49-75. *a*. i 55-44. *w*.						
	Rządowych kolei żelaznych i dalopisów (telegrafów) administracya, ob. p. t. 49-75. *a*. Podania względem nich uwolnione, ob. p. t. 55-44. *u*.						
	Sądowe wydania, ob. urzędowe wydania, jako takowemi objęte.						
	Schowanie (umowy o), ob. o zachowanie umowy.						
	Sekundaweksle, ob. weksle.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	Sekwestracyjne decyzye, ob. wyroki.						
	Sekwestracyjne dekreta, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Sekwestracyjne prośby, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Senioratu ustanowienie, ob. fideikomisu ustanowienia dokumenta.						
81/94	Sensale, książki, które one dla pośrednictw przy interesach (interesach sensalnych) prowadzą	od każdego ark.	.	1			
	Seperacyjne protokoły, ob. oddzielenia dokumenta.						
	Serwitury, ob. służebnictwa.						
82/112	Sierocińskie książeczki, t. j. owe książeczki, które przez urzędy sierocińskie opiekunom i kuratorom względem majątku, złożonego w kasie sierocińskiej dla opiece poruczonego, albo dłużnikom sierot względem wypożyczonego im majątku wydawane bywają, jeżeli one także i potwierdzenie odebrania opłaty prowizyi w sobie zawierają	od każdego ark.	.	15			
	jeżeli względem wydania kapitału dłużnikom i względem odpłat przez nich osobne prawne dokumenta sporządzone i opłaceniu należytości wedle przepisów poddane bywają.						
	Skargi, ob. podania.						
	Składowe części dokumentu, ob. §. 34. nin. ust.						
	Skrypt (długowe zapisy), ob. o pożyczkę umowy.						
	Ślachectwo potwierdzające, nadające dekreta, intymacye, ob. urzędowe wydania.						
	Ślachectwa dyplomy, pierwsze i odnowione, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *g. h.*						
	Ślubne dyspensy, ob. dyspensy.						
	Ślubny kontrakt, ob. intercyzy.						
	Ślubne pozwolenia, ob. konsensy.						
	Ślubów małżeńskich zawarcia poświadczenia, ob. metrykalne wyciągi.						
	Sludzy, ob. zaświadczenia p. t. 112-116. *b.* podróżne dokumenta, p. t. 56-85. *a.*						
83/40	Służby. Odpłatne umowy o służby						
	Uwaga. Za wartość uważać się ma umówiona zapłata, która, jeżeli takową stanowią pewne powtarzające się prestacye podług §. 16. ustawy; albo jeżeli ją wedle pewnych ilości wzajemnej prestacyi np. podług liczby sztuk, podług sążni kubi-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	cznych itd. ustanowiono, podług całej umówionej roboty, ma być porachowaną.						
	Służbowe abszyty, ob. abszyty.						
	Służbowe kaucye, ob. kaucye.						
	Służbowego oddalenia, uwolnienia (dokumenta, dekreta), ob. abszyty.						
	Służb nadania dekreta, urzędowe, ob. urzędowe wydania; przez osoby prywatne, ob. umowy o służby.						
84/39	Służebnictwa. Dokumenta, któremi się komu tytuł do nabycia służebnictwa nadaje, albo uskutecznione nabycie przez zobowiązanego potwierdza, a to:						
	a) jeżeli nabycie bezpłatnie między żyjącymi miejsce ma, podług wymiaru należytości od darowizny.						
	b) jeżeli zaś temu na przypadek smierci miejsce dano, podług wymiaru należytości od przeniesień majątkowych z powodu śmierci;						
	c) jeżeli nabycie odpłatnie nastąpiło,						
	aa) od służebnictwa pożytkowania lub użycia rzeczy nieruchomych. . . .	od wartości	.	.	. . .	$3\frac{1}{2}$	
	bb) od wszystkich innych.	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Za wartość przy odpłatnych nabycia sposobach, umówiona odpłata, przy bezpłatnem nabyciu wartość samego służebnictwa uważać się ma. Przy służebnictwie użytkowania, pomieszkania i użycia co do porachowania wartości, służyć ma za prawidło postanowienie §. 16 i 58. ustawy.						
	Śmierci poświadczenia, ob. metrykalne wyciągi.						
	Spadku kupna, t. j. kupna objętej albo przynajmniej spadłej sukcesyi, jak o kupno umowy.						
	Spadku dotyczące oświadczenia, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Spadku podziały, jak oddzielenia dokumenta.						
	Spadku pertraktacye, podania, protokoły, ob. podania p. t. 54-43. *a.* 55-44. *x.*, protokoły p. t. 64-79. *a. b.* 65-80. *a;* sądowe rozporządzenia, rezolucye, addykcyi dekreta, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.* Duplikaty i dalsze na żądanie stron nastąpione wydania addykcyi spadku, ob. p. t. 93-7. *h.*						
	Uwaga. Same przeniesienia majątkowe z powodu śmierci, podlegają bezpo-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	średniej należytości odsetkowej, ob. majątkowe przeniesienia.						
85 / 52	Spadku pertraktacya: (umowy o), co do podzielenia spadku, jak działowe dokumenta; co do ważności testamentu, prawa spadkowego itd. jak ugody.						
86 / 51	Spadkowe umowy . . . . Prawo ugruntowane na mocy spadkowej umowy, dopiero przy spadku sukcesyi należytości podlega, jaką od przeniesień majątkowych z powodu śmierci ustanowiono.	od każdego ark.	.	15			
	Spadkowe zrzeczenia się, t. j. oświadczenia przez podania do władzy pertraktacyjnej, lub protokolarne, iż żadnego nie zrobi się użycia z prawnego lub testamentowego prawa do spadku lub legatu, jak podania, protokoły p. t. 54-43. *a.* 64-79. *b.*						
	Spisy alegatów, jak alegata.						
	Spisy oddanych lub odebranych przedmiotów, ob. dokumenta oddania odebrania. przynależytości inwentarze.						
	Spólne hipoteki, ob. p. t. 94-45. uwagę 2. i §. 57. nin. ust.						
	Spólne podania, dokumenta, prawne interesa, ob. §§. 13, 20, 33, 64 i 69. ustawy.						
	Spólność własności i innych praw. Umowy, któremi się spólność dóbr uskutecznia, ob. towarzyskie umowy, intercyzy ślubne.						
	Dokumenta na zniesienia spólności, ob. oddzielenia dokumenta, podzielenia dokumenta.						
	Sponsye (dokumenta na), dekreta na sponsye, certyfikaty na sponsye dla opiekunów, kuratorów, sekwestratorów, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Sporne pisma, ob. podania p. t. 54-43. *a.* i *g.*						
	Sprowadzenia pozwolenia, t. j. pozwolenia na sprowadzenie towarów, z handlu wyłączonych, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i;* prośby o udzielenie takowych, ob. p. t. 54-43. *e.*						
	Statuta, drukowane, przy użyciu tychże jako alegatów, jak te.						
	Stępla przyszycie, ob. §§. 26 i 27 ust.						
	Stęplowego papieru wymiana, ob. §. 41. nin. ust.						
	Stoła: Kwity na należytości stoły, ob. odebrania poświadczenia.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	Stołowego tytułu dokumenta, jeżeli są przez prywatne osoby wystawione, jak dokumenta nadania użytkowania lub renty, ob. służebnictwa.						
	Stowarzyszenia, jak dalece niektórym z nich uwolnienie osobiste przysługa, ob. p. t. 49-75. *r.*						
	Strawne: Datków na strawne pokwitowania, ob. odebrania potwierdzenia.						
	Studyów zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
	Stypendyum: Prożby o udzielenie stypendyów, jak dalece im uwolnienie przysługa, ob. p. t. 55-44. *b.*						
	Subarendacyjne umowy, ob. liwerunkowe umowy.						
	Subskrypcyjne bilety, ob. p. t. 12-102. *o.*						
	Substytucyi ustanowienia na pełnomocnictwach, ob. §. 44. *c.* nin. ust.						
	Suche weksle, ob. weksle.						
	Sustentacyjne kwity, ob. odebrania poświadczenia, p. t. 43-47. *a.*						
	Sustentacyjne rewersa, ob. dokumenta (prawne) i alimentacyjne umowy.						
	Świadkowie ustnych testamentów, ich wysłuchanie, ob. p. t. 65-80. *a.*						
	Świadków przesłuchania protokoły w cywilno-sądowem postępowaniu, ob. protokoły p. t. 64-79. *b*; w karno-sądowem nie są przedmiotem opłaty; w nie sądowem ob. p. t. 64-79. *c.*						
	Świadków spólne podpisy, ob. §. 34. *d.* nin. ust.						
	Syndykackie decyzye nie są przedmiotem opłaty.						
	Syndykackie zażalenia, t. j. zażalenia na sędziego z powodu sprzecznych urzędowych czynności jego.						
	Szczepienia zaświadczenia, ob. p. t. 113-117. *l.*						
	Szkody wynagrodzenia dotyczące rewersa, ob. rewersa.						
	Szkody wynagrodzenia (kwity na), ob. odebrania karty.						
	Szkody wynagrodzenia zaręczenie, ob. porękojemne dokumenta.						
	Szkolna opłata (kwity na), ob. p. t. 44-48. *i.*						
	Szkolna opłata: prożby o uwolnienie od tejże, ob. p. t. 55-44. *b.*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Skala	Odset.	
	Szkolne zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
	Szkoły założenia dokumenta, ob. fundacye.						
	Szurfowanie (szukania kruszców) (licencye do), ob. urzędowe wydania.						
	Szurfowanie (prożby o pozwolenie do), ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Tabaki, tytuniu i papieru stęplowego ferlegrzy. Takowym na ich podania w urzędowych sprawach i w interesie dochodowym uwolnienie od stępla przysługa p. t. 92-9, oprócz tego pod suppozycyami p. t. 44-48. *f.*						
	Tabaki, tytuniu i stępla sprzedaży licencye, ob. p. t 93-7. *g.*						
87 / 56	Tabularne listy na własność, t. j. potwierdzenia, że kto jako właściciel realności w księgi publiczne wcielonym jest .	od każdego ark.	.	30			
	Tabularne prożby, ob. podania.						
	Tabularne rezolucye, ob. urzędowe wydania, p. t. 93-7. *i.*						
	Tabularni wierzyciele. Ich konsensy, ob. konsensy.						
	Tabularne zapisanie na własność, ob. wciągnienia w księgi publiczne.						
	Taksalne noty, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Talony, ob. p. t. 4-21. *b.*						
	Tanecznej muzyki licencye, ob. uprawnienie.						
	Targowej ceny certyfikaty, jak zaświadczenia.						
	Targowej ceny listy albo obwieszczenia jak alegata p. t. 3-20. *a.*						
	Tercya weksle, ob. weksle uwagę 3.						
	Termin (prożba o), ob. podania p. t. 54-43 *a. i;* w ustnem postępowaniu spornem, ob. §. 32. nin. ust.; uwolnione ob. p. t. 54-44. *p.*						
	Terminowe listy, ob. zaświadczenia.						
	Terminu sądowego odroczenia, ob. urzędowe wydania i § 32. nin. ust.						
	Terminów sądowych protokoły, ob. protokoły.						
	Testamenta, ob. ostatniej woli rozporządzenia.						
	Testamentów publikacyi klauzule, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i,* 113-117 *r.*						
	Testamentów publikacyi protokoły, ob. p. t. 65-80. *a.*						
	Towary (cesye na), w celu wydania towarów z celno-urzędowych magazynów na						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zlr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Stałe	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	ręce innej, jak w oświadczeniu względem towarów namienionej osoby, ob. p. 12-102. *b.*						
	Towarów przybycia certyfikaty, ob. p. t. 12-102. *e. i.* 113-117. *m.*						
	Towarów wprowadzenia, wyprowadzenia i przeprowadzenia (paszporta do), ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.* Prożby o udzielenie takowych, ob. p t. 54-43. *e.*						
88/55	**Towarzyskie umowy**, t. j. umowy, któremi się dwie lub więcej osób obowiązują albo swe prace tylko, albo też i swe rzeczy dla spólnego połączyć celu:						
	a) jeżeli towarzysze, swe prace tylko w celu połączają, którego przedmiot nie zasadza się na rzeczy szacownej.	od każdego ark.	.	15			
	b) jeżeli towarzysze, swe prace lub rzeczy połaczają w celu, którego przedmiotem nie jest korzyść dla samych towarzyszów	od każdego ark.	.	15			
	jeżeli nie wypada niższa ilość wedle skali II, w którym to razie też ostatnia opłaconą być ma;						
	c) we wszystkich innych przypadkach . . .	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga. Wymierzeniu opłaty za podstawę służyć ma wartość kapitału lub majątku, do prowadzenia interesu przeznaczonego, a przy przedsiębiorstwach, z wydaniem akcyi połączonych, ilość, na jaką akcya opiewa, albo jeżeliby takowa w niej wyrażoną nie była, ilość, która za akcyą spłaconą być musiała. Jeżeli towarzysze prace swe tylko połączają, w tym celu jednak, aby osiągnęli korzyści, na szacownej rzeczy zasadzające się, natenczas wartość tej rzeczy wymiar opłaty stanowi. Jeżeli się własność, użytkowanie, lub prawo użycia nieruchomej rzeczy przenosi, natenczas postanowienie p. t. 37-106. co do tej rzeczy zastosowaną być ma. Ob. także dóbr spisy.						
	Transankcye, ob. ugody.						
	Transumty, jak odpisy, widymowane (zawierzytelnione).						
	Tratty, ob. weksle.						
	Tymczasowe dokumenta, jak dokumenta.						
	Tymczasowe kwity, jak kwity.						
	Ubogich prebenda. Prożby o udzielenie takowej, ob. podania p. t. 55-44. *a.*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	Kwity na pobory z prebend ubogich, ob. odebrania poświadczenie p. t. 44-48. *l.*						
	Ubodzy, ob. p. t. 49-75. *o. p.*						
	Ubóstwa zaświadczenia, ob. zaświadczenia p. t. 113-117. *a.*						
89	Ugody:						
105	*a)* jeżeli przedmiot nie jest szacownym. .	od każdego ark.	.	15			
	b) jeżeli własność lub posiadanie rzeczy nieruchomej od jednej strony na drugą przenosi się, dokument	od każdego ark.	.	15			
	sama ugoda	od wartości tejże	.	.	. . .	$3\frac{1}{2}$	
	Jak dalece od tej należytości miejsce ma upuszczenie, stanowi poz. tar. 37-106.						
	c) we wszystkich innych przypadkach . Uwaga. Ugody, któremi przed sądem na podstawie poprzedzającego interesu prawnego dług zeznano, prawo lub wypełnienie byłego zobowiązania uznano, za sądowe oświadczenia uważane być mają, i wedle postanowień, przy ostatnich podług liczby pozycyi 50-53 moc mających, postępować należy.	podług wartości na którą się ugodzono	.	.	II.		
	Ugody intymacye, jeżeli zawierają w sobie treść sądowej ugody, ob. urzędowe odpisy p. t. 45-2. uw. 2.						
	Ugody protokoły podlegają należytości od ugód w nich zawartych.						
90	Ugodzenia się umowy względem opłacenia publicznych podatków dla potrzeb rządowych lub gminnych, między administracyą poborczą albo między dzierżawcą poborów, a podatkującym zawarte	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo
1							
	Ukarania certyfikaty, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Umarły. Uznania czyli ogłoszenia kogo za zmarłego, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Umowy, ob. dokumenta.						
	Uniwersyteckie zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
	Ułaskawienie. Prożby o takowe, ob. podania p t. 54-43. *a. h.* Co do prożb o ułaskawienie w postępowaniu na zbrodnie, ciężkie przestępstwa policyjne, proste przewinienie policyjne i przestąpienia dochodowe, ob. p. t. 55-44. *l.*						
	Ulżenia (uwzględnienia). Prożby o takowe ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Upełnomocnienia klauzule, na kwitach do odebrania wypłat, jak pełnomocnictwa.						
91	Upełnomocnienia, t j. umowy do prowadzenia cudzego interesu, jeżeli się o na-						
27							

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	grodę wyraźnie lub w milczeniu umówiono, jak umowy o służby: jeżeli żadnej nagrody nie umówiono	od każdego ark.	.	15			
	Upoważnienie. Prożby o upoważnienie do prowadzenia profesyi, przedsiebiorstw i zatrudnień zarobkowych lub do przedsiębrania pojedynczych, szczególnego upoważnienia wymagających aktów zarobkowych, ob. podania p. t. 54-43. *b*.						
	Urzędowe wydania, któremi rozstrzygnienie na prożbę takową uwiadamia się, ob. urędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Szczególne dokomenta względem udzielenia upoważnienia wydane np. dyplomy, dokumenta przywilejowe, patenta, licencye, dokumenta względem prawa majstrostwa i obywatelstwa, paszporta do domokrążstwa, wyłącznie licencyi, do zbierania gałganów, (ob. te), ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *g*.						
	Upraszające pisma, ob. urzędowa korespondencya.						
	Uprawnienia. Prożby o uprawnienie do prowadzenia profesyi, przedsiębiorstw zarobkowych zatrudnień wszelkiego rodzaju, ob. podania p. t. 54-43. *b*.						
	Urzędowe wydania względem takowych, ob. p. t. 93-7. *g*. *i*.						
	Urlopowe paszporta, ob. podróżne dokumenta.						
	Urlopowe pozwolenia, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Urodzenia świadectwa, ob. metrykalne wyciągi.						
92 / 9	Urzędowa korespondencya, t. j. pisma które władze, urzędy, osoby urzędowe lub postanowieni rządowej administracyi kraju tutejszego lub cudzego w poruczonych sobie urzędowych czynnościach do innych władz, urzędów, osób urzędowych lub postanowionych rządowej administracyi kraju tutejszego lub obcego, do sejmu państwa, do zastępstw krajowych, obwodowych lub gminnych stosują, bądź czy one rzeczy strony jakowej dotyczą lub nie, nie są przedmiotem opłacenia należytości.						
93 / 7	Urzędowe wydania władzy lub urzędu w tutejszym kraju, należytościom podległym.						
	Należytościom podległe w tej taryfie pod następującemi nazwiskami przychodzą:						
	a) odpisy,						
	b) wid maty,						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	kr.	zmienne Skala	Odset	Uwolnienie od należytości
			zł.	kr.	Skala	Odset	
	c) wydania urzędów dochodowych, które atoliż szczególnem obwieszczeniem oznaczone będą;						
	d) poświadczenia przynależności i podróżne dokumenta;						
	e) protokoły,						
	f) wyroki,						
	g) uzdolnienia dekreta i owe szczególne dokumenta, które wraz z urzędowem, na wniesioną prożbę rozstrzygnienie obwieszczającem wydaniem względem udzielenia jakiego, nie na tytule cywilnego prawa zasadzającego się względem upoważnienia lub uprawnienia, względem przywileju, albo względem przyznania uzdolnienia, przez publiczne władze lub gminy wydawane bywają, jako to: dyplomy, dokumenta przywilejów, patenta, licencye majstrostwa i obywatelstwa praw dotyczące dokumenta, paszporta do domokrążstwa itd.	od każdego ark.	-	30			
	h) Duplikaty, za upraszaniem strony z urzędowego wydania wystawione . . . . . Ob. wyroków duplikaty.	od każdego ark.	-	30			
	i) Wszystkie inne urzędowe wydania, które ani prawnym dokumentem nie są, ani zaświadczeniem, ani też za urzędowe odpisy podług uwagi 2. do p. t. 45 2 uważane być nie mogą, przedmiotu opłaty nie stanowią, z ograniczeniem, zawartem w uwadze 2. poz. tar. 80-89.						
	Urzędy, ich uwolnienie, ob. p. t. 49-75. *a.*						
	Usprawiedliwienia, uwolnione, ob. p. t. 55-44. *l. n.*						
	Usprawiedliwienia skargi, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Ustanowienia listy, na posadę, jeżeli nie są dekretami mianowania publicznych urządników i sług, jak dokumenta umowy o służby.						
	Utrzymanie (rewersa na), ob. dokumenta (prawne) i alimentacyjne umowy.						
	Uwierzytelnienia dokumentu, ob. legalizacye, odpisy widymowane, p. t. 45-2. *b. c. d. e.* jeżeli pełnomocnictwami są, jak te.						
	Uwolnienia karty, ob. abszyty.						
	Uwolnienia od opłacenia należytości, niniejszą ustawą przepisanych:						
	Przedmiotu dotyczące, wyszczególnione są pod p. t. 90-1, 4-21, 55-44, 94-45, 44-48, 22-59. *c,* 21-60, 31-66, 65-80, 71-83,						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	57-86, 12-102, 37-106. *B. f,* 82-112, 96-113 *d.* i 113-117.						
	osób dotyczące, pod p. t. 49-75.						
	Uzdolnienia dekreta i dokumenta, które władze i urzędy na przedsięwzięty u nich egzamin w celu dostąpienia jakiej posady, przypuszczenia do jakiego zatrudnienia lub publicznego użycia, jako i na okazane przy tem zdolności egzaminowanego wydają, ob. p. t. 93-7. *g.*						
	Użycia prawo. Dokumenta jakiemi się to nadaje, ob. służebnictwa. Potwierdzenia odebrania ob. p. t. 43-47. *b.*						
	Użytkowanie, ob. służebnictwo.						
	Użytkowania dotyczące umowy, ob. służebnictwa.						
	Wadyów nazad odebranych poświadczenia, ob. p. t. 44-48. *d.*						
	Wagi cedułki, ob. p. t. 113-117. *t.*						
	Waglia weneck. lomb. Monte, jak publiczne obligacye.						
94 45	Wciągnienia w celu nabycia rzeczowych praw w księgi publiczne, a to:						
	A. Prawa własności lub służebnictwa użytkowania lub prawa użycia rzeczy nieruchomej albo tejże zrównanego uprawnienia, jeżeli prawny interes lub tytuł nabycia, na podstawie którego wciągnienie nastąpić ma,						
	a) należytości podlega, przepisanej niniejszą ustawą (pod poz. tar. 37-106 za majątkowe przeniesienia między żyjącemi, albo z powodu śmierci. . . .	. . . . . .	. . .	. . .	. . .	. . .	bez opłaty
	b) rzeczonej należytości nie podlega . .	od wartości	.	.	.	1½	
	B. Innych praw:						
	a) jeżeli przedmiot szacownym jest . . .	od wartości	.	.	.	1½	
	b) jeżeli takowy nie jest szacownym, za każde wciągnąć się mające prawo . .	. . . . . .	.	30			
	C. w celu wykreślenia wciągnionego prawa	. . . . . .	. . .	. . .	. . .	. . .	bez opłaty
	D. w wykonaniu prawnych postanowień względem zniesienia węzła poddańczego, powinności urbaryalnych i dziesięcinnych	. . . . . .	. . .	. . .	. . .	. . .	bez opłaty
	E. Za prenotacye w celu nabycia praw rzeczowych, co do uwolnienia od należytości lub co do wymiaru należytości moc mają postanowienia pod *A.* do D. tejże pozycyi taryfowej wyszczególnione. Jeżeliby zaś prenotacyę w drodze rekursu zniesiono lub zmieniono, natenczas, przytoczywszy dowód, o zwró-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset	Uwolnienie od należytości
	cenie całej należytości odsetkowej lub stosunkowej części tejże upraszać można, od czego jednak za prenotacyę na zasadzie jednego a tego samego dozwolenia sądowego u jednego a tego samego urzędu wykonaną, stała należytość 30 kr. potrąconą być ma. Zwrócenie stałej należytości za wciągnienie, nie ma miejsca. Uwaga 1. Należytość za wciągnienie do wartości stosująca się, zachowując §§. 48 do 59 ustawy, jako też postanowienia przy pojedynczych pozycyach taryfowych dla prawnego interesu, o którego wciągnienie idzie, namienione, wymierzona być ma od ogólnej wartości wszystkich praw, na zasadzie jednej a tej samej proźby, dla jednego a tego samego nabywcy, w publiczne księgi jednego a tego samego urzędu wciągnąć się mających, wszelakoż nigdy niżej 30 kr. Uwaga 2. Wciągnienie jednego a tego samego prawa na więcej rzeczach nieruchomych w księgi publiczne jednego a tego samego urzędu, na zasadzie jednej a tej samej proźby, nie stanowi żadnej innej pretensyi do należytości, jak, któraby wypadła, gdyby wciągnienie na jednej rzeczy nieruchomej miejsce było miało. Jeżeliby zaś o takowe wciągnienie różnemi proźbami w jednym lub w różnych czasach, albo w księgi różnych urzędów upraszano, tedy za wciągnienie każdego zezwolenia sądowego, do tego samego urzędu, do prowadzenia ksiąg publicznych ustanowionego, lub do różnych takowych urzędów dochodzącego, opłacić się winno stała należytość 30 kr. pod tym warunkiem, że względem pierwszorazowego wciągnienia prawa w księgi publiczne, postanowieniom niniejszej pozycyi taryfowej zadosyć uczyniono. Uwaga 3. Do tego samego rozporządzenia (uwaga 2) także i w tym przypadku stosować się winno, jeżoli w toku sądowego postępowania spornego lub w drodze egzekucyi na rzecz jednej z stron, spór wiodących, z swem prawem w księgi publiczne już wciągnionej, wciągnienia dozwolono.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	Uwaga 4. Gdzieby wedle istniejących przepisów wciągnienie po upływie wyznaczonego czasu odnowionem być musiało, tam, jeżeli przez przeniesienie majątku, tymczasem zaszłe, nie nastąpiło zobowiązanie do opłacenia innej należytości, opłacić należy za odnowienie praw na zasadzie jednej a tej samej prożby, dla jednego a tego samego nabywcy, w w księgi publiczne jednego a tego samego urzędu wciągniętych, tylko stałą należytość 30 kr.						
	Uwaga 5. Za wciągnienie podzielenia niepodzielnie wciągnionych spółuczęstników tylko stała należytość 30 kr. opłaconą być ma.						
	Uwaga 6. W przypadkach pod *A.* i *E.* niniejszej pozycyi taryfowej wyszczególnionych, przed wciągnieniem wykazać należy, iż za przeniesienie majątku, o ile takowemu służy za podstawę interes, po rozpoczęciu działalności niniejszej ustawy zawarty, zostały już opłacone należytości, wedle postanowień niniejszej taryfy (p. 37-106) wypadające. Jeżeli wykazu takowego nie przedłożono, i w skutek §. 80 niniejszej ustawy, nie ma miejsca ani należytość podwyższona, ani kara, natedy pobierać się ma tylko należytość w poz. taryf. 37-106 bezpośrednio lub w odniesieniu się do innej pozycyi taryfowej, wyszczególniona; zarazem też nie ma miejsca żądanie osobnej należytości od wciągnienia.						
	Uwaga 7. Jak dalece miejsce ma upuszczenie od należytości, wymierzonej w $1^1/_2$ prct. pod *A. b)* tej pozycyi taryfowej, o tem stanowi pozycya taryfowa 37-106. Ob. zresztą ustęp 6. uwag przedwstępnych do pozycyi taryfowej.						
95/46	Wcielenie egzekucyjne, ob. p. t. 94-45.						
	Uwaga 3. Certyfikaty, ob. potwierdzenia.						
	Wcielenia pozwolenia:						
	a) ze strony sądu, sądownictwo realne wykonującego, ob. urzędowe wydania;						
	b) ze strony zobowiązanych w oddzielnych wydaniach	od każdego ark.	.	15			
	Uwaga. Jeżeli pozwolenie na wcielenie oraz za umowę hypoteczną uważane być ma, ponieważ w dokumencie, w rzeczy głównej hypotece miejsca nie						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	dano, natenczas takowe należytości od umów hypotecznych podlegają.						
	Wędrownicze książki, ob. podróżne dokumenta.						
	Weksle:						
	a) wystawione w kraju tutejszym, należytościom podległym, a w 6 miesięcy lub w krótszym czasie, rachując od dnia wystawienia, wypłatne	podług wartości	.	.	I.		
	b) wystawione w kraju tutejszym, od należytości wolnym, do kraju tutejszego należytościom podległego przeniesione, a nie później jak w 6 miesięcy po dniu wystawienia w kraju tutejszym wypłatne. .	podług wartości	.	.	I.		
	c) w kraju cudzym wystawione, do kraju tutejszego, należytościom podległego, przeniesione, a nie później jak w 12 miesięcy po dniu wystawienia w kraju tutejszym, należytościom podległym, wypłatne.	podług wartości	.	.	I.		
	d) w kraju cudzym wystawione i tamże wypłatne.	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo
	e) Weksle, za okazaniem do których prezentacyi żadnego terminu nie zawarowano, albo też termin nie nad 6 miesięcy dla wekslów w kraju tutejszym, a nie nad 12 miesięcy dla wekslów w kraju cudzym wystawionych, zawarowano, podlegają przy ich wystawieniu lub po ich przeniesieniu do kraju tutejszego, należytościom podległego, postanowieniom moc mającym względem wekslów, na czas pewny wystawionych. Jeżeliby wekslu, za okazaniem, w kraju tutejszym, należytościom podległym, lub od należytości wolnym, wystawionego, w ciągu 6 miesięcy, a w kraju cudzym wystawionego, w ciągu 12 miesięcy, rachując od dnia wystawienia, do wypłaty nie prezentowano, natenczas z upływem tychże terminów, ta ilość opłaconą być ma, o którąby przy zastosowaniu skali II należytość od wekslu wyżej wypadała;						
	f) wszelkie inne weksle	podług wartości	.	.	II.		
	Uwaga 1. Jezeli weksel prolongowano, tedy za każdą prolongacyę, która wedle różnicy, czy weksel w kraju tutejszym, czy cudzym wystawiono, 6 lub 12 miesięcy nie przenosi, zawsze znowu ta sama należytość opłacona być ma; jeżeli zaś prolongacya termin ten 6 a względnie						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości				Uwolnienie od należytości
			stałe		zmienne		
			złr.	kr.	Stałe	Odset.	
	12 miesięcy przekracza, natenczas należytość podług skali II opłaconą być ma.						
	Uwaga 2. Jeżeli wekslowe, przez weksel utworzone zobowiązanie ustało, albo jeżeli weksel, w celu osiągnienia prawa hypotecznego intabulowano, lub prenotowano, i jeżeli za takowy należytość tylko podług skali I lub podług dawniejszego, dla wekslów ustanowionego wymiaru opłacono, natenczas z ustaniem wekslowego zobowiązania, albo przed podaniem intabulacyjnej lub prenotacyjnej prośby, obowiązek wstępuje do dodatkowego opłacenia tej należytości, o którąby przy zastosowaniu skali II należytość za weksel wyżej wypadała.						
	Uwaga 3. Secunda- i tercya-weksle, tej samej należytości podlegają, jakiej pierwszy egzemplarz wekslu podlega.						
	Uwaga 4. Odpisy (kopie) wekslu, żyrowane, co do zobowiązania stęplowego za równające się oryginalnym wekslom mają być uważane.						
	Uwaga 5 Z uwzględnieniem §§. 23 i 44. nin. ust., weksle cudzokrajowe lub w kraju tutejszym, od należytości wolnym, wystawione i w tutejszym kraju wypłatne, jeżeliby żyro, akcept lub inny indosament nakazać, wypłatę odebrać lub protest podnieść miano, muszą, nim się to stanie, a na wszelki przypadek, przed upływem dni 30, po przeniesieniu do tutejszego kraju, należytościom podległego, opłaceniu należytości poddane być. Co do indosamentu ob. p. t. 12-102. *n.*						
	Wekslu prolongacye, ob. §. 35. nin. ust. i uwagę 1. p. t. 96-113.						
	Wekslowe protesta, ob. p. t. 112-116. *g.*						
	Wekslowo-sądowe nakazy wypłaty, ob. wyroki.						
	Wekslowi sensale, ob. sensale						
	Wezwane skargi, ob. podania p. t. 54-43 *a. i.*						
	Wezwawcze skargi, ob. podania p. t. 54-43. *a. i.*						
	Widowania, ob. p. t. 31-66.						
	Widymowane odpisy (widymaty), ob. odpisy.						
	Wiejskiego gospodarstwa towarzystwa, jak dalece tymże uwolnienie przysługa, ob. p. t. 49-75. *r.*						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe zł.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	Wieku dyspensa. Prożby o dyspensę, ob. podania p. t. 54-43. *a*. Pozwolenie takowej ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Wierzycieli wydział, jak dalece takowemu uwolnienie przysluża, ob. p. t. 49-75 *l*.						
	Więźnie, jak dalece im osobiście uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 49-75. *n*.						
	Wkwaterowania cedułki, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i*.						
	Włączane arkusze, ob. wstępne przestrogi do taryfy.						
	Własnoręczne znaki. Potwierdzenia tychże przez podpisujących imię, ob. §. 34 nin. ust.						
	W obywatelstwo poczytujące oświadczenia, t. j. Uznania nabycia prawa obywatelstwa państwa albo nadania tegoż, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i;* jeżeli zaś oświadczenie tycze się prawa obywatelstwa gminnego, ob. urzędowe wydania p, t. 93-7. *g*.						
	Wojskowe osoby, jak dalece onym osobiste uwolnienie przysłuza, ob. p. t. 49-75 *f. g*.						
	Wpadkowe wyroki, ob. wyroki.						
	Wpisania (książeczki do), jeżeli w takowych potwierdzone bywają spełnione obowiązki przez uprawnionego albo zawarte obowiazki ze strony obowiązanego, przez obie strony, jak prawne dokumenta; oprócz tego jak rachunki p. t. 71-83. *B*.						
	Wprowadzenia (paszporta do), ob. urzędowe wydanla p. t. 93-7. *i*. Prozby o udzielenie takowych, ob. p. t. 54-43. *e*.						
	Wsparcia, ob. zasiłki.						
	Wyborcze listy: Reklamacye, zażalenia, rekursa przeciw temu, ob. p. t 55-44. *s*.						
	Wychowanie (zasiłki na). Prożby o udzielenie, ob. p. t. 54-43. *a;* kwity na to, ob. p. t. 43-47. *a*.						
97	Wyciągi:						
17	*a)* z ksiąg publicznych kraju tutejszego, które prowadzone bywają względem posiadania i własności nieruchomych dóbr i praw onym zrównanych i względem ciążących na nich praw i ciężarów, tudzież względem sądowych depozytów, wyłącznie uwolnionych od należytości poświadczeń przedsięwziętej urzędowej czynności, przyłączonych do wciągnionych dokumentów lub do prożb o przyjęcie depozytu	od każdego ark.	.	30			

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	b) też same wyciągi z książek, w kraju obcym prowadzonych, jak zaświadczenia;						
	c) z pism urzędowych lub urzędowie zachowanych pism prywatnych, ob. urzędowe odpisy, p. t. 45-2.						
	Wydanie (prożby o), ob. podania p. tar. 54-43. *a.*						
	Wydania prywatne, ob. prawne dokumenta, zaświadczenia, podania, odpisy, alegata.						
	Wydania urzędowe, ob. urzędowe wydania.						
	Wydobywanie rzeczy kopalnianych (karta uprawnienia do), ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Wydobywanie rzeczy kopalnianych, (prożba o uprawnienie do), podług p. t. 54-43. *b.*						
	Wyjaśnienia, ob. rachunki.						
	Wykazy handlujących i profesyonistów, ob. rachunki.						
	Wykazy (wytknięcia) pomyłek, ob. rachunki.						
	Wykreślenia pozwolenie sądowe, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i;* stron ob. p. t 98-71. *b.*						
98/71	Wykryślenie (prożby o):						
	a) obowiązanego, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	b) uprawnionego, jeżeli kwitu albo ogólnie dokumentu na odpłatny interes, którym się zobowiązanie znosi, nie przedłożono, jak darowizny.						
	Wykreślenia wciągnienie, ob. p. t. 94-45. *C.*						
	Wykup (umowy o) względem długów jak cesye, względem innych praw jak kupna i przedaże.						
99/63	Wyłączne posiadanie (umowy o), któremi jednemu spadkobiercy inni prawo udzielają, aby ten realność za wypłaceniem spadkowych ich pretensyj, w wyłączne wziął posiadanie, jak oddzielenia dokumenta.						
	Wynagrodzenia kwity, ob. odebrania poświadczenia; uwolnione (p t. 44-48. *g.*)						
	Wypłaty arkusze, książeczki. ob. wpisania (książeczki do).						
100/115	Wypłati listy, jeżeli są przez odbiorcę podpisane, za tyle poświadczeń odebrania mają być uważane, ile się znajduje podpisanych odbirców.						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odsetek	Uwolnienie od należytości
	Jeżeli przez więcej osób wypłata potwierdzona jest, niepodzielnie im nieprzynależąca, natenczas części pojedynczych odbiorców ku wymierzeniu należytości, razem rachować nie wolno.						
	Wypłaty nakazy, wekslowo-sądowe, ob. wyroki.						
	Wypłaty potwierdzenia, ob. odebrania potwierdzenia.						
	Wypłaty przedłużenia, ob. §. 35. nin. ust.						
101	Wypłaty przekazy:						
114	*a)* odpłatne.	podług przekazanej ilości	.	.	II.		
	b) bezpłatne, jak darowizny.						
102	Wypowiedzenia pozasądowe.	od każdego ark.	.	15			
13	poświadczenia odebrania i przyjęcia względem takowych, ob. p. t. 44-48. *m.*						
	Wypowiedzenia sądowe, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
103	Wypożyczenie (umowy o), t. j. umowy						
68	na mocy których oddaje się komu niespotrzebowalna rzecz tylko do bezpłatnego jej użycia na czas jaki oznaczony	od każdego ark.	.	15			
	Jeżeli za użycie odpłatę jakową umówiono, natenczas postanowienia, dla umów dzierżawnych przepisane, zastosowane być mają.						
	Wyprowadzenie (paszporta do), ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Prożby o udzielenie takowych, ob. p. t. 54-43. *e.*						
104	Wyroki i decyzye, do których się także						
103	i wekslowo-sądowe nakazy wypłaty liczą od należytości wolne:						
	I. Wyroki lub decyzye pierwszej instancyi:						
	A. Jeżeli wartość przedmiotu spornego 50 złt. r. nie przenosi, tak w rzeczy głównej jak względem sporu wpadkowego	od każdego ark.	.	30			
	B. Jeżeli wartość przedmiotu spornego 50 złt. r., lecz nie przenosi 200 złt. r., a tenże szacowną jest rzeczą, tak w rzeczy głównej jak względem sporu wpadkowego	od każdego ark.	1				
	C. Względem sporów wpadkowych także i w innych jak pod *A.* i *B.* namienionych przypadkach	od każdego ark.	1				
	D. Względem następujących przedmiotów:						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset	Uwolnienie od należytości
	a) względem nakazania wiecznego milczenia						
	b) względem skarg z powodu naruszenia posiadania						
	c) względem skarg pierwszeństwa w sprawach krydalnych i przy repartycyach najwyższej ofiarowanej ceny licytacyjnej	od każdego ark.	1				
	d) względem ważności wypowiedzenia umowy dzierżawnej lub najmu						
	e) likwidacye w sprawie krydalnej . . .						
	Uwaga. Co do decyzyj, stałej należytości stęplowej podległych, tak egzemplarz dla powoda jak dla zaskarżonego, tej samej należytości podlega, wyjąwszy wyroki likwidacyi w konkursie, z których tylko wydania, wierzycielom doręczone, stęplowi podlegają.						
	II. Ostateczne wyroki w spornem urzędowaniu sędziego, prawomocne (§. 63. nin. ust.):						
	A. Jeżeli przedmiot prawnego sporu szacownym jest, a to:						
	a) Któremi w innych jak pod I., *A.* i *B.* namienionych przypadkach własność, pożytkowanie lub prawo użycia rzeczy nieruchomej na podstawie tytułu prawnego, na rozporządzeniu prawa, oprócz przepisanej prawem sukcesyi, a nie na umowie zasadzającego się, przysądzono, wszelakoż nie niżej 4 złt. reń.	od wartości przysądzonego przedmiotu	.	.	. . .	3½	
	Jak dalece ma miejsce upuszczenie od tej należytości, zawiera pozycya taryf. 37-106.						
	b) Któremi oprócz namienionego tu pod *a.* przypadku, wypłatę summy pieniężnej nad 200 złt. r., albo ogólnie przeniesienie rzeczy w wartości 200 złtr. od jednej strony na drugą przysądzono . . . . atoliż nie niżej 4 złt. r.	podług wartości przysądzonego przedmiotu	.	.	. . .	½	
	Jeżeli spór prawny zasadza się na prawnm interesie, który podlega należytościom wedle postanowień niniejszej ustawy lub ustawy stęplowej z dnia 27. Stycznia 1840, natenczas w urzędzie, który należytość od wyroku wymierzyć ma, wykazać należy, że onym postanowieniom zadosyć uczyniono; jeżeliby wykazania takowego nie dano, natenczas wedle ustawy wypa-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset	Uwolnienie od należytości
	dająca od prawnego interesu należytość niezawiśle od onej za wyrok pobieraną być ma.						
	c) Któremi w innych jak pod I, *A.* i *B.* wymienionych przypadkach przeniesienia rzeczy od jednej spornej strony na drugą, nie zawyrokowano. . . Należytość jednak nie mniej jak 4 złr. r., a nie więcej jak 10 złr. r. wynosić ma.	od wartości przedmiotu spornego	.	.	. . .	½	
	d) Któremi w przypadkach, pod *a.* i *b.* wytkniętych, dla jednej tylko części spornego przedmiotu przeniesienie od jednej spornej strony na drugą wyrzeczono, dla drugiej zaś takowego odmówiono, należytość, wedle postanowień *a. b.* wymierzyć się mająca, nie mniej wynosić ma, jak którаby wedle ustępu *c.* w przypadku zupełnego odsunięcia wypadać miała.						
	B. Jeżeli przedmiot prawnego sporu szacowanym nie jest, bez względu, czy sądowa decyzya przeniesienie od jednej spornej strony na drugą zawyrokowała, czy nie	od wyroku	8				
	Uwaga 1. Należytość za wydanie wyroku klasyfikacyjnego w konkursie zastępca masy opłacić winien. Późniejsze w takowy wmieszczenia dla niego, tudzież wyciągi z tegoż dla wierzycieli, podlegają należytości za urzędowe odpisy.						
105	Uwaga 2. Kontumacyjne wyroki żadnego wyjątku nie mają. Jeżeli zaś wyrok kontumacyjny bezpośredniej opłacie należytości podlegający, zniesiono, a nowy wyrok wydano, natenczas na takowy postanowienie §. 63. niniejszej ustawy zastosowanem być ma.						
104	Wyroki, które nie są przedmiotem opłaty: *a)* Wyroki (decyzye) unieważnienia; *b)* wyroki na zażalenia syndykackie; *c)* wyroki 2. i 3. instancyi w tym przypadku, w którym wyrok I. instancyi stałej należytości stęplowej podlega; *d)* co do wyroków, od których należytość bezpośrednio pobiera się (p. t. 104-103. II), wszystkie, oprócz prawomocnych.						
	Wyroku duplikaty, pod którem się rozumieją wszelkie drugie wydania wyroku						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	zmienne Skala	zmienne Odset	Uwolnienie od należytości
	nad te, które z porządku do powoda i zaskarżonego wydane być mają, tudzież dalsze, jak przepisane, wydania na żądanie stron, ob. p. t. 93-7. *b.*						
	Wyroku powody, ob. powody.						
	Wyrzeknienia się, ob. zrzeczenia się.						
	Wystawienia na sprzedaż dotyczące edykta w sądowem postępowaniu egzekucyjnem, ob. urzędowe wydania; protokoły, ob. licytacyjnej sprzedaży protokoły.						
	Wystawienie na sprzedaż (prożby o), ob. podania p. t. 54-43. *d.*						
	Wywłaszczenia dokumenta, ob. p t. 12-102. *f.*						
	Od przeniesień majątkowych, nastąpionych przez ekspropracye (wywłaszczenie) na cele publiczne, tudzież od wciągnień takowych do ksiąg publicznych, nie mają miejsca należytości, przepisane poz. taryf. 94-45 i 37-106.						
	Wywozu majątkowego opłaty, ob. opłaty.						
	Wzajemne poświadczenia (Kontrakwity), ob. p. t. 12-102. *a.*						
	Zaaresztowani, jak dalece im osobiste uwolnienie przysłuża, p. t. 49-75. *m. n.*						
	Zabezpieczenia police. umowy, ob. losowe umowy.						
106 109	Zachowanie (umowy o), jeżeli w nich nagrodę jaką umówiono, jak umowy o służby; oprócz tego	od każdego ark.	.	15			
	Zakaz (prożba o), podania p. t. 54-43. *a. i.*						
	Zakazy, sądowe, ob. urzędowe wydania.						
	Zakłady, publiczne, ob. p. t. 49-75. *a. b;* podania u takowych, ob. p. t. 54-43. *a;* co do uwolnionych podań do zakładów gminnych, ob. p t. 55-44. *aa.*						
	Zakłady prywatne, jak prywatne osoby.						
	Załączenia, ob. alegata.						
	Zaliczenie (kwity na), t. j. kwity na te zaliczenia (forszusy), które jako pożyczki za odpłatą wydane bywają, jak długu zapisy; na forszusy za porachowaniem, ob. p. t. 44-48 *e.*						
	Założenia się dotyczące umowy, ob. losowe umowy.						
	Załoga (kwity na) z publicznych kas na publiczne cele nie są przedmiotem opłaty; na rzecz osób prywatnych, jeżeli między niemi a kasami publicznemi stosunek skła-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	kr.	zmienne Skala	Odset.	Uwolnienie od należytości
	dania rachunków nie istnieje, jak przekazy wypłaty.						
	Przyłączone do tychże pełnomocnictwa odebrania, cesye, kwity jak ogólnie pełnomocnictwa, cesye, kwity.						
107 / 97	Zamiana (umowy o), t. j. wszelkie umowy, któremi rzecz jaka za inną zamienia się.						
	a) dokument umowy, jeżeli obie wzajemnie zamienione rzeczy ruchome są	podług wartości	.	.	II		
	b) jeżeli te rzeczy lub jedna z nich nieruchomą jest:						
	aa) interes zamiany	od wartości	.	.	. .	$3^1/_2$	
	bb) dokument	od każdego ark.	.	15			
	Uwaga 1. Za wartość uważać się ma połowa wartości wzajemnie zmienionych rzeczy i ilość przypadających może dopłat, lub innych pobocznych prestacyj, razem je wziąwszy.						
	Uwaga 2. Jak dalece miejsce ma upuszczenie od należytości, wymierzonej na $3^1/_3$ proct. w tej pozycyi taryfowej pod *b, aa)*, stanowi poz tar. 37-106.						
	Żandarmerya, jak dalece tejże osobiste uwolnienie przysłuża, ob. p. t. 49-75. *b. k.*						
	Zanotowanie należytości, ob §§. 29 i 70. nin. ust.						
	Zaopatrzenie, ob, Żywność.						
	Zapisanie, ob. wcielenie w księgi publiczne.						
108 / 70	Zapłaty (żołdu), konsygnacye, listy, jeżeli nie ma miejsca uwolnienie osobiste a odebranie przez uprawnionego do zapłaty (żołdu) potwierdzonem bywa, podlegają należytości od każdej pojedynczej potwierdzonej summy zapłaty, podług p. t. 43-47. *a.*						
	Zapłaty potwierdzenia (Saldo), na kontach, rachunkach, i t. d., ob. frachtowe poświadczenia, p. t. 44-48. *b;* rachunki *B.* 2. 3.						
	Zapowiedzenia apelacyi i rewizyi, ob. podania p. t. 54-43. *g.*						
	Zapowiedzenia syndykackich zażaleń (przeciw syndykactwu), ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Zapowiedzi (dyspensy od), ob. urzędowe wydania p. t. 63-7. *i.*						
	Prożby o udzielenie takowych, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
109 / 12	Zapowiedzi (wyszłych) poświadcze-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset	Uwolnienie od należytości
	nia. Jeźli się niemi poświadczają wyszłe zapowiedzi jednej oblubieńców pary . . .	od każdego ark.	.	15			
	Jeżeli poświadczenie zawiera w sobie potwierdzenie wyszłych zapowiedzi dwóch lub więcej oblubieńców par naraz, tedy potrzeba 15 krajcarowego stępla tyle razy, ile liczba ślubnych par wynosi.						
	Zarobkowego podatku karty, ob. urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.* duplikaty takowych, ob. p. 93-7 *h*; prożby o wydanie duplikatów, ob. p. t. 54-43. *a.*						
	Zarobkowego podatku dotyczące oświadczenia, złożenia profesyi lub zrzeczenia się w celu odpisania podatku i prożby o przepisanie karty podatku zarobkowego, ob. p. t. 55-44. *q.* 64-79 12-102. *b. d.*						
	Zarobkowe uprawnienia, ob. uprawnienia.						
	Zarobkowe zaświadczenia, ob. zaświadczenia						
	Zasiłki (pozwolenia na), urzędowe, ob urzędowe wydania p. t. 93-7. *i.*						
	Zasiłki (pozwolenia na), prywatne, o ile nie są pozwoleniami na jałmuznę a przeto uwolnionemi, jak ogólnie darowizny.						
	Zasiłki (prożby o), ob. podania p. t 54-43. *a.*						
	Zaślubienia poświadczenie, ob. metrykalne wyciąg.						
	Zaślubienia pozwolenie, ob. konsensy.						
	Zasług zaświadczenia, ob. zaświadczenia.						
110 / 78	Zastawy:						
	a) Zapisy (zastawowe), t. j. dokumenta, któremi się komu dla zabezpieczenia zobowiązania zastaw daje	podług wartości zobowiązania, dla którego zastaw dano	.	.	II.		
	jeżeli zaś przedmiot tego zobowiązania nie jest rzeczą szacowną, od każdego arkusza 15 kr.						
	Uwaga. Jeżeli zobowiązanie, dla którego się zastaw daje, nie jest oznaczone, i jeżeli kwota tegoż nawet i zbliżającym się sposobem ustanowioną być nie może, natenczas należytość stosować się ma do wartości zastawu, o ile takowa poprzedzającemi prawami zastawowemi wyczerpaną nie jest, wszakże i w tym przypadku niżej 15 kr. wymierzoną być nie może.						
	Ob. pod pozyc. taryf. 62. — 84. praw ustalenia.						
	b) Podania, któremi się gotowizna, efe-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	kta lub niewinkulowane obligacye jako zastaw, kaucya, ustanawiają, podlegają stęplowi na dokumenta przeznaczenia kaucyi lub na zapisy zastawowe przepisanemu, jeżeli zabezpieczenia takowe dano nie jedynie tylko ku wykonaniu praw ustalenia, w prawnym dokumencie nn zawarty główny interes umówionego lub ku zabezpieczeniu oferty. Podania, którerni się przedkładają winkulowane, t. j. już jako zastaw ustanowione obligacye albo hypoteczne zapisy, podlegają tylko stęplowi na podania przepisanemu.						
	c) Kwity, jakie ręczny zastaw przyjmujący, dającemu go na odebranie z wyszczególnieniem lub bez wyszczególnienia istotnych zastawu warunków wystawia, ob. odebrania kwity p. t. 43-4. *b.*						
	d) Zwrócenia poświadczenie, ob. p. t. 43-47. *d.* 44-8. *d.*						
	Zastawowe cedułki, ob. 110-78. *c.*						
111/16	Zastrzeżenia (umowy o), t. j. umowy kupna lub darowizny przy odstąpieniu posiadłości domowej albo gruntowej pod pewnemi zastrzeżeniami, jako to: wolnego pomieszkania, użytkowania z niektórych gruntów, rocznych prestacyj pieniężnych, lub w naturze, podlegają postanowieniom dla namienionych gatunków umów moc mającym. Jeżeli są umowami kupna, natenczas zastrzezenia część ceny kupna stanowią, lub też przyjętego na się zobowiązania przez kupującego. Jeżeli są umowami darowizny, natenczas wartość zastrzeżeń od wartości realności, bez względu na te zastrzeżenia wypadającej, potrąconą, a od reszty należytość opłaconą być ma, ob. kupna i darowizny umowy.						
112/116	Zaświadczenia, należytościom podległe, czy przez osoby prywatne, czy przez władze albo urzędy publiczne wystawione:						
	a) Wszystkie, które nie są wyraźnie wyższej lub niższej należytości przekazane .	od każdego ark.	.	15			
	b) Dla sług, czeladników, chłopców terminujących, najemników i ogólnie osób żyjących z zarobku, zwyczajną dzienną płacę najemniczą nie przewyższającego, względem ich służby pełnienia, ich zachowania się, ich osobistych przymiotów i stosunków	od każdegoark.	.	6			
	c) Zaświadczenia szkolne i studyów, względem wypadłości jednego albo więcej na						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	końcu półrocza lub roku odbytych egzaminów ze strony publicznych zakładów wydane, wyłącznie w p. t. 113-117, pod *e. g. k.* namienionych i absolutoryów; po c. k. uniwersytetach zaprowadzono półroczne uczęszczania zaświadczenia, nawet gdyby uczęszczanie więcej kolegiów przez więcej docentów na jednem i tem samem zaświadczeniu, potwierdzonem było	od każdego ark.	.	6			
	Zaświadczenia szkolne i studyów, w których wypadłość egzaminów więcej półroczy lub lat jednocześnie potwierdzoną bywa, nie będąc absolutoryami, podlegają tej należytości tyle razy, ile półroczy lub lat zawierają.						
	d) Cedułki zawarcia interesu zaprzysięgłych sensalów	od każdego ark.	.	6			
	e) Wyciągi i potwierdzenia z ksiąg publicznych kraju tutejszego względem posiadania i własności rzeczy nieruchomych i prawa tymże zrównanego, tudzież względem sądowych depozytów, wyłącznie uwolnionych od należytości, do wciągnionych dokumentów lub prożb o złożenie przyłączonych potwierdzeń odbytej urzędowej czynności	od każdego ark.	.	30			
	f) Tłumaczenia, (przekłady) przez przysięgłych tłumaczy sporządzone	od każdego ark.	.	30			
	g) Wekslowe protesta	od każdego ark.	.	30			
	Uwaga 1. Wydania urzędu albo władzy za zaświadczenia uważać się mają, jeżeli upraszanie, za którem owe nastąpiły, li tylko ku potwierdzeniu rzeczywistych okoliczności lub osobistych własności zmierzało, a nie ku rozporządzeniu, o którą na mocy władzy urzędowej zwierzchności lub urzędu upraszano.						
	Zawiadomienie o takowem rozporządzeniu, lub oznajmienie, że upraszane rozporządzenie, nie jest w urzędowej mocy władzy lub urzędu, za urzędowe wydanie uważać się winno.						
113	Uwaga 2. Co się tycze wymiaru należytości od zaświadczeń, nie stanowi zmiany ta okoliczność, że takowe przez dwie lub więcej osób wystawione są.						
117	Zaświadczenia, od należytości wolne:						
	a) Względem ubóstwa ogólnie . . .	. . . .	.	.	. . .	. . .	bezwarunkowo
	Takowe także jako alegata stęplowi podległych podań i protokołów podane być mogą niezastęplowane:						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	b) Które w celu osiągnienia prebendy dla ubogich, w celu bezpłatnego przyjęcia do domu chorych, położnic, podrzutków lub chorowitych, i ogólnie do takowych dobroczynności zakładów, które przeznaczone są do utrzymania bezzarobkowych i ubogich osób, i do utrzymania lub wychowania dzieci tychże ubogich osób podane być muszą, dopóki się z nich nie robi żadnego innego użycia						warunkowo
	c) Względem obyczajności i stosunków majątkowych osób, ubiegających się o otrzymanie podrzutków na wychowanie, tudzież względem stanu zdrowia żywicielek, li tylko do tego użycia						warunkowo
	d) Zaświadczenia pobytu i przemieszkiwania w celu osiągnienia podróżnego dokumentu lub poświadczenia przynależności, tylko do tego użycia						warunkowo
	e) Zaświadczenia względem egzaminów po szkołach normalnych, głównych i trywialnych						bezwarunkowo
	f) Zaświadczenia lekarskie, przeznaczone do usprawiedliwienia się uczniów z ich nieuczęszczania na naukę do tych szkół, jak dalece na uczęszczanie prawem są zobowiązani tylko do tego użycia.						warunkowo
	g) Względem chrześciańskiej nauki i uczęszczania na godziny, do powtarzania przeznaczone dla uczących się obojej płci						bezwarunkowo
	h) Względem egzaminu z katechetyki i pedagogiki dla teologów, tudzież względem pedagogicznego kursu naukowego przez szkolnych dyrektorów wojskowym osobom udzielonych						warunkowo
	i) Względem otrzymania potrzebnej nauki religijnej dla oblubieńców chrześciańskiego lub starozakonnego wiary wyznania						bezwarunkowo
	k) Względem zapowiedzenia przejścia z jednego chrześciańskiego wyznania wiary do drugiego						bezwarunkowo
	l) Względem przebytej ospy ochronnej (krowinki), zaświadczenia przebytego szczepienia)						bezwarunkowo
	m) Których ze strony publicznej władzy lub urzędu żądano, z powszechnych lub miejscowych na zdrowie względów w kraju tutejszym lub obcym, albo ogólnie do urzędowego użycia						bezwarunkowo.

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	tylko do użycia, dla którego podawane być muszą.						
	n) Które przedkładać muszą osoby, pobierające od państwa, gminy, publicznych zakładów, prywatnych instytutów pensyjnych i zakładów zaopatrzenia, datek do utrzymania pod jakąbądź nazwą, lub też prebendę ubogich, względem zachodzących takowych okoliczności, od których pobieranie datku zawisło, do tego użycia	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo
	o) Zaświadczenia egzystencyi w celu pobierania prowizyj z obligacyj rządowych do tego użycia	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo
	p) Względem wypełnionego obowiązku odprawienia mszy, w celu wydania kwoty ku temu przeznaczonej lub renty na to to ustanowionej	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	q) Któremi rachunek, złożyć się mający, administracyi rządowej lub gminie, jeżeli ta publicznemi sprawami się zajmuje, opatrzony być musi	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	r) Klauzule, które na zasadzie szczególnych przepisów pojedynczym dokumentom dla kontroli lub uwierzytelnienia urzędowie przyłączone być muszą.	. . . .	.	.	. . . .	. . .	bezwarunkowo.
	s) Zaświadczenia, które na kontach lub wzajemnych kwitach względem kontraktowych prestacyj dla rządowej lub gminnej administracyi lub zakładów publicznych względem gatunku onych, albo względem dotrzymania warunków kontraktowych umieszczane być muszą, ażeby przedsiębiorcy dostąpić mogli zaspokojenia swych należytosci, jeżeli z tych zaświadczeń nie robi się innego użycia, jak właśnie tu namienionego	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo
	t) Cedułki wagi . . . . dopóki z nich nie robi się ani sądowego, ani urzędowego użycia przez przyłączanie ich jako alegatu.	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo
	u) Wyciągi z rejestrów chrztu, urodzenia, ślubów małżeńskich zawarcia i rejestrów zmarłych, tudzież zaświadczenia względem urodzenia, ślubów małżeńskich zawarcia, przypadków śmierci, o które na drodze dyplomatycznej ze strony obcokrajowych władz albo przez c. k. poselstwa w kraju obcym, albo przez obcych w tutejszych krajach obecnych posłów uprasza się, przy wzajemnem postępowaniu, dopóki w kraju obcym użytemi są . .	. . . .	.	.	. . . .	. . .	warunkowo

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	w) Zaświadczenia w kraju obcym lub w kraju tutejszym od należytości wolnym wystawione, które już bez tego pod wyjątki tej pozycyi nie wpadają, dopóki z nich nie zrobiono żadnego urzędowego użycia.	. . . .	.	.	. . . .	. . . .	warunkowo
	z) Zaświadczenia służbowe i zachowania się w książkach wędrowniczych lub służbowych, urzędownie wciągnione	. . . .	.	.	. . . .	. . . .	bezwarunkowo
	Uwaga. Warunkowo uwolnione zaświadczenia, jeżeli zobowiązanie do opłacenia należytości zachodzi, podlegają ogólnie należytości od zaświadczeń.						
	Zatrudnienia, wolne. Oznajmienia o takowych do politycznych władz, ob. podania p. t. 54-43. *a.*						
	Zatwierdzenia prawnych interesów, ob. ratyfikacye.						
114 / 93	Zawarcia interesowego cedułki przez sensalów giełdowych	od każdej sztuki	.	6			
	Zawyrokowania, sędziowskie, ob. wyroki; rozjemcze, ob. rozjemcze wyroki.						
	Zażalenia, ob. podania p. t. 54-43. *a;* uwolnione, p. t. 55-44 *i. k. l. m. s. u. z.*						
	Zdania znawców rzeczy lub w sztuce biegłych, ob. rozpoznania stanu; urzędowe, ob. urzędowe wydania.						
	Zdolności dekreta, ob. uzdolnienia dekreta.						
	Zdrowia certyfikaty, jak zaświadczenia; co do uwolnionych, ob. p. t. 113-117. *m.*						
	Żeglugi patenta, ob. p. t. 93-7. *g.*						
	Zeznania długu, ob. p. t. 46-4. i 50-53.						
	Zezwolenia wierzycieli tabularnych lub ekspektantów fideikomisu (dowiernoręctwa) na interesa prawne posiadacza realności lub osoby w użyciu fideikomisu stojącej, ob. konsensy.						
	Zgłaszania (zameldowania) się w postępowaniu konkursowym i ogólnie sądowe zgłaszania się, ob. podania p. t. 54-46. *a. i.*						
115 / 29	Ziemny czynsz (umowy o), t. j. umowy o podzielenie własności w ten sposób, że do jednej strony substancya gruntu wraz z pobieraniem użytków z spodu tegoż gruntu, do drugiej zaś strony tylko pobieranie użytków z powierzchni dziedzicznie należy	podług wartości	.	.	II		
	a to, podług wartości, raz na zawsze umówionej i powtarzającej się rocznej prestacyi (czynszu ziemnego), którą to war-						

Liczba pozycyi	Przedmiot	Mierzydło dla wymierzenia należytości	Należytości stałe złr.	Należytości stałe kr.	Należytości zmienne Skala	Należytości zmienne Odset.	Uwolnienie od należytości
	tość wedle §. 16. nin. ust. razem wziąwszy, porachować należy.						
	Złożenia poświadczenia, ob. depozyta.						
	Złożenie (prożby o). ob. podania p. tar. 54-43. *a.*						
	Żon rewersa zrzeczenia się, ob. dokumenta.						
116 / 110	Zrzeczenie się praw.						
	a) odpłatne, jeżeli przedmiot prawa i odpłata nie jest rzeczą szacowną	od każdego ark.	.	15			
	oprócz tego	podług wartości onegoż lub tej	.	.	II.		
	b) bezpłatne jak darowizny.						
	Zrzeczenia się dotyczące rewersa, ob. rewersa.						
	Życia zabezpieczenia, ob. losowe umowy.						
	Życia zaświadczenia, ob. zaświadczenia uwolnione, ob. p. t. 113-117. *n. o.*						
	Żyrowania, ob. p. t. 12-102. *n.*						
	Żywienia kosztów wykazy, jak rachunki.						
117 / 107	Żywność (zaopatrzenie, prowidowanie, umowy o), t. j. umowy, któremi ktoś staranie o utrzymanie osoby lub opiekę nad nią za peryodyczne zapłaty, albo, któremi ktoś dostawę pewnych przedmiotów do utrzymania potrzebnych (szczegółów żywności), np. stołowanie na siebie przyjmuje, jak liwerunkowe umowy; albo też któremi ktoś na się bierze dożywotnie utrzymanie jakiej osoby za jaką sumę kapitałową, jak umowy o dożywotnie renty.						

Uwaga. Po tej stronicy 1525, bezpośrednio w dalszym tekscie polskim następuje stronica 1529, aby przywrócić zgodność z stronicami dalszego tekstu niemieckiego, w niniejszej taryfie stronicą 1528 kończącego się. (Redak.)

Zestawienie

bieżących liczb pozycyjnych tekstu niemieckiego z dotyczącemi liczbami pozycyjnemi tekstu polskiego.

Liczba pozycyj tekstu					
niemieckiego	polskiego	niemieckiego	polskiego	niemieckiego	polskiego
1	90	40	83	79	64
2	45	41	13	80	65
3	42	42	26	81	72
4	46	43	54	82	73
5	1	44	55	83	71
6	2	45	94	84	62
7	93	46	95	85	56
8	5	47	43	86	57
9	92	48	44	87	74
10	51	49	63	88	75
11	67	50	15	89	80
12	109	51	86	90	79
13	102	52	85	91	9
14	69	53	50	92	77
15	25	54	17	93	114
16	111	55	88	94	81
17	97	56	87	95	76
18	78	57	36	96	18
19	58	58	20	97	107
20	3	59	22	98	14
21	4	60	21	99	41
22	70	61	23	100	68
23	6	62	24	101	11
24	47	63	99	102	12
25	16	64	66	103	104
26	60	65	29	104	105
27	91	66	31	105	89
28	7	67	32	106	37
29	115	68	103	107	117
30	34	69	35	108	33
31	59	70	108	109	106
32	8	71	98	110	116
33	27	72	40	111	52
34	28	73	38	112	82
35	30	74	39	113	96
36	61	75	49	114	101
37	10	76	53	115	100
38	48	77	19	116	112
39	84	78	110	117	113

Sprostowanie.

Na stronicy 1399 §. 16. *b)*, zamiast: „w dziesięciokrotnej summie"
stać powinno: „według dziesięciokrotnej summy".

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 21. August 1850.

329.

Kaiserliches Patent vom 2. August 1850,

wodurch für Ungarn, Croatien, Slavonien, sammt dem Küstengebiete, die serbische Woiwodschaft, das Temeser Banat, Siebenbürgen und die Militärgränze, ein provisorisches Gesetz über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen erlassen, und vom 1. October 1850 angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien; König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steier, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

Zur weiteren Durchführung des, in der Reichsverfassung ausgesprochenen Grundsatzes, dass alle Theile des Gesammtreiches ebenmässig zu den gemeinschaftlichen Lasten beizutragen haben, und geleitet von denselben Rücksichten, welche Uns zur Einführung des provisorischen Gesetzes vom 9. Februar 1850 über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen in jenen Kronländern, in welchen die Stämpelabgabe bereits bestanden hat, bestimmt haben, verordnen Wir, was folgt:

I. Das angeschlossene provisorische Gesetz über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen hat vom 1. October 1850 angefangen in Ungarn, Croatien, Slavonien sammt dem Küstengebiete, in der serbischen Woiwodschaft, dem Temeser Banate, Siebenbürgen und der Militärgränze in Wirksamkeit zu treten.

II. Mit diesem Tage haben alle auf Gerichts-, Grundbuchs- und Fassionaltaxen bezugnehmenden gesetzlichen Bestimmungen, mit alleiniger Ausnahme derjenigen über die Taxen für die gerichtlich hinterlegten Güter und für die Verhandlungen über jene Ehestreitigkeiten, welche noch ferner von den geistlichen Gerichten gepflogen werden, ausser Anwendung zu kommen.

Ueberdiess haben auch jene Taxen für nicht gerichtliche Acte ausser Wirksamkeit zu treten, welche bisher für die ämtliche Ausfertigung (Schreib- und Vidimirungsgebühren), Intimation, Zustellung, Berichtsabforderung oder Protokollsaufnahme zu entrichten sind.

III. Die bisherigen Taxvorschriften sind jedoch auch nach diesem Tage in Anwendung zu bringen:

a) Bei gerichtlichen Erkenntnissen in Streitsachen, welche nach der Wirksamkeit des neuen Gesetzes geschöpft werden, wenn die Verhandlung der Streitsache vor dem Richter erster Instanz schon vor dem Tage der Wirksamkeit dieses Gesetzes geschlossen wurde.

b) Bei Eintragungen zur Erwerbung dinglicher Rechte in die öffentlichen Bücher und bei Fassionen über alle Arten der Uebertragung des Eigenthums unbeweglicher Sachen oder anderer Rechte auf dieselben, wenn erstere vor dem Tage der Wirksamkeit dieses Gesetzes angesucht und letztere vor diesem Zeitpuncte gehörigen Orts angebracht wurden.

c) Bei allen vor dem 1. October 1850 überreichten Eingaben und den darüber erfolgenden ämtlichen Ausfertigungen.

IV. Die Urkunden, welche über ein, vor der Wirksamkeit dieses Gesetzes geschlossenes Rechtsgeschäft nach diesem Zeitpuncte errichtet werden, unterliegen den Bestimmungen dieses Gesetzes.

V. Die vor der Wirksamkeit dieses Gesetzes errichteten Urkunden über Rechtsgeschäfte, wodurch das Eigenthum, der Fruchtgenuss oder das Gebrauchsrecht einer unbeweglichen Sache übertragen wird, sind bis 1. December 1850, wenn bis dahin weder deren Eintragung in den öffentlichen Büchern veranlasst, noch darüber eine Fassion geschehen ist, den, zur Einhebung der Gebühren bestimmten Aemtern zu dem Behufe vorzulegen, damit darauf der Umstand, dass die Urkunde vor der Wirksamkeit des Gesetzes errichtet wurde, bestätiget werde. Wird dieser Anordnung nicht Genüge geleistet, so ist auf solche Urkunden die Bestimmung des Absatzes IV anzuwenden.

VI. Für die im Auslande ausgestellten Rechtsurkunden, welche vor dem 1. October 1850 in die im Absatze I gedachten Kronländer übertragen worden sind, oder übertragen werden, hat die im §. 23 des provisorischen Gesetzes vorgezeichnete Frist zur Stämpelung, vom Tage der Wirksamkeit des Gesetzes angefangen zu laufen. Von diesem Tage angefangen sind auch für die Wechsel die vorgeschriebenen Fristen von sechs und zwölf Monaten, nach deren Ablauf die Anwendung der günstigeren Gebühren-Scala I aufzuhören und jene der Scala II einzutreten hat, zu zählen.

VII. Die Handels- und Gewerbsbücher, welche schon vor der Wirksamkeit des Gesetzes im Gebrauche standen, dürfen nach dem Tage der Wirksamkeit desselben nur dann fortgeführt

werden, wenn sie bis zu diesem Zeitpuncte entweder nach der Gesammtbogenzahl oder für den noch ungebrauchten Theil des Buches der Gebührenentrichtung unterzogen wurden. In letzterem Falle ist der gebrauchte Theil des Buches deutlich abzuschliessen und hinsichtlich des ungebrauchten Theiles dasjenige zu beobachten, was zufolge §. 31 des Gesetzes für den Fall der Stämpelung eines Buches auf dem ersten Blatte desselben vorgeschrieben ist.

VIII. Die in den Kronländern, in welchen das provisorische Gesetz vom 9. Februar 1850 wirksam ist, einzelnen Personen oder Anstalten durch besondere ausdrückliche Bewilligungen als Ausnahmen von dem Gesetze zugestandenen, nicht ausdrücklich an einen bestimmten Ort gebundenen Begünstigungen hinsichtlich der Stämpelpflicht haben sich innerhalb der Gränzen der Bewilligung auch auf die Urkunden und Schriften zu erstrecken, welche in den, im ersten Absatze Unseres gegenwärtigen Patentes genannten Kronländern ausgefertigt werden.

Die Begünstigungen, welche in den, bisher dem Gesetze vom 9. Februar 1850 unterworfenen Kronländern bestimmten Arten von Unternehmungen, Beschäftigungen oder Anstalten, und nicht bloss einzelnen Personen oder Orten zugestanden sind, haben auch denselben Arten Unternehmungen, Beschäftigungen oder Anstalten der Kronländer, für die das gegenwärtige provisorische Gesetz zu gelten hat, zu Statten zu kommen, wenn sie unter Nachweisung des Vorhandenseyns derselben Bedingungen und Erfordernisse um die ausdrückliche Bewilligung der gleichen Begünstigung bei Unserem Finanzministerium einschreiten und ihnen dieselbe zuerkannt wird.

IX. So lange für die Kronländer, in denen das gegenwärtige Gesetz Wirksamkeit erhält, die bürgerlichen Gesetze in Absicht auf die Besitzergreifung von Verlassenschaften und die gerichtliche Verhandlung der Erbrechte nicht mit den für die übrigen Kronländer bestehenden Anordnungen in Einklang gebracht wurden, haben für die Bemessung und Einhebung der Gebühren von den Vermögensübertragungen von Todeswegen folgende Bestimmungen in den unter dem gegenwärtigen provisorischen Gesetze begriffenen Kronländern zu gelten:

1. Die in den §§. 46 und 75 des Gesetzes den Gerichten auferlegten Verpflichtungen haben sich bezüglich der Vermögensübertragungen von Todeswegen auf jene Fälle zu beschränken, in welchen die Gerichte nach den, in den gedachten Kronländern gegenwärtig bestehenden Gesetzen zu einem Einschreiten von Amtswegen oder über Ansuchen der Parteien berufen sind, oder ein Rechtsstreit, sei es über den Titel oder den Umfang des Erbrechtes oder über die Erbtheilung anhängig gemacht wird, oder aber auf die Erfolglassung einer in gerichtlicher Aufbewahrung befindlichen Sache aus dem Titel des Erbrechtes ein Anspruch gestellt wird.

2. Im Grunde des §. 72 des Gesetzes darf von den Gerichten ein Testament, ein Erbschafts-Theilungsvertrag, oder ein Urtheil, durch das ein Erbrecht oder Legat zuerkannt wurde, nicht in Vollzug gesetzt werden, wenn nicht, so weit es sich um einen, dem angeschlossenen provisorischen Gesetze unterliegenden Fall handelt, die Berichtigung oder vollständige Sicherstellung der von dem Nachlasse und den Vermächtnissen entfallenden Gebühr nachgewiesen wird.

3. Die im §. 46 dieses Gesetzes den Haupterben auferlegte Verpflichtung wird dahin bestimmt, dass alle gesetzlichen oder testamentarischen Erben solidarisch verpflichtet sind, die Nachweisung des Nachlasses binnen drei Monaten vom Todestage des Erblassers gerechnet, dem zur Bemessung der Gebühren bestimmten Amte unmittelbar zu überreichen.

4. Wer im Grunde einer nach der Wirksamkeit dieses Gesetzes erfolgten Vermögensübertragung von Todeswegen die Eintragung des Eigenthumsrechtes, Fruchtgenusses oder Gebrauchsrechtes einer unbeweglichen Sache oder eines darauf haftenden Rechtes in die öffentlichen Bücher ansucht, oder eine Fassion welch immer Art anbringt, ist verpflichtet, dem zur Bemessung der Gebühr von der Eintragung oder Fassion bestellten Amte die Nachweisung zu liefern, dass rücksichtlich der Gebühr von der Vermögensübertragung von Todeswegen der gesetzlichen Verbindlichkeit Genüge geleistet worden sei; widrigens nebst der Eintragungs- oder Fassionsgebühr zugleich die Gebühr für die Vermögensübertragung von Todeswegen vorzuschreiben und darüber das weitere Amt zu handeln seyn wird.

5. Dieselbe Nachweisung haben auch alle öffentlichen Behörden, Gerichte und Aemter dann zu fordern, wenn es sich um die Erfolglassung eines Deposits oder um die Anerkennung einer Rechtsübertragung von Todeswegen handelt. Wird diese Nachweisung nicht geliefert, so ist davon die Mittheilung an die Steuerverwaltung zu machen, und eine einstweilige Vorkehrung zur Sicherstellung der Gebühren zu treffen.

Unsere Minister der Finanzen, des Innern und der Justiz sind mit der Vollführung dieser Anordnung und des beigeschlossenen Gesetzes beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am zweiten August im Eintausend achthundert und fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Bruck. Thinnfeld. Thun. Csorich. Kulmer.

Provisorisches Gesetz.

Ueber die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen.

Erstes Hauptstück.

Von der Gebühr der Abgabe.

Erster Abschnitt.

Allgemeine Bestimmungen.

1. Gegenstand der Abgabe.

§. 1.

Der durch das gegenwärtige provisorische Gesetz angeordneten Abgabe unterliegen:

A. Jedes Rechtsgeschäft, durch welches nach den bürgerlichen Gesetzen Rechte begründet, übertragen, befestiget, umgeändert oder aufgehoben werden.

1. Wenn mit oder ohne Ausfertigung einer Urkunde durch das Rechtsgeschäft das Eigenthum oder die Dienstbarkeit des Gebrauches oder der Fruchtniessung einer unbeweglichen Sache entgeltlich oder unentgeltlich übertragen wird.

2. Schenkungen unter Lebenden beweglicher Sachen, die nicht sogleich mit der Schenkung übergeben werden, wenn über die Schenkung eine Urkunde errichtet wird, oder die Uebergabe der geschenkten Sache an den Geschenknehmer erst nach dem Tode des Geschenkgebers erfolgt.

3. Wenn über andere als die unter 1. und 2. aufgeführten Rechtsgeschäfte eine Rechtsurkunde, d. i. eine Urkunde zu dem Zwecke, um gegen den Aussteller oder Vollmachtsgeber zum Beweise zu dienen, ausgefertiget wird, die Urkunde mag mit den zur Beweiskraft erforderlichen Förmlichkeiten versehen seyn oder nicht.

B. Alle Vermögensübertragungen auf den Todesfall, in soferne sie nicht unter A. begriffen sind.

C. Folgende Behelfe:

1. Zeugnisse, durch welche persönliche Eigenschaften, Thatsachen oder überhaupt thatsächliche Umstände zu dem Zwecke bestätiget werden, damit sie demjenigen, welchem dieselben ertheilt werden, ein Beweismittel oder einen Ausweis gewähren, in soferne diese Bestätigung weder als eine Rechtsurkunde nach A, noch als eine ämtliche Ausfertigung zu betrachten ist (Tarifpost 116, Anmerkung 1).

2. Bücher, welche über einen Handels- oder anderen Gewerbsbetrieb, über industrielle Unternehmungen, Geschäftsvermittlungen oder Geschäftsbeglaubigungen geführt werden.

D. Folgende Schriften und Amtshandlungen, und zwar:

1. Alle Eingaben, die von Privatpersonen bei dem Landesfürsten, dem Reichstage, den Landes- oder Gemeindevertretungen, oder bei den, durch dieselben für die Angelegenheiten des Staates, der Kronländer oder der Gemeinde aufgestellten öffentlichen Anstalten, Behörden oder Aemtern oder bei den, ihre Stellen vertretenden Amtspersonen überreicht werden; ferner Duplicate und Beilagen dieser Eingaben, und die Abschriften der Rubrik der Eingabe.

2. Die Eintragung zur Erwerbung dinglicher Rechte in die öffentlichen Bücher.

3. Aemtliche Ausfertigungen, welche durch dieses provisorische Gesetz ausdrücklich als der Gebühr unterworfen bezeichnet werden und nicht bereits unter den Rechtsurkunden oder Zeugnissen begriffen sind.

2. Ausmass derselben

(Tarif.)

§. 2.

Die Gegenstände und das Ausmass der Gebühr bestimmt der angeschlossene Tarif, welcher sammt den Vorerinnerungen zu denselben und den Anmerkungen zu den einzelnen Tarifsposten als ein Bestandtheil des gegenwärtigen Gesetzes zu betrachten ist.

3. Arten der Entrichtung.

§. 3.

a) Grundsatz.

Die Abgabe wird entweder mittelst des Stämpels oder unmittelbar eingehoben.

Sie wird ferner entweder in einem unveränderlichen (festen, fixen) oder in einem mit dem Werthe des Gegenstandes nach Abstufungen dieses Werthes (Scalen) oder nach Procenten desselben wachsenden Betrage bemessen.

§. 4.

b) Entrichtung mittelst des Stämpels.

Mittelst des Stämpels wird die Abgabe, so weit nicht das Gesetz eine Abweichung anordnet (§. 28), eingehoben, und zwar:

A. in einem festen Betrage:

1. von Eingaben, Duplicaten und Beilagen derselben, dann von Rubriksabschriften (§. 1. D. 1.);

2. von Zeugnissen (§. 1. C. 1.);

3. von Handels- und Gewerbsbüchern, von Büchern über industrielle Unternehmungen, über Geschäftsvermittlungen oder die Aufnahme und Beglaubigung von Geschäften (§. 1. C. 2.);

4. von den im Tarife mit einer fixen Stämpelgebühr aufgeführten ämtlichen Ausfertigungen (§. 1. D. 3.);

5. von allen jenen Rechtsurkunden, die nicht der nach dem Werthe des Gegenstandes in Abstufungen sich richtenden Stämpelgebühr unterworfen sind (§. 1. A. 3.);

B. In einem mit dem Werthe des Gegenstandes nach Abstufungen dieses Werthes (Scalen) wachsenden Betrage von den im §. 1. A. 3. bemerkten Rechtsgeschäften, die eine Vermögensübertragung, Befestigung eines Rechtes, oder die Aufhebung oder Erfüllung einer Verbindlichkeit in sich schliessen, wenn die Leistung oder Gegenleistung eine schätzbare Sache ist, und der Geldwerth der Leistung oder Gegenleistung in der Urkunde selbst angegeben oder durch Beziehung auf andere Urkunden, Schriften, Bücher, Rechnungen ausgedrückt ist, und die Gebühr den Betrag von 20 fl. nicht überschreitet.

§. 5.

c) Unmittelbare Einzahlung.

Unmittelbar wird die Abgabe eingehoben:

A. in einem festen Betrage:

von den im Tarife mit einer fixen Gebühr aufgeführten

a) Eintragungen in die öffentlichen Bücher (§. 1. D. 2.);

b) civilgerichtlichen Erkenntnissen (§. 1. D. 3).

B. In einem mit dem Werthe des Gegenstandes **nach Abstufungen dieses Werthes** (Scalen) wachsenden Betrage von den im §. 4 B. bemerkten Rechtsgeschäften, wenn

a) der Werth, nach welchem die Gebühr bemessen wird, in der Urkunde selbst angegeben oder durch Beziehung auf andere Urkunden, Schriften, Bücher, Rechnungen ausgedrückt ist, und die Gebühr den Betrag von 20 fl. überschreitet, oder

b) wenn die Leistung oder Gegenleistung eine schätzbare Sache ist, jedoch der Werth nicht auf die hier unter a angeführte Art ausgedrückt ist.

C. In einem mit dem Werthe des Gegenstandes nach **Procenten** dieses Werthes wachsenden Betrage:

1. Von Rechtsgeschäften, durch die das Eigenthum oder die Dienstbarkeit des Gebrauches oder der Fruchtniessung einer unbeweglichen Sache entgeltlich oder unentgeltlich übertragen wird (§. 1. A 1.).

Von Schenkungen beweglicher Sachen, die nicht sogleich bei der Schenkung übergeben werden, wenn über die Schenkung eine Urkunde errichtet wird, oder die Uebergabe der geschenkten Sachen an den Geschenknehmer erst nach dem Tode des Geschenkgebers erfolgt (§. 1. A. 2.).

3. Von Vermögensübertragungen auf den Todesfall (§. 1. A. u. B.).

4. Von der Eintragung zur Erwerbung dinglicher Rechte in die öffentlichen Bücher (§. 1. D. 2.).

5. Von den im Tarife bezeichneten civilgerichtlichen Endurtheilen (§. 1. D. 3.).

4. Entscheidung über die Gebührenpflicht und das Ausmass der Abgabe.

§. 6.

Weder über die Frage, ob eine Gebühr zu entrichten ist, oder nicht, noch über das Ausmass derselben findet ein gerichtliches Verfahren Statt.

5. Einbringung unberichtigter Gebühren.

§. 7.

Unberichtigte Gebühren sind auf die zur Einbringung rückständiger landesfürstlicher Steuern vorgeschriebene Art einzubringen.

6. Classificirung in Concursfällen.

§. 8.

In Concursfällen werden die durch das gegenwärtige provisorische Gesetz bestimmten Gebühren wie andere landesfürstliche Steuern classificirt.

7. Verjährung.

§. 9.

Diese Gebühren unterliegen keiner Verjährung.

8. Befreiungen.

§. 10.

a) Begründung derselben.

Befreiungen von den durch das gegenwärtige provisorische Gesetz festgesetzten Gebühren gründen sich auf die Beschaffenheit

a) des Gegenstandes, über den eine Schrift oder Urkunde ausgestellt, oder ein Rechtsgeschäft errichtet wird, oder

b) der Person, von welcher oder für welche die gebührenpflichtige Handlung vorgenommen wird.

§. 11.

b) Für Beilagen der Eingaben.

Die Befreiung der Beilagen von dem Stämpel findet nur in dem Falle Statt, wenn die Eingabe, der dieselben angeschlossen sind, stämpelfrei ist. Dagegen müssen Urkunden und Schriften, die ihrer Beschaffenheit nach dem Stämpel nicht unterliegen, wenn dieselben einer stämpelpflichtigen Eingabe als Beilagen angeschlossen werden, ausser den im Tarife ausdrücklich ausgenommenen Fällen, mit dem für die Beilagen vorgeschriebenen Stämpel versehen werden.

§. 12.

c) Arten der Befreiung für andere Gegenstände der Abgabe.

Die Befreiung von der Abgabe für andere derselben unterliegenden Gegenstände, als Beilagen, ist entweder eine unbedingte oder eine bedingte, d. h. sie besteht entweder unter allen Umständen, oder nur so lange, als die Bedingungen derselben vorhanden sind.

Jeder Gebrauch, bei dem diese Bedingungen nicht eingetreten, begründet die Verbindlichkeit zur Entrichtung der Gebühr vor diesem Gebrauche.

In dem angeschlossenen Tarife sind auch die Befreiungen und die Bedingungen, unter denen die Befreiung stattfindet, aufgeführt.

§. 13.

d) *Wem die persönliche Befreiung zu Statten kommt?*

Die persönliche Befreiung von der Gebühr hat nur demjenigen, dem sie durch das Gesetz zugestanden ist, und auch ihm nur so weit zu Statten zu kommen, als ihm ohne diese Befreiung nach den §§. 64, 68 und 69 dieses Gesetzes die Verpflichtung zur Entrichtung der Gebühr obliegen würde.

Wer mit einer Person, die von der Gebührenpflicht befreit ist, Geschäfte schliesst, kann darum nicht für sich eine gleiche Befreiung in Anspruch nehmen.

Wird in einem Rechtsstreite zwischen einer befreiten und einer gebührenpflichtigen Person der gebührenpflichtige Theil zum Ersatze der Gerichtskosten verurtheilt, so hat er auch jenen Gebührenbetrag an die Gefällscasse zu berichtigen, welchen die befreite Person hätte aufwenden müssen, wenn ihr die Befreiung nicht zu Statten gekommen wäre.

Zweiter Abschnitt.

Besondere Bestimmungen über die Stämpelgebühr.

1. Stämpelclassen.

§. 14.

Die Stämpelgebühr wird in 20 Abstufungen eingehoben, für deren jede eine besondere Stämpelclasse bestimmt ist.

Diese Stämpelclassen für alle Kronländer, mit Ausschluss des lombardisch-venetianischen Königreiches, sind:

Stämpelclasse:	Geldbetrag in C. M.	
1. Classe	— fl.	1 kr.
2. „	— „	3 „
3. „	— „	6 „
4. „	— „	10 „
5. „	— „	15 „
6. „	— „	30 „
7. „	— „	45 „
8. „	1 „	— „
9. „	2 „	— „
10. „	3 „	— „
11. „	4 „	— „
12. „	5 „	— „
13. „	6 „	— „
14. „	8 „	— „
15. „	10 „	— „
16. „	12 „	— „
17. „	14 „	— „
18. „	16 „	— „
19. „	18 „	— „
20. „	20 „	— „

Diese Stämpelclassen für das lombardisch-venetianische Königreich sind:

Stämpelclasse:	Geldbetrag in österr. Liren.	
1. Classe	— Liren	5 Cent.
2. „	— „	15 „
3. „	— „	30 „
4. „	— „	50 „
5. „	— „	75 „
6. „	1 „	50 „
7. „	2 „	25 „
8. „	3 „	— „
9. „	6 „	— „
10. „	9 „	— „
11. „	12 „	— „
12. „	15 „	— „
13. „	18 „	— „
14. „	24 „	— „
15. „	30 „	— „
16. „	36 „	— „
17. „	42 „	— „
18. „	48 „	— „
19. „	54 „	— „
20. „	60 „	— „

2. Bemessung der nach Abstufungen des Werthes wachsenden Stämpelgebühr.

§. 15.

a) *Bei Urkunden, die mehrere Leistungen umfassen.*

Hat eine dem Stämpel nach der Grösse des Geldwerthes unterworfene Urkunde mehrere einzelne Leistungen zum Gegenstande, so richtet sich die Gebühr nach der Summe aller einzelnen Geldwerthe.

Wurden nebst einer Hauptleistung Nebenleistungen bedungen, so müssen zum Behufe der Bemessung der Gebühr die letzteren der Hauptleistung hinzugeschlagen werden.

§. 16.

b) *Bei wiederkehrenden Leistungen.*

Umfasst das Rechtsgeschäft wiederkehrende Leistungen, so gelten für die Bemessung der Gebühr folgende Bestimmungen:

a) *Ist eine wiederkehrende Leistung für eine bestimmte, aber zehn Jahre nicht erreichende Zeitdauer bedungen, so wird die Gebühr nach der Summe der für die ganze Dauer berechneten Geldwerthe bemessen.*

b) *Sollen die wiederkehrenden Leistungen durch zehn oder mehr als zehn Jahre fortdauern, so muss die Stämpelgebühr nach dem zehnfachen Betrage der jährlichen Leistung entrichtet werden.*

c) *Ist die Dauer der wiederkehrenden Leistungen auf die Lebenszeit Einer bestimmten Person beschränkt, so unterliegt sie der Gebühr nach dem zehnfachen, im Falle sich die Dauer der wiederkehrenden Leistungen aber nach der Lebenszeit zweier oder mehrerer Personen zu richten hat, nach dem fünfzehnfachen Betrage der jährlichen Leistung.*

d) *Lautet die Urkunde auf immerwährend wiederkehrende Leistungen, oder hat sich die Dauer der Leistung nach dem Bestande einer auf unbestimmte Zeit errichteten Körperschaft oder Anstalt zu richten, so unterliegt sie dem Stämpel nach dem zwanzigfachen Betrage der jährlichen Leistung.*

e) *Ist die Leistung auf eine andere ungewisse Zeit bedungen, so muss die Stämpelgebühr nach dem dreifachen Betrage der jährlichen Leistung entrichtet werden.*

§. 17.

c) *Leistungen, deren höchstes Ausmass bestimmt ist oder mit bedungener Wahl.*

Ist die Leistung nicht mit einem bestimmt festgesetzten Betrage, wohl aber deren höchstes Ausmass (Maximum) ausgedrückt, oder zwischen zwei Rechten oder Verbindlichkeiten eine Wahl bedungen, so ist die Gebühr in dem ersten Falle nach dem Geldwerthe des Maximums, in dem andern nach dem zur Wahl gestellten grösseren Geldwerthe zu bemessen.

§. 18.

d) *Bei schätzbaren und nicht schätzbaren Gegenständen.*

Bezieht sich eine stämpelpflichtige Urkunde über ein Rechtsgeschäft auf Gegenstände, wovon ein Theil schätzbar, der andere nicht schätzbar ist, so wird der Stämpel nur nach dem Geldwerthe des schätzbaren Theiles bemessen, während der nicht schätzbare Theil ausser Anschlag zu bleiben hat, in soferne die auf solche Weise entfallende Gebühr nicht kleiner ist,

als jene, welcher die Urkunde unterläge, wenn sie nur auf nicht schätzbare Gegenstände Bezug hätte. Ergibt sich nach dem schätzbaren Theile ihres Gegenstandes eine kleinere Stämpelgebühr, als für eine Urkunde derselben Art über nicht schätzbare Gegenstände entfällt, so muss letztere Gebühr entrichtet werden.

§. 19.

e) *Währung der Bemessung.*

Ist der Geldbetrag, nach welchem der Stämpel sich zu richten hat, in einer andern Währung als der Conventions-Münze nach dem 20 Guldenfusse ausgedrückt, oder durch Beziehung angegeben, so ist die Grösse der Stämpelgebühr nach dem Betrage zu bestimmen, welcher durch Reduction auf diese Währung entfällt. Ist die Währung nicht ausgedrückt, so wird die landesübliche des Ortes der Ausstellung vermuthet.

§. 20.

f) *Erfüllung der Stämpelpflicht bei dem Zusammentreffen einer befreiten mit einer nicht befreiten Person.*

Schliesst Jemand mit einer Person, die von der Stämpelpflicht befreit ist, ein Geschäft, so ist, soferne die Urkunde mehrfach ausgefertigt wird, das von dem stämpelpflichtigen Theile ausgefertigte Exemplar, sofern die Ausfertigung aber nur in Einem Exemplare erfolgt, dasselbe auf Kosten des stämpelpflichtigen Theiles, mit dem vorschriftmässigen Stämpel zu versehen (§. 13).

Wird eine stämpelpflichtige Eingabe gemeinschaftlich von einer oder mehreren stämpelpflichtigen und stämpelfreien Personen eingebracht, so hat die stämpelpflichtige Person den vollen Stämpelbetrag für die Eingabe, die Rubriksabschrift und die Beilagen zu tragen. Dieselbe Bestimmung hat auch rücksichtlich des Stämpels für diejenigen Protokolle und deren Beilagen, dann ämtliche Abschriften oder Vidimirungen zu gelten, welche über das gemeinschaftliche Ansuchen stämpelpflichtiger und stämpelfreier Personen ausgefertigt werden.

3. Arten der Erfüllung der Stämpelpflicht.

§. 21.

a) *Grundsatz.*

Als Grundsatz hat zu gelten, dass jede stämpelpflichtige Schrift oder Urkunde gleich bei der Ausstellung auf einem mit dem gesetzmässigen Stämpel versehenen Papier geschrieben werden müsse. Bei der Anwendung dieses Gesetzes wird unter Papier jeder zur Ausfertigung stämpelpflichtiger Urkunden oder Schriften bestimmter oder verwendeter Stoff verstanden.

§. 22.

b) *Nachstämplung.*

aa) *Fälle derselben.*

Die Nachstämplung ist nur gestattet:

a) *Bei nicht vollständig ausgefertigten Rechtsurkunden, Zeugnissen und ämtlichen Ausfertigungen. Es ist aber eine solche Schrift oder Urkunde als vollständig ausgefertigt zu betrachten, sobald sie von dem Aussteller, oder wenn sie von mehreren Personen ausgestellt wird, auch nur von einer stämpelpflichtigen Person unterschrieben ist;*

b) *bei den bedingt stämpelfreien Schriften und Urkunden, ehe von denselben ein Gebrauch gemacht wird, der die Gebührenpflicht begründet (§. 12); ferner*

c) *bei solchen Schriften, welche ihrer Beschaffenheit nach zwar nicht stämpelpflichtig sind, jedoch bei ihrer Beibringung als Beilagen dem für die letzteren vorgeschriebenen Stämpel unterliegen;*

d) *bei solchen, die aus dem Auslande oder dem stämpelfreien Inlande ins stämpelpflichtige Inland übertragen werden;*

e) *bei vollständig ausgefertigten Eingaben und Duplicaten der Eingaben, ferner Rubriks-Abschriften derselben, wenn sie noch nicht überreicht oder bei der Ueberreichung von der Behörde oder dem Amte nicht angenommen worden sind, und*

f) *bei jenen Urkunden und Schriften, die den Gegenstand der Einhebung der gesteigerten Gebühr (§. 79) oder einer Strafverhandlung wegen Verkürzung der Gebühr ausmachen.*

§. 23.

bb) *Frist, binnen welcher bei Rechtsurkunden, die ausser dem stämpelpflichtigen Inlande ausgestellt wurden, der Verpflichtung Genüge geleistet werden soll.*

Die im Auslande oder gebührenfreien Inlande ausgestellten Rechtsurkunden jener Arten, welche ihrer Beschaffenheit nach im stämpelpflichtigen Inlande der Stämpelpflicht bei der Ausfertigung unterliegen, müssen, wenn dieselben ein Rechtsgeschäft, das im stämpelpflichtigen Inlande Wirksamkeit zu erhalten hat, betreffen, innerhalb dreissig Tagen nach geschehener Uebertragung in das gebührenpflichtige Inland, und in jedem Falle auch vor Ablauf dieser Zeit, ehe von derselben ein ämtlicher Gebrauch gemacht, oder eine durch die Urkunde übernommene Verbindlichkeit erfüllt, oder auf Grundlage dieser Urkunde eine andere rechtsverbindliche Handlung vorgenommen wird, zur Stämplung gebracht werden. Entsteht über die Zeit, zu welcher die Uebertragung einer Urkunde oder Schrift in das gebührenpflichtige Inland erfolgte, ein Zweifel, so hat der Steuerpflichtige die sich hierauf beziehenden Thatumstände zu erweisen.

§. 24.

cc) *Bei Urkunden ohne Angabe der Ausfertigungszeit.*

Als ein Grund zu einem solchen Zweifel ist insbesondere zu betrachten, wenn auf einer von sämmtlichen Ausstellern oder auch nur von einem derselben unterschriebenen Urkunde die Zeit der Ausfertigung nicht deutlich angegeben ist.

§. 25.

dd) *Benehmen der Stämpelämter bei der Stämpelaufdrückung.*

In den Fällen, wo das Gesetz die Nachstämplung einer Schrift oder Urkunde gestattet, sind die Stämpelämter verpflichtet, die von der Partei verlangte Stämpelaufdrückung gegen Entrichtung der entsprechenden Gebühr zu vollziehen, ohne in die Beurtheilung einzugehen, ob das nach dem Verlangen der Partei aufzudrückende Stämpelzeichen dem Inhalte und der Natur der Schrift oder Urkunde entspricht.

§. 26.

c) *Stämpelanheftung.*

aa) *Fälle derselben.*

Die Stämpelanheftung (Indossirung) ist gestattet:

a) *Bei Protokollen, welche von einem öffentlichen Amte oder einer öffentlichen Behörde in Parteisachen aufgenommen werden, wenn sie ein Rechtsgeschäft enthalten, welches der scalamässigen Stämpelgebühr unterliegt.*

In diesen Fällen muss jedoch die Indossirung innerhalb acht Tagen nach Abschluss des Protokolles, oder falls das Geschäft oder der Vertrag der Ratification der Behörde, bei welcher es aufgenommen wurde, oder einer anderen Behörde bedarf, binnen acht Tagen nach erfolgter oder bekannt gegebener Ratification von derjenigen Behörde vollzogen werden, bei welcher das Protokoll verbleibt.

b) *Bei den im §. 22 unter* b, c, d, f *aufgeführten Urkunden und Schriften.*

c) *Bei den aus dem Auslande oder dem stämpelfreien Inlande an eine Behörde oder ein Amt mit Beilegung der Gebühr in Barem oder mit deren Anweisung auf eine gebührende Zahlung einlangenden Eingaben, Beilagen und Zahlungs-Documenten.*

§. 27.

bb) *Verfahren.*

Die Stämpelanheftung darf nur von den öffentlichen Behörden und Aemtern und nur in den Fällen, wo sie das Gesetz ausdrücklich gestattet, dadurch vorgenommen werden, dass der stämpelpflichtigen Urkunde oder Schrift ein unbeschriebener, mit dem gesetzlichen Stämpel versehener Bogen, mittelst eines Fadens, dessen beide Enden auf eine gegen Missbrauch schützende Weise mit dem Amtssiegel befestigt sind, beigeheftet, auf dem beigehefteten Stämpelbogen selbst aber unmittelbar unter dem Stämpelzeichen angegeben wird:

1. die Schrift oder Urkunde, welcher der Stämpelbogen beigeheftet wurde;

2. ihr Gegenstand;

3. der Tag ihrer Ausfertigung;

4. die Unterschrift des Beamten, welcher die Indossirung vornimmt, nebst seiner ämtlichen Eigenschaft.

Für die zu Eingaben gehörenden Beilagen, denen die Partei classenmässige Stämpelbögen beilegt, dann für die aus dem Auslande oder dem stämpelfreien Inlande eingelangten Eingaben und Beilagen (§. 26, c) nimmt das Einreichungs-Protokollsamt; für die auf dem gedachten Wege an eine Casse eingelangten Zahlungs-Documente hingegen die Casse die Amtshandlung der Stämpelanheftung vor.

§. 28.

d) *Unmittelbare Berichtigung der Gebühr.*

Für Urkunden oder Schriften, von welchen die Gebühr in der Regel mittelst des Stämpels zu entrichten ist, soll die Gebühr unmittelbar entrichtet werden:

a) *Wenn der Stämpelpflicht durch die eingeführten Stämpelzeichen nicht Genüge geleistet werden kann. Die geschehene Einzahlung der Stämpelgebühr muss von den Behörden oder dem Amte, wo die Berichtigung erfolgt ist, auf der stämpelpflichtigen Schrift oder Urkunde bestätigt werden.*

Den Parteien ist auch gestattet, in solchen Fällen, vor der Ausfertigung der Urkunde, unbeschriebenes Papier zu dem für die unmittelbare Gebühreneinhebung bestellten Amte zu überbringen, den Betrag, der durch keines der eingeführten Stämpelzeichen geleistet werden kann, zu entrichten, und die Bestätigung über die erfolgte Zahlung zu verlangen. Die ämtliche Empfangsbestätigung ist auf dem beigebrachten Papiere mit dem Beisatze, dass die Zahlung vor der Ausfertigung der Urkunde

geleistet wurde, an der Stelle, wo das Stämpelzeichen angebracht zu werden pflegt, anzusetzen, und hat für die Parteien dieselbe Wirkung, als die Nachstämplung (§. 25 d. G.) hervorzubringen.

b) Wenn mit einer besondern Bewilligung für eine bestimmte Art Urkunden oder Schriften gestattet wird, die Gebühr unmittelbar zu berichtigen und die Urkunden oder Schriften ungestämpelt auszufertigen. Jede solche Bewilligung ist kundzumachen.

c) Wenn die Stämpelgebühr vorgemerkt wurde, und nachträglich berichtiget wird.

d) Wenn wegen einer Uebertretung der Anordnungen des gegenwärtigen Gesetzes die Stämpelgebühr nachträglich entrichtet wird.

§. 29.

e) Vormerkung.

Die Vormerkung der Stämpelgebühren findet Statt, wenn im gerichtlichen Streitverfahren Jemanden aus dem Grunde, weil dessen Aufenthalt unbekannt ist, oder er seine Armuth durch ein vorschriftmässig ausgefertigtes Zeugniss dargethan hat, von Amtswegen ein Vertreter bestellt wird. Die Vormerkung hat sogleich aufzuhören, sobald die Ursache derselben nicht mehr besteht.

4. Beischaffung des Stämpelpapieres.

§. 30.

Es wird Sorge getragen werden, dass sich Jedermann gestämpeltes Papier verschaffen könne, und dass dasselbe durch eigens befugte Bestellte an durch Aufschriften kenntlich gemachten Orten um den Preis, welchen das Stämpelzeichen angibt, verkauft werde. Es steht aber auch Jedermann frei, sein eigenes unbeschriebenes Papier, wie auch gedruckte oder lithographirte Blanquetten gegen Entrichtung der Gebühr stämpeln zu lassen. Die Grösse des Papierformates darf jedoch die Gränze nicht überschreiten, nach welcher die Höhe des ausgebreiteten ganzen Bogens mit seiner Breite, nach Wiener Zollen gemessen, multiplicirt das Product von 252 gibt. Dieser Grösse entspricht z. B. Papier von 14 Zoll Höhe und 18 Zoll Breite. Eingaben, welche bei den Behörden überreicht werden, sind mit Ausnahme der Originalurkunden auf dem eingeführten Stämpelpapier oder auf Papier von keinem grösseren Formate zu schreiben. Das zu den stämpelpflichtigen Büchern (Tarifspost 59) bestimmte Papier kann von grösserem Formate seyn; es darf jedoch das Quadrat-Flächenmass des Bogens (welches gefunden wird, wenn man die Breite des ausgespannten Bogens mit seiner Länge, beide nach Wiener Zollen gemessen, multiplicirt), bei Hauptbüchern, Saldo-Conto und Contocurrent-Büchern 726, bei allen übrigen Büchern 380 Quadratzolle nicht überschreiten. Wurde eine Urkunde oder Schrift auf ungestämpeltem Papiere von grösserem Formate, als von der oben erwähnten Normalgrösse ausgefertigt, so muss statt des Stämpels, welcher zu der Schrift oder Urkunde nach ihrer Natur oder nach ihrem Inhalte zu verwenden wäre, der Stämpel der nächst höheren Stämpelclasse (§. 14) gebraucht werden, z. B. statt des Stämpels der dritten Classe zu 6 kr. jener der vierten zu 10 kr. C. M. und so fort bis einschliessig 1 fl. Uebersteigt die Gebühr den Betrag von 1 fl., so ist nebst demselben bloss der Stämpel von 15 kr. für jeden das Normalmass überschreitenden Bogen zu entrichten. Bei Büchern, welche dem Stämpel von 1 kr. für den Bogen unterliegen, wird, wenn das Quadrat-Flächenmass des Bogens 380 Quadratzolle, jedoch nicht 504 Quadratzolle überschreitet, die Gebühr von 2 kr., und wenn

es 504 Quadratzolle, jedoch nicht 762 übersteigt, die Gebühr von 3 kr. von jedem Bogen eingehoben. Uebersteigt das Flächenmass des Bogens bei Büchern 762 Quadratzolle, so ist der Stämpel der nächst höheren Stämpelclasse nämlich 6 kr. zu gebrauchen.

5. Aeussere Bedingungen bei Ausfertigung der Urkunden und Schriften in Absicht auf die Stämpelpflicht.

§. 31.

a) *Wie dieselben zu schreiben sind.*

Die stämpelpflichtigen Schriften und Urkunden müssen dergestalt geschrieben werden, dass sie auf der Seite, wo sich der Stämpelabdruck befindet, unmittelbar unter demselben beginnen, oder dass der Raum zwischen der ersten Zeile und dem Stämpelabdrucke ausgefüllt ist.

Bei Wechseln kann sich der Stämpel auch auf deren Rückseite befinden.

Auf Papier, das mit dem Stämpelzeichen versehen ist, darf ein Druck oder eine Lithographirung von Privatpersonen nicht vorgenommen werden.

Bücher der Sensale, dann überhaupt alle Handels- und anderen Gewerbsbücher können, ehe eine Eintragung in dieselben erfolgt, auf der ersten Seite mit dem Stämpelzeichen für den der Gesammtzahl der Bögen entsprechenden Gebührenbetrag versehen werden. Eine besondere Vorschrift bestimmt die Vorsichten dieser Art Stämpelaufdrückung.

§. 32.

b) *Zwei oder mehrere Urkunden oder Schriften unter Einem Stämpel.*

Unter Einem Stämpel darf nur Eine Rechtsurkunde, ämtliche Ausfertigung oder Ein Zeugniss ausgefertigt werden. Es ist daher nicht gestattet, auf einer bereits ausgefertigten, d. h. ihrem Inhalte nach niedergeschriebenen und unterfertigten Urkunde oder Schrift unter einem und demselben Stämpel eine zweite oder mehrere andere stämpelpflichtige Urkunden oder Schriften beizufügen, wenn nicht

a) *die Geschäfte, worüber die Urkunden oder Schriften auf demselben Bogen geschrieben werden, unter sich in Verbindung stehen, und zugleich*

b) *unmittelbar unter einander ohne Leerlassung eines breiteren Zwischenraumes, als zwischen zwei Zeilen erforderlich ist, geschrieben werden, und*

c) *der Geldbetrag des aufgedrückten Stämpels das für sämmtliche auf diesem Bogen vereinigte Schriften oder Urkunden, wenn jede für sich auf einem eigenen Bogen geschrieben worden wäre, vorschriftmässig entfallende Gebührenausmass erreicht.*

Es werden aber bezüglich der Stämpelpflicht die Bücher der beeideten Sensale, in welche die von ihnen vermittelten Käufe und Verkäufe eingetragen werden, dann die stämpelpflichtigen Gewerbsbücher für alle Eintragungen, die in dieselben erfolgen, nur als Eine Urkunde betrachtet. Dasselbe gilt auch von ämtlichen Protokollen, die über ein und dasselbe Geschäft, wenn gleich mit Unterbrechungen an zwei oder mehreren Tagen aufgenommen und fortgesetzt werden.

Sucht im mündlichen Streitverfahren ein Theil eine Fristerstreckung an, so muss bei der durch die Erstreckung bestimmten Tagsatzung ein neues Protokoll auf einem eigenen gehörig gestämpelten Bogen aufgenommen werden, es möge bei dieser Tagsatzung die Verhandlung in der Hauptsache fortgesetzt, oder eine neue Fristerstreckung angesucht werden.

In wiefern Abschriften mehrerer Urkunden auf einem und demselben Bogen geschrieben werden können, bestimmt der Tarif.

§. 33.

c) *Eingaben zweier oder mehrerer Personen vereint.*

Eingaben von zwei oder mehreren Personen dürfen nur dann unter dem einfachen Eingabenstämpel vereint eingebracht werden, wenn diese Personen zur Zeit der Ueberreichung der Eingabe in einer solchen Gemeinschaft stehen, dass sie in Beziehung auf den Gegenstand der Eingabe als Eine Person angesehen werden können, oder doch das gestellte Ansuchen aus Einem ihnen gemeinschaftlichen Rechtsgrunde ableiten.

§. 34.

d) *Bestandtheile einer Urkunde oder Schrift.*

Als Bestandtheile einer Urkunde oder Schrift, die also einer besonderen Stämplung nicht bedürfen, werden betrachtet:

a) *Zusätze, welche einer schon vollständig ausgefertigten Urkunde nachträglich beigefügt werden, und durch welche in dem durch die Urkunde ausgedrückten Rechtsgeschäfte bezüglich auf den Ort, Zeit, Art oder Umfang der Rechte oder Verbindlichkeiten eine Aenderung nicht bewirkt wird.*

b) *Die am Schlusse einer Urkunde über ein durch einen Bevollmächtigten eingegangenes Geschäft beigesetzte Genehmigung (Ratification) des Machtgebers.*

c) *Die den Vollmachten für gerichtliche Sachwalter und Advocaten beigefügten besonderen Erklärungen über die Bestellung eines Stellvertreters oder die Annahme der Substitution.*

d) *Die Bestätigung eines Handzeichens durch den Namensfertiger und die Unterschriften eines oder mehrerer Zeugen.*

e) *Die einer Urkunde beigefügten Legalisirungen, so weit bei Ertheilung derselben vorschriftmässig vorgegangen wird.*

f) *Die von dem abgetretenen Schuldner auf der Cession beigesetzte Bestätigung, dass ihm die Abtretung der Forderung und der neue Gläubiger bekannt gemacht worden sei, und die Anerkennung der Liquidität von Seite des Schuldners, wenn über das ursprüngliche Geschäft schon eine Rechtsurkunde ausgefertigt ist.*

§. 35.

e) *Aenderungen in dem Inhalte von Urkunden oder Schriften.*

Prolongationen von Wechseln und von den durch den Ablauf der Zeit erlöschenden Verträgen, dann andere Bestimmungen, welche schon vollständig ausgefertigten Urkunden beigefügt werden, wodurch in den darin enthaltenen Rechten oder Verbindlichkeiten in Bezug auf Ort, Zeit, Art oder Umfang der Rechte oder Verbindlichkeiten eine Aenderung bewirkt wird, sind bezüglich der Stämpelgebühr als Urkunden über ein neues Geschäft zu betrachten. Wird jedoch in andern Fällen, als in jenen, wo es sich um die Prolongation eines Wechsels oder eines durch den Ablauf der Zeit erlöschenden Vertrages handelt, durch einen Zusatz auf der ursprünglichen Urkunde oder durch eine eigene Schrift bloss die Frist, binnen welcher die Zahlung einer Schuld zu leisten ist, oder der Ort, an welchem die Zahlung zu erfolgen hat, geändert, so hat diese Aenderung nur der fixen Stämpelgebühr und nicht dem Ausmasse nach dem Werthe der Leistung oder Gegenleistung zu unterliegen, insoferne das Rechtsgeschäft ursprünglich der gesetzmässigen Gebühr unterzogen wurde.

§. 36.

f) Nochmalige Ueberreichung einer bereits überreichten Eingabe.

Eingaben, welche bereits bei einer öffentlichen Behörde oder einem Amte überreicht und in Verhandlung genommen wurden, dürfen mit oder ohne Aenderung oder Ergänzung des Inhaltes oder der Beilagen nicht nochmals als Eingabe überreicht werden.

Die Wiedervorlegung einer solchen Eingabe kann nur als Beilage einer neuen, nach ihrer Eigenschaft vorschriftmässig gestämpelten Eingabe oder Protokolls-Ausfertigung geschehen.

6. Punctationen.

§. 37.

Punctationen, worunter ein von den Parteien unterfertigter Aufsatz über die Hauptpuncte eines Vertrages verstanden wird, sind in Bezug auf die Stämpelpflicht wie förmliche Urkunden zu behandeln.

7. Novationen.

§. 38.

Wird ein Vertrag von den Personen, die denselben geschlossen haben, durch ein neues Uebereinkommen ohne Hinzukunft einer dritten, in dem ursprünglichen Vertrage nicht begriffenen Person in der Art geändert, dass an die Stelle des frühern Rechtsgrundes ein anderer Rechtsgrund, oder an die Stelle des Hauptgegenstandes der Forderung ein anderer Gegenstand zu treten hat, wenn z. B. eine Sache von einer Person einer Anderen geliehen oder verpachtet worden war, und beide Theile übereinkommen, dass diese Sache in das Eigenthum des Darleihenehmers oder Pächters überzugehen habe, oder wenn die Parteien übereinkommen, dass statt einer in Getreide gebührenden Leistung ein Geldbetrag zu entrichten sei u. dgl., so muss jener Stämpel in Anwendung kommen, welcher für das Rechtsgeschäft vorgeschrieben ist, in welches das frühere umgeändert wird.

8. Stämpelmessung für verschiedene Geschäfte in einer Urkunde.

§. 39.

Wenn in einer und derselben Rechtsurkunde Rechtsgeschäfte verschiedener Art, welche nicht gegenseitig zusammenhängende Bestandtheile des Hauptgeschäftes ausmachen, enthalten sind, so muss für jedes einzelne Geschäft die gesetzlich entfallende Gebühr entrichtet, folglich die Urkunde nach dem, für die verschiedenen Geschäfte entfallenden Gesammtbetrage der Gebühr mit Berücksichtigung der Natur jedes einzelnen Geschäftes gestämpelt werden.

Uebersteigt die hiernach entfallende Gebühr den Betrag von zwanzig Gulden, so ist nach den für die unmittelbare Gebührenentrichtung geltenden Bestimmungen vorzugehen.

9. Stämpelpflicht zweier oder mehrerer Exemplare.

§. 40.

Wenn von derselben Schrift oder Urkunde mehrere gleichlautende Exemplare (Parien, Duplicate, Triplicate etc.) ausgefertigt werden, so unterliegt jedes einzelne Exemplar dem gesetzlichen Stämpel, in soferne der Tarif davon keine Ausnahme enthält.

Dieser Grundsatz gilt auch für Urkunden und Schriften, die der scalamässigen Stämpelgebühr unterliegen, jedoch ist gestattet, dass in einem solchen Falle mit Ausnahme der Wechsel nur die ersten zwei Exemplare mit dem Stämpel nach dem scalamässig entfallenden Ausmasse, die übrigen Exemplare aber mit dem für einfache ämtliche Abschriften festgesetzten Stämpel versehen werden dürfen, wenn sowohl die beiden ersten Exemplare als auch die übrigen Ausfertigungen dem zur Gebührenbemessung bestellten Amte vor der Unterfertigung, oder doch

längstens binnen acht Tagen nach der Ausstellung der ersten Exemplare vorgelegt werden, wobei Punctationen als die ersten Exemplare nur in dem Falle behandelt werden dürfen, wenn die Vertragsurkunde selbst keine solchen in der Punctation noch nicht aufgeführten Bestimmungen enthält, welche zu Folge des §. 35 als ein neues Geschäft zu betrachten sind. Das erwähnte Amt hat auf den beiden ersten und den weiteren Exemplaren die ämtliche Bestätigung über die Anzahl der ausgestellten Exemplare und die erfüllte Stämpelpflicht beizusetzen.

10. Umtausch verdorbenen Stämpelpapieres.

§. 41.

Verdorbenes Stämpelpapier wird in den Hauptstädten der Kronländer und in den Standorten der die Gefällsangelegenheiten leitenden Bezirksbehörde bei einem hiezu bestimmten Gefällsamte jedesmal gegen reines umgetauscht, wenn es entweder noch gar nicht beschrieben, oder die Schrift noch nicht vollständig ausgestellt, dieser Umstand deutlich zu erkennen, und keine Uebertretung des Gesetzes vorhanden ist.

Dritter Abschnitt.

Besondere Bestimmungen über die unmittelbare Gebührenentrichtung.

1. Wer die Gebühr zu bemessen und einzuheben hat.

§. 42.

Die Gebühr, welche unmittelbar zu entrichten ist (§. 5), wird von den hiezu bestimmten Aemtern bemessen und bei den dafür bezeichneten Cassen bar eingezahlt.

2. Verpflichtung zur Anzeige der gebührenpflichtigen Rechtsgeschäfte und Amtshandlungen.

§. 43.

a) Grundsatz.

Alle der unmittelbaren Gebührenentrichtung unterliegenden Rechtsgeschäfte oder Amtshandlungen sind dem Amte anzuzeigen, und soferne darüber Urkunden errichtet wurden, diese vorzulegen. Zum Behufe der Gebührenbemessung kann dem Amte statt der Original-Urkunde auch eine vidimirte Abschrift derselben vorgelegt werden. Hat die Mittheilung der Urkunde mittelst eines Gerichtes, einer Behörde oder öffentlichen Amtes zu geschehen, so hat die Partei dem Gerichte, der Behörde oder dem Amte mit der Original-Urkunde zugleich eine getreue Abschrift derselben zu überreichen. Das Gericht, die Behörde, das Amt, bei welchem die Ueberreichung geschah, bestätigt die Richtigkeit der überreichten Abschrift durch deren Vidimirung, und stellt die auf diese Art bekräftigte Abschrift dem zur Gebührenbemessung bestimmten Amte zu.

Liegt der Partei ob, das Rechtsgeschäft unmittelbar bei dem gedachten Amte anzumelden, so hat sie vorläufig die gerichtliche Vidimirung der von ihr beizubringenden Abschrift der Urkunde zu veranlassen.

Diese Vidimirung wird in beiden Fällen mit Beobachtung des Absatzes 5 der Vorerinnerungen zum Tarife gebührenfrei vorgenommen.

Die zum Behufe der Gebührenbemessung verfassten und vidimirten Urkunden-Abschriften geniessen die bedingte Stämpelfreiheit für den Gebrauch zu dem gedachten Zwecke und dürfen den Parteien nicht zurückgestellt werden.

Die zur unmittelbaren Gebührenentrichtung verpflichteten Personen sind nebstdem verbunden, dem Amte die zur Gebührenbemessung erforderlichen Nachweisungen und Behelfe zu überreichen. Auch die Gerichte haben auf Verlangen dem gedachten Amte die bei ihnen befindlichen Behelfe für diesen Zweck mitzutheilen.

§. 44.

b) Frist zur Anzeige, und wem sie obliegt.

aa) Bei Rechtsgeschäften.

Das Recht des Staatsschatzes auf die Gebühr tritt mit dem Zeitpuncte ein, in welchem das Rechtsgeschäft im Inlande geschlossen wurde. Bei Rechtsgeschäften, über welche die Parteien sich zu einem schriftlichen Vertrage verabredeten, hat der Tag der Errichtung dieser Urkunde als dieser Zeitpunct zu gelten.

Die Anzeige des gebührenpflichtigen Rechtsgeschäftes bei dem Amte anzubringen, liegt ob:

1. Bei Geschäften, die im gebührenpflichtigen Inlande geschlossen wurden, innerhalb 8 Tagen nach dem Abschlusse des Geschäftes, und zwar:

a) Wenn es bei öffentlichen Behörden, Gerichten oder Aemtern vorgenommen wurde, diesen Behörden, Gerichten oder Aemtern;

b) wenn es von einem Notare oder unter der Mitwirkung eines Advocaten, oder mit öffentlicher Beglaubigung aufgestellten Agenten oder Sachwalters geschlossen wurde, diesem Notare, Advocaten, Agenten oder Sachwalter;

c) ausser den unter a und b bemerkten Fällen beiden Theilen;

2. bei Geschäften, die ausserhalb des gebührenpflichtigen Inlandes geschlossen wurden, jedoch in demselben Wirksamkeit zu erhalten haben, binnen 30 Tagen, nach dem die darüber errichtete Rechtsurkunde in das gebührenpflichtige Inland gebracht wurde, demjenigen, an den sie im Inlande gelangt ist;

3. in den Fällen 1. und 2. auch vor Ablauf dieser Fristen, denselben Personen, ehe von der Urkunde im Inlande ein ämtlicher Gebrauch gemacht, oder eine durch dieselbe übernommene Verbindlichkeit erfüllt, oder im Grunde des Rechtsgeschäftes eine andere rechtsverbindliche Handlung vorgenommen wird.

Die Beweisführung über die Beobachtung des vorgezeichneten Zeitraumes liegt bei entstehenden Zweifeln dem Steuerpflichtigen ob. Der Letztere ist insbesondere in dem Falle zu dieser Beweisführung zu verhalten, wenn der mit dem §. 24 bezeichnete Grund eines Zweifels eintritt.

§. 45.

bb) Bei Urtheilen und Erkenntnissen.

Jedes Gericht erster Instanz ist verpflichtet, zugleich mit der Ausfertigung eines von ihm geschöpften, der Gebühr unterliegenden Urtheiles oder Erkenntnisses, dann bei der Bekantmachung eines solchen Urtheiles oder Erkenntnisses, höherer Instanz eine Abschrift desselben dem zur Bemessung der Gebühr bestellten Amte mitzutheilen.

§. 46.

cc) Bei Verlassenschafts-Abhandlungen.

Ueber jeden Sperract im Wege der Verlassenschafts-Abhandlung ist das zur Bemessung der Gebühr bestimmte Amt von dem Gerichte von Amtswegen zugleich mit der Erledigung des Sperractes in die Kenntniss zu setzen.

Unabhängig von dieser Verständigung hat der Haupterbe einer Verlassenschaft die Nachweisung des Nachlasses, der aus demselben zu leistenden Vermächtnisse und der entfallenden Gebühr bei der die Abhandlung pflegenden Behörde zu überreichen.

Diese Nachweisung hat darzustellen:

1. Den Activ- und Schulden-Stand, und zwar den ersteren auf Grundlage des Inventars, oder wenn kein Inventar aufgenommen worden wäre, eines von dem Haupterben an Eidesstatt zu bekräftigenden Vermögens-Bekenntnisses, den letzteren in Gemässheit der Anordnung des §. 57 dieses Gesetzes.

2. Die Angabe, welche Personen, und mit welchen Antheilen oder Gegenständen als Erben oder Vermächtnissnehmer an dem Nachlasse Theil nehmen.

3. Die Berechnung der für die einzelnen Personen entfallenden Gebührenbeträge.

Die zur Abhandlung der Verlassenschaft bestellte Behörde hat diese Nachweisung des Nachlasses in Vergleichung mit den Acten zu prüfen, die Ergänzung oder Richtigstellung zu veranlassen, und sobald die letztere erfolgte, mit den aufklärenden Bemerkungen dem zur Gebührenbemessung bestimmten Amte mitzutheilen.

Wo die Verlassenschaft mündlich abgehandelt wird, ist jene Nachweisung unter Mitwirkung der abhandelnden Behörde zu Stande zu bringen, und darüber ein Protokoll aufzunehmen.

§. 47.

dd) Bei Eintragungen in die öffentlichen Bücher.

Bei Bewilligung einer Eintragung in die öffentlichen Bücher zur Erlangung dinglicher Rechte hat das Gericht dem zur Bemessung der Gebühr bestellten Amte eine Abschrift des Bescheides unmittelbar zuzufertigen. Dem Amte, welches die öffentlichen Bücher führt, liegt ob, sogleich nach vorgenommener Amtshandlung dem früher gedachten Amte die eingetragenen Urkunden und Behelfe mitzutheilen. Soll die Mittheilung der Original-Urkunden unterbleiben, so muss die Partei sich nach der Bestimmung des §. 43 d. G. benommen haben.

3. Gebührenbemessung.

§. 48.

a) Grundsatz.

Die Bemessung der Gebühr erfolgt nach den im Tarife für jedes gebührenpflichtige Rechtsgeschäft enthaltenen Bestimmungen auf Grundlage des Geldwerthes oder Geldbetrages des Geschäftsgegenstandes. Dabei sind die Anordnungen der §§. 15, 16, 17, 18, 19, 35, 38, 39 zu beobachten. Die fixe Stämpelgebühr, welcher die Urkunde über das gebührenpflichtige Geschäft unterliegt, wird an der Procentualgebühr von demselben nicht abgerechnet.

§. 49.

b) Art der Gebührenbemessung.

aa) Im Allgemeinen.

Besteht der Gegenstand des gebührenpflichtigen Rechtsgeschäftes in einem oder mehreren Geldbeträgen, so wird die Abgabe nach denselben unmittelbar bemessen, ist er aber eine andere, jedoch schätzbare Sache, so muss ihr Geldwerth vorläufig nach den Verhältnissen desjenigen Zeitpunctes bestimmt werden,

a) von welchem an der Erwerber der Sache deren Uebergabe zu fordern berechtigt ist (daher bei Erbschaften und Vermächtnissen in der Regel des Todestages des Erblassers), oder

wenn dieser Tag zur Zeit der Werthsausmittlung nicht bekannt ist, oder erst künftig einzutreten hat, insbesondere bei Erbschaften oder Vermächtnissen unter einer aufschiebenden Bedingung, des Tages,

b) *an welchem die Werthsausmittlung vorgenommen wird.*

§. 50.

bb) *Vom Werthe unbeweglicher Sachen.*

Als Werth einer unbeweglichen Sache wird angenommen bei der Gebührenbemessung

1. von einem Kaufe in der Regel der bedungene Kaufpreis sammt dem Werthe der Nebenleistungen;

2. von anderen Erwerbungsarten:

a) *der durch die letzte gerichtliche Schätzung festgestellte Werth, wenn nicht gegen die Angemessenheit derselben aus der Zeit der Schätzungsvornahme oder aus andern Umständen wesentliche Anstände sich ergeben;*

b) *in Ermanglung einer solchen Schätzung der Kaufpreis, um welchen die letzte Veräusserung stattgefunden hat, sammt Nebenleistungen, falls sie nicht vor länger als 6 Jahren vorgenommen wurde.*

In keinem der unter 1., 2. angeführten Fälle soll jedoch, sofern die Sache der Grund- und Hauszinssteuer oder einer dieser beiden Steuerarten unterliegt, der Werth mit einem minderen Betrage, als dem Hundertfachen der ordentlichen Gebühr dieser Steuerarten angenommen werden, wenn nicht eine durch zufällige Ereignisse eingetretene Verminderung oder Verschlimmerung der Sache im Vergleiche mit dem der Steuerbemessung zum Grunde gelegten Zustande dargethan und das mindere Werthausmass dadurch auf eine unzweifelhafte Art nachgewiesen wird. Sowohl dem Steuerpflichtigen als auch der Steuerverwaltung steht aber frei, wenn gleich die unter 1., 2. angegebenen Mittel zur Gebührenbemessung vorhanden sind, über einen andern Masstab der Bemessung freiwillig übereinzukommen, oder zum Behufe der letztern eine besondere gerichtliche Schätzung anzusuchen.

Die Werthbestimmung durch eine eigene gerichtliche Schätzung hat zu erfolgen, wenn und in so weit die Steuerverwaltung mit dem Steuerpflichtigen nicht über einen andern Massstab der Bemessung übereinkommt.

§. 51.

cc) *Von Papier-Effecten.*

Oesterreichische Staatsschuldverschreibungen oder überhaupt diejenigen Papiere, welche in dem Wiener Börsenblatte aufgeführt werden, sind nach dem in diesem Blatte angegebenen Course des Tages, für welchen die Werthbestimmung vorgenommen wird, oder wenn an diesem Tage eine Cours-Notirung nicht vorkam, am nächsten, jedoch nicht über drei Monate zurück vorausgegangenen Börsentage, an welchem eine solche Notirung stattfand, zu veranschlagen. Papiere, die im Wiener Börsenblatte erscheinen, für die es aber an einer solchen Notirung fehlt, Privatschuldverschreibungen, dann solche Actien, und andere den Gegenstand des Umsatzes ausmachende Papiere, welche in dem Wiener Börsenblatte nicht erscheinen, sind in ihrem Nennwerthe anzunehmen, jedoch kann sowohl der Steuerpflichtige als die Steuerverwaltung die Bestimmung des Werthes durch gerichtliche Schätzung verlangen.

§. 52.

dd) *Vom Werthe anderer beweglicher Sachen.*

Den Werth anderer beweglicher Sachen hat der Steuerpflichtige gewissenhaft anzugeben, wenn nicht ohnehin eine gerichtliche Schätzung derselben vorgenommen wird.

Die Steuerverwaltung ist, wenn sie die Angabe des Steuerpflichtigen nicht für angemessen hält, gleichfalls berechtiget, zu fordern, dass eine gerichtliche Schätzung vorgenommen werde.

§. 53.

c) *Kosten der gerichtlichen Schätzung.*

Die Kosten der gerichtlichen Schätzung hat der Staatsschatz zu tragen, wenn dieselbe auf Ansuchen der Steuerverwaltung vorgenommen wird, und ein Ergebniss lieferte, welches den von dem Steuerpflichtigen angegebenen Werthbetrag nicht um mehr als 12½ Procent (ein Achtel) übersteigt. In jedem anderen Falle haben die Kosten dem Steuerpflichtigen zur Last zu fallen.

§. 54.

d) *Bemessung durch gegenseitiges Uebereinkommen.*

Der Steuerverwaltung ist gestattet, mit dem Steuerpflichtigen auch über eine andere als die durch das Gesetz vorgeschriebene Art der Werthsbestimmung des Gegenstandes der Abgabe übereinzukommen.

§. 55.

e) *Wenn in dem Rechtsgeschäfte schätzbare und nicht schätzbare Gegenstände begriffen sind.*

Wenn sich ein gebührenpflichtiges Rechtsgeschäft auf Gegenstände bezieht, wovon ein Theil schätzbar, der andere nicht schätzbar ist, so soll nur von dem schätzbaren Theile nach den gesetzlichen Bestimmungen die Gebühr eingehoben werden, während der nicht schätzbare Theil ausser Anschlag bleibt.

§. 56.

f) *Abzug der Lasten.*

Bei der Werthsbestimmung einer Sache sind von dem Werthe derselben nur die auf ihr haftenden öffentlichen Abgaben, dann diejenigen Lasten, ohne welche der Gebrauch oder die Benützung der Sache nicht stattfinden kann, in Abzug zu bringen, sofern dieser Abzug nicht bereits in dem Masstabe der Werthsveranschlagung selbst begriffen ist.

§. 57.

g) *Besondere Bestimmungen für die Bemessung der Gebühr von Erbschaften und Vermächtnissen.*

aa) *Veranschlagung des Nachlasses.*

Der Gebühr unterliegt der gesammte Nachlass eines Verstorbenen, welcher sich nach Abschlag der auf demselben lastenden Passiven, dann der Krankheits- und Begräbnisskosten als reines Verlassenschaftsvermögen herausstellt. Legate jeder Art, vom Nachlasse als solchem zu entrichtende Gebühren, ferner auf den Todesfall dem überlebenden Gatten oder dritten Personen durch das Gesetz oder Vertrag auf den Nachlass eingeräumte Forderungen dürfen von dem Nachlasse vor der Berechnung der Gebühr nicht abgezogen werden.

Die Eigenschaft des Nachlasses und des Rechts- oder Besitztitels, im Grunde dessen der Erblasser den Nachlass oder einzelne Bestandtheile desselben besass, begründet bezüglich der Verbindlichkeit zur Entrichtung der Gebühr keinen Unterschied.

Im Auslande liegende unbewegliche Güter des Erblassers sind in den gebührenpflichtigen Nachlass nicht einzubeziehen, von welchem auch die auf diesen Gütern haftenden Lasten nicht in Abzug gebracht werden sollen.

Dagegen sind im Auslande angelegte Capitalien und überhaupt Forderungen des Erblassers an Ausländer, sie mögen auf ausländischen Realitäten versichert seyn oder nicht, in ausländische öffentliche Fonds eingelegt seyn, oder bei Privaten haften, in der Form von Wechseln, gewöhnlichen Schuldscheinen oder wie immer genannten Effecten vorkommen, dem gebührenpflichtigen Nachlasse zuzuschlagen.

Schulden, welche sowohl auf dem unbeweglichen im Auslande befindlichen, als auch auf dem inländischen Verlassenschaftsvermögen haften, sind von dem letzteren nur nach Verhältniss dieser beiden Theile des Gesammtvermögens in Abzug zu bringen. In diesen Nachlass sind ferner auch diejenigen Forderungen des Erblassers einzubeziehen, welche der Erbe oder Legatar in die Masse schuldet, selbst dann, wenn sie ihm in Folge der Erbeinsetzung oder des Legats erlassen worden wären.

In eine Unterscheidung zwischen einbringlichen und uneinbringlichen Activen ist bei der Bemessung dieser Gebühr nicht einzugehen, es bleibt aber der Partei unbenommen, unter Nachweisung der Unsicherheit oder der Uneinbringbarkeit der Activen bei der Cameral-Landesbehörde um Herabsetzung der Gebühr einzuschreiten, und diese Behörde hat ein solches Ansuchen nach Massgabe der nachgewiesenen Verhältnisse nach Billigkeit zu würdigen. Doch muss ein solches Einschreiten noch vor der Einantwortung geschehen, indem nach der Einantwortung der Erbschaft eine Herabsetzung der Gebühr nicht mehr stattfindet.

Die vom Nachlasse abzuziehenden Schulden und Ausgaben haben die Erben mit den nöthigen Urkunden zu belegen und glaubwürdig nachzuweisen. Wer eine Sache, die erwiesener Massen zu dem Vermögen des Erblassers bis zu dessen Tod gehört hat, der Gebührenentrichtung durch die Behauptung entziehen will, dass sie an ihn durch ein Geschenk unter Lebenden übergegangen sei, muss diese Behauptung erweisen, widrigens der Werth dieser Sache in den gebührenpflichtigen Nachlass einbezogen wird.

§. 58.

bb) *Bei einigen Arten von Vermächtnissen.*

Wenn das Eigenthum einer Sache durch Erbschaft oder Vermächtniss an Jemanden übergeht, so ist die Gebühr von dem vollen Werthe dieser Sache mit Rücksicht auf das Verhältniss des Erwerbers zum Erblasser zu bemessen.

Wenn aber der Gebrauch oder Fruchtgenuss von einer Sache vermacht wird, z. B. von einem zur Erbschaft gehörigen Hause, so muss unterschieden werden, ob dieser Fruchtgenuss oder Gebrauch auf Lebenszeit oder auf unbestimmte oder bestimmte Zeit zugewendet wurde.

Wird der Fruchtgenuss oder Gebrauch auf Lebenszeit des Vermächtnissnehmers oder einer anderen Person, oder auf unbestimmte Zeit vermacht, so ist der Werth der Sache, wovon der Fruchtgenuss oder Gebrauch legirt wird, zu erheben, und es ist von der Hälfte dieses Werthes

die Gebühr für den Fruchtgenuss oder den Gebrauch, von der anderen Hälfte aber für die Uebertragung der Substanz nach dem Verhältnisse des Steuerpflichtigen zu dem Erblasser zu bemessen.

Gebührt dem Legatar der Fruchtgenuss oder Gebrauch auf eine bestimmte Zeit, jedoch länger als auf 10 Jahre, so wird die Gebühr bemessen, als fände der Fruchtgenuss oder Gebrauch auf unbestimmte Zeit Statt; überschreitet aber die Dauer des Fruchtgenusses die Zeit von zehn Jahren nicht, so wird die Gebühr für den Fruchtgenuss oder Gebrauch nach dem ganzen Betrage desselben während dessen ganzer Dauer mit Rücksicht des Verhältnisses des Fruchtniessers oder Gebrauchsberechtigten zum Erblasser festgesetzt, von dem Reste des Werthes der Sache hat den Erben oder Legatar die Gebühr nach dem für ihn festgesetzten Ausmasse zu treffen.

Nach demselben Verhältnisse ist vorzugehen, wenn es sich um das Legat einer Pension oder einer jährlichen Rente handelt.

§. 59.

cc) Bei Schenkungen auf den Todesfall, Erbverträgen und Schenkungen eines Fruchtgenusses oder Gebrauches unter Lebenden.

Schenkungen auf den Todesfall und Vermögens-Erwerbungen in Folge von Erbverträgen sind bezüglich der Gebührenbemessung wie Legate und Erbschaften zu behandeln.

Nach denselben Grundsätzen richtet sich auch die Behandlung der durch ein Geschenk unter Lebenden unentgeltlich eingeräumten Fruchtniessung oder Gebrauchsberechtigung in Absicht auf die dem Fruchtniesser oder Gebrauchsberechtigten obliegende Gebühr.

4. Einzahlung der Gebühr.

§. 60.

a) Wann solche zu erfolgen hat.

Die Einzahlung der vorgeschriebenen Gebühr hat zu geschehen, sobald dieselbe dem Gebührenpflichtigen durch das hiezu bestimmte Amt zur Kenntniss gebracht worden ist.

In den Fällen, in denen die scalamässige Gebühr von Rechtsurkunden zu entrichten ist (§. 5. B.), wird der entfallendeBetrag dem Steuerpflichtigen von dem Amte mündlich bekannt gemacht, und ist von dem letzteren zugleich bar zu erlegen.

In allen anderen Fällen wird die Gebührenbemessung dem Steuerpflichtigen schriftlich bekannt gemacht.

Ist die Gebühr innerhalb 30 Tagen vom Tage der dem Steuerpflichtigen mündlich oder schriftlich bekannt gemachten Schuldigkeit an gerechnet, nicht eingezahlt worden, so kann sie von der Steuerbehörde auf dem Executionswege eingebracht werden, und der Schuldner ist verpflichtet, ausser der Gebühr auch noch die Kosten der Einbringung zu vergüten.

§. 61.

b) Bestätigung der Berichtigung.

Die geschehene Gebührenentrichtung wird, wenn über das Rechtsgeschäft eine Urkunde errichtet wurde, auf jedem Exemplare derselben angemerkt und dieses dient zum Beweise, dass die vorgeschriebene Abgabe wirklich berichtigt worden sei. Wurde zur Gebührenbemessung nicht das Original, sondern eine vidimirte Abschrift der Urkunde vorgelegt, so ist bei Entrichtung der Gebühr, wenn diese von einem Rechtsgeschäfte bemessen wurde, die Originalurkunde zur Beisetzung dieser Empfangsbestätigung beizubringen. Diese Bestätigung soll

stets sogleich nach der Gebührenentrichtung ertheilt werden und wegen derselben hat die Zurückbehaltung der Urkunde bei dem einhebenden Amte nicht stattzufinden. Wird die Original-Urkunde in einem solchen Falle nicht beigebracht, so ist desswegen die Uebernahme der Gebühr nicht zu verweigern. In diesem Falle und in allen andern unter der obigen Bestimmung nicht begriffenen Fällen wird dem Zahlenden eine Quittung ertheilt.

5. Unabhängigkeit der Bemessung von der Anzahl der Urkunden-Exemplare.

§. 62.

Die unmittelbar zu entrichtende Gebühr wird von jedem gebührenpflichtigen Geschäfte nur einmal eingehoben, die Rechtsurkunde darüber mag in einem oder in mehreren Exemplaren ausgefertigt werden. Jede dieser Ausfertigungen unterliegt aber dem für einfache ämtliche Abschriften vorgeschriebenen fixen Stämpel.

Eine Ausnahme von diesem Grundsatze findet bloss in den Fällen Statt, in welchen zufolge des §. 5. B. die Gebühr von einer Rechtsurkunde einzuheben ist.

In diesen Fällen wird die Gebühr von jedem der zwei ersten Exemplare der Urkunde eingehoben, rücksichtlich des Stämpels von den übrigen Exemplaren aber sich nach dem §. 40 benommen.

Uebrigens ist in jedem Falle, wenn die Urkunde aus zwei oder mehreren Bogen besteht, der für den zweiten und die folgenden Bögen entfallende Stämpelbetrag nebst der unmittelbar zu entrichtenden Gebühr zu erlegen.

§. 63.

Die Gebühr von Endurtheilen ist gleichfalls in jedem Streitverfahren nur einmal und zwar für dasjenige Urtheil einzuheben, welches in Rechtskraft erwachsen ist, oder von dem oberen Gerichte bestätiget wurde. Werden innerhalb von sechs Monaten nach erfolgter Berufung an das höhere Gericht die Processacten an dasselbe nicht vorgelegt, so ist die Gebühr von dem Urtheile, gegen welches die Berufung ergriffen wurde, zu entrichten.

Wird ein Urtheil in Folge des fortgesetzten Verfahrens aufgehoben oder abgeändert und ist die Gebühr von demselben berichtiget worden, so soll deren Betrag an derjenigen Gebühr, die von dem spätern Endurtheile über das fortgesetzte oder verbesserte Verfahren entfällt, abgerechnet, und soferne die letztere niedriger als der erstere wäre, der entrichtete Mehrbetrag zurückerstattet werden.

Zweites Hauptstück.

Von der Verpflichtung zur Entrichtung der Abgabe und Haftung.

1. Verpflichtung zur Entrichtung der Stämpelgebühr.

§. 64.

a) *Im eigenen Namen.*

Zur Entrichtung der Stämpelgebühr sind verpflichtet:

1. Bei Rechtsurkunden, die über zweiseitig verbindliche Rechtsgeschäfte errichtet werden, zur ungetheilten Hand:

a) *der Aussteller, das ist derjenige,*

aa) *welcher die Urkunde im eigenen Namen errichtet, oder*

bb) in dessen Namen die Urkunde von einem Bevollmächtigten desselben errichtet wird, und

b) der Empfänger, nämlich derjenige, welcher die Urkunde zu seiner Versicherung oder Ausweisung selbst, oder durch einen andern annimmt.

2. Bei Rechtsurkunden, die über einseitig verbindliche Rechtsgeschäfte ausgestellt werden, derjenige, zu dessen Vortheile die Urkunde errichtet wird.

3. Bei Zeugnissen derjenige, für den oder in dessen Geschäfte dieselben ausgestellt werden.

4. Bei Gewerbsbüchern der Gewerbetreibende, über dessen Geschäftsbetrieb die Bücher geführt werden.

5. Bei Eingaben, Rubrik-Abschriften und den Beilagen der Eingaben und Protokolle, derjenige oder diejenigen, in dessen oder deren Geschäft die Eingabe oder das Ansuchen von ihm oder ihnen selbst oder von einem Bevollmächtigten eingebracht wird. Bei gemeinschaftlichen Eingaben oder Protokollen in einem Geschäfte zweier oder mehrerer Personen findet die Verpflichtung dieser Personen zur ungetheilten Hand Statt.

6. Bei ämtlichen Ausfertigungen diejenigen Personen, in deren Geschäfte die ämtliche Ausfertigung vorgenommen wird.

Trifft in den hier unter 2., 3. und 6. aufgeführten Fällen die Verbindlichkeit zur Entrichtung der Stämpelgebühr von einer Urkunde oder Schrift zwei oder mehrere Personen, so hat diese Verbindlichkeit für dieselben zur ungetheilten Hand stattzufinden.

§. 65.

b) In Geschäften eines Anderen.

Hat Jemand im Namen eines Anderen, ohne von diesem ausdrücklich oder stillschweigend bevollmächtigt zu seyn:

1. eine Urkunde im stämpelpflichtigen Inlande ausgestellt oder angenommen, oder

2. von einer bedingt stämpelfreien oder ausserhalb des stämpelpflichtigen Inlandes ausgestellten Urkunde oder Schrift einen die Stämpelpflicht begründenden Gebrauch gemacht, oder

3. eine Eingabe oder Beilagen bei einer Behörde überreicht, oder

4. Anlass zu einer ämtlichen Ausfertigung gegeben, so ist derjenige, in dessen Geschäfte diese Handlungen vorgenommen worden sind, zur Entrichtung der durch dieselben begründeten Gebühr verpflichtet, wenn er

a) die ohne seinen Auftrag stattgefundene Geschäftsführung ausdrücklich oder stillschweigend genehmigt, oder

b) durch dieselbe einen Vortheil erlangt hat.

Ist hingegen keine dieser Bedingungen (a und b) vorhanden, so trifft die Verbindlichkeit zur Entrichtung der Gebühr den Geschäftsführer.

2. Verpflichtung zur Beibringung des Stämpelpapieres zu ämtlichen Ausfertigungen.

§. 66.

a) Grundsatz.

Das Stämpelpapier zu ämtlichen Ausfertigungen hat derjenige, auf dessen Ansuchen die stämpelpflichtige Ausfertigung erfolgen soll, gleich ursprünglich bei dem Einschreiten um die Amtshandlung, die der Ausfertigung zum Grunde liegt, beizubringen. Das Stämpelpapier zur Ausfertigung eines stämpelpflichtigen Urtheiles oder Erkenntnisses soll, wenn beide strei-

tende Theile anwesend sind, jeder Theil für sich, wenn aber ein Theil sich contumaciren lässt, und der erscheinende Theil die Stämpelfreiheit oder Vormerkung nicht geniesst, dieser für beide Theile bei Schliessung der Processverhandlung und Uebergabe der Acten an das Gericht zur Fällung des Urtheiles oder Erkenntnisses erster Instanz dem Acten-Verzeichnisse beischliessen oder dem dazu bestellten Gerichtsbeamten übergeben. Geniesst der Theil, der sich contumaciren liess, die Stämpelfreiheit oder Vormerkung, so hat der erscheinende Theil das Stämpelpapier bloss zu dem für ihn selbst bestimmten Exemplare des Urtheiles oder Erkenntnisses beizubringen.

§. 67.

b) Folge, wenn das Stämpelpapier nicht beigebracht wird.

Wird das Stämpelpapier zu einer stämpelpflichtigen ämtlichen Ausfertigung von dem zur Beibringung Verpflichteten nicht beigebracht, so unterbleibt die angesuchte Amtshandlung, bis jener Verpflichtung Genüge geleistet wird.

Von diesem Grundsatze sind die Amtshandlungen und Ausfertigungen in Grundbuchssachen und in dem gerichtlichen Streit- und im Concurs-Verfahren, dann die Urtheile und Erkenntnisse über dasselbe ausgenommen. Dieselben haben, wenn gleich das Stämpelpapier bis zur Zeit der Ausfertigung nicht beigebracht wurde, unaufgehalten zu erfolgen, und es ist die Ausfertigung auf ungestämpeltem Papiere vorzunehmen. Zugleich muss aber die Einbringung der dreifachen Stämpelgebühr (§. 79) von demjenigen, der zur Beibringung des Stämpelpapieres verpflichtet war, unmittelbar eingeleitet, und dass dieses geschah, auf der ämtlichen Ausfertigung angemerkt werden.

3. Verpflichtung zur unmittelbaren Gebührenentrichtung

§. 68.

a) Grundsatz.

Zur unmittelbaren Entrichtung der Gebühr sind verpflichtet:

1. Bei Urkunden, die an sich stämpelpflichtig sind, jedoch der unmittelbaren Gebührenentrichtung unterzogen werden müssen, die Personen, denen die Entrichtung der Stämpelgebühr obliegt (§§. 64, 65);

2. bei Erbschaften, Vermächtnissen und Geschenken der Erwerber, rücksichtlich des von der Sache, die von ihm erworben wird, gebührenden Betrages und sofern zwei oder mehrere Personen als Erwerber einer und derselben Sache eintreten, dieselben zur ungetheilten Hand;

3. bei zweiseitig verbindlichen Rechtsgeschäften beide Theile, die das Geschäft eingingen, zur ungetheilten Hand;

4. bei der Eintragung dinglicher Rechte derjenige, der dieselben erwirbt;

5. bei Urtheilen die streitenden Theile in dem Verhältnisse, als sie zur Tragung der Gerichtskosten verurtheilt werden.

§. 69.

b) Im Falle des Zusammentreffens gebührenpflichtiger mit freien Personen.

Sind bei Erbschaften, Vermächtnissen, Geschenken oder der Eintragung dinglicher Rechte die Erwerber nicht durchgehends gebührenpflichtig, so ist die Gebühr nur nach dem Antheile der gebührenpflichtigen Theilnehmer zu bemessen.

Wird ein zweiseitig verbindliches, der unmittelbaren Gebührenentrichtung unterliegendes Geschäft von zwei Theilen geschlossen, deren einer gebührenpflichtig, der Andere von der Gebühr befreit ist, so hat:

1. Wenn die unmittelbare Gebührenentrichtung zu Folge der §§. 5, 28, 39 statt der Anwendung des Stämpels eintritt, für die Entrichtung der Gebühr die mit §. 20 ausgesprochene Bestimmung zu gelten;

2. in andern Fällen hingegen der gebührenpflichtige Theil von der Gebühr die Hälfte zu leisten. Besteht bei einem solchen Geschäfte einer der beiden Theile aus zwei oder mehreren Personen, deren eine die Gebührenfreiheit geniesst, die andere aber gebührenpflichtig ist, so hat die Gebührenfreiheit nur nach Massgabe des Antheiles an dem Geschäfte, welcher der gebührenfreien Person gehört, einzutreten. Lässt sich dieser Theil auch nicht annäherungsweise bestimmen, so ist die volle Gebühr von den gebührenpflichtigen Personen zu entrichten.

§. 70.

e) Vormerkung der Gebühr.

Die Vormerkung der Gebühr findet bloss bei Pränotationen in den öffentlichen Büchern Statt, welche von einer Person erwirkt werden, der die Vormerkung der Stämpelgebühren für den Rechtsstreit über die pränotirte Forderung eingeräumt ist.

4. Haftung für die Stämpelpflicht.

§. 71.

Für die Entrichtung der Stämpelgebühr und für den vorschriftmässigen Gebrauch des Stämpels haften nebst den in §. 64 bezeichneten Personen mit diesen und unter sich zur ungetheilten Hand:

1. Jedermann, der im eigenen Namen oder in jenem eines Anderen
   a) eine stämpelpflichtige Urkunde oder Schrift im stämpelpflichtigen Inlande ausstellt oder annimmt, oder
   b) von einer bedingt stämpelfreien oder ausserhalb des stämpelpflichtigen Inlandes ausgestellten Urkunde oder Schrift einen die Stämpelpflicht begründenden Gebrauch macht.
2. Derjenige, bei dem sich eine ausserhalb des stämpelpflichtigen Inlandes ausgestellte Urkunde zu der Zeit befindet, wo nach ihrer Uebertragung in das stämpelpflichtige Inland die Verbindlichkeit zur Stämpelentrichtung zufolge des §. 23 eintritt.
3. Jedermann, der im Namen eines Anderen
   a) eine stämpelpflichtige Eingabe, Rubriks-Abschrift oder Beilage bei einer Behörde einbringt, oder
   b) Anlass zu einer stämpelpflichtigen Ausfertigung gibt.
4. Die Advocaten, Notare und die unter öffentlicher Beglaubigung aufgestellten Agenten oder Sachwalter bei jenen Urkunden oder Schriften, die unter ihrer Mitwirkung errichtet oder ausgefertiget worden sind.
5. Die öffentlichen Beamten rücksichtlich der von ihnen in ihrer ämtlichen Eigenschaft errichteten oder unter ihrer ämtlichen Mitwirkung verfassten Urkunden und Schriften, dann ihrer ämtlichen Ausfertigungen.

6. Jedermann, dem eine Schuld oder Theilnehmung an einer Uebertretung, die das Gesetz für eine Gefällsverkürzung erklärt, zur Last fällt, er mag in Absicht auf dieselbe straffällig seyn oder nicht, für den Betrag, um welchen die Gebühr verkürzt worden ist.

5. Haftung für die unmittelbar zu entrichtende Gebühr.

§. 72.

a) Sächliche.

Die Gebühr von Vermögensübertragungen haftet auf der Sache, welche den Gegenstand der Uebertragung ausmacht, und geht allen, aus Privatrechtstiteln entspringenden Forderungen vor; dieses gilt insbesondere von der Gebühr für Erbschaften und Vermächtnisse, und es ist bei der Aufnahme der gerichtlichen Sperre und der Inventare von Seite des Gerichtes für die Sicherstellung der Gebühr angemessene Vorsorge zu treffen. Vor der Berichtigung oder vollständigen Sicherstellung der Gebühr von dem Nachlasse und den Vermächtnissen darf die Verlassenschaft nicht eingeantwortet werden. Die Gebühr von der Eintragung in öffentliche Bücher zur Erwerbung dinglicher Rechte haftet auf dem durch die Eintragung erworbenen dinglichen Rechte, und geht auf demselben allen aus Privatrechtstiteln entspringenden Forderungen vor.

Dieses Vorrecht des Staatsschatzes hat auf die Forderungen, welche vor der Wirksamkeit dieses Gesetzes auf eine unbewegliche Sache ein Pfandrecht erworben haben, nicht zurück zu wirken, und nach 3 Jahren von dem Zeitpuncte an, mit welchem die Gebühr zufolge des Zahlungsauftrages von dem Steuerpflichtigen hätte berichtigt werden sollen, zu erlöschen, unbeschadet des dem Staatsschatze gegen den Steuerpflichtigen zustehenden Forderungsrechtes (§. 9 d. G.). Diese Verjährung des Vorrechtes wird jedoch durch die Anwendung der gesetzlichen Mittel zur Einbringung der Gebühr unterbrochen. Erfolgt die Zahlung nicht zur gehörigen Zeit, so ist der vorgeschriebene Gebührenbetrag auf Verlangen des zur Einhebung der Gebühr beauftragten Amtes in den öffentlichen Büchern, wo solche bestehen, ersichtlich zu machen. Ist in einem solchen Falle durch den Ablauf der Zeit das Vorrecht des Staatsschatzes erloschen, so verbleibt der Betrag der Gebühr doch mit derjenigen Priorität auf dem liegenden Gute haftend, welche dem Zeitpuncte der Eintragung dieses Betrages in die öffentlichen Bücher entspricht.

§. 73.

b) Persönliche.

1. Im Allgemeinen.

Für die Entrichtung der Gebühr haften zur ungetheilten Hand mit dem unmittelbaren Steuerpflichtigen selbst (§. 68):

1. Bei Urkunden, die an sich stämpelpflichtig sind, jedoch der unmittelbaren Gebührenentrichtung unterzogen werden müssen, die Personen, denen die Haftung für die Stämpelpflicht obliegt (§. 71).

2. Der Erbe für die Gebühr von den Vermächtnissen zur ungetheilten Hand mit dem Vermächtnissnehmer, von welchem er die für das Vermächtniss entrichtete Gebühr bei der Ausfolgung des Legates einzubringen berechtiget ist, wenn nicht etwa der Erblasser dem Erben ausdrücklich die Gebührenentrichtung für den Legatar auferlegt hat.

Nicht bloss derjenige, auf den die Sache überzugehen hat, sondern auch der andere Theil,

a) *wenn er die Sache vor der Berichtigung der Gebühr an den Erwerber übergeben hat, oder*

b) *wenn er zum Behufe der Gebührenbemessung von den dazu berechtigten Behörden oder Aemtern zur Ertheilung von Aufklärungen und Nachweisungen aufgefordert, dieselben zu ertheilen unterlässt, oder eine für die Gebührenbemessung wichtige Unrichtigkeit angibt.*

4. Jedermann, dem eine Schuld oder Theilnehmung an einer Uebertretung, die das Gesetz für eine Gefällsverkürzung erklärt, zur Last fällt, er mag in Absicht auf dieselbe straffällig seyn oder nicht, für den Betrag rücksichtlich dessen die Gefällsverkürzung verübt wurde.

§. 74.

2. Des Sachwalters.

Bei Rechtsgeschäften, welche unter der Mitwirkung eines Advocaten, Notars oder mit öffentlicher Beglaubigung aufgestellten Agenten oder Sachwalters geschlossen werden, haftet derselbe zur ungetheilten Hand mit demjenigen, dem die Entrichtung der Gebühr oder die Haftung für dieselbe obliegt, für die Erfüllung der mit dem §. 44, Z. 1, b. ihm auferlegten Verpflichtung, und für die aus der Unterlassung der Anzeige entsprungenen nachtheiligen Folgen.

§. 75.

3. Des Richters.

Der Richter, unter dessen Einflusse die Verhandlung über ein der unmittelbaren Gebührenentrichtung unterliegendes Geschäft gepflogen wird, haftet, sofern er die ihm übertragene Aufmerksamkeit oder Einwirkung für die richtige Bemessung und Einbringung der Abgabe nicht anwendet, für die hieraus hervorgegangenen nachtheiligen Folgen.

6. Gemeinschaftliche Bestimmungen.

§. 76.

a) Nachträgliche Gebührenentrichtung.

In den Fällen, in denen eine Strafe wegen einer durch Uebertretung der Vorschrift verübten Gefällsverkürzung zu verhängen ist, muss unabhängig von der Strafe der nach dem vorschriftmässigen Ausmasse entfallende Gebührenbetrag, wenn solcher gar nicht oder nicht vollständig berichtiget wurde, nachträglich über Abrechnung des unmittelbar oder durch den verwendeten oder angehefteten Stämpel Bezahlten, entrichtet werden.

§. 77.

b) Zurückerstattung des ungebührlich Berichtigten.

In soferne durch einen Irrthum oder einen Rechnungsverstoss Jemand durch Anwendung eines höheren, als des classenmässigen Stämpels, oder durch unmittelbare Entrichtung der Abgabe einen höheren als den vorschriftsmässigen Betrag bezahlt hätte, so kann die Zurückstellung des ungebührlich entrichteten Betrages innerhalb des Zeitraumes von drei Jahren nach der erfolgten Zahlung gefordert werden.

§. 78.

c) Beschwerdeführung gegen die Bemessung der Abgabe.

Wer sich durch die Bemessung einer auf die gegenwärtige Vorschrift gegründeten Gebühbeschwert erachtet, kann dagegen die Beschwerde bei der die Gefällsangelegenheiten leitenden höheren Behörde einbringen. Die oberste Entscheidung über solche Beschwerden steht im gehörigen Zuge des Recurses dem Finanzministerium zu. Durch eine solche Beschwerde oder den

Recurs gegen die Zurückweisung der Beschwerde kann die Einbringung der Gebühr nicht gehemmt werden.

Drittes Hauptstück.

Von den Gesetzes-Uebertretungen.

1. Nachtheilige Folge der Gesetzesübertretungen in Absicht auf das Gebührenausmass ohne Strafverfahren.

§. 79.

a) *Im Allgemeinen.*

In folgenden Fällen ist das Dreifache des vorschriftmässig entfallenden Gebührenbetrages, nach Abrechnung des Betrages, der an Stämpel oder unmittelbar entrichtet wurde, ohne Einleitung eines Strafverfahrens von demjenigen oder denjenigen zur ungetheilten Hand einzuheben, welcher oder welche zur Entrichtung der Abgabe verpflichtet sind, oder für dieselbe haften:

1. Wenn eine Urkunde oder Schrift, die bei der Ausfertigung der Stämpelabgabe unterliegt:

a) *auf einem ungestämpelten oder mit einem geringeren als dem gesetzmässigen Stämpel versehenen Papiere, oder*

b) *zwar auf gehörig gestämpeltem Papiere, jedoch auf eine solche vorschriftwidrige Art, zufolge welcher die Urkunde oder Schrift nach dem Gesetze als nicht gestämpelt anzusehen ist, ausgefertigt, und wenn, so weit das Gesetz die nachträgliche Stämplung oder Ergänzung des Stämpels gestattet, auch nicht nachträglich der Stämpelpflicht auf vorschriftmässige Art binnen der dazu eingeräumten Zeit Genüge geleistet wird.*

2. Wenn Bücher, die der Stämpelabgabe unterliegen, auf ungestämpeltem oder mit einem geringeren als dem vorschriftmässigen Stämpel versehenen Papiere geführt werden.

3. Wenn von einer bedingt stämpelfreien Urkunde oder Schrift ohne vorschriftmässige Entrichtung der Stämpelgebühr ein Gebrauch, der die Verbindlichkeit zur Leistung der Stämpelabgabe begründet, gemacht wird.

4. Wenn in einer gerichtlichen Angelegenheit bei einer Behörde oder einem Amte eine stämpelpflichtige, jedoch ungestämpelte oder mit einem geringeren als dem vorschriftmässigen Stämpel versehene Eingabe überreicht wird, oder wenn sich bei einer solchen Eingabe eine nicht gehörig gestämpelte Beilage oder Rubriks-Abschrift befindet.

5. Wenn eine ämtliche Ausfertigung, die der Stämpelpflicht unterliegt, ausser den durch das Gesetz gestatteten Fällen, auf ungestämpeltem oder mit einem geringeren als dem vorschriftmässigen Stämpel versehenen Papiere vorgenommen wird.

6. Wenn derjenige, der zur Beibringung des Stämpelpapieres für eine ämtliche Ausfertigung verpflichtet ist, dieser Verpflichtung in dem gerichtlichen Streite oder im Concursverfahren zu entsprechen unterlässt (§. 66).

7. Wenn unterlassen wird, eine ausserhalb des stämpelpflichtigen Inlandes ausgestellte Urkunde oder Schrift binnen der vorgeschriebenen Zeit zur Stämplung oder Gebührenentrichtung zu bringen.

8. Wenn unterlassen wird, binnen des vorgezeichneten Zeitraumes eine stämpelpflichtige Urkunde, die wegen der Grösse des Stämpelbetrages, oder weil in derselben der Geldwerth nicht angegeben erscheint, der unmittelbaren Gebührenentrichtung zu unterziehen ist, dem zur Einhebung bestellten Amte vorzulegen.

§. 80.

b) *Insbesondere bei den der unmittelbaren Gebührenentrichtung unterliegenden Rechtsgeschäften.*

Das Doppelte des vorschriftmässig entfallenden Gebührenbetrages ist, ohne Einleitung eines Strafverfahrens von denjenigen, die zur Entrichtung der Abgabe verpflichtet sind, oder für dieselbe haften, nach Abrechnung des am Stämpel entrichteten Betrages zur ungetheilten Hand zu leisten, wenn unterlassen wird, binnen des vorgezeichneten Zeitraumes ein der unmittelbaren Gebührenentrichtung zufolge des §. 5. C. unterliegendes Rechtsgeschäft dem zur Gebührenbemessung bestellten Amte anzuzeigen.

§. 81.

c) *Bei Eingaben in nicht gerichtlichen Angelegenheiten.*

Wenn in einer nicht gerichtlichen Angelegenheit bei einer Behörde oder einem Amte ein stämpelpflichtiges Gesuch ohne Stämpel überreicht wird, oder einem solchen Gesuche einfache, bloss von der Partei selbst besorgte Abschriften, ohne dass diese gestämpelt sind, beiliegen, so hat als Regel zu gelten: dass die Eingabe, wenn sie von einer Partei persönlich überreicht wird, an diese alsogleich zurückzustellen ist, in dem Falle aber, als die Eingabe von einer Partei nicht persönlich eingereicht worden seyn sollte, weder die Einhebung der Stämpelgebühr noch eine Strafe, jedoch die nachtheilige Folge eintritt, dass keine Amtshandlung über diese Eingabe vorgenommen, sondern dieselbe den Acten beigelegt wird.

Ausnahmsweise ist nur dann über eine solche Eingabe die Amtshandlung vorzunehmen wenn im ersteren Falle die Partei erklärt, die Eingabe nicht zurücknehmen zu wollen, was von dem übernehmenden Beamten des Einreichungsprotokolles auf der Eingabe zu bemerken ist, und im letzteren Falle die Amtshandlung aus öffentlichen Rücksichten oder weil aus der Unterlassung derselben eine Gefahr für die Partei entstehen könnte, als nothwendig erkannt wird.

Wird die Amtshandlung aus öffentlichen Rücksichten nebst jenen für den Gesuchsteller gepflogen, und treten bei der Eingabe nicht die Bedingungen der Stämpelfreiheit ein, so wird sich auf die nachträgliche Einhebung der einfachen Gebühr beschränkt; findet dagegen die Amtshandlung nicht aus öffentlichen Rücksichten Statt, so ist das Doppelte des vorschriftmässig entfallenden Stämpelbetrages einzuheben.

2. Strafanwendung.

§. 82.

a) *Grundsätze.*

In allen anderen als den in den §§. 79, 80 und 81 angeführten Fällen einer Uebertretung dieses Gesetzes, sowie auch gegen denjenigen, welcher, nachdem er zufolge der §§. 79, 80 und 81 im Laufe der nächst vorhergegangenen zwei Jahre dreimal zur Entrichtung der erhöhten Gebühr verhalten worden ist, wieder eine der in diesen Paragraphen gedachten Gefällsverkürzungen begeht, ist nach jenen Bestimmungen, welche für das Strafverfahren in Bezug auf Dreissigst-Uebertretungen in Wirksamkeit stehen, auf Strafe zu erkennen.

Die Strafe wegen Gefällsverkürzungen ist in der Regel gegen denjenigen, der zur Entrichtung der Gebühr oder zur Beibringung des Stämpelpapieres nach dem Gesetze verpflichtet ist, zu verhängen; sie hat jedoch bei Rechtsurkunden, Zeugnissen, ämtlichen Ausfertigungen sowohl den Aussteller als den Empfänger (§. 64. 1. a. b. *d. G.) ferner bei Urkunden oder Schriften, die unter Mitwirkung von Advocaten, Notaren oder von unter öffentlicher Beglaubigung aufgestellten Agenten oder Sachwaltern errichtet oder ausgefertigt worden sind, oder von ihnen bei einer Behörde, oder bei einem Amte selbst, oder durch andere überreicht wurden, obschon sie nicht als deren Aussteller zu betrachten sind, auch die gedachten Advocaten, Notare, Agenten oder Sachwalter zu treffen.*

§. 83.

b) **Besondere Straffälle**

Insbesondere ist auf Strafe zu erkennen

aa) *wegen Gefällsverkürzung:*

1. Wenn in einer Urkunde, für welche der Stämpel sich nach dem Geldwerthe richtet, oder deren Inhalt der Bemessung einer Gebühr zum Masstabe zu dienen hat, eine Unrichtigkeit, zufolge welcher die Abgabe unter dem vorschriftmässigen Ausmasse entfällt, unmittelbar oder durch Berufung auf andere Urkunden oder Schriften angegeben wird, insbesondere wenn der Kaufschilling oder ein anderes Entgelt nur zum Theile, oder ein Geschäft, welches theils entgeltlich, theils unentgeltlich geschlossen wurde, nicht vollständig angegeben, oder wenn ein unentgeltliches Geschäft fälschlich als ein entgeltliches Geschäft dargestellt (fingirt) wird.

2. Wenn in den Angaben, nach denen sich die Bemessung der Gebühr richtet, ein Gegenstand, nach dessen Werthe die Abgabe zu bemessen ist, oder ein Theil desselben dergestalt verheimlicht oder unrichtig angegeben wird, dass die Befreiung von der Abgabe oder deren mindere als die vorschriftmässige Bemessung erschlichen würde.

3. Wenn Jemand ein Armuthszeugniss, worauf er keinen gesetzlichen Anspruch hat, durch Täuschungen oder sonst eine Weise erschleicht.

4. Wenn Jemand den Stämpel nachmacht, von einem geringeren auf einen höhern Betrag umstaltet, oder von einem Blatt auf das andere überträgt, und das mit dem nachgemachten, verfälschten oder übertragenen Stämpel versehene Papier an Jemanden überlässt, oder an einen andern Ort versendet.

5. Wenn Jemand gestämpeltes Papier, das zur Ausfertigung einer Urkunde oder Schrift gedient hat, auf eine andere Art, zufolge welcher zwar der Stämpel unversehrt bleibt, die auf dem Papiere ausgefertigte Urkunde oder Schrift hingegen unsichtbar und das Papier zu einer neuen Ausfertigung geeignet gemacht wird, umstaltet oder zurichtet, und das auf diese Art umgestaltete oder zugerichtete Papier an Jemanden überlässt, oder an einen anderen Ort versendet. Dabei begründet es keinen Unterschied, ob das Geschäft, in welchem die von dem Papier hinweggenommene Urkunde oder Schrift ausgefertigt wurde, zu Stande kam, ob dieselbe bei der Ausfertigung stämpelpflichtig war, oder von derselben ein Gebrauch gemacht worden, ob die Ausfertigung vollständig oder nur begonnen war, und ob die Bedingungen zur Auswechslung des Papieres als verdorbenes Papier gegen reines Stämpelpapier vorhanden waren, oder nicht.

6. Wenn Jemand das von einem Anderen mit einem nachgemachten, verfälschten oder übertragenen Stämpel versehene oder auf die im vorausgehenden Absatze bezeichnete Art umgestaltete oder zugerichtete Papier zum Absatze übernimmt, oder an einen Anderen überlässt.

bb) Wegen Uebertretungen anderer Art.

7. Wenn derjenige, dem das Gesetz die Verbindlichkeit auferlegt über den richtigen Gebrauch des Stämpels und die Befolgung des Gesetzes zu wachen, die Anzeige einer Uebertretung, die er wahrgenommen hat, oder bei Anwendung der pflichtmässigen Aufmerksamkeit hätte wahrnehmen sollen, zu machen unterlässt.

8. Wenn in Absicht auf die äussere Gestalt der Ausfertigung gebührenpflichtiger Urkunden oder Schriften einer Anordnung dieses Gesetzes auf eine Art, mit welcher dasselbe nicht die Folge, dass die Urkunde oder Schrift als ungestämpelt zu betrachten ist, verbindet, entgegengehandelt, insbesondere wenn ein Druck oder eine Lithographirung auf Papier, das mit dem Stämpelzeichen versehen ist, von Privatpersonen vorgenommen wurde.

9. Wenn bei Vidimirung von Abschriften die Anmerkung 5 zur Tarifspost 2, bei Legalisirungen die Anordnung der T. P. 66, bei Ausfertigung bedingt befreiter Urkunden und ämtlicher Ausfertigungen der Absatz 5 der Vorerinnerungen zum Tarife nicht beobachtet wurde.

10. Wenn mit Stämpelpapier oder gestämpelten Blanquetten unbefugter Handel getrieben wurde.

§. 84.

c) Strafausmass.

Die Strafe ist zu bemessen:

1. Bei Gefällsverkürzungen der unmittelbar zu entrichtenden Gebühren mit dem drei- bis sechsfachen des Betrages, um den die Gebühr verkürzt oder der Gefahr der Verkürzung ausgesetzt wurde.

2. Bei den im §. 83 unter 4, 5, 6 angeführten Uebertretungen mit dem fünf- bis fünfzehnfachen Stämpelbetrage, welcher auf dem Papiere, mit welchem die Uebertretung stattfand, ausgedrückt ist.

3. Bei Gefällsverkürzungen, die mit Eingaben, Abschriften, die diesen Eingaben beiliegen, Urkunden und Schriften, die ausser dem ämtlichen Gebrauche nicht stämpelpflichtig sind, oder mit ämtlichen Ausfertigungen stattfinden, mit dem drei- bis fünffachen desjenigen Betrages, um welchen die Verkürzung stattgefunden hat.

4. Bei allen übrigen Stämpel-Gefällsverkürzungen mit dem drei- bis achtfachen des Betrages, um welchen die Verkürzung geschah oder versucht wurde.

5. Bei unterlassenen pflichtmässigen Anzeigen von Gefällsverkürzungen, je nachdem die Unterlassung bei Urkunden oder Schriften stattfand, für welche die Gebühr gar nicht oder nur zu gering entrichtet wurde, mit 5 bis 50 fl. oder 2 bis 20 fl.

6. Bei unbefugtem Handel mit Stämpelpapier oder gestämpelten Blanquetten mit 5 bis 50 fl.

7. Bei andern Uebertretungen dieses Gesetzes mit 2 bis 10 fl.

Diese Strafen sind mit einem in Folge einer Untersuchung geschöpften Straferkenntnisse gegen einen und denselben Uebertreter nie geringer als mit 2 fl. und wenn es sich um die Verkürzung einer unmittelbaren Gebühr handelt, nie geringer als mit 5 fl. auszusprechen.

Das Papier, mit welchem eine der im §. 83 unter 4, 5, 6 gedachten Uebertretungen begangen wurde, ist, wenn sich darauf keine Urkunde oder Schrift befindet, zur Verwendung als Stämpelpapier unbrauchbar zu machen.

§. 85.

d) *Strafverjährung.*

Wegen Uebertretungen dieses Gesetzes hat gegen den Beschuldigten weder Untersuchung noch Strafe stattzufinden, wenn seit dem Zeitpuncte der begangenen Uebertretung, in soferne diese unter die Gefällsverkürzungen gehört, der Zeitraum von 5 Jahren, in allen andern Fällen aber 1 Jahr verstrichen ist, ohne dass das gesetzmässige Verfahren begonnen wurde, und wenn der Uebertreter sich innerhalb dieses Zeitraumes keiner andern Gefällsübertretung schuldig gemacht hat. Ist letzteres der Fall, so kann die frühere Uebertretung nur nach Ablauf des doppelten Zeitraumes, welcher zur Zeit der späteren Gefällsübertretung auf die gesetzliche Verjährungsfrist der ersteren noch zurückzulegen war, verjähren.

§. 86.

Jeder Revers oder jede wie immer beschaffene Urkunde, welche zu dem Zwecke ausgestellt wird, um in einem zweiseitig verbindlichen Geschäfte, zur Verkürzung der von demselben entfallenden Gebühr einen höhern Preis, oder überhaupt eine höhere Leistung oder Gegenleistung zu bedingen, als in der über dieses Geschäft errichteten Rechtsurkunde, auf deren Grundlage die Gebührenbemessung stattfand, ausgedrückt ward, ist nichtig und ohne Rechtswirkung, hat jedoch die Strafanwendung in Gemässheit der §§. 84 und 85 nach sich zu ziehen.

3. *Urkunden und Schriften, die als nicht gestämpelt zu betrachten sind.*

§. 87.

Bei Anwendung der §§. 79, 81 und 83 sind folgende Urkunden und Schriften als ungestämpelt zu betrachten:

1. Urkunden und Schriften, die ausser den Fällen, in welchen das gegenwärtige Gesetz dieses ausdrücklich für zulässig erklärt (§. 26) statt gestämpelt zu seyn, bloss mit einem obschon gesetzmässigen Stämpelbogen belegt (indossirt) sind.

2. Urkunden und Schriften, rücksichtlich deren die Beilegung (Indossirung) des Stämpelbogens gestattet ist, wenn die eine oder andere oder alle für die Beiheftung in diesem Gesetze vorgezeichneten Förmlichkeiten (§. 27) ausser Acht gelassen werden.

3. Urkunden und Schriften, bei welchen die Ausfertigung nicht auf der Seite, auf welcher sich der Stämpelabdruck befindet, in der vom Gesetze vorgeschriebenen Art (§. 31) beginnt, dann

4. Urkunden und Schriften, welche gegen die Vorschrift des §. 32 auf einem Stämpelbogen ausgefertigt werden, auf dem sich bereits eine Urkunde oder Schrift befindet.

5. Urkunden, Schriften und Bücher, die mit einem nachgemachten, verfälschten oder übertragenen Stämpel versehen, oder deren Papier auf die im §. 83 unter 5 bemerkte Art umgestaltet oder zugerichtet wurde. Der Stämpel ist in diesen Fällen nicht bloss gegen denjenigen als nicht vorhanden zu achten, dem eine der im §. 83 unter 4, 5, 6 gedachten Uebertretungen zur Last fällt, sondern auch gegen denjenigen, welcher bei der Erwerbung des Papieres, bei der Ausfertigung oder Annahme der Urkunde oder Schrift, oder dem Gebrauche, den er von denselben machte, wusste, dass der Stämpel nachgemacht, verfälscht, übertragen, oder das Papier

umgestaltet oder zubereitet sei, oder nach seinem Dienste und überhaupt persönlichen Verhältnissen, zufolge deren er in der Lage ist, den echten Stämpel zu kennen, die auffallenden Zeichen der unechten Beschaffenheit des Stämpels bei Anwendung der gehörigen Aufmerksamkeit leicht hätte erkennen sollen.

4. Befreiung von den nachtheiligen Folgen der Uebertretung und von der Bestrafung.

§. 88.

Derjenige Empfänger einer stämpelpflichtigen, jedoch nicht gestämpelten oder als ungestämpelt zu betrachtenden, oder mit einem geringeren als dem gesetzmässigen Stämpel versehenen Urkunde oder Schrift, welcher binnen der auf den Tag des Empfanges einer solchen Urkunde oder Schrift folgenden dreissig Tage der Gefällsbehörde oder den zur Handhabung der Gefälls-Vorschriften bestellten Beamten oder Dienern von der Uebertretung die Anzeige macht, wird dadurch von der Entrichtung der erhöhten Stämpelgebühr (§. 79, 81) und in soferne der Fall sich zur Anwendung des Gefälls-Strafgesetzes eignet, von der Strafe befreit. Erhellet der Umstand, dass diese Frist noch nicht abgelaufen ist, nicht aus der Urkunde oder Schrift selbst, so muss darüber von der Partei der Beweis geführet werden.

5. Verkauf des Stämpelpapieres um einen höheren als den vorgeschriebenen Preis.

§. 89.

Der Verkauf des Stämpelpapieres von befugten Stämpelpapier-Verschleissern um einen höhern Preis als jener ist, welcher durch den Stämpelabdruck angezeigt wird, ist als unbefugter Handel mit Stämpelpapier zu betrachten.

6. Haftung für die Strafen.

§. 90.

a) Der öffentlichen Beamten.

Die öffentlichen Beamten haften rücksichtlich der unter ihrer ämtlichen Mitwirkung

1. von den Parteien errichteten gebührenpflichtigen Urkunden oder Schriften, oder

2. vorgenommenen Beiheftung (Indossirung) eines Stämpelbogens an eine Urkunde oder Schrift, für die Vermögensstrafen, welche wegen der mit diesen Urkunden oder Schriften, oder in Bezug auf diese ämtlichen Ausfertigungen und Acte verübten Gefällsverkürzungen verhängt werden.

§. 91.

b) Der Advocaten, Notare und unter öffentlicher Beglaubigung aufgestellten Agenten.

Die gleiche Haftung (§. 90) trifft die Advocaten, Notare und die unter öffentlicher Beglaubigung aufgestellten Agenten oder Sachwalter in Bezug auf diejenigen Urkunden und Schriften, welche unter ihrer Mitwirkung errichtet oder ausgefertigt worden sind.

7. Anzeigen der Uebertretungen.

§. 92.

a) Wenn eine Uebertretung bei Gelegenheit einer Amtshandlung entdeckt wird.

Wenn bei einer Behörde, bei einem Amte oder einer Staatsanstalt eine Urkunde oder Schrift zur Amtshandlung vorkommt, welche der Abgabe unterliegt, jedoch nicht mit dem Beweise über deren Berichtigung versehen, oder mit einem geringern Stämpel, als das Gesetz

fordert, bezeichnet, oder als ungestämpelt zu behandeln ist, oder Merkmale einer andern Uebertretung dieses Gesetzes an sich trägt, so ist mit Ausnahme des im §. 81 erwähnten Falles der Zurückstellung der Eingabe oder der Beilegung derselben zu den Acten die Wahrnehmung ohne Verzug der die Gefällsangelegenheiten leitenden Bezirksbehörde bekannt zu machen, und die angemessene, zur Sicherstellung des Thatbestandes erforderliche Vorkehrung zu treffen.

§. 93.

b) Verbindlichkeit über die Beobachtung der Vorschrift zu wachen.

Insbesondere wird die Verbindlichkeit über die genaue Beobachtung des gegenwärtigen Gesetzes zu wachen, und im Falle der Entdeckung einer Uebertretung oder Abweichung von demselben die Mittheilung zu machen auferlegt:

1. Rücksichtlich der Eingaben, dann der Duplicate der Eingaben, und der Abschriften der Rubrik, dem Beamten, der zur Führung des Einreichungs-Protokolles bestimmt ist, oder der dessen Geschäfte verrichtenden Person.

2. Hinsichtlich der Eingaben, der bei den Eingaben befindlichen, oder zu dem Protokolle von der Partei beigebrachten Beilagen, dann anderer Urkunden und Schriften, z. B. der den Cassen übergebenen Quittungen, dem zur Bearbeitung, Censurirung oder ämtlichen Behandlung zunächst verpflichteten Beamten.

3. In Absicht auf die Urkunden, welche zur Eintragung in die öffentlichen Bücher gebracht werden, dem Beamten, der die Eintragung in die Bücher selbst oder mittelst der ihm beigegebenen Gehilfen vollzieht.

§. 94.

c) Belohnung der Anzeiger und Ergreifer.

In Betreff der Anbringung von Anzeigen der Uebertretungen dieses Gesetzes, des Verfahrens über solche Anzeigen und rücksichtlich der Belohnungen für die Anzeiger und Ergreifer haben die Vorschriften, welche für Anzeigen von Uebertretungen anderer Gefällsgesetze, und hinsichtlich der Belohnungen für die Anzeiger und Ergreifer der Gegenstände anderer Gefällsübertretungen vorgezeichnet sind, Anwendung zu finden.

Die Belohnung der Anzeiger und Ergreifer hat sich nach den erwähnten Vorschriften auch in den Fällen zu richten, in denen keine Strafe, jedoch zu Folge der §§. 79, 80, 81 eine gesteigerte Gebühr einzuheben ist. Der Antheil für Anzeiger und Ergreifer wird in diesen Fällen nach demjenigen Betrage bemessen, welcher über das Mass der gewöhnlichen Gebühr einfliesst.

§. 95.

d) Strafnachsicht in Folge der Anzeige.

Wird von dem Empfänger einer stämpelpflichtigen, jedoch nicht gestämpelten oder als ungestämpelt zu behandelnden oder mit einem geringern als dem gesetzmässigen Stämpel versehenen Urkunde oder Schrift die im §. 88 erwähnte Anzeige gemacht, so ist derselbe, obgleich er dadurch von der Strafe befreit wird, doch auf eine Belohnung den Anspruch zu stellen nicht berechtiget.

§. 96.

e) Forderung der Vorweisung einer angezeigten, nicht gehörig gestämpelten Urkunde oder Schrift.

Wird eine gebührenpflichtige Urkunde oder Schrift, welche nicht gestämpelt, oder als ungestämpelt zu behandeln, oder mit einem geringeren als dem gesetzmässigen Stämpel ver-

sehen ist, oder überhaupt Merkmale einer andern Uebertretung dieses Gesetzes an sich trägt, nicht mit der Anzeige überreicht, so steht der die Gefällsangelegenheiten leitenden Bezirksbehörde das Recht zu, die Vorzeigung dieser Urkunde oder Schrift von dem Inhaber zu verlangen, und wenn sie verweigert werden sollte, an die Gerichtsbehörde der ersten Instanz desjenigen Gerichtsbezirkes, in dem der Inhaber der Urkunde oder Schrift sich befindet, ohne Rücksicht auf dessen persönliche Eigenschaft, sich zu wenden, welche letztere Behörde, in soferne es erwiesen ist, dass die Partei, die zur Vorzeigung aufgefordert wurde, diese Urkunde oder Schrift besessen hat, dieselbe zu deren Vorlegung oder zur Nachweisung der damit etwa in der Zwischenzeit getroffenen Verfügung zu verhalten verpflichtet ist.

§. 97.

f) Untersuchungen bei öffentlichen Behörden, Aemtern und Notaren.

Die zur Leitung der Gefällsangelegenheiten bestellten Behörden sind berechtigt, bei den öffentlichen Behörden und Aemtern, dann bei den Notaren von Zeit zu Zeit Untersuchungen in Absicht auf die Beobachtung des gegenwärtigen Gesetzes pflegen zu lassen, jedoch müssen diese Untersuchungen stets auf eine solche Art vollzogen werden, dass dadurch der regelmässige Geschäftsbetrieb nicht gehindert oder unterbrochen werde.

Krauss *m. p.*

Tarif.

Vorerinnerungen.

1. Wenn in Fällen, in denen die Gebührenfreiheit oder das höhere oder mindere Ausmass der Gebühr von einer bestimmten Beschaffenheit des Rechtsgeschäftes abhängt, und diese Beschaffenheit aus der Rechtsurkunde über das Geschäft nicht deutlich zu entnehmen ist, insbesondere wenn nicht deutlich ausgedrückt erscheint, ob das Geschäft entgeltlich oder unentgeltlich geschlossen worden sei, so wird zum Behufe der Gebührenbestimmung diejenige Beschaffenheit des Geschäftes vermuthet, welche die Gebührenpflicht begründet, oder so weit die Undeutlichkeit sich auf einen Umstand bezieht, der das Gebühren-Ausmass bestimmt, derjenige Umstand, nach welchem das höhere Ausmass der Gebühr entfällt; der Gegenbeweis ist jedoch dadurch nicht ausgeschlossen.

2. Der Tarif bestimmt die Gebühr bloss für den ersten Bogen der Urkunde oder Schrift.

Ist dieselbe einer festen (fixen) Stämpelgebühr unterworfen, so muss jeder weitere Bogen mit dem für den ersten Bogen vorgeschriebenen Stämpel versehen werden, wenn der Tarif nicht eine andere Bestimmung enthält. Bei den der Gebühr nach Werthsabstufungen (Scalen) unterworfenen Rechtsurkunden wird für jeden auf den ersten Bogen folgenden Bogen der Stämpel von 15 kr. vorgeschrieben, es wäre denn, dass die Urkunde schon hinsichtlich des ersten Bogens einen geringeren Stämpel erfordert, in welchem Falle für jeden weiteren Bogen derselbe Stämpel, wie für den ersten anzuwenden ist. Wird diese Gebühr unmittelbar eingehoben, so kann sich die unmittelbare Einhebung auch auf die Gebühr für die weiteren Bogen nach demselben Masstabe erstrecken.

3. Unter dem Ausdrucke „ämtlicher Gebrauch," welcher auch den gerichtlichen in sich schliesst, wird die Verwendung einer Urkunde oder Schrift bei einem Amte, einer Casse oder einer öffentlichen Behörde zu dem Zwecke, zu welchem sie ausgestellt ist, verstanden, sie mag zu diesem Zwecke im Originale oder in Abschrift beigebracht werden, daher der ämtliche Gebrauch einer Abschrift die Verpflichtung zur Entrichtung der Gebühr für das Originale, in soferne dasselbe unter die bedingt gebührenpflichtigen Urkunden und Schriften gehört, begründet. Dagegen ist die Veranlassung einer ämtlich einfachen oder vidimirten Abschrift, oder die Vidimirung einer von der Partei selbst verfassten Abschrift oder die Ueberreichung einer Urkunde oder Schrift zur ämtlichen Aufbewahrung nicht als ein ämtlicher Gebrauch anzusehen, welcher zur Entrichtung der Gebühr für die bedingt stämpelfreie Original-Urkunde oder Schrift an und für sich verpflichtet.

4. Von den im Auslande oder im gebührenfreien Inlande ausgestellten Urkunden und Schriften unterliegen bloss die Rechtsurkunden und Zeugnisse (§. 1, A und C 1

des Gesetzes) den für das gebührenpflichtige Inland festgesetzten Gebühren. Die ämtlichen Ausfertigungen des Auslandes, welche weder Rechtsurkunden noch Zeugnisse sind, haben bei einem ämtlichen Gebrauche bloss dem Beilagen-Stämpel zu unterliegen.

5. Wenn nach den Bestimmungen dieses Tarifes eine Rechtsurkunde, oder ein Zeugniss oder eine ämtliche Ausfertigung zu einem bestimmten Zwecke gebührenfrei ausgefertigt werden kann, so ist an der Stelle, an welcher das Stämpelzeichen angebracht zu seyn pflegt, der Zweck der Urkunde und die Person, welcher sie zu diesem Zwecke zu dienen hat, anzugeben.

6. In Betreff der Gebühren für Vermögensübertragungen und Eintragungen in die öffentlichen Bücher werden folgende gemeinschaftliche Grundsätze vorgezeichnet:

a) *Die Gebühr für die Vermögensübertragungen, oder nebst dieser für die Eintragung in die öffentlichen Bücher oder diese letztere allein, ist so oftmal zu entrichten, als Veränderungen der bemerkten Arten eingetreten sind, ohne Unterschied, ob deren Eintragung auf einmal angesucht wird oder nicht, und ob dieselben nur durch ein oder mehrere Rechtsgeschäfte oder eine oder mehrere Rechtsurkunden begründet wurden.*

b) *Erwerben zwei oder mehrere Personen ungetheilt eine Sache oder ein Recht, so sind diese mehreren Personen als Eine zu betrachten. Wird von einem bereits in den öffentlichen Büchern eingetragenen Alleineigenthümer Einer oder mehreren Personen das Miteigenthum eingeräumt, so haben die hinzugetretenen Miteigenthümer nach Massgabe des ihnen eingeräumten Rechtes die Gebühren zu entrichten. Ist der Antheil des oder der hinzugetretenen Miteigenthümer nicht bestimmt, so ist die Gebühr von ihnen nach dem Masstabe einer zwischen ihnen und dem ursprünglichen Eigenthümer zu gleichen Theilen erfolgten Theilung zu entrichten. Wird durch die Löschung eines Miteigenthümers der Antheil der übrigen vergrössert, oder das Miteigenthum in ein Alleineigenthum verwandelt, so haben die verbliebenen Miteigenthümer oder der gewordene Alleineigenthümer in demselben Verhältnisse die Gebühr zu entrichten.*

c) *Rechtsurkunden, wodurch Jemand, welcher im eigenen Namen mit einer anderen Person ein Rechtsgeschäft geschlossen hat, nachträglich erklärt, dass er bloss im Vollmachtsnamen einer dritten Person und für diese das Recht erworben, eine Sache als Pfand oder Deposit übergeben habe, sind als Vermögensübertragungen des Ausstellers an die als Machtgeber bezeichnete Person anzusehen, wenn nicht eine von dem Machtgeber auf das Geschäft lautende und vor dessen Abschluss gerichtlich legalisirte Vollmacht beigebracht wird.*

Stufenleiter (Scalen)

zur Bemessung der nach Abstufungen in dem Verhältnisse des Werthes steigenden Gebühr von Rechtsurkunden.

I.					Gebührensatz fl.	Gebührensatz kr.	II.					Gebührensatz fl.	Gebührensatz kr.
		bis	100	fl.	—	3			bis	20	fl.	—	3
über	100	„	200	„	—	6	über	20	„	40	„	—	6
„	200	„	350	„	—	10	„	40	„	70	„	—	10
„	350	„	500	„	—	15	„	70	„	100	„	—	15
„	500	„	1.000	„	—	30	„	100	„	200	„	—	30
„	1.000	„	1.500	„	—	45	„	200	„	300	„	—	45
„	1.500	„	2.000	„	1	—	„	300	„	400	„	1	—
„	2.000	„	4.000	„	2	—	„	400	„	800	„	2	—
„	4.000	„	6.000	„	3	—	„	800	„	1.200	„	3	—
„	6.000	„	8.000	„	4	—	„	1.200	„	1.600	„	4	—
„	8.000	„	10.000	„	5	—	„	1.600	„	2.000	„	5	—
„	10.000	„	12.000	„	6	—	„	2.000	„	2.400	„	6	—
„	12.000	„	16.000	„	8	—	„	2.400	„	3.200	„	8	—
„	16.000	„	20.000	„	10	—	„	3.200	„	4.000	„	10	—
„	20.000	„	24.000	„	12	—	„	4.000	„	4.800	„	12	—
„	24.000	„	28.000	„	14	—	„	4.800	„	5.600	„	14	—
„	28.000	„	32.000	„	16	—	„	5.600	„	6.400	„	16	—
„	32.000	„	36.000	„	18	—	„	6.400	„	7.200	„	18	—
„	36.000	„	40.000	„	20	—	„	7.200	„	8.000	„	20	—
über 40.000 fl. ist von je 2.000 fl. eine Mehrgebühr von 1 fl. zu entrichten, wobei ein Restbetrag unter 2.000 fl. für voll anzunehmen ist.							*über 8.000 fl. ist von je 400 fl. eine Mehrgebühr von 1 fl. zu entrichten, wobei ein Restbetrag unter 400 fl. als voll anzunehmen ist.*						

Die Scala I. hat auch auf andere Rechtsurkunden als Wechsel in jenen Fällen in Anwendung zu kommen, in welchen die Verwendung des Wechselstämpels als Begünstigung eingeräumt worden ist.

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl. kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	Abfahrtsgelder, s. Abgaben.					
1	*Abfindungsverträge*, welche über die Entrichtung öffentlicher Abgaben für Staats- oder Gemeinde-Erfordernisse zwischen der Steuerverwaltung oder dem Pächter der Einhebung und dem Steuerpflichtigen geschlossen werden	. . . . . .	. .	. .	. .	unbedingt
	Abgaben, öffentliche, Eingaben, Protokolle, Urkunden in den die Abgaben selbst angehenden Verhandlungen, s. T. P. 44 q. r. 79. 102. h. d.					
	Abfuhrsbögen, welche zwischen dem Rechnungsleger und demjenigen, welchem Rechnung gelegt wird, gewechselt werden, s. T. P. 83.					
	Abhandlungen, s. Verlassenschafts-Abhandlungen.					
	Ablösungs-Verträge über Schuldforderungen wie Cessionen, hinsichtlich anderer Rechte wie Käufe und Verkäufe.					
	Abonnements-Scheine, -*Karten* oder *Büchel*, s. T. P. 102. o.					
	Abschätzungen, s. Befunde.					
	Abschätzungs-Protokolle, s. Protokolle T. P. 79. h. c.					
	Abschiede. Sind es Urkunden über die Aufhebung des Dienstverbandes von Personen, die im Privatdienste gestanden sind, wie Zeugnisse, in andern Fällen als amtliche Ausfertigungen, s. T. P. 7. i.					
	Abschlagszahlungen, s. Theilzahlungen.					
2	*Abschriften*:					
	a) ämtliche, einfache, d. i. nicht vidimirte	von jedem Bogen	. 15			
	b) ämtliche vidimirte	detto	. 30			
	c) nicht ämtliche, vidimirte, d. i. von den Parteien selbst verfasste, jedoch ämtlich oder von Notaren vidimirte . . .	detto	. 15			
	d) ämtliche und nicht ämtliche, von demjenigen, gegen welchen die Urkunde beweisen soll, selbst vidimirte, wie Original-Urkunden;					
	e) von anderen Privatpersonen vidimirte, wie Zeugnisse;					
	f) Abschriften und Auszüge aus den inländischen Katastral-Vermessungs-Protokollen zum ausserämtlichen Gebrauche oder zum Gebrauche für die Festsetzung oder eine aus den Vorschriften angesprochene Ermässigung oder Zufristung einer öffentlichen Abgabe	. . . . . .	. .	. .	. .	bedingt
	Ausserdem	von jedem Bogen	. 15			

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Anmerkung 1. Die von Parteien selbst verfassten Abschriften sind nur dann Gegenstand der Gebührenentrichtung, wenn sie von ihnen als Beilagen einer stämpelpflichtigen Eingabe oder eines stämpelpflichtigen Protokolls beigebracht werden, und unterliegen sodann dem Beilagenstämpel. Sollten jedoch einfache oder auch vidimirte Abschriften von bedingt befreiten oder im Auslande oder im gebührenfreien Inlande ausgefertigten Urkunden als Beilagen beigebracht werden, so ist denselben vorläufig die ämtliche Bestätigung beifügen zu lassen, dass das Original wegen des ämtlichen Gebrauches mit dem vorschriftmässigen Stämpel versehen wurde, wozu sowohl die Einreichungs-Protokolle als die Expedite unter Beobachtung der im fünften Absatze dieser Anmerkung gegebenen Verpflichtung nach genommener Einsicht in das Original berechtiget sind. Diese Bestätigung ist gebührenfrei. *Kann die Partei das Original nicht beibringen, oder unterzieht sie die Abschrift dieser Bestätigung nicht, so ist für die Abschrift jene Gebühr zu entrichten, welcher das Original unterliegt.* *2. Die ämtlichen Ausfertigungen, in deren Inhalt die Abschrift oder der Auszug einer Rechtsurkunde, eines Zeugnisses oder einer Schrift, von welcher der Partei freisteht, ämtliche Abschrift zu nehmen, zu ihrer Verständigung oder Darnachachtung aufgenommen wird, unterliegen der unter T. P. 2. b festgesetzten Gebühr, wie z. B. Vergleichs-, Vertrags-Intimationen.* *Den Abschriften, welche von den Gerichten den Parteien, auch ohne dass sie dieselben bestellt haben, zudecretirt werden, kommt nur dann die Gebührenfreiheit zu, wenn entweder die Verhandlung von Amtswegen zu pflegen ist, oder die Person, welcher sie zugestellt werden, die Gebührenfreiheit oder Vormerkung geniesst.* *3. Abschriften mehrerer Urkunden dürfen nur dann unter Einem Stämpel geschrieben und mehrere unter Einem Stämpel geschriebene nur dann vidi-*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	mirt werden, wenn der Stämpel dem Betrage aller Gebühren entspricht, welche zu entrichten gewesen wären, falls die Abschriften nicht auf einem und demselben Bogen vereinigt worden wären. *Als mehrere Urkunden sind in dieser Beziehung nicht nur jene nicht anzusehen, welche das Gesetz §. 34 als Bestandtheile einer Urkunde erklärt, sondern auch jene Beilagen einer Urkunde, welche mit ihr ein Ganzes bilden, wie die Beilagen (inserti) einer Notariats-Urkunde.* *4. Aemtliche einfache und vidimirte Abschriften, welche von Amtswegen und zu Amtszwecken, oder von einer Person, welcher die Gebührenfreiheit oder Vormerkung zu Statten kommt, gefordert und aus diesen Gründen ungestämpelt ausgefertiget wurden, dürfen zu einem anderen Gebrauche, als zu dem befreiten nicht verwendet, noch an eine nicht befreite Person überlassen werden. Die Uebertretung dieses Verbotes wird als Gefällsverkürzung behandelt.* *5. In der Vidimirungsclausel ist die Grösse des Stämpels, womit die Original-Urkunde oder Schrift bezeichnet ist, und insoferne sie der unmittelbaren Gebührenentrichtung unterliegt, der Gebühr, welche nach der darauf befindlichen ämtlichen Bestätigung dafür entrichtet wurde, oder dass das Original nicht gestämpelt oder die unmittelbare Gebühr dafür nicht entrichtet worden ist, zu bemerken.* *War die Urkunde oder Schrift, deren Abschrift vidimirt wird, ursprünglich gebührenpflichtig, ohne dass dieser Verpflichtung Genüge geleistet wurde, so ist weiter zu bemerken, dass hinsichtlich der Uebertretung der Befund aufgenommen und wohin er geleitet wurde.*						
	Abschriften der Rubrik, *s. Rubriks-Abschriften.*						
	Absentirungs-Gesuche, *s. Eingaben T. P. 43. a.*						
	Absentirungs-Bewilligungen, *s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.*						
	Absolutorien über Studien, *s. Zeugnisse T. P. 116. a. c.*						
	Absolutorien über Rechnungen, *s. Rechnungs-Absolutorien.*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
3	*Absonderungs-Urkunden oder Protokolle, d. i. solche Urkunden oder Protokolle, welche zur Auseinandersetzung und Trennung der Eigenthumsrechte zweier oder mehrerer Personen in Absicht auf die Substanz oder die Früchte aufgenommen werden, es mag eine Gemeinschaft des Eigenthumes unter ihnen bestehen oder nicht, wenn dadurch eine Vermögensübertragung von einer der betheiligten Personen auf die Andere oder einen Dritten nicht erfolgt*	*von jedem Bogen*	.	15			
	Erfolgt eine Vermögensübertragung von einem Theile auf den andern, so unterliegt dieselbe der für sie nach ihrer Beschaffenheit vorgeschriebenen Abgabe.						
4	*Abstehungserklärungen im Streitverfahren, s. Eingaben T. P. 43. a.*						
	Anmerkung. Wenn im Streitverfahren über das erfolgte Geständniss des Gegners vom weitern Verfahren abgestanden wird, ehe ein Erkenntniss in der Hauptsache geschöpft worden ist, so soll das Gericht von dieser Abstehung das Amt, welchem die Bemessung der Gebühren zusteht, in die Kenntniss setzen. Das Amt verfährt nach der unter Postzahl 53 für gerichtliche Erklärungen vorgezeichneten Bestimmung.						
	Abstrafungs-Certificate, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Abtretung der Güter an die Gläubiger. Das diessfalls gerichtlich gestellte Begehren, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Abtretungs-Verträge, s. Cessionen.						
	Abwesende, s. §. 29 d. G. bezüglich der Gebühren-Vormerkung.						
	Acceptationen, s. Urkunden T. P. 102. n. und 10.						
	Accord-Protokolle, in soferne sie blos Behandlungs-Protokolle im Interesse des öffentlichen Dienstes sind, und eine Rechtsurkunde in denselben nicht zu Stande gekommen ist, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.; in soferne sie aber den Abschluss eines Rechtsgeschäftes enthalten, unterliegen sie der für das Rechtsgeschäft festgesetzten Gebühr.						
	Accreditive, in soferne sie Zahlungsanweisungen sind, wie diese; in soferne sie Vollmachten sind, wie letztere.						
	Acten-Rotulus, s. Protokolle T. P. 79. b.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Actien wie Urkunden über Gesellschaftsverträge.						
	Actien-Coupons wie Zahlungsanweisungen.						
	Actien-Interimsscheine oder Scheine über die theilweise geleistete Einlage zur Bildung des Gesellschaftsfondes wie Empfangsbestätigungen.						
	Activ- und Passivstands-Verzeichnisse bei Güterabtretungen, s. Uebergabs- und Uebernahms-Urkunden.						
	Adels-Bestätigungs-, Verleihungs-Decrete — Intimationen, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Adels-Diplome, erste und erneuerte, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. g. h.						
	Adjutum. Gesuche um Verleihung derselben, s. Eingaben T. P. 43. c. Verleihungs-Decrete, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Adoption. Gesuche um die Bestätigung der Annahme an Kindesstatt, s. Eingaben T. P. 43. a. Die Bestätigungen der Annahme an Kindesstatt, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
5	Adoptions-Urkunden, d. i. Verträge über die Annahme an Kindesstatt, in sofern darin der angenommenen Person bloss das Recht, den Namen des Wahlvaters oder der Wahlmutter zu führen, zugestanden wird, und zwischen den Wahlältern und Wahlkindern und deren Nachkommen nur die gleichen Rechte, welche zwischen den ehelichen Aeltern und Kindern statthaben, bedungen werden	von jedem Bogen	·	15			
	in sofern aber dem Wahlkinde eine Vermögensübertragung oder ein Recht auf eine Sache eingeräumt wird, nach der Beschaffenheit der Vermögensübertragung oder des eingeräumten Rechtes wie dieses Rechtsgeschäft.						
6	Advitalitäts-Verträge, wodurch ein Ehegatte dem andern die Fruchtniessung seines Vermögens für den Fall des Ueberlebens auf die Lebensdauer einräumt	von jedem Bogen	·	15			
	Der Fruchtgenuss selbst unterliegt erst bei dem wirklichen Anfalle der Gebühr, s. Vermögensübertragung von Todeswegen.						
	Advocaten-Gebühren. Liquiditäts-Zuerkennungen von Seite des Richters oder ämtliche Ermässigungen derselben, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i. Erkennt-						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	nisse auf Bezahlung derselben über ein förmliches Streitverfahren, s. Urtheile.						
	Advocaten-Kammern, s. T. P. 75. r.						
	Advocaturs-Bewilligungen, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. g. i.; Gesuche um Zulassung zur Advocatur, s. Eingaben T. P. 43. b.						
	Aemter, deren Befreiung, s. T. P. 75. a.						
7	Aemtliche Ausfertigungen einer Behörde oder eines Amtes im stampelpflichtigen Inlande.						
	Die Gebührenpflichtigen erscheinen in diesem Tarife unter folgenden Benennungen:						
	a) Abschriften,						
	b) Vidimirungen,						
	c) gefällsämtliche Ausfertigungen, welche jedoch durch eine besondere Kundmachung werden bezeichnet werden,						
	d) Heimathscheine und Reise-Urkunden,						
	e) Protokolle,						
	f) Urtheile,						
	g) Befähigungs-Decrete und jene besonderen Urkunden, welche nebst der die Entscheidung über das eingebrachte Gesuch bekanntmachenden ämtlichen Ausfertigung über Ertheilung einer nicht auf einem Titel des bürgerlichen Rechtes beruhenden Befugniss oder Gerechtsame, eines Privilegiums oder über die Anerkennung einer Befähigung von öffentlichen Behörden oder Gemeinden ausgefertiget werden, als: Diplome, Privilegien-Urkunden, Patente, Licenzen, Meister- und Bürgerrechts-Urkunden, Hausirerpässe u. s. w.	von jedem Bogen	.	30			
	h) Duplicate, die auf Ansuchen einer Partei von einer ämtlichen Ausfertigung ausgestellt werden	detto	.	30			
	S. Urtheils-Duplicate.						
	i) Alle anderen ämtlichen Ausfertigungen, welche weder eine Rechtsurkunde noch ein Zeugniss sind, noch als ämtliche Abschriften nach der Anmerkung 2 zur T. P. 2 zu betrachten kommen, sind mit der in der Anmerkung 2 zur T. P. 89 enthaltenen Beschränkung kein Gegenstand der Abgabe.						
	Aerztliche Zeugnisse, s. Zeugnisse.						
	After-, Bestand- (Mieth-, Pacht-) Verträge, s. Bestandverträge.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Agentie. Gesuche um Aufnahme zum berechtigten öffentlichen Agenten, s. Eingaben T. P. 43. b.						
	Die Aufnahmsbewilligung, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. g. i.						
	Alimentations-Gesuche, s. Eingaben T. P. 43. a.						
8	Alimentations-Verträge, d. i. Verträge über die Höhe des pflichtmässigen Unterhaltes einer Person	nach dem Werthe des Unterhaltsbetrages	.	.	II.		
	in soferne aber Jemand den Unterhalt einer Person ohne einer Verpflichtung dazu übernimmt, wie die Schenkung einer Rente.						
	Almosen. Gesuche um Verleihung derselben. s. Eingaben T. P. 44. a.						
	Quittungen über Almosen, s. Empfangscheine T. P. 48. l.						
	Altersnachsicht. Gesuche um Bewilligung derselben. s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Die Bewilligung derselben, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
9	Amts-Correspondenz, d. i. Schriften, welche von Behörden, Aemtern, Amtspersonen oder Bestellten der Staatsverwaltung des In- oder Auslandes in den ihnen übertragenen Amtsgeschäften an andere Behörden, Aemter, Amtspersonen oder Bestellte der Staatsverwaltung des In- und Auslandes, an den Reichstag, die Landes-, Kreis- oder Gemeinde-Vertretungen gerichtet werden, sie mögen eine Parteisache betreffen oder nicht, sind kein Gegenstand der Gebührenentrichtung.						
10	Anbote zur Eingehung eines Vertrages, wenn sie als Versprechen angesehen werden können	von jedem Bogen	-	15			
	Wird das Versprechen schriftlich angenommen, so hat auf diese schriftliche Annahme die Bestimmung der §§. 37 und 40 des Gesetzes in Anwendung zu kommen.						
	Angelobungs-Urkunden, Angelobungs-Decrete, Angelobungs-Certificate für Vormünder, Curatoren, Sequester, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Anleihens-Verträge. s. Darleihens-Verträge.						
	Anmeldungen im Concursverfahren und überhaupt gerichtliche Anmeldungen, s. Eingaben T. P. 43. a. i.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	wandelbare Scala	wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	Anmeldungen der Appellation, Revision, s. Eingaben T. P. **43.** g.						
	Anmeldungen der Syndicatsbeschwerden, s. Eingaben T. P. **43.** a.						
	Anordnungen, letztwillige, s. T. P. **102.** p.						
	Anschreibung, s. Einverleibung in die öffentlichen Bücher.						
	Anstalten, öffentliche, s. T. P **75.** a. b.; *Eingaben bei denselben, s. T. P.* **43.** a.; *in Betreff der befreiten Eingaben an Gemeindeanstalten, s. T. P.* **44.** aa.						
	Anstalten, private, wie Privatpersonen.						
	Anstellungsgesuche, s. Eingaben T. P. **43.** c.						
	Anstellungs-Decrete für im Privatdienste aufgenommene Personen, wie Verträge über Dienstleistungen, in andern Fällen wie ämtliche Ausfertigungen.						
11	*Anweisungen:*						
	a) *Urkunden, wodurch der Schuldner an seine Stelle einen Dritten als Zahler stellet, und den Gläubiger an ihn anweiset, mit Ausschluss der Wechselbriefe, für welche das Gesetz eine eigene Stämpel-Scala festsetzt, s. T. P.* **113**	*nach dem Betrage der angewiesenen Zahlung*	.	.	II.		
	b) *ämtliche von Gehalten, Löhnungen, Unterstützungen, Belohnungen, s. ämtliche Ausfertigungen T. P.* **7.** i.						
	c) *dieselben von Privatpersonen:*						
	aa) *in soferne sie an den Rechnungsleger gerichtet sind, s. T. P.* **83.** A. **102** r.						
	bb) *Urkunden, die dem Berechtigten ertheilt werden*	*nach dem angewiesenen Betrage*	.	.	II.		
	Anzeigen, s. Eingaben T. P. **43.** a.; *die befreiten, s. T. P.* **44.** g h. i. k. l. m.						
	Appellations-Anmeldungen. s. Eingaben T. P. **43.** g.						
	Appellations-Beschwerden, wenn sie abgesondert von der Anmeldung eingebracht werden, s. Eingaben T. P. **43.** a.						
	Arbeits-Zeugnisse, s. Zeugnisse T. P. **116.** a.						
	Arme, s. T. P. **75.** o. p.						
	Armenpfründe, Gesuche um Verleihung derselben. s. Eingaben T. P. **44.** a. *Quittungen über die Bezüge von Armenpfründen, s. Empfangscheine T. P.* **48.** l.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	Armuths-Zeugnisse, s. Zeugnisse T. P. 117. a.						
	Arrestanten, s. T. P. 75. m. n.						
	Assecuranz-Anstalten, s. T. P. 75. t.						
	Assecuranz-Polizzen und Assecuranz-Verträge, s. Glücks-Verträge.						
	Assignationen, s. Anweisungen.						
	Atteste, s. Zeugnisse.						
	Atzungs-Ausweise, wie Rechnungen.						
	Auctions-Protokolle, s. Versteigerungs-Protokolle.						
	Aufbewahrungs-Verträge, s. Verwahrungs-Verträge.						
	Aufenthalts-Consense der Gemeinden, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Aufenthalts-Karten (carte di sicurezza), *s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7.* i.						
	Aufenthalts- oder Wohnungs-Zeugnisse, wie Zeugnisse zur Erlangung einer Reiseurkunde oder eines Heimatscheines, s. Zeugnisse T. P. 117. d.						
	Aufforderungsklagen, s. Eingaben T. P. 43. a. i.						
	Aufgebots-Nachsichten, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Gesuche um Ertheilung derselben, s. Eingaben T. P. 43. a.						
12	*Aufgebotsscheine. Wenn darin das Aufgebot Eines Brautpaares bestätiget wird*	*von jedem Bogen*	.	15			
	Enthält der Schein die Bestätigung des Aufgebotes zweier oder mehrerer Brautpaare zugleich, so ist der 15 kr. Stämpel so oftmal erforderlich, als die Zahl der Brautpaare beträgt.						
	Aufgeforderte Klagen, s. Eingaben T. P. 43. a. i.						
	Aufkündigungen, gerichtliche, s. Eingaben T. P. 43. a.						
13	*Aufkündigungen, aussergerichtliche*	*detto*	.	15			
	Empfangs- und Annahms-Bestätigungen darüber, s. T. P. 48. m.						
	Aufladscheine, s. Frachtscheine T. P. 48. b.						
14	*Aufnahms-Certificate, — Scheine, — Urkunden:*						
	a) *wenn sie eine von dem Aussteller eingegangene Verbindlichkeit bestätigen und letztere nicht schätzbar ist*	*detto*	.	15			
	wenn sie aber schätzbar ist.	*nach dem Werthe der Verbindlichkeit*	.	.	II.		
	b) *wenn sie Zeugnisse sind, wie diese.*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Aufnahmskarten von Transports-Unternehmungen, s. T. P. 48. b.						
15	*Aufsandungen*, d. i. Bewilligungen der Eigenthümer zur Einverleibung des Eigenthumes in die öffentlichen Bücher, wenn sie in besonderen Urkunden ertheilt werden	von jedem Bogen	.	15			
	Aufträge, gerichtliche oder ämtliche, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Augenscheins-Befunde, s. Befunde.						
	Augenscheins-Protokolle, s. Protokolle T. P. 79. b. c.						
	Ausfertigungen, ämtliche, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Ausfertigungen, private, s. Rechtsurkunden, Zeugnisse, Eingaben, Abschriften, Beilagen.						
	Ausfuhrpässe, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i. Gesuche um Ertheilung derselben, s. T. P. 43. e.						
16	*Ausgeding-Verträge*, d. i. Kauf- oder Schenkungs-Verträge bei der Abtretung eines Haus- oder Grundbesitzes mit bestimmten Vorbehalten, als z. B. der freien Wohnung, des Genusses einiger Grundstücke, jährlicher Leistungen im Gelde oder in Naturalien, unterliegen den für die genannten Arten Verträge geltenden Bestimmungen. Sind sie Kaufverträge, so bilden die Vorbehalte einen Theil des Kaufschillings oder der von dem Käufer eingegangenen Verbindlichkeit. Sind sie Schenkungsverträge, so ist der Werth der Vorbehalte von dem Werthe der Realität, der sich ohne Rücksicht auf diese Vorbehalte ergibt, in Abzug zu bringen, und von dem Reste die Gebühr zu entrichten, s. Kaufs- und Schenkungsverträge.						
	Aushilfsgesuche, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Aushilfsbewilligungen, ämtliche, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Aushilfsbewilligungen, private, in soferne sie nicht Bewilligungen von Almosen und folglich befreit sind, wie Schenkungen überhaupt.						
	Aussprüche, richterliche, s. Urtheile; *schiedsrichterliche*, s. schiedsrichterliche Urtheile.						
	Auswanderungsgesuche, s. Eingaben T. P. 43. a.; *Bewilligungen*, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Auswanderungs-Pässe, s. Reise-Urkunden.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Ausweise der Handel- und Gewerbetreibenden, s. Rechnungen.						
17	*Auszüge:*						
	a) aus den öffentlichen Büchern des Inlandes, welche über Besitz und Eigenthum unbeweglicher Güter und der ihnen gleichgehaltenen Gerechtsame und über die darauf haftenden Rechte und Lasten, dann über die gerichtlichen Depositen geführt werden mit Ausschluss der den eingetragenen Urkunden oder den Erlagsanbringen beigefügten gebührenfreien Bestätigungen der gepflogenen Amtshandlung	von jedem Bogen	.	30			
	b) dieselben Auszüge aus Büchern, die im Auslande geführt werden, wie Zeugnisse;						
	c) aus Amtsschriften oder ämtlich aufbewahrten Privatschriften, s. ämtliche Abschriften T. P. 2.						
	Baubefunds- und Vollendungs-Certificate wie Zeugnisse; die befreiten s. T. P. 117. s.; Protokolle darüber, s. T. P. 79. b. c.						
	Bauverträge nach ihrer Beschaffenheit, wie Verträge über Dienstleistungen oder Lieferungen						
	Befähigungs-Decrete und Urkunden, welche von Behörden und Aemtern über die bei ihnen zur Erlangung einer Anstellung, Zulassung zu einer Beschäftigung oder öffentlichen Verwendung vorgenommene Prüfung und die dabei an den Tag gelegten Fähigkeiten des Geprüften ausgestellt werden, s. T. P. 7. g.						
	Befehle, ämtliche, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Beförderungs-Gesuche, wenn sie nicht auf die Verleihung eines bestimmten Dienstplatzes gerichtet sind, nach T. P. 43. a.; ausserdem nach T. P. 43. c.						
	Befreiungen von der Entrichtung der durch dieses Gesetz vorgeschriebenen Gebühren: Die auf den Gegenstand sich beziehenden sind T. P. 1. 21. 44. 45. 48. 59. c. 60. 66. 80. 83. 86. 102. 106. B. f. 112. 113. d. und 117, die auf Personen sich beziehenden T. P. 75. angegeben.						
	Befugniss. Gesuche um Befugniss zum Betriebe von Gewerben, Unternehmungen und Erwerbsgeschäften oder zur						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	Vornahme einzelner, einer besonderen Befugniss bedürfenden Erwerbsacte s. Eingaben T. P. 43. b.						
	Die ämtlichen Ausfertigungen, womit die Entscheidung über ein solches Gesuch bekannt gemacht wird, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Die über die Ertheilung der Befugniss ausgefertigten besonderen Urkunden, z. B. Diplome, Privilegien-Urkunden, Patente, Licenzen, Meister-, Bürgerrechts-Urkunden, Hausirpässe mit Ausschluss der Strazzen-Sammlungs-Licenzen (s. diese), s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. g.						
18	*Befunde der Sach- und Kunstverständigen:*						
	a) *in soferne sie auf ämtliche Aufforderung eines Amtes oder einer Behörde bloss zur Aufklärung des Sachverhaltes abgegeben werden, sind kein Gegenstand der Gebührenentrichtung;*						
	b) *sind sie aber bestimmt, ein Beweismittel abzugeben oder zur Grundlage einer Amtshandlung in Parteisachen zu dienen, wie Zeugnisse;*						
	c) *in soferne sie ein Bestandtheil einer stämpelpflichtigen Urkunde oder eines Protokolles, z. B. eines Inventars sind, erfordern sie keinen besonderen Stämpel, ausser sie werden besonders beigelegt oder nachgetragen.*						
	Begnadigung. Gesuche um dieselbe, s. Eingaben T. P. 43. a, b.						
	Hinsichtlich der Gnadengesuche im Verfahren wegen Verbrechen, schwerer Polizei-Uebertretungen, einfacher Polizei-Vergehen und der Gefälls-Uebertretungen, s. T. P. 44. l.						
	Beglaubigungen einer Urkunde, s. Legalisirung, Abschriften vidimirte, T. P. 2. b. c. d. e.						
	in soweit sie Vollmachten sind wie diese.						
	Begünstigungen. Gesuche um dieselben, s. Eingaben T. P. 43. a.						
19	*Behandlung der Gläubiger, d. i. das schriftliche Uebereinkommen der Gläubiger mit dem Schuldner oder einer dritten Person, welche die Befriedigung der Gläubiger übernimmt, dem Schuldner einen Theil der Forderungen nachzusehen und sich mit der Bezahlung des Restes zu begnügen, wird als Vergleich angesehen, s. T. P. 105.*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
20	Beilagen, welche von den Parteien den stämpelpflichtigen Eingaben und Protokollen zugelegt werden	von jedem Bogen .		6			
	Dieser Stämpelgebühr unterliegen insbesondere:						
	a) Die Urkunden und Schriften, welche nach den Bestimmungen des Gesetzes ausser der Verwendung zu Beilagen einer Gebühr nicht unterliegen, sie mögen auf Papier oder einem dasselbe vertretenden Stoffe unmittelbar geschrieben oder darauf wie immer übertragen worden seyn.						
	b) Alle Urkunden und Schriften, welche vor dem Bestande eines Stämpelgesetzes ausgefertigt wurden.						
	c) Die vermöge einer persönlichen Befreiung stämpelfreien Urkunden oder Schriften, wenn sie von nicht befreiten Personen als Beilagen verwendet werden. T. P. 75.						
	d) Dagegen müssen die im Auslande oder gebührenfreien Inlande ausgestellten Rechtsurkunden und Zeugnisse, dann überhaupt die bedingt stämpelfreien Rechtsurkunden, Zeugnisse und Schriften, soferne die Beibringung derselben als Beilage einen die Stämpelpflicht begründenden Gebrauch ausmacht, und für diesen Fall nicht ausdrücklich ein anderes Gebührenausmass festgesetzt ist, derjenigen Gebühr unterzogen werden, welche für diese Rechtsurkunden, Zeugnisse und Schriften bei dem Abgange der Erfordernisse der bedingten Befreiung oder ihrer Ausfertigung im stämpelpflichtigen Inlande nach diesem Gesetze zu entrichten gewesen wäre.						
	Anmerkung. Die nach diesem oder einem, in den österreichischen Kronländern früher in Wirksamkeit gestandenen Stämpelgesetze vorschriftmässig gestämpelten Urkunden und Schriften unterliegen bei ihrer Verwendung als Beilagen keiner weiteren Gebühr.						
21	Beilagen, befreite:						
	a) Bücher, Brochüren und die zur Drucklegung bestimmten Manuscripte, wenn sie nicht für die durch die Eingabe oder das deren Stelle vertretende Protokoll bezweckte Verhandlung besonders verfasste Beweisschriften sind.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	b) *Alle in- und ausländischen öffentlichen Creditspapiere, deren Coupons und Talons, und die geldvertretenden Papiere.*						
	c) *Die für einen bestimmten Gebrauch befreiten Urkunden und Schriften, wenn dieselben für diesen Gebrauch als Beilagen verwendet werden.*						
	d) *Armuthszeugnisse.*						
	e) *Die auf Urkunden oder Schriften beigesetzten ämtlichen Ausfertigungen oder die ämtlichen Bestätigungen über eine vollzogene Amtshandlung, über die Echtheit einer Unterschrift, über die Richtigkeit eines Zeugnisses und dergleichen, sind nicht als eine besondere stämpelpflichtige Beilage zu betrachten.*						
	f) *Jene Urkunden und Schriften, die zwar an sich stämpelpflichtig sind, für welche jedoch im Grunde einer besonderen Bewilligung die unmittelbare Gebührenentrichtung oder eine Abfindung zugestanden wurde (§. 28 d. Ges.), dann jene, von welchen die unmittelbare Gebührenentrichtung erfolgt und auf denselben ämtlich bestätiget ist.*						
22	**Beilass-Inventarien**, *d. i. Verzeichnisse und Beschreibungen der vertragsmässig übergebenen oder übernommenen, oder der nach einem Genusse oder einer Aufbewahrung zurückgestellten zum Beilasse gehörenden Gegenstände . . . . .*	*von jedem Bogen*	.	15			
	Belohnungsgesuche, *s. Eingaben T. P. 43. a.*						
	Belohnungsanweisungen, *s. Anweisungen T. P. 11.*						
	Bemänglungen, *s. Rechnungen.*						
	Beneficien *unterliegen einem Aequivalente für die Gebühren von Vermögensübertragungen von Todeswegen, s. T. P. 106. e.*						
	Beneficien-Verleihungsgesuche *an öffentliche Behörden nach T. P. 43. c.; an Privat-Patrone, sind kein Gegenstand der Abgabe.*						
23	**Beneficien-Verleihungen**, *wenn die Ernennung oder Bestätigung vom Landesfürsten oder von l. f. Behörden abhängig ist, sind ämtliche gebührenfreie Ausfertigungen; alle übrigen, wie die entgeltliche Einräumung eines Fruchtgenusses.*						
	Berechtigungen. *Gesuche um Berechtigung zum Betriebe von Gewerben; Un-*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren				Gebühren-Freiheit
			feste		wandelbare		
			fl.	kr.	Scala	Perc.	
	ternehmungen, Erwerbsgeschäften aller Art, s. Eingaben T. P. 43. b.						
	Die ämtlichen Ausfertigungen darüber, s. T. P. 7. g. i.						
	Bergbelehnungsbriefe, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Gesuche um Belehnung nach T. P. 43. b.						
	Bergbuchs-Extracte, s. Auszüge.						
	Berichte, s. Correspondenz, ämtliche.						
	Berufungen, s. Eingaben T. P. 43. h.; die befreiten T. P. 44. l. s. z.; die begünstigten T. P. 44. q.						
	Beschäftigungen, freie, die Anzeigen darüber an die politischen Behörden, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Bescheide, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Bescheinigungen, s. Empfangscheine.						
24	*Beschreibungen:*						
	a) die, der im Civil-Rechtsverfahren gepfändeten Güter, s. Protokolle T. P. 79. b.;						
	b) der Gränzen, einverständliche, durch die Gränznachbarn selbst, wie Absonderungs-Urkunden;						
	c) ämtliche, s. T. P. 79. b. c.						
	Beschwerden, s. Eingaben T. P. 43. a.; die befreiten, T. P. 44. i. k. l. m. s. u. z.						
	Bestallungsbriefe, in soferne sie nicht Anstellungs-Decrete öffentlicher Beamten und Diener sind, wie Vertrags-Urkunden über Dienstleistungen.						
	Bestandtheile einer Urkunde, s. §. 34. d. Ges.						
25	*Bestand-Verträge*, d. i. Verträge, wodurch Jemand den Gebrauch einer unverbrauchbaren Sache auf eine gewisse Zeit und gegen einen bestimmten Preis erhält	nach dem Werthe	·	·	II.		
	Anmerkung. Als Werth ist der nach den Bestimmungen des §. 16. d. G. zu vervielfachende Zins anzusehen. Ist die Dauer des Bestand-Vertrages bestimmt, aber der Vorbehalt des Rechtes einer früheren Aufkündigung gemacht, so ändert dieser Vorbehalt die Gebührenbemessung nicht.						
	Hinsichtlich der Verlängerungen oder Erneuerungen, s. §. 35. d. Ges.						
26	*Bestätigungen:*						
	a) landesfürstliche, dann öffentlicher Behörden und Ämter in Rechten, Würden,						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	Bezügen etc., s. ämtliche Ausfertigungen; derlei von Privatpersonen, wie Erneuerungen des betreffenden Rechtsgeschäftes; b) *empfangener Zahlungen, s. Empfangsbestätigungen;* c) *von persönlichen Eigenschaften, thatsächlichen Umständen, s. Zeugnisse;* d) *über die Eintragung in die öffentlichen Bücher, s. T. P. 17. a.;* e) *von Verbindlichkeiten, welche der Aussteller eingegangen hat, oder von Verzichtleistungen auf Rechte, s. Rechts-Urkunden.*						
27	*Bevollmächtigungs-Clauseln auf Quittungen zur Erhebung der Zahlungen, wie Vollmachten.*						
	Bevollmächtigungs-Verträge, d. i. Verträge zur Führung eines fremden Geschäftes, wenn eine Belohnung ausdrücklich oder stillschweigend bedungen ist, wie Verträge über Dienstleistungen; wenn keine Belohnung bedungen ist	*von jedem Bogen*	.	*15*			
	Beweggründe des civilrichterlichen Urtheils oder Erkenntnisses, s. ämtliche Abschriften T. P. 2. und Anmerkung 2. dieser Post.						
	Bezugsbewilligungen, d. i. Bewilligungen zum Bezuge von ausser Handel gesetzten Waaren, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.; Gesuche um Ertheilung derselben, s. T. P. 43. e.						
28	*Bilanzen oder bilancirte Conti der Handel- und Gewerbetreibenden unter sich, welche die gegenseitigen Creditirungen und Debitirungen oder die Schuldigkeit und das Guthaben ausweisen, ohne Rücksicht, ob sie von den Ausstellern allein oder von demjenigen, für den sie ausgestellt werden, oder von beiden Theilen gefertiget sind . . . .*	*detto*	.	*15*			
	Bittschriften, s. Eingaben.						
29	*Bodenzins-Verträge, d. i. Verträge über eine dergestaltige Theilung des Eigenthumes, dass einem Theile die Substanz des Grundes sammt der Benützung der Unterfläche, dem andern aber nur die Benützung der Oberfläche erblich gehört, und zwar nach dem Werthe der ein für alle Mal bedungenen und der wiederkehrenden jährlichen Leistung (Bodenzins) welcher nach §. 16. d. G. zu berechnen ist, zusammengenommen.*	*nach dem Werthe*	.	.	II.		

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Bodmerei-Verträge, s. Glücksverträge.						
	Börse-Sensalen, s. Bücher und Schlusszettel.						
	Brandschaden-Vergütungen. Quittungen darüber, s. Empfangscheine T. P. 48. k.						
30	Briefe, in soferne sie sich nicht als Rechtsurkunden oder Zeugnisse darstellen, sind nur im Falle der Verwendung als Beilagen stämpelpflichtiger Eingaben und Protokolle, Gegenstand einer Gebühr, s. Beilagen; wenn sie aber als Rechtsurkunden oder Zeugnisse sich darstellen, unterliegen sie den für diese Urkunden festgesetzten Gebühren. In wieferne den Briefen der Handels- und Gewerbsleute unter sich eine Befreiung zukommt, ist T. P. 60. angegeben.						
	Bücher: a) Druckwerke, s. Beilagen. b) Geschäftsaufschreibungen der Handel- und Gewerbetreibenden, Notare und Sensalen, s. Handels- und Gewerbsbücher, Notare, Sensalen.						
	Bürgerrechts-Urkunden, d. i. Urkunden zum Beweise des ertheilten Gemeinde-Bürgerrechtes, s. T. P. 7. g. Gesuche um Verleihung des Gemeinde-Bürgerrechtes, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Bürgerwehr, s. T. P. 75. b. k.						
31	Bürgschafts-Urkunden, wenn die Verbindlichkeit, für die gebürgt wird, nicht schätzbar ist	von jedem Bogen	.	15			
	wenn dieselbe schätzbar ist	nach dem Werthe der verbürgten Verbindlichkeit	.	.	II.		
	Hinsichtlich der gebührenfreien, s. T. P. 102. c. S. T. P. 84.						
	Cabotage-Licenzen, d. i. Urkunden über die Berechtigung zur kleinen oder zur erweiterten kleinen Küsten-Schiffahrt, s. T. P. 7. g.						
	Cameral-Güter, s. T. P. 75. a. und 44. w.						
	Catastral-Vermessungs-Protokolle, deren Abschriften, s. T. P. 2. f.						
	Cautions-Bestellungs- oder Widmungs-Urkunden, wie Pfand- oder Hypothekar-Verschreibungen.						
	Cautions-Rückempfangs-Bestätigungen nach T. P. 47. d., die befreiten s. T. P. 48. d.						
	Certificate, s. Bestätigungen.						
	Certificirte Rubriken, s. Rubriken.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
32	*Cessionen:* a) *unentgeltliche, wie Schenkungen;* b) *entgeltliche von andern Rechten als Schuldforderungen, wie Kauf- und Verkaufs-Verträge;* c) *auf Wechselbriefen (Giri),* s. *T. P. 102.* n.; d) *auf den Staatsschuld-Verschreibungen und den ihnen gleichgehaltenen Obligationen, s. T. P. 102* h.; e) *von allen anderen Schuldforderungen; hinsichtlich der Zusätze von Seite des abgetretenen Schuldners, s. §. 34.* d. *des Ges.; hinsichtlich der Eintragungen in die öffentlichen Bücher T. P. 45.* B.	*nach dem Werthe des Entgeltes*	.	.	II.		
	Christenlehrzeugnisse, s. Zeugnisse T. P. 117.						
	Citations-Edicte im civilrechtlichen Verfahren, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i. — *Gesuche, s. T. P. 43.* d.						
	Classifications-Urtheile, s. Urtheile.						
	Codicille, s. T. P. 102. p.						
	Collationen von geistlichen Pfründen, s. Beneficien.						
	Collaudirungs-Protokolle, s. T. P. 79. c., *die befreiten T. P. 117.* s.						
	Competenten-Tabellen, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
33	*Compromiss-Verträge, d. i. Verträge, womit sich auf einen schiedsrichterlichen Ausspruch geeinigt wird, und mit dem Schiedsrichter selbst wegen Uebernahme des Schiedsrichteramtes*	*von jedem Bogen*	.	*15*			
	Communitäten, s. Gemeinden.						
	Concepte, s. Entwürfe.						
	Concurrenz-Protokolle, s. Versteigerungs-Protokolle.						
	Concursmasse-Vertreter und Verwalter, s. T. P. 75. I.						
	Conscriptions-Angelegenheiten, Eingaben, Protokolle, Urkunden, s. T. P. 44. s. *79. 102.* b. d.						
34	*Consense:* a) *ämtliche, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7.* i.; b) *von Privatpersonen, in soferne sie zur Rechtsgiltigkeit eines von einer dritten Person zu vollziehenden oder vollzogenen Rechtsgeschäftes erforderlich sind und in die Urkunde über das Rechtsgeschäft nicht selbst aufgenommen oder derselben nachträglich als Ratification (§. 34.* b. *d. G.) beigefügt werden,*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	und wenn die T. P. 102. f. r. angegebene Ausnahme nicht eintritt.	von jedem Bogen	.	15			
	Consuln, in wieferne den von ihnen ausgestellten Urkunden eine Befreiung zukommt, s. T. P. 102. q.						
	Consumo-Pässe, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Convocations-Edicte, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i. — Gesuche, s. T. P. 43. d.						
	Conti, s. Rechnungen.						
	Contracte, s. Urkunden.						
	Contumaz-Urtheile, s. Urtheile T. P. 103. Anmerkung 2.						
	Copulations-Scheine, s. Matrikels-Auszüge.						
	Coramisirungen, s. T. P. 66.						
	Corporationen, s. moralische Personen.						
	Correspondenz, s. Amts-Correspondenz, Briefe, Handels-Correspondenz.						
	Coupons von Staatsschuldverschreibungen, s. T. P. 21. b.; von Privat-Actien, wie Zahlungsanweisungen.						
	Creditoren-Ausschuss, in wieferne demselben eine Befreiung zukommt, s. T. P. 75. l.						
	Cridatare, dem, kommt keine Befreiung zu.						
	Criminal-Angelegenheiten, s. T. P. 44. i. l. 102. b.						
	Curatels-Decrete, -Angelobungen, Angelobungs-Decrete und Certificate, s. ämtliche Ausfertigungen						
	Curatels-Rechnungen, s. T. P. 83. A.						
	Curatels-Recognitionen, s. Recognitionen.						
35	Curatels-Tabellen, welche den Curatelsbehörden überreicht werden	. . . .	.	.	. . .	. . .	unbedingt
	bei einer andern Verwendung, wie Beilagen.						
	Curatoren, welchen die Gebühren-Vormerkung oder Befreiung zu Statten kommt, §. 29 d. G. und T. P. 75. p.						
36	Darleihens-Verträge, die darüber errichteten Urkunden, Schuldscheine, Schuldbriefe	nach dem Werthe der dargeliehenen Sache	.	.	II.		
	Darleihens-Prolongationen, s. §. 35. d. G.						
	Datums-Certificirungen, d. i. gerichtliche Bestätigungen der Richtigkeit des Datums einer Urkunde, wie Zeugnisse.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Decrete, s. ämtliche Ausfertigungen, T. P. 7. i.						
	Denunciationen, s. Eingaben T. P. 44. g. h. i.						
37	*Depositen:* A. Uebernahmsbescheinigungen der Depositenämter von gerichtlichen Depositen, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.; von andern Depositen und waisenämtlichen Einzahlungen: a) wenn der Gegenstand zur Aufbewahrung für den Erleger oder einen Anderen deponirt wird, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.; b) wenn aber der Erlag als eine Zahlung geschickt, die der Erleger im eigenen oder eines anderen Namen an Denjenigen, für den der erlegte Gegenstand aufzubewahren ist, leistet, wie Empfangsbestätigungen T. P. 47. a. B. Empfangsscheine über erfolgte Depositen, s. Empfangsbestätigungen T. P. 47. c. d. C. Gesuche und Annahme, s. Eingaben T. P. 43. a. D. Uebernahms-Aufträge, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i. E. Extracte oder besondere Bestätigungen aus den Depositen-Registern, dass sich ein Gegenstand in gerichtlicher Aufbewahrung befinde, s. Auszüge.						
38	*Deputat-Büchel.* Wird die Schuldigkeit und die Erfüllung derselben bloss von dem Dienstherrn oder dessen Stellvertreter darin eingetragen, ohne dass sie dem Diener erfolgt werden, so sind sie als einfache Rechnungen anzusehen; werden aber die Deputat-Büchel dem Diener erfolgt, so sind sie wie Urkunden über den Lohnvertrag zu behandeln; werden sie nicht erfolgt, aber die Deputat-Abstattungen von dem Diener darin bestätiget, so sind sie wie Quittungen über Dienstlohn anzusehen.						
	Deservit-Quittungen, s. Empfangsscheine T. P. 47. a.						
	Deservit-Verzeichnisse, s. Rechnungen.						
	Devolutions-Protokolle mit Rücksicht auf die T. P. 53. 79. b. Anmerkung nach Beschaffenheit der Umstände, wie Protokolle T. P. 79. b.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Diäten-Anweisungen von Privatpersonen, s. Zahlungs-Anweisungen, ämtliche. s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Diäten-Quittungen, s. Empfangsbestätigungen.						
	Dienstabschiede, s. Abschiede.						
39	*Dienstbarkeiten.* Urkunden, wodurch Jemanden der Titel zur Erwerbung einer Dienstbarkeit eingeräumt oder die geschehene Erwerbung von dem Verpflichteten bestätiget wird, und zwar:						
	a) ist die Erwerbung unentgeltlich unter Lebenden erfolgt, nach dem Gebührenausmasse für Schenkungen;						
	b) wurde sie auf den Todesfall eingeräumt, nach dem Gebührenausmasse für Vermögensübertragungen von Todeswegen;						
	c) ist die Erwerbung entgeltlich erfolgt:						
	aa) für die Dienstbarkeit des Fruchtgenusses oder Gebrauches unbeweglicher Sachen	von dem Werthe	.	.	. . .	$3^{1}/_{2}$	
	bb) für alle übrigen	nach dem Werthe	.	.	II.		
	Anmerkung. Als Werth ist bei entgeltlichen Erwerbungsarten das bedungene Entgelt, bei unentgeltlicher Erwerbung der Werth der Dienstbarkeit selbst anzunehmen. Bei der Dienstbarkeit des Fruchtgenusses, der Wohnung und des Gebrauches hat in Absicht auf die Werthsberechnung die Bestimmung des §. 16 und 58 des Gesetzes zur Richtschnur zu dienen.						
	Dienstboten, s. Zeugnisse T. P. 116. b. Reiseurkunden T. P. 85. a.						
	Dienst-Cautionen, s. Cautionen.						
	Dienstentlassungs-, Enthebungs-Urkunden, Decrete, s. Abschiede.						
40	*Dienstleistungen.* Entgeltliche Verträge über Dienstleistungen	nach dem Werthe	.	.	II.		
	Anmerkung. Als Werth ist der bedungene Lohn anzunehmen, welcher, in soferne er in bestimmten, wiederkehrenden Leistungen besteht, nach §. 16 des Gesetzes, oder wenn er nach bestimmten Grössen der Gegenleistung, z. B. nach der Stückzahl, nach Kubikklaftern u. s. w. festgesetzt wurde, nach der ganzen bedungenen Arbeit zu berechnen ist.						
	Dienstverleihungs-Decrete, ämtliche, s. ämtliche Ausfertigungen; von						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	Privatpersonen, s. Verträge über Dienstleistungen.						
41	*Diplome, d. i. Bestätigungen über eine erlangte Befähigung oder Berechtigung:*						
	a) öffentlicher Behörden oder von Gemeinden ausgestellte, s. T. P. 7. g.						
	b) von andern Personen ausgestellte. . .	*von jedem Bogen*	.	15			
	über Gesellschaftsrechte, wie Gesellschaftsverträge.						
	Disciplinar-Angelegenheiten, Eingaben, Recurse, s. Eingaben T. P. 43 a.						
	die befreiten, s. T. P. 44. m. n.						
	Dispensgesuche an öffentliche Behörden und Aemter, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Dispensen, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Domesticalfonde, s. öffentliche Anstalten T. P. 75. b.						
	Druckschriften, s. Beilagen.						
	Dürftigkeits-Zeugnisse, s. Armuthszeugnisse.						
	Durchfuhrspässe, wie ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.;						
	Gesuche um Ertheilung derselben, s. T. P. 43. e.						
	Duplicate der Eingaben, s. Eingaben; von Rechts- und andern Urkunden, s. §. 49 und 62 des Gesetzes;						
	von Urtheilen, worunter alle anderen Urtheils-Ausfertigungen, als welche an den Kläger und Geklagten ordnungsmässig zu erfolgen haben, verstanden werden, und überhaupt von ämtlichen Ausfertigungen, s. T. P. 7. h.						
	Dupliken in Rechtsstreiten, s. Eingaben T. P. 43. a. i.						
	Edicte, s. ämtliche Ausfertigungen. Gesuche um Ausfertigung eines Edictes, s. Eingaben T. P. 43. d.						
	Ehebewilligungen, s. Consense.						
	Ehe-Dispensen, s. Dispensen.						
	Ehe. Eingaben und Protokolle in der Verhandlung wegen Scheidung, Trennung, Ungiltigkeitserklärung, wie überhaupt Eingaben, Protokolle, mit Ausschluss der T. P. 44. o. angegebenen Fälle.						
42	*Ehepacte. d. i. Verträge, welche in Absicht auf die eheliche Verbindung über das Vermögen geschlossen werden, in soferne dadurch unter Lebenden das Eigenthumsrecht oder der Fruchtgenuss beweglicher Sachen übertragen wird . . . .*	*nach dem Werthe*	.		II.		

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	ist der Gegenstand der Uebertragung eine unbewegliche Sache, so tritt hinsichtlich desselben die Bestimmung der T. P. 106 A. 2. a. in Anwendung. Werden dadurch Rechte auf den Todesfall des einen oder des andern Gatten eingeräumt, so sind dieselben als ein, der unmittelbaren Gebührenentrichtung nach T. P. 106. B. unterliegender Gegenstand zu behandeln und bei Bemessung der Gebühr von den Ehepacten auszuscheiden. Enthält der Vertrag Schenkungen unter Lebenden, so ist für selbe die Gebühr nach den Bestimmungen für Schenkungen zu bemessen.						
	S. auch Güterverzeichnisse.						
	Eidesstättige Vermögensbekenntnisse, s. Vermögensbekenntnisse.						
	Eigenschafts-Tabellen oder Ausweise. Von den Bewerbern den Eingaben selbst zugelegte und nicht beglaubigte, wie Beilagen; im Falle einer vorläufigen ämtlichen Beglaubigung, wie vidimirte Abschriften.						
	Einantwortungs-Gesuche, s. Eingaben T. P 4 3. a.						
	Einantwortungen, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Einbegleitungsberichte, s. Amts-Correspondenz.						
	Einberufungs-Edicte, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Einbürgerungs-Erklärungen, d. i. Anerkennungen der Erwerbung des Staatsbürgerrechtes oder Verleihungen desselben, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.; bezieht sich aber die Erklärung auf das Gemeindebürgerrecht, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. g.						
	Einfuhrspässe, s. ämtliche Ausfertigungen. T. P. 7. i.						
	Gesuche um Ertheilung derselben, s. T. P. 43. e.						
43	Eingaben und deren Duplicate, gebührenpflichtige (S. §§. 33, 36, 20, 22. e., 26. c, 40 u. 64. Z. 5 d. Ges.).						
	a) Alle, die von Privatpersonen bei dem Landesfürsten, dem Reichstage, den Landes- oder Gemeindevertretungen, oder bei den durch dieselben für die Angelegenheiten des Staates, der Kronländer oder der Gemeinden aufgestellten öffentlichen Anstalten, Behörden oder Aemtern oder bei den ihre Stelle						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	wandelbare Scala	wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	vertretenden Amtspersonen überreicht werden, welche in den nachfolgenden Absätzen b — i keiner höheren oder mindern Gebühr zugewiesen sind . .	von jedem Bogen	.	15			
	b) Gesuche um Ertheilung oder Anerkennung einer Berechtigung oder Befugniss zum Betriebe von Gewerben, Unternehmungen und Erwerbsgeschäften oder zur Vornahme einzelner, einer besonderen Befugniss bedürfenden Erwerbsacte	von jedem Bogen	.	30			
	c) Gesuche um Zulassung zur Geschäftspraxis, um Ertheilung eines Adjutums oder um Verleihung von öffentlichen Anstellungen oder Dienstplätzen, oder von Pfründen, mit Ausnahme derjenigen Gesuche, welche auf die Erlangung eines Dienstplatzes der Dienerschaft gerichtet sind	von jedem Bogen	.	30			
	d) Gesuche um Kundmachung öffentlicher Versteigerungen und Gesuche an die Civilgerichte, worin die Ausfertigung von Edicten angesucht wird, oder deren ordnungsmässige Erledigung die Ausfertigung ein s Edictes nothwendig erfordert	von jedem Bogen	.	30			
	e) Gesuche um Ertheilung von Pässen zur Ein-, Aus-, Durchfuhr von Kochsalz, Tabak, Pulver und Salniter um die Bewilligung zum Bezuge ausser Handel gesetzter Waaren und um Bewilligung zur Ein- oder Ausfuhr bestimmten Waaren, in soferne nach den Zolltarifs-Bestimmungen eine besondere Bewilligung dazu erforderlich ist	von jedem Bogen	.	30			
	f) Gesuche um die Bewilligung zur Errichtung oder Erweiterung, zur Vertauschung, Verwandlung oder Verschuldung eines Fideicommisses	von jedem Bogen	.	30			
	g) Appellations-, Revisions-Anmeldungen ohne Rücksicht, ob darin die Appellations- oder Revisions-Beschwerde enthalten ist oder nicht:						
	aa) Wenn sie gegen die T. P. 103. I. B. C. D. angeführten Erkenntnisse gerichtet sind, sowie alle dagegen gerichteten Recurse	vom 1. Bogen	1	.			
	bb) Wenn sie gegen die T.P. 103 I. A. angeführten Erkenntnisse gerichtet sind, so wie alle gegen diese Erkenntnisse gerichteten Recurse	vom 1. Bogen	.	30			

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	cc) *Wenn sie gegen die Urtheile oder Erkenntnisse der T. P. 103 II. gerichtet sind*	vom 1. Bogen	4	.			
	dd) *Die weiteren Bögen in den Fällen* aa) *und* cc)	jeder Bogen	.	15			
	in den Fällen bb)	jeder Bogen	.	6			
	h) *Andere Vorstellungen und Recurse im gerichtlichen und nicht gerichtlichen Verfahren, welche gegen Entscheidungen oder Verfügungen einer untern Instanz an eine höhere gerichtet sind, mit Ausschluss der unter T. P. 44. g. bezeichneten sowie die ausserordentlichen Gnadengesuche im Verfahren wegen Gefalls-Uebertretungen*	von jedem Bogen	.	30			
	i) *Die gerichtlichen Eingaben in Rechtsstreiten, wenn der Werth des Streitgegenstandes 50 fl. nicht übersteigt, mit Ausschluss der unter die Absätze* g) *und* h) *dieser T. P. fallenden*	von jedem Bogen	.	6			
	Anmerkung. Eingaben, welche zugleich Rechtsurkunden, wie die T. P. 53. oder 71. angeführten sind, unterliegen den Bestimmungen für Rechtsurkunden, jedoch in keinem Falle einer geringeren Gebühr als 15 kr. für jeden Bogen.						
44	*Eingaben, befreite:*						
	a) *Gesuche um Ertheilung von Almosen, Verleihung von Armenpfründen, oder um Aufnahme in solche Anstalten, welche zum Unterhalte oder zur Pflege armer oder erwerbloser Personen, oder für die Pflege oder Erziehung der Kinder solcher Personen bestimmt sind;*						
	b) *um die Befreiung vom Schul- und Unterrichtsgelde oder um Verleihung eines Stipendiums, wenn die Gesuche mit einem legalen Armuthszeugnisse belegt sind;*						
	c) *um die Gebührenbefreiung in einem begonnenen oder bevorstehenden Rechtsstreite, oder um Bestellung eines officiosen Vertreters, wenn sie mit einem Armuthszeugnisse belegt sind;*						
	d) *Gesuche der von Amtswegen bestellten Vertreter um die Gebührenbefreiung, deren Vormerkung, Zufristen oder Abschreibung in dem ihnen von Amtswegen übertragenen Rechtsstreite, oder um Enthebung von der Vertretung;*						
	e) *Eingaben, mit denen die unter Post-Zahl 83. B. 1. aufgeführten Rech-*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	nungen über Auslagen für den Staat oder die unter der unmittelbaren Leitung der Staatsbehörden oder der Gemeindeverwaltung stehenden öffentlichen Anstalten der Behörde überreicht werden;						
	f) Gesuche um die Rückvergütung eines für den Staat oder die Gemeinde zur Abwendung eines bevorstehenden Schadens gemachten Aufwandes oder um Ersatz eines Schadens, dessen Vergütung dem Staate oder der Gemeinde obliegt;						
	g) Eingaben, welche Anzeigen oder Vorschläge in öffentlichen Angelegenheiten und kein Einschreiten in einer Privatsache des Eingebers enthalten.						
	Wird mit der Anzeige unmittelbar das Gesuch um eine Belohnung oder Anerkennung verbunden, so hebt dieses die Stämpelfreiheit nicht auf. Zu diesen befreiten Eingaben gehören insbesondere:						
	h) Anzeigen, welche Jemand macht, um eine dem Staate, einer Gemeinde oder einer öffentlichen, gemeinnützigen Anstalt gehörige Sache vor Verschlimmerung oder Nachtheil oder verletzte Rechte derselben zu verwahren, oder einen drohenden Schaden abzuwenden, er mag wegen des ihm allenfalls eingeräumten Genusses dieser Sache dabei betheiligt seyn oder nicht;						
	i) Anzeigen über solche Handlungen oder Unterlassungen, deren Bestrafung nach den bestehenden Gesetzen im öffentlichen Interesse stattfindet, auch wenn das Verfahren von dem Einschreiten des Betheiligten bedingt oder die Anzeige zugleich auf die Erlangung einer Belohnung, Genugthuung oder des Schadenersatzes gerichtet ist;						
	k) Petitionen an den Landesfürsten, den Reichstag, oder den Landtag, oder Gemeindevertretungen, in soferne es sich darin nicht um das Interesse einer Einzelnperson, sondern ganzer Kategorien oder Classen von Staatsbürgern des Staates selbst, der Kronländer oder der Gemeinden handelt;						
	l) Eingaben der Beschuldigten oder Haftenden im Verfahren wegen Verbrechen, Vergehen, Uebertretungen, Pressver-						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	gehen oder Gefällsübertretungen mit Ausschluss des ausserordentlichen Gnadengesuches in dem Verfahren wegen Gefällsübertretungen; m) Beschwerden über die Beschaffenheit des persönlichen Benehmens von Amtspersonen, worunter aber Beschwerden oder Recurse gegen Entscheidungen oder amtliche Verfügungen, oder Gesuche um Aenderung derselben nicht begriffen sind, über Missbrauch der väterlichen Gewalt, pflichtwidriges Benehmen der Vormünder, Curatoren und öffentlichen Sachwalter und über die ungeeignete Pflege von Findlingen bei Privat-Personen; n) Schriften oder Aeusserungen dieser beschuldigten Personen (Absatz m), in soferne sie bloss die Rechtfertigung ihres Benehmens oder die Bitte um Schutz oder Genugthuung zum Gegenstande haben; o) Eingaben zur Erwirkung oder Nichtzulassung der Ehescheidung und Eheungiltigkeitserklärungen; p) Erläuterungen, welche von Amtspersonen über die Bemänglung der von ihnen gelegten Rechnungen zum Behufe der Erledigung der letzteren eingebracht werden, die Gesuche derselben um Erläuterungsfristen und um Entscheidung der Administrativ-Behörden über die Rechnungsbemänglung; q) Eingaben, welche zur Zustandebringung der Gebührenbemessung oder Vorschreibung, oder zur Erwirkung der gesetzlich gestatteten Ermässigungen, Abschreibungen oder Zufristungen bei den für Bedürfnisse des Staates, der Kronländer, Bezirke, Gemeinden eingeführten öffentlichen Abgaben eingebracht werden. Beschwerden oder Recurse gegen die Entscheidungen über solche Eingaben unterliegen	von jedem Bogen	·	15			
	r) Erklärungen, Ansagen, Urkunden u. s. w. im zoll-, verzehrungssteuer- oder controlpflichtigen Verfahren, wodurch der Steuerpflichtige die für dieses Verfahren vorgeschriebenen Bedingungen erfüllt, wenn es sich nicht um eine Ausnahme oder Begünstigung oder etwas handelt, wozu eine besondere Bewilligung nach den diessfälligen Gesetzen und Vorschriften erforderlich ist.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	s) Die Reclamationen, welche innerhalb der gesetzlichen Frist rücksichtlich des Inhaltes der Listen zur Bestimmung des Wahlrechtes oder persönlicher Leistungen an den Staat, die Kronländer, Gemeinden, z. B. zum Militärdienste, zum Amte eines Geschwornen u. dgl. aus dem Grunde eingebracht werden, dass Jemand, der in die Liste nach den bestehenden Vorschriften hätte aufgenommen werden sollen, in derselben übergangen, oder Jemand unbefugt in die Liste einbezogen worden sei, und die innerhalb der gesetzlichen Frist gegen die Entscheidung über solche Reclamationen eingebrachten Recurse.						
	t) Eingaben an k. k. Consulate und Gesandtschaften im Auslande, wenn sie an dieselben nicht von einem im stämpelpflichtigen Inlande befindlichen Staatsbürger dieses Inlandes gerichtet werden.						
	u) Eingaben, welche an die Verwaltungsbehörden und Aemter der Posten oder der Staatseisenbahnen, oder Telegraphen in Absicht auf die Beförderung von Briefen, Effecten und Waaren, deren Zusendung, Zustellung, Instradirung oder hinsichtlich der Entschädigungen für Briefe und Frachtstücke oder Rückstellung der Fracht- (Porto-) Gebühren gerichtet werden.						
	w) Eingaben an Aerarial-Fabriken und überhaupt alle Aerarial-Industrie-Unternehmungen und die Verwaltung der Staatsdomänen oder der in Verwaltung des Staates stehenden Güter öffentlicher Fonde, wenn sie bloss Gegenstände des unmittelbaren Geschäftsbetriebes dieser Unternehmungen oder Gutsverwaltungen betreffen, und von solcher Beschaffenheit sind, dass, wenn solche an einen Privaten in einem ähnlichen Geschäfte gerichtet würden, der Stämpelpflicht nicht unterworfen wären; daher auch die T. P. 83. B. 2. angeführten Conti, Noten, Ausweise.						
	x) Eingaben bei Abhandlung von Verlassenschaften, wenn der Gesammtnachlass ohne Abzug der Schulden 25 fl. nicht übersteigt.						
	y) Pupillar- und Curatelstabellen, s. diese.						
	z) Eingaben, welche im Grunde der gesetzlichen Bestimmungen über die Auf-						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	hebung der Urbarial- und Zehent-Schuldigkeiten zur Ausmittlung, Einbringung und Ausfolgung der Entschädigung dafür zur bücherlichen Sicherstellung des Capitals der Entschädigung, zur Löschung der aufgehobenen Leistungen und überhaupt zur Richtigstellung des Besitzstandes eingebracht werden.						
	Diese Befreiung bezieht sich jedoch nicht auf die Eingaben, welche von Parteien zur Geltendmachung oder Durchführung ihrer Ansprüche auf das Object der Entschädigung bei den politischen oder Gerichtsbehörden eingebracht werden.						
	aa) *Eingaben an die Gemeinden, Gemeindevertreter oder an die von den Gemeinden bestellten Aemter und Anstalten, welche privatrechtliche Beziehungen zwischen dem Gesuchsteller und der Gemeinde oder den Gemeindeanstalten betreffen.*						
	bb) *Amtscorrespondenz, s. diese.*						
	Einlagsbogen, s. die Vorerinnerungen zum Tarife.						
	Einquartierungs-Zettel, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Einreden im Streitverfahren, s. Eingaben T. P. 43. a. i.						
	Einschreibbüchel, in sofern darin erfüllte Verpflichtungen von dem Berechtigten oder eingegangene Verbindlichkeiten von Seite des Verpflichteten, oder wechselseitige Verpflichtungen von Beiden bestätigt werden, wie Rechtsurkunden; ausserdem wie Rechnungen T. P. 63. B.						
45	*Eintragungen zur Erwerbung dinglicher Rechte in die öffentlichen Bücher, und zwar:*						
	A. *Des Eigenthumsrechtes oder der Dienstbarkeit des Fruchtgenusses oder des Gebrauchsrechtes einer unbeweglichen Sache oder einer ihr gleichgehaltenen Gerechtsame, wenn das Rechtsgeschäft oder der Erwerbstitel, im Grunde dessen die Eintragung zu erfolgen hat,*						
	a) *der durch dieses Gesetz (Tarifs-Post 106) für Vermögens-Uebertragungen unter Lebenden oder von Todeswegen angeordneten Gebühr unterliegt;*	. . . . . .	.	.	. . .	. . .	*gebührenfrei*
	b) *der gedachten Gebühr nicht unterliegt*	*von dem Werthe*	.	.	. . .	1½	
	B. *Andere Rechte:*						
	a) *wenn der Gegenstand schätzbar ist,*	*von dem Werthe*	.	.	. . .	½	

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	b) wenn derselbe nicht schätzbar ist, für jedes einzutragende Recht	. . . . . .	.	30			
	C. Zur Löschung eines eingetragenen Rechtes	. . . . . .	.	.	. .	. .	gebührenfrei
	D. In Vollstreckung der gesetzlichen Bestimmungen über die Aufhebung des Unterthansverbandes und der Aufhebung der Urbarial- und Zehentschuldigkeiten	. . . . . .	.	.	. .	. .	gebührenfrei
	E. Für Pränotationen zur Erlangung dinglicher Rechte gelten in Absicht auf die Gebührenfreiheit oder das Gebührenausmass die unter A bis D der gegenwärtigen Tarifspost angeführten Bestimmungen. Wird jedoch die Pränotation im Recurswege aufgehoben oder abgeändert, so kann unter Beibringung des Beweises um Rückerstattung der ganzen Procentual-Gebühr oder des verhältnissmässigen Theiles derselben eingeschritten werden, wovon jedoch für die im Grunde einer und derselben gerichtlichen Bewilligung bei einem und demselben Amte vollzogenen Pränotationen die fixe Gebühr von 30 kr. in Abzug zu bringen ist. Die Rückstellung der fixen Eintragungsgebühren findet nicht Statt.						
	Anmerkung 1. Die nach dem Werthe sich richtende Eintragungsgebühr ist mit Beobachtung der §§. 48 bis 59 des Gesetzes und der bei den einzelnen Tarifsposten für das Rechtsgeschäft, um dessen Eintragung es sich handelt, aufgeführten Bestimmungen von dem Gesammtwerthe aller im Grunde eines und desselben Gesuches für einen und denselben Erwerber in den öffentlichen Büchern eines und desselben Amtes einzutragenden Rechte, jedoch nie geringer als mit 30 kr. zu bemessen.						
	Anmerkung 2. Die Eintragung eines und desselben Rechtes auf mehreren unbeweglichen Sachen in den öffentlichen Büchern eines und desselben Amtes im Grunde eines und desselben Gesuches begründet keinen andern Gebührenanspruch als, wenn die Eintragung nur auf einer unbeweglichen Sache stattgefunden hätte. Wird jedoch eine solche Eintragung mittelst verschiedener Gesuche zugleich oder zu ver-						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	schiedenen Zeiten oder in den Büchern verschiedener Aemter angesucht, so ist für die Eintragung jeder an dasselbe zur Führung der öffentlichen Bücher bestellte Amt oder an verschiedene solche Aemter ergehenden gerichtlichen Bewilligung die fixe Gebühr von 30 kr. zu entrichten, vorausgesetzt, dass für die erstmalige Eintragung des Rechtes in die öffentlichen Bücher den Bestimmungen dieser Tarifspost Genüge geleistet wurde.						
	Anmerkung 3. Nach derselben Anordnung (Anmerkung 2) ist auch in dem Falle vorzugehen, wenn im Zuge des gerichtlichen Streitverfahrens oder im Executionswege zu Gunsten eines der streitenden Theile, welcher bereits mit seinem Rechte in den öffentlichen Büchern eingetragen erscheint, eine Eintragung bewilligt wird.						
	Anmerkung 4. Wo nach den bestehenden Vorschriften die Eintragung nach Verlauf einer bestimmten Zeit erneuert werden muss, ist, wenn nicht durch eine in der Zwischenzeit eingetretene Vermögens-Uebertragung die Verpflichtung zur Entrichtung einer andern Gebühr eingetreten ist, für die Erneuerung der im Grunde eines und desselben Gesuches für einen und denselben Erwerber in den öffentlichen Büchern eines und desselben Amtes eingetragenen Rechte bloss die fixe Gebühr von 30 kr. zu entrichten.						
	Anmerkung 5. Für die Eintragung der Theilung eines zur ungetheilten Hand eingetragenen Eigenthumes oder Fruchtgenusses unter die eingetragenen Theilhaber ist bloss die fixe Gebühr von 30 kr. zu entrichten.						
	Anmerkung 6. In den unter A u. E dieser Tarifspost aufgeführten Fällen ist vor der Eintragung die Nachweisung zu liefern, dass für die Vermögensübertragung, soferne ihr ein nach der Wirksamkeit des gegenwärtigen Gesetzes geschlossenes Geschäft zum Grunde liegt, die nach den Bestimmungen dieses Tarifes (Post 106) entfallenden Gebühren bereits entrichtet wurden. Wird diese Nachweisung nicht geliefert, und hat weder zufolge §. 80						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	des Gesetzes die erhöhte Gebühr, noch eine Strafe einzutreten, so ist bloss die in der T. P. 106 unmittelbar oder durch Berufung auf eine andere Tarifspost angegebene Gebühr einzuheben; es findet jedoch zugleich die Einforderung der besondern Gebühr für die Eintragung nicht Statt.						
	Anmerkung 7. In wieferne von der unter A. b) dieser Tarifspost bemessenen Gebühr von $1^1/_2$ Procent ein Nachlass stattfindet, bestimmt die Tarifspost 106.						
	Siehe übrigens Absatz 6 der Vorerinnerungen zum Tarife.						
46	**Einverleibungs-Bewilligungen:**						
	a) von Seite des Gerichtes, das die Realgerichtsbarkeit ausübt, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	b) Der Verpflichteten in abgesonderten Ausfertigungen	von jedem Bogen	.	15			
	Anmerkung. Ist die Einverleibungs-Bewilligung zugleich als Hypothekar-Vertrag zu betrachten, weil in der Urkunde über das Hauptgeschäft eine Hypothek nicht eingeräumt wurde, so unterliegt sie der Gebühr für Hypothekar-Verträge.						
	Einverleibung, executive, s. T. P. 45. Anm. 3. Certificate, s. Bestätigungen.						
	Einwilligungen der Tabulargläubiger oder der Anwärter eines Fideicommisses zu Rechtsgeschäften des Realitätenbesitzers oder der im Genusse des Fideicommisses stehenden Person, s. Consense.						
	Elementarschaden - Vergütungs-Quittungen, s. T. P. 48. k.; **Versicherungen**, s. Glücksverträge; **Eingaben** aus Anlass eines solchen um Steuerermässigung, Abschreibung, Zufristung, s. T. P. 44. q.; **Urkunden** zu diesem Behufe, s. T. P. 102. d.						
47	**Empfangsbestätigungen, gebührenpflichtige:**						
	a) Bestätigungen der Berechtigten an die Verpflichteten zum Beweise erfüllter Verbindlichkeiten, oder überhaupt über den Empfang einer in das Eigenthum des Empfängers oder desjenigen, in dessen Namen der Empfang bestätigt						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	wird, übergegangenen schätzbaren Sache	*nach dem Werthe des übernommenen Gegenstandes*	.	.	II.		
	Anmerkung. Wird der Empfang der Zahlung in der Urkunde über das Hauptgeschäft bestätigt, so ist diese Empfangsbestätigung kein Gegenstand der Gebührenentrichtung.						
	b) *Bestätigungen, dass eine schätzbare Sache im Grunde eines Uebereinkommens zur Verwahrung, zum Gebrauche oder als Pfand übernommen wurde* . .	*von jedem Bogen*	.	15			
	c) *Empfangsbestätigungen über erfolgte gerichtliche Depositen, soferne nicht nach der Scala II eine mindere Gebühr entfällt*	*von jedem Bogen*	.	15			
	d) *Andere Empfangsbestätigungen, die als Rechtsurkunden zu betrachten sind, so weit ihnen nicht eine der in diesem Tarife aufgeführten Befreiungen zukommt*	*von jedem Bogen*	.	15			
48	*Empfangsbestätigungen, befreite:*						
	a) *Empfangsscheine über zugestellte amtliche Ausfertigungen jeder Art*	. . . . . .	.	.	. . .	.	*unbedingt*
	b) *Empfangs- und Aufnahmsscheine (Fracht- und Personenkarten) die von dem Frächter, worunter überhaupt Transports-Anstalten zu verstehen sind, über die Uebernahme zum Transporte ausgefertigt werden, selbst wenn sie den Empfang des Frachtlohnes bestätigen, und Empfangsbestätigungen, die dem Frächter über die Zustellung einer überbrachten Sendung ertheilt werden, so lange davon kein gerichtlicher Gebrauch gemacht wird, oder dieselben statt einer Quittung über den Frachtlohn bei einer öffentlichen Casse beigebracht werden*	. . . . . .	.	.	. . .	.	*bedingt*
	c) *Empfangsbestätigungen über die Zurückerstattung einer Nichtschuld, insbesondere auch von an öffentliche Anstalten, die Gemeinden, den Staat, über die Gebühr geleisteten Zahlungen und von nachgesehenen, öffentlichen oder Gemeindegiebigkeiten oder Strafen*	. . . . . .	.	.	. . .	.	*unbedingt*
	d) *Empfangsbestätigungen über die Zurückstellung von in gerichtlichen oder amtlichen Beschlag genommenen oder zur Sicherstellung von Strafen hinterlegten Effecten und überhaupt, ausser den gerichtlichen Depositen, von allen Gegenständen, welche bloss in den Ge-*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	wahrsam der Staatsverwaltung, der Gemeinden und öffentlichen Anstalten waren, und dem rechtmässigen Besitzer wieder übergeben werden, insbesondere auch über Vadien, Dienst- und andere Cautionen, Sicherstellungs-Urkunden u. s. w., wenn der zur Sicherstellung übergebene Gegenstand nicht als Darlehen gegeben wurde	. . . .	.	.	. .	. .	unbedingt
	Empfangsbestätigungen über Vorschüsse gegen Verrechnung, über die Vergütung von Auslagen, welche für Rechnung des Staates, einer Gemeinde oder einer, unter der Leitung der Staatsbehörden stehenden öffentlichen Anstalt von einem Bestellten oder Bevollmächtigten bestritten worden sind, dann über Pauschalien, soweit dieselben nicht einen persönlichen Bezug für den Unterhalt oder die Bequemlichkeit des Empfängers, z. B. Diäten und Zehrgelder, Quartiergelder u. dgl. enthalten	. . . .	.	.	. .	. .	unbedingt
	f) Empfangsbestätigungen über solche Empfänge, welche Jemand bloss als Commissionär der Staatsverwaltung übernommen hat, und über die Rückerstattung der in dem Commissions-Geschäfte dafür an die k. k. Staatsverwaltung geleisteten Vorschüsse und Zahlungen	. . . .	.	.	. .	. .	unbedingt
	g) Empfangsbestätigungen über die Vergütungen für solche Leistungen an den Staat, eine Gemeinde oder öffentliche Anstalten, welche nicht auf einem bürgerlichen Rechtsverhältnisse beruhen, sondern als eine Abgabe oder andere Leistung für Zwecke der öffentlichen Verwaltung durch eine Vorschrift geboten sind, z. B. Vorspann, Schlafkreuzer bei Militäreinquartierungen u. dgl.	. . . .	.	.	. .	. .	unbedingt
	h) Empfangsscheine über die Zinsen jener Staatsschuldverschreibungen und der ihnen gleich gehaltenen Obligationen, bei deren Herausgabe den Zinsen-Quittungen die Stämpelfreiheit ausdrücklich zugesichert wurde. Ferner die Quittungen über die Zinsen der mit Coupons versehenen Staatsschuldverschreibungen in den Fällen, in welchen die Coupons nach den bestehenden Vorschriften eingezogen und die Interessen nur gegen Quittungen erfolgt werden	. . . .	.	.	. .	. .	unbedingt

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	i) *Empfangsbestätigungen über gezahltes oder zurückgezahltes Schulgeld, welches an einen öffentlichen Fond oder eine Gemeinde entrichtet wird*						*unbedingt*
	k) *Empfangsbestätigungen über die vertragsmässig geleisteten Elementar-Schadensvergütungen*						*unbedingt*
	l) *Empfangsscheine über Almosen, d. i. freiwillige oder gebotene geringe Beiträge zur Unterstützung dürftiger Personen, diese Beiträge mögen den gedachten Personen unmittelbar verabreicht oder an eine zur Armenversorgung bestimmte Anstalt entrichtet werden, wozu auch die aus Anlass eines Unglücksfalles eingehenden Sammelgelder und die Bezüge aus Armenpfründen zu zählen sind*						*unbedingt*
	m) *Empfangsscheine über aussergerichtliche Aufkündigungen, so lange davon kein gerichtlicher Gebrauch gemacht wird* .						*bedingt*
	n) *Empfangsbestätigungen über Beträge unter 2 fl., oder Sachen im Werthe unter 2 fl.*						*unbedingt*
	o) *Empfangsscheine der Priester oder der Kirchenverwaltung über für Messen erhaltene Beträge*						*unbedingt*
	Anmerkung. *Die bedingt befreiten Empfangsscheine unterliegen, wenn die Verpflichtung zur Gebührenentrichtung eintritt, dem Stämpel von 15 kr. für jeden Bogen, wenn nicht bei der Anwendung der Scala II. eine geringere Gebühr entfällt, in welchem Falle diese, jedoch nie weniger als 6 kr. zu entrichten ist.*						
	Emphiteutische Verträge, *s. Erbpacht-, Erbzins-, Bodenzins-Verträge.*						
	Entlassscheine, *s. Abschiede.*						
	Entlassungsgesuche, *s. Eingaben T. P. 43. a.*						
	Entsagungen, *s. Verzichtleistungen.*						
	Entschädigungs-Bürgschaften, *s. Bürgschaften.*						
	Entschädigungs-Quittungen, *s. Empfangsscheine.*						
	Entscheidungen, *s. ämtliche Ausfertigungen.*						
	Entscheidungsgründe *zu den gerichtlichen Erkenntnissen im Streitverfahren, s. ämtliche Abschriften T. P. 2., und Anmerkung 2 dieser Post.*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
49	*Entwürfe oder Aufsätze von zweiseitig verbindlichen Rechtsurkunden, sobald sie von beiden vertragschliessenden Theilen unterschrieben oder bloss von einem derselben gefertiget und in den Händen des Andern befindlich sind, wie Punctationen; von ein- und zweiseitig verbindlichen Rechtsurkunden, Zeugnissen, Quittungen ohne alle Fertigung bei einem ämtlichen Gebrauche wie Beilagen.*						
50	*Erbpachtverträge, Erbzinsverträge. d. i. jene Verträge, wodurch Jemanden das Nutzeigenthum eines Gutes erblich gegen jährliche Leistungen überlassen wird*	nach dem Werthe	.	.	II.		
	Anmerkung. Als Werth ist die Gesammtsumme der ein für alle Mal und der jährlich bedungenen Leistungen mit Rücksicht auf §. 16 des Gesetzes anzunehmen.						
	Erbsabtheilungen, wie Absonderungs-Urkunden.						
	Erbschaftskäufe, d. i. Käufe einer angetretenen oder wenigstens angefallenen Erbschaft, wie Kaufverträge.						
	Erbserklärungen, s. Eingaben T. P. 43. a.						
51	*Erbsverzichtleistungen, d. i. Erklärungen an die Abhandlungsbehörde mittelst Eingaben, oder zu Protokoll, von dem gesetzlichen oder testamentarischen Rechte auf eine Erbschaft oder ein Vermächtniss keinen Gebrauch zu machen, wie Eingaben, Protokolle T. P. 43. a. 79. b.*						
52	*Erbverträge*	von jedem Bogen	.	15			
	Das durch den Erbvertrag begründete Recht unterliegt erst beim Erbanfalle der für Vermögens-Uebertragungen von Todeswegen festgesetzten Gebühr.						
	Erfolglassungsgesuche, s. Eingaben T. P. 43 a.						
	Erkenntnisse, s. Urtheile.						
53	*Erklärungen, gerichtliche, wodurch Jemand eine Schuld eingesteht, einem Andern ein Recht einräumt, oder die Uebertragung eines Rechtes von ihm auf den Andern, oder die Erfüllung einer von dem Andern gegen ihn eingegangenen Verbindlichkeit bestätigt, sind von dem Richter, wenn in Streitsachen, ehe ein Erkenntniss in der Hauptsache geschöpft worden ist, vom Verfahren abgestanden wird; ausser dem Streitverfahren aber, sobald eine solche Erklärung überreicht*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühre feste fl.	Gebühre feste kr.	Gebühre wandelbare Scala	Gebühre wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	wird, dem zur Gebührenbemessung bestimmten Amte mitzutheilen. Sie sind, wenn das Rechtsgeschäft erst vor Gericht geschlossen wird, als Rechtsurkunden anzusehen. Beziehen sie sich aber auf schon frühere, jedoch seit der Wirksamkeit dieses Gesetzes geschlossene Rechtsgeschäfte, so ist das Amt berechtigt, die Nachweisung zu fordern, dass für dieselben die zur Zeit des Abschlusses gesetzlich bestandenen Gebühren entrichtet wurden. Wird diese Nachweisung nicht geliefert, so ist, wenn das Rechtsgeschäft nur bei Errichtung einer Rechtsurkunde gebührenpflichtig ist, die Erklärung der Gebühr für Rechtsurkunden zu unterziehen. Unterliegt das Rechtsgeschäft aber der Gebühr, auch ohne Ausstellung einer Rechtsurkunde, so ist, unabhängig von der gesetzlichen Strafe, die Gebühr für das Rechtsgeschäft einzuheben. Die Erklärung selbst unterliegt dagegen dem Stämpel für Eingaben oder Protokolle T. P. 43 a. und 79 b.						
	Erlagscheine, s. Depositen.						
	Erlässe, ämtliche, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Erläuterungen, s. Rechnungen.						
	Erlagsanbringen, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Erlaubnissscheine, ämtliche, zu Reisen, s. Reise-Urkunden; wenn es sich um ein T. P. 43. b. angegebenes Befugniss handelt, s. Befugnisse; ausserdem wie ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.; pfarrämtliche zur Trauung in einer anderen Pfarre, wie Vollmachten; von Privatpersonen nach Beschaffenheit der Umstände, wie Consense, T. P. 34. b. oder wie Vollmachten.						
	Ernennungs-Decrete, s. Anstellungs-Decrete.						
	Erneuerte Urkunden, s. §§. 40, 62 des Gesetzes.						
	Erstreckungs-Gesuche, s. Eingaben T. P. 43. a. i.						
	Ersuchschreiben, s. Amtscorrespondenz.						
	Erwerbsbefugnisse, s. Befugnisse.						
	Erwerbsteuer-Erklärungen, Gewerbszurücklegungen oder Verzichte behufs der Abschreibung der Steuer und Gesuche um Umschreibung des Erwerbsteuerscheines, s. T. P. 44. q. 97. 102. b. d.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren				Gebühren-Freiheit
			feste		wandelbare		
			fl.	kr.	Scala	Perc.	
	Erwerbsteuerscheine, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.; Duplicate derselben, s. T. P. 7. h.; Gesuche um Erfolgung von Duplicaten, s. T. P. 43. a.						
	Erwerbs-Zeugnisse, s. Zeugnisse.						
	Erziehungsbeiträge, Gesuche um Verleihung, s. T. P. 43. a.; Quittungen darüber, s. T. P. 47. a.						
	Escompte-Noten, s. Rechnungen.						
	Executions-Gesuche, s. Eingaben T. P. 43. a. i.						
	Executions-Bewilligungen, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Existenz-Zeugnisse, s. Zeugnisse; die befreiten, s. T. P. 117. o.						
	Expens-Verzeichnisse, s. Rechnungen.						
	Expropriations-Urkunden, s. T. P. 102. f. Von den durch Expropriation für öffentliche Zwecke erfolgten Vermögensübertragungen, und deren Eintragungen in die öffentlichen Bücher finden die mit der T. P. 45 und 106 vorgeschriebenen Gebühren nicht Statt.						
	Extabulationen, s T. P. 45. C.						
	Extabulations-Gesuche, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Extabulations-Erkenntnisse im Streitverfahren, s. Urtheile.						
	Extracte, s. Auszüge.						
	Fabriksbefugnisse, s. Befugnisse.						
	Facultäts-Gutachten, s. Befunde.						
	Fähigkeits-Decrete, s. Befähigungs-Decrete.						
	Fassionen zur Bemessung von Abgaben, s. T. P. 44. q. r.						
54	*Fassionen* über Käufe und Verkäufe, Vertauschungen und andere Arten immerwährender Uebertragung unbeweglicher Güter (fassiones perennales) unterliegen den Bestimmungen der T. P. 106. und 45. A. Wird über einen Pfand- oder Zeit-Verkauf (emtio, venditio temporanea seù pignus) oder zur Bewirkung einer Sicherstellung oder Rechtsbefestigung auf einer unbeweglichen Sache eine Fassion eingebracht, so ist nebst der für das Rechtsgeschäft nach diesem Gesetze entfallenden Gebühr, jene der Tarif-Post 45. B., für die Fassion zu entrichten. *Anmerkung* Die Verpflichtung des §. 47. d. G. erstreckt sich auch auf die Bescheide über angebrachte Fassionen und auf letztere selbst.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Fatturen, s. Rechnungen.						
	Feilbietungs-Gesuche, s. Eingaben T. P. 43. d.						
	Feilbietungs-Edicte im gerichtlichen Executionsverfahren, s. ämtliche Ausfertigungen; *Protokolle*, s. Versteigerungs-Protokolle.						
	Fideicommisse:						
	a) Errichtungs-Urkunden, wenn sie letztwillige Anordnungen sind, wie diese; ausserdem wie Schenkungen.						
	b) Gesuche um die Bewilligung zur Errichtung oder Erweiterung eines Fideicommisses und zur Vertauschung, Verwandlung oder Verschuldung desselben, s. T. P. 43. f.						
	c) die Bewilligungen dieser Gesuche oder jenes um Auflösung des Fideicommissbandes, die Final-Erledigung über die Absonderung der Allodialgüter von Fideicommissgütern, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Finanzwache, s. T. P. 75. g. h.						
	Findlinge, in wieferne den dieselben betreffenden Eingaben, Protokollen und Urkunden eine Befreiung zukommt, s. T. P. 44. m. n. 102. l. 117. b. c. m.						
	Fiscalämter, s. T. P. 75. a.						
	Flaggen-Patente, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. g.						
	Fonde, dotirte und nicht dotirte, Fondsgüter, s. T. P. 75. a. b.						
	Frachtbriefe, s. T. P. 102. m.						
	Frachtkarten, s. T. P. 48. b.						
	Frachtlohnsquittungen, s. Empfangsscheine T. P. 47. a.						
	Fragestücke, s. Beilagen.						
	Frequentations-Zeugnisse, s. T. P. 116. c.						
	Fristgesuche, s. Eingaben T. P. 43. a. i.; im mündlichen Streitverfahren, s. §. 32 des Gesetzes; die befreiten, s. T. P. 44. p.						
	Früchtenabsonderungs-Protokolle, s. Absonderungs-Urkunden.						
	Fruchtniessung, s. Dienstbarkeiten.						
	Gebrauchsrecht, Urkunden, womit dasselbe eingeräumt wird, s. Dienstbarkeiten. Empfangsbestätigungen, s. T. P. 47. b.						
	Gebühren-Vormerkung, s. §§. 29 u. 70 des Gesetzes.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	Gebührenausweis zur Bestimmung der Gebühren von Vermögensübertragungen von Todeswegen. s. T. P. 44. q.						
	Geburtsscheine, s. Matrikel-Auszüge.						
	Gefällspächter, in wieferne denselben eine persönliche Befreiung zukömmt. s. T. P. 75. q.						
	Gegenscheine, s. T. P. 102. a.						
	Gehalts-Quittungen, s. Empfangsscheine.						
	Geleitscheine s. Reise-Urkunden.						
	Gemeinden, in wieferne denselben eine persönliche Befreiung zukömmt. s. T. P. 75. b.; Eingaben an dieselben, s. T. P. 43. a.; die befreiten, s. T. P. 44. aa. *Gemeinde-Vollmachten in Angelegenheiten, in welchen die Gemeinde Privatperson ist (T. P. 75. b.) wie Vollmachten, in andern wie ämtliche Ausfertigungen.*						
	Gemeinde-Auflagen. Quittungen darüber, wie ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Gemeinschaftliche Eingaben, Urkunden, Rechtsgeschäfte, s. §§. 13, 20, 33, 64 u. 69 des Gesetzes.						
	Gemeinschaft des Eigenthums und anderer Rechte. Verträge, wodurch eine Gütergemeinschaft bewirkt wird. s. Gesellschaftsverträge, Ehepacte; Urkunden über die Aufhebung der Gemeinschaft, s. Absonderungs-Theilungs-Urkunden.						
	Genehmigungen von Rechtsgeschäften, s. Ratificationen.						
	Gensd'armerie, in wieferne derselben eine persönliche Befreiung zukömmt, s. T. P. 75. b. k.						
	Gerichtliche Ausfertigungen, s. ämtliche Ausfertigungen, als darunter begriffen.						
	Gesandtschafts-Personen, in wieferne denselben eine Befreiung zukömmt, s. T. P. 75. c.						
	Geschäftsführung, in wieferne derselben eine Befreiung zukömmt, s. T. P. 83. A. 48. e. f.						
	Geschwornenlisten. Beschwerden und Recurse dagegen, s. T. P. 44. s.						
	Gesellen, s. Reise-Urkunden, Zeugnisse.						
55.	*Gesellschaftsverträge, d. i. Verträge, wodurch zwei oder mehrere Personen sich*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	verpflichten, ihre Mühe allein oder auch ihre Sachen zu einem gemeinschaftlichen Zwecke zu vereinigen:						
	a) *wenn die Gesellschafter nur ihre Mühe zu einem Zwecke, dessen Gegenstand nicht in einer schätzbaren Sache besteht, vereinigen*	*von jedem Bogen*	.	15			
	b) *wenn die Gesellschafter ihre Mühe oder Sachen zu einem Zwecke, der einen Vortheil für die Gesellschafter selbst nicht zum Gegenstande hat, vereinigen* . . . *sofern nicht nach dem Werthe Sc. II. ein minderer Betrag entfällt, in welchem Falle der letztere zu entrichten ist.*	*von jedem Bogen*	.	15			
	c) *in allen anderen Fällen*	*nach dem Werthe*	.	.	II.		
	Anmerkung. Der Bemessung der Abgabe ist der Werth des zum Betriebe des Geschäftes gewidmeten Capitals oder Vermögens und bei den mit der Hinausgabe von Actien verbundenen Unternehmungen, der Betrag, auf den die Actie lautet, oder falls derselbe darin nicht ausgedrückt ist, welcher für dieselbe eingezahlt werden musste, zum Grunde zu legen. Vereinigen die Gesellschafter bloss ihre Mühe, jedoch um einen Vortheil, der in einer schätzbaren Sache besteht, zu erlangen, so bestimmt der Werth dieser Sache das Ausmass der Abgabe. Wird das Eigenthum, der Fruchtgenuss, oder das Gebrauchsrecht einer unbeweglichen Sache übertragen, so hat die Bestimmung der T. P. 106 in Absicht auf diese Sache in Anwendung zu kommen.						
	S. auch Güterverzeichnisse.						
	Gesuche, s. Eingaben.						
	Gesundheits-Certificate, wie Zeugnisse; hinsichtlich der Befreiten, s. T. P. 117. m.						
	Geständnisse einer Schuld, s. T. P. 4 u. 53.						
56	*Gewährbriefe, d. i. Bestätigungen, dass Jemand als Eigenthümer einer Realität den öffentlichen Büchern einverleibt ist* . . .	*von jedem Bogen*	.	30			
	Gewähranschreibungen, s. Eintragungen in die öffentlichen Bücher.						
	Gewalt und Vollmacht, s. Vollmachten						
	Gewerbsbefugnisse, s. T. P. 7. g 43. b.						
	Gewerbsbücher, s. Handelsbücher.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Gewerbs-Correspondenz, s. T. P. 60.						
	Girirungen, s. T. P. 102. n.						
57	*Glücksverträge*, d. i. Verträge, wodurch die Hoffnung eines noch ungewissen Vortheils versprochen und angenommen wird .	nach dem Werthe	.	.	II.		
	Anmerkung. Als Werth ist anzunehmen: a) Bei der Wette, der Preis, um den gewettet wird, und wenn die Wettpreise beider Theile ungleich sind, der höhere Wettpreis; b) bei den Lotterien und anderen Ausspielungen, die in den Loosen oder im Spielplane angegebene Spieleinlage; c) beim Hoffnungskaufe, der bedungene Kaufpreis sammt allen Nebenleistungen; d) beim Bodmerei-Vertrage, der auf Bodmerei aufgenommene oder dargeliehene Betrag oder Geldwerth; e) bei gesellschaftlichen Versorgungsanstalten die Einlage, von welcher die Aufnahme als Mitglied bedingt ist, ihr Betrag mag aus der Aufnahmsurkunde oder den Statuten zu entnehmen seyn; f) bei Versicherungs-Verträgen, die Assecuranz-Prämie oder der Preis, gegen den die Versicherung stattfindet; g) beim Leibrenten-Vertrage, das gegen eine Leibrente überlassene Capital.						
	Gnadengaben. Gesuche um Ertheilung derselben, in soferne sie nicht als Almosen angesehen werden können (T. P. 44. a.), nach T. P. 43. a.; Quittungen darüber, wenn sie nicht als Almosen bezeichnet sind (T. P. 48. l.), nach T. P. 47. a.						
	Gnadengesuche, s. Begnadigung.						
	Gränzbeschreibungen, s. Beschreibungen.						
	Grossjährigkeit. Gesuche um Grossjährigkeitserklärung. wie Eingaben T. P. 43. a. Grossjährigkeitserklärungen, wie ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Grundbuchs-Extracte, s. Auszüge.						
	Grundentlastungs-Angelegenheiten, s. T. P. 44. z. 45. D. 102. i.						
	Grundpfänder, s. Hypothekar-Verschreibungen.						
	Grundsteuereingaben, s. T. P. 44. q. 102. b. d.						
58	*Grundzerstücklung:*						
	A. *Verträge* darüber unter Personen, welche auf den Grund ein gemeinschaftliches Recht haben, wie Absonderungs-						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Urkunden; unter andern Personen, wie Verkaufsverträge hinsichtlich des abgetrennten Grundstückes.						
	B. Ausweise darüber:						
	a) Wenn sie bloss wegen der Richtigstellung des Grundsteuer-Katasters verfasst werden, T. P. 102. b.						
	b) ausserdem, wenn sie von den bei der Theilung betheiligten Parteien gefertigt sind und über das Zerstückungsgeschäft keine besondere Urkunde ausgefertigt wurde, wie Grundzerstücklungs-Verträge; ist aber ein besonderer Vertrag ausgefertigt worden	von jedem Bogen	.	15			
	Güter- und Gutsverwaltungen, ärarische und öffentlicher Anstalten, s. T. P. 75. a.						
	Gütergemeinschaft, s. Gemeinschaft.						
	Güterverzeichnisse bei Güter-Gemeinschafts- oder Gesellschaftsverträgen, wie Uebergabs- und Uebernahms-Urkunden.						
	Gutachten von Sach- oder Kunstverständigen, s. Befunde; ämtliche, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Haftungs-Urkunden, s. Bürgschaften Sicherstellungsurkunden						
	Hagelschaden-Versicherungen, s. Glücksverträge.						
	Handelsbefugnisse, s. T. P. 7. g.						
59	Handels- und Gewerbsbücher, und zwar:						
	a) Die Haupt- und Conto-Current-, ferner Saldo-Contobücher der Kaufleute, Fabrikanten und Gewerbetreibenden . .	von jedem Bogen	.	6			
	b) alle andern Bücher, welche über einen Handel oder andern Gewerbsbetrieb, industrielle Unternehmungen, dann über Geschäftsvermittlungen, insbesondere Notariats- oder Sensariegeschäfte geführt werden	von jedem Bogen	.	1			
	c) das Briefcopierbuch der Gewerbetreibenden	. . . .	.	.	.	.	unbedingt
	Anmerkung. Unter Handels- und Gewerbsbüchern werden überhaupt alle Geschäftsaufschreibungen verstanden, die über einen Handels- oder anderen Gewerbsbetrieb, einzelne Theile desselben oder Hilfsverrichtungen zum Behufe eines solchen Betriebes geführt werden, diese Geschäftsaufschreibungen mögen gebunden oder ge-						

Post-Zahl	Gegenstand	Massstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	heftet seyn oder auf einzelnen Bogen oder Blättern stattfinden.						
60	*Handels- und Gewerbs-Correspondenz.* Die Correspondenzen der Handel- und Gewerbetreibenden über Gegenstände ihres Handels- und Gewerbsbetriebes unter sich, in soferne sie ein hierauf Bezug nehmendes Rechtsgeschäft enthalten, so lange davon kein gerichtlicher oder kein anderer, als der unter T. P. 44. q. r. und 102. d. e. bemerkte ämtliche Gebrauch gemacht wird	. . . .	.	.	. .	. .	bedingt
	Handels-Conti, Noten, Ausweise, s. Rechnungen T. P. 83. B. 2						
	Handels- oder Gewerbsgesellschaften, s. Gesellschaftsverträge.						
	Handels- und Gewerbskammern, in wie weit ihnen eine persönliche Befreiung zukommt, s. T. P. 75. r.						
	Handzeichen. Bestätigungen derselben durch die Namensfertiger, s. §. 34. d. d. Ges.						
	Hauptquittungen, s. Empfangsscheine T. P. 47. a.						
	Hausbüchel, s. Einschreibbüchel.						
	Hausirpässe, s. T. P. 7. g.						
	Haussätze, s. Eintragungen.						
	Haussteuer. Eingaben bezüglich derselben, als: Hauszinsbekenntnisse, Anzeigen von unvermiethet gebliebenen oder wieder gemietheten Hausbestandtheilen, s. T. P. 44. q. 102 b. d.						
	Hauszinsbüchel, s. Einschreibbüchel.						
	Heimatscheine, nach den Bestimmungen für Reise-Urkunden.						
	Heimfallsrecht. Urkunden über die Ablösung dieses Rechtes, wie Ablösungsverträge.						
	Heirats-Contracte, s. Ehepacte.						
	Hoffnungskäufe, s. Glücksverträge.						
61	*Hypothekar-Verschreibungen,* d. i. Urkunden, womit zur Sicherstellung einer Verbindlichkeit eine Hypothek bestellt wird	nach dem Werthe der Verbindlichkeit, für welche die Hypothek eingeräumt wird	.	.	II.		
	Wenn aber der Gegenstand der hypothecirten Verbindlichkeit nicht in einer schätzbaren Sache besteht, von jedem Bogen 15 kr.						
	Anmerkung. Ist die Verbindlichkeit, für welche die Hypothek eingeräumt wird, unbestimmt und kann der Betrag derselben auch nicht annähernd festgesetzt werden, so hat sich die Gebühr nach dem Werthe der Hypothek, so weit solcher nicht durch vorhergehende Hypothekar-Sicherstel-						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	lungen erschöpft ist, zu richten; ist jedoch auch in diesem Falle nicht unter 15 kr. zu bemessen. S. T. P. 84. Rechtsbefestigungen.						
	Impfzeugnisse, s. T. P. 117. l.						
	Incidenz-Urtheile, s. Urtheile.						
62	*Incorporations-Verträge*, d. i. Verträge zur Erlangung der Aufnahme in eine Corporation, wie Gesellschaftsverträge; oder Verträge zwischen Corporationen hinsichtlich des Incorporations-Rechtes	von jedem Bogen	·	15			
	Incorporations-, Immatriculations-Scheine, wie Zeugnisse oder Aufnahmsbestätigungen.						
	Indossirung, s. §§. 26. 27. des Gesetzes.						
	Industrie-Unternehmungen, ärarische, in wieferne sie den Gebühren dieses Gesetzes unterliegen, s. T. P. 75. a.; hinsichtlich der Eingaben bei denselben, s. T. P. 44. w.						
	Informationen oder Instructionen des Machtgebers an den Machthaber, s. T. P. 102. r.						
	Inrotulirungs-Protokolle, s. Protokolle T. P. 79. b.						
63	*Insitz-Verträge*, wodurch Einem Erben von den übrigen eingeräumt wird, eine Realität gegen Herauszahlung ihrer Erbschaftsforderungen allein in Besitz zu nehmen, wie Absonderungs-Urkunden.						
	Institute, s. Anstalten.						
	Intabulation, executive, s. T. P. 45. Anmerkung 3.						
	Intabulations-Gesuche, s. Eingaben T. P. 43. a. *Bescheide, Bewilligungen*, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i. und Einverleibungs-Bewilligungen.						
	Intabulations-Certificate, s. Bestätigungen.						
64	*Interessen:* a) *Ausstands-Certificate*, s. Zeugnisse. b) *Coupons, Talons* von Staatsschuldverschreibungen, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.; als Beilagen s. T. P. 21. b.; von Privat-Obligationen wie Zahlungsanweisungen. c) *Quittungen*, s. Empfangsscheine; die befreiten, s. T. P. 48. h.						
	Interims-Quittungen, wie Quittungen.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Interims-Urkunden, wie Urkunden.						
	Intimationen, amtliche, in soferne sie als Abschriften anzusehen sind, s. T. P. 2. Anmerkung 2, ausserdem nach T. P. 7. i.						
	Inventarien, gerichtliche, s. Protokolle.						
	— aussergerichtliche, s. Beilass-Inventarien.						
	Justificirungs-Erklärung, s. T. P. 46.						
	Kanzlei-Pauschalien. Quittungen darüber, s. T. P. 48. e.						
	Katechetik. Prüfungszeugnisse darüber, s. Zeugnisse; die befreiten, s. T. P. 117. h.						
	Kaufrecht, s. T. P. 65. Anmerkung 4.						
65	*Kaufverträge, d. i. Verträge, wodurch eine Sache um eine bestimmte Summe Geldes einem Andern überlassen wird:*						
	a) *wenn die Sache beweglich ist . . . . .*	*nach dem Werthe*	.	.	II.		
	b) *wenn die Sache unbeweglich ist . . . .*	*von dem Werthe*	.	.	.	$3^1/_2$	
	Anmerkung 1. Als Werth ist der Kaufschilling, d. i. die für die Sache bedungene Barzahlung mit allen Nebenleistungen. daher in soferne auf der Sache Passiven haften, auch der nebst der Barzahlung von dem Käufer übernommene Passivstand anzunehmen.						
	Anmerkung 2. Käufe auf die Probe oder Verkäufe mit dem Vorbehalte eines besseren Käufers sind in Absicht auf die Gebührenentrichtung wie unbedingte Kaufverträge anzusehen.						
	Anmerkung 3. Die Vertragsurkunden im Falle b. *. . . . .*	*von jedem Bogen*	.	15			
	Anmerkung 4. Die Uebertragung des Kaufrechtes auf eine unbewegliche Sache wird als die Uebertragung dieser unbeweglichen Sache selbst angesehen.						
	Anmerkung 5. In wieferne von der in dieser Tarifs-Post unter b. *bemessenen Gebühr von $3^1/_2$ Percent ein Nachlass stattfindet, enthält die Tarifs-Post 106.*						
	Kirchen- und Kirchen-Vermögens-Verwaltungen, in wieferne denselben eine Befreiung zukömmt, s. T. P. 75. b. *und s. 83.* A.						
	Klagen, s. Eingaben.						
	Kostenverzeichnisse, wie Rechnungen.						
	Kuxen-Käufe, wie Hoffnungskäufe, s. Glücksverträge.						
	Ladungsbriefe, s. Frachtbriefe.						

Post-Zahl	Gegenstand	Massstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Landessicherheitswache, in wieferne derselben eine persönliche Befreiung zukömmt, s. T. P. 75. g. i.						
	Landwirthschaftsgesellschaften, in wieferne denselben eine Befreiung zukömmt, s. T. P. 75. r.						
	Lebenszeugnisse, s. Zeugnisse, die befreiten, s. T. P. 117. n. o.						
	Lebensversicherungen, s. Glücksverträge.						
66	*Legalisirungen. Die Clausel hierüber, d. i. die von öffentlichen Aemtern oder Behörden auf die Urkunde beigerückte Bestätigung der Echtheit der Unterschriften einer Urkunde, worunter auch die Bestätigungen der Handels-Firmen und der Unterschriften auf Societäts-Verträgen bei den Mercantil- und Wechselgerichten zu zählen sind . . . .*	. . . .	. .	. .	. . .	. . .	*unbedingt*
	Ueber jeden Legalisirungsact ist jedoch ein Protokoll aufzunehmen und aufzubewahren, welches, wenn die Legalisirung nicht schriftlich angesucht wurde, dem Stämpel für Protokolle unterliegt. Die Legalisirungs-Clausel auf der Urkunde hat anzugeben, ob dieser Vorschrift Genüge geleistet wurde. Die Protokolls-Aufnahme hat, wenn die Unterschriften mehrerer Personen auf einer und derselben Urkunde nicht zugleich, sondern zu verschiedenen Zeiten legalisirt werden, so oft zu geschehen, als diese Bestätigung vorgenommen wird. Die Beifügung der Worte coram me *oder „Gesehen" auf einer Urkunde ist nicht als eine Legalisirung anzusehen. Ausländische Legalisirungen sind als stämpelfreie Bestandtheile der Urkunden zu betrachten.*						
	Legate, s. Vermögensübertragungen von Todeswegen.						
67	*Legitimationen:* a) *gerichtliche oder ämtliche, s. ämtliche Ausfertigungen, T. P. 7. i.* b) *von Privatpersonen ausgestellte, wie Vollmachten.*						
	Lehrbriefe, s. Zeugnisse.						
	Leibgedingverträge, wie Advitalitäts-Verträge.						
	Leibrentenverträge, s. Glücksverträge.						
	Leichenvereinbüchel, s. Einschreibbüchel.						
68	*Leihverträge, d. i. Verträge, wodurch Jemanden eine unverbrauchbare Sache*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	bloss zum unentgeltlichen Gebrauche auf eine bestimmte Zeit übergeben wird . . .	von jedem Bogen	.	15			
	Wird für Gebrauch ein Entgelt bedungen, so haben die für Bestandverträge vorgezeichneten Bestimmungen in Anwendung zu kommen.						
	Liedlohnsverträge, wie Verträge über Dienstleistungen.						
	Liedlohnserkenntnisse, s. Urtheile.						
	Letztwillige Anordnungen, s. T. P. 102. p.						
	Licenzen, s. Erlaubnisscheine.						
	Licitationen, Licitations-Bedingnisse, s. Versteigerungen.						
69	Lieferungsverträge, d. i. Verträge, wodurch die Verpflichtung übernommen wird, Jemanden Sachen oder Arbeiten um einen bedungenen Preis zu liefern, wie Kaufverträge.						
	Anmerkung. Ist die Grösse der Lieferung nur nach dem höchsten oder nur nach dem mindesten Masstabe angegeben, indem sich das Recht, die Lieferung zu beschränken oder zu erhöhen, vorbehalten wurde, so ist das Entgelt im ersten Falle nach der höchsten, im zweiten Falle nach der mindesten Lieferungsmenge zu berechnen. Ist der Lieferungsvertrag auf ungewisse Dauer, jedoch mit Feststellung der für einen Zeitabschnitt erforderlichen Menge abgeschlossen, so hat hinsichtlich der anzunehmenden Dauer die Bestimmung des §. 16 e. des Gesetzes in Anwendung zu kommen.						
	Liquidirungs-Erklärungen, s. Erklärungen.						
	Liquidirungs-Klagen, s. Eingaben T. P. 43. a. i.						
	Liquidations-Protokolle, gerichtliche, mit Rücksicht auf §. 39 des Gesetzes und T. P. 53 nach T. P. 79. a. und b.; in wieferne ihnen eine Befreiung zukömmt, s. T. P. 80. a.						
	Liquidations-Erkenntnisse im Concurs-Processe, s. Urtheile.						
70	Löhnungs-Consignationen, Listen, in soferne nicht eine persönliche Befreiung eintritt, und der Empfang von den Lohnberechtigten bestätigt wird, unterliegen der Gebühr für jeden einzelnen bestätigten Lohnbetrag, nach T. P. 47. a.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
71	*Löschungsgesuche:* a) Des Verpflichteten, s. Eingaben T. P. 43. a. b) Von dem Berechtigten, wenn die Quittung oder überhaupt die Urkunde über das entgeltliche Geschäft, wodurch die Verpflichtung aufgehoben wurde nicht beiliegt, wie Schenkungen.						
	Löschungs-Bewilligungen der Gerichte, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.; der Parteien, s. T. P. 71. b.						
	Löschungs-Eintragungen, s. T. P. 45. C.						
	Lohnverträge, s. Dienstleistungsverträge.						
	Loose, s. Glücksverträge.						
	Lotto-Ausspielungen, s. Glücksverträge.						
	Lotto-Collectanten. Denselben kommt für ihre Eingaben in ämtlichen Angelegenheiten die Stämpelfreiheit zu, s. T. P. 9.						
	Mangel, s. Rechnungsbemängelungen.						
72	*Mantelbogen* der Eingaben, d. i. die Umschlagsbogen, auf welchen sich bloss die Rubrik der Eingabe befindet, sind als Bestandtheile der Eingabe zu betrachten, daher stämpelpflichtig wie alle Bogen der Eingaben.						
	Manuscripte, s. Beilagen T. P. 21. a.						
	Majorats-Errichtungs-Urkunden, s. Fideicommiss-Errichtungs-Urkunden.						
	Majorenitäts-Erklärungen, s. Grossjährigkeits-Erklärungen.						
	Marktpreis-Certificate, wie Zeugnisse.						
	Marktpreislisten oder Kundmachungen als Beilagen, wie Beilagen T. P. 20. a.						
73	*Matrikel-Auszüge*, d. i. Auszüge aus den Registern über Geburten, Taufen, Trauungen und Sterbfälle oder förmliche Geburts-, Tauf-, Trauungs-, Todtenscheine	von jedem Bogen	.	15			
	Anmerkung. Werden zwei oder mehrere Geburts-, Tauf-, Trauungs- oder Sterbfälle in einer Ausfertigung bestätigt, so ist die Gebühr von 15 kr. so oftmal zu entrichten, als Fälle bestätigt werden; die gebührenfreien, s. T. P. 117. u.						
	Meilen-Certificate, wie Zeugnisse, die befreiten, s. T. P. 117. q.						
	Meisterrechts-Verleihungs-Intimationen, s. ämtliche Ausfertigungen. T. P. 7. i.						
	Meisterrechts-Urkunden, s. T P 7. g.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Meldzettel, nämlich: a) *Aemtliche Bescheinigungen der geschehenen Meldung wie ämtliche Ausfertigungen.* b) *Eingaben, womit die Meldung geschieht,* s. *T. P. 44.* g.						
	Messen-Quittungen über die für dieselben erhaltenen Beträge, s. T. P. 48. o.						
	Messenstiftungen oder Stiftbriefe, s. Stiftungen.						
	Miethverträge, s. Bestandverträge.						
	Militär-Personen, in wie weit ihnen eine persönliche Befreiung zukömmt, s. T. P. 75. f. g.						
	Minderjährigkeits-Nachsicht. Gesuch um diese Nachsicht, s. Eingaben T. P. 43. a.; *die Nachsichten selbst, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7.* i.						
	Moralische Personen wie einzelne physische Personen.						
	Municipal-Garde, s. T. P. 75. g. i.						
	Muthscheine, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Muthungsgesuche, nach T. P. 43 b.						
	Nachsichtsgesuche, in soferne sie nicht Recurse sind, s. T. P. 43. a.						
	Nachtrags-Clauseln zu Urkunden, s. §. 34 a. *und 35 d. G.*						
	Normalschul-Zeugnisse, s. Zeugnisse T. P. 117. e.						
	Nationalgarde, s T. P. 75. b. k.						
74	*Notare. Die Bücher, die von den öffentlichen Notaren über Notariatsgeschäfte geführt werden* . . . . *Anmerkung. Die Notare sind verpflichtet, für die Original-Notariats-Instrumente, welche sie errichten, die in diesem Gesetze für Rechtsurkunden vorgeschriebenen Gebühren zu entrichten, und deren Betrag sowohl in dem Repertorium als auch, wo die Vorschrift besteht, dass dem Notariats-Archive eine Abschrift zu überreichen ist, auf derselben zu bemerken. Auch sind sie verpflichtet, in den Original-Aufsätzen oder Original-Instrumenten, welche sie errichten, den Stämpel anzumerken, mit welchem die Urkunden oder Schriften versehen sind, deren im Instrumente Erwähnung geschieht oder auf welche sich in demselben bezogen wird.*	*von jedem Bogen*	•	*1*			

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	Die Notare haben in den Protokollen oder Instrumenten, welche sie über die ihnen von den Parteien zur Verwahrung gegebenen Privat-Urkunden aufnehmen und von denen sonach diese Privat-Urkunden die Beilagen bilden, jederzeit auch den auf diesen zur Verwahrung übergebenen Urkunden vorhandenen Stämpel oder die Gebühr, deren Entrichtung darauf bestätigt ist, aufzuführen.						
	Noten der Handels- und Gewerbsleute, s. Rechnungen.						
	Novationen s. §. 38 des Gesetzes						
	Nullitätsbeschwerden, s. Eingaben T. P. 43. a. i.						
	Nullitäts-Erkenntnisse sind kein Gegenstand der Abgabe.						
	Nutzniessungs-Verträge, s. Dienstbarkeiten.						
	Obligationen, öffentliche, s. T. P. 7. i und 21. b.; private, s. Darleihens-Verträge.						
	Offerte, s. Anbote.						
	Officiere, k. k., in wieferne denselben eine Befreiung zukommt, s. T. P. 75 f. g						
	Ordens-Diplome, s. Diplome.						
	Pächter directer und indirecter Abgaben, s. T. P. 75. q.						
	Pachtbehandlungs-Protokolle, s. Accord-Protokolle.						
	Pachtverträge, s. Bestandverträge.						
	Pädagogik, Prüfungszeugnisse darüber, wie Zeugnisse; die befreiten, s. T. P. 117. h.						
	Papierformat, in wie ferne es die Verpflichtung zur Entrichtung einer höheren Gebühr zur Folge hat. S. §. 30 des Gesetzes						
	Passierscheine, s. Reiseurkunden.						
	Pässe, Passavanti, s. Reiseurkunden.						
	Pass-Certificate, d. i. Certificate, welche gegen Einlegung oder Zurückbehaltung des Passes oder der wie immer benannten Reise-Urkunde erfolgt werden, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Pauschalien-Quittungen, s. T. P. 48. e.						
	Patente, s. Befugnisse						
	Patrimonial-Avitical- und Familien-Fonds-Cassen-Direction k. k., s. T. P. 75. d.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Personen-Karten von Transportsunternehmungen, s. T. P. 48. b.						
75	*Persönliche Befreiungen:* a) *Die öffentlichen Behörden, Aemter und die aus dem Staatsschatze dotirten öffentlichen Anstalten, sowie deren Vertreter, wenn die Verbindlichkeit, die Gebühr zu entrichten, den Staatsschatz oder den dotirten Fond selbst treffen würde.* *Anmerkung. Die zur Verwaltung, der dem Staate, dem allerhöchsten Hofe oder einem Fonde, der aus dem Staatsschatze dotirt wird, gehörenden Realitäten oder Industrie-Unternehmungen, bestellten Aemter unterliegen in Absicht auf die Anwendung der Stämpelvorschriften den allgemeinen Anordnungen. Diese Bestimmung erstreckt sich aber nicht:* aa) *Auf die zu der Erzeugung, Aufbewahrung oder dem Absatze der Gegenstände eines Staatsmonopols bestellten Aemter.* bb) *Auf die zur Verwaltung der Postanstalt, zum Betriebe eines Bergbaues für Rechnung des Staates, dann zum Baue oder zur Verwaltung der Staatseisenbahnen oder Telegraphen bestellten Behörden und Aemter.* cc) *Auf die Behörden, welche den zur Verwaltung der erwähnten Realitäten oder Industrie-Unternehmungen bestellten Aemtern vorgesetzt sind und die Geschäfte dieser Verwaltung leiten und überwachen.* *Den unter aa. bb. cc. aufgeführten Aemtern und Behörden kommt die den öffentlichen Behörden und Aemtern eingeräumte Befreiung zu.* b) *Die aus dem Staatsschatze nicht dotirten öffentlichen Anstalten, welche für öffentliche Zwecke bestehen und deren Verwaltung unmittelbar von den Behörden des Staates oder den Gemeinden geleitet wird, die Kirchenvermögens-Verwaltungen, das Institut der Bürgerwehr und die Gemeinden selbst geniessen die Befreiung hinsichtlich der Urkunden und Schriften, welche sie für die ihnen anvertrauten öffentlichen Zwecke ausstellen, dann*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	hinsichtlich der Eingaben, die sie bei den zur Beaufsichtigung oder Leitung der Verwaltung dieser Anstalten oder der Gemeinden bestellten Behörden in den auf diese Beaufsichtigung oder Leitung sich beziehenden Geschäften einbringen, dagegen aber nicht hinsichtlich derjenigen Rechtsgeschäfte, Urkunden und ausser den bemerkten Eingaben derjenigen Schriften, welche die privatrechtlichen Beziehungen oder das Vermögen der Anstalten und Gemeinden, die Renten und die Ueberschüsse von demselben zum Gegenstande haben. In den letztern Beziehungen sollen sie als Privatpersonen angesehen werden.						
	c) *Seine Majestät und überhaupt die Glieder des Allerhöchsten Kaiserhauses hinsichtlich der Urkunden und Schriften, welche von Allerhöchst oder Höchstdenselben eigenhändig ausgestellt oder gefertigt sind.*						
	d) *Die k. k. Patrimonial-Avitical- und Familien-Fonds-Cassen-Direction hinsichtlich der Rechtsgeschäfte, Urkunden und Schriften, welche sich auf andere Gegenstände, als eine unbewegliche, in einem stämpelpflichtigen Lande gelegene Sache beziehen.*						
	e) *Die als Gesandte fremder Mächte bestellten Angehörigen auswärtiger Staaten rücksichtlich der von ihnen selbst oder ihren Bevollmächtigten oder Vertretern statt ihrer ausgestellten Urkunden und Schriften, in soferne sie sich nicht auf unbewegliche in den Ländern, wo dieses Gesetz verbindliche Kraft hat, gelegene Sachen oder auf den letzteren haftende Forderungen beziehen.*						
	f) *Die dem activen Militär-Stande und Militär-Körper vom Obersten abwärts, diesen mitbegriffen, angehörigen Personen* aa) *rücksichtlich aller Eingaben und ämtlichen Ausfertigungen, welche in den gerichtlichen Verhandlungen über ihre der Gerichtsbarkeit der Auditoriate bei den Garden, Corps und Regimentern zugewiesenen Rechtsstreitigkeiten vorkommen, dann rücksichtlich jener Amtshandlungen, welche in solchen Rechtsstreiten auf Ansuchen eines Auditoriats von einer andern Behörde vorgenommen werden;*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	bb) rücksichtlich der Empfangsbestätigungen über jene Genüsse, welche sie vom Staate in ihrer militärischen Eigenschaft beziehen, sie mögen von ihnen selbst oder ihren Angehörigen behoben werden.						
	g) Die Unterofficiere und gemeinen Soldaten, die Mannschaft der Finanz- und Landes-Sicherheitswache oder Gensd'armerie und der Municipal-Garde hinsichtlich der Urlaubspässe, als Reiseurkunden.						
	h) Die im activen Dienste stehende Mannschaft der Finanzwache, rücksichtlich der Empfangsbestätigungen über jene Genüsse, welche sie vom Staate in ihrer Eigenschaft als Finanzwache bezieht, oder die darauf erhaltenen Vorschüsse, der Berufungen gegen Disciplinar-Erkenntnisse, der Gesuche um Strafnachsicht, Milderung, Straflöschung, um Ablegung der zur Erlangung einer höheren Stelle vorgeschriebenen Prüfung und um Bewilligung, sich bei Freunden und Verwandten ärztlich behandeln zu lassen.						
	i) Die im activen Dienste stehende Mannschaft der Landes-Sicherheitswache oder Gensd'armerie, dann der Municipal-Garde rücksichtlich der Empfangsbestätigungen über jene Genüsse, welche sie in ihrer Eigenschaft als Wache beziehen.						
	k) Die der Bürgerwehr angehörigen Personen hinsichtlich der bei dem vorgesetzten Commando oder dem Verwaltungsrathe in ihrer dienstlichen Eigenschaft oder in Disciplinar-Angelegenheiten eingebrachten Eingaben.						
	l) Der Masse-Vertreter im Concurs-Verfahren rücksichtlich aller die Concurs-Masse angehenden Verhandlungen und Schriften mit Ausschluss des Classifications-Erkenntnisses und der Auszüge aus demselben, wofür er die Gebühr im Vorhinein zu entrichten, oder deren Vormerkung er zu bewirken hat. Der Masse-Verwalter und der Creditoren-Ausschuss in den auf die Concurs-Vermögens-Verwaltung Bezug nehmenden Geschäften, jedoch nur in soferne, als sie nicht Rechtsstreite führen oder Rechtsgeschäfte in Bezug auf die Verwaltung oder Realisirung des						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Concurs-Vermögens mit andern Personen abschliessen.						
	m) Die wegen Schulden im Executionswege verhafteten Personen bezüglich ihrer Gesuche wegen Alimentation, Aufhebung des Arrestes oder wegen Ausgleichung mit ihren Gläubigern, dann rücksichtlich der, die Aufhebung des Arrestes bezweckenden Vergleiche.						
	n) Sträflinge hinsichtlich der Protokolle, welche von den Visitations-Commissären der Strafhäuser über Beschwerden und Bitten derselben aufgenommen werden.						
	o) Diejenigen Personen, deren Armuth durch ein gesetzlich ausgestelltes Zeugniss bestätigt ist, im gerichtlichen Verfahren über ihre eigenen Streitangelegenheiten und rücksichtlich der dazu erforderlichen Behelfe und Beweismittel gegen Vormerkung der Gebühren.						
	Anmerkung 1. Die vorgemerkten Gebühren werden nicht oder nur theilweise eingehoben, wenn der Arme als Kläger sachfällig wurde, oder wenn er Geklagter war, dem Gegentheile der Ersatz der Processkosten des Armen nicht ganz oder zum Theile auferlegt wurde.						
	Anmerkung 2. Die mit Rücksicht auf Armuth ausserdem zugestandenen Befreiungen von den Gebühren für Eingaben, Empfangsbestätigungen und Zeugnisse oder Protokolle sind bei diesen Gegenständen angegeben.						
	p) Die unter Vormundschaft oder Curatel stehenden Personen, die auf den nothdürftigen Unterhalt beschränkt sind, wenn jene Angehörigen derselben, denen ihre Obsorge oder ihr Unterhalt nach dem Gesetze obliegt, gleichfalls unter die Armen zu zählen sind, rücksichtlich der Eingaben und deren Beilagen, die von ihnen oder für sie bei der Vormundschafts- oder Curatels-Behörde überreicht werden müssen, sowie die ämtlichen Ausfertigungen dieser Behörden.						
	q) Pächter der Einhebung directer oder indirecter für den Staat, ein Kronland, einen Bezirk oder eine Gemeinde bestehenden Abgaben kommt in Absicht auf die Einhebung von den Steuerpflichtigen und die Eingaben und Schriften in den zum Behufe dieser Einhebung						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	stattfindenden Verhandlungen dieselbe Gebührenfreiheit zu, welche l. f. Aemtern oder den Gemeinden bei der unmittelbaren Verwaltung der erwähnten Abgaben eingeräumt ist.						
	r) Die Handels- und Gewerbskammern, die Advocaten-Kammern, Landwirthschafts-Gesellschaften und alle nicht politischen Vereine, welche ohne in ihrer Geldgebarung einen Gewinn zu bezwecken, wissenschaftliche, Humanitäts- oder Wohlthätigkeitszwecke verfolgen, hinsichtlich der Correspondenz mit den öffentlichen Behörden und Aemtern ausser dem gerichtlichen Verfahren.						
	s) Die Kirchenvorsteher hinsichtlich der Eingaben, welche bloss die Seelsorge, die Kirchenzucht, die Erhaltung oder den Bau der Kirchen oder die Kirche in ihrer Gesammtheit angehen: ferner die Kirchen- und Religionsgesellschaften, hinsichtlich aller Urkunden, welche von ihnen oder in ihrem Namen über die Ertheilung von kirchlichen Aemtern, Würden, über die Erfüllung einer Religionsverpflichtung oder über Gegenstände der Kirchenzucht ausgestellt werden, in soferne sie nicht zugleich Sachenrechte oder Verpflichtungen zu sächlichen Leistungen oder das Gesellschaftsvermögen betreffen.						
	Pensionsgesuche s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Pensions-Decrete an Beamte oder andere Personen, welchen ein Ruhegenuss oder Unterhalt aus dem Staatsschatze oder einem öffentlichen Fonde bewilligt wird, wie ämtliche Ausfertigungen.						
76	Pensions-Versicherungs-Urkunden, wodurch von Privatpersonen für Dienstleistungen, Pensionen, nach einer bestimmten Dienstzeit zugesichert werden, wie Verträge über Dienstleistungen mit einem Lohne auf Lebensdauer.						
	Petitionen, s. T. P. 44. k.						
77	Pfändungs-Verzeichnisse, s. Protokolle T. P. 79. b.						
	Anmerkung. Bei Superpfändungen ist, weil die Verfassung eines Pfändungs-Verzeichnisses unterbleibt und die Anmerkung der Superpfändung nur auf der ersten Pfandbeschrei-						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	bung beigesetzt wird, die Relation des Gerichtsdieners, die als ämtliche Ausfertigung an sich keiner Gebühr unterliegt, mit demjenigen Stämpel zu versehen, der erforderlich wäre, wenn über die Superpfändung ein Pfändungs-Verzeichniss verfasst würde.						
78	*Pfänder:*						
	a) *Verschreibungen, d. i. Urkunden, wodurch Jemanden zur Sicherstellung einer Verbindlichkeit ein Pfand eingeräumt wird . . . .*	*nach dem Werthe der Verbindlichkeit, für welche das Pfandrecht eingeräumt wird*	.	.	II.		
	wenn aber der Gegenstand dieser Verbindlichkeit keine schätzbare Sache ist, von jedem Bogen 15 kr.						
	Anmerkung. Ist die Verbindlichkeit, für welche das Pfand eingeräumt wird, unbestimmt, und kann der Betrag derselben auch nicht annähernd festgesetzt werden, so hat sich die Gebühr nach dem Werthe des Pfandes, soweit solcher nicht durch vorhergehende Pfandrechte erschöpft ist, zu richten, ist jedoch auch in diesem Falle nicht unter 15 kr. zu bemessen.						
	S. Tarifpost 84. Rechtsbefestigungen.						
	b) *Eingaben, wodurch bares Geld, Effecten oder nicht vinculirte Obligationen als Pfand, Caution bestellt werden, unterliegen dem Stämpel für Cautions-Widmungs-Urkunden oder Pfandverschreibungen, wenn diese Sicherstellungen nicht bloss in Vollziehung einer in der Rechtsurkunde über das geschlossene Hauptgeschäft bedungenen Rechtsbefestigung oder zur Sicherstellung eines Offertes übergeben werden. Eingaben, womit vinculirte, d. i. schon als Pfand bestellte Obligationen oder Hypothekar-Verschreibungen vorgelegt werden, unterliegen nur dem Eingabenstämpel.*						
	c) *Scheine, welche der Handpfandnehmer dem Pfandgeber über den Empfang der Pfänder mit oder ohne Angabe der wesentlichen Pfandbedingnisse ausstellen, s. Empfangscheine T. P. 47. b.*						
	d) *Zurückstellungs - Bescheinigungen, s. T. P. 47. d. 48. d.*						
	Pfründen, geistliche, s. Beneficien; für Arme, s. Armenpfründen.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Pferd-Pauschalien, s. Empfangsscheine über Pauschalien T. P. 48. e.						
	Pläne, s. Beilagen.						
	Polizei-Uebertretungen (einfache oder schwere), Eingaben, Protokolle, Urkunden, s. T. P. 44. i. l. 79. 102. b.						
	Polizei-Vergehen, Eingaben, Protokolle, Urkunden, s. T. P. 44. i. l. 79. 102. b.						
	Polizzen, s. Glücksverträge.						
	Post-Recepisse, d. i. Postübernahms-Recepisse wie ämtliche Ausfertigungen, s. T. P. 7. i. Recepisse der Parteien über die erfolgte Abstellung, s. T. P. 48. b.						
	Postverwaltung. Befreite Eingaben bei derselben, s. T. P. 44. u.						
	Pränotation, die, eines Rechtes in den öffentlichen Büchern, s. Eintragungen T. P. 45. E. Gesuche um Bewilligung derselben, s. T. P. 43. a.						
	Pränotations-Rechtfertigungs-Erklärung, s. T. P. 46.						
	Pränumerations-Scheine, d. i. Bestätigungen des durch die Annahme der Pränumeration eingegangenen Vertrages oder auch des eingezahlten Pränumerations-Betrages, s. T. P. 102. o.						
	Präsentationen auf geistliche Pfründen oder auf Stiftungen an öffentliche Behörden von Privatpersonen, wie Eingaben, s. T. P. 43. a.; von öffentlichen Behörden, Aemtern, Anstalten, wie ämtliche Ausfertigungen.						
	Preis-Zuerkennungs-Certificate, d. i. Zeugnisse über erlangte akademische Schul- oder andere Preise, wie Zeugnisse; stellen sie sich aber nur als Intimationen der Preiszuerkennung über die Preisbewerbung dar, wie ämtliche Ausfertigungen.						
	Prioritäts-Abtretungen entgeltliche, s. T. P. 32. b.; unentgeltliche	von jedem Bogen	.	15			
	Prioritäts-Abtretungs-Eintragungen nach T. P. 45. B.						
	Prioritäts-Erkenntnisse, s. Urtheile.						
	Prioritäts-Klagen oder Vorrechtsklagen wie Eingaben T. P. 43. a. i.						
	Prioritäts-Vergleiche, d. i. Vergleiche über ein streitiges Vorrecht, s. Vergleiche.						
	Privilegien. Gesuche um Verleihung oder Bestätigung von ausschliessenden Erfindungs-Privilegien nach T. P. 43. b. Ver-						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	leihungs-Ausfertigungen, s. T. P. 7. g. i.						
	Prolongationen von durch den Ablauf der Zeit erloschenen Verträgen und Reise-Urkunden sind wie neue Verträge und Reise-Urkunden hinsichtlich der Gebührenverpflichtung zu behandeln. s. §. 35. d. G.						
	Proteste, s. Wechsel-Proteste.						
79	Protokolle:						
	Die gebührenpflichtigen sind:						
	a) Alle, welche die Stelle einer Eingabe vertreten, oder eine Rechtsurkunde enthalten. Sie unterliegen in Absicht auf die Stämpelpflicht den für die Eingabe, die sie vertreten, oder die Urkunde, die sie enthalten, geltenden Bestimmungen; die Stämpelgebühr ist jedoch, wenn nicht die gänzliche Befreiung einzutreten hat, nicht unter 15 kr. zu bemessen.						
	b) Die Protokolle, die von einem Gerichte im Streitverfahren oder in Verhandlungen des adeligen Richteramtes aufgenommen werden, und nicht schon unter a. begriffen sind	von jedem Bogen	.	15			
	Uebersteigt der Werth des Streitgegenstandes nicht 50 fl. C. M.	von jedem Bogen	.	6			
	Anmerkung. Protokolle, welche zur Uebertragung einer unbeweglichen Sache in den öffentlichen Büchern mit dem Uebergeber und dem Uebernehmer oder dem Bevollmächtigten aufgenommen werden, unterliegen in soferne dem Stämpel für Protokolle T. P. 79. b. als über das Erwerbungsgeschäft eine besondere Urkunde errichtet, dafür die vorgeschriebene Gebühr berichtiget wurde und diese Urkunde bei der Aufnahme des Protokolls beigebracht wird. Ausserdem ist für das Protokoll die für das Rechtsgeschäft vorgezeichnete Gebühr zu entrichten. S. auch T. P. 4. 53. 71. 105.						
	c) Protokolle, welche von andern Behörden aufgenommen werden, und nicht schon unter a) begriffen sind	von jedem Bogen	.	15			
	aa) Ueber Streitigkeiten zwischen zwei Privaten;						
	bb) Befunde, Zeugenverhöre und andere Vernehmungen zur Erhebung von Thatumständen oder Sachverhältnissen, über welche ein Privater um die						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Ertheilung eines ämtlichen Zeugnisses eingeschritten ist.						
80	**Protokolle, gebührenfreie:**						
	a) welche über die Aufnahme einer letztwilligen Anordnung mit dem Erblasser oder mit den Zeugen, dann über die Bekanntmachung derselben und überhaupt ausser den Vermögens-Inventarien über solche Acte im gerichtlichen Verfahren ausser Streitsachen aufgenommen werden, die der Richter von Amtswegen ohne das Gesuch einer Partei abzuwarten, wenn gleich dabei ein Partei-Interesse eintritt, vorzunehmen hat, insbesondere die Protokolle über die angelegte Sperre, wenn nicht das Protokoll die Stelle einer stämpelpflichtigen Eingabe vertritt oder eine Rechtsurkunde enthält; endlich die Protokolle bei Abhandlung solcher Verlassenschaften, bei denen der Gesammtnachlass ohne Abzug der Schulden 25 fl. nicht übersteigt.						
	b) Protokolle, welche über die Befähigung eines Bewerbers für einen Zweig des öffentlichen Dienstes aufgenommen werden.						
	Protokolls-Abschriften oder Auszüge aus denselben, s. Abschriften.						
	Protokolls-Beilagen, s. Beilagen.						
	Provisions-Gesuche, d. i. Gesuche um Verleihung einer Provision, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Provisions-Quittungen, s. Empfangsscheine T. P. 47. a.						
	Provisions-Verleihungs-Bescheide oder Decrete, ämtliche, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Prüfungs-Decrete, d. i. Decrete über die abgelegte Prüfung und dabei bewiesene Fähigkeit, s. T. P. 7. g.; Decrete, womit die Zulassung zur Prüfung bewilliget wird, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Prüfungs-Protokolle, s. T. P. 80. b.						
	Prüfungs-Zeugnisse, s. Zeugnisse T. P. 116. a. c. 117. e. g. h. i.						
	Punctationen, s. §. 37 und 40 d. G.						
	Pupillar-Angelegenheiten, s. T. P. 75. p.; Decrete, wodurch die Uebergabe des Pupillar-Vermögens von den Vormundschafts-Behörden verordnet wird, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Pupillar-Rechnungen, s. T. P. 83, A.						
	Pupillar-Tabellen, welche den Vormundschaftsgerichten von den Vormündern überreicht werden	. . . .					unbedingt
	bei einem anderen Gebrauche, wie Beilagen.						
	Qualifications-Tabellen, s. Eigenschafts-Tabellen.						
	Quartiergelder-Quittungen, s. Empfangsscheine T. P. 47. a. Quittungen über jene Zinsvergütungen, welche das Militär-Aerar für zum Gebrauche des Militärs requirirte Quartiere an die Local-Behörden oder die Hausbesitzer unmittelbar entrichtet, s. T. P. 48. g.						
	Quittirungs-Reverse der k. k. Militär-Officiere, s. T. P. 102. k.						
	Quittungen, s. Empfangsscheine.						
	Rathschläge, s. Bescheide.						
81	*Ratificationen*, welche dem genehmigten Rechts-Acte auf den darüber ausgefertigten Urkunden selbst beigesetzt werden, sind (§. 34. b. d. G.) als Bestandtheile der Urkunden zu betrachten; werden sie in besonderen Urkunden ertheilt, und beschränkt sich deren Inhalt darauf, bloss die Zustimmung zu dem Rechts-Acte, worüber eine Rechtsurkunde schon ausgefertiget wurde, zu ertheilen	von jedem Bogen	.	15			
	Ausserdem sind sie, als die Rechtsurkunde stellvertretend, der für diese vorgeschriebenen Gebühr zu unterziehen.						
	Ratificationen, ämtliche, s. ämtliche Ausfertigungen.						
82	*Reambulations-Urkunden*, d. i. Urkunden, welche von den Besitzern unbeweglicher Güter in Abicht auf die Gränzen ihres Besitzstandes aufgenommen werden	von jedem Bogen	.	15			
	Recepisse, s. Empfangsscheine.						
83	*Rechnungen*:						
	A. Die von demjenigen, welcher nach seinem Dienstverhältnisse oder als Geschäftsführer Rechnung zu legen hat, dem zur Forderung der Rechnungslage Berechtigten gelegt werden, dann die Rechnungsmängel und Erläuterungen, welche zwischen diesen Personen gewechselt werden, soweit diese Rechnungen, Mängel, oder Erläuterungen das Vermögen, worüber Rechnung gelegt wird, unmittelbar betreffen, und jene Urkunden (Rechnungs-Belege						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	oder Documente), welche von demjenigen, der Rechnung zu legen hat, an den dazu Berechtigten oder umgekehrt, über den Gegenstand der Rechnungslegung ausgestellt werden, in soferne sie nicht Rechtsurkunden über das zwischen beiden Theilen bestehende Vertrags-Verhältniss oder über die Erfüllung der durch dasselbe begründeten Verbindlichkeit, z. B. der Dienstvertrag, Quittungen über den aus dem verrechneten Vermögen empfangenen Gehalt des Rechnungslegers u. s. w. sind . . . so lange darüber kein Rechtsstreit geführt wird.	. . . .	.	.	. .	. .	bedingt
	Im Falle eines Rechtsstreites unterliegen sowohl die Rechnung als die gedachten Rechnungsbelege, wenn sie als der eigentliche Streit-Gegenstand vorgelegt werden, für jeden Bogen dem Stämpel von 15 kr. Werden sie aber bloss zur bessern Aufklärung der Streitsache beigebracht, oder ausser dem Streitverfahren als Beilagen verwendet, so unterliegen sie dem Beilagen-Stämpel. In soferne die hier angeführten Rechnungen und Rechnungs-Belege das Vermögen Minderjähriger oder anderer Pflegebefohlener oder öffentlicher Anstalten, einer Kirchengesellschaft oder einer Gemeinde angehen, so werden sie dadurch nicht stämpelpflichtig, dass sie öffentlichen Behörden zur Prüfung, Einsicht oder Cassen zum Behufe der Cassegebarung vorgelegt werden.						
	B. 1. Alle Rechnungen über solche Auslagen, die in einem für den Staat oder die unter der unmittelbaren Leitung der Staatsbehörden oder der Gemeinde-Verwaltung stehenden öffentlichen Anstalten besorgten Geschäfte bestritten worden sind, es möge darauf ein Vorschuss geleistet worden seyn oder nicht, Reisekosten-Berechnungen, Kranken- oder Sträflings-Verpflegs-Rechnungen u. s. w.	. . . .	.	.	. .	. .	unbedingt
	2. Die Conti, Noten, Ausweise u. s. w., welche von Handel- und Gewerbetreibenden über Gegenstände ihres Handels- und Gewerbsbetriebes an Handel- und Gewerbetreibende oder andere Personen ausgestellt werden,						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	selbst wenn diese Schriften die Saldirung enthalten, mit Ausschluss der bilancirten Conti	. . . .	. .	. .	. .		bedingt
	so lange davon kein gerichtlichen Gebrauch gemacht wird, oder dieselben statt einer Quittung bei einer öffentlichen Casse eingebracht werden, in welchen beiden Fällen sie der Gebühr für Empfangscheine T. P. 47. a. unterliegen.						
	3. Rechnungen, die Jemand über die eigene Vermögens-Gebarung selbst führt, oder welche von Jemanden, der kein Handel- oder Gewerbetreibender ist, einer dritten Person über Forderungen an dieselbe zugestellt werden, Conti, Auszüge etc. sind kein Gegenstand der durch dieses Gesetz vorgeschriebenen Abgabe, wenn sie nicht mit der Bestätigung der Befriedigung des gestellten Anspruches versehen sind.						
	In soferne diese Bedingung eintritt, ist der vorgeschriebene Stämpel nach der für Empfangsbestätigungen geltenden Bestimmung anzuwenden.						
	Anmerkung. Werden die unter 2 und 3 angeführten Schriften statt einer stämpelpflichtigen Eingabe oder als Beilagen einer solchen Eingabe oder eines stämpelpflichtigen Protokolles überreicht, so sind sie dem für Eingaben und rücksichtlich Beilagen vorgeschriebenen Stämpel vorläufig zu unterziehen.						
	C. Absolutorien von Privat-Personen, gerichtliche und aussergerichtliche . .	von jedem Bogen	.	15			
	D. Agnoscirungen, d. i. Bestätigungen, wodurch derjenige, dem Rechnung gelegt wird, die Rechnung für richtig anerkennt, sie mag eine partielle oder Schlussrechnung seyn	von jedem Bogen	.	15			
	Rechnungsbelege, s. Rechnungen und T. P. 102. r.						
	Rechnungs-Erledigungen, s. Rechnungs-Absolutorien, Agnoscirungen T. P. 83. C. D.						
	Rechnungs-Erläuterungen, Mängel, s. T. P. 44. p. und 83. A.						
	Rechtfertigungsklagen, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Rechtfertigungen, befreite, s. T. P. 44. l. n.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	wandelbare Scala	wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
84	Rechtsbefestigungen durch Pfand, Caution, Hypothek, Bürgschaft, s. diese Schlagworte. Ist die Rechtsbefestigung in der Rechts-Urkunde über das Hauptgeschäft als eine Bedingung desselben eingeräumt, so hat sie bei Bemessung der Gebühr von dieser Rechts-Urkunde ausser Anschlag zu bleiben.						
	Rechtsstreite, s. Eingaben, Protokolle, Urtheile, Vergleiche, Abstehungen, Erklärungen.						
	Rechts-Urkunden, s. Urkunden.						
	Reclamationen in Steuerangelegenheiten, s. T., P. 44. q.; in Absicht auf das Wahlrecht und persönliche Leistungen an den Staat, die Kronländer, Gemeinden, s. T. P. 44. s.						
	Recognitionen, in soferne darunter Empfangsbescheinigungen verstanden werden, s. Empfangsbestätigungen.						
	Recurs-Anmeldungen, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Recurse, s. Eingaben T. P. 43. g. h.; die befreiten T. P. 44. l. s. z.; die begünstigten T. P. 44. q.						
	Reiseaufnahms-Karten, s. T. P. 48. b.						
	Reise-Certificate, Behufs einer Reise, wie Reise-Urkunden; über eine gemachte Reise, wie Zeugnisse.						
	Reisekosten-Vergütungen. Quittungen darüber, s. T. P. 47. a. und 48. e.						
	Reise-Particularien, s. T. P. 83. B. 1.						
	Reise-Pauschalien, Empfangscheine, s. T. P. 48. c.						
	Reisevorschuss-Quittungen, s. Empfangscheine T. P. 48. e.						
85	Reise-Urkunden, d. i. Urkunden, welche Reisenden zu ihrer persönlichen Ausweisung oder Legitimation von den zur Handhabung der Polizeivorschriften im Inlande aufgestellten Behörden, Aemtern oder Personen ausgestellt werden, ohne Unterschied der Reisedauer oder des Ortes, wohin die Reise gerichtet ist, und des Namens, er mag Pass, Passierschein, Reise-Certifical, Geleitschein, Wanderbuch etc. heissen,						
	a) für Dienstboten, Gesellen, Lehrjungen, Taglöhner, Arbeiter und überhaupt Personen, die von einem den gewöhnlichen Taglohn nicht übersteigenden Erwerbe leben, und überhaupt Wanderbücher . .	v. j. Ausfertigung	.	6			
	b) für andere Personen	detto	.	30			

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
86	Reise-Urkunden, befreite:						
	a) die zu Reisen auf eine nicht längere Dauer als acht Tage ertheilten Passier-Scheine	. . . .	.	.	. . .	. .	unbedingt
	b) die Passier-Zettel, welche für den Austritt aus bestimmten Orten erforderlich und beim Austritte abzugeben sind . .	. . . .	.	.	. . .	. .	unbedingt
	c) alle nicht von Behörden oder Aemtern im gebührenpflichtigen Inlande ausgestellten Reise-Urkunden	. . . .	.	.	. . .	. .	unbedingt
	Anmerkung 1. Werden die unter a, b, c aufgeführten Reise-Urkunden zu andern Zwecken, als zur Ausweisung auf der Reise oder bei dem Eintreffen im Orte der Bestimmung, als Beilagen stämpelpflichtiger Eingaben, oder die Stelle solcher Eingaben vertretender Protokolle verwendet, so unterliegen diese Urkunden dem Beilagenstämpel.						
	Anmerkung 2. Jede Verlängerung der Dauer einer Reise-Urkunde ist als eine neue Ausfertigung anzusehen, mit Ausschluss der in den Wanderbüchern eingetragenen.						
	Relationen, s. Amts-Correspondenz.						
	Religion. Hierauf Bezug nehmende befreite Zeugnisse, s. T. P. 117. g. i. k.						
	Religionsgesellschaften, s. T. P. 75. s.						
87	Reluitions-Verträge, d. i. Verträge, wodurch persönliche oder sächliche Leistungen in Geldleistungen umgewandelt werden.	nach dem Werth	.	.	II.		
	Anmerkung. Als Werth ist der Betrag der jährlich bedungenen Geldleistung in der durch §. 16 des Gesetzes festgesetzten Vervielfältigung anzunehmen.						
	Remunerationen, s. Belohnungen.						
88	Renten-Verschreibungen oder Rentenversicherungs-Verträge, in soferne letztere keine Leibrenten-Verträge sind (siehe diese), wie Verträge über den Fruchtgenuss eines Capitals, s. Dienstbarkeiten.						
	Renten-Vermächtniss, s. Vermögens-Uebertragungen von Todeswegen.						
	Renuntiationen, s. Verzichtleistungen.						
	Repartitions-Ausweise in Concurs-Verhandlungen, wie Absonderungs-Urkunden.						
	Repliken, s. Eingaben T. P. 43. a. i.						
	Restzahlungs-Quittungen, s. Empfangsbestätigungen T. P. 47. 48.						
	Anmerkung. Wird nebst der Restzahlung zugleich der Empfang der Gesammtforderung bestätigt, so ist die						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	Gebühr nach dem als empfangen bestätigten Gesammtbetrage zu entrichten.						
	Restzettel, d. i. Vorschreibungen der Rechnungsersätze wie Rechnungserledigungen.						
	Reverse, s. Urkunden (Rechts-).						
	Revisions-Anmeldung, Revisions-Beschwerde, s. Eingaben T. P. 43. g.						
	Revisions-Erkenntnisse, s. Urtheile.						
	Robot-Abolitions-Verträge, s. T. P. 102. i.						
	Rotulus actorum, s. Acten-Rotulus.						
89	Rubriks-Abschriften, d. i. Abschriften des Rubrums der Eingaben, welche mit den Eingaben selbst, den Gerichten überreicht werden, damit darauf die Verständigung der Betheiligten von dem Begehren oder dessen Erledigung oder die Weisung an ein dem Gerichte unterstehendes Amt erfolge	von jedem Bogen	.	6			
	Anmerkung 1. Ist durch eine Vorschrift die Beibringung der Rubriken und deren Anzahl angeordnet, so hat, wenn sie nicht oder nicht in gehöriger Anzahl beigebracht werden, der 2. Absatz des §. 67 d. G. in Anwendung zu kommen.						
	Anmerkung 2. Werden statt der Eingaben Protokolle aufgenommen oder besteht über die Beibringung von Rubriken keine Anordnung, so unterliegen die gerichtlichen Ausfertigungen, durch welche die Verständigung der Betheiligten über das mittelst einer Eingabe oder zu Protokoll gestellte Begehren einer Partei oder über dessen Erledigung oder aber die Weisung an ein dem Gerichte unterstehendes Amt erfolgt, der Gebühr für die Rubriken. Hinsichtlich der Beibringung des Stämpelpapieres ist sich an die Bestimmungen der §§. 66 und 67 d. G. zu halten.						
	Rubriken, certificirte, d. i. jene, womit von den Einreichungs-Protokollen die Uebernahme der Eingabe bestätigt wird, wie amtliche Ausfertigungen.						
	Rückverkaufsrecht. Eintragung desselben in die öffentlichen Bücher, nach T. P. 45. B. b.						
	Saldirungs-Bestätigungen auf Conten, Rechnungen u. s. w., s. Frachtscheine T. P. 48. b.; Rechnungen B. 2. 3.						
	Sammlungs-Bewilligungen, d. i. Bewilligungen zur Veranstaltung von						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Sammlungen oder zur unmittelbaren Einsammlung von Beiträgen für Verunglückte und die über diese Bewilligungen von den Behörden ausgestellten Urkunden, als: Sammelbriefe, wie amtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Quittungen über die Sammelgelder, s. T. P. 48. I.						
	Satzbriefe, d. i. Bestätigungen der zur Führung von öffentlichen Büchern berufenen Aemter über die auf unbeweglichen Gütern erworbenen Pfandrechte, s. T. P. 17.						
	Satzschriften, s. Eingaben T. P. 43. a. g. i.						
	Schadloshaltungs-Reverse, s. Reverse						
	Schätzungen, s. Befunde, Protokolle.						
90	Scheidebriefe, welche zum Behufe der Auflösung einer zwischen jüdischen Eheleuten giltig geschlossenen Ehe von dem Manne der Frau übergeben werden	von jedem Bogen	.	15			
	wenn darin in Absicht auf das Vermögen der Eheleute oder den Unterhalt der Frau oder Kinder keine Verfügung getroffen ist; wäre diess der Fall, so unterliegt der Scheidebrief jener höhern Gebühr, welche für die eingegangene Verbindlichkeit vorgeschrieben ist.						
	Scheidungsklagen, s. Eingaben T. P. 43. a.						
91	A. Schenkungs-Urkunden über:						
	a) Schenkungen auf den Todesfall . . .	von jedem Bogen	.	15			
	b) Schenkungen unter Lebenden beweglicher Sachen, die nicht sogleich bei der Schenkung übergeben werden, oder unbeweglicher Sachen, wie auch des Fruchtgenusses oder anderer Dienstbarkeiten von den letztern	von jedem Bogen	.	15			
	c) Schenkungen unter Lebenden beweglicher Sachen, die sogleich bei der Schenkung übergeben werden	von dem Werthe der geschenkten Sache	.	.	II.		
	B. Die unter b Abs. A angeführten Schenkungen selbst, worunter insbesondere auch begriffen sind:						
	1. Unentgeltlich ertheilte Unterhaltsbeiträge, Unterstützungen oder Verzichtleistungen auf Rechte zu Gunsten eines Andern, oder Abtretungen;						
	2. Unentgeltlich eingeräumter Gebrauch, Fruchtgenuss oder andere unentgeltlich eingeräumte Dienstbarkeiten, und zwar:						
	I. zwischen zur Zeit der Schenkung nicht getrennten Eheleuten und zwischen Aeltern und ehelichen oder unehelichen						

Post-Zahl	Gegenstand	Massstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Kindern oder deren Nachkömmlingen, Wahlältern und Wahlkindern	von dem Werthe	.	.	. . .	1	
	II. zwischen anderen Verwandten bis einschliessig Geschwisterkinder	von dem Werthe	.	.	. . .		
	III. in allen andern Fällen	von dem Werthe	.	.	. . .	8	
	Anmerkung 1. Der Werth eines ertheilten Unterhaltsbeitrages, einer Unterstützung u. s. w. ist auf die bei Dienstbarkeiten angegebene Art zu bestimmen.						
	2. Die Gebühr für Schenkungen auf den Todesfall ist erst beim Erbanfalle nach T. P. 106. B. u. §. 59 d. G. zu entrichten.						
	3. Ist der Gegenstand der Schenkung eine unbewegliche Sache, so muss von dem Werthe derselben nebst den unter I. II, III aufgeführten Gebühren 1½ Percent berichtigt werden. In wieferne von dieser Gebühr ein Nachlass stattfindet, bestimmt die Tarifs-Post 106.						
	Schiedsrichter, s. Compromiss-Verträge.						
92	Schiedsrichterliche Urtheile . . .	von jedem Bogen	1	.			
	Anmerkung. Hat das schiedsrichterliche Urtheil ein Rechtsgeschäft zum Gegenstande, auf welches die Gebührenbestimmungen dieses Gesetzes in Anwendung zu kommen haben, so ist das schiedsrichterliche Urtheil, wenn das Rechtsgeschäft nur im Falle der Ausfertigung einer Rechtsurkunde gebührenpflichtig ist, diese aber nicht ausgefertigt wurde, als die Rechtsurkunde über das Geschäft anzusehen und nach dieser Eigenschaft der Gebühr zu unterziehen. Ist dieses Rechtsgeschäft aber ein solches, welches ohne Rücksicht, ob eine Rechtsurkunde darüber ausgefertigt wird oder nicht, der Gebühr unterliegt, und wurde dieser Gebührenpflicht vor der Schöpfung des schiedsrichterlichen Urtheils nicht entsprochen, worüber der Schiedsrichter die Nachweisung zu fordern hat, so unterliegt zwar das Erkenntniss nur dem Stämpel von 1 fl. für den Bogen, der Schiedsrichter ist jedoch unter eigener Haftung für die Gebühr verpflichtet, das zur Bemessung der Gebühren bestellte Amt von dem Rechtsgeschäfte in die Kenntniss zu setzen, und sich hierauf in dem Erkenntnisse zu beziehen.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Schiffabaichungs-Certificate, s. Zeugnisse. Eigenthums-Certificate, wie Auszüge T. P. 17. a. b.						
	Schiff-Fahrts-Patente, s. T. P. 7. g.						
93	Schlusszettel der Börsesensalen	für jedes Stück	.	6			
	Schuldenanerkennungen, s. T. P. 4 und 53.						
	Schuldscheine, s. Darlehens-Verträge.						
	Schuldenbüchel, s. Einschreibbüchel.						
	Schulerrichtungs-Urkunden, s. Stiftungen.						
	Schulgeldbefreiungsgesuche, s. T. P. 44. b.						
	Schulgelder-Quittungen, s. T. P. 48. i.						
	Schulzeugnisse, s. Zeugnisse.						
	Schurfbewilligungs-Gesuche, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Schurf-Licenzen, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Schutzpocken, s. Impfzeugnisse.						
	Secunda-Wechsel, s. Wechsel.						
	Seebriefe, s. T. P. 102. m.						
	Seelsorge. Eingaben bezüglich derselben, s. T. P. 75. s.						
	Seepässe, s. Reiseurkunden.						
	Seniorats-Errichtungen, s. Fideicommiss-Errichtungs-Urkunden.						
94	Sensalen, die Bücher, welche von ihnen über Geschäftsvermittlungen (Sensarie-Geschäfte) geführt werden	von jedem Bogen	.	1			
	Separations-Protokolle, s. Absonderungs-Urkunden.						
	Sequestrations-Gesuche, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Sequestrations-Decrete, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Sequestrations-Erkenntnisse, s. Urtheile.						
	Servituten, s. Dienstbarkeiten.						
	Sicherheitskarten der Polizeibehörden, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Simultan-Hypotheken, s. T. P. 45, Anm. 2 und §. 57 des Ges.						
	Sittenzeugnisse, s. Zeugnisse.						
	Sperr-Relationen, s. Amts-Correspondenz.						
	Staatsbürgerrecht. Urkunden darüber, s. T. P. 7. i. Gesuche um Verleihung desselben, s. T. P. 43. a.						
	Staats-Eisenbahn- und Telegraphen-Verwaltung, s. T. P. 75. a.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Eingaben an dieselben, befreite, s. T. P. 44. u.						
	Staatsgüter *s. T. P. 75. a. und 44. w.*						
	Staatsschuldverschreibungen, *s. Beilagen T. P. 21. b.*						
95	**Stammbäume,** *welche von den zur Führung der Matrikel bestellten Personen verfasst, oder bloss bestätiget werden, unterliegen so oftmal dem Stämpelbetrage von . . als Geburten, Trauungen oder Todesfälle von den gedachten Personen aus ihren Matrikel-Büchern bestätigt werden.*	. . . .	.	15			
	Jene, welche von Privat-Personen verfasst werden, unterliegen nur im Falle ihrer Verwendung als Beilagen dem für diese vorgeschriebenen Stämpel.						
	Stämpelanheftung, *s. §§. 26 und 27 des Ges.*						
	Stämpelpapier-Auswechslung, *s. §. 41 d. G.*						
	Statuten, *gedruckte, bei ihrer Verwendung als Beilagen wie diese.*						
	Steckbriefe, *s. ämtliche Ausfertigungen.*						
	Steuerangelegenkeiten. *Eingaben, Protokolle, Urkunden, s. T. P. 44. q. r. 79. 102. b. d.*						
	Steuer-Quittungen, *s. ämtliche Ausfertigungen.*						
96	**Stiftbriefe,** *d. i. Urkunden über die Errichtung einer Stiftung.*						
	a) *Ist eine Gegenleistung bedungen . . .*	*nach dem gestifteten Werthe*	.	.	II.		
	b) *Wofern Stiftungen sich als Schenkungen unter Lebenden oder von Todeswegen darstellen, d. i. in soferne der Bestiftete zu einer Gegenleistung, wie diess bei Krankenbett-, Messen- und derlei Stiftungen der Fall ist, nicht verpflichtet wird, oder Vermächtnisse sind, unterliegen sie der Gebühr für Schenkungen oder für Vermögens-Uebertragungen von Todeswegen und in diesem Falle die Stiftbriefe . . .*	*von jedem Bogen*	.	15			
	Stiftungen *haben für den Besitz unbeweglicher Güter nach je 10 Jahren das Gebühren-Aequivalent T. P. 106. e. zu entrichten.*						
	Stiftungs-Rechnungen, *s. Rechnungen.*						
	Stipendien-Verleihungsgesuche, *in wieferne ihnen eine Befreiung zukömmt, s. T. P. 44. b.*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	Gebühren feste kr.	Gebühren wandelbare Scala	Gebühren wandelbare Perc.	Gebühren-Freiheit
	Stola-Gebühren-Quittungen, s. Empfangsschein.						
	Straffälle, welche aus öffentlichen Rücksichten verhandelt werden, s. T. P. 44. i. l. 102. b. und 117. m.						
	Straf-Erkenntnisse, s. ämtliche Ausfertigungen, T. P. 7. i.						
	Sträflinge, in wieferne denselben persönlich eine Befreiung zukommt, s. T. P. 75. n.						
	Strafsicherstellungs-Urkunden, s. T. P. 102. c. Quittungen über deren Rückstellung, s. T. P. 48. d.						
	Strazzensammlungs-Licenzen, wie Reise-Urkunden.						
	Studien-Zeugnisse, s. Zeugnisse.						
	Subarendirungs-Verträge, s. Lieferungsverträge.						
	Subscriptions-Scheine, s. T. P. 102. o.						
	Substitutions-Bestellungen auf den Vollmachten, s. §. 34. c. des Ges.						
	Sühnhandlungs-Protokolle, s. Vergleichs-Protokolle.						
	Super-Einverleibungen, s. Einverleibungen.						
	Super-Mängel, s. Rechnungsmängel.						
	Super-Pfändungen, s. Pfändungs-Verzeichnisse.						
	Super-Satzbriefe, s. Satzbriefe.						
	Sustentations-Quittungen, s. Empfangsscheine, T. P. 47. a.						
	Sustentations-Reverse, s. Urkunden (Rechts-) und Alimentations-Verträge.						
	Syndicats-Beschwerden, d. i. Beschwerden über pflichtwidrige Amtshandlung des Richters, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Syndicats-Erkenntnisse sind kein Gegenstand der Abgabe.						
	Tabak- und Stämpelpapier-Verleger. Denselben kommt für ihre Eingaben in ämtlichen Angelegenheiten und im Interesse des Gefälls die Stämpelfreiheit zu, T. P. 9.; ausserdem unter den Voraussetzungen der T. P. 48. f.						
	Tabak- und Stämpelverschleiss-Licenzen, s. T. P. 7. g.						
	Tabular-Auszüge, -Bestätigungen, s. Auszüge, Bestätigungen.						
	Tabular-Gesuche, s. Eingaben.						
	Tabular-Gläubiger. Consense derselben, s. Consense.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Tabular-Bescheide, s. ämtliche Ausfertigungen, T. P. 7. i.						
	Taggelder-Quittungen, s. Empfangsscheine.						
	Taglöhner, hinsichtlich deren Begünstigung, s. T. P. 116. b. 85. a.						
	Tagsatzungs-Erstreckungen, s. ämtliche Ausfertigungen u. §. 32. d. G.						
	Tagsatzungs-Protokolle, gerichtliche, s. Protokolle.						
	Talons, s. T. P. 21. b.						
	Tanz-Musik-Licenzen, s. Befugniss.						
	Taufscheine, s. Matrikel-Scheine.						
97	*Tauschverträge*, d. i. alle Verträge, wodurch eine Sache gegen eine andere überlassen wird:						
	a) Die Vertragsurkunde, wenn beide gegenseitig getauschten Sachen beweglich sind	nach dem Werthe	.	.	II.		
	b) Wenn diese Sachen oder eine derselben unbeweglich sind:						
	aa) das Tauschgeschäft	von dem Werthe	.	.	.	$3^1/_2$	
	bb) die Vertragsurkunde	von jedem Bogen	.	15			
	Anmerkung 1. Als Werth ist die Hälfte des Werthes der gegenseitig eingetauschten Sachen und der Betrag der allfälligen Daraufbezahlung oder anderer Nebenleistungen zusammengenommen anzunehmen.						
	Anmerkung 2. In wieferne von der in dieser Tarifspost unter b. aa. bemessenen Gebühr von $3^1/_2$ Percent ein Nachlass stattfindet, bestimmt die T. P. 106.						
	Taxnoten, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Tertia-Wechsel, s. Wechsel. Anmerkung 3.						
	Testamente, s. letztwillige Anordnungen.						
	Testaments-Publications-Protokolle, s. T. P. 80. a.						
	Testaments-Publications-Clauseln, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i. 117. r.						
98	*Theil-Libelle und überhaupt Urkunden über Theilung*, und zwar: Theilungs-Urkunden eines gemeinschaftlichen Rechtes, wie Absonderungs-Urkunden; dagegen Urkunden, wodurch das einer Person allein zustehende Recht mit einer andern entgeltlich oder unentgeltlich getheilt wird, wie Abtretungs- oder Schenkungs-Urkunden hinsichtlich des abgetretenen						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren Freiheit
	Theiles, oder geschicht er zur Begründung einer Gesellschaft, wie Gesellschaftverträge; Urkunden über die Theilung des vollständigen Eigenthums, s. Erbpacht-, Erbzins-, Bodenzins-Verträge.						
	Theilzahlungs-Quittungen, s. Empfangsscheine T. P. 47 a.						
	Tischtitel-Urkunden, in soferne sie von Privat-Personen ausgestellt werden, wie Urkunden über die Einräumung eines Fruchtgenusses oder einer Rente, s. Dienstbarkeiten.						
	Todeserklärungen, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Todtenscheine, s. Matrikel-Auszüge.						
	Transactionen, s. Vergleiche.						
	Transsumte, wie Abschriften, vidimirte.						
	Tratten, s. Wechsel.						
	Trauscheine, s. Matrikel-Auszüge.						
	Trockene Wechsel, s. Wechsel.						
99	Uebergabs- und Uebernahms-Urkunden, d. i:						
	a) Urkunden oder Protokolle, durch welche die vertragsmässige Uebergabe und Uebernahme des Gegenstandes der Erwerbung vollzogen wird, wenn über das Rechtsgeschäft eine der Gebührenentrichtung vorschriftmässig unterzogene Urkunde besteht	von jedem Bogen	.	15			
	ausserdem nach den für das Rechtsgeschäft selbst geltenden Bestimmungen.						
	b) Uebernahms-Urkunden, welche zwischen Personen, deren eine der andern Rechnung zu legen hat, errichtet werden, s. T. P. 83. A.						
100	Uebersetzungen, die von beeideten Dolmetschern verfassten	von jedem Bogen	.	30			
	Uebersetzungs-Gesuche, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Uebersiedlungs-Bewilligungen, ämtliche, nicht politische, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	— polizeiliche, s. Reiseurkunden.						
	Uebersiedlungs-Certificate zur Erlangung der Uebersiedlungs-Gebühren, wie Zeugnisse.						
	Uebertretungen, worüber aus öffentlichen Rücksichten Verhandlungen gepflogen werden. Eingaben, Protokolle, Urkunden, s. T. P. 44. i. l. 79. 102. b.						
	Umschlagsbögen der Eingaben, s. Mantelbögen.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Universitäts-Zeugnisse, s. Zeugnisse.						
	Unterhalts-Reverse, s. Urkunden (Rechts-) und Alimentations-Verträge.						
	Unterrichtsgelder. Gesuche um Befreiung davon, s. T. P. 44. b.						
	Unterrichtsgelder-Quittungen, s. T. P. 47. a. 48. i.						
	Unterstützungen, s. Aushilfen.						
101	*Urkunden:*						
	I. Rechtsurkunden, welche eine Vermögensübertragung oder Rechtsbefestigung in sich schliessen;						
	A. wenn die Leistung und Gegenleistung, oder eine aus beiden, eine schätzbare Sache ist, und zwar:						
	a) Wechsel, s. diese.						
	b) Schenkungsurkunden, s. diese.						
	c) Rechtsurkunden, w. durch das Eigenthum, der Fruchtgenuss oder das Gebrauchsrecht einer unbeweglichen Sache unter Lebenden übertragen wird . . .	von jedem Bogen	.	15			
	Hinsichtlich der Gebühr für die Uebertragung des Eigenthums u. s. w., s. T. P. 106. A.						
	d) Rechtsurkunden über Vermögensübertragungen auf den Todesfall	von jedem Bogen	.	15			
	die befreiten, s. T. P. 102. p.						
	Hinsichtlich der Gebühr für die Vermögensübertragung, s. T. P. 106. B.						
	e) Rechtsurkunden über alle andern Rechtsgeschäfte	nach dem Werthe	.	.	II.		
	B. Wenn weder die Leistung noch Gegenleistung eine schätzbare Sache ist . . .	von jedem Bogen	.	15			
	II. Rechtsurkunden, welche keine Vermögens-Uebertragung oder Rechtsbefestigung in sich schliessen	von jedem Bogen	.	15			
	III. Urkunden, andere als Rechtsurkunden, s. Zeugnisse, amtliche Ausfertigungen.						
	Anmerkung 1. Die besondern Bestimmungen, insbesondere hinsichtlich der Werthsberechnung, sind den einzelnen alphabetisch angeführten Rechtsgeschäfts-Urkunden beigefügt.						
	2. Verträge in Absicht auf Vermögens-Uebertragungen auf den Todesfall unterliegen, nebst der festen (fixen) Stämpelgebühr der unmittelbaren Gebühren-Entrichtung für Vermögens-Uebertragungen auf den Todesfall; die Letztere tritt jedoch nach dem für diese Uebertragungen festgesetzten Masstabe erst bei dem Erbanfalle ein.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
102	*Urkunden, befreite:*						
	a) *Welche den öffentlichen oder Gemeinde-Cassen und Aemtern, und den unter der Leitung der Staatsbehörden stehenden Anstalten bloss zum Behufe der ihnen vorgeschriebenen Manipulation nebst den eigentlichen Beweis-Urkunden übergeben werden müssen*	. . . . . .	. .	. .	. .	. .	*unbedingt*
	b) *und überhaupt deren Ausstellung die öffentlichen Behörden und Aemter ausschliessend zu ämtlichen Zwecken fordern, und zu deren Ausstellung die Partei nach dem bürgerlichen Rechte nicht verpflichtet wäre*	. . . . . .	. .	. .	. .	. .	*bedingt*
	so lange davon kein anderer als der hier bemerkte ämtliche Gebrauch gemacht wird.						
	Hierunter gehören insbesondere:						
	c) *Sicherstellungsurkunden, welche im Strafverfahren und überhaupt zur Sicherung allgemeiner Interessen ausser dem öffentlichen Dienste oder einem Contracts-Verhältnisse gegeben werden müssen*	. . . . . .	. .	. .	. .	. .	*unbedingt*
	d) *Welche zu dem Zwecke beigebracht werden müssen, damit im Grunde derselben die Auferlegung, Bemessung oder Aufhebung einer directen oder indirecten Abgabe für die Erfordernisse des Staates, eines Kronlandes, Bezirkes, einer Gemeinde, oder überhaupt zu öffentlichen Zwecken, oder damit die im Grunde der bestehenden Vorschriften gebührende Einstellung, Unterbrechung oder Zufristung der Zahlung solcher Abgaben oder Leistungen erfolge, so lange von denselben kein anderer als der hier bemerkte Gebrauch gemacht wird*	. . . . . .	. .	. .	. .	. .	*bedingt*
	e) *Womit Waaren, zufolge der Zoll-, Control- und Polizei- oder anderen Vorschriften über den Verkehr, auf dem Transporte oder beim Umsatze versehen seyn müssen, wenn sie nicht ausdrücklich dem Stämpel zugewiesen sind, so lange von denselben kein anderer als der bemerkte Gebrauch gemacht wird* .	. . . . . .	. .	. .	. .	. .	*bedingt*
	f) *Welche über die Abschätzung oder Abtretung von Realitäten, Grundstücken, deren sich die Eigenthümer im öffentlichen Interesse, d. i. für die Erfordernisse des Staates oder einer Gemeinde oder überhaupt zu öffentlichen Zwecken entäussern müssen, errichtet und in sol-*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	chen Fällen über das Besitzthum des abgetretenen Grundes und über den Umstand, dass die Tabular-Gläubiger und andere Interessenten sich mit der Auszahlung der Ablösungssumme an den Grundeigenthümer zufrieden stellen, vor Auszahlung der Ablösungssumme zur Sicherheit des Aerars beigebracht werden müssen . . . . so lange von diesen Urkunden kein anderer Gebrauch als für die Durchführung der Entäusserung zu öffentlichen Zwecken gemacht wird.	. . .	.	.	.	.	bedingt
	g) Die Aufnahmsbefunde, Schätzungs-Protokolle und Uebersichten über Beschädigungen, welche am Privateigenthum bei Ausführung von im öffentlichen Interesse veranlassten Unternehmungen, z. B. Tracirungen einer Staats-Eisenbahn, militärischen Uebungen, Kriegsoperationen u. dgl. sich ergeben . . . so lange kein anderer Gebrauch als für die Erhebung, Ausmittlung oder Erfolglassung der Entschädigung gemacht wird.	. . . . .	. .	. .	. .	. .	bedingt
	h) Die Cessionen auf den Staats-Obligationen und den ihnen gleichgehaltenen Schuldverschreibungen	. . .	.	.	.	.	unbedingt
	i) Die Urkunden, welche im Grunde der gesetzlichen Bestimmungen über die Aufhebung des Unterthans-Verbandes und die Entlastung von Grund und Boden zur Feststellung der Rechtsverhältnisse, und über die Entschädigung zwischen den Berechtigten und Verpflichteten errichtet werden . . . . . . so lange von denselben kein anderer Gebrauch als für die Durchführung der Grundentlastung und die Eintragung in die öffentlichen Bücher gemacht wird.	. . .	.	.	.	.	bedingt
	k) Die Quittirungs-Reverse d. k. k. Officiere	. . .	.	.	.	.	unbedingt
	l) Die Reverse, welche Pflegeältern bei der unentgeltlichen Uebernahme von Findlingen an die Direction der Findelhäuser ausstellen	. . .	.	.	.	.	unbedingt
	m) Die Fracht- und Seebriefe (connaissemens, polices de chargement, polizze di carico), wenn sie ausser dem Verzeichnisse der versendeten Güter und dem mit dem Fuhrmanne oder Schiffer geschlossenen Lohn- oder Miethvertrage und der Versicherung (Assecuranz) keine der Gebühr unterliegenden Be-						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	stimmungen enthalten, so lange von denselben kein gerichtlicher Gebrauch gemacht wird	. . . .	.	.	. . . .	. . . .	bedingt
	n) Die auf Wechseln, welche gebührenfrei oder der Scala I. zugewiesen sind, aufgetragenen Accepte, Indossaments, Bürgschaften und Empfangsbestätigungen	. . . .	.	.	. . . .	. . . .	unbedingt
	Sie geniessen diese Befreiung auch, wenn die Wechsel als Beilagen verwendet werden.						
	o) Abonnements-, Pränumerations- und Subscriptions-Scheine . . . . so lange davon kein gerichtlicher Gebrauch gemacht wird.	. . . .	.	.	. . . .	. . . .	bedingt
	p) Letztwillige Anordnungen (Testamente, Codicille)	. . . .	.	.	. . . .	. . . .	unbedingt
	q) Die Urkunden, welche von Gesandtschaftspersonen, die dem österreichischen Staatsverbande angehören, dann von den Seitens der österreichischen Regierung anerkannten Consuln auswärtiger Mächte in ihrer ämtlichen Eigenschaft für die Staatsangehörigen der Regierung, von welcher sie bestellt sind, im Inlande ausgefertigt werden . . . . . so lange davon kein ämtlicher Gebrauch bei den Behörden des gebührenpflichtigen Inlandes gemacht wird.	. . . .	.	.	. . . .	. . . .	bedingt
	r) Die Aufträge oder Weisungen, welche ausser der Vollmachts-Urkunde von dem Dienstherrn oder Machtgeber an den Dienenden oder Machthaber bloss zu seinem Benehmen oder zu seiner Deckung gegenüber dem Machtgebenden und nicht zu dem Zwecke ertheilt werden, um im Verhältnisse zu dritten Personen zum Beweise zu dienen	. . . .	.	.	. . . .	. . . .	bedingt
	Als Rechnungsbelege haben auf sie die bei Rechnungen A. angeführten Bestimmungen in Absicht auf den Eintritt der Verpflichtung zur Gebühren-Entrichtung und die Höhe der Gebühr in Anwendung zu kommen.						
	S. Abfindungsverträge, Handels-Correspondenzen, Rechnungen, Waisenbüchel, Zeugnisse.						
	Anmerkung. Die bedingt befreiten Urkunden unterliegen im Falle eines unter der Befreiung nicht begriffenen Gebrauches, wenn nicht im Tarife etwas Anderes festgesetzt ist, derjenigen Gebühr, welcher sie ohne diese Be-						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	freiungen nach den Bestimmungen des Tarifes ihrer Eigenschaft gemäss ursprünglich hätten unterzogen werden müssen.						
	Urkunden - Empfangsbescheinigungen, s. Empfangsbestätigungen.						
	Urlaubspässe, s. Reise-Urkunden.						
	Urlaubsbewilligungen, s. amtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Ursprungs-Certificate, s. T. P. 102. c.						
103	Urtheile und Erkenntnisse, wozu auch die wechselgerichtlichen Zahlungsaufträge gehören, gebührenpflichtige:						
	I. Urtheile oder Erkenntnisse erster Instanz:						
	A. Wenn der Werth des Streitgegenstandes 50 fl. nicht übersteigt, sowohl in der Hauptsache als über Incidenz-Streite	von jedem Bogen	.	30			
	B. Wenn der Werth des Streitgegenstandes 50 fl., aber nicht 200 fl. übersteigt, und derselbe eine schätzbare Sache ist, sowohl in der Hauptsache als über Incidenz-Streite	von jedem Bogen	1	.			
	C. Ueber Incidenz-Streite auch in andern als in den unter A und B bemerkten Fällen	von jedem Bogen	1	.			
	D. Ueber folgende Gegenstände:						
	a) Ueber die Auflegung des ewigen Stillschweigens	v. jedem Bogen	1	.			
	b) Ueber Klagen wegen Besitzstörung . .						
	c) Ueber Vorrechtsklagen im Concurse und bei Meistbot-Vertheilungen						
	d) Ueber die Giltigkeit der Aufkündigung eines Pacht- oder Miethvertrages . . .						
	e) Liquidationen im Concurse						
	Anmerkung. Von den der fixen Stämpelgebühr unterworfenen Erkenntnissen unterliegt sowohl das Exemplar für den Kläger als das für den Geklagten derselben Gebühr, mit Ausnahme der Liquidations-Urtheile im Concurse, wovon bloss die den Gläubigern zugestellten Ausfertigungen dem Stämpel unterliegen.						
	II. Endurtheile im streitigen Richteramte, rechtskräftige (§. 63 des Gesetzes):						
	A. Wenn der Gegenstand des Rechtsstreites schätzbar ist, und zwar:						
	a) Durch welche in andern als den unter I., A und B aufgeführten Fällen das Eigenthum, der Fruchtgenuss oder das Gebrauchsrecht einer unbeweglichen Sache im Grunde eines auf der Anordnung des Gesetzes ausser der gesetzli-						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	chen Erbfolge und nicht auf einem Uebereinkommen beruhenden Rechtstitels zuerkannt wird, jedoch nicht weniger als 4 fl.	*von dem Werthe des zuerkannten Gegenstandes*	.	.	. .	*3½*	
	In wie weit von dieser Gebühr ein Nachlass stattfindet, enthält die T. P. 106.						
	b) *Durch welche ausser dem hier unter* a *bemerkten Falle die Zahlung eines Geldbetrages von mehr als 200 fl., oder überhaupt die Uebertragung einer Sache im Werthe über 200 fl. von einem streitenden Theile auf den andern zuerkannt wird . . . . jedoch nicht weniger als 4 fl.*	*von dem Werthe des zuerkannten Gegenstandes*	.	.	. .	*½*	
	Liegt dem Rechtsstreite ein Rechtsgeschäft zu Grunde, welches den Gebührenbestimmungen dieses Gesetzes oder des Stämpelgesetzes vom 27. Jänner 1840 unterliegt, so ist die Nachweisung, dass demselben Genüge geleistet wurde, dem Amte, welches die Gebühr vom Urtheil zu bemessen hat, zu leisten; wird diese Nachweisung nicht geleistet, so ist die für das Rechtsgeschäft nach dem Gesetze entfallende Gebühr unabhängig von jener für das Urtheil einzuheben.						
	c) *Durch welche in andern, als den unter* I. A, B *aufgeführten Fällen eine Zahlung oder überhaupt die Uebertragung einer Sache von einem streitenden Theile auf den andern nicht zuerkannt wird . Die Gebühr hat jedoch nicht weniger als 4 fl. und nicht mehr als 10 fl. zu betragen.*	*von dem Werthe des Streitgegenstandes*	.	.	. .	*½*	
	d) *Durch welche in den unter* a *und* b *berührten Fällen nur für einen Theil des Streitgegenstandes die Uebertragung von einem Streittheile auf den andern ausgesprochen, für den andern aber zurückgewiesen wird, hat die Gebühr, die nach den Bestimmungen* a, b *zu bemessen ist, nicht weniger als nach dem Absatze* c *im Falle der gänzlichen Zurückweisung entfallen würde, zu betragen.*						
	B. *Wenn der Gegenstand des Rechtsstreites nicht schätzbar ist, es mag das gerichtliche Erkenntniss die Uebertragung von einem der streitenden Theile auf den andern zuerkennen oder nicht . . . .*	*von dem Urtheile*	8				
	Anmerkung 1. Die Gebühr für die Schöpfung des Classifications-Urtheiles im Concurse hat der Masse-Vertreter zu entrichten. Die nachträglichen						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Einschaltungen in dasselbe für ihn und die Auszüge aus demselben für die Gläubiger unterliegen der Gebühr für ämtliche Abschriften.						
	2. Contumaz-Urtheile bilden keine Ausnahme. Wird jedoch ein Contumaz-Urtheil, welches der unmittelbaren Gebühren-Entrichtung unterliegt, aufgehoben, und ein neues Erkenntniss geschöpft, so hat auf dasselbe die Bestimmung des §. 63 d. G. in Anwendung zu kommen.						
104	**Urtheile, welche kein Gegenstand der Abgabe sind:** a) *Nullitäts-Erkenntnisse;* b) *Syndicats-Erkenntnisse;* c) *Erkenntnisse 2. und 3. Instanz in dem Falle, in welchem das Erkenntniss 1. Instanz einer fixen Stämpelgebühr unterliegt;* d) *Von den Erkenntnissen, für welche die Gebühr unmittelbar eingehoben wird (T. P. 103. II.), alle ausser den rechtskräftigen.*						
	Urtheils-Beweggründe, *s. Beweggründe.*						
	Urtheils-Duplicate, *worunter alle andern Urtheils-Ausfertigungen, als welche an den Kläger und Geklagten ordnungsmässig zu erfolgen haben, verstanden werden, und weitere als die vorgeschriebenen Ausfertigungen auf Verlangen der Parteien, s. T. P. 7.* h.						
	Vadien-Rückempfangs-Bescheinigungen, *s. T. P. 48.* d.						
	Vaglien *des venet. lomb.* **Monte**, *wie öffentliche Obligationen.*						
	Verbotslegungs-Gesuche, *s. Eingaben T. P. 43.* a. i.						
	Verbote, gerichtliche, *s. ämtliche Ausfertigungen.*						
	Vereine, *in wiefern einigen derselben eine persönliche Befreiung zukommt, s. T. P. 75.* r.						
	Verdienst-Zeugnisse, *s. Zeugnisse.*						
	Verehelichungs-Bewilligungen, *s. Consense.*						
105	**Vergleiche:**						
	a) *wenn der Gegenstand nicht schätzbar ist.*	von jedem Bogen	.	15			
	b) *wenn dadurch die Uebertragung des Eigenthums oder Besitzes einer unbeweg-*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	lichen Sache von einem Theile auf den andern erfolgt, die Urkunde	*von jedem Bogen*	.	15			
	der Vergleich selbst	*von d. Werthe ders.*	.	.	.	3½	
	In wie weit von dieser Gebühr ein Nachlass stattfindet, bestimmt die T. P. 106.						
	c) in allen andern Fällen	*nach dem Werthe, worauf sich verglichen wird.*	.	.	II.		
	Anmerkung. Vergleiche, durch welche vor Gericht im Grunde eines vorausgegangenen Rechtsgeschäftes eine Schuld eingestanden, ein Recht oder die Erfüllung einer bestandenen Verbindlichkeit anerkannt wird, sind als gerichtliche Erklärungen zu behandeln, und es ist sich nach den für die letztern nach Postzahl 53 geltenden Bestimmungen zu benehmen.						
	Vergleichs-Intimationen, in soferne sie den Inhalt des gerichtlichen Vergleiches enthalten, s. amtliche Abschriften, T. P. 2. Anmerkung 2.						
	Vergleichs-Protokolle unterliegen der Gebühr für die darin enthaltenen Vergleiche.						
	Verhaftete, in wieferne denselben eine persönliche Befreiung zukommt, T. P. 75 m. n.						
	Vergütungs-Quittungen, s. Empfangsscheine; die befreiten (T. P. 48 g.)						
	Verkaufs-Noten, s. Rechnungen.						
	Verkaufs-Verträge, s. Kaufsverträge.						
	Verkaufs-Aufträge, d. i. Verträge, wodurch Jemanden bewegliche Sachen für einen gewissen Preis übergeben werden mit der Bedingung, dass der Uebernehmer binnen einer festgesetzten Zeit entweder das bestimmte Kaufgeld liefern oder die Sache zurückstellen soll	*nach dem bedungenen Kaufgelde*	.	.	II.		
	Verkündscheine, s. Aufgebotscheine.						
	Verlags-Quittungen öffentlicher Cassen zu öffentlichen Zwecken sind kein Gegenstand der Abgabe; zu Gunsten von Privatpersonen, wenn zwischen denselben und den öffentlichen Cassen das Verhältniss der Rechnungslegung nicht besteht, wie Zahlungsanweisungen.						
	Die denselben beigefügten Erhebungsvollmachten, Cessionen, Quittungen wie Vollmachten, Cessionen, Quittungen überhaupt.						
	Verlags-Verträge, wodurch Jemanden von dem Verfasser einer Schrift das Recht eingeräumt wird, dieselbe durch den Druck zu vervielfältigen und abzusetzen, wie Verträge über Dienstleistungen.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Verlassenschafts-Abhandlungen, Eingaben, Protokolle, s. Eingaben Tarifspost 43. a. 44. x. Protokolle T. P. 79. a. b. 80. a.; die gerichtlichen Verordnungen, Bescheide, Einantwortungs-Decrete, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i. Die Duplicate und weiteren auf Verlangen von Parteien erfolgten Ausfertigungen der Verlassenschafts-Einantwortungen, s. T. P. 7. h.						
	Anmerkung. Die Vermögensübertragungen von Todeswegen selbst unterliegen der unmittelbaren Procentual-Gebühr, s. Vermögensübertragungen.						
	Verlassenschafts-Abhandlungs-Verträge über die Theilung des Nachlasses, wie Theilungs-Urkunden; über die Giltigkeit des Testamentes, das Erbrecht u. dgl. wie Vergleiche.						
	Vermächtnisse, s. Vermögensübertragungen von Todeswegen.						
	Vermählungsschein, s. Matrikelauszüge.						
	Vermögensbekenntnisse, eidesstätige wie Beilagen.						
	Vermögenslosigkeits-Zeugnisse, s. Zeugnisse, wenn zugleich die Armuth bestätiget wird, wie Armuths-Zeugnisse.						
106	*Vermögens-Uebertragungen:*						
	A. Unter Lebenden:						
	1. Durch Schenkung, der Gegenstand derselben mag beweglich oder unbeweglich seyn, s. Schenkungen unter Lebenden.						
	2. Uebertragung des Eigenthumsrechtes, des Fruchtgenusses oder des Gebrauchsrechtes unbeweglicher Sachen:						
	a) durch ein entgeltliches Rechtsgeschäft. S. Kauf, Verkauf, Tausch, Ehepacten, Gesellschaftsverträge, Vergleich, Erklärungen, Eingaben T. P. 43. Anmerkung und bei Protokollen a. und die Anmerkung zu b.;	von dem Werthe				3½	
	b) durch richterlichen Spruch, worunter auch der schiedsrichterliche begriffen wird, s. schiedsrichterliche Urtheile, und Urtheile überhaupt.						
	3. Uebertragung des Eigenthumsrechtes oder der Fruchtniessung anderer Sachen und Uebertragung anderer Rechte auf Sachen oder Leistungen, s. Urkunden (Rechts-), Urtheile, schiedsrichterliche Urtheile, Vergleiche, Erklärungen, die Anmerkung bei Eingaben, und bei Protokollen a. und von b. Anm.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	B. *Von Todeswegen, sie mögen auf einer letztwilligen Anordnung, auf einem Vertrage oder dem Gesetze beruhen, wenn dieselben erfolgen:*						
	a) *von Aeltern an eheliche oder uneheliche Kinder oder deren Nachkömmlinge und umgekehrt, an Wahlkinder, an den zur Zeit des Todes des Erblassers von ihm nicht getrennten Ehegatten*	*von dem Werthe*	.	.	. .	1	
	b) *an Personen, welche zu dem Erblasser in einem Lohn- oder Dienstverhältnisse standen, wenn die Erbschaft oder das Vermächtniss nicht mehr als eine Jahresrente von 50 fl. C. M. für die Lebensdauer oder eine bestimmte Anzahl Jahre beträgt, oder die Capitals-Summe von 500 fl. C. M. nicht übersteigt*	*von dem Werthe*	.	.	. .	1	
	c) *an andere als die unter* a *bemerkten Verwandte bis einschliessig Geschwisterkinder*	*von dem Werthe*	.	.	. .	4	
	d) *in anderen als in den unter* a, b, c *angeführten Fällen*	*von dem Werthe*	.	.	. .	8	
	Anmerkung 1. Ist der Gegenstand der Vermögensübertragung eine unbewegliche Sache, so muss von dem Werthe derselben nebst den unter B, a, b, c, d *aufgeführten Gebühren* $1\frac{1}{2}$ *Percent berichtigt werden.*						
	Anmerkung 2. Von Verlassenschaften, Erbtheilen oder Vermächtnissen, auf welche von einem Erben oder Vermächtnissnehmer Verzicht geleistet wird, ist die Gebühr, wenn solche in Folge des Verhältnisses, in dem der Verzichtende zu dem Erblasser steht, mit einem höheren Ausmasse entfällt, als von Seite derjenigen zu leisten ist, welche durch die Verzichtleistung zu dem Nachlasse, Erbtheile oder Vermächtnisse gelangen, nach jenem höheren Ausmasse, dem der Verzichtende hätte unterliegen müssen, zu bemessen.						
	e) *Befreit sind Verlassenschaften, welche an die unter* B, a *aufgeführten Personen übergehen, wenn der Gesammt-Activstand ohne Abzug der Schulden 50 fl. nicht überschreitet.*						
	C. *An dem Ausmasse der in dieser Tarifspost oder in den darin berufenen Tarifsposten und in der Tarifspost 45.* A. b. *bemessenen Gebühr von* $3\frac{1}{2}$ *und* $1\frac{1}{2}$ *Percent findet nach Mass des Zeitrau-*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	mes, welcher seit der zuletzt vorhergegangenen Uebertragung des Eigenthumsrechtes, Fruchtgenusses oder Gebrauchsrechtes der unbeweglichen Sache bis zu jenem, für die es sich um die Gebührenbemessung handelt, verstrichen ist, ein Nachlass Statt. Hiebei gelten folgende Bestimmungen: a) Der gedachte Zeitraum ist von dem Tage, an welchem der, die zuletzt vorhergegangene Uebertragung begründende Rechtstitel zu Gunsten des letzten Besitzers zu Recht zu bestehen angefangen hat, daher wenn die gedachte Uebertragung durch einen Vertrag erfolgte, von dem Tage des Abschlusses dieses Vertrages oder wenn sich solche auf ein Erbrecht, eine Schenkung von Todeswegen oder ein Vermächtniss gründet, von dem Anfallstage des Erbrechtes, Geschenkes oder Vermächtnisses bis zu dem Tage zu rechnen, an welchem die mit dem §. 43 des Gesetzes angeordnete Anzeige über die Vermögensübertragung, um die es sich wegen der Gebührenbemessung handelt, dem zu der letztern bestellten Amte zukommt. b) Für denjenigen Grundbesitz, für welchen öffentliche Bücher mit der Rechtswirkung bestehen, dass ein dingliches Recht durch die Einverleibung oder Vormerkung in diesen Büchern erworben wird, können nur diejenigen vorhergegangenen Besitzveränderungen zur Erwirkung des Gebührennachlasses berücksichtigt werden, welche in die öffentlichen Bücher eingetragen worden sind. c) Wird der Anspruch auf den Gebührennachlass aus Rechtsgeschäften abgeleitet, die vor der Wirksamkeit dieses Gesetzes geschlossen wurden, so sind nur diejenigen, nicht bereits vor diesem Zeitpuncte in den öffentlichen Büchern eingetragenen oder fatirten Rechtsgeschäfte zur Berücksichtigung geeignet, worüber die Urkunden der Bestimmung V des Kundmachungs-Patentes gemäss beglaubigt worden sind. d) Der Gebührennachlass beträgt: aa) bei Uebertragungen, von welchen die Gebühr mit $3\frac{1}{2}$ Percent bemessen ist; wenn der nach dem Absatze a bemessene Zeitraum							

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	2 Jahre nicht überschreitet $2\frac{1}{2}$ Perc. 4 " " " 2 " 6 " " " $1\frac{1}{2}$ " 8 " " " 1 " 10 " " " $\frac{1}{2}$ " bb) bei jenen Uebertragungen und bei der Eintragung solcher Uebertragungen in die öffentlichen Bücher, von welchen die Gebühr mit $1\frac{1}{2}$ Percent bemessen ist, 1 Percent, wenn der gedachte Zeitraum 4 Jahre und $1\frac{1}{2}$ Percent, wenn dieser Zeitraum 8 Jahre nicht überschreitet. Es ist daher zu entrichten nach dem Absatze aa): für eine Uebertragung innerhalb 2 Jahren 1 Percent " 4 " $1\frac{1}{2}$ " " 6 " 2 " " 8 " $2\frac{1}{2}$ " " 10 " 3 " nach 10 " $3\frac{1}{2}$ " nach dem Absatze bb): für eine Uebertragung innerhalb 4 Jahren $\frac{1}{2}$ Percent " 8 " 1 " nach 8 " $1\frac{1}{2}$ "						
	D. Von dem Besitze unbeweglicher, eine Rente gewährenden Güter haben Gemeinden, Kirchen, Stiftungen und Beneficien für jede Besitzdauer von 10 Jahren ein Gebühren-Aequivalent zu entrichten	von dem Werthe . . .				2	
	Zur Bemessung dieses Aequivalents: a) ist der Werth der bezeichneten unbeweglichen Güter von 10 zu 10 Jahren auf der Grundlage des während der letzten 10 Jahre im Durchschnitte erhaltenen Ertrages auszumitteln. b) Die Gemeinde, Körperschaft, der Verwalter des Vermögens einer Stiftung und bei Beneficien der im Bezuge der Früchte stehende Nutzniesser hat zu diesem Behufe den im Laufe der letzten 10 Jahre stattgefundenen reinen Ertrag bei dem zur Bemessung der Gebühren von Vermögensübertragungen bestellten Amte, in dessen Bezirke die Realität gelegen ist, einzubekennen. Für die erste 10jährige Periode hat die Einbekennung binnen drei Monaten vom Tage der Wirksamkeit des Gesetzes zu erfolgen.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	c) *Die Angaben des Bekenntnisses werden durch die politische Bezirksbehörde unter Beiziehung von Sachverständigen, soweit solche als nothwendig erkannt wird, und mit Benützung der Ertragsrechnungen und Inventarien geprüft und der Betrag des reinen Einkommens, dann das zwanzigfache desselben als Werth der Realität ausgemittelt, wobei übrigens rücksichtlich des Betrages, unter welchem der Werth nicht anzunehmen ist, der §. 50 des Gesetzes Anwendung zu finden hat.*						
	d) *Das Gebühren-Aequivalent wird von dem, auf diese Art ausgemittelten Werthe mit 2 von 100 für einen Zeitraum von 10 Jahren in Vorhinein bemessen, wornach auf jedes einzelne Jahr als Gebühr ein fünf und zwanzigstel (1/25) des reinen Jahreseinkommens entfällt.*						
	e) *Der auf diese Art bemessene Jahresbetrag des Gebühren-Aequivalents ist in den für die Entrichtung der Grund- und Haussteuer festgesetzten Abschnitten zugleich mit diesen Steuern einzuzahlen.*						
	f) *Diese Gebühr haftet auf dem Einkommen von den gedachten unbeweglichen Gütern und hat den zum Genusse derselben Berechtigten nach Massgabe der Dauer des Genusses zur Last zu fallen.*						
107	*Verpflegs-Contracte, d. i. Verträge, wodurch Jemand die Besorgung des Unterhaltes einer Person oder ihre Pflege gegen periodische Zahlungen, oder, wodurch Jemand die Lieferung gewisser zum Unterhalte erforderlicher Gegenstände (Verpflegsartikel), z. B. die Bespeisung übernimmt, wie Lieferungs-Verträge, oder aber, wodurch Jemand den lebenslänglichen Unterhalt einer Person gegen einen Capitals-Betrag übernimmt, wie Leibrenten-Verträge.*						
	Versatz-Zettel, s. Pfandscheine.						
	Versicherungs-Polizzen, Verträge, s. Glücksverträge.						
	Versprechen, s. Anbote.						
	Versteigerungen, öffentliche. Gesuche um Kundmachung derselben, s. T. P. 43. d.						
108	***Versteigerungs-Protokolle.** In so ferne dieselben Rechtsurkunden enthalten, unterliegen sie in Absicht auf die enthaltenen Rechtsgeschäfte der für jedes derselben vor-*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	geschriebenen Gebühr. Die im Grunde von Versteigerungs-Protokollen ausgefertigten förmlichen Verträge sind nur als Parien derselben zu betrachten, und hiernach die §§. 40 und 62 des Ges. auf sie anzuwenden.						
	Die Versteigerungs-Protokolle über bewegliche Sachen sind als Rechtsurkunden anzusehen, und die nach dem Licitations-Erlöse zu bemessende Gebühr ist von demjenigen zu entrichten, welcher als der Verkäufer erscheint.						
	Die Versteigerungsbedingnisse sind, wenn das Versteigerungs-Protokoll als Rechtsurkunde anzusehen ist, als Bestandtheil dieser letzteren dem Stämpel von 15 kr. für jeden Bogen auch dann unterworfen, wenn sie abgesondert unterfertigt werden.						
	In wieferne Versteigerungs-Protokolle, auch wenn sie nicht als Rechtsurkunden zu betrachten sind, dem Stämpel unterliegen, s. T. P. 79. b.						
	Vertheilungs-Ausweise, welche von den Interessenten gefertigt sind, wie Theilungsurkunden; ausserdem wie Entwürfe.						
	Verträge, s. Urkunden.						
109	**Verwahrungsverträge**, wenn ein Lohn darin bedungen ist, wie Verträge über Dienstleistungen; ausserdem	von jedem Bogen	.	15			
	Verzehrungssteuer-Abfindungsverträge, s. Abfindungsverträge.						
	Verzehrungssteuer. Eingaben-Protokolle, Urkunden, s. T. P. 44. q. r. 79. 102. b. d. e.						
	Verzeichnisse der Beilagen, wie Beilagen.						
	Verzeichnisse der übergebenen oder übernommenen Gegenstände s. Uebergabs-, Uebernahmsurkunden, Beilass-Inventare.						
110	**Verzichtleistungen auf Rechte:** a) entgeltliche, wenn der Gegenstand des Rechtes und das Entgelt nicht schätzbar sind	von jedem Bogen	.	15			
	ausserdem	nach dem Werthe des einen oder des andern	.	.	II.		
	b) unentgeltliche, wie Schenkungen.						
	Verzichts-Reverse, s. Reverse.						
	Vidimirte Abschriften, s. Abschriften.						
	Vidirungen, s. T. P. 66.						
111	**Vollmachten**, wenn sie keine Lohnzusicherung enthalten	von jedem Bogen	.	15			
	ausserdem wie Verträge über Dienstleistungen.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Vollmachts-Clauseln auf Quittungen und andern Urkunden, wie Vollmachten.						
	Vorkaufsrecht. Eintragung desselben in die öffentlichen Bücher nach T. P. 45. B. b.						
	Vormerkungen in den öffentlichen Büchern, s. Eintragungen T. P. 45. E.						
	Vormerkungsgesuche, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Vormerkung der Gebühren, s. §§. 29 und 70 des Gesetzes.						
	Vormundschafts-Decrete, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Vormundschafts-Rechnungen, s. T. P. 83. A.						
	Vorrufungsedicte, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
	Vorschläge von Privatpersonen, s T. P. 44. g.						
	Vorschuss-Quittungen, d. i. Quittungen über Vorschüsse, welche als Darleihen gegen Rückzahlung gegeben werden, wie Schuldscheine; über Vorschüsse gegen Verrechnung, s. T. P. 48. e.						
	Vorspann. Quittungen über die dafür geleistete Vergütung, s. T. P. 48. g.						
	Vorstellungen an die Behörde, welche die Verfügung oder Entscheidung getroffen hat, s. Eingaben T. P. 43. a.; *an die höhere Instanz, s. Recurse T. P. 43.* h. *44.* q.; *die befreiten, s. T. P. 44.* l. s. z.						
	Waaren-Ankunfts-Certificate, s. T. P. 102. e. *und 117.* m.						
	Waaren-Cessionen zum Behufe der Erfolglassung der Waaren aus den zollämtlichen Magazinen an eine andere als die in der Waarenerklärung genannte Person, s. T. P. 102. b.						
	Waaren-Ein-, Aus- und Durchfuhr-Pässe, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i. *Gesuche um deren Ertheilung, s. T. P. 43.* e.						
	Wahllisten. Reclamationen, Beschwerden, Recurse dagegen, s. T. P. 44. s.						
	Wagzettel, s. T. P. 117. t.						
	Wahlfähigkeits-Decrete wie Befähigungs-Decrete, T. P. 7. g.						
112	*Waisenbüchel, d. i. jene Büchel, welche von den Waisenämtern den Vormündern und Curatoren über das für den Pflegebefohlenen bei der Waisencasse erliegende Vermögen oder den Schuldnern der Waisen über das ihnen dargeliehene Vermögen hinausgegeben werden, wenn dieselben auch*						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	die Empfangsbestätigung der Zinsenentrichtung enthalten	. . .	.	.	. . .	. . .	*unbedingt*
	in soferne über die Capitals-Erfolglassungen an die Schuldner und die Rückzahlungen von diesen besondere Rechtsurkunden errichtet, und der Gebührenentrichtung vorschriftmässig unterzogen werden.						
	Wanderbücher, s. Reise-Urkunden.						
	Wappenbriefe, s. ämtliche Ausfertigungen T. P. 7. i.						
113	*Wechsel,* a) *im gebührenpflichtigen Inlande ausgestellte und in 6 Monaten oder in kürzerer Zeit vom Tage der Ausstellung an gerechnet, zahlbare*	*nach dem Werthe*	.	.	I.		
	b) *im gebührenfreien Inlande ausgestellte, ins gebührenpflichtige Inland übertragene, und nicht später als 6 Monate von dem Tage der Ausstellung an im Inlande zahlbare*	*nach dem Werthe*	.	.	I.		
	c) *im Auslande ausgestellte, ins gebührenpflichtige Inland übertragene, und nicht später als 12 Monate von dem Tage der Ausstellung an im gebührenpflichtigen Inlande zahlbare*	*nach dem Werthe*	.	.	I.		
	d) *im Auslande ausgestellte und daselbst zahlbare*	. . .	.	.	. . .	. . .	*unbedingt*
	e) *Wechsel auf Sicht, zu deren Präsentation keine Frist, oder doch ein Zeitraum von nicht mehr als 6 Monaten für die im Inlande und 12 Monaten für die im Auslande ausgestellten Wechsel bedungen ist, unterliegen bei ihrer Ausstellung oder nach ihrer Uebertragung in das gebührenpflichtige Inland den für Wechsel, die auf eine bestimmte Zeit ausgestellt sind, geltenden Bestimmungen. Wird jedoch ein Wechsel auf Sicht, wenn er im gebührenpflichtigen oder gebührenfreien Inlande ausgestellt ist, binnen 6 Monaten, und wenn er im Auslande ausgestellt ist, binnen 12 Monaten vom Tage der Ausstellung an gerechnet, nicht zur Zahlung präsentirt, so ist mit Ablauf dieser Zeiträume derjenige Betrag, um welchen bei Anwendung der Scala II. die Gebühr für den Wechsel höher entfallen wäre, zu entrichten.*						
	f) *alle andern Wechsel*	*nach dem Werthe*	.	.	II.		
	Anmerkung 1. Werden Wechsel prolongirt, so ist für jede Prolongation, welche nach dem Unterschiede, ob der Wechsel im In- oder Auslande ausgestellt wurde, 6 oder 12 Monate nicht						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	überschreitet, immer wieder dieselbe Gebühr zu entrichten; überschreitet jedoch die Prolongation die Frist von 6 und rücksichtlich von 12 Monaten, so ist die Gebühr immer nach der Scala II. zu entrichten.						
	Anmerkung 2. Ist die durch den Wechsel begründete wechselmässige Verpflichtung erloschen, oder wird ein Wechsel zur Erlangung eines Hypothekar-Rechtes intabulirt oder pränotirt, und wurde für denselben die Gebühr bloss nach der Scala I. oder nach dem früheren für Wechsel bestimmten Ausmasse entrichtet, so tritt mit dem Erlöschen der wechselmässigen Verpflichtung oder vor Ueberreichung des Intabulations- oder Pränotationsgesuches die Verpflichtung ein, denjenigen Betrag, um welchen bei Anwendung der Scala II. die Gebühr für den Wechsel höher entfallen wäre, nachträglich zu entrichten.						
	Anmerkung 3. Die Secunda- und Tertia-Wechsel unterliegen derselben Gebühr, welcher das erste Wechsel-Exemplar zugewiesen ist.						
	Anmerkung 4. Abschriften (Copien) von einem Wechsel, welche girirt werden, sind in Absicht auf die Stämpelpflicht den Original-Wechseln gleich zu behandeln.						
	Anmerkung 5. Mit Rücksicht auf die §§. 23 und 44 d. G. müssen ausländische oder im gebührenfreien Inlande ausgestellte und im Inlande zahlbare Wechsel, wenn ein Giro, ein Accept oder ein anderes Indossement aufgetragen, die Zahlung eingehoben, oder Protest erhoben werden soll, ehe solches geschieht, und jedenfalls vor Ablauf von 30 Tagen nach der Uebertragung in das gebührenpflichtige Inland, der Gebühren-Entrichtung unterzogen werden.						
	Hinsichtlich der Indossements, s. T. P. 102. n.						
	Wechselgerichtliche Zahlungsaufträge, s. Urtheile.						
	Wechselprolongationen, s. §. 35 des Ges. und Anm. 1. T. P. 113.						
	Wechselproteste, s. T. P. 116. g.						
	Wechsel-Sensale, s. Sensale.						
	Weiber-Verzichts-Reverse, s. Urkunden.						
	Weis-Artikel, wie Beilagen.						
	Wettverträge, s. Glücksverträge.						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	Widmungs-Urkunden, d. i. Urkunden, womit eine Sache als Caution oder Pfand bestellt wird, wie Pfandverschreibungen.						
	Wohlthätigkeits-Anstalten, s. T. P. 75. r. und 48. l.						
	Wohlverhaltungs-Zeugnisse, s. Zeugnisse.						
	Würden, Gesuche um Verleihung derselben, s. Eingaben T. P. 43. a.						
	Würden-Verleihungen, s. ämtliche Ausfertigungen.						
	Zählgeld-Quittungen, d. i. Quittungen über bei Gericht eingezahltes Zählgeld, s. ämtliche Ausfertigungen.						
114	*Zahlungsanweisungen:*						
	a) entgeltliche	nach dem angewiesenen Betrage	.	.	II.		
	b) unentgeltliche, wie Schenkungen.						
	Zahlungsaufträge, wechselgerichtliche, s. Urtheile.						
	Zahlungs-Bögen, -Büchel, s. Einschreibbüchel.						
	Zahlungsbestätigungen, s. Empfangsbestätigungen.						
115	*Zahlungslisten*, wenn sie von dem Empfänger gefertigt werden, sind als eben so viele Empfangscheine, als Empfänger gefertiget erscheinen, anzusehen. Wird von mehreren Personen eine Zahlung bestätiget, welche ihnen nicht zur ungetheilten Hand gebührt, so dürfen die Antheile der einzelnen Empfänger zur Bemessung der Gebühr nicht zusammengerechnet werden.						
	Zahlungsverlängerungen, s. §. 35. d. Ges.						
	Zehenten-Ablösungs-Geschäfte, s. T. P. 44. z. 45. D. 102. i.						
	Zehrungsbeitrags-Quittungen, s. Empfangsbestätigungen.						
	Zeichnungen, s. Beilagen.						
	Zeugenverhörs-Protokolle im civilrichterlichen Verfahren, s. Protokolle T. P. 79. b.; im strafgerichtlichen kein Gegenstand der Abgabe; im aussergerichtlichen T. P. 79. c.						
	Zeugen mündlicher Testamente, deren Vernehmung, s. T. P. 80. a.						
	Zeugenmitfertigungen, s. §. 34 d. des Ges.						
116	*Zeugnisse, gebührenpflichtige*, dieselben mögen von Privatpersonen oder öffentlichen Behörden oder Aemtern ausgestellt werden:						
	a) Alle, welche einer höheren oder minderen Gebühr nicht ausdrücklich zugewiesen sind	von jedem Bogen	.	15			

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	b) *für Dienstboten, Gesellen, Lehrjungen, Taglöhner und überhaupt Personen, welche von einem den gewöhnlichen Taglohn nicht übersteigenden Verdienste leben, über ihre Dienstleistung, ihr Benehmen, ihre persönlichen Eigenschaften und Verhältnisse*	*von jedem Bogen*	.	6			
	c) *Schul- und Studien-Zeugnisse, welche über den Erfolg einer oder mehrerer am Schlusse eines Semesters oder Jahrganges abgelegten Prüfungen von öffentlichen Lehranstalten ausgefertigt werden, mit Ausschluss der in der T. P. 117, unter* e, g, k *angeführten und der Absolutorien; die auf den k. k. Universitäten eingeführten halbjährigen Besuchszeugnisse, selbst wenn der Besuch mehrerer Collegien von mehreren Docenten auf einem und demselben Zeugnisse bestätigt wird*	*von jedem Bogen*	.	6			
	Schul- und Studien-Zeugnisse, in welchen der Erfolg der Prüfungen mehrerer Semester oder Jahrgänge gleichzeitig bestätigt wird, ohne dass sie Absolutorien sind, unterliegen dieser Gebühr so oftmal als Semester oder Jahrgänge darin enthalten sind.						
	d) *Schlusszettel der beeidigten Sensalen* .	*jedes Stück*	.	6			
	e) *Auszüge und Bestätigungen aus den öffentlichen Büchern des Inlandes über Besitz und Eigenthum unbeweglicher Sachen und der ihnen gleichgehaltenen Gerechtsame, dann über gerichtliche Depositen mit Ausschlus der, den eingetragenen Urkunden oder dem Erlagsanbringen beigefügten, gebührenfreien Bestätigungen der gepflogenen Amtshandlung*	*von jedem Bogen*	.	30			
	f) *Uebersetzungen, von beeideten Dolmetschern verfasste*	*von jedem Bogen*	.	30			
	g) *Wechselproteste*	*von jedem Bogen*	.	30			
	Anmerkung. 1. Ausfertigungen eines Amtes oder einer Behörde sind als Zeugnisse anzusehen, wenn das Einschreiten über das solche erfolgen, bloss auf die Bestätigung thatsächlicher Umstände oder persönlicher Eigenschaften und nicht auf eine Verfügung, um die Kraft der Amtsgewalt der Behörde oder des Amtes angesucht wird, gerichtet war.						
	Die Verständigung von einer solchen Verfügung oder die Eröffnung, dass die angesuchte Verfügung ausser der Amts-						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	gewalt der Behörde oder des Amtes gelegen sei, ist als ämtliche Ausfertigung zu behandeln.						
	2. In Absicht auf das Ausmass der Gebühr von Zeugnissen begründet der Umstand keine Aenderung, dass dieselben von zwei oder mehreren Personen ausgestellt sind.						
117	Zeugnisse, gebührenfreie:						
	a) Ueber Armuth überhaupt						unbedingt
	Sie können auch als Beilagen stämpelpflichtiger Eingaben und Protokolle ungestämpelt beigebracht werden.						
	b) Die zur Erlangung einer Armenpfründe, zur unentgeltlichen Aufnahme in ein Kranken-, Gebär-, Findel- oder Siechenhaus und überhaupt in solche wohlthätige Anstalten, welche für die Erhaltung erwerbloser und armer Personen und die Erhaltung oder Erziehung der Kinder dieser armen Personen bestimmt sind, beigebracht werden müssen						bedingt
	so lange von denselben kein anderer Gebrauch gemacht wird.						
	c) Ueber Sittlichkeit und die Vermögensverhältnisse von Personen, welche sich bewerben, Findlinge in die Pflege zu erhalten, und über den Gesundheitszustand von Pflegemüttern, bloss zu diesem Gebrauche						bedingt
	d) Aufenthalts- und Wohnungs-Zeugnisse zur Erlangung einer Reiseurkunde oder Heimatscheines						bedingt
	bloss zu diesem Gebrauche.						
	e) Zeugnisse über Prüfungen bei Normal-, Haupt- und Trivial-Schulen						unbedingt
	f) Die ärztlichen Zeugnisse, welche bestimmt sind, das Ausbleiben der Schüler aus dem Unterrichte dieser Schulen zu rechtfertigen, insoweit zu deren Besuch eine gesetzliche Verpflichtung besteht.						bedingt
	bloss zu diesem Gebrauche.						
	g) Ueber die Christenlehre und den Besuch der Wiederholungsstunden für Lehrlinge beiderlei Geschlechts						unbedingt
	h) Ueber die Prüfung aus der Katechetik und Pädagogik für Theologen, und welche über den pädagogischen Lehrcurs von den Schul-Directoren, den Militärpersonen ertheilt werden						unbedingt
	i) Ueber den Empfang des erforderlichen Religions-Unterrichtes für Brautleute						

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	eines christlichen oder des Mosaischen Glaubensbekenntnisses	. . . . . .	.	.	. .	. .	unbedingt
	k) Ueber die Anmeldung des Uebertrittes von einem christlichen Glaubensbekenntnisse zum anderen	. . . . . .	.	.	. .	. .	unbedingt
	l) Hinsichtlich der überstandenen Schutzpocken (Impfzeugnisse)	. . . . . .	.	.	. .	. .	unbedingt
	m) Welche aus allgemeinen oder örtlichen Sanitäts-Rücksichten im In- oder Auslande oder überhaupt zu einem ämtlichen Gebrauche von Seite einer öffentlichen Behörde oder einem Amte gefordert werden . . . . für den Gebrauch, zu dem sie beigebracht werden müssen.	. . . . . .	.	.	. .	. .	bedingt
	n) Welche Pensionen, die vom Staate, der Gemeinde, öffentlichen Anstalten, Privat-Pensions-Instituten und Versorgungs-Anstalten einen Unterhaltsbeitrag unter was immer für einem Namen, oder eine Armenpfründe beziehen, über das Vorhandensein jener Umstände, von welchen der Bezug des Genusses bedingt ist, beibringen müssen, zu diesem Gebrauche	. . . . . .	.	.	. .	. .	bedingt
	o) Die Existenz-Zeugnisse zum Behufe der Interessen-Erhebung von Staatsschuldverschreibungen, zu diesem Gebrauche	. . . . . .	.	.	. .	. .	bedingt
	p) Ueber die erfüllte Verbindlichkeit zur Lesung von Messen, Behufs der Erfolglassung des dafür gewidmeten Betrages, oder der dafür gestifteten Rente . . .	. . . . . .	.	.	. .	. .	unbedingt
	q) Durch welche eine an die Staatsverwaltung oder die Gemeinde, in soferne sie öffentliche Angelegenheiten besorgt, zu legende Rechnung belegt werden muss	. . . . . .	.	.	. .	. .	unbedingt
	r) Clauseln, welche im Grunde besonderer Vorschriften einzelnen Urkunden der Controle wegen oder zur Beglaubigung ämtlich beigefügt werden müssen . . .	. . . . . .	.	.	. .	. .	unbedingt
	s) Zeugnisse, welche auf die Conti und Gegenscheine über vertragsmässige Leistungen, an die Staats- oder Gemeinde-Verwaltung oder öffentlichen Anstalten über die Qualität derselben, oder die Zuhaltung der Vertrags-Bedingungen beigesetzt werden müssen, damit die Unternehmer zur Befriedigung ihrer Forderung gelangen können, wenn von diesen Zeugnissen kein anderer als der hier bemerkte Gebrauch gemacht wird .	. . . . . .	.	.	. .	. .	bedingt
	t) Wagzettel	. . . . . .	.	.	. .	. .	bedingt

Post-Zahl	Gegenstand	Masstab für die Gebühren-Bemessung	Gebühren feste fl.	kr.	wandelbare Scala	Perc.	Gebühren-Freiheit
	so lange davon weder ein gerichtlicher noch ein ämtlicher Gebrauch durch Verwendung als Beilage gemacht wird.						
	u) *Die Auszüge aus den Tauf-, Geburts-, Trauungs- und Sterbe-Registern, dann die Zeugnisse über Geburts-, Trauungs-, Todesfälle, welche im diplomatischen Wege von auswärtigen Behörden entweder durch die k. k. Gesandtschaften im Auslande, oder durch die fremden hierlands anwesenden Gesandten nachgesucht werden, bei reciproken Verfahren, so lange sie im Auslande verwendet werden*	. . . . . .	.	.	.	.	
	w) *Die im Auslande oder gebührenfreien Inlande ausgestellten Zeugnisse, welche nicht ohnehin unter die Ausnahmen dieser Post fallen, so lange davon kein ämtlicher Gebrauch gemacht wird . . .*	. . . . . .	.	.	.	.	*bedingt*
	z) *Die in die Wander- oder Dienstbücher ämtlich eingetragenen Dienst- und Verhaltungs-Zeugnisse . . . .*	. . . . . .	.	.	.	.	*gt*
	Anmerkung. Die bedingt befreiten Zeugnisse unterliegen, wenn die Verpflichtung zur Gebührenentrichtung eintritt, der Gebühr für Zeugnisse überhaupt.						
	Zollverfahren. Eingaben, s. T. P. 44. q. r.; Urkunden, s. T. P. 102, b. d. e.; Protokolle, s. T. P. 79.						
	Zuschreibungen in den öffentlichen Büchern, s. Eintragungen.						
	Zustellungsbestätigungen, s. Empfangsbestätigungen; die befreiten, s. T. P. 48. a. b. und m.						
	Zusätze, welche einer schon vollständig ausgefertigten Urkunde nachträglich beigefügt werden, s. §. 34. und 35. des Gesetzes und T. P. 117. r.						

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXIII.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 22. Sierpnia 1850,

w wydaniu niniejszem dwu-językowem: 17. Lutego 1851.

330.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 3. Sierpnia 1850,

do c. k. jeneralnej dyrekcyi budowniczej, i do c. k. naddyrekcyi budowniczej w Weronie,

którem się postanawia, iż się elewom budowniczym, jeżeli się ich używa do nadzoru nad budową, należy dodatek miesięcznie po 25. złt. r.

Z powodu zapytania: czy elewom budowniczym, jeżeli są eksponowani do nadzoru nad budową, należą się dyety, lub dodatki — podaje się c. k. jeneralnej dyrekcyi budowniczej (i c. k. naddyrekcyi budowniczej w Weronie), niniejszem do zachowania i zawiadomienia o tem władz niższych, iż elewi budowniczy, w wyż wspomnionym przypadku, równie jak asystenci inżynieryi, których miejsce w tym razie zastępują, otrzymać powinni dodatek po 25 złt. r. miesięcznie.

Bruck m. p.

331.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 4. Sierpnia 1850,

którem się prostuje mylna cytacya, znajdująca się w rozporządzeniu o zaprowadzeniu opłaty kolegiowej.

W rozporządzeniu ministra wyznań i oświecenia z dnia 12. Lipca 1850, obwieszczonem w części CI. powszechnego dziennika praw państwa i rządu pod N. 310, o zaprowadzeniu opłaty kolegiowej na uniwersytetach we Wiedniu, w Pradze, w Peszcie, we Lwowie, w Krakowie, w Ołomuńcu, w Gracu i Insbruku, znajduje się w §. 20 zamiast §. 18, mylnie cytowany §. 19 — co się niniejszem prostuje.

Thun m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 22. August 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 17. Februar 1851.

330.

Erlass des Handelsministeriums vom 3. August 1850,

an die k. k. General-Baudirection und an die k. k. Ober-Baudirection in Verona,

wodurch bestimmt wird, dass die Bau-Eleven, wenn sie zur Inspicirung eines Baues verwendet werden, eine Bauzulage monatlicher 25 Gulden zu erhalten haben.

Aus Anlass einer vorgekommenen Anfrage, ob den Bau-Eleven, wenn sie zur Inspicirung eines Baues exponirt werden, Diäten oder Bauzulagen gebühren, wird der k. k. General-Baudirection (und der k. k. Ober-Baudirection in Verona) zur Nachachtung und Verständigung der Unterbehörden bedeutet, dass die Bau-Eleven in dem angedeuteten Falle gleichwie die Ingenieurs-Assistenten, deren Stelle sie dann vertreten, eine Bauzulage monatlicher 25 Gulden zu erhalten haben.

***Bruck** m. p.*

331.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 4. August 1850,

womit in der Verordnung über die Einführung der Collegiengelder eine unrichtige Citation berichtiget wird.

In der mit dem CI. Stücke des allgemeinen Reichs-Gesetz- und Regierungsblattes unter Nr. 310 kundgemachten Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 12. Juli 1850, über die Einführung von Collegiengeldern an den Universitäten von Wien, Prag, Pesth, Lemberg, Krakau, Olmütz, Gratz und Innsbruck, erscheint im §. 20 anstatt des §. 18 irrigerweise der §. 19 citirt, was hiemit berichtiget wird.

***Thun** m. p.*

332.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 17. Sierpnia 1850,

obowiązujące w tych krajach koronnych, w których prowizoryczna ustawa o postępowaniu karnem z dnia 17. Stycznia 1850 *) zaprowadzona jest,

mocą którego ustanawia się, w skutek Najwyższego postanowienia z dnia 15. Sierpnia 1850 przepis względem kosztów postępowania karnego.

Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, raczył, na wniosek ministra sprawiedliwości, i za poradą Rady ministrów, zatwierdzić Najwyższem postanowieniem Swojem z dnia 15. Sierpnia 1850, stosownie do §. 120 konstytucyi państwa, następujący przepis względem kosztów postępowania karnego dla tych krajów koronnych, w których prowizoryczna ustawa o postępowaniu karnem z dnia 17. Stycznia 1850, weszła w wykonanie.

I. O kosztach postępowania karnego w ogólności.

§. 1.

Do kosztów postępowania karnego, należą:

1. Dyety i koszta podróży prokuratorów.
2. Dyety i koszta podróży osób sądowych, w czasie śledztwa przygotowawczego i rozprawy głównej.
3. Koszta podróży przysięgłych.
4. Wydatki za wezwania.
5. Należytości świadków.
6. Należytości w rzeczy biegłych i tłumaczów.
7. Koszta za przystawienie, strzeżenie i transportowanie obwinionego.
8. Utrzymanie obwinionego w czasie śledztwa.
9. Należytości rzeczników i obrońców.
10. Taksa wyroku.
11. Koszta za wykonanie wyroku.

§. 2.

Koszta w powyższym §fie pod 1, 2, 3, 7. i 11. wyszczególnione, w każdym razie rząd ponosi; inne pozostające koszta, zalicza skarb rządowy, zastrzegając sobie prawo powetowania takowych, w miarę §§fów 460. i 467. ustawy o postępowaniu karnem.

Jednakowoż, jeżeli obrona nie jest bezpłatną (§§. 26. i 27.), sąd wtenczas tylko wyszczególnione w poprzedzającym paragrafie pod 9. należytości dla obrońców zalicza, jeżeli oskarżony, wedle stosunków swoich, sądowi znanych, nie jest w stanie zastąpić takowych.

II. Dyety i koszta podróży prokuratorów i osób sądowych.

§. 3.

Miarę dyet i kosztów podróży dla prokuratorów i osób sądowych, równie jak prawo do pobierania takowych, osobne ustanowi rozporządzenie. Dopóki takowe nie

*) W dzienniku praw państwa, Część XVII. Nro 25.

332.

Verordnung des Justizministeriums vom 17. August 1850,

*giltig für jene Kronländer, in welchen die provisorische Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 *) in Wirksamkeit steht,*

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 15. August 1850 eine Vorschrift über die Kosten des Strafverfahrens festgesetzt wird.

Seine Majestät haben über den Antrag des Justizministers und auf Einrathen des Ministerrathes mit Allerhöchster Entschliessung vom 15. August 1850 für jene Kronländer, in welchen die provisorische Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 in Wirksamkeit tritt, nach Massgabe des §. 120 der Reichsverfassung nachstehende Vorschrift über die Kosten des Strafverfahrens zu genehmigen geruht:

I. Kosten des Strafverfahrens überhaupt.

§. 1.

Zu den Kosten des Strafverfahrens werden gerechnet:

1. Die Diäten und Reisekosten der Staatsanwälte.
2. Die Diäten und Reisekosten der Gerichtspersonen in der Voruntersuchung und bei der Hauptverhandlung.
3. Die Reisekosten der Geschwornen.
4. Die Auslagen für Vorladungen.
5. Die Gebühren der Zeugen.
6. Die Gebühren der Sachverständigen und Dolmetscher.
7. Die Kosten der Vorführung, Bewachung und Transportirung des Angeschuldigten.
8. Der Unterhalt des Angeschuldigten während der Untersuchungshaft.
9. Die Gebühren der Anwälte und Vertheidiger.
10. Die Urtheilstaxe.
11. Die Kosten der Urtheilsvollstreckung.

§. 2.

Die in dem vorstehenden Paragraphe unter 1, 2, 3, 7 und 11 aufgeführten Kosten werden immer vom Staate getragen; die übrigen Kosten werden von dem Staatsschatze vorgeschossen, vorbehaltlich des Rückersatzrechtes nach Massgabe der §§. 460 bis 467 der Strafprocess-Ordnung.

Die im vorstehenden Paragraphe unter 9 aufgeführten Gebühren der Vertheidiger werden jedoch, wenn die Vertheidigung nicht unentgeltlich zu geschehen hat (§§. 26 und 27), von dem Gerichte nur dann vorgeschossen, wenn der Angeklagte nach seinen dem Gerichte bekannten Verhältnissen dieselben zu bestreiten ausser Stande ist.

II. Diäten und Reisekosten der Staatsanwälte und Gerichtspersonen.

§. 3.

Das Mass der Diäten und Reisekosten der Staatsanwälte und Gerichtspersonen, sowie das Recht auf den Bezug derselben wird durch eine besondere Verordnung geregelt wer-

---

*) Im Reichs-Gesetzblatte XVII. Stück, Nr. 25.

nastąpi, w postępowaniu służyć mają za regułę, rozporządzenia, dla urzędników rządowych w ogólności istniejące.

III. Koszta podróży przysięgłych.

§. 4.

Przysięgłym należy się za każdą milę drogi (po dwie godzin licząc) tam jako też i napowrót, kwota 30 kr. m. k. Podróż w odległości niżej 2-ch godzin, nie będzie wynagrodzona. Oddalenie pomieszkania przysięgłego od siedziby sądu przysięgłych, potwierdzić winien starosta powiatowy.

IV. Koszta za wezwania.

§. 5.

Za doręczenia, wezwania i posełki do osób, mieszkających dalej jak pół mili (jednę godzinę) od siedziby sądu, płacić się będzie wedle odległości w ten sposób, iż za każdą milę drogi (po dwie godzin) tam i napowrót, kwota 10 kr. m. konw. zapłacona będzie.

V. Należytości świadków.

§. 6.

Każdemu świadkowi, wezwanemu do śledztwa przygotowawczego, z powodu zbrodni, lub wykroczenia, albo przywołanemu do rozprawy głównej, o przestępstwo wytoczonej, mieszkającemu od miejsca sądu, gdzie wysłuchany został, dalej jak dwie godzin drogi, wynagrodzone będą na żądanie koszta podróży po 15 kr. mon. kon. za każdą godzinę drogi tam i nazad. Oprócz tego, otrzyma świadek na żądanie za stratę czasu należytość, którą się dla Wiednia ustanawia na 30-ści kr., dla miast głównych reszty krajów koronnych na dwadzieścia cztery kraje., a po kraju na dwadzieścia kr. mon. kon. za cały dzień, a za pół dnia, w połowie tej kwoty.

§. 7.

Świadkom. mieszkającym wprawdzie w odległości krótszej jak dwie godzin drogi od miejsca sądu, i utrzymującym się z zarobku dziennego, jeżeli takowi, przez wezwanie do śledztwa przygotowawczego, z powodu zbrodni lub wykroczenia, albo do rozprawy głównej, o przestępstwo wytoczonej, tracą zarobek całego dnia lub połowy, wynagrodzona będzie na żądanie strata czasu kwotą, wymierzoną dla Wiednia na 30 krajcarów, w miastach głównych reszty krajów koronnych, na dwadzieścia i cztery, a po kraju, na dwadzieścia krajcarów monetą konwencyjną za cały dzień, a za pół dnia, na połowę tej kwoty.

§. 8.

Sądy powiatowe, sądy powiatowe kolegialne i sądy krajowe, mają ułożyć wykazy odległości, miejsc w ich okręgu położonych, od siedziby sądu, i żądać potwierdzenia takowych przez starostwa powiatowe, w ich okręgu znajdujące się.

§. 9.

Świadkowie, wezwani do rozprawy głównej przed sądem przysięgłych, lub przed sądem powiatowym kolegialnym, otrzymają na żądanie, oprócz wynagrodzenia za ko-

den. Bis zur Erlassung derselben haben die diessfälligen für die Staatsbeamten überhaupt bestehenden Anordnungen zur Richtschnur zu dienen.

III. Reisekosten der Geschwornen.

§. 4.

Den Geschwornen gebührt für jede Meile (je zwei Stunden) sowohl der Hin- als der Rückreise ein Betrag von dreissig Kreuzern Conventions-Münze. Für Reisen in eine Entfernung von weniger als zwei Stunden wird keine Vergütung geleistet. Die Entfernung des Wohnortes des Geschwornen von dem Sitze des Schwurgerichtes muss von dem Bezirkshauptmanne am Sitze des Letzteren bestätiget werden.

IV. Kosten der Vorladungen.

§. 5.

Zustellungen, Vorladungen und Botengänge an Personen, welche mehr als eine halbe Meile (Eine Stunde) vom Sitze des Gerichtes entfernt wohnen, werden nach der Entfernung in der Weise bezahlt, dass für jede Meile (je zwei Stunden) des Hin- oder Rückweges ein Betrag von zehn Kreuzern Conventions-Münze vergütet wird.

V. Gebühren der Zeugen.

§. 6.

Jedem Zeugen, der in einer Voruntersuchung wegen eines Verbrechens oder Vergehens oder zu einer Hauptverhandlung wegen einer Uebertretung vorgeladen, und dessen Wohnsitz von dem Orte des Gerichtes, wo er vernommen wird, über zwei Stunden entfernt ist, werden auf Verlangen die Reisekosten mit fünfzehn Kreuzern Conventions-Münze für jede Stunde der Hin- oder Rückreise vergütet. Ausserdem erhält er auf Verlangen eine Gebühr für das Zeitversäumniss, welche für Wien auf dreissig Kreuzer, für die Hauptstädte der übrigen Kronländer auf vier und zwanzig und für das Land auf zwanzig Kreuzer Conventions-Münze für den ganzen Tag und für den halben Tag auf die Hälfte dieses Betrages festgesetzt wird.

§. 7.

Auch Zeugen, welche weniger als zwei Stunden von dem Orte des Gerichtes entfernt wohnen, die aber vom Taglohn leben, wird, wenn sie durch ihre Vorladung in einer Voruntersuchung wegen eines Verbrechens oder Vergehens, oder zu einer Hauptverhandlung wegen einer Uebertretung den ganzen oder halben Taglohn versäumen, auf Verlangen ihr Zeitversäumniss in einem Betrage vergütet, der für Wien mit dreissig, in den Hauptstädten der übrigen Kronländer mit vier und zwanzig und auf dem Lande mit zwanzig Kreuzern Conventions-Münze für einen ganzen Tag und für einen halben Tag mit der Hälfte dieser Beträge zu bemessen ist.

§. 8.

Die Bezirksgerichte, Bezirks-Collegial- und Landesgerichte haben Ausweise über die Entfernungen der in ihrem Sprengel gelegenen Ortschaften von dem Sitze des Gerichtes zu verfassen und von den Bezirkshauptmannschaften, welche sich in ihrem Sprengel befinden, bestätigen zu lassen.

§. 9.

Die zur Hauptverhandlung vor einem Schwur- oder Bezirks-Collegial-Gerichte vorgeladenen Zeugen erhalten auf Verlangen ausser der nach §. 6 zu bemessenden Reisekostenvergütung.

szta podróży, według §. 6. wymierzyć się mającego, za każdy dzień trwającej rozprawy, należytość ustanowioną dla Wiednia na trzydzieści krajc. mon. konw., dla miast głównych reszty krajów koronnych na dwadzieścia cztery krajc., a dla innych miejsc sądowych, na dwadzieścia krajc. mon. konw., zaś za pół dnia, na połowę tych kwot.

§. 10.

W razie takich zbrodni lub przestępstw, które tylko na żądanie poszkodowanego lub pokrzywdzonego śledzić i karać się będzie, tenże ma prawo tylko do wynagrodzenia za koszta podróży, nie zaś do wynagrodzenia za oddanie świadectwa.

VI. Należytości w rzeczy biegłych.

§. 11.

W rzeczy biegli, zostający w służbie rządu lub gminy, albo ustanowieni jako tacy, stale przy sądzie, nie mają prawa żądania wynagrodzenia za samo sprawozdanie swoje; mogą jednakże żądać wynagrodzenia wydatków naprzód łożonych, wedle okoliczności do sprawozdania potrzebnych i dokładnie udowodnionych.

§. 12.

Inni w rzeczy biegli, po których się wymaga szczególnego wykształcenia naukowego, technicznego, lub artystowskiego; w szczególności lekarze, chirurdzy i aptekarze, otrzymają za uczynione sprawozdanie, oprócz zwrotu wydatków potrzebnych, należytość, którą sąd, według właściwości przypadku, oznaczy od dwóch aż do dziesięciu złt. r. m. k.

§. 13.

W rzeczy biegli, nie należący do wyrażonych w powyższym paragrafie, i do których zastosowanym być nie może przepis §. 11, mogą za uczynione sprawozdanie żądać należytości, którą sąd oznaczyć ma w kwocie między trzydziestą krajcarami aż do dwóch złt. r. mon. kon.

§. 14.

W każdym razie zaś należy się, wyszczególnionym w §§. 11—12, w rzeczy biegłym, powrócić koszta podróży i strawnego, a to, zostającym w służbie rządowej, według przepisów właściwych, innym zaś, według postanowień §§. 6 — 9, zarówno jak świadkom.

VII. Należytości tłumaczów.

§. 15.

Tłumaczowi, należy się za ustne tłumaczenie dokumentu, w obcej mowie sporządzonego, dwadzieścia krajc.,—za piśmienne tłumaczenie zaś dwa złt. r. mon. kon. od każdego arkusza tłumaczenia, w którym trzydzieści rządków na jednej stronicy, a szesnaście do ośmnastu zgłosek w jednym rządku znajdować się musi.

Ustanowieni przy sądzie tłumacze, na zawsze uprzysiężeni, winni takowe prace bezpłatnie wykonywać.

§. 16.

Tłumaczowi, przyzwanemu do przesłuchania świadka lub oskarżonego, należy się za pół dnia jeden złoty reński,—a jeżeliby sam protokół pisać musiał, jeden złoty reń. i trzydzieści kr. mon. konw.

für jeden ganzen Tag der Dauer der Verhandlung eine Zeugengebühr, welche für Wien auf dreissig, für die Hauptstädte der Kronländer auf vier und zwanzig, und für die übrigen Gerichtsorte auf zwanzig Kreuzer Conventions-Münze, für den halben Tag aber auf die Hälfte dieser Beträge festgesetzt wird.

§. 10.

Bei Verbrechen oder Vergehen, welche nur auf Verlangen des Beschädigten oder Beleidigten untersucht und bestraft werden, hat dieser nur auf die Vergütung der Reisekosten, nicht aber auch auf die Zeugengebühr einen Anspruch.

VI. Gebühren der Sachverständigen.

§. 11.

Sachverständige, welche in einer Staats- oder Gemeindebedienstung stehen, oder bei einem Gerichte bleibend als solche bestellt sind, haben für das Gutachten selbst keine Vergütung anzusprechen, sondern nur den Ersatz der zur Erstattung des Gutachtens allenfalls nothwendig gewesenen und gehörig nachgewiesenen Vorauslagen.

§. 12.

Andere Sachverständige, bei denen eine besondere wissenschaftliche, technische oder künstlerische Ausbildung vorausgesetzt wird, insbesondere Aerzte, Wundärzte und Apotheker, erhalten für die Abgabe des Gutachtens ausser dem Ersatze der nothwendigen Vorauslagen, eine Gebühr, welche von dem Gerichte nach Beschaffenheit des Falles mit zwei bis zehn Gulden Conventions-Münze bemessen wird.

§. 13.

Sachverständige, welche nicht zu den im vorstehenden Paragraphe bezeichneten gehören und bei welchen die Bestimmung des §. 11 keine Anwendung findet, können für die Erstattung des Gutachtens eine Gebühr ansprechen, welche von dem Gerichte zwischen dreissig Kreuzern und zwei Gulden Conventions-Münze zu bemessen ist.

§. 14.

Jedenfalls gebührt aber den in den §§. 11—13 bezeichneten Sachverständigen der Ersatz der Reise- und Zehrungskosten, und zwar den in einer öffentlichen Bedienstung stehenden nach den diessfälligen Verordnungen, den übrigen nach den Bestimmungen der §§. 6—9 gleich den Zeugen.

VII. Gebühren der Dolmetsche.

§. 15.

Dem Dolmetsch gebühren für die bloss mündliche Uebersetzung einer in einer fremden Sprache abgefassten Urkunde zwanzig Kreuzer, für eine schriftliche Uebersetzung aber zwei Gulden Conventions-Münze für den Bogen der Uebersetzung, wobei dreissig Zeilen auf der Seite und sechzehn bis achtzehn Silben in der Zeile enthalten seyn müssen.

Bestehen bei einem Gerichte für beständig beeidete Dolmetsche, so haben dieselben solche Arbeiten unentgeltlich zu liefern.

§. 16.

Dem Dolmetsch, welcher dem Verhöre eines Zeugen oder Angeschuldigten beigezogen wird, gebührt für den halben Tag ein Betrag von Einem Gulden, und wenn er das Protokoll selbst schreiben muss, von Einem Gulden, dreissig Kreuzern Conventions-Münze.

Urzędnicy sądowi, lub inni urzędnicy rządowi, nie mogą za te prace żądać wynagrodzenia.

§. 17.

Jeżeli tłumacz nie mieszka w miejscu, gdzie się sąd znajduje, należy mu, na żądanie, wynagrodzić koszta podróży, i według okoliczności, stratę czasu, jak to w §. 14. o innych w rzeczy biegłych przepisano.

VIII. Transport oskarżonego.

§. 18.

Jeżeli uwięziony, z powodu stanu ciała, z polecenia lekarza, albo ze względu na bezpieczeństwo transportu, z nakazu władzy odstawiającej, wozem ma być transportowany, gminy obowiązane są, dostarczyć potrzebnych podwód, za które nastąpi wynagrodzenie, według ogólnych przepisów o podwodach.

Podwody te, wolne są od wszelkiego myta, tak drogowego jak mostowego, w drodze tam i na powrót.

IX. Utrzymywanie oskarżonego.

§. 19.

Utrzymanie oskarżonego podczas uwięzienia w czasie śledztwa, obejmuje: pożywienie, łoże, opał, dostarczanie najpotrzebniejszej bielizny i sukni, koszta czyszczenia, nakoniec, według okoliczności, koszta choroby lub połogu.

§. 20.

Koszta za pożywienie, opał, łoże i ubiór wypadające, winien, przy każdym pojedynczym sądzie, sędzia powiatowy, lub przełożony sądu w porozumieniu z dotyczącym prokuratorem i starostą powiatowym ustanowić, i należyte dostarczenie tych potrzeb dostatecznie ubezpieczyć.

Należy zatem co rok, lub też w razach znacznej zmiany w cenach, nawet w krótszych okresach czasu, obliczyć kwotę za powyższe koszta na jednego więźnia i na jeden dzień przypadającą, według której to kwoty, więźniowi nakazane będzie powrócenie kosztów za czas, przez który trwało uwięzienie jego.

§. 21.

Za chorobę, lub połóg, policzone będą każdemu więźniowi koszta, rzeczywiście na niego wyłożone.

§. 22.

Urzędnicy i duchowni, mający dochody alimentacyjne, muszą się z takowych w czasie uwięzienia sami utrzymywać; równie też każdy uwięziony ma prawo utrzymywania się ze swego własnego majątku. Toż samo rozumie się o kosztach choroby lub połogu. Takowym więźniom, nie wolno tedy liczyć kosztów za utrzymanie lub chorobę.

X. Koszta obrony.

§. 23.

Jeżeli oskarżony, sam sobie ustanowi obrońcę, zostawia się stronom, na jakie się wynagrodzenie zgodzą. Tylko w razie, jeżeli takie porozumienie nie przyjdzie do

Beamte des Gerichtes oder andere Staatsbeamte können für diese Verrichtung keine Vergütung ansprechen.

§. 17.

Wohnt der Dolmetsch nicht am Orte des Gerichtes, so gebührt ihm auf Verlangen die Vergütung der Reisekosten und allenfalls auch der Zeitversäumniss, wie es im §. 14 rücksichtlich der übrigen Sachverständigen angeordnet ist.

VIII. Transport des Angeschuldigten.

§. 18.

Muss der Transport eines Verhafteten wegen der körperlichen Beschaffenheit desselben auf Anweisung eines Arztes oder aus Rücksichten für die Sicherheit der Transportirung auf Anordnung der abliefernden Behörde mittelst Wagens geschehen, so haben die Gemeinden die nöthige Vorspann beizustellen, deren Vergütung nach den allgemeinen Vorschriften über die Vorspann geleistet wird.

Solche Vorspannsfuhren sind von jeder Weg- oder Brückenmauth sowohl für die Hin- als Rückfahrt befreit.

IX. Unterhalt des Angeschuldigten.

§. 19.

Der Unterhalt des Angeschuldigten während der Untersuchungshaft begreift in sich: Die Kost, Lagerstätte, Beheizung, die Beischaffung dringend nöthiger Wäsch- und Kleidungsstücke, Reinigungskosten, dann die allfälligen Krankheits- und Entbindungskosten.

§. 20

Die für die Beköstigung, Beheizung, Lagerstätte und Bekleidung entfallenden Kosten müssen bei jedem einzelnen Gerichte durch den Bezirksrichter oder Vorsteher des Gerichtes im Einvernehmen mit dem betreffenden Staatsanwalte und Bezirkshauptmanne festgesetzt, und die ordnungsmässige Lieferung der Bedürfnisse sichergestellt werden.

Es ist sohin alle Jahre oder bei auffallenden Preisveränderungen auch in kürzeren Zeiträumen der für diese Kosten auf Einen Verhafteten und für einen Tag entfallende Betrag auszumitteln und nach diesem Betrage wird dem Angeschuldigten der Ersatz nach der Dauer seines Verhaftes auferlegt.

§. 21.

An Krankheits- und Entbindungskosten werden jedem Verhafteten die für ihn wirklich aufgelaufenen Kosten angerechnet.

§. 22.

Verhaftete Beamte und Geistliche, welche Alimentationsbeiträge geniessen, müssen sich aus denselben selbst verpflegen, ebenso hat jeder Verhaftete das Recht, sich aus seinem eigenen Vermögen den Unterhalt zu verschaffen. Dasselbe gilt auch von den Krankheits- und etwaigen Entbindungskosten. Solchen Verhafteten können dann keine Unterhalts- oder Krankheitskosten aufgerechnet werden.

X Vertheidigungskosten.

§. 23.

Bestellt sich der Angeschuldigte selbst einen Vertheidiger, so ist die Belohnung des Letzteren dem freien Uebereinkommen beider Parteien überlassen. Nur wenn ein solches Einver-

skutku, wolno stronom upraszać sąd o wyznaczenie należytości za obronę. W takim razie, należytości tej nie wolno oznaczać w wyższej, jak w podwójnej kwocie, w § 27 wyrażonej.

§. 24.

To samo rozumie się o rzeczniku, którego sobie oskarżony ustanawia do poszukiwania swych praw prywatnych, lub do przeprowadzenia zaskarżenia prywatnego ze swej strony.

§. 25.

Jeżeli oskarżonemu, posiadającemu majątek, z urzędu dany będzie obrońca, oskarżony także ponosić winien koszta obrony, które, w razie, gdy się strony zgodzić nie mogą, sąd oznaczyć ma, z reguły według wyrażonej w §. 27 miary; w razie szczególnej jednakże trudności obrony, nawet i wyżej, atoliż nigdy nad kwotę podwójną.

§. 26.

Jeżeli oskarżony, według okoliczności swoich, sądowi znanych, nie jest w stanie opłacić kosztów obrony, a sąd, na prożbę jego, przyda mu obrońcę; w takim razie obrona bezpłatnie odbywać się winna, a obrońcy zostaje tylko prawo żądania powrócenia potrzebnych wydatków, w gotówce przez niego łożonych i udowodnionych. Jeżeli obrońca wybranym będzie z liczby adwokatów, natenczas osobę ustanowić się mającego bezpłatnego zastępcy, oznaczyć winien wydział Izby adwokatów, w miejscach, gdzie się takowa znajduje; oprócz tego zaś sąd.

§. 27.

To samo rozumieć się ma także w tych przypadkach, kiedy sąd oskarżonemu z urzędu obrońcę ustanowić musi (§§. 247, 428 i 478 postęp. karn.), jeżeli oskarżony nie jest w stanie ponieść kosztów obrony, gdy adwokat lub osoba sądowa za obrońcę ustanowioną będzie. Jeżeli zaś sąd, w takim przypadku innego jakiego prawoznawcę, jako obrońcę ustanowił, tedy skarb zaliczy przypadające mu należytości, a to w kwocie ośmiu do dwudziestu złt. r. mon. konw. za rozprawę główną, do której kwota, gdyby zaś rozprawa dłużej jak dzień jeden trwać miała, doliczy się za każdy dalszy dzień kwota pięciu złt. r. mon. konw.

§. 28.

Kiedykolwiek dla ubogiego oskarżonego, obrońca przez sąd ustanowionym być ma; należy go wziąść z liczby prawoznawców, do obrony uzdolnionych, mieszkających w miejscu sądu. Tylko adwokaci, w miejscu sądu zamieszkali, i osoby sądowe, w służbie rządowej zostające, obowiązane są do przyjęcia na siebie obrony. Jeżeli w innem miejscu zamieszkały prawnik, bierze na siebie obronę, takowy, pomimo tego, nie ma prawa do wynagrodzenia kosztów podróży ze skarbu.

Tylko w przypadkach sądu doraźnego, można uczynić wyjątek od tej reguły i w takich razach, należy się obrońcy nietylko powrócenie kosztów podróży, w miarę §. 5. lecz oprócz tego dyety, w §. 27. oznaczone.

ständniss nicht erzielt wird, steht es den Parteien frei, das Gericht um die Bestimmung der Vertheidigersgebühr zu bitten. In einem solchen Falle darf diese Gebühr nicht höher, als auf das Doppelte der im §. 27 angeführten Beträge festgesetzt werden.

§. 24.

Dasselbe gilt von dem Anwalte, welchen sich der Beschuldigte zur Austragung seiner privatrechtlichen Ansprüche oder zur Ausführung seiner Privatanklage bestellt.

§. 25.

Wird einem Angeschuldigten, welcher Vermögen besitzt, ein Vertheidiger von Amtswegen bestellt, so hat gleichfalls der Angeschuldigte die Kosten der Vertheidigung zu tragen, welche bei mangelndem Einverständnisse der Parteien, von dem Gerichte in der Regel nach dem im §. 27 bezeichneten Ausmasse festzusetzen sind, bei besonderer Schwierigkeit der Vertheidigung aber auch höher, jedoch nicht über das Doppelte dieses Betrages bemessen werden können.

§. 26.

Ist ein Angeschuldigter nach seinen dem Gerichte bekannten Verhältnissen unfähig die Vertheidigungskosten zu zahlen und wird ihm über seine Bitte ein Vertheidiger von dem Gerichte beigegeben, so ist die Vertheidigung in der Regel unentgeltlich zu leisten und der Vertheidiger hat nur auf den Ersatz der von ihm bestrittenen und nachgewiesenen nothwendigen baren Auslagen einen Anspruch. Wird ein solcher Vertheidiger aus der Zahl der Advocaten gewählt, so ist die Person des aufzustellenden unentgeltlichen Vertreters an dem Orte, wo sich eine Advocatenkammer befindet, von dem ständigen Ausschusse der Advocatenkammer, ausserdem aber von dem Gerichte zu bestimmen.

§. 27.

Eben diess gilt in jenen Fällen, wo das Gericht dem Angeschuldigten einen Vertheidiger von Amtswegen bestellen muss (§§. 247, 428 und 487 der Strafprocess-Ordnung), falls der Angeschuldigte ausser Stande ist, die Vertheidigungskosten zu tragen, wenn entweder ein Advocat oder eine Gerichtsperson als Vertheidiger bestellt werden. Hat jedoch das Gericht in einem solchen Falle einen anderen Rechtsverständigen als Vertheidiger bestellt, so werden die Gebühren für denselben von dem Staatsschatze vorgeschossen, und zwar mit einem Betrage von acht bis zwanzig Gulden C. M. für die Hauptverhandlung, wobei, wenn dieselbe länger als einen Tag dauern sollte, für jeden weiteren Tag ein Betrag von fünf Gulden C. M. dazu gerechnet wird.

§. 28.

In allen Fällen, wo für einen mittellosen Angeklagten ein Vertheidiger von dem Gerichte bestellt wird, ist derselbe aus den am Sitze des Gerichtes wohnhaften zur Vertheidigung befähigten Rechtskundigen zu wählen. Nur die am Gerichtsorte ansässigen Advocaten und die im Staatsdienste stehenden Gerichtspersonen sind zur Uebernahme einer Vertheidigung verpflichtet. Wenn ein an einem anderen Orte wohnhafter Rechtsgelehrter die Vertheidigung übernimmt, so hat er dessenungeachtet auf Vergütung der Reisekosten aus dem Staatsschatze keinen Anspruch.

Nur in den Fällen des Standrechtes kann von dieser Regel eine Ausnahme gemacht werden, und es gebühren in solchen Fällen dem Vertheidiger der Ersatz der Reisekosten auf die im §. 5 bestimmte Weise und nebstdem die im §. 27 bestimmten Diäten.

XI. Taksa od wyroku.

§. 29.

Jako taksa za wyrok, porachowana będzie każdemu pojedynczemu oskarżonemu:

Za wyrok, wydany w sądzie przysięgłych, dwanaście złt. reń. mon. konwen.; za wyrok wydany na zbrodnie przez sąd powiatowy kolegialny, sześć złt. r. m. kon.; za wyrok wydany na wykroczenie, cztery złt. r. m. kon.

Za wyroki sądów powiatowych, instancyi apelacyjnej, trybunału kasacyjnego i sądu doraźnego, taksa nie będzie porachowaną.

XII. Koszta wykonania wyroku.

§. 30.

Koszta za utrzymanie osądzonego w miejscu kary, równie jak transportowanie jego do tegoż, wpadają w ogólności pod kategoryę kosztów zakładów karnych i wynagrodzeń za podwody.

§. 31.

Za wykonanie wyroku śmierci, należy się katowi piętnaście złt. r. m. kon., a każdemu z pomocników jego, do tego potrzebnych, po trzy złot. r. mon. konw.

Jeżeli wyrok śmierci ma być wykonany po za miejscem zamieszkania kata, należy mu się podwoda, lub w nagłych przypadkach, wynagrodzenie za ten środek transportu, którego za rozporządzeniem prokuratora rządowego użyć musi; a oprócz tego dziennie strawnego trzy złt. r. mon. kon. dla niego i pomocników jego.

§. 32.

Koszta za przyzwanie żandarmeryi lub wojska, do wykonania wyroku śmierci, jeżeli jest tego potrzeba, ponosić będzie fundusz żandarmeryi lub eraryum wojskowe.

XIII. Zapłata powyżej wyrażonych należytości.

§. 33.

Oznaczone w §§. 4.—9, 11.—17, 23.—28. i 31. należytości, zapłacić należy, skoro tylko są zarobione.

§. 34.

Dyety i koszta podróży prokuratorów i osób sądowych, wypłacane będą z tych kas, w których te osoby pobierają płacę swoję, koszta utrzymania i choroby, dla inkwizytów i skazanych, równie jak wynagrodzenie za podwodę, te kasy rządowe wypłacać będą, które władza skarbowa do tego przeznaczy.

§. 35.

Wszystkie inne należytośct, wypłacać będą sądy, w których takowe narosły, lub sądy tego miejsca, gdzie się odbyło posiedzenie sądu przysięgłych, lub sąd doraźny, lub gdzie wyrok śmierci wykonany został.

§. 36.

Jeżeli świadek, z powodu ubóstwa swego, żąda zaliczki na należytości przystojące mu wedle §§. 7.—9, należy mu, za okazaniem sądowego wezwania, takową wydać z kasy tej gminy, w której mieszka. Kwotę udzielonej zaliczki, należy uwidocznić na wezwaniu; przezco sąd obowiązanym się staje potrącić świadkowi część należytości jego, wyrównywającą zaliczce, i przesłać takową wprost do przełożeństwa tej gminy, z której kasy zaliczka udzielona została.

XI. Urtheilstaxe.

§. 29.

Als Urtheilstaxe werden für jeden einzelnen Angeschuldigten angerechnet:

Bei einem Urtheile des Schwurgerichtshofes zwölf Gulden C. M., bei einem Urtheile des Bezirks-Collegialgerichtes wegen eines Verbrechens sechs Gulden C. M., wegen eines Vergehens vier Gulden C. M.

Für die Urtheile der Bezirksgerichte, der Berufungsinstanz, des Cassationshofes und des Standgerichtes wird keine Urtheilstaxe angerechnet.

XII. Kosten der Urtheilsvollstreckung.

§. 30.

Die Kosten der Verpflegung eines Abgeurtheilten an dem Straforte, so wie die Transportirung seiner dahin, fallen unter die Kosten der Strafanstalten und Vorspannsvergütungen überhaupt.

§. 31.

Für die Vollziehung eines Todesurtheiles gebühren dem Scharfrichter fünfzehn Gulden, und jedem seiner dazu nöthigen Gehilfen drei Gulden C. M.

Geschieht der Vollzug des Todesurtheiles ausser dem Wohnsitze des Scharfrichters, so gebührt ihm die Vorspann oder in dringenden Fällen die Vergütung für jenes Beförderungsmittel, dessen er sich auf Anordnung des Staatsanwaltes bedienen muss, und ausserdem ein täglicher Zehrungsbetrag von drei Gulden C. M. für ihn und seine Gehilfen zusammen.

§. 32.

Die Kosten der nöthig befundenen Beiziehung von Gensd'armerie oder Militär zur Vollstreckung eines Todesurtheiles hat der Gensd'armeriefond oder das Militär-Aerar zu tragen.

XIII. Bezahlung der vorstehenden Gebühren.

§. 33.

Die in den §§. 4—9, 11—17, 23—28 und 31 bestimmten Gebühren sind, sobald sie verdient sind, sogleich zu bezahlen.

§. 34.

Die Diäten und Reisekosten der Staatsanwälte und Gerichtspersonen werden von jenen Cassen, an welchen diese Personen ihre Besoldung beziehen, die Verpflegungs- und Krankheitskosten für Untersuchte und Sträflinge, so wie die Vorspannsvergütungen aber von jenen Staatscassen bezahlt, welche von der Finanzverwaltung dazu bestimmt werden.

§. 35.

Alle übrigen Gebühren werden von den Gerichten, bei welchen dieselben vorgefallen sind, oder an deren Sitze die Schwurgerichtssitzung oder das Standgericht abgehalten oder das Todesurtheil vollstreckt worden ist, ausbezahlt.

§. 36.

Verlangt ein Zeuge wegen Dürftigkeit einen Vorschuss auf die ihm nach §§. 7—9 zustehenden Gebühren, so ist ihm derselbe gegen Vorweisung der gerichtlichen Vorladung aus der Gemeindecasse seines Wohnortes zu erfolgen. Der Betrag des gegebenen Vorschusses ist auf der Vorladung ersichtlich zu machen; das Gericht ist dadurch verpflichtet, dem Zeugen einen, jenem Vorschusse gleichen Betrag an seinen Gebühren in Abzug zu bringen und unmittelbar an den Gemeindevorstand, aus dessen Casse der Vorschuss erfolgte, zurück zu senden.

§. 37.

Aby sąd był w stanie czynienia takowych wypłat, będzie każdy zaopatrzonym przez zarządzającą władzę finansową kraju koronnego w potrzebne pieniężne zasoby w ten sposób, iż mu przekazaną zostanie miesięcznie u pewnej kasy, wyznaczona odpowiednia kwota, którą sąd podnosić winien co miesiąc za kwitem na złożenie rachunku, wystawionym przez przełożonego sądu.

§. 38.

Rachunek ten, winien być prowadzonym pod odpowiedzialnością sądu, przez urzędnika sądowego, do tej czynności przeznaczonego, który wypłaca przypadające kwoty za kwitami, według przepisu stemplowanemi, i opatrzonemi wizą sędziego inkwizycyjnego i przełożonego sądu, lub prezydującego przy sądzie wyrokującym. Tenże urzędnik, winien rachunek przychodów i wychodów co kwartał zamykać i takowy, zaopatrzony we wszystkie dokumenta, przedkładać przełożonemu sądu.

XIV. O obrachowaniu i ściąganiu kosztów postępowania karnego.

§. 39.

Koszta narosłe aż do czasu prawomocności wyroku odsełającego, winien spisywać sędzia inkwizycyjny; wszelkie inne zaś, mają być spisane przez pisarza sądu wyrokującego, i potwierdzone przez przełożonego sądu, lub przez prezydującego przy sądzie wyrokującym.

Spisy takowe należy przyłączyć do właściwych aktów, i w nich z dokładnością wyrazić, które z tych kosztów na wszelki sposób skarbu publicznego dotyczą, a względem których służy prawo regresu do oskarżonego, a w tym ostatnim przypadku, czyli takowe, według okoliczności sądowi znanych, od oskarżonego mogą być ściągnięte lub nie.

§. 40.

Jeżeli, z powodu śledztwa, nie ten sąd, przed którym się odbywa śledztwo przygotowawcze, lub rozprawa główna, lecz inny jaki przedsiębrał czynności urzędowe, przez które wydatki urosły, tenże sąd winien razem z relacyą o przedsięwziętej urzędowej czynności, przesłać dotyczącemu sądowi spis narosłych kosztów w tym celu, aby takowe wciągnąć można do spisu, mającego być ułożonym według paragrafu poprzedzającego.

§. 41.

Co kwartał, każdy sąd winien spis główny narosłych kosztów sądowych, zestawiony z pojedynczych spisów, w §. 39 wymienionych, i potwierdzony przez przełożonego sądu, wraz z rachunkiem, we wszystkie dokumenta zaopatrzonym (§. 38), przedłożyć wprost buhalteryi rządowej kraju koronnego. Koszta urosłe, z powodu posiedzeń sądów przysięgłych, lub sądów doraźnych, ten sąd wciągnąć winien do swego spisu, który, według §. 35, należytości wypłacać ma.

§. 42.

Jeżeli oskarżony, obrońca, lub oskarżyciel prywatny, skazany zostanie na powrócenie kosztów sądowych, w takim razie, doręczona będzie uwierzytelniona kopia rzeczonego w §. 39. spisu, prokuratorowi, który do ściągnienia takowych, we właściwej drodze, winien uczynić należne kroki.

Kwoty ściągnione, należy odwieźć do najbliższego urzędu poborczego.

Schmerling m. p.

§. 37.

Um diese Zahlungen leisten zu können, wird ein jedes Gericht mit dem nöthigen Geldverlage durch die leitende Finanzbehörde des Kronlandes in der Art versehen, dass ihm monatlich ein bestimmter angemessener Betrag bei einer bestimmten Casse angewiesen wird, und es denselben monatlich gegen vom Gerichtsvorsteher ausgefertigte Quittung auf Verrechnung zu erheben hat.

§. 38.

Diese Verrechnung wird unter Dafürhaftung des Gerichtes von einem dazu bestimmten Beamten des Gerichtes geführt, welcher die vorfallenden Auszahlungen gegen ordnungsmässig gestämpelte von dem Untersuchungsrichter und Gerichtsvorstande, oder dem Vorsitzenden des erkennenden Gerichtes vidirte Quittungen leistet. Er hat die Verrechnung über die Einnahmen und Ausgaben vierteljährig abzuschliessen und mit allen Documenten belegt dem Gerichtsvorsteher zu überreichen.

XIV. Verrechnung und Eintreibung der Kosten des Strafverfahrens.

§. 39.

Die bis nach rechtskräftig gewordenem Verweisungserkenntnisse aufgelaufenen Kosten sind von dem Untersuchungsrichter, alle weiteren aber von dem Schriftführer des erkennenden Gerichtes zu verzeichnen und von dem Gerichtsvorstande oder dem Vorsitzenden des erkennenden Gerichtes zu genehmigen.

Diese Verzeichnisse werden den betreffenden Acten beigelegt, und es ist in denselben genau zu bemerken, welche dieser Kosten jeden Falls den Staatsschatz treffen oder rücksichtlich welcher ein Ersatz an dem Angeschuldigten zu erholen ist, und im letzteren Falle, ob sie nach den dem Gerichte bekannten Verhältnissen desselben einbringlich sind, oder nicht.

§. 40.

Hat aus Anlass einer Untersuchung ein anderes Gericht als jenes, bei welchem die Voruntersuchung oder Hauptverhandlung geführt wird, Amtshandlungen vorgenommen, durch welche Auslagen verursacht wurden, so hat dasselbe unter Einem mit dem Berichte über die vorgenommene Amtshandlung ein Verzeichniss der aufgelaufenen Kosten an das betreffende Gericht zu übersenden, damit dieselben in die nach dem vorstehenden Paragraphe zu verfassenden Verzeichnisse einbezogen werden können.

§. 41.

Alle Vierteljahre hat jedes Gericht ein aus den im §. 39 erwähnten Verzeichnissen zusammengestelltes Hauptverzeichniss der aufgelaufenen Gerichtskosten, welches von dem Gerichtsvorstande zu genehmigen nebst der mit allen Documenten belegten Verrechnung (§. 38) der Staatsbuchhaltung des Kronlandes unmittelbar zu überreichen. Die aus Anlass der Schwurgerichtssitzungen oder der Standgerichte vorfallenden Kosten hat jenes Gericht in sein Verzeichniss aufzunehmen, welchem nach §. 35 die Auszahlung der Gebühren zusteht.

§. 42.

Wird ein Angeschuldigter oder Vertheidiger, oder ein Privatankläger in den Ersatz der Gerichtskosten verurtheilt, so wird eine beglaubigte Abschrift des im §. 39 erwähnten Verzeichnisses dem Staatsanwalte übergeben, welcher die Einbringung derselben im geeigneten Wege zu veranlassen hat.

Die eingebrachten Beträge sind an das nächste Steueramt abzuführen.

Schmerling m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXIV.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 22. Lipca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 12. Października 1850.

453.

Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 9. Sierpnia 1850,

obowiązujące dla krajów koronnych, w których zaprowadzona została stała ustawa podatku z domów, względem wykonania postanowienia, w §. 4-m Najwyższego patentu z dnia 10. Października r. z. zastrzeżonego, opodatkowania czynszu z domów, na niektóre budynki i miejsca.

W skutek §. 4-go Najwyższego patentu z dnia 10. Października 1849, ma się, poczynając od dnia 1. Listopada 1849, opodatkowanie mieszkalnych budynków przez podatek z czynszu, w tych krajach koronnych, w których podatek od budynków wprowadzono, rozciągnąć na wszystkie budynki, które czynszem zajęte, dotąd podatkowi od czynszu domowego podlegały:

a) w miejscach tych, w których przynajmniej połowa budynków przez wynajęcie dochód czynszowy przynosi, albo które

b) zawsze tych miejsc będąc, przez wynajęcie ubogim mieszkańcom służą.

Do wykonania niniejszego rozporządzenia, wydają się za podstawie oceny własności budynków, postanowienia następujące:

§. 1.

Posiadacze mieszkalnych budynków, leżących w jakiej gminie podatkowej, w której podatek z czynszu domowego dotąd nie jest wprowadzony, i należących się do owego wynajęcia w całości albo częścią, przez cały rok, albo przez sześć tygodni, mają w terminie wyznaczonym przez starostwo powiatowe, albo tam w krajach, w których starostwa powiatowe jeszcze nie istnieją, przez urząd cyrkułowy, deklaracyą podać w owego w r. 1848. z ich wynajęcia pobierali.

Podania te mają posiadacze budynków, odnośnie Klassy podatku domowego, wedle danej klassy, lub wedle wyższego wymiaru, w wzorach przepisanych wedle wzoru A., albo formularzowi przedkładać, albo miejscowemu gminy przełożonemu. Posiadacze innych budynków, mogą, jeżeli nie pracowną przez Radzie gminnej przeznaczonego, zamiast w przeciągu wskazanym w ciągu ośmiu dni przewłocznych, we dnia danych, gdzie

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXIV.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 22. Lipca 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 23. Października 1850.

333.

Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 9. Sierpnia 1850,

obowiązujące dla krajów koronnych, w których zaprowadzono klasowy i czynszowy podatek z domów,

względem wykonania rozporządzonego, w §. 4-m Najwyższego patentu z dnia 10. Września p. r., rozciągnienia opodatkowania czynszu z domów, na niektóre budynki i miejsca.

W skutek §. 4-go Najwyższego patentu z dnia 10. Października 1849, ma się, począwszy od dnia 1. Listopada 1849, opodatkowanie mieszkalnych budynków podług dochodu z czynszu, w tych krajach koronnych, w których podatek od budynków zaprowadzono, rozciągnąć na wszystkie budynki, które zewnątrz miejsc, dotąd podatkowi z czynszu domowego podległych:

a) w miejscach leżą, w których przynajmniej połowa budynków przez wynajęcie dochód czynszowy przynosi, albo które

b) zewnątrz tych miejsc leżąc, przez wynajęcie użytkowanemi bywają.

Ku wykonaniu niniejszego rozporządzenia, wydają się na podstawie uchwal Rady ministrów, postanowienia następujące:

§. 1.

Posiadacze mieszkalnych budynków, leżących w jakiej gminie podatkowej, w której podatek z czynszu domowego dotąd nie jest zaprowadzony, i użytkujących się drogą wynajęcia w całości albo częścią, przez cały rok, albo przez część tegoż, mają w terminie wyznaczonym przez starostwo powiatowe, albo też w krajach, w których starostwa powiatowe jeszcze nie istnieją, przez urząd cyrkułowy, dokładnie podać kwotę, jaką w r. 1849. z ich wynajęcia pobierali.

Podania te mają posiadacze budynków, opłacający klasowy podatek domowy wedle ósmej klasy, lub wedle wyższego wymiaru, w zeznaniach piśmiennych wedle wzoru A., albo burmistrzowi przedkładać, albo miejscowemu gminy przełożonemu. Posiadacze innych budynków, mogą, jeżeli nie przenoszą przedłożenia piśmiennego zeznania, rozporządzone podanie u burmistrzów i przełożonych miejsc ustnie złożyć, gdzie

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 22. August 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 23. October 1850.

333.

Verordnung des Finanzministeriums vom 9. August 1850,

wirksam für die Kronländer, in denen die Hausclassen- und Hauszinssteuer eingeführt ist,

über die Ausführung der im §. 4 des Allerhöchsten Patentes vom 10. October v. J. angeordneten Ausdehnung der Hauszinsbesteuerung auf mehrere Gebäude und Ortschaften.

Zufolge des §. 4 des Allerhöchsten Patentes vom 10. October 1849 ist, vom 1. November 1849 an, die Besteuerung der Wohngebäude nach dem Zinsertrage in jenen Kronländern, in welchen die Gebäudesteuer eingeführt ist, auf alle Gebäude auszudehnen, welche ausserhalb der, bisher der Hauszinssteuer unterworfenen Orte:

a) *in Ortschaften gelegen sind, in denen wenigstens die Hälfte der Gebäude einen Zinsertrag durch Vermiethung abwirft, oder welche*

b) *ausser diesen Ortschaften gelegen, durch Vermiethung benützt werden.*

Zur Vollziehung dieser Anordnung werden im Grunde der Beschlüsse des Ministerrathes folgende Bestimmungen erlassen:

§. 1.

Die Besitzer der in einer Steuergemeinde, in welcher die Hauszinssteuer bisher nicht eingeführt ist, gelegenen Wohngebäude, welche ganz oder zum Theile, durch das ganze Jahr oder einen Theil desselben im Wege der Vermiethung benützt werden, haben innerhalb der Frist, welche von der Bezirkshauptmannschaft, oder in den Ländern, in denen die Bezirkshauptmannschaften noch nicht bestehen, von dem Kreisamte festgesetzt werden wird, genau anzugeben, welchen Betrag sie im Jahre 1849 an Miethe für dasselbe bezogen haben.

Diese Angaben sollen von den Besitzern der Gebäude, welche die Hausclassensteuer nach der achten Classe, oder nach einem höheren Aussmasse entrichten, mittelst schriftlicher Bekenntnisse nach dem Muster A. bei dem Bürgermeister oder Ortsvorstand der Gemeinde eingebracht werden. Die Besitzer anderer Gebäude können, wenn sie die Einbringung eines schriftlichen Bekenntnisses nicht vorziehen, die angeordnete Angabe bei den Bürgermeistern und Ortsvorständen mündlich vorbringen, woselbst diese mündlichen Angaben in ein für jede Steuer-

takowe ustne podania, oddzielnie dla każdej gminy podatkowej mają być wpisywane w protokół tabelaryczny, wedle załączonego wzoru 2. przygotowany.

§. 2.

Jeżeli się z tych podań wykazuje, albo jeżeli bez tego już wiadomo, że w jakiem miejscu przynajmniej połowa budynków mieszkalnych dochód czynszowy przez wynajęcie przynosi, i że przetoż miejsce to w przypadku §. 4. a) Najwyższego patentu z d 10 Października 1849. się znajduje, natenczas ma starostwo powiatowe (urząd cyrkułowy) spowodować, aby wszystkie budynki w tej gminie pod opodatkowanie domowego czynszu wziętemi były. Oprócz tych miejsc, podatek z domowego czynszu wedle §. 4, b) Najwyższego patentu wymierzonym być ma dla tych tylko budynków mieszkalnych, których się przez wynajęcie użytkuje.

§. 3.

Jeżeli przy jakiem mieście znajduje się jedno lub więcej przedmieść, w których przeważająca większa część budynków mieszkalnych przez wynajęcie użytkowaną nie była, tedy te przedmieścia nie mają razem z miastem i temi przedmieściami być policzone, w których przeciwny zachodzi stosunek.

W takowym przypadku będzie miasto wraz z temi przedmieściami, w których przynajmniej połowa budynków mieszkalnych przez wynajęcie użytkowaną bywa, opodatkowaniu z czynszów domowych poddanem, z innemi zaś przedmieściami postępować się będzie wedle postanowienia §. 4. b) Najwyższego patentu z dnia 10 Października 1849.

§. 4.

Jeżli czynszu z najmu nie stanowią pieniądze, lecz całkiem albo po części prestacye innego rodzaju, natenczas te podług cen, które w roku 1849. istniały, albo, o ile nie ma publicznie uwierzytelnionych list ceny dla przedmiotów w mowie będących, innym jakim odpowiednim sposobem oceniać, a czynsz z najmu podług tego porachować należy.

§. 5.

Jeżeli czynsz z najmu umówiono nietylko za użycie składowych części domu, lecz też i za użycie ogrodu, albo innego jakiego gruntu, albo też sprzętów do urządzenia należących, tedy od takowych pobocznych użytków potrącona być może kwota wartości tychże odpowiednia, która jednak z reguły nie może przenosić jednej trzeciej części czynszu z najmu.

Wszakże gdyby większego domagano się potrącenia, musi to przez znawców rzeczy być dochodzonem i sprawdzonem.

§. 6.

Przy budynkach mieszkalnych, używanych przez samych właścicieli domów w miejscach, które wedle §. 2 niniejszego rozporządzenia, mają całkiem poddane być opodatkowaniu z czynszu domowego, jako i przy budynkach częściowo wynajętych w innych miejscach, co do ocenienia budynków albo części składowych, użytkowanych innym sposobem, jak przez wynajęcie, stósować się winno do przepisów, dla wymierzania podatku z czynszu domowego istniejących, przeto dochód czynszowy z takowych budynków albo mieszkalnych części składowych oznaczonym być ma, przez porównanie z innemi wynajętemi podobnemi budynkami, albo składowemi domu częściami.

gemeinde abgesondert, nach dem beiliegenden Muster B. vorbereitetes tabellarisches Protokoll einzutragen sind.

§. 2.

Zeigt sich durch diese Angaben, oder ist es ohnehin bekannt, dass in einer Ortschaft wenigstens die Hälfte der Wohngebäude einen Zinsertrag durch Vermiethung abwirft, und diese Ortschaft sich daher in dem Falle des §. 4, a des Allerhöchsten Patentes vom 10. October 1849 befindet, so hat die Bezirkshauptmannschaft (das Kreisamt) zu veranlassen, dass sämmtliche Gebäude in dieser Gemeinde der Hauszinssteuer unterzogen werden. Ausser diesen Orten ist die Hauszinssteuer nach dem §. 4, b des Allerhöchsten Patentes nur für die durch Vermiethung benützten Wohngebäude zu bemessen.

§. 3.

Insoferne bei einer Stadt eine oder mehrere Vorstädte bestehen, in denen der überwiegend grössere Theil der Wohngebäude nicht durch Vermiethung benützt zu werden pflegt, so sind diese Vorstädte mit der Stadt und denjenigen Vorstädten, bei denen das entgegengesetzte Verhältniss eintritt, nicht zusammen zu rechnen.

In einem solchen Falle wird die Stadt sammt denjenigen Vorstädten, in denen wenigstens die Hälfte der Wohngebäude durch Vermiethung benützt wird, der Hauszinssteuer unterworfen, die übrigen Vorstädte hingegen werden nach der Bestimmung des §. 4, b des Allerhöchsten Patentes vom 10. October 1849 behandelt.

§. 4.

Wenn der Miethzins nicht im Gelde, sondern ganz oder theilweise in Leistungen anderer Art besteht, so sind dieselben nach den im Jahre 1849 bestandenen Preisen, oder so weit es an öffentlich beglaubigten Preislisten für die in der Frage stehenden Gegenstände fehlt, in einer anderen angemessenen Art zu veranschlagen, und es ist hiernach der Miethzins zu berechnen.

§. 5.

Ist der Miethzins nicht allein für die Benützung der Hausbestandtheile, sondern auch für den Genuss eines Gartens, eines anderen Grundstückes oder von Einrichtungsstücken bedungen, so kann für solche Nebengenüsse ein dem Werthe derselben angemessener Betrag, welcher jedoch in der Regel ein Drittheil des Miethzinses nicht überschreiten darf, in Abzug gebracht werden.

Würde ein grösserer Abzug in Anspruch genommen, so muss derselbe durch Sachverständige geprüft und richtig gestellt werden.

§. 6.

Bei den, von den Hausbesitzern in Orten, welche nach §. 2 dieser Verordnung der Hauszinssteuer ganz einzubeziehen sind, selbst benützten Wohngebäuden, wie auch bei theilweise vermietheten Gebäuden in andern Ortschaften, ist sich in Absicht auf den Anschlag der ausser dem Wege der Vermiethung benützten Gebäude oder Bestandtheile nach den Vorschriften zu benehmen, welche für die Bemessung der Hauszinssteuer bestehen, daher ist der Zinsertrag solcher Gebäude oder Wohnbestandtheile durch Vergleichung mit andern vermietheten, ihnen ähnlichen Gebäuden oder Hausbestandtheilen zu bestimmen.

Od dochodu z czynszu tych budynków, które wedle niniejszego rozporządzenia poddane są opodatkowaniu z czynszu domowego, mają 30 odsetków potrącone być dla pokrycia kosztów utrzymania, a od reszty, 12 odsetków właścicielowi domu do opłacenia przepisane, jako podatek od czynszu domowego, a 4 odsetki jako nadzwyczajny dodatek na rok 1850.

Jeżeliby zaś podatek z czynszu domowego jakiego budynku na rok administracyjny 1850. ukazywał się niżej tej kwoty, która wypadła wedle dotychczasowego wymiaru klasowego podatku domowego wraz z dodatkiem jednej trzeciej części, natenczas pozostać ma na rok administracyjny 1850 tenże wymiar wyższy.

§. 8.

Wyjętemi są od opodatkowania czynszu domowego:

1. Wszelkie budynki, którym wedle istniejących dotąd przepisów dla opodatkowania czynszu domowego, uwolnienie od tegoż przysłuża;
2. w miejscach, w których nie wszystkie mieszkalne budynki podlegać mają opodatkowaniu czynszu domowego, budynki nie zawierające więcej, niż trzy mieszkalne części składowe, a przeto wporządkowane do dwunastej klasy domowego podatku klasowego, które przez właściciela są zamieszkane i tylko częścią wynajęte; albowiem budynki te i nadal jeszcze w domowem opodatkowaniu klasowem pozostać mają.

§. 9.

Podania posiadaczy domów o czynszach domowych, w r. 1849. pobieranych, tudzież przez porównanie z innemi budynkami, lub składowemi częściami domu, wedle §. 5. wyrachowane kwoty, mają przez starostwa powiatowe (urzędy cyrkułowe), zachowując przepisy, dla opodatkowania czynszu domowego istniejące, być dochodzone i sprawdzane. Na podstawie takowego dochodzenia i sprawdzenia będzie należytość podatkowa wedle postanowień §. 7. niniejszego rozporządzenia porachowaną i przepisaną.

§. 10.

Przy budynkach, w skutek postanowienia §. 4-go patentu z dnia 10 Października, opodatkowaniu z czynszu domowego poddanych, potrąca się klasowy podatek domowy, a w tych krajach, w których podatek gruntowy z powierzchni się pobiera, na której dom stoi, tenże podatek gruntowy od podatku z czynszu domowego.

§. 11.

Zatajenia, albo nierzetelne podania pobieranego czynszu traktowane i ukarane będą wedle przepisów, dla opodatkowania czynszu domowego istniejących.

§. 12.

Co się tycze czasowego uwolnienia od opłacania podatku przy stawianiu budynków, utrzymują się w mocy swej postanowienia, dekretem połączonej nadwornej kancelaryi z dnia 24. Lutego 1835. obwieszczone.

Krauss m. p.

§. 7.

Von dem Zinsertrage der Gebäude, welche zufolge der gegenwärtigen Verordnung in die Hauszinssteuer einbezogen werden, sind 30 Percent zur Bedeckung der Erhaltungskosten in Abzug zu bringen, und von dem Reste 12 Percent als Hauszinssteuer und 4 Percent als ausserordentlicher Zuschlag für das Jahr 1850 dem Hausbesitzer zur Einzahlung vorzuschreiben.

Würde aber die Hauszinssteuer sich von einem Gebäude für das Verwaltungsjahr 1850 unter demjenigen Betrage ergeben, der nach dem bisherigen Ausmasse der Hausclassensteuer sammt dem Zuschlage eines Drittheiles entfiel, so hat es bei diesem höheren Ausmasse für das Verwaltungsjahr 1850 zu verbleiben.

§. 8.

Von der Hauszinssteuer sind ausgenommen:

1. Alle Gebäude, welchen nach den für die Hauszinssteuer bisher bestehenden Vorschriften die Befreiung von derselben zusteht;
2. in den Orten, in denen nicht sämmtliche Wohngebäude der Hauszinssteuer zu unterliegen haben, die nicht mehr als drei Wohnbestandtheile enthaltenden, und daher der zwölften Classe der Hausclassensteuer eingereihten Gebäude, welche von dem Eigenthümer bewohnt, und nur zum Theile vermiethet sind; diese Gebäude haben noch ferner in der Hausclassensteuer zu verbleiben.

§. 9.

Die Angaben der Hausbesitzer über die im Jahre 1849 bezogenen Hauszinse, wie auch die durch Vergleichung mit anderen Gebäuden oder Hausbestandtheilen nach dem §. 5 ermittelten Beträge sind von den Bezirkshauptmannschaften (den Kreisämtern) mit Beobachtung der für die Hauszinssteuer bestehenden Vorschriften zu prüfen und richtig zu stellen. Im Grunde dieser Prüfung und Richtigstellung wird die entfallende Steuergebühr nach den Bestimmungen des §. 7 der gegenwärtigen Verordnung berechnet und vorgeschrieben.

§. 10.

Von den Gebäuden, welche in Folge der Bestimmung des §. 4 des Patentes vom 10. October der Hauszinssteuer unterzogen werden, wird die Hausclassensteuer, und in jenen Ländern, in welchen die Grundsteuer von der Haus-Area zu entrichten ist, diese Grundsteuer an der Hauszinssteuer abgerechnet.

§. 11.

Verheimlichungen und unrichtige Angaben eines bezogenen Zinses werden nach den für die Hauszinsbesteuerung bestehenden Vorschriften behandelt und bestraft.

§. 12.

In Beziehung auf die zeitliche Befreiung von der Steuerentrichtung bei Bauführungen bleiben die mit dem Decrete der vereinigten Hofkanzlei vom 24. Februar 1835 bekannt gegebenen Bestimmungen aufrecht.

Krauss m. p.

Formularz A. do §. 1.

Zeznanie docho-

N. N. z do-

w mieście
na przedmieściu . . . .
na wsi

na rok

Pomieszkania albo osobno wynajętych części składowych bieżący pozycyjny Nr.	Położenie pomieszkania	Części składowe z których pomieszkanie złożone										Imię i nazwisko strony najmującej i jej podpis
		Pokój	Komora czyli gabinet	Kuchnia	Sklep	Stajnia	Piwnica			Inne	Razem	
		Liczba										
	Summa . . .											

Ja niżej podpisany, niniejszem zaświadczam : iż powyższe dochody czynszowe rzetelnie i sumiennie

Starostwo powiatowe . . . .
Gmina podatkowa . . . . lub
Miejsce . . . .

du czynszowego

mu Nro. . . . . . w . . . .

. . . ulica . . . .

administracyjny 1850.

Czynsz zeznany z roku 1849						Od tego potrąca się			Zostaje dochodu czynszowego do opodatkowania		Dotychczasowa ilość				Uwaga.
przez najem		przez porównanie z innemi budynkami albo częściami składowemi		razem		za	kwota				klasowego podatku domowego		gruntowego podatku z powierzchni na której dom stoi		
w monecie konw.							w mon. konw.								
złr.	kr	złr.	kr	złr.	kr		złr.	kr	złr.	kr	złr.	kr	złr.	kr	

podałem, przy czem sobie §. 11 przepisu z dnia 9. Sierpnia 1850. r. na pamięć przywiódłem.

W dowód tego mój własnoręczny podpis.

N. N. . . . dnia . . . 18 . .

Formular A zu §. 1.

Zinsertrags-
des N. N.

de { Stadt / Vorstadt / Dorfe } . . . .

für das

Der Wohnung oder der besonders vermietheten Bestandtheile fortlaufende Post-	Lage der Wohnung	Bestandtheile, aus welchen die Wohnung zusammengesetzt ist:										Zu- und Vorname der Miethpartei und deren Unterschrift
		Zimmer	Kammer oder Cabinet	Küche	Gewölbe	Stallung	Keller			Andere	Zusammen	
Nr.		Anzahl										
	Summe . . .											

Ich Endesgefertigter bestätige hiemit: dass ich die vorstehenden Zinserträgnisse der Wahrheit getreu und

Bezirkshauptmannschaft . . . . . .
Steuergemeinde . . . . oder
Ortschaft . . . .

Bekenntniss

von dem Hause Nr. . . . . . . in . . . .

. . . . Gasse . . . .

Verwaltungsjahr 1850.

Einbekannter Zins vom Jahre 1849						Davon kommt in Abzug			Bleibt Zinsertrag zur Versteuerung		Bisheriger Betrag der				Anmerkung
durch Miethe		durch Vergleichung mit anderen Gebäuden oder Bestandtheilen		Zusammen		für	Betrag				Hausclassensteuer		Grundsteuer von der Bau-Area		
in Conv. Münze							in Conv. Münze								
fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr		fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr	

gewissenhaft angesetzt und mir dabei den §. 11 der Vorschrift vom 9. August 1850 gegenwärtig gehalten habe.

Zur Bekräftigung dessen meine eigenhändige Fertigung.

N. N. am . . ten . . . . . 18 . .

Formularz B. do §. 1.

Kraj koronny . . . . .
Obwód . . . .

Tabellaryczny

o podaniach czynszu z najmu, zło-

Pozycyjny tego protokołu	Konskrypcyjny budynku	Imię i nazwisko właściciela domu	Imię i nazwisko strony najmującej	Położenie pomieszkania	Części składowe, z których pomieszkanie złożone: Pokój	Komora czyli gabinet	Kuchnia	Sklep	Stajnia	Piwnica		Inne		Razem
Nr.					Liczba									
		Miejsce Eichhof												
1	6	Krzysztof **Halter**	Józef Łaputa, handlujący produktami	dolna część domu	1	1	1	.	.	1	.	.	.	4
			Francis. Freidig, malarz	dolna część domu	1	.	1	.	.	1	.	.	.	3
2	7	Franciszek **Handlos**	właściciel sam	na 1 piętrze i w dolnej części domu	1	2	1	.	.	1	.	.	.	5
			Antoni Hilf, kramarz	w dolnej części domu	1	.	.	1	.	-	.	.	.	2
			i t. d.											
				Summa .										

3	12	N. N.	Zarazem załączają się . . . . . . sztuk zeznań dochodu czynszowego od
4	13	N. N.	
5	20	N. N.	
		i t. d.	

Starostwo powiatowe . . . .
Gmina podatkowa . . . .

protokół

żonych przez właścicieli domów

Zeznany czynsz z r. 1849.						Od tego potrąca się			Zostaje dochodu czynszowego do opodatkowania		Potwierdzenie rzetelności podania ze strony właściciela domu	Dotychczasowa ilość				Uwaga.
przez najem		przez porównanie z innemi budynkami, albo częściami składowemi		Razem		za	kwota					klasowego podatku domowego		gruntowego podatku z powierzchni, na której dom stoi		
w monecie konwen.							w mon. konw.									
złr.	kr	złr.	kr	złr.	kr		złr.	kr	złr.	kr		złr.	kr	złr.	kr	
200	.	. . .	.	.	.	użycie ogrodu i przyrządzenia	50	.	150	.	Krzysztof Halter m. p.					
250	.	. . .	.	450	.	detto	50	.	200	.		6	.	.	.	
									350	.						
.	.	200	.	.	.	. . . . . .	.	.	.	.	Franciszek Handlos m. p.					
180	.	. . .	.	380	.	. . . . . .	.	.	380	.		6	.	.	.	

niż wymienionych właścicieli domów, a to:

Od N. N.

N. N. . . . . go . . . . 1850.

Formular B *zu §. 1.*

Kronland . . . .
Kreis . . . .

Tabellarisches
über die Miethzins-An-

Dieses Protokolls Posten- Nr.	Des Gebäudes Conscriptions- Nr.	Zu- und Vorname des Hauseigenthümers	Zu- und Vorname der Zinspartei	Lage der Wohnung	Zimmer	Kammer oder Cabinet	Küche	Gewölbe	Stallung	Keller		Andere	Zusammen
					Anzahl								
		Ortschaft Eichhof											
1	6	Christoph **Halter**	Joseph Laput Productenhändler	Erdgeschoss	1	1	1	.	.	1	.	.	4
			FranzFreidig Maler	Erdgeschoss	1	.	1	.	.	1	.	.	3
2	7	Franz **Handlos**	der Eigenthümer selbst	im 1. Stock und Erdgeschoss	1	2	1	.	.	1	.	.	5
			Anton Hilf. Krämer	im Erdgeschoss	1	.	.	1	.	.	.	.	2
			u. s. w.										
				Summe . .									

3	12	N. N.	Zugleich werden . . . Stück Zinsertrags-Bekenntnisse von nachbenannten
4	13	N. N.	
5	20	N. N.	
		u. s. w.	

Bezirkshauptmannschaft . . . . .
Steuergemeinde . . . .

Protokoll

gaben der Hausbesitzer

Einbekannter Zins vom Jahre 1849						Davon kommt in Abzug			Bleibt Zinsertrag zur Besteuerung		Bestätigung der Richtigkeit der Angabe von Seite des Hauseigenthümers	Bisheriger Betrag der				Anmerkung
durch Miethe		durch Vergleichung mit anderen Gebäuden oder Bestandtheilen		Zusammen		für	Betrag					Haus-Classensteuer		Grundsteuer von der Bau-Area		
in Conv. Münze							in Conv. Münze									
fl.	kr	fl.	kr	fl.	kr		fl.	kr	fl.	kr		fl.	kr	fl.	kr	
200	.	. .	.	. .	.	Benützung des Gartens und der Einrichtung	50	.	150	.	Christoph Halter m. p.					
250	.	. .	.	450	.	detto	50	.	200	.						
									350	.		6	.	.	.	
. .	.	200	.	. .	.	. . . .	. .	.	. .	.	Franz Handlos m. p.					
180	.	. .	.	380	.	. . . .	. .	.	380	.		6	.	.	.	

Hauseigenthümern angeschlossen, und zwar:

Von dem N. N.

N. N. am ten 1850.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXV.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 27. Sierpnia 1850.
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 31. Marca 1851.

334.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 19 Sierpnia 1850,

względem organizacyi politycznych władz administracyjnych w królestwie Dalmacyi.

Stosownie do Najwyższej uchwały z dnia 11. Sierpnia 1850, wydają i do powszechnej wiadomości podają się następujące postanowienia o urządzeniu politycznych władz administracyjnych w królestwie Dalmacyi.

I.

Na czele administracyi królestwa Dalmacyi, stoi namiestnik, któremu do załatwiania interesów przydają się radzcy obwodowi namiestniczy, koncepiści namiestniczy wraz z potrzebnem personale manipulacyjnem.

II.

Pod względem politycznego zarządu, dzieli się Dalmacya na prefektury Zadra, Sebenico, Sign, Spalato, Macarsca, Raguza i Cattaro.

Prefektura Zadra obejmuje powiaty sądowe Zadra, Bencovac, Obrovazzo, Pago, Arbe, Selve.

Prefektura Sebenico obejmuje powiaty sądowe Sebenico, Scardona, Dernis, Knin, Kistagne.

Prefektura Sign obejmuje powiaty sądowe Sign, Verlicca i Much.

Prefektura Spalato zawiera powiaty sądowe Spalato, Trau, Almissa, Brazza, Lesyna i Lissa.

Prefektura Macarsca obejmuje powiaty sądowe Macarsca, Vergoracz, Imoschi i Fort-Opus.

Prefektura Raguza obejmuje powiaty sądowe Raguza, Raguza vecchia, Stagno, Sabioncello, Curzola, Lagosta.

Prefektura Cattaro nareszcie zawiera powiaty sądowe Cattaro, Castelnuovo i Budua.

Do m. Pago, Obrovazzo, Arbe, Knin, Brazza, Lesyna, Lissa, Imoschi, Metcovich, Curzola, Stagno i Budua, eksponują się komisarze prefekturalni.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 27. August 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 31. März 1851.

334.

Verordnung des Ministers des Innern vom 19. August 1850,

betreffend die Organisirung der politischen Verwaltungs-Behörden in dem Königreiche Dalmatien.

In Gemässheit der Allerhöchsten Entschliessung vom 11. August 1850 werden nachstehende Bestimmungen über die Einrichtung der politischen Verwaltungs-Behörden in dem Königreiche Dalmatien erlassen und zur allgemeinen Kenntniss gebracht:

I.

An der Spitze der Verwaltung des Königreiches Dalmatien steht der Statthalter, dem zur Besorgung der Geschäfte Statthaltereiräthe, Kreisräthe und Statthalterei-Concipisten sammt dem erforderlichen Manipulations-Personale beigegeben werden.

II.

Behufs der politischen Verwaltung wird Dalmatien in die Präfecturen von Zara, Sebenico, Sign, Spalato, Macarsca, Ragusa und Cattaro eingetheilt.

Die Präfectur Zara umfasst die Gerichtsbezirke Zara, Bencovacz, Obrovazzo, Pago, Arbe, Selve.

Die Präfectur Sebenico umfasst die Gerichtsbezirke Sebenico, Scardona, Dernis, Knin, Kistagne.

Die Präfectur Sign umfasst die Gerichtsbezirke Sign, Verlicca und Much.

Die Präfectur Spalato enthält die Gerichtsbezirke Spalato, Traù, Almissa, Brazza, Lesina und Lissa.

Die Präfectur Macarsca umfasst die Gerichtsbezirke Macarsca, Vergoracz, Imoschi und Fort-Opus.

Die Präfectur Ragusa umfasst die Gerichtsbezirke Ragusa, Ragusa vecchia, Stagno, Sabioncello, Curzola, Lagosta.

Die Präfectur Cattaro endlich enthält die Gerichtsbezirke Cattaro, Castelnuovo und Budua.

Nach Pago, Obrovazzo, Arbe, Knin, Brazza, Lesina, Lissa, Imoschi, Metcovich, Curzola, Stagno und Budua werden Commissäre der Präfecturen exponirt.

III.

Zarządem powiatów prefekturalnych kierują i zawiadują prefekci z przydanemi im komisarzami i urzędnikami manipulacyjnemi.

Prefektury podlegają bezpośrednio namiestnikowi i stanowią dla swego okręgu administracyjnego pierwszą instancyę w politycznych sprawach urzędowych.

Stanowczo lub doczasowo eksponowanym komisarzom, udziela potrzebne instrukcye i polecenia, co do zakresu ich działania i co do sprawowania interesów, dotyczący prefekt, w którego imieniu oni, nie stanowiąc własnej instancyi lub władzy, przekazane sobie interesa sprawować i załatwiać będą mieli.

IV.

Namiestnikostwu i prefekturom, przydaje się potrzebne służalstwo, a na wynagrodzenie za podróże urzędowe w okręgu administracyjnym, wyznacza się (pauszale) ryczałt podróżny, jak niemniej na załatwienie czynności manipulacyjnych i pisarskich, o ileby się tej potrzebie nie dało zaradzić przez przydzielenie istniejących sił roboczych, tudzież na dostarczenie potrzeb kancelaryjnych, ryczałt kancelaryjny.

V.

Namiestnik i prefekci obowiązani są zlecenia i rozporządzenia władz przełożonych ściśle i spiesznie wykonywać i są odpowiedzialni za cały tok urzędowania. W celu przekonania się o stanie i porządnej administracyi powierzonego sobie okręgu urzędowego, częste mają odbywać podróże, i o wszystkich ważniejszych wypadkach, do swych przełożonych sprawozdania zasełać.

Podrzędne urzędowe personale, nad którem im przysłuża prawem oznaczona władza dyscyplinarna, jak najściślej jest obowiązane, służbowe ich zarządzenia i polecenia punktualnie i bezzwłocznie wykonywać i przekazane sobie intereresa, wedle zlecenia urzędowych swoich przełożonych sprawować.

VI.

W razie przeszkody, dopóki nie nastąpi inne jakie rozporządzenie ze strony wyższej władzy, zastępuje miejsce namiestnika, pierwszy radzca namiestniczy, a zaś miejsce prefekta, znajdujący się w siedlisku urzędu komisarz rangą najpierwszy.

VII.

Polityczna administracya należy przedewszystkiem do zakresu ministerstwa spraw wewnętrznych.

Zakres działania politycznych organów, obejmuje wszelkie do zakresu działań ministerstwa spraw wewnętrznych odnoszące się sprawy. W gałęziach publicznej służby, należących do zakresu działania innych ministerstw, winny polityczne organa o tyle brać udział i spólnie działać, o ile to wynika z ogólnego ich obowiązku czuwania nad obwieszczeniem i wykonywaniem prawnych rozporządzeń, i nad utrzymaniem publicznego porządku, spokojności i bezpieczeństwa; albo o ile to na nich jest włożone, lub im przyznane osobnemi zleceniami lub instrukcyami, przez dotyczące ministerya, w porozumieniu z ministeryum spraw wewnętrznych, wydanemi.

VIII.

W szczególności obejmuje zakres działania politycznych organów w obrębach istniejącemi lub wydać się mającemi przepisami oznaczonych: utrzymanie w ewidency[1]

III.

Die Verwaltung der Präfectur-Bezirke leiten und besorgen die Präfecten mit den ihnen beigegebenen Commissären und Manipulationsbeamten.

Die Präfecturen unterstehen unmittelbar dem Statthalter und bilden für ihr Verwaltungsgebiet die erste Instanz in politischen Geschäftsangelegenheiten.

Den bleibend oder zeitweilig exponirten Commissären werden die erforderlichen Instructionen und Aufträge über ihren Wirkungskreis und über die Geschäftsbehandlung von dem betreffenden Präfecten ertheilt, in dessen Namen sie, ohne eine eigene Instanz oder Behörde zu bilden, die ihnen zugewiesenen Angelegenheiten zu besorgen und zu erledigen haben werden.

IV.

Der Statthalterei und den Präfecturen wird die nöthige Dienerschaft beigegeben, dann als Vergütung für ämtliche Reisen innerhalb des Verwaltungsgebietes ein Reisepauschale und endlich für die Besorgung der Manipulations- und Schreibgeschäfte, in soferne nicht durch Zuweisung von vorhandenen Arbeitskräften gesorgt werden kann, und für die Anschaffung der Kanzlei-Erfordernisse ein Kanzleipauschale angewiesen.

V.

Der Statthalter und die Präfecten haben die Anordnungen und Aufträge der vorgesetzten Stellen genau und schleunig zu vollziehen und sind für die gesammte Geschäftsführung verantwortlich. Sie haben durch wiederholte Bereisungen sich von dem Zustande und der geregelten Verwaltung des ihnen anvertrauten Amtsgebietes zu überzeugen und über alle wichtigeren Vorkommnisse an ihre Vorgesetzten Bericht zu erstatten.

Das unterstehende Amtspersonale, worüber ihnen die gesetzliche Disciplinargewalt zusteht, ist strengstens verpflichtet, die dienstlichen Anordnungen und Aufträge pünctlich und ungesäumt zu vollziehen und die ihnen anvertrauten Geschäfte nach der Weisung der Amtsvorsteher zu behandeln.

VI.

In Verhinderungsfällen wird, in so lange nicht von der höheren Behörde eine andere Verfügung erfolgt, die Stelle des Statthalters von dem ersten Statthaltereirathe, und die Stelle des Präfecten von dem im Range ersten im Amtsorte befindlichen Commissäre versehen.

VII.

Die politische Administration gehört zu oberst in den Bereich des Ministeriums des Innern.

Der Wirkungskreis der politischen Organe umfasst alle Angelegenheiten, welche in den Geschäftsbereich des Ministeriums des Innern einschlagen. In den zum Wirkungskreise anderer Ministerien gehörigen Zweigen des öffentlichen Dienstes haben die politischen Organe in soweit einzuschreiten und mitzuwirken, als es ihre allgemeine Verpflichtung, für die Kundmachung und Vollziehung der gesetzlichen Anordnungen und für die Aufrechthaltung der öffentlichen Ordnung, Ruhe und Sicherheit mit sich bringt, oder ihnen von den betreffenden Ministerien im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern durch besondere Weisungen oder Instructionen auferlegt oder zugestanden wird.

VIII.

Insbesondere umfasst der Wirkungskreis der politischen Organe innerhalb der durch die bestehenden oder zu erlassenden Vorschriften vorgezeichneten Gränzen die Evidenzhaltung der

ludności; dochodzenie i zestawianie dat statystycznych; tudzież dozór nad rejestrami urodzonych, ślubów, i śmierci; spółdziałanie do uzupełnienia, zaopatrzenia i kwaterowania wojska i rzecz podwód się tycząca; użycie żandarmeryi i innych ciał straży; interesa paszportów, krajowej przynależności (krajowości) i obcych; dozór nad sprawami gminnemi i nad wszystkiemi miejscowej policyi dotyczącemi zakładami i urządzeniami; sprawy kościelne, szkolne i fundacyjne; nadzór nad zakładami dobroczynności i ludzkości, i nad publicznemi instytutami; zarząd więzień; dozór nad drukiem i stowarzyszeniami; staranność o utrzymanie w ewidencyi granic państwa i kraju; o utrzymanie w dobrym stanie komunikacyi lądowych i wodnych; spółdziałanie przy wymiarze, poborze i odpisywaniu podatków bezpośrednich i dawanie pomocy organom dochodowym w miarę ustaw o podatkach i dochodach niestałych; sprawy kultury krajowej; sprawy przywilejów; wpływ przy wywłaszczaniu, przy sporach o prawa wodne i o budowle, ułożenie budżetów dla administracyi politycznej, i dla zakładów rządowych w okręgu ich urzędu.

IX.

Organa politycznej administracyi, mają przy swem urzędowaniu zachowywać ustawy i rozporządzenia, co do przedmiotów administracyjnych, do ich kompetencyi przekazanych, istniejące, o ile takowe nie są zmienione konstytucyą państwa, nowszemi ustawy, albo niniejszemi normami organizacyjnemi, a to dopóty, dopóki nie zostaną im przepisane inne prawne rozporządzenia.

X.

Przeprowadzenie politycznej organizacyi w królestwie Dalmacyi i ustanowienie nowych władz tamże, poleca się organizacyjnej, ministerstwu spraw wewnętrznych podlegającej komisyi, która w miarę osobnej instrukcyi, udzielić się jej mającej, i w porozumieniu z komisyą, do zaprowadzenia władz sądowych powołaną, ma staranność mieć o wyszukanie miejscowości urzędowych i o uskutecznienie urządzenia kancelaryi dla prefektur i eksponowanych komisaryatów; o rozpisanie konkursów i o przedkładanie wniosków ku obsadzeniu posad, do ministeryum spraw wewnętrznych; o zaprowadzeniu wszelkich urządzeń, potrzebnych tak do wyłączenia spraw, na przyszłość do politycznego zakresu działania już nie należących, jak do przygotowania oddania urzędu, a w ogólności o wszystko postarać się i to przysposobić, co się potrzebnem i stosownem ukazuje do rozpoczęcia i regularnego nowych władz działania.

XI.

Wydane, w skutek Najwyższej uchwały z dnia 12. Grudnia 1849, rozporządzenie o postępowaniu z politycznymi urzędnikami, z powodu organizacyi nowych władz także i w Dalmacyi wejść ma w wykonanie, i dzień 15. Października 1850 wyznacza się jako czas, od którego począwszy, wszyscy w Dalmacyi ustanowieni polityczni urzędnicy, w stan rozrządzalności są przeniesieni.

Bach m. p.

Bevölkerung, die Erhebung und Zusammenstellung statistischer Daten, so wie die Ueberwachung der Geburts-, Ehe- und Sterberegister, die Mitwirkung zur Ergänzung, Verpflegung und Einquartierung des Heeres und das Vorspannswesen, die Verwendung der Gensd'armerie und der sonstigen Wachkörper, das Pass-, Heimats- und Fremdenwesen, die Ueberwachung der Gemeindeangelegenheiten und alle die Ortspolizei betreffenden Anstalten und Vorkehrungen, die Kirchen-, Schul- und Stiftungssachen, die Oberaufsicht über die Wohlthätigkeits- und Humanitätsanstalten und öffentlichen Institute, die Verwaltung der Gefängnisse, die Ueberwachung der Presse und Associationen, die Sorge für die Evidenzhaltung der Reichs- und Landesgränzen, und für die Instandhaltung der Land- und Wasserstrassen, die Mitwirkung bei der Bemessung, Einhebung und Abschreibung der directen Steuern und die Unterstützung der Gefällsorgane nach Massgabe der Steuer- und Gefällsgesetze, die Landescultursachen, die Privilegien-Angelegenheiten, die Einflussnahme bei den Expropriationen, bei Streitigkeiten über Wasserrechte und Bauten, die Verfassung der Voranschläge für die politische Verwaltung und für die Staatsanstalten ihres Amtsgebietes.

IX.

Die Organe der politischen Verwaltung haben bei ihrer Geschäftsführung die Gezetze und Verordnungen, welche hinsichtlich der ihrer Competenz zugewiesenen Verwaltungsgegenstände bestehen, in soweit sie nicht durch die Reichsverfassung, durch neuere Gesetze oder durch diese Organisirungs-Normen abgeändert sind, und in so lange zu beobachten, bis ihnen andere gesetzliche Anordnungen vorgezeichnet werden.

X.

Die Durchführung der Organisation der politischen Verwaltung im Königreiche Dalmatien und die Einsetzung der neuen Behörden daselbst, wird einer dem Ministerium des Innern unterstehenden Organisirungs-Commission anvertraut, welche nach Massgabe einer ihr zu ertheilenden besonderen Instruction und im Einvernehmen mit der Gerichtseinführungs-Commission die Ausmittlung der Amtslocalitäten und die Herbeischaffung der Kanzlei-Einrichtung für die Präfecturen und die exponirten Commissariate, die Ausschreibung der Concurse und die Erstattung der Besetzungsvorschläge an das Ministerium des Innern, die Einleitung aller zur Ausscheidung der zum politischen Geschäftsbereiche künftighin nicht mehr gehörigen Angelegenheiten und zur Vorbereitung der Amtsübergabe nothwendigen Massregeln, sowie überhaupt Alles dasjenige zu besorgen und vorzukehren hat, was zum Beginne und zur geregelten Wirksamkeit der neuen Behörden erforderlich oder zweckmässig erscheint.

XI.

Die zu Folge Allerhöchster Entschliessung vom 12. December 1849 über die Behandlung der politischen Beamten erlassene Verordnung hat aus Anlass der Organisation der neuen Behörden auch für Dalmatien in Wirksamkeit zu treten und es wird der 15. October 1850 als der Zeitpunct festgesetzt, von welchem angefangen, sämmtliche in Dalmatien angestellte politische Beamte in den Stand der Disponibilität versetzt werden.

Bach *m. p.*

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXVI.

Wydana i rozesłana dnia 4 Września 1850.

335.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 13. Lipca 1850,

do 1) namiestnika niższej Austryi, 2) Czech, 3) Styryi, 4) Morawii i 5) szefa Krajowego w Galicyi,

którem się wydaje przepis względem przypuszczenia prywatnych docentów i nauczycieli z rządu nieustanowionych, lecz tylko przypuszczonych po technicznych instytutach, tudzież względem ich upoważnienia do wystawiania świadectw co do postępu przy egzaminach ukończonego.

Ponieważ wedle istniejących do studiów przepisów, tak po technicznych instytutach, jak też po uniwersytetach dopuszczają się prywatni docenci, przy tychże instytutach zaś świadectwa frekwentacyjne potrzebnym uczniów nie zawsze odpowiadają, lecz wiele z nich raczej albo semestralnym egzaminom się poddają, przeto — względem prywatnych docentów i nauczycieli z rządu nieustanowionych, lecz tylko przypuszczonych po technicznych instytutach, — rozporządza się co następuje:

1. Prywatni docenci mogą być przypuszczeni tylko przy naukowych, nie zaś przy takowych gałęziach, których przedmiotem jest sztuka lub biegłość. Do tychto ostatnich należą się także liczyć żyjące języki, o ile nauka w takowych, jak to z reguły przy technicznych instytutach się dzieje, oddaloną bywa nie z naukowego stanowiska, ale raczej i najwłaściwiej dla użytku praktycznego.

2. Ubiegający się o prywatną docenturę, podlega swemu zawsze habilitacyjnemu (egzaminowi) wedle przepisów ministeryjalnego rozporządzenia z dnia 19. Grudnia 1848, do l. 8185 *).

3. Prywatni docenci w skutek udzielonego aktu habilitacyjnego do trzymania odczytów przypuszczeni, upoważnieni są do wystawiania świadectw frekwentacyjnych, a nawet gdyby tego żądano, i do wystawiania prywatnych świadectw względem postępu swych uczniów. Świadectwa frekwentacyjne mają być przez dyrektora instytutu społecznie podpisane.

---

*) W austryjackim dzienniku praw państwa, Nr. 37.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXVI.

wydana i rozesłana dnia 4 Września 1850.

335.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 13. Lipca 1850,

do 1) namiestnika niższej Austryi, 2) Czech, 3) Styryi, 4) Morawii i 5) szefa krajowego w Galicyi,

którem się wydaje przepis względem przypuszczenia prywatnych docentów i nauczycieli z rządu nieustanowionych, lecz tylko przypuszczonych po technicznych instytutach, tudzież względem ich uprawnienia do wystawiania zaświadczeń co do postępu przy egzaminach okazanego.

Ponieważ wedle istniejących co do studyów przepisów, tak po technicznych instytutach, jak też po uniwersytetach, dopuszczają się prywatni docenci, przy tychże instytutach zaś zaświadczenia frekwentacyjne potrzebom uczniów nie zawsze odpowiadają, lecz wielu z nich rocznym albo semestralnym egzaminom się poddają, przeto — względem prywatnych docentów i nauczycieli z rządu nieustanowionych, lecz tylko przypuszczonych po technicznych instytutach, — rozporządza się co następuje:

1. Prywatni docenci mogą być przypuszczeni tylko przy naukowych, nie zaś przy takowych zawodach, których przedmiotem jest sztuka lub biegłość. Do tychto ostatnich mają się także liczyć żyjące języki, o ile nauka w takowych, jak to z reguły przy technicznych instytutach się dzieje, udzielaną bywa nie z naukowego stanowiska, ale raczej i najwłaściwiej dla użytku praktycznego.

2. Ubiegający się o prywatną docenturę, poddać się mają aktowi habilitacyjnemu (usposobienia) wedle przepisów ministeryalnego rozporządzenia z dnia 19. Grudnia 1848, do L. 8175/2212 *).

3. Prywatni docenci, w skutek udatnego aktu habilitacyjnego do trzymania odczytów przypuszczeni, uprawnieni są do wystawiania zaświadczeń frekwentacyjnych, a nawet, gdyby tego żądano, i do wystawiania prywatnych zaświadczeń względem postępu swych uczniów. Zaświadczenia frekwentacyjne, mają być przez dyrektora instytutu spólnie podpisane.

---

*) W tomie uzupełniającym dziennika praw państwa, Nr. 37.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXVI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 4. September 1850.

335.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 13. Juli 1850,

für 1. den Statthalter von Niederösterreich, 2. Böhmen, 3. Steiermark, 4. Mähren und 5. den Landeschef von Galizien,

wodurch eine Vorschrift über die Zulassung von Privatdocenten, und vom Staate nicht bestellter, sondern nur zugelassener Lehrer an technischen Instituten, sowie über deren Berechtigung zur Ausstellung von Fortgangs- (Prüfungs-) Zeugnissen erlassen wird.

Da nach den bestehenden Studienvorschriften an technischen Instituten sowie an Universitäten Privatdocenten zulässig sind, bei diesen Instituten aber dem Bedürfnisse der Schüler nicht immer Frequentationszeugnisse genügen, sondern viele von ihnen sich den bestehenden Annual- oder Semestralprüfungen unterziehen, so wird rücksichtlich der Privatdocenten und vom Staate nicht bestellter, sondern nur zugelassener Lehrer an technischen Instituten Folgendes verordnet:

1. Privatdocenten können nur bei wissenschaftlichen, nicht aber bei Fächern zugelassen werden, welche eine Kunst oder Fertigkeit zum Gegenstande haben. Zu diesen Letzteren sind auch die lebenden Sprachen zu zählen, in soferne der Unterricht in denselben, wie diess an technischen Instituten in der Regel der Fall ist, nicht vom wissenschaftlichen Standpuncte aus, sondern zunächst für den praktischen Gebrauch ertheilt wird.

2. Diejenigen, welche eine Privatdocentur anstreben, haben sich dem Habilitirungsacte nach den Vorschriften der Ministerialverordnung vom 19. December 1848, Z. 8175-2212), zu unterziehen.*

3. Privatdocenten, welche in Folge des gelungenen Habilitirungsactes zur Abhaltung von Vorlesungen zugelassen werden, sind berechtigt, Frequentationszeugnisse und auch allenfalls gewünschte Privatzeugnisse über den Fortgang ihrer Zuhörer auszustellen. Die Frequentationszeugnisse sind vom Director des Institutes gegenzuzeichnen.

**) Im Ergänzungsbande des Reichsgesetzblattes Nr. 37.*

4. Wydanie publicznie uwierzytelnionych zaświadczeń postępu, ze strony dyrekcyi instytutu tylko na podstawie egzaminów, przedsięwziętych przez rzeczywistych professorów instytutu, nastąpić może.

5. Dla zawodu, którego przedmiotem jest sztuka albo biegłość, i do którego w wyż (pod Nr. 1szym) namienionym kierunku, także policzone być mają języki żyjące, dostatecznym jest po technicznych instytutach jeden nauczyciel, dla tego też z reguły odrzucane być mają prośby o przypuszczenie do udzielania owej nauki, dla której już znajduje się w instytucie z rządu ustanowiony albo przypuszczony nauczyciel. Tylko w przypadku, gdyby się niewątpliwie ukazywała potrzeba drugiego nauczyciela, co każdą razą dokładnie ma być udowodnionem, można wzgląd wziąść i na drugiego kompetenta, i, po przedsięwzięciu aktu habilitacyjnego (usposobienia), założyć do ministerstwa wniosek na przypuszczenie onegoż.

6. Tylko nauczyciele, z rządu ustanowieni, mogą przedsiębrać egzamina rządowo-ważne, i wystawiać publicznie uwierzytelnione zaświadczenia postępu.

7. Gdyby się pożądanem lub potrzebnem ukazywało przedsiębranie egzaminów i wystawianie publicznie uwierzytelnionych zaświadczeń postępu przez prywatnego docenta albo przypuszczonego nauczyciela, natenczas winna dyrekcya instytutu na drodze przepisanej, założyć oddzielne ku temu należycie poparte wnioski:

Co pan . . . . .

co do 1. dyrekcyi politechnicznego instytutu we Wiedniu;

co do 2. dyrekcyi stanowo-technicznej instytutu w Pradze, na drodze stanowego wydziału krajowego;

co do 3. dyrekcyi stanowego zakładu „Joanneum“ w Gracu na drodze stanowego wydziału krajowego;

co do 4. dyrekcyi technicznego zakładu naukowego w Bernie;

co do 6. dyrekcyi technicznej akademii we Lwowie;

dla wszystkich udzielić raczysz do ścisłego zachowania.

Thun m. p.

336.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 16. Sierpnia 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, w których moc ma ustawa gminna z d. 17. Marca 1849.

którem się reguluje uwolnienie od portoryum co do przełożonych gmin.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych, widzi się spowodowanem w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrnych rozporządzić co następuje:

We wszystkich krajach koronnych, w których moc ma ustawa gminna z dnia 17. Marca 1849. (ob. tom uzupełniający dziennika praw państwa Nr. 170). przełożonych gmin tak między sobą, jak w stycznościach z władzami państwa, co się tycze urzędowych spraw poruczonego gminom zakresu działalności, przyznaje się uwolnienie od portoryum przy poczcie listowej i wozowej pod tym warunkiem, ażeby posełki pieczęcią urzędową zamknięte, na adresie zaś wyszczególnieniem odsełającego przeło-

4. Die Ausstellung öffentlich beglaubigter Fortgangszeugnisse von Seite der Institutsdirection kann nur auf Grund von Prüfungen erfolgen, die von wirklichen Professoren des Institutes vorgenommen werden.

5. Für ein Fach, welches eine Kunst oder Fertigkeit zum Gegenstande hat, wozu in der oben (Nr. 1) angeführten Richtung auch die lebenden Sprachen zu zählen sind, wird an technischen Instituten Ein Lehrer genügen; desshalb sind Gesuche um Zulassung zur Ertheilung solchen Unterrichts, wenn ein bereits vom Staate bestellter oder zugelassener Lehrer am Institute vorhanden ist, in der Regel abzuweisen. Nur im Falle sich das Bedürfniss eines zweiten Lehrers unzweifelhaft herausstellt, was jedenfalls genau nachzuweisen seyn wird, kann auf einen zweiten Bewerber Rücksicht genommen, und nach Vornahme des Habilitirungsactes dessen Zulassung bei dem Ministerium in Antrag gebracht werden.

6. Nur vom Staate bestellte Lehrer können staatsgiltige Prüfungen vornehmen und öffentlich beglaubigte Fortgangszeugnisse ausstellen.

7. Im Falle die Vornahme von Prüfungen und die Ausstellung von öffentlich beglaubigten Fortgangszeugnissen durch einen Privatdocenten oder zugelassenen Lehrer als wünschenswerth oder nothwendig erscheinen sollte, hat die Institutsdirection im vorgeschriebenen Wege abgesonderte gehörig motivirte Anträge darüber zu stellen.

Welches Euere . . . .

ad *1. der Direction des polytechnischen Institutes zu Wien;*

ad *2. der Direction des ständisch-technischen Institutes in Prag im Wege des ständischen Landesausschusses;*

ad *3. der Direction des ständischen Joanneums in Gratz im Wege des ständischen Landesausschusses;*

ad *4. der Direction der technischen Lehranstalt in Brünn;*

ad *5. der Direction der technischen Akademie in Lemberg;*

an Alle zur genauen Darnachachtung eröffnen wollen.

Thun *m. p.*

336.

Erlass des Handelsministeriums vom 16. August 1850,

wirksam für alle Kronländer, in welchen das Gemeindegesetz vom 17. März 1849 Giltigkeit hat,

wodurch die Portofreiheit rücksichtlich der Gemeindevorstände geregelt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten findet sich im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern zu nachstehender Verordnung bestimmt:

In allen Kronländern, in welchen das Gemeindegesetz vom 17. März 1849 (Ergänzungsband des Reichsgesetzblattes vom J. 1849, Nr. 170) Giltigkeit hat, wird den Gemeindevorständen unter sich und im Verkehre mit den Staatsbehörden in den ämtlichen Angelegenheiten des, den Gemeinden übertragenen Wirkungskreises die Portofreiheit bei der Brief- und Fahrpost unter der Bedingung zugestanden, dass die Sendungen mit dem Amtssiegel verschlossen, auf der Adresse aber mit der Angabe der absendenden Gemeindevorstehung oder

żeństwa gminy, albo odsełającej władzy państwa wraz z nadmienieniem: „ex offo w poruczonym zakresie działalności“ albo też: „ex offo w sprawach państwa“ oznaczone były.

Co się tycze nadużycia tego uwolnienia od portoryum, ważność mają powszechnie przeciw temu ustanowione karne przepisy.

Korespondencya władz i przełożeństw gminnych z pojedynczymi gminnymi członkami, tudzież korespondencya wynikająca z naturalnego działalności zakresu gmin, zostaje do opłaty portoryum zobowiązaną.

Bruck m. p.

337.

Rozrzadzenie ministerstwa handlu z dnia 25. Sierpnia 1850,

oznaczające sposób wystawiania recepisów pocztowych w sprawach protestów wekslowych.

Zgodnie z paragrafami 45—46. powszechnej ustawy wekslowej z dnia 25. Stycznia 1850., poleca się wszystkim władzom pocztowym i urzędom, aby przy podawaniu listów zarekomendowanych w sprawach protestów wekslowych, któreto listy jako takie na adresie oznaczone być muszą, tak w podawczym jak też w retour-recepisie (jeżeli kto takowego żąda), zamieszczali zupełną firmę, albo imię i przezwisko adresata, wedle tego, jak brzmi adresa listu, tudzież na odwrotnej stronie recepisu podawczego zupełną firmę albo imię i przezwisko podawcy. Podawcy zaś listu takowego, wskazać się winno, aby stosownie do §. 15. porządku poczty listowej, na stronie pieczęci zarekomendowanego listu, zamieścił swe zupełne nazwisko albo firmę.

Bruck m. p.

338.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 26. Sierpnia 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, dla których ustawa postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850. w wykonaniu stoi,

zatwierdzające rozporządzenie z dnia 3. Sierpnia t. r. *) o przyspieszyć się mającem otworzeniu list przysięgłych.

Najwyższą uchwałą d^to Ischl 19. Sierpnia 1850, raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, następnie zatwierdzić rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 3. Sierpnia 1850., zgodnie z ministerstwem spraw wewnętrznych wydane, tyczące się przyspieszenia utworzenia list przysięgłych.

Co do powszechnej podaje się wiadomości.

Schmerling m. p.

---

*) W części CVIII. dziennika praw państwa Nro 324

Staatsbehörde und der Anmerkung „ex offo im übertragenen Wirkungskreise" oder auch „ex offo in Staatsangelegenheiten" bezeichnet sei.

Rücksichtlich des Missbrauches dieser Portofreiheit haben die allgemein hiefür bestimmten Strafvorschriften zu gelten.

Die Correspondenz der Behörden und der Gemeindevorstände mit einzelnen Gemeindegliedern, sowie die aus dem natürlichen Wirkungskreise der Gemeinden entspringende Correspondenz bleibt portopflichtig.

Bruck m. p.

337.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 25. August 1850,

über die Art der Ausstellung der Postrecepisse in Wechselprotest-Angelegenheiten.

Im Einklange mit den §§. 45 und 46 der allgemeinen Wechselordnung vom 25. Jänner 1850 werden sämmtliche Postbehörden und Aemter angewiesen, bei Aufgaben von recommandirten Briefen in Wechselprotest-Angelegenheiten, welche Briefe als solche auf der Adresse bezeichnet seyn müssen, sowohl in dem Aufgabs- als in dem Retourrecepisse (wenn ein solches verlangt wird), die vollständige Firma, oder den Vor- und Zunamen des Adressaten, je nachdem die Adresse des Briefes lautet, ferner auf der Rückseite des Aufgabsrecepisses die vollständige Firma oder den Vor- und Zunamen des Aufgebers anzuschreiben. Der Aufgeber eines solchen Briefes ist aber zu verhalten, nach §. 15 der Briefpostordnung auf der Siegelseite des recommandirten Briefes seinen vollen Namen (oder die Firma) anzusetzen.

Bruck m. p.

338.

Erlass des Justizministeriums vom 26. August 1850,

wirksam für alle Kronländer, in welchen die Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 in Wirksamkeit steht.

wodurch die kaiserliche Entschliessung kundgemacht wird, womit die Verordnung vom 3. August d. J. *) über die zu beschleunigende Bildung der Geschwornenlisten genehmigt wird.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung ddo. Ischl am 19. August 1850, die von dem Justizministerium im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern erlassene Verordnung vom 3. August 1850, die Beschleunigung der Bildung der Geschwornenlisten betreffend, nachträglich zu genehmigen geruht.

Diess wird hiemit allgemein bekannt gemacht.

Schmerling m. p.

---

*) Im CVIII. Stücke des Reichsgesetzblattes Nr. 321.

Sprostowanie omyłek druku.

W części:	Nro:	stronnica:	zamiast:	popraw:
„ XXII;	50;	506 pod lit. n;	indossamen*tu*,	indossamen*ta*.
„ LXVIII;	219;	923 i 924; w trzecim wierszu każdej z 3ch rot przysięgi.	pierwszemu, z Bożej §.	pierwszemu, *a po nim Jego Następcy z Najjaśniejszego Domu „Habsburg Lothringen*,“ z Bożej §.
„ LXXII;	235;	940 pod lit. c;	Do tłumaczenia tak na język łaciński i *greckiwi* jak z łacińskiego §.	Do tłumaczenia tak na język łaciński jak z łacińskiego i *greckiego* §.
LXXXVIII;	260;	1161;	(*instrukcya* dla §. §. 19).	(*organiczna ustawa* dla §. §. 19, w *dzienniku praw państwa* Nr. 56.)

Druckfehler - Verzeichniss.

a) *Im XVII. Stücke, Nr. 25 (die Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 enthaltend), soll es Seite 379. §. 444. zweite Zeile statt: „um die Uebertretung“ richtig „um die Ueberweisung“ heissen.*

b) *Im XXII. Stücke, Nr. 50, ist in der Tarifspost Nr. 102, Seite 574,* lit. n, *zwischen den zwei Worten „Indossaments und Bürgschaften“ irrig ein Abtheilungszeichen statt eines Beistriches eingeschoben worden. Es soll daher richtig heissen: „Indossaments, Bürgschaften“.*

c) *Im LXVIII. Stücke, Nr. 219, sind in den drei Eidesformeln nach dem Namen Seiner Majestät des Kaisers Franz Joseph die aus Versehen weggebliebenen Worte einzuschalten: „und nach Demselben Höchstdessen Thronfolger aus dem Durchlauchtigsten Hause Habsburg-Lothringen“.*

d) *Im LXXII. Stücke, Nr. 235, soll es Seite 940 unter sechstens,* lit. c, *statt: „zum Uebersetzen in das Lateinische und das Griechische und aus dem Lateinischen etc. etc. vielmehr heissen: „zum übersetzen in das Lateinische und aus dem Lateinischen und dem Griechischen etc. etc.“*

e) *Im LXXXVIII. Stücke, Nr. 260, ist unrichtig der §. 19 der Instruction für die Landesschulbehörde citirt. Dieses Citat hat sich vielmehr auf den §. 19 der organischen Verordnung für die Landesschulbehörden (Reichsgesetzblatt Nr. 56) zu beziehen.*

f) *Im CXI. Stücke, Nr. 328, ist §. 19,* lit. a, *statt der Worte „statt einer der drei Richter etc.“ vielmehr zu lesen „statt eines der drei Richter etc.“*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXVII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 12 Września 1850.

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 13. Września 1850.

339.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 22. Sierpnia 1850,

którem się w traktacie żeglugi na rz. Po z dnia 3. Lipca 1849 (dziennik praw państwa cz. CVII. Nr. 322) mylnie podane w austryackich lirach pozycye taryfowe taks żeglugi na liry włoskie prostują.

W niemieckiem, w cz. CVII 1850 dziennika praw państwa wydanem tłumaczeniu traktatu żeglugi na rz. Po, z dnia 3. Lipca 1849, są pozycye taryfowe taks żeglugi mylnie w austryackich lirach podane, które jednak wedle art. XXIV. traktatu należytości włoskiemi lirami wymierzono.

Bruck m. p.

340.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 2. Września 1850,

którem się w skutek Najwyższej uchwały z dnia 19. Sierpnia 1850 rozciąga postanowienie §. 2. przepisu o egzaminach do pocztowej służby państwa, także i na odbyty z dobrym skutkiem kurs naukowy w c. k. kompaniach kadetów w Ołomuńcu albo w Gracu albo w szkole korpusu pionierów w m. Tuln.

W skutek upoważnienia, przez Najjaśniejszego Pana Najwyższą uchwałą z dnia 19. Sierpnia 1850 udzielonego, rozciąga się postanowienie §. 2 przepisu o egzaminach do pocztowej służby państwa *) tak dalece, iż także i owi kompetenci jako aspiranci do c. k. służby pocztowej przypuszczeni być mają, którzy są w stanie wykazać się z odbytego zupełnie i z dobrym skutkiem kursu naukowego w c. k. kompaniach kadetów w Ołomuńcu albo w Gracu albo w szkole korpusu pionierów w m. Tuln.

Bruck m. p.

---

*) Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 23. Kwietnia 1850 w cz. LXXX. dziennika praw państwa, Nr. 247.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXVII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 12. September 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 13. September 1850.

339.

Erlass des Handelsministeriums vom 22. August 1850.

womit die in dem Po-Schiff-Fahrtsvertrage vom 3. Juli 1849 (Reichsgesetzblatt 1850. CVII. Stück. Nr. 322) unrichtig in österreichischen Liren angegebenen Tarifssätze der Schiff-Fahrtstaxen auf italienische Liren berichtigt werden.

In der, in dem CVII. Stück des Reichsgesetzblattes ausgegebenen deutschen Uebersetzung des Po-Schiff-Fahrtsvertrages vom 3. Juli 1849 sind die Tarifssätze der Schiff-Fahrtstaxen unrichtig mit österreichischen Liren bezeichnet, da nach Art. XXIV. des Vertrages die Gebühren in italienischen Liren bemessen sind.

***Bruck** m. p.*

340.

Erlass des Handelsministeriums vom 2. September 1850,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 19. August 1850 die Bestimmung des §. 2. der Vorschrift über die Staatspostdienst-Prüfungen auch auf den mit gutem Erfolge zurückgelegten Lehrcurs in den k. k. Cadeten-Compagnien zu Olmütz oder Gratz oder in der Pionnier-Corpsschule zu Tuln ausgedehnt wird.

In Folge der von Seiner Majestät mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 19. August 1850 ertheilten Ermächtigung wird die Bestimmung des §. 2 der Vorschrift über die Staatspostprüfungen) dahin ausgedehnt, dass auch jene Bewerber als Aspiranten zum k. k. Postdienste zuzulassen sind, welche sich über den vollständig und mit gutem Erfolge zurückgelegten Lehrcurs in den k. k. Cadeten-Compagnien zu Olmütz oder Gratz oder in der Pionnier-Corpsschule zu Tuln auszuweisen vermögen.*

***Bruck** m. p.*

**) Erlass des Handelsministeriums vom 23. April 1850, im LXXX. Stücke des Reichsgesetzblattes, Nr. 247.*

341.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 3. Września 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnyoh, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego

którem się obwieszcza postępowanie z 5procentowemi bankowemi obligacyami na dniu 2. Września 1850 w rzędzie Nr. 74. wylosowanemi.

Odnośnie do okólnego rozporządzenia niższo-austryackiego rządu z dnia 29. Października 1829. obwieszcza się, iż wylosowane na dniu 2. Września t. r. w rzędzie Nr. 74. 5procentowe bankowe obligacye od Nr. 67331 aż włącznie do Nr. 68.462, między któremi się obligacya Nr. 67.437 z połową summy kapitałowej, reszta zaś z całemi summami kapitałowemi znajduje, wedle postanowień Najwyższego patentu z dnia 21. Marca 1818 za nowe, podług pierwotnej stopy procentowej w mon. konw. prowizyę przynoszące zapisy długu Stanu wymienione będą.

Krauss m. p.

342.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 3. Września 1850 w porozumieniu z ministeryami spraw wewnętrznych tudzież wyznań i oświecenia,

moc mające dla wszystkick krajów koronnych, dla których wydanym został cesarski patent z dnia 4. Marca 1849. co do politycznych praw, przez konstytucyonalną rządu formę zagwarantowanych,

którem się dozwala, aby w przypadku, gdyby katolicki jaki duchowny dla zbrodni albo wykroczeń skazanym został, udzielano biskupowi akta rozprawy.

Stósownie do Najwyższej uchwały z dnia 18. Kwietnia t. r. wydanej na najuniżeńszy ministeryalny wniosek z dnia 7. Kwietnia t. r., tyczący się odbytych z katolickimi biskupami rozpraw względem uregulowania kościelnych spraw, odnośnie do rozporządzenia ministra wyznań z dnia 15. Lipca 1850, (D. p. p. cz. CV. Nr. 320.) rozporządza się niniejszem, iż władze, w przypadku, gdyby prawomocnie skazanym został katolicki jaki duchowny z powodu zbrodni lub wykroczeń, biskupowi udzielać winny na jego żądanie akta rozprawy.

Schmerling m. p.

343.

Rozrządzenie c. k. ministra sprawiedliwości z dnia 6. Września 1850,

którem się postanawia liczba przysięgłych dla okręgu każdego krajowego sądu potrzebnych.

W wykonaniu §. 37. ust. post. karn. z dnia 17. Stycznia 1850, postanawia się niniejszem liczba przysięgłych, w okręgu każdego sądu krajowego w owych krajach koronnych, w których ustawa postępowania karnego moc ma, w rocznej liście zamieścić się mających, jak następuje:

Dla c. k. krajowego sądu we Wiedniu . . . . na 800 przysięgłych
„ „ „ „ „ Wiener-Neustadt „ 200 „
„ „ „ „ „ St. Pölten . . . . „ 250 „

341.

Erlass des Finanzministeriums vom 3. September 1850,

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches,

womit die Behandlung der am 2. September 1850 in der Serie Nr. 74 verlosten Banco-Obligationen zu 5 Percent kundgemacht wird.

Mit Beziehung auf die Circularverordnung der niederösterreichischen Regierung vom 29. October 1829 wird bekannt gemacht, dass die am 2. September d. J. in der Serie Nr. 74 verlosten Banco-Obligationen zu 5 Percent von Nr. 67.331 bis inclusive 68.462, worunter die Obligation Nr. 67.437 mit der Hälfte der Capitalssumme, die übrigen aber mit den ganzen Capitalsbeträgen enthalten sind, nach den Bestimmungen des Allerhöchsten Patentes vom 21. März 1818 gegen neue, zu dem ursprünglichen Zinsfusse in Conventions-Münze verzinsliche Staatsschuldverschreibungen umgewechselt werden.

Krauss *m. p.*

342.

Verordnung des Justizministeriums, im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern, dann des Cultus und Unterrichts vom 3. September 1850,

giltig für alle Kronländer, für welche das kaiserliche Patent vom 4. März 1849 in Betreff der durch die constitutionelle Staatsform gewährleisteten politischen Rechte erlassen wurde,

wodurch in dem Falle, wenn ein katholischer Geistlicher wegen Verbrechen oder Vergehen verurtheilt worden ist, die Mittheilung der Verhandlungsacten an den Bischof gestattet wird.

In Gemässheit der Allerhöchsten Entschliessung vom 18. April d. J., welche über den allerunterthänigsten Ministerialvortrag vom 7. April d. J. über die mit den katholischen Bischöfen wegen Regelung der kirchlichen Angelegenheiten gepflogenen Verhandlungen erflossen ist, wird mit Beziehung auf die Verordnung des Ministers des Cultus vom 15. Juli 1850 (Reichsgesetzblatt CV., St., Nr. 320) hiermit verordnet, dass die Behörden in dem Falle, wenn ein katholischer Geistlicher wegen Verbrechen oder Vergehen rechtskräftig verurtheilt worden ist, dem Bischofe die Verhandlungsacten auf sein Verlangen mitzutheilen haben.

Schmerling *m. p.*

343.

Verordnung des Justizministeriums vom 6. September 1850,

giltig für alle Kronländer, in welchen die Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 in Wirksamkeit ist,

womit die Zahl der für jeden Landesgerichtssprengel erforderlichen Geschwornen festgesetzt wird.

In Ausführung des §. 37 der Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 wird hiemit die Zahl der in jedem Landesgerichtssprengel der Kronländer, in welchen die Strafprocessordnung in Wirksamkeit ist, auf die Jahresliste zu setzenden Geschwornen festgesetzt, wie folgt:

Das k. k. Landesgericht in	Wien	auf	800	Geschworne
„ „ „	„ Wiener-Neustadt	„	200	„
„ „ „	„ St. Pölten . .	„	250	„

Dla c. k. krajowego sądu w Krems . . . . na 300 przysięgłych
" " " " " Linc . . . . " 400 "
" " " " " Steyer . . . . . " 200 "
" " " " " Solnogród . . . " 300 "
" " " " " Praga . . . . . " 600 "
" " " " " Budziejowice . . " 250 "
" " " " " Tabor . . . . . " 300 "
" " " " " Kuttenberg . . . " 300 "
" " " " " Hohenmauth . . " 300 "
" " " " " Königgräc . . . " 400 "
" " " " " Gitschin . . . . " 400 "
" " " " " Reichenberg . . " 200 "
" " " " " czesk. Leipa . . " 300 "
" " " " " Brüx . . . . . . " 250 "
" " " " " Eger . . . . . . " 300 "
" " " " " Pilsno . . . . . " 300 "
" " " " " Pisek . . . . . " 300 "
" " " " " Berno . . . . . " 400 "
" " " " " Igława . . . . . " 250 "
" " " " " Znajm . . . . . " 200 "
" " " " " Ołomuniec . . . " 300 "
" " " " " Neutitschein . . " 250 "
" " " " " Hradisch . . . . " 300 "
" " " " " Opawa . . . . . " 300 "
" " " " " Cieszyn . . . . " 200 "
" " " " " Grac . . . . . . " 400 "
" " " " " Leoben . . . . . " 200 "
" " " " " Cilli . . . . . . " 300 "
" " " " " Celowiec . . . . " 300 "
" " " " " Lublana . . . . " 300 "
" " " " " Neustadl . . . . " 200 "
" " " " " Insbruk . . . . " 250 "
" " " " " Botzen . . . . . " 250 "
" " " " " Feldkirch . . . " 200 "
" " " " " Trydent . . . . " 300 "
" " " " " Roveredo . . . " 200 "
" " " " " Tryest . . . . . " 300 "
" " " " " Goryeya . . . . " 200 "
" " " " " Rovigno . . . . " 200 "

Schmerling m. p.

Das k. k. Landesgericht in	*Krems*	*auf*	**300**	*Geschworne*
„ „ „ „	*Linz*	„	**400**	„
„ „ „ „	*Steyer*	„	**200**	„
„ „ „ „	*Salzburg*	„	**300**	„
„ „ „ „	*Prag*	„	**600**	„
„ „ „ „	*Budweis*	„	**250**	„
„ „ „ „	*Tabor*	„	**300**	„
„ „ „ „	*Kuttenberg* . .	„	**300**	„
„ „ „ „	*Hohenmauth* . .	„	**300**	„
„ „ „ „	*Königgrätz* . .	„	**400**	„
„ „ „ „	*Gitschin* . . .	„	**400**	„
„ „ „ „	*Reichenberg* . .	„	**200**	„
„ „ „ „	*Böhmisch-Leippa*	„	**300**	„
„ „ „ „	*Brüx*	„	**250**	„
„ „ „ „	*Eger*	„	**300**	„
„ „ „ „	*Pilsen*	„	**300**	„
„ „ „ „	*Pisek*	„	**300**	„
„ „ „ „	*Brünn*	„	**400**	„
„ „ „ „	*Iglau*	„	**250**	„
„ „ „ „	*Znaim*	„	**200**	„
„ „ „ „	*Olmütz*	„	**300**	„
„ „ „ „	*Neutitschein* . .	„	**250**	„
„ „ „ „	*Hradisch* . . .	„	**300**	„
„ „ „ „	*Troppau* . . .	„	**300**	„
„ „ „ „	*Teschen* . . .	„	**200**	„
„ „ „ „	*Gratz*	„	**400**	„
„ „ „ „	*Leoben*	„	**200**	„
„ „ „ „	*Cilli*	„	**300**	„
„ „ „ „	*Klagenfurt* . .	„	**300**	„
„ „ „ „	*Laibach* . .	„	**300**	„
„ „ „ „	*Neustadtl* . .	„	**200**	„
„ „ „ „	*Innsbruck* . .	„	**250**	„
„ „ „ „	*Botzen*	„	**250**	„
„ „ „ „	*Feldkirch* . . .	„	**200**	„
„ „ „ „	*Trient*	„	**300**	„
„ „ „ „	*Roveredo* . . .	„	**200**	„
„ „ „ „	*Triest*	„	**300**	„
„ „ „ „	*Görz*	„	**200**	„
„ „ „ „	*Rovigno* . . .	„	**200**	„

Schmerling *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXVIII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 12. Września 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 16. Września 1850.

344.

Rozrządzenie c. k. ministerstwa finansów z dnia 7. Sierpnia 1850.

dotyczące niektóre zmiany wykonawczego przepisu z dnia 28. Listopada 1849. co do wymierzania i pobierania podatku konsumcyjnego od wyrobów cukru z buraków,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, wyjąwszy Dalmacyą.

Uwzględniając doświadczenia od chwili wydania przepisu z dnia 28. Listopada 1849. (dziennik praw państwa r. 1849. Nr. 27. i 28) nabyte, rozporządzają się za uchwałą Rady ministrów, w wspomnianym właśnie przepisie, co do wymierzania i pobierania podatku konsumcyjnego od wyrobów cukru z buraków, w skutek Najwyższego postanowienia Najjaśniejszego Pana, J. C. Mości, z d. 12. Listopada 1849 (dziennik praw państwa r. 1849 L. 16.), zaprowadzonego, zmiany następujące:

§. 1.

Podatek konsumcyjny od wyrobów cukru z buraków, już nie podług ilości tych wyrobów, lecz podług wagi buraków, do wyrabiania wniesionych, wymierzany i pobierany będzie. Od chwili działalności tego sposobu pobierania podatku, starowi samo już wniesienie buraków do miejsc, dla ich wyrabiania przeznaczonych, postępowanie podatkowi ulegające, przeto też niezameldowane przedsięwzięcie tej czynności jako ukrócenie dochodowe ukaranem będzie.

§. 2.

Oznaczenie wagi ilości buraków, do wyrabiania wniesionych, dzieje się z reguły przez bezpośrednie przeważanie buraków, które się do wyrabiania dostawiają. Może jednak fabrykantom cukru, za osobnem upraszaniem, przyzwolonem być, ażeby toż wagi oznaczenie nastąpiło wedle zameldowanego i przez władzę, ku temu ustanowioną, uznanego, co do zdziałania, usposobienia aparatów fabrycznych, użytych do wyrabiania cukru z buraków.

Ugodzenie się o summę pauszalną, nie ma już miejsca.

§. 3.

Ktokolwiek z buraków cukier wyrabiać chce, powinien przynajmniej na ośm dni przed rozpoczęciem roboty, urzędowi albo urzędnikowi nadzorującemu, podać w 2-ch

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 12. September 1850, in der gegenwärtigen Doppelausgabe am 16. September 1850.

344.

Erlass des Finanzministeriums vom 7. September 1850,

wirksam für alle Kronländer, ausser Dalmatien,

betreffend einige Abänderungen der Vollzugsvorschrift vom 28. November 1849 über die Bemessung und Einhebung der Verbrauchssteuer von den Zuckererzeugnissen aus Runkelrüben.

Mit Rücksicht auf die seit Erlassung der Vorschrift vom 28. November 1849 (Reichsgesetzblatt 1849, Nr. 27 und 28) erlangten Erfahrungen werden über Beschluss des Ministerrathes an der gedachten Vorschrift, in Absicht auf die Bemessung und Einhebung der in Folge Allerhöchster Entschliessung Seiner Majestät des Kaisers vom 12. November 1849 (Reichsgesetzblatt 1849, Z. 16) angeordneten Verbrauchsabgabe von den Zuckererzeugnissen aus Rüben, folgende Aenderungen angeordnet:

§. 1.

Die Verbrauchsabgabe von den Zuckererzeugnissen aus Rüben wird nicht mehr nach der Menge dieser Erzeugnisse, sondern nach dem Gewichte der zur Verarbeitung gelangenden Rüben bemessen und eingehoben. Von der Wirksamkeit dieser Art der Einhebung an, bildet die Einbringung der Rüben in die zur Verarbeitung derselben bestimmten Localitäten das steuerbare Verfahren, und es wird die unangemeldete Vornahme dieser Handlung als Gefällsverkürzung bestraft.

§. 2.

Die Bestimmung des Gewichtes der zur Verarbeitung gelangenden Rübenmenge erfolgt in der Regel durch unmittelbares Abwägen der Rüben, welche der Verarbeitung zugeführt werden. Es kann jedoch über besonderes Ansuchen den Zuckererzeugern zugestanden werden, dass diese Gewichtsbestimmung nach der angemeldeten, und von der dazu bestimmten Behörde anerkannten Leistungsfähigkeit der zur Zuckererzeugung aus Rüben benützten Betriebsvorrichtungen erfolge.

Eine Abfindung für eine Pauschalsumme findet nicht mehr Statt.

§. 3.

Jeder, der aus Rüben Zucker erzeugen will, hat wenigstens acht Tage vor dem Beginne der Arbeit die Anzeige über den bevorstehenden Betrieb dem Amte oder dem Beamten, dem die

egzemplarzach oznajmienie o nastąpić mającej fabrykacyi, w któremto podaniu zawarte być muszą następujące wyszczególnienia:

a) Ilość wszelkich zasobów buraków tak świeżych jak suszonych, wraz z oznaczeniem miejsca ich przechowania. Każde później się wydarzające powiększenie zasobu buraków, ma tym samym sposobem w ciągu trzech dni dodatkowo oznajmionem być.

b) Plan fabrykacyi, t. j. metoda fabrykacyi, czy się używa pras, aparatów ekstrakcyjnych, i t. d., tudzież dzień, w którym ma się zacząć fabrykacya i przewidzialne najdłuższe trwanie tejże; dalej czy robota nieprzerwanie dniem i nocą się odbywa, albo przez które dni i godziny przerywaną bywa; nakoniec, w jakich ilościach świeże lub suszone buraki w 24-ch godzinach wyrabiane bywają.

c) Z tem oznajmieniem połączonem być może także żądanie o wyznaczenie ilości buraków do wyrabiania, stosownie do usposobienia aparatów fabrycznych, pod względem ich zdziałania, i do trwania fabrykacyi. Na co jednak tym tylko fabrykom zezwolić można, w których roboty nieprzerwanie dniem i nocą się odbywają, wyjąwszy niedziele i święta i przerwy, przez zaszłe przeszkody w aparatach fabrycznych albo przez potrzebne tychże czyszczenie, koniecznie wymagane.

§. 4.

Podania takowe będą przez wyznaczonego ku temu urzędnika, albo ustanowionego, na podstawie opisu aparatów fabrycznych dochodzone i sprawdzone. Jeden egzemplarz sprawdzonego oznajmienia, zwraca się podatkującemu, opatrzony potwierdzeniem odbytej urządowej czynności, i ma w miejscowościach fabryki być przechowanym, i urzędnikom, albo ustanowionym, do dozorowania nad fabrykacyą przeznaczonym, na każde żądanie do wglądnienia przedkładanym.

§. 5.

Oznajmienia o zmianach w planie fabrykacyi, podczas jej trwania zamierzonych, przynajmniej 24 godzin przed ich wykonaniem, podobnym sposobem w 2ch egzemplarzach podawane być mają, i postępuje się z niemi tak jak z oznajmieniem samego planu fabrykacyi.

§. 6.

Oprócz namienionego oznajmienia fabrykacyi, ma się co miesiąc, a to trzy dni przed rozpoczęciem miesiąca, w trzech równo-brzmiących egzemplarzach podawać do urzędnika dochodowego, albo do urzędu dochodowego lub poborowego, któremu fabrykę w tej mierze poruczono, opowiedzenie, jaka ilość wagi buraków w biegu miesiąca wyrobioną będzie. Jeżeliby fabrykacya już przy obwieszczeniu niniejszego rozporządzenia rozpoczętą była, natenczas dostatecznem jest, uskutecznić to opowiedzenie w ciągu jednego tygodnia po wejściu niniejszego przepisu w wykonanie.

§. 7.

Urzędnik dochodowy albo urząd, u którego dzieje się opowiedzenie, wyrachuje summę podatku od opowiedzianej ilości buraków wypadającą, stosownie do uczynionego opowiedzenia na podstawie wymiaru, podług którego, od każdego cetnara surowych buraków, podatek po 5. kr. mon. konw., od każdego zaś cetnara suchych buraków po $27^{1}/_{2}$ kr. mon. konw. wypada. Jeżeli urzędnik ten, albo urząd, uprawnionym jest oraz do pobierania należytości, natenczas ją ten także pobiera i podatkującemu na

Ueberwachung zugewiesen ist, in doppelter Ausfertigung zu überreichen, worin folgende Angaben enthalten seyn müssen:

a) *Die Menge der sämmtlichen Vorräthe an frischen und getrockneten Rüben nebst dem Orte ihrer Aufbewahrung. Jeder sich später ergebende Zuwachs am Rübenvorrathe ist auf dieselbe Art binnen drei Tagen nachträglich anzuzeigen;*

b) *der Betriebsplan, d. h. die Fabrikationsmethode, ob sich der Pressen, der Extractions-Vorrichtungen u. s. f. bedient werde, dann der Tag, an welchem der Betrieb beginnt, und die voraussichtlich längste Dauer desselben; ferner ob die Arbeit Tag und Nacht ununterbrochen fortgesetzt oder durch welche Tage und Stunden sie unterbrochen wird, endlich welche Mengen von frischen und getrockneten Rüben binnen 24 Stunden verarbeitet werden;*

c) *mit dieser Anzeige kann auch das Ansuchen um Bestimmung der zur Verarbeitung gelangenden Rübenmenge nach der Leistungsfähigkeit der Betriebsvorrichtungen und der Betriebsdauer verbunden werden. Sie darf aber nur jenen Fabriken zugestanden werden, in denen Tag und Nacht ununterbrochen, bloss mit Ausnahme der Sonn- und Feiertage, und der durch Störungen in den Werksvorrichtungen oder durch die Nothwendigkeit der Reinigung derselben gebotenen Stillstände, gearbeitet wird.*

§. 4.

Diese Abgaben werden von dem dazu bestimmten Beamten oder Angestellten auf Grund der Werksbeschreibung geprüft und richtig gestellt. Ein Exemplar der richtig gestellten Anzeige wird dem Steuerpflichtigen mit der Bestätigung über die gepflogene Amtshandlung versehen, zurückgestellt, und ist in den Betriebsräumen aufzubewahren, und den zur Ueberwachung des Betriebes bestimmten Beamten oder Angestellten auf jedesmaliges Verlangen zur Einsicht vorzulegen.

§. 5.

Anzeigen über Aenderungen im Betriebsplane, welche während der Dauer des Betriebes beabsichtiget werden, sind wenigstens 24 Stunden vor deren Ausführung in doppelter Ausfertigung auf gleiche Weise zu überreichen, und werden auf dieselbe Art behandelt, wie die Anzeige des Betriebsplanes selbst.

§. 6.

Nebst der erwähnten Betriebsanzeige ist monatlich, und zwar drei Tage vor Beginn des Monates, bei dem Gefällsbeamten oder dem Gefälls- oder Steueramte, welchem die Fabrik in dieser Beziehung zugewiesen ist, die Anmeldung, welche Gewichtsmenge Rüben im Laufe des Monates verarbeitet werden wird, in drei gleichlautenden Ausfertigungen einzubringen. Sollte der Betrieb bei Bekanntmachung dieses Erlasses bereits begonnen haben, so genügt es, diese Anmeldung im Laufe einer Woche nach der Wirksamkeit der gegenwärtigen Vorschrift zu bewerkstelligen.

§. 7.

Der Gefällsbeamte oder das Amt, bei welchem die Anmeldung geschieht, berechnet nach der geschehenen Anmeldung auf der Grundlage des Ausmasses, zufolge welchem für jeden Centner roher Rüben die Abgabe mit 5 kr. C. M., für jeden Centner getrockneter Rüben mit $27\frac{1}{2}$ kr. C. M. entfällt, den für die angemeldete Rübenmenge sich ergebenden Steuerbetrag. Ist dieser Beamte oder das Amt zugleich zur Einhebung der Gebühr berechtigt, so wird diese auch von denselben übernommen, und dem Steuerpflichtigen dafür die Zahlungsbollete mit der

to boletę zapłaty, zaopatrzoną potwierdzeniem odebrania, wydaje. Jeżeli zaś urząd lub urzędnik do pobierania należytości nie jest upoważnionym, natenczas wydaje tenże podatkującemu przekazanie wypłaty, i odsela go do urzędu, do odebrania tej należytości przeznaczonego.

Dopóki boleta zapłaty, opatrzona potwierdzeniem odebranej należytości, nie znajduje się w miejscowościach fabryki w ręku podatkującego, albo tego, który zamiast niego sprawę zdawać ma, nie może podatkowe postępowanie rozpoczętem być.

§. 8.

Nadzorowanie nad fabryką, odnosi się w tych przedsiębiorstwach, przy których waga buraków przez przeważenie oznacza się, do dostrzegania rzeczywiście wykazujących się rezultatów przeważenia; przy tych zaś, gdzie ilość buraków do wyrabiania wniesionych, podług czasu trwania fabrykacyi, i oraz podług usposobienia fabrycznych aparatów pod względem ich zdziałania, dochodzi się, odnosi się dozorowanie do tego, aby tylko opowiedzianemi maszynami i przyrządzeniami, i w sposób opowiedziany, tudzież tylko w czasie w opowiedzeniu podanym, wyrabiano.

§. 9.

W fabrykach, w których oznaczenie ilości buraków przez przeważenie się dzieje, musi to przeważenie uskutecznionem być w obecności urzędnika, albo ustanowionego ku temu przeznaczonego. Można przy tem dziesiętnej używać wagi, jednakże nie można nigdy mniej przeważać niż 5. cetnarów na raz. Waga i ciężary do ważenia kosztem fabrykanta dostarczane być muszą.

Aby urzędowe przeważenie buraków miejsce mieć mogło, podatkujący obowiązany jest, takie w budowli zaprowadzić zakłady i inne urządzenia, aby organa administracyi podatkowej, którym przeważenie poruczono, od wilgoci i narażeń na złe powietrze ile możności ochronione były.

Jeżeli świeże buraki się wyrabiają, tedy przeważenie dzieje się w bliskości apauatu zdrobniającego. Jeżeli buraki bezpośrednio do tego aparatu z maszyny czyszczącej przechodzą, natenczas wolno przeważać je przed czyszczeniem, i za nieczystość na nich się znajdującą, odciągnąć sobie 5% wagi brutto.

Suszone buraki muszą w bliskości naczyń ekstraktacyjnych przeważane być i zaraz po przeważeniu do wyrabiania wzięte, albo w miejscowości stojącej pod spólnem zamknięciem urzędnika albo ustanowionego nad fabryką dozorującego, przechowane.

§. 10.

Jeżeli ilość buraków podług trwania fabrykacyi i usposobienia przyrządzeń fabrycznych pod względem ich zdziałania oznaczoną bywa, tedy może władza, do zakresu której dozorowanie onychże należy, każdego czasu, kiedy względem tej ilości wątpliwości ma, któryćhby ani fabrykant ani jego zastępca należycie nie uchylił, spowodować te dochodzenia i dostrzegania, jakieby się potrzebnemi ukazywały do bliższego wyjaśnienia stanu rzeczy.

Jeżeli się pokazuje, że waga buraków do wymierzenia za podstawę wzięta, o piętnaście odsetków albo nadto jest mniejsza, niżeli rzeczywista wypadłość, natenczas może fabrykantowi na resztę trwania fabrykacyi odjętem być wymierzanie wagi buraków podług czasu, przez który fabrykacya trwa i podług usposobienia przyrządzeń fabrycznych pod względem ich zdziałania.

Empfangsbestätigung übergeben. Ist das Amt oder der Beamte zur Gebühreneinhebung nicht ermächtigt, so wird von demselben dem Steuerpflichtigen die Zahlungsanweisung hinausgegebent und derselbe an das zur Uebernahme dieser Gebühr bestimmte Amt gewiesen.

Bevor sich die mit der Empfangsbestätigung versehene Zahlungsbollete im Betriebslocale und in den Händen des Steuerpflichtigen oder desjenigen befindet, welcher an dessen Stelle Rede und Antwort zu geben hat, darf das steuerbare Verfahren nicht begonnen werden.

§. 8.

Die Ueberwachung der Fabrik bezieht sich in jenen Unternehmungen, bei denen das Gewicht der Rüben durch Abwiegen bestimmt wird, auf die Beobachtung der wirklich sich ergebenden Abwägungs-Resultate, bei denen, wo die zur Verarbeitung gelangende Rübenmenge nach der Zeitdauer des Betriebes und der Leistungsfähigkeit der Betriebsvorrichtungen ermittelt wird, hingegen darauf, dass nur mit den angemeldeten Maschinen und Vorrichtungen, und in der Art, wie die Anmeldung erfolgt ist, ferner, dass nur in der Zeit, welche die Anmeldung angibt, gearbeitet wird.

§. 9.

In Fabriken, wo die Bestimmung der Rübenmenge durch Abwägen geschieht, muss diese Abwägung in Gegenwart eines hierzu bestimmten Beamten oder Angestellten vor sich gehen. Man kann sich dabei einer Decimalwage bedienen, doch sollen nie weniger als fünf Centner auf einmal abgewogen werden. Wage und Gewicht sind auf Kosten des Fabrikanten beizuschaffen.

Zum Behufe der ämtlichen Abwage der Rüben liegt es dem Steuerpflichtigen ob, solche bauliche Anstalten und sonstige Einrichtungen zu treffen, dass die mit dem Waggeschäfte betrauten Organe der Steuerverwaltung gegen Nässe und Unbilden der Witterung möglichst geschützt seien.

Werden die Rüben frisch verarbeitet, so geschieht die Abwage in der Nähe des Verkleinerungs-Apparates. Gelangen die Rüben in diesen Apparat unmittelbar aus der Waschmaschine, so ist es gestattet, sie vor dem Waschen abzuwägen, und für die ihnen anhängende Unreinigkeit einen Abzug von fünf Percent des Bruttogewichtes zu gewähren.

Getrocknete Rüben müssen in der Nähe der Extractionsgefässe abgewogen werden, und sind unverweilt nach der Abwage in Verarbeitung zu nehmen, oder in einem Locale aufzubewahren, welches unter der Mitsperre des die Ueberwachung der Fabrik besorgenden Beamten oder Angestellten steht.

§. 10.

Wird die Rübenmenge nach der Betriebsdauer und der Leistungsfähigkeit der Betriebsvorrichtungen bestimmt, so kann die Behörde, in deren Bereich die Ueberwachung derselben gehört, zu jeder Zeit, wenn sie über diese Menge Zweifel hegt, welche von dem Fabrikanten oder seinem Stellvertreter nicht gehörig gehoben werden, die zur näheren Aufklärung des Sachverhaltes nöthigen Erhebungen und Beobachtungen veranlassen.

Zeigt sich, dass das der Bemessung zum Grunde gelegte Rübengewicht um fünfzehn Percent oder darüber geringer ist, als das wirkliche Ergebniss, so kann dem Fabrikanten die Bemessung des Gewichtes der Rüben nach der Zeitdauer des Betriebes und der Leistungsfähigkeit der Betriebsvorrichtungen für den Rest der Betriebsperiode entzogen werden.

§. 11.

Jeżeli zaś w miejscowościach fabryki takowych przedsiębiorstw, którym oznaczenie ilości buraków namienionym sposobem (§. 10.) dozwolono, przeszkody zachodzą, któremi fabrykacya przez ciąg jednego lub więcej, w opowiedzeniu nie wyjętych od fabrykacyi, dni przerwaną bywa, natenczas ma podatkujący natychmiast oznajmienie o tem w trzech egzemplarzach podać do dochodowej osoby, do dozoru nad fabrykacyą przeznaczonej. Ta ma jeden egzemplarz oznajmienia tego z potwierdzeniem odebrania oznajmującemu zwrócić, istoty czynu, trwania i sposobu przerwy fabrykacyi dochodzić, i nowe tejże rozpoczęcie na wszystkich egzemplarzach zanotować.

§. 12.

Jeżeli w jakiej fabryce w ciągu jednego miesiąca mniej buraków wyrobiono, jak opowiedziano i opodatkowano, natenczas zapłacona przewyżka, jeżeli miejsce mają przepisane ku temu warunki, przy opłaceniu podatku za następujący miesiąc odciągniętą będzie.

Tylko jeżeli miesiąc, w którym mniejsza ilość wagi buraków wyrobioną została, ostatni jest w okresie trwania fabrykacyi, ma miejsce odpłata przewyżki w gotowiznie.

§. 13.

Warunki, pod któremi się zwrócenie przewyżki dopuszcza, są:

a) w owych fabrykach, w których ilość buraków przez przeważenie się oznacza, wykazanie mniej wyrobionej ilości buraków z list przeważenia (książki wagi);

b) we fabrykach, gdzie ilość buraków oznaczoną bywa podług trwania fabrykacyi i oraz usposobienia przyrządzeń fabrycznych pod względem ich zdziałania, przedłożenie opatrzonego urzędowem potwierdzeniem oznajmienia o tych przeszkodach fabrykacyi, na które przy oznaczeniu wyrobionej ilości rzepy żadnego nie miano względu.

§. 14.

Jeżeli we fabrykach, gdzie ilość buraków do wyrabiania wnoszonych przez przeważenie oznaczoną bywa, w ciągu miesiąca więcej buraków wyrobiono, jak opowiedziano i opodatkowano, wtedy nadwyżka natychmiast dopłaconą być ma, atoliż postępowanie karne nie ma miejsca, jeżeli przy użyciu świeżych buraków piętnaście, przy suszonej dziesięć odsetków opowiedzianej ilości wagi nie przekroczono. Większe przekroczenie podlega postępowaniu karnemu.

§. 15.

Powyższemi postanowieniami uchylają się co do wyrabiania cukru z buraków §§fy. 4. aż włącznie do 17. przepisu z dnia 28. Listopada 1849. dla wszystkich krajów koronnych wyjąwszy Węgry, Wojewodynę, Siedmiogród, Kroacyą, Slawonią i Pogranicze wojskowe, tudzież w przepisie dla dopiero namienionych krajów koronnych §§fy. 4. aż włącznie do 17.

Na miejsce postanowienia zawartego w §. 19. przepisu dla właśnie namienionych krajów koronnych, iż oddalenie z miejsc fabryki wyrobów, podatkowi ulegających, za postępowanie podatkowi podlegające uważanem być ma, obowiązuje rozporządzenie, w §. 1. niniejszego przepisu zawarte, względem tego, która czynność za postępowanie podatkowi ulegające uważaną być powinna.

§. 11.

Treten aber im Betriebslocale solcher Unternehmungen, denen die Bestimmung der Rübenmenge auf die gedachte Weise (§. 10) bewilliget ist, Hemmungen ein, durch welche der Betrieb einen oder mehrere, in der Anmeldung nicht von dem Betriebe ausgenommene Tage hindurch unterbrochen wird, so hat der Steuerpflichtige alsogleich die Anzeige hierüber in dreifacher Ausfertigung an das, mit der Ueberwachung des Betriebes beauftragte Gefällsindividuum zu erstatten. Dieses hat ein Exemplar der Anzeige mit der Empfangsbestätigung dem Anzeigenden zurückzustellen, den Thatbestand und die Dauer und Art der Unterbrechung des Betriebes zu erheben, und den Wiederbeginn desselben auf sämmtlichen Exemplaren anzumerken.

§. 12.

Wenn in einer Fabrik im Laufe eines Monates weniger Rüben verarbeitet werden, als angemeldet und versteuert worden sind, so wird der zu viel bezahlte Betrag beim Vorhandenseyn der dazu vorgeschriebenen Bedingungen bei der Entrichtung der Steuer für den nächstfolgenden Monat in Abrechnung gebracht.

Nur wenn der Monat, in welchem ein Minderwicht von Rüben verarbeitet wurde, der letzte der Betriebsperiode ist, findet eine Rückzahlung des zu viel gezahlten Betrages in Barem Statt.

§. 13.

Die Bedingungen, unter denen eine Rückvergütung zulässig ist, sind:

a) *Bei jenen Fabriken, wo die Rübenmenge durch Abwage bestimmt wird, die Nachweisung der weniger verarbeiteten Rübenmenge aus den Abwaglisten (Wagbuche);*

b) *bei Fabriken, wo die Rübenmenge nach der Betriebsdauer und der Leistungsfähigkeit der Betriebsvorrichtungen ermittelt wird, die Beibringung der mit der ämtlichen Bestätigung versehenen Anzeige über solche Betriebshemmungen, die bei der Ausmittlung der verarbeiteten Rübenmenge nicht in Anschlag gebracht wurden.*

§. 14.

Wenn in Fabriken, wo die zur Verarbeitung gelangende Rübenmenge durch Abwägen bestimmt wird, im Laufe eines Monates mehr Rüben verarbeitet wurden, als angemeldet und versteuert worden sind, so ist der Mehrbetrag alsogleich nachzuzahlen; doch findet ein Strafverfahren nicht Statt, wenn bei Verwendung frischer Rüben fünfzehn, bei getrockneten zehn Percent der angemeldeten Gewichtsmenge nicht überschritten werden. Eine grössere Ueberschreitung unterliegt dem Strafverfahren.

§. 15.

Durch die vorhergehenden Bestimmungen werden für die Zuckererzeugung aus Rüben die §§. 4 bis einschliessig 17 der Vorschrift vom 28. November 1849 für alle Kronländer ausser Ungarn, der Woiwodina, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien und der Militärgränze, dann in der Vorschrift für die letztgenannten Kronländer die §§. 4 bis einschliessig 17 ausser Wirksamkeit gesetzt.

An die Stelle der in dem §. 19 der Vorschrift für die letztgenannten Kronländer enthaltenen Bestimmung, dass die Wegbringung steuerbarer Erzeugnisse aus den Fabriksräumen als steuerbares Verfahren anzusehen sei, tritt die in dem §. 1 der gegenwärtigen Vorschrift enthaltene Anordnung, welche Handlung als steuerbares Verfahren betrachtet werden soll.

§. 16.

Co do wyrabiania cukru z innych tutejszo-krajowych płodów jak z buraków. utrzymuje się przepis z dnia 28. Listopada 1849. we wszystkich częściach, odnoszących się naten gatunek fabrykacyi.

§. 17.

Przedsiębiorstwom przemysłowym, urzędownie już oznajmionym, trudniącym się wyrabianiem cukru z buraków, niniejsze rozporządzenie doręczonem będzie, i ma względnie takowych z dniem doręczenia natychmiast w wykonanie wejść; dla wszystkich innych takowych przedsiębiorstw rozpoczyna się działalność niniejszego rozporządzenia w trzydzieści dni po ogłoszeniu onegoż przez dziennik praw państwa.

Krauss m. p.

§. 16.

Für die Zuckererzeugung aus anderen inländischen Stoffen, als aus Rüben, bleibt die Vorschrift vom 28. November 1849 in allen Theilen, die sich auf diese Art der Erzeugung beziehen, aufrecht.

§. 17.

Den bereits amtlich angezeigten Gewerbsunternehmungen, welche sich mit Verarbeitung von Rüben auf Zucker beschäftigen, wird dieser Erlass zugestellt werden, und hat rücksichtlich derselben von dem Tage der Zustellung an sogleich in Wirksamkeit zu treten; für alle andern solchen Unternehmungen beginnt die Wirksamkeit diese Erlasses dreissig Tage nach Verlautbarung desselben durch das Reichsgesetzblatt.

Krauss m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXIX.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 13. Września 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 20. Września 1850.

345.

Cesarski patent z dnia 6. Września 1850,

obowiązujący dla wszystkich krajów koronnych, względem nowej prowizorycznej ustawy,

tyczącej się należytości od kart do grania, kalendarzów, zagranicznych gazet, obwieszczeń i zamieszczeń w dziennikach.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki - Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Goryeyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Wyrzeczona w konstytucyi państwa zasada równomiernego opodatkowania wszystkich krajów koronnych Naszego państwa, i podwyższone tegoż potrzeby wymagają, aby podatek, dotąd w niektórych krajach koronnych przez stępel od kart do grania, kalendarzów, gazet i obwieszczeń pobierany, wedle teraźniejszych stosunków uregulowanym, i na wszystkie kraje koronne bezzwłocznie rozciągniony został.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 13. September 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 20. September 1850.

345.

Kaiserliches Patent vom 6. September 1850,

giltig für alle Kronländer,

über ein neues provisorisches Gesetz, betreffend die Gebühren von Spielkarten, Kalendern, ausländischen Zeitungen, Ankündigungen und Einschaltungen in die Tagesblätter.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

Der durch die Reichsverfassung ausgesprochene Grundsatz der gleichmässigen Besteuerung aller Kronländer Unseres Reiches und die gesteigerten Staatserfordernisse erheischen es, dass die Abgabe, welche bisher in einigen Kronländern mittelst des Stämpels von Spielkarten, Kalendern, Zeitungen und Ankündigungen erhoben wurde, den gegenwärtigen Umständen gemäss, geregelt, und auf alle Kronländer ohne Verzug ausgedehnt werde.

Przy tej sposobności, znacznie zniżyliśmy należytość stęplową od kart do grania, gdzie takowa dotąd istniała, i znieśliśmy zupełnie stępel od gazet tutejszo-krajowych, a za doradą Naszej Rady ministrów, na podstawie §§fów 87, 120 i 121. konstytucyi państwa, widzimy się spowodowani rozporządzić zaprowadzenie dołączonej prowizorycznej ustawy o należytościach od kart do grania, kalendarzów, politycznych dzienników zagranicznych, obwieszczeń, i zamieszczania doniesień w tutejszo-krajowych dziennikach, z postanowieniami następującemi:

I.

Niniejsza prowizoryczna ustawa, z dniem 1-m Listopada 1850. we wszystkich krajach koronnych, obowięzywać poczyna. Co do kalendarzów, poczyna się jej działalność z wydaniem kalendarzów na rok słoneczny 1851.

II.

Z początkiem działalności nowej ustawy, ma ustać zastosowanie ustawy z d. 27. Stycznia 1840. o stęplu na karty do grania, kalendarze, gazety i obwieszczenia, w tych krajach koronnych, dla których wydaną została, wraz z wszystkiemi dodatkowemi rozporządzeniami.

III.

W krajach koronnych, w których ustawa właśnie wspomniana (ustęp II.) nie obowiązywała, nie mogą po upływie 1. Maja 1851. żadne karty do grania, czy one są nie używane, czy używane, bez stępla znajdować się u fabrykantów, albo u sprzedawców. Nawet używającym je, po upływie 1. Maja, nie wolno przechowywać nieostęplowanych kart do grania. Do przestąpień niniejszych rozporządzeń, mają być zastosowane kary, w załączonej tu prowizorycznej ustawie ustanowione.

IV.

Fabrykanci kart do grania, w namienionych krajach koronnych istniejący, winni są zawiadującej powiatowej władzy dochodowej do 1. Stycznia 1851. przedłożyć wykaz osiągnionego uprawnienia do fabrykacyi kart do grania, i wypełnić zobowiązania w §§ch 11. i 15. ustawy postanowione.

Nasz minister finansów otrzymał polecenie wykonania załączonej tu prowizorycznej ustawy.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu, dnia szóstego Września, w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Schmerling.
Thinnfeld. Thun. Csorich. Kulmer.

Wir haben bei dieser Veranlassung die Stämpelgebühr von Spielkarten, wo solche bisher bestand, bedeutend ermässigt, und den Stämpel für inländische Zeitungen gänzlich aufgehoben, und finden nun über Einrathen Unseres Ministerrathes, auf der Grundlage der §§. 87, 120 und 121 der Reichsverfassung, die Einführung des angeschlossenen provisorischen Gesetzes über die Gebühren von Spielkarten, Kalendern, politischen Tagesblättern des Auslandes, Ankündigungen und die Einschaltungen von Nachrichten in die inländischen Tagesblätter mit folgenden Bestimmungen anzuordnen:

I.

Das gegenwärtige provisorische Gesetz hat vom 1. November 1850 angefangen, in allen Kronländern in Wirksamkeit zu treten. Bezüglich der Kalender beginnt dessen Wirksamkeit mit den für das Sonnenjahr 1851 verfassten Kalendern.

II.

Mit dem Anfange der Wirksamkeit des neuen Gesetzes hat das Gesetz vom 27. Jänner 1840 über den Stämpel von Spielkarten, Kalendern, Zeitungen und Ankündigungen in den Kronländern, für die es erlassen wurde, mit allen Nachtragsverordnungen ausser Anwendung zu treten.

III.

In den Kronländern, in welchen das gedachte Gesetz (Absatz II.) nicht wirksam war, dürfen nach dem 1. Mai 1851 keine Spielkarten, sie mögen ungebraucht oder gebraucht seyn, bei den Erzeugern oder Verschleissern sich befinden, ohne mit dem Stämpel versehen zu seyn. Auch von den Verbrauchern dürfen nach dem 1. Mai 1851 ungestämpelte Spielkarten nicht aufbewahrt werden. Auf die Uebertretung dieser Anordnungen haben die in dem angeschlossenen provisorischen Gesetze festgesetzten Strafen in Anwendung zu kommen.

IV.

Die in den gedachten Kronländern bestehenden Spielkarten-Erzeuger haben der leitenden Gefällen-Bezirksbehörde bis 1. Jänner 1851 die Nachweisung der von ihnen erlangten Berechtigung zur Erzeugung von Spielkarten zu überreichen, und die in den §§. 11 und 15 des Gesetzes festgesetzten Verbindlichkeiten zu erfüllen.

Unser Minister der Finanzen ist mit der Vollführung des angeschlossenen provisorischen Gesetzes beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am sechsten September im Jahre Eintausend achthundert fünfzig, Unserer Reiche im Zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Schmerling. Thinnfeld. Thun. Csorich. Kulmer.

Prowizoryczna ustawa

o należytościach

od kart, kalendarzów, zagranicznych gazet i obwieszczeń.

Rozdział pierwszy.

Postanowienia ogólne.

1. Przedmiot opłaty.

§. 1.

Opłacie, niniejszą ustawą rozporządzonej, podlegają:

1. Karty do grania, w obrębach państwa dla użytku przeznaczone, z wyłączeniem tych, które li tylko do zabawek dziecinnych się sposobią;

2. Kalendarze, przeznaczone dla użytku w obrębach państwa, bez różnicy, czy takowe stanowią całość, samę przez się istniejącą, czy też część składową innych pism drukowych, albo przedmiotów używania;

3. Gazety treści politycznej za granicą wychodzące, a dla użytku w obrębach państwa zaprowadzone, pod któremi ogólnie rozumią się dzienniki, zawierające polityczne nowości i rozprawy, i codzień, albo przynajmniej raz w tygodniu wychodzące, wyjąwszy te, które

a) albo z dawniejszego dnia wydania jak od pół roku pochodzą, albo

b) które podróżni dla swego własnego użytku ze sobą prowadzą.

4. Wszelkie do użytku w obrębach państwa przeznaczone i innym sposobem, jak rękopismem rozmnożone obwieszczenia w sprawach prywatnych, czy się je na publicznych miejscach przybija, czy też do gazet dołącza, albo innym jakim sposobem w obieg puszcza, albo rozpowszechnia.

Wyjętemi od tejże opłaty są:

a) Edykta, ogłoszenia, i inne obwieszczenia, urzędownie wydane przez publiczne władze i urzędy, gminy, władze administracyjne zakładów i funduszów publicznych, towarzystwa kościelne i religijne, dla celów ich powołania.

b) Obwieszczenia, pochodzące od stowarzyszenia, istniejącego nie dla celu osiągnienia korzyści dla członków onegóż, ale raczej tylko dla celów ludzkości, albo dobroczynności, jeżeli przedmiotem obwieszczeń są tylko te właśnie cele stowarzyszenia.

c) Obwieszczenia pochodzące od innych osób, wyłącznie dla celów ludzkości albo dobroczynności.

5. Wszelkie obwieszczenia i doniesienia, które kto do gazet i innych peryodycznych pism tutejszo-krajowych każe zamieszczać. I do tych stosują się namienione pod 4. *a. b. c.* wyjątki.

Provisorisches Gesetz

über die

Gebühren von Karten, Kalendern, ausländischen Zeitschriften und Ankündigungen.

Erster Abschnitt.

Allgemeine Bestimmungen.

1. Gegenstand der Abgabe.

§. 1.

Der durch das gegenwärtige Gesetz angeordneten Abgabe unterliegen:

1. Spielkarten, die zum Gebrauche innerhalb des Staatsgebietes bestimmt sind, mit Ausschluss derjenigen, die sich bloss zum Kinderspielzeuge eignen.

2. Die zum Gebrauche innerhalb des Staatsgebietes bestimmten Kalender, sie mögen ein für sich bestehendes Ganze oder einen Bestandtheil anderer Druckschriften oder Gebrauchsgegenstände bilden.

3. Die im Auslande erscheinenden und zum Gebrauche innerhalb des Staatsgebietes eingeführten Zeitungen politischen Inhaltes, worunter überhaupt jene Blätter verstanden werden, welche politische Neuigkeiten und Erörterungen enthalten, und täglich oder wenigstens Einmal wochentlich ausgegeben werden, mit Ausnahme derjenigen, welche

a) *von einem älteren Tage der Herausgabe, als einem halben Jahre herrühren, oder*

b) *von Reisenden zu ihrem eigenen Gebrauche mit sich geführt werden.*

4. Alle zum Gebrauche innerhalb des Staatsgebietes bestimmten und auf eine andere Art, als durch Handschrift vervielfältigten Ankündigungen in Privatsachen, sie mögen an öffentlichen Orten angeheftet, oder Zeitungsblättern zugelegt, oder auf eine andere Art in Umlauf gesetzt oder verbreitet werden.

Hiervon sind ausgenommen:

a) *Die Edicte, Kundmachungen und andere Ankündigungen, welche von öffentlichen Behörden und Aemtern, Gemeinden, den Verwaltungsbehörden öffentlicher Anstalten und Fonde, den Kirchen- und Religionsgesellschaften für die Zwecke ihres Berufes ämtlich erlassen werden;*

b) *die Ankündigungen, die von einem bloss zu Zwecken der Humanität oder Wohlthätigkeit und nicht zur Erzielung eines Vortheiles für die Vereinsglieder bestehenden Vereine ausgehen, wenn sie nur diese Vereinszwecke zum Gegenstande haben;*

c) *Ankündigungen, die von Seite anderer Personen, ausschliesslich zu Humanitäts- oder Wohlthätigkeitszwecken erfolgen.*

5. Alle Ankündigungen und Nachrichten, welche Jemand in die Zeitungsblätter und andere periodische Schriften des Inlandes einschalten lässt. Für dieselben gelten gleichfalls die unter 4. a) b) c) aufgeführten Ausnahmen.

2) Warunki uwolnienia od należytości dla niektórych przedmiotów, jeżeli dla zagranicza są przeznaczone.

§. 2.

Karty do grania, kalendarze i obwieszczenia, do przesłania za granicę przeznaczone, wolne są od opłaty, jeżeli takowe do opłacenia należytości zobowiązany z oświadczeniem wywozu, odda do urzędu cłowego, stęplowego, albo poborowego, najbliżej od jego miejsca zamieszkania leżącego, tamże należytość zabezpieczy, i podda się postępowaniu dla przekazywania towarów tutejszo-krajowych, których wywóz strona wykazać winna, przepisanemu. Będzie rzeczą zobowiązanego w przeciągu wyrażonego na bolecie czasu, złożyć dowód na istotne wyjście przedmiotów z państwa wyprawionych.

3. Sposób opłacania.

§. 3.

Opłata od przedmiotów w §. 1. pod 1. aż do 4. namienionych, przez stępel, od zamieszczeń zaś do gazet tutejszo-krajowych, bezpośrednio będzie pobieraną. Pobieranie należytości od zagranicznych gazet, ma się stosować do postanowień §§fów 20, 21 i 22.

4. Postępowanie przy sprowadzaniu z zagranicy.

§. 4.

Z zagranicy przychodzące i do użytku w obrębach państwa przeznaczone karty do grania, kalendarze i obwieszczenia, muszą być u granicznego urzędu celnego, albo jeżeli wprowadzenie dzieje się do celnego wyłączenia z zagranicy, u jednego z tych urzędów, które w każdem celnem wyłączeniu, ku temu celowi przeznaczone będą, oddzielnie oświadczone i opłaceniu należytości poddane, albo jeżeliby tamże zastęplowanie nie mogło być przedsięwziętem, lub też przedmioty otrzymały przeznaczenie do przeniesienia na miejsce, w obrębach państwa leżące, z zachowaniem przepisów istniejących dla przekazania towarów zagranicznych nieoclonych, do urzędu, do przedsiębrania ostęplowania usposobionego, przekazane, aby tenże należytość odebrał i stępel wycisnął.

Gazety i obwieszczenia z zagranicy pocztą przychodzące, urząd pocztowy przed ich wydaniem, urzędowi stęplowemu oddawać będzie.

5. Rozstrzygnienie co do obowiązku opłacania należytości i co do wymiaru opłaty.

§. 5.

Sądowe postępowanie nie ma miejsca ani względem pytania, czy należytość wedle niniejszej ustawy opłacona być ma, czy nie, ani względem wymiaru onejże.

6. Ściąganie nieuiszczonych należytości.

§. 6.

Niezapłacone należytości, ściągane być mają sposobem, na ściąganie zaległych podatków cesarskich przepisanym.

7. Klassyfikowanie w przypadkach konkursu.

§. 7.

Takowe w przypadkach konkursu klassyfikowane będą, jak inne cesarskie podatki.

2. Bedingungen der Gebührenfreiheit für einige dieser Gegenstände, wenn sie für das Ausland bestimmt sind.

§. 2.

Die zur Versendung in das Ausland bestimmten Spielkarten, Kalender und Ankündigungen werden von der Abgabe freigelassen, wenn der zur Gebührenentrichtung Verpflichtete sie zu dem, seinem Wohnorte nächstgelegenen Zoll-, Stämpel- oder Steueramte mit der Ausfuhrerklärung übergibt, daselbst die Gebühr sicherstellt, und sich dem für die Anweisung inländischer Waaren, deren Ausfuhr die Partei auszuweisen verpflichtet ist, vorgeschriebenen Verfahren unterzieht. Es liegt ihm ob, binnen der auf der Bollete ausgedrückten Frist, den Beweis über den erfolgten Austritt der versendeten Gegenstände aus dem Staatsgebiete beizubringen.

3. Entrichtungsart.

§. 3.

Die Abgabe von den im §. 1 unter 1. bis 4. angeführten Gegenständen wird mittelst des Stämpels, für die Einschaltungen in die inländischen Zeitungsblätter aber unmittelbar eingehoben. Die Einhebung der Gebühr von ausländischen Zeitungen hat sich nach den Bestimmungen der §§. 20, 21, 22 zu richten.

4. Verfahren bei der Einfuhr aus dem Auslande.

§. 4.

Die aus dem Auslande einlangenden und zum Gebrauche innerhalb des Staatsgebietes bestimmten Spielkarten, Kalender und Ankündigungen müssen bei dem Gränzzollamte, oder wenn die Einfuhr in einen Zollausschluss aus dem Auslande erfolgt, bei einem der Aemter, die in jedem Zollausschlusse für diesen Zweck werden bestimmt werden, abgesondert erklärt, und der Gebührenentrichtung unterzogen, oder sofern daselbst die Stämplung nicht vorgenommen werden kann, oder die Gegenstände die Bestimmung zur Uebertragung an einen innerhalb des Staatsgebietes gelegenen Ort erhielten, mit Beobachtung der für die Anweisung ausländischer, unverzollter Waaren bestehenden Bestimmungen an ein zur Vornahme der Stämplung geeignetes Amt zur Einhebung der Gebühr und Aufdrückung des Stämpels angewiesen werden.

Zeitungen und Ankündigungen, welche aus dem Auslande mittelst der Post einlangen, werden von dem Postamte vor ihrer Hinausgabe dem Stämpelamte übergeben.

5. Entscheidung über die Gebührenpflicht und das Ausmass der Abgabe.

§. 5.

Weder über die Frage, ob eine Gebühr nach diesem Gesetze zu entrichten ist oder nicht, noch über das Ausmass derselben findet ein gerichtliches Verfahren Statt.

6. Einbringung unberichtigter Gebühren.

§. 6.

Unberichtigte Gebühren sind auf die zur Einbringung rückständiger landesfürstlicher Steuern vorgeschriebene Art einzubringen.

7. Classificirung in Concursfällen.

§. 7.

In Concursfällen werden dieselben wie andere landesfürstliche Steuern classificirt.

8. Przedawnienie.

§. 8.

Te należytości nie podlegają żadnemu przedawnieniu.

Rozdział drugi.

Postanowienia szczególne.

I. Stępel na karty do grania.

1. Należytość od kart do grania.

§. 9.

Należytość stęplowa od kart do grania planirowanych (klejowanych), albo tylko z papieru gładzonego wyrabianych, wynosi dziesięć krajcarów (w królestwie Lombardzko-Weneckiem 50 cent.), od wszystkich innych kart, pięć krajcarów (w królestwie Lomb. Wenec. 25 cent.), od każdej talii.

2. Czas opłacania.

§. 10.

Nie wolno kart do grania z miejsca ich fabrykacyi do miejsca sprzedaży przenosić lub komu innemu odstępować dopóty, dopóki nie są opatrzone stęplem, ustawą przepisanym.

3. Środki do zabezpieczenia należytości.

a) prywatne znamionowanie.

§. 11.

W każdej talii kart wyrobionych w krajach, gdzie niniejsza obowiązuje ustawa, jedna karta naznaczona być musi nazwiskiem i miejscem zamieszkania fabrykanta, a ten winien odcisk na wzór karty przeznaczonej ku temu, dla każdego gatunku talii kart przez niego wyrobionych, złożyć u powiatowej władzy finansowej, nadwładnej temu urzędowi stęplowemu, który ostęplowanie jego kart przedsiębrać ma.

b) Oznaczenie karty ostęplować się mającej.

§. 12.

Stępel wyciśniętym będzie na karcie, wedle §. 11. naznaczonej, przy zagranicznych zaś kartach do grania, jeżeli im brakuje oznamionowania, w wyż wspomnionem postanowieniu przepisanego, na karcie przez urząd stęplowy obranej.

c) Oznaczenie zakupnego stanu kart.

§. 13.

Kart do grania niewolno inaczej sprzedawać, jak w paczkach na talie podzielonych zamkniętych, i kartą stęplowaną tym sposobem opatrzonych, ażeby stępel od razu widzieć można.

d) Dozór nad fabrykacyą.

aa) Nadanie professyi.

§. 14.

Professya wyrabiania fabrykacyi kart, nie może nadaną być bez przyzwolenia władzy krajowej, sprawami dochodowemi zawiadującej, i pod dozór (kontrolę) oddaną będzie, w celu uskutecznienia opłaty.

8. Verjährung.

§. 8.

Diese Gebühren unterliegen keiner Verjährung.

Zweiter Abschnitt.

Besondere Bestimmungen.

I. Stämpel auf Spielkarten.

1. Gebühr von Spielkarten.

§. 9.

Die Stämpelgebühr beträgt für planirte oder auch nur aus geglättetem Papiere verfertigte Spielkarten zehn Kreuzer (im lombardisch-venetianischen Königreiche 50 Cent.), von allen übrigen 5 Kreuzer (im lombardisch-venetianischen Königreiche 25 Cent.) vom Spiele.

2. Zeit der Entrichtung.

§. 10.

Die Spielkarten dürfen aus dem Erzeugungsorte in den Verschleissort nicht gebracht oder an einen Anderen nicht überlassen werden, bevor sie mit dem gesetzmässigen Stämpel vorschriftmässig versehen worden sind.

3. Massregeln zur Sicherstellung der Gebühr.

a) Privat-Bezeichnung.

§. 11.

Von jedem Spiele der in den Ländern, wo dieses Gesetz wirksam ist, verfertigten Karten muss Ein Blatt mit dem Namen und Wohnort des Verfertigers bezeichnet seyn, und dieser ist verpflichtet, einen Musterabdruck des hiezu in jeder Gattung der von ihm verfertigten Kartenspiele bestimmten Blattes bei der dem Stämpelamte, welches die Stämpelung seiner Karten vorzunehmen hat, vorgesetzten Finanz-Bezirksbehörde einzulegen.

b) Bestimmung des zu stämpelnden Blattes.

§. 12.

Der Stämpel wird auf dem im §. 11 bezeichneten Blatte — bei ausländischen Spielkarten aber, wenn ihnen die in der gedachten Bestimmung geforderte Bezeichnung fehlt, auf dem vom Stämpelamte gewählten Blatte aufgedrückt.

c) Bestimmung des kaufrechten Zustandes.

§. 13.

Die Veräusserung der Spielkarten darf nicht anders als in spielweise abgetheilten geschlossenen und mit dem gestämpelten Kartenblatte dergestalt belegten Päcken, dass der Stämpel gleich ersichtlich ist, stattfinden.

d) Beaufsichtigung der Erzeugung.

aa) Gewerbsverleihung.

§. 14.

Das Gewerbe der Verfertigung von Spielkarten darf ohne Zustimmung der die Gefällen-Angelegenheiten leitenden Landesbehörde nicht verliehen werden und wird in Absicht auf die Handhabung der Abgabe unter Aufsicht (Controle) gestellt.

bb) Prowadzenie professyi.

§. 15.

Professyoniści, fabrykacyą kart do grania trudniący się, obowiązani są prowadzić własne, przez administracyą dochodową parafowane (podpisem lub jego znakiem opatrzone) rejestra kart zasobnych, nowo wyrobionych i sprzedanych, albo innym jakim sposobem użytych, i do nich rubrykami wpisywać zaszłe zmiany podług rozmaitych gatunków kart do grania i stępla. Nadto winni są urzędnikom postanowionym i posługaczom, do wykonania przepisów dochodowych przeznaczonym, na każde ich żądanie, nietylko rejestra te okazywać, ale nawet dozwalać, aby brali z nich wyciągi.

II. O stęplu na kalendarze.

1. Należytość stęplowa od kalendarzów.

§. 16.

Należytość stęplowa wynosi dla wszystkich kalendarzów bez różnicy, trzy krajcary (w królestwie Lomb. Weneck. 15. centes.) od sztuki.

2. Sposób stęplowania.

§. 17.

Jeżeli kalendarz z jednej tylko karty się składa, stępel wyciśnionym będzie na przedniej stronie tejże, jeżeli zaś z wiącej kart, na karcie napisowej (tytule).

3. Czas opłacania należytości.

§. 18.

Kalendarze nie mogą przeniesione być do miejsca sprzedaży, jako towar zakupny, ani też jako taki komu innemu odstąpione, dopóki przepisany stępel na nich wyciśniętym nie jest.

4. Zwrócenie należytości.

§. 19.

Aż do ostatniego Września roku, na który kalendarz sporządzono, należytość od niesprzedanych ostęplowanych kalendarzów, jeżeli takowe nie noszą na sobie żadnych poznaków użycia, w ten sposób zwrócona być może, iż za nie w równej liczbie nowe kalendarze bezpłatnie ostęplowane będą. Tego ulżenia jednak można się tylko dla wszystkich niesprzedanych kalendarzów naraz domagać. Znaki stęplowe onychże w takowym razie w obecności strony przebite albo przekreślone, i dla udowodnienia rachunku z kartką napisową i kartką albo kartkami, na których się sam kalendarz znajduje, zatrzymane; inne zaś składowe części pisma drukowego, nie zawierające kalendarzowego spisu dni, stronie zwrócone będą.

III. Należytość od gazet zagranicznych.

1. Należytość od gazet zagranicznych.

§. 20.

Należytość stęplowa dla gazet zewnątrz austryackiego państwa wychodzących, wynosi dwa krajcary (w królestwie Lomb. Weneck. 10 centes.) od każdego egzemplarza. Stępel na pierwszej stronicy gazety wyciśnięty będzie.

bb) Gewerbsbetrieb.

§. 15.

Den Gewerbetreibenden, welche sich mit der Verfertigung von Spielkarten beschäftigen, liegt ob, über die vorräthigen, neu verfertigten und verkauften oder auf andere Art verwendeten Spielkarten eigene, von der Gefällenverwaltung paraphirte Register zu führen und darin die eingetretenen Veränderungen rubrikenweise nach den verschiedenen Gattungen der Spielkarten und des Stämpels einzutragen. Ueberdiess sind sie verpflichtet, den zur Handhabung der Gefällsvorschriften bestellten Beamten, Angestellten oder Dienern auf jedesmaliges Verlangen nicht nur diese Register vorzuweisen, sondern auch zu gestatten, Auszüge daraus zu machen.

II. Stämpel auf Kalender.

1. Kalendergebühr.

§. 16.

Die Stämpelgebühr beträgt bei allen Kalendern ohne Unterschied drei Kreuzer (im lombardisch-venetianischen Königreiche 15 Cent.) für das Stück.

2. Art des Stämpels.

§. 17.

Der Stämpel wird, wenn der Kalender bloss aus Einem Blatte besteht, auf der Vorderseite desselben, wenn er aus mehreren Blättern besteht, auf dem Titelblatte aufgedrückt.

3. Zeitpunct der Gebührenentrichtung.

§. 18.

Kalender dürfen als kaufrechte Waare in den Verschleissort nicht gebracht oder an einen Andern nicht überlassen werden, bevor denselben der gesetzmässige Stämpel aufgedrückt ist.

4. Gebührenrückerstattung.

§. 19.

Bis letzten September des Jahres, für welches der Kalender verfasst ist, kann von den nicht verkauften gestämpelten Kalendern, wenn dieselben keine Spur eines Gebrauches an sich tragen, die Gebühr in der Art rückerstattet werden, dass dafür eine gleiche Anzahl neuer Kalender unentgeltlich gestämpelt wird. Diese Begünstigung kann jedoch nur Einmal für alle nicht abgesetzten Kalender zugleich in Anspruch genommen werden. Die Stämpelzeichen derselben werden in diesem Falle in Gegenwart der Partei durchgeschlagen oder durchgestrichen und zum Behufe der Rechnungsbelegung mit dem Titelblatte und dem Blatte oder den Blättern, worauf sich der Kalender selbst befindet, zurückbehalten, die übrigen nicht das kalendermässige Verzeichniss der Tage enthaltenden Bestandtheile der Druckschrift hingegen werden der Partei zurückgestellt

III. Gebühren für ausländische Zeitungen.

1. Gebühren von ausländischen Zeitungen.

§. 20.

Die Stämpelgebühr von den ausserhalb des österreichischen Staatsgebietes erscheinenden Zeitungen politischen Inhaltes beträgt zwei Kreuzer (im lombardisch-venetianischen Königreiche 10 Cent.) für jedes Exemplar. Der Stämpel wird auf der ersten Seite des Zeitungsblattes aufgedrückt.

2. Opłacanie należytości w przypadku sprowadzenia przez c. k. administracyą pocztową.

§. 21.

Należytość od tych zagranicznych gazet, które się przez c. k. administracyą pocztową sprowadzają, wraz z portoryum pocztowem opłaca się. Przy gazetach, które się innym sposobem do państwa wprowadzają, do §. 4. stosować się winno.

3. Szczególne postanowienia dla gazet, w spólnym związku pocztowym wychodzących.

§. 22.

Co do gazet wychodzących w państwach, z Austryą spólny związek pocztowy stanowiących, stosować się winno do postanowień traktatów, ekspedyowania gazet tyczących się.

IV. Stępel od obwieszczeń.

1. Należytość od obwieszczeń.

§. 23.

Należytość stęplowa od obwieszczeń, oznaczonych w §. 1-m pod 4., wynosi:

1. pół krajcara (w królestwie Lomb. Weneck. 3. cent.) od każdej sztuki (każdego odcisku) jeżeli kwadratowa miara nie przenosi 180 cali wiedeńskich kwadratowych;

2. jeden krajcar (w królestwie Lomb. Wenec. 5 cent.) jeżeli format papieru przenosi ten powierzchni wymiar.

2. Czas opłacania należytości.

§. 24.

Należytość stęplowa musi opłaconą być, nim będzie obwieszczenie odciśniętem, stępel przeto wyciśniętym będzie na przyniesionym do urzędu stęplowego niedrukowanym papierze.

3. Prywatne oznamionowanie.

§. 25.

Każdy odcisk obwieszczenia, należytości podległego, zawierać musi nazwisko właściciela i miejsce drukarni, gdzie takowe drukowano.

V. Należytość od zamieszczenia obwieszczeń opłacie ulegających w tutejszo-krajowe pisma peryodyczne.

1. Należytość od zamieszczenia.

§. 26.

Należytość od zamieszczenia ulegających opłacie obwieszczeń, albo doniesień w tutejszo-krajowe pisma peryodyczne, wynosi dziesięć krajcarów (w królestwie Lomb. Weneck. pięćdziesiąt cent.) od każdego pierwszego zamieszczenia, tudzież równie tyle od każdego powtórzenia tego samego zamieszczenia.

2. Czas i sposób opłacania.

§. 27.

Ta należytość płacona być ma w urzędzie, do pobierania należytości przeznaczonym, przez nakładcę dziennika za przyjęte doń w ciągu każdego kalendarzowego miesiąca obwieszczenia i doniesienia, najdalej do dnia 5-go następującego miesiąca,

2. *Gebührenentrichtung im Falle des Bezuges durch die k. k. Postverwaltung.*

§. 21.

Die Gebühr von jenen ausländischen Zeitungen, welche durch die k. k. Postverwaltung bezogen werden, wird zugleich mit dem Postporto entrichtet. Für die Zeitungen, die auf andere Art in das Staatsgebiet eingebracht werden, ist sich nach dem §. 4 zu benehmen.

3. *Besondere Bestimmungen für die im gemeinschaftlichen Postvereine erscheinenden Zeitungen.*

§. 22.

In Absicht auf die Zeitungen, die in den mit Oesterreich einen gemeinschaftlichen Postverein bildenden Staaten erscheinen, ist sich nach den Bestimmungen dieser Verträge in Betreff der Zeitungs-Expedition zu benehmen.

IV. Stämpel von Ankündigungen.

1. *Gebühr für Ankündigungen.*

§. 23.

Die Stämpelgebühr von den im §. 1 unter 4. bezeichneten Ankündigungen beträgt:

1. Einen halben Kreuzer (im lombardisch-venetianischen Königreiche 3 Cent.) für jedes Stück (jeden Abdruck), wenn das Quadratflächenmass 180 Wiener Quadratzolle nicht übersteigt;

2. Einen Kreuzer (im lombardisch-venetianischen Königreiche 5 Cent.), wofern das Format des Papieres dieses Flächenmass überschreitet.

2. *Zeitpunct der Gebührenentrichtung.*

§. 24.

Die Stämpelgebühr muss, bevor die Ankündigung abgedruckt wird, entrichtet werden, der Stämpel wird daher auf das noch unbedruckt zum Stämpelamte gebrachte Papier aufgedrückt.

3. *Privatbezeichnung.*

§. 25.

Jeder Abdruck einer gebührenpflichtigen Ankündigung muss den Namen des Inhabers und den Standort der Druckerei, von welchem dieselbe gedruckt worden ist, enthalten.

V. Gebühr von Einschaltungen gebührenpflichtiger Ankündigungen in inländische periodische Schriften.

1. *Gebühr von Einschaltungen.*

§. 26.

Die Gebühr von Einschaltungen gebührenpflichtiger Ankündigungen oder Nachrichten in inländische periodische Schriften beträgt zehn Kreuzer (im lombardisch-venetianischen Königreiche 50 Cent.) für jede erste Einschaltung, dann eben so viel für jede Wiederholung derselben Einschaltung.

2. *Zeit und Art der Entrichtung.*

§. 27.

Diese Gebühr ist von dem Verleger des Blattes für die innerhalb eines jeden Kalender-Monates in dasselbe aufgenommenen Ankündigungen und Nachrichten längstens bis 5. des darauffolgenden Monates sammt einem mit dem Blatte belegten Verzeichnisse dieser Ankündigungen

przedkładając oraz spis tych obwieszczeń dziennikiem opatrzony. Jeżeliby zaś temu obowiązkowi ściśle zadosyć nie uczyniono, tedy władza dochodowa ma prawo żądać poprzedniego złożenia kwoty, która jednomiesięcznej należytości w przecięciu jest odpowiednia, i po zapłaceniu wykazanej za każdy upłyniony miesiąc należytości, zawsze pełną utrzymana być musi. Kwota zabezpieczenia zwróconą będzie, gdy dziennik wychodzić ustaje; albo gdy nakładca oświadcza, że na przyszłość żadne zamieszczania doń przyjętemi nie będą.

Rozdział trzeci.

O zobowiązaniu opłacenia należytości i o odpowiedzialności za takowę.

1. Bezpośrednie zobowiązanie.

§. 28.

Do opłacenia ustanowionej niniejszą ustawą należytości, obowiązani są:

a) od kart do grania, fabrykanci takowych;

b) od kalendarzów, ich nakładcy;

c) od obwieszczeń, przedsiębiorstwo, z którego w druku wyszły;

d) od zamieszczeń do tutejszo-krajowych pism peryodycznych, ich nakładcy;

e) od przedmiotów zagranicznych w §. 1-m pod 1. aż do 4. wspomnianych, ten, który je z zagranicy dla siebie lub dla innych wprowadza.

2. Odpowiedzialność.

§. 29.

Za opłacenie tej należytości odpowiedzialnymi są, oprócz osób, w §. 28-m oznaczonych, z niemi i między sobą niepodzielnie:

a) ten, który przechowuje jeden z przedmiotów w §. 1-m pod 1. 2. 3. wyszczególnionych, opłacie podlegających, od których należytość albo wcale nie jest opłacona lub niezupełnie, albo kto z nich użytek robi, w miarę wypadającej należytości od przechowanego albo używanego przedmiotu;

b) jeżeli który z przedmiotów, pod a) namienionych, z zagranicy do tutejszego państwa wprowadzono, owe osoby, które wedle celnych (trzydziestowych) przepisów do opłacenia należytości celnej (trzydziestowej) obowiązane są;

c) przy obwieszczeniach ten, kto rozmnożenie tychże drukiem, albo dla siebie albo dla innych spowoduje;

d) ogólnie ci, na których ciąży wina albo uczestnictwo w przestąpieniu, przedmiotem tej opłaty popełnionem, jako pokrzywdzenie dochodowe uważać się mającem, czyliby z powodu tegoż przestąpienia karze podpadali lub nie.

bei dem zur Einhebung der Gebühr bestimmten Amte zu entrichten. Wird jedoch dieser Verbindlichkeit nicht genau entsprochen, so ist die Gefällsbehörde berechtigt, den vorläufigen Erlag eines Betrages zu fordern, der einer einmonatlichen Gebühr im Durchschnitte angemessen ist, und nach Berichtigung der für jeden abgelaufenen Monat ausgewiesenen Gebühr stets voll erhalten werden muss. Der Betrag der Sicherstellung wird, wenn das Blatt aufhört zu bestehen, oder wenn von dem Verleger erklärt wird, dass für die Zukunft keine Einschaltungen in dasselbe werden angenommen werden, zurückgestellt.

Dritter Abschnitt.

Von der Verpflichtung zur Entrichtung der Abgabe und von der Haftung für dieselbe.

1. Unmittelbare Verpflichtung.

§. 28.

Zur Entrichtung der durch dieses Gesetz festgesetzten Abgabe sind verpflichtet:

a) *Von Spielkarten die Erzeuger derselben;*

b) *von Kalendern deren Verleger;*

c) *von Ankündigungen die Unternehmung, aus welcher deren Druck hervorgegangen ist;*

d) *von Einschaltungen in die inländischen periodischen Schriften die Verleger der letztern;*

e) *von den im §. 1 unter 1. bis 4. gedachten Gegenständen ausländischen Ursprungs derjenige, welcher sie einführt oder für sich oder andere aus dem Auslande bezieht.*

2. Haftung.

§. 29.

Für die Entrichtung dieser Abgabe haften nebst den im §. 28 bezeichneten Personen mit diesen und unter sich zur ungetheilten Hand:

a) *Derjenige, welcher einen der im §. 1 unter 1., 2., 3. aufgeführten, der Abgabe unterliegenden Gegenstände, wovon die Gebühr gar nicht oder nicht vollständig entrichtet wurde, aufbewahrt, oder davon Gebrauch macht, in dem Masse, als die Gebühr von dem aufbewahrten oder gebrauchten Gegenstande entfällt;*

b) *wenn einer der unter* a) *bemerkten Gegenstände aus dem Auslande in das Staatsgebiet eingebracht wurde, diejenigen Personen, die nach den Zoll- (Dreissigst-) Vorschriften zur Entrichtung der Zoll- (Dreissigst-) Gebühr verpflichtet sind;*

c) *bei Ankündigungen derjenige, welcher deren Vervielfältigung durch den Druck für sich oder andere veranlasst;*

d) *überhaupt diejenigen, denen eine Schuld oder Theilnehmung an einer mit einem Gegenstande dieser Abgabe verübten, als Gefällsverkürzung zu betrachtenden Uebertretung zur Last fällt, dieselben mögen wegen dieser Uebertretung straffällig seyn oder nicht.*

Rozdział czwarty.

O ukaraniu przestąpień niniejszej ustawy.

1. W krajach koronnych, w których w wykonaniu stoi ustawa karna co do przestąpień dochodowych.

§. 30.

W przypadkach przestąpień przepisów niniejszej ustawy znajduje zupełne zastósowanie w tych krajach koronnych, w których ustawa o karach na przestąpienia dochodowe obowiązuje, taż właśnie ustawa tak co do kar, jak co do postępowania karnego.

2. W innych krajach koronnych.

a) Postępowanie.

§. 31.

W krajach koronnych, w których nie ma mocy ustawa o karach na przestąpienia dochodowe, co do postępowania karnego z powodu przestąpień przepisów niniejszej ustawy ma przy takowych wejść w zastósowanie postępowanie, przy przestąpieniach celnych przepisów (trzydziestowych) istniejące. Co do kar, mają ważność w tychże krajach koronnych zawarte w §§. 32 aż do 36 postanowienia karne.

b) Postanowienia karne.

aa) Pokrzywdzenia dochodowe.

§. 32.

Jako pokrzywdzenia dochodowe ukarane być mają:

a) Przestąpienia przepisów w §§. 4, 10, 18 i 24 zawartych;

b) jeżeli nie przedłożono żądanego w §. 2. dowodu wyjścia za celną linię, a to wyjście także i przez urzędowe dochodzenie u urzędu do wyjścia przeznaczonego wykazanem nie będzie;

c) jeżeli ktoś przedmiot, wedle niniejszej ustawy stęplowi podlegający, w czasie albo na miejscu, gdzie takowy przepisanym stęplem opatrzony być powinien, bez znaku stęplowego, albo z stęplem sfałszowanym, fałszywie podrobionym albo przeniesionym, lubo o tej okoliczności, że stępel jest sfałszowany, fałszywie podrobiony albo przeniesiony, wiadomość miał, przechowywa, nabywa, na sprzedarz wystawia, komu innemu sprzedaje albo innym jakim sposobem rozpowszechnia lub rozpowszechniać usiłuje. Jeżeli obwiniony w jednym z tych przypadków jest professyonista, do którego professyi przedmiot należy, natenczas podlega professyonista karze, ustanowionej na pokrzywdzenia dochodowe, jeżeli stępel tak widoczne na sobie nosi znamiona nieprawdziwości, iż powinien by był poznać takową przy użyciu należytej uwagi.

bb) Inne przestąpienia.

§. 33.

Wszelkie inne przekroczenia przepisów niniejszej ustawy, jako pojedyncze przestąpienia ukarane będą. Jeżeli takowe, albo też przestąpienia, oznaczone jako po-

Vierter Abschnitt.

Von der Bestrafung der Gesetzübertretungen.

1. In den Kronländern, in denen das Strafgesetz über Gefällsübertretungen wirksam ist.

§. 30.

Bei den Uebertretungen der Vorschriften dieses Gesetzes hat in den Kronländern, in welchen das Strafgesetz über Gefällsübertretungen wirksam ist, dieses Gesetz sowohl hinsichtlich der Strafen als rücksichtlich des Strafverfahrens die volle Anwendung zu finden.

2. In den andern Kronländern.

a) Verfahren.

§. 31.

In den Kronländern, in welchen das Strafgesetz über Gefällsübertretungen nicht wirksam ist, hat in Absicht auf das Strafverfahren wegen Uebertretungen der Vorschriften dieses Gesetzes das bei den Uebertretungen der Zoll- (Dreissigst-) Vorschriften bestehende Verfahren auch bei diesen in Anwendung zu kommen. Hinsichtlich der Strafen haben in diesen Kronländern die in den §§. 32 bis 36 enthaltenen Strafbestimmungen zu gelten.

b) Strafbestimmungen.

aa) Gefällsverkürzungen.

§. 32.

Als Gefällsverkürzungen sind zu bestrafen:

a) Die Uebertretungen der in den §§. 4, 10, 18 und 24 enthaltenen Vorschriften;

b) wenn der im §. 2 geforderte Beweis des Austrittes über die Zoll-Linie nicht beigebracht wird, und der Austritt auch nicht durch die ämtliche Erhebung bei dem zum Austritte bestimmten Amte erwiesen wird;

c) wenn Jemand einen, dem Stämpel nach diesem Gesetze unterliegenden Gegenstand zu einer Zeit oder an einem Orte, wo derselbe mit dem vorschriftmässigen Stämpel versehen seyn soll, ohne das Stämpelzeichen, oder mit einem verfälschten, fälschlich nachgemachten oder übertragenen Stämpel, wiewohl er von dem Umstande, dass der Stämpel verfälscht, fälschlich nachgemacht oder übertragen sei, Kenntniss hatte, aufbewahrt, an sich bringt, zur Veräusserung ausbietet, an einen andern veräussert, oder auf eine andere Art verbreitet oder zu verbreiten versucht. Ist der Beschuldigte in einem dieser Fälle ein Gewerbetreibender, zu dessen Gewerbsbetriebe der Gegenstand gehört, so unterliegt der Gewerbetreibende der auf die Gefällsverkürzungen festgesetzten Strafe, wenn der Stämpel so auffallende Merkmale der unechten Beschaffenheit an sich trägt, dass er dieselbe bei der Anwendung der gehörigen Aufmerksamkeit hätte erkennen sollen.

bb) Andere Uebertretungen.

§. 33.

Alle andern Uebertretungen der Vorschriften dieses Gesetzes werden als einfache Uebertretungen gestraft. Treffen dieselben, oder die als Gefällsverkürzungen bezeichneten Uebertretungen

krzywdzenia dochodowe, schodzą się z innemi przestąpieniami dochodowemi n. p. z przemycaniem (handlem ukradkowym), natenczas każde z osobna ukarane być ma karą przepisaną.

cc) Kary.

§. 34.

Kara na pokrzywdzenia dochodowe wymierzaną być ma w 10. aż do 20 nasób tej kwoty, o którą należytość ukrócono, albo na niebezpieczeństwo pokrzywdzenia wystawiono, na inne zaś przestępstwa w 2 aż do 50 zlt. reńsk.

Przeciw temu professyoniście, który z powodu popełnionych w wykonaniu swej professyi pokrzywdzeń dochodowych (§. 32. nin. ust.) dwa razy już ukarany, jeszcze raz przy wykonaniu swej professyi staje się winnym jednego z tych pokrzywdzeń dochodowych, może być orzeczoną utrata professyi albo zakaz dalszego prowadzenia zatrudnienia, w którem przestąpienie zaszło. Nieupoważnione wykonywanie professyi zabronionem być ma.

dd) Niezawisłość zobowiązania do opłacenia należytości.

§. 35.

W przypadkach, w których wyznaczona ma być kara z powodu popełnionego przestąpieniem niniejszej ustawy pokrzywdzenia dochodowego, musi niezawiśle od kary opłacona być przepisana należytość, a sfałszowany, fałszywie podrobiony albo przeniesiony stępel, przeciwko temu, który go sfałszował, fałszywie podrobił albo przeniósł, i przeciwko temu, który wedle §. 32. c. nin. ust. w tej mierze winnym się stał pokrzywdzenia dochodowego, jako nieistniejący uważanym być ma.

ee) Przedawnienie kary.

§. 36.

Nie ma miejsce ani dochodzenie ani ukaranie, jeżeli od czasu popełnionego pokrzywdzenia dochodowego rok, przy innych przestąpieniach niniejszej ustawy zaś 6 miesięcy upłynęło, a prawne jednak postępowanie nie rozpoczęło się. Jeżeli w przeciągu tego czasu inne popełniono przestąpienie niniejszej ustawy, natenczas poprzedzające przestąpienie tylko po upływie tego podwójnego czasu, który w czasie późniejszego przestąpienia od czasu przedawnienia pierwszego jeszcze dopełnionym być miał, za przedawnione uważać się ma.

Krauss m. p.

mit andern Gefällsübertretungen, z. B. mit Schleichhandel, zusammen, so soll jede für sich mit der gesetzlichen Strafe belegt werden.

cc) *Strafen.*

§. 34.

Die Strafe ist für Gefällsverkürzungen mit dem Zehn- bis Zwanzigfachen desjenigen Betrages, um welchen die Gebühr verkürzt oder der Gefahr der Verkürzung ausgesetzt wurde, für andere Uebertretungen mit 2 bis 50 fl. zu bemessen.

Gegen denjenigen Gewerbetreibenden, der, nachdem er wegen in seiner Gewerbsausübung verübten Gefällsverkürzungen (§. 32 d. G.) zweimal gestraft wurde, sich nochmals einer dieser Gefällsverkürzungen bei seiner Gewerbsausübung schuldig macht, kann der Gewerbsverlust oder das Verbot des Fortbetriebes der Beschäftigung, in der die Uebertretung stattfand, ausgesprochen werden. Die unbefugte Gewerbsausübung ist einzustellen.

dd) *Unabhängigkeit der Verpflichtung zur Entrichtung der Gebühr.*

§. 35.

In den Fällen, in denen eine Strafe wegen einer durch Uebertretung dieses Gesetzes verübten Gefällsverkürzung zu verhängen ist, muss unabhängig von der Strafe die vorschriftmässige Gebühr entrichtet werden, der verfälschte, fälschlich nachgemachte oder übertragene Stämpel ist gegen denjenigen, der ihn verfälscht, fälschlich nachgemacht oder übertragen hat, und denjenigen, welcher nach §. 32, c) *d. G. sich diessfalls einer Gefällsverkürzung schuldig gemacht hat, als nicht vorhanden anzusehen.*

ee) *Strafverjährung.*

§. 36.

Weder Untersuchung noch Strafe hat stattzufinden, wenn seit dem Zeitpuncte der begangenen Gefällsverkürzung Ein Jahr, bei anderen Uebertretungen dieses Gesetzes aber 6 Monate verstrichen sind, ohne dass das gesetzmässige Verfahren begonnen hat. Wurde innerhalb dieser Frist eine weitere Uebertretung dieses Gesetzes begangen, so ist die vorausgegangene Uebertretung nur nach Ablauf des doppelten Zeitraumes, welcher zur Zeit der weiteren Uebertretung von der Verjährungsfrist der ersteren noch zurückzulegen war, als verjährt anzusehen.

Krauss *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXI.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 18. Września 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 26. Września 1850.

347.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 13. Lipca 1850,

do centralnej władzy morskiej w Tryeście,

którem się udziela austryackim statkom morskim do mniejszej nadmorskiej żeglugi (Cabotage) należącym, upoważnienie uczęszczania do miejsc portowych na papiezkiem nadbrzeżu rz. Po leżących.

Wedle uchwały Rady ministrów, dozwolono wszystkim austryackim dowódzcom okrętowym, do mniejszej nadmorskiej żeglugi (Cabotage) uprawnionym, licencyami do żeglugi morskiej *wewnątrz* weneckiego pobrzeża, albo obszerniejszem upoważnieniem, rozciągającem się na wszystkie austryackie porta, opatrzonym, aby uczęszczali odtąd do papiezkiego portu w Pontelagoscuro, jako też i do innych na papiezkiem nadbrzeżu rz. Po leżących portów, i tamże przedsiębrali operacye handlowe, nie potrzebując do tego osobnego zezwolenia lub licencyi.

Bruck m. p.

348.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, z dnia 3. Września 1850,

do namiestników Morawii i Szląska,

którem się za uchylone uznaje rozporządzenie nadwornej Kancelaryi z dnia 27. Lipca 1826. do L. 21.173. (mor. szl. polit. zbiór ustaw VIII tom 188 stron.) dozwalające żydowskim akuszerkom pod pewnemi tylko ograniczeniami dawania pomocy położniczej, kobietom chrześciańskim.

W myśl konstytucyi państwa, orzekającej równo-uprawnienie obywateli państwa, bez względu na wyznanie wiary osób, nie może żydowskim akuszerkom zabronionem być dawanie pomocy położniczej, powołanym od chrześciańskiej rodzicielki ku pomocy, jeżeli one również jak chrześciańskie, swe uzdolnienie ku temu wykazały.

Jednakże akuszerka żydowskiego wyznania, przy połogu chrześcianki, obowiązana jest, skoro tylko spostrzeże bliskie niebezpieczeństwo śmierci ... albo dla

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXI.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 18. Września 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 26. Września 1850.

347.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 13. Lipca 1850,

do centralnej władzy morskiej w Tryeście,

którem się udziela austryackim statkom morskim do mniejszej nadmorskiej żeglugi (Cabotage) **należącym, upoważnienie uczęszczania do miejsc portowych na papiezkiem nadbrzeżu rz. Po leżących.**

Wedle uchwały Rady ministrów, dozwolono wszystkim austryackim dowódzcom okrętowym, do mniejszej nadmorskiej żeglugi (Cabotage) uprawnionym, licencyami do żeglugi morskiej wewnątrz weneckiego pobrzeża, albo obszerniejszem upoważnieniem, rozciągającem się na wszystkie austryackie porta, opatrzonym, aby uczęszczali odtąd do papiezkiego portu w Pontelagoscuro, jako też i do innych na papiezkiem nadbrzeżu rz. Po leżących portów, i tamże przedsiębrali operacye handlowe, nie potrzebując do tego osobnego zezwolenia lub licencyi.

Bruck m. p.

348.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, z dnia 3. Września 1850,

do namiestników Morawii i Szląska,

którem się za uchylone oświadcza rozporządzenie nadwornej kancelaryi z dnia 27. Lipca 1826. do L. 21.173. (mor. szl. polit. zbior ustaw VIII tom. 188 stron.) **dozwalające żydowskim akuszerkom pod pewnemi tylko ograniczeniami dawania pomocy położniczej, kobietom chrześciańskim.**

W myśl konstytucyi państwa, orzekającej równo-uprawnienie obywateli państwa, bez względu na wyznanie wiary osób, nie może żydowskim akuszerkom zabronionem być dawanie pomocy położniczej, powołanym od chrześciańskiej rodzicielki ku pomocy, jeżeli one równie jak chrześciańskie, swe uzdolnienie ku temu wykazały.

Jednakże akuszerka żydowskiego wyznania, przy połogu chrześcianki, obowiązaną jest, skoro tylko spostrzeże bliskie niebezpieczeństwo śmierci dla dziecka, albo dla

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXI. Stück.

**Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 18. September 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 26. September 1850.**

347.

Erlass des Handelsministeriums vom 13. Juli 1850,

erlassen an die Central-Seebehörde,

betreffend das Befugniss der zur kleineren Cabotage gehörigen österreichischen Seefahrzeuge zum Besuche der am päpstlichen Po-Ufer gelegenen Hafenorte.

Nach einem Beschlusse des Ministerrathes wurde sämmtlichen österreichischen, zur kleinen Cabotage berechtigten Schiffsführern, welche mit Licenzen zur Seeschiffahrt inner des venetianischen Küstengebietes oder mit dem erweiterten Befugnisse in der Ausdehnung auf alle österreichischen Häfen versehen sind, von nun an der Besuch des päpstlichen Hafens in Pontelagoscuro, *sowie der andern am päpstlichen Po-Ufer gelegenen Häfen und die Vornahme von Handelsoperationen daselbst ohne hiezu besonderer Bewilligung oder Erlaubniss zu bedürfen, gestattet.*

Bruck m. p.

348.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 3. September 1850,

an die Herren Statthalter von Mähren und Schlesien,

mit welcher im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern die Hofkanzlei-Verordnung vom 27. Juli 1826, Z. 21.173 (Mähr. schles. pol. Gesetzsammlung, VIII. Bd., S. 188), durch welche den jüdischen Hebammen nur unter gewissen Beschränkungen die geburtshilfliche Dienstleistung bei christlichen Frauen gestattet wurde, für aufgehoben erklärt wird.

Im Sinne der Reichsverfassung, welche die Gleichberechtigung der Staatsbürger ohne Rücksicht auf das Glaubensbekenntniss der Individuen ausspricht, kann den jüdischen Hebammen, die gleich den christlichen ihre Befähigung, diese Hilfe zu leisten, dargethan haben, nicht verwehrt werden, wenn sie von einer gebärenden Christin zu Hilfe gerufen werden, ihr diese zu leisten.

Die Hebamme jüdischer Religion ist jedoch bei der Entbindung einer Christin verpflichtet, sobald sie eine nahe Todesgefahr für das Kind oder die Gebärende wahrnimmt, die Angehörigen

rodzicielki, wcześnie o tem zawiadomić przynależących, aby chrztu nagłego, albo udzielenia umierającej sakramentów, nie omieszkano. Zaniechanie tegoż zawiadomienia, ukaranem będzie karą zasłużoną.

Żydowska religia akuszerki, nie może dalej na przeszkodzie być. składaniu jej świadectwa, jako akuszerki, jakie składa chrześciańska akuszerka.

Przeto znosi się rozporządzenie nadwornej kancelaryi z dnia 27. Lipca 1826. do L. 21173, którem żydowskim akuszerkom pod pewnemi tylko ograniczeniami dawanie pomocy położniczej kobietom chrześcianskim, dozwolonem było.

Thun m. p.

349.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 10. Września 1850,

obowiązujące dla wszystkich owych krajów koronnych, w których organiczna ustawa dla urzędów sądowych z dnia 28. Czerwca 1850. obwieszczoną została,

dotyczące postępowania najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, tudzież wyższych sądów krajowych w przypadkach upraszanej rewizyi albo rekursu przeciw jednostajnym rozstrzygnieniom niższych sądów w sprawach cywilnych.

Na zapytanie, jak na przyszłość przy nadzwyczajnych rewizyach albo rekursach przeciw równobrzmiącym wyrokom, albo rezolucyom względem potrzebnej do rozstrzygnienia liczby głosów postępować należy, raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, Najwyższą uchwałą z dnia 7. Września r. b., zatwierdzić postanowienia następujące:

Najwyższy trybunał sądowy i kasacyjny, ma także i na przyszłość, względem potrzebnej do zmiany równo-brzmiących wyroków albo rezolucyi, liczby głosów, istniejące ku temu dotychczas przepisy zachowywać.

Wyższe sądy krajowe, mogą zmiany równo-brzmiących wyroków albo rezolucyi (w rzeczach spornych), z powodu nieważności albo oczywistej niesprawiedliwości, wtedy tylko przedsiębrać, jeżeli się dwie trzecie części głosujących za zmianą oświadczą. W przeciwnym przypadku, nie ma miejsca rewizya nadzwyczajna albo rekurs.

Zmiana równo-brzmiących wyroków w rzeczach spornych, może tylko w senatach, złożonych przynajmniej z sześciu sędziów i jednego prezydującego, zmiana równo-brzmiących wyroków zaś tylko w pełnem zgromadzeniu Rady, a u wyższych sądów krajowych, liczących przeszło jedenaście członków, w senacie, złożonym przynajmniej z dziesięciu sędziów i jednego prezydującego, uchwaloną być. Tych, którzy swawolnie z tych nadzwyczajnych środków robią użytek, ostro karać się winno.

Schmerling m. p.

hievon bei Zeiten in Kenntniss zu setzen, damit die Nothtaufe oder die Verleihung der Sterbsacramente nicht versäumt werde. Die Unterlassung dieser Mittheilung an die Angehörigen wird mit der verdienten Strafe geahndet werden.

Die jüdische Religion der Hebamme kann ferner kein Hinderniss seyn, dieselbe Zeugenschaft als Hebamme abzulegen, wie sie die christliche Hebamme ablegt.

Die Hofkanzleiverordnung vom 27. Juli 1826, Z. 21.173, durch welche den jüdischen Hebammen nur unter gewissen Beschränkungen die geburtshilfliche Dienstleistung bei christlichen Frauen gestattet wurde, wird demnach für aufgehoben erklärt.

Thun *m. p.*

349.

Verordnung des Justizministeriums vom 10. September 1850,

giltig für alle jene Kronländer, für welche das organische Gesetz für die Gerichtsstellen vom 28. Juni 1850 kundgemacht worden ist,

in Betreff des Verfahrens des obersten Gerichts- und Cassationshofes, dann der Oberlandesgerichte in Fällen angesuchter Revision oder des Recurses gegen gleichförmige Entscheidungen der Untergerichte in bürgerlichen Rechtssachen.

Ueber die Anfrage, wie es in Zukunft bei ausserordentlichen Revisionen oder Recursen gegen gleichlautende Urtheile oder Bescheide in Betreff der zur Entscheidung erforderlichen Stimmenzahl zu halten sei, haben Seine Majestät mit Allerhöchster Entschliessung vom 7. September d. J. nachstehende Bestimmungen genehmigt.

Der oberste Gerichts- und Cassationshof hat rücksichtlich der, zur Abänderung gleichlautender Urtheile oder Bescheide erforderlichen Stimmenzahl, die bisher darüber bestehenden Vorschriften auch in Zukunft zu beobachten.

Die Oberlandesgerichte können mit der Abänderung gleichlautender Urtheile oder Bescheide (in Streitsachen) wegen Nichtigkeit oder offenbarer Ungerechtigkeit, nur dann vorgehen, wenn sich zwei Drittheile der Stimmführer für die Abänderung erklären. Im entgegengesetzten Falle ist der ausserordentlichen Revision oder dem Recurse nicht Statt zu geben.

Eine Abänderung gleichlautender Bescheide in Streitsachen kann nur in Senaten von wenigstens sechs Richtern und einem Vorsitzenden, die Abänderung gleichlautender Urtheile aber nur in der vollen Rathsversammlung, bei Oberlandesgerichten aber, welche mehr als eilf Mitglieder zählen, in einem aus wenigstens zehn Richtern und einem Vorsitzenden bestehenden Senate beschlossen werden. Gegen diejenigen, welche muthwilliger Weise von diesen ausserordentlichen Rechtsmitteln Gebrauch machen, ist mit nachdrücklichen Strafen vorzugehen.

Schmerling *m. p.*

350.

Rozrządzenie c. k. ministerstwa finansów z dnia 11. Września 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych,

którem za uchylone oświadczają się przepisy, co do uwzględnienia majątku przy wymierzaniu pensyi i dodatków na wychowanie dla usposobionych do pensyi wdów i sierot urzędników rządowych, stanowych, funduszowych i miejskich, tudzież oficerów i innych osób wojskowych.

Za doradą Rady ministrów, raczył Najjaśniejszy Pan, Jego C. Mość, Najwyższą uchwałą z dnia 4. Września 1850. zatwierdzić, iż w celu wymierzania unormowanych pensyi i dodatków na wychowanie dla wdów i sierot urzędników i sług cywilnych, rządowych, funduszowych, stanowych i miejskich, tudzież oficerów i innych osób wojskowych, ustać ma wykazanie lub dochodzenie własnego albo oddziedziczonego majątku, jako też, co się tycze wdów i sierot, pensyami, albo dodatkami na wychowanie obdarzonych, obowiązek wykazania majątku od tego czasu im przypadłego, i że odnoszące się do tego postanowienia przepisów cywilno- i wojskowo-pensyjnych, żadnego już nie mają zastósowania do wszelkich **po** wspomnianej Najwyższej uchwale miejsce mających rozpraw o wymiarze w mowie będących płac, albo o zmianie takowych, jeżeliby o to, z powodu przypadłego jakiego majątku chodziło.

Krauss m. p.

351.

Rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa z dnia 13. Września 1850,

obowiązujące dla Austryi powyżej i poniżej Ensy,

którem się obwieszcza utworzenie dyrekcyi leśniczowskiej dla Austryi poniżej Ensy z siedliskiem urzędowem we Wiedniu, tudzież przetworzenie c. k. salinowego nadurzędu Gmunden w dyrekcyą salinową i leśniczowską dla Austryi powyżej Ensy.

Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, Najwyższą uchwałą z dnia 5. Września r. b. zatwierdzić raczył, ażeby istniejący dotychczas c. k. n. a. urząd leśny na dyrekcyą leśniczowską dla kraju koronnego Austryi poniżej Ensy z siedliskiem urzędowem we Wiedniu, tudzież c. k. nadurząd salinowy w Gmunden, na dyrekcyą zjednoczoną salinową i leśniczowską dla kraju koronnego Austryi powyżej Ensy, z siedliskiem urzędowem w Gmunden, wywyższono, i oraz urzędy te, w miarę powiększonej przez to objętości interesów, potrzebną osób ilością opatrzono.

Pierwszy, z dyrektorem leśniczowskim na czele, z rangą i płacą radzcy finansowego, — będzie zawiadować administracyą wszystkich lasów rządowych w kraju koronnym Austryi, poniżej Ensy; ostatni zaś, którego przełożony posiadać będzie tytuł dyrektora salinowego i leśniczowskiego, administracyą całej rzeczy salinowej i wszystkich w kraju koronnym Austryi powyżej Ensy znajdujących się lasów rządowych.

Co się tycze techniczno-administracyjnego kierowania administracyą leśniczowską a względnie salinową, obie te dyrekcye bezpośrednio c. k. ministerstwu kultury krajowej i górnictwa podlegają, w politycznym zawodzie rzeczy leśniczowskiej, jako też ogólnie we wszystkich, do politycznych stosunków odnoszących się pytaniach, dotyczącym c. k. namiestnictwom.

Thinnfeld m. p.

350.

Erlass des Finanzministeriums vom 11. September 1850,

wirksam für alle Kronländer,

wodurch die Vorschriften in Betreff der Berücksichtigung des Vermögens bei Bemessung der Pensionen und Erziehungsbeiträge für die pensionsfähigen Witwen und Waisen der Staats-, ständischen, Fonds- und städtischen Beamten, dann der Officiere und anderen Militärpersonen für aufgehoben erklärt werden.

Seine Majestät haben über Einrathen des Ministerrathes mit Allerhöchster Entschliessung vom 4. September 1850 zu genehmigen geruht, dass es zur Bemessung der normalmässigen Pensionen und Erziehungsbeiträge für die Witwen und Waisen der Civil-, Staats-, der Fonds-, ständischen und städtischen Beamten und Diener, dann der Officiere und anderen Militärpersonen von der Nachweisung oder Ermittlung des eigenen oder ererbten Vermögens, und ebenso bei den bereits mit Pensionen oder Erziehungsbeiträgen betheilten Witwen und Waisen, von der Verpflichtung der Ausweisung des seitdem zugefallenen Vermögens abzukommen habe, und dass die hierauf sich beziehenden Bestimmungen der Civil- und Militär-Pensionsvorschriften auf alle nach der erwähnten Allerhöchsten Entschliessung stattfindenden Verhandlungen über das Ausmass der in Rede stehenden Bezüge oder über deren wegen eines zugefallenen Vermögens in Frage kommenden Aenderung nicht mehr in Anwendung zu bringen seien.

Krauss m. p.

351.

Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen vom 13. September 1850,

giltig für Oesterreich unter und ob der Enns,

womit die Errichtung einer Forstdirection für Oesterreich unter der Enns mit dem Amtssitze in Wien; dann die Umstaltung des k. k. Salinenoberamtes Gmunden in eine Salinen- und Forstdirection für Oesterreich ob der Enns kundgemacht wird.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 5. September 1850 zu genehmigen geruht, dass das bisher bestandene k. k. niederösterreichische Waldamt zu einer Forstdirection für das Kronland Oesterreich unter der Enns mit dem Amtssitze in Wien; dann das k. k. Salinenoberamt zu Gmunden zu einer vereinten Salinen- und Forstdirection für das Kronland Oesterreich ob der Enns mit dem Amtssitze in Gmunden erhoben, und nach Massgabe des hierdurch vermehrten Geschäftsumfanges mit dem erforderlichen Personale betheilt werden.

Die Erstere, mit einem Forstdirector — für die Zukunft mit dem Range und Gehalte eines Finanzrathes — an der Spitze, wird die Verwaltung der sämmtlichen Reichsforste im Kronlande Oesterreich unter der Enns; die Letztere hingegen, deren Vorstand den Titel eines Salinen- und Forstdirectors zu führen haben wird, die des gesammten Salinenwesens und aller im Kronlande Oesterreich ob der Enns befindlichen Reichsforste zu leiten haben.

In Absicht auf die technisch-administrative Leitung der Forst- und beziehungsweise der Salinen-Verwaltung werden diese beiden Directionen unmittelbar dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen; in dem politischen Theile des Forstwesens, sowie überhaupt in allen, die politischen Verhältnisse berührenden Fragen den betreffenden Statthaltereien untergeordnet.

Thinnfeld m. p.

Powszechny

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXII.

Wydana i rozesłana:
w wydaniu [illegible] 13. Września 1850,
w wydaniu [illegible] 11. Października 1850.

352.

Rozporządzenie ministra finansów z dnia 15. Września 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych.

[illegible]

Odnośnie do [illegible] z dnia 7. Czerwca 1850, [illegible] — [illegible] odłączonej — [illegible] w [illegible] od 1. Października 1850, [illegible] odłączonych, [illegible] postanowienia, [illegible]:

§. 1.

Od [illegible] w [illegible] złotych reńskich, a od fabry-[illegible] 20 krajcarów od jednego [illegible] [illegible] do [illegible], w których [illegible].

§. 2.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXII.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 19. Września 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 11. Października 1850.

352.

Rozrządzenie ministra finansów z dnia 18. Września 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych,

którem się ustanawiają postanowienia, które po zniesieniu międzycelnej linii, Węgry, Kroacyą i Slawonią, województwo Serbskie z banatem Temeskim i Siedmiogród od innych krajów koronnych oddzielającej, — dla obrotu w częściach państwa przez tę linię celną rozłączonych, tymczasowo jeszcze ważność mieć powinny.

Odnośnie do Najwyższego patentu z dnia 7. Czerwca 1850, którym zniesienie międzycelnej linii — Węgry, Kroacyą i Slawonią, województwo Serbskie z banatem Temeskim i Siedmiogród od innych krajów koronnych oddzielającej — pod zastrzeżeniem niektórych, w ustępach 2. i 4. namienionych, wyjątków od zupełnej wolności obrotu, na 1. Października ustanowiono; przepisują się w skutek uchwał Rady ministrów postanowienia, dla obrotu przez międzycelną linię, które, począwszy od 1. Października 1850, aż do chwili zupełnego zaprowadzenia jednostajności w systemie podatków niestałych w krajach, przez rzeczoną linię oddzielonych, ważność mieć powinny, a to:

§. 1.

Od liści tytuniowych ustanawia się opłata w dwóch złotych reńskich, a od fabrykatów tytuniowych, opłata w dwóch złotych reńskich 30 krajcarów od jednego funta wiedeńskiego Netto przy wprowadzaniu tychże przez linię międzycelną do krajów, w których monopol tytuniu istnieje.

§. 2.

Co się tycze wprowadzania i wyprowadzania soli kuchennej przez linię międzycelną, dotychczasowe rozporządzenia w swej mocy zostają.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 19. September 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 11. October 1850.

352.

Erlass des Finanzministers vom 18. September 1850,

wirksam für alle Kronländer,

womit die Bestimmungen festgesetzt werden, welche nach Aufhebung der — Ungarn, Croatien und Slavonien, die serbische Woiwodschaft mit dem Temeser Banate und Siebenbürgen von den übrigen Kronländern scheidenden Zwischenzoll-Linie, für den Verkehr der durch diese Linie getrennten Gebietstheile einstweilen noch zu gelten haben.

Mit Beziehung auf das Allerhöchste Patent vom 7. Juni 1850, wodurch die Aufhebung der — Ungarn, Croatien und Slavonien, die serbische Woiwodschaft mit dem Temeser Banate und Siebenbürgen von den übrigen Kronländern scheidenden Zwischenzoll-Linie unter Vorbehalt einiger in den Absätzen 2 und 4 angedeuteten Ausnahmen von der völligen Freiheit des Verkehres, auf den 1. October festgesetzt wurde, werden in Folge der Beschlüsse des Ministerrathes die Bestimmungen für den Verkehr über die Zwischenzoll-Linie vorgezeichnet, welche vom 1. October 1850 an, bis zur vollständigen Herstellung der Gleichheit in der indirecten Besteuerung der, durch die gedachte Linie getrennten Länder, zu gelten haben, und zwar:

§. 1.

Von Tabakblättern ist ein Betrag von Zwei Gulden und von Tabak-Fabrikaten ein Betrag von Zwei Gulden 30 Kreuzer für das Wiener Pfund Netto bei der Einfuhr über die Zwischenzoll-Linie in die Länder, in denen das Tabakmonopol besteht, zu entrichten.

§. 2.

Für die Ein- und Ausfuhr von Kochsalz über die Zwischenzoll-Linie bleiben die bisherigen Anordnungen in Wirksamkeit.

§. 3.

Podatek konsumcyjny winien być opłacany przy wprowadzaniu przedmiotów konsumcyjnych przez międzycelną linię do krajów, w których ten rodzaj podatku istnieje, a to:

1. Od piwa, mianowicie przy wprowadzeniu go

a) do Galicyi, od niższo-austryackiego wiadra czyli 120 funtów sporco po 30 kr., a zatem od cetnara Sporco . . . . 25 kr.

b) do innych krajów koronnych, od niższo-austryackiego wiadra po 45 kr., czyli od cetnara Sporco . . . . $37^1/_2$ "

2. Od wódki (gorzałki) i wypalanych płynów spirytusowych wszelkiego rodzaju, od niższo-austryackiego wiadra o 40 masów po 4 złt. 30 kr., albo od cetnara Sporco . . . . 3 zł. 45 "

3. Od świeżego, zasolonego, peklowanego lub wędzonego mięsa bez różnicy od cetnara Sporco . . . . 25 "

§. 4.

Wprowadzanie i wyprowadzanie towarów, czyli takowe opłacie należytości ulegają lub nie, przez międzycelną linię, miejsce ma tylko drogami celnemi i przy zachowaniu przepisów istniejących dla transportu towarów przez linię celną nocną porą. Towary muszą być do urzędu celnego dostawione z oświadczeniem, czyli i jakie ilości przedmiotów, na mocy niniejszego przepisu opłacie należytości, urzędowej czynności kontrolowej (§. 6), lub zakazowi jakiemu (§. 2) ulegających, przez linię międzycelną przeprowadzają się. Urząd ogranicza swą czynność urzędową tylko do wybadania prawdziwości tegoż oświadczenia. Jeżeli przesełka towarów nie zawiera przedmiotów tego rodzaju, takowa bez wszelkiej urzędowej ekspedycyi odprawioną będzie.

§. 5.

Także i podróżni, którzy z Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi i Slawonii, przez linię międzycelną udają się do innych krajów, winni do urzędu celnego rzeczone oświadczenie złożyć, i oraz swe pakunki celno-urzędowej czynności poddać. Podróżni przechodzący w przeciwnym kierunku przez międzycelną linię, nie są temi postanowieniami zobowiązani.

§. 6.

Towary ulegające urzędowej czynności kontrolowej, przy przejściu przez między celną linię, są:

1. cukier i kawa;

2. przedmioty tranzytowe, które się z zagranicy, albo z wyłączenia celnego przez celny okrąg i przez linię międzycelną przeprowadzają.

Takie towary mają być do urzędu celnego, na międzycelnej linii ustanowionego, dostawiane i tu czynności urzędowej poddane, dla dostawiania towarów albo przedmiotów tranzytowych, kontroli przepisanej ulegających, do urzędów międzycelnych.

Krauss m. p.

§. 3.

Die Verzehrungssteuer ist bei der Einfuhr über die Zwischenzoll-Linie in die Länder, in denen diese Steuergattung besteht, zu entrichten:

1. Vom Bier, und zwar bei der Einfuhr

a) nach Galizien vom niederösterreichischen Eimer oder 120 Pfund Sporco mit 30 kr., daher vom Sporco-Centner mit . . . . 25 kr.

b) in die anderen Kronländer vom niederösterreichischen Eimer mit 45 kr. oder vom Sporco-Centner . . . . 37½ „

2. Von Branntwein und gebrannten geistigen Flüssigkeiten aller Art, für den niederösterreichischen Eimer zu 40 Mass mit 4 fl. 30 kr., oder für den Centner Sporco . . . . 3 fl. 45 „

3. Vom frischen, eingesalzenen, gepökelten oder geräucherten Fleische ohne Unterschied vom Centner Sporco . . . . 25 „

§. 4.

Die Ein- und Ausfuhr von Waaren, dieselben mögen einer Gebührenentrichtung unterliegen oder nicht, über die Zwischenzoll-Linie findet nur auf Zollstrassen und mit Beobachtung der für den Waaren-Transport über die Zoll-Linie bei Nachtzeit bestehenden Vorschriften Statt. Die Waaren müssen zu dem Zollamte mit der Erklärung gestellt werden, ob und welche Menge von Gegenständen, die nach der gegenwärtigen Vorschrift der Entrichtung einer Gebühr, einer Control-Amtshandlung (§. 6), oder einem Verbote (§. 2) unterliegen, über die Zwischenzoll-Linie gebracht werden. Das Amt beschränkt seine Amtshandlung auf die Ermittlung der Richtigkeit dieser Angabe. Besteht die Waarensendung nicht aus Gegenständen dieser Art, so wird dieselbe ohne eine ämtliche Ausfertigung entlassen.

§. 5.

Auch Reisende, die aus Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavonien sich über die Zwischenzoll-Linie in die übrigen Länder begeben, haben bei dem Zollamte die erwähnte Erklärung abzugeben, und ihr Gepäcke der zollämtlichen Amtshandlung zu unterziehen. Reisende, die in der entgegengesetzten Richtung den Weg über die Zwischenzoll-Linie nehmen, sind an diese Bestimmungen nicht gebunden.

§. 6.

Die Waaren, welche bei der Ueberschreitung der Zwischenzoll-Linie einer Control-Amtshandlung unterliegen, sind:

1. Zucker und Kaffeh;

2. Durchfuhrgüter, die aus dem Auslande oder einem Zollausschlusse durch das Zollgebiet über die Zwischenzoll-Linie geführt werden.

Diese Waaren sind zu dem Zollamte an der Zwischenzoll-Linie zu stellen, und hier der für die Stellung von controlpflichtigen Waaren oder Durchfuhrgütern zu den Zwischenämtern vorgeschriebenen Amtshandlung zu unterziehen.

Krauss m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXIII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 13. Września 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 30. Września 1850.

353.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 14. Września 1850,

którem się dozwalają dla osób w służbie rządowej już zostających, ulżenia co do wstąpienia do służby pocztowej i przypuszczenia do egzaminu, dla elewów pocztowych przepisanego.

W celu ulżenia przejścia do służby pocztowej, dozwala się tym, którzy się już w służbie państwa znajdują, a do zakładu pocztowego przejść sobie życzą, aby przypuszczanymi byli do egzaminu, dla elewów pocztowych przepisanego, bez poprzedniego ich na próbę użycia przy jakim urzędzie pocztowym, jeżeli ukończyli studya, dla posady przy zakładzie pocztowym przepisane, tudzież jeżeli z resztą jeszcze potrzebne posiadają umiejętności i zdolności i u innej jakiej władzy, albo w urzędzie już przez cały rok w służbie rządowej po swem zaprzysiężeniu z zupełnem zadowoleniem użytymi byli.

Bruck m. p.

354.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 17. Września 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego,

którem się obwieszcza postępowanie z wylosowanemi na dniu 16. Września r. b. niemieckiemi pieniężnemi biletami 6-krajcarowemi, w Seryi pod lit. E. zawartemi.

Przy przedsięwziętem na dniu 16. b. m. wylosowaniu niemieckich pieniężnych biletów, wyciągniono Seryę lit. E. tychże w wartości 6 krajcarów.

Przeto więc każdy tą Seryi literą oznaczony niemiecki pieniężny bilet 6 krajcarowy, w ciągu dwóch miesięcy, począwszy od dnia 16. Listopada r. b. za sześć krajcarów w srebrnej monecie zdawkowej w n. a. stanowym wyższym urzędzie poborczym we Wiedniu i w głównych krajowych (poborowych) kasach w krajach koronnych wymieniony być może.

Zresztą te wylosowane bilety pieniężne, i po upływie powyższego terminu, równie jak niewylosowane, we wszystkich publicznych kasach i nadal jeszcze za gotówkę przyjmowane będą.

Krauss m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 22. September 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 30. September 1850.

353.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. September 1850,

wodurch für bereits im Staatsdienste stehende Individuen Erleichterungen in Beziehung auf den Eintritt in den Postdienst und auf die Zulassung zur Post-Eleven-Prüfung bewilligt werden.

Zur Erleichterung des Uebertrittes in den Postdienst wird jenen Individuen, welche bereits im Staatsdienste sich befinden und zur Postanstalt überzugehen wünschen, die Zulassung zur Post-Eleven-Prüfung ohne vorausgegangener probeweiser Verwendung bei einem Postamte gestattet, wenn dieselben die für die Anstellung bei der Postanstalt vorgeschriebenen Studien zurückgelegt haben, die sonst erforderlichen Kenntnisse und Fähigkeiten besitzen und bei einer andern Behörde oder Amte bereits ein volles Jahr im Staatsdienste nach ihrer Beeidigung zur völligen Zufriedenheit sich verwendet haben.

Bruck *m. p.*

354.

Erlass des Finanzministeriums vom 17. September 1850,

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches,

womit die Behandlung der am 16. September l. J. verlosten deutschen Münzscheine zu 6 Kreuzer, Serie lit. E, kundgemacht wird.

Bei der am 16. l. M. stattgefundenen Verlosung deutscher Münzscheine ist die Serie lit. E *der Scheine zu 6 Kreuzer gezogen worden.*

Hiernach kann jeder mit diesem Serienbuchstaben bezeichnete deutsche Münzschein zu 6 Kreuzer innerhalb zwei Monaten vom 16. November d. J. angefangen gegen 6 Kreuzer in Silberscheidemünze bei dem niederösterreichisch-ständischen Obereinnehmeramte in Wien und bei den Landeshaupt- (Einnahms-) Cassen in den Kronländern umgewechselt werden.

Uebrigens werden diese verlosten Münzscheine, nach Ablauf der obigen Frist, gleich den nicht verlosten, bei allen öffentlichen Cassen noch fortan statt Barem angenommen.

Krauss *m. p.*

355.

Rozrządzenie c. k. ministerstwa finansów z dnia 18. Września 1850,

którem się obwieszcza zaprowadzenie krajowej finansów dyrekcyi w kraju koronnym Węgier.

Najjaśniejszy Pan, Jego C. Mość, raczył Najwyższą uchwałą z dnia 8. Września r. b. co do organizacyi kierującej finansowej władzy krajowej w kraju koronnym Węgier, następujące postanowienia zatwierdzić:

1. Miejsce teraźniejszej prowizorycznej węgierskiej kameralnej administracyi, zająć ma w namienionym kraju koronnym, własna kierująca finansowa władza krajowa, do urzędowania której należy kierowanie administracyą podatków bezpośrednich, dóbr skarbowych i funduszowych, rzeczy kasowej, o ile ta od administracyi finansów zawisła, i wreszcie ciała dozorczego (straży finansowej).

2. Władza ta ma się: „c. k. krajowa finansów dyrekcya“ nazywać, a siedlisko urzędu swego w Budzie założyć. Taż bezpośrednio c. k. ministerstwu finansów podwładną jest.

3. Na czele tej władzy, stoi prezydent, któremu przydzielony jest drugi przełożony dyrektor finansów, z tytułem i charakterem radzcy ministeryalnego.

U tej władzy dalej istnieć mają nadradzcy finansowi i radzcy finansowi, w równej randze z radzcami namiestnictwa i dystryktualnemi. Nadto ma ta władza potrzebną ilość sekretarzy i koncepistów, dla zawodu konceptowego. Dla urzędów manipulacyjnych, ustanowione są te same kategorye urzędników, jakie dla nich przy innych krajowych finansów dyrekcyach usystemizowano.

4. Pod krajową finansów dyrekcyą, ustanowione będą powiatowe finansów dyrekcye, w potrzebnej ilości, do bezpośredniego kierowania i dozorowania nad urzędami wykonującemi i nad strażą.

Postanowienia te, z tym dodatkiem do powszechnej podają się wiadomości, iż rozpoczęcie urzędowania c. k. krajowej finansów dyrekcyi w Budzie, następnie obwieszczonem będzie.

Krauss m. p.

356.

Rozrządzenie c. k. ministerstwa finansów z dnia 18. Września 1850,

którem się obwieszcza zaprowadzenie władz finansowych w województwie Serbskiem i banacie Temeskim.

Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, raczył Najwyższą uchwałą z dnia 5. Września r. b., co do organizacyi władz finansowych w województwie Serbskiem i banacie Temeskim, zatwierdzić postanowienia następujące:

1. Miejsce dotychczasowych kameralnych administracyi i inspektoratu dochodowego, zająć ma własna kierująca krajowa władza finansowa, do urzędowania której należy kierowanie administracyą bezpośrednich i pośrednich podatków, dóbr skarbowych

355.

Erlass des Finanzministeriums vom 18. September 1850,

womit die Errichtung einer Finanz-Landesdirection im Kronlande Ungarn kundgemacht wird.

Seine Majestät geruhten mit Allerhöchster Entschliessung vom 8. September l. J. in Betreff der Organisirung der leitenden Finanz-Landesbehörde im Kronlande Ungarn nachfolgende Bestimmungen zu genehmigen:

1. An die Stelle der dermaligen provisorischen ungarischen Cameral-Verwaltung hat in dem besagten Kronlande eine eigene leitende Finanz-Landesbehörde zu treten, in deren Geschäftsbereich die Leitung der Verwaltung der directen und indirecten Steuern, der Staats- und Fondsgüter, des Cassewesens, in soferne es von der Finanzverwaltung abhängt, und des Aufsichtskörpers (der Finanzwache) fällt.

2. Diese Behörde hat die Benennung: „k. k. ungarische Finanz-Landesdirection" zu führen, und ihren Amtssitz in Ofen zu nehmen. Sie ist unmittelbar dem Finanzministerium untergeordnet.

3. An der Spitze dieser Behörde steht ein Präsident, und ihm zur Seite ein zweiter Vorsteher, der Finanzdirector, mit dem Titel und Charakter eines Ministerialrathes.

Bei der Behörde haben ferner Oberfinanzräthe und Finanzräthe zu bestehen, die den Statthalterei- und Districtualräthen (Kreisräthen) im Range gleichgestellt sind. Nebstdem umfasst die Behörde die erforderliche Anzahl von Secretären und Concipisten für das Conceptfach. Für die Manipulationsämter sind dieselben Kategorien von Beamten, welche hiefür bei den übrigen Finanz-Landesdirectionen systemisirt sind, bestellt.

4. Unter der Finanz-Landesdirection werden Finanz-Bezirksdirectionen in der erforderlichen Anzahl zur unmittelbaren Leitung und Ueberwachung der ausübenden Aemter und der Wachanstalt bestellt werden.

Diese Bestimmungen werden mit dem Beisatze zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass der Beginn der Amtswirksamkeit der Finanz-Landesdirection in Ofen nachträglich bekannt gemacht werden wird.

Krauss *m. p.*

356.

Erlass des Finanzministeriums vom 18. September 1850,

womit die Errichtung von Finanzbehörden in der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate kundgemacht wird.

Seine Majestät geruhten mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 5. September l. J. in Betreff der Organisirung der Finanzbehörden in der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate folgende Bestimmungen zu genehmigen:

1. An die Stelle der dermaligen Cameral-Administrationen und des Gefällen-Inspectorats hat eine eigene leitende Finanz-Landesbehörde zu treten, in deren Geschäftsbereich die Leitung der Verwaltung der directen und indirecten Steuern, der Staats- und Fondsgüter, mit Inbegriff

i funduszowych, włącznie kanału Franciszka i Bega, rzeczy kasowej, o ile ta od administracyi finansowej zawisła, i nakoniec ciała dozorczego (straży finansowej).

2. Władza ta nazywać się ma; „c.k. krajowa finansów dyrekcya" i założyć swe urzędowe siedlisko w Temeswarze. Taż bezpośrednio ministerstwu finansów jest podwładną.

3. Jako władze średnie między krajową finansów dyrekcyą, a urzędami wykonywającemi, tudzież strażą, ustanowione będą dla namienionych gałęzi finansowych władze powiatowe pod nazwą: „powiatowe finansów dyrekcye" w Zomborze, Gross-Becskerek i Lugos, podlegające krajowej finansów dyrekcyi, jako władzy jej bezpośrednio nadwładnej.

Postanowienia te, z tym dodatkiem do powszechnej podają się wiadomości, iż czas rozpoczęcia działalności wyż wspomnianej władzy, później będzie obwieszczonym.

Krauss m. p.

des Franzens- und Bega-Canales, des Cassewesens, in so ferne es von der Finanzverwaltung abhängt, und des Aufsichtskörpers (Finanzwache) gehört.

2. Diese Behörde hat die Benennung „k. k. Finanz-Landesdirection" zu führen und ihren Amtssitz in Temesvar zu nehmen. Sie ist unmittelbar dem Finanzministerium untergeordnet.

3. Als Mittelbehörden zwischen der Finanz-Landesdirection und den ausübenden Aemtern, dann der Wachanstalt werden für die berührten Finanzzweige Bezirksbehörden unter der Benennung „Finanz-Bezirksdirectionen" zu Zombor, Gross-Becskerek und Lugos bestellt, welche der Finanz-Landesdirection als ihrer unmittelbar vorgesetzten Behörde unterstehen.

Diese Bestimmungen werden mit dem Beisatze zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass der Zeitpunct des Beginnes der Wirksamkeit der erwähnten Behörde nachträglich bekannt gemacht werden wird.

Krauss *m. p.*

Dziennik praw państwa i rządu

dla cesarstwa austryackiego.

Część CXXV.

Wydana i rozesłana dnia [illegible] Września 1850.

[illegible]

358.

Rozporządzenie ministeryum finansów z dnia 23. Września 1850,

[illegible]

[illegible] od dnia 1. Września [illegible]

Ze względu na przeprowadzenie, jakie wypłynęło z [illegible] Najwyższego postanowienia z dnia [illegible] Września 1850 [illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXV.

Wydana i rozesłana: 26. Września 1850.

358.

Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 25. Września 1850,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, dla których wydaną została prowizoryczna ustawa z dnia 2. Sierpnia 1850. o stęplowych i bezpośrednich należytościach,

którem się odracza początek działania rzeczonej ustawy od dnia 1. Września na dzień 1. Listopada.

Ze względu na przygotowania, jakie wykonanie obwieszczonej Najwyższym patentem z dnia 2. Sierpnia 1850. (dziennik praw państwa CXII.) prowizorycznej ustawy o należytościach od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych wymaga, raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. M., rozporządzić, iż rzeczona prowizoryczna ustawa, z dniem 1. Listopada 1850, w wykonanie wstąpić ma; przeto wyszczególnione w ustępie II. obwieszczającego patentu taksalne przepisy, aż do 1. Listopada 1850. w zastosowaniu zostają, a co się tycze wszystkich postanowień namienionego Najwyższego patentu, do początku działalności ustawy odnoszącego się, dzień 1. Listopada na miejsce pierwszego Października wstąpić ma.

Krauss m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXV. Stück.

Ausgegeben und versendet am 26. September 1850.

358.

Erlass des Finanzministeriums vom 25. September 1850,

wirksam für alle Kronländer, für welche das provisorische Gesetz vom 2. August 1850 über die Stämpel- und unmittelbaren Gebühren erlassen wurde,

wodurch der Zeitpunct der Wirksamkeit des gedachten Gesetzes vom 1. October auf den 1. November verschoben wird.

Seine Majestät haben in Berücksichtigung der Vorbereitungen, welche die Vollführung des mit dem Allerhöchsten Patente vom 2. August 1850 (Reichsgesetzblatt CXII. Stück) kundgemachten provisorischen Gesetzes über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen erfordert, anzuordnen geruht, dass das gedachte provisorische Gesetz mit 1. November 1850 in Wirksamkeit zu treten habe, daher die im Absatze II des Kundmachungs-Patentes bezeichneten Taxvorschriften bis 1. November 1850 in Anwendung bleiben und in Absicht auf alle Bestimmungen des erwähnten Allerhöchsten Patentes, die sich auf den Umfang der Wirksamkeit des Gesetzes beziehen, der 1. November 1850 an die Stelle des ersten October zu treten hat.

***Krauss** m. p.*

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Erlass des Finanzministeriums vom [illegible] [illegible],

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Część CXXVI.

Wydana i rozesłana:

w wydaniu jedynie niemieckiem: 23. Września 1859,

w wydaniu dwujęzykowem: dnia 17. Grudnia 1859.

350.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z d. 28. Sierpnia 1859, w [illegible]

[illegible]

mocą którego, w skutek Najwyższej uchwały z dnia 4. Sierpnia 1859, ustanowiła się ranga [illegible] konsularnych, do kategoryi c. k. urzędników rządowych [illegible].

Najwyższem postanowieniem z d. 4. Sierpnia b. r. raczył Najjaśniejszy Pan, Jego C. Mość, najmiłościwiej zezwolić, ażeby dla wszystkich urzędników [illegible] Konsularnych, należących do kategoryi [illegible] c. k. urzędników rządowych, ranga służby tak samo [illegible] do urzędników kategoryi [illegible] ustalona, a oraz odpowiednie klasy [illegible], według istniejącego dla urzędników rządowych.

[illegible] na każdą tej kategoryi, [illegible] Mość [illegible] w Bukareszcie i Konstantynopolu [illegible] do konsulów generalnych pierwszej klasy, [illegible] do drugiej klasy [illegible] do kategoryi [illegible] urzędników rządowych, [illegible] pierwszych [illegible] w takich razach [illegible] w ważnej [illegible] w stosowaniu taryfy o należytościach [illegible] w swej mocy zostają.

[illegible] do kategoryi [illegible] urzędników rządowych, zamiast płacy dyetowej pobierać nie będą.

Niniejszy przepis, który we wszystkich [illegible] za prawidło służyć ma, także i [illegible], których to dotyczy, [illegible] do wiadomości podany [illegible].

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXVI.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 28. Września 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: dnia 17. Września 1851.

359.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 28. Sierpnia 1850,

do wszystkich austryackich urzędów konzularnych, stojących pod kierunkiem urzędników, od rządu płatnych,

mocą którego, w skutek Najwyższej rezolucyi z dnia 4. Sierpnia 1850, ustanawia się ranga służbowa i klasa dyet, dla wszystkich ustanowionych osób konzularnych, do kategoryi c. k. rzeczywistych urzędników rządowych należących.

Najwyższem postanowieniem z d. 4. Sierpnia b. r. raczył Najjasniejszy Pan, Jego C. Mość, najłaskawiej zezwolić, ażeby dla wszystkich ustanowionych osób konzularnych, należących do kategoryi rzeczywistych c. k. urzędników rządowych, ranga służby tak między niemi, jak w stosunku do urzędników krajowych została oznaczoną, a oraz odpowiednia klasa dyet wskazaną, zgodnie z systemem dyet, ogólnie istniejącym dla urzędników rządowych.

Stopniowanie urzędników konzularnych i przypadającą na każdę ich kategoryę, klasę dyet, zawiera załączony, przez Jego C. Mość zatwierdzony szemat, przyczem się nadmienia, iż teraźniejsi przełożeni głównych konzulatów w Bukareście i Konstantynopolu wedle rangi służbowej w jakiej się już obecnie znajdują, policzeni będą do konzulów jeneralnych pierwszej klasy, gdy zaś wszyscy inni konzulowie jeneralni do drugiej klasy należą. Począwszy więc od tej chwili, urzędnicy konzularni, jako należący do kategoryi rzeczywistych urzędników rządowych, stosownie do przepisów powszechnych, ogólnie co do dyet dla urzędników rządowych istniejących, a wyjątek tylko w takich razach ma miejsce, gdzie ci urzędnicy konzularni prawo mają żądać od dotyczących stron osobnej należytości za podróże w sprawach prywatnych, w którymto przypadku, dotyczące postanowienia taryfy o należytościach konzularnych, w swej mocy zostają.

Rozumie się zresztą samo przez się, iż na ustanowionych konzularnych, nie należących do kategoryi rzeczywistych urzędników rządowych, szemat klasy dyetowej rozciągać się nie będzie.

Niniejszy przepis, który we wszystkich zachodzących przypadkach za prawidło służyć ma, także i podporządkowanym urzędom i urzędnikom konzularnym, których to dotycze, winien być do wiadomości podany i do ścisłego zastosowania się.

Bruck m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 28. September 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 17. September 1851.

359.

Erlass des Handelsministeriums vom 28. August 1850,

an sämmtliche unter der Leitung von besoldeten Staatsbeamten stehenden österreichischen Consularämter, ***wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 4. August 1850 für sämmtliche in die Kategorie wirklicher k. k. Staatsbeamten gehörige Consular-Angestellten der Dienstrang und die Diätenclasse bestimmt wird.***

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 4. August l. J. Allergnädigst zu genehmigen geruht, dass für sämmtliche in die Kategorie wirklicher k. k. Staatsbeamten gehörigen Consular-Angestellten der Dienstrang, sowohl unter einander, als im Verhältnisse zu den Beamten im Inlande festgesetzt und die entsprechende Diätenclasse im Einklange mit dem für Staatsbeamte überhaupt bestehenden Diätensysteme angewiesen werde.

Die Stufenfolge der Consularbeamten und die einer jeden Kategorie derselben zukommende Diätenclasse ist in dem beiliegenden Allerhöchstgenehmigten Schema enthalten, wobei bemerkt wird, dass die gegenwärtigen Amtsvorsteher der Generalconsulate in Bukarest und Constantinopel vermöge des von ihnen schon dermalen bekleideten Dienstranges zu den Generalconsulen erster Classe zu zählen sind, während alle übrigen Generalconsule zur zweiten Classe gehören. Demnach werden von nun an die in die Kategorie wirklicher Staatsbeamten gehörigen Consularbeamten nach den für das Diätenwesen der Staatsbeamten überhaupt bestehenden allgemeinen Vorschriften behandelt, und es tritt eine Ausnahme nur rücksichtlich der Fälle ein, in welchen diese Consularbeamten für Amtsreisen in Parteiangelegenheiten von den betreffenden Parteien eine besondere Gebühr anzusprechen befugt sind, wo die diessfälligen Bestimmungen des Consulargebührentarifes vom Jahre 1846 in Wirksamkeit bleiben.

Es versteht sich übrigens von selbst, dass auf Consulats-Angestellte, welche nicht in die Kategorie wirklicher Staatsbeamten gehören, das Diätenclassen-Schema keine Anwendung findet.

Vorstehende Vorschrift, welche in allen vorkommenden Fällen zur Richtschnur zu dienen hat, ist auch den untergeordneten Consular-Aemtern und Beamten, welche sie betrifft, zur Wissenschaft und genauen Darnachachtung bekannt zu geben.

***Bruck** m. p.*

Szemat klas dyetowych dla c. k. osób konzularnych, należących do kategoryi rzeczywistych urzędników rządowych:

Jeneralny konsul pierwszej klasy	stoi w piątej klasie dyet
„ „ drugiej klassy	„ „ szóstej „ „
Konzul	„ „ siódmej „ „
Wicekonzul	„ „ „ „ „
Dyrektor kancelaryi	„ „ „ „ „
Kanclerz przy konzulacie jeneralnym	„ „ ósmej „ „
Tłumacz przy konzulacie jeneralnym	„ „ „ „ „
Kanclerz konzularny	„ „ „ „ „
Tłumacz konzularny	„ „ „ „ „
Wicekanclerz	„ „ dziewiątej „
Elew konzularny	„ „ „ „ „

360.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 28. Sierpnia 1850,

do wszystkich urzędów konzularnych, bezpośrednio podwładnych.

którem, w skutek Najwyższego postanowienia z dnia 4. Sierpnia 1850. wydanym zostaje przepis o uniformie austryackich urzędników konzularnych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 4. Sierpnia r. b., raczył Najjaśniejszy Pan, Jego Ces. Mość, najłaskawiej zatwierdzić załączony przepis o uniformie urzędników konzularnych, który c. k. urzędowi konzularnemu z tym zleceniem udziela się, ażeby urzędnikom konzularnym, w obrębie urzędu konzularnego znajdującym się, których to dotycze, równie jak podporządkowanym urzędom konzularnym, obwieszczonym został dla wiadomości ich i ścisłego stosowania się.

Bruck m. p.

Załączenie do N. 306.

Przepis o uniformie dla austryackich urzędników konzularnych.

§. 1.

Dozwolonem zostaje wszystkim przez Najjaśniejszego Pana mianowanym przełożonym urzędu konzularnego, bądź że oni są rzeczywistymi c. k. urzędnikami rządowymi, bądź niepłatnymi honorowymi funkcyonaryuszami, tudzież podwładnym ustanowionym konzularnym, którzy są c. k. urzędnikami rządowymi, iż przy uroczystych obchodach, nosić mogą dotychczasowy uniform galowy konzularny.

§. 2.

Uniform galowy stanowi frak koloru szkarłatno-czerwonego, od góry aż do dołu zapięty na guziki pozłacane uniformowe, z seladynowemi morsko-zielonemi wyłogami aksamitowemi, złotem wyszytemi; tudzież białe spodnie z materyi wełnianej z złotemi galonami (taśmami), dalej złote epolety (naramienniki), szpada od parady i kapelusz galowy z złotemi bulionami (sznurkami) i pióropusz biały i czerwony.

Schema der Diätenclassen für k. k. Consular-Angestellte, welche zur Kategorie wirklicher Staatsbeamten gehören.

Generalconsul erster Classe	fünfte Diätenclasse.
" zweiter Classe	sechste "
Consul	siebente "
Viceconsul	" "
Kanzleidirector	" "
Generalconsulats-Kanzler	achte "
Generalconsulats-Dolmetsch	" "
Consulats-Kanzler	" "
Consulats-Dolmetsch	" "
Vicekanzler	neunte "
Consular-Eleve	" "

360.

Erlass des Handelsministeriums vom 28. August 1850,

an sämmtliche denselben unmittelbar unterstehende Consular-Aemter,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 4. August 1850 eine Uniformirungsvorschrift für die österreichischen Consularbeamten erlassen wird.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 4. August l. J. die im Anschlusse beiliegende Vorschrift über die Uniformirung der Consularbeamten Allergnädigst zu genehmigen geruht, welche dem k. k. Consular-Amte mit der Weisung mitgetheilt wird, selbe den im Dienstesbereiche des Consular-Amtes befindlichen Consularbeamten, auf die sie Bezug hat, sowie den unterstehenden Consular-Aemtern zur Wissenschaft und genauen Darnachachtung bekannt zu geben.

Bruck m. p.

Beilage zu Nr. 360.

Uniformirungsvorschrift für österreichische Consularbeamte.

§. 1.

Sämmtlichen von Seiner Majestät ernannten Consular-Amtsvorstehern, dieselben mögen wirkliche k. k. Staatsbeamte oder unbesoldete Honorar-Functionäre seyn, ferner denjenigen subalternen Consular-Angestellten, welche wirkliche k. k. Staatsbeamte sind, ist die Tragung der bisherigen Consular-Gala-Uniform bei feierlichen Gelegenheiten gestattet.

§. 2.

Diese Gala-Uniform besteht aus einem scharlachrothen von oben bis unten zugeknöpften Frack mit vergoldeten Uniformknöpfen, meergrün sammtenen Aufschlägen, Goldstickerei, weissen Pantalons aus Schafwollstoff mit Goldborden, goldenen Epauletts, Staatsdegen und Staatshut mit goldenen Bouillons und weiss und rothem Federbusche.

Dla osiągnienia jednostajności i ustopniowania stosunków, co do rangi zachować należy:

a) Hafty galowe uniformu na kołnierzu i wyłogach, nosić się będą wedle załączonego tu wzoru, podług czterech kategoryj, a to pierwsza, najbogatsza kategorya dozwolona jest c. k. konzulom jeneralnym klasy I, druga konzulom jeneralnym klasy II, do których rangowani będą wszyscy c. k. jeneralni konzulowie honorowi; trzecia c. k. konzulom, wicekonzulom i dyrektorom kancelaryjnym; czwarta c. k. urzędnikom rządowym, podwładny urząd konzularny piastującym.

b) Spodnie galowe, używają jeneralni konzulowie z galonami złotami, dwa cale szerokiemi, c. k. konzulowie, wicekonzulowie, i dyrektorowie kancelaryjni z galonami półtora cala szerokiemi, podrzędni zaś urzędnicy konzularni z galonami, jeden cal szerokiemi.

c) Do gali uniformowej należą dwie pełne epolety z złotemi bulionami, które dla konzulów jeneralnych 3 cale długie, 3 linie są grube; dla konzulów, wicekonzulów i dyrektorów kancelaryjnych, $2^1/_2$ cala długie, 2 linie grube; dla podrzędnych urzędników konzularnych 1 cale długie, $1^1/_2$ linii grube.

d) Kapelusz jest dla wszystkich kategoryj uniformu galowego stosowany, podobnie jak kapelusze wojskowe, i ozdobiony białym i czerwonym pióropuszem, podług kolorów c. k. bandery. Kapelusze dla jeneralnych konzulów po brzegach lamowane galonami złotemi.

§. 4.

Konzularnym ajentom nie wolno z reguły używać uniformu galowego. W przypadkach szczególnego jednak uwzględnienia, może na wniosek przełożonego urzędu konzularnego dozwolić ministeryum handlu konzularnym ajentom używania uniformu takiego w formie przepisanej dla podrzędnych urzędników konzularnych.

§. 5.

Uniform galowy jest ubiorem honorowym, którego dla odznaczenia się używać pozwolił Najjaśniejszy Pan urzędnikom konzularnym austryackim, ustanowionym za granicą, wszakże używanie onegoż nie ma dla nich być za formalny obowiązek uważane.

§. 6.

Przeciwnie zaś, urzędnicy konzularni, do kategoryi rzeczywistych c. k. urzędników rządowych należący. używać winni uniformu, dla austryackich urzędników rządowych przepisanego. Ci urzędnicy, używać go mają przy uroczystościach wtenczas, gdy nie robią użytku z pozwolonego im uniformu galowego, lub gdy używanie onegoż nie może mieć miejsca, dla właściwych stosunków miejscowych lub krajowych. Oprócz takich sposobności, będą używać uniformu rządowego przepisanego, zobowiązani ku temu urzędnicy konzularni we wszystkich przypadkach wykonywania służby ich. Ze względu na ich właściwe urzędowanie za granicą, dozwolił jednak Najjaśniej-

§. 3.

Zur Erzielung der Gleichförmigkeit und Abstufung der Rangverhältnisse ist hierbei Folgendes zu beobachten:

a) *Die Stickerei der Gala-Uniform am Kragen und an den Aufschlägen wird nach dem beiliegenden Muster nach vier Kategorien getragen, und zwar die erste, reichste, ist den k. k. Generalconsulen I. Classe gestattet, die zweite den Generalconsulen II. Classe, unter welche sämmtliche k. k. Honorar-Generalconsulen zu rangiren sind, die dritte den k. k. Consulen, Viceconsulen und Kanzleidirectoren, die vierte den k. k. Staatsbeamten, welche subalterne Consular-Dienstposten bekleiden.*

b) *Die Gala-Beinkleider werden bei den Generalconsulen mit 2 Zoll breiten, bei den k. k. Consulen, Viceconsulen und Kanzleidirectoren mit 1½ Zoll breiten, bei den subalternen Consularbeamten mit 1 Zoll breiten Goldborden getragen.*

c) *Zur Gala-Uniform gehören zwei volle Epauletts mit goldenen Bouillons, welche bei den Generalconsulen 3 Zoll lang, 3 Linien dick, bei Consulen, Viceconsulen und Kanzleidirectoren 2½ Zoll lang, 2 Linien dick, bei den subalternen Consularbeamten 2 Zoll lang, 1½ Linie dick sind.*

d) *Der Hut ist bei allen Kategorien der Gala-Uniform nach Art der Militärhüte gestülpt und mit einem roth und weissen Federbusche nach den Farben der k. k. Flagge verziert. Bei den Generalconsulen ist er an den Rändern mit Goldborden eingefasst.*

§. 4.

Den Consular-Agenten ist das Tragen der Gala-Uniform in der Regel nicht zu gestatten. In besonders rücksichtswürdigen Fällen jedoch kann über Antrag des vorgesetzten Consular-Amtes den Consular-Agenten vom Handelsministerium der Gebrauch derselben in der für die subalternen Consularbeamten festgesetzten Form gestattet werden.

§. 5.

Die Gala-Uniform ist ein von Seiner Majestät den im Auslande aufgestellten österreichischen Consularbeamten zur Auszeichnung bewilligtes Ehrenkleid, zu dessen Gebrauch eine förmliche Verpflichtung nicht obwaltet.

§. 6.

Dagegen wird denjenigen Consularbeamten, welche zur Kategorie der wirklichen k. k. Staatsbeamten gehören, die Tragung der österreichischen Staatsbeamten-Uniform zur Pflicht gemacht. Diese Beamten haben sich derselben bei feierlichen Anlässen in dem Falle zu bedienen, wenn sie von der ihnen gestatteten Gala-Uniform keinen Gebrauch machen wollen, oder wenn die Anwendung derselben nach den besonderen Orts- oder Landesverhältnissen nicht thunlich ist. Ausser diesen Anlässen ist die Staatsbeamten-Uniform von den zum Gebrauche derselben verpflichteten Consularbeamten in allen durch die Ausübung ihres Dienstes gegebenen Fällen zu tragen. Es ist jedoch diesen Consularbeamten mit Rücksicht auf ihre Dienstleistung im Auslande Allerhöchsten

szy Pan tym urzędnikom konzularnym z uniformem rządowym połączyć także owe szczególne odznaki, które miejsce mają przy uniformie galowym, a mianowicie epolety i kapelusz wedle postanowień w §fie 3. pod lit. *c)* i *d)*, niniejszego przepisu wyszczególnionych. Oprócz szpady, używają urzędnicy konzularni przy uniformie rządowym, szabli, przeznaczonej dla oficerów przy c. k. marynarce wojennej.

§. 7.

We wszelkich innych punktach, co się tycze kroju, szerokości galonów złotych, rozetek dystynkcyjnych i t. d., ma być uniform rządowy dla urzędników konzularnych dokładnie zastosowany do powszechnego przepisu uniformowego z d. 14. Sierpnia 1849, wedle ustanowionego dla urzędników konzularnych szematu klas dyetowych, od którego samowolnie odstępywać żadną miarą niewolno. Wyłogi na uniformie rządowym dla urzędników konzularnych, są koloru pomarańczowego, stosownie do barwy przełożonego ministerstwa handlu.

§. 8.

Niepłatni przełożeni urzędu konzularnego, którym pozwolono używać uniformu galowego, nie będą używali uniformu rządowego; podrzędnym przy konzulacie ustanowionym, w służbie rządowej nie stojącym, nie wolno używać ani uniformu galowego ani rządowego.

Ortes gestattet worden, mit dieser Staatsbeamten-Uniform auch jene besonderen Abzeichen zu tragen, welche bei der Gala-Uniform in Anwendung kommen, und zwar namentlich die Epauletts und den Hut nach den §. 3, lit. c) *und* d) *der gegenwärtigen Vorschrift vorgezeichneten Bestimmungen. Anstatt des Degens tragen die Consularbeamten mit der Staatsbeamten-Uniform den für die Officiere der k. k. Kriegsmarine bestimmten Säbel.*

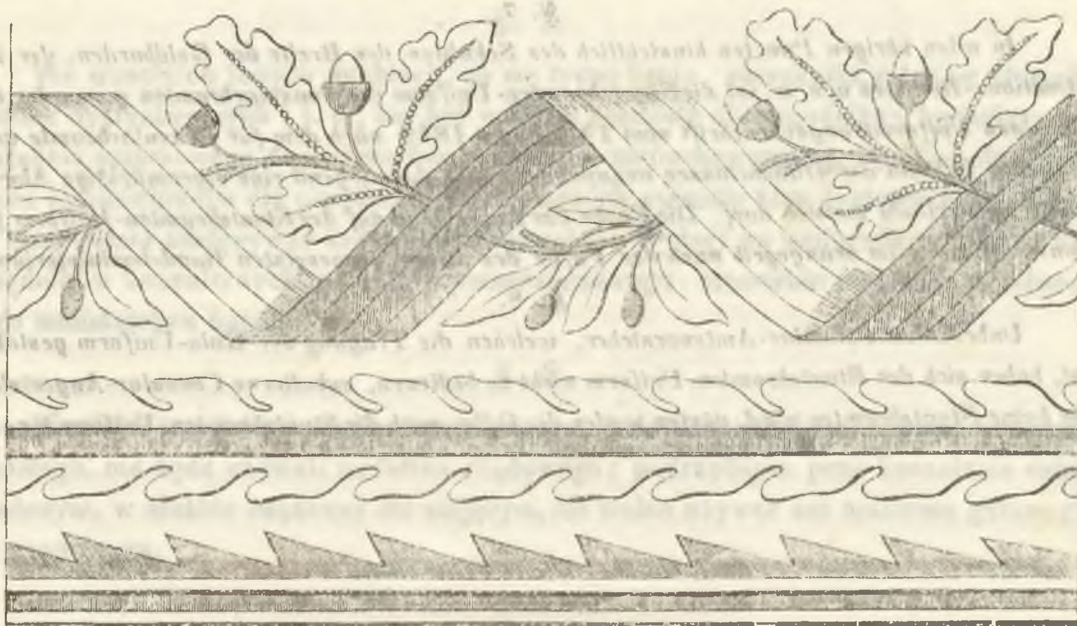
§. 7.

In allen übrigen Puncten hinsichtlich des Schnittes, der Breite der Goldborden, der Distinctions-Rosetten u. s. w. ist die Staatsbeamten-Uniform der Consularbeamten genau der allgemeinen Uniformirungsvorschrift vom 14. August 1849 nach dem für Consularbeamte aufgestellten Schema der Diätenclassen anzupassen, ohne dass irgend eine eigenmächtige Abweichung sich erlaubt werden darf. Die Farbe der Aufschläge auf der Staatsbeamten-Uniform für Consularbeamte ist orangegelb nach der Farbe des ihnen vorgesetzten Handelsministeriums.

§. 8.

Unbesoldete Consular-Amtsvorsteher, welchen die Tragung der Gala-Uniform gestattet ist, haben sich der Staatsbeamten-Uniform nicht zu bedienen, subalterne Consular-Angestellte, die keine Staatsbeamten sind, dürfen weder die Gala- noch die Staatsbeamten-Uniform tragen.

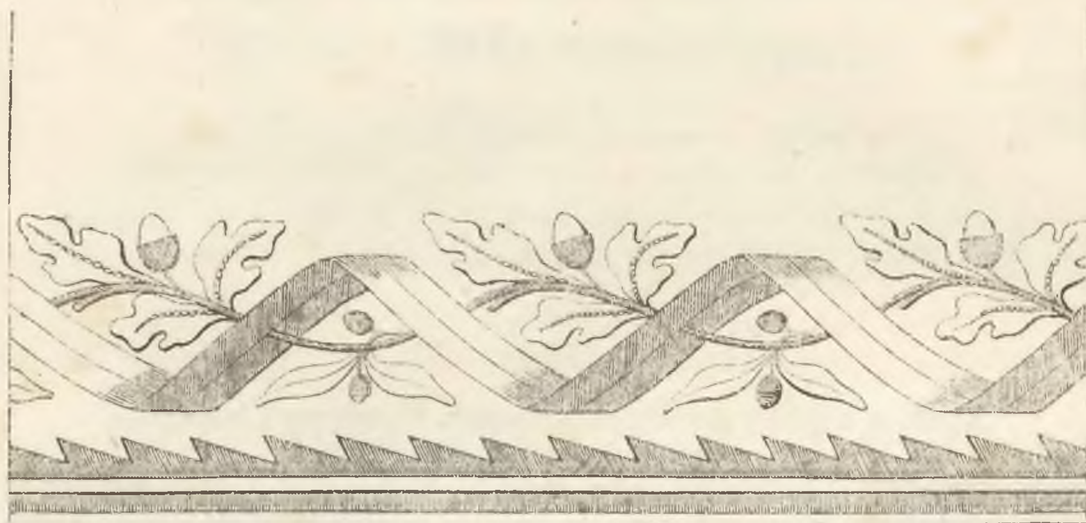
Kategorya I.

Kategorya II.

Kategorya III.

Kategorya IV.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXVII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 30. Września 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 20. Września 1851.

361.

Traktat między Austryą, Prusami, Bawaryą i Saksonią, z dnia 25. Lipca 1850,

zawarty względem utworzenia związku telegraficznego niemiecko-austryackiego.

Wysokie rządy Austryi, Prus, Bawaryi i Saksonii, chcący użyczyć państwom swoim korzyści, płynących ze systematu telegraficznego, urządzonego według zasad jednostajnych, tak w obrocie publicznym jak prywatnym, postanowiły zawiązać związek telegraficzny niemiecko-austryacki, a w celu obrad, nad tym przedmiotem odbywać się mających, zamianowali komisarzami swymi, jako to:

rząd c. k. austryacki:

c. k. radcę sekcyi Dr. Karola Steinheil,
c. k. komisarza pocztowego Hermana Richter;

rząd k. pruski:

k. radcę rządowego i budowniczego Fryderyka Wilh. Nottebohm,
k. komisującego inspektora pocztowego Wilhelma Wiebe;

rząd k. bawarski:

k. radcę ministeryalnego Ludwika barona de Brück,
k. radcę rządowego Karola Dyk; nareście

rząd k. saski:

tajnego radcę Karola Wolf de Ehrenstein, i
k. dyrektora telegrafów Maksymiliana Marya barona de Weber.

którzy to komisarze ułożyli się względem następujących punktów z zastrzeżeniem ratyfikacyi.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXVII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 30. September 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 20. September 1851.

361.

Staatsvertrag zwischen Oesterreich, Preussen, Baiern und Sachsen vom 25. Juli 1850,

über die Bildung des deutsch-österreichischen Telegraphenvereines.

Die hohen Regierungen von Oesterreich, Preussen, Baiern und Sachsen, in der Absicht dem öffentlichen, wie dem Privatverkehre Ihrer respectiven Staaten die Vortheile eines nach gleichmässigen Grundsätzen geregelten Telegraphensystemes zuzuführen, haben die Errichtung eines deutsch-österreichischen Telegraphenvereines beschlossen und Behufs der hierüber zu pflegenden Verhandlungen zu Commissarien ernannt, und zwar:

die k. k. österreichische Regierung:

den k. k. Sectionsrath Dr. Carl Steinheil,

den k. k. Postcommissär Hermann Richter;

die k. preussische Regierung:

den k. Regierungs- und Baurath Friedrich Wilh. Nottebohm,

den k. commissarischen Postinspector Wilhelm Wiebe;

die k. baierische Regierung:

den k. Ministerialrath Ludwig Freiherrn von Brück,

den k. Regierungsrath Carl Dyck; und

die k. sächsische Regierung:

den geheimen Rath Carl Wolf von Ehrenstein, und

den k. Telegraphendirector Maximilian Maria Freiherrn v. Weber,

welche Commissarien unter Vorbehalt der Ratification über nachstehende Puncte übereingekommen sind:

Rozdział pierwszy.

Ogólne postanowienia.

Artykuł 1.

Obręb związku.

Uważane będą jako należące do obrębu związku telegraficznego niemiecko-austryackiego nie tylko położone w granicach wysokich rządów wyżej wspomnionych linie i stacye telegraficzne, lecz także i te, które jeden lub drugi rząd związkowy w obcych państwach utrzymuje lub na przyszłośćby założył; wszelako te ostatnie linie i stacye tylko o tyle, o ile zawarte już, lub dopiero zawrzeć się mające traktaty z dotyczącemi rządami obcemi dozwolą na takowe rozciągnąć postanowienia związkowe.

Wszystkie rządy kontraktujące uczynią sobie wzajemnie udzielenia tak względem istniejących linij i stacyj, jako też względem rozmaitych odległości takowych w milach jeograficznych. Podobne uwiadomienia nastąpią wtenczas, jeżeli nowe linie lub stacye do użytku otworzone zostaną.

Artykuł 2.

Ograniczenie na korespondencyę internacyonalną (między państwami związkowemi).

Postanowieniom związkowym podlegać będzie tylko korespondencya internacyonalna t. j. ta korespondencya telegraficzna, przy której stacya początkowa i końcowa należą do różnych adminis racyj związkowych. O ile także korespondencya wewnętrzna w państwach dotyczących tym samym prawidłom podlegać ma, zostawia się do woli każdego rządu z osobna. Korespondencya telegraficzna, przychodząca ze stacyj obcych, lub przesłana do takowych, podlega, jeżeli przechodzi przez linie telegraficzne kilku rządów związkowych, pod względem przesełki w obrębie związku, temu samemu postępowaniu, jak gdyby była oddaną na stacyi wchodowej lub przeznaczoną do stacyi wychodowej.

Przy zawieraniu nowych traktatów pojedynczych rządów związkowych z rządami obcemi, winny są tamte przyjąć za podstawę postanowienia związku.

Artykuł 3.

Zastrzeżenie co do prowadzenia linij i aparatów.

Każdemu rządowi zostawiona jest wolność wyboru co do systematów prowadzenia linij i aparatów, dla swoich linij telegraficznych; dla tego na tym punkcie, w którym się schodzą linie telegraficzne dwóch rządów związkowych, nastąpi przetelegrafowanie każdej depeszy przechodzącej z jednej linii na drugą. Rządy przy tem interesowane mają sobie wszelako zostawioną wolność, porozumieć się z sobą względem przetelegrafowania takowych depesz między pewnemi obustronnemi stacyami.

Wysokie rządy kontraktujące uczynią sobie wzajemne udzielenia względem urządzenia istniejących linij i aparatów. To samo dziać się winno przy urządzeniu nowych linij.

Artykuł 4.

Przyrzeczenie wzajemnego przesełania.

Wysokie rządy kontraktujące przyjmują na siebie wzajemnie obowiązek, przesełać dalej depesze przyjęte na swych stacyach do dalszej przesełki, z jak największą spiesznością i pewnością, wyjąwszy przypadki przewidziane w artykule 19, wszelako

Erster Abschnitt.

Allgemeine Bestimmungen.

Artikel 1.

Umfang des Vereines.

Als zum Bereiche des deutsch-österreichischen Telegraphenvereines gehörig werden nicht allein die in den Gebieten der vorgenannten hohen Regierungen gelegenen, sondern auch diejenigen Telegraphenlinien und Stationen angesehen, welche die eine oder andere der Vereinsregierungen in fremden Staaten unterhält oder noch anlegen sollte, letztere Linien und Stationen jedoch nur in soweit, als die mit den betreffenden fremden Regierungen bestehenden oder noch abzuschliessenden Verträge die Ausdehnung der Vereinsbestimmungen auf jene zulassen.

Ueber die bestehenden Linien und Stationen, sowie über die verschiedenen Entfernungen in geographischen Meilen werden sich die contrahirenden hohen Regierungen gegenseitig Mittheilung machen. Gleichartige Benachrichtigungen werden erfolgen, sobald neue Linien oder neue Stationen in Betrieb gesetzt werden sollen.

Artikel 2.

Beschränkung auf internationale Correspondenz.

Den Vereinsbestimmungen ist zunächst nur die internationale, d. h. diejenige telegraphische Correspondenz unterworfen, bei welcher die Ursprungs- und die Endstation verschiedenen Vereinsverwaltungen angehören. In wie weit auch die innere Correspondenz in den betreffenden Staaten nach gleichen Grundsätzen zu behandeln ist, bleibt jeder Regierung überlassen. Die von fremden Stationen ausgehende oder dahin gerichtete telegraphische Correspondenz ist, falls sie die Linien mehrerer Vereinsregierungen berührt, rücksichtlich der Beförderung im Bereiche des Vereines so zu behandeln, als wäre sie bei der Eingangsstation aufgegeben, oder nach der Ausgangsstation bestimmt.

Beim Abschlusse neuer Verträge einzelner Vereinsregierungen mit fremden Regierungen sollen diesen gegenüber die Bestimmungen des Vereines zur Geltung gebracht werden.

Artikel 3.

Vorbehalt wegen der Leitungen und Apparate.

Jeder Regierung bleibt die Wahl beliebiger Systeme von Leitungen und Apparaten für ihre Telegraphenlinien vorbehalten, und wird demgemäss in der Regel an demjenigen Puncte, wo die Telegraphenlinien zweier Vereinsregierungen zusammentreffen, ein Umtelegraphiren jeder von einer Linie auf die andere übergehenden Depesche stattfinden. Den hiebei betheiligten Regierungen ist jedoch unbenommen, sich über das Durchtelegraphiren derartiger Depeschen zwischen gewissen beiderseitigen Stationen zu verständigen.

Ueber die Einrichtung der bestehenden Linien und Apparate werden die contrahirenden hohen Regierungen sich gegenseitig Mittheilung machen. Dasselbe wird bei Einrichtung neuer Linien geschehen.

Artikel 4.

Zusicherung gegenseitiger Beförderung.

Die contrahirenden hohen Regierungen übernehmen gegenseitig die Verpflichtung, die von ihren Stationen zur Beförderung angenommenen Depeschen mit Ausnahme der im Artikel 19 vorgesehenen Fälle mit möglichster Schnelligkeit und Zuverlässigkeit weiter geben zu

nie biorą na siebie obowiązku ani pewnego doręczenia wspomnionych depesz w ogólności ani doręczenia takowych w pewnym czasie. Każdy rząd oprócz tego ma także zostawione sobie prawo według upodobania pewne linie dla wszelkiego lub dla pewnego rodzaju korespondencyi zamknąć na czas niejaki. Jak skoro to nastąpi, inne rządy związkowe o tem zostaną uwiadomione.

Artykuł 5.

O zachowaniu tajemnicy przy telegrafowaniu.

Wysokie rządy kontraktujące będą baczyć na to, ażeby nie dozwolić udzielania depesz osobom nie mającym do nich prawa, tudzież ażeby tajemnica przy telegrafowaniu w każdym względzie jak najściślej zachowaną była, i całe personale przy telegrafach przysięgę na to złożyło.

Osobom obcym nie należy dozwalać podczas telegrafowania na stacyach telegraficznych przystępu do izb, w których się aparaty znajdują.

Rozdział drugi.

O przyjmowaniu depesz.

Artykuł 6.

Kto jest upoważniony do używania telegrafów.

Używanie telegrafów rządów związkowych dozwolone jest każdemu bez wyjątku.

Oddawanie depesz do telegrafowania może mieć miejsce tylko na stacyach telegraficznych.

Artykuł 7.

Telegrafowanie do stacyj i miejsc innych.

Stacye telegraficzne rządów związkowych mają prawo przyjmowania depesz telegraficznych do każdej innej stacyi telegraficznej. Mogą także przyjmować depesze telegraficzne do przesełania po za punkta końcowe linii telegraficznej lub do miejsc w bok od takowej leżących; w którym to razie dalsza przesełka z ostatniej stacyi telegraficznej nastąpi według oznaczenia odsełającego albo przez pocztę w liście rekomendowanym, albo sztafetami, lub w mniejszych odległościach przez posłańców.

Artykuł 8.

Ograniczenie pojedynczych stacyj.

Jak dalece pewne stacye telegraficzne nie mają prawa do przesełania pewnego rodzaju korespondencyi, o tem uczynią sobie wzajemne udzielenia rządy związkowe.

Artykuł 9.

Godziny służby na stacyach.

Biora telegraficzne winny być otwarte codziennie, nawet w niedziele i święta:

a) od 1. Kwietnia do końca Września każdego roku od godziny 7. z rana, aż do godziny 9. wieczór, a zaś

b) od 1. Października do końca Marca każdego roku od godziny 8. z rana, aż do godziny 9. wieczór.

Depesze, które mają być odsełane przed lub po tych godzinach, należy zameldować przed dziewiątą godziną wieczór za złożeniem najmniejszej kwoty od przesełki

lassen, ohne jedoch für die richtige Ueberkunft jener Depeschen überhaupt oder deren Ueberkunft in einer gewissen Zeit irgend eine Gewähr zu leisten. Auch verbleibt jeder Regierung die Befugniss, nach Gutbefinden einzelne Linien für alle oder für gewisse Arten der Correspondenz zeitweise ausser Betrieb zu setzen. Sobald ein solcher Fall eintritt, werden die übrigen Vereinsregierungen hievon sofort in Kenntniss gesetzt werden.

Artikel 5.

Bewahrung des Telegraphengeheimnisses.

Die contrahirenden hohen Regierungen werden Sorge tragen, dass die Mittheilung von Depeschen an Unbefugte verhindert, und dass das Telegraphengeheimniss überhaupt in jeder Beziehung auf das Strengste gewahrt und das gesammte Telegraphenpersonale darauf vereidet werde.

Fremden Personen ist der Zutritt zu den Apparatenzimmern der Telegraphenstationen während des Telegraphirens nicht zu gestatten.

Zweiter Abschnitt.

Annahme der Depeschen.

Artikel 6.

Berechtigung zur Benützung des Telegraphen.

Die Benützung der Telegraphen der Vereinsregierungen steht Jedermann ohne Ausnahme zu.

Die Aufgabe von Depeschen Behufs der Telegraphirung kann nur bei den Telegraphenstationen erfolgen.

Artikel 7.

Telegraphirung nach Stations- und anderen Orten.

Die Telegraphenstationen der Vereinsregierungen sind zur Annahme telegraphischer Depeschen nach jeder anderen Vereinsstation befugt. Auch kann die Annahme telegraphischer Depeschen zur Beförderung über die Endpuncte der Telegraphenlinie hinaus oder nach seitwärts derselben gelegenen Orten stattfinden, in welchem Falle die Weiterbeförderung von der letzten Telegraphenstation nach Bestimmung des Absenders entweder durch die Post in recommandirten Briefen oder mittelst Estaffetten, oder bei geringen Entfernungen mittelst Boten erfolgt.

Artikel 8.

Beschränkung einzelner Stationen.

In wie weit einzelne Telegraphenstationen zur Beförderung gewisser Arten von Correspondenzen nicht befugt sind, werden sich die Vereinsregierungen gegenseitig mittheilen.

Artikel 9.

Dienststunden der Stationen.

Die Telegraphenbureaus sind täglich, mit Einschluss der Sonn- und Festtage:

a) *vom 1. April bis Ende September jeden Jahres von 7 Uhr Morgens bis 9 Uhr Abends, und*

b) *vom 1. October bis Ende März jeden Jahres von 8 Uhr Morgens bis 9 Uhr Abends für den Dienstbetrieb offen zu halten.*

Depeschen, welche ausserhalb jener Stunden abgesendet werden sollen, müssen von neun Uhr Abends unter Erlegung des Minimalbetrages für die nächtliche Beförderung auf

nocą na dotyczącej przestrzeni, w którym to razie stacya interesowana natychmiast udzielić winna wiadomość innym stacyom o później nastąpić mającem przesłaniu depeszy.

W każdym innym razie nie będzie miany wzgląd na zamówienia uprzednie.

Artykuł 10.

Wyrównanie różnicy czasu.

Ażeby zapobiedz nieregularnościom, mogącym się wydarzyć z niezgodności czasów średnich na różnych stacyach, ustanowione będą zegary wszystkich stacyj telegraficznych jednego i tego samego rządu podług czasu średniego miasta głównego w dotyczącem państwie.

Jak dalece na stacyach, na zachód leżących, depesze przeznaczone do przesełki na wschód oddane być winny przed zamknięciem godzin służbowych, o tem nastąpi uwiadomienie przez dotyczące bióra telegraficzne.

Artykuł 11.

O własnościach depeszy ze względu na formę.

Każda depesza, mająca być przesłaną, winna być napisana w tekscie wyraźnem bez słów skróconych i zawierać dostateczny adres tak odsełającego, jako też otrzymującego.

Do spisania depesz oddać się mających, odsełający winni używać materyałów nie dających się zmazać. Wyskrobania nie mogą się także znajdować w depeszy.

Przy depeszach, które innym sposobem dalej przesłać należy (art. 7.) odsełający winien oznaczyć na piśmie sposób dalszego przesłania.

Artykuł 12.

Długość depesz.

Aż do dalszego porozumienia żadna depesza nie może mieścić w sobie więcej słów jak 100. Kilka depesz jednej i tej samej osoby odsełającej wtedy tylko jednę po drugiej przesłać można, jeżeli aparat linii nie jest zajęty innemi przedmiotami.

Artykuł 13.

O zwłoce w przesłaniu.

Gdyby z jakiego bądź powodu nie mogło mieć miejsca odesłanie depeszy zaraz przy oddaniu takowej, należy oddającego natychmiast o tem zawiadomić; a depeszę dopiero w tenczas przyjąć, jeżeli mimo tego żąda wyraźnie, aby odesłaną została.

Artykuł 14.

O zachowaniu oryginałów.

Koncepta oryginalne oddanych depesz, równie jak napisy telegraficzne wszelkich depesz należy najmniej dwa lata trzymać w zachowaniu.

Artykuł 15.

Klasyfikacya depesz.

Oprócz postanowień powyższych, mających zastósowanie przy wszelkiego rodzaju depeszach, należy odróżniać pod względem postępowania:

a) depesze rządowe, rządów do związku należących, tudzież na mocy traktatów prawo mających;

der betreffenden Strecke angemeldet werden, in welchem Falle die betheiligte Station den übrigen Stationen von dem zu erwartenden späteren Eingange der Depesche sogleich Nachricht zu geben hat.

In jedem anderen Falle werden Vorausbestellungen nicht berücksichtiget.

Artikel 10.

Ausgleichung der Zeitdifferenzen.

Um Unregelmässigkeiten vorzubeugen, welche aus den Abweichungen der mittleren Zeiten an den verschiedenen Stationsorten entstehen können, werden die Uhren aller Telegraphenstationen einer und derselben Regierung nach der mittleren Zeit der Hauptstadt des betreffenden Staates gerichtet werden.

In wie weit bei westlich gelegenen Stationen für die nach dem Osten zu befördernden Depeschen die Aufgabe der letzteren vor Schluss der Dienststunden eintreten muss, wird durch die betreffenden Telegraphenbureaus bekannt gemacht werden.

Artikel 11.

Formelle Erfordernisse der Depeschen.

Eine jede zu befördernde Depesche muss im Texte ohne Wortabkürzungen und deutlich geschrieben seyn, auch die genügende Adresse sowohl des Absenders, als des Empfängers enthalten.

Zum Niederschreiben der aufzugebenden Depeschen darf Seitens der Absender nur ein unverwischbares Schreibmateriale verwendet werden. Auch dürfen in den Depeschen Rasuren nicht vorkommen.

Bei denjenigen Depeschen, welche durch andere Mittel weiter befördert werden sollen (Artikel 7), hat der Absender die Art der gewünschten Weiterbeförderung schriftlich anzugeben.

Artikel 12.

Länge der Depeschen.

Bis auf weitere Verabredung darf jede telegraphische Depesche nicht aus mehr als 100 Worten bestehen. Die Beförderung mehrerer Depeschen eines und desselben Absenders hinter einander ist nur in dem Falle zulässig, dass die Apparate der Linie nicht anderweit in Anspruch genommen werden.

Artikel 13.

Verzögerung der Absendung.

Sollte die Beförderung einer Depesche aus irgend einem Grunde nicht sogleich bei ihrer Auflieferung stattfinden können, so ist der Aufgeber hievon in Kenntniss zu setzen und die Depesche nur dann anzunehmen, wenn der Erstere die Absendung dennoch ausdrücklich verlangt.

Artikel 14.

Aufbewahrung der Originalien.

Die Original-Concepte der aufgegebenen Depeschen, sowie die telegraphischen Niederschriften sämmtlicher Depeschen sind mindestens zwei Jahre lang aufzubewahren.

Artikel 15.

Classification der Depeschen.

Abgesehen von den vorstehenden bei sämmtlichen Depeschen Anwendung findenden Bestimmungen sind in Bezug auf die Behandlung zu unterscheiden:

a) *Staatsdepeschen der dem Vereine angehörigen, sowie der vertragsmässig berechtigten Regierungen,*

b) depesze kolei żelaznych,

c) depesze prywatne.

Jednakowoż między depeszami kolei żelaznych a depeszami prywatnemi, o tyle tylko zachodzi różnica, o ile takowa w jednem lub drugiem państwie, czyli to na mocy ogólnych przepisów, czyli też osobnemi kontraktami ustanowiona jest.

Artykuł 16.

Depesze rządowe.

Jakie depesze każdy z rządów związkowych za depesze rządowe uważane mieć chce, to zawisło od jego upodobania.

Artykuł 17.

Depesze rządowe, mogą być napisane według życzenia odsełających w mowie niemieckiej lub w takiej mowie obcej, której znaki piśmienne mogą być oddane za pomocą istniejących aparatów telegraficznych. Można także przy takich depeszach używać znaków *(chiffres)*, wszelako tylko takich, które się składają z liter lub cyfer.

Przy wszystkich innych kładzie się za warunek, ażeby depesza napisana była w mowie niemieckiej bez używania znaków. Gdyby się później okazała potrzeba przypuścić także inne mowy, czyli to w powszechności, czyli też tylko na pewnych liniach wówczas nastąpi w tym przedmiocie porozumienie wysokich rządów interesowanych.

Artykuł 18.

O pieczęciach na depeszach rządowych.

Dla uniknienia możliwego nadużycia, winny być depesze rządowe zawsze zaopatrzone pieczęcią odsełającego, a względnie pieczęcią władzy odsełającej.

Artykuł 19.

O własnościach depesz prywatnych co do ich treści.

Bióra telegraficzne, nie mają prawa kontrolowania, czy depesze rządowe ze względu na treść swoję przyjętemi być mogą do przesłania. Obowiązane są zaś wyłączyć takie depesze prywatne od przyjęcia lub dalszej przesełki, których treść sprzeciwia się ustawom, lub ze względu na dobro publiczne i moralność, uznana jest za niestosowną do udzielenia.

Stanowić o tem ma prawo w takich przypadkach przełożony stacyi telegraficznej lub zastępca jego. Rządy dotyczące wyznaczą władzę, do której należy wnosić zażalenia przeciw takowym.

Rozdział trzeci.

O przesłaniu depesz.

Artykuł 20.

O porządku w przesełaniu.

Z reguły należy przesełać depesze telegraficzne z każdej stacyi w tym porządku, w którym na stacyę oddane zostaną lub w drodze telegrafowania do takowej przychodzą; wszelako mają pierwszeństwo depesze rządowe, a między niemi znowu te, które oddane zostają od właściwych panujących, ministeryów lub poselstw, wszakże takowe

b) *Eisenbahndepeschen,*

c) *Privatdepeschen.*

Ein Unterschied zwischen Eisenbahndepeschen und Privatdepeschen findet jedoch nur in soweit Statt, als solches in dem einen oder dem anderen Staate entweder durch allgemeine Vorschriften, oder durch besondere Vertragsbestimmungen festgesetzt worden ist.

Artikel 16.

Staatsdepeschen.

Welche Depeschen jede einzelne der Vereinsregierungen als ihre Staatsdepeschen betrachtet zu sehen wünscht, hängt von ihrem Ermessen ab.

Artikel 17.

Die Staatsdepeschen können nach der Wahl der Absender in deutscher oder in einer solchen fremden Sprache abgefasst werden, deren Buchstabenzeichen sich durch die vorhandenen Telegraphen-Apparate wiedergeben lassen. Auch ist bei jenen Depeschen die Anwendung von Chiffren, jedoch nur von solchen zulässig, welche in Buchstabenzeichen oder Ziffern bestehen.

Bei allen anderen Depeschen ist vorläufig die Fassung in deutscher Sprache, ohne Anwendung von Chiffrenschrift, Bedingung. Sollte sich später ein Bedürfniss herausstellen, entweder allgemein oder nur für bestimmte Routen auch andere Sprachen zur Anwendung für telegraphische Privatdepeschen zuzulassen, so werden die betheiligten hohen Regierungen sich hierüber verständigen.

Artikel 18.

Untersieglung der Staatsdepeschen.

Zur Verhütung etwaigen Missbrauches sollen die Staatsdepeschen jederzeit mit dem Siegel des Absenders, oder beziehendlich der absendenden Behörde versehen seyn.

Artikel 19.

Materielle Erfordernisse der Privatdepeschen.

Eine Controle über die Zulässigkeit der Beförderung von Staatsdepeschen mit Rücksicht auf ihren Inhalt steht den Telegraphenbureaus nicht zu. Dagegen sind dieselben verpflichtet, solche Privatdepeschen von der Annahme oder Weiterbeförderung auszuschliessen, deren Inhalt gegen die Gesetze verstösst, oder aus Rücksichten des öffentlichen Wohles und der Sittlichkeit zur Mittheilung für nicht geeignet erachtet wird.

Die Entschliessung liegt in solchen Fällen dem Vorsteher der Telegraphenstation oder dessen Stellvertreter ob. An welche Behörde die gegen derartige Entscheidungen etwa zu erhebenden Beschwerden zu richten sind, wird von den betreffenden Regierungen bestimmt werden.

Dritter Abschnitt.

Beförderung der Depeschen.

Artikel 20.

Reihenfolge der Beförderung.

Die Beförderung der telegraphischen Depeschen von jeder Station aus geschieht der Regel nach in der Reihenfolge, in welcher sie entweder bei der Station aufgeliefert werden oder mittelst des Telegraphen zu derselben gelangen; den Vorrang hiebei haben jedoch jederzeit die Staatsdepeschen und unter diesen wiederum diejenigen, welche von den betreffenden

depesze nie mogą przerywać już rozpoczętego telegrafowania innych depesz (wyjąwszy wypadki, w których zwłoka niebezpieczeństwem zagraża).

Następnie należy się pierwszeństwo depeszom kolei żelaznej, przed depeszami prywatnemi, jeżeli według artykułu 15, różnią się od depesz prywatnych.

Między depeszami rządowemi tego samego rodzaju, te mają pierwszeństwo przed innemi, które są oznaczone jako pilne.

Artykuł 21.

Zmiana kierunku.

Ranga rozmaitych gatunków depesz, wyrażona w artykule poprzednim, zachowana być winna także wtenczas, jeżeli kilka depesz na różnych stacyach jednej a tej samej linii, równocześnie się zejdzie, tak dalece, iż zmiana w kierunku od owej rangi bezpośrednio zawisła.

Depesze równej kategoryi, znajdujące się na tej samej linii do odesłania w kierunku przeciwnym, należy zmieniać w przesełce.

Artykuł 22.

O przerwie komunikacyi.

Jeżeli po przyjęciu depeszy, przerwaną zostanie komunikacya telegraficzna, wówczas obowiązana jest stacya, z której drogą telegraficzną dalsza przesełka miejsca mieć nie może, oddać depesze na pocztę w liście rekomendowanym, jako rzecz dotyczącą służby i wolną od opłaty portoryum, w celu przesłania takowej do najbliższej stacyi, zkąd dalej telegrafem przesłaną być może, ewentualnie zaś do stacyi końcowej lub wprost do osoby na adresie wyrażonej.

Po przywróceniu komunikacyi telegraficznej, należy depesze jeszcze raz przesłać telegrafem.

Artykuł 23.

Kolacyonowanie.

Ktokolwiek odseła depeszę, ma prawo kazać ją kolacyonować t. j. żądać, ażeby takowa ze stacyi na adresie wyrażonej, na odwrót telegrafowaną była. (Art. 29).

Artykuł 24.

Każda do przesłania przeznaczona depesza, może być na żądanie odsełającego adresowaną do kilku osób, i w skutek tego oddawaną tak na stacyach pośrednich, jako też na tychże i na ostatniej stacyi kilkakrotnie pomnożoną (Art. 30 i 31).

Artykuł 25.

Doręczenie.

Jak skoro nadejdzie depesza na ostatnią stacyę telegraficzną lub na takie stacye środkowe, na których została złożoną (artykuł 24), odesłaną będzie natychmiast, po przepisaniu, pod pieczęcią urzędową stacyi telegraficznej do osoby lub do osób, na adresie wyrażonych, a jeżeli takowe mieszkają w miejscu stacyi, przez posłańca, ustanowionego przy administracyi telegraficznej, w przeciwnym zaś razie stosownie do rozporządzenia danego w tej mierze ze strony odsełającego. (Artykuł 7.)

Staatsoberhäuptern, Ministerien oder Gesandtschaften abgesandt werden, ohne dass aber (mit Ausnahme von Fällen, wo Gefahr am Verzuge ist) durch das Dazwischentreten solcher Depeschen die bereits begonnene Telegraphirung anderer Depeschen unterbrochen werden darf.

Ferner gebührt den Eisenbahndepeschen, falls sie nach Art. 15 von Privatdepeschen zu unterscheiden sind, ebenfalls der Vorrang vor letzteren.

Unter Staatsdepeschen derselben Gattung gehen die als dringlich bezeichneten denjenigen vor, welche eine solche Bezeichnung nicht haben.

Artikel 21.

Richtungswechsel.

Das im vorstehenden Artikel erwähnte Rangverhältniss der Depeschengattungen findet auch beim gleichzeitigen Vorhandensein mehrerer Depeschen an verschiedenen Stationen einer und derselben Linie in der Weise Anwendung, dass ein Richtungswechsel zunächst von jenem Rangverhältnisse abhängig ist.

Depeschen gleicher Kategorie, welche auf derselben Linie zur Absendung in entgegengesetzten Richtungen vorhanden sind, sollen in der Beförderung alterniren.

Artikel 22.

Unterbrechung der Verbindung.

Wird die Telegraphenverbindung nach erfolgter Annahme einer Depesche unterbrochen, so ist diejenige Station, von welcher ab die Weiterbeförderung auf telegraphischem Wege unthunlich ist, verpflichtet, die Depesche sofort in einem recommandirten Briefe an die nächste Station, welche zur Weiterbeförderung im Stande ist, eventuell an die Endstation oder direct an den Adressaten als portofreie Dienstsache zur Post zu geben.

Nach erfolgter Wiederherstellung der telegraphischen Verbindung ist die Depesche noch nachträglich durch den Telegraphen weiter zu senden.

Artikel 23.

Collationirung.

Jedem Absender einer Depesche steht das Recht zu, dieselbe collationiren, d. i. sich von der Adress-Station zurücktelegraphiren zu lassen. (Artikel 29.)

Artikel 24.

Absetzung und Vervielfältigung.

Jede zur Beförderung bestimmte Depesche kann auf Verlangen des Absenders an mehrere Adressaten gerichtet und in Folge dessen sowohl auf Zwischenstationen abgesetzt, als auch bei diesen oder bei der letzten Station vervielfältiget werden. (Artikel 30 und 31.)

Artikel 25.

Bestellung.

Jede Depesche wird nach ihrer Ankunft auf der letzten Telegraphenstation oder auf solchen Zwischenstationen, wo dieselbe abgesetzt worden ist (Artikel 24), nach erfolgter Umschrift sogleich unter dem Amtssiegel der Telegraphenstation an den oder die Adressaten abgesandt, und zwar in soferne der Adressat am Stationsorte selbst wohnt, durch einen verpflichteten Boten der Telegraphenverwaltung, im anderen Falle aber nach Massgabe der vom Absender desshalb getroffenen Bestimmung. (Artikel 7.)

Rozdział czwarty.

O opłatach przesełkowych.

Artykuł 26.

Taryfy.

Od przesełania depesz telegraficznych, o ile takowe nie dzieje się bezpłatnie, pobierana będzie tymczasowo opłata, oznaczona według całkowitej długości linij telegraficznych, przez które depesza ma przechodzić, i według liczby słów, do której dodać należy opłatę za transport wtenczas, jeżeli depesza z jakiej stacyi telegraficznej pocztą lub umyślnym posłańcem do innego miejsca przesłaną będzie.

Należytość od depeszy, zawierającej słów dwadzieścia, wynosi na odległość mil dziesięciu łącznie, 1 złr. m. k., czyli 1 zł. 12 kr. mon. reńs. czyli 20 groszy srebr. Rzeczona należytość podnosi się o tę samę kwotę za każde dalsze 15, 20, 25, 30, 35, 40 i t. d. mil. Jeżeli depesza zawiera więcej jak 20 aż łącznie do 50 słów, pobierana będzie powyższa należytośś w podwójnej, jeżeli zaś zawiera więcej jak 50 aż łącznie do 100 słów, w potrójnej kwocie. Taryfa należytości od telegrafowania, ułożona w miarę powyższych wyszczególnień, jest następująca:

Za depeszę																		
na mil	wynoszą należytości od słów																	
	do 20 łącznie					od 21 do 50 łącznie					od 51 do 100 łącznie							
	złr. m. k.	mon. reńs.		talarów bit.	srebr. gr.	złr. m. k.	mon. reńs.		talarów bit.	srebr. gr.	złr. m. k.	mon. reńs.		talarów bit.	srebr. gr.			
		zł.	kr.				zł.	kr.				zł.	kr.					
do 10 mil włącznie	1	1	12	.	20	2	2	24	1	10	3	3	36	2	.			
nad 10 do 25 m. włą.	2	2	24	1	10	4	4	48	2	20	6	7	12	4	.			
„ 25 „ 45 „ „	3	3	36	2	.	6	7	12	4	.	9	10	48	6	.			
„ 45 „ 70 „ „	4	4	48	2	20	8	9	36	5	10	12	14	24	8	.			
„ 70 „ 100 „ „	5	6	.	3	10	10	12	.	6	20	15	18	.	10	.			
i t. d.																		

Artykuł 27.

Ustanowienia taks szczegółowe.

Przy obrachowaniu należytości według liczby słów, należy postępować według następujących zasad:

1. Słowa złożone, które się zwykle łącznikami wiążę, należy liczyć z reguły za jedno słowo: wszelako przyjmuje się 7 zgłosek za granicę maksymalną jednego słowa, tak dalece, iż co pozostaje nad 7 zgłosek, znowu za jedno słowo policzone być winno.

2. Znaki pisarskie (inturpunkcye) w tekscie, policzone nie będą; wszelkie zaś znaki, których telegrafem oddać nie można, i które dla tego słowami wyrażone być muszą, jako słowa będą policzone.

3. Litery lub liczby pojedyncze, ostatnie aż do pięciu cyfer, policzone będą jak jedno słowo. Przy liczbach o więcej cyfrach, uważane być mają każde pięć cyfer, ró-

Vierter Abschnitt.

Beförderungsgebühren.

Artikel 26.

Tarif.

Für die Beförderung der telegraphischen Depeschen, soweit solche nicht unentgeltlich geschieht, wird eine vorläufig nach der Gesammtlänge der zu durchlaufenden Telegraphenlinien der Vereinsregierung und nach der Zahl der Worte bemessene Gebühr erhoben, welcher nur in dem Falle, dass die Depesche von einer Telegraphenstation durch Post oder expressen Boten nach einem anderen Orte weiter zu befördern ist, eine Transportvergütung hinzutritt.

Die Gebühr beträgt für eine Depesche auf eine Entfernung bis einschliesslich 10 Meilen für 20 Worte 1 fl. C. M. oder 1 fl. 12 kr. Rhein. oder 20 Sgr. Diese Gebühr steigt jedesma um denselben Betrag für weitere 15, 20, 25, 30, 35, 40 u. s. w. Meilen. Wenn die Depesche über 20 bis einschliesslich 50 Worte enthält, so wird das Doppelte, und wenn solche über 50 bis einschliesslich 100 Worte enthält, das Dreifache erhoben. Der nach Massgabe des Obigen aufgestellte Tarif für die Telegraphengebühr ist folgender:

Für eine Depesche															
auf Meilen	betragen die Gebühren für Worte														
	bis 20 einschliesslich					von 21 bis 50 einschliesslich					von 51 bis 100 einschliesslich				
	fl. C. M.	Rheinisch		Rthlr.	Sgr.	fl. C. M.	Rheinisch		Rthlr.	Sgr.	fl. C. M.	Rheinisch		Rthlr.	Sgr.
		fl.	kr.				fl.	kr.				fl.	kr.		
bis einschl. 10 Meilen	1	1	12	.	20	2	2	24	1	10	3	3	36	2	.
über 10 b. einschl 25 M.	2	2	24	1	10	4	4	48	2	20	6	7	12	4	.
„ 25 „ „ 45 „	3	3	36	2	.	6	7	12	4	.	9	10	48	6	.
„ 45 „ „ 70 „	4	4	48	2	20	8	9	36	5	10	12	14	24	8	.
„ 70 „ „ 100 „	5	6	.	3	10	10	12	.	6	20	15	18	.	10	.
u. s. w.															

Artikel 27.

Specielle Taxbestimmungen.

Bei Ermittlung der Gebühren nach der Wortzahl sind folgende Grundsätze zu beobachten:

1. Zusammengesetzte Worte, welche mit Bindestrichen verbunden zu werden pflegen, sind in der Regel als Ein Wort zu rechnen, als Maximal-Gränze eines Wortes werden jedoch 7 Silben angenommen, so dass der Ueberschuss von 7 zu 7 Silben wiederum als Ein Wort gerechnet wird.

2. Interpunctionszeichen im Texte werden nicht mitgerechnet, dagegen können alle durch den Telegraphen nicht wiederzugebende Zeichen, welche daher durch Worte dargestellt werden müssen, nur als solche berechnet werden.

3. Einzelne Buchstaben oder Zahlen, letztere bis zu fünf Ziffern, werden ebenfalls als Ein Wort gerechnet. Bei Zahlen von mehr Zifferstellen sind je 5 Ziffern und ebenso der

wnie jak zwyżka nad takowe, za jedno słowo, przyczem kreski, komy i inne znaki wyrazić się dające, za cyfry policzone być winny.

Przy depeszach, pisanych znakami tajemniczemi, należy 5 znaków, równie jak zwyżkę nad takowe, uważać za jedno słowo.

5. Adres i podpis, policzone będą przy rachowaniu słów, przeciwnie zaś

6. nie należy liczyć objaśnień, w jaki sposób depesza z ostatniej stacyi telegraficznej dalej ma być przesłaną, równie jak wszelkich znaków i słów, któreby administracya telegrafu sama dodała do depeszy w interesie służby.

Artykuł 28.

Wolność od opłaty.

W obrocie między państwami związkowemi, wzajemnie wolnemi zostaną od opłaty z reguły tylko depesze przesełane w interesie służby telegraficznej. Wszelkie zaś inne depesze rządowe, podlegają opłacie, obliczonej według taryfy od stacyi, gdzie zostają oddane aż do stacyi, do której są adresowane; wszakże przez to nie wyłącza się innych dalszych rozporządzeń ze strony pojedynczych rządów związkowych, o ile chodzi o część opłaty na takowe przypadającą.

Artykuł 29.

Opłaty od kolacyonowania.

Za kolacyonowanie depeszy (Art. 24), należy opłacać połowę opłaty telegraficznej, wypadającej za drogę tam.

Artykuł 30.

O taksowaniu depesz, złożyć się mających.

Depesze, które na stacyach pośrednich złożone być mają (Art. 24), należy taksować w ten sposób, iż opłata całkowita składać się ma z pojedynczych kwot opłatowych, przypadających za przesłanie z miejsca, z którego depesza wyszła, do najbliższego miejsca, gdzie złożoną być ma, i tak dalej z jednego do d. ugiego takiego miejsca złożenia, a względnie aż do miejsca przeznaczenia.

Artykuł 31.

Opłata od kilkokrotnego pomnożenia depeszy.

Od depesz, które na jakiej stacyi mają być kilkakrotnie pomnożone (Art. 24) należy za wystawienie drugiego i każdego następującego egzemplarza, złożyć należytość w kwocie 20 kr. m. k. 24 kr. m. reń. czyli 7 srebr. groszy czyli nowych.

Artykuł 32.

Opłaty od depesz nocnych.

Od depesz nocnych (Art. 9), należy wszelkie opłaty telegraficzne składać w kwocie podwójnej.

Artykuł 33.

Opłaty za transport dalszy.

Za transport depeszy, która z jednej stacyi telegraficznej do innego miejsca ma być przesłaną, winien oddawca opłacić kwotę od tegoż transportu rzeczywiście wypadającą. Jeżeli wysokość tej kwoty nie może naprzód być oznaczoną, wówczas podawca winien złożyć summę, wystarczającą w każdym razie do pokrycia powyższego transportu (ob. niżej), której zwyżka w 3 dniach zwróconą być może.

Stacya telegraficzna, na k órej depesza opuszcza telegraf, i która pvzeto łoży koszta w mowie będące, winna jest udzielić stacyi odchodowej wysokość kwoty jak naj-

etwaige Ueberschuss als Ein Wort anzunehmen, wobei Striche, Commata und andere darstellbare Zeichen als Ziffern mitzuzählen sind.

4. Bei chiffrirten Depeschen sind je 5 Zeichen, sowie der etwaige Ueberschuss als Ein Wort anzusehen.

5. Adresse und Unterschrift werden bei Auszählung der Worte mitgerechnet; dagegen sind

6. die etwaigen Notizen, in welcher Weise die Depesche von der letzten Telegraphenstation weiter befördert werden soll, ferner sämmtliche Zeichen und Worte, welche die Telegraphenverwaltung selbst der Depesche zum Zwecke des Dienstes hinzufügt, nicht mitzuzählen.

Artikel 28.

Gebührenfreiheit.

Im internationalen Verkehre werden in der Regel nur die Depeschen des Telegraphendienstes gegenseitig frei befördert. Alle übrigen Staatsdepeschen dagegen unterliegen der tarifmässigen Gebührenberechnung von der Aufgabe- bis zur Adress-Station, unbeschadet der etwaigen anderweiten Verfügung einzelner Vereinsregierungen, soweit es deren Gebührenantheil betrifft.

Artikel 29.

Collationirungs-Gebühr.

Für das Collationiren einer Depesche (Artikel 23) ist die Hälfte der Telegraphengebühr für den Hinweg zu entrichten.

Artikel 30.

Taxirung abzusetzender Depeschen.

Depeschen, welche an Zwischenorten abgesetzt werden sollen (Artikel 24), sind in der Art zu taxiren, dass die Gesammtgebühr sich aus den einzelnen Beträgen der für die Beförderung vom Abgangsorte bis zum nächsten Absetzungspuncte und sofort von einem zum anderen Absetzungspuncte, resp. bis zum Bestimmungsorte, entfallenden Gebühren zusammensetzt.

Artikel 31.

Vervielfältigungsgebühr,

Bei Depeschen, welche an einer Station zu vervielfältigen sind (Artikel 24), ist für die Ausfertigung des zweiten und jedes folgenden Exemplares eine Gebühr von 20 kr. C. M., 24 kr. Rhein. oder 7. Sgr. oder Ngr. zu erlegen.

Artikel 32.

Gebühren für Nachtdepeschen,

Für Nachtdepeschen (Artikel 9) sind sämmtliche Telegraphirungsgebühren mit dem doppelten Betrage zu entrichten.

Artikel 33.

Vergütung für den Weitertransport.

*Die Vergütung für den Transport der von einer Telegraphenstation nach einem anderen Orte weiter zu sendenden Depesche ist vom Absender mit dem durch jenen Transport wirklich entstehenden Betrag zu zahlen. Kann die Höhe dieses Betrages im Voraus nicht bestimmt übersehen werden, so ist von dem Aufgeber eine den ersteren jedenfalls deckende Summe (*vide *unten) zu deponiren, von welcher der Ueberrest binnen 3 Tagen zurückgefordert werden kann.*

Die Telegraphenstation, bei welcher die Depesche den Telagraphen verlässt und welche die fraglichen Kosten sonach auslegt, hat daher der Abgangsstation die Höhe des Betrages

spiesznej drogą telegraficzną. Jeżeli koszta w innej monecie zostały wyłożone, jak w tej, w której odsełający depesze według monety krajowej zapłacić winien, w ówczas należy przedsięwziąć redukcyę w stosunku do 20 złr. m. k. = $24^1/_2$ walutą reńską = 14 tal. prusk. Wspomniony depozyt winien wynosić od każdej depeszy przynajmniej:

a) Za przesełkę pocztą ordynaryjną lub umyślnym posłańcem $1^1/_4$ złr. m. k., czyli $1^1/_2$ złt. walutą reńską, czyli $^5/_6$ talarów;

b) równie tyle za przesełkę sztafetą na każdą milę.

Artykuł 34.

O zapłaceniu z góry.

Wszelkie należytości ma się wprawdzie już przy podaniu depeszy opłacić z góry. Wszelako zostawia się do woli pojedynczych rządów związkowych; o ile przy pewnych gatunkach depesz można kredytować należytości. Na zapłacenie należytości należy kwit wystawić.

Artykuł 35.

O zwrocie opłaty.

Jeżeli depesza, przyjęta do przesełki odrzuconą zostanie przez dalej leżącą stacyą tego samego rządu na podstawie art. 19 a lin. I. niniejszego traktatu, w ówczas odsełający ma prawo żądania, ażeby mu wszelka złożona opłata zwróconą została. Jeżeli zaś depesza odrzuconą zostanie przez stacyę innego rządu związkowego, w ówczas odsełający odbierze kwotę tylko za tę przestrzeń, na której depesza przesłaną nie była.

Oprócz tego nastąpi zwrot opłaty za depesze telegraficzne z reguły tylko wtenczas jezeli nadejdą na miejsce przeznaczenia w stanie tak niedokładnym, iż celu swego dopełnić nie mogą, ani też sprostować ich dość wcześnie już nie było można. W takim razie obowiązana jest do zapłacenia kwoty zwrócić się mającej owa administracya, której urzędnicy stali się winnymi, iż depesza tak niedokładnie przesłaną została, lub ta, na której linii to się wydarzyło.

Rozdział piąty.

O obrachowaniu się między sobą administracyj telegraficznych związkowych.

Artykuł 36.

O podzieleniu opłat.

Opłata przesełkowa, obliczona według taryfy, podzieloną zostanie od każdej depeszy aż do dalszego porozumienia, w stosunku do wielkości przestrzeni, przez którą depesza przechodzi, między te rządy związkowe, których telegrafy czynnemi były przy przesełce. Podział uskuteczniony będzie tylko według mil całkowitych, przyczem odległości nie wynoszące $^1/_2$ mili nie będą policzone, wynoszące zaś $^1/_2$ mili lub więcej za całą milę będą policzone. Jeżeli się w rezultatach okażą ułamki grosza, opuszczone będą kwoty niżej $^1/_2$ grosza, kwoty zaś wynoszące $^1/_2$ grosza lub więcej liczone będą za całe grosze.

möglichst schnell auf telegraphischem Wege mitzutheilen. Ist die Auslage jener Kosten in anderer Währung geschehen, als solche vom Absender der Depesche nach der üblichen Landesmünze zu zahlen sind, so ist die Reduction nach dem Verhältnisse von 20 fl. C. M. = 24½ fl. Rhein. = 14 Rth. preuss. zu bewirken. Das erwähnte Depositum soll bei jeder Depesche mindestens betragen:

a) *für Beförderung mittelst ordinärer Post oder expressen Boten 1¼ fl. C. M. oder 1½ fl. Rhein., oder ⅚ Rth.;*

b) *für Estaffettenbeförderung ebensoviel für je Eine Meile.*

Artikel 34.

Vorauszahlungen.

Sämmtliche Gebühren sind zwar in der Regel bei Aufgabe der Depesche im Voraus zu zahlen. Es bleibt jedoch dem Ermessen der einzelnen Vereinsregierungen überlassen, in wie weit bei gewissen Arten von Depeschen ein Creditiren der Gebühren nachgegeben werden darf. Ueber die Zahlung der Gebühren ist eine Quittung zu ertheilen.

Artikel 35.

Rückerstattung der Gebühren.

Wird eine zur Absendung angenommene Privatdepesche von einer weiterhin belegenen Station derselben Regierung auf Grund des Artikels 19 a lin. I. *dieses Vertrages zurückgewiesen, so steht dem Absender ein Anspruch auf Rückerstattung der gesammten erlegten Gebühren zu. Erfolgt die Zurückweisung hingegen bei einer Station einer anderen Vereinsregierung, so hat der Absender nur den Betrag für diejenige Strecke zurück zu erhalten, auf welcher die Beförderung noch nicht stattgefunden hat.*

Im Uebrigen findet eine Rückerstattung der Gebühren für telegraphische Depeschen in der Regel nur dann Statt, wenn solche am Bestimmungsorte in einer Weise verstümmelt angekommen sind, dass dieselben ihren Zweck nicht erfüllen können, eine rechtzeitige Berichtigung aber nicht zu ermöglichen gewesen ist. In diesem Falle ist diejenige Verwaltung zur Zahlung des zurück zu erstattenden Betrages verpflichtet, deren Beamten die Verstümmlung verschuldeten oder auf deren Linie die Letztere stattgefunden hat.

Fünfter Abschnitt.

Abrechnung unter den Telegraphenverwaltungen des Vereines.

Artikel 36.

Theilung der Gebühren.

Die tarifmässige Beförderungsgebühr wird bei jeder Depesche zwischen denjenigen Vereinsregierungen, deren Telegraphen bei der Beförderung betheiliget gewesen sind, bis auf weitere Verabredung in dem Verhältnisse der Beförderungsstrecken gegen einander getheilt. Die Theilung geschieht nur nach ganzen Meilen, wobei Entfernungen unter ½ Meile fortbleiben, von und über ½ Meile als eine volle Meile gerechnet werden. Ergeben sich bei den Resultaten Bruchgroschen, so werden Beträge unter ½ Groschen fortgelassen, Beträge von und über ½ Groschen als volle Groschen angenommen.

Wzdlędem depeesz, które bywają złożone po drodze, nastąpi podział kwoty całkowitej opłaty według tych samych zasad.

Artykuł 37.

Opłata od pomnożenia depeszy.

Opłata przypadająca od pomnożenia depeszy należy się temu rządowi całkowicie, na którego stacyi pomnożenie miejsce miało.

Artykuł 38.

Opłata za transport dalszy.

Równie należy wyłożone koszta za transport od linii telegraficznej na miejsce przeznaczenia zwrócić całkowicie tej administracyi, która takowe wyłożyła.

Artykuł 39.

O obrachowaniu.

Wzajemny obrachunek między rządami związkowemi odbywać się będzie co ćwierć roku według kwartałów kalendarza, przez urzędy centralne administracyj telegraficznych w tym sposobie, iż każda administracya policzy kwoty opłat od telegrafowania, jako też od pomnażania depesz, które każda inna administracya do zapłacenia i do żądania ma, w tej walucie, w której pobierane były; zapłatę zaś i pretensye wydatków w tej walucie, w której te ostatnie rzczywiście wyłożone zostały; tudzież iż obrachunki podane sobie będą wzajemnie do kontroli, i że następnie różnica między summą zapłacić a żądać się mającą, w gotówce wyrównaną będzie. Ażeby oznaczyć kwotę tej różnicy należy przy zredukowaniu jednej waluty na drugą przyjąć stosunek, iż 1 złr. m. k. równy jest 1 zł. 12 kr. walutą reńską, czyli 20 groszom srebrnym czyli nowym.

Kwotę resztującą należy wypłacić zawsze w monecie krajowej własnej.

Rozdział szósty.

Postanowienia końcowe.

Artykuł 40.

Dalszy rozwój związku.

W celu dalszego rozwoju związku, tak we względzie technicznym jako też administracyjnym, w celu wprowadzenia ulepszeń powszechnych, równości praw i regulaminów odbywać się będą od czasu do czasu niemieckie konferencye telegraficzne.

Artykuł 41.

Przystąpienie innych rządów.

Każdemu rządowi niemieckiemu, zaprowadzającemu u siebie linie telegraficzne a nienależącemu do związku, wolno jest przystąpić do związku telegraficznego niemiecko-austryackiego.

Artykuł 42.

Czas trwania traktatu.

Niniejszy traktat wejdzie w wykonanie od 1. Października 1850 r. i trwać ma przez lat pięć. Wszelako należy, jeżeli takowy ma ustać, wypowiedzić go w rok na-

Bei Depeschen, die unterwegs abgesetzt werden, erfolgt die Theilung des Gesammtbetrages der Gebühren nach demselben Grundsatze.

Artikel 37.

Vervielfältigungsgebühr.

Die für Vervielfältigung von Depeschen erhobene Gebühr ist derjenigen Regierung ungetheilt zu vergüten, auf deren Stationen die Vervielfältigung stattgefunden hatte.

Artikel 38.

Vergütung für den Weitertransport.

Ebenso sind die vorausbezahlten Vergütungen für den Transport von der Telegraphenlinie ab nach den Bestimmungsorten derjenigen Verwaltung ungetheilt zu erstatten, welche solche ausgelegt hat.

Artikel 39.

Abrechnungsweise.

Die gegenseitige Abrechnung zwischen den Vereinsregierungen soll vierteljährig nach Massgabe der Kalender-Quartale durch die Centralstellen der Telegraphenverwaltungen dergestalt erfolgen, dass jede Verwaltung Zahlung und Forderung einer jeden anderen Verwaltung an Telegraphen- und Vervielfältigungsgebühren in derjenigen Währung, in welcher die Erhebung stattgefunden hat; Zahlung und Forderung an Auslagen hingegen in derjenigen Währung aufstellt, in der Letztere bestritten worden sind, dass hierauf die Abrechnungen gegenseitig zur Controle mitgetheilt werden, und dass alsdann die Differenz zwischen Zahlung und Forderung bar ausgeglichen wird. Um den Differenzbetrag zu bestimmen, wird bei Reduction einer Währung in die andere das Verhältniss von 1 fl. C.M. gleich 1 fl. 12 kr. Rhein., gleich 20 Silber- oder Neugroschen, Anwendung finden.

Der Restbetrag ist stets in der eigenen Landesmünze zu zahlen.

Sechster Abschnitt.

Schlussbestimmungen.

Artikel 40.

Weitere Ausbildung des Vereines.

Zur weiteren Ausbildung des Vereines sowohl in technischer, als administrativer Beziehung, zur Einführung allgemeiner Verbesserungen, Gleichheit der Gesetzgebung und der Reglements wird der zeitweise Zusammentritt einer deutschen Telegraphenconferenz vorbehalten.

Artikel 41.

Beitritt anderer Regierungen.

Jeder, der nicht zum Vereine gehörigen deutschen Regierungen steht bei Errichtung von Telegraphenlinien der Beitritt zum deutsch-österreichischen Telegraphenvereine offen.

Artikel 42.

Dauer des Vertrages.

Gegenwärtiger Vertrag tritt mit dem 1. October 1850 in Wirksamkeit und bleibt für die Dauer von fünf Jahren in Kraft. Das Erlöschen desselben bedingt jedoch eine vorherige

przód. Jeżeli to nie nastąpi, traktat uważany będzie domniemalnie za przedłużony na czas niepewny za wypowiedzeniem rocznem.

Artykuł 43.

Ratyfikacya.

Ratyfikacya niniejszego traktatu, wystawionego w czterech równobrzmiacych egzemplarzach i zatwierdzonego nastąpi w ciągu czterech tygodni.

Działo się w Dreznie dnia 25. Lipca 1850.

Podpisano: **Karol Steinheil** m. p., **Fryderyk Wilhelm Nottebohm** m. p., **Ludwik bar. de Brück** m. p., **Karol Wolf de Ehrenstein** m. p., **Hermann Richter** m. p., **Wilhelm Wiebe** m. p., **Karol Dyck** m. p., **Maksym. Marya bar. de Weber** m. p.

Objaśnienia i dodatki do powyższego traktatu.

Podpisani komisarze wysokich rządów Austryi, Prus, Bawaryi i Saksonii, zgromadziwszy się na dniu 16. t. m. w celu uradzenia wspólnych środków, jakie do zaprowadzenia jednostajności między pojedynczemi państwami w postępowaniu z depeszami telegraficznemi i taksowaniu onychże potrzebnemi się wydają, porozumieli się w powtórnych konferencyach względem warunków traktatu, który między rzeczonemi wysokiemi rządami w celu utworzenia związku telegraficznego niemiecko-austryackiego zawarty być miał, i podpisali takowy na dniu dzisiejszym w czterech egzemplarzach.

Ze względu na treść rzeczonego traktatu podpisani komisarze widzą się spowodowani poczynić następujące uwagi.

do Artykułu 3.

Zgodzono się wprawdzie jednomyślnie na to, że przetelegrafowanie depesz, idących po za punkt, w którym linie dwóch różnych administracyj się schodzą, w wielu przypadkach okazałoby się istotnie korzystnem, wszelakoż zważywszy urządzenia techniczne, odstąpiono od tego, uważać przetelegrafowanie takowe w obecnej chwili za regułę.

do Artykułu 14.

Komisarze zgodzili się na to, iż wysokie rządy kontraktujące, przyjąć winny na siebie obowiązek, udzielać sobie wzajemnie, wydarzające się nieregularności w przesełaniu depesz w oryginale lub w uwierzytelnionych odpisach.

Uznano następnie za rzecz stosowną, iż każda stacya końcowa depeszy, tudzież każda stacya na której depesza przechodzi z linii jednej administracyi na linię drugiej, obowiązaną jest zapisać depeszę do dziennika i tam ją najmniej dwa lata zachować.

Na przypadek, gdyby poszukiwania błędów popełnionych w przesłaniu depeszy wymagały, ażeby który z wysokich rządów kontraktujących, dokładną powziął wiadomość, w jaki sposób depesza do dziennika stacyi innego rządu związkowego zapisaną została, nastąpiło przyrzeczenie wzajemne, udzielania uwierzytelnionych wyciągów z dziennika.

Einjährige Kündigung. Erfolgt diese nicht, so wird der Vertrag stillschweigend als für unbestimmte Zeit gegen Einjährige Kündigung verlängert angesehen.

Artikel 43.

Ratification.

Die Ratification dieses in vier gleichlautenden Exemplaren ausgefertigten und vollzogenen Vertrages soll binnen vier Wochen erfolgen.

So geschehen Dresden am 25. Juli 1850.

Gezeichnet: **Carl Steinheil** *m. p.,* **Friedrich Wilhelm Nottebohm** *m. p.,* **Ludwig Freih. v. Brück** *m. p.,* **Carl Wolf v. Ehrenstein** *m p.,* **Hermann Richter** *m. p.,* **Wilhelm Wiebe** *m. p.,* **Carl Dyck** *m. p.,* **Max Maria Freiherr v. Weber** *m. p.*

Erläuterungen und Zusätze zu vorstehendem Vertrage.

Nachdem die unterzeichneten Commissarien der hohen Regierungen von Oesterreich, Preussen, Baiern und Sachsen am 16. d. M. zusammengetreten sind, um die zur Herbeiführung eines gleichmässigen Verfahrens in Bezug auf Behandlung und Taxirung telegraphischer Depeschen zwischen den verschiedenen Staatsgebieten zweckmässig erscheinenden gemeinsamen Massregeln zu berathen, haben dieselben sich in wiederholten Conferenzen über die Bedingungen eines zwischen den genannten hohen Regierungen Betreffs der Bildung eines deutsch-österreichischen Telegraphenvereines abzuschliessenden Staatsvertrages verständiget, und letzteren heute in vierfacher Ausfertigung unterzeichnet.

Unter Bezugnahme auf den Inhalt jenes Vertrages sehen die unterzeichneten Commissarien sich noch zu folgenden Bemerkungen veranlasst.

Zu Artikel 3.

Man war zwar einstimmig der Ansicht, dass das Durchtelegraphiren von Depeschen über den Punct hinaus, wo die Linien zweier verschiedenen Verwaltungen zusammenstossen, in vielen Fällen von wesentlichem Nutzen seyn könne, nahm jedoch mit Rücksicht auf die bestehenden technischen Einrichtungen Anstand, dieses Durchtelegraphiren für jetzt als Regel hinzustellen.

Zu Artikel 14.

Die Commissarien kamen überein, dass die contrahirenden hohen Regierungen die Verpflichtung zu übernehmen haben, bei entstandenen Unregelmässigkeiten in der Beförderung der Depeschen sich letztere gegenseitig in der Urschrift oder in beglaubigten Abschriften mitzutheilen.

Es erschien ferner zweckmässig, dass die Endstation einer Depesche, sowie jede Station, wo ein Uebergang derselben von den Linien der einen Verwaltung auf die Linie einer anderen Verwaltung stattfindet, gehalten sei, die Depeschen in ein Journal einzutragen und dieses mindestens zwei Jahre aufzubewahren.

Für den Fall, dass Nachforschungen nach begangenen Fehlern in der Depeschenbeförderung es erforderlich machen sollten, dass eine oder die andere der contrahirenden hohen Regierungen genau erfahre, wie eine Depesche in das Journal einer Station einer anderen der Vereinsregierungen eingetragen worden sei, wurde die Mittheilung beglaubigter Extracte aus dem Journale zugesagt.

W końcu postanowiono spólnie, iż przy prowadzeniu dzienników, na stacyach przechodowych, używać można zamiast zwyczajnego pisma literami takich trwałych i wyraźnych oznaczeń innego rodzaju, które zastępują zwyczajne litery, cyfry i słowa, a zaś, iż na stacyach końcowych depeszy, przy prowadzeniu dzienników, zawsze zwyczajnego pisma literami używać należy.

do Artykułu 17.

Ażeby zaprowadzić większe bezpieczeństwo przy telegrafowaniu depesz znakami wyrażonych, przyjęta została zasada, iż będzie przedmiotem instrukcyi dla wszystkich stacyj telegraficznych rządów związkowych, ażeby po odtelegrafowaniu pewnej małej liczby znaków, za każdym razem dany był znak kontroli. Zgodzono się także na to, iż przy telegrafowaniu depesz bez wyjątku w każdym razie liczba depeszy, liczba słów telegrafować się mających, opłata złożona i czas, kiedy depesza ze stacyi odeszła, na czele położoną być powinna.

do Artykułu 26.

Szczególniej tę zrobiono uwagą, iżby było stosowną, przy pobieraniu płacy według odległości, przyjąć za podstawę odległość stacyi, z której depesza odchodzi, do stacyi końcowej, w linii prostej, nie zaś długość linii, przez które depesza ma przechodzić. Przekonano się jednakże, iż ten sposób pobierania opłaty, w obecnej jeszcze chwili wiele pociągnąłby za sobą niedogodności, mianowicie ze względu na repartycyę, i postanowiono przeto tymczasowo nie przyjmować takowej.

do Artykułu 39.

Ażeby zaprowadzić jak największą ile możności jednostajność co do formy w obrachunkach, przez każdą administracyę wystawiać się mających, zgodzono się na to, ażeby takowe sporządzane były według wzoru załączonego na końcu.

do Artykułu 40.

Dla najbliższego zgromadzenia konferencyi telegraficznej niemieckiej, proponowano dzień 24. Lipca 1851, a jako miejsce zgromadzenia Wiedeń.

do Artykułu 43.

Zgodzono się na to, iż ratyfikacye traktatu wymienione zostaną w drodze korespondencyi.

W końcu czyni się jeszcze tę uwagę, iż rząd król. saski przedłożył obecnym komisarzom do bliższego rozpoznania *promemoria* tutejszego stenografa Gustawa Nietzsche, względem zastósowania stenografii do telegrafii. Jakkolwiek przedstawienia uczynione w rzeczonem *promemoria* na uwagę zasługują, i lubo nie ma co wątpić, iż przy dalszem ich wydoskonaleniu, a oraz gdyby ułożony według nich system, praktycznie mógł być przeprowadzonym, bardzo korzystne z nich rezultaty co do szybkości w przesełaniu depest telegraficznych osiągnąćby się dały, uznano atoliż, iż w obecnych rozprawach trudnić się dalej tym przedmiotem, nie ma już sposobności, albowiem już zaszło porozumienie, iż każdy rząd używać może wedle upodobania jakiegokolwiekbądź systemu telegrafowania na swoich liniach, w skutek czego nie znajduje miejsca zaprowadzenie wspólnego systemu.

Endlich wurde verabredet, dass bei Führung der Journale auf den Uebergangsstationen in Stelle der gewöhnlichen Buchstabenschrift auch solche dauernde und deutliche Bezeichnungen anderer Art zulässig seyn sollen, welche als Vertreter für gewöhnliche Buchstaben, Ziffern und Worte dienen, dass aber an den Endstationen der Depeschen bei Führung der Journale stets die gewöhnliche Buchstabenschrift anzuwenden sei.

Zu Artikel 17.

Um vermehrte Sicherheit bei Telegraphirung chiffrirter Depeschen herbeizuführen, stellte man als Gegenstand der Instruction für sammtliche Telegraphenstationen der Vereinsregierungen den Grundsatz fest, dass nach Abtelegraphirung von einer gewissen kleinen Zahl von Zeichen jedesmal das Controlzeichen zu geben sei. — Auch kam man überein, dass bei Telegraphirung von Depeschen ohne Ausnahme jedesmal die Depeschen-Nummer, die Zahl der zu telegraphirenden Worte, der etwa erhobene Gebührenbetrag und die Zeit des Abganges von der Station voranzustellen sei.

Zu Artikel 26.

Es wurde hervorgehoben, dass es an und für sich angemessen seyn würde, bei Erhebung der Gebühr nach der Entfernung nicht die Länge der von der Depesche zu durchlaufenden Linien, sondern den directen Abstand der Abgangs- von der Endstation zur Grundlage zu nehmen. — Man überzeugte sich aber, dass diese Erhebungsweise für jetzt noch zu vielfache Inconvenienzen, namentlich mit Rücksicht auf die Repartition, herbeiführen würde, und beschloss daher, dieselbe vorläufig nicht zu adoptiren.

Zu Artikel 39.

Um möglichste Gleichmässigkeit in der Form der von jeder Verwaltung aufzustellenden Abrechnungen herbeizuführen, kam man überein, dass hierbei das am Schlusse beigefügte Formular Anwendung finden soll.

Zu Artikel 40.

Als Zeitpunct des Zusammentrittes der nächsten deutschen Telegraphen-Conferenz wurde der 24. Juli 1851, und als Ort des Zusammentrittes Wien vorgeschlagen.

Zu Artikel 43.

Man kam überein, dass die Ratificationen des Vertrages im Correspondenzwege auszuwechseln seien.

Schliesslich wird noch bemerkt, dass die königlich-sächsische Regierung den anwesenden Commissarien ein Promemoria des hiesigen Stenographen Gustav Nietzsche über die Anwendung der Stenographie auf die Telegraphie zur näheren Prüfung vorgelegt hat. Man vereinigte sich in der Ansicht, dass, so sehr auch die in diesem Promemoria gemachten Vorschläge Anerkennung verdienen, und so wenig zu bezweifeln stehe, dass, wenn dieselben weiter ausgebildet würden, und wenn es möglich wäre, ein darnach aufgestelltes System in die Praxis einzuführen, hieraus sehr erspriessliche Resultate für die Schnelligkeit der Beförderung telegraphischer Depeschen erlangt werden könnten, es gleichwohl nicht angemessen erscheine, jenen Gegenstand bei den vorliegenden Verhandlungen weiter zu verfolgen, indem die getroffene Verabredung, wornach jeder Regierung die Anwendung beliebiger Systeme des Telegraphirens auf ihren Linien vorbehalten bleiben solle, die Vereinbarung über ein gemeinsames System von vorneherein ausschliesse.

Wszakże komisarze Austryi, Prus i Bawaryi, zastrzegli sobie będące w mowie *promemoria* podać do wiadomości swoich wysokich rządów.

W końcu zgodzili się komisarze na to, iż punkta, zawarte w niniejszem protokole, tę samę mieć będą wagę, co postanowienia samego traktatu, zaczem protokoł został w czterech egzemplarzach podpisany przez wszystkich komisarzów.

Dz. s. j. w.

Karol Steinheil m. p., **Fryderyk Wilhelm Nottebohm** m. p., **Ludwik bar. de Brück** m. p., **Karol Wolf de Ehrenstein** m. p., **Herman Richter** m. p., **Wilhelm Wiebe** m. p., **Karol Dyck** m. p. **Maksym. Marya bar. de Weber** m. p.,

*Die Commissarien von Oesterreich, **Preussen** und **Baiern** behielten sich jedoch vor, das in **Rede** stehende **Promemoria** zur **Kenntniss** ihrer respectiven hohen Regierungen zu bringen.*

Nachdem die Commissarien sich noch dahin verständiget hatten, dass die nach dem gegenwärtigen Protokolle getroffenen Verabredungen mit den im Vertrage selbst enthaltenen Beschlüssen gleiche Giltigkeit haben sollen, wurde das Protokoll in vierfacher Ausfertigung von sämmtlichen Commissarien vollzogen.

G. w. o.

Carl Steinheil *m. p.*, **Fried. Wilhelm Nottebohm** *m. p.*, **Ludw. Freiherr v. Brück** *m. p.*, **Carl Wolf v. Ehrenstein** *m. p.*, **Hermann Richter** *m. p.*, **Wilh. Wiebe** *m. p.*, **Carl Dyck** *m. p.*, **Max Maria Freih. v. Weber** *m. p*

Liczba depeszy		Czas, w którym depesza nadeszła lub odeszła					Depesze zostały przesłane				Za odesłane depesze wybrano w kwotach pieniężnych podług taryfy													
bieżąca	rejestrow.	Miesiąc	Data	godzina	minuta	poradnia	z	do	na mil	liczb. słów	Opłata od przesłania		Opłata od kolacyonowania		Opłata od pomnożenia		Portoryum pocztowe		Opłata za sztafety		Opłata dla posłańców		Summa	
											złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.
											tal.	srg.	tal.	srg.	tal.	srg.	tal	srg.	tal.	srg.	tal	srg.	tal.	srg.

Karol Steinheil m. p.

Hermann Richter m. p.

Fryderyk Wilhelm Nottebohm m. p.

Wilhelm Wiebe m. p.

Rozdział tychże opłat na												Od nadeszłych depeszy opłaconą została podług taryfy kwota pieniężna														Uwagi
Austryę			Prusy			Bawaryę			Saksonię			Portoryum poczt.		Opłaty za szta-		Opłaty dla posłań		w summie dla								
Liczba mil	kwota w pieniądz.		Liczba mil	koota w pieniądz.		Liczba mil	kwota w pieniądz.		Liczba mil	kwota w pieniądz								Au		Prus		Bawaryi		Saksonii		
	złr.	kr.		zr.	kr.		złr.	kr.		złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr	kr.	zł.	kr	tal.	srg.	zł.	kr	zł.	srg.	
	tal.	srg.		tl.	srg		tal.	srg.		tal.	srg.	tal.	srg.	tal.	srg.	tal.	srg.									

Ludwik bar. de Brück m. p.

Karol Wolf de Ehrenstein m. p.

Karol Dyck m. p.

Maks. Maria bar. de Weber m. p.

Ratyfikacya niniejszego traktatu nastąpiła ze strony Bawaryi dnia 21. Sierpnia (licz. 2330-H M.); ze strony Saksonii dnia 17. Sierpnia (licz. 2342-H M.); ze strony Prus dnia 7. Września (licz. 2410-H M.) 1850.

Laufende Nr. der Depeschen	Register- Nr. der Depeschen	Zeit der Ankunft oder des Abganges der Depeschen					Die Depeschen wurden befördert				Für abgegangene Depeschen wurden erhoben an tarifmässigen Geldbeträgen													
		Monat	Datum	Stunde	Minute	Tageszeit	von	nach	auf Meilen	Wortzahl	Beförderungs-Gebühren		Collationirungs-Gebühren		Vervielfältigungs-Gebühren		Postporto		Estaffetten-Gebühren		Botenlöhne		Summe	
											fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
											Rl.	Sgr.	Rl.	Sgr.	Rl.	Sgr.	Rl.	Sgr.	Rl.	Sgr.	Rl.	Sgr.	Rl.	Sgr.

Carl Steinheil *m. p.* **Friedrich Wilhelm Nottebohm** *m. p.*

Hermann Richter *m. p.* **Wilhelm Wiebe** *m. p.*

Repartition dieser Gebühren auf												Für angekommene Depeschen wurden gezahlt an tarifmässigen Geldbeträgen														Bemerkungen
Oesterreich			Preussen			Baiern			Sachsen			Postporto		Estaffetten-Gebühren		Botenlöhne		in Summe für								
Meilenzahl	Geldbetrag		Meilenzahl	Geldbetrag		Meilenzahl	Geldbetrag		Meilenzahl	Geldbetrag								Oester.		Preussen		Baiern		Sachsen		
	fl.	kr.		fl.	kr.		fl.	kr.		fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	Rl.	Sgr.	fl.	kr.	Rl.	Sgr.	
	Rl.	Sgr.		Rl.	Sgr.		Rl.	Sgr.		Rl.	Sgr.	Rl.	Sgr.	Rl.	Sgr.	Rl.	Sgr.									

Ludwig Freiherr von Brück *m. p.* **Carl Wolf von Ehrenstein** *m. p.*

Carl Dyck *m. p.* **Max Maria Freiherr v. Weber** *m. p.*

Die Ratification dieses Vertrages erfolgte von Seite Baierns am **21.** *August (Z. 2330-HM.), Sachsens am* **17.** *August (Z. 2342-HM.) und Preussens am* **7.** *September (Z. 2410-HM) 1850.*

362.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 18. Września 1850,

którem ogłoszone zostają postanowienia względem używania ze strony publiczności austryackich telegrafów rządowych i telegrafów w obrębie związku niemiecko-austryackiego.

§. 1.

Zakres działania niniejszych postanowień.

Postanowienia niniejsze obowiązywać będą od 1. Października 1850 względem używania telegrafu do korespondencyi prywatnej tak do przesełania takowej wewnątrz państwa austryackiego, jako też między tem a drugiemi państwami, których rządy przystąpiły do związku telegraficznego niemiecko-austryackiego.

Objętość związku telegraficznego niemiecko-austryackiego.

Za należące do obrębu związku telegraficznego niemiecko-austryackiego, uważane będą nie tylko linie i stacye telegraficzne, leżące w obrębie rządów Austryi, Prus, Bawaryi i Saksonii, lecz także i te, które jeden lub drugi z wspomnionych rządów w obcym państwie utrzymują.

We wszystkich urzędach telegraficznych znajdują się przeglądy odległości między pojedynczemi stacyami telegraficznemi, według długości kierunku telegraficznego wyrażone w milach jeograficznych, otwarte do przejrzenia dla publiczności.

§. 2.

Miejsca, przeznaczone do oddawania depesz. Przesełanie po za linie telegraficzne.

Depesze do telegrafowania można oddawać tylko na stacyach telegraficznych. Wszystkie zaś stacye telegraficzne rządów związkowych mają prawo przyjmowania depesz telegraficznych do przesłania na każdą inną stacyę związkową. Można także przyjmować depesze telegraficzne do przesełania po za punkta końcowe linii telegraficznej lub do miejsc w bok tejże leżących, w którym to razie dalsza przeselka z ostatniej stacyi telegraficznej nastąpi według postanowienia odsełającego albo przez pocztę w listach rekomendowanych albo przez sztafetę, albo na mniejszą odległość przez posłańca.

§. 3.

Złożenie depeszy po drodze; pomnożenie takowej.

Każdą depeszę można adresować do kilku osob, i następnie złożyć takową po stacyach środkowych, lub pomnożyć na tejże lub na ostatniej stacyi. (§. 18).

§. 4.

Kolacyonowanie.

Wolno jest każdemu odsełającemu depeszę, kolacyonować takową, t. j. kazać ją sobie telegrafować na odwrót ze stacyi, do której adresowaną była (§. 17).

§. 5.

Prawo powszechne używania telegrafów. O wyłączeniu depesz niestosownych do przesełania.

Każdy bez wyjątku ma prawo używać telegrafów rządów związkowych. Atoliż urzędy telegraficzne obowiązane są nie przyjmować, ani też nie posełać dalej takich de-

362.

Verordnung des Handelsministeriums vom 18. September 1850,

wodurch die Bestimmungen über die Benützung der österreichischen Staatstelegraphen und der Telegraphen in dem Gebiete des deutsch-österreichischen Telegraphenvereines von Seite des Publikums, kundgemacht werden.

§. 1.

Bereich der Wirksamkeit der Bestimmungen.

Diese Bestimmungen haben vom 1. October 1850 angefangen für die Benützung des Telegraphen zur Privatcorrespondenz zu gelten, die Beförderung derselben mag bloss im Innern des österreichischen Staatsgebietes oder auch im Verkehre mit einem oder mehreren der übrigen Staaten stattfinden, deren Regierungen dem deutsch-österreichischen Telegraphenvereine beigetreten sind.

Umfang des deutsch-österreichischen Telegraphenvereines.

Als in den Bereich des deutsch-österreichischen Telegraphenvereines gehörig werden nicht allein die in den Gebieten der Regierungen von Oesterreich, Preussen, Baiern und Sachsen gelegenen, sondern auch diejenigen Telegraphenlinien und Stationen angesehen, welche die eine oder die andere dieser Regierungen im fremden Staate unterhält.

Bei sämmtlichen Telegraphenämtern befinden sich die Uebersichten der Entfernungen zwischen den Telegraphenstationen nach der Länge der Telegraphenleitung in geographischen Meilen ausgedrückt, wovon dem Publikum daselbst Einsicht zu nehmen gestattet ist.

§. 2.

Orte für die Aufgabe der Depeschen. — Beförderung über die Telegraphenlinien hinaus.

Depeschen zur Telegraphirung können nur bei den Telegraphenstationen aufgegeben werden. Dagegen sind alle Telegraphenstationen der Vereinsregierungen zur Annahme telegraphischer Depeschen nach jeder anderen Vereinsstation befugt. Auch kann die Annahme telegraphischer Depeschen zur Beförderung über die Endpuncte der Telegraphenlinie hinaus, oder nach seitwärts derselben gelegenen Orten stattfinden; in welchem Falle die Weiterbeförderung von der letzten Telegraphenstation nach Bestimmung des Absenders entweder durch die Post in recommandirten Briefen, oder mittelst Estaffette oder bei geringer Entfernung mittelst Boten erfolgt.

§. 3.

Absetzen an Unterwegsorten, Vervielfältigung der Depeschen.

Jede Depesche kann auf Verlangen des Absenders an mehrere Adressaten gerichtet und in Folge dessen, sowohl auf Zwischenstationen abgesetzt, als auch bei dieser oder bei der letzten Station vervielfältiget werden. (§. 18.)

§. 4.

Collationirung.

Jedem Absender einer Depesche steht das Recht zu, dieselbe collationiren, d. h. sich von der Adress-Station zurücktelegraphiren zu lassen. (§. 17.)

§. 5.

Allgemeine Berechtigung zur Benützung des Telegraphen. — Ausschliessung ungeeigneter Depeschen von der Beförderung.

Die Benützung der Telegraphen der Vereinsregierungen steht Jedermann ohne Ausnahme zu. Die Telegraphenämter sind jedoch verpflichtet, solche Privatdepeschen von der Annahme

pesz telegraficznych, których treść sprzeciwia się ustawom, lub które ze względów na dobro publiczne lub moralności, uważane są za niezdolne do dalszego udzielania.

W takich przypadkach rozstrzygać ma przełożony stacyi telegraficznej lub jego zastępca.

Zazalenia przeciw podobnym rozstrzygnieniom, należy wnosić do dyrekcyi jeneralnej komunikacyi oddziału III, a w dalszem następstwie do ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych.

O zamknięciu telegrafu.

Zresztą rządy mają prawo, jeżeli tego okoliczności wymagają, zamknąć telegrafy dla korespondencyi prywatnej zupełnie lub w części.

§. 6.

Godziny urzędowe, — depesze nocne.

Urzędy telegraficzne otwarte będą do pełnienia służby codzień, także w niedziele i święta:

a) Od 1. Kwietnia do końca Września każdego roku od godziny 7mej z rana aż do godziny 9tej w wieczór;

b) od 1. Października aż do końca Marca roku następnego, od godziny 8mej z rana, aż do godziny 9tej w wieczór.

Depesze, które mają być odesłane przed lub po tych godzinach, należy zameldować przed 9tą godziną w wieczór, za złożeniem najmniejszej kwoty od przesełki nocnej na dotyczącej przestrzeni (§. 20); w takim razie stacya podania, winna jest natychmiast udzielić wiadomość innym stacyom o mającym nastąpić późniejszym nadesłaniu depeszy.

W każdym innym razie, na zamówienie uprzednie zważać się nie będzie. Tylko wyjątkowo przyjmować się będą depesze także i w nocy bez poprzedniego zamówienia; jednakowoż tylko w stacyach następujących:

Wiedeń,	Kraków,
Praga,	Preszburg,
Oderberg,	Grac,
Inspruk,	Solnogród,
Peszt,	Bregenc,
Tryest,	Bocen,
Werona,	Medyolan,
Berno,	Wenecya.
Bodenbach,	

§. 7.

Wyrównanie różnicy w czasie.

Zegary wszystkich stacyj telegraficznych tego samego rządu, ustawione będą według średniego czasu miasta głównego w dotyczącym obrębie państwa.

§. 8.

Jak ma depesza być napisana.

Depesza mająca być przesłana telegrafem, winna być napisana w mowie niemieckiej, w tekscie bez skracania słów, lub znaków, i wyraźnie pisana, oraz zawierać ma dostateczny adres tak tego, który ją odseła, jako też tego, który takową odbiera. Do

oder Weiterbeförderung auszuschliesen, deren Inhalt gegen die Gesetze verstösst, oder aus Rücksichten des öffentlichen Wohles und der Sittlichkeit zur Mittheilung nicht geeignet gehalten werden.

Die Entscheidung liegt in solchen Fällen dem Vorsteher der Telegraphenstation oder dessen Stellvertreter ob.

Die gegen derartige Entscheidungen etwa zu erhebenden Beschwerden sind an die Generaldirection für Communicationen III. Abtheilung und im weiteren Zuge an das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten zu richten.

Sperrung des Telegraphen.

Uebrigens ist den Staatsverwaltungen vorbehalten, den Telegraphen, wenn es die Umstände erheischen, ganz oder theilweise für die Beförderung der Privatcorrespondenzen zu sperren.

§. 6.

Amtsstunden, Nacht-Depeschen.

Die Telegraphenämter werden täglich mit Einschluss der Sonn- und Festtage

a) *vom 1. April bis Ende September jeden Jahres von 7 Uhr Morgens bis 9 Uhr Abends, und*

b) *vom 1. October bis Ende März des nächsten Jahres von 8 Uhr Morgens bis 9 Uhr Abends für den Dienstbetrieb offen gehalten.*

Depeschen, welche ausser diesen Stunden abgesendet werden sollen, müssen vor 9 Uhr Abends, unter Erlegung des Minimalbetrages für die nächtliche Beförderung auf der betreffenden Strecke (§. 20) angemeldet werden, in welchem Falle die Aufgabsstation den übrigen Stationen von dem zu erwartenden späteren Eingange der Depesche sogleich Nachricht zu geben hat.

In jedem anderen Falle werden Vorausbestellungen nicht berücksichtiget. Nur ausnahmsweise werden Depeschen auch während der Nacht aufgenommen und befördert, ohne dass eine vorausgehende Anzeige nöthig wäre; jedoch nur auf den nachfolgenden Stationen:

Wien,
Prag,
Oderberg,
Innsbruck,
Pesth,
Triest,
Verona,
Brünn,
Bodenbach,
Krakau,
Pressburg,
Gratz,
Salzburg,
Bregenz,
Botzen,
Mailand,
Venedig.

§. 7.

Ausgleichung der Zeitdifferenzen.

Die Uhren aller Telegraphenstationen einer und derselben Regierung werden nach der mittleren Zeit der Hauptstadt des betreffenden Staatsgebietes gerichtet.

§. 8.

Abfassung der Depesche.

Eine jede zu telegraphirende Privatdepesche muss in deutscher Sprache, im Texte ohne Wortabkürzungen oder Chiffren und deutlich geschrieben seyn, auch die genügende Adresse, sowohl des Absenders, als des Empfängers enthalten. Zum Niederschreiben der aufzugeben-

pisania depesz, odsełający mogą używać materyałów nie dających się zmazać, nie powinny też w depeszy znajdować się wyskrobania.

Na końcu takich depesz, które z linii telegraffcznej dalej mają być przesłane inną drogą (§. 2), odsełający winien na piśmie oznaczyć sposób dalszej przesełki.

§. 9.

Długość depeszy.

Nateraz żadna depesza nie może zawierać więcej jak 100 słów.

§. 10.

O zachowywaniu konceptów.

Koncepta oryginalne, przyjętych depesz, zachowane będą przez ciąg lat dwóch w urzędach telegraficznych; później zaś zniszczone pod kontrolą urzędową.

§. 11.

O porządku w przesełaniu.

Z każdej stacyi przesełane będą depesze telegraficzne z reguły w tym porządku, w którym na tejże stacyi oddane były, lub w którym drogą telegrafu na takową przychodzą. Depesze rządowe mają pierwszeństwo przed depeszami prywatnemi, wszelako nie należy z wyjątkiem przypadków, w których zwłoka grozi niebezpieczeństwem, przez nadesłaną tymczasem depeszę rządową, przerywać rozpoczętego już telegrafowania dedeszy prywatnej.

Wtenczas tylko można kilka depesz tego samego odsełacza jednę po drugiej odsełać, jeżeli aparaty tej linii nie są w inny sposób zajęte.

Jeżeliby z jakiegobądź powodu, nie można odesłać natychmiast depeszy przy jej oddaniu, należy oddającego o tem uwiadomić, i tylko wtenczas depeszę przyjąć, jeżeli mimo tego żądać będzie odesłania piśmiennie na depeszy.

§. 12.

Zmiana w kierunku.

Porządek depesz wskazany w §. 11, ma także miejsce wtenczas, jeżeli kilka depesz jednocześnie na różnych stacyach jednej i tej samej linii się znajduje, a to w ten sposób, iż zmiana w kierunku zawisła wprost od owego porządku.

Depesze, znajdujące się na tej samej linii do odesłania w kierunku przeciwnym, należy zmieniać w przesełce.

§. 13.

Przerwanie ciągu telegraficznego.

Jeżeli ciąg telegraficzny przerwanym został już po odebraniu depeszy, wówczas stacya, z której depesza drogą telegrafu dalej przesłaną być nie może, obowiązaną jest, oddać depesze na pocztę w liście rekomendowanym i przesłać takową jako korespondencyę służbową bez opłaty do najbliższej stacyi, mogącej drogą telegrafu przesłać ją dalej, według okoliczności do ostatniej stacyi telegraficznej lub wprost do osoby, na adresie wyrażonej.

Po przywróceniu ciągu telegraficznego, należy depeszę jeszcze raz przesłać telegrafem.

den Depeschen darf Seitens der Absender nur ein unverwischbares Schreibmateriale verwendet werden, auch dürfen in den Depeschen Radirungen nicht vorkommen.

Am Schlusse derjenigen Depeschen, welche von der Telegraphenlinie weg durch andere Mittel weiter befördert werden sollen (§. 2), hat der Absender die Art der gewünschten Weiterbeförderung schriftlich anzusetzen.

§. 9.

Länge der Depeschen.

Vorläufig darf jede telegraphische Depesche nicht aus mehr als 100 Worten bestehen.

§. 10.

Aufbewahrung der Concepte.

Die Original-Concepte der aufgegebenen Depeschen werden durch volle zwei Jahre bei den Telegraphenämtern aufbewahrt und sodann unter amtlicher Controle vertilgt.

§. 11.

Reihenfolge der Beförderung.

Die Beförderung der telegraphischen Depeschen geschieht von jeder Station aus, der Regel nach in der Reihenfolge, in welcher sie bei dieser Station aufgegeben wurden, oder mittelst des Telegraphen zu derselben gelangten. Staatsdepeschen haben den Vorrang vor Privatdepeschen, doch soll mit Ausnahme von Fällen, wo Gefahr auf dem Verzuge ist, durch das Dazwischentreten von Staatsdepeschen, die bereits begonnene Telegraphirung von Privatdepeschen nicht unterbrochen werden.

Die Beförderung mehrerer Depeschen eines und desselben Absenders hinter einander ist nur dann zulässig, wenn die Apparate der Linie nicht anderweitig in Anspruch genommen sind.

Sollte die Beförderung einer Depesche aus irgend einem Grunde nicht sogleich bei ihrer Aufgabe stattfinden können, so ist der Aufgeber davon in Kenntniss zu setzen und die Depesche nur dann anzunehmen, wenn die Absendung dennoch, und zwar schriftlich auf der Depesche verlangt wird.

§. 12.

Richtungswechsel.

Das im §. 11 bezeichnete Rangsverhältniss der Depeschen findet auch bei gleichzeitigem Vorhandensein mehrerer Depeschen an verschiedenen Stationen einer und derselben Linie in der Weise Anwendung, dass ein Richtungswechsel zunächst von diesem Rangsverhältnisse abhängig ist.

Depeschen, welche auf derselben Linie zur Absendung in entgegengesetzten Richtungen vorhanden sind, sollen in der Beförderung alterniren.

§. 13.

Unterbrechung der Telegraphenverbindung.

Wird die Telegraphenverbindung nach erfolgter Annahme einer Depesche unterbrochen, so ist diejenige Station, von welcher ab die Weiterbeförderung auf telegraphischem Wege unthunlich ist, verpflichtet, die Depesche sofort in einem recommandirten Briefe an die nächste Station, welche zur Weiterbeförderung im Stande ist, nach Umständen an die letzte Telegraphenstation, oder auch directe an den Adressaten als portofreie Dienstsache zur Post zu geben.

Nach erfolgter Wiederherstellung der telegraphischen Verbindung ist die Depesche noch nachträglich durch den Telegraphen weiter zu senden.

§. 14.

O doręczeniu depesz.

Jak skoro depesza nadejdzie na ostatniej stacyi telegraficznej lub na takich stacyach środkowych, na których złożoną zostanie (§. 3), należy takową natychmiast spisać i odesłać pod pieczęcią urzędową stacyj telegraficznych do ocoby, lub do osób na adresie wyrażonych; a to, jeżeli takowe zamieszkują w miejscu stacyi, przez posłańca ustanowionego przy administracyi telegrafu, oprócz tego zaś stosownie do zlecenia, jakie dał w tej mierze odsełający.

§. 15.

Taryfa.

Za przesełanie depeszy opłacaną będzie należytość, oznaczona według całkowitej długości linij telegraficznych, przez które ma przechodzić, tudzież według liczby słów, do której dodana będzie opłata za transport w tenczas, jeżeli depesza ze stacyi telegraficznej przesłaną zostanie dalej pocztą lub umyślnym posłańcem.

Opłata wynosić będzie od depeszy, obejmującej słów 20 na odległość 10 mil łącznie jeden złr. m. k. i rośnie o tyleż za każde mil 15, 20, 25, 30, 35, 40 i tak dalej.

Jeżeli depesza zawiera więcej jak 20 aż łącznie do 50 słów, opłata będzie podwójna, jeżeli zaś zawiera więcej jak 50 aż do 100 słów łącznie, opłata będzie potrójną.

Wypadające według tej miary należytości telegraficzne wskazane są w załączonej taryfie.

§. 16.

Postanowienia szczegółowe względem taks.

Dla obliczenia należytości według ilości słów służyć mają następujące prawidła:

a) Słowa złożone, zwykle związane łącznikami; należy z reguły liczyć za jedno słowo; jako granicę zaś największego słowa przyjmuje się siedm zgłosek tak, iż co zostaje nad 7 zgłosek, znowu za jedno słowo policzone będzie;

b) Interpunkcye w tekscie policzone nie będą, wszelkie zaś znaki, których telegrafem oddać nie można, i które dla tego słowami wyrażone być muszą, jako słowa będą policzone;

c) Litery lub liczby pojedyncze, ostatnie aż do pięciu cyfer, policzone będą jak jedno słowo. Przy liczbach o więcej cyfrach, uważane być mają każde pięć cyfer, równie jak zwyżka nad takowe, za jedno słowo, przyczem kreski, komy i inne znaki wyrazić się dające, za cyfry policzone być winny;

d) Adres i podpis policzone będą przy rachowaniu słów, przeciwnie zaś

e) nie należy liczyć objaśnień, w jaki sposób depesza z ostatniej stacyi telegraficznej dalej ma być przesłaną, równie jak wszelkich znaków i słów, któreby administracya telegrafu sama dodała do depeszy w interesie służby.

§. 17.

Opłata od kolacyonowania.

Za kolacyonowanie depeszy (§. 4), należy opłacać połowę opłaty telegraficznej wypadającej za drogę tam.

§. 14.

Zustellung der Depeschen.

Jede Depesche wird nach der Ankunft an der letzten Telegraphenstation oder auf solchen Zwischenstationen, wo dieselbe abgesetzt worden ist (§ 3), sogleich niedergeschrieben und unter dem Amtssiegel der Telegraphenstationen an den oder die Adressaten abgesendet, und zwar, in soferne der Adressat am Stationsorte wohnt, durch einen verpflichteten Boten der Telegraphenverwaltung, sonst aber nach Massgabe der vom Absender desshalb getroffenen Bestimmung (§. 2).

§. 15.

Tarif.

Für die Beförderung der telegraphischen Depeschen wird eine nach der Gesammtlänge der zu durchlaufenden Telegraphenlinien und nach der Zahl der Worte bemessene Gebühr erhoben, zu welcher, wenn die Depesche von einer Telegraphenstation durch die Post oder durch einen eigenen Boten weitergeht, die diessfällige Transportvergütung hinzugerechnet wird.

Die Gebühr beträgt für eine Depesche auf eine Entfernung bis einschliesslich 10 Meilen für 20 Worte Einen Gulden C. M. und steigt um denselben Betrag für je weitere 15, 20, 25, 30, 35, 40 Meilen und so weiter.

Wenn die Depesche über 20 bis einschliesslich 50 Worte enthält, so wird das Doppelte und wenn solche über 50 bis einschliesslich 100 Worte enthält, das Dreifache erhoben.

Die nach diesem Masstabe entfallenden Telegraphengebühren zeigt der beigefügte Tarif.

§. 16.

Specielle Taxenbestimmungen.

Für die Ermittlung der Gebühren nach der Wortzahl gelten folgende Grundsätze:

a) *Zusammengesetzte Worte, welche mit Bindestrichen verbunden zu werden pflegen, sind in der Regel als Ein Wort zu rechnen, als Maximalgränze eines Wortes werden jedoch sieben Silben angenommen, so dass der Ueberschuss von 7 zu 7 Silben wieder als Ein Wort gerechnet wird;*

b) *Interpunctionszeichen im Texte werden nicht mitgerechnet, dagegen sind alle durch den Telegraphen nicht wieder zu gebende Zeichen, welche daher durch Worte dargestellt werden müssen, als solche zu berechnen;*

c) *einzelne Buchstaben oder Zahlen, letztere bis zu fünf Ziffern, werden ebenfalls als Ein Wort gerechnet. Bei Zahlen von Mehrzifferstellen sind je 5 Ziffern und eben so der etwaige Ueberschuss als Ein Wort anzunehmen, wobei Striche, Beistriche und andere darstellbare Zeichen als Ziffer mitzuzählen sind;*

d) *Adresse und Unterschrift werden bei Auszählung der Worte mitgerechnet; dagegen sind*

e) *die etwaigen Notizen über die Weise, in welcher die Depesche von der letzten Telegraphenstation weiter befördert werden soll, ferner sämmtliche Zeichen und Worte, welche die Telegraphenverwaltung selbst der Depesche zum Zwecke des Dienstes hinzufügt, nicht mitzuzählen.*

§. 17.

Collationirungsgebühr.

Für das Collationiren einer Depesche (§. 4) ist die Hälfte der für den Hinweg entfallenden Telegraphengebühren zu entrichten.

§. 18.

O taksowaniu depesz złożyć się mających.

Depesze, które na stacyach pośrednich złożone być mają, należy taksować w ten sposób, iż opłata całkowita składać się ma z pojedynczych kwot opłatowych, przypadających za przesłanie z miejsca, z którego depesza wyszła, do najbliższego miejsca, gdzie złożoną być ma, i tak dalej z jednego do drugiego takiego miejsca, a względnie aż do ostatniej stacyi telegraficznej.

§. 19.

Taksa od pomnożenia depeszy.

Od depesz, mających być pomnożonemi na jakiej stacyi (§. 3), należy od wystawienia drugiego i każdego następującego egzemplarza opłacić należytość 20 kr. m. k.

§. 20.

Taksa od depesz nocnych.

Od depesz nocnych należy wszystkie należytości telegraficzne opłacać w podwójnej kwocie.

§. 21.

Opłaty od depesz przechodzących po za linie telegraficzne.

Opłatę za transport depesz, mających być przesełanemi ze stacyi telegraficznej na inne miejsce, złożyć winien odsełający w kwocie, wypadającej za rzeczony transport stosownie do przepisu wedle rodzaju jego.

Jeżeli wysokość tej kwoty naprzód oznaczoną być nie może, w ówczas winien podawca złożyć sumę, wystarczającą w każdym razie do pokrycia takowej, której zwyżki, na powrót żądać można.

W dodatku wyszczególnione są koszta od przesełania sztafet na drogach częściej używanych.

Kwota, którą złożyć należy, jeżeli nie są dokładnie wiadome koszta sztafety, liczy się po 1 złr. 15 kr. na milę.

Za przesłanie szczególnym posłańcem należy bez względu na odległość złożyć 1 złr. 15 kr.

Za przesłanie zwyczajną pocztą pobierać się będzie:

1. od każdej depeszy opłata rekomendacyjna 6 kr., i
2. taksa pocztowa od listu, a to:

a) jeżeli urząd pocztowy, z którego list będzie wydany, leży w państwie, które przystąpiło do traktatu związku pocztowego, między państwami niemiecko-austryackiemi, w kwocie 6 kr.,

b) w każdym innym razie w kwocie, wypadającej podług dotyczącej taryfy pocztowej.

Jeżeli w przypadku, pod *b)* wyrażonym urząd telegraficzny nie może onaczyć dokładnie kwoty, zapłacić się mającej, należy takową zabezpieczyć przez złożenie 1 złr. 15 kr. m. k.

§. 22.

O płaceniu należytosci z góry.

Wszelkie należytości opłacone być winny przy oddawaniu depeszy z góry w monecie konwencyjnej.

Na zapłatę nastąpioną wydany będzie kwit.

§. 18.

Taxe für das Absetzen an Zwischenorten.

Depeschen, welche an Zwischenorten abgesetzt werden sollen, werden in der Art axirt, dass die Gesammtgebühr sich aus den einzelnen Beträgen der für die Beförderung vom Abgangsorte bis zum nächsten Absetzungspuncte und sofort von einem zum anderen Absetzungspuncte und beziehungsweise bis zur letzten Telegraphenstation entfallenden Gebühren zusammensetzt.

§. 19.

Taxe für die Vervielfältigung.

Bei Depeschen, welche an einer Station zu vervielfältigen sind (§. 3), ist für die Ausfertigung des zweiten und jedes folgenden Exemplares eine Gebühr von 20 kr. C. M. zu erlegen.

§. 20.

Taxe für Nachtdepeschen.

Für Nachtdepeschen (§. 6) sind sämmtliche Telegraphirungsgebühren mit dem doppelten Betrage zu entrichten.

§. 21.

Gebühren für die über die Telegraphenlinien hinausgehenden Beförderungen

Die Vergütung für den Transport der von einer Telegraphenstation nach einem anderen Orte weiter zu sendenden Depeschen ist vom Absender in jenem Betrage zu leisten, welcher für gedachten Transport nach der Art und Weise desselben vorschriftmässig entfällt.

Kann die Höhe dieses Betrages nicht im Voraus bestimmt angegeben werden, so ist von dem Aufgeber eine, die Gebühr jedenfalls deckende Summe zu deponiren, von welcher der Ueberrest zurückgefordert werden kann.

Im Anhange sind die Kosten der Beförderung von Estaffetten auf den häufiger zur Benützung kommenden Routen verzeichnet.

Der Betrag, welcher, im Falle die Estaffettenkosten nicht genau bekannt sind, als Depositum zu erlegen ist, wird mit 1 fl. 15 kr. per Meile berechnet.

Für die Beförderung durch einen eigenen Boten ist ohne Rücksicht auf die Entfernung der Betrag von 1 fl. 15 kr. zu erlegen.

Für die Beförderung mittelst der gewöhnlichen Post werden eingehoben:

1. für jede Depesche die Recommandationsgebühr mit 6 kr., und
2. die Briefposttaxe, und zwar:

a) wenn das Postamt der Abgabe in einem dem deutsch-österreichischen Postvereinsvertrage beigetretenen Staate liegt mit 6 kr.,

b) in allen anderen Fällen mit dem nach dem betreffenden Posttarife entfallenden Betrage.

Wenn in einem der unter b) angegebenen Fälle der zu entrichtende Betrag vom Telegraphenamte nicht genau angegeben werden kann, ist derselbe durch die Deponirung von 1 fl. 15 kr. C. M. sicher zu stellen.

§. 22.

Vorauszahlung der Gebühren.

Sämmtliche Gebühren sind bei der Aufgabe der Depeschen im Voraus in Conventionsmünze zu bezahlen.

Ueber die geleistete Zahlung wird eine Quittung ertheilt.

Jeżeli strona zapłaci kwotę niestosowną, ma prawo żądania zwrotu przewyżki, równie też obowiązaną jest, zapłacić później, o ile mniej złożyła, jeżeli to żądanem będzie przed upływem roku.

§. 23.

O zwrocie należytości.

Jeżeli depesza, przyjęta do przesełki, odrzuconą zostanie przez dalej leżącą stacyę tego samego rządu (§. 5), wówczas odsełający ma prawo żądania, ażeby mu wszelka złożona opłata, zwróconą została. Jeżeli zaś depesza odrzuconą zostanie przez stacyę innego rządu związkowego, wówczas odsełający odbierze kwotę tylko za tę przestrzeń, na której depesza przesłaną nie była.

Oprócz tego nastąpi zwrot opłaty za depesze telegraficzne z reguły tylko wtenczas, jeżeli nadejdą na miejsce przeznaczenia w stanie tak niedokładnym, iż celu swego dopełnić nie mogą, ani też sprostować ich dość wcześnie już nie było można.

§. 24.

Dochowanie tajemnicy.

Wszystkich urzędników telegrafowych obowiązkiem jest, jak najściślej dochować tajemnicy depesz telegraficznych. Obce osoby nie mają inaczej wolnego wstępu do izb aparatowych na stacyach telegraficznych, jak tylko za wyraźnem pozwoleniem dyrekcyi lub właściwego naczelnika urzędu, albo zastępcy jego, i to nawet wtedy tylko, gdy się nie telegrafuje.

§. 25.

O odpowiedzialności.

Za przesłanie depesz drogą telegraficzną, rząd nie przyjmuje na siebie żadnej odpowiedzialności; gdzie zaś idzie o dalsze przesłanie pocztą, obowiązywać będą dotyczące przepisy ogólne.

Bruck m. p.

Wird der Partei ein unrichtiger Betrag abgenommen, so ist sie berechtiget, das zu viel Bezahlte zurück zu fordern und ebenso verpflichtet, das zu wenig Bezahlte, wenn sie vor Ablauf Eines Jahres darum angegangen wird, nachzuzahlen.

§. 23.

Rückerstattung der Gebühren.

Wird eine zur Absendung angenommene Depesche von einer weiterhin liegenden Station derselben Regierung zurückgewiesen (§. 5), so steht dem Absender ein Anspruch auf Rückerstattung der gesammten erlegten Gebühren zu. Erfolgt die Zurückweisung hingegen bei einer Station einer anderen Vereinsregierung, so hat der Absender nur den Betrag für diejenige Strecke zurück zu erhalten, auf welcher die Beförderung noch nicht stattgefunden hat.

Im Uebrigen findet eine Rückerstattung der Gebühren für telegraphische Depeschen in der Regel nur Statt, wenn solche am Bestimmungsorte in einer Weise verstümmelt angekommen sind, dass dieselben ihren Zweck nicht erfüllen können, eine rechtzeitige Berichtigung aber nicht zu ermöglichen gewesen ist.

§. 24.

Geheimhaltung der Depeschen.

Alle Telegraphenbeamten sind zur strengsten Geheimhaltung der telegraphischen Depeschen verpflichtet. Fremden Personen ist der Zutritt zu den Apparatenzimmern der Telegraphenstationen nur mit ausdrücklicher Erlaubniss der Direction oder des betreffenden Amtsvorstehers, oder dessen Stellvertreters, und auch nur dann gestattet, wenn nicht telegraphirt wird.

§. 25.

Haftung.

Die Regierung übernimmt bezüglich der Beförderung der Depeschen auf telegraphischem Wege keine wie immer geartete Haftung, in so ferne es sich aber um die Weiterbeförderungen durch die Post handelt, haben die allgemein geltenden diessfälligen Bestimmungen Anwendung zu finden.

Bruck *m. p.*

Wykaz

dróg sztafetowych i należytości obecnie za takowe przypadających.

Z	Do	Liczba poczt w Austryi	Liczba poczt za granicą	Opłata od sztafet za przesełkę w Austryi złr.	Opłata w Austryi kr	Opłata za granicą złr.	Opłata za granicą kr.	Razem złr.	Razem kr.
Wiednia	Krems	$5^{4}/_{8}$	.	9	43	.	.	9	43
	Baden	$2^{3}/_{8}$	.	4	$11^{3}/_{4}$	.	.	4	$11^{3}/_{4}$
	Wiener-Neustadt .	$3^{4}/_{8}$	.	6	11	.	.	6	11
Gracu	Bruck nad Murą .	$3^{6}/_{8}$	.	6	45	.	.	6	45
	Körmend.	$6^{7}/_{8}$	.	11	$34^{1}/_{2}$	.	.	11	$34^{1}/_{2}$
Lublany	Celowca	$5^{4}/_{8}$	.	10	3	.	.	10	3
	Willach	$7^{1}/_{8}$	.	13	$3^{3}/_{4}$	.	.	13	$3^{3}/_{4}$
Tryestu	Gorycyi	4	.	7	28	.	.	7	28
	Udiny	$5^{4}/_{8}$	.	10	19	.	.	10	19
	Fiume	$5^{2}/_{8}$	.	9	48	.	.	9	48
	Capo d'Istryi. . .	$1^{5}/_{8}$	.	3	2	.	.	3	2
	Pola	$9^{2}/_{8}$	.	17	16	.	.	17	16
Wenecyi	Padwy	4	.	7	44	.	.	7	44
	Rovigo	7	.	13	32	.	.	13	32
	Ferary	10	.	19	20	.	.	19	20
	Bolonii	10	$3^{1}/_{2}$	19	20	5	.	24	20
	Florencyi	10	$12^{1}/_{2}$	19	20	19	10	38	30
	Liworny	10	$20^{1}/_{2}$	19	20	32	20	51	40
	Rzymu.	10	38	19	20	49	.	68	20
Werony	Wicenzy.	$3^{6}/_{8}$	.	7	15	.	.	7	15
	Brescii	$5^{4}/_{8}$	.	10	38	.	.	10	38
	Mantui.	$3^{2}/_{8}$	.	6	17	.	.	6	17
	Modeny	$6^{4}/_{8}$	$2^{1}/_{4}$	12	5	4	.	16	5
	Bolonii	$6^{2}/_{8}$	$5^{1}/_{4}$	12	5	9	15	21	20
	Florencyi	$6^{2}/_{8}$	$14^{1}/_{4}$	12	5	25	7	37	12
	Livorny	$6^{2}/_{8}$	$22^{1}/_{4}$	12	5	39	13	51	8
	Rzymu	$6^{2}/_{8}$	$38^{1}/_{2}$	12	5	70	5	82	10

Ausweis

der Estaffettencourse und der gegenwärtig zu vergütenden Gebühren.

Von	Nach	Zahl der Posten in Oesterreich	Zahl der Posten im Auslande	Estaffettengebühr für die Beförderung in Oesterreich fl.	Estaffettengebühr für die Beförderung in Oesterreich kr.	Estaffettengebühr für die Beförderung im Auslande fl.	Estaffettengebühr für die Beförderung im Auslande kr.	Zusammen fl.	Zusammen kr.
Wien	Krems	5 4/8	.	9	43	.	.	9	43
	Baden	2 3/8	.	4	11 3/4	.	.	4	11 3/4
	Wiener Neustadt .	3 4/8	.	6	11	.	.	6	11
Grätz	Bruck an der Mur	3 6/8	.	6	45	.	.	6	45
	Körmend	6 7/8	.	11	34 1/2	.	.	11	34 1/2
Laibach	Klagenfurt . . .	5 4/8	.	10	3	.	.	10	3
	Villach	7 1/8	.	13	3 3/4	.	.	13	3 3/4
Triest	Görz	4		7	28	.	.	7	28
	Udine	5 4/8	.	10	19	.	.	10	19
	Fiume	5 2/8	.	9	48	.	.	9	48
	Capo d'Istria . .	1 5/8	.	3	2	.	.	3	2
	Pola	9 2/8	.	17	16	.	.	17	16
Venedig	Padua	4	.	7	44	.	.	7	44
	Rovigo	7	.	13	32	.	.	13	32
	Ferrara	10		19	20		.	19	20
	Bologna	10	3 1/2	19	20	5	.	24	20
	Florenz	10	12 1/2	19	20	19	10	38	30
	Livorno	10	20 1/2	19	20	32	20	51	40
	Rom	10	38	19	20	49	.	68	20
Verona	Vicenza	3 6/8	.	7	15		.	7	15
	Brescia	5 4/8	.	10	38			10	38
	Mantua	3 3/8	.	6	17			6	17
	Modena	6 2/8	2 1/4	12	5	4	.	16	5
	Bologna	6 2/8	5 1/4	12	5	9	15	21	20
	Florenz	6 2/8	14 1/4	12	5	25	7	37	12
	Livorno	6 2/8	22 1/4	12	5	39	13	51	18
	Rom	6 2/8	38 1/2	12	5	70	5	82	10

Z	Do	Liczba poczt w Austryi	Liczba poczt za granicą	Godzin szwajcarsk.	Wiorst	Opłata od sztafet za przesełkę w Austryi złr.	w Austryi kr.	za granicą złr.	za granicą kr.	Razem złr.	Razem kr.
Medyolanu	Bergamo . . .	$3^6/_8$	.	.	.	7	15	.	.	7	15
	Komo	3	.	.	.	5	48	.	.	5	48
	Kremony . . .	$7^2/_8$	.	.	.	14	1	.	.	14	1
	Chur	$11^6/_8$	.	$10^1/_2$	.	22	43	.	.		
	Lucerny. . . .	$3^4/_8$	.	$47^1/_8$	.	6	46	.	.		
	Berna (w Szwaj.)	$5^4/_8$	.	$66^2/_8$	.	6	46	.	.		
	Turynu . . .	$4^2/_8$	$12^1/_2$		.	8	13	17	26	25	39
	Genui	$5^2/_8$	$14^1/_4$		.	10	9	19	$6^1/_2$	29	$15^1/_2$
Berna	Jhławy	$5^6/_8$	.	.	.	9	58	.	.	9	58
	Neuhaus	$9^6/_8$	.	.	.	10	54	.	.	16	54
Ołomuńca	Opawy.	5	.	.	.	8	40	.	.	8	40
	Weiskirchen (w Morawii) . .	$2^4/_8$	.	.	.	4	20	.	.	4	20
	Sternberga. . .	$1^1/_8$	.	.	.	1	57	.	.	1	57
Odernberga	Cieszyna. . .	$2^2/_8$	.	.	.	4	30	.	.	4	30
	Bilska	$4^6/_8$	.	.	.	8	50	.	.	8	50
	Rosenberga . .	$12^4/_8$	.	.	.	19	56	.	.	19	56
Krakowa	Tarnowa. . . .	$6^1/_8$	.	.	.	10	$6^3/_8$	.	.	10	$6^3/_8$
	Rzeszowa . .	$11^4/_8$	.	.	.	18	$58^1/_2$	.	.	18	$58^1/_2$
	Przemyśla . . .	$17^4/_8$	.	.	.	28	$52^1/_2$	.	.	28	$52^1/_2$
	Sambora . . .	$20^4/_8$	.	.	.	33	$49^1/_2$	.	.	33	$49^1/_2$
	Stanisławowa .	$31^1/_8$	.	.	.	51	$21^3/_8$	.	.	51	$21^3/_8$
	Koszyc	$21^4/_8$	.	.	.	33	36	.	.	33	36
	Kołomei	37	.	.	.	61	3	.	.	61	3
	Lwowa	24	.	.	.	39	36	.	.	39	36
	Czernowiec . .	$42^2/_8$	.	.	.	69	$42^3/_4$	.	.	69	$42^3/_4$
	Brodów	31	.	.	.	51	9	.	.	51	9
	Tarnopola . . .	$32^2/_8$	.	.	.	53	$12^3/_4$	.	.	53	$12^3/_4$
	Warszawy . . .	1	.	.	$268^1/_2$	1	39	26	16	27	55
	Odesy przez Nowosielikę . .	$44^6/_8$	.	.	437	73	$50^1/_4$	.	.		
Pragi	Pilsna	$6^4/_8$	.	.	.	11	16	.	.	11	16
	Jungbunclau . .	$3^5/_8$	.	.	.	6	17	.	.	6	17
	Rumburga . . .	$7^5/_8$	.	.	.	13	13	.	.	13	13
	Reichenberga. .	$7^1/_8$	.	.	.	12	21	.	.	12	21
	Königgracu . .	7	.	.	.	12	8	.	.	12	8
	Gitschina. . . .	$6^2/_8$	.	.	.	10	50	.	.	10	50
	Klattau	$9^2/_8$	.	.	.	16	2	.	.	16	2
	Piseka.	7	.	.	.	12	8	.	.	12	8

Von	Nach	Zahl der Posten		Schweizer Stunden	Werste	Estaffettengebühr für die Beförderung				Zusammen	
		in Oesterreich	im Auslande			in Oesterreich		im Auslande			
						fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Mailand	Bergamo	$3^6/_8$	.		.	7	15	.	.	7	15
	Como	3	.		.	5	48	.	.	5	48
	Cremona	$7^2/_8$	.		.	14	1	.	.	14	1
	Chur	$11^6/_8$	.	$10^1/_2$	.	22	43		.		
	Luzern	$3^4/_8$	.	$47^1/_8$	.	6	46	.	.		
	Bern	$3^4/_8$	.	$66^2/_8$	.	6	46		.		
	Turin	$4^2/_8$	$12^1/_2$	.	.	8	13	17	26	25	39
	Genua	$5^3/_8$	$14^1/_4$	.	.	10	9	19	$6^1/_2$	29	$15^1/_2$
Brünn	Iglau	$5^6/_8$		.	.	9	58		.	9	58
	Neuhaus	$9^6/_8$		.	.	16	54		.	16	54
Olmütz	Troppau	5	.	.	.	8	40	.	.	8	40
	Weisskirchen (mährisch)	$2^4/_8$	.	.	.	4	20	.	.	4	20
	Sternberg	$1^1/_8$	.	.	.	1	57		.	1	57
Oderberg	Teschen	$2^2/_8$	.	.	.	4	30	.	.	4	30
	Bielitz	$4^6/_8$		.	.	8	50	.	.	8	50
	Rosenberg	$12^4/_8$	.	.	.	19	56	.	.	19	56
Krakau	Tarnow	$6^1/_8$		.	.	10	$6^3/_8$	.	.	10	$6^3/_8$
	Rzeszow	$11^4/_8$	.	.	.	18	$58^1/_2$		.	18	$58^1/_2$
	Przemysl	$17^4/_8$	.	.	.	28	$52^1/_2$	.	.	28	$52^1/_2$
	Sambor	$20^4/_8$	.	.	.	33	$49^1/_2$	.	.	33	$49^1/_2$
	Stanislawow	$31^1/_8$	.	.	.	51	$21^3/_8$		.	51	$21^3/_8$
	Kaschau	$21^4/_8$	.	.	.	33	36	.	.	33	36
	Kolomea	37	.	.	.	61	3		.	61	3
	Lemberg	24	.	.	.	39	36		.	39	36
	Czernowitz	$42^2/_8$	.	.	.	69	$42^3/_4$	.	.	69	$42^3/_4$
	Brody	31	.	.	.	51	9	.	.	51	9
	Tarnopol	$32^2/_8$	.	.	.	53	$12^3/_4$	.	.	53	$12^3/_4$
	Warschau	1	.	.	$268^1/_2$	1	39	25	16	27	55
	Odessa pr. Novosielika	$44^6/_8$	.		437	73	$50^1/_4$				
Prag	Pilsen	$6^4/_8$	.	.	.	11	16	.	.	11	16
	Jungbunzlau	$3^5/_8$	.	.	.	6	17	.	.	6	17
	Rumburg	$7^5/_8$	.	.	.	13	13	.	.	13	13
	Reichenberg	$7^1/_8$	.	.	.	12	21	.	.	12	21
	Königgratz	7	.	.	.	12	8	.	.	12	8
	Gitschin	$6^2/_8$	.	.	.	10	50	.	.	10	50
	Klattau	$9^2/_8$	.	.	.	16	2	.	.	16	2
	Pisek	7	.	.	.	12	8	.	.	12	8

Z	Do	Poczty w Austryi	Godziny szwajcarskie	Opłata od sztafet za przesełkę				Razem	
				w Austryi		za granicą			
				złr.	kr.	złr	kr.	złr	kr.
Loboszyc	Cieplic	$1^{4}/_{8}$	.	2	36	.	.	2	36
	Karlsbadu	$7^{7}/_{8}$	.	13	39	.	.	13	39
	Maryenbadu . . .	$10^{5}/_{8}$	.	18	25	.	.	18	25
	Egry	11	.	19	4	.	.	19	4
	Litomierza. . . .	$^{4}/_{8}$	.	1	5	.	.	1	5
	Żateżu.	$3^{3}/_{8}$	.	5	51	.	.	5	51
	Czesk. Leipa . .	$3^{4}/_{8}$	.	6	4	.	.	6	4
Linca	Budziejowic . . .	$6^{5}/_{8}$	.	11	29	.	.	11	29
	Pasawy	$6^{5}/_{8}$	.	11	29	.	.	11	29
	Stejer	$2^{7}/_{8}$	.	4	59	.	.	4	59
	Gmunden	$4^{5}/_{8}$	.	8	1	.	.	8	1
Solnogrodu	Iszel	$3^{5}/_{8}$	.	6	17	.	.	6	17
	Gastein	$7^{4}/_{8}$	.	13		.	.	13	.
Insbruku	Kufstein	$5^{2}/_{8}$	.	9	48	.	.	9	48
Bregenc	Feldkirch	$2^{2}/_{8}$	.	4	12	.	.	4	12
	Lindau	$^{6}/_{8}$	.	1	24	.	.	1	24
	Chur	$5^{4}/_{8}$	.	10	16	.	.	10	16
	St. Gallen	1	$4^{3}/_{8}$	1	52	4	17	6	9
	Zurychu	1	19	1	52	16	22	18	14
	Bazylei	1	$37^{2}/_{8}$	1	52	.	.		
	Berna.	1	45	1	52	.	.		
	Lucerny	1	30	1	52	.	.		
Bocen	Meranu	$1^{7}/_{8}$	.	3	30	.	.	3	30
Preszburga	Tyrnawy	$3^{2}/_{8}$	.	4	33	.	.	4	33
	Rab	$5^{1}/_{8}$	.	7	$10^{1}/_{2}$	.	.	7	$10^{1}/_{2}$
	Gran	$10^{2}/_{8}$	.	14	21	.	.	14	21
Pesztu	Sthulweisenburg .	5	.	7		.	.	7	.
	Semlina	26	.	36	24	.	.	36	24
	Temeszwaru . . .	$20^{2}/_{8}$	.	28	21	.	.	28	21
	Hermanstadu . . .	$33^{6}/_{8}$	.	47	15	.	.	47	15
	Klauzenburga . .	$30^{3}/_{8}$	.	42	$31^{1}/_{2}$	.	.	42	$31^{1}/_{2}$
	Koszyc	$17^{4}/_{8}$	.	24	30	.	.	24	30
	Debreczyna . . .	$17^{4}/_{8}$	.	24	30	.	.	24	30
Zagrzebia	Warażdyna. . . .	$4^{4}/_{8}$	.	6	$40^{1}/_{2}$	.	.	6	$49^{1}/_{2}$
	Karlstadu	$3^{6}/_{8}$	.	5	15	.	.	5	15
	Zary	$22^{4}/_{8}$	.	31	$48^{1}/_{2}$	.	.	31	$48^{1}/_{2}$

Von	Nach	Posten in Oesterreich	Schweizer Stunden	Estaffettengebühr für die Beförderung in Oesterreich fl.	kr.	im Auslande fl.	kr.	Zusammen fl.	kr.
Lobositz	Töplitz	$1^{4}/_{8}$	.	2	36	.	.	2	36
	Carlsbad	$7^{7}/_{8}$	.	13	39	.	.	13	39
	Marienbad . . .	$10^{5}/_{8}$	.	18	25	.	.	18	25
	Eger	11		19	4	.	.	19	4
	Leitmeritz . . .	$^{5}/_{8}$	.	1	5	.	.	1	5
	Satz	$3^{3}/_{8}$	.	5	51	.	.	5	51
	Böhmisch-Laippa	$3^{4}/_{8}$	.	6	4	.	.	6	4
Linz	Budweis . . .	$6^{5}/_{8}$	.	11	29	.	.	11	29
	Passau	$6^{5}/_{8}$	.	11	29	.	.	11	29
	Steyer	$2^{7}/_{8}$	.	4	59	.	.	4	59
	Gmunden . . .	$4^{6}/_{8}$	.	8	1	.	.	8	1
Salzburg	Ischl	$3^{5}/_{8}$	.	6	17	.	.	6	17
	Bad Gastein . .	$7^{4}/_{8}$	.	13	.	.	.	13	.
Innsbruck	Kufstein	$5^{2}/_{8}$	.	9	48	.	.	9	48
Bregenz	Feldkirch	$2^{2}/_{8}$	.	4	12	.	.	4	12
	Lindau	$^{6}/_{8}$	.	1	24	.	.	1	24
	Chur	$5^{4}/_{8}$	.	10	16	.	.	10	16
	St. Gallen . . .	1	$4^{3}/_{8}$	1	52	4	17	6	9
	Zürch	1	19	1	52	16	22	18	14
	Basel	1	$37^{2}/_{8}$	1	52				
	Bern	1	45	1	52				
	Luzern	1	30	1	52				
Botzen	Meran	$1^{7}/_{8}$	.	3	30	.	.	3	30
Pressburg	Tyrnau	$3^{2}/_{8}$	.	4	33	.	.	4	33
	Raab	$5^{1}/_{8}$	.	7	$10^{1}/_{2}$	.	.	7	$10^{1}/_{2}$
	Gran	$10^{2}/_{8}$	.	14	21	.	.	14	21
Pesth	Stuhlweissenburg	5	.	7	.	.	.	7	.
	Semlin	2,,	.	36	24	.	.	36	24
	Temesvár . . .	$20^{2}/_{8}$	.	28	21	.	.	28	21
	Hermannstadt . .	$33^{6}/_{8}$	.	47	15	.	.	47	15
	Klausenburg . .	$30^{3}/_{8}$	.	42	$31^{1}/_{2}$	.	.	42	$31^{1}/_{2}$
	Kaschau	$17^{4}/_{8}$	.	24	30	.	.	24	30
	Debreczin	$17^{4}/_{8}$	.	24	30	.	.	24	30
Agram	Warasdin	$4^{7}/_{8}$	.	6	$49^{1}/_{2}$	.	.	6	$49^{1}/_{2}$
	Carlstadt	$3^{6}/_{8}$	.	5	15	.	.	5	15
	Zara	$22^{4}/_{8}$	.	31	$48^{1}/_{2}$	.	.	31	$48^{1}/_{2}$

Taryfa

opłaty od depeszy telegraficznych.

na mil	Należytość od jednej depeszy wynosi														
	do 20 słów włącznie					od 21 do 50 słów włącznie					od 51 do 100 słów włącznie				
	mon. k.	reńsk.		saskich		mon. k.	reńsk.		saskich		mon. k.	reńsk.		saskich	
	zł.	zł.	kr.	tal.	gr.	zł.	zł.	kr.	tal.	gr.	zł.	zł.	kr.	tal.	gr.
do 10 mil włącznie	1	1	12	.	20	2	2	24	1	10	3	3	36	2	.
nad 10 do 25 mil	2	2	24	1	10	4	4	48	2	20	6	7	12	4	.
„ 25 „ 45 „	3	3	36	2	.	6	7	12	4	.	9	10	48	6	.
„ 45 „ 70 „	4	4	48	2	20	8	9	36	5	10	12	14	24	8	.
„ 70 „ 100 „	5	6	.	3	10	10	12	.	6	20	15	18	.	10	.
„ 100 „ 135 „	6	7	12	4	.	12	14	24	8	.	18	21	36	12	.
„ 135 „ 175 „	7	8	24	4	20	14	16	48	9	10	21	25	12	14	.
„ 175 „ 220 „	8	9	36	5	10	16	19	12	10	20	24	28	48	16	.
„ 220 „ 270 „	9	10	48	6	.	18	21	36	12	.	27	32	24	18	.
„ 270 „ 325 „	10	12	.	6	20	20	24	.	13	10	30	36	.	20	.
i t. d.															

363.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 21. Września 1850,

do panów namiestników Austryi niższej i wyższej, Solnogrodu, Tyrolu, Morawii, Szląska Czech, do pana szefa kraju Galicyi, do pana naczelnika obwodu Bukowiny, do panów namiestników Styryi, Karyntyi, Krainy, Tryestu, Gorycyi, Pobrzeża i Dalmacyi;

dotyczące tego przypadku, kiedy uczniowie z gimnazyów krajów koronnych: Węgier, Kroacyi i Slawonii, Wojewodyny i banatu Temeskiego, przechodzą do gimnazyów innych krajów koronnych.

Ponieważ się mogą wydarzyć przypadki, w których uczniowie gimnazyalni, rozpocząwszy nauki gimnazyalne w Węgrzech, Kroacyi, Slawonii, w Wojewodynie, w banacie Temeskim lub Siedmiogrodzie, zamierzają odbywać dalej nauki w gimnazyum publicznem kraju koronnego, powierzonego, kierunkowi pańskiemu, i upraszają o przyjęcie na zasadzie przedłożonych świadectw gimnazyalnych lub egzaminu, któremu się w celu przyjęcia poddać chcą; ponieważ dalej uczniowie takowi z reguły nie byli w tem położeniu, aby się mogli nauczyć mowy i literatury greckiej i oprócz tego innego jeszcze przedmiotu, który bywa wykładanym obecnie w gimnazyum przyjmującem; przeto na podobne wypadki rozporządza się tymczasem, co następuje:

Tarif

für die

Beförderung der telegraphischen Depeschen.

auf Meilen	Für eine Depesche betragen die Gebühren														
	bis inclusive 20 Worte					von 21 bis incl. 50 Worte					von 51 bis incl. 100 Worte				
	C. M.	Rheinisch		Sächsisch		C. M.	Rheinisch		Sächsisch		C. M.	Rheinisch		Sächsisch	
	fl.	fl.	kr.	Rth.	Gr.	fl.	fl.	kr.	Rth.	Gr.	fl.	fl.	kr.	Rth.	Gr.
bis inclusive 10 Meilen	1	1	12	.	20	2	2	24	1	10	3	3	36	2	.
über 10 bis 25 „	2	2	24	1	10	4	4	48	2	20	6	7	12	4	.
„ 25 „ 45 „	3	3	36	2	.	6	7	12	4	.	9	10	48	6	.
„ 45 „ 70 „	4	4	48	2	20	8	9	36	5	10	12	14	24	8	.
„ 70 „ 100 „	5	6	.	3	10	10	12	.	6	20	15	18	.	10	.
„ 100 „ 135 „	6	7	12	4		12	14	24	8	.	18	21	36	12	.
„ 135 „ 175 „	7	8	24	4	20	14	16	48	9	10	21	25	12	14	.
„ 175 „ 220 „	8	9	36	5	10	16	19	12	10	20	24	28	48	16	.
„ 220 „ 270 „	9	10	48	6	.	18	21	36	12	.	27	32	24	18	.
„ 270 „ 325 „	10	12	.	6	20	20	24	.	13	10	30	36	.	20	.
u. s. w.															

363.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 21. September 1850,

an die Herren Statthalter von Oesterreich unter der Enns, ob der Enns, Salzburg, Tirol, Mähren, Schlesien, Böhmen, an den Herrn Landeschef von Galizien, den Kreischef der Bukowina, die Herren Statthalter von Steiermark, Kärnthen, Krain, Triest, Görz und Küstenland, Dalmatien,

betreffend den Uebertritt von Schülern aus Gymnasien der Kronländer Ungarn, Croatien und Slavonien, Woiwodina und des Temeser Banates in Gymnasien anderer Kronländer.

Da sich Fälle ergeben dürften, wo Gymnasialschüler, welche in Ungarn, in Croatien, Slavonien, in der Woiwodina, dem Temeser Banate oder in Siebenbürgen ihre Gymnasial-Studien begonnen haben, diese Studien an einem öffentlichen Gymnasium des ihrer Leitung anvertrauten Kronlandes fortzusetzen beabsichtigen und um die Aufnahme an demselben auf Grundlage mitgebrachter Gymnasial-Zeugnisse oder einer von ihnen zu bestehenden Aufnahmsprüfung ansuchen; da ferner diese Schüler in der Regel nicht in der Lage waren, die griechische Sprache und Literatur, und nicht selten auch noch irgend einen anderen Gegenstand, über welchen an dem aufnehmenden Gymnasium gegenwärtig Unter icht ertheilt wird, zu erlernen, so wird für solche Fälle einstweilen Folgendes angeordnet:

1. Jeżeli uczeń przychodzi z gimnazyum, które w myśl zarysu organizacyi §. 8 nie jest uznane za publiczne, winien się poddać egzaminowi przyjęcia; nawet i w przeciwnym razie można go poddać takiemu egzaminowi.

2. Egzamin obejmować winien przedmioty, których uczeń powinien się był nauczyć stosownie do świadectw swoich, o ile takowe według planu naukowego w przyjmującem gimnazyum wpływ wywierają na przyjęcie jego. Znajomość tych przedmiotów stanowić będzie co się tycze klasy, do której uczeń przyjętym być może.

3. Jeżeli przeto uczeń ma być przyjęty do czwartej lub piątej klasy, a nie posiada wiadomości mowy greckiej, toż nie powinno być przeszkodą przyjęciu jego do klas wspomnionych; wszelako uczeń winien się zobowiązać, iż będzie regularnie uczęszczał na wykłady mowy i literatury greckiej, i nagrodzi pilnością prywatną powoli, o ile możności to, co opuścił. Przy egzaminach promocyjnych, równie jak przy egzaminach dojrzałości nie należy oceniać wiadomości jego według ogólnej, dla tego przedmiotu wytkniętej miary, lecz należy osądzić, czyli uczynił zadosyć w tym przedmiocie tak dalece, jak to w stanie był według okoliczności swoich. O tej mierze równie jak o tem, z którego powodu użytą była, należy uczynić wyraźnie wzmiankę w dalszych jego świadectwach półrocznych, i w świadectwie dojrzałości. Jeżeli zaś uczeń, nie posiadający wiadomości mowy greckiej, miałby stosownie do innych wiadomości swoich, być przyjętym do klasy szóstej, siódmej lub ósmej, w ówczas należy go na czas dalszy nauk gimnazyalnych uwolnić od uczenia się mowy greckiej, i o tem wraz z przyczyną tego uczynić wzmiankę w świadectwactwach, które mu będą wystawione.

4. Takie samo postępowanie miejsce mieć winno względem języka, używanego przy wykładach w gimnazyum przyjmującem; jeżeli ten odmiennym jest od języka wykładowego tego gimnazyum, z którego uczeń przychodzi, wszelako z tą różnicą, iż w żadnej klasie nie ma miejsca uwolnienie od godzin, w których uczonym bywa język wykładowy.

5. Jeżeli uczeń nie miał sposobności, nauczyć się dawniej innego przedmiotu, który bywa wykładany w gimnazyum przyjmującem, w ówczas może być przyjęty do tej klasy, do której według innych wiadomości swoich za zdolnego uznanym został, jeżeli się po nim spodziewać można, iż może osiągnąć cel tej klasy we wszystkich przedmiotach przy szczególnej pilności, i przy osobnej pomocy w domu. Z tąd zaś nie może sobie rościć prawa do szczególnego względu przy następujących egzaminach promocyi i dojrzałości, lecz winien we wszystkich przedmiotach (wyjąwszy wyżej pod Nr. 3 i 4 wspomnione) zadosyć uczynić w tej mierze, jak inni uczniowie gimnazyum.

6. Dyrektorowie gimnazyów przyjmujących mogą powyżej wspomnionemi ułatwieniami tych tylko uwzględniać uczniów gimnazyalnych, przychodzących z wyż rzeczonych krajów koronnych, których rodzice mieszkali w owych krajach koronnych, w ciągu nauk ich synów tamże, lub też takich, którzy, jeżeliby rodzice ich tamże nie mieszkali, nie tylko złożyli egzamina w gimnazyum owych krajów koronnych, lecz także jako zwyczajni uczniowie nauki w nich pobierali.

Thun m. p.

1. Wenn der Schüler von einem Gymnasium kommt, welches nicht für ein öffentliches im Sinne des Organisations-Entwurfes §. 8 erklärt ist, so ist er einer Aufnahmsprüfung zu unterziehen; auch im entgegengesetzten Falle kann er einer solchen Prüfung unterzogen werden.

2. Die Prüfung hat sich auf die Gegenstände zu erstrecken, welche der Schüler laut seinen Zeugnissen erlernt haben soll, insoweit sie nach dem Lehrplane des aufnehmenden Gymnasiums auf die Aufnahme desselben von Einfluss sind. Das Wissen des Schülers in diesen Gegenständen bestimmt in der Regel die Classe, in welche er aufgenommen wird.

3. Ist diesemnach der Schüler in die vierte oder fünfte Classe aufzunehmen, fehlt ihm aber die Kenntniss der griechischen Sprache, so soll dieses kein Hinderniss des Eintrittes in die bezeichneten Classen seyn; der Schüler ist aber zu verpflichten, an dem Unterrichte in der griechischen Sprache und Literatur regelmässig Theil zu nehmen, und durch Privatfleiss das Versäumte allmälig, und so weit es möglich ist, nachzuholen. Bei den Versetzungsprüfungen und bei der Maturitätsprüfung sind dann nicht die allgemeinen für diesen Lehrgegenstand vorgezeichneten Classenziele als Masstab seiner Leistungen anzulegen, sondern es ist zu beurtheilen, ob er so viel geleistet, als ihm nach seinen Verhältnissen in diesem Gegenstande noch möglich war. Dieser Masstab und der Grund, warum er gebraucht wurde, ist in seinen späteren Semestralzeugnissen, sowie im Maturitätszeugnisse ausdrücklich anzumerken. Ist der Schüler hingegen nach seinen sonstigen Kenntnissen in die sechste, siebente oder achte Classe aufzunehmen, während ihm doch die Kenntniss der griechischen Sprache fehlt, so ist er für sein ferneres Gymnasialstudium vom Erlernen des Griechischen zu dispensiren, und es ist dieses sammt der Ursache in den später ihm auszustellenden Zeugnissen zu bemerken.

4. Das Gleiche findet in Betreff der Unterrichtssprache des aufnehmenden Gymnasiums Statt, wenn sie eine von der Unterrichtssprache des Gymnasiums, woher der Schüler kommt, verschiedene ist, jedoch mit dem Unterschiede, dass eine Dispens von den Lehrstunden, welche über die Unterrichtssprache gegeben werden, in keiner Classe eintritt.

5. Hat der Schüler irgend einen anderen Gegenstand, der an dem aufnehmenden Gymnasium gelehrt wird, früher zu erlernen, keine Gelegenheit gehabt, so ist er in die Classe, für welche er nach seinen sonstigen Kenntnissen als reif erkannt ist, dann aufzunehmen, wenn angenommen werden darf, er könne das Ziel dieser Classe in allen Gegenständen bei vorzüglichem Fleisse und allenfalls auch mit besonderer häuslicher Nachhilfe erreichen. Ein Anspruch auf besondere Nachsicht bei den folgenden Versetzungs- und Maturitätsprüfungen erwächst ihm jedoch aus diesem Umstande keineswegs, sondern er hat in Betreff aller Lehrgegenstände (mit Ausnahme der oben Nr. 3 und 4 besprochenen) den Anforderungen, welche an die übrigen Schüler des Gymnasiums gestellt werden, zu genügen.

6. Die Directoren der aufnehmenden Gymnasien haben diese Begünstigungen nur solchen aus den oben bezeichneten Kronländern kommenden Gymnasialschülern zuzugestehen, deren Eltern, während der Dauer des dortigen Studiums ihrer Söhne in jenen Kronländern ihr Domicil hatten, oder die, falls ihre Eltern nicht dort domicilirt sind, nicht bloss die Prüfungen an einem Gymnasium jener Kronländer gemacht, sondern als ordentliche Schüler den Unterricht an demselben erhalten haben.

Thun *m. p.*

364.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 22. Września 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego,

którem zarządza się zamiana wszystkich w obiegu będących 3-procentowych asygnacyj kasowych na 100, 500 i 1000 złt. r. na bilety skarbowe, a w skutek tegoż zupełne ich ściągnienie z obiegu.

Ponieważ nakład biletów skarbowych na 100, 500 i 1000 złt. r., postąpił tak dalece, iż dostatecznie pokryta jest liczba ich, potrzebna do ściągnienia 3 procentowych asygnacyj kasowych kategoryj wspomnionych we wszystkich dotychczasowych wydaniach, nakazuje się więc niniejszem w dodatku do rozrządzenia z dnia 16. Czerwca b. r. *), iż będące jeszcze w obiegu 3 procentowe asygnacye kasowe wspomnionych kategoryj, wydane 1. Stycznia 1849 i 1. Lipca 1849, tudzież wydane na te same kwoty asygnacye kasowe pod dniem 1. Stycznia 1850 na bilety skarbowe zamienione zostaną.

Zamiana tych asygnacyj nastąpi w niższej Austryi w kasie centralnej państwa w Wiedniu, w innych zaś krajach koronnych, wyjąwszy królestwo Lombardzko-Weneckie, w kasach głównych krajowych i w urzędach kameralnych płatniczych.

Rzeczona zamiana miejsce mieć będzie względem asygnacyj wydanych 1. Stycznia i 7. Lipca 1850, aż do końca Grudnia 1850, a względem wydanych na dniu 1. Stycznia 1850, do końca Marca 1851.

Po upływie powyższych terminów, nikt nie jest obowiązany przyjmować w zapłacie wspomnione 3-procentowe asygnacye kasowe na 100, 500 i 1000 złt. r.; takowe może po upływie terminów przyjmować w zapłacie tylko kasa centralna państwa i kasa główna krajowa aż do końca Czerwca 1851.

Krauss m. p.

365.

Rozporządzenie ministerstwa finansów z dnia 24. Września 1850,

obowiązujące w tych krajach koronnych, dla których wydaną została ustawa z dnia 7. Września 1848, o zniesieniu poddaństwa;

względem kompetencyi władz dochodowych przy rozstrzyganiu rekursów, wniesionych przeciw prawności taks żądanych przez władze patrymonialne.

W porozumieniu z ministeryami spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, podaje się dyrekcyi finansowej do wiadomości, iż władze dochodowe są właściwemi do rozstrzygania rekursów, wniesionych przeciw prawności taks przez władze patrymonialne rozpisanych, a po zniesieniu jurysdykcyi prywatnej, na rzecz Skarbu publicznego policzyć się mających.

Krauss m. p.

---

*) Dziennik praw państwa cz. LXXVI Nro. 241.

364.

Erlass des Finanzministeriums vom 22. September 1850,

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches,

wodurch die Umwechslung aller noch im Umlaufe befindlichen 3percentigen Casse-Anweisungen über 100, 500 und 1000 Gulden in Reichsschatzscheine, und sofort deren gänzliche Einziehung angeordnet wird.

*Nachdem die Auflage der Reichsschatzscheine zu 100, 500 und 1000 Gulden soweit zu Stande gebracht ist, dass der zur Einziehung der 3percentigen Centralcasse-Anweisungen der gedachten Kategorien von allen bisherigen Ausfertigungen erforderliche Bedarf an solchen bedeckt erscheint, so wird im Nachhange zu dem Erlasse vom 16. Juni laufenden Jahres *) nunmehr auch die Umwechslung sowohl der etwa noch im Umlaufe befindlichen 3percentigen Centralcasse-Anweisungen der erwähnten Kategorien mit der Ausfertigung vom 1. Jänner 1849 und vom 1. Juli 1849, als auch jener, über die bezeichneten Beträge mit der Ausfertigung vom 1. Jänner 1850 gegen Reichsschatzscheine angeordnet.*

Die Umwechslung dieser Anweisungen erfolgt in Niederösterreich bei der k. k. Staats-Centralcasse in Wien, in den übrigen Kronländern aber, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches, bei den Landes-Hauptcassen und Cameral-Zahlämtern.

Diese Umwechslung hat für die Anweisungen mit der Ausfertigung vom 1. Jänner und 1. Juli 1849, bis Ende December 1850, für jene mit der Ausfertigung vom 1. Jänner 1850 aber noch bis Ende März 1851 stattzufinden.

Nach Ablauf dieser Fristen ist Niemand verpflichtet, die gedachten 3percentigen Centralcasse-Anweisungen zu 100, 500 und 1000 Gulden in Zahlung anzunehmen, auch dürfen solche nach diesen Fristen nur von der Staats-Centralcasse und Landes-Hauptcasse bis Ende Juni 1851 als Zahlung angenommen werden.

Krauss *m. p.*

365.

Verordnung des Finanzministeriums vom 24. September 1850,

giltig für die Kronländer, für welche das Gesetz vom 7. September 1848 hinsichtlich der Aufhebung des Unterthänigkeitsverhältnisses erlassen wurde,

betreffend die Competenz der Gefällsbehörden bei der Entscheidung über die Recurse, welche gegen die Rechtmässigkeit und Gesetzlichkeit der von den Patrimonialbehörden vorgeschriebenen Taxen gerichtet sind.

Im Einverständnisse mit den Ministerien des Innern und der Justiz wird der Finanz-Direction bedeutet, dass die Entscheidung über Recurse, welche gegen die Rechtmässigkeit und Gesetzlichkeit der von den Patrimonialbehörden vorgeschriebenen und seit der Aufhebung der Privat-Jurisdiction an die Staatscassen zu verrechnenden Taxen gerichtet sind, in die Competenz der Gefällsbehörden gehöre.

Krauss *m. p.*

---

*) *Im Reichsgesetzblatte LXXVI. Stück, Nr. 241.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Rok 1850.

Kwartał czwarty,

obejmujący

części CXXVIII—CLXV

od Nru 366—497.

wydane w miesiącach Październiku, Listopadzie i Grudniu 1850.

Wiedeń 1850.

Z ces. król. drukarni nadwornej i rządowej.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

Jahrgang 1850.

Vierter Theil,

umfassend

die Stücke CXXVIII – CLXV,

ausgegeben in den Monaten October, November und December 1850, oder die Nummern 366—497.

Wien, 1850.

Aus der kaiserlich-königlichen Hof- und Staatsdruckerei.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXVIII.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłacznie niemieckiem: 2. Października 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: dnia 29. Listopada 1851.

366.

Patent cesarski z dnia 29. Września 1850.

obowiązujący w Austryi poniżej i powyżej Ensy, w Solnogrodzie, Styryi, Karyntyi, Krainie, Gorycyi, Gradysce i Istryi, w mieście Tryeście i jego okręgu, w Tyrolu i Vorarlbergu, w Czechach, Morawii, w górnym i dolnym Szląsku,

mocą którego ustanawia się porządek notaryatu w właśnie namienionych krajach koronnych.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki - Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

mocą postanowienia Naszego z d. 9. Maja 1850, zatwierdziliśmy zaprowadzenie instytucyi notaryatu. Aby taż instytucya więc, tak pod względem organizacyi, jakoteż pod względem wykonywania urzędu, kierunku i karności, na pewnych prawnych opierała się zasadach, przetoż stosownie do §. 120 konstytucyi państwa, uprzednio dla krajów koronnych niżej wymienionych, a mianowicie dla arcyksięstwa Austryi poniżej i powyżej Ensy, dla księstwa Solnogrodu, dla księstwa Styryi, dla księstwa Karyntyi, dla księstwa Krainy, dla uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski z margrabstwem Istryi, dla miasta Tryestu wraz z jego okręgiem, dla uksiążęconego hrabstwa Tyrolu

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 2. October 1850.
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 29. November 1851.

366.

Kaiserliches Patent vom 29. September 1850,

wirksam für Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Gradiska und Istrien, die Stadt Triest mit ihrem Gebiete, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Ober- und Nieder-Schlesien,

womit für diese Kronländer eine Notariats-Ordnung erlassen wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben bereits mittelst Unserer Entschliessung vom 9. Mai 1850 die Einführung des Notariats-Institutes zu genehmigen befunden. Um nunmehr dieses Institut sowohl rücksichtlich seiner Organisation, als auch in Betreff der Amtsausübung, Leitung und Disciplin auf bestimmte gesetzliche Grundlagen zu stellen, verordnen Wir in Gemässheit des §. 120 der Reichsverfassung vorläufig für den Umfang der nachbenannten Kronländer, nämlich: des Erzherzogthums Oesterreich unter und ob der Enns, des Herzogthums Salzburg, des Herzogthums Steiermark, des Herzogthums Kärnthen, des Herzogthums Krain, der gefürsteten Grafschaft Görz und Gradiska mit der Markgrafschaft Istrien, der Stadt Triest mit ihrem Gebiete, der gefürsteten Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg, des Königreiches

z krajem Vorarlberga, dla królestwa Czech, margrabstwa Morawii, dla księstwa górnego i dolnego Szląska, stanowimy, co następuje:

I.

Niniejszy porządek notaryatu, wchodzi w wykonanie w wspomnianych właśnie krajach koronnych, co do wszelkich przepisów, względem których w tym patencie nie postanowiono wyraźnie co innego, a to zaraz po pierwszem zamianowaniu notaryuszów.

II.

Przepis §fu 3 tej osnowy, iż do bezwarunkowego wciągnienia w księgi publiczne, potrzeba aktu notaryalnego, lub autentycznego wypisu, jeżeli dokument, mający być wciągnionym, nie jest sporządzonym przez władzę publiczną; równie też przepis, iż do ważności interesów prawnych, w §. 4 wymienionych, potrzebnym jest akt notaryalny, wchodzi w wykonanie dopiero z dniem, który ku temu naznaczonym będzie dla każdego kraju koronnego, jak tylko w nim zostanie dostateczna liczba notaryuszów ustanowioną.

III.

Przepisy, co do przypuszczenia do egzaminu notaryalnego, w §. 10 wspomnionego, tudzież co do przedsiębrania i skutku takowego, obejmuje ustawa szczególna o egzaminach rządowych, kwalifikujących do służby sądowej.

IV.

Do 1. Stycznia 1852, kwalifikują się do otrzymania posady notaryusza:

a) adwokaci, a tem samem i notaryusze wekslowi, którzy zarazem są adwokatami; kandydaci do adwokatury, którzy złożyli ze skutkiem egzamin adwokacki lub fiskalny, tudzież owi konkurenci, którzy w myśl §. 22 ustawy egzaminacyjnej, do owego dnia egzamin notaryalny już złożyli;

b) ajenci publiczni, ustanowieni stosownie do dekretu kancelaryi nadwornej z d. 16 Kwietnia 1833;

c) wszyscy urzędnicy sądowi, nie posiadający nawet dekretu wyborowości, którzy jednak w skutek szczególnego dozwolenia, sprawowali samodzielnie sądownictwo cywilne przy sądach patrymonialnych, komunalnych i cesarskich, przynajmniej przez lat trzy i takowego od lat pięć wykonywać nie przestali; równie urzędnicy wyżsi, dekretem wyborowości do sprawowania urzędu sądowo-cywilnego zaopatrzeni (komisarze powiatowi, adjunkci i t. d.) przy powiatach politycznych, zniesionych przez nowe urządzenie sądownictwa.

Oprócz tego może wyższy sąd krajowy, w celu pierwszego zamianowania, za poprzedniem bliższem wybadaniem stopnia zdolności, przez czynność praktyczną już udowodnionego, przedstawiać na posady notaryuszów, osoby podające się dekretem wyborowości na urząd sądowo-cywilny zaopatrzone, chociażby jeszcze urzędu sędziego samodzielnie nie wykonywały.

Przepis §. 10 *b)*, wchodzi w zupełne wykonanie z d. 1. Stycznia 1852 r.

V.

Każde zamianowanie na notaryusza, które nastąpiło bez poprzedniego udowodnienia, że zamianowany złożył egzamin na urząd adwokacki, notaryalny, fiskalny lub sę-

Böhmen, der Markgrafschaft Mähren und des Herzogthums Ober- und Nieder-Schlesien, wie folgt:

I.

Die vorliegende Notariatsordnung hat in den obengenannten Kronländern sogleich nach der erfolgten ersten Ernennung der Notare in allen Bestimmungen in Wirksamkeit zu treten, rücksichtlich welcher nicht ausdrücklich in diesem Patente etwas anderes festgesetzt ist.

II.

Die im §. 3 ausgesprochene Bestimmung, dass zur unbedingten Eintragung in die öffentlichen Bücher ein Notariatsact oder eine authentische Ausfertigung erforderlich sei, wenn die einzutragende Urkunde nicht von einer öffentlichen Behörde ausgefertiget wurde, sowie die Bestimmung, wodurch zur Giltigkeit der im §. 4 angegebenen Rechtsgeschäfte ein Notariatsact erforderlich erklärt wird, hat erst von jenem Tage an in Wirksamkeit zu treten, welcher hiezu durch eine eigene Verordnung für jedes Kronland, sobald daselbst eine hinreichende Anzahl von Notaren bestellt ist, festgesetzt werden wird.

III.

Die Bestimmungen über die Zulassung zu der im §. 10 erwähnten Notariatsprüfung, deren Vornahme und Wirkung, sind in dem besonderen Gesetze über die zum Justizdienste befähigenden Staatsprüfungen enthalten.

IV.

Bis zum 1. Jänner 1852 sind zur Erlangung einer Notariatsstelle befähiget:

a) *die Advocaten und daher auch die Wechselnotare, welche zugleich Advocaten sind; diejenigen Advocaturs-Candidaten, welche die Advocaten- oder Fiscal-Prüfung mit Erfolg bestanden, und solche Bewerber, welche im Sinne des §. 22 des Prüfungsgesetzes bis dahin die Notariatsprüfung bereits abgelegt haben;*

b) *die (in Gemässheit des Hofkanzlei-Decretes vom 16. April 1833) bestehenden öffentlichen Agenten;*

c) *alle Justizbeamten, welche, wenn auch ohne Wahlfähigkeits-Decret, in Folge besonderer Gestattung, bei Patrimonial-, Communal- oder landesfürstlichen Gerichten die Civil-Gerichtsbarkeit bereits selbständig durch wenigstens drei Jahre ausgeübt haben, und von deren Ausübung nicht schon über fünf Jahre entfernt sind; ferner die mit Wahlfähigkeits-Decreten für das Civil-Richteramt versehenen Oberbeamten (Bezirks-Commissäre, Adjuncten u. s. w.), der durch die neue Gerichtsverfassung aufgehobenen politischen Bezirke.*

Ausserdem kann das Oberlandesgericht zum Behufe der ersten Ernennung über Ansuchen und nach vorläufiger näherer Erhebung des durch praktische Thätigkeit bereits bewiesenen Fähigkeitsgrades auch die mit Wahlfähigkeits-Decreten für das Civil-Richteramt versehenen Personen, welche das Richteramt noch nicht selbständig ausgeübt haben, zu Notariats-Stellen in Vorschlag bringen.

Vom 1. Jänner 1852 an tritt die Bestimmung des §. 10, 6. in volle Wirksamkeit.

V.

Jede Ernennung zum Notare, welche erfolgt ist, ohne dass der Ernannte die bestandene Advocaten-, Notariats-, Fiscal- oder Richteramtsprüfung nachgewiesen hat, ist in der

dziowski, ma tylko ważność swą do roku, po upływie którego, wymaga potwierdzenia, które odmówionem być może, jeżeli w ciągu roku wydarzyłoby się coś takiego, coby niezdatność lub niegodność zamianowanego okazało.

VI.

W miastach, w których notaryat z adwokaturą łączonym być nie może, winien adwokat na urząd notaryusza mianowany, złożyć adwokaturę w terminie oznaczyć się mającym, który nie może być krótszym nad dni 14, ani dłuższym nad 3 miesiące. Dopóki to nie nastąpi, wydanie dekretu na posadę notaryusza (§. 29) nastąpić nie może. Jeżeli adwokatura w ciągu tego terminu złożoną nie została, zamianowanie na urząd notaryusza uważa się za nienastąpione. Tam, gdzie notaryat łącznie z adwokaturą udzielonym zostaje, zastrzega się adwokatom, którzy są oraz notaryuszami, wybór na ten przypadek, jeżeliby w swym czasie wyrzeczonem także być miało oddzielenie i co do takich posad notaryalnych. Zabrania się notaryuszom zastępowania stron w sprawach spornych z aktu, przez nich przyjętego wynikających, a to pod karą zawieszenia a nawet usunięcia od jednej lub obudwóch posad wedle okoliczności. Nie mogą także być użytymi notaryusze jako komisarze sądowi, aż do chwili złożenia adwokatury.

VII.

Notaryusze mianowani do pewnego okręgu notaryalnego, mogą być zobowiązani, o ile tego stosunki obrotowe interesów wymagają, aby w dniach peryodycznych odbywali czynności urzędowe w miejscach, zewnątrz siedziby swego urzędu położonych.

VIII.

Ustawa niniejsza, nie znosi praw, jakie służą istniejącym co do spraw wekslowych notaryuszom.

IX.

Sądy krajowe, w miejscu siedziby wyższego sądu krajowego znajdujące się, mieć będą staranie o czynnościach, do archiwów notaryalnych należących, dopóki organizacya tychże nie nastąpi.

Prezydent właściwego sądu krajowego, przeznaczy w tym celu jednego z radców, przy tymże sądzie ustanowionych, do odbywania funkcyi dyrektora archiwalnego.

X.

Sądy krajowe właściwe, dopełniać także winny działań urzędowych, do Izb notaryalnych należących, aż do chwili ich organizacyi, i w tym względzie wydawać będą uchwały kolegialne, to jest w komplecie, który z jednego radcy, mającego sobie powierzony kierunek archiwum, jako prezydującego i 2ch sędziów składać się ma.

XI.

Wykonanie tej ustawy, Naszemu ministrowi sprawiedliwości polecamy.

Dan w Naszem cesarskiem głównem mieście Wiedniu d. 29 Września 1850.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Schmerling. Thinnfeld. Thun. Csorich. Kulmer.

Art nur auf Ein Jahr giltig, dass er nach Ablauf dieser Zeit der Bestätigung bedarf, die ihm verweigert werden kann, wenn im Laufe des Jahres etwas vorgekommen ist, woraus sich seine Unfähigkeit oder Unwürdigkeit ergibt.

VI.

In den Städten, wo das Notariat mit der Advocatur nicht vereinbar ist, liegt den zu einer Notarstelle ernannten Advocaten ob, binnen der ihnen anzuberaumenden Frist von wenigstens 14 Tagen und höchstens 3 Monaten, die Advocatur zurückzulegen. Bevor diess geschehen ist, kann mit der Ausfertigung des Bestellungsdecretes (§. 29) nicht vorgegangen werden. Ist die Zurücklegung der Advocatur binnen dieser Frist nicht erfolgt, so ist die Ernennung zum Notariate als erloschen anzusehen. Wo das Notariat vereint mit der Advocatur verliehen wird, bleibt den Advocaten, welche zugleich Notare sind, für den Fall, dass seiner Zeit die Trennung auch für diese Notarstellen, ausgesprochen werden sollte, die Wahl vorbehalten. Es ist ihnen bei Strafe der Suspension, nach Umständen der Entsetzung von einer oder von beiden Stellen untersagt, aus einem von ihnen aufgenommenen Notariatsacte eine der Parteien im Rechtsstreite zu vertreten. Auch können Notare bis zur erfolgten Zurücklegung der Advocatur nicht als Gerichtscommissäre verwendet werden.

VII.

Die für einen Notariatsbezirk ernannten Notare können, in sofern es die Verkehrsverhältnisse erforderlich machen, verpflichtet werden, periodische Amtstage an ausserhalb ihres Amtssitzes gelegenen Orten abzuhalten.

VIII.

Die Befugniss der bestehenden Wechselnotare wird durch dieses Gesetz nicht aufgehoben.

IX.

Bis zur Organisirung der Notariatsarchive haben die Landesgerichte, welche sich am Sitze der Oberlandesgerichte befinden, die Verrichtungen der Archive zu besorgen.

Der Präsident des bezüglichen Landesgerichtes wird zu diesem Behufe einen der bei dem Landesgerichte angestellten Räthe mit den Functionen des Archivsdirectors beauftragen.

X.

Auch die den Notariatskammern übertragenen Amtshandlungen liegen bis zu dem Zeitpuncte ihrer Organisirung den bezüglichen Landesgerichten ob, von welchen die diessfälligen Beschlüsse in Collegien, welche aus dem mit der Leitung des Archives betrauten Rathe als Vorsitzenden und zwei Richtern bestehen, zu fassen sind.

XI.

Unser Minister der Justiz ist mit dem Vollzuge dieses Gesetzes beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien den 29. September 1850.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Schmerling. Thinnfeld.
Thun. Csorich. Kulmer.

PORZĄDEK NOTARYATU.

Rozdział pierwszy.

Cel instytucyi notaryuszów i skutek aktów notaryalnych.

§. 1.

Notaryusze ustanowionymi i publicznie uwierzytelnionymi będą do tego, aby na żądanie stron przyjmowali akta, którym ustawa szczególne nadaje skutki.

§. 2.

Akta notaryalne, wedle przepisu tej ustawy przyjęte, mają moc dokumentów publicznych i stanowią zupełny dowód, co do sporządzonej czynności.

Taż sama moc dowodu, służy wypisom autentycznym, od notaryuszów pochodzącym.

Jednakże przypuszczonym być może dowód na to, że akt notaryalny umyślnie niedokładnie sporządzonym lub sfałszowanym został, równie jak na to, że wypis aktu jest nieprawdziwy lub nie zgadza się z oryginałem.

Zarzut, że czynność była tylko pozorną, nie znajduje miejsca między stronami kontraktującemi.

§. 3.

Do bezwarunkowego wpisu w księgi publiczne, potrzeba aktu notaryalnego lub autentycznego wypisu, wyjąwszy, jeżeli dokument, wpisanym być mający, pochodzi od władzy publicznej.

§. 4.

Następujące czynności prawne, jako to:

1. umowy małżeńskie;
2. zeznania co do potwierdzenia odebrania dobra posagowego;
3. umowy co do kupna, zamiany, rent i pożyczki, lub rewersów dłużnych między małżonkami;
4. darowizny, bez poprzedniego rzeczywistego oddania rzeczy darowanej, zawarte;
5. wszelkie umowy na piśmie, zawierane przez ślepych, głuchych, czytać nieumiejących lub niemych, którzy wprawdzie czytać mogą lecz pisać nie umieją, o ile takowe interesa osobiście zawierają;
6. rozporządzenia ostatniej woli osób niemych, jeżeli nie są całkiem przez nie własnoręcznie pisane i podpisane;
7. protesta wekslowe;

winny być sporządzone przed notaryuszem, pod nieważnością.

Notariats-Ordnung.

Erstes Hauptstück.

Zweck des Institutes der Notare und Wirkung der Notariatsurkunden.

§. 1.

Die Notare werden bestellt und öffentlich beglaubiget, damit sie auf Verlangen der Parteien Acte aufnehmen, welchen das Gesetz besondere Wirkungen beilegt.

§. 2.

Die nach Vorschrift dieses Gesetzes aufgenommenen Notariatsacte haben die Kraft öffentlicher Urkunden, und machen über dasjenige, worüber sie errichtet sind, vollen Beweis.

Dieselbe Beweiskraft kommt auch den authentischen Ausfertigungen der Notare zu.

Es ist jedoch der Beweis zulässig, dass der Notariatsact absichtlich unrichtig aufgenommen oder gefälscht worden, so wie auch, dass die Ausfertigung unecht oder mit der Urschrift nicht übereinstimmend sei.

Zwischen den vertragenden Theilen ist die Einwendung des Scheingeschäftes ausgeschlossen.

§. 3.

Zur unbedingten Eintragung in die öffentlichen Bücher ist ein Notariatsact oder eine authentische Ausfertigung erforderlich, es wäre denn, dass die einzutragende Urkunde von einer öffentlichen Behörde ausgefertiget wurde.

§. 4.

Zur Giltigkeit des Rechtsgeschäftes ist ein Notariatsact erforderlich:

1. bei Ehepacten;
2. bei Ausstellung einer Bestätigung über den Empfang des Heiratsgutes;
3. bei Kauf-, Tausch-, Renten- und Darleihens-Verträgen oder Schuldscheinen zwischen Ehegatten;
4. bei Schenkungsverträgen, welche ohne wirkliche Uebergabe geschlossen werden;
5. bei allen schriftlichen Verträgen von Blinden, dann von Tauben, welche nicht lesen, und von Stummen, welche, wenn auch lesen, doch nicht schreiben können, in soferne sie diese Geschäfte in eigener Person schliessen;
6. bei letztwilligen Anordnungen der Stummen, wenn sie nicht durchaus eigenhändig von ihnen geschrieben und unterschrieben sind;
7. bei Wechselprotesten.

§. 5.

Akta notaryalne, sporządzone przez notaryusza wewnątrz swego okręgu, mają takiż sam skutek przy użyciu tychże zewnątrz tegoż obwodu.

§. 6.

Czyli dokument notaryalny, jeżeli jako taki wedle przepisów porządku notaryalnego jest nieważnym, czyli też czynność przed notaryuszem zdziałana, ma skutek prawny, o tem wyrokuje sędzia, wedle przepisów o mocy dowodu dokumentów prywatnych i o skuteczności umów zasądownie zawartych i oświadczeń takowych. Nieważność aktu notaryalnego, pociąga za sobą nieważność samej czynności w przedmiocie prawnym, jedynie tylko w przypadkach w §. 4 wymienionych.

§. 7.

Notaryusze powołani są także do poświadczania, z mocą pełnego dowodu, prawdziwości podpisów, daty dokumentów, zgodności podpisów i tłumaczeń, równie jak i tego, że osoby zostają przy życiu.

§. 8.

Dozwala im się także przyjmować urzędownie do składu dokumenta, przez siebie samych nie sporządzone, przy zachowaniu wydanych, w niniejszej ustawie przepisów. Jednakże urząd notaryusza nie rozciąga się do brania na przechowanie gotowych pieniędzy i obligacyj publicznych.

§. 9.

Jak dalece użytymi być mogą notaryusze przez sądy jako komisarze, to się oznacza w rozdziałe XVII.

Rozdział drugi.

O uzdatnieniu do notaryatu.

10.

Do otrzymania posady notaryusza, potrzeba:

1. Prawa obywatelstwa w państwie austryackiem;
2. wieloletności fizycznej;
3. używania praw cywilnych w zupełności;
4. nieskazitelności;
5. znajomości języków, używanych w tym okręgu, w którym starający się o tę posadę umieszczonym być chce:
6. egzamin na adwokata lub notaryusza skutecznie odbytego.

§. 11.

Z posadą notaryusza, nie może być łączonym ani urząd rządowy płatny, ani też z reguły adwokatura. Jednakże po wsiach i miastach, w których się nie znajduje żaden sąd krajowy, może być udzielonym notaryat łącznie z adwokaturą. Zakazuje się równie notaryuszom trudnienie się interesami handlowemi, meklarskiemi, ajencyjnemi, lub komisyjnemi, a to pod rozciągnieniem kar dyscyplinarnych. Czyli notaryusz może być umocowanym do przyjęcia płatnych służb gminnych lub innych jakich publicznych, o tem donieść winien prezesowi wyższego sądu krajowego, który za porozumieniem się z prokuratorem jeneralnym, rzecz tę w każdym poszczególnym przypadku rozstrzyga.

§. 5.

Die Wirkung von Notariatsacten kommt den von dem Notar innerhalb seines Notariatsbezirkes aufgenommenen Urkunden auch im Gebrauche ausserhalb desselben zu.

§. 6.

Ob eine Notariatsurkunde, wenn sie als solche nach den Bestimmungen der Notariatsordnung ungiltig ist, oder ob die vor dem Notare geschehene Handlung eine rechtliche Wirkung habe, beurtheilt der Richter nach den gesetzlichen Vorschriften über die Beweiskraft der Privaturkunden und über die Wirksamkeit aussergerichtlicher Verträge und Erklärungen. Nur in den Fällen des §. 4 wird durch die Ungiltigkeit des Notariatsactes auch das Rechtsgeschäft ungiltig.

§. 7.

Ausserdem sind die Notare berufen, die Echtheit von Unterschriften, das Datum von Urkunden, die Richtigkeit von Abschriften oder Uebersetzungen, sowie das Leben von Personen mit voller Beweiskraft zu beurkunden.

§. 8.

Auch ist ihnen eingeräumt, Urkunden, welche nicht von ihnen selbst aufgenommen worden sind, unter Beobachtung der in diesem Gesetze gegebenen Vorschriften in amtliche Verwahrung zu nehmen. Das Amt des Notars erstreckt sich aber nicht auch auf die Verwahrung von Geld und öffentlichen Schuldverschreibungen.

§. 9.

In wie fern die Notare von den Gerichten als Commissäre zu verwenden sind, ist in dem siebzehnten Hauptstücke bestimmt.

Zweites Hauptstück.

Befähigung zum Notariate.

§. 10.

Zur Erlangung einer Notarstelle wird erfordert:

1. das österreichische Reichsbürgerrecht;
2. die physische Grossjährigkeit;
3. der Vollgenuss der bürgerlichen Rechte;
4. Unbescholtenheit;
5. die Kenntniss der im Bezirke, in welchem der Bewerber angestellt werden will, üblichen Sprachen;
6. die mit Erfolg bestandene Advocaten- oder Notariatsprüfung.

§. 11.

Mit der Stelle eines Notars ist weder ein besoldetes Staatsamt, noch in der Regel die Advocatur vereinbar. Auf dem Lande und in Städten, wo sich kein Landesgericht befindet, kann jedoch das Notariat vereint mit der Advocatur verliehen werden. Auch Handels-, Mäckler-, Agentie- oder Commissions-Geschäfte sind den Notaren bei Ahndung durch Disciplinarstrafen untersagt. Ob ein Notar zur Annahme von besoldeten Gemeinde- oder anderen öffentlichen Bedienstungen ermächtiget werden könne, wird über die ihm obliegende Anzeige von dem Oberlandesgerichts-Präsidenten im Einvernehmen mit dem Generalprocurator von Fall zu Fall beurtheilt.

Rozdział trzeci.

O obsadzaniu posad notaryalnych.

§. 12.

Liczba posad notaryalnych, w każdym kraju koronnym obsadzić się mających, ustanowioną będzie na zasadzie przekonania się przez doświadczenie o jej potrzebie, a to przez szczególne postanowienia, w tym celu ogłosić się mające. Każda posada notaryalna mieć będzie przeznaczony pewny okrąg notaryalny, który przynajmniej obręb jednego sądu powiatowego obejmować ma. W miastach, podzielonych na więcej obrębów sądowych rozciągać się będzie okrąg notaryalny notaryuszów, w tychże miastach znajdujących się na wszystkie obręby sądowe w temże mieście.

§. 13.

Każdemu notaryuszowi zamianowanemu do okręgu notaryalnego, przeznaczonem będzie pewne siedlisko, z uwzględnieniem stosunków miejsca i ludności, w którem stałe zamieszkiwać winien.

§. 14.

Notaryuszów mianuje minister sprawiedliwości.

§. 15.

Dla obsadzenia wakujących posad notaryuszów, winien być rozpisanym konkurs. Do obwieszczenia takowego, powoduje Izba notaryuszów, w której okręgu posada zawakowała. Jeżeli Izba notaryuszów mniema, że rozpisanie konkursu miejsca nie znajduje, winna o tem złożyć relacyę prezydentowi wyższego sądu krajowego, który ją za porozumieniem się z prokuratorem jeneralnym przeseła ze swoją opinią ministrowi sprawiedliwości.

§. 16.

Prośby o udzielenie posady notaryusza, podawane być winny do Izby notaryuszów przy załączeniu wymaganych alegatów. Izba notaryuszów czyni przedstawienie do sądu krajowego wyższego, który stosownie do przepisów ustawy organicznej dla władz sądowych (dz. pr. p. LXXXVI, N. 258) dalej postępuje.

Rozdział czwarty.

Składanie kaucyi.

§. 17.

Notaryusz zamianowany, winien przed dopuszczeniem go do przysięgi, a przetoż przed wykonaniem notaryatu, złożyć kaucyę prawem wskazaną. W tym celu zawiadomionym zostaje przez Izbę notaryuszów o nastąpionej nominacyi, z wezwaniem do złożenia kaucyi i ze zwróceniem uwagi na przepis §. 31 niniejszego porządku notaryalnego.

§. 18.

Kaucya dla miasta głównego monarchii, wymierza się w summie 8000 złtr. m. k., dla miast liczących przynajmniej 30.000 mieszkańców, 5000 złtr. m. k., dla miast,

Drittes Hauptstück.

Besetzung der Notarsstellen.

§. 12.

Die Zahl der in den einzelnen Kronländern zu besetzenden Notarstellen wird auf Grundlage der über das Bedürfniss eingeholten Erfahrung, mittelst besonders kundzumachender Verfügungen festgesetzt werden. Jeder Notarstelle wird ein bestimmter Notariatsbezirk zugewiesen, welcher mindestens einen Bezirksgerichts-Sprengel umfasst. In Städten, welche in mehrere Gerichtsbezirke eingetheilt sind, erstreckt sich der Notariatsbezirk der dortigen Notare über alle Gerichtsbezirke der Stadt.

§. 13.

Jedem für einen Notariatsbezirk ernannten Notar wird mit Rücksicht auf die Orts- und Bevölkerungs-Verhältnisse ein bestimmter Sitz angewiesen, an welchem er seinen bleibenden Aufenthalt zu nehmen hat.

§. 14.

Die Ernennung der Notare steht dem Justizminister zu

§. 15.

Zur Besetzung der erledigten Notarstellen is ein Concurs auszuschreiben. Die Veröffentlichung wird von der Notariatskammer, in deren Bezirke die Stelle erlediget ist, veranlasst. Glaubt die Notariatskammer, dass die Concurs-Ausschreibung zu unterbleiben habe, so hat sie an den Oberlandesgerichts-Präsidenten Bericht zu erstatten, welchen dieser im Einvernehmen mit dem Generalprocurator gutächtlich an den Justizminister einbegleitet.

§. 16.

Die Gesuche um Verleihung einer Notarstelle sind mit den erforderlichen Belegen bei der Notariatskammer zu überreichen. Sie hat ihren Vorschlag an das Oberlandesgericht zu erstatten, welches nach den im organischen Gesetze über die Gerichtsstellen (Reichsgesetzblatt LXXXVI. Nr. 258) gegebenen Vorschriften weiter vorgeht.

Viertes Hauptstück.

Cautionslegung.

§. 17.

Bevor ein ernannter Notar zum Eide und sohin zur Ausübung des Notariates zugelassen wird, muss er die gesetzliche Caution leisten. Er wird zu diesem Behufe durch die Notariatskammer von der erfolgten Ernennung mit der Aufforderung zur Leistung der Caution und mit Hinweisung auf die Bestimmung des §. 31 dieser Notariatsordnung verständiget.

§. 18.

Die Caution wird für die Hauptstadt der Monarchie mit 8000 fl. C. M., für die Städte, die eine Bevölkerung von wenigstens 30-m Einwohner zählen mit 5000 fl. C. M.,

dla miast, w których zasiada sąd krajowy, w summie 2,000 złtr. m. k., a dla wszelkich innych miejsc w summie 1000 złtr. m. k.

§. 19.

Kaucya może być złożoną albo w gotowych pieniądzach, albo w cesarsko-austryackich obligacyach rządowych, wedle kursu giełdowego w dniu złożenia tejże, nigdy jednak wyżej nad wartość nominalną, lub też przez danie hipoteki w sposobie pupilarnym. Kaucya rozpoznaną będzie przez Izbę notaryuszów i przez prokuratoryę rządową, a jeżeli z obudwóch stron uznaną została za odpowiednią prawu, wówczas składa o tem Izba notaryuszów relacyę prezydentowi sądu krajowego wyższego, a to w celu wydania dekretu na tę posadę.

§. 20.

Kaucya złożona w gotowiźnie, równie jak wszelkie do niej odnoszące się obligacye rządowe, tąż kaucyą zawiązać (zawinkulować) się mające, oraz dokumenta hipoteczne, oddane być mają do kasy, przeznaczonej do bezpośredniego przyjmowania depozytów sądowych, w miejscu, w którem się znajduje Izba notaryuszów.

§. 21.

Kaucya służy przedewszystkiem na zabezpieczenie wszelkich pretensyj co do wynagrodzenia i zapłat wynikających ze sprawowania urzędu notaryusza. Co się tycze innych pretensyj, takowe jedynie bez ubliżenia temu przepisowi, na kaucyi poszukiwanemi być mogą.

§. 22.

W każdym razie, gdy egzekucyą na kaucyi przedsiębraną zostaje, winna Izba notaryuszów wezwać notaryusza, aby w terminie oznaczyć się mającym, albo zaspokoił pretensyę, albo też wystawił nową kaucyę lub uszczuploną uzupełnił. Winna zarazem, jeżeli tego okoliczności wymagają, donieść prezzydentowi sądu krajowego wyższego, aby taki notaryusz suspendowanym został.

§. 23.

W drodze konkursu, zaspokoić należy przedewszystkiem te pretensye, na których pokrycie służy kaucya (§. 21). Uprawniony przeto nie jest obowiązany wchodzić w rozprawę konkursową, jeżeli poszukuje zaspokojenia swego jedynie z tejże kaucyi, lecz może poszukiwać swych pretensyi na innej drodze.

§. 24.

Jeżeli notaryusz od urzędu swego usuniętym został, albo umarł, lub też notaryalne uprawnienie jego, innym jakim sposobem ustaje, wówczas gotowizna na kaucye złożona, obligacye rządowe i dokumenta hipoteczne, mogą być wydane właścicielowi lub jego spadkobiercy jedynie tylko za poprzedniem wysłuchaniem prokuratoryi rządowej, a to za deklaracyą Izby notaryuszów co do dowinkulacyi, t. j. uwolnienia obligacyj rządowych, kaucyą związanych, lub wykreślenia dokumentów hipotecznych.

§. 25.

Zanim się to stać może, winna Izba notaryuszów, w której okręgu notaryusz swój urząd ostatnio sprawował, wydać obwieszczenie o wydarzonym przypadku, z wezwaniem, aby mający pretensye, które z kaucyi zaspokojone być mają, z takowemi zgłaszali się do tejże Izby, w ciągu sześciu miesięcy, z tem dołożeniem, iż po upływie tego terminu, wydanie kaucyi nastąpi, i takowe obwieszczenie (edykt), w gazecie urzę-

für die anderen Städte, wo ein Landesgericht seinen Sitz hat, mit 2000 fl. C. M., für alle übrigen Orte mit 1000 fl. C. M. bemessen.

§. 19.

Die Caution kann in barem Gelde oder in kaiserlich-österreichischen Staatsschuldverschreibungen nach dem Börsecourse des Erlagstages, jedoch nicht über den Nennwerth berechnet, erlegt oder durch eine pupillarmässige Hypothek geleistet werden. Die Caution wird von der Notariatskammer und von der Staatsanwaltschaft geprüft, und wenn sie von beiden dem Gesetze entsprechend befunden worden ist, hat die Notariatskammer hierüber an den Präsidenten des Oberlandesgerichtes zum Behufe der Ausfertigung des Bestellungs-Decretes Bericht zu erstatten.

§. 20.

Die zur Caution übergebene Barschaft, sowie die dazu gehörigen und zu vinculirenden Staatsschuldverschreibungen und die Hypothekar-Urkunden werden an die zur unmittelbaren Uebernahme gerichtlicher Depositen am Sitze der Notariatskammer bestimmte Casse abgegeben.

§. 21.

Die Caution dient zunächst zur Sicherstellung für alle Entschädigungsansprüche und Zahlungen, welche aus der Amtsführung des Notares erwachsen. Für andere Forderungen kann sie nur unbeschadet dieser Bestimmung in Anspruch genommen werden.

§. 22.

Sobald der Fall einer Executionsführung auf die Caution eintritt, hat die Notariatskammer dem Notare unter Bestimmung einer Frist aufzutragen, entweder die Forderung zu berichtigen, oder eine neue Caution zu stellen, oder die geschmälerte zu ergänzen. Sie muss zugleich, wenn es die Umstände erfordern, wegen Suspendirung eines solchen Notares an den Oberlandesgerichts-Präsidenten berichten.

§. 23.

Aus der Caution sind im Concurse nach §. 21 vor Allem jene Ansprüche, zu deren Deckung dieselbe besteht, zu befriedigen. Der Berechtigte ist daher, soweit er bloss aus der Caution seine Befriedigung sucht, nicht verbunden, sich in die Concurs-Verhandlung einzulassen, sondern kann seinen Anspruch ausserhalb derselben geltend machen.

§. 24.

Wenn ein Notar seines Amtes entsetzt wird oder stirbt, oder wenn sonst dessen Notariatsbefugniss erlischt, können die zur Caution erlegten Barschaften, Staatsschuldverschreibungen oder Hypothekar-Urkunden, und zwar diese mit der erforderlichen Devinculirungs- oder Löschungserklärung der Notariatskammer nur nach vorläufiger Vernehmung der Staatsanwaltschaft, dem Eigenthümer oder dessen Erben ausgefolgt werden.

§. 25.

Ehe diess geschehen darf, muss die Notariatskammer, in deren Bezirke der Notar zuletzt sein Amt ausgeübt hat, im eigenen, und wenn er früher in dem Bezirke einer anderen Kammer gewirkt hat, auch in dem Bezirke dieser Kammer durch Edict, welches dreimal in die Amtszeitung des Kronlandes einzurücken ist, den eingetretenen Fall mit der Aufforderung zur allgemeinen Kenntniss bringen, dass die-

dowej kraju koronnego dla powszechnej wiadomości po trzy kroć zamieszczonem być ma, a to nietylko we własnym okręgu, ale i w okręgu innej Izby, jeżeli notaryusz w niej wprzód urzędował.

Interesenci, zgłaszający się ze swemi pretensyami, wysłuchani zostają w Izbie notzryalnej ustnie, która, jeżeli żaden spór między nimi nie zachodzi, poleca wprost zaspokojenie tychże z kaucyi; w razie zaś, jeżeliby czynione były jakie zarzuty, Izba na takowe albo w zakresie swej działalności np. co do żądania zwrotu nadpłaconych należytości, sama orzeka, albo też jeżeliby rzecz należała do decyzyi sądowej, strony do drogi prawa odseła.

§. 26.

Jeżeliby zgłoszenie się w terminie zakreślonym nie nastąpiło, o którym jednak wierzyciel, mający prawo zastawu poszczególnie zawsze zawiadomiony być winien, wówczas traci wprawdzie tenże wierzyciel prawo pierwszeństwa co do kaucyi, lecz pretensya jego nie upada.

Rozdział piąty.

O zaprzysiężeniu, zaznaczeniu i wygotowaniu dekretu posadnego.

§. 27.

Notaryusz zamianowany, wykonywa przepisaną przysięgę w Izbie notaryuszów, gdy kaucya jego rozpoznaną i przyjętą zostanie.

Protokół przysięgi zachowanym będzie w archiwum notaryatu.

§. 28.

Wprost po wykonanej przysiędze, wyda notaryuszowi przełożony nad archiwum notaryalnem, pieczęć urzędową, a to stosownie do jego podania i na jego koszt sprawioną, która to pieczęć obejmować winna orła państwa austryackiego, przymiot notaryatu, imię i nazwisko notaryusza, tudzież nazwę miejsca i kraju koronnego, w którem siedziba jego urzędu założoną zostaje. Notaryusz winien niezwłocznie skreślić własnoręcznem pismem zwyczajnem imię swe i nazwisko, przymiot swój, jako notaryusza, z wyrażeniem wskazanej mu siedziby mieszkalnej i okręgu notaryalnego, a to do wykazu notaryuszów utrzymywanego w Izbie notaryalnej i przyłożyć wycisk swej pieczęci urzędowej. Takowy podpis imienia swego i wycisk pieczęci swej, winien także złożyć sądom i prokuratoryi rządowej, do których należy jego okrąg notaryatu.

§. 29.

Po zaprzysiężeniu i zaznaczeniu, wygotowanym zostaje od prezesa sądu krajowego wyższego dla zamianowanego notaryusza dekret posadny. Jego nominacyę i dzień, w którym mu dekret posady wydanym zostaje, ogłasza Izba notaryuszów w kraju koronnym i udziela do wiadomości tak sądom jako i prokuratoryi rządowej należącego do nich okręgu notaryatu.

jenigen, welche Ansprüche zur Befriedigung aus der Caution behaupten, solche bei ihr binnen sechs Monaten zu melden haben, widrigens nach deren Verlauf die Rückstellung der Caution erfolgen werde.

Ueber die angemeldeten Forderungen werden die Interessenten bei der Notariatskammer mündlich vernommen, und wenn zwischen ihnen kein Streit obwaltet, veranlasst sie unmittelbar die Befriedigung aus der Caution; im Falle von Einwendungen hat sie entweder in ihrem Wirkungskreise, z. B. über die Forderung von Rückstellung auf Uebergebühren zu entscheiden, oder wenn sich die Sache zur richterlichen Entscheidung eignet, die Parteien auf den Rechtsweg zu weisen.

§. 26.

Durch das Versäumniss der Anmeldungsfrist, von welcher jedoch derjenige Gläubiger, welcher bereits ein specielles Pfandrecht erworben hat, insbesondere verständiget werden muss, verliert der Gläubiger das Vorrecht auf die Caution, aber nicht die Forderung selbst.

Fünftes Hauptstück.

Beeidigung, Einzeichnung und Ausfertigung des Bestellungs-Decretes.

§. 27.

Nachdem die Caution geprüft und angenommen ist, leistet der ernannte Notar bei der Notariatskammer den vorgeschriebenen Eid.

Das Eidesprotokoll wird in dem Notariats-Archive aufbewahrt.

§. 28.

Unmittelbar nach der Beeidigung wird dem Notare ein nach seiner Angabe und auf seine Kosten von dem Vorstande des Notariatsarchives beigeschafftes Amtssiegel übergeben, welches den österreichischen Reichsadler, die Notariatseigenschaft, den Vor- und Zunamen des Notars, sowie den Namen des Ortes und des Kronlandes, wo er seinen Amtssitz hat, enthalten muss. Sofort schreibt er seinen Vor- und Zunamen mit seinem gewöhnlichen Handzuge, seine Eigenschaft als Notar, mit Angabe des ihm angewiesenen Wohnsitzes und Notariatsbezirkes in das Verzeichniss der Notare, welches bei der Notariatskammer geführt wird, und fügt einen Abdruck seines Amtssiegels bei. Seinen Namenszug und den Abdruck seines Siegels hat er auch bei den Gerichten und der Staatsanwaltschaft seines Notariatsbezirkes einzulegen.

§. 29.

Nach geschehener Beeidigung und Einzeichnung wird dem ernannten Notare das Bestellungsdecret von dem Oberlandesgerichts-Präsidenten ausgefertiget. Seine Ernennung und der Tag, an welchem ihm das Bestellungsdecret ausgefertiget worden ist, wird von der Notariatskammer in dem Kronlande kundgemacht, und den Gerichten, sowie dem Staatsanwalte seines Notariatsbezirkes insbesondere mitgetheilt.

Rozdział szósty.

O rozpoczęciu i trwaniu udzielonego urzędu.

§. 30.

Notaryusz nie może wykonywać swego urzędu przed złożeniem kaucyi, wykonaniem przysięgi, odebraniem pieczęci urzędowej, zaznaczeniem urzędu i otrzymaniem dekretu posadnego. W razie przeniesienia go z tejże posady na inną winien uzupełnić wyższą kaucyę, jeżeli tego zachodzi potrzeba, oddać należycie dawną pieczęć swego urzędu, równie jak akta w przypadku w §. 145 wskazanym i otrzymać nową pieczęć.

Jeżeli ten przepis pominiętym będzie, nominacya może być odwołaną.

§. 31.

Notaryusz, któryby nie uczynił zadosyć przepisom prawa w ciągu trzech miesięcy od dnia doręczonego mu zawiadomienia o jego nominacyi, lub w ciągu przedłużonego na jego prożbę terminu, i nie otworzył kancelaryi w wskazanej sobie siedzibie, uważa się za zrzekającego się swej nominacyi.

§. 32.

Uprawnienie notaryalne ustaje:

1. Przez przyjęcie zrzeczenia się tego od ministra sprawiedliwości.
2. Przez przyjęcie urzędu, który z notaryatem łączony być nie może, adwokatury lub upoważnienia zwyczajnego do jakowego zatrudnienia, notaryuszom zabronionego w §^{fie} 11.
3. Przez utratę prawa obywatelstwa w państwie austryackiem.
4. Jeżeli notaryusz nie składa w terminie oznaczonym wymaganej nowej kaucyi, lub nie uzupełnia dawnej uszczuplonej.
5. Jeżeli poddanym jest kurateli lub na jego majątku konkurs otworzonym został.
6. Jeżeli uznanym jest za winnego zbrodni lub wykroczenia, popełnionego z chciwości zysku, albo obrażającego obyczajność publiczną, albo takiegoż przestępstwa lub też, jeżeli skazanym został na karę przynajmniej sześć-miesięcznego aresztu, za inne jakie prawa przestąpienie.

Prezes sądu krajowego wyższego orzeka, czyli władza jakiego notaryusza ustała donosi o tem ministrowi sprawiedliwości, a zarazem zawiadamia Izbę notaryuszów.

§. 33.

Oddalenie od urzędu, może być jedynie orzeczonem przez sąd.

§. 34.

W jakich przypadkach oddalenie od urzędu ma miejsce i jak w tym względzie postępować należy, o tem stanowią przepisy §§. 169 do 173.

Sechstes Hauptstück.

Beginn der Ausübung und Dauer des verliehenen Amtes.

§. 30.

Ein Notar kann sein Amt, bevor er die Caution gelegt, den Eid geleistet, sein Amtssiegel übernommen, die Einzeichnung vollzogen und das Bestellungsdecret erhalten hat, nicht ausüben. Im Falle einer Uebersetzung von einer Stelle an eine andere muss er die allenfalls nothwendige Ergänzung der höheren Caution geleistet, das alte Amtssiegel, sowie im Falle des §. 145 die Acten, gehörig übergeben und das neue Siegel erhalten haben.

Wenn diese Vorschrift ausser Acht gelassen worden ist, kann die Ernennung widerrufen werden.

§. 31.

Ein Notar, welcher binnen drei Monaten vom Tage der ihm zugestellten Verständigung von der Ernennung oder in der über sein Ansuchen erweiterten Frist nicht den gesetzlichen Vorschriften Genüge geleistet, und seine Kanzlei an dem bestimmten Wohnsitze eröffnet hat, wird so angesehen, als ob er auf die Ernennung Verzicht geleistet hätte.

§. 32.

Die Erlöschung der Notariatsbefugniss wird ausgesprochen:

1. *in Folge der von dem Justizminister angenommenen Entsagung;*
2. *im Falle der Annahme eines mit dem Notariate unvereinbaren Amtes, oder der Advocatur oder der ordentlichen Befugniss zu einem der im §. 11 den Notaren untersagten Geschäfte;*
3. *wegen des Verlustes des österreichischen Reichsbürgerrechtes;*
4. *wenn der Notar in der bestimmten Frist die geforderte neue Caution nicht leistet, oder die alte geschmälerte nicht ergänzt;*
5. *wenn er unter Curatel gesetzt worden, oder in Concurs verfallen ist;*
6. *wenn er eines Verbrechens, eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens oder einer solchen Uebertretung schuldig erkannt, oder wenn er wegen einer anderen Gesetzübertretung zu einer wenigstens sechsmonatlichen Freiheitsstrafe verurtheilt worden ist.*

Dass eine Notariatsbefugniss erloschen sei, ist vom Oberlandesgerichts Präsidenten auszusprechen, dem Justizminister anzuzeigen und von der Notariatskammer kundzumachen.

§. 33.

Die Entsetzung vom Amte kann nur durch den Ausspruch des Gerichtes verfügt werden.

§. 34.

In welchen Fällen die Entsetzung vom Amte stattfindet, und welches Verfahren dabei zu beobachten ist, wird in den §§. 169 bis 173 festgesetzt.

Rozdział siódmy.

Przepisy ogólne.

O wykonywaniu urzędu notaryusza.

§. 35.

Notaryusz może wykonywać swój urząd jedynie tylko wewnątrz okręgu swego notaryatu, atoliż bez względu na zamieszkanie udającej się do niego strony, a to pod zagrożeniem kary porządkowej, a według okoliczności i kary dyscyplinarnej.

Akt przez niego przyjęty zewnątrz jego okręgu, jest nieważnym.

§. 36.

Notaryusz nie może przedsiębrać żadnej czynności, ani przyjmować żadnego aktu, jeżeli przy tem interesowanym jest albo on sam, albo jego małżonka, albo osoba z nim pokrewniona lub spowinowacona w linii wstępnej lub zstępnej w ogólności, w linii zaś pobocznej w czwartym stopniu lub bliższym, lub jeżeli tenże akt zawiera jakie rozporządzenia na jego korzyść lub na korzyść tychże osób.

W pierwszym przypadku cały akt, w drugim tylko odnoszące się do niego rozporządzenia, są nieważne, w obudwóch zaś przypadkach, rozciągnioną zostaje na notaryusza kara porządkowa, wedle okoliczności i dyscyplinarna.

§. 37.

W przypadku, w którym jeden tylko notaryusz w okręgu notaryatu ustanowiony, z powodów w §. 36. wymienionych, nie jest uprawnionym do wykonania swego urzędu, może go dopełnić ważnie w temże miejscu notaryusz innego okręgu pogranicznego notaryatu. Winien jednakże przytoczyć w akcie samym przyczynę właściwości pod uniknieniem kary porządkowej. W każdym innym przypadku, potrzebna jest do tego delegacya, którą prezes sądu krajowego, za porozumieniem się z prokuratorem rządowym, zarządzić może.

§. 38.

Notaryusz wezwany o dopełnienie czynności swego urzędu, z reguły nie może odmawiać wykonania tejże, a to pod karą porządkową. Jeżeli jednak idzie o czynność, zakazaną przez ustawy karne, wówczas winien odmówić takowej czynności, a to pod utratą urzędu. Jeżeli wprawdzie jaka czynność nie pociąga za sobą wprost kary, ale jest zakazaną lub nieważną, jeżeli stronie wedle jej oświadczenia lub własnego spostrzeżenia notaryusza, zbywa na uzdolnieniu osobistem, jeżeli idzie o jaką czynność pozorną, o której ma wiadomość notaryusz w ten sam sposób, wówczas mocen jest odmówić przyjęcia aktu notaryalnego. W tym przypadku służy stronie prawo żądać od notaryusza niezwłocznego udzielenia sobie na piśmie powodów odmówienia, i uskarżyć się przed Izbą notaryuszów, aby w razie uznania bezzasadności odmówienia, poleciła notaryuszowi dopełnienie czynności urzędowej.

§. 39.

Gdy tylko notaryusz powątpiewa o uzdolnieniu osobistem strony, lub postrzega, że celem czynności jest obejście prawa, ukrzywdzenie kontraktującego lub uszkodze-

Siebentes Hauptstück.

Allgemeine Bestimmungen über die Ausübung des Amtes der Notare.

§. 35.

Der Notar darf bei sonstiger Ahndung durch eine Ordnungs-, nach Umständen Disciplinarstrafe sein Amt nur innerhalb seines Notariatsbezirkes, jedoch ohne Unterschied des Wohnsitzes der ersuchenden Partei ausüben. Ein von ihm ausserhalb seines Bezirkes aufgenommener Act ist ungiltig.

§. 36.

Ein Notar darf weder eine Verhandlung vornehmen, noch einen Act aufnehmen, wobei er selbst, seine Ehegattin oder eine mit ihm in auf- oder absteigender Linie überhaupt, in der Seitenlinie aber im vierten Grade oder näher verwandte oder verschwägerte Person betheiliget, oder in welchem irgend eine Verfügung zu seinen Gunsten oder zu Gunsten solcher Personen enthalten ist.

Im ersten Falle ist der ganze Act, im letzten die bezügliche Verfügung ungiltig, und über den Notar wird in beiden Fällen eine Ordnungs-, nach Umständen Disciplinarstrafe verhängt.

§. 37.

In dem Falle, wenn der in dem Notariatsbezirke bestellte einzige Notar aus einem der in §. 36 angeführten Gründe nicht berechtiget ist, sein Amt auszuüben, kann daselbst ein Notar aus einem angränzenden Notariatsbezirke mit Giltigkeit Amt handeln. Er hat jedoch den Competenzgrund bei Vermeidung einer Ordnungsstrafe im Acte selbst anzuführen. Ausser diesem Falle ist hiezu die Delegation erforderlich, welche vom Landesgerichts-Präsidenten im Einvernehmen mit dem Staatsanwalte verfügt werden kann.

§. 38.

Der um seine Amtshandlung angegangene Notar darf in der Regel diese bei sonstiger Verhängung einer Ordnungsstrafe nicht versagen. Wenn es sich aber um ein durch die Strafgesetze verbotenes Geschäft handelt, ist er seine Amtshandlung bei sonstiger Amtsentsetzung zu versagen verpflichtet. Ist das Geschäft, ohne gerade strafbar zu seyn, verboten, oder ungiltig, mangelt der Partei nach der Erklärung derselben oder nach der eigenen Wahrnehmung des Notares die persönliche Befähigung, oder handelt es sich um ein Scheingeschäft, von welchem der Notar auf dieselbe Weise Kenntniss hat, so ist der Notar die Aufnahme des Notariatsactes zu versagen berechtiget. Der Partei hingegen steht es in diesem Falle zu, von dem Notare die unverzügliche Ausfolgung geschriebener Weigerungsgründe zu verlangen, und eine Beschwerde an die Notariatskammer zu bringen, damit diese, wenn sie die Weigerung nicht gegründet findet, dem Notare die Amtshandlung auftrage.

§. 39.

Findet der Notar nur Bedenken über die persönliche Befähigung einer Partei, der darüber, dass das Geschäft die Umgehung eines Gesetzes, die Bevortheilung eines Contrahenten

nie praw trzeciego, wówczas winien oznajmić to stronom, pod karą zasuspendowania, zresztą zaś, jeżeli mimo to, strony na sporządzenie aktu nastają, wówczas, przyjmując akt, winien oraz zamieścić w tymże, wyraźnie poczynione z swej strony przedstawienia.

§. 40.

Wolno jest stronom użyć, do przedsiębrania aktu notaryalnego, dwóch notaryuszów. W tym przypadku jest pierwszym, notaryusz mający siedzibę urzędową w tymże okręgu. Jeżeli zaś obadwaj urzędują w jednym i tymże samym okręgu, wówczas uważać należy tego za pierwszego, którego strony same przeznaczą. Drugi notaryusz, wtedy tylko ze skutkiem, w następnych §§ch wskazanym, przybrany być może, jeżeli ani z pierwszym notaryuszem, ani ze stronami nie zostaje w stosunku, w §. 36 wymienionym, ani sam przy tymże akcie nie jest interesowanym.

§. 41.

Notaryusze obowiązani są do dokładnego przestrzegania wszystkich tą ustawą objętych przepisów. W przeciwnym razie, ulegają karze porządkowej, jeżeli większa kara nie jest zagrożoną. Oprócz tego, odpowiedzialni są interesentom za każdą wyrządzoną szkodę przez naruszenie lub nie wykonanie obowiązków swego urzędu.

Rozdział ósmy.

O przyjmowaniu i wygotowaniu aktów notaryalnych.

I. Przepisy ogólne.

§. 42.

Notaryusz winien sam prowadzić każdą czynność od początku aż do końca, i w akcie, który przez niego sporządzonym zostaje, albo zrobić wyraźną wzmiankę, że go sam pisał, lub wymienić nazwisko osoby, której do tego użył.

§. 43.

Obowiązkiem notaryusza jest, aby przedsiębiorąc akt, udzielał stronom potrzebne objaśnienia co do znaczenia zamierzonej czynności i skutków tejże, a zarazem przekonał się o zdolności osobistej lub prawności pełnomocnictwa stron, do zawierania interesu, równie jak o rzeczywistej i szczerej ich woli, ułożyć na piśmie akt z wszelką jasnością i dokładnością, a po odczytaniu takowego, zapytać strony o ich zezwolenie.

Notaryusz odpowiedzialnym jest za prawdę całego toku wszelkich okoliczności w akcie notaryalnym przywiedzionych, a dla tego, każda nierzetelność, nawet z przeoczenia popełniona, ulega karze porządkowej lub dyscyplinarnej, a wedle okoliczności i zasuspendowaniu, nierzetelność zaś zamierzona, karze złożenia z urzędu.

§. 44.

Przywołanie dwóch świadków, jest niezbędnie potrzebnem.

Ci muszą być mężczyznami, fizycznie pełnoletnimi, zamieszkałymi w państwie austryackiem, i w zupełnem używaniu praw cywilnych; notaryusz winien znać ich osobiście, lub tożsamość ich osób stwierdzoną być winna przez dwóch świadków, notaryuszowi osobiście znanych; świadkowie nie powinni ani z żadną z osób, co do aktu interesowanych lub z niego korzystających, ani z notaryuszem znajdować się w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa, w §. 36 wymienionym; nie mogą być świadkami ani

oder den widerrechtlichen Nachtheil eines Dritten bezwecke, so hat er bei Strafe der Suspension seine Bedenken zu äussern, übrigens, wenn die Parteien darauf bestehen, den Act aufzunehmen, und die von ihm gemachten Vorstellungen ausdrücklich anzuführen.

§. 40.

Den Parteien steht es frei, zur Aufnahme der Notariatsacte zwei Notare beizuziehen. In diesem Falle ist jener Notar der erste, welcher in dem Bezirke seinen Amtssitz hat. Haben beide in demselben ihren Amtssitz, so ist derjenige für den ersten anzusehen, welchen die Parteien hiezu bestimmen. Der zweite Notar kann nur dann mit der in den folgenden Paragraphen festgesetzten Wirkung beigezogen werden, wenn er weder mit dem ersten Notare, noch mit den Parteien in einem der im §. 36 ausgesprochenen Verhältnisse steht und bei dem Acte nicht selbst betheiliget ist.

§. 41.

Die Notare sind zur genauen Befolgung aller in diesem Gesetze enthaltenen Vorschriften verpflichtet, widrigens sie, wenn nicht eine grössere Strafe angedroht ist, in eine Ordnungsstrafe verfallen. Auch sind sie den Betheiligten für jeden durch Verletzung oder Nichterfüllung ihrer Amtspflichten verursachten Schaden verantwortlich.

Achtes Hauptstück.

Aufnahme und Ausfertigung der Notariatsacte.

1. Allgemeine Vorschriften.

§. 42.

Der Notar muss jede Verhandlung vom Anfange bis zum Ende selbst leiten, und in dem Acte, den er darüber aufnimmt, entweder ausdrücklich bemerken, dass er ihn selbst geschrieben hat, oder die dazu verwendete Person nennen.

§. 43.

Es ist Pflicht des Notares, bei Aufnahme eines Actes mit Anwendung der etwa nöthigen Belehrung über den Sinn und die Folgen des beabsichtigten Geschäftes sorgfältig die persönliche Fähigkeit oder rechtswirksame Vollmacht der Parteien zur Eingehung des Geschäftes, sowie ihren wahren ernstlichen Willen zu erheben, denselben mit voller Klarheit und Bestimmtheit zu Papier zu bringen, und die Parteien nach geschehener Vorlesung des Actes um ihre Einwilligung zu befragen.

Der Notar haftet für die Wahrheit aller Umstände des in dem Notariatsacte angeführten Herganges und selbst eine aus Versehen begangene Unrichtigkeit wird mit einer Ordnungs- oder Disciplinarstrafe, und zwar nach Umständen mit Suspension, eine absichtliche Unrichtigkeit aber mit Entsetzung vom Amte geahndet.

§. 44.

Die Beiziehung zweier Zeugen ist unerlässlich.

Sie müssen männlichen Geschlechtes, physisch grossjährig, in dem österreichischen Staate wohnhaft, und im Vollgenusse der bürgerlichen Rechte seyn; der Notar muss sie persönlich kennen, oder es muss ihre Persons-Identität durch zwei dem Notare persönlich bekannte Zeugen bestätiget werden; sie dürfen mit keiner der bei dem Acte betheiligten oder damit begünstigten Personen, und eben so wenig mit dem Notare in einem im §. 36 erwähnten Verwandtschafts- oder Schwägerschaftsverhältnisse stehen; sie dürfen weder Prakti-

prektykanci, ani pisujący u notaryusza, ani jego słudzy. Obadwaj świadkowie winni rozumieć mowę, w której się odbywa czynność, winni być także obecnymi przy odczytaniu w całości aktu, przy oświadczeniu zezwolenia stron i podpisaniu onegoż. Jeden przynajmniej z nich musi umieć czytać i pisać. Wszystko to pod nieważnością całego aktu, w razie przeciwnym.

§. 45.

Notaryusz, lub jeżeli dwaj notaryusze akt przedsiębiorą, przynajmniej jeden z nich znać musi strony osobiście lub przekonać się o tożsamości osoby przez stwierdzenie tejże przez dwóch znanych sobie świadków.

Nie potrzeba, aby świadkowie co do tożsamości osoby byli zarazem świadkami aktu głównego: lecz dosyć na tem, gdy tożsamość potwierdzają przed notaryuszem w obecności świadków aktu głównego.

Stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa z osobą, której tożsamość stwierdzoną być ma, nie jest wcale przeszkodą dla świadków co do tejże tożsamości, jeżeli z aktu głównego ani dla nich, ani dla tych osób, dla których świadkami być nie mogą, żadna korzyść nie wynika. Jeżeli strona pisać nie umie, wówczas nie jest dosyć, aby ją znał tylko notaryusz; w tym przypadku, jeżeli dwaj notaryusze akt przyjmują, musi być także znana i drugiemu notaryuszowi, a w razie przeciwnym, obudwom świadkom aktu, lub też jej tożsamość przez innych dwóch świadków stwierdzoną być winna.

Niezachowanie tych przepisów, pociąga za sobą nieważność aktu.

§. 46.

Czynności i akta winny być przyjmowane w powszechności w językach w kraju zwyczajnych.

W innym języku może być przyjętym akt bez przybrania tłumacza, publicznie ustanowionego, jedynie przez takiego tylko notaryusza, który sam jest uzdatnionym tłómaczem tegoż języka, oraz jeżeli obadwaj świadkowie aktu, tenże język doskonale rozumieją.

W razie przybrania tłumacza, który także wszelkie przymioty świadka posiadać winien, należy oświadczenie, w języku obcym ułożone, podać notaryuszowi w obecności świadków, przez strony notaryusza i świadków podpisać i przekład przez tłumacza lub notaryusza sporządzony, głośno odczytać, a następnie tak oświadczenie to, jako też i tłumaczenie w aktach notaryalnych zachować. Notaryzsz sporządza akt co do całego toku rzeczy przez strony, tłumacza i świadków, podpisać się mający, z przyłączeniem oświadczenia w języku obcym; tłumaczenie zaś w całej swej treści w akcie notaryalnym zamieszczonym być winno. Równie postąpić należy, jeżeli strona nie posiada należycie języka, w którym akt sporządzonym być ma.

Wszystko to pod nieważnością aktu.

§. 47.

Akta notaryalne obejmować winny:

a) wyrażenie w słowach dnia, miesiąca i roku przyjęcia aktu;

b) miejsce i kraj, w którym zaszła czynność i w którym akt został sporządzonym.

kanten, Schreiber, noch Dienstleute des Notares seyn. Beide Zeugen müssen die Sprache, in der die Verhandlung gepflogen wird, verstehen, sowie auch bei der ganzen Vorlesung des Actes, bei der Erklärung der Einwilligung der Parteien und bei der Unterfertigung gegenwärtig seyn. Wenigstens Einer von ihnen muss lesen und schreiben können. Alles bei sonstiger Ungiltigkeit des Actes.

§. 45.

Der Notar, oder wenn zwei Notare den Act aufnehmen, wenigstens Einer von ihnen, muss die Parteien selbst persönlich kennen, oder sich die Identität der Person von zwei ihm bekannten Zeugen bestätigen lassen.

Es ist nicht nothwendig, dass die Zeugen für die Identität der Person auch Zeugen des Hauptactes seien; es genügt, dass sie diese Identität vor dem Notare in Gegenwart der Zeugen des Hauptactes bestätigen.

Für die Identitäts-Zeugen ist das Verhältniss der Verwandtschaft oder Schwägerschaft zu der von ihnen beglaubigten Person kein Hinderniss, in soferne durch den Hauptact nicht ihnen oder solchen Personen, für welche sie nicht Zeugen seyn können, ein Vortheil zugewendet wird. Wenn die Partei selbst nicht schreiben kann, genügt es nicht, dass bloss der Notar sie kenne; sie muss in diesem Falle, wenn zwei Notare den Act aufnehmen, auch dem zweiten Notare, sonst aber beiden Zeugen des Actes bekannt, oder es muss ihre Identität von zwei anderen Zeugen bestätiget seyn.

Bei Nichtbeachtung dieser Vorschriften ist der Act ungiltig.

§. 46.

Die Verhandlungen und die Urkunden müssen in der Regel in einer der landesüblichen Sprachen aufgenommen werden.

In einer anderen Sprache kann der Act ohne Beiziehung eines öffentlich bestellten Dollmetsches nur von einem solchen Notare aufgenommen werden, welcher selbst als Dollmetsch in dieser Sprache befähiget ist, und es müssen beide Zeugen des Actes die Sprache vollkommen verstehen.

Im Falle der Beiziehung eines Dollmetsches, der auch alle Eigenschaften eines Zeugen haben muss, ist die in der fremden Sprache aufgesetzte Erklärung in Gegenwart der Zeugen dem Notare zu überreichen, von den Parteien, dem Notare und den Zeugen zu unterschreiben und ebenso wie die vom Dollmetsche oder vom Notare verfasste Uebersetzung laut vorzulesen, dann sowohl diese Erklärung, als auch die Uebersetzung zu den Notariatsacten zu nehmen. Der Notar nimmt über den ganzen Hergang einen von den Parteien, dem Dollmetsche und den Zeugen zu unterfertigenden Act auf, dessen Beilage die Erklärung in der fremden Sprache bildet; die Uebersetzung ist in den Notariatsact nach ihrem vollen Inhalte aufzunehmen. Ebenso ist vorzugehen, wenn eine Partei der Sprache, in welcher die Urkunde aufgenommen wird, nicht mächtig ist.

Alles bei sonstiger Ungiltigkeit des Actes.

§. 47.

Die Notariatsurkunden müssen enthalten:

a) *den Tag, Monat und das Jahr der Aufnahme des Actes, mit Worten ausgedrückt;*

b) *den Ort und das Land, wo die Verhandlung stattfand und der Act aufgenommen wurde;*

c) imię i nazwisko notaryusza;

d) imiona i nazwiska, stan i zamieszkanie stron, świadków aktu i świadków co do tożsamości osoby, jeżeli jacy użytymi byli;

e) potwierdzdnie, że notaryuszowi strony i świadkowie są znani co do osób, lub. że tożsamość tychże przez znanych mu świadków stwierdzoną została, a jeżeli strony pisać nie umieją, potwierdzenie, że żnane są także świadkom lub drugiemu notaryuszowi, jeżeli ten przybranym został;

f) tok istotny czynności, treść właściwą wykonanego interesu, z odwołaniem się do pełnomocnictwa lub innych alegatów, jeżeli jakie do aktu należą;

g) w końcu zaś, potwierdzenie, że akt został odczytany stronom, w obecności świadków, i że strony oświadczyły swe zezwolenie.

Niedopełnienie jednego z tych przepisów, czyni akt nieważnym.

§. 48.

Oprócz tego, winien notaryusz zamieścić w akcie notaryalnym liczbę bieżącą czynności, imię panującego Cesarza, miejsce, w którem akt przyjmuje, (z wyrażeniem numeru domu kancelaryi notaryusza, mieszkania chorego oświadczającego ostatnię wolę i t. d. W krajach lub miejscach, w których częściej zdarzają się równe imiona familijne, zamieścić także należy w akcie imię ojca strony, z wyrażeniem czyli jeszcze jest przy życiu, czyli też już umarł, imię osoby, przez którą pisane jest pismo pierwotne, oświadczenie, ile egzemplarzów autentycznych sporządzić potrzeba, dla jakich osób i obrachowanie należytości notaryalnych. W rozporządzeniach ostatniej woli, należy także wyrazić godzinę sporządzenia aktu. Pominięcie tych przepisów, uledz może karze porządkowej.

§. 49.

Po odczytaniu aktu i oświadczeniu, że się zgadza z wolą zeznających, następuje podpis stron, potem świadków, a w końcu potwierdzenie przez notaryusza poprzednich podpisów, oraz własny jego podpis i przyłożenie pieczęci notaryalnej.

Swiadkowie zeznający o tożsamości osoby, winni równie podpisać dane ze swej strony poświadczenie, jeźli zaś nie są świadkami aktu głównego mogą wprost podpisać swe potwierdzenie.

Jeżeli strona pisać nie umie, wówczas podpisuje imię jeden z świadków, jeżeli zaś i ten świadek pisać nie umie, wówczas pisze imię drugi świadek a strona tak podpisana, kładzie tylko znak swej ręki.

Jeżeli zaś i tego uczynić nie zdoła, wówczas należy o tej przeszkodzie zrobić wyraźną wzmiankę.

Wszystko to pod nieważnością aktu w razie przeciwnym.

§. 50.

Do ważności aktu notaryalnego, przez osobę ślepą zeznać się mającego, potrzeba ciągłej obecności świadków od początku aż do ukończenia całej czynności (§. 44). Przepis ten stosuje się także i do głuchych, niemych i głuchoniemych, i oprócz tego zachować także należy przepisy obudwóch paragrafów następnych.

c) *den Vor- und Zunamen des Notares;*

d) *den Vor- und Zunamen, Stand und Wohnort der Parteien, der Zeugen des Actes, so wie der allfälligen Zeugen über die Identität der Person;*

e) *die Bestätigung, dass der Notar die Parteien und die Zeugen persönlich kenne, oder dass ihre Identität durch ihm bekannte Zeugen bestätiget wurde, und bei schreibensunkundigen Parteien die Bestätigung, dass letztere auch den Zeugen oder dem allenfalls zugezogenen zweiten Notare bekannt seien;*

f) *den wesentlichen Hergang der Verhandlung, den eigentlichen Inhalt des vollführten Geschäftes mit Beziehung auf die allfälligen Vollmachten oder sonstigen Beilagen;*

g) *zum Schlusse die Bestätigung, dass der Act den Parteien in Gegenwart der Zeugen vorgelesen wurde und diese ihre Einwilligung erklärt haben.*

Die Nichterfüllung einer dieser Vorschriften macht den Act ungiltig.

§. 48.

Ausserdem soll der Notar in dem Notariatsacte die laufende Geschäftszahl, den Namen des regierenden Kaisers, die Localität, wo der Act aufgenommen wurde (mit Angabe der Hauszahl, der Kanzlei des Notares, des Krankenzimmers, des Errichters des letzten Willens oder dergleichen); in Ländern oder Orten, wo die gleichen Familiennamen öfter vorkommen, auch den Vornamen des Vaters der Partei, mit der Angabe, ob er noch lebt oder bereits verstorben ist, den Namen der Person, von welcher die Urschrift geschrieben worden ist, die Bestimmung, wie viele authentische Ausfertigungen zu erfolgen sind, sowie an welche Personen, und die Berechnung der Notariatsgebühren aufnehmen. Bei letztwilligen Anordnungen ist auch die Stunde der Errichtung anzuführen. Die Unterlassung dieser Vorschriften kann mit einer Ordnungsstrafe geahndet werden.

§. 49.

Nach geschehener Vorlesung und Erklärung der Einwilligung erfolgt die Unterfertigung der Parteien, dann der Zeugen, endlich unter Bestätigung der vorausgegangenen Unterschriften jene des Notares, welcher sein Siegel beidrückt.

Die Zeugen über die Identität der Person müssen ihre darüber abgegebene Erklärung ebenfalls unterfertigen, können aber, wenn sie nicht Zeugen des Hauptactes sind, die Unterfertigung unmittelbar ihrer Bestätigung beifügen.

Kann eine Partei nicht schreiben, so wird ihr Name von einem der Zeugen, kann ein Zeuge nicht schreiben, so wird sein Name von dem anderen Zeugen geschrieben und das Handzeichen von der so unterfertigten Person beigesetzt.

Sollte sie auch dieses zu thun nicht vermögen, so ist das Hinderniss ausdrücklich anzuführen.

Alles bei sonstiger Ungiltigkeit des Actes.

§. 50.

Zur Giltigkeit eines mit einem Blinden aufzunehmenden Notariatsactes müssen die Zeugen von Anfang bis zu Ende der ganzen Verhandlung gegenwärtig seyn (§. 44). Dasselbe gilt rücksichtlich der Tauben, Stummen und Taubstummen, und es müssen ausserdem noch die Vorschriften der beiden folgenden Paragraphe beobachtet werden.

§. 51.

Jeżeli głuchy umie czytać, winien sam odczytać akt przed jego podpisaniem i potwierdzić wyraźnie, że sam przeczytał akt i że takowy zgadza się z jego wolą. O takowem potwierdzeniu, uczynioną być winna w akcie wyraźna wzmianka.

Jeżeli głuchy czytać nie umie, wówczas oprócz świadków, winna być jeszcze przybraną osoba, w której zaufanie pokłada, aczkolwiek w pokrewieństwie lub powinowactwie z nim zostająca, byleby tylko posiadała inne przymioty świadka i przez głuchego co do mowy na znaki zrozumianą była; o czem notaryusz przez próby, aczkolwiek do samego aktu nie zastosowane, należycie przekonać się winien.

§. 52.

Do aktu przez niemego lub głuchoniemego, zeznać się mającego, winna być zawsze, oprócz świadków, przybrana taka osoba, w której zaufanie pokłada i która się z nim znakami jego mowy, wedle próby, przez notaryusza uskutecznić się mającej, rozmówić zdoła.

Niemy lub głuchoniemy, czytać i pisać umiejący, winien sam akt przez siebie zeznany przeczytać, i na tymże własnoręcznie napisać, że go przeczytał, zrozumiał i za zgodny ze swoją wolą uznał.

Jeżeli zaś niemy lub głuchoniemy, czytać i pisać nie umie, wówczas potrzeba, aby oprócz osoby przybranej do rozmówienia się z nim na znaki, albo jeden ze świadków takąż samę mowę rozumiał, lub też jeszcze druga osoba takąż mowę na znaki doskonale znająca — przybraną była, która pomijając stosunki pokrewieństwa i powinowactwa, wjakich się znajdować może, wszelkie inne przymioty świadka posiadać winna.

§. 53.

Akta notaryalne winny być pisane jasno, bez żadnych skróceń i miejsc próżnych; summy ogólne i liczby, także literami wyrażać należy. W osnowie aktu, żaden wyraz ani nadpisany, ani wtrącony czyli między rzędy wpisany, ani innym jakimkolwiekbądź sposobem dodany być nie może. Nadpisane, wtrącone lub dołożone wyrazy, są nieważne. Wszystko to zachować należy, pod karą porządkową.

W akcie nie może być nic skrobanem pod nieważnością. Jeżeli jakie wyrazy wykreślone być muszą, należy to uczynić w ten sposób, aby je wyczytać można. Ilość tychże zanotować należy na brzegu aktu i takowe zanotowanie przez strony, świadków i notaryusza podpisane być winno. Wyrazy wykreślone, przy których nie zachowano zupełnie tego przepisu są ważne, lecz jeżeli są nieczytelnemi, wówczas cały akt jest nieważnym.

§. 54.

Tam, gdzie jaki dodatek lub odmiana w akcie staje się potrzebnym, należy to okazać przez znak odsełania, dodatek zaś lub odmiana na brzegu dopisana, przez strony, świadków i notaryusza, osobno podpisaną być winna.

Dłuższe dodatki lub odmiany, mogą dyć zamieszczone w końcu aktu, dopóki takowy jeszcze nie jest zamkniętym, co jednak w tym przypadku przez wyraźne zanotowanie wykazać należy na brzegu i takowe równie podpisanem być ma.

Wszystko to pod nieważnością dodatków i odmian, w razie przeciwnym.

§. 55.

Allegata do aktu notaryalnego załączone, a mianowicie pełnomocnictwa, jeżeli nie są dokumentami publicznemi, albo nie podpisanemi wprzód przez strony, winny być

§. 51.

Der Taube, welcher lesen kann, muss den Act vor der Unterschrift selbst lesen, und denselben als gelesen und seinem Willen gemäss ausdrücklich bestätigen. Auch muss diese Bestätigung im Acte angeführt werden.

Kann der Taube nicht lesen, so muss ausser den Zeugen noch eine Person seines Vertrauens, die auch mit ihm verwandt oder verschwägert seyn kann, aber die übrigen Zeugeneigenschaften besitzt, beigezogen werden, deren Zeichensprache der Taube versteht, wovon sich der Notar durch Versuche, die sich nicht auf den Act selbst beziehen, gehörig zu überzeugen hat.

§. 52.

Zu einem mit einem Stummen oder Taubstummen aufzunehmenden Acte muss ausser den Zeugen immer eine solche Person seines Vertrauens beigezogen werden, welche sich mit ihm in dessen Zeichensprache nach den vom Notare anzustellenden Versuchen verständigen kann.

Der Stumme oder Taubstumme, welcher des Lesens und Schreibens kundig ist, muss den Act selbst lesen und eigenhändig darauf schreiben, dass er ihn gelesen, verstanden und seinem Willen gemäss befunden habe.

Kann aber der Stumme oder der Taubstumme nicht lesen und schreiben, so muss ausser der für seine Zeichensprache beigezogenen Person entweder Einer der Zeugen diese Sprache ebenfalls verstehen, oder noch eine zweite dieser Zeichensprache vollkommen kundige Person beigezogen werden, welche abgesehen von dem allfälligen Verwandtschafts- oder Schwägerschaftsverhältnisse alle übrigen Eigenschaften eines Zeugen besitzen muss.

§. 53.

Die Notariatsacte müssen deutlich ohne Abkürzungen und Lücken, die Haupt-Summen und Zahlen auch mit Buchstaben geschrieben seyn. Im Contexte der Urkunde darf weder ein Wort überschrieben, noch etwas zwischen den Zeilen eingeschaltet oder sonst hinzugesetzt werden. Die überschriebenen, eingeschalteten oder hinzugesetzten Worte sind ungiltig. Alles bei sonstiger Ordnungsstrafe.

Es darf in der Urkunde bei Ungiltigkeit nichts radirt werden. Müssen Worte ausgestrichen werden, so hat diess in der Art zu geschehen, dass sie leserlich bleiben. Ihre Anzahl wird am Rande bemerkt und die Bemerkung von Parteien, Zeugen und Notar unterschrieben. Ausgestrichene Worte, bei welchen diese Vorschrift nicht vollkommen erfüllt worden ist, bleiben giltig; wenn sie aber unleserlich sind, ist die ganze Urkunde ungiltig.

§. 54.

Da, wo in der Urkunde ein Zusatz oder eine Abänderung nöthig befunden wird, soll es durch ein Verweisungszeichen angedeutet, der Zusatz oder die Abänderung aber an dem Rande zugeschrieben, und von den Parteien, den Zeugen und dem Notare besonders unterschrieben werden.

Längere Zusätze oder Abänderungen können, so lange der Act nicht geschlossen ist, auch erst am Ende der Urkunde beigefügt werden; es muss aber in diesem Falle durch eine ausdrücklich, und ebenfalls zu unterfertigende Randbemerkung dahin gedeutet werden.

Alles bei sonstiger Ungiltigkeit der Zusätze oder Abänderungen.

§. 55.

Die Beilagen eines Notariatsactes, insbesondere die Vollmachten müssen, wenn sie nicht ffentliche oder schon von den Parteien unterfertigte Urkunden sind, von ihnen, den Zeu-

podpisane przez też strony, świadków i notaryusza, tudzież winny być zawsze odczytane a przez naznaczenie liczbą bieżącą czynności aktu głównego i zamieszczonym w nim znakiem odwoławczym, z samym aktem w takim zostawać związku, aby powołane dokumenta jako alegata były poznalne, w przeciwnym bowiem razie, za takie uważane być nie mogą.

Oprócz tego, winny być z czynnością główną zeszyte, o ile to być może, a przynajmniej do niej dołączone.

§. 56.

Jeżeli jaki akt notaryalny składa się z wielu arkuszy, wówczas potrzeba, aby nietylko wedle przepisu porządku sądowego, zeszytemi, i obadwa końce nici przyłożeniem pieczęci notaryusza, przymocowane były, ale zarazem, aby każdy arkusz, przez strony, świadków i notaryusza podpisany został.

Wszystko to pod nieważnością, w razie przeciwnym.

§. 57.

Do aktu już zakończonego i podpisanego, nic więcej przydanem być nie może. Każdy dodatek, każda zmiana, wymaga do ich ważności sporządzenia nowego aktu.

§. 58.

W przyjmowaniu protestów wekslowych, winien zachować notaryusz wskazane w tym względzie szczególne przepisy.

2. Szczególne przepisy co do rozporządzeń ostatniej woli.

§. 59.

Jeżeli kto czyni rozporządzenie swej ostatniej woli przed notaryuszem, wówczas nietylko przepisy porządku notaryalnego, ale zarazem wszelkie przepisy powszechnej księgi ustaw cywilnych, do takowych rozporządzeń odnoszące się, zachowane być winny.

W szczególności potrzeba, oprócz notaryusza, który także świadkiem być może, obecności dwóch świadków, od początku aż do końca czynności. W akcie uczyniona być winna wyraźna wzmianka o zachowaniu tego przepisu. Tak pierwsze, jak drugie, pod nieważnością.

Rozporządzenie ostatniej woli, w tym sposobie przyjęte, nie wymaga w żadnym przypadku do ważności onego zatwierdzenia przez świadków przez świadków pod przysięgą, w §. 586 powszechnej księgi ustaw cywilnych przewidzianego.

§. 60.

Jeżeli kto nadać chce rozporządzeniu swemu ostatniej woli, na piśmie sporządzonemu, moc aktu notaryalnego, wówczas zachować należy przepisy następne:

Oddać takowe notaryuszowi w obecności dwóch świadków z tem wyraźnem oświadczeniem: że dokument oddany, zawiera w sobie ostatnią jego wolą, że był przez niego czytanym i że jest przez niego własnoręcznie podpisanym.

Jeżeli przedłożone pismo nie jest jeszcze podpisanem, wówczas należy go odczytać w obecności świadków, a oddający takowe, podpisać lub na temże znak swej ręki położyć winien.

Jeżeli oświadczający ostatnią wolą, czytać nie umie, lub jeżeli przynoszący oświadczenie ostatniej woli na piśmie nie oświadcza wyraźnie, że toż oświadczenie nie spisane przez niego własnoręcznie, odczytał, wówczas odczytane mu być winno. Notaryusz przekonać się o tem powinien, że czyniący rozporządzenie, treść jego zrozumiał i takowe za zgodne z wolą swoją znajduje.

gen und dem Notare unterfertiget, jedenfalls aber vorgelesen und durch Bezeichnung mit der Geschäftszahl des Hauptactes und mit dem darin angeführten Allegirungszeichen eine solche Verbindung mit dem Acte selbst erhalten, dass sie als dessen Beilagen erkennbar sind, widrigenfalls sie nicht als solche betrachtet werden

Auch sind sie, soweit thunlich, der Hauptverhandlung anzuheften, wenigstens aber beizulegen.

§. 56.

Wenn ein Notariatsact aus mehreren Bögen besteht, sollen diese nicht nur nach Vorschrift der Gerichtsordnung geheftet und die Schnur an beiden Enden mittelst Aufdrückung des Siegels des Notars befestiget, sondern es soll auch jeder Bogen von den Parteien, den Zeugen und dem Notare unterzeichnet werden.

Alles bei sonstiger Ungiltigkeit.

§. 57.

Wenn der Act geschlossen und unterfertiget ist, darf nichts mehr beigesetzt werden. Jeder Zusatz, jede Aenderung erfordert zur Giltigkeit die Aufnahme eines neuen Actes.

§. 58.

Bei der Aufnahme von Wechselprotesten hat der Notar die in Ansehung derselben bestehenden besonderen Vorschriften zu beobachten.

2. Besondere Vorschriften in Betreff der letztwilligen Anordnungen.

§. 59.

Will Jemand vor dem Notare letztwillig verfügen, so müssen nicht nur die Bestimmungen der Notariatsordnung, sondern auch alle bezüglichen Vorschriften des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches beobachtet werden.

Insbesondere müssen, nebst dem Notare, welcher auch Zeuge seyn kann, wenigstens noch zwei andere Zeugen vom Anfange bis zu Ende der Verhandlung gegenwärtig seyn. Dass diese Vorschrift beobachtet worden, ist im Acte ausdrücklich anzuführen. Beides bei sonstiger Ungiltigkeit des Actes.

Eine so aufgenommene letztwillige Verfügung bedarf zu ihrer Giltigkeit in keinem Falle der im §. 586 des a. b G. B. vorgesehenen eidlichen Bestätigung der Zeugen.

§. 60.

Will Jemand seine bereits geschriebene letztwillige Verfügung zu der Kraft eines Notariatsactes erheben, so sind folgende Vorschriften zu beobachten.

Er übergibt sie dem Notare in Gegenwart der beiden Zeugen, mit der ausdrücklichen Erklärung: dass die übergebene Urkunde seinen letzten Willen enthalte, und von ihm gelesen, sowie eigenhändig unterfertiget worden sei.

Ist der mitgebrachte Aufsatz noch nicht unterfertiget, so wird er in Gegenwart der Zeugen vorgelesen und von dem Uebergeber unterschrieben, oder es wird sein Handzeichen beigesetzt.

Dem Errichter eines letzten Willens, der nicht lesen kann, sowie jenem, der nicht ausdrücklich erklärt, die mitgebrachte nicht eigenhändig geschriebene letzte Willenserklärung bereits gelesen zu haben, muss sie vorgelesen werden. Der Notar hat sich hiebei die Ueberzeugung zu verschaffen, dass der Verfügende den Inhalt verstanden habe und mit seinem Willen übereinstimmend finde.

§. 61.

Notaryusz winien oddzielnie sporządzić akt dotyczący tak oddania mu takowego rozporządzenia ostatniej woli, jak oświadczenia oddającego. Notaryusz i świadkowie winni napisać swoje imiona na podanem rozporząozeniu ostatniej woli na dowód jego tożsamości, w którym to celu takowy dokument zawsze otwarty, notaryuszowi oddanym być winien, nawet i w tym przypadku, jeżeliby czyniący to rozporządzenie, chciał treść jego zachować w tajemnicy, z powodu czego odczytanie onegoż nie nastąpiło. Połączenie onegoż z aktem notaryalnym, wyżej wspomnionym, wedle przepisu §. 55 uskutecznić należy.

§. 62.

Jeżeli oświadczający ostatnią wolą, żąda opieczętowania onegoż, uczynić to należy zaraz w jego i świadków obecności i zanotować na okładce gatunek aktu, imię i nazwisko, stan i miejsbe mieszkania, akt ten czyniącego.

§. 63.

Przy odwołaniu rozporządzenia ostatniej woli przed notaryuszem, zachowane być winny formalności, przepisane do jego przedsięwzięcia.

Ten, który rozporządzenia swej ostatniej woli, wedle przepisu §. 60 notaryuszowi oddał, może domagać się zwrotu takowego w pierwopisie; jednakże co do zwrotu onego, akt notaryalny sporządzony być winien.

Na pierwotnym akcie notaryalnym, tak odwołanie onego, jakoteż i wydanie takowego, zanotować należy. Nadto w wykazie szczególnym, żyjących jeszcze testatorów, imię odwołującego wykreślonem być winno (§. 101).

§. 64.

Ślepy może jedynie wedle §. 59 rozporządzać przez akt ostatniej woli przed notaryuszem.

Głuchy, niemy, lub głucho-niemy, może wedle §. 60 rozporządzenie ostatniej woli przez siebie napisane i podpisane, oddać do aktów notaryalnych; lecz do ważności owego aktu oddania, równie jak wtedy, jeżeli czynić chce rozporządzenie ostatniej woli stosownie do §. 59 przed notaryuszem, należy zawsze przybrać dwie osoby, któreby się z nim przez znaki doskonale rozmówić potrafiły.

Przybranie nowego tłumacza mowy przez znaki, wtedy jedynie opuszczonem być może, jeżeli przynajmniej jeden świadek rozumie ją doskonale.

§. 65.

Małoletni, którzy jeszcze nie skończyli lat ośmnastu, mogą czynić rozporządzenie ostatniej woli przed notaryuszem przy zachowaniu przepisanych ostrożności w §. 569 powszechnej księgi ustaw cywilnych.

3. Wydawanie autentycznych wyciągów.

§. 66.

Dopóki notaryusz akta swoje sam zachowuje, dopóty służy jemu samemu tylko prawo wydawania wyciągów autentycznych z tychże aktów. O ile zaś zachodzi wyjątek w przypadku zwłoki lub zastępstwa, to się wskazuje w §§ch 72 i 141. Jeżeli w takich przypadkach wydaje autentyczny wyciąg inny notaryusz, winien wyrazić na nim

§. 61.

Der Notar hat über eine solche Uebergabe einer letztwilligen Anordnung und über die Erklärung des Uebergebers einen besonderen Act aufzunehmen. Zum Beweise der Identität der übergebenen letztwilligen Anordnung müssen der Notar und die Zeugen ihre Namen darauf schreiben, zu welchem Ende eine solche Urkunde auch in dem Falle, wenn ihr Inhalt von dem Errichter geheim gehalten werden will, und daher nicht vorgelesen wurde, immer offen dem Notare zu übergeben ist. Die Verbindung mit dem erwähnten Notariatsacte ist nach Vorschrift des §. 55 herzustellen.

§. 62.

Verlangt der Errichter des letzten Willens die Versieglung desselben, so hat sie in seiner und der Zeugen Gegenwart sofort zu geschehen, und ist auf dem Umschlage die Eigenschaft des Actes, Vor- und Zuname, Stand und Wohnort des Errichters zu bemerken.

§. 63.

Der Widerruf einer letztwilligen Anordnung vor dem Notare ist an dieselben Förmlichkeiten wie deren Aufnahme gebunden.

Wer seine letztwillige Anordnung nach §. 60 dem Notare übergeben hat, kann dieselbe in der Urschrift wieder zurückfordern, jedoch ist über eine solche Rückstellung ein Notariatsact aufzunehmen.

Sowohl der erfolgte Widerruf, als auch die geschehene Ausfolgung ist auf dem ursprünglichen Notariatsacte anzumerken. Auch ist in dem besonderen Verzeichnisse der noch lebenden Testatoren (§. 101) der bezügliche Name zu durchstreichen.

§. 64.

Ein Blinder kann vor dem Notare nur nach §. 59 letztwillig verfügen. Ein Tauber, Stummer oder Taubstummer kann seine von ihm selbst geschriebene und unterschriebene letztwillige Verfügung nach §. 60 zu den Notariatsacten übergeben; es müssen aber zur Giltigkeit dieses Uebergabsactes und ebenso, wenn er vor dem Notare nach §. 59 letztwillig verfügen will, immer zwei Personen beigezogen werden, welche sich mit ihm durch die Zeichensprache vollkommen verständigen können.

Die Beiziehung des zweiten Zeichendollmetsches kann nur unterbleiben wenn auch ein Zeuge die Zeichensprache vollkommen versteht.

§. 65.

Minderjährige, die das achtzehnte Jahr noch nicht zurückgelegt haben, können mit Beobachtung der im §. 569 des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches vorgeschriebenen Vorsichten vor dem Notare letztwillig verfügen.

3. Ertheilung authentischer Ausfertigungen.

§. 66.

So lange der Notar seine Acten selbst verwahrt, steht nur ihm das Recht zu, hievon authentische Ausfertigungen zu ertheilen. In wieferne hievon eine Ausnahme in dem Falle der Verzögerung oder der Substitution besteht, ist in den §§. 72 und 141 festgesetzt. Wenn in solchen Fällen ein anderer Notar eine authentische Ausfertigung ertheilt, so muss er in der-

otrzymane do tego polecenie. Jeżeli akt notaryalny przyjętym został przez dwóch notaryuszów, wówczas mocen jest tylko pierwszy z nich wydać autentyczny wyciąg (§. 40).

§. 67.

Notaryusz wydaje główne wyciągi tym osobom, dla których wydanie takowe już w samym akcie jest wyraźnie postanowionem.

§. 68.

Osobom, dla których wydanie wyciągów autentycznych, nie jest wyrażonem w akcie lub stronom interesowanym, które już poprzednio otrzymały wyciąg autentyczny, mogą być wydawane takież wyciągi, jedynie tylko za przyzwoleniem wszystkich stron interesowanych i spisaniem w tym przedmiocie aktu przez notaryusza, lub za poprzedniem sądowem poleceniem, a to pod karą zawieszenia w urzędzie. Przyzwolenie interesentów lub polecenie sądowe, winno być powołanem w klauzuli wydania tegoż autentycznego wyciągu.

§. 69.

Wyciągi autentyczne, zgadzać się powinny zupełnie z oryginałem, a to pod nieważnością. Winny być pisane tak, aby z łatwością czytane być mogły, — bez żadnych ustępów, co do części istotnych, bez skróceń, bez skrobania, poprawek i wpisań. Mogą jednak być pisane w tychże wyciągach wszelkie odmiany, sprostowania lub dodatki, które zaszły w oryginale, z zachowaniem wskazanych formalności, a to wprost w temże samem miejscu, do którego, wedle osnowy aktu należą, i bez wyrażenia, że są odmianami, sprostowaniami lub dodatkami.

Z wyciągami głównemi, zawsze wydawane być winny odpisy pełnomocnictw, jeżeliby jakie dołączone były, a nawet i odpisy reszty alegatów, jeżeli strona nie zrzeka się wydania tychże.

§. 70.

Każdy wyciąg autentyczny, winien być przez notaryusza poświadczonym, co do jego wierzytelności, a to przez stwierdzenie na końcu onego, że się zgadza zupełnie z oryginałem, w aktach jego znajdującym się; oprócz tego winien notaryusz nadmienić, czy wyciąg pisanym jest przez niego lub przez osobę trzecią, po nazwisku wymienić się mającą, tudzież że wyciąg ten jest autentycznym, winien dalej wyszczególnić osobę, dla której wydanym zostaje, a w końcu klauzuli tej zatwierdzenia i wydania, położyć datę i swój podpis. Wszystko to pod nieważnością w razie przeciwnym.

§. 71.

Notaryusz winien także zanotować na oryginale, w swych aktach znajdującym się, wydanie każdego wyciągu, a jeżeliby tego w braku miejsca na tymże akcie uczynić nie można, na arkuszu do tegoż aktu przyszytym, z wymienieniem osoby, której go wydał i dnia, w którym to wydanie nastąpiło.

§. 72.

Zwłoka bezzasadna w wydaniu autentycznych wyciągów, ulega karze porządkowej, a Izbie notaryuszów służy prawo na żądanie strony interesowanej, polecić innemu notaryuszowi wydanie wyciągów.

selben den erhaltenen Auftrag ausdrücklich anführen. Wurde ein Notariatsact unter Zuziehung zweier Notare aufgenommen, so ist nur der erste (§. 40) berechtiget, authentische Ausfertigungen zu ertheilen.

§. 67.

Der Notar ertheilt authentische Ausfertigungen denjenigen Personen, für welche eine solche in der Urkunde selbst ausdrücklich bestimmt ist.

§. 68.

Authentische Ausfertigungen an Personen, für welche die Ausfolgung nicht in der Urkunde selbst bestimmt wurde, oder an Interessenten, welche bereits eine authentische Ausfertigung erhalten haben, können nur über Zustimmung aller Interessenten, worüber der Notar einen eigenen Act aufnehmen muss, oder über gerichtlichen Auftrag ertheilt werden, bei Strafe der Suspension; die Zustimmung der Interessenten oder der gerichtliche Auftrag muss in der Ausfolgungsclausel einer solchen authentischen Ausfertigung angeführt werden.

§. 69.

Die authentischen Ausfertigungen müssen bei sonstiger Ungiltigkeit genau mit der Urschrift übereinstimmen, klar leserlich, ohne Zwischenräume in den wesentlichen Theilen, ohne Abkürzung, Radirung, Correctur oder Einschiebung geschrieben seyn; doch dürfen darin die in der Urschrift mit den gehörigen Förmlichkeiten vorkommenden Abänderungen, Berichtigungen oder Zusätze, ohne sie als solche anzuführen, unmittelbar an der Stelle geschrieben werden, wohin sie nach dem Sinne des Contextes gehören.

Mit der authentischen Ausfertigung sind jedesmal die Abschriften der etwa beigelegten Vollmachten und wenn die Partei nicht darauf verzichtet, auch die Abschriften der übrigen Beilagen zu ertheilen.

§. 70.

Jede authentische Ausfertigung muss von dem Notare beglaubiget seyn, indem er zu Ende derselben bestätiget, dass er sie der in seinen Acten befindlichen Urschrift vollkommen gleichlautend befunden habe; auch bemerkt der Notar, ob die Ausfertigung von seiner oder der Hand einer dritten zu benennenden Person geschrieben sei, fügt bei, dass sie eine authentische sei, führt die Person an, an welche er sie ausfolgt, setzt am Ende dieser Bestätigungs- und Ausfolgungsclausel das Datum und unterfertiget sie. Alles bei sonstiger Ungiltigkeit.

§. 71.

Der Notar hat auf der in seinen Acten befindlichen Urschrift und bei Ermangelung des Raumes auf einem ihr anzuheftenden Bogen die Ertheilung jeder Ausfertigung mit Bezeichnung der Person, an welche er sie ertheilt hat, und des Tages, an welchem diess geschehen ist, anzumerken.

§. 72.

Eine unbegründete Verzögerung in Ertheilung authentischer Ausfertigungen wird mit einer Ordnungsstrafe geahndet und die Notariatskammer ist berechtiget, auf Verlangen des Betheiligten einen anderen Notar zur Ausfertigung abzuordnen.

Rozdział dziewiąty.

O potwierdzeniach notaryalnych.

§. 73.

Jeżeli nie idzie o spisanie dokumentu, lecz jedynie o poświadczenie, przez które prawdziwość podpisu, data dokumentu, rzetelność odpisu lub tłumaczenia, albo życie jakiej osoby stwierdzonem zostaje, wówczas pod nieważnością tegoż poświadczenia następne przepisy zachować należy.

a) Legalizacya.

§. 74.

Pzzez legalizacyę poświadcza notaryusz prawdziwość podpisu na dokumencie, nie przez niego sporządzonym, stwierdzając, że strona w jego obecności i w obecności dwóch świadków, z nazwiska wymienionych. albo sama dokument własnoręcznie podpisała, albo też podpis, na tymże dokumencie znajdujący się, za swój własny uznała. Strona winna być znaną z osoby notaryuszowi i jednemu ze świadków, a jeżeli jej notaryusz nie zna, obudwom świadkom o czem w klauzuli legalizacyjnej wzmianka uczynioną być winna. Legalizacyę zapisać należy na samym dokumencie, wyrazić datą, zaopatrzyć podpisem notaryusza i jego pieczęcią. Sporządzenie protokołu legalizacyjnego nie jest potrzebne, jednakże legalizacye wniesione być winny do reportoryum i takowe wniesienie tak przez stronę, jak jej świadków podpisane być ma. Jeżeli jeden z obudwóch świadków pisać nie umie, może notaryusz jego imię podpisać z wyrażeniem miejsca mieszkania świadka.

§. 75.

Podpis notaryusza, winien być stwierdzonym przez przełożonego Izby notaryuszów, a tegoż przez prezydenta sądu krajowego wyższego, jeżeli tego zachodzi potrzeba.

b) Widymowanie.

§. 76.

Notaryusz oświadcza na żądanie stron, że odpis okazanego mu dokumentu jest rzetelnym, t. j. że się z nim zgadza dosłownie, a to przez położenie swego podpisu i przyłożenie pieczęci. W klauzuli widymacyjnej, należy wyrazić, czyli okazany dokument jest oryginałem, czy też odpisem.

c) Poświadczenie daty,

§. 77.

Jeżeli notaryuszowi okazanym jest dokument prywatny, przez niego wcale nie sporządzony, aby datę jego potwierdził, wówczas stwierdza na tymże dokumencie rok, miesiąc, dzień i godzinę, w której mu okazanym został, z wymienieniem nawiska osoby okaziciela i dwóch świadków przybrać się mających, opatrzyć takowe stwierdzenie liczbą bieżącą swego rejestru, w którym ją natychmiast zapisuje, i kładzie swój podpis przy wyciśnięciu pieczęci.

Neuntes Hauptstück.

Notariatsbeurkundungen.

§. 73.

Wenn es sich nicht um Aufnahme einer Urkunde, sondern nur um eine Beurkundung handelt, wodurch die Echtheit einer Unterschrift, das Datum einer Urkunde, die Richtigkeit einer Abschrift oder Uebersetzung, oder das Leben einer Person bestätiget wird, sind folgende Vorschriften bei sonstiger Ungiltigkeit der Beurkundung zu beobachten.

a) *Legalisirung.*

§. 74.

Durch die Legalisirung bezeugt der Notar die Echtheit der Unterschrift auf einer nicht vor ihm errichteten Urkunde, indem er bestätiget, dass die Partei in seiner und zweier genannten Zeugen Gegenwart entweder die Urkunde eigenhändig unterfertiget, oder die bereits darauf befindliche Unterschrift als die ihrige anerkannt habe. Die Partei muss dem Notare und einem Zeugen, und wenn sie der Notar nicht kennt, beiden Zeugen persönlich bekannt seyn, und dieses ist in der Legalisirungsclausel zu bemerken. Die Legalisirung wird auf die Urkunde selbst geschrieben, datirt, vom Notare unterfertiget und mit seinem Siegel versehen. Ein Legalisirungsprotokoll ist nicht aufzunehmen, wohl aber müssen die Legalisirungen in das Repertorium eingetragen werden, und diese Eintragung ist sowohl von der Partei, als auch von den Zeugen zu unterfertigen. Wenn einer der beiden Zeugen des Schreibens unkundig ist, kann der Notar dessen Namen unter Angabe des Wohnortes unterzeichnen.

§. 75.

Die Unterschrift des Notares wird, wo es erforderlich ist, vom Vorstande der Notariatskammer und die des Letzteren von dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes bestätiget.

b) *Vidimirung.*

§. 76.

Der Notar bestätiget auf Verlangen der Parteien unter Beifügung seiner Unterschrift und seines Siegels, dass eine Abschrift der ihm vorgewiesenen Urkunde richtig, d. h. mit dieser wörtlich gleichlautend sei. In der Vidimirungsclausel ist anzugeben, ob die Urkunde ein Original oder eine Abschrift sei.

c) *Bestätigung des Datums.*

§. 77.

Wird einem Notare eine bereits ohne seine Mitwirkung errichtete Privaturkunde zur Bestätigung des Datums vorgewiesen, so bestätiget er auf derselben Jahr, Monat, Tag und Stunde der Vorweisung, mit Benennung der Person des Vorweisers und der beiden beizuziehenden Zeugen, versieht diese Bestätigung mit der laufenden Zahl seines Registers, in welches er sie sogleich einträgt, und fügt ihr seine Unterschrift nebst Siegelabdruck bei.

d) Potwierdzenie przekładów.

§. 78.

Notaryusz uznany za zdolnego do sporządzania aktów w języku obcym, mocen jest także poświadczać zgodność tłumaczeń w tymże lub z tegoż języka uskutecznionych.

Poopisuje potwierdzenie przy wyciśnięciu pieczęci.

e) Poświadczenie życia.

§. 79.

Notaryusz mocen jest także wydawać świadectwa co do życia, lecz strona musi być znaną jemu i jednemu świadkowi, lub tożsamość tejże osoby, winna być stwierdzoną przez dwóch znanych mu świadków. W tym celu winna jest osoba stawić się przed notaryuszem w obecności dwóch świadków. Świadectwo co do życia, podpisuje notaryusz i opatruje go pieczęcią. W tym świadectwle uczynić należy wyraźną wzmiankę, że się strona stawiła osobiście. Takowe świadectwa w ten sam sposób jak legalizacye, należy wciągać do repertoryum.

§. 80.

Notaryusz, któryby, nawet przez niedbalstwo tylko, nierzetelności w poświadczeniu dopuścił się, ulega karze porządkowej, a wedle okoliczności, karze dyscyplinarnej.

Nierzetelność zamierzona, pociąga za sobą suspenzyę lub złożenie z urzędu.

Jeżeli przy nierzetelności jakiego tłumaczenia, przez notaryusza stwierdzonego lub ułożonego, lub jakiego wyciągu w języku obcym, okazuje się, że takowa wynika tylko z widocznego braku dostatecznej znajomości języka, wówczas notaryusz kwalifikacyi do urzędowych działań w tymże języku pozbawionym być winien.

Rozdział dziesiąty.

Przyjmowanie obcych dokumentów przez notaryusza do zachowania tychże.

§. 81.

Notaryusze mają prawo przyjmować do przechowania dokumenta wszelkiego rodzaju, a zatem i rozporządzenia ostatniej woli, które im oddane zostają.

Rozporządzenie ostatniej woli, oddane notaryuszowi tylko w okładce lub pod pieczęcią i w ogólności u niego tylko złożone, nie ma mocy aktu notaryalnego, równie jak każdy inny dokument, który mu jedynie do zachowania oddanym został.

§. 82.

Notaryusz winien sporządzić akt notaryalny co do takowego złożenia, i składającemu wydać na jego żądanie albo wyciąg autentyczny tego aktu, albo wierzytelny odpis dokumentu złożonego z potwierdzeniem złożenia, albo tylko potwierdzenie odebrania.

§. 83.

Rozporządzenie ostatniej woli lub inny dokument notaryuszowi, jedynie do zachowania oddany, jeżeli nie zachodzi potrzeba odczytania samego dokumentu, może

d) *Bestätigung von Uebersetzungen.*

§. 78.

Der für Acte in einer fremden Sprache fähig erklärte Notar ist auch berufen, die Richtigkeit von Uebersetzungen in diese Sprache oder aus derselben zu bestätigen.

Er unterfertiget die Bestätigung unter Beidrückung seines Siegels.

e) *Lebenszeugnisse.*

§. 79.

Der Notar ist berufen, Lebenszeugnisse auszustellen, jedoch muss ihm und einem Zeugen die Partei bekannt seyn oder ihre Identität von zwei ihm bekannten Zeugen bestätiget werden. Zu diesem Zwecke muss die Person in Gegenwart von zwei Zeugen vor ihm erscheinen. Das Lebenszeugniss wird von dem Notare unterzeichnet, und mit dem Siegel versehen. In dem Zeugnisse muss ausdrücklich bemerkt seyn, dass die Partei persönlich erschienen ist. Diese Zeugnisse sind in das Repertorium auf dieselbe Art, wie die Legalisirungen, einzutragen.

§. 80.

Gegen einen Notar, welcher, wenn auch nur aus Fahrlässigkeit, eine unrichtige Beurkundung vorgenommen hat, wird eine Ordnungsstrafe und nach Umständen eine Disciplinarstrafe verhängt.

Eine absichtliche Unrichtigkeit zieht die Strafe der Suspension oder Amtsentsetzung nach sich.

Wenn sich bei der Unrichtigkeit einer vom Notare bestätigten oder verfassten Uebersetzung oder bei einer Ausfertigung in fremder Sprache herausstellt, dass dieselbe nur auf offenbaren Mangel genügender Sprachkenntniss beruhet, so ist ihm die Befähigung zur Amtshandlung in dieser Sprache zu entziehen.

Zehntes Hauptstück.

Uebernahme fremder Urkunden in Verwahrung eines Notares.

§. 81.

Die Notare sind berechtiget, Urkunden aller Art, daher auch letztwillige Anordnungen, welche ihnen übergeben werden, in amtliche Verwahrung zu übernehmen.

Eine dem Notare bloss in einem Umschlage oder versiegelt übergebene und überhaupt bei demselben nur hinterlegte letztwillige Anordnung hat ebenso wenig, als eine andere lediglich zur Aufbewahrung übergebene Urkunde die Kraft einer Notariatsurkunde.

§. 82.

Der Notar muss über das Hinterlegungsgeschäft einen Notariatsact aufnehmen, und dem Hinterleger nach seinem Verlangen entweder eine authentische Ausfertigung dieses Actes oder eine beglaubigte Abschrift der hinterlegten Urkunde mit der Hinterlegungsbestätigung oder eine blosse Empfangsbestätigung ausfolgen.

§. 83.

Eine lediglich zur Aufbewahrung dem Notare übergebene letztwillige Anordnung oder andere Urkunde kann, insoferne die Nothwendigkeit die Urkunde selbst vorzulesen nicht

być zawsze napisanym w jakimkolwiek bądź języku. Akt notaryalny co do złożenia takowego sporządzony, ulega przepisom wskazanym co do przedsiębrania aktów notaryalnych.

§. 84.

We wszelkich przypadkach może składający za przybraniem dwóch świadków, na powrót odebrać dokument oddany do zachowania, który to odbiór na akcie złożenia potwierdzić winien. Składający, który dokument jedynie do zachowania oddał, może oznaczyć osobę, na której żądanie wydany być ma. Jeżeli dokument tejże osobie wydanym zostaje, winien być co do tego sporządzony akt wydania, z przybraniem dwóch świadków co do tożsamości osoby, i takową czynność na akcie złożenia zanotować należy.

Rozdział jedenasty.

Postępowanie z aktami zachować się mającemi, utrzymywanie wykazów i pieczęci.

§. 85.

Notaryusz winien zachowywać starannie tak swoje własne, jako też i akta przez strony u niego składane i przydzielone mu od Izby notaryuszów, a to wedle porządku liczby bieżącej interesów.

§. 86.

Jeżeli akt przyjętym jest przez dwóch notaryuszów, wówczas zachowuje pierwszy z nich oryginał (§. 40), drugi zaś wyciąg autentyczny, opatrzony podpisami i pieczęciami obudwóch notaryuszów.

Jeżeli złożonem zostaje do rąk dwóch notaryuszów rozporządzenie ostatniej woli, lub inny jaki dokument, wówczas otrzymuje pierwszy notaryusz sam dokument, drugi zaś wierzytelny odpis aktu złożenia takowego, poświadczony przez obudwóch notaryuszów.

§. 87.

Akta notaryusza, przeniesionego na inne miejsce, lub gdy jego działalność urzędowa ustaje, winny być zachowane w archiwum notaryatu, jeżeli nie zachodzą wyjątki w §. 144 i 145 wymienione.

§. 88.

Notaryusz winien dozwolić przejrzenia znajdujących się w jego zachowaniu oryginałów i udzielać wierzytelnych odpisów tak stronom, jako i następcom w ich prawach, zastępcom i pełnomocnikom prawnie ustanowionym, bez żadnego ograniczenia, innym zaś osobom jedynie za przyzwoleniem interesentów lub zezwoleniem prezydenta sądu krajowego, jeżeli wykażą, że mają udział prawny w tym przedmiocie. Notaryusz jest ściśle obowiązanym zachować w tajemnicy akta i milczenie w tym względzie.

§. 89.

Wydawanie wyciągów lub odpisów testamentowych albo kodycylów, dopóki testator żyje, nie może, oprócz niego, dla nikogo innego nastąpić, a to pod karą suspenzyi.

W wydawaniu innym osobom wyciągów lub odpisów rozporządzeń ostatniej woli, winien wyrazić notaryusz, że testator już umarł, lub za umarłego jest uznanym.

eintritt, in was immer für einer Sprache geschrieben seyn. Der über die Hinterlegung aufgenommene Notariatsact unterliegt den über die Aufnahme von Notariatsacten gegebenen Vorschriften.

§. 84.

In allen Fällen kann der Hinterleger unter Beiziehung zweier Zeugen die bloss zur Verwahrung hinterlegte Urkunde wieder zurücknehmen und hat diesen Rückempfang auf dem Hinterlegungsacte zu bestätigen. Der Hinterleger kann, wenn er die Urkunde bloss zur Verwahrung hinterlegt, eine Person bestimmen, an welche sie auf ihr Verlangen ausgefolgt werden soll. Wird die Urkunde an diese bestimmte Person ausgefolgt, so muss darüber unter Beiziehung zweier Identitätszeugen ein Ausfolgungsact aufgenommen und auf dem Hinterlegungsacte dieser Vorgang bemerkt werden.

Eilftes Hauptstück.

Behandlung der aufzubewahrenden Acten, Führung der Verzeichnisse und der Siegel.

§. 85.

Der Notar muss sowohl die eigenen, als auch die von den Parteien bei ihm hinterlegten, und die von der Notariatskammer zugewiesenen Acten nach der laufenden Geschäftszahl geordnet sorgfältig verwahren.

§. 86.

Wenn ein Act von zwei Notaren aufgenommen wird, so verwahrt der erste Notar (§. 40) die Urschrift; der andere aber eine mit den Unterschriften und den Siegeln beider Notare versehene authentische Ausfertigung.

Wird eine letztwillige Anordnung oder eine andere Urkunde zu Handen zweier Notare hinterlegt, so erhält der erste Notar die Urkunde selbst und der zweite eine von beiden beglaubigte Abschrift des Hinterlegungsactes.

§. 87.

Die Acten eines Notares, welcher an eine andere Stelle übersetzt worden ist, oder dessen Amtswirksamkeit aufgehört hat, sind, wenn nicht die in den §§. 144 und 145 angeführten Ausnahmen eintreten, in dem Notariatsarchive aufzubewahren.

§. 88.

Der Notar gestattet die Einsicht in die bei ihm aufbehaltenen Urschriften und ertheilt beglaubigte Abschriften von denselben den Parteien, ihren Rechtsnachfolgern, gesetzlichen Vertretern und Bevollmächtigten ohne Beschränkung, anderen Personen hingegen mit Zustimmung der Interessenten oder mit Bewilligung des Landesgerichts-Präsidenten, wenn sie nachweisen, ein berechtigtes Interesse an der Sache zu haben. Ausserdem ist dem Notare sowohl Geheimhaltung der Acten, als auch Verschwiegenheit zur strengen Pflicht gemacht.

§. 89.

Ausfertigungen oder Abschriften von Testamenten oder Codicillen dürfen, so lange der Erblasser lebt, bei Strafe der Suspension nur an ihn erfolgt werden.

Auf Ausfertigungen oder Abschriften von letztwilligen Anordnungen an andere Personen muss der Notar ausdrücken: dass der Erblasser bereits gestorben oder für todt erklärt worden ist.

§. 90.

Przy wydawaniu odpisów wierzytelnych zachowane być winny przepisy, wskazane dla notaryuszów co do autentycznych wyciągów. Notaryusz jednak, winien to wyraźnie dołożyć, że są jedynie odpisami wierzytelnemi. Jeżeli odpis wydanym zostaje z polecenia prezesa (§. 88), należy w klauzuli stwierdzającej zanotować datę i liczbę tej czynności, z odwołaniem się do tegoż polecenia.

§. 91.

Notaryusz winien na oryginale w aktach swych znajdującym się, a w braku miejsca, na arkuszu przyszyć się mającym, zanotować wydanie każdego odpisu, z wyrażeniem osoby, której go wydaje, oraz dnia, w którym się to stało.

§. 92.

Jeżeli tylko wyimek, t. j. wypis pewnych pojedynczych ustępów jakiego aktu notaryalnego lub poświadczenie o jego byciu żądanym zostaje, wówczas winien notaryusz tenże wypis co do ustępów w akcie znajdujących się, stwierdzić w taki sam sposób, jak odpis aktu, i wydać świadectwo z sumienną dokładnością.

§. 93.

Jeżeli akt od dwóch notaryuszów został przyjętym, wówczas może także drugi notaryusz wydawać odpisy i wyimki oddanego mu autentycznego wyciągu, z obowiązkiem poświadczenia ich wierzytelności, może także wydawać i świadectwa.

§. 94.

Zwłoka nieuzasadniona w udzielaniu odpisów, wyimków i świadectw, ulega karze wedle §. 72, a Izba notaryuszów może na żądanie strony interesowanej przeznaczyć innego notaryusza do wydania takowych.

§. 95.

Oryginał nie może być wydanym przez notaryusza, oprócz przypadków w niniejszej ordynacyi notaryatu wyraźnie przewidzianych, nikomu innemu jak tylko sądowi za poleceniem sądowem, lub Izbie notaryuszów, na drodze dyscyplinarnej.

Notaryusz winien w razie takowego polecenia, wypis autentyczny z oryginału, wydać się mającego, którego zupełna zgodność tak przez niego, jakoteż i przez sąd lub Izbę notaryuszów, podpisem i przyłożeniem pieczęci urzędowej stwierdzoną być winna, zachować w tem samem miejscu, w którem znajdował się oryginał i wypis takowej zatrzymać nawet po zwróceniu oryginału, jeżeli tego sąd lub Izba wyraźnie nie zabroniła, z dołożeniem odpowiedniej na to uwagi.

§. 96.

Skoro tylko notaryusz otrzymuje wiadomość o zgonie osoby, której rozporządzenie ostatniej woli w aktach jego znajduje się, winien, nie czekając na polecenie, złożyć toż rozporządzenie w oryginale temu sądowi, w którego obrębie ma siedlisko swego urzędu, a jeżeli w temże samem miejscu jest także sąd, do którego należy pertraktacya, wówczas winien go temuż sądowi natychmiast oddać. W sądzie sporządzonym zostaje niezwłocznie protokół co do stanu pieczęci, jeżeli się jakie znajdują, i co do odpieczę-

§. 90.

Bei Ertheilung beglaubigter Abschriften sind dieselben Vorschriften zu beobachten, welche den Notaren hinsichtlich der authentischen Ausfertigungen vorgezeichnet sind. Denselben ist jedoch ausdrücklich beizusetzen, dass sie nur beglaubigte Abschriften seien.

Wird die Abschrift über Bewilligung des Präsidenten (§. 88) ertheilt, so muss diess in der Bestätigungsclausel durch Beziehung der Bewilligung mit Datum und Geschäftszahl bemerkt werden.

§. 91.

Der Notar hat auf der in seinen Acten befindlichen Urschrift und bei Ermangelung des Raumes auf einem ihr anzuheftenden Bogen die Ertheilung jeder Abschrift mit Bezeichnung der Person, an welche er sie ertheilt hat, und des Tages, an welchem diess geschehen ist, anzumerken.

§. 92.

Wenn nur ein Auszug, d. i. nur die Abschrift bestimmter einzelner Stellen aus einem Notariatsacte oder ein Zeugniss über das Dasein desselben verlangt wird, so muss der Notar den Auszug bezüglich der darin aufgenommenen Stellen auf gleiche Art, wie die Abschrift bestätigen, und das Zeugniss mit gewissenhafter Genauigkeit ausstellen.

§. 93.

Ist ein Act von zwei Notaren aufgenommen worden, so kann der zweite Notar von der ihm übergebenen authentischen Ausfertigung ebenfalls, jedoch nur beglaubigte Abschriften und Auszüge, sowie auch Zeugnisse ertheilen.

§. 94.

Eine unbegründete Verzögerung in Ertheilung von Abschriften, Auszügen oder Zeugnissen wird nach §. 72 geahndet und die Notariatskammer kann auf Verlangen des Betheiligten einen anderen Notar zur Ausfolgung abordnen.

§. 95.

Eine Urschrift darf von dem Notare ausser den in dieser Notariats-Ordnung ausdrücklich vorgesehenen Fällen nur über gerichtlichen Auftrag an das Gericht oder im Disciplinarwege an die Notariatskammer ausgefolgt werden.

Der Notar muss im Falle eines solchen Auftrages von der auszufolgenden Urschrift eine authentische Ausfertigung, deren genaue Uebereinstimmung sowohl von ihm, als auch von dem Gerichte oder der Notariatskammer durch Unterschrift und Beidrückung des Amtssiegels bestätiget wird, an dem Platze der ausgefolgten Urschrift verwahren, und auch nach dessen Zurückgelangen aufbehalten. Es dürfen davon bis zum Zurückgelangen der Urschrift, wenn das Gericht oder die Kammer es nicht ausdrücklich zu untersagen fand, Abschriften mit entsprechender Bemerkung ertheilt werden.

§. 96.

Sobald der Notar in Kenntniss des Todes einer Person kommt, deren letztwillige Anordnung sich in seinen Acten befindet, so hat er, ohne erst einen Auftrag abzuwarten, die letztwillige Anordnung in der Urschrift dem Gerichte, in dessen Sprengel er seinen Amtssitz hat und falls sich das Abhandlungsgericht daselbst befindet, sogleich diesem zu übergeben. Bei dem Gerichte wird unverzüglich in Gegenwart des Notares das Protokoll über den Zu-

towania, a to w obecności notaryusza. Wyciąg autentyczny winien być wydany albo sądowi, jeżeli ten potrzebę zatrzymania oryginału uznaje, albo notaryuszowi, a to natychmiast.

Po uczynionem użyciu urzędowem, winien sąd nazad zwrócić oryginał notaryuszowi.

Jeżeli władza pertraktacyjna nie znajduje się w okręgu notaryusza, a przeto odjęcie pieczęci i sporządzenie protokołu w tymże przedmiocie odbywa się w sądzie tego miejsca, w którym notaryusz ma siedlisko swoje, wówczas winien tenże sąd wyciąg autentyczny, odesłać się mający, podpisać i takowy natychmiast sądowi pertraktacyjnemu przesłać.

Jeżeli rozporządzenie ostatniej woli przyjętem zostaje przez dwóch notaryuszów, lub składa się do rąk dwóch notaryuszów, wówczas winien pierwszy notaryusz postąpić wedle powyższego przepisu. Drugi zaś obowiązanym jest, zaraz po otrzymanej wiadomości o śmierci testatora, donieść władzy pertraktacyjnej o istnieniu takowego rozporządzenia.

§. 97.

Każdy notaryusz winien prowadzić wykaz chronologiczny w nieprzerwanej kolei liczb, do którego to wykazu, każdy akt przez niego przyjęty, natychmiast zaciągnionym być ma.

§. 98.

Repertoryum składa się z sześciu rubryk, obejmować mających:

1. Liczbę czynności notaryusza, która przez cały przeciąg czasu jego działalności urzędowej, w tem samem miejscu, albo okręgu, nieprzerwanie prowadzoną być winna;
2. datę, to jest dzień, miesiąc i rok aktu;
3. imię i nazwisko, stan i zamieszkanie stron;
4. gatunek interesu;
5. przedmiot umowy lub interesu z wyrażeniem ilości szacunkowej, jeżeli takowa jest oznaczona w akcie;
6. uwagi, jeżeli jakie poczynione być mogą i mianowicie przy legalizacyach i świadectwach życia, podpisy osób wedle §§. 74 i 79.

§. 99.

Repertoryum należy prowadzić jasno, bez skrobania i w taki sposób, aby między jedną czynności liczbą a drugą, nie znajdowało się żadne miejsce próżne na wiersz cały.

Notaryusz winien podpisać każdę stronicę, gdy tylko jest zupełnie zapisaną i wycisnąć pieczęć swoję na karcie pierwszej i ostatniej.

§. 100.

Repertoryum złożone z 25—50 lub 100 kart, stosownie do żądania, winno być parafowanem i udzielonem od archiwum notaryalnego, każdemu notaryuszowi, a to na jego koszt. Notaryusz zaś nie może używać innego, a nawet ani nowego od archiwum otrzymanego, dopóki dawne zupełnie zapisanem i należycie podpisanem nie będzie. Dyrektor archiwu winien podpisać ostatnią kartę i przyłożyć pieczęć urzędową, z wyrażeniem ilości kart, winien zanotować liczbę tychże i czas, w którym wydane zostały.

stand der allenfalls angebrachten Siegel und über die Entsiegelung aufgenommen wird. Eine authentische Ausfertigung ist entweder dem Gerichte, oder, wenn dieses die Urschrift zu behalten findet, dem Notare sogleich auszufolgen.

Nach gemachtem Amtsgebrauche ist die Urschrift von dem Gerichte wieder an den Notar zurück zu leiten.

Wenn die Abhandlungsbehörde nicht im Bezirke des Notares ist, und daher die Entsiegelung mit Aufnahme des Protokolles darüber bei dem Gerichte des Ortes, wo der Notar seinen Amtssitz hat, geschieht, hat letzteres die einzusendende authentische Ausfertigung zu unterzeichnen und sofort an das Abhandlungsgericht zu übermitteln.

Ist eine letztwillige Anordnung von zwei Notaren aufgenommen, oder zu Handen zweier Notare hinterlegt worden, so hat der erste Notar sich nach der obigen Vorschrift zu benehmen. Der zweite dagegen ist verpflichtet, gleich nach erlangter Kenntniss von dem Tode des Testators die Anzeige von dem Bestande einer solchen Anordnung an die Abhandlungsbehörde zu erstatten.

§. 97.

Jeder Notar führt ein chronologisches Verzeichniss mit ununterbrochener Zahlenreihe, in welches er jeden von ihm aufgenommenen Act sogleich einzutragen hat.

§. 98.

Das Repertorium enthält sechs Rubriken, und zwar:

1. *für die Geschäftszahl des Notares, welche durch die ganze Zeit seiner Amtswirksamkeit in demselben Orte oder Bezirke ununterbrochen fortgeführt wird;*
2. *für das Datum, d. i. Tag, Monat und Jahr des Actes;*
3. *für den Vor- und Zunamen, Stand und Wohnort der Parteien;*
4. *für die Eigenschaft des Geschäftes;*
5. *für das Vertrags- oder Geschäftsobject mit Angabe des Werthbetrages, wenn er in dem Acte bestimmt ist,*
6. *für allfällige Anmerkungen, insbesondere bei Legalisirungen und Lebenszeugnissen für die Unterschriften (§§. 74 und 79).*

§. 99.

Das Repertorium muss deutlich ohne Radirung und so geführt werden, dass von einer Geschäftszahl zur anderen kein Raum für eine ganze Zeile leer bleibt.

Der Notar unterschreibt jede einzelne Seite, sobald sie voll geschrieben ist, und drückt auf dem ersten und letzten Blatte sein Siegel bei.

§. 100.

Das Repertorium wird, parafirt in der verlangten Zahl von 25, 50 oder 100 Blättern, jedem Notare auf seine Kosten von dem Notariatsarchive beigestellt, und der Notar darf sich keines anderen Repertoriums bedienen, auch das vom Archive erhaltene neue Repertorium erst benützen, wenn das alte vollgeschrieben und gehörig gefertiget ist. Der Director des Archives unterfertiget unter Angabe der Blätterzahl das letzte Blatt und fügt das Archivs-Siegel bei, auch hält er eine Vormerkung über die Zahl der Blätter und über die Zeit, wann sie ausgefolgt wurden.

§. 101.

Oprócz reportoryum, winien każdy notaryusz utrzymywać następne jeszcze wykazy:

1. Wykaz alfabetyczny imion wszystkich osób, których dotyczą należące do repertoryum akta, przez niego przyjęte lub ułożone, w którym to wykazie należy obok imienia strony, wyrazić numera wszelkich czynności, do tychże osób odnoszących się, a to końcem wynalezienia aktu.

2. Wykaz szczególny imion wszystkich osób, których rozporządzenia ostatniej woli przez niego przyjętemi lub u niego złożonemi zostały, a to równie z wyrażeniem numerów tych czynności.

Po śmierci tychże osób, winien w owym szczególnym wykazie uwidocznić, że osoba już zmarła.

3. W jego kancelaryi winien być przybitym wykaz wszystkich osób pod kuratelą, opieką lub przedłużoną władzą ojcowską zostających, w miejscu lub okręgu, w którym urzęduje; wykaz takowy winien mu sąd oddać zaraz przy objęciu urzędu, a to w celu dalszej kontynuacyi, winien mu udzielić wiadomość o każdym przypadku owej kurateli, opieki, lub przedłużenia władzy ojcowskiej.

§. 102.

W pierwszych dziesięciu dniach każdego kwartału, wedle roku słonecznego, winien każdy notaryusz złożyć w archiwum właściwem dokładny i uwierzytelniony przez niego odpis repertoryum, lub doniesienie uczynić, iż żadna czynność nie zaszła, a nawet samo repertoryum złoży się, jeżeli jest zupełnie już zapisanem.

Przełożony nad archiwum, winien go sprawdzić, Izbie notaryuszów, jeżeli jakie spostrzega błędy, stosowne przedstawić wnioski, a zarazem starać się o to, aby repertoryum oryginalne, jak najrychlej było zwrócone.

§. 103.

Notaryusz winien zachować pieczęć swą pod szczególnem zamknięciem. W przypadku zatracenia tejże, winien o tem zawiadomić niezwłocznie Izbę notaryuszów, która poleca przełożonemu nad archiwum wydanie notaryuszowi innej pieczęci na jego koszt sprawionej, od zatraconej odróżnić się mającej.

Jeżeli pieczęć zatracona wynajduje się, nie może jej notaryusz używać, lecz winien ją oddać do archiwum.

§. 104.

Jeżeli notaryusz urzędować przestaje, należy pieczęć oddać natychmiast do archiwum notaryalnego, przełożony zaś winien ją zrobić niezdatną do użycia przez nacięcie któreby jednak rozpoznaniu pieczęci nie przeszkadzało.

§. 105.

Jeżeli notaryusz przeniesionym zostaje, wówczas winien przy otrzymsniu nowej pieczęci, oddać dawną.

§. 106.

Niezachowanie przepisów w tym rozdziale wymienionych, w przypadkach, w których co innego postanowionem nie jest, ulega karom porządkowym, a wedle okoliczności karom dyscyplinarnym pieniężnym.

§. 101.

Ausser dem Repertorium führt jeder Notar noch folgende Verzeichnisse:

1. Ein alphabetisches Verzeichniss der Namen aller Personen, welche die von ihm aufgenommenen oder verfassten in das Repertorium gehörigen Acte betreffen, und worin bei dem Namen der Partei zum Behufe der Auffindung des Actes alle sie betreffenden Geschäftszahlen des Repertoriums angeführt werden.

2. Ein besonderes Namensverzeichniss aller Personen, deren letztwillige Verfügungen von ihm aufgenommen oder bei ihm hinterlegt worden sind, ebenfalls mit Beifügung der Geschäftszahlen.

Nach dem Tode dieser Personen hat er in diesem besonderen Verzeichnisse den Todfall ersichtlich zu machen.

3. Ein in seiner Kanzlei stets angeheftetes Verzeichniss aller in dem Orte oder Bezirke, für welchen er bestellt ist, unter Curatel, Vormundschaft oder verlängerter väterlicher Gewalt befindlichen Personen; dieses Verzeichniss muss ihm das Gericht gleich bei seinem Amtsantritte übergeben und zum Zwecke der Fortsetzung desselben, jeden Fall einer neuen Curatel, Vormundschaft oder Verlängerung der väterlichen Gewalt mittheilen.

§. 102.

Innerhalb der ersten zehn Tage eines jeden Vierteljahres nach dem Solarjahre gerechnet, überreicht der Notar beim bezüglichen Archive eine genaue von ihm beglaubigte Abschrift des Repertoriums oder die Fehlanzeige, und wenn das Repertorium voll geschrieben ist, dieses selbst.

Der Archivs-Vorstand hat es zu prüfen, bei bemerkten Mängeln die geeigneten Anträge an die Notariatskammer zu stellen und für die schleunigste Zurückstellung des Original-Repertoriums zu sorgen.

§. 103.

Der Notar muss sein Siegel unter besonderer Sperre verwahren. Im Falle des Verlustes muss er sogleich die Anzeige an die Notariatskammer machen, welche ihm durch den Archivs-Vorstand ein anderes von dem verlorenen unterscheidbares Siegel auf seine Kosten anfertigen lässt.

Wird jenes wieder gefunden, so darf er sich desselben nicht bedienen, sondern muss es an das Archiv abliefern.

§. 104.

Das Siegel muss, wenn die Amtswirksamkeit eines Notares aufgehört hat, sogleich an das Notariatsarchiv eingeliefert werden, wornach es der Vorstand durch einen Einschnitt, der das Erkennen nicht hindert, unbrauchbar machen lässt.

§. 105.

Wird ein Notar übersetzt, so muss sein altes Siegel eingeliefert, und ein neues ausgefertiget werden.

§. 106.

Die Nichtbeachtung der in diesem Hauptstücke gegebenen Vorschriften ist in den Fällen, in welchen nicht etwas anderes vorgeschrieben ist, durch Ordnungsstrafen nach Umständen durch Disciplinargeldstrafen zu ahnden.

Rozdział dwunasty.

O należytościach notaryalnych.

§. 107.

Notaryusze pobierają za swe urzędowe czynności, należytości wedle załączonej taryfy.

Wykraczający przeciw taryfie, podpadają karze pieniężnej, wynoszącej w dwójnasób to, co powzięli nad należytość.

Oprócz tego, winien stronie zwrócić nadwyżkę nadebraną.

§. 108.

Umowy o wyższe zapłaty, są nieważne i pociągają za sobą karę zasuspendowania notaryusza.

Notaryusz może wprawdzie przestać na mniejszej ilości, jeżeli jaka czynność wymaga mniejszego nad zwykły, trudu i czasu, lub jeżeli z chodzi wzgląd szczególny dla osoby; może nawet zrzec się zupełnie swej należytości, lecz nie może zawierać poprzednio żadnego układu nawet o obliczenie mniejszej zapłaty, a to pod karą pieniężną.

§. 109.

Za należytość, odpowiadają solidarnie wszyscy żądający aktu, zamawiający takowy, lub występujący jako strony przy jego przyjęciu.

§. 110.

Notaryuszowi służy prawo żądania swej należytości i stęplów przez stronę niedostarczonych, a to natychmiast po sporządzeniu aktu. Notaryuszowi zapłacić się ma natychmiast należytość jego, nawet i w tym przypadku, jeżeliby akt rozpoczęty nie doszedł do skutku, bez przewinienia w tem z jego strony. Wyciągi autentyczne, odpisy wierzytelne, wyimki i świadectwa, obowiązany jest wydać notaryusz, dopiero po zapłaceniu jego należytości.

§. 111.

W przypadku spółdziałania dwóch notaryuszów, otrzymuje drugi nagrodę za czynność i poświęcenie czasu, należytość oddalenia się i koszta podróży, jednakże bez procentowego dodatku. Po dopełnieniu aktu, winna być także zapłacona należytość za autentyczny wyciąg, który drugiemu notaryuszowi wydanym być ma.

§. 112

Jeżeli notaryuszowi zasuspendowanemu dodanym zostaje zastępca (substytut), wówczas pobiera tenże nietylko należytości za własne akta i poświadczenia, ale oraz i wyciągi, odpisy, wyimki i świadectwa z aktów zasuspendowanego notaryusza. Każdy układ o podział należytości, jest nieważnym.

W innych przypadkach zastępstwa, może nastąpić porozumienie się między obudwoma co do podziału należytości.

§. 113.

Skargi stron, odnoszące się do należytości notaryalnych, rozstrzyga Izba notaryuszów.

Jeżeli strona nie przestaje na obliczeniu należytości i o wymiar takowej udaje się do Izby notaryuszów, lub też sam notarynsz, w razie wątpliwości lub innego jakiego

Zwölftes Hauptstück.

Notariatsgebühren.

§. 107.

Die Notare beziehen für ihre Amtshandlungen die Gebühren nach dem beigefügten Tarife.

Sie verfallen durch Ueberschreitung des Tarifes in eine Geldstrafe, welche das Doppelte der Uebergebühr beträgt.

Ausserdem müssen sie die bezogene Uebergebühr an die Partei zurückstellen.

§. 108.

Verträge über ein höheres Mass der Gebühren sind ungiltig und werden mit Suspension des Notares bestraft.

Der Notar kann zwar, wenn ein einzelnes Geschäft eine ungewöhnlich geringe Mühe und Zeit erforderte, oder aus besonderer Rücksicht für eine Partei sich mit einem geringeren Betrage begnügen, selbst auf seine Gebühren gänzlich verzichten, aber er darf bei Geldstrafe auch über eine mindereGebührenberechnung kein vorläufiges Uebereinkommen schliessen.

§. 109.

Für die Gebühren haften zur ungetheilten Hand alle diejenigen, die den Act verlangen, bestellen, oder bei dessen Aufnahme als Parteien einschreiten.

§. 110.

Der Notar ist berechtiget, sobald der Act vollzogen ist, die Bezahlung seiner Gebühren und der nicht von der Partei selbst beigebrachten Stämpel zu verlangen. Dem Notare sind die Gebühren auch in dem Falle sogleich zu entrichten, wenn der angefangene Act ohne sein Verschulden unvollendet bleibt. Authentische Ausfertigungen, beglaubigte Abschriften, Auszüge und Zeugnisse ist der Notar erst nach erfolgter Bezahlung der Gebühren auszufolgen verbunden.

§. 111.

Im Falle der Mitwirkung zweier Notare bezieht der zweite das Geschäfts- oder Zeithonorar, die allfälligen Entfernungsgebühren und Reisekosten, nicht aber auch den Percentual-Zuschuss. Auch muss bei Vollendung des Actes die Gebühr für die an den zweiten Notar auszufolgende authentische Ausfertigung bezahlt werden.

§. 112.

Wenn für einen suspendirten Notar ein Substitut bestellt wurde, so bezieht dieser nich nur die Gebühren für die eigenen Acte und Beurkundungen, sondern auch für die Ausfertigungen, Abschriften, Auszüge und Zeugnisse aus den Acten des suspendirten Notares. Jedes Uebereinkommen über Gebührentheilung ist ungiltig.

In den übrigen Fällen der Substitution kann zwischen Beiden ein Einverständniss über die Theilung der Gebühren stattfinden.

§. 113.

Ueber Beschwerden der Parteien in Betreff der Notariatsgebühren hat die Notariatskammer zu entscheiden.

Wenn die Partei mit der Berechnung der Gebühren nicht einverstanden ist, und sich um ihre Bemessung an die Notariatskammer wendet, oder der Notar selbst wegen eines

wypadku, wymiar takowy pozostawia Izbie, tedy ilość poprzednio przez notaryusza obliczona, złożoną być winna natychmiast, przy zastrzeżeniu w swym czasie zwrotu przewyżki, jeżeliby się jaka okazała.

§. 114.

Jeżeli strona uciążoną zostaje przez to, że notaryusz strawił na jakiej czynności dłuższy czas, nad ten, jakiego czynność w stosunku jego potrzeby wymagała, wówczas może Izba notaryuszów zniżyć nagrodę w miarę tego czasu, jaki do zwyczajnego załatwienia tejże szczególnej czynności za dostateczny uznaje.

§. 115.

Za akt notaryalny, nieważny dla wady w formie lub z innych przyczyn, przez notaryusza poznalnych, równie jak za należyte poświadczenia, wyciągi, odpisy, wyimki lub świadectwa, nie należy się żadna zapłata, a nawet zwrot tego co już zapłaconem było, żądanem być może.

§ 116.

Przepisy o ściąganiu należytości sądowych, stosują się także i do ściągania należytości notaryalnych, o ile wykaz takowych przez Izbę notaryuszów rozpoznanym i za zgodny z przepisami uznanym został.

Rozdział trzynasty.

Archiwa notaryalne.

§. 117.

W siedzibie każdego sądu krajowego wyższego, znajdować się będzie archiwum notaryalne, przeznaczone do przyjmowania i trwałego zachowania aktów i pięczęci notaryuszów, którzy albo wystąpili z urzędu, albo pomarli.

W obrębie sądu krajowego wyższego, mogą być urządzone także i dwa lub więcej archiwów notaryalnych wedle potrzeby, w tym przypadku należy dla każdego z nich przeznaczyć pewny okrąg.

§. 118.

Dla każdego archiwum notaryalnego, ustanowić należy dyrektora, któremu wedle potrzeby jeden adjunkt, mający zastępować jego miejsce w razie przeszkody, przydanym być winien. Jeżeliby takiego nie było, winien prezydent sądu krajowego wyższego, w razie potrzeby mianować zastępcę i polecić mu prowadzenie interesów, przez czas trwania zachodzącej przeszkody. Interesa kancelaryjne, przechodzą do sekretarza. Minister sprawiedliwości mianuje dyrektora, adjunktów i sekretarza.

Będą oprócz tego ustanowieni przy archiwach urzędnicy podrzędni i słudzy wedle potrzeby.

§. 119.

Na dyrektorów i adjunktów, mianować należy zasłużonych notaryuszów, o ile to uskutecznić można.

W tym celu przedstawić winno kolegium notaryuszów, w okręgu archiwum znajdujących się trzech kandydatów, które to przedstawienie przeseła ministrowi sprawie-

Zweifels oder eines erhobenen Anstandes diese Bemessung der Kammer in Anspruch nehmen will, so ist doch der von dem Notare vorläufig berechnete Betrag gegen seinerzeitigen Rückersatz der allfälligen Uebergebühr sogleich zu erlegen.

§. 114.

Wird eine Partei dadurch überbürdet, dass der Notar eine unverhältnissmässig lange Zeit zu einem Geschäfte verwendet hat, so kann die Notariatskammer das Honorar nach jenem Zeitmasse ermässigen, welches sie bei gewöhnlicher Behandlung des speciellen Geschäftes als genügend erachtet.

§. 115.

Für einen wegen Formgebrechen oder aus anderen für den Notar erkennbaren Gründen ungiltigen Notariatsact, sowie für unregelmässige Beurkundungen, Ausfertigungen, Abschriften, Auszüge und Zeugnisse sind keine Gebühren zu entrichten, und die bereits bezahlten können zurückgefordert werden.

§. 116.

Rücksichtlich der Eintreibung der Notariatsgebühren gelten die für die Einbringung gerichtlicher Gebühren bestehenden Vorschriften, insofern der Ausweis von der Notariatskammer geprüft und richtig befunden worden ist.

Dreizehntes Hauptstück.

Notariatsarchive.

§. 117.

Am Sitze eines jeden Oberlandesgerichtes wird ein Notariatsarchiv bestehen, welches zur Uebernahme und dauernden Verwahrung der Acten und Siegel ausser Amt getretener oder verstorbener Notare bestimmt ist.

Nach Erforderniss können in einem Oberlandesgerichtssprengel auch zwei oder mehrere Notariatsarchive errichtet werden; in diesem Falle muss jedem von ihnen ein bestimmter Bezirk zugewiesen werden.

§. 118.

Bei jedem Notariatsarchive wird ein Director angestellt, welchem nach Bedürfniss ein Adjunct, der im Verhinderungsfalle die Stelle des Directors vertritt, an die Seite zu geben ist. In Ermanglung eines solchen ist erforderlichen Falles von dem Oberlandesgerichts-Präsidenten ein Stellvertreter für die Dauer der Verhinderung mit der Führung der Geschäfte zu beauftragen. Die Kanzleigeschäfte werden einem Secretäre übertragen. Die Ernennung des Directors, Adjuncten und Secretärs ist dem Justizminister vorbehalten.

Ausserdem werden bei den Archiven Unterbeamte und Diener nach Erforderniss angestellt.

§. 119.

Zu Directoren und Adjuncten sollen nach Thunlichkeit verdienstvolle Notare ernannt werden.

Zu diesem Zwecke hat das Collegium der sämmtlichen Notare des Archivsbezirkes einen Ternavorschlag zu erstatten, welcher von dem Präsidenten des Oberlandesgerichtes, in

dliwości prezydent sądu kraiowego wyższego, w którego obrębie znajduje się archiwum notaryalne, przy dołączeniu swej opinii, za porozumieniem się z prokuratorem jenecalnym.

§. 120.

Archiwum notaryalne winno udzielać wiadomości i objaśnień co do aktów w archiwu zachowanych, oraz udzielać wyciągów z tychże, odpisów, wyimków i świadectw.

Przepisy wydane dla notaryaszów, stosują się także w powszechności i do archiwum, o ile zastosowane być mogą.

§. 121.

Na udzielenie wyciągów, odpisów, wyimków, świadectw i objaśnień, lub na przejrzenie aktów, może dozwolić jedynie przełożony nad archiwum.

Żądanie takowego pozwolenia, może być wniesionem ustnie.

Pozwolenie może być udzielonem tylko tym osobom, którym go notaryusz udzielić jest mocen.

§. 122.

Jeżeli przełożony nad archiwum, przeciw udzieleniu takowego pozwolenia znajduje trudności, winien się porozumieć w tym względzie z Izbą notaryuszów. W razie odmówienia, należy wydać natychmiast stronie, z prożbą odsuniętej, powody odmówienia na piśmie, jeżeli tego żąda; a jeżeli strona mniema, że się jej przykrość stała, służy jej prawo przedłożenia zażalenia swego prezydentowi sądu krajowego wyższego, który w tym względzie ostatecznie orzeka.

§. 123.

Przy wydaniu jakiegobądź wyciągu z srchiwum, należy zanotować wyraźnie w klauzuli wydawczej wszelkie wady oryginału, jakieby się tylko znajdowały, a same przez się z treści dokumentu poznanemi być nie mogły.

§. 124.

Wyciągi z archiwów, winny być kolacyonowane przez przełożonego nad archiwum i natychmiast podpisane. Na wyciągach, pieczęć archiwalną wycisnąć należy.

§. 125.

Jak tylko archiwum otrzymuje wiadomość o śmierci jakiej osoby, której rozporządzenie ostatniej woli znajduje się w aktach archiwalnych, należy postąpić wedle przepisu §. 96.

§. 126.

Należytości archiwalne wpływać winny do kasy tegoż archiwum. Skargi co do wymiaru takich należytości, zanoszone być mają do sądu krajowego wyższego, końcem ostatecznej decyzyi.

§. 127.

Przepisy potrzebne tak eo do płacy urzędników archiwalnych, jako też co do zachowania aktów i porządku kasowego, wydane będą przez szczególne rozporządzenie.

dessen Sprengel sich das Notariatsarchiv befindet, unter Beifügung seines im Einvernehmen mit dem Generalprocurator zu erstattenden Gutachtens an den Justizminister zu leiten ist.

§. 120.

Die Notariatsarchive haben über die im Archive verwahrten Acten Auskünfte, und von denselben Ausfertigungen, Abschriften, Auszüge oder Zeugnisse zu ertheilen.

Im Allgemeinen sind vom Archive die für Notare ertheilten Vorschriften, soweit sie anwendbar sind, zu beobachten.

§. 121.

Nur der Vorstand des Archives darf die Ertheilung von Ausfertigungen, Abschriften, Auszügen, Zeugnissen und Auskünften oder die Einsicht der Acten bewilligen.

Das Ersuchen um die Bewilligung kann mündlich gestellt werden.

Diese Bewilligung kann nur solchen Personen ertheilt werden, welchen sie der Notar ertheilen darf.

§. 122.

Wenn der Archivsvorstand gegen die Bewilligung Bedenken trägt, hat er die Notariatskammer zu vernehmen. Im Verweigerungsfalle sind der abgewiesenen Partei auf Verlangen die Weigerungsgründe sogleich schriftlich auszufolgen, und wenn sie sich beschwert erachtet, ist sie berechtiget ihre Beschwerde an den Oberlandesgerichtspräsidenten zu bringen, welcher darüber endgiltig entscheidet.

§. 123.

Bei Ertheilung was immer für einer Ausfertigung des Archives sind in der Ausfertigungsclausel jene allfälligen Gebrechen der Urschrift, welche nicht schon von selbst aus dem Inhalte der Urkunde erkennbar sind, ausdrücklich zu bemerken.

§. 124.

Die Ausfertigungen der Archive sind von dem Archivsvorstande zu collationiren, und sofort zu unterzeichnen. Auch ist den Ausfertigungen das Archivssiegel beizudrücken.

§. 125.

Sobald das Archiv Kenntniss von dem Tode einer Person erhält, deren letztwillige Anordnung sich in den Archivsacten befindet, muss nach §. 96 vorgegangen werden.

§. 126.

Die Archivsgebühren haben in die Archivscasse zu fliessen. Beschwerden über die Gebührenbemessung der Archive sind bei dem Oberlandesgerichte zur endgiltigen Entscheidung anzubringen.

§. 127.

Sowohl über die Besoldung der Archivsbeamten, als auch über die Actenverwahrung und über die Casseführung werden die erforderlichen Vorschriften in einer besonderen Verordnung erlassen.

Rozdział czternasty.

O Izbach notaryuszów.

§. 128.

W miejscach, w których się znajduje archiwum notaryalne, utworzoną będzie Izba notaryuszów dla bezpośredniego kierunku rzeczy notaryalnej, a to z władzą działalności w całej przestrzeni okręgu dotyczącego archiwum notaryalnego.

§. 129.

Notaryusze okręgu każdego archiwum notaryalnego, składają kolegium, z którego Izba notaryuszów utworzoną być ma.

§. 130.

Dyrektor archiwum notaryalnego, jest oraz przełożonym Izby notaryuszów. W razie zachodzącej przeszkody zastępuje miejsce jego adjunkt. Gdzie nie ma adjunkta, winien prezydent sądu krajowego wyższego urządzić zastępstwo. Izba notaryuszów składa się z przełożonego i z czterech przynajmniej, a najwięcej z ośmiu członków, którzy przez notaryuszów, do okręgu Izby należących, wybranymi być winni. Sekretarz archiwum notaryalnego, jest zarazem sekretarzem Izby.

§. 131.

Połowa przynajmniej członków, składać się winna z notaryuszów tego miejsca, w którym Izba ma siedlisko swoje. Sprawowanie tej służby jest bezpłatne i trwa z wyłączeniem połowy członków po pierwszych dwóch latach występujących, przez lat trzy, po których jednak upływie, na nowo obranymi być mogą.

Na miejsce każdej po upływie trzech lat służby, występującej połowy przedsięwziętym być winien nowy wybór.

§. 132.

Żaden notaryusz nie może się wymówić od przyjęcia wypadłego nań wyboru, jeżeli od jego wystąpienia z Izby lat trzy upłynęło; może jednak dla ważnych przyczyn być uwolnionym na własne żądanie przez prezesa sądu krajowego wyższego za porozumieniem prokuratora jeneralnego po wysłuchaniu Izby.

§. 133.

Dla zaradzenia w przypadkach przeszkody, jakiej członkowie Izby notaryuszów doznawać mogą, obranymi być winni zastępcy w ten sam sposób i na ten sam przeciąg czasu.

§. 134.

Powołaniem Izby notaryuszów, jest: podawać projekta co do odmian w organizmie notaryatu, mianowicie co do pomnożenia lub zmniejszenia posad, połączenia lub dzielenia okręgów notaryalnych, przenoszenia siedzib notaryuszów, i t. p., tudzież co do przepisów dla tego urzędu i taryfy należytości notaryalnych.

§. 135.

Przepisy, istniejące co do przedstawiania na posady, co do składania kaucyi, zaprzysiężenia i zaznaczenia, wskazują oraz o ile Izby notaryalne powołanemi są do wpływu, na obsadzanie miejsc notaryalnych zdatnymi i godnymi kandydatami. Przepisy co do ich działalności, odnoszące się do egzaminów notaryalnych, obejmuje ustawa o egzaminach rządowych, uzdatniających do służby sądowej.

Vierzehntes Hauptstück.

Notariatskammern.

§. 128.

An den Orten, wo sich ein Notariatsarchiv befindet, wird eine Notariatskammer zur unmittelbaren Leitung des Notariatswesens, mit der Wirksamkeit im ganzen Gebiete des bezüglichen Notariatsarchivs-Bezirkes, errichtet werden.

§. 129.

Die Notare des Bezirkes eines jeden Notariatsarchives bilden ein Collegium, aus welchem die Kammer hervorzugehen hat.

§. 130.

Der Director des Notariatsarchives ist Vorstand der Notariatskammer. Im Falle der Verhinderung ist der Adjunct sein Stellvertreter. Wo kein solcher besteht, ist von dem Oberlandesgerichts-Präsidenten für die Stellvertretung Sorge zu tragen. Die Notariatskammer besteht ausser dem Vorstande aus mindestens vier und höchstens acht Mitgliedern, welche von den Notaren des Bezirkes der Notariatskammer zu wählen sind. Der Secretär des Notariatsarchives ist zugleich Secretär der Kammer.

§. 131.

Wenigstens die Hälfte der Mitglieder muss aus Notaren des Ortes bestehen, wo die Kammer ihren Sitz hat. Ihre Dienstleistung ist unentgeltlich und dauert mit Ausnahme der nach den ersten zwei Jahren austretenden Hälfte drei Jahre, nach deren Ablauf sie jedoch neuerdings gewählt werden können.

Für jede nach Ablauf der drei Dienstjahre austretende Hälfte wird eine neue Wahl vorgenommen.

§. 132.

Kein Notar darf die Annahme der auf ihn gefallenen Ernennung verweigern, wenn von seinem Austritte aus der Kammer drei Jahre verflossen sind; aber er kann aus erheblichen Gründen über sein Ansuchen nach Anhörung der Kammer vom Oberlandesgerichts-Präsidenten im Einvernehmen mit dem Generalprocurator enthoben werden.

§. 133.

Zur Vorsorge für die Fälle der Verhinderung der Mitglieder der Notariatskammer werden in derselben Weise und für dieselbe Dauer Stellvertreter gewählt.

§. 134.

Die Notariatskammern sind berufen, Anträge über Aenderungen im Organismus des Notariates, namentlich über Vermehrung oder Verminderung der Stellen, Vereinigung oder Theilung von Notariatsbezirken, Verlegung der Amtssitze der Notare u. dgl., sowie auch über die Amtsvorschriften und über den Tarif der Gebühren der Notare zu stellen.

§. 135.

In wieferne die Notariatskammern berufen sind, auf die Besetzung der Notarstellen mit fähigen und würdigen Bewerbern Einfluss zu nehmen, ist in den Bestimmungen über den Besetzungsvorschlag, die Cautionslegung, die Beeidigung und Einzeichnung festgesetzt. Die Bestimmungen über ihre Wirksamkeit bezüglich der Notariatsprüfungen sind in dem Gesetze über die zu dem Justizdienste befähigenden Staatsprüfungen enthalten.

§. 136.

W wykazie, przez każdą Izbę notaryalną prowadzić się mającym, w którym każdy nowo-mianowany notaryusz, wedle §. 28, zapisać się jest obowiązany, winna Izba zamieścić i zanotować dzień objęcia przez niego urzędu, kary, jeżeli jakie nań wymierzono, i dzień, w którym jego działalność urzędowa ustała, oraz to, co odnośnie do jego aktów zarządzono. Izba utrzymuje także oddzielny wykaz co do praktykantów notaryalnych, notuje dzień, w którym praktykę zaczynają i wystąpienie z tejże, imię notaryusza, przy którym się odbywa, i złożenie egzaminu.

W tym celu winien notaryusz donieść natychmiast Izbie o przyjęciu praktykanta i o dniu przyjęcia; w przeciwnym razie czas praktyki nie doniesiony, nie rachuje się przy wykazywaniu tejże.

§. 137.

Jeżeli akt notaryusza uznanym został za nieważny, przez wyrok sądowy prawomocny, wówczas winna Izba notaryuszów, w której okręgu notaryusz się znajduje, nie tylko zrobić o tem adnotacyę, ale zarazem starać się, aby na oryginale zrobioną była uwaga co do unieważnienia aktu, oraz sądu, który nieważność orzekł, tudzież wzmianka o sądowej liczbie czynności. Sąd winien udzielić Izbie notaryuszów wiadomość o każdem prawomocnem orzeczeniu nieważności dokumentu notaryalnego.

§. 138.

Jeżeli przeciw notaryuszowi zachodzi ugruntowane podejrzenie, co do ważnych uchybień w jego urzędowaniu, wówczas mocen jest przełożony Izby notaryuszów w naglych przypadkach zarządzić przeciw niemu śledztwo szczególne, a oraz donieść o tem jednocześnie prezydentowi sądu krajowego wyższego (§. 160).

Sledztwo odbywa protokolarnie komisya; notaryusz podpisuje protokół, a pierwsza usuwa natychmiast spostrzeżone błędy, i donosi Izbie o rezultacie śledztwa; a zarazem przedstawia stosowne wnioski.

§. 139.

Jeżeli z czynności urzędowej notaryusza okazują się poszlaki jakiego czynu, przez powszechne ustawy karne zakazanego, względem którego nie postępuje się jeszcze na drodze karnej, wówczas winna Izba udzielić o tem natychmiast potrzebne wiadomości prokuratorowi rządowemu, a zarazem donieść prezydentowi sądu krajowego wyższego.

§. 140.

Jeżeli notaryusz chce się oddalić ze swego miejsca mieszkania na czas dłuższy nad dni trzy, winien o tem donieść Izbie. Izba może mu udzielić urlop aż do czterech tygodni; na czas dłuższy, może tylko prezydent sądu krajowego wyższego dozwolic urlopu. W każdym zaś przypadku, należy się postarać o urządzenie potrzebnego zastępstwa.

§. 141.

Jeżeli notaryusz urzędu swego dla nieobecności, choroby, lub innej jakiej przyczyny wykonywać nie może, wówczas winna Izba notaryuszów zarządzić zastępstwo. Takowe zawisło na tem, że notaryusz, w temże samem miejscu lub okręgu sądu, albo

§. 136.

In dem bei jeder Notariatskammer zu führenden Verzeichnisse, in welches sich nach §. 28 jeder neu ernannte Notar einzuzeichnen gehalten ist, hat sohin die Kammer den Tag seines Amtsantrittes, die gegen ihn verhängten Strafen und den Tag, wann seine Amtswirksamkeit erloschen ist, einzutragen und zu bemerken, was bezüglich seiner Acten verfügt wurde. Sie führt ein besonderes Verzeichniss über die Notariatspraktikanten, und bemerkt in demselben den Tag des Eintrittes in die Praxis und des Austrittes aus derselben, den Notar, bei welchem sie genommen wird und die bestandene Prüfung.

Der Notar hat zu diesem Ende die Aufnahme eines Praktikanten und den Tag derselben sogleich der Kammer anzuzeigen, widrigenfalls die nicht angezeigte Zeit der Praxis bei Nachweisung derselben nicht gerechnet wird.

§. 137.

Wenn der Act eines Notares durch rechtskräftigen richterlichen Spruch ungiltig erklärt wird, so hat die Notariatskammer, in deren Bezirk sich der Notar befindet, diess nicht nur in Vormerkung zu nehmen, sondern auch dafür zu sorgen, dass auf der Urschrift die Bemerkung über die Ungiltigerklärung des Actes, und von welchem Gerichte sie erfolgt sei, mit Bezugnahme auf die Geschäftszahl des Gerichtes, angefügt werde. Der Notariatskammer ist von jeder rechtskräftigen Ungiltigerklärung einer Notariats-Urkunde durch das Gericht Mittheilung zu machen.

§. 138.

Wenn gegen einen Notar gegründeter Verdacht wichtiger Mängel in seiner Amtsführung vorkommt, ist der Vorsteher der Notariatskammer in dringenden Fällen berechtiget, gegen denselben eine specielle Untersuchung, unter gleichzeitiger Anzeige an den Oberlandesgerichts-Präsidenten anzuordnen (§. 160).

Ueber die Untersuchung nimmt die Commission ein Protokoll auf, welches der betreffende Notar unterfertiget, stellt bemerkte Mängel sogleich ab, und berichtet dann an die Kammer über das Resultat der Untersuchung mit den geeigneten Anträgen.

§. 139.

Ergeben sich aus der Amtshandlung eines Notares Anzeigungen einer durch die allgemeinen Strafgesetze verbotenen Handlung, worüber nicht bereits im strafrechtlichen Wege verfahren wird, so hat die Kammer sogleich die erforderliche Mittheilung an den Staatsanwalt, und zugleich die Anzeige an den Oberlandesgerichts-Präsidenten zu machen.

§. 140.

Will sich ein Notar auf länger als drei Tage von seinem Wohnorte entfernen, so muss er diess der Kammer anzeigen. Sie kann ihm Urlaub bis zur Dauer von vier Wochen bewilligen; auf längere Zeit kann nur der Oberlandesgerichts-Präsident Urlaub ertheilen. Jedenfalls muss wegen Substituirung die nothwendige Vorsorge getroffen werden.

§. 141.

Wenn ein Notar durch Abwesenheit, Krankheit oder durch einen anderen Grund verhindert ist, sein Amt auszuüben, hat die Notariatskammer die Substituirung zu veranlassen. Diese besteht darin, dass ein Notar desselben Ortes oder Gerichtsbezirkes oder in dessen

w braku onego, inny notaryusz w najbliższym okręgu sądu osiadły, przeznaczonym zostaje aby zastępował notaryusza, doznającego jakiej przeszkody.

§. 142.

Praktykant notaryalny, wtedy tylko mianowanym być może zastępcą, jeżeli złożył egzamin notaryalny ze skutkiem, i albo notaryusz zastąpiony składa deklaracyę, iż za niego odpowiadać będzie ze swej kaucyi, lub też ów sam składa oddzielną za siebie kaucyę. Na zastępstwo zasuspendowanego notaryusza, może być tenże ustanowionym w tym tylko przypadku, jeżeli składa oddzielną kaucyę. Praktykant notaryalny mianowany zastępcą, winien wykonać przysięgę w porządku przepisanym.

§. 143.

Jak tylko zastępstwo notaryusza potrzebnem się okazuje, winna Izba notaryuszów wystosować upowodowane przedstawienie do prezydenta sądu krajowego wyższego, w naglących zaś przypadkach, do prezydenta sądu krajowego, w którego siedzibie znajduje się Izba; ci zaś ustanawiają zastępcę, za zniesieniem się z prokuratorem jeneralnym lub prokuratorem rządowym, a to z takim skutkiem, że nowym aktom, które zastępca z powołaniem się wyraźnem na otrzymane polecenie zastępstwa przyjmuje, służy moc ważnego akta notaryalnego. W przypadkach szczególniej naglących, może Izba sama uczynić stosowne zarządzenie i donieść o takowem prezydentowi sądu krajowego wyższego.

§. 144.

Jeżeli notaryusz, którego kancelarya znajduje się w siedzibie archiwum notaryalnego, urzędować przestaje, wówczas delegowanym być winien urzędnik archiwny do odbioru jego aktów; jeżeli zaś kancelarya znajduje się zewnątrz miejsca tej siedziby, wówczas uchwala Izba w każdym poszczególnym przypadku, stosownie do okoliczności, a mianowicie pod względem na większą lub mniejszą ilość aktów, czy takowe do archiwum, czy też notaryuszowi, w temże samem miejscu lub przynajmniej w okręgu sądowym znajdującemu się, a żadnych cudzych aktów notaryalnych nie zachowującemu, lub następcy w notaryacie oddanemi być mają.

Jeżeli notaryusz występujący ma w zachowaniu akta innego notaryusza, wówczas akta jego własne wtedy jedynie zastępcy oddane być mogą, jeżeli akta innego notaryusza, w jego zachowaniu zostające, samemu archiwum odstąpione zostają.

Dopóki nie nastąpi stosowne rozporządzenie, winien sąd mieć staranie o zachowanie tychże aktów.

§. 145.

Jeżeli notaryusz przeniesionym zostaje do obrębu innej Izby notaryuszów, wówczas postąpić należy z jego aktami zupełnie wedle poprzedniego paragrafu w razie przeniesienia go na inne miejsce, lecz w jego okręgu notaryalnym, zabiera on ze sobą swoje akta; jeżeli zaś przeniesionym zostaje do innego okręgu, należącego do tejże samej Izby notaryuszów, może mu Izba pozwolić, aby zabrał ze sobą akta wtedy, gdy nowe miejsce jego przeznaczenia jest bliższem siedziby urzędowania opuszczonego okręgu od miejsca, w którem się znajduje archiwum.

§. 146.

Izba notaryuszów, winna podawać do wiadomości wszystko, co się rozporządza względem aktów, w przypadkach, poprzedniemi trzema paragrafami objętych.

Ermangelung ein in dem nächsten Gerichtsbezirke ansässiger Notar angewiesen wird, die Stelle des verhinderten Notares zu vertreten.

§. 142.

Ein Notariatspraktikant kann zum Substituten nur dann ernannt werden, wenn er die Notariatsprüfung mit Erfolg bestanden hat, und entweder der substituirte Notar mit seiner Caution für ihn zu haften erklärt, oder er selbst eine besondere Caution für sich erlegt. Als Substitut eines suspendirten Notares kann er selbst nur in dem Falle bestellt werden, wenn er eine besondere Caution legt. Ein zum Substituten ernannter Notariats-Praktikant ist ordnungsmässig zu beeidigen.

§. 143.

Sobald die Substituirung des Notares erforderlich erscheint, hat die Notariatskammer einen motivirten Antrag an den Oberlandesgerichts-Präsidenten, in dringenden Fällen an den Landesgerichts-Präsidenten, an dessen Sitz sich die Kammer befindet, zu erstatten, welche die Bestellung des Substituten im Einvernehmen mit dem Generalprocurator oder Staatsanwalte mit der Wirkung verfügen, dass den neuen Acten, welche er unter ausdrücklicher Anführung des erhaltenen Substitutions-Auftrages aufgenommen hat, die Kraft giltiger Notariatsacte zukommt. In besonders dringenden Fällen hat die Kammer selbst die Verfügung zu treffen, und dem Oberlandesgerichts-Präsidenten unter Einem die Anzeige von dem Verfügten zu machen.

§. 144.

Hört das Amt eines Notares auf, dessen Kanzlei sich an dem Sitze des Notariatsarchives befindet, so ist ein Archivsbeamter zur Uebernahme seiner Acten abzuordnen; befindet sich die Kanzlei ausser dem Orte dieses Sitzes, so hat die Kammer von Fall zu Fall nach Beschaffenheit der Umstände, insbesondere mit Rücksicht auf die grössere oder kleinere Zahl der Acten zu beschliessen, ob sie an das Archiv oder an einen in demselben Orte oder doch Gerichtsbezirke befindlichen Notar, welcher keine fremden Notariatsacten verwahrt, oder an den Nachfolger im Notariate übergeben werden sollen.

Letzteres darf, wenn der abtretende Notar Acten eines anderen Notares in Verwahrung hat, erst dann geschehen, wenn letztere an das Archiv abgetreten worden sind.

Bis eine Verfügung getroffen ist, hat das Gericht für die Verwahrung Sorge zu tragen.

§. 145.

Wird ein Notar in den Sprengel einer anderen Notariatskammer übersetzt, so ist sich bezüglich seiner Acten ganz nach dem vorigen Paragraphe zu benehmen; erhält er die Uebersetzung an einen anderen Ort, aber in seinem Notariatsbezirke, so nimmt er seine Acten mit sich; bei Uebersetzungen in einen anderen Bezirk unter der nämlichen Notariatskammer aber kann ihm diese gestatten, die Acten mitzunehmen, wenn sein neuer Bestimmungsort dem Amtssitze des verlassenen Bezirkes näher liegt, als dem Orte des Archives.

§. 146.

Was in den Fällen der vorstehenden drei Paragraphe über die Acten verfügt worden, muss von der Notariatskammer kundgemacht werden.

§. 147.

Przy oddawaniu i odbieraniu aktów, sporządzony być winien protokół, z którego okazuje się zupełność lub brak aktów.

Jeżeli brakuje oryginału, wówczas wezwać winna Izba notaryusza, który z urzędu wystąpił lub kuratora spadku zmarłego, a to nawet wtedy, jeżeliby oddanie innemu notaryuszowi nastąpiło, aby w ciągu zakreślonego terminu, dostarczył oryginał, a, po bezskutecznym upływie onego, zawiadamia strony interesowane o wykrytym braku.

§. 148.

Każdy interesowany, może złożyć otrzymany wyciąg autentyczny na zastąpienie zatraconego oryginału, na którym przełożony nad archiwum lub notaryusz, który akta odebrał, zanotować winien przy położeniu swego podpisu i pieczęci, iż tenże wyciąg, przez osobę z nazwiska wymienić się mającą, złożony został na zastąpienie zagubionego oryginału, i że tenże wyciąg uznano za zgodny z wyciągiem autentycznym, znajdującym się w ręku drugiego notaryusza, w sądzie albo w rękach innej jakiej strony.

Jeżeli zachodzą błędy w repertoryum, lub w wykazie alfabetycznym, takowe prostują się na koszt wyszłego notaryusza lub jego puścizny.

§. 149.

Postępowanie, wskazane w §. 147, zachować także należy wtedy, jeżeli Izba pobiera wiadomość na innej drodze o braku oryginału.

§. 150.

Koszta odbioru aktów, ponosi skarb, do którego wpływają także kary pieniężne i należytości archiwne, notaryusz zaś, odbierający akta, ponosi jedynie koszta przeniesienia do jego kancelaryi aktów z kancelaryi notaryusza występującego.

§. 151.

Skargi stron przeciw notaryuszom, wnoszone być winny do Izby notaryuszów.

§. 152.

Izba zbiera się przynajmniej raz w każdym miesiącu, w dniu oznaczonym, a wrazie potrzeby, na wezwanie przełożonego także i w innych dniach.

Notaryusze podpadają naganom lub karom pieniężnym, w razie nieusprawiedliwionej nieobecności na posiedzeniu, którą orzeka przełożony, a jeżeli się to częściej wydarza, wyłączonymi zostają od Izby notaryuszów, przez sąd krajowy wyższy, na przedstawienie przełożonego, po wysłuchaniu prokuratora jeneralnego.

§. 153.

Do ważności uchwały, potrzeba obecności przełożonego i przynajmniej połowy członków. Każdy członek wezwany być winien na posiedzenie Izby, z uwiadomieniem o porządku dziennym.

Uchwała następuje większością głosów, a w razie równości tychże, wedle tego wniosku, do którego przystępuje prezydujący.

§. 154.

Członkowi Izby notaryuszów, nie wolno mieć udziału w uchwale, pod nieważnością tejże :

§. 147.

Bei der Uebergabe und Uebernahme der Acten ist ein Protokoll aufzunehmen, aus welchem ihre Vollständigkeit oder Lückenhaftigkeit erhellet.

Fehlt eine Urschrift, so fordert die Kammer, auch wenn die Uebergabe an einen anderen Notar geschehen ist, den abgetretenen Notar oder den Besorger des Nachlasses des Verstorbenen auf, sie binnen einer bestimmten Frist beizubringen, und verständiget nach ihrem fruchtlosen Verlaufe die Interessenten von dem entdeckten Mangel.

§. 148.

Jeder Betheiligte kann zum Ersatze für die verlorene Urschrift die erhaltene authentische Ausfertigung einlegen, auf welcher der Archivsvorstand oder der Notar, der die Acten übernommen hat, mit Beifügung seiner Unterschrift und des Siegels bemerkt, dass sie zum Ersatze der verlorenen Urschrift von der zu benennenden Person eingelegt, und dass sie mit der etwa bei dem zweiten Notare bei dem Gerichte oder in den Händen einer anderen Partei erliegenden authentischen Ausfertigung gleichlautend befunden wurde.

Ist das Repertorium oder das alphabetische Verzeichniss mangelhaft, so wird es auf Kosten des abgetretenen Notares oder seines Nachlasses ergänzt.

§. 149.

Das im §. 147 angedeutete Verfahren ist auch zu beobachten, wenn die Kammer auf anderem Wege zur Kenntniss des Abganges einer Urschrift gelangt.

§. 150.

Die Kosten der Uebernahme der Acten bestreitet das Aerar, in welches auch die Strafgelder und die Archivsgebühren einfliessen, nur die Kosten des Transportes von der Kanzlei des abgetretenen in jene des übernehmenden Notares hat dieser zu bestreiten.

§. 151.

Beschwerden der Parteien gegen die Notare sind bei der Notariatskammer anzubringen.

§. 152.

Die Kammer versammelt sich wenigstens Einmal in jedem Monate an einem bestimmten Tage, und im Falle des Erfordernisses über Einladung des Vorstehers auch an anderen Tagen.

Die Notare verfallen bei nicht gerechtfertigtem Ausbleiben von der Sitzung in Ahndung durch Rügen und Geldstrafen, welche der Vorstand verhängt, und werden bei öfteren Wiederholungen über seinen Antrag von dem Oberlandesgerichte nach Anhörung des Generalprocurators von der Notariatskammer ausgeschlossen.

§. 153.

Zu einem giltigen Beschlusse ist mindestens die Anwesenheit des Vorsitzenden und der Hälfte der Mitglieder erforderlich. Jedes Mitglied ist unter Bekanntgebung der Tagesordnung zur Kammersitzung einzuladen.

Der Beschluss wird nach Stimmenmehrheit, und im Falle der Stimmengleichheit nach jenem Antrage geschöpft, welchem der Vorsitzende beistimmt.

§. 154.

Ein Mitglied der Notariatskammer darf an dem Beschlusse bei sonstiger Ungiltigkeit nicht Theil nehmen:

1. jeżeli interes dotycze albo tegoż członka, albo osoby z nim spokrewnionej w linii wstępnej lub zstępnej ogólnie, a w linii pobocznej w czwartym lub bliższym stopniu, lub w tymże samym stopniu spowinowaconej, jego małżonki, rodziców przysposobicieli, lub dzieci przysposobionych, albo wychowańców, lub osób pod jego opieką lub kuratelą zostających;
2. jeżeli członek Izby notaryuszów był świadkiem interesu, stanowiącego przedmiot śledztwa dyscyplinarnego.

§. 155.

Członek tający przyczynę, która głosowaniu jego na przeszkodzie stoi, podpada karze dyscyplinarnej.

§. 156.

Przeciw uchwale Izby notaryuszów, można się odwołać do sądu krajowego wyższego w ciągu dni ośmiu od daty jej doręczenia; odwołanie podać należy do Izby notaryuszów, która go przedstawić winna niezwłocznie sądowi krajowemu wyższemu.

§. 157.

Korespondencya piśmienna między Izbą a sądem krajowym i sądem krajowym wyższym, z ich prezydentami, a w razie potrzebnym z ministrem sprawiedliwości odbywa się w formie relacyi; z innemi zaś władzami, z notaryuszami i stronami, w formie noty. Korespondencya wolną jest od stępla i portoryum.

Rozdział piętnasty.

O kierunku wyższym notaryatu przez władzę.

§. 158.

Kierunek wyższy notaryatu, służy prezydentom sądu krajowego wyższego za zniesieniem się tychże z prokuratorami jeneralnymi, a to stosownie do przepisów niniejszej ustawy. Prawo owego wyższego kierunku, rozciąga się także do archiwum notaryalnego i do Izby.

W przypadkach w niniejszej ustawie oznaczonych, wydaje prezydent sądu krajo wego wyższego, potrzebne zarządzenia.

§. 159.

Prezydent sądu krajowego wyższego, staranie mieć powinien, aby w kancelaryach Izb notaryuszów i archiwów, odbywały się od czasu do czasu rewizye, poczem zaraz co do relacyi złożyć się mającej za zniesieniem się z prokuratorem jeneralnym, stosowne czyni rozporządzenia.

§. 160.

Jeżeli przeciw notaryuszowi wiarygodne zachodzą poszlaki lub uzasadnione w innym sposobie podejrzenie co do ważnych uchybień w sprawowaniu jego urzędu, może prezydent sądu krajowego wyższego, wedle okoliczności albo natychmiast, albo po zniesieniu się z Izbą notaryuszów, wyznaczyć komisyę śledczą (§. 138).

§. 161.

Prokuratorowi jeneralnemu lub członkowi prokuratoryi rządowej, od niego wyznaczonemu, służy prawo pobierania ciągle wiadomości o legalnem sprawowaniu urzę-

1. wenn die Angelegenheit das Mitglied selbst oder eine mit ihm in auf- oder absteigender Linie überhaupt, in der Seitenlinie aber im vierten Grade oder näher verwandte oder verschwägerte Person, seine Gattin, seine Wahleltern, seine Wahl- oder Pflegekinder, seine Mündel oder Curanden betrifft;
2. wenn das Mitglied der Notariatskammer bei dem Geschäfte, welches Gegenstand der Disciplinaruntersuchung ist, als Zeuge eingeschritten ist.

§. 155.

Das Mitglied, welches den seiner Stimmberechtigung entgegenstehenden Grund verschwiegen hat, verfällt in eine Disciplinarstrafe.

§. 156.

Gegen Beschlüsse der Notariatskammer kann binnen acht Tagen vom Tage der Zustellung Berufung an das Oberlandesgericht eingelegt werden, welche bei der Notariatskammer zu überreichen und von derselben ohne Aufschub an das Oberlandesgericht vorzulegen ist.

§. 157.

Der schriftliche Verkehr der Kammer mit dem Landes- und Oberlandesgerichte, mit deren Präsidenten und erforderlichen Falles mit dem Justizminister geschieht in der Form von Berichten, mit anderen Behörden, mit den Notaren und Parteien in der Form von Zuschriften. Er ist stämpel- und portofrei.

Fünfzehntes Hauptstück.

Oberleitung des Notariates durch die Behörden.

§. 158.

Die Oberleitung des Notariates steht nach Massgabe dieses Gesetzes den Oberlandesgerichts-Präsidenten im Einvernehmen mit den General-Procuratoren zu. Das Oberleitungsrecht erstreckt sich auch auf die Notariats-Archive und Kammern.

In den durch dieses Gesetz bezeichneten Fällen hat der Landesgerichts-Präsident die nöthigen Verfügungen zu treffen.

§. 159.

Der Oberlandesgerichts-Präsident hat die Vorsorge zu treffen, dass die Kanzleien der Notariatskammern und der Archive von Zeit zu Zeit untersucht werden, und sofort über den ihm vorzulegenden Bericht im Einvernehmen mit dem Generalprocurator die geeigneten Verfügungen zu treffen.

§. 160.

Wenn gegen einen Notar aus glaubwürdigen Anzeigen oder auf andere Weise gegründeter Verdacht wichtiger Mängel in seiner Amtsführung vorkommt, so kann auch der Oberlandesgerichts-Präsident nach Umständen entweder sogleich oder nach Einvernehmung der Notariatskammer eine Commission zur Untersuchung abordnen (§. 138).

§. 161.

Der Generalprocurator oder das von ihm bestellte Mitglied der Staatsanwaltschaft ist berechtiget, sich durch Einsichtnahme in die Protokolle und Verzeichnisse der Notariats-

du przez notaryuszów, oraz Izby notaryalnej, i żądania w tym celu odpisów z wyimków, a to przez przeglądanie protokołów i wykazów Izb notaryalnych.

Rozdział szesnasty.

O wykonywaniu władzy dyscyplinarnej.

§. 162.

Za przestępstwa służbowe notaryuszów, uważane być winny naruszenia tych obowiązków, które wynikają z ich urzędu i wykonanej nań przysięgi.

§. 163.

Przestępstwa służbowe notaryuszów ulegają albo karom porządkowym, albo dyscyplinarnym. Decyzye zapadłe, co do przestępstw służbowych, nie mają żadnego wpływu na orzeczenia sądowe, co do skutków dokumentów notaryalnych.

I. Kary porządkowe.

§. 164.

Przestępstwa służbowe notaryuszów, nie wymagające surowszego karcenia, podpadają karom porządkowym.

Karami porządkowemi są:

1. Napomnienie, to jest proste przypomnienie notaryuszowi jego obowiązków służbowych;
2. nagana, to jest dotkliwe wyrzuty co do zaszłego przestępstwa służbowego, przy zagrożeniu postępowania dyscyplinarnego w razie powtórzonego przestępstwa;
3. kary pieniężne aż do wysokości 100 złt. r.

§. 165.

Kary porządkowe, mogą być orzekane przez Izby notaryuszów, z możnością odwołania się od tychże do sądu krajowego wyższego, który w tym względzie orzeka w drugiej i ostatniej instancyi. Prezydent sądu krajowego wyższego, może dawać napomnienia i nagany, nawet bez przedstawienia, od Izby pochodzącego.

II. Kary dyscyplinarne.

§. 166.

Karami dyscyplinarnemi są:

1. Kary pieniężne od 100 złr. do 500 złr.;
2. zawieszenie w urzędzie, to jest zabronienie wykonywania urzędu przez czas oznaczony, które jednak nie może przechodzić trzech miesięcy;
3. złożenie z urzędu.

§. 167.

Kary pieniężne, wymierzone zostają we wszelkich przypadkach, w których zawieszenie w urzędzie lub złożenie z urzędu, nie jest wyraźnie zagrożonem.

kammern fortwährend in Kenntniss über die gesetzmässige Amtsführung der Notare und der Notariatskammern zu erhalten, und zu diesem Behufe Abschriften und Auszüge hievon zu verlangen.

Sechzehntes Hauptstück.

Ausübung der Disciplinargewalt.

§. 162.

Als Dienstvergehen der Notare sind die Verletzungen derjenigen Pflichten anzusehen, welche ihnen durch ihr Amt und ihren Eid auferlegt werden.

§. 163.

Die Dienstvergehen der Notare werden entweder durch Ordnungs- oder durch Disciplinarstrafen geahndet. Die über Dienstvergehen gefällten Entscheidungen nehmen auf die richterlichen Erkenntnisse in Betreff der Wirkung der Notariatsurkunden keinen Einfluss.

I. Ordnungsstrafen.

§. 164.

Die Dienstvergehen der Notare, welche eine strengere Ahndung nicht erheischen, werden durch Ordnungsstrafen geahndet.

Ordnungsstrafen sind:

1. *die Mahnung, das ist die einfache Erinnerung an die dem Notare obliegenden Dienstpflichten;*
2. *der Verweis, das ist der eindringliche Tadel wegen eines vorgekommenen Dienstvergehens mit der Androhung der Disciplinarbehandlung für den Fall der Wiederholung;*
3. *Geldstrafen bis zur Höhe von 100 fl.*

§. 165.

Ordnungsstrafen können von den Notariatskammern unter Vorbehalt der Berufung an das Oberlandesgericht, welches hierüber in zweiter und letzter Instanz erkennet, verhängt werden. Von den Oberlandesgerichts-Präsidenten können Mahnungen und Verweise auch ohne Antrag der Kammer ausgesprochen werden.

II. Disciplinarstrafen.

§. 166.

Disciplinarstrafen sind:

1. *Geldstrafen im Betrage von mehr als 100 fl. bis 500 fl.;*
2. *Suspension, das ist Untersagung der Ausübung des Amtes auf bestimmte Zeit, welche jedoch 3 Monate nicht überschreiten darf;*
3. *Entsetzung vom Amte.*

§. 167.

Auf Geldstrafen wird in allen Fällen erkannt, in welchen nicht ausdrücklich die Suspension oder die Entsetzung vom Amte angedroht ist.

§. 168.

Zawieszenie w urzędzie orzec należy:

1. w przypadkach, w ustępach szczególnych niniejszej ustawy wyraźnie przewidzianych;
2. jeżeli wprawdzie przestępstwo w mowie będące, nie jest zagrożone ani zawieszeniem ani złożeniem z urzędu, lecz notaryusz już trzy razy uległ karze pieniężnej, na drodze dyscyplinarnej, a od chwili wyrzeczenia ostatniej kary pieniężnej, jeszcze rok nie upłynął;

§. 169.

Złożenie z urzędu ma miejsce:

1. w przypadkach, w których takowe w tej ustawie jest wyraźnie przewidzianem;
2. jeżeli notaryusz, już po dwakroć zasuspendowaniem ukarany, dopuszcza się przestępstwa, tą samą karą zagrożonego, a od chwili ustania ostatniego zawieszenia, przynajmniej lat trzy nie minęło;
3. jeżeli po przybiciu dekretu zasuspendowania, urząd swój notaryalny wykonywał;

§. 170.

Kara dyscyplinarna. orzeczoną zostaje na notaryusza tylko po przeprowadzeniu śledztwa dyscyplinarnego za poprzedniem onego zarządzeniem przez Izbę notaryuszów lub prezydenta sądu krajowego wyższego z urzędu lub na przedstawienie prokuratoryi rządowej.

Badanie poprzednie może być poruczonem jednemu z członków Izby notaryuszów lub sędziemu. Przy takowem badaniu, równie jak przy obradzie i decyzyi, zachowane być winny przepisy postępowania dyscyplinarnego (w ustawie organicznej o władzach sądowych).

§. 171.

W ściąganiu kar pieniężnych, stosować się należy do istniejących w tym względzie przepisów.

§. 172.

Po prawomocności orzeczonego zawieszenia w urzędzie, wydaje prezydent sądu krajowego wyższego dalsze rozporządzenia.

Dekret wydany przez prezydenta sądu krajowego wyższego, przez który ogłoszonem zostaje zawieszenie, winien być przybitym niezwłocznie na drzwiach wchodnych kancelaryi notaryusza, u sądu krajowego i sądu powiatowego, w którego obrębie siedlisko notaryusza znajduje się, przy zanotowaniu na tymże dekrecie dnia i godziny przybicia.

Pieczęć urzędowa notaryusza zasuspendowanego, winna być przez czas trwania tego zawieszenia w urzędzie, złożoną w archiwum, jeżeli notaryusz ma swoje siedlisko w miejscu, w którem archiwum się znajduje, w innym zaś przypadku, w tym sądzie powiatowym, w którego obrębie urzęduje.

Należy także dla zasuspendowanego notaryusza, urządzić zastępstwo. Izba notaryuszów winna być zawiadomioną o każdem przeciw notaryuszowi zarządzonem śledztwie na drodze karno-sądowej lub dyscyplinarnej, i o rezultacie tego.

§. 173.

O wyroku orzekającym złożenie z urzędu na drodze dyscyplinarnej, winien donieść prezydent sądu krajowego wyższego ministrowi sprawiedliwości i takowy podać

§. 168.

Auf Suspension ist zu erkennen:

1. in den an den einzelnen Stellen dieses Gesetzes ausdrücklich vorgesehenen Fällen;
2. wenn auf die fragliche Uebertretung zwar weder Suspension, noch Amtsentsetzung angedroht ist, der Notar aber überhaupt schon dreimal im Disciplinarwege in Geldstrafen verfallen und seit Verhängung der letzten Geldstrafe noch kein Jahr verflossen ist.

§. 169.

Die Entsetzung vom Amte findet Statt:

1. in den Fällen, für welche sie durch dieses Gesetz ausdrücklich vorgesehen ist;
2. wenn der schon zweimal mit der Suspension bestrafte Notar wieder eine damit bedrohte Uebertretung sich hat zu Schulden kommen lassen, und seit dem Aufhören der letzten Suspension nicht wenigstens drei Jahre verflossen sind;
3. wenn er nach Anheftung des Suspendirungsdecretes sein Notariatsamt ausgeübt hat.

§. 170.

Auf eine Disciplinarstrafe wird gegen einen Notar nur nach vorausgängiger über Anordnung der Notariatskammer oder der Oberlandesgerichts-Präsident von Amtswegen oder über Antrag der Staatsanwaltschaft eingeleiteter Disciplinaruntersuchung von dem Disciplinarsenate des Oberlandesgerichtes erkannt.

Die Voruntersuchung kann einem Mitgliede der Notariatskammer oder einem Richter übertragen werden. Sowohl bei derselben, als auch bei der Berathung und Entscheidung sind die Vorschriften über das Disciplinarverfahren (organisches Gesetz über die Gerichtsstellen) zu beobachten.

§. 171.

Wegen Einhebung der Geldstrafen ist sich nach den bestehenden Vorschriften zu benehmen.

§. 172.

Wenn die Suspension rechtskräftig ausgesprochen ist, so wird durch den Oberlandesgerichts-Präsidenten die weitere Verfügung getroffen.

Das Decret des Oberlandesgerichts-Präsidenten, durch welches die Suspension kundgemacht wird, ist ohne Aufschub an der Eingangsthüre der Kanzlei des Notares bei dem Landesgerichte, sowie bei dem Bezirksgerichte, in dessen Sprengel er seinen Amtssitz hat, anzuheften, auch Tag und Stunde der Anheftung auf dem Decrete anzumerken.

Das Amtssiegel eines suspendirten Notares muss für die Dauer der Suspension hinterlegt werden, und zwar im Archive, wenn der Notar in dem Orte des Archives seinen Sitz hat, ausser diesem Falle bei dem Bezirksgerichte, in dessen Sprengel er seinen Amtssitz hat.

Auch muss für Substituirung des suspendirten Notares gesorgt werden. Die Notariatskammer ist von jeder gegen einen Notar eingeleiteten strafrechtlichen oder Disciplinar-Untersuchung und deren Endergebniss in Kenntniss zu setzen.

§. 173.

Das auf Entsetzung lautende Disciplinar-Erkenntniss ist durch den Oberlandesgerichts-Präsidenten dem Justizminister anzuzeigen und durch die Zeitung kundzumachen.

przez gazetę do wiadomości. Co do przybicia onego, w tym przypadku postąpić należy równie jak przy zawieszeniu; pieczęć zaś natychmiast odebrana i do archiwum przesłaną być ma.

III. Tymczasowe zasuspendowanie w urzędzie.

§. 174.

Zawieszenie nastąpić winno w sposobie tymczasowego zapobieżenia, jeżeli notaryusz w toku postępowania karnego, zostaje aresztowanym albo postawionym w stanie oskarżenia o jaką zbrodnię, lub jeżeli orzeczone jest złożenie notaryusza z urzędu przez wyrok, który jeszcze nie przeszedł w rzecz prawomocną.

Zawieszenie może być zarządzonem, jeżeli, co do przestępstwa służbowego, złożeniem lub zawieszeniem zagrożonego, rozpoczętem jest postępowanie dyscyplinarne, lub co do zbrodni i przestępstwa, postępowanie karne, chociażby nie zachodził przypadek wyżej wymieniony, a dalsze sprawowanie urzędu, zdawało się być szkodliwem.

§. 175.

Zawieszenie, jako środek zaradczy tymczasowy, orzeczonem być winno na wniosek prokuratora rządowego albo Izby notaryuszów, albo przez prezydenta sądu krajowego wyższego za zniesieniem się z prokuratorem rządowym. W przypadkach, w §. 174 objętych, w których zawieszenie nastąpić winno; może także tego prawa użyć prezydent sądu krajowege, w którego obrębie ma notaryusz siedlisko swoje, winien jednak o tem donieść niezwłocznie prezydentowi sądu krajowego wyższego.

Przybicie dekretu i odebranie pieczęci, równie jak urządzenie zastępstwa, odbywa się w ten sam sposób jak orzeczenie kary zawieszenia.

Rozdział siedmnasty.

O użyciu notaryuszów jako komisarzy sądowych.

§. 176.

Notaryusze mogą być obowiązani, aby jako komisarze sądowi dopełniali nastąpujących czynności:

a) Aktów opieczętowania w przypadkach śmierci (zamknięcie) i aktów i innych czynności, których sporządzenie jest potrzebnem na drodze pertraktacyi spadkowej; a to w granicach wskazanych patentem z d. 28. Czerwca r. b. o postępowaniu przy pertraktacyach spadkowych, zamieszczonym w cz. LXXXV dziennika praw państwa Nro 255.

a) Detaksacyi sądowych w sprawach spornych i niespornych.

c) Licytacyj sądowych co do dóbr ruchomych, w sprawach spornych i niespornych.

d) Licytacyj sądowych dóbr nieruchomych w sprawach niespornych.

Oprócz tego, może być notaryuszom polecona rewizya rachunków pupilarnych i podziału majątku (§§. 104 i 137, namienionej wyżej ustawy).

Mit der Anheftung ist in diesem Falle sowie bei der Suspension vorzugehen; das sogleich abzunehmende Siegel aber an das Archiv einzusenden.

III. Mittlerweilige Enthebung vom Amte.

§. 147.

Als mittlerweilige Vorkehrung muss die Suspension eintreten, wenn ein Notar im Zuge des Strafverfahrens verhaftet, oder wegen eines Verbrechens in Anklagestand versetzt, oder wenn wider ihn mittelst eines noch nicht rechtskräftigen Erkenntnisses die Amtsentsetzung ausgesprochen worden ist.

Sie kann verfügt werden, wenn wegen eines Dienstvergehens, worauf Entsetzung oder Suspension gedroht ist, eine Disciplinarverhandlung oder das Strafverfahren wegen Verbrechen oder Vergehen eingeleitet worden ist, ohne dass der oben erwähnte Fall eingetreten wäre, und die Fortsetzung der Amtsführung bedenklich erscheint.

§. 175.

Die Suspension als mittlerweilige Vorkehrung ist auf den Antrag der Staatsanwaltschaft, oder der Notariatskammer, oder doch im Einverständnisse mit Ersterem von dem Oberlandesgerichts-Präsidenten auszusprechen. In jenen Fällen des §. 174, in welchen die Suspension erfolgen muss, ist auch der Landesgerichts-Präsident, in dessen Sprengel sich der Amtssitz des Notares befindet, hiezu berufen, hat jedoch hierüber unverweilt an den Oberlandesgerichts-Präsidenten Anzeige zu erstatten.

Die Anheftung des Decretes und Siegelabnahme, sowie die Verfügung über die Substitution hat auf dieselbe Weise zu geschehen, wie bei der als Strafe verhängten Suspension.

Siebzehntes Hauptstück.

Verwendung der Notare als Gerichtscommissäre.

§. 176.

Die Notare können verpflichtet werden, als Gerichtscommissäre folgende Geschäfte zu besorgen:

a) *Die Aufnahme von Todesfällen (Sperre) und Vornahme der im Wege der Verlassenschaftsabhandlung erforderlichen Acte, und zwar innerhalb der mittelst des Patentes vom 28. Juni l. J., Reichsgesetzblatt LXXXV., Nr. 255, über das Verfahren bei Verlassenschaftsabhandlungen vorgezeichneten Schranken;*

b) *gerichtliche Schätzungen in und ausser Streitsachen;*

c) *gerichtliche Feilbietungen beweglicher Güter in und ausser Streitsachen;*

d) *gerichtliche Feilbietungen unbeweglicher Güter ausser Streitsachen.*

Ausserdem kann den Notaren auch die Revision von Pupillarrechnungen und Vermögensvertheilungen aufgetragen werden. (§§. 104 und 137 des obengenannten Gesetzes.)

§. 177.

Jeżeli notaryusz, nie mieszkający w miejscu, w którem sąd ma siedzibę swoję, powołanym jest do przedsiębrania aktów pertraktacyjnych w poszczególnych przypadkach, lub w ogólności dla gmin lub miejsc w pobliżu jego zamieszkania położonych, wówczas otrzymuje dekret, mocą którego przy zwróceniu uwagi na wykonaną przysięgę urzędową, poleconem mu zostaje wyraźnie sumienne zachowanie ustaw.

Zamianowanie go do tego ostatniego przypadku, winno być należycie obwieszczonem; a zarazem starać się o to należy, aby notaryusz o wszelkich przypadkach śmierci, był natychmiast zawiadomiony.

§. 178.

Przy używaniu notaryuszów jako komisarzy sądowych, winien sąd mieć to na uwadze, aby w uwzględnieniu miejscowych i innych stosunków, dopełnianie czynności z mniejszym kosztem, lub o ile być może bez dotkliwego pomnożenia tegoż, dla strony odbywało się.

§. 179.

Notaryusz winien przy czynnościach przez niego, jako komisarza sądowego przedsiębranych, zachować istniejące dla sądów przepisy; a mianowicie patent z d. 28 Czerwca 1850.

§. 180.

W przywoływaniu stron i w ogólności w owych czynnościach urzędowych, które przedsiębierze notaryusz jako sądowy komisarz, może się udawać do przełożonego gminy.

§. 181.

W razie opieszałego i nieregularnego postępowania notaryusza w czynnościach urzędowych, może sąd odwołać upoważnienie, które mu jako sądowemu komisarzowi udzielił, a zarazem donieść o tem senatowi dyscyplinarnemu przy sądzie krajowym wyższym, który wedle okoliczności postępowanie dyscyplinarne w sposobie przez ustawę organiczną dla władz sądowych wskazanym, przedsięwziąć, jednakże zamiast potrącenia płacy, karę pieniężną, a zamiast usunięcia od służby, zasuspendowanie lub złożenie z urzędu notaryusza orzec ma.

Oprócz tego, odpowiedzialnym jest notaryusz stronom za szkodę, przez nieuzasadnione odmówienie lub zwłokę wyrządzoną.

§. 182.

Notaryusz, jako komisarz sądowy, winien co do tychże czynności urzędowych, prowadzić oddzielny protokół wedle porządku lat. Takowy obejmuje rubryki następne:

a) Liczbę bieżącą czynności sądowych notaryusza, oddzielną od czynności notaryalnych.

b) Datę, to jest dzień, miesiąc i rok, a w nagłych czynnościach nawet i godzinę, kiedy spowodowanym został do urzędowania dotyczącego.

c) Samę przyczynę tegoż, to jest, albo polecenie sądowe szczególne, albo prośbę strony, lub zgłoszenie się np. w przypadku nastąpionej śmierci.

d) Wymienienie owej czynności urzędowej.

e) Wzmiankę, kiedy przedsięwziętą została, tudzież ile czasu potrzeba było do uskutecznienia takowej.

f) Wzmiankę, kiedy akt tejże czynności sądowi przedłożono, lub też o niej relacyę uczyniono, lub takowy samej stronie wydano.

§. 177.

Wird ein Notar, welcher an einem von dem Gerichtssitze verschiedenen Orte wohnt, zur Vornahme von Verlassenschaftsacten in einzelnen Fällen oder für die diesem Wohnorte näher liegenden Gemeinden oder Ortschaften im Allgemeinen bestellt, so erhält er ein Decret, in welchem er unter Hindeutung auf den schon geleisteten Amtseid zur gewissenhaften Befolgung der Gesetze ausdrücklich angewiesen wird.

Die letztere Ernennung muss gehörig kundgemacht und dafür gesorgt werden, dass dem Notare die Todfälle alsogleich angezeigt werden.

§. 178.

Bei Verwendung der Notare als Gerichtscommissäre muss sich das Gericht gegenwärtig halten, dass dadurch mit Rücksicht auf Orts- und andere Verhältnisse, das Geschäft mit Verminderung oder doch ohne fühlbare Vermehrung der Kosten für die Partei gefördert werden soll.

§. 179.

Der Notar hat bei den Geschäften, welche er als Gerichtscommissär vornimmt, die für die Gerichte selbst bestehenden Vorschriften, insbesondere das Patent vom 28. Juni 1850 zu beobachten.

§. 180.

Zur Vorrufung der Parteien und überhaupt in seinen Amtshandlungen als Gerichtscommissär kann sich der Notar an den Gemeindevorstand wenden.

§. 181.

Wegen säumigen und unregelmässigen Vorgehens bei diesen Amtshandlungen des Notares als Gerichtscommissär kann das Gericht die ertheilte Ermächtigung widerrufen, auch die Anzeige an den Disciplinarsenat des Oberlandesgerichtes machen, welcher nach Umständen die Disciplinarverhandlung einzuleiten und in der durch das organische Gesetz für die Gerichtsstellen vorgezeichneten Weise vorzugehen, statt des Gehaltabzuges aber auf Geldstrafen und statt der Dienstentlassung auf Suspension oder Amtsentsetzung des Notares zu erkennen hat.

Ueberdiess bleibt der Notar den Parteien für den durch ungegründete Verweigerung oder Verzögerung verursachten Schaden verantwortlich.

§. 182.

Der Notar führt über seine Amtshandlungen als Gerichtscommissär ein abgesondertes Geschäftsprotokoll nach Jahrgängen. Dieses Protokoll enthält folgende Rubriken:

a) *Die laufende Zahl für die Gerichtsgeschäfte des Notares, welche von jener für die Notariatsgeschäfte abgesondert geführt wird;*

b) *das Datum, d. i. Tag, Monat und Jahr, bei dringenden Geschäften auch die Stunde, wann er die Veranlassung zur Amtshandlung erhalten hat;*

c) *diese Veranlassung selbst, nämlich entweder den speciellen richterlichen Auftrag, die Bitte der Partei, oder die Meldung, z. B. eines erfolgten Todfalles;*

d) *die Bezeichnung dieser Amtshandlung;*

e) *die Angabe, wann und mit welcher Zeitverwendung er vorgenommen wurde;*

f) *die Angabe, wann darüber der Act dem Gerichte vorgelegt, oder sonst Bericht erstattet, oder der Act der Partei selbst ausgefolgt wurde;*

g) Uwagi, jeżeli jakie zachodzą, a mianowicie powody, dla których czynność opóźnioną została.

§. 183.

Akta notaryusza, jako komisarza sądowego, o ile przy nim pozostają, wedle porządku protokołu takowych czynności, winny być osobno i tak zachowane, aby dotyczące jednej i tej samej czynności razem były składane.

§. 184.

Jeżeli z powodu działania notaryusza jako komisarza sądowego, dopełniany zostaje właściwy akt notaryalny, potrzeba wprawdzie o tem uczynić wzmiankę w protokole czynności sądowych, jakoteż w relacyi sądowi złożyć się mającej, lecz z samym aktem notaryalnym, zupełnie jako z takim postąpić wypada.

§. 185.

Jeżeli notaryusz przeniesionym zostaje do innego powiatu sądowego, albo jego urzędowanie z jakiejkolwiebądź innej przyczyny ustaje, wówczas odbiera sąd protokół jego czynności, równie jak znajdujące się akta, sporządzone w jego czynnościach urzędowych sądowych.

§. 186.

Obraza lub opór, stawiany notaryuszom jako komisarzom sądowym, w wykonywaniu czynności urzędowych, ulegają ustawom karnym powszechnym, zabezpieczającym urzędników publicznych.

g) *allfällige Anmerkungen, in welcher Rubrik insbesondere die Ursachen der etwa eingetretenen Verzögerung zu bemerken sind.*

§. 183.

Die Acten des Notares als Gerichtscommissär werden, in soferne sie bei dem Notare verbleiben, nach der Ordnung des Geschäftsprotokolles abgesondert von den eigentlichen Notariatsacten, und so verwahrt, dass die ein und dasselbe Geschäft betreffenden zusammengelegt werden.

§. 184.

Wenn bei Gelegenheit der Einschreitung des Notares als Gerichtscommissär ein eigentlicher Notariatsact zu Stande kommt, so wird diess zwar im gerichtlichen Geschäftsprotokolle und in dem an das Gericht zu erstattenden Berichte bemerkt, der Notariatsac selbst aber wird ganz als solcher behandelt.

§. 185.

Wenn der Notar in einen anderen Gerichtsbezirk übersetzt wird, oder seine Amtswirksamkeit aus was immer für einem Grunde aufhört, so übernimmt das Gericht sein Geschäftsprotokoll, sowie die vorhandenen Acten über dessen gerichtliche Amtshandlungen.

§. 186.

Beleidigungen oder Widersetzlichkeiten gegen die Notare in der Ausübung ihrer Amtshandlungen als Gerichtscommissäre, werden nach den allgemeinen, zum Schutze der öffentlichen Beamten bestehenden Strafgesetzen behandelt.

Dodatek.

TARYFA.

I. Należytości notaryalne.

§. 1.

Należytości, których notaryusze żądać mogą, są:

1. Honoraryum.
2. Należytość oddalenia się i koszta podróży.
3. Należytość pisarska.

§. 2.

Honoraryum oblicza się albo wedle taryfy, na gatunek interesu ustanowionej (honoraryum interesowe), albo w miarę czasu potrzebnego do uskutecznienia czynności (honoraryum czasowe).

§. 3.

Honoraryum za akta, których przedmiot wyrażony jest w pewnej ilości szacunkowej, wyjąwszy akta, przez które stwierdza się tylko wykonanie zobowiązania, ustanawia się w ilości 1 złr. jeżeli przedmiot nie przenosi 200 złr.; 2 złr. jeżeli przenosi 200 złr. lecz nie przechodzi 500 złr.; a 4 złr. jeżeli przechodzi 500 złr. lecz nie przewyższa 1000 złr.

W darowiznach i rozporządzeniach ostatniej woli, oblicza się honoraryum w dwójnasób, wedle tego samego stopniowania.

§. 4.

Jeżeli przedmiot interesów prawnych w §fie 3-m wymienionych, przenosi summę 1000 złr., a notaryusz jedynie tylko akt przyjmuje, wówczas należy mu się ustanowione honoraryum za interesa, których przedmiotem jest summa od 500 do 1000 złr.

Jeżeli notaryusz nietylko przyjął akt, ale go także i ułożył, wówczas należy mu się dodatek procentowy po 6 kr. od każdych stu złr., o które summa 1000 złr. przewyższoną zostaje.

Ilość niedochodząca stu złr., uwzględnioną nie zostaje.

§. 5.

Ilość szacunkowa przy umowach dzierżawnych i najmowych, równie jak przy innych umowach, co do prestacyj powracających, winna być obrachowaną wedle ilości dwudziesto-razowej jednorocznej prestacyi, jeżeli czynność zawierana bywa na czas nieograniczony, albo na przeciąg życia albo na 20 lub więcej lat. Jeżeli zawieraną zostaje na czas krótszy, wówczas następuje obliczenie prestacyj, wykonanemi być mających, wedle summy lat wszystkich.

§. 6.

Honoraryum za akta, w których przedmiot w pewnej ilości szacunkowej wyrażonym nie jest, równie jak dokumenta, przez które tylko wykonanie zobowiązania stwierdzonem zostaje, bez różnicy, czy też dokumenta ilość szacunkową obejmują lub nie, obliczonem być winno w miarę użytego do czynności czasu; a to w ten sposób, że no-

Anhang.

Tarif.

I. Notariats-Gebühren.

§. 1.

Die Gebühren, welche von den Notaren angesprochen werden können, sind:

1. das Honorar;

2. die Entfernungs-Gebühr und Reisekosten;

3. die Schreibgebühr.

§. 2.

Das Honorar ist entweder nach dem Tarife des Geschäftes (Geschäftshonorar) oder nach Massgabe der Zeit zu berechnen, welche zur Beendigung des Geschäftes erforderlich war (Zeithonorar).

§. 3.

Das Honorar für Urkunden, deren Gegenstand in einem bestimmten Werthbetrage ausgedrückt ist, mit Ausnahme derjenigen, wodurch lediglich die Erfüllung einer Verbindlichkeit bestätiget wird, beträgt, wenn der Gegenstand 200 fl. nicht übersteigt, 1 fl.; wenn er 200 fl. aber nicht 500 fl. übersteigt, 2 fl.; wenn er 500 fl. aber nicht 1000 fl. übersteigt, 4 fl.

Bei Schenkungen und letztwilligen Anordnungen ist nach derselben Abstufung das Honorar im doppelten Betrage zu berechnen.

§. 4.

Wenn der Gegenstand der im §. 3 erwähnten Rechtsgeschäfte den Betrag von 1000 fl. übersteigt und der Notar nur die Aufnahme des Actes besorgt, so gebührt ihm das für Geschäfte von 500 fl. bis 1000 fl. festgesetzte Honorar.

Hat er nicht nur die Aufnahme des Actes, sondern auch die Verfassung besorgt, so gebührt ihm ein Percentual-Zuschuss, welcher 6 kr. von jedem Hundert Gulden, um welches der Betrag von 1000 fl. überschritten wird, beträgt.

Ein Betrag, welcher ein volles Hundert Gulden nicht erreicht, bleibt unberücksichtiget.

§. 5.

Der Werthsbetrag ist bei Pacht- und Miethverträgen, sowie bei anderen Verträgen über wiederkehrende Leistungen, nach dem zwanzigfachen Betrage der Einjährigen Leistung zu berechnen, wenn das Geschäft auf unbestimmte Zeit, auf Lebenszeit, oder auf zwanzig oder mehr Jahre abgeschlossen wird. Wird es auf kürzere Zeit abgeschlossen, so entscheidet die Summe der für sämmtliche Jahre zu entrichtenden Leistungen.

§. 6.

Das Honorar für Urkunden, deren Gegenstand nicht in einem bestimmten Werthsbetrage ausgedrückt ist, sowie für Urkunden, durch welche nur die Erfüllung einer Verbindlichkeit bestätiget wird, ohne Unterschied, ob sie einen Werthsbetrag enthalten oder nicht, ist nach der auf das Geschäft verwendeten Zeit in der Art zu berechnen, dass der Notar für

taryusz za pierwszą godzinę otrzymuje 1 złr. 20 kr. Przeciąg niewynoszący godziny spełna, uważa się za całą godzinę.

Po upływie pierwszej godziny, za każde dalsze upłynione półgodziny, rachuje się 40 kr. Upływ czasu, niewynoszący pół godziny, nie wchodzi wcale do rachunku.

Przy darowiznach i rozporządzeniach ostatniej woli, nie obejmujących pewnej ilości szacunkowej, oblicza się honoraryum w podwójnej ilości wedle tychże samych zasad.

Obliczenie dodatku procentowego, nie ma miejsca przy wszelkich takich aktach.

§. 7.

Za przyjmowanie protestów wekslowych, należy się honoraryum w ilości 1 złr., jeżeli weksel nie przechodzi 200 złr., a 2 złr. jeżeli brzmi na większą summę.

§. 8.

Za poświadczenia notaryalne, stanowią się należytości następujące:

1. Za legalizacyę podpisów, jeżeli notaryusz zna stronę . . . . — złr. 20 kr.

Jeżeli tożsamość strony wprzód przez świadków stwierdzoną być ma — „ 30 „

Jeżeli legalizowanym zostaje podpis dwóch lub więcej osób na jednym akcie, wówczas należy się tylko zapłata pojedyncza za legalizacyę, jeżeli stawają przed notaryuszem jednocześnie; osoba zaś pojedynczo stawająca, winna zapłacić należytość oddzielnie.

2. Za widymatę odpisów, nieobejmujących więcej jak jeden arkusz, (rachując na każdą stronicę 25 wierszy, a w każdym wierszu 15 sylab), należy się 15 kr., taż opłata należy się w zupełności i wtedy, chociażby odpis nie mieścił się na całym arkuszu.

Za każdą stronicę nad pierwszy arkusz . . . . — złr. 3 kr.

3. Za potwierdzenie daty . . . . — „ 15 „

4. Za potwierdzenie przekładu, nie przenoszącego arkusza . . . 1 „ — „

Za każdą stronicę nad jeden arkusz, w powyższym stosunku obliczyć się mającą . . . . — „ 15 „

5. Za świadectwa życia, jeżeli notaryusz zna stronę . . . . . . — „ 20 „

Jeżeli zaś tożsamość osoby przez świadków stwierdzoną być ma — „ 30 „

§. 9.

Od złożenia dokumentów do aktów notaryalnych, należy się:

1. Za przyjęcie aktu złożenia . . . . — „ 30 „

2. Za zachowanie złożonego dokumentu, należy się taksa oddzielna — „ 15 „

Jeżeli złożony dokument składa się z więcej jak 5, a mniej jak 20 arkuszy . . . . — „ 40 „

Przy składaniu aktów większej objętości, zostawia się wolność układu co do należytości za onych zachowanie, między składającym a notaryuszem.

3. Za proste poświadczenie odbioru lub składu . . . . — złr. 20 kr.

Za wyciąg autentyczny aktu złożenia, lub odpis wierzytelny złożonego dokumentu, opłacają się zwyczajne należytości.

die erste Stunde 1 fl. 20 kr. erhält. Ein Zeitraum, welcher nicht eine volle Stunde erreicht, ist einer ganzen Stunde gleich zu achten.

Bei Ueberschreitung der ersten Stunde wird jede vollendete weitere halbe Stunde mit 40 kr. berechnet. Ein Zeitraum, welcher geringer ist als eine halbe Stunde, bleibt unbeachtet.

Bei Schenkungen und letztwilligen Anordnungen ohne bestimmten Werthsbetrag ist nach denselben Grundsätzen das Honorar im doppelten Betrage zu berechnen.

Bei allen diesen Urkunden findet die Berechnung eines Percentual-Zuschusses nicht Statt.

§. 7.

Für die Aufnahme von Wechselprotesten beträgt das Honorar, wenn der Wechsel den Betrag von 200 fl. nicht übersteigt, 1 fl., und wenn er auf einen höheren Betrag lautet, 2 fl.

§. 8.

Für Notariatsbeurkundungen werden folgende Gebühren festgesetzt:

1. Für die Legalisirung von Unterschriften, wenn der Notar die Partei kennt — fl. 20 kr.
wenn ihre Identität erst durch Zeugen bestätiget werden muss . . . . — „ 30 „

Wird die Unterschrift zweier oder mehrerer Personen unter Einem legalisirt, so ist doch die Legalisirungsgebühr nur einfach zu beziehen, wenn sie gleichzeitig vor dem Notare erscheinen; die einzeln erscheinende Person hat sie abgesondert zu entrichten.

2. Für die Vidimirung von Abschriften von nicht mehr als Einem Bogen (die Seite zu 25 Zeilen, die Zeile zu 15 Sylben berechnet) 15 kr.; sie wird voll bezahlt, wenn auch die Abschrift keinen ganzen Bogen beträgt.

Für jede Seite über den ersten Bogen . . . . — fl. 3 kr.
3. Für eine Bestätigung des Datums . . . . — „ 15 „
4. Für eine Uebersetzungsbestätigung von nicht mehr als einem Bogen . 1 „ — „
für jede nach dem obigen Masstabe zu berechnende Seite über einen Bogen . . . . — „ 15 „
5. Für Lebenszeugnisse, wenn der Notar die Partei kennt . . . . . . — „ 20 „
wenn ihre Persons-Identität durch Zeugen bestätiget werden muss . — „ 30 „

§. 9.

Bei Hinterlegung einer Urkunde zu den Notariatsacten ist zu entrichten:

1. Für Aufnahme des Hinterlegungsactes . . . . — fl. 30 kr.

2. Für die Aufbewahrung der hinterlegten Urkunde wird eine besondere Taxe mit . . . . — „ 15 „
wenn die hinterlegte Urkunde nicht mehr als fünf, weniger als 20 Bogen beträgt, mit . . . . — „ 40 „
entrichtet.

Bei noch umfangreicheren Acten aber ist die Vereinbarung über den Betrag der Aufbewahrungsgebühr zwischen dem Hinterleger und dem Notare gestattet.

3. Für die Empfangs- oder einfache Bestätigung der Hinterlegung . . . — fl. 20 kr.

Für die authentische Ausfertigung des Hinterlegungsactes oder für die beglaubigte Abschrift der hinterlegten Urkunde sind die gewöhnlichen Gebühren zu entrichten.

§. 10.

Za wydanie złożonego u notaryusza dokumentu, należy się:

a) Za przyjęcie aktu wydania . . . . — złr. 30 kr.

b) Jeżeli wydanie potwierdzonem tylko zostaje przez stronę na samym akcie złożenia . . . . — „ 15 „

§. 11.

Ze oddanie dokumentu w sądzie osobiście, obliczyć należy oprócz należytości, jaka przypada za oddalenie się i koszta podróży, honoraryum w ilości . . . . 1 „ — „

§. 12.

Za przejrzenie aktu notaryalnego, jeżeli go strona dokładnie wskazuje — „ 30 „

Jeżeli zaś dla mylnego podania strony, dłuższe przeszukanie jest potrzebnem . . . . — „ 40 „

Za żądane przez stronę odczytanie aktu, do przeglądu wskazanego, od każdego arkusza . . . . — „ 6 „

§. 13.

Za wyciągi autentyczne, odpisy wierzytelne i wyimki, nie może być więcej rachowanem, oprócz należytości za pisanie (§. 18) i za widymatę (§. 7, 2.).

Za świadectwa o byciu aktów notaryalnych, ustanawia się honoraryum w ilości 30 kr.

Za przesłanie do sądu autentycznych wyciągów, należy się, oprócz taksy za też dokumenta . . . . — złr. 30 kr.

§. 14.

Jeżeli jaka czynność, wyjąwszy protesta wekslowe i poświadczenia, w jakimkolwiekbądź sposobie działalność urzędową notaryusza (nie licząc w to strawionego dla niej czasu na drodze, lub na odpisywanie), całą godzinę lub dłuższy czas zajmuje, należy się notaryuszowi przynajmniej tak zwane honoraryum czasowe.

Może więc notaryusz w tym przypadku zamiast honoraryum za czynność, żądać honoraryum czasowe.

Takowe wynosi za pierwszą godzinę pełną . . . . 1 „ 20 „

za każde dalsze upłynione półgodziny . . . . — „ 40 „

Jeżeli od wymiaru czasu nad jednę godzinę, nie upłynęło pół godziny, wówczas nie należy się za tęż chwilę nic więcej. Za czynność w jednym dniu odbytą, nie można więcej honoraryum czasowego żądać, jak za ośm godzin.

W przypadkach, w których obliczonym zostaje dodatek procentowy, honoraryum czasowe żądanem być nie może. Wolno jednak notaryuszowi w tym przypadku domagać się honoraryum czasowego, zamiast honoraryum za czynność z dodatkiem procentowym.

§. 15.

Jeżeli dokument notaryalny obejmuje dwie lub więcej czynności, wówczas tylko jedno honoraryum, jednakże w sposobie notaryuszowi najwięcej sprzyjającym, obliczone być może.

§. 10.

Bei Ausfolgung einer beim Notare hinterlegten Urkunde ist zu entrichten:

a) für die Aufnahme eines Ausfolgungsactes . . . . — fl. 30 kr.

b) wenn die Ausfolgung nur auf dem Hinterlegungsacte von der Partei bestätiget wird . . . . — „ 15 kr.

§. 11.

Für persönliche Uebergabe einer Urkunde bei Gericht ist ausser der allfälligen Entfernungsgebühr und der Reisekosten ein Honorar von . . . . . 1 fl. — kr. zu berechnen.

§. 12.

Für Einsicht eines Notariatsactes, wenn die Partei denselben genau anzugeben vermag . . . . — fl. 30 kr.

wenn aber wegen mangelhafter Angabe von Seite der Partei erst eine längere Nachsuchung erforderlich wird . . . . — „ 40 „

Für die von der Partei verlangte Vorlesung des zur Einsicht bezeichneten Actes, von jedem Bogen . . . . — „ 6 „

§. 13.

Für authentische Ausfertigungen, beglaubigte Abschriften und Auszüge darf ausser der Schreibgebühr (§. 18) nur die Vidimirungsgebühr (§. 7, 2.) berechnet werden.

Für Zeugnisse über das Dasein von Notariatsacten wird das Honorar auf 30 kr. festgesetzt.

Für Einsendung der authentischen Ausfertigungen an das Gericht sind ausser den Gebühren für diese Urkunden zu entrichten . . . . — fl. 30 kr.

§. 14.

Sobald ein Geschäft, mit Ausnahme der Wechsel-Proteste und der Beurkundungen von was immer für einer Art, die Amtsthätigkeit des Notares (ohne Einrechnung der auf dem Wege oder mit dem Abschreiben zugebrachten Zeit) durch Eine volle Stunde oder länger in Anspruch nimmt, gebührt ihm mindestens das Zeithonorar.

Er kann daher in diesem Falle statt des Geschäftshonorares das Zeithonorar in Anspruch nehmen.

Dasselbe beträgt für die vollendete erste Stunde . . . . 1 fl. 20 kr.

für jede weitere vollendete halbe Stunde . . . . — „ 40 „

Ist von dem Zeitmasse über die erste Stunde die Zeit von einer halben Stunde nicht verwendet, so wird für diesen Theil nichts entrichtet; für ein Geschäft kann in Einem Tage nicht mehr als das Zeithonorar von acht Stunden angesprochen werden.

In den Fällen, in welchen der Percentual-Zuschuss berechnet wird, darf das Zeithonorar nicht berechnet werden. Doch steht es dem Notare auch in diesem Falle frei, das Zeithonorar anstatt des Geschäftshonorares sammt Percentual-Zuschuss in Anspruch zu nehmen.

§. 15.

Enthält eine Notariats-Urkunde zwei oder mehrere Geschäfte, so darf nur Ein Honorar, jedoch nach der dem Notare günstigsten Eigenschaft berechnet werden.

§. 16.

Jeżeli akt zaczęty, bez winy notaryusza ukończonym nie został, wówczas należy mu się za każdą strawioną godzinę honoraryum w ilości 1 złr. 20 kr., a każde dalsze upłynione półgodziny 40 kr., wyjąwszy jeżeliby sam akt w razie ukończenia onego mniej kosztował, w którym to przypadku, tylko takowa ilość wymaganą być może.

§. 17.

Za czynność, którą uskutecznia notaryusz na szczególne żądanie strony w godzinach, do odbywania takowej nie zwyczajnych, t. j. od 8 godziny wieczór aż do 8 godziny zrana, podwyższa się honoraryum za czynność i czas o połowę należytości.

Takowe jednak nie stosuje się do procentowego dodatku.

§. 18.

Jeżeli notaryusz przedsiębierze działanie urzędowe nie w swej kancelaryi lecz w innem miejscu, wówczas należy mu się oprócz honoraryum, 1 złr., jako należytość za oddalenie się, a w miastach głównych krajów koronnych, jeżeli notaryusz udaje się z miasta na przedmieście, albo z przedmieścia do miasta, albo do innego przedmieścia, należy mu się także i powozowe.

Jeżeli oddalenie się notaryusza następuje po za okrąg miasta głównego, albo po za okrąg ćwierćmilowy, od tego miejsca, w którem ma siedlisko swoje urzędowe, wówczas należy mu się oprócz wymienionych taks, jeszcze 20 kr. za każdą godzinę, na czynności i na podróży tam i na powrót spędzoną, i oprócz tego wynagrodzenie powozowe, a w przypadku, jeżeli podróż koleją żelazną odbyć może się, należytość pierwszej klasy, a to, jako dodatek do należytości za oddalenie się.

Jeżeli działanie urzędowe odbywa się na miejscu, w którem notaryusz do sprawowania takich czynności w pewnym czasie peryodycznie przybywa, albo zatrzymywać się już przy udzieleniu mu tej posady jest obowiązanym, i takowe działanie w tym przeciągu czasu przedsiębranem zostaje, wówczas żadna z powyższych taks żądaną być nie może.

§. 19.

Oprócz honoraryum, pobiera także notaryusz taksy za pisanie, tak oryginału jako też i za odpis, a to po 6 kr. za każdą stronicę, zawierającą 25 wierszy, z których każdy obejmować ma 15 zgłosek (sylab). Taksa za każdą stronicę zaczętą, równie tak jak za całą, zapłaconą być winna.

Przy legalizacyach, widymatach i zatwierdzeniach daty, równie jak w powszechności przy klauzulach zatwierdzenia lub wyciągu, żadna oddzielna taksa za napisanie liczoną być nie może.

Nie należy się także taksa za napisanie projektu, który układa notaryusz przed wygotowaniem oryginału.

§. 20.

Za wyciągi aktów, w archiwum zachowanych, pobiera toż archiwum takie same taksy jak notaryusz.

Przepis ten stosuje się także i do tych przypadków, gdy idzie o zażądane od strony przejrzenie aktów notaryalnych, o wydanie tychże lub podanie do sądu w interesie strony.

§. 16.

Wenn ein angefangener Act ohne Verschulden des Notares nicht vollendet wird, so gebührt ihm für jede darauf verwendete Stunde ein Honorar von 1 fl. 20 kr., und für jede weitere vollendete halbe Stunde 40 kr.; es wäre denn, dass der Act selbst, wenn er vollendet worden wäre, weniger gekostet hätte, in welchem Falle dieser Betrag gefordert werden kann.

§. 17.

Für ein Geschäft, welches der Notar auf besonderes Verlangen der Partei zu ungewöhnlichen Geschäftsstunden, das ist von 8 Uhr Abends bis 8 Uhr Morgens, verrichtet, wird das Geschäfts- oder Zeithonorar um die Hälfte des Betrages erhöht.

Diess hat jedoch nicht von dem Percentual-Zuschusse zu gelten.

§. 18.

Wird eine Amtshandlung ausserhalb der Kanzlei des Notares vorgenommen, so gebührt ihm ausser dem Honorare 1 fl. als Entfernungsgebühr, und in den Hauptstädten der Kronländer, wenn sich der Notar aus der Stadt in die Vorstadt, oder aus der Vorstadt in die Stadt oder in eine andere Vorstadt zu begeben hat, auch die Wagengebühr.

Erstreckt sich die Entfernung des Notares über den Umkreis der Hauptstadt oder sonst über den Umkreis von Einer halben Stunde von dem Orte hinaus, an welchem er seinen Amtssitz hat, so hat er ausser den genannten Gebühren noch 20 kr. für jede Stunde der bei dem Geschäfte, sowie auf dem Hin- und Rückwege nothwendig zugebrachten Zeit als Zuschlag zu der Entfernungsgebühr und die Vergütung der Reisegelegenheit, im Falle, dass er die Eisenbahn benützen kann, die Fahrgebühr der ersten Classe zu beziehen.

Keine von diesen Gebühren kann gefordert werden, wenn die Amtshandlung an einem Orte, an welchem der Notar zur Verrichtung solcher Geschäfte zu gewisser Zeit sich periodisch aufhält oder aufzuhalten bei der Bestellung verpflichtet worden ist, und zwar innerhalb dieser Zeiträume vorgenommen wird.

§. 19.

Ausser dem Honorare bezieht der Notar die Schreibgebühr, welche sowohl für die Urschrift, als auch für die Abschrift, und zwar für die Seite von 25 Zeilen, jede zu 15 Sylben, 6 kr. beträgt. Für eine angefangene Seite ist die Gebühr so wie für eine ganze zu bezahlen.

Bei Legalisirungen, Vidimirungen, Bestätigungen des Datums, sowie überhaupt bei Bestätigungs- und Ausfertigungs-Clauseln wird keine besondere Schreibgebühr berechnet.

Ebenso ist für den Entwurf, welchen der Notar vor Anfertigung der Urschrift zu verfassen findet, eine Schreibgebühr nicht zu entrichten.

§. 20.

Für die Ausfertigungen aus den im Archive verwahrten Acten bezieht das Archiv die Gebühren gleich einem Notare.

Diese Vorschrift gilt auch für die Fälle, in welchen es sich um die von einer Partei angesuchte Einsicht in die Notariatsacten, um deren Ausfolgung oder Ueberreichung bei Gericht in Parteisachen handelt.

Szukanie w aktach, wydanie dokumentów, lub inna jaka czynność urzędowa, o którą wezwanem zostaje archiwum z urzędu od jakiej władzy sądowej, dopełnione być winny bezpłatnie.

II. Należytości notaryuszów, jako komisarzy sądowych.

§. 21.

Za przyjęcie aktu w przypadku śmierci, jeżeli takowe odbywa się na miejscu, gdzie w ogólności, końcem przyjmowania takiego aktu jest delegowanym, jeżeli oraz wartość majątku inwentowanego nie wynosi 100 złotych reńskich, nic żądanem być nie może.

W innych przypadkach, równie jak za spisanie inwentarza, przedsiębranie detaksacyi lub licytacyi, należy mu się 1 złt. reń. za pierwszą godzinę, którą na czynności urzędowej odbywa, a tak następnie za każdą dalszą godzinę potrzebnej pracy, równie jak podróży 30 kr., oprócz wynagrodzenia kosztów podróży.

§. 22.

Przy każdych innych czynnościach urzędowych, ocenia sąd należytość z uwzględnieniem czasu, trudów i pilności użytej, zostawiając wolność założenia rekursu do najbliższego sądu przełożonego, jako drugiej i ostatniej instancyi.

§. 23.

Co się tycze obowiązku zapłaty i ściągania należytości, za czynności notaryuszów, jako komisarzy sądowych, postępować należy wedle przepisów o egzekucyi należytości sądowych.

Eine Nachforschung in den Acten, Ausfolgung von Urkunden oder eine andere Amtshandlung, um welche das Archiv von einer Gerichtsbehörde von Amtswegen ersucht wird, sind unentgeltlich vorzunehmen.

II. Gebühren der Notare als Gerichts-Commissäre.

§. 21.

Für eine Todfalls-Aufnahme hat der Notar, wenn der inventirte Werth des Vermögens 100 fl. nicht erreicht, nichts anzusprechen, insofern sie an einem Orte stattfindet, wo er zur Todfalls-Aufnahme im Allgemeinen delegirt ist.

In den übrigen Fällen, sowie für die Aufnahme eines Inventariums, für die Vornahme einer Schätzung oder Feilbietung gebührt ihm für die erste Stunde, die er in der Amtshandlung zuzubringen hat, 1 fl. und sofort für jede weitere Arbeits-, sowie für jede Wegstunde, welche erforderlich war, 30 kr. nebst Vergütung der Reisegelegenheit.

§. 22.

Bei anderen Amtshandlungen bemisst das Gericht die Gebühren, mit Rücksicht auf Zeit, Mühe und Fleiss, welche angewendet wurden, unter Vorbehalt des Recurses an das nächste vorgesetzte Gericht als zweite und letzte Instanz.

§. 23.

Rücksichtlich der Zahlungspflicht und Eintreibung der Gebühren für die Geschäfte der Notare als Gerichtscommissäre gelten die Vorschriften über die Einbringung gerichtlicher Gebühren.

SPIS RZECZY.

Inhalt.

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXIX.

Wydana i rozesłana [illegible] Listopada 1851.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 26. Września 1851,

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXIX.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 3. Października 1850,
w wydaniu niniejszem 14. Listopada 1851.

367.

Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z d. 26. Września 1850,

dla tych krajów koronnych, w których księga ustaw karnych z d. 3. Września 1803 ma moc obowiązującą,

którem się obwieszcza, w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, bliższe postanowienia co do tego, gdy żandarmi jako świadkowie mają być wezwani, wysłuchani lub zaprzysiężeni.

Ministerstwo sprawiedliwości w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych uznało za potrzebne, wydać następujące postanowienia tak o sposobie wezwania i wysłuchania żandarmów jako świadków, jako też o odbieraniu przysięgi od takowych.

I. Członkowie żandarmeryi obowiązani są, na mocy §. 164 ustawy o postępowaniu karnem z dnia 17. Stycznia 1850, do stawienia się tak w śledztwie przygotowawczem jako też przy rozprawie głównej przed władzami cywilnemi, na wydane do nich wezwania ze strony cywilnych sądów karnych, i do złożenia tamże świadectwa bez wszelkiego wachania się, tak samo jak świadkowie ze stanu cywilnego. Wszelako wezwania, wydane do członków żandarmeryi, doręczone być mogą wprost tylko oficerom, równie jak samodzielnym komendantom sekcyi kapralstwa i posterunku; innym zaś członkom żandameryjnym należy doręczać takowe w każdym razie przez przełożonego, któremu bezpośrednio podlegają, (przez komendanta plutonu, sekcyi, kapralstwa i posterunku) a ci mają rozkazać wezwanemu, aby się stawił przed władzą cywilną. Gdyby który członek żandarmeryi nie stawił się przed sądem na takowe wezwanie, lub wzbraniał się złożyć świadectwa, nie ma miejsca zastosowanie §§. 165 i 166 ustawy o postępowaniu karnem; lecz sąd winien wytoczyć rzecz przed jego najbliższego przełożonego, ten zaś obowiązanym jest, niezwłocznie zarządzić, co potrzeba, a nieposłusznego należycie ukarać. Z resztą czyni się sądy uważnemi, ażeby wzywań żandarmów równie jak świadków w ogólności bez potrzeby nie powtarzały, aby ich nie odrywać od służby więcej, jak rzecz wymaga.

II. Żandarmi, wezwani do świadectwa nie tylko mają prawo, lecz według instrukcyi służbowej nawet są obowiązani do noszenia broni przybocznej, bądź to przy wysłuchaniu w śledztwie przygotowawczem, bądź też przy rozprawie głównej.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 3. October 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 14. November 1851.

367.

Verordnung des Justizministeriums vom 26. September 1850,

wirksam für jene Kronländer, in welchen das Strafgesetzbuch vom 3. September 1803 in Rechtskraft steht,

womit im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern nähere Bestimmungen über die Vorladung, Abhörung und Beeidigung der Gensd'armen als Zeugen kundgemacht werden.

Das Justizministerium hat im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern über die Art der Vorladung und Abhörung der Mitglieder der Gensd'armerie als Zeugen und über deren Beeidigung nachstehende Bestimmungen zu treffen befunden:

I. Die Mitglieder der Gensd'armerie sind allerdings nach §. 164 der Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 verpflichtet, sowohl in der Voruntersuchung als Hauptverhandlung über die von den Civilstrafgerichten an dieselben ergehenden Vorladungen vor diesen Civilbehörden zu erscheinen und gleich Zeugen aus dem Civilstande unweigerlich Zeugniss abzulegen. Die Vorladungen an die Mitglieder der Gensd'armerie sind jedoch nur den Officieren und den selbständigen Sections-, Corporalschafts- oder Posten-Commandanten unmittelbar, den übrigen Mitgliedern der Gensd'armerie aber jederzeit durch ihren unmittelbaren Vorgesetzten (den Zugs-, Sections-, Corporalschafts- oder Posten-Commandanten) zuzustellen, welchen es obliegt, das Erscheinen des Vorgeladenen vor der Civilbehörde anzuordnen. Sollte ein Mitglied der Gensd'armerie über eine solche Vorladung nicht vor Gericht erscheinen oder Zeugenschaft abzulegen sich weigern, so sind die §§. 165 und 166 der Strafprocessordnung nicht anzuwenden, sondern das Gericht hat sich unmittelbar an dessen nächsten Vorgesetzten zu wenden, und dieser ist verpflichtet, unverzüglich die erforderliche Abhilfe zu veranlassen und den Ungehorsamen zur gebührenden Strafe zu ziehen. Uebrigens werden die Gerichte bei der Vorladung von Gensd'armen, sowie von Zeugen überhaupt, darauf aufmerksam gemacht, dass solche Vorladungen nicht ohne Noth vervielfältiget werden, um dieselben ihrem Dienste nicht mehr als nöthig ist, zu entziehen.

II. Die als Zeugen vorgeladenen Gensd'armen sind sowohl bei ihrer Abhörung in der Voruntersuchung, als auch bei der Hauptverhandlung das Seitengewehr zu tragen nicht bloss berechtiget, sondern nach ihrer Dienstinstruction dazu verpflichtet.

III. W krajach koronnych, w których obowiązuje ustawa o postępowaniu karnem z dnia 17. Stycznia 1850, dozwolone jest wysłuchanie członków żandarmeryi z przywiedzeniem im na pamięć przysięgi służbowej tylko w razie dochodzenia przestępstw przed sądami powiatowemi o jednym sędzi; w tych zaś krajach koronnych, w których ustawa o postępowaniu karnem nie ma jeszcze mocy obowiązującej, tylko w razie dochodzenia ciężkich przestępstw policyjnych. W pierwrzeczonych krajach koronnych zatem członkowie żandarmeryi obowiązani są do złożenia przepisanej dla świadków przysięgi, jeżeli jako świadkowie będą wysłuchani, tak przy postępowaniu na zbrodnie, jako też na wykroczenia; w dalej rzeczonych zaś krajach koronnych tylko przy postępowaniu na zbrodnie.

Schmerling m. p.

368.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z d. 27. Września 1850,

mocą którego postanowienie, zawarte w §. 2. przepisu o egzaminach do rządowej służby pocztowej *) rozciąga się, w skutek Najwyższego zatwierdzenia, na złożony zupełnie i z dobrym skutkiem kurs naukowy w kolegium marynarki w Tryeście.

Na mocy upoważnienia. udzielonego przez Najjaśniejszego Pana Najwyższem postanowieniem z dnia 21. Września b. r. rozciąga się postanowienie, zawarte w §. 2. przepisu o egzaminach dla rządowej służby pocztowej, i na ten przypadek, iż także i ci jako aspiranci do służby pocztowej przypuszczeni być mogą, którzy się wykażą, iż złożyli z dobrym skutkiem cały kurs naukowy w kolegium marynarki w Tryeście.

Bruck m. p.

369.

Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów z dnia 29. Września 1850,

obowiązujące w krajach koronnych: Czech, Morawii, Szląsku, Austryi powyżej i poniżej Ensy, Styryi, Karyntyi, Krainy i Solnogrodu.

mocą którego reguluje się, w skutek Najwyższego zatwierdzenia, postanowienia o likwidowaniu i ściąganiu zaległości tych powinności, które ustawą z dnia 7. Września 1848 i patentem z dnia 4. Marca 1849 **) zniesiono, lub za wykupne ogłoszono.

W skutek zatwierdzonych przez Najjaśniejszego Pana na dniu 25. Września 1850 z porozumieniem Rady ministrów przedłożonych, najpoddańszych wniosków ze strony ministrów spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów rozporządza się niniejszem, co następuje:

§. 1.

Zaległości tych powinności, które ustawą z d. 7. Września 1848 r. i patentem z d. 4. Marca 1849 **) zniesiono, lub za wykupne ogłoszono, należy likwidować i ściągać zwyczajną drogą prawa; jeżeli względem nich nie zapadło już inną drogą, ostateczne prawomocne osądzenie i o ile nie należą do zakresu działania organów, ustanowionych do uwolnienia gruntów od ciężarów.

---

*) Rozrządzenie ministerstwa handlu z 23. Kwietnia 1850 w LXXX, części Nr 247 w dzienniku praw państwa.

**) W tomie uzupełniającym dz. pr. pańs. Nro 152.

III. Die Vernehmung von Mitgliedern der Gensd'armerie unter Erinnerung an ihren Diensteid ist in jenen Kronländern, in welchen die Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 in Wirksamkeit ist, nur in dem Verfahren wegen Uebertretungen vor den Bezirkseinzelngerichten, in jenen Kronländern dagegen, in welchen diese Strafprocessordnung noch nicht in Wirksamkeit getreten ist, nur in dem Verfahren wegen schwerer Polizeiübertretungen gestattet. Die Mitglieder der Gensd'armerie sind daher bei ihrer Vernehmung als Zeugen in den erstgenannten Kronländern sowohl im Verfahren wegen Verbrechen, als auch wegen Vergehen, in den letztgenannten Kronländern dagegen in dem Verfahren wegen Verbrechen verpflichtet, den vorschriftmässigen Zeugeneid abzulegen.

Schmerling *m. p.*

368.

Verordnung des Handelsministeriums vom 27. September 1850,

wodurch in Folge Allerhöchster Genehmigung die Bestimmung des §. 2 der Vorschrift über die Staatspostdienst-Prüfungen *) auch auf den vollständig und mit gutem Erfolge zurückgelegten Lehrcurs in dem Marine-Collegium in Triest ausgedehnt wird.

In Folge der von Seiner Majestät mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 21. September l. J. ertheilten Ermächtigung wird die Bestimmung des §. 2 der Vorschrift über die Staatspostprüfungen dahin ausgedehnt, dass auch jene Bewerber als Aspiranten zum Postdienste zuzulassen sind, welche sich über den vollständig und mit gutem Erfolge zurückgelegten Lehrcurs in dem Marine-Collegium in Triest auszuweisen vermögen.

Bruck *m. p.*

369.

Verordnung der Ministerien des Innern, der Justiz und der Finanzen vom 29. September 1850,

wirksam für die Kronländer Böhmen, Mähren, Schlesien, Oesterreich ob und unter der Enns, Steiermark, Kärnthen, Krain und Salzburg,

wodurch in Folge Allerhöchster Genehmigung die Bestimmungen über die Liquidirung und Eintreibung der Rückstände aus den durch das Gesetz vom 7. September 1848 und das Patent vom 4. März 1849 **) aufgehobenen oder ablösbar erklärten Leistungen geregelt werden.

In Folge der am 25. September 1850 ertheilten Allerhöchsten Genehmigung der über Beistimmung des Ministerrathes erstatteten allerunterthänigsten Anträge der Minister des Innern, der Justiz und der Finanzen wird hiermit verordnet:

§. 1.

*Rückstände aus den durch das Gesetz vom 7. September 1848 und das Patent vom 4. März 1849 **) aufgehobenen oder ablösbar erklärten Leistungen sind, in soferne hierüber nicht bereits im anderen Wege entgiltig entschieden seyn sollte, und in so weit sie nicht in die Amtswirksamkeit der Grundentlastungsorgane fallen, im Rechtswege zu liquidiren und einzutreiben.*

---

*) *Handelsministerial-Erlass vom 23. April 1850, im LXXX. Stücke, Nr. 247 des Reichsgesetzblattes.*

**) *Im Ergänzungsbande des Reichsgesetzblattes Nr. 152.*

§. 2.

Dotyczące tych spraw pozwy i prożby o egzekucyę należy wnosić przed tego sędziego, któremu, według normy jurysdykcyjnej z dnia 18. Czerwca 1850 *) ze względu na ilość należytości oskarżony podlega.

Sądy, czyli to powiatowe, czy krajowe winny, o ile niniejsze rozporządzenie nic innego nie stanowi, zachowywać w tych sprawach przepis o postępowaniu sumarycznem w sprawach cywilnych.

§. 3.

Wolno jest powodowi, pozwać wszystkich dłużników, u których ma takowe zaległości, jedym pozwem, jeżeli należą do tej samej gminy miejscowej, temu samemu podlegają sądowi (§. 2), a pretensye wynikają z jednakiego tytułu prawnego.

§. 4.

Jeżeli powód czyni użytek z tego dozwolenia §fu 3, należy, według tego, czyli pozew na piśmie został podany, czyli ustnie wniesiony, duplikat pozwu lub odpis protokołu wraz z odpisami załączeń, jeżeli się jakie znajdują, doręczyć dotyczącemu przełożeństwu gminy, bez względu na to, czyli jest spółzapozwane lub nie.

Oskarżeni wezwani być mają każdy z osobna przez przełożeństwo gminy za pomocą kartek zapozwawczych.

Kartki zapozwawcze należy wystosować podług wzoru A.

Takowe zawierać winny nazwisko powoda, przedmiot pozwu w krótkości, dzień stawienia się w sądzie, równie jak tę okoliczność, iż pozew znajduje się u przełożeństwa gminy do przejrzenia.

Powód winien te kartki zapozwawcze załączyć w liczbie odpowiedniej, sędzia zaś wystawić takowe, i rozkazać, aby jednoczesnie z pozwem przełożeństwu gminy doręczone zostały.

Przełożeństwo gminy winno bezzwłocznie dorçczyć kartki zapozwawcze do własnych rąk pozwanego, lub tego, który ma sobie oddane prowadzenie gospodarstwa, za potwierdzeniem odebrania.

Przełożeństwo gminy odpowiedzialnem jest za doręczenie kartek pozwawczych, co w rezolucyi sędziego, wydanej na pozew, wyraźnie wymienić należy.

Jeżeli idzie o to, aby się wykazać przed sędzim, iż pozew według porządku sądowego został doręczonym, dostatecznem jest to potwierdzenie przełożeństwa gminy, iż otrzymało do rąk swoich pozew i indywidualne kartki zapozwawcze.

Tylko w tym razie, jeżeli przełożeństwo gminy przed pierwszym terminem stawienia się przed sąd lub podczas takowego uczyni doniesienie, iż któremu z indywidualnie obowiązanych nie można było doręczyć kartki zapozwawczej, należy odroczyć termin dla tegoż samego i wezwać go na nowo przez przełożeństwo gminy za pomocą kartki zapozwawczej.

Koszta, jakie z tąd dla powoda wynikną, winno natenczas ponosić przełożeństwo gminy, jeżeli w tem przewiniło.

Jeżeli powód woli pozywać osobno każdego z obowiązanych, należy w takim razie względem doręczenia pozwu postępować według postanowień ogólnych.

Jeżeli termin stawienia się odroczony zostanie, winien sędzia stawające strony wprost uwiadomić o odroczeniu, a oraz okoliczność tę w protokole rozpraw sądowych zanotować.

*) W części LXXIV. dziennika praw państwa Nr. 237.

§. 2.

Die diessfälligen Klagen und Executionsgesuche sind bei dem nach der Jurisdictionsnorm vom 18. Juni 1850*) mit Rücksicht auf den Betrag der Forderung zuständigen Richter des Beklagten anzubringen.

Die Gerichte, sie mögen Bezirks- oder Landesgerichte seyn, haben hierüber, soweit diese Verordnung nicht etwas Anderes bestimmt, nach der für das summarische Verfahren in Civilstreitigkeiten bestehenden Vorschrift vorzugehen.

§. 3.

Dem Kläger wird gestattet, alle mit derartigen Rückständen aushaftenden Schuldner, soweit sie zu derselben Ortsgemeinde gehören, zu demselben Gerichte zuständig sind (§. 2) und die Ansprüche auf gleichartigen Rechtstitel beruhen, mit Einer Klage zu belangen.

§. 4.

Macht der Kläger von dem Befugnisse des §. 3 Gebrauch, so ist, je nachdem die Klage schriftlich überreicht oder mündlich angebracht wurde, das Duplicat derselben oder die Protokollsabschrift sammt den Abschriften allfälliger Beilagen, dem betreffenden Gmeindevorstande, er mag mitbelangt seyn oder nicht, zustellen zu lassen.

Die Beklagten sind einzeln durch den Gemeindevorstand mittelst Vorladezettel vorzufordern.

Diese Vorladezettel sind nach dem Formulare A zu verfassen.

Sie haben den Namen des Klägers, ganz kurz den Gegenstand der Klage, den Tag der Tagsatzung, sowie den Umstand, dass die Klage bei dem Gemeindevorstande einzusehen ist, zu enthalten.

Der Kläger hat diese Vorladezettel in der gehörigen Anzahl beizubringen, der Richter sie auszufertigen und die Zustellung derselben an den Gemeindevorstand gleichzeitig mit der Klage zu veranlassen.

Der Gemeindevorstand hat die Zustellung der Vorladezettel zu eigenen Handen der Geklagten oder desjenigen, der mit der Führung der Wirthschaft betraut ist, gegen Empfangsbestätigung unverzüglich zu besorgen.

Der Gemeindevorstand ist für die Zustellung der Vorladezettel verantwortlich, was in der richterlichen Erledigung über die Klage ausdrücklich zu bemerken ist.

Handelt es sich um den Ausweis der gerichtsordnungsmässigen Zustellung dem Richter gegenüber, so genügt die Empfangsbestätigung des Gemeindevorstandes über die an ihn geschehene Einhändigung der Klage und der individuellen Vorladezettel.

Nur wenn der Gemeindevorstand vor oder bei der ersten Tagsatzung anzeigt, dass die Zustellung an einen individuell Verpflichteten nicht geschehen konnte, so ist die Tagsatzung rücksichtlich seiner zu erstrecken und derselbe neuerlich durch den Gemeindevorstand mittelst Vorladezettels vorzufordern.

Die dem Kläger hiedurch verursachten Kosten hat der Gemeindevorstand dann zu tragen, wenn ihm ein Verschulden zur Last fällt.

Zieht der Kläger vor, die einzelnen Verpflichteten individuell zu belangen, so kommen in Betreff der Zustelluug der Klage die allgemeinen Bestimmungen in Anwendung.

Wird eine Tagsatzung erstreckt, so hat der Richter unmittelbar die erschienenen Parteien von der Erstreckung zu verständigen, und dieses im Verhandlungsprotokolle zu bemerken.

---

*) Im LXXIV. Stücke des Reichsgesetzblattes Nr. 237.

Strony, które nie stawiły się w sądzie należy zawiadomić o nowo wyznaczonym terminie przez przełożeństwo gminy za pomocą kartek zapozwawczych.

§. 5.

W niniejszem postępowaniu nie ma miejsca przepis porządku sądowego, orzekający, iż z pomiędzy kilku spór wspólnie wiodących, ci, którzy się nie stawią, uważani być mają za przychylających się do obrony tych, którzy w sądzie odpowiedź dali.

Na terminie sądowym, w skutek pozwu wyznaczonym, należy na żądanie powoda wydać wyrok zaoczny, przeciw pozwanym niestawającym. Jeżeli ci, którzy stawili się w sądzie, przyznają się do długu wedle żądania, w pozwie zawartego, należy stosownie do żądania powoda, w skutek tego zeznania zawyrokować o rzeczy przez rezolucyę.

W jednym i drugim przypadku sędzia jednak z urzędu na uwadze mieć powinien, ustanowiony w §. 8. niniejszego rozporządzenia termin zapłaty.

Co do reszty pozwanych, którzy stawili się w sądzie, sędzia winien starać się skłonić strony do ugody, a w razie, jeżeli ugoda przyjdzie do skutku, wystawić dokument ugody.

We wszystkich tych przypadkach należy rezolucye i dokumenta ugody, wystawić osobno dla każdego; i stronom stawającym takowe wprost przez sędziego, tym zaś, które nie stanęły, przez przełożeństwo gminy doręczyć.

Jeżeli pozwani czynią zarzuty przeciw pozwowi, zostawia się sędziemu słuchać pozwanych tak z zarzutów spólnych, jak z osobnych, przez kilku z nich lub pojedynczo wniesionych.

W tym celu winien sędzia oddzielić pozwanych według potrzeby na pojedyncze oddziały., i takowe na tym samym terminie sądowym, lub w innych terminach, które ma wyznaczyć, jedne po drugich do protokołu wysłuchać.

W takim razie należy rozprawę według istniejących przepisów do końca przeprowadzić, a po jej ukończeniu dla wszystkich, z któremi się toczyła, jeden tylko wyrok wydać.

Wszystkie w toku postępowania wydane rezolucye jako i sam wyrok należy zapozwanym doręczać tylko przez przełożeźstwo gminy; jeżeli pozwani nie ustanowili spólnego pełnomocnika do odbierania takowych, ani też nie zachodzi przypadek bezpośredniego doręczenia przez sędziego, a od chwili doręczenia takowych do przełożeństwa gminy należy obliczać wszystkie termina tak do wnoszenia zażaleń, jako i do dalszych nozpraw procesowych. Będzie zatem rzeczą pozwanych, dowiadywać się o tem u przełożeństwa dla zabezpieczenia praw swoich.

§. 6.

Zaległości likwidować się mające należy w razie zawyrokowania lub zeznania długu, o ile takowe dotyczą zniesionych za wynagrodzeniem lub bez wynagrodzenia powinności urbaryalnych i dziesięcinnych, tudzież zaległości pańszczyznianych, szacować z reguły według zasad, zawartych w przepisach o uwolnieniu gruntów od ciężarów, jeżeli na przypadek nieujszczenia nie była mocą ugody ustanowiona pewna kwota.

Względem zaległości, które pochodzą z kontraktów emfiteftycznych lub innych o podział własności zawartych (z wyjątkiem zaległości pańszczyznianych) należy także

Nicht erschienene Parteien sind von der neu angeordneten Tagsatzung mittelst Vorladezettel durch den Gemeindevorstand zu verständigen.

§. 5.

Die Vorschrift der Gerichtsordnung, zu Folge welcher unter mehreren Streitgenossen die nicht Erscheinenden der Vertheidigung derjenigen als beitretend anzusehen sind, welche Rede und Antwort gegeben haben, findet in dem gegenwärtigen Verfahren keine Anwendung.

Bei der über die Klage angeordneten Tagsatzung ist rücksichtlich der ausgebliebenen Beklagten auf Verlangen des Klägers in contumaciam *zu erkennen. Rücksichtlich der erschienenen Beklagten ist, wenn sie die Schuld nach dem Klagebegehren zugeben, mittelst Bescheides über Eingeständniss nach dem Begehren des Klägers zu erkennen.*

In einem wie in dem anderen Falle hat jedoch der Richter die im §. 8 dieser Verordnung festgesetzte Zahlungsfrist sich von Amtswegen gegenwärtig zu halten.

Rücksichtlich der übrigen erschienenen Beklagten hat der Richter einen Vergleich zu versuchen, und im Falle des Zustandekommens hierüber eine Vergleichsurkunde auszufertigen.

In allen diesen Fällen sind die Bescheide und die Vergleichsurkunden individuell auszufertigen und den erschienenen Parteien unmittelbar durch den Richter, den ausgebliebenen durch den Gemeindevorstand zuzustellen.

Werden von den Beklagten Einwendungen gegen die Klage vorgebracht, so wird es dem Ermessen des Richters überlassen, die Geklagten sowohl mit ihren gemeinschaftlichen, als mit der besonderen, von Mehreren oder von Einzelnen aus ihnen vorgebrachten Einwendungen zu hören.

Zu diesem Ende hat der Richter dieselben erforderlichen Falles in angemessenen Abtheilungen zu sondern und diese bei der nämlichen, oder den weiterhin zu bestimmenden Tagsatzungen nach einander zu Protokoll zu vernehmen.

In diesem Falle ist die Verhandlung nach den bestehenden Vorschriften zu Ende zu führen, und nach deren Beendigung in Rücksicht aller, mit welchen verhandelt wurde, nur Ein Urtheil auszufertigen.

Die Zustellung aller im Laufe des Verfahrens ergehenden Erledigungen, sowie des Erkenntnisses selbst, hat für die Geklagten, soferne sie nicht einen gemeinschaftlichen Bevollmächtigten zur Empfangnahme bestellen, und nicht der Fall der unmittelbaren Zustellung durch den Richter eintritt, nur an den Gemeindevorstand zu geschehen, und von dem Zeitpuncte der Zustellung an denselben sind alle Fristen sowohl zur Beschwerdeführung, als zu den weiteren Processverhandlungen zu berechnen. Es ist daher Sache der Geklagten hierüber zur Wahrung ihrer Rechte bei dem Gemeindevorstande Erkundigung einzuziehen.

§. 6.

Die Bewerthung der zu liquidirenden Rückstände hat im Falle des Erkenntnisses oder des Eingeständnisses der Schuld rücksichtlich der entgeltlich und unentgeltlich aufgehobenen Urbarial- und Zehentleistungen und rücksichtlich der Rückstände an Dominicalrobot in der Regel und wenn nicht vertragsmässig für den Fall der Nichterfüllung ein bestimmter Betrag stipulirt wäre, nach den Grundsätzen der Grundentlastungsvorschriften zu geschehen.

In Betreff der Rückstände an Leistungen, welche aus emphiteutischen oder anderen Verträgen über die Theilung des Eigenthumes herrühren (mit Ausnahme der Dominical-Robotlei-

w przypadkach wyżej wyszczególnionych, dochodzić wartości na zasadzie przepisów o postępowaniu sądowem, co zachować należy, ilekroć wypadnie rezolucya zaoczna.

Zaległości pochodzące z kontraktów abolicyjnych lub reluicyjnych należy szacować według osnowy kontraktów.

§. 7.

Zaległość, jaka według tego oszacowania wypadnie, winni są obowiązani uiścić sami, bez przyczynienia się kraju, i bez odciągnienia trzeciej lub innej jakowej części.

§. 8.

Wyznacza się obowiązanym do zapłacenia uznanych za niewątpliwe zaległości, pochodzących z czasu przed rokiem użytkowym 1848, trzy równe termina roczne, które w wyroku wyrazić należy.

Niedotrzymanie jednego terminu zapłaty nie pociąga za sobą utraty dalszych terminów; wszelakoż ociągający się z opłatą dłużnik obowiązany jest, opłacać od zapadłej raty prowizyę za uchybienie terminu, mający się liczyć od dnia, w którym ta rata zapadła.

Wyjąwszy przypadek, dopiero co rzeczony, nie wolno zasądzać na zapłatę prowizyi za uchybienie terminu.

Nie stoi zaś nic w drodze pronotowaniu lub intabulowaniu dotyczących wyroków i ugód na realnościach obowiązanego, skoro tylko zachodzą warunki prawem wymagane, bez uszczerbku prawa zastawu, jakieby może dawnym uprawnionym przysłużało.

§. 9.

Ponieważ ściądanie wspomnionych w §. 6 patentu z dnia 4. Marca 1849 powinności w naturze, które nie w skutek prawa dziesięcinnego jako części jakowej płodów ziemskich w tychże płodach, lecz jako niezmienna danina dla kościołów, szkół, parafij, lub innych celów gminnych oddawaną bywa, przydzielone jest, w skutek rozrządzenia ministeryalnego z dnia 2. Lutego 1850, L. 2358, kompetencyi władz politycznych; dla tego też sędzia cywilny, jeżeli ma uzasadnioną wątpliwość, czyli taka powinność w naturze, w skutek prawa dziesięcinnego oddawaną bywa, lub nie, winien zażądać stanowczego w tej mierze objaśnienia od komisyi krajowej, ustanowionej do uwolnienia gruntów od ciężarów.

§. 10.

W przeciągu czasu od początku roku pożytkowego 1848 aż do dnia, w którym niniejsze rozporządzenie obowiązywać zacznie, bieg przedawnienia uważać należy za wstrzymany, dla tego też ten przeciąg czasu w przedawnienie wliczony być nie pownien.

§. 11.

Postanowienia niniejszego rozporządzenia nie mają być zastosowane do zaległości taks sądowych i należytości ksiąg gruntowych.

Takowe zaległości ściągać należy jako taksy sądowe według praw istniejących.

§. 12.

Równie zatrzymują moc obowiązującą te postanowienia prawne, które zostały wydane o ściąganiu powinności konkurencyjnych do naprawiania i utrzymywania kościołów, budynków plebańskich i szkół, o ile rozrządzenia ministeryalne z dnia 10. Czerwca 1849 L. 3965 i z dnia 3. Września 1849 L. 5663 żadnej zmiany w nich nie usta-

stungen, ist die Bewerthung auch in den obgenannten Fällen nach der Vorschrift der Gerichtsordnung auszumitteln, was jederzeit zu geschehen hat, wenn ein Contumazbescheid gefällt wird.

Rückständige Leistungen aus Abolitions- und Reluitions-Verträgen sind nach den Bestimmungen der Verträge zu behandeln und zu bewerthen.

§. 7.

Der nach dieser Werthsermittlung sich ergebende Rückstand ist von den Verpflichteten allein ohne Concurrenz des Landes, und ohne dass hiebei der Abzug eines Drittels oder eines anderen aliquoten Theiles Statt fände, zu entrichten.

§. 8.

Den Verpflichteten werden zur Zahlung der liquid erkannten Rückstände aus dem Zeitraume vor dem Nutzjahre 1848 drei gleiche Jahresfristen, die im Urtheile auszudrücken sind, bestimmt.

Die Nichtzuhaltung einer Zahlungsfrist zieht den Verlust der weiteren Termine nicht nach sich, der säumige Zahler ist aber verpflichtet, von der verfallenen Zahlungsrate die vom Verfallstage zu berechnenden Verzugszinsen zu berichtigen.

Den eben berührten Fall ausgenommen, darf auf Zahlung der Verzugszinsen nicht erkannt werden.

Dagegen steht der Pränotirung oder Intabulirung der betreffenden Erkenntnisse und Vergleiche auf die Realitäten des Verpflichteten, wenn sonst die vom Gesetze geforderten Bedingungen vorhanden sind, unbeschadet des den ehemaligen Bezugsberechtigten etwa gebührenden gesetzlichen Pfandrechtes kein Hinderniss mehr entgegen.

§. 9.

Nachdem die Eintreibung der im §. 6 des Patentes vom 4. März 1849 erwähnten Naturalleistungen, welche nicht in Folge des Zehentrechtes als eines aliquoten Theiles von den Grunderträgnissen an Früchten, sondern als unveränderliche Giebigkeit an Kirchen, Schulen und Pfarren, oder zu anderen Gemeindezwecken entrichtet werden, in Folge des Ministerialerlasses vom 2. Februar 1850, Z. 2358, der Competenz der politischen Behörden zugewiesen ist, so hat sich der Civilrichter bei gegründeten Zweifeln, ob eine solche Naturalleistung in Folge des Zehntrechtes entrichtet wird, oder nicht, an die betreffende Grundentlastungs-Landescommission um massgebende Aufklärung zu wenden.

§. 10.

Während des Zeitraumes vom Anfange des Nutzjahres 1848 bis zum Tage der Wirksamkeit der gegenwärtigen Verordnung ist der Lauf der Verjährung als gehemmt anzusehen und dieser Zeitraum daher in dieselbe nicht einzurechnen.

§. 11.

Die Bestimmungen dieser Verordnung finden auf Rückstände an Gerichtstaxen und Grundbuchsgebühren keine Anwendung.

Derlei Rückstände sind als Gerichtstaxen nach den bestehenden Gesetzen hereinzubringen.

§. 12.

Ebenso bleiben die gesetzlichen Bestimmungen aufrecht, welche in Ansehung der Eintreibung der Concurrenzleistungen zur Herstellung und Erhaltung der Kirchen, Pfarrgebäude und Schulen, soweit durch die Ministerial-Erlässe vom 10. Juni 1849, Zahl 3965, und vom 3. September 1849, Zahl 5663, hierin nichts geändert wurde, dann in Betreff der hier nicht berührten ander-

nowiły, tudzież te postanowienia, które wydane są względem innych, nie objętych niniejszem powinności dla duchownych i nauczycieli, jako też względem ściągania datków konkurencyjnych do dróg i budów wodnych i danin na cele publiczne i gminne.

§. 13.

Wszystkie na mocy niniejszego rozporządzenia wniesione do sądu podania, spisane protokoły rozpraw i ekspedycye sądowe są wolne od stępla.

Krauss m. p. **Schmerling** m. p. **Bach** m. p.

Załączenie do Nru 369.

Formularz A do §. 4.

Kartka zapozwawcza.

W skutek pozwu wniesionego przez N. N. na dniu . . . . 185 . do L . . . względem likwidowania zaległości tych powinności, które ustawą z dnia 7. Września 1848 i patentem z dnia 4. Marca 1849 za zniesione lub za wykupne ogłoszono, wzywa się niniejszem oskarżony N. N. ażeby na dniu . . . . 185 . o godzinie . . zrana stawił się do sumarycznego postępowania w sądzie, a to tak pewnie, ile że w razie niestawienia się podaniom powoda, o ile przyłączone dokumenta takowemu się nie sprzeciwiają, zupełna wiara będzie dana i sprawa według praw osądzoną zostanie.

Pozew wraz z załączeniami leży u przełożeństwa gminy do przejrzenia w całej swej osnowie.

Uchwalono w Radzie c. k. sądu krajowego w . . . . dnia . . . . 185 .

N. N.

Sekretarz.

Z c. k. sądu powiatowego w N. dnia . . . . 185 .

N. N.

Sędzia powiatowy.

Pozwanemu N. N w . . .

weitigen Leistungen an Seelsorger und Schullehrer, endlich in Rücksicht der Eintreibung der Strassen- und Wasserbauconcurrenzbeiträge und Giebigkeiten zu öffentlichen und Gemeindezwecken erflossen sind.

§. 13.

Alle auf Grundlage dieser Verordnung überreichten gerichtlichen Eingaben, aufgenommenen Verhandlungsprotokolle und erfolgten gerichtlichen Ausfertigungen sind stämpelfrei.

Krauss *m. p.* **Schmerling** *m. p.* **Bach** *m. p.*

Beilage zu Nr. 369.

Formulare A. zu §. 4.

Vorladezettel.

Ueber die von dem N. N. am .... 185, Z ... überreichte Klage wegen Liquidirung der Rückstände aus dem durch das Gesetz vom 7. September 1848 und das Patent vom 4. März 1849 aufgehobenen oder ablösbar erklärten Leistungen wird der belangte N. N. vorgeladen am .... 185 . um .. Uhr Vormittags zur summarischen Verhandlung bei der Tagsatzung um so gewisser zu erscheinen, als im Falle seines Ausbleibens den Angaben des Klägers, in soferne die beigebrachten Behelfe denselben nicht widerstreiten, voller Glaube beigemessen, und was Rechtens ist, erkannt werden würde.

Die Klage sammt Beilagen erliegt beim Gemeindevorstande und kann daselbst ihrem ganzen Inhalte nach eingesehen werden.

Beschlossen im Rathe des k. k. Landesgerichtes zu .... am 185

N. N.

Secretär.

Von dem k. k. Bezirksgerichte zu N. am 185

N. N.

Bezirksrichter.

An den Geklagten N. N. zu ..

[illegible] Schullehrer [illegible] in Rücksicht der [illegible]

[illegible]

§. 12.

[illegible] Grundlage dieser Verordnung [illegible]

[illegible]

Erzherzog [illegible] Schmerling m. p. [illegible]

Beilage zu Nr. [illegible]

Formulare 1, zu §. 4.

[illegible]

[illegible] Erkenntniß [illegible] September 1859 [illegible]

1862 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Von dem k. k. [illegible]

[illegible]

N. N.

[illegible]

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXX.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Rozporządzenie ministerstwa [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

I. O [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXX.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 4. Października 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 11. Listopada 1850.

370.

Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia z d. 1 Października 1850,

którem się, w skutek Najwyższej uchwały z dnia 29. Września 1850, obwieszczają ogólne rozporządzenia co do studyów fakultetowych na uniwersytetach w Wiedniu, Pradze, Lwowie, Krakowie, Ołomuńcu, Gracu i Inspruku.

Najwyższem postanowieniem z d. 29. Września 1850, raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, na wniosek ministra wyznań i publicznego oświecenia, zatwierdzić następujące ogólne rozporządzenia względem studyów fakultetowych na uniwersytetach: w Wiedniu, Pradze, we Lwowie, w Krakowie, Ołomuńcu, Gracu i Insbruku.

Ogólne rozporządzenia

o studyach fakultetowych na uniwersytetach: w Wiedniu, Pradze, we Lwowie, w Krakowie, Ołomuńcu, Gracu ilsbruku.

I. O imatrykulacyi.

§. 1.

Słuchacze odczytów fakultetowych w uniwersytetach, są albo imatrykułowani (zwyczajni), albo nieimatrykułowani (nadzwyczajni).

§. 2.

Przyjęcie uczniów w grono akademickich obywateli, dzieje się przez imatrykulacyą. Takową przedsiębierze w imieniu rektora, dziekan kolegium profesorskiego tego fakultetu, do którego uczeń wstąpić zamierza.

§. 3.

Kto ma być imatrykułowanym, najprzód do matrykuły fakultetu wpisanym, a ztąd dalej do album uniwersytetu przeniesionym będzie. Wszakże na przyszłość jedno tylko świadectwo imatrykulacyi na to będzie wydawane, i jedna tylko taksa imatrykulacyjna opłacana (§. 18).

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 4. October 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 11. November 1850.

370.

Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 1. October 1850,

womit in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 die allgemeinen Anordnungen über die Facultätsstudien der Universitäten zu Wien, Prag, Lemberg, Krakau, Ollmütz, Gratz und Innsbruck kundgemacht werden.

Seine Majestät haben auf den Antrag des Ministers des Cultus und öffentlichen Unterrichts mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 nachstehende allgemeine Anordnungen über die Facultätsstudien der Universitäten zu Wien, Prag, Lemberg, Krakau, Ollmütz, Gratz und Innsbruck zu genehmigen geruht:

Allgemeine Anordnungen

über die Facultätsstudien der Universitäten zu Wien, Prag, Lemberg, Krakau, Ollmütz, Gratz und Innsbruck.

I. Von der Immatriculation.

§. 1.

Die Hörer der Facultätsvorlesungen an den Universitäten sind entweder immatriculirte (ordentliche) oder nicht immatriculirte (ausserordentliche).

§. 2.

Die Aufnahme der Studirenden in die Zahl der akademischen Bürger geschieht durch die Immatriculation. Diese wird im Namen des Rectors durch den Decan des Professorencollegiums derjenigen Facultät vorgenommen, in welche der Studirende einzutreten beabsichtiget.

§. 3.

Der zu Immatriculirende wird zunächst in die Facultätsmatrikel eingetragen und aus dieser geschieht sodann die Uebertragung in das Album der Universität. Doch wird in Zukunft nur Ein Matrikelschein hierüber ausgestellt, und auch nur eine Matrikeltaxe entrichtet (§. 18).

Imatrykułowany bierze udział w prawach i obowiązkach obywatelom akademickim w ogólności przysłużających, i przez przyjęcie w matrykułę fakultetową, podporządkowany zostaje bezpośrednio specyalnemu kierownictwu i dozorowi pewnego ciała nauczycielskiego i jego dziekana.

Tylko imatrykułowani uczniowie mogą być przypuszczeni do ścisłych egzaminów, albo do takich egzaminów rządowych, które studyów fakultetowych wymagają.

§. 4.

Każdy uczeń może w jednym czasie, na jednym tylko wydziale (fakultecie) w różnych jednak czasach, na różnych wydziałach, być imatrykułowanym. Wolno mu wszakże słuchać kolegiów każdego innego fakultetu, a nie tylko tego, na którym jest imatrykułowany.

§. 5.

Każdy uczeń, który po osiągnionej uniwersyteckiej dojrzałości z nauk przygotowawczych, lub z innego uniwersytetu, lub z zakładu naukowego, na równi z uniwersytetem stojącego, do uniwersytetu nowo przybywa, albo na takowym, z jednego fakultetu do drugiego przechodzi, obowiązany jest dać się imatrykułować.

§. 6.

Odbyta imatrykulacya na jednym z fakultetów, ważną jest tak długo, dopóki uczeń:

a) uniwersytetu nie opuści, albo

b) do innego wydziału w tymże samym uniwersytecie nie przejdzie,

c) albo nauk swoich w fakultecie przez dłuższy czas nad jedno półrocze nieprzerwie.

§. 7.

Każdy wedle §. 5. obowiązany do imatrykulacyi uczeń, winien się w tym celu na trzy dni przed rozpoczęciem, albo w ciągu pierwszych 14-tu dni półrocza osobiście do dziekana właściwego kolegium profesorskiego zgłosić i temuż wykazy swojej dojrzałości, tudzież dokładne własnoręcznie napisane i podpisane w dwóch egzemplarzach nacyonale przedłożyć.

§. 8.

Rubryki mającego być złożonem nacyonale są:

1. W pierwszym oddziale.

a) Imię i nazwisko,

b) miejsce urodzenia, wiek i religia,

c) mieszkanie ucznia,

d) imię, stan i miejsce zamieszkania ojca, lub

e) jeżeli ten nie jest już przy życiu, opiekuna,

f) oznaczenie zakładu naukowego, z którego uczeń do uniwersytetu przechodzi,

g) w razie, jeźli jest stypendystą, nazwę stypendyum, lub wsparcia fundacyjnego, jakie pobiera, podanie połączonej z niem płacy pieniężnej, wraz z datą nadania i wymienieniem nadającej instancyi;

h) przytoczenie podstawy, na której sądzi się być uprawnionym do żądania imatrykulacyi lub wpisu np. świadectwo dojrzałości,

Der Immatriculirte nimmt Theil an den, den akademischen Bürgern überhaupt zukommenden Rechten und Pflichten, und wird durch die Aufnahme in die Facultätsmatrikel zunächst der speciellen Leitung und Aufsicht eines bestimmten Lehrkörpers und seines Decans unterstellt.

Nur die immatriculirten Studirenden können die Zulassung zu den strengen Prüfungen oder zu solchen Staatsprüfungen erlangen, welche ein Facultätsstudium voraussetzen.

§. 4.

Jeder Studirende kann zu derselben Zeit nur bei einer Facultät, zu verschiedenen Zeiten aber bei verschiedenen Facultäten immatriculirt seyn. Es steht ihm jedoch frei, auch in jeder anderen Facultät, als derjenigen, welcher er immatriculirt ist, Collegien zu hören.

§. 5.

Jeder Studirende, welcher nach erlangter Universitätsreife aus dem Vorbereitungs-Studium, oder von einer anderen Universität, oder einer ihr gleichgesetzten Lehranstalt an einer Universität neu eintritt, oder an ihr von einer Facultät zur andern übertritt, ist verpflichtet, sich immatriculiren zu lassen.

§. 6.

Die geschehene Immatriculation an einer Facultät behält ihre Wirksamkeit bis der Studirende:

a) *die Universität verlässt, oder*

b) *an eine andere Facultät derselben Universität übertritt,*

c) *oder seine Studien an der Facultät durch längere Zeit als durch ein Semester unterbricht.*

§. 7.

Jeder zur Immatriculation nach §. 5 verpflichtete Studirende hat sich zu diesem Behufe in den drei Tagen vor Beginn, oder innerhalb der ersten vierzehn Tage des Semesters persönlich an den Decan des betreffenden Professorencollegiums zu wenden, und ihm die Belege seiner Universitätsreife, und sein vollständiges eigenhändig geschriebenes und unterschriebenes Nationale in duplo *vorzulegen.*

§. 8.

Die Rubriken des zu überreichenden Nationales sind:

I. In der ersten Abtheilung.

a) *Vor- und Zuname,*

b) *Geburtsort, Alter und Religion,*

c) *Wohnung des Studirenden,*

d) *Name, Stand und Wohnort seines Vaters, und*

e) *wenn dieser nicht mehr am Leben ist, des Vormundes,*

f) *Bezeichnung der Lehranstalt, von welcher der Studirende an die Universität übertritt,*

g) *falls er Stipendist ist, die Benennung des Stipendiums, oder der Stiftung, welche er geniesst, Angabe des jährlich damit verbundenen Geldbetrages und das Datum der Verleihung mit Angabe der verleihenden Instanz,*

h) *Anführung der Grundlage, auf welcher er die Immatriculation oder Inscription ansprechen zu können glaubt, z. B. Maturitätszeugniss,*

II. W drugim oddziale.

Wyliczenie odczytów, które w rozpoczynającem się półroczu słuchać zamyśla, z wymienieniem dotyczących docentów, i własnoręcznym podpisem przy każdym z nich.

§. 9.

Jako dostateczne dowody dojrzałości uniwersyteckiej, uważają się :-

a) świadectwa odbytego należycie egzaminu dojrzałości, lub

b) świadectwa uniwersyteckie, poświadczające odejście z uniwersytetu, lub

c) świadectwa obu uniwersytetów w Padwie i Pawii, z odbytych tamże egzaminów z wyższych nauk fakultetowych;

d) wykazanie, że uczeń w poprzedniem półroczu, imatrykułowany był na innym fakultecie tego samego uniwersytetu, lub

e) świadectwa z odbytych nauk prawnych i politycznych, w akademiach w Preszburgu, Koszycach, w Wielkim-Waradynie, Zagrzebiu, Klauzenburgu (Koloswarze), lub Hermansztadzie (Sybiniu), albo w innych późniejszemi rozporządzeniami na równi z temiż postawić się mających akademiach prawniczych, albo w studyum prywatnem, które w Zadrze w latach 1848—1850 istniało.

§. 10.

W razach wątpliwych, ma właściwe kolegium profesorskie rozstrzygać, czyli uczeń ma być bez dalszych kroków imatrykułowany, lub odprawiony, albo też czy ma być zobowiązany, wedle dekretu ministeryalnego z d. 3. Czerwca 1850 *) do złożenia wprzód egzaminu dojrzałości w wydziale filozoficznym.

§. 11.

Przynależący państw cudzych, mogą być na austryackich uniwersytetach imatrykułowani, gdy wedle zdania imatrykułującego dziekana, posiadają w ogólności taki stopień przygotowawczego wykształcenia, jakiego się po austryackich uczniach, przy ich imatrykulacyi wymaga, albo, kiedy z innego przybywając uniwersytetu, dostatecznem wywiodą się świadectwem uniwersyteckiem.

§. 12.

Przeciwko orzeczeniu kolegium profesorskiego, o braku uniwersyteckiej dojrzałości, żadnego nie ma rekursu.

§. 13.

Jeżeli żadna co do imatrykulacyi nie zachodzi przeszkoda, dziekan uznaje ucznia za przyjętego, wydaje mu tymczasowe świadectwo przyjęcia, zatrzymuje jeden egzemplarz nacyonalu dla siebie, zwraca mu drugi swojem vidi opatrzony, i odseła go do kwestury dla zapłacenia taksy imatrykulacyjnej i dla wpisania się na odczyty. Tymczasowe świadectwa przyjęcia takich uczniów, którzy już w upłynionem półroczu na jakim fakultecie tego samego uniwersytetu byli imatrykułowani, a teraz na inny fakultet przejść tylko chcą, wydrukowane i wydawane być mają dla odróżnienia na niebieskim papierze.

---

*) Uwaga. W części LXXII dziennika praw państwa Nr. 235.

II. *In der zweiten Abtheilung.*

Anführung der Vorlesungen, welche er in dem beginnenden Semester hören will, mit namentlicher Anführung der betreffenden Docenten, und seiner eigenhändigen Fertigung bei jeder derselben.

§. 9.

Als hinreichende Belege der Universitätsreife werden angesehen:

a) *Zeugnisse über die entsprechend bestandene Maturitätsprüfung, oder*

b) *Universitätszeugnisse über den Abgang von einer Universität, oder*

c) *Zeugnisse der beiden Universitäten Padua und Pavia über die bisher an denselben über die höheren Facultätsstudien bestandenen Prüfungen,*

d) *Darlegung, dass der Studirende in dem nächstvorhergehenden Semester einer anderen Facultät derselben Universität immatriculirt war, oder*

e) *Zeugnisse über die an den Akademien zu Pressburg, Kaschau, Grosswardein, Agram, Klausenburg und Hermannstadt, oder an anderen diesen durch nachträgliche Verfügungen gleichzustellenden Rechtsakademien, oder an dem zu Zara in den Jahren 1848—1850 bestandenen Privatstudium zurückgelegten rechts- und staatswissenschaftlichen Studien.*

§. 10.

*In zweifelhaften Fällen hat das betreffende Professorencollegium zu entscheiden, ob der Studirende ohne weiters zu immatriculiren oder abzuweisen, oder zu verhalten sei, sich vorher in Gemässheit des Ministerial-Erlasses vom 3. Juni 1850 *) einer Maturitätsprüfung an der philosophischen Facultät zu unterziehen.*

§. 11.

Angehörige fremder Staaten können an österreichischen Universitäten immatriculirt werden, wenn sie nach dem Urtheile des immatriculirenden Decans im Allgemeinen denjenigen Grad von Vorbildung besitzen, welcher von den österreichischen Studirenden bei ihrer Immatriculation gefordert wird, oder falls sie von einer auswärtigen Universität kommen, ein genügendes Universitätszeugniss vorweisen.

§. 12.

Gegen ein Erkenntniss der Professorencollegien über den Abgang der Universitätsreife findet kein Recurs Statt.

§. 13.

Steht der Immatriculation kein Bedenken im Wege, so erklärt der Decan den Studirenden als aufgenommen, fertiget ihm einen Interims-Aufnahmsschein aus, behält Ein Exemplar des Nationales für sich, stellt ihm das andere mit seinem vidi *versehen zurück, und weist ihn an, wegen Bezahlung der Matrikeltaxe und wegen der Inscription zu den Vorlesungen sich an die Quästur zu wenden. Die Interims-Aufnahmsscheine derjenigen Studirenden, welche bereits in dem verflossenen Semester einer Facultät derselben Universität immatriculirt waren, und nunmehr nur in eine andere Facultät übertreten wollen, sind zur Unterscheidung auf blauem Papiere vorzudrucken und auszufertigen.*

---

*) *Anmerkung.* Im LXXII. Stücke, Nr. 235 des Reichsgesetzblattes.

§. 14.

Uczeń winien tedy w kwesturze opłacić taksy imatrykulacyjne i należytość stęplową, i książeczką meldunkową, należycie zapełnioną, tymczasowem świadectwem przyjęcia i wizowanym nacyonale opatrzony, zameldowac się do kwestury o wpisanie (§§. 23—27). Opłata taksy i stępla, poświadczona będzie na świadectwie przyjęcia, poczem dopiero nastąpi akt wpisania.

§ 15.

Uczniowie już imatrykułowani, którzy nauki swoje w tym samym fakultecie kontynuować chcą, jeźli nie zaszła przerwa, nad jedno półrocze trwająca, nie potrzebują w następnem półroczu nowej imatrykulacyi, ale tylko wpisu na odczyty (inskrypcyi).

§. 16.

Dziekani kolegiów profesorskich i kwestorowie, winni baczyć na to, aby uczniowie niebyli imatrykulowani lub wpisywani wbrew osnowie prawomocnych wyroków, wyłączających ich od każdego lub od pewnego austryackiego uniwersytetu. Toż samo stosuje się do relegowanych na zawsze lub na czas oznaczony, uczniów obcych uniwersytetów, z których rządami istnieje układ obustronnie w tym względzie zachować się mającej wzajemności.

Uzyskana wbrew takim wyrokom imatrykulacya, lub inskrypcya, pod każdym względem winna być uważana za nieważną.

§. 17.

Niejaki czas po upływie terminu do imatrykulacyi, rektor oznacza dzień, w którym imatrykułowani zgromadzić się mają dla odebrania kart imatrykulacyjnych. Po wystosowanej do nich przemowie rektora lub dziekana, nowo imatrykułowani wyraźnie lub aktem symbolicznym ślubują, że będą się do praw akademickich sumiennie stosować i władzom akademickim zawsze posłuszeństwo i uszanowanie okazywać, a następnie po oddaniu widowanych przez kwesturę świadectw przyjęcia, otrzymają podpisaną przez rektora i dziekana kolegium profesorskiego, kartę imatrykulacyjną i oraz jeden egzemplarz porządku naukowego i dyscyplinarnego i ustawy o opłatach kolegiowych.

§. 18.

Taksa imatrykulacyjna wynosi 2. zlr. m. k. i winna być opłacona wraz z należytością stęplową 15. kr., w kwesturze (§. 14). Uczeń na jakim fakultecie imatrykułowany, przechodzący do innego fakultetu na tymże samym uniwersytecie, nie opłaca przy okazyi takowego przejścia, żadnej taksy matrykułowej, ale tylko należytość stęplową. Od opłaty rzeczonej taksy i należytości stęplowej, żaden wyjątek ani uwolnienie na przyszłość miejsca mieć nie będzie.

§. 19.

Od ogólnej summy taks imatrykulacyjnych każdego fakultetu, odciągnięte będą najprzód koszta nakładu ustaw akademickich, w §. 17 wspomnionych, bezpłatnie uczniom rozdawać się mających.

O użyciu reszty, osobne nastąpi rozporządzenie.

§. 14.

Der Studirende hat sohin bei der Quästur die Matrikeltaxen und den diessfälligen Stämpelbetrag zu entrichten, und mit dem gehörig ausgefüllten Meldungsbuche, dem Interims-Aufnahmsscheine und dem vidirten Nationale versehen, sich zur Inscription bei der Quästur zu melden (§§. 23—27). Der Erlag des Tax- und Stämpelbetrages wird auf dem Aufnahmsscheine bestätiget, und erst hiernach die Inscriptionsverhandlung vorgenommen.

§. 15.

Bereits immatriculirte Hörer, welche ihre Studien an derselben Facultät fortsetzen, bedürfen, wenn keine länger als Ein Semester dauernde Unterbrechung eingetreten ist, in dem folgenden Semester keiner neuen Immatriculation, sondern nur der Einschreibung in die Vorlesungen (Inscription).

§. 16.

Die Decane der Professorencollegien und die Quästoren haben darauf zu sehen, dass Studirende nicht gegen den Inhalt rechtskräftiger Erkenntnisse, durch welche sie von jeder, oder von einer bestimmten österreichischen Universität ausgeschlossen worden sind, immatriculirt oder inscribirt werden. Dasselbe gilt auch von den gänzlich oder auf eine bestimmte Zeit relegirten Studirenden auswärtiger Universitäten, mit deren Regierungen ein Uebereinkommen über diessfalls zu beobachtende Gegenseitigkeit besteht.

Eine gegen den Inhalt solcher Erkenntnisse erschlichene Immatriculation oder Inscription ist in jeder Beziehung als ungiltig zu betrachten.

§. 17.

Einige Zeit nach Ablauf des Termines zur Immatriculation bestimmt der Rector einen Tag, an welchem die Immatriculirten zu erscheinen haben, um die Matrikelscheine in Empfang zu nehmen. Nach einer von dem Rector oder von einem der Decane an sie gerichteten Ansprache legen die neu Immatriculirten ausdrücklich oder durch Vornahme eines symbolischen Actes das Gelöbniss ab, dass sie den akademischen Gesetzen gewissenhaft nachleben, und den akademischen Behörden stets Gehorsam und Achtung bezeigen wollen, und erhalten hierauf nach Abgabe des von der Quästur vidirten Aufnahmsscheines den von dem Rector und dem Professorendecan unterzeichneten Matrikelschein, und Ein Exemplar der Studien- und Disciplinarordnung und des Gesetzes über die Collegiengelder.

§. 18.

Die Immatriculationstaxe beträgt 2 fl. C. M. und ist zugleich mit dem Stämpelbetrage von 15 kr. C. M. bei der Quästur (§. 14) zu erlegen. Ein immatriculirter Studirender einer Facultät, welcher zu einer anderen Facultät derselben Universität übertritt, hat bei diesem Uebertritte keine Matrikeltaxe, sondern nur den Stämpelbetrag zu erlegen. Von der Entrichtung dieser Tax- und Stämpelbeträge findet in Hinkunft keine Ausnahme oder Befreiung Statt.

§. 19.

Von dem Gesammtertrage der Matrikeltaxen einer Facultät werden vorweg die Kosten der Auflage der im §. 17 erwähnten, den Immatriculirten unentgeltlich zu übergebenden akademischen Gesetze abgezogen.

Ueber die Verwendung des Restes werden nachträgliche Bestimmungen erfolgen.

§. 20.

Bilans taks imatrykulacyjnych, sporządza kwestura i składa z tego rachunki senatowi akademickiemu.

II. O wpisie imatrykułowanych słuchaczy na odczyty (o inskrypcyi, meldowaniu się do odczytów).

§. 21.

Wpis na odczyty, odbywa się na każde półrocze z osobna.

Podstawą do wpisu na pojedyncze prelekcye dla imatrykułowanych słuchaczy, jest książeczka meldunkowa.

Książeczkę meldunkową ma uczeń wraz z blankietem na wystawienie nacyonalu, za złożeniem pewnej kwoty, przeznaczonej na pokrycie kosztów druku i oprawy introligatorskiej, i stosownie do tego przez senat akademicki oznaczyć się mającej, u pedela uniwersyteckiego, lub u dotyczącego sługi fakultetowego dostać.

§. 22.

Uczeń winien jest książkę meldunkową starannie przechowywać.

Będzie mu ona służyć na cały czas jego studyów uniwersyteckich, a zatem i do przejścia na inny uniwersytet, do zameldowania się na prelekcye, do poświadczenia w niej pilności w uczęszczaniu na takowe, i uiszczenia się z opłat kolegiowych, i w swoim czasie posłuży mu za podstawę do wydania świadectwa uniwersyteckiego.

§. 23.

Książeczka meldunkowa, składa się z 12-tu kart in 4to. Na pierwszej stronicy 1-ej karty, wypisane być ma imię, nazwisko i miejsce urodzenia ucznia; imię i stan ojca, przez ucznia samego; inne cztery rubryki tej stronicy, dotyczące jego imatrykulacyi, zapełnia kwestura przy pierwszej wydarzającej się sposobności potwierdzenia opłaty za kolegia, za okazaniem karty imatrykulacyjnej. Na ostatniej karcie ma być wydrukowana krótka instrukcya dla ucznia, o sposobie i postępowaniu przy imatrykulacyi, inskrypcyi i opłacie pieniędzy kolegiowych. Z pozostałych kart, mają być na każde półrocze użyte dwie stronice, do zameldowania i potwierdzenia uczęszczania na odczyty, z następującemi rubrykami:

a) Bliższe oznaczenie półrocza i uniwersytetu, mianowicie zaś fakultetu, na którym uczeń przepędzić je zamyśla, stanowi głowę każdej z 2-ch stronic;

b) oznaczenie przedmiotu i nauczyciela;

c) liczba tygodniowych godzin zameldowanych prelekcyi;

d) poświadczenie kwestury o tem zameldowaniu, o nastąpionem wpisaniu tego meldunku do głównego katalogu;

e) poświadczenie nauczyciela o osobistem zameldowaniu się ucznia u niego;

f) numer miejsca, jeżli uczeń na własne żądanie pewne oznaczone miejsce w kolegium otrzymał;

g) poświadczenie kwestury o opłaceniu pieniędzy kolegiowych, lub uwolnieniu zupełnem albo częściowem od takowej opłaty;

h) poświadczenie uczęszczania przez nauczyciela;

i) Uwagi.

§. 20.

Die Gebarung mit den Matrikeltaxen besorgt die Quästur und legt ihre Rechnungen darüber dem akademischen Senate vor.

II. Von der Einschreibung der immatriculirten Hörer in die Vorlesungen (Inscription, Anmeldung der Vorlesungen).

§. 21.

Die Einschreibung in die Vorlesungen findet für jedes Semester insbesondere Statt.

Die Grundlage der Einschreibung in die einzelnen Vorlesungen bildet für die immatriculirten Hörer das Meldungsbuch.

Das Meldungsbuch sammt dem Blanquette zur Ausfertigung des Nationales hat der Studirende gegen Erlag eines Betrages, der die Druck- und Buchbinderkosten zu decken bestimmt, und demgemäss von dem akademischen Senate festzusetzen ist, bei dem Universitätspedell oder dem betreffenden Facultätsdiener zu erheben.

§. 22.

Der Studirende hat das Meldungsbuch wohl aufzubewahren.

Es soll ihm für die ganze Zeit, durch welche er seine Universitätsstudien fortsetzt, mithin auch bei einem Uebertritte von einer Universität an eine andere zur Anmeldung der Vorlesungen, zur Aufnahme der Bestätigung über die gehörige Frequentation, über das bezahlte Collegiengeld, und seinerzeit zur Grundlage des auszufertigenden Universitätszeugnisses dienen.

§. 23.

Das Meldungsbuch besteht aus zwölf Quartblättern. Auf der ersten Seite des ersten Blattes ist der Vor- und Zuname des Studirenden, sein Geburtsort, Name und Stand des Vaters von dem Studirenden selbst zu schreiben, die anderen vier Rubriken dieser Seite, betreffend seine Immatriculation sind von der Quästur bei der ersten sich darbietenden Gelegenheit der Bestätigung über das Collegiengeld gegen Vorweisung des Matrikelscheines auszufüllen. Auf der letzten Seite ist für den Studirenden eine kurze Anweisung über die Art und den Vorgang bei der Immatriculation, Inscription und Bezahlung der Collegiengelder zu drucken. Von dem übrigen Raume sind je zwei Seiten der Anmeldung und Bestätigung der Vorlesungen in je einem Semester mit folgenden Rubriken zu widmen:

a) *Die nähere Bezeichnung des Semesters und der Universität, und insbesondere der Facultät, an welcher er dasselbe zubringt, bildet den Kopf von je zwei Seiten,*
b) *Bezeichnung des Gegenstandes und des Lehrers,*
c) *Zahl der wochentlichen Stunden der angemeldeten Vorlesungen,*
d) *Bestätigung der Quästur über diese Meldung, und über die geschehene Eintragung der Meldung in den Hauptkatalog,*
e) *Bestätigung des Lehrers über die persönliche Meldung des Studirenden bei ihm,*
f) *Nummer des Platzes, wenn der Studirende auf seinen Wunsch für ein Collegium einen bestimmten Platz erhalten hat (§. 28),*
g) *Bestätigung der Quästur über das bezahlte Collegiengeld, oder die gänzliche oder theilweise Befreiung von demselben,*
h) *Bestätigung des Lehrers über die Frequentation.*
i) *Anmerkungen.*

§. 24.

Książeczki meldunkowe, sporządzone będą w języku łacińskim, tylko treść prelekcyi będzie mogła być wpisaną w tym języku, w jakim się takowe odbywają i w jakim też w katalogu odczytów są zapowiedziane.

§. 25.

Zanim się uczeń, dla wpisania się na pojedyncze kolegia, które w jakimkolwiek bądź fakultecie słuchać zamyśla, do kwestury zamelduje, powinien te kolegia zupełnie równobrzmiąco nietylko w 2-gim oddziale nacyonalu (§. 8), ale i w książce meldunkowej, z przytoczeniem przedmiotu, dokładnie, tak jak jest w katalogu odczytów oznaczonym, tudzież nazwisko docenta i liczby godzin tygodniowych, własnoręcznie wpisać.

§. 26.

Kwestor winien się przekonać, czyli nacyonale dokładnie jest zapełnione i czy wyliczenie prelekcyi w takowem, zgodne jest z wyliczeniem ich w kiążeczce meldunkowej. Jeśli tak jest, potwierdza zameldowanie się do pojedynczych kolegiów w książce meldunkowej swoim podpisem, zatrzymuje nacyonale (§. 39) i przypomina uczniom, aby się wszystkim docentom, na których prelekcye się zameldowali, przedstawili.

§. 27.

Docenci poświadczają to przedstawienie się swoim podpisem w 4-ej rubryce książki meldunkowej, wzywają ucznia do zapisania swojego imienia, nazwiska i miejsca urodzenia w wyłożoną listę, i zapełniają, jeżli uczeń życzy sobie przekazania pewnego miejsca w sali słuchaczów, piątą rubrykę w książce meldunkowej, sposobem odpowiednim. Dopiero po tem osobistem zameldowaniu się u docentów, uważa się wpis na kolegium należycie dokonany. Od przepisu osobistego meldowania się do imatrykulacyi i wpisu, pod żadnym pozorem wyjątek miejsca mieć nie może.

§. 28.

Numerowanie miejsc w salach słuchaczy, przepisane jest w celu nadania uczniowi prawa do zajmowania pewnego oznaczonego mu miejsca.

Uczniowie wczesniej się o to u docentów zgłaszający, mają prawo wybierania sobie miejsca.

§. 29.

Dla zapobieżenia myłkom i późniejszym reklamacyom, docenci obowiązani są jednym dniem przed i dwa dni po upływie zwyczajnego do wpisów terminu, odczytać w kolegium nazwiska należycie u nich wpisanych uczniów, w tym celu, aby dać uczniom sposobność do wczesnego jeszcze wpisania się, w razie, gdyby zachodziły jakie pomyłki.

§. 30.

Gdy uczeń mieszkanie swoje zmienia, obowiązany jest w trzech dniach o nowem swojem mieszkaniu kwesturze donieść.

§. 31.

Zwykły termin do imatrykulacyi i do wpisu, jest 3 dni przed i 14 dni po prawnem rozpoczęciu każdego półrocza (§. 7). Po upływie tego terminu, kwestura jedy-

§. 24.

Die Meldungsbücher werden in lateinischer Sprache ausgefertiget, nur der Inhalt der Vorlesungen kann in derjenigen Sprache eingeschrieben werden, in welcher sie gehalten werden, und in welcher sie daher auch in dem Lectionskataloge angekündigt wurden.

§. 25.

Bevor der Studirende zur Einschreibung in die einzelnen Collegien, die er in was immer für einer Facultät zu hören beabsichtiget, sich bei der Quästur meldet, hat er vollkommen gleichlautend diese Collegien, sowohl in der zweiten Abtheilung des Nationales (§. 8), als in dem Meldungsbuche unter Anführung des Gegenstandes genau so, wie er in dem Lectionskataloge bezeichnet ist, des Namens des Docenten, und der wochentlichen Stundenzahl derselben eigenhändig einzuschreiben.

§. 26.

Der Quästor hat zu untersuchen, ob das Nationale gehörig ausgefüllt ist, und ob die Aufzählung der Vorlesungen auf demselben mit der des Meldungsbuches übereinstimmt. Im bejahenden Falle bestätiget er die Anmeldung der einzelnen Vorlesungen in dem Meldungsbuche durch seine Unterschrift, behält das Nationale zurück (§. 39) und erinnert den Studirenden, sich nunmehr allen denjenigen Docenten, deren Vorlesungen er angemeldet hat, vorzustellen.

§. 27.

Die Docenten bestätigen diese Vorstellung durch ihre Unterschrift in der vierten Rubrik des Meldungsbuches, weisen den Studirenden an, seinen Vor- und Zunamen, und seinen Geburtsort in eine aufliegende Liste einzutragen, und füllen, wenn der Studirende die Zuweisung eines bestimmten Platzes in dem Hörsale wünscht, die fünfte Rubrik des Meldungsbuches entsprechend aus. Erst mit dieser persönlichen Meldung bei den Docenten ist die Einschreibung in ein Collegium als gehörig vollendet anzusehen. Von der Vorschrift, dass der Studirende sich zur Immatriculation und zur Inscription persönlich zu melden habe, darf unter keinem Vorwande eine Ausnahme gemacht werden.

§. 28.

Die Numerirung der Plätze in den Hörsälen ist dazu bestimmt, dem Studirenden, welcher einen bestimmten Platz zugewiesen erhielt, ein Recht auf denselben einzuräumen.

Diejenigen Studirenden, welche sich früher bei den Docenten diessfalls melden, haben Anspruch auf die Auswahl des Platzes.

§. 29.

Um Irrungen und nachträglichen Reclamationen vorzubeugen, werden die Docenten verpflichtet, einen Tag vor und zwei Tage nach Ablauf des ordentlichen Inscriptionstermines die Namen der bei ihnen gehörig eingetragenen Studirenden zu dem Behufe in dem Collegium vorzulesen, damit bei etwa unterlaufenden Irrungen den Studirenden Gelegenheit gegeben werde, sich noch rechtzeitig inscribiren zu lassen.

§. 30.

Wenn ein Studirender seine Wohnung wechselt, so hat er die neugewählte Wohnung binnen 3 Tagen der Quästur anzuzeigen.

§. 31.

Die ordentliche Frist zur Immatriculation und Inscription ist: 3 Tage vor, und 14 Tage nach dem gesetzlichen Beginne eines jeden Semesters (§. 7). Nach Ablauf dieser Frist darf

nie za okazaniem szczególnego pozwolenia kolegium profesorskiego, lub senatu akademickiego, meldunek przyjmować może.

§. 32.

Tylko z bardzo ważnych powodów, można w pierwszych 8-miu dniach po terminie zgłaszać się do kolegium profesorskiego z prożbą o późniejsze przyjęcie, a w razie odmówienia tegoż, wolny jest rekurs do akademickiego senatu. Późniejsze prożby o przyjęcie, winny być przez kolegium profesorów, senatowi akademickiemu przedłożone, który wtedy tylko przychyli się do takowych, gdy najwidoczniejsze względy słuszności mówią za proszącym, mianowicie, gdy ten niewątpliwym sposobem wykazuje nie z jego winy pochodzące powody opóźnienia, i gdy prelekcye nie tyle jeszcze postąpiły, aby nie mogły być z należytym skutkiem słuchane; zresztą, senat akademicki winien jak najściślej na to zważać, aby przez częste w tym względzie pobłażanie, wprost już karność akademicka nieucierpiała, i aby te wyjątki, które tylko w najrzadszych przypadkach miejsce mieć mają, nie stały się z czasem regułą.

Przeciwko decyzyom senatu akademickiego, żaden dalszy rekurs miejsca nie ma.

III. O nadzwyczajnych słuchaczach.

§. 33.

Kto nie będąc w jakim fakultecie imatrykułowanym, pragnie jako nadzwyczajny słuchacz, jedno lub kilka kolegiów słuchać, winien się osobiście zgłosić do dziekana kolegium profesorskiego tego fakultetu, na którym słuchać chce kolegium, oraz złożyć swoje nacyonale z podaniem prelekcyi. Może być wpisanym:

a) jeżli liczy przynajmniej lat 16;

b) jeżli posiada taki stopień wykształcenia umysłowego, wedle któregoby mu się uczęszczanie na odczyty pożądanem i korzystnem ukazywało. Wątpliwości, co do przyjęcia na nadzwyczajnego słuchacza, rozstrzygać ma kolegium profesorskie w pierwszej i ostatniej instancyi.

§. 34.

Słuchacz nadzwyczajny, otrzyma od dziekana kartę przyjęcia na zielonym papierze wydrukowaną, a u pedela dostanie zamiast książki meldunkowej, arkusz meldunkowy in folio, na dwa półrocza ważność mający.

Arkusz meldunkowy, ma podobne rubryki jak książka meldunkowa zwyczajnych słuchaczy.

Nie ma w nim jednakże rubryk na imatrykulacyę, a słuchacz nadzwyczajny winien być wyraźnie jako taki wymieniony.

Względem użycia i zapełnienia arkusza meldunkowego, mają ważność te same w ogóle przepisy, jakie wyżej względem książek meldunkowych ustanowiono.

§. 35.

Wpis nadzwyczajnego słuchacza na prelekcye, odbywa się w kwesturze i u właściwego docenta na ten sam sposób, co ucznia zwyczajnego.

§. 36.

Do nadzwyczajnych słuchaczy, liczą się w szczególności farmaceuci. Zresztą co do warunków przyjęcia farmaceutów i przypuszczenia onychże do ścisłych egzaminów, dotychczasowe obowiązują przepisy.

die Quästur nur gegen Vorweisung einer besonderen Bewilligung des Professorencollegiums oder des akademischen Senates eine Meldung annehmen.

§. 32.

Nur aus sehr erheblichen Gründen kann binnen der nächsten 8 Tage bei dem Professorencollegium um eine nachträgliche Aufnahme eingeschritten werden, bei deren Verweigerung der Recurs an den akademischen Senat offen steht. Spätere Aufnahmsgesuche sind von den Professorencollegien dem akademischen Senate vorzulegen, welcher nur dann, wenn die offenbarsten Billigkeitsrücksichten für den Bittsteller sprechen, insbesondere, wenn er die Ursachen einer unverschuldeten Verspätung in unzweifelhafter Art nachweiset, und die Vorlesungen nicht schon zu weit vorgerückt sind, um mit gehörigem Erfolge gehört zu werden, solchen Gesuchen stattzugeben, übrigens strengstens darauf zu sehen hat, dass nicht durch zu häufige Nachsicht die akademische Disciplin von vorneherein gelockert werde, und diese nur in den seltensten Fällen zu ertheilenden Ausnahmen zur Regel erwachsen.

Gegen Entscheidungen des akademischen Senates findet kein weiterer Recurs Statt.

III. Von den ausserordentlichen Hörern.

§. 33.

Wer ohne einer Facultät immatriculirt zu seyn, als ausserordentlicher Hörer ein oder mehrere Collegien zu hören wünscht, hat sich persönlich bei dem Decane des Professorencollegiums der Facultät, an der er ein Collegium zu hören beabsichtiget, zu melden, und sein Nationale mit Angabe der Vorlesungen zu übergeben.

Er kann eingeschrieben werden, wenn er

1. wenigstens 16 Jahre alt ist, und

2. einen Grad geistiger Bildung besitzt, welcher den Besuch der Vorlesung für ihn wünschenswerth und nutzbar erscheinen lässt. Zweifel, welche über die Aufnahme ausserordentlicher Hörer entstehen, sind vom Professorencollegium in erster und letzter Instanz zu entscheiden.

§. 34.

Der ausserordentliche Hörer erhält von dem Decane einen auf grünem Papiere vorgedruckten Aufnahmsschein, und bei dem Pedell anstatt eines Meldungsbuches einen Meldungsbogen in Folioformat, giltig für zwei Semester.

Der Meldungsbogen hat ähnliche Rubriken, wie das Meldungsbuch der ordentlichen Hörer. Doch entfallen die Rubriken für die Immatriculation, und der ausserordentliche Hörer ist als solcher ausdrücklich zu bezeichnen.

Ueber die Benützung und Ausfüllung des Meldungsbogens gelten im Allgemeinen dieselben Anordnungen, welche oben in Ansehung der Meldungsbücher getroffen wurden.

§. 35.

Die Einschreibung der ausserordentlichen Hörer in die Vorlesungen geschieht bei der Quästur und bei den betreffenden Docenten auf dieselbe Weise wie bei den ordentlich Studirenden.

§. 36.

Unter die ausserordentlichen Hörer gehören insbesondere die Pharmaceuten. Im Uebrigen gelten in Ansehung der Bedingungen der Aufnahme der Pharmaceuten und ihrer Zulassung zu den strengen Prüfungen die bisherigen Bestimmungen.

§. 37.

Nadzwyczajni słuchacze, podobnie jak imatrykułowani, obowiązani są do zachowania praw akademickich i do posłuszeństwa i uszanowania dla władz akademickich.

IV. O utrzymywaniu ewidencyi uczniów.

§. 38.

Utrzymywanie ewidencyi zwyczajnych i nadzwyczajnych słuchaczy uniwersytetu, jest rzeczą kwestury. Kwestura obowiązaną jest następujące katalogi na każde półrocze sporządzać:

1. Jeden główny katalog uczniów imatrykułowanych dla każdego fakultetu.

2. Jeden główny katalog, obejmujący wszystkich nadzwyczajnych słuchaczy uniwersytetu.

3. Jeden osobny katalog dla farmaceutów.

§. 39.

Podstawę do sporządzania tych katalogów, stanowią zatrzymane przy okazyi wpisu nacyonalia zameldowanych słuchaczy, obok użycia katalogów z zeszłego półrocza, jeżeliby to potrzebnem było.

Rubryki tych katalogów są następujące:

a) imię, nazwisko, wiek, religia i mieszkanie ucznia;
b) ojczyzna i miejsce urodzenia;
c) imię, stan i miejsce zamieszkania ojca lub opiekuna, jeżeliby ów już zmarł;
d) wszystkie prelekcye, które zameldował;
e) tygodniowa liczba godzin takowych;
f) nazwiska docentów;
g) poświadczenie uczęszczania na prelekcye;
h) stypendyum lub wsparcie z fundacyi, jakie uczeń pobiera;
i) udzielone uwolnienie od obowiązku do honoraryów;
k) zanotowanie, i
l) opłacenie należytości kolegiowej.
m) Uwagi.

§. 40.

W rubryce uwag zamieszczać należy:

a) że uczeń w zeszłem półroczu do innego może uczęszczał uniwersytetu;
b) datę i liczbę świadectwa uniwersyteckiego, które w każdym razie na końcu półrocza odbiera, aby uniwersytet opuścić;
c) czy zaszło jakie przeciwko niemu śledztwo dyscyplinarne i z jakim skutkiem, z wskazaniem na sporządzony w tej mierze protokół;
d) przyczyna, dla której mu świadectwo uczęszczania przez fakultet odmówionem zostało;
e) w razie przyjęcia ucznia po terminie, datę jego zameldowania do kwestury, i datę oraz liczbę decyzyi dotyczących władz akademickich, na takowe późniejsze przyjęcie zezwalających (§. 31).

§. 37.

Die ausserordentlichen Hörer sind ebenso wie die immatriculirten zur Beobachtung der akademischen Gesetze, und zum Gehorsame und zur Ehrerbietung gegen die akademischen Behörden verpflichtet.

IV. Von der Evidenzhaltung der Studirenden.

§. 38.

Die Evidenzhaltung der ordentlichen und ausserordentlichen Hörer der Universität ist Sache der Quästur. Dieselbe hat für jeden Semester folgende Kataloge neu anzulegen:

1. Einen Hauptkatalog der immatriculirten Studirenden für jede Facultät.

2. Einen Hauptkatalog, welcher alle ausserordentlichen Hörer der Universität umfasst.

3. Einen besonderen Katalog für die Pharmaceuten.

§. 39.

Die Grundlage der Abfassung dieser Kataloge bilden die bei Gelegenheit der Inscription zurückbehaltenen Nationalien der gemeldeten Zuhörer mit allfälliger Benützung der Kataloge des vorhergehenden Semesters.

Die Rubriken dieser Kataloge sind:

a) *Vor- und Zunamen, Alter, Religion und Wohnung des Studirenden;*
b) *Vaterland und Geburtsort;*
c) *Namen, Stand und Wohnort des Vaters, und wenn dieser nicht mehr am Leben ist des Vormundes;*
d) *alle von ihm angemeldeten Vorlesungen;*
e) *wochentliche Stundenzahl derselben;*
f) *Namen der Docenten;*
g) *Bestätigung des Besuches der Vorlesungen;*
h) *Stipendium oder Stiftung, welche der Studirende geniesst;*
i) *ertheilte Befreiung von der Honorarpflicht;*
k) *Vorschreibung, und*
l) *Abstattung des Collegiengeldes;*
m) *Anmerkungen.*

§. 40.

In die Rubrik der Anmerkungen ist aufzunehmen:

a) *Dass der Studirende etwa im letzten Semester an einer anderen Universität studirt;*
b) *das Datum und die Zahl des Universitätszeugnisses, welches er allenfalls am Schlusse des Semesters erhebt, um die Universität zu verlassen;*
c) *ob gegen ihn eine Disciplinaruntersuchung gepflogen worden, und mit welchem Erfolge, unter Hinweisung auf das darüber geführte Protokoll, und*
d) *die Ursache, aus welcher ihm ein Besuchszeugniss von der Facultät versagt worden ist;*
e) *im Falle der Studirende erst nachträglich aufgenommen worden ist, das Datum seiner Meldung bei der Quästur, und das Datum und die Zahl der die nachträgliche Aufnahme bewilligenden Entscheidungen der betreffenden akademischen Behörde (§. 31).*

§. 41.

Po sporządzeniu tych katalogów, kwestura obowiązana jest dla każdego dziekana ułożyć:

a) *Parę* katalogu imatrykułowanych i wpisanych na jego fakultet słuchaczy;

b) *parę* katalogu uczniów nadzwyczajnych całego uniwersytetu;

c) według formularza głównego katalogu, katalog tych zwyczajnych uczniów, którzy na inny wprawdzie fakultet są imatrykułowani, kolegia jednakże na fakultecie, jego kierownictwu podporządkowanym słuchają.

§. 42.

Sześć tygodni przed upływem półrocza, winna dalej kwestura każdemu docentowi doręczyć katalog należycie zapisanych na każdą z jego prelekcyi słuchaczy, mianowicie:

a) zwyczajnych, i

b) nadzwyczajnych, tudzież uczynić w nich wzmiankę o częściowem lub całkowitem, pojedynczym słuchaczom przysłużającem uwolnieniu od obowiązku opłacania honoraryów.

§. 43.

Gdy dziekan przekona się z katalogów, że imatrykułowany uczeń jego fakultetu na żadne kolegium nie jest zapisany, obowiązany jest po uprzedniem porozumieniu się oddalić go z uniwersytetu. Jeżli zaś uczeń w fakultecie, na który jest imatrykułowany, żadnego nie słucha kolegium, lub gdy z kierunku jego studyów okazuje się, że do innego należy fakultetu, wówczas do tego innego fakultetu przekazanym być winien.

V. O studyach.

§. 44.

Wolno jest uczniom w ogóle wybierać odczyty i nauczycieli, których słuchać pragną, bez ukrócenia wymagań, jakie im położone będą przy meldowaniu się do ścisłych egzaminów rządowych lub doktorskich.

§. 45.

Aby nowo-wstępującym na fakultet, sprawić przegląd z całego jego zakresu i poznać dać najodpowiedniejszy celowi porządek i wybór prelekcyi słuchać się mających, ciała nauczycielskie starać się winny, aby od czasu do czasu krótkie encyklopedyczne i hodegetyczne odczyty, jako ogólny wstęp do studyów fakultetowych, były odbywane. Obowiązkiem jest tak dziekanów, jak i pojedynczych nauczycieli, wspierać radą swoją uczniów pragnących w tej mierze objaśnienia.

§. 46.

Wolno jest przynależącym państwa austryackiego, posiadającym prawne przymioty do imatrykulacyi na jednym z austryackich uniwersytetów, uczęszczać do takich nieaustryackich uniwersytetów, w których istnieje wolność uczenia się i nauczania, i czas naukowy na tychże przepędzony i wykazany, z ograniczeniami w §. 47. ustanowionemi, tak im ma być rachowany, jak gdyby go na austryackim przepędzili uniwersytecie.

Ulegają w takim razie ogólnym ustawom i przepisom, odnoszącym się do podróży i pobytu za granicą.

§. 41.

Nach Abfassung dieser Kataloge hat die Quästur jedem Decane:

a) *Ein Pare des Kataloges über die seiner Facultät immatriculirten und inscribirten Hörer;*

b) *Ein Pare des Kataloges der ausserordentlichen Studirenden der ganzen Universität, und*

c) *nach dem Formulare des Hauptkataloges einen Katalog derjenigen ordentlichen Hörer zu verfassen, welche anderen Facultäten immatriculirt sind, welche aber in der, seiner Leitung unterstehenden Facultät Collegien hören.*

§. 42.

Sechs Wochen vor Ablauf des Semesters hat die Quästur ferner jedem Docenten einen Katalog der für jedes seiner Collegien gehörig eingeschriebenen Hörer, und zwar:

a) *der ordentlichen, und*

b) *der ausserordentlichen zu übergeben, und in denselben die den einzelnen Hörern zukommende gänzliche oder theilweise Befreiung von der Honorarpflicht anzumerken.*

§. 43.

Ersieht ein Decan aus diesen Katalogen, dass ein immatriculirter Studirender seiner Facultät in kein Collegium eingeschrieben ist, so hat er denselben nach vorausgegangener Einvernehmung von der Universität wegzuweisen; hört ein Studirender in der Facultät, in welcher er immatriculirt ist, kein Collegium, oder ergibt sich aus der Richtung seiner Studien, dass er einer anderen Facultät angehört, so ist er dieser anderen Facultät zuzuweisen.

V. Von den Studien.

§. 44.

Den Studirenden steht es, unbeschadet der Anforderungen, welche an sie bei der Meldung zu den Staats- und zu den strengen Doctoralsprüfungen gestellt werden, im Allgemeinen frei, zu wählen, welche Vorlesungen und bei welchem Lehrer sie dieselben hören wollen.

§. 45.

Um den in eine Facultät neu Eintretenden einen Ueberblick über das Gesammtgebiet derselben und die Einsicht in die zweckmässigste Anordnung und Auswahl der zu hörenden Vorträge zu verschaffen, haben die Lehrkörper dafür zu sorgen, dass von Zeit zu Zeit kurze encyclopädische und hodegetische Vorträge als allgemeine Einleitung in das Facultätsstudium gehalten werden. Es ist eine Pflicht sowohl der Decane, als der einzelnen Lehrer, denjenigen Studirenden, welche in dieser Hinsicht eine Belehrung wünschen, mit ihrem Rathe an die Hand zu gehen.

§. 46.

Es ist den österreichischen Staatsangehörigen, welche die gesetzlichen Eigenschaften besitzen, um an einer österreichischen Universität immatriculirt zu werden, gestattet, solche nicht österreichische Universitäten, an welchen Lehr- und Lernfreiheit besteht, zu besuchen, und es soll ihnen die an denselben zugebrachte und ausgewiesene Studienzeit unter den §. 47 aufgestellten Beschränkungen ebenso angerechnet werden, als wäre sie an einer österreichischen Universität zugebracht.

Sie unterliegen dabei den allgemeinen Gesetzen und Verordnungen, welche sich auf das Reisen und den Aufenthalt im Auslande beziehen.

Również mogą być przynależący innych państw na austryackich uniwersytetach imatrykułowani (§. 11). Winni są atoliż zadość czynić ustawom, o pobycie cudzoziemców w Austryi.

§. 47.

Aby na przyszłość przypuszczonym być do ścisłych egzaminów, w celu osiągnienia stopnia doktora w jednym z austryackich uniwersytetów, lub do egzaminu rządowego, wymagającego studyów fakultetowych,—potrzebnem jest wykazanie się z uczęszczania do uniwersytetu przez oznaczony przeciąg czasu, mianowicie dla doktoratu filozoficznego lat 3-ch, dla medycznego lat 5-ciu, dla prawnego doktoratu, tudzież dla egzaminów rządowych, wymagających studyów prawno-politycznych, w ogóle przeciąg lat 4-ch, o czem bliższe postanowienia obejmuje ustawa z d. 29. Lipca 1850. (dziennik praw państwa Nr. 327).

Z wymaganych dla medycznego doktoratu 5-ciu lat uniwersyteckich, muszą być przynajmniej 4-ry na wydziale medycznym przepędzone, i 2 uczęszczaniu na kliniki poświęcone.

Jeden rok z czasu uniwersyteckiego, wymaganego po kandydacie na doktora medycyny i prawa, tudzież do prawniczych i politycznych egzaminów rządowych, może być wyłącznie i na wydziale filozoficznym spędzony.

Owe dwa lata wydziału filozoficznego, które do r. 1848 istniały, nie mają być liczone do lat uniwersyteckich, wymaganych przy doktoracie prawniczo-politycznym i medycznym, oraz przy prawniczo-politycznych egzaminach rządowych.

§. 48.

Z ustanowionych poprzednim §-em lat uniwersyteckich, musi część być spędzona na austryackim uniwersytecie, mianowicie z lat dla doktoratu filozoficznego przepisanych, najmniej rok jeden, dla innych najmniej lat dwa.

§. 49.

Aby uczniowi jakie półrocze mogło być policzone do prawnego czasu uniwersyteckiego, wymagane będzie z reguły na przyszłość, zameldowanie się i uczęszczanie na tyle kolegiów, aby takowe zapełniały najmniej 10 godzin tygodniowo (nie licząc godzin naukowych nauczycieli w znaczeniu ściślejszem). Wyjątek od tego prawidła, ma miejsce dla tych uczniów, którzy się najszczególniej jednemu pojedynczemu przedmiotowi naukowemu z osobliwą pilnością poświęcają i w nim ściślejsze studya odbywają (§. 55).

§. 50.

Studyum prywatne w duchu dotychczasowego porządku, o tyle jest zniesione, że studyum bez uczęszczania na publiczne prelekcye, na przyszłość ani do składania ścisłego egzaminu, ani do składania egzaminu rządowego, wymagającego studyów fakultetowych, nieuzdolnia.

§. 51.

Istniejące dawniej egzamina roczne i półroczne, w celu otrzymania świadectwa o postępie uczniów w umiejętnościach, z rokiem naukowym $18^{50}/_{51}$ względem wszystkich uczniów tych fakultetów, znoszą się.

Ebenso können Angehörige anderer Staaten an österreichischen Universitäten immatriculirt werden (§. 11). Uebrigens haben sie den Gesetzen über den Aufenthalt Auswärtiger in Oesterreich zu genügen.

§. 47.

Um künftig zu strengen Prüfungen wegen Erlangung des Doctorgrades einer österreichischen Universität oder zu einer Staatsprüfung, welche ein Facultätsstudium voraussetzt, zugelassen zu werden, ist die Nachweisung eines Universitätsbesuches von einer bestimmten Dauer nothwendig, und zwar für das philosophische Doctorat von drei, für das medicinische von fünf Jahren, für das juridische Doctorat und für die Staatsprüfungen, welche das rechts- und staatswissenschaftliche Studium voraussetzen, im Allgemeinen von vier Jahren, worüber die näheren Bestimmungen in dem Gesetze vom 29. Juli 1850 (Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt Nr. 327) enthalten sind.

Von den für das medicinische Doctorat geforderten fünf Universitätsjahren müssen wenigstens vier an der medicinischen Facultät zugebracht, und zwei Jahre zum Besuche der Kliniken verwendet worden seyn.

Ein Jahr der geforderten Universitätszeit kann der Candidat des medicinischen und juridischen Doctorates, sowie der rechts- und staatswissenschaftlichen Staatsprüfung auch ausschliessend an der philosophischen Facultät zugebracht haben.

Die bis zum Jahre 1848 bestandenen zwei philosophischen Jahrgänge sind in die für das rechts- und staatswissenschaftliche und medicinische Doctorat und für die rechts- und staatswissenschaftlichen Staatsprüfungen geforderten Universitätsjahre nicht einzurechnen.

§. 48.

Von den im vorigen Paragraphe festgesetzten Universitätsjahren muss ein Theil an einer österreichischen Universität verwendet werden, und zwar von den für das philosophische Doctorat vorgeschriebenen, wenigstens Ein Jahr, von den übrigen wenigstens zwei Jahre.

§. 49.

Damit einem Studirenden ein Semester in seine gesetzliche Universitätszeit eingerechnet werden könne, wird in der Regel zukünftig die Anmeldung und der Besuch von so vielen Collegien gefordert, dass durch dieselben (ungerechnet die Unterrichtsstunden der Lehrer im engeren Sinne) wochentlich wenigstens zehn Stunden ausgefüllt werden. Eine Ausnahme ist in Ansehung derjenigen zu machen, welche mit besonderer Verwendung sich einem einzelnen Lehrgegenstande vorzugsweise widmen, und in demselben intensivere Studien machen (§. 55).

§. 50.

Das Privatstudium im Sinne der bisherigen Anordnung ist in soferne aufgehoben, dass ein Studium ohne Besuch der öffentlichen Vorlesungen künftig weder zur Ablegung einer strengen Prüfung, noch zur Bestehung einer Staatsprüfung, welche ein Facultätsstudium voraussetzt, befähiget.

§. 51.

Die früher bestandenen Annual- und Semestralprüfungen zur Erlangung eines öffentlichen Zeugnisses über den Fortgang der Studirenden in den Wissenschaften sind von dem Studienjahre 1850-51 an, in Ansehung aller Studirenden dieser Facultäten aufgehoben.

Jeśli uczeń potrzebuje świadectwa swojego naukowego wykształcenia od którego z docentów, jest to interes prywatny między nimi dwoma, i wystawione takie świadectwo, ma w każdym względzie ważność mieć zaświadczenia prywatnego. Toż samo stosuje się do egzaminów ustnych lub piśmiennych, jeżeliby je przedsiębrano może w celu osiągnienia lub otrzymania stypendyum lub uwolnienia od honoraryów.

O rezultacie takiego egzaminu donosi się bez wydania świadectwa, ciału nauczycielskiemu, które o godności ucznia orzeka, albo też wydane świadectwo wyraźnie powinno wskazać cel, dla którego jest żądane.

Do przedsiębrania takich egzaminów w ciągu półrocza, równie jak do zarządzania dysputatoryów, kolokwiów, i t. p. ile takowe, zwłaszcza przy większych audytoryach, okazują się jako nieodzowny środek sumiennego orzeczenia o pilności w naukach stypendystów i uwolnionych, — docenci nietylko są uprawnieni, ale nawet prawnie obowiązani.

VI. O uczęszczaniu na odczyty.

§. 52.

Uczniowie obowiązani są do regularnego uczęszczania na prelekcye, na które się zameldowali. Takowe jest warunkiem policzenia im półrocza w prawny czas uniwersytecki lub fakultetowy.

§. 53.

W środku każdego półrocza, zgromadza dziekan każdego fakultetu wszystkich profesorów i docentów tegoż, na konferencyą względem uczęszczania imatrykułowanych na tymże fakultecie uczniów, przyczem wzajemnie zamieniają powzięte w tym względzie doświadczenia. Gdy się okaże, że pojedynczy uczniowie niedbale frekwentują, obowiązkiem jest dziekana przywołać ich, względem tego ich wysłuchać, i napomnieć lub zganić, albo sprawę kolegium profesorskiemu przedstawić. Za uporczywą niepilność, może uczeń każdego czasu z uniwersytetu być wydalonym.

§. 54.

Docenci obowiązani są tak przy tej sposobności, jak przy poświadczaniu frekwentacyi w ogólności, wszystko przytoczyć sumiennie, co im o uczęszczaniu uczniów na ich kolegia w ciągu półrocza jest wiadomo.

§. 55.

Przed samem zamknięciem półrocza, dziekan powtórnie zgromadza profesorów i prywat-docentów swojego fakultetu na naradę, czyli któremu z uczniów odmówić należy świadectwa uczęszczania, a zatem czyli upłynione półrocze imatrykułowanemu słuchaczowi może być do jego fakultetowego czasu policzone czy nie.

Gdy się okaże, że niepoliczenie miejsce ma, winien to dziekan zapisać w głównym katalogu, a każdy właściwy docent, w swym podręcznym katalogu.

Jeśli uczeń z jednego tylko kolegium zaświadczenie uczęszczania otrzymać ma, winien go dziekan przywołać, i o jego sposobie uczenia się przekonania nabyć, a ko-

Bedarf ein Studirender eines Zeugnisses über seine wissenschaftliche Bildung von irgend einem Docenten, so ist diess eine Privatangelegenheit beider, und das ausgestellte Zeugniss hat in jeder Beziehung als Privatzeugniss zu gelten. Dasselbe gilt von schriftlichen oder mündlichen Prüfungen, welche etwa zum Zwecke der Erlangung oder Beibehaltung eines Stipendiums oder der Befreiung von der Honorarpflicht vorgenommen werden.

Ueber den Erfolg einer solchen Prüfung wird entweder ohne Ausstellung eines Zeugnisses nur an den Lehrkörper, der sein Urtheil über die Würdigkeit des Studirenden abzugeben hat, berichtet, oder das ausgestellte Zeugniss hat den Zweck, für welchen es gewünscht worden ist, ausdrücklich zu bezeichnen.

Zur Abhaltung solcher Prüfungen während der Dauer des Semesters zur Veranstaltung von Disputatorien, Colloquien u. s. w., in soferne dieselben, insbesondere bei grösseren Auditorien, als das unentbehrliche Mittel erscheinen, über die wissenschaftliche Verwendung von Stipendisten und Befreiten ein gewissenhaftes Urtheil abgeben zu können, sind die Docenten nicht nur berechtiget, sondern gesetzlich verpflichtet.

VI. Von dem Besuche der Vorlesungen.

§. 52.

Die Studirenden sind zu einem regelmässigen Besuche der von ihnen angemeldeten Vorlesungen verpflichtet. Er ist die Bedingung der Einrechnung eines Semesters in ihre gesetzliche Universitäts- oder Facultätszeit.

§. 53.

In der Mitte eines jeden Semesters versammelt der Decan des Lehrercollegiums einer jeden Facultät sämmtliche Professoren und Privatdocenten derselben zu einer Besprechung über die Frequentation der dieser Facultät immatriculirten Studirenden, bei welcher sie ihre hierüber gemachten Erfahrungen gegenseitig austauschen. Ergibt sich hiebei, dass einzelne Studirende nachlässig frequentiren, so ist es die Pflicht des Decans, diese vorzurufen, sie darüber zu hören, und Ermahnungen oder Rügen auszusprechen, oder die Sache vor das Professorencollegium zu bringen. Wegen beharrlichen Unfleisses kann ein Studirender zu jeder Zeit von der Universität weggewiesen werden.

§. 54.

Die Docenten sind verpflichtet, bei dieser Gelegenheit, sowie bei Bestätigung des Besuches überhaupt, gewissenhaft in Anschlag zu bringen, was ihnen über den Besuch ihrer Collegien durch die Studirenden im Laufe des Semesters bekannt geworden ist.

§. 55.

Kurz vor dem Schlusse des Semesters versammelt der Decan abermals die Professoren und Privatdocenten seiner Facultät zur Berathung, ob einem Studirenden die Besuchszeugnisse zu versagen seien, und der abgelaufene Semester daher einem immatriculirten Hörer in seine Facultätszeit eingerechnet werden könne oder nicht.

Ergibt sich, dass das letztere der Fall sei, so ist diess in dem Hauptkatalog vom Decane, sowie von jedem betreffenden Docenten in seinem Handkataloge vorzumerken.

Hat der Studirende nur über ein einziges Collegium ein Besuchszeugniss zu bekommen, so hat der Decan ihn vorzurufen, die Art seiner Studien zu untersuchen, und das Professoren-

legium profesorskie orzeka, czyli półrocze ma mu być w jego prawne lata fakulteckie policzone lub nie.

Dziekan obowiązany jest w potrzebnym razie od dziekana lub docentów innego fakultetu, na którym uczeń kolegia słucha, wiadomości o jego frekwentacyi zasięgać.

§. 56.

W ciągu ostatnich trzech tygodni półrocza, uczeń obowiązany jest zgłosić się osbiście do właściwych docentów i do dziekana kolegium profesorskiego, dla poświadczenia pilności w uczęszczaniu, uiściwszy się poprzednio należycie z swego obowiązku do opłaty honoraryów i otrzymawszy na to, lub na zupełne uwolnienie od opłaty honoraryów za wszystkie przezeń zameldowane kolegia, dostateczne świadectwo kwestury (§. 61).

§. 57.

Proste poświadczenie, wpisaniem do książki meldunkowej wyrazu: „uczęszczał“ tyle znaczy: że uczeń był na wymienione kolegium zapisany, i że niewiadomo, aby tak mało nań uczęszczał, iżby cel uczęszczania na kolegium nie mógł być przez to osiągniętym.

§. 58.

Poświadczenie frekwentacyi, zapisuje się w książce meldunkowej lub na arkuszu meldunkowym w przedostatniej rubryce.

§. 59.

Po otrzymanem poświadczeniu frekwentacyi ze strony pojedynczych docentów, ma uczeń swą meldunkową książkę, lub swój arkusz meldunkowy, do widowania dziekanowi przedłożyć. Gdy orzeczona była na ucznia kara dyscyplinarna, należy uczynić o tem wzmiankę przy tej sposobności w książce meldunkowej, wskazując oraz na dotyczący protokół.

Jeźli upłynione półrocze, z jakiegobądź powodu nie ma być uczniowi w jego lata uniwersyteckie policzonem, ma to dziekan w rubryce „uwag“ zanotować.

Jeźli nie ma takiej uwagi, podpis dziekana tyle znaczy, że dotyczące półrocze uczniowi w czas uniwersytecki w ogólności policzonem być może.

§. 60.

Jeźli uczeń do końca półrocza nie zgłosił się o poświadczenie frekwentacyi, tedy to uważać się ma tak, jak gdyby w ciągu półrocza uniwersytet był opuścił, i takowe nie będzie mu w czas fakultecki policzone, wyjąwszy w razie, gdy uczeń przy późniejszym zameldowaniu się o poświadczenie uczęszczania, dostateczne, opóźnienie jego usprawiedliwiające powody wykaże, i gdy przynajmniej jeden docent, a to w tym przypadku, nietylko w sposób niestanowczy, wyżej w §. 57. namieniony, ale stanowczo z własnej pewnej wiedzy poświadczy, że proszący pilnie na jego prelekcye uczęszczał. W razie odmówienia świadectwa frekwentacyi ze strony jednego lub więcej docentów, z przyczyny niewczesnego i nieosobistego zameldowania się, wolno uczniowi udać się do kolegium profesorskiego, które ma prawo rozważyć nadzwyczajne i wykazane powody słusznego uwzględnienia, zwłaszcza przy uczniach, którzy powszechnie za celujących uchodzą.

collegium entscheidet darüber, ob der Semester in seine gesetzlichen Facultätsjahre einzurechnen sei oder nicht.

Der Decan hat die Pflicht, nöthigen Falls in Betreff der Frequentation sich auch mit dem Decane oder den Docenten einer anderen Facultät, in welcher der Studirende Collegien hört, ins Einvernehmen zu setzen.

§. 56.

Um die Bestätigung des Besuches hat sich der Studirende binnen der letzten drei Wochen des Semesters persönlich bei den betreffenden Docenten und bei dem Decane des Professorencollegiums zu melden, nachdem er vorher seiner Honorarpflicht gehörig nachgekommen ist, und hierüber oder über seine gänzliche Befreiung von Entrichtung des Honorars für alle von ihm angemeldeten Collegien die gehörige Bestätigung von der Quästur erhalten hat (§. 61).

§. 57.

Die einfache Bestätigung des Besuches durch die Einzeichnung des Wortes „besucht" in das Anmeldungsbuch hat den Sinn: der Studirende sei für das benannte Collegium eingeschrieben gewesen, und es sei nicht bekannt, dass er so wenig frequentirt habe, dass der Zweck des Collegienbesuches dadurch nicht habe erreicht werden können.

§. 58.

Die Bestätigung der Frequentation geschieht im Meldungsbuche oder Meldungsbogen in der vorletzten Rubrik.

§. 59.

Nach eingeholter Besuchsbestätigung von Seite der einzelnen Docenten hat der Studirende sein Meldungsbuch oder seinen Meldungsbogen dem Decane zur Vidirung vorzulegen. Wenn über einen Studirenden eine Disciplinarstrafe verhängt wurde, so ist diess bei dieser Gelegenheit in dem Meldungsbuche mit Hinweisung auf das betreffende Protokoll zu bemerken.

In dem Falle, als einem Studirenden das ablaufende Semester aus was immer für einem Grunde nicht in seine Universitätszeit einzurechnen ist, hat der Decan diess in der Rubrik „Anmerkung" zu notiren.

Kommt eine solche Anmerkung nicht vor, so hat die Unterschrift des Decanes die Bedeutung, dass dem Studirenden das betreffende Semester im Allgemeinen in seine Universitätszeit eingerechnet werden könne.

§. 60.

Meldet sich ein Studirender bis zum Schlusse des Semesters nicht um ein Besuchszeugniss, so ist es so anzusehen, als hätte er die Universität im Laufe des Semesters verlassen, und dieses wird ihm in sein Facultätsstudium nicht eingerechnet, ausgenommen, wenn bei einer nachträglichen Meldung um das Besuchszeugniss der Studirende hinlängliche, seine Verspätung rechtfertigende Gründe nachweiset, und wenigstens Ein Docent, und zwar in diesem Falle nicht bloss negativ in der oben §. 57 angegebenen Weise, sondern positiv, aus eigenem bestimmten Wissen bestätiget, dass der Bittsteller seine Vorlesungen fleissig besucht habe. Wird ihm aus Ursache der nicht rechtzeitig und nicht persönlich geschehenen Meldung von einem oder mehreren Docenten die Bestätigung der Frequentation verweigert, so steht ihm zu, sich an das Professorencollegium zu wenden, welches das Recht hat, ausserordentliche und nachgewiesene Billigkeitsrücksichten, insbesondere bei sonst notorisch ausgezeichneten Studirenden in Anschlag zu bringen.

Przeciw wypadłemu tu rozstrzygnieniu kolegium profesorskiego, dalszy rekurs miejsca nie ma.

§. 61.

Żaden docent nie może żadnemu uczniowi poświadczyć uczęszczania na jakie kolegium, dopóki nie znajdzie w książce meldunkowej lub arkuszu meldunkowym, poświadczenia zanotowanego przez kwestora, iż uczeń należytość kolegiową za wszystkie przez niego zameldowane kolegia opłacił, albo że zupełnie uwolniony jest od tej opłaty, i dopóki mu uczeń w pierwszym razie nie wręczy oraz specyalnego, legalny dowód prawa docenta do honoraryum stanowiącego, niestęplowanego kwitu kwestury na zapłacone przez ucznia honoraryum, za dotyczące prelekcye docenta.

§. 62.

Zawarte w książce meldunkowej, lub arkuszu meldunkowym, poświadczenia frekwentacyi, ulegają razem za każde półrocze stęplowi 6. kr. Należyte ostęplowanie pojedynczych stronic książki meldunkowej lub arkusza meldunkowego, jest rzeczą ucznia.

§. 63.

Bliższe rozporządzenia o ilości i czasie uiszczenia opłat kolegiowych, tudzież o postępowaniu przy udzieleniu zupełnego lub częściowego uwolnienia, zawiera Najwyższem ustanowieniem usankcyonowana ustawa z dnia 21. Lipca 1850. o opłatach kolegiowych (dziennik praw państwa Ner 310).

VII. O feryach.

§. 64.

Rok naukowy dzieli się na zimowe i letnie półrocze. Pierwsze zaczyna się od 1. Października każdego roku i trwa aż wyłącznie do czwartku przed niedzielą kwietnią podług gregoryańskiego kalendarza.

Drugie zaczyna się od pierwszego czwartku po Wielkiej-Nocy i trwa aż do końca Lipca. Wielkie zatem ferye jesienne, trwają dwa miesięce, wielkanocne 14 dni.

§. 65.

Względnie dni świątecznych, stosować się winno do dotychczasowych przepisów albo w braku takowych, do praktykowanego w każdym uniwersytecie zwyczaju.

§. 66.

Co się tycze pozwolonego dotychczas po uniwersytetach, prócz niedzieli, dnia wolnego w każdym tygodniu, rzeczą jest kolegium profesorskiego oznaczyć, czyli taki dzień, i który także i na przyszłość jeszcze ma być utrzymanym.

Zaprowadzone na niektórych fakultetach wolne pół dnia we wtorki, znosi się.

VIII. O wyjściu z uniwersytetu.

§. 67.

Gdy uczeń imatrykułowany opuszcza uniwersytet, czy to dla tego, że studya swoje już ukończył, czyli też w celu udania się na inny uniwersytet, obowiązany jest

Gegen die diessfällige Entscheidung des Professorencollegiums findet kein weiterer Recurs Statt.

§. 61.

Keinem Studirenden darf von irgend einem Docenten der Besuch eines Collegiums bestätiget werden, bevor er in dem Meldungsbuche oder in dem Meldungsbogen die Bestätigung des Quästors über die Bezahlung des Collegiengeldes für sämmtliche von dem Studirenden angemeldete Collegien, oder über die gänzliche Befreiung von der Entrichtung desselben vorgemerkt gesehen, und ihm derselbe im ersten Falle zugleich eine den legalen Beweis des Honoraranspruches des Docenten liefernde ungestämpelte Specialquittung der Quästur über das von ihm bezahlte Honorar für die betreffende Vorlesung des Docenten eingehändiget hat.

§. 62.

Die in jedem Meldungsbuche oder Meldungsbogen enthaltenen Bestätigungen über den Besuch der Vorlesungen unterliegen zusammen für jedes Semester einem Stämpel von 6 kr. Die gehörige Stämpelung der einzelnen Blattseiten des Meldungsbuches hat der Studirende selbst zu besorgen.

§. 63.

Ueber den Betrag und die Zeit der Entrichtung der Collegiengelder und über den Vorgang bei Ertheilung einer gänzlichen oder theilweisen Befreiung sind die näheren Bestimmungen in dem mit Allerhöchster Entschliessung vom 21. Juli 1850 sanctionirten Gesetze über die Einführung der Collegiengelder enthalten (Reichsgesetz- und Regierungsblatt Nr. 310).

VII. Von den Ferien.

§. 64.

Das Studienjahr zerfällt in das Winter- und Sommersemester. Jenes beginnt am 1. October eines jeden Jahres und dauert bis exclusive zum Donnerstag vor dem Palmsonntag des gregorianischen Kalenders.

Dieses beginnt mit dem Donnerstage nach den Osterfeiertagen und dauert bis letzten Juli. Die grossen Herbstferien betragen somit 2 Monate, die Osterferien 14 Tage.

§. 65.

Rücksichtlich der Feiertage ist sich an die bisher bestandenen Vorschriften, oder in Ermanglung ausdrücklicher gesetzlicher Bestimmungen an die an jeder Universität beobachtete Uebung zu halten.

§. 66.

Was den an den Universitäten bisher in jeder Woche noch ausser dem Sonntage zugestandenen Ferialtag anbelangt, so ist es Sache eines jeden Professorencollegiums, zu bestimmen, ob ein solcher und allenfalls welcher Wochentag hiezu auch noch in Zukunft fortbestehen soll.

Der an einigen Facultäten an jedem Dinstag Nachmittag eingeführte halbe Ferialtag wird aufgehoben.

VIII. Von dem Abgange von der Universität.

§. 67.

Verlässt ein immatriculirter Studirender die Universität, entweder weil seine Studien beendet sind, oder um sich an eine andere Universität zu begeben, so ist er verpflichtet, ein Uni-

żądać świadectwa uniwersyteckiego. Bez takiego zaświadczenia uniwersyteckiego (zaświadczenia odejścia), ani może stanowczo być przyjętym do innego uniwersytetu, ani przypuszczonym do egzaminów doktorskich, lub do ostatniego teoretycznego egzaminu rządowego.

Winien się w tym celu zgłosić do dziekana i złożyć mu swoje poprzednie świadectwa i swoją książkę meldunkową.

§. 68.

Bliższe przepisy o świadectwach uiwersyteckich, zawiera dekret ministeryalny z dnia 10. Marca 1850 L. 1585—63 (dz. praw państwa Nr. 117). Wydawanie takich świadectw, dzieje się w pierwszych ośmiu dniach wielkanocnych i jesiennych feryi.

Za sporządzenie tych świadectw, opłaca się prócz prawnego stępla, należytość 1 złr. m. k. przy doręczeniu takowych ze strony kwestury.

Ta sama należytość opłaca się przy wydawaniu duplikatu książki meldunkowej lub arkusza meldunkowego, albo świadectwa odejścia czyli absolutoryum.

Za duplikata innego rodzaju, opłaca się połowa powyższej należytości.

Połowa dochodu z tej opłaty przypada dziekanowi dotyczącego kolegium profesorskiego; druga urzędnikowi kancelaryi i kwestury.

IX. O wnoszeniu prożb i zażaleń przez uczniów.

§. 69.

Gdy uczeń ma jaką prożbę lub zażalenie do zaniesienia, winien najprzód, o ile piśmienne podanie nie jest prawnie wymagane, zgłosić się ustnie do dotyczącego dziekana. Ten odpowiada mu ustnie albo mu zaleca podanie prośby na piśmie do kolegium profesorskiego.

§. 70.

Jeżli uczeń nie czuje się zadowolonym z odpowiedzi ustnej lub piśmiennej dziekana lub kolegium profesorskiego, wolno mu jest, o ile prawo nie zabrania wyraźnie rekursu, założyć takowy do senatu akademickiego, do którego i wtedy podanie swe stosować winien, gdy zezwolenie na jaką prożbę w pierwszej instancyi akademickiemu senatowi jest zastrzeżone.

Wszakże każda taka prożba, równie jak każdy rekurs do senatu akademickiego, albo, o ile to jest dozwolonem, do ministerstwa oświecenia podawane być winny przez dotyczące kolegium profesorskie, które je ze swoją relacyą dalej przeseła.

Termin do rekursu, wynosi w ogóle 8 dni, licząc od dnia kiedy odpowiedź, przeciw której rekurs założono, uczniowi albo ustnie dano, albo piśmiennie przezeń w kancelaryi uniwersyteckiej mogła być odebraną.

§. 71.

Uczeń nie ma z reguły oczekiwać żadnego doręczenia ze strony kancelaryi uniwersytetu, lecz po dotyczące go rezolucye, winien jest, albo sam, albo przez zastępcę z otrzymanego zlecenia wylegitymować się mającego, do kancelaryi uniwersyteckiej zgłaszać się.

Oznajmienie, że się w kancelaryi znajduje dotycząca którego ucznia rezolucya do podniesienia, na czarnej tablicy przybite będzie.

versitätszeugniss zu verlangen. Ohne ein solches Universitätszeugniss (Abgangszeugniss) darf er weder an einer anderen Universität definitiv aufgenommen, noch zu den Doctoratsprüfungen oder zu der letzten theoretischen Staatsprüfung zugelassen werden.

Er hat sich zu diesem Behufe bei dem Decane zu melden, seine früheren Zeugnisse und sein Meldungsbuch demselben zu übergeben.

§. 68.

Die näheren Bestimmungen über die Universitätszeugnisse sind in dem Ministerial-Erlasse vom 10. März 1850, Z. 1585-63, enthalten (Reichsgesetz- und Regierungsblatt Nr. 117). Die Ausfertigung derselben geschieht innerhalb der ersten acht Tage der Oster- und der Herbstferien.

Für die Ausfertigung dieser Zeugnisse ist ausser dem gesetzlichen Stämpel eine Schreibgebühr von 1 fl. C. M. bei der Einhändigung desselben, welche durch die Quästur geschieht, zu entrichten.

Dieselbe Gebühr ist zu entrichten bei Ausstellung eines Duplicates, eines Meldungsbuches oder Meldungsbogens, oder eines Abgangszeugnisses oder Absolutoriums.

Für die Duplicate anderer Art ist die Hälfte obiger Schreibgebühr zu bezahlen.

Die Hälfte des Ertrages dieser Schreibgebühr fällt dem Decane des betreffenden Professorencollegiums, die andere Hälfte den Kanzlei- und Quästursbeamten zu.

IX. Von der Anbringung von Gesuchen und Beschwerden der Studirenden.

§. 69.

Hat ein Studirender ein Gesuch oder eine Beschwerde anzubringen, so hat er sich zuerst, und soweit nicht eine schriftliche Eingabe ausdrücklich durch das Gesetz gefordert wird, mündlich an den betreffenden Decan zu wenden. Dieser bescheidet ihn mündlich oder weist ihn an, eine schriftliche Eingabe an das Professorencollegium zu richten.

§. 70.

Fühlt sich der Studirende durch den erhaltenen mündlichen oder schriftlichen Bescheid des Decanes oder des Professorencollegiums nicht zufrieden gestellt, so steht es ihm frei, soweit das Gesetz nicht einen solchen Recurszug ausdrücklich abgeschnitten hat, den Recurs an den akademischen Senat zu ergreifen, an welchen er auch in dem Falle seine Eingabe zu stylisiren hat, wenn die Gewährung irgend eines Gesuches in erster Instanz dem akademischen Senate vorbehalten ist.

Doch ist jedenfalls ein solches Gesuch, sowie jeder Recurs an den akademischen Senat oder, soweit er zulässig ist, an das Unterrichtsministerium, bei dem betreffenden Professorencollegium zu überreichen, und von diesem mit seinem Berichte weiter zu befördern.

Die Recursfrist beträgt in der Regel acht Tage, von dem Tage an gerechnet, an welchem der recurrirte Bescheid dem Studirenden mündlich gegeben worden oder schriftlich von ihm in der Universitätskanzlei zu erheben war.

§. 71.

Der Studirende hat in der Regel keine Zustellung von Seite der Universitätskanzlei zu erwarten, sondern die ihn betreffenden Erledigungen selbst oder durch einen Stellvertreter, welcher sich über den erhaltenen Auftrag zu legitimiren hat, bei der Universitätskanzlei abzuholen.

Die Verständigung, dass die einen Studirenden betreffende Erledigung in der Kanzlei zu erheben sei, geschieht durch Anschlag auf dem schwarzen Brete.

§. 72.

Tylko w szczególnie nagłych i ważnych przypadkach, może dziekan lub rektor nakazać doręczenie uczniowi przez służącego uniwersytetu lub fakultetu.

Uczniowie powinni obznajmiać się ze wszystkiemi ogłoszeniami na czarnej tablicy przybitemi, i wszystko co ze strony władz akademickich lub kwestury na takowej przybito, uważane być ma za należycie ogłoszone, i tych obowiązujące, których dotycze.

X. O zastosowaniu niniejszego przepisu do uczniów teologii i do nieimatrykułowanych słuchaczy takich odczytów naukowych, które nie są fakultetowemi.

§. 73.

Zastosowanie niniejszych przepisów do uczniów teologii, zastrzega się bliższym rozporządzeniom.

§. 74.

Dla tych, którzy się wpisują na kolegia nauczycieli w ścisłem znaczeniu tego wyrazu, lub na odczyty tych oddziałów naukowych, które nie obejmują żadnych właściwie studyów fakultetowych, lecz takowym tylko aggregowane są, pozostają w swej mocy dotychczasowe przepisy, tak co do przyjmowania, jak co do toku nauk, egzaminów składać się mających, i innych stosunków tychże uczniów do uniwersytetu i ich profesorów i nauczycieli.

Thun m. p.

§. 72.

Nur in besonders dringenden oder wichtigen Fällen kann der Decan oder Rector eine Zustellung zu Handen des Studirenden durch den Universitäts- oder Facultätsdiener anordnen.

Die Studirenden haben von den Anschlägen auf dem schwarzen Brete Kenntniss zu nehmen, und Alles, was von Seite der akademischen Behörden oder der Quästur auf demselben angeschlagen worden ist, als gehörig kundgemacht und als diejenigen, die es angeht, verpflichtend, anzusehen.

X. Von der Beziehung dieser Vorschrift auf die Studirenden der Theologie, und auf die nicht immatriculirten Hörer von solchen Lehrvorträgen, welche nicht Facultätsvorlesungen sind.

§. 73

Die Anwendbarkeit dieser Vorschriften auf die Studirenden der Theologie bleibt näheren Bestimmungen vorbehalten.

§. 74

Für diejenigen, welche sich für die Collegien der Lehrer im engeren Sinne des Wortes oder in Vorlesungen von Lehrabtheilungen einschreiben lassen, welche keine eigentlichen Facultätsstudien umfassen, sondern diesen nur aggregirt sind, gelten die bisherigen Vorschriften, sowohl über die Aufnahme als über ihren Studiengang, über die von ihnen abzulegenden Prüfungen und über ihre sonstigen Beziehungen zur Universität und zu ihren Professoren und Lehrern.

Thun m. p.

§ 72.

Nur in besonderen dringenden oder wichtigen Fällen kann der Rector oder Richter eine Zustellung zu Handen des Studirenden durch den Universitäts- oder Facultäts-Diener anordnen.

Die Studirenden haben von den Anschlägen auf dem schwarzen Brete Kenntniß zu nehmen, und Alles, was von Seite der akademischen Behörden oder der Facultäten auf demselben angeschlagen worden ist, als gehörig bekannt gemacht an diejenigen, die es angeht, verpflichtend anzusehen.

V. Von der Beziehung dieser Vorschrift auf die Studirenden der Theologie, und auf die nicht immatriculirten Hörer von solchen Lehrvorträgen, welche nicht Universitätsvorlesungen sind.

§ 73.

Die Anwendbarkeit dieser Vorschriften auf die Studirenden der Theologie bleibt näheren Bestimmungen vorbehalten.

§ 74.

Für diejenigen, welche sich für die Collegien der Lehrer im engeren Sinne des Wortes oder für Vorlesungen von Lehrabtheilungen einschreiben lassen, welche keine eigentlichen Facultätsstudien umfassen, sondern diesen nur aggregirt sind, gelten die bisherigen Vorschriften, sowohl über die Aufnahme als über ihren Studiengang, über die von ihnen abzulegenden Prüfungen und über ihre sonstigen Beziehungen zur Universität und zu ihren Professoren und Lehrern.

Thun m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXI.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 5. Października 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 6. Listopada 1850.

371.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 29. Września 1850,

którem się ustanawia uwolnienie od portoryum dla korespondencyi komisyi prawniczego i politycznego teoretycznego egzaminu rządowego.

Komisyom dla prawniczego i politycznego teoretycznego egzaminu rządowego we Wiedniu, w Pradze, we Lwowie, w Krakowie, Ołomuńcu, Gracu, Insbruku, Zadrze, Peszcie, Hermansztadzie, Zagrzebiu, Padwie i Pawii, uwolnienie od portoryum dla korespondencyi między sobą i z c. k. urzędami, co do przesełki i obstalowania za pomocą zakładu pocztowego, pod tym warunkiem pozwola się, że korespondencye pieczęcią urzędową zamknięte i na adresie uwagą: ex offo w sprawach c. k. komissyi egzaminu rządowego naznaczone są.

Bruck m. p.

372.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 1. Października 1850,

którem się obwieszcza zaprowadzenie władz finansowych w kraju koronnym Siedmiogrodu.

Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, raczył Najwyższą uchwałą z dnia 8. Września b. r., co do organizacyi władz finansowych w kraju koronnym Siedmiogrodu, następujące postanowienia zatwierdzić:

1. Miejsce obecnie w Siedmiogrodzie istniejącego tezauraryatu, zająć ma własna kierująca krajowa władza finansowa, do urzędowania której należy kierowanie administracyą podatków pośrednich, dóbr skarbowych i funduszowych, rzeczy kasowej, o ile ta od administracyi finansów zawisła, i wreszcie ciała dozorczego (straży finansowej).

2. Władza ta prowadzi nazwę: „c. k. siedmiogrodzka krajowa finansów dyrekcya" i siedlisko urzędu swego w Hermansztadzie założy.

Taż bezpośrednio ministerstwu finansów jest podwładną.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXXI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 5. October 1850,
in der gegenwärtigen Doppelausgabe am 6. November 1850.

371.

Erlass des Handelsministeriums vom 29. September 1850,

wodurch die Portofreiheit für die Correspondenzen der Commissionen für die rechts- und staatswissenschaftliche theoretische Staatsprüfung festgesetzt wird.

Den Commissionen für die rechts- und staatswissenschaftliche theoretische Staatsprüfung in Wien, Prag, Lemberg, Krakau, Ollmütz, Gratz, Innsbruck, Zara, Pesth, Hermannstadt, Agram, Padua und Pavia wird für die Correspondenz unter sich und mit den k. k. Behörden die Portofreiheit hinsichtlich der Beförderung und Bestellung mittelst der Postanstalt unter der Bedingung zugestanden, dass die Correspondenzen mit dem Amtssiegel verschlossen und auf der Adresse mit der Anmerkung „ex offo in Angelegenheiten der k. k. Staatsprüfungscommission" bezeichnet sind.

***Bruck** m. p.*

372.

Erlass des Finanzministeriums vom 1. October 1850,

womit die Errichtung von Finanzbehörden in dem Kronlande Siebenbürgen kundgemacht wird.

Seine Majestät geruhten mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 8. September l. J. in Betreff der Organisirung der Finanzbehörden in dem Kronlande Siebenbürgen nachfolgende Bestimmungen zu genehmigen:

1. An die Stelle des dermal in Siebenbürgen bestehenden Thesaurariates hat eine eigene leitende Finanz-Landesbehörde zu treten, in deren Geschäftsbereich die Leitung der Verwaltung der indirecten Steuern, der Staats- und Fondsgüter, des Cassewesens, in sofern es von der Finanzverwaltung abhängt, und des Aufsichtskörpers (Finanzwache) fällt.

2. Diese Behörde hat die Benennung „k. k. siebenbürgische Finanz-Landesdirection" zu führen, und ihren Amtssitz in Hermannstadt.

Sie ist unmittelbar dem Finanzministerium untergeordnet.

3. Na czele tej władzy stoi dyrektor finansów, z tytułem i charakterem radzcy ministeryalnego.

U tej władzy dalej istnieć mają nadradzcy finansowi i radzcy finansowi, w równej randze z radzcami namiestnictwa i dystryktualnemi (radzcami obwodowemi). Nadto ma ta władza potrzebną ilość sekretarzy i koncepistów dla zawodu konceptowego. Czynności urzędów manipulacyjnych, sprawowane będą przez te same kategorye urzędników, jakie dla nich przy innych krajowych finansów dyrekcyach usystemizowano.

4. Jako pośrednie władze między krajową finansów dyrekcyą a urzędami wykonującemi, tudzież strażą dla namienionych gałęzi finansowych, ustanowione będą władze powiatowe, pod nazwą: „powiatowe finansów dyrekcye" w Hermansztadzie, Karlsburgu, Kołozwarze i w Maros-Ważarheli, które są podwładne krajowej finansów dyrekcyi, jako bezpośrednio przełożonej ich władzy.

5. Administracyą podatków bezpośrednich, zawiaduje prowizorycznie tymczasem, dopóki takowa nie przejdzie do krajowej finansów dyrekcyi, dawny nadkomisaryat krajowy, wraz z przeprowadzeniem nowego prowizoryum podatku gruntowego w bezpośredniej podwładności pod ministeryum finansów z siedliskiem urzędu w Hermansztadzie.

Postanowienia te z tym dodatkiem do powszechnej podają się wiadomości, iż rozpoczęcie urzędowania rzeczonych władz, następnie będzie obwieszczonem.

Krauss m. p.

3. An der Spitze dieser Behörde steht ein Finanzdirector mit dem Titel und Charakter eines Ministerialrathes.

Bei der Behörde haben ferner Oberfinanzräthe und Finanzräthe zu bestehen, die den Statthalterei- und Districtualräthen (Kreisräthen) im Range gleichgestellt sind. Nebstdem umfasst die Behörde die erforderliche Anzahl von Secretären und Concipisten für das Conceptfach. Die Geschäfte der Manipulationsämter werden durch dieselben Kategorien von Beamten, welche hiefür bei den übrigen Finanz-Landesdirectionen systemisirt sind, besorgt.

4. Als Mittelbehörden zwischen der Finanz-Landesdirection und den ausübenden Aemtern, dann der Wachanstalt werden für die berührten Finanzzweige Bezirksbehörden unter der Benennung „Finanz-Bezirksdirectionen" zu Hermannstadt, Karlsburg, Klausenburg und Maros-Vasárhely bestellt, welche der Finanz-Landesdirection als ihrer unmittelbar vorgesetzten Behörde unterstehen.

5. Die Verwaltung der directen Steuern wird vorläufig, bevor dieselbe an die Finanz-Landesdirection übergeht, durch das bestandene Ober-Landescommissariat zugleich mit der Durchführung des neuen Grundsteuer-Provisoriums in unmittelbarer Unterordnung unter das Finanzministerium mit dem Amtssitze in Hermannstadt provisorisch geleitet.

Diese Bestimmungen werden mit dem Beisatze zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass der Zeitpunct des Beginnes der Wirksamkeit der besagten Behörden nachträglich bekannt gemacht werden wird.

Krauss m. p.

[illegible]

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXII.

Wydana i rozesłana

w wydaniu [illegible]

w wydaniu [illegible]

213.

Rozporządzenie ministra [illegible] z dnia 21. Września 1858,

[illegible]

[illegible]

(1) Najwyższem postanowieniem z dnia 20 Marca 1812 (Zbiór ustaw [illegible] z roku 1812) [illegible]

[illegible]

(2) [illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXII.

Wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 9. Października 1850,
w wydaniu niniejszem dwu-językowem: 16. Listopada 1850.

373.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 11. Września 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, wyjąwszy włoskie,

którem się rozporządza zniesienie rocznych datków na utrzymanie ewanielickiego gimnazyum w Cieszynie, do czego dotąd zobowiązane były gminy konfesyi augsburgskiej i helweckiej.

Gdy Najwyższem postanowieniem z dnia 20 Marca 1812 (Polit. ustawy za Najjaśniejszego Pana, J. C. Mości, Franciszka I. z roku 1812) nakazanem było, aby istniejący w Cieszynie, w Szląsku, ewanielicki zakład naukowy, na teologiczne gimnazyum z 6ciu klas składające się, uorganizowano, i przy niem alumnat utworzono; było oraz dozwolonem, aby wydano do ewanielickich kościelnych władz wszystkich krajów dziedzicznych wezwanie do wspierania tego zakładu przez kollekty u własnych wiary wyznawców.

Najwyższem postanowieniem z dnia 9. Czerwca 1818, wymierzono roczne datki na utrzymanie tego gimnazyum potrzebne, które to prestacye aż do dzisiejszego dnia się utrzymały.

Obecnie jednak, Najwyższem postanowieniem z dnia 9 Czerwca r. b., raczył Najjaśniejszy Pan Najłaskawiej zezwolić, aby ewanielickie gimnazyum w Cieszynie, jako publiczny zakład naukowy utrzymywanem było kosztem państwa, o ile własne tego instytutu dochody do pokrycia potrzebnych nakładów nie wystarczają, i ażeby zupełnie ustało na przyszłość pobieranie pewnych rocznych datków do utrzymania tego gimnazyum, do których dotychczas ewanielickie gminy w największej części krajów koronnych, obowiązane były.

To Najwyższe postanowienie, z tem nadmienieniem do powszechnej podaje się wiadomości, ażeby te ewanielickie gminy, które z swemi datkami aż do dnia Najwyższego postanowienia jeszcze w zaległości zostają, teraz wezwanemi się uważały do tem

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXXII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 9. October 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 16. November 1850.

373.

Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 11. September 1850,

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme der italienischen,

wodurch die Aufhebung der jährlichen Beiträge zur Erhaltung des Teschner evangelischen Gymnasiums, wozu bisher die Gemeinden augsburger und helvetischer Confession verhalten waren, verfügt wird.

Als mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 20. März 1812 (Polit. G. unter Seiner Majestät Franz I. vom Jahre 1812) befohlen wurde, die zu Teschen in Schlesien bestehende evangelische Schulanstalt zu einem theologischen Gymnasium von sechs Classen zu organisiren, und dabei ein Alumnäum zu errichten, wurde zugleich genehmiget, dass an die evangelischen kirchlichen Behörden sämmtlicher Erbländer eine Aufforderung zur Unterstützung dieser Anstalt durch Collecten bei den eigenen Glaubensgenossen erlassen werde.

Mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 9. Juni 1817 ist die Bemessung der zur Erhaltung des Gymnasiums erforderlichen jährlichen Beiträge angeordnet worden, welche Beitragsleistung auch bis auf die Gegenwart aufrecht geblieben ist.

Nunmehr geruhte jedoch Seine Majestät mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 9. Juni l. J. Allergnädigst zu bewilligen, dass das Teschner evangelische Gymnasium als eine öffentliche Unterrichtsanstalt in die Erhaltung des Staates, in soweit die eigenen Einkünfte dieses Institutes nicht hinreichen, die nöthigen Auslagen zu decken, übernommen werde, und dass es für die Zukunft von der Einhebung der bestimmten jährlichen Beiträge zur Erhaltung dieses Gymnasiums, wozu bisher die evangelischen Gemeinden der meisten Kronländer verhalten worden sind, gänzlich abkomme.

Diese Allerhöchste Bestimmung wird mit dem Beisatze zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass sich diejenigen evangelischen Gemeinden, welche mit ihren Beiträgen bis zum Tag der Allerhöchsten Entschliessung noch im Rückstande sind, nunmehr aufgefordert finden

chętniejszego uiszczenia się z owego wsparcia, o ile że od tego czasu żadnego od nich dalszego ku temu celowi datku, żądać się już nie będzie.

Thun m. p.

374.

Cesarski patent z dnia 25. Września 1850,

obowiązujący w tych krajach koronnych, w których już wydane zostały rozporządzenia względem przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów, z wyjątkiem Tyrolu i Vorarlberga,

i ustanawiający zasady, wedle których się postępować winno przy uiszczeniu indemizacyi kapitału za wszystkie, w skutek przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów zniesione lub wykupne pobory.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szlązka, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Łuzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

na wniosek Naszej Rady ministrów, stosownie do §. 87 konstytucyi państwa, postanowiliśmy i stanowimy, że przy uiszczeniu indemnizacyi kapitału za wszystkie, w skutek przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów, zniesione lub wykupne pobory, według następujących zasad postępować należy:

§. 1.

W celu uiszczenia indemnizacyi kapitału, za wszystkie, w skutek przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów, zniesione lub wykupne pobory, ustanawia się w każdym kraju koronnym osobny fundusz indemnizacyjny.

§. 2.

Fundusz ten ustanowi się:

a) z spłat, które obowiązani składać mają na mocy wydanych praw i przepisów, w celu uiszczenia się z części, na nich w indemnizacyi dla uprawnionych przypadającej;

b) z funduszów krajowych, które w pojedynczych krajach koronnych przeznaczone są na rzecz wspomnionej indemnizacyi;

dürften, um so willfähriger diese Unterstützung zu leisten, als von diesem Zeitpuncte an ihnen kein weiterer Beitrag zu diesem Zwecke wird abgefordert werden.

Thun m. p.

374.

Kaiserliches Patent vom 25. September 1850,

wirksam für jene Kronländer, in welchen die Verordnungen über die Durchführung der Grundentlastung bereits erlassen sind, mit Ausnahme von Tirol und Vorarlberg.

wodurch die Grundsätze festgestellt werden, nach welchen bei der Leistung der Capitalsentschädigung für alle in Folge der Durchführung der Grundentlastung aufgehobenen oder ablösbaren Bezüge vorzugehen ist.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Karnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben über Antrag Unseres Ministerrathes nach Massgabe des §. 87 der Reichsverfassung beschlossen und verfügen, dass bei der Leistung der Capitalsentschädigung für alle, in Folge der Durchführung der Grundentlastung aufgehobenen oder ablösbaren Bezüge nach den folgenden Grundsätzen vorzugehen sei:

§. 1.

Zur Leistung der Capitalsentschädigung für alle in Folge der Durchführung der Grundentlastung aufgehobenen oder ablösbaren Bezüge wird in jedem Kronlande ein eigener Entschädigungsfond errichtet.

§. 2.

Dieser Fond wird gebildet:

a) aus den Einzahlungen, welche die Verpflichteten zufolge der erlassenen Gesetze und Vorschriften zur Berichtigung des ihnen an der Entschädigung für die Berechtigten obliegenden Antheils leisten;

b) aus denjenigen Landesfonden, die in den einzelnen Kronländern zur Verwendung für die gedachte Entschädigung bestimmt werden;

c) z dopłat podatkowych i innych danin, które w różnych krajach koronnych w powyższym celu na drodze legalnej rozpisane i ściągnięte zostaną;

d) z summ przez skarb państwa na wykonanie uwolnienia od ciężarów gruntowych naprzód zaliczonych;

e) z summ, które skarb państwa płacić ma do funduszu indemnizacyjnego w skutek indemnizacyi, bezpośrednio go dotyczącej, za niektóre rodzaje należytości ze zmiany wypływających.

§. 3.

Przy uiszczeniu indemnizacyi za zniesione powinności urbaryalne i dziesięcinne, prawa wierzycieli hipotecznych mają być w sposób, niniejszem rozporządzeniem przepisany, zastrzeżone i w moc wprowadzone.

§. 4.

W miarę, jak przyznawanie kapitałów indemnizacyi i reluicyi postępuje, mają — na zawiadomienie ze strony krajowych (ministeryalnych) komisyi uwolnienia gruntów od ciężarów — przez realne instancye dóbr, z któremi połączone jest prawo pobierania zniesionych lub wykupnych powinności, pod wyznaczeniem sześćdziesięciodniowego terminu być wezwani do zameldowania swych pretensyi wszyscy, którym przysłuża na dobrach prawo hipoteczne.

§. 5.

Po upływie wyznaczonego do zameldowania terminu, wyznaczonym będzie dzień, na który wezwani być mają: właściciel dóbr, wszyscy, którzy jaką pretensyę zameldowali i zastępca funduszu indemnizacyjnego, z tem nadmienieniem, że ci z zawezwanych którzyby, mimo nastąpionego, przed dniem stawienia się, doręczenia im wezwania, sami, albo przez pełnomocnika stawić się zaniechali, większości obecnych doliczeni będą.

Na tym sądowym terminie, ma sąd starać się o uskutecznienie ugody między wszystkiemi stawającemi stronami względem tego, które pretensye przekazane być winny do należącego się wynagrodzenia, a które przeciwnie na samych dobrach pozostać mają.

§. 6.

Jeżeli takowa zgoda nastąpi, będzie miała moc obowiązującą sądowej ugody.

§. 7.

Jeżeli nie nastąpiła dobrowolna ugoda, ma sąd, po wysłuchaniu wszystkich stron, orzec, które pretensye przekazują się do kapitału indemnizacyjnego, a które na gruncie jako ciężar pozostać mają.

§. 8.

Przy tem orzeczeniu będzie za zasadę służyć, że ciążące na realności pretensye, które niekoniecznie z natury muszą ciężyć na gruncie, o ile takowe summy niżej kapitału za zniesione pobory należącej się indemnizacyi stoją, albo tymże wyrównywają, do indemnizacyi przekazane być mają, aby tym sposobem, grunta ile możności w jak największej rozciągłości od obciążenia hipotecznego uwolnić.

c) aus den Steuerzuschlägen oder anderen Abgaben, die in den verschiedenen Kronländern zu dem gedachten Zwecke auf gesetzmässigem Wege ausgeschrieben und eingehoben werden;

d) aus den Beträgen, die der Staatsschatz zur Vollführung der Grundentlastung vorschiesst;

e) aus den Beträgen, welche der Staatsschatz in Folge der ihn unmittelbar treffenden Entschädigung für einige Arten von Veränderungsgebühren dem Entschädigungsfonde zu zahlen hat.

§. 3.

Bei der Leistung der Entschädigung für die aufgehobenen Urbarial- und Zehentschuldigkeiten sollen die Rechte der Hypothekar-Gläubiger auf die in der gegenwärtigen Verordnung vorgeschriebene Art gewahrt und zur Geltung gebracht werden.

§. 4.

In dem Masse, in welchem die Zuerkennung der Entschädigungs- oder Ablösungs-Capitalien fortschreitet, sollen über Verständigung der Grundentlastungs-Landes- (Ministerial-) Commissionen von den Real-Instanzen der Güter, mit denen das Bezugsrecht auf die aufgehobenen oder ablösbaren Leistungen verbunden ist, alle diejenigen, denen ein Hypothekarrecht auf dem Gute zusteht, unter Vorsetzung einer Frist von sechzig Tagen zur Anmeldung ihrer Forderungen aufgefordert werden.

§. 5.

Nach Ablauf der zur Anmeldung eingeräumten Frist wird eine Tagsatzung bestimmt, zu welcher der Eigenthümer des Gutes Alle, die eine Forderung angemeldet haben und ein Vertreter des Entschädigungsfondes mit dem Beisatze vorzuladen sind, dass diejenigen Vorgeladenen, die ungeachtet der vor der Tagsatzung erfolgten Zustellung der Vorladung selbst, oder durch einen Bevollmächtigten zu erscheinen unterlassen, der Mehrheit der Erschienenen werden beigezählt werden.

Das Gericht hat bei dieser Tagsatzung zwischen sämmtlichen erschienenen Parteien die Zustandebringung eines Uebereinkommens darüber zu versuchen, welche Forderungen auf die gebührende Entschädigung zu weisen seien, und welche dagegen auf dem Gute selbst zu verbleiben haben.

§. 6.

Wird ein solches Uebereinkommen erzielt, so hat dasselbe die Wirkungen eines gerichtlichen Vergleiches auszuüben.

§. 7.

Ist ein freiwilliges Uebereinkommen nicht zu Stande gebracht worden, so hat das Gericht nach Anhörung aller Theile zu entscheiden, welche Forderungen auf das Entschädigungs-Capital gewiesen werden und welche auf dem Grunde und Boden haftend zu verbleiben haben.

§. 8.

Bei dieser Entscheidung hat als Grundsatz zu gelten, dass die auf der Realität haftenden Forderungen, die nicht ihrer Natur nach auf Grund und Boden haftend bleiben müssen, so weit solche unter dem Capitalsbetrage der für die aufgelassenen Bezüge gebührenden Entschädigung stehen oder denselben gleichkommen, auf die Letztere gewiesen werden sollen, um dadurch Grund und Boden von der Hypothekarbelastung in möglichst ausgedehntem Masse zu befreien.

§. 9.

Jeżeli długi przewyższają summę należnej indemnizacyi, pozostawioną z nich być ma na gruncie ta część w najkorzystniejszem pierwszeństwie stojących pretensyi, o którą ogólna summa długów zahipotekowanych, summę indemnizacyi przewyższa.

§. 10.

Jeżeli ogólna summa wspomnionych długów tak jest znaczną, że przewyżka, o którą taż summę kapitału indemnizacyi przenosi, o dwie trzecie części przechodzi wartość, jaką ma grunt bez zniesionych poborów, wtedy rozdział długów w następującym porządku przedsięwziętym być winien:

a) na gruncie mają pozostać pretensye, w najkorzystniejszem pierwszeństwie stojące, aż do wysokości dwóch trzecich części jego wartości;

b) pretensye bezpośrednio w pierwszeństwie po onych pod a) następujące, przechodzą na kapitał należącej się indemnizacyi aż do wyczerpania tegoż;

c) jeżeli jeszcze pretensye hipoteczne resztują, które na kapitał indemnizacyi przenieść nie można, te pozostają na gruncie w swem pierwszeństwie, i po wyłączeniu pretensyi pod b), w kolei po pretensyach pod a) oznaczonych, następują.

§. 11.

W przypadkach, o których w §. 9 i 10 mowa, mają wszakże wierzyciele w korzystniejszem pierwszeństwie stojący, naprzeciw tym, którzy po nich w pierwszeństwie następują, wybór, czyli chcą z pretensyami swemi całkowicie lub częściowo na gruncie pozostać, czy też takowe przenieść dać na kapitał indemnizacyi.

§. 12.

W razie przekazania hipotecznych długów na kapitał indemnizacyi, wliczone być mają zaległe prowizye, o ile im służy jednakowe z kapitałem pierwszeństwo.

§. 13.

Pretensye na kapitał indemnizacyi przekazane, mają być z dóbr wykreślone, a natomiast do ksiąg publicznych przeniesione, które przy władzy zawiadującej funduszem indemnizacyjnym sporządzone zostaną.

Właściciel dóbr przestaje tem samem być dłużnikiem przekazanych wierzytelności, a fundusz indemnizacyi, zajmuje miejsce dotychczasowego dłużnika.

§. 14.

Jeżeli albo płatność pretensyi, na którą by wypadała, według niniejszych zasad, kolej przejścia na kapitał indemnizacyjny, albo wielkość takowej pretensyi przedmiotem sporu jest, wtedy sąd stara się przedewszystkiem o uskutecznienie zgody między stronami, spór wiodącemi. W razie, gdyby się to nie udało, pretensya lub jej summa, w sporze będąca, przekazuje się tymczasowo do kapitału indemnizacyi, z zastrzeżeniem następnego w tej mierze załatwienia, a stronom pozostawia się wolność poddania sporu pod rozstrzygnięcie na zwykłej drodze prawnej.

§. 9.

Uebersteigen die Schulden den Betrag der gebührenden Entschädigung, so ist von denselben derjenige Theil der in günstigster Priorität stehenden Forderungen auf Grund und Boden zu belassen, um welchen die Gesammtsumme der hypothezirten Schulden den Betrag der Entschädigung überschreitet.

§. 10.

Ist die Gesammtsumme der gedachten Schulden so bedeutend, dass der Mehrbetrag, um welchen dieselbe den Capitalsbetrag der Entschädigung überschreitet, zwei Drittheile des Werthes — den Grund und Boden ohne die aufgelassenen Bezüge hat — übersteigt, so ist die Vertheilung der Schulden in folgender Ordnung vorzunehmen:

a) Auf dem Grunde haben die in günstigster Priorität stehenden Forderungen bis zu dem Belaufe von zwei Drittheilen von dessen Werthe zu verbleiben;

b) auf das Capital der gebührenden Entschädigung werden die in der Priorität unmittelbar auf jene unter a) folgenden Forderungen bis zur Erschöpfung des gedachten Capitals übertragen;

c) erübrigen noch hypothezirte Forderungen, welche auf dieses Capital nicht übertragen werden können, so bleiben dieselben auf dem Grunde in ihrer Priorität und schliessen sich nach Ausscheidung jener unter b) an die unter a) aufgeführten der Reihenfolge nach an.

§. 11.

In den Fällen der §§. 9 und 10 haben jedoch die in günstigerer Priorität stehenden Gläubiger gegenüber der ihnen in der Priorität nachfolgenden, die Wahl, ob sie mit ihren Forderungen ganz oder zum Theile auf dem Grunde verbleiben oder dieselben auf das Capital der Entschädigung wollen übertragen lassen.

§. 12.

Bei der Ueberweisung hypothezirter Schulden auf das Capital der Entschädigung sind die rückständigen Zinsen in dem Masse, in welchem ihnen gleiche Priorität mit dem Capitale zusteht, in Anschlag zu bringen.

§. 13.

Die Forderungen, welche auf das Capital der Entschädigung gewiesen werden, sind von dem Gute zu löschen, und dagegen in die öffentlichen Bücher die bei der Verwaltungsbehörde des Entschädigungsfondes werden errichtet werden, zu übertragen.

Der Gutseigenthümer hört dadurch auf, Schuldner der übertragenen Schulden zu seyn, und der Entschädigungsfond tritt an die Stelle des bisherigen Schuldners.

§. 14.

Ist die Liquidität einer Forderung, welche die Reihenfolge zur Uebertragung auf das Capital der Entschädigung nach den gegenwärtigen Grundsätzen zu treffen hätte, oder die Grösse einer solchen Forderung streitig, so versucht das Gericht vor Allem, einen Vergleich zwischen den streitenden Theilen zu vermitteln. Gelingt dieses nicht, so wird einstweilen die Forderung oder der streitige Betrag derselben mit dem Vorbehalte der weiteren Austragung auf das Capital der Entschädigung gewiesen und den Parteien überlassen, ihren Streit im ordentlichen Rechtswege zur Entscheidung zu bringen.

Podług rezultatu tego oddzielnego postępowania prawnego, o ile takowe uzasadnia zmianę w pierwotnie rzeczonem przekazaniu pretensyi do kapitału indemnizacyi, będzie zmiana ta przez sąd na żądanie stron interesowanych, później orzeczoną.

§. 15.

Przeciw rozstrzygnieniom sądu w przedmiocie przekazania długów do kapitału indemnizacyi, służy każdemu, kto w prawach swych uważa się za pokrzywdzonego, prawo założenia rekursu do sądu wyższego, i w ogólności użycie tych prawnych kroków, które w razie sądowego przekazania długów hipotecznych do ceny kupna realności sądownie sprzedanej, i oznaczenia pierwszeństwa między temi długami, są dozwolone.

§. 16.

Osobne rozporządzenia, oznaczą ile możności jak najprostszą i jak najkrótszą procedurę dla postępowania władz sądowych realnych, przy czynnościach urzędowych, na zasadzie tego patentu przedsiębrać się mających.

Podobnież osobnę rozporządzenia oznaczą proste i stanowcze punkta oparcia do oznaczenia wartości dóbr, jak tego stosunki pojedynczych krajów koronnych wymagają.

§. 17.

Summa kapitału indemnizacyi, która przez przyjęcie długów hipotecznych co do właściciela realności zaspokojoną nie zostanie, stanowić ma bezpośrednią tegoż pretensyę do kapitału indemnizacyi.

§. 18.

Wystawione zostaną zapisy długu (obligacye) w imieniu funduszu indemnizacyi, tak na długi na ten fundusz przeniesione, jako też na kapitały bezpośrednio właścicielom dóbr przynależne. Te zapisy długu (obligacye) używają wszelkich preferencyi papierów skarbowych.

§. 19.

Pretensyom przez te zapisy długu (obligacye), przyznanym albo na fundusz indemnizacyi przyjętym, mają za hipotekę służyć:

a) obowiązki do opłat, przytoczone w §. 2 pod a), i realności, na których takowe obowiązki ciężą;

b) fundusze krajowe tamże właśnie pod b) wzmiankowane, a preznaczone na rzecz indemnizacyi;

c) kraj koronny, na którym ciąży powinność indemnizacyi.

§. 20.

Oprócz tego, za dług każdego kraju koronnego, ręczy całe państwo.

§. 21.

Zapisom długu (obligacyom) waruje się prowizya po pięć od sta, o ile nie idzie o pretensyę przeniesioną na fundusz indemnizacyi z dóbr, która z mniejszym procentowym dochodem jest połączona.

Nach dem Ergebnisse dieses abgesonderten Rechtsverfahrens wird, so ferne solches eine Aenderung in der ursprünglich ausgesprochenen Ueberweisung der Forderungen auf das Capital der Entschädigung begründet, diese Aenderung von dem Gerichte über Einschreiten der Betheiligten nachträglich ausgesprochen.

§. 15.

Gegen die Entscheidungen des Gerichtes über die Ueberweisung von Schulden auf das Capital der Entschädigung steht Jedem, der sich dadurch in seinen Rechten gekränkt glaubt, der Recurs an das Obergericht, und überhaupt die Ergreifung derjenigen Rechtsmittel zu, die in dem Falle der richterlichen Ueberweisung der Hypothekarschulden auf den Kaufpreis einer gerichtlich veräusserten Realität und der Prioritätsfeststellung zwischen diesen Schulden eingeräumt sind.

§. 16.

Besondere Verordnungen werden für das Benehmen der Realgerichtsbehörden bei den auf Grundlage dieses Patentes vorzunehmenden Amtshandlungen ein möglichst einfaches und kurzes Verfahren vorzeichnen.

Ebenso werden besondere Verordnungen einfache und feste Anhaltspuncte zur Bestimmung des Werthes der Güter nach den Verhältnissen der einzelnen Kronländer festsetzen.

§. 17.

Der Betrag des Entschädigungscapitals, der nicht durch die Uebernahme von Hypothekarschulden in Absicht auf den Eigenthümer der Realität berichtigt wird, hat eine unmittelbare Forderung des Letzteren gegen den Entschädigungsfond auszumachen.

§. 18.

Sowohl über die auf den Entschädigungsfond übertragenen Schuldforderungen, als auch über die unmittelbar den Gutseigenthümern gebührenden Capitalsbeträge werden im Namen des gedachten Fondes Schuldverschreibungen ausgestellt. Diese Schuldverschreibungen geniessen alle Vorzüge der Staatspapiere.

§. 19.

Den durch diese Schuldverschreibungen anerkannten oder auf den Entschädigungsfond übernommenen Forderungen haben als Hypothek zu dienen:

a) *Die im §. 2 unter* a) *aufgeführten Zahlungsverpflichtungen und die Realitäten, auf denen diese Verpflichtungen haften;*

b) *die eben daselbst unter* b) *berührten Landesfonde, die zu Verwendung für die Entschädigung bestimmt werden;*

c) *das Kronland, dem die Leistung der Entschädigung obliegt.*

§. 20.

Nebstdem wird diese Schuld eines jeden Kronlandes von dem Gesammtreiche verbürgt.

§. 21.

In den Schuldverschreibungen wird die Verzinsung mit fünf Percent bedungen, soferne es sich nicht um eine mit einem geringeren Zinsgenusse verbundene, von dem Gute auf den Entschädigungsfond übertragene Forderung handelt.

§. 22.

Osobne rozporządzenie ustanowi plan amortyzacyi, według którego wypłata summ kapitałowych z funduszu indemnizacyi nastąpić ma; niemniej sposób, w jaki ma się uiszczać obowiązany z ciążącej nań wypłaty kapitału.

§. 23.

Zasady te mają być natychmiast wprowadzone w wykonanie w krajach koronnych, w których rozporządzenia, tyczące się przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów, już wydane zostały, z wyjątkiem Tyrolu i Vorarlbergu. Co zaś do tych krajów koronnych, w których to jeszcze nie nastąpiło, bliższe stosunki oznaczone zostaną przy wydaniu rozporządzeń o uwolnieniu gruntów od ciężarów.

Zastosowalność tych do rzeczy uwolnienia gruntów od ciężarów w Tyrolu i Vorarlbergu, zostawia się osobnemu rozporządzeniu.

§. 24.

Ministrom Naszym spraw wewnętrnych, finansów i sprawiedliwości, poleconem zostaje wykonanie tego patentu.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia dwudziestego piątego Września w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego Panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Thinnfeld. Thun. Schmerling. Csorich.

375.

Rozrządzenie ministra handlu z dnia 30. Września 1850,

którem się, w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, począwszy od 1. Listopada 1850, w niższej Austryi zewnątrz głównego miasta, znosi prowizorycznie stała cena mięsa wołowego, i zarządzają środki przeciw nadużyciu braku konkurencyi do podwyższenia ceny mięsa ze strony rzeźników.

Ministeryum handlu i przemysłu, na wnioski ze strony niższo-austryackiego namiestnikostwa poczynione do ministeryum spraw wewnętrznych, a od tegoż, z powodu, że takowe dotyczą organiczno-przemysłowego urządzenia, onemuż do załatwienia odstąpione, postanowiło — w skutek nakazanego przez Najjaśniejszego Pana zniesienia stałej ceny mięsa wołowego we Wiedniu, zgodnie z ministerstwem spraw wewnętrznych — co nastepuje:

1. Stała cena mięsa wołowego, jaka aż dotąd w kraju koronnym niższej Austryi zewnątrz stolicy istniała, począwszy od dnia 1. Listopada 1850, prowizorycznie znosi się, i przeto od tego już czasu uchylają się wszelkie przepisy dotyczące oznaczenia stałej ceny mięsa wołowego.

2. Co się tycze nadawania nowych profesyi rzeźniczych, mają być zachowane dotychczasowe, co do nadawania tych profesyi istniejące prawne przepisy.

§. 22.

Eine besondere Verordnung wird den Tilgungsplan, nach welchem die Zahlung der Capitalssummen von Seite des Entschädigungsfondes zu erfolgen hat, sowie die Art, wie die dem Verpflichteten obliegende Capitalszahlung zu leisten ist, feststellen.

§. 23.

Diese Grundsätze sind in den Kronländern, in welchen die Verordnungen über die Durchführung der Grundentlastung bereits erlassen sind, mit Ausnahme von Tirol und Vorarlberg, sofort zur Ausführung zu bringen. Rücksichtlich jener Kronländer, in welchen diess bisher noch nicht geschehen ist, wird das Nähere bei Erlassung der Grundentlastungsverordnungen bestimmt werden.

Die Anwendbarkeit derselben auf das Grundentlastungsgeschäft in Tirol und Vorarlberg bleibt einer besonderen Verhandlung vorbehalten.

§. 24.

Unsere Minister des Innern, der Finanzen und der Justiz sind mit dem Vollzuge dieses Patentes beauftragt.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am fünf und zwanzigsten September im Jahre Eintausend acht hundert fünfzig, Unserer Reiche im Zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Thinnfeld. Thun. Schmerling. Csorich.

375.

Erlass des Handelsministeriums vom 30. September 1850,

wodurch im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern vom 1. November 1850 angefangen, in Niederösterreich auf dem flachen Lande die Rindfleischsatzung provisorisch aufgehoben, und Massregeln gegen den Missbrauch des Mangels an Concurrenz von Seite der Fleischhauer zur Steigerung des Fleischpreises angeordnet werden.

Ueber die von der niederösterreichischen Statthalterei an das Ministerium des Innern gestellten und von dem letzteren, als eine organisch-gewerbliche Einrichtung betreffend, zur Erledigung abgetretenen Anträge, hat das Ministerium für Handel und Gewerbe in Folge der Allerhöchst angeordneten Aufhebung der Rindfleischsatzung in Wien, einverständlich mit dem Ministerium des Innern Folgendes beschlossen:

1. Die bisher im Kronlande Niederösterreich auf dem flachen Lande bestandene Rindfleischsatzung wird vom 1. November 1850 an provisorisch aufgehoben, und es werden von diesem Zeitpuncte an alle, auf die Ermittlung der Rindfleischsatzung Bezug habenden Vorschriften, ausser Wirksamkeit gesetzt.

2. In Ansehung der Verleihung neuer Fleischergewerbe sind die bisherigen, über die Verleihung dieser Gewerbe bestehenden, gesetzlichen Vorschriften zu beobachten.

Gdyby atoliż rzeźnicy w tem lub w owem miejscu nadużywali braku konkurencyi do podwyższenia ceny mięsa w porównaniu z zwyczajnemi cenami bydła rzeźniczego i stosunkami miejsca i powiatu, i nie zważali natychmiast na przestrogę, przez władzę im w tej mierze udzieloną, natenczas pozostawionem jest staroście powiatowemu, zaradzić temu tym sposobem, żeby na czas, okolicznościom odpowiedni, istniejącym już rzeźnikom, nawet bez względu na obręb powiatu przemysłowego, założenie jatek filialnych, a handlującym bydłem na zakłócie, i w braku tychże, bydło hodującym, wyszrotowanie mięsa wołowego w stosownych miejscowościach, lub w nośnych budkach pozwolonem zostało.

Przytem mają dotyczący rzeźnicy, handlujący bydłem na zakłócie i bydło hodujący, ściśle zachowywać tak względem oglądania mięsa istniejące sanitarno-policyjne, jak względem opłacenia podatku konsumpcyjnego wydane dochodowo-urzędowe przepisy.

3. Jeżeliby doczasowe pozwolenie jatek filialnych, tudzież wyszrotowanie mięsa wołowego przez handlujących bydłem na zakłócie, lub bydło hodujących, do zamierzonego nie doprowadziło skutku, może starosta powiatowy zarządzić założenie nowej profesyi rzeźniczej jako środku przeciw pokrzywdzeniu w cenach mięsa, chociażby nie wymagała tego potrzeba miejscowa.

4. Tak doczasowe środki zaradcze jatek filialnych, tudzież wyszrotowania przez handlujących bydłem na zakłócie i przez bydło hodujących, jako też założenia nowych jatek, zarządzi starosta powiatowy, z reguły tylko na wniosek wydziału gminnego, którego zdania w tym względzie wprzód zasięgnąć winien; jeżeli tedy starosta powiatowy przeświadczony jest o konieczności zarządzenia takowego, upoważniony jest zaprowadzić te środki, i bez wniosku, albo nawet wbrew wnioskowi wydziału gminnego.

5. Zwraca się uwagę politycznych władz, organów policyjnych i przełożonych gmin, osobliwie na §. 227 części II. księgi ustaw karnych, którzy też o każdym zachodzącym tu wbrew ustawom przypadku zmówienia się rzeźników w celu pokrzywdzenia publiczności, natychmiast donieść mają przynależnym władzom sądowym dla wprowadzenia karno-urzędowego postępowania.

Bruck m. p.

376.

Rozporządzenie ministrów spraw wewnętrznych. z d. 1 Paździer. 1850,

względem prowizorycznej organizacyi publicznego zarządu medycynalnego.

Najwyższem postanowieniem z dnia 7. Września r. b. raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, Najłaskawiej zatwierdzić następujące zarysy prowizorycznej organizacyi medycynalnej:

Wstęp.

§. 1.

Najwyższe kierownictwo nad publiczną rzeczą medycynalną, jakoteż nadzór nad takową, państwu zastrzega się.

Wenn jedoch in einem oder dem anderen Orte die Fleischhauer den Mangel an Concurrenz zu einer Steigerung des Fleischpreises im Entgegenhalte zu den gewöhnlichen Schlachtviehpreisen und den Verhältnissen des Ortes und Bezirkes missbrauchen, und eine ihnen in dieser Beziehung von der Behörde zugekommene Warnung nicht sogleich beachten sollten, so bleibt es dem Bezirkshauptmanne überlassen, die Abhilfe dadurch zu treffen, dass den bereits bestehenden Fleischhauern, selbst ohne Rücksicht auf die Gränzen des Gewerbsbezirkes, die Errichtung von Filialbänken und den Stechviehhändlern und in deren Ermanglung den Viehzüchtern die Ausschrottung des Rindfleisches in geeigneten Localitäten oder auf tragbaren Ständen für eine den Umständen angemessene Zeit gestattet werde.

Hiebei sind von den betreffenden Fleischhauern, Stechviehhändlern und Viehzüchtern die in Absicht auf die Fleischbeschau bestehenden sanitäts-polizeilichen, dann in Absicht auf die Entrichtung der Verzehrungssteuer die diessfalls erlassenen gefällsämtlichen Vorschriften genau zu beobachten.

3. Sollte die zeitweilige Gestattung der Filialfleischbänke, dann der Rindfleischausschrottung durch Stechviehhändler oder Viehzüchter den beabsichtigten Erfolg nicht bewirken, so kann dann die Errichtung eines neuen Fleischergewerbes, wenn auch der Localbedarf selbe nicht erfordern sollte, als Mittel gegen die Ueberhaltung in Fleischpreisen von dem Bezirkshauptmanne verfügt werden.

4. Sowohl die zeitweisen Abhilfsmittel der Filialfleischbänke, dann der Ausschrottung durch Stechviehhändler und Viehzüchter, als die Errichtung neuer Fleischbänke werden von dem Bezirkshauptmanne in der Regel nur über den Antrag des hierüber vorläufig einzuvernehmenden Gemeindeausschusses ergriffen werden; derselbe ist dann ermächtiget, wenn er von der Nothwendigkeit der Massregel überzeugt ist, zu solchen Mitteln auch ohne oder selbst gegen den Antrag des Gemeindeauschusses zu schreiten.

5. Die politischen Behörden, die Polizeiorgane und die Gemeindevorsteher werden insbesondere auf §. 227, II. Theil Strafgesetzbuch, hingewiesen und haben jeden vorkommenden Fall einer gesetzwidrigen Verabredung der Fleischhauer zur Bevortheilung des Publikums sogleich den zuständigen Gerichtsbehörden zur Einleitung des strafämtlichen Verfahrens anzuzeigen.

Bruck *m. p.*

376.

Verordnung des Ministers des Innern vom 1. October 1850,

in Betreff der provisorischen Organisation der öffentlichen Medicinalverwaltung.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 7. September l. J. die nachstehenden Grundzüge zur provisorischen Organisation der öffentlichen Medicinalverwaltung Allergnädigst zu genehmigen geruhet:

Einleitung.

§. 1.

Die oberste Leitung des öffentlichen Medicinalwesens, sowie die Oberaufsicht über dasselbe ist dem Staate vorbehalten.

§. 2.

Rozporządzenia rzeczy medycynalnej dotyczące, wydane i wykonywane będą z reguły po uprzedniem zasiągnieniu zdania ze strony znawców rzeczy.

§. 3.

Samoistna działalność państwa w sprawach medycynalnych, rozciąga się na wszystkie owe przedmioty, które z wyższych sanitarno-policyjnych względów, albo z powodu ich związku z właściwemi interesami państwa, nie mogą być gminom poruczone.

Oprócz tego wszakże, regulu,e i dozoruje państwo także i poruczone do załatwiania gminom interesa sanitarne.

§. 4.

Kierownictwo rzeczą medycynalną, przystoi władzom politycznym, końcem czego przydają się starostom powiatowym lekarze powiatowi, prezydentom obwodowym medycynalni radcy obwodowi, namiestnikom stałe komisye medycynalne, ministrowi spraw wewnętrznych referent sanitarny i równie też stała komisya medycynalna.

§. 5.

Uregulowanie rzeczy sanitarnej w większych miastach, osobnym rozporządzeniom zastrzega się.

I. Lekarze powiatowi.

Organizm.

§. 6.

W siedlisku każdego starostwa powiatowego, ma z reguły ustanowionym być jeden lekarz powiatowy.

§. 7.

Lekarz powiatowy znajduje się ku staroście powiatowemu, w stosunku tej podrzędności, co komisarz powiatowy.

§. 8.

Ten tylko lekarz na przyszłość stanowczo jako lekarz powiatowy ustanowionym być może, który wykazał swe uzdolnienie ku temu przez egzamin z austryackiej policyjnej i sądowej medycyny, odbyty w sposób, specyalnie jeszcze oznaczyć się mający.

Od tego wyjętemi są osoby, w publicznej jakiej sanitarnej służbie już stanowczo ustanowione.

Pobory lekarza powiatowego, będą uprzednio ze skarbu państwa dopotąd zaliczane, dopóki ustawodawstwo nie oznaczy, o ile ten wydatek pokrytym być winien ze środków krajowych albo powiatowych.

Działalność.

§. 9.

A. Lekarz powiatowy ma częścią rozstrząsać sprawozdania do starostwa powiatowego zasłane, a onemuż przydzielone, częścią też przez starostę użytym będzie do osobistego doględywania i dozorowania:

a) nad medycynalno-policyjną działalnością gmin;

§. 2.

Die auf das Medicinalwesen bezüglichen Verfügungen werden in der Regel nach vorläufiger Abforderung eines Gutachtens von Sachverständigen erlassen und in Ausführung gebracht.

§. 3.

Die selbständige Wirksamkeit des Staates in Medicinal-Angelegenheiten erstreckt sich auf alle jene Geschäfte, welche aus höheren sanitäts-polizeilichen Rücksichten oder wegen ihres Zusammenhanges mit eigentlichen Staatsgeschäften den Gemeinden nicht überlassen werden können.

Ausserdem ordnet und beaufsichtiget der Staat aber auch die den Gemeinden zur Besorgung überlassenen Sanitätsgeschäfte.

§. 4.

Die Leitung des Medicinalwesens steht den politischen Behörden zu, und zu diesem Behufe werden den Bezirkshauptmännern Bezirksärzte, den Kreispräsidenten Kreismedicinalräthe, den Statthaltern ständige Medicinalcommissionen, dem Minister des Innern ein Sanitätsreferent und gleichfalls eine ständige Medicinalcommission beigegeben.

§. 5.

Die Regelung des Sanitätswesens in grösseren Städten wird besonderen Verfügungen vorbehalten.

I. Bezirksärzte.

Organismus.

§. 6.

Am Sitze jeder Bezirkshauptmannschaft soll in der Regel ein Bezirksarzt aufgestellt werden.

§. 7.

Der Bezirksarzt steht zum Bezirkshauptmanne in dem Verhältnisse der Unterordnung eines Bezirkscommissärs.

§. 8.

Nur derjenige Arzt kann in Zukunft definitiv als Bezirksarzt angestellt werden, welcher seine Befähigung dazu durch eine, unter den noch speciell zu bestimmenden Modalitäten abgelegte Prüfung aus der österreichischen medicinischen Polizei- und gerichtlichen Medicin dargethan hat.

Ausgenommen hievon sind die in einem öffentlichen Sanitätsdienste bereits definitiv angestellten Individuen.

Die Genüsse des Bezirksarztes werden vorläufig aus dem Staatsschatze vorgeschossen, bis durch die Gesetzgebung bestimmt seyn wird, in wieferne diese Auslage aus den Landes- oder Bezirksmitteln zu bedecken seyn werde.

Wirkungskreis.

§. 9.

A. Der Bezirksarzt hat theils die bei der Bezirkshauptmannschaft einlangenden und ihm zugetheilten Berichte zu prüfen, theils wird er vom Bezirkshauptmanne verwendet zur persönlichen Nachsichtspflege und zur Führung der Aufsicht:

a) über die medicinisch-polizeiliche Wirksamkeit der Gemeinden;

b) nad sanitarnem personale powiatu w ogólności, a mianowicie nad tem, któremu rząd doczasowo lub stale poruczył interesa medyczno-policyjne albo sądowo-lekarskie;

c) nad wykonaniem przepisów przeciw fuszerstwu lekarskiemu i naruszeniom przemysłu medycznego, w którym to celu ma ciągle w jak najdokładniejszej zostawać wiadomości o stanie lekarzy, chirurgów, aptekarzy, akuszerek i weterynarzy, w jego powiecie znajdujących się;

d) nad zakładami leczenia, zakładami ludzkości i innemi, nad któremi się pod względem medyczno-policyjnym dozorować winno, tudzież nad kąpielami i źródłami mineralnemi tegoż powiatu;

B. Lekarz powiatowy ma przy samoistnem trudnieniu się rzeczą sanitarną przez starostę powiatowego spółdziałać, mianowicie winien tenże

1. co się tycze całego powiatu,

a) podawać staroście powiatowemu tak co do kierownictwa rzeczy medycynalnej w powiecie w ogólności, jak co do epidemii, epizoocyi (zarazy lub pomoru bydła) i szczepienia, w szczególności stosowne wnioski; w nagłych jednakże przypadkach, gdzie z przewłoki niebezpieczeństwo grozi, bezpośrednio działać pod własną odpowiedzialnością;

b) podawać do tego potrzebne wnioski ku założeniu i nadawaniu profesyi, do rzeczy medycynalnej należących, mianowicie profesyi aptekarskich i chirurgicznych i do uregulowania wszystkich do tegoż odnoszących się stosunków;

c) przedsiębrać rewizyą wszelkich publicznych i domowych aptek, wedle norm ku temu wydanych;

d) przedsiębrać wszelkie medyczno-policyjne i wszelkie sądowo-medyczne rewizye tak w przypadkach cywilno- jak karno-prawnych i dawać o tem zdanie swe;

e) brać udział przy rekrutacyach na każdorazowe wezwanie dotyczących organów;

f) dokładnie obznajmiać się z powszechnym stanem zdrowia ludzi i użytecznych zwierząt domowych powiatu, tudzież o tem, co szkodliwy wywiera wpływ na takowy, mianowicie z różnemi zdrowiu szkodliwemi przesądami, i zawiadomiać starostę powiatowego o jak najstosowniejszych środkach, jakiemiby takowe usunięte być mogły.

2. Co się tycze siedziby starosty powiatowego, jest obowiązkiem lekarza powiatu:

a) zajmować się leczeniem podrzutków, strażników dochodowych, ludzi do korpusu kordonowego należących, żandarmów, i tam gdzie nie ma ku temu żadnych instytutów wojskowych, żołnierzy, rekrutów, patentalnych inwalidów, urlopników i t. d.;

b) sprawować służbę lekarską w kwarantanach i w owych instytutach rządowych, które żadnych nie mają właściwych lekarzy;

c) przedsiębrać szczepienie.

C. Lekarz powiatowy ma dalej, wedle sił swych ku temu spółdziałać, ażeby albo pojedyncze gminy, albo więcej gmin razem, gminnych sobie lekarzy ustanawiały.

D. Tenże winien rządowi obwodowemu peryodycznie przedkładać główną relacyę z dotyczących sprawozdań i własnych spostrzeżeń powziętą, naukowo ułożoną, o tem wszystkiem, co w medyczno-policyjnym i sądowo-lekarskim względzie w całym powiecie ukazuje się być uwagi godnem.

b) *über das Sanitätspersonale des Bezirkes überhaupt und über jenes insbesondere, welchem der Staat zeitweilig oder bleibend medicinisch-polizeiliche oder gerichtsärztliche Geschäfte übertragen hat;*

c) *über die Handhabung der Vorschriften gegen Curpfuscherei und medicinische Gewerbsstörungen, zu welchem Behufe er sich über den Stand der in seinem Bezirke befindlichen Aerzte, Wundärzte, Apotheker, Hebammen und Thierärzte fortwährend in genauester Kenntniss zu erhalten hat;*

d) *über die Heil-, Humanitäts- und sonstigen in medicinisch-polizeilicher Hinsicht zu überwachenden Anstalten, sowie über Bäder und Gesundheitsbrunnen des Bezirkes.*

B. *Der Bezirksarzt hat bei der selbständigen Besorgung des Sanitätswesens durch den Bezirkshauptmann mitzuwirken, und zwar hat:*

1. *er in Bezug auf den ganzen Bezirk:*

a) *dem Bezirkshauptmanne sowohl, was die Leitung des Medicinalwesens im Bezirke überhaupt, als die der Epidemien, Epizootien und des Impfungswesens insbesondere betrifft, sachgemässe Vorschläge zu machen; in dringenden Fällen jedoch, wo Gefahr im Verzuge ist, unmittelbar unter eigener Verantwortung einzuschreiten;*

b) *demselben zur Errichtung und Verleihung von Gewerben, welche zum Medicinalwesen gehören, vorzüglich von jenen der Apotheker und Wundärzte und zur Regelung aller hierauf Bezug habenden Verhältnisse die nöthigen Vorschläge zu erstatten;*

c) *die Untersuchung aller öffentlichen und Hausapotheken nach den dafür aufgestellten Normen vorzunehmen;*

d) *alle medicinisch-polizeilichen und alle gerichtlich-medicinischen Untersuchungen sowohl in civil- als strafgesetzlichen Fällen zu pflegen und darüber Gutachten abzugeben;*

e) *bei Recrutirungen auf jedesmalige Aufforderung der betreffenden Organe zu interveniren;*

f) *von dem allgemeinen Gesundheitszustande der Menschen und nutzbaren Hausthiere des Bezirkes, so wie von den nachtheilig darauf einwirkenden Einflüssen, namentlich von den verschiedenen gesundheitsschädlichen Vorurtheilen sich genaue Kenntniss zu verschaffen und dem Bezirkshauptmanne die geeignetsten Mittel bekannt zu geben, wodurch sie beseitiget werden können.*

2. *In Bezug auf den Sitz des Bezirkshauptmannes obliegt dem Bezirksarzte:*

a) *die ärztliche Behandlung der Findlinge, der Gefällenwächter, der Cordonsmannschaft, der Gensd'armen, und da, wo keine Militäranstalten sind, der Soldaten, der Recruten, der Patentalinvaliden, der Urlauber u. s. w. zu besorgen;*

b) *den ärztlichen Dienst in Quarantainen und in jenen Staatsanstalten zu versehen, welche keine eigentlichen Aerzte haben;*

c) *die Impfung vorzunehmen.*

C. *Er hat ferner nach Kräften mitzuwirken, dass entweder einzelne Gemeinden, oder mehrere Gemeinden vereint, Gemeindeärzte bestellen.*

D. *Er hat der Kreisregierung periodisch einen aus den bezüglichen Berichten und eigenen Wahrnehmungen geschöpften, wissenschaftlich gehaltenen Hauptbericht über Alles, was in medicinisch-polizeilicher und gerichtsärztlicher Beziehung im ganzen Bezirke bemerkenswerth erscheint, vorzulegen.*

II. Rada obwodowa medycynalna.

Organizm.

§. 10.

W siedlisku każdego obwodowego rządu, ustanawia się jeden obwodowy radzca medycynalny.

§. 11.

Obwodowy radzca medycynalny stoi do prezydenta obwodowego w tym stosunku podrzędności co radzca obwodowy i ma rangę tegoż.

§. 12.

On jest organem przez rząd ustanowionym do załatwienia interesów sanitarnych w obwodzie.

Atoliż we wszystkich ważniejszych sprawach, winien prezydent obwodowy zasięgać zdania lekarskich komisyi.

Zakres działania.

§. 13.

Obowiązki obwodowego radzcy medycynalnego odnoszą się ;

A. do nadzorowania

a) nad osobami w publicznej sanitarnej służbie obwodu stojącemi, z uwzględnieniem ich obowiązków, jakie wedle instrukcyi na nie włożono, tudzież nad sanitarnem personale w ogólności i gremiami dotyczącemi, przyczem na powstrzymanie fuszerstwa lekarskiego i naruszeń profesyi, szczególny wzgląd brać należy;

b) nad wykonywaniem ustaw medycynalnych i rozporządzeń w obwodzie przez organa ku tęmu powołane.

c) nad wszystkiemi sanitarnemi instytutami rządowemi, komunalnemi i innemi w obwodzie istniejącemi:

d) nad wszystkiemi owemi instytutami w obwodzie, które pod względem medyczno-policyjnym, nadzorowi podlegać muszą, mianowicie nad kąpielami i źródłami mineralnemi.

B. Do odpowiedniego zawodowi swemu współdziałania przy kierownictwu i administracyi rzeczy sanitarnej w obwodzie, w skutek czego winien jest obwodowy medycynalny radca

a) podawać prezydentowi obwodowemu dotyczące wnioski przy mianowaniu lekarzy powiatowych, dyrektorów i ordynujących lekarzy w domach położniczych, w domach podrzutków, obłąkanych i w szpitalach, przy których obsadzenie zastrzeżonem jest zarządowi państwa , tudzież przy mianowaniu lekarzy ordynujących w innych zakładach, kosztem państwa utrzymanych;

b) układać temuż instrukcye dla osób sanitarnych, w służbie państwa zostających, a zaś o instrukcyach dla sanitarnych osób przy gminach, swe zdania zdawać.

c) przedkładać prezydentowi stosowne wnioski przy nadawaniu profesyi sanitarno-policyjnych, jako i ku uregulowaniu wszelkich odnoszących się do nich stosunków.

d) czynić temuż wnioski na nagrody i odznaczenia osób sanitarnych w obwodzie;

e) pomocnym być prezydentowi obwodowemu przy przystojącem mu kierownictwie zakładów sanitarnych kosztem państwa utrzymywanych, jakoto: domów położniczych, obłąkanych, podrzutków, tudzież tych instytutów dla chorych, które wprawdzie nie są kosztem rządu utrzymywane, atoliż wedle postanowień, później się wydać mających, nadkierownictwu zarządu państwa są zastrzeżone, tudzież wspierać go we wszystkich owych urządzeniach i rozporządzeniach, jakie ma zaprowadzić pod względem policyjno-sanitarnym we wszystkich innych zakładach;

II. Kreismedicinalrath.

Organismus.

§. 10.

Am Sitze jeder Kreisregierung wird ein Kreismedicinalrath aufgestellt.

§. 11.

Der Kreismedicinalrath steht zum Kreispräsidenten in dem Verhältnisse der Unterordnung eines Kreisrathes und hat den Rang eines solchen.

§. 12.

Er ist das zur Besorgung der Sanitätsgeschäfte des Kreises vom Staate bestellte Organ. Bei allen wichtigeren Verhandlungen ist jedoch der Kreispräsident angewiesen, das Gutachten ärztlicher Commissionen einzuholen.

Wirkungskreis.

§. 13

Die Obliegenheiten des Kreismedicinalrathes beziehen sich:

A. auf Ueberwachung

a) der in einem öffentlichen Sanitätsdienste stehenden Individuen des Kreises, mit Rücksicht auf ihre aufhabenden instructionsmässigen Verpflichtungen, ferner des Sanitätspersonales überhaupt und der bezüglichen Gremien, wobei auf die Hintanhaltung der Curpfuscherei und der Gewerbsstörungen ein besonderes Augenmerk zu richten ist;

b) der Handhabung der Medicinalgesetze und Verordnungen im Kreise durch die dazu berufenen Organe;

c) aller Staats-Communal- und sonstigen Sanitätsanstalten im Kreise;

d) aller jener Anstalten des Kreises, welche in medicinisch-polizeilicher Hinsicht einer Beaufsichtigung unterworfen werden müssen, namentlich der Bäder und Gesundheitsbrunnen.

B. Auf fachgemässe Mitwirkung bei der Leitung und Verwaltung des Sanitätswesens im Kreise, dem zu Folge hat er

a) dem Kreispräsidenten bei Ernennung von Bezirksärzten, von Directoren und ordinirenden Aerzten der Gebär- und Findel-, Irren- und jener Krankenhäuser, bei welchen eine solche Besetzung der Staatsverwaltung vorbehalten ist, sowie von ordinirenden Aerzten an anderen, auf Staatskosten unterhaltenen Anstalten die betreffenden Vorschläge zu erstatten;

b) demselben die Instructionen für die im Staatsdienste stehenden Sanitäts-Individuen zu entwerfen und jene für die der Gemeinden zu begutachten;

c) ihm bei Verleihung von sanitätspolizeilichen Gewerben und zur Regelung aller auf dieselben Bezug habenden Verhältnisse die geeigneten Anträge vorzulegen;

d) demselben in Bezug auf Belohnungen und Auszeichnungen von Sanitäts-Individuen des Kreises Vorschläge zu machen;

e) dem Kreispräsidenten bei der ihm zustehenden Leitung der auf Staatskosten unterhaltenen Sanitätsanstalten, als: Gebär-, Irren-, Findelhäuser, dann derjenigen Krankenanstalten, welche zwar nicht auf Staatskosten unterhalten, jedoch nach später zu erlassenden Bestimmungen, der Oberleitung der Staatsverwaltung vorbehalten werden, Beistanp zu leisten, sowie ihm bei allen Einrichtungen und Verfügungen, welche er in sanitätspolizeilicher Hinsicht in allen sonstigen Anstalten zu treffen hat, beizustehen;

f) przedkładać temuż projekta do rozporządzeń, które mają na celu albo przeprowadzenie nowych ustaw medycynalnych, albo wykonywanie juz istniejących, a to co do wszystkich, albo do zakresu działalności niższych władz, albo samego rządu obwodowego należących przedmiotów rzeczy medycynalnej, jako to: przedmiotów miejscowej policyi sanitarnej, rewizyi trupów, zakładów ratunku dla osób pozornie umarłych i nieszczęściem złożonych, przedmiotów tyczących się podrzutków, szczepienia, epidemii, epizoocyi, i t. d.

C. Nadto jeszcze do następujących czynności, jako to:

a) On winien podług przepisów wszystkie dochodzić rachunki, które za czynności, kosztem rządu przedsięwzięte, w sprawach sanitarnych składane bywają;

b) powinien o wszystkiem, co mu pod względem medyczno - policyjnym i sądowolekarskim w obwodzie zdaje się być wiedzy godnem i do czego mu lekarskie czynności w szpitalach, jako też nadesłane rządowi obwodowemu lekarskie sprawozdania i własne jego spostrzeżenie, materyału dostarcza, peryodycznie przedkładać relacye, naukowo ułożone.

III. Stała komisya medycynalna u namiestnikostwa.

Organizm.

§. 14.

W siedlisku każdego namiestnikostwa, ustanawia się stała medycynalna komisya.

§. 15.

Medycynalna komisya, jest ciałem obradującem i opinią dającem w medycynalnych sprawach kraju koronnego.

Takowa składa się z pewnej, wedle stosunków kraju koronnego i siedliska namiestanikostwa, oznaczyć się mającej liczby lekarzy, tudzież z jednego chirurga, jednego aptekarza i jednego weterynarza.

Jej członków ministeryum mianuje.

Członkowie do stanu lekarzy nie należący, mogą wprawdzie być obecnymi przy wszystkich obradowaniach, atoliż prawo głosowania wtedy tylko mają, jeżeli idzie o sprawy do ich zawodu należące.

§. 16.

Przewodnictwo w tej komisyi, prowadzi obwodowy radca medycynalny w siedlisku namiestnikostwa się znajdujący, a w razie przeszkodzenia tegoż, jego zastępca, przez namiestnika mianowany.

§. 17.

W przypadkach, gdzie z natury przedmiotu, podlegającego rozprawie komisyi medycynalnej, przyzwanie osobnych znawców pożądanem się być ukazuje, może się to stać z przyzwoleniem namiestnika.

Zasres działalności i prowadzenie interesów komisyi medycynalnej, osobną instrukcyą uregulowane będą.

IV. Referent sanitarny przy ministeryum spraw wewnętrznych i komisya medycynalna.

Organizm.

§. 18.

W celu najwyższego kierowania sprawami administracyjnemi rzeczy medycynalnej, mają przy ministeryum spraw wewnętrznych ustanowieni być referent sanitarny i stała komisya medycynalna.

f) *demselben überhaupt die Entwürfe zu Erlässen vorzulegen, welche entweder die Ausführung neuer Medicinalgesetze oder die Handhabung der bereits bestehenden bezwecken, und zwar in Betreff aller, entweder in den Wirkungskreis der Unterbehörden oder der Kreisregierung selbst gehörigen Gegenstände des Medicinalwesens, als: Sachen der Orts-Sanitätspolizei, Leichenbeschau, Rettungsanstalten für Scheintodte und Verunglückte, Findel-, Impfwesen, Epidemien, Epizootien u. a. m.*

C. *Noch auf folgende Verrichtungen, er hat nämlich:*

a) *alle Rechnungen, welche für auf Kosten des Staates unternommene Verrichtungen in Sanitätsangelegenheiten gelegt werden, vorschriftmässig zu prüfen;*

b) *über Alles, was in medicinisch-polizeilicher und gerichtlich-ärztlicher Beziehung im Kreise wissenswerth scheint und wozu ihm die ärztlichen Leistungen der Krankenhäuser, die bei der Kreisregierung eingelangten ärztlichen Berichte und seine eigene Wahrnehmung den Stoff liefern, wissenschaftlich gehaltene Berichte periodisch vorzulegen.*

III. Ständige Medicinalcommission der Statthaltereien.

Organismus.

§. 14.

Am Sitze jeder Statthalterei wird eine ständige Medicinalcommission eingesetzt.

§. 15.

Die Medicinalcommission ist der berathende und begutachtende Körper für die Medicinalangelegenheiten des Kronlandes.

Es besteht aus einer nach den Verhältnissen des Kronlandes und des Sitzes der Statthalterei festzusetzenden Zahl von Aerzten, dann aus einem Wundarzte, einem Apotheker und einem Thierarzte.

Die Mitglieder desselben werden von dem Ministerium ernannt.

Die dem Stande der Aerzte nicht angehörigen Mitglieder können zwar allen Berathungen beiwohnen, haben jedoch nur dann ein Stimmrecht, wenn es sich um Angelegenheiten ihres Faches handelt.

§. 16

Den Vorsitz in dieser Commission führt der am Sitze der Statthalterei befindliche Kreis-Medicinalrath und in dessen Verhinderung sein vom Statthalter ernannter Stellvertreter.

§. 17.

In Fällen, wo die Natur eines der Verhandlung der Medicinalcommission unterliegenden Gegenstandes die Beiziehung von besonderen Fachmännern wünschenswerth erscheinen lässt, kann diess mit Zustimmung des Statthalters geschehen.

Der Wirkungskreis und die Geschäftsführung der Medicinalcommission werden durch eine besondere Instruction geregelt.

IV. Sanitätsreferent bei dem Ministerium des Innern und Medicinalcommission.

Organismus.

§. 18.

Zur obersten Leitung der Verwaltungs-Angelegenheiten des Medicinalwesens haben beim Ministerium des Innern ein Sanitätsreferent und ebenfalls eine ständige Medicinalcommission zu bestehen.

§. 19.

Referent sanitarny, na urząd którego zawsze lekarz ma być mianowanym, stoi co się tycze jego podporządkowania, pod ministrem w tym stosunku, jak każdy inny referent w ministeryum, z rangą radcy ministeryalnego.

§. 20.

Medycynalna komisya, jest ciałem obradującem i opinią dającem w sprawach medycynalnych całego państwa.

Taż składa się :

1. z referenta dla rzeczy sanitarnej, w ministeryum spraw wewnętrznych;
2. z referenta rzeczy kwarantanowej przy ministeryum handlu;
3. z lekarskiego referenta przy ministeryum oświecenia;
4. z trzech innych lekarzy;
5. z jednego chirurga;
6. z jednego aptekarza;
7. z jednego weterynarza.

§. 21.

Oprócz referentów pod 1, 2, 3, namienionych, którzy jako takowi, stałymi są członkami komisyi medycynalnej, innych członków tejże minister spraw wewnętrznych na trzy lata mianuje.

Do stanu lekarzy nie należący członkowie komisyi, przy obradowaniu wtedy tylko prawo głosowania mają, jeżeli idzie o sprawy, do ich zawodu należące. W przypadkach, gzie z natury przedmiotu, rozprawie komisyi medycynalnej podlegającego, przyzwanie osobnych znawców pożądanem się być ukazuje, może się to stać z przyzwoleniem ministra.

§. 22.

W komisyi medycynalnej, prezyduje referent sanitarny ministerstwa.

O zakresie działania i o sprawowaniu interesów tej komisyi medycynalnej, wyjdzie osobna instrukcya.

V. Postanowienia przechodnie.

§. 23.

Z osobami sanitarnemi, obecnie w służbie państwa się znajdującemi, postępować należy wedle rozporządzenia o postępowaniu z politycznymi cesarskimi urzędnikami konceptowymi, na dniu 13 Grudnia 1849, z powodu organizacyi nowej polityszej administracyi wydanego.

§. 24.

Funkcye lekarzy powiatowych, o ile do tego nie używa się już w służbie państwa będących lekarzy, mają tymczasowo odbywać osoby sanitarne, niestanowczo ustanowione.

W podróżach służbowych, dostają niestanowczo ustanowieni lekarze powiatowi te same wynagrodzenia, co stanowczo ustanowieni.

Niestanowczo ustanowieni, nie mają prawa domagania się pensyi; jeżeli jednak udowodnią, że w swej służbie jako lekarze powiatowi, i z powodu tejże stali się do za-

§. 19.

Der Sanitätsreferent, wozu stets ein Arzt gewählt werden soll, steht zum Minister des Innern im Verhältnisse der Unterordnung, wie jeder andere Referent des Ministeriums mit dem Range eines Ministerialrathes.

§. 20.

Die Medicinalcommission ist der berathende und begutachtende Körper für die Medicinalangelegenheiten des ganzen Staates.

Sie besteht aus:

1. *dem Referenten für Sanitätswesen im Ministerium des Innern,*
2. *dem Referenten des Quarantainwesens beim Handelsministerium,*
3. *dem ärztlichen Referenten beim Unterrichtsministerium,*
4. *drei anderen Aerzten,*
5. *einem Wundarzte,*
6. *einem Apotheker,*
7. *einem Thierarzte.*

§. 21.

Ausser den sub 1, 2, 3 genannten Referenten, welche als solche, ständige Mitglieder der Medicinalcommission sind, werden die übrigen Glieder desselben vom Minister des Innern auf drei Jahre ernannt.

Die dem Stande der Aerzte nicht angehörigen Glieder der Commission haben bei Berathungen nur dann Stimmrecht, wenn es sich um Angelegenheiten ihres Faches handelt. In Fällen, wo die Natur eines der Verhandlung der Medicinalcommission unterliegenden Gegenstandes die Beiziehung von besonderen Fachmännern wünschenswerth erscheinen lässt, kann diess mit Zustimmung des Ministers geschehen.

§. 22.

Den Vorsitz in der Medicinalcommission führt der Sanitätsreferent des Ministeriums.

Ueber den Wirkungskreis und die Geschäftsführung dieser Medicinalcommission wird eine besondere Instruction erfliessen.

V. Vorübergehende Bestimmungen.

§. 23.

Die gegenwärtig im Staatsdienste stehenden Sanitäts-Individuen sind nach der über die Behandlung der politischen, landesfürstlichen Conceptsbeamten aus Anlass der Organisirung der neuen politischen Administration unterm 13. December 1849 erlassenen Verordnung zu behandeln.

§. 24.

Die Functionen der Bezirksärzte sind, in soferne dazu nicht bereits im Staatsdienste stehende Aerzte verwendet werden, vorläufig von Sanitätspersonen gegen Bestallung zu besorgen.

Bei Dienstreisen erhalten die bestallten Bezirksärzte dieselben Vergütungen, wie die definitiv Angestellten.

Die Bestallten haben keinen Anspruch auf Pension; werden sie aber erwiesenermassen in, und wegen ihrer Dienstleistung als Bezirksärzte erwerbsunfähig, so hat bei ihnen die

robku niezdolnymi, natenczas ma wyjątkowo do nich stosować się postępowanie z urzędnikami państwa, w §. 10 normalu pensyjnego oznaczone.

§. 25.

Sposób, jakim chirurgowie, aptekarze, weterynarze, akuszerki, na przyszłość udział brać mają przy sprawowaniu publicznej rzeczy sanitarnej, późniejszym zastrzega się postanowieniom.

Bach m. p.

377.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 3. Października 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego,

którem się obwieszcza postępowanie z wylosowanemi na dniu 1. Października r. b. w Seryi Nro 228. 5-procentowemi obligacyami kamery nadwornej.

Odnośnie do okólnego rozporządzenia niższo-austryackiego rządu z dnia 29. Października 1829. obwieszcza się, iż wylosowane na dniu 1. Października 1850 w Seryi Nro 228, pięcio-procentowe obligacye kamery nadwornej Nro 77.029, aż włącznie do 77,443 i 77,446 w całych summach kapitałowych, tudzież 77,445, w połowie summy kapitałowej, wedle postanowienia Najwyższego patentu z dnia 21. Marca 1818 za nowe, podług pierwotnej stopy procentowej w konwencyjnej monecie prowizye przynoszące zapisy długu stanu, wymienione będą.

Krauss m. p.

---

*) UWAGA. Reskrypt nadworny z dnia 26. Marca 1781 w „Schwaba ogólnym austryackim systemie pensyi i prowizyj cywilnych" stronica XXII.

im §. 10 des Pensionsnormales) festgesetzte ausnahmsweise Behandlung der Staatsbeamten zu gelten.*

§. 25.

Die Art und Weise, in welcher Wundärzte, Apotheker, Thierärzte, Hebammen sich in Zukunft an der Besorgung des öffentlichen Sanitätswesens zu betheiligen haben, bleibt ferneren Bestimmungen vorbehalten.

Bach *m. p.*

377.

Erlass des Finanzministeriums vom 3. October 1850,

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches,

womit die Behandlung der am 1. October d. J. in der Serie Nr. 228 verlosten Hofkammer-Obligationen zu 5 Percent kundgemacht wird.

Mit Beziehung auf die Circularverordnung der niederösterreichischen Regierung vom 29. October 1829 wird bekannt gemacht, dass die am 1. October 1850 in der Serie Nr. 228 verlosten Hofkammer-Obligationen zu fünf Percent, Nr. 77029 bis inclusive 77443 und 77446 mit den ganzen Capitalsbeträgen, dann 77445 mit der Hälfte der Capitalssumme, nach den Bestimmungen des Allerhöchsten Patentes vom 21. März 1818 gegen neue, zu dem ursprünglichen Zinsfusse in Conventions-Münze verzinsliche Staatsschuldverschreibungen umgewechselt werden.

Krauss *m. p.*

---

*) *Anmerkung. Hofrescript vom 26. März 1781 in „Schwabe's allgemeinem österreichischen Civil-Pensions- und Provisions-Systeme," Seite XXII.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXIII.

Wydana i rozesłana dnia 10. Października 1850.

378.

Cesarski patent z dnia 28. Września 1850,

którym się we Węgrzech, w Siedmiogrodzie, Kroacyi i Sławonii, [illegible] wojewódstwie, Temeskim banacie i Pograniczu wojskowem, zaprowadza podatek konsumcyjny od [illegible] i od piwa, a [illegible] dzień, od którego [illegible].

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardzki i Wenecki, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiążę Austryi; Wielki - Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Salcburgu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Guastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Ragusy i Zadaru; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kyburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Bryxenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i w Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregenzu, Sonnenbergu i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Z uwagi na to, że konstytucya państwa z dnia 4. Marca 1849, §. 34, zasady równego rozdzielenia publicznych ciężarów na wszystkich obywateli państwa wy-

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXIII.

wydana i rozesłana dnia 10. Października 1850.

378.

Cesarski patent z dnia 29. Września 1850,

którym się we Węgrzech, w Siedmiogrodzie, Kroacyi i Slawonii, Serbskiem województwie, Temeskim banacie i Pograniczu wojskowem, zaprowadza podatek konsumcyjny od płynów spirytusowych przepalanych i od piwa, z tem oraz postanowieniem, iż dzień, na którym to rozporządzenie w wykonanie wejść ma, osobno obwieszczonym będzie.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Z uwagi na to, że konstytucya państwa z dnia 4. Marca 1849. §. 24. zasadę równomiernego rozdzielenia publicznych ciężarów na wszystkich obywateli państwa wyrzekła, tudzież ze względu na to, że nietylko nakład rządowy, przez teraźniejsze okoliczności i ważne w wykonaniu będące polepszenia sądownictwa i wnętrznej admini-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXXIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 10. October 1850.

378.

Kaiserliches Patent vom 29. September 1850,

wodurch in Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavonien, der serbischen Woiwodschaft, dem Temeser Banate und den Militärgränzgebieten eine Verzehrungssteuer von gebrannten geistigen Flüssigkeiten und von Bier mit der Bestimmung eingeführt wird, dass der Tag, an welchem diese Anordnung in Wirksamkeit zu treten hat, abgesondert kundgemacht werden wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

In der Erwägung, dass die Reichsverfassung vom 4. März 1849, §. 24, den Grundsatz der gleichmässigen Vertheilung der öffentlichen Lasten auf alle Reichsbürger ausspricht, und in der Betrachtung, dass nicht nur der durch die gegenwärtigen Umstände und die in der Ausführung begriffenen wichtigen Verbesserungen der Gerichtspflege und inneren Verwal-

stracyi, powiększony, ale też i nastąpione w skutek Naszego patentu z d. 7. Czerwca b. r.*) zniesienie międzycelnej linii, która wzdłuż granic Węgier, Kroacyi i Slawonii, tudzież Siedmiogrodu, istniała, uzupełnienia w systemie pośredniego opodatkowania w krajach, z tamtej strony międzycelnej linii leżących, koniecznie wymagają, nie można już dalej odkładać rozciągnienia na rzeczone kraje zasad, co do podatku konsumcyjnego w innych częściach państwa istniejących. Jednakże jest to Naszą wolą, ażeby przy wykonaniu tego rozporządzenia, odpowiedni wzgląd miano na szczególne stosunki tych krajów, tudzież na stan produkcyi i obrotu w takowych.

W zastosowaniu tych zasad, widzimy się spowodowani, na podstawie konstytucyi państwa §§. 87. i 120, na wniosek Naszej Rady ministrów, wydać następujące rozporządzenia:

§. 1.

Podatek konsumcyjny od wypalania płynów spirytusowych i od piwa, ma się we Węgrzech, Siedmiogrodzie, Kroacyi i Slawonii, Serbskiem województwie i banacie Temeskim, tudzież w okręgach Pogranicza wojskowego, podług tych samych przepisów pobierać, jakie dla pobierania tegoż podatku od wyrobu namienionych płynów i piwa w innych krajach koronnych istnieją, gdzie powszechny podatek konsumcyjny zaprowadzony jest. Postanowienia te osobno będą obwieszczone w tych krajach, w których takowe w wykonanie wejść mają.

§. 2.

Wymiar podatku konsumcyjnego od piwa, ma po trzydzieści sześć krajcarów (36. kr.) od n. a. wiadra piwnego o $42^1/_2$ wiedeńskich masach, podług zupełnego zlewu na kilsztoku (chłodniku), to jest: podług kubicznej tego ostatniego objętości wynosić, przyczem nie ma miejsca potrącenie wolnego od podatku wpustu.

§. 3.

Podatek konsumcyjny od wyroku wypalanych płynów spirytusowych, ma być wedle tego samego wymiaru pobierany, jaki w krajach koronnych, gdzie już ów podatek istnieje, w zastosowaniu się znajduje, a to:

1. podług objętości tych naczyń, które ku temu przeznaczone są, ażeby w nich odbyło się kiśnienie (fermentacya), do przysposobienia spirytusowych płynów potrzebne:

a) przy użyciu płodów mącznych, do których kartofle, wszystkie rodzaje zboża i owoce strączkowe, tudzież zdatne ku temu gatunki rzepy, i nareszcie melas burakowy, należą, po 10 kr. mon. kon. od wiadra;

b) przy użyciu owoców ziarnkowych, mianowicie jabłek, gruszek, i t. p., tudzież wytłoczyn winogron, owoców jagodowych, i odchodlin browarnych, po 10 kr. od n. a. wiadra;

c) przy użyciu owoców pestkowych, jako to: czereśni, śliwek i t. p., tudzież wina, lagru winnego i moszczu owocowego, po 15. kr. od n. a. wiadra.

2. Przy użyciu odchodlin z rafineryi cukru (wyjąwszy melas z cukru burakowego), z syropu cukrowego, z kartofli, zboża, albo innych skoncentrowanych płynów zawierających w sobie większą treść cukru, niżli wymienione powyżej pod a) aż do c) płody, nakoniec mączki, po trzy złtr. od n. a. wiadra o 40. wiedeńskich masach wy-

*) W Części LXIX. Nr. 220. dziennika praw państwa.

tung gesteigerte Staatsaufwand, sondern auch die in Folge Unseres Patentes vom 7. Juni l. J. *) eingetretene Aufhebung längs der Gränzen von Ungarn, Croatien und Slavonien, dann Siebenbürgen bestandenen Zwischenzoll-Linie die Vervollständigung des Systemes der indirecten Besteuerung in den jenseits der Zwischenzoll-Linie gelegenen Ländern dringend erheischt, kann es nunmehr nicht länger aufgeschoben werden, die rücksichtlich der Verbrauchsabgaben in den übrigen Theilen des Reichsgebietes bestehenden Grundsätze auf die erwähnten Länder auszudehnen. Es ist jedoch Unser Wille, dass bei der Vollführung dieser Anordnung auf die besonderen Verhältnisse dieser Länder und den Zustand der Production, dann des Verkehres in denselben angemessene Rücksicht genommen werde.

In Anwendung dieser Grundsätze finden Wir auf der Grundlage der Reichsverfassung §§. 87 und 120, über den Vorschlag Unseres Ministerrathes Folgendes anzuordnen:

§. 1.

Die Verzehrungssteuer von gebrannten geistigen Flüssigkeiten und von Bier ist in Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavonien, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate, dann den Militärgränzgebieten nach denselben Bestimmungen einzuheben, welche für die Einhebung dieser Steuer von der Erzeugung der gedachten Flüssigkeiten und des Bieres in den übrigen Kronländern, wo die allgemeine Verzehrungsteuer eingeführt ist, bestehen. Diese Bestimmungen werden in den Ländern, für welche dieselben in Wirksamkeit zu treten haben, abgesondert kundgemacht werden.

§. 2.

Das Ausmass der Verzehrungssteuer von Bier hat sechs und dreissig Kreuzer (36 kr.) vom niederösterreichischen Bier-Eimer zu $42\frac{1}{2}$ Wiener Mass nach dem vollen Gusse auf dem Kühlstocke, d. i. nach dem Kubikinhalte des Letzteren zu betragen, wobei die Abrechnung eines steuerfreien Einlasses nicht stattzufinden hat.

§. 3.

Die Verzehrungssteuer für die Erzeugung von gebrannten geistigen Flüssigkeiten ist übereinstimmend mit dem in den Kronländern, wo solche bereits in Anwendung steht, bestehenden Ausmasse einzuheben, und zwar:

1. Nach dem Raumgehalte der Gefässe, welche bestimmt sind, dass in denselben die zur Bereitung der geistigen Flüssigkeit erforderliche Gährung vor sich gehe:

a) Bei Anwendung mehliger Stoffe, wozu Erdäpfel, Getreidearten und Hülsenfrüchte, dann die dazu geeigneten Rübengattungen und endlich Runkelrüben-Melasse gerechnet werden. 10 kr. vom niederösterreichischen Eimer;

b) bei Anwendung von Kernobst, insbesondere Aepfel, Birnen u. dgl., dann von Weintrebern, Beerenfrüchten und Bierbrau-Abfällen 10 kr. vom niederösterreichischen Eimer;

c) bei Anwendung von Steinobst, als: Kirschen, Pflaumen u. s. w., dann von Wein, Weinhefen, Wein- und Obstmost 15 kr. vom niederösterreichischen Eimer.

2. Bei Anwendung der Abfälle von Zuckerraffinerien (mit Ausnahme der Runkelrüben-Melasse) von Zucker-, Erdäpfel und Getreidesyrup oder anderen concentrirten Flüssigkeiten von höherem Zuckergehalte als jenem der unter a) bis c) erwähnten Stoffe, endlich von Stärkmehl drei Gulden für den niederösterreichischen Eimer zu 40 Wiener Mass der erzeug-

*) Im LXIX. Stück, Nr. 220 des Reichsgesetzblattes.

robionego spirytusowego płynu przepalanego, która to należytość jednak wtedy tylko ma miejsce, jeżeli alkoholowa wyrobu treść niżej 21. stopni urzędowej skali przy średniej temperaturze (+ 10° Reaumura) wynosi. Przy wyższych stopniach treści alkoholu, podatek następującym sposobem porachowanym będzie:

Przy treści alkoholu o

21° a niżej 26° po	. . . .	3 złr.	45 kr.
26° „ „ 31° „	. . . .	4 „	30 „
31° „ „ 36° „	. . . .	5 „	16 „

i tak dalej z dopłatą po 45 kr. przy każdem podwyższeniu treści alkoholu o 5 stopni.

3. Przy użyciu płodów mieszanych, na które podatek różnie jest nałożony, porachowaną będzie należytość, podług tej pozycyi podatkowej, jaka dla płodów wyższym podatkiem nałożonych, ustanowioną jest.

§. 4.

Przy wprowadzeniu piwa i spirytusowych płynów z zagranicy, wyłączeń celnych i owych części państwa, w których takowe płyny nie bywają już przy wyrabianiu opodatkowane, do tych krajów koronnych, w których opodatkowanie przy wyrabianiu, niniejszym patentem rozporządza się, ma się, oprócz cła wchodowego, o ile się takowe należy, opłacać podatku konsumcyjnego od piwa po 37 kr. od cetnara Sporco, a od spirytusowych płynów wypalanych. bez względu na ilość stopni, po 4. złr. 30. kr. od n. a. wiadra o 40. masach, albo po 3. złr. 45 kr. od cetnara Sporco.

§. 5.

Opłata podatku konsumcyjnego, nie rozciąga się na same tylko przepędzanie wódki i spirytusu wódczanego, do uzyskania wyższej stopniowej treści, albo na preparowanie rosolisów, likworów i innych, różnemi przedmiotami zaprawionych płynów spirytusowych, jeżeli te oba gatunki professyi z opodatkowanych już wypalonych płynów spirytusowych pochodzą.

§. 6.

Pod zastrzeżeniami, które osobno będą obwieszczone, od opłaty podatku konsumcyjnego są ci uwolnieni, którzy, nie trudniąc się handlem spirytusowemi płynami, drobną sprzedażą lub wyszynkowaniem takowych, wyrabiają wypalane płyny spirytusowe z płodów przez nich samych wyrobionych, dla swego własnego użytku, albo dla użytku swych należących i sług, u nich stół i pomieszkanie mających, jeżeli ich wyroby w biegu jednego roku administracyjnego, nie przenoszą dwóch n. a. wiader wódki i nie bywają komu innemu sprzedawane.

Jeżeli zaś ich wyroby w biegu jednego roku dwa wiadra przenoszą, zostaną dwa n. a. wiadra ich wyrobu, dla ich własnego i ich należących i sług użytku, od opłaty wolne.

§. 7.

Osobne obwieszczenie, te postanowienia do powszechnej wiadomości poda, podług których dozwoli się zwrócenia podatku od spirytusu wódczanego, przy wywozie z o-

ten gebrannten geistigen Flüssigkeit, welche Gebühr jedoch nur in dem Falle zu gelten hat, wenn der Alkoholgehalt des Erzeugnisses weniger als 21 Grade der ämtlichen Scala bei mittlerer Temperatur (+ 10° Reaumur) beträgt. Bei höheren Graden des Alkoholgehaltes wird die Gebühr auf folgende Weise berechnet:

Bei einem Alkoholgehalte von

21° und unter 26° mit	3 fl.	45 kr.
26° „ „ 31° „	4 „	30 „
31° „ „ 36° „	5 „	15 „

und sofort mit einer Aufzahlung von 45 kr. bei jeder Erhöhung des Alkoholgehaltes um 5 Grade.

3. Bei vereinter Verwendung von Stoffen, die bei der Versteuerung verschieden belegt sind, wie die Gebühr nach jenem Steuersatze berechnet, der für die höher belegten Stoffe festgesetzt ist.

§. 4.

Bei der Einfuhr von Bier und gebrannten geistigen Flüssigkeiten aus dem Auslande, den Zollausschlüssen und jenen Theilen des Reiches, in denen diese Flüssigkeiten nicht bei der Erzeugung versteuert werden, in die Kronländer, wo die Versteuerung bei der Erzeugung durch das gegenwärtige Patent angeordnet wird, ist, nebst dem Eingangszolle, so weit solcher gebührt, die Verzehrungssteuer vom Bier mit 37 kr. für den Centner Sporco und von gebrannten geistigen Flüssigkeiten ohne Rücksicht auf die Gradhältigkeit mit 4 fl. 30 kr. für den niederösterreichischen Eimer zu 40 Mass oder 3 fl. 45 kr. für den Centner Sporco zu entrichten.

§. 5.

Die Entrichtung der Verzehrungssteuer erstreckt sich nicht auf die blosse Rectification von Branntwein und Branntweingeist zu höherer Gradhältigkeit, oder auf die Bereitung von Rosoglio, Liqueur und anderen, mit verschiedenen Stoffen versetzten geistigen Flüssigkeiten, sofern diese beiden Arten des Gewerbsverfahrens aus bereits versteuerten gebrannten geistigen Flüssigkeiten stattfinden.

§. 6.

Unter den Vorsichten, welche besonders werden kundgemacht werden, sind von der Entrichtung der Verzehrungssteuer diejenigen, welche ohne Handel mit geistigen Flüssigkeiten, Kleinverschleiss oder Ausschank derselben zu betreiben, aus den von ihnen selbst erzeugten Stoffen zum eigenen Verbrauche oder zu jenem der, bei ihnen in Kost und Wohnung befindlichen Angehörigen und Dienstboten gebrannte geistige Flüssigkeiten erzeugen, in sofern befreit, als dieses ihr Erzeugniss im Laufe eines Verwaltungsjahres nicht mehr als zwei niederösterreichische Eimer Branntwein ausmacht, und nicht an Jemanden andern veräussert wird.

Ueberschreitet ihr Erzeugniss zwei Eimer im Laufe eines Jahres, so werden ihnen zu ihrem und ihrer Angehörigen und Dienstboten Verbrauche zwei niederösterreichische Eimer ihres Erzeugnisses steuerfrei gelassen.

§. 7.

Eine besondere Kundmachung wird die Bestimmungen zur allgemeinen Kenntniss bringen, nach denen die Zurückvergütung der Steuer von Branntweingeist bei der Ausfuhr aus dem

kręgu celnego, albo do tych części państwa, w których nie ma miejsca opodatkowanie przy wyrabianiu płynów spirytusowych.

§. 8.

Dzień, z którym niniejsze rozporządzenia w wykonanie wejść mają, osobno będzie obwieszczonym.

Nasz minister finansów, otrzymał polecenie wykonania niniejszych rozporządzeń.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia dwudziestego Wrześniaa w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego Panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Bruck. Thinnfeld. Thun. Csorich.

379.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 18. Października 1850,

względem zaprowadzenia powiatowej finansów dyrekcyi w kraju koronnym Węgier.

Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, raczył Najwyższą uchwałą z dnia 29. Września r. b., jako pośrednie władze między c. k. węgierską krajową finansów dyrekcyą, a urzędami wykonującemi, tudzież strażą (strażą finansową), dla administracyi bezpośrednich i pośrednich gałęzi opodatkowania w kraju koronnym Węgier, ustanowienie 18 władz powiatowych, pod nazwą „powiatowe finansów dyrekcye“ z siedliskami urzędu w Preszburgu, Rosenbergu, Neutra, Ipolysägh, Koszycach, Miskolcz, Unghwar, Szathmár, Nemethi, Debreczynie, Wielkim-Waraždynie, Arad, Szolnok, Szegedin, Peszcie, Raab, Fünfkirchen, Kanisa i Oedenburgu, i z bezpośrednią podrzędnością pod rzeczoną krajową finansów dyrekcyą, Najłaskawiej zatwierdzić.

Postanowienia te z tym dodatkiem do powszechnej podają się wiadomości, iż czas rozpoczęcia urzędowania, później obwieszczonym będzie.

Krauss m. p.

Sprostowania.

W części CXXIII. Nr. 355. pod 1. wiersz 3,	zamiast:	„podatków bezpośrednich“
	czytaj:	„podatków bezpośrednich i pośrednich“
„ „ „ „ „ pod 2. „ 1,	zamiast:	„c. k. krajowa“
	czytaj:	„c. k. węgierska krajowa“

Zollgebiete oder in Gebietstheile, in denen die Versteuerung nicht bei der Erzeugung geistiger Flüssigkeiten stattfindet, zugestanden wird.

§. 8.

Der Tag, mit welchem die gegenwärtigen Anordnungen in Wirksamkeit zu treten haben, wird abgesondert kundgemacht werden.

Unser Minister der Finanzen ist mit der Vollstreckung dieser Anordnungen beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am neun und zwanzigsten September im Eintausend achthundert fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Schmerling. Bruck. Thinnfeld. Thun. Csorich.

379.

Erlass des Finanzministeriums vom 4. October 1850,

in Betreff der Errichtung von Finanz-Bezirksdirectionen im Kronlande Ungarn.

Seine Majestät geruhten mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September l. J. als Mittelbehörden zwischen der k. k. ungarischen Finanz-Landesdirection und den ausübenden Aemtern, dann der Wachanstalt (Finanzwache) für die Verwaltung der directen und indirecten Besteuerungszweige im Kronlande Ungarn die Bestellung von 18 Bezirksbehörden mit der Benennung von „Finanz-Bezirksdirectionen" mit den Amtssitzen zu Pressburg, Rosenberg, Neutra, Ipolyságh, Kaschau, Miskolcz, Unghvár, Szathmár-Nemethi, Debreczin, Grosswardein, Arad, Szolnok, Szegedin, Pesth, Raab, Fünfkirchen, Kanisa und Oedenburg und mit der unmittelbaren Unterordnung unter die besagte Finanz-Landesdirection Allergnädigst zu genehmigen.

Diese Bestimmungen werden mit dem Beisatze zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass der Zeitpunct des Beginnes der Wirksamkeit nachträglich bekannt gemacht werden wird.

Krauss m. p.

Dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXIV.

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1850,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

§. 1.

[illegible]

§. 2.

[illegible]

§. 3.

[illegible]

Poszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXIV.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 13. Października 1850.

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 4. Listopada 1850.

380.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 4 Października 1850,

którem się obwieszcza Najwyższą uchwałą z dnia 29. Września 1850. zatwierdzony prowizoryczny przepis o akademiach prawniczych we Węgrzech.

Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, raczył, na wniosek ministra wyznań i oświecenia, Najwyższą uchwałą z dnia 29. Września 1850, zatwierdzić następujący prowizoryczny przepis o akademiach prawniczych we Węgrzech:

Prowizoryczny przepis o akademiach prawniczych w Węgrzech.

§. 1.

Z powodu powiększonej potrzeby zdatnych, z postępami umiejętności i ustawodawstwem obeznanych urzędników państwa i adwokatów, przystępuje się do reorganizacyi król. akademii prawniczych w Preszburgu, Koszycach i Wielkim-Waraždynie.

Prawnicza akademia m. Raab, aż do dalszego rozporządzenia zamkniętą zostaje.

§. 2.

Akademie przez rząd państwa nowo-uorganizowane, nazywać się będą na przyszłość: „c. k. akademie prawnicze" i otrzymają, o ile ich właściwe i założone fundusze do opędzenia ich wydatków nie dostarczą, dotacye ze skarbu państwa.

§. 3.

Kto w celu wstąpienia do służby rządowej, do adwokatury, albo do notaryatu, albo w celu nabycia stopnia doktora praw, ukończyć zamierza prawniczo-polityczne studya, może na akademiach prawniczych z reguły dwa tylko lata z tym skutkiem przepędzić, iż mu te lata do czasu studyów, wymaganego przez ustawę dla celów wyż rzeczonych, wrachowane będą. Wedle tego więc, czy ustawy czas właśnie namieniony, ustanawiają na 3 czy na 4 lata, kandydat będzie musiał rozpoczęte swe na tych instytutach studya, jednorocznem, albo dwuletniem uczęszczaniem do austryackiej jakiej wszechnicy, uzupełnić.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXXIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 13. October 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 4. November 1850.

380.

Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 4. October 1850,

wodurch die mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 genehmigte provisorische Vorschrift über die Rechtsakademien in Ungarn kundgemacht wird.

Seine Majestät haben über Antrag des Ministers des Cultus und Unterrichts mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 folgende provisorische Vorschrift über die Rechtsakademien in Ungarn zu genehmigen geruht:

Provisorische Vorschrift über die Rechtsakademien in Ungarn.

§. 1.

Bei dem gesteigerten Bedarfe tüchtiger, mit den Fortschritten der Wissenschaft und der positiven Gesetzgebung vertrauter Staatsbeamten und Advocaten werden zunächst die k. Rechtsakademien zu Pressburg, Kaschau und Grosswardein einer Reorganisation unterzogen.

Die Rechtsakademie zu Raab bleibt bis auf weitere Verfügung geschlossen.

§. 2.

Die durch die Staatsverwaltung neu organisirten Akademien führen in Zukunft die Benennung „k. k. Rechtsakademien" und erhalten, soweit ihre eigenthümlichen und gestifteten Fonde zur Bestreitung ihrer Auslagen nicht hinreichen, Dotationen aus dem Staatsschatze.

§. 3.

Wer zum Zwecke des Eintrittes in den Staatsdienst, in die Advocatie oder das Notariat, oder zur Erwerbung des juridischen Doctorgrades die rechts- und staatswissenschaftlichen Studien zu absolviren beabsichtiget, kann an den Rechtsakademien in der Regel nur zwei Jahre mit der Wirkung zubringen, dass ihm dieselben in die für obige Zwecke vom Gesetze geforderte Studienzeit eingerechnet werden. Je nachdem die Gesetze diese letzterwähnte Zeit auf drei oder vier Jahre festsetzen, wird der Candidat sohin seine an diesen Instituten vorgenommenen Studien durch den Ein- oder zweijährigen Besuch einer österreichischen Universität vervollständigen müssen.

§. 4.

Tylko ci, którzy w roku szkolnym $18^{49}/_{50}$ drugi już rok swych prw. polit. studyów na jakiej z tych akademii zupełnie ukończyli, i na to dostateczne zaświadczenia egzaminowe, albo frekwentacyjne, otrzymali, mogą także jeszcze i w roku szkolnym $18^{50}/_{51}$ na takowych studya swe z tym skutkiem dalej odbywać, że im wszystkie trzy przepędzone w nich lata do czasu studyów, przez ustawę wymaganego, wrachowane będą, i że ci nie będą zobowiązani uczęszczać do uniwersytetu, dopóki we Węgrzech trzechletni czas studyów ogólnie dostatecznym będzie, by kto do teoretycznego egzaminu rządowego miał być przypuszczonym. Przytem jednak wprzód jeszcze wymaga się, aby uczeń w roku szkolnym $18^{50}/_{51}$ na kolegia, których albo wcale jeszcze nie słuchał, albo też nie wrównej obszerności, wjednem półroczu przynajmniej dziennie po dwie, w w drugiem dziennie po trzy godziny uczęszczał, i przepisanym egzaminom się poddał.

§. 5.

W obrębach. w §§. 3—4. oznaczonych, mają lata szkolne, na tych akademiach wedle przepisu przepędzone, co do wstąpienia do publicznej służby, do adwokatury, albo do notaryatu, tudzież co do nabycia stopnia doktorskiego, w całem państwie ten sam skutek, jak gdyby na jakiej austryackiej wszechnicy były przepędzone.

§. 6.

Biskupskie i ewangielickie zakłady naukowe, na których naucza się umiejętności prawniczych i politycznych, pozostają, co do dalszego ich istnieuia, jako prywatne zakłady naukowe w obrębach powszechnych ustaw, a mianowicie prowizorycznej ustawy z dnia 25. Czerwca 1850 *) o prywatnej nauce nienaruszonemi w swej autonomii, i także lata, na takowych prawniczym i politycznym studyom, aż włącznie do r. $18^{49}/_{50}$ poświęcone, będą kandydatom publicznej służby, albo jurydycznego doktoratu, wedle §. 52. prow. ustawy z dnia 29. Lipca 1850 **) o teoretycznym egzaminie rządowym, do ich czasu naukowego, wykazać się mającego, wrachowane.

Od roku szkolnego $18^{50}/_{51}$ zaś dalsza działalność tego wrachowania, i rządowa ważność ich zaświadczeń na odbyte w takowych prw. i polit. studya, specyalnym rozprawom, zastrzega się, których rezultat od czasu do czasu obwieszczonym będzie.

Takowa, od następujących warunków będzie zawisła:

1. że kandydaci, przed wstąpieniem do praw. i polit. studyów, poddali się egzaminowi dojrzałości, do wstąpienia do uniwersytetu, albo c. k. akademii prawniczej, przepisanemu.

2. że takowi na odczyty w tychże zakładach naukowych jako publiczni uczniowie uczęszczali, i egzaminom z dobrym skutkiem się poddali;

3. żeby studya w tych zakładach, w rzeczy głównej, wedle norm niniejszem dla c. k. akademii przepisanych, urządzone, i z reguły wszystkie w §. 16. przepisane przedmioty naukowe, w objętości tamże przepisanej, przynajmniej przez czterech ustanowionych nauczycieli wykładane były, nakoniec

*) W Części CI. Nr. 309. dziennika praw państwa.
**) W Części CX. Nr. 327. dziennika praw państwa.

§. 4.

Nur diejenigen, welche im Studienjahre 1849-50 schon den zweiten Jahrgang ihrer rechts- und staatswissenschaftlichen Studien an einer dieser Akademien vollständig absolvirt, und darüber genügende Prüfungs- oder Frequentations-Zeugnisse erhalten haben, können sohin auch noch in dem Studienjahre 1850-51 an denselben ihre Studien mit der Wirkung fortsetzen, dass ihnen alle drei an ihnen zugebrachte Jahre in die vom Gesetze geforderte Studienzeit eingerechnet, und sie zu einem Universitätsbesuche nicht verpflichtet werden, so lange in Ungarn eine dreijährige Studienzeit überhaupt genügen wird, um zur theoretischen Staatsprüfung zugelassen zu werden. Es wird jedoch hiebei vorausgesetzt, dass der Studirende in dem Jahrgange 1850-51 Collegien, die er noch gar nicht oder doch nicht in gleicher Ausdehnung schon gehört, in einem Semester wenigstens durch täglich zwei, in dem anderen durch täglich drei Stunden besuche und sich den vorgeschriebenen Prüfungen unterziehe.

§. 5.

Innerhalb der in den §§. 3—4 angezeigten Gränzen haben die an diesen Akademien vorschriftmässig zugebrachten Studienjahre bezüglich des Eintrittes in den öffentlichen Dienst, in die Advocatie oder das Notariat, und bezüglich der Erwerbung des Doctorgrades für den Umfang der ganzen Monarchie dieselbe Wirksamkeit, als wären sie an einer österreichischen Universität zugebracht worden.

§. 6.

Die bischöflichen und evangelischen Lehranstalten, an welchen Rechts- und Staatswissenschaften gelehrt werden, bleiben in ihrem Fortbestande als Privatlehranstalten innerhalb der allgemeinen Gesetze, und insbesondere des provisorischen Gesetzes vom 27. Juni 1850 *) über den Privatunterricht in ihrer Autonomie unberührt, und es werden auch die an ihnen den rechts- und staatswissenschaftlichen Studien bis inclusive 1849-50 gewidmeten Jahre nach §. 52 des provisorischen Gesetzes vom 30. Juli 1850 **) über die theoretische Staatsprüfung den Candidaten des öffentlichen Dienstes oder des juridischen Doctorates in ihre auszuweisende Studienzeit eingerechnet.

Vom Studienjahre 1850-51 aber wird die fernere Wirksamkeit dieser Einrechnung und die Staatsgiltigkeit ihrer Zeugnisse über die an denselben zurückgelegten rechts- und staatswissenschaftlichen Studien, speciellen Verhandlungen vorbehalten, deren Resultat von Fall zu Fall kundgemacht werden wird.

Sie wird an folgende Bedingungen geknüpft seyn:

1. Dass die Candidaten vor dem Eintritte in die rechts- und staatswissenschaftlichen Studien sich der für den Eintritt an eine Universität oder k. k. Rechtsakademie vorgeschriebenen Maturitätsprüfung unterzogen haben;

2. dass dieselben die Vorlesungen an diesen Lehranstalten als öffentlich Studirende besucht und sich den Prüfungen mit gutem Erfolge unterzogen haben;

3. dass die Studien an diesen Anstalten im Wesentlichen nach den hier für die k. k. Akademien vorgezeichneten Normen eingerichtet, und in der Regel alle im §. 16 vorgezeichneten Lehrgegenstände in der dort vorgezeichneten Ausdehnung durch wenigstens vier angestellte Lehrer vorgetragen werden; endlich

---

*) Im CI. Stücke, Nr. 309, des Reichsgesetzblattes.

**) Im CX. Stücke, Nr. 327, des Reichsgesetzblattes.

4. żeby profesorowie na takowych zakładach uczący, sposobem, naukowe ich uzdolnienie dostatecznie gwarantującym, mianowanymi, i z przełożonymi zakładu, potwierdzeniu rządowemu poddanymi byli.

Zakłady przeto naukowe, warunki te wypełniające, będą za „publiczne akademie prawnicze" uważane, i ich zaświadczeniom, te same skutki i na tak długi czas przyznane będą, jak c. k. akademiom prawniczym.

Dla tych prywatnych akademii, które się gotowemi oświadczą poddać się tym warunkom, dozwala się do ich reorganizacyi całorocznego terminu. Uczniowie podczas tego roku na takowych naukom się poświęcający, będą mogli ten rok do swego czasu szkolnego wrachować, jeżeli w takowych przynajmniej 15 godzin tygodniowo na publiczne kolegia o przedmiotach, w §. 16. wymienionych, uczęszczali, i z takowych na końcu roku szkolnego $18^{50}/_{51}$ egzamina na jednej z c. k. akademii prawniczych, z dobrym skutkiem odbędą.

§. 7.

Profesorowie na c. k. akademiach prawniczych ustanowieni, mają być uważani za urzędników rządowych, pobierają pewne płace, zwyczajnym profesorom co dziesięć lat podwyższające się (§. 19), stoją w VII. klasie dyetowej, i mają prawo żądania, by przy obsadzeniu opróżnionych kateder nauczycielskich, w właściwych zawodach szczególniej byli uwzględnieni, jeżeli się szczególniej odznaczyli literackiemi pracami i gorliwem poświęcaniem się w zawodzie naukowem.

§. 8.

Profesorowie ci będą na wniosek ministra oświecenia, albo drogą powołania, albo drogą rozpisanej konkurencyi, albo w skutek odbytych egzaminów konkursowych, przez Najjaśniejszego Pana, J. C. Mość, a to z reguły najprzód na trzy lata prowizorycznie mianowani. Te trzy lata jednak, jeżeli podczas takowych swą zdatność udowodnią, i w skutek tego, stanowczego potwierdzenia dostąpią, będą im pod każdym względem tak porachowane, jak gdyby je w stanowczej służbie byli przepędzili.

§. 9.

C. k. akademie prawnicze, stoją pod bezpośrednim kierownictwem dyrektora, na którego urząd także jeden ze zwyczajnych profesorów akademii odwolalnie może być mianowanym.

Temuż reszta personalu nauczycielskiego, profesorowie, suplenci, adjunkt, nauczyciele języków, tudzież słudzy przy akademii, są podlegli.

W razie przeszkody, zastępuje miejsce dyrektora, z lat służby najstarszy zwyczajny professor.

§. 10.

Dyrektor dostaje za sprawowanie interesów dyrektorackich 300. złr. rocznej remuneracyi, a 100. złr. ryczałtowego, na załatwienie czynności pisarskich i na dostarczenie materyałów pisarskich.

§. 11.

Dyrektor kieruje studyami na tych zakładach, i odpowiedzialnym jest nie tylko za naukowe, ale i za polityczne ich stanowisko, tudzież za stan ich materyalny.

4. dass die an denselben lehrenden Professoren nach einem für ihre wissenschaftliche Befähigung die genügenden Garantien darbietenden Vorgange ernannt und dieselben, sowie die Vorsteher der Anstalt der Bestätigung der Staatsverwaltung unterzogen werden.

Die Lehranstalten, welche diese Bedingungen erfüllen, werden sohin als „öffentliche Rechtsakademien" bezeichnet, und ihren Zeugnissen dieselben Wirkungen und in derselben Dauer wie den k. k. Rechtsakademien beigelegt werden.

Denjenigen Privatakademien, welche diesen Bedingungen zu unterziehen sich bereit erklären, wird zu ihrer Reorganisation die Frist eines ganzen Jahres zugestanden. Die während dieses Jahres an denselben studirenden Jünglinge werden dieses Jahr in ihre Studienzeit einrechnen können, wenn sie an denselben durch wenigstens 15 Stunden wochentlich die öffentlichen Collegien über im §. 16 bezeichnete Gegenstände besucht, und sich über dieselben am Schlusse des Studienjahres 1850-51 Prüfungen an einer der k. k. Rechtsakademien mit gutem Erfolge unterziehen.

§. 7.

Die an den k. k. Rechtsakademien angestellten Professoren sind als Staatsbeamte anzusehen, geniessen bestimmte, für die ordentlichen Professoren von 10 zu 10 Jahren (§. 19) steigende Besoldungen, stehen in der VII. Diätenclasse, und haben den Anspruch, bei Besetzung von erledigten Lehrkanzeln ihrer Fächer an Universitäten vorzugsweise berücksichtiget zu werden, wenn sie sich durch literarische Leistungen und durch eifrige Verwendung im Lehrfache besonders ausgezeichnet haben.

§. 8.

Sie werden über Antrag des Ministers des öffentlichen Unterrichts entweder auf dem Wege der Berufung, oder einer ausgeschriebenen Concurrenz, oder in Folge abgehaltener Concursprüfungen von Seiner Majestät dem Kaiser und zwar in der Regel zunächst auf drei Jahre provisorisch ernannt. Diese drei Jahre werden ihnen aber, wenn sie während derselben ihre Tauglichkeit bewähren, und in Folge dessen die definitive Bestätigung erlangen, in jeder Beziehung so angerechnet, als ob sie dieselben in definitiver Dienstleistung zugebracht hätten.

§. 9.

Die k. k. Rechtsakademien stehen unter der unmittelbaren Leitung eines Directors, wozu auch einer der ordentlichen Professoren der Akademie widerruflich ernannt werden kann.

Ihm ist das übrige Lehrpersonale, die Professoren, die Supplenten, der Adjunct, die Sprachlehrer und die Dienerschaft der Akademie untergeordnet.

Im Verhinderungsfalle vertritt den Director der seiner Dienstzeit nach älteste ordentliche Professor.

§. 10.

Der Director erhält für die Besorgung der Directoratsgeschäfte eine jährliche Remuneration von 300 Gulden und ein Pauschale von 100 Gulden für die Besorgung der Schreibgeschäfte und Beischaffung der Schreibmaterialien.

§. 11.

Der Director leitet die Studien an diesen Instituten, und ist sowohl für ihre wissenschaftliche als politische Haltung, sowie für ihren materiellen Zustand verantwortlich.

Dyrektor zajmuje się przyjmowaniem uczniów, ustanawia, zniosłszy się wprzód z profesorami, podział godzin prelekcyj; dozoruje nad odbywaniem egzaminów; widuje zaświadczenia egzaminowe; kontroluje członków personalu nauczycielskiego, w wykonywaniu ich obowiązków nauczycielskich; wykonywa dyscyplinę i podaje sprawozdania i wnioski przez c. k. ministeryalnego komisarza do ministeryum oświecenia.

§. 12.

Ważniejsze sprawy naukowe, dyscyplinarne i materyalne, załatwia dyrektor w zwyczajnych i nadzwyczajnych posiedzeniach, przy których wszyscy na akademii urzędujący członkowie personalu nauczycielskiego akademii, znajdować się mają, którym oraz, wyjąwszy atoliż nauczycieli języków i adjunktów, także prawo głosowania przysłuża.

Wszelakoż dyrektor uchwałą większości wtedy nie jest zobowiązany, jeżeli mu się zdaje, iż wykonania uchwały z odpowiedzialnością, która za stan zakładu naukowego najpierw na niego spada, pogodzić nie może.

§. 13.

Protokoły obradowania na tych posiedzeniach, mają być w ośm dni przez komisarza ministeryalnego dotyczącego dystryktu, w oryginale ministerstwu oświecenia do wglądnienia przesełane.

§. 14.

C. k. akademie prawnicze stoją tym sposobem pod upełnomocnionym c. k. komisarzem cywilnym, albo politycznym szefem krajowym, iż tenże zażalenia przeciw rozstrzygnieniom i rozporządzeniom dyrektora, albo ciała nauczycielskiego, bezpośrednio rozstrzygać ma; ważniejsze jednak rozrządzenia, tylko prowizorycznie, i pod zasięgnieniem zatwierdzenia przez ministeryum oświecenia, wydawać może.

§. 15.

Najdalej w przeciągu dni 14 po ukończeniu każdego roku szkolnego, ma dyrektor do ministeryum oświecenia przesełać główną relacyę o personalu akademii, o naukowych i nauczycielskich działaniach takowego; o naukowym, politycznym i materyalnym stanie zakładu, i oraz duplikat swego głównego katalogu co do publicznych, jak i prywatnych uczniów akademii, wraz z rubrykami zwyczajnemi, mianowicie skutek przedsięwziętych egzaminów wykazującemi.

§. 16.

Przedmioty naukowe, których się po tych akademiach uczy, są następujące:

1. Filozofia prawa z encyklopedycznym wstępem, do prawniczego i politycznego studyum.

2. Prawo prywatne, dotychczas ważność mające, wraz z prawem górniczem.

3. Teorya statystyki i statystyka europejska, statystyka austryacka z specyalnem wyjaśnieniem konstytucyi państwa austr. i organizmu administracyjnego.

4. Austryackie prawo karne, wraz z procedurą karną.

5. Austryackie prawo cywilne.

6. Prawo handlowe i wekslowe.

7. Teorya procedury cywilnej z ustawami, co do postępowania sądowego we Węgrzech nowo obwieszczonemi.

8. Wykład ustaw finansowych i administracyjnych, dla Węgier wydanych.

Er besorgt die Aufnahme der Studirenden, bestimmt nach gepflogenem Einvernehmen mit den Professoren die Eintheilung der Vorlesungsstunden, überwacht die Abhaltung der Prüfungen, vidirt die Prüfungszeugnisse, controlirt die Mitglieder des Lehrpersonales in Erfüllung ihrer Lehrpflichten, handhabt die Disciplin, und erstattet Berichte und Vorschläge durch den Ministerialcommissär (in Zukunft durch den k. k. Districts-Obergespan), an das Unterrichtsministerium.

§. 12.

Die wichtigeren Studiendisciplinar- und materiellen Angelegenheiten behandelt der Director in ordentlichen und ausserordentlichen Sitzungen, bei welchen alle an der Akademie fungirenden Mitglieder des Lehrpersonales der Akademie zu erscheinen, und auch, jedoch mit Ausnahme der Sprachlehrer und Adjuncten Stimmrecht haben. Der Director ist jedoch an den Beschluss der Mehrheit dann nicht gebunden, wenn die Ausführung des Beschlusses ihm mit der Verantwortlichkeit, welche zunächst ihm für den Zustand der Lehranstalt obliegt, nicht vereinbar scheint.

§. 13.

Die Berathungsprotokolle über diese Sitzungen sind binnen acht Tagen im Wege des Ministerialcommissärs (in Zukunft des Districts-Obergespans), des betreffenden Districtes im Originale an das Unterrichtsministerium zur Einsicht einzusenden.

§. 14.

Die k. k. Rechtsakademien stehen in der Art unter dem bevollmächtigten Civilcommissär, oder politischen Landeschef (in Zukunft dem Statthalter), dass Beschwerden gegen Entscheidungen und Verfügungen des Directors oder Lehrkörpers zunächst von ihm zu entscheiden sind, wichtigere Verfügungen aber er nur provisorisch, und gegen einzuholende Genehmigung des Unterrichtsministeriums treffen kann.

§. 15.

Längstens binnen vierzehn Tagen nach dem Schlusse eines jeden Studienjahres hat der Director einen Hauptbericht über den Personalstand der Akademie, über die wissenschaftlichen und lehrämtlichen Leistungen desselben, über den wissenschaftlichen, politischen und materiellen Zustand der Anstalt, und ein Duplicat seines Hauptkataloges über die öffentlich und privat Studirenden der Akademie mit den üblichen Rubriken und insbesondere über den Erfolg der vorgenommenen Prüfungen an das Unterrichtsministerium einzusenden.

§. 16.

Diejenigen Lehrgegenstände, welche an diesen Akademien gelehrt werden, sind:

1. Rechtsphilosophie nebst einer encyclopädischen Einleitung in das rechts- und staatswissenschaftliche Studium.

2. Das bisher geltende Privatrecht sammt dem Bergrechte.

3. Die Theorie der Statistik und die europäische Statistik, die österreichische Statistik mit specieller Beleuchtung der österreichischen Staatsverfassung und des Verwaltungsorganismus.

4. Das österreichische Strafrecht und der Strafprocess.

5. Das österreichische bürgerliche Recht.

6. Das Handels- und Wechselrecht.

7. Die Theorie des Civilprocesses mit den über das gerichtliche Verfahren in Ungarn neu kundgemachten Gesetzen.

8. Die Darstellung der für Ungarn erflossenen finanziellen und administrativen Gesetze.

§. 17.

O ile pożądanem się okazuje, utrzymać akademiom celujących docentów innych, jak tu właśnie wymienionych przedmiotów, mogą być odbywane także i odczyty o innych przedmiotach, które z reguły uniwersyteckiemu studyum są zostawione.

§. 18.

Za zwyczajnych profesorów takiego zakładu, z reguły ci tylko uważanymi i wedle tego normału ustanowionymi będą, na których się, w skutek powierzonego im urzędu naukowego, wkłada obowiązek odbywania odczytów z jednego lub więcej przedmiotów, w §. 16. wymienionych, tygodniowo przynajmniej przez 10. godzin. Nadzwyczajnymi profesorami są z reguły ci, którzy wyjątkowo dla innych, jak tamże wymienionych przedmiotów, ustanowieni są, albo którzy z swą posadą biorą na siebie tylko zobowiązanie do odczytów w mniejszej jak tu właśnie namienionej liczbie godzin. Czy jaki profesor na przyszłość za zwyczajnego ma być uważany, to zawierać mają dekreta ustanowienia przy reorganizacyi nowo wystawiać się mające. Oprócz profesorów, mają być ustanowieni adunkci i nauczyciele języków z szczególnem uwzględnieniem języków w kraju zwyczajnych, o ile się ku temu zdatne nadarzają osoby, i potrzeba tego wymaga.

§. 19.

Płace zwyczajnych profesorów, wynoszą po 1000 złr., z prawem posunięcia co dziesięć lat do złr. 1200. i 1400, rachując od dnia mianowania na zwyczajnego profesora, na której z tych akademii.

Nadzwyczajni profesorowie dostają w stałej płacy po 600—900 złr. Nauczyciele języków po 300—600 złr.; a adjunkci po 400 złr., wszyscy ci bez prawa do posunięcia. Oprócz tego pobierają profesorowie roczną kwotę ryczałtową z opłaty szkolnej, która to kwota, z uwględnieniem dochodu z tejże szkolnej opłaty od czasu do czasu, przez ministeryum oświecenia w porozumieniu z ministerstwem finansów, będzie ustanowiona.

Ryczałty takowe ustanawiają się na teraz dla każdego zwyczajnego profesora po 100. złr. m. k. rocznie, dla nadzwyczajnego po 50. złr. m. k. i będą w 2. ratach 1-go Marca i 1-go Sierpnia, z dołu przekazane i wypłacane.

Jeżeli jakiemu zwyczajnemu profesorowi, oprócz przedmiotów naukowych, dla których jest ustanowiony, jeszcze drugi lub trzeci przedmiot naukowy trwale będzie poruczonym, natenczas wedle tego, czy liczba jego dziennych godzin odczytowych tym sposobem dziennie na 2, 3 lub 4 godziny powiększoną będzie, oprócz zwyczajnej jego płacy, przekazuje mu się renumeracya rocznych 200—400 złr., zawisła zresztą od tego nadzwyczajnego i rzeczywistego zatrudnienia.

Jeżeli zachodzi potrzeba suplowania jakiej usystemizowanej katedry nauczycielskiej, suplent ma prawo domagania się należytości substytucyjnej, wedle dalszego jego nauczycielskiego stanowiska wymierzyć się mającą.

§. 20.

Adjunkt, wedle okoliczności c. k. akademiom prawniczym, przydzielić się mający, ku temu jest przeznaczony, aby dawał bezpłatne publiczne korepetycye z jednego lub drugiego przedmiotu naukowego, podług okoliczności, w innym języku krajowym, jak w którym go odczytuje zwyczajny profesor, aby podczas krótszych przerw odczytów jakiego profesora, suplował onegóż; aby przy załatwianiu interesów dyrektorackich, był

§. 17.

So weit es wünschenswerth erscheint, ausgezeichnete Docenten anderer, als der hier genannten Fächer den Akademien zu erhalten, können auch Vorlesungen über andere sonst in der Regel dem Universitätsstudium vorbehaltene Gegenstände gehalten werden.

§. 18.

Als ordentliche Professoren dieser Anstalt werden in der Regel nur diejenigen angesehen und nach diesem Normale angestellt, welche in Folge des ihnen anvertrauten Lehramtes verpflichtet werden, über einen oder mehrere der im §. 16 angeführten Gegenstände wochentlich wenigstens durch zehn Stunden zu lesen. Ausserordentliche Professoren sind in der Regel diejenigen, welche ausnahmsweise für andere, als die dort genannten Gegenstände angestellt werden, oder welche mit ihrer Anstellung nur die Verpflichtung einer geringeren, als der eben erwähnten Stundenzahl von Vorlesungen übernehmen. Ob ein Professor in Zukunft als ordentlicher oder ausserordentlicher anzusehen komme, haben die bei dieser Reorganisirung neu auszustellenden Anstellungsdecrete zu enthalten. Nebst den Professoren sind nach Massgabe, als sich hierzu taugliche Individuen finden, und sich darnach ein Bedürfniss herausstellt, Adjuncten und Sprachlehrer mit besonderer Berücksichtigung der landesüblichen Sprachen anzustellen.

§. 19.

Die Gehalte der ordentlichen Professoren betragen 1000 Gulden mit dem Rechte der Vorrückung in 1200 Gulden und 1400 Gulden von zehn zu zehn Jahren, gerechnet von dem Tage der Ernennung zum ordentlichen Professor an einer dieser Akademien.

Die ausserordentlichen Professoren erhalten eine fixe Besoldung von 600—900 Gulden. Die Sprachlehrer von 300—600 Gulden und die Adjuncten von 400 Gulden, alle diese ohne Vorrückungsrecht. Ausserdem beziehen die Professoren einen jährlichen Pauschalbetrag des Unterrichtsgeldes, welcher mit Rücksicht auf den Ertrag desselben von Zeit zu Zeit von dem Unterrichtsministerium im Einvernehmen mit dem Finanzministerium bestimmt wird.

Vorläufig werden diese Pauschalien für jeden ordentlichen Professor auf jährliche 100 Gulden Conv. Münze, für die ausserordentlichen auf 50 Gulden Conv. Münze bestimmt, und in zwei Raten am 1. März und am 1. August decursiv angewiesen und ausgezahlt.

Wird einem ordentlichen Professor, neben den Lehrfächern, für welche er angestellt ist, dauernd noch ein zweites oder drittes Lehrfach übertragen, so wird ihm, je nachdem die Zahl seiner täglichen Vorlesestunden auf diese Weise auf tägliche zwei, auf drei oder vier Stunden gesteigert wird, neben seinem ordentlichen Gehalte eine, übrigens stets durch diese ausserordentliche und wirkliche Verwendung bedingte, Remuneration von jährlichen 200—400 Gulden angewiesen.

Tritt die Nothwendigkeit einer Supplirung einer systemisirten Lehrkanzel ein, so hat der Supplent die nach seiner sonstigen lehrämtlichen Stellung zu bemessende Substitutionsgebühr anzusprechen.

§. 20.

Der nach Umständen den k. k. Rechtsakademien beizugebende Adjunct ist dazu bestimmt, unentgeltliche öffentliche Correpetitionen über das eine oder andere Lehrfach allenfalls in einer anderen Landessprache, als in welcher ein ordentlicher Professor liest, zu halten, bei kürzeren Unterbrechungen der Lehrvorträge eines Professors ihn zu suppliren, den Director bei Führung der Directoratsgeschäfte durch Conceptsarbeiten und Uebersetzungen zu unterstützen, und sich

ku pomocy dyrektorowi w pracach konceptowych i tłumaczeniach, i aby się przygotowywał na profesurę z jednego lub drugiego przedmiotu naukowego. Za to pobiera adjutum, w §. 19. wymienione. Jego posada każdego czasu jest odwołalną.

§. 21.

Ci profesorowie, którzy obecnie na jednej z tych prawniczych akademii są ustanowieni, przy reorganizacyi zaś prędzej czy później ze służby ustąpią, mają przy obsadzeniach w innych służbach rządowych, podług ich umiejętności szczególnie być uwzględnieni, a przy ich kwiescencyi przysłuża im tak zwany rok uwzględnienia w ten sposób, iż im dotychczasowa ich płaca, jeżeli nie otrzymają już pierwej innej posady, przez cały jeszcze rok będzie uiszczaną, i że im ten rok w razie, gdyby znowu byli ustanowieni, co się tycze ich pensyonowania, gdyby nawet służby nie pełnili, tak będzie porachowanym, jakoby ich urzędowa karyera żadnej nie doznała była przerwy.

§. 22.

Uczniowie na c. k. akademii prawniczej, są albo uczniami publicznymi albo prywatnymi.

Warunki ich przyjęcia są: że się z skutkiem poświęcali byli studyom przygotowawczym, przez czas ustawą przepisany, i że począwszy od roku szkolnego $18^{50}/_{52}$ wykazali byli swą dojrzałość do wyższych studyów, przez odbyty egzamin dojrzałości na wszechnicy w Peszcie, na jednej z tych akademii, albo na jakiem publicznem wyższem gimnazyum, lub że przestąpili do takich akademii, albo z jakiej wszechnicy, albo z jakiej c. k. lub publicznej (§. 6.) akademii prawniczej.

Co do przedsiębrania takowych egzaminów na wszechnicy Peszteńskiej i na akademiach, wyjdą osobne postanowienia.

Przyjmowanie, przez dyrektora będzie sprawowane.

§. 23.

Prywatne studyum dozwala się wprawdzie tymczasowo jeszcze na tych akademiach wyjątkowo z skutkami studyum publicznego, atoliż tylko dla krajowców z Węgier, Kroacyi i Slawonii, z Siedmiogrodu i Wojewodyny, wraz z banatem Temeskim. Jeżeliby zniesienie tegoż nastąpić miało, ma to przynajmniej rok wprzód być obwieszczonem.

§. 24.

Do przypuszczenia do prywatnego studyum na tej akademii, potrzeba zezwolenia szefa kraju (namiestnika). Takowe tym tylko uczniom udzielone być ma, którzy przez właściwe stosunki są przeszkodzeni, uczęszczać na odczyty publiczne. Uczeń ma o to przed rozpoczęciem roku szkolnego upraszać, a oraz w prożbie

a) stosunki przedstawić, które mu uczęszczanie na odczyty niemożliwem czynią,

b) zwyczajne swe zamieszkanie wykazać.

Kandydat, pozyskawszy na swą prożbę pozwolenie, winien mieć staranie o tem, aby natychmiast do głównego katalogu akademii i do specyalnych katalogów tych profesorów był zapisanym, z przedmiotów których chce być swego czasu egzaminowanym. Bez pozwolenia szefa kraju (namiestnika) i bez poprzedzającego należytego zapisania do katalogów, prywatny uczeń do egzaminów nie ma być przypuszczonym.

§. 25.

Przyjmowanie tak publicznych jak prywatnych uczniów, dzieje się z reguły, tylko podług rocznych kursów, przeto na jedno półrocze zimowe i po niem następujące latowe.

auf die Professur des einen oder anderen Lehrfaches vorzubereiten. Hiefür bezieht er das §. 19 erwähnte Adjutum. Seine Anstellung ist eine jederzeit widerrufliche.

§. 21.

Diejenigen Professoren, welche gegenwärtig an einer dieser Rechtsakademien angestellt sind, bei der Reorganisirung aber früher oder später ausser Verwendung treten, sind bei Anstellungen im anderweitigen Staatsdienste nach Massgabe ihrer Kenntnisse besonders zu berücksichtigen, und geniessen bei ihrer Quiescirung das sogenannte Begünstigungsjahr in der Art, dass ihnen ihr bisheriger Gehalt, wenn sie nicht früher eine andere Anstellung erhalten, noch ein ganzes Jahr fortbezahlt, und ihnen dieses Jahr im Falle ihrer Wiederanstellung bezüglich ihrer Pensionsbehandlung auch ohne Dienstleistung so angerechnet wird, als ob ihre staatsdienstliche Laufbahn keine Unterbrechung erfahren hätte.

§. 22.

Die Studirenden einer k. k. Rechtsakademie sind entweder öffentliche oder privat Studirende.

Ihre Aufnahme ist dadurch bedingt, dass sie sich den Vorbereitungsstudien durch die gesetzliche Zeit mit Erfolg gewidmet, und vom Studienjahre 1851—52 an ihre Reife für die höheren Studien durch eine an der Pesther Universität, an einer dieser Akademien, oder an einem öffentlichen Obergymnasium abgelegte Maturitätsprüfung dargethan haben, oder an dieselben von einer Universität oder einer k. k. oder öffentlichen (§. 6) Rechtsakademie übertreten.

Ueber die Vornahme dieser Prüfungen an der Pesther Universität, und an den Akademien werden besondere Bestimmungen erfolgen.

Die Aufnahme wird von dem Director besorgt.

§. 23.

Das Privatstudium ist zwar vorläufig an diesen Akademien noch mit den Wirkungen des öffentlichen Studiums ausnahmsweise zulässig, jedoch nur für die Landesangehörigen Ungarns, Croatiens und Slavoniens, Siebenbürgens und der Woiwodina sammt dem Temeser Banate, die allfällige Aufhebung desselben wird wenigstens Ein Jahr vorher bekannt zu geben seyn.

§. 24.

Um zum Privatstudium an dieser Akademie zugelassen zu werden, ist die Bewilligung des Landeschefs (Statthalters) erforderlich. Diese ist nur Studirenden zu ertheilen, welche durch besondere Verhältnisse gehindert sind, die öffentlichen Vorlesungen zu besuchen. Der Studirende hat dieselbe vor Beginn des Studienjahres anzusuchen und in dem Gesuche:

a) *Die Verhältnisse darzulegen, welche ihm den Besuch der Vorlesungen zur Unmöglichkeit machen;*

b) *seinen ordentlichen Wohnsitz nachzuweisen.*

Nach Bewilligung dieses Gesuches hat der Candidat dafür Sorge zu tragen, dass er sogleich in den Hauptkatalog der Akademie und in die Specialkataloge derjenigen Professoren, aus deren Fächern er seiner Zeit geprüft werden will, eingetragen werde. Ohne eine von dem Landeschef (Statthalter) erhaltene Bewilligung und die vorausgegangene gehörige Einschreibung in die Kataloge ist der Privatstudirende nicht zu den Prüfungen zuzulassen.

§. 25.

Die Aufnahme sowohl der öffentlich als privat Studirenden geschieht in der Regel nur nach Jahrgängen, somit für Ein Winter-, und das darauffolgende Sommersemester. Nur aus beson-

Tylko z przyczyn szczególnego uwzględnienia godnych, może uczeń wyjątkowo na latowe półrocze być przyjętym, albo przejść na uniwersytet po upływie półrocza zimowego.

§. 26.

Zwyczajny do przyjmowania termin publicznych uczniów, jest 8 dni przed i 8 po prawnem rozpoczęciu każdego półrocza. Tylko z przyczyn szczególnego uwzględnienia godnych, może ciało nauczycielskie termin ten w pojedynczych przypadkach o dalsze 8 dni przedłużyć.

Dyrektor wydaje publicznym uczniom poświadczenie przyjęcia, wciąga ich nacyonale do głównego katalogu, a ci tedy o przyjęcie i zapisanie do specyalnych katalogów, osobiście się zgłaszać mają do profesorów dotyczących.

§. 27.

Dyrektor utrzymuje wszystkich uczniów akademii w głównym katalogu w ewidencyi, który dla każdego rocznego kursu oddzielnie ma być prowadzonym, i następujące zawiera rubryki:

1. Imię, nazwisko i wiek ucznia.
2. Miejsce urodzenia i kraj.
3. Pomieszkanie tegoż.
4. Imię, nazwisko i stan ojca, lub opiekuna, jeżeli ów już zmarł.
5. Czy uczeń jest stypendystą, albo od opłaty uwolnionym, lub nie.
6. Wyszczególnienie kolegiów, dla których uczeń jest zapisanym.
7. Wiele godzin tygodniowo każde z nich zapełnia.
8. Pilność w uczęszczaniu na takowe.
9. Klasa postępowa przy odbytym egzaminie pół- albo całorocznym.
10. Uwaga.

Najpierw mają być wyszczególnieni uczniowie publiczni, a potem prywatni, a to z osobna porządkiem alfabetycznym. Pod rubryką „uwaga“ ma szczególnie być wciągnionem:

a) nadmienienia o akademickiem zachowaniu się, o ile to nie było odpowiedniem ustawom, tudzież postępowaniu dyscyplinarnem, jeżeli jakie miejsce miało;
b) u prywatystów, pozwolenie szefa krajowego, do prywatnego studyum
c) z którego zakładu naukowego uczeń do akademii wstąpił.

§. 28.

Uczniowie tych akademii, o tyle tylko używają wolności uczenia się, że się im nie przepisuje żadnego w ich studyum planu, lecz ich zdaniu pozostawia, aby sobie kolejny porządek przedmiotów naukowych, i oraz, jeżeliby na jakiej akademii więcej profesorów tego samego przedmiotu uczyło, aby sobie także i profesora sami obrali, u którego się zapisać chcą.

§. 29.

Aby jednak uczniowi na przyszłość przepędzony na jakiej c. k. akademii prawniczej czas naukowy do owej liczby lat studyów wrachowanym był, które wykazać będzie miał, chcąc być przypuszczonym do egzaminu rządowego, musi takowy do tyle kolegiów dać się zapisać, i wedle postanowień następnych §§. egzamina z nich odbyć, aby niemi, wyjąwszy dni feryalne, tygodniowo przynajmniej 15 godzin odczytów zapełnio-

deren rücksichtswürdigen Gründen ist die Aufnahme für das Sommersemester oder der Uebertritt eines Studirenden an eine Universität nach Ablauf eines Wintersemesters zulässig.

§. 26.

Die ordentliche Frist zur Aufnahme der öffentlich Studirenden sind acht Tage vor, und acht Tage nach dem gesetzlichen Anfange eines jeden Semesters. Nur aus besonders rücksichtswürdigen Gründen kann der Lehrkörper in einzelnen Fällen diese Frist um weitere acht Tage verlängern.

Der Director fertigt den öffentlich Studirenden einen Aufnahmsschein aus, trägt ihr Nationale in den Hauptkatalog ein, und sie haben sich sohin persönlich bei den betreffenden Professoren zur Aufnahme und Eintragung in die Specialkataloge zu melden.

§. 27.

Der Director hält sämmtliche Studirende der Akademie in einem Hauptkataloge in Evidenz, welcher für jeden Jahrgang abgesondert zu führen ist, und folgende Rubriken enthält:

1. Vor- und Zuname und Alter des Studirenden;

2. Geburtsort und Land;

3. Wohnung desselben;

4. Vor- und Zuname und Stand des Vaters, oder wenn derselbe nicht mehr am Leben ist, des Vormundes;

5. ob er Stipendist, oder vom Unterrichtsgelde befreit ist oder dasselbe zahlt;

6. Angabe der Collegien, für welche der Studirende eingeschrieben ist;

7. wie viele Stunden wochentlich jedes derselben ausfüllt;

8. Fleiss im Besuche derselben;

9. Fortgangsclasse bei der angestellten Semestral- oder Annualprüfung;

10. Anmerkung.

Zuerst sind die öffentlich, dann die privat Studirenden abgesondert in alphabetischer Ordnung anzuführen. Unter der Rubrik Anmerkung sind insbesondere einzutragen:

a) *Bemerkungen über das akademische Betragen, soweit dasselbe den Gesetzen nicht angemessen war, und die allenfalls verhängte disciplinäre Behandlung;*

b) *bei Privatisten die Bewilligung des Landeschefs zum Privatstudium;*

c) *von welcher Lehranstalt der Studirende an die Akademie eingetreten.*

§. 28.

Die Studirenden dieser Akademien geniessen nur insoferne die Lernfreiheit, als ihnen kein bestimmter Studienplan vorgezeichnet, sondern es ihrem Ermessen überlassen wird, sich die Reihenfolge der Lehrfächer und wenn an einer Akademie über denselben Gegenstand mehrere Professoren lehren sollten, sich den Professor selbst zu wählen, bei welchem sie sich einschreiben lassen.

§. 29.

Soll jedoch einem Studirenden in Zukunft die an einer k. k. Rechtsakademie zugebrachte Studienzeit in jene Anzahl von Studienjahren eingerechnet werden, welche er bei Zulassung zur Staatsprüfung auszuweisen haben wird, so muss er sich in so viele Collegien einschreiben lassen, und nach den Bestimmungen der folgenden Paragraphe Prüfungen über dieselben ablegen, dass durch dieselben mit Ausnahme der Ferialtage wochentlich wenigstens 15 Stunden

ne zostały. Jeżeli jeenak uczeń, który zamiast 2 lat, 3 lata na akademii przepędził, tedy tylko obowiązany jest najmniej 10 godzin w tygodniu na kolegia uczęszczać, te 3 lata będą mu jednak tylko za 2 roczne kursa prawnego jego czasu naukowego porachowane. Do tejże liczby godzin 10 alko 15, tygodniowego uczęszczania, nie mogą jednak wrachowane być, godziny korepetycyjne adjunkta i godziny nauczycieli języków.

§. 30.

Przejście z jednej akademii prawniczej do drugiej, czyli do uniwersytetu, albo przeciwnie, wolne jest każdemu uczniowi, z reguły tylko po upływie całego półrocza.

§. 31.

Uczniowie takowych akademii, którzy zamyślają wstąpić do służby publicznej, do adwokatury, do notaryatu, albo nabyć stopień doktora, i którzy tym końcem wedle rozporządzenia o egzaminach teoretycznych z dnia 30. Lipca 1850. (dziennik praw państwa, Część CX. Nr. 327.), zobowiązani są wykazać 3 albo 4 lata czasu naukowego, mają się poddać egzaminom z przedmiotów, dla których są zapisani, w tym czasie i tym sposobem, jak to w następujących §§. jest przepisano, przeciwnie bowiem nie byłyby im do ich czasu naukowego wrachowane półrocza, dostatecznemi zaświadczeniami egzaminowemi nie wykazane, bez różnicy, czyby byli uczniami publicznymi, czy prywatnymi.

§. 32.

Egzamina te tak dla publicznych jak dla uczniów prywatnych, mają się piśmiennie i ustnie, a ostatnie publicznie odbywać, klasyfikacya dzieje się publicznie. Profesorom jak najsurowiej zakazano, przedsiębrać jakibądź egzamin u siebie w domu pod jakimkolwiek bądź pretekstem. Piśmienne egzamina mają się przedsiębrać 2 aż do 3 tygodni przed upływem półrocza, a wypracowania egzaminowe, przez 2 profesorów mają być cenzurowane. Rezultat ich osądzenia, na samym wypracowaniu w krótkości ma być namieniony, a osądzenie, podpisem osądzającego opatrzone.

To osądzenie ma przy okałkulowaniu postępu, być uwzględnionem. Elaborata ma dyrektor przez 1 rok przechować, i na żądanie przełożonym władzom do wglądnienia przedkładać. Przekupstwo albo podstępy przy egzaminach lub przy wystawieniu zaświadczeń, pociągają za sobą nieubłagannie złożenie z urzędu.

§. 33.

Przy przedsiębraniu egzaminów ma być przytomnym dyrektor albo drugi przez niego oznaczony zwyczajny profesor. Stopnie klasyfikowania są: Eminencya, pierwsza i druga klasa. Te klasy mają być udzielane podług bezwzględnego, nie zaś podług względnego uzdolnienia ucznia, a eminencye tym tylko, którzy trafną odpowiedzią na wszystkie im przedłożone pytania szczególną objawili pilność i zupełnie odpowiednią wiedzę.

§. 34.

Zaświadczenia mają przez dyrektora być kontrasygnowane, i oprócz nazwiska ucznia, miejsca jego urodzenia i oznaczenia rocznego kursu i półrocza, zawierać jeszcze:

a) czy uczeń jest stypendystą, albo od opłaty szkolnej uwolnionym, lub nie;

im Vortrage ausgefüllt werden. Wenn jedoch ein Studirender statt 2 Jahren, 3 Jahre an der Akademie zubringt, so ist er nur zu einem wochentlichen Collegiumbesuche von mindestens 10 Stunden verpflichtet, doch werden ihm diese 3 Jahre nur als 2 Jahrgänge seiner gesetzlichen Studienzeit angerechnet. In die wochentliche Stundenzahl von 10 oder 15 Stunden dürfen jedoch die Correpetitionsstunden des Adjuncten und die Unterrichtsstunden der Sprachlehrer nicht eingerechnet werden.

§. 30.

Der Uebertritt von einer Rechtsakademie an eine andere, oder an die Universität oder umgekehrt, steht jedem Studirenden in der Regel nur nach Ablauf eines ganzen Jahrganges frei.

§. 31.

Diejenigen Studirenden dieser Akademien, welche beabsichtigen, in den öffentlichen Dienst, in die Advocatie, in das Notariat einzutreten, oder einen gelehrten Grad zu erwerben, und zu diesem Behufe nach der Verordnung über die theoretischen Staatsprüfungen vom 30. Juli 1850 (Reichsgesetzblatt, Stück CX, Nr. 327) verpflichtet sind, eine Studienzeit von 3 oder 4 Jahren auszuweisen, haben sich über diejenigen Gegenstände, für welche sie inscribirt sind, Prüfungen in der in den folgenden Paragraphen bezeichneten Zeit und Art zu unterziehen, widrigens ihnen die nicht durch genügende Prüfungszeugnisse ausgewiesenen Semester nicht in ihre Studienzeit eingerechnet werden, sie mögen öffentliche oder privat Studirende seyn.

§. 32.

Diese Prüfungen sowohl für die öffentlich als privat Studirenden sind schriftlich und mündlich, und die letzteren öffentlich abzuhalten, die Classification wird öffentlich vorgenommen. Es ist den Professoren strengstens untersagt, irgend eine Prüfung unter was immer für einem Vorwande bei sich zu Hause vorzunehmen. Die schriftlichen Prüfungen sind 2 bis 3 Wochen vor Ausgang des Semesters vorzunehmen, und die Prüfungsarbeiten sind von 2 Professoren zu censuriren. Das Resultat ihrer Beurtheilung ist auf der Ausarbeitung selbst mit kurzen Worten zu bemerken, und die Beurtheilung mit der Unterschrift des Beurtheilers zu versehen.

Diese Beurtheilung ist bei dem Calcül des Fortganges in Anschlag zu bringen. Die Elaborate sind von dem Director durch 1 Jahr aufzubewahren, und auf Verlangen den vorgesetzten Behörden zur Einsicht vorzulegen. Bestechlichkeit oder Unterschleife bei Prüfungen oder Ausstellung von Zeugnissen ziehen unnachsichtlich die Cassation nach sich.

§. 33.

Der Vornahme der Prüfungen hat der Director oder ein zweiter von ihm bezeichneter ordentlicher Professor beizuwohnen. Die Abstufungen der Classification sind: Vorzugsclasse, erste und zweite Classe. Diese Classen sind jedoch nach der absoluten nicht nach der relativen Befähigung des Studirenden und Vorzugsclassen denjenigen zu ertheilen, welche durch eine treffende Beantwortung aller ihnen vorgelegten Fragen einen ausgezeichneten Fleiss und ein vollkommen entsprechendes Wissen an den Tag gelegt haben.

§. 34.

Die Zeugnisse sind von dem Director zu contrasigniren, und haben ausser dem Namen des Studirenden, seinem Geburtsorte und der Bezeichnung des Jahrganges und Semesters noch zu enthalten:

a) *ob der Studirende Stipendist, oder vom Unterrichtsgelde befreit oder zahlungspflichtig ist;*

b) wymienienie przedmiotu i języka, w którym go wykładano;
c) ile godzin dziennie lub tygodniowo, na jego odczyty poświęcono;
d) czy uczeń na kolegia uczęszczał, albo egzamin jako prywatysta złożył, w którymto przypadku nadmienić się ma datum otrzymanego pozwolenia do studyum prywatnego;
e) odniesioną klasę postępową, a
f) przy uczniu publicznym, osądzenie jego pilności w uczęszczaniu na kolegia i jego akademicznego zachowania się.

§. 35.

Ogólny zwyczajny termin do przedsiębrania egzaminów. są ostatnie 8 — 14 dni przed upływem każdego półrocza.

Dodatkowe egzamina albo egzamina powtórne, w celu poprawienia otrzymanej drugiej klasy, mogą być przedsięwzięte tylko podczas pierwszego miesiąca najbliższego półrocza. Jeżeli egzamin jaki powtórzono, to w zaświadczeniu nadmienić się winno. Uczniowi, który otrzymanej 2. klasy przy egzaminie powtórnym nie poprawił, nie będzie wrachowane dotyczące półrocze, albo przy całorocznym przedmiocie, cały kurs roczny, do jego studyów czasu.

§. 36.

Egzamina będą przedsiębrane albo półrocznie, albo całorocznie, wedle tego, czy dotyczący przedmiot naukowy w jednem półroczu ukończonym, lub też przez 2 półrocza ciągle wykładanym bywa. Wtedy tylko, kiedy uczeń wyjątkowo otrzymuje zezwolenie c. k. ministeryalnego komisarza (naczelnika dystrykualnego), albo szefa kraju (namiestnika) ku temu, aby przeszedł po pierwszem półroczu na inną akademię albo na uniwersytet, musi się z nim, nim przystąpi do całorocznego przedmiotu, przedsięwziąść egzamin z tej części przedmiotu, która była w dotyczącem półroczu wykładaną.

§. 37.

Zkażdego egzaminu z jakiego przedmiotu ma być wydane osobne zaświadczenie.

Taksy egzaminowe pod żadnym pretekstem nie mają być od uczniów, czy to publicznych, czy prywatnych, ani opłacane, ani przyjmowane. Oprócz tych w §. 36. namienionych publicznych egzaminów, żadne inne (Tentamina, albo publiczne defensye) na akademiach miejsca nie mają.

§. 38.

Dyscyplinarne przepisy, dla uczniów na austryackich wszechnicach ważność mające, mają w ogólności także i do uczniów na akademiach być zastosowane. Z przyczyny trwającego niedbalstwa w uczęszczaniu na kolegia, gorszących ekscesów, naruszeń akademickiego porządku, albo ubliżenia winnego uszanowania przeciw dyrektorowi, albo profesorom, może ciało nauczycielskie wykluczyć ucznia z akademii, albo mu odmówić przypuszczenia do egzaminów.

Pomniejsze akademickie przewinienia, mają być karcone albo przestrogą, albo naganą przed zgromadzonem ciałem nauczycielskiem.

Wszystkie dyscyplinarne uchwały, mają wosobnym protokole i w głównym katalogu być zanotowane i do absolutoryum ucznia, wedle istotnej treści, wciągnione.

b) *die Bezeichnung des Gegenstandes und der Sprache, in welcher über denselben vorgetragen wurde;*

c) *die tägliche oder wochentliche Stundenzahl der darüber gehaltenen Vorlesungen:*

d) *ob der Studirende die Collegien besucht, oder die Prüfung als Privatist abgelegt hat, in welchem Falle das Datum der erhaltenen Bewilligung zum Privatstudium zu bemerken ist;*

e) *die erhaltene Fortgangsclasse;*

f) *bei öffentlich Studirenden das Urtheil über seinen Fleiss im Collegienbesuche und sein akademisches Betragen.*

§. 35.

Der allgemeine ordentliche Termin zur Vornahme der Prüfungen sind die letzten 8—14 Tage vor Ablauf eines jeden Semesters.

Nachträgliche Prüfungen oder Wiederholungsprüfungen zur Verbesserung einer erhaltenen zweiten Classe können nur innerhalb des ersten Monates des nächsten Semesters vorgenommen werden. Dass eine Prüfung eine wiederholte war, ist im Zeugnisse zu bemerken. Einem Studirenden, der eine erhaltene zweite Classe in wiederholter Prüfung nicht verbessert hat, wird das betreffende Semester oder bei einem ganzjährigen Gegenstande der ganze Jahrgang in seine Studienzeit nicht eingerechnet.

§. 36.

Die Prüfungen werden halb- oder ganzjährig vorgenommen, je nachdem der betreffende Lehrgegenstand in einem Semester abgeschlossen oder in 2 Semestern fortlaufend vorgetragen wird. Nur dann, wenn ausnahmsweise ein Studirender die Bewilligung des k. k. Ministerial-Commissärs (Districts-Obergespans) oder des Landeschefs (Statthalters) erhält, nach dem ersten Semester an eine andere Akademie oder an die Universität überzutreten, muss rücksichtlich des ganzjährigen Gegenstandes mit ihm vor dem Uebertritte eine Prüfung über den in dem betreffenden Semester vorgetragenen Theil des Gegenstandes vorgenommen werden.

§. 37.

Ueber jede Prüfung aus einem Gegenstande ist ein besonderes Zeugniss auszustellen.

*Prüfungstaxen dürfen unter keinem Vorwande, sei es von öffentlich oder privat Studirenden, gegeben oder angenommen werden. Ausser diesen §. 36 erwähnten öffentlichen Prüfungen haben keine anderen (*Tentamina *oder öffentliche Defensionen) an den Akademien stattzufinden.*

§. 38.

Die für Studirende an österreichischen Universitäten geltenden Disciplinarvorschriften haben im Allgemeinen auch Anwendung auf die Studirenden der Akademien. Wegen beharrlichen Unfleisses im Besuche der Collegien, ärgerlichen Excessen, wegen Störungen der akademischen Ordnung oder Verletzung der schuldigen Achtung vor dem Director oder den Professoren kann ein Studirender von dem Lehrkörper von der Akademie weggewiesen oder ihm die Zulassung zu den Prüfungen verweigert werden.

Geringere akademische Vergehen sind durch Warnung oder durch Verweis vor dem versammelten Lehrkörper zu ahnden.

Alle Disciplinar-Erkenntnisse sind in einem eigenen Protokolle und in dem Hauptkataloge vorzumerken und in das Absolutorium des Studirenden dem wesentlichen Inhalte nach aufzunehmen.

Jeżeli dyscyplinarny wyrok zapada na zupełne wykluczenie ucznia ze wszystkich studyów na austryackiej wszechnicy, albo na akademii prawniczej, ma takowy ministerstwu oświecenia do zatwierdzenia być przedłożonym, a gdy to zatwierdzenie nastąpi, wszystkim austryackim wszechnicom i c. k. publicznym akademiom prawniczym udzielonym.

§. 39.

Za korzystanie z c. k. akademii prawniczych, ma każdy publiczny i prywatny uczeń uiszczać opłatę szkolną po 8 złr. m. k. od półrocza na rzecz funduszu naukowego.

Z końcem każdego roku, winien dyrektor zakładu, w porozumieniu z kolegium profesorów, przedłożyć wykaz stanu personalu i dochodu z opłaty szkolnej, szefowi (namiestnikowi) kraju.

Gdzie dotychczas zwyczajnemi były datki do funduszu biblioteki akademicznej i t. d., mają takowe tym samym sposobem i w tej samej summie jak dotąd być uiszczane.

§. 40.

Uczniowie, których rodzice, i którzy sami są ubodzy, i to zupełnie wiarogodnymi wykażą dowody, mogą być od opłaty szkolnej uwolnieni; toż samo tycze się także mających wsparcie z fundacyi i stypendystów. Jednakże takowe uwolnienia tylko na jeden rok się udzielają, po którego upływie, uwolnieni o odnowienie uwolnienia upraszać mogą, jeżeli ich zachowanie nienagannem jest i jeżeli się naukom z dobrym oddawali skutkiem.

Wszystkie prożby o uwolnienie, mają się podawać do ciała nauczycielskiego, a to takowe wraz z swem zdaniem ministeryalnemu komisarzowi (nadispanowi dystryktualnemu) przedłożyć winno, któremu rozstrzygnienie przystoi.

Także i dalsze używanie stypendyum, zawisło od wykazu nienagannego zachowania i pilnego do studyów przykładania się.

Żaden uczeń nie może, pod odpowiedzialnością profesorów, do egzaminu być przypuszczonym, dopóki się nie wykazał u profesora dotyczącego z uiszczonej opłaty szkolnej, albo z otrzymanego uwolnienia.

Profesorowie mają przy przedsiębraniu egzaminów, dyrektor zaś przy wręczaniu zaświadczeń dla uczniów, zanotować w swych katalogach numer i datę kwitów na uiszczoną opłatę szkolną.

§. 41.

Przy odejściu ucznia z akademii, ma mu dyrektor wydać absolutoryum z odbytych na niej studyów z analogicznem zastosowaniem rozrządzenia ministeryalnego z dnia 29. Marca 1850 (dziennik praw państwa część XLVII. Nr. 144) o zaświadczeniach uniwersyteckich.

§. 42.

Z tegożto absolutoryum musi się poznać dać, do których studyów uczeń w każdem półroczu najszczególniej się przykładał, z jakim skutkiem się egzaminom poddał i ile półroczy na akademii z tym skutkiem przepędził, aby mu takowe do jego czasu studyów mogły być wrachowane.

Na końcu mają się dołączyć uwagi o jego akademicznem zachowaniu się.

§. 43.

Zaświadczenia egzaminowe i absolutorya, ostatnie podług formularza dla zaświadczeń uniwersyteckich, wraz z wyż namienionem ministeryalnem rozporządzeniem wydanego, mają w łacińskim języku być wydawane.

Ergeht ein Disciplinar-Urtheil auf gänzliche Ausschliessung von allen Studien an einer österreichischen Universität oder an einer Rechtsakademie, so ist dasselbe dem Unterrichtsministerium zur Bestätigung vorzulegen, und wenn diese erfolgt, sämmtlichen österreichischen Universitäten und k. k. und öffentlichen Rechtsakademien mitzutheilen.

§. 39.

Für die Benützung der k. k. Rechtsakademien ist von jedem öffentlich und privat Studirenden ein Unterrichtsgeld von 8 fl. C. M. pr. Semester für Rechnung des Studienfondes zu bezahlen.

Am Schlusse jedes Jahrganges hat der Director der Anstalt im Einvernehmen mit dem Professorencollegium einen Ausweis über den Personalstand und den Ertrag des Unterrichtsgeldes dem Landeschef (Statthalter) vorzulegen.

Wo bisher besondere Beiträge zum akademischen Bibliotheksfonde u. s. w. üblich waren, werden dieselben in der Art und in dem Betrage ihrer bisherigen Entrichtung beibehalten.

§. 40.

Studirende, deren Eltern, und welche selbst mittellos sind, und diess durch vollen Glauben verdienende Belege darthun, können von der Entrichtung des Unterrichtsgeldes befreit werden; diess gilt auch von Stiftlingen und Stipendisten. Doch werden solche Befreiungen nur auf Ein Jahr ertheilt, nach dessen Verlauf die Befreiten um Erneuerung der Befreiung einkommen können, wenn ihr Benehmen tadellos ist und sie ihren Studien mit gutem Erfolge obgelegen sind.

Alle Befreiungsgesuche sind bei dem Lehrkörper einzureichen und von diesem gutächtlich dem Ministerialcommissär (Districts-Obergespan), welchem die Entscheidung zusteht, vorzulegen.

Auch der Fortgenuss eines Stipendiums ist von dem Nachweise eines tadellosen Benehmens und einer fleissigen Verwendung in den Studien abhängig.

Kein Studirender darf unter Dafürhaftung der Professoren zu einer Prüfung zugelassen werden, bevor er sich über das bezahlte Unterrichtsgeld oder über die erhaltene Befreiung bei dem betreffenden Professor ausgewiesen hat.

Die Professoren haben bei Vornahme der Prüfungen, der Director aber bei Einhändigung der Zeugnisse an die Studirenden die Nummer und das Datum der Quittungen über das bezahlte Unterrichtsgeld in ihren Katalogen vorzumerken.

§. 41.

Bei dem Abgange eines Studirenden von der Akademie ist ihm von dem Director ein Absolutorium über die daselbst zurückgelegten Studien in analoger Anwendung des Ministerial-Erlasses vom 29. März 1850 (Reichs-Gesetzblatt, Stück XLVII, Nr. 144) über die Universitätszeugnisse auszustellen.

§. 42.

Aus diesem Absolutorium muss zu entnehmen seyn, welchen Studien der Studirende in jedem Semester insbesondere obgelegen, mit welchem Erfolge er den Prüfungen sich unterzogen, und wie viele Semester er an der Akademie mit der Wirkung zugebracht, dass ihm dieselben in seine Studienzeit eingerechnet werden können.

Am Schlusse sind die Bemerkungen über sein akademisches Verhalten beizufügen.

§. 43.

Die Prüfungszeugnisse und Absolutorien, die letzteren nach dem mit obigem Ministerial-Erlasse hinausgegebenen Formulare für Universitätszeugnisse, sind in lateinischer Sprache auszustellen.

§. 44.

Rok szkolny zaczyna się na przyszłość po c. k. akademiach prawniczych z dniem 1 Października, i trwa aż do ostatniego Lipca każdego roku. Pierwsze półrocze trwa do końca Lutego, drugie poczyna się z 8-m Marca. Za dzień feryalny oznacza się Czwartek.

Co do kościelnych dni feryalnych, stosować się winno do istniejących ustaw lub aż do dalszych rozporządzeń, do dotychczasowego zwyczaju.

Thun m. p.

381.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 4. Października 1850,

którem się obwieszcza Najwyższą uchwałą z dnia 29. Września 1850. zatwierdzony prowizoryczny przepis o akademii prawniczej w Zagrzebiu.

Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, raczył, na wniosek ministra wyznań i oświecenia, Najwyższą uchwałą z dnia 29. Września 1850, zatwierdzić następujący prowizoryczny przepis o akademii prawniczej w Zagrzebiu:

Prowizoryczny przepis o prawniczej akademii w Zagrzebiu.

Z powodu powiększonej potrzeby zdatnych, z postępami umiejętności i ustawodawstwem istniejącem obeznanych urzędników państwa i adwokatów, przystępuje się do reorganizacyi akademii prawniczej w Zagrzebiu, która dopóty pozostanie, dopóki możliwem będzie przetworzyć ją na formalny fakultet, akademiczną wolnością uczenia się i nauczania obdarzyć się mający.

§. 1.

Akademia ta aż po ów czas nazywać się będzie: „c. k. akademia prawnicza i otrzyma ze skarbu państwa zapomogi, jakich do przeprowadzenia tej reorganizacyi potrzeba.

§. 3.

Akademia ta, urządzoną będzie tak, iż każdy, kto do służby państwa, do adwokatury, albo do notaryatu wstąpić zamyśla, będzie mógł odbyć na takowej czas naukowy, ustawą żądany, najpierw lat trzech; później czterech.

Tylko kandydaci stopnia doktora praw, dopóki nie nastąpi przetworzenie tej akademii w formalny fakultet, winni będą przepędzić, na wszelki przypadek, przynajmniej dwa półrocza z wymaganego ku temu czterolecia, na jakiej austryackiej, albo zagranicznej wszechnicy, na której istnieje wolność uczenia się i nauczania.

§. 4.

Profesorowie na c. k. akademii prawniczej ustanowieni, za urzędników rządowych mają być uważani; pobierają pewne dla zwyczajnych profesorów co dziesięć lat (§. 16) podwyższające się płace i stoją w VII. klasie dyetowej.

§. 5.

Profesorowie ci będą, na wniosek ministra oświecenia, albo drogą powołauia, albo drogą rozpisanej konkurencyi, albo w skutek odbytych egzaminów konkursowych, przez Naj-

§. 44.

Das Studienjahr beginnt an den k. k. Rechtsakademien in Zukunft mit dem 1. October und dauert bis letzten Juli eines jeden Jahres. Das erste Semester dauert bis Ende Februar, das zweite Semester beginnt mit dem 8. März.

Als wochentlicher Ferialtag wird der Donnerstag erklärt. Rücksichtlich der kirchlichen Ferialtage ist sich an die bestehenden Gesetze oder bis auf weitere Anordnungen an die bisherige Uebung zu halten.

Thun m. p.

381.

Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 4. October 1850,

wodurch die mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 genehmigte provisorische Vorschrift über die Rechtsakademie zu Agram kundgemacht wird.

Seine Majestät haben über Antrag des Ministers des Cultus und Unterrichts mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 folgende provisorische Vorschrift über die Rechtsakademie zu Agram zu genehmigen geruht:

Provisorisches Gesetz über die Rechtsakademie zu Agram.

§. 1.

Bei dem gesteigerten Bedarfe tüchtiger mit den Fortschritten der Wissenschaft und der positiven Gesetzgebung vertrauter Staatsbeamten und Advocaten wird die k. Rechtsakademie zu Agram einer Reorganisation unterzogen, welche in so lange beibehalten wird, bis es möglich seyn wird, dieselbe zu einem förmlichen mit der akademischen Lehr- und Lernfreiheit auszustattenden Facultätsstudium umzugestalten.

§. 2.

Sie führt bis dahin die Benennung „k. k. Rechtsakademie" und erhält die zur Durchführung dieser Reorganisation nöthigen Zuschüsse aus dem Staatsschatze.

§. 3.

Sie wird so eingerichtet, dass jeder, der in den Staatsdienst, in die Advocatie oder das Notariat einzutreten beabsichtiget, an derselben die vom Gesetze geforderte Studienzeit, zunächst von drei, späterhin von vier Jahren absolviren kann.

Nur die Candidaten des juridischen Doctorgrades werden bis zur Umgestaltung dieser Akademie in eine förmliche Facultät, gehalten seyn, von dem hiezu erforderlichen Quadriennium jedenfalls mindestens zwei Semester an einer österreichischen oder an einer auswärtigen Universität, an welcher Lehr- und Lernfreiheit besteht, zuzubringen.

§. 4.

Die an der k. k. Rechtsakademie angestellten Professoren sind als Staatsbeamte anzusehen, geniessen bestimmte für die ordentlichen Professoren von zehn zu zehn Jahren (§. 16) steigende Besoldungen und stehen in der VII. Diätenclasse.

§. 5.

Sie werden über Antrag des Ministers des öffentlichen Unterrichts entweder auf dem Wege der Berufung oder einer ausgeschriebenen Concurrenz, oder in Folge abgehaltener Con-

jaśniejszego Pana, J. C. Mość, a to z reguły najprzód na trzy lata prowizorycznie mianowani. Te trzy lata jednak, jeżeli podczas takowych swą zdatność udowodnią, i w skutek tego, stanowczego potwierdzenia dostąpią, będą im pod każdym względem tak porachowane, jak gdyby je w stanowczej służbie byli przepędzili.

§. 6.

C. k. akademia prawnicza stoi pod bezpośrednim kierunkiem dyrektora, na którego urząd także jeden ze zwyczajnych profesorów akademii odwołalnie może być mianowany.

Temuż reszta personalu nauczycielskiego, profesorowie, suplenci, adjunkt, nauczyciele języków, tudzież słudzy przy akademii, są podlegli.

W razie przeszkody, zastępuje miejsce dyrektora, z lat służby najstarszy zwyczajny profesor.

§. 7.

Dyrektor dostaje, za sprawowanie interesów dyrektorackich, 300. złr. rocznej remuneracyi, a 100 złr. ryczałtowego, na załatwienie czynności pisarskich i na dostarczenie materyałów pisarskich.

§. 8.

Dyrektor kieruje studyami na tym zakładzie, i odpowiedzialnym jest nie tylko za naukowe, ale i za polityczne jego stanowisko, tudzież za stan moralny.

Dyrektor zajmuje się przyjmowaniem uczniów, ustanawia, zniosłszy się wprzód z profesorami, podział godzin prelekcyj; dozoruje nad odbywaniem egzaminów; widuje zaświadczenia egzaminowe; kontroluje członków personalu nauczycielskiego, w wykonywaniu ich obowiązków nauczycielskich; wykonywa dyscyplinę i podaje sprawozdania wnioski, przez bana Kroacyi i Slawonii do ministeryum oświecenia.

§. 9.

Ważniejsze sprawy naukowe, dyscyplinarne i materyalne, załatwia dyrektor w zwyczajnych i nadzwyczajnych posiedzeniach, przy których wszyscy na akademii urzędujący członkowie personalu nauczycielskiego akademii, znajdować się mają, którym oraz wyjąwszy atoliż nauczycieli języków i adjunktów, także prawo głosowania przysłuża.

Wszelakoż dyrektor uchwałą większości wtedy nie jest zobowiązany, jeżeli mu się zdaje, iż wykonanie uchwały, z odpowiedzialnością, która za stan zakładu naukowego, najpierw na niego spada, pogodzić nie może.

§. 10.

Protokoły obradowania na takowych posiedzeniach, mają być w ośm dni przez bana w oryginale ministerstwu oświecenia do wglądnienia przesełane.

§. 11.

C. k. akademia prawnicza stoi tym sposobem pod banem, iż zażalenia przeciw rozstrzygnieniom i rozporządzeniom dyrektora, albo ciała nauczycielskiego bezpośrednio rozstrzygać ma; ważniejsze jednak rozrządzenia, tylko prowizorycznie, i pod zasięgnieniem zatwierdzenia przez ministeryum oświecenia, wydawać może.

§. 12.

Najdalej w przeciągu dni 14 po ukończeniu każdego roku szkolnego, ma dyrektor o ministeryum oświecenia przesełać główną relacyę o personalu akademii, o naukowych i nauczycielskich działaniach takowego; o naukowym, politycznym i materyalny

cursprüfungen von Seiner Majestät dem Kaiser, und zwar in der Regel zunächst auf drei Jahre provisorisch ernannt. Diese drei Jahre werden ihnen aber, wenn sie während derselben ihre Tauglichkeit bewähren, und in Folge dessen die definitive Bestätigung erlangen, in jeder Beziehung so angerechnet, als ob sie dieselben in definitiver Dienstleistung zugebracht hätten.

§. 6.

Die k. k. Rechtsakademie steht unter der unmittelbaren Leitung eines Directors, wozu auch einer der ordentlichen Professoren der Akademie widerruflich ernannt werden kann.

Ihm ist das übrige Lehrpersonale, die Professoren, die Supplenten, der Adjunct, die Sprachlehrer, und die Dienerschaft der Akademie untergeordnet. Im Verhinderungsfalle vertritt den Director der seiner Dienstzeit nach älteste ordentliche Professor.

§. 7.

Der Director erhält für die Besorgung der Directoratsgeschäfte eine jährliche Remuneration von 300 Gulden und ein Pauschale von 100 Gulden für die Besorgung der Schreibgeschäfte und Beischaffung der Schreibmaterialien.

§. 8.

Der Director leitet die Studien an diesem Institute und ist sowohl für dessen wissenschaftliche als politische Haltung sowie für den materiellen Zustand verantwortlich.

Er besorgt die Aufnahme der Studirenden, bestimmt nach gepflogenem Einvernehmen mit den Professoren die Eintheilung der Vorlesungsstunden, überwacht die Abhaltung der Prüfungen, vidirt die Prüfungszeugnisse, controlirt die Mitglieder des Lehrpersonales in Erfüllung ihrer Lehrpflichten, handhabt die Disciplin, und erstattet Berichte und Vorschläge durch den Banus von Croatien und Slavonien an das Unterrichtsministerium.

§. 9.

Die wichtigeren Studien-, Disciplinar- und materiellen Angelegenheiten behandelt der Director in ordentlichen und ausserordentlichen Sitzungen, bei welchen alle an der Akademie fungirenden Mitglieder des Lehrpersonales der Akademie zu erscheinen, und auch, jedoch mit Ausnahme der Sprachlehrer und der Adjuncten, Stimmrecht haben.

Der Director ist jedoch an den Beschluss der Mehrheit dann nicht gebunden, wenn die Ausführung des Beschlusses ihm mit der Verantwortlichkeit, welche zunächst ihm für den Zustand der Lehranstalt obliegt, nicht vereinbar scheint.

§. 10.

Die Berathungsprotokolle über diese Sitzungen sind binnen acht Tagen im Wege des Banus im Originale an das Unterrichtsministerium zur Einsicht einzusenden.

§. 11.

Die k. k. Rechtsakademie steht in der Art unter dem Banus, dass Beschwerden gegen Entscheidungen und Verfügungen des Directors oder Lehrkörpers zunächst von ihm zu entscheiden sind, wichtigere Verfügungen aber er nur provisorisch und gegen einzuholende Genehmigung des Unterrichtsministeriums treffen kann.

§. 12.

Längstens binnen 14 Tagen nach dem Schlusse eines jeden Studienjahres hat der Director einen Hauptbericht über den Personalstand der Akademie, über die wissenschaftlichen und lehrämtlichen Leistungen desselben, über den wissenschaftlichen, politischen und materiellen

stanie zakładu, i oraz duplikat swego głównego katalogu co do publicznych, jak i prywatnych uczniów akademii, wraz z rubrykami zwyczajnemi, mianowicie skutek przedsięwziętych egzaminów wykazującemi.

§. 13.

Przedmioty naukowe, które przy otworzeniu tej akademii uczone być mają, są:

1. Filozofia prawa z encyklopedycznym wstępem do prawniczego i politycznego studyum,
2. ustawa karna i procedura karna,
3. dotąd ważność mające prawo prywatne,
4. austryackie prawo cywilne,
5. prawo handlowe i cywilne,
6. teorya statystyki, powszechna europejska, i austryacka statystyka,
7. prawo państwa austryackiego,
8. umiejętności polityczne,
9. prawo górnicze,
10. prawo kościelne,
11. teorya procedury cywilnej wraz z ustawami o sądowem postępowaniu w Kroacyi i Slawonii, nowo obwieszczonemi,
12. wykład ustaw finansowych i administracyjnych, dla tego królestwa wydanych.

§. 14.

W przyszłem rozciągnieniu studyum prawniczego i politycznego z trzechletniego kursu na czteroletni, trzeba mieć staranie o pomnożenie sił nauczycielskich i odpowiednie rozciągnienie odczytów o pojedynczych przedmiotach.

§. 15.

Za zwyczajnych profesorów takiego zakładu, z reguły ci tylko uważanymi i wedle tego normału ustanowionymi będą, na których się, w skutek powierzonego im urzędu naukowego, wkłada obowiązek odbywania odczytów z jednego lub więcej przedmiotów, w §. 16. wymienionych, tygodniowo przynajmniej przez 10. godzin.

Nadzwyczajnymi profesorami są z reguły ci, którzy wyjątkowo dla innych, jak tamże wymienionych przedmiotów, ustanowieni są, albo którzy z swą posadą biorą na siebie tylko zobowiązanie do odczytów w mniejszej jak tu właśnie namienionej liczbie godzin.

Czy jaki profesor na przyszłość za zwyczajnego ma być uważany, to zawierać mają dekreta ustanowienia, przy reorganizacyi nowo wystawić się mające.

Oprócz profesorów, mają być ustanowieni adjunkci i nauczyciele języków z szczególnem uwzględnieniem języków w kraju zwyczajnych, o ile się ku temu zdatne nadarzają osoby, i potrzeba tego wymaga.

§. 16.

Płace zwyczajnych profesorów, wynoszą po 1000. złr. z prawem posunięcia co dziesięć lat do złr. 1200. i 1400, rachując od dnia mianowania na zwyczajnego profesora na tej akademii.

Zustand der Anstalt, und ein Duplicat seines Hauptkataloges über die öffentlich und privat Studirenden der Akademie, mit den üblichen Rubriken und insbesondere über den Erfolg der vorgenommenen Prüfungen, an das Unterrichtsministerium einzusenden.

§. 13.

Diejenigen Lehrgegenstände, welche bei Eröffnung dieser Akademie gelehrt werden sollen, sind:

1. Rechtsphilosophie nebst einer encyclopädischen Einleitung in das rechts- und staatswissenschaftliche Studium;

2. das Strafrecht und der Strafprocess;

3. das bisher geltende Privatrecht;

4. das österreichische bürgerliche Recht;

5. das Handels- und Wechselrecht;

6. die Theorie der Statistik, allgemeine europäische und österreichische Statistik;

7. das österreichische Staatsrecht;

8. die politischen Wissenschaften;

9. das Bergrecht;

10. das Kirchenrecht;

11. die Theorie des Civilprocesses mit den über das gerichtliche Verfahren in Croatien und Slavonien neu kundgemachten Gesetzen;

12. die Darstellung der für dieses Königreich erflossenen finanziellen und administrativen Gesetze.

§. 14.

Mit der künftigen Ausdehnung des Studiums der Rechts- und Staatswissenschaften von einem dreijährigen zu einem vierjährigen Curs ist für eine Vermehrung der Lehrkräfte und eine entsprechende Ausdehnung der Vorträge über einzelne Gegenstände zu sorgen.

§. 15.

Als ordentliche Professoren dieser Anstalt werden in der Regel nur diejenigen angesehen, und nach diesem Normale angestellt, welche in Folge des ihnen anvertrauten Lehramtes verpflichtet werden, über einen oder mehrere der im §. 13 angeführten Gegenstände wochentlich wenigstens durch zehn Stunden zu lesen.

Ausserordentliche Professoren sind in der Regel diejenigen, welche ausnahmsweise für andere als die dort genannten Gegenstände angestellt werden, oder welche mit ihrer Anstellung nur die Verpflichtung einer geringeren, als der eben erwähnten Stundenzahl von Vorlesungen übernehmen.

Ob ein Professor in Zukunft als ordentlicher oder ausserordentlicher anzusehen komme, haben die bei dieser Reorganisirung neu auszustellenden Anstellungsdecrete zu enthalten.

Nebst den Professoren sind nach Massgabe, als sich hiezu taugliche Individuen finden, und sich darnach ein Bedürfniss herausstellt, Adjuncten und Sprachlehrer mit besonderer Berücksichtigung der landesüblichen Sprachen anzustellen.

§. 16.

Die Gehalte der ordentlichen Professoren betragen 1000 fl. mit dem Rechte der Vorrückung in 1200 fl. und 1400 fl. von zehn zu zehn Jahren, gerechnet von dem Tage der Ernennung zum ordentlichen Professor an dieser Akademie.

Nadzwyczajni profesorowie dostają w stałej płacy po 600—900 zlr. Nauczyciele języków po 300—600 złr.; a adjunkci po 400 zlr., wszyscy ci bez prawa do posunięcia. Oprócz tego pobierają profesorowie roczną kwotę ryczałtową z opłaty szkolnej, która to kwota, z uwzględnieniem dochodu z tejże szkolnej opłaty od czasu do czasu, przez ministeryum oświecenia w porozumieniu z ministerstwem finansów, będzie ustanowiona.

Ryczałty takowe ustanawiają się na teraz dla każdego zwyczajnego profesora po 100. złr. mon. konw. rocznie, dla nadzwyczajnego po 50 złr. mon. konw. i będą w 2. ratach, 1-go marca i 1-go Sierpnia, z dołu przekazane i wypłacane.

Jeżeli jakiemu zwyczajnemu profesorowi, oprócz przedmiotów naukowych, dla których jest ustanowiony, jeszcze drugi lub trzeci przedmiot naukowy trwale będzie poruczony, natenczas wedle tego, czyli liczba jego dziennych godzin odczytowych tym sposobem dziennie na 2. 3. lub 4 godziny powiększoną będzie, oprócz zwyczajnej jego płacy, przekazuje mu się remuneracya rocznych 200—400 złr., zawisła zresztą od tego nadzwyczajnego i rzeczywistego zatrudnienia.

Jeżeli zachodzi potrzeba suplowania jakiej usystemizowanej katedry nauczycielskiej, suplent ma prawo domagania się należytości substytucyjnej, wedle dalszego jego nauczycielskiego stanowiska wymierzyć się mającą.

§. 17.

Adjunkt, wedle okoliczności c. k. akademii prawniczej, przydać się mający, ku temu jest przeznaczony, aby dawał bezpłatne publiczne korepetycye z jednego lub drugiego przedmiotu naukowego, podług okoliczności, w innym języku krajowym, jak w którym go odczytuje zwyczajny profesor, aby podczas krótszych przerw odczytów jakiego profesora, suplował onegoż; aby przy załatwianiu interesów dyrektorackich, był ku pomocy dyrektorowi w pracach konceptowych i tłumaczeniach, i aby się przygotowywał na profesurę z jednego lub drugiego przedmiotu naukowego.

Za to pobiera adjutum, w §. 16. wymienione. Jego posada każdego czasu jest odwołalną.

§. 18.

Uczniowie na c. k. akademii prawniczej, są albo uczniami publicznymi, albo prywatnymi.

Warunki ich przyjęcia są: że się z skutkiem poświęcali byli studyom przygotowawczym, przez czas ustawą przepisany, i że, począwszy od roku szkolnego $18^{50}/_{52}$ wykazali byli swą dojrzałość do wyższych studyów, przez odbyty egzamin dojrzałości na tej akademii, albo na jakiem publicznem wyższem gimnazyum, lub że przestąpili do takiej akademii, albo z jakiej wszechnicy, albo z innej jakiej akademii prawniczej.

Co do przedsiębranie takowych egzaminów na tej akademii, wyjdą osobne postanowienia.

Przyjmowanie, przez dyrektora będzie sprawowane.

§. 19.

Prywatne studyum dozwala się wprawdzie tymczasowo jeszcze na tej akademii wyjątkowo, z skutkami studyum publicznego, atoli tylko dla krajowców z Węgier, Kroacyi i Slawonii, z Siedmiogrodu i Wojewodyny wraz z banatem Temeskim i z Dalmacyi. Jeżeliby zniesienie tegoż nastąpić miało, ma to przynajmniej rok wprzód być obwieszczonem.

Die ausserordentlichen Professoren erhalten eine fixe Besoldung von 600—900 fl., die Sprachlehrer von 300—600 fl. und die Adjuncten von 400 fl., alle diese ohne Vorrückungsrecht. Ausserdem beziehen die Professoren einen jährlichen Pauschalbetrag des Unterrichtsgeldes, welcher mit Rücksicht auf den Ertrag desselben von Zeit zu Zeit von dem Unterrichtsministerium im Einvernehmen mit dem Finanzministerium bestimmt wird. Vorläufig werden diese Pauschalien für jeden ordentlichen Professor auf jährliche 100 fl. C. M., für die ausserordentlichen auf 50 fl. C. M. bestimmt, und in zwei Raten am 1. März und am 1. August decursiv angewiesen und ausgezahlt.

Wird einem ordentlichen Professor neben den Lehrfächern, für welche er angestellt ist, dauernd noch ein zweites oder drittes Lehrfach übertragen, so wird ihm, je nachdem die Zahl seiner täglichen Vorlesestunden auf diese Weise auf tägliche zwei, auf drei oder vier Stunden gesteigert wird, neben seinem ordentlichen Gehalte eine, übrigens stets durch diese ausserordentliche und wirkliche Verwendung bedingte Remuneration von jährlichen 200—400 fl. angewiesen.

Tritt die Nothwendigkeit einer Supplirung einer systemisirten Lehrkanzel ein, so hat der Supplent die nach seiner sonstigen lehrämtlichen Stellung zu bemessende Substitutionsgebühr anzusprechen.

§. 17.

Der nach Umständen der k. k. Rechtsakademie beizugebende Adjunct ist dazu bestimmt, unentgeltliche öffentliche Correpetitionen über das eine oder andere Lehrfach allenfalls in einer anderen Landessprache, als in welcher ein ordentlicher Professor liest, zu halten, bei kürzeren Unterbrechungen der Lehrvorträge eines Professors ihn zu suppliren, den Director bei Führung der Directorats-Geschäfte durch Conceptsarbeiten und Uebersetzungen zu unterstützen, und sich auf die Professur des einen oder anderen Lehrfaches vorzubereiten.

Hiefür bezieht er das §. 16 erwähnte Adjutum. Seine Anstellung ist eine jederzeit widerrufliche.

§. 18.

Die Studirenden dieser k. k. Rechtsakademie sind entweder öffentliche oder privat Studirende.

Ihre Aufnahme ist dadurch bedingt, dass sie sich den Vorbereitungsstudien durch die gesetzliche Zeit mit Erfolg gewidmet, und vom Studienjahre 1851-52 an, ihre Reife für die höheren Studien durch eine, an dieser Akademie oder an einem öffentlichen Obergymnasium abgelegte Maturitätsprüfung dargethan haben, oder an dieselbe von einer Universität oder einer anderen k. k. Rechtsakademie übertreten.

Ueber die Vornahme dieser Prüfungen an dieser Akademie werden besondere Bestimmungen erfolgen.

Die Aufnahme wird von dem Director besorgt.

§. 19.

Das Privatstudium ist zwar vorläufig an dieser Akademie noch mit den Wirkungen des öffentlichen Studiums ausnahmsweise zulässig, jedoch nur für die Landesangehörigen Ungarns, Croatiens und Slavoniens, Siebenbürgens und der Woiwodina sammt dem Temeser Banate und Dalmatiens. Die allfällige Aufhebung desselben wird wenigstens Ein Jahr vorher bekannt zu geben seyn.

§. 20.

Do przypuszczenia do prywatnego studyum na tej akademii, potrzeba zezwolenia bana. Takowe tym tylko uczniom udzielone być ma, którzy przez właściwe stosunki są przeszkodzeni uczęszczać na odczyty publiczne. Uczeń ma o to przed rozpoczęciem roku szkolnego upraszać, a oraz w prożbie

a) stosunki przedstawić, które mu zczęszczanie na odczyty niemożliwem czynią.

b) zwyczajne swe zamieszkanie wykazać.

Kandydat, pozyskawszy na swą prożbę pozwolenie, winien mieć staranie o tem, aby natychmiast do głównego katalogu akademii i do specyalnych katalogów tych profesorów był zapisanym, z przedmiotów których swego czasu chce być egzaminowanym. Bez pozwolenia bana i bez poprzedzającego należytego zapisaniu do katalogów, prywatny uczeń nie ma być przypuszczonym.

§. 21.

Przyjmowanie tak publicznych jak prywatnych uczniów, dzieje się z reguły, tylko podług rocznych kursów, przeto na jedno półrocze zimowe i po niem następujące latowe.

Tylko z przyczyn szczególnego uwzględnienia godnych, może uczeń wyjątkowo na takowe półrocze być przyjętym, albo przejść na uniwersytet po upływie półrocza zimowego.

§. 22.

Zwyczajny do przyjmowania termin publicznych uczniów, jest 8 dni przed i 8 po prawnem rozpoczęciu każdego półrocza. Tylko z przyczyn szczególnego uwzględnienia godnych, może ciało nauczycielskie termin ten w pojedynczych przypadkach o dalsze 8 dni przedłużyć.

Dyrektor wydaje publicznym uczniom poświadczenie przyjęcia, wciąga ich nacyonale do głównego katalogu, a ci tedy o przyjęcie i zapisanie do specyalnych katalogów, osobiście się zgłaszać mają do profesorów dotyczących.

§. 23.

Dyrektor utrzymuje wszystkich uczniów akademii w głównym katalogu w ewidencyi, który dla każdego rocznego kursu oddzielnie ma być prowadzonym, i następujące zawiera rubryki:

1. Imię, nazwisko i wiek ucznia.
2. Miejsce urodzenia i kraj.
3. Pomieszkanie tegoż.
4. Imię, nazwisko i stan ojca, lub opiekuna, jeżeli ów już zmarł.
5. Czy uczeń jest stypendystą, albo od opłaty uwolnionym, lub nie.
6. Wyszczególnienie kolegiów, dla których uczeń jest zapisanym.
7. Wiele godzin tygodniowo każde z nich zapełnia.
8. Pilność w uczęszczaniu na takowe.
9. Klasa postępowa przy odbytym egzaminie pół- albo całorocznym.
10. Uwaga.

Najpierw mają być wyszczególnieni uczniowie publiczni, a potem prywatni, a to z osobna porządkiem alfabetycznym. Pod rubryką „uwaga“ ma szczególnie być wciągnionem:

§. 20.

Um zum Privatstudium an dieser Akademie zugelassen zu werden, ist die Bewilligung des Banus erforderlich. Diese ist nur Studirenden zu ertheilen, welche durch besondere Verhältnisse gehindert sind, die öffentlichen Vorlesungen zu besuchen. Der Studirende hat dieselbe vor Beginn des Studienjahres anzusuchen, und in dem Gesuche:

a) *die Verhältnisse darzulegen, welche ihm den Besuch der Vorlesungen zur Unmöglichkeit machen;*

b) *seinen ordentlichen Wohnsitz nachzuweisen.*

Nach Bewilligung dieses Gesuches hat der Candidat dafür Sorge zu tragen, dass er sogleich in den Hauptkatalog der Akademie und in die Specialkataloge derjenigen Professoren, aus deren Fächern er seinerzeit geprüft werden will, eingetragen werde.

Ohne eine von dem Banus erhaltene Bewilligung und ohne die vorausgegangene gehörige Einschreibung in die Kataloge ist der Privatstudirende nicht zu den Prüfungen zuzulassen.

§. 21.

Die Aufnahme sowohl der öffentlich, als privat Studirenden geschieht in der Regel nur nach Jahrgängen, somit für ein Winter- und das darauf folgende Sommer-Semester.

Nur aus besonderen, rücksichtswürdigen Gründen ist eine Aufnahme für das Sommer-Semester, oder der Uebertritt eines Studirenden an eine Universität nach Ablauf eines Winter-Semesters zulässig.

§. 22.

Die ordentliche Frist zur Aufnahme der öffentlich Studirenden sind 8 Tage vor und 8 Tage nach dem gesetzlichen Anfange eines jeden Semesters. Nur aus besonders rücksichtswürdigen Gründen kann der Lehrkörper in einzelnen Fällen diese Frist um weitere 8 Tage verlängern.

Der Director fertigt den öffentlich Studirenden einen Aufnahmsschein aus, trägt ihr Nationale in den Hauptkatalog ein und sie haben sich sohin persönlich bei den betreffenden Professoren zur Aufnahme und Eintragung in die Specialkataloge zu melden.

§. 23.

Der Director hält sämmtliche Studirende der Akademie in einem Hauptkataloge in Evidenz, welcher für jeden Jahrgang abgesondert zu führen ist, und folgende Rubriken enthält:

1. *Vor- und Zuname und Alter des Studirenden;*
2. *Geburtsort und Land;*
3. *Wohnung desselben;*
4. *Vor- und Zuname und Stand des Vaters und wenn derselbe nicht mehr am Leben ist, des Vormundes;*
5. *ob er Stipendist, oder vom Unterrichtsgelde befreit ist, oder dasselbe zahlt;*
6. *Angabe der Collegien, für welche der Studirende eingeschrieben ist;*
7. *wie viele Stunden wochentlich jedes derselben ausfüllt;*
8. *Fleiss im Besuche derselben;*
9. *Fortgangsclasse bei der angestellten Semestral- oder Annualprüfung;*
10. *Anmerkung.*

Zuerst sind die öffentlich, dann die privat Studirenden abgesondert in alphabetischer Ordnung anzuführen. Unter der Rubrik Anmerkung sind insbesondere einzutragen:

a) nadmienienia o akademickiem zachowaniu się, o ile to nie było odpowiedniem ustawom, tudzież postępowaniu dyscyplinarnemu, jeżeli jakie miejsce miało;
b) u prywatystów, pozwolenie bana, do prywatnego studyum;
c) z którego zakładu naukowego uczeń do akademii wstąpił.

§. 24.

Uczniowie tej akademii, o tyle tylko używają wolności uczenia się, że się im nie przepisuje żadnego w ich studyum planu, lecz ich zdaniu pozostawia, aby sobie kolejny porządek przedmiotów naukowych, i oraz, jeżeliby na jakiej akademii więcej profesorów tego samego przedmiotu uczyło, aby sobie także i profesora sami obrali, u którego się zapisać chcą.

§. 25.

Aby jednak uczniowi na przyszłość, przepędzony na tej c.k. akademii prawniczej czas naukowy, do owej liczby lat studyów wrachowanym był, które wykazać będzie miał, chcąc być przypuszczonym do egzaminu rządowego, musi takowy do tyle kolegiów dać się zapisać, i wedle postanowień następnych §§. egzamina z nich odbyć, aby niemi, wyjąwszy dni feryalne, tygodniowo przynajmniej 15 godzin odczytów zapełnione zostały. Jeżeli jednak uczeń, który zamiast 3 lat, 4 lata na akademii przepędził, tedy tylko obowiązany jest najmniej 10 godzin w tygodniu na kolegia uczęszczać, te 4 lata będą mu jednak tylko za 3 roczne kursa prawnego jego czasu naukowego porachowane. Do tejże liczby godzin 10 albo 15, tygodniowego uczęszczania, nie mogą jednak wrachowane być godziny korepetycyjne adjunkta i godziny nauczycieli języków.

§. 26.

Przejście z tej akademii prawniczej do drugiej, czyli do uniwersytetu, albo przeciwnie, wolne jest każdemu uczniowi, z reguły tylko po upływie całego półrocza.

§. 27.

Uczniowie tej akademii, którzy zamyślają wstąpić do służby publicznej, do adwokatury, do notaryatu, albo nabyć stopień doktora, i którzy tym końcem wedle rozporządzenia o egzaminach teoretycznych z dnia 30. Lipca 1850 (dziennik praw państwa Częśc CX. Nr. 327), zobowiązani są wykazać 3 albo 4 lata czasu naukowego, mają się poddać egzaminowi z przedmiotów, dla których są zapisani, w tym czasie i tym sposobem, jak to w następujących §§. jest przepisano, przeciwnie bowiem nie byłyby im do ich czasu naukowego wrachowane półrocza, dostatecznemi zaświadczeniami egzaminowemi nie wykazane, bez różnicy, czyby byli uczniami publicznymi, czy prywatnymi.

§. 28.

Egzamina te tak dla publicznych jak dla uczniów prywatnych, mają się piśmiennie i ustnie, a ostatnie publicznie odbywać, klasyfikacya dzieje się publicznie. Profesorom jak najsurowiej zakazano przedsiębrać jakibądź egzamin u siebie w domu pod jakimkolwiek bądź pretekstem.

Piśmienne egzamina mają się przedsiębrać 2 aż do 3 tygodni przed upływem półrocza, a wypracowania egzaminowe, przez 2-ch profesorów mają być cenzurowane.

a) Bemerkungen über das akademische Betragen, soweit dasselbe den Gesetzen nicht angemessen war, und die allenfalls verhängte disciplinäre Behandlung;

b) bei Privatisten die Bewilligung des Banus zum Privatstudium;

c) von welcher Lehranstalt der Studirende an die Akademie eingetreten.

§. 24.

Die Studirenden dieser Akademie geniessen nur in soferne die Lernfreiheit, als ihnen kein bestimmter Studienplan vorgezeichnet, sondern es ihrem Ermessen überlassen wird, sich die Reihenfolge der Lehrfächer, und wenn an der Akademie über denselben Gegenstand mehrere Professoren lehren sollten, sich den Professor selbst zu wählen, bei welchem sie sich einschreiben lassen.

§. 25.

Soll jedoch einem Studirenden in Zukunft die an dieser k. k. Rechtsakademie zugebrachte Studienzeit in jene Anzahl von Studienjahren eingerechnet werden, welche er bei Zulassung zur Staatsprüfung auszuweisen haben wird, so muss er sich in so viele Collegien einschreiben lassen, und nach den Bestimmungen der folgenden Paragraphe Prüfungen über dieselben ablegen, dass durch dieselbe mit Ausnahme der Ferialtage wochentlich wenigstens 15 Stunden im Vortrage ausgefüllt werden. Wenn jedoch ein Studirender statt drei Jahre vier Jahre an der Akademie zubringt, so ist er nur zu einem wochentlichen Collegienbesuche von 10 Stunden verpflichtet, doch werden ihm diese vier Jahre nur als drei Jahrgänge seiner gesetzlichen Studienzeit angerechnet. In die wochentliche Stundenzahl von 10 oder 15 Stunden dürfen jedoch die Correpetitionsstunden des Adjuncten und die Unterrichtsstunden der Sprachlehrer nicht eingerechnet werden.

§. 26.

Der Uebertritt von dieser Rechtsakademie an eine andere, oder an eine Universität oder umgekehrt, steht jedem Studirenden in der Regel nur nach Ablauf eines ganzen Jahrganges frei.

§. 27.

Diejenigen Studirenden dieser Akademie, welche beabsichtigen, in den öffentlichen Dienst, in die Advocatie, in das Notariat einzutreten, oder einen gelehrten Grad zu erwerben, und zu diesem Behufe nach der Verordnung über die theoretischen Staatsprüfungen vom 30. Juli 1850 (Reichsgesetzblatt, Stück CX., Nr. 327) verpflichtet sind, eine Studienzeit von drei oder vier Jahren auszuweisen, haben sich über diejenigen Gegenstände, für welche sie inscribirt sind, Prüfungen in der in den folgenden Paragraphen bezeichneten Zeit und Art zu unterziehen, widrigens ihnen die nicht durch genügende Prüfungszeugnisse ausgewiesenen Semester nicht in ihre Studienzeit eingerechnet werden, sie mögen öffentlich oder privat Studirende seyn.

§. 28.

Die Prüfungen sowohl für die öffentlich als privat Studirenden sind schriftlich und mündlich, und die letzteren öffentlich abzuhalten, die Classification wird öffentlich vorgenommen. Es ist den Professoren strengstens untersagt, irgend eine Prüfung unter was immer für einem Vorwande bei sich zu Hause vorzunehmen.

Die schriftlichen Prüfungsarbeiten sind zwei bis drei Wochen vor Ausgang des Semesters vorzunehmen, und von zwei Professoren zu censuriren. Das Resultat ihrer Beurtheilung ist auf der

Rezultat ich osądzenia, na samym wypracowaniu w krótkości ma być namieniony, a osądzenie, podpisem osądzającego opatrzone.

To osądzenie ma przy okalkulowaniu postępu, być uwzględnionem. Elaborata ma dyrektor przez 1 rok przechować, i na żądanie przełożonym władzom do wglądnienia przedkładać. Przekupstwo albo podstępy przy egzaminach lub przy wystawieniu zaświadczeń, pociągają za sobą nieubłagannie złożenie z urzędu.

§. 29.

Przy przedsiębraniu egzaminów, ma być przytomnym dyrektor albo drugi przez niego oznaczony zwyczajny profesor. Stopnie klasyfikowania są: Eminencya, pierwsza i druga klasa. Te klasy mają być udzielane podług bezwzględnego, nie zaś podług względnego uzdolnienia ucznia, a eminencye, tym tylko, którzy trafną odpowiedzią na wszystkie im przedłożone pytania szczególną objawili pilność i zupełnie odpowiednią wiedzę.

§. 30.

Zaświadczenia mają przez dyrektora być kontrasygnowane, i oprócz nazwiska ucznia, miejsca jego urodzenia i oznaczenia rocznego kursu i półrocza, zawierać jeszcze:

a) czy uczeń jest stypendystą, albo od opłaty szkolnej uwolnionym, lub nie;

b) wymienienie przedmiotu i języka, w którym go wykładano;

c) ile godzin dziennie lub tygodniowo, na jego odczyty poświęcono;

d) czy uczeń na kolegia uczęszczał, albo egzamin jako prywatysta złożył, w którymto przypadku nadmienić się ma datum otrzymanego pozwolenia do studyum prywatnego.

e) odniesioną klasę postępową, a

f) przy uczniu publicznym, osądzenie jego pilności w uczęszczaniu na kolegia i jego akademickiego zachowania się.

§. 31.

Ogólny zwyczajny termin do przedsiębrania egzaminów, są ostatnie 8—14 dni przed upływem każdego półrocza.

Dodatkowe egzamina albo egzamina powtórne, w celu poprawienia otrzymanej drugiej klasy, mogą być przedsięwzięte tylko podczas pierwszego miesiąca najbliższego półrocza. Jeżeli egzamin jaki powtórzono, to w zaświadczeniu nadmienić się winno.

Uczniowi, który otrzymanej 2. klasy przy egzaminie powtórnym nie poprawił, nie będzie wrachowane dotyczące półrocze, albo przy całorocznym przedmiocie, cały kurs roczny, do jego studyów czasu.

§. 32.

Egzamina będą przedsiębrane albo półrocznie, albo całorocznie, wedle tego, czy dotyczący przedmiot naukowy w jednem półroczu ukończonym, lub też przez 2 półrocza ciągle wykładanym bywa.

Wtedy tylko, kiedy uczeń wyjątkowo otrzymuje zezwolenie od bana ku temu, aby przeszedł po pierwszem półroczu na inną akademię, albo na uniwersytet, musi się z nim, nim przystąpi do całorocznego przedmiotu, przedsięwziąść egzamin z tej części przedmiotu, która była w dotyczącem półroczu wykładaną.

Ausarbeitung selbst mit kurzen Worten zu bemerken, und die Beurtheilung mit der Unterschrift des Beurtheilers zu versehen.

Diese Beurtheilung ist bei dem Calcül des Fortganges in Anschlag zu bringen. Die Elaborate sind von dem Director durch ein Jahr aufzubewahren, und auf Verlangen den vorgesetzten Behörden zur Einsicht vorzulegen. Bestechlichkeit oder Unterschleife bei Prüfungen oder Ausstellung von Zeugnissen ziehen unnachsichtlich die Cassation nach sich.

§. 29.

Der Vornahme der Prüfungen hat der Director oder ein zweiter von ihm bezeichneter ordentlicher Professor beizuwohnen. Die Abstufungen der Classification sind: Vorzugsclasse, erste und zweite Classe. Diese Classen sind jedoch nach der absoluten nicht nach der relativen Befähigung des Studirenden und Vorzugsclassen denjenigen zu ertheilen, welche durch eine treffende Beantwortung aller ihnen vorgelegten Fragen, einen ausgezeichneten Fleiss und ein vollkommen entsprechendes Wissen an den Tag gelegt haben.

§. 30.

Die Zeugnisse sind von dem Director zu contrasigniren, und haben ausser dem Namen des Studirenden, seinem Geburtsorte, und der Bezeichnung des Jahrganges und Semesters noch zu enthalten:

a) *ob der Studirende Stipendist oder vom Unterrichtsgelde befreit, oder zahlungspflichtig ist;*

b) *die Bezeichnung des Gegenstandes und der Sprache, in welcher über denselben vorgetragen wurde;*

c) *die tägliche oder wochentliche Stundenzahl der darüber gehaltenen Vorlesungen;*

d) *ob der Studirende die Collegien besucht, oder die Prüfung als Privatist abgelegt hat, in welchem Falle das Datum der erhaltenen Bewilligung zum Privatstudium zu bemerken ist;*

e) *die erhaltene Fortgangsclasse;*

f) *bei öffentlich Studirenden das Urtheil über seinen Fleiss im Collegienbesuche und sein akademisches Betragen.*

§. 31.

Der allgemeine ordentliche Termin zur Vornahme der Prüfungen sind die letzten 8—14 Tage vor Ablauf eines jeden Semesters.

Nachträgliche Prüfungen oder Wiederholungsprüfungen zur Verbesserung einer erhaltenen zweiten Classe können nur innerhalb des ersten Monates des nächsten Semesters vorgenommen werden. Dass eine Prüfung eine wiederholte war, ist im Zeugnisse zu bemerken.

Einem Studirenden, der eine erhaltene zweite Classe in wiederholter Prüfung nicht verbessert hat, wird das betreffende Semester oder bei einem ganzjährigen Gegenstande der ganze Jahrgang in seine Studienzeit nicht eingerechnet.

§. 32.

Die Prüfungen werden halb- oder ganzjährig vorgenommen, je nachdem der betreffende Lehrgegenstand in einem Semester abgeschlossen oder in zwei Semestern fortlaufend vorgetragen wird.

Nur dann, wenn ausnahmsweise ein Studirender die Bewilligung des Banus erhält, nach dem ersten Semester an eine andere Akademie oder an eine Universität überzutreten, muss rücksichtlich des ganzjährigen Gegenstandes mit ihm vor dem Uebertritte eine Prüfung über den in dem betreffenden Semester vorgetragenen Theil des Gegenstandes vorgenommen werden.

§. 33.

Z każdego egzaminu z jakiego przedmiotu, ma być wydane osobne zaświadczenie.

Taksy egzaminowe pod żaduym pretekstem nie mają być od uczniów, czy to publicznych, czy prywatnych, ani opłacane, ani przyjmowane.

Oprócz tych w §. 32. namienionych publicznych egzaminów, żadne inne (Tentamina, albo publiczne defensye) na akademiach miejsca nie mają.

§. 34.

Dyscyplinarne przepisy, dla uczniów na austryackich wszechnicach ważność mające, mają w ogólności także i do uczniów na akademiach być zastosowane. Z przyczyny trwającego niedbalstwa w uczęszczaniu na kolegia, gorszących ekscesów, naruszeń akademickiego porządku, albo ubliżenia winnego uszanowania, przeciw dyrektorowi, albo profesorom, może ciało nauczycielskie wykluczyć ucznia z akademii, albo mu odmówić przypuszczenia do egzaminów.

Pomniejsze akademickie przewinienia, mają być karcone albo przestrogą, albo naganą przed zgromadzonem ciałem nauczycielskiem.

Wszystkie dyscyplinarne uchwały, mają w osobnym protokole i w głównym katalogu być zanotowane i do absolutoryum ucznia, wedle istotnej treści, wciągnione.

Jeżeli dyscyplinarny wyrok zapada na zupełne wykluczenie ucznia ze wszystkich studyów na austryackiej wszechnicy, albo na akademii prawniczej, ma takowy ministerstwu oświecenia do zatwierdzenią być przedłożonym, a gdy to zatwierdzenie nastąpi, wszystkim austryackim wszechnicom i c. k. publicznym akademiom prawniczym udzielonym.

§. 35.

Za korzystanie z c. k. akademii prawniczej, ma każdy publiczny i prywatny uczeń uiszczać opłatę szkolną po 8 złr. m. k. od półrocza, na rzecz funduszu akademii.

Z końcem każdego roku, winien dyrektor zakładu, w porozumieniu z kolegium profesorów, przedłożyć wykaz stanu personalu i dochodu z opłaty szkolnej, banowi.

§. 36.

Uczniowie, których rodzice, i którzy sami są ubodzy, i to zupełnie wiarogodnymi wykażą dowody, mogą być od opłaty szkolnej uwolnieni; toż samo tycze się także mających wsparcie z fundacyi i stypendystów. Jednakże takowe uwolnienia tylko na jeden rok się udzielają, po którego upływie, uwolnieni o odnowienie uwolnienia upraszać mogą, jeżeli ich zachowanie nienagannem jest i jeżeli się naukom z dobrym oddawali skutkiem.

Wszystkie prożby o uwolnienie, mają się podawać do ciała nauczycielskiego, a to takowe wraz z swem zdaniem banowi przedłożyć winno, któremu rozstrzygnienie przystoi.

Także i dalsze używanie stypendyum, zawisło od wykazu nienagannego zachowania i pilnego do studyów przykładania się.

§. 33.

Ueber jede Prüfung aus einem Gegenstande ist ein besonderes Zeugniss auszustellen.

Prüfungstaxen dürfen unter keinem Vorwande, sei es von öffentlich oder privat Studirenden gegeben oder angenommen werden.

*Ausser den §. 32 erwähnten öffentlichen Prüfungen haben keine anderen (*tentamina *oder öffentliche* defensionen*) an der Akademie stattzufinden.*

§. 34.

Die für Studirende an österreichischen Universitäten geltenden Disciplinarvorschriften haben im Allgemeinen auch Anwendung auf die Studirenden der Akademie. Wegen beharrlichen Unfleisses im Besuche der Collegien, ärgerlichen Excessen, wegen Störungen der akademischen Ordnung oder Verletzung der schuldigen Achtung vor dem Director oder den Professoren kann ein Studirender von dem Lehrkörper von der Akademie weggewiesen, oder ihm die Zulassung zu den Prüfungen verweigert werden.

Geringere akademische Vergehen sind durch Warnung oder durch Verweis vor dem versammelten Lehrkörper zu ahnden.

Alle Disciplinarerkenntnisse sind in einem eigenen Protokolle und in dem Hauptkataloge vorzumerken und in das Absolutorium des Studirenden dem wesentlichen Inhalte nach aufzunehmen.

Ergeht ein Disciplinarurtheil auf gänzliche Ausschliessung von allen Studien an einer österreichischen Universität oder an einer Rechtsakademie, so ist dasselbe dem Unterrichtsministerium zur Bestätigung vorzulegen und wenn diese erfolgt, sämmtlichen österreichischen Universitäten und k. k. und öffentlichen Rechtsakademien mitzutheilen.

§. 35.

Für die Benützung der k. k. Rechtsakademie ist von jedem öffentlich und privat Studirenden ein Unterrichtsgeld von 8 fl. C. M. pr. Semester für Rechnung des Akademiefondes (siehe jedoch §. 16) zu bezahlen.

Am Schlusse jedes Jahrganges hat der Director der Anstalt im Einvernehmen mit dem Professorencollegium einen Ausweis über den Personalstand und den Ertrag des Unterrichtsgeldes dem Banus vorzulegen.

§. 36.

Studirende, deren Eltern und welche selbst mittellos sind, und diess durch vollen Glauben verdienende Belege darthun, können von der Entrichtung des Unterrichtsgeldes befreit werden. Diess gilt auch von Stiftlingen und Stipendisten. Doch werden solche Befreiungen nur auf Ein Jahr ertheilt, nach dessen Verlauf die Befreiten um Erneuerung der Befreiung einkommen können, wenn ihr Benehmen tadellos ist und sie ihren Studien mit gutem Erfolge obgelegen sind.

Alle Befreiungsgesuche sind bei dem Lehrkörper einzureichen und von diesem gutächtlich dem Banus, welchem die Entscheidung zusteht, vorzulegen.

Auch der Fortgenuss eines Stipendiums ist von dem Nachweise eines tadellosen Benehmens und einer fleissigen Verwendung in den Studien abhängig.

§. 37.

Żaden uczeń nie może, pod odpowiedzialnością profesorów, do egzaminu być przypuszczonym, dopóki się nie wykazał u profesora dotyczącego z uiszczonej opłaty szkolnej, albo z otrzymanego uwolnienia.

Profesorowie mają przy przedsiębraniu egzaminów, dyrektor zaś przy wręczaniu zaświadczeń dla uczniów, zanotować w swych katalogach numer i datę kwitów na uiszczoną opłatę szkolną.

§. 38.

Przy odejściu ucznia z akademii, ma mu dyrektor wydać absolutoryum z odbytych na niej studyów z analogicznem zastosowaniem rozrządzenia ministeryalnego z dnia 10. Marca 1850 (dziennik praw państwa część XXXIII. Nr. 117) o zaświadczeniach uniwersyteckich.

§. 39.

Z tegożto absolutoryum musi się poznać dać, do których studyów uczeń w każdem półroczu najszczególniej się przykładał, z jakim skutkiem się egzaminom poddał, i ile półroczy na akademii z tym skutkiem przepędził, aby mu takowe do jego czasu studyów mogły być wrachowane.

Na końcu mają się dołączyć uwagi o jego akademicznem zachowaniu się.

§. 40.

Zaświadczenia egzaminowe i absolutorya, ostatnie podług formularza dla zaświadczeń uniwersyteckich, wraz z wyż namienionem ministeryalnem rozporządzeniem wydanego, mają w łacińskim języku być wydawane.

§. 41.

Rok szkolny zaczyna się na przyszłość na c. k. akademii prawniczej z dniem 1. Października i trwa aż do ostatniego Lipca każdego roku. Pierwsze półrocze trwa do końca Lutego, drugie poczyna się z 8. Marca.

Za dzień feryalny, oznacza się Czwartek. Co do kościelnych dni feryalnych, stosować się winno do istniejących ustaw lub aż do dalszych rozporządzeń, do dotychczasowego zwyczaju.

Thun m. p.

§. 37.

Kein Studirender darf unter Dafürhaftung der Professoren zu einer Prüfung zugelassen werden, bevor er sich über das bezahlte Unterrichtsgeld oder über die erhaltene Befreiung bei dem betreffenden Professor ausgewiesen hat.

Die Professoren haben bei Vornahme der Prüfungen, der Director aber bei Einhändigung der Zeugnisse an die Studirenden die Nummer und das Datum der Quittungen über das bezahlte Unterrichtsgeld in ihren Katalogen vorzumerken.

§. 38.

Bei dem Abgange eines Studirenden von der Akademie ist ihm von dem Director ein Absolutorium über die daselbst zurückgelegten Studien in analoger Anwendung des Ministerial-Erlasses vom 10. März 1850 (Reichs-Gesetzblatt, Stück XXXIII., Nr. 117) über die Universitätszeugnisse auszustellen.

§. 39.

Aus diesem Absolutorium muss zu entnehmen seyn, welchen Studien der Studirende in jedem Semester insbesondere obgelegen, mit welchem Erfolge er den Prüfungen sich unterzogen und wie viele Semester er an der Akademie mit der Wirkung zugebracht, dass ihm dieselben in seine Studienzeit eingerechnet werden können.

Am Schlusse sind die Bemerkungen über sein akademisches Verhalten beizufügen.

§. 40.

Die Prüfungszeugnisse und Absolutorien, die letzteren nach dem mit obigem Ministerial-Erlasse hinausgegebenen Formulare für Universitätszeugnisse sind in lateinischer Sprache auszustellen.

§. 41.

Das Studienjahr beginnt an der k. k. Rechtsakademie in Zukunft mit dem 1. October und dauert bis letzten Juli eines jeden Jahres. Das erste Semester dauert bis Ende Februar, das zweite Semester beginnt mit dem 8. März.

Als wochentlicher Ferialtag wird der Donnerstag erklärt. Rücksichtlich der kirchlichen Ferialtage ist sich an die bestehenden Gesetze oder bis auf weitere Anordnungen an die bisherige Uebung zu halten.

Thun m. p.

§. [illegible]

[illegible]

[illegible]

§. [illegible]

[illegible]

§. [illegible]

[illegible]

[illegible]

§. [illegible]

[illegible]

§. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXV.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 16. Października 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 8. Listopada 1851.

382.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 29. Września 1850,

mocą którego zatwierdzony i obwieszczony zostaje prowizoryczny porządek prowadzenia ksiąg gruntowych w kraju koronnym Kroacyi i Slawonii.

Za poradą Mojej Rady ministrów zatwierdzam przedłożony Mi przez Mego ministra sprawiedliwości porządek prowadzenia ksiąg gruntowych w Moim kraju koronnym Kroacyi i Slawonii i upoważniam go, do poczynienia wszelkich kroków, ażeby instytut ksiąg gruntowych w tych krajach spiesznie się rozwinął.

Franciszek Józef m. p.

Schmerling m. p.

Załączenie do Nru 382.

Rozporządzenie prowizoryczne,

dotyczące ksiąg gruntowych i tabularnych przy sądach powiatowych w kraju koronnym Kroacyi i Slawonii.

§. 1.

W każdym powiecie mogą być zapisane do księgi gruntowej powiatu wszystkie nieruchomości, wyjąwszy te, które przed rokiem 1848 uważane były jako własność szlachecka.

§. 2.

Jeżeli miasto wolne królewskie, lub inne jakie miejsce, mające u siebie osobną księgę gruntową lub tabularną, tak jak to przepisuje art. XXI z roku 1840, wpada w okręg sądowy powiatu, wówczas sąd powiatowy dalej prowadzić winien te księgi w sposób, w niniejszem rozporządzeniu przepisany. Urzędy ksiąg gruntowych i urzędy tabularne już istniejące, równie jak urzędy ksiąg gruntowych zaprowadzić się mające, są urzędami pomocniczemi właściwych sądów powiatowych.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXXV. Stück.

usgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 16. October 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 8 November 1851.

382.

Kaiserliche Verordnung vom 29. September 1850,

wodurch eine provisorische Grundbuchsordnung für das Kronland Croatien und Slavonien genehmiget und kundgemacht wird.

Ueber Einrathen Meines Ministerrathes genehmige Ich die von Meinem Justizminister Mir vorgelegte provisorische Grundbuchsordnung für Mein Kronland Croatien und Slavonien, und ermächtige denselben, alle zur raschen Förderung des Grundbuchswesens daselbst erforderlichen Massnahmen zu treffen.

***Franz Joseph** m. p.*

***Schmerling** m. p.*

Beilage zu Nr. 382.

Provisorische Verordnung

in Betreff der Grund- und Intabulationsbücher bei den Bezirksgerichten im Kronlande Croatien und Slavonien.

§. 1.

In jedem Bezirke können sämmtliche Liegenschaften, mit Ausnahme derjenigen, welche vor dem Jahre 1848 als adeliges Eigenthum behandelt worden sind, in das Bezirksgrundbuch eingetragen werden.

§. 2.

Wenn eine königliche Freistadt oder sonst ein Ort, der nach Vorschrift des XXI. Artikels vom Jahre 1840 mit einem Grund- und Intabulationsbuche versehen ist, in den Gerichtssprengel des Bezirkes fällt, so sind von Seite des Bezirksgerichtes diese Bücher in der in dieser Verordnung vorgeschriebenen Weise fortzusetzen. Sowohl die bestehenden Grundbuchs- und Intabulationsämter, als auch die neu zu errichtenden Grundbucksämter sind Hilfsämter der betreffenden Bezirksgerichte.

§. 3.

Jeżeli jakie miejsce, wyrażone w paragrafie poprzedzającym nie uczyniło zadosyć rozporządzeniu ustawy wyż powołanej, mianowicie przepisowi §. 15. co do połączenia księgi gruntowej z księgą tabularną, sąd powiatowy winien wykonanie przepisu do skutku doprowadzić.

§. 4.

Właściciel lub posiadający prawem zastawu nieruchomość w §. 1. oznaczoną, życzący takową wciągnąć do księgi gruntowej powiatu, i otwartą mieć kartę intabulacyi, winien przedłożyć sądowi oowiatowemu: po pierwsze, dowody według prawa dostateczne co do swojego prawa własności, a względnie co do swego prawa zastawu; powtóre, potwierdzenie urzędowe, iż się znajduje w rzeczywistem posiadaniu nieruchomości, w mowie będącej, po trzecie poświadczenie urzędowe, co do intabulacyj zaszłych na posiadłości wciągnąć się mającej, lub co do tego, iż żadna intabulacya nie miała miejsca, ze strony z archiwum tej władzy, której podlegała nieruchomość pod względem intabulacyi.

§. 5.

Na każde takie podanie o wciągnienie do ksiąg gruntowych sąd powiatowy winien treść istotną podania w gminie, w której nieruchomość leży obwieścić w sposób, dotąd używany z tym dodatkiem, iż ktokolwiek zamyśla uczynić zarzuty przeciw prawu własności, a względnie przeciw prawu zastawu proszącego, wnioski swoje przedłożyć winien sądowi powiatowemu najdalej w dniach 30stu, w przeciwnem bowiem razie słuchany nie będzie.

§. 6.

Wtenczas dopiero, jeżeli w przeciągu tego terminu nikt zarzutu nie wniósł, sąd powiatowy winien zapisać proszącego jako właściciela lub posiadacza prawem zastawu tej nieruchomości, stosownie do dokumentów załączonych. Przy takowem zapisaniu należy także znajdujące się intabulacye zaciągnąć według dotychczasowego pierwszeństwa, prawem istniejącego.

§. 7.

Jeżeli z protokołów intabulacyjnych, dotąd prowadzonych, nie można z dokładnością docieć nazwiska wierzyciela zaintabulowanego, tudzież rzeczy, na której intabulacyę uskuteczniono, i datum skryptu; równie jak w tenczas, kiedy protokoły intabulacyjne zupełnie lub w części zaginęły, lub uszkodzone zostały; należy w każdym przypadku, jak skoro właściciel nieruchomości, w §. 1. rzeczonej, o zaciągnienie takowej do nowej księgi gruntowej podanie uczyni, wraz z zacytowaniem w §. 4 przepisanem, mających prawo własności lub zastawu co do nieruchomości, w mowie będącej, wezwać także wszystkich zaintabulowanych na niej wierzycieli proszącego o zaciągnienie jej do ksiąg gruntowych, z wyznaczeniem równego dla wszystkich terminu dni 30, i takowym nakazać, ażeby prawa swoje nabyte przez intabulacyę na nieruchomość, do księgi gruntowej zapisać się mającą, wykazali dokumentami prawem przepisanemi, w przeciwnym bowiem razie nastąpiłoby zamieszczenie nieruchomości i późniejszych intabulacyj, jeżeli jakie się znajdują, do księgi gruntowej lub tabularnej, bez względu na ich chociażby dawniejsze prawa.

§. 3.

Wäre ein im vorhergehenden Paragraphe bezeichneter Ort der Verfügung des angezogenen Gesetzes, namentlich der Vorschrift des §. 15 rücksichtlich der Verbindung des Grundbuches mit dem Intabulationsbuche nicht nachgekommen, so hat das Bezirksgericht den Vollzug der Vorschrift zu bewirken.

§. 4.

Wenn der Eigenthümer oder Pfandbesitzer einer im §. 1 bezeichneten Liegenschaft diese in das Grundbuch des Bezirkes eintragen und sich ein Intabulationsfolium eröffnen lassen will, so hat er erstens die gesetzlich genügenden Behelfe über sein Eigenthumsrecht, bezüglich über sein Pfandrecht, zweitens die ämtliche Bestätigung, dass er sich im wirklichen Besitze der in Frage stehenden Liegenschaft befinde, und drittens das ämtliche Zeugniss über die auf das einzutragende Besitzthum stattgehabten Intabulationen oder darüber, dass keine Intabulation stattgefunden hat, aus dem Archive jener Behörde, welcher die Liegenschaft in Bezug auf Intabulation unterworfen war, dem Bezirksgerichte vorzulegen.

§. 5.

Ueber jede solche Bewerbung um Anschreibung hat das Bezirksgericht den wesentlichen Inhalt des Gesuches in der Gemeinde, in welcher sich die Liegenschaft befindet, auf die bisher übliche Weise und mit dem Beisatze veröffentlichen zu lassen, dass Jedermann, welcher einen Einspruch gegen das Eigenthumsrecht oder bezüglich gegen das Pfandrecht des Bewerbers erheben zu können glaubt, diesen Einspruch längstens binnen 30 Tagen bei dem Bezirksgerichte anzubringen habe, widrigens er damit nicht mehr würde gehört werden.

§. 6.

Das Bezirksgericht hat erst dann, wenn innerhalb dieser Frist kein Einspruch erhoben worden ist, die Anschreibung des Bewerbers an das Eigenthum oder bezüglich den Pfandbesitz der Liegenschaft nach Massgabe der beigebrachten Belege vorzunehmen (§. 16). Bei dieser Anschreibung sind auch die vorhandenen Intabulationen nach ihrer bisherigen gesetzlichen Priorität einzutragen.

§. 7.

Sollten aus den bisher geführten Intabulationsprotokollen der Name des intabulirten Gläubigers, dann des Gutes, auf welches die Intabulation erfolgte, sowie das Datum der Schuldurkunde nicht vollkommen deutlich erhellen, wie auch in dem Falle, wenn die Intabulationsprotokolle ganz oder theilweise verloren gegangen oder unbrauchbar geworden sind, müssen jedesmal, wenn der Eigenthümer einer im §. 1 bezeichneten Liegenschaft um die Eintragung derselben in das neue Grundbuch ansucht, zugleich mit der im §. 4 vorgeschriebenen Citation der das Eigenthum oder den Pfandbesitz dieser Liegenschaft für sich Ansprechenden auch sämmtliche darauf intabulirte Gläubiger des Anschreibungswerbers mit Anberaumung der gleichen Frist von 30 Tagen aufgefordert werden, ihr durch Intabulation erlangtes Recht auf die in das Grundbuch einzutragende Liegenschaft durch Beibringung der nothwendigen gesetzlichen Behelfe darzuthun, widrigenfalls ohne Rücksicht auf ihr allfälliges früheres Recht die Eintragung der Liegenschaft und allfälliger späterer Intabulationen in das Grund- und Intabulationsbuch stattfinden würde.

§. 8.

Ten co żąda zapisu do księgi gruntowej, sluchany być winien przez sędzię powiatowego, prowadzącego księgę gruntową, lub też przez zastępcę tegoż, co do wszystkich zaintabulowanych pretensyj, które w ten sposób zameldowane zostaną. W razie, gdyby proszący lub ktokolwiek inny, mający pretensyę intabulowaną, powstawał przeciw intabulacyi pretensyi na realności, w mowie będącej, sędzia powiatowy natychmiast o słuszności prawa roszczonego w sumarycznej drodze rozstrzygnąć powinien.

§. 9.

Kto twierdzi, iż ma pretensyę intabulowaną na nieruchomości, w mowie będącej, może żądać, ażeby takowa zanotowaną została, w księdze intabulacyjnej w tym razie, jeżeli sędzia powiatowy uznał ją za rzeczywistą.

Jednakowoż na żądanie strony przeciwnej winna takowa być zanotowana księdze tabularnej jako sporna. Wykreślenie takiej adnotacyi, w tenczas dopiero nastąpić może, jak rozstrzygniętą zostanie prawomocnie rzeczywistość pretensyi.

§. 10.

Równie też właściciel nieruchomości, nie zapisanej jeszcze w księgach, winien załączyć dowody, wspomnione w §. 4, jeżeli zamyśla też nieruchomość sprzedać, zamienić, lub w inny sposób własność takowej przenieść na kogo innego; ponieważ na przyszłość nabycie na własność nieruchomości, w §. 1 wyrażonej, tylko przez zapisanie nowego właściciela do księgi gruntowej uzyskane być może.

§ 11.

To samo ma się rozumieć o przenoszeniu własności takich nie zapisanych jeszcze nieruchomości prawem dziedzictwa. W takim razie także dziedzić nabywa własności wspomnionej nieruchomości, tylko przez zapisanie do księgi gruntowej.

Ten na którego imię przeniesienie ma nastąpić, winien dostarczyć wymienionych w §. 4. dowodów co do prawa własności, a względnie co do prawa zastawu ostatniego posiadacza, równie jak co do zaszłych intabulacyj.

§. 12.

Co do nieruchomości, znajdujących się obecnie w niepodzielnem posiadaniu familii, należy w celu zapisania do ksiąg gruntowych, wprzód oznaczyć części przypadające na członków familii, do posiadania prawo mających, w myśl ustaw, obowiązujących co do sukcessyi.

Dział takowy uskuteczni sędzia powiatowy, jeżeli wszystkie strony interesowane, które edyktem zwołać należy, nie zgodzą się na ustanowienie deputacyi działowej, o której wspomina §. 9. lit *n* zarysów organizacyi sądowej. Rzeczywiście nie można jednak dzielić spólnej posiadłości, jak tylko w granicach, prawem ustanowionych przeciw rozdrobnieniu.

§. 13.

Jeżeli sobie wierzyciel życzy, aby przedsięwziętą była intabulacya w myśl ustawy, na nieruchomości, w §. 1 oznaczonej, nie zapisanej jeszcze do żadnej księgi gruntowej, wówczas winien także wraz z dłużnikiem przedłożyć urzędowi ksiąg gruntowych wyrażone w §. 4 dowody.

§. 8.

Ueber sämmtliche auf diese Weise zur Anmeldung gelangenden intabulirten Forderungen ist der Anschreibungswerber vor dem, das Grundbuch leitenden Bezirksrichter oder dessen Stellvertreter zu hören. Im Falle, dass die stattgehabte Intabulation der Forderung auf das fragliche Gut von dem Anschreibungswerber oder von einem anderen Inhaber einer intabulirten Forderung bestritten würde, hat der Bezirksrichter sogleich über die Giltigkeit des Anspruches im summarischen Wege zu erkennen.

§. 9.

Derjenige, welcher eine intabulirte Forderung auf die fragliche Liegenschaft zu haben behauptet, ist berechtiget, die Anmerkung derselben im Intabulationsbuche dann zu begehren, wenn sie von dem Bezirksrichter als richtig anerkannt wurde.

Dieselbe muss jedoch auf Verlangen des Gegentheiles als streitig im Intabulationsbuche angemerkt werden. Die Löschung dieser Anmerkung kann erst dann, wenn über diesen Anspruch rechtskräftig entschieden worden ist, stattfinden.

§. 10.

Ebenso hat auch der Eigenthümer einer noch nicht eingeschriebenen Liegenschaft die im §. 4 angegebenen Behelfe beizubringen, falls er diese Liegenschaft verkaufen, vertauschen oder auf andere Weise deren Eigenthum an einen Anderen übertragen will, da in Zukunft die Erwerbung des Eigenthumes der im §. 1 bezeichneten Liegenschaften nur durch die Eintragung des neuen Eigenthümers in das Grundbuch erwirkt werden kann.

§. 11.

Ein Gleiches gilt in Bezug auf Uebertragungen des Eigenthumes solcher noch nicht eingeschriebenen Liegenschaften durch Beerbung. Auch in diesem Falle erwirbt der Erbe das Eigenthum der erwähnten Liegenschaft nur durch die Eintragung in das Grundbuch.

Derjenige, auf dessen Namen die Uebertragung geschehen soll, hat die im §. 4 angedeuteten Behelfe über das Eigenthumsrecht bezüglich über das Pfandrecht des letzten Besitzers und über die stattgehabten Intabulationen beizuschaffen.

§. 12.

Bei unbeweglichen Liegenschaften, die sich dermal noch ungetheilt im Besitze einer Familie befinden, müssen zum Behufe der Eintragung in das Grundbuch vorerst die den zum Besitze berechtigten Mitgliedern der Familie gebührenden Antheile im Sinne der diessfalls geltenden Successionsgesetze bestimmt werden.

Dieses Theilungsverfahren findet, wenn sich nicht sämmtliche durch Edict vorzuladende Betheiligte auf Bestellung der im §. 9 lit. n *der Grundzüge der Justizorganisation bezeichneten Theilungsdeputation vereinigen, durch den Bezirksrichter Statt. Eine wirkliche Theilung des gemeinschaftlichen Besitzthumes kann jedoch nur innerhalb der durch die Gesetze gegen die Zerstückelung bestimmten Schranken stattfinden.*

§. 13.

Will ein Gläubiger auf irgend eine der im §. 1 bezeichneten Liegenschaften, die noch in kein Grundbuch einverleibt ist, eine Intabulation im Sinne des Gesetzes vornehmen lassen, so hat er im Vereine mit dem Schuldner ebenfalls die im §. 4 angegebenen Belege dem Grundbuchsamte vorzulegen.

Jeżeli dłużnik nie chce dostarczyć tych dowodów, wierzyciel ma prawo dostarczenia takowych kosztem dłużnika. Koszta takowe, które sędzia powiatowy oznaczy sumaryczną drogą prawa wynagrodzone być powinny.

§. 14.

Posiadłości, które w duchu prawa i zwyczaju prawnego stanowią całą sesyą, pół sesyi lub ćwierć takowej, mają być zapisane w księdze gruntowej jako całość i jednę tylko kartę mają dla siebie otwartą.

Wrzystkie inne grunta i budynki (grunta ekstra-urbaryalne), chociażby były własnością jednej i tej samej osoby, muszą być zapisane osobno i pojedynczo.

§. 15.

Połączenie w jednę całość graniczących z sobą gruntów, nie stanowiących jednej sesyi, zależy od woli właściciela. Wszelako połączona w ten sposób całość w tenczas tylko w księgę gruntową wcieloną być może, jeżeli posiadanie pojedynczych części polega na tym samym tytule prawnym.

§. 16.

Każda nieruchomość, zapisana być winna z wyrażeniem właściwego nazwiska swego, rozmiaru, granic sąsiednich, i nazwiska właścicieli, tudzież z wyrażeniem tytułu, na którem się opiera obecne prawo posiadania.

§. 17.

W miejscach, mających regulacyę urbaryalną, należy rozmiar pojedynczych sesyj i innych nieruchomości przenieść z ksiąg fundualnych do księgi gruntowej. W miejscach, gdzie nie ma regulacyi urbaryalnej, należy rozmiaru gruntów dochodzić w inny sposób.

§. 18.

Jeżeli kto posiada nieruchomość nie prawem własności, lecz prawem zastawu, (titulo pignoris), wówczas należy tę okoliczność, równie jak nazwisko tego, który w zastaw oddał, w przypadkach §§. 4 i 13 przy zapisaniu wyraźnie dołożyć.

§. 19.

Jeżeli przy żądaniu zapisanie do ksiąg gruntowych, w przypadkach, wyrażonych w §§. 4 i 13, spór wyniknie o prawo do posiadania, należy nieruchomość zapisać zawsze na imię rzeczywistego jej dzierżyciela, oraz jednak wyrazić, iż posiadanie jest zaprzeczone, i zapisać nazwisko tego, który jej przeczy.

§. 20.

Od chwili, w której niniejszy przepis wejdzie w wykonanie, nie wolno już zawierać kontraktów sprzedaży na zastaw, lub sprzedaży czasowej co do dóbr nieruchomych *(emtio venditio temporanea seu pignus)*. Kontrakty, dopiero po czasie wymienionym zawarte, co do sprzedaży czasowej lub na zastaw, do wciągnienia w księgi gruntowe przyjętemi być nie mogą.

§. 21.

Wszelkie kupna i przedaże (fasye) równie jak inne jakie przenoszenia własności nieruchomości, w księgach gruntowych zapisanych, muszą być także zapisane do księgi gruntowej właściwego powiatu, w celu nabycia zupełnego prawa własności.

§. 22.

Zeznania wszelkich przenoszeń własności co do dóbr nieruchomych w drodze kontraktów, muszą być czynione w przypadkach §§. 10 i 21 przed sądem powiatowym,

Weigerte sich der Schuldner gegen die Beibringung der Belege, so steht dem Gläubiger das Recht zu, die Behelfe auf Kosten des Schuldners herbeizuschaffen. Die Vergütung dieser durch den Bezirksrichter festzusetzenden Kosten geschieht auf dem summarischen Rechtswege.

§. 14.

Was im Sinne der Gesetze und des gesetzlichen Herkommens eine ganze oder halb oder Viertels-Session bildet, ist in dem Grundbuche als ein Ganzes aufzuführen, und erhält nur ein einziges Folium.

Alle übrigen Grundstücke und Gebäude (Extra-Urbarialgründe), wenn sie auch das Eigenthum einer und derselben Person sind, müssen abgesondert und einzeln eingetragen werden.

§. 15.

Das Zusammenstellen solcher angränzender Grundstücke, welche keine Session bilden, zu einem Ganzen, hängt von dem Willen des Eigenthümers ab. Doch kann ein auf diese Weise vereinigtes Ganzes als solches nur in dem Falle dem Grundbuche einverleibt werden, wenn der Besitz der verschiedenen Theile sich auf denselben Rechtstitel gründet.

§. 16.

Jede Liegenschaft ist nach ihrer eigenthümlichen Benennung mit Angabe ihres Masses, der nachbarlichen Gränzen und des Namens der Eigenthümer, ferner mit Angabe des Titels, auf welchem sich das gegenwärtige Besitzrecht gründet, einzuschreiben.

§. 17.

In Betreff jener Orte, welche eine Urbarial-Regulation besitzen, ist das Ausmass der einzelnen Sessionen und sonstigen Liegenschaften aus den Fundualbüchern in das Grundbuch zu übertragen. In Orten, wo keine Urbarial-Regulation vorhanden ist, ist das Ausmass anderweitig zu erheben.

§. 18.

Besässe Jemand eine Liegenschaft nicht kraft eines Eigenthumsrechtes, sondern kraft eines Pfandrechtes (titulo pignoris), *so ist diess, so wie der Name des Verpfänders in den Fällen der §§. 4 und 13 bei der Anschreibung ausdrücklich anzuführen.*

§. 19.

Wenn bei nachgesuchter Anschreibung in den Fällen der §§. 4 und 13 das Besitzrecht streitig gemacht wird, so ist die Liegenschaft stets auf den Namen des wirklichen Inhabers, jedoch mit Angabe des streitigen Besitzes und desjenigen, der letzteren bestreitet, einzutragen.

§. 20.

Von dem Zeitpuncte der Wirksamkeit dieser Vorschrift angefangen, darf kein Pfand- oder Zeitverkauf unbeweglicher Güter (emtio venditio temporanea seu pignus) *mehr abgeschlossen werden. Die grundbücherliche Eintragung von Verträgen, welche über solchen Pfand- oder Zeitverkauf erst nach dem angegebenen Zeitpuncte geschlossen werden sollten, findet nicht Statt.*

§. 21.

Sämmtliche Käufe und Verkäufe (Fassionen) und sonstige Uebertragungen des Eigenthumes der bereits grundbücherlich eingetragenen Liegenschaften müssen zur Erlangung des vollen Eigenthumsrechtes ebenfalls in dem Grundbuche des betreffenden Bezirkes eingetragen werden.

§. 22.

Die Fassionen über alle vertragsmässigen Uebertragungen des Eigenthumes unbeweglicher Güter müssen sowohl im Falle des §. 10 wie des §. 21 persönlich durch den Ueber-

przez zbywającego i nabywającego osobiście, lub przez ich pełnomocników, szczególnie do tego interesu ustanowionych.

Tożsamość osób zeznających powinna być stwierdzona przez dwóch świadków znanych sądowi.

§. 23.

Wszelkie zeznanie może albo ustnie być wniesione, albo miejsce jego zastąpić może kontrakt piśmienny, przez strony kontraktujące własnoręcznie podpisany.

§. 24.

W pierwszym przypadku zapisane zostanie zeznanie do księgi gruntowej na karcie dla tej realności, przeznaczonej w porządku czasu. Takowe zawierać winno nazwisko tego, który własność na kogo innego przenieść sobie życzy; nazwę przedmiotu przeniesionego, nazwisko tego, na którego własność przejść ma; kwote ceny kupna, i warunki, pod któremi ma być złożona, wyrażenie przedmiotu zamiany w danym razie, i złożenie taksy od zeznania przez tego, na którego własność ma być przeniesiona.

Jeżeli zbywający nieruchomość zapisanym jest w dawnej księdze gruntowej za właściciela lub posiadacza prawem zastawu; wówczas należy przy pierwszem zapisaniu do nowej księgi gruntowej powołać liczbę bieżącą nieruchomości i liczbę stronicy, na jakiej się znajduje w dawniejszej księdze gruntowej, aby z tąd poznać można, iż zbywający nieruchomość był właścicielem jej lub takową prawem zastawu dzierżył.

§. 25.

W razie, jeżeli się znajduje kontrakt piśmienny, należy do księgi gruntowej zapisać przepisaną w §. 24. treść interesu przeniesienia w krótkości i powołać istniejący kontrakt.

Oryginał kontraktu winien być stronie zwrócony, a odpis takowego przez stronę załączony, zachować należy w księdze instrumentów, wyrażonej w §. 36.

§. 26.

Jeżeli w skutek testamentu lub odziedziczenia beztestamentowego własność nieruchomości, jeszcze niezapisanej w księgi gruntowe, lub już zapisanej w takowe, przejść ma na osobę inną; natenczas przeniesienie własności onejże dziać się winno w obecności wszystkich stron interesowanych albo ich prawnych pełnomocników lub zastępców, przez zapisanie aktu dziedzictwa, (instrumentu działowego, pertraktacyi spadku, dekretu przyznania spadku) a to w taki sam sposób, jaki w poprzedzających paragrafach jest przepisany co do innych rodzajów przeniesienia własności. Wszelako dostatecznem jest, jeżeli w archiwum ksiąg gruntowych złożony zostanie odpis wierzytelny dokumentów, dotyczących aktu dziedzictwa.

§. 27.

Pełnomocnictwa osób, które przy przeniesieniu własności lub w razach odziedziczenia stronę interesowaną zastępują przed sądem powiatowym, mają być zachowane w oryginale w archiwum urzędu ksiąg gruntowych.

§. 28.

Po złożeniu należytości od zeznań, takie tylko zeznania kupna i przedaży, zamiany lub innego rodzaju przeniesienia własności przyjęte być mogą, które według wykazu załączonych dowodów na mocy przepisu §. 10 lub według osnowy księgi gruntowej

geber und Uebernehmer, oder durch deren zu diesem Geschäfte besonders bestellte Bevollmächtigte von dem Bezirksgerichte geschehen.

Die Identität der fatirenden Personen muss durch zwei dem Gerichte bekannte Zeugen bestätiget werden.

§. 23.

Jede Fassion wird entweder mündlich abgegeben, oder es vertritt deren Stelle ein schriftlicher durch die vertragschliessenden Theile eigenhändig unterfertigter Vertrag.

§. 24.

Im ersten Falle wird die Fassion in das Grundbuch auf das Folium der Realität nach der Zeitfolge eingetragen. Dieselbe enthält den Namen desjenigen, der das Eigenthum an einen Anderen übertragen will, die Benennung des übertragenen Gegenstandes, den Namen desjenigen, an welchen das Eigenthum übergehen soll, den Betrag des Kaufschillinges und die Bedingungen der Erlegung desselben, die Bezeichnung des etwaigen Tauschgegenstandes und die Entrichtung der Fassionstaxe durch denjenigen, an welchen das Eigenthum übertragen werden soll.

Wäre der Uebergeber einer Liegenschaft in einem alten Grundbuche als Eigenthümer oder Pfandbesitzer eingetragen, so muss bei der ersten Eintragung in das neue Grundbuch die Beziehung auf die fortlaufende Liegenschaftsziffer und die Seitenzahl des alten Grundbuches beigesetzt werden, woraus erhellet, dass der Uebergeber der Liegenschaft Eigenthümer oder Pfandbesitzer und rechtmässiger Inhaber derselben war.

§. 25.

Im Falle eines vorhandenen schriftlichen Vertrages wird in das Grundbuch der im §. 24 vorgeschriebene kurzgefasste Inhalt des Uebertragungsgeschäftes mit Beziehung auf den vorhandenen Vertrag eingetragen.

Von dem der Partei zurückzustellenden Originale des Vertrages ist eine durch dieselbe beizubringende Abschrift in dem im §. 36 bezeichneten Instrumentenbuche aufzubewahren.

§. 26.

Wenn in Folge eines Testamentes oder einer Beerbung ohne letzten Willen das Eigenthum einer (§. 11) noch nicht eingeschriebenen oder einer grundbücherlich bereits eingetragenen Liegenschaft auf eine andere Person überzugehen hat, so muss die Uebertragung im Beisein sämmtlicher Betheiligten oder deren gesetzlichen Bevollmächtigten oder Vertreter, durch Eintragung des Erbschaftsactes (Theilungsinstrumentes, Verlassenschaftsabhandlung, Einantwortungsurkunde) und zwar in der Weise geschehen, wie diess in den vorstehenden Paragraphen in Beziehung auf andere Uebertragungsarten des Eigenthumes vorgeschrieben ist. Es genügt jedoch, im Archive des Grundbuchsamtes eine beglaubigte Abschrift der Urkunden des Erbschaftsactes zu hinterlegen.

§. 27.

Die Vollmachtsurkunden jener Personen, welche bei einer Uebertragung des Eigenthumes oder in Beerbungsfällen einen Betheiligten vor dem Bezirksgerichte vertreten, sind im Archive des Grundbuchsamtes im Originale aufzubewahren.

§. 28.

Nach erlegten Fassionsgebühren können nur solche Fassionen über Käufe und Verkäufe, Vertauschungen oder andere Uebertragungsarten des Eigenthumes angenommen werden, welche laut beigebrachter Belege nach Vorschrift des §. 10 oder laut Grundbuches von

pochodzą od prawdziwych właścicieli nieruchomości sprzedanej lub zamienionej, lub od tych, którzy takową prawem zastawu posiadają, i które w myśl istniejących praw i prawnych zwyczajów, ważne i prawomocne są co do podzielności gruntów i budynków.

§. 29.

Co do kupna i przedaży, równie jak co do zamiany nieruchomości, w §. 1 wyrażonych, prawo pierwszeństwa kupna ze strony sąsiadów lub krewnych nie ma miejsca.

§. 30.

Przepisy, zawarte w §§. 17, 18 artykułu XXI. z roku 1840 względem bezpieczeństwa wierzycieli intabulowanych, należy przestrzegać przy każdej fasyi kupna, zamiany, odziedziczenia i innych dobrowolnych przenoszeń własności nieruchomości, w §. 1 wyszczególnionych.

§. 31.

Co do egzekucyi do dóbr nieruchomych, zapisanych w księdze gruntowej lub pretensyj intabutowanych, ustawa prowizorycznie wydać się mająca o postępowaniu w procesie cywilnym, obejmie dotyczące przepisy. Aż do owej pory pozostanie w swej mocy §. 18. artykułu XXI z roku 1840.

§. 32.

Z każdą kartą księgi gruntowej, na której zapisana jest nieruchomość, połączona będzie karta intabulacyjna. W powiatach, w których leży miasto wolne królewskie, należy ze strony sądu powiatowego księgę intabulacyjną, w powyższym mieście się znajdującą, prnwadzić dalej w myśl ustawy, z roku 1840 artykułu XXI i w połączeniu z księgą gruntową tegoż miasta.

§. 33.

Po każdej nieruchomości zapisanej, należy wyznaczyć kilka kart do zapisywania dalszych przenoszeń; równie też i do intabulacyj należy każdej nieruchomości kilka przydzielić kart. Według możności należy karty wszystkich realności, do jednej gminy należących, złożyć w jeden i ten sam ternion.

§. 33.

Na każdej karcie intabulacyjnej, powinny się znajdować następujące rubryki: W pierwszej rubryce zapisane zostanie imię i nazwisko wierzyciela. Druga rubryka zawiera dzień wystawienia dokumentu, w którym wyrażona jest summa pewna intabulowana. W trzeciej rubryce należy zamienić polecenie sędzi powiatowego co do intabulacyi w całej swej rozciągłości z dołożeniem daty. Czwarta rubryka wykazuje sumę intabulowaną co do cyfry. Jeżeli o pretensyę, jeszcze niezaintabulowaną, sędzia powiatowy dozwoli egzekucyi na tę samą realność, należy tę okoliczność wraz z wyrażeniem nazwiska wierzyciela, summy o którą egzekucya idzie, i daty zajęcia w piątej rubryce zamieścić. Szósta rubryka zawierać ma ekstabulacye i wykreślenia, jeżeli jakie zachodzą, summ nie intabulowanych a egzekwowanych, zapisanych w rubryce poprzedzającej, na szczególne uwagi należy otworzyć ostatnią czyli siódmą rubrykę.

§. 35.

Jeżeli wierzyciel zaintabulowany, przeniesie swoję pretensyę wraz z prawem intabulacyi na osobę trzecią, lub, jeżeli pretensya intabulowana w drodze odziedziczenia

den wirklichen Eigenthümern oder Pfandbesitzern der verkauften und vertauschten Liegenschaften herrühren, und welche im Sinne der bestehenden Gesetze und des gesetzlichen Herkommens auch in Bezug auf Theilbarkeit der Grundstücke und der Gebäude giltig und rechtskräftig sind.

§. 29.

In Bezug auf Kauf und Verkauf, sowie auf Tausch der im §. 1 angegebenen Liegenschaften gilt kein Vorkaufsrecht der Nachbarn oder der Verwandten.

§. 30.

Was in Bezug der Sicherung der intabulirten Gläubiger in den §§. 17 und 18 des XXI. Artikels vom Jahre 1840 angeordnet ist, muss bei jeder Fassion über Käufe, Vertauschungen, Beerbungen, oder anderen freiwilligen Uebertragungen des Eigenthumes in Betreff aller im §. 1 erwähnten Liegenschaften beachtet werden.

§. 31.

In Betreff der Execution auf unbewegliche im Grundbuche einverleibte Güter oder intabulirte Forderungen wird die provisorisch einzuführende Civilprocessordnung die einschlägigen Vorschriften enthalten. Bis dahin bleiben die Bestimmungen des §. 18 XXI. Artikel, 1840, in Wirksamkeit.

§. 32.

Mit jedem Grundbuchsblatte, auf welches eine Liegenschaft eingetragen ist, wird ein Intabulationsblatt in Verbindung gesetzt. In jenen Bezirken, in welchen eine königliche Freistadt liegt, ist das in Letzterer bestehende Intabulationsbuch im Sinne des Gesetzes vom Jahre 1840, XXI. Artikel und in Verbindung mit dem Grundbuche dieser Stadt, von Seiten des Bezirksgerichtes fortzuführen.

§. 33.

Nach jeder eingetragenen Liegenschaft sind mehrere Blätter zur Fortsetzung der Umschreibungen zu bestimmen, und auch Behufs der Intabulationen sind mehrere Blätter jeder Liegenschaft zuzuweisen. Nach Thunlichkeit sind die Folien für alle einer Gemeinde angehörigen Realitäten in einen eigenen Ternion zusammenzulegen.

§. 34.

Jedes Intabulationsblatt hat folgende Rubriken zu enthalten: In der ersten Rubrik wird der Vor- und Zuname des Gläubigers eingeschrieben. Die zweite Rubrik enthält den Ausstellungstag der Urkunde, in welcher die intabulirte bestimmte Summe angegeben ist. In der dritten Rubrik ist der Auftrag des Bezirksrichters zur Intabulation in seiner ganzen Ausdehnung und mit Angabe des Datums aufzuzeichnen. Die vierte führt die Ziffer der intabulirten Summe an. Wenn eine nicht intabulirte Forderung durch den Bezirksrichter auf dieselbe Liegenschaft zur Execution gebracht wird, so ist das mit Angabe des Gläubigers, der Executionssumme und des Beschlagnahme-Datums in der fünften Rubrik anzumerken. Die sechste Rubrik enthält die Extabulationen und etwaigen Löschungen der nicht intabulirten, doch zur Execution gebrachten Summen der vorhergehenden Rubrik; für besondere Bemerkungen ist die letzte oder siebente Rubrik zu eröffnen.

§. 35.

Wenn ein intabulirter Gläubiger seine Forderung sammt Intabulationsrecht auf einen Dritten überträgt, oder wenn eine intabulirte Forderung im Wege der Beerbung auf einen

przejdzie na osobę trzecią, wówczas ten trzeci, jako nowy właściciel pretensyi intabulowanej, może się domagać u sędzi powiatowego o zamieszczenie swego nazwiska na właściwej karcie intabulacyjnej, a jeżeli prawnie udowodni nabycie swoje, sędzia powiatowy winien uchwałą zezwolić na zapisanie go na karcie. Uchwałę takową należy zapisać na odpowiedniej karcie intabulacyjnej w rubrykach, w §. 34 wyrażonych, z powołaniem pozycyi, pod którą pretensya, w mowie będąca, już jest zaintabulowaną.

§. 36.

Oprócz księgi gruntowej i intabulacyjnej, należy także prowadzić księgę instrumentową, w której zachowane być winny wierzytelne odpisy dokumentów intabulowanych, przez strony załączone.

§. 37.

Spis imion, sporządzony według porządku abecadłowego, zapisanych właścicieli nieruchomości i pretensyj intabulowanych, z powołaniem dotyczących stronic księgi gruntowej, służy do spiesznego wyszukania posiadaczy gruntowych i intabulacyj. Każda zmiana w posiadaniu, winna być następnie zamieszczona w tym rejestrze alfabetycznym.

§. 38.

Intabulacye na wspomnionych nieruchomościach, dziać się winny przed sędzią powiatowym podług przepisu prawa, mianowicie artykuł XXI z roku 1840, a to w ten sposób, iż wierzyciel obowiązanym jest przy sposobności intabulacyi oznaczyć dokładnie rzecz nieruchomą dłużnika, na której uskutecznić zechce intabulacyę. Jeżeli zamierza moc intabulacyi rozciągnąć na cały majątek nieruchomy jego dłużnika, a w skrypcie to mu nie jest zabronione, winien nieruchomości dłużnika dokładnie i każdą z osobna wymienić. Co do nieruchomości, wyraźnie nie oznaczonych, intabulacya nie daje mu pierwszeństws.

§. 39.

Do przyjmowania podań o wpisanie posiadania lub o intabulacyę, winien urząd ksiąg gruntowych powiatu prowadzić protokół podawczy. Protokolista ma obowiązek, natychmiast przy wniesieniu podania o wpisanie posiadania jego lub o intabulowanie, zamieścić na nim cyfrę bieżącą, oraz godzinę, kiedy wniesione zostało, i dozwolić podającemu, ażeby przez wglądnienie do protokołu oryginalnego, przekonał się o należytem następywaniu cyfry z kolei.

Przyjmować podania i naznaczać takowe w sposobie przepisanym, może tylko protokolista w swojej lokalności urzędowej i tylko w godzinach urzędowych.

§. 40.

Sędzia powiatowy winien na każde podanie o zapisanie do księgi gruntowej lub intabulacyjnej wydać uchwałę, czyli zapisanie posiadania lub intabulacya, może mieć miejsce lub nie; w pierwszym razie wydać stosowne polecenie do urzędu ksiąg gruntowych i zawiadomić dłużnika o przedsięwziętej przeciw niemu intabulacyi.

Jeżeli sędzia powiatowy uważa, iż żądaniu zadosyć uczynić nie można, winien natychmiast polecić, aby uchwała odmówiona, do księgi gruntowej lub intabulacyjnej w pierwszej rubryce zapisaną została, i o tem proszącego zawiadomić, przez doręczenie uchwały odmównej.

Dritten übergeht, so kann dieser Dritte als neuer Eigenthümer der intabulirten Forderung die Einschaltung seines Namens in das betreffende Intabulationsblatt bei dem Bezirksrichter nachsuchen und nach gesetzlich dargethanem Uebertragungs-Uebernahmsrechte hat der Bezirksrichter die Einschaltung mittelst Bescheides zu bewilligen. Dieser Bescheid ist auf das betreffende Intabulationsblatt mit den §. 34 angegebenen Rubriken und mit Hinweisung auf die Post, unter welcher die fragliche Forderung bereits intabulirt ist, einzutragen.

§. 36.

Nebst dem Grund- und Intabulationsbuche ist auch ein Instrumentenbuch zu führen, in welches die von den Parteien beizubringenden beglaubigten Abschriften der intabulirten Instrumente zu hinterlegen sind.

§. 37.

Ein nach der Buchstabenfolge verfertigtes Namensverzeichniss der eingetragenen Eigenthümer der Liegenschaften und intabulirten Forderungen, mit Beziehung auf die betreffenden Blattseiten des Grundbuches, dient zur alsogleichen Auffindung der Grundbesitzer und der Intabulationen. Die Besitzveränderung ist auch in diesem alphabetischen Register jedesmal nachzutragen.

§. 38.

Die Intabulationen auf die angedeuteten Liegenschaften haben vor dem Bezirksrichter nach Vorschrift des Gesetzes, nämlich des XXI Artikels vom Jahre 1840 in der Weise zu geschehen, dass der Gläubiger verpflichtet ist, bei Gelegenheit der Intabulation dasjenige unbewegliche Gut des Schuldners genau zu bezeichnen, auf welches er die Intabulation vornehmen lassen will. Beabsichtiget er die Kraft der Intabulation auf das ganze unbewegliche Vermögen seines Schuldners auszudehnen, und ist ihm diess im Schuldscheine nicht untersagt, so muss er die Liegenschaften des Schuldners einzeln und besonders namhaft machen. Rücksichtlich solcher Liegenschaften, welche er nicht ausdrücklich bezeichnet hat, gibt ihm die Intabulation keine Priorität.

§. 39.

Zur Aufnahme der Gesuche um Besitzanschreibung oder Intabulirung hat das Grundbuchsamt des Bezirkes ein Einreichungsprotokoll zu führen. Der Protokollist ist verpflichtet, alsogleich bei Ueberreichung des Besitzanschreibungs- oder Intabulationsgesuches die fortlaufende Ziffer sammt der Stunde der Ueberreichung auf demselben anzumerken, und dem Gesuchsteller von der richtigen Folge der Ziffer im Original-Protokolle Einsicht nehmen zu lassen.

Die Uebernahme der Gesuche, sowie die vorgeschriebene Bezeichnung derselben darf nur im Amtslocale des Protokollisten, nur durch denselben und nur in den Amtsstunden geschehen.

§. 40.

Der Bezirksrichter hat über jedes Gesuch um Eintragung in das Grund- und Intabulationsbuch mittelst Bescheides zu erkennen, ob der Besitzanschreibung oder Intabulation Statt zu geben sei, und im bejahenden Falle den erforderlichen Auftrag an das Grundbuchsamt zu erlassen, und den Schuldner von der gegen ihn vorgenommenen Intabulation zu verständigen.

Findet der Bezirksrichter dem gestellten Ansuchen nicht Statt zu geben, so hat er dennoch den abweislichen Bescheid sogleich im Grund- und Intabulationsbuche und zwar in der ersten Rubrik anmerken zu lassen, und hievon den Gesuchsteller durch Zustellung des abweislichen Bescheides zu verständigen.

W razie, jeżeli sąd wyższy na rekurs przeciw tej uchwale założony, zezwoli na zapisanie upraszane, zapisanie będzie miało pierwszeństwo na tem samem miejscu, na którem zanotowaną została uchwała odmówna.

§. 41.

Pierwszeństwo prawne intabulabyi, oznaczone będzie według chwili podania i wciągnienia do protokołu (§. 39). Jeżeli kilku wierzycieli podadzą w jednej chwili różne dokumenta do protokołu, w celu zapisania takowych w księgi gruntowe, wówczas wszystkie te intabulacye mają to samo pierwszeństwo, a okoliczność tę należy tak w uchwale, na podanie tabularne wydanej, jakoteż w księdze tabularnej wyraźnie zanotować.

§. 42.

Sędzia powiatowy winien pretensye niezaintabuiowane, których poszukują wierzyciele w drodze egzekucyi na nieruchomościach, zapisanych w księgach gruntowych, udzielić natychmiast urzędowi ksiąg gruntowych do zapisania w takowych, a to w tym czasie, w którym w myśl §. 4 Art. XV 1836 nastąpi zajęcie nieruchomości, pod egzekucyę poddanej. Pierwszeństwo tego zapisania poczyna się dopiero od chwili, w której dotychczas dokumenta do protokołu podawczego ksiąg gruntowych wniesione zostały (§. 9) i nie może być na przeszkodzie pretensyom już dawniej zapisanym.

§. 43.

Każdemu właścicielowi, zapisanemu do księgi gruntowej, należy wydać potwierdzenie tabularne w dowód jego własności. Takowe zawierać ma potwierdzenie, iż posiadanie zapisane zostało, tytuł posiadania, jak najdokładniejsze oznaczenie części, należących do nieruchomości, w mowie będącej, liczbę nieruchomości i stronnicy księgi gruntowej, i powinno być zaopatrzone pieczęcią urzędową i podpisem sędzi powiatowego.

§. 44.

Można także komukolwiek na żądanie wydawać wyciągi z księgi gruntowej i intabulacyjnej co do zaszłych zapisów i intabulacyj, po opłaceniu przepisanych należytości. Takowe mają zawierać wszystkie rubryki, znajdujące się w księdze gruntowej i intabulacyjnej, z dokładnem wypełnieniem, dotyczącem nieruchomości w mowie będącej.

§. 45.

W tej części ksiąg gruntowych, która wykazuje stan posiadania nieruchomości, należy dodać powołanie na księgi katastrowe, mające być zaprowadzonemi w celu opodatkowania.

§. 46.

Niniejsze rozporządzenie ma wejść w wykonanie od dnia obwieszczenia w całym obrębie kraju koronnego Kroacyi i Slawonii, z wyjątkiem miasta Fizmy i należącego do niej okręgu miejskiego.

§. 47.

Co do miasta Fiumy i gruntów, należących do jej okręgu miejskiego, tudzież co do gmin, Casola, Drenova i Plasse, obowiązywać ma nadal aż do przyszłego rozporządzenia regulamin ksiąg gruntowych z d. 27 Grudnia 1843. Czynności urzędowe w sprawach ksiąg gruntowych i intabulacyjnych, przydzielone dotąd sądowi powiato wemu

Im Falle, dass das höhere Gericht über die vom Gesuchsteller gegen diese Entscheidung ergriffene Berufung der gebetenen Eintragung Statt gäbe, bleibt der letzteren die Priorität, unter welcher die Anmerkung des abweislichen Bescheides stattgefunden hat.

§. 41.

Die gesetzliche Priorität der Intabulationen wird nach dem Momente der Ueberreichung und Anmerkung im Protokolle (§. 39) bemessen. Sollten mehrere Gläubiger verschiedene Urkunden im selben Momente Behufs der Eintragung im Protokolle überreichen, so haben alle diese Intabulationen dieselbe Priorität, und es ist diess sowohl in dem Bescheide über das Intabulationsgesuch, als auch in dem Intabulationsbuche ausdrücklich anzumerken.

§. 42.

Der Bezirksrichter hat jene nicht intabulirten Forderungen, welche gegen grundbücherliche Liegenschaften zur Execution gebracht werden, in jener Zeit, in welcher im Sinne des §. 4, XV. Artikel, 1836, die Beschlagnahme der in Execution genommenen Liegenschaft erfolgt, dem Grundbuchsamte zur Eintragung alsogleich mitzutheilen. Die Priorität dieser Eintragung beginnt erst von dem Zeitpuncte der Ueberreichung der diessfälligen Urkunden bei dem Einreichungsprotokolle des Grundbuchsamtes (§. 39) und kann den bereits früher eingetragenen Forderungen keinen Abbruch thun.

§. 43.

Jedem in das Grundbuch eingetragenen Eigenthümer ist zum Beweise seines Eigenthumes ein Gewährbrief auszufertigen. Derselbe hat unter Beidrückung des Amtssiegels und unter der Unterschrift des Bezirksrichters die Bestätigung der erfolgten Besitzanschreibung, des Besitztitels und die möglichst genaue Bezeichnung der zur fraglichen Liegenschaft gehörigen Bestandtheile, sowie die Liegenschaftsziffer und die Seitenzahl des Grundbuches zu enthalten.

§. 44.

Ebenso können auch über die stattgehabten Eintragungen und Intabulationen Jedermann gegen Bezahlung der vorgeschriebenen Gebühren Auszüge aus dem Grund- und Intabulationsbuche ertheilt werden. Dieselben müssen aber die sämmtlichen im Grund- und Intabulationsbuche vorkommenden Rubriken mit der vollständigen die fragliche Liegenschaft betreffenden Ausfüllung enthalten.

§. 45.

In jenem Theile der Grundbücher, welcher den Besitzstand über die Liegenschaft ausweiset, ist eine Berufung auf die Katasterbücher einzuschalten, welche Behufs der Besteuerung errichtet werden.

§. 46.

Diese Verordnung hat vom Tage der Kundmachung an, in dem ganzen Umfange des Kronlandes Croatien und Slavonien mit Ausnahme der Stadt Fiume und des zu ihr gehörigen Stadtgebietes in Wirksamkeit zu treten.

§. 47.

Rücksichtlich der Stadt Fiume und der zu ihrem Stadtgebiete gehörigen Gründe und der Gemeinden Cosala, Orenova und Plasse verbleibt bis auf weitere Anordnung das Grundbuchsreglement vom 27. December 1843 auch fernerhin in Wirksamkeit. Die bisher dem städtischen Bezirksgerichte (Giudizio Civico Distrettuale) *und dem Stadtcapitän oder dessen*

miejskiemu *(Giudizio civico distrettuale)*, kapitanowi miejskiemu lub jego zastępcy, należeć będą do tamecznego sądu powiatowego, któremu przydzielony zostaje registrator tabularny do prowadzenia ksiąg gruntowych i tabularnych. Rekursa w sprawach gruntowych i intabulacyjnych, założone być mają na przyszłość do sądu krajowego w Fiume, zamiast do Sedryi kapitanalnej.

Równie też wszystkie funkcye §fem 98 wspomnionego regulaminu do dawniejszego namiestnictwa królewsko-węgierskiego przydzielone, przechodzą wprost do tegoż sądu krajowego.

Co do należytości w Art. X. tegoż regulaminu ustanowionych, osobny porządek taksowy zawierać będzie potrzebne rozporządzenia.

Aż do owej pory, obowiązywać mają postanowienia dotąd istniejące.

Schmerling m. p.

Stellvertreter zugewiesenen Amtsverrichtungen in Grundbuchs- und Intabulationssachen kommen daselbst dem dortigen Bezirksgerichte zu, welchem der Tabular-Registrator zur Führung des Grund- und Intabulationsbuches zugewiesen ist. Die Berufung in Grundbuchs- und Intabulationssachen findet künftighin an der Stelle der Capitaneal-Sedria an das Landesgericht in Fiume Statt.

Ebenso gehen auch die im §. 98 des gedachten Reglements der früheren königlichen ungarischen Statthalterei zugewiesenen Functionen unmittelbar an dieses Landesgericht über.

In Betreff der im X. Artikel dieses Reglements festgesetzten Gebühren wird eine besondere Taxordnung die nöthigen Bestimmungen enthalten.

Bis dahin werden die bisher geltenden Bestimmungen in Geltung erhalten.

Schmerling *m. p.*

[illegible]

Ebenso dürfen auch die [illegible] früheren [illegible]

In Betreff der [illegible] besondere Verordnung die nöthigen Bestimmungen erlassen.

Die [illegible]

[illegible] m. p.

Powszechny

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXVI.

Wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 16. Listopada 1855,

w wydaniu niemiecko-polskiem: 29. Listopada 1855.

198.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 8. Października 1855,

[illegible]

Stosownie do Najwyższego uchwały z d. 28. Września 1855, wydaje się do powszechnej wiadomości, [illegible] w względzie [illegible] Galicyi i Lodomeryi z Księstwami Oświęcima i Zatora, i z Wielkiem Księstwem Krakowa:

I.

Co do [illegible], aby siedzibę we Lwowie mającej.

[illegible] pod [illegible] i [illegible] ustanowionych [illegible] ustanowionej liczby cesarsko-królewskich, [illegible] i urzędników namiestniczych.

II.

Pod względem administracyjnym, dzieli się kraj koronny na trzy okręgi rządowe, od głównych swych miast: Lwowa, Krakowa i Stanisławowa.

Okręg rządowy Krakowski, obejmuje kraj od gór Karpackich aż do Wisły i Sanu, czyli okręgi Wolnego dawnego Krakowa, dzisiejsze cyrkuły: Wadowicki, Bocheński, Sandecki, Jasielski, Tarnowski i Rzeszowski, oraz z niektórymi częściami cyrkułów Sanockiego i Przemyślskiego.

Okręg rządowy Lwowski obejmuje następne cyrkuły: Przemyski, Żółkiewski, Lwowski, Sanocki i Samborski, wszystkie oprócz cyrkułu Stryjskiego, Złoczowskiego i Brzeżańskiego.

Reszta części wielkich wzmiankowanych trzech cyrkułów, tudzież cyrkuły Tarnopolski, Czortkowski, Stanisławowski i Kołomyjski, stanowią okręg rządowy Stanisławowski.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXVI.

Wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 16. Października 1850,
w wydaniu niniejszem dwu-językowem: 30. Października 1850.

383.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 8. Października 1850,

którem się obwieszcza usankcyonowana przez Najjaśniejszego Pana, J. C. Mość, organizacya politycznej administracyi królestw Galicyi i Lodomeryi, wraz z księstwami Oświecima i Zatora i z Wielkiem-księstwem Krakowa.

Stosownie do Najwyższej uchwały z d. 29. Września 1850, wydają i do powszechnej wiadomości podają się następujące postanowienia o urządzeniu politycznej administracyi królestw Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświecima i Zatora i z Wielkiem-księstwem Krakowa:

I.

Na czele administracyi stoi namiestnik, swą siedzibę we Lwowie mający.

Personale (ilość osób) pod jego kierownictwem i odpowiedzialnością interesami administracyjnemi zawiadywać mające, składa się z odpowiedniej liczby radców namiestniczych, koncepistów i urzędników manipulacyjnych.

II.

Pod względem administracyjnym, dzieli się kraj koronny na trzy okręgi rządowe, noszące nazwy od głównych swych miast: Lwowa, Krakowa i Stanisławowa.

Okrąg rządowy Krakowski, obejmuje kraj od gór Karpackich aż do Wisły i porzecza Sanu, czyli okrąg Wielkiego-księstwa Krakowa, dawniejsze cyrkuły: Wadowicki, Bocheński, Sandecki, Jasielski, Tarnowski i Rzeszowski, wraz z niektóremi częściami cyrkułu Sanockiego i Przemyślskiego.

Okrąg rządowy Lwowski obejmuje dotychczasowe cyrkuły: Przemyślski, Żołkiewski, Lwowski, Sanocki i Samborski, z częścią jedną cyrkułu Stryjskiego, Złoczowskiego i Brzeżańskiego.

Reszta części właśnie rzeczonych trzech cyrkułów, tudzież cyrkuły: Tarnopolski, Czortkowski, Stanisławowski i Kołomyjski, stanowią okrąg rządowy Stanisławowski.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXXVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 16. October 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 30. October 1850.

383.

Verordnung des Ministeriums des Innern vom 8. October 1850,

wodurch die von Seiner Majestät sanctionirte Organisation der politischen Verwaltung der Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau kundgemacht wird.

In Gemässheit der Allerhöchsten Entschliessung vom 29. September 1850 werden nachstehende Bestimmungen über die Einrichtung der politischen Verwaltung der Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau erlassen und zur allgemeinen Kenntniss gebracht:

I.

An der Spitze der Verwaltung steht der Statthalter, welcher in Lemberg seinen Sitz hat.

Das Personale, welches unter seiner Leitung und Verantwortung die Verwaltungsgeschäfte zu besorgen hat, besteht aus einer entsprechenden Zahl von Statthaltereiräthen, Concipisten und Manipulationsbeamten.

II.

In administrativer Beziehung wird das Kronland Galizien in drei Regierungsbezirke eingetheilt, welche von ihren Hauptorten: Lemberg, Krakau und Stanislau die Namen führen.

Das Regierungsgebiet von Krakau umfasst das Land von den Karpathen bis zur Weichsel und bis zum Flussgebiete des San, oder das Gebiet des Grossherzogthums Krakau, und die ehemaligen Kreise von Wadowice, Bochnia, Sandec, Jasło, Tarnow und Rzeszow sammt einigen Theilen des Sanoker und Przemyśler Kreises.

Das Lemberger Regierungsgebiet begreift in sich die bisherigen Kreise von Przemysl, Zołkiew, Lemberg, Sanok und Sambor mit einem Theile des Stryer, des Złoczower und Brzezaner Kreises.

Die übrigen Theile der letztgenannten drei Kreise, dann der Tarnopoler, Czortkower, Stanislauer und Kolomeaer Kreis bilden das Regierungsgebiet von Stanislau.

III.

Administracyą okręgów rządowych, kieruje prezydent rządowy, któremu przydany jest jeden radzca namiestniczy, jako zastępca, tudzież odpowiednia liczba radzców obwodowych, koncepistów i urzędników manipulacyjnych.

Prezydenci rządowi, co do urzędowego swego stanowiska, są namiestnikowi podporządkowani. Bliższe postanowienia o tem, w których przypadkach i jakim sposobem zachodzić ma bezpośrednie co do załatwiania interesów znoszenie się między nimi a ministeryami, są częścią w istniejącej już dla politycznych władz instrukcyi, częścią w osobnych rozporządzeniach ustanowione.

IV.

Okręgi rządowe dzielą się na starostwa powiatowe.

Dołączone przeglądy wykazują, które starostwa powiatowe w każdym pojedynczym okręgu rządowym istnieją, i które powiaty sądowe one w sobie mieszczą.

V.

Administracyą starostwa powiatowego kieruje starosta powiatowy, który bezpośrednio podporządkowany jest prezydentowi rządowemu, i któremu do załatwiania interesów, przydzieleni są komisarze powiatowi i jeden sekretarz dla służby manipulacyjnej. Starostwo powiatowe jest z reguły pierwszą instancyą we wszystkich politycznych sprawach swego administracyjnego zakresu.

VI.

Namiestnikostwu, rządom i starostwom powiatowym, przydane jest potrzebne służalstwo, a na wynagrodzenie za podróże urzędowe w okręgu administracyjnym, wyznacza się ryczałt podróżny, jak niemniej na załatwienie czynności pisarskich, o ileby się tej potrzebie nie dało zaradzić przez przydzielenie rozrządzalnych urzędników, tzdzież na światło, opał i inne potrzeby kancelaryjne, ryczałt kancelaryjny.

W urzędowych podróżach po za okręgiem administracyjnym, przysłuża urzędnikom wyż wymienionych władz prawo domagania się odpowiednich służbowej ich klasie dyet i wynagrodzenia kosztów podróży.

VII.

Przełożeni politycznych władz administracyjnych, są odpowiedzialni za cały tok urzędowania.

Oni obowiązani są, polecenia i rozporządzenia władz przełożonych ściśle i spiesznie wykonywać, w celu przekonywania się o stanie i porządnej administracyi powierzonego sobie okręgu rządowego, częste odbywać podróże i o wszystkich ważniejszyh wypadkach, do swych przełożonych sprawozdania zasełać.

Podrzędne osoby, nad któremi przysłuża im władza dyscyplinarna w obrębie, instrukcyą urzędową bliżej oznaczyć się mającym, są jak najściślej obowiązane, służbowe ich zarządzenia punktualnie i bezzwłocznie wykonywać, i przekazane sobie interesa, wedle poleceń swoich urzędowych przełożonych sprawować.

VIII.

Dopóki nie nastąpi inne jakie rozporządzenie ze strony wyższej władzy, zastępuje, w razie przeszkody, miejsce namiestnika pierwszy radzca namiestniczy, miejsce

III.

Die Verwaltung der Regierungsgebiete leitet ein Regierungspräsident, welchem als Stellvertreter ein Statthaltereirath, dann eine entsprechende Zahl von Kreisräthen, Concipisten und Manipulationsbeamten beigegeben wird.

Die Regierungspräsidenten sind in ihrer dienstlichen Stellung dem Statthalter untergeordnet. Die näheren Bestimmungen über die Fälle und Modalitäten, in welchen der unmittelbare Geschäftsverkehr zwischen denselben und den Ministerien einzutreten hat, werden theils durch die bereits bestehende Instruction für die politischen Behörden, theils durch besondere Anordnungen festgestellt.

IV.

Die Regierungsgebiete werden in Bezirkshauptmannschaften getheilt.

Die beigeschlossenen Uebersichten zeigen, welche Bezirkshauptmannschaften in jedem einzelnen Regierungsbezirke bestehen, und welche Gerichtsbezirke sie in sich schliessen.

V.

Die Verwaltung der Bezirkshauptmannschaft leitet der Bezirkshauptmann, welcher unmittelbar dem Regierungspräsidenten untergeordnet ist, und welchem zur Besorgung der Geschäfte Bezirkscommissäre und ein Secretär für den Manipulationsdienst beigegeben sind. Die Bezirkshauptmannschaft bildet in der Regel die erste Instanz in allen politischen Angelegenheiten ihres Verwaltungsgebietes.

VI.

Der Statthalterei, den Regierungen und Bezirkshauptmannschaften wird die nöthige Dienerschaft beigegeben, als Vergütung für ämtliche Reisen innerhalb des Verwaltungsgebietes ein Reisepauschale, und für die Besorgung der Schreibgeschäfte, in sofern nicht durch Zuweisung verfügbarer Beamten dem Bedürfnisse abgeholfen wird, sowie für Beleuchtung, Beheizung und sonstige Kanzleierfordernisse ein Kanzlei-Pauschale angewiesen.

Bei ämtlichen Reisen ausserhalb des Verwaltungsgebietes steht den Beamten der vorgenannten Behörden der ihrer Diensteclasse entsprechende Anspruch auf Diäten und Reisekostenvergütung zu.

VII.

Die Vorsteher der politischen Verwaltungsbehörden sind für die gesammte Geschäftsführung verantwortlich.

Sie sind verpflichtet, die Aufträge und Anordnungen der vorgesetzten Stellen genau und schleunig zu vollziehen, durch wiederholte Bereisungen sich von dem Zustande und der geregelten Verwaltung des ihnen anvertrauten Amtsgebietes zu überzeugen und über alle wichtigeren Vorkommnisse Bericht an ihre Vorgesetzten zu erstatten.

Das unterstehende Personale, worüber ihnen die Disciplinargewalt innerhalb der durch die Amtsinstruction näher festzusetzenden Gränzen zusteht, ist strengstens verpflichtet, ihre dienstlichen Anordnungen pünctlich und ungesäumt zu vollziehen und die ihm übertragenen Geschäfte nach den Weisungen der Amtsvorsteher zu behandeln.

VIII.

In Verhinderungsfällen wird, in so lange nicht eine andere Verfügung von der höheren Behörde erfolgt, die Stelle des Statthalters von dem ersten Statthaltereirathe, die Stelle des

prezydenta rządowego, przydany każdemu rządowi radzca namiestniczy, a zaś miejsce starosty powiatowego, znajdujący się w siedlisku urzędu, komisarz powiatowy, rangą najstarszy.

IX.

Organa politycznej administracyi, winny przy swem urzędowaniu zawsze mieć przed oczyma istniejące ustawy i rozporządzenia, i te zachowywać polecenia, które ich ze strony przełożonych w osobnych dochodzą zleceniach, albo we własnych instrukcyach.

Bliższe postanowienia, tak co do sprawowania interesów, jak co do służbowego stanowiska politycznych organów administracyjnych, zawiera instrukcya urzędowa.

X.

Polityczna administracya, należy przedewszystkiem do zakresu ministerstwa spraw wewnętrznych.

Politycznym przeto władzom przystoją naprzód: wszelkie do zakresu działań tego ministerstwa odnoszące się sprawy, z tych zaś, które do zakresu czynności innych ministeryów należą, takowe, które politycznym władzom do załatwienia polecone bywają, o ile ku temu nie są ustanowione własne od dotyczących ministeryów bezpośrednio zawisłe organa. W tych ostatnich gałęziach publicznej administracyi, winny polityczni urzędnicy o tyle w onych brać udział i spółdziałać, o ile to na nich jest włożone, lub im przyznane ogólnemi prawnemi normami, albo zleceniami i instrukcyami, wydanemi przez dotyczące ministerya, w porozumieniu z ministeryum spraw wewnętrznych.

XI.

Do zakresu działalności władz politycznych, należy w ogólności czuwanie nad obwieszczeniem i wykonywaniem ustaw i nad utrzymaniem i przywróceniem bezpieczeństwa, publicznego porządku i spokojności w obrębach ich urzędowego okręgu.

XII.

W szczególności obejmuje zakres działania politycznych organów: utrzymanie w ewidencyi spisów ludności; dochodzenie i zestawianie dat statystycznych; dozór nad rejestrami urodzonych, ślubów, i śmierci; spółdziałanie do uzupełnienia, prowidowania i kwaterowania wojska; czynności tyczące się podwód, paszportów, krajowej przynależności (krajowości) i obcych; użycie żandarmeryi i innych ciał strażnych; interesa przemysłowe i handlowe; rzecz sanitalną; dozór nad sprawami gminnemi i nad wszystkiemi miejscowej policyi dotyczącemi zakładami i urządzeniami; sprawy kościelne, szkolne i fundacyjne; nadzór nad zakładami dobroczynności i ludzkości, i nad publicznemi instytutami; zarząd więzień; dozór nad drukiem i stowarzyszeniami; staranność o utrzymanie w ewidencyi granic państwa i kraju; o utrzymanie w dobrym stanie komunikacyi lądowych i wodnych; spółdziałanie przy wymiarze, poborze i odpisywaniu podatków bezpośrednich; sprawy kultury krajowej; sprawy przywilejów; wpływ przy wywłaszczaniu, przy sporach o prawa wodne i o budowle, i ułożenie budżetów dla administracyi politycznej i zakładów rządowych w okręgu ich urzędu.

XIII.

Przeprowadzenie organizacyi politycznej administracyi kraju koronnego Galicyi, poleca się osobnej ministerstwu spraw wewnętrznych podlegającej komisyi organizacyjnej, pod przewodnictwem namiestnika zostającej.

Regierungspräsidenten, von dem, jeder Regierung beigegebenen Statthaltereirathe und jene des Bezirkshauptmannes von dem am Amtssitze befindlichen, im Range ältesten Bezirkscommissär versehen.

IX.

Die Organe der politischen Verwaltung haben bei ihrer Geschäftsführung die bestehenden Gesetze und Verordnungen sich gegenwärtig zu halten und die Weisungen zu beobachten, welche ihnen von den vorgesetzten Behörden in besonderen Aufträgen oder in eigenen Instructionen zukommen.

Die näheren Bestimmungen über die Geschäftsbehandlung und über die dienstliche Stellung der politischen Verwaltungsorgane enthält die Amtsinstruction.

X.

Die politische Verwaltung gehört zuvörderst in den Bereich des Ministeriums des Innern.

Den politischen Behörden stehen daher zunächst alle, in den Wirkungskreis dieses Ministeriums einschlagende Angelegenheiten, von den zum Geschäftsbereiche anderer Ministerien gehörigen aber jene zu, welche, in soferne dafür nicht besondere, von den betreffenden Ministerien unmittelbar abhängige Organe bestellt sind, den politischen Behörden zur Besorgung übertragen werden. In den letzteren Zweigen der öffentlichen Verwaltung haben die politischen Beamten in soweit einzuschreiten und mitzuwirken, als es ihnen durch die allgemeinen gesetzlichen Normen oder durch die Weisungen und Instructionen auferlegt oder zugestanden wird, welche von den betreffenden Ministerien im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern erlassen werden.

XI.

Zur Wirksamkeit der politischen Behörden gehört überhaupt die Sorge für die Kundmachung und Vollziehung der Gesetze und für die Aufrechthaltung und Herstellung der Sicherheit, öffentlichen Ordnung und Ruhe im Umfange ihres Amtsgebietes.

XII.

Insbesondere umfasst der Wirkungskreis der politischen Organe die Evidenzhaltung der Bevölkerung, die Erhebung und Zusammenstellung statistischer Daten, die Ueberwachung der Geburts-, Ehe- und Sterbregister, die Mitwirkung zur Ergänzung, Verpflegung und Einquartierung des Heeres, das Vorspanns-, Pass-, Heimats- und Fremdenwesen, die Verwendung der Gensd'armerie und sonstigen Wachkörper, die Gewerbs- und Handelssachen, das Sanitätswesen, die Ueberwachung der Gemeindeangelegenheiten und aller die Ortspolizei betreffenden Anstalten und Vorkehrungen, die Kirchen-, Schul- und Stiftungssachen, die Oberaufsicht über die Wohlthätigkeits- und Humanitätsanstalten und öffentlichen Institute, die Verwaltung der Gefängnisse, die Ueberwachung der Presse und Association, die Sorge für die Evidenzhaltung der Reichs- und Landesgränzen, und für die Erhaltung der Land- und Wasserstrassen, die Mitwirkung bei der Bemessung, Einhebung und Abschreibung der directen Steuern, die Landescultursachen, die Privilegien-Angelegenheiten, die Einflussnahme bei der Expropriation, bei Streitigkeiten über Wasserrechte und Bauten, und die Verfassung der Voranschläge für die politische Verwaltung und für die Staatsanstalten ihres Amtsgebietes.

XIII.

Die Durchführung der Organisation der politischen Verwaltung des Kronlandes Galizien wird einer besonderen, dem Ministerium des Innern unterstehenden Organisirungscommission unter der Leitung des Statthalters anvertraut.

Ta komisya będzie w porozumieniu z organami, do przeprowadzenia organizacyi władz sądowych i innych gałęzi administracyjnych powołanemi, staranność mieć o wyszukanie i urządzenie miejscowości urzędowych; o rozpisanie posad służbowych i o przedkładanie wniosków ku obsadzeniu takowych do ministeryum spraw wewnętrznych; o przygotowanie i uskutecznienie zdawania urzędu, i o zaprowadzenie tych urządzeń, które się potrzebnemi ukazują dla wyłączenia i dalszego prowadzenia spraw, na przyszłość do zakresu działania politycznych organów już nienależących.

XIV.

Mianowania na usystemizowane posady urzędnicze przy nowych politycznych władzach administracyjnych, uważają się jako stanowcze i nadają ustanowionym tych praw i atrybucyi, jakie wedle istniejących przepisów, urzędnikom państwa przystoją.

Urzędnicy już istniejący, którzy takiej usystemizowanej posady nie otrzymają, wstępują do stanu rozrządzalności, i z nimi postępować należy, wedle usankcyonowanego przez Najjaśniejszego Pana rozporządzenia o rozrządzalności z dnia 13. Grudnia 1849.

Bach m. p.

Diese Commission wird im Einvernehmen mit den zur Durchführung der Organisation der Justizstellen und anderer Verwaltungszweige berufenen Organen für die Ausmittlung und Einrichtung der Amtslocalitäten, für die Ausschreibung der Dienstesstellen und für die Erstattung der Besetzungsvorschläge für dieselben an das Ministerium des Innern, für die Vorbereitung und Vornahme der Amtsübergabe und für die Einleitung jener Massregeln zu sorgen haben, welche sich zur Ausscheidung und anderweitigen Besorgung der künftighin nicht mehr zum Wirkungskreise der politischen Organe gehörigen Angelegenheiten als erforderlich darstellen.

XIV.

Die Ernennungen zu den systemisirten Beamtenstellen bei den neuen politischen Verwaltungsbehörden gelten als definitiv und gewähren den Angestellten die nach den bestehenden Vorschriften den Staatsbeamten zukommenden Rechte und Ansprüche.

Die bereits bestehenden Beamten, welche eine solche systemisirte Dienstesstelle nicht erhalten, treten in den Stand der Verfügbarkeit und sind nach der Allerhöchst sanctionirten Disponibilitäts-Verordnung vom 13. December 1849 zu behandeln.

Bach *m. p.*

Dołączenie B. I.

Okrąg rządowy Lwowa.

Liczba	Starostwo powiatowe	Powiaty sądowe
1	Dubiecko	Dubiecko. Dynów. Biercza.
2	Jarosław	Jarosław. Radymno. Sieniawa,
3	Przemyśl	Przemyśl. Niżankowice. Mościska. Sądowa-Wisznia.
4	Jaworów	Jaworów. Krakowiec. Niemirów.
5	Lubaczów	Lubaczów. Błażów.
6	Sambor	Sambor, Sekcya I. Sambor, Sekcya II. Bronica. Starasól.
7	Sanok	Sanok. Szczawne. Lisko. Baligród.
8	Dobromil	Dobromil. Ustrzyki. Lutowisko.
9	Stare-Miasto	Stare-Miasto. Turka. Borynia.
10	Drohobycz	Drohobycz, Sekcya I. Drohobycz, Sekcya II. Medenice. Podbusz.
11	Stryj	Stryj. Żydaczów. Skole. Synowucko-wyższe.
12	Rawa	Rawa. Uhnów.
13	Żołkiew	Żołkiew. Mosty-Wielkie. Kamionka-Strumiłowa.
14	Sokal	Sokal. Bełz. Radziechów.
15	Brody	Brody. Sokołówka. Leszniów.
16	Lwów	Lwów, okolica. Kulików. Winniki. Szczerzec.
17	Chodorów	Chodorów. Bóbrka. Mikołajów.
18	Grodek	Gródek. Komarno. Janów.
19	Złoczów	Złoczów. Busk. Gliniany. Przemyślany.

Beilage B. I.

Regierungsgebiet Lemberg.

Nummer	Bezirks-hauptmannschaft	Gerichtsbezirke	Nummer	Bezirks-hauptmannschaft	Gerichtsbezirke
1	Dubiecko	Dubiecko. Dynow. Bircza.	11	Stryi	Stryi. Żydaczow. Skole. Synowucko-wyższe.
2	Jaroslau	Jaroslau. Radymno. Sieniawa.	12	Rawa	Rawa. Uhnow.
3	Przemyśl	Przemyśl. Niżankowice. Mościska. Sądowa-Wisznia.	13	Żołkiew	Żołkiew. Mosty-wielkie. Kamionka-strumiłowa.
4	Jaworow	Jaworow. Krakowiec. Niemirow.	14	Sokal	Sokal. Bełz. Radziechow.
5	Lubaczow	Lubaczow. Błażow.	15	Brody	Brody. Sokołówka. Leszniow.
6	Sambor	Sambor, Section I. Sambor, Section II. Bronica. Satrasol.	16	Lemberg	Lemberg, Umgebung. Kulikow. Winniki. Szczerzec.
7	Sanok	Sanok. Szczawne. Lisko. Báligrod.	17	Chodorow	Chodorow. Bobrka. Mikołajow.
8	Dobromil	Dobromil. Ustrzyki. Lutowisko.	18	Grodek	Grodek. Komarno. Janow.
9	Stare Miasto	Stare Miasto. Turka. Borynia.	19	Złoczow	Złoczow. Busk. Gliniany. Przemyślany.
10	Drohobycz	Drohobycz. Section I. Drohobycz. Section II. Medenice. Podbusz.			

Dołączenie B. II.

Okrąg rządowy Krakowa.

Liczba	Starostwo powiatowe	Powiaty sądowe	Liczba	Starostwo powiatowe	Powiaty sądowe
1	Kraków	Kraków, Sekcya I. Kraków, Sekcya II. Mogiła. Liszki.	13	Grybów	Grybów. Ciężkowice. Śnietnica.
2	Chrzanów	Chrzanów. Trzebinia. Krzeszowice.	14	Gorlice	Gorlice. Malasłów. Biecz.
3	Podgórze	Podgórze, czyli Kraków Sekcya III. Wieliczka. Niepołomice. Skawina.	15	Jasło	Jasło. Żmigród. Krempna.
4	Kenty	Kenty. Biała. Oświecim. Andrychów.	16	Tarnów	Tarnów, Sekcya I. Tarnów, Sekcya II. Wojnicz. Zakluczyn.
5	Żywiec	Żywiec. Milówka. Jeleśnia.	17	Dombrowa	Dombrowa. Żabno.
6	Wadowice	Wadowice. Zator. Myślenice. Lanckorona.	18	Sędziszów	Sędziszów. Ropczyce. Kolbuszów.
7	Jordanów	Jordanów. Marków. Mszana dolna.	19	Pilzno	Pilzno. Brzostek. Radomyśl.
8	Nowy-Targ (Neumarkt)	Nowy-Targ (Neumarkt). Czarny Dunajec.	20	Mielec	Mielec. Tarnobrzeg.
9	Dobczyce	Dobczyce. Łapanów.	21	Dukla	Dukla. Rymanów.
10	Bochnia	Bochnia. Brzesko. Uście-Solne. Wiśnicz.	22	Krosno	Krosno. Brzozów. Domaradz.
11	Stary-Sącz	Stary-Sącz. Lacko. Krościenko.	23	Rzeszów	Rzeszów. Tyczyn. Głogów. Strzyżów.
12	Nowy-Sącz	Nowy-Sącz. Limanów. Zbyszyce. Krynica.	24	Łańcut	Łańcut. Sokołów.
			25	Rozwadów	Rozwadów. Nisko.
			26	Przeworsk	Przeworsk. Próchnik. Leżajsk. Grodzisko.

Beilage B. II.

Regierungsgebiet Krakau.

Nummer	Bezirks-hauptmannschaft	Gerichtsbezirke	Nummer	Bezirks-hauptmannschaft	Gerichtsbezirke
1	Krakau	Krakau, Section I. Krakau, Section II. Mogiła. Liszki.	13	Grybow	Grybow. Cieszkowice. Snietnica.
2	Chrzanow	Chrzanow. Trzebinia. Krzeszowice.	14	Gorlice	Gorlice. Malastow. Biecz.
3	Podgórze	Podgórze oder Krakau, Section III. Wieliczka. Niepołomice. Skawina.	15	Jasło	Jasło. Żmigrod. Krepna.
4	Kenty	Kenty. Biała. Oświecim. Andrychau.	16	Tarnow	Tarnow, Section I. Tarnow, Section II. Woynicz. Zakluczyn.
5	Saybusch	Saybusch. Miłowka. Jeleśnia.	17	Dombrowa	Dombrowa. Żabno.
6	Wadowice	Wadowice. Zator. Myślenice. Landskron.	18	Sedziszow	Sedziszow. Ropczyce. Kolbuszow.
7	Jordanow	Jordanow. Markow. Mszana dolna.	19	Pilsno	Pilsno. Brzostek. Radomyśl.
8	Neumarkt	Neumarkt. Czarny-Dunajec.	20	Mielec	Mielec. Tarnobrzeg.
9	Dobczyce	Dobczyce. Łapanow.	21	Dukla	Dukla. Rymanow.
10	Bochnia	Bochnia. Brzesko. Uście solne. Wiśnicz.	22	Krosno	Krosno. Brzozow. Domaradz.
11	Alt-Sandec	Alt-Sandec. Lacko. Krościenko.	23	Rzeszow	Rzeszow. Tyczyn. Głogow. Stryszow.
12	Neu-Sandec	Neu-Sandec. Limanow. Zbyszyce. Krynica.	24	Łańcut	Łańcut. Sokołow.
			25	Rozwadow	Rozwadow. Nisko.
			26	Przeworsk	Przeworsk. Próchnik. Leżaysk. Grodzisko.

Dołączenie B. III.

Okrąg rządowy Stanisławowa.

Liczba	Starostwo powiatowe	Powiaty sądowe	Liczba	Starostwo powiatowe	Powiaty sądowe
1	Załośce	Załośce. Podkamień. Zborów.	10	Buczacz	Buczacz. Jazłowiec. Uścieczko.
2	Tarnopol	Tarnopol, Sekcya I. Tarnopol, Sekcya II. Zbaraż.	11	Kałusz	Kałusz. Woyniłów. Żurawno.
3	Skałat	Skałat. Grzymałów. Toki.	12	Dolina	Dolina. Bolechów. Rożniatów.
4	Bursztyn	Bursztyn. Rohatyn. Maryampol.	13	Stanisławów	Stanisławów. Halicz. Bohorodczany.
5	Brzeżany	Brzeżany. Kozowa.	14	Tyśmienica	Tyśmienica. Tłumacz. Otynia.
6	Podhajce	Podhajce. Monasterzyska.	15	Nadworna	Nadworna. Delatyn. Sołotwina.
7	Trembowla	Trembowla. Mikulińce. Złotniki.	16	Horodeńka	Horodeńka. Gwoździec. Obertyn. Śniatyń.
8	Czortków	Chorostków. Czortków. Husiatyn. Jagielnica.	17	Kołomyja	Kołomyja. Zabłotów. Peczenizyn. Jabłonów.
9	Borszczów	Borszczów. Jezierzany. Mielnica. Zaleszczyki.	18	Kuty	Kuty. Kossów.

Beilage B. III.

Regierungsgebiet Stanislau.

Nummer	Bezirks-hauptmannschaft	Gerichtsbezirke	Nummer	Bezirks-hauptmannschaft	Gerichtsbezirke
1	Załośce	Załośce. Podkamien. Zborow.	10	Buczacz	Buczacz. Jazłowiec. Usciecsko.
2	Tarnopol	Tarnopol, Section I. Tarnopol. Section II. Zbaraż.	11	Kałusz	Kalusz. Woynilow. Żurawno.
3	Skałat	Skałat. Grzymałow. Toki.	12	Dolina	Dolina. Bolechov. Rozniatow.
4	Bursztyn	Bursztyn. Rohatyn. Mariampol.	13	Stanislau	Stanislau. Halicz. Bohorodczany.
5	Brzeżan	Brzeżan. Kozowa.	14	Tyśmienica	Tyśmienica. Tłumacz.
6	Podhayce	Podhayce. Manasterzyska.			Otynia.
7	Trembowla	Trembowla. Mikulince. Złotniki.	15	Nadworna	Nadworna. Delatyn. Sołotwina.
8	Czortkow	Chorostkow. Czortkow. Husiatyn. Jagielnica.	16	Horodenka	Horodenka. Grożdziec. Obertyn. Sniatyn.
9	Borszczow	Borszczow. Jezierzany. Mielnica. Zaleszczyki.	17	Kolomea	Kolomea. Zabłotow. Peczeniszne. Jabłonow.
			18	Kuty	Kuty. Kossow.

384.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 8. Paździer 1850,

którem się obwieszcza usankcyonowana przez Najjaśniejszego Pana. J. C. Mość, organizacya politycznej administracyi kraju koronnego Bukowiny.

Stosownie do Najwyższej uchwały z dnia 29. Września 1850. podają się do powszechnej wiadomości następujące postanowienia o urządzeniu politycznej administracyi kraju koronnego Bukowiny:

I.

Na czele administracyi tego kraju koronnego, stoi namiestnik, wykonujący oraz funkcye prezydenta rządowego i swą siedzibę w Czerniowcach mający.

Personale (ilość osób), pod jego kierownictwem i odpowiedzialnością interesami administracyjnemi zawiadywać mające, składa się z odpowiedniej liczby radzców namiestniczych, koncepistów i urzędników manipulacyjnych.

II.

Pod względem administracyjnym, kraj koronny Bukowiny dzieli się na sześć starostw powiatowych, bezpośrednio namiestnikowstwu podporządkowanych:

1. Czerniowce, zawierające powiaty sądowe Czerniowce, pierwszą i drugą sekcyę, Sadagóra i Streszents;
2. Kotzmann z powiatami sądowemi Kotzmann i Zastawna;
3. Wisznicz z powiatami sądowemi Wisznicz, Waszkoutz i Putylla.
4. Radautz z powiatami sądowemi Sereth, Radautz i Seletyn;
5. Mołdawski Kampolung z powiatami sądowemi Kampolung, Watradorna i Gura humora;
6. Suczawa z powiatami sądowemi Suczawa i Solka.

III.

Administracyą starostwa powiatowego, kieruje starosta powiatowy, któremu do załatwiania interesów, przydani są komisarze powiatowi i jeden sekretarz dla służby manipulacyjnej. Starostwo powiatowe jest z reguły pierwszą instancyą we wszystkich politycznych sprawach swego administracyjnego zakresu.

IV.

Namiestnikostwu, rządom i starostwom powiatowym, przydane jest potrzebne służalstwo, a na wynagrodzenie za podróże urzędowe w okręgu administracyjnym, wyznacza się ryczałt podróżny, jak niemniej na załatwienie czynności pisarskich, o ileby się tej potrzebie nie dało zaradzić przez przydzielenie rozrządzalnych urzędników, tudzież na światło, opał i inne potrzeby kancelaryjne, ryczałt kancelaryjny.

W urzędowych podróżach, po za okręgiem administracyjnym, przysługa urzędnikom wyż wymienionych władz, prawo domagania się odpowiednich służbowej ich klasie dyet i wynagrodzenia kosztów podróży.

V.

Przełożeni politycznych władz administracyjnych, są odpowiedzialni za cały tok urzędowania.

384.

Verordnung des Ministeriums des Innern vom 8. October 1850,

wodurch die von Seiner Majestät sanctionirte Organisation der politischen Verwaltung des Kronlandes Bukowina kundgemacht wird.

In Gemässheit der Allerhöchsten Entschliessung vom 29. September l. J. werden über die Einrichtung der politischen Verwaltung des Kronlandes Bukowina nachstehende Bestimmungen zur allgemeinen Kenntniss gebracht:

I.

An der Spitze der Verwaltung dieses Kronlandes steht der Statthalter, welcher zugleich die Functionen eines Regierungspräsidenten ausübt, und zu Czernowitz seinen Sitz hat.

Das Personale, welches unter seiner Leitung und Verantwortung die Verwaltungsgeschäfte zu besorgen hat, besteht aus einer entsprechenden Zahl von Statthaltereiräthen, Concipisten und Manipulationsbeamten.

II.

In administrativer Beziehung wird das Kronland Bukowina in sechs Bezirkshauptmannschaften eingetheilt, welche unmittelbar der Statthalterei untergeordnet sind:

1. Czernowitz, enthaltend die Gerichtsbezirke Czernowitz erste und zweite Section, Sadagora und Streszents;

2. Kotzmann mit den Gerichtsbezirken Kotzmann und Zastawna;

3. Wischnitza mit den Gerichtsbezirken Wischnitz, Waszkontz und Putilla;

4. Radautz mit den Gerichtsbezirken Sereth, Radautz und Seletin;

5. Moldauisch Kimpolung mit den Gerichtsbezirken Kimpolung, Wadradorna und Gura humora;

6. Suczawa mit den Gerichtsbezirken Suczawa und Solka.

III.

Die Verwaltung der Bezirkshauptmannschaften leitet der Bezirkshauptmann, welchem zur Besorgung der Geschäfte Bezirkscommissäre und ein Secretär für den Manipulationsdienst beigegeben sind. Die Bezirkshauptmannschaft bildet in der Regel die erste Instanz in allen politischen Angelegenheiten ihres Verwaltungsgebietes.

IV.

Der Statthalterei und den Bezirkshauptmannschaften wird die nöthige Dienerschaft beigegeben, als Vergütung für ämtliche Reisen innerhalb des Verwaltungsgebietes ein Reisepauschale und für die Besorgung der Schreibgeschäfte, in soferne nicht durch Zuweisung verfügbarer Beamten dem Bedürfnisse abgeholfen wird, sowie für Beleuchtung, Beheizung und sonstige Kanzleierfordernisse ein Kanzleipauschale angewiesen.

Bei ämtlichen Reisen ausserhalb des Verwaltungsgebietes steht den Beamten der vorgenannten Behörden der ihrer Diensteсlasse entsprechende Anspruch auf Diäten und Reisekostenvergütung zu.

V.

Die Vorsteher der politischen Verwaltungsbehörden sind für die gesammte Geschäftsführung verantwortlich.

Oni obowiązani są, polecenia i rozporządzenia władz przełożonych ściśle i spiesznie wykonywać, w celu przekonania się o stanie i porządnej administracyi powierzonego sobie okręgu rządowego, częste odbywać podróże, i o wszystkich ważniejszych wypadkach, do swych przełożonych sprawozdania zasełać.

Podrzędne osoby, nad któremi przysłuża im władza dyscyplinarna w obrębie, instrukcyą urzędową bliżej oznaczyć się mającym, są jak najściślej obowiązane, służbowe ich zarządzenia punktualnie i bezzwłocznie wykonywać i przekazane sobie interesa, wedle poleceń swoich urzędowych przełożonych sprawować.

VI.

Dopóki nie nastąpi inne jakie rozporządzenie ze strony wyższej władzy, zastępuje, w razie przeszkody, miejsce namiestnika, pierwszy radzca namiestniczy, a miejsce starosty powiatowego, znajdujący się w siedlisku urzędu komisarz powiatowy, rangą najstarszy.

VII.

Organa politycznej administracyi, winny przy swem urzędowaniu zawsze mieć przed oczyma istniejące ustawy i rozporządzenia, i te zachowywać polecenia, które ich ze strony przełożonych w osobnych dochodzą zleceniach, albo we własnych instrukcyach.

Bliższe postanowienia tak co do sprawowania interesów, jak co do służbowego stanowiska politycznych organów administracyjnych, zawiera instrukcya urzędowa.

VIII.

Polityczna administracya, należy przedewszystkiem do zakresu ministerstwa spraw wewnętrznych.

Politycznym przeto władzom przystoją naprzód: wszelkie do zakresu działań tego ministerstwa odnoszące się sprawy, z tych zaś, które do zakresu czynności innych ministeryów należą, takowe, które politycznym władzom do załatwienia polecone bywają, o ile ku temu nie są ustanowione, własne od dotyczących ministeryów bezpośrednio zawisłe organa. W tych ostatnich gałęziach publicznej administracyi, winny polityczni urzędnicy o tyle brać w onych udział i spólnie działać, o ile to na nich jest włożone, lub im przyznane ogólnemi prawnemi normami, albo zleceniami i instrukcyami, wydanemi przez dotyczące ministerya w porozumieniu z ministeryum spraw wewnętrznych.

IX.

Do zakresu działalności władz politycznych, należy w ogólności czuwanie nad obwieszczeniem i wykonywaniem ustaw i nad utrzymaniem i przywróceniem bezpieczeństwa, publicznego porządku i spokojności w obrębach ich urzędowego okręgu.

X.

W szczególności obejmuje zakres działania politycznych organów: utrzymanie w ewidencyi spisów ludności; dochodzenie i zestawianie dat statystycznych; dozór nad rejestrami urodzonych, ślubów, i śmierci; spółdziałanie do uzupełnienia, prowidowania i kwaterowania wojska; czynności tyczące się podwód, paszportów, krajowej przynależności (krajowości) i obcych; użycie żandarmeryi i innych ciał strażnych; interesa przemysłowe i handlowe; rzecz sanitalną; dozór nad sprawami gminnemi i nad wszystkiemi miejscowej policyi dotyczącemi zakładami i urządzeniami; sprawy kościelne,

Sie sind verpflichtet, die Aufträge und Anordnungen der vorgesetzten Stellen genau und schleunig zu vollziehen, durch wiederholte Bereisungen sich von dem Zustande und der geregelten Verwaltung des ihnen anvertrauten Amtsgebietes zu überzeugen und über alle wichtigeren Vorkommnisse Bericht an ihre Vorgesetzten zu erstatten.

Das unterstehende Personale, worüber ihnen die Disciplinargewalt innerhalb der, durch die Amtsinstruction näher festzusetzenden Gränzen zusteht, ist strengstens verpflichtet, ihre dienstlichen Anordnungen pünctlich und ungesäumt zu vollziehen, und die ihm übertragenen Geschäfte nach den Weisungen der Amtsvorsteher zu behandeln.

VI.

In Verhinderungsfällen wird, in so lange nicht eine andere Verfügung von der höheren Behörde erfolgt, die Stelle des Statthalters von dem ersten Statthaltereirathe und jene des Bezirkshauptmannes von dem am Amtssitze befindlichen, im Range ältesten Bezirkscommissär versehen.

VII.

Die Organe der politischen Verwaltung haben bei ihrer Geschäftsführung die bestehenden Gesetze und Verordnungen sich gegenwärtig zu halten und die Weisungen zu beobachten, welche ihnen von den vorgesetzten Behörden in besonderen Aufträgen oder in eigenen Instructionen zukommen.

Die näheren Bestimmungen über die Geschäftsbehandlung und über die dienstliche Stellung der politischen Verwaltungsorgane enthält die Amtsinstruction.

VIII.

Die politische Verwaltung gehört zuvörderst in den Bereich des Ministeriums des Innern.

Den politischen Behörden stehen daher zunächst alle, in den Wirkungskreis dieses Ministeriums einschlagenden Angelegenheiten von den zum Geschäftsbereiche anderer Ministerien gehörigen aber jene zu, welche, in sofern dafür nicht besondere, von den betreffenden Ministerien unmittelbar abhängige Organe bestellt sind, den politischen Behörden zur Besorgung übertragen werden. In den letzteren Zweigen der öffentlichen Verwaltung haben die politischen Beamten in so weit einzuschreiten und mitzuwirken, als es ihnen durch die allgemeinen gesetzlichen Normen oder durch die Weisungen und Instructionen auferlegt oder zugestanden wird, welche von den betreffenden Ministerien im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern erlassen werden.

IX.

Zur Wirksamkeit der politischen Behörden gehört überhaupt die Sorge für die Kundmachung und Vollziehung der Gesetze, und für die Aufrechthaltung und Herstellung der Sicherheit, öffentlichen Ordnung und Ruhe im Umfange ihres Amtsgebietes.

X.

Insbesondere umfasst der Wirkungskreis der politischen Organe die Evidenzhaltung der Bevölkerung, die Erhebung und Zusammenstellung statistischer Daten, die Ueberwachung der Geburts-, Ehe- und Sterberegister, die Mitwirkung zur Ergänzung, Verpflegung und Einquartierung des Heeres, das Vorspanns-, Pass-, Heimats- und Fremdenwesen, die Verwendung der Gensd'armerie und sonstigen Wachkörper, die Gewerbs- und Handelssachen, das Sanitätswesen, die Ueberwachung der Gemeindeangelegenheiten und aller die Ortspolizei betreffenden Anstalten und Vorkehrungen, die Kirchen-, Schul- und Stiftungssachen, die Oberaufsicht über die Wohlthätigkeits- und Humanitätsanstalten und öffentlichen Institute, die Verwaltung

szkolne i fundacyjne; nadzór nad zakładami dobroczynności i ludzkości, i nad publicznemi instytutami; zarząd więzień; dozór nad drukiem i stowarzyszeniami; staranność o utrzymanie w ewidencyi granic państwa i kraju; o utrzymanie w dobrym stanie komunikacyi lądowych i wodnych; spółdziałanie przy wymiarze, poborze i odpisywaniu podatków bezpośrednich; sprawy kultury krajowej; sprawy przywilejów; wpływ przy wywłaszczaniu, przy sporach o prawa wodne i o budowle, i ułożenie budżetów dla administracyi politycznej, i zakładów rządowych w okręgu ich urzędu.

XI.

Przeprowadzenie politycznej organizacyi kraju koronnego Bukowiny, poleconem jest komisyi organizacyjnej, ustanowionej dla kraju koronnego Galicyi, pod przewodnictwem tamecznego namiestnika, na co się przy wyborze członków komisyi, stosowną zwróci uwagę.

XII.

Mianowania na usystemizowane posady urzędnicze, przy nowych politycznych władzach administracyjnych, uważają się jako stanowcze i nadają ustanowionym, tych praw i attrybucyi, jakie wedle istniejących przepisów, urzędnikom państwa przystoją.

Urzędnicy już istniejący, którzy takiej usystemizowanej posady nie otrzymają, wstępują do stanu rozrządzalności, i z nimi postępować należy, wedle usankcyonowanego przez Najjaśniejszego Pana rozporządzenia, o rozrządzalności z dnia 13. Grudnia 1849.

Bach m. p.

der Gefängnisse, die Ueberwachung der Presse und Association. die Sorge für die Evidenzhaltung der Reichs- und Landesgränzen und für die Erhaltung der Land- und Wasserstrassen, die Mitwirkung bei der Bemessung, Einhebung und Abschreibung der directen Steuern, die Landescultursachen, die Privilegien-Angelegenheiten, die Einflussnahme bei der Expropriation, bei Streitigkeiten über Wasserrechte und Bauten, und die Verfassung der Voranschläge für die politische Verwaltung und für die Staatsanstalten ihres Amtsgebietes.

XI.

Die Durchführung der politischen Organisirung des Kronlandes Bukowina ist der für das Kronland Galizien unter dem Vorsitze des dortigen Statthalters angeordneten Organisirungscommission übertragen, worauf bei der Wahl der Commissionsmitglieder der geeignete Bedacht genommen werden wird.

XII.

Die Ernennungen zu den systemisirten Beamtenstellen bei den neuen politischen Verwaltungsbehörden gelten als definitiv und gewähren den Angestellten die nach den bestehenden Vorschriften den Staatsbeamten zukommenden Rechte und Ansprüche.

Die bereits bestehenden Beamten, welche eine solche systemisirte Dienstesstelle nicht erhalten, treten in den Stand der Verfügbarkeit und sind nach der Allerhöchst sanctionirten Disponibilitäts-Verordnung vom 13. December 1849 zu behandeln.

Bach *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXVII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 17. Października 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 18. Października 1850.

385.

Cesarski patent z dnia 10. Października 1850,

którym się na rok administracyjny 1851, dla wszystkich krajów koronnych monarchii, wyjąwszy Węgry, Siedmiogród, Kroacyę, Sławonię, województwo Serbskie i banat Temeski, tudzież królestwo Lombardzko-Weneckie, rozpisują podatki bezpośrednie wraz z dodatkami do nich.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Salcburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświęcima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Ragusy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Potrzeby państwa, pod wpływem wypadków lat ostatnich i przez organiczne zmiany, jakie we wszystkich częściach administracyi musiały być przedsięwzięte, powiększone, nie dozwalają, aby na rok administracyjny 1851. nastąpiło zmniejszenie podatków bezpośrednich i dodatków do nich, o ile takowe na pokrycie potrzeb państwa są przeznaczone. W ciągu tegoż administracyjnego roku, musza zarazem usiłowania ku temu być skierowane, aby urządzenia, do zaprowadzenia sprawiedliwego i równomierne-

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXVII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 17. Października 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 18. Października 1850.

385.

Cesarski patent z dnia 10. Października 1850,

którym się na rok administracyjny 1851, dla wszystkich krajów koronnych monarchii, wyjąwszy Węgry, Siedmiogród, Kroacyą, Slawonią, województwo Serbskie i banat Temeski, tudzież królestwo Lombardzko-Weneckie, rozpisują podatki bezpośrednie wraz z dodatkami do nich.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Potrzeby państwa, pod wpływem wypadków lat ostatnich i przez organiczne zmiany, jakie we wszystkich częściach administracyi musiały być przedsięwzięte, powiększone, nie dozwalają, aby na rok administracyjny 1851. nastąpiło zmniejszenie podatków bezpośrednich i dodatków do nich, o ile takowe na pokrycie potrzeb państwa, są przeznaczone. W ciągu tegoż administracyjnego roku, muszą raczej usiłowania ku temu być skierowane, aby urządzenia, do zaprowadzenia sprawiedliwego i równomierne-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXXVII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 17. October 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 18. October 1850.

385.

Kaiserliches Patent vom 10. October 1850,

womit für sämmtliche Kronländer der Monarchie, mit Ausschluss von Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, der serbischen Woiwodschaft und des Temeser Banates, dann des lombardisch-venetianischen Königreiches die directen Steuern sammt den Zuschlägen zu denselben für das Verwaltungsjahr 1851 ausgeschrieben werden.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

Die unter dem Einflusse der Ereignisse der letzten Jahre und durch die organischen Aenderungen, welche in allen Theilen der Verwaltung vorgenommen werden mussten, gesteigerten Staatsbedürfnisse gestatten nicht, an den directen Steuern und den Zuschlägen zu denselben, soweit diese zur Deckung der Staatserfordernisse bestimmt sind, für das Verwaltungsjahr 1851 eine Verminderung eintreten zu lassen. Vielmehr müssen im Laufe dieses Verwaltungsjahres die Bemühungen dahin gerichtet werden, die Massregeln zur Herstellung einer gerechten und gleich-

go rozkładu ciężarów państwa we wszystkich onego częściach, uzupełnione, i gdzie takowe jeszcze nie istnieją, przeprowadzone zostały.

Z uwagi na to, i w przekonaniu, że Nasze wierne ludy, zawsze gotowemi są, silnie Nas wspierać w osiągnieniu zamierzonego celu, postanowiliśmy na zasadzie §§fów 120. i 121. konstytucyi państwa, i po wysłuchaniu Naszej Rady ministrów, rozporządzić, co następuje:

1. W roku administracyjnym 1851. mają podatki: gruntowy, domowy, zarobkowy i stałe dochodowy, wraz z dodatkami do nich, być opłacane w wymiarze i podług postanowień, jakie na r. adm. 1850. przepisane były, o ile nasz niniejszy patent jakiej zmiany nie rozporządza, lub nie zastrzega.

2. Do krajów koronnych, w których podatek gruntowy, podług rezultatów stałego katastru w kwocie 16 złr. od sta złotych reńskich czystego dochodu, jako podatek zwyczajny ma być rozłożony, doliczają się na rok 1851, także kraje koronne Solnogrodu i Morawii, w których ostatnich kataster obecnie jest już ukończony.

3. Ponieważ doświadczenie w biegu roku 1850, potrzebę wykazało, we Węgrzech, w Siedmiogrodzie, Kroacyi, Slawonii, Serbskiem województwie i Temeskim banacie, w prowizorycznych rozporządzeniach, które dla wymierzenia i pobierania podatków bezpośrednich w tych krajach koronnych, aż do przeprowadzenia prowizoryum podatku gruntowego, tymczasem zaprowadzono, w celu osiągnienia równomiernego i sprawiedliwego opodatkowania, zaprowadzić niektóre ulepszenia, przeto zastrzegamy Sobie, Nasze postanowienie w tym względzie osobno obwieścić kazać.

4. Także, co do podatków bezpośrednich w królestwie Lombardzko-Weneckiem na rok 1851, osobno wydamy rozporządzenia, tamecznym stosunkom odpowiednie.

Nasz minister finansów, otrzymał polecenie wykonania niniejszych rozporządzeń.

Dano w Naszem mieście Bregenz, dnia dziesiątego miesiąca Października w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Schmerling. Thun. Csorich. Kulmer.

mässigen Umlegung der Staatslasten in allen Theilen des Reichsgebietes zu vervollständigen, und wo solche noch nicht bestehen, durchzuführen.

In dieser Erwägung und in der Ueberzeugung, dass Unsere getreuen Völker Uns zur Erreichung des vorgesetzten Zweckes kräftig zu unterstützen bereit sind, finden Wir auf der Grundlage der §§. 120 und 121 der Reichsverfassung und nach Anhörung Unseres Ministerrathes Folgendes anzuordnen:

1. Im Verwaltungsjahre 1851 sind die Grundsteuer, die Gebäudesteuer, die Erwerbsteuer und die Einkommensteuer sammt den Zuschlägen zu diesen Steuern in dem Ausmasse und nach den Bestimmungen, die für das Verwaltungsjahr 1850 vorgeschrieben wurden, zu entrichten, in soweit Unser gegenwärtiges Patent nicht eine Aenderung verfügt oder vorbehält.

2. Den Kronländern, in welchen die Grundsteuer nach den Ergebnissen des stabilen Katasters mit 16 fl. von Hundert Gulden Reinertrag als ordentliche Steuer umzulegen ist, wird für das Jahr 1851 auch das Kronland Salzburg und Mähren, in welchem Letzteren das Kataster nunmehr vollendet ist, beigezählt.

3. Da die Erfahrung im Laufe des Jahres 1850 die Nothwendigkeit dargethan hat, in Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate an den provisorischen Verfügungen, welche für die Bemessung und Einhebung der directen Steuern in diesen Ländern bis zur Durchführung des Grundsteuer-Provisoriums einstweilen eingeführt wurden, zur Erzielung einer ebenmässigen und gerechten Steuerbelegung einige Verbesserungen zu verfügen, so behalten Wir Uns vor, in dieser Beziehung Unsere Entschliessung abgesondert kundmachen zu lassen.

4. Auch in Absicht auf die directen Steuern im lombardisch-venetianischen Königreiche für das Jahr 1851 werden Wir die den dortigen Verhältnissen entsprechenden Anordnungen abgesondert erlassen.

Unser Finanzminister ist mit Ausführung dieser Anordnungen beauftragt.

Gegeben in Unserer Stadt Bregenz den zehnten des Monates October im Eintausend achthundert fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Schmerling. Thun. Csorich. Kulmer.

Franz Joseph.

Powszechny

Dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXVIII.

wydana i rozesłana dnia 19 Października 1850.

386.

Cesarski patent z dnia 29. Września 1850,

którem się wydaje i obwieszcza Konstytucya krajowa i ustawa o wyborach do sejmu krajowego dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświęcima i Zatora i z Wielkiem-Księstwem Krakowem.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardzki i Wenecki, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy etc.; Arcyksiążę Austryi; Wielki-Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Salcburga, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę górnego i dolnego Szlaska, Modeny, Parmy, Piacency i Guastalli, Oświęcima i Zatora, Cieszyna, Frjulu, Ragusy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburka, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga etc.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii, etc. etc.

… w wykonaniu §§fów 77 — 83 konstytucyi państwa na doradę Naszej Rady ministrów … Galicyi i Lodomeryi z Księstwami Oświęcima i Zatora i Wielkiem-Księstwem Krakowem … konstytucyę krajową, wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach …

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXVIII.

wydana i rozesłana dnia 19. Października 1850.

386.

Cesarski patent z dnia 29. Września 1850,

którem się wydaje i obwieszcza konstytucya krajowa i ustawa o wyborach na sejm krajowy dla królestw Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświęcima i Zatora i z Wielkiem-księstwem Krakowa.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki; Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy etc.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburka, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga etc.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej, Wielki-Wojewoda województwa Serbii, etc. etc.

w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa za doradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla królestw: Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświęcima i Zatora i z Wielkiem-księstwem Krakowa obwieścić i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową, wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXXVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 19. October 1850.

386.

Kaiserliches Patent vom 29. September 1850,

wodurch die Landesverfassung und die Landtags-Wahlordnung für die Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bucowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark, Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

Haben Uns in Vollziehung der §§. 77 — 83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes bestimmt gefunden, für die Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Konstytucya krajowa

dla

królestw Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświecima i Zatora i z Wielkiem - księstwem Krakowa.

I. O kraju.

§. 1. Królestwa Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświecima i Zatora i z Wielkiem-księstwem Krakowa stanowią nierozłączną część składową dziedzicznej austryackiej monarchii i kraj koronny tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek tego kraju koronnego do państwa ustanowiony jest konstytucyą państwa.

§. 3. Temu krajowi koronnemu waruje się samoistność w okresach, przez konstytucyą państwa, oznaczonych.

§. 4. Polski i ruski, jako też inne, w kraju zamieszkałe, szczepy ludu, równe mają prawa, i każdy szczep ludu ma nietykalne prawo do strzeżenia i pielęgnowania swej narodowości i swego języka.

§. 5. Granice kraju koronnego tylko na mocy ustawy mogą być zmienione.

§. 6. Do herbu krajowego królestw Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświecima i Zatora, dołącza się herb Wielkiego-księstwa Krakowa, o czem osobne wyjdzie postanowienie.

II. O zastępstwie krajowem w ogólności.

§. 7. Wsprawach krajowych królestw Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświecima i Zatora i z Wielkiem - księstwem Krakowa, prawa, wedle konstytucyi państwa do zakresu działania zastępstwa krajowego należące, wykonywane będą przez kurye sejmu krajowego i przez wydziały. z tychże wychodzące.

§. 8. Wszelkie sprawy, nie uznane ani konstytucyą państwa, ani ustawami państwa za sprawy krajowe, do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 9. Za sprawy krajowe, konstytucyą państwa uznane są:

I. Wszelkie rozrządzenia, tyczące się:

1. kultury krajowej;
2. budowli publicznych, które się krajowym zastępują kosztem;
3. zakładów dobroczynności w kraju;
4. budżetu i składania rachunków krajowych:

a) tak, co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem, do kraju należącym, z opodatkowania na cele krajowe i z użycia kredytu krajowego, jako też

b) co do wydatków krajowych zwyczajnych i nadzwyczajnych.

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa względem:

1. spraw gminnych;
2. spraw kościelnych i szkolnych;

Landesverfassung

für die

Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau.

I. Vom Lande.

§. 1. Die Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau bilden einen unzertrennbaren Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie und ein Kronland dieses Kaiserthumes.

§. 2. Das Verhältniss dieses Kronlandes zum Reiche ist durch die Reichsverfassung bestimmt.

§. 3. Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird diesem Kronlande seine Selbständigkeit gewährleistet.

§. 4. Der polnische und der ruthenische, sowie die anderen im Lande wohnenden Volksstämme sind gleichberechtigt, und jeder Volksstamm hat ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege seiner Nationalität und Sprache.

§. 5. Die Gränzen des Kronlandes dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 6. Dem Landeswappen der Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator wird das Wappen des Grossherzogthums Krakau, worüber eine besondere Bestimmung erfolgen wird, beigefügt.

II. Von der Landesvertretung überhaupt.

§. 7. In den Landesangelegenheiten der Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau werden die nach der Reichsverfassung zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse durch die Landtagscurien und die aus denselben hervorgehenden Ausschüsse geübt.

§. 8. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch die Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 9. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. Alle Anordnungen in Betreff:

1. der Landescultur;

2. der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;

3. der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;

4. des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes, sowohl

a) hinsichtlich der Landeseinnahmen aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als

b) rücksichtlich der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.

II. Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff:

1. der Gemeindeangelegenheiten;

2. der Kirchen- und Schulangelegenheiten;

3. dawania podwód, tudzież prowidowania i kwaterowania wojska; nareście

III. Rozrządzenia względem przedmiotów, ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej przydzielonych.

III. Skład zastępstwa krajowego.

A. Kuryi sejmu krajowego

§. 10. Zastępstwo krajowe królestw Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświecima i Zatora i z Wielkiem-księstwem Krakowa, składa się z trzech kuryi sejmu krajowego, odpowiednich trzem rządowym okręgom, z których każda z posłów dotyczącego okręgu rządowego złożoną jest.

§. 11. Każda kurya sejmu krajowego zestawia się z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych, i w skład jej wchodzą:

a) posłowie najwyżej opodatkowanych;
b) posłowie znaczniejszych miast i
c) posłowie reszty innych gmin okręgu rządowego.

§. 12. Kurya sejmu krajowego okręgu rządowego Lwowa składa się z pięciudziesiąt posłów, a to:

a) z jedenastu posłów najwyżej opodatkowanych;
b) z jedenastu posłów miast w ustawie wyborczej oznaczonych;
c) z dwudziestu ośmiu posłów reszty gmin.

13. Kurya sejmu krajowego okręgu rządowego Krakowa składa się z pięćdziesięciu ośmiu posłów, a to:

a) z czternastu posłów najwyżej opodatkowanych;
b) z dziewięciu posłów miast w ustawie wyborczej oznaczonych;
c) z trzydziestu pięciu posłów reszty gmin.

§. 14. Kurya sejmu krajowego okręgu rządowego Stanisławowa składa się z czterdziestu dwóch posłów, a to:

a) z dziesięciu posłów najwyżej opodatkowanych;
b) z ośmiu posłów miast w ustawie wyborczej oznaczonych;
c) z dwudziestu czterech posłów reszty gmin.

§. 15. Powołanie posłów do kuryi sejmu krajowego dzieje się przez wybór bezposredni.

Ustawa o wyborach dla kraju koronnego zawiera bliższe postanowienia tak o rozdzieleniu posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak o postępowaniu przy wyborach.

§. 16. Prawo wybierania do kuryi sejmu krajowego okręgu rządowego ma w ogólności każdy obywatel państwa austryackiego, który pełnoletnim będąc, znajduje się w pełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który w okręgu rządowym albo opłaca roczną ilość podatku bezpośredniego w ustawie wyborczej ustanowioną, albo, wedle postanowień ustawy wyborczej, z osobistej swej własności posiada prawo wyboru do kuryi sejmu krajowego okręgu rządowego.

§. 17. Ażeby kto do kuryi sejmu krajowego mógł być wybranym, musi sam posiadać prawo wybierania w jakiej wyborców klasie okręgu rządowego, być przynaj-

3. der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Bequartierung des Heeres; endlich

III. die Anordnung über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.

III. Zusammensetzung der Landesvertretung.

A. Der Landtagscurien.

§. 10. Die Landesvertretung der Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau, besteht aus drei, den drei Regierungsgebieten entsprechenden Landtagscurien, deren jede aus den Abgeordneten des betreffenden Regierungsgebietes zusammengesetzt ist.

§. 11. Jede Landtagscurie wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt und besteht:

a) *aus Abgeordneten der Höchstbesteuerten;*

b) *aus Abgeordneten der bedeutenderen Städte, und*

c) *aus Abgeordneten der übrigen Gemeinden des Regierungsgebietes.*

§. 12. Die Landtagscurie des Regierungsbezirkes Lemberg besteht aus fünfzig Abgeordneten, nämlich:

a) *aus eilf Abgeordneten der Höchstbesteuerten;*

b) *aus eilf Abgeordneten der in der Wahlordnung bezeichneten Städte;*

c) *aus acht und zwanzig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

§. 13. Die Landtagscurie des Regierungsgebietes Krakau besteht aus acht und fünfzig Abgeordneten, nämlich:

a) *aus vierzehn Abgeordneten der Höchstbesteuerten;*

b) *aus neun Abgeordneten der in der Wahlordnung bezeichneten Städte;*

c) *aus fünf und dreissig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

§. 14. Die Landtagscurie des Regierungsgebietes Stanislau besteht aus zwei und vierzig Abgeordneten, nämlich:

a) *aus zehn Abgeordneten der Höchstbesteuerten;*

b) *aus acht Abgeordneten der in der Wahlordnung bezeichneten Städte;*

c) *aus vier und zwanzig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

§. 15. Die Abgeordneten zu den Landtagscurien werden durch unmittelbare Wahl berufen. Die Wahlordnung für das Kronland enthält die näheren Bestimmungen sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§. 16. Wahlberechtigt zur Landtagscurie eines Regierungsgebietes ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und im Regierungsgebiete entweder den, durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung, vermöge seiner persönlichen Eigenschaft, das Wahlrecht zur Landtagscurie des Regierungsgebietes besitzt.

§. 17. Um in die Landtagscurie gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Regierungsgebietes wahlberechtiget, seit wenigstens fünf Jahren vom Wahltage

mniej od pięciu lat, od dnia wyboru wstecz licząc, obywatelem państwa austryackiego, w zupełnem znajdować się używaniu praw cywilnych i politycznych, i liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 18. Osoby, do których majątku konkurs otworzono, tudzież takowe, których po odbytej pertraktacyi konkursu w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków kuryi sejmu krajowego wybranemi być, ani też, gdyby podczas otworzenia konkursu posłami były, członkami kuryi zostawać.

§. 19. Równie też od wybieralności i od prawa, być członkami zastępstwa krajowego, wykluczone są osoby, które za winne uznano jakiéj zbrodni lub wykroczenia z chciwości zysku wynikłego lub publiczną obyczajność naruszającego, lub też przestępstwa takowego, albo które dla innego jakiego przestąpienia prawa przynajmniej na półroczną karę na wolności osądzono.

Osoby, w skutek oskarżenia o zbrodnią, lub o wynikłe z chciwości zysku, lub publiczną obyczajność naruszające wykroczenie, lub też o przestępstwo takowe, w inkwizycyi się znajdujące, nie mają prawa, uczestniczać w posiedzeniach kuryi, lub wydziałów, póki się z sądowego wyroku nie okaże, czy one obieralność do kuryi utraciły, lub się też przy niej utrzymały.

§. 20. Członkowie kuryi sejmu krajowego wybierani bywają na lat sześć.

Ważny wybór nie może być od wyborców odwołany.

Z końcem roku trzeciego, licząc od pierwszego, po powszechnym wyborze nastąpionego zgromadzenia się kuryi, ma połowa posłów i to tak ciała wyborczego najwyżej opodatkowanych, jak owego miast i gmin wiejskich wystąpić, a zastąpienie jej. dzieje się drogą nowych wyborów w dotyczących ciałach wyborczychprzedsięwziąść się mających.

Pierwszą razą mający wystąpić przez los będą oznaczeni, przyczem, jeżeli liczba posłów jakiego ciała wyborczego nie jest przez dwa podzielną, mniejsza połowa wystąpić ma. Na przyszłość zawsze ci występują, którzy przed sześcią laty byli wybrani.

Do wystąpienia przeznaczeni członkowie, dopóty w swych posadach jako członkowie kuryi i wydziału, do których są wybrani, zostają, dopóki nowe na te posady nie nastąpią wybory.

Nowe wybory na członków wydziałowych, do wystąpienia przeznaczonych, mogą dopiero przy najpierwszem zgromadzeniu się kuryi, po uskutecznieniu nowych wyborów dla samej kuryi nastąpić.

Występujący posłowie są znowu obieralnymi.

Wybory uzupełniające, przedsiębrane w celu obsadzenia miejsc, przez śmierć albo wystąpienie, albo wykluczenie w przeciągu czasu między jednym odnowienia terminem aż do następującego opróżnionych, mają ważność tylko do pierwszego najbliższego regularnego terminu: wybrany wtedy znowu występuje, kiedyby ten, na którego miejsce wybranym został, był wystąpić musiał.

§. 21. Wybranemu do kuryi sejmu krajowego, urząd publiczny piastującemu, urlop w tym celu bez wszelkich trudności udziela się.

§. 22. Członkowie kuryi sejmu krajowego dostają ryczałtowe wynagrodzenie kosztów podróży i pobytu podczas sejmowania.

zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 18. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern einer Landtagscurie gewählt werden, noch, wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder der Curie bleiben.

§. 19. Ebenso sind von der Wählbarkeit und von dem Rechte, Mitglieder der Landesvertretung zu seyn, ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens, oder eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens, oder einer solchen Uebertretung schuldig erklärt wurden, oder welche wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

Personen, die über eine Anklage, wegen eines Verbrechens, oder eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens, oder einer solchen Uebertretung in Untersuchung stehen, haben kein Recht an den Sitzungen der Curie, oder der Ausschüsse Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für die Curie verloren oder behalten haben.

§. 20. Die Mitglieder der Landtagscurien werden auf sechs Jahre gewählt.

Eine giltige Wahl kann von den Wählern nicht widerrufen werden.

Am Ende des dritten Jahres von dem ersten, nach allgemeiner Wahl erfolgten Zusammentritte einer Curie an gerechnet, hat die Hälfte der Abgeordneten und zwar sowohl des Wahlkörpers der Höchstbesteuerten, als jenes der Städte und der Landgemeinden auszuscheiden, und wird durch neue in den betreffenden Wahlkörpern vorzunehmende Wahlen ersetzt.

Das erste Mal werden die Austretenden durch das Loos bestimmt, und es hat dabei, wenn die Anzahl der Abgeordneten eines Wahlkörpers nicht durch zwei theilbar ist, die kleinere Hälfte auszuscheiden. In der Folge treten immer diejenigen aus, welche sechs Jahre vorher gewählt worden waren.

Die zum Austritte bestimmten Abgeordneten behalten ihre Stellen als Mitglieder der Curien und des Ausschusses, in die sie gewählt sind, in so lange, bis die neuen Wahlen für diese Stellen stattgefunden haben.

Die Neuwahlen für die zum Austritte bestimmten Ausschussmitglieder dürfen erst bei dem nächsten Zusammentritte der Curie nach der erfolgten Vornahme der Neuwahlen für die Curei selbst stattfinden.

Die austretenden Abgeordneten sind wieder wählbar.

Die Ergänzungswahlen, welche zur Besetzung der durch den Tod oder Austritt, oder Ausschliessung in der Zwischenzeit von einem Erneuerungstermine zum anderen erledigten Stellen vorgenommen werden, gelten nur bis zum nächsten regelmässigen Termine; der Gewählte tritt zu der Zeit wieder aus, in welcher derjenige, an dessen Stelle er gewählt worden ist, hätte austreten müssen.

§. 21. Wenn Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in eine Landtagscurie gewählt wird, so wird ihm der Urlaub hierzu ohne weiteres ertheilt.

§. 22. Die Mitglieder der Landtagscurien erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Nakłady tego wynagrodzenia kosztem okręgu rządowego mają być zastąpione.

Ilość kwoty wynagrodzenia na wniosek kuryi, wyznaczoną będzie ustawą krajową, a nim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

§. 23. Posłom, do kuryi sejmu krajowego obranym nie wolno żadnych instrukcyi przyjmować, i prawo głosowania osobiście tylko wykonywać mogą.

§. 24. Cesarz corocznie zwołuje kurye sejmu krajowego, a to z reguły w Listopadzie i na czas czterech tygodni.

Oprócz tego może każda kurya, dla przedsiębrania szczególnych aktów, lub obradowania nad specyalnemi przedłożeniami, także i do nadzwyczajnego sejmowania być zwołaną.

§. 25. Kurye sejmu krajowego, nie mogą jednocześnie z sejmem państwa być zgromadzone.

§. 26. Kurya sejmu krajowego dla okręgu rządowego Lwowskiego, z reguły do Lwowa, kurya sejmu krajowego dla okręgu rządowego Krakowskiego, do Krakowa, kurya dla okręgu rządowego Stanisławowskiego, do Stanisławowa zwołaną będzie. Każda kurya może jednak i na inne miejsce okręgu rządowego być zwołaną.

§. 27. Wszyscy posłowie kuryi jedno zgromadzenie stanowią.

§. 28. Każdy poseł ma na wstępie do kuryi sejmu krajowego złożyć przysięgę wierności Cesarzowi i tak na konstytucyę państwa, jak na konstytucyę krajową.

§. 29. Każdej kuryi sejmu krajowego przysłuża prawo, rozpoznawania wykazów wyborczych nowo-wstępujących członków, i rozstrzygania względem przypuszczenia takowych, w miarę postanowień, co do czynnego i biernego uzdolnienia do wyboru i co do postępowania przy wyborze, w konstytucyi krajowej i w ustawie wyborczej zawartych.

§. 30. Każda kurya sejmu krajowego prezesa swego i wiceprezesa bezwzględną głosów większością mianuje, który to wybór na czas trzech lat ważnym być ma.

§. 31. Posiedzenia kuryi sejmu krajowego są jawne.

Niejawne posiedzenia odbywać się mogą, jeżeli tego albo prezes albo pięciu członków żądają, i to kurya, po oddaleniu słuchaczy, uchwali.

§. 32. Petycye może kurya wtedy tylko przyjmować, jeżeli je kto z członków podaje. Deputacye nie mogą być ani do kuryi przypuszczane, ani przez oddział lub wydział onejże przyjmowane.

§. 33. Aby jaka uchwała zapaść mogła, potrzebna jest w każdej kuryi obecność większej liczby członków konstytucyjnych, a do ważnosci uchwały bezwzględna głosów obecnych większość.

W razie równości głosów ma się wniosek, pod obradę wzięty, za odrzucony uważać.

§. 34. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki, co do wyborów przedsiębrać się mających, lub co do obsadzeń, zostawiają się regulaminowi o załatwianiu interesów.

Ustawa o wyborach na sejm państwa postanowi, jakim sposobem posłowie do wyższej Izby sejmu państwa obierani będą.

§. 35. Namiestnik kraju koronnego, tudzież prezydent okręgu rządowego i komisarze, przez nich zesłani, mają prawo i obowiązek, na posiedzeniach kuryi sejmu kra-

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus den Mitteln des Regierungsgebietes zu bestreiten.

Die Höhe des Entschädigungsbetrages wird über Antrag der Curie durch ein Landesgesetz, und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 23. Die in die Landtagscurie gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 24. Der Kaiser beruft die Landtagscurien jährlich, und zwar in der Regel im November und auf die Dauer von vier Wochen.

Ausserdem kann jede Curie, um besondere Acte vorzunehmen, oder specielle Vorlagen zu berathen, auch zu einer ausserordentlichen Session zusammen berufen werden.

§. 25. Die Landtagscurien dürfen nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 26. Die Landtagscurie für das Regierungsgebiet Lemberg wird in der Regel nach Lemberg, die Landtagscurie für das Regierungsgebiet Krakau nach Krakau, die Curie für das Regierungsgebiet Stanislau nach Stanislau berufen.

Jede Curie kann aber auch an einen anderen Ort des Regierungsgebietes berufen werden.

§. 27. Sämmtliche Abgeordnete einer Curie bilden Eine Versammlung.

§. 28. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in die Landtagscurie den Eid der Treue dem Kaiser und sowohl auf die Reichs- als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 29. Jeder Landtagscurie steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen, und über deren Zulassung, nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung und bezüglich des Wahlverfahrens in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Bestimmungen zu entscheiden.

§. 30. Jede Landtagscurie ernennt durch absolute Stimmenmehrheit ihren Präsidenten und Vicepräsidenten, welche Wahl für die Dauer von drei Jahren zu gelten hat.

§. 31. Die Sitzungen der Landtagscurien sind öffentlich.

Nicht öffentliche Sitzungen können gehalten werden, wenn entweder der Präsident oder fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer die Curie sich dafür entscheidet.

§. 32. Bittschriften darf die Curie nur annehmen, wenn sie durch ein Mitglied überreicht werden, Deputationen dürfen weder auf der Curie zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse derselben angenommen werden.

§. 33. Zur Beschlussfassung ist in jeder Curie die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Mitglieder und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich.

Bei Stimmengleichheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 34. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht Statt.

Die Ausnahmen in Betreff der vorzunehmenden Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschäftsordnung vorbethalten.

Die Reichstagswahlordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages gewählt werden.

§. 35. Der Statthalter des Kronlandes, sowie der Präsident des Regierungsgebietes und die von ihnen abgesendeten Commissäre haben das Recht und die Pflicht, bei den Sitzungen der

jowego zasiadać i mogą każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu wtedy tylko udział mają, jeżeli są członkami kuryi sejmu krajowego.

§. 36. Bliższe postanowienia o sposobie załatwiania interesów kuryi sejmu krajowego zawiera dotyczący regulamin.

Tenże, dopóki w obrębach zasad, konstytucyą krajową oznaczonych, nie jest ustanowiony ustawą krajową, w drodze rozporządzenia uregulowanym będzie.

§. 37. Cesarz odracza i zamyka zgromadzenia kuryi sejmu krajowego i może każdego czasu zarządzić rozwiązanie pojedynczej albo wszystkich kuryi sejmu krajowego.

Przedsiębranie nowych wyborów dla kuryi sejmu krajowego, w razie jej rozwiązania w ten sposób nastąpić winno, ażeby nowo-wybrana kurya do najbliższego regularnego terminu zgromadzenia zwołaną być mogła.

§. 38. Każda kurya sejmu krajowego na ośm dni odroczyć się może.

Do dłuższego odroczenia potrzeba zezwolenia Cesarza.

Bez poprzedniego zwołania nie może się kurya zgromadzać, ani też po jej odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu dalej zgromadzona zostawać.

B. Wydziału krajowego.

§. 39. Wydział krajowy składa się z piętnastu członków, których pojedyncze kurye z grona swego wybierają.

Każda kurya wybiera pięciu członków, a to w ten sposób, iż z grona kuryi jednego członka, posłowie wybrani z klasy wyborców najwyżej opodatkowanych, jednego członka, posłowie wybrani w miejscach, osobne prawo wyboru mających, dwóch członków, posłowie gmin wiejskich, a jednego członka, cała kurya wybiera.

Każdy taki wybór odbywa się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli za pierwszym i drugim wybierania aktem większość takowa do skutku nie przyjdzie, ma się przedsięwziąść ściślejszy wybór między onymi dwoma posłami, którzy przy drugim akcie wyborczym najwięcej głosów otrzymali. Los stanowi, kto w razie równości głosów pod ściślejszy wybor ma być wziętym.

Każdy głos, przypadający na osobę, nie przyjętą do wyboru ściślejszego, za nieważny ma być uważany.

Jeżeli przy ściślejszym wyborze, okaże się równość głosów, natenczas los rozstrzyga.

§. 40. Dla każdego pojedynczego członka wydziału, wybiera się zastępcę wedle oznaczonego w powyższym paragrafie wybierania sposobu.

Jeżeli kto z członków wydziału, w czasie gdy kurya, z grona której wybranym został, nie jest zgromadzona, ze świata zeszedł, z powodu utraty uzdolnienia do wyboru wystąpić ma, albo przez dłuższy czas w zajmowaniu się interesami wydziałowemi przeszkodzonym jest, tedy zastępca, do zastąpienia onego wydziałowego członka wybrany, dopóty go zastępuje, dopóki przez dotyczącą kuryę przy najpierwszem jej zgromadzeniu się, nie będzie nowy wybor przedsięwziętym.

Jeżeli kurya jest zgromadzoną, natenczas na miejsce trwale brakującego członka wydziałowego, natychmiast nowy wybór przedsięwziętym będzie.

Landtagscurie zu erscheinen, und können jederzeit das Wort nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder der Landtagscurie sind.

§. 36. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung der Landtagscurien enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Landesverfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 37. Der Kaiser vertagt und schliesst die Versammlungen der Landtagscurien und kann zu jeder Zeit die Auflösung einer einzelnen oder sämmtlicher Landtagscurien anordnen.

Die Einleitung der Neuwahlen für eine Landtagscurie hat im Falle ihrer Auflösung in der Art zu geschehen, dass die neugewählte Curie zu dem nächsten regelmässigen Versammlungstermine einberufen werden kann.

§. 38. Jede Landtagscurie kann sich auf acht Tage vertagen.

Zu einer längeren Vertagung ist die Genehmigung des Kaisers erforderlich.

Ohne vorausgegangene Berufung darf eine Curie sich nicht versammeln, auch nach ihrer Vertagung, ihrem Schlusse oder ihrer Auflösung nicht ferner versammelt bleiben.

B. Des Landesausschusses.

§. 39. Der Landesausschuss besteht aus fünfzehn Mitgliedern, welche von den einzelnen Curien aus ihrer Mitte gewählt werden.

Jede Curie wählt fünf Mitglieder, und zwar in der Art, dass aus der Mitte der Curie Ein Mitglied, durch die von der Wählerclasse der Höchstbesteuerten gewählten Abgeordneten, Ein Mitglied durch die in den besonders wahlberechtigten Ortschaften gewählten Abgeordneten, zwei Mitglieder durch die Abgeordneten der Landgemeinden, und Ein Mitglied durch die Gesammtheit der Curie gewählt wird.

Jede solche Wahl geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmenden.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine solche Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen beiden Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben. Das Los entscheidet, wer bei Stimmengleichheit in die engere Wahl zu bringen sey.

Jede Stimme, welche auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet dann das Los.

§. 40. Für jedes einzelne Ausschussmitglied wird nach dem Wahlmodus des vorigen Paragraphes ein Ersatzmann gewählt.

Wenn ein Ausschussmitglied, während die Curie, aus der es gewählt wurde, nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, wegen Verlustes der Wahlbefähigung auszutreten hat, oder auf längere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, tritt der Ersatzmann, welcher zur Stellvertretung jenes Ausschussmitgliedes gewählt wurde, insolange ein, bis von der betreffenden Curie bei ihrem nächsten Zusammentritte eine neue Wahl vorgenommen worden ist.

Ist die Curie versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied sogleich eine neue Wahl vorgenommen.

§. 41. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są, we Lwowie osiąść.

Oni dostają roczne wynagrodzenie kosztem okręgu rządowego, którego summa na wniosek kuryi ustawą krajową będzie wyznaczona.

§. 42. Wydział krajowy dzieli się na trzy oddziały, z których każdy mieści w sobie członków wydziału tej kuryi sejmu krajowego, z której wyszli

§. 43. Wydział krajowy wybiera na czas działalności swej prezydującego z grona swego.

Rownie też każdy oddział (§. 42) z pośród siebie wybiera prezydującego dla tych obrad, jakie osobno w sprawach, własnego tylko okręgu rządowego dotyczących. przedsiębierze.

W razie czasowego przeszkodzenia prezydującego, zastępuje go członek z laty najstarszy.

§. 44. Do ważności jakiej decyzyi potrzebna jest obecność najmniej dziesięciu członków, między którymi najmniej po dwóch z każdego oddziału znajdować się muszą.

Uchwały tak na posiedzeniach wydziału, jak pojedynczych oddziałów zapadają bezwzględną większością głosów wszystkich członków obecnych.

§. 45. Członkowie wydziału dopóty w urzędzie zostają, dopóki trwa ich mandat jako posłów w kuryi.

Jeżeli regularne wybory do odnowienia, albo po nastąpionem rozwiązaniu całkiem nowe wybory posłów dla pojedynczych albo wszystkich kuryi rozpisane są, dotychczasowi członkowie wydziału krajowego dopóty jeszcze w działalności zostają, dopóki nie zajmują miejsca członkowie wydziału, mianowani przez kurye uzupełnione albo nowo wybrane.

Jeżeli wybór do kuryi znowu na dawniejszych członków wydziału i zastępców wypadł. tedy takowi także i do wydziału krajowego przez kurye znowu mogą być powołanymi.

C. Wydziału centralnego.

§. 46. Wydział centralny składa się z trzydziestu trzech członków, a to z onych piętnastu członków wydziału krajowego i z posłów, których po sześciu pojedyncze kurye z swego grona wybierają, i którzy dopóty w urzędzie pozostać mają, dopóki są członkami tej kuryi, która ich obrała (§. 45.)

Wybór każdego pojedynczego członka osobno bywa przedsięwziętym, i dzieje się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeliby większość takowa w dwóch po sobie następujących głosowaniach do skutku nie przyszła, natenczas ma być przedsięwziętym ściślejszy wybór, wedle postanowień, w §. 39. zawartych.

§. 47. Cesarz zwołuje centralny wydział i odracza go.

Patent zwołujący oznaczy przedmioty, względem których się będzie rozprawiać, i zarazem trwanie sejmowania.

§. 48. Centralny wydział z reguły do Lwowa się zwołuje.

Może wszakże i na inne miejsce kraju koronnego być zwołanym.

§. 49. Członkowie centralnego wydziału, którzy nie są zarazem członkami wydziału krajowego mają prawo, podczas trwania zgromadzenia swego, żądać wynagrodzenia ryczałtowego, dla członków kuryi wyznaczonego.

§. 41. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Lemberg zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus den Mitteln des Regierungsgebietes, deren Betrag über Antrag der Curie durch ein Landesgesetz bestimmt wird.

§. 42. Der Landesausschuss theilt sich in drei Abtheilungen. deren jede die Ausschussmitglieder jener Landtagscurie umfasst, aus welcher sie hervorgegangen sind.

§. 43. Der Landesausschuss wählt für die Dauer seiner Wirksamkeit den Vorsitzenden aus seiner Mitte. Ebenso wählt jede Abtheilung (§. 42.) aus ihrer Mitte einen Vorsitzenden für jene Berathungen, welche sie abgesondert in den nur ihr Regierungsgebiet betreffenden Angelegenheiten vornimmt.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden vertritt denselben das an Jahren älteste Mitglied.

§. 44. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens zehn Mitgliedern erforderlich, unter denen mindestens zwei aus jeder Abtheilung seyn müssen.

Die Beschlüsse sowohl bei den Sitzungen des Ausschusses als der einzelnen Abtheilungen werden mit absoluter Stimmenmehrheit aller anwesenden Mitglieder gefasst.

§. 45. Die Mitglieder des Ausschusses bleiben so lange im Amte, als ihr Mandat als Abgeordnete in der Curie dauert.

Wenn die regelmässigen Erneuerungswahlen, oder nach erfolgter Auflösung ganz neue Wahlen der Abgeordneten für einzelne oder sämmtliche Curien ausgeschrieben werden, bleiben die bisherigen Mitglieder des Landesausschusses noch so lange in Wirksamkeit, bis die von den ergänzten oder neu erwählten Curien ernannten Ausschussmitglieder eingetreten sind.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in die Curie gewählt, so können sie von der Curie auch wieder in den Landesausschuss berufen werden.

C. Des Central-Ausschusses.

§. 46. Der Central-Ausschuss besteht aus drei und dreissig Mitgliedern, und zwar aus den fünfzehn Mitgliedern des Landesausschusses, und aus je sechs Abgeordneten, welche von den einzelnen Curien aus ihrer Mitte gewählt werden, und so lange im Amte zu bleiben haben, als sie Mitglieder der Curie sind, welche sie gewählt hat (§. 45).

Die Wahl wird für jedes einzelne Mitglied abgesondert vorgenommen, und erfolgt durch absolute Mehrheit der Stimmenden.

Kommt eine solche Mehrheit in zwei auf einanderfolgenden Abstimmungen nicht zu Stande, so ist die engere Wahl nach den im §. 39 enthaltenen Bestimmungen vorzunehmen.

§. 47. Der Central-Ausschuss wird vom Kaiser einberufen und vertagt.

Das Einberufungspatent wird die Vorlagen. über welche darin zu verhandeln seyn wird, so wie die Dauer der Session bezeichnen.

§. 48. Der Central-Ausschuss wird in der Regel nach Lemberg berufen.

Er kann jedoch auch an einen anderen Ort des Kronlandes berufen werden.

§. 49. Die Mitglieder des Central-Ausschusses, welche nicht zugleich Mitglieder des Landesausschusses sind, haben während der Dauer der Versammlung desselben den Genuss des für die Mitglieder der Curien bestimmten Entschädigungspauschales anzusprechen.

§. 50. Prezesa wydziału centralnego obiera zgromadzenie z grona swegnao ciąg trzech lat bezwzględną głosów większością.

Jeżeliby potrzebna głosów większość nie przyszła do skutku w dwóch po sobie następujących głosowaniach, natenczas ma być przedsięwziętym ściślejszy wybór, wedle postanowień w §. 39. zawartych.

§. 51. Namiestnik kraju koronnego i komisarze, przez niego wyznaczeni, mają prawo i obowiązek uczęstniczania w posiedzeniach centralnego wydziału, i mają przy takowych każdego czasu głos zabierać.

W głosowaniu biorą wtedy tylko udział, jeżeli są członkami centralnego wydziału.

§. 52. Posiedzenia centralnego wydziału są jawne, wyjąwszy przypadki, w których albo prezes albo przynajmniej trzej członkowie żądają niejawnego posiedzenia, i to po oddaleniu słuchaczy centralny wydział uchwali.

§. 53. Aby uchwała jaka w wydziale centralnym zapaść mogła, potrzebna jest obecność najmniej dwóch trzecich części jego członków, między którymi się znajdować muszą przynajmniej po sześciu z jedenastu członków każdej kuryi.

§. 54. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów obecnych.

§. 55. Z rozwiązaniem kuryi występują z zakresu działania także i członkowie wydziału centralnego, którzy z jej grona wyszli, a zgromadzenie centralnego wydziału dopiero po uskutecznionym wyborze kuryi miejsce mieć może.

Zresztą za cesarskiem rozporządzeniem także i centralny wydział rozwiązanym i przedsięwzięcie nowych wyborów do tegoż w kuryi zarządzonem być może.

Zakres działania zastępstwa krajowego.

A. Kuryi i wydziału centralnego.

§. 56. Każda kurya sejmu krajowego jest w obrębie działania, konstytucyą oznaczonym, organem okręgu rządowego we wszystkich owych sprawach, które nie są przekazane ustawami gminie miejscowej i powiatowej, albo władzy państwa.

§. 57. We wszystkich sprawach, przez ustawy za sprawy obwodowe oświadczonych, przystoi kuryi sejmu krajowego w całym obrębie okręgu rządowego, działalność zastępstwa obwodowego.

§. 58. Kurye sejmu krajowego są w ustawodawstwie krajowym do uczęstnictwa powołane.

§. 59. Prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych, przysłuża Cesarzowi i kuryom sejmu krajowego.

§. 60. Uchwała kuryi sejmu krajowego nabywa przez cesarską sankcyę mocy ustawy krajowej, w okręgu rządowym we wszystkich owych sprawach krajowych obowiązującej, które przez niniejszą konstytucyę krajową albo przez ustawy państwa nie są wyraźnie obradowaniu wszystkich kuryi sejmu krajowego zastrzeżone.

Wnioski ku wydaniu ustaw takowych, gdyby przez Cesarza lub przez kuryę sejmu krajowego były odrzucone, podczas tego samego sejmowania nie mogą już na nowo być czynione.

§. 61. Do przedmiotów, względem których, odnośnie do §§. 35. i 36. konstytucyi państwa, i o ile takowa rozrządza, w obrębach ustaw państwa, działalność pojedynczych kuryi sejmu krajowego (§. 60) wejść ma, należą: sprawy kultury krajowej, mianowicie gruntów rozdrobnienia i połączenia, zakładów wodospustnych do oble-

§. 50. Der Präsident des Central-Ausschusses wird für die Dauer von drei Jahren von der Versammlung mit absoluter Stimmenmehrheit aus ihrer Mitte gewählt.

Kommt die nöthige Mehrheit in zwei auf einander kommenden Abstimmungen nicht zu Stande, so ist die engere Wahl nach den im §. 39 enthaltenen Bestimmungen vorzunehmen.

§. 51. Der Statthalter des Kronlandes und die von ihm bestimmten Commissäre haben das Recht und die Pflicht, an den Sitzungen des Central-Ausschusses Theil zu nehmen, und können dabei jederzeit das Wort ergreifen.

An der Abstimmung nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Ausschusses sind.

§. 52. Die Sitzungen des Central-Ausschusses sind öffentlich; die Fälle ausgenommen, in welchen entweder der Präsident oder wenigstens drei Mitglieder eine nicht öffentliche Sitzung verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer sich der Central-Ausschuss dafür entscheidet.

§. 53. Zur Beschlussfassung des Central-Ausschusses ist die Anwesenheit von wenigstens zwei Drittheilen seiner Mitglieder, unter denen wenigstens sechs aus den eilf Mitgliedern jeder Curie seyn müssen, erforderlich.

§. 54. Die Beschlüsse werden mit absoluter Mehrheit der Anwesenden gefasst.

§. 55. Mit der Auflösung einer Curie treten auch die aus ihr hervorgegangenen Mitglieder des Central-Ausschusses als solche aus ihrer Wirksamkeit, und es kann eine Versammlung des Central-Auschusses erst nach erfolgter Wahl der Curie stattfinden.

Uebrigens kann durch kaiserliche Verfügung auch der Central-Ausschuss aufgelöset, und die Vornahme neuer Wahlen zu demselben in der Curie angeordnet werden.

Wirkungskreis der Landesvertretung.

A. Der Curien und des Central-Ausschusses.

§. 56. Jede Landtagscurie ist innerhalb des durch die Verfassung festgesetzten Wirkungskreises das Organ des Regierungsgebietes in allen Angelegenheiten, welche durch die Gesetze nicht der Orts- und Bezirksgemeinde oder der Reichsgewalt zugewiesen sind.

§. 57. In allen Angelegenheiten, welche durch die Gesetze als Kreisangelegenheiten erklärt werden, hat die Landtagscurie für den ganzen Umfang des Regierungsgebietes die Wirksamkeit der Kreisvertretung.

§. 58. Die Landtagscurien sind zur Theilnahme an der Landesgesetzgebung berufen.

§. 59. Das Recht, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen, steht dem Kaiser und den Landtagscurien zu.

§. 60. Der Beschluss einer Landtagscurie erlangt durch die kaiserliche Sanction die Kraft eines, für das Regierungsgebiet verbindlichen Landesgesetzes in allen jenen Landesangelegenheiten, welche nicht ausdrücklich durch diese Landesverfassung oder durch Reichsgesetze der Berathung sämmtlicher Landtagscurien vorbehalten sind.

Anträge auf Erlassung solcher Gesetze, wenn sie durch den Kaiser oder die Landtagscurie abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 61. Unter die Gegenstände, in welchen mit Beziehung auf die §§. 35 und 36 der Reichsverfassung und soweit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze die Wirksamkeit der einzelnen Landtagscurien (§. 60) einzutreten hat, gehören die Angelegenheiten der Landescultur, insbesondere der Grundzerstücklung und Zusammenlegung, der Bewässerungs- und

wania i zakładów do wysuszania bagnisk; dalej drogowe, wodne i inne budowle, których pokrycie ustawa okręgowi rządowemu przekazuje; zakłady dobroczynności i ludzkości, kosztem okręgu rządowego utworzone lub utrzymywane; ustanowienie budżetu i załatwienie rachunków względem przeznaczonych li tylko na cele krajowe dochodów i wydatków, okręgu rządowego, i zarząd majątkiem do niego należącym; zaopatrywanie ubogich, o ile takowe nie przypada gminom miejscowym albo powiatowym; sprawy gminne, mianowicie w przedmiotach wedle §§. 6, 69, 70, 74, 79 i 80 ustawy gminnej sejmowi krajowemu, tudzież w przedmiotach ustawami gminnemi owych miast kraju koronnego, które osobną konstytucyę otrzymały, ustawodawstwu krajowemu zastrzeżonych; sprawy kościelne i szkolne; dawanie podwód, kwaterowanie i prowidowanie wojska i w ogólności wszelkie sprawy, które przez ustawy państwa lub krajowe działalności kuryi sejmu krajowego są przekazane.

§. 62. Gospodarstwo okręgu rządowego ustawa krajowa (§. 60) podług budżetu urządza, który wszystkie dochody i wydatki uwidocznia, i przez prezydenta rządowego kuryi sejmu krajowego przedkładanym bywa.

§. 63. Dochody okręgu rządowego wpływają z opodatkowania na cele krajowe, z użycia kredytu i z zarządu majątkiem do okręgu rządowego należącym.

Kurya sejmu krajowego czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów okręgu rządowego.

§. 64. Ogólny rachunek z gospodarowania i wykazy stanu majątku i rzeczy kredytowej okręgu rządowego corocznie się kuryi sejmu krajowego przedkładają.

Przekroczenia budżetu mają następnemu uznaniu ze strony kuryi sejmu krajowego podlegać.

§. 65. Konstytucyjne krajowego zastępstwa prawo, czuwania nad wykonaniem ustaw krajowych, kurya sejmu krajowego tym sposobem wykonywa, iż, gdy otrzyma wiadomość o niestosownem wykonywaniu ustaw krajowych, zażalen swe przeciw temu, wraz z wnioskiem ku zaradzeniu do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 66. Celem uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem okręgu rządowego, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach, albo przy utworzeniu ważnych zakładów, może kurya sejmu krajowego, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, postanowić komisye specyalne, albo z grona kuryi, albo przez powołanie mężów poufnych.

§. 67. W sprawach państwa okręgu rządowego dotyczących, przystoi kuryi sejmu krajowego, na wezwanie ze strony wykonawczej władzy państwa nad potrzebami i życzeniami okręgu rządowego obradować, i wnioski swe do namiestnika podawać.

§. 68. Jako przedmioty, zastrzeżone obradowaniu wszystkich kuryi sejmu krajowego (§. 60) oznaczają się:

a) zarząd majątkiem, do całego kraju koronnego należącym;

b) użycie źródeł dochodu i kredytu całego kraju koronnego;

Entsumpfungsanlagen, ferner die Strassen-, Wasser- und sonstigen Bauten, deren Bedeckung durch ein Gesetz dem betreffenden Regierungsgebiete zugewiesen wird, die Wohlthätigkeits- und Humanitätsanstalten, welche aus den Mitteln des Regierungsgebietes errichtet oder erhalten werden; die Feststellung des Voranschlages und die Erledigung der Rechnungen über die blos zu Landeszwecken bestimmten Einnahmen und Ausgaben des Regierungsgebietes und die Verwaltung des demselben gehörigen Vermögens; — die Armenpflege, insoferne sie nicht den Orts- oder den Bezirksgemeinden anheimfällt; die Gemeindeangelegenheiten insbesondere in den nach §§. 6, 69, 70, 74, 79 und 80 des Gemeindegesetzes dem Landtage, so wie in den durch die Gemeindeordnungen jener Städte des Kronlandes, welche eine besondere Verfassung erhalten haben, der Landesgesetzgebung vorbehaltenen Gegenständen; die Kirchen- und Schulangelegenheiten, die Vorspannsleistung, Bequartierung und Verpflegung des Heeres, und überhaupt alle Angelegenheiten, welche durch Reichs- oder Landesgesetze der Wirksamkeit der Landtagscurien zugewiesen werden.

§. 62. Der Haushalt des Regierungsgebietes wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht, und durch den Regierungspräsidenten der Landtagscurie vorgelegt wird, durch ein Landesgesetz (§. 60) festsgetellt.

§. 63. Die Einnahmen des Regierungsgebietes fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benützung des Credits und aus der Verwaltung des dem Regierungsgebiete gehörigen Vermögens.

Die Landtagscurie überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Regierungsgebietes.

§. 64. Die allgemeine Rechnung über den Haushalt und die Ausweise über den Stand des Vermögens und des Creditwesens des Regierungsgebietes werden jährlich der Landtagscurie vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite der Landtagscurie zu unterziehen.

§. 65. Das verfassungsmässige Recht der Landesvertretung, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird von der Landtagscurie in der Art geübt, dass dieselbe, wenn sie von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber, und den Antrag auf Abhilfe bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 66. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Regierungsgebietes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten, können von der Landtagscurie mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen entweder aus der Mitte der Curien oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 67. In den das Regierungsgebiet betreffenden Reichsangelegenheiten steht es der Landtagscurie zu, über Aufforderung der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Regierungsgebietes zu berathen und ihre Vorschläge an den Statthalter zu erstatten.

§. 68. Als Gegenstände, welche der Berathung sämmtlicher Landtagscurien vorbehalten sind (§. 60), werden bezeichnet:

a) *die Verwaltung des dem ganzen Kronlande gehörigen Vermögens;*

b) *die Benutzung der Einnahmsquellen und des Credites des ganzen Kronlandes;*

c) przedsiębiorstwa, zakłady i budowle, które się dla celów i kosztem całego kraju koronnego załatwiają, zakładają, lub utrzymują;
d) przyjęcie i wypełnienie zobowiązań, cały kraj dotyczących;
e) ostateczne obradowanie nad regulaminem co do załatwiania interesów, ustawą krajową ustanowić się mającym, tak dla kuryi sejmu krajowego jak dla wydziału centralnego;
f) rozprawa względem zmiany konstytucyi krajowej pod postanowieniami, w niniejszej konstytucyi zawartemi (§. 82.)

§. 69. Istniejący we Lwowie zakład kredytowy, pod gwarancyą stanów galicyjskich utworzony, uznaje się za sprawę całego kraju koronnego.

W celu odpowiedniego zmienionym stosunkomu regulowania tego zakładu, będzie, co ku temu jest stosownem, z uwzględnieniem istniejących statutów, po wysłuchaniu reprezentantów ogołu członków stowarzyszenia, zarządzonem, i tym końcem osobne rozporządzenie wydanem

§. 70. Budżet wydatków i dochodów, cały kraj koronny dotyczących, namiestnik w porozumieniu z wydziałem krajowym zestawia; potrzeba, wprzód oceniona, o ile taż nie jest pokrytą dochodami z majątku krajowego, przez wydział krajowy administrowanego, wedle kwoty podatku bezpośredniego na trzy okręgi rządowe kraju koronnego rozdzieloną, a część, na pojedynczy okrąg rządowy wypadająca, dotyczącemu prezydentowi rządowemu do zamieszczenia jej do budżetu okręgu rządowego oznajmioną będzie.

§. 71. Jeżeli na wnioski, wedle konstytucyi obradowaniu wszystkich kuryi sejmu krajowego podlegające, we wszystkich trzech kuryach zgodna zapadnie uchwała natenczas ta przez cesarską sankcyę nabędzie mocy ustawy krajowej, cały kraj koronny obowiązującej.

§. 72. Jeżeli nad takiemi sprawami we wszystkich kuryach obradowano, a zgodnej jednakże uchwały nie osiągniono, mają takowe centralnemu wydziałowi przedłożone być, jeżeli przynajmniej dwie kurye na to zgodnie wniosek czynią, ażeby rozprawa w centralnym wydziale nastąpiła.

§. 73. Działalność wydziału centralnego ma się ograniczać do obradowania i uchwalania względem takowych przedłożeń, które pod przypuszczeniem §. 72. w przypadkach §§fów 68. i 69. doń wystósowano.

Wydział centralny nie ma prawa w sprawach krajowych, ustawy proponować, zażalenia i petycye przyjmować, albo podawać, deputacye przyjmować albo wysełać.

§. 74. Ważne uchwały wydziału centralnego nabywają przez cesarską sankcyę mocy ustawy krajowej, cały kraj koronny obowiązującej.

§. 75. Jeżeli kurye sejmu krajowego albo wydział centralny nie jest zgromadzony, a nagłych w ustawach nieprzewidzianych środków potrzeba, ze zwłoki których groziłoby niebezpieczeństwo dla całego kraju koronnego albo dla pojedyńczych okręgów rządowych, natenczas ma Cesarz prawo potrzebne zaprowadzić rozrządzenia z prowizoryczną prawomocnością, pod odpowiedzialnością ministerstwa, wszakże z obowiązkiem, wyjawienia w tej mierze powodów i skutków przy najpierwszem sejmowaniu, wedle okoliczności albo dotyczącej pojedynczej kuryi, albo wszystkim kuryom.

c) Unternehmungen, Anstalten und Bauten, welche für Zwecke und aus Mitteln des ganzen Kronlandes besorgt, errichtet oder erhalten werden;

d) die Uebernahme und Erfüllung von Verpflichtungen, welche das ganze Kronland betreffen;

e) die endliche Berathung der durch ein Landesgesetz festzustellenden Geschäftsordnung für die Landtagscurien und den Centralausschuss;

f) die Verhandlung über eine Abänderung der Landesverfassung unter den in dieser Verfassung enthaltenen Bestimmungen (§. 82).

§. 69. Die zu Lemberg bestehende, unter der Garantie der galizischen Stände gegründete Creditsanstalt wird als eine Angelegenheit des ganzen Kronlandes erklärt.

Behufs der den geänderten Verhältnissen entsprechenden Reglung dieser Anstalt wird das Geeignete, mit Rücksicht auf die bestehenden Statuten, nach Einvernehmen von Repräsentanten der Gesammtheit der Vereinsmitglieder verfügt, und zu dem Ende eine besondere Verordnung erlassen werden.

§. 70. Der Voranschlag über die Ausgaben und Einkünfte, welche das ganze Kronland betreffen, wird vom Statthalter im Einvernehmen mit dem Landesausschusse zusammengestellt, das veranschlagte Erforderniss, insoferne es nicht durch die Einkünfte aus dem vom Landesausschusse verwalteten Vermögen des Kronlandes gedeckt ist, nach der Quote der directen Steuern auf die drei Regierungsgebiete des Landes vertheilt, und der auf das einzelne Regierungsgebiet entfallende Antheil dem betreffenden Regierungspräsidenten zur Einstellung in den Voranschlag des Regierungsgebietes bekannt gegeben.

§. 71. Kommt über Anträge, welche verfassungsmässig der Berathung sämmtlicher Landtagscurien unterliegen, ein übereinstimmender Beschluss aller drei Curien zu Stande, so erhält derselbe durch die kaiserliche Sanction die Kraft eines für das ganze Kronland giltigen Landesgesetzes.

§. 72. Werden solche Angelegenheiten in allen Curien berathen, jedoch kein übereinstimmender Beschluss erzielt, so haben dieselben eine Vorlage an den Central-Ausschuss zu bilden, wenn wenigstens zwei Curien übereinstimmend darauf antragen, dass die Verhandlung im Central-Ausschusse stattfinde.

§. 73. Die Wirksamkeit des Central-Ausschusses hat sich zu beschränken auf die Berathung und Beschlussfassung über jene Vorlagen, welche unter der Voraussetzung des §. 72 in den Fällen der §§. 68 und 69 an denselben gebracht werden.

Er hat kein Recht in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen, Beschwerden und Petitionen anzunehmen oder vorzubringen, Deputationen zu empfangen oder abzusenden.

§. 74. Die gültigen Beschlüsse des Central-Ausschusses erlangen durch die kaiserliche Sanction die Kraft eines für das ganze Kronland giltigen Landesgesetzes.

§. 75. Wenn die Landtagscurien oder der Central-Ausschuss nicht versammelt sind, und dringende, in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln, mit Gefahr auf dem Verzuge, für das ganze Kronland oder für einzelne Regierungsgebiete erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtiget, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums, mit provisorischer Gesetzeskraft zu treffen, jedoch mit der Verpflichtung, darüber nach Beschaffenheit des Falles entweder der betreffenden einzelnen Curie oder sämmtlichen Curien in der nächsten Session die Gründe undErfolge darzulegen.

§. 76. Zakres działania wydziału obejmuje w ogólności następujące interesa:

a) wydział krajowy zająć się ma przygotowaniami potrzebnemi do odbywania posiedzeń kuryi sejmu krajowego, i wydziału centralnego, tudzież wyszukaniem, utrzymaniem w stanie przyzwoitym, i urządzeniem miejscowości, przeznaczonych dla zastępstwa krajowego, i dla bezpośrednio temuż podwładnych urzędów i organów;

b) wydział krajowy ma dla kuryi sejmu krajowego zbierać wykazy i wyjaśnienia, w sprawach krajowych zażądane, i tymże takowe przedkładać;

c) wydział krajowy ma prawo, podczas gdy kurye sejmu krajowego nie są zgromadzone, podawać sprawozdania i wnioski w sprawach krajowych do namiestnika, lub przez tegoż do ministerstwa;

d) w ważnych sprawach administracyi krajowej albo w przypadkach wydawania prowizorycznych ustaw krajowych. (§. 75) winien wydział krajowy oświadczać swe zdanie, gdy o to przez namiestnika zawezwanym będzie;

e) wydział krajowy ma staranie o zachowaniu, zarządzie i obrachowaniu majątku krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór nad rzeczą długu i kredytu krajowego.

W tey mierze przystoją mu szczególnie wszystkie interesa, które do dotychczasowego krajowego wydziału stanów należały, o ile takowe albo innym organom nie były przekazane, albo w skutek zmienionych stosunków zupełnie nie ustały.

f) Wydział krajowy ma nadzór nad urzędnikami i sługami bezpośrednio pod zastępstwem krajowym stojącymi, i zarządza dyscyplinarnem z nimi postępowaniem, ich umieszczaniem, suspendowaniem, oddaleniem albo przeniesieniem onych na stan spoczynku w miarę norm, w tym względzie istniejących;

g) dopóki nie wyjdzie inne jakie prawne rozporządzenie, ma wydział krajowy, co się tycze rozdawania miejsc fundacyjnych, tudzież wpływu na zakłady, pospolitemu dobru służące, i na zakłady wykształcenia, jako też ogólnie, co się tycze wszystkich przedmiotów, które nie zostały wyraźnie przekazane innym organom, albo w skutek zmienionych stosunków nie ustały, wejść w zakres działania, i w te prawa i obowiązki, jakie do dotychczasowego stanowego wydziału krajowego należały, i przeto wszystkie owe załatwiać sprawy, które wypływają z przyjęcia na się przez dawniejsze zastępstwo krajowe ku trzecim osobom zawartych obowiązków i praw nabytych.

§. 77. Postanowienie, czyli, i które inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, zostawia się prawodawstwu krajowemu.

Prawo uczestnictwa w ustawodawstwie co do spraw krajowych, wydziałowi nie przysłuża.

§. 78. Interesami wydziałowi krajowemu przekazanemi, o ile dotyczą spraw całego kraju koronnego zajmuje się cały wydział krajowy; o ile zaś przedmiot ich, sprawy pojedynczego okręgu rządowego stanowią, oddział wydziału krajowego, przez kuryę sejmu krajowego dotyczącego okręgu rządowego wybrany.

§. 79. Wykonanie uchwał, przez wydział krajowy w konstytucyjnym działania obrębie wydanych, a nie samego tylko wnętrznego gospodarowania zastępstwa krajowego dotyczących, władzy wykonawczej przystoi.

§. 76. Der Wirkungskreis des Ausschusses im Allgemeinen umfasst folgende Geschäfte:

a) *der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Sitzungen der Landtagscurien und des Central-Ausschusses und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.*

b) *der Landesausschuss hat den Landtagscurien die, in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen;*

c) *er ist berechtiget, wenn die Landtagscurien nicht versammelt sind, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter, oder durch denselben an das Ministerium zu richten;*

d) *über wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 75) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird;*

e) *der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schuldenwesen und Creditswesen des Landes.*

Es obliegen ihm in diesen Beziehungen insbesondere alle Geschäfte, welche dem bisherigen ständischen Landesausschusse zustanden, in so weit sie nicht an andere Organe überwiesen wurden oder durch die geänderten Verhältnisse gänzlich entfallen sind.

f) *Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die, der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener, und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen;*

g) *in solange keine andere gesetzliche Verfügung erfolgt, hat der Landesausschuss hinsichtlich der Verleihung von Stiftsplätzen und der Einflussnahme auf gemeinnützige und Bildungsanstalten, so wie überhaupt aller nicht ausdrücklich an andere Organe überwiesener oder durch die geänderten Verhältnisse entfallener Gegenstände in den Geschäftskreis und in die Rechte und Pflichten einzutreten, welche dem bisherigen ständischen Landesausschusse zustanden, und demnach auch alle Angelegenheiten zu verhandeln, welche aus der Uebernahme der von der früheren Landesvertretung gegenüber dritter Personen eingegangenen Verbindlichkeiten und erworbenen Rechte entspringen.*

§. 77. Die Bestimmungen, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 78. Die dem Landesausschusse zugewiesenen Geschäfte werden, so weit sie Angelegenheiten des ganzen Kronlandes betreffen, von der Gesammtheit des Landesausschusses, in so ferne sie aber Angelegenheiten eines einzelnen Regierungsgebietes zum Gegenstande haben, von der aus der Landtagscurie des betreffenden Regierungsgebietes gewählten Abtheilung des Landesausschusses behandelt.

§. 79. Die Ausführung der von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen und nicht bloss den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 80. Wydział krajowy stoi z kuryami sejmu krajowego co do interesów w bezpośredniej styczności.

Z organami, przez władzę wykonawczą, do wykonywania ustaw krajowych i uchwał zastępstwa krajowego ustanowionymi, wydział tylko przez namiestnika w styczności stoi.

Do tego stosuje wydział wszelkie swe podania i przedłożenia, i przez tegoż dochodzą do wydziału rozrządzenia władzy wykonawczej.

§. 81. Wszelkie uchwały wydziału krajowego, bądź w ogóle, bądź w oddziale onegoż zapadłe, udzielają się namiestnikowi.

Jeżeli namiestnik zarządzenia takowe za sprzeczne uznaje z ustawami, ma wykonanie onychże wstrzymać i natychmiast o tem ministerstwu donieść, w celu rozstrzygnienia, temuż wedle §. 89, konstytucyi państwa przystojącego.

Jeżeli zaś namiestnik decyzye takowe za sprzeczne uznaje z pospolitem dobrem kraju lub państwa, natenczas ma wykonanie tychże zawiesić, i powody tegoż postąpienia natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić.

Jeżeli wydział krajowy obstaje przy wykonaniu swego zarządzenia, a namiestnik nie widzi się być zaspokojonym wzajemnemi onegoż uwagami, tedy, jeżeli kurye sejmu krajowego nie są zgromadzone, winno się zasięgnąć ministeryalnego rozstrzygnienia, w przeciwnym zaś razie poddać przedmiot pod uchwałę kuryi sejmu krajowego, w miarę zakresu działania im przystojącego.

Postanowienia ogólne.

§. 82. Wnioski do zmiany niniejszej konstytucyi muszą pod obradę wszystkich kuryi sejmu krajowego, a nadto jeszcze centralnego wydziału być poddane (§. 72.

Do prawomocności uchwały względem jakiej zmiany w konstytucyi potrzeba wedle §. 81. konstytucyi państwa, przy pierwszem zwołaniu kuryi sejmu krajowego, bezwzględnej większości obecnych posłów, przy następujących zaś zwołaniach, obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich posłów kuryi dotyczącej i zezwolenia, najmniej dwóch trzecich części obecnych.

Uchwała wydziału centralnego względem jakiej zmiany konstytucyi każdą razą tylko w obecności najmniej dwudziestu pięciu i za zezwoleniem najmniej siedemnastu członków, prawomocnie zapaść może.

Gdyby te warunki miejsca nie miały, wniosek za odrzucony uważać się ma.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 29. Września w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Thun. Schmerling. Csorich.

§. 80. Der Landesausschuss steht mit den Landtagscurien in unmittelbarer Geschäftsverbindung

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen, steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

An diesen richtet er alle Eingaben und Vorlagen und durch denselben gelangen die Verfügungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 81. Alle Entscheidungen des Landesausschusses, dieselben mögen von der Gesammtheit oder von einer Abtheilung desselben getroffen werden, werden dem Statthalter mitgetheilt.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung derselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen, und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn die Landtagscurien nicht versammelt sind, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung der Landtagscurien, nach Massgabe des ihnen zustehenden Wirkungskreises, zu unterziehen.

Allgemeine Bestimmungen.

§. 82. Anträge auf Abänderung dieser Verfassung müssen der Berathung sämmtlicher Landtagscurien und ausserdem noch des Central-Ausschusses unterzogen werden (§. 72.).

Zu einer giltigen Schlussfassung über die Verfassungsänderung ist nach §. 81 der Reichsverfassung bei den Landtagscurien, welche zuerst berufen werden, die absolute Majorität der anwesenden Abgeordneten, bei den folgenden Zusammenberufungen aber, die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten der betreffenden Curie und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

Ein Beschluss des Central-Ausschusses über eine Aenderung der Verfassung kann in allen Fällen nur in Anwesenheit von mindestens fünf und zwanzig, und unter Zustimmung von mindestens siebenzehn Mitgliedern, giltig zu Stande kommen.

Treten diese Bedingungen nicht ein, so ist der Antrag als verworfen anzusehen.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am 29. September im Jahre eintausend achthundert und fünfzig, Unserer Reiche im Zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld.
Schmerling. Thun. Csorich.

Ustawa o wyborach

na sejm

krajowy dla królestw i Galicyi Lodomeryi z księstwami Oświecima i Zatora i z Wielkiem-księstwem Krakowa.

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Zastępstwo krajowe królestw Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświecima i Zatora i z Wielkiem-księstwem Krakowa składa się z trzech kuryi sejmu krajowego.

§. 2. Kurya sejmu krajowego okręgu rządowego Lwowskiego składa się wedle §. 12. konstytucyi krajowej z pięciudziesiąt posłów, a to:

a) z jedenastu posłów najwyżej opodatkowanych;

b) z jedenastu posłów miast niżej wymienionych;

c) z dwudziestu ośmiu posłów reszty gmin.

§. 3. Dla wyborów z klasy najwyżej opodatkowanych będzie okrąg rządowy Lwowski, stosownie do liczby najwyżej opodatkowanych, do list wyborców tegoż okręgu rządowego wciągnionych, przez namiestnika na trzy wyborcze powiaty podzielony.

W dwóch powiatach wyborczych wybiera się po czterech, a w jednym powiecie wyborczym trzech posłów. Każdy takowy powiat wyborczy dwa, albo więcej powiatów politycznych obejmować winien.

§. 4. Dla wyboru posłów miast stanowi Lwów trzy powiaty wyborcze, miasta Brody, Przemyśl, Drohobycz, każde jeden powiat wyborczy;

Jarosław i Lubaczów razem jeden powiat wyborczy;

Jaworów i Gródek razem jeden powiat wyborczy;

Sambor i Stara-Sol, razem jeden powiat wyborczy;

Stryj i Sanok, razem jeden powiat wyborczy;

Złoczow, Busk i Żołkiew razem jeden powiat wyborczy.

W każdym powiecie wyborczym ma jeden poseł być wybranym.

Powiaty wyborcze miasta Lwowa będą przez namiestnika w porozumieniu z przełożeństwem gminy oznaczone.

§. 5. Dla wyboru posłów gmin wiejskich stanowi każdy z dziewiętnastu politycznych powiatów Lwowskiego okręgu rządowego, jeden powiat wyborczy w ten sposób, iż odtrąciwszy miasta, osobne prawo do wyboru mające, ludność najbardziej zaludnionych dziewięciu powiatów Przemyśla, Sambora, Sanoka, Drohobyczy, Stryja, Sokala, Lwowa, Chodorowa i Złoczowa po dwóch, a reszta dziesięć powiatów każdy po jednemu posłowi do kuryi sejmu krajowego wybierać ma.

§. 6. Kurya sejmu krajowego Krakowskiego okręgu rządowego składa się podług §. 13. konstytucyi krajowej z pięćdziesięciu ośmiu posłów, to jest:

a) z czternastu posłów najwyżej opodatkowanych,

b) z dziewięciu posłów miast niżej wymienionych,

c) z trzydziestu pięciu posłów reszty gmin.

Landtags-Wahlordnung.

für die

Königreiche Galizien und Lodomerien, mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Die Landesvertretung der Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau besteht aus drei Landtagscurien.

§. 2. Die Landtagscurie des Regierungsgebietes von Lemberg besteht nach §. 12 der Landesverfassung aus fünfzig Abgeordneten, nämlich:

a) aus eilf Abgeordneten der Höchstbesteuerten;

b) aus eilf Abgeordneten der nachbezeichneten Städte:

c) aus acht und zwanzig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.

§. 3. Für die Wahlen aus der Classe der Höchstbesteuerten wird das Regierungsgebiet Lemberg nach Verhältniss der Anzahl der in die Wählerlisten desselben eingetragenen Höchstbesteuerten vom Statthalter in drei Wahlbezirke getheilt.

In zwei Wahlbezirken werden je vier, und in Einem Wahlbezirke drei Abgeordnete gewählt.

Jeder solche Wahlbezirk hat zwei oder mehrere politische Bezirke zu umfassen.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte bildet Lemberg drei Wahlbezirke, die Städte Brody, Przemysl, Drohobyce, jede Einen Wahlbezirk;

Jaroslau und Lubaczow zusammen Einen Wahlbezirk;

Jaworow und Grodek zusammen Einen Wahlbezirk;

Sambor und Stara-Sol zusamen Einen Wahlbezirk;

Stryj und Sanok zusammen Einen Wahlbezirk;

Zloczow, Busk und Zolkiew zusammen Einen Wahlbezirk;

In jedem Wahlbezirke ist Ein Abgeordneter zu wählen.

Die Wahlbezirke der Stadt Lemberg werden im Einvernehmen mit dem Gemeindevorstande vom Statthalter bestimmt.

§. 5. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der neunzehn politischen Bezirke des Regierungsgebietes Lemberg einen Wahlbezirk in der Art, dass die Bevölkerung der nach Abzug der besonders wahlberechtigten Städte höchst bevölkerten neun Bezirke von Przemysl, Sambor, Sanok, Drohobyce, Stryj, Sokal, Lemberg, Chodorow und Zloczow je zwei, die übrigen zehn Bezirke je Einen Abgeordneten für die Landtagscurie zu wählen haben.

§. 6. Die Landtagscurie des Regierungsbezirkes Krakau besteht nach §. 13 der Landesverfassung aus acht und fünfzig Abgeordneten, nämlich:

a) aus vierzehn Abgeordneten der Höchstbesteuerten;

b) aus neun Abgeordneten der nachbenannten Städte;

c) aus fünf und dreisig Abgeordneten der übrigen Gemeinden.

§. 7. Dla wyborców z klasy najwyżej opodatkowanych będzie okrąg rządowy Krakowski stosownie do liczby najwyżej opodatkowanych do listy wyborców tegoż okręgu rządowego wciągnionych, przez namiestnika na trzy powiaty wyborcze podzielony; w dwóch powiatach wyborczych ma się po pięciu, w jednym czterech posłów wybrać.

Każdy takowy powiat wyborczy objąć ma dwa lub więcej politycznych powiatów.

§. 8. Dla wyboru posłów miast, stanowi miasto Kraków dwa powiaty wyborcze; miasta Tarnow i Pilzno, razem jeden powiat wyborczy; Kenty, Żywiec (Sajbusz), i Biała razem jeden powiat wyborczy;

Wadowice, Zator, Oświecim i Myślenice, razem jeden powiat wyborczy;

Rzeszów i Leżajsk razem jeden powiat wyborczy;

Podgórze, Bochnia i Wieliczka razem jeden powiat wyborczy;

Jasło, Gorlice, Bicz i Krosno razem jeden powiat wyborczy;

Nowy-Sącz, Stary-Sącz i Nowytarg (Neumarkt) razem jeden powiat wyborczy.

W każdym powiecie wyborczym jeden poseł ma być wybranym.

Powiaty wyborcze miasta Krakowa będą przez namiestnika w porozumieniu z przełożeństwem gminy oznaczone.

§. 9. Dla wyboru posłów gmin wiejskich stanowi każdy z dwudziestu sześciu politycznych powiatów okręgu rządowego jeden powiat wyborczy, w ten sposób, iż odtrąciwszy miasta, osobne prawo do wyboru mające, ludność najbardziej zaludnionych dziewięciu powiatów Kent, Wadowic, Bochni, Nowego-Sącza, Tarnowa, Pilzna, Krosna, Rzeszowa i Przeworska po dwóch, reszta siedemnaście powiatów po jednemu posłowi wybiera.

§. 10. Kurya sejmu krajowego Stanisławowskiego okręgu rządowego składa się wedle §. 14. konstytucyi państwa z czterdziestu dwóch posłów, a to:

a) z dziesięciu posłów najwyżej opodatkowanych;

b) z ośmiu posłów miast niżej wymienionych;

c) z dwudziestu czterech posłów gmin wiejskich.

§. 11. Dla wyborów z klasy najwyżej opodatkowanych będzie okrąg rządowy Stanisławowski, stosownie do liczby najwyżej opodatkowanych, do listy wyborców tegoż okręgu wciągnionych, przez namiestnika na trzy powiaty wyborcze podzielony.

W dwóch powiatach wyborczych ma się po trzech, a w jednym powiecie wyborczym czterech posłów wybierać.

Każdy takowy powiat wyborczy ma dwa lub więcej politycznych powiatów obejmować.

§. 12. Dla wyboru posłów miast, stanowią miasta Stanisławów, Tarnopol i Kołomeja każde jeden powiat wyborczy;

Buczacz i Trembowla razem jeden powiat wyborczy;

Horodeńka i Zbaraż razem jeden powiat wyborczy;

Brzeżany i Rohatyn razem jeden powiat wyborczy;

Śniatyn i Kuty razem jeden powiat wyborczy;

Kałusz, Halicz i Dolina razem jeden powiat wyborczy.

§. 13. Dla wyboru posłów gmin wiejskich stanowi każdy z ośmnastu politycznych powiatów okręgu rządowego jeden powiat wyborczy, w ten sposób, iż odtrąciwszy miasta, osobne prawo do wyboru mające, ludność sześciu najbardziej zaludnionych

§. 7. Für die Wahlen aus der Classe der Höchstbesteuerten wird das Regierungsgebiet Krakau nach Verhältniss der Anzahl der in die Wählerliste desselben Regierungsgebietes eingetragenen Höchstbesteuerten vom Statthalter in drei Wahlbezirke eingetheilt, in zwei Wahlbezirken sind fünf, in Einem vier Abgeordnete zu wählen.

Jeder solche Wahlbezirk hat zwei oder mehrere politische Bezirke zu umfassen.

§. 8. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte bildet die Stadt Krakau zwei Wahlbezirke; die Städte Tarnow und Pilsno zusammen Einen Wahlbezirk; Kenty, Saybusz und Biala zusammen Einen Wahlbezirk;

Wadowice, Zator, Auschwitz und Myslenice zusammen Einen Wahlbezirk;

Rzeszow und Lezaysk zusammen Einen Wahlbezirk;

Podgorze, Bochnia und Wieliczka zusammen Einen Wahlbezirk;

Jaslo, Gorlice, Bicz und Krosno zusammen Einen Wahlbezirk;

Neu-Sandec, Alt Sandec und Neumarkt zusammen Einen Wahlbezirk.

In jedem Wahlbezirke ist Ein Abgeordneter zu wählen.

Die Wahlbezirke der Stadt Krakau werden im Einvernehmen mit dem Gemeindevorstande vom Statthalter bestimmt.

§. 9. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der sechs und zwanzig politischen Bezirke des Regierungsgebietes Einen Wahlbezirk in der Art, dass die Bevölkerung der nach Abzug der besonders wahlberechtigten Städte höchst bevölkerten neun Bezirke von Kenty, Wadowice, Bochnia, Neu-Sandec, Tarnow, Pilsno, Krosno, Rzeszow und Przeworsk je zwei, die übrigen siebzehn Bezirke je Einen Abgeordneten wählen.

§. 10. Die Landtagsctrie des Regierungsgebietes Stanislau besteht nach §. 14 der Landesverfassung aus zwei und vierzig Abgeordneten, nämlich:

a) *aus zehn Abgeordneten der Höchstbesteuerten;*
b) *aus acht Abgeordneten der nachbenannten Städte;*
c) *aus vier und zwanzig Abgeordneten der Landgemeinden.*

§. 11. Für die Wahlen aus der Classe der Höchstbesteuerten wird das Regierungsgebiet Stanislau nach Verhältniss der Anzahl der in die Wählerliste desselben eingetragenen Höchstbesteuerten vom Statthalter in drei Wahlbezirke eingetheilt.

In zwei Wahlbezirken sind je drei, und in Einem Wahlbezirke vier Abgeordnete zu wählen.

Jeder solche Wahlbezirk hat zwei oder mehrere politische Bezirke zu umfassen.

§. 12. Für die Wahl der Abgeordneten der Städte bilden die Städte Stanislau, Tarnopol und Kolomea jede Einen Wahlbezirk;

Buczacz und Trembowla zusammen Einen Wahlbezirk;

Horodenka und Zbaraz zusammen Einen Wahlbezirk;

Brzezan und Rohatyn zusammen Einen Wahlbezirk;

Sniatyn und Kuty zusammen Einen Wahlbezirk;

Kalusz, Halicz und Dolina zusammen Einen Wahlbezirk.

§. 13. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der achtzehn politischen Bezirke des Regierungsgebietes Einen Wahlbezirk, in der Art, dass die Bevölkerung der nach Abzug der besonders wahlberechtigten Städte sechs höchst bevölkerten Bezirke von

powiatów Skałatu, Trembowli, Borszczowa, Kołomei, Horodeńki i Tyśmienicy po dwóch, reszta dwunastu powiatów po jednemu posłowi wybiera.

II. O prawie wyborczem.

§. 14. Wymogi do uprawnienia wyborczego są częścią ogólne t. j. takowe, które każdy wyborca posiadać musi; częścią szczególne, t. j. takie, które są potrzebne do wykonywania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §§. 2. 6. i 10. klas wyborców.

§. 15. Wogólności ma każdy prawo wyboru, który jest

a) obywatelem państwa austryackiego,

b) pełnoletnim,

c) w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który,

d) albo opłaca w okręgu rządowym pewną roczną kwotę podatku bezpośredniego od posiadłości domowej lub gruntowej, od prowadzenia professyi, od dochodu duchownego lub świeckiego, która to kwota dla członków gminnych miast Lwowa i Krakowa najmniej na piętnaście złotych reńskich mon. konw., dla członków gminnych owych w §§. 4. 8. i 12. wymienionych miast, mających ludność nad dziesięć tysięcy dusz, najmniej na dziesięć złotych reńskich mon. konw, a dla członków innej gminy kraju koronnego najmniej na pięć złotych reńskich mon. konw. ustanawia się, albo nie opłacając podatku bezpośredniego, według swej osobistej własności w której gminie okręgu rządowego, stosownie do przepisów ustawy gminnej lub szczególnych statutów gminnych posiada czynne prawo wyboru

§. 16. Z uwagi jednak na teraźniejsze stosunki podatkowe dla pierwszych wedle niniejszej ustawy wyborczej przedsiębrać się mających wyborów, z zastrzeżeniem ostatecznego w przyszłości uregulowania, ustanawia się wyjątkowo, iż, jeżeli w jakiej wiejskiej gminie oznaczonych w §§. 5. 9. i 13 powiatów wyborczych, liczba owych członków gminnych, którzy posiadają wyszczególnione w powyższym §. wymogi uprawnienia wyborczego, czwartej części tych posiadaczy gruntowych nie dosięga, którzy w gminie najmniej jeden złoty reński i dwadzieścia krajcarów mon. konw. podatku gruntowego opłacają, liczba do wyboru uprawnionych z posiadaczy gruntowych, opodatkowanych kwotą, najbliższą niżej pięciu złotych reńskich, kolejno przynajmniej aż do tegoż stosunku uzupełniona być winna, z tem jednak ograniczeniem, iż w żadnym razie posiadacze gruntów, którzy niżej jednego złotego reńskiego podatku gruntowego opłacają, do prawa wyboru nie będą przypuszczani.

§. 17. Ażeby kto w klasie najwyżej opodatkowanych do wyboru był uprawnionym, musi nie tylko posiadać wymienione w §. 15 pod a, b, c, własności, lecz także w kraju koronnym opłacać onę ilość podatku bezpośredniego, która wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej Jzby sejmu państwa jest potrzebna.

§. 18. Szczególny wymog do uprawnienia wyborczego w jednej z innych dwu klas wyborców na tem zależy, iż ten, który w jednym z oznaczonych w §§. 4. 5. 8. 9. 12 i 13 powiatów wyborczych, prawo wyborcze wykonywać ma, członkiem jakiej gminy właśnie tegoż powiatu wyborczego być musi.

Do wyboru uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym, do którego gmina należy, której członkiem ów jest; jeżeli zaś jest członkiem więcej gmin wykonywa swe prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania.

Skalat, Trembowla, Borszczow, Kolomea, Horodenka und Tysmienica je zwei, die übrigen zwölf Bezirke je Einen Abgeordneten wählen.

II. Von dem Wahlrechte.

§. 14. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine, d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils besondere, d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechtes in Einer der drei in den §§. 2, 6 und 10 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind.

§. 15. Im Allgemeinen ist Jedermann wahlberechtiget, welcher

a) *österreichischer Reichsbürger;*

b) *grossjährig;*

c) *im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist; und*

d) *entweder an directer Steuer für Haus- oder Grundbesitz, für Gewerbsbetrieb, für geistliches oder weltliches Einkommen einen bestimmten Jahresbetrag, der für Gemeindeglieder der Städte Lemberg und Krakau auf wenigstens fünfzehn Gulden C. M., für Gemeindeglieder jener in den §§. 4, 8 und 12 aufgeführten Städte, welche eine Bevölkerung von mehr als zehntausend Seelen haben, auf mindestens zehn Gulden C. M., und für die Mitglieder einer anderen Gemeinde des Kronlandes auf wenigstens fünf Gulden C. M. festgesetzt wird, im Regierungsgebiete entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde des Regierungsgebietes nach den Bestimmungen des Gemeindegesetzes, oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.*

§. 16. In Anbetracht der dermaligen Steuerverhältnisse wird jedoch für die ersten nach dieser Wahlordnung vorzunehmenden Wahlen mit Vorbehalt der künftigen definitiven Regelung ausnahmsweise festgesetzt, dass, wenn in einer Landgemeinde der in den §§. 5, 9 und 13 bezeichneten Wahlbezirke die Zahl jener Gemeindeglieder, welche die im vorigen Paragraphe angegebenen Erfordernisse der Wahlberechtigung besitzen, nicht den vierten Theil derjenigen Grundbesitzer erreicht, welche in der Gemeinde an Grundsteuer mindestens Einen Gulden zwanzig Kreuzer C. M. entrichten, die Zahl der Wahlberechtigten, aus den zunächst unter fünf Gulden C. M. besteuerten Grundbesitzern der Reihenfolge nach wenigstens bis zu diesem Verhältnisse zu ergänzen ist, mit der Beschränkung jedoch, dass in keinem Falle Grundbesitzer, welche weniger als Einen Gulden zwanzig Kreuzer C. M. Grundsteuer bezahlen, zum Wahlrechte zugelassen werden.

§. 17. Wer in die Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im §. 15 ad a, b, c bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch im Kronlande jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.

§. 18. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden anderen Wählerclassen besteht darin, dass derjenige, welcher in einer der in den §§. 4, 5, 8, 9, 12 und 13 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss.

Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist, ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden, so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 19. Ilości, które najwyżej opodatkowany w kraju koronnym, a wyborca miast albo gmin wiejskich w dotyczącym okręgu rządowym w podatkach bezpośrednich różnego gatunku albo od różnych przedmiotów opłaca, w celu wykazania wyborczego jego uprawnienia zrachowane będą.

Ojcu doliczają się kwoty podatków bezpośrednich przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez jego małżonkę opłacane, dopóki uprawnienie do zarządu majątkiem, ojcu i małżonkowi prawnie przystojące, nie ustało.

§. 20. Każdy wyborca swe prawo wyborcze w jednym tylko powiecie wyborczym wykonywać może.

Kto jako najwyżej opodatkowany w więcej jak w jednym okręgu rządowym bezpośrednie podatki opłaca, ten wykonywa swe prawo wyborcze w tym okręgu rządowym, w którym najwyższą kwotę podatku bezpośredniego opłaca.

Każdy najwyżej opodatkowany do listy wyborców okręgu rządowego wciągniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym (§§. 3. 7. i 11. w którym zwyczajne swe zamieszkanie ma, albo jeżeli w okręgu rządowym swego zwyczajnego zamieszkania nie ma, w tym powiecie wyborczym, w którym najwyższą kwotę podatku bezpośredniego opłaca.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wyboru uprawnionym jest, ten w żadnym powiecie wyborczym obu innych klas wyborców okręgu rządowego, a kto w powiecie wyborczym wymienionych w §§. 4. 8. i 12 miast do wyboru uprawnionym jest, ten w żadnej gminie wiejskiej wybierać nie może.

III. O listach wyborców.

§. 21. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego w osobne listy wciągają się.

§. 22. Listy wyborców najwyżej opodatkowanych, w okręgach rządowych, prezydent okręgu rządowego sporządza.

Z osób, ogólnemi wyborczego uprawnienia wymogami (§. 15) opatrzonych, które najwyższe kwoty podatków bezpośrednich opłacają, taka liczba do listy wyborców najwyżej opodatkowanych okręgu rządowego przyjmuje się, przez którąby przynajmniej stosunek jednego wyborcy do sześciutysięcy dusz całej ludności okręgu rządowego osiągnionym, a także i nad ten stosunek każdy w ogólności do wyboru uprawniony obywatel państwa, który w kraju koronnym najmniej pięćset złotych reńskich, mon. konw. podatku bezpośredniego opłaca, za wyborcę najwyżej opodatkowanego uważanym był.

§. 23. Jeżeli między najwyżej opodatkowanemi znajduje się korporacya albo towarzystwo, tedy ma osoba, do zewnętrznego zastąpienia korporacyi albo towarzystwa wedle istniejących norm prawnych albo towarzyskich powołana, do listy wyborców najwyżej opodatkowanych, a to, jeżeli korporacya lub towarzystwo w więcej częściach kraju podatek opłacać ma, do klasy wyborców tego okręgu rządowego być wciągniona, w którym korporacya lub towarzystwo najwyższą podatku kwotę opłaca.

Tym samym sposobem za duchownych, za prebendy i fundacye, fundusze religijne i inne publiczne, od których majątku podatki bezpośrednie w tej opłacają się kwocie, która do wyborczego uprawnienia dla klasy najwyżej opodatkowanych potrzebną jest, wykonywa się prawo wyborcze w tej klasie przez użytkującego z prebend i przez prawnych administratorów fundacyi i funduszów.

§. 19. Die Beträge, welche ein Höchstbesteuerter im Kronlande, und ein Wähler der Städte oder Landgemeinden in dem betreffenden Regierungsgebiete an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten bezahlt, werden Behufs der Ausmittlung seiner Wahlberechtigung zusammengerechnet.

Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet, so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 20. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in Einem Wahlbezirke ausüben.

Wer als Höchstbesteuerter in mehr als Einem Regierungsgebiete directe Steuern zahlt übt sein Wahlrecht in jenem Regierungsgebiete, in welchem er den höchsten Betrag an directer Steuer entrichtet.

Jeder Höchstbesteuerte, welcher in die Wählerliste eines Regierungsgebietes eingetragen ist, übt sein Wahlrecht in jenem Wahlbezirke (§§. 3, 7 und 11), in welchem er seinen ordentlichen Wohnsitz hat, oder wenn er im Regierungsgebiete seinen ordentlichen Wohnsitz nicht hat, in jenem Wahlbezirke, in welchem er den höchsten Betrag an directen Steuern entrichtet.

Wer als Höchstbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden anderen Wählerclassen des Regierungsgebietes, und wer in einem Wahlbezirke der in den §§. 4, 8 und 12 genannten Städte wahlberechtiget ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. Von den Wählerlisten.

§. 21. Die Wahlberechtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 22. Die Wählerlisten der Höchstbesteuerten der Regierungsgebiete werden von dem Präsidenten des Regierungsgebietes angefertiget.

Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 15) versehenen Personen, welche die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten des Regierungsgebietes aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von Einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung des Regierungsgebietes erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher in dem Kronlande wenigstens fünfhundert Gulden C. M. directe Steuer zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 23. Kommt unter den Höchstbesteuerten eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchstbesteuerten, und zwar, wenn die Corporation oder Gesellschaft in mehreren Theilen des Landes Steuer zu zahlen hat, in die Wählerclasse jenes Regierungsgebietes aufzunehmen, in welchem sie den höchsten Steuerbetrag entrichtet. Ebenso wird für Geistliche, Pfründen und Stiftungen, Religions- und andere öffentliche Fonde, von deren Vermögen directe Steuern in jenem Betrage entrichtet werden, welcher zur Wahlberechtigung in die Classe der Höchstbesteuerten erforderlich ist, das Wahlrecht in dieser Classe durch den Nutzniesser der Pfründen und durch die gesetzlichen Administratoren der Stiftungen und Fonde ausgeübt.

§. 24. Gminy nawet wtedy, gdyby jako takowe do najwyżej podatkujących w kraju należały, nie mogą ani przez pełnomocników, ani też przez zastępców wykonywać prawo wyborcze w klasie najwyżej opodatkowanych.

§. 25. Listy wyborców dla miast Lwowa, Krakowa i Stanisławowa sporządza gminne ich przełożeństwo pod spółdziałaniem cesarskiego komisarza, przez prezydenta okręgu rządowego ku temu wymienić się mającego.

§. 26. Listy wyborców dla powiatów wyborczych reszty w §§. 4. 8. i 12. oznaczonych miejsc, tudzież dla powiatów wyborczych gmin wiejskich (§§. 5. 9. i 13.) ma starosta powiatowy, używając ku temu urzędów poborowych, podług gmin sporządzać, i listy pojedynczych gmin z przybraniem przełożonych gminnych i dwóch członków wydziału gminnego, w celu natychmiast przez niego przedsięwziąść się mających uzupełnień i sprostowań roztrząsać kazać, i nakoniec stanowczo ułożyć.

Z takich sprostowanych list wyborców gmin pojedynczych zestawi starosta powiatowy główną listę całego powiatu.

§. 27. Każda lista wyborców ma zawierać imię i nazwisko, wiek i miejsce zamieszkania do wyboru uprawnionego, tudzież kwotę podatku przez niego opłacaną, lub osobistą własność, od której wyborcze jego prawo zawisło.

§. 28. O ile prawo wyborcze zawisło od opłaty pewnej kwoty podatku, za wyborcę ten tylko uważa się, który onę kwotę podatku w roku podatkowym, wybór poprzedzającym, zupełnie zapłacił, a w bieżącym roku podatkowym żadnej zaległości nie jest dłużen.

§. 29. Listy wyborców najwyżej opodatkowanych obwieszcza prezydent okręgu rządowego przez zamieszczanie do gazet krajowych dla publicznych ogłoszeń przeznaczonych, tudzież przez udzielanie odpisów każdemu powiatowemu starostwu dotyczącego okręgu rządowego, w którego urzędowem siedlisku takowe dla powszechnego wglądnienia mają być wykładane.

§. 30. Sporządzone wedle §. 25. listy wyborców dla miast. Lwowa, Krakowa i Stanisławowa u burmistrzów tychże miast dla powszechnego wglądnienia wykładają się.

§. 31. Listy wyborców innych w §§. 4. 8. i 12. wymienionych miejsc i gmin wiejskich, wykładają się dla powszechnego wglądnienia u przełożonych pojedynczych tych miejsc i gmin wiejskich, a główna lista powiatu wyborczego w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego.

§. 32. Dzień wyłożenia list wyborców ma wraz z stosownym terminem do reklamacyi w każdym powiecie wyborczym być oznajmionym.

Namiestnik wyznacza termin reklamacyjny, który ani niżej trzech ani wyżej czternastu dni, licząc od chwili wyłożenia wynosić nie może.

§. 33. Reklamacye, po upływie terminu założone, jako opóźnione winny być odrzucane, prezydentowi okręgu rządowego atoli i namiestnikowi aż do przyszłego obiorczego terminu prawo przysłuża, z urzędu sprostowanie list wyborców spowodować.

§. 34. Każdy ma prawo do reklamacyi.

Takowe do tego organu mają być podawane, przez który lista sporządzoną została.

Co do zasadności lub bezzasadności reklamacyi, tyczących się przyjęcia do wyboru niezdolnych lub opuszczenia do wyboru uprawnionych, rozstrzygać ma, gdy

§. 24. Gemeinden können selbst dann, wenn sie als solche unter die höchsten Steuercontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 25. Die Wählerlisten für die Städte Lemberg, Krakau und Stanislau werden von dem Gemeindevorstande derselben unter Mitwirkung eines von dem Präsidenten des Regierungsgebietes zu benennenden landesfürstlichen Commissärs angefertiget.

§. 26. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der übrigen in den §§. 4, 8 und 12 bezeichneten Orte, so wie für die Wahlbezirke der Landgemeinden (§§. 5, 9 und 13) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen und die Listen der einzelnen Gemeinden mit Beiziehung der Gemeindevorsteher und zweier Mitglieder des Gemeindeausschusses behufs der von ihm sogleich vorzunehmenden Ergänzungen und Berichtigungen prüfen zu lassen und endlich festzustellen.

Aus den richtig gestellten Wählerlisten der einzelnen Gemeinden wird sohin von ihm die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammengestellt.

§. 27. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 28. Insoferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 29. Die Wählerlisten der Höchstbesteuerten werden von dem Präsidenten des Regierungsgebietes durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft des betreffenden Regierungsgebietes, an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen sind, kundgemacht.

§. 30. Die nach §. 25 verfasten Wählerlisten für die Städte Lemberg, Krakau und Stanislau werden bei den Bürgermeistern dieser Städte zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 31. Die Wählerlisten der übrigen in den §§. 4, 8 und 12 benannten Orte und der Landgemeinden werden bei den Vorstehern der einzelnen dieser Orte und Landgemeinden und die Hauptliste des Wahlbezirkes an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 32. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter festgesetzt, sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpunct der Auflegung gerechnet, betragen.

§. 33. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen, jedoch steht es dem Präsidenten des Regierungsgebietes und dem Statthalter zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 34. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtigt.

Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertiget wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund, der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerlisten

idzie o listy wyborców najwyżej opodatkowanych, namiestnik, gdy idzie o listy wyborców miast Lwowa, Krakowa lub Stanisławowa, prezydent rządowy, a gdy idzie o listy wyborców reszty powiatów wyborczych, starosta powiatowy, po wysłuchaniu dotyczącego przełożonego gminy, zostawiając oraz wolny trzydniowy termin do założenia rekursu do prezydenta rządowego.

§. 35. Sprostowane wyborców listy rewidują się ogólnie z rozpoczęciem każdego roku podatkowego i przy rozpisaniu wyborów do odnowienia, co trzy lata zachodzących.

§. 36. Skoro tylko listy wyborców, po nastąpionem rozstrzygnieniu wcześnie podanych reklamacyi ukończone są, przygotowują się dla pojedynczych wyborców karty legitymacyjne, które bieżący numer dotyczącej wyborców listy, imię i zamieszkanie do wyboru uprawnionego i powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, wyborcom jednak dopiero do rzeczywistego aktu obiorczego wręczają się.

IV. O obieralności.

§. 37. Aby kto do kuryi sejmu krajowego mógł być wybranym, musi:

a) liczyć najmniej lat trzydzieści,

b) być, przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, obywatelem państwa austryackiego,

c) znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i

d) być wedle postanowień §. 15. do lit. d. i §. 16. do wyboru uprawnionym.

§. 38. Od obieralności wyłączają się:

a) wszystkie osoby, którym brakuje jakiejkolwiek z własności, w powyższym paragrafie wyszczególnionych, tudzież

b) osoby, do których majątku konkurs otworzono, lub których po odbytej pertraktacyi konkursu w dochodzeniu za niewinne nie uznano, nareście

c) osoby, które zbrodni, albo z chciwości zysku wynikłego lub publiczną obyczajność naruszającego wykroczenia, lub takowegoż przestępstwa za winne uznano, albo które za inne jakie prawa przestąpienie przynajmniej na półroczną karę na wolności skazano.

§. 39. Kto podług postanowień powyższych paragrafów obieralnym jest, ten przez każdą klasę wyborców okręgu rządowego, nawet gdyby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, lubo w takowym nie zamieszkały, na posła wybranym być może.

§. 40. Zastępców posłów wybierać nie wolno.

V. O miejscach wyborczych.

§. 41. Do głosowania wyznaczają się dla pojedynczych powiatów wyborczych osobne wyborcze miejsca.

§. 42. Miejsce wyborcze dla każdego powiatu wyborczego najwyżej opodatkowanych okręgu rządowego namiestnik oznacza.

§. 43. Miasta Lwów, Kraków, Stanisławów, Brody, Tarnopol, Drohobycz, Przemyśl i Kołomeja są miejscami wyborczemi dla posłów, w tych miejskich gminach wybierać się mających.

der Höchstbesteuerten handelt, der Statthalter, wenn es sich um die Wählerlisten der Städte Lemberg, Krakau und Stanislau handelt, der Regirungspräsident, und wenn es sich um die Wählerlisten der übrigen Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann nach Einvernehmung des betreffenden Gemeindevorstehers und unter Offenlassung eines dreitägigen Recurstermines an den Regierungspräsidenten zu entscheiden.

§. 35. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung der von drei zu drei Jahren eintretenden Erneuerungswahlen revidirt.

§. 36. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimationskarten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst Behufs der wirklichen Wahlbehandlung eingehändiget werden.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 37. Um in eine Landtagscurie gewählt werden zu können, muss man:

a) mindestens dreissig Jahre alt;

b) seit wenigstens fünf Jahren vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsburger;

c) im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich; und

d) nach den Bestimmungen des §. 15 ad Lit. d und §. 16 wahlberechtiget seyn.

§. 38. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt; ferner

b) Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden; endlich

c) Personen, welche eines Verbrechens oder eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens oder einer solchen Uebertretung schuldig erklärt wurden, oder welche wegen einer anderen Gesetzübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

§. 39. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse des Regierungsgebietes, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Abgeordneter gewählt werden.

§. 40. Stellvertreter der Abgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 41. Für die einzelnen Wahlbezirke wurden Behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 42. Der Wahlort eines jeden Wahlbezirkes der Höchstbesteuerten des Regierungsgebietes wird vom Statthalter bestimmt.

§. 43. Die Städte Lemberg, Krakau, Stanislau, Brody, Tarnopol, Drohobycz, Przemysl und Kolomea sind die Wahlorte für die in diesen Stadtgemeinden zu wählenden Abgeordneten.

W innych miejskich powiatach wyborczych, w których dwa lub więcej miast razem jednego posła wybierać mają, ma się za miejsce wyborcze to miasto uważać, które w wyszczególnieniu miast do powiatu wyborczego należących (§§. 4. 8. i 12) najpierw jest wymienionem.

Wszelakoż namiestnikowi przysłuża prawo, wyjątkowo także inne do powiatu wyborczego należące miasto na miejsce wyborcze przeznaczyć.

§. 44. Dla wyborów reszty gmin (§§. 5. 9. i 13.) z reguły w każdym politycznym powiecie siedlisko starostwa powiatowego za miejsce wyborcze przeznacza się. Wszelakoż namiestnik ma prawo, wyjątkowo także inne miejsce wyborcze w obrębie tego samego politycznego powiatu oznaczyć.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 45. Do kierowania aktem wyborczym ustanawiają się własne komisye wyborcze.

§. 46. Komisya wyborcza każdego pojedynczego powiatu wyborczego najwyżej opodatkowanych składa się z cesarskiego komisarza, przez namiestnika oznaczonego, jako prezydującego i z czterech, przez namiestnika z klasy najwyżej opodatkowanych wyborców, wybranych członków.

§. 47. Dla każdego z wymienionych w §§. 4. 5. 8. 9. 12. i 13. powiatów wyborczych ustanawia się komisya wyborcza.

Każda komisya wyborcza w miastach Lwowie, Krakowie i Stanisławowie składa się z burmistrza albo z zastępcy przez niego ustanowionego, z dwóch przez niego przyzwanych członków Rady gminy i z dwóch innych przez rządowego prezydenta oznaczonych do wyboru uprawnionych owych miast, tudzież z jednego komisarza cesarskiego, przez prezydenta rządowego wymienionego.

§. 48. Dla wyborów reszty powiatów wyborczych miast i gmin wiejskich, zestawia się w każdem wyborczem miejscu komisya wyborcza, składająca się pod przewodnictwem cesarskiego komisarza z czterech członków, których starosta powiatowy z przełożonych albo radców gmin, do powiatu wyborczego należących wybiera; pisarza komisya z swego grona wyznacza.

Do rozstrzygnień i uchwał wyborczych komisyi bezwzględnej głosów większości potrzeba.

§. 49. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni ani odrzucaniem lub odradzaniem, ani zalecaniem lub proponowaniem, ani też innym jakim sposobem w głosowanie się wdawać, a winni przy akcie wyborczym czuwać nad utrzymaniem spokojności i porządku, jako też nad zachowaniem sposobu wyborczago, ustawą przepisanego.

§. 50. Równie i członkowie komisyi wyborczej wstrzymywać się winni od wszelkiego wpływu na głosowanie pojedynczych do wyboru uprawnionych.

VII. O rozpisaniu wyborów.

§. 51. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów dzieje się z reguły przez rozrządzenia namiestnika, które przynajmniej ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie obwieszczone będą.

In den übrigen städtischen Wahlbezirken, in welchen zwei oder mehrere Städte zusammen Einen Abgeordneten zu wählen haben, ist als Wahlort jene Stadt anzusehen, welche in der Aufzählung der zu einem Wahlbezirke gehörigen Städte (§§. 4, 8 und 12) zuerst genannt ist.

Doch steht dem Statthalter das Recht zu, ausnahmsweise auch eine andere zu dem Wahlbezirke gehörige Stadt als Wahlort zu bestimmen.

§. 44. Für die Wahlen der übrigen Gemeinden (§§. 5, 9 und 13) wird in der Regel in jedem politischen Bezirke der Sitz der Bezirkshauptmannschaft als Wahlort bestimmt. Doch hat der Statthalter das Recht ausnahmsweise auch einen anderen Wahlort innerhalb desselben politischen Bezirkes zu bestimmen.

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 45. Zur Leitung der Wahlhandlung werden eigene Wahlcommissionen gebildet.

§. 46. Die Wahlcommission jedes Wahlbezirkes der Höchstbesteuerten besteht aus dem vom Statthalter bestimmten landesfürstlichen Commissär als Vorsitzenden und vier vom Statthalter aus der Classe der höchstbesteuerten Wähler gewählten Mitgliedern.

§. 47. Für jeden der im §. 4, 5, 8, 9, 12 und 13 benannten Wahlbezirke wird eine Wahlcommission gebildet.

Jede Wahlcommission in den Städten Lemberg, Krakau und Stanislau besteht aus dem Bürgermeister oder dem von ihm bestellten Stellvertreter, aus zwei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeinderathes und aus zwei anderen von dem Regierungspräsidenten bestimmten Wahlberechtigten jener Städte, dann einem von den Regierungspräsidenten bekannten landesfürstlichen Commissär.

§. 48. Für die Wahlen der übrigen Wahlbezirke der Städte und der Landgemeinden wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt, welche unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern besteht, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern oder Gemeinderäthen der zum Wahlbezirke gehörigen Gemeinden gewählt werden; den Schriftführer bestimmt die Commission aus ihrer Mitte.

Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Wahlcommission ist die absolute Stimmenmehrheit erforderlich.

§. 49. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine andere Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der Wahlhandlung die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 50. Ebenso haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigten zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 51. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahl geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

§. 52. Rozpisanie wyborów ma dzień wyborów, godzinę rozpoczęcia i trwanie aktu wyborczego zawierać, tudzież miejsce, gdzie głosowanie ma być przedsiębranem.

W kartach legitymacyjnych, po obwieszczonem rozpisaniu wyborów pojedynczym wyborcom doręczyć się mających (§. 36.), zamieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 53. Rozpisanie powszechnych wyborów do kuryi sejmu krajowego w ten sposób dziać się ma, żeby najpierw posłów gmin wiejskich, potem posłów miast, a nakoniec posłów najwyżej opodatkowanych wybierano, i żeby wybory każdej klasy wyborczej w całym rzadowym okręgu na tym samym dniu przedsiębrano.

VIII. O akcie wyborczym.

A. Postanowienia ogólne.

§. 54. Na dniu wyboru o godzinie przeznaczonej i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, rozpoczyna się akt wyborczy bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która objąć ma listy wyborców i przygotowane głosowania wykazy.

§. 55. Oprócz wyborczej komisyi, cesarskiego komisarza i do głosowania uprawnionych nikomu przystępu do miejscowości nie dozwala się, w której się wybór przedsiębierze.

Skoro tylko nadeszła godzina, do głosowania przeznaczona, ma się natychmiast do głosowania przystąpić.

Wyborcy, po rozpoczęciu głosowania przybywający, zgłaszają się do komisyi wyborczej i w głosowaniu jeszcze nieukończonem udział mieć mogą.

§. 56. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania przeciw wyborczemu uprawnieniu jakiej osoby, w liście wyborców zamieszczonej, zarzut czyni, utrzymując, że od czasu sporządzenia list wyborców, odpadł u niej wymóg jaki uprawnienia wyborczego, tedy to komisya wyborcza natychmiast i niedozwalając rekursu rozstrzyga.

§. 57. Prezydujący komisyi wyborczej ma w krótkiej przemowie zgromadzonym wyborcom przedstawić osnowę §§. 37. 38 i 39 ustawy wyborczej pod względem potrzebnych do obieralności własności, wyjaśnić im postępowanie przy głosowaniu i głosów obliczeniu, i napomnieć ich, aby wedle wolnego swego rozważenia bez wszelkich interesownych względów pobocznych tak głosowali, jak to wedle najsumienniejszego swego przeświadczenia dla pospolitego dobra za rzecz najzbawienniejszą uznają.

§ 58. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej głosują, o ile są do wyboru uprawnieni.

Potem jeden członek komisyi wyborczej, wyborców do głosowania w tym kolejnym porządku wzywa, w jakim ich imiona w liście wyborców są zamieszczone.

Do wyboru uprawnieni, którzy po wywołaniu swych imion do zgromadzenia wyborczego przybywają, mają dopiero po przeczytaniu całej listy wyborców głosować.

§. 59. Każdy do głosowania uprawniony przystępuje z reguły osobiście do stołu dostawionego między komisyą wyborczą, a zgromadzeniem wyborczem, i, oddając

§. 52. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnens und die Dauerzeit der Wahlhandlung, sowie den Ort, wo die Stimmgebung stattzufinden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimationskarten (§. 36) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler Theil zu nehmen hat, einzutragen.

§. 53. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für die Landtagscurien hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der Städte, und endlich die Abgeordneten der Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen jeder Wählerclasse im ganzen Regierungsgebiete an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 54. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen Wähler mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerliste und die vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 55. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Sobald die zur Stimmenabgabe bestimmte Stunde eingetreten ist, ist sogleich zur Abstimmung zu schreiten. Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission, und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen Theil nehmen.

§. 56. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt, und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlcommission sogleich und ohne Zulassung des Recurses entschieden.

§. 57. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Ansprache den versammelten Wählern den Inhalt der §§. 37, 38 und 39 der Wahlordnung über die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmenzählung zu erklaren, und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberlegung, ohne alle eigennützige Nebenrücksichten in der Art abzugeben, wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 58. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, in so ferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimmen abgeben.

Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge, wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchgelesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 59. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch und nennt unter Abgabe

swą kartę legitymacyjną, wymienia głośno i zrozumiale i z dokładnem oznaczeniem tę osobę, która podług jego życzenia posłem być ma.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch lub więcej posłów przypada, tedy wyborca tyle imion wymienić ma, ile posłów ma być wybranych.

§. 60 Wyjątkowo mogą niemi wyborcy podawać piśmienne kartki wyborcze, które w ich obecności przez jakiego członka wyborczej komisyi odczytane być muszą.

§. 61. Jeżeli przy głosowaniu względem identyczności jakiego wyborcy, kartą legitymacyjną opatrzonego, wątpliwości zachodzą, te natychmiast komisya wyborcza rozstrzyga, nie przypuszczając rekursu.

§. 62. Każde ustne głosowanie i każdą głosowania kartkę wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, wciąga się, obok imienia wyborcy, do przygotowanych ku temu rubryk wykazu głosowania, w dwóch egzemplarzach sporządzonego.

Wciąganiem takowem w jeden wykaz zajmuje się pisarz komisyi wyborczej, a jednocześnie inny członek komisyi, wciąganiem w drugi wykaz, który jako lista przeciwna kontrolę wciągnienia stanowi.

§. 63. Głosy wyborcze, któreby pod warunkami lub z dołączeniem poleceń dla wybrać się mającego dawano, ważności nie mają.

§. 64. Względem ważności lub nieważności pojedynczych głosów wyborczych natychmiast komisya wyborcza stanowi, nie przypuszczając rekursu.

§. 65. Głosowanie z reguły w każdem miejscu w ciągu przeznaczonego do wyboru dnia. rozpoczętem i ukończonem być musi

Jeżeliby zaś okoliczności zachodziły, przeszkodne początkowi, postępowi albo ukończeniu wyboru, może komisya akt wyborczy z przyzwoleniem cesarskiego komisarza, który o tem natychmiast staroście powiatowemu lub prezydentowi rządowemu donieść ma, na dzień następujący odłożyć lub przedłużyć.

Uwiadomienie o tem dla wyborców ma nastąpić sposobem w miejscu zwyczajnym.

§. 66. Gdy wszyscy wyborcy głosy swe dali. lub czas dnia wyboru, do głosowania wyznaczony już upłynął, a żaden wyborca się więcej nie zgłasza, natenczas ma prezydujący komisyi wyborczej głosowanie za ukończone oświadczyć, komisya wyborcza wraz z cesarskim komisarzem oba wykazy głosowania podpisać, a dalsze głosowanie przed uskutecznionem skrutynowaniem już nie jest dopuszczalnem.

§. 67. Po ukończonem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych, komisya wyborcza natychmiast do obliczenia głosów przystępuje; a jeżeli potrzebna liczba posłów należycie wybraną jest, natenczas się protokół względem aktu wyborczego prowadzony, zamyka, przez członków komisyi i przez komisarza cesarskiego podpisuje, i pod załączeniem wykazów głosowania i list głosów obliczenia zapieczętowany i napisem treść wyrażającym opatrzony, cesarskiemu komisarzowi oddaje.

§. 68. Wrazie równości głosów we wszystkich przypadkach los rozstrzyga, przez prezydującego komisyi wyborczej wyciągać się mający.

§. 69. Po ukończonem obliczeniu głosów prezydujący komisyi wyborczej natychmiast rezultat do wiadomości podaje.

seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter werden soll.

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei oder mehrere Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 60. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 61. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Identität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 62. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hiezu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzeichnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Die Eintragung besorgt in dem Einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission, und gleichzeitig ein anderes Commissionsmitglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controle der Eintragung bildet.

§. 63. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifügung von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 64. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 65. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon dem Bezirkshauptmanne oder dem Regierungspräsidenten die Anzeige zu machen hat, auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden.

Die Bekanntmachung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 66. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von dem Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 67. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen von der Wahlcommission sogleich zur Stimmzählung geschritten, und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist, das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzahlungslisten versiegelt und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär übergeben.

§. 68. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fällen das Los, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 69. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. Postanowienia szczególne.

1. Dla wyboru najwyżej opodatkowanych.

§. 70. Posłów najwyżej opodatkowanych każdego powiatu wyborczego okręgu rządowego zgromadzeni wyborcy w ten sposób wybierają, iż każdy głosujący tyle osób wymienia, ile posłów najwyżej opodatkowanych dla powiatu wyborczego wybrać należy.

§. 71. Aby wybór ważnym był, bezwzględnej głosujących większości potrzeba.

Jeżeliby przy głosowaniu taka głosów większość, dla wszystkich wybrać się mających posłów, do skutku nie przyszła, natenczas dla brakujących przedsiębierze się powtórne głosowanie, a jeżeliby się i przy tem potrzebna większość nie wykazała przystępuje się do wyboru ściślejszego.

§. 72. Przy ściślejszym wyborze mają się wyborcy na owe ograniczać osoby, które przy drugiem głosowaniu po tych, które bezwzględną otrzymały większość względnie najwięcej za sobą głosów miały.

Przy równości głosów rozstrzyga los, kto przy trzeciem głosowaniu uwzględnionym być może.

Liczba osób, pod ściślejszy wybór brać się mających, zawsze jest dwójnasobną pod względem liczby posłów, wybrać się jeszsze mających.

Każdy głos, przypadający osobie, przy trzeciem głosowaniu do ściślejszego wyboru nie wprowadzonej, za nieważny uważać się ma.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów wypadła, tedy rozstrzyga los.

2. Dla wyborów miast.

§. 73. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony pojedynczych powiatów wyborczych miast, ma przy głosowaniu obieralną wymienić osobę na posła, wybrać się mającego.

Do ważności wyboru potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

Każdy swój głos dający, wezwanym być ma, aby w późniejszej dnia godzinie znowu na miejsce zgromadzenia przybył, by w razie potrzeby głosowanie na nowo mogło być przedsięwziętem.

Dla wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeliby przy pierwszych dwóch głosowaniach potrzebna większość do skutku nie przyszła, ważność mają postanowienia, w powyższym §. zawarte.

3. Dla wyborów reszty gmin.

§. 74. W powiatach wyborczych gmin wiejskich ma każdy wyborca tyle wymienić osób, ile posłów powiat wyborczy wybrać ma.

Do ważności wyborów dostateczna jest większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących.

Jeżeli takowa głosów większość przy pierwszem skrutynium do skutku nie przyjdzie, natenczas, natychmiast do ściślejszego wyboru przystąpić się winno, do którego

B. Besondere Bestimmungen.

1. Für die Wahl der Höchstbesteuerten.

§. 70. Die Abgeordneten der Höchstbesteuerten jedes Wahlbezirkes des Regierungsgebietes werden von den versammelten Wählern in der Art gewählt, dass jeder Abstimmende so viele Personen bezeichnet, als Abgeordnete der Höchstbesteuerten für den Wahlbezirk zu wählen sind.

§. 71. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig.

Kommt bei der Abstimmung keine solche Stimmenmehrheit für alle zu wählenden Abgeordneten des Wahlkreises zu Stande, so wird für die Fehlenden eine zweite Abstimmung vorgenommen und falls auch bei dieser nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 72. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken, die bei der zweiten Abstimmung nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten. Bei Stimmengleichheit wird durch das Los entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtiget werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche bei der dritten Stimmgebung auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Los.

2. Für die Wahlen der Städte.

§. 73. Jeder an der Abstimmung theilnehmende Wahlberechtigte der einzelnen Wahlbezirke der Städte hat bei der Stimmgebung eine wahlfähige Person als den zu wählenden Abgeordneten zu benennen.

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Stimmenmehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigen Falls die Stimmgebung erneuern zu können.

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im vorigen Paragraphe enthaltenen Bestimmungen.

3. Für die Wahlen der übrigen Gemeinden.

§. 74. In den Wahlbezirken der Landgemeinden hat jeder Wähler so viele Personen zu benennen, als der Wahlbezirk Abgeordnete zu wählen hat.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden.

Kommt eine solche Stimmenmehrheit im ersten Scrutin nicht zu Stande, so ist sogleich zur engeren Wahl zu schreiten, in welche die bei dem ersten Scrutin mit den meisten Stimmen

osoby, które przy pierwszem skrutynium najwięcej głosów za sobą miały, w potrójnej liczbie posłów, wybrać się jeszcze mających, wprowadzone być muszą.

Z resztą także i tu ważność mają postanowienia, w §. 72. względem przedsiębrania ściślejszych wyborów zawarte.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 75. Po ukończonem głosów obliczeniu ma komisya wyborcza wybranego o wypadłym na niego wyborze, z tem wezwaniem uwiadomić, ażeby się względem przyjęcia lub nieprzyjęcia wyboru w przeciągu przepisanego czasu oświadczył.

§. 76. Każdy ma prawo odsunać wybor nań wypadły.

§. 77. Jeżeli oświadczenie wybranego, że wyboru nie przyjmuje, już na samym dniu wyboru przed komisyą wyborczą, póki jeszcze jest zgromadzoną, objawiono, natenczas się oświadczenie to do protokołu wyborów wciąga i natychmiast nowy wybór przedsięwziętym być może.

§. 78. We wszystkich przypadkach, musi oświadczenie wybranego w przeciągu dni czternastu licząc od tej chwili, kiedy mu uczynione ze strony komisyi uwiadomienie o jego wyborze doręczono, przed prezydentem rządowym, albo przed namiestnikiem być złożone.

Zaniechanie tegoż oświadczenia, tudzież wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem za nieprzyjęcie uważa się.

W razie nieprzyjęcia ma namiestnik natychmiast nowy zarządzić wybór.

§. 79. Jeżeli obieralny w kilku powiatach wyborczych wybranym jest, ma się także wedle przepisu §. 77. i. §. 78. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a wpierwszym przypadku i względem tego oświadczyć, dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje.

Jeźli kto wybór dla jakiego powiatu przyjął, natenczas wyboru drugiego powiatu już więcej przyjąć nie może, chociażby mu wybór, w ostatnim powiecie wyborczym nań wypadły, dopiero później oznajmiono.

Jeżeliby oświadczenie przyjęcia dwa lub kilka razy wybranego nastąpiło bez wyszczególnienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, przyjęcie dla tego powiatu za ważne uznaje się, w którym pierwej wybranym został, a gdyby wybór podwójny tego samego dnia przypadł, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał.

W przypadku równości głosów, winno się od wybranego zażądać wyraźnego oświadczenia.

§. 80. Wraz z oświadczeniem przyjęcia wyboru, ma wybrany, gdyby to nie było rzeczą powszechnie wiadomą, także i z tego wykazać się, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba (§. 37.)

§. 81. Jeżeliby namiestnik miał przed sobą wywód, że wybrany wedle §. 38. od obieralności jest wyłączony, tedy mają akta wyborcze bez wydania certyfikatu wyborczego, pod wykazaniem przeszkody, kuryi sejmu krajowego być przedłożone.

§. 82. Osoby, dla jakiej zbrodni, albo dla z chciwości zysku wynikłego, lub publiczną obyczajność naruszającego wykroczenia, albo dla takowego przestępstwa w inkwizycyi zostające, nie mają prawa do udziału na posiedzeniach kuryi, dopóki się z wyroku sądowego nie wykaże, czy one wedle §. 38. przy obieralności do kuryi się utrzymały, czy też takową utraciły.

betheilten Personen in der dreifachen Anzahl der noch zu wählenden Abgeordneten gebracht werden müssen.

Im Uebrigen gelten auch hier die im §. 72 hinsichtlich der Vornahme der engeren Wahl enthaltenen Bestimmungen.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 75. Nach geschlossener Stimmenzählung hat die Wahlcommission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in die Kenntniss zu setzen, dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 76. Jedermann ist berechtiget, die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 77. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 78. In allen Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen vierzehn Tagen von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Regierungspräsidenten oder den Statthalter abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, so wie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt gilt als Ablehnung.

Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter sofort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 79. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleichfalls nach Vorschrift der §§. 77 und 78 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären.

Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzteren Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirks, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchem er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage stattfand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 80. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, insoferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften besitze (§. 37).

§. 81. Liegt dem Statthalter der Nachweis vor, dass ein Gewählter nach §. 38 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sey, so sind die Wahlacten ohne Ausfertigung des Wahlcertificates unter Nachweisung des Anstandes an die Landtagscurie zu leiten.

§. 82. Personen, welche wegen eines Verbrechens, oder eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens, oder einer solchen Uebertretung in Untersuchung stehen, haben kein Recht, an den Sitzungen der Curie Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 38 die Wählbarkeit für die Curie behalten oder verloren haben.

X. O wykazaniu i dochodzeniu wyborów.

§. 83. Namiestnik zarządza, aby wybranemu do kuryi sejmu krajowego posłowi, wyjąwszy przypadki §§. 81 i 82. certyfikat wyborczy wygotowano i doręczono. Ten certyfikat uprawnia wybranego do wstąpienia do kuryi sejmu krajowego i stanowi dopóty domniemywanie ważności jego wyboru, póki nie uznano, że rzecz przeciwnie się ma.

§. 84. Względem ważności wyboru stanowi kurya sejmu krajowego w miarę przepisów, co do czynnej i biernej obieralności, i co do postępowania przy wyborze tak w konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej zawartych.

Przy dochodzeniu i stanowieniu uchwały służą za podstawę akta wyborcze.

§. 85. Akta wyborcze składają się z protokołu wyboru i skrutynowania, z wykazów głosowania i z list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy wraz z swemi sprawozdaniami, postępowania przy wyborze i prawnej wyboru ważności lub nieważności dotyczącemi, przez rządowego prezydenta do namiestnika przesełać mają, tudzież z reklamacyi i protestów, jakieby przeciw wyborowi podane były, i nakoniec z oświadczeń i wykazów, co do przyjęcia wyboru i co do wybieralności przez wybranego złożonych.

§. 86. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedynczych wyborach mają najdalej w ciągu dni ośmiu po otworzeniu kuryi sejmu krajowego być podawane, w przeciwnym bowiem razie takowe dalej uwzględnione być nie mogą.

Postępowanie kuryi sejmu krajowego przy dochodzeniu wyborów zawiera regulamin o załatwianiu ich interesów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia dwudziestego dziewiątego Września, w roku tysiąc ośmset piećdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Thun. Schmerling. Csorich.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 83. Der Statthalter lässt dem in eine Landtagscurie gewählten Abgeordneten mit Ausnahme der Fälle der §§. 81 und 82 ein Wahlcertificat ausfertigen und zustellen.

Dieses Certificat berechtiget den Gewählten zum Eintritte in die Landtagscurie, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 84. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet die Landtagscurie nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen.

Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 85. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungsprotokolle, aus den Abstimmungsverzeichnissen und den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahlcommissäre mit ihren, den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungiltigkeit betreffenden Berichten durch den Regierungspräsidenten an den Statthalter einzusenden haben, ferner aus den gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den von den Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen und Nachweisungen.

§. 86. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Wahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung der Landtagscurie einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rücksicht genommen werden darf.

Das Verfahren der Landtagscurien bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung derselben.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am neun und zwanzigsten September im Jahre Eintausend achthundert und fünfzig, Unserer Reiche im Zweiten.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Thun. Schmerling. Csorich.

[illegible]

I. Von der Nachforschung und Prüfung der Wahlen.

[illegible]

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Thun. Schmerling. Csorich.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXIX.

Wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 19. Października 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 7. Czerwca 1851.

387.

Cesarski patent z dnia 29. Września 1850,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa wraz z ustawą o wyborach na sejm krajowy dla księstwa Bukowiny.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy, i t. d.; Arcyksiążę Austryi; Wielki Książę Toskany i Krakowa; Książę Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książę Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książę górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski; Książę Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattaru i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa za poradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla Naszego księstwa Bukowiny obowiązek i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXXXIX.

Wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 19. Października 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem:
7. Czerwca 1851.

387.

Cesarski patent z dnia 29. Września 1850,

którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa wraz z ustawą o wyborach na sejm krajowy dla księstwa Bukowiny.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krajny i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu; Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

w wykonaniu §§fów 77—83. konstytucyi państwa za poradą Naszej Rady ministrów postanowiliśmy, dla Naszego księtwa Bukowiny obwieścić i w wykonanie wprowadzić następującą konstytucyę krajową wraz z załączoną do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXXXIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 19. October 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 7. Juni 1851.

387.

Kaiserliches Patent vom 29. September 1850,

wodurch die Landesverfassung und die Landtags-Wahlordnung für das Herzogthum Bukowina erlassen und verkündet wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg und Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark, Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien, etc. etc.

Haben in Vollziehung der §§. 77—83 der Reichsverfassung über Einrathen Unseres Ministerrathes Uns bestimmt gefunden, für Unser Herzogthum Bukowina nachstehende Landesverfassung und die ihr beiliegende Landtags-Wahlordnung zu verkünden und in Wirksamkeit zu setzen:

Konstytucya krajowa
dla
księstwa Bukowiny.

I. O kraju:

§. 1. Księstwo Bukowiny stanowi nierozłączną część składową dziedzicznej monarchii austryackiej i jest oraz krajem koronnym tego cesarstwa.

§. 2. Stosunek księstwa Bukowiny do całej monarchii, konstytucyą państwa jest ustanowiony. W okresach, konstytucyą państwa oznaczonych, zawarowana jest temu księstwu samoistność jego.

§. 3. Mieszkające w kraju szczepy ludu są równouprawnione i każdy szczep ludu ma nienaruszalne prawo do strzeżenia i pielęgnowania narodowości swej i języka swego.

§. 4. Granice księstwa tylko na mocy ustawy mogą być zmienione.

§. 5. Księstwo to otrzyma osobny swój herb.

§. 6. Miasto Czerniowce jest głównem miastem kraju koronnego.

II. O zastępstwie (reprezentacyi) krajowem w ogólności.

§. 7. Księstwo Bukowiny reprezentuje w sprawach krajowych sejm krajowy.

§. 8. Wszelkie sprawy, nie uznane, ani konstytucyą państwa ani ustawami państwa, za sprawy krajowe, do zakresu działania władzy państwa należą.

§. 9. Za sprawy krajowe są konstytucyą państwa uznane:

I. Wszelkie rozrządzenia tyczące się:

1. kultury krajowej;
2. budowli publicznych, kosztem kraju zastąpionych;
3. zakładów dobroczynności w kraju;
4. budżetu i składania rachunków krajowych:

a) tak co do dochodów krajowych z zarządu majątkiem, do kraju należącym, z opodatkowania dla celów krajowych i z użycia kredytu krajowego, jako też:

b) co do wydatków krajowych, tak zwyczajnych jak nadzwyczajnych.

II. Bliższe rozrządzenia w obrębach ustaw państwa, względem

1. spraw gminnych
2. spraw kościelnych i szkolnych;
3. dawania podwód, tudzież względem prowidowania i kwaterowania wojska;

nakoniec

III. Rozrządzenia względem przedmiotów, ustawami państwa do zakresu działania władzy krajowej wskazanych.

§. 10. Prawa, należące do zakresu działania reprezentacyi krajowej, wykonywa albo sam sejm krajowy, albo też wydział krajowy.

III. O sejmie krajowym.

§. 11. Sejm krajowy księstwa Bukowiny utworzony będzie z uwzględnieniem wszystkich interesów krajowych i składa się z dwudziestu czterech posłów, a to:

Landesverfassung
für das
Herzogthum Bukowina.

I. Vom Lande.

§. 1. Das Herzogthum Bukowina ist ein untrennbarer Bestandtheil der österreichischen Erbmonarchie und ein Kronland dieses Kaiserthums.

§. 2. Das Verhältniss des Herzogthums Bukowina zur Gesammt-Monarchie ist durch die Reichsverfassung bestimmt. Innerhalb der durch die Reichsverfassung festgestellten Beschränkungen wird diesem Herzogthume seine Selbstständigkeit gewährleistet.

§. 3. Die im Lande wohnenden Volksstämme sind gleichberechtiget, und jeder Volksstamm hat ein unverletzliches Recht auf Wahrung und Pflege seiner Nationalität und Sprache.

§. 4. Die Gränzen des Herzogthums dürfen nur durch ein Gesetz verändert werden.

§. 5. Das Herzogthum erhält sein besonderes Wappen.

§. 6. Czernowitz ist die Hauptstadt des Kronlandes.

II. Von der Landesvertretung überhaupt.

§. 7. Das Herzogthum Bukowina wird in den Landesangelegenheiten vom Landtage vertreten.

§. 8. Alle Angelegenheiten, welche nicht durch die Reichsverfassung oder durch Reichsgesetze als Landesangelegenheiten erklärt werden, gehören zu dem Wirkungskreise der Reichsgewalt.

§. 9. Als Landesangelegenheiten werden durch die Reichsverfassung erklärt:

I. Alle Anordnungen in Betreff

1. der Landescultur;

2. der öffentlichen Bauten, welche aus Landesmitteln bestritten werden;

3. der Wohlthätigkeitsanstalten im Lande;

4. des Voranschlages und der Rechnungslegung des Landes; sowohl

a) rücksichtlich der Landeseinnahmen, aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens, der Besteuerung für Landeszwecke und der Benützung des Landescredits, als

b) der ordentlichen und ausserordentlichen Landesausgaben.

II. Die näheren Anordnungen inner den Gränzen der Reichsgesetze in Betreff

1. der Gemeindeangelegenheiten;

2. der Kirchen- und Schulangelegenheiten;

3. der Vorspannsleistung, dann der Verpflegung und Bequartierung des Heeres; endlich

III. Die Anordnungen über jene Gegenstände, welche durch Reichsgesetze dem Wirkungskreise der Landesgewalt zugewiesen werden.

§. 10. Die zum Wirkungskreise der Landesvertretung gehörigen Befugnisse werden entweder durch den Landtag selbst, oder durch den Landesausschuss geübt.

III. Von dem Landtage.

§. 11. Der Landtag des Herzogthums Bukowina wird mit Beachtung aller Landesinteressen zusammengesetzt, und besteht aus vier und zwanzig Abgeordneten, nämlich:

a) z siedmiu posłów z najwyżej w kraju opodatkowanych

b) z pięciu posłów z miast, w ustawie wyborczej wymienionych, osobne prawo do wyboru mających;

c) z dwunastu posłów z gmin pozostałych.

§. 12. Powołanie posłów do sejmu krajowego dzieje się przez wybór bezpośredni.

Ustawa wyborcza dla księstwa Bukowiny zawiera bliższe postanowienia, tak co do porozdzielania posłów na powiaty wyborcze, utworzyć się mające, jak też co do postępowania przy wyborach.

§. 13. Prawo wyborcze ma w ogólności każdy obywatel państwa austryackiego, który pełnoletnim będąc, znajduje się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i który w księstwie Bukowiny albo opłaca roczną summę podatku stałego w ustawie wyborczej ustanowioną, albo wedle postanowień ustawy wyborczej, z osobistej swej własności, posiada prawo wyboru do sejmu krajowego.

§. 14. Ażeby kto do sejmu krajowego mógł być wybranym, musi sam posiadać prawo wybierania w jakiej klasie wyborców tego kraju, być płci męskiej, i przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru, obywatelem państwa austryackiego, nareszcie liczyć najmniej lat trzydzieści.

§. 15. Osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), tudzież takowe, których po ukończeniu postępowania konkursowego w dochodzeniu za wolne od winy nie uznano, nie mogą ani na członków sejmu krajowego być wybrane, ani też, jeżeliby podczas otworzenia konkursu (ogłoszenia upadłości) posłami były, członkami pozostać sejmu krajowego.

§. 16. Równie też od wybieralności i od prawa, być członkami reprezentacyi krajowej wykluczone są osoby, które za winne uznano zbrodni lub wynikłego z chciwości zysku, lub publiczną obyczajność naruszającego wykroczenia albo przestępstwa takowego, lub też które dla innego jakiego praw przestąpienia osądzono najmniej na półroczną karę na wolności.

Osoby, w skutek oskarżenia o zbrodnię lub wykroczenie, z chciwości zysku wynikłe, lub publiczną obyczajność naruszające, lub też o takie przestępstwo, w inkwizycyi zostające, nie mają żadnego prawa do udziału w posiedzeniach sejmu krajowego, dopóki sądowy wyrok nie okaże, czyli one obieralność do sejmu krajowego utraciły, lub też takową utrzymały.

§. 17. Członkowie sejmu krajowego wybrani będą na ciąg lat sześciu, po sobie następujących.

Wybory posłów na sejm krajowy nie mogą być przez wyborców odwołane.

Z końcem trzeciego roku, licząc od pierwszego po powszechnym wyborze nastąpionego sejmu krajowego, ma wystąpić połowa posłów, a to tak z ciała wyborczego najwyżej opodatkowanych jako też miejsc, osobno do wyboru uprawnionych, i gmin wiejskich; taż potem zastąpioną będzie nowemi wyborami, w dotyczącem ciele wyborczem przedsięwziąć się mającemi.

Pierwszą razą będą przez los oznaczeni ci, którzy wystąpić mają, przy czem też, jeżeliby liczba posłów jakiego ciała wyborczego przez dwa niebyła podzielną, mniejsza połowa wystąpić będzie winna. Na przyszłość zawsze ci występują, którzy przed sześcią laty wybranymi zostali. Do wystąpienia przeznaczeni posłowie, dopóty

a) aus sieben Abgeordneten der Höchstbesteuerten des Landes;

b) aus fünf Abgeordneten der durch die Wahlordnung bezeichneten besonders wahlberechtigten Orte;

c) aus zwölf Abgeordneten der übrigen Gemeinden.

§. 12. Die Abgeordneten zum Landtage werden durch unmittelbare Wahl berufen.

Die Wahlordnung für das Herzogthum Bukowina enthält die näheren Bestimmungen sowohl über die Vertheilung der Abgeordneten auf die zu bildenden Wahlbezirke, als über das Verfahren bei der Wahl.

§. 13. Wahlberechtigt ist im Allgemeinen jeder österreichische Reichsbürger, welcher grossjährig und im vollem Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und im Herzogthume Bukowina entweder den durch die Wahlordnung festgesetzten Jahresbetrag an directer Steuer zahlt, oder nach den Bestimmungen der Wahlordnung vermöge seiner persönlichen Eigenschaft das Wahlrecht zum Landtage besitzt.

§. 14. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man selbst in einer Wählerclasse des Landes wahlberechtigt, männlichen Geschlechtes, seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger, und mindestens dreissig Jahre alt seyn.

§. 15. Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, und solche, die nach gepflogener Concursverhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklärt wurden, können weder zu Mitgliedern des Landtages gewählt werden, noch, wenn sie zur Zeit des Ausbruches des Concurses Abgeordnete sind, Mitglieder des Landtages bleiben.

§. 16. Eben so sind von der Wählbarkeit und von dem Rechte, Mitglieder der Landesvertretung zu seyn, ausgeschlossen jene Personen, welche eines Verbrechens oder eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens oder einer solchen Uebertretung schuldig erklärt, oder welche wegen einer andern Gesetzübertretung zu einer mindesten halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.

Personen, welche über eine Anklage wegen eines Verbrechens oder eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens oder einer solchen Uebertretung in Untersuchung stehen, haben kein Recht, an den Landtagssitzungen Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie die Wählbarkeit für den Landtag verloren oder behalten haben.

§. 17. Die Mitglieder des Landtages werden auf die Dauer von sechs auf einander folgenden Jahren gewählt.

Die Wahlen der Abgeordneten zum Landtage können von den Wählern nicht widerrufen werden.

Am Ende des dritten Jahres, von dem ersten nach allgemeiner Wahl erfolgten Zusammentritte des Landtages an gerechnet, hat die Hälfte der Abgeordneten, und zwar sowohl des Wahlkörpers der Höchstbesteuerten, als jener der besonders wahlberechtigten Orte und der Landgemeinden auszuscheiden, und wird durch neue in dem betreffenden Wahlkörper vorzunehmende Wahlen ersetzt.

Das erste Mal werden die Austretenden durch das Los bestimmt, und es hat dabei, wenn die Anzahl der Abgeordneten eines Wahlkörpers nicht durch zwei theilbar ist, die kleinere Zahl auszuscheiden. In der Folge treten immer diejenigen aus, welche sechs Jahre vorher gewählt worden waren. Die zum Austritte bestimmten Abgeordneten behalten ihre Stellen als Mitglieder

w swych posadach jako członkowie sejmu krajowego i wydziału, do którego są wybrani, pozostaną, dopóki nie nastąpią nowe wybory na te posady.

Nowe wybory członków wydziału, do wystąpienia przeznaczonych, nastąpić mogą dopiero przy najpierwszem zebraniu się sejmu krajowego po odbytych nowych wyborach dla samego sejmu krajowego.

Występujący członkowie sejmu krajowego na nowo są obieralnymi.

Wybory uzupełniające, przedsiębrane w celu obsadzenia miejsc, opróżnionych z powodu śmierci albo wystąpienia lub wykluczenia w przeciągu czasu między jednym a drugim odnowienia terminem, ważne są tylko do pierwszego najbliższego regularnego terminu; wybrany znowu w tym czasie występuje, w którym ten, na miejsce, którego wybranym został, byłby wystąpić musiał.

§. 18. Jeżeli kto, urząd publiczny piastujący, do sejmu krajowego wybranym został, takowemu urlop bez wszelkiej trudności udzielonym będzie.

§. 19. Członkowie sejmu krajowego dostają ryczałtowe wynagrodzenie (pauszale) za koszta podróży i pobytu podczas sejmowania.

Pokrycie tego wynagrodzenia kosztem kraju ma być zastąpione.

Wysokość kwoty wynagrodzenia tego wyznaczoną będzie ustawą krajową, a zanim ta do skutku przyjdzie, drogą rozporządzenia.

§. 20. Posłom do sejmu krajowego obranym, nie wolno żadnych przyjmować instrukcyi, i ci prawo głosowania tylko osobiście wykonywać mogą.

§. 21. Cesarz corocznie zwołuje sejm krajowy, a to z reguły w Listopadzie, i na czterotygodniowy przeciąg czasu.

Oprócz tego może sejm krajowy także i do nadzwyczajnego sejmowania być zwołany, w celu przedsiębrania szczególnych czynności lub obradowania nad specyalnemi przedstawieniami.

§. 22. Sejm krajowy nie może jednocześnie z sejmem państwa być zebrany.

§. 23. Sejm krajowy będzie z reguły do Czerniowiec zwoływany, może jednak do innego miejsca w księstwie Bukowiny być zwołany.

§. 24. Wszyscy posłowie stanowią w sejmie krajowym jedno zgromadzenie.

§. 25. Każdy poseł ma na wstępie do sejmu krajowego złożyć przysięgę wierności Cesarzowi, i tak na konstytucyę państwa, jak też na konstytucyę krajową.

§. 26. Sejmowi krajowemu przysłuża prawo rozpoznawania wykazów wyborczych nowo-wstępujących członków, jako też orzekania względem przypuszczenia takowych, w miarę postanowień, zawartych w konstytucyi krajowej i w ustawie wyborczej, tak co do czynnego i biernego wyborowego uzdolnienia, jak co do postępowania przy wyborze.

§. 27. Sejm krajowy mianuje na czas sejmowania Prezesa swego i Wice-Prezesa bezwzględną głosów większością.

§. 28. Posiedzenia sejmu krajowego są jawne.

Tajne posiedzenia, w tenczas mają miejsce, jeżeli tego albo prezes albo najmniej pięciu członków żądają, i jeżeli sejm krajowy po oddaleniu słuchaczy za tem się oświadczy.

§. 29. Petycye wtedy tylko sejm krajowy przyjmować może, jeżeli są przez którego z członków podane.

des Landtages und des Ausschusses, in den sie gewählt sind, in so lange, bis die neuen Wahlen für diese Stellen stattgefunden haben.

Die Neuwahlen für die zum Austritte bestimmten Ausschussmitglieder dürfen jedoch erst bei dem nächsten Zusammentritte des Landtages nach erfolgter Vornahme der Neuwahlen für den Landtag selbst stattfinden.

Die austretenden Landtagsmitglieder sind wieder wählbar.

Die Ergänzungswahlen, welche zur Besetzung der durch den Tod oder Austritt, oder Ausschliessung in der Zwischenzeit von einem Erneuerungstermine zu anderen erledigten Stellen vorgenommen werden, gelten nur bis zum nächsten regelmässigen Termine, der Gewählte tritt zu jener Zeit wieder aus, in welcher derjenige, an dessen Stelle er gewählt wurde, hätte austreten müssen.

§. 18. Wenn Jemand, der ein öffentliches Amt bekleidet, in den Landtag gewählt wird, so wird ihm der Urlaub ohne weiteres ertheilt.

§. 19. Die Mitglieder des Landtages erhalten ein Entschädigungspauschale für die Kosten der Reise und des Aufenthaltes während der Session.

Der Aufwand für diese Entschädigung ist aus Landesmitteln zu bestreiten.

Die Höhe der Entschädigung wird durch ein Landesgesetz und bis zu dessen Zustandekommen im Verordnungswege bestimmt.

§. 20. Die in den Landtag gewählten Abgeordneten dürfen keine Instructionen annehmen, und ihr Stimmrecht nur persönlich ausüben.

§. 21. Der Kaiser beruft den Landtag jährlich, und zwar in der Regel im November und auf die Dauer von vier Wochen.

Ausserdem kann der Landtag, um besondere Acte vorzunehmen oder specielle Vorlagen zu berathen, auch zu einer ausserordentlichen Session zusammenberufen werden.

§. 22. Der Landtag darf nicht gleichzeitig mit dem Reichstage versammelt seyn.

§. 23. Der Landtag wird in der Regel nach Czernowitz berufen, kann aber auch an einen anderen Ort innerhalb des Herzogthums Bukowina berufen werden.

§. 24. Sämmtliche Abgeordnete bilden im Landtage Eine Versammlung.

§. 25. Jeder Abgeordnete hat bei dem Eintritte in den Landtag den Eid der Treue dem Kaiser und sowohl auf die Reichs- als auf die Landesverfassung zu leisten.

§. 26. Dem Landtage steht das Recht zu, die Wahlausweise der neu eintretenden Mitglieder zu prüfen, und über deren Zulassung nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen zu entscheiden.

§. 27. Der Landtag ernennt durch absolute Stimmenmehrheit seinen Präsidenten und Vicepräsidenten für die Dauer von drei Jahren.

§. 28. Die Landtagssitzungen sind öffentlich.

Nicht öffentliche Sitzungen finden statt, wenn entweder der Präsident oder wenigstens fünf Mitglieder es verlangen, und nach Entfernung der Zuhörer der Landtag sich dafür entscheidet.

§. 29. Bittschriften darf der Landtag nur annehmen, wenn sie ihm durch ein Mitglied überreicht werden.

Deputacye nie mogą ani przed sejm krajowy być przypuszczane, ani przez oddział lub też wydział onegoż przyjmowane.

§. 30. Do stanowienia uchwały potrzeba obecności większej ilości konstytucyjnych członków sejmu krajowego, ważność zaś uchwały wymaga bezwzględnej większości głosów obecnych.

Przy równości głosów, ma się wniosek, pod obradę wzięty, uważać za odrzucony.

§. 31. Tajne głosowanie za zwyczaj miejsca nie ma.

Wyjątki względem przedsiębrać się mających wyborów, lub obsadzeń, zostawiają się regulaminowi o sprawowaniu interesów.

Ustawa o wyborach na sejm państwa postanowi, w jaki sposób posłowie do wyższej Izby sejmu państwa przez sejm krajowy wybrani będą.

§. 32. Namiestnikowi księstwa Bukowiny lub zesłanym przez niego komisarzom służy prawo, na posiedzeniach sejmu krajowego zasiadać, i każdego czasu głos zabierać; w głosowaniu tedy tylko udział biorą, jeżeli są członkami sejmu krajowego.

§. 33. Bliższe postanowienia, tyczące się załatwienia interesów sejmu krajowego zawiera regulamin o sprawowaniu interesów.

Tenże, dopóki nie zostanie ustanowiony w obrębach zasad, konstytucyą krajową oznaczonych, będzie ustawą krajową uregulowanym w drodze rozporządzeń.

§. 34. Cesarz wykonywa spólnie z sejmem krajowym władzę prawodawczą w sprawach krajowych.

§. 35. Prawo proponowania ustaw w sprawach krajowych przysłuża Cesarzowi, jako też i sejmowi krajowemu.

§. 36. Do każdej krajowej ustawy potrzebna jest zgodność Cesarza i sejmu krajowego.

Wnioski ku wydaniu ustaw, które przez Cesarza albo przez sejm krajowy odrzucone zostały, nie mogą w czasie tego samego sejmowania znowu być wytaczane.

§. 37. Jeżeli sejm krajowy nie jest zebrany, a zachodzi potrzeba nagłych, ustawami nieprzewidzianych środków, grożąca niebezpieczeństwem ze zwłoki dla księstwa Bukowiny, natenczas ma Cesarz prawo, potrzebne zaprowadzić rozrządzenia z prowizoryczną prawomocnością, pod odpowiedzialnością ministerstwa, wszakże z obowiązkiem wyłożenia w tym względzie powodów i skutków najpierwszemu sejmowi krajowemu.

§. 38. Stósownie do §§. 35 i 36 konstytucyi państwa, i o ile takowa rozporządza, należą w obrębach ustaw państwa, do zakresu działalności sejmu krajowego, mianowicie także prawne postanowienia, dotyczące rozdrobnienia i połączenia gruntów, zakładów zwilżania pól, instytutów kredytu krajowego i asekuracyi krajowych, wywłaszczania dla celów kultury krajowej, lub dla publicznych budowli krajowych, zakładów, kosztem krajowym utworzonych lub utrzymywanych, w celu podźwignienia kunsztów i nauk, niemniej produkcyi pierwotnej i wewnętrznego obrotu w kraju, budowli publicznych dla celów krajowych i kosztem krajowym przedsiębranych, osobliwie dla rzeczy komunikacyi krajowej i dla instytutów krajowych, tudzież zaopatrywania ubogich, o ile toż nieprzypada zastępstwu gminy miejscowej, lub powiatowej, nakoniec fundacyj, prebend i krajowych zakładów dobroczynności, o ile takowe dotacyi z funduszów

Deputationen dürfen weder auf dem Landtage zugelassen, noch von einer Abtheilung oder einem Ausschusse desselben angenommen werden.

§. 30. Zur Beschlussfassung ist die Anwesenheit der Mehrzahl der verfassungsmässigen Landtagsmitglieder, und zur Giltigkeit eines Beschlusses die absolute Stimmenmehrheit der Anwesenden erforderlich.

Bei Stimmengleichheit ist der in Berathung gezogene Antrag als verworfen anzusehen.

§. 31. Geheime Stimmgebung findet in der Regel nicht statt.

Die Ausnahmen in Betreff vorzunehmender Wahlen oder Besetzungen bleiben der Geschäftsordnung vorbehalten.

Die Reichstagswahl-Ordnung wird bestimmen, auf welche Art die Abgeordneten für das Oberhaus des Reichstages von dem Landtage gewählt werden.

§. 32. Der Statthalter des Herzogthums Bukowina und die von ihm abgeordneten Commissäre haben das Recht, im Landtage zu erscheinen und jederzeit das Wort zu nehmen; an den Abstimmungen nehmen sie nur Theil, wenn sie Mitglieder des Landtages sind.

§. 33. Die näheren Bestimmungen über die Art der Geschäftsbehandlung des Landtages enthält die Geschäftsordnung.

So lange diese nicht innerhalb der durch die Landesverfassung bestimmten Grundsätze durch ein Landesgesetz festgestellt ist, wird sie im Verordnungswege geregelt.

§. 34. Der Kaiser, im Vereine mit dem Landtage, übt die gesetzgebende Gewalt in Landesangelegenheiten.

§. 35. Dem Kaiser, so wie dem Landtage steht das Recht zu, in Landesangelegenheiten Gesetze vorzuschlagen.

§. 36. Zu jedem Landesgesetze ist die Uebereinstimmung des Kaisers und des Landtages erforderlich.

Anträge auf Erlassung von Gesetzen, welche durch den Kaiser oder den Landtag abgelehnt worden sind, können in derselben Session nicht wieder vorgebracht werden.

§. 37. Wenn der Landtag nicht versammelt ist, und dringende, in den Gesetzen nicht vorhergesehene Massregeln mit Gefahr auf dem Verzuge für das Herzogthum Bukowina erforderlich sind, so ist der Kaiser berechtigt, die nöthigen Verfügungen unter Verantwortlichkeit des Ministeriums mit provisorischer Gesetzeskraft zu treffen; jedoch mit der Verpflichtung, darüber dem nächsten Landtage die Gründe und Erfolge darzulegen.

§. 38. Nach Massgabe der §§. 35 und 36 der Reichsverfassung, und so weit es dieselbe anordnet, inner den Gränzen der Reichsgesetze, gehören zum Wirkungskreise des Landtages namentlich auch die gesetzlichen Bestimmungen über Grundzerstückungen und Zusammenlegungen, über Bewässerungsanlagen, über Landescredits- und Landes-Assecuranz-Anstalten, über die Expropriation zu Landesculturzwecken, oder zu öffentlichen Landesbauten, über die aus Landesmitteln gegründeten oder erhaltenen Anstalten zur Beförderung der Künste und Wissenschaften, der Urproduction und des Verkehrs im Innern des Landes, über öffentliche, zu Landeszwecken und aus Landesmitteln unternommene Bauten, insbesondere für das Landes-Communicationswesen und für Landesinstitute, ferner über die Armen-Versorgung, so weit sie nicht der Vertretung der Orts- oder Bezirksgemeinde anheimfällt, endlich über die Stiftungen, Pfründen und Wohlthätigkeits-Anstalten des Landes, in so ferne sie die Dotirung aus Landesmit-

krajowych wymagają, nienaruszając rozporządzeń, zaprowadzonych przez założycieli co do nadawania, zarządu i użycia.

§. 39. Gospodarstwo krajowe co rok się urządzi ustawą krajową podług budżetu, wszystkie dochody i wydatki uwidoczniającego, i przez namiestnika sejmowi krajowemu przedkładanego.

§. 40. Dochody krajowe wpływają z opodatkowania dla celów krajowych, z użycia kredytu krajowego i z zarządu majątkiem, do kraju należącym.

Opodatkowanie dla celów krajowych i użycie kredytu krajowego jest przedmiotem ustawodawstwa krajowego.

Sejm krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku i dochodów kraju.

§. 41. Summy podług budżetu, przeznaczone do pokrycia wewnętrznego gospodarstwa zastępstwa krajowego, wydziałowi krajowemu, summy zaś, dla innych celów krajowych, namiestnikowi do dyspozycyi będą oddane.

§. 42. Ogólny rachunek z gospodarstwa krajowego i wykazy tak stanu majątku jak rzeczy kredytowej kraju, corocznie sejmowi krajowemu przedkładane będą.

Przewyżki budżetu mają następnie do uznania ze strony sejmu krajowego być przedłożone.

§. 43. Działalność sejmu krajowego w sprawach gminnych uregulowaną będzie ustawą gminną i osobnemi statutami gminnemi.

§. 44. Konstytucyjne sejmu krajowego prawo czuwania nad wykonywaniem ustaw krajowych, sejm krajowy w ten sposób wykonywa, iż takowy, skoro otrzyma wiadomość o niestosownem wykonywaniu ustaw krajowych, przeciw temu zażalenie swe wraz z wnioskiem ku zaradzeniu do namiestnika lub do ministeryum podaje.

§. 45. Celem uskutecznienia przedsiębiorstw kosztem krajowym, zwłaszcza przy znaczniejszych budowlach lub przy utworzeniu ważnych zakładów, może sejm krajowy, za przyzwoleniem władzy wykonawczej, ustanowić komisye specyalne, albo z grona sejmu krajowego, albo przez przyzwanie ku temu osobnych zaufania mężów.

§. 46. W sprawach państwa, dotyczących kraju koronnego, przystoi sejmowi krajowemu, na wezwanie ze strony władzy wykonawczej, obradować nad potrzebami i życzeniami kraju i wnioski swe przez namiestnika podawać.

§. 47. Cesarz odracza i zamyka sejm krajowy i może każdego czasu rozwiązanie onegoż zarządzić.

Rozpoczęcie nowych wyborów ma się w razie jego rozwiązania w taki zarządzić sposób, ażeby zebranie nowo-wybranego zgromadzenia do najbliższego regularnego terminu sejmowania nastąpić mogło.

§. 48. Sejm krajowy może się na ośm dni odroczyć. Do dłuższego odroczenia winien sejm o zezwolenie Cesarza upraszać.

Samowolnie nie wolno sejmowi krajowemu zbierać się, ani też po odroczeniu, zamknięciu lub rozwiązaniu sejmu krajowego nadal zgromadzonem zostawać.

teln in Anspruch nehmen, unvorgegriffen der von den Stiftern bezüglich der Verleihung, Verwaltung und Verwendung getroffenen Verfügungen.

§. 39. Der Landeshaushalt wird nach einem Voranschlage, der alle Einnahmen und Ausgaben ersichtlich macht, und durch den Statthalter dem Landtage vorgelegt wird, jährlich durch ein Landesgesetz festgestellt.

§. 40. Die Landeseinnahmen fliessen aus der Besteuerung zu Landeszwecken, aus der Benützung des Landescredits und aus der Verwaltung des dem Lande gehörigen Vermögens.

Die Besteuerung zu Landeszwecken und die Benützung des Landescredits ist Gegenstand der Landesgesetzgebung.

Der Landtag überwacht die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Vermögens und der Einkünfte des Landes.

§. 41. Die nach dem Voranschlage zur Deckung des inneren Haushaltes der Landesvertretung bestimmten Beträge werden dem Landesausschusse, und die für andere Landeszwecke bestimmten Summen dem Statthalter zur Verfügung gestellt.

§. 42. Die allgemeine Rechnung über den Landeshaushalt und die Ausweise über den Stand des Landesvermögens und Landes-Creditswesens werden jährlich dem Landtage vorgelegt.

Ueberschreitungen des Voranschlages sind der nachträglichen Anerkennung von Seite des Landtages zu unterziehen.

§. 43. Die Wirksamkeit des Landtages in Gemeindeangelegenheiten wird durch das Gemeindegesetz und durch die besonderen Gemeindestatuten geregelt.

§. 44. Das verfassungsmässige Recht des Landtages, die Ausführung der Landesgesetze zu überwachen, wird vom Landtage in der Art geübt, dass derselbe, wenn er von einer ungehörigen Vollziehung der Landesgesetze Kenntniss erhält, die Beschwerde darüber und den Antrag auf Abhilfe bei dem Statthalter oder bei dem Ministerium einbringt.

§. 45. Zur Ausführung von Unternehmungen auf Kosten des Landes, besonders bei bedeutenderen Bauten oder bei Errichtung wichtiger Anstalten, können von dem Landtage, mit Zustimmung der vollziehenden Gewalt, Specialcommissionen entweder aus der Mitte des Landtages oder durch Berufung besonderer Vertrauensmänner bestellt werden.

§. 46. In den das Kronland betreffenden Reichsangelegenheiten steht es dem Landtage zu, über Aufforderung von Seite der vollziehenden Reichsgewalt die Bedürfnisse und Wünsche des Landes zu berathen und seine Vorschläge durch den Statthalter zu erstatten.

§. 47. Der Kaiser vertagt und schliesst den Landtag und kann zu jeder Zeit die Auflösung desselben anordnen.

Im Falle der Auflösung ist die Einleitung zu den Wahlen in der Art zu treffen, dass der Zusammentritt der neugewählten Versammlung bis zu der nächsten regelmässigen Sitzungszeit stattfinden kann.

§. 48. Der Landtag kann sich auf acht Tage vertagen. Zu einer längeren Vertagung hat er die Genehmigung des Kaisers anzusuchen.

Eigenmächtig darf der Landtag sich nicht versammeln, auch nach der Vertagung, dem Schlusse oder der Auflösung des Landtages nicht ferner versammelt bleiben.

IV. O wydziale krajowym.

§. 49. Wydział krajowy składa się z czterech członków.

Jednego członka wybierają posłowie, wybrani przez klasę wyborców najwyżej opodatkowanych (§. 11, a), jednego członka wybierają posłowie, wybrani w miejscach, osobne prawo do wyboru mających (§. 11, b), a jednego członka wybierają posłowie gmin wiejskich (§. 11, c), z grona sejmu krajowego. Ostatniego członka wydziału wybiera zgromadzenie sejmu krajowego z pośród siebie.

Każdy taki wybór odbywa się bezwzględną głosujących większością.

Jeżeli przy pierwszem i drugiem wybieraniu bezwzględna większość do skutku nie przyszła, ma się przedsięwziąć ściślejszy wybór między onymi dwoma posłami, którzy przy drugiem wybieraniu najwięcej głosów otrzymali.

W razie równości głosów, los stanowi.

§. 50. Oprócz czterech członków wydziału wybrani będą czterej zastępcy w równy sposób, jak członkowie wydziału.

Zastępca ma wstąpić w miejsce owego członka wydziału, na zastępcę którego wybranym został, jeżeli tenże członek w czasie, gdy sejm krajowy nie jest zgromadzony, ze świata zeszedł, na dłuższy czas w zajmowaniu się interesami wydziałowemi przeszkodzonym jest, lub wystąpić musi.

Jeżeli sejm krajowy jest zgromadzony, tedy na miejsce stale brakującego członka wydziału, nowy wybór przedsięwziętym będzie.

§. 51. Członkowie wydziału krajowego obowiązani są w Czerniowcach zamieszkiwać.

Oni z funduszu krajowego roczne pobierają wynagrodzenie, którego summa ustawą krajową będzie wyznaczona.

§. 52. Wydział krajowy obiera prezydującego z grona swego zawsze na ciąg lat trzech.

Wrazie czasowego przeszkodzenia prezydującego prezyduje przy posiedzeniach wydziału członek najstarszy.

§. 53. Do ważności jakiej decyzyi potrzebna jest obecność najmniej trzech członków wydziału.

Uchwały zapadają bezwzględną głosów większością członków obecnych.

Prezydujący ma prawo spólnie głosować.

§. 54. Zakres działania wydziału obejmuje następujące interesa:

a) Wydział krajowy zająć się ma potrzebnemi przygotowaniami dla odbywania sejmu krajowego, tudzież wyszukaniem, utrzymaniem w stanie należytym i urządzeniem miejscowości dla (reprezentacyi) zastępstwa krajowego, jako i dla bezpośrednio temuż podwładnych urzędów i organów przeznaczonych.

b) Wydział krajowy ma dla sejmu krajowego zbierać wykazy i wyjaśnienia, w sprawach krajowych zażądane i temuż takowe przedłożyć, tudzież za zleceniem sejmu krajowego prawodawcze projekta w sprawach krajowych ułożyć i pod obradę wziąć.

c) Wydział krajowy ma prawo, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, sprawozdania i wnioski w sprawach krajowych do namiestnika albo przez tegoż do ministerswa podawać.

IV. Von dem Landesausschusse.

§. 49. Der Landesausschuss besteht aus vier Mitgliedern.

Ein Mitglied wird durch die von der Wählerclasse der Höchstbesteuerten (§. 11, a) gewählten Abgeordneten, Ein Mitglied durch die in den besonders wahlberechtigten Orten (§. 11, b) gewählten Abgeordneten, und Ein Mitglied durch die Abgeordneten der Landgemeinden (§. 11, c) aus der Mitte des Landtages gewählt. Das letzte Ausschussmitglied wird von der Landtagsversammlung aus ihrer Mitte gewählt.

Jede solche Wahl geschieht durch absolute Mehrheit der Stimmenden.

Kommt bei der ersten und zweiten Wahlhandlung keine absolute Mehrheit zu Stande, so ist die engere Wahl zwischen jenen beiden Abgeordneten vorzunehmen, welche bei der zweiten Wahlhandlung die meisten Stimmen erhalten haben.

Bei Stimmengleichheit entscheidet dann das Los.

§. 50. Ausser den vier Mitgliedern des Ausschusses werden vier Ersatzmänner auf gleiche Weise, wie die Ausschussmitglieder gewählt.

Der Ersatzmann hat an die Stelle jenes Ausschussmitgliedes, zu dessen Stellvertreter er gewählt wurde, einzutreten, wenn dasselbe, während der Landtag nicht versammelt ist, mit Tod abgeht, auf längerere Zeit an der Besorgung der Ausschussgeschäfte verhindert ist, oder auszutreten hat.

Ist der Landtag versammelt, so wird für das bleibend abgängige Ausschussmitglied eine neue Wahl vorgenommen.

§. 51. Die Mitglieder des Landesausschusses sind verpflichtet, ihren Aufenthalt in Czernowitz zu nehmen.

Sie erhalten eine jährliche Entschädigung aus Landesmitteln, deren Betrag durch ein Landesgesetz bestimmt wird.

§. 52. Der Landesausschuss wählt für die Dauer von je drei zu drei Jahren den Vorsitzenden aus seiner Mitte.

Bei zeitweiliger Verhinderung des Vorsitzenden präsidirt das älteste Mitglied den Ausschuss-Sitzungen.

§. 53. Zur Giltigkeit einer Entscheidung ist die Anwesenheit von wenigstens drei Ausschussmitgliedern erforderlich.

Die Beschlüsse werden mit absoluter Stimmenmehrheit der anwesenden Mitglieder gefasst. Der Vorsitzende hat das Recht mitzustimmen.

§. 54. Der Wirkungskreis des Ausschusses umfasst folgende Geschäfte:

a) Der Landesausschuss hat die nöthigen Vorbereitungen für die Abhaltung der Landtagssitzungen und die Ausmittlung, Instandhaltung und Einrichtung der für die Landesvertretung und die ihr unmittelbar unterstehenden Aemter und Organe bestimmten Räumlichkeiten zu besorgen.

b) Der Landesausschuss hat dem Landtage die in Bezug auf Landesangelegenheiten geforderten Nachweisungen und Auskünfte zu sammeln und vorzulegen, und über Auftrag des Landtages legislative Vorlagen in Landesangelegenheiten zu entwerfen und zu berathen.

c) Er ist berechtigt, wenn der Landtag nicht versammelt ist, Berichte und Anträge über Landesangelegenheiten an den Statthalter oder durch denselben an das Ministerium zu richten.

d) We ważnych sprawach administracyi krajowej, albo w przypadkach wydania prowizorycznych ustaw krajowych (§. 37.) ma wydział krajowy swe zdanie dać, jeżeli do tego przez namiestnika będzie zawezwanym.

e) Wydział krajowy czuwa nad zachowaniem, zarządem i obrachowaniem majątku krajowego i dochodów krajowych, i wykonywa dozór nad rzeczą, dotyczącą długów i kredytu krajowego.

f) Kasa krajowa, do której wszystkie dochody krajowe (§. 40.) wpływać, i z której wszystkie wydatki na cele krajowe zastąpione być mają, równie tak, jak archiwum krajowe i rejestratura krajowa bezpośrednio wydziałowi krajowemu podlega.

g) Jeżeliby w nadzwyczajnych, budżetem krajowym nieprzestrzeżonych przypadkach, miały być łożone wydatki na cele krajowe, może namiestnik do tego użyć pieniędzy, w kasie krajowej do dyspozycyi znajdujących się, wszakże tylko za porozumieniem się z wydziałem krajowym.

h) Wydział krajowy co rok winien ułożyć budżet summ, potrzebnych dla zastępstwa krajowego, jego urzędników, sług, budynków i urządzeń, w ogóle na całe jego wewnętrzne gospodarstwo, i takowy namiestnikowi przedłożyć do wciągnienia go do ogólnego budżetu krajowego.

Równie też należy do wydziału krajowego czuwać nad użyciem i obrachowaniem tych pieniędzy;

i) Wydział krajowy ma nadzór nad urzędnikami i sługami, bezpośrednio pod zastępstwem krajowem zostającymi, i zarządza dyscyplinarnem z nimi postępowaniem, ich umieszczeniem, suspendowaniem, oddaleniem i przeniesieniem onych na stan spoczynku, w miarę norm, w tym względzie istniejących.

k) Wydział krajowy ma oprócz tego zająć się temi interesami, które, co się tycze Bukowiny, załatwiać miał dawniejszy galicyjski wydział stanów krajowych.

§. 55. Postanowienie, czyli i jakie inne interesa wydziałowi krajowemu przekazać należy, pozostawia się prawodawstwu krajowemu.

Prawo udziału w ustawodawstwie co do spraw krajowych nie przysłuża wydziałowi.

§. 56. Wydział krajowy za swe interesów sprawowanie odpowiedzialnym jest sejmowi krajowemu.

§. 57. Wykonanie uchwał, przez wydział krajowy w konstytucyjnym działania obrębie wydanych, a nie samego tylko wewnętrznego gospodarowania zastępstwa krajowego dotyczących, przystoi władzy wykonawczej.

§. 58. Wydział krajowy zostaje z sejmem krajowym i z ustanowionemi przez niego wedle §. 54. organami, w bezpośrednim urzędowania stosunku.

Z organami, przez władzę wykonawczą do wykonania ustaw krajowych i uchwał zastępstwa krajowego ustanowionemi, zostaje wydział tylko przez namiestnika w związku.

Do tegoż stosuje wydział wszelkie swe podania i przedłożenia, i przez tegoż dochodzą wydziału rozrządzenia władzy wykonawczej.

§. 59. Wszelkie uchwały wydziału krajowego namiestnikowi udzielają się.

d) *Ueber wichtige Landesverwaltungs-Angelegenheiten, oder in Fällen der Erlassung provisorischer Landesgesetze (§. 37) hat der Landesausschuss sein Gutachten abzugeben, wenn er dazu vom Statthalter aufgefordert wird.*

e) *Der Landesausschuss sorgt für die Verwahrung, Verwaltung und Verrechnung des Landesvermögens und der Landeseinkünfte, und übt die Aufsicht über das Schulden- und Creditswesen des Landes.*

f) *Die Landescasse, in welche alle Einkünfte des Landes (§. 40) einzufliessen haben, und woraus alle Ausgaben für Landeszwecke zu bestreiten sind, ist eben so wie die Landtagsarchive und Registraturen unmittelbar dem Landesausschusse untergeordnet.*

g) *Wenn in ausserordentlichen, im Landesvoranschlage nicht vorhergesehenen Fällen Ausgaben für Landeszwecke zu machen sind, kann der Statthalter die verfügbaren Gelder der Landescasse dazu nur im Einvernehmen mit dem Landesausschusse verwenden.*

h) *Ueber die für die Landesvertretung, ihre Beamten, Diener, Gebäude und Einrichtungen, überhaupt für den ganzen inneren Haushalt erforderlichen Summen hat der Landesausschuss jährlich den Voranschlag zu verfassen und ihn dem Statthalter zur Einbeziehung in den allgemeinen Voranschlag des Landes zu übergeben.*

Eben so obliegt dem Landesausschusse die Sorge für die Verwendung und Verrechnung dieser Gelder.

i) *Der Landesausschuss führt die Aufsicht über die der Landesvertretung unmittelbar unterstehenden Beamten und Diener und verfügt über deren Disciplinarbehandlung, Anstellung, Suspendirung, Entlassung oder Versetzung in den Ruhestand nach Massgabe der hierüber bestehenden Normen.*

k) *Der Landesausschuss hat ausserdem jene Geschäfte zu besorgen, welche dem früheren galizischen landständischen Ausschusse in den Beziehungen auf die Bukowina zur Besorgung oblagen.*

§. 55. Die Bestimmung, ob und welche andere Geschäfte dem Landesausschusse zuzuweisen seien, bleibt der Landesgesetzgebung vorbehalten.

Das Recht der Theilnahme an der Gesetzgebung in Landesangelegenheiten steht dem Ausschusse nicht zu.

§. 56. Der Landesausschuss ist für seine Geschäftsführung dem Landtage verantwortlich.

§. 57. Die Ausführung der von dem Landesausschusse innerhalb des verfassungsmässigen Wirkungskreises erlassenen, und nicht bloss den inneren Haushalt der Landesvertretung betreffenden Entscheidungen, steht der vollziehenden Gewalt zu.

§. 58. Der Landesausschuss steht mit dem Landtage und mit den von ihm nach §. 54 bestellten Organen in unmittelbarer Geschäftsverbindung.

Mit den von der vollziehenden Gewalt zur Ausführung der Landesgesetze und der Entscheidungen der Landesvertretung bestellten Organen steht der Ausschuss nur durch den Statthalter in Verbindung.

An diesen hat er alle Eingaben und Vorlagen zu richten, und durch denselben gelangen die Verfügungen der vollziehenden Gewalt an den Ausschuss.

§. 59. Alle Entscheidungen des Landesausschusses werden dem Statthalter mitgetheilt.

Jeżeli namiestnik sądzi, że zarządzenia takowe sprzeczne są ustawie, winien wstrzymać wykonanie onychże i natychmiast o tem donieść ministerstwu, celem rozstrzygnienia, przystojącego temuż wedle §. 89. konstytucyi państwa.

Jeżeli zaś namiestnik decyzye takowe uzna za sprzeczne z pospolitem dobrem kraju lub państwa, ma wykonanie tychże zawiesić, a powody tegoż natychmiast wydziałowi krajowemu udzielić.

Jeżeli wydział obstaje przy wykonaniu zarządzenia, a namiestnik nie widzi się być zaspokojonym przeciwnemi owegoż uwagami, tedy w przypadku, jeżeli sejm krajowy nie jest zgromadzony, winno się ministeryalnego zasięgnąć rozstrzygnienia, w przeciwnym zaś razie przedmiot ten poddać pod uchwałę sejmu krajowego w miarę przystojącego mu zakresu działalności.

§. 60. Członkowie wydziału dopóty przy swym urzędzie zostają, dopóki trwa mandat ich jako posłów. Jeżeli w razie częściowego, co trzy lata przypadającego odnowienia (§. 17.) ma wystąpić członek wydziału, tenże urzędowanie swe we wydziale tak długo sprawować będzie, dopóki nie odbył się nowy wybór według przepisu §. 17. Podobnież w razie zupełnego rozwiązania sejmu krajowego wydział krajowy dopóty jeszcze w swej działalności pozostać winien, dopóki nowowybrany sejm krajowy nowego nie ustanowi wydziału.

Jeżeli do sejmu krajowego znowu dawniejsi członkowie wydziału i zastępcy wybrani będą, może ich znowu sejm krajowy także do nowego powołać wydziału.

V. O sejmie krajowym jako reprezentacyi obwodowej.

§. 61. We wszystkich sprawach, które §fem 62. przez ustawy za sprawy obwodowe uznano, ma sejm krajowy księstwa Bukowiny wykonywać oraz działalność zastępstwa obwodowego.

VI. Postanowienia ogólne.

§. 62. Zmiany konstytucyi krajowej mogą być zwyczajną prawodawstwa drocg wniesione na sejmie krajowym, który najpierw będzie zwołanym. Na nastepującyah sejmach krajowych potrzeba do uchwały o takiej zmianie, obecności najmniej trzech czwartych części wszystkich posłów, a pozwolenia najmniej dwóch trzecich części obecnych.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia dwudziestego dziewiątego Września w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Thun. Schmerling. Csorich.

Findet der Statthalter solche Massregeln dem Gesetze widersprechend, so hat er die Ausführung desselben zu sistiren und sogleich dem Ministerium Behufs der nach §. 89 der Reichsverfassung ihm zustehenden Entscheidung davon die Anzeige zu machen.

Findet er aber solche Entscheidungen dem Gesammtwohle des Landes oder des Reiches widersprechend, so hat er den Vollzug einzustellen, und die Gründe davon sogleich dem Landesausschusse mitzutheilen.

Beharrt der Ausschuss auf der Ausführung der Massregel, und fühlt sich der Statthalter durch die Gegenbemerkungen desselben nicht beruhigt, so ist, wenn der Landtag nicht versammelt ist, die Entscheidung des Ministeriums einzuholen, sonst aber der Gegenstand der Schlussfassung des Landtages nach Massgabe des ihm zustehenden Wirkungskreises zu unterziehen.

§. 60. Die Mitglieder des Ausschusses bleiben so lange im Amte als ihr Mandat als Abgeordnete dauert. Trifft im Falle der von drei zu drei Jahren eintretenden theilweisen Erneuerung (§. 17) der Austritt ein Ausschussmitglied, so hat dieses seine Wirksamkeit im Ausschusse so lange fortzusetzen, bis die Neuwahl nach Vorschrift des §. 17 stattgefunden hat. Eben so hat im Falle einer gänzlichen Auflösung des Landtages der Landesausschuss noch so lange in Wirksamkeit zu bleiben, bis der neugewählte Landtag einen neuen Ausschuss eingesetzt hat.

Werden die früheren Ausschussmitglieder und Ersatzmänner wieder in den Landtag gewählt, so können sie von dem Landtage auch wieder in den neuen Ausschuss berufen werden.

V. Von dem Landtage als Kreisvertretung.

§. 61. Der Landtag des Herzogthums Bukowina hat zugleich in allen Angelegenheiten, welche §. 62 durch die Gesetze als Kreisangelegenheiten erklärt werden, die Wirksamkeit der Kreisvertretung zu üben.

VI. Allgemeine Bestimmungen.

§. 62. Aenderungen der Landesverfassung sollen in dem Landtage, welcher zuerst berufen wird, im gewöhnlichen Wege der Gesetzgebung beantragt werden können. In den folgenden Landtagen ist zu einem Beschlusse über solche Abänderung die Gegenwart von mindestens drei Viertheilen aller Abgeordneten und die Zustimmung von mindestens zwei Drittheilen der Anwesenden erforderlich.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am neun und zwanzigsten September im Eintausend achthundert und fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Thun. Schmerling. Csorich.

Ustawa wyborcza sejmu krajowego
dla
księstwa Bukowiny.

I. O powiatach wyborczych.

§. 1. Sejm krajowy księstwa Bukowi składa się stósownie do §. 11. konstytucyi krajowej
a) z siedmiu posłów z najwyżej opodatkowanych,
b) z pięciu posłów miast i miasteczek targowych, niżej wymienionych, i
c) z dwunastu posłów gmin pozostających.

§. 2. Dla wyborców z klasy najwyżej opodatkowanych stanowi całe księstwo Bukowiny jeden powiat wyborczy.

§. 3. Na posłów dla gmin miast i miasteczek targowych w mieście Czerniowcach dwóch posłów, w miastach Suczawie i Sereth, tudzież w miasteczku targowem Radautz, po jednemu posłowi wybrać należy.

Namiestnik w porozumieniu z przełożeństwem gminy miasta Czerniowiec oznaczy, czyli wybór jego posłów w jednym, czy też w dwóch powiatach wyborczych przedsięwziętym, i jak w ostatnim razie powiaty wyborcze utworzone być mają.

§. 4. Dla wyboru posłów gmin wiejskich, każdy z sześciu politycznych powiatów księstwa Bukowiny w ten sposób jeden powiat wyborczy stanowi, że ludność każdego powiatu, po odtrąceniu miejsc, osobno do wyboru uprawnionych, po dwóch posłów na sejm krajowy wybrać ma.

II. O prawie wyborczem.

§. 5. Wymogi do uprawnienia wyborczego są częścią ogólne, t. j. takie, które każdy wyborca posiadać musi, częścią szczególne, t. j. takie, które są potrzebne do wykonywania prawa wyborczego w jednej z wymienionych w §fie 1. trzech klas wyborców.

§. 6. W ogólności ma każdy prawo do wyboru, który jest:
a) obywatelem państwa austryackiego,
b) pełnoletnim,
c) w zupełnem znajduje się używaniu praw cywilnych i politycznych, i który
d) albo opłaca w kraju koronnym pewną roczną kwotę podatku bezpośredniego (stałego), od posiadłości domowej lub gruntowej, od prowadzenia professyi, od dochodu duchownego lub świeckiego, która to kwota dla członków gminy miasta Czerniowiec najmniej na dziesięć złot. reńskich mon. konw., a dla członków innej gminy kraju koronnego najmniej na pięć złotych reńsk. mon. konw. ustanawia się, albo który, nieopłacając podatku bezpośredniego, według osobistej swej własności, w którejkolwiekbądź gminie kraju koronnego stósownie do przepisów ustawy gminnej lub też osobnych statutów gminnych posiada czynne prawo wyboru.

Wszelakoż z uwagi na teraźniejsze stosunki podatkowe ustanawia się wyjątkowo dla pierwszych, wedle niniejszej ustawy wyborczej prz edsiębrać się mających wyborów, z zastrzeżeniem stanowczego w przyszłości uregulowania, że, jeżeli w jakiej

Landtags-Wahlordnung

für das

Herzogthum Bukowina.

I. Von den Wahlbezirken.

§. 1. Der Landtag des Herzogthums Bukowina besteht nach §. 11 der Landesverfassung:

a) *aus sieben Abgeordneten der Höchstbesteuerten,*

b) *aus fünf Abgeordneten der nachbezeichneten Stadt- und Marktgemeinden;*

c) *aus zwölf Abgeordneten der übrigen Gemeinden.*

§. 2. Für die Wahlen aus der Classe der Höchstbesteuerten bildet das ganze Herzogthum Bukowina Einen Wahlbezirk.

§. 3. Als Abgeordnete für die Stadt- und Marktgemeinden sind in der Stadt Czernowitz zwei, in den Städten Suczawa und Sereth, dann in dem Markte Radautz je Ein Abgeordneter zu wählen.

Der Statthalter im Einvernehmen mit dem Gemeindevorstande der Stadt Czernowitz wird bestimmen, ob die Wahl ihrer Abgeordneten in Einem oder zwei Wahlbezirken vorzunehmen, und wie im letzteren Falle die Wahlbezirke zu bilden seien.

§. 4. Für die Wahl der Abgeordneten der Landgemeinden bildet jeder der sechs politischen Bezirke des Herzogthumes Bukowina Einen Wahlbezirk in der Art, dass die Bevölkerung jedes Bezirkes nach Abzug jener der besonders wahlberechtigten Orte zwei Abgeordnete für den Landtag zu wählen hat.

II. Von dem Wahlrechte.

§. 5. Die Erfordernisse der Wahlberechtigung sind theils allgemeine, d. h. solche, welche bei jedem Wähler vorhanden seyn müssen, theils besondere, d. h. solche, die zur Ausübung des Wahlrechts in einer der drei im §. 1 bezeichneten Wählerclassen nothwendig sind.

§. 6. Im Allgemeinen ist Jedermann wahlberechtigt, welcher

a) *österreichischer Reichsbürger,*

b) *grossjährig,*

c) *im vollen Genusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich ist, und*

d) *entweder an directer Steuer für Haus- und Grundbesitz, für Gewerbsbetrieb, für geistliches oder weltliches Einkommen einen bestimmten Jahresbetrag, der für Gemeindeglieder der Stadt Czernowitz auf wenigstens zehn Gulden Conventions-Münze, und für die Mitglieder einer andern Gemeinde des Kronlandes auf wenigstens fünf Gulden C. M. festgesetzt wird, im Kronlande entrichtet, oder ohne Zahlung einer directen Steuer nach seiner persönlichen Eigenschaft in einer Gemeinde des Kronlandes nach den Bestimmungen des Gemeindegesetzes oder der besonderen Gemeindestatute das active Wahlrecht besitzt.*

§. 7. In Anbetracht der dermaligen Steuerverhältnisse wird jedoch für die ersten nach dieser Wahlordnung stattfindenden Wahlen mit Vorbehalt der künftigen definitiven Regelung ausnahmsweise festgesetzt, dass, wenn in einer der im §. 4 bezeichneten Gemeinden die Zahl

z oznaczonych w §. 4. gmin, liczba owych gminy członków, posiadających wyszczególnione w powyższym paragrafie wymogi uprawnienia wyborczego, nie dosięga czwartej części tych posiadaczy gruntowych, którzy opłacają w gminie najmniej jeden złoty reński i dwadzieścia krajcarów mon. konw. podatku gruntowego, w tym razie liczba do wyboru uprawnionych z posiadaczy gruntowych opodatkowanych kwotą, najbliższą niżej pięciu złotych reńskich, z kolei przynajmniej aż do stosunku onego uzupełnioną być winna, z tem jednak ograniczeniem, iż prawo do wyboru w żadnym razie nie może być rozciągniętem na tych posiadaczy gruntów, którzy nawet ani jednego złotego reńskiego podatku gruntowego nie opłacają.

§. 8. Ażeby kto w klasie najwyżej opodatkowanych do wyboru był uprawnionym, musi nie tylko posiadać wymienione w §fie 6. ad a), b) i c) własności, lecz także w kraju koronnym opłacać onę roczną ilość podatku bezpośredniego (stałego), która wedle §. 42. konstytucyi państwa do obieralności do wyższej Izby sejmu państwa jest potrzebną.

§. 9. Szczególny wymóg do uprawnienia wyborczego w jednej z dwu innych klas wyborców zasadza się na tem, że kto w jednym z wyszczególnionych w §fie 3. i 4. powiatów wyborczych wykonywać ma prawo wyborcze, ten też członkiem gminy tego samego właśnie powiatu wyborczego być musi. Do wyboru uprawniony wykonywa swe prawo wyborcze w tym powiecie wyborczym, do którego gmina należy, której jest członkiem; jeżeli zaś jest członkiem kilku gmin, wtedy wykonywa on prawo wyborcze w powiecie zwyczajnego swego zamieszkania.

§. 10. Celem wykazania wyborczego jego uprawnienia będą razem te summy zrachowane, które w kraju koronnym w podatkach bezpośrednich różnego gatunku lub od różnych opłaca przedmiotów. Ojcu doliczają się kwoty podatków bezpośrednich, przez małoletnie jego dzieci, małżonkowi przez jego małżonkę opłacane, dopóki nie ustało uprawnienie do zarządu majątkiem, prawnie przystojące ojcu i małżonkowi.

§. 11. Każdy wyborca może w jednym tylko powiecie wyborczym wykonywać swe prawo wyborcze.

Kto jako najwyżej opodatkowany do wyboru uprawnionym jest, nie może wybierać w żadnym powiecie wyborczym obu innych klas wyborców, a kto w powiecie wyborczym wymienionych w §fie 3. miejsc, do wyboru uprawnionym jest, nie może w żadnej wiejskiej gminie wybierać.

III. O listach wyborców.

§. 12. Do wyboru uprawnieni każdego powiatu wyborczego do osobnych list wciągają się.

§. 13. Listę wyborców najwyżej opodatkowanych namiestnik sporządza. Z osób, ogólnemi wyborczego uprawnienia wymogami (§. 6.) opatrzonych, które najwyższe opłacają kwoty w podatkach bezpośrednich; wciągnie się taką liczbę do listy wyborców najwyżej opodatkowanych, ażeby przez nią osiągnąć przynajmniej stosunek jednego wyborcy na sześć tysięcy dusz całej ludności kraju koronnego i ażeby także i poza ten stosunek każdy ogólnie do wyboru uprawniony obywatel państwa, opłacający w kraju koronnym najmniej pięćset złotych reńskich mon. konw. podatku bezpośredniego, uważanym był jako wyborca najwyżej opodatkowany.

§. 14. Jeżeli między najwyżej opodatkowanymi kraju znajduje się korporacya lub towarzystwo, wtedy w listę wyborców, najwyżej opodatkowanych, wciągnioną być winna osoba, wedle istniejących norm prawa albo towarzystwa do jej zewnętrznego zastąpienia powołana.

jener Gemeindeglieder, welche die im vorigen Paragraphe angegebenen Erfordernisse der Wahlberechtigung besitzen, nicht den vierten Theil derjenigen Grundbesitzer erreicht, welche in der Gemeinde an Grundsteuer mindestens 1 fl. 20 kr. C. M. entrichten, die Zahl der Wahlberechtigten aus den zunächst unter fünf Gulden C. M. besteuerten Grundbesitzern der Reihenfolge nach wenigstens bis zu diesem Verhältnisse zu ergänzen ist, mit der Beschränkung jedoch, dass die Wahlberechtigung in keinem Falle auf solche Grundbesitzer ausgedehnt werden darf, welche nicht einmal 1 fl. 20 kr. C. M. Grundsteuer entrichten.

§. 8. Wer in der Classe der Höchstbesteuerten wahlberechtigt seyn soll, muss nicht nur die im Paragraphe 6 ad a), b), c) *bezeichneten Eigenschaften besitzen, sondern auch im Kronlande jenen Jahresbetrag an directer Steuer bezahlen, welcher nach §. 42 der Reichsverfassung zur Wählbarkeit in das Oberhaus des Reichstages erforderlich ist.*

§. 9. Das besondere Erforderniss zur Wahlberechtigung in einer der beiden andern Wählerclassen besteht darin, dass derjenige, welcher in einem der in den §§. 3 und 4 bezeichneten Wahlbezirke das Wahlrecht üben soll, ein Mitglied einer Gemeinde eben jenes Wahlbezirkes seyn muss. Der Wahlberechtigte übt sein Wahlrecht in dem Wahlbezirke aus, zu welchem die Gemeinde gehört, deren Mitglied er ist; ist er aber Mitglied mehrerer Gemeinden, so übt er das Wahlrecht in dem Bezirke seines ordentlichen Wohnsitzes.

§. 10. Die Beträge, welche Jemand an verschiedenen Gattungen directer Steuern oder von verschiedenen Objecten im Kronlande bezahlt, werden Behufs der Ausmittlung seiner Wahlberechtigung zusammengerechnet. Dem Vater werden die von seinen minderjährigen Kindern, dem Gatten die von seiner Gattin entrichteten directen Steuerbeträge zugerechnet, so lange das dem Vater und Gatten gesetzlich zustehende Befugniss der Vermögensverwaltung nicht aufgehört hat.

§. 11. Jeder Wähler kann sein Wahlrecht nur in Einem Wahlbezirke ausüben.

Wer als Höchsbesteuerter wahlberechtigt ist, darf in keinem Wahlbezirke der beiden andern Wählerclassen, und wer in einem Wahlbezirke der im §. 3 benannten Orte wahlberechtigt ist, in keiner Landgemeinde wählen.

III. Von den Wählerlisten.

§. 12. Die Wahlberechtigten eines jeden Wahlbezirkes werden in besondere Listen eingetragen.

§. 13. Die Wählerliste der Höchtsbesteuerten wird vom Statthalter angefertigt. Von denjenigen mit den allgemeinen Erfordernissen der Wahlberechtigung (§. 6) versehenen Personen, welche die höchsten Beträge an directen Steuern entrichten, wird eine solche Anzahl in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufgenommen, dass dadurch wenigstens das Verhältniss von Einem Wähler auf sechstausend Seelen der Gesammtbevölkerung des Kronlandes erreicht, und dass auch über dieses Verhältniss hinaus jeder im Allgemeinen wahlberechtigte Reichsbürger, welcher in dem Kronlande wenigstens fünfhundert Gulden Conv.-Münze directe Steuern zahlt, als höchstbesteuerter Wähler behandelt wird.

§. 14. Kommt unter den Höchstbesteuerten des Landes eine Corporation oder Gesellschaft vor, so ist jene Person, welche sie nach den bestehenden gesetzlichen oder gesellschaftlichen Normen nach aussen zu vertreten berufen ist, in die Wählerliste der Höchstbesteuerten aufzunehmen.

Podobnież za duchownych, za prebendy i fundacye, fundusze religijne i inne publiczne, od których majątku podatki bezpośrednie w tej opłacają się kwocie, która do wyborczego uprawnienia do klasy najwyżej opodatkowanych jest potrzebną, wykonywa się prawo wyborcze w tejże klasie przez użytkujących z prebend i przez prawnych administratorów fundacyi i funduszów.

§. 15. Gminy, wtedy nawet, gdy jako takie do najwyżej podatkujących w kraju należą, nie mogą ani przez pełnomocników, ani też przez zastępców wykonywać prawa wyborczego w klasie najwyżej opodatkowanych.

§. 16. Listy wyborców dla miasta Czerniowiec sporządza gminne przełożeństwo tegoż za udziałem jednego ces. komisarza, przez namiestnika zamianować się mającego.

§. 17. Listy wyborców dla powiatów wyborczych reszty innych w §. 3. oznaczonych miejsc, jako też dla powiatów wyborczych gmin wiejskich (§. 4.) ma starosta powiatowy, używając ku temu urzędów poborowych, podług gmin sporządzić, i listy pojedynczych gmin z przybraniem przełożonych gminnych i dwóch członków wydziału gminnego, w celu przez niego przedsięwziąć się mających uzupełnień i sprostowań roztrząsać kazać i nakoniec stanowczo ułożyć.

Z takich sprostowanych list wyborców gmin pojedynczych zestawić winien główną listę całego powiatu.

§. 18. Każda lista wyborców zawierać ma imię i nazwisko, wiek i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież ilość podatków, przez niego opłacanych, lub onę osobistą własność, od której zawisło jego prawo wyborcze.

§. 19. O ile prawo wyborcze od opłaty pewnej kwoty podatku zawisłem jest, uważany być ma ten tylko za wyborcę, który owę kwotę podatkową w roku, wybór poprzedzającym, całkowicie zapłacił, a w bieżącym roku podatkowym żadnej zaległości nie jest dłużen.

§. 20. Listy wyborców najwyżej opodatkowanych będą obwieszczone przez namiestnika, a to przez umieszczenie w gazetach krajowych, do publicznych ogłoszeń przeznaczonych, tudzież przez udzielenie odpisów każdemu starostwu powiatowemu, w którego urzędowem siedlisku takowe dla publicznego przegladnienia mają być wyłożone.

§. 21. Sporządzone podług §. 16. listy wyborców dla miasta Czerniowiec będą wyłożone u burmistrza tego miasta, dla publicznego przegladnienia.

§. 22. Listy wyborcze reszty w §. 3. wymienionych miejsc, osobne prawo do wyboru mających i gmin wiejskich będą do powszechnego przegladnienia wyłożone u przełożonych tych miejsc i gmin wiejskich, a główna lista powiatu wyborczego gmin wiejskich w urzędowem siedlisku starostwa powiatowego.

§. 23. Dzień wyłożenia list wyborców ma być oznajmionym wraz ze stósownym terminem reklamacyjnym, w każdym powiecie wyborczym.

Namiestnik oznacza termin reklamacyjny, który mniej niż trzy, a więcej niż czternaście dni, licząc od chwili wyłożenia, wynosić nie może.

§. 24. Reklamacye, po upływie terminu założone, odrzucać należy, jako spóźnione; wszakże namiestnikowi przysłuża prawo, z urzędu zarządzać sprostowanie list wyborców aż do przyszłego terminu wyborczego.

Ebenso wird für Geistliche, Pfründen und Stiftungen, Religions- und andere öffentliche Fonde, von deren Vermögen directe Steuern in jenem Betrage entrichtet werden, welcher zur Wahlberechtigung in die Classe der Höchstbesteuerten erforderlich ist, das Wahlrecht in dieser Classe durch die Nutzniesser der Pfründen und durch die gesetzlichen Administratoren der Stiftungen und Fonde ausgeübt.

§. 15. Gemeinden können selbst dann, wenn sie als solche unter die höchsten Steuercontribuenten des Landes gehören, weder durch Bevollmächtigte, noch durch Vertreter das Wahlrecht in der Classe der Höchstbesteuerten ausüben.

§. 16. Die Wählerlisten für die Stadt Czernowitz werden von dem Gemeindevorstande derselben unter Mitwirkung eines von dem Statthalter zu benennenden landesfürstlichen Commissärs angefertigt.

§. 17. Die Wählerlisten für die Wahlbezirke der übrigen in dem §. 3 bezeichneten Orte, sowie für die Wahlbezirke der Landgemeinden (§. 4) hat der Bezirkshauptmann mit Benützung der Steuerämter gemeindeweise anfertigen, und die Listen der einzelnen Gemeinden mit Beiziehung der Gemeindevorsteher und zweier Mitglieder des Gemeindeausschusses Behufs der von ihm sogleich vorzunehmenden Ergänzungen und Berichtigungen prüfen zu lassen, und endlich festzustellen.

Aus den richtig gestellten Wählerlisten der einzelnen Gemeinden wird sohin von ihm die Hauptliste des ganzen Bezirkes zusammengestellt.

§. 18. Jede Wählerliste hat den Vor- und Zunamen, das Alter und den Wohnort des Wahlberechtigten, dann den von ihm entrichteten Steuerbetrag oder die persönliche Eigenschaft, von welcher sein Wahlrecht abhängt, zu enthalten.

§. 19. In so ferne das Wahlrecht von der Entrichtung eines bestimmten Steuerbetrages bedingt ist, wird nur derjenige als Wähler angesehen, welcher jenen Steuerbetrag in dem der Wahl vorangegangenen Steuerjahre vollständig bezahlt hat, und in dem laufenden Steuerjahre mit keinem Rückstande aushaftet.

§. 20. Die Wählerlisten der Höchstbesteuerten werden vom Statthalter durch Einschaltung in die zu öffentlichen Verlautbarungen bestimmten Zeitungen des Landes und durch Mittheilung von Abschriften an jede Bezirkshauptmannschaft, an deren Amtssitze sie zur allgemeinen Einsicht aufzulegen sind, kundgemacht.

§. 21. Die nach §. 16 verfassten Wählerlisten für die Stadt Czernowitz werden bei dem Bürgermeister dieser Stadt zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 22. Die Wählerlisten der übrigen in dem §. 3 benannten besonders wahlberechtigten Orte und der Landgemeinden werden bei den Vorstehern dieser Orte und der Landgemeinden, die Hauptliste des Wahlbezirkes der Landgemeinden an dem Amtssitze der Bezirkshauptmannschaft zur allgemeinen Einsicht aufgelegt.

§. 23. Der Tag der Auflegung der Wählerlisten ist sammt einem angemessenen Reclamationstermine in jedem Wahlbezirke bekannt zu machen.

Die Reclamationsfrist wird vom Statthalter festgesetzt; sie darf nicht unter drei und nicht über vierzehn Tage, von dem Zeitpuncte der Auflegung gerechnet, betragen.

§. 24. Reclamationen, die nach Ablauf der Frist erfolgen, sind als verspätet zurückzuweisen; jedoch steht es dem Statthalter zu, bis zum künftigen Wahltermine von Amtswegen Berichtigungen der Wählerlisten zu veranlassen.

§. 25. Do czynienia reklamacyi każdy ma prawo.

Mają one tym samym organom być doręczane, przez które lista była sporządzoną.

Względem zasadności lub bezzasadności reklamacyj, tyczących się przyjęcia do wyboru niezdolnych lub opuszczenia do tegoż uprawnionych, jeżeli idzie o listę wyborców najwyżej opodatkowanych, lub o listy wyborców miasta Czerniowiec ma rozstrzygać namiestnik kraju, a gdy idzie o listy wyborcze reszty powiatów wyborczych, rozstrzyga starosta powiatowy, porozumiawszy się z dotyczącym przełożonym gminy i przypuściwszy oraz trzydniowy termin do założenia rekursu do namiestnika.

§. 26. Należycie ułożone listy wyborców zrewidowane będą powszechnie na początku każdego roku podatkowego i przy rozpisaniu nowych wyborów, co trzy lata miejsce mających.

§. 27. Skoro tylko listy wyborców po zapadłem rozstrzygnieniu względem reklamacyj, w należytym czasie podanych, zostaną ukończone, przygotować należy karty legitymacyjne dla pojedynczych wyborców, które numer bieżący dotyczącej listy wyborców, nazwisko i zamieszkanie mającego prawo wyboru, tudzież powiat wyborczy, w którym tenże wybierać ma, zawierają, lecz wyborcom dopiero końcem rzeczywistego wybierania aktu wręczone będą.

IV. O obieralności.

§. 28. Aby kto mógł być wybranym na sejm krajowy, musi

a) liczyć najmniej lat trzydzieści,

b) być obywatelem państwa austryackiego przynajmniej od pięciu lat, wstecz licząc od dnia wyboru,

c) znajdować się w zupełnem używaniu praw cywilnych i politycznych, i

d) być uprawnionym do wyboru podług postanowień §fu 6. ad d) lub §fu 7.

§. 29. Od obieralności wykluczają się;

a) wszystkie osoby, którym brakuje jakiejkolwiek z własności, w poprzednim paragrafie wyszczególnionych; tudzież

b) osoby, do których majątku konkurs otworzono (upadłość ogłoszono), lub które po odbytej rozprawie konkursu nie zostały w skutek dochodzenia uznane bez winy; nakoniec

c) osoby, uznane za winne zbrodni albo pochodzącego z chciwości zysku lub publiczną obyczajność naruszającego wykroczenia lub przestępstwa takowego, albo też, które skazane zostały za inne jakie przestąpienie prawa, przynajmniej na półroczną karę na wolności.

§. 30. Kto jest obieralnym podług postanowień paragrafów poprzedzających, ten przez każdą klasę wyborców kraju koronnego, nawet choćby do niej nie należał, i w każdym powiecie wyborczym, choćby w takowym zamieszkały nie był, na posła może być wybranym.

§. 31. Zastępców posłów wybierać nie wolno.

V. O miejscach wyborczych.

§. 32. Dla pojedynczych powiatów wyborczych będą w celu głosowania wyznaczone osobne miejsca wyborcze.

§. 33. Miejscem wyborczem dla najwyżej opodatkowanych są Czerniowce jako główne kraju miasto.

§. 34. Miasta Czerniowce, Suczawa, Sereth i miasteczko targowe Radautz są miejscami wyborczemi dla posłów, w tychże gminach wybrać się mających.

§. 25. Zu Reclamationen ist Jedermann berechtiget.

Sie sind bei demjenigen Organe anzubringen, von welchem die Liste angefertigt wurde.

Ueber den Grund oder Ungrund der die Aufnahme von Wahlunfähigen oder die Weglassung von Wahlberechtigten betreffenden Reclamationen hat, wenn es sich um die Wählerlisten der Höchstbesteuerten oder um die Wählerlisten der Stadt Czernowitz handelt, der Statthalter, und wenn es sich um die Wählerlisten der übrigen Wahlbezirke handelt, der Bezirkshauptmann nach Einvernehmung des betreffenden Gemeindevorstehers und unter Offenlassung eines dreitägigen Recurstermines an den Statthalter zu entscheiden.

§. 26. Die richtig gestellten Wählerlisten werden allgemein mit dem Beginne jedes Steuerjahres und bei der Ausschreibung der von drei zu drei Jahren eintretenden Erneuerungswahlen revidirt.

§. 27. Sobald die Wählerlisten nach erfolgter Entscheidung über die rechtzeitig eingebrachten Reclamationen vollendet sind, werden für die einzelnen Wähler Legitimationskarten vorbereitet, welche die fortlaufende Nummer der betreffenden Wählerliste, den Namen und Wohnort des Wahlberechtigten und den Wahlbezirk, in welchem er zu wählen hat, enthalten, aber den Wählern erst Behufs der wirklichen Wahlhandlung eingehändiget werden.

IV. Von der Wählbarkeit.

§. 28. Um in den Landtag gewählt werden zu können, muss man:

a) *mindestens dreissig Jahre alt;*

b) *seit wenigstens fünf Jahren, vom Wahltage zurückgerechnet, österreichischer Reichsbürger;*

c) *im Vollgenusse der bürgerlichen und politischen Rechte befindlich; und*

d) *nach den Bestimmungen des §. 6* ad d) *oder des §. 7 wahlberechtiget seyn.*

§. 29. Von der Wählbarkeit ausgeschlossen sind:

a) *alle Personen, denen eine der im vorigen Paragraphe aufgezählten Eigenschaften mangelt; ferner:*

b) *Personen, über deren Vermögen Concurs eröffnet ist, oder die nach gepflogener Concurs-Verhandlung in der Untersuchung nicht schuldlos erklart wurden; endlich*

c) *Personen, welche eines Verbrechens oder eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens oder einer solchen Uebertretung schuldig erklärt oder welche wegen einer anderen Gesetzesübertretung zu einer mindestens halbjährigen Freiheitsstrafe verurtheilt wurden.*

§. 30. Wer nach den Bestimmungen der vorausgehenden Paragraphe wählbar ist, kann von jeder Wählerclasse des Kronlandes, auch wenn er nicht dazu gehört, und in jedem Wahlbezirke, auch wenn er nicht in demselben wohnhaft ist, als Abgeordneter gewählt werden.

§. 31. Stellvertreter der Abgeordneten dürfen nicht gewählt werden.

V. Von den Wahlorten.

§. 32. Für die einzelnen Wahlbezirke werden behufs der Abstimmung besondere Wahlorte bestimmt.

§. 33. Der Wahlort für die Höchstbesteuerten ist Czernowitz, als Hauptstadt des Landes.

§. 34. Die Städte Czernowitz, Suczawa, Sereth und der Markt Radautz sind die Wahlorte für die in diesen Gemeinden zu wählenden Abgeordneten.

§. 35. Na wybory reszty gmin (§. 4.) wyznacza się na miejsce wyborów w każdym politycznym powiecie z reguły siedlisko starostwa powiatowego. Wszakże przysłuża namiestnikowi prawo, naznaczyć wyjątkowo i inne jakie miejsce wyborów w obrębie tego samego politycznego powiatu.

VI. O komisyach wyborczych.

§. 36. Do kierowania czynnością wyborczą będą ustanowione własne komisye wyborcze.

§. 37. Komisya wyborcza najwyżej opodatkowanych składa się z komisarza rządowego jako przewodniczącego, przez namiestnika powołanego, i z czterech członków, wybranych przez namiestnika z klasy wyborców najwyżej opodatkowanych.

§. 38. W mieście Czerniowcach stósownie do zastrzeżonego §fem 3. postanowienia późniejszego rozporządzenia, względem liczby powiatów wyborczych utworzoną będzie jedna lub dwie komisye wyborcze. W każdym razie składać się ma tamże komisya wyborcza z burmistrza albo ustanowionego przez niego zastępcy, z dwóch przez niego przybranych członków Rady gminy, i z dwóch innych przez namiestnika naznaczonych uprawnionych tegoż miasta, tudzież z komisarza rządowego, przez namiestnika zamianowanego.

§. 39. Dla wyborów reszty powiatów wyborczych §§. 3. i 4. złożona będzie w każdem miejscu wyborczem komisya wyborcza, składająca się, pod przewodnictwem komisarza cesarskiego, z czterech członków, wybranych przez starostę powiatowego z przełożonych gmin lub radców gmin, które do powiatu gminnego należą; pisarza wybiera komisya z pośród siebie.

Rozstrzygnienia i uchwały komisyi wyborczych wymagają bezględnej głosów większości.

§. 40. Komisarze cesarscy, komisyom wyborczym przydani, nie powinni się mieszać do głosowania, bądź przez usuwanie albo odradzanie, bądź przez zalecanie albo przedstawianie pewnych osób, ani też innym jakimbądź sposobem, a przy czynności wyborczej mają czuwać, nad utrzymaniem spokojności i porządku, niemniej też nad zachowaniem trybu wyborczego, prawnie wskazanego.

§. 41. Podobnie też winni członkowie komisyi wyborczej od wszelkiego wstrzymać się wpływu na głosowanie pojedynczych prawo wyboru mających.

VII. O rozpisaniu wyborów.

§. 42. Wezwanie do przedsięwzięcia wyborów dzieje się z reguły przez rozrządzenia namiestnika, które przynajmniej na ośm dni przed dniem wyboru w powiecie wyborczym powszechnie będą obwieszczone.

§. 43. W rozpisaniu wyborów oznaczyć należy dzień wyborów, godzinę rozpoczęcia i czas trwania czynności wyborczej, tudzież miejsce, w którem głosowanie odbyć się ma.

W kartach legitymacyjnych, po obwieszczonem rozpisaniu wyborów, pojedynczym wyborcom doręczyć się mających (§. 27.), umieścić należy oznaczenie czasu i miejsca tego aktu wyborczego, w którym dotyczący wyborca udział mieć powinien.

§. 44. Rozpisanie powszechnych wyborów dla sejmu krajowego w sposób następujący odbyć się ma: najprzód wybrani będą posłowie gmin wiejskich, potem po-

§. 35. Für die Wahlen der übrigen Gemeinden (§. 4) wird in der Regel in jedem politischen Bezirke der Sitz der Bezirkshauptmannschaft als Wahlort bestimmt. Doch hat der Statthalter das Recht, ausnahmsweise auch einen anderen Wahlort innerhalb desselben politischen Bezirkes zu bestimmen.

VI. Von den Wahlcommissionen.

§. 36. Zur Leitung der Wahlhandlung werden eigene Wahlcommissionen gebildet.

§. 37. Die Wahlkommission der Höchstbesteuerten besteht aus dem vom Statthalter bestimmten landesfürstlichen Commissär als Vorsitzenden und vier vom Statthalter aus der Wählerclasse der Höchstbesteuerten gewählten Mitgliedern.

§. 38. In der Stadt Czernowitz werden nach Massgabe der durch §. 3 späterer Verfügung vorbehaltenen Bestimmung über die Zahl der Wahlbezirke eine oder zwei Wahlcommissionen zu bilden seyn. In jedem Falle hat die Wahlcommission daselbst aus dem Bürgermeister, oder dem von ihm bestellten Stellvertreter, aus zwei von ihm beigezogenen Mitgliedern des Gemeinderathes, und aus zwei anderen vom Statthalter bestimmten Wahlberechtigten jener Stadt, dann einem von dem Statthalter ernannten landesfürstlichen Commissär zu bestehen.

§. 39. Für die Wahlen der übrigen Wahlbezirke §§. 3 und 4 wird in jedem Wahlorte eine Wahlcommission zusammengesetzt, welche unter dem Vorsitze eines landesfürstlichen Commissärs aus vier Mitgliedern, welche vom Bezirkshauptmanne aus den Vorstehern oder Gemeinderäthen der zum Wahlbezirke gehörigen Gemeinden gewählt werden; den Schriftführer bestimmt die Commission aus ihrer Mitte.

Zu den Entscheidungen und Beschlüssen der Wahlcommissionen ist die absolute Stimmenmehrheit erforderlich.

§. 40. Die den Wahlcommissionen beigegebenen landesfürstlichen Commissäre haben sich weder durch Zurückweisung oder Abmahnung, noch durch Empfehlung oder Vorschlag bestimmter Personen, noch auf irgend eine andere Weise in die Abstimmung einzumischen, und bei der Wahlhandlung die Aufrechthaltung der Ruhe und Ordnung und die Befolgung des gesetzlich bestimmten Wahlmodus wahrzunehmen.

§. 41. Eben so haben die Mitglieder der Wahlcommission sich jedes Einflusses auf die Stimmgebung der einzelnen Wahlberechtigten zu enthalten.

VII. Von der Wahlausschreibung.

§. 42. Die Aufforderung zur Vornahme der Wahl geschieht in der Regel durch Erlässe des Statthalters, welche wenigstens acht Tage vor dem Wahltage in dem Wahlbezirke allgemein bekannt gemacht werden.

§. 43. Die Wahlausschreibung hat den Tag der Wahlen, die Stunde des Beginnes und die Dauerzeit der Wahlhandlung, so wie den Ort, wo die Stimmengebung stattzufinden hat, zu enthalten.

In die nach kundgemachter Wahlausschreibung den einzelnen Wählern zuzustellenden Legitimationskarten (§. 27) ist die Zeit- und Ortsbestimmung jenes Wahlactes, an welchem der betreffende Wähler theilzunehmen hat, einzutragen.

§. 44. Die Ausschreibung allgemeiner Wahlen für den Landtag hat in der Art zu geschehen, dass zuerst die Abgeordneten der Landgemeinden, dann die Abgeordneten der

słowie miejsc, osobno do wyboru prawo mających, a nakoniec posłowie najwyżej opodatkowanych, tudzież przedsięwzięte być winny wybory każdej klasy wyborców w całym kraju koronnym w jednym a tym samym dniu.

VIII. O czynności wyborczej.

A. Ogólne postanowienia.

§. 45. W dniu wyboru o godzinie wyznaczonej i na przeznaczonem ku temu miejscu zgromadzenia, rozpocznie się czynność wyborcza, bez względu na liczbę zgromadzonych wyborców, ukonstytuowaniem komisyi wyborczej, która odebrać ma listy wyborców i przygotowane wykazy głosowania.

§. 46. Oprócz komisyi wyborczej, cesarskiego komisarza i do głosowania uprawnionych, nikomu nie jest dozwolony przystęp do miejscowości, gdzie się wybór odbywa.

Do głosowania przystąpi się, skoro tylko nadejdzie czas ku temu przeznaczony.

Wyborcy, którzy po rozpoczęciu głosowania nadejdą, zgłaszają się do komisyi wyborczej i mogą brać udział w niezamkniętem jeszcze głosowaniu.

§. 47. Jeżeli kto przed rozpoczęciem głosowania zarzuty czyni przeciw uprawnieniu wyborczemu jakiej osoby, na liście wyborców umieszczonej, i utrzymuje, że od chwili sporządzenia list wyborców osoba ta którego z warunków, do prawa wyboru wymaganych, pozbawioną została, komisya wyborcza natychmiast rzecz tę rozstrzyga, nie dozwalając żadnego rekursu.

§. 48. Prezydujący komisyi wyborczej zgromadzonym wyborcom w krótkiej przemowie przywiedzie na pamięć treść §§fów 28, 29 i 30. ustawy wyborczej, co do przedmiotów, do obieralności wymaganych, wyjaśni im tryb przy głosowaniu i obliczeniu głosów i napomni ich, aby wota swoje składali wedle wolnego rozważenia, bez wszelkich samolubnych względów pobocznych, w ten sposób, jaki wedle najsumienniejszego swego przeświadczenia poczytują za najstósowniejszy dla dobra powszechnego.

§. 49. Samo głosowanie tem się rozpoczyna, iż członkowie komisyi wyborczej, o ile są do wyboru uprawnieni, swe wota składają. Następnie jeden z członków komisyi wyborczej, wzywać będzie wyborców do składania wotów w tym kolejnym porządku, w którym ich imiona na liście wyborców są umieszczone.

Mający prawo do wyboru, którzy po zawołaniu ich po nazwisku do zgromadzenia wyborczego przychodzą, wota swe składać będą dopiero po odczytaniu całej listy wyborców.

§. 50. Każdy mający prawo do głosowania przystępuje z reguły sam do stołu, stojącego między komisyą wykorczą a zgromadzeniem wyborczem, i przy oddaniu swojej karty legitymacyjnej, głośno i wyraźnie i z dokładnem oznaczeniem tę osobę nazwie, którą sobie posłem mieć życzy do sejmu krajowego.

Jeżeli na jeden powiat wyborczy dwóch lub więcej przypada posłów, tedy wyborca tyle nazwisk wymieni, ile ma być posłów wybranych.

§. 51. Wyborcy niemowi, mogą wyjątkowo na piśmie składać wyborcze swe wota, które w ich obecności, przez jednego z członków komisyi wyborczej muszą być odczytane.

besonders wahlberechtigten Orte und endlich die Abgeordneten der Höchstbesteuerten gewählt, und dass die Wahlen jeder Wählerclasse im ganzen Kronlande an dem nämlichen Tage vorgenommen werden.

VIII. Von der Wahlhandlung.

A. Allgemeine Bestimmungen.

§. 45. An dem Tage der Wahl zur festgesetzten Stunde, und in dem dazu bestimmten Versammlungsorte wird die Wahlhandlung ohne Rücksicht auf die Zahl der erschienenen Wähler mit der Constituirung der Wahlcommission begonnen, welche die Wählerlisten und die vorbereiteten Abstimmungsverzeichnisse zu übernehmen hat.

§. 46. Ausser der Wahlcommission, dem landesfürstlichen Commissär und den Stimmberechtigten ist Niemanden der Zutritt in die Räumlichkeit, in welcher die Wahl vorgenommen wird, gestattet.

Sobald die zur Stimmenabgabe festgesetzte Zeit eingetreten ist, wird zur Abstimmung geschritten.

Wähler, welche nach dem Anfange der Abstimmung eintreffen, melden sich bei der Wahlcommission und können an den noch nicht geschlossenen Abstimmungen theilnehmen.

§. 47. Wenn Jemand vor dem Beginne der Abstimmung gegen die Wahlberechtigung einer in der Wählerliste aufgeführten Person Einsprache erhebt und behauptet, dass bei ihr seit der Anfertigung der Wählerlisten ein Erforderniss des Wahlrechtes weggefallen sei, so wird darüber von der Wahlcommission sogleich und ohne Zulassung des Recurses entschieden.

§. 48. Der Vorsitzende der Wahlcommission hat in einer kurzen Ansprache den versammelten Wählern den Inhalt der §§. 28, 29 und 30 der Wahlordnung über die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften gegenwärtig zu halten, ihnen den Vorgang bei der Abstimmung und Stimmenzählung zu erklären und sie zu ermahnen, ihre Stimmen nach freier Ueberlegung ohne alle eigennützige Nebenrücksichten in der Art abzugeben, wie sie es nach ihrem besten Wissen und Gewissen für das allgemeine Wohl am zuträglichsten halten.

§. 49. Die Abstimmung selbst beginnt damit, dass die Mitglieder der Wahlcommission, in so ferne sie wahlberechtigt sind, ihre Stimmen abgeben. Hierauf werden durch ein Mitglied der Wahlcommission die Wähler in der Reihenfolge, wie ihre Namen in der Wählerliste eingetragen sind, zur Stimmgebung aufgerufen.

Wahlberechtigte, die nach geschehenem Aufrufe ihres Namens in die Wahlversammlung kommen, haben erst, wenn die ganze Wählerliste durchgelesen ist, ihre Stimmen abzugeben.

§. 50. Jeder zur Abstimmung Berechtigte tritt in der Regel persönlich an den zwischen der Wahlcommission und der Wahlversammlung aufgestellten Tisch, und nennt unter Abgabe seiner Legitimationskarte mit lauter und vernehmlicher Stimme und mit genauer Bezeichnung jene Person, die nach seinem Wunsche Abgeordneter werden soll.

Entfallen auf einen Wahlbezirk zwei oder mehrere Abgeordnete, so hat der Wähler so viele Namen zu nennen, als Abgeordnete zu wählen sind.

§. 51. Ausnahmsweise können Wähler, welche stumm sind, schriftliche Wahlzettel überreichen, welche in ihrer Gegenwart von einem Mitgliede der Wahlcommission vorgelesen werden müssen.

§. 52. Jeżeli przy głosowaniu zachodzą wątpliwości względem identyczności (tożsamości) wyborcy, kartą legitymacyjną opatrzonego, tedy o tem, natychmiast komisya wyborcza rozstrzyga, niedozwalając rekursu.

§. 53. Każde ustne głosowanie i każde piśmienne wotum wyborcy, do piśmiennego głosowania uprawnionego, wciągnione zostanie wraz z nazwiskiem wyborcy w przygotowane na to rubryki wykazu głosowania, w dwóch egzemplarzach sporządzonego.

Wciąganiem takowem do jednego z wykazów zajmuje się pisarz komisyi wyborczej, a równocześnie inny członek komisyi do drugiego wykazu, stanowiącego kontrolę wciągnienia, jako lista odpowiednia.

§. 54. Wota wyborcze, dane dla mającego być wybranym, albo pod warunkami albo z załączeniem poleceń nie są ważne.

§. 55. Względem ważności lub nieważności pojedynczych wotów wyborczych rozstrzyga natychmiast komisya wyborcza, bez przypuszczenia rekursu.

§. 56. Głosowanie musi z reguły w każdem miejscu w ciągu dnia, do wyborów przeznaczonego, być rozpoczęte i ukończone.

Jeżeliby zaś zachodziły okoliczności, przeszkodne rozpoczęciu, postępowi lub ukończeniu wyboru, może być czynność wyborcza przez komisyę na następny dzień odroczona lub przedłużona za przyzwoleniem komisarza cesarskiego, który o tem staroście powiatowemu lub namiestnikowi donieść ma. Uwiadomienie o tem dla wyborców, dzieje się sposobem w miejscu zwyczajnym.

§. 57. Jeżeli wszyscy wyborcy wota swoje złożyli, lub jeżeli termin dnia wyboru do głosowania wyznaczony upłynął, a żaden się już wyborca nie zgłosił, ma prezydujący komisyi wyborczej oświadczyć głosowanie jako zamknięte, podwójny głosowania wykaz ma być przez komisyę wyborczą i przez cesarskiego komisarza podpisany, a dalsze głosowanie przed ukończeniem skrutynowania nie będzie dozwolonem.

§. 58. Po zamkniętem głosowaniu w zgromadzeniach wyborczych komisya wyborcza natychmiast do obliczenia głosów przystępuje, a jeżeli potrzebna liczba posłów należycie wybraną została, protokół, względem czynności wyborczej prowadzony, ma być zamknięty, przez członków komisyi i przez komisarza cesarskiego podpisany, wraz z załączeniem tak wykazów głosowania jak list obliczenia głosów zapieczętowany, nareście napisem treść wyrażającym opatrzony, cesarskiemu komisarzowi do przesłania go do namiestnika oddany.

§. 59. W razie równości głosów we wszystkich przypadkach rozstrzyga los, który przez prezydującego komisyi wyborczej wyciągniety być ma.

§. 60. Po ukończonem głosów obliczeniu, prezydujący komisyi wyborczej oznajmia natychmiast rezultat onegoż.

B. Szczególne postanowienia.

1. Względem wyboru najwyżej opodatkowanych.

§ 61. Posłowie najwyżej opodatkowanych każdego powiatu wyborczego w okręgu rządowym, będą przez zgromadzonych wyborców w ten sposób wybrani, iż każdy głosujący tyle osób wymienić winien, ile posłów ma być wybranych.

§. 52. Wenn sich bei der Stimmgebung über die Identität eines mit der Legitimationskarte versehenen Wählers Anstände ergeben, so entscheidet darüber sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 53. Jede mündliche Abstimmung und jeder Stimmzettel eines zur schriftlichen Abstimmung berechtigten Wählers wird in die hierzu vorbereiteten Rubriken des zweifachen Abstimmungsverzeichnisses neben dem Namen des Wählers eingetragen.

Die Eintragung besorgt in dem einen Verzeichnisse der Schriftführer der Wahlcommission und gleichzeitig ein anderes Commissionsmitglied in dem zweiten Verzeichnisse, welches als Gegenliste die Controlle der Eintragung bildet.

§. 54. Wahlstimmen, die unter Bedingungen oder mit Beifügung von Aufträgen an den zu Wählenden abgegeben werden, sind ungiltig.

§. 55. Ueber die Giltigkeit oder Ungiltigkeit einzelner Wahlstimmen entscheidet sogleich die Wahlcommission ohne Zulassung des Recurses.

§. 56. Die Stimmgebung muss in der Regel in jedem Orte im Laufe des zur Wahl bestimmten Tages begonnen und vollendet werden.

Treten aber Umstände ein, welche den Anfang, Fortgang oder die Beendigung der Wahl verhindern, so kann die Wahlhandlung von der Commission mit Zustimmung des landesfürstlichen Commissärs, der davon dem Bezirkshauptmanne oder dem Statthalter die Anzeige zu machen hat, auf den nächstfolgenden Tag verschoben oder verlängert werden. Die Bekanntmachung darüber hat für die Wähler auf ortsübliche Weise zu geschehen.

§. 57. Haben alle Wähler ihre Stimmen abgegeben, oder ist die zur Abstimmung festgesetzte Zeit des Wahltages verflossen, ohne dass sich noch ein Wähler meldet, so ist von dem Vorsitzenden der Wahlcommission die Stimmgebung für geschlossen zu erklären, das zweifache Abstimmungsverzeichniss von der Wahlcommission und dem landesfürstlichen Commissär zu unterzeichnen, und keine weitere Stimmgebung vor geschehener Scrutinirung zulässig.

§. 58. Nach geschlossener Stimmgebung wird in den Wahlversammlungen von der Wahlcommission sogleich zur Stimmzählung geschritten, und wenn die erforderliche Anzahl Abgeordneter gehörig gewählt ist, das über die Wahlhandlung geführte Protokoll geschlossen, von den Commissionsgliedern und dem landesfürstlichen Commissär unterschrieben, und unter Anschluss der Abstimmungsverzeichnisse und Stimmzählungslisten versiegelt, und mit einer den Inhalt bezeichnenden Aufschrift versehen, dem landesfürstlichen Commissär zur Einsendung an den Statthalter übergeben.

§. 59. Bei Gleichheit der Stimmen entscheidet in allen Fällen das Los, welches von dem Vorsitzenden der Wahlcommission zu ziehen ist.

§. 60. Nach vollendeter Stimmzählung wird das Resultat von dem Vorsitzenden der Wahlcommission sogleich bekannt gegeben.

B. *Besondere Bestimmungen.*

1. *Für die Wahl der Höchstbesteuerten.*

§. 61. Die Abgeordneten der Höchstbesteuerten jedes Wahlbezirkes des Regierungsgebietes werden von den versammelten Wählern in der Art gewählt, dass jeder Abstimmende so viele Personen bezeichnet, als Abgeordnete der Höchstbesteuerten zu wählen sind.

§. 62. Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej głosów większości. Jeżeli przy głosowaniu, na wszystkich wybrać się mających posłów, taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, natenczas powtórne głosowanie przedsięwziąć, a gdyby i tą razą przy takowem nie znalazła się potrzebna większość, do ściślejszego wyboru przystąpić należy.

§. 63. Przy ściślejszym wyborze mają się wyborcy do owych ograniczać osób, które przy powtórnem głosowaniu względnie najwięcej uzyskały głosów po tych, które bezwzględną większość otrzymały.

W razie równości głosów, rozstrzyga los, kto przy trzeciem głosowaniu ma być uwzględnionym.

Liczba osób, do ściślejszego wyboru wprowadzić się mających, wynosi zawsze dwa razy tyle, co liczba posłów, wybrać się jeszcze mających.

Każdy głos, przypadający osobie, przy trzeciem głosowaniu do ściślejszego wyboru nie wprowadzonej, za nieważny ma być uważany.

Jeżeliby przy ściślejszym wyborze równość głosów wypadła, tedy los rozstrzyga.

2. Dla wyborów miejsc, osobno do wyboru uprawnionych.

§. 64. Każdy w głosowaniu udział mający do wyboru uprawniony, w miejscach, osobno do wyboru uprawnionych (§. 3.), ma przy głosowaniu tyle wymienić wyborowo-ukwalifikowanych osób, ile posłów w powiecie wyborczym ma być wybranych.

Do ważności wyboru, potrzeba bezwzględnej danych głosów większości.

Każdy swój głos dający, wezwanym być ma, aby się, o późniejszej dnia godzinie, znowu znajdował na miejscu zgromadzenia dla złożenia na nowo wotum swego w razie potrzeby.

Co do wyborów ściślejszych, do których przystąpić należy, jeżeli przy pierwszych dwóch głosowaniach nie otrzymano potrzebnej głosów większości, obowiązują zawarte w powyższym §fie postanowienia.

3. Dla wyborów reszty gmin.

§. 65. W powiatach wyborczych gmin wiejskich, winien każdy wyborca po dwie osoby wymienić.

Do ważności wyborów dostateczna jest względna większość przynajmniej jednej trzeciej części głosujących. Jeżeli przy pierwszem głosowaniu taka głosów większość do skutku nie przyjdzie, przystąpić należy natychmiast do ściślejszego wyboru, do którego podane być muszą osoby, które zyskały przy pierwszem wyborze największą ilość głosów, a to w potrójnej liczbie posłów, wybrać się jeszcze mających.

Z resztą obowiązują i tutaj zawarte w §fie 63. przepisy, co do przedsiębrania wyboru ściślejszego.

IX. O przyjęciu wyboru.

§. 66. Po zamkniętem obliczeniu głosów, ma komisya wyborcza zawiadomić wybranego o wypadłym na niego wyborze, z tem wezwaniem, aby w ciągu przepisanego czasu oświadczył się, czyli przyjmuje wybór, lub nie.

§. 62. Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Mehrheit der Stimmenden nothwendig. Kommt bei der Abstimmung keine solche Stimmenmehrheit für alle zu wählenden Abgeordneten zu Stande, so wird für die Fehlenden eine zweite Abstimmung vorgenommen, und Falls auch bei dieser nicht die nöthige Mehrheit sich herausstellt, zu der engeren Wahl geschritten.

§. 63. Bei der engeren Wahl haben die Wähler sich auf jene Personen zu beschränken, die bei der zweiten Abstimmung nach denjenigen, welche die absolute Mehrheit erlangten, die relativ meisten Stimmen für sich hatten.

Bei Stimmengleichheit wird durch das Los entschieden, wer bei der dritten Abstimmung berücksichtigt werden darf.

Die Zahl der in die engere Wahl zu bringenden Personen ist immer die doppelte von der Zahl der noch zu wählenden Abgeordneten.

Jede Stimme, welche bei der dritten Stimmgebung auf eine nicht in die engere Wahl gebrachte Person fällt, ist als ungiltig zu betrachten.

Ergibt sich bei der engeren Wahl Stimmengleichheit, so entscheidet das Los.

2. Für die Wahlen der besonders wahlberechtigten Orte.

§. 64. Jeder an der Abstimmung Theil nehmende Wahlberechtigte in den besonders wahlberechtigten Orten (§. 3) hat bei der Stimmgebung so viele wahlfähige Personen zu benennen, als in dem Wahlbezirke Abgeordnete zu wählen sind.

Zur Giltigkeit der Wahl ist die absolute Stimmenmehrheit der abgegebenen Stimmen erforderlich.

Der seine Stimme abgibt, ist aufzufordern, zu einer späteren Stunde des Tages sich wieder am Versammlungsorte einzufinden, um nöthigenfalls die Stimmgebung erneuern zu können.

Für engere Wahlen, zu welchen, falls bei den ersten zwei Abstimmungen nicht die nöthige Mehrheit zu Stande kam, geschritten werden muss, gelten die im vorigen Paragraphe enthaltenen Bestimmungen.

3. Für die Wahlen der übrigen Gemeinden.

§. 65. In den Wahlbezirken der Landgemeinden hat jeder Wähler zwei Personen zu benennen.

Zur Giltigkeit der Wahlen genügt die relative Mehrheit von wenigstens einem Drittheile der Abstimmenden. Kommt eine solche Stimmenmehrheit bei der ersten Abstimmung nicht zu Stande, so ist sogleich zur engeren Wahl zu schreiten, in welcher die bei der ersten Wahl mit den meisten Stimmen betheilten Personen in der dreifachen Anzahl der noch zu wählenden Abgeordneten gebracht werden müssen.

Im Uebrigen gelten auch hier die im §. 63 hinsichtlich der Vornahme der engeren Wahl enthaltenen Bestimmungen.

IX. Von der Annahme der Wahl.

§. 66. Nach geschlossener Stimmenzählung hat die Wahlcommission den Gewählten von der auf ihn gefallenen Wahl mit der Aufforderung in die Kenntniss zu setzen, dass er sich innerhalb der vorgeschriebenen Zeit über die Annahme oder Nichtannahme der Wahl erkläre.

§. 67. Każdy ma prawo nieprzyjąć wypadłego nań wyboru.

§. 68. Jeżeli wybrany jeszcze w dniu wyborów, przed komisyą wyborczą, póki jest zebraną, oświadczy, że wyboru nie przyjmuje, oświadczenie to do protokołu wyborczego wciągniętem zostanie, poczem nowy wybór natychmiast może być przedsięwzięty.

§. 69. W każdym innym razie oświadczenie wybranego musi być namiestnikowi przesłane w ciągu dni czternastu, od chwili licząc, w której mu doręczonem zostało, uwiadomienie o jego wyborze, zarządzone przez komisyę wyborczą.

Zaniechanie takiego oświadczenia, równie jak wszelkie przyjęcie pod protestem lub zastrzeżeniem uważane będzie za nieprzyjęcie. W przypadku nieprzyjęcia, ma namiestnik natychmiast nowy rozporządzić wybór.

§. 70. Jeżeli obieralny w kilku powiatach został wybranym, ma podobnież oświadczyć się według przepisu §§fów 68. i 69. względem przyjęcia lub nieprzyjęcia, a w pierwszym razie względem tego, dla którego powiatu wyborczego wybór przyjmuje. Kto zaś wybór dla jednego powiatu przyjął, nie może go więcej przyjmować dla drugiego powiatu, chociażby później dopiero dowiedział się o wypadłym na niego wyborze w ostatnim powiecie wyborczym.

Jeżeli dwa lub więcej razy wybrany oświadcza, że przyjmuje, ale nie wymienia powiatu wyborczego, dla którego przyjmuje, tedy przyjęcie za ważne uznaje się dla tego powiatu, w którym pierwej wybranym został, a gdyby tego samego dnia podwójny na niego przypadł wybór, dla tego powiatu, w którym więcej głosów otrzymał.

W razie równości głosów zażądać trzeba wyraźnego oświadczenia wybranego.

§. 71. Wybrany, oświadczając przyjęcie wyboru musi zarazem udowodnić, że posiada własności, jakich do obieralności potrzeba (§. 28.), gdyby to nie było już powszechnie wiadomem.

§. 72. Jeżeli namiestnik ma przed sobą dowody, iż wybrany podług §. 29. od wybieralności wyłączony jest, tedy mają akta wyboru z wykazaniem przeszkód sejmowi krajowemu być przesłane, nie wydając certyfikatu wyborczego.

§. 73. Osoby, z powodu zbrodni lub wynikłego z chciwości zysku, lub publiczną obyczajność naruszającego wykroczenia, lub takiegoż przestępstwa w inkwizycyi zostające, żadnego nie mają prawa do udziału na sejmie krajowym dopóty, dopóki z wyroku sądowego nie wykaże się, czy one podług §. 29. obieralność na sejm krajowy utrzymały, czy też takową utraciły.

X. O wykazaniu i roztrząsaniu wyborów.

§. 74. Namiestnik nakaże, aby posłom na sejm krajowy wybranym, wystawiono i doręczono certyfikat wyboru, wyjąwszy przypadki, §§fami 72. i 73. przewidziane.

Certyfikat ten upoważnia wybranego do wstępu na sejm krajowy, i uzasadnia dopóty domniemanie ważności jego wyboru, póki nie zostanie uznanem, że rzecz przeciwnie się ma.

§. 75. Względem ważności wyboru rozstrzyga sejm krajowy w miarę przepisów, co do czynnej i biernej obieralności, tudzież co do postępowania przy wyborze, zawartych tak w konstytucyi krajowej jak w ustawie wyborczej. Przy roztrząsaniu i stanowieniu uchwały służą za podstawę akta wyborcze.

§. 67. Jedermann ist berechtiget, die auf ihn gefallene Wahl abzulehnen.

§. 68. Wird die Erklärung des Gewählten, dass er die Wahl ablehne, am Wahltage selbst vor der Wahlcommission, so lange sie noch versammelt ist, beigebracht, so wird diese Erklärung in das Wahlprotokoll aufgenommen, und es kann sogleich eine neue Wahl vorgenommen werden.

§. 69. In allen Fällen muss die Erklärung des Gewählten binnen vierzehn Tagen von dem Zeitpuncte an, wo die von Seite der Wahlcommission veranlasste Benachrichtigung von seiner Erwählung ihm zugestellt worden ist, an den Statthalter abgegeben werden.

Die Unterlassung dieser Erklärung, so wie jede Annahme unter Protest oder Vorbehalt, gilt als Ablehnung. Im Falle der Ablehnung hat der Statthalter so fort eine neue Wahl zu veranlassen.

§. 70. Wird ein Wahlfähiger in mehreren Wahlbezirken gewählt, so hat er sich gleichfalls nach Vorschrift des §. 68 und 69 über die Annahme oder Ablehnung, und im ersteren Falle darüber, für welchen Wahlbezirk er die Wahl annehme, zu erklären. Hat Jemand die Wahl für einen Bezirk angenommen, so kann er die Wahl eines anderen Bezirkes nicht mehr annehmen, auch wenn ihm erst später die im letzten Wahlbezirke auf ihn gefallene Wahl bekannt wird.

Erfolgt die Annahmserklärung eines zweimal oder mehrfach Gewählten ohne Angabe des Wahlbezirkes, für welchen er annehme, so gilt die Annahme für den Bezirk, in welchem er früher gewählt wurde, und wenn die Doppelwahl am nämlichen Tage stattfand, für den Bezirk, in welchem er mehr Stimmen erhalten hatte.

Bei Stimmengleichheit ist die ausdrückliche Erklärung des Gewählten abzufordern.

§. 71. Mit der Erklärung der Annahme der Wahl hat der Gewählte, in so ferne es nicht notorisch ist, auch die Nachweisung beizubringen, dass er die zur Wählbarkeit erforderlichen Eigenschaften besitze (§. 28).

§. 72. Liegt dem Statthalter der Nachweis vor, dass ein Gewählter nach §. 29 von der Wählbarkeit ausgeschlossen sei, so sind die Wahlacten ohne Ausfertigung des Wahlcertificates mit der Nachweisung der Anstände an den Landtag zu leiten.

§. 73. Personen, welche wegen eines Verbrechens oder eines aus Gewinnsucht hervorgegangenen, oder die öffentliche Sittlichkeit verletzenden Vergehens oder einer solchen Uebertretung in Untersuchung stehen, haben kein Recht, an den Sitzungen des Landtages Theil zu nehmen, so lange das richterliche Erkenntniss nicht herausgestellt hat, ob sie nach §. 29 die Wählbarkeit für den Landtag behalten oder verloren haben.

X. Von der Nachweisung und Prüfung der Wahlen.

§. 74. Den in den Landtag gewählten Abgeordneten wird der Statthalter mit Ausnahme der Fälle der §§. 72 und 73 ein Wahlcertificat ausfertigen und zustellen lassen.

Dieses Certificat berechtiget den Gewählten zum Eintritte in den Landtag, und begründet in so lange die Vermuthung der Giltigkeit seiner Wahl, bis das Gegentheil erkannt ist.

§. 75. Ueber die Giltigkeit der Wahl entscheidet der Landtag nach Massgabe der bezüglich der activen und passiven Wahlbefähigung, und bezüglich des Verfahrens bei der Wahl in der Landesverfassung und in der Wahlordnung enthaltenen Normen. Bei der Prüfung und Schlussfassung dienen die Wahlacten zur Grundlage.

§. 76. Akta wyborcze składają się: z protokołu wyboru i obliczenia głosów, z spisów głosowania i list głosów obliczenia, które cesarscy komisarze wyborczy namiestnikowi przesłać mają z swemi sprawozdaniami, dotyczącemi toku postępowania przy wyborze, jako też prawnej jego ważności lub nieważności, tudzież z reklamacyi i protestów, jeżeliby już jakie przeciw wyborowi założono; a nakoniec z oświadczeń i wykazów, tak co do przyjęcia wyboru, jak co do obieralności przez wybranego przywiedzionych.

§. 77. Reklamacye i protesta przeciw postępowaniu przy pojedynczych wyborach mają być podane najdalej w ciągu dni ośmiu po zagajeniu sejmu krajowego, w przeciwnym bowiem razie nie będzie się na nie żadnej zwracać uwagi.

Porządek sprawowania interesów sejmu krajowego zawiera w sobie postępowanie tegoż przy roztrząsaniu wyborów.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia dwudziestego dziewiątego Września, w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania w roku drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Thun. Schmerling, Csorich.

§. 76. Die Wahlacten bestehen aus dem Wahl- und Scrutinirungs-Protokolle, aus den Abstimmungs-Verzeichnissen und aus den Stimmzählungslisten, welche die landesfürstlichen Wahlcommissäre mit ihren, den Vorgang bei der Wahl und die gesetzliche Giltigkeit oder Ungiltigkeit betreffenden Berichten an den Statthalter einzusenden haben, ferner aus den gegen die Wahl etwa eingelangten Reclamationen und Protesten, und endlich aus den von den Gewählten über die Annahme der Wahl und über die Wählbarkeit beigebrachten Erklärungen und Nachweisungen.

§. 77. Reclamationen und Proteste gegen den Vorgang bei einzelnen Wahlen sind längstens innerhalb acht Tagen nach der Eröffnung des Landtages einzubringen, widrigenfalls auf sie keine weitere Rücksicht genommen werden darf.

Das Verfahren des Landtages bei der Prüfung der Wahlen enthält die Geschäftsordnung desselben.

So gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am neun und zwanzigsten Monatstage September, im Eintausend achthundert fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Thun. Schmerling. Csorich.

§. 76. [illegible]

§. 77. [illegible]

[illegible]

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am [illegible] September, im [illegible], Unserer Reiche im [illegible] Jahre.

Franz Joseph.

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXL.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 23. Października 1850,
w wydaniu niniejszem 27. Września 1851.

388.

Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia z d. 8. Październ. 1850,

dotyczące organizacyi c. k. ewanielicko-teologicznego zakładu naukowego we Wiedniu, naukowej rzeczy jego i porządku dyscyplinarnego.

Aby zakład naukowy ewanielicko - teologiczny w Wiedniu mógł udział mieć w onem swobodniejszym kierunku, jaki naukom wydziałowym na austryackich wszechniach, mocą Najwyższej rezolucyi z dnia 11. Października 1849 przyznany został, oraz silniejszem rozwijać się życiem naukowem, — w skutek Najwyższego postanowienia z d. 3. b. m., rozporządza się, co następuje:

I. O akademicznem urządzeniu i kierunku zakładu naukowego.

§. 1.

C. k. zakład naukowy ewanielicko-teologiczny, piastować ma nauki ewanielicko-teologiczne i przygotowywać kandydatów urzędu kaznodziejskiego ku przeznaczeniu temu.

Normy, wydane dla studyów fakultetowych w uniwersytetach austryachich, o tyle znajdują w powszechności zastosowanie do onego zakładu, o ile tego dozwala odrębne stanowisko jego.

§. 2.

Zakład naukowy ewanielicko-teologiczny w Wiedniu, stoi bezpośrednio pod ministerstwem wyznań i oświecenia, i kierowany jest przez własne ciało nauczycielskie.

§. 3.

Kierujące ciało uauczycielskie, stanowią wszyscy profesorowie, bez różnicy, czy są ustanowieni profesorami zwyczajnymi, czy nadzwyczajnymi.

§. 4.

Docenci prywatni mogą w zakładzie ewanielicko-teologicznym habilitować się podług przepisów, obowiązujących w austryackich uniwersytetach.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXL. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 23. October 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 27. September 1851.

388.

Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 8. October 1850,

die Organisation der k. k. evangelisch-theologischen Lehranstalt in Wien, das Studienwesen an derselben, und die Disciplinarordnung betreffend.

Um die evangelisch-theologische Lehranstalt in Wien jener freieren Gestaltung theilhaftig zu machen, welche den Facultätstudien an den österreichischen Universitäten mit Allerhöchster Entschliessung vom 11. October 1849 gewährt worden ist, und damit auch ihr die Entwickelung eines kräftigeren wissenschaftlichen Lebens möglich werde, wird in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 3. l. M. Nachstehendes verordnet:

I. Von der akademischen Verfassung und der Leitung der Lehranstalt.

§. 1.

Die k. k. evangelisch-theologische Lehranstalt ist berufen, die evangelisch-theologische Wissenschaft zu pflegen, und die Candidaten des Predigeramtes für ihren Beruf vorzubereiten.

Es finden auf dieselbe im Allgemeinen die für die Facultätsstudien an den österreichischen Universitäten erfliessenden Normen in soweit Anwendung, als die Sonderstellung derselben es zulässt.

§. 2.

Die evangelisch-theologische Lehranstalt in Wien steht unmittelbar unter dem Ministerium des Cultus und Unterrichts, und wird von ihrem Lehrkörper geleitet.

§. 3.

Der leitende Lehrkörper besteht aus sämmtlichen Professoren, sie mögen als ordentliche oder ausserordentliche angestellt seyn.

§. 4.

Privatdocenten können sich an der evangelisch-theologischen Lehranstalt nach den für die österreichischen Universitäten geltenden Vorschriften habilitiren.

§. 5.

Celem zastąpienia interesów docentów prywatnych w kierującem ciele naukowem, zasiadać będą w niem dwaj z nich z głosem poradczym we wszystkich sprawach na naradę wniesionych.

Takowi atoliż prywatni docenci, muszą wprzód przynajmniej dwa półrocza na zakładzie uczyć. Jeżeli w ten sposób ukwalifikowanych więcej jest nad dwóch, wybierają wszyscy uhabilitowani prywatni docenci z liczby tak do wstąpienia ukwalifikowanych, corocznie dwóch swych zastępców w kierującem ciele nauczycielskiem.

§. 6.

Kierujące ciało nauczycielskie, wybiera corocznie z grona zwyczajnych profesorów przełożonego swego „dziekanem“ nazwanego.

Potwierdzenie wyboru, zastrzega się ministerstwu wyznań i oświecenia.

Dozwolonem jest do tej godności wynieść także męża, który nie jest już więcej zwyczajnym w tymże zakładzie profesorem, lecz nim pierwej był.

Do udziału w tym wyborze, mają prawo także i obaj prywatdocenci, w ciele nauczycieli zasiadający. Dziekan zastępuje miejsce dotychczasowego dyrektora, którego godność ustaje.

§. 7.

Do ważności wyboru potrzeba bezwzględnej głosów większości; a gdy takowa i przy powtórnym wyborze do skutku nie przyjdzie, ściślejszy wybór będzie przedsięwzięty, a to z tymi, którzy, jeżeli ich więcej było, w drugim wyborze najwięcej głosów otrzymali. Jeżeli zaś to nie znajduje miejsca, do ściślejszego wyboru wprowadza się tych dwóch, na których najwięcej głosów padło.

Jeżeli po trzykrotnych wyborach i ten wybór do żadnego nie doprowadził skutku, ministeryum rozstrzyga między onymi, którzy do ściślejszego wyboru należeli. Dziekan zstępujący, znowu jest obieralnym.

§. 8.

Tylko dziekan odstępujący i ci, którzy już nie są więcej profesorami zwyczajnymi (§. 6), mogą odsunąć wybór, bez wyszczególnienia powodów; każdy zaś inny członek wyszczególnić ma powody nieprzyjęcia wyboru, o których dostateczności wyborcy bez wszelkiej debaty głosują. Jeżeli głosowanie to przeciw nie przyjmującemu urzędu dziekana wypadło, może mieć miejsce odwołanie się do ministerstwa, które stanowczo rozstrzyga o niedopuszczalności nieprzyjęcia takowego.

§. 9.

Jeżeliby z powodu nieporozumienia się wewnątrz ciała nauczycielskiego, lub z innych przyczyn, kierunek zakładu, sprawowany przez ciało nauczycielskie, rzeczywiście zagrażał interesom nauk, zostawia się ministerstwu oświecenia, ustanowić dziekana na czas pewny lub niepewny, i zaopatrzyć go pełnomocnictwem, okolicznościom odpowiedniem, i do kierowania zakładu potrzebnem.

§. 10.

Wybór dziekana dzieje się na każdy rok szkolny w ostatnim miesiącu poprzedzającego roku szkolnego, który wraz z protokołami wyborczemi bezzwłocznie ministerstwu oświecenia do potwierdzenia będzie przedłożony.

§. 5.

Um die Interessen der Privatdocenten im leitenden Lehrkörper zu vertreten, haben zwei derselben in ihm Sitz und berathende Stimme in allen zu verhandelnden Angelegenheiten.

Es müssen jedoch diese Privatdocenten bereits wenigstens durch zwei Semester an der Anstalt lehren. Sind der in solcher Weise zum Eintritte Befähigten mehr als zwei vorhanden, so wählen sämmtliche habilitirte Privatdocenten aus den zum Eintritte Befähigten jährlich ihre beiden Vertreter in den leitenden Lehrkörper.

§. 6.

Der leitende Lehrkörper wählt jährlich aus den ordentlichen Professoren seinen Vorstand, welcher den Namen „Decan" führt.

Die Genehmigung der Wahl bleibt dem Ministerium des Cultus und Unterrichts vorbehalten.

Es ist gestattet, zu dieser Würde auch einen Mann zu wählen, welcher nicht mehr ordentlicher Professor dieser Lehranstalt ist, der es aber früher gewesen.

An der Wahl sind auch die beiden Privatdocenten, welche im Lehrkörper sitzen, sich zu betheiligen berechtiget. Der Decan tritt an die Stelle des bisherigen Directors, dessen Würde erlischt.

§. 7.

Zur Giltigkeit der Wahl ist absolute Stimmenmehrheit erforderlich; kommt sie bei zweimaligem Wählen nicht zu Stande, so wird zur engeren Wahl geschritten, auf welche diejenigen gesetzt werden, welche in der zweiten Wahl die höchste Stimmenzahl hatten, vorausgesetzt, dass deren Mehrere waren. Fand dieser Fall nicht Statt, so kommen diejenigen, welche die beiden höchsten Stimmenzahlen hatten, auf die engere Wahl.

Führt auch sie nach dreimaligem Wählen zu keinem Resultate, so entscheidet das Ministerium zwischen denjenigen, auf welche die engere Wahl sich bezogen hatte. Der abtretende Decan kann wieder gewählt werden.

§. 8.

Nur der abtretende Decan und solche Personen, welche nicht mehr ordentliche Professoren sind (§. 6), können die Wahl ohne Angabe von Gründen ablehnen, jedes andere Mitglied hat die Gründe seiner Ablehnung anzugeben, über deren Zulässigkeit die Wählenden ohne Debatte abstimmen. Fällt die Abstimmung gegen den Ablehnenden aus, so kann er Berufung an das Ministerium einlegen, welches über die Zulässigkeit der Ablehnung definitiv entscheidet.

§. 9.

Wenn wegen Zerwürfnissen im Inneren des Lehrkörpers, oder aus anderen Ursachen die Leitung der Anstalt durch den Lehrkörper die Interessen des Unterrichts ernstlich bedroht, so bleibt es dem Unterrichtsministerium vorbehalten, auf bestimmte oder unbestimmte Zeit einen Decan aufzustellen, und mit den zur Leitung der Lehranstalt nöthigen, den Umständen angemessenen Vollmachten auszurüsten.

§. 10.

Die Wahl des Decans geschieht für jedes Studienjahr im letzten Monate des vorangehenden Studienjahres, sie ist mit den Wahlprotokollen unverzüglich dem Ministerium des Unterrichts zur Bestätigung vorzulegen.

Dziekan potwierdzony, rozpoczyna urząd swój ośm dni przed początkiem nowego roku szkolnego; aż do objęcia urzędu, piastuje go poprzednik jego.

§. 11.

W razie przeszkodzenia dziekana, zastępuje jego miejsce wicedziekan, tegoż zaś profesor zwyczajny w urzędzie najstarszy.

§. 12.

Ciało nauczycielskie zakładu naukowego, ewanielicko-teologicznego, pod przewodnictwem dziekana regularnie się zgromadzające, lub przez niego do nadzwyczajnego posiedzenia zwołane, kieruje bezpośrednio wszelkiemi sprawamami naukowemi i dyscyplinarnemi zakładu, o ile te ostatnie nie są zastrzeżone wyraźnie rozstrzygnięciu ministerstwa. Ciało nauczycielskie uwagę swą ku temu zwrócić winno, ażeby zawody naukowe dostatecznie zastąpione były, i by w razie potrzeby wytoczyć wnioski do ministerstwa ku zaradzeniu zachodzącej niedostateczności. Mianowicie spis odczytów w każdem półroczu w takim ułożyć ma porządku, ażeby każdy uczeń, odbywający czas przepisany na zakładzie tym, sposobność miał słuchania wszelkich głównych przedmiotów u samych profesorów.

§. 13.

Każdy profesor, jako członek ciała nauczycielskiego, obowiązany jest przy zgromadzeniach onegoż znajdować się lub swą nieobecność usprawiedliwić. O dostateczności przedłożonych powodów usprawiedliwiających, stanowi ciało nauczycielskie bez debaty; wypadłość tego w protokole będzie zamieszczoną. Jeżeli który z profesorów w trzech po sobie następujących posiedzeniach nieobecnym jest bez usprawiedliwienia się przed ciałem nauczycielskiem, albo w ogólności często nie znajduje się na posiedzeniach, dziekan obowiązany jest na piśmie zawezwać go do znajdowania się, a gdyby i to bez skutku było, oznajmienie o tem ministerstwu uczynić.

§. 14.

Do stanowczej uchwały, potrzeba obecności połowy profesorów, członkami kolegium będących. O przedmiotach traktowania, dotyczących interesów pewnego jakiego zawodu naukowego, wprzód dotyczącego profesora zawiadomić należy.

§. 15.

Z końcem każdego roku szkolnego, zwołuje dziekan wszystkich nauczycieli włącznie wszystkich prywatdocentów do powszechnego zgromadzenia, na którem wniesione i roztrząsane będą życzenia i wnioski wszystkich obecnych, pod względem nauki i dyscypliny.

Protokoł zgromadzenia, o którego treści kierujące ciało nauczycielskie w bezpośrednio następnem posiedzeniu opinię swą zdaje, wraz z temże zdaniem do ministerstwa będzie przesłany.

§. 16.

Stanowisko dziekana do kolegium profesorskiego, oznacza się w powszechności przez dotychczasowe stanowisko dyrektora. W szczególności zaś ma na sobie dziekan odpowiedzialność za wykonanie wszystkich, zakładu dotyczących ustaw i rozporządzeń, ma więc też i obowiązek, wykonywania onychże przestrzegać, na niedostateczności w wykonywaniu tem uwagę zwracać, takowe surowo ganić, a w razie potrzeby ministerstwu wiadomość o tem udzielić.

Der Decan tritt, wenn er die Bestätigung erhalten hat, acht Tage vor dem Beginne des neuen Studienjahres in Amtsthätigkeit; bis zu seinem Eintritte fungirt sein Vorgänger.

§. 11.

In Verhinderungsfällen wird der Decan durch den Pro-Decan, dieser aber durch den im Amte ältesten ordentlichen Professor ersetzt.

§. 12.

Der Lehrkörper der evangelisch-theologischen Lehranstalt, welcher unter dem Decane sich regelmässig versammelt, oder von diesem ausserordentlich berufen wird, leitet unmittelbar alle Unterrichts- und Disciplinarangelegenheiten der Anstalt, in soferne diese letzteren nicht ausdrücklich der Entscheidung des Ministeriums vorbehalten sind. Er hat darauf zu achten, dass die Lehrfächer genügend vertreten seien, und nöthigen Falls Anträge über die Ausfüllung vorhandener Lücken an das Ministerium zu stellen. Er hat insbesondere das Vorleseverzeichniss für jeden Semester so zu ordnen, dass jeder Studirende, welcher die gesetzliche Zeit an der Lehranstalt zubringt, Gelegenheit habe, die sämmtlichen Hauptfächer und zwar bei Professoren zu hören.

§. 13.

Jeder Professor hat als Mitglied des Lehrkörpers die Pflicht, bei den Versammlungen desselben zu erscheinen oder sein Wegbleiben zu entschuldigen. Ueber die Zulässigkeit der angeführten Entschuldigungsgründe urtheilt der Lehrkörper ohne Debatte: das Urtheil wird im Protokolle verzeichnet. Erscheint ein Professor in drei aufeinander folgenden Sitzungen nicht, ohne dass seine Abwesenheit dem Lehrkörper gerechtfertiget erscheint, oder bleibt er überhaupt häufig weg, so ist der Decan verpflichtet, ihn schriftlich zum Erscheinen aufzufordern, und wenn diess ohne Erfolg ist, dem Ministerium die Anzeige zu machen.

§. 14.

Zu einem giltigen Beschlusse ist die Anwesenheit von der Hälfte der Professoren, welche Mitglieder des Collegiums sind, nothwendig. Verhandlungsgegenstände, bei denen es sich um die Interessen eines bestimmten Lehrfaches handelt, sind dem betreffenden Professor zum Voraus anzuzeigen.

§. 15.

Gegen das Ende eines jeden Studienjahres beruft der Decan sämmtliche Lehrer mit Einschluss aller Privatdocenten zu einer allgemeinen Versammlung, in welcher die Wünsche und Anträge aller Gegenwärtigen in Betreff des Unterrichts und der Disciplin vorzubringen und zu besprechen sind.

Das Protokoll der Versammlung, über dessen Inhalt der leitende Lehrkörper in einer darauf folgenden Sitzung sein Gutachten abzugeben hat, wird mit diesem Gutachten an das Ministerium eingesendet.

§. 16.

Die Stellung des Decans zum Professorencollegium ist im Allgemeinen durch die bisherige Stellung des Directors bezeichnet. Insbesondere aber trägt der Decan zunächst die Verantwortung für die Vollziehung aller die Anstalt betreffenden Gesetze und Verordnungen; er hat daher die Pflicht, diese Vollziehung zu beaufsichtigen, auf Mängel in derselben aufmerksam zu machen, sie zu rügen, und nöthigenfalls dem Ministerium zur Kenntniss zu bringen.

Jeżeli dziekan sądzi, że za wykonanie uchwały kolegium odpowiedzialności na siebie wziąć nie może, tedy przypadek takowy ministerstwu przedłożyć winien.

Bieżące interesa i wszystko, cokolwiek wymaga pojedynczego zastosowania norm istniejących w sposobie niewątpliwym, sam załatwia, o czem w najbliższem posiedzeniu kolegium profesorskiemu wiadomość czyni; a gdzie przewłoka niebezpieczeństwem grozi, samodzielnie zarządza; lżejsze przypadki dyscyplinarne uczniów, załatwia przez napomnienie lub surowszą naganę.

Należy do ciała nauczycielskiego, ułożyć porządek sprawowania interesów i takowy ministeryum do potwierdzenia przedłożyć.

§. 17.

Dziekanowi podlegają słudzy i istniejący przy zakładzie naukowym urzędnicy.

§. 18.

Wątpliwości co do zakresu działania czy dziekana, czy ciała nauczycielskiego ministerstwu przedłożone być winny.

§. 19.

Zresztą pozostają w swej mocy zarządzenia dotychczasowe, o ile takowe niniejszemi przepisami nie są zmienione.

Wolno jednak zakładowi naukowemu, ewanielicko-teologicznemu, wnioski czynić na zmianę takowych, które sądzi być niestosownemi.

II. O rzeczy naukowej.

§. 20.

Słuchacze w zakładzie naukowym ewanielicko-teologicznym, są albo imatrykulowani czyli zwyczajni, albo nieimatrykulowani czyli nadzwyczajni.

Nikt nie może być imatrykulowanym, który warunków wykazać nie może potrzebnych, by być na austryackim uniwersytecie imatrykulowanym.

§. 21.

Odczyty w zakładzie naukowym ewanielicko-teologicznym, będą na przyszłość podług półroczy uporządkowane w ten sposób, iż z każdem półroczem rozpocznie się oddzielny bieg odczytów. To jednak nie wyłącza, ażeby nauki większej objętości nie były odczytywane w jednym kursie bieżącym przez więcej półroczy; w takowym jednak razie starania ku temu przyłożyć się winno, ażeby w każdem półroczu ukończonym został główny oddział całego przedmiotu. Przyjęcie do studyów, na każde półrocze ma miejsce.

§. 22.

Dziekan zajmuje się przyjęciem do ewanielicko-teologicznego studyum, z którem oraz imatrykulacya jest połączona.

Tenże wystawia przyjętemu kartę imatrykulacyjną, lub też intermistyczną kartę przyjęcia.

Przyjęcie takowe przy każdym uczniu nastąpić winno, który nie był już w zeszłym półroczu imatrykulowanym w zakładzie naukowym, i który nie może wykazać zaświadczeniami, że uczęszczał na kolegia w onymże.

§. 23.

Każdy imatrykulowany uczeń musi względem kolegiów, których słuchać chce, osobiście do docenta się zgłosić, swoje nacyonale oddać, i przez kartę imatrykulacyjną

Glaubt er die Ausführung eines Beschlusses des Collegiums nicht verantworten zu können, so legt er den Fall dem Ministerium vor.

Currente Geschäftsstücke und alle, welche nur einer einfachen Anwendung bestehender Vorschriften in unzweifelhafter Weise bedürfen, erlediget er selbst, und macht darüber dem Professorencollegium in der nächsten Sitzung Mittheilung; wo Gefahr am Verzuge ist, ordnet er selbständig an; leichtere Disciplinarfälle der Studirenden erlediget er durch Ermahnung oder Rüge.

Es ist Sache des Lehrkörpers für seine Verhandlungen eine Geschäftsordnung zu entwerfen, und dem Ministerium zur Bestätigung vorzulegen.

§. 17.

Dem Decane unterstehen die Diener und etwaigen Beamten der Lehranstalt.

§. 18.

Zweifel über den Wirkungskreis des Decans und des Lehrkörpers sind an das Ministerium zu leiten.

§. 19.

Im Uebrigen bleiben die bisherigen Einrichtungen, so weit sie durch die gegenwärtigen Anordnungen nicht abgeändert werden, in Kraft.

Es steht jedoch der evangelisch-theologischen Lehranstalt frei, die Abänderung derjenigen, welche unpassend scheinen, zu beantragen.

II. Von dem Studienwesen.

§. 20.

Die Hörer an der evangelisch-theologischen Lehranstalt sind immatriculirte oder ordentliche, und nicht immatriculirte oder ausserordentliche Hörer.

Niemand kann immatriculirt werden, der nicht die Bedingungen nachzuweisen vermag, welche erforderlich sind, um an einer österreichischen Universität immatriculirt zu werden.

§. 21.

Die Vorlesungen an der evangelisch-theologischen Lehranstalt werden künftig nach Semestern geordnet, so dass mit jedem Semester ein selbständiger Cyclus von Vorlesungen beginnt. Diess schliesst zwar nicht aus, dass Wissenschaften von grösserem Umfange in einem durch mehrere Semester fortlaufenden Curse gelesen werden; in diesem Falle ist aber dafür zu sorgen, dass in jedem Semester eine Hauptabtheilung des ganzen Gegenstandes abgeschlossen werde. Die Aufnahme in die Studien findet für jeden Semester Statt.

§. 22.

Die Aufnahme in das evangelisch-theologische Studium, mit welcher zugleich die Immatriculation verbunden ist, besorgt der Decan.

Er ertheilt darüber dem Aufgenommenen einen Immatriculationsschein, oder auch einen interimistischen Aufnahmsschein.

Diese Aufnahme hat bei jedem Studirenden stattzufinden, welcher nicht bereits im letztverflossenen Semester der Lehranstalt immatriculirt war, und durch Zeugnisse nachweisen kann, dass er Collegien derselben besucht habe.

§. 23.

Jeder immatriculirte Studirende hat für die Collegien, welche er zu hören wünscht, sich persönlich beim Docenten zu melden, sein Nationale abzugeben, und durch den Immatricula-

lub przez zaświadczenia z ostatniego półrocza wykazać, że przyjętym jest do studyum ewanielicko-teologicznego.

Nacyonale ma oprócz zwyczajnej treści swej także i to wyszczególnić, w którym roku studyum ewanielicko-teologicznego znajduje się uczeń.

§. 24.

Ktokolwiek, nie będąc imatrykulowany w zakładzie naukowym, jako nadzwyczajny słuchacz, kolegiów słuchać sobie życzy, winien się osobiście do dziekana dotyczącego zgłosić i swoje nacyonale oddać.

Tenże do matrykuły wpisanym być może, jeżeli

1. liczy najmniej lat 16;

2. posiada takowy stopień wykształcenia umysłowego, któryby mu pożądanem i użytecznem czynił uczęszczanie na odczyty;

3. jeżeli nie pokazuje się być przyjęcie jego przeszkodnem użyciu odczytów przez słuchaczy imatrykulowanych. Wątpliwości, powstające co do przyjęcia uczniów nadzwyczajnych, ciało nauczycielskie rozstrzygać będzie. Jeżeli ciało nauczycielskie tego z pewnością rozstrzygnąć nie widzi się być w stanie, do ministeryum w tej mierze udać się ma.

§. 25.

Z końcem przepisanego do przyjęcia terminu, przeseła każdy docent nacyonale zapisanych od niego słuchaczy dziekanowi, który z nich dwa główne katalogi sporządzić każe.

I. Katalog słuchaczy imatrykulowanych.

Takowy tworzyć może albo jeden tylko spis, albo wyszczególnić słuchaczy w kilku oddziałach, podług lat, w zakładzie naukowym już przepędzonych.

Oprócz zwyczajnych dotąd rubryk, katalok ten zawierać ma wyszczególnienie, który rok studyum ewanielicko-teologicznego każdy słuchacz już odbył, niemniej też policzenie kolegiów, na które tenże zapisany jest.

Rubryka uwag ku temu jest przeznaczona, aby w niej zanotować, czy przeciw słuchaczowi przedsięwziętem zostało śledztwo dyscyplinarne, i z jakimże to skutkiem, z wskazaniem oraz protokołu, jeżeli takowy na to prowadzony był, tudzież czy i na które kolegia wydane mu były zaświadczenia frekwencyjne półroczne, lub też czy mu zupełnie odmówionem było wydanie takowego.

II. Drugi katalog słuchaczy nadzwyczajnych, t. j. wszystkich, którzy do zakładu nie są zaimatrykulowani.

Takowy może być prowadzony albo jako jeden tylko spis, albo oddzielnie dla każdego zawodu naukowego, i zawiera zwyczajne dodąt rubryki z własnem oznaczeniem tego, jakie studya fakultetowe odbyli może słuchacze na uniwersytecie wiedeńskim, lub jakie jest inne zatrudnienie takowych.

W rubryce uwag zaciągnąć należy wydanie albo domówienie zaświadczenia frekwentacyjnego, tudzież kary dyscyplinarne, gdyby takowe miejsce były miały.

§. 26.

Katalogi te stanowią zewnętrzną podstawę dyscyplinarnego kierunku słuchaczy, wykonywanego przez profesorów i przez dziekana.

§. 27.

Uczniowie ewanielicko-teologicznego zakładu naukowego używają wolności uczenia się, t. j. wolności obierania sobie zawodów naukowych — których, czasu — kiedy, i nauczycieli, u których takowych słuchać chcą.

tionsschein oder durch Zeugnisse des letztverflossenen Semesters nachzuweisen, dass er in das evangelisch-theologische Studium aufgenommen ist.

Das Nationale hat neben seinem gewöhnlichen Inhalte auch anzugeben, im wie vielten Jahre der Studirende in dem evangelisch-theologischen Studium sich befindet.

§. 24.

Wer, ohne an der Lehranstalt immatriculirt zu seyn, als ausserordentlicher Hörer ein Collegium zu hören wünscht, hat sich persönlich beim betreffenden Docenten zu melden und sein Nationale zu übergeben.

Er kann eingeschrieben werden, wenn er:

1. wenigstens 16 Jahre alt ist;

2. einen Grad geistiger Bildung besitzt, welcher den Besuch der Vorlesung für ihn wünschenswerth und nutzbar erscheinen lässt;

3. wenn seine Aufnahme nicht der Benützung der Vorlesungen durch die immatriculirten Hörer hinderlich zu werden droht. Zweifel, welche über die Aufnahme ausserordentlicher Hörer entstehen, sind von dem Lehrkörper zu entscheiden. Glaubt dieser nicht mit Sicherheit entscheiden zu können, so ist sich an das Ministerium zu wenden.

§. 25.

Am Schlusse des gesetzlichen Aufnahmstermines übersendet jeder Docent die Nationale der von ihm eingeschriebenen Hörer dem Decane, welcher daraus zwei Hauptkataloge anfertigen lässt.

I. Den Katalog der immatriculirten Hörer.

Er kann ein einziges Verzeichniss bilden, oder in mehreren Abtheilungen die Hörer nach den Jahren, welche sie an der Lehranstalt bereits zugebracht haben, gesondert aufführen.

Er enthält nebst den bisher üblichen Rubriken die Angabe, im wie vielten Jahre jeder Hörer bereits das evangelisch-theologische Studium betrieben, und die Aufzählung der Collegien, in welche dieser eingeschrieben ist.

Die Rubrik der Anmerkungen ist dazu bestimmt, dass in ihr bemerkt werde, ob gegen den Hörer eine Disciplinaruntersuchung gepflogen worden, und mit welchem Erfolge, unter Hinweisung auf das etwa darüber geführte Protokoll, und ob und für welche Collegien ihm Besuchszeugnisse für den Semester verabfolgt oder ob ihm jedes Besuchszeugniss versagt worden sei.

II. Der zweite Katalog der ausserordentlichen Hörer, d. i. Aller, welche der Anstalt nicht immatriculirt sind.

Er kann als ein einziges Verzeichniss oder nach Lehrfächern abgesondert geführt werden, und enthält die bisher üblichen Rubriken mit besonderer Bezeichnung des etwa gleichzeitig an der Wiener Universität gemachten Facultätsstudiums oder der sonstigen Beschäftigung der Hörer.

In die Rubrik der Anmerkungen sind die Ausfolgung oder Verweigerung des Besuchszeugnisses, sowie etwa vorkommende Disciplinarstrafen einzutragen.

§. 26.

Diese Kataloge bilden die äussere Grundlage der Disciplinarleitung der Hörer durch die Professoren und den Decan.

§. 27.

Die an der evangelisch-theologischen Lehranstalt Studirenden geniessen die Lernfreiheit, d. i. die Freiheit, die Fächer, welche, die Zeit wann, und die Lehrer, bei welchen sie hören wollen, zu wählen.

§. 28.

Jednakże ci, którzy kwalifikować się chcą na urząd kaznodziejski ewanielicki, muszą być w stanie, wykazać się, iż ukończyli jako słuchacze zwyczajni kurs teologiczny, przez pewny czas słuchany, że należycie używali czasu tego, w zakładzie naukowym przepędzonego, tudzież że uczęszczali na wszystkie główne zawody, potrzebne w przyszłem ich powołaniu.

Dopóki w tym względzie na zwyczajnej drodze prawodawstwa kościelnego nic nie będzie ustanowiono, mają zastósowanie w krajach koronnych, na które się rozciąga działalność obu ewanielickich konsystorzów konfesyi augsburskiej i helweckiej w Wiedniu postenowienia następujące:

§. 29.

Przypuszczenie do kandydatury na urząd ewanielicki kaznodziejski wymaga wykazu z należycie słuchanego kursu teologicznego trzechletniego, lub z 6 półroczy składającego się, z których najmniej lat 2 lub półroczy 4 przepędzić należy w zakładzie naukowym ewanielicko-teologicznym we Wiedniu.

§. 30.

Do tego czasu uczęszczania, mogą owe tylko półrocza być wrachowane, w których imatrykulowany najmniej godzin 15 w tygodniu uczęszczał, z których 12 godzin poświęcone być muszą właściwym kolegiom teologicznym, reszta zaś obrócona być może także i na kolegia w innych fakultetach, mianowicie fakultetu filozoficznego.

§. 31.

Czas na zewnętrznym fakultecie lub na innym jakim krajowym ewanielicko-teologicznym zakładzie naukowym przepędzony, nie może w żadnym razie dłużej nad rok (§. 29), a w powszechności tylko pod tym warunkiem być policzony, iż czas tamże przepędoony, użytym został w sposób, powyższym paragrafem przepisany.

§. 32.

Zawody, z których należyta frekwentacya podczas ciągu ewanieliczno-teologicznego studyum zaświadczeniami frekwentacyjnemi wykazaną być musi, są: wstęp do pism i egzegietyka starego zakonu, wstęp do pism i egzegietyka nowego zakonu, archeologia biblijna, historya kościelna, dogmatyka i symbolika, moralna teologiczna, prawo kościelne, teologia praktyczna (homiletyka, katechetyka, liturgia w znaczeniu ściślejszem).

§. 33.

Oprócz tego należy wykazać dla uzupełnienia otrzymanej w gimnazyum nauki filozoficzno-propedeftycznej na wszelki sposób odbyte na wydziale filozoficznym kollegium z metafizyki, równie jak z praktycznej filozofii (moralnej i prawnej).

§. 34.

Zawsze pożądanem i oraz zaletą jest, jeżeli oprócz tych przedmiotów głównych nie zaniedbuje się także ważniejszych gałęzi bocznych teologii ewanielickiej, w zakładzie ewanielicko-teologicznym zastąpionych, tudzież, jeżeli oprócz teologicznych kolegiów słucha się jednego lub drugiego zawodu filozoficznego, historycznego albo filologicznego.

§. 28.

Doch müssen diejenigen, welche sich für den Eintritt in das evangelische Predigeramt qualificiren wollen, sich über die Vollendung eines als ordentliche Hörer durch eine bestimmte Zeit gehörten theologischen Cursus über die gehörige Verwendung dieser an der Lehranstalt zugebrachten Zeit, sowie über den Besuch aller für ihren künftigen Beruf nöthigen Hauptfächer auszuweisen im Stande seyn.

In solange hierüber im ordentlichen Wege der kirchlichen Gesetzgebung nichts festgesetzt worden ist, haben in jenen Kronländern, über welche sich die Wirksamkeit der beiden evangelischen Consistorien augsburger und helvetischer Confession in Wien erstreckt, folgende Bestimmungen zu gelten:

§. 29.

Die Zulassung zur Candidatur für das evangelische Predigeramt setzt den Ausweis über einen ordentlich gehörten theologischen Curs von 3 Jahren oder 6 Semestern voraus, von welchen mindestens 2 Jahre oder 4 Semester an der evangelisch-theologischen Lehranstalt in Wien zugebracht worden seyn müssen.

§. 30.

In diese Besuchszeit können nur jene Semester eingerechnet werden, in welchen der Immatriculirte zum mindesten 15 Stunden in der Woche frequentirt hat, von denen 12 Stunden den eigentlichen theologischen Collegien gewidmet seyn müssen, die anderen auch auf Collegien an anderen Facultäten, namentlich der philosophischen, verwendet werden können.

§. 31.

Die an einer auswärtigen Facultät oder an einer anderen inländischen evangelisch-theologischen Lehranstalt zugebrachte Zeit kann in keinem Falle länger als für Ein Jahr (§. 29) und in der Regel nur unter der Bedingung angerechnet werden, dass die dort zugebrachte Zeit auf die im vorigen Paragraphe angeführte Art verwendet worden ist.

§. 32.

Die Fächer, über deren ordentlichen Besuch während der Dauer des evangelisch-theologischen Studiums sich durch Besuchszeugnisse ausgewiesen werden muss, sind: Einleitung in die Schriften und Exegese des alten Bundes, Einleitung in die Schriften und Exegese des neuen Bundes, biblische Archäologie, Kirchengeschichte, Dogmatik und Symbolik, theologische Moral, Kirchenrecht, praktische Theologie (Homiletik, Katechetik, Liturgie im engeren Sinne).

§. 33.

Ausserdem muss zur Vervollständigung des im Gymnasium genossenen philosophisch-propädeutischen Unterrichtes jedenfalls ein Collegium über Methaphysik, so wie über praktische (Moral- und Rechts-) Philosophie an der philosophischen Facultät ausgewiesen werden.

§. 34.

Es kann jedenfalls nur wünschenswerth seyn und zur Anempfehlung dienen, wenn neben diesen Hauptfächern auch die wichtigeren Nebenzweige der evangelischen Theologie, in so weit sie an der evangelisch-theologischen Lehranstalt werden vertreten werden, nicht vernachlässiget, so wie, wenn neben den theologischen Collegien auch ein oder das andere philosophische, historische oder philologische Fach gehört wird.

§. 35.

Jeżeli się z katalogów okaże, że uczeń imatrykulowany w zakładzie naukowym ewanielicko-teologicznym na żadne kolegium nie jest zapisany, takowy z zakładu naukowego wykluczony być ma.

§. 36.

Z końcem każdego półrocza potwierdzi się urzędownie uczniom, czy takowi w półroczu zeszłem tak się sprawowali, żeby im to do prawnego czasu naukowego (§. 29.) mogło być policzonem lub nie.

Dzieje się to we formie zaświadczeń frekwentacyjnych, które uczniowi na kolegia, na które zapisanym został, albo będą wydane albo odmówione.

§. 37.

Docenci obowiązani są, przy wystawieniu zaświadczeń frekwentacyjnych wszystko sumiennie uwzględnąć, cokolwiek im o uczęszczaniu uczniów na ich kolegia w ciągu półrocza wiadomo jest.

§. 38.

W śród każdego półrocza zgromadza dziekan zakładu naukowego ewanielicko-teologicznego wszystkich profesorów i prywatdocentów tegoż, na konferencyę względem uczęszczania imatrykulowanych na tymże zakładzie naukowym uczniów, przyczem wzajemnie zamieniają powzięte w tym względzie doświadczenia.

Gdy się okaże, że pojedynczy uczniowie niedbale frekwentują, obowiązkiem jest dziekana przywołać ich, względem tego ich wysłuchać, i napomnieć lub zganić, albo sprawę kolegium profesorskiemu przedstawić. Za uporczywą niepilność może uczeń każdego czasu z zakładu naukowego być wydalonym.

§. 39.

Przed samem zamknięciem półrocza, dziekan powtórnie zgromadza profesorów i prywatdocentów zakładu naukowego na naradę, czyli ktoremu z uczniów imatrykulowanych odmówić należy świadectwa uczęszczania, którem uby zatem i upłynione półrocze do naukowego jego czasu nie było policzone.

Jeżeli się okaże, że niepoliczenie miejsce ma, winien to dziekan w głównem zapisać katalogu.

§. 40.

Zaświadczenia frekwentacyjne będą przez docentów na osobiste zgłoszenie się uczniów wystawione, przez dziekana w katalogu zanotowane i podpisane. Można też bez przeszkody kilka kolegiów i kolegia kilku docentów jednem a tem samem potwierdzić zaświadczeniem.

§. 41.

Jeżeli uczeń do końca półrocza nie zgłosił się o poświadczenie frekwentacyi, tedy to uważać się ma tak, jak gdyby w ciągu półrocza zakład naukowy był opuścił, i takowe nie będzie mu policzone w czas jego studyum ewanielicko-teologiczne. Jeżeli takowy zgłasza się tylko o zaświadczenie frekwentacyjne na pojedyncze kolegium, musi mu takowe być wprawdzie wydane, jednakże to tak uważać należy, jakoby zrzekł się wliczenia półrocza tego do czasu jego frekwentacyjnego (§. 39.)

§. 42.

Poświadczenia frekwentacyi słuchaczy nadzwyczajnych zawierają oraz tę uwagę, iż ich odbiorcy są słuchaczami nadzwyczajnymi.

§. 35.

Wenn sich aus den Katalogen ergibt, dass ein der evangelisch-theologischen Lehranstalt immatriculirter Studirender in kein Collegium eingeschrieben ist, so ist er von der Lehranstalt wegzuweisen.

§. 36.

Aemtlich wird den Studirenden am Schlusse eines jeden Semesters bezeugt, ob sie in dem abgelaufenen Semester sich so verwendet haben, das derselbe ihnen in die gesetzliche Studienzeit (§. 29) eingerechnet werden könne oder nicht.

Diess geschieht in Form von Besuchszeugnissen, welche für die Collegien, für welche ein Studirender eingeschrieben war, ihm ausgestellt oder versagt werden.

§. 37.

Die Docenten sind verpflichtet, bei Ausstellung der Besuchszeugnisse gewissenhaft in Anschlag zu bringen, was ihnen über den Besuch ihrer Collegien durch die Studirenden im Laufe des Semesters bekannt ist.

§. 38.

In der Mitte eines jedes Semesters versammelt der Decan der evangelisch-theologischen Lehranstalt sämmtliche Professoren und Privatdocenten derselben zu einer Besprechung über die Frequentation der dieser Lehranstalt immatriculirten Studirenden, bei welcher sie ihre hierüber gemachten Erfahrungen gegenseitig austauschen.

Ergibt sich hiebei, dass einzelne Studirende nachlässig frequentiren, so ist es die Pflicht des Decans, diese vorzurufen, sie darüber zu hören, und Ermahnungen oder Rügen auszusprechen, oder die Sache vor das Professorencollegium zu bringen. Wegen beharrlichen Unfleisses kann ein Studirender zu jeder Zeit von der Lehranstalt weggewiesen werden.

§. 39.

Kurz vor dem Schlusse des Semesters versammelt der Decan abermals die Professoren und Privatdocenten der Lehranstalt zur Berathung, ob einem immatriculirten Hörer die Besuchszeugnisse zu versagen seien, und der abgelaufenene Semester ihm daher in seine Studienzeit nicht eingerechnet werden könne.

Ergibt sich, dass es so sei, so ist diess in den Hauptkatalog vom Decane einzutragen.

§. 40.

Die Besuchszeugnisse werden von den Docenten auf persönliche Meldung der Studirenden ausgestellt, vom Decane im Kataloge vorgemerkt und unterschrieben. Es hindert nichts, dass mehrere Collegien und Collegien mehrerer Docenten auf einem und demselben Zeugnisse bezeuget werden.

§. 41.

Meldet sich ein Studirender nicht bis zum Schlusse des Semesters um ein Besuchszeugniss, so ist es so anzunehmen, er habe die Lehranstalt im Laufe des Semesters verlassen und dieser wird ihm in sein evangelisch-theologisches Studium nicht eingerechnet. Meldet er sich nur um das Besuchszeugniss für ein einziges Collegium, so ist ihm dieses zwar auszustellen, jedoch anzunehmen, dass er auf die Einrechnung dieses Semesters in seine Besuchszeit Verzicht geleistet habe (§. 39).

§. 42.

Die Besuchszeugnisse ausserordentlicher Hörer enthalten die Bemerkung, dass die Empfänger ausserordentliche Hörer seien.

§. 43.

Egzamina półroczne lub roczne w celu otrzymania świadectwa o postępie uczniów na zakładzie ewanielicko-teologicznym na przyszłość już nie będą odbywane.

O ile ubiegający się o urząd duchowny, po ukończonych swych studyach wykazać będą winni uzdolnienie swe przez egzamina, to osobnym postanowieniom zastrzega się. Jeżeli uczeń do innych celów potrzebuje świadectwa względem naukowego wykształcenia swego od którego z docentów, uważać się to ma za interes prywatny między nimi oboma, a wystawione zaświadczenie takie pod każdym względem ważność mieć będzie zaświadczenia prywatnego. Toż samo rozumie się także o egzaminach, któreby odbywano w celu osiągnienia lub zatrzymania stypendyum.

O rezultacie takiego egzaminu albo bez wydania świadectwa, tylko donieść należy ciału nauczycielskiemu, które o godności ucznia orzeka, albo też wydane świadectwo wyraźnie wskazać powinno cel, dla którego żądanem było.

§. 44.

Gdy uczeń opuszcza zakład naukowy ewanielicko-teologiczny, czy to dla tego, iż studya swoje już ukończył, czy też w celu udania się na inny zakład naukowy, ma prawo żądać zaświadczenia odejścia. Takowe zawierać powinno:

1. wyliczenie półroczy, które uczeń na zakładzie naukowym w ten sposób przepędził, iżby mu takowe do jego czasu naukowego policzone były;

2. wyliczenie kolegiów, których w każdym półroczu słuchał, i z których zaświadczenia frekwencyjne odebrał;

3. czy zachowanie jego odpowiedniem było ustawom akademicznym. Kary, na wniosek ciała nauczycielskiego przez ministeryum orzeczone, wymienione będą w tem zaświadczeniu wraz z wykroczeniami, dla których zostały wyznaczone, i z wskazaniem protokołów dotyczących.

§. 45.

Dla otrzymania zaświadczenia odejscia, zgłosić się winien uczeń do dziekana kolegium profesorskiego na zakładzie naukowym ewanielicko-teologicznym, który zestawić każe z katalogów zakładu naukowego zaświadczenie i takowe podpisać ma.

§. 46.

Zaświadczenie odejścia zastępuje tymczasowo miejsce dawniejszych zaświadczeń egzaminowych, jak dalece takowych wymagano dotychczas dla przypuszczenia do kandydatury i do urzędu kaznodziejskiego.

III. Porządek dyscyplinarny.

§. 47.

Dziekan i kolegium profesorów stanowią władzę akademicką zakładu naukowego ewanielicko-teologicznego i obowiązani są silnie przestrzegać wolności nauki i życia akademickiego w zgodności z celem każdego wyższego zakładu naukowego, oraz z energią powstrzymywać nadużycie owej wolności i zagrożenie celu onego. Przystojąca im władza dyscyplinarna, pojawiać się ma w dozorowaniu, nie mniej też w zarządzaniu i wykonywaniu tych środków, które się albo ogólnie albo wedle każdoczasowych okoliczności, jako potrzebne ukazują do utrzymania porządku i przyzwoitości na

§. 43.

Es werden künftig an der evangelisch-theologischen Lehranstalt über den Fortgang der Studirenden Semestral- und Annualprüfungen nicht mehr abgehalten.

In wiefern diejenigen, die sich um ein geistliches Amt bewerben wollen, nach Vollendung ihrer Studien ihre Befähigung durch eine Prüfung nachzuweisen haben, bleibt besonderen Bestimmungen vorbehalten. Bedarf ein Studirender zu anderen Zwecken eines Zeugnisses über seine wissenschaftliche Bildung von irgend einem Docenten, so ist diess eine Privatangelegenheit beider, und das ausgestellte Zeugniss hat in jeder Beziehung als ein Privatzeugniss zu gelten. Dieses gilt auch von Prüfungen, welche etwa zum Zwecke der Erlangung oder Beibehaltung eines Stipendiums vorgenommen werden.

Ueber den Erfolg einer solchen Prüfung wird entweder ohne Ausstellung eines Zeugnisses nur an den Lehrkörper, der sein Urtheil über die Würdigkeit des Studirenden abzugeben hat, berichtet, oder das ausgestellte Zeugniss hat den Zweck, für welchen es gewünscht worden ist, ausdrücklich zu bezeichnen.

§. 44.

Verlässt ein Studirender die evangelisch-theologische Lehranstalt, entweder, weil seine Studien beendet sind, oder um sich an eine andere Lehranstalt zu begeben, so ist er berechtiget, ein Abgangszeugniss zu verlangen. Das Zeugniss hat zu enthalten:

1. Eine Aufzählung der Semester, welche der Studirende an der Lehranstalt, und zwar so zugebracht, dass sie ihm in seine Studienjahre einzurechnen sind;

2. eine Aufzählung der Collegien, welche er in jedem Semester gehört, und über welche er Besuchszeugnisse empfangen hat;

3. ob sein Betragen den akademischen Gesetzen entsprochen habe. Ueber Antrag des Lehrkörpers vom Ministerium verhängte Strafen sind darin sammt den Vergehen, wegen welchen sie verhängt wurden, mit Verweisung auf die Protokolle anzuführen.

§. 45.

Um ein Abgangszeugniss zu erhalten, hat der Studirende sich an den Decan des Professorencollegiums der evangelisch-theologischen Lehranstalt zu wenden, welcher aus den Katalogen der Lehranstalt das Zeugniss zusammenstellen lässt und unterfertiget.

§. 46.

Das Abgangszeugniss vertritt vorläufig die Stelle der früheren Prüfungszeugnisse, in soweit diese bisher behufs der Zulassung zur Candidatur und das Predigeramt erforderlich waren.

III. Disciplinarordnung.

§. 47.

Der Decan und das Professorencollegium bilden die akademische Behörde der evangelisch-theologischen Lehranstalt, und haben die Pflicht, die Freiheit des akademischen Unterrichts und Lebens im Einklange mit dem Zwecke jeder höheren Bildungsanstalt kräftig zu schützen, zugleich aber den Missbrauch jener Freiheit und die Gefährdung dieses Zweckes mit Entschiedenheit hintanzuhalten. Die ihnen zustehende Disciplinargewalt hat sich zu äussern, in der Aufsicht und in Anordnung und Vollziehung derjenigen Massregeln, welche allgemein oder durch jeweilige Umstände geboten erscheinen, um Ordnung und Anstand an der

zakładzie naukowym, do zachowania jak najściślej charakteru jego, jako scyentyficznego instytutu i wyższego wydziału do utrzymania w stanie nieskazitelnym honoru i godności jego.

§. 48.

Władza akademicka zakładu naukowego ewanielicko-teologicznego, odpowiedzialną jest za wypełnienie niniejszych obowiązków; przeto też wszyscy przynależący zakładu tego, obowiązani są nietylko rozporządzeniom jej jak najściślej zadość czynić, lecz nawet nie wezwani takową w swym zakresie, jak najczynniej wspierać.

§. 49.

Wszyscy uczniowie zakładów naukowych ewanielicko-teologicznych w Wiedniu, poglegają co do cywilnych stosunków, tudzież co do cywilno-karnych czynności, powszechnym ustawom i władzom, a co do akademickiego zachowywania się, oprócz tego jeszcze osobnym akademickim rozporządzeniom i przepisom dyscyplinarnym i władzom akademickim.

§. 50.

Uczniowie w ogólności obowiązani są do tego przyzwoitego zachowania się, jakie wypływa z natury stosunku ich jako obywateli akademickich, tudzież do zachowania istniejących ustaw akademickich, albo osobnych rozporządzeń władz akademickich.

Kto przeciw nim przewinia, kto się w szczególności uderzających naruszeń akademickiej spokojności i porządku, albo naruszenia istniejących dla celów naukowych instytutów, zbiorów, utenzyliów dopuszcza; kto przez uporczywą niepilność, lub nieprzyzwoite zachowanie się, przez niemoralne lub zgorszenie wzbudzające czynności, zraża; kto sobie uraz przeciw akademickiej władzy, przeciw profesorom i nauczycielom, albo przeciw ich organom, w interesie porządku i spokoju działającym, albo przeciw swym kolegom pozwala, — ten wedle wielkości swego wykroczenia do odpowiedzialności pociągniętym będzie.

§. 51.

Jeżeli który z uczniów dla przestąpienia istniejących powszechnych ustaw, od innej władzy a nie od akademickiej, do inkwizycyi pociąganym zostaje, ma się o tem zawiadomić dziekana fakultetu ewanielicko-teologicznego, któremu, po ukończonej inkwizycyi wyrok zapadły do wiadomości udzielić należy. Główna treść tego w aktach zakładu naukowego, ma być zanotowaną, a jeżeli popełnione przestępstwo wywiera wpływ na akademicki porządek, lub na honor zakładu, może ze strony władzy akademickiej nastąpić napomnienie lub strofowanie winowajcy, albo mu być odjętem uwolnienie od opłaty pieniędzy kolegiowych, albo używanie stypendyum, albo nareszcie wedle okoliczności, orzeczonem wydalenie jego z zakładu tego.

§. 52.

Uczniowie zakładu naukowego ewanielicko-teologicznego, nie stanowią żadnej w swym ogóle korporacyi; nie mogą przeto ani regularnych odbywać zgromadzeń, ani mieć stałych swych kierowników interesów, albo reprezentantów, ani też wykonywać innych funkcyj, korporacyi tylko przysłużających.

§. 53.

Zgromadzenia uczniów na miejscach publicznych zewnątrz budynku zakładu naukowego, do innych prócz celów towarzyskich, nie są pozwolone; mogą wszakże ucznio-

Lehranstalt aufrecht zu erhalten, den Charakter derselben als eines wissenschaftlichen Institutes und höheren Studiums auf das Strengste zu bewahren, und ihre Ehre und Würde rein zu erhalten.

§. 48.

Die akademische Behörde der evangelisch-theologischen Lehranstalt ist für die Erfüllung ihrer diessfälligen Obliegenheiten verantwortlich, daher sind alle Angehörigen der Lehranstalt verpflichtet, nicht nur den Anordnungen derselben auf das pünctlichste Folge zu leisten, sondern in ihrer Sphäre derselben auch unaufgefordert auf das Thätigste Beistand zu leisten.

§. 49.

Alle Studirenden der evangelisch-theologischen Lehranstalten in Wien unterstehen in Ansehung ihrer bürgerlichen Verhältnisse, sowie der bürgerlich-strafbaren Handlungen den allgemeinen Gesetzen und Behörden, in Ansehung ihres akademischen Verhaltens aber, noch überdiess den besonderen akademischen Anordnungen und Disciplinarvorschriften und ihrer akademischen Behörde.

§. 50.

Die Studirenden sind im Allgemeinen zu dem aus der Natur ihres Verhältnisses als akademische Bürger fliessenden anständigen Benehmen, und zur Befolgung der bestehenden akademischen Gesetze oder der besonderen Anordnungen ihrer akademischen Behörde verpflichtet.

Wer sich dagegen vergeht, wer sich insbesondere auffallender Störungen der akademischen Ruhe und Ordnung, oder einer Verletzung der für Studienzwecke bestehenden Institute, Sammlungen, Utensilien schuldig macht, wer durch beharrlichen Unfleiss oder unanständiges Betragen, durch unsittliche oder Aergerniss erregende Handlungen Anstoss gibt, wer sich Beleidigungen gegen die akademische Behörde, gegen die Professoren und Lehrer oder ihre, im Interesse der Ordnung und Ruhe einschreitenden Organe, oder gegen seine Collegen erlaubt, wird nach Massgabe der Grösse seines Vergehens zur Verantwortung gezogen.

§. 51.

Wird ein Studirender wegen einer Uebertretung der bestehenden allgemeinen Gesetze von einer anderen als seiner akademischen Behörde in Untersuchung gezogen, so ist hievon der Decan der evangelisch-theologischen Facultät zu verständigen und demselben nach vollführter Untersuchung das erflossene Urtheil bekannt zu geben. Der wesentliche Inhalt desselben ist in den Acten der Lehranstalt vorzumerken und es kann bei einem Einflusse der begangenen Uebertretung auf die akademische Ordnung oder auf die Ehre der Anstalt dem Schuldigen von Seite der akademischen Behörde eine Warnung, ein Verweis ertheilt, oder die allfällige Befreiung von Bezahlung des Collegiengeldes, oder ein Stipendiengenuss entzogen, oder nach Umständen auf Wegweisung von der Lehranstalt erkannt werden.

§. 52.

Die Studirenden der evangelisch-theologischen Lehranstalt in ihrer Gesammtheit sind keine Corporation, sie können daher weder regelmässige Versammlungen halten, noch bleibende Geschäftsführer oder ständige Repräsentanten haben, noch andere nur einer Corporation zustehende Functionen ausüben.

§. 53.

Versammlungen der Studirenden an öffentlichen Orten ausserhalb der Localitäten der Lehranstalt zu anderen als geselligen Zwecken sind nicht gestattet; wohl aber können Stu-

wie obradować nad sprawami akademickiemi ich dotyczącemi w miejscowościach przeznaczonego do nauki budynku, atoliż nie w zgromadzeniach regularnie się powtarzających, lecz wedle specyalnej potrzeby spowodowanych.

§. 54.

Do każdego takowego zgromadzenia, winno się dziekana pod pewnem oznaczeniem przedmiotu obrady, o pozwolenie upraszać.

Dziekan osądzić ma, czy przedmiot §fowi 53 odpowiada, i jeżeli go za takowy uznaje, a przez zgromadzenie porządek akademiczny nie ukazuje się być zagrożonym, miejsce zgromadzenia wyznaczyć. Ci, którzy o tó pozwolenie upraszają, ręczą władzy akademickiej za utrzymanie porządku w zgromadzeniu i za ścisłe zachowanie praw akademickich.

§. 55.

Każdy profesor zakładu naukowego ewanielicko-teologicznego, ma prawo przy zgromadzeniach uczniów być obecnym; tenże może napominać, a nawet bezzwłocznie rozrządzić zniesienie zgromadzenia, skoro toż zbacza od ustaw akademickich lub oznaczonego w podaniu celu.

§. 56.

Tylko słuchacze imatrykulowani mają prawo udział brać w zgromadzeniach uczniów; nieimatrykułowanym słuchaczom i wszelkim innym osobom, wyjąwszy nauczycieli akademickich, zakazany jest wszelki udział w nich, a przeto i obecność przy takowych. Ci, co są powodem zgromadzenia (§. 54), są odpowiedzialni za zachowanie tego przepisu.

§. 57.

Stowarzyszenia studenckie nie są dozwolone.

Egzekwowanie tego zakazu, nie przysłuża władzom akademickim, lecz powszechnym władzom cywilnym.

§. 58.

Dziekan akademicki sam przez się lub też ciało nauczycielskie, może uczniom, jeżeli tego cele zakładu naukowego żądają, zakazać uczęstnictwo w pewnych zgromadzeniach lub w pewnych stowarzyszeniach nieuczniów.

§. 59.

Sposoby karcenia przestępstw dyscyplinarnych, w miarę wielkości i powtórzenia takowych, są następujące:

1. Napomnienie i przestrzeżenie przez samego dziekana albo przed ciałem nauczycielskiem;

2. nagana przez dziekana przed ciałem nauczycielskiem, ta może być zaostrzoną zagrożeniem, iż w przypadku powtórnej, choćby pomniejszej karygodności, wydalenie z zakładu naukowego nieulegannie nastąpi *(consilium abeundi)*;

3. wydalenie z zakładu naukowego na jedno aż do czterech półroczy;

4. wydalenie z zakładu naukowego na zawsze;

5. wydalenie z zakładu naukowego i oraz ze wszystkich austryackich uniwersytetów.

Utrata stypendyum, wsparcia z fundacyi, albo uwolnienia od opłaty kolegiów, nie ma być za karę uważaną, lecz za naturalny skutek zachowania się, nieodpowiadające-

dirende in den Localitäten des für den Unterricht bestimmten Gebäudes und in nicht regelmässig wiederkehrenden, sondern nach dem speciellen Bedürfnisse veranstalteten Versammlungen bestimmte, sie betreffende akademische Angelegenheiten berathen.

§. 54.

Zu einer jeden solchen Versammlung ist unter bestimmter Angabe des Berathungsgegenstandes die Zustimmung des Decans einzuholen.

Dieser hat zu beurtheilen, ob der Gegenstand dem § 53 entspricht, und wenn er ihn als solchen anerkannt, und durch die Versammlung die akademische Ordnung nicht gefährdet scheint, ein Versammlungslocale anzuweisen. Diejenigen, welche um diese Zustimmung ansuchen, übernehmen der akademischen Behörde gegenüber die Bürgschaft für die Aufrechthaltung der Ordnung in der Versammlung und für die genaue Befolgung der akademischen Gesetze.

§. 55.

Jeder Professor der evangelisch-theologischen Lehranstalt hat das Recht, den Versammlungen der Studirenden beizuwohnen; er kann Erinnerungen machen und auch die sogleiche Aufhebung der Versammlung verfügen, sobald dieselbe von den akademischen Gesetzen oder von dem angegebenen Zwecke abweicht.

§. 56.

Nur immatriculirte Hörer sind berechtiget, an Versammlungen Studirender Theil zu nehmen, nicht immatriculirten Hörern und allen anderen Individuen, mit Ausnahme der akademischen Lehrer, ist jede Betheiligung, daher auch die Gegenwart bei denselben untersagt. Die Veranlasser von Versammlungen (§. 54) sind für die Beachtung dieser Vorschrift verantwortlich.

§. 57.

Studentenverbindungen sind nicht gestattet.

Die Execution dieses Verbotes steht nicht den akademischen, sondern den allgemeinen bürgerlichen Behörden zu.

§. 58.

Der Decan für sich allein, sowie der Lehrkörper können den Studirenden die Theilnahme an bestimmten Versammlungen oder bestimmten Vereinen Nichtstudirender, wenn die Zwecke der Lehranstalt es erheischen, untersagen.

§. 59.

Die Arten der Ahndung disciplinärer Vergehen nach Massgabe der Grösse und Wiederholung derselben sind:

1. Ermahnung und Verwarnung durch den Decan allein oder vor dem Lehrkörper;

2. Rüge durch den Decan vor dem Lehrkörper, sie kann verschärft werden durch die Drohung, dass im Falle einer wiederholten, wenn auch geringen Straffälligkeit die Verweisung von der Lehranstalt unnachsichtlich erfolgen werde (Consilium abeundi);

3. Verweisung von der Lehranstalt auf 1—4 Semester;

4. Verweisung von der Lehranstalt für immer;

5. Verweisung von der Lehranstalt und zugleich von allen österreichischen Universitäten.

Der Verlust eines Stipendiums, einer Stiftung oder der Befreiung vom Collegiengelde ist nicht als Strafe, sondern als die natürliche Folge eines Betragens anzusehen, welches den akademischen Gesetzen nicht vollkommen entspricht; er hat daher in jedem Falle

go zupełnie akademickim ustawom; ta przetoż w każdym przypadku nastąpić ma, gdzie używanie tego dobrodziejstwa zawisło od warunku beznagannego zachowania się.

§. 60.

Wydalenie ze wszystkich austryackich uniwersytetów, tylko przez ministeryum oświecenia zarządzone być może.

Wydalony ze wszystkich austryackich uniwersytetów, nie może już ani i do zakładu naukowego ewanielicko-teologicznego być przyjętym.

Czy wydalony z jednej wszechnicy przypuszczonym będzie do dalszego kontynuowania swych studyów na zakładzie naukowym ewanielicko-teologicznym, o tem ministeryum stanowi, po wysłuchaniu ciała nauczycielskiego.

§. 61.

Kary dyscyplinarne przeciw uczniom orzeczone, w ciągłej zawsze ewidencyi utrzymywane być mają.

§. 62.

Nieimatrykulowani słuchacze, tudzież goście, na pojedyncze odczyty uczęszczający, są do zachowania akademicznego porządku obowiązani. Jeżeli się ci w tym względzie naruszenia jakiego dopuszczają, będą wedle okoliczności albo napomnieni, albo od uczęszczania na odczyty, lub do zakładu naukowego, wykłuczeni.

§. 63.

Ciało nauczycielskie zakładu naukowego, ma w swym działalności zakresie obowiązek, zarządzać takie środki, jakie się według okoliczności potrzebnemi być ukazują i wydawać przepisy dyscyplinarne. O wszystkich takich rozporządzeniach, jeżeli nie są tylko natury egzekucyjnej i przechodniej, ma się natychmiast donosić do ministra oświecenia.

§. 64.

Dziekan i każdy członek kolegium nauczycielskiego, ma obowiązek, wedle wpływu swego, uczniów do rozważnego używania czasu wykształcenia swego nakłaniać, dyscyplinarnym wykroczeniom radą, perswazyą, pośrednictwem lub napomnieniem zapobiegać i w przyjaznej zażyłości stosunek obopólnego uszanowania i uczęstnictwa zachowywać. Lżejsze wykroczenia ma dziekan lub kolegium profesorskie załatwiać napomnieniem, ostrzeżeniem lub naganą; wykroczenia zaś które dla swej wielkości, albo z powodu powtórzenia, kary wymagają, do ministeryum oświecenia wytoczone będą, wraz z wymierzoną podług §§. 59 i 60 karą i wnioskiem uzasadnionym.

§. 65.

Kary tak orzeczone i tylko takowe, wciągnione będą do zaświadczeń odejścia uczniów.

§. 66.

Zakładowi naukowemu, ewanielicko-teologicznemu, względnie akademicznej władzy jego, przysłuża prawo, jeżeli zdają mu się być pożądane zmiany w zasadach powyższych, odpowiednie stosunkom zakładu, przedkładać w tym względzie ministerstwu oświecenia stosowne wnioski.

Thun m. p.

einzutreten, wo der Genuss einer solchen Wohlthat an die Bedingung eines untadelhaften Betragens geknüpft ist.

§. 60.

Die Verweisung von allen österreichischen Universitäten kann nur von dem Ministerium des Unterrichts verfügt werden.

Wer von allen österreichischen Universitäten verwiesen ist, kann auch in die evangelisch-theologische Lehranstalt nicht aufgenommen werden.

Ob ein von Einer Universität Verwiesener an der evangelisch-theologischen Lehranstalt zur Fortsetzug seiner Studien zugelassen werde, darüber entscheidet das Ministerium nach Anhörung des Lehrkörpers.

§. 61.

Die gegen die Studirenden verhängten Disciplinarstrafen sind in einer steten Evidenz zu halten.

§. 62.

Nicht immatriculirte Hörer, sowie Gäste, welche einzelne Vorlesungen besuchen, sind zur Beobachtung der akademischen Ordnung verpflichtet. Machen sie sich einer Verletzung derselben schuldig, so sind sie nach Umständen zu ermahnen, oder von dem Besuche der Vorlesungen oder der Lehranstalt überhaupt auszuschliessen.

§. 63.

Der Lehrkörper der evangelisch-theologischen Lehranstalt hat in seinem Wirkungskreise die Pflicht, die nach den Umständen nothwendig erscheinenden Verfügungen zu treffen und Disciplinarvorschriften zu erlassen. Von allen solchen Anordnungen, wenn sie nicht bloss executiver und vorübergehender Natur sind, ist sogleich Anzeige an den Minister des Unterrichts zu machen.

§. 64.

Der Decan und jedes Mitglied des Lehrercollegiums hat die Pflicht seinen Einfluss geltend zu machen, um die Studirenden zu einer besonnenen Benützung ihrer Bildungszeit zu veranlassen, disciplinäre Vergehungen durch Rath, Zuspruch, Vermittlung oder Ermahnung zu verhindern, und im freundschaftlichen Verkehre das Verhältniss gegenseitiger Achtung und Theilnahme zu pflegen. Leichtere Vergehen sind vom Decane oder dem Professorencollegium durch Ermahnung, Warnung oder Rüge auszugleichen und wegen Vergehen, welche um ihrer Grösse oder Rückfälligkeit des Schuldigen willen eine Strafe erheischen, dieselbe nach den Bestimmungen der §§. 59 und 60 auszumessen und mit einem begründeten Antrage dem Ministerium vorzulegen.

§. 65.

Die so erkannten Strafen und nur diese sind in die Abgangszeugnisse der Studirenden aufzunehmen.

§. 66.

Der evangelisch-theologischen Lehranstalt, beziehungsweise ihrer akademischen Behörde bleibt es überlassen, falls sie den Verhältnissen der Anstalt entsprechende Aenderungen an den vorstehenden Grundsätzen wünschenswerth erachtet, geeignete Anträge diessfalls dem Unterrichtsministerium vorzulegen.

Thun *m. p.*

abzutreten, wo der Grund in einem solchen Makel an die Bedingung eines untadelhaften Betragens geknüpft ist.

§. 60.

Die Verweisung von allen österreichischen Universitäten kann nur von dem Ministerium des Unterrichts verfügt werden.

Wer von allen österreichischen Universitäten verwiesen ist, kann auch in die evangelisch-theologische Lehranstalt nicht aufgenommen werden.

Ob ein von Einer Universität Verwiesener an der evangelisch-theologischen Lehranstalt zur Fortsetzung seiner Studien zugelassen werde, darüber entscheidet das Ministerium nach Anhörung des Lehrkörpers.

§. 61.

Die gegen die Studierenden verhängten Disciplinarstrafen sind in einem eigenen Protokolle zu halten.

§. 62.

Nicht immatriculirte Hörer, welche [illegible] einzelne Vorlesungen besuchen, sind zur Handhabung der akademischen Ordnung verpflichtet. Machen sie sich einer Verletzung derselben schuldig, so sind sie nach Umständen zu verwarnen, oder von dem Besuche der Vorlesungen oder der Lehranstalt überhaupt auszuschließen.

§. 63.

Der Lehrkörper [illegible] die Pflicht, die nach den Umständen nothwendig erscheinenden Verfügungen zu treffen, [illegible] Disciplinarstrafen [illegible] in solchen Anordnungen, wenn sie nicht [illegible] an das Ministerium des Unterrichts zu [illegible]

§. 64.

Der Decan und jedes Mitglied des Lehrkörpers hat die Pflicht, seinen Einfluss geltend zu machen, um die Studierenden zu [illegible] ihrer Bildungszeit zu [illegible] nach den Bestimmungen der §§. 58 und 59 [illegible] und mit einem begründeten Antrage dem Ministerium vorzulegen.

§. 65.

Die zu erkannten Strafen und nur diese sind in die Abgangszeugnisse der Studierenden aufzunehmen.

§. 66.

Der evangelisch-theologischen Lehranstalt, beziehungsweise ihrer akademischen Behörde bleibt es überlassen, falls sie den Verhältnissen der Anstalt entsprechende Aenderungen an den vorstehenden Grundsätzen wünschenswerth erachtet, geeignete Anträge diessfalls dem Unterrichtsministerium vorzulegen.

Thun m. p.

Powszechny

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXLI.

Wydana i rozesłana

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem 24. Października 1850.

389.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 5. Września 1850,

do sądów wszystkich krajów koronnych,

którem się ogłasza nowe unormowanie wieku do przyjęcia do Teresyańskiej akademii wymaganego.

Najwyższem postanowieniem z dnia 1. Września t. r., zatwierdził Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, ażeby na przyszłość wiek do przyjęcia do Teresyańskiej akademii wymagany, jaki dotąd między ukończonym ósmym, a nie przekroczonym dwunastym, przepisanym był, na ukończony [illegible], a nieprzekroczony czternasty, unormowanym został.

Thun m. p.

390.

Okólnik ministerstwa wojny z dnia 5. Października 1850,

tyczący się kwestyi, w których sądach z wyłączeniem [illegible] się mającej [illegible] przynależności sądowej w sporach, z takich kontraktów wynikających.

Z powodu wydanego na dniu 18. Czerwca t. r. dla niektórych krajów koronnych cesarskiego patentu *) o nowej organizacyi jurysdykcyjnej, rozporządza się, odnośnie do §§. 5, 13, 15, 48, i 115. ustawy o zakresie działania i przynależności sądów w sprawach cywilnych, zgodnie z rozporządzeniami c. k. ministerstwa [illegible] z dnia 5. Lipca t. r. L. 8834 i 27. Września t. r. L. 12737, że w kontraktach, które władze, ministerstwu wojny podrzędne, w owych krajach koronnych, w których nadmieniona nor-

*) W części LXXIV, Nr. 237 dziennika praw państwa.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXLI.

wydana i rozesłana:

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 24. Października 1850.

389.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 5. Września 1850,

do szefów wszystkich krajów koronnych,

którem się obwieszcza nowe unormowanie wieku do przyjęcia do Terezyańskiej akademii wymaganego.

Najwyższem postanowieniem z dnia 1. Września t. r., zatwierdził Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, ażeby na przyszłość wiek do przyjęcia do Terezyańskiej akademii wymagany, jaki dotąd między ukończonym ósmym, a nie przekroczonym dwunastym, przepisanym był, na ukończony ósmy, a nieprzekroczony czternasty, unormowanym został.

Thun m. p.

390.

Okólnik ministerstwa wojny z dnia 5. Października 1850,

tyczący się klauzuli, w kontraktach z wojskowym erarem zamieszczać się mającej tudzież przynależności sądowej w sporach, z takich kontraktów wynikających.

Z powodu wydanego na dniu 18. Czerwca t. r. dla niektórych krajów koronnych cesarskiego patentu *) o nowej normie juryzdykcyjnej, rozporządza się, odnośnie do §§. 5, 13, 15, 48. i 115. ustawy o zakresie działania i przynależności sądów w sprawach cywilnych, zgodnie z rozrządzeniami c. k. ministerstwa finansów z dnia 5. Lipca t. r. L. 8844 i 27. Września t. r. L. 12737, iż w kontraktach, które władze, ministerstwu wojny podrzędne, w owych krajach koronnych, w których namieniona nor-

*) W części LXXIV. Nr. 237. dziennika praw państwa.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXLI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 24. October 1850.

389.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 5. September 1850,

an die Chefs sämmtlicher Kronländer,

womit die neue Normirung des Alterserfordernisses zur Aufnahme in die theresianische Akademie bekannt gegeben wird.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 1. September d. J. genehmiget, dass für die Zukunft das Alterserforderniss zur Aufnahme in die theresianische Akademie, als welches bisher das erreichte achte und das nicht überschrittene zwölfte Lebensjahr vorgezeichnet war, auf das erreichte achte und das nicht überschrittene vierzehnte Lebensjahr normirt werde.

Thun *m. p.*

390.

Circulare des Kriegsministeriums vom 5. October 1850,

betreffend die in Verträge mit dem Militär-Aerar aufzunehmende Clausel und den Gerichtsstand der aus derlei Verträgen entstehenden Rechtsstreitigkeiten.

*Aus Anlass des unterm 18. Juni d. J. für mehrere Kronländer erschienenen kaiserlichen Patentes *) über die neue Jurisdictionsnorm wird unter Hinweisung auf die §§. 5, 13, 15, 48 und 115 des Gesetzes über den Wirkungskreis und die Zuständigkeit der Gerichte in bürgerlichen Rechtssachen in Uebereinstimmung mit den Erlässen des k. k. Finanzministeriums vom 5. Juli d. J., Z. 8844 und 27. September d. J., Z. 12737, verordnet, dass in den Verträgen, welche die dem Kriegsministerium untergeordneten Behörden in jenen Kronländern,*

**) Im LXXIV. Stücke, Nr. 237, des Reichsgesetzblattes.*

ma juryzdykcyjna obowiązuje, zawierają, zawsze to postanowienie ma być umówionem, iż spory, jakieby z tych kontraktów wynikały, bez różnicy, czy erar wojskowy jako zapozwany, czy jako powód występuje, tudzież odnoszące się do nich środki zabezpieczenia i egzekucyjne u dotyczącego sądu wojskowego, przeprowadzone być mają. Jeżeli przy zawarciu takich kontraktów, c. k. fiskus udział bierze, natenczas wolno mu wymówić sobie jako instancyę sądową dla obu stron, albo sąd wojskowy, albo w siedlisku urzędu fiskalnego, znajdujący się przynależny sąd cywilny. Dalsza instancya idzie do wyższych sądów wojskowych lub cywilnych, wedle tego, czy w pierwszej instancyi sąd wojskowy lub cywilny zadecydował. Gdyby się w jakim z takowego kontraktu wynikającym sporze, sąd wojskowy za nieprzynależny uznawał, tedy spór przed ten sąd cywilny ma być wytoczonym, któremuby fiskus podlegał, gdyby z takiego kontraktu zapozwanym był. W owych krajach koronnych, w których rzeczona nowa norma juryzdykcyjna dotąd jeszcze w wykonanie nie weszła, pozostają w mocy i nadal jeszcze postanowienia reskryptów nadwornej Rady wojennej z dnia 20. Sierpnia 1784 W. 323; 17. Października 1790 W. 198; 14 Października 1835. W. 1647; 6. Listopada 1835. M. 3469; i 22. Marca 1838. W. 710.

Csorich m. p.

319.

Rozrządzenie c. k. ministra sprawiedliwości z dnia 9. Października 1850,

obowiązujące w całem państwie,

którem się do powszechnej wiadomości podają, Najwyższą uchwałą z dnia 21. Sierpnia t. r. rozporządzono postanowienia o juryzdykcyi nad żandarmeryą.

Najwyższą uchwałą z dnia 21. Sierpnia 1850. raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, na najuniżeńszy wniosek ministra wojny, jurysdykcyę nad wszystkiemi pułkami żandarmeryi, c. k. jenerałowi-inspektorowi żandarmeryi, w którego osobie centralne całego ciała kierownictwo połączonem jest, poruczyć, i onegoż upoważnić; poruczone mu to prawo juryzdykcyi z ograniczeniem lub bez takowego, na pojedynczych komendantów pułków żandarmeryi delegować.

Zarazem raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, zatwierdzić, aby inkwizycye przy pojedynczych pułkach żandarmeryi zachodzące, dopóki pułki żandarmeryi nie są audytorami zaopatrzone, przy najbliższych sądach wojskowych odbywano, nadal zaś akta dochodzenia, komendantom pułków żandarmeryi, końcem ratyfikacyi wyroku, przesełano.

Co się do wiadomości wszystkich władz sądowych i prokuratorstw rządowych podaje.

Schmerling m. p.

für welche die gedachte Jurisdictionsnorm verbindende Kraft hat, abschliessen, stets die Bestimmung zu verabreden sei, dass die aus diesen Verträgen etwa entspringenden Rechtsstreitigkeiten, das Militär-Aerar möge als Geklagter oder Kläger auftreten, sowie die hierauf Bezug habenden Sicherstellungs- und Executionsschritte beim betreffenden Militärgerichte durchzuführen seien. Wenn bei Errichtung solcher Verträge der k. k. Fiscus intervenirt, so steht es ihm frei, das Militärgericht oder das im Sitze des Fiscalamtes befindliche competente Civilgericht als Gerichts-Instanz für beide Parteien zu bedingen. Der weitere Rechtszug geht, je nachdem in erster Instanz ein Militär- oder ein Civilgericht entschieden hat, an die höheren Militär- oder Civilgerichte. Sollte über eine aus einem solchen Vertrage entspringende Rechtsstreitigkeit das Militärgericht sich für incompetent erklären, so ist dieselbe bei jenem Civilgerichte anhängig zu machen, dem der Fiscus unterstehen würde, falls er aus diesem Vertrage geklagt würde. In jenen Kronländern, in denen die erwähnte neue Jurisdictionsnorm bis nun noch nicht in Wirksamkeit getreten ist, bleiben die Bestimmungen der hofkriegsräthlichen Rescripte vom 20. August 1784, W. 323, 17. October 1790, W. 198, 14. October 1835, W. 1647, 6. November 1835, M. 3469 und 22. März 1838, W. 710, noch ferner in Kraft.

Csorich *m. p.*

391.

Erlass des Justizministeriums vom 9. October 1850,

wirksam für den Umfang des ganzen Reiches,

womit die durch die Allerhöchste Entschliessung vom 21. August d. J. getroffenen Bestimmungen über die Gerichtsbarkeit bezüglich der Gensd'armerie zur allgemeinen Kenntniss gebracht werden.

Seine Majestät haben über den allerunterthänigsten Antrag des Kriegsministers mit Allerhöchster Entschliessung vom 21. August 1850 die Gerichtsbarkeit über alle Gensd'armerie-Regimenter an den k. k. General-Inspector der Gensd'armerie, in dessen Person sich die Centralleitung des ganzen Körpers vereiniget, zu übertragen und denselben zu ermächtigen geruht, dieses demselben übertragene Jurisdictionsrecht mit oder ohne Einschränkung an die einzelnen Commandanten der Gensd'armerie-Regimenter zu delegiren.

Zugleich haben Seine Majestät zu genehmigen geruht, dass, so lange die Gensd'armerie-Regimenter nicht mit Auditoren versehen sind, die bei den einzelnen Gensd'armerie-Regimentern vorkommenden Untersuchungen bei den nächsten Militärgerichten abzuführen, sohin aber die Untersuchungsacten dem Gensd'armerie-Regiments-Commandanten zum Behufe der Ratification des Erkenntnisses einzusenden seien.

Hievon werden sämmtliche Gerichtsbehörden und Staatsanwaltschaften in Kenntniss gesetzt.

Schmerling *m. p.*

392.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 10. Października 1850,

do namiestników Austryi, poniżej Ensy, i Austryi powyżej Ensy, Solnogrodu, Tyrolu, Morawii, Czech, Szląska; do szefa krajowego w Galicyi; do prezydenta obwodowego na Bukowinie, do namiestników Styryi, Karyntyi, Krainy, Tryestu i Pobrzeża, Dalmacyi,

względem postępowania z publicznymi uczniami gimnazyalnymi, którzy przed końcem półrocza, na publiczną naukę uczęszczać ustają.

W nowszych czasach zdarza się często, że ciała nauczycielskie gimnazyalne, publicznych uczniów jeszcze dłuższy czas przed końcem półrocza, wyjątkowo do egzaminu semestralnego przypuszczają, i im zaświadczenia semestralne wydają. Ponieważ postępowanie takie pomieszanie stosunków publicznego ucznia z onymi ucznia prywatnego zawiera, z którego różne wynikają niekorzyści, przeto rozporządza się, co następuje:

1. Zaświadczenie semestralne, które wedle swej natury aplikacyą publicznego ucznia, podczas całego półrocza i zarazem onegoż dojrzałość do naukowych zadań następnego półrocza poświadczać musi, nie może żadnemu publicznemu uczniowi być wydane, który z jakiegokolwiekbądź powodu przed końcem nauki semestralnej, na naukę publiczną uczęszczać przestał, bez różnicy czy zresztą zamierza w najbliższem półroczu do tego samego gimnazyum powrócić, czy też na inne przejść.

2. Jeżeli publiczny jaki uczeń przed końcem nauki semestralnej szkołę opuszcza, chociażby nawet w zamiarze kontynuowania wedle porządku swych studyów, w najbliższem półroczu na tym samym instytucie, ma mu wedle postanowień §. 89. Nr. 3. projektu organizacyjnego wydanem być zaświadczenie, nie noszące napisu „Semestralzeugniß" (zaświadczenie semestralne), ale napis: „Abgangszeugniß" (zaświadczenie odejścia).

3. Ponieważ takowe zaświadczenie odejścia, tylko działanie ucznia podczas upłynionej, aż do wystawienia zaświadczenia części półrocza, poświadcza; przeto na zasadzie takowego, może uczeń wprawdzie do kontynuacyi tego samego półrocza na innem gimnazyum przypuszczonym, bynajmniej zaś do wyższej klasy, albo jeżeli zaświadczenie na jedną część pierwszego półrocza się rozciąga, na drugie półrocze tej samej klasy, przyjętym być, i to ani na innem, ani na tem samem gimnazyum, w którem na ostatku naukę pobierał. Jeżeliby takiego przyjęcia żądał, musiałby się w celu tego odpowiedniemu poddać egzaminowi. W tych zaś przypadkach zachowane być winny postanowienia §. 61, i §. 62. Nr. 2. projektu organizacyjnego.

Thun m. p.

392.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 10. October 1850,

an die Statthalter von Niederösterreich, Oesterreich ob der Enns, Salzburg, Tirol, Mähren. Böhmen. Schlesien, den Landeschef von Galizien, den Kreispräsidenten der Bukowina, die Statthalter von Steiermark, Kärnthen, Krain, Triest und Küstenland, und Dalmatien,

betreffend die Behandlung öffentlicher Gymnasialschüler, welche vor dem Schlusse eines Semesters aufhören, an dem öffentlichen Unterrichte Theil zu nehmen.

Es kommen neuerlich öfter Fälle vor, wo Gymnasial-Lehrkörper öffentliche Schüler längere Zeit vor dem Schlusse eines Semesters ausnahmsweise zu einer Semestralprüfung zulassen und ihnen Semestralzeugnisse ausstellen. Da ein solcher Vorgang eine Vermengung der Verhältnisse eines öffentlichen Schülers mit denen eines Privatschülers enthält, aus welcher mancherlei Nachtheile entspringen, so wird Folgendes verordnet:

1. Ein Semestralzeugniss, welches seiner Natur nach die Verwendung eines öffentlichen Schülers während eines ganzen Semesters und dessen Reife für die Aufgaben des nächsten Semesters bezeugen muss, kann keinem öffentlichen Schüler ausgestellt werden, welcher aus was immer für einem Grunde vor dem Schlusse des Semestralunterrichts aufhört, dem öffentlichen Unterrichte beizuwohnen, mag er übrigens beabsichtigen, im nächsten Semester an dasselbe Gymnasium zurückzukehren oder an ein anderes überzutreten.

2. Verlässt ein öffentlicher Schüler vor dem Schlusse des Semestralunterrichts die Schule, sei es auch in der Absicht, im nächsten Semester an derselben Anstalt seine Studien ordnungsmässig fortzusetzen, so ist ihm ein Zeugniss, welches nicht die Ueberschrift „Semestralzeugniss", sondern die Ueberschrift „Abgangszeugniss" führt, und zwar nach den Bestimmungen des §. 89, Nr. 3, des Organisations-Entwurfes auszustellen.

3. Da ein solches Abgangszeugniss nur die Leistungen des Schülers während des bis zur Ausstellung des Zeugnisses abgelaufenen Theiles des Semesters bezeugt, so kann auf Grundlage desselben der Schüler wohl zur Fortsetzung des nämlichen Semesters an einem anderen Gymnasium zugelassen, nicht aber in die nächst höhere Classe, oder falls das Zeugniss sich auf einen Theil eines ersten Semesters erstreckt, in den zweiten Semester derselben Classe, und zwar weder an einem anderen Gymnasium, noch an demjenigen, an welchem er zuletzt studirte, aufgenommen werden. Wünscht er diese Aufnahme, so ist er einer Aufnahmsprüfung zu unterziehen. In diesen Fällen sind die Bestimmungen §§. 61 und 62, Nr. 2, des Organisations-Entwurfes zu befolgen.

Thun *m. p.*

393.

Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 14. Października 1850,

obowiązujące od dnia obwieszczenia we wszystkich krajach koronnych,

którem się rozporządzają niektóre ułatwienia względem doręczania i innych czynności urzędowych, na wezwanie austryackich władz sądowych, w zagranicy przedsięwziąść się mających.

W interesie pojedynczego i spiesznicjszego sądownictwa przy doręczeniach i innych czynnościach urzędowych, które na wezwanie austryackich władz sądowych w zagranicy mają być przedsiębrane, dozwala się wszystkim sądom pierwszej instancyi, aby się we wszystkich owych przypadkach, gdzie idzie tylko o pojedyncze doręczania przynależącym państwa austryackiego lub cudzoziemcom w zagranicy; albo tylko o udzielenie wiadomości, tudzież o takowe rozporządzenia, które li tylko spraw stron dotyczą, albo zresztą nie są większej wagi, bezpośrednio do znajdujących się tamże c. k. poselstw, albo konzulatów udawały.

Co się tycze spraw rekwizycyjnych w Turcyi, mają sądy, mianowicie we wszystkich w powyższym ustępie wyszczególnionych przypadkach, bezpośrednio udawać się do austryackiego urzędu konzularnego, albo do c. k. ajencyi dotyczącego powiatu, albo w braku własnego takiego c. k. urzędu missyjnego, do onego w najbliższym powiecie, a nawet gdyby rzeczone pośrednictwo, niedostatecznem się być ukazywało, również bezpośrednio wzywać c. k. internuncyaturę w Konstantynopolu o interwencyą; nareszcie, w rzeczach powszechnego interesu, albo większej wagi, zawsze tylko przez wyższe sądy i przez ministeryum, załatwienia żądać, które się tedy do ministeryum spraw wewnętrznych udawać będzie.

Co się sądowym władzom, dla odpowiedniego zastosowania się, do wiadomości podaje.

Schmerling m. p.

394.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 18 Października 1850,

obowiązujące w krajach koronnych Węgier, wraz z Serbskiem Województwem i Temeskim banatem, w Kroacyi, Slawonii i Siedmiogrodzie,

względem zastosowania Najwyższego patentu z dnia 2. Sierpnia 1850. do sądowych czynności, zachodzących w celu pierwszego ułożenia nowych ksiąg gruntowych i intabulacyjnych.

Na uczyniony wniosek ministra sprawiedliwości, raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, Najwyższą uchwałą z dnia 11. Października 1850. zatwierdzić, iż postanowienia Najwyższego patentu z dnia 2. Sierpnia 1850. (Część CXII. Nr. 329. dziennika praw państwa) względem opłacania należytości przy wciąganiach do ksiąg gruntowych i intabulacyach przepisanych, żadnego zastosowania do owych sądowych czynności, mieć nie powinny, które zachodzą w celu pierwszego ułożenia nowych ksiąg gruntowych i intabulacyjnych.

Schmerling m. p.

393.

Erlass des Justizministeriums, im Einverständnisse mit dem Ministerium des Aeussern, vom 14. October 1850,

wirksam für alle Kronländer, vom Tage der Kundmachung angefangen,

wodurch einige Erleichterungen in Beziehung auf die Zustellungen und andere Amtshandlungen, welche auf Ersuchen österreichischer Justizbehörden im Auslande vorzunehmen sind, angeordnet werden.

Im Interesse einer vereinfachten und beschleunigten Rechtspflege bei Zustellungen und anderen Amtshandlungen, welche auf Ersuchen österreichischer Justizbehörden im Auslande vorzunehmen sind, wird den sämmtlichen Gerichten erster Instanz gestattet, in allen jenen Fällen, wo es sich nur um einfache Zustellungen an österreichische oder fremde Staatsangehörige im Auslande oder bloss um Ertheilung von Auskünften, dann um solche Verfügungen handelt, welche lediglich Parteisachen betreffen, oder sonst nicht von höherem Belange sind, unmittelbar an die daselbst befindlichen k. k. Gesandtschaften oder Consulate sich zu wenden.

Bezüglich der Requisitionsangelegenheiten in der Türkei haben sich die Gerichte insbesondere in allen in dem vorstehenden Absatze aufgeführten Fällen unmittelbar an das österreichische Consularamt oder die k. k. Agentie des betreffenden Bezirkes, oder in Ermanglung eines eigenen solchen k. k. Missionspostens an jenen des nächstgelegenen Bezirkes zu wenden, auch wenn die gedachte Vermittlung nicht zureichend erscheint, die Dazwischenkunft der k. k Internuntiatur zu Constantinopel gleichfalls directe in Anspruch zu nehmen; endlich bei Gegenständen von allgemeinem Interesse oder von höherem Belange stets nur durch die höheren Gerichte und das Ministerium der Justiz einzuschreiten, welches sich sodann an das Ministerium des Aeussern wenden wird.

Diess wird den Justizbehörden zur angemessenen Darnachachtung bekannt gegeben.

Schmerling m. p.

394.

Verordnung des Justizministeriums vom 18. October 1850,

wirksam für die Kronländer Ungarn, sammt der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate, Croatien, Slavonien und Siebenbürgen,

in Betreff der Anwendung des Allerhöchsten Patentes vom 2. August 1850 auf die zum Behufe der ersten Anlegung der neuen Grund- und Intabulationsbücher stattfindenden gerichtlichen Schritte.

Seine Majestät haben über erstatteten Vortrag des Justizministers mit Allerhöchster Entschliessung vom 11. October 1850 zu genehmigen geruht, dass die Bestimmungen des Allerhöchsten Patentes vom 2. August 1850 (Nr. 329 des Reichsgesetzblattes) in Betreff der Entrichtung der bei grundbücherlichen Eintragungen und Intabulationen vorgeschriebenen Gebühren auf jene gerichtlichen Schritte keine Anwendung zu finden haben, welche zum Behufe der ersten Anlegung der neuen Grund- und Intabulationsbücher stattfinden.

Schmerling m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXLII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 26. Października 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 27. Września 1851.

395.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu na dniu 15. Czerwca 1850. nadanych.

Braciom Krach, zamieszkałym w Pradze (N. 144-1) na wynalazek materyi podwójnej *(drap d'Esquimos)*, która bez pomocy kauczuku, kleju lub innego spajającego środka, na jednej stronie z wełny, na drugiej włosu kóz Angorowych tkana, podobna jest do materyi futrzanej, która szczególniej się sposobi na surduty zimowe, po obu stronach nosić się dające; na lat dwa; L. 4168-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Janowi Schlosser, miejsk. kapelusznikowi, (zamieszkałemu w Gracu Nr 309), na wynalazek w fabrykowaniu przyłbic z nieprzeciekłego filcu; na lat pięć; L. 4183-H. O dochowanie tajemnicy proszono.

Salamonowi Schlesinger, maszyniście, zamieszkałemu w Turynie, przez Filipa Weill, kupca zamieszkałego w Medyolanie Nr. 2380, na poprawę w szybkoprasie drukarskiej z jednym lub dwoma cylindrami, zależącą w zupełnie nowym i właściwym ruchu walca drukarskiego i użyciu tasiemek podtrzymujących papier, za pomocą którego ruchu, arkusz papieru jednym a tym samym cylindrem i na tej samej formie, po obu stronach drukowanym być może, zaczem arkusz tylko raz przez ręce ludzkie na prasę idzie, i w jednym a tym samym czasie daleko większa liczba arkuszy po obu stronach drukowana być może, jakto przy wszystkich innych, dotąd istniejących prasach drukarskich cylindrycznych uskutecznić się dało, na lat dwa; L. 4188-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Rewers cudzoziemczy jest przedłożony.

Ezechiaszowi Brodford i Efraimowi Morris zamieszkałym w Neu-York w północnej Ameryce, przez Jakóba Franciszka Henryka Hemberger, dyrektora administracyjnego, zamieszkałego we Wiedniu, (w mieście Nr. 785), na poprawę w maszynach, w których miedź i inne twarde płody i substancye będą roztarte, oddzielone i w stosunku różnej specyficznej ich ciężkości rozłożone; na lat pięć; L. 4203-H.—

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXLII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 26. October 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 27. September 1851.

395.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 15. Juli 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Den Gebrüdern Krach, wohnhaft in Prag (Nr. 144-1) auf die Erfindung eines Doppelstoffes (drap d'Esquimos), *der ohne Beihilfe von Kautschuk, Leim oder einem anderen Bindemittel auf einer Seite aus Schafwolle, auf der anderen aus Angora-Ziegenhaar gewebt, einem Pelzstoffe ähnlich sei, und sich vorzüglich zur Verfertigung von Winterröcken eigne, die nach beiden Seiten getragen werden können, auf zwei Jahre; Zahl 4168*-H. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

Dem Johann Schloffer, bürgerlicher Hutmacher (wohnhaft in Gratz, Nr. 309), auf die Erfindung in der Erzeugung von Pickelhauben aus wasserdichtem Filze, auf fünf Jahre; Zahl 4183-H. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

Dem Salamon Schlesinger, Maschinist, wohnhaft in Turin, durch Philipp Weill, Handelsmann, wohnhaft in Mailand Nr. 2380, auf die Verbesserung der Schnell-Druckpresse, sowohl mit Einem als zwei Cylindern, welche in der ganzen neuen und eigenthümlichen Bewegung der Druckwalze und der Bandführung des Papieres bestehe, wodurch ein Bogen Papier mit einem und demselben Cylinder und auf der nämlichen Form auf beiden Seiten bedruckt werden könne, welches also nur Einmal durch Menschenhände auf die Presse aufgelegt werden dürfe, so zwar, dass in derselben Zeit eine weit grössere Anzahl von Bögen auf beiden Seiten bedruckt werden könne, als dieses bei den übrigen bestehenden Cylinderpressen möglich sei, auf zwei Jahre; Zahl 4188-H. — *Die Geheimhaltung wurde angesucht. Der Fremdenrevers liegt vor.*

Dem Hezekiah Bradford und Ephraim Morris, wohnhaft in Neu-York in Nord-Amerika, durch Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungsdirector, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Verbesserung an den Maschinen, womit Kupfer-Erze und andere feste Stoffe und Substanzen zerrieben, ausgesondert, und im Verhältnisse der Unterschiede in ihrer specifischen Schwere geschieden werden, auf fünf Jahre; Zahl 4203-H.

O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów, wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Franciszkowi Eirel, inżynierowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na starym Wiedeniu Nr. 264), na wynalazek litograficznej szybko-prasy, za pomocą której roboty ręczne samą maszyną zostaną sporządzone, na rok; L. 4204-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Konradowi Griesenauer, kowalowi zamieszkałemu w Söll w Tyrolu, na poprawę we fabrykacyi luf do gwintówek i strzelb z żelaza i stali Pillerseńskiej, przewyższających wszystkie dotąd znane najlepsze lufy saskie i lüttichskie; na lat pięć; Licz. 4308-H.— O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Bruck m. p.

396.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 20. Lipca 1850,

przedłużające na rok dziesiąty przywilej z dnia 28. Czerwca 1841 nadany Józefowi Weiss w Zuckmantel w Szląsku na wynalazek fabrykacyi wełny leśnej.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć na rok dziesiąty przywilej z dnia 28. Czerwca 1841, nadany Józefowi Weiss w Zuckmantel w Szląsku na wynalazek w produkcyi włochaciny, zdolnej do rozmaitych technicznych celów, wełną leśną zwanej, a pochodzącej z zupełnie dotąd nieuwzględnionej rośliny.

Bruck m. p.

397.

Rozrządzenie ministerswa handlu z dnia 21. Lipca 1850,

ogłaszające, że w skutek dobrowolnego złożenia ze strony uprzywilejowanych, ustały dwa przywileje, nadane Maciejowi Flechter pod d. 3. Stycznia i 27. Maja 1842.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza niniejszem, że w skutek dobrowolnego złożenia, ustały dwa przywileje nadane Maciejowi Fletcher pod dniem 27. Maja 1842 i pod d. 3. Stycznia 1842; pierwszy na poprawę w uprzywilejowanej pod d. 3. Stycznia i 29. Maja 1842, kolistej maszynie parowej, za pomocą której uchyloną zostaje frykcya i maszyna więcej pojedynczą, lżejszą i trwalszą otrzymuje konstrukcyę; drugi tożsamo brzmiący na poprawę w kolistej maszynie parowej.

Opisania tych przywilejów, znajdują się w c. k. instytucie politechnicznym w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

— Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Franz Eirel, Ingenieur, wohnhaft in Wien, alte Wieden (Nr. 264), auf die Erfindung einer lithographischen Schnellpresse, wobei die Handarbeiten durch die Maschine selbst verrichtet werden, auf Ein Jahr; Zahl 4204-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Conrad Griesenauer, Hammerschmidmeister, wohnhaft in Söll in Tirol, auf die Verbesserung in der Fabrikation von Kugel- und Flintenläufen aus Pillersener Eisen und Stahl, welche die bisher bekannten besten sächsischen und lütticher Läufe übertreffen, auf fünf Jahre; Zahl 4308-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Bruck m. p.

396.

Erlass des Handelsministeriums vom 20. Juli 1850,

womit das dem Joseph Weis zu Zuckmantel in Schlesien am 28. Juni 1841 verliehene Privilegium auf die Erfindung Waldwolle zu bereiten, auf das zehnte Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Joseph Weis zu Zuckmantel in Schlesien verliehene Privilegium vom 28. Juni 1841 auf die Erfindung, aus einem ganz unbeachteten Pflanzenstoffe eine zu verschiedenen technischen Zwecken taugliche Faser, Waldwolle genannt, zu bereiten, auf das zehnte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

397.

Erlass des Handelsministeriums vom 21. Juli 1850,

womit zwei, dem Matthäus Fletcher am 3. Jänner und 27. Mai 1842 verliehene Privilegien über des Privilegiums-Inhabers freiwillige Zurücklegung für erloschen erklärt werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat über freiwillige Zurücklegung die zwei dem Matthäus Fletcher verliehenen Privilegien vom 27. Mai 1842 und 3. Jänner 1842; das erste auf Verbesserung der unterm 3. Jänner und 29. Mai 1842 privilegirten kreisförmigen Dampfmaschine, wodurch die Reibung vermieden, und die Maschine einfacher, leichter und dauerhafter construirt werde; das Zweite ebenfalls auf eine Verbesserung der kreisförmigen Dampfmaschine lautend, als erloschen erklärt.

Die diessfälligen Privilegien-Beschreibungen befinden sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

398.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 21. Lipca 1850,

którem się przedłużają niektóre przywileje.

Ministeryum handlu przemysłu i budowli publicznych, postanowiło przedłużyć przywileje następujące:

1. Przywilej Józefa Fexer, właściciela przywileju i Edwarda Fexer, fabrykanta czekulady we Wiedniu z d. 16. Lipca 1342, na poprawę w uprzywilejowanej już pod d. 30. Grudnia 1839 maszynie do wyrabiania czekulady, na rok dziewiąty.

2. Przywilej Maurycego de Tschoffen, posiadacza fabryki towarów metalowych w Lancendorfie, i Aloizego Reitze, mechanika we Wiedniu z d. 14. Czerwca 1843, na poprawę w konstrukcyi maszyny do przędzenia i w samem przędzeniu, dla przędzalń, zajmujących się bawełną i lnem, na rok ósmy.

3. Przywilej pierwotnie nadany Karolowi Haumann, miejskiemu tapicerowi we Wiedniu, a następnie na własność Chrystyana Haumann przeniesiony pod d. 1. Sierpnia 1845, na wynalazek i poprawę w uprzywilejowanej już pod d. 9. Sierpnia 1841 konstrukcyi wszelkich gatunków meblów, na rok szósty.

4. Przywilej Karola Husky, fabrykanta terralitu i cegieł w Maryaschein, z dnia 12. Lipca 1847, na poprawę w fabrykacyi cegieł, na rok czwarty.

5. Przywilej Piotra Demuth, miejskiego blacharza i fabrykanta lamp we Wiedniu, z dnia 27. Września 1847, na poprawę w uprzywilejowanych już lampach, zwanych moderatorami i regulatorami, na rok czwarty.

6. Przywilej Józefa Tobijasza Goldberger, w Berlinie z d. 30. Maja 1848, na wynalazek we fabrykacyi stosów galwano-elektrycznych, na rok trzeci, czwarty i piąty.

7. Przywilej Ludwika de Orth we Wiedniu, z d. 23. Czerwca 1848, na wynalazek szybkiej metody tkania w podwójnym warsztacie tkackim, na rok trzeci.

8. Przywilej Serre'go z Maxen, król. saskiego majora, przez tutejszego pełnomocnika jego Karola Schürer de Waldheim, miejskiego aptekarza we Wiedniu, z d. 23. Czerwca 1848, na wynalazek nowej opałowej konstrukcyi i na poprawę w ogrzewaniu powietrzem, na rok czwarty.

9. Przywilej Edwarda Gross, kupca i chemicznego fabrykanta w Wrocławiu, z dnia 25. Stycznia 1849, na wynalazek i poprawę w aparacie elektrycznym, zawisłą w odwodniku przeciw artryzie i boleściom reumatycznym, na rok drugi; nakoniec

10) Przywilej Wilhelma Conraetz we Wiedniu, z dnia 22. Czerwca 1849, na fabrykacyę towarów z srebra chińskiego, ra rok drugi.

Bruck m. p.

398.

Erlass des Handelsministeriums vom 21. Juli 1850,

wodurch mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden :

1. Das Privilegium des Joseph Fexer, Privilegien-Inhabers und Eduard Fexer, Chocolademacher in Wien, vom 16. Juli 1842, auf eine Verbesserung der bereits unterm 30. December 1839 privilegirten Chocolade-Maschine, auf das neunte Jahr.

2. Das Privilegium des Moriz von Tschoffen, Besitzer der Lanzendorfer Metallwaaren-Fabrik, und des Alois Reitze, Mechaniker in Wien, vom 14. Juni 1843, auf eine Verbesserung in der Construction der Spinnmaschine und des Spinnprocesses selbst, für Baumwollen- und Flachsspinnereien, auf das achte Jahr.

3. Das ursprünglich dem Carl Haumann, bürgerlicher Tapezierer in Wien, verliehene und seither in das Eigenthum des Christian Haumann übergegangene Privilegium vom 1. August 1845, auf eine Erfindung und Verbesserung der bereits unterm 9. August 1841 privilegirten Construction aller Arten von Meubeln, auf das sechste Jahr.

4. Das Privilegium des Carl Hussky, Terralith- und Ziegelfabrikanten in Mariaschein, vom 12. Juli 1847, auf eine Verbesserung in der Ziegelerzeugung, auf das vierte Jahr.

5. Das Privilegium des Peter Demuth, bürgerlicher Spengler und Lampenfabrikant in Wien, vom 27. September 1847, auf eine Verbesserung an den bereits privilegirten Moderateur- oder Regulator-Lampen, auf das vierte Jahr.

6. Das Privilegium des Joseph Tobias Goldberger, in Berlin, vom 30. Mai 1848, auf eine Erfindung in der Erzeugung von galvano-elektrischen Ketten, auf das dritte, vierte und fünfte Jahr.

7. Das Privilegium des Louis von Orth, in Wien, vom 23. Juni 1848, auf eine Erfindung einer Schnellmethode für Doppelwebestühle, auf das dritte Jahr.

8. Das Privilegium des Serré auf Maxen, königlich-sächsischen Majors, durch seinen hiesigen Bevollmächtigten Carl Schürer von Waldheim, bürgerlicher Apotheker in Wien, vom 23. Juni 1848, auf die Erfindung einer neuen Feuerungsconstruction und auf eine Verbesserung der Luftheizung, auf das vierte Jahr.

9. Das Privilegium des Eduard Gross, Kaufmann und chemischer Fabrikant in Breslau, vom 25. Jänner 1849, auf eine Erfindung und Verbesserung eines elektrischen Apparates, bestehend in einem Ableiter gegen Gicht und rheumatische Leiden, auf das zweite Jahr; endlich

10. das Privilegium des Wilhelm Conraetz in Wien, vom 22. Juni 1849, auf Erzeugung von Chinasilber-Waaren, auf das zweite Jahr.

Bruck *m. p.*

339.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 26. Lipca 1850,

ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 30. Grudnia 1844, nadany Józefowi Huber, na wynalazek we fabrykacyi trzonków nożowych i widelcowych z blachy żelaznej.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznej ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 31. Grudnia 1844, na wynalazek w wyrabianiu z blachy żelaznej trzonków nożowych i widelcowych.

Opisanie przywileju tego znajduje się w c. k. instytucie politechnicznem w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

294.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu pod d. 27. Lipca 1850. nadanych.

Jakubowi Franciszkowi Hemberger, dyrektorowi administracyjnemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 785), na poprawę w maszynach do fabrykacyi odstrzępin płóciennych (szarpij), za pomocą których zstrzępione płótno, szarpie zwane, wyrabiane będzie w lepszym gatunku, tudzież prędszym i oszczędniejszym sposobem jak dotychczas, na lat pięć; L. 4455-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Tomaszowi Stregzek, właścicielowi domu, zamieszkałemu w Star. Ottakring blisko Wiednia (N. 18) na wynalazek w konstrukcyi mechanicznych werków muzycznych, zastosowanie znajdujących przy fortepianach, pod nazwą „Concertyny“ któremi bez wszelkiej innej pomocy i bez najmniejszego uszkodzenia instrumentu muzycznego, kawałki muzyczne z precyzyą odgrywane będą, układ muzyczny na wałkach grających oznaczonym zostanie i karty wzorowe dla kompozycyi muzycznej na wałkach sporządzone być mogą; na rok: L. 4457-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Tomaszowi Jerzemu Clinton, posiadaczowi rentów i obywatelowi zjednocz. Stanów północno-amerykańskich, zamieszkałemu w Paryżu, na placu Vendôme, hôtel de Bristol, przez Jakóba Franciszka Henryka Hembergera, dyrektora administracyjnego, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście Nr. 785). na poprawę w uskutecznianiu złączenia *(connexion)* luc metalicznego spojenia *(essemblage métallique)* między żelazem a szkłem lub innemi produktami zeszklonemi, które co się tycze rozcieńczenia żelaza użytego, żadną miarą krystalizacyi szkła nie jest na przeszkodzie i dla znacznej przedmiotów liczby taniej jak dotychczas zastosować się daje; na lat pięć; L. 4527-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Wojciechowi Managetta, rycerzowi de Lerchenau, ekonomowi, zamieszkałemu we Wiedniu (Neubau N. 291), i Augustowi Quidde, partykularzowi we Wiedniu, (na Wiedeniu Nr. 786), na wynalazek pieca, wktórym stałe przedmioty suche, jako to glina, wapno, gips, kości i kruszce, z mniejszem daleko zużyciem materyału opałowego

399.

Erlass des Handelsministeriums vom 26. Juli 1850,

womit das dem Joseph Huber am 31. December 1844 verliehene Privilegium auf eine Erfindung in der Erzeugung von Messer- und Gabelheften aus Eisenblech als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Joseph Huber am 31. December 1844 auf eine Erfindung in der Erzeugung von Messer- und Gabelheften aus Eisenblech verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

400

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 27. Juli 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Verbesserung der Maschinen zur Erzeugung des Leinwand-Schabsels (Charpie), wodurch die ausgefaserte Leinwand, Charpie genannt, in besserer Beschaffenheit und auf eine schnellere und ökonomischere Weise als bisher erzeugt werde, auf fünf Jahre; Zahl 4455-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Thomas Stregzek, Hauseigenthümer, wohnhaft in Alt-Ottakring bei Wien (Nr. 18), auf die Erfindung in der Construirung mechanischer Vorlegewerke zur Anwendung bei Fortepianos unter der Benennung „Concertins" mittelst welcher Tonstücke ohne irgend einer Beihilfe und ohne der geringsten Beschädigung des Toninstrumentes mit Präcision vorgetragen, die Vorzeichnung zum Stiftensatze auf Spielwalzen erfolgen, und Musterkarten zum Walzensatze angefertiget werden können, auf Ein Jahr, Zahl 4457-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Thomas Georg Clinton, Rentier und Bürger der vereinigten Staaten in Nordamerika, wohnhaft in Paris, Vendome-Platz, hôtel de Bristol, *durch Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungsdirector, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Verbesserung des Verfahrens, eine Verbindung* (connexion) *oder metallische Zusammenfügung* (essemplage metallique) *zwischen dem Eisen und dem Glase oder anderen verglasten Produkten zu bewirken, welche rücksichtlich der Verdünnung des verwendeten Eisens, der Cristallisation des Glases auf keine Art hinderlich, und für eine beträchtliche Anzahl von Gegenständen wohlfeiler als bisher anwendbar sei, auf fünf Jahre; Zahl 4527-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.*

Dem Albert Mannagetta Ritter von Lerchenau, Oekonom, wohnhaft in Wien (Neubau Nr. 291), und August Quidde, Particulier (Wien, Wieden Nr. 786), auf die Erfindung eines Ofens, in welchem feste trockene Körper, wie Thon, Kalk, Gypsstein, Knochen und Erze mit bei weitem weniger Brennmateriale als gegenwärtig erforderlich ist, die nöthige Erhitzung

jak dotychczas, potrzebną gorącość otrzymają, i który w miarę potrzeby połączonym być może z lokalnością, która przez gorącość z pieca wybuchającą, w ten sposób może być ogrzewaną, iż znajdujące się w niej przedmioty potrzebnej dostąpią suchości i uprzedniego rozgrzania; na rok; L. 4528-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy Augusta Quidde przedłożono.

Fryderykowi Gohde, slusarzowi c. k. nadwornemu i miejskiemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście N. 225), na wynalazek, za pomocą naturalnego przeciągu powietrza z każdego materyału opałowego uskutecznić stosunkowo nadzwyczajnie wielki stopień gorącości, tak, iż żelazo nawet w mniejszych piecach ogniem kokowym prędko się da stopić, który to wynalazek tak przy wielkiem jak przy małem opalaniu, gdzie tylko się takowe zamieścić daje, zastosowanie znajduje; na lat dwa; L. 4529-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Edwardowi Schwarz, inżynierowi mechaniki, zamieszkałemu we Wiedniu (na starym Wiedeniu Nr. 347), na poprawę w konstrukcyi wprost działającej maszyny parowej miechowej do pieców wysokich, która to konstrukcya w ten sposób z miechem jest połączona, iż oba te przedmioty formalnie jednę stanowią całość, przezco maszyna staje się bardzo pojedynczą i trwałą, w sprawieniu daleko mniej kosztuje i tak mało miejsca zajmuje, iż wszędzie zamieszczoną być może, zresztą także i wielu reparaturom nie podlega; na rok; L. 4574-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Antoniemu Trespidi, odlewaczowi czcionek drukowych i mechanikowi, zamieszkałemu w Medyolanie (N. 2547), i Drowi Franciszkowi Vallardi typografowi, zamieszkałemu w Medyolanie (N. 3989), na wynalazek we fabrykacyi kart do grania za pomocą typów (druków) i maszyn typograficznych (drukarskich), na lat pięć; L. 4641-H. — Otwarte przywileju opisanie, znajduje się w przechowaniu namiestnikowstwa medyolańskiego.

Bruck m. p.

401.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 4. Sierpnia 1850,

którem zostaje przedłużonym na rok trzeci przywilej z d. 11. Lipca 1848, nadany Antoniemu Renner, na poprawę w formie dachówek.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć na rok trzeci przywilej z d. 11. Lipca 1848, nadany Antoniemu Renner c. k. inżynierowi obwodowemu w Pradze, na wynalazek we formie dachówek.

Bruck m. p.

402.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 4. Sierpnia 1850,

mocą którego przedłużonym na rok szósty, siódmy i ósmy przywilej z dnia 14. Czerwca 1845 nadany Wincentemu Andreis na odkrycie hidraulicznej masy kamieniejącej.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć na

erhalten, und der je nach Bedarf, mit einem Locale verbunden, dieses aber durch die aus dem Ofen ausströmende Wärme derart geheizt werden könne, dass die darin befindlichen Körper die nöthige Trockenheit und Vorerwärmung erhalten, auf Ein Jahr; Zahl 4528-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers des August Quidde liegt vor.

Dem Friedrich Gohde, k. k. Hof- und bürgerlicher Schlossermeister, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 225), auf die Erfindung, mittelst des natürlichen Luftzuges aus jedem Brennstoffe einen verhältnissmässig ungewöhnlich hohen Hitzegrad zu erzeugen, so dass Eisen selbst in kleineren Oefen durch Cockfeuer schnell zum Schmelzen gebracht werde, welche Erfindung bei grosser und kleiner Feuerung, wo sich solche anbringen lässt, angewendet werden könne, auf zwei Jahre; Zahl 4529-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Eduard Schwarz, Ingenieur der Mechanik, wohnhaft in Wien, alte Wieden (Nr. 347), auf die Verbesserung in der Construction einer direct wirkenden Gebläse-Dampfmaschine für Hochöfen, welche der Art mit dem Gebläse verbunden sei, dass beide förmlich ein Ganzes bilden, wodurch die Maschine sehr einfach und solid werde, in der Anschaffung viel billiger zu stehen komme, und so wenig Raum einnehme, dass sie überall angebracht werden könne, übrigens auch wenig Reparaturen unterliege, auf Ein Jahr; Zahl 4574-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Antonio Trespidi, Schriftgiesser und Mechaniker, wohnhaft in Mailand (Nr. 2547), und Dr. Francesco Vallardi, Typograph, wohnhaft in Mailand (Nr. 3989), auf die Erfindung in der Fabrikation von Spielkarten mittelst Typen und typographische Maschinen, auf fünf Jahre; Zahl 4641-H. — Die offengehaltene Beschreibung befindet sich bei der mailändischen Statthalterei in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

401.

Erlass des Handelsministeriums vom 4. August 1850,

wodurch das dem Anton Renner am 11. Juli 1848 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Form der Dachtaschen auf das dritte Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Anton Renner, k. k. Kreis-Ingenieur in Prag, verliehene Privilegium vom 11. Juli 1848, auf eine Verbesserung in der Form der Dachtaschen, auf das dritte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

402.

Erlass des Handelsministeriums vom 4. August 1850,

womit das dem Vincenz Andreis am 14. Juni 1845 verliehene Privilegium auf die Entdeckung einer hydraulischen versteinernden Masse auf das sechste, siebente und achte Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Vincenz Andreis, zu Brescia in der Lombardie, ertheilte Privilegium vom 14. Juni 1848 auf die

rok szósty, siódmy i ósmy, przywilej z dnia 14. Czerwca 1848, nadany Wincentemu Andreis w Brescia w Lombardyi, na wynalazek hidraulicznej masy kamieniejącej.

Bruck m. p.

403.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 10. Sierpnia 1850,

przedłużające na rok szósty przywilej z d. 27. Czerwca 1845, nadany Janowi Tröber, na wynalazek i poprawę w ogrzewaniu powietrzem.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć na rok szósty przywilej z d. 27. Czerwca 1845, nadany Janowi Tröber na wynalazek i poprawę w ogrzewaniu powietrzem.

Bruck m. p.

404.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu pod dniem 12. Sierpnia 1850. nadanych.

Franciszkowi Beitl, maszyniście zamieszkałemu w Pradze (N. 1272-2) i Joachimowi Iserstein, zamieszkałemu w Münchengrätz, na poprawę w aparatach opałowych, za pomocą której przy wszystkich maszynach parowych w przędzarniach, w fabrykach drukarskich i fabrykach spirytusu, wielka część materyału opałowego może być oszczędzoną, a pomimo to siła pary o wiele podwyższoną, tudzież za pomocą której przy ogrzewaniu pokojów, przy kuźniach roboty grubej i kuźniach gwoździarskich, w ogólności przy wszystkich w ogniu wyrabiających profesyach, kilka lokałów na dowolnej temperaturze ogrzewać można, lubo przytem nie będzie ani stopień potrzebnej gorącości zmniejszonym ani też więcej materyału opałowego wymaganem; na rok; L. 4713-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie, jeżeli tylko w innej mierze zachowane będą przepisy, co do bezpieczeństwa istniejące.

Franciszkowi Mayer, dyrektorowi fabryki w Guntramsdorf, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 363), na poprawę w drukarni perytonywej, za pomocą której nie, jak zwyczajnie, drukować się będzie na maszynie perotynowej modelami czterocalowemi, lecz sześcio- i ośmio-calowemi, zarazem może rysujący wzory przy podwójnej wysokości, wszelkiej nadać swym rysunkom rózniosłości i lekkości, jakoteż w zwyczajnym czasie sprodukowaną być daleko piękniejsza i większa ilość towaru; na rok; L. 4872-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Franciszkowi May, szefowi handlu kapeluszowego w Peszcie, große Bruckgasse N. 677, obecnie we Wiedniu, na poprawę we fabrykacyi kapeluszy filcowych i jedwabnych przez użycie właściwej sztywności z gummi, dammar, olejku z szysek jodłowych i spirytusu terpentynowego; na lat dwa; L. 4873-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Karolowi Girardet, c. k. kraj. uprzywilejowanemu fabrykantowi towarów skórzanych galanteryjnych, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 1100), na wynalazek puzderka do osobnego przechowania marków listowych, w których puzderkach marki za pomocą sprężyn tak podniesione będą, iż mogą łatwo i wygodnie być wyjęte; na

Entdeckung einer hydraulischen, versteinernde Masse auf das sechste, siebente und achte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

403.

Erlass des Handelsministeriums vom 10. August 1850,

wodurch das dem Johann Tröber am 27. Juni 1845 verliehene Privilegium auf eine Erfindung und Verbesserung in der Luftheizung auf das sechste Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Johann Tröber verliehene Privilegium vom 27. Juni 1845 auf eine Erfindung und Verbesserung in der Luftbeheizung auf das sechste Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

404.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 12. August 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Franz Beitl, Maschinenfabrikant, wohnhaft in Prag (Nr. 1272-2), und Joachim Iserstein, wohnhaft in Münchengrätz, auf die Verbesserung an Feuerungs-Apparaten, wodurch bei allen Dampfmaschinen in Spinn-, Druck- und Spiritus-Fabriken ein grosser Theil des Brennmateriales erspart und dennoch die Kraft des Dampfes um Vieles erhöht, und bei Zimmerbeheizungen, Grob- und Nagelschmieden, überhaupt bei allen mit Feuer arbeitenden Gewerben ohne Beeinträchtigung des nöthigen Hitzegrades und ohne eines grösseren Aufwandes an Brennstoff zu bedürfen, mehrere Räume nach beliebiger Temperatur erwärmt werden können, auf Ein Jahr; Zahl 4713-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Pivilegiums unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, wenn die sonst vorgeschriebenen Sicherheitsmassregeln gehörig beobachtet werden.

Dem Franz Mayer, Fabriksdirector in Guntramsdorf, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 363), auf die Verbesserung der Perrotin-Druckerei, wodurch nicht, wie gewöhnlich, mit vierzölligen, sondern auch mit sechs- und achtzölligen Modeln auf der Perrotinmaschine gedruckt werden, der Musterzeichner seinen Zeichnungen bei der doppelten Höhe einen ungeschmälerten Schwung und eine bisher nicht möglich gewesene Leichtigkeit geben, und eine viel schönere und grössere Quantität von Waare in dem gewöhnlichen Zeitraume erzeugt werden könne, auf Ein Jahr; Zahl 4872-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Franz May, Chef der Huthandlung in der grossen Bruckgasse in Pesth, Nr. 676, derzeit in Wien, auf die Verbesserung in der Fabrikation der Filz- und Seidenhüte durch Anwendung einer eigenen Steife aus Gummi, Dammar, Tannenzapfenöl und Terpentingeist, auf zwei Jahre; Zahl 4873-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Charles Girardet, k. k. landesbefugter Leder-Galanteriewaaren-Fabrikant, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 1100), auf die Erfindung eines Etuis zur abgesonderten Aufbewahrung der Briefmarken, worin selbe mittelst Federn so empor gehoben werden, dass man sie sehr leicht und bequem herausnehmen könne, auf Ein Jahr; Zahl 4876-H. — Die

rok; L. 4876-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia.

Ludwikowi Andrée, maszyniście zamieszkałemu w Magdeburgu, przez Dra Alojzego Spitzer, publicznego ajenta, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście Nr. 914), na wynalazek paromiaru (manometru), za pomocą którego ciśnienie pary przy lokomotywach i innych kotłach parowych zawsze dokładnie i należycie podanem będzie, na lat pięć, czyli raczej na czas trwania patentu pruskiego z dniem 13. Lipca 1855 upływającego; L. 4878-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. niższo-austryackiego namiestnikostwa dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Ignacemu Gessman, c. k. oficyałowi buhalteryi nadwornej wojskowej, zamieszkałemu we Wiedniu (Schottenfeld N. 31), na wynalazek mydła do czyszczenia bielizny, czyszczącego bieliznę z wszelkiego brudu daleko prędzej i lepiej i mniej kosztującego jak dotychczas; na rok; L. 4906-H. O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

C. U. Schlu, przełożonemu w warsztatach maszyn c. k. kolei żelaznej północnej, zamieszkałemu w Pradze, przez Józefa Moser, stelmacha c. k. nadwornego i miejskiego, zamieszkałego we Wiedniu (na Schottenfeld N. 293), na wynalazek i poprawę we wagonach, wedle której zewnętrzne części główne skrzyń z żelaza kowanego, nie jak dotąd z drzewa sporządzane będą, a w skutek tego częste złamania drzewa noszącego, równie jak zgnicie czopów przy słupach zupełnie będzie uchylone i jak największa trwałość tych wagonów osiągniona, na rok; L. 4908-H. — Otwarte przywileju opisanie, znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo - austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Bruck m. p.

405.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu pod dniem 12. Sierpnia 1850 nadanych,

Aleksandrowi Bain, inżynierowi zamieszkałemu w Paryżu, przez Fryderyka Rödiger, zamieszkałego we Wiedniu (St. Ulrich N. 50), na wynalazek elektro-magnetycznego telegrafu, odróżniającego się istotnie od innych tego rodzaju instrumentów szczególnie przez krągi obrotowe, aparata transmisyjne, balansyery (wahadła), przez sposób tamowania *(échappement)* i przyrządzenia papieru, nareszcie przez regulowanie prędkości aparatu i ilości strumienia elektrycznego; na lat pięć; L. 4880-H. A. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Ludwikowi Edmundowi Mayer, maszyniście, zamieszkałemu we Wiedniu, (na Leopoldstadzie Nr. 662), na wynalazek i poprawę w maszynie do czyszczenia, polerowania i szlufowania, za pomocą której noże, widelce, przedmioty strojne i toaletowe itp

offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Louis André, Maschinist, wohnhaft in Magdeburg, durch Dr. Alois Spitzer, öffentlicher Agent, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 914), auf die Erfindung eines Dampfmessers (manometer), wodurch der Druck des Dampfes bei Locomotiven und sonstigen Dampfkesseln stets genau und richtig angegeben werde, auf fünf Jahre, jedoch nur giltig auf die Dauerzeit des preussischen Patentes, welches mit 13. Juli 1855 abläuft; Zahl 4878-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Ignaz Gessmann, k. k. Hofkriegsbuchhaltungs-Official, wohnhaft in Wien (Schottenfeld Nr. 31), auf die Erfindung einer Wäsche-Reinigungsseife, welche die Wäsche viel schneller und besser von allem Schmutze reinige, und billiger als die bisherige Seife zu stehen komme, auf Ein Jahr; Zahl 4906-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem C. U. Schlu, Vorstand der Maschinen-Werkstätten der k. k. nördlichen Staatseisenbahn, wohnhaft in Prag, durch Joseph Moser, k. k. Hof- und bürgerlicher Wagenfabrikant, wohnhaft in Wien (Schottenfeld Nr. 293), auf die Erfindung und Verbesserung an den Eisenbahnwägen, wonach das äussere Gerippe der Kästen aus Schmiedeisen, statt wie bisher aus Holz verfertiget, und wodurch das häufige Brechen der Tragbäume, sowie das Verfaulen der Zapfen bei den Säulen ganz vermieden und die grösste Dauerhaftigkeit dieser Wägen erzielt werde, auf Ein Jahr; Zahl 4908-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Bruck m. p.

405.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 12. August 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Alexander Bain, Ingenieur, wohnhaft in Paris, durch Friedrich Rödiger, wohnhaft in Wien (St. Ulrich Nr. 50), auf die Erfindung eines elektro-chemischen Telegraphen, der sich besonders durch die Drehscheiben, den Transmissionsapparat, den Balancier die Hemmung (échappement), die Zubereitung des Papieres, endlich die Regulirung der Schnelligkeit des Apparates und der elektrischen Stromquantität von anderen Instrumenten dieser Art wesentlich unterscheide, auf fünf Jahre; Zahl 4880-H. A. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Ludwig Edmund Mayer, Maschinenfabrikant, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 662), auf die Erfindung und Verbesserung einer Putz-, Polier- und Schleifmaschine, mittelst welcher Messer, Gabeln, Schmuck- und Toilette-Gegenstände u. dgl., wenn sie auch

choćby jak najbardziej były sponiewierane, w krótkim czasie i małym kosztem jak najpiękniej mogą być oczyszczone i wyostrzone, na rok; L. 4880-H. B. — Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Otwarte opisanie przywileju, znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia.

Pawłowi Bogoufnemu Meissner, pensyonowanemu c. k. profesorowi, zamieszkałemu we Wiedniu (Alsergasse N. 149), przez Jana Jerzego Otto, byłego miejskiego kupca, obecnie prywatyzującego, zamieszkałego we Wiedniu (Alservorstadt N. 319), na wynalazek aparatu opalającego i wentylacyjnego dla wagonów od kolei żelaznej, równie jak dla zamkniętych lokalności na okrętach parowych i żaglowych, który to aparat rzeczone lokalności należycie ogrzewa, przez swe przyrządzenie wentylacyjne powietrze w takowych zawsze czyste utrzymuje, na zewnątrz zawsze zimnym zostaje, a zarazem tylko miejsca jednej osoby, czyli powierzchni o 18 calach kwadratowych wymaga, nareszcie przez każdego łatwo kierowanym być może; na rok; L. 4880-H. C.— O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów, wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Józefowi Vogl, fabrykantowi krepinów, sznureczków i tasiemek, zamieszkałemu we Wiedniu (Schottenfeld N. 279), na wynalazek fabrykowania krepinów, tasiemek i sznureczków jedwabiem roboty wypukłej (pączkowato) na warsztatach tkackich nasuwających i obracających za pomocą grabek z igłami, które się bez ręcznej pomocy przez zamieszczenie maszyny, same przez się zakładają i wyciągają; na rok; L. 4965-H.— O dochowanie tajemnicy proszono.

Alojzemu Stummer, kapitanowi pierwszego c. k. uprzywilejowanego towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju, zamieszkałemu we Wiedniu (Weissgärber N. 70), na wynalazek maszyny dłutowej drewnianej, za pomocą której wszelkie dziury czopowe, jakiejbądź dymenzyi i formy, jako też inne tym podobne nadwerężenia w częściach składowych drewnianych przy robotach stolarskich i ciesielskich z jak największą dokładnością i czystością, i oraz z znacznem tak czasu jak roboty oszczędzeniem, mogą być wyrabiane; na rok; L. 4984-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Ignacemu Alojzemu Mack, technikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście N. 696) na wynalazek nowego płynnego materyału opałowego i należącego do tego aparatu opalającego; na lat sześć; N. 4986-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Jakubowi Franciszkowi Henrykowi Hemberger, dyrektorowi administracyjnemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 785), na poprawę w warsztatach tkackich, zawisłą w zmianie, zamieszczonej na maszynie Jacquarda, za pomocą której tkaniny, opatrzone fasonami i ozdobami, prędzej jak dotąd mogą być wyrabiane; na lat pięć; L. 4988-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

noch so verwahrlost sind, in kurzer Zeit und mit unbedeutenden Kosten spiegelblank hergestellt und geschärft werden können, auf Ein Jahr; Zahl 4880-H. B. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Paul Traugott Meissner, pensionirter k. k. Professor, wohnhaft in Wien (Alsergasse Nr. 149), durch Johann Georg Otto, gewesener bürgerlicher Handelsmann, derzeit Privatier, wohnhaft in Wien (Alservorstadt Nr. 319), auf die Erfindung eines Heiz- und Ventilations-Apparates für Eisenbahnwägen, sowie für geschlossene Räume auf Dampf- und Segelschiffen, welcher Apparat die gedachten Räume zweckmässig erwärme, durch seine Ventilations-Vorrichtung die Luft in denselben stets rein erhalte, äusserlich immer kalt bleibe, und daher nur den Sitz einer einzigen Person oder eine Fläche von 18 Quadratzoll im Wagen etc. einnehme, ferner jede Feuergefahr ganz beseitige, sehr wenig Brennmaterialien benöthige und von Jedermann leicht zu handhaben sei, auf Ein Jahr; Zahl 4880-H. C. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Joseph Vogl, Crepinen-, Schnür- und Börtchen-Fabrikant, wohnhaft in Wien (Schottenfeld Nr. 279), auf die Erfindung, Crepinen, Börtchen und Fransen mit erhabener Seide (Noppen) auf Schub- und Mühlstühlen mittelst eines Rechens mit Nadeln zu erzeugen, welcher ohne Beihilfe der Hand durch eine angebrachte Maschine sich von selbst einlege und ausziehe, auf Ein Jahr; Zahl 4965-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Alois Stummer, Capitän der ersten k. k. privilegirten Donau-Dampfschiffahrtsgesellschaft, wohnhaft in Wien (Weissgärber Nr. 70), auf die Erfindung einer Holz-Stemmmaschine, mittelst welcher Zapfenlöcher jeder Art Dimension und Form, sowie auch andere derartige Vertiefungen in Holzbestandtheilen der Tischler- und Zimmermanns-Arbeiten mit besonderer Genauigkeit und Reinheit, und bedeutender Ersparniss an Zeit und Arbeit hergestellt werden können, auf Ein Jahr; Zahl 4984-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Ignaz Alois Mack, Techniker, wohnhaft in Wien, und Ferd. Hoffmann, Registratursdirector im Finanzministerium, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 696), auf die Erfindung eines neuen flüssigen Brennstoffes und eines zu dessen Anwendung gehörigen Feuerungsapparates, auf sechs Jahre; Zahl 4986-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungsdirector, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf eine Verbesserung an den Webestühlen, bestehend in einer an der Jacquardmaschine angebrachten Modificirung, wodurch façonirte und ausgezierte Gewebe schneller als bisher erzeugt werden können, auf fünf Jahre; Zahl 4988-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck *m. p.*

406.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 17. Sierpnia 1850.

którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej Karola Behr z dnia 12. Grudnia 1846. na wynalazek w postępowaniu nadania powłoki stałym ciałom, podobnej do tafli marmurowych, albo do mozaiki.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, iż przez upływ czasu ustał przywilej Karola Behr, z dnia 12. Grudnia 1846, na wynalazek w postępowaniu nadania powłoki ciałom stałym, przez którą takowe jak tafle marmurowe lub mozaika wyglądają.

Opisanie tego przywileju znajduje się w c. k. instytucie politechnicznym w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

407.

SPIS

przywilejów wyłącznych pod dniem 18. Sierpnia 1850, przez ministeryum handlu nadanych.

Karolowi Ortner, pomocnikowi złotniczemu, zamieszkałemu we Wiedniu (St. Ulrich N. 56), na wynalazek bransoletek nietylko z metalów ślachetnych ale i nie ślachetnych, mogących być użytemi jako naszyjniki: na lat dwa; L. 5136-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Fryderykowi Wilhelmowi Kyritz, kupcowi, zamieszkałemu w Wiedniu (na Leopoldstadzie N. 61), na wynalazek mydła do prania, które dla ingredyencyów, z których jest złożone, mniej kosztuje jak wszelkie inne mydło, a oraz daleko więcej posiada siły czyszczącej, bynajmniej bieliźnie nie szkodzącej: na rok; L. 5137-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów, wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Markusowi Petrowitsch, miejskiemu złotnikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście N. 695), na wynalazek i poprawę w rurkach cygarowych, nietylko z ślachetnych ale i nie ślachetnych metalów różnej wielkości i w rozmaitych deseniach, przy których jarzące cygaro za pomocą ruchomego przyrządu lejkowatego, na rurce zamieszczonego, może być zgaszonem i bez wszelkiego niebezpieczeństwa schowanem lub dowolnie na stronę odłożonem i bez szkody znowu zapalonem, równie jak i woda przez otworzenie zasówki z recypientu bez odkręcania rurki wydmuchaną być może, nakoniec przez zmienione zamieszczenie recypientu wodnego, siła przeciągająca w paleniu powiększoną, dym przez rurkę szklanną wsuniętą w rurkę metalową ochłodzonym a oksydowanie rurki metalowej uchylonem zostanie; na rok; L. 5138-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Jakóbowi Eugeniuszowi Armengaud, starszemu, inżynierowi, zamieszkałemu w Paryżu (rue St. Sébastien N. 19), przez Jakóba Franciszka Henryka Hemberger, dy-

406.

Erlass des Handelsministeriums vom 17. August 1850,

wodurch das dem Carl Behr am 12. December 1846 verliehene Privilegium auf die Erfindung eines Verfahrens auf festen Körpern einen dem Marmor-Schildplatte oder Mosaik ähnlichen Ueberzug anzubringen, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Carl Behr am 12. December 1846 verliehene Privilegium auf die Erfindung eines Verfahrens auf festen Körpern einen Ueberzug anzubringen, wodurch dieselben das Ansehen von Marmor-Schildplatte oder Mosaik erhalten, als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diesfällige Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

407.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 18. August 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Carl Ortner, Goldarbeiter-Gehilfe, wohnhaft in Wien (St. Ulrich Nr. 56), auf die Erfindung von Armbändern aus edlen und unedlen Metallen, welche auch als Halsgehänge gebraucht werden können, auf zwei Jahre; Zahl 5136-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Friedrich Wilhelm Kyritz, Kaufmann, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 61) auf die Erfindung einer Waschseife, welche durch ihre Ingredienzien billiger als jede andere Seife zu stehen komme, und dabei eine grössere Reinigungskraft besitze, ohne die Wäsche im Mindesten anzugreifen, auf Ein Jahr; Zahl 5137-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Marcus Petrowitsch, bürgerlicher Gold- und Silberarbeiter, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 695), auf die Erfindung und Verbesserung der Zigarrenröhren aus edlen und unedlen Metallen von verschiedenen Grössen und Dessins, wobei die glimmende Zigarre mittelst eines an dem Rohre angebrachten beweglichen Trichters ausgelöscht, und ohne Gefahr eingesteckt oder beliebig weggelegt und unbeschädiget wieder angebrannt werden könne, ferner aus dem Wassersacke ohne Abschrauben das Wasser durch Oeffnung einer Verschiebung weggeblasen werden könne, endlich durch die veränderte Stellung des Wassersackes die Zugkraft im Rauchen gefördert, durch eine in die Metallröhre eingeschobene Glasröhre der Rauch abgekühlt, und das Oxidiren der Metallröhre verhindert werde, auf Ein Jahr; Zahl 5138-H. — Die offengehaltene Privilegiums-Beschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Jacob Eugen Armengaud, der ältere, Ingenieur, wohnhaft in Paris (rue St. Sébastien Nr. 19), durch Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungsdirector, wohnhaft

rektora administracyjnego, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście N. 785), na poprawę w uprzywilejowanej już pod d. 27. Września 1847 maszynie jego, nazwanej „doskonałą maszyną czyszczącą *(parfait épurateur)*“ aby bawełnę i inne włochate substancye wzruszyć, rozpętlać, oczyścić, zwinąć i przygotować, która to poprawa we własnem zależy użyciu i złożeniu bębenków i części pobocznych w maszynie, przez co mocniejsza produkcya i większa doskonałość roboty będzie uskutecznioną; na lat trzy; L. 5139-H.— U dochowanie tajemnicy proszono. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Karolowi F. Loosey, inżynierowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Landstrasie Nr. 491), na poprawę w użyciu i połączeniu produktów mineralnych i chemicznych i w przedstawieniu substancyj mineralnych i roślinnych; na lat dwa; L. 5140-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie pod tym warunkiem, że przy urządzeniu potrzebnych do wykonywania tego przywileju lokalności jako i przy samem wykonywaniu, zachowane zostaną środki bezpieczeństwa, zarządzone dla chemicznego rzemiosła w ogólności, zwłaszcza dla tego, które jadowitemi trudni się materyałami, tudzież że zachowanie takowe kontrolowane będzie przez dotyczącą władzę sanitarną.

Janowi Wagner, fabrykantowi sznurków i miejskiemu wyrobnikowi krepinów, zamieszkałemu we Wiedniu (w Maryahilf N. 91), na poprawę w opaskach do zawieszania i wpinania, przy których 1) niepotrzebnemi się stają sprzączki z trzpionami, 2) obaramiona karabinerów u wązkich końców się zbiegają, kółkiem zamykają i za pomocą sprężyny i obrócenia kółka, uchyloną będzie obawa, iż się broń albo zawiesić albo złamać może;na rok; L. 5146-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Józefowi i Antoniemu Selka, posiadaczowi przywileju, zamieszkałemu w Wiedniu (na Leopoldstadzie N. 616), na poprawę w robieniu wszelkich gatunków spodni, któreby bez szelek mogły być noszone a jednak porządnie przylegały; na rok; L. 5148-H. Otwarte przywileju opisanie znajduje się w c. k. namiestnikostwie niższo-austryackiem w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Karolowi Aleks. Legrand, handlującemu papierem, zamieszkałemu w Paryżu (na ulicy Montmartre N. 142), przez J. F. H. Hemberger, dyrektora administracyjnego, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście N. 785) na wynalazek nowych właściwych i bardzo-ekonomicznych maszyn, za pomocą których koperty listowe *(enveloppes)* we wszelkich formach i dymenzyach z wielką szybkością mogą być składane, sklejane lub zlepiane; na lat dwa; L. 5149-H. We Francyi przywilej ten już od d. 7. Listopada 1840 na lat piętnaście został upatentowany. O dochowanie tajemnicy proszono. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Jakubowi Franciszkowi Hemberger, dyrektorowi administracyjnemu, zamieszkałemu w Wiedniu (w mieście N. 785), na wynalazek w warsztatach tkackich, za pomocą których, bawełna, wełna i inne włochate substancye w ten sposób albo grubo albo cienko mogą być przędzone i kręcone, iż przez to oszczędzi się roboty, czasu i miejsca, a oraz lepszą pozyska się przędzę; na lat pięć; L. 5150-H.—O dochowanie tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Verbesserung seiner am 27. September 1847 privilegirten Maschine „vollkommene Reinigungsmaschine (parfait épurateur)" genannt, um Baumwolle und andere faserige Substanzen aufzulockern, zu entwirren, zu reinigen, aufzuwinden und vorzubereiten, welche Verbesserung in den besonderen Anwendungen und Zusammensetzungen der Trommel und der Nebenbestandtheile der Maschine bestehe, und wodurch eine stärkere Production und Vervollkommnung der Arbeit erzielt werde, auf drei Jahre; Z. 5139-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Carl F. Loosey, Ingenieur, wohnhaft in Wien (Landstrasse Nr. 491), auf Verbesserungen in der Anwendung und Verbindung von mineralischen und chemischen Produkten und in der Darstellung mineralischer und vegetabilischer Substanzen, auf zwei Jahre; Zahl 5140-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht diesem Privilegium unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, wenn bei Einrichtung der zur Ausübung desselben nöthigen Betriebslocalitäten, und bei dem Betriebe selbst die für chemische Gewerbe überhaupt und namentlich für solche, die mit giftigen Materialien handthieren, gesetzlich angeordneten Vorsichtsmassregeln beobachtet werden, und deren Beobachtung von der betreffenden Sanitäts-Aufsichtsbehörde überwacht wird.

Dem Johann Wagner, Schnürfabrikant und bürgerlicher Crepinenmacher, wohnhaft in Wien (Mariahilf Nr. 91), auf Verbesserung der Hänge- und Steckkuppeln, wobei 1. die Schnallen mit Dornen entbehrlich werden, 2. die beiden Schenkel der Karabiner an den schmalen Enden zusammen laufen, durch einen Ring geschlossen werden, und durch Federdruck und Drehung eines Ringes die Gefahr des Hängenbleibens und das Entzweibrechen vermieden werde, auf Ein Jahr; Zahl 5146-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Joseph und Anton Selka, Privilegiumsbesitzer, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 616), auf die Verbesserung in der Verfertigung aller Gattungen von Beinkleidern, welche darin besteht, dass sie ohne Hilfe von Hosenträgern ganz passend und bequem getragen werden können, auf Ein Jahr; Zahl 5148-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Carl Alex. Legrand, Papierhändler, wohnhaft in Paris (Strasse Montmartre Nr. 142), durch J. F. H. Hemberger, Verwaltungsdirector, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Erfindung neuer eigenthümlicher und sehr ökonomischer Maschinen, womit Briefumschläge (enveloppes) aller Formen und Dimensionen mit grosser Schnelligkeit gefaltet und geleimt oder geklebt werden können, auf zwei Jahre; Zahl 5149-H. In Frankreich ist diese Erfindung seit 7. November 1840 auf fünfzehn Jahre patentirt. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungsdirector, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Verbesserung an den Webestühlen, wodurch die Baum- und Schafwolle und andere fasrige Substanzen derart grob und fein gesponnen und gewunden werden können, dass hiedurch ein Ersparniss an Arbeit, Zeit und Raum erzweckt werde, und das Gespinnst an Qualität gewinne, auf fünf Jahre; Zahl 5150-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck m. p.

408.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 21. Sierpnia 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministeryum handlu, postanowiło przedłużyć przywileje następujące:

1. Przywilej Fryderyka Hoxa, miejskiego fabrykanta fortepianów we Wiedniu, z dnia 1. Sierpnia 1845, na wynalazek w sporządzaniu fortepianów, na dalszy ciąg lat dwóch t. j. roku szóstego i siódmego.

2. Przywilej Edwarda Bühler, z dnia 8. Lipca 1846, na wynalazek i poprawę w produkowaniu piór do pisania z kompozycyi metalowej, oksydacyi mniej ulegającej, na dalszy ciąg jednego, t. j. roku piątego.

3. Przywilej Franciszka Schubert, miejskiego slusarza i właściciela domu we Wiedniu, z dnia 24. Lipca 1846, na poprawę w maszynowych nogostępach wozowych, na dalszy ciąg lat dwóch, t. j. roku piątego i szóstego.

4. Przywilej Ferdynanda Täuber, mieszczana w Jozefstadzie w Czechach, z dnia 12. Lipca 1847, na wynalazek i poprawę nowego sposobu kręcenia, i apretury wszelkich gatunków szpagatu, na dalszy ciąg lat dwóch, t. j. roku czwartego i piątego.

5. Przywilej pierwotnie Antoniemu Schmid nadany, następnie odstąpiony towarzystwu akcyjnemu co do blachownictwa w Wöllersdorf, z dnia 26. Lipca 1847, na wynalazek i poprawę w fabrykowaniu blachy białej i czarnej, na dalszy ciąg lat pięciu, t. j. roku czwartego, piątego, szóstego, siódmego i ósmego.

6. Przywilej Roberta Wilhelma Sievier w Londynie, z dnia 9. Sierpnia 1847, na odkrycie i poprawę w produkowaniu nowego gatunku form drukarskich, na dalszy ciąg lat dwóch, t. j. roku czwartego i piątego.

7. Przywilej Jakuba Hoffmann, mechanika we Wiedniu, z dnia 13. Września 1849, na poprawę w konstrukcyi manometru dla wszelkich gatunków maszyn parowych, na dalszy ciąg lat dwóch, t. j. roku drugiego i trzeciego; nakoniec

8. Przywilej Ludwika de Orth we Wiedniu, z dnia 12. Lipca 1847, na wynalazek i poprawę postępowania we fabrykacyi stali, miedzi, cynku, ołowiu, cyny i ich mieszań, przez zaprowadzenie strumienia elektrycznego, na dalszy ciąg jednego, t. j. roku czwartego.

Bruck m. p.

409.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 29. Sierpnia 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć przywileje następujące:

1. Przywilej Fryderyka Gohde, c. k. ślusarza nadwornego i miejskiego we Wiedniu, z dnia 1. Sierpnia 1845, na wynalazek własnego pieca, sposobnego do opalania węglem kamiennym i kokiem, na rok szósty;

408.

Erlass des Handelsministeriums vom 21. August 1850,

womit mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Handelsministerium hat nachstehende ausschliessende Privilegien zu verlängern befunden:

1. Das Privilegium des Friedrich Hoxa, bürgerlicher Klaviermacher in Wien, vom 1. August 1845, auf eine Erfindung in der Verfertigung der Fortepianos, für die weitere Dauer zweier, d. i. des sechsten und siebenten Jahres;

2. das Privilegium des Eduard Bühler, vom 8. Juli 1846, auf eine Erfindung und Verbesserung in der Erzeugung von Schreibfedern aus einer, dem Oxidiren minder unterliegenden Metallcomposition, für die weitere Dauer Eines, d. i. des fünften Jahres;

3. das Privilegium des Franz Schubert, bürgerlicher Schlosser und Hausinhaber in Wien, vom 24. Juli 1846, auf eine Verbesserung der Wagenmaschin-Fusstritte, für die weitere Dauer zweier, d. i. des fünften und sechsten Jahres;

4. das Privilegium des Ferdinand Täuber, Bürger zu Josephstadt in Böhmen, vom 12. Juli 1847, auf die Erfindung und Verbesserung einer neuen Drehart und Appretur aller Gattungen von Spagat, für die weitere Dauer zweier, d. i. des vierten und fünften Jahres;

5. das ursprünglich dem Anton Schmid verliehene und seither an die Wöllersdorfer Blechfabriks-Actiengesellschaft abgetretene Privilegium, vom 26. Juli 1847, auf eine Entdeckung und Verbesserung in der Erzeugung von Weiss- und Schwarzblech, für die weitere Dauer von fünf Jahren, d. i. des vierten, fünften, sechsten, siebenten und achten Jahres;

6. das Privilegium des Robert William Sivier zu London, vom 9. August 1847, auf eine Entdeckung und Verbesserung in der Erzeugung einer neuen Art von Druckerformen, für die weitere Dauer zweier Jahre, d. i. des vierten und fünften Jahres;

7. das Privilegium des Jacob Hoffmann, Mechaniker in Wien, vom 13. September 1849, auf eine Verbesserung in der Construction eines Manometers für alle Gattungen von Dampfmaschinen, auf die weitere Dauer zweier, d. i. des zweiten und dritten Jahres; endlich

8. das Privilegium des Louis v. Orth in Wien, vom 12. Juli 1847, auf die Erfindung und Verbesserung eines Verfahrens in der Fabrikation von Stahl, Kupfer, Zink, Blei, Zinn und ihrer Mischungen, durch Einführung eines elektrischen Stromes, für die weitere Dauer Eines, d. i. des vierten Jahres.

Bruck m. p.

409.

Verordnung des Handelsministeriums vom 29. August 1850,

womit mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

1. Das Privilegium des Friedrich Gohde, k. k. Hof- und bürgerlicher Schlossermeister in Wien, vom 1. August 1845, auf die Erfindung eines besonders für Steinkohlen und Cooksgeeigneten Heizofens, auf das sechste Jahr;

2. przywilej Wilhelma Rambach, bronzownika we Wiedniu, z dnia 24. Lipca 1849, na poprawę w sporządzaniu wyklęsło wyrabianych srebrnych sztućców stołowych i dessertowych, na rok drugi;

3. przywilej, nadany pierwotnie Janowi Preschel, a następnie na własność Arona M. Pollak przeniesiony, z dnia 16. Sierpnia 1839, na wynalazek, produkowania wszelkich gatunków mydła smarowego i twardego z przedmiotów, do tego nigdy nie użytych, na rok dwunasty; nakoniec

4. przywilej Józefa Hurtz, ajenta handlowego we Wiedniu, pod dniem 15. Września 1842. wydany, a na mocy uchwały niższo-austryackiego rządu z dnia 16 Lutego 1849 na poprawę w sporządzaniu złota matowego (t. j. niepolerowanego) ścieśniony, na rok dziewiąty, dziesiąty i jedenasty.

Bruck m. p.

410.

Spis

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu na d. 2. Września 1850 nadanych.

Doktorowi medycyny Franciszkowi Köller, członkowi wydziałowemu, zamieszkałemu w Nussdorfie (blisko Wiednia, Nr. 120), na poprawę w postępowaniu produkowania węglika siarczannego, na rok. L. 5186-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Piotrowi Marya Fouque, ex-oficerowi od marynarki francuskiej, zamieszkałemu w Tryeście (Nr. 710), na wynalazek rezerwowego wiosła sterowego, które tak w chwili burzy, jak w razie straty wiosła sterowego przez jakiebądź nieprzewidziane przypadki, przy wszelkich gatunkach okrętów żaglowych i parowych użytem być może, na rok; L. 5336-H. — We Francyi wynalazek ten już od d. 14. Lutego 1845 na lat 15 został upatentowany. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa pobrzeżnego w Tryeście dla każdego do przejrzenia. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Józefowi Daninger, posiadaczowi przywileju, zamieszkałemu we Wiedniu, (w mieście Nr. 213), na wynalazek poziomego młyna wietrznego, przy którym skrzydła wietrzne, obracające się jak chorągiewki wietrzne w ten sposób na ramionach słupa stojącego są umieszczone, iż wiatr z jednej strony na pełne powierzchnie ciśnie, przezco obrócenie słupa sprawia, gdyż przeciwnie z drugiej strony tylko kanty będą dotknięte, przetoż łatwo przepędzić może, na lat dwa; L. 5399-H. — Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia.

Ignacemu Walland, ajentowi handlowemu, zamieszkałemu w Wiedniu, (w mieście Nr. 300), na wynalazek innego doświadczonego topniwa do użycia przy stapianiu miedzi, zamiast używanych dotąd substancyj kosztownych, a to dalekotańszego i w ilości więcej obfitującego, za pomocą którego także jak najwięcej czystej miedzi pozyskać

2. das Privilegium des Wilhelm Rambach, Bronze-Arbeiter in Wien, vom 24. Juli 1849, auf eine Verbesserung in der Verfertigung der hohlgepressten silbernen Ess- und Dessert-Bestecke, auf das zweite Jahr;

3. das ursprünglich dem Johann Preschel verliehene und seither in das Eigenthum des Aron M. Pollak übergegangene Privilegium vom 16. August 1839, auf die Erfindung, alle Arten von Schmier- und festen Seifen aus einem hiezu noch nie verwendeten Körper zu sieden, auf das zwölfte Jahr; endlich

4. das dem Joseph Hurtz, Handlungsgeschäftsführer in Wien, unterm 15. September 1842 ausgefertigte und durch ein Erkenntniss der niederösterreichischen Landesstelle vom 16. Februar 1849 auf eine Verbeserung in der Hervorbringung der Goldmatte eingeengte Privilegium auf das neunte, zehnte und eilfte Jahr.

Bruck m. p.

410.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 2. September 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Med. Dr. Franz Köller, Facultätsmitglied, wohnhaft in Nussdorf (bei Wien, Nr. 120), auf die Verbesserung des Verfahrens zur Erzeugung des Schwefelkohlenstoffes, auf Ein Jahr; Zahl 5186-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Piere Marie Fouque, Ex-Officier der französischen Marine, wohnhaft in Triest (Nr. 710), auf die Erfindung eines Reserve-Steuerruders, welches sowohl im Momente des Sturmes, als auch im Falle des Verlustes des Steuerruders durch sonstig unvorhergesehene Zufälle, auf allen Gattungen von Segel- und Dampfschiffen angewendet werden könne, auf Ein Jahr; Zahl 5336-H. — In Frankreich ist diese Erfindung seit 14. Februar 1845 auf 15 Jahre patentirt. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegegen. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. küstenländischen Statthalterei in Triest zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Joseph Daninger, Privilegiumsbesitzer, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 213), auf die Erfindung einer horizontalen Windmühle, wobei Windthüren, nach Art der Windfahnen sich bewegend, auf den Armen des stehenden Grindels derartig im Kreise aufgestellt, werden, dass der Wind auf einer Seite die vollen Flächen drücke, und dadurch die Umdrehung des Grindels bewirke, während er auf der anderen Seite bloss die Kanten berührend leicht durchziehen könne, auf zwei Jahre; Zahl 5399-H. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Ignaz Walland, Handelsagent, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 300), auf die Entdeckung, beim Verschmelzen der Kupfererze statt der bisher angewendeten kostspieligen Bestandtheile, andere erprobte, weit wohlfeilere und in reichlicher Menge vorkommende Flussmittel zu verwenden, wobei ebenfalls das grösstmögliche Ausbringen von reinem Kupfermetall erzielt

będzie można, na lat trzy; L. 5400-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Teodorowi Rössler, rytownikowi, Henrykowi D. Schmidt, c. k. kraj. uprzywilejowanemu maszyniście, i Karolowi Girardet, posiadaczowi fabryki, zamieszkałemu we Wiedniu (na Landstrasie Nr. 144), na wynalazek aparatu, który na drodze elektro-magnetycznej o wszelkim oznajmia niebezpieczeństwie ognia i grożącej eksplozyi przy samem wszczęciu, na rok; L. 5402-H — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy Teodora Rössler przedłożono.

Fryderykowi Siebe, mechanikowi z Londynu, zamieszkałemu we Wiedniu (na Landstrasie Nr. 490), na wynalazek pompy rotacyjnej, opatrzonej korbą do kręcenia, zamiast dzwigni, uskuteczniającej wylewanie się wody w dubeltowej ilości, wedle szybkości rotacyi, nieprzerwanie, jednostajniej i nie stosami, jakto się przy zwyczajnych dzieje pompach, takowe oraz łatwo się transportować daje, mało miejsca zabiera, do podlewania ogrodów nie mniej też jako sikawka ręczna do gaszenia pożarów, a nakoniec jako pompa studzienna użytą i z resztą w dowolnej wielkości sporządzoną być może i stosunkowo tanio kosztuje, na lat trzy; L. 5403-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy jest przedłożony.

Antoniemu Tichy, prywatyzującemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 390), na poprawę w produkowaniu posrebrzanych przedmiotów szklanych, na lat dwa; L. 5404-H, A. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Antoniemu Tichy, prywatyzującemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 390), na poprawę w przysposabianiu pewnych aliażów metalowych, na lat dwa; L. 5404-H, B. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Antoniemu Tichy, prywatyzującemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 390), na poprawę w fabrykacyi żelaza kowanego i innego, na lat dwa; L. 5404-H C. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Bruck m. p.

411.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 2. Września 1850,

przedłużające na rok ósmy przywilej z d. 21. Lipca 1843. nadany Emanuelowi Wrzolikowi na wynalazek narządu do wyciągania wody bez drąga pompowego.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć na rok ósmy przywilej z dnia 21. Lipca 1843 nadany Emanuelowi Wrzolikowi, cywil-

werde, auf drei Jahre; Zahl 5400-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Theodor Rösler, Graveur, Heinrich D. Schmidt, k. k. landesbefugter Maschinenfabrikant und Charles Girardet, Fabriksbesitzer, wohnhaft in Wien (Landstrasse Nr. 144), auf die Erfindung eines Apparates, welcher auf elektro-magnetischem Wege jede Feuers- oder bevorstehende Explosionsgefahr sogleich beim Entstehen anzeige, auf Ein Jahr; Zahl 5402-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers des Theodor Rösler liegt vor.

Dem Friedrich Siebe, Mechaniker aus London, wohnhaft in Wien (Landstrasse Nr. 490), auf die Erfindung einer Rotationspumpe, welche mit einer Kurbel zum Drehen, statt mit einem Hebel versehen sei, das Ausströmen des Wassers in doppeltem Quantum, je nach der Geschwindigkeit der Rotation, ununterbrochen, mehr gleichförmig und nicht stossweise, wie es bei den gewöhnlichen Pumpen der Fall ist, bewirke, transportabel sei, sehr wenig Raum einnehme, und zum Bewässern und Begiessen der Gärten, sowie auch als Handspritze zum Löschen bei Feuersbrünsten, endlich auch als Brunnenpumpe verwendet, übrigens von beliebiger Grösse erzeugt werden könne und verhältnissmässig billig zu stehen komme, auf drei Jahre; Zahl 5403-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Anton Tichy, Privatier, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 390), auf die Verbesserungen in der Erzeugung versilberter Glasgegenstände, auf zwei Jahre; Zahl 5404-H. A. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Anton Tichy, Privatier, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 390), auf Verbesserungen in der Darstellung gewisser Metall-Legirungen, auf zwei Jahre; Zahl 5404-H. B. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Anton Tichy, Privatier, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 390), auf die Verbesserungen in der Erzeugung von Schmiede- und anderem Eisen, auf zwei Jahre; Zahl 5404-H. C. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Bruck *m. p.*

411.

Erlass des Handelsministeriums vom 2. September 1850,

womit das dem Emanuel Wrzolik, am 21. Juli 1843 ertheilte Privilegium auf die Erfindung einer Wasserhebungsvorrichtung ohne Pumpengestänge auf das achte Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Emanuel Wrzolik, Civil-Ingenieur, zu Freistadt im Kronlande Schlesien, ertheilte Privilegium vom

nemu inżynierowi, w Frajstadzie w kraju koronnym Szląska, na wynalazek narządu do wyciągania wody bez drąga pompowego.

Bruck m. p.

412.

Spis

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu pod d. 5. Września nadanych:

Franciszkowi Paquet, czerwonoskórnikowi, i Józefowi Wonke, zamieszkałemu w Gracu (Nr. 173), na poprawę w szybkiem garbowaniu, przy którem skóry w zwyczajnym krótkim terminie bez garbnika garbowane będą, na rok; L. 5502-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Braciom Antoniemu i Józefowi Selka, posiadaczom przywileju, i Fryderykowi Gleisberg, mechanikowi z Braunsdorf w Saksonii, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 201), na wynalazek druta, zupełnie zdatnego na linie elektro-magnetyczne i na wszystkie aparata elektromagnetyczne, a o połowę tańszego od drutu miedzianego w użyciu stojącego, na rok; L. 5513-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy Fryderyka Gleissberg przedłożono.

Ferdynandowi Hallmann, miejskiemu slusarzowi i maszyniście, zamieszkałemu w Hernals (blisko Wiednia Nr. 100), na wynalazek, a względnie na poprawę w maszynach, za pomocą których mięso, zwyczajnie na kiełbasy mięsne użyte, zdrobnionem i w krótkim bardzo czasie, z mniejszem pracy natężeniem, w masach znacznych do nadziewania kiełbas użytem być może, na lat dwa; L. 5632-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie i bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Gustawowi Waizmann, trudniącemu się robotami liniowania i rastrowania, zamieszkałemu w Lincu (Nr. 808), na wynalazek metody, ułatwiającej nauczenie się pisania, na rok; L. 5781-H. — O dochownaie tajemnicy proszono.

Józefowi Tobiaszowi Goldberger, chemikowi i fabrykantowi, zamieszkałemu w Berlinie, przez Karola Schürer de Waldheim, miejskiego aptekarza, zamieszkałego we Wiedniu, (w mieście Nr. 954), na wynalazek w konstrukcyi nowych galwano-elektrycznych części składowych, na lat dwa; L. 5825-H. O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów, wykonywaniu tego przywileju pod tym warunkiem nie stoi nic na przeszkodzie, że przedmiot onegoż od czasu do czasu tylko na lekarskie urządzenie użytym, i wszelkie medyczne onegoż zachwalanie zaniechanym będzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Karolowi Heller, dyrektorowi fabryki, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 560), na wynalazek maszyny do wyciskania soku burakowego, odznaczającej się pojedynczą konstrukcyą, taniością, małą liczbą robotników, ku temu potrzebnych, równie jak wyciskaniem soku w daleko większej ilości, jak za pomocą innych przyrządów istniejących, nareszcie uchyleniem kosztownych przy tem wyciskaniu używanych płócien, która to maszyna natychmiast zdrowy sok dalszej fabrykacyi doprowadza, i dale-

21. Juli 1843 auf die Erfindung einer Wasserhebungsvorrichtung ohne Pumpgestänge für das achte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

412.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 5. September 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Franz Paquet, Rothgerber und Joseph Wonke, wohnhaft in Gratz (Nr. 173), auf die Verbesserung in der Schnellgerberei, wobei die Häute in der gewöhnlichen kurzen Frist ohne Lohrinde gegerbt werden, auf Ein Jahr; Zahl 5502-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Den Gebrüdern Anton und Joseph Selka, Privilegienbesitzer, und Friedrich Gleisberg, Mechaniker aus Braunsdorf in Sachsen, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 201), auf die Entdeckung eines Drahtes, welcher sich für elektro-magnetische Telegraphen-Linien und für alle elektro-magnetischen Apparate vollkommen eigne, und um die Hälfte billiger als der bisher in Anwendung befindliche Kupferdraht zu stehen komme, auf Ein Jahr; Zahl 5513-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers des Friedrich Gleisberg liegt vor.

Dem Ferdinand Hallmann, bürgerlicher Schlossermeister und Maschinist, wohnhaft in Hernals (bei Wien Nr. 100), auf die Erfindung und beziehungsweise Verbesserung von Maschinen, wodurch das gewöhnlich zu Fleischwürsten verwendbare Fleisch verkleinert und in sehr kurzer Zeit und mit geringem Arbeitsaufwande in grossen Massen zum Füllen tauglich gemacht werde, auf zwei Jahre; Zahl 5632-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitäts- und Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Gustav Waizmann, Verfertiger von Linir- und Rastrir-Arbeiten, wohnhaft in Linz (Nr. 808), auf die Verbesserung einer Methode, wodurch das Erlernen des Schreibens erleichtert werde, auf Ein Jahr; Zahl 5781-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Joseph Tobias Goldberger, Chemiker und Fabrikant, wohnhaft in Berlin, durch Carl Schürer von Waldheim, bürgerlicher Apotheker, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 954), auf die Erfindung in der Construction neuer galvano-elektrischer Platten-Elemente, auf zwei Jahre; Zahl 5825-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, dass der Gegenstand desselben von Fall zu Fall nur auf ärztliche Anordnung angewendet, und jede medicinische Anpreisung desselben vermieden werde. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Carl Heller, Fabriksdirector, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 560), auf die Erfindung einer Rüben-Auspressmaschine, welche sich durch einfache Construction, Wohlfeilheit, geringen Bedarf an Arbeitern, ferner durch Auspressung einer grösseren Menge Saftes, als mit anderen jetzt bestehenden Vorrichtungen, dann durch Beseitigung der kostspieligen Presstücher auszeichne, einen gesunden Saft augenblicklich der weiteren Fabrikation zuführe, und eine viel geringere Betriebskraft als bei anderen Pressen erfordere, auf zwei Jahre;

ko mniej wymaga siły działającej, jak inne prasy, na lat dwa; L. 5826-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Bruck m. p.

413.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 9. Września 1850,

przedłużające na dalszy ciąg lat pięciu przywilej F. A. Müller i A. Tschischka spólnie na dniu 12. Listopada 1839. nadany, na odkrycie i poprawę w produkowaniu świec łojowych i mydła.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg lat pięciu t. j. na rok jedenasty, dwunasty, trzynasty, czternasty i piętnasty przywilej z dnia 12. Listopada 1839, spólnie nadany F. M. Müller, kupcowi w Pradze i A. Tschischka, wakslarzowi i mydlarzowi, następnie zmarłemu, na wynalazek i poprawę w produkowaniu swiec łojowych i mydła.

Bruck m. p.

414.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 9. Września 1850,

ogłaszające, iż niektóre przywileje ustały.

Ministeryum handlu ogłasza, że ustał przywilej z dnia 16. Lipca 1841 nadany Henrykowi Graf, w Petersburgu, na wynalazek zyskania jedwabiu, wełny, lnu itd. sposobem więcej pojedynczym niż dotąd, i bez kołowrotka, jako też zastąpienia jedną tylko robotą wszelkich różnych postępowań, przez które jedwab organzyjny otrzymywano; tudzież przywilej Karola Ludwika barona Heurteloup w Londynie z dnia 17. Grudnia 1842 na wynalazek w konstrukcyi nowego zamku perkussyjnego.

Opisania tych przywilejów znajdują się w instytucie politechnicznym w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

415.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemyslu i budowli publicznych z dnia 9. Września 1850,

ogłaszające, że przez upływ czasu ustały niektóre przywileje.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 28. Stycznia 1845 Janowi Galli nadany na wynalazek w substytucyi zrębów z lanego żelaza, w których dzwony wiszą, na miejsce drewnianych, równie i przywilej Augustyna Pandiani z dnia 25. Stycznia 1849, na wynalazek we fabrykacyi alfabetów metalowych,

Opisania tych przywilejów, znajdują się w c. k. instytucie politechnicznym w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

Zahl 5826-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Bruck m. p.

413.

Erlass des Handelsministeriums vom 9. September 1850,

womit das dem F. A. Müller gemeinschaftlich mit A. Tschischka ertheilte Privilegium vom 12. November 1839, auf eine Entdeckung und Verbesserung in der Erzeugung der Talgkerzen und Seife, auf weitere fünf Jahre verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem F. A. Müller, Handelsmann in Prag, gemeinschaftlich mit dem seither verstorbenen Wachszieher und Seifensieder A. Tschischka, ertheilte Privilegium vom 12. November 1839, auf eine Entdeckung und Verbesserung in der Erzeugung der Talgkerzen und Seife, auf die weitere Dauer von fünf Jahren, d. i. auf das eilfte, zwölfte, dreizehnte, vierzehnte und fünfzehnte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

414.

Erlass des Handelsministeriums vom 9. September 1850,

womit mehrere Privilegien für erloschen erklärt werden.

Das Handelsministerium hat das dem Henry Graf, in Petersburg, am 16. Juli 1841 auf die Erfindung, Seide, Wolle, Leinen etc. ohne Hilfe der Spindel auf eine einfachere Weise als bisher zu gewinnen, und die sämmtlichen verschiedenen Behandlungen, durch welche man Organzinseide erhält, durch eine einzige Arbeit zu ersetzen, verliehene Privilegium, und jenes des Carl Ludwig Stanislaus Baron Heurteloup in London vom 17. December 1842 auf die Erfindung einer neuen Percussionsschloss-Construction für erloschen erklärt.

Die diessfälligen Privilegienbeschreibungen befinden sich bei dem polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

415.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 9. September 1850,

womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Johann Galli am 28. Jänner 1845 auf eine Erfindung in der Substituirung gusseiserner Glockenstühle anstatt der hölzernen, und jenes dem Augustin Pandiani am 25. Jänner 1849 auf eine Erfindung in der Erzeugung alphabetischer Buchstaben aus Metall verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfälligen Privilegenbeschreibungen befinden sich bei dem polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

416.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 9. Września 1850,

przedłużające na dalszy ciąg lat czterech przywilej z d. 12. Sierpnia 1849, nadany Drowi Janowi Aleksandrowi Schultz, na wynalazek nowychfarbników w stanie płynnym i stałym.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na ciąg dalszych lat czterech t. j. na rok drugi, trzeci, czwarty i piąty przywilej z dnia 12. Sierpnia 1849, nadany Dr. Janowi Aleksandrowi Schultz, cywilnemu inżynierowi i chemikowi w Karolinenthal blisko Pragi, na wynalazek nowych farbników w stanie płynnym i stałym.

Bruck m. p.

417.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 9. Września 1850,

przedłużające na rok drugi przywilej z d. 21. Sierpnia 1849, nadany Ignacemu Kapfer, na poprawę w sporządzaniu naczyń z blachy żelaznej cyną pobielanej, na rok drugi.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na rok drugi przywilej z dnia 21 Sierpnia 1849, nadany Ignacemu Kapfer, kotlarzowi w Haag w wyższej Austryi, na poprawę w sporządzaniu naczyń z blachy żelaznej, cyną pobielanej.

Bruck m. p.

418.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 16. Września 1850,

ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 28. Stycznia 1845, nadany Ludwikowi Bianco, na wynalazek tak zwanego grzebienia zbiorowego na zboże.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 28. Stycznia 1845, nadany Ludwikowi Bianco, na wynalazek tak zwanego grzebienia zbiorowego na zboże.

Opisanie przywileju tego znajduje się w c. k. instytucie politechnicznym w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

419.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 16. Września 1850,

ogłaszające, że w skutek dobrowolnego złożenia ustał przywilej z dnia 24. Kwietnia 1847, nadany braciom Dominikowi i Franciszkowi Pontillo, na poprawę w produkowaniu białej nici z surowej bawełny.

Ministeryum handlu ogłasza, że w skutek dobrowolnego złożenia ustał przywilej

416.

Erlass des Handelsministeriums vom 9. September 1850,

womit das dem Dr. Johann Alexander Schultz am 12. August 1849 verliehene Privilegium auf die Erfindung neuer Farbenteige (Färbestoffe) im flüssigen und festen Zustande auf weitere vier Jahre verlängert wird.

Das Ministerium für Handel hat das dem Dr. Johann Alexander Schultz, Civil-Ingenieur und Chemiker zu Carolinenthal bei Prag, verliehene Privilegium vom 12. August 1849 auf die Erfindung neuer Farbenteige (Färbestoffe) im flüssigen und festen Zustande auf die Dauer von weiteren vier Jahren, d. i. auf das zweite, dritte, vierte und fünfte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

417.

Erlass des Handelsministeriums vom 9. September 1850,

womit das dem Ignaz Kapfer am 21. August 1849 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Erzeugung von Gefässen aus verzinntem Eisenbleche auf das zweite Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel hat das dem Ignaz Kapfer, Kupferschmid zu Haag in Oberösterreich, verliehene Privilegium vom 21. August 1849 auf eine Verbesserung in der Erzeugung von Gefässen aus verzinntem Eisenbleche auf das zweite Jahr zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

418.

Erlass des Handelsministeriums vom 16. September 1850,

womit das dem Louis Bianco am 28. Jänner 1845 verliehene Privilegium auf die Entdeckung des sogenannten Sammlungskammes für Körnerfrüchte durch Zeitablauf für erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Louis Bianco am 28. Jänner 1845 auf die Entdeckung des sogenannten Sammlungskammes für Körnerfrüchte verliehene Privilegium durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

419.

Erlass des Handelsministeriums vom 16. September 1850,

womit das den Gebrüdern Dominicus und Franz Pontillo am 24. April 1847 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Erzeugung von weissem Zwirn aus roher Baumwolle, in Folge deren freiwilligen Zurücklegung für erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, hat in Folge freiwilliger Zurücklegung der Gebrüder Dominicus und Franz Pontillo, Handelsleute aus Verona, das ihnen am 24. April 1847

z dnia 24. Kwietnia 1847, nadany braciom Dominikowi i Franciszkowi Pontillo, kupcom z Werony, na poprawę w produkcyi białej nici z surowej bawełny.

Opisanie przywileju tego znajduje się w c. k. instytucie politechniczym w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

420.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 17. Września 1850,

którem się przedłużają niektóre przywileje.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych, postanowiło przedłużyć przywileje następujące:

1. Przywilej Wacława Schwarz, kupca we Wiedniu, z d. 3. Września 1841, na wynalazek pomady, na dalszy ciąg roku dziesiątego.

2. Przywilej z dnia 10. Sierpnia 1846, pierwotnie Karolowi Goldschmidt we Wiedniu nadany, a następnie ne własność Amalii Ellbogen przeniesiony, na poprawę w sporządzaniu wszelkich gatunków kamizelek patentowych, na rok piąty;

3. Przywilej Karola Geyling, malarza na szkle, z dnia 4. Sieprnia 1847, na wynalazek ecowania (wypalania gryzącą cieczą) wszelkich tafel okiennych, i zwierciadlanych w sposób muślinkowaty, tiulkowaty, koronkowaty, gładki lub z façonami (ozdobami) na rok czwarty.

4. Przywilej braci Edwarda, Rudolfa i Karola Kühn, fabrykantom harmonijek we Wiedniu, z dnia 9. Sierpnia 1847, na wynalazek kompozycyi z gutty percha, za pomocą którego przedmioty z gutty sporządzane, bez szwu, nieprzeciekłemi i daleko są trwalszemi, jak przedmioty skórzane, na rok czwarty.

5. Przywilej Jana Jerzego Bodmer, maszynisty w Manchester, z dnia 1. Września 1847, na poprawę w konstrukcyi i położeniu szyn, podstaw szynowych, podkładek drewnianych (sleepers), przechodów, wymijań i kół wagonowych lokomotywowych przy kolejach żelaznych, na rok czwarty.

6. Przywilej Ludwika Ploy, miejsk. aptekarza z Odernberga w wyższej Austryi, i Stanisława Scherrl z Spitala w Karyntyi, z dnia 12. Maja 1848, na wynalazek w produkowaniu sztucznego ultramarynu, na rok trzeci i czwarty.

7. Przywilej Jana Hartinger, drukarza z Gaudenzdorf z dnia 8. Sierpnia 1849, na wynalazek i poprawę w uprzywilejowanej już drukarskiej maszynie jego, na rok drugi.

8. Przywilej Ludwika Orth i Leopolda Stephan, z dnia 8. Sierpnia 1849, na wynalazek w postępowaniu przeniesienia i odosobienia elektro-magnetycznych drótów telegrafowych za pomocą gutty perchy i rozmaitych kompozycyj z tejże jako też innych substancyj na rok drugi.

9. Przywilej Jakuba Bierstinger, młodszego, handlującego drzewem opałowem we Wiedniu, z dnia 8. Sierpnia 1849, na poprawę w uprzywilejowanych na dniu 28. Stycznia 1845 koszach kontrolujących do rozwożenia drzewa opałowego rozdrobnionego, na rok drugi, nakoniec

verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Erzeugung von weissem Zwirn aus roher Baumwolle, als erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

420.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 17. September 1850,

womit mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachfolgende Privilegien zu verlängern befunden:

1. Das Privilegium des Wenzel Schwarz, Handelsmann in Wien, vom 3. September 1841, auf die Erfindung einer Pomade, auf die weitere Dauer des zehnten Jahres.

2. Das ursprünglich dem Carl Goldschmidt in Wien verliehene und seither in das Eigenthum der Amalia Ellbogen übergegangene Privilegium vom 10. August 1846, auf eine Verbesserung in der Verfertigung aller Gattungen Patent-Gilets auf das fünfte Jahr.

3. Das Privilegium des Carl Geyling, Glasmaler in Wien, vom 4. August 1847 auf die Entdeckung, alle Gattungen Fenster- und Spiegel-Tafeln musselin-, tullpetinet-, spitzenartig, glatt oder façonnirt zu ätzen, auf das vierte Jahr.

4. Das Privilegium der Gebrüder Eduard, Rudolph und Carl Kühn, Harmonikamacher in Wien, vom 9. August 1847, auf die Erfindung einer Composition von Gutta-Percha, mittelst welcher die daraus verfertigten Gegenstände ohne Naht, wasserdicht und viel dauerhafter als die aus Leder erzeugten seien, auf das vierte Jahr.

5. Das Privilegium des Johann Georg Bodmer, Maschinist in Manchester, vom 1. September 1847, auf eine Verbesserung in der Construction und Stellung der Schienen, Schienenstühle, der Holzunterlagen (Sleepers), der Uebergänge, der Ausweicher und der Locomotiv-Wagenräder bei Eisenbahnen, auf das vierte Jahr.

6. Das Privilegium des Ludwig Ploy, bürgerl. Apotheker zu Obernberg in Oberösterreich, und Stanislaus Scherrl, zu Spital in Kärnthen, vom 12. Mai 1848, auf eine Erfindung in der Erzeugung des künstlichen Ultramarins, auf das dritte und vierte Jahr.

7. Das Privilegium des Johann Hartinger, Drucker zu Gaudenzdorf, vom 8. August 1849, auf eine Erfindung und Verbesserung seiner bereits früher privilegirten Druckmaschine, auf das zweite Jahr.

8. Das Privilegium des Louis von Orth und Leopold Stephan, vom 8. August 1849, auf die Erfindung eines Verfahrens zur Umfüllung und Isolirung der elektro-magnetischen Telegraphen-Drähte mittelst Gutta-Percha und verschiedenen Compositionen aus dieser und anderen Substanzen, auf das zweite Jahr.

9. Das Privilegium des Jacob Bierstinger, des jüngeren, Brennholzhändler in Wien, vom 8. August 1849, auf eine Verbesserung der am 28. Jänner 1845 privilegirten Controlkörbe zur Verführung des verkleinerten Brennholzes, auf das zweite Jahr; endlich,

10. Przywilej Józefa Wetternek, inżyniera w fabryce maszyn na Taborze we Wiedniu, z d. 24. Listopada 1849, na wynalazek w utrzymaniu w równowadze wszelki gatunek słupa płynnego, a przytem oraz z drugiej strony uniknąć niewygodnej wysokości przeciwnej; na rok drugi, trzeci, czwarty, piąty i szósty.

Bruck m. p.

421.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 22. Września 1850,

przedłużające na rok ósmy przywilej z dnia 29. Sierpnia 1843, nadany Michałowi Bermann Teller, na wynalazek i poprawę w pozyskaniu oleju za pomocą właśnie ku temu ukonstruowanej prasy mechanicznej.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg jednego to jest roku ósmego przywilej z d. 29. Sierpnia 1843, na wynalazek i poprawę w pozyskaniu oleju za pomocą właśnie ku temu ukonstruowanej prasy mechanicznej.

Bruck m. p.

422.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu na dniu 23. Września 1850. nadanych:

Antoniemu Kailan, chemikowi z Hermanstadt, zamieszkałemu w Nussdorf niedaleko Wiednia (Nr. 120) na wynalazek i poprawę w produkowaniu produktów mazi to jest żywicy *(pyrretine)*, olejów eterycznych, laku pyretynowego, lakieru żywiczno-olejowego i innych z niemi w związku stojących produktów pobocznych, równie też i w aparatach, należących do produkowania takowych produktów, na rok; L. 6014-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Janowi Krötzer, mydlarzowi, zamieszkałemu we Wiedniu, (na Wiedeniu N. 758) na poprawę w smarowidle do maszyn i osi, zawisłą w kompozycyi, która daleko mniej kosztuje, na osie korzystniejszą jest i od wyskoku i od nadzwyczajnej gorącości chroni; na rok: L. 6121-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Antoniemu Wenzl, miejskiemu budownikowi okrętowemu, zamieszkałemu w Pasawie, przez Jerzego Schuller i spółkę, kupca hurtowego, zamieszkałego we Wiedniu, na wynalazek w użyciu do prowadzenia wozów, do czego użytemi są siły parowe lub inne niezwierzęce, drogami zwyczajnemi lub na kolejach żelaznych; na lat dwa; L. 6122-H. — Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Wilhelmowi Samuelowi Dobbs, posiadaczowi fabryki maszyn w Bernie, zamieszkałemu w Bernie, przez Dra Franciszka Wertheim, publicznego ajenta, zamieszkałego we Wiedniu, na wynalazek pieca do opalenia kotła parowego lub innego opalenia,

10. Das Privilegium des Joseph Wetternek, Ingenieur in der Maschinenfabrik am Tabor in Wien, vom 24. November 1849, auf die Erfindung, jede Gattung von Flüssigkeitssäulen, ohne auf der anderen Seite eine unbequeme Gegenhöhe zu erreichen, im Gleichgewichte zu erhalten, auf das zweite, dritte, vierte, fünfte und sechste Jahr.

Bruck m. p.

421.

Erlass des Handelsministeriums vom 22. September 1850,

womit das dem Michael Bermann Teller am 29. August 1843 verliehene Privilegium auf eine Erfindung und Verbesserung in der Oelgewinnung durch eine eigens construirte mechanische Presse auf das achte Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das dem Michael Bermann Teller am 29. August 1843, auf eine Erfindung und Verbesserung in der Oelgewinnung durch eine eigens construirte mechanische Presse ertheilte Privilegium auf die weitere Dauer Eines, d. i. des achten Jahres zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

422.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 23. September 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Anton Kailan, Chemiker aus Hermannstadt, wohnhaft in Nussdorf bei Wien (Nr. 120), auf die Erfindung und Verbesserung in der Erzeugung von Theerprodukten, nämlich eines Harzes (pyrretine), ätherischer Oele, des Pyrretinlackes, Theeröllackes, und der damit in Verbindung stehenden Nebenerzeugnisse, sowie der zur Erzeugung dieser Theerprodukte gehörigen Apparate, auf Ein Jahr; Zahl 6014-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Johann Krötzer, Seifensieder, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 758), auf die Verbesserung der Maschinen- und Achsen-Schmiere, die in einer Composition bestehe, welche bedeutend billiger zu stehen komme, in Beziehung auf die Achsen vortheilhafter sei, und diese vor dem schnellen Auslaufen und vor ungewöhnlicher Erhitzung schütze, auf Ein Jahr; Zahl 6121-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Anton Wenzl, bürgerlicher Schiffmeister, wohnhaft in Passau, durch Georg Schuller und Comp., Grosshändler, wohnhaft in Wien, auf die Erfindung in der Anwendung von Staufüssen zum Fortbewegen von Wägen, welche durch Dampf- oder andere nicht thierische Kräfte getrieben werden, auf gewöhnlichen Strassen und auf Eisenbahnen, auf zwei Jahre; Zahl 6122-H. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Wilhelm Samuel Dobbs, Maschinenfabriksbesitzer in Brünn, wohnhaft in Brünn, durch Dr. Franz Wertheim, öffentlicher Agent, wohnhaft in Wien, auf die Erfindung eines Ofens für Dampfkessel-Feuerungen und Heizungen jeder Art, auf Ein Jahr;

na rok; L. 6123-H. O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Izaakowi Löbl Pulvermacher, mechanikowi z Wrocławia, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu N. 57), na wynalazek i poprawę w konstrukcyi i produkcyi bateryj galwanicznych (do użycia fizykalnego i technicznego), maszyn mocyjnych elektromagnetycznych i maszyn rotacyjnych magneto-elektrycznych; na rok; L. 6124-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykowaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Maurycemu Werner, kapelusznikowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu N. 454), na wynalazek właściwego postępowania w przysposabianiu filcu, z któregoby fabrykować można kapelusze filcowe i jedwabne, wszelkie gatunki wojskowego głowy pokrycia i obuwia i dery na konie od potu, na lat dwa; L. 6125-H. A.—O dochowanie tajemnicy proszono.

Ludwikowi Edwardowi Mayer z Janowicy blisko Klatawy w Czechach, zamieszkałemu we Wiedniu (Donaustrasse N. 662), na wynalazek i poprawę w ruchomej suszo-maszynie do wyrabiania linonu (rąbku), za pomocą której przy połączonych siłach i bezpiecznej pomimo to od ognia strukturze maszyny, produkować można daleko jednostajniejszy, piękniejszy i tańszy linon jak dotychczas; na rok; L. 6125-H. B. — Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Otwarte przywileju opisanie, znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo - austryackiego dla każdego do przejrzenia.

Janowi Ramach, fabrykantowi mazi i wyszynkarzowi wina, zamieszkałemu w Namiest w Morawii, na poprawę w piecach do wypalania mazi, za pomocą których oszczędzić można i czau i materyału opałowego, a oraz osiągnąć większą ilość i lepszy gatunek fabrykowanej w nich mazi, jak sposobem dotychczasowym; na lat trzy; L. 6125-H. C. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Fryderykowi Gesswein, kamieniarzowi, zamieszkałemu w Cannstadt w Würtembergu, przez Emanuela Hoffmann de Hoffmannsthal, c. k. uprzywilejowanego kupca hurtowego, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście N. 580), na wynalazek formowania i zupełnego przepalania ciosów z gliny w każdej dowolnej formie i wielkości na lat pięć; L. 6125-H. D. — W królestwie Würtembergii, wynalazek ten od dnia 8. Maja 1850, na lat dziesięć został upatentowany. O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Jakubowi Franciszkowi Hemberger, dyrektorowi administracyjnemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście N. 785), na poprawę w zastosowaniu siły parowej lub innej siły działającej przy głównych kołach (roues motrices) maszyn lokomotywowych (tak na kolejach żelaznych jak na drogach zwyczajnych), równie też przy kołach szuflastych żeglugi morskiej, a to pod tym względem, ażeby wszelka siła poruszająca zastosowaną była ponad peryferyę koła; na lat pięć; L. 6125--H. E.— Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. niższo - austryackiego namiestnikostwa dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

Zahl 6123-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Isak Löbl Pulvermacher, Mechaniker aus Breslau, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 57), auf die Erfindung und Verbesserung in der Construction und Erzeugung galvanischer Batterien (zum physikalischen und technischen Gebrauche), elektro-magnetischer Motions- und magneto-elektrischer Rotationsmaschinen, auf Ein Jahr; Zahl 6124-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Moriz Werner, Hutmacher, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 454), auf die Erfindung eines eigenthümlichen Verfahrens in der Darstellung des Filzes, um daraus Filz- und Seidenhüte, alle Arten militärischer Kopfbedeckung und jede Art von Fussbekleidung und von Pferdeschweissdecken zu erzeugen, auf zwei Jahre; Zahl 6125-H. A. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Ludwig Eduard Mayer, aus Janowitz bei Klattau in Böhmen, wohnhaft in Wien (Donaustrasse Nr. 662), auf die Erfindung und Verbesserung der Lynon- beweglichen Trockenmaschine, wodurch bei vereinigtem Kraftaufwande und dennoch feuersicherer Structur der Maschine ein viel gleichartigerer, schönerer und billiger Lynon als bisher erzeugt werden könne, auf Ein Jahr; Zahl 6125-H. B. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Johann Ramach, Theerbrenner und Weinschänker, wohnhaft in Namiest in Mähren, auf die Verbesserung an den Theeröfen, wodurch eine Ersparniss an Zeit und Brennmateriale erzielt, sowie ein grösseres Quantum und eine bessere Qualität des darin erzeugten Theeres als bisher gewonnen werde, auf drei Jahre; Zahl 6125-H. C. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Friedrich Gesswein, Steinhauermeister, wohnhaft in Cannstadt in Würtemberg durch Emanuel Hoffmann Edler v. Hoffmannsthal, k. k. privilegirter Grosshändler, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 580), auf die Erfindung, Werkstücke von Thon in jeder beliebigen Form und Grösse zu formen und vollständig durchzubrennen, auf fünf Jahre; Zahl 6125-H. D. — Im Königreiche Würtemberg ist diese Erfindung seit 8. Mai 1850 auf zehn Jahre patentirt. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungsdirector, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Verbesserung des Anwendungspunctes der Dampf- oder einer anderen wirkenden Kraft bei den Haupträdern (roues motrices), der Locomotivmaschinen sowohl auf Eisenbahnen, als auf gewöhnlichen Strassen, sowie bei den Seefahrt-Schaufelrädern, wodurch so viel möglich die Gesammtheit der bewegenden Kraft oberhalb der Peripherie des Rades angewendet werde, auf fünf Jahre; Zahl 6125-H. E. — In öffentlichen Sicherheitsrüchsichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

423.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 28. Września 1850,

przedłużające na rok czwarty przywilej z dnia 31. Lipca 1847, nadany profesorowi chemii i Dr. medyc. Ehrmann, na wynalazek produkowania nowym sposobem sody i innych produktów ubocznych z soli kuchennej.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych, postanowiło przedłużyć na rok czwarty przywilej z dnia 31. Lipca 1847, nadany Drwi med. Ehrmann publicznemu profesorowi chemii w Ołomuńcu, na wynalazek produkowania podług nowej metody sody i innych produktów ubocznych.

Bruck m. p.

424.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 29. Września 1850

ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 25. Lutego 1847, nadany Krzysztofowi Neuner na poprawę w sporządzaniu wszelkich gatunków wędzideł końskich.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z d. 25. Lutego 1847, nadany Krzysztofowi Neuner, na poprawę w sporządzaniu wszelkich gatunków wędzideł końskich.

Opisanie tego przywileju znajduje się w c. k. instytucie politechnicznym dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

423.

Erlass des Handelsministeriums vom 28. September 1850,

womit das dem Professor der Chemie und Dr. M. Ehrmann am 31. Juli 1847 verliehene Privilegium auf die Erfindung, aus Kochsalz nach einer neuen Methode Soda und Nebenprodukte zu erzeugen auf das vierte Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Dr. M. *Ehrmann, öffentlicher Professor der Chemie in Olmütz, auf die Erfindung, aus Kochsalz nach einer neuen Methode Soda und Nebenprodukte zu erzeugen, ertheilte Privilegium vom 31. Juli 1847 auf das vierte Jahr zu verlängern befunden.*

Bruck *m. p.*

424.

Erlass des Handelsministeriums vom 29. September 1850,

womit das dem Christoph Neuner am 25. Februar 1847 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Erzeugung aller Gattungen Pferdegebisse, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Christoph Neuner, vom 25. Februar 1847 verliehene Privilegium, auf eine Verbesserung in der Erzeugung aller Gattungen Pferdegebisse, als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXLIII.

wydana i rozesłana 31. Października 1850.

425.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 4. Paździer. 1850,

do konsystorza uniwersyteckiego we Wiedniu; do senatów akademicznych w Pradze, Gracu, Inspruku, Lwowie i Krakowie.

którem się postanawia, pod jakiemi warunkami prywatdocenci dla zawodów demonstracyjnych są przypuszczalnymi.

W skutek uczynionego przy okazyi specyalnego zapytania: pod jakiemi warunkami prywatdocenci dla zawodów demonstracyjnych są przypuszczalnymi? — widzę się spowodowanym postanowić:

1. Wykazu środków do nauczania służących, dla odczytów prywatdocentów, jako warunku ich przypuszczenia, żądać się nie powinno.

2. W prelekcyjnych katalogach i w meldunkowych książkach uczniów, mają ich odczyty, tak co do treści, jak co do objętości, dokładnie być oznaczone.

3. Oni mają prawo do wystawiania publicznie uwierzytelnionych zaświadczeń, z swych odczytów pod N. 2. dokładnie oznaczonych.

4. Prywatdocenci, nie mają przy swych odczytach żadnego jakiegokolwiekbądź prawa do używania sprawionych kosztem rządu, a zwyczajnym profesorom poleconych zbiorów i środków do nauczania służących.

Thun m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXLIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 31. October 1850.

425.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 4. October 1850,

an das Universitäts Consistorium in Wien, an die akademischen Senate in Prag, Gratz, Innsbruck, Lemberg und Krakau,

wodurch bestimmt wird, unter welchen Bedingungen Privatdocenten für demonstrative Fächer zulässig seien.

In Folge der bei einem speciellen Falle erhobenen Frage, unter welchen Bedingungen Privatdocenten für demonstrative Fächer zulässig seien, finde ich Folgendes zu bestimmen:

1. Der Nachweis von Lehrmitteln für die Vorträge der Privatdocenten ist als Bedingung ihrer Zulässigkeit nicht zu fordern;

2. in den Prälections-Katalogen und in den Meldungsbüchern der Studirenden sind ihre Vorträge sowohl in Beziehung auf den Inhalt, als auch den Umfang genau anzugeben;

3. sie sind zur Ausstellung von öffentlich beglaubigten Zeugnissen über ihre nach Nr. 2 genau bestimmten Vorträge berechtiget;

4. die Privatdocenten haben bei ihren Vorträgen keinen wie immer gearteten Anspruch auf Benützung der vom Staate herbeigeschafften und den ordentlichen Professoren zugewiesenen Sammlungen und Lehrmittel.

Thun *m. p.*

426.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 17. Października 1850,

do panów namiestników wszystkich krajów koronnych,

którem się, w skutek Najwyższego postanowienia z dnia 8. Października 1850. rozporządza, iż c. k. akademia sztuk plastycznych we Wiedniu, władzą sztuk i towarzystwem sztuk być ustaje, i tylko jako wyższa szkoła sztuk nowo uorganizowaną być, a przeto też i działalność dotychczasowego przepisu względem zasięgania zdania tegoż instytutu, w rzeczach sztuki lub przy publicznych pomnikach, ustać ma.

Najwyższem postanowieniem z dnia 8. Października r. b., raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, zatwierdzić, ażeby c. k. akademia sztuk plastycznych we Wiedniu w swej własności jako władza sztuk i towarzystwo sztuk zniesioną, i tylko jako wyższa szkoła sztuki uorganizowaną została.

Zaczem mają się nadane w r. 1812. tej cesarskiej akademii sztuk statuta. za zniesione uważać, a niemniej też ma, działalność danego wedle §. LV. tych statutów władzom nadwornym i krajowym zlecenia, zasięgania każdego czasu w rzeczach sztuki lub przy publicznych pomnikach, zdania tegoż zakładu, jako narodowej władzy sztuki, ustać.

Thun m. p.

427.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 18. Październ. 1850,

do krajowych władz szkolnych w Styryi, niższej Austryi, Austryi powyżej Ensy, Czechach, Tyrolu, Solnogrodzie, Pobrzeżu, i do namiestników Morawii, Szląska, Karyntyi, Krainy, Dalmacyi, Galicyi, Bukowiny i do jeneralnego gubernatora królestwa Lombardzko-Weneckiego.

którem się znosi dotychczas zwykłe zasełanie rocznych na próbę rysunków uczniów IV. klasy (niższej szkoły realnej), a zaprowadza niektóre inne postanowienia co do nauki rysunków dla tychże.

Co się tycze rocznych rysunków, przez uczniów IV. klasy (niższej szkoły realnej) sporządzanych, widzę się spowodowanym rozporządzić, co następuje:

W IV. klasach (niższych szkołach realnych) ustać ma zwykłe dotychczas zasełanie rysunków na próbę, w celu osądzenia takowych; a przeto też i rysowanie takich kart na próbę, jako ostateczne wypracowanie z całego kursu szkolnego, ustać ma.

Przeciwnie zaś będzie rzeczą krajowej władzy szkolnej, doglądać nauki rysunkowej w ogólności i przy pojedynczych szkołach, zaprowadzić potrzebne zarządzenia do podwyższenia takowej.

W szczególności, będą radzcy szkolni, dla szkół ludowych ustanowieni, przy objeżdżaniach odbywać się mających, zwracać odpowiednią ważności przedmiotu uwagę, na naukę rysunków, pod względem metodycznego postępowania, jakości kart wzorowych

426.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 17. October 1850,

an die Herren Statthalter sämmtlicher Kronländer,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 8. October 1850 verfügt wird, dass die k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien als Kunstbehörde und Kunstgesellschaft aufzuhören und nur als höhere Kunstschule neu zu organisiren sei, und dass es daher auch von der bisher bestandenen Vorschrift in Kunstsachen oder bei öffentlichen Denkmälern das Gutachten dieser Anstalt einzuholen, abzukommen habe.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 8. October laufenden Jahres zu genehmigen geruht, dass die k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien in ihrer Eigenschaft als Kunstbehörde und Kunstgesellschaft aufgehoben und nur als höhere Kunstschule neu organisirt werde.

Hiermit sind die der kaiserlichen Akademie der Künste im Jahre 1812 verliehenen Statuten als aufgehoben zu betrachten, und von der nach §. LV dieser Statuten den Hof- und Länderstellen zugegangenen Weisung in Kunstsachen oder bei öffentlichen Denkmälern das Gutachten dieser Anstalt als der Kunstbehörde der Nation jederzeit einzuholen, hat es sein Abkommen zu finden.

Thun m. p.

427.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 18. October 1850,

an die Landesschulbehörden von Steiermark, Niederösterreich, Oesterreich ob der Enns, Böhmen, Tirol, Salzburg, Küstenland, und an die Statthalter von Mähren, Schlesien, Kärnthen, Krain, Dalmatien, Galizien, der Bukowina und den Generalgouverneur des lombardisch-venetianischen Königreiches,

wodurch die bisher übliche Einsendung von Jahres-Probezeichnungen der Schüler der IV. Classe (Unter-Realschule) aufgehoben und mehrere andere Bestimmungen hinsichtlich des Zeichnungsunterrichtes für dieselben angeordnet werden.

In Anschung der von den Schülern der IV. Classe (Unter-Realschule) gefertigten Jahreszeichnungen finde ich Nachstehendes anzuordnen:

Bei den IV. Classen (Unter-Realschulen) hat es von der bisher üblichen Einsendung der Probezeichnungen zur Beurtheilung derselben abzukommen; es hat sonach auch das Zeichnen dieser Probeblätter als Schlussleistung über den gesammten Schulcurs zu unterbleiben.

Dagegen wird es der Landesschulbehörde obliegen, den Zeichnungsunterricht im Allgemeinen und bei den einzelnen Schulen zu überwachen und die nöthigen Vorkehrungen zur Förderung desselben zu treffen.

Insbesondere werden die für das Volksschulwesen bestellten Schulräthe bei den vorzunehmenden Bereisungen dem Zeichnungsunterrichte bezüglich des methodischen Verfahrens, der Beschaffenheit der Vorlageblätter und Modelle, und der Fortschritte der Schüler, sowie der Zeich-

i modelów, tudzież pod względem postępów uczniów, jakoteż miejscowości dla rysunków przeznaczonych. Aby módz postęp uczniów w rysunkach należycie osądzić i zasłużoną notą oznaczyć, mają wszystkie, podczas całego kursu, tak w godzinach naukowych, jak też w skutek domowej pilności, wypracowane roboty ucznia, podług kolei czasu w osobnym okładowym arkuszu, na końcu kursu nauczycielowi rysunków być oddawane, który je w porozumieniu z dyrektorem, pod ogólne osądzenie bierze, i zgodnie z nim notę klasy udziela.

Rezultat z osądzenia rocznej czynności w zawodzie rysunków okazujący się, ma wraz z imieniem ucznia na arkuszu okładowym być zanotowany. Tak uporządkowane i oznaczone rysunki roczne, mają na dniu publicznego egzaminu, inspektorowi szkolnemu (szkolnemu naddozorcy, albo dystryktualnemu szkolnemu dozorcy) do osądzenia jakoteż obecnym przy egzaminie gościom, do dowolnego przeglądania być przedkładane, i mogą po egzaminie uczniom natychmiast być zwrócone.

Thun m. p.

428.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 18. Październ. 1850,

dotyczące postanowienia przegródkowego (należytości za przechowanie w przegródkach) w c. k. urzędach pocztowych.

Postanowiono, względem wymierzania i opłacania półkowego od przesełek poczty listowej §. 11. przepisów o taksach portoryum listowego z dnia 26. Marca 1850 *), o tyle odmienić, iż zamias tdotychczasowego przegródkowego (półkowego) po 1. kr. kon. mon. od sztuki, począwszy od 1. Stycznia 1850, za przegródkę, w której wedle życzenia stron, korespondencye dla nich nadesłane, aż do odebrania w c. k. urzędach pocztowych przechowane być winny, bez względu na liczbę nadeszłych przesełek, opłacone być ma przegródkowe w kwocie jednego zlr. m. k. miesięcznie.

Bruck m. p.

429.

Rozrządzenie ministra handlu z dnia 21. Październ. 1850,

względem przydzielenia niektórych urzędów pocztowych z Peszteńskiego powiatu pocztowej dyrekcyi do onego w Preszburgu, tudzież niektórych urzędów pocztowych z powiatu dyrekcyi pocztowej Preszburgskiego, Oedenburgskiego i Wielko-Waradyńskiego, do onego w Peszcie.

Aby powiaty pocztowej dyrekcyi kraju koronnego Węgier, odpowiednio polityczniej organizacyi tego kraju koronnego ustanowić, przydzielają się, począwszy od 1. Listopada t. r. Preszburgskiemu powiatowi pocztowej dyrekcyi, oba urzędy pocztowe powiatu Peszteńskiego, Kémend i Köbölkut; Peszteńskiemu zaś powiatowi pocztowej. dyrekcyi, z Preszburgskiego powiatu urzędy pocztowe Ács, Altszöny i Nesmély; z Oedenburgskiego powiatu, urzędy pocztowe Ercsén, Adony, Pentele Mártonvásár, Velencze, Stuhlweissenburg, Móor, Sár-Keresztur i Sár-Bogárd; nakoniec z powiatu Wielko-Waradyńskiego, urzędy pocztowe: Horgos, Szegedin, Szatymáz, Kistelek, Csongrad i Szentes.

Bruck m. p.

---

*) W części XLIX. Nr. 149. dziennika praw państwa.

nungslocalitäten eine der Wichtigkeit des Gegenstandes entsprechende Aufmerksamkeit zuwenden. Um den Fortgang der Schüler im Zeichnen richtig beurtheilen und mit der verdienten Note bezeichnen zu können, sind die sämmtlichen während des ganzen Curses in den Lehrstunden sowohl, als auch durch häuslichen Fleiss gefertigten Arbeiten eines Schülers nach der Zeitfolge geordnet, in einem besonderen Umschlagsbogen dem Zeichnungslehrer am Schlusse des Curses zu übergeben, welcher sie im Einverständnisse mit dem Director einer Gesammtbeurtheilung unterzieht und mit dessen Zustimmung die Classen-Note ertheilt.

Das aus der Beurtheilung der Jahresthätigkeit im Zeichnungsfache hervorgehende Ergebniss ist sammt dem Namen des Schülers mit Worten auf dem Umschlagsbogen anzumerken.

Die also geordneten und bezeichneten Jahreszeichnungen sind am öffentlichen Prüfungstage dem Schul-Inspector (Schulen-Oberaufseher oder Schul-Districtsaufseher) zur Beurtheilung, sowie den anwesenden Prüfungsgästen zur beliebigen Einsicht vorzulegen, und können nach der Prüfung den Schülern sogleich zurückgestellet werden.

Thun m. p.

428.

Erlass des Handelsministeriums vom 18. October 1850,

betreffend die Bestimmung der Fachgebühren bei den k. k. Postämtern.

Man findet sich bestimmt, in Betreff der Bemessung und Entrichtung der Fachgebühren für die Briefpostsendungen den §. 11 der Bestimmungen über die Briefportotaxen vom 26. März 1850 *) dahin abzuändern, dass statt der bisherigen Fachgebühr von 1 kr. C. M. pr. Stück vom 1. Jänner 1851 an für ein Fach, in welchem nach dem Wunsche der Parteien die für sie einlangenden Correspondenzen bis zum Abholen bei den k. k. Postämtern aufbewahrt werden sollen, ohne Rücksicht auf die Zahl der eingelangten Sendungen eine Fachgebühr mit Einem Gulden C. M. monatlich zu zahlen ist.

Bruck m. p.

429.

Erlass des Handelsministeriums vom 21. October 1850,

wegen Zuweisung mehrerer Postämter des Pesther Postdirectionsbezirkes in jenen von Pressburg, dann mehrerer Postämter des Pressburger, Oedenburger und Grosswardeiner Postdirectionsbezirkes in jenen von Pesth.

Um die Postdirectionsbezirke des Kronlandes Ungarn der politischen Eintheilung dieses Kronlandes entsprechend zu bilden, werden vom 1. November d. J. dem Pressburger Postdirectionsbezirke die beiden Postämter des Pesther Bezirkes Kémend und Köbölkut; dem Pesther Postdirectionsbezirke dagegen aus dem Pressburger Bezirke die Postämter Ács, Altszöny und Neszmély; aus dem Oedenburger Bezirke die Postämter Erszén, Adony, Pentele, Mártonvásár, Velencze, Stuhlweissenburg, Moor, Sár-Keresztur und Sár-Bogárd; endlich aus dem Grosswardeiner Bezirke die Postämter Horgos, Szegedin, Szaymas, Kistelek, Csongrád und Szentes zugewiesen.

Bruck m. p.

---

*) Im Reichsgesetzblatte XLIX. Stück, Nr. 149.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXLIV.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 31. Października 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 25. Listopada 1850.

430.

Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 8. Października 1850,

którem się w skutek Najwyższego postanowienia z dnia 8. Października 1850, obwieszczają powszechne rozporządzenia o studyach fakultetowych tudzież akademicka dyscyplina na uniwersytecie w Peszcie.

Najwyższą uchwałą z dnia 3. Października 1850. raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, na wniosek ministerstwa wyznań i oświecenia, zezwolić, aby tak porządek dyscyplinarny Najwyższą uchwałą z d. 11. Października 1849 dla wszechnic we Wiedniu, w Pradze, Lwowie, Krakowie, Ołomuńcu, Gracu i Inspruku, zatwierdzony, jak porządek naukowy, Najwyższą uchwałą z dnia 29. Września 1850, dla tychże wszechnic rozciągnionym został na wszechnicę Peszteńską, i oraz ministeryum oświecenia upoważnić, aby toż zarządziło przechodnie postanowienia, jakich, pod względem na właściwe stosunki tej wszechnicy potrzeba. W skutek tegożto Najwyższego zatwierdzenia; począwszy od roku szkolnego 1850—51, na uniwersytecie w Peszcie, co się tycze studyów fakultetowych i dyscypliny akademickiej, winno się stosować podług następującego prowizorycznego przepisu:

I. O imatrykulacyi.

§. 1.

Słuchacze odczytów fakultetowych w uniwersytetach, są albo imatrykułowani (zwyczajni), albo nieimatrykułowani (nadzwyczajni).

§. 2.

Przyjęcie uczniów w grono akademickich obywateli, dzieje się przez imatrykulacyą. Takową przedsiębierze w imieniu rektora, dziekan kolegium profesorskiego tego fakultetu, do którego uczeń wstąpić zamierza.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXLIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 31. October 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 25. November 1850.

430.

Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 8. October 1850,

womit in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 3. October 1850 die allgemeinen Anordnungen über die Facultätsstudien und die akademische Disciplin an der Universität zu Pesth kundgemacht werden.

Seine Majestät haben über Antrag des Ministeriums des Cultus und Unterrichts mit Allerhöchster Entschliessung vom 3. October 1850 die Ausdehnung der mit Allerhöchster Entschliessung vom 11. October 1849 für die Universitäten zu Wien, Prag, Lemberg, Krakau, Ollmütz, Gratz und Innsbruck genehmigten Disciplinarordnung und der mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 für diese Universitäten sanctionirten Studienordnung auf die Pesther Universität zu genehmigen, und das Unterrichtsministerium zu ermächtigen geruht, die mit Rücksicht auf die eigenthümlichen Verhältnisse dieser Universität nöthigen transitorischen Bestimmungen zu treffen. In Folge dieser Allerhöchsten Genehmigung ist sich vom Studienjahre 1850-51 an der Universität zu Pesth bezüglich der Facultätsstudien und der akademischen Disciplin nach folgender provisorischen Vorschrift zu benehmen:

I. Von der Immatriculation.

§. 1.

Die Hörer der Facultätsvorlesungen an der Universität sind entweder immatriculirte (ordentliche) oder nicht immatriculirte (ausserordentliche).

§. 2.

Die Aufnahme der Studirenden in die Zahl der akademischen Bürger geschieht durch die Immatriculation. Diese wird im Namen des Rectors durch den Decan des Professorencollegiums derjenigen Facultät vorgenommen, in welche der Studirende einzutreten beabsichtiget.

§. 3.

Kto ma być imatrykułowanym, najprzód do matrykuły fakultetu wpisanym, a ztąd dalej do album uniwersytetu przeniesionym będzie. Jedno tylko świadectwo imatrykulacyi na to będzie wydawane, i jedna tylko taksa imatrykulacyjna opłacana. Imatrykułowany bierze udział w prawach i obowiązkach obywatelom akademickim w ogólności przysłużających, i przez przyjęcie w matrykułę fakultetową, podporządkowany zostaje bezpośrednio specyalnemu kierownictwu i dozorowi pewnego ciała nauczycielskiego i jego dziekana.

Tylko imatrykułowani uczniowie mogą być przypuszczeni do ścisłych egzaminów, albo do takich egzaminów rządowych, które studyów fakultetowych wymagają.

§. 4.

Każdy uczeń może w jednym czasie, na jednym tylko wydziale (fakultecie) w różnych jednak czasach, na różnych wydziałach, być imatrykułowanym. Wolno mu wszakże słuchać kolegiów każdego innego fakultetu, a nie tylko tego, na którym jest imatrykułowany.

§. 5.

Każdy uczeń, który po osiągnionej uniwersyteckiej dojrzałości z nauk przygotowawczych, lub z innego uniwersytetu, lub z jakiej c. k., lub za publiczną uznanej akademii prawniczej, do tego uniwersytetu nowo wstępuje, albo na takowym, z jednego fakultetu do drugiego przechodzi, obowiązany jest dać się imatrykułować.

§. 6.

Odbyta imatrykulacya na jednym z fakultetów, ważną jest tak długo, dopóki uczeń:

a) uniwersytetu nie opuści, albo

b) do innego wydziału w tymże samym uniwersytecie nie przejdzie,

c) albo nauk swoich w fakultecie przez dłuższy czas nad jedno półrocze nieprzerwie.

§. 7.

Każdy wedle §. 5. obowiązany do imatrykulacyi uczeń, winien się w tym celu na trzy dni przed rozpoczęciem, albo w ciągu pierwszych 14. dni półrocza osobiście do dziekana właściwego kolegium profesorskiego zgłosić i temuż wykazy swojej dojrzałości, tudzież dokładne własnoręcznie napisane i podpisane w dwóch egzemplarzach nacyonale przedłożyć.

§. 8.

Rubryki mającego być złożonem nacyonale są:

1. W pierwszym oddziale.

a) Imię i nazwisko,

b) miejsce urodzenia, wiek i religia,

c) mieszkanie ucznia,

d) imię, stan i miejsce zamieszkania ojca, lub

e) jeżeli ten nie jest już przy życiu, opiekuna,

f) oznaczenie zakładu naukowego, z którego uczeń do uniwersytetu przechodzi,

g) w razie, jeźli jest stypendystą, nazwę stypendyum, lub wsparcia fundacyjnego, jakie pobiera, podanie połączonej z niem płacy pieniężnej, wraz z datą nadania i wymienieniem nadającej instancyi;

§. 3.

Der zu Immatriculirende wird zunächst in die Facultätsmatrikel eingetragen und aus dieser geschieht sodann die Uebertragung in das Album der Universität. Es wird nur Ein Matrikelschein ausgestellt, und nur eine Matrikeltaxe entrichtet. Der Immatriculirte nimmt Theil an den den akademischen Bürgern überhaupt zukommenden Rechten und Pflichten, und wird durch die Aufnahme in die Facultätsmatrikel zunächst der speciellen Leitung und Aufsicht eines bestimmten Lehrkörpers und seines Decans unterstellt.

Nur die immatriculirten Studirenden können die Zulassung zu den strengen Prüfungen oder zu solchen Staatsprüfungen erlangen, welche ein Facultätsstudium voraussetzen.

§. 4.

Jeder Studirende kann zu derselben Zeit nur bei einer Facultät, zu verschiedenen Zeiten aber bei verschiedenen Facultäten immatriculirt seyn. Es steht ihm jedoch frei, auch in jeder anderen Facultät, als derjenigen, welcher er immatriculirt ist, Collegien zu hören.

§. 5.

Jeder Studirende, welcher nach erlangter Universitätsreife aus dem Vorbereitungs-Studium, oder von einer anderen Universität, oder einer k. k. oder als öffentlich anerkannten Rechtsakademie an diese Universität neu eintritt, oder an ihr von einer Facultät zur andern übertritt, ist verpflichtet, sich immatriculiren zu lassen.

§. 6.

Die geschehene Immatriculation an einer Facultät behält ihre Wirksamkeit bis der Studirende:

a) *die Universität verlässt, oder*

b) *an eine andere Facultät derselben Universität übertritt,*

c) *oder seine Studien an der Facultät durch längere Zeit als durch ein Semester unterbricht.*

§. 7.

Jeder zur Immatriculation nach §. 5 verpflichtete Studirende hat sich zu diesem Behufe in den drei Tagen vor Beginn, oder innerhalb der ersten vierzehn Tage des Semesters persönlich an den Decan der betreffenden Facultät zu wenden, und ihm die Belege seiner Universitätsreife, und sein vollständig eigenhändig geschriebenes und unterschriebenes Nationale in duplo *vorzulegen.*

§. 8.

Die Rubriken des zu überreichenden Nationales sind:

I. In der ersten Abtheilung.

a) *Vor- und Zuname,*

b) *Geburtsort, Alter und Religion,*

c) *Wohnung des Studirenden,*

d) *Name, Stand und Wohnort seines Vaters, und*

e) *wenn dieser nicht mehr am Leben ist, des Vormundes,*

f) *Bezeichnung der Lehranstalt, von welcher der Studirende an die Universität übertritt,*

g) *falls er Stipendist ist, die Benennung des Stipendiums, oder der Stiftung, welche er geniesst, Angabe des jährlich damit verbundenen Geldbetrages und das Datum der Verleihung mit Angabe der verleihenden Instanz,*

h) przytoczenie podstawy, na której sądzi się być uprawnionym do żądania imatrykulacyi lub wpisu np. świadectwo dojrzałości.

II. W drugim oddziale.

Wyliczenie odczytów, które w rozpoczynającem się półroczu słuchać zamyśla, z wymienieniem dotyczących docentów, i własnoręcznym podpisem przy każdym z nich.

§. 9.

Jako dostateczne dowody dojrzałości uniwersyteckiej, uważają się:

a) świadectwa odbytego należycie egzaminu dojrzałości, lub

b) świadectwa uniwersyteckie, poświadczające odejście z uniwersytetu, lub

c) świadectwa obu uniwersytetów w Padwie i Pawii, z odbytych tamże egzaminów z wyższych nauk fakultetowych;

d) wykazanie, że uczeń w poprzedniem półroczu, imatrykulowany był na innym fakultecie tego samego uniwersytetu lub

e) świadectwa z odbytych nauk prawnych i politycznych, w akademiach w Preszburgu, Koszycach, w Wielkim-Waradynie, Zagrzebiu, Klauzenburgu (Koloswarze), lub Hermanszt adzie (Sybiniu), albo w innych późniejszemi rozporządzeniami na równi z temiż postawić się mających akademiach prawniczych, albo w studyum prywatnem, które w Zadrze w latach 1848—1850 istniało.

§. 10.

W razach wątpliwych, ma właściwe kolegium profesorskie rozstrzygać, czyli uczeń ma być bez dalszych kroków imatrykułowany, lub odprawiony, albo też czy ma być zobowiązany, wedle dekretu ministeryalnego z d. 3. Czerwca 1850 *) do złożenia wprzód egzaminu dojrzałości w wydziale filozoficznym.

§. 11.

Przynależący państw cudzych, mogą być na tym uniwersytecie imatrykułowani, gdy wedle zdania imatrykułującego dziekana, posiadają w ogólności taki stopień przygotowawczego wykształcenia, jakiego się po austryackich uczniach, przy ich imatrykulacyi wymaga, albo, kiedy z innego przybywając uniwersytetu, dostatecznem wywiodą się świadectwem uniwersyteckiem.

§. 12.

Przeciwko orzeczeniu kolegium profesorskiego, o braku uniwersyteckiej dojrzałości, żadnego nie ma rekursu.

§. 13.

Jeżeli żadna co do imatrykulacyi nie zachodzi przeszkoda, dziekan uznaje ucznia za przyjętego, odbiera od niego przyrzeczenie daniem na to ręki, że będzie się do praw akademickich sumiennie stosować i władzom akademickim zawsze posłuszeństwo i uszanowanie okazywać, wydaje mu tymczasowe świadectwo przyjęcia, zatrzymuje jeden egzemplarz nacyonalu dla siebie, zwraca mu drugi swojem vidi opatrzony, i odseła go do kwestury dla zapłacenia taksy imatrykulacyjnej i dla wpisania się na odczyty. Tymczasowe świadectwa przyjęcia takich uczniów, którzy już w upłynionem półroczu na jakim

*) Uwaga. W części LXXII. dziennika praw państwa Nr. 235.

h) *Anführung der Grundlage, auf welcher er die Immatriculation oder Inscription ansprechen zu können glaubt, z. B. Maturitätszeugniss.*

II. In der zweiten Abtheilung.

Anführung der Vorlesungen, welche er in dem beginnenden Semester hören will, mit namentlicher Anführung der betreffenden Docenten, und seiner eigenhändigen Fertigung bei jeder derselben.

§. 9.

Als hinreichende Belege der Universitätsreife werden angesehen:

a) *Zeugnisse über die entsprechend bestandene Maturitätsprüfung, oder*

b) *Universitätszeugnisse über den Abgang von einer Universität, oder*

c) *Zeugnisse der beiden Universitäten Padua und Pavia über die bisher an denselben über die höheren Facultätsstudien bestandenen Prüfungen,*

d) *Darlegung, dass der Studirende in dem nächstvorhergehenden Semester einer anderen Facultät dieser Universität immatriculirt war, oder*

e) *Zeugnisse über die an den Akademien zu Pressburg, Kaschau, Grosswardein, Agram, Klausenburg und Hermannstadt, oder an anderen diesen durch nachträgliche Verfügungen gleichzustellenden Rechtsakademien, oder an dem zu Zara 1848—1850 bestandenen Privatstudium zurückgelegten rechts- und staatswissenschaftlichen Studien.*

§. 10.

*In zweifelhaften Fällen hat das betreffende Professorencollegium zu entscheiden, ob der Studirende ohne weiters zu immatriculiren oder abzuweisen, oder zu verhalten sei, sich vorher in Gemässheit des Ministerial-Erlasses vom 3. Juni 1850 *) einer Maturitätsprüfung an der philosophischen Facultät zu unterziehen.*

§. 11.

Angehörige fremder Staaten können an dieser Universität immatriculirt werden, wenn sie nach dem Urtheile des immatriculirenden Decans im Allgemeinen denjenigen Grad von Vorbildung besitzen, welcher von den österreichischen Studirenden bei ihrer Immatriculation gefordert wird, oder falls sie von einer auswärtigen Universität kommen, ein genügendes Universitätszeugniss vorweisen.

§. 12.

Gegen ein Erkenntniss der Professorencollegien über den Abgang der Universitätsreife findet kein Recurs Statt.

§. 13.

Steht der Immatriculation kein Bedenken im Wege, so erklärt der Decan den Studirenden als aufgenommen, nimmt ihm das Handgelöbde ab, dass er den akademischen Gesetzen gewissenhaft nachleben, und den akademischen Behörden Gehorsam und Achtung beweisen werde, fertiget ihm einen Interims-Aufnahmsschein aus, behält Ein Exemplar des Nationales für sich, stellt ihm das andere mit seinem vidi *versehen zurück, und weist ihn an, wegen Bezahlung der Matrikeltaxe und wegen der Inscription zu den Vorlesungen sich an die Quästur zu wenden. Die Interims-Aufnahmsscheine derjenigen Studirenden, welche bereits in dem verflossenen Semester*

---

*) *Anmerkung. Im LXXII. Stücke, Nr. 235 des Reichsgesetzblattes.*

fakultecie tego samego uniwersytetu byli imatrykułowani, a teraz na inny fakultet przejść tylko chcą, wydrukowane i wydawane być mają dla odróżnienia na niebieskim papierze.

§. 14.

Uczeń winien tedy w kwesturze opłacić taksy imatrykulacyjne i należytość stęplową, i książeczką meldunkową, należycie zapełnioną, tymczasowem świadectwem przyjęcia i wizowanym nacyonale opatrzony, zameldować się do kwestury o wpisanie (§§. 23—27). Opłata taksy i stępla, poświadczona będzie na świadectwie przyjęcia, poczem dopiero akt wpisania nastąpi.

§. 15.

Uczniowie już imatrykułowani, którzy nauki swoje w tym samym fakultecie kontynuować chcą, jeżli nie zaszła przerwa, nad jedno półrocze trwająca, nie potrzebują w następnem półroczu nowej imatrykulacyi, ale tylko wpisu na odczyty (inskrypcyi).

§. 16.

Dziekani kolegiów profesorskich i kwestor, winni baczyć na to, aby uczniowie niebyli imatrykułowani lub wpisywani wbrew osnowie prawomocnych wyroków, wyłączających ich od każdego lub od pewnego austryackiego uniwersytetu. Toż samo stosuje się do relegowanych na zawsze lub na czas oznaczony, uczniów obcych uniwersytetów, z których rządami istnieje układ obustronnie w tym względzie zachować się mającej wzajemności.

Uzyskana wbrew takim wyrokom imatrykulacya, lub inskrypcya, pod każdym względem winna być uważana za nieważną.

§. 17.

Niejaki czas po upływie terminu do imatrykulacyi, rektor oznacza dzień, w którym imatrykułowani zgromadzić się mają dla odebrania kart imatrykulacyjnych. Ci otrzymają przytem po oddaniu świadectwa przyjęcia, podpisaną przez rektora i dotyczącego dziekana, kartę imatrykulacyjną i oraz jeden egzemplarz porządku naukowego i dyscyplinarnego i ustawy o opłatach kolegiowych.

§. 18.

Taksa imatrykulacyjna wynosi 2. złr. m. k. i winna być opłacona wraz z należytością stęplową 15. kr., w kwesturze (§. 14). Uczeń na jakim fakultecie imatrykułowany, przechodzący do innego fakultetu na tymże samym uniwersytecie, nie opłaca przy okazyi takowego przejścia, żadnej taksy matrykułowej. Od opłaty rzeczonej taksy i należytości stęplowej, żaden wyjątek ani uwolnienie na przyszłość miejsca mieć nie będzie.

§. 19.

Od ogólnej summy taks imatrykulacyjnych każdego fakultetu, odciągnięte będą najprzód koszta nakładu ustaw akademickich, w §. 17 wspomnionych, bezpłatnie uczniom rozdawać się mających.

O użyciu reszty, osobne nastąpi rozporządzenie.

§. 20.

Bilans taks imatrykulacyjnych, sporządza kwestura i składa z tego rachunki senatowi akademickiemu.

einer Facultät dieser Universität immatriculirt waren, und nunmehr nur in eine andere Facultät übertreten wollen, sind zur Unterscheidung auf blauem Papiere vorzudrucken und auszufertigen.

§. 14.

Der Studirende hat sohin bei der Quästur die Matrikeltaxen und den diessfälligen Stämpelbetrag zu entrichten, und mit dem gehörig ausgefüllten Meldungsbuche, dem Interims-Aufnahmsscheine und dem vidirten Nationale versehen, sich bei der Quästur zur Inscription zu melden (§§. 23—27). Der Erlag des Tax- und Stämpelbetrages wird auf dem Aufnahmsscheine bestätiget, und erst hiernach die Inscriptionsverhandlung vorgenommen.

§. 15.

Bereits immatriculirte Hörer, welche ihre Studien an derselben Facultät fortsetzen, bedürfen, wenn keine länger als Ein Semester dauernde Unterbrechung eingetreten ist, in dem folgenden Semester keiner neuen Immatriculation, sondern nur der Einschreibung in die Vorlesungen (Inscription).

§. 16.

Die Decane der Professorencollegien und der Quästor haben darauf zu sehen, dass Studirende nicht gegen den Inhalt rechtskräftiger Erkenntnisse, durch welche sie von jeder, oder von einer bestimmten österreichischen Universität ausgeschlossen worden sind, immatriculirt oder inscribirt werden. Dasselbe gilt auch von den gänzlich oder auf eine bestimmte Zeit relegirten Studirenden auswärtiger Universitäten, mit deren Regierungen ein Uebereinkommen über diessfalls zu beobachtende Gegenseitigkeit besteht.

Eine gegen den Inhalt solcher Erkenntnisse erschlichene Immatriculation oder Inscription ist in jeder Beziehung als ungiltig zu betrachten.

§. 17.

Einige Zeit nach Ablauf des Termines zur Immatriculation bestimmt der Rector einen Tag, an welchem die Immatriculirten zu erscheinen haben, um die Matrikelscheine in Empfang zu nehmen. Sie erhalten hiebei gegen Abgabe des Aufnahmsscheines den von dem Rector und betreffenden Decan unterzeichneten Matrikelschein, und Ein Exemplar der Studien- und Disciplinarordnung und des Gesetzes über die Collegiengelder.

§. 18.

Die Immatriculationstaxe beträgt 2 fl. C. M. und ist zugleich mit dem Stämpelbetrage von 15 kr. C. M. bei der Quästur (§. 14) zu erlegen. Ein immatriculirter Studirender einer Facultät, welcher zu einer anderen Facultät derselben Universität übertritt, hat bei diesem Uebertritte keine Matrikeltaxe zu erlegen. Von der Entrichtung dieser Tax- und Stämpelbeträge findet keine Ausnahme oder Befreiung Statt.

§. 19.

Von dem Gesammtertrage der Matrikeltaxen einer Facultät werden vorweg die Kosten der Auflage der im §. 17 erwähnten, den Immatriculirten unentgeltlich zu übergebenden akademischen Gesetze abgezogen.

Ueber die Verwendung des Restes werden nachträgliche Bestimmungen erfolgen.

§. 20.

Die Gebarung mit den Matrikeltaxen besorgt die Quästur und legt ihre Rechnungen darüber dem akademischen Senate vor.

II. O wpisie imatrykułowanych słuchaczy na odczyty (o inskrypcyi, meldowaniu się do odczytów).

§. 21.

Odczyty porządkują się podług półroczy, tak, że z każdem półroczem rozpoczyna się całkiem samoistny cyklus odczytów. Przy naukach większej objętości, które się w bieżącym przez więcej półroczy kursie odczytują, na to trzeba mieć baczność, ażeby w każdem półroczu ukończono główny oddział całego przedmiotu.

Wpis na odczyty, odbywa się na każde półrocze z osobna.

Podstawą do wpisu na pojedyncze prelekcye dla imatrykułowanych słuchaczy, jest książeczka meldunkowa.

Książeczkę meldunkową ma uczeń wraz z blankietem na wystawienie nacyonalu, za złożeniem pewnej kwoty, przeznaczonej na pokrycie kosztów druku i oprawy introligatorskiej, i stosownie do tego przez senat akademicki oznaczyć się mającej, u pedela uniwersyteckiego, lub u dotyczącego sługi fakultetowego dostać.

§. 22.

Uczeń winien jest książkę meldunkową starannie przechowywać.

Będzie mu ona służyć na cały czas jego studyów uniwersyteckich, a zatem i do przejścia na inny uniwersytet, do zameldowania się na prelekcye, do poświadczenia w niej pilności w uczęszczaniu na takowe, i uiszczenia się z opłat kolegiowych, i w swoim czasie posłuży mu za podstawę do wydania świadectwa uniwersyteckiego.

§. 23.

Książeczka meldunkowa, składa się z 12-tu kart in 4to. Na pierwszej stronicy 1-ej karty, wypisane być ma imię, nazwisko i miejsce urodzenia ucznia; imię i stan ojca, przez ucznia samego; inne cztery rubryki tej stronicy, dotyczące jego imatrykulacyi, zapełnia kwestura przy pierwszej wydarzającej się sposobności potwierdzenia opłaty za kolegia, za okazaniem karty imatrykulacyjnej. Na ostatniej karcie ma być wydrukowana krótka instrukcya dla ucznia, o sposobie i postępowaniu przy imatrykulacyi, inskrypcyi i opłacie pieniędzy kolegiowych. Z pozostałych kart, mają być na każde półrocze użyte dwie stronice, do zameldowania i potwierdzenia uczęszczania na odczyty, z następującemi rubrykami:

a) Bliższe oznaczenie półrocza i uniwersytetu, mianowicie zaś fakultetu, na którym uczeń przepędzić je zamyśla, stanowi głowę każdej z 2-ch stronic;

b) oznaczenie przedmiotu i nauczyciela;

c) liczba tygodniowych godzin zameldowanych prelekcyi;

d) poświadczenie kwestury o tem zameldowaniu, o nastąpionem wpisaniu tego meldunku do głównego katalogu;

e) poświadczenie nauczyciela o osobistem zameldowaniu się ucznia u niego;

f) numer miejsca, jeźli uczeń na własne żądanie pewne oznaczone miejsce w kolegium otrzymał;

g) poświadczenie kwestury o opłaceniu pieniędzy kolegiowych, lub uwolnieniu zupełnem albo częściowem od takowej opłaty;

II. Von der Einschreibung der immatriculirten Hörer in die Vorlesungen (Inscription, Anmeldung der Vorlesungen).

§. 21.

Die Vorlesungen werden nach Semestern geordnet, so dass mit jedem Semester ein ganz selbständiger Cyclus von Vorlesungen beginnt. Bei Wissenschaften von grösserem Umfange, welche in einem durch mehrere Semester fortlaufenden Curse gelesen werden, ist dafür zu sorgen, dass in jedem Semester eine Hauptabtheilung des ganzen Gegenstandes abgeschlossen werde.

Die Einschreibung in die Vorlesungen findet für jedes Semester insbesondere Statt.

Die Grundlage der Einschreibung in die einzelnen Vorlesungen bildet für die immatriculirten Hörer das Meldungsbuch.

Das Meldungsbuch sammt dem Blanquette zur Ausfertigung des Nationales hat der Studirende gegen Erlag eines Betrages, der die Druck- und Buchbinderkosten zu decken bestimmt, und demgemäss von dem akademischen Senate festzusetzen ist, bei dem Universitätspedell oder dem betreffenden Facultätsdiener zu erheben.

§. 22.

Der Studirende hat das Meldungsbuch wohl aufzubewahren.

Es soll ihm für die ganze Zeit, durch welche er seine Universitätsstudien fortsetzt, mithin auch bei einem Uebertritte von einer Universität an eine andere zur Anmeldung der Vorlesungen, zur Aufnahme der Bestätigung über die gehörige Frequentation, über das bezahlte Collegiengeld, und seinerzeit zur Grundlage des auszufertigenden Universitätszeugnisses dienen.

§. 23.

Das Meldungsbuch besteht aus zwölf Quartblättern. Auf der ersten Seite des ersten Blattes ist der Vor- und Zuname des Studirenden, sein Geburtsort, Name und Stand des Vaters von dem Studirenden selbst zu schreiben, die anderen vier Rubriken dieser Seite, betreffend seine Immatriculation, sind von der Quästur bei der ersten sich darbietenden Gelegenheit der Bestätigung über das Collegiengeld gegen Vorweisung des Matrikelscheines auszufüllen. Auf der letzten Seite ist für den Studirenden eine kurze Anweisung über die Art und den Vorgang bei der Immatriculation, Inscription und Bezahlung der Collegiengelder zu drucken. Von dem übrigen Raume sind je zwei Seiten der Anmeldung und Bestätigung der Vorlesungen in je einem Semester mit folgenden Rubriken zu widmen:

a) Die nähere Bezeichnung des Semesters und der Universität, und insbesondere der Facultät, an welcher er dasselbe zubringt, bildet den Kopf von je zwei Seiten,

b) Bezeichnung des Gegenstandes und des Lehrers,

c) Zahl der wochentlichen Stunden der angemeldeten Vorlesungen,

d) Bestätigung der Quästur über diese Meldung, und über die geschehene Eintragung der Meldung in den Hauptkatalog,

e) Bestätigung des Lehrers über die persönliche Meldung des Studirenden bei ihm,

f) Nummer des Platzes, wenn der Studirende auf seinen Wunsch für ein Collegium einen bestimmten Platz erhalten hat (§. 28),

g) Bestätigung der Quästur über das bezahlte Collegiengeld, oder die gänzliche oder theilweise Befreiung von demselben,

h) poświadczenie uczęszczania przez nauczyciela;
i) Uwagi.

§. 24.

Książeczki meldunkowe, sporządzone będą w języku łacińskim, tylko treść prelekcyi będzie mogła być wpisaną w tym języku, w jakim się takowe odbywają i w jakim też w katalogu odczytów są zapowiedziane.

§. 25.

Zanim się uczeń, dla wpisania się na pojedyncze kolegia, które w jakimkolwiek bądź fakultecie słuchać zamyśla, do kwestury zamelduje, powinien te kolegia zupełnie równobrzmiąco nietylko w 2-gim oddziale nacyonalu (§. 8), ale i w książce meldunkowej, z przytoczeniem przedmiotu, dokładnie, tak jak jest w katalogu odczytów oznaczonym, tudzież nazwisko docenta i liczby godzin tygodniowych, własnoręcznie wpisać.

§. 26.

Kwestor winien się przekonać, czyli nacyonale dokładnie jest zapełnione i czy wyliczenie prelekcyi w takowem, zgodne jest z wyliczeniem ich w kiążeczce meldunkowej. Jeśli tak jest, potwierdza zameldowanie się do pojedynczych kolegiów w książce meldunkowej swoim podpisem, zatrzymuje nacyonale (§. 39) i przypomina uczniom, aby się wszystkim docentom, na których prelekcye się zameldowali, przedstawili.

§. 27.

Docenci poświadczają to przedstawienie się swoim podpisem w 4-ej rubryce książki meldunkowej, wzywają ucznia do zapisania swojego imienia, nazwiska i miejsca urodzenia w wyłożoną listę, i zapełniają, jeźli uczeń życzy sobie przekazania pewnego miejsca w sali słuchaczów, piątą rubrykę w książce meldunkowej, sposobem odpowiednim. Dopiero po tem osobistem zameldowaniu się u docentów, uważa się wpis na kolegium należycie dokonany. Od przepisu osobistego meldowania się do imatrykulacyi i wpisu, pod żadnym pozorem wyjątek miejsca mieć nie może.

§. 28.

Numerowanie miejsc w salach słuchaczy, przepisane jest w celu nadania uczniowi prawa do zajmowania pewnego oznaczonego mu miejsca.

Uczniowie wczesniej się o to u docentów zgłaszający, mają prawo wybierania sobie miejsca.

§. 29.

Dla zapobieżenia myłkom i późniejszym reklamacyom, docenci obowiązani są jednym dniem przed, i dwa dni po upływie zwyczajnego do wpisów terminu, odczytać w kolegium nazwiska należycie u nich wpisanych uczniów, w tym celu, aby dać uczniom sposobność do wczesnego jeszcze wpisania się, w razie, gdyby zachodziły jakie pomyłki.

§. 30.

Gdy uczeń mieszkanie swoje zmienia, obowiązany jest w trzech dniach o nowem swojem mieszkaniu kwesturze donieść.

h) *Bestätigung des Lehrers über die Frequentation,*

i) *Anmerkungen.*

§. 24.

Die Meldungsbücher werden in lateinischer Sprache ausgefertiget, nur der Inhalt der Vorlesungen kann in derjenigen Sprache eingeschrieben werden, in welcher sie gehalten werden, und in welcher sie daher auch in dem Lectionskataloge angekündigt wurden.

§. 25.

Bevor der Studirende zur Einschreibung in die einzelnen Collegien, die er in was immer für einer Facultät zu hören beabsichtiget, sich bei der Quästur meldet, hat er vollkommen gleichlautend diese Collegien, sowohl in der zweiten Abtheilung des Nationales (§. 8), als in dem Meldungsbuche unter Anführung des Gegenstandes genau so, wie er in dem Lectionskataloge bezeichnet ist, des Namens des Docenten, und der wochentlichen Stundenzahl derselben eigenhändig einzuschreiben.

§. 26.

Der Quästor hat zu untersuchen, ob das Nationale gehörig ausgefüllt ist, und ob die Aufzählung der Vorlesungen auf demselben mit der des Meldungsbuches übereinstimmt. Im bejahenden Falle bestätiget er die Anmeldung der einzelnen Vorlesungen in dem Meldungsbuche durch seine Unterschrift, behält das Nationale zurück (§. 39) und erinnert den Studirenden, sich nunmehr allen denjenigen Docenten, deren Vorlesungen er angemeldet hat, vorzustellen.

§. 27.

Die Docenten bestätigen diese Vorstellung durch ihre Unterschrift in der vierten Rubrik des Meldungsbuches, weisen den Studirenden an, seinen Vor- und Zunamen, und seinen Geburtsort in eine aufliegende Liste einzutragen, und füllen, wenn der Studirende die Zuweisung eines bestimmten Platzes in dem Hörsale wünscht, die fünfte Rubrik des Meldungsbuches entsprechend aus. Erst mit dieser persönlichen Meldung bei den Docenten ist die Einschreibung in ein Collegium als gehörig vollendet anzusehen. Von der Vorschrift, dass der Studirende sich zur Immatriculation und zur Inscription persönlich zu melden habe, darf unter keinem Vorwande eine Ausnahme gemacht werden.

§. 28.

Die Numerirung der Plätze in den Hörsälen ist dazu bestimmt, dem Studirenden, welcher einen bestimmten Platz zugewiesen erhielt, ein R e c h t auf denselben einzuräumen.

Diejenigen Studirenden, welche sich früher bei den Docenten diessfalls melden, haben Anspruch auf die Auswahl des Platzes.

§. 29.

Um Irrungen und nachträglichen Reclamationen vorzubeugen, werden die Docenten verpflichtet, einen Tag vor und zwei Tage nach Ablauf des ordentlichen Inscriptionstermines die Namen der bei ihnen gehörig eingetragenen Studirenden zu dem Behufe in dem Collegium vorzulesen, damit bei etwa unterlaufenden Irrungen den Studirenden Gelegenheit gegeben werde, sich noch rechtzeitig inscribiren zu lassen.

§. 30.

Wenn ein Studirender seine Wohnung wechselt, so hat er die neugewählte Wohnung binnen 3 Tagen der Quästur anzuzeigen.

§. 31.

Zwykły termin do imatrykulacyi i do wpisu, jest 3 dni przed i 14 dni po prawnem rozpoczęciu każdego półrocza (§. 7). Po upływie tego terminu, kwestura jedynie za okazaniem szczególnego pozwolenia kolegium profesorskiego, lub senatu akademickiego, meldunek przyjmować może.

§. 32.

Tylko z bardzo ważnych powodów, można w pierwszych 8-miu dniach po terminie zgłaszać się do kolegium profesorskiego z prośbą o późniejsze przyjęcie, a w razie odmówienia tegoż, wolny jest rekurs do akademickiego senatu. Późniejsze prośby o przyjęcie, winny być przez kolegium profesorów, senatowi akademickiemu przedłożone, który wtedy tylko przychyli się do takowych, gdy najwidoczniejsze względy słuszności mówią za proszącym, mianowicie, gdy ten, niewątpliwym sposobem wykazuje nie z jego winy pochodzące powody opóźnienia, i gdy prelekcye nie tyle jeszcze postąpiły, aby nie mogły być z należytym skutkiem słuchane; zresztą, senat akademicki winien jak najściślej na to zważać, aby przez częste w tym względzie pobłażanie, wprost już karność akademicka nieucierpiała, i aby te wyjątki, które tylko w najrzadszych przypadkach miejsce mieć mają, nie stały się z czasem regułą.

Przeciwko decyzyom senatu akademickiego, żaden dalszy rekurs miejsca nie ma.

III. O nadzwyczajnych słuchaczach.

§. 33.

Kto nie będąc w jakim fakultecie imatrykułowanym, pragnie jako nadzwyczajny słuchacz, jedno lub kilka kolegiów słuchać, winien się osobiście zgłosić do dziekana kolegium profesorskiego tego fakultetu, na którym słuchać chce kolegium, oraz złożyć swoje nacyonale z podaniem prelekcyi. Może być wpisanym:

a) jeźli liczy przynajmniej lat 16;

b) jeźli posiada taki stopień wykształcenia umysłowego, wedle któregoby mu się uczęszczanie na odczyty pożądanem i korzystnem ukazywało. Wątpliwości, co do przyjęcia na nadzwyczajnego słuchacza, rozstrzygać ma kolegium profesorskie w pierwszej i ostatniej instancyi.

§. 34.

Słuchacz nadzwyczajny, otrzyma od dziekana kartę przyjęcia na zielonym papierze wydrukowaną, a u pedela dostanie zamiast książki meldunkowej, arkusz meldunkowy in folio, na dwa półrocza ważność mający.

Arkusz meldunkowy, ma podobne rubryki jak książka meldunkowa zwyczajnych słuchaczy.

Nie ma w nim jednakże rubryk na imatrykulacyę, a słuchacz nadzwyczajny winien być wyraźnie jako taki wymieniony.

Względem użycia i zapełnienia arkusza meldunkowego, mają ważność te same w ogóle przepisy, jakie wyżej względem książek meldunkowych ustanowiono.

§. 35.

Wpis nadzwyczajnego słuchacza na prelekcye, odbywa się w kwesturze i u właściwego docenta na ten sam sposób, co ucznia zwyczajnego.

§. 31.

Die ordentliche Frist zur Immatriculation und Inscription ist: 3 Tage vor, und 14 Tage nach dem gesetzlichen Beginne eines jeden Semesters (§. 7). Nach Ablauf dieser Frist darf die Quästur nur gegen Vorweisung einer besonderen Bewilligung des Professorencollegiums oder des akademischen Senates eine Meldung annehmen.

§. 32.

Nur aus sehr erheblichen Gründen kann binnen der nächsten 8 Tage bei dem Professorencollegium um eine nachträgliche Aufnahme eingeschritten werden, bei deren Verweigerung der Recurs an den akademischen Senat offen steht. Spätere Aufnahmsgesuche sind von dem Professorencollegium dem akademischen Senate vorzulegen, welcher nur dann, wenn die offenbarsten Billigkeitsrücksichten für den Bittsteller sprechen, insbesondere, wenn er die Ursachen einer unverschuldeten Verspätung in unzweifelhafter Art nachweiset, und die Vorlesungen nicht schon zu weit vorgerückt sind, um mit gehörigem Erfolge gehört zu werden, solchen Gesuchen stattzugeben, übrigens strengstens darauf zu sehen hat, dass nicht durch zu häufige Nachsicht die akademische Disciplin von vorneherein gelockert werde, und diese nur in den seltensten Fällen zu ertheilenden Aufnahmen zur Regel erwachsen.

Gegen Entscheidungen des akademischen Senates findet kein weiterer Recurs Statt.

III. Von den ausserordentlichen Hörern.

§. 33.

Wer ohne einer Facultät immatriculirt zu seyn, als ausserordentlicher Hörer ein oder mehrere Collegien zu hören wünscht, hat sich persönlich bei dem Decane des Professorencollegiums der Facultät, an der er ein Collegium zu hören beabsichtiget, zu melden, und sein Nationale mit Angabe der Vorlesungen zu übergeben.

Er kann eingeschrieben werden, wenn er

1. wenigstens 16 Jahre alt ist, und

2. einen Grad geistiger Bildung besitzt, welcher den Besuch der Vorlesung für ihn wünschenswerth und nutzbar erscheinen lässt. Zweifel, welche über die Aufnahme ausserordentlicher Hörer entstehen, sind vom Professorencollegium in erster und letzter Instanz zu entscheiden.

§. 34.

Der ausserordentliche Hörer erhält von dem Decane einen auf grünem Papiere vorgedruckten Aufnahmsschein, und bei dem Pedell anstatt eines Meldungsbuches einen Meldungsbogen in Folioformat, giltig für zwei Semester.

Der Meldungsbogen hat ähnliche Rubriken, wie das Meldungsbuch der ordentlichen Hörer.

Doch entfallen die Rubriken für die Immatriculation, und der ausserordentliche Hörer ist als solcher ausdrücklich zu bezeichnen.

Ueber die Benützung und Ausfüllung des Meldungsbogens gelten im Allgemeinen dieselben Anordnungen, welche oben in Ansehung der Meldungsbücher getroffen wurden.

§. 35.

Die Einschreibung der ausserordentlichen Hörer in die Vorlesungen geschieht bei der Quästur und bei den betreffenden Docenten auf dieselbe Weise wie bei den ordentlich Studirenden

§. 36.

Do nadzwyczajnych słuchaczy, liczą się w szczególności farmaceuci. Zresztą co do warunków przyjęcia farmaceutów i przypuszczenia onychże do ścisłych egzaminów, dotychczasowe obowiązują przepisy.

§. 37.

Nadzwyczajni słuchacze, podobnie jak imatrykułowani, obowiązani są do zachowania praw akademickich i do posłuszeństwa i uszanowania dla władz akademickich.

IV. O utrzymywaniu ewidencyi uczniów.

§. 38.

Utrzymywanie ewidencyi zwyczajnych i nadzwyczajnych słuchaczy uniwersytetu, jest rzeczą kwestury. Kwestura obowiązaną jest następujące katalogi na każde półrocze sporządzać:

1. Jeden główny katalog uczniów imatrykułowanych dla każdego fakultetu.

2. Jeden główny katalog, obejmujący wszystkich nadzwyczajnych słuchaczy uniwersytetu.

3. Jeden osobny katalog dla farmaceutów.

§. 39.

Podstawę do sporządzania tych katalogów, stanowią zatrzymane przy okazyi wpisu nacyonalia zameldowanych słuchaczy, obok użycia katalogów z zeszłego półrocza, jeżeliby to potrzebnem było.

Rubryki tych katalogów są następujące:

a) imię, nazwisko, wiek, religia i mieszkanie ucznia;
b) ojczyzna i miejsce urodzenia;
c) imię, stan i miejsce zamieszkania ojca lub opiekuna, jeżeliby ów już zmarł;
d) wszystkie prelekcye, które zameldował;
e) tygodniowa liczba godzin takowych;
f) nazwiska docentów;
g) poświadczenie uczęszczania na prelekcye;
h) stypendyum lub wsparcie z fundacyi, jakie uczeń pobiera;
i) udzielone uwolnienie od obowiązku do honoraryów;
k) zanotowanie, i
l) opłacenie należytości kolegiowej.
m) Uwagi.

§. 40.

W rubryce uwag zamieszczać należy:

a) że uczeń w zeszłem półroczu do innego może uczęszczał uniwersytetu; lub do jakiej akademii prawniczej;
b) datę i liczbę świadectwa uniwersyteckiego, które w każdym razie na końcu półrocza odbiera, aby uniwersytet opuścić;
c) czy zaszło jakie przeciwko niemu śledztwo dyscyplinarne i z jakim skutkiem, z wskazaniem na sporządzony w tej mierze protokół;

§. 36.

Unter die ausserordentlichen Hörer gehören insbesondere die Pharmaceuten. Im Uebrigen gelten in Ansehung der Bedingungen der Aufnahme der Pharmaceuten und ihrer Zulassung zu den strengen Prüfungen die bisherigen Bestimmungen.

§. 37.

Die ausserordentlichen Hörer sind ebenso wie die immatriculirten zur Beobachtung der akademischen Gesetze, und zum Gehorsame und zur Ehrerbietung gegen die akademischen Behörden verpflichtet.

IV. Von der Evidenzhaltung der Studirenden.

§. 38.

Die Evidenzhaltung der ordentlichen und ausserordentlichen Hörer der Universität ist Sache der Quästur. Dieselbe hat für jeden Semester folgende Kataloge neu anzulegen:

1. Einen Hauptkatalog der immatriculirten Studirenden für jede Facultät.
2. Einen Hauptkatalog, welcher alle ausserordentlichen Hörer der Universität umfasst.
3. Einen besonderen Katalog für die Pharmaceuten.

§. 39.

Die Grundlage der Abfassung dieser Kataloge bilden die bei Gelegenheit der Inscription zurückbehaltenen Nationalien der gemeldeten Zuhörer mit allfälliger Benützung der Kataloge des vorhergehenden Semesters.

Die Rubriken dieser Kataloge sind:

a) Vor- und Zunamen, Alter, Religion und Wohnung des Studirenden;
b) Vaterland und Geburtsort;
c) Namen, Stand und Wohnort des Vaters, und wenn dieser nicht mehr am Leben ist, des Vormundes;
d) alle von ihm angemeldeten Vorlesungen;
e) wochentliche Stundenzahl derselben;
f) Namen der Docenten;
g) Bestätigung des Besuches der Vorlesungen;
h) Stipendium oder Stiftung, welche der Studirende geniesst,
i) ertheilte Befreiung von der Honorarpflicht;
k) Vorschreibung, und
l) Abstattung des Collegiengeldes;
m) Anmerkungen.

§. 40

In die Rubrik der Anmerkungen ist aufzunehmen:

a) Dass der Studirende etwa im letzten Semester an einer anderen Universität oder an einer Rechtsakademie studirt;
b) das Datum und die Zahl des Universitätszeugnisses, welches er allenfalls am Schlusse des Semesters erhebt, um die Universität zu verlassen;
c) ob gegen ihn eine Disciplinaruntersuchung gepflogen worden, und mit welchem Erfolge, unter Hinweisung auf das darüber geführte Protokoll, und

d) przyczyna, dla której mu świadectwo uczęszczania przez fakultet odmówionem zostało;

e) w razie przyjęcia ucznia po terminie, datę jego zameldowania do kwestury, i datę oraz liczbę decyzyi dotyczących władz akademickich, na takowe późniejsze przyjęcie zezwalających (§. 31).

§. 41.

Po sporządzeniu tych katalogów, kwestura obowiązana jest dla każdego dziekana ułożyć:

a) *Pare* katalogu imatrykułowanych i wpisanych na jego fakultet słuchaczy;

b) *pare* katalogu uczniów nadzwyczajnych całego uniwersytetu;

c) według formularza głównego katalogu, katalog tych zwyczajnych uczniów, którzy na inny wprawdzie fakultet są imatrykułowani, kolegia jednakże na fakultecie, jego kierownictwu podporządkowanym słuchają.

§. 42.

Sześć tygodni przed upływem półrocza, winna dalej kwestura każdemu docentowi doręczyć katalog należycie zapisanych na każdą z jego prelekcyi słuchaczy, mianowicie:

a) zwyczajnych, i

b) nadzwyczajnych, tudzież uczynić w nich wzmiankę o częściowem lub całkowitem, pojedynczym słuchaczom przysłużającem uwolnieniu od obowiązku opłacania honoraryów.

§. 43.

Gdy dziekan przekona się z katalogów, że imatrykułowany uczeń jego fakultetu na żadne kolegium nie jest zapisany, obowiązany jest po uprzedniem porozumieniu się oddalić go z uniwersytetu. Jeźli zaś uczeń w fakultecie, na który jest imatrykułowany, żadnego nie słucha kolegium, lub gdy z kierunku jego studyów okazuje się, że do innego należy fakultetu, wówczas do tego innego fakultetu przekazanym być winien.

V. O studyach.

§. 44.

Wolno jest uczniom w ogóle wybierać odczyty i nauczycieli, których słuchać pragną, bez ukrócenia wymagań, jakie im położone będą przy meldowaniu się do ścisłych egzaminów rządowych lub doktorskich.

§. 45.

Aby nowo-wstępującym na fakultet, sprawić przegląd z całego jego zakresu i poznać dać najodpowiedniejszy celowi porządek i wybór prelekcyi słuchać się mających, ciała nauczycielskie starać się winny, aby od czasu do czasu krótkie encyklopedyczne i hodegetyczne odczyty, jako ogólny wstęp do studyów fakultetowych, były odbywane. Obowiązkiem jest tak dziekanów, jak i pojedynczych nauczycieli, wspierać radą swoją uczniów pragnących w tej mierze objaśnienia.

§. 46.

Wolno jest przynależącym państwa austryackiego, posiadającym prawne przymioty do imatrykulacyi na jednym z austryackich uniwersytetów, uczęszczać do takich nieaustryackich uniwersytetów, w których istnieje wolność uczenia się i nauczania, i czas naukowy na tychże przepędzony i wykazany, z ograniczeniami w §. 47. ustano-

d) *die Ursache, aus welcher ihm ein Besuchszeugniss von der Facultät versagt worden ist;*

e) *im Falle der Studirende erst nachträglich aufgenommen worden ist, das Datum seiner Meldung bei der Quästur, und das Datum und die Zahl der die nachträgliche Aufnahme bewilligenden Entscheidungen der betreffenden akademischen Behörde (§. 31).*

§. 41.

Nach Abfassung dieser Kataloge hat die Quästur jedem Decane:

a) *Ein Pare des Kataloges über die seiner Facultät immatriculirten und inscribirten Hörer;*

b) *Ein Pare des Kataloges der ausserordentlichen Studirenden der ganze Universität, und*

c) *nach dem Formulare des Hauptkataloges einen Katalog derjenigen ordentlichen Hörer zu verfassen, welche anderen Facultäten immatriculirt sind, welche aber in der, seiner Leitung unterstehenden Facultät Collegien hören.*

§. 42.

Sechs Wochen vor Ablauf des Semesters hat die Quästur ferner jedem Docenten einen Katalog der für jedes seiner Collegien gehörig eingeschriebenen Hörer, und zwar:

a) *der ordentlichen, und*

b) *der ausserordentlichen zu übergeben, und in denselben die den einzelnen Hörern zukommende gänzliche oder theilweise Befreiung von der Honorarpflicht anzumerken.*

§. 43.

Ersicht ein Decan aus diesen Katalogen, dass ein seiner Facultät immatriculirter Studirender in kein Collegium eingeschrieben ist, so hat er denselben nach vorausgegangener Vernehmung von der Universität wegzuweisen; hört ein Studirender in der Facultät, in welcher er immatriculirt ist, kein Collegium, oder ergibt sich aus der Richtung seiner Studien, dass er einer anderen Facultät angehört, so ist er dieser anderen Facultät zuzuweisen.

V. Von den Studien.

§. 44.

Den Studirenden steht es, unbeschadet der Anforderungen, welche an sie bei der Meldung zu den Staats- und zu den strengen Doctoratsprüfungen gestellt werden, im Allgemeinen frei, zu wählen, welche Vorlesungen und bei welchem Lehrer sie dieselben hören wollen.

§. 45.

Um den in eine Facultät neu Eintretenden einen Ueberblick über das Gesammtgebiet derselben und die Einsicht in die zweckmässigste Anordnung und Auswahl der zu hörenden Vorträge zu verschaffen, haben die Lehrkörper dafür zu sorgen, dass von Zeit zu Zeit kurze encyclopädische und hodegetische Vorträge als allgemeine Einleitung in das Facultätsstudium gehalten werden. Es ist eine Pflicht sowohl der Decane, als der einzelnen Lehrer, denjenigen Studirenden, welche in dieser Hinsicht eine Belehrung wünschen, mit ihrem Rathe an die Hand zu gehen.

§. 46.

Es ist den österreichischen Staatsangehörigen, welche die gesetzlichen Eigenschaften besitzen, um an einer österreichischen Universität immatriculirt zu werden, gestattet, solche nicht österreichische Universitäten, an welchen Lehr- und Lernfreiheit besteht, zu besuchen, und es soll ihnen die an denselben zugebrachte und ausgewiesene Studienzeit unter den §. 47 aufge-

wionemi, tak im ma być rachowany, jak gdyby go na austryackim przepędzili uniwersytecie.

Ulegają w takim razie ogólnym ustawom i przepisom, odnoszącym się do podróży i pobytu za granicą.

Również mogą być przynależący innych państw na austryackich uniwersytetach imatrykułowani (§. 11).

Winni są atoliż zadość czynić ustawom o pobycie cudzoziemców w Austryi.

§. 47.

Aby na przyszłość przypuszczonym być do ścisłych egzaminów, w celu osiągnienia stopnia doktora w jednym z austryackich uniwersytetów, lub do egzaminu rządowego, wymagającego studyów fakultetowych,—potrzebnem jest wykazanie się z uczęszczania do uniwersytetu przez oznaczony przeciąg czasu, mianowicie dla doktoratu filozoficznego lat 3-ch, dla medycznego lat 5-ciu, dla prawnego doktoratu, tudzież dla egzaminów rządowych, wymagających studyów prawno-politycznych, w ogóle przeciąg lat 4-ch, o czem bliższe postanowienia obejmuje ustawa z d. 29. Lipca 1850. (dziennik praw państwa Nr. 327).

Z wymaganych dla medycznego doktoratu 5-ciu lat uniwersyteckich, muszą być przynajmniej 4-ry na wydziale medycznym przepędzone, i 2 uczęszczaniu na kliniki poświęcone.

Jeden rok z czasu uniwersyteckiego, wymaganego po kandydacie na doktora medycyny i prawa, tudzież do prawniczych i politycznych egzaminów rządowych, może być wyłącznie i na wydziale filozoficznym spędzony.

Względem wrachowania do prawnego *Quadriennium*, względnie *Triennium* przepędzonych na akademiach prawniczych we Węgrzech, Kroacyi i Siedmiogrodzie lat szkolnych, zawierają bliższe postanowienia rozporządzenia, akademie te reorganizujące.

Owe dwa lata wydziału filozoficznego, które do r. 1848 istniały, nie mają być liczone do lat uniwersyteckich, wymaganych przy doktoracie prawniczo-politycznym i medycznym, oraz przy prawniczo-politycznych egzaminach rządowych.

§. 48.

Z ustanowionych poprzednim §-em lat uniwersyteckich, musi część być spędzona na austryackim uniwersytecie, mianowicie z lat dla doktoratu filozoficznego przepisanych, najmniej rok jeden, dla innych najmniej lat dwa.

§. 49.

Aby uczniowi półrocze jakie mogło być policzone do prawnego czasu uniwersyteckiego, wymagane będzie z reguły na przyszłość, zameldowanie się i uczęszczanie na tyle kolegiów, aby takowe zapełniały najmniej 10 godzin tygodniowo (nie licząc godzin naukowych nauczycieli w znaczeniu ściślejszem). Wyjątek od tego prawidła, ma miejsce dla tych uczniów, którzy się najszczególniej jednemu pojedynczemu przedmio-

stellten Beschränkungen ebenso angerechnet werden, als wäre sie an einer österreichischen Universität zugebracht.

Sie unterliegen dabei den allgemeinen Gesetzen und Verordnungen, welche sich auf das Reisen und den Aufenthalt im Auslande beziehen.

Ebenso können Angehörige anderer Staaten an der Pesther Universität immatriculirt werden (§. 11).

Uebrigens haben sie den Gesetzen über den Aufenthalt Auswärtiger in Oesterreich zu genügen.

§. 47.

Um künftig zu strengen Prüfungen wegen Erlangung des Doctorgrades einer österreichischen Universität oder zu einer Staatsprüfung, welche ein Facultätsstudium voraussetzt, zugelassen zu werden, ist die Nachweisung eines Universitätsbesuches von einer bestimmten Dauer nothwendig, und zwar für das philosophische Doctorat von drei, für das medicinische von fünf Jahren, für das juridische Doctorat und für die Staatsprüfungen, welche das rechts- und staatswissenschaftliche Studium voraussetzen, im Allgemeinen von vier Jahren, worüber jedoch die näheren Bestimmungen in dem Gesetze vom 29. Juli 1850 (Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt Nr. 327) enthalten sind.

Von den für das medicinische Doctorat geforderten fünf Universitätsjahren müssen wenigstens vier an der medicinischen Facultät zugebracht, und zwei Jahre zum Besuche der Kliniken verwendet worden seyn.

Ein Jahr der geforderten Universitätszeit kann der Candidat des medicinischen und juridischen Doctorates, sowie der rechts- und staatswissenschaftlichen Staatsprüfung auch ausschliessend an der philosophischen Facultät zugebracht haben.

Ueber die Einrechnung der an den Rechtsakademien Ungarns, Croatiens und Siebenbürgens zugebrachten Studienjahre in das gesetzliche Quadriennium, beziehungsweise Triennium enthalten die diese Akademien reorganisirenden Verordnungen die näheren Bestimmungen.

Die bis zum Jahre 1848 bestandenen zwei philosophischen Jahrgänge sind in die für das rechts- und staatswissenschaftliche und medicinische Doctorat und für die rechts- und staatswissenschaftlichen Staatsprüfungen geforderten Universitätsjahre nicht einzurechnen.

§. 48.

Von den im vorigen Paragraphe festgesetzten Universitätsjahren muss ein Theil an einer österreichischen Universität verwendet werden, und zwar von den für das philosophische Doctorat vorgeschriebenen, wenigstens Ein Jahr, von den übrigen wenigstens zwei Jahre.

§. 49.

Damit einem Studirenden ein Semester in seine gesetzliche Universitätszeit eingerechnet werden könne, wird in der Regel zukünftig die Anmeldung und der Besuch von so vielen Collegien gefordert, dass durch dieselben (ungerechnet die Unterrichtsstunden der Lehrer im engeren Sinne) wochentlich wenigstens zehn Stunden, bei Studirenden der rechts- und staatswissenschaftlichen Facultät aber, in so lange bei ihnen ein Triennium genügt, um zur theoretischen Staatsprüfung zugelassen zu werden, wochentlich wenigstens fünfzehn Stunden ausgefüllt werden. Eine Ausnahme ist in Ansehung derjenigen zu machen, welche mit beson-

towi naukowemu z osobliwą pilnością poświęcają i w nim ściślejsze studya odbywają (§. 55).

§. 50.

Studyum prywatne w duchu dotychczasowego porządku, o tyle jest zniesione, że studyum bez uczęszczania na publiczne prelekcye, na przyszłość ani do składania ścisłego egzaminu, ani do składania egzaminu rządowego, wymagającego studyów fakultetowych, nieuzdolnia.

§. 51.

Istniejące dawniej egzamina roczne i półroczne, w celu otrzymania świadectwa o postępie uczniów w umiejętnościach, z rokiem naukowym $18^{50}/_{51}$ względem wszystkich uczniów tych fakultetów, znoszą się.

Jeśli uczeń potrzebuje świadectwa swojego naukowego wykształcenia od którego z docentów, jest to interes prywatny między nimi dwoma, i wystawione takie świadectwo, ma w każdym względzie ważność mieć zaświadczenia prywatnego.

Toż samo stosuje się do egzaminów ustnych lub piśmiennych, jeżeliby je przedsiębrano może w celu osiągnienia lub otrzymania stypendyum lub uwolnienia od honoraryów.

O rezultacie takiego egzaminu donosi się bez wydania świadectwa, ciału nauczycielskiemu, które o godności ucznia orzeka, albo też wydane świadectwo wyraźnie powinno wskazać cel, dla którego jest żądane.

Do przedsiębrania takich egzaminów w ciągu półrocza, równie jak do zarządzania dysputatoryów, kolokwiów, i t. p. ile takowe, zwłaszcza przy większych audytoryach, okazują się jako nieodzowny środek sumiennego orzeczenia o pilności w naukach stypendystów i uwolnionych, — docenci nietylko są uprawnieni, ale nawet prawnie obowiązani.

VI. O uczęszczaniu na odczyty.

§. 52.

Uczniowie obowiązani są do regularnego uczęszczania na prelekcye, na które się zameldowali. Takowe jest warunkiem policzenia im półrocza w prawny czas uniwersytecki lub fakultetowy.

§. 53.

W środku każdego półrocza, zgromadza dziekan każdego fakultetu wszystkich profesorów i docentów tegoż, na konferencyę względem uczęszczania imatrykułowanych na tymże fakultecie uczniów, przyczem wzajemnie zamieniają powzięte w tym względzie doświadczenia. Gdy się okaże, że pojedynczy uczniowie niedbale frekwentują, obowiązkiem jest dziekana przywołać ich, względem tego ich wysluchać, i napo-

derer Verwendung sich einem einzelnen Lehrgegenstande widmen, und in demselben intensivere Studien machen (§. 55).

§. 50.

Das Privatstudium im Sinne der bisherigen Anordnungen ist an der Universität insoferne aufgehoben, dass ein Studium ohne Besuch der öffentlichen Vorlesungen künftig weder zur Ablegung einer strengen Prüfung, noch zur Bestehung einer Staatsprüfung, welche ein Facultätsstudium voraussetzt, befähiget.

§. 51.

Die früher bestandenen Annual- und Semestralprüfungen zur Erlangung eines öffentlichen allgemein staatsgiltigen Zeugnisses über den Fortgang der Studirenden in den Wissenschaften sind von dem Studienjahre 1850-51 an, in Ansehung aller Studirenden dieser Facultäten aufgehoben.

Wünscht aber ein Studirender selbst ein Zeugniss über seine wissenschaftliche Bildung am Schlusse eines Semesters von einem Docenten, in dessen Vorlesungen er eingeschrieben ist, so ist dieser verpflichtet, mit ihm, falls ihm nicht die ausgezeichnete Verwendung des Studirenden ohnehin bekannt ist, eine Prüfung vorzunehmen.

Allein das hierüber ausgestellte Zeugniss ist als Privatzeugniss zu bezeichnen, und hat in jeder Beziehung als solches zu gelten. Dasselbe gilt von schriftlichen oder mündlichen Prüfungen, welche etwa zum Zwecke der Erlangung oder Beibehaltung eines Stipendiums oder der Befreiung von der Honorarpflicht vorgenommen werden.

Ueber den Erfolg einer solchen Prüfung wird entweder ohne Ausstellung eines Zeugnisses nur an den Lehrkörper, der sein Urtheil über die Würdigkeit des Studirenden abzugeben hat, berichtet, oder das ausgestellte Zeugniss hat den Zweck, für welchen es gewünscht worden ist, ausdrücklich zu bezeichnen.

Zur Abhaltung solcher Prüfungen während der Dauer oder am Schlusse des Semesters zur Veranstaltung von Disputatorien, Colloquien u. s. w., in soferne dieselben, insbesondere bei grösseren Auditorien, als das unentbehrliche Mittel erscheinen, über die wissenschaftliche Verwendung von Stipendisten und Befreiten ein gewissenhaftes Urtheil abgeben zu können, sind die Docenten nicht nur berechtiget, sondern gesetzlich verpflichtet.

VI. Von dem Besuche der Vorlesungen.

§. 52.

Die Studirenden sind zu einem regelmässigen Besuche der von ihnen angemeldeten Vorlesungen verpflichtet. Er ist die Bedingung der Einrechnung eines Semesters in ihre gesetzliche Universitäts- oder Facultätszeit.

§. 53.

In der Mitte eines jeden Semesters versammelt der Decan des Lehrercollegiums einer jeden Facultät sämmtliche Professoren und Privatdocenten derselben zu einer Besprechung über die Frequentation der dieser Facultät immatriculirten Studirenden, bei welcher sie ihre hierüber gemachten Erfahrungen gegenseitig austauschen. Ergibt sich hiebei, dass einzelne Studirende nachlässig frequentiren, so ist es die Pflicht des Decans, diese vorzurufen, sie darüber zu hören, und Ermahnungen oder Rügen auszusprechen, oder die Sache vor das Professoren-

mnieć lub zganić, albo sprawę kolegium profesorskiemu przedstawić. Za uporczywą niepilność, może uczeń każdego czasu z uniwersytetu być wydalonym.

§. 54.

Docenci obowiązani są tak przy tej sposobności, jak przy poświadczaniu frekwentacyi w ogólności, wszystko przytoczyć sumiennie, co im o uczęszczaniu uczniów na ich kolegia w ciągu półrocza jest wiadomo..

§. 55.

Przed samem zamknięciem półrocza, dziekan powtórnie zgromadza profesorów i prywat-docentów swojego fakultetu na naradę, czyli któremu z uczniów odmówić należy świadectwa uczęszczania, a zatem czyli upłynione półrocze imatrykułowanemu słuchaczowi może być do jego fakultetowego czasu policzone, czy nie.

Gdy się okaże, że niepoliczenie miejsce ma, winien to dziekan zapisać w głównym katalogu, a każdy właściwy docent, w swym podręcznym katalogu.

Jeśli uczeń z jednego tylko kolegium zaświadczenie uczęszczania otrzymać ma, winien go dziekan przywołać, i o jego sposobie uczenia się przekonania nabyć, a kolegium profesorskie orzeka, czyli półrocze ma mu być w jego prawne lata fakulteckie policzone lub nie.

§. 56.

Dziekan obowiązany jest w potrzebnym razie od dziekana lub docentów innego fakultetu, na którym uczeń kolegia słucha, wiadomości o jego frekwentacyi zasięgać.

§. 57.

W ciągu ostatnich trzech tygodni półrocza, uczeń obowiązany jest zgłosić się osbiście do właściwych docentów i do dziekana kolegium profesorskiego, dla poświadczenia pilności w uczęszczaniu, uiściwszy się poprzednio należycie z swego obowiązku do opłaty honoraryów i otrzymawszy na to, lub na zupełne uwolnienie od opłaty honoraryów za wszystkie przezeń zameldowane kolegia. dostateczne świadectwo kwestury (§. 61).

§. 58.

Poświadczenie frekwentacyi, zapisuje się w książce meldunkowej lub na arkuszu meldunkowym w przedostatniej rubryce.

§. 59.

Po otrzymanem poświadczeniu frekwentacyi ze strony pojedynczych docentów, ma uczeń swą meldunkową książkę, lub swój arkusz meldunkowy, do widowania dziekanowi przedłożyć. Gdy orzeczona była na ucznia kara dyscyplinarna, należy uczynić o tem wzmiankę przy tej sposobności w książce meldunkowej, wskazując oraz na dotyczący protokół.

Jeźli upłynione półrocze, z jakiegobądź powodu nie ma być uczniowi w jego lata uniwersyteckie policzonem, ma to dziekan w rubryce „uwag“ zanotować.

Jeźli nie ma takiej uwagi, podpis dziekana tyle znaczy, że dotyczące półrocze uczniowi w czas uniwersytecki w ogólności policzonem być może.

collegium zu bringen. Wegen beharrlichen Unfleisses kann ein Studirender zu jeder Zeit von der Universität weggewiesen werden.

§. 54.

Die Docenten sind verpflichtet, bei dieser Gelegenheit, sowie bei Bestätigung des Besuches überhaupt, gewissenhaft in Anschlag zu bringen, was ihnen über den Besuch ihrer Collegien durch die Studirenden im Laufe des Semesters bekannt geworden ist.

§. 55.

Kurz vor dem Schlusse des Semesters versammelt der Decan abermals die Professoren und Privatdocenten seiner Facultät zur Berathung, ob einem Studirenden die Besuchszeugnisse zu versagen seien, und der abgelaufene Semester daher einem immatriculirten Hörer in seine Facultätszeit eingerechnet werden könne oder nicht.

Ergibt sich, dass das letztere der Fall sei, so ist diess in dem Hauptkataloge vom Decan, sowie von jedem betreffenden Docenten in seinem Handkataloge vorzumerken.

Hat der Studirende nur über ein einziges Collegium ein Besuchszeugniss zu bekommen, so hat der Decan ihn vorzurufen, die Art seiner Studien zu untersuchen, und das Professorencollegium entscheidet darüber, ob der Semester in seine gesetzlichen Facultätsjahre einzurechnen sei oder nicht.

§. 56.

Der Decan hat die Pflicht, nöthigen Falls in Betreff der Frequentation sich auch mit dem Decane oder den Docenten einer anderen Facultät, in welcher der Studirende Collegien hört, ins Einvernehmen zu setzen.

§. 57.

Um die Bestätigung des Besuches hat sich der Studirende binnen der letzten drei Wochen des Semesters persönlich bei den betreffenden Docenten und bei dem Decane des Professorencollegiums zu melden, nachdem er vorher seiner Honorarpflicht gehörig nachgekommen ist, und hierüber oder über seine gänzliche Befreiung von Entrichtung des Honorars für alle von ihm angemeldeten Collegien die gehörige Bestätigung von der Quästur erhalten hat (§. 61).

§. 58.

Die Bestätigung der Frequentation geschieht im Meldungsbuche oder Meldungsbogen in der vorletzten Rubrik.

§. 59.

Nach eingeholter Besuchsbestätigung von Seite der einzelnen Docenten hat der Studirende sein Meldungsbuch oder seinen Meldungsbogen dem Decan zur Vidirung vorzulegen. Wenn über einen Studirenden eine Disciplinarstrafe verhängt wurde, so ist diess bei dieser Gelegenheit in dem Meldungsbuche mit Hinweisung auf das betreffende Protokoll zu bemerken.

In dem Falle als einem Studirenden das ablaufende Semester aus was immer für einem Grunde nicht in seine Universitätszeit einzurechnen ist, hat der Decan diess in der Rubrik „Anmerkung" zu notiren.

Kommt eine solche Anmerkung nicht vor, so hat die Unterschrift des Decanes die Bedeutung, dass dem Studirenden das betreffende Semester im Allgemeinen in seine Universitätszeit eingerechnet werden könne.

§. 60.

Jeźli uczeń do końca półrocza nie zgłosił się o poświadczenie frekwentacyi, tedy to uważać się ma tak, jak gdyby w ciągu półrocza uniwersytet był opuścił, i takowe nie będzie mu w czas fakultecki policzone, wyjąwszy w razie, gdy uczeń przy późniejszym zameldowaniu się o poświadczenie uczęszczania, dostateczne, opóźnienie jego usprawiedliwiające powody wykaże, i gdy przynajmniej jeden docent, a to w tym przypadku, nietylko w sposób niestanowczy, wyżej w §. 57. namieniony, ale stanowczo z własnej pewnej wiedzy poświadczy, że proszący pilnie na jego prelekcye uczęszczał. W razie odmówienia świadectwa frekwentacyi ze strony jednego lab więcej docentów, z przyczyny niewczesnego i nieosobistego zameldowania się, wolno uczniowi udać się do kolegium profesorskiego, które ma prawo rozważyć nadzwyczajne i wykazane powody słusznego uwzględnienia, zwłaszcza przy uczniach, którzy powszechnie za celujących uchodzą.

Przeciw wypadłemu rozstrzygnieniu kolegium profesorskiego, dalszy rekurs miejsca nie ma.

§. 61.

Żaden docent nie może żadnemu uczniowi poświadczyć uczęszczania na jakie kolegium, dopóki nie znajdzie w książce meldunkowej lub arkuszu meldunkowym, poświadczenia zanotowanego przez kwestora, iż uczeń należytość kolegiową za wszystkie przez niego zameldowane kolegia opłacił, albo że zupełnie uwolniony jest od tej opłaty, i dopóki mu uczeń w pierwszym razie nie wręczy oraz specyalnego, legalny dowód prawa docenta do honoraryum stanowiącego, niestęplowanego kwitu kwestury na zapłacone przez ucznia honoraryum, za dotyczące prelekcye docenta.

§. 62.

Zawarte w książce meldunkowej, lub arkuszu meldunkowym, poświadczenia frekwentacyi, ulegają razem za każde półrocze stęplowi 6. kr. Należyte ostęplowanie pojedynczych stronic książki meldunkowej lub arkusza meldunkowego, jest rzeczą ucznia.

§. 62.

Bliższe rozpkrządzenia o ilości i czasie uiszczenia opłat kolegiowych, tudzież o postępowaniu przy udzieleniu zupełnego lub częściowego uwolnienia, zawiera Najwyższem ustanowieniem usankcyonowana ustawa z dnia 21. Lipca 1950. o opłatach kolegiowych (dziennik praw państwa Ner 310).

VII. O akademicznej dyscyplinie.

§. 64.

Akademickie władze obowiązane są, silnie przestrzegać wolności nauki i życia akademickiego w zgodności z celem uniwersytetu, który przedewszystkiem zależy na piastowaniu prawdziwej naukowości i wykształceniu prawego charakteru, oraz zaś z energią powstrzymywać nadużycie owej wolności i zagrożenie onego celu. Przystojąca im władza dyscyplinarna, ma się pojawiać w dozorowaniu i w zarządzaniu i wykonywaniu tych środków, które się ogólnie albo wedle każdoczasowych okoliczności, jako potrzebne ukazują, do utrzymania porządku i przyzwoitości na wszechnicy, do zachowania jak

§. 60.

Meldet sich ein Studirender bis zum Schlusse des Semesters nicht um ein Besuchszeugniss, so ist es so anzusehen, als hätte er die Universität im Laufe des Semesters verlassen, und dieses wird ihm in sein Facultätsstudium nicht eingerechnet, ausgenommen, wenn bei einer nachträglichen Meldung um das Besuchszeugniss der Studirende hinlängliche, seine Verspätung rechtfertigende Gründe nachweiset, und wenigstens Ein Docent, und zwar positiv, aus eigenem bestimmten Wissen bestätiget, dass der Bittsteller seine Vorlesungen fleissig besucht habe. Wird ihm aus Ursache der nicht rechtzeitig und nicht persönlich geschehenen Meldung von einem oder mehreren Docenten die Bestätigung der Frequentation verweigert, so steht ihm zu, sich an das Professorencollegium zu wenden, welches das Recht hat, ausserordentliche und nachgewiesene Billigkeitsrücksichten, insbesondere bei sonst notorisch ausgezeichneten Studirenden in Anschlag zu bringen.

Gegen die diessfällige Entscheidung des Professoren-Collegiums findet kein weiterer Recurs Statt.

§. 61.

Keinem Studirenden darf von irgend einem Docenten der Besuch eines Collegiums bestätiget werden, bevor er in dem Meldungsbuche oder in dem Meldungsbogen die Bestätigung des Quästors über die Bezahlung des Collegiengeldes für sämmtliche von dem Studirenden angemeldete Collegien, oder über die gänzliche Befreiung von der Entrichtung desselben vorgemerkt gesehen, und ihm derselbe im ersten Falle zugleich eine den legalen Beweis des Honoraranspruches des Docenten liefernde ungestämpelte Specialquittung der Quästur über das von ihm bezahlte Honorar für die betreffende Vorlesung des Docenten eingehändiget hat.

§. 62.

Die in jedem Meldungsbuche oder Meldungsbogen enthaltenen Bestätigungen über den Besuch der Vorlesungen unterliegen zusammen für jedes Semester einem Stämpel von 6 kr. Die gehörige Stämpelung der einzelnen Blattseiten des Meldungsbuches hat der Studirende selbst zu besorgen.

§. 63.

Ueber den Betrag und die Zeit der Entrichtung der Collegiengelder und über den Vorgang bei Ertheilung einer gänzlichen oder theilweisen Befreiung sind die näheren Bestimmungen in dem mit Allerhöchster Entschliessung vom 21. Juli 1850 sanctionirten Gesetze über die Einführung der Collegiengelder enthalten (Reichsgesetz- und Regierungsblatt Nr. 310).

VII. Von der akademischen Disciplin.

§. 64.

Die akademischen Behörden haben die Pflicht, die Freiheiten des akademischen Unterrichts und Lebens im Einklange mit dem Zwecke der Universität, welcher zu oberst in der Pflege echter Wissenschaftlichkeit und wahrer Charakterbildung besteht, kräftig zu schützen, zugleich aber den Missbrauch jener Freiheit und die Gefährdung dieses Zweckes mit Entschiedenheit hintanzuhalten. Die ihnen zustehende Disciplinargewalt hat sich zu äussern in der Aufsicht und in Anordnung und Vollziehung derjenigen Massregeln, welche allgemein oder durch jeweilige Umstände geboten erscheinen, um Ordnung und Anstand auf der Hochschule aufrecht zu erhalten,

najściślej charakteru tejże jako scyentyficznego zakładu naukowego i w stanie nieskazitelnym do utrzymania honoru i godności zakładu, tak w całości jakoteż i w jego członkowaniu.

§. 65.

Władze akademickie są odpowiedzialne za wypełnienie niniejszych obowiązków; przeto też wszyscy przynależący uniwersytetu, obowiązani są nie tylko rozporządzeniom onychże jak najściślej zadość uczynić, lecz nawet nie wezwani w swym zakresie takowe jak najczynniej wspierać.

Wszyscy uczniowie podlegają co do cywilnych swych stosunków, tudzież co do cywilno-karnych czynności, powszechnym ustawom i władzom, a zaś co do swego akademickiego zachowywania się, oprócz tego jeszcze osobnym akademickim rozporządzeniom i przepisom dyscyplinarnym i władzom akademickim.

§. 66.

Uczniowie w ogólności obowiązani są do tego przyzwoitego zachowania się, jakie z natury ich stanowiska, jako obywateli akademickich wypływa, jako też do zachowania istniejących ustaw akademickich, albo osobnych rozporządzeń władz akademickich. Kto przeciw nim przewinia, kto się w szczególności uderzających naruszeń akademickiej spokojności i porządku, albo naruszenia istniejących dla celów naukowych instytutów, zbiorów, utenzyliów, dopuszcza; kto przez uporczywą niepilność, lub nieprzyzwoite zachowanie się, przez niemoralne lub zgorszenie wzbudzające czynności, zraża; kto sobie uraz przeciw akademickim władzom lub nauczycielom, albo przeciw ich organom w interesie porządku i spokoju działającym, albo przeciw swym kolegom pozwala, — ten wedle wielkości swego wykroczenia do odpowiedzialności pociągniętym będzie.

§. 67.

Jeżeli jaki uczeń dla przestąpienia istniejących powszechnych ustaw, od innych a nie od władz akademickich do inkwizycyi pociąganym zostaje, ma się o tem zawiadomić senat akademicki, któremu, po ukończonej inkwizycyi, wyrok zapadły do wiadomości udzielić należy.

Główna treść tego w aktach uniwersyteckich ma być zanotowaną, a jeżeli popełnione przestępstwo wpływ na akademicki porządek wywiera, albo na honor uniwersytetu, może ze strony władz akademickich nastąpić przestrzeżenie lub strofowanie winowajcy, albo mu odjętem być uwolnienie od opłaty pieniędzy kolegiowych, albo używanie stypendyum, albo nareszcie wedle okoliczności orzeczonem jego wydalenie z uniwersytetu.

§. 68.

Uczniowie uniwersytetu albo wydziału, nie stanowią żadnej w swym ogóle korporacyi; nie mogą przeto ani regularnych odbywać zgromadzeń, ani mieć stałych swych kierowników interesów, albo reprezentantów, ani też wykonywać innych funkcyi, korporacyi tylko przysłużających.

§. 69.

Zgromadzenia uczniów na miejscach publicznych zewnątrz budynku uniwersyteckiego, do innych prócz celów towarzyskich, nie są pozwolone; mogą wszakże uczniowie w miejscowościach przeznaczonego do nauki budynku nie w zgro-

den Charakter derselben als eine wissenschaftliche Lehranstalt auf das strengste zu bewahren, und die Ehre und Würde der ganzen Anstalt sowohl, als ihrer Gliederungen rein zu erhalten.

§. 65.

Die akademischen Behörden sind für die Erfüllung ihrer diessfälligen Obliegenheiten verantwortlich; daher sind auch alle Angehörigen der Hochschule verpflichtet, nicht nur den Anordnungen derselben auf das Pünctlichste Folge zu leisten, sondern in ihrer Sphäre denselben auch unaufgefordert auf das Thätigste Beistand zu leisten.

Alle Studirenden unterstehen in Ansehung ihrer bürgerlichen Verhältnisse, sowie der bürgerlich strafbaren Handlungen den allgemeinen Gesetzen und Behörden, in Ansehung ihres akademischen Verhaltens aber noch überdiess den besonderen akademischen Anordnungen und Disciplinarvorschriften und den akademischen Behörden.

§. 66.

Die Studirenden sind im Allgemeinen zu dem aus der Natur ihres Verhältnisses als akademische Bürger fliessenden anständigen Benehmen, und zur Befolgung der bestehenden akademischen Gesetze oder der besonderen Anordnungen der akademischen Behörden verpflichtet. Wer sich dagegen vergeht, wer sich insbesondere auffallender Störungen der akademischen Ruhe und Ordnung oder einer Verletzung der für Studienzwecke bestehenden Institute, Sammlungen, Utensilien schuldig macht, wer durch beharrlichen Unfleiss oder unanständiges Betragen, durch unsittliche oder Aergerniss erregende Handlungen Anstoss gibt, wer sich Beleidigungen gegen die akademischen Behörden oder Lehrer, oder ihre im Interesse der Ordnung und Ruhe einschreitenden Organe, oder gegen seine Collegen erlaubt, wird nach Massgabe der Grösse seines Vergehens zur Verantwortung gezogen.

§. 67.

Wird ein Studirender wegen einer Uebertretung der bestehenden allgemeinen Gesetze von anderen als den akademischen Behörden in Untersuchung gezogen, so ist hievon der akademische Senat zu verständigen, und demselben nach vollführter Untersuchung das erflossene Urtheil bekannt zu geben.

Der wesentliche Inhalt desselben ist in den Universitätsacten vorzumerken und es kann bei einem Einflusse der begangenen Uebertretung auf die akademische Ordnung oder auf die Ehre der Universität, dem Schuldigen von Seite der akademischen Behörden eine Warnung, ein Verweis ertheilt, oder die allfällige Befreiung von Bezahlung des Collegiengeldes, oder ein Stipendiengenuss entzogen, oder nach Umständen auf Wegweisung von der Universität erkannt werden.

§. 68.

Die Studirenden der Universität oder einer Facultät in ihrer Gesammtheit sind keine Corporation; sie können daher weder regelmässige Versammlungen halten, noch bleibende Geschäftsführer oder ständige Repräsentanten haben, noch andere nur einer Corporation zustehende Functionen ausüben.

§. 69.

Versammlungen der Studirenden an öffentlichen Orten ausserhalb des Universitätsgebäudes zu anderen als geselligen Zwecken sind nicht gestattet; wohl aber können Studirende in den Localitäten des für den Unterricht bestimmten Gebäudes und in nicht regel-

madzeniach regularnie się powtarzających, lecz wedle specyalnej potrzeby spowodowanych, obradować nad prawnemi ich dotyczącemi sprawami akademickiemi.

§. 70.

Do każdego takowego zgromadzenia, winno się rektora pod pewnem oznaczeniem przedmiotu obrady, o pozwolenie upraszać.

Rektor ma osądzić, czy przedmiot §fowi 69. odpowiada, i jeżeli go za takowy uznaje, a przez zgromadzenie akademiczny porządek nie ukazuje się być zagrożonym, miejsce zgromadzenia wyznaczyć. Ci, którzy o to pozwolenie upraszają, ręczą władzom akademickim za utrzymanie porządku w zgromadzeniu i za ścisłe zachowanie praw akademickich.

§. 71.

Rektor, prorektor i każdy dziekan kolegium profesorskiego, mają prawo przy zgromadzeniach uczniów być obecnymi; oni mogą napominać, tudzież bezzwłocznie rozrządzić zniesienie zgromadzenia, skoro toż zbacza od ustaw akademickich lub oznaczonego w podaniu celu.

§. 72.

Tylko imatrykułowani słuchacze mają prawo udział brać w zgromadzeniach uczniów; nie imatrykułowanym słuchaczom i wszelkim innym osobom, wyjąwszy nauczycieli akademickich, zakazany wszelki udział w nich, a przeto też i obecność przy takowych.

Ci, co są powodem zgromadzenia (§. 70), za zachowanie tego przepisu są odpowiedzialni.

§. 73.

Stowarzyszenia studenckie; nie są dozwolone. Egzekwowanie tego zakazu, nie przysłuża władzom akademickim, lecz powszechnym władzom cywilnym.

§. 74.

Senat akademicki może uczniom, jeżeli tego cele uniwersytetu żądają, zakazać uczęstnictwo w pewnych zgromadzeniach albo pewnych stowarzyszeniach nieuczniów.

§. 75.

Sposoby karcenia przestępstw dyscyplinarnych, w miarę wielkości i powtórzenia tychże, są następujące:

1. Napomnienie albo przestrzeżenie przez samego dziekana i przed ciałem nauczycielskiem;

2. nagana przez rektora przed senatem akademickim; ta może być zaostrzoną zagrożeniem, iż w przypadku powtórnej, choćby pomniejszej karygodności, wydalenie z uniwersytetu nieubłagannie nastąpi *(consilium abeundi)*;

3. wydalenie z uniwersytetu na 1-dno aż do 4-ch półroczy;

4. wydalenie z pewnego uniwersytetu na zawsze;

5. wydalenie ze wszystkich austryackich uniwersytetów na zawsze.

Utrata stypendyum, wsparcia z fundacyi, albo uwolnienia od opłaty kolegiów, nie ma być za karę uważaną, lecz za naturalny skutek zachowania się, które nie odpowiada zupełnie akademickim ustawom; ta przetoż w każdym przypadku nastąpić ma, gdzie używanie tego dobrodziejstwa od warunku beznagannego zachowania się zawisło.

mässig wiederkehrenden, sondern nach dem speciellen Bedürfnisse veranstalteten Versammlungen bestimmte, sie betreffende akademische Angelegenheiten berathen.

§. 70.

Zu einer jeden solchen Versammlung ist unter bestimmter Angabe des Berathungsgegenstandes die Zustimmung des Rectors einzuholen.

Dieser hat zu beurtheilen, ob der Gegenstand dem §. 69 entspricht, und wenn er ihn als solchen anerkannt und durch die Versammlung die akademische Ordnung nicht gefährdet scheint, ein Versammlungslocale anzuweisen. Diejenigen, welche um diese Zustimmung ansuchen, übernehmen den akademischen Behörden gegenüber die Bürgschaft für die Aufrechthaltung der Ordnung in der Versammlung und für die genaue Befolgung der akademischen Gesetze.

§. 71.

Der Rector, der Prorector und jeder Decan eines Professorencollegiums haben das Recht den Versammlungen der Studirenden beizuwohnen, sie können Erinnerungen machen und auch die sogleiche Aufhebung der Versammlung verfügen, sobald dieselbe von den akademischen Gesetzen oder von dem angegebenen Zwecke abweicht.

§. 72.

Nur immatriculirte Hörer sind berechtiget, an Versammlungen Studirender Theil zu nehmen; nicht immatriculirten Hörern und allen anderen Individuen, mit Ausnahme der akademischen Lehrer, ist jede Betheiligung, daher auch die Gegenwart bei denselben untersagt.

Die Veranlasser von Versammlungen (§. 70) sind für die Beachtung dieser Vorschrift verantwortlich.

§. 73.

Studentenverbindungen sind nicht gestattet. Die Execution dieses Verbotes steht nicht den akademischen, sondern den allgemeinen bürgerlichen Behörden zu.

§. 74.

Der akademische Senat kann den Studirenden die Theilnahme an bestimmten Versammlungen oder bestimmten Vereinen Nichtstudirender, wenn die Zwecke der Universität es erheischen, untersagen.

§. 75.

Die Arten der Ahndung disciplinärer Vergehen nach Massgabe der Grösse und Wiederholung derselben sind:

1. *Ermahnung und Verwarnung durch den Decan allein, oder vor dem Lehrkörper;*
2. *Rüge durch den Rector vor dem akademischen Senate; sie kann verschärft werden durch die Drohung, dass im Falle einer wiederholten, wenn auch geringen Straffälligkeit, die Verweisung von der Universität unnachsichtlich erfolgen werde* (Consilium abeundi)*;*
3. *Verweisung von der Universität auf 1 bis 4 Semester;*
4. *Verweisung von der Universität für immer;*
5. *Verweisung von allen österreichischen Universitäten für immer.*

Der Verlust eines Stipendiums, einer Stiftung oder der Befreiung vom Collegiengelde ist nicht als Strafe, sondern als die natürliche Folge eines Betragens anzusehen, welches den akademischen Gesetzen nicht vollkommen entspricht; er hat daher in jedem Falle einzutreten, wo der Genuss einer solchen Wohlthat an die Bedingung eines untadelhaften Betragens geknüpft ist.

§. 76.

Wydalenie osądzonego ze wszystkich wszechnic austryackich, wyklucza zupełnie na przyszłość imatrykulacyą jego na jakiejkolwiekbądź z nich. To wydalenie może tylko przez ministeryum oświecenia być zarządzone, na wniosek władzy akademickiej. Czy wydalony z jakiej wszechnicy, przypuszczonym będzie na innej jakiej do dalszego kontynuowania swych studyów, to od tejże zależy, względnie od kolegium profesorów, wolne atoliż jest odwołanie się do senatu akademickiego.

§. 77.

Kary dyscyplinarne przeciw uczniom orzeczone, zawsze w ewidencyi utrzymywane być mają.

§. 78.

Nieimatrykulowani słuchacze, tudzież goście, na pojedyncze odczyty uczęszczający, są do zachowania akademicznego porządku obowiązane. Jeżeli się ci jakiego naruszenia w tym względzie dopuszczają, mają wedle okoliczności, być napomnieni, albo od uczęszczania na odczyty, lub z wszechnicy wykluczeni.

§. 79.

Tak senat akademicki, jak ciała nauczycielskie pojedynczych oddziałów naukowych, mają w swych zakresach działalności obowiązek, zarządzać te środki, jakie się wedle okoliczności potrzebnemi ukazują, i wydawać przepisy dyscyplinarne.

O wszystkich takich rozporządzeniach, jeżeli nie są tylko egzekucyjnej i przechodniej natury, ma się natychmiast do ministra oświecenia donosić.

§. 80.

Każdy dziekan ciała nauczycielskiego i każdy członek kolegium nauczycielskiego ma obowiązek użyć swego wpływu, aby nakłaniać uczniów do rozważnego używania czasu swego wykształcenia; dyscyplinarnym wykroczeniom radą, perswazyą, pośrednictwem, lub napomnieniem zapobiegać i w przyjaznej zażyłości stosunek obopólnego uszanowania i uczęstnictwa zachowywać.

Lżejsze wykroczenia ma dziekan lub kolegium profesorskie załatwiać napomnieniem, ostrzeżeniem lub naganą; wykroczenia, które dla swej wielkości, albo z powodu powtórzenia, kary wymagają, senatowi akademickiemu przekazywane być mają.

§. 81.

Władzę karno-dyscyplinarną, wykonuje senat akademicki. Temuż przysługa orzeczenie nagan i wydaleń z uniwersytetu i czynienie wniosku na wydalenie ze wszystkich uniwersytetów austryackich.

Wszelkie przez niego wyznaczone kary, i tylko te mają do uniwersyteckich zaświadczeń być wpisane.

§. 82.

Senat akademicki ma prawo na podstawie niniejszego powszechnego porządku dyscyplinarnego, każdego czasu wedle ukazujących się potrzeb, wypracować własne, stosunkom uniwersytetu odpowiednie dodatki albo zmiany, jeżeli mu się takowe zdają być pożądanemi, i przedłożyć je ministerstwu oświecenia do zatwierdzenia.

§. 76.

Die Verweisung von allen österreichischen Universitäten schliesst die Immatriculation des Verurtheilten an einer derselben für die Zukunft gänzlich aus. Sie kann nur vom Ministerium des Unterrichts auf Antrag einer akademischen Behörde verfügt werden. Ob ein von einer Universität Verwiesener an einer anderen zur Fortsetzung seiner Studien zugelassen werde, hängt von dieser, beziehungsweise von dem Professorencollegium gegen Berufung an den akademischen Senat ab.

§. 77.

Die gegen die Studirenden verhängten Disciplinarstrafen sind in einer steten Evidenz zu erhalten.

§. 78.

Nicht immatriculirte Hörer, sowie Gäste, welche einzelne Vorlesungen besuchen, sind zur Beobachtung der akademischen Ordnung verpflichtet. Machen sie sich einer Verletzung derselben schuldig, so sind sie nach Umständen zu ermahnen, oder von dem Besuche der Vorlesung oder der Universität überhaupt auszuschliessen.

§. 79.

Sowohl der akademische Senat als die Lehrkörper der einzelnen Studienabtheilungen haben in ihren Wirkungskreisen die Pflicht, die nach den Umständen nothwendig erscheinenden Verfügungen zu treffen und Disciplinarvorschriften zu erlassen.

Von allen solchen Anordnungen, wenn sie nicht bloss executiver und vorübergehender Natur sind, ist sogleich Anzeige an den Minister des Unterrichts zu machen.

§. 80.

Jeder Decan eines Lehrkörpers und jedes Mitglied des Lehrercollegiums hat die Pflicht, seinen Einfluss geltend zu machen, um die Studirenden zu einer besonnenen Benützung ihrer Bildungszeit zu veranlassen, disciplinäre Vergehungen durch Rath, Zuspruch, Vermittlung oder Ermahnung zu verhindern und im freundschaftlichen Verkehre das Verhältniss gegenseitiger Achtung und Theilnahme zu pflegen.

Leichtere Vergehen sind vom Decane oder dem Professorencollegium durch Ermahnung, Warnung oder Rüge auszugleichen; Vergehen, welche um ihrer Grösse oder um der Rückfälligkeit des Schuldigen willen eine Strafe erheischen, sind dem akademischen Senate zuzuweisen.

§. 81.

Die Disciplinarstrafgewalt übt der akademische Senat. Ihm steht es zu, Rügen und Verweisungen von der Universität auszusprechen und die Verweisung von allen österreichischen Universitäten zu beantragen.

Alle von ihm verhängten Strafen und nur diese sind in die Universitätszeugnisse der Studirenden aufzunehmen.

§. 82.

Der akademische Senat hat das Recht, auf Grundlage dieser allgemeinen Disciplinarordnung nach den jeweili sich herausstellenden Bedürfnissen besondere, den Verhältnissen der Universität entsprechende Zusätze oder Abänderungen, wenn er solche für wünschenswerth erachtet, auszuarbeiten und dem Unterrichtsministerium zur Genehmigung vorzulegen.

VIII. O feryach.

§. 83.

Rok naukowy dzieli się na zimowe i letnie półrocze. Pierwsze zaczyna się od 1. Października każdego roku i trwa aż wyłącznie do czwartku przed niedzielą kwietnią, podług gregoryańskiego kalendarza.

Drugie zaczyna się od pierwszego czwartku po Wielkiej-Nocy i trwa aż do końca Lipca. Wielkie zatem ferye jesienne, trwają dwa miesiące, wielkanocne 14 dni.

§. 84.

Względnie dni świątecznych, stosować się winno do dotychczasowych przepisów albo w braku takowych, do praktykowanego w każdym uniwersytecie zwyczaju.

§. 85.

Co się tycze pozwolonego dotychczas po uniwersytetach, prócz niedzieli, dnia wolnego w każdym tygodniu, rzeczą jest kolegium profesorskiego oznaczyć, czyli taki dzień, i który także i na przyszłość jeszcze ma być utrzymanym.

Zaprowadzone na niektórych fakultetach wolne pół dnia we wtorki, znosi się.

VIII. O wyjściu z uniwersytetu.

§. 86.

Gdy uczeń imatrykułowany opuszcza uniwersytet, czy to dla tego, że studya swoje już ukończył, czyli też w celu udania się na inny uniwersytet, obowiązany jest żądać świadectwa uniwersyteckiego. Bez takiego zaświadczenia uniwersyteckiego (zaświadczenia odejścia), ani może stanowczo być przyjętym do innego uniwersytetu, ani przypuszczonym do egzaminów doktorskich, lub do ostatniego teoretycznego egzaminu rządowego.

Winien się w tym celu zgłosić do dziekana i złożyć mu swoje poprzednie świadectwa i swoję książkę meldunkową.

§. 87.

Bliższe przepisy o świadectwach uiwersyteckich, zawiera dekret ministeryalny z dnia 10. Marca 1850 L. 1585—63 (dz. praw państwa Nr. 117). Wydawanie takich świadectw, dzieje się w pierwszych ośmiu dniach wielkanocnych i jesiennych feryi.

Za sporządzenie tych świadectw, opłaca się prócz prawnego stępla, należytośjć 1 złr. m. k. przy doręczeniu takowych ze strony kwestury.

Ta sama należytość opłaca się przy wydawaniu duplikatu książki meldunkowe lub arkusza meldunkowego, albo świadectwa odejścia czyli absolutoryum.

Za duplikata innego rodzaju, opłaca się połowa powyższej należytości.

Połowa dochodu z tej opłaty przypada dziekanowi dotyczącego kolegium profesorskiego; druga urzędnikowi kancelaryi i kwestury.

IX. O wnoszeniu prożb i zażaleń przez uczniów.

§. 88.

Gdy uczeń ma jaką prożbę lub zażalenie do zaniesienia, winien najprzód, o ile piśmienne podanie nie jest prawnie wymagane, zgłosić się ustnie do dotyczącego dziekana. Ten odpowiada mu ustnie albo mu zaleca podanie prośby na piśmie do kolegium profesorskiego.

VIII. Von den Ferien.

§. 83.

Das Studienjahr zerfällt in das Winter- und Sommersemester. Jenes beginnt am 1. October eines jeden Jahres und dauert bis exclusive zum Donnerstag vor dem Palmsonntag des gregorianischen Kalenders.

Dieses beginnt mit dem Donnerstage nach den Osterfeiertagen und dauert bis letzten Juli. Die grossen Herbstferien betragen somit 2 Monate, die Osterferien 14 Tage.

§. 84.

Rücksichtlich der Feiertage ist sich an die bisher bestandenen Vorschriften, oder in Ermanglung ausdrücklicher gesetzlicher Bestimmungen an die an der Universität beobachtete Uebung zu halten.

§. 85.

Was den an den Universitäten bisher in jeder Woche noch ausser dem Sonntage zugestandenen Ferialtag anbelangt, so ist es Sache eines jeden Professorencollegiums, zu bestimmen, ob ein solcher und allenfalls welcher Wochentag hiezu auch noch in Zukunft fortbestehen soll.

IX. Von dem Abgange von der Universität.

§. 86.

Verlässt ein immatriculirter Studirender die Universität, entweder weil er seine Studien beendet hat, oder um sich an eine andere Universität zu begeben, so ist er verpflichtet, ein Universitätszeugniss zu verlangen. Er hat sich zu diesem Behufe bei dem Decane zu melden, seine früheren Zeugnisse und sein Meldungsbuch demselben zu übergeben.

Ohne ein solches Universitätszeugniss (Abgangszeugniss) darf er weder an einer anderen Universität oder Rechtsakademie definitiv aufgenommen, noch zu den Doctoratsprüfungen oder zu der letzten theoretischen Staatsprüfung zugelassen werden.

§. 87.

Die näheren Bestimmungen über die Universitätszeugnisse sind in dem Ministerial-Erlasse vom 29. März 1850 enthalten (Reichsgesetz- und Regierungsblatt Nr. 144). Die Ausfertigung derselben geschieht innerhalb der ersten acht Tage der Oster- und der Herbstferien.

Für die Ausfertigung dieser Zeugnisse hat der Studirende eine Schreibgebühr von 1 fl. C. M. bei der Einhändigung, welche durch die Quästur geschieht, zu entrichten.

Dieselbe Gebühr ist zu enrichten bei Ausstellung eines Duplicates, eines Meldungsbuches oder Meldungsbogens, eines Abgangszeugnisses oder Absolutoriums.

Für die Duplicate anderer Art ist die Hälfte obiger Schreibgebühr zu bezahlen.

Die Hälfte des Ertrages dieser Schreibgebühr fällt dem Decan des betreffenden Professorencollegiums, die andere Hälfte den Kanzlei- und Quästursbeamten zu.

X. Von der Anbringung von Gesuchen und Beschwerden der Studirenden.

§. 88.

Hat ein Studirender ein Gesuch oder eine Beschwerde anzubringen, so hat er sich zuerst, und soweit nicht eine schriftliche Eingabe ausdrücklich durch das Gesetz gefordert wird, mündlich an den betreffenden Decan zu wenden. Dieser bescheidet ihn mündlich oder weist ihn an, eine schriftliche Eingabe an das Professorencollegium zu richten.

§. 89.

Jeżli uczeń nie czuje się zadowolonym z odpowiedzi ustnej lub piśmiennej dziekana lub kolegium profesorskiego, wolno mu jest, o ile prawo nie zabrania wyraźnie rekursu, założyć takowy do senatu akademickiego, do którego i wtedy podanie swe stosować winien, gdy zezwolenie na jaką prożbę w pierwszej instancyi akademickiemu senatowi jest zastrzeżone.

Wszakże każda taka prożba, równie jak każdy rekurs do senatu akademickiego, albo, o ile to jest dozwolonem, do ministerstwa oświecenia podawane być winny przez dotyczące kolegium profesorskie, które je ze swoją relacyą dalej przeseła.

Termin do rekursu, wynosi w ogóle dni 8, licząc od dnia kiedy odpowiedź, przeciw której rekurs założono, uczniowi albo ustnie dano, albo piśmiennie przezeń w kancelaryi uniwersyteckiej mogła być odebraną.

§. 90.

Uczeń nie ma z reguły oczekiwać żadnego doręczenia ze strony kancelaryi uniwersytetu, lecz po dotyczące go rezolucye, winien jest, albo sam, albo przez zastępcę z otrzymanego zlecenia wylegitymować się mającego, do kancelaryi uniwersyteckiej zgłaszać się.

Oznajmienie, że się w kancelaryi znajduje dotycząca którego ucznia rezolucya do podniesienia, na czarnej tablicy przybite będzie.

§. 91.

Tylko w szczególnie nagłych i ważnych przypadkach, może dziekan lub rektor nakazać doręczenie uczniowi przez służącego uniwersytetu lub fakultetu.

Uczniowie powinni obznajmiać się ze wszystkiemi ogłoszeniami na czarnej tablicy przybitemi, i wszystko co ze strony władz akademickich lub kwestury na takowej przybito, uważane być ma za należycie ogłoszone, i tych obowiązujące, których dotycze.

XI. O zastosowaniu niniejszego przepisu do uczniów teologii i do nieimatrykułowanych słuchaczy takich odczytów naukowych, które nie są fakultetowemi.

§. 92.

Zastosowanie niniejszych przepisów do uczniów teologii, zastrzega się bliższym rozporządzeniom.

§. 93.

Dla tych, którzy się wpisują na kolegia nauczycieli w ścisłem znaczeniu tego wyrazu, lub na odczyty tych oddziałów naukowych, które nie obejmują żadnych właściwie studyów fakultetowych, lecz takowym tylko aggregowane są, pozostają w swej mocy dotychczasowe przepisy, tak co do przyjmowania, jak co do toku nauk, egzaminów składać się mających, i innych stosunków tychże uczniów do uniwersytetu i ich profesorów i nauczycieli.

Uczniowie takowi nie mają się imatrykułować, nie używają żadnej wolności uczenia się, i właściwi profesorowie ich sami dotychczasowym sposobem w swych osobnych katalogach w ewidencyi utrzymują.

§. 89.

Fühlt sich der Studirende durch den erhaltenen mündlichen oder schriftlichen Bescheid des Decanes oder des Professorencollegiums nicht zufrieden gestellt, so steht es ihm frei, soweit das Gesetz nicht einen solchen Recurszug ausdrücklich abgeschnitten hat, den Recurs an den akademischen Senat zu ergreifen, an welchen er auch in dem Falle seine Eingabe zu stylisiren hat, wenn die Gewährung irgend eines Gesuches in erster Instanz dem akademischen Senate vorbehalten ist.

Doch ist jedenfalls ein solches Gesuch, sowie jeder Recurs an den akademischen Senat oder, soweit er zulässig ist, an das Unterrichtsministerium, bei dem betreffenden Professorencollegium zu überreichen, und von diesem mit seinem Berichte weiter zu befördern.

Die Recursfrist beträgt in der Regel acht Tage, von dem Tage an gerechnet, an welchem der recurrirende Bescheid dem Studirenden mündlich gegeben worden oder schriftlich von ihm in der Universitätskanzlei zu erheben war.

§. 90.

Der Studirende hat in der Regel keine Zustellung von Seite der Universitätskanzlei zu erwarten, sondern die ihn betreffenden Erledigungen selbst oder durch einen Stellvertreter, welcher sich über den erhaltenen Auftrag zu legitimiren hat, bei der Universitätskanzlei abzuholen.

Die Verständigung, dass die einen Studirenden betreffende Erledigung in der Kanzlei zu erheben sei, geschieht durch Anschlag auf dem schwarzen Brete.

§. 91.

Nur in besonders dringenden oder wichtigen Fällen kann der Decan oder Rector eine Zustellung zu Handen des Studirenden durch den Universitäts- oder Facultätsdiener anordnen.

Die Studirenden haben von den Anschlägen auf dem schwarzen Brete Kenntniss zu nehmen, und Alles, was von Seite der akademischen Behörden oder der Quästur auf demselben angeschlagen worden ist, als gehörig kundgemacht und als diejenigen, die es angeht, verpflichtend, anzusehen.

XI. Von der Beziehung dieser Vorschrift auf die Studirenden der Theologie, und auf die nicht immatriculirten Hörer von solchen Lehrvorträgen, welche nicht Facultätsvorlesungen sind.

§. 92.

Ueber die Anwendbarkeit dieser Vorschrift auf die Studirenden der Theologie werden besondere Bestimmungen erfolgen. Bis dahin gelten für sie die bisherigen Anordnungen.

§. 93.

Für diejenigen, welche sich für die Collegien der Lehrer im engeren Sinne des Wortes oder in Vorlesungen von Lehrabtheilungen einschreiben lassen, welche keine eigentlichen Facultätsstudien umfassen, sondern diesen nur aggregirt sind, z. B. die Studirenden der Chirurgie gelten die bisherigen Vorrchriften, sowohl über die Aufnahme als über ihren Studiengang, über die von ihnen abzulegenden Prüfungen und über ihre sonstigen Beziehungen zur Universität und zu ihren Professoren und Lehrern.

Dieselben sind nicht zu immatriculiren, geniessen keine Lernfreiheit, und werden von den betreffenden Professoren selbst ganz in der bisherigen Weise in ihren besonderen Katalogen in Evidenz gehalten.

XII. Przechodnie przepisy.

§. 94.

Ci uczniowie, którzy w roku szkolnym 1849—50, albo już przed tymże, drugi dotychczas tak zwany filozoficzny kurs roczny na uniwersytecie Peszteńskim, albo na jednem z tych liceów, akademii albo kolegiów, z dobrym skutkiem odbyli, z których wedle dotychczas istniejących rozporządzeń, przejście do fakultetu teologicznego, jurydycznego, albo medycznego, bez wszelkiej przeszkody pozwolonem było, mają w roku naukowym 1851—52 do imatrykulacyi i inskrypcyi na te fakultety, bez złożenia egzaminu dojrzałości być przypuszczonymi (§. 10).

§. 95.

Prywatyści albo publiczni uczniowie, którzy z dawniejszych jeszcze lat jaki egzamin odbyć, albo go powtórzyć mają, mogą do złożenia takowego jeszcze podczas półrocza zimowego roku szkolnego 1851—52 być przypuszczeni.

Egzamina te mają zupełnie podług dotychczas obowiązujących ustaw naukowych być przedsiębrane. Zaświadczenia na to wydawać się mające, za publiczne uważać się winno, atoliż wyraźnie ten rok szkolny w nich wymieniony być ma, za który ten egzamin później odbyto.

Pozwolenie do odbywania takich egzaminów, udziela albo odmawia w pierwszej i ostatniej instancyi dotyczące kolegium profesorskie.

Termin ten jest terminem prekluzyjnym, a władze akademickie mają to powtórnie w stosownych przedziałach czasu obwieścić.

§. 96.

Dopóki nie są zaprowadzone egzamina rządowe dla urzędników buchalteryjnych i kasowych, ma profesor obrachunkowości państwa, który odtąd już do fakultetu prawniczo-politycznego przekazanym być ma, prawo i obowiązek, przedsiębrać z swego przedmiotu egzamina zupełnie wedle przepisów dotychczasowych rozporządzeń, i wydawać na to rządowo-ważne zaświadczenia.

Thun m. p.

XII. Uebergangsbestimmungen.

§. 94.

Diejenigen Studirenden, welche im Studienjahre 1849-50 oder schon vor demselben den zweiten bisher sogenannten philosophischen Jahrgang an der Pesther Universität oder an einer derjenigen Lyceen, Akademien oder Collegien, mit gutem Erfolge zurückgelegt haben, aus welchen nach den bisher bestandenen Anordnungen der Uebertritt in die theologische, juridische oder medicinische Facultät ohne weiteres gestattet war, sind in dem Studienjahre 1851-52 zur Inmatriculation und Inscription in diese Facultäten ohne Ablegung einer Maturitätsprüfung zuzulassen (§. 10).

§. 95.

Private oder öffentliche Studirende, welche aus früheren Jahren her, noch eine Prüfung nachzutragen, oder zu wiederholen haben, können zur Ablegung derselben noch während des Wintersemesters des Studienjahres 1851-52 zugelassen werden.

Diese Prüfungen sind ganz nach den bisher geltenden Studiengesetzen vorzunehmen. Die darüber auszustellenden Zeugnisse sind als öffentliche anzusehen, doch müssen sie dasjenige Studienjahr ausdrücklich bezeichnen, für welches diese Prüfung nachträglich vorgenommen wurde.

Die Bewilligung zu diesen Prüfungen ertheilt oder verweigert in erster und letzter Instanz das betreffende Professorencollegium.

Dieser Termin ist ein Präclusivtermin und die akademischen Behörden haben diess wiederholt in angemessenen Zwischenräumen kund zu machen.

§. 96.

Bis zur Einführung von Staatsprüfungen für Buchhaltungs- und Cassebeamte hat der nunmehr der Rechts- und staatswissenschaftlichen Facultät zuzuweisende Professor der Staatsrechnungswissenschaft, das Recht und die Pflicht über sein Fach Prüfungen ganz nach den bisherigen Anordnungen abzuhalten und darüber staatsgiltige Zeugnisse auszustellen.

Thun m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXLV.

wydana i rozesłana:

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 2. Listopada 1850.

431.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 3. Października 1850,

obowiązujące dla krajów koronnych Czech, Morawii, Szląska, Galicyi, Austryi powyżej Ensy, niższej Austryi, Styryi, Krainy, Karyntyi, Tryestu, i Pobrzeża, Solnogrodu, Tyrolu,

względem zniesienia różnicy w płacach nauczycieli duchownych i świeckich po gimnazyach, przy obsadzeniach przyszłych.

Najwyższem postanowieniem z dnia 20 z. m. raczył Najjaśniejszy Pan najłaskawiej zatwierdzić, iż na przyszłość przy nowych obsadzeniach nauczycieli gimnazyalnych, istniejąca, od obwieszczenia dekretu nadwornego z dnia 23 Lutego 1807 w niektórych krajach koronnych różnica między świeckimi i duchownymi nauczycielami gimnazyalnymi, zupełnie ustać ma.

O ile to Najwyższe postanowienie do katechetów gimnazyalnych zastosować się daje, wypływa z rozporządzenia ministeryalnego, z dnia 28. Czerwca t. r. L. 3571. (dziennik praw państwa Nr. 265).

Thun m. p.

432.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 19. Października 1850,

do namiestników niższej Austryi, Austryi powyżej Ensy, Solnogrodu, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Krainy Tryestu, Dalmacyi, Czech, Morawii, Szląska, Galicyi; i do szefa obwodowego Bukowiny,

którem się przepisuje zachowanie §§. 75. i 76. z dodatkiem Nr. XII. drukowanego organizacyjnego projektu dla gimnazyów.

Gdy rozrządzeniem z dnia 25 Stycznia 1850 *) gimnazyalni dyrektorowie upoważnieni zostali, co się tycze egzaminów, wszędzie, gdzie się to tylko wykonalnem u-

---

*) W części XIX. Nr. 39. dziennika praw państwa.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXLV. Stück.

Ausgegeben und versendet am 2. November 1850.

431.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 3. October 1850,

giltig für die Kronländer Böhmen, Mähren, Schlesien, Galizien, Oesterreich ob der Enns, Niederösterreich, Steiermark, Krain, Kärnthen, Triest und Küstenland, Salzburg, Tirol,

in Betreff der Aufhebung des Unterschiedes in den Besoldungen der geistlichen und weltlichen Lehrer an Gymnasien, bei künftigen Anstellungen.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 20. v. M. Allergnädigst zu genehmigen geruht, dass es künftig bei neuen Anstellungen von Gymnasiallehrern von dem seit Kundmachung des Hofdecretes vom 23. Februar 1807 in einigen Kronländern bestehenden Unterschiede in der Besoldung weltlicher und geistlicher Gymnasiallehrer gänzlich abzukommen habe.

In wieferne diese Allerhöchste Entschliessung auf die Gymnasial-Katecheten anwendbar ist, ergibt sich aus der Ministerialverordnung vom 28. Juni d. J., Z. 3571 (Reichsgesetzblatt Nr. 265).

***Thun** m. p.*

432.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 19. October 1850,

an die Statthalter von Niederösterreich, Oesterreich ob der Enns, Salzburg, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain, Triest, Dalmatien, Böhmen, Mähren, Schlesien, Galizien und an den Kreischef der Bukowina,

wodurch die §§. 75 und 76 sammt dem Anhange Nr. XII des gedruckten Organisationsentwurfes für Gymnasien zur Befolgung vorgeschrieben werden.

*Nachdem durch Erlass vom 25. Jänner 1850 *) die Gymnasialdirectoren ermächtiget worden sind, in Betreff der Prüfungen überall, wo es sich als ausführbar darstellt, nach dem*

**) Im Reichsgesetzblatte, XIX. Stück, Nr. 39.*

kazuje, wedle osnowy §. 75. Nr. 1. drukowanego projektu organizacyjnego dla gimnazyów, a co do zaświadczeń, wystawiać się mających, wedle osnowy §. 76. i dodatku Nro. XII. tegoż samego projektu postępować; gdy powzięte następnie doświadczenia, możliwość i stosowność tego postępowania wykazały, przeto się §§. 75 i 76 wraz z dodatkiem Nr. XII. organizacyjnego dla gimnazyów projektu, niniejszem w zupełne wykonanie wprowadzają i do ścisłego zachowania przepisują.

Co do formularzów na zaświadczenia, zostają w mocy przepisy, wydane rozrządzeniem z dnia 25. Stycznia 1850.

Thun m. p.

433.

Rozrządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa z dnia 25. Października 1850,

do wszystkich podrzędnych władz, urzędów, instytutów wykształcenia i naukowych,

którem się w skutek Najwyższego postanowienia rozporządza, iż dotychczasowa administracya saliny i sprzedaży soli w Wieliczce, na przyszłość nosić ma nazwę: „c. k. dyrekcya górnicza, salinowa i leśniczowska".

Najwyższem postanowieniem z dnia 11. Października r. b., raczył Najjaśniejszy Pan, na wniosek ministra kultury krajowej i górnictwa, zatwierdzić, ażeby dotychczasowa administracya saliny i sprzedaży soli w Wieliczce, na przyszłość nazywała się: c. k. dyrekcya górnicza, salinowa i leśniczowska.

Thinnfeld m. p.

434.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 26. Października 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego,

względem zezwolonego przez Najjaśniejszego Pana, doczesnego uwolnienia od stawiania się do wojska, wziętych z cywilnego stanu majstrów maszyn i podmajstrów korpusu maszynistów parowo-okrętowych utworzyć się mającego.

Najwyższem postanowieniem z dnia 24. Września 1850, raczył Najjaśniejszy Pan, Jego Cesarska Mość, rozporządzić, iż wzięci ze stanu cywilnego majstrowie maszyn i podmajstrowie korpusu maszynistów parowo-okrętowych, dla c. k. maryny utworzyć się mającego, podczas ich służby w tym korpusie, od wszelkiego obowiązku stawiania się do wojska, wolnymi zostać mają, i że ten czas ich służby do kapitulacyi, gdyby takowa nastąpiła, wrachowanym być ma.

Bach m. p.

Inhalte des §. 75, Nr. 1, des gedruckten Organisationsentwurfes für Gymnasien, und in Betreff der auszustellenden Zeugnisse nach Inhalt des §. 76 und des Anhanges Nr. XII desselben Entwurfes vorzugehen; nachdem die hierauf gemachten Erfahrungen, die Möglichkeit und Zweckmässigkeit dieses Vorganges dargethan haben, so werden die §§. 75 und 76 sammt dem Anhange Nr. XII des Organisationsentwurfes für Gymnasien hiemit in volle Wirksamkeit gesetzt und zur genauen Befolgung vorgeschrieben.

In Betreff der Zeugnissformularien bleiben die in dem Erlasse vom 25. Jänner 1850 gegebenen Vorschriften in Wirksamkeit.

Thun *m. p.*

433.

Erlass des Ministers für Landescultur und Bergwesen vom 25. October 1850.

an sämmtliche unterstehende Behörden, Aemter Bildungs- und Lehranstalten,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung verfügt wird, dass die bisherige Salinen- und Salzverschleiss-Administration zu Wieliczka künftig den Namen „k. k. Berg-, Salinen- und Forstdirection" führe.

Seine Majestät haben über Antrag des Ministers für Landescultur und Bergwesen mit Allerhöchster Entschliessung vom 11. October l. J. zu genehmigen geruht, dass die bisherige Salinen- und Salzverschleiss-Administration zu Wieliczka künftig den Namen: „k. k. Berg-, Salinen- und Forstdirection" führe.

Thinnfeld *m. p.*

434.

Verordnung des Ministeriums des Innern vom 26. October 1850,

wirksam für alle Kronländer mit Ausnahme der Militärgränze,

in Betreff der Allerhöchst bewilligten zeitlichen Militärbefreiung für die, dem Civilstande entnommenen Maschinenmeister und Untermeister des zu errichtenden Dampfschiff-Maschinistencorps.

Seine Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 24. September 1850 zu bestimmen geruht, dass die dem Civilstande entnommenen Maschinenmeister und Untermeister des für die k. k. Marine zu errichtenden Dampfschiff-Maschinistencorps während ihrer Anstellung in diesem Corps von jeder Militärpflicht frei zu bleiben haben, und diese ihre Dienstzeit einer allfällig nachfolgenden Capitulation einzurechnen sei.

Bach *m. p.*

345.

Rozrządzenie ministrów spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów, z dnia 30. Października 1850,

do namiestnika Galicyi i Lodomeryi,

którem się zasady, cesarskim patentem z d. 25. Września 1850. ustanowione, wedle których się postępować winno przy uiszczaniu kapitału indemnizacyi za wszystkie, w skutek przeprowadzenia uwolnienia gruntu od ciężarów zniesione lub wykupne pobory, rozciąga także i na kraj koronny Galicyi i Lodomeryi, z wyjątkiem okręgu dawniej rzeczypospolitej Krakowskiej.

Na mocy udzielonego w §. 23. cesarskiego patentu z dnia 25. Września 1850 *) upoważnienia, rozciągają się ustanowione tym patentem zasady, wedle których się postępować winno przy uiszczaniu kapitału indemnizacyi za wszystkie, w skutek przeprowadzenia uwolnienia gruntu od ciężarów zniesione lub wykupne pobory, także i na kraj koronny Galicyi i Lodomeryi, z wyjątkiem okręgu dawnej rzeczypospolitej Krakowskiej.

Przepisy zatwierdzonego przez Najjaśniejszego Pana na dniu 15. Sierpnia 1850. rozporządzenia, względem przeprowadzenia uwolnienia gruntu od ciężarów w kraju koronnym Galicyi i Lodomeryi, które bez względu na postanowienia cesarskiego patentu z dnia 25. Września 1850. wydano, ulegają przeto zmianom, niniejszym postanowieniom odpowiednim.

Krauss m. p. **Bach** m. p. **Schmerling** m. p.

---

*) W części CXXXII, Nro 374. dziennika praw państwa.

435.

Erlass der Minister des Innern, der Justiz und der Finanzen vom 30. October 1850,

an den Statthalter von Galizien und Lodomerien,

wodurch die mit dem kaiserlichen Patente vom 25. September 1850 festgestellten Grundsätze, nach welchen bei der Leistung der Capitalsentschädigung für alle in Folge der Durchführung der Grundentlastung aufgehobenen oder ablösbaren Bezüge vorzugehen ist, auch auf das Kronland Galizien und Lodomerien, mit Ausnahme des Gebietes des ehemaligen Freistaates Krakau, ausgedehnt werden.

In Folge der im §. 23 des kaiserlichen Patentes vom 25. September 1850 *) ertheilten Ermächtigung werden die mit diesem Patente festgestellten Grundsätze, nach welchen bei der Leistung der Capitalsentschädigung für alle in Folge der Durchführung der Grundentlastung aufgehobenen oder ablösbaren Bezüge vorzugehen ist, auch auf das Kronland Galizien und Lodomerien, mit Ausnahme des Gebietes des ehemaligen Freistaates Krakau, ausgedehnt.

Jene Anordnungen der am 15. August 1850 Allerhöchst genehmigten Verordnung über die Durchführung der Grundentlastung im Kronlande Galizien und Lodomerien, welche ohne Rücksicht auf die Bestimmungen des kaiserlichen Patentes vom 25. September 1850 erflossen sind, erleiden demnach die diesen Bestimmungen entsprechenden Abänderungen.

Krauss m. p. **Bach** m. p. **Schmerling** m. p.

---

*) Im CXXXII. Stück, Nr. 374, des Reichsgesetzblattes.

Powszechny
dziennik praw państwa i rządu
dla
cesarstwa austryackiego.
Część CXLVI.
wydana i rozesłana w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 5. Listopada 1850
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: dnia 29. Stycznia 1851.

436.

Rozrządzenie ministra finansów z dnia 19. Października 1850,

obowiązujące we Węgrzech, w Siedmiogrodzie, Kroacyi, Sławonii, Serbskiem województwie, Temeskim banacie i Pograniczu wojskowem,

względem wykonania postanowień Najwyższego patentu z dnia 29. Września 1850. o pobieraniu podatku konsumcyjnego od piwa i wypalanych płynów spirytusowych.

Celem wykonania Najwyższego patentu z dnia 29. Września 1850. §§. 1, 5, 6 i 8, względem pobierania podatku konsumcyjnego od piwa i wypalanych płynów spirytusowych podają się do powszechnej wiadomości następujące postanowienia:

I. O postępowaniu przy pobieraniu podatku konsumcyjnego.

§. 1.

Opisanie miejscowości profesyi, narządów profesyjnych i naczyń schowkowych.

Kto zamierza takie wykonywać przedsiębiorstwo profesyjne, które się zajmuje produkcyą piwa albo fabrykacyą czyli wyrabianiem, zaprawianiem i przetwarzaniem wypalanych płynów spirytusowych, obowiązany jest, najdalej do 15. Grudnia 1850, a przy nowo-założonych przedsiębiorstwach przynajmniej w cztery tygodnie przed rozpoczęciem profesyi, urzędnikowi dochodowemu, któremu nadzór nad przedsiębiorstwami miejsca, podatkowi konsumyjnemu ulegającemi, poruczono, w trzech równobrzmiących egzemplarzach przedłożyć dokładne opisanie miejsca produkcyi (fabrykacyi) to jest: lokalności, do prowadzenia profesyi należących, wraz z ich komunikacyami tak między sobą jak na zewnątrz, niemniej wykaz wszystkich narządów profesyjnych i naczyń schowkowych, i tamże oraz z pomiędzy ludzi służebnych tego lub tych wymienić, którzy nad drugimi dozór utrzymują.

Opisanie wraz z wykazem czytelnie musi być pisane, i nie może zawierać ani miejsc zmienionych, ani przekreślonych lub skrobanych. Takowe obejmować winno wszelkie w miejscu produkcyi znajdujące się, do prowadzenia przedsiębiorstwa stosowne sprzęty i aparata, bądź że one do użycia są przeznaczone lub nie, i w dosko-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXLVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 5. November 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 29. Jänner 1851.

436.

Erlass des Finanzministers vom 19. October 1850,

wirksam für Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, die serbische Woiwodschaft, das Temeser Banat und die Militär-Grenzgebiete,

über die Vollziehung der Anordnungen des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850, über die Einhebung der Verzehrungssteuer von Bier und gebrannten geistigen Flüssigkeiten.

Zur Vollziehung des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850, §§. 1, 5, 6 und 8, wegen Einhebung der Verzehrungssteuer von Bier und gebrannten geistigen Flüssigkeiten werden folgende Anordnungen zur allgemeinen Kenntniss gebracht:

1. Von dem Verfahren bei der Einhebung der Verzehrungssteuer.

§. 1.

Beschreibung der Gewerbs-Localitäten, Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe.

Wer eine Gewerbsunternehmung, mittelst welcher die Erzeugung von Bier oder die Erzeugung, Bereitung oder Umstaltung gebrannter geistiger Flüssigkeiten betrieben wird, auszuüben beabsichtiget, ist verpflichtet, längstens bis zum 15. December 1850, und bei neu errichteten Unternehmungen wenigstens vier Wochen vor Eröffnung des Betriebes dem Gefällsbeamten, dem die Ueberwachung der verzehrungssteuerpflichtigen Unternehmungen des Ortes zugewiesen ist, in dreifacher gleichlautender Ausfertigung eine genaue Beschreibung der Erzeugungsstätte, das ist: der zum Gewerbsbetriebe gehörigen Localitäten nebst deren Communicationen unter sich und nach aussen, und ein Verzeichniss aller Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe zu überreichen, und darin zugleich von den Dienstleuten denjenigen oder diejenigen namhaft zu machen, welche die Aufsicht über die übrigen führen.

Die Beschreibung sammt dem Verzeichnisse muss leserlich geschrieben sein, und darf weder abgeänderte, noch durchstrichene oder radirte Stellen enthalten. Sie hat sämmtliche in der Erzeugungsstätte befindliche, zum Erzeugungsbetriebe geeignete Geräthe und Vorrichtungen zu umfassen, solche mögen zum Gebrauche bestimmt sein oder nicht, und sich im

nałym lub wadliwym znajdują się stanie. W szczególności ma się w nich podać objętość sprzętów lub naczyń, do których osobliwie należą panwie (burtaki), kilsztoki, kadzie fermentacyjne i beczki. kadzie zacierne (zacierniee), wygrzewacze (meszwermery), kotły (alembiki), chłodniki, dalej kadzie przedzacierne, naczynia na zacier, wanny do chłodzenia, naczynia na drożdże i brahę, naczynia na lutrynek, i naczynia na wódkę i w ogólności wszelkie naczynia do wyrabiania płodów i do przechowywania wyrobu przeznaczone. Podobnie też dokładnie mają być podane miejscowości fabrykacyi i przechowywania (schowalnie), bez różnicy, czyby takowe przedsiębiorca jako własność posiadał, czy najmował, czyby też bezpłatnie miał sobie wypuszczone, i czyliby te ostatnie w miejscu fabrykacyi albo zewnątrz takowego znajdowały się.

§. 2.

Czynność urzędowa co do opisania miejscowości profesyi, narządów profesyjnych i naczyń schowkowych.

Wskutek rozporządzonego w §-fie 1. opisania każe władza dochodowa przedsięwziąść rewizyą opisanych miejscowości, narządów i naczyń schowkowych, przyczem podatkujący obowiązany jest, do udzielenia wszelkich wiadomości i wykazów, dla urzędowej kontroli dochodowej potrzebnych.

Równie też wszyscy do prowadzenia profesyi użyci ludzie służebni są obowiązani każdemu w tym względzie wezwaniu urzędników dochodowych zadosyć uczynić.

Doniesione lub w czasie przedsięwziętej rewizyi odkryte tajne, albo za niedopuszczalne uznane komunikacye, na koszt podatkującego zamknięte lub uchylone zostaną.

Przy tych narządach profesyjnych i sprzętach, przy których objętość kubiczna istotny ma wpływ na urzędową kontrolę dochodową, objętość kubiczna wymierzoną będzie, a oraz narządy i sprzęty w trwały sposób wraz z miarą ich objętości naznaczone będą. Dozwala się, ażeby w browarach kilsztoki na żądanie uprawnionego do warzenia piwa opatrzone były dwoma a nawet i trzema poddziałami; wypadająca przy każdym poddziale objętość kubiczna kilsztoku, należycie wymierzona, pod przymocowaniem odpowiednich klamer zagrodnych (miarowych) oznaczoną, i numerem opatrzoną być ma.

Kubiczną objętość narządów i sprzętów wymierzać się winno w browarach podług niższo-austryackich piwnych wiadr o $42\frac{1}{2}$ wiedeńskich miarach (mass) — aparata zaś gorzelne i alembikowe podług niższo-austryackich wiader gorzelnych o 40 wiedeńskich masach. Jeżeli w gorzelniach objętość naczyń zacierných nie może podług całkowitych wiader być wymierzoną, natenczas objętość, wynosząca niżej pół wiadra, za pół wiadra, a zaś niewynosząca całego wiadra, za całe wiadro uważaną będzie. Stosownie do tego rozporządzenia także i w tych przypadkach, w których podatek konsumcyjny wymierzony być ma podług objętości naczyń zaciernych, wymierza się należytość zawsze tylko podług całych wiader i połowy wiadra. Ustanowę podatkową także już wyznaczono pod względem na próżne miejsce, które do podnoszenia się zacieru potrzebne jest.

Po przedsięwziętem obejrzeniu i sprawdzeniu stanu rzeczy ma urzędnik dochodowy lokalności, narządy profesyjne i naczynia sckowkowe opatrzyć urzędowemi znakami (cechami) i numerami, a o rezultatach swej rewizyi protokół

vollkommenen Zustande befinden oder mangelhaft sein. Insbesondere ist darin der Rauminhalt der Geräthschaften anzugeben, wozu besonders die Braupfannen, Kühlstöcke, Gährbottiche und Fässer, die Maischbottiche, Maischwärmer, Kessel (Blasen), Kühler, dann die Vormaischbottiche, Maischbehälter, Kühlwannen, Hefen- und Spülichgefässe, Lutter- und Branntweinbehälter, und überhaupt alle für die Bereitung der Stoffe und zur Aufbewahrung des Productes bestimmten Gefässe gehören. Auch sind sowohl die Erzeugungs- als die Aufbewahrungs-Localitäten genau anzugeben, dieselben mögen von dem Unternehmer eigenthümlich besessen oder gemiethet, oder ihm unentgeltlich überlassen sein, und letztere sich in dem Orte der Erzeugung oder ausserhalb desselben befinden.

§. 2.

Amtshandlung über die Beschreibung der Betriebs-Localitäten, Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe.

In Folge der im §. 1 angeordneten Beschreibung lässt die Gefällsbehörde eine Untersuchung der beschriebenen Localitäten, Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe vornehmen, wobei der Steuerpflichtige verbunden ist, jede Auskunft und Nachweisung, welche zum Behufe der gefällsämtlichen Controle erforderlich ist, an die Hand zu geben.

Auch alle zum Werksbetriebe verwendeten Dienstleute sind verpflichtet, der Aufforderung des Gefällsbeamten in dieser Beziehung Folge zu leisten.

Die angezeigten oder bei der vorgenommenen Untersuchung entdeckten geheimen, oder als unzulässig erkannten Communicationen werden auf Kosten des Steuerpflichtigen geschlossen und aufgehoben.

Von denjenigen Werksvorrichtungen und Geräthschaften, deren kubischer Inhalt auf die gefällsämtliche Controle einen wesentlichen Einfluss nimmt, wird der kubische Inhalt erhoben, und es werden dieselben von dem Gefällsbeamten zugleich mit ihrem Gehaltsmasse auf dauerhafte Art bezeichnet. Es ist gestattet, dass in Bierbrauereien die Kühlstöcke auf Begehren des Brauberechtigten mit zwei bis drei Unterabtheilungen versehen werden; der bei jeder Unterabtheilung entfallende, gehörig abgemessene kubische Inhalt des Kühlstockes ist unter Befestigung der entsprechenden Hammklammern zu bezeichnen, und mit einer Nummer zu versehen.

Die Abmessung des kubischen Inhaltes der Werksvorrichtungen und Geräthschaften hat in den Bierbrauereien nach dem niederösterreichischen Bier-Eimer zu $42\frac{1}{2}$ Wiener Mass, — die Abmessung der Branntweinbrenn- und Destillir-Geräthe nach dem niederösterreichischen Branntwein-Eimer zu 40 Wiener Mass zu geschehen. Wenn in Brennereien der Inhalt der Maischgefässe nicht nach ganzen Eimern ausgemessen werden kann, so wird der Rauminhalt, welcher weniger als einen halben Eimer beträgt, als ein halber Eimer, und jener, welcher mehr als einen halben, aber nicht einen ganzen Eimer beträgt, als ein ganzer Eimer behandelt. Dieser Anordnung entsprechend wird auch in den Fällen, wo die Verzehrungssteuer nach dem Rauminhalte der Maischgefässe zu bemessen ist, die Gebühr immer nur nach ganzen und halben Eimern berechnet. Auch ist der Steuersatz schon mit Rücksicht auf den zum Steigen der Maische erforderlichen leeren Raum festgesetzt.

Nach vorgenommenem Augenscheine und richtig gestelltem Befunde hat der Gefällsbeamte die Localitäten, Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe mit amtlichen Zeichen und Nummern zu versehen, und über die Ergebnisse seiner Untersuchung ein Protokoll

spisać, który za podstawę urzędowej kontroli dochodowej służyć, a przeto też podpisem strony opatrzony być ma. Przedsiębiorcy dozwolono, ile razy tego żąda, podnieść na swe koszta wiarogodny odpis tego protokołu.

Jeden egzemplarz przedłożonego przez przedsiębiorcę stosownie do §. 1 opisania zwraca się temuż po przedsięwziętem dochodzeniu i po wyciśnięciu pieczęci urzędowej pod wyszczególnieniem dnia, na którym przedłożenie nastąpiło, a to z zobowiązaniem, przechowania go w lokalności fabryki w pewnej, ku temu właśnie przeznaczonej schowalni, urzędnikom dochodowym i ustanowionym każdego czasu przystępnej.

§. 3.

Obowiązki podatkujących przedsiębiorców ze względu na ich profesyę.

Od chwili wymienionego w §. 2. dochodzenia, pryedsiębiorca obowiązany jest, z zewnątrz lokalności oznaczyć profesyę swą łatwym do rozpoznania napisem, i o każdej zmianie w wykazanym stanie tak przedsiębiorstwa profesyjnego jak osób służebnych, o której donieść powinien (§. 1.), uczynić relacyę w 24 godzinach temu urzędnikowi dochodowemu, któremu dozór nad przedsiębiorstwem polecono.

Przedsiębiorca odpowiedzialnym jest za utrzymanie oznaczenia urzędowego, na naczyniach i narządach w stanie nieuszkodzonym, a w szczególności obowiązany jest, o wszelkim przypadkowem lub przez inne osoby nastąpionem uszkodzeniu lub zupełnem zniszczeniu tego oznaczenia, w celu uzyskania odnowienia także w 24 godzinach po powziętej o temże wiadomości, doniesienie uczynić.

Niezawiśle od namienionego w §. 1. obowiązku do doniesienia ze strony tego z osób służebnych, ktory ma nadzór nad drugiemi, jest obowiązkiem przedsiębiorcy, ażeby podczas swej niebytności ustanowił znajdującą się w miejscowaściach profesyi osobę, któraby udzielała w jego (przedsiębiorcy) imieniu zażądane wiadomości urzędnikom dochodowym lub postanowionym, którym nadzór nad lokalnościami profesyi przekazano. Domniemywanie prawne stoi za tem, iż kto przedsiębiorstwem profesyi, kieruje, lub kto w nieobecności kierującego wykonywaniem profesyi nadzór ma nad pomocnikami i nad robotnikami, ten ze strony przedsiębiorcy upoważnionym jest, by w jego imieniu udzielał wspomnione wiadomości. Jeżeli przedsiębiorca inną ku temu ustanowił osobę, tedy takowa albo przy zameldowaniu podatkowego postępowania (§. 6.) albo w osobnym podaniu oznajmić winien urzędnikowi albo postanowionemu, ktoremu miejscowości profesyjne do nadzorowania poruczone są.

Jeżeli przedsiębiorca swą profesyę zupełnie zaniechał, winien o tem na piśmie doniesienie podać do właśnie rzeczonego urzędnika dochodowego lub postanowionego; a dopiero przez otrzymane względem tego potwierdzenie uwolnionym zostanie od wyż namienionej odpowiedzialności za utrzymanie urzędowego ocechowania, narządów profesyjnych i naczyń.

§. 4.

Oznaczenie wyrazu miejscowości produkcyi lub lokalności profesyi.

Do wziętych pod urzędowy nadzór miejscowości produkcyi lub lokalności profesyi do opisania których w skutek §. 1. przedsiębiorca obowiązany jest, liczą się:

aufzunehmen, welches zur Grundlage der gefällsämtlichen Controle zu dienen hat, und daher auch von der Partei mit ihrer Unterschrift zu versehen ist. Dem Unternehmer ist, so oft er es verlangt, gestattet, auf seine Kosten eine beglaubigte Abschrift dieses Protokolles zu erheben.

Ein Exemplar der von dem Unternehmer in Gemässheit des §. 1 überreichten Beschreibung wird demselben nach vorgenommener Prüfung und geschehener Aufdrückung des Amtssiegels unter Beifügung des Tages, an welchem die Ueberreichung geschehen ist, und mit der Verpflichtung zurückgestellt, dasselbe in der Erzeugungsstätte in einem hierzu bestimmten, den Gefällsbeamten und Angestellten zu jeder Zeit zugänglichen Behältnisse aufzubewahren.

§. 3.

Obliegenheiten der steuerpflichtigen Unternehmer in Absicht auf ihren Geschäftsbetrieb.

Von dem Zeitpuncte der im §. 2 gedachten Untersuchung ist der Unternehmer verpflichtet, an dem äussern Theile des Locales den Gewerbsbetrieb durch eine kennbare Aufschrift anzudeuten, und von jeder in der Folge eintretenden Veränderung in dem erhobenen Stande der Gewerbsunternehmung sowohl als jener Dienst-Individuen, zu deren Anzeige er verpflichtet ist (§. 1), binnen 24 Stunden dem Gefällsbeamten, welchem die Unternehmung zur Ueberwachung zugewiesen ist, die Anzeige zu machen.

Er ist für die Erhaltung der ämtlichen Bezeichnung an den Gefässen und Vorrichtungen im unversehrten Zustande verantwortlich und insbesondere verpflichtet, die durch Zufall oder durch Andere geschehene Beschädigung oder gänzliche Vertilgung dieser Bezeichnung zur Erwirkung der Erneuerung gleichfalls binnen 24 Stunden nach erlangter Kenntniss anzuzeigen.

Unabhängig von der im §. 1 bemerkten Verpflichtung zur Anzeige desjenigen aus dem Dienstpersonale, der die Aufsicht über die Uebrigen führt, liegt dem Unternehmer ob, während seiner Abwesenheit eine in den Räumen des Gewerbsbetriebes anwesende Person zu den in seinem (des Unternehmers) Namen des Gefällsbeamten oder Angestellten, denen die Ueberwachung der Erzeugungsstätte zugewiesen ist, zu ertheilenden Auskünfte zu bestellen. Es wird vermuthet, dass derjenige, der das Gewerbsverfahren leitet, oder der in Abwesenheit des Leiters der Gewerbsausübung die Aufsicht über die Gewerbsgehilfen und Arbeiter führt, von dem Unternehmer ermächtigt worden sei, in seinem Namen die erwähnten Auskünfte zu ertheilen. Bestellt der Unternehmer hierzu eine andere Person, so hat er dieselbe bei der Anmeldung des steuerbaren Verfahrens (§. 6) oder mittelst einer besondern, bei dem Beamten oder Angestellten, dem die Erzeugungsstätte zur Ueberwachung zugewiesen ist, zu überreichenden Eingabe anzuzeigen.

Falls der Unternehmer den Betrieb seiner Unternehmung gänzlich einstellt, so hat er hiervon bei dem eben erwähnten Gefällsbeamten oder Angestellten die schriftliche Anzeige zu erstatten, und erst mittelst der hierüber erhaltenen Bestätigung wird er der zuvor bemerkten Verantwortlichkeit für die Erhaltung der ämtlichen Bezeichnung an den Werksvorrichtungen und Gefässen enthoben.

§. 4.

Bezeichnung des Begriffes der Erzeugungsstätte oder des Betriebs-Locales.

Zu der unter ämtliche Aufsicht gestellten Erzeugungsstätte oder dem Betriebs-Locale, dessen Beschreibung dem Unternehmer zu Folge §. 1 obliegt, werden gerechnet:

1. miejscowości, w których wykonywa się podatkowe postępowanie w celu wyrobu piwa lub wypalanych płynów spirytusowych;
2. miejscowości, w których się przechowują służące do tego postępowania materyały lub wyprowadzone przez toż wyroby;
3. miejscowości sprzedaży, w których producent trudni się przedażą swych wyrobów.
4. pomieszkanie producenta jeżeli
 a) takowe z jednem z wymienionych pod 1, 2, 3 miejscowości w bezposrednim znajduje się związku, albo jeżeli
 b) takowe użytem bywa w jeden z wymienionych pod 1, 2, 3 sposobów, albo jeżeli
 c) w niem przechowują się materyały, do wyrobu piwa lub spirytusowych płynów służące, albo takoweż płyny w ilości, przewyższającej tak potrzebę jego własną jak jego należących

§. 5.

Urzędowe zarządzenia podczas gdy profesya w nieczynności się znajduje.

Jak długo jakie przedsiębiorstwo, na zasadzie Najwyższego patentu z dnia 29. Września 1850 kontroli urzędu dochodowego podlegające, w nieczynności zostaje, użyciu narzadów albo przez urzędowe opieczętowanie albo innym jakim stosownym sposobem zagrodzonym będzie.

Przedsiębiorca odpowiedzialnym jest za nieuszkodzone utrzymanie położonych przez urzędnika dochodowego pieczęci lub przedsięwziętego ocechowania, jeżeliby przeciwnie niebył wstanie wykazać, że to naruszenie pieczęci z przypadkowego nastąpiło zdarzenia, bez jego winy lub też z winy innej osoby, za którą ón nie odpowiada.

Osądzenie, czyli i kiedy użyciu narządów zagrodzonem być winno, jest rzeczą urzędników i postanowionych, do których nadzór nad przedsiębiorstwem należy. Od tego upoważnienia można użytek zrobić, aczkolwiek trwanie nieczynności w trybie przedsiębiorstwa tylko krótkie jest, przetoż w szczególnosci także i wtedy, kiedy nieczynność profesyi tylko na porę nocną albo na kilka tylko godzin ograniczona jest.

Jakich środków użyć potrzeba, by narzady od użycia zostały usunięte, to osądzić powinni podług jakości tychże aparatów urzędnicy dochodowi i postanowieni. To atoliż prawidło dalej rozciągać nie należy, jak tego wymaga zamiar, to jest przeszkodzenie nieprawego warzenia piwa albo takowegoż palenia płynów spirytusowyck.

§. 6.

O postępowaniu, podlegającemu opodatkowaniu. Odpowiedzialność kierującego takowem.

Owe czynności postepowania profesyjnego, których oznajmienie (zameldowanie) rozporządzonem jest dla wymierzenia lub zabezpieczenia podatku konsumcyjnego, nazywają się postępowaniem (procesem) opodatkowaniu podlegającem.

Na uczynione oznajmienie wyda się po tegoż rozpoznaniu przedsiębiorcy, z własnych urzędowych rejestrów, na papierze wydrukowanym bilet, w którym się potwierdzi uiszczona zapłata należytości podatkowej, opłacić się mającej.

1. die Räume, in denen das steuerbare Verfahren zur Erzeugung von Bier oder gebrannten geistigen Flüssigkeiten ausgeübt wird;
2. die Räume, in denen die zu diesem Verfahren gehörenden Stoffe, oder die durch dasselbe hervorgebrachten Erzeugnisse aufbewahrt werden;
3. die Verkaufsstätte, in welcher der Erzeuger den Verkauf seiner Erzeugnisse betreibt;
4. die Wohnung des Erzeugers, wenn
   a) dieselbe mit einem der unter 1, 2, 3 aufgeführten Räume in unmittelbarer Verbindung steht, oder wenn
   b) dieselbe auf eine der unter 1, 2, 3 bemerkten Arten verwendet wird, oder wenn
   c) in derselben zur Erzeugung von Bier oder gebrannten geistigen Flüssigkeiten gehörige Stoffe, oder solche Flüssigkeiten in einem, den Bedarf für seinen und seiner Angehörigen Gebrauch überschreitenden Menge aufbewahrt werden.

§. 5.

Aemtliche Vorkehrungen während des Stillstandes des Betriebes.

So lange der Betrieb einer, der gefällsämtlichen Aufsicht im Grunde des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850 unterworfene Unternehmung still steht, werden die Werksvorrichtungen durch ämtliche Versiegelung oder auf andere geeignete Art ausser Gebrauch gesetzt.

Der Unternehmer ist für die unversehrte Erhaltung der vom Gefällsbeamten angelegten Siegel oder Bezeichnung verantwortlich, wenn anders ein zufälliges Ereigniss, an welchem er keine Schuld trägt, oder fremdes Verschulden einer Person, für welche ihm nicht die Haftung obliegt, nicht nachgewiesen werden kann.

Die Beurtheilung, ob und wann die Werksvorrichtungen ausser Gebrauch zu setzen seien, steht den Beamten und Angestellten zu, denen die Aufsicht über die Unternehmung obliegt. Von dieser Befugniss kann Gebrauch gemacht werden, wenn gleich die Dauer des Stillstandes in dem Betriebe der Unternehmung nur kurz ist, daher auch insbesondere dann, wenn der Stillstand des Betriebes sich bloss auf die Nachtszeit oder auf einige Stunden beschränkt.

Welche Mittel anzuwenden seien, um die Werksvorrichtungen ausser Gebrauch zu setzen, ist nach Beschaffenheit dieser Vorrichtungen von den Gefällsbeamten und Angestellten zu beurtheilen. Die Massregel ist jedoch nicht weiter auszudehnen, als ihr Zweck, nämlich die Verhinderung unbefugter Bereitung von Bier oder gebrannten geistigen Flüssigkeiten, es erheischt.

§. 6.

Steuerbares Verfahren. Verantwortlichkeit desjenigen, der dasselbe leitet.

Jene Handlungen des Gewerbsverfahrens, deren Anmeldung zum Behufe der Bemessung oder Sicherstellung der Verzehrungssteuer angeordnet ist, werden das steuerbare Verfahren genannt.

Ueber die geschehene Anmeldung wird nach deren Prüfung dem Unternehmer aus eigenen ämtlichen Registern auf vorgedrucktem Papiere eine Bollete ausgefolgt, und darin die geleistete Zahlung der zu entrichtenden Steuergebühr bestätigt.

Dopiero, gdy ten bilet znajduje się w miejscowościach produkcyi i wrękach przedsiębiorcy lub tej osoby, która na miejscu onegoż odpowiadać ma, może postępowanie, opodatkowaniu ulegające, w oznajmionym czasie być rozpoczętem, i oznaczone w tym celu narządy i naczynia użyte być mogą.

Z resztą musi postępowanie opodatkowaniu ulegające zupełnie tak być wykonane, jak oznajmione i w bilecie, ku temu wydanym, wskazane zostało; wszelkie samowolne zboczenie pociąga za sobą zastosowanie dotyczących postanowień karnych. Mianowicie zakazanem też jest, do postępowania, opodatkowaniu podlegającego, używać naczyń i aparatów, nie opatrzonych przepisanem nacechowaniem urzędu dochodowego.

Kierujący postępowaniem, opodatkowaniu ulegającem, obowiązany jest, przy wykonaniu takowegoż ściśle się trzymać podług oznajmienia i biletu, i niewolno ani jemu samemu przedsiębrać zboczenia od tegoż, ani też przypuszczać, ażeby pomocnicy lub robotnicy wykonywali czynność od oznajmienia i biletu odstępującą. Tenże bowiem uważanym będzie jako sprawca przedsięwziętego podczas jego bytności w miejscu fabryki niezameldowanego lub od oznajmienia i biletu odstępującego, opodatkowaniu ulegającego postępowania.

§. 7.

Nieudanie się warki piwa lub palenia płynów spirytusowych.

Gdy podczas roboty warka piwa lub palenie płynów spirytusowych tak dalece nie uda się, że produkt nieużytecznym się stanie, naówczas rościć można tylko wtedy prawo do powrócenia zapłaconego podatku jeżeli u najbliższego urzędnika dochodowego lub postanowionego (zlecennika), albo, gdyby polityczna zwierzchność sie bliżej znajdowała, u tejże o przedsięwzięcie dochodzenia niezwłocznie upraszano, i produkt pod dozorem urzędu dochodowego do użycia niezdatnym uczyniono.

§. 8.

Wstrzymanie lub przerwanie oznajmionego postępowania.

Gdyby przez przypadkowe wydarzenie ciąg oznajmionego warzenia piwa lub czynność gorzelni, która oznajmienie na więcej jak na jedno wypalenie (odebranie wódki) podała, wstrzymanem lub przerwanem zostało, natenczas powinien przedsiębiorca natychmiast i na wszelki przypadek jeszcze tego samego dnia o tem zdarzeniu wrzędnikowi dochodowemu donieść, któremu dozór nad browarem lub gorzelnią poruczony jest. Gdyby zaś urzędnik takowy lub zwierzchność polityczna nie znajdowała się w temże samem miejscu, natenczas doniesienie także i u przełożeństwa gminy miejscowej uczynionem być może; które bezzwłocznie prawdziwości podanego wydarzenia dochodzić, i rezultat urzędnikowi dochodowemu, któremu dozór nad przedsiębiorstwem poruczony jest, przesłać powinno.

Jeżeli przez przeszkodę, zaszłą w skutek nieuchronnego wydarzenia tylko zmienione postępowanie na resztę pozostałego jeszcze czasu produkcyi wywołanem zostało, tedy na tenże ostatni nowe oznajmienie podanem być ma, a należytość podatkowa tylko za tenże czas podług nowego oznajmienia obrachowaną

Erst wenn diese Bollete sich in der Erzeugungsstätte und in den Händen des Unternehmers oder derjenigen Person befindet, welche an dessen Stelle Rede und Antwort zu geben hat, darf das steuerbare Verfahren zu der angemeldeten Zeit begonnen, und dürfen die hierzu bezeichneten Werksvorrichtungen und Gefässe verwendet werden.

Im Uebrigen muss das steuerbare Verfahren genau so, wie es angemeldet worden und in der hierüber ausgefertigten Bollete vorgezeichnet ist, vollzogen werden; jede willkührliche Abweichung zieht die Anwendung der bezüglichen Strafbestimmungen nach sich. Namentlich ist es auch untersagt, sich zum steuerbaren Verfahren solcher Gefässe und Vorrichtungen zu bedienen, welche nicht mit der gefällsämtlich vorgeschriebenen Bezeichnung versehen sind.

Demjenigen, der das steuerbare Verfahren leitet, liegt ob, sich bei der Vollziehung desselben genau nach der Anmeldung und Bollete zu benehmen, und weder selbst eine Abweichung hiervon vorzunehmen, noch zuzulassen, dass die Gehilfen oder Arbeiter eine von der Anmeldung und Bollete abweichende Verrichtung vollziehen. Derselbe wird als der Thäter des, während seiner Anwesenheit im Orte der Gewerbsstätte stattgefundenen unangemeldeten, oder von der Anmeldung und Bollete abweichenden steuerbaren Verfahrens betrachtet.

§. 7.

Misslingen eines Biergebräudes oder eines Brandes geistiger Flüssigkeiten.

Misslingt während des Erzeugungsverfahrens ein Biergebräude oder ein Brand geistiger Flüssigkeiten dergestalt, dass das Erzeugniss unbrauchbar wird, so findet ein Anspruch auf Rückzahlung der entrichteten Steuergebühr nur dann Statt, wenn unverzüglich bei dem nächsten Gefällsbeamten oder Angestellten, oder, so fern sich die politische Obrigkeit näher befindet, bei dieser um Untersuchung eingeschritten, und das Erzeugniss unter gefällsämtlicher Aufsicht zum Genusse untauglich gemacht wird.

§. 8.

Hemmung oder Unterbrechung des angemeldeten Verfahrens.

Sollte durch ein zufälliges Ereigniss der Fortgang eines angemeldeten Biergebräudes oder der Betrieb einer Brennerei, von welcher die Anmeldung für mehr als einen Abzug geschah, gehemmt oder unterbrochen werden, so hat der Unternehmer sogleich und in jedem Falle noch an demselben Tage die Anzeige über das Ereigniss an den Gefällsbeamten, dem die Bräuerei oder Brennerei zugewiesen ist, zu erstatten. Befindet sich dieser Beamte oder die politische Obrigkeit nicht in demselben Orte, so kann die Anzeige auch bei dem Gemeindevorstande des Ortes angebracht werden; und derselbe hat die Richtigkeit des angegebenen Ereignisses ohne Verzug zu untersuchen, und den Befund dem Gefällsbeamten, dem die Unternehmung zur Aufsicht zugewiesen ist, mitzutheilen.

Wenn durch ein, in Folge eines unabwendbaren Ereignisses eingetretenes Hinderniss nur ein verändertes Verfahren für die noch übrige Betriebszeit herbeigeführt worden ist, so ist für letztere eine neue Anmeldung zu überreichen, und die Steuergebühr wird für diese Zeit nach der neuen Anmeldung berechnet. Mangel an Stoffen — einen offenkundigen

będzie. Brak materyałów, wyjąwszy oczywisty wypadek nieszczęścia — nieusprawiedliwia zboczenia od zameldowanego, opodatkowaniu podległego, postępowania, i nienadaje też żadnego prawa na powrócenie opłaconego podatku konsumcyjnego.

§. 9.

Szczególne rozporządzenia względem produkcyi piwa i wódki.

Szczególne rozporządzenia, które ku wykonaniu niniejszego przepisu wedle różności technicznego postępowania częścią piwowarzy, częścią producenci wypalanych płynów spirytusowych zachowywać winni, zestawione są w dwóch załączeniach pod A i B przepisu niniejszego. Trzecie załączenie zawiera bliższe postanowienia co do wolnej od podatku produkcyi wódki dla własnego użytku.

§. 10.

Rewizye.

Powinnością jest urzędników i postanowionych (zlecenników) przeznaczonych do przestrzegania przepisów co do podatku konsumcyjnego czuwać, aby przy przedsiębiorstwach, nad któremi im nadzór poruczono, należyta kontrola ścisle utrzymywaną była.

Tym więc wstęp w miejsca takowych przedsiębiorstw podczas dnia, a w przypadku, gdzie oznajmienie mówi o robocie nocnej, także i w nocy, bez wszelkiego sprzeciwiania się, dozwolony być ma. Urzędnikom i postanowionym (zlecennikom) przy urzędowych ich czynnościach winien nawet przedsiębiorca profesyi albo osobiście albo przez swoich służebnych na żądanie dodać wszelkiej potrzebnej pomocy.

Gdy urzędnik dochodowy oprócz rzeczonego przypadku spowodowanym się widzi przy przedsiębiorstwie jakowej profesyi dozór wykonywać, tedy przyzwać powinien osobę ze strony zwierzchności, albo w braku takowej, członka z przełożeństwa gminy.

Przybrana przy rewizyach osoba ze strony zwierzchności, lub zamiast tejże przyzwać się mający członek z przełożeństwa gminy, przy urzędowych czynnościach urzędnika lub postanowionego nieprzerwanie obecną być, w razie, gdyby jaka wątpliwość zachodziła, sporządzone opisanie istoty czynu lub stanu rzeczy, tudzież protokoły wysłuchania i wszelkie do śledztwa należące akta pomocne i dokumenta spólnie podpisywać, i w ogólności wszelką prawną pomoc bezzwłocznie, dawać ma.

Przy śledztwach ze strony urzędu dochodowego, podatkujący obowiązany jest, bilety, rejestra i inne dokumenta, do przechowania których obowiązany jest, bezzwłocznie ukazać, i takowe także w razie potrzeby za poświadczeniem odebrania i zwróceniem mu onych, urzędnikowi dochodownemu lub postanowionemu wydać.

§. 11.

Rozstrzygnięcie tak względem obowiązku opłacenia należytości jak względem wymiaru tejże.

Sądowe postępowanie nie ma miejsca ani co do kwestyi, czy należytość podatku konsumcyjnego opłacona być ma lub nie, ani też co do wymiaru tejże.

Unglücksfall ausgenommen — rechtfertigt nicht eine Abweichung von dem angemeldeten steuerbaren Verfahren, und gewährt auch keinen Anspruch auf Rückvergütung der Verzehrungssteuer.

§. 9.

Besondere Anordnungen für die Bier- und Branntwein-Erzeugung.

Die besondern Anordnungen, welche zur Vollführung der gegenwärtigen Vorschrift nach Verschiedenheit des technischen Verfahrens theils von den Bierbräuern, theils von den Erzeugern gebrannter geistiger Flüssigkeiten zu beobachten sind, sind in den zwei Beilagen A und B dieser Vorschrift zusammengestellt. Die dritte Beilage C enthält die näheren Bestimmungen bezüglich der steuerfreien Branntwein-Erzeugung zum eigenen Gebrauche.

§. 10.

Revisionen.

Den zur Handhabung der Verzehrungssteuer bestimmten Beamten und Angestellten liegt ob, bei den ihrer Aufsicht zugewiesenen Unternehmungen zur Ausübung der erforderlichen Ueberwachung Aufsicht zu pflegen.

Denselben ist daher der Eintritt in die Localitäten solcher Unternehmungen bei Tage, und in dem Falle, wo die Anmeldung auf ein nächtliches Verfahren lautet, auch bei Nacht unweigerlich zu gestatten. Auch ist den Beamten und Angestellten bei ihren Amtshandlungen von dem Gewerbsunternehmer persönlich oder durch dessen Dienstpersonale auf Verlangen die nöthige Hilfsarbeit zu leisten.

Wenn ein Gefällsbeamter ausser dem erwähnten Falle bei einer Gewerbsunternehmung Aufsicht zu pflegen sich bewogen findet, so ist von demselben eine obrigkeitliche Person, oder in deren Ermangelung ein Glied vom Gemeindevorstande beizuziehen.

Die bei den Durchsuchungen beigezogene obrigkeitliche Person oder das statt derselben beizuziehende Glied des Gemeindevorstandes hat den Amtshandlungen des Beamten oder Angestellten unausgesetzt beizuwohnen, bei einem etwa gemachten Anstande die aufgenommene That- oder Befundsbeschreibung, die Verhörs-Protokolle und alle zur Untersuchung gehörigen Behelfe und Urkunden mitzufertigen, und überhaupt allen gesetzlichen Beistand unverzüglich zu leisten.

Bei den gefällsämtlichen Untersuchungen liegt dem Steuerpflichtigen ob, die Bolleten, Register und sonstigen Urkunden, zu deren Aufbewahrung er verbunden ist, ungesäumt vorzuzeigen, und diese auch nöthigen Falls gegen Empfangschein und Rückstellung dem Gefällsbeamten oder Angestellten auszufolgen.

§. 11.

Entscheidung über die Gebührenpflicht und das Ausmass der Gebühr.

Weder über die Frage, ob eine Verzehrungssteuer-Gebühr zu entrichten ist oder nicht, noch über das Ausmass derselben findet ein gerichtliches Verfahren Statt.

§. 12.

Sciąganie należytości niespłaconych.

Nieuiszczone należytości ściągnięte być mają sposobem, dla ściągania zaległych podatków cesarskich przepisanym.

§. 13.

Klasyfikacya w przypadkach konkursu (upadłości).

W przypadkach konkursu (upadłości) klasyfikują się należytości podatku konsumcyjnego tak, jak inne podatki rządowe.

§. 14.

Przedawnienie.

Należytości podatku konsumcyjnego nie podlegają przedawnieniu.

§. 15.

Odpowiedzialność za niezachowanie przepisów.

Za zaległość, przepadła z zaniedbanego przestrzegania istniejących przepisów odpowiedzialną jest skarbowi państwa strona, w tej mierze winę mająca.

II. O przestąpieniach przepisów co do podatku konsumcyjnego i o ich ukaraniu.

§. 16.

Postanowienia i postępowanie karne.

Przestąpienia przepisów względem podatku konsumcyjnego od piwa i wypalanych płynów spirytusowych karane będą w miarę postanowień, w następujących §§fach 17. aż do 26. i w załączeniach A, B i C zawartych, z zastosowaniem owych oraz postanowień, które dla postępowania karnego co do przestąpień trzydziestkowych w wykowaniu stoją.

§. 17.

Najmniejszy wymiar kary.

Kary na przestąpienia przepisów podatku konsumcyjnego, nie mogą w zapadłym w skutek jakiego śledztwa wyroku karnym, przeciw jednemu a temu samemu przestępcy, nigdy wyznaczone być niżej dwóch złotych reńskich, w przypadkach zaś, gdzie kara podług kwoty należytości podatkowej ma być wymierzona, nigdy niżej pięciu złotych reńskich.

§. 18.

Ciążenie na rzeczy.

Przedmiot przestąpień, za które się kara do ilości należytości podatkowej stosuje, stoi rękojmią za kary pieniężne, dotykające w ten sposób przypadek karny, iż w razie, gdy kara nie będzie złożoną, rzecz za rękojmię służąca sprzedaną, a cena ze sprzedaży uzyskana, po odtrąceniu należytej opłaty na spłacenie kary pieniężnej użytą będzie.

§. 12.

Einbringung unberichtigter Gebühren.

Unberichtigte Gebühren sind auf die, zur Einbringung rückständiger landesfürstlicher Steuern vorgeschriebene Art einzubringen.

§. 13.

Classificirung in Concurs-Fällen.

In Concurs-Fällen werden die Verzehrungssteuer-Gebühren wie andere landesfürstliche Steuern classificirt.

§. 14.

Verjährung.

Die Verzehrungssteuer-Gebühren unterliegen keiner Verjährung.

§. 15.

Haftung für die Beobachtung der Vorschriften.

Wo ein Ausstand aus vernachlässigter Beobachtung der bestehenden Vorschriften verloren geht, hat der schuldtragende Theil dem Staatsschatze für den Verlust zu haften.

II. Von den Uebertretungen der Verzehrungssteuer-Vorschriften und deren Bestrafung.

§. 16.

Strafbestimmungen und Strafverfahren.

Die Uebertretungen der Vorschriften über die Verzehrungssteuer von Bier und gebrannten geistigen Flüssigkeiten werden nach Massgabe der, in den folgenden §§. 17 bis 26 und in den Beilagen A, B und C enthaltenen Anordnungen unter Anwendung jener Bestimmungen, welche für das Strafverfahren in Bezug auf Dreissigst-Uebertretungen in Wirksamkeit stehen, bestraft.

§. 17.

Mindestes Strafausmass.

Die Strafen wegen Uebertretungen der Verzehrungssteuer-Vorschriften sind mit einem, in Folge einer Untersuchung geschöpften Straferkenntnisse gegen einen und denselben Uebertreter nie geringer als mit zwei Gulden, in Fällen aber, wo die Strafe nach dem Betrage der Steuergebühr zu bemessen ist, nie geringer als mit fünf Gulden auszusprechen.

§. 18.

Sächliche Haftung.

Der Gegenstand der Uebertretungen, für welche die Strafe sich nach dem Betrage der Steuergebühr richtet, haftet für die den Straffall treffenden Geldstrafen in der Art, dass, wenn die Strafe nicht erlegt wird, die haftende Sache veräussert, und der gelöste Preis nach Berichtigung der gebührenden Abgabe zur Einbringung der Geldstrafe verwendet wird.

§. 19.

Opłacenie podatku bez względu na karę.

Wypełnienie lub przedawnienie kary nie uwalnia od opłaty podatku, jeżeli dla ściągnienia tejże miejsce mają warunki przepisane.

§. 20.

Wzbranianie wstępu urzędnikowi dochodowemu, czynność urzędową przedsięwziąć mającemu.

Jeżeli kto, urzędnikom lub innym postanowionym (zlecennikom).

1. wykonującym przyznane im prawo, do wstępywania do fabrycznych miejsc profesyonistów, lub
2. w tym celu się znajdującym, by przy robocie profesyjnej obecnymi być, albo wedle przepisów rewizyą przedsięwziąć,

bez prawnej przyczyny wzbrania

a) wstępu do miejsc, do których wstąpić żądają, albo w których rewizyą przedsięwziąć lub przy procesie profesyjnem obecnymi być chcą, albo
b) przedsięwzięcia rewizyi, albo
c) otworzenia schowań lub miejscowości, których otworzenia zażądano, albo
d) przedłożenia książek profesyjnych, rejestrów, biletów i innych dokumentów, których przedłożenie przepisanem jest,

ten skazanym być ma na karę pieniężną w kwocie złt. r. 10 aż do 100, o ile podług jakości przypadku nie ma miejsca postępowanie podług powszechnych ustaw karnych.

§. 21.

Oddalenie, zniszczenie lub przetworzenie przedmiotów przy rewizyach lub innych czynnościach urzędowych.

Jeżeli

a) w przypadkach, w których zakazane w powyższym §. 20. wzmiankowane nastąpiło wzbranianie, w czasie między wzbranianiem, a wykonaniem wstępu lub czynności urzędowej, albo
b) chociaż bez wzbraniania wstępu i bez odmówienia gotowości pełnienia do woli, podczas rewizyi albo podczas czynności urzędowej, mającej miejsce w celu doglądania postępowania, opodatkowaniu podlegającego,

przedmioty, opodatkowaniu podlegające, bez wiadomości i przyzwolenia urzędników lub postanowionych, w celu rewizyi lub wyż rzeczonej urzędowej czynności znajdujących się,

1. z wspomnionych właśnie miejscowości lub schowań oddalono, lub
2. w tych miejscowościach zniweczono, lub
3. pod względem na ich jakość zmieniono w sposób zdolny usunąć takowe od zastosowania do nich przepisów podatku konsumcyjnego,

tedy nietylko każda tych czynności, ale nawet i usiłowanie uskutecznienia takowych karanem będzie w czwórnasobnej do ośmionasobnej ilości należytości podatku od przedmiotu, przeciw przepisom oddalonego, zniweczonego lub zmienionego.

§. 19.

Entrichtung der Abgabe unabhängig von der Strafe.

Die Vollziehung oder Verjährung der Strafe enthebt nicht von der Entrichtung der Abgabe, sofern die vorschriftmässigen Bedingungen zu deren Enthebung vorhanden sind.

§. 20.

Verweigerung des Eintrittes der Gefällsbeamten zum Behufe einer Amtshandlung.

Verweigert Jemand Beamten oder andern Angestellten

1. die von dem ihnen eingeräumten Rechte, in Gewerbsstätten der Gewerbetreibenden einzutreten, Gebrauch machen, oder
2. die sich einfinden, dem Gewerbsverfahren beizuwohnen oder den Vorschriften gemäss eine Durchsuchung vorzunehmen,

ohne gesetzlichen Grund

a) den Eintritt in die Räume, in die sie einzutreten verlangen, oder in denen sie eine Durchsuchung vornehmen oder einem Gewerbsverfahren beiwohnen wollen, oder
b) die Vornahme der Durchsuchung, oder
c) die Eröffnung der Behältnisse oder Räume, deren Eröffnung gefordert wird, oder
d) die Vorweisung der Gewerbsbücher, Register, Bolleten oder sonstigen Urkunden, deren Vorweisung vorgeschrieben ist,

so ist eine Strafe von 10 bis 100 Gulden zu verhängen, sofern nach Beschaffenheit des Falles nicht die Behandlung nach den allgemeinen Strafgesetzen Platz greift.

§. 21.

Hinwegbringung, Vertilgung oder Umstaltung von Gegenständen bei Durchsuchungen oder andern Amtshandlungen.

Wurden

a) in den Fällen, wo die im vorstehenden §. 20 erwähnte vorschriftwidrige Verweigerung Statt fand, in dem Zeitraume zwischen der Verweigerung und der Vollziehung des Eintrittes oder der Amtshandlung, oder
b) wenngleich ohne Verweigerung des Eintrittes oder der Folgeleistung, während der Durchsuchung oder während der, zur Ueberwachung des steuerbaren Verfahrens Statt findenden Amtshandlung,

steuerbare Gegenstände ohne Kenntniss und Zustimmung der Beamten oder Angestellten, die sich zum Behufe der Durchsuchung oder der erwähnten Amtshandlung einfanden,

1. aus den gedachten Räumen oder Behältnissen hinweggebracht, oder
2. in diesen Räumen vertilgt, oder
3. rücksichtlich ihrer Beschaffenheit auf eine Art geändert, welche dieselben der Anwendung der Verzehrungssteuer-Vorschriften zu entziehen geeignet ist,

so wird jede dieser Handlungen sowohl, als auch deren Versuch mit dem vier- bis zum achtfachen Betrage der Steuergebühr von dem vorschriftwidrig hinweggebrachten, vertilgten oder geänderten Gegenstande bestraft.

Jeżeli należytość podatkowa, wymierzeniu kary za podstawę służąca, z pewnością wypośrodkować sie nie da, natenczas należy orzec karę od złt. r 5 aż do 100.

§. 22.

Naruszenie urzędowego zamknięcia.

Kto naruszy urzędowe zamknięcie przez opieczętowanie lub innym sposobem na jakim narządzie lub na naczyniu schowkowem jakiegobądź rodzaju położone skazany będzie na karę pieniężną od 5 aż do 200 złt. r. jeżeli nie ma miejsca ukaranie podług powszechnych ustaw karnych.

Jeżeli sprawca tego przestąpienia do kary pociągniętym być nie może, natenczas podatku jącego skazać należy na karę od 2 do 100 złt. r. o ile przytoczony w §fie 5. warunek jego odpowiedzialności zachodzi.

§. 23.

Sprzeczne z przepisami prowadzenie książki lub rejestru.

Za nieregularności w prowadzeniu książek albo rejestrów będą ci, którzy do prowadzenia książek lub rejestrów są obowiązani, kara od 2 do 50 złt. r. ukarani.

Jeżeli zaś książki lub rejestra w ten sposób nierzetelnie prowadzone bywają, iż przezto

a) objętość, tryb lub jakość wziętej pod dozór pro fesyi nieprawdziwie się przedstawia albo
b) przestąpienie dochodowe ułatwionem. albo
c) odkrycie przestąpienia dochodowego utrudnionem lub niemożliwem się staje, tedy karę od 5 do 200 złt. r. wyznaczyć należy.

§. 24.

Uchybienie przeciw obowiązkowi do spółdziałania lub dawania pomocy przy czynnościach urzędowych.

Cesarscy urzędnicy lub słudzy, którzy przeciw włożonemu na nich obowiązkowi spółdziałania w wykonywaniu przepisów, co do podatku konsumcyjnego, tudzież dawania pomocy przeznaczonym ku temu urzednikom lub postanowionym, uchybiają lub takowy nie należycie wypełniają, powinni przez swą nadwładną zwierzchność, wedle istniejących co do służbowego ich stosunku przepisów, do odpowiedzialności być pociągani i należycie skarani.

Ustanowieni w gminie urzędnicy lub słudzy, tudzież członkowie przełożeństwa gminy, którzy się dopuścili jakiej czynności lub jakiego zaniechania wyżej namienionego zostaną przez przełożoną swą władzę polityczną ukarani, wedle rożności przypadku albo stosowną kara pieniężna albo aresztem.

§. 25.

Przedawnienie przestąpień.

Dla przestąpień przepisów co do podatku konsumcyjnego przeciw obwinionemu ani śledztwo ani kara miejsca nie ma, jeżeli

Lässt sich die der Strafbemessung zum Grunde zu legende Steuergebühr nicht mit Bestimmtheit ausmitteln, so ist eine Strafe von 5 bis 200 Gulden zu verhängen.

§. 22.

Verletzung des amtlichen Verschlusses.

Wer den mittelst eines Siegels oder auf andere Art an eine Gewerbsvorrichtung oder an ein wie immer geartetes Behältniss gelegten amtlichen Verschluss verletzt, ist, wofern nicht die Bestrafung nach den allgemeinen Strafgesetzen Platz greift, mit einer Strafe von 5 bis 200 Gulden zu belegen.

Kann der Thäter dieser Uebertretung nicht zur Strafe gezogen werden, so ist gegen den Steuerpflichtigen auf eine Strafe von 2 bis 100 Gulden zu erkennen, in sofern die im §. 5 vorgesetzte Bedingung seiner Verantwortlichkeit eintritt.

§. 23.

Vorschriftwidrige Buch- oder Registerführung.

Unregelmässigkeiten in der Führung der Bücher oder Register werden an denjenigen, welche zur Führung der Bücher oder Register verpflichtet sind, mit einer Strafe von 2 bis 50 Gulden geahndet.

Werden aber die Bücher oder Register in der Art unrichtig geführt, dass hierdurch

a) der Umfang, Gang oder die Beschaffenheit des unter Aufsicht gestellten Gewerbsbetriebes unrichtig dargestellt, oder

b) einer Gefällsübertretung Hilfe geleistet, oder

c) die Entdeckung einer Gefällsübertretung erschwert oder unmöglich gemacht wird,

so ist eine Strafe von 5 bis 200 Gulden zu verhängen.

§. 24.

Verletzung der Verbindlichkeit zur Mitwirkung oder Beistandleistung bei Amtshandlungen.

Landesfürstliche Beamte oder Diener, welche die ihnen obliegende Pflicht, zur Handhabung der Verzehrungssteuer-Vorschriften mitzuwirken, oder den hierzu bestellten Beamten und Angestellten Beistand zu leisten, verletzen oder dieselbe nicht gehörig erfüllen, sollen von ihrer vorgesetzten Behörde nach den für ihr Dienstverhältniss bestehenden Vorschriften zur Verantwortung und gehörigen Ahndung gezogen werden.

Bei Gemeinden angestellte Beamte oder Diener, dann Glieder des Gemeindevorstandes, die sich einer der bemerkten Handlungen oder Unterlassungen schuldig machen, sind von der vorgesetzten politischen Behörde mit einer, der Beschaffenheit des Falles angemessenen Geld- oder Arreststrafe zu belegen.

§. 25.

Verjährung der Uebertretungen.

Wegen Uebertretungen der Verzehrungssteuer Vorschriften hat gegen den Beschuldigten weder Untersuchung noch Strafe Statt zu finden, wenn

a) idzie o przestąpienia, na które wyznaczona ma być kara podług ilości należytości podaktowej i jeżeli od czasu ich popełnienia sześć miesięcy, tudzież,

b) przy innych przestąpieniach od czasu ich popełnienia jeden rok upłynął, a w tymże właśnie rzeczonym przeciągu czasu ani postępowanie karne rozpoczętem zostało, ani też przestępca innego jakiego dopuscił się przestąpienia dochodowego.

Jeżeliby żas miejsce miał ostatni przypadek, tedy już dawniejsze przestąpienie przedawnić może tylko po upływie podwójnego przeciągu tego czasu, któryby podczas późniejszego przestąpienia do wymienionego terminu przedawnienia pierwszego przestąpienia jeszcze odbytym być miał.

§. 26.

O nagrodach dla donosicieli i imaczy.

Względem podawania doniesień o przestąpieniach przepisów co do podatku konsumcyjnego, względem postępowania na takowe doniesienia, tudzież względem nagród dla donosicieli i imaczy, te same perzepisy zastósowane być mają, które względem doniesień o przestąpieniach innych ustaw dochodowych i przepisów, równie jak względem nagród dla donosicieli i imaczów przedmiotów innych przestępstw dochodowych oznaczone są.

§. 27.

III. Czas z którym rozpoczyna się działalność Najwyższego patentu z dnia 29. Września 1850 równie jak przepisu niniejszego.

Działalność Najwyższego patentu z dnia 29. Września 1850 względem pobierania podatku konsumcyjnego od piwa i wypalanych płynow spiritusowych, jako też działalność przepisu niniejszego ma się w krajach koronnych, dla których są wydane, rozpoczynać z dniem 1. Stycznia 1851, o ile w niniejszym przepisie nie jest dla pojedynczych rozporządzeń ustanowiony termin wcześniejszy.

§. 28.

IV. Postępowanie z zasobami piwa i wódki.

Piwowarzy i wszyscy, fabrykacyą, przyspasabianiem lub przetwarzaniem wypalanych płynów spirytusowych się trudniący, są obowiązani, znajdujące się u nich zapasy piwa i wypalanych płynów syirytusowych, — gdy takowe przy piwie ilość jednego, a przy wypalanych płynach spirytusowych ilość połowy wiadra niższo-austryackiego przewyższają, oznajmić (zameldować) u przełożonej władzy powiatowej, sprawami dochodowemi kierujacej, a to w biegu miesiąca Grudnia 1850, na wszelki zaś sposób przed 1. Stycznia 1851; w którym to razie po urzędownem przekonamiu, się o istotnym stanie zapasów, bilety od opłaty wolne wydane będą.

Wszystkie zapasy zaś do namienionego czasu nie zameldowane w przypadku, gdyby takowych dostrzeżono, tak uważane będą, jakoby były przez dzierżyciela w niezameldowanem, opodatkowaniu uległem postępowaniu sprodukowane, a nadto podług ustanowionego w §fie 2. i w§fie 3. L. 2. Najwyższego patentu z dnia 29. Września 1850, wymiaru należytości także i opodatkowaniu poddane zostaną.

Krauss m. p.

a) es sich um Uebertretungen handelt, für welche die Strafe nach dem Betrage der Steuergebühr zu bemessen ist, und seit dem Zeitpuncte ihrer Verübung der Zeitraum von sechs Monaten, und

b) bei allen anderen Uebertretungen seit ihrer Verübung der Zeitraum eines Jahres verstrichen ist,

ohne dass das Strafverfahren begonnen wurde, und wenn der Uebertreter sich innerhalb des erwähnten Zeitraumes keiner andern Gefällsübertretung schuldig gemacht hat.

Ist das letztere der Fall, so kann die frühere Uebertretung nur nach Ablauf des doppelten Zeitraumes, welcher zur Zeit der späteren Uebertretungen auf die bemerkte Verjährungsfrist der ersteren noch zurückzulegen war, verjähren.

§. 26.

Belohnung der Anzeiger und Ergreifer.

In Absicht auf die Einbringung von Anzeigen der Uebertretungen der Verzehrungssteuer-Vorschriften, das Verfahren über solche Anzeigen, so wie rücksichtlich der Belohnungen für die Anzeiger und Ergreifer haben die Vorschriften, welche für Anzeiger von Uebertretungen anderer Gefällsgesetze und Vorschriften, und hinsichtlich der Belohnungen für die Anzeiger und Ergreifer der Gegenstände anderer Gefällsübertretungen vorgezeichnet sind, Anwendung zu finden.

§. 27.

III. Zeitpunct, mit welchem die Wirksamkeit des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850 und der gegenwärtigen Vorschrift beginnt.

Die Wirksamkeit des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850 wegen Einhebung der Verzehrungssteuer von Bier und gebrannten geistigen Flüssigkeiten, so wie der gegenwärtigen Vorschrift, hat in den Kronländern, für welche dieselben erlassen sind, mit dem 1. Jänner 1851 zu beginnen, in soweit nicht in der gegenwärtigen Vorschrift für einzelne Anordnungen ein früherer Termin ihrer Wirksamkeit festgesetzt ist.

§. 28.

IV. Behandlung der Bier- und Branntwein-Vorräthe.

Die Bierbräuer und alle diejenigen, welche sich mit der Erzeugung, Bereitung oder Umstaltung gebrannter geistiger Flüssigkeiten beschäftigen, sind verpflichtet, die bei ihnen vorhandenen Vorräthe an Bier und gebrannten geistigen Flüssigkeiten, — wenn solche bei Bier die Menge von Einem, und bei gebrannten geistigen Flüssigkeiten die Menge von einem halben niederösterreichischen Eimer übersteigen, — bei der vorgesetzten, die Gefällsangelegenheiten leitenden Bezirksbehörde im Laufe des Monates December 1850, und jedenfalls vor dem 1. Jänner 1851 anzumelden; und es werden darüber nach ämtlich eingeholter Ueberzeugung von dem wirklichen Vorhandensein der Vorräthe Freibolleten ausgefolgt.

Alle bis zu dem bemerkten Zeitpuncte nicht angemeldeten Vorräthe werden im Falle ihrer Betretung als, von dem Inhaber durch unangemeldetes steuerbares Verfahren erzeugt behandelt, und überdiess nach dem im §. 2 und §. 3, Z. 2 des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850, festgesetzten Gebührenausmasse der Versteuerung unterzogen.

Krauss m. p.

Załączenie A.

Szczególne postanowienia o warzeniu piwa:

§. I.

Opisanie lokalności profesyi, narządów profesyjnych i naczyń schowkowych.

Wzór Nr. 1. Rozporządzone w §fie 1. powyższego rozporządzenia opisanie lokalności profesyjnych, narządów profesyjnych i naczyń schowkowych, podług załoczonej tu formy (wzoru pod Nrm. 1.), winni ułożyć trudniący się wyrobem (warzeniem) piwa.

§. II.

Oznajmienie podlegającego opodatkowaniu postępowania co do warzenia piwa.

Wzór Nr. 2. a. b. Ile razy kto trudniący się warzeniem piwa, toż przedsięwziąć zamyśla, powinien przynajmniej dwudziestu czterma godzinami wprzód, przeznaczonemu ku temu urzędowi lub urzędnikowi, piśmienne przedłożyć oznajmienie w podwójnem równobrzmiącem egzmplarzu wedle załączonego tu wzoru Nr. 2.

W takowem zameldowaniu, które czytelnie musi być napisane, i ani zmienionych, ani przekreślonych ani też skrobanych miejsc w sobie mieścić nie powinno, w szczególności podać należy:

a) dzień i godzinę, kiedy nastąpić ma podpał pod panwią lub kotłem;

b) numer i objętość panwi lub kotła;

c) dzień i godzinę, o której, tudzież:

d) numer i objętość kilsztoku lub jego poddziału, w którym warka ukończona znajdować się będzie, tudzież;

e) oznaczenie piwnicy, i

f) ilość i objętość beczek, lub numera i objętość kadzi fermentacyjnych, w których sprodukowana warka przechowaną zostanie; nakoniec;

g) ilość podatku, wypadającej w skutek §. 2. Najwyższego patentu z dnia 29. Września 1850, podług pełnego nalewu na kilsztoku, t. j. podług objętości kubicznej tegoż ostatniego aż do odpowiedniej klamry cechowej (miarowej), bez potrącenia wolnego od podatku wpustu.

Nie zabrania się podatkującemu także i więcej po sobie następujących warzeń piwa na dłuższy peryod warzenia jednocześnie oznajmić; podania wszelakoż w takowym razie na każdą pojedynczą warkę podług przepisanych postanowien urządzić należy.

Strony na ich żądanie za zwróceniem kosztów opatrzone będą wydrukowanemi arkuszami, na oznajmienia (zameldowania) przygotowanemi.

§. III.

Opłacenie podatku. Bilet opłaty.

Po nastąpionem roztrząśnieniu oznajmienia wydaną będzie zgodnie z niem z własnych ku temu urzędowych rejestrów wydrukowany bilet opłaty podług

Beilage A.

Besondere Bestimmungen für die Bier-Erzeugung.

§. I.

Beschreibung der Betriebs-Localitäten, Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe.

Die im §. 1 der vorstehenden Verordnung angeordnete Beschreibung der Gewerbs-Localitäten, Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe ist von denjenigen, welche sich mit der Erzeugung von Bier beschäftigen, nach der beiliegenden Form (Muster Nr. 1.) zu verfassen. Muster Nr. 1.

§. II.

Anmeldung des steuerbaren Verfahrens der Biererzeugung.

So oft Jemand, der sich mit der Erzeugung von Bier beschäftiget, ein Biergebräude vorzunehmen Willens ist, hat er hiervon wenigstens 24 Stunden vorher bei dem hierzu bestimmten Amte oder Beamten nach dem beiliegenden Muster Nr. 2 die schriftliche Anmeldung in zweifacher gleichlautender Ausfertigung zu überreichen. Muster Nr. 2. a. b.

In dieser Anmeldung, welche leserlich geschrieben sein muss, und weder geänderte, noch durchstrichene oder radirte Stellen enthalten darf, ist insbesondere anzugeben:

a) der Tag und die Stunde, wann die Unterzündung der Pfanne oder des Kessels Statt finden wird;

b) die Nummer und der Rauminhalt der Pfanne oder des Kessels;

c) der Tag und die Stunde, zu welcher, dann

d) die Nummer und der Rauminhalt des Kühlstockes oder seiner Unterabtheilung, worin das Gebräude vollendet sein, ferner

e) die Bezeichnung des Kellers, und

f) die Zahl und der Rauminhalt der Fässer, oder die Nummern und der Rauminhalt der Gährbottiche, in denen das erzeugte Gebräude aufbewahrt werden wird; endlich

g) der Steuerbetrag, welcher zu Folge §. 2 des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850, nach dem vollen Gusse auf dem Kühlstocke, d. i. nach dem Kubikinhalte des letztern bis zur entsprechenden Hammklammer, ohne Abzug eines steuerfreien Einlasses entfällt.

Es ist dem Steuerpflichtigen unbenommen, mehrere nach einander folgende Biergebräude für eine längere Betriebsperiode gleichzeitig anzumelden; jedoch sind in diesem Falle für jedes einzelne Gebräude die Angaben nach den vorgezeichneten Bestimmungen einzurichten.

Die Parteien werden auf ihr Verlangen mit vorgedruckten Anmeldungsbogen gegen Vergütung der Kosten versehen.

§. III.

Steuerentrichtung. Zahlungsbollete.

Nach geschehener Prüfung der Anmeldung wird in Uebereinstimmung mit derselben aus eigenen ämtlichen Registern eine vorgedruckte Zahlungsbollete nach dem

Wzor. Nr. 3. załączonego wzoru Nr. 3, w którym się oraz zamieści wypadająca należytość podatkowa.

Po złożeniu tej należytości podatkowej u przeznaczonego ku temu urzędu wyda się podatkującemu bilet z umieszczeniem potwierdzenia złożenia, a strona obowiązana jest, schować go równie jak i rejestra (§. VI.) w lokalnosciach fabryki w miejscu, urzednikom dochodowym i ustanowionym każdego czasu przystępnem.

§. IV.

Wykonanie postępowania opodatkowaniu podlegającego.

Dopóki bilet potwierdzeniem opłaty opatrzony, nie znajduje się w lokalnościach fabryki i w ręku piwowara lub tej osoby, która na miejscu jego odpowiadać ma, dopóty też i postępowanie, opodatkowaniu podlegające, pod karą rozpoczętem być nie może.

Podlegające opodatkowaniu postępowanie warzenia piwa rozpoczyna się podpałem kotła warzalnego (panwi); — koniec tegoż stanowi ta chwila w której warka na kilsztoku ze stanu kipiącego i gorącości warzenia w stan spoczynku i ochłodzenia już przeszła.

Pod tymże wspomnianym właśnie warunkiem ma prawo podatkujący, oznajmione postępowanie rozpocząć w czasie podanym, i użyć ku temu narządów i naczyń profesyjnych.

Gdyby podpał pod burtakiem (kotlem warzalnym) nastąpił przed czasem właśnie wspomnianym, nalenczas woda w kotle dostrzeżona, zarówno z innemi płodami pierwiastkowemi uważana być ma, jako przedmiot, podatkowi podlegający, podług którego produkt z tego oszacować należy, i wypadającą z tego karę bezzwłocznie wymierzyć.

Przed upływem oznaczonego w oznajmieniu i bilecie przeciągu postępowania, opodatkowaniu podlegającego, nie wolno nic z przedmiotu, podatkowi ulegającego oddalać z lokalów, w których takowe miejsce miały.

Skoro zameldowana ilość podlegającego podatkowi trunku osiągniono, musi postępowanie, chociażby oznajmiony czas ukończenia jeszcze nie nadszedł, przerwanem i zaniechanem być.

Równie też w żadnym razie nie wolno ilości piwa, z kilsztoku spuszczonej, jakimkolwiek sposobem, a zatem też ani dolewaniem wody pomnażać. Wrazie takowego pomnożenia, zastosowane być mają dotyczące postanowienia karne.

§. V.

Zakaz produkowania innych napojów pobocznych. Zimny nalew młóta.

Oprócz zameldowanej (opowiedzianej) warki piwa nie wolno ani podpiwku, ani innego jakiego napoju pobocznego, jakiegobądź gatunku i nazwiska robić, jeżeli równie należycie takowego nie opowiedziano i podług ustanowy podatkowej na piwo ustanowionej, nie opodatkowano.

beiliegenden Muster Nr. 3 ausgefertigt, und hierin die entfallende Steuergebühr angesetzt. Muster Nr. 3

Nach Erlag dieser Steuergebühr bei dem hierzu bestimmten Amte wird dem Steuerpflichtigen die Bollete mit der beigefügten Bestätigung des Erlages ausgefolgt, und die Partei ist verpflichtet, dieselbe gleich den Registern (§. VI) in der Erzeugungsstätte an einem den Gefällsbeamten und Angestellten zu jeder Zeit zugänglichen Orte aufzubewahren.

§. IV.

Vollziehung des steuerbaren Verfahrens.

Bevor die mit der Zahlungsbestätigung versehene Bollete sich in der Erzeugungsstätte und in den Händen des Bräuers oder derjenigen Person befindet, welche an dessen Stelle Rede und Antwort zu geben hat, darf das steuerbare Verfahren bei Vermeidung der Strafe nicht begonnen werden.

Das steuerbare Verfahren der Biererzeugung beginnt mit der Unterzündung des Braukessels (der Pfanne); — als das Ende desselben hat der Zeitpunct zu gelten, in welchem das Gebräude auf dem Kühlstocke aus dem Zustande der Wallung und Siedhitze in jenen der Ruhe und Abkühlung übergegangen ist.

Unter der bemerkten Voraussetzung ist der Steuerpflichtige berechtigt, das angemeldete Verfahren zu der angegebenen Zeit zu beginnen, und die hierzu bezeichneten Werksvorrichtungen und Gefässe zu verwenden.

Sollte die Unterzündung des Braukessels vor dem erwähnten Zeitpuncte Statt gefunden haben, so wird das auf dem Kessel vorgefundene Wasser, gleich andern Grundstoffen, als der steuerbare Gegenstand angesehen, nach welchem das Erzeugniss zu veranschlagen ist, um hiernach die entfallende Strafe zu bemessen.

Vor Ablauf der in der Anmeldung und Bollete bezeichneten Dauer des steuerbaren Verfahrens darf nichts von dem steuerbaren Gegenstande aus dem Locale hinweggebracht werden, wo solches Statt fand.

Sobald die angemeldete Menge des steuerbaren Getränkes erzielt ist, muss das Verfahren, wenn auch der angemeldete Zeitpunct der Beendigung noch nicht eingetreten wäre, abgebrochen und eingestellt werden.

Auch ist es in keinem Falle gestattet, die von dem Kühlstocke abgelassene Biermenge auf irgend eine Art, somit auch nicht durch Nachfülle mit Wasser zu vermehren. Findet eine solche Vermehrung Statt, so treten die bezüglichen Strafbestimmungen in Anwendung.

§. V.

Verbot der Erzeugung von Nebengetränken. Kalter Treber-Aufguss.

Ausser dem angemeldeten Biergebräude darf weder Nachsudbier, noch sonst ein Nebengetränke von was immer für einer Art und unter was immer für einer Benennung erzeugt werden, wofern es nicht gleichfalls ordentlich angemeldet und nach dem für Bier geltenden Steuersatze versteuert worden ist.

Aby zaś nie tamować rozciąglejszego użycia słodu czyli młóta w kadzi zaciernej, po spuszczeniu przyprawy piwnej pozostałego, pozwala się piwowarom pod przestrzeganiem warunków, osobno postanowić się mających.

Właściwe poprawienie piwa, t. j. zwyczajne w browarach, rożnie zwane postępowanie odświeżania starego, już wykisłego, do spożycia mniej przydatnego (wywietrzałego) albo nawet już skwaśniałego piwa za pomocą właściwego technicznego postępowania warzalnego, aby go przezto przysposobić do odchodu i spożycia powszechnie zakazuje się.

§. VI.

Prowadzenie rejestrów.

Piwowarzy powinni względem swej opodatkowaniu podlegającej profesyi należyte prowadzić rejestra wyrobu i wydatku podług załączonych wzorów Nr. 4 i 5. do czego im też potrzebny papier, ku temu drukowany, w zeszytych ternionach, urzędową pieczęcią opatrzonych, za wynagrodzeniem kosztów wydany będzie.

Wzór Nr. 4 i 5.

Rejestra te muszą należycie sposobem przepisanym, i tak być prowadzone, aby z nich powziąć można dostateczną wiadomość, przepisom co do podatku konsumcyjnego odpowiednią. Wszelki zapas piwa, znaleziony u podatkującego, lub docieczony przez sporównanie z rejestrami, a boletą opłaty należycie nie pokryty, postanowieniem karnym podpada.

Sprodukowana warka jakiegokolwiek bądź gatunku piwa musi wedle całej swej ilości, na która opowiedzianą była, każdą razą przed spuszczeniem warki z kilsztoku do rejestru wyrobu być wciągniona (zapisana).

Piwo do wywozu z browaru przeznaczone, wprzód nim wóz niem naładowany browar opuści, tudzież piwo do własnego trunku piwowara, jego domowników i służebnych, jako też do wyszynku w browarze przeznaczone musi do rejestru wydatku być wciągnione, przed napoczęciem każdej beczki takowej, z podaniem oraz tak objętości jak numeru tejże.

Rejestra mają miesięcznie być ukończone, wraz z załączonemi biletami opłaty, odnoszącemi się do użytych ilości w przeciągu trzech dni po ukończeniu miesiąca urzednikowi dochodowemu, któremu nad browarem nadzór poruczono, za pokwitowaniem odebrania oddane.

§. VII.

Postanowienia karne.

Karę w czwórnasobnej aż do ośmionasobnej ilości pokrzywdzonej lub na pokrzywdzenie wystawionej należytości wyznaczyć należy:

1. Jeżeli, bez przedłożenia przepisanego oznajmienia i bez opłacenia, powinnej należytości a przetoż bez urzędowego nato poświadczenia, mającego się znajdować u podatkującego,

a) warzenie piwa rozpoczętem, t. j. kocioł warzalny podpalonym został, albo

Um jedoch eine ausgedehntere Benützung der in den Maischbottichen nach Abfluss der Bierwürze zurückgebliebenen Malzhülsen oder Treber nicht zu hindern, wird den Bierbräuern unter den besonders festzustellenden Vorsichten gestattet, hierauf einen Aufguss mit kaltem Wasser steuerfrei vorzunehmen.

Das sogenannte Aufkreisen des Bieres, — d. i. das in Bräuereien vorkommende Verfahren, altes bereits ausgegohrenes, zum Genusse minder geeignetes (ausgewittertes) oder gar schon sauer gewordenes Bier mittelst eines besondern technischen Brauverfahrens wieder aufzufrischen, und dadurch zum Absatze und zum Genusse zu bringen, — ist allgemein untersagt.

§. VI.

Registerführung.

Die Bierbräuer haben über ihren steuerpflichtigen Gewerbsbetrieb ordentliche Erzeugungs- und Ausstoss-Register nach den angehängten Mustern Nr. 4 und 5 zu führen, zu welchen ihnen die erforderlichen Drucksorten in gehefteten, mit dem ämtlichen Siegel versehenen Ternionen gegen Vergütung der Kosten verabfolgt werden. Muster Nr. 4 und 5.

Diese Register müssen in der vorgezeichneten Art richtig, und zwar so geführt werden, dass daraus eine genügende, den Verzehrungssteuer-Vorschriften entsprechende Auskunft entnommen werden kann. Jeder Vorrath an Bier, welcher bei dem Steuerpflichtigen betreten oder durch Vergleichung mit den Registern ausgemittelt wird, und durch Zahlungs-Bolleten, nicht gehörig bedeckt ist, wird in Strafanspruch gezogen.

Das erzeugte Gebräude von was immer für einer Biergattung muss in der ganzen Menge, in welcher dasselbe angemeldet wurde, jedesmal vor der Ablassung desselben von dem Kühlstocke in das Erzeugungs-Register eingetragen werden. Die Abfälle und die Schwendung, die sich an dieser Menge des Gebräudes ergeben, sind mit der Menge, in der dieselben Statt fanden, in das Register einzutragen.

Das aus dem Bräuhause ausgeführte Bier muss früher, als die Ladung das Bräuhaus verlässt, und das zum eigenen Trunke des Bräuers, seiner Hausgenossen und Dienstleute, sowie das zum Ausschanke innerhalb des Bräuhauses gewidmete Bier bei der Anzapfung eines jeden solchen Gebündes unter Abgabe des Inhaltes des letzteren und seines Nummers, in Ausgabe gestellt werden.

Die Register sind monatlich abzuschliessen und mit den, auf die verwendeten Mengen sich beziehenden Zahlungs-Bolleten belegt, binnen drei Tagen nach dem Schlusse des Monates an den Gefällsbeamten, dem die Bräuerei zur Ueberwachung zugewiesen ist, gegen Empfangsbestätigung abzugeben.

§. VII.

Strafbestimmungen.

Eine Strafe mit dem vierfachen bis zum achtfachen Betrage der verkürzten oder der Bevortheilung ausgesetzten Gebühr ist zu verhängen:

1. Wenn, ohne dass die vorgeschriebene Anmeldung angebracht und die zu leistende Gebühr entrichtet worden ist, und die ämtliche Bestätigung hierüber sich bei dem Steuerpflichtigen befindet;

a) ein Biergebräude begonnen, d. i. der Braukessel untergezündet, oder

b) jeżeli z pozostałych przy wyrobie piwa ingredyencyi produkuje się podpiwek albo inny jaki trunek poboczny, którego produkcya bez uprzedniego opowiedzenia zakazaną jest.

2. Jeżeli wyrabia się większą ilość, jak opowiedziano (oznajmiono) lub opodatkowano.

3. Jeżeli warzenie piwa

a) przed oznajmionym czasem rozpoczętem albo

b) nad oznajmiony czas ukończenia dalej prowadzonem zostało.

4. Jeżeli do piwa w browarze lub w miejscowościach, do przechowania wyrobu piwa używanych, dodano wody lub innego jakiego materyału, przez co ilość trunku powiększoną została.

5. Jeżeli piwo z warzalnych miejscowości przed upływem oznajmionego czasu warzenia oddalono.

6. Jeżeli w miejscowościach profesyjnych piwowara piwo bez przepisanego urzędowego potwierdzenia zameldowania i opłacenia należytego podatku znaleziono, albo toż z rejestrów przedsiębiorcy odkryto.

W namienionym pod 3. lit. a, przypadku wymierzona ma być kara podług tej kwoty należytości, która pod względem na przewidziane w powyższym §. IV. na ten przypadek postanowienie wypada od znalezionych płodów produkcyjnych, wbrew przepisom użytych; —

W spomnianym zaś pod 3, lit. b., przypadku, podług tej kwoty należytości, która stosunkowi odpowiada, istniejącemu między przepisowi odpowiedniem trwaniem postępowania a onym czasem, o który trwanie to przekroczonem zostało. Jeżeli stosunek ten dokładnie wynalezionym być nie może, natenczas zawyrokować należy na karę, okolicznościom podniesionym odpowiednią, między 5 aż do 100 złt. r.

§. VIII.

Dalszy ciąg.

Wszystkie inne, niniejszym przepisem osobną karą jeszcze nie zagrożone zboczenia od przepisów, istniejących względem wykonania profesyi browarskiej, albo względem przechowania wyrobów, uzyskanych przez postępowanie, podatkowi podlegające, jako nieregularności w postępowaniu, opodatkowaniu podlegającem. karane będą karą od 2 aż do 100 złt. r.

Załączenie B.

Szczególne postanowienia dla produkcyi, przyspasabiania i przetworzenia wypalanych płynów spirytusowych.

§. 1.

Opisanie lokalności professyi, narządów fabrycznych i naczyń schowkowych,

Zarządzone w §. 1 przepisu niniejszego spisanie lokalności profesyi, narządów fabrycznych i naczyń schowkowych podług załączonej tu formy (wzoru Nr. 6. i 7) ci

b) aus den von der Biererzeugung zurückgebliebenen Stoffen Nachsudbier oder irgend ein anderes Nebengetränke, dessen Erzeugung ohne vorläufige Anmeldung verboten ist, bereitet wird.

2. Wenn eine grössere Menge Bier, als angemeldet und versteuert worden ist erzeugt wird.

3. Wenn ein Biergebräude

a) vor der angemeldeten Zeit begonnen, oder

b) über den angemeldeten Zeitpunct der Beendigung fortgesetzt wird.

4. Wenn zu Bier in der Brauerei oder in den Räumen, welche zur Aufbewahrung des Brauerzeugnisses verwendet werden, Wasser oder ein anderer Stoff, durch den die Menge des Getränkes einen Zuwachs erhält, zugesetzt wird.

5. Wenn aus dem Betriebslocale Bier vor Ablauf der angemeldeten Dauer des Gebräudes hinweggebracht wird.

6. Wenn in der Gewerbsstätte eines Bierbräuers Bier ohne die vorgeschriebene ämtliche Bestätigung über die Anmeldung und Entrichtung der gebührenden Abgabe gefunden, oder aus den Registern des Unternehmers erhoben wird.

In dem unter 3, lit. a., bemerkten Falle ist die Strafe nach dem Betrage der Gebühr zu bemessen, welche mit Rücksicht auf die im vorstehenden §. IV. für diesen Fall vorgesehene Bestimmung von den, in vorschriftwidriger Verwendung vorgefundenen Erzeugungsstoffen entfällt; —

in dem unter 3, lit b., gedachten Falle hingegen nach jenem Betrage der Gebühr, welcher demjenigen Verhältnisse entspricht, das zwischen der vorschriftmässigen Dauer des Verfahrens und dem Zeitraume besteht, um den diese Dauer überschritten wurde. Kann dieses Verhältniss nicht mit Genauigkeit ermittelt werden, so ist auf eine den erhobenen Umständen angemessene Strafe von 5 bis 200 Gulden zu erkennen.

§. VIII.

Fortsetzung.

Alle andern, nicht schon in der vorstehenden Vorschrift mit einer besondern Strafe belegten Abweichungen von den Vorschriften über die Ausübung der Braugewerbe, oder über die Aufbewahrung der durch das steuerbare Verfahren gewonnenen Erzeugnisse, werden als Unregelmässigkeiten des steuerbaren Verfahrens mit einer Strafe von 2 bis 100 Gulden belegt.

Beilage B.

Besondere Bestimmungen für die Erzeugung, Bereitung und Umstaltung gebrannter geistiger Flüssigkeiten.

§. I.

Beschreibung der Betriebs-Localitäten, Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe.

Die im §. 1 der Vorschrift angeordnete Beschreibung der Betriebs-Localitäten, Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe ist von denjenigen, welche Branntwein oder

sporządzać winni, którzy wódkę lub spirytus wódczany wypalać, takowy na wyższy stopień przepędzać (rektyfikować), albo go za pomocą naczyń destylacyjnych na le-
Wzór Nr. 6 i 7. pszy trunek przerabiać chcą.

§. II.

Oznajmienie o posiadaniu apparatów destylacyjnych.

Posiadacze aparatów destylacyjnych, którzy żadnem z wzmiankowanych w powyższym §. 1. zatrudnień nie zajmują się, o pozwolenie do bezpłatnego palenia wódki na własny użytek nie starają się, ani też robieniem lub przedażą takich aparatów nie trudnią się, a którzy jednak zastrzedz sobie życzą, temi aparatami dystylacyjnemi na przyszłość jeden z wspomnionych rodzajów postępowania przedsięwziąć, mają o posiadaniu tychże aparatow w przeciągu godzin 48 po sprawieniu takowych w podwójnym egzemplarzu na piśmie podać doniesienie do przeznaczonego ku temu urzędnika dochodowego albo miejscowego albo poblizkiego.

Jeden egzemplarz tegoż doniesienia zwraca się z potwierdzeniem, że takowe podano, donoszącemu by mu służył dla dowodu i wykazania się.

Od rzeczonego właśnie oznajmienia są mianowicie aptekarze uwolnieni tylko co do tych aparatów do palenia służących, które nie przewyższają jednej niższo-austryackiej miary, lub są z innego a nie z metalowego materyału sporządzone.

§. III.

O narządach fabrycznych i ich użyciu.

Co się tycze narządów fabrycznych i ich użycia, zachowane być mają mianowicie rozporządzenia następujące:

1. Wyjąwszy bezpłatne palenie wódki o nie więcej jak o dwóch niższo-austryackich wiadrach w biegu jednego roku do własnego użycia, we wszystkich gorzelniach nie będą dozwolone naczynia fermentacyjne dla płodów mącznych, niżej pięciu wiader niższo-austryackich, dla płodów niemącznych zaś niżej trzech niższo-austryackich wiader objętości, chyba że przy wykazaniu szczególnych okoliczności inne w tej mierze pozwolenie władzy dochodowej udzielonem zostało. Gorzelniom, nie dopiero po dniu 31-ym Grudnia 1850 otworzonym i w tryb wprowadzonym, dozwala się, bez zasiągnienia szczególnego ku temu pozwolenia aż do 31. Października 1851 używać naczyń fermentacyjnych, wyż przepisanej miary niedosięgających, jeżeli takowe naczynia w opisaniu gorzelni zawarte są. Naczynia, w opisaniu nie wyszczególnione, i dopiero w przeciągu czasu aż do 31. Października 1851 sprawione, lub w użycie wzięte bez osobnego pozwolenia władzy dochodowej nie są pozwolone, jeżeli takowe nie dosięgają miary wspomnianej.

2. Zakazuje się przedsiębiorcy, naczyń i aparatów, przez urzędowe opieczętowanie z użytku wyjętych, acz bez naruszenia pieczęci do postępowania, podatkowi podlegającego, używać, albo też w przypadku, gdy naczynia wyrobowe przez odjęcie części istotnej, do użytku niezdolnemi uczynione zostały, część taką przez inną podobną nadstawić.

Branntweingeist zu erzeugen, diesen auf einen höheren Grad zu rectificiren oder denselben mit Hilfe von Destillirgeräthen zu einem feineren Genussmittel umzustalten Willens sind, nach der beiliegenden Form (Muster Nr. 6 und 7) zu verfassen. Muster Nr. 6 und 7.

§. II.

Anzeige des Besitzes von Destillir-Apparaten.

Besitzer von Destillir-Apparaten, welche keine der im vorstehenden §. I. erwähnten Beschäftigungen treiben, die Bewilligung zur steuerfreien Branntwein-Erzeugung zum eigenen Gebrauche nicht ansprechen, und sich auch nicht mit der Verfertigung oder dem Verschleisse solcher Apparate beschäftigen, sich jedoch vorzubehalten wünschen, mit den Destillir-Apparaten eine der bemerkten Verfahrungsarten vorzunehmen, haben den Besitz dieser Apparate binnen 48 Stunden nach Beischaffung derselben in zweifacher Ausfertigung dem im Orte oder in dessen Nähe befindlichen, hierzu bestimmten Gefällsbeamten schriftlich anzuzeigen.

Ein Exemplar der Anzeige wird mit der Bestätigung, dass solches überreicht wurde, dem Anzeigenden zu seiner Deckung und Ausweisung zurückgestellt.

Von der erwähnten Anzeige sind namentlich die Apotheker bloss bezüglich jener Brennvorrichtungen befreit, welche nicht über Eine niederösterr. Mass fassen, oder aus anderem Materiale als Metall verfertigt sind.

§. III.

Von den Werksvorrichtungen und deren Verwendung.

In Absicht auf die Werksvorrichtungen und deren Verwendung sind insbesondere nachstehende Anordnungen zu beobachten:

1. Mit Ausnahme der steuerfreien Branntwein-Erzeugung von nicht mehr als zwei niederösterr. Eimern im Verlaufe eines Jahres zum eigenen Gebrauche werden in allen Brennereien Gährungsgefässe für mehlige Stoffe unter fünf niederösterreichischen Eimern, für nicht mehlige Stoffe von weniger als drei niederösterreichischen Eimern Raumgehalt nicht zugelassen, wofern nicht bei Nachweisung besonderer Umstände die Bewilligung der Gefällsbehörde hierzu ertheilt wurde. Den Brennereien, welche nicht erst nach dem 31. December 1850 errichtet und in Betrieb gesetzt werden, ist gestattet, ohne Einholung einer besonderen Bewilligung bis zum 31. October 1851 Gährungsgefässe, welche das hier vorgezeichnete Mass nicht erreichen, zu verwenden, in sofern diese Gefässe in der Beschreibung der Brennerei enthalten sind. Gefässe, die nicht in der Beschreibung aufgeführt erscheinen, und erst in dem Zeitraume bis zum 31. October 1851 beigeschafft oder in Verwendung genommen werden, sind ohne besondere Bewilligung der Gefällsbehörde nicht zulässig, wenn dieselben das erwähnte Mass nicht erreichen.

2. Es ist dem Unternehmer untersagt, Gefässe und Vorrichtungen, die durch ämtliche Siegel ausser Gebrauch gesetzt sind, wenn gleich ohne Verletzung des Siegels, zum steuerbaren Verfahren zu verwenden, oder im Falle, dass Erzeugungsgeräthe durch Hinwegnahme eines wesentlichen Theiles derselben ausser Gebrauch gesetzt wurden, diesen Theil durch ein gleichartiges Stück zu ersetzen.

3. Naczyń fermentacyjnych i aparatów gorzelnych nie można, chociaż takowe pod urzędowem zamknięciem nie są, ani

a) z miejsca produkcyi (lokalu gorzelni) wynosić, ni też

b) na inny jaki użytek, jak ten, dla którego takowe w nakazanem opisaniu oświadczone zostały, obrócić,

nie uwiadomiwszy wprzód o tem urzędnika poborczego, którego dozorowaniu gorzelnia jest poruczona, i nie otrzymawszy na uczynione to doniesienie piśmiennego potwierdzenia.

To doniesienie dziać się ma na piśmie. Ze strony tych podątkujących, którzy od prowadzenia rejestrów przychodu i rozchodu uwolnieni są (§. XVII.), może to doniesienie także ustnie być podane. Potwierdzenie nastąpionego doniesienia w tym przypadku wydane będzie na arkuszu rewizyjnym. Gdzie zwłoka niebezpieczeństwem grozi, a wspomniony urzędnik nie znajduje się na tem samem miejscu, lub w onegoż pobliskości, można doniesienie także do przełożeństwa gminy podać, która potwierdzenie, że doniesienie uczynione zostało, umieściwszy dzień i godzinę na piśmiennem, doniesieniu, albo ieśli takowe ustnie nastąpiło, na arkuszu rewizyjnym, w ręku podatkującego znajdującym się, zapisze.

4. Z reguły przysposobienie zacieru z płodów mącznych, zacząwszy od czasu wsypania tegoż i zmieszania go z płynem (rozczynu), aż do chwili przeniesienia go na aparat wypalenia, w tych samych dziać się ma naczyniach; i zacier dojrzały bezpośrednio z tychże naczyń na aparat wypalenia przeniesiony być winien.

Kadzie przedzacierne, rurnice (refrygeratory), wanny do studzenia, naczynia na zacier, wygrzewacze zacierne (majszwermery) i w ogólności naczynia, które do zbierania albo przechowania zatartych w nich płodów przed rozpoczęciem fermentacyi, albo po ukończeniu potrzebnej do produkcyi wódki fermentacyi, wszelakoż przed wypaleniem przeznaczone są, mogą, ieśli takowe w opisaniu są zawarte, z zachowaniem następujących przepisów tylko w tych gorzelniach być używane, które do regularnego użycia tych naczyń należycie są urządzone.

a) Z kadzi przedzaciernych, z rurnic (refrygeratorów), wanien do studzenia i w ogólności z naczyń, przeznaczonych do przechowania w nich zatartych płodów przed zaczęciem fermentacyi (kiszenia), należy te płody nim zostaną zaprawione fermentem, albo przynajmniey bezpośrednio zaraz potem, a w każdym razie przed zaczęciem fermentacyi przełożyć do właściwych kadzi zaciernych; przeto zacier w stanie fermentacyi lub dojrzałości w kadziach przedzaciernych, a w ogólności w naczyniach powyżej wspomnionych pod żadnym pozorem znajdować się nie może.

b) Równie też płody w tych naczyniach zatarte po pierwszej połowie oznajmionego czasu trwania zacieru (§. IV.) znajdować się nie powinny.

c) W naczyniach, na zacier, w wygrzewaczach zaciernych (majszwermerach) lub ogólnie w naczyniach które są przeznaczone do trzymania w nich dojrzałego zacieru, albo do przygotowania tegoż, do przepędzenia płynu spirytusowego, może tylko zacier dojrzały, a w żadnym zaś przypadku za-

3. Die Gährungsgefässe und Brennvorrichtungen dürfen, wenn gleich dieselben sich nicht unter amtlichem Beschlusse befinden, weder

a) aus der Erzeugungsstätte (dem Betriebs-Locale) hinweggebracht, noch

b) zu einem andern Gebrauche als demjenigen, zu welchem dieselben in der Beschreibung erklärt worden sind, verwendet werden,

ohne dass vorläufig dieses bei dem Gefällsbeamten, dessen Aufsicht die Brennerei-Unternehmung zugewiesen ist, angezeigt und über die geschehene Anzeige die schriftliche Bestätigung erlangt wurde.

Die Anzeige hat schriftlich zu geschehen. Von Seite der Steuerpflichtigen, welche von der Führung der Empfangs- und Ausstoss-Register enthoben sind (§. XVII.), kann solche auch mündlich eingebracht werden. Die Bestätigung über die erfolgte Anzeige wird in diesem Falle auf dem Revisionsbogen ertheilt. Wo Gefahr auf dem Verzuge haftet, und sich der gedachte Beamte nicht in demselben Orte, oder in dessen Nähe befindet, kann die Anzeige auch bei dem Gemeindevorstande geschehen, welcher die Bestätigung, dass die Anzeige angebracht worden sei, unter Beirückung des Tages und der Stunde, auf der schriftlichen Anzeige, oder wenn dieselbe mündlich erfolgte, auf dem in den Händen des Steuerpflichtigen befindlichen Revisionsbogen ansetzt.

4. In der Regel hat die Bereitung der Maische aus mehligen Stoffen von dem Zeitpuncte der Einschüttung derselben und der Vermischung mit Flüssigkeit (Einteigung) an, bis zur Uebertragung in die Brennvorrichtung in denselben Gefässen zu geschehen; und es ist die reife Maische unmittelbar aus diesen Gefässen in die Brennvorrichtung zu übertragen.

Vormaischbottiche, Kühlschiffe, Kühlwannen, Maischbehälter, Maischwärmer, und überhaupt Gefässe, welche zur Aufnahme oder Aufbewahrung eingemaischter Stoffe vor dem Beginnen der Gährung oder nach der Beendigung der für die Branntwein-Erzeugung erforderlichen Gährung, jedoch vor dem Abbrennen bestimmt sind, dürfen, wenn dieselben in der Beschreibung enthalten sind, unter Beobachtung nachstehender Anordnungen, nur in jenen Brennereien angewendet werden, welche für den regelmässigen Gebrauch dieser Gefässe gehörig eingerichtet sind.

a) Aus den Vormaischbottichen, Kühlschiffen, Kühlwannen und überhaupt den Gefässen, welche bestimmt sind, eingemeischte Stoffe vor dem Beginnen der Gährung aufzunehmen, sind diese Stoffe, ehe denselben ein Gährungsmittel zugesetzt wird, oder doch unmittelbar, nachdem diess geschah, und in jedem Falle, ehe die Gährung beginnt, in die Maischbottiche zu übertragen, — daher Maische in gährendem oder reifem Zustande in Vormaischbottichen oder überhaupt in den zuvor bemerkten Gefässen unter keinem Vorwande vorhanden sein darf.

b) Auch dürfen in diesen Gefässen eingemaischte Stoffe nicht nach der ersten Hälfte der angemeldeten Maischdauer (§. IV.) gefunden werden.

c) In den Maischbehältern, Maischwärmern oder überhaupt den Gefässen, die bestimmt sind, reife Maische aufzubehalten, oder zum Abzuge der geistigen Flüssigkeit vorzubereiten, darf nur reife Maische, in keinem Falle aber gährende Maische oder eingeteigter, noch nicht in Gährung versetzter Stoff vorhanden sein. Auch reife

cier fermentujący, albo rozczyniony, do fermentacyi jeszcze nie przywiedziony materyał znajdować się. Równie też i zacier dojrzały w tychże naczyniach pod ten czas znajdować się nie może, w którym podług oznajmienia palenie do którego zacier należy, ukończonem być powinno.

d) Między naczyniami fermentacyjnemi a wspomnionemi naczyniami pobocznemi i aparatami wypalenia, istnieć powinna względem ilości znajdujących się w nich płodów rozczynionych, albo fermentujących lub dojrzałego zacieru, zupełna zgodność, a to w ten sposób, że ogół-z włączeniem tej ilości, która na uskutecznione wypalenie, pod względem na onego trwanie, już wzięta została, ilości odpowiadającej oznajmionej objętości naczyń fermentacyjnych przewyższać nie może, i że w miarę tego, jak produkcya postępuje, także i naczynia, z których rozczynione materyały lub zacier albo do innych naczyń, lub do aparatu wypalenia przejść musiały, wypróżnione być, a na to miast zaś naczynia lub aparaty, do których takowe przejść miały, też w stosownej ilości i w stanie odpowiadającym temu stadyum, w jakiem proces podług oznajmienia znajdować się powinien, w sobie zawierać muszą.

5. Zakazuje się wybieganiu zacieru przez aparat mechaniczny u naczyń fermentacyjnych zagradzać, lub wybiegający zacier zbierać, albo w ogólności jakimkolwiekbądź sposobem objętość oznajmionych naczyń fermentacyjnych wyżej, niż podano, powiększać.

6. Aparat wypalania i wygrzewacze zacieru (majszwermery) mogą płodami do fabrykacyi wódki przeznaczonemi, tylko podczas peryodu wypalania (§. VI.) być napełniane.

7. Zakazuje się przechowywać w lokalu profesyjnym palarza inne do produkcyi wódki użyć się dające płody, jak te, które w procesie zameldowano, równie jak, takowe płody w stanie zacieru w składowych częściach jego pomieszkania, jeżeli te nie liczą się także do lokalu profesyjnego.

8. W gorzelni nie może się znajdować więcej naczyń zaciernych, jak ile by tego wymagało nieprzerwane nawet pędzenie wódki, pod względem na przepisowe trwanie zacieru (§. IV.) i na dozwolone podług objętości aparatów wypalania zaprawienie zacieru w przeciągu potrzebnego do wypalania czasu, jako też pod względem na przeciąg czasu, potrzebny do czyszczenia i przygotowania zacieru.

9. Do przechowania brahy (wywaru gorzałczanego) dozwalają się tylko naczynia, zewnątrz lokalu wypalania umieścic się mające i zakazanem jest przechowanie brahy w innych naczyniach.

10. Wyjąwszy naczynie na zacier nie wolno w miejscowości fabrykacyi żadne naczynie, do przechowania służące, ani w ziemię wkopać ani wpuszczać.

11. Wyszczególnione w opisaniu naczynia profesyjne tylko w miejscowościach profesyjnych przechowane być mogą, i z miejsca, tamże im przeznaczonego, oddalać ich nie wolno: chyba żeby to z powodu ich czyszczenia na krótki czas stać się miało. Inne do gorzelni nie należące naczynia nie mają się w miejscowościach fabrykacyi znajdować.

Maische darf in diesen Gefässen zu einer Zeit nicht gefunden werden, in welcher zu Folge der Anmeldung der Brand, zu dem die Maische gehört, vollendet sein soll.

d) *Zwischen den Gährungsgefässen, den erwähnten Nebengefässen und der Brennvorrichtung muss in Absicht auf die Menge der in denselben vorhandenen eingeteigten oder gährenden Stoffe, oder reifen Maische vollständige Uebereinstimmung bestehen, dergestalt, dass die Gesammtmenge, — mit Einschluss derjenigen, welche dem stattgefundenen Brande mit Rücksicht auf dessen Dauer bereits unterzogen wurde, — die dem angemeldeten Rauminhalte der Gährungsgefässe entsprechende Menge nicht überschreiten darf, und dass in dem Masse, als das Verfahren vorschreitet, auch die Gefässe, aus denen die eingeteigten Stoffe oder die Maische entweder in andere Gefässe oder in die Brennvorrichtung übergegangen sein mussten, leer sein, dagegen aber die Gefässe oder die Vorrichtungen, in welche dieselben überzugehen hatten, solche in der angemessenen Menge und in einem Zustande enthalten müssen, welcher dem Standpuncte, auf dem sich das Verfahren nach der Anmeldung befinden soll, entspricht.*

5. Es ist untersagt, das Ueberlaufen der Maische durch eine mechanische Vorrichtung an den Gährungsgefässen zu hindern, oder die überfliessende Maische aufzufangen, oder überhaupt auf irgend eine Art den Rauminhalt der angemeldeten Gährungsgefässe über den angegebenen Umfang derselben zu vergrössern.

6. Die Brennvorrichtung und die Maischwärmer dürfen nur während der Brennzeit (§. VI) mit den zur Branntwein-Erzeugung bestimmten Stoffen gefüllt sein.

7. Es ist untersagt, in dem Betriebs-Locale des Brenners andere zur Branntwein-Erzeugung verwendbare, als die für das Verfahren angemeldeten Stoffe, in den Wohnungsbestandtheilen desselben, in soferne solche nicht auch zu dem Betriebs-Locale gerechnet werden, hingegen derlei Stoffe im Zustande der Maische aufzubewahren.

8. In einer Brennerei dürfen nicht mehr Maischgefässe vorhanden sein, als selbst bei einem ununterbrochenen Betriebe mit Rücksicht auf die vorschriftmässige Maischdauer (§. IV) und auf die, nach dem Umfange der Brennvorrichtung zulässige Bereitung der Maische innerhalb der erforderlichen Brenndauer, dann auf den zur Reinigung und zur Vorbereitung der Maische erforderlichen Zeitraum nothwendig ist.

9. Zur Aufbewahrung des Spülichs sind bloss ausserhalb des Brenn-Locales unterzubringende Gefässe gestattet, und ist die Aufbewahrung des Spülichs in anderen Gefässen verboten.

10. Mit Ausnahme des Maischbehälters darf in der Erzeugungsstätte kein Behältniss in die Erde eingegraben und eingesenkt sein.

11. Die in der Beschreibung verzeichneten Betriebsgeräthschaften dürfen nur in den Gewerbsräumen aufbewahrt, und von der ihnen daselbst angewiesenen Stelle nicht entfernt werden; es wäre denn, dass dieses nur auf kurze Zeit um ihrer Reinigung willen geschehen müsste. Andere zur Branntweinbrennerei nicht gehörige Geräthschaften dürfen in den Betriebsräumen nicht vorhanden sein.

§. IV.

O trwaniu zacieru.

Trwanie zacieru, to jest czas, rachując od wysypania płodów, do pędzenia wódki przeznaczonych, do kadzi zaciernych, albo do naczyń, dla zachowania rozczynionych płodów przed fermentacyą przeznaczonych, aż do chwili, kiedy zacier z naczyń fermentacyjnych wybrany, i do aparatu wypalania przełożony (na kocioł nabity) być musi, nie może z reguły mniej jak dwadzieścia cztery, a nie więcej, jak sześćdziesiąt godzin wynosić. Gdyby dłuższego czasu potrzeba było, natenczas o pozwolenie takowego osobno prosić, i przed zaczęciem procesu takowe sobie wyjednać potrzeba. To pozwolenie może tylko przy zachodzących poszczególnych okolicznościach być dane.

Wyjąwszy aparata parowe podpał pod aparatem wypalania (kotłem), który nie znajduje się już w stanie do pędzenia należycie oznajmionym, ma zawsze w tym czasie nastąpić, który dla przeniesienia zacieru na aparat wypalenia oznajmiono. Takowy podpał nie może ani wcześniej, ni też później miejsca mieć.

§. V.

Czas palenia.

Przy przedsięwziąść się mającej, w skutek §. 2. niniejszego przepisu, rewizyi lokałów fabrykacyjnych i narządów gorzelni, należy także wykryć, jakiego czasu podług jakości aparatów przy jednokrotnem napełnieniu takowych, potrzeba, mianowicie:

1. aby w gorzelniach, w których nie zaraz bezpośrednio z zacieru wódka lub spirytus wódczany idzie,

a) lutrynek z zacieru, potem

b) wódkę z lutrynku odbierać;

2. aby w innych gorzelniach bezpośrednio wódkę z zacieru wyciągnąć można.

Gdyby ten czas (czas palenia) w poszczególnych przypadkach z dokładnością wykrytym być nie mógł tedy przynajmniej najdłuższy i najkrótszy przeciąg czasu, którego do jednokrotnego napełnienia aparatu wypalenia potrzeba, oznaczyć należy.

To oznaczenie czasu za wyrozumieniem dzierżyciela gorzelni nastąpić, i w protokole, na opisanie narządów fabrykacyjnych spisać się mającym, dla każdego pojedynczego aparatu wypalania wyraźnie umieszczone być ma.

Jeżeli dzierżyciel gorzelni oświadcza, że tem oznaczeniem nie jest zadowolony; natenczas zdania dwóch bezinteresowanych zaprzysiężonych znawców rzeczy zasięgnąć, albo jeśli dochodzący urzędnik to stosowniejszem uzna, próbę wypalenia w przytomności tegoż urzędnika, albo umocowanego, którego on ustanowić ma, przedsięwziąć należy.

Koszta na przybranie znawców rzeczy ponosić będzie Skarb rządowy, ieśli ci podany przez dzierżyciela gorzelni czas wypalenia za prawdziwy uznają.

Ustanowiony podług tych przepisów czas wypalenia ma dzierżycielowi gorzelni za prawidło służyć, a ten nie może już od niego zboczyć. Jeżeli zaś sądzi, że przy zachodzących szczególnych okolicznościach zboczenia domagać się może, należy to w oznajmieniu (§. VII.) wyraźnie oświadczyć, i przyczyny zboczenia podać.

§. IV.

Maischdauer.

Die Maischdauer, — das ist der Zeitraum vom Einschütten der zur Branntweinbereitung bestimmten Stoffe in die Maischbottiche oder in die, zur Aufbewahrung der eingeteigten Stoffe vor der Gährung bestimmten Gefässe bis zu dem Zeitpuncte, wo die Maische aus den Gährungsgefässen ausgehoben und in die Brennvorrichtung übertragen werden muss, — darf in der Regel nicht weniger als 24. und nicht mehr als 60 Stunden betragen. Sollte ein längerer Zeitraum erforderlich sein, so muss dessen Bewilligung besonders angesucht, und vor dem Beginnen des Verfahrens erwirkt werden. Diese Bewilligung kann nur bei eintretenden besonderen Verhältnissen ertheilt werden.

Ausgenommen bei Dampfapparaten, hat die Unterzündung der Brennvorrichtung, die sich bereits in einem gehörig angemeldeten Betriebe befindet, stets zu der für die Uebertragung der Maische in die Brennvorrichtung angemeldeten Zeit zu geschehen. Dieselbe darf weder früher noch später Statt finden.

§. V.

Brenndauer.

Bei der zu Folge §. 2 der Vorschrift vorzunehmenden Untersuchung der Erzeugungsstätte und der Werksvorrichtungen einer Brennerei ist auch auszumitteln, welcher Zeitraum nach der Beschaffenheit der Vorrichtungen bei einer einmaligen Füllung derselben erforderlich ist, und zwar:

1. Um in den Brennereien, in denen nicht gleich unmittelbar aus der Maische Branntwein oder Branntweingeist gewonnen wird,

a) *Lutter (Lauter) aus der Maische, dann*

b) *Branntwein aus dem Lutter,*

2. Um in andern Brennereien unmittelbar aus der Maische Branntwein zu ziehen.

Sollte sich dieser Zeitraum (Brenndauer) in einzelnen Fällen nicht mit Genauigkeit ausmitteln lassen, so ist wenigstens die längste und kürzeste Dauer, welche zu dem Brande bei einer einmaligen Füllung der Brennvorrichtung erforderlich ist, zu bestimmen.

Diese Bestimmung ist nach Vernehmung des Inhabers der Brennerei-Unternehmung zu treffen, und in dem über die Beschreibung der Werksvorrichtungen aufzunehmenden Protokolle über jede einzelne Brennvorrichtung deutlich aufzuführen.

Erklärt sich der Inhaber der Brennerei-Unternehmung mit der getroffenen Bestimmung nicht zufrieden, so ist das Gutachten zweier unbefangener beeidigter Sachverständigen einzuholen, oder wenn der die Untersuchung pflegende Beamte es angemessener findet, ein Probebrand in Gegenwart dieses Beamten oder eines von ihm zu bestimmenden Bestellten vorzunehmen.

Die Kosten der Beiziehung von Sachverständigen trägt der Staatsschatz, wenn sie die von dem Brennerei-Inhaber angegebene Brenndauer als richtig erkennen.

Die nach den gegenwärtigen Anordnungen bestimmte Brenndauer hat dem Brennerei-Inhaber zur Richtschnur zu dienen, und er darf von derselben nicht abweichen. Glaubt er bei eintretenden besonderen Umständen eine Abweichung ansprechen zu können, so muss dieses in der Anmeldung (§. VII.) ausdrücklich erklärt, und es müssen die Gründe der Abweichung angegeben werden.

Przy aparatach parowych czas wypalania porachowanym być ma, nie od chwili podpału pod kotłem parowym lecz od tej chwili, w której rozwinięte już pary z kotła parowego do kotła zaciernego (kotła na warzenie) bywają wpuszczane.

§. VI.

Czas do zacieru i do wypalania. Nieprzerwana fabrykacya.

Żadnych zacierów nie można w miesiącach, od Października aż włącznie do Marca przed szóstą godziną z rana, a po dziesiątej godzinie w wieczór, zaś w miesiącach od Kwietnia aż włącznie do Września, przed czwartą godziną z rana, a po dziesiątej w wieczór robić.

Aparat wypalania nie powinien ani do wypalania zacieru, ani do przepędzenia lutrynku przed piątą godziną rano, a po siódmej godzinie w wieczór w czynności znajdować się.

Na zboczenia od tych przepisów trzeba o osobne pozwolenie prosić, i takowe sobie wprzód wyjednać, i każdy proces gorzelniany, który nie w godzinach wspomnionych bez otrzymanego pozwolenia przedsięwziętym zostanie, przepisanej karze podlega.

Pozwolenie na ciągłe pędzenie w gorzelni dniem i nocą, dzierzycielom gorzelni, które dopiero po 31szym Grudnia 1850 utworzone zostaną i w których się po tym dniu pędzić zacznie, pod następującemi tylko warunkami udzielone być może:

1. Gorzelnie urządzone być muszą na aparaty, za pomocą których wódkę prosto z zacieru odbiera się;

2. naczynia fermentacyjne mniejszej, jak w §. III. L. 1. wspomnionej objętości, użyte być nie mogą;

3. rejestra przychodu i rozchodu §. XVII. należycie prowadzone być muszą;

4. pędzenie regularnie na każdy miesiąc wprzód oznajmione, i

5. podług tego oznajmienia w ten sposób urządzone być musi, by między oświadczoną ilością zacierów, i aparatami wypalania, tudzież przyjęciem pędzenia, dniem i nocą dziać się mającego, ścisły stosunek istniał.

Zatarte podług oznajmienia w jednym dniu materyały, muszą w każdej gorzelni na aparacie wypalenia także w jednym dniu być przepędzone. Rozdzielenie zacieru jednodniowego do pędzenia na dwa lub więcej dni, dozwolonem nie jest.

§. VII.

Oznajmienie ulegającego podatkowi postępowania przy fabrykacyi wódki i jej rektyfikacyi.

Trudniący się fabrykacyą, rektyfikacyą (przepuszczaniem) lub przetwarzaniem wódki albo spirytusu wódczanego, powinni, najmniej 24 godzinami przed rozpoczęciem trybu, postępowanie podatkowi ulegające oznajmić i bilet spłacić.

Oznajmienie może się na kilka po sobie następujących dni roboty rozciągać, wszelakoż przeciągu jednego miesiąca przekraczać nie powinno.

Obowiązek oznajmienia tegoż rozciąga się także i na wspomnione w §. 5.

Bei Dampfapparaten ist die Brenndauer nicht von der Unterzundung unter dem Dampfkessel, sondern von jenem Momente an zu berechnen, in welchem die bereits entwickelten Dampfe aus dem Dampfkessel in den Maischkocher (Maischkessel) eingelassen werden.

§. VI.
Einmaischungs- und Brennzeit. Ununterbrochener Betrieb.

Keine Einmaischung darf in den Monaten October bis einschliessig März vor 6 Uhr Morgens und nach 10 Uhr Abends, in den Monaten April bis einschliessig September hingegen vor 4 Uhr Morgens und nach 10 Uhr Abends geschehen.

Die Brennvorrichtung darf sich weder zum Abbrennen der Maische noch zum Abtreiben des Lutters vor 5 Uhr Morgens, noch nach 7 Uhr Abends in Verwendung befinden.

Zu Abweichungen von diesen Bestimmungen muss eine besondere Bewilligung angesucht und vorläufig erwirkt werden; und jedes Verfahren, das ausser den erwähnten Stunden ohne erhaltene Bewilligung vorgenommen wird, zieht die vorschriftmässige Strafbehandlung nach sich.

Den Inhabern von Brennereien, welche erst nach dem 31. December 1850 errichtet und in Betrieb gesetzt werden, kann die Bewilligung, den Betrieb bei Tag und Nacht ununterbrochen fortzusetzen, nur bei dem Vorhandensein folgender Bedingungen ertheilt werden:

1. Dieselben müssen auf Vorrichtungen, durch welche Branntwein unmittelbar aus der Maische gewonnen wird, eingerichtet seyn;

2. Gährungsgefässe von keinem geringeren als dem, im §. III Z. 1 bemerkten Rauminhalte dürfen in Anwendung kommen;

3. Die Erzeugungs- und Ausstoss-Register (§. XVII.) müssen gehörig geführt werden;

4. Der Betrieb muss regelmässig für jeden Monat vorhinein angemeldet, und

5. Nach dieser Anmeldung der Betrieb in der Art eingerichtet werden, dass zwischen der erklärten Menge der Einmaischungen, den Brennvorrichtungen und der Annahme eines bei Tag und Nacht Statt findenden Betriebes das richtige Verhältniss bestehe.

In jeder Brennerei müssen die im Laufe eines Tages der Anmeldung gemass eingemaischten Stoffe auch an einem Tage auf der Brennvorrichtung abgetrieben werden. Eine Vertheilung der Maische von einem Tage zum Abbrennen auf zwei oder mehrere Tage ist nicht gestattet.

§. VII.
Anmeldung des steuerbaren Verfahrens der Branntwein-Erzeugung und Rectification.

Diejenigen, welche sich mit der Erzeugung, der Rectification oder Umgestaltung von Branntwein oder Branntweingeist beschäftigen, haben wenigstens 24 Stunden vor dem Beginne des Betriebes das steuerbare Verfahren anzumelden und die Bollete zu lösen.

Die Anmeldung kann sich auf mehrere nach einander folgende Betriebstage erstrecken, darf jedoch den Betriebsumfang eines Monates nicht überschreiten.

Die Verbindlichkeit zur Anmeldung erstreckt sich auch auf die im §. 5 des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850 erwähnte steuerfreie Rectification des Brannt-

Najwyższego patentu z dnia 29. Września 1850 wolne od podatku przepuszczanie wódki i spirytusu wódczanego, tudzież na preparowanie rozolisów, likworów i innych różnemi ingredyencyami zaprawionych płynów spirytusowych z wódki i spirytusu wódczanego już opodatkowanego, w celu użycia sprzętów destylacyjnych; a urzędowi dochodowemu zastrzega się prawo, według okoliczności żądać udowodnienia opłaconego podatku równie jak nabycia wypalanych płynów spiritusowych do onegoż postępowania użytych.

Jak oznajmienia wedle rozmaitości postępowania mają być urządzone to powziąć można z następujących rozporządzeń pod §§fami VIII. IX. aż do XV.

Oznajmienie takowe czynione być mają bezpośrednio urzędnikowi lub urzędowi, któremu gorzelnia w tym względzie jest poruczona. Urzędnik albo urząd obrachuje i odbierze należytości, o ile takowy do o bierania tejże upoważniony jest; — w przeciwnym razie ma podatkujący wydany bilet opłaty do przeznaczonego ku temu urzędu zanieść, i tamże należytą opłatę uiścić.

Wszystkie oznajmienia na piśmie w trzech rownobrzmiących egzemplarzach podawane być mają; muszą czytelnie być napisane, i nie mogą zawierać ani miejsc zmienionych, ani przekreślonych lub skrobanych, inaczej bowniem przyjmować ich niewolno. Wszelakoż może producentom trunków, którzy oznajmienie przynajmniej na jeden tydzień naprzód wnoszą, i produkcyą wódki w takiej trudnią się ograniczoności, że od postępowania, na jeden tydzień oznajmionego, opodatkowanie trzech złotych reńskich nie przewyższa, na ich prożbę dozwolonem być, ażeby zameldowanie bezpośrednio do urzędnika, któremu dozorowanie nad gorzelnią poruczono, albo jeżeli poborczy urząd do odbierania podatku konzumcyjnego jest przeznaczony, do tegoż ustnie zanosili.

Ustne oznajmienie zapisanem będzie przez urzędnika lub urząd, u którego takowe nastąpiło, na papierze, dla takowych oznajmień właściwie wydrukowanym, i nietylko przez oznajmującego stwierdzonem być ma własnym podpisem lub umieszczeniem własnoręcznego znaku, lecz też oraz i przez tego, który oznajmienie to zapisał.

Przy wyznaczeniu urzędników lub urzędów, u których oznajmienia podawane lub należytości mają być opłacane, z największem ile możności szczędzeniem podatkujących postępować i szczególnie, o ile tylko być może, na to zważać należy, by nie byli zmuszeni udawać się w tym celu do zbyt oddalonych miejsc, w której to mierze, pod względem na miejscowe stosunki, wszelkie wykonalne urządzenia zaprowadzone być mają.

Dopóki bilet, potwierdzeniem opłaty opatrzony, nie znajduje się w ręku palarza lub tej osoby, która miasto niego sprawę zdawać winna, dopóty podatkowe postępowanie rozpoczętem być nie może. Jeden egzemplarz oznajmienia po przedsięwziętem rozpoznaniu, wycisnąwszy na nim pieczęć urzędową, a oraz zamieściwszy w nim numer wydanego w onym względzie biletu, zwrócony będzie gorzelni w celu przechowania go podług rozporządzenia udzielonego na końcu §fu 2 przepisu niniejszego. Strony na ich żądanie opatrzone będą wydrukowanemi arkuszami zameldowania za wynagrodzeniem kosztów.

weines und Branntweingeistes, und die Bereitung von Bosoglio, Liqueur und andern mit verschiedenen Stoffen versetzten geistigen Flüssigkeiten aus bereits versteuertem Branntwein und Branntweingeist, zum Behufe des Gebrauches der Destillir-Geräthschaften: und der Gefällsbehörde bleibt das Recht vorbehalten, nach Beschaffenheit der Umstände die Nachweisung der Versteuerung oder des Bezuges der zu dem Verfahren verwendeten gebrannten geistigen Flüssigkeiten zu verlangen.

Wie die Anmeldungen nach Verschiedenheit des Verfahrens einzurichten sind, ist aus den Anordnungen der nachfolgenden §§. VIII, IX, XI bis XV zu entnehmen.

Sie haben unmittelbar bei dem Beamten oder dem Amte, welchem die Brennerei in dieser Hinsicht zugewiesen ist, zu geschehen. Der Beamte oder das Amt berechnet die Gebühren und übernimmt, in sofern er oder dasselbe zur Einhebung der Gebühr ermächtigt ist, die letztere; — im entgegengesetzten Falle hat der Steuerpflichtige die ausgefertigte Zahlungs-Bollete dem hierzu bestimmten Amte zu überbringen, und daselbst die gebührende Zahlung zu leisten.

Alle Anmeldungen haben schriftlich in drei gleichlautenden Ausfertigungen (Exemplaren) zu geschehen; sie müssen leserlich geschrieben sein, und weder geänderte, noch durchstrichene oder radirte Stellen enthalten, widrigenfalls sie nicht angenommen werden dürfen. Getränkerzeugern jedoch, welche die Anmeldung wenigstens für eine Woche vorhinein anbringen, und die Branntwein-Erzeugung in so beschränkter Ausdehnung betreiben, dass von dem für eine Woche angemeldeten Verfahren ein Steuerbetrag von höchstens drei Gulden entfällt, kann auf ihr Ansuchen bewilligt werden, die Anmeldung unmittelbar bei dem Beamten, dem die Brennerei zur Ueberwachung zugewiesen ist, oder sofern ein Steuer einhebendes Amt zur Uebernahme der Verzehrungssteuer bestimmt wurde, bei diesem mündlich anzubringen.

Die mündliche Anmeldung wird von dem Beamten oder dem Amte, bei dem dieselbe erfolgt, auf einem für diese Anmeldungen eigens vorgedruckten Papiere aufgenommen, und ist sowohl von dem Anmeldenden durch seine Unterschrift oder Beisetzung seines Handzeichens zu bekräftigen, als auch von demjenigen, der die Anmeldung aufnahm, zu unterfertigen.

Bei der Bestimmung der Beamten und Aemter, bei denen die Anmeldungen anzubringen oder die Gebühren zu entrichten sind, ist mit thunlichster Schonung der Steuerpflichtigen zu verfahren, insbesondere aber nach Möglichkeit darauf Bedacht zu nehmen, dass ihnen nicht Gänge an weit entfernte Orte auferlegt werden, in welcher Hinsicht mit Berücksichtigung der örtlichen Verhältnisse die zulässig erkannten Vorkehrungen zu treffen sind.

So lange die mit der Zahlungsbestätigung versehene Steuerbollete sich nicht in dem Betriebs-Locale und in den Händen des Brenners oder derjenigen Person befindet, welche an dessen Stelle Rede und Antwort zu geben hat, darf das steuerbare Verfahren nicht begonnen werden. Ein Exemplar der Anmeldung wird nach vorgenommener Prüfung und geschehener Aufdrückung des Amtssiegels, und nachdem in derselben die Zahl der darüber ausgefertigten Bollete angesetzt worden ist, der Brennerei zur Aufbewahrung nach der, am Schlusse des §. 2 der Vorschrift ertheilten Anordnung zurückgestellt. Die Parteien werden auf ihr Verlangen mit vorgedruckten Anmeldungsbogen gegen Vergütung der Kosten versehen.

§. VIII.

1. Postępowanie podatkowi podlegające, mącznemi płodami.

Oznajmienie takowego.

a) Na krótki przeciąg czasu.

Podlegające podatkowi postępowanie mącznemi płodami rozpoczyna się z wsypaniem do kadzi zaciernych płodów do zacieru przeznaczonych. W owych gorzelniach zaś, w których użycie kadzi przedzaciernych, rurnic, wanien do studzenia i w ogólności takowych naczyń dozwolonem jest, które są przeznaczone, do trzymania płodów zatartych przed rozpoczęciem fermentacyi (§. III. L. 4), poczyna się postępowanie, opodatkowaniu podlegające, już wsypaniem do tych naczyń płodów, do zacieru przeznaczonych.

Oznajmienie podatkowi podlegającego postępowania (processu) z płodów Wzór Nr. 8. mącznych, podawane być ma podług załączonego wzoru Nr. 8.

W takowem wykazać należy:

1. Czas zacierania bądź takowe bezpośrednio w kadziach zaciernych lub w przedzaciernych, albo też w innych naczyniach ubocznych dzieje się.

2. Gatunek i ilość materyałów, na zacier użyć się mających, podług zwykłej w kraju miary, jaką takowe w handlu mierzone być zwykły.

3. Numera i całkowita objętość

a) kadzi zaciernych,

b) aparatu wypalenia, które do oznajmionego processu użyte będą.

Oznajmienie na objętość jednej części kadzi zaciernej nie jest dozwolonem, gdyż należytość podatkowa podług całej objętości kadzi zaciernych, do użycia wziętych, wyrachowaną będzie, bez różnicy, czy takowe całkiem napełnione zostały, lub nie.

4. Czas, w którym robota na aparat wypalenia przełożona (nabita) zostanie, i kadzie zacierne, z których to nastąpić ma. Dla kontrybuenta zastrzeżonem jest, ten czas w przedziale, który między dozwolonem najkrótszem a najdłuższem trwaniem dla zacieru (§. IV.) wypadnie, oznaczyć i podług tego z swoją profesyą zastosować się.

5. Jeżeli nie zaraz prosto z zacieru wódkę, ale wprzód lutrynek wyciąga się, trzeba osobno podać:

a) czas, kiedy lutrynek na aparat wypalenia do przepędzenia dany zostanie;

b) numer i objętość aparatu wypalenia na którym ten proces przedsiębrany być ma.

6. Jeżeli przeciąg czasu palenia dla każdego nabicia na aparat wypalenia od wyznaczonego w §. V. zakresu co do trwania palenia zbaczać nie ma, położy oznajmujący w oznajmieniu, to tylko, że czas trwania z przepisem zgodny.

Gdy zaś oznajmujący od przepisanego zakresu zboczyć zamyśla, albo gdy zakres według najdłuższego i najkrótszego wymiaru wzięty został, nalenczas należy liczbę godzin, na wypalenie strawić się mających, wyraźnie dołożyć, i jak dalece

§. VIII.

1. Steuerbares Verfahren mit mehligen Stoffen.

Anmeldung desselben.

a) Auf kurze Zeiträume.

Das steuerbare Verfahren mit mehligen Stoffen beginnt mit dem Einbringen der zur Maische bestimmten Stoffe in die Maischbottiche. In jenen Brennereien aber, in denen die Verwendung von Vormaischbottichen, Kühlschiffen, Kühlwannen und überhaupt solchen Gefässen gestattet ist, welche bestimmt sind, eingemaischte Stoffe vor dem Beginnen der Gährung aufzubehalten (§. III, Z. 4), beginnt das steuerbare Verfahren bereits mit dem Einschütten der zur Maische bestimmten Stoffe in diese Gefässe.

Die Anmeldung des steuerbaren Verfahrens mit mehligen Stoffen hat nach dem angehängten Muster Nr. 8 zu geschehen. Muster Nr. 8

In derselben muss angegeben werden:

1. Der Zeitpunct der Einmaischung, dieselbe mag unmittelbar in Maischbottichen oder in Vormaischbottichen, oder in andern Nebengefässen geschehen.

2. Die Gattung und Menge der Stoffe, deren Einmaischung Statt finden wird, nach dem landesüblichen Masse, nach welchem dieselben im Verkehre vorzukommen pflegen.

3. Die Nummern und der vollständige Rauminhalt

a) der Maischbottiche, und

b) der Brennvorrichtung, die zu dem angemeldeten Verfahren verwendet werden.

Die Anmeldung mit einem Theile des Rauminhaltes eines Maischbottichs ist unzulässig, indem die Steuergebühr stets nach dem ganzen Inhalte der Maischbottiche, die in Verwendung kommen, berechnet wird, ohne Unterschied, ob dieselben vollständig gefüllt wurden oder nicht.

4. Der Zeitpunct, in welchem die Maische in die Brennvorrichtung übertragen wird, und die Maischbottiche, aus denen solches zu geschehen hat. Dem Steuerpflichtigen bleibt vorbehalten, diesen Zeitpunct in dem Zwischenraume, der sich bei der gestatteten kürzesten und längsten Maischdauer (§. IV.) ergibt, zu bestimmen und hiernach seinen Betrieb einzurichten.

5. Wird nicht gleich unmittelbar aus der Maische Branntwein, sondern vorläufig Lutter gezogen, so muss besonders angegeben werden:

a) der Zeitpunct, wann der Lutter auf die Brennvorrichtung zum Abtreiben gebracht werden wird;

b) die Nummer und der Rauminhalt der Brennvorrichtung, mit der dieses Verfahren Statt zu finden hat.

6. Wenn die Dauer des Brandes für jede Füllung der Brennvorrichtung nicht von der, zu Folge des §. V. getroffenen Bestimmung rücksichtlich der Brenndauer abzuweichen hat, so ist in der Anmeldung bloss anzusetzen, dass die Dauer die vorschriftmässige sei.

Beabsichtigt hingegen der Anmeldende eine Abweichung von der Bestimmung, oder wurde die letztere nur mit einem längsten und kürzesten Ausmasse getroffen, so hat er die Stundenzahl, die er zu dem Brande verwenden wird, ausdrücklich anzusetzen, und so

o zboczenie od powszechnej ustanowy zakresu czasu rzecz idzie, przyczyny w uwadze wskazać.

7. Jeżeli kadzie przedzacierne, naczynia do zlewania zacierów i podobne oboczne naczynia przy kadziach zaciernych użyte będą, numera tychże, zaciery, względem których takowe użyte będą, i dni onych użycia, wykazać należy.

8. Na końcu oznajmienia ogół objętości, podług którego podatek wyrachowany być ma, zsumowany, i wypadająca ilość podatku, wykazaną zostanie.

§. IX.

a) Na ciąg jednego miesiąca.

W oznajmieniach, które na jeden miesiąc według kalendarza, naprzód podług
Wzór Nr. 9. załączonego wzoru Nr. 9. podane będą, można wykazanie cząstkowe (udetaliowane) godziny, w której zacieranie zaczęte, i za każdą razą zacier do aparatu wypalenia przeniesiony, tudzież przepędzenie lutrynku przedsięwziętem zostanie, wypuścić, jeżeli następujące warunki dopełnione zostaną:

1. Oznajmienie przynajmniej trzema dniami, przed początkiem miesiąca, bezpośrednio do urzędnika dochodowego, któremu dozorowanie gorzelni poruczone jest, podane być ma.

2. Gorzelnia w ciągu miesiąca, na który się oznajmienie czyni, przynajmniej przez 21. dni w trybie profesyjnym zostawać musi.

3. Na każdy dzień, w którym zacieranie przedsiębranem będzie, podać należy, czy takowe przed południem lub po południu zacznie się.

4. W gorzelniach, które z wspomnionej ulgi w oznajmieniach użytek robią, musi, jeśli osobnego pozwolenia do zboczenia nie dano, zacier trzeciego lub czwartego dnia, rachując od dnia, w którym zatarto, do aparatu wypalenia dany być.

Do czasu trwania zacieru liczy się zawsze ten dzień, w którym zacieranie działo się, podług czego, jeżeli zacieranie w Poniedziałek przedsiębranem było, wypalenie zacieru we Środę lub Czwartek nastąpić musi. Na tę okoliczność, czy pierwszego dnia zacieranie przed południem lub po południu, wcześnie lub późno przedsiębranem było, zważać się nie będzie.

5. Podatkującemu zostawia się wolność wyboru między dopiero wspomnionym dłuższym lub krótszym czasem trwania zacieru. W oznajmieniu jednak wyraźnie oświadczyć powinien, z którego z tych obudwóch postanowień na przeciąg miesiąca użytek zrobi, t. j., czy zacier trzeciego lub czwartego dnia na aparat wypalenia nabitym zostanie. Nie wolno w biegu miesiąca, na który oznajmienie dzieje się, różny czas trwania (ukończenia) zacieru brać, wyjąwszy, że dla ustania gorzelni w Niedzielę lub Święto, oznajmione na trzeci dzień po zatarciu wypalenie roboty na dzień następujący, oświadczony być musi.

6. Tudzież oznajmić należy, który aparat wypalenia w każdym dniu użyty będzie, i do jakiego rodzaju procesu, t. j. czy do wypalenia zacieru, czy do przepędzenia lutrynku.

weit es sich um eine Abweichung von der allgemeinen Bestimmung handelt, die Gründe in der Anmerkung ersichtlich zu machen.

7. Werden Vormaischbottiche, Maischbehälter und ähnliche Nebengefässe neben den Maischbottichen verwendet, so sind deren Nummern, die Einmaischungen, rücksichtlich deren dieselben in Verwendung kommen werden, und die Tage der Verwendung anzugeben.

8. Am Schlusse der Anmeldung ist der Gesammtrauminhalt, nach welchem die Steuer zu berechnen ist, zusammenzuziehen, und der entfallende Steuerbetrag auszuwerfen.

§. IX.

b) Für den Lauf eines Monates.

In Anmeldungen, welche für den Lauf eines Kalender-Monates vorhinein nach dem angehängten Muster Nr. 9 geschehen, kann die zergliederte Angabe der Stunde, zu welcher die Einmaischung begonnen und jedesmal die Maische in die Brennvorrichtung übertragen, dann das Abtreiben des Lutters vorgenommen werden wird, unterbleiben, wenn folgende Bedingungen beobachtet werden: Muster Nr. 9

1. Muss die Anmeldung wenigstens drei Tage vor dem Anfange des Monates unmittelbar bei dem Gefällsbeamten, welchem die Brennerei zur Aufsicht zugewiesen ist, angebracht werden.

2. Die Brennerei muss im Laufe des Monates, für den die Anmeldung geschieht, wenigstens 21 Tage hindurch im Betriebe sein.

3. Für jeden Tag, an welchem die Einmaischung Statt finden wird, ist anzugeben, ob dieselbe Vor- oder Nachmittags begonnen wird.

4. In den Brennereien, welche von der erwähnten Erleichterung Gebrauch machen, muss, wenn nicht eine besondere Bewilligung zu einer Abweichung ertheilt wird, die Maische entweder am dritten oder vierten Tage von jenem, an welchem die Einmaischung geschah, an gerechnet, in die Brennvorrichtung übertragen werden.

In diese Maischdauer wird stets der Tag, an welchem die Einmaischung geschah, mit eingerechnet; wornach, wenn die Einmaischung Montags vorgenommen wurde, das Abbrennen der Maische Mittwochs oder Donnerstags erfolgen muss. Auf den Umstand, ob am ersten Tage die Einmaischung Vor- oder Nachmittags früh oder spät vorgenommen wurde, wird hierbei keine Rücksicht genommen.

5. Dem Steuerpflichtigen bleibt die Wahl zwischen der eben bemerkten längeren oder kürzeren Maischdauer vorbehalten. Er hat jedoch in der Anmeldung ausdrücklich zu erklären, von welcher der beiden Bestimmungen er für den Lauf des Monates Gebrauch machen werde, d. i. ob die Maische am dritten oder vierten Tage in die Brennvorrichtung werde übertragen werden. Es ist nicht gestattet, im Laufe des Monates, für den die Anmeldung geschieht, eine verschiedene Maischdauer anzunehmen, ausser wenn wegen des Stillstandes der Brennerei an einem Sonn- oder Feiertage das für den dritten Tag nach der Einmaischung angemeldete Abbrennen der Maische für den folgenden Tag erklärt werden muss.

6. Es ist ferner anzugeben, welche Brennvorrichtung an jedem Tage in Verwendung stehen wird, dann zu welcher Art des Betriebes, nämlich zum Abbrennen der Maische oder zum Abtreiben des Lutters.

7. Ale też i w tych gorzelniach ani zacieranie, ani użycie aparatu wypalenia bez osobnego pozwolenia przed godzinami, lub po godzinach, które §. VI. dla zacierania i czasu palenia w ogólności przepisane zostały, miejsce mieć nie może.

8. Jeżeli oznajmione zaciery takiej są objętości, że aparat do wypalenia zacieru, albo do przepędzenia lutrynku, w tych dniach, na które takowe oznajmionem zostało, względnie na potrzebne do czyszczenia i nalewania aparatu przedziały czasu (intervalla), przez całe czternasto-godzinne trwanie palenia od piątej godziny rano do siódmej w wieczór użyty być musi; natenczas potrzeba jedynie tylko oznajmienia, który aparat wypalenia każdego dnia w użyciu zostawać będzie, i wiele razy takowy w każdym oznajmionym dniu nalewanym będzie.

Toż samo służy i na ten przypadek, gdy pozwolenie do nieprzerwanego pędzenia gorzelni, dniem i nocą, dane jest, i gdy oznajmione zaciery tej są objętości, że aparaty do wypalenia przez ten czas, na który onych użycie oznajmione jest, ciągle w trybie zostawać muszą, aby oznajmioną ilość zacieru, i oraz zyskanego z tegoż lutrynku przerobić.

9. Jeśli zaś oznajmione zaciery nie są takiej objętości, by aparaty do wypalania, których użycie oznajmionem zostaje, przez cały czternasto-godzinny przeciąg czasu wypalenia użyte były, natenczas podać ma oznajmujący, wiele godzin aparat do wypalenia w każdym dniu użytym będzie.

W tym razie musi użycie aparatu wypalenia zawsze o piątej godzinie z rana zaczynać się. Chceli podatkujący aparatu wypalenia później użyć, powinien to w oznajmieniu wyraźnie oświadczyć. Lecz ten czas na cały miesiąc, na który oznajmienie czyni się, tenże sam być musi, nie wolno bowiem w tych lub owych dniach, w różnych godzinach palenia przedsiębrać. Tudzież z tego powodu trwania palenia nad siódmą godzinę w wieczór przedłużać nie można

10. Co do podania czasu, przez który wypalenie trwać ma, służy przepis §. VIII.

11. Oznajmienie tylko w tym razie przyjęte być może, gdy między ilością i terminami zacierów, między jakością i objętościami aparatów do wypalania, które użytemi być mają, i między przedziałami czasu, przez które aparaty wypalenia użytemi będą, mając wzgląd na własność procesu oznajmionego, dokładny, prawnym przepisom odpowiadający stosunek zachodzi.

§. X.

2. Przy użyciu płodów niemącznych. Kontrolowanie płodów wyrobowych, w zapasie znajdujących się.

Postępowanie opodatkowaniu podlegające płodami niemącznemi rozpoczyna się z przeniesieniem do aparatu wypalania płodów, do produkcyi wódki przeznaczonych.

7. Auch in diesen Brennereien darf weder eine Einmaischung noch die Benützung der Brennvorrichtung ohne besondere Bewilligung vor oder nach den, im §. VI für die Einmaischung und Brennzeit im Allgemeinen festgesetzten Stunden Platz greifen.

8. Sind die angemeldeten Einmaischungen von dem Umfange, dass die Brennvorrichtung zum Abbrennen der Maische oder zum Abtreiben des Lutters an den Tagen, für welche solches angemeldet wurde, mit Rücksicht auf die zur Reinigung und Füllung der Brennvorrichtung erforderlichen Zwischenräume durch die ganze vierzehnstündige Brennzeit von 5 Uhr Früh bis 7 Uhr Abends in Gebrauch stehen muss, so bedarf es bloss der Angabe, welche Brennvorrichtung an jedem Tage in Verwendung stehen wird, und wie oft dieselbe an jedem angemeldeten Tage gefüllt wird.

Dasselbe gilt auch von dem Falle, wenn die Bewilligung zum ununterbrochenen Betriebe der Brennerei für Tag und Nacht ertheilt worden ist, und wenn die angemeldeten Einmaischungen von dem Umfange sind, dass die Brennvorrichtungen während des Zeitraumes, für den der Gebrauch angemeldet wird, ununterbrochen im Gange sein müssen, um die angemeldete Menge Maische und des aus derselben gewonnenen Lutters zu verarbeiten.

9. Sind hingegen die angemeldeten Einmaischungen nicht von dem Umfange, dass die Brennvorrichtungen, deren Verwendung angemeldet wird, während der ganzen vierzehnstündigen Brennzeit im Gange zu sein brauchen, so hat der Anmeldende anzugeben, durch welche Zahl Stunden die Brennvorrichtung an jedem Tage in Verwendung stehen wird.

In einem solchen Falle muss die Verwendung der Brennvorrichtung stets um 5 Uhr Früh beginnen. Wünscht der Steuerpflichtige die Brennvorrichtung später in Gebrauch zu setzen, so hat er dieses in der Anmeldung ausdrücklich zu erklären. Der diessfällige Zeitpunct muss aber für den ganzen Monat, für den die Anmeldung geschieht, derselbe sein, indem es nicht gestattet ist, an verschiedenen Tagen zu verschiedenen Stunden den Brand vorzunehmen. Auch darf aus diesem Anlasse die Brennzeit nicht über die siebente Abendstunde verlängert werden.

10. Rücksichtlich der Angabe der Brenndauer hat auch hier die im 6. Absatze des §. VIII enthaltene Anordnung zu gelten.

11. Die Anmeldung darf nur in dem Falle angenommen werden, wenn zwischen der Menge und den Zeitpuncten der Einmaischungen, der Beschaffenheit und dem Rauminhalte der Brennvorrichtungen, die in Verwendung zu kommen haben, und den Zeiträumen, durch welche die Brennvorrichtungen in Gebrauch stehen werden, mit Rücksicht auf die Eigenschaft des angemeldeten Verfahrens das richtige, den vorschriftmässigen Bestimmungen entsprechende Verhältniss Statt findet.

§. X.

2. Bei der Anwendung nicht mehliger Stoffe. Controlirung der vorräthigen Erzeugungsstoffe.

Das steuerbare Verfahren mit nicht mehligen Stoffen wird mit der Uebertragung der zur Branntwein-Erzeugung bestimmten Stoffe in die Brennvorrichtung begonnen.

Aż do tej chwili winien podatkujący co do płodów wyrobowych, w zapasie się znajdujących, przestrzegać postanowień następujących.

Jeżeli dzierżyciel gorzelni, który z materyałów niemącznych spirytusowe płyny wypala, oświadczy, że przez miesiąc albo i dłuższy czas gorzelnię nieczynną zostawi, uwolniony zostanie od wszelkiego oznajmienia o chowaniu, tłuczeniu w stępie lub o innem przygotowaniu materyałów niemącznych tak długo, pokąd jego aparaty wypalenia w urzędowym znajdują się schowaniu, albo innym sposobem przez urzędnika dochodowego lub ustanowionego zastępcę jego z użytku wyłączone są.

Jeżeli zaś gorzelnia cała lub w części pędzeniem zajęta jest, albo gdy nie wszystkie tejże aparaty wypalenia urzędownie z użytku wyłączone zostały, lub gdy czynnoćć przedsiębierstwa gorzelnianego na krótszy czas jak na miesiąc ogranicza się, natenczas dzierżyciel tejże obowiązanym jest;

a) zasób niemącznych materyałów, który posiada w stanie do pędzenia wódki zdatnym, a zatem w szczególności owoce lub inne materyały, które jako przygotowanie do pędzenia wódki, tłuczenia w stępach lub rozdrobnienia potrzebują, w stanie tłuczonym albo rozdrobnionym podać,

b) za każdą razą wprzód, nim materyały w zdatnym do pędzenia wódki stanie znajdujące się, do miejscowości fabrykacyi (lokalu gorzelni) dane, albo nim materyały, w celu użycia onych na pędzenie wódki osobnego przygotowania potrzebujące, pod procedurę do tego przygotowania potrzebną, podciągnione zostaną, o ilości i gatunku tych materyałów, tudzież o naczyniach, w których takowe schowane będą, dochodowemu urzędnikowi, który właścicielowi w tej mierze wskazany zostanie, donieść.

Urzędy dochodowe są upoważnione:

1. Ile razy za potrzebne uznają, znajdujące się u dzierżycieli gorzelń, pędzących wódkę z płodów niemącznych, zapasy takich do pędzenia wódki zdatnych materyałów rewidować, i onych stan spisać, na co umyślenie ułożone będą arkusze rewizyjne.

2. Jeżeli dla zabezpieczenia dochodu rządowego potrzebnem uznają, naczynia, w których niemączne, do palenia wódki zdatne materyały znajdują się, pod urzędowe zamknięcie podciągnąć. Z tego prawidła można nawet podczas wykonywania profesyi gorzelniczej robić użytek; wszelakoż dziać się to powinno w sposób, dla tychże materyałów i dla procedury w wypaleniu z nich płynów spirotusowych nieszkodliwy.

Temi postanowieniami nie ogranicza się posiadacz gorzelni w prawie, by mógł zresztą dowolnie dysponować własnością swą.

Gdy niemączne, do pędzenia wódki zdatne płody, które podług tych przepisów oznajmione i pod urzędowy dozór podciągnione zostały, inne przeznaczenie, jak obrócenie onych na palenie wódki, otrzymają, osobliwie gdy takowe płody sprzedane zostaną, natenczas trzeba o tem tylko urzędnikowi dochodowemu, któremu dozór nad gorzelnią poruczony jest, donieść, — a jeśli takowe pod urzędowem zamknięciem (opieczętowaniem) znajdują się, wprzód nim z warstatu wzięte zostaną, dla zdjęcia

Bis zu diesem Zeitpuncte hat der Steuerpflichtige rücksichtlich seiner vorräthigen Erzeugungsstoffe nachstehende Anordnungen zu beobachten.

Erklärt nämlich ein Brennerei-Inhaber, der aus nicht mehligen Stoffen geistige Flüssigkeiten erzeugt, dass er durch einen Monat oder einen längeren Zeitraum die Brennerei ausser Betrieb lassen werde, so wird ihm jede Anmeldung über die Aufbewahrung, das Einstampfen oder eine andere Zubereitung von nicht mehligen Stoffen in so lange erlassen, als sich die Brennvorrichtungen desselben in ämtlicher Verwahrung befinden, oder auf andere Art von Seite der Gefällsbeamten oder Angestellten ausser Gebrauch gesetzt wurden.

Befindet sich aber die Brennerei ganz oder zum Theil im Betriebe, oder sind nicht alle Brennvorrichtungen derselben ämtlich ausser Gebrauch gesetzt worden, oder beschränkt sich der Stillstand der Brennerei auf einen kürzeren Zeitraum als einen Monat, so ist der Inhaber derselben verpflichtet:

a) *Den Vorrath, den er an nicht mehligen Stoffen in dem zur Branntwein-Erzeugung geeigneten Zustande, daher insbesondere Obst oder andere Stoffe, die als Vorbereitung der Branntwein-Erzeugung das Zerstampfen oder Zerkleinern erheischen, im eingestampften oder zerkleinerten Zustande besitzt, anzugeben.*

b) *Jedesmal bevor Stoffe, die sich in dem zur Branntwein-Erzeugung geeigneten Zustande befinden, in die Erzeugungsstätte (das Betriebslocale) gebracht werden, oder bevor Stoffe, welche zum Behufe der Branntwein-Erzeugung eine besondere Zubereitung erheischen, dem für diese Zubereitung erforderlichen Verfahren unterzogen werden, die Menge und Gattung dieser Stoffe, und die Gefässe, in denen dieselben werden aufbehalten werden, dem Gefällsbeamten, an den er diessfalls gewiesen ist, anzuzeigen.*

Den Gefällsorganen ist eingeräumt:

1. So oft sie es erforderlich finden, die bei den Inhabern von Branntweinbrennereien aus nicht mehligen Stoffen vorhandenen Vorräthe solcher zur Branntwein-Erzeugung geeigneten Stoffe zu untersuchen, und deren Stand aufzunehmen, worüber eigene Revisionsbogen aufgenommen werden.

2. Sofern sie es zur Sicherstellung des Staatsgefälles nothwendig erkennen, die Gefässe, in denen sich nicht mehlige, zur Branntwein-Erzeugung geeignete Stoffe befinden, unter ämtlichen Verschluss zu legen. Von dieser Massregel kann selbst während der Ausübung des Betriebes der Brennerei Gebrauch gemacht werden; diess muss jedoch auf eine für die Stoffe und das Verfahren der Bereitung geistiger Flüssigkeiten aus denselben unschädliche Art geschehen.

Durch diese Bestimmungen ist der Besitzer der Brennerei in dem Rechte, über sein Eigenthum sonst nach Belieben zu verfügen, nicht beschränkt.

Wird nicht mehligen, zur Branntwein-Erzeugung geeigneten Stoffen, die auf die erwähnte Art angezeigt und in ämtliche Uebersicht gestellt worden sind, eine andere Bestimmung als die Verwendung zur Branntwein-Erzeugung ertheilt, insbesondere wenn solche Stoffe veräussert werden, so ist dieses bloss dem Gefällsbeamten, dem die Brennerei-Unternehmung zugewiesen ist, anzuzeigen, — und zwar wenn die gedachten Stoffe unter ämtlichen Verschluss gelegt sind, ehe sie aus der Erzeugungsstätte hinweggebracht werden, zur Abnahme des

urzędowego opieczętowania, w innych zaś razach przy nayblizszem oznajmieniu postępowania (procesu) podatkowi podlegaiącego, albo jeżeliby wcześniej urzędowa rewizya przedsięwzięta była, przy tejże.

XI.

Forma oznajmienia.

Oznajmnienia postępowania podatkowi podległego, płodami niemącznemi, podług wzoru Nr. 10 podane być mają. W tych wykazać należy:

1. Zapas płodów niemącznych, do palenia wódki służących, a mianowicie:

a) miejsce przechowania tychże (schowalnia);

b) ich gatunek i ilość;

c) numera i objętość naczyń, w których takowe znajdują się:

Z takiemi określeniami podany ma być przedewszystkiem zapas, jaki się przed ostatniem oznajmieniem znajdował, przyrost i ubytek, który odtąd wydarzył się, tudzież zapas, który podczas uczynionego oznajmienia się znajdował, nakoniec ilość płodów, o którą oznajmujący w ciągu czasu, na który czyni oznajmienie, zapas opowiedziany powiększyć zamierza.

2. Gatunek i ilość płodów, które w czasie, na który oznajmienie podano, do wypalenia wódki użytemi będą; przyczem numera, i objętość naczyń, w których te płody znajdują się, wyrażone być muszą.

3. Chwila, w której te płody do aparatu wypalenia dane będą.

4. Jeżeli z wypalonych płodów wódka nie zaraz bezpośrednio, ale wprzódy lutrynek odciągnięty będzie, wykazać należy:

a) chwilę, kiedy lutrynek do aparatu wypalenia dany;

b) numer i objętość aparatu wypalenia, w którym postępowanie to miejsce mieć będzie.

5. Co do podania czasu mającego trwać pędzenia zachować się należy w tensam sposób, jak przy oznajmieniach postepowania, opodatkowaniu podlegającego.

6. Na końcu oznajmienia ogólna ilość płodów, pódług której należytość podatku wyrachowana być ma, razem zebrana, i wypadająca ilość podatku, wytknięta być powinna.

XII.

Ciąg dalszy.

Ilość płodów niemącznych, do palenia wódki przeznaczonych, wykazana być ma, tak przy podaniu ilości zapasu, przyrostu lub ubytku, (§. X.) jako też przy oznajmieniu postępowania podatkowi podleglego (§. XI.) nie podług zupełnej objętości naczyń fermentacyjnych, w których trzymane będą, lecz podług miary onychże. Tylko jeżeli takowe płody nie pozostawione są rozwijającej się samej przez się (naturalnej fermentacyi), lecz przez dodanie ingre-

Verschlusses, — in anderen Fällen hingegen bei der nächsten Anmeldung des steuerbaren Verfahrens, oder wenn früher eine ämtliche Revision vorgenommen wurde, bei derselben.

§. XI.
Form der Anmeldung.

Die Anmeldungen des steuerbaren Verfahrens mit nicht mehligen Stoffen sind nach dem angehängten Muster Nr. 10 einzubringen. In denselben ist anzugeben:

1. Der Vorrath an, zur Branntwein-Erzeugung geeigneten nicht mehligen Stoffen und zwar;

a) der Aufbewahrungsort,

b) die Gattung und Menge derselben,

c) die Nummern und der Rauminhalt der Gefässe, in denen sie sich befinden.

Mit diesen Bezeichnungen ist vor allem der Vorrath, welcher bei der letzten Anmeldung vorhanden war, der Zuwachs und der Abfall, der sich seitdem ergab, dann der zur Zeit der Anmeldung vorhandene Vorrath, und endlich die Menge der Stoffe anzugeben, die der Anmeldende binnen des Zeitraumes, für welchen die Anmeldung geschieht, in Zuwachs zu bringen beabsichtiget.

2. Die Gattung und Menge der Stoffe, welche in dem Zeitraume, für den die Anmeldung geschieht, zur Branntwein-Erzeugung werden verwendet werden, wobei die Nummern und der Rauminhalt der Gefässe, in denen sich diese Stoffe befinden, aufgeführt werden müssen.

3. Der Zeitpunct, in welchem die Stoffe in die Brennvorrichtung werden gebracht werden.

4. Wird nicht gleich unmittelbar aus den abgebrannten Stoffen Branntwein, sondern Lutter gezogen, so ist anzugeben:

a) der Zeitpunct, wann der Lutter auf die Brennvorrichtung gebracht werden wird,

b) die Nummer und der Rauminhalt der Brennvorrichtung, mit der dieses Verfahren Statt zu finden hat.

5. In Absicht auf die Angabe der Brenndauer ist sich wie bei den Anmeldungen des steuerbaren Verfahrens mit mehligen Stoffen (§. VIII, Z. 6) zu benehmen.

6. Am Schlusse der Anmeldung ist die Gesammtmenge der Stoffe, nach welcher die Steuer zu berechnen ist, zusammen zu ziehen, und der entfallende Steuerbetrag auszuwerfen.

§. XII.
Fortsetzung.

Die Menge der zur Branntwein-Erzeugung bestimmten nicht mehligen Stoffe ist sowohl bei der Angabe des Vorrathes, des Zuwachses oder Abfalles (§. X), als auch bei der Anmeldung des steuerbaren Verfahrens (§. XI) nicht nach dem vollständigen Rauminhalte der Gährungsgefässe, in denen dieselben aufbehalten werden, sondern nur nach dem Massgehalte derselben anzugeben. Nur in soferne solche Stoffe nicht der sich selbst entwickelnden (natürlichen) Gährung überlassen, sondern durch Zusatz eines Gährungsstoffes oder andere

dyencyi fermentacyjnych lub przez inne kunsztowne środki do fermentacyi doprowadzone będę natenczas tak oznajmienie jak opodatkowanie podług pełnej objętości naczyń fermentacyjnych dziać się ma; w których to przypadkach takie naczynia zawsze za pełne uważane będą.

§. XIII.

3. Mieszane postępowanie (process płodami mącznemi i niemącznemi).

W gorzelniach, gdzie płyny spirytusowe nie tylko z mącznych ale i z niemącznych płodów ciągnione będą, nie wolno w tym samym dniu, w którym płody mączne wypalane będą, wypalać także płody niemączne. Owszem, oba rodzaje palenia wódki oddzielnie oznajmione i w różnych dniach wykonywane być mają.

Przezto jednak nie zabrania się płody niemączne mieszane z mącznemi zacierać. Każdy atoli zacier takowy podlega, we wszystkiem przepisom, dla płodów mącznych oznaczonym, a należytość podatku, jeżeli płody niemączne, do mącznych przymieszane, wyższemu nakładowi podatku niż mączne podpadają, od całej objętości naczyń fermentacyjnych, w których płody mieszane zacierać się mają, podług wyższej ustanowy podatkowej wymierzona być ma.

XIV.

4. Przy innych rodzajach postępowania.

Podlegające opodatkowaniu postępowanie z płodami większej obfitości cukrowej, w §. 3. Najwyższego patentu z dnia 29. Września 1850. pod 2. oznaczonemi, rozpoczyna się podpaleniem aparatu wypalnego.

Oznajmienia tego postępowania ułożne być winny podług załączonych wzorów pod Nr. 11 i 12. Przy tem stopień (gradus) mocy płynu spirytusowego, który oznajmiający wyrobić zamyśla, a jeżeli nie z dokładnością, to przynajmniej podług stopniowania w §. 3. właśnie namienionego Najwyższego patentu pod 2., dla opłaty podatku wskazanego, podany być ma.

Skoro takiem postępowaniem ilość oznajmiona uzyskaną została, musi process chociażby nie nadeszła jeszcze oznajmiona chwila ukończenia przerwanym i zastanowionym być.

Tudzież w tym przypadku zakazano wódkę albo spirytus wodczany tego stopnia (gradusu), wyrabiać, od którego wyższy podatek, jak podług oznajmienia wypada.

Równie też przed upływem oznajmionego czasu ukończenia z wyrobów (produktów) postępowania nic z miejscowości fabrycznych oddalonem być nie może

§. XV.

5. Przy bezpłatnem przyspasabianiu albo przetworzeniu płynów spirytusowych.

Podlegające opodatkowaniu postępowanie wspomnionego w §. 5. Najwyższego patentu z dnia 29. Września 1850 przepędzania (rektyfikacyi) wódki i spiritusu, wód-

künstliche Mittel in steigende Gährung versetzt werden, hat die Anmeldung sowohl als die Versteuerung nach dem vollen Rauminhalte der Gährungsgefässe zu geschehen; in solchen Fällen werden diese Gefässe stets als voll betrachtet.

§. XIII.

3. Gemischtes Verfahren mit mehligen und nicht mehligen Stoffen.

In den Brennereien, in denen geistige Flüssigkeiten nicht nur aus mehligen, sondern auch aus nicht mehligen Stoffen erzeugt werden, ist nicht gestattet, an demselben Tage, an welchem mehlige Stoffe abgebrannt werden, auch nicht mehlige Stoffe dem Brennverfahren zu unterziehen. Beide Arten der Branntweinbereitung müssen vielmehr getrennt angemeldet und an verschiedenen Tagen ausgeübt werden.

Dadurch ist nicht ausgeschlossen, nicht mehlige Stoffe vermischt mit mehligen einzumaischen. Jede solche Einmaischung unterliegt aber durchgehends den für mehlige Stoffe vorgezeichneten Bestimmungen, und es ist, sofern die den mehligen beigemengten nicht mehligen Stoffe einem höheren Steuersatze als die ersteren unterliegen, die Steuergebühr von dem ganzen Rauminhalte der Gährungsgefässe, in welche die gemischte Einmaischung geschieht, nach dem höheren Steuersatze zu bemessen.

§. XIV.

4. Bei andern Arten des Verfahrens.

Das steuerbare Verfahren mit den, im §. 3 des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850, unter 2 bezeichneten Stoffen von erhöhtem Zuckergehalte, beginnt mit der Unterzündung der Brennvorrichtung.

Die Anmeldungen dieses Verfahrens sind nach den angehängten Mustern Nr. 11 und 12 einzurichten. Dabei muss die Gradhältigkeit des Erzeugnisses, das der Anmeldende hervorzubringen beabsichtigt, wenn nicht genau, doch wenigstens nach den im §. 3 des eben erwähnten allerhöchsten Patentes unter 2, für die Steuerentrichtung vorgezeichneten Abstufungen angegeben werden.

Sobald bei dieser Art des Verfahrens die angemeldete Menge erzielt ist, muss das Verfahren abgebrochen und eingestellt werden, wenn auch der angemeldete Zeitpunct der Beendigung noch nicht eingetreten wäre.

Es ist in diesem Falle auch untersagt, Branntwein oder Branntweingeist von einer Gradhältigkeit zu erzeugen, von welcher eine höhere Steuergebühr, als nach der Anmeldung entfällt.

Auch darf vor Ablauf des angemeldeten Zeitpunctes der Beendigung von den Erzeugnissen des Verfahrens nichts aus den Betriebsräumen hinweggebracht werden.

§. XV.

5. Bei der steuerfreien Bereitung oder Umgestaltung geistiger Flüssigkeiten.

Das steuerbare Verfahren der im §. 5 des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850 gedachten Rectification von Branntwein und Branntweingeist zu höherer Gradhäl-

czanego na wyższe stopnie równie jak preparowania rozolisów, likworów i innych różnemi ingredyencyami zaprawnych płynów spirytusowych, rozpoczyna się także podpałem aparatu wypalnego.

Wózr Nr. 13. Oznajmienia tego postępowania ułożone być winny podług załączonego wzoru Nr. 13, przyczem co do podania stopni zachowane być ma rozporzadzenie, w powyższym §. XIV. udzielone.

§. XVI.

Dodatkowe zmienienie oznajmienia.

Kiedy oznajmienie ulegającego opodatkowaniu postępowania palenia wódki na czas, siedm dni nie przekraczający, naprzód podane zostaje, w takowem następnie żadnej odmiany przedsiębrać nie można.

Jeżeli zaś oznajmienie dłuższy zakres czasu, jak siedm dni obejmuje, natenczas oznajmione zaciery i wypalenia nie mogą wprawdzie, ani w ilości ani w objętości być uszczuplone, mogą jednak przez dodatkowe oznajmienie być pomnożone.

To następne ozzajmienie przynajmniej dwudziestą czterma godzinami przed czasem, w którym oznajmiony proces zacząć się ma do urzednika dochodowego, pod którego dozór gorzelnia podciągniona jest, podać należy. Gdyby przez to podany w dawniejszem oznajmieniu porządek procesu, i użycie oznajmionych naczyń odmienione zostały, należy w następnem (dodatkowem) oznajmieniu także i te części dawniejszych oznajmień w związku znowu powtórzyć, które to dotyczeć będzie.

§. XVII.

Prowadzenie rejestrów. Arkusze zewizyjne.

Wzór Nr. 14 i 15. Do prowadzenia rejestrów przychodu i wydatku podług wzorów Nr. 14 i 15. są ci tylko fabrykanci wypalanych płynów spirytusowych obowiązani, u których prowadzenie rejestrów jako warunek wspomnianego w §. VI. dozwolenia nieprzerwanego pędzenia wódki we dnie i w nocy przepisano, albo którzy z przyznanego im w §. 7. Najwyższym patentem z dnia 29. Września 1850 uwzględnienia zwrócenia podatku od wywiezionego spirytusu wódczanego użytek zrobić chcą.

Owe podatkujące strony, które w tych uwzględnieniach udziału nie biorą uwalnia się od obowiązku prowodzenia własnych rejestrów, a zamiast takowych zarządzi urząd finansowy przedsiębranie wywodów przeglądu (rewizyi) za pomocą własnych arkuszy rewizyjnych.

Płyny spirytusowe, wypalane albo przez same osoby, do prowadzenia książek (rejestrów) obowiązane, lub przez nie od innych nabyte, z porządku, nim jeszcze w miejscu przechowu złożone zostaną, a w każdym razie przynajmniej jeszcze w dniu spuszczenia ich do piwnicy, w rejestrze do rubryki przychodu wciągnione być mają. Wszczególności produkt każdego palenia w gorzelniach, z wyłączeniem wszelakoż lutrynku, zaraz bezpośrednio po ukończonem paleniu do rejestru zapisany być powinien.

Zapisując przychód wykazać zawsze należy, na jaki sposób takowy uzyskanym został, niemniej czyli i jakim wywodem tenże osłoniony jest. W szczególności co

tigkeit, oder Bereitung von Rosoglio, Liqueur und andern, mit verschiedenen Stoffen versetzten geistigen Flüssigkeiten, beginnt gleichfalls mit der Unterzündung der Brennvorrichtung.

Die Anmeldungen dieses Verfahrens sind nach dem angehängten Muster Nr. 13 einzurichten; und es ist dabei bezüglich der Angabe der Gradhältigkeit die im vorstehenden §. XIV ertheilte Anordnung zu beobachten. Muster Nr. 13.

§. XVI.

Nachträgliche Abänderung der Anmeldung.

Geschieht die Anmeldung des steuerbaren Verfahrens der Branntwein-Erzeugung für einen Zeitraum, welcher sieben Tage nicht überschreitet, so kann an derselben nachträglich keine Aenderung vorgenommen werden.

Umfasst dagegen die Anmeldung einen längeren Zeitraum als sieben Tage, so können die angemeldeten Einmaischungen und Brände zwar weder der Menge noch dem Umfange nach verringert, wohl aber durch eine nachträgliche Anmeldung vermehrt werden.

Diese nachträgliche Anmeldung muss wenigstens 24 Stunden vor dem Zeitpuncte, in welchem das durch dieselbe angemeldete Verfahren zu beginnen hat, bei dem Gefällsbeamten, dem die Brennerei zugewiesen ist, angebracht werden. In sofern dadurch die in der früheren Anmeldung angegebene Ordnung des Verfahrens und die Verwendung der angemeldeten Geräthe geändert wird, sind in der nachträglichen Anmeldung auch diejenigen Theile der älteren zusammenhängend wieder aufzunehmen, welche hierdurch berührt werden.

§. XVII.

Registerführung. Revisionsbogen.

Zur Führung von Empfangs- und Ausgabs- (Ausstoss-) Registern nach den Mustern Nr. 14 und 15 sind nur jene Erzeuger gebrannter geistiger Flüssigkeiten verpflichtet, bei denen die Führung der Register als Bedingung der im §. VI erwähnten Gestattung des ununterbrochenen Betriebes bei Tag und Nacht vorgeschrieben ist, oder welche von der im §. 7 des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1840 zugesicherten Begünstigung der Steuervergütung für ausgeführten Branntweingeist Gebrauch machen wollen. Muster Nr. 14 und 15.

Jene steuerpflichtigen Parteien, welche an diesen Begünstigungen keinen Theil nehmen, sind von der Führung eigener Register enthoben, und anstatt derselben wird von der Finanzbehörde die Aufnahme von Revisionsbefunden mittelst besonderer Revisionsbogen eingeleitet.

Die gebrannten geistigen Flüssigkeiten, welche von den zur Buchführung (Registerführung) verpflichteten Parteien entweder selbst erzeugt werden, oder welche sie von einem Andern an sich bringen, sind in der Regel, ehe dieselben in dem Aufbewahrungsorte niedergelegt werden und in jedem Falle wenigstens noch an demselben Tage, an welchem die Einkellerung geschah, in das Empfangs-Register einzutragen. Insbesondere muss in den Brennereien das Erzeugniss jedes Brandes, worunter jedoch Lutter nicht begriffen ist, unmittelbar nachdem der Brand beendigt wurde, eingetragen werden.

Bei der Eintragung des Empfanges ist stets anzugeben, auf welche Art derselbe erfolgte, dann ob und mit welcher Ausweisung derselbe gedeckt sei. Insbesondere ist rück-

do, przez mającego prowadzić rejestra, wypalonych, przepędzanych lub w stopniu (gradnsie) wzmocnionych płynów spirytusowych, na bilet, w skutek oznajmienia zaszłej czynności gorzelnej otrzymany, powołać się należy; niemniej oznajmiona objętaść naczyń zaciernycho, co do płodów niemącznych oznajmiona tychże ilość wyszczególniona być ma.

W rejestrze wydatku wszelka ilość trunku na wyszynk przeznaczonego i do szynkowni przeniesionego, jeszcze przed onej przeniesieniem albo przynajmniej tego samego dnia zapisana być ma. Inne przedaże wciągnięte być mają pojedynczo z podaniem nabywcy.

§. XVIII.
Ulżenia przy paleniu wódki dla byłych dominialnych posiadaczy ekonomii z ingredyencyi własnego wyrobu.

Zawarte w załączeniu C postanowienia co do zameldowania i kontroli przy bezpłatnej produkcyi wódki dla własnego użycia mogą także na wszystkich owych dawniej poddańczych posiadaczy ekonomii być rozciągnione, którzy paleniem wódki tylko z płodów własnego wyrobu a nie profesyjnie trudnią się. Wyłącza się tu ustęp 2. w §. VI, dotyczący li tylko bezpłatnej produkcyi.

Takowi wiejscy palarze nie są przywiązani do zachowania wyznaczonj w powyższym §. III. pod L. 1., miary naczyń zaciernych, lecz dozwala im się także takich używać naczyń, które nie dosięgają ustanowionej tamże miary.

Z resztą władza finansowa upoważniona jest, z takowymi posiadaczami gruntowymi, którzy płyny spirytusowe z płodów niemącznych produkują, i produkcyę takową nie sposobem profesyjnym prowadzą, dla możliwego ich ulżenia wejść w ugodzenia się względem opłacenia należytości podatkowej.

§. XIX.
Postanowienia karne.

Karę w czwórnasobnej aż do ośmionasobnej ilości pokrzywdzonej lub na pokrzywdzenie wystawionej należytości wyznaczyć się winno, kiedy, bez podania przepisanego oznajmienia, bez opłacenia powinnej należytości i bez urzędowego na to poświadczenia, które u podatkującego znajdować się ma:

1. Mączne płody, zatarte, t. j.

a) znajdujące się w stanie, do urządzenia zacieru zdolnym, do naczyń fermentacyjnych przeniesione lub

b) w stanie, do urządzenia zacieru zdolnym nie będące, w naczyniach fermentacyjnych takiemi postępowaniu poddane zostały, jakiego potrzeba, aby je do stanu dla urządzenia zacieru zdolnego doprowadzić; albo kiedy

2. Następujące płody, jako to:

a) niemączne do palenia wódki zdolne płody, albo

b) lutrynek, albo

sichtlich der von demjenigen, dem die Buchführung obliegt, erzeugten, geläuterten oder in der Gradhältigkeit gesteigerten Flüssigkeiten die Bollete zu berufen, welche über die Anmeldung des stattgefundenen Verfahrens erlangt wurde; auch ist der angemeldete Rauminhalt der Maischgefässe, bei nicht mehligen Stoffen aber deren angemeldete Menge aufzuführen.

In dem Ausgabs- oder Ausstoss-Register ist jede Menge Getränke, welche zum Ausschanke bestimmt, und in die Schankstätte übertragen wird, vor der Uebertragung, oder doch wenigstens an dem nämlichen Tage einzutragen. Andere Veräusserungen sind unter Angabe des Erwerbers einzeln aufzuführen.

§. XVIII.

Erleichterungen für die Branntwein-Erzeugung der ehemals unterthänigen Wirthschaftsbesitzer aus selbst erzeugten Stoffen.

Die in der Beilage C enthaltenen Bestimmungen in Absicht auf die Anmeldungen und die Controle bei der steuerfreien Branntwein-Erzeugung zum eigenen Gebrauche können auch auf alle jene, vormals unterthänigen Wirthschaftsbesitzer ausgedehnt werden, die bloss aus selbsterzeugten Stoffen und nicht gewerbsmässig die Branntweinbrennerei treiben. Hiervon ist bloss der Absatz 2, im §. VI, daselbst ausgeschlossen, welcher lediglich auf die steuerfreie Erzeugung Bezug hat.

Derlei landwirthschaftliche Brenner sind an das im obigen §. III unter Z. 1 bestimmte Mass der Maischgefässe nicht gebunden, sondern es ist ihnen gestattet, sich auch solcher Gefässe zu bedienen, welche das dort festgesetzte Mass nicht besitzen.

Ueberdiess ist die Finanzbehörde ermächtigt, mit solchen Grundbesitzern, welche geistige Flüssigkeiten aus nicht mehligen Stoffen erzeugen, und diese Erzeugung nicht gewerbsmässig betreiben, zu ihrer thunlichen Erleichterung Abfindungen über die zu entrichtende Steuergebühr einzugehen.

§. XIX.

Strafbestimmungen.

Eine Strafe mit dem vierfachen bis zum achtfachen Betrage der verkürzten oder der Bevortheilung ausgesetzten Gebühr ist zu verhängen, wenn, ohne dass die vorgeschriebene Anmeldung angebracht, und die zu leistende Gebühr entrichtet worden ist, und die ämtliche Bestätigung hierüber sich bei dem Steuerpflichtigen befindet:

1. Mehlige Soffe eingemaischt, d. i.

a) soferne sie sich in dem zur Maischbereitung geeigneten Zustande befinden, in die Gährungsgefässe gebracht, oder

b) soferne sich dieselben nicht in dem zur Maischbereitung geeigneten Zustande befinden, in den Gährungsgefässen demjenigen Verfahren unterzogen werden, das erforderlich ist, um sie in den zur Maischbereitung geeigneten Zustand zu versetzen; oder

2. Folgende Stoffe, als:

a) nicht mehlige zur Branntwein-Erzeugung geeignete Stoffe, oder

b) Lutter, oder

c) płody większej obfitości cukrowej (§. XIV). albo

d) wódkę lub spirytus wódczany w przypadkach, w których oznajmienie zarządzono, dla przepędzenia na wyższe stopnie, lub dla preparowania rozolisów, likworów lub innych różnemi ingredyencyami zaprawionych płynów spirytusowych na aparat wypalenia przyniesione zostały.

§. XX.
Ciąg dalszy.

Równie tę samę karę wyznaczyć należy, kiedy przestąpiono

3. jedno z rozporządzeń §. III. L. 4. pod *a)* aż włącznie do *d)*, lub też przepis względem wcześniejszego rozpoczęcia postępowania opodatkowaniu podlegającego w owych gorzelniach, w których użycie kadzi zaciernych, rurnic i t. p. dozwolonem jest (§. VIII.), albo kiedy przestąpiono

4. Co do płodów niemącznych jedno z rozporządzeń w §. X. pod *a)* i *b)* zawartych.

Kara na wymienione pod 3. i 4. przestąpienia podług tej ilości należytości wymierzona być ma, która odpowiada

a) jeżeli rzecz idzie o palenie wódki z płodów niemącznych, objętości zacieru, odpowiedniej ilości płodów, któremi przestąpienie popełniono, lub też która

b) w razie palenia wódki z płodów niemącznych, ilości płodów użytych odpowiada.

§. XXI.
Ciąg dalszy.

Karę w czwórnasób aż do ośmionasób ilości należytości pokrzywdzonej lub na pokrzywdzenie wystawionej ma się dalej wyznaczyć:

5. Jeżeli postępowanie wypalenia płodami mącznemi lub niemacznemi oznajmiono, a natomiast toż albo samemi tylko płodami większej objętości cukrowej albo temiż mieszanemi z zameldowanemi płodami przedsięwzięto.

6. Jeżeli postępowanie, w §. XIX. pod liczbą 1. i 2. wymienione, płodami przedsięwzięto, które wyższej, anizeli zameldowane podlegają opłacie.

Jeżeli do postępowania wypalenia lub do przepędzenia (przepalenia) użyto większej, niż zameldowano, ilości

a) płodów niemącznych, lub

b) płodów większej obfitości cukrowej, lub

c) wódki i spirytusu wódczanego na przepędzenie (rektyfikacyę), na wyższe stopnie lub na przeprawienie rozolisów, likworów lub innych różnemi płodami zaprawionych płynów spirytusowych.

Kara przy wspomnianych tu pod liczbą 6. i 7. przestąpieniach, podług ilości ma być wymierzona, o którą wypadająca na zasadzie oznajmienia opłata niżej należytości stoi, rzeczywiście przedsięwziętemu postępowaniu odpowiedniej w wspomnianym

c) *Stoffe von höherem Zuckergehalte (§. XIV), oder*

d) *Branntwein oder Branntweingeist in den Fällen, für welche die Anmeldung angeordnet ist, zur Rectification auf höhere Grade, oder zur Bereitung von Rosoglio, Liqueur oder andern mit verschiedenen Stoffen versetzten geistigen Flüssigkeiten*

auf die Brennvorrichtung gebracht werden.

§. XX.

Fortsetzung.

Die gleiche Strafe ist zu verhängen, wenn

3. Eine jener Anordnungen des §. III, Z. 4, unter a) *bis einschliessig* d), *oder die Vorschrift wegen des früheren Beginnens des steuerbaren Verfahrens in jenen Brennereien, in denen die Verwendung von Vormaischbottichen, Kühlschiffen u. dgl. gestattet ist (§. VIII), oder*

4. Rücksichtlich der nicht mehligen Stoffe eine der im §. X unter a) *und* b) *enthaltenen Anordnungen übertreten wird.*

Die Strafe dieser unter 3 und 4 erwähnten Uebertretungen ist nach dem Betrage der Gebühr zu bemessen, welcher

a) *so weit es sich um die Branntwein-Erzeugung aus mehligen Stoffen handelt, einem der Menge der Stoffe, mit denen die Uebertretung stattfand, entsprechenden Maischraume, oder*

b) *bei der Erzeugung aus nicht mehligen Stoffen, der Menge der verwendeten Stoffe entspricht.*

§. XXI.

Fortsetzung.

Eine Strafe mit dem vierfachen bis zum achtfachen Betrage der verkürzten oder der Bevortheilung ausgesetzten Gebühr ist ferner zu verhängen:

5. Wenn das Brennverfahren mit mehligen oder nicht mehligen Stoffen angemeldet, und dagegen mit Stoffen von höherem Zuckergehalte allein, oder gemengt mit den angemeldeten Stoffen vorgenommen wird.

6. Wenn das im §. XIX unter Zahl 1 und 2 bemerkte Verfahren mit Stoffen, die einer höheren Abgabe, als die angemeldeten unterliegen, vorgenommen wird.

7. Wenn zu dem Brennverfahren oder Abzuge eine grössere Menge, als angemeldet worden ist,

a) *nicht mehliger Stoffe, oder*

b) *von Stoffen höheren Zuckergehaltes, oder*

c) *von Branntwein und Branntweingeist zur Rectification auf höhere Grade oder zur Bereitung von Rosoglio, Liqueur oder andern mit verschiedenen Stoffen versetzten geistigen Flüssigkeiten, verwendet wird.*

Die Strafe ist bei den hier unter Zahl 6 und 7 erwähnten Uebertretungen nach dem Betrage zu bemessen, um welchen die im Grunde der Anmeldung entfallende Abgabe geringer ist, als die dem wirklich stattgefundenen Verfahren entsprechende Gebühr; dagegen in dem unter Zahl 5 bemerkten Falle nach dem Unterschiede zwischen der Angabe von dem an-

zaś pod liczbą 5. przypadku podług różnicy między opłatą od postępowania zameldowanego, a tą opłatą, która wypada od wyrobów postępowania przedsięwziętego.

§. XXII.
Ciąg dalszy.

Na karę w czwórnasobnej aż do ośmionasobnej ilości należytości pokrzywdzonej lub na pokrzywdzenie wystawionej zawyrokować się ma:

8. Jeżeli zacieranie mącznych płodów przed dniem, na który takowe zameldowano, rozpoczęto.

9. Jeżeli mączne płody po dniu, w którym zacieranie przedsięwziętem być miało, zatarte były (§. XIX. liczba 1.).

10. Jeżeli zaciery z mącznych płodów lub jeżeli który z wymienionych w §. XIX. pod liczbą 2. przed czasem, który dla rozpoczęcia palenia lub przepalenia (przepędzania) na dzień, którego przestąpienie popełniono, zameldowany lub powszechnie ustanowiony został, na aparat wypalenia przyniesiono.

11. Jeżeli zaciery z mącznych płodów, lub jeżeli który z wymienionych §. XIX. pod liczbą 2 płodów, po czasie na aparat wypalenia przyniesiono, w którym zameldodowane na dzień, o który idzie, palenie lub przepędzenie ukończonem być powinno.

12. Jeżeli wypalenie do produkcyi wypalanych płynów spirytusowych z płodów większej obfitości cukrowej po czasie, w którym palenie ukończonem być powinno, kontynuowano.

13. Jeżeli mączne, do produkcyi wypalanych płynów spirytusowych sposobne płody zewnątrz lokału produkcyi zatarto, lub

14. Jeżeli zatarte mączne płody, lub fermentujące (kisnące) lub dojrzałe zaciery zewnątrz zameldowanego lokału produkcyi przechowano.

15. Jeżeli z płodów większej treści cukrowej, albo drogą rektyfikacyi wódki, albo drogą preparowania rozolisów, likworów i t. p. z wódki lub z spirytusu wódczanego płyny we większej ilości albo jeżeli podanie stopnia przepisanem jest, płyny o wyższym stopniu sprodukowano, jak w oznajmieniu podanem było.

16. Jeżeli z miejsc przedsiębiorstwa palenia płynów spirytusowych z płodów większej treści cukrowej, przed upływem zameldowanego lub przepisowego trwania palenia, płody namienionego postępowania uprowadzono.

17. Jeżeli w lokałach gorzelniczych podatkującego, trudniącego się paleniem płynów spirytusowych z płodów mącznych lub niemącznych, zatarte płody mączne, albo dojrzałe lub fermentujące zaciery, albo niemączne płody, przesposobione do produkcyi trunku, bez przepisanego urzędowego poświadczenia na oznajmienie i opłacenie należytego podatku znaleziono, albo wykryto z książek lub rejestrow, ktore przedsiębiorca prowadzi, lub też z arkuszow na oznajmienia lub rewizyjnych, podpisem jego opatrzonych.

18. Jeżeli do palenia wodki użyto naczyń fermentacyjnych większej objętości, jak to w opowiedzeniu jest zawarte.

gemeldeten Verfahren und jener, welche sich von den Erzeugnissen des stattgefundenen Verfahrens ergibt.

§. XXII.

Fortsetzung.

Auf eine Strafe mit dem vierfachen bis zum achtfachen Betrage der verkürzten oder der Bevortheilung ausgesetzten Gebühr ist zu erkennen:

8. Wenn die Einmaischung mehliger Stoffe vor dem Tage, für welchen dieselbe angemeldet worden ist, begonnen wurde.

9. Wenn mehlige Stoffe nach dem Tage, an dem die Einmaischung hätte vorgenommen werden sollen, eingemaischt wurden. (§. XIX, Zahl 1.)

10. Wenn Maische aus mehligen Stoffen oder einer der, im §. XIX unter Zahl 2 genannten Stoffe vor der Zeit, welche zum Beginnen des Brandes oder Abzuges für den Tag, an dem die Uebertretung verübt wurde, angemeldet worden oder allgemein festgesetzt ist, auf die Brennvorrichtung gebracht wird.

11. Wenn Maische aus mehligen Stoffen, ein Stoff von der oder im §. XIX unter Zahl 2 aufgeführten Art, nach dem Zeitpuncte auf die Brennvorrichtung gebracht wird, in welchem der für den Tag, um den es sich handelt, angemeldete Brand oder Abzug beendigt sein soll.

12. Wenn ein Brand zur Erzeugung gebrannter geistiger Flüssigkeiten aus Stoffen von höherem Zuckergehalte nach dem Zeitpuncte, in welchem der Brand beendigt sein soll, fortgesetzt wird.

13. Wenn mehlige, zur Erzeugung gebrannter geistiger Flüssigkeiten geeignete Stoffe ausserhalb der Erzeugungsstätte eingemaischt, oder

14. Wenn eingemaischte mehlige Stoffe, oder gährende oder reife Maische ausser der angemeldeten Erzeugungsstätte aufbewahrt werden.

15. Wenn aus Stoffen von höherem Zuckergehalte, oder im Wege der Rectification von Branntwein, oder der Bereitung von Rosoglio, Liqueur u. dgl. aus Branntwein oder Branntweingeist eine grössere Menge, oder soweit die Angabe der Gradhältigkeit vorgeschrieben ist, Flüssigkeiten von höherem Gradgehalte, als in der Anmeldung angegeben worden ist, erzeugt werden.

16. Wenn aus den Betriebsräumen der Erzeugung gebrannter geistiger Flüssigkeiten aus Stoffen von höherem Zuckergehalte, vor Ablauf der angemeldeten oder vorschriftmässigen Dauer des Brandes, Erzeugnisse des gedachten Verfahrens hinweggebracht werden.

17. Wenn in der Gewerbsstätte eines Steuerpflichtigen, welcher aus mehligen oder nicht mehligen Stoffen gebrannte geistige Flüssigkeiten erzeugt, eingemaischte mehlige Stoffe, oder reife oder gährende Maische, oder nicht mehlige in den für die Getränkerzeugung erforderlichen Zustand versetzte Stoffe, ohne die vorgeschriebene amtliche Bestätigung über die Anmeldung und Entrichtung der gebührenden Abgabe gefunden, oder aus den Büchern oder Registern, die der Unternehmer führt, oder aus den mit seiner Unterschrift versehenen Anmeldungs und Revisionsbogen, erhoben werden.

18. Wenn Gährungsgefässe von grösserem Rauminhalte, als angemeldet wurde, zur Branntweinerzeugung verwendet werden.

19. Jeżeli spływnienie zacieru przeszkodzonem zostało mechanicznem urządzeniem, lub jeżeli spływniony zacier zebrano, albo w ogólności jakimkolwiek bądź sposobem objętość naczyń fermentacyjnych nad objętość zameldowaną powiększono.

§. XXIII.
Ciąg dalszy.

Wszelkie inne, już w niniejszem rozporządzeniu osobną karą nie zagrożone zboczenia od przepisów o wykonaniu podległych opodatkowaniu profesyi albo o przechowaniu wyrobów, postępowaniem opodatkowaniu podlegającem uzyskanych, jako nieregularności postępowania podatkowi podlegającego karane być mają karą pieniężną w ilości dwóch aż do stu złotych reńskich.

Załączenie C.

Osobne postanowienia dla bezpłatnej produkcyi wódki dla własnego użytku.

§. I
a) Ograniczenenie bezpłatności

Uwolnienie od podatku konsumcyjnego od wódki, na własny użytek z płodów przez siebie produktowanych, w ilości niżej dwóch wiader wypalonej, Najwyższym patentem z dnia 29. Września 1850 w §. 6 dozwolone; nie rozciąga się na osoby, na rachunek kogo innego, jedne z czynności w wymienionym Najwyższym patencie §. 5. przywiedzionych, prowadzące.

§. II.
b) Oznajmienie o zamierzonem bezpłatnem paleniu.

Kto z uwolnienia rzeczonego korzystać sobie życzy, donieść ma o tem najpóźniej do 15. Października w każdym roku, — a na rok 1851 najpóźniej w 14. dniach, od czasu ogłoszenia niniejszego przepisu w miejscu jego zamieszkania najbliższemu, dla czynności podatku konsumcyjnego postanowionemu urzędnikowi, lub, gdyby w tem miejscu, albo w odległości dwóch mil nie znajdował się taki urzędnik u przełożonego gminnego na piśmie lub ustnie

W tem podaniu wytknąć ma:

1. Miejsce swojego zamieszkania i budynek, którym palić wódkę zamyśla.

2. Gatunek ziemiopłodów lub innych materyałów, z których chce pędzić wódkę.

3. Przez którą część czasu od 1. Listopada, roku, w którym doniesienie czyni, do 31. Października roku następującego i przez wielo tygodni lub miesięcy w tymże okresie czasu wódkę pędzić zamierza.

19. Wenn das Ueberlaufen der Maische durch eine mechanische Vorrichtung gehindert, oder die überfliessende Maische aufgefangen, oder überhaupt auf irgend eine Art der Rauminhalt der Gährungsgefässe über den angemeldeten Umfang derselben vergrössert wird.

§. XXIII.

Fortsetzung.

Alle anderen nicht schon in der vorstehenden Verordnung mit einer besonderen Strafe belegten Abweichungen von den Vorschriften über die Ausübung der steuerbaren Gewerbe oder über die Aufbewahrung der durch das steuerbare Verfahren gewonnenen Erzeugnisse, sind als Unregelmässigkeiten des steuerbaren Verfahrens mit einem Betrage von zwei Gulden bis hundert Gulden zu bestrafen.

Beilage C.

Besondere Bestimmungen für steuerfreie Branntweinerzeugung zum eigenen Gebrauche.

§. I.

a) Beschränkung der Steuerbefreiung.

Die im §. 6 des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850 bewilligte Befreiung des zum eigenen Gebrauche aus selbst erzeugten Stoffen in einer zwei n. ö. Eimer nicht übersteigenden Menge gewonnenen Branntweines von der Verzehrungssteuer, erstreckt sich nicht auf diejenigen Personen, welche für Rechnung Anderer eine der, im §. 5 des gedachten allerhöchsten Patentes aufgeführten Beschäftigungen treiben.

§. II.

b) Anzeige der beabsichtigten steuerfreien Erzeugung.

Wer von der erwähnten Steuerbefreiung Gebrauch zu machen wünscht, hat dieses längstens bis 15. October eines jeden Jahres, — für das Jahr 1851 hingegen längstens binnen 14 Tagen, nachdem die gegenwärtige Vorschrift für seinen Aufenthaltsort verlautbart worden ist, — dem nächsten für die Geschäfte der Verzehrungssteuer bestellten Beamten, oder wenn sich in dem Orte oder in einer Entfernung von zwei Meilen ein solcher Beamte nicht befindet, bei dem Gemeindevorstande schriftlich oder mündlich anzuzeigen.

In dieser Anzeige hat er anzugeben:

1. Seinen Aufenthaltsort und das Gebäude, in welchem er Branntwein zu erzeugen beabsichtiget.

2. Die Gattung der Früchte oder anderen Stoffe, aus denen er Branntwein zu erzeugen die Absicht hat.

3. In welchem Theile des Zeitraumes vom 1. November des Jahres, in dem die Anzeige geschieht, bis zum 31. October des nächsten Jahres, und durch wie viele Wochen oder Monate in diesem Zeitraume er die Branntwein-Erzeugung zu treiben beabsichtigt.

4. Jaką ilość napoju w tym czasie mniej więcej produkować zamierza;

5. Posiadłość ziemi, z której płody na wypalenie wódki użyć się mające, uzyskał lub uzyskać spodziewa się:

6. Jakich i jakiej objętości naczyń gorzelniczych do palenia wódki używać będzie;

7. Jeżeli naczyń fermentacyjnych używa wyłącznie do robienia wódki, skład i objętość tychże naczyń; przyczem nie jest przywiązany do miary objętości, wyznaczonej w §. III. Liczby 1, szczególnych postanowień dla fabrykacyi, przyprawiania i przetworzenia wypalanych płynów spirytusowych (załączenie B);

8. ilość swoich domowników, t. i. liczbę swoich przynależących i sług, u niego na strawie i na mieszkaniu będących, z policzeniem siebie samego.

§ III

c) Skutki tego doniesienia.

Jeżeli doniesienie u zwierzchności gminnej uczyniono, taż doniesienie piśmienne, lub jeżeli takowe ustnie wniesione było, protokół na to przedsięwzięty, w przeciągu trzech dni najbliższemu dla czynności podatku konsumcyjnego postanowionemu urzędnikowi przesłać, a przytem następujące okoliczności wyjaśnić ma:

a) miejsce zamieszkania strony;

b) czyli która z przeszkód, w §. 6. Najwyższego patentu z dnia 29. Września 1850 i w powyższym §. 1. namienionych, nie zachodzi, która wyłącza stronę od udziału w uwolnieniu od podatku;

c) czyli płody, z których wódkę palić oświadcza, sama produkuje lub produkować zwykła;

d) czyli podana ilość wódki, którą wypalić zamyśla, stosuje się do potrzeby własnej i jej domowników.

Jeżeli doniesienie, wprost urzędnikowi dochodowemu uczyniono, tenże drogą najkrótszą wyjaśnienia tych okoliczności od zwierzchności gminnej zasiągnąć ma.

Jeżeli z wyjaśnienia danego od zwierzchności nie pokazuje się przeszkoda, uwolnienie od podatku wyłączająca, urzędnik dochodowy, miejscowość produkcyi i naczynia do pędzenia wódki przeglądnać i opisać; naczynia, które do wypalenia użyte będą, a — jeżeli strona w naczynia fermentacyjne, wyłączie do wyrobu wódki przeznaczone, opatrzona jest, — też naczynia nacechować; i jeżeli naczynie do palenia wódki właśnie w należycie oznajmionem użyciu nie znajduje się, takowe od użycia wyłączyć ma.

Przytem oraz wyznaczyć należy potrzebną do jednorazowego nabicia aparatu wypalnego ilość płodów, tudzież, jak to w §. V. szczególnych postanowień dla produkcyi, przerabiania lub przetwarzania wypalanych płynów spirytusowych (załączenie B) powszechnie rozporządzono, trwanie wypalenia t. j. czas, który potrzebny jest, by należyte nabicie aparatu wypalnego zupełnie mogło być wypalone lub przepędzone.

4. Welche Menge Getränks beiläufig er in diesem Zeitraume zu erzeugen vorhat.

5. Den Grundbesitz, von welchem er die zur Branntwein-Erzeugung zu verarbeitenden Stoffe gewonnen hat oder zu gewinnen hofft.

6. Die Beschaffenheit und den Rauminhalt des Brenngeräthes, dessen er sich zur Branntwein-Erzeugung bedient.

7. In sofern er Gährungsgefässe ausschliessend für die Branntweinbereitung verwendet, die Beschaffenheit und den Rauminhalt dieser Gefässe; wobei er an das im §. III, Zahl 1, der besondern Bestimmungen für die Erzeugung, Bereitung und Umstaltung gebrannter geistiger Flüssigkeiten (Beilage B.) festgesetzte Mass des Rauminhaltes nicht gebunden ist.

8. Die Stärke seines Hausstandes, d. i. die Zahl seiner Angehörigen und Dienstboten, die bei ihm in Kost und Wohnung stehen, mit Einschluss seiner selbst.

§. III.

c) Folgen dieser Anzeige.

Wird die Anzeige bei dem Gemeindevorstande eingebracht, so hat dieser die schriftliche Anzeige, oder wenn solche mündlich geschah, das über dieselbe aufzunehmende Protokoll binnen drei Tagen dem nächsten, für die Geschäfte der Verzehrungssteuer bestellten Beamten zu übermitteln, und dabei über folgende Puncte Aufklärung zu ertheilen:

a) den Aufenthaltsort der Partei;

b) ob ihr keines der, im §. 6 des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850 und im obigen §. I. bemerkten Hindernisse entgegenstehe, welches sie von der Theilnahme an der Steuerbefreiung ausschliesst;

c) ob sie die Stoffe, aus denen sie Branntwein bereiten zu wollen angibt, selbst erzeugte oder zu erzeugen pflege;

d) ob die Angabe der Menge Branntwein, welche sie zu erzeugen beabsichtiget, mit dem Bedarfe derselben und ihres Hausstandes im Ebenmasse stehe.

Wird die Anzeige unmittelbar bei einem Gefällsbeamten angebracht, so hat er im kürzesten Wege die Aufklärung über diese Umstände von dem Gemeindevorstande einzuholen.

Geht aus der erhaltenen Aufklärung nicht ein, die Bewilligung der Steuerbefreiung ausschliessendes Hinderniss hervor, so hat der Gefällsbeamte die angegebene Betriebsstätte und die zur Branntwein-Erzeugung bestimmten Geräthe zu besichtigen und zu beschreiben; das Brenngeräthe, dessen sich bedient werden wird, und — wenn die Partei mit Gährungsgefässen versehen ist, die ausschliessend der Branntwein-Erzeugung gewidmet sind, diese Gefässe zu bezeichnen; und sofern das Brenngeräthe nicht so eben in gehörig angemeldeter Verwendung steht, dasselbe ausser Gebrauch zu setzen.

Zugleich ist auch die zur einmaligen Füllung der Brennvorrichtung erforderliche Menge Stoffe, und wie es im §. V der besondern Bestimmungen für die Erzeugung, Bereitung oder Umstaltung gebrannter geistiger Flüssigkeiten (Beilage B.) allgemein angeordnet ist, die Brenndauer, d. i. der Zeitraum zu erheben, welcher erforderlich ist, um die gehörig gefüllte Brennvorrichtung vollständig abzubrennen oder abzutreiben.

§. IV.

d) Arkusze opowiednicze rewizyjne.

Ci, co doniesienie należytym sposobem uczynili i którym nic nie zagradza, aby do korzystania z uwolnienia podatkowego, pod warunkami przepisanemi przypuszczeni byli, otrzymują arkusze opowiednicze i rewizyjne.

W tych arkuszach wyrażono będzie, przez jaki czas i z jakich płodów wódka z uwolnieniem od podatku pędzona być może. Czas, przez który wolne od podatku pędzenie trwać może, oznaczony ma być z uwagą na ilość i gatunek płodów, na wypalenie przeznaczonych. Z porządku czas ten, nie ma być większy oznaczony jak ogółem na dwa miesiące w roku. Nie idzie za tem atoli, iż czas do wolnego od podatku pędzenia wódki dozwolony, na ciąg nieprzerwany oznaczonym być powinien; raczej ten czas w miarę zachodzących okoliczności, na dwa zawody i więcej podzielony być może.

§. V.

e) Oznajmienie bezpłatnego pędzenia wódki.

Ten co pozwolenia na wolne od opłaty pędzenie wódki otrzymał, przynajmniej na 24 godzin przed początkiem każdego tygodnia, w którym wódkę palić chce, zamierzoną czynność u urzędnika dochodowego w tem samem miejscu, lub w pobliżu znajdującego się, na piśmie lub ustnie oznaczyć ma.

Oznajmienie przynajmniej na czas jednego tygodnia bez przerwy, uczynione być powinno. Oznajmujący jednak nie jest obowiązany wszystkie dni w tygodniu na palenie wódki obrócić. Od niego zależy, oznaczyć dzień lub więcej dni w tygodniu, które na palenie wódki obróci. Atoliż w innych jak w dniach opowiedzianych, palenie mu jest zabronione.

W oznajmieniu wykazać należy:

1. Dzień i godzinę

a) co do płodów mącznych, kiedy takowe zacierane i kiedy na kocioł (urządzenie do palenia) nabijane będą;

b) co do płodów niemącznych, kiedy aparat wypalający, użytym zostanie;

2. gatunek i ilość płodów na to użytych;

3. chwilę, w której lutrynek odciągnionym i wódka sprodukowaną będzie;

4. ilość płynu spirytusowego, wypalić się mającego;

5. jeżeli oznajmujący posiada naczynia fermentacyjne, które były cechowane, wykazać ma także numer i objętość każdego naczynia, którego używać będzie.

§. VI.

f) Uwolnienie od oznajmienia.

Od podawania poszczególnych oznajmień, gorzelnik uwolniony być może, jeżeli następujące warunki wszystkie razem zachodzą:

§. IV.

d) *Anmeldungs- und Revisionsbogen.*

Diejenigen, welche die erwähnte Anzeige gehörig anbrachten, und gegen deren Zulassung zur Benützung der Steuerbefreiung unter den vorgeschriebenen Bedingungen kein Anstand obwaltet, werden mit Anmeldungs- und Revisionsbogen betheilt.

In diesem Bogen wird ausgedrückt, durch welchen Zeitraum und aus welchen Stoffen die Branntwein-Erzeugung steuerfrei getrieben werden darf. Der Zeitraum, durch welchen der steuerfreie Betrieb dauern darf, ist mit Rücksicht auf die Menge und Beschaffenheit der Stoffe, aus denen die Erzeugung Statt finden wird, festzusetzen. In der Regel hat derselbe zwei Monate im Ganzen für Ein Jahr nicht zu überschreiten. Hieraus folgt aber nicht, dass der zum steuerfreien Betriebe gestattete Zeitraum in einer ununterbrochenen Dauer vorgezeichnet werden müsse. Vielmehr kann derselbe, nach Beschaffenheit der obwaltenden Verhältnisse, in zwei oder mehreren Abtheilungen benützt werden.

§. V.

e) *Anmeldung der steuerfreien Erzeugung.*

Derjenige, welcher die Bewilligung zum steuerfreien Betriebe erhielt, hat wenigstens 24 Stunden vor dem Beginnen jeder Woche, in welcher er Branntwein zu brennen wünscht, das beabsichtigte Verfahren bei dem im Orte oder in dessen Nähe befindlichen Gefällsbeamten, schriftlich oder mündlich anzumelden.

Diese Anmeldung muss wenigstens für die Dauer einer Woche vereint geschehen. Der Anmeldende ist jedoch nicht gehalten, alle Tage der Woche zur Branntwein-Erzeugung zu verwenden. Es hängt von ihm ab, einen oder mehrere Tage der Woche zu bestimmen, die er zur Branntwein-Erzeugung benützen wird. An anderen als den angemeldeten Tagen ist ihm jedoch der Branntweinbrennerei-Betrieb untersagt.

In der Anmeldung ist anzugeben:

1. Der Tag und die Stunde

a) *bei mehligen Stoffen, wann dieselben eingemaischt und wann solche auf die Brennvorrichtung gebracht werden;*

b) *bei nicht mehligen Stoffen, wann die Brennvorrichtung in Verwendung gesetzt werden wird.*

2. Die Gattung und Menge der Stoffe, die in Verwendung kommen werden.

3. Der Zeitpunct, in welchem der Lutter gezogen und jener, in welchem der Branntwein erzeugt seyn wird.

4. Die Menge der geistigen Flüssigkeit, die erzeugt werden wird.

5. Besitzt der Anmeldende Gährungsgefässe, die bezeichnet wurden, so ist die Nummer und der Rauminhalt der Gefässe, die in Verwendung kommen werden, anzugeben.

§. VI.

f) *Enthebung von der Anmeldung.*

Von der Anbringung der einzelnen Anmeldungen kann der Branntwein-Erzeuger enthoben werden, wenn folgende Bedingungen vereint vorhanden sind:

1. Jeżeli czynność palenia na taki czas ograniczy, iż z uwagą na skład naczyń gorzelnianych i przepisany czas wypalenia, o wypędzenie większej ilości wódki jak producent na ów przeciąg czasu oznajmił, obawiać się nie wypada. (§. II. L. 3 i 4.)

2. Jeżeli pędzenie wódki dziać się ma w takiej porze roku, kiedy posiadacze ziemi płody gatunku oznajmionego dla własnego użytku na wódkę wypalać zwykli.

3. Jeżeli naczynia gorzelniane przed nastaniem i po skończeniu czasu, przez który producent od poszczególnych oznajmień uwolniony zostanie, w urzędowe przechowanie oddane, albo innym sposobem urzędownie z użytku wyłączone będą.

§. VII.

g) Bezpłatna czynność gorzelnicza.

1. Zakazano, użyć większej ilości, lub innego gatunku płodów, czynność gorzelniczą w innym rozpoczynać lub kończyć czasie, albo płyn spirytusowy we większej ilości, lub też innym gatunku produkować, jak oznajmionem było.

2. Zawarte w §§. IV. V i VI. szczególnych postanowień dla produkcyi, zaprawiania i przetwarzania wypalanych płynów spirytusowych (załączenie B) powszechne postanowienie względem trwania zacieru i wypalenia, względem czasu zacierania i pędzenia, tudzież to rozporządzenie, że w biegu jednego dnia zatarte podług oznajmienia płody także na jednym dniu, na aparacie wypalenia wypalone być muszą, stosują się także i do producentów, wódkę dla własnego użytku z wolnością od podatku pędzących.

3. Równie ci, co od podawania szczególnych oznajmień uwolnieni będą, podlegają wspomnianemu właśnie postanowieniu o czasie trwać mającego palenia. Nie wolno im innych, jak tylko wskazanych w pierwiastkowem doniesieniu (§. II.) i przez urzędnika dochodowego ocechowanych naczyń gorzelnianych używać

4. U tych, którym bezpłatne pędzenie płynów spirytusowych dozwolonem zostało, nie mogą

a) ani naczynia gorzelniane, nie należycie oznajmione lub nieocechowane

b) ani płyny spirytusowe do kogo innego, jak do nich należące w przechowaniu znajdować się.

Atoliż

c) wypożyczenie, użycie naczynia wypalnego ze strony drugich do pędzenia wódki nie jest zakazanem.

§. VIII.

h) Przekroczenie bezpłatnej ilości, sprzedaż, tudzież przepędzenie i przetworzenie wódki bezpłatnie sprodukowanej.

Strony, w tem uwolnieniu od podatku udział mające, nie są, w skutek §. 6. Najwyższego patentu z dnia 29. Września 1850 ograniczone na palenie wódki w ilości, do dwóch tylko niższo-austryackich wiader. Jeżeli atoliż więcej produkować chcą,

1. Wenn derselbe das Brennverfahren auf einen solchen Zeitraum beschränkt, dass mit Rücksicht auf die Beschaffenheit des Brenngeräthes und die vorschriftmässige Brennzeit die Erzeugung einer grösseren, als der von dem Erzeuger für diesen Zeitraum angegebene Menge Branntweines (§. II. Z. 3 und 4) nicht zu besorgen ist.

2. Wenn diese Erzeugung zu einer Jahreszeit zu geschehen hat, in welcher Grundbesitzer Stoffe der angemeldeten Gattung gewöhnlich für ihren Gebrauch zur Branntwein-Erzeugung zu verarbeiten pflegen.

3. Wenn das Brenngeräthe vor dem Eintritte und nach der Beendigung des Zeitraumes für den der Erzeuger von den einzelnen Anmeldungen enthoben wird, in ämtliche Verwahrung übergeben oder auf eine andere Art ämtlich ausser Gebrauch gesetzt wird.

§. VII.

g) Steuerfreies Verfahren.

1. Es ist untersagt, eine grössere Menge, oder eine andere Gattung Stoffe zu verwenden, das Verfahren zu einer andern Zeit zu beginnen oder zu beendigen, oder eine grössere Menge, oder eine andere Gattung geistiger Flüssigkeit zu erzeugen, als angemeldet wurde.

2. Die in den §§. IV, V und VI der besonderen Bestimmungen für die Erzeugung, Bereitung und Umstaltung gebrannter geistiger Flüssigkeit (Beilage B) enthaltene allgemeine Bestimmung über die Maischdauer und Brenndauer, die Einmaischungs- und Brennzeit, so wie die Anordnung, dass die im Laufe eines Tages der Anmeldung gemäss eingemaischten Stoffe auch an einem Tage auf der Brennvorrichtung abgetrieben werden müssen, gelten auch für die Erzeuger, welche die Branntweinbereitung zum eigenen Gebrauche steuerfrei betreiben.

3. Auch diejenigen, welche von der Anbringung der einzelne Anmeldungen enthoben werden, sind der erwähnten Bestimmung über die Brennzeit unterworfen. Dieselben dürfen sich keines andern, als des in der ursprünglichen Anzeige (§. II) angegebenen und von dem Gefällsbeamten bezeichneten Brenngeräthes bedienen.

4. Bei denjenigen, denen die steuerfreie Behandlung zugestanden wurde, darf

a) kein nicht gehörig angezeigtes und bezeichnetes Brenngeräthe, wie auch

b) keine jemanden Andern als ihnen gehörige geistige Flüssigkeit in Verwahrung gefunden werden.

Es ist jedoch:

c) das Ausleihen, die Benützung des Brenngeräthes durch Andere zum Branntweinbrennen nicht untersagt.

§. VIII.

h) Ueberschreitung der steuerfreien Menge, Veräusserung, dann Rectification und Umstaltung des steuerfrei erzeugten Branntweines.

Die Parteien, welche an dieser Steuerbefreiung Theil nehmen, sind zu Folge §. 6 des allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850., auf die Erzeugung zweier niederösterreichischen Eimer nicht beschränkt. Wenn sie jedoch mehr erzeugen wollen, so kann

natenczas to tylko za uprzedniem oznajmieniem i opłaceniem podatku od tej ilości płynów spirytusowych stać się może, która przewyższa bezpłatnie w produkcyi zostawioną ilość dwóch niższo austryackich wiader.

Tym stronom, które następnie sobie życzą, sprzedać niejaką część wódki, bezpłatnie przez nich sprodukowanej dozwala się to, za uprzedniem oznajmieniem i opodatkowaniem ilości, sprzedać się mającej.

Niezabraniono wprawdzie, wódkę z palenia bezopłatnego uzyskaną, na własny użytek producenta przez alembik przepędzać (rektyfikować) albo innemi płodami zaprawiać, wszakże to postępowanie gorzelne także oznajmione być musi, i jak dalece przez to ilość płynu spirytusowego umniejszy się, odtrącenie ilości produkowanej, na niepłatną miarę dwóch wiader rachować się mającej, miejsca nie ma.

§. IX.

i) Utrata korzyści uwolnienia od opłaty z powodu pokrzywdzeń dochodowych.

Kto 1. fałszywie podaje, że płody, z których wódkę pędzi, sam produkował, lub, kto i bez wyraźnego takowego podania, do oznajmionego dla bezpłatnego postępowania palenia wódki, albo do postępowania, względem którego od podawania poszczególnych oznajmień uwolniony został, używa, płodów, których sam nie produkował; lub kto

2. trunki bez opłaty produkowane nie dla własnego, ani u niego na mieszkaniu i na strawie będących przynależących i sług użytku, obraca; lecz innym przedaje, albo takie na rachunek innych produkuje lub zaprawia; albo

3. bez przepisanego oznajmienia, lub nie uzyskawszy uwolnienia od tegoż

a) w ogólności płyny spirytusowe produkuje, lub

b) nie opłaciwszy wprzódy podatku ilość nieopłatną dwóch wiader niższo-austryackich w paleniu przewyższy, albo

4. innym sposobem objęty §fem XII. pod L. 1. przepis przekracza, popełnia pokrzywdzenie dochodu i w miarę ilości, do której się przestępstwo stosuje, podpada nie tylko opłacie należytości podatkowej ale i karom w czwórnasobnej aż do osmionasobnej ilości tejże ostatniej — wyznaczyć się mającym. Oprócz tego uznany być może na zawsze, lub na pewny okres czasu za utracającego prawo do korzystania z wolności bezopłatnego palenia.

§. X.

k) Ukaranie innych przestąpień.

Wszelkie inne, jak w §. IX. wyszczególnione przestąpienia powyższych dla bezpłatnego palenia wódki wydanych szczególnych rozporządzeń wedle różnosci przypadku ukarane być winny karą pieniężną w ilości 2 aż do 100 złot. reńskich.

dieses nur gegen vorläufige Anmeldung und Steuerzahlung für jene Menge geistiger Flüssigkeiten geschehen, welche die in der Erzeugung steuerfrei gelassene Menge von zwei niederösterreichischen Eimern überschreitet.

Denjenigen Parteien, welche nachträglich wünschen, einen Theil des von ihnen steuerfrei erzeugten Branntweines zu veräussern, ist gegen vorherige Anmeldung und Versteuerung der zu veräussernden Menge gestattet, ihn an Andere abzutreten.

Es ist zwar nicht untersagt den durch steuerfreien Betrieb gewonnenen Branntwein zum eigenen Gebrauche des Erzeugers zu rectificiren oder mit anderen Stoffen zu versetzen; jedoch muss auch dieses Brennverfahren angemeldet werden, und in sofern dadurch die Menge der geistigen Flüssigkeit verringert wird, findet eine Abschreibung an der erzeugten auf das steuerfreie Mass zweier Eimer anzurechnenden Menge nicht Statt.

§. IX.

i) *Verlust der Begünstigung der Steuerbefreiung wegen Gefällsverkürzungen.*

Wer 1. fälschlich angibt, die Stoffe, aus denen er Branntwein erzeugt, selbst erzeugt zu haben, — oder wer, auch ohne diese ausdrückliche Angabe, zu dem für den steuerfreien Betrieb angemeldeten Verfahren oder zu dem Verfahren, rücksichtlich dessen er von den einzelnen Anmeldungen enthoben wurde, Stoffe, die er nicht selbst erzeugt hat, verwendet; oder wer

2. das steuerfrei erzeugte Getränke nicht zu seinem eigenen, dann der bei ihm in Kost und Wohnung befindlichen Angehörigen und Dienstboten Gebrauche verwendet, sondern vorschriftwidrig an einen Andern veräussert; oder solches Getränke für Rechnung Anderer erzeugt oder bereitet; oder wer

3. ohne vorschriftmässige Anmeldung, oder ohne die Befreiung von der Anmeldung erlangt zu haben,

a) *überhaupt geistige Flüssigkeiten erzeugt, oder*

b) *ohne vorläufige Steuerzahlung die freigelassene Menge von zwei niederösterr. Eimern überschreitet; oder*

4. auf eine andere Art die im §. VII. unter Z. 1 enthaltene Vorschrift übertritt, begeht eine Gefällsverkürzung, und unterliegt rücksichtlich der Menge, auf die sich die Uebertretung bezieht, nicht nur der Entrichtung der Steuergebühr, sondern auch der mit dem vier- bis achtfachen Betrage der letztern zu bemessenden Strafe. Derselbe kann nebstdem für immer oder für einen bestimmten Zeitraum der Begünstigung der steuerfreien Behandlung verlustig erklärt werden.

§. X.

h) *Bestrafung anderer Uebertretungen.*

Alle andern, als die im §. IX. aufgeführten Uebertretungen der vorstehenden, für die steuerfreie Branntwein-Erzeugung erlassenen besondern Anordnungen sind mit einer nach Beschaffenheit des Falles zwischen 2 und 100 Gulden zu bemessenden Strafe zu belegen.

Komitat: Wzór Nr. 1. Kraj koronny:
Powiat podżupański: Dystrykt:
Miejsce:

Opisanie

lokalności, narządów gorzelniczych i naczyń schowkowych, należących do fabryki podpisanego piwowara N. N. . . . w miejscu N. . . . pod Nr. domu . . . .

Nr.	
1	I. Lokalności fabryczne. 1. Lokał warzelni z przynależącemi do tego miejscowościami: Warzelnia Nr. 1. znajduje się po lewej ręce ubocznego skrzydła browaru z wchodem z podwórza. Tamże znajdują się 2 panwie (burtaki) 2 kętnary pod zacier (koryta), 2 kadzie zacierne, 2 cedzidła do chmielu. W górnym tegoż domu oddziale znajduje się chłodarnia z 2 kilsztokami i 1 miechem. 2. Piwnice. Z warzelni idzie się do piwnicy fermentacyjnej dla wyfermentowania (wyrobienia) piwa wierzchnio-drożdżowego, z tąd do piwnicy fermentacyjnej piwa spodnio-drożdżowego z kadziami, a obok tego do piwnicy piwa rozchodowego (na rozchód przeznaczonego). 3. Inne do fabrykacyi należące lokalności: Obok warzelni gorzelnia, izba pisarza, klepisko (gumno) na słód strychy i suszarnie, stajnia, młyn słodowy, izba dla czeladzi.
2	II. Skryte komunikacye: Nie ma żadnych.
3	III. Narządy profesyjne i naczynia schowkowe: 1. Kocioł Nr. 1. o 30 wiadrach, Nr. 2. o 40 wiadrach. 2. Dwie kadzie zacierne, o 40 i 50 wiadrach. 3. Kętnary pod piwo: W piwnicy fermentacyjnej piwa wierzchnio-drożdżowego 5 kętnarow niemal o 40 wiadrach, w piwnicy fermentacyjnej piwa spodnio-drożdżowego, 3 kętnary niemal o 25 wiadrach, tudzież dwa kętnary pod zacier po 4 i 6 wiader. 4. Kilsztoki: dwa, Nr. 1. o 50 a Nr. 2. o 75. wiadrach. 5. Kadzie fermentacyjne: trzy po 10, dwie po 15 wiader. 6. Naczynia do przechowania nalewu młóta: 1 skrzynia zlewna w gorzelni, i jedna w ziemię wpuszczona kadź przed warzelnią. 7. Beczki (legarowe): Nie ma żadnych. 8. Beczki wozowe: 800 po 2 wiadra. 9. Małe beczki: 200 po 1 wiadrze
4	Nadzór nad innemi osobami służebnemi ma: parobek przy warzelni N. N.
5	W nieobecności podpisanego zastępywać go winien w sprawach dochodowych: Ten sam . . . . dnia . . . 1851. N. N. piwowar. Powyższe, na dniu . . . 1851 podane opisanie, potwierdza niżej podpisany jako prawdziwe, na co oraz przepisany protokoł był spisany. N. . . dnia . . . 1851. N. N. Komisarz straży finansowej. (k. k. pieczęć urzędowa:) N. N. sędzia podżupański (sędzia miejscowy).

Kronland:
District:

Muster Nr. 1.

Comitat:
Stuhlbezirk:
Ort:

Beschreibung

der zu dem Gewerbsbetriebe des gefertigten Bierbräuers N. N. in dem Orte N. . . . . . Haus-Nr. . . . gehörigen Localitäten, Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe.

Nr.	
1	I. Gewerbs-Localitäten. 1. Sud-Locale und dazu gehörige Räume: Das Sudhaus Nr. 1. befindet sich im linken Seitentracte des Bräuhauses, mit dem Eingange vom Hofraume. Es befinden sich darin 2 Pfannen, 2 Maischgrander, 2 Maischbottiche, 2 Hopfenseiher. In der oberen Abtheilung desselben befindet sich das Kühlhaus mit 2 Kühlstöcken und 1 Blasmaschine. 2. Keller. Von dem Sudhause gelangt man in den Gährkeller zur Vergährung des Oberzeugbieres, durch diesen in den Unterzeug-Gährkeller mit den Bottichen, und nebenan in den Abstosskeller. 3. Andere zum Gewerbsbetriebe gehörige Localitäten: Neben dem Sudhause die Branntweinbrennerei, die Schreibstube, Malztenne, Böden und die Dörre, Stallung, Malzmühle, Gesindezimmer.
2	II. Geheime Communicationen: Keine.
3	III. Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe: 1. Kessel Nr. 1 zu 30 Eimern, Nr. 2 zu 40 Eimern. 2. Maischbottiche zwei, zu 40 und 50 Eimern. 3. Biergrander; im Oberzeug-Gährkeller 5 mit beiläufig 40 Eimern, im Unterzeug-Gährkeller 3 mit beiläufig 25 Eimern, dann zwei Maischgrander zu 4 und 6 Eimern. 4. Kühlstöcke zwei, Nr. 1 zu 50 und Nr. 2 zu 75 Eimern. 5. Gährbottiche, drei zu 10, zwei zu 15 Eimern. 6. Gefässe zur Aufbewahrung des Treber-Aufgusses: 1 Sammelkasten in der Brennerei, und ein in die Erde gesenkter Bottich vor dem Sudhause. 7. Lagerfässer: Keine. 8. Fuhrfässer: 800 à 2 Eimer. 9. Kleine Fässer: 200 à 1 Eimer.
4	Die Aufsicht über die übrigen Dienst-Individuen führt: der Pfannenknecht N. N.
5	In Abwesenheit des Gefertigten hat denselben in Gefällsangelegenheiten zu vertreten: Eben derselbe . . . den . . . 1851. N. N. Bräumeister. Die vorstehende, am . . . 1851 überreichte Beschreibung wird als richtig von den Unterzeichneten bestätiget, und darüber wurde das vorgeschriebene Protokoll aufgenommen. N. . . . am . . . 1851. N. N. Finanzwach-Commissar. (k. k. Amtssiegel:) N. N. Stuhlrichter (Ortsrichter).

Wzór Nr. 2. a)

Oznajmienie Nr.

W browarze niżej podpisanego w N. N. . . pod Nr. Konskr. 18. . . warzone będzie tak zwane piwo wierzchnio-drożdżowe, a mianowicie:

Podpał nastąpi						Warka będzie skończona, przeto całkiem wystudzona							Piwo zrobione będzie trzymane				Od tego wynosi należytość	
			Pod panwią i kotłem						na kilsztoku					w 25. beczkach				
				zawierającem w sobie						zawierającym w sobie aż do klamry miarowej			w piwnicy					
o godzinie	dnia	miesiąca i roku	Nr.	wiad.	miar (mass)	o godzinie	dnia	miesiąca i roku	Nr.	Nr.	wiad.	miar (mass)	Nr.	Nr.	wiad.	miar (mass)	złt. r.	kr.
6tej z rana	2go	Kwietnia 1851	2	—	—	10tej w nocy	2go	Kwietnia 1851	1	1	52	—	1	—	50	—	31	12

N. . . dnia 31. Marca 1851.

Nalew młóta użytym będzie na napoj dla bydła

N. N.
piwowar.

Wzór Nr. 2. b)

Oznajmienie Nr.

W browarze niżej podpisanego N. N. . . pod Nr. Konskr. 18. . . warzone będzie tak zwane piwo spodnio-drożdżowe, a mianowicie:

Podpał nastąpi						Warka będzie skończona, przeto całkiem wystudzona							Piwo zrobione będzie trzymane				Od tego wynosi należytość	
			Pod panwią i kotłem						na kilsztoku					w kadziach fermentacyjnych				
				zawierającem w sobie						zawierającym w sobie aż do klamry miarowej			w piwnicy					
o godzinie	dnia	miesiąca i roku	Nr.	wiad.	miar (mass)	o godzinie	dnia	miesiąca i roku	Nr.	Nr.	wiad.	miar (mass)	Nr.	Nr.	wiad.	miar (mass)	złt. r.	kr.
5tej z ran n	2go	Maja 1851	1	—	—	11 w nocy	2.	Maja 1851	2	2	105	—	3	7 8	100	—	63	—

N. . . . dnia 30. Kwietnia 1851.

Nalew młóta użytym będzie na wyrób wódki.

N. N.
piwowar.

Muster Nr. 2, a.

Anmeldung Nr.

In dem Bräuhause des Unterzeichneten in N. N. . . unter Conscr.-Nr. 18 wird sogenanntes Oberzeugbier erzeugt werden, und zwar:

Die Unterzündung wird geschehen						Das Gebräude wird vollendet, somit gänzlich abgekühlt sein							Das erzeugte Bier wird aufbewahrt werden				Hiefür beträgt die Gebühr	
Stunde	Tag	Monat und Jahr	Pfanne und Kessel			Stunde	Tag	Monat und Jahr	am Kühlstock				in dem Keller	in 25 Fässern				
			Nr.	Inhalt					Nr.	Inhalt bis zur Hammklammer								
				Eim.	M.					Nr.	Eim.	M.	Nr.	Nr.	Eim.	M.	fl.	kr.
6 Früh	2.	April 1851	2	—	—	10 Nachts	2.	April 1851	1	1	52	—	1	—	50	—	31	12

Der Treberaufguss wird verwendet werden zum Viehtrank

N . . . am 31. März 1851.

N. N.

Bräuer.

Muster Nr. 2, b.

Anmeldung Nr.

In dem Bräuhause des Unterzeichneten in N. N. . . unter Conscr.-Nr. 28 wird sogenanntes Unterzeugbier erzeugt werden, und zwar:

Die Unterzündung wird geschehen						Das Gebräude wird vollendet, somit gänzlich abgekühlt sein							Das erzeugte Bier wird aufbewahrt werden				Hiefür beträgt die Gebühr	
Stunde	Tag	Monat und Jahr	Pfanne und Kessel			Stunde	Tag	Monat und Jahr	am Kühlstock				in dem Keller	in den Gährbottichen				
			Nr.	Inhalt					Nr.	Inhalt bis zur Hammklammer								
				Eim.	M.					Nr.	Eim.	M.	Nr.	Nr.	Eim.	M.	fl.	kr
5 Früh	2.	Mai 1851	1	—	—	11 Nachts	2.	Mai 1851	2	2	105	—	3	7 8	100	—	63	—

N . . . am 30. April 1851.

Der Treberaufguss wird verwendet werden zur Branntweinerzeugung

N. N.

Bräuer.

Wzór Nr. 3.

K. K. bilet opłaty podatku konsumcyjnego.

Nr. biletu
podatku konsumcyjnego.

Kraj koronny:
Dystrykt:
Komitat:
Powiat podżupański:

Należytość podatku konsumcyjnego.

złt. r.	kr.

. . . . z miejsca . . . .
pod Nr. konskrypcyjnym . . . podług oznajmienia u . . .
. . . . winien zapłacić
za . . wiader . . miar (massów) . . piwa
. . . . dnia . . . 185 . . należycie zapłacił,
a summę w dyaryuszu kasy pod Nr. pozycyjnym . . . do przychodu wciągnięto.

Postępowanie

poczyna się dnia . . . 185 . o . . godzinie
kończy się dnia . . . 185 . o . . godzinie
do czego się używa panwi Nr. . . i kilsztoku Nr. . . .
Piwo wywarzone przechowuje się w lokalu Nr. . .
Nalew młóta użytym będzie na . . . .

Muster Nr. 3.

K. K. Verzehrungssteuer-Zahlungs-Bollete.

Verzehrungssteuer-Bollete Nr.

Kronland:
District:
Comitat:
Stuhlbezirk:

Verzehrungssteuer-Gebühr.	
fl.	kr.

. . . . aus dem Orte . . . .

sub Conscript.-Nr. . . . . hat laut Anmeldung bei dem/der

. . . . zu bezahlen

für . . . . Eimer . . . . Mass . . . . Bier

. . . . . . den . . . . . . 185 . richtig bezahlt,

und in dem Casse-Journale unter Post-Nr. . . . in Empfang gestellt.

Das Verfahren.

beginnt den . . . . 185 . um . . Uhr
endet den . . . . 185 . um . . Uhr
wozu die Pfanne Nr. .. . . und der Kühlstock Nr. . . . verwendet wird
Das erzeugte Bier wird aufbewahrt im Locale Nr. . . .
Der Treber-Aufguss wird verwendet zu . . . .

Kraj koronny: **Wzór Nr. 4.** Komitat:

Dystrykt: Powiat podżupański:

Miejsce:

Rejestr wyrobu

browaru położonego w . . . . pod Nr. konskr . . . . piwowara N. N. za miesiąc Marzec 1851.

Liczba porządkowa	Data	Przychód.	Piwa w legarowych beczkach	Piwa w innych beczkach	Piwa w ilości wiader	Piwa w ilości (mass) miar
	Marzec 1851					
1.	1.	Podług biletu bezpłatnego Nr. 28. z dnia . . stało na dniu 1. Marca 1851 na składzie zapasem	—	70	120	30
2.	2.	Podług biletu opłaty Nr. 47. z dnia 1. b. m. wywarzono piwa wierzchnio-drożdżowego .	—	20	40	20
3.	3.	Podług biletu opłaty Nr. 53 z dnia 2. t. m. wywarzono piwa wierzchnio-drożdzowego .	—	10	20	—
4.	13.	Podług biletu opłaty Nr. 62 z dnia 11. t. m. wywarzono piwa spodnio-drożdżowego w beczkach legarowych Nr. 7. i 9. . . .	2	—	50	—
5.	16.	Podług biletu opłaty Nr. 69 z dnia 14. t. m. wywarzono piwa wierzchnio-drożdżowego . i. t. d.	—	10	20	—
		Razem	2	110	251	7
		Z tego podług rejestru wydatku rozdano . .	—	35	71	—
		Zostaje przeto z końcem 31. Marca 1851 zapasem na składzie	2	75	180	7
		. . dnia 31. Marca 1851 N. N.				

Kronland

District:

Muster Nr. 4.

Comitat:

Stuhlbezirk:

Ort:

Erzeugungs-Register

von dem in . . . unter Conscript-Nr. . . . befindlichen Bräuhause des N. N. für den Monat März 1851.

Post-Nr.	Datum	Empfang.	Bier in Lager-Fässern	Bier in andern Fässern	Menge Eimer	Menge Mass
	März 1851					
1	1.	Laut Freibollete Nr. 28 vom . . . waren am 1. März 1851 am Lager vorräthig	—	70	120	30
2	2.	Laut Zahlungs-Bollete Nr. 47 v. l. d. M. erzeugt an Oberhefenbier . . . . , ...	—	20	40	20
3	3.	Laut Zahlungs-Bollete Nr. 53 vom 2. d. M. erzeugt an Oberhefenbier	—	10	20	—
4	13.	Laut Zahlungs-Bollete Nr. 62 vom 11. d. M. erzeugt an Unterhefenbier in den Lagerfässern Nr. 7 und 9	2	—	50	—
5	16.	Laut Zahlungs-Bollete Nr. 69 v. 14. d. M. erzeugt an Oberhefenbier	—	10	20	—
		u. s. w.				
		Zusammen .	2	110	251	7
		Hiervon wurden laut Ausstoss-Register verausgabt	—	35	71	—
		Sonach verbleibt mit 31. März 1851 ein Vorrath am Lager mit	2	75	180	7

. . . . den 31. März 1851.

N. N.

Wzór Nr. 5.

Kraj koronny:
Dystrykt:

Komitat:
Powiat podżupański:
Miejsce:

Rejestr wydatku ze szpilki

browaru znajdującego się w . . . pod Nr. konskr. . . . piwowara N. N

za miesiąc Marzec 1851.

Liczba bieżąca	Data	Rozchód i użycie	Piwa w beczkach sztuk	Piwa w ilości wiader	Piwa w ilości (miar) mass
	Marzec 1851.				
1.	1.	Szynkarzowi N. N. w N.	5	10	—
2.	detto	» A. B w Z	10	20	—
3.	detto	Na domowe użycie wytoczono z beczki Nr. 27 *) . .	1	1	—
4.	2.	Panu N. N. w N.	1	2	—
5.	detto	Na wyszynk wytoczono z beczki Nr. 40 *)	1	2	—
6.	detto	Aptekarzowi w N. . . . , ...	2	4	—
7.	3.	W odchodlinach od warki z dnia 2. Marca . . .	—	2	30
8.	detto	W dolewkach wydano	—	—	34
9.	detto	Na domową potrzebę wytoczono z beczki Nr. 13 *)	1	1	—
10.	detto	Na wyszynk wytoczono z beczki Nr. 59 *)	1	2	—
11.	4.	Na ordynaryą (deputat) dla N. N. w N.	3	6	—
12.	detto	Szynkarzowi N. N. w N.	7	14	—
13.	detto	Panu N. N. w N.	2	2	—
14.	5.	W odchodlinach od warki z dnia 3. Marca	—	1	20
15.	detto	Na wyszynk wytoczono z beczki Nr 42 *)	1	2	—
16.		i. . d.			
17.		Summa wydatku za miesiąc Marzec 1851 .	35	71	—
18.		. . . . dnia 31. Marca 1851. N. N.			

*) Dozwala się także piwowarom, jeżeli im to ulgę przynosi, na piwo dla domowej potrzeby i na wyszynk użyte, osobny prowadzić rejestr wyszynku, którego rachunek miesięcznie zamknięty, do rejestru wydatku ze szpilki na końcu ma być przeniesiony.

Kronland:
District:

Muster Nr. 5.

Comitat:
Stuhlbezirk:
Ort:

Ausstoss-Register

von dem in . . . . unter Conscript.-Nr. . . . befindlichen Bräuhause des N. N. für den Monat März 1851.

Post Nr.	Datum	Ausgabe und Verwendung.	Bier in Fässern Stück	Bier Menge Eimer	Bier Menge Mass
	März 1851				
1	1.	An den Schankwirth N. N. in N.	5	10	—
2	detto	" " " A. B. in Z.	10	20	—
3	detto	Zum Haustrunke angezapft das Fass Nr. 27 *) . . .	1	1	—
4	2.	An den Herrn N. N. in N.	1	2	—
5	detto	Zum Ausschanke angezapft das Fass Nr. 40 *) . . .	1	2	—
6	detto	An den Apotheker in N.	2	4	—
7	3.	Abfälle von dem Gebräude vom 2. März	—	2	30
8	detto	Zur Nachfülle verwendet	—	—	34
9	detto	Zum Haustrunke angezapft das Fass Nr. 13 *) . . .	1	1	—
10	detto	Zum Ausschanke angezapft das Fass Nr. 59 *) . . .	1	2	—
11	4.	An Deputat an den N. N. in N.	3	6	—
12	detto	An den Schankwirth N. N. in N.	7	14	—
13	detto	An den Herrn N. N. in N.	2	2	—
14	5.	Abfälle von dem Gebräude vom 3. März	—	1	20
15	detto	Zum Ausschanke angezapft das Fass Nr. 42 *) . . .	1	2	—
16		u. s. f.			
17		Summe der Ausgabe für den Monat März 1851 .	35	71	—
18					

. . . . den 31. März 1851.

N. N.

*) Anmerkung. In sofern es den Bierbräuern zur Erleichterung dient, ist denselben auch gestattet, über das zum häuslichen Verbrauche und zum Ausschanke verwendete Bier ein abgesondertes Ausschank-Register zu führen, dessen Monats-Abschluss in das Ausstoss-Register am Ende zu übertragen ist.

Kraj koronny:
Dystrykt:

Wzór Nr. 6.

Komitat:
Powiat podżupański:
Miejsce:

Opisanie

lokałów i narzadów należących do fabryki podpisanego gorzelnika N. N. w miejscu N. . . . . pod Nrem domu . . .

Nr.	
I.	Kotlarnia na podwórzu po prawej rece; z niej ida drzwi do
II.	Kadkarni zaciernej o 3 oknach, na podwórze wychodzacych.
III.	Palarnia, która się przed wchodem do kotlarni znajduje. Po prawej rece tejże leży
IV.	Czyszczalnia ziemniaków o jednem oknie i jednych wychodowych drzwiach, prowadzących na wewnetrzne podwórze. Z lewej strony od palarni prowadzą na podwórzu drzwi do
V.	Klepiska młóta o dwóch oknach, zostajacego w komunikacyi przez drugie drzwi z drewutnia. Przy wchodzie do domu prowadzą drzwi spuszczane do
VI.	piwnicy na ziemniaki i piwnicy na zasoby wódki, które obie przegroda drewnianą od siebie są odzielone, a oraz przez drzwi w tejże umieszczone — połaczone.
VII.	Izba dla pomocników, stykająca się z drewutnią, ma jedne drzwi na podwórze, i jedno okno, idące na ulicę i kratami opatrzone.
VIII	Zaciernia z drzwiami na przysionek idącemi, a jednem oknem na podwórze, stoi w związku przez drugie drzwi z
IX.	Młótarnią, o jednem oknie na podwórze. Przez nią prowadzą drzwi do
X.	Izby nadpalarza, o dwóch oknach na ogród i jednym wychodzie na podwórze. Na schodach przed przysionkiem znajduje się wchód do
XI.	Zsypki na poddaszu z trzema oddziałami.
XII.	Chłodownia jest na podwórzu obok zacierni wystawiona za pomoca rusztowania, dachem pokrytego.
XIII.	Skrytych komunikacyi nie ma żadnych.
XIV.	Nadzór nad osobami służebnemi prowadzi nadpalarz N. N.
XV.	W nieobecności podpisanego ma go zastepywać w sprawach dochodowych: Ten sam.
XVI.	Spis narządów i naczyń schowkowych jest załaczony.

. . . . dnia . . . . 1851.

N. N. dzierżyciel gorzelni.

Powyższe, na dniu . . . . 1851 podane opisanie niżej podpisany jako prawdziwe podpisuje, na co też przepisany protokół sporządzono . . . . . dnia . . . 1851.

N. N.
komisarz straży finansowej.

(c. k. pieczęć urzędowa.)

N. N.
Sędzia podżupański (sędzia miejscowy).

Kronland:
District:

Comitat:
Stuhlbezirk:
Ort:

Muster Nr. 6.

Beschreibung

der zu dem Gewerbsbetriebe des gefertigten Branntweinbrenners N. N. in dem Orte Nr. . . . Haus-Nr. . . . gehörigen Localitäten und Werksvorrichtungen.

Nr.	
I.	Kesselstube im Hofraume rechts; aus derselben führt eine Thür in die
II.	Maischbottichkammer mit drei Fenstern nach dem Vorhofe.
III.	Heizkammer, welche sich vor dem Eingange zur Kesselstube befindet. Rechts davon ist die
IV.	Erdäpfel-Waschkammer gelegen, welche ein Fenster und eine Ausgangsthür nach dem innern Hofraume hat. Links von der Heizkammer führt im Hof eine Thür in die
V.	Malztenne mit zwei Fenstern, welche durch eine zweite Thür mit der Holzkammer in Verbindung steht. Beim Eingange in das Haus gelangt man durch eine Fallthür in den
VI.	Erdäpfelkeller und Branntwein-Vorrathskeller, welche beide durch eine Holzwand von einander getrennt, und durch eine darin angebrachte Thür verbunden sind.
VII.	Das Handlangerzimmer, an die Holzkammer anstossend, hat eine Thür nach dem Hofe und ein vergittertes Fenster auf die Gasse.
VIII.	Die Einmaischkammer mit einer Thür in das Vorhaus, und einem Fenster nach dem Hofe, ist durch eine zweite Thür in Verbindung mit der
IX.	Malzkammer, mit einem Fenster nach dem Hofe. Durch dieselbe führt eine Thür in das
X.	Oberbrenners-Zimmer, welches zwei Fenster nach dem Garten und einen Ausgang in den Hof hat. Auf der Stiege vor dem Vorhause befindet sich der Eingang auf den
XI.	Schüttboden mit drei Abtheilungen.
XII.	Das Kühlhaus ist im Hof neben der Einmaischkammer mittelst eines bedachten hölzernen Gerüstes aufgerichtet.
XIII.	Geheime Communicationen sind nicht vorhanden.
XIV.	Die Aufsicht über die Dienst-Individuen führt der Oberbrenner N. N.
XV.	In Abwesenheit des Gefertigten hat denselben in Gefällsangelegenheiten zu vertreten: Eben derselbe.
XVI.	Das Verzeichniss der Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe liegt bei.
	. . . . am . . . . 1851.
	N. N., Branntweinbrennerei-Inhaber.
	Die vorstehende, am . . . . . . 1851 überreichte Beschreibung wird von den Unterzeichneten als richtig bestätiget, und darüber wurde das vorgeschriebene Protokoll aufgenommen . . . . am . . . . . . 1851.
	N. N. Finanzwach-Commissär. (k. k. Amtssiegel.) N. N. Stuhlrichter (Ortsrichter).

Komitat: Kraj koronny:
Powiat podżupański: Dystrykt:
Miejsce:

Wzór Nr. 7.

Spis

wszystkich narządów i naczyń schowkowych w gorzelni N. N. w miejscu . . . . pod liczbą domu . . . . .

Liczba porządkowa

I.		II.		III.		IV.		V.		VI.		VII.			VIII.		IX.		X.		XI.		XII.			XIII.			XIV.		XV.		XVI.		
Kadzie przedzacierne		Kadzie zacierne		Naczenia schowkowe na zacier		Ogrzewacze zacieru przygotowacze		Wygrzewacze (Meiszwermery)		Beczki parowe		Kotły opalania (alembiki)			Rury do chłodzenia		Wanny do chłodzenia		Naczynia na drożdże i brahę		Nakrywy albo dekle (hełmy) metalowe wience		Naczynia na lutrynek			Naczynia na wódkę			Naczynia schowkowe na płody niemączne		Kadzie na wodę		Sztuczne urządzenia z następującemi częściami składowemi		
Nr.	objętość wiader	Nr.	objętość wiader	Nr.	objętość wiader	Nr.	objętość wiader	Nr.	objętość wiader	Nr.	objętość wiader	Nr.	objętość wdr.	m.	Nr.	sztuki	Nr.	objętość wiader	Nr.	sztuki	Nr.	sztuki	Nr.	objętość wdr.	m.	Nr.	objętość wdr.	m.	Nr.	objętość wiader	Nr.	sztuki	Nazwisko	Nr.	objętość wiader
1	40	1	60	1	70	1	10½	1	10	1	40	1	20	—	1	1	1	20	1	1	1	1	1	30	—	1	10	—	1	30	1	1			
															2	1			2	1	2	1									2	1			
															3	1			3	1	3	1									3	1			
2	40	2	20½	2	60	2	16	2	16	2	30	2	16	—	4	1	2	10	4	1	4	1	2	40	—	2	15	—	2	40					
		3	30							3	60	3	20	—	5	1	3	30	5	1			3	60	—	3	20	—							
		4	50														4	25								4	12	20							
		5	50																																

N. dnia . . . . 185 . .

N. N.
dzierzyciel gorzelni.

Rezultat rewizyi.

Powyższe narządy i naczynia schowkowe, przez podpisanego są w podanym rodzaju znalezione, wymierzone, numerowane i urzędownie oznaczone (cechowane), na co także przepisany protokół został spisany.

. . . . . dnia . . . . 185 . .

(c. k. pieczęć urzędowa.)

N. N.
komisarz finansowy.

N. N.
Sędzia podżupański (sędzia miejscowy.)

Comitat: **Kronland:**
Stuhlbezirk: **District:**
Ort:

Muster Nr. 7.

Verzeichniss

aller Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe in der Branntweinbrennerei des N. N. in dem Orte . . . . Haus Nr. . . . Post-Nr.

I. Vormaischbottiche		II. Maischbottiche		III. Maischbehälter		IV. Maisch-Vorwärmer		V. Maischwärmer		VI. Dampffässer		VII. Brennkessel (Blasen)			VIII. Kühlröhren		IX. Kühlwannen		X. Hefen und Spülichgefässe		XI. Hüte oder Deckel (Helme) Aufsatzkränze		XII. Lutterbehälter			XIII. Branntweinbehälter			XIV. Aufbewahrungs-Gefässe für nicht mehlige Erzeugungsstoffe		XV. Wasserbottiche		XVI. Künstliche Vorrichtungen mit folgenden Bestandtheilen		
Nr.	Rauminhalt Eimer	Nr.	Rauminhalt Eimer	Nr.	Rauminhalt Eimer	Nr.	Rauminhalt Eimer	Nr.	Rauminhalt Eimer	Nr.	Rauminhalt Eimer	Nr.	Rauminhalt Eim.	M	Nr.	Stücke	Nr.	Rauminhalt Eimer	Nr.	Stücke	Nr.	Stücke	Nr.	Rauminhalt Eim.	M	Nr.	Rauminhalt Eim.	M	Nr.	Rauminhalt Eimer	Nr.	Stücke	Benennung	Nr.	Rauminhalt Eimer
1	40	1	60	1	70	1	10⅓	1	10	1	40	1	20	—	1	1	1	20	1	1	1	1	1	30	—	1	10	—	1	30	1	1			
															2	1			2	1	2	1									2	1			
															3	1			3	1	3	1									3	1			
2	40	2	20½	1	60	2	16	2	16	2	30	2	16	—	4	1	2	10	4	1	4	1	2	40	—	2	15	—	2	40					
		3	30							3	60	3	20	—	5	1	3	30	5	1			3	60	—	3	20	—							
		4	50														4	25								4	12	20							
		5	50																																

N. am . . . . 185 . . .

N. N.
Branntwein-Inhaber.

Revisions-Befund.

Vorstehende Werksvorrichtungen und Aufbewahrungsgefässe sind von den Unterzeichneten in der angegebenen Art vorgefunden, abgemessen, numerirt und gefällsämtlich bezeichnet worden, worüber auch das vorschriftmässige Protokoll aufgenommen wurde.

den . . . . 185 . . .

(k. k. Amtssiegel.)

N. N.
Finanz-Commissär.

N. N.
Stuhlrichter (Ortsrichter).

Komitat:

Powiat podżupański:

Miejsce:

Wzór Nr. 8.

Kraj koronny:

Dystrykt:

Oznajmienie

pędzenia z płodów mącznych na krótkie okresy czasu . . . w gorzelni . . . w . . . pod liczbą domu . . .

Zacieranie: poczyna się dzień i godzina	Zacieranie: przedsięwzięte będzie w kadziach zaciernych, których objętość: Nr.	pojedynczo (wiader)	razem (wiader)	płodami następującemi w gatunku i ilości	Zacier przeniesiony będzie: dzień i godzina *)	z kadzi zaciernych: Nr.	z kadzi zaciernych: objętość wdr.	do narządu wypalnego: Nr.	do narządu wypalnego: objętość wdr.	m.	trwanie wypalenia każdego (nabicia na kocioł) napełnienia narządu wypalnego: godziny	Lutrynek przepędzony będzie: palenie z którego tenże pochodzi	dzień i godzina każdego nabicia na aparat wypalny *)	na aparacie wypalnym: Nr.	objętość wdr.	m.	trwanie pędzenia każdego nabicia na aparat wypalny: godziny	Uwaga.
16. Lutego 1851 o godzinie 6 z rana	1	5		8 mac kartofli i ½ mac słodu jęczmiennego	18. Lutego godz. 10. przed południem,	1	5	1	5	15	Stosowne do przepisów	z dnia 15. i 18. Lutego 1851	19. Lutego 1851 godzina 8. ranna	2	10	—	Stosowna do przepisów	1. Do zacierania roboty użyta będzie przygotowawcza zacierница Nr. 2. 2. Przy drugiem napełnieniu aparatu wypalnego dn. 19. Lutego pędzenie trwać będzie tylko trzy godziny, ponieważ alembik nie całkiem, tylko w dwóch trzecich częściach nabity być może. Od oznajmionej objętości ogólnej dwudziestu wiader, wypada podług ustanowy podatkowej po 10 krajc. od wiadra rachując, należytości trzy złt. r. 20 kr. N. dnia 14. Lutego 1851. N. N. gorzelnik.
	2	5			12. godz. w południe	2	5	1	5	15			i 12. południowa	2	10	—	Trzy godziny	
	3	10			3. godzina i 5. godz. po południu każda raza połowa	3	10	1	5	15								
		—	20															

*) Jeżeli z wypaleniem zacieru lub przepędzeniem lutrynku tym sposobem bez przerwy postąpiono będzie, iż do ukończenia fabrykacyi kocioł w równych przedziałach czasu znowu nabitym zostanie, tedy pod rubryką: „dzień i godzina" tylko godzinę, o której pierwsze palenie poczyna się, wskazać potrzeba. Zarazem jednak dokładnie przytoczyć należy, wiele razy ten sam aparat nabijany będzie, i w których przedziałach czasu jedno nabicie po drugiem nastąpi; n. p. dnia 19. Lutego 1851 naprzód o godzinie 5tej rano, a potem kocioł jeszcze cztery razy nabijany będzie. Każde nabicie nastąpi we dwie godziny i pół bezpośrednio po nabiciu poprzedzającem.

Comitat: Muster Nr. 8. Kronland:
Stuhlbezirk: District:
Ort:

Anmeldung

aus mehligen Stoffen auf kurze Zeiträume . . . . für die Brennerei des . . . . zu . . . . . Haus-Nr. . . .

Die Einmaischung					Die Maische wird übertragen							Der Lutter wird abgetrieben						Anmerkung
beginnt	wird vorgenommen in den Maischbottichen			mit folgenden Stoffen		aus den Maischbottichen		in die Brennvorrichtung						Auf der Brennvorrichtung				
Tag und Stunde	Nr.	Rauminhalt Einzeln	Rauminhalt Zusammen	Gattung und Menge	Tag und Stunde *)	Nr.	Rauminhalt	Nr.	Rauminhalt		Dauer des Brandes für jede Füllung der Brennvorrichtung	Brand, von welchem derselbe herrührt	Tag und Stunde jeder Füllung der Brennvorrichtung *)	Nr.	Rauminhalt		Dauer des Brandes für jede Füllung der Brennvorrichtung	
		Eim.	Eim.				Eim.		E.	M.	Stunden				E.	M.	Stunden	
16. Febr. 1851 um 6 Uhr Morgens	1	5		8 Metz. Erdäpfel und ½ M. Gersten-Malz	18. Februar 10 Uhr Vormittags	1	5	1	5	15	Die vorschriftmässige	Von den Bränden vom 15. und 18. Febr. 1851	19. Febr. 1851, 8 Uhr Morgens	2	10	—	Die vorschriftmässige	1. Bei der Einmaischung steht der Vormaisch-Bottich Nr. 2 in Verwendung. 2. Bei der zweiten Füllung der Brennvorrichtung am 19. Februar wird die Brennzeit nur mit drei Stunden entfallen, weil die Blase nicht ganz, sondern nur mit 2 Drittheilen gefüllt werden kann. Von dem angemeldeten Gesammtrauminhalte von 20 Eimern entfällt nach dem Steuersatze von 10 Kreuzern vom Eimer, die Gebühr mit 3 Gulden 20 Kreuzer. N. am 14. Febr. 1851. N. N. Branntweinbrenner.
	2	5			12 Uhr Mittags	2	5	1	5	15			und 12 Uhr Mittags	2	10	—	Drei Stunden	
	3	10			3 Uhr und 5 Uhr Nachm. jedesmal die Hälfte.	3	10	1	5	15								
		—	20															

*) Wird mit dem Abbrennen der Maische oder dem Abtreiben des Lutters ohne Unterbrechung dergestalt fortgefahren, dass bis zur Beendigung des Betriebes die Brennvorrichtung in gleichen Zwischenräumen wieder gefüllt wird; so braucht in der Abtheilung „Tag und Stunde" bloss die Stunde, zu welcher der erste Brand beginnt, angegeben zu werden. Zugleich ist aber bestimmt anzuführen, wie viel Mal dieselbe Brennvorrichtung werde gefüllt werden, und in welchen Zeiträumen jede Füllung der andern folgen werde; z. B. Am 19. Febr. 1851 zuerst um 5 Uhr Morgens, und dann wird die Blase noch vier Mal gefüllt werden. Jede Füllung folgt binnen zwei ein halb Stunden auf die unmittelbar vorhergegangene.

Komitat: Powiat podżupański: Miejsce:

Kraj koronny: Dystrykt:

Wzór Nr. 9.

Oznajmienie

pędzenia z płodów mącznych na miesiąc . . . . 185 . z gorzelni N. N. w . . . . pod liczbą domu.

Zacieranie						Wypalenie zacieriu nastąpi							Lutrynek przepędzony będzie						Uwaga.
poczyna się		przedsięwzięte będzie					z kadzi zaciernych		na aparacie				z którego palenia pochodzi		na aparacie				
		w kadziach zaciernych			z płodów następujących														
			objętość																
dzień	czy przed lub po połud.	Nr.	pojedynczo	razem	gatunek i ilość	dzień	Nr.	objętość	Nr.	objętość	ilość napełnień cacieru każdodzienna.	trwanie palenia każdego nabicia		dzień	Nr.	objętość	ilość nalewów każdodzienna	trwanie przepędzenia każdego nalewu	
			wiader	wiader								godziny						godziny	
																			Od oznajmionej ogólnej objętości — wiader wypada podług ustanowy podatkowej . . kr. od każdego wiadra należytość na cały miesiąc . . . złr. . . kr. mowię: — złr. . . kr. N. dnia . . 1851. N. N. gorzelnik.

Comitat:
Stuhlbezirk:
Ort:

Muster Nr. 9.

Kronland:
District:

Anmeldung

aus mehligen Stoffen für den Monat . . . . , . . 185 . von Seite der Brennerei des . . . . . zu . . . . . Haus-Nr. . . . .

Die Einmaischung						Das Abbrennen der Maische geschieht							Der Lutter wird abgetrieben						Anmerkung.
beginnt		wird vorgenommen					aus d. Maischbottichen		auf der Brennvorrichtung				von welchem Brande derselbe herrührt		auf der Brennvorrichtung				
		in den Maischbottichen deren			mit folgenden Stoffen														
			Rauminhalt																
Tag	ob Vor- oder Nachmittags	Nr.	Einzeln	Zusammen	Gattung und Menge	Tag	Nr.	Rauminhalt	Nr.	Rauminhalt	Zahl der Füllungen derselben an jedem Tage	Dauer des Brandes für jede Füllung		Tag	Nr.	Rauminhalt	Zahl der Füllungen derselben an jedem Tage	Dauer des Brandes für jede Füllung	
			Eimer.	Eimer.								Stund.						Stund.	
																			Von dem angemeldeten Gesammt-Rauminhalte von . . . Eimern entfällt nach dem Steuersatze von . . . Kreuzern von jedem Eimer für den ganzen Monat die Gebühr mit . . . . fl. . . . kr. Sage . . . fl. . . kr. N. am . . . . . . 185 . . N. N. Branntweinbrenner.

Komitat:
Powiat podżupański:
Obwód podatkowy:

Wzór Nr. 10.

Kraj koronny:
Dystrykt:

Oznajmienie

pędzenia z płodów niemącznych w gorzelni N. N . . . . . w . . . . pod liczbą domu . . . . . .

Zapas płodów do palenia gorzałki sposobnych: Gatunek	w naczyniach: Nr.	objętość: wiader	objętość: miar.	ilość: wiader	ilość: miar.	Na wypalenie przeniesione będą: dzień	godzina	następujące płody: gatunek	ilość: wiader	ilość: miar.	z naczyń: Nr.	objętość: wiader	objętość: miar.	do aparatu: Nr.	objętość: wiader	objętość: miar.	trwanie palenia każdego nabicia na kocioł: godziny	Lutrynek przepędzony będzie: palenie z którego tenże pochodzi	dzień i godzina każdego nalewu do kotła	w kotle: Nr.	objętość: wiader	objętość: miar.	trwanie przepędzenia każdego nalewu do kotła: godziny	Uwaga
Podczas ostatniego oznajmienia dnia 3go Listopada 1851 było: śliwek rozłłuczonych	1	2	20	2	5	8. Listopada	8. godz. rano	śliwki	1	10	2	1	20	1	1	20	Stosowne do przepisów	z dnia 5. i 8. Listopada	9. Listopada o godzinie 10 rano	2	1	5	Stosowne do przepisów	Od oznajmionej ogólnej ilości jednego wiadra, miar dziesięciu, wypada podług ustanowy podatkowej 15 kr. należytość — zlr. $22\frac{1}{2}$ kr. mówię: — zlr. dwadzieścia dwa i poł kr.
Do tego przybyło dnia 5. Listopada 1851 . . .	2	2	20	1	10																			N. d. 7. Listopada 851.
Dnia 6. Listopada 1851	3	1	20	.	30																			
	.	.	.	4	5																			N. N. gorzelnik.
Dnia zaś 6go Listopada 1851 sprzedano Janowi Nagy	1	2	20	2	5																			
A zatem zostaje . . .	.	.	.	2	.																			
Dnia 8go Listop. przed południem będą w stępach tłuczone	4	1	20	1	12																			

Comitat:
Stuhlbezirk:
Ort:

Muster Nr. 10.

Kronland:
District:

Anmeldung

aus nicht mehligen Stoffen für die Brennerei des . . . . zu . . . Haus-Nr. . . .

Vorrath an zur Branntwein-Erzeugung geeigneten Stoffen						Zum Abbrennen werden übertragen werden												Der Lutter wird abgetrieben							
Gattung	in den Gefässen			Menge		am	Stunde	folgende Stoffe			aus den Gefässen			in die Brennvorrichtung			Dauer des Brandes für jede Füllung der Brennvorrichtung	Brand, von dem derselbe herrührt	Tag und Stunde jeder Füllung der Brennvorrichtung	auf der Brennvorrichtung			Dauer des Brandes für jede Füllung der Brennvorrichtung	Anmerkung.
	Nr.	Rauminhalt						Gattung	Menge		Nr.	Rauminhalt		Nr.	Rauminhalt					Nr.	Rauminhalt			
		E.	M	E.	M				E.	M		E.	M		E.	M	Stunden				E.	M	Stunden	
Bei der letzten Anmeldung am 3. Nov. 1851 waren vorhanden eingestampfte Zwetschken . .	1	2	20	2	5	8. Nov.	8 Uhr Morgens	Zwetschken	1	10	2	1	20	1	1	20	Die vorschriftmässige	Vom 5. und 8. Nov.	9. Nov. 10. Uhr Morgens	2	1	5	Die vorschriftmässige	Von der angemeldeten Gesammtmenge von einem Eimer zehn Mass entfällt nach dem Steuersatze von 15 kr. die Gebühr mit — fl. 22 1/2 kr. Sage: — fl. zwei und zwanzig einen halben Kreuzer.
Hierzu kamen am 5. November 1851	2	2	20	1	10																			
Am 6. November 1851 .	3	1	20	.	30																			N. am 7. Nov. 1851
	.	.	.	4	5																			
Dagegen wurden veräussert an Johann Nagy am 6. November 1851 . .	1	2	20	2	5																			N. N. Branntweinbrenner
Es bleiben also	.	.	.	2	.																			
Am 8. Nov. Vormittags werden eingestampft werden	4	1	20	1	12																			

Komitat: Wzór Nr. 11. a) Kraj koronny:

Powiat podżupański: Dystrykt:

Miejsce:

Oznajmienie

W gorzelni podpisanego . . . pod Nrem. konskr. . . . pędzić się będzie wódkę sztucznemi aparatami, bez ciągnienia lutrynku, (z skoncentrowanych płynów).

<table>
<tr><th colspan="21">Produkcya wódki</th><th colspan="2" rowspan="3">od tego wynosi należytość podług zyskanego produktu</th></tr>
<tr><th colspan="8">zacznie się</th><th colspan="13">skończy się</th></tr>
<tr><th rowspan="3">o godzinie</th><th rowspan="3">dnia</th><th rowspan="3">miesiąca i roku</th><th colspan="3">w kotle</th><th rowspan="2">z niżej wymienionych materyał.</th><th rowspan="3">o godzinie</th><th rowspan="3">dnia</th><th rowspan="3">miesiąca i roku</th><th colspan="3" rowspan="2">ilość produktu zyskanego</th><th colspan="4">do nabicia użyte będą naczynia</th></tr>
<tr><th rowspan="2">Nr.</th><th colspan="2">objętość</th><th rowspan="2">w liczbie</th><th rowspan="2">Nr.</th><th colspan="2">objętość tychże</th><th rowspan="2">Zlr.</th><th rowspan="2">kr.</th></tr>
<tr><th>wiad.</th><th>miar.</th><th>gatunek i ilość</th><th>wiad.</th><th>miar.</th><th>stopn.</th><th>wiad.</th><th>miar.</th></tr>
<tr><td>8 z rana</td><td>16</td><td>Listop. 1851</td><td>2</td><td>12</td><td>20</td><td>240 funtów syropu cukrowego</td><td>1 po południu</td><td>16</td><td>Listop. 1851</td><td>1</td><td>20</td><td>21 do 25</td><td>1</td><td>18</td><td>2</td><td>.</td><td>5</td><td>37½</td></tr>
</table>

Ne N. dnia . . . .

N. N.
Producent wódki

Comitat:
Stuhlbezirk:
Ort:

Muster Nr. 11.

Kronland:
District:

Anmeldung.

In der Branntweinbrennerei des Unterzeichneten zu . . . . Conscr. Nr. . . wird mit künstlichen Apparaten ohne Lauterzeug Branntwein (aus concentrirten Flüssigkeiten) erzeugt werden.

Die Branntwein-Erzeugung wird																	Hiefür beträgt die Gebühr nach dem gewonnenen Produkte	
beginnen							beendigt werden											
			in dem Kessel			aus nachbenannten Stoffen				wird erzeugt werden eine Menge			zur Füllung werden verwendet werden Gefässe					
Stunde	Tag	Monat und Jahr	Nr.	Inhalt E.	Inhalt M.	Gattung und Menge	Stunde	Tag	Monat und Jahr	E.	M.	Grad	Anzahl	Nr.	Rauminhalt E.	Rauminhalt M.	fl.	kr.
8 Früh	16.	November 1851	2	12	20	240 Pfund Zucker-Syrup	1 Nachmittags	16.	November 1851	1	20	21—25	1	18	2	.	5	$37\frac{1}{2}$

N. am . . .

N. N.
Branntweinerzeuger.

Komitat: **Wzór Nr. 12.** Kraj koronny:

Powiat podżupański: Dystrykt:

Miejsce:

Oznajmienie.

W gorzelni podpisanego w . . . . pod Nrem. konskr. . . . . . . wyrabiać się będzie wódkę (z skoncentrowanych płynów).

Lutrynek będzie ciągniony							Produkcya wódki będzie ukończona													Za to wynosi należytość podług zyskanego produktu	
			w kotle			z niżej wymienionych materyałów				w kotle			wyrabiać się będzie ilość produktu			do nalewania (nabicia) użyte będą naczynia					
				objętość							objętość							objętość tychże			
o godzinie	dnia	miesiąca i roku	Nr.	wiader	miar.	gatunek i ilość	o godzinie	dnia	miesiąca i roku	Nr.	wiader	miar.	wiader	miar.	stopni	w liczbie	Nr.	wiader	miar.	Złr.	kr.
8 z rana	16	Listop. 1851	2	12	20	240 funtów syropu cukrowego	16	4 popołudniu	Listop. 1851	5	7	.	1	20	niżej 20	1	3	1	35	4	30

N. N. dnia . . . . .

N. N.
Producent wódki.

Comitat:
Stuhlbezirk:
Ort:

Muster Nr. 12.

Kronland:
District:

Anmeldung.

In der Branntweinbrennerei des Unterzeichneten zu . . . . Conspriptions-Nr. . . . .
wird Branntwein (aus concentrirten Flüssigkeiten) erzeugt werden.

Der Lauter wird gezogen							Die Branntwein-Erzeugung wird beendigt werden													Hiefür beträgt die Gebühr nach dem gewonnenen Producte	
			in dem Kessel			aus nachbenannten Stoffen				in dem Kessel			wird erzeugt werden eine Menge			zur Füllung werden verwendet werden die Gefässe					
				Inhalt							Inhalt							Rauminhalt derselben			
Stunde	Tag	Monat und Jahr	Nr.	Eim.	M.	Gattung und Menge	Stunde	Tag	Monat und Jahr	Nr.	Eim.	M.	Eim.	M.	Grad	Anzahl	Nummer	Em.	M.	fl.	kr.
8 Früh	16	Nov. 1851	2	12	20	240 Pf. Zucker-Syrup	4 Nachmitt.	16	Nov. 1851	5	7	.	1	20	unter 20	1	3	1	35	4	30

N. am . . . .

N. N.
Branntwein-Erzeuger.

Komitat: | Wzór Nr. 13. | Kraj koronny:
Powiat podżupański: | | Dystrykt:
Miejsce:

Oznajmienie.

W gorzelni podpisanego w . . . pod Nrem. konskr. . . . wyrabiać się będzie rozolis (likwor, rum).

Destylacya zacznie się							Destylacya skończy się						Produkt przez to			
			w kotle			z niżej wymienionych materyałów				w kotle			zyskany	wlany zostanie do beczki		
				objętość							objętość					
o godzinie	dnia	miesiąca i roku	Nr.	wiader	miar.		o godzinie	dnia	miesiąca i roku	Nr.	wiader	miar.		wiader	miar.	Nr.
11 przed południem	12	Listopada 1851	3	2	20	2 wiadra spirytusu wódczanego 30° z dodaniem kminu	4 po południu	12	Listopada 1851	3	2	20	rozolis kminkowy	2	. .	13

N. N. dnia . . . .

N. N.
Producent rozolisów

Comitat: *Kronland:*
Stuhlbezirk: **Muster Nr. 13.** *District:*
Ort:

Anmeldung.

In der Branntweinbrennerei des Unterzeichneten zu . . . . . Conscriptions-Nr. . . .
wird Rosoglio (Liqueur. Rhum) erzeugt werden.

Die Destillation wird beginnen								Die Destillation wird endigen							Das hierdurch				
Stunde	Tag	Monat und Jahr	in dem Kessel			mit nachbenannten Stoffen		Stunde	Tag	Monat und Jahr	in dem Kessel				gewonnene Product	wird eingefüllt werden in das Fass			
			Nr.	Inhalt							Nr.	Inhalt							
				Eim.	Mass							Eim.	Mass			Eim.	Mass	Nr.	
11 Vormittag	12	November 1851	3	2	20	2 Eimer Branntweingeist von 30° Zusatz von Kümmel		4 Nachmittag	12	November 1851	3	2	20		Kümmel Rosoglio	2	. .	13	

N. am . . . .

N. N.
Rosogliobrenner.

Komitat: **Wzór Nr. 14.** Kraj koronny:

Powiat podżupański: Dystrykt:

Miejsce:

Rejestr przychodu

znjdującej się w . . . . . . pod Nrm. konskr. . . . . gorzelni N. N.

Liczba bieżąca	Data	Przychód i wykazanie tegoż biletami albo dokumentami nabycia	Opodatkowana objętość zacieru		Wódka			Naczynia			Summa stopni	Uwaga
			wiader	miar (mass)	wiader	miar (mass)	jej stopień	Nr.	Objętość wiader	Objętość miar (mass)		
	Styczeń 1851											
		Bodług biletu bezpłatnego Nr. 17 . . .	—	—	5	20	32	2	10	—	175	
1.	4.	Stan zapasu	—	—	6	—	20	8. 9.	3	—	120	
2.	9.	Podług biletu opłaty z dnia 8. Stycznia 1851, Nr. 156 wypalono	80	—	6	—	30	1	10	—	180	
3.	12.	Podług biletu opłaty z dnia 11. Stycznia 1851. Nr. 200, wypalono .	80	—	5	20	32	1. 2.	10	—	175	
4.	26.	Rozcieńczono z beczki Nr. 1, dwa wiadra 30°	—	—	3	—	20	6. 7.	1	20	60	Ob. porządkowy Nr. 3. wydatku.
		i. t. d.										

Comitat:
Stuhlbezirk:
Ort:

Muster Nr. 14.

Kronland:
District:

Empfangs-Register

der in . . . . unter Conscr.-Nr. . . . befindlichen Branntweinbrennerei des N. N.

Post-Nr.	Datum	Empfang und dessen Ausweisung durch Bolleten oder Bezugs-Urkunden	Versteuerter Maischraum		Branntwein			Gefässe			Summe der Grade	Anmerkung.
			Eim.	Mass	Eim.	Mass	Gradhältigkeit	Nummer	Rauminhalt Eim.	Rauminhalt Mass		
	Jänner 1851											
		Laut Freibollete Nr. 17	—	—	5	20	32	2	10	—	175	
1	4	Lagerbestand	—	—	6	—	20	8. 9.	3		120	
2	9	Laut Zahlungsbollete v. 8. Jänner 1851, Nr. 156, wurden erzeugt	80	—	6	—	30	1	10	—	180	
3	12	Laut Zahlungsbollete v. 11. Jänner 1851, N. 200, wurden erzeugt	80	—	5	20	32	1. 2.	10	—	175	
4	26	Verdünnt aus dem Fasse Nr. 1 zwei Eimer 30°	—	—	3	—	20	6. 7.	1	20	60	Siehe Post-Nr. 3 der Ausgabe.
		u. s. f.										

Komitat: **Wzór Nr. 15.** Kraj koromny:

Powiat podżupański: Dystrykt:

Miejsce:

Rejestr wydatku.

gorzelni w . . . . . . pod Nrm. konskr. . . . . . . znajdującej się N. N.

Liczba bieżąca	Data	Wydano	Wódki			Naczynia			Summa stopni	Uwaga.
							Objętości			
			wiader	miar (mass)	stopni	Nr.	wia-der	miar (mass)		
1.	5. Stycznia 1851.	Szynkarzowi N. N. w N.	6	—	20	8. 9.	3	—	120	
2.	14. Stycznia 1851.	Aptekarzowi N. N. w N.	4	—	30	10. 11.	2	—	120	
3.	26. Stycznia	Do rozcieńczenia	2	—	30	1.	10	—	60	Ob. porządk. Nr. 4. przychodu.
	i t. d.	i t. d.								

Muster Nr. 15.

Comitat:
Stuhlbezirk:
Ort:

Kronland:
District:

Ausstoss-Register.

der in . . . . unter Conscriptions-Nr. . . . . befindlichen Branntweinbrennerei des N. N.

Post-Nr.	Datum	Ausgestossen wurden	Branntwein			Gefässe			Summe der Grade	Anmerkung.
			Eim.	Mass	Gradhältigkeit	Nr.	Rauminhalt			
							Eim.	Mass		
1	5. Jänner 1851.	An den Gastwirth N. N. in N.	6	—	20	8. 9.	3	—	120	
2	14. Jänner 1851.	An den Apotheker N. N. in N.	4	—	30	10. 11.	2	—	120	
3	26. detto	Zur Verdünnung	2	—	30	1.	10	—	60	Siehe Post-Nr. 4 des Empfanges.
		u. s. f.								

Druckfehler.

In dem Abdrucke der Reichsverfassung vom 4. März 1849, in der (bisher allein erschienenen) deutschen Ausgabe des Ergänzungsbandes des allgemeinen Reichsgesetz- und Regierungsblattes, Nr. 150, ist auf Seite 156, §. 44, durch einen Druckfehler nach den Worten, „bis zehntausend Seelen nicht unter“ folgende Stelle weggeblieben: „fünf Gulden Conventions-Münze, und für Städte über zehntausend Seelen nicht unter“.

Der dadurch unvollständig und unrichtig gewordene Absatz des bezogenen §. 44 der Reichsverfassung hat daher richtig so zu lauten:

„Das Wahlgesetz wird den in dem vorstehenden Paragraphe erwähnten Jahresbetrag der directen Steuer in jedem Kronlande, mit Beachtung der eigenthümlichen Verhältnisse desselben, festsetzen, und dabei als Grundsatz festhalten, dass derselbe für das Land und für die Städte bis zehntausend Seelen nicht unter fünf Gulden Conventions-Münze, und für Städte über zehntausend Seelen nicht unter zehn Gulden Conventions-Münze betragen, und in keinem Falle höher als mit zwanzig Gulden Conventions-Münze bestimmt werden darf.“

Druckfehler.

In dem Abdrucke der Reichsverfassung vom 4. März 1849, in der (durch) ... erschienenen deutschen Ausgabe der Ergänzungsblätter des allgemeinen Reichsgesetz- und Regierungsblattes, Nr. 150, ist auf Seite 156, §. 42, in der ... nach den Worten: „für zehntausend Seelen nicht unter" folgende Stelle weggeblieben: „Fünf Gulden Conventions-Münze, und für Städte über zehntausend Seelen nicht unter".

Der dadurch unvollständig und unrichtig gewordene Absatz des besagten §. 42 der Reichsverfassung hat daher richtig so zu lauten:

„Das Wahlgesetz wird den in dem ersten Absatze bezeichneten Betrag der directen Steuer in jedem Kronlande, mit Rücksicht auf die eigenthümlichen Verhältnisse desselben, festsetzen, und dabei als Grundsatz festhalten, dass derselbe für das Land und für die Städte bis zehntausend Seelen nicht unter Fünf Gulden Conventions-Münze, und für Städte über zehntausend Seelen nicht unter zehn Gulden Conventions-Münze betragen, und in keinem Falle höher als mit zwanzig Gulden Conventions-Münze bestimmt werden darf."

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXLVII.

wydana i rozesłana 11. Listopada 1850.

437.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 4. Października 1850,

którem się obwieszcza wprowadzenie oddziałów telegrafowych stacyi Bodenbach od stacyi Drezna, Lipska itd.

Stósownie do rozporządzenia z dnia 18 Września r. b. *) względem przeprowadzenia traktatu niemiecko-austryackiego związku telegraficznego z dnia 25 Lipca r. b. **) obwieszcza się, iż podług układu król. saskiego ministerstwa finansów, odległość od stacyi Bodenbach do Drezna 3, do Lipska 25, a do Hof 35½ mili wynosi.

Bruck m. p.

438.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 23. Października 1850,

do namiestników 1. w niższej Austryi, 2. górnej Austryi, 3. Salzburgu, 4. Tyrolu, 5. Styryi, 6. Karyntyi, 7. Krainy, 8. Czech, 9. Morawii, 10. Szlązka, 11. Galicyi, 12. Bukowiny, 13. Tryestu, 14. Dalmacyi,

którem udzielone ministeryalnem rozporządzeniem z dnia 16. Sierpnia 1850 [illegible] [illegible] słuchaczom przedmiotów [illegible] [illegible] zmienia, iż [illegible] w całej rozciągłości [illegible] gimnazyum [illegible] [illegible] Matematyki, Fizyki i Filologii, [illegible] na [illegible]

W skutek zatwierdzonych przez Najjaśniejszego Pana powszechnych rozporządzeń o studyach fakultetowych na uniwersytetach we Wiedniu, w Pradze, we Lwowie, w Krakowie, Ołomuńcu, Gracu i Insprucku, ogłoszonych w powszechnym dzienniku praw państwa i rządu, Części CXXX, wydanej na dniu 4 Października 1850, pod Nr.

---

*) W części CXXVII, Nro. 362, dziennika praw państwa.

**) W części CXXVII, Nro. 361, dziennika praw państwa.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXLVII.

wydana i rozesłana 11. Listopada 1850.

437.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 4. Październ. 1850,

którem się obwieszcza sprostowanie oddalenia telegrafowej stacyi Bodenbach od stacyi Drezna, Lipska, Hof.

Odnośnie do rozrządzenia z dnia 18 Września r. b. *) względem przeprowadzenia traktatu niemiecko-austryackiego związku telegrafowego z dnia 25 Lipca r. b. **) obwieszcza się, iż podług udzielenia król. saskiego ministerstwa finansów, odległość od stacyi Bodenbach do Drezna 9, do Lipska 25, a do Hof $48^{1}/_{4}$ mili wynosi.

Bruck m. p.

438.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 23. Października 1850,

do namiestników: 1. niższej Austryi, 2. Austryi powyżej Ensy, 3. Solnogrodu, 4. Tyrolu, 5. Styryi, 6. Karyntyi, 7. Krainy, 8, Czech, 9, Morawii, 10. Szląska, 11. Galicyi, 12. Bukowiny, 13. Tryestu, 14. Dalmacyi,

którem udzielone ministeryalnem rozrządzeniem z dnia 16. Sierpnia 1849, aprobowanym chirurgom i magistrom chirurgii pozwolenie prywatnego odbywania studyum przedmiotów naukowych, dawniejszych 2 lat filozoficznych w ten sposób się zmienia, iż takowi w celu przyjęcia do medycznego studyum na publicznem wyższem gimnazyum jakiego uniwersyteckiego miasta, poddać się mają egzaminom z Loiki, Psychologii, Matematyki, Fizyki i Filologii wszakże z tem postanowieniem, iż to ulżenie tylko jeszcze na szkolne lata 1850—51 i 1851—52 ważnem być ma.

W skutek zatwierdzonych przez Najjaśniejszego Pana powszechnych rozporządzeń, o studyach fakultetowych na wszechnicach we Wiedniu, w Pradze, we Lwowie, w Krakowie, Ołomuńcu, Gracu i Inspruku, obwieszczonych w powszechnym dzienniku praw państwa i rządu, części CXXX, wydanej na dniu 4 Października 1850, pod Nr.

---

*) W części CXXVII. Nro. 362. dziennika praw państwa.

**) W części CXXVII, Nro. 361. dziennika praw państwa.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXLVII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 11. November 1850.

437.

Erlass des Handelsministeriums vom 4. October 1850,

womit eine Berichtigung der Entfernung der Telegraphenstation Bodenbach von den Stationen Dresden, Leipzig, Hof kundgemacht wird.

*Mit Bezug auf den Erlass vom 18. September l. J. *) wegen Ausführung des deutsch-österreichischen Telegraphenvereins-Vertrages vom 25. Juli l. J. **) wird bekannt gegeben, dass nach einer Mittheilung des königl. sächsischen Finanzministeriums die Entfernung von der Station Bodenbach nach Dresden 9, nach Leipzig 25, und nach Hof 48¼ Meilen beträgt.*

***Bruck** m. p.*

438.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 23. October 1850,

an die Statthalter 1. von Niederösterreich, 2. Oesterreich ob der Enns, 3. Salzburg, 4. Tirol, 5. Steiermark, 6. Kärnthen, 7. Krain, 8. Böhmen, 9. Mähren, 10. Schlesien, 11. Galizien, 12. Bukowina, 13. Triest, 14. Dalmatien,

wodurch die den approbirten Wundärzten und Magistern der Chirurgie durch Ministerialerlass vom 16. August 1849 eingeräumte Bewilligung, die Lehrgegenstände der vormaligen zwei philosophischen Jahrgänge privatim zurückzulegen, dahin abgeändert wird, dass sie sich zum Behufe ihrer Aufnahme in das medicinische Studium an einem öffentlichen Ober-Gymnasium einer Universitätsstadt den Prüfungen über Logik, Psychologie, Mathematik, Physik und Philologie zu unterziehen haben, jedoch mit der Bestimmung, dass diese Begünstigung nur mehr für die Studienjahre 1850-51 und 1851-52 zu gelten habe.

Durch die Allerhöchst genehmigten allgemeinen Anordnungen über die Facultätsstudien der Universitäten zu Wien, Prag, Lemberg, Krakau, Ollmütz, Gratz und Innsbruck, kundgemacht im allgemeinen Reichsgesetz- und Regierungsblatte, Stück CXXX, ausgegeben am 4. October 1850 sub *Nr. 370, wird die Erfüllung der den approbirten Wundärzten und Ma-*

**) Im Reichsgesetzblatte CXXVII. Stück, Nr. 362.*
***) Im Reichsgesetzblatte CXXVII. Stück, Nr. 361.*

370, staje się niedopuszczalnem wypełnienie warunku, który aprobowanym chirurgom i magistrom chirurgii, przy późniejszem odbywaniu brakujących im studyów, w celu osiągnienia stopnia doktora medycyny, ministeryalnem rozrządzeniem z dnia 16 Sierpnia 1849 L. 1448 położono, wedle którego, z prywatnie odbytego studyum przedmiotów naukowych dawniejszych dwóch filozoficznych kursów rocznych na jakim uniwersytecie egzamina składać i zaświadczenia postępu uzyskać mają.

Przeto powyższem ministeryalnem rozrządzeniem z dnia 16. Sierpnia 1849 L. 1448, aprobowanym chirurgom i magistrom chirurgii, położony warunek o tyle się zmienia, iż takowi, w celu przyjęc'a do medycznego studyum na publicznem wyższem gimnazyum jakiego uniwersyteckiego miasta, egzaminom z Loiki, Psychologii, Matematyki, Fizyki i Filologii, poddać się i wykazać mają, iż z każdego tych przedmiotów naukowych tyle posiadają umiejętności, ile w filozoficznych kursach rocznych, jakie dawniej istniały, wykazane być musiały, aby otrzymać przynajmniej pierwszą klasę postępową.

Ulżenie to, że na zasadzie takowego egzaminu do medycznych studyów przyjętym być można, ma jednakże tylko jeszcze na lata szkolne $185^0/_1$ i $185^1/_2$ ważnem być; począwszy zaś od roku szkolnego $185^2/_3$, powszechna zasada, że nikt na uniwersytecie nie może być imatrykułowanym, nie odbywszy egzaminu dojrzałości, także i do aprobowanych chirurgów i magistrów chirurgii, bez wyjątku zastosowaną będzie.

Proszę przeto pana ..... abyś raczył dać o tem wiadomość uniwersytetowi 1. we Wiedniu, 4. w Inspruku, 5. w Gracu, 8. w Pradze, 9. w Ołomuńcu, 11. we Lwowie i w Krakowie 1. 4. 5. 8. 9. 11; tudzież (do wszystkich) dyrektorom wyższych gimnazyów w swym kraju koronnym 1. 4. 5. 8. 9. 11.

tym ostatnim (do wszystkich)

z tym dodatkiem, iż rzeczeni kandydaci, jeżeli są w stanie wykazać się zaświadczeniami z odbytych dawniejszych klas humaniorów, lub zaświadczeniem do przejścia do 7-ej klasy gimnazyalnej, odtąd na żądanie takowych, bez wszelkiej przeszkody do wyż wspomnionych egzaminów prywatnych z przedmiotów 7-ej i 8-ej klasy gimnazyalnej przypuszczani być mają.

Thun m. p.

439.

Rozpozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i publicznych budowli z dnia 28. Października 1850,

którem się podają niektóre objaśnienia postanowień w rozrządzeniu z dnia 18. Września 1850 (dziennik praw państwa część CXXVII), **obwieszczonych względem użycia przez publiczność telegrafów c. k. państwa austryackiego i telegrafów w terytoryum niemiecko-austryackiego związku telegrafowego.**

W myśl zawartego, co do utworzenia niemiecko-austryackiego związku telegrafowego między Austryą, Prusami, Bawaryą i Saksonią, traktatu rządowego z dnia 25. Czerwca 1850. Art. I, ma w wyż rzeczonych „postanowieniach“ na końcu §fu 15 zamieszczonym być jeszcze ustęp następujący:

„Telegraficzna korespondencya z cudzych (do terytoryum związkowego nienależących) państw wychodząca, albo też do takowych wystosowana, jeżeli takowa dotyka linie kilku rządów związkowych, obrachowaną będzie, co do opłaty należytości, we-

gistern der Chirurgie bei Nachtragung der ihnen fehlenden Studien Behufs der Erlangung des medicinischen Doctorgrades durch den Ministerialerlass vom 16. August 1849, Z. 1448, gesetzten Bedingung, vermöge welcher sie über das privat zurückgelegte Studium der Lehrgegenstände der vormaligen zwei philosophischen Jahrgänge an einer Universität Prüfungen abzulegen und Fortgangszeugnisse zu erwerben haben, unzulässig.

Es wird daher die obige, durch Ministerial-Erlass vom 16. August 1849, Z. 1448, den approbirten Wundärzten und Magistern der Chirurgie gesetzte Bedingung dahin abgeändert, dass sie Behufs ihrer Aufnahme in das medicinische Studium an einem öffentlichen Obergymnasium einer Universitätsstadt den Prüfungen über Logik, Psychologie, Mathematik, Physik und Philologie sich zu unterziehen und auszuweisen haben, dass sie aus jedem dieser Lehrgegenstände so viele Kenntnisse besitzen, wie viele in den früher bestandenen philosophischen Jahrgängen nachgewiesen werden mussten, um wenigstens die erste Fortgangsclasse zu erhalten.

Die Begünstigung, auf Grundlage einer solchen Prüfung in die medicinischen Studien aufgenommen zu werden, hat jedoch nur mehr für die Studienjahre 1850-51 und 1851-52 zu gelten; von dem Studienjahre 1852-53 angefangen wird hingegen die allgemeine Regel, dass Niemand an der Universität immatriculirt werden kann, ohne die Maturitätsprüfung bestanden zu haben, auch auf die approbirten Wundärzte und Magister der Chirurgie ausnahmslos Anwendung finden.

Ich ersuche Euere etc. hiervon die Universität 1. in Wien, 4. in Innsbruck, 5. in Gratz, 8. in Prag, 9. in Ollmütz, 11. in Lemberg und in Krakau, 1., 4., 5., 8., 9., 11. dann (alle) die Directoren der Gymnasien Ihres Kronlandes, 1., 4., 5., 8., 9., 11. letztere (alle) mit dem Beisatze in Kenntniss zu setzen, dass die genannten Candidaten, wenn sie sich mit den Zeugnissen über die vormaligen Humanitätsclassen oder mit dem Zeugnisse zum Uebertritte in die 7. Gymnasialclasse auszuweisen vermögen, nunmehr auf ihr Verlangen unbeanständet zu den vorerwähnten Privatprüfungen aus den Gegenständen der 7. und 8. Gymnasialclasse zuzulassen sind.

Thun m. p.

439.

Verordnung des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 28. October 1850,

womit mehrere Erläuterungen zu den im Erlasse vom 18. September 1850 (Reichsgesetz- und Regierungsblatt, CXXVII. Stück) kundgemachten Bestimmungen über die Benützung der k. k. österreichischen Staatstelegraphen und der Telegraphen im Gebiete des deutsch-österreichischen Telegraphen-Vereines von Seite des Publikums gegeben werden.

Im Sinne des zwischen Oesterreich, Preussen, Baiern und Sachsen über die Bildung des deutsch-österreichischen Telegraphen-Vereines abgeschlossenen Staatsvertrages vom 25. Juli 1850, Art. 1, ist in den oben erwähnten Bestimmungen am Schlusse des §. 15 noch folgender Satz aufzunehmen:

„Die von fremden (nicht zum Vereinsgebiete gehörigen) Staaten ausgehende, oder dahin gerichtete telegraphische Correspondenz wird, falls sie die Linien mehrerer Vereins-Regierungen berührt, rücksichtlich der Gebührenentrichtung nach der ganzen Länge im Vereins-

dle całej długości w terytoryum związkowem, t. j. tak, jak gdyby podaną była przy stacyi wchodowej lub przeznaczoną do stacyi wychodowej.“

Dalej w załączonej do tych postanowień taryfie (dziennik praw państwa część CXXVII), na stronnicy 1623, podane są należytości w saskich talarach, groszach, zamiast w talarach, groszach pruskich, — co się więc niniejszem prostuje.

Bruck m. p.

440.

Rozrządzenie c. k. ministerstwa finansów z dnia 6. Listopada 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego,

którem się obwieszcza postępowanie z wylosowanemi w Seryi Nro 123 obligacyami bankowemi czteroprocentowemi.

Odnośnie do okólnego rozporządzenia niższo-austryackiego rządu z dnia 29. Października 1829 obwieszcza się, iż wylosowane na dniu 2. Listopada 1850 w Seryi Nro. 123 czteroprocentowe obligacye bankowe, a to:

Nro. 3,400, }
Nro. 3,440. } w połowie summy kapitałowej,

tudzież Nr. 3,449 aż włącznie do 5,196, w całych summach kapitałowych, wedle Najwyższego patentu z dnia 21 Marca 1818 za nowe, w pierwotnej procentowej stopie monetą konwencyjną prowizye przynoszące zapisy długu Stanu wymierzone będą.

Krauss m. p.

441.

Rozporządzenie ministerstwa wojny z dnia 6. Listopada 1850,

którem się obwieszcza zezwolony przez Najjaśniejszego Pana, J. C. Mość, jeneralny pardon dla dawniejszych insurgentów po ukończeniu rewolucyi we Węgrzech, w szeregi c. k. armii wcielonych, a później zbiegłych.

Na najuniżeńszy wniosek ministra wojny uczyniony w porozumieniu z Radą ministrów, Najwyższym postanowieniem z dnia 2 Listopada 1850, raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, dla dawniejszych insurgentów, po ukończeniu rewolucyi we Węgrzech w szeregi c. k. armii wcielonych, a później dezerterowanych, najłaskawiej zezwolić na **jeneralny pardon**, pod następującemi postanowieniami:

1. Wszystkim dawniejszym węgierskim insurgentom, którzy po ukończeniu rewolucyi w szeregi c. k. armii wcieleni zostali, a później, to jest aż do dnia obwieszczenia niniejszego jeneralnego pardonu dezerterowali, jednakże aż do końca Marca 1851 do jakiej austryackiej władzy wojskowej lub cywilnej dobrowolnie się stawiają, i żadnego innego wykroczenia winnymi się nie stali, zupełne zapewnia się uwolnienie od kary.

2. Dobrodziejstwo to przysługa także i wszystkim owym, wyż wspomnionym osobom, które przed dniem obwieszczenia niniejszego jeneralnego pardonu, albo dobrowolnie albo nawet przymusowo wróciły, albo które się już dla popełnionej dezercyi w sądowej inkwizycyi znajdują, jednakże żadnego innego wykroczenia winnemi się nie stały.

gebiete, d. h. so berechnet, als wäre sie bei der Eingangsstation aufgegeben oder nach der Ausgangsstation bestimmt."

Ferner sind in dem, diesen Bestimmungen beigefügten Tarife (Reichsgesetzblatt, CXXVII. Stück, Seite 1623), die Gebühren als sächsische Thaler, Groschen anstatt als preussische Thaler, Groschen angesetzt worden, was hiermit berichtiget wird.

Bruck m. p.

440.

Erlass des Finanzministeriums vom 6. November 1850,

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches,

womit die Behandlung der in der Serie Nr. 123 verlosten Banco-Obligationen zu vier Percent kundgemacht wird.

Mit Beziehung auf die Circularverordnung der niederösterreichischen Regierung vom 29. October 1829 wird bekannt gemacht, dass die am 2. November 1850 in der Serie Nr. 123 verlosten Banco-Obligationen zu vier Percent, und zwar:

Nr. 3400 }
„ 3440 } mit der Hälfte der Capitalssumme, dann

„ 3449 bis incl. 5196 mit den ganzen Capitalsbeträgen nach den Bestimmungen des allerhöchsten Patentes vom 21. März 1818 gegen neue, zu dem ursprünglichen Zinsfusse in Conventions-Münze verzinsliche Staatsschuldverschreibungen umgewechselt werden.

Krauss m. p.

441.

Verordnung des Kriegsministeriums vom 6. November 1850,

wodurch der von Seiner Majestät dem Kaiser bewilligte General-Pardon für die nach Beendigung der Revolution in Ungarn in die k. k. Armee eingereihten und später desertirten ehemaligen Insurgenten kundgemacht wird.

Seine Majestät der Kaiser haben über einen vom Kriegsminister im Einverständnisse mit dem Ministerrathe erstatteten allerunterthänigsten Vortrag mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 2. November 1850 den, nach Beendigung der Revolution in Ungarn in die k. k. Armee eingereihten und später desertirten ehemaligen Insurgenten einen General-Pardon unter den nachfolgenden Bestimmungen Allergnädigst zu bewilligen geruht:

1. Allen ehemaligen ungarischen Insurgenten, welche nach Beendigung der Revolution in die k. k. Armee eingereiht wurden, und später, nämlich bis zum Tage der Kundmachung des gegenwärtigen General-Pardons, desertirt sind, jedoch bis Ende März 1851 sich bei irgend einer österreichischen Militär- oder Civilbehörde freiwillig stellen, und sich keines anderen Vergehens schuldig gemacht haben, wird volle Straflosigkeit zugesichert.

2. Auf diese Wohlthat haben auch alle jene vorerwähnten Individuen Anspruch, welche **vor** dem Tage der Kundmachung des gegenwärtigen General-Pardons entweder freiwillig oder selbst zwangsweise zurückgekehrt sind, oder welche sich bereits wegen der verübten Desertion in gerichtlicher Untersuchung befinden, aber sich keines anderen Vergehens schuldig gemacht haben.

3. Gdyby ten lub ów z tych ludzi dla dezercyi już karę poniósł, tedy jeneralny pardon dla niego ten skutek ma, iż mu przepuści się orzeczone przedłużenie albo zupełne odjęcie kapitulacyi.

4. Jako się oczekuje, że wszyscy dezerterowani ludzie, w uznaniu tego nowego aktu Najwyższej łaski wnet do swego obowiązku powrócą, tak też przeciwnie po upływie oznaczonego w 1-m punkcie terminu, każdy dezerter, nawet gdyby sią dobrowolnie stawił, nieubłagannie prawnej karze poddany będzie, od której ten tylko wyjętym jest, który w stanie jest, zupełnie wykazać niemożliwość rychlejszego powrócenia lub stawienia się.

5. Wszystkim władzom miejscowym ściśle się nakazuje, każdego dobrowolnie się stawiającego zbiega, natychmiast do najbliższej władzy wojskowej odsełać.

6. Nakoniec, dodaje się jeszcze, że ktokolwiek o pobyciu dezertera donieść zaniedbuje, albo takowemu w powróceniu do swego obowiązku przeszkodnym jest, jak najsurowiej, podług ustaw istniejących, ukaranym będzie.

Csorich m. p.

3. Sollte einer oder der andere dieser Leute wegen der Desertion schon eine Strafe erlitten haben, so hat der General-Pardon für denselben die Wirkung der Nachsicht von der verhängten Verlängerung oder gänzlichen Abnahme der Capitulation.

4. Gleichwie gewärtiget wird, dass alle desertirten Leute, in Anerkennung dieses neuerlichen Actes der Allerhöchsten Gnade alsbald zu ihrer Pflicht zurückkehren werden, so wird dagegen nach Ablauf des im ersten Puncte bezeichneten Termines jeder Deserteur, selbst wenn er sich freiwillig stellt, unnachsichtlich der gesetzlichen Bestrafung unterzogen werden, und es ist hievon nur Jener ausgenommen, welcher die Unmöglichkeit früher zurückzukehren oder sich zu stellen, vollkommen nachzuweisen vermag.

5. Allen Ortsbehörden wird hiemit strenge aufgetragen, jeden freiwillig sich stellenden Deserteur allsogleich der nächsten Militärbehörde zu überweisen.

6. Schliesslich wird noch beigefügt, dass Jedermann, welcher den Aufenthalt eines Deserteurs anzuzeigen unterlässt, oder einen solchen an der Rückkehr zu seiner Pflicht verhindert, nach den bestehenden Gesetzen auf das Strengste bestraft werden wird.

Csorich *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXLVIII.

wydana i rozesłana dnia 12. Listopada 1850.

442.

Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 10. Listopada 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego, Dalmacyi i Pogranicza wojskowego,

którem się zarządza zmiana przepisu z dnia 2. Marca 1849, względem uwolnienia straży finansowej od służby wojskowej.

Ministerstwa spraw wewnętrznych i wojny, widzą się być spowodowanemi, przepis z d. 2. Marca 1849 (w tomie uzupełniającym dziennika praw państwa N. 148), o ile w nim postanowionem było, iż ludzie straży finansowej, z powodu przysłującego im doczasowego uwolnienia od służby wojskowej, do losowania pociąganymi być nie mają, w ten sposób zmienić, iż dla znajdującego się w ciele finansowej straży, wojsku uległego, w samej rzeczy losować się winno, i jeżeli go los trafi, a wstąpienie jego do straży finansowej przed losowaniem nastąpiło, zamiast niego jego następnik do wojska dostawionym być, pierwszy zaś, gdyby z owego ciała straży wypuszczonym był do szeregu wstąpić ma.

Wedle niniejszego rozporządzenia, już i przy właśnie przedsięwziąść się mającej rekrutacyi, postępować należy.

Bach m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXLVIII.

wydana i rozesłana dnia 12. Listopada 1850.

442.

Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 10. Listopada 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego, Dalmacyi i Pogranicza wojskowego,

którem się zarządza zmiana przepisu z dnia 2. Marca 1849, względem uwolnienia straży finansowej od służby wojskowej.

Ministerstwa spraw wewnętrznych i wojny, widzą się być spowodowanemi, przepis z d. 2. Marca 1849 (wtomie uzupełniającym dziennika praw państwa N. 148), o ile w nim postanowionem było, iż ludzie straży finansowej, z powodu przystojącego im doczasowego uwolnienia od służby wojskowej, do losowania pociąganymi być nie mają, w ten sposób zmienić, iż dla znajdującego się w ciele finansowej straży, wojsku uległego, w samej rzeczy losować się winno, i jeżeli go los trafi, a wstąpienie jego do straży finansowej przed losowaniem nastąpiło, zamiast niego jego następnik do wojska dostawionym być, pierwszy zaś, gdyby z owego ciała straży wypuszczonym był do szeregu wstąpić ma.

Wedle niniejszego rozporządzenia, już i przy właśnie przedsięwziąść się mającej rekrutacyi, postępować należy.

Bach m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXLVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 12. November 1850.

442.

Erlass des Ministeriums des Innern vom 10. November 1850,

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches, Dalmatiens und der Militärgränze,

womit eine Abänderung der Vorschrift vom 2. März 1849 über die Befreiung der Finanzwache vom Militärdienste angeordnet wird.

Die Ministerien des Innern und des Kriegswesens finden die Vorschrift vom 2. März 1849 (Ergänzungsband des Reichsgesetzblattes Nr. 148), in soferne darin bestimmt wurde, dass die Mannschaft der Finanzwache wegen der ihr zustehenden zeitlichen Befreiung vom Militärdienste, in die Losung nicht einzubeziehen sei, dahin abzuändern, dass für den in dem Finanzwachkörper befindlichen Militärpflichtigen allerdings zu losen, und wenn er vom Lose getroffen wird und sein Eintritt in die Finanzwache noch vor der Losung geschah, für ihn sein Nachmann zum Militär zu stellen ist, der Erstere aber, sobald er aus jenem Wachkörper entlassen würde, in die Linie einzutreten hat.

Hiernach ist schon bei der gegenwärtig im Zuge stehenden Recrutirung vorzugehen.

***Bach** m. p.*

Dziennik praw państwa

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXLVIII,

wydana i [illegible] dnia 12. Listopada 1850.

443.

Rozporządzenie ministerstwa spraw [illegible] z d. 10. Listopada 1850,

[illegible]

Bach m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXLIX.

wydana i rozesłana 16. Listopada 1850.

443.

Ropozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 18. Październ. 1850,

obowiązujące w krajach koronnych: Austryi poniżej Ensy, Austryi powyżej Ensy, Solnogrodu, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Tryestu i Pobrzeża, Dalmacyi, Czech, Morawii, Szląska, Galicyi, Bukowiny,

zawierające postanowienia co do ściągania (kontrahowania) studyów gimnazyalnych i co do prywatnego studyum.

Często zachodzą podania prożb o pozwolenie kontrahowania niektórych klas gimnazyalnych, t. j. kończenia takowych w krótszym czasie jak przepisano, i składania z nich egzaminów. Nowa organizacya gimnazyów, stawia uczniom wymogi, wedle których skrócenie szkolnego czasu, tylko w rzadkich przypadkach, bez istotnego uszczerbku wykształcenia uczniów, możliwem jest; uważa się przeto za rzecz pewną, że gimnazyum, w którem się o przyszłość kontrahowania częściej wydarzają, za nizko swe zadanie położyło, a w takim razie obowiązkiem jest władz przełożonych, aby seryo temu złemu zaradziły.

Wszakże pojedynczym, celujących zdolności uczniom, przez stosunki, ich wykształceniu osobliwie sprzyjające, może się nastręczać sposobność prędszych postępów, jak przez publiczną naukę. By ich tej korzyści nie pozbawiać, oraz zaś nadużyciom kontrahowania zapobiedz, rozporządza się, co następuje:

1. Uczniowie swe wykształcenie, w zawodzie studyów gimnazyalnych, przez domową naukę pobierający, na przyszłość nie są obowiązani kazać się zapisywać jako prywatiści na jakiem publicznem gimnazyum; to zapisanie atoliż miejsce mieć może, jako uwzględnienie, którego publiczna szkoła rodzicom takowych uczniów, albo zastępcom onych użycza, podając im sposobność pożądanego przeświadczenia się przez egzamina o stanie wykształcenia swych przynależących. Przyjęcie takowych uczniów jako prywatystów, podpada tym samym warunkom, od których przyjęcie publicznych uczniów zawisło.

2. Prywatyści publicznego gimnazyum, są obowiązani regularnie się zgłaszać do egzaminów semestralnych.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXLIX. Stück.

Ausgegeben und versendet am 16. November 1850.

443.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 18. October 1850,

giltig für die Kronländer Oesterreich unter der Enns, Oesterreich ob Enns, Salzburg, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain, Triest und Küstenland, Dalmatien, Böhmen, Mähren, Schlesien, Galizien, Bukowina, ***enthaltend Bestimmungen über das Contrahiren der Gymnasialstudien und über das Privatstudium.***

Es kommen nicht selten Gesuche vor, in welchen um die Erlaubniss gebeten wird, einige Classen des Gymnasiums contrahiren, d. i. in kürzerer als der vorgeschriebenen Zeit absolviren und die Prüfungen darüber ablegen zu dürfen.

Die neue Organisation der Gymnasien macht Anforderungen an die Schüler, nach welchem eine Verkürzung der Schulzeit nur in seltenen Fällen ohne wesentliche Beeinträchtigung der Bildung der Schüler möglich ist. Es ist daher anzunehmen, dass ein Gymnasium, an welchem künftige Contrahirungen häufiger vorkommen, seine Aufgabe zu niedrig gestellt hat, und in diesem Falle ist es die Pflicht der vorgesetzten Behörden, dem Uebel mit Ernst abzuhelfen.

Es kann jedoch einzelnen Schülern, von ausgezeichneten Fähigkeiten durch Verhältnisse, die für ihre Bildung besonders günstig sind, die Möglichkeit geboten seyn, schneller fortzuschreiten, als es durch den öffentlichen Unterricht geschehen kann. Um ihnen diesen Vortheil nicht zu entziehen, zugleich aber den Missbräuchen der Contrahirung vorzubeugen, wird Nachstehendes verordnet:

1. Schüler, welche ihre Bildung in dem Gebiete der Gymnasialstudien durch häuslichen Unterricht erhalten, sind künftig nicht verpflichtet, sich als Privatisten bei einem öffentlichen Gymnasium einschreiben zu lassen, diese Einschreibung kann jedoch stattfinden, als eine Vergünstigung, welche die öffentliche Schule den Eltern solcher Schüler oder deren Stellvertretern erweist, indem sie ihnen durch die Prüfungen die wünschenswerthe Kenntniss vom Zustande der Bildung ihrer Angehörigen verschafft. Die Aufnahme solcher Schüler als Privatisten unterliegt denselben Bedingungen, an welche die Aufnahme der öffentlichen Schüler geknüpft ist.

2. Die Privatisten eines öffentlichen Gymnasiums sind verpflichtet, sich regelmässig zu den Semestralprüfungen zu stellen.

Oni otrzymają zaświadczenia semestralne, w których ta ich własność (prywatyści) wyraźnie jest namieniona, których forma z resztą onej zaświadczeń publicznych jest równą, jednakże z temiż wypuszczeniami rubryk, które w naturze stosunku leżą. Istniejący przepis co do opłaty szkolnej, jaką tacy uczniowie uiszczać mają, tymczasowie w swej mocy pozostaje. Jako taksę egzaminacyjną, płaci się po gimnazyach rządowych za każdy egzamin semestralny po 6 złr., z których jedna trzecia część przypada dyrektorowi, dwie trzecie części nauczycielom egzaminującym. Po gimnazyach publicznych nie będących gimnazyami rządowemi, mają pojedyncze osoby, albo korporacye, przez które zakłady te bywają utrzymywane; oznaczyć, czy ma być pobierana taksa egzaminacyjna i jak wielka; wszakże wyższej jak wyż dla gimnazyów rządowych ustanowiono, żądać nie wolno.

Prywatyści równie jak uczniowie publiczni, do egzaminów dojrzałości są przypuszczalni.

3. Prywatyści jakiego gimnazyum, mogą na początku każdego półrocza, jako uczniowie publiczni gimnazyum, któremu przynależą, na podstawie otrzymanego swego semestralnego świadectwa wstąpić, jeżeli tego nie zabrania liczba publicznych uczniów, do dotyczącej klasy już przyjętych. Mogą też równie ze związku z gimnazyum zupełnie znowu wystąpić, a muszą to nawet, skoro tylko przestają regularnie zgłaszać się do egzaminów gimnazyalnych.

Ich przyjęcie jako publicznych uczniów na innem jakiem publicznem gimnazyum, jak do którego dotychczas należeli, może miejsce mieć na podstawie semestralnych zaświadczeń, albo jeżeli przyjmujące gimnazyum to za rzecz potrzebną uznaje, na podstawie egzaminu przyjęcia wedle §. 61. Nro 1. organizacyjnego dla gimnazyów projektu. Na egzamina przyjęcia, nie wydaje się żadnego zaświadczenia, lecz prowadzi się protokół, do którego się w katalogu przyjęcia odwołać należy.

Równie postępować należy, jeżeli prywatyści publicznego gimnazyum o przyjęcie jako prywatyści innego jakiego publicznego gimnazyum upraszają.

4. Publiczni uczniowie, mogą każdego czasu przejść do liczby prywatystów swego gimnazyum, albo do liczby prywatnych uczniów, do żadnego gimnazyum nienależących. Jeżeli jako prywatyści innego jak ich dotychczasowego gimnazyum, przyjętymi być chcą, stosuje się to do nich, co właśnie o przejściu prywatysty jako takiego do innego gimnazyum powiedziano.

5. Prywatyści, którzy nie są do żadnego publicznego gimnazyum wpisani, a przeto też do żadnego pewnego publicznego gimnazyum nie należą, nie mogą do liczby prywatystów publicznego jakiego gimnazyum, lecz tylko do liczby publicznych uczniów tegoż przejść. W tym celu mają się poddać egzaminowi przyjęcia.

6. Za takowy egzamin przyjęcia, ma się opłacać wymierzona za egzamina prywatystów taksa egzaminowa; za egzamina przyjęcia, których przedsięwzięcie gimnazyum wedle powyższych postanowień, za potrzebne uważa, nie opłaca się nigdy taksa, chociażby przyjąć się mający z innego publicznego gimnazyum, albo z trzeciej klasy głównej jakiej szkoły, legalnie wystawione przyniósł zaświadczenia.

7. Ponieważ dla domowej nauki, która uczniom prywatnym udzielaną bywa, do żadnego gimnazyum nie należącym, żadne nie istnieje ograniczenie, przeto też dla

Sie erhalten Semestralzeugnisse, worin ihre Eigenschaft (Privatisten) ausdrücklich angegeben ist, deren Form im Uebrigen jener der Zeugnisse der öffentlichen Schüler gleich ist, jedoch mit denjenigen Auslassungen von Rubriken, welche in der Natur des Verhältnisses liegen. Die bestehende Vorschrift in Bezug auf das Schulgeld, welches solche Schüler zu entrichten haben, bleibt einstweilen in Kraft. Als Prüfungstaxe sind an Staatsgymnasien für jede Semestralprüfung sechs Gulden zu entrichten, wovon ein Drittheil dem Director, zwei Drittheile den prüfenden Lehrern zufallen. An öffentlichen Gymnasien, welche nicht Staatsgymnasien sind, haben die Einzelnpersonen oder Corporationen von welchen die Anstalten erhalten werden, zu bestimmen, ob eine und welche Prüfungstaxe einzuheben sei, doch darf keine höhere gefordert werden, als welche oben für Staatsgymnasien festgestellt ist.

Die Privatisten sind gleich den öffentlichen Schülern zu den Maturitätsprüfungen zulässig.

3. Privatisten eines Gymnasiums können am Anfange eines jeden Semesters als öffentliche Schüler des Gymnasiums, dem sie angehören, auf Grundlage ihres erhaltenen Semestralzeugnisses eintreten, wenn die Zahl der in die betreffende Classe bereits aufgenommen öffentlichen Schüler es nicht verbietet. Sie können eben sowohl aus der Verbindung mit dem Gymnasium gänzlich zurücktreten, und müssen diess, sobald sie aufhören, sich regelmässig zu den Prüfungen des Gymnasiums zu stellen.

Ihre Aufnahme als öffentliche Schüler an einem anderen öffentlichen Gymnasium, als welchem sie bisher angehört, kann auf Grundlage der Semestralzeugnisse, oder wenn das aufnehmende Gymnasium es für nöthig erachtet, auf Grundlage einer Aufnahmsprüfung nach §. 61, Nr. 1, des Organisations-Entwurfes für Gymnasien stattfinden. Ueber Aufnahmsprüfungen wird kein Zeugniss ausgestellt, sondern ein Protokoll geführt, worauf sich im Aufnahmskataloge zu beziehen ist.

In gleicher Weise ist vorzugehen, wenn Privatisten eines öffentlichen Gymnasiums die Aufnahme als Privatisten eines anderen öffentlichen Gymnasiums ansuchen.

4. Oeffentliche Schüler können in die Zahl der Privatisten ihres Gymnasiums oder in die Zahl der Privatschüler, welche keinem Gymnasium angehören, zu jeder Zeit übertreten. Wollen sie als Privatisten eines anderen als ihres bisherigen Gymnasiums aufgenommen werden, so gilt von ihnen, was eben von dem Uebertritte eines Privatisten als solchen an ein anderes Gymnasium gesagt worden ist.

5. Privatschüler, welche bei keinem öffentlichen Gymnasium eingeschrieben sind, und daher auch keinem bestimmten öffentlichen Gymnasium angehören, können nicht in die Zahl der Privatisten irgend eines öffentlichen Gymnasiums, sondern nur in die Zahl der öffentlichen Schüler desselben übertreten. Sie haben sich zu diesem Zwecke einer Aufnahmsprüfung zu unterziehen.

6. Für eine solche Aufnahmsprüfung wird die für Privatistenprüfung bemessene Prüfungstaxe entrichtet; für Aufnahmsprüfungen, welche ein Gymnasium nach den obigen Bestimmungen vorzunehmen für nöthig erachtet, obgleich der Aufzunehmende von einem anderen öffentlichen Gymnasium oder von der dritten Classe einer Hauptschule legal ausgestellte Zeugnisse mitbringt, ist niemals eine Taxe zu bezahlen.

7. Da für den häuslichen Unterricht, welcher Privatschülern, die keinem öffentlichen Gymnasium angehören, ertheilt wird, keinerlei Beschränkung besteht, so ist solchen Schülern

uczniów takowych, wszelki kontrahowania sposób, możliwym jest. Jeżeli jednak jako uczniowie jakiego publicznego gimnazyum wstąpić chcą, tedy przez egzamin przyjęcia ma być oznaczona klasa, dla której są dojrzałymi. Jeżeli zaś, nie wstępnjąc jako publiczni uczniowie jakiego gimnazyum, poddać się chcą egzaminowi dojrzałości, natenczas do tegoż, wtedy tylko mogą być przypuszczonymi, gdy 18. rok życia swego już ukończyli. Ograniczenie to, stosuje się także i do uczniów, którzy w dawniejszych klasach gimnazyum, publicznie się studyom oddawali, jeżeli w klasach ostatnich, lub też tylko w ostatniej klasie wyłącznie domową pobierają naukę, i nie są przynajmniej jako prywatyści do jakiego publicznego gimnazyum wpisani.

8. Uczniowie, którzy naukę pobierają w szkołach prywatnych, którym nie przysłuża charakter publicznych gimnazyów, nie będąc zapisani jako prywatyści do jakiego publicznego gimnazyum, tak mają być uważani, jak uczniowie, którzy nie będąc zapisani do jakiego publicznego gimnazyum, domową tylko pobierają naukę. Równie tak postępować należy z tymi uczniami, którzy, na mocy dekretu nadwornej naukowej komisyi studyów, z dnia 4. Lutego 1841 L. 572, od duchownego jakiego gimnazyalną pobierają naukę, jeżeli nie są jako prywatyści do publicznego jakiego gimnazyum zapisani. Jeżeli zaś to ostatnie miejsce ma, tedy także i do nich stosują się na przyszłość wszelkie postanowienia, jakie niniejszem rozporządzeniem dla prywatystów przepisano.

9. Publicznym uczniom i prywatystom publicznego gimnazyum, kontrahowanie nie jest dozwolonem. Jeżeliby chcieli więcej klas kontrahować, musieliby wystąpić z gimnazyum i przejść do liczby uczniów prywatnych, do żadnego gimnazyum nie należących.

Atoli i wtedy nawet, przed upływem dwóch lat po swem wystąpieniu, za pomocą egzaminu przyjęcia, nie mogą do wyższej klasy być przeniesieni, jak do którejby doszli byli, podług porządnego studyów biegu.

10. Dla zapobieżenia niezgodnym z przepisami kontrahowaniom, ma się od każdego ucznia prywatnego, do egzaminu przyjęcia lub dojrzałości zgłaszającego się, który do żadnego gimnazyum nie należał, legalny wywód z tego żądać, gdzie i jak się zatrudniał w latach, które jego zameldowanie się poprzedzają, i co do liczby wymagać się mającemu, przepisanemu studyów czasowi odpowiadają.

11. Jeżeli jaki uczeń z jednego lub więcej, wszelakoż nie ze wszystkich gimnazyów państwa wyłączonym został, ten może się do egzaminu przyjęcia u tego zgłosić gimnazyum, z którego nie jest wyłączon, i od orzeczenia ciała nauczycielskiego zawisło, czyli ma takowy być do egzaminu, a w skutek tego, do przyjęcia przypuszczonym lub nie. Aby do egzaminu dojrzałości być przypuszczonym, potrzebuje takowy uczeń jeżeli nie pozyskał już znowu przyjęcia na jakiem publicznem gimnazyum, specyalnego pozwolenia szkolnego władzy krajowej, tego kraju koronnego, w którym życzy sobie złożyć egzamin dojrzałości.

12. Jeżeli jaki uczeń ze wszystkich gimnazyów państwa wyłączonym został, takowy od żadnego z nich nie może do egzaminu przyjęcia być przypuszczonym. Jego przypuszczenie do egzaminu dojrzałości, zawisło od specyalnego pozwolenia ministeryum wyznań i oświecenia.

Thun s. r.

auch jede Art von Contrahirung möglich. Wollen sie aber als Schüler eines öffentlichen Gymnasiums eintreten, so ist durch die Aufnahmsprüfung die Classe zu bestimmen, für welche sie reif sind. Wollen sie hingegen, ohne als öffentliche Schüler eines Gymnasiums einzutreten, sich der Maturitätsprüfung unterziehen, so können sie zu derselben nur zugelassen werden, nachdem sie das 18. Lebensjahr bereits vollendet haben. Diese Beschränkung gilt auch für Schüler, welche die früheren Classen des Gymnasiums öffentlich studiren, sobald sie in den letzteren, oder auch nur in der letzten Classe bloss häuslichen Unterricht geniessen, und nicht wenigstens als Privatisten bei einem öffentlichen Gymnasium eingeschrieben sind.

8. Schüler, welche an Privatschulen, denen der Charakter öffentlicher Gymnasien nicht zukommt, unterrichtet werden, ohne bei einem öffentlichen Gymnasium als Privatisten eingeschrieben zu seyn, sind ganz so zu behandeln wie Schüler, welche ohne bei einem öffentlichen Gymnasium eingeschrieben zu seyn, bloss häuslichen Unterricht geniessen. Ebenso sind diejenigen Schüler zu behandeln, welche nach dem Studien-Hofcommissions-Decrete vom 4. Februar 1841, Z. 572, von einem Seelsorger den Gymnasial-Unterricht empfangen, falls sie nicht als Privatisten an einem öffentlichen Gymnasium eingeschrieben sind. Sind sie aber das letztere, so gelten auch von ihnen künftig alle Bestimmungen, welche in der gegenwärtigen Verordnung für Privatisten getroffen sind.

9. Den öffentlichen Schülern und den Privatisten eines öffentlichen Gymnasiums ist eine Contrahirung nicht gestattet. Wollen sie mehrere Classen contrahiren, so müssen sie aus dem Gymnasium aus- und in die Zahl der, keinem Gymnasium angehörigen Privatschüler übertreten.

Sie können aber auch dann nicht vor dem Ablaufe von zwei Jahren nach ihrem Austritte durch eine Aufnahmsprüfung in eine höhere Classe versetzt werden, als in welche sie nach dem ordnungsmässigen Studienlaufe gekommen wären.

10. Um vorschriftwidrige Contrahirungen zu verhindern, ist von jedem Privatschüler, der keinem Gymnasium angehört hat, und sich zu einer Aufnahms- oder Maturitätsprüfung meldet, ein legaler Ausweis darüber zu fordern, wo und wie er sich in den Jahren, welche seiner Anmeldung vorausgehen, und welche ihrer Zahl nach der vorauszusetzenden gesetzlichen Studienzeit entsprechen, beschäftiget habe.

11. Ist ein Schüler von einem oder mehreren, jedoch nicht von allen Gymnasien des Reiches ausgeschlossen worden, so kann er sich zur Aufnahmsprüfung an einem Gymnasium, von welchem er nicht ausgeschlossen worden ist, melden, und es hängt vom Ausspruche des Lehrkörpers ab, ob er zur Prüfung und in Folge derselben zur Aufnahme zuzulassen sei oder nicht. Um zur Maturitätsprüfung zugelassen zu werden, bedarf ein solcher Schüler, wenn er nicht bereits wieder die Aufnahme an einem öffentlichen Gymnasium gefunden hat, der speciellen Erlaubniss der Landesschulbehörde desjenigen Kronlandes, in welchem er die Maturitätsprüfung abzulegen wünscht.

12. Ist ein Schüler von allen Gymnasien des Reiches ausgeschlossen worden, so kann er von keinem derselben zu einer Aufnahmsprüfung zugelassen werden. Seine Zulassung zur Maturitätsprüfung hängt von einer speciellen Erlaubniss des Ministeriums des Cultus und Unterrichts ab.

Thun m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CL.

wydana i rozesłana dnia 19. Listopada 1850.

444.

Rozporządzenie ministeryów sprawiedliwości, finansów, tudzież wyznań i oświecenia z dnia 8. Listopada 1850,

obowiązujące w krajach koronnych: Austryi powyżej i poniżej Ensy, Solnogrodu, Czech, Morawii, Szląska, Styryi, Karyntyi, Krainy, Tyrolu i Vorarlbergu, Gorycyi, Gradyski, Istryi, Tryestu,
względem pobierania i obliczania prawem ustanowionych i dobrowolnych datków dla funduszu szkół normalnych.

Chcąc zachować jednostajność w pobieraniu i obliczaniu prawem ustanowionych i dobrowolnych datków do funduszu szkół normalnych, c. k. ministerstwa sprawiedliwości, finansów, tudzież wyznań i oświecenia za wzajemnem porozumieniem następujące stanowią rozporządzenia:

§. 1.

W owych przypadkach, w których ma mieć miejsce opłacenie prawem ustanowionego lub dobrowolnego datku do funduszu szkól normalnych, winny c. k. sądy powiatowe, do pertraktacyi powołane, stronom wskazać, ażeby wypadający datek składały do przynależnego urzędu poborczego.

§. 2.

W takich przypadkach strony są obowiązane przy upraszaniu o addykcyę puścizny wykazać się, że tę summę złożyły.

§. 8.

Urzędy poborcze winny są złożoną kwotę na rachunek funduszu szkół normalnych odbierać, następnie zaś przepisaną obliczenia drogą do właściwych kas zbiorowych odwozić.

§. 4.

Sądy powiatowe winny co pół roku udzielać buchhalteryi rządowej dotyczącego kraju koronnego dla kontroli spisy zaaddykowanych w ciągu półrocza tych spadków, przy których wykazano, że datek do funduszu szkół normalnych w c. k. urzędzie poborczym złożony został.

Schmerling m. p. **Krauss** m. p. **Thun** m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CL. Stück.

Ausgegeben und versendet am 19. November 1850.

444.

Verordnung der Ministerien der Justiz, der Finanzen und des Cultus und Unterrichts vom 8. November 1850,

wirksam für die Kronländer Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Böhmen, Mähren, Schlesien, Steiermark, Kärnthen, Krain, Tirol und Vorarlberg, Görz, Gradiska, Istrien, Triest,

über die Erhebung und Verrechnung der gesetzlichen und freiwilligen Normalschulfonds-Beiträge.

Um bei der Erhebung und Verrechnung der gesetzlichen und freiwilligen Normalschulfonds-Beiträge einen gleichmässigen Vorgang zu beobachten, haben die Ministerien der Justiz, der Finanzen, sowie des Cultus und Unterrichts sich über nachfolgende Bestimmungen vereiniget:

§. 1.

In jenen Fällen, in welchen die Entrichtung eines gesetzlichen oder freiwilligen Normalschulfonds-Beitrages stattzufinden hat, haben die zur Abhandlungspflege berufenen k. k. Bezirksgerichte die Parteien anzuweisen, den entfallenden Betrag an das zuständige Steueramt zu erlegen.

§. 2.

Die Parteien sind in solchen Fällen verpflichtet, bei dem Ansuchen der Verlassenschafts-Einantwortung sich über den Erlag des Betrages auszuweisen.

§. 3.

Die Steuerämter haben den erlegten Betrag für Rechnung des Normalschulfondes in Empfang zu nehmen, sodann aber im vorgeschriebenen Zurechnungswege an die betheiligten Sammlungscassen zu leiten.

§. 4.

Die Bezirksgerichte haben halbjährig Verzeichnisse der im Laufe des halben Jahres eingeantworteten Verlassenschaften, bei denen sich über den Erlag eines Normalschulfonds-Beitrages bei dem k. k. Steueramte ausgewiesen wurde, der Staatsbuchhaltung des Kronlandes zur Controle mitzutheilen.

***Schmerling** m. p. **Krauss** m. p. **Thun** m. p.*

445.

Rozrządzenie c. k. ministerstwa finansów z dnia 13. Listopada 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych oprócz Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi, Slawonii, Serbskiego województwa i Temeskiego banatu, Dalmacyi i królestwa Lombardzko-Weneckiego,

którem się obwieszczają osobne postanowienia w celu wykonania Najwyższego patentu z dnia 10. Października 1850. względem podatku od dochodów na rok administracyjny 1851.

W skutek Najwyższego patentu z dnia 10. Października 1850. ma się także i w roku administracyjnym 1851. opłacać podatek od dochodów w tym wymiarze i podług tych postanowień, jakie na rok administracyjny 1850. są przepisane.

Zważywszy zaś, że ani zawarte w §. 10. Najwyższego patentu z dnia 29. Października 1849 postanowienie, wedle którego przecięcie uzyskanego w latach 1846, 1847, i 1848 zarobku przy wymierzeniu podatku na rok 1850 za podstawę służyć miało, ani też to rozporządzenie §. 12. wykonawczego przepisu z dnia 11. Stycznia 1850, iż fasye kapitałowych prowizyi i rent do stanu majątku i dochodów, na dniu 31. Października 1849 istniejącego, stosować się winny, nie może także i do podatku na rok administracyjny 1851 mieć zastosowania, zważywszy dalej, że właściwe komisye powiatowe w celu wymierzenia tego podatku na rok administracyjny 1851, w krajach, w których starostwa powiatowe ustanowione są, już nie są więcej potrzebnemi, albowiem tymczasem starostwa powiatowe w życie weszły, i wielka część trudności, z nałożeniem nowego podatku połączonych, w równej mierze już więcej nie istnieje; nakoniec ze względu na to, iż leży tak w interesie podatkujących jak i finansów, aby fasyę (zeznanie) dochodu i wymierzenie podatku na rok administracyjny 1851 ile możności przyspieszyć; uchwaliła Rada ministrów następujące rozporządzenia:

1. Fasyom dochodu 1. klasy, na rok administracyjny 1851 w celu oznaczenia czystego dochodu w przecięciu opodatkowaniu ulegającego, za podstawę służyć mają dochody i wydatki z lat 1847, 1848 i 1849.

2. Prowizye i renty mają na rok 1851 podług stanu majątku i dochodu, na dniu 31. Października 1850 istniejącego, być zeznawane.

3. Rozporządzenia §§[fów] 21. i 22. co do pobierania podatku od dochodu ze stałych poborów drugiej klasy podatków od dochodów, mają być zastosowane do kwot, które w roku z 1. Listopada 1850 poczynającym, a z dniem 31. Października 1851. kończącym się, z takowych poborów zapadają.

4. Odbieranie, dochodzenie i sprawdzenie fassyi względem podatku od dochodów, tudzież ustanowienie należytości podatkowej, obowiązkiem jest starostw powiatowych. W tym celu przydaje im się jeden urzędnik finansowy; pod spólnem działaniem tegoż i pod przewodnictwem przełożonego starostwa powiatowego mają być wykonywane czynności urzędowe, które dotychczas komisyom powiatowym były przekazane.

5. Starostwom powiatowym w szczególności przystoi żądać spółdziałania mężów zaufania, którzy w skutek §. 25. Najwyższego patentu z dnia 29. Października 1849 z grona gminy mają być przybierani, jako też innych znawców rzeczy we wszy-

445.

Erlass des Finanzministers vom 13. November 1850,

wirksam für alle Kronländer ausser Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate, Dalmatien und dem lombardisch-venetianischen Königreiche,

womit die besonderen Bestimmungen zur Vollziehung des Allerhöchsten Patentes vom 10. October 1850 in Betreff der Einkommensteuer für das Verwaltungsjahr 1851 bekannt gemacht werden.

Zufolge des Allerhöchsten Patentes vom 10. October 1850 ist die Einkommensteuer in dem Ausmasse und nach den Bestimmungen, welche für das Verwaltungsjahr 1850 vorgeschrieben wurden, auch im Verwaltungsjahre 1851 zu entrichten.

In der Erwägung jedoch, dass die im §. 10 des Allerhöchsten Patentes vom 29. October 1849 enthaltene Bestimmung, vermöge welcher der Durchschnitt des in den Jahren 1846, 1847 und 1848 erzielten Erwerbes bei der Bemessung der Steuer für 1850 zum Anhaltspuncte zu dienen hatte, ferner die Anordnung des §. 12 der Vollzugsvorschrift vom 11. Jänner 1850, dass die Bekenntnisse über Zinsen und Renten sich nach dem Stande des Vermögens und Einkommens vom 31. October 1849 zu richten haben, nicht auch auf die Steuer für das Jahr 1851 Anwendung finden kann, ferner, dass eigene Bezirkscommissionen zur Bemessung dieser Steuer für das Verwaltungsjahr 1851, in den Ländern, in denen die Bezirkshauptmannschaften errichtet wurden, nicht mehr nothwendig erscheinen, weil inzwischen die Bezirkshauptmannschaften ins Leben getreten sind, und ein grosser Theil der mit der Anlage der neuen Steuer verbundenen Schwierigkeiten nicht mehr im gleichen Masse besteht; endlich in Anbetracht, dass es sowohl im Interesse der Steuerpflichtigen als der Finanzen liegt, die Einkommens-Fatirung und Steuerbemessung für das Verwaltungsjahr 1851 möglichst zu beschleunigen; hat der Ministerrath folgende Anordnungen beschlossen:

1. Den Bekenntnissen über das Einkommen der ersten Classe für das Verwaltungsjahr 1851 sind die Erträgnisse und Auslagen der Jahre 1847, 1848 und 1849 zur Ermittlung des steuerbaren reinen Durchschnitts-Erträgnisses zum Grunde zu legen.

2. Die Zinsen und Renten sind für das Jahr 1851 nach dem Stande des Vermögens und Einkommens vom 31. October 1850 einzubekennen.

3. Die Anordnungen der §§. 21, 22 über die Einhebung der Einkommensteuer von den stehenden Bezügen, der zweiten Einkommensteuerclasse sind auf die, an solchen Bezügen für das Jahr, das mit dem 1. November 1850 beginnt, und am 31. October 1851 endiget, fälligen Beträge anzuwenden.

4. Die Uebernahme, Prüfung und Richtigstellung der Bekenntnisse über die Einkommensteuer, dann die Festsetzung der Steuergebühr liegt den Bezirkshauptmannschaften ob. Denselben wird für diesen Zweck ein Finanzbeamter beigegeben, unter dessen Mitwirkung und unter der Leitung des Vorstehers der Bezirkshauptmannschaft sind die Amtshandlungen, die bisher den Bezirks-Commissionen zugewiesen waren, zu vollziehen.

5. Den Bezirkshauptmannschaften steht insbesondere zu, die Mitwirkung der Vertrauensmänner, die zufolge §. 25 des Allerhöchsten Patentes vom 29. October 1849 aus der Gemeinde beizuziehen sind, sowie anderer Sachverständiger in allen jenen Fällen in Anspruch zu nehmen,

stkich owych przypadkach, gdzie idzie o wyjaśnienie i sprawdzenie okoliczności, na wymierzenie podatku wpływ wywierających.

6. Rozstrzyganie rekursów przeciw wymierzeniu podatków, przez starostwa powiatowe na rok administracyjny 1851, polecone jest władzom krajowym dla rzeczy podatkowej ustanowionym, to jest krajowym dyrekcyom finansowym i dyrekcyom podatkowym, od których zasięgać się mają rozstrzygnienia rekursów przez komisye krajowe, w skutek §. 24. wykonawczego przepisu z dnia 11. Stycznia 1850 ustanowione. Takowym zresztą udzielona jest moc przybierać mężów zaufania i znawców rzeczy w celu stwierdzenia albo osądzenia rzeczywistych stosunków.

7. Postanowienia w §§fach 4. i 5. niniejszego rozporządzenia zawarte, wchodzą w tych krajach, w których starostwa powiatowe jeszcze nie są zaprowadzone, z zaprowadzeniem tychże w wykonanie. Do tego czasu mają tamże w swem działaniu pozostać dotychczasowe komisye powiatowe.

8. We Wiedniu i w jego okręgu czynności urzędowe co do podatków dochodowych, starostwom powiatowym poruczone, wykonane będą przez istniejącą tu administracyę podatkową.

9. Do podania fasyi dochodów i oznajmienia co do stałych poborów wyznacza się odnośnie do §fu 32. Najwyższego patentu z dnia 29. Października 1849, tudzież do postanowień wykonawczego przepisu z dnia 11. Stycznia 1850, termin do końca Grudnia 1850.

Krauss m. p.

446.

Rozrządzenie c. k. ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 14. Listopada 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, w których Najwyższy patent z dnia 7. Września 1848. w mocy stoi,

względem dodatków dla oficerów do assystencyi użytych.

Ministeryum spraw wewnętrznych postanawia w porozumieniu z ministeryami wojny i finansów, że oficerom wojskowym, do assystencyi dla przeprowadzenia wydanych rezporządzeń użytym, zamiast wskazanego im Najwyższym przepisem z dnia 30. Stycznia 1783. u dawniejszych zwierzchności pomieszkania i stołowania przy zmienionych od onego czasu stosunkach połowa normalnych dyet przynależyć się ma, którą ściągnąć należy od pojedynczych gminy członków, albo wedle okoliczności od gmin, z których winy tego środku użyto.

Bach m. p.

wo es sich um die Erhebung und Richtigstellung der, auf die Steuerbemessung Einfluss nehmenden Thatsachen handelt.

6. Die Entscheidung der Recurse gegen die Steuerbemessung der Bezirkshauptmannschaften für das Verwaltungsjahr 1851 ist den, für das Steuerwesen bestellten Landesbehörden, nämlich den Finanz-Landesdirectionen und Steuerdirectionen zugewiesen, bei denen die Entscheidungen über die Recurse durch die in Folge des §. 24 der Vollzugsvorschrift vom 11. Jänner 1850 bestellten Landescommissionen zu schöpfen sind. Denselben ist es übrigens eingeräumt, zur Erhärtung oder Beurtheilung thatsächlicher Verhältnisse, Vertrauensmänner und Sachverständige zu vernehmen.

7. Die in den §§. 4, 5 der gegenwärtigen Verordnung enthaltenen Bestimmungen treten in den Ländern, in welchen die Bezirkshauptmannschaften noch nicht errichtet sind, mit der Errichtung derselben in Wirksamkeit. Bis dahin haben daselbst die bisherigen Bezirkscommissionen in Thätigkeit zu bleiben.

8. Für Wien und Umgebung werden die den Bezirkshauptmannschaften für die Einkommensteuer übertragenen Amtshandlungen von der hier bestehenden Steuer-Administration vollführt.

9. Zur Ueberreichung der Bekenntnisse über das Einkommen und der Anzeigen über die stehenden Bezüge wird, mit Beziehung auf den §. 32 des Allerhöchsten Patentes vom 29. October 1849 und die Bestimmungen der Vollzugsvorschrift vom 11. Jänner 1850 die Frist bis Ende December 1850 bestimmt.

Krauss m. p.

446.

Erlass des Ministeriums des Innern vom 14. November 1850,

wirksam für alle Kronländer, für welche das Allerhöchste Patent vom 7. September 1848, in Kraft steht,

über die Zulagen der zu Assistenzleistungen verwendeten Officiere.

Das Ministerium des Innern bestimmt im Einvernehmen mit den Ministerien des Kriegswesens und der Finanzen, dass den zu Assistenzleistungen für die Durchführung erlassener Anordnungen verwendeten Militärofficieren statt der mit der Allerhöchsten Vorschrift vom 30. Jänner 1783 ihnen bei den ehemaligen Obrigkeiten angewiesenen Unterkunft und Beköstigung bei den seither geänderten Verhältnissen die halben normalmässigen Diäten zuzukommen haben, welche von den an der Anwendung dieser Massregel schuldtragenden einzelnen Gemeindegliedern oder nach Umständen von den Gemeinden einzubringen sind.

Bach m. p.

447.

Cesarski patent z dnia 15. Listopada 1850,

obowiązujący w całem państwie,

którym się wszelkie oznajmienia o ruchu wojsk w państwie, albo o podobnych okolicznościach i wojskowych operacyach, przez pisma drukiem wykonane, jedynie z wyjątkiem urzędowych doniesień, bezwzględnie zakazują, karą pieniężną aż do 500. złt. r., a w powtórnym razie przekroczenia, nadto także jeszcze uchyleniem dalszego wydawania dotyczącego dziennika zagrażają.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki - Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

przez wzgląd na teraźniejsze okoliczności, stosownie do §. 87. konstytucyi państwa, na wniosek Naszej Rady ministrów postanowiliśmy rozporządzić, i stanowimy jak następuje:

1. Wszelkie ogłaszanie, czyli to w pismach publicznych, czyli też w inny sposób drukiem wykonane, o ruchach wojsk w Naszem państwie, o ich sile i stanowiskach, o transporcie i składach potrzeb wojskowych, w ogóle wszelkie podobne doniesienia, zdolne dać poznać plan i kierunek operacyi wojskowych, zakazuje się bezwzględnie aż do dalszego rozporządzenia. Od tego zakazu te tylko doniesienia wyjętemi są, które w urzędowych gazetach krajowych do publiczności podane zostały.

2. Każde przekroczenie tego zakazu ma władza sądowa, do sądzenia przestępstw w ogólności powołana, karą pieniężną ukarać aż do pięciuset złotych reńskich.

3. W razie powtórnego przekroczenia, władza polityczna obowiązana jest bez względu na sądowe pociąganie, zakazać dalsze wydawanie dotyczącego dziennika na tak długo, jak długo te stosunki trwają, które niniejszy zakaz wywołały.

Dań w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia piętnastego Listopada w roku tysiąc ośmset pięćdziesiątym, Naszego panowania drugim.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Schmerling. Thun. Csorich. Kulmer.

447.

Kaiserliches Patent vom 15. November 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

wodurch jede Mittheilung welche sich auf die Bewegung von Truppen im Reiche oder auf ähnliche Verhältnisse und militärische Operationen bezieht, durch Druckschriften mit einziger Ausnahme der officiellen Nachrichten, unbedingt verboten, mit Geldstrafe bis zu 500 fl. und im zweiten Uebertretungsfalle ausserdem auch noch mit der Einstellung des weiteren Erscheinens der betreffenden Zeitung verpönt wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

haben in Erwägung der gegenwärtigen Verhältnisse nach Massgabe des §. 87 der Reichsverfassung über Antrag Unseres Ministerrathes zu verordnen beschlossen, und verordnen wie folgt:

1. Jede Mittheilung in öffentlichen Blättern und sonstigen Druckschriften über die Bewegung von Truppen in Unseren Staaten, über ihre Stärke und Aufstellungsorte, über Transport und Aufbewahrungsorte von Kriegserfordernissen, und überhaupt jede ähnliche Mittheilung, welche den Plan und die Richtung militärischer Operationen erkennen zu lassen geeignet ist, sind bis auf weitere Anordnung unbedingt verboten. Von diesem Verbote sind nur jene Nachrichten ausgenommen, welche in den officiellen Landeszeitungen zur Oeffentlichkeit gebracht wurden.

2. Jede Uebertretuug dieses Verbotes ist von der Gerichtsbehörde, welche über Uebertretungen im Allgemeinen zu erkennen hat, mit einer Geldstrafe bis fünfhundert Gulden zu bestrafen.

3. Im zweiten Uebertretungsfalle ist unabhängig von der gerichtlichen Verfolgung das weitere Erscheinen der betreffenden Zeitung durch die Dauer der Verhältnisse, welche das gegenwärtige Verbot hervorrufen, von der politischen Behörde einzustellen.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am 15. November Eintausend achthundert und fünfzig.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Thun. Schmerling. Csorich. Kulmer.

Kaiserliches Patent vom 13. November 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

womit jede Mittheilung [illegible] über die Bewegung von Truppen im Reiche oder auf [illegible] durch Druckschriften und sonstige [illegible] mit Geldstrafe bis zu 500 fl. [illegible] verpönt wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illyrien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Großherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tyrol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswojwod der Wojwodschaft Serbien etc. etc.

haben in Erwägung der gegenwärtigen Verhältnisse [illegible] zu verordnen wie folgt:

1. Jede Mittheilung in öffentlichen Blättern und sonstigen Druckschriften über die Bewegung von Truppen in Unseren Staaten, über die Stärke und Aufstellungsorte, über Transport und Aufbewahrungsorte von Kriegsvorräthen, und überhaupt jede ähnliche Mittheilung, welche den Plan und die Richtung militärischer Operationen erkennen zu lassen geeignet ist, wird bis auf weitere Anordnung unbedingt verboten. Von diesem Verbote sind nur jene Nachrichten ausgenommen, welche in den officiellen Kundmachungen zur Öffentlichkeit gebracht wurden.

2. Jede Uebertretung dieses Verbotes ist von der Gerichtsbehörde, welche über Uebertretungen im Allgemeinen zu erkennen hat, mit einer Geldstrafe bis fünfhundert Gulden zu bestrafen.

3. Im zweiten Uebertretungsfalle ist unabhängig von der gerichtlichen Verfolgung das weitere Erscheinen der betreffenden Zeitung durch die Dauer der Verhältnisse, welche das gegenwärtige Verbot hervorrufen, von der politischen Behörde einzustellen.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien am 13. November Eintausend achthundert und fünfzig.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Thun.
Schmerling. Csorich. Kulmer.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLI.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 23. Listopada 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 5. Kwietnia 1851.

448.

Rozporządzenie ministrów sprawiedliwości i finansów, z dnia 16. Listopada 1850,

obowiązujące w krajach koronnych: Austryi niższej i wyższej, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski z Istryą, Tryestu, Tyrolu, Vorarlbergu, Czech, Morawii, górnego i dolnego Szląska,

wraz z instrukcyą o postępowaniu kasowem z majątkami sierot, kurandów, oraz z majątkami depozytowemi.

W skutek postanowienia Najjaśniejszego Pana z dnia 19. Lipca 1849, którem dozwolono, aby c. k. urzędy poborcze przyjęły do przechowania swego depozyta sądowe, tudzież pieniądze i efekta sierocińskie i spadkowe, nie uchylając atoli praw, na mocy ustaw, sądom względem tychże służących,

na podstawie zasad, w patencie cesarskim z dnia 28. Czerwca 1850. (dzien. pr. pańs. i rz. Nr. 225) §. 125. wyrzeczonych, o sposobie, w jaki na przyszłość postępować należy z odłączonemi majątkami depozytowemi, oraz z majątkami sierot i kurandów, w niektórych krajach koronnych dotąd pod spólnym zarządem zostającemi; zważywszy nakoniec, iż majątki rzeczone, wedle postanowień, w Radzie ministrów na dniu 20-m Czerwca 1850. uchwalonych, ze strony dotychczasowego zarządu sądów do c. k. urzędów poborczych, dotąd już oddane być powinny;

ministrowie sprawiedliwości i finansów, na mocy udzielonego im postanowieniem cesarskiem z dnia 28. Czerwca 1850. upoważnienia do wydania instrukcyi, co do postępowania kasowego z majątkami sierot, kurandów, tudzież z majątkiem depozytowym; — zważając na wydać się mające normy, wedle których dotychczasowe władności sądownicze, na przyszłość uwolnione być mogą od prawnie na nich ciążącej odpowiedzialności, za wykonywanie sądownictwa aż do czasu, w którym c. k. sądom oddane zostało; oraz bacząc na przepisy, w celu porządnego likwidowania oddanych majątków depozytowych, sierocińskich i kurandom należących, stanowić się mające, i później szczegółowo wychodzące, — rozporządzają co następuje:

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 23. November 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 5. April 1851.

448.

Verordnung des Ministers der Justiz und der Finanzen vom 16. November 1850,

wirksam für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain Görz und Gradiska mit Istrien. Triest, Tirol und Vorarlberg. Böhmen. Mähren, Ober- und Nieder-Schlesien. ***mit der Instruction für die cassemässige Behandlung des Waisen-, Curanden- und Depositen-Vermögens.***

In Folge der durch die kaiserliche Entschliessung vom 19. Juli 1849 genehmigten Uebernahme und Aufbewahrung der gerichtlichen Depositen, der Waisen- und Verlassenschaftsgelde und Effecten, unbeschadet der den Gerichten darauf nach dem Gesetze zustehenden Befugnisse durch die k. k. Steuerämter,

in Gemässheit der durch das kaiserliche Patent vom 28. Juni 1850 (Reichsgesetz- und Regierungsblatt Nr. 255), §. 135 festgestellten Grundsätze über die künftige Behandlung des abgesonderten Depositen-Vermögens und des bisher in mehreren Kronländern in einer gemeinschaftlichen Verwaltung befundenen Waisen- und Curanden-Vermögens und in Erwägung. dass die Uebergabe dieser Vermögenschaften von den bisherigen Gerichtsverwaltungen an die k. k. Steuerämter nach den durch Ministerraths-Beschluss vom 20. Juni 1850 erlassenen Bestimmungen bereits stattgefunden haben soll:

haben die Minister der Justiz und der Finanzen auf Grund der in der kaiserlichen Entschliessung vom 28. Juni 1850 erhaltenen Ermächtigung zur Erlassung einer Instruction für die cassemässige Behandlung de Wsaisen-, Curanden- und Depositen-Vermögens, sowie mit Bedachtnahme auf die zu erlassenden Massregeln, mittelst welcher die bisherigen Gerichts-Inhabungen von der ihnen gesetzlich obgelegenen Haftung für die bis zum Zeitpuncte der Uebergabe an die k. k. Gerichte geführte Justizverwaltung für die Zukunft entbunden werden können und über die zum Behufe der ordnungsmässigen Liquidirung des übergebenen Depositen-, Waisen- und Curanden-Vermögens zu treffenden Verfügungen, worüber die besonderen Bestimmungen nachträglich erfolgen werden, folgende Anordnungen zu erlassen befunden.

Rozdział pierwszy.

Postanowienia ogólne.

§. 1.

C. k. urzędy poborcze obowiązane są do odbierania, przechowywania i do prowadzenia kasowych rachunków, co się tycze majątków, sierotom i kurandom należących, tudzież majątków depozytowych, przez c. k. sądy im przekazanych.

§. 2.

Gdzie dla pojedynczych sądów po większych miastach nie ma osobnego urzędu depozytowego, tam c. k. urząd poborczy, znajdujący się w siedlisku sądu, jest razem jego depozytowym urzędem i ma nazwę „c, k. urząd poborczy i oraz depozytowy sądu w N. N.“

W skutek tego, ustają używane dotąd w niektórych krajach koronnych nazwy: „kasa sierocińska“, „urząd co do sierót i kurandów“ i t. d.

§. 3.

Urząd poborczy, co do swej własności jako urząd depozytów sądowych, podporządkowany jest sądowi, którego nakazy wypełniać winien.

Nie wolno mu jest bez piśmiennego nakazu sądu, cokolwiek bądź ani przyjmować ani wydawać.

Jeżeli urząd poborczy, jest urzędem depozytowym razem kilku sądów, natenczas nakazy względem mas pojedynczych, od tego tylko sądu wychodzić mogą, dla którego otworzono księgę depozytową główną, w której ta masa wciągniętą jest (§. 15).

§. 4.

Urząd poborczy, jako urząd depozytowy sądu, winien odebrane i złożone majętności, od innych swych przedmiotów kasowych, oddzielnie w osobnej kasie przechowywać.

Kasa musi być z żelaza, dobrze zabezpieczona przeciw wyłamaniu i niebezpieczeństwu ognia, według instrukcyi dla urzędów poborczych wydanej, i podwójnem zamknięciem zaopatrzona.

Jeden klucz ma pozostać w ręku przełożonego urzędu depozytowego, drugi w ręku urzędnika kontrolującego.

Jeżeli urzędnicy poborowi oddalają się z lokalności, w której urzędują, kluczy tych nie powinni tamże na zwyczajne przechowanie zostawiać.

§. 5.

Za całe prowadzenie kasy i ksiąg urzędu depozytowego bez wyjątku, odpowiedzialnym jest niepodzielnie przełożony tego urzędu wraz z urzędnikiem kontrolującym.

§. 6.

Ciż urzędnicy, składając przysięgę jako urzędnicy poborowi, winni są także zaprzysiądz, iż: przepisów w instrukcyi dla urzędów depozytowych zawartych, ściśle i sumiennie przestrzegać i wszelkie rozporządzenia sądu w sprawach depozytowych, wiernie wykonywać będą.

§. 7.

Ważnem jest jedynie to piśmienne wygotowanie urzędu depozytowego, które jest podpisane przez przełożonego tegoż urzędu i urzędnika kontrolującego i oraz nosi pieczęć urzędową.

Tylko wciąganie do książeczek wpisowych i potwierdzenia na odebranie w sądowych księgach poleceń depozytowych, w myśl §§. 27, 30, 42, 47, wykonane, nie po-

Erster Abschnitt.

Allgemeine Bestimmungen.

§. 1.

Den k. k. Steuerämtern liegt die Uebernahme, Aufbewahrung und cassemässige Verrechnung des ihnen von den k.k. Gerichten zugewiesenen Depositen-, Waisen- und Verlassenschafts-Vermögens ob.

§. 2.

In soferne nicht für einzelne Gerichte in grösseren Städten besondere Depositenämter bestehen, ist das k. k. Steueramt, welches sich am Sitze des Gerichtes befindet, zugleich dessen Depositenamt, und führt den Titel: „k. k. Steuer- und gerichtliches Depositenamt zu N. N."

In Folge dessen hört die bisher in einigen Kronländern üblich gewesene Bezeichnung Waisencasse, Waisen- und Curanden-Amt u. dgl. auf.

§. 3.

Das Steueramt ist in seiner Eigenschaft als gerichtliches Depositenamt dem Gerichte untergeordnet und hat dessen Aufträge zu vollziehen.

Es darf ohne schriftlichen Auftrag des Gerichtes weder Etwas in Empfang nehmen, noch verausgaben.

Ist ein Steueramt zugleich das Depositenamt für mehrere Gerichte, so können die Aufträge in Ansehung der einzelnen Massen nur von demjenigen Gerichte erlassen werden, für welches das Depositen-Hauptbuch, in dem die Masse eingetragen ist, angelegt wurde. (§. 15.)

§. 4.

Das Steueramt als gerichtliches Depositenamt hat die übernommenen und erlegten Vermögenschaften abgesondert von seinen sonstigen Cassegegenständen in einer eigenen Casse zu verwahren.

Die Casse muss von Eisen, gegen Einbruch und Feuersgefahr nach der für die Steuerämter erlassenen Instruction wohl verwahrt und mit einer Doppelsperre versehen seyn.

Ein Schlüssel hat in den Händen des Vorstandes des Depositenamtes, der zweite in jenen des controlirenden Beamten zu verbleiben.

Diese Schlüssel sollen bei einer Entfernung des Steuerbeamten aus dem Amtslocale nicht in demselben zur gewöhnlichen Verwahrung zurückgelassen werden.

§. 5.

Für die gesammte Cassegebarung und Buchführung des Depositenamtes ohne Ausnahme sind der Vorstand und der controlirende Beamte desselben zur ungetheilten Hand verantwortlich.

§. 6.

Diese Beamten haben bei Ablegung ihres Diensteides, als Steuerbeamte auch zu schwören: „dass sie die Vorschriften der Depositenamts-Instruction genau und gewissenhaft beobachten und allen Anordnungen des Gerichtes in Depositensachen getreu nachkommen werden."

§. 7.

Nur diejenige Ausfertigung des Depositenamtes ist giltig, welche von dem Vorstande desselben und dem controlirenden Beamten unterschrieben und mit dem Amtssiegel versehen ist.

Bloss die Eintragungen in die Einschreibbüchel und die Empfangsbestätigungen in den gerichtlichen Depositen-Anweisungsbüchern nach §§. 27, 30, 42, 47 bedürfen die Bei-

trzebują wyciśnięcia pieczęci urzędowej, równie jak doniesienia piśmienne i inne podobne potwierdzenia doręczeń urzędów depozytowych.

Rozdział drugi.

O postępowaniu z odłączonym majątkiem depozytowym.

§. 8.

Do urzędów depozytowych, sądownie mogą być złożone pieniądze, obligacye rządowe, obligi prywatne, inne dokumenta, odnoszące się do wartości pienięźnej i kosztowności.

§. 9.

Każdy sąd winien prowadzić własną księgę poleceń depozytowych, osobno dla przy-
A. B. chodu i wydatku, według formularzów A. i B.; do tejże powinny być wciągane wszelkie złożenia, równie jak wszelkie nakazy do wydania, urzędom depozytowym udzielone.

Urząd depozytowy, winien w tej księdze potwierdzić, iż złożenie lub nakaz do wydania odebrał; przy pierwszym także artykuł żurnalu swego przypisać (§. 27).

Sądy obowiązane są z końcem każdego miesiąca, w ciągu następujących trzech dni, przesłać do buhalteryi rządowej kraju koronnego, odpis urzędowy ze swej księgi poleceń depozytowych, lub uczynić relacyę, że nic nie zostało.

§. 10.

Urząd depozytowy, prowadzić ma protokół interesów urzędowych, żurnale depozytowe i główne księgi depozytowe.

§. 11.

C. Do protokołu interesów urzędowych, według formularza C. prowadzić się mającego, należy wciągać wszelkie nakazy, do urzędu depozytowe wydane, lub inne do tegoż urzędu nadesłane podania, które nie dochodzą drogą księgi poleceń sądowych.

§. 12.

Żurnale depozytowe, należy nawet w tym razie spólnie prowadzić, jeżeli urząd depozytowy ma na sobie sprawy depozytowe kilku sądów; wszelakoż z osobna prowadzone będą:

co do gotowizny,
co do obligacyj rządowych i dokumentów, wartości dotyczących,
D. E. F. G. co do kosztowności i innych efektów, według formularzów D. E, F, G.

§. 13.

Do tych żurnalów, przełożony urzędu depozytowego, winien własnoręcznie wciągać, cokolwiek do depozytu urzędownie odbiera, lub ztamtąd wydaje w takim porządku, w jakim się dzieje.

§. 14.

Urzędy depozytowe, obowiązane są żurnale oryginalne, pozostawiwszy odpisy ich u siebie, ze wszystkiemi alegatami przesełać miesięcznie, za pośrednictwem przełożonej władzy finansowej do buhalteryi rządowej kraju koronnego; przyczem należy żurnal przychodu i wydatku gotowizny zamknąć, w sposób, dla żurnalów pieniężnych w ogóle przepisany.

§. 15.

Główną księgę depozytów, winien prowadzić urzędnik kontrolujący urzędu depozytowego według formularza H. Ta księga urządzona być winna podług mas, które sąd w swoim nakazie do przechowania, dokładnie oznaczyć powinien.

drückung des Amtssiegels so wenig, als schriftliche Anzeigen und sonstige Zustellungsbestätigungen der Depositenämter.

Zweiter Abschnitt.

Behandlung des abgesonderten Depositen-Vermögens.

§. 8.

Zur gerichtlichen Hinterlegung bei den Depositenämtern sind geeignet: Geld, öffentliche Obligationen, Privat-Schulddocumente, andere wichtige auf einen Geldwerth Bezug nehmende Urkunden und Pretiosen.

§. 9.

Jedes Gericht hat ein eigenes Depositen-Anweisungsbuch für Empfang und Ausgabe getrennt nach den Formularien A und B zu führen, in welches alle Erläge und alle Erfolglassungs-Aufträge an das Depositenamt einzutragen sind. A B

Das Depositenamt hat darin den Empfang des Erlages, sowie des Erfolglassungs-Auftrages unter Beisetzung seines Journals-Artikels bei Ersterem zu bestätigen. (§. 27.)

Die Gerichte haben mit Schluss jeden Monates binnen den nächsten 3 Tagen eine Amtsabschrift ihres Erlags-Anweisungsbuches an die Staatsbuchhaltung des Kronlandes unmittelbar einzusenden oder eine Fehlanzeige zu erstatten.

§. 10.

Das Depositenamt hat das Geschäfts-Protokoll, die Depositen-Journale und die Depositen-Hauptbücher zu führen.

§. 11.

In das nach dem Formular C zu führende Geschäfts-Protokoll sind alle an das Depositenamt ergehende Aufträge oder sonst an dasselbe gelangende Eingaben einzutragen, welche nicht mittelst des gerichtlichen Anweisungsbuches demselben zukommen. C.

§. 12.

Die Depositen-Journale sind selbst in dem Falle, wenn das Depositenamt die Depositengeschäfte mehrerer Gerichte besorgen sollte, für dieselben gemeinschaftlich, jedoch besonders

über Barschaft,

über öffentliche Obligationen und Werthsurkunden,

über Pretiosen und andere Effecten nach den Formularien D, E, F, G zu führen. D, E, F, G.

§. 13.

In diesen Journalen hat der Vorstand des Depositenamtes jeden depositenamtlichen Empfang und jede solche Ausgabe in der Ordnung, wie dieselben vorfallen, eigenhändig einzutragen.

§. 14.

Die Depositenämter haben die Original-Journale unter Zurückbehaltung einer Abschrift mit allen Beilagen monatlich im Wege ihrer vorgesetzten Finanzbehörde an die Staatsbuchhaltung des Kronlandes einzusenden; dabei ist das Empfangs- und Ausgabs-Journal über Barschaft in der für die Geld-Journale überhaupt vorgeschriebenen Form abzuschliessen.

§. 15.

Das Depositenhauptbuch hat der controlirende Beamte des Depositenamtes nach dem Formulare H zu führen. Dasselbe ist nach Massen, welche das Gericht in seinem Verwahrungsauftrage genau zu bezeichnen hat, einzurichten. H.

Jeżeli urząd depozytowy ma na sobie interesa depozytowe kilku sądów, natenczas należy dla każdego sądu z osobna prowadzić główne księgi depozytowe.

§. 16.

Każda masa otrzyma kartę osobną, na której w górze u brzegu, masa dokładnie będzie oznaczoną, i w której na wyższej połowie przychody, na niższej zaś wydatki wciągać należy.

Należy wiedzieć, iż obiedwie stronice, obok siebie stojące, jednę kartę stanowią.

Jeżeli się jednę stronicę zapisze, należy zesumować tak przychody jako też wydatki i przenieść summy na następujące otwarte stronice.

Każdą masę, należy oznaczyć liczbą schowu, która przez wszystkie karty, tej masy dotyczące, aż do zupełnego rozwiązania masy, niezmienną pozostanie.

Przy każdej masie, pozycye tak przychodu jako też wydatku, należy oznaczyć osobnemi liczbami porządkowemi.

Jedna kolumna księgi głównej, ma być zostawiona na powołania liczby pozycyjnej żurnalu.

§. 17.

Jeżeli w jakim urzędzie depozytowym, majątek tak jest znaczny, że dla umieszczenia go w księgi, kilka głównych ksiąg depozytowych potrzeba, natenczas zostawiona jest sądowi moc, do nakazania, aby zaprowadzono kilka ksiąg głównych, albo według porządku abecadłowego mas, lub też według gmin powiatu sądowego.

§. 18.

Należy prowadzić według porządku abecadłowego osobny spis (indeks, rejestr) wszystkich mas, wciągnionych do ksiąg depozytowych głównych, w którymto spisie, winna być wciągniona każda masa, z odniesieniem się na karty księgi głównej, a w razie, kiedy się kilka ksiąg głównych prowadzi, z powołaniem także właściwej księgi głównej.

§. 19.

Każda księga depozytowa główna, powinna być przewleczona nicią, tudzież zaopatrzona pieczęcią urzędową, i parafowana przez przełożonego prezesa sądu krajowego.

Karty każdej księgi głównej, należy oznaczyć liczbami w porządku po sobie następującemi od Nru 1-go zacząwszy.

Liczba kart w jednej księdze nad 400 wynosić nie powinna, i należy takową wyrazić w klauzuli parafowania, na ostatniej stronicy zamieścić się mającej.

§. 20.

Urząd depozytowy winien do ksiąg głównych przenieść pojedynczo podług mas wszelkie depozyta, czy te pochodzą z dawniej istniejącego zarządu depozytowego, czy też z urzędu względem sierot i kurandów, osobno prowadzonego, stosownie do sprawdzonych wykazów oddawczych, a to wraz z dopisami i z zanotowaniami, z dodaniem oraz dnia ich odebrania.

§. 21.

Jeżeli kto życzy sobie złożyć sądownie pieniądze, obligacye rządowe, obligi prywatne, lub inne dokumenta ważne, do wartości pieniężnej się odnoszące, albo kosztowności, winien, czyto na piśmie, czy ustnie, sądowi o tem oznajmienie uczynić.

Sollte ein Depositenamt die Depositengeschäfte mehrerer Gerichte zu besorgen haben, so müssen für jedes Gericht besondere Depositenhauptbücher geführt werden.

§. 16.

Jede Masse erhält ein Folium, auf welchem oben nächst dem Rande die genaue Bezeichnung der Masse zu stehen kömmt, und in welches auf der oberen Hälfte die Empfänge, auf der unteren die Ausgaben einzutragen sind.

Unter einem Folium werden die beiden nebeneinander befindlichen Blattseiten verstanden.

Ist eine Blattseite vollgeschrieben, so sind sowohl die Empfänge, als auch die Ausgabe zu summiren und die Summen auf die nächsten offenen Blattseiten zu übertragen.

Jede Masse erhält eine eigene Verwahrungsnummer, welche durch alle, dieselbe Masse betreffenden Folien bis zur gänzlichen Auflösung der Masse unverändert bleibt.

Bei jeder Masse haben Empfangs- und Ausgabsposten abgesonderte, unter sich fortlaufende Zahlen.

Eine Spalte des Hauptbuches ist den Berufungen auf die Postenzahl des Journals zu widmen.

§. 17.

Ist das Vermögen bei einem Depositenamte so bedeutend, dass zu dessen Verbuchung mehrere Depositenhauptbücher erforderlich sind, so wird es der Entscheidung des Gerichtes überlassen, die Anlegung mehrerer Depositenhauptbücher entweder nach alphabetischer Ordnung der Massen, oder nach den Gemeinden des Gerichtsbezirkes zu verfügen.

§. 18.

Ueber alle in den Depositenhauptbüchern eingetragene Massen ist ein besonderes alphabetisches Verzeichniss (Index, Register) zu führen, in welchem jede Masse mit Berufung auf die Folien des Hauptbuches, und für den Fall, als mehrere Hauptbücher geführt werden, auf das bezügliche Hauptbuch eingetragen werden muss.

§. 19.

Jedes Depositenhauptbuch muss mit einem Faden durchzogen, sowie mit dem Amtssiegel und der Paraphirung des vorgesetzten Landesgerichts-Präsidenten versehen seyn.

Die Folien sind mit fortlaufenden Zahlen von Nr. 1 in jedem Hauptbuche angefangen zu bezeichnen.

Die Anzahl der Folien soll sich in einem Buche nicht über 400 belaufen und ist in der auf der letzten Blattseite beizufügenden Paraphirungs-Clausel anzugeben.

§. 20.

In die Depositenhauptbücher sind sämmtliche Depositen, sie mögen aus der bestandenen Depositenverwaltung oder aus der Verwaltung des abgesonderten Waisen- und Curanden-Amtes herrühren, in Gemässheit der richtig gestellten Uebergabsausweise sammt den Zuschreibungen und Vormerkungen unter Beisetzung des Uebernahmstages einzeln nach Massen von dem Depositenamte zu übertragen.

§. 21.

Will eine Partei Geld, öffentliche Obligationen, Privatschuld-Documente oder andere wichtige auf einen Geldwerth Bezug nehmende Urkunden oder Pretiosen gerichtlich erlegen, so hat sie die Erlagsanzeige schriftlich oder mündlich bei dem Gerichte zu machen.

§. 22.

Oznajmienia na piśmie wymaga się także wtenczas, jeżeliby osoby sądowe z mocy urzędu swego, złoż ć co do depozytu miały.

§. 23.

Oznajmienie takowe, musi zawierać nazwisko, stan i miejsce zamieszkania tego, który składa, dokładne oznaczenie przedmiotu, złożyć się mającego, jako też na jaki cel takowy się składa.

W oznajmieniu tem, ma się także wyrazić, czy skład należy do nowej masy, czy też do której z mas już istniejących.

§. 24.

Oznaczenie depozytów, dzieje się w sposób następujący:

Przy gotówce, należy wyrazić, czy jej złożenie dzieje się w złocie, srebrze, monecie zdawkowej, czyli też w pieniądzach papierowych; z tamtych należy sporządzić spis monety, z tych zaś pojedyncze gatunki wyszczególnić.

Asygnaty kasowe, bilety skarbowe (bony), i inne pieniądze papierowe, które rząd wraz z prowizyami w obieg puszcza, należy oznaczyć jako gotówkę, według całkowitej ich wartości (t. j. według wartości nominalnej, i z prowizyami aż do dnia uczynionego złożenia włącznie, policzyć się mającemi).

Przy obligacyach rządowych, należy dołożyć gatunek i stopę procentową, liczbę, seryę, datę, dalej na czyje imię są wystawione, i kwotę, a przy obligacyach na okaziciela wystawionych, liczbę znajdujących się wraz kuponów, z wyrażeniem dnia, kiedy pierwszy z nich zapada, nareszcie i tałony.

Przy dokumentach prywatnych, mają być wyrażone własności dokumentu, data, nazwiska wystawicieli, kwota, stopa procentowa, i w ogóle okoliczności, które służyć mogą do dokładnego oznaczenia dokumentu i odróżnienia takowego od innych rodzaju podobnego.

Jeżeli się przy nich znajdują alegata, takowe według liczby i przymiotu w taki sam sposób, z jak największą zwięzłością oznaczone być winny.

Kosztowności należy opisać według ich liczby, gatunku, kształtu i oznaków właściwych, i wartość takowych wyrazić.

§. 25.

Piśmienne oznajmienie względem złożenia do depozytu, musi w potrójnem podaniu przełożonemu sądu być oddane. Ten nakaże takowe wciągnąć do protokolu podawczego, a w razie, jeżeli złożenie dopuszczone będzie, wyda sądownie piśmienny rozkaz schowu do urzędu depozytowego i takowy do własnej swej księgi poleceń depozytowych (§. 9) zapisać poleci.

Poczem rozkaz schowu wraz z księgą poleceń depozytowych, przesłany będzie przez delegowanego ze sądu do urzędu depozytowego, i równocześnie otrzyma złożyciel polecenie, aby depozyt swój tam zaniósł.

Jeżeli sąd uzna, iż złożenie nie może być dopuszczone, tedy powody odmówienia natychmiast stronie w piśmiennej rezolucyi wydać należy.

§. 26.

Kto sobie życzy oznajmienie względem złożenia ustnie uczynić, powinien się zgłosić o to do przełożonego sądu; ten każe o tem spisać protokół, wciągnąć takowy do

§. 22.

Eine schriftliche Erlagsanzeige ist auch dann erforderlich, wenn Gerichtspersonen, kraft ihres Amtes einen Erlag zu machen haben.

§. 23.

Die Erlagsanzeige muss den Namen, Stand und Wohnort des Erlegers, die genaue Bezeichnung des zu erlegenden Gegenstandes und den Zweck enthalten, zu welchem der Erlag gemacht wird.

In derselben soll auch angegeben werden, ob der Erlag in eine neue Masse oder in welche der bereits bestehenden Massen gehört.

§. 24.

Die Bezeichnung des Depositums hat in folgender Art zu geschehen:

Bei der Barschaft ist anzugeben, ob der Erlag in Gold, Silber oder Scheidemünze oder in Papiergeld gemacht wird; von ersteren ist eine Münzliste zu verfassen, von letzterem sind die einzelnen Gattungen zu specificiren.

Casseanweisungen, Reichsschatzscheine und dergleichen vom Staate mit Verzinsung in Umlauf gesetztes Papiergeld sind als bares Geld mit ihrem Gesammtwerthe (d. i. dem Nennwerthe und den bis zum Tage des Erlages einschliesslich berechneten Zinsen) anzugeben.

Bei öffentlichen Obligationen ist die Gattung und der Zinsfuss, die Nummer, die Serie, das Datum, der Name, auf welchem sie etwa lauten, der Betrag, bei den auf Ueberbringer lautenden Obligationen, die Anzahl der dabei befindlichen Coupons, mit Angabe des Verfallstages des ersten derselben und der Talon anzuführen.

Bei Privaturkunden sind die Eigenschaften der Urkunde, das Datum, die Namen der Aussteller, der Betrag, der Zinsfuss und überhaupt jene Umstände, welche zur genauen Bezeichnung der Urkunde und zur Unterscheidung derselben von anderen ähnlicher Art dienen können, anzugeben.

Gehören zu denselben Beilagen, so sind letztere ihrer Zahl und ihrer Beschaffenheit nach auf gleichmässige Art mit möglichster Kürze zu bezeichnen.

Die Pretiosen sind nach Zahl, Art, Form und wesentlichen Kennzeichen zu beschreiben und ihrem Werthe nach anzugeben.

§. 25.

Die schriftliche Erlagsanzeige muss in dreifacher Ausfertigung dem Gerichtsvorstande übergeben werden. Dieser lässt sie im Einreichungsprotokolle eintragen und für den Fall, als der Erlag zulässig befunden wird, eine Ausfertigung mit dem gerichtlichen Verwahrungsauftrage an das Depositenamt versehen und in sein Depositen-Anweisungsbuch (§. 9) eintragen.

Der Verwahrungsauftrag wird sodann mit dem Depositen-Anweisungsbuche durch einen Gerichtsabgeordneten an das Depositenamt übersendet und der Erleger gleichzeitig angewiesen, seinen Erlag dahin zu überbringen.

Findet das Gericht den Erlag nicht für zulässig, so sind die Gründe der Abweisung der Partei sogleich mit schriftlichem Bescheide bekannt zu geben.

§. 26.

Wer eine Erlagsanzeige mündlich machen will, hat sich hierwegen bei dem Gerichtsvorstande zu melden, welcher darüber ein Protokoll aufnehmen, dasselbe im Einreichungs-

protokołu podawczego, a w razie dopuszczalności złożenia, sporządzić z niego dwa rubra, które zawierać winny szczegóły, jakie dla piśmiennych oznajmień względem złożenia przepisano.

Z protokółem i z rubrami, należy potem tak postąpić, jak z piśmiennem złożenia oznajmieniem.

§. 27.

Urząd depozytowy, winien przedewszystkiem potwierdzić delegowanemu ze sądu w księdze poleceń depozytowych, iż sądowy rozkaz schowu i przyniesione złożenie otrzymał i oraz dopisać swój artykuł żurnalowy, dalej odebrać od strony depozyt po dokładnem rozpoznaniu i porównaniu go z osnową oznajmienia względem złożenia, tudzież nakazu sądowego, i, kiedy wszystko w zupełnym znajdzie porządku, odebranie takowego we właściwym żurnalu zapisać.

Tenże urząd winien na oryginale piśmiennego oznajmienia złożenia, a w razie ustnego oznajmienia, na protokole oryginalnym odpisać artykuł swego żurnalu.

§. 28.

Jeżeli urząd depozytowy przy odebraniu depozytu, odkryję przeszkodę, której złożyciel, stosownie do nakazu schowu natychmiast uchylić nie zdoła, winien o tem bez zwłoki sądowi relacyę uczynić, i od niego dalszych, od okoliczności zawisłych rozporządzeń zażądać; w miarę których, albo nastąpi cofnięcie nakazu schowu, i odmówienie złożenia, albo stosowna onego zmiana.

§. 29.

To piśmienne względem złożenia oznajmienie, a względnie rubrum protokołu, nakazem rządowym schowu opatrzone, urząd depozytowy zatrzyma u siebie dla pokrycia swego, i takowe, jako alegat dotyczącego żurnalu, wraz z tymże, buhalteryi rządowej kraju koronnego przedłoży (§. 14.)

Oryginał piśmiennego oznajmienia względem złożenia, albo oryginalny protokoł złożenia, należy zwrócić sądowi do dalszego rozporządzenia i według okoliczności rezolwowania.

Trzeci egzemplarz czyli rubrum, zaopatrzone dokładnem potwierdzeniem odebrania, w razie złożenia gotowizny, głoskami wyrażone, urząd depozytowy stronie natychmiast wręczy.

Takowe potwierdzenie odebrania, w szczególności według §. 7. wystawione być powinno.

§. 30.

Kiedy przez pocztę lub przez posłańców przedmioty, wartość mające, opieczętowane do sądu są nadesłane, należy postępować według różnicy następnych okoliczności:

a) Jeżeli służbę pocztową pełniący przyniesie do sądu podanie, zawierające oraz przedmiot złożenia, przy podaniu go urzędowi pocztowemu przeliczony *) i przez tenże

---

*) Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 27. Lipca 1850 (dzien. praw państwa Nr. 315, część CIV.) §. 8. Posełającym, którzy przenoszą przeliczenie treści pieniężnej przy podaniu, wolno tegoż wprawdzie żądać, i tem sobie zaręczenie za prawdziwość summy, wedle dotychczasowych postanowień, zapewnić, wszakże tedy tylko, jeżeli przeliczenie treści, wedle istniejącego przepisu, nastąpić musi.

protokolle eintragen und für den Fall der Zulässigkeit des Erlages zwei Rubriken, welche die für die schriftliche Erlagsanzeige vorgeschriebenen wesentlichen Angaben enthalten müssen, davon anfertigen lässt.

Das Protokoll und die beiden Rubriken werden sodann wie die schriftliche Erlagsanzeige behandelt.

§. 27.

Das Depositenamt hat vor allem dem Gerichtsabgeordneten in dem Depositen-Anweisungsbuche den Empfang des gerichtlichen Verwahrungsauftrages und zugekommenen Erlages unter Beisetzung seines Journalsartikels zu bestätigen, sodann das Depositum von der Partei unter genauer Prüfung und Vergleichung mit dem Inhalte der Erlagsanzeige und des gerichtlichen Verwahrungsauftrages zu übernehmen und bei vollkommen richtigem Befunde in dem betreffenden Journale in Empfang zu stellen.

Dasselbe hat dem Originale der schriftlichen Erlagsanzeige und bei einer mündlich gemachten Erlagsanzeige dem Originalprotokolle den Artikel seines Journals beizusetzen.

§. 28.

Findet das Depositenamt bei der Uebernahme des Depositums einen Anstand, welcher nicht dem Verwahrungsauftrage gemäss durch den Erleger auf der Stelle behoben werden kann, so hat es sogleich davon dem Gerichte die Anzeige zu machen und dessen weitere, von den Umständen abhängige Weisung einzuholen, in Folge deren entweder die Zurücknahme des Verwahrungsauftrages oder Abweisung des Erlages oder die entsprechende Modificirung des ersteren zu verfügen seyn wird.

§. 29.

Die mit dem gerichtlichen Verwahrungsauftrage versehene schriftliche Erlagsanzeige und rücksichtlich Rubrik des Protokolls behält das Depositenamt zu seiner Bedeckung und ist als eine Beilage des betreffenden Journals mit demselben der Staatsbuchhaltung des Kronlandes vorzulegen (§. 14).

Die schriftliche Original-Erlagsanzeige oder das Original-Erlagsprotokoll ist dem Gerichte zur weiteren Verfügung und allfälligen Erledigung zurückzustellen.

Die dritte Ausfertigung oder Rubrik wird von dem Depositenamte mit einer ausführlichen, bei Barschaftsbeträgen mit Buchstaben geschriebenen Empfangsbestätigung versehen der Partei sogleich eingehändiget.

Diese Empfangsbestätigung muss insbesondere nach der Vorschrift des §. 7 ausgefertiget werden.

§. 30.

Bei den durch die Postanstalt oder mittelst Boten versiegelt an das Gericht einlangenden Werthgegenständen ist nach folgenden Unterscheidungen vorzugehen:

a) Ueberbringt ein Postbediensteter die mit einem bei der Aufgabe dem Postamte vorgezählte und von demselben übernommenen Erlagsgegenstande beschwerte Eingabe dem Gerichte *)

*) Verordnung des Handelsministeriums vom 27. Juli 1850 (Reichsgesetzblatt Nr. 315, Stück CIV.), §. 8 Jenen Versendern, welche es vorziehen, den Geldinhalt bei der Aufgabe nachzählen zu lassen, bleibt es unbenommen, diess in so weit zu begehren und dadurch sich der Haftung für die Richtigkeit der Summe nach den bisherigen Bestimmungen zu versichern, als die Nachzählung des Inhaltes nach der bestehenden Vorschrift geschehen muss.

odebrany, natenczas urzędnik, prowadzący protokół podawczy, winien w obecności przynoszącego, położyć na okładcę odpowiednią liczbę protokołu podawczego i uskutecznić, aby podanie według widocznych na okładcę dat, wciągniono do księgi poleceń depozytowych i takowe natychmiast i nierozpieczętowane do urzędu depozytowego oddano.

Urząd depozytowy winien podanie to w obecności sługi pocztowego, rozpieczętować, treść jego z opisem porównać i rozpoznać, przedmiot złożenia do żurnalu wciągnąć i odebrać, odebranie takowego na recepisie pocztowym i w księdze poleceń depozytowych potwierdzić, a należące do tego piśmienne podanie, przymieściwszy na niem artykuł swego żurnalu, sądowi do dalszego urzędowania zwrócić.

Sąd tedy wskaże zupełne wciągnięcie tegoż do protokołu podawczego pod liczbą już poprzednio tam zaciągnioną, i wyda do urzędu depozytowego dodatkowo sądowy nakaz schowu, albo odpowiednie rozporządzenie, z dotyczącą oraz rezolucyą.

b) Jeżeli sługa pocztowy przyniesie do sądu przedmiot depozytowy, urzędowi pocztowemu pod zamknięciem oddany *), natenczas urzędnik prowadzący protokół podawczy, względem naznaczenia takowego liczbą protokółu podawczego i wciągnienia do księgi poleceń depozytowych, postąpić ma w sposób pod *a)* określony; przełożony sądu zaś winien przy oddaniu pakietu, do urzędu depozytowego posłać delegowanego ze sądu, który przy otworzeniu pakietu, rozpoznanie treści jego kontrolować i co w nim znaleziono, spólnie zatwierdzić powinien.

Najpierwszym obowiązkiem urzędu depozytowego jest, wybadać, czy zamknięcie lub pieczęć zewnątrz nie jest nadwerężona; w razie, gdyby się nadwerężenie jakie znalazło, od urzędu pocztowego oddawczego zażądać, aby przesełka przeważona i treść jej otworzona i przeliczona została.

Skoro treść znaleziono rzetelną, urząd depozytowy i sąd, zachować się winny według postępowania pod *a)* oznaczonego; w razie gdyby nierzetelność jaką odkryto, należy istotę czynu, stwierdzoną spólnym podpisem delegowanego sądu, natychmiast oznajmić sądowi do dalszego rozporządzenia.

---

*) Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 27. Lipca 1851

§. 5. Tem urządzeniem, zmieniając zarazem §§. 10, 11, 12, 28, 29, 41 b), porządku poczty wozowej z dnia 6. Lipca 1838, dozwala się oddawać na pocztę wszelkiego rodzaju posełki pieniężne w listach i pakietach zamknięte.

§. 6. Podawca zamkniętej posełki pieniężnej, odbiera recepis z nadmienieniem przy summie pieniężnej zamieszczonem: „nach Angabe" (wedle podania); podobny dodatek i na adresie zamieszcza się.

§. 7. Zakład pocztowy, co się tycze takowych posełek, ręczy tylko za rzeczywiste oddanie w nieuszkodzonym stanie zewnętrznym, z nienaruszonemi pieczęciami i z zupełną wagą; nie bierze zaś na siebie odpowiedzialności za prawdziwość podanej treści. Jeżeliby przy doręczeniu pieczęć albo koperte naruszoną znaleziono, może odbierający przy oddawczym urzędzie pocztowym, żądać przeważenia posełki, jako też otworzenia i przeliczenia treści.

Jeżeli się brak pokazuje, tedy ze strony c. k. austryackiego zakładu pocztowego, zachodzi obowiązek do wynagrodzenia brakującej ilości w tym przypadku, jeżeli brak wydarzył się w obrębach zakładu pocztowego.

Odebranie, bez zarzutu ze strony odbierającego uskutecznione, uwalnia zakład pocztowy od wszelkiego obowiązku do wynagrodzenia.

W razie zagubienia całej posełki, wynagrodzenie nastąpi podług ogólnych postanowień w zupełnej podanej summie wartości.

so ist in Gegenwart des Ueberbringers von dem das Einreichungsprotokoll führenden Beamten auf dem Ueberschlage die entsprechende Zahl des Einreichungsprotokolles zu setzen, die Eintragung derselben nach den auf dem Umschlage ersichtlichen Daten in das Depositen-Anweisungsbuch zu bewirken und die Uebergabe derselben sogleich und uneröffnet an das D positenamt zu veranlassen.

Das Depositenamt hat das Stück in Gegenwart des Postbediensteten zu eröffnen, seinen Inhalt mit der Angabe zu vergleichen und zu prüfen, den Erlagsgegenstand zu journalisiren und in Empfang zu nehmen, den Empfang auf dem Postrecepisse und im Depositen-Anweisungsbuche zu bestätigen, und die dazu gehörige schriftliche Eingabe nach Beisetzung seines Journalartikels dem Gerichte zur weiteren Amtshandlung zurückzustellen.

Das Gericht verfügt nunmehr die vollständige Eintragung derselben in das Einreichungsprotokoll bei der früher eingetragenen Zahl und erlässt an das Depositenamt entweder nachträglich den gerichtlichen Verwahrungsauftrag oder die sachgemässe Verfügung und anderweitige Erledigung.

b) Ueberbringt ein Postbediensteter einen der Postanstalt verschlossen übergebenen Erlagsgegenstand dem Gerichte *), so hat sich der das Einreichungsprotokoll führende Beamte hinsichtlich der Beisetzung der Zahl des Einreichungsprotokolls und der Eintragung in das Depositen-Anweisungsbuch auf die sub a) angeordnete Weise zu benehmen; der Gerichtsvorstand aber bei der Uebergabe des Packetes an das Depositenamt einen Gerichtsabgeordneten mitzusenden, welcher bei seiner Eröffnung die Prüfung des Inhaltes zu überwachen und den Befund mitzubestätigen hat.

Dem Depositenamte liegt zunächst ob, den unverletzten äusseren Zustand der Verwahrung und der Siegel zu erheben; im Falle einer befundenen Verletzung beim Abgabspostamte die Nachwägung der Sendung, sowie die Eröffnung und die Ueberzählung des Inhaltes zu begehren.

Bei richtigem Befunde des Inhaltes hat sich das Depositenamt und das Gericht nach dem sub a) angeordneten Verfahren zu benehmen; im Falle einer vorgefundenen Unrichtigkeit, ist der erhobene durch die Mitfertigung des Gerichtsabgeordneten zu bestätigende Thatbestand dem Gerichte zur weiteren Verfügung sogleich anzuzeigen.

---

*) Verordnung des Handelsministeriums vom 27. Juli 1850.

§. 5. Mit dieser Einrichtung wird gleichzeitig in Abänderung der §§. 10, 11, 12. 28. 29 und 41 der Fahrpost-Ordnung vom 6. Juli 1838 gestattet, Geldsendungen jeder Gattung in Briefen und Packeten verschlossen zur Post zu bringen etc. etc.

§. 6. Der Aufgeber einer verschlossenen Geldsendung erhält ein Aufgabs-Recepisse mit dem Beisatze zur Geldsumme „nach Angabe"; den gleichen Beisatz erhält die Adresse.

§. 7. Die Postanstalt haftet bezüglich solcher Sendungen nur für die richtige Uebergabe im unbeschädigten äusseren Zustande, mit unverletzten Siegeln und mit vollem Gewichte, ohne Einstehung für die Richtigkeit des angegebenen Inhaltes. Werden bei der Zustellung die Siegel oder die äussere Verwahrung verletzt befunden, so kann der Empfänger beim Aufgabspostamte die Nachwägung der Sendung, sowie die Eröffnung und die Ueberzählung des Inhaltes begehren.

Zeigt sich ein Abgang, so tritt von Seite der k. k. österreichischen Postanstalt die Verpflichtung zur Ersatzleistung des abgängigen Betrages in dem Falle ein, als der Abgang sich im Bereiche derselben ergeben hat.

Die unbeanständete Uebernahme von Seite des Empfängers enthebt die Postanstalt jeder Ersatzpflicht.

Für den Verlust der ganzen Sendung wird der Ersatz nach den allgemeinen Bestimmungen mit dem vollen angegebenen Werthbetrage geleistet.

c) W podobny sposób jak pod *b)* przepisano, sąd i urząd depozytowy postępować winny, jeżeli do pierwszego nadesłany będzie nie przez pocztę, lecz inną jaką drogą zamknięty przedmiot depozytowy, wraz z opisem na okładce.

d) Jeżeli nadejdzie z poczty tylko uwiadomienie (aviso) do sądu, że się tamże znajduje przesełka, zawierająca przedmiot depozytowy, dla sądu przeznaczona; lub też aviso o kwocie w gotówce złożonej, i u tegoż urzędu wypłacić się mającej *), należy postępować według postanowień w *a)* i *b)* wyrzeczonych, w miarę jak takowe zastosować się dadzą, a urzędowi depozytowemu polecić, ażeby albo sam, albo z dodaniem mu delegowanego sądowego, takowe podanie należycie wybadał, wciągnął i sądowi oddał.

e) Gdyby w podaniu, pod pieczęcią do sądu nadesłanem, znalazł się przedmiot kasowy, nie będąc na okładcę, jako taki oznaczony, urzędnik prowadzący protokoł podawczy, winien natychmiast na okładcę przedsięwziąć przepisane pod *a)* naznaczenie, i o tem, co znalazł, przełożonemu sądu oznajmić, ten w drodze księgi poleceń depozytowych, nakaże oddanie takowego do urzędu depozytowego, i dalej rozporządzi, co się stać ma względem dalszego przechowania jego, lub załatwienia w inny sposób.

§. 31.

Każde depozytum, musi być dokładnie wciągnione do właściwego żurnalu i do głównej księgi depozytowej pod rubryką „przedmiot“ według postanowień §. 24.

§. 32.

W rubryce „gotowizny“, tylko te monety i te gatunki papierowych pieniędzy w przepisanych podziałach umieszczać należy, które w państwie austryackiem prawny obieg mają.

W szczególności, do osobnej rubryki wciągać należy asygnacye kasowe, bilety skarbowe i tym podobne, ze strony rządu z prowizyami w obieg puszczone pieniądze papierowe, według całkowitej ich wartości, (t. j. według wartości nominalnej, i oraz procentów aż do dnia złożenia, włącznie liczyć się mających.

Przy wydaniu na powrót takowych, należy procent, jeżeli jaki przyrósł, przepisanym wyrachować sposobem według rozporządzenia sądu w nakazie do wydania z depozytu wyrazić się mającego.

Monety, nie mające prawnego obiegu w państwie austryackiem, należy uważać za kosztowności, i takowe, wraz z oznaczoną ich wartością, wciągnąć do rubryki, dla tychże przeznaczonej.

---

*) Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 27 Lipca 1850.

§. 1. Przy urzędach pocztowych, przy których ustanowieni są urzędnicy rządowi, mogą summy pieniężne aż do ilości 5 złt. r. gotówką być zaliczone, za assygnacyami na urzędy pocztowe tego samego rzędu. Osobnem obwieszczeniem ze strony jeneralnej dyrekcyi środków komunikacyjnych, wymienione będą nietylko urzędy pocztowe, w których zaliczenia, lecz też i takowe, u których wypłaty miejsce mieć mogą, a rozszerzenie tegoż środka na inne urzędy pocztowe, nastąpi w miarę ukazującej się potrzeby.

§. 2. Za takowe assygnacye opłaca się należytość taryfowa, jaką na posełki papierowych pieniędzy ustanowiono.

§. 3. Wypłata zaliczonych gotówką kwot, nastąpi po uprzedniem aviso do rąk okaziciela assygnacyi który odebranie na stronie odwrotnej poświadczyć musi.

§. 4. Zakład pocztowy bierze na siebie odpowiedzialność za zaliczone mu summy w gotowiźnie, tak jak za posełki pieniężne podług przeliczonej treści.

c) *In ähnlicher Art, wie* sub b) *vorgeschrieben wurde, haben sich Gericht und Depositenamt zu benehmen, wenn an Ersteres mittelst einer anderen Gelegenheit als der Postanstalt ein versiegelter Erlagsgegenstand mit dessen Angabe auf dem Ueberschlage überbracht wird.*

d) *Langt von der Postanstalt nur die Ankündigung (das Aviso) von einer bei derselben befindlichen mit einem Erlagsgegenstande beschwerten Zusendung für das Gericht oder das Aviso einer bei derselben zu leistenden Auszahlung eines bar eingelegten Betrages *) bei Gericht ein: so ist dieselbe nach den Bestimmungen* sub a) *oder* b), *je nachdem sie Anwendung finden, zu behandeln und das Depositenamt entweder allein, oder unter Beigebung eines Gerichtsabgeordneten zur ordnungsmässigen Erhebung, Eintragung und Uebergabe der Eingabe an das Gericht anzuweisen.*

e) *Sollte sich in einem bei Gericht versiegelt überreichten Geschäftsstücke ein Cassengegenstand, ohne dass derselbe auf dem Ueberschlage bemerkt worden wäre, vorfinden: so hat der das Einreichungsprotokoll führende Beamte sogleich auf dem Umschlage die nach* a) *vorgeschriebene Bezeichnung vorzunehmen und von dem Vorgefundenen dem Gerichtsvorstande die Meldung zu machen, welcher dessen Uebergabe an das Depositenamt mittelst des Depositen-Anweisungsbuches zu verfügen und die weitere Anordnung zu dessen fernerer Aufbewahrung oder anderweitiger Erledigung zu machen hat.*

§. 31.

Jedes Depositum muss in dem betreffenden Journale und Depositenhauptbuche unter der Rubrik „Gegenstand" nach der Bestimmung des §. 24 genau eingetragen werden.

§. 32.

Unter der Rubrik Barschaft sind in den vorgeschriebenen Unterabtheilungen nur jene Münzen und jene Gattungen Papiergeld einzustellen, welche im österreichischen Kaiserstaate gesetzlichen Umlauf haben.

Insbesondere sind Casseanweisungen, Reichsschatzscheine und dergleichen vom Staate mit Verzinsung in Umlauf gesetztes Papiergeld mit ihrem Gesammtwerthe (d. i. dem Nennwerthe und den bis zum Tage des Erlages einschliesslich zu berechnenden Zinsen) in eine eigene Rubrik einzutragen.

Bei der Wiederverausgabung derselben ist der allfällige Zinsenzuwachs nach der in dem Erfolglassungs-Auftrage aufzunehmenden Anordnung des Gerichtes vorschriftmässig zu verrechnen.

Münzen, welche in dem österreichischen Kaiserstaate nicht gesetzlich gangbar sind, sind wie Pretiosen zu behandeln und mit ihrem erhobenen Werthe in die für selbe bestimmte Rubrik einzutragen.

---

*) *Verordnung des Handelsministeriums vom 27. Juli 1850.*

§. 1. Bei Postämtern, wo Staatsbeamte angestellt sind, können Geldbeträge bis zu 50 fl. gegen Anweisungen auf Postämter gleichen Ranges bar eingezahlt werden. Durch besondere Kundmachung der Generaldirection der Communicationen werden die Postämter, bei welchen Einzahlungen, so wie bei welchen Auszahlungen stattfinden können, namhaft gemacht werden, und es wird die Ausdehnung dieser Massregel auf andere Postämter erfolgen nach Mass des sich zeigenden Bedürfnisses.

§. 2. Für solche Anweisungen ist die tarifmässige Gebühr für Papiergeldsendungen zu entrichten.

§. 3. Die Auszahlung der bar eingelegten Beträge erfolgt nach vorausgegangenem Aviso an den Vorzeiger der Anweisung, der auf der Rückseite den Empfang bescheinigen muss.

§. 4. Die Postanstalt übernimmt für die bar eingezahlten Beträge die Haftung, gleichwie für Geldsendungen nach gezähltem Inhalte.

§. 33.

Obligacye rządowe, obligi prywatne, weksle i inne papiery, wartość pieniężną wyobrażające, i dokumenta, należy zapisać do przepisanych rubryk: „Obligacye rządowe i obligi prywatne".

Co do obligacyj, w kupony zaopatrzonych, należy liczbę kuponów przy nich się znajdujących, z dodatkiem dnia, w którym pierwszy z nich zapada, a równie i talon, w rubryce „przedmiot" po oznaczeniu obligacyi (§. 24) wyrazić.

Jeżeli się składa kupony same, należy takowe także do rnbryki „przedmiot" w taki sam sposób wciągnąć; a jeżeli te należą do obligacyi, już w tej samej masie znajdującej się, należy powołać liczbę, pod którą obligacya w księdze depozytowej głównej jest wciągnięta; z resztą zaś dosyć jest zapisać je według ich liczby pod rubryką: „różne depozyta".

Jednakowoż względem kuponów i talonów, należy w urzędzie depozytowym pro-
I. wadzić osobny rejestr, według formularza I., z powołaniem księgi głównej, karty i liczby ich porządkowej, aby tym sposobem uczynić widocznem i potwierdzić nakazane od czasu do czasu wydanie takowych, nie potrzebując, ażeby każde do głównej księg wciągano.

§. 34.

Pod rubryką „różne depozyta", należy wszystkie te przedmioty depozytowe wciągać według ich liczby, które nie wpadają pod żadną z innych szczegółowych rubryk; ednakowoż i przy tych należy bliższe ich oznaczenie pod rubrykę „przedmiot" wciągnąć.

§. 35.

Alegata dokumentów prywatnych, należy wyszczególnić z dodatkiem ich liczby własności pod rubryką „przedmiot" przy dokumencie głównym.

§. 36.

Obligacye rządowe, równie jak ich kupony i talony, i obligi prywatne, które jako dokumenta główne, według kwoty wyszczególnione być winny, urząd depozytowy przed złożeniem ich do kasy; powinien nacechować osobnym stęplem koloru niebieskiego.

Stępel ten nosić ma wyrazy: „Złożone w urzędzie depozytowym w N. N.".

§. 37.

Obligacye rządowe, wystawione na imię pewnych osób, należy przed ich przecho-
K. waniem, wpisać do rejestru według formularza K., ułożyć się mającego, a rubrykę na ten cel przeznaczoną, ze strony sądu, stwierdzającego urzędowym swym podpisem, zapełnić nazwiskiem osoby, upoważnionej do podnoszenia prowizyj; nakoniec, rejestra tej kasie przesłać, która prowizye wypłacać ma.

Kasa zatrzymuje u siebie jeden egzemplarz tego rejestru do urzędowej swej manipulacyi; drugi zaś egzemplarz, z oznaczeniem w dotyczącej rubryce czasu, odktóretgo prowizya nie została podniesioną, odeszle urzędowi depozytowemu.

Jeżeli następnie zajdą zmiany w osobie tego, który do pobierania prowizyi upoważniony był, sąd winien oznajmić takowe urzędowi depozytowemu, równie jak kasie właściwej.

§. 33.

Oeffentliche Obligationen, Privat Schuldurkunden, Wechsel und andere, Geldwerth vorstellende Papiere und Urkunden sind unter die vorgeschriebenen Rubriken: „Obligationen und Privaturkunden“ einzustellen.

Bei Obligationen, welche mit Coupons versehen sind, ist die Anzahl der dabei befindlichen Coupons mit Angabe des Verfalltages des ersten, so wie der Talon in der Rubrik „Gegenstand“ nach der Bezeichnung der Obligation (§. 24) anzuführen.

Werden Coupons allein deponirt, so sind sie ebenfalls in der Rubrik „Gegenstand“ auf die gleiche Art anzuführen, und wenn sie zu einer bereits in derselben Masse befindlichen Obligation gehören, die Zahl, unter welcher selbe im Depositenhauptbuche eingetragen ist, zu berufen; sonst aber ihrer Zahl nach in der Rubrik „verschiedene Deposita“ anzuführen.

Ueber die Coupons und Talons muss jedoch beim Depositenamte eine abgesonderte Vormerkung nach dem Formulare I mit Berufung auf das Hauptbuch, Folium und Postenzahl derselben geführt werden, um dadurch ihre zeitweiligen Erfolglassungen, ohne jede derselben in das Hauptbuch eintragen zu müssen, ersichtlich zu machen und zu bestätigen. I.

§. 34.

In der Rubrik „verschiedene Deposita“ sind alle jene Erlagsgegenstände der Anzahl nach einzuschalten, welche sich für keine der übrigen besonderen Rubriken eignen, jedoch ist auch bei ihnen ihre nähere Bezeichnung unter der Rubrik „Gegenstand“ einzutragen.

§. 35.

Beilagen von Privat-Urkunden sind unter Angabe ihrer Zahl und ihrer Beschaffenheit in der Rubrik „Gegenstand“ bei der Haupturkunde anzuführen.

§. 36.

Oeffentliche Obligationen, so wie ihre Coupons und Talons, dann die Privat-Schuldurkunden, welche als Haupturkunden ihrem Betrage nach ausgeworfen werden müssen, sind von dem Depositenamte vor ihrer Hinterlegung in die Casse mit einer eigenen Erlags-Stampiglie mit blauer Farbe zu bezeichnen.

Diese Stampiglie hat die Worte zu enthalten: „Erlegt bei dem Depositenamte zu N. N.“

§. 37.

Oeffentliche Obligationen, welche auf den Namen bestimmter Personen lauten, sind bei ihrer Hinterlegung in das nach dem Formulare K zu verfassende Verzeichniss zu bringen, in der dazu bestimmten Rubrik von dem Gerichte unter seiner Amtsfertigung mit dem Namen derjenigen Person, welche zur Zinsenerhebung berechtiget ist, auszufüllen und sodann derjenigen Casse, welche die Zinsen auszuzahlen hat, einzusenden. K.

Die Casse behält Ein Exemplar dieses Verzeichnisses zum Behufe ihrer casseämtlichen Manipulation und sendet das zweite nach ausgefüllter Rubrik des Zeitpunctes, von welchem die Interessen unerhoben sind, an das Depositenamt zurück.

Treten in der Folge Veränderungen in der Person desjenigen, welcher zur Zinsenerhebung ermächtiget wurde, ein, so sind dieselben von dem Gerichte dem Depositenamte, als auch der zuständigen Casse bekannt zu geben.

§. 38.

Kosztowności, jeżeli przy złożeniu, strona ich wartości nie podała, ani też jej w inny sposób wywieść nie można, należy poddać pod oszacowanie sądowe, o ile być może w obecności strony, przybrawszy do tego jednego znawcę rzeczy.

Zapisanie ich wartości, jedynie służyć powinno do ułatwienia w prowadzeniu ksiąg i za podstawę do przyszłego wymierzenia należytości, od schowu wypaść mogących.

Oprócz tego przypadku, należy kosztowności na żądanie strony, i, o ile to być może, w jej przytomności opieczętować jej własną pieczęcią, i oraz pieczęcią urzędową, bez różnicy, czy te kosztowności będą w oddzielnych pakietach, czy też w osobnych schowalniach złożone.

§. 39.

W kasie depozytowej, należy przechowywać wszystkie depozyta, o ile do tego są zdatne, w osobnych pakietach, obligacye zaś i dokumenta, w okładkach. Tak jedne jak drugie, należy wyszczególnić nazwiskiem masy, z wyrażeniem oraz głównej księgi depozytowej i karty, tudzież zaopatrzyć liczbą schowu, równie jak liczbą, rok złożenia oznaczającą.

§. 40.

Jeżeli sąd uzna za potrzebne rozporządzić, aby w masie jakiej zapisać uwagę lub uczynić zanotowanie, albo też na wykreślenie masy zezwoli, natenczas wydane w tej mierze polecenia urzędowi depozytowemu wręczyć należy, który obowiązany jest takowe nietylko wciągnąć do protokołu swych urzędowych interesów, lecz i przy odpowiedniej masie w księdze depozytowej głównej, dokładnie i od słowa do słowa zapisać.

Polecenia takie, winny sądy wydawać jasno i dokładnie; a w razie, jeżeli masa jaka składa się z kilku pozycyj, wyraźnie oznaczyć należy, czyli uwaga i zanotowanie lub wykreślenie względem wszystkich pozycyj, lub też względem których moc mieć powinno.

Urząd depozytowy, winien o wykonaniu takiego polecenia, za każdym razem sądowi piśmienne uczynić doniesienie w krótkiej osnowie.

§. 41.

W razach, kiedy sąd zezwoli na wydanie masy, winien jest w nakazie swym dokładnie oznaczyć przedmiot, który ma być wydany, równie jak osobę, do której rąk nastąpić ma wydanie ze strony urzędu depozytowego.

Kwoty pieniężne, które mają być wydane, głoskami pisać należy.

Nie wolno zezwalać na wydanie pod warunkami, w ten sposób, iżby urzędowi depozytowemu zostawić rozpoznanie, czy przy podniesieniu, warunki przepisane z dokładnością wypełnione zostały; tylko w tym razie, jeżeli uznano za potrzebne przepisać pewne formalności dla dokumentu, odebranie dokumentu poświadczającego, można to uczynić w ten sposób, ażeby te formalności z dokładnością i niewątpliwie były wyrażone.

§. 42.

Nakaz do wydania z podpisem przełożonego w sądzie i zaopatrzony w pieczęć sądową, należy w drodze księgi poleceń sądowych, wręczyć bezpośrednio urzędowi depozytowemu, a stronę o zezwoleniu wydania, zawiadomić w drodze rezolucyi zgodnie brzmiącej.

Urząd depozytowy winien natychmiast, jak tylko nakaz otrzyma, wpisać takowy do rubryki wydania w księdze głównej przy masie dotyczącej; dzień zaś wykonanego

§. 38.

Pretiosen sind beim Erlage, wenn deren Werth von der Partei weder angegeben wurde, noch sonst erhoben ist, vorläufig einer gerichtlichen Schätzung durch Beiziehung eines Sachverständigen, wo möglich in Gegenwart der Partei zu unterziehen.

Die Aufnahme ihres Werthes hat lediglich zur Erleichterung der Buchführung und zur Grundlage einer künftigen Bemessung allfälliger Verwahrungs-Gebühren zu dienen.

Ausserdem sind Pretiosen sowohl auf Verlangen der Partei als auch, insoweit es thunlich ist, in ihrer Gegenwart, mit ihrem Siegel und dem Amtssiegel zu versiegeln, sie mögen nun in abgesonderten Packeten oder eigenen Behältnissen verwahrt werden.

§. 39.

In der Depositencasse werden alle Depositen insoweit sie dazu geeignet sind, in besonderen Packeten, die Obligationen und Urkunden in Umschlägen verwahrt. Beide sind mit dem Namen der Masse, Bezeichnung des Depositen-Hauptbuches und Foliums, der Verwahrungsnummer und der Jahreszahl des Erlages zu versehen.

§. 40.

Findet das Gericht bei einer Masse eine An- oder Vormerkung zu verordnen, oder eine Löschung derselben zu bewilligen, so sind die erlassenen Aufträge dem Depositenamte zuzustellen. Dieses hat dieselben in sein Geschäftsprotokoll und in dem Depositen-Hauptbuche bei der betreffenden Masse genau und wörtlich einzutragen.

Diese Aufträge sind von den Gerichten klar und bestimmt zu erlassen und für den Fall, als eine Masse aus mehreren Posten besteht, ist deutlich auszudrücken, ob die An- und Vormerkung oder Löschung für alle Posten oder für welche derselben zu gelten habe.

Das Depositenamt hat von dem Vollzuge eines solchen Auftrages dem Gerichte jederzeit eine kurze schriftliche Anzeige zu erstatten.

§. 41.

Bei Erfolglassungs-Bewilligungen hat das Gericht in seinem Auftrage dazu, vor Allem den Gegenstand, welcher erfolgt werden soll, und die Person, an welche die Ausfolgung durch das Depositenamt zu geschehen hat, genau zu bezeichnen.

Zu erfolgende Barschaftsbeträge sind mit Buchstaben zu schreiben.

Es dürfen keine in der Art bedingten Erfolglassungs-Bewilligungen erlassen werden, dass es der Beurtheilung des Depositenamtes anheimgestellt bliebe, ob bei der Erhebung die gestellten Bedingungen vollkommen erfüllt worden sind; nur für den Fall, als besondere Förmlichkeiten für die beizubringende Empfangsurkunde vorzuschreiben für nothwendig erachtet wurde, kann dieses dermassen geschehen, dass dieselbe vollkommen bestimmt und zweifellos angegeben werden.

§. 42.

Der Erfolglassungs-Auftrag ist unter Fertigung des Gerichtsvorstandes und unter Beidrückung des Gerichtssiegels dem Depositenamte mittelst des Depositen-Anweisungsbuches unmittelbar zuzustellen und die Partei von der Erfolglassungs-Bewilligung mittelst eines gleichlautenden Bescheides zu verständigen.

Das Depositenamt hat diesen Auftrag sogleich, wie es denselben erhält, in die Erfolglassungs-Rubrik des Hauptbuches bei der betreffenden Masse einzutragen; dasselbe darf jedoch

wydania, i kwotę do piero przy rzeczywistem wręczeniu stronie i zapisaniu do żurnalu we właściwej kolumnie wyszczególnić.

§. 43.

Jeżeli osoba, dla której na wydanie zezwolono, przełożonemu urzędu depozytowego nie jest znajoma, obowiązany jest tenże, przez dwóch znajomych mu i na zaufanie zasługujących świadków, przekonać się o tożsamości osoby, a nawet, kiedy wymaga tego potrzeba, w razie zachodzącej wątpliwości, ku większej ostrożności, porozumieć się z przełożonym sądu i jego polecenia wypełnić.

Jeżeli w ten sposób uskuteczniono przekonanie o tożsamości osoby, świadkowie przywołani, winni podpisać dokument, odebranie poświadczający, w obecności przełożonego urzędu depozytowego i przytem wyraźnie potwierdzić, iż im jest znajomą osoba odbierającego.

§. 44.

Nakoniec wydanie depozytu nastąpić może w sposób przepisany, tylko za przedłożeniem i zwróceniem oryginalnej rezolucyi, do strony wydanej, równie jak nakazanego dokumentu, odebranie poświadczającego.

§. 45.

Jeżeli niniejsze przepisy urząd depozytowy przy wydaniu wiernie zachowa, naenczas ani urzędnicy depozytowi, ani rząd nie odpowiada za szkodę z tej urzędowej czynności wynikłą.

§. 46.

Na tych dokumentach, które przy złożeniu, stęplem depozytowym nacechowano, należy wycisnąć przy wydaniu stępel koloru czarnego, oznaczający wydanie.

Ten stępel zawiera napis: „Wydane z urzędu depozytowego N. N.“

Dodatek ten wszakże nie uwalnia od wykazania legitymacyi, do rozporządzania tym dokumentem wymaganej.

Przełożony urzędu depozytowego, ma ten szczególny obowiązek, tak stępel wydanie oznaczający, jakoteż pieczęć urzędu depozytowego, trzymać zawsze w swojem własnem przechowaniu.

§. 47.

Nakazane przez sąd przesłanie depozytu przez pocztę, winien urząd depozytowy uskutecznić. W tym celu przesłany będzie temuż urzędowi, zmierzający do tego, sądowy nakaz wydania, tudzież przepisana na czysto nota z alegatami i koncept takowej drogą księgi poleceń depozytowych.

Urząd ten potwierdzi w księdze odebranie wymienionych aktów, uskuteczni wydanie, zapisując takowe do żurnalu i oraz do księgi depozytowej głównej, nakoniec poży na koncepcie artykuł wydatku swego żurnalu, poczem znowu koncept sądowi najkrótszą drogą zwrócić należy.

Względem podania depozytu na pocztę, winien się urząd depozytowy osłonić recepisem pocztowym i załączyć takowy jako alegat do swego żurnalu.

§. 48.

Do podnoszenia z depozytu mniejszych kwot prowizyi, czy to w gotówce, czy w zapadłych kuponach, sąd udzielić może prawnym zastępcom pieczy poruczonych lub

den Tag der vollzogenen Erfolglassung und den in der bezüglichen Colonne auszuwerfenden Betrag erst bei der wirklichen Extradirung und ihrer Journalisirung aussetzen.

§. 43.

Ist die Person, an welche die Erfolglassung bewilliget wurde, dem Depositenamts-Vorsteher nicht bekannt, so hat sich derselbe durch zwei ihm bekannte vertrauungswürdige Zeugen die Gewissheit von der Identität der Person zu verschaffen, nöthigenfalls auch bei irgend einem Bedenken grösserer Vorsicht halber mit dem Gerichtsvorstande hierüber Rücksprache zu pflegen und dessen Anordnungen zu befolgen.

Wird die Ueberzeugung der Identität auf diese Art hergestellt, so müssen die beigezogenen Zeugen die Empfangsurkunde mit ihrer Unterschrift in Gegenwart des Depositenamts-Vorstehers versehen, und dabei ihre Kenntniss der Person des Erhebers ausdrücklich bestätigen.

§. 44.

Die Erfolglassung darf endlich nur gegen Beibringung und Einziehung des an die Partei ergangenen Originalbescheides und der aufgetragenen Empfangsurkunde in der vorgeschriebenen Art (§. 41) geschehen.

§. 45.

Werden diese Vorsichten von dem Depositenamte bei der Erfolglassung genau beobachtet, so haften weder die Beamten des Depositenamtes, noch der Staat für den aus dieser Amtshandlung derselben entstandenen Schaden.

§. 46.

Jene Urkunden, welche bei ihrem Erlage mit der Erlags-Stampiglie bezeichnet worden sind, ist bei ihrer Erfolglassung die Erfolglassungs-Stampiglie mit schwarzer Farbe aufzudrücken.

Diese Stampiglie hat die Worte zu enthalten: „Erfolgt von dem Depositenamte N. N.“ Dieser Beisatz entbindet übrigens nicht von der Nachweisung der sonst zur Verfügung mit dieser Urkunde erforderlichen Legitimation.

Es liegt in der besonderen Verpflichtung des Depositenamts-Vorstehers, sowohl die Erfolglassungs-Stampiglie als auch das depositenämtliche Amtssiegel stets in seiner eigenen Verwahrung zu haben.

§. 47.

Die von dem Gerichte verordnete Versendung eines Depositums mit der Post hat das Depositenamt zu besorgen. Dasselbe erhält zu diesem Behufe den darauf lautenden gerichtlichen Erfolglassungs-Auftrag, die mundirte Zuschrift sammt Beilagen und das Concept derselben mittelst des gerichtlichen Depositen-Anweisungsbuches.

Dasselbe bestätiget in diesem den Empfang dieser Geschäftsstücke, nimmt die Erfolglassung unter deren Journalisirung und Eintragung in das Depositen-Hauptbuch vor, und setzt auf das Concept den Ausgabsartikel seines Journales, wornach das Concept dem Gerichte wieder in kurzem Wege zurückzustellen ist.

Ueber die erfolgte Aufgabe des Depositums auf die Post hat sich das Depositenamt mit dem Postaufgabsrecepisse zu bedecken und letzteres als Beilage seines Journales anzuschliessen.

§. 48.

Zur Behebung kleinerer Zinsbeträge in Barem oder der verfallenen Coupons können den gesetzlichen Vertretern der Pflegebefohlenen oder anderen Bezugsberechtigten von dem Gerichte

innym do pobierania onych upoważnionym osobom, tak zwane rezolucye legitymacyjne, na mocy których zyskują prawo do peryodycznego ich podnoszenia.

Takowe tedy rezolucye, w ręku tych osób pozostać mogą; atoli przy każdem podnoszeniu, należy je w oryginale okazać urzędowi depozytowemu i przynieść wymagane potwierdzenie odebrania. W takich przypadkach, należy w sądowem poleceniu, w takiej samej formie wystawić się mającem, jak zezwolenie wydania z depozytu, urzędowi depozytowemu wskazać odpowiednie postępowanie, z tym dodatkiem, aby to polecenie, przy masie w mowie będącej, stosownie zapisał.

Polecenie takie, tak długo moc swoję zatrzyma, dopóki przez sąd nie zostanie cofniętem lub zmienionem.

§. 49.

Sąd jest obowiązany we wszelkich rezolucyach swoich, wymagających dokładnej wiadomości o stanie masy depozytowej, zasiągnąć takowej przez wglądnienie do księgi depozytowej głównej, jeżeli mu nie jest przedłożony wyciąg z księgi depozytowej, sporządzony w czasie wniesionej prożby.

Urząd depozytowy, winien dozwolić przejrzenia księgi chętnie i bezzwłocznie, albo przedłożony wyciąg z księgi depozytowej na żądanie porównać z osnową głównej księgi depozytowej i potwierdzić, o ile takowy ze stanem książkowym masy jest zgodnym, lub jaka tymczasem zaszła w nim zmiana.

Jest szczególnym obowiązkiem sądów, w każdym razie, kiedy wniesione będą prożby o prenotacyę, położenie zakazu, zajęcie, addykcyę, dopisanie, wydanie i t. p., mające na celu depozyt sądowy, liczbę podania natychmiast po wciągnieniu takowego do protokołu podawczego, donieść do wiadomości urzędu depozytowego, z tem poleceniem, ażeby przy odpowiedniej masie w księdze depozytowej głównej, uwagę uczynił tej osnowy: „Proszono o prenotacyę, o położenie zakazu, o zajęcie i t. p.“

Po udzieleniu zezwolenia i wydaniu nakazu do wciągnienia onego, uwagi te według §. 40. z urzędu wykreślić należy.

§. 50.

Gdyby urząd depozytowy, przy wykonaniu polecenia sądowego, lub przed tem jeszcze, natrafił na przeszkodę, lub spostrzegł jakową pochybę, winien wstrzymać wykonanie, i natychmiast, najkrótszą drogą, o tem sądowi uczynić relacyę i dalszych jego oczekiwać rozkazów.

§. 51.

Urząd depozytowy, winien na ustne lub piśmienne żądanie kogokolwiek, wydać temuż wyciąg z księgi depozytowej, stwierdzony urzędowym podpisem; w takowym jednakże należy z reguły wyrazić tylko te depozyta, zanotowania i prenotacye, które w czasie wystawienia onego, w księdze depozytowej głównej znajdują się zapisane.

Wolno jednakże stronom żądać wyciągu z księgi głównej depozytowej ze wszelkiemi szczegółami; w takowym należy wyrazić wszystkie depozyta, wydania, zanotowania, prenotacye i wykryślenia, jakiekolwiek w tej masie zasz y.

Nie wolno wydawać wyciągów, co do pojedynczych pozycyj masy.

sogenannte Legitimationsbescheide ertheilt werden, vermöge deren selbe die Ermächtigung zu ihrer periodischen Erhebung erhalten.

Diese Bescheide können dann denselben in Händen belassen werden, und sind nur bei der jeweiligen Erhebung im Depositenamte unter Beibringung der erforderlichen Empfangsbestätigung im Originale zu produciren. In solchen Fällen hat das Depositenamt in dem an dasselbe in gleicher Form wie eine Erfolglassungs-Bewilligung (§. 42) zu erlassenden gerichtlichen Auftrage die dazu erforderliche Weisung mit dem Beisatze zu erhalten, diesen Auftrag bei der betreffenden Masse geeignet vorzumerken.

Dieser Auftrag hat in so lange zu gelten, als derselbe von dem Gerichte nicht widerrufen oder abgeändert wird.

§. 49.

Das Gericht ist verpflichtet, bei allen seinen Erledigungen, welche die vollständige Kenntniss des Standes einer Depositenmasse voraussetzen, sich dieselbe durch Einsicht des Depositen-Hauptbuches zu verschaffen, wenn nicht ein zur Zeit des eingebrachten Gesuches verfasster Depositenbuchs-Auszug vorliegt.

Das Depositenamt ist schuldig, diese Einsicht bereitwillig und ohne Aufschub zu gestatten oder auf Verlangen den beigebrachten Depositenbuchs-Auszug mit dem Inhalte des Depositen-Hauptbuches zu vergleichen und zu bestätigen, in wieferne derselbe noch mit dem buchmässigen Stande der Masse übereinstimme oder inzwischen eine Veränderung eingetreten sei.

Insbesondere sind die Gerichte verbunden, von allen einlangenden Gesuchen um Vormerkung, Verbot, Pfändung, Einantwortung, Zuschreibung, Erfolglassung u. dgl., welche einen gerichtlichen Erlag zum Gegenstande haben, sogleich nach ihrer Eintragung im Einreichungsprotokolle die Einreichungszahl dem Depositenamte mit dem Auftrage bekannt zu geben, dieselbe mit dem Zusatze: Vormerkung, Verbot, Pfändung etc. angesucht bei der betreffenden Masse im Depositen-Hauptbuche anzumerken.

Bei ertheilter Bewilligung und aufgetragener Eintragung derselben nach §. 40 sind diese Anmerkungen von Amtswegen zu löschen.

§. 50.

Sollte das Depositenamt bei oder auch schon vor der Ausführung des gerichtlichen Auftrages einen Anstand finden oder eine unterlaufene Unrichtigkeit wahrnehmen, so hat es mit dem Vollzuge inne zu halten und hierüber sogleich und im kürzesten Wege dem Gerichte die Anzeige zu erstatten und die weitere Weisung desselben abzuwarten.

§. 51.

Das Depositenamt hat Jedermann auf mündliches oder schriftliches Anlangen einen Depositenbuchs-Auszug unter seiner ämtlichen Ausfertigung zu erfolgen, in welchem jedoch in der Regel nur die bei seiner Ausfertigung noch vorhandenen Depositen und die noch bestehenden An- und Vormerkungen, wie selbe im Depositen-Hauptbuche erscheinen, anzuführen sind.

Es steht jedoch den Parteien frei, auch einen umständlichen Auszug aus dem Depositen-Hauptbuche über eine Masse zu begehren, in welchem sodann alle stattgefundenen Erläge, Erfolglassungen, An- und Vormerkungen und Löschungen aufgenommen werden müssen.

Auszüge über einzelne Posten einer Masse dürfen nicht erfolgt werden.

Względem wyciągów z ksiąg depozytowych, przez strony żądanych i im wydanych, oraz względem złożonych i użytych do tego stęplów, urząd depozytowy, winien
L. prowadzić osobny spis według formularza L.

§. 52.

Jeżeli strona życzy sobie mieć odpis dokumentu, złożonego w urzędzie depozytowym, musi o to sąd upraszać. Bez sądowego polecenia, nie może urząd depozytowy wydać takowego; a nawet przejrzenia dokumentu temu tylko dozwolić może, który się wywiódł, iż go złożył, wyjąwszy sąd, który każdej chwili ma prawo do przejrzenia tegoż w urzędzie depozytowym.

§. 53.

Osobną ustawą, orzeczonem będzie, jak dalece należytość ma być opłaconą skarbowi rządowemu przy wydawaniu z depozytu, i o ile urząd depozytowy przed uiszczeniem lub ubezpieczeniem takowej, wydania przedsiębrać nie może.

§. 54.

Władze finansowe, skontrować i likwidować będą kasy depozytowe; jednakowoż i sąd także ma obowiązek, ilekroć spostrzeże pochyby, zwrócić na nie uwagę władzy finansowej, aby względem skontrowania, niezwłocznie należne kroki poczyniła.

§. 55.

Przełożony sądu, obowiązany jest kazać sobie przedłożyć przynajmniej raz w tygodniu żurnale urzędu depozytowego, porównać takowe z swoją księgą poleceń depozytowych, odwołania wzajemne jednej do drugiej w ciągłej utrzymywać zgodności i polecić, aby te, które natychmiast wciągnąć nie zdołano, następnie zapisane zostały; nakoniec zawidować żurnale po dokonanem ich sprawdzeniu.

Przełożony sądu, winien także kilka razy w ciągu roku niespodzianie przedsiębrać dokładne rozpoznanie stanu mas pojedynczych, tak względem prowadzenia ksiąg, jakoteż względem przechowywania należących do nich przedmiotów, i o stanie w jakim je znalazł, władzy finansowej, nad urzędem depozytowym przełożonej, relacyę uczynić.

Rozdział trzeci.

O postępowaniu z majątkiem, znajdującym się w spólnej kasie sierocińskiej.

§. 56.

Od chwili, kiedy majątek, znajdujący się w spólnej kasie sierocińskiej, przeniesionym został do kas rządowych, lub do sądów cesarskich, rząd, za pośrednictwem władz swoich, obejmie zarząd jego na przyszłość, w celu zaspokojenia należytości, do niego przekazanych, w miarę sprawdzenia takowych, według cyfry, i z zastrzeżeniem prawa regresu do wydających ten majątek właścicieli sądownictwa, w razie jego niedostateczności.

§. 57.

Sprawdzenie według cyfry przekazanych do tego majątku należytości sierot i kurandów, ustanowione jest do rozstrzygnienia tym sądom, ktore podług normy jurysdykcyjnej z dnia 18. Czerwca 1850 (dz. pr. pańs. i rz. N. 237), powołane są do wykonywania opieki nad nimi; jednakowoż te sądy obowiązane są, likwidacyę pod własną odpowiedzialnością przedsięwziąść bezzwłocznie, na zasadzie aktów opiekuńczych i ku-

Ueber die von den Parteien bestellten und erfolgten Depositenbuchs-Auszüge sammt den hiezu eingelegten und verwendeten Stämpeln hat das Depositenamt ein eigenes Verzeichniss nach Formular L zu führen. L.

§. 52.

Wünscht eine Partei eine Abschrift von einer beim Depositenamte erliegenden Urkunde, so muss sie darum bei Gericht einschreiten. Ohne gerichtlichen Auftrag darf das Depositenamt keine ertheilen und selbst ihre Einsicht mit Ausnahme des Gerichtes, welches dazu jederzeit im Depositenamte berechtigel ist, nur demjenigen gestatten, der sich als ihr Erleger ausweiset.

§. 53.

Inwieferne bei Erfolglassungen eine Gebühr an den Staatsschatz zu entrichten ist, und das Depositenamt vor der Berichtigung oder Bedeckung dieser Gebühr die Erfolglassung nicht vernehmen darf, wird durch ein besonderes Gesetz bestimmt.

§. 54.

Scontrirungen oder Liquidirungen der Depositencassen werden von der Finanzbehörde vorgenommen; es liegt jedoch auch dem Gerichte ob, bei vorkommenden Bedenken die Finanzbehörde sogleich darauf aufmerksam zu machen, damit dieselbe wegen ungesäumter Scontrirung die geeignete Verfügung treffe.

§. 55.

Der Gerichtsvorsteher ist verpflichtet, wenigstens einmal in der Woche sich die Journale des Depositenamtes vorlegen zu lassen, dieselben mit seinem Depositenanweisungsbuche zu vergleichen, die gegenseitigen Berufungen in steter Uebereinstimmung zu halten, jene, welche nicht gleich eingetragen werden konnten, nachträglich einschreiben zu lassen und die Journale nach befundener Richtigkeit zu vidiren.

Derselbe hat ferner einige Male im Jahre den richtigen Bestand einzelner Massen sowohl in der Buchführung, als auch in der Verwahrung der zu derselben gehörigen Gegenstände unvermuthet und genau zu prüfen und den Befund der dem Depositenamte vorgesetzten Finanzbehörde anzuzeigen.

Dritter Abschnitt.

Behandlung des in einer gemeinschaftlichen Waisencasse befindlichen Vermögens.

§. 56.

Von dem Zeitpuncte der Uebergabe des in einer gemeinschaftlichen Waisencasse befindlichen Vermögens an die Staatscassen oder die kaiserlichen Gerichte übernimmt der Staat durch seine Behörden, dessen künftige Verwaltung zur Befriedigung der hierauf angewiesenen Forderungen nach Mass ihrer ziffermässigen Richtigstellung und unter Vorbehalt des Regressrechtes an die übergebenden Gerichtsherren im Falle der Unzulänglichkeit dieses Vermögens.

§. 57.

Die ziffermässige Richtigstellung der hierauf angewiesenen Forderungen der Waisen und Curanden bis zu diesem Zeitpuncte ist der Entscheidung derjenigen Gerichte überlassen, welche nach der Jurisdictionsnorm vom 18. Juni 1850 (Reichsgesetz- und Regierungsblatt Nr. 237) zur Ausübung der Pflegeschaft über selbe berufen sind; diese Gerichte sind jedoch verpflichtet, die Liquidirung von Amtswegen und unter eigener Haftung auf Grund der vorhandenen Vormund

ratorskich, przybrawszy do tego prawnych zastępców osób pieczy poruczonych, i do końca roku 1851. takową ukończyć.

Wyższe sądy krajowe. winny stosowne w tej mierze wydać rozporządzenia, aby nad temi pracami likwidacyjnemi i nad dotrzymaniem terminu wyznaczonego, starannie czuwać można.

§. 58.

Pretensye wszystkich osób pieczy poruczonych, należących do jednego sądu i mających udział w spólnej kasie sierocińskiej, należy, po ich sprawdzeniu, zestawić w
M. osobnym wykazie, który, co do należytości kapitału i prowizyi, według formularza M. ułożyć należy.

§. 59.

Podług tego wykazu należy:

1. zapełnić pod rubryką „stan majątkowy" tabelę pupilarną, którą właściwy sąd dla każdego pieczy poruczonego, stosownie do patentu Jego Ces. Mości z dnia 28-go Czerwca 1850. (dzien. praw. pańs. i rządu Nro 255) prowadzić winien, i do takowej wciągnąć następnie wszelkie zmiany, do niego się odnoszące;

2. ułożyć dla każdego pieczy poruczonego osobne konto w księdze kontowej, którą oddzielnie w urzędzie depozytowym dla wszystkich pieczy poruczonych w spól-
N. nej kasie sierocińskiej udział mających, prowadzić należy według formularza N.;

3. wygotować zgodnie z tym ostatnim według formularza O. książeczkę do za-
O. pisywania, którą prawemu zastępcy, pieczy poruczonego, wręczyć należy.

§. 60.

W tym celu winien sąd wykaz sprawdzony w oryginale, udzielić urzędowi depozytowemu, oraz urzędowny takowego odpis, przesłać bezpośrednio buhalteryi rządowej kraju koronnego.

Urząd depozytowy winien na podstawie tegoż, z największym pośpiechem zapisać należytości pieczy poruczonych, do ich odpowiednich kosztów, aby księgi swoje kontowe, do zupełnego stanu doprowadzić.

Względem ułożenia, formy i prowadzenia księgi kontowej, równie jak manipulacyi z takową ze strony urzędu depozytowego, te same przepisy w ogólności zachować należy, które w tym względzie wydane są dla księgi depozytowej głównej, względem oddzielonego majątku depozytowego, o ile takowe zastósować się dadzą (§§. 15. aż do 19.)

Urząd depozytowy winien w zostawionej na ten cel rubryce, wciągniętego wykazu dopisać tom i kartę księgi kontowej, do której każdy z pieczy poruczonych został przeniesiony, przy właściwej jego pozycyi, a po tem wykaz ten, zaopatrzony podpisem urzędowym, sądowi do przechowania zwrócić.

Zgodnie z tym wykazem, należy układać książeczki wpisowe, i takowe podpisem urzędu depozytowego stwierdzone i wolne od stępla wystawić prawnemu zastępcy pieczy poruczonego; takowe dadzą mu dokładny przegląd należytości jego pieczy poruczonego, tudzież oraz przegląd spłat poczynionych, i służyć mu mają za rezolucyę legitymacyjną według §. 48; takowe corocznie zamykać należy.

schafts- und Curatelsacten unter Beiziehung der gesetzlichen Vertreter der Pflegebefohlenen ohne Verzug vorzunehmen und im Laufe des Jahres 1851 vollständig zu beendigen.

Die Oberlandesgerichte haben die geeigneten Anordnungen zu erlassen, um diese Liquidirungs-Arbeiten und die Innehaltung des gegebenen Termines gehörig überwachen zu können.

§. 58.

Die erhobenen und richtiggestellten Ansprüche aller bei einer gemeinschaftlichen Waisencasse betheiligten Pflegebefohlenen eines Gerichtes sind in einem besonderen Ausweise, welcher nach dem Formulare M mit Rücksicht auf Capitals- und Zinsenforderung zu verfassen ist, M. zusammenzustellen.

§. 59.

Aus diesem Ausweise ist:

1. die für jeden Pflegebefohlenen bei seinem zuständigen Gerichte nach dem kaiserlichen Patente vom 28. Juni 1850, §. 129 (Reichsgesetz- und Regierungsblatt Nr. 255), zu führende Pupillartabelle in der betreffenden Rubrik: „des Vermögensstandes" auszufüllen und darin jede in der Folge darauf Bezug nehmende Aenderung einzutragen;

2. der für jeden Pflegebefohlenen besondere Conto in dem bei dem Depositenamte für die bei einer gemeinschaftlichen Waisencasse betheiligten Pflegebefohlenen abgesondert zu führenden Contobuche nach dem Formulare N anzulegen, und N.

3. in Uebereinstimmung mit dem letzteren, das dem gesetzlichen Vertreter des Pflegebefohlenen zu behändigende Einschreibebüchel nach dem Formulare O auszufertigen. O.

§. 60.

Zu diesem Behufe hat das Gericht den richtig gestellten Ausweis im Originale dem Depositen-Amte mitzutheilen und eine Amtsabschrift derselben der Staatsbuchhaltung des Kronlandes unmittelbar einzusenden.

Das Depositenamt hat auf seiner Grundlage die Vorschreibung der Forderungen der einzelnen Pflegebefohlenen in ihren bezüglichen Contos mit möglichster Beschleunigung vorzunehmen, um seine Contobücher vollständig zu Stande zu bringen.

In Bezug der Anlegung, der Form, der Führung und der Behandlung dieses Contobuches von Seite des Depositenamtes gelten im Allgemeinen diejenigen Vorschriften, welche in dieser Hinsicht für das Depositenhauptbuch bei dem abgesonderten Depositenvermögen vorgeschrieben sind, in soweit selbe Anwendung finden können. (§§. 15 bis 19.)

In dem eingetragenen Ausweise hat das Depositenamt in der vorhandenen Rubrik den Band und das Folium des Contobuches, in welchem jeder Pflegebefohlene übertragen worden ist, bei seiner Post beizusetzen und denselben nach ämtlicher Fertigung dem Gerichte zur Aufbewahrung zurückzustellen.

In Uebereinstimmung mit demselben sind die Einschreibebüchel stämpelfrei auszufertigen und unter ämtlicher Fertigung des Depositenamtes dem gesetzlichen Vertreter des Pflegebefohlenen hinauszugeben; dieselben haben ihm die erforderliche Uebersicht der Forderungen seines Pflegebefohlenen und der hierauf geleisteten Abstattungen zu gewähren und ihm als Legitimationsbescheid nach §. 48 zu dienen; sie sind jährlich abzuschliessen.

§. 61.

Z majątku wykazanego, urząd depozytowy właściwego sądu powiatowego, winien wypłacać zapisaną i co pół roku zapadającą prowizyę ze względem na sądowe do ich użycia zezwolenie (§. 219 pow. ks. ustaw cyw.) do rąk zastępcy, do podniesienia takowej wylegitymowanego, za okazaniem książeczki wpisowej i za przedłożeniem niestęplowanego potwierdzenia na odebranie onejże, kwoty wypłacone, winien wstawić w żurnal wydatków, i uczynioną spłatę tak do księgi kontowej przy odpowiednim koncie, jako też do książeczki wpisowej wciągnąć.

§. 62.

Prowizya od kapitału, której nie podniesiono w należytym czasie, nie będzie na przyszłość przy kapitale zapisaną na dalsze uprocentowanie; prawni zastępcy pieczy poruczonych zaś, nietylko mają prawo, lecz także obowiązek do podnoszenia zapadłych kwot prowizyjnych w czasie należytym, i, jeżeli sąd nie zezwoli na obrócenie ich na rzecz pieczy poruczonych, (§. 238. pow. ks. ustaw cywil.), obowiązani są przyłożyć starania, ażeby z przyzwoleniem urzędów opiekuńczych, w sposób prawem przypuszczalny, na innej drodze korzystnie zostały ulokowane. Z tym przyrostkiem majątku należy postępować wedle przepisów, wydanych dla oddzielonego majątku depozytowego, a dla utrzymania potrzebnego przeglądu całego majątku, pieczy poruczonemu należącego, przyrostek takowy widocznym uczynić u sądu w przepisanej tabeli pupilarnej (§. 59).

§. 63.

Jeżeli pieczy poruczonemu, którego majątek w księdze kontowej urzędu depozytowego, już jest wykazanym, później przypadnie inny jaki majątek, z takowym według zasad o zarządzie oddzielonym majątkiem przepisanych, postępować należy.

§. 64.

Dozwolone ze strony sądu prenotacye na majątku pieczy poruczonych lub innych uczęstników masy, w spólnej kasie sierocińskiej wykazanego, należy do konta właściwego w przepisanej rubryce wciągnąć, według przepisów §§. 40. i 49. dla oddzielonego majątku depozytowego wydanych, i według takowych z niemi postępować.

§. 65.

Jak długo trwa zarząd majątkiem spólnej kasy sierocińskiej, należy uskuteczniać wypłaty kapitału i odprawy, według prawideł następujących:

1. Kapitał w księdze kontowej na imię pieczy poruczonego zapisany, należy dopiero po ustaniu opieki lub kurateli, wypłacić jemu samemu, lub jego prawonastępcy z reguły gotowemi, jeżeliby nie chciał, w porozumieniu z władzą, do zarządu majątkiem spólnej kasy sierocińskiej ustanowioną, przyjąć zaspokojenia należytości swojej czyto w całości, czy częściowo w kapitałach, ubezpieczonych w księgach publicznych, na imię jego bez kosztów przenieść należy.

2. Jeżeli względem osoby pieczy poruczonej, której majątek znajduje się w spólnej kasie sierocińskiej, wydarzy się przypadek, §. 63 wskazany, należy cząstkę jego, w spólnym zarządzie zostającą wydzielić i z nowym majątkiem osobno administrować.

§. 61.

Von dem ausgewiesenen Vermögen sind die vorgeschriebenen und die seiner Zeit halbjährig fällig werdenden Zinsen mit Rücksicht auf die gerichtliche Bewilligung ihrer Verwendung (§. 219 allg. bürgerl. Gesetzbuch) an den zu ihrer Behebung legitimirten Vertreter von dem Depositenamte des zuständigen Bezirksgerichte gegen Vorweisung des Einschreibebüchels und gegen Beibringung einer ungestämpelten Empfangsbestätigung auszuzahlen, die bezahlten Beträge in dem Ausgabs-Journale einzustellen, und die Abstattung sowohl in dem Contobuche bei dem betreffenden Conto, als auch in dem Einschreibebüchel einzutragen.

§. 62.

Capitalszinsen, welche nicht zur gehörigen Zeit erhoben werden, sind künftighin bei dem vorgetragenen Capitale nicht mehr zur weiteren Verzinsung in Vorschreibung zu bringen; die gesetzlichen Vertreter der Pflegebefohlenen sind aber nicht allein berechtiget, sondern sogar verpflichtet, die verfallenen Zinsen zur gehörigen Zeit zu erheben, und insoweit selbe nicht zur Verwendung für die Pflegebefohlenen (mit oder ohne Verrechnung, §. 238 allg. bürgerl. Gesetzbuch) bewilliget sind, mit Genehmigung der Pflegschaftsbehörden für deren anderweitige fruchtbringende Anlegung in der vom Gesetze zulässigen Weise zu sorgen. Dieser Vermögenszuwachs ist nach den für das abgesonderte Depositenvermögen bestehenden Vorschriften zu behandeln und zur Erhaltung der erforderlichen Uebersicht über das gesammte Vermögen eines Pflegebefohlenen in der vorgeschriebenen Pupillartabelle des Gerichtes gehörig ersichtlich zu machen (§. 59).

§. 63.

Sollte einem mit seinem Vermögen in dem Contobuche eines Depositenamtes bereits erscheinenden Pflegebefohlenen in der Folge ein sonstiges anderes Vermögen zufallen, so kann es nur nach den Grundstätzen über die abgesonderte Vermögensverwaltung behandelt werden.

§. 64.

Von dem Gerichte bewilligte Vormerkungen auf das bei einer gemeinschaftlichen Waisencasse ausgewiesene Vermögen einzelner Pflegebefohlenen oder sonstiger Theilhaber der Masse sind in dem Conto des Betheiligten in der vorgeschriebenen Rubrik nach den Anordnungen der §§. 40 und 49 für das abgesonderte Depositenvermögen einzutragen und zu behandeln.

§. 65.

Bei Capitalsauszahlungen und Abfertigungen ist, in so lange die Verwaltung des Vermögens einer gemeinschaftlichen Waisencasse fortgeführt wird, nach folgenden Bestimmungen vorzugehen:

1. Das für einen Pflegebefohlenen im Contobuche vorgeschriebene Capital ist demselben oder seinem Rechtsnachfolger erst nach Erlöschung der Vormundschaft oder Curatel in der Regel im baren Gelde hinauszuzahlen, wenn sich derselbe nicht herbei lässt, im Einverständnisse mit der zur Verwaltung des Vermögens der gemeinschaftlichen Waisencasse beauftragten Behörde die Berichtigung seiner Forderung entweder ganz oder zum Theile in sichergestellten Capitalien, deren kostenlose Umschreibung in den öffentlichen Büchern auf seinen Namen bewirkt werden soll, zu übernehmen.

2. Tritt bei einem mit seinem Vermögen bei einer gemeinschaftlichen Waisencasse betheiligten Pflegebefohlenen der Fall des §. 63 ein, so ist auch die Einleitung zu treffen, dass sein in der gemeinschaftlichen Vermögensverwaltung befindlicher Antheil ausgeschieden und mit dem neuen Vermögen abgesondert verwaltet werde.

W takim razie, pieczy poruczonego, zostającego zawsze jeszcze pod opieką lub kuratelą, należy, za zezwoleniem urzędu opiekuńczego, ile możności zaspokoić, przekazując mu ubezpieczone prawnie kapitały. Podobnie postąpić można także w przypadku w §. 62-m oznaczonym, jeżeli przyrostek majątku tak jest znaczny, że za niego nabyć można pozycyę kapitału.

3. Równy wzgląd mieć należy wtenczas, kiedy prawny zastępca pieczy poruczonego, domaga się, z szczególnie ważnych powodów, wydzielenia ze spólnego zarządu majątkowej jego cząstki, a sąd, po wysłuchaniu urzędu, tym majątkiem zawiadującego, względem dopuszczalności tego kroku, i po rozważeniu wszelkich okoliczności, na to zezwoli.

4. Gdyby tego wymagało dobro pieczy poruczonego przy wydarzeniach wielkiej wagi, jak np. przy dozwoleniu zamężścia osoby małoletniej, w celu dania jej wyprawy, lub w przypadkach w §. 220. pow. ks. ustaw cyw. przewidzianych, aby mu cząstkę jego majątku, w spólnym zarządzie zostającego, w całkowitości lub w części gotówką wypłacić; sąd może udzielić polecenia ku temu, jeszcze przed ustaniem opieki lub kurateli.

5. Gdyby się znalazły w spólnej kasie sierocińskiej majątki osób, względem których wcale nie istnieje powód prawny do administrowania ich majątku, sądy przy oblikwidowaniu należytości do kasy sierocińskiej, winny o tem zawiadomić ich, dołożywszy to, iż od tej chwili, od ich należytości, w urzędzie depozytowym zostającej, procenta płynąć ustają, i że są obowiązane żądać zaspokojenia należytości, w ich konto zapisanych.

Takie osoby przyjąć muszą w każdym razie zaspokojenie w kapitałach ubezpieczonych, im przekazanych.

6. Obligacye rządowe i prywatne zapisy długu, wystawione na imię pewnych osób, pieczy poruczonych, lub im jako własność przekazane, ci pieczy poruczeni, przy zaspokojeniu przyjąć winni, chociażby nawet takowe pomieszano były ze spólnym majątkiem.

Przetoż należy takowe już przy likwidacyi wydzielić ze spólnego majątku, i postępować z niemi według zasad, przepisanych o administracyi i przechowaniu oddzielonego majątku sierocińskiego.

§. 66.

Pozostawia się zdaniu sądów i władz, powołanych do administrowania majątku spólnych kas sierocińskich, jak dalece w celu wykonania powyższych prawideł, oprócz tego, co jest szczególnie przepisanem, porozumienie się między niemi w przypadkach zachodzących, przydatnem i potrzebnem być może; jednakowoż na to baczyć należy, aby do urzędów depozytowych, w tym względzie takie tylko wydawano polecenia, które wykonać są w stanie.

§. 67.

Jeżeli uczestnik majątku, pod spólnym zarządem zostającego, zaniedba, po ustaniu opieki lub kurateli, sam żądać zaspokojenia swego, sąd postępować winien według

In diesem Falle ist die Abfertigung des ohnediess noch immer in einer vormundschaftlichen oder curatorischen Obsorge verbleibenden Pflegebefohlenen nach Genehmigung der Pflegschaftsbehörde möglichst durch Zuweisung gesetzlich sichergestellter Capitalien zu bewerkstelligen. Ein ähnlicher Vorgang kann auch in dem Falle des §. 62 beobachtet werden, wenn der vorhandene Vermögenszuwachs so bedeutend ist, um eine Capitalspost einlösen zu können.

3. Die gleiche Rücksicht hat stattzufinden, wenn ein gesetzlicher Vertreter eines Pflegebefohlenen die Ausscheidung seines Vermögensantheiles aus der gemeinschaftlichen Verwaltung in Folge besonders wichtiger Gründe beantragt. und das Gericht über gepflogene Rücksprache mit der Vermögens-Verwaltungsbehörde über die Zulässigkeit der Ausführung dieser Massregel den Antrag in Erwägung aller Umstände zu genehmigen findet.

4. Sollte es das Wohl des Pflegebefohlenen bei besonders wichtigen Anlässen, wie z. B. bei einer Heiratsbewilligung einer Minderjährigen zum Behufe ihrer Ausstattung, oder bei den im §. 220, allg. bürgerl. Gesetzbuch, vorgesehenen Fällen erheischen, dass sein in der gemeinschaftlichen Verwaltung befindlicher Vermögensantheil entweder ganz oder zum Theile im Baren flüssig gemacht werde, so kann das Gericht dazu auch vor der Erlöschung der Vormundschaft oder Curatel den Auftrag ertheilen.

5. Sollten sich in einer gemeinschaftlichen Waisencasse Vermögenschaften von Personen befinden, bei welchen überhaupt kein gesetzlicher Grund zu einer Verwaltung ihres Vermögens besteht, so haben die Gerichte bei der Liquidirung der Ansprüche an die Waisencasse diese Personen davon mit dem Anhange zu verständigen, dass von diesem Zeitpuncte an, die Verzinsung ihrer Forderung bei dem Depositenamte eingestellt wird, und ihnen bevorstehe, um ihre Abfertigung mit den in ihrem Conto vorgeschriebenen Forderungen einzuschreiten.

Solche Personen müssen sich ihre Befriedigung durch Zuweisung sichergestellter Capitalien jedenfalls gefallen lassen.

6. Die auf die Namen einzelner Pflegebefohlenen bereits lautenden oder ihnen eigenthümlich zugewiesenen öffentlichen Obligationen und Privat-Schuldverschreibungen müssen, wenn sie auch mit dem gemeinschaftlichen Vermögen vermengt worden seyn sollten, von ihnen bei ihrer Abfertigung angenommen werden.

Dieserhalb sollen sie bereits bei der Liquidirung aus dem gemeinschaftlichen Vermögen ausgeschieden und fernerhin nach den Grundsätzen der abgesonderten Waisenvermögens-Verwaltung und Verwahrung behandelt werden.

§. 66.

In wieferne zur Anwendung dieser Grundsätze in vorkommenden Fällen ein Einvernehmen zwischen den Gerichten und den zur Verwaltung des Vermögens der gemeinschaftlichen Waisencassen berufenen Behörden ausser dem, was insbesondere vorgeschrieben erscheint, zweckmässig und nothwendig ist, bleibt ihrem Ermessen anheimgestellt; jedenfalls ist Sorge zu tragen, dass an die Depositenämter nur solche Aufträge in dieser Hinsicht erlassen werden, welche sie auch in der Lage sind, in Vollzug zu setzen.

§. 67.

Wenn ein Theilhaber eines in gemeinschaftlicher Verwaltung befindlichen Vermögens es unterlässt, nach dem Erlöschen seiner Vormundschaft oder Curatel um seine Abfertigung selbst einzuschreiten, so hat das Gericht nach der Bestimmung des §. 142 des kaiserlichen Patentes

§. 142. patentu z dnia 28. Czerwca 1850 Nr 225; prowizya od majątku jego nadal płynąć przestaje, a władzy finansowej. wolno oddać takowy do oddzielnego przechowania depozytowego.

§. 68.

Należytości zapisane w księdze kontowej i zgodnie z tą w książeczce wpisowej, wypłacane będą z majątku oddanego do spólnych kas sierocińskich, do którego są odkazane, z zastrzeżeniem §. 56.

Tym końcem urzędy depozytowe, otrzymają potrzebne zapasy pieniężne, z któremi należy postępować według ogólnych przepisów i wciągać takowe do przeznaczonych na ten cel ksiąg i żurnalów.

Jeżeli do zaspokojenia użytemi będą obligi w całkowitości lub w części, kwota za takowe wypadająca, wstawiona być winna do właściwego konto w rubryce zwrotów należytości, jako do nabycia obligu obrócona, oblig za to przy należytości zapisać, a przy ostatecznem zaspokojeniu, w rubryce zwrotów wstawić należy.

Różnicę w niedoborze kapitałów lub prowizyi, wyrównać należy gotówką.

§. 69.

Postanowienia zawarte w §§. 41, 42, 43, 44, 45, 49, 50, 53, odnoszące się do wydawania z depozytu, należy także zastosować i w tym razie, kiedy się udziela zezwolenia na wydanie majątku, w spólnej kasie sierocińskiej zostającego; jednakowoż sąd winien przy każdem takiem zezwoleniu, wymienić zawsze spólną kasę sierocińską, na rachunek której wydanie nastąpić ma.

Sądy obowiązane są zezwolenia swoje wciągać do swej księgi poleceń depozytowych, w rubryce wydatków według formularza B.

P. Urzędy depozytowe, prowadzić będą żurnal wydatków według formularza P. z zachowaniem przepisów względem żurnalów pieniężnych ustanowionych.

Przy zaspokojeniu, należy żądać zwrócenia książeczek wpisowych i zachować takowe w urzędzie depozytowym.

§. 70.

Księgi kontowe, należy zamykać z końcem każdego roku i zamknięcie rachunków w skontrze summarycznym, przedkładać buhalteryi rządowej kraju koronnego.

Buhalterya rządowa z tych skontrów i z wykazów, według §. 60, ze strony sądów jej udzielać się mających, winna układać przeglądy ogólne stanu każdej spólnej kasy sierocińskiej i takowy kontrolować.

§. 71.

Przepisy wydane w §. 51, względem udzielania wyciągów z ksiąg depozytowych, odnoszą się co do mas, o których w tym rozdziale jest mowa, tylko do wyciągów z ksiąg kontrowych, każdego pojedynczego pieczy poruczonego.

§. 72.

Względem nadzoru nad przepisanem prowadzeniem ksiąg i nad inną manipulacyą urzędów depozytowych, ze strony przełożonych sądu, obowiązuje przepis §. 55, o ile takowy do tego majątku może być zastosowanym.

vom 28. Juni 1850, Nr. 255, vorzugehen; es hört die weitere Verzinsung seines Vermögens auf und der Finanzverwaltung steht frei, dasselbe in die abgesonderte Depositen-Verwahrung zu übergeben.

§. 68.

Die in dem Contobuche und in Uebereinstimmung mit demselben in dem Einschreibebüchel vorgetragenen Forderungen werden aus dem übergebenen Vermögen der gemeinschaftlichen Waisencassen, auf welches selbe angewiesen sind, unter dem Vorbehalte des §. 56 berichtiget.

Die Depositenämter werden zu diesem Behufe die erforderlichen Geldverläge erhalten, welche nach den allgemeinen Vorschriften zu behandeln und in die dafür bestimmten Bücher und Journale einzutragen sind.

Werden zur Abfertigung Schuldscheine ganz oder zum Theile verwendet, so ist der hiefür entfallende Betrag von der Forderung im betreffenden Conto auf Einlösung des Schuldscheines in Abstattung zu bringen, der Schuldschein dafür bei der Forderung in Vorschreibung zu nehmen und bei der Abfertigung damit in Abstattung zu stellen.

Die dabei obwaltenden Differenzen an Capital und Zinsenausständen werden mittelst Barzahlungen auszugleichen seyn.

§. 69.

Die in den §§. 41, 42, 43, 44, 45, 49, 50, 53 enthaltenen auf Erfolglassungen Bezug nehmenden Bestimmungen haben auch bei den hinsichtlich eines in einer gemeinschaftlichen Waisencasse befindlichen Vermögens ertheilten Erfolglassungs-Bewilligungen zu gelten; nur ist in jeder Bewilligung von dem Gerichte stets die gemeinschaftliche Waisencasse auszudrücken, auf deren Rechnung die Erfolgung stattzufinden hat.

Die Gerichte haben ihre Bewilligung in ihr Depositen-Anweisungsbuch für Ausgaben nach Formulare B einzutragen.

Die Depositenämter führen ein eigenes Ausgabs-Journal nach Formular P unter Beobachtung der überhaupt für Geld-Journale bestehenden Anordnungen. P.

Bei der Abfertigung sind die Einschreibebüchel abzufordern und im Depositenamte aufzubewahren.

§. 70.

Die Contobücher sind am Schlusse des Jahres abzuschliessen, und die Abschlüsse in einem summarischen Scontro der Staatsbuchhaltung des Kronlandes vorzulegen.

Dieselbe wird aus diesen Scontros und den ihr nach §. 60 von den Gerichten mitzutheilenden Ausweisen die Gesammt-Uebersichten über den Stand der einzelnen gemeinschaftlichen Waisencassen zu entwerfen und zu controliren haben.

§. 71.

Die über Ertheilung von Depositenbuchs-Auszügen §. 51 erlassenen Vorschriften beziehen sich bei den in diesem Abschnitte behandelten Massen nur auf Auszüge aus den Contobüchern der einzelnen Pflegebefohlenen.

§. 72.

Hinsichtlich der Aufsicht der Gerichtsvorstände auf die ordnungsmässige Buchführung und sonstige Amtsmanipulation der Depositenämter gilt die Anordnung des §. 55, in soweit selbe bei diesem Vermögen Anwendung finden kann.

§. 73.

Przez to, iż władze rządowe przejęły na siebie zarząd tego majątku, nie nastąpi żadna zmiana w stosunku kontraktowym, zachodzącym między spólną kasą sierocińską, a jej dłużnikami; jakiekolwiek zatem prawa lub pretensye miały w tym względzie dotychczas kasy sierocińskie, wszystkie te przechodzą do władz, powołanych na przyszłość do administrowania tego majątku; władze te, nie potrzebują, w celu czynienia dalszych kroków w zarządzie, tudzież w celu urzędowania co do ksiąg gruntowych lub tabularnych, szczególnych upoważnień lub dokumentów odstąpienia ze strony pojedynczych kas sierocińskich; w tym względzie dostateczne jest urzędowe potwierdzenie ze strony władz, przez rząd do tego przeznaczonych, iż kapitał w mowie będący, takowym oddany i przez nie odebrany został.

Schmerling m. p. **Krauss** m. p.

§. 73.

Durch die Uebernahme der Vermögensverwaltung von Seite der Staatsbehörden erleidet das bisher zwischen den Schuldnern einer gemeinschaftlichen Waisencasse und derselben bestehende vertragsmässige Rechtsverhältniss keine Aenderung und es gehen demnach alle Rechte und Ansprüche, welche diessfalls den Waisencassen zugestanden sind, an die zur künftigen Verwaltung dieses Vermögens berufenen Behörden über, dieselben bedürfen zum Behufe der weiteren Verfügungen für die Verwaltung und der grundbücherlichen oder landtäflichen Amtshandlungen keine besonderen Ermächtigungen oder Abtretungsurkunden der einzelnen Waisencassen; sondern es ist die ämtliche Bestätigung der von der Staatsverwaltung dazu zu bestimmenden Behörde hinreichend, dass das in Rede stehende Capital ihr übergeben und von ihr übernommen worden sei.

Schmerling *m. p.* **Krauss** *m. p.*

Formularze.

Formularien.

Księga poleceń
na przedmioty złożenia w c. k.

Liczba porządkowa	Liczba sądowego polecenia przechowu	Artykuł żurnalu urzędu depozytowego	Miesiąc i dzień sądowego polecenia przechowu	Oznaczenie massy	Opisanie przedmiotu składowego	Gotów-				
						monety złote		monety srebrne		Banknoty
						złr.	kr.	złr.	kr.	złr.
1	26	1 kosztowności (klejnoty)	2. Stycznia	Klinger Jan, masa spadkowa	jedna tabakierka złota . . . . . 6 srebrnych łyżek stołowych . . .	. . . .	 .	. . . .	. .	. . . .
2	33	1 gotówka	2. Stycznia	Laski Karol, masa pupilarna	w cwancygierach .	. .	.	240	.	. .
3	35	2 Obligacye	3. Stycznia	Ros Wilhelm, masa spadkowa	4 procentowe zapisy długu Stanu . . 4 kupony 1 talon	. .	.	. .	.	. .
4	58	3 kosztowności	10. Stycznia	Szwarc Jan, pupil	Dokument przyznania (addykcyi) domu N. 46 . . .	. .	.	. .	.	. .
5	66	2 gotówka	10. Stycznia	Eder Joachim, masa spadkowa nadesłana pocztą	10 dukatów . . . 50 banknot. po 5 złr. 8 „ „ „ 1 złr. 12 „ dziesiątek . miedzianych pieniędzy	45	. . . . .	. . . .	. . . . .	. . . . 250 8 . .
6	68	3 Obligacye	18. Stycznia	Adam Antoni, masa pupilarna przez posłańca nadesłana	Oblig . . . . . . Obligacya krajowa salzburgska o 1000 złt. r. . .	. . . .	. .	. . . .	. .	. . . .
7	92	3 gotówka	19. Stycznia	Maus Anna, masa upadłości	16 assygnacyj kasowych po 5 złt. r. . z prowizyą . . .	. .	.	. .	.	. .
8	102	5 kosztowności	20. Stycznia	Kruger Antoni, masa spadkowa	1 los loteryjny na 50 złt. r. . . . . . . 6 szt. hiszpańskich monet złotych .	. . . .	. .	. . . .	. .	. . . .

Formularz *A*.

depozytowych
sądzie powiatowym w N. N. w roku 1851.

k a						Dokumenta				Kosztowne rzeczy (klejnoty)		Inne przedmioty		Miesiąc i dzień potwierdzenia odebrania ze strony urzędu depozytowego
Pieniądze papierowe				moneta zdawkowa		Obligacye rządowe		Prywatne zapisy długu (obligi)						
uprocentowane		nieuprocentowane												
złt. r.	kr	złt. r.	kr	złt. r.	kr	złt. r.	kr	złt. r.	kr	złt. r.	kr	złt. r.	kr	
										16				2. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
										21				
														1. S ycznia 1851. Held m p., poborca. Auer m. p., kontroler.
						500								3. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
												1000		10 Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m p., kontroler.
														10. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
					36									
								600						18. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
						8 3	20							
81	26													19. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
												41	40	20. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
										50				

Depositen-

für Erläge des k. k. Bezirks-

Laufende Zahl	Zahl des gerichtlichen Verwahrungs-Auftrages	Journals-Artikel des Depositenamtes	Monat und Tag des gerichtlichen Verwahrungs-Auftrages	Bezeichnung der Masse	Beschreibung des Erlags-Gegenstandes	Bar- Goldmünzen fl.	kr.	Silbermünzen fl.	kr.	Banknoten fl.
1	26	1 Pretiosen	2. Jänner	Klinger Johann, Verlassmasse	eine goldene Dose . . . 6 silberne Esslöffel . . .					
2	33	1 Barschaft	2. Jänner	Loos Carl, Pupillarmasse	in Zwanzigern . .			240		
3	35	2 Obligationen	3. Jänner	Ross Wilhelm, Verlassmasse	4 percentige Staatsschuldverschreibung 4 Coupons 1 Talon					
4	58	3 Pretiosen	10. Jänner	Schwarz Johann, Pupill	Einantwortungsurkunde über das Haus Nr. 46					
5	66	2 Barschaft	10. Jänner	Eder Joachim, Verlassmasse mit der Post eingelangt	10 Ducaten . . . . 50 St. Banknot. à 5 fl. 8 „ „ „ 1 . 12 „ Zehner . . . Kupfermünzen . .	45				 250 8
6	68	3 Obligationen	18. Jänner	Adam Anton, Pupillarmasse mit Boten überbracht	Schuldschein . . . salzburg. Landschafts - Obligation pr. 1000 fl. R. W. . .					
7	92	3 Barschaft	19. Jänner	Maus Anna, Concursmasse	16 St. Casse-Anweisungen à 5 fl. sammt Zinsen					
8	102	5 Pretiosen	20. Jänner	Kruger Anton, Verlassmasse	1 Lotterielos zu 50 fl. R. W. . . . 6 St. spanische Goldmünzen					

Formular A.

Anweisungsbuch

gerichtes N. N. im Jahre 1851.

schaft						Urkunden								
Papiergeld				Scheidemünze		Oeffentliche Obligationen		Privat-Schuldurkunden		Pretiosen		Andere Gegenstände		Monat. Tag der Empfangsbestätigung des Depositenamtes
verzinsliches		unverzinsliches												
fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	
										16				2. Jänner 1851. Held m. p., Auer m. p., Einnehmer. Controlor.
										21				
														2. Jänner 1851. Held m. p., Auer m. p., Einnehmer. Controlor.
						500								3. Jänner 1851. Held m. p., Auer m. p., Einnehmer. Controlor.
												1000		10. Jänner 1851. Held m. p., Auer m. p., Einnehmer. Controlor.
		2												10. Jänner 1851. Held m. p., Auer m. p., Einnehmer. Controlor.
					36									
								600						
						833	20							18 Jänner 1851. Held m. p., Auer m. p., Einnehmer. Controlor.
81	26													19. Jänner 1851. Held m. p., Auer m. p., Einnehmer. Controlor.
												41	40	20. Jänner 1851. Held m. p., Auer m. p., Einnehmer. Controlor.
										50				

Księga poleceń
na wydawanie z depozytu w c. k.

Liczba porządkowa	Liczba sądowego polecenia do wydania	Artykuł żurnalu urzędu depozytowego	Dzień i miesiąc sądowego polecenia do wydania	Oznaczenie masy	Opisanie przedmiotu wydać się mającego	Gotówka: monety złote złr.	kr	monety srebrne złr.	kr	Banknoty złr.
1	22	1 gotówka	2. Stycznia	Ros Edward. masa pupilarna	w cwancygierach .			640		
2	31	2 gotówka	2. Stycznia	Neu Antoni, przeciw Karolowi Eder, kaucya zapowiedzenia zakazu	Banknoty 10 po 10 złt. r. . .					100
3	42	2 kosztowności	4. Stycznia	Rau Jerzy, masa spadkowa	2 złote pierścienie .					
					6 par nożów i widelców z srebrnemi trzonkami . . .					
					1 puhar srebrny . .					
4	65	1 Obligacya	6. Stycznia	Blum Gotfried. masa kuratorska	5% zapis długu Stanu N. 10702 . . .					
					1 kupon, 1 talon weksel Efraima Lessing					
5	72	3 gotówka	20. Stycznia	Planer Jerzy. masa spadkowa	50 dukatów . . .	225				
					60 talarów			120		
					30 banknotów po 10 złt. r.					300
					4 sztuk po 6 kr. . .					
					krajcarów					
6	126	4 kosztowności	20. Stycznia	Auer Wawrzyniec, kuratela	Kontrakt dozywocia					
7	214	4 Obligacye	26. Stycznia	Gold Elżbieta. masa spadkowa	4% zapis długu Stanu N. 672 . . .					
					1 talon dto N. 1700 . . .					
					4 kupony, 1 talon Obligacya Jana Ambros					
8	350	4 gotówka	2. Marca	Maus Anna, upadłość	10 assygnacyj kasowych po 5 złt. r. . 50 złt. r prowizya . . 1 złt. r.					

Formularz *B.*

depozytowych

sądzie powiatowym w N. N. w 1851. roku

k a						Dokumenta								
Pieniądze papierowe				moneta zdawdowa		Obligacye rządowe		Prywatne zapisy długu (obligi)		Kosztowne rzeczy (klejnoty)		Inne przedmioty		Miesiąc i dzień potwierdzenia ze strony urzędu depozytowego, iż otrzymał polecenie wydania
uprocentowane		nieuprocentowane												
złt. r.	kr	złt r.	kr	złt. r.	kr	złt. r.	kr	złt. r.	kr	złt. r.	kr	złt. r.	kr	
														2. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
														2. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
										16				5. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
										24				
										12				
						100								7. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
								150						
														22. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
			24											
					28									
												1800		22. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
						100								26. Stycznia 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.
						100								
								1500						
51														2. Marca 1851. Held m. p., poborca. Auer m. p., kontroler.

Depositen-

für Erfolglassungen des k. k. Bezirks-

Laufende Zahl	Zahl des gerichtlichen Erfolglassungs-Auftrages	Journals-Artikel des Depositen-amtes	Monat und Tag des gerichtlichen Erfolglassungs-Auftrages	Beziehung der Masse	Beschreibung des zu erfolgenden Gegenstandes	Bar- Goldmünzen fl.	kr.	Silbermünzen fl.	kr.	Banknoten fl.
1	22	1 Barschaft	2. Jänner	Rost Eduard, Pupillarmasse	in Zwanzigern . .	. .	.	640	.	. .
2	31	2 Barschaft	2. Jänner	Neu Anton, gegen Carl Eder, Verbots-Caution	Banknoten 10 Stück à 10 fl. . .	. .	.	. .	.	100
3	42	2 Pretiosen	4. Jänner	Rau Georg, Verlassmasse	2 goldene Ringe . . 6 Messerbestecke und Gabeln m. silb. Heften 1 Silberner Becher .	. .	.	. .	.	. .
4	65	1 Obligationen	6. Jänner	Blum Gottfried, Curatelmasse	5% Staatsschuldverschreibung Nr 10702 1 Coupon, 1 Talon, Wechsel des Ephraim Lessing	. .	.	. .	.	. .
5	72	3 Barschaft	20. Jänner	Pauer Georg, Verlassmasse	50 Stück Ducaten . 60 St. Thaler . . . 30 St. Banknot à 10 fl 4 St. à 6 kr. . . . Kreuzer	225	.	120	.	300
6	126	4 Pretiosen	20. Jänner	Auer Lorenz, Curatel	Leibrenten-Vertrag	. .	.	. .	.	. .
7	214	4 Obligationen	26. Jänner	Gold Elisabeth, Verlassmasse	4% Staatsschuldverschreibung Nr. 672 . 1 Talon. detto Nr. 1700 . . 4 Coupons, 1 Talon Schuldschein des Joh. Ambros	. .	.	. .	.	. .
8	350	4 Barschaft	2. März	Maus Anna, Concursmasse	10 St. Casscanweisung à 5 fl. . . . 50 fl. Zinsen . . . . 1 fl.	. .	.	. .	.	. .

Formular B.

Anweisungsbuch

gerichtes N. N. im Jahre 1851.

schaft						*Urkunden*								
Papiergeld				*Scheidemünze*		*Oeffentliche Obligationen*		*Privat-Schuldurkunden*		*Pretiosen*		*Andere Gegenstände*		*Monat, Tag der Empfangsbestätigung des Depositenamtes über den zugestellten Erfolglassungs-Auftrag*
verzinsliches		*unverzinsliches*												
fl.	*kr.*	*fl.*	*kr.*	*fl.*	*kr.*	*fl.*	*kr.*	*fl.*	*kr.*	*fl.*	*kr.*	*fl.*	*kr.*	
														2. *Jänner* 1851. *Held* m. p., *Einnehmer.* *Auer* m. p., *Controlor.*
														2. *Jänner* 1851. *Held* m. p., *Einnehmer.* *Auer* m. p., *Controlor.*
										16				5. *Jänner* 1851. *Held* m. p., *Einnehmer.* *Auer* m. p., *Controlor.*
										24				
										12				
						100								7. *Jänner* 1851. *Held* m. p., *Einnehmer.* *Auer* m. p., *Controlor.*
								150						
														22. *Jänner* 1851. *Held* m. p., *Einnehmer.* *Loos* m. p., *Controlors-Substitut.*
			24											
					28									
												1200		22. *Jänner* 1850. *Held* m. p., *Einnehmer.* *Loos* m. p., *Controlors-Substitut.*
						100								26. *Jänner* 1851. *Held* m. p., *Einnehmer.* *Auer* m. p., *Controlor.*
						100								
								1500						
51														2. *März* 1851. *Held* m. p., *Einnehmer.* *Auer* m. p., *Controlor.*

Formularz *C.*

Protokół spraw urzędowych

c. k. urzędu poborczego N. N., jak urzędu depozytowego przy c. k. sądzie powiatowym N. N. na rok 1851.

Liczba porządkowa	Miesiąc wniesienia	Dzień wniesienia	Krótka treść sprawy	Rok, miesiąc i dzień załatwienia	Krótka treść załatwienia	Oznaczenie aktu, gdzie sprawę znaleść można
1	Stycznia	3.	Sąd powiatowy N. N. nakazuje, aby zanotować zapowiedzenie Józefa Szön, pcto 60 złt. r., na masie spadkowej Jana Klieger	4. Stycznia 1851	Zaciągniono do księgi depozytowej głównej na karcie 27— i relacyę uczyniono	Fasc. II. 26
2	Stycznia	4.	Kasa N. przeseła spis uprocentowanych u niej obligacyj, po uczynionem zanotowaniu z wyrażeniem zaległych prowizyj	5. Stycznia 1851	Sądowi powiatowemu N. udzielono do wiadomości	Fasc. III. 14
3	Stycznia	6.	Przełożona władza finansowa dozwala urzędowi depozytowemu, aby sprawił skrzynie na akta.	6. Stycznia 1851	Zarządzono sprawienie w sposób wskazany	Fasc. I 3

Formular C.

Geschäfts-Protokoll

des k. k. Steueramtes N. N. als Depositenamt bei dem k. k. Bezirksgerichte N. N. für das Jahr 1851.

Laufende Zahl	Monat des Einlaufes	Tag des Einlaufes	Kurzer Inhalt des Geschäftsstückes	Jahr, Monat, Tag der Erledigung	Kurzer Inhalt der Erledigung	Bezeichnung des Actes, wo das Stück zu finden ist
1	Jänner	3	Bezirksgericht N. trägt die Verbots-Vormerkung des Joseph Schön pcto. 60 fl. auf die Johann Klieger'sche Verlassmasse auf.	4. Jänner 1851	Eingetragen Depositen Hauptb. K. Fol. 27 und Anzeige erstattet.	Fasc. II. 26
2	Jänner	4	Die Casse N. übermacht das Verzeichniss der bei ihr verzinslichen Obligationen nach gepflogener Vormerkung mit Angabe der Zinsenausstände.	5. Jänner 1851	Dem Bezirksgerichte N. zur Einsicht mitgetheilt.	Fasc. III. 14
3	Jänner	6	Die vorgesetzte Finanzbehörde bewilliget dem Depositenamte die Anschaffung eines Actenkastens.	6. Jänner 1851	Wurde die Anschaffung unter den aufgetragenen Modalitäten verfügt.	Fasc. I. 3

Formularz *D.*

Żurnal przychodów

na gotówkę c. k. urzędu poborczego N. N., jako urzędu depozytowego przy c. k. sądzie powiatowym w N. N., na rok 1851.

Artykuł żurnalu	Liczba księgi poleceń depozytowych i sądowego nakazu schowu	Miesiąc i dzień odebrania	księgi depozytowej głównej: Tom	Karta	Liczba pozycyj	Oznaczenie massy	Opisanie przedmiotu złożenia	monety złote złr.	kr	monety srebrne złr.	kr	Banknoty złr.	Pieniądze papierowe: uprocentowane złr.	kr	nieuprocentowane złr.	kr	Moneta zdawkowa złr.	kr.
1	$^{2}/_{38}$	2. Stycz.	L.	16	1	Loos Karol, masa pupilarna	w cwancygierach			240								
2	$^{5}/_{60}$	10. Stycz.	E.	6	1	Eder Joachim, masa spadkowa	10 dukatów po 4 złt. r. 30 kr. . .	45										
							50 banknot. po 5 złr.					250						
							8 sz. bankn. po 1 złr.					8						
							12 dziesiątek								2			
							monneta miedziana											36
3	$^{7}/_{92}$	19. Stycz.	M.	4	1	Maus Anna, masa upadłości	16 szt. assygnacyj kasowych po 5 zł. 80 zł. r., prowizyi 1 złt. r. 26 kr.						81	26				
4	ad $^{8}/_{350}$ wydanie	2. Marca	M.	4	2	Maus Anna, masa upadłości	Przyrosło prowiz. za wydane 10 sztuk asygnacyj kasowych po 5 złr. od 19 Stycznia do 2 Marca złożone w krajcar.											11¾

Formular D.

Empfangs-Journal

für Barschaft des k. k. Steueramtes N. N. als Depositenamt bei dem k. k. Bezirksgerichte N. N. für das Jahr 1851.

Journal-Artikel	Zahl des Depositen-Anweisungsbuches und des gerichtlichen Aufbewahrungsauftrages	Monat und Tag des Empfanges	Depositen-Hauptbuch: Band	Folium	Postenzahl	Bezeichnung der Masse	Beschreibung des Erlags-Gegenstandes	Goldmünzen fl.	kr.	Silbermünzen fl.	kr.	Banknoten fl.	Papiergeld verzinsliches fl.	kr.	Papiergeld unverzinsliches fl.	kr.	Scheidemünze fl.	kr.
1	$^{2}/_{33}$	2. Jänner	L.	16	1	Loos Carl Pupillarmasse	in Zwanzigern	.	.	240								
2	$^{5}/_{60}$	10. Jänner	E.	6	1	Edder Joachim, Verlassmasse	10 Dukaten à 4 fl. 30 kr.	45	.									
							50 St. Banknoten à 5 fl.	.	.	.	.	250						
							8 St. Banknoten à 1 fl.	.	.	.	.	8						
							12 St. Zehner Kupfermünze	.	.	.	.	.	.	.	2	.	.	36
3	$^{7}/_{92}$	19. Jänner	M.	4	1	Maus Anna, Concursmasse	16 St. Casse-Anweisungen à 5 fl. 80 fl. Zinsen 1 fl. 26.	.	.	.	.	.	81	26	.			
4	ad $^{8}/_{350}$ Erfolglassung	2. März	M.	4	2	Maus Anna, Concursmasse	Der Zinsenzuwachs über erfolgte 10 St. Casse-Anweisungen à 5 fl. vom 19. Jänner bis 2. März erlegt in Kreuzern . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	$11^{3}/_{4}$

Formularz *E.*

Żurnal wydatków

na gotówkę c. k. urzędu poborczego N. N., jako urzędu depozytowego przy c. k. sądzie powiatowym w N. N. na rok 1851.

Artykuł żurnalu	Liczba księgi poleceń depozytowych i sądowego nakazu wydania	Miesiąc i dzień wydania	księgi depozytowej głównej			Oznaczenie masy	Opisanie przedmiotu wydanego	monety złote		monety srebrne		Banknoty	Pieniądze papierowe				moneta zdawkowa	
			Tom	Karta	Liczba pozycyj								uprocentowane		nieuprocentowane			
								złr.	kr	złr.	kr	złr.	złr.	kr	złr.	kr	złr.	kr
1	1/22	4. Stycz.	R.	3	1	Rost Edward, masa pupilarna	w cwancygierach . . .			640								
2	2/31	4. Stycz.	N.	4	2	Neu Antoni, przeciw Karolowi Eder kaucya zapowiedzenia	w banknotach 10 sztuk po 10 złr. . . .					100						
3	5/73	28. Stycz.	P.	3	4	Pauer Jerzy, masa spadkowa	50 dukatów po 4 złt. r. 30 kr. . . . 60 sztuk talarów po 2 złr. . . 30 szt. bankn. po 10 złr. . 4 szt. po 6 kr. . krajcarów .	225		120		300				24		28
4	8/350	2. Marca	M.	4	1	Maus Anna, masa upadłości	10 asygnacyj kasowych po 5 złr. 50 złr., prowizyi 1 złr. .					51						

Formular E.

Ausgabs-Journal

für Barschaft des k. k. Steueramtes N. N. als Depositenamt bei dem k. k. Bezirksgerichte N. N. für das Jahr 1851.

Journal-Artikel	Zahl des Depositen-Anweisungsbuches und des gerichtlichen Erfolglassungsauftrages	Monat und Tage der Ausgabe	Depositen-Hauptbuch			Bezeichnung der Masse	Beschreibung des erfolgten Gegenstandes	Goldmünzen		Silbermünzen		Banknoten	Papiergeld				Scheidemünze	
													verzinsliches		unverzinsliches			
			Band	Folium	Postenzahl			fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
1	1/22	4. Jänner	R.	3	1	Rosi Eduard. Pupillarmasse	in Zwanzigern . . .	.	.	640	.	.	.	.	.	.	.	.
2	2/31	Jänner	N	4	2	Neu Anton, gegen Carl Eder, Verbotscaution	in Banknoten 10 Stück à 10 fl . . .	.	.	.	.	100	.	.	.	.	.	.
3	5/72	28. Jänner	P.	3	4	Pauer Georg Verlassmasse	50 Stück Ducaten à 4 fl. 30 kr. . .	225	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
							in Thalern 60 Stück à 2 fl. . .	.	.	120	.	.	.	.	.	.	.	.
							30 Stück Banknoten à 10 fl. . .	.	.	.	.	300	.	.	.	.	.	.
							4 St à 6 kr.	.	.	.	.	.	.	.	.	24	.	.
							Kreuzer . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	28
4	8/350	2. März	M.	4	1	Maus Anna, Concurmasse	10 Casseanweisungen à 5 fl. 50 fl. Zinsen 1 fl.	.	.	.	.	51	.	.	.	.	.	.

Formularz *F.*

Żurnal przychodu i wydatku

na obligacye rządowe i dokumenta wartość mające c. k. urzędu poborczego N. N. jako urzędu depozytowego przy c. k. sądzie powiatowym N. N. na rok 1851.

Artykuły żurnalów	Liczba księgi poleceń depozytowych i sądowego nakazu schowu lub wydania	Miesiąc i dzień przychodu lub wydatku	księgi depozytowej głównej: Tom	Karta	Liez. pojedyncz.	Opisanie masy	Opisanie przedmiotu depozytowego i wydanego	przychód: Obligacye rządowe zł.	kr	Obligi prywatne zł.	kr	wydatek: Obligacye rządowe zł.	kr	Obligi prywatne zł.	kr
1	4/65	10. Stycz	B.	18	2	Blum Gotfr., masa kurateli	5% c. k. zapis długu Stanu Nro 10.702 z d. 1. Lutego 1841 na	.	.	.	.	100	.		
							wraz z 3 kuponami i 1 talon. Weksel Efraima Lesinga z d. 2. Sierpnia 1849 na . . .	.	.	.	.	.	.	150	.
2	3/85	13. Stycz.	R.	6	2	Ros Wilchel., masa spadkowa	4% c. k. zapis długu rządowego z 1. Paźdz. 1830, Nr. 682 na . . . . 4 kupony i 1 talon.	500	.						
3	6/68	18. Stycz.	A.	13	1	Adam Antoni, masa pupilarna	*a)* Oblig Józefa König z dnia Paździer. 1847 po 4% . .	.	.	600	.				
							z 3 alegatami (protokół oszacowania, wyciąg z ksiąg gruntowych, certyfikat asekuracyi ogniowej); *b)* Obligacya Solnogrodzkiego kraju N. 718/3072 z dnia 1. Listop. 1794 na 1000 zł. r. walutą reńską, czyli . . .	833	20						
							z 3 cesyami.								
4	7/214	1. Lutego	G.	21	3	Gold Elżbieta, masa spadkowa	4% c. k. zapis długu rządow. N. 672 z d. 1. Stycz 1837 na	.	.	.	.	100	.		
							wraz z 2 kupon. i 1 talon. dto N. 1700 z d. 1. Marca 1840 na	.	.	.	.	100	.		
							wraz z 6 kupon. i 1 talon. Oblig Jana Ambros z dnia 16. Sierpnia 1847 á 4% na	.	.	.	.	.	.	1500	
							bez alegatów.								

Formular **F.**

Empfangs- und Ausgabs-Journal

für öffentliche Obligationen und Werthsurkunden des k. k. Steueramtes N. N. als Depositenamt bei dem k. k. Bezirksgerichte N. N. für das Jahr 1851.

Journals-Artikel	Zahl des Depositen-Anweisungsbuches und des gerichtlichen Aufbewahrungs- und Erfolglassungs-Auftrages	Monat und Tag des Empfanges und der Ausgabe	Depositen-Hauptbuch			Beschreibung der Masse	Beschreibung des Erlags- und des erfolgten Gegenstandes	Empfang				Ausgabe			
			Band	Folium	Postenzahl			Oeffentliche Obligationen fl.	kr.	Privatschuld-Urkunden fl.	kr.	Oeffentliche Obligationen fl.	kr.	Privatschuld-Urkunden fl.	kr.
1	4/65	10. Jänner	B	18	2	Blum Gottfried, Curatelmasse	Die 5% k. k. Staatsschuldverschreibung Nr. 10.702 vom 1. Februar 1841 pr. .	.	.	.	.	100	.		
							sammt 3 Coupons und 1 Talon, den Wechsel des Ephraim Lessing vom 2 August 1849 pr.	.	.	.	.	.	.	150	.
2	5/55	13. Jänner	R.	6	2	Ross Wilhelm, Verlassmasse	4% k. k. Staatsschuldverschreibung vom 1. October Nr. 682 pr.	500	.						
							4 Stück Coupons, 1 Talon.								
3	6/68	18. Jänner	A.	13	1	Adam Anton, Pupillarmasse	a) Schuldschein des Joseph König vom 2. October 1847, à 4%	.	.	600	.				
							mit 3 Beil. (Schätzungsprotokoll, Grundbuchs-Extract, Brand-Assecuranz-Certificat);								
							b) Salzburgische Landschafts-Obligationen Nr. 718/3072 vom 1. Nov. 1794 pr. 1000 fl. Reichs-Währ. oder mit 3 Cessionen.	833	10						
4	7/214	1. Febr.	G.	21	3	Gold Elisabeth, Verlassmasse	Die 4% k. k. Staatssculdverschreibung Nr. 672 vom 1. Jänner 1837 pr. . . .	.	.	.	.	100	.		
							sammt 2 Coupons und 1 Talon.								
							Die detto Nr. 1700 vom 1. März 1840 pr.	.	.	.	.	100	.		
							sammt 6 Coupons und 1 Talon.								
							Den Schuldschein des Joh. Ambros vom 16. August 1847 à 4% pr.	.	.	.	.	.	.	1500	.
							ohne Beilage.								

Formularz *G.*

Żurnal wydatków i przychodu

na kosztowności i takie przedmioty szacowne, które ani do żurnalu na gotówkę, ani do żurnalu na obligacye i dokumenta wartości, wciągać nie należy, c. k. urzędu poborczego N. N. jako urzędu depozytowego, przy c. k. sądzie powiatowym N. N. na rok 1851.

Artykuły żurnalów	Liczba księgi poleceń depozytowych i sądowego nakazu schowu lub wydania	Miesiąc i dzień przychodu lub wydatku	Księ depo towej głównej			Opisanie masy	Opisanie przedmiotu depozytowego i wydanego	Przychód				Wydatek			
								oznaczenie wartości							
								kosztowności		innych przedmiotów		kosztowności		innych przedmiotów	
			Tom	Karta	Licz. pojed.			zr.	kr	złt. r.	kr	zł.	kr	złr.	kr
1	1/26	2. Styczn.	K.	13	1	Klinger Jan, masa spadkowa	Tabakierka złota ważąca 2 łóty	16	.						
							6 srebrnych łyżek stołowych po $1\frac{1}{2}$ łóta i po 3 złr. 30 kr.	21	.						
2	3/42	8. Styczn.	R	3	{2 6	Ran Jerzy, masa spadkowa	2 złote pierścienie z perłami po 8 złr.	.	.	. . .	.	16	.		
							6 nożów i widelców ze srebrnemi trzonkami po 4 złr.	.	.	. . .	.	24	.		
							1 srebrny puhar $3\frac{1}{2}$ łóta ważący	.	.	. . .	.	12	.		
3	4/53	10. Styczn.	S	6	3	Szwarz Jan, pupil	Dekret przyznania (addykcyi) z d. 12. Grudnia 1850. domu N. 46. w wartości .	.	.	10.000	.				
4	6/126	25. Styczn.	Gmina Dorf	18	3	Aner Wawrzeniec, masa upadłości	Kontrakt dożywocia detto 27. Sierpnia 1842 o rentę roczną na 60 złt. r.	.	.	. . .	.	.	.	1200	.
5	8/102	20. Styczn.	Gmina Au	16	1	Kruger Antoni, masa spadkowa	Los Loteryjny Badeński Nr. 1026 detto 16. Września 1848. na 50 złtr. w walucie reńskiej, czyli	.	.	41	40				
							6 sztuk hiszpańskich monet w złocie po 8 złt. r. 20 kr.	50	.	. . .	.				

Formular G.

Empfangs- und Ausgabs-Journal

für Pretiosen und solche Werthsgegenstände, welche weder in das Journal der Barschaft, noch in jenes der Obligationen und Werthsurkunden aufzunehmen sind, des k. k. Steueramtes N. N., als Depositenamt bei dem k. k. Bezirksgerichte N. N., für das Jahr 1851.

Journals-Artikel	Zahl des Depositen-Anweisungsbuches und des gerichtlichen Aufbewahrungs- und Erfolglassungs-Auftrages	Monat und Tag des Empfanges und der Ausgabe	Depositen-Hauptbuch: Band	Depositen-Hauptbuch: Folium	Depositen-Hauptbuch: Postenzahl	Bezeichnung der Masse	Beschreibung des Erlags- und des erfolgten Gegenstandes	Empfang – Werthsangabe der Pretiosen fl.	kr.	Empfang – anderen Gegenstände fl.	kr.	Ausgabe – Pretiosen fl.	kr.	Ausgabe – anderen Gegenstände fl.	kr.
1	1/26	2. Jänner	K.	13	1	Klinger Joh. Verlassmasse	Eine goldene Dose 2 Loth schwer . . .	16	.						
							6 silberne Esslöffel à 1½ Loth 3 fl. 30 kr. .	21	.						
2	3/42	8. Jänner	R.	3	{2, 6}	Rau Georg, Verlassmasse	2 goldene Ringe mit Perlen à 8 fl. . . .	.	.	.	.	16	.		
							6 Messerbestecke und Gabeln mit silbernen Heften à 4 fl. .	.	.	. .	.	24	.		
							1 silberner Becher 3½ Loth schwer .	.	.	. .	.	12	.		
3	4/58	10. Jänner	S.	6	3	Schwarz Joh., Pupill	Einantwortungsurkunde de dato 12. December 1850 über das Haus Nr. 46 im Werthe pr. . . .	.	.	10000	.				
4	6/126	25. Jänner	Gemeinde Dorf	18	3	Auer Lorenz, Curatelmasse	Der Leibrentenvertrag de dato 7. August 1842 über eine Jahres-Rente pr. 60 fl.	.	.	. .	.	.	.	1200	.
5	8/102	20. Jänner	Gemeinde Au	16	1	Kruger Anton, Verlassmasse	Ein badisches Lotterielos Nr. 1026 ddo. 16. September 1848 pr. 50 fl. R. W. oder	.	.	41	40				
							6 Stück spanische Goldmünzen à 8 fl. 20 kr.	50	.	. .	.				

Formularz H.

Księga depozytowa główna

c. k. urzędu poborczego N. N.

jako

urzędu depozytowego przy c. k. sądzie powiatowym N. N.

dla sądu . . . . .

Tom I. Gmina **Au** albo Lit. *A*.

Formular H.

Depositen-Hauptbuch

des

k. k. Steueramtes N. N.

als

Depositenamt bei dem k. k. Bezirksgerichte N. N.

für das Gericht . . .

Band I. Gemeinde Au oder Lit. A.

Oznaczenie i numer schowu masy:

Rubryki

Bieżąca liczba pozycyjna	Datum i liczba sądowego nakazu schowu	Artykuł żurnalu urzędu depozytowego	Rok, miesiąc i dzień odebrania	Nazwisko złożyciela	Oznaczenie przedmiotu	Gotów-				
						Monety złote		Monety srebrne		Banknoty
						złr.	kr.	złr.	kr.	złr.
1	19 Stycz. 1851 L. 92	3 / gotówka	19 Stycz. 1851	Karol Ober, administrator masy upadłości	16 sztuk asygnacyj kasowych po 5 złt. r.. . . 80 złt r. . prowizyi 1 złr. 26 kr.	. . .	. .	. . .	. .	. . . .
2	2. Marca 1851 L. 358	4 / gotówka	2. Marca 1851	ten sam	na wydane 10 sztuk asygnac. kasowych po 5 złr. przyrosłej prowizyi od d. 19. Styczn. do 2. Marca	. . .	. .	. . .	. .	. . . .

Rubryki

Bieżąca liczba pozycyjna	Datum i liczba sądowego nakazu wydania	Artykuł żurnalu urzędu depozytowego	Rok, miesiąc i dzień wydania	Nazwisko odbierającego	Oznaczenie przedmiotu	Gotów-				
						Monety złote		Monety srebrne		Banknoty
						zl.	kr.	zl.	kr.	zl.
1	2. Marca 1851 l. 350	4 / gotówka	2. Marca 1851	Karol Ober, administrator masy upadłości	10 sztuk asygnacyj kasowych po 5 złr. . . 50 złr. prowizyi . . 1 złr.	. . .	. .	. . .	. .	. . . .

Masa upadłości Anny Maus Nro 4. Folium 4.

przychodu

k a						Dokumenta				kosztowności		inne przedmioty		Uwagi i zanotowania
Pieniądze papierowe				moneta zdawkowa		Obligacye rządowe		Obligi prywatne						
uprocentowane		nieuprocentowane												
złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr	kr.	złr.	kr.	
81	26	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	wykreślone
. .	. .	. .	. .	. .	$11\frac{2}{4}$									

wydatku

k a						Dokumenta				kosztowności		inne przedmioty		Wykryślenia
Pieniądze papierowe				moneta zdawkowa		Obligacye rządowe		Obligi prywatne						
uprocentowane		nieuprocenwane												
złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	
51	. .													

Bezeichnung und Verwahrungs-Nummer der Masse:

Empfangs-

Laufende Posten-Zahl	Datum und Zahl des gerichtlichen Verwahrungs-Auftrages	Journals-Artikel des Depositen-amtes	Jahr, Monat und Tag des Empfanges	Name des Erlegers	Bezeichnung des Gegenstandes	Bar- Goldmünzen fl.	Goldmünzen kr.	Silbermünzen fl.	Silbermünzen kr.	Banknoten fl.
1	19. Jänner 1851. Z. 92	3 / Barschaft	19. Jänner 1841	Carl Ober, C. M. Verwalter	16 Stück Casseanweisungen à 5 fl. . 80 fl. Zinsen . . 1 fl. 26 kr.	. .	. .	. .	. .	. . . .
2	2. März 1851. Z. 358	4 / Barschaft	2. März 1851	Derselbe	über erfolgte 10 Stück Casseanweisungen à 5 fl. an Zinsenzuwachs vom 19. Jänner bis 2. März . .	. .	. .	. .	. .	. . . .

Ausgabs-

Laufende Posten-Zahl	Datum und Zahl des gerichtlichen Erfolglassungs-Auftrages	Journals-Artikel des Depositen-amtes	Jahr, Monat und Tag der Erfolglassung	Name des Erhebers	Bezeichnung des Gegenstandes	Bar- Goldmünzen fl.	Goldmünzen kr	Silbermünzen fl.	Silbermünzen kr.	Banknoten fl.
1	2 März 1851. Z. 3.0	4 / Barschaft	2. März 1851	Carl Ober, C. M. Verwalter	10 Stück Casseanweisungen à 5 fl. . 50 fl. Zinsen . . . . 1 fl.	. .	. .	. .	. .	. . . .

Maus Anna Concurs-Masse Nr. 4. *Folium 4.*

Rubriken

schaft						Urkunden				Pretiosen		Andere Gegenstände		An- und Vormerkungen
Papiergeld				Scheidemünze		Oeffentliche Obligationen		Privatschuldurkunden						
verzinsliches		unverzinsliches												
fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	
81	26	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	. .	gelöscht
. .	. .	. .	. .	. .	11$\frac{3}{4}$									

Rubriken

schaft						Urkunden				Pretiosen		Andere Gegenstände		Löschungen
Papiergeld				Scheidemünze		Oeffentliche Obligationen		Privatschuldurkunden						
verzinsliches		unverzinsliches												
fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	
51	.													

Z a n o t o-

c. k. urzędu poborczego N. N. jako urzędu depozytowego przy c. k. sądzie

Bieżąca liczba	Księgi depozytowej głównej			Oznaczenie massy	Oznaczenie obligacyj	Znajdujące się przy niej kupony		Talon
	Tom	Folium	Liczba pozycyjna			od	do	
1	S.	2	3	Szober Karol, masa pupilarna	5% c. k. zapis długu Stanu N. 13026 z d. 1. Marca 1826 na 1000 złr.	1. Marca 1851	1. Paźdz. 1855	1
2	W.	10	1	Weis Antoni, masa kurateli	Akcya bankowa N. 1502 z	1. Lipca 1851	1. Stycz. 1854	

Formularz *J.*

w a n i e

powiatowym N. N. na złożone u niego kupony i talony i wydanie takowych.

Te kupony wydano												Wydanie talonu
1851		1852		1853		1854		1855		1856		
I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	
półrocze		półrocze		półrocze		półrocze		półrocze		półrocze		
na dniu wyrażonym za potwierdzeniem odbierającego												
3. Marca 1851 Held m. p., opiekun. 6. Lipca 1851 Szuster m. p., kurator.												

Ver-

des k. k. Steueramtes N. N. als Depositenamt bei dem k. k. Bezirksgerichte N. N.

Laufende Zahl	Depositen-Hauptbuch			Bezeichnung der Masse	Bezeichnung der Obligation	Dabei befindliche Coupons		Talon
	Band	Folium	Postenzahl			vom	bis	
1	S.	22	3	Schober Carl. Pupillar-Masse	5% k. k. Staatsschuldverschreibung Nr. 13026 vom 1. März 1826 zu 1000 fl.	1. März 1851	1. October 1855	1
2	W.	10	1	Weiss Anton, Curatel-Masse	Bankactie Nr. 1302 vom	1. Juli 1851	1. Jänner 1854	

Formular J.

merkung

über die bei demselben hinterlegten Coupons und Talons und deren Erfolgung.

Diese Coupons wurden erfolgt												Erfolgung des Talons
1851		1852		1853		1854		1855		1856		
I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	
Semester		Semester		Semester		Semester		Semester		Semester		
am angegebenen Tage wegen Empfangsbestätigung des Erhebers												
3. März 1851 Held m. p., Vormund.												
6. Juli 1851 Schuster m. p., Curator.												

Formularz *K.*

Spis

Obligacyj rządowych, na imię pewnej osoby wystawionych, złożonych w c. k. urzędzie poborczym N. N., jako urzędzie depozytowym przy c. k. sądzie powiatowym N. N.

Liczba porządkowa	Księgi depozytowej głównej			Dokładne oznaczenie obligacyi, według gatunku, stopy procentowej, Numeru, Seryi, osoby, na której imię wystawiona, daty i kwoty	Czas, od którego prowizya u właściwej kasy się należy	Oznaczenie osoby, do podnoszenia prowizyi upoważnionej
	Tom	Karta	Liczba pozycyjna			
Te rubriki urząd depozytowy zapełnić winien. (§. 37 instrukcyi.)					Tę rubrykę, właściwa kasa, według swych ksiąg, zapełnić winna.	Tę rubrykę sąd zapełnić winien.

Formular K.

Verzeichniss

der öffentlichen, auf einen besimmten Namen lautenden Obligationen, welche bei dem k. k. Steueramte N. N. als Depositenamt bei dem k. k. Bezirksgerichte N. N. erlegt worden sind.

Laufende Zahl	Depositen-Hauptbuch			Genaue Bezeichnung der Obligation nach Gattung, Zinsfuss, Nummer, Serie, Namen, auf den sie lautet, Datum und Betrag	Zeitpunct, von welchem die Zinsen bei der zuständigen Casse zu erheben sind	Bezeichnung derjenigen Person, welche zur Zinsenerhebung ermächtiget ist
	Band	Folium	Postenzahl			
Diese Rubriken sind von dem Depositenamte auszufüllen. (§. 37 der Instruction.)					Diese Rubrik hat die betreffende Casse nach ihren Büchern auszufüllen.	Diese Rubrik muss von dem Gerichte ausgefüllt werden.

Formularz *L.*

Zanotowanie

zamówionych i odebranych wyciągów z ksiąg depozytowych u c. k. urzędu poborczego N. N. jako urzędu depozytowego przy c. k. sądzie powiatowym N. N. na rok 1851.

Liczba porządkowa	Misiąc i dzien, zamówienia	Nazwisko tego, który wyciąg zamówił	Oznaczenie masy i uwaga, czy zamówiony został szczegółowy wyciąg z ksiąg depozytowych	Arkuszy stęplowych po 15 krajcarów			Miesiąc i dzień, wydania	Potwierdzenie odebrania ze strony tego, kto zamówił
				złożono	użyto	zwrócono		
1	Stycznia 6.	Antoni Hauer, opiekun	Filip Szen, masa pupilarna	2	2	—	8. Stycznia	Antoni Hauer m. p.
2	Stycznia 6.	Adwokat Selig	Jerzy Gut, masa spadkowa szczegółowo	6	4	2	10. Stycznia	Adwokat Selig m. p.

Formular L.

Vormerkung

über die bestellten und behobenen Depositen-Buchsauszüge bei dem k. k. Steueramte N. N. als Depositenamt bei dem k. k. Bezirksgerichte N. N. für das Jahr 1851.

Fortlaufende Zahl	Monat und Tag der Bestellung	Name des Bestellers	Bezeichnung der Masse und Bemerkung, ob ein umständlicher Depositen-Buchsauszug bestellt wurde	Stämpelbögen à 15 kr.			Monat und Tag der Erfolgung	Empfangsbestätigung des Bestellers
				eingelegt	verwendet	zurückgestellt		
1	Jänner 6.	Anton Hauer, Vormund.	Philipp Schön, Pupillarmasse	2	2	.	8. Jänner	Anton Hauer m. p.
2	Jänner 6.	Advocat Selig.	Georg Gut, Verlassmasse umständlich	6	4	2	10. Jänner	Advocat Selig m. p.

W y-

należytości i kurandów c. k. sądu powiatowego N. N. ze spól-

Liczba pozycyjna	Nazwisko poruczonego pieczy. wiek i miejsce pobytu	Nazwisko, stan i zamieszkanie prawnego zastępcy	Liczba rejestraturo-przygotowawczych aktów sądowych	Stopa procentowa

Formularz *M.*

k a z

nej kasy sierocińskiej dawniejszego dominium.

Należytość										Tom i karta księgi kontowej	Uwagi.
kapitał				prowizya							
monetą konwenc.		walutą wiedeńską		do	monetą konwencyj.		walutą wiedensk.				
złr.	kr.	złr.	kr.		złr.	kr.	złr.	kr.			

Aus-

der Forderungen und Curanden des k. k. Bezirksgerichtes N. N.

Postenzahl	Namen des Pflegebefohlenen, Alter und Aufenthalt	Name, Stand und Wohnort des gesetzlichen Vertreters	Registraturszahl der Gerichts-Voracten	Zinsfuss

Formular M.

weis

aus der gemeinschaftlichen Waisencasse des früheren Dominiums.

Forderung									Band und Folium des Contobuches	Anmerkung
Capital				Zinsen						
Conventions-Münze		Wiener-Währung		bis	Conventions-Münze		Wiener-Währung			
fl.	kr.	fl.	kr.		fl.	kr.	fl.	kr.		

Księga

c. k. urzędu poborczego, jako urzędu depozytowego przy c. k. sądzie po-

Karta

Pupil albo Kurand: Jakob Szwarc, urodzony 18. Lutego 1830. ze Salmansdorfu.

Należytość																	
Liczba porządkowa	Przedmiot	Stopa procent.	w kapitale								w prowizyi						
			w obligacyach				w gotówce				obliczonej do	w mon. kon.		w walu. wied.			
			moneta konw.		waluta wiedeń.		moneta konw.		waluta wiedeń.								
			złr.	kr	złr.	kr	złr.	kr	złr.	kr		złr	kr	złr	kr		
1	Według wykazu likwidacyjnego . . .	5	. .	.	. .	.	800		. .	.	1. Stycznia 1850	30				Uwaga. Według nakazu detto 20. Grudnia 1850. L. 912 opiekunowi nadal prowizyi wydawać nie należy; albo zanotowanie Stosownie do zezwolenia detto 20 Grudnia 1850. L. 912. należy opiekunowi wydawać prowizye do ukończonego 14go roku małoletniego.	
											1. Stycznia 1851	40	40				
2	Dnia 1. Marca 1851. otrzymano przez nabycie obligu Józefa Kraus detto 16. Padziern. 1818, zahipotekowany na półzagrodzie Nr. 16. w Kricendorf, wystawiony na kasę sierocińską Klosterneuburg a mianowicie ważny w ilości kapitału 700 złt. r.										1. Marca 1851	6					
	prowizyi do 1. Marca 1850 zaległej 35 złr.	5	735	.													
	Summa .	.	735	.	. .	.	800		. .	.	. . .	76	40				
	od tego wychód obok stojący	.	735	.	. .	.	800		. .	.	. . .	76	40				
	zostaje . .	.	. .	.	. .	.	. .		. .	.	. . .	.	.				

Formularz *N.*

kontowa

wiatowym N. N. dla sądu N. N. Tom I., gmina Dorf albo lit. *D.*).

Opiekun lub kurator: Ignacy Tejfel.
Charakter i zamieszkanie: Właściciel domu, w Dornbach N. 9.

Zwrot

Liczba porządkowa	Artykuł dziennika	Przedmiot	w kapitale: w obligacyach: monetą konw. zł.	kr	walutą wiedeń. zł.	kr	w gotówce: monetą konw. zł.	kr	walutą wiedeń. zł.	kr	w prowizyi: w monecie konwen. zł.	kr	w walucie wiedeń. zł.	kr
1	50	Dnia 20. Grudnia 1850. wydano na mocy zezwolenia detto 20 Listopada 1850 L. 644. opiekunowi na sprawienie ubioru . . .									20	.		
2	60	Dnia 1. Marca 1851 na nabycie skryptu z zaległą prowizyą. . .					735	.						
3	61	Eodem wydano na mocy nakazu detto 20 Lutego 1851. L. 1224 pupilowi Jakubowi Szwarc, majątek t. j. skrypt Józefa Kraus, detto 16. Październ. 1818, ważny wiłości kapitału wraz z prowizyą	735	.										
		a w gotówce . . .					45	.	.	.	56	40		
		Dohromady .	735	.	.	.	800	.	.	.	76	40		

Conto-

des k. k. Steueramtes N. N. als Depositenamt bei dem k. k. Bezirksgerichte N. N.

Fol.

Pupille oder Curand: Jacob Schwarz, den 18. Februar 1830 geboren aus Sallmansdorf.

Forderung

Post-Nr.	Gegenstand	Zinsfuss	An Capital in Obligationen Conv. Münze fl.	kr.	Wien. Währ. fl.	kr.	An Capital im Baren Conv. Münze fl.	kr.	Wien. Währ. fl.	kr.	An Interessen berechnet bis	in C.M. fl.	kr.	in W.W. fl.	kr.	
1	Laut Liquidirungs-Ausweis	5	.	.	.	.	800	.	.	.	1. Jän. 1850	30				Vormerkung. Laut Auflage ddo. 20. Decemb. 1850, Z. 912, sind dem Vormunde keine Interessen mehr zu erfolgen; oder Vormerkung. Laut Bewilligung ddo. 20. Decemb. 1850, Zahl 912, sind dem Vormunde die Interessen bis zum vollendeten 14. Lebensjahre des Pupillen zu erfolgen.
											1. Jän. 1851	40				
											1. März 1851	6	40			
2	Den 1. März 1851 erhalte durch Einlösung den Schuldschein des Jos. Kraus ddo. 16. October 1818 einverleibt auf das Halblehn Nr. 16 zu Kritzendorf lautend auf die Waisencasse Klosterneuburg, und zwar giltig an Capital pr. . . . . 700 fl. an hierauf bis 1. März 1850 rückständigen Interessen . . 35 fl.	5	735	.												
	Summe	.	735	.	.	.	800	.	.	.	. . .	76	40			
	entgegen nebenstehende Ausgabe pr. .	.	735	.	.	.	800	.	.	.	. . .	76	40			
	bleibt . . .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. . .	.	.			

Formular N.

buch

für das Gericht N. N. (*Band* I., *Gemeinde, Dorf oder* Lit. D).

Vormund oder Curator: Ignaz Teufel.
Charakter und Wohnort: Hausbesitzer zu Dornbach Nr. 9.

Abstattung

Post-Nr.	Journ. Art.	Gegenstand	An Capital: in Obligationen: Conv. Münze fl.	kr.	An Capital: in Obligationen: Wien. Währ. fl.	kr.	An Capital: im Baren: Conv. Münze fl.	kr.	An Capital: im Baren: Wien. Währ. fl.	kr.	An Interessen: in Conv. Münze fl.	kr.	An Interessen: in Wien. Währ. fl.	kr.
1	50	*Den* 20. *Dec.* 1850 *erfolgt laut Bewilligung ddo.* 20. *Nov.* 1850, Z. 654, *dem Vormunde auf Bekleidung*	.	.	.	.	.	.	.	.	20	.		
2	60	*Den* 1. *März* 1851 *zur Einlösung des Schuldscheines nebst haftenden Interessen*	.	.	.	.	735	.						
3	61	Eodem *erfolge laut Aufl. ddo.* 20. *Februar* 1851, Z. 1284, *dem Pupillen Jacob Schwarz sein Vermögen, nämlich den Schuldschein des Joseph Kraus ddo.* 16. *Oct.* 1818, *giltig an Capital nebst Interessen pr.*	735	.										
		und im Baren . .	.	.	.	.	45	.	.	.	56	40		
		Summe	735	.	.	.	800	.	.	.	76	40		

Książeczka

należytości poruczonego opiece u c. k. urzędu depozytowego N. N. z spól-

Zapisana na poczet w księdze kon-

Liczba porządkowa		Stopa procentowa	Należytość								Uwaga
			Kapitał				Prowizya				
			mon. konw.		wal. wied.		mon. konw		wal. wied.		
			złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	

Formularz *O.*

w p i s o w a

nej kasy sierocińskiej Dominium N. N. w powiecie sądowym N. N.
towej Tom I., Karta . . . . .

Liczba porządkowa	Artykuł żurna'u			Zaspokojenie								Uwaga.
				kapitał				prowizya				
				mon. konw.		wal. wied.		mon. konw.		wal. wied.		
				złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	złr.	kr.	

Einschreib-

über die Forderung des Pflegebefohlenen an das k. k. Depositenamt N. N. aus der
Vorgeschrieben im Contobuche

Post-Nr.		Zinsfuss	Forderung								Anmerkung
			Capital				Interessen				
			Conv. Mze.		W. W.		Conv. Mze.		W. W.		
			fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	

Formular O.

b ü c h e l

cumulativen Waisencasse des Dominiums N. N. im k. k. Gerichtsbezirke N. N.

Band I. Fol. . . .

Post-Nr.	Journal-Art.		Abfertigung								Anmerkung
			Capital				Interessen				
			Conv. Mze.		W. W.		Conv. Mze.		W. W.		
			fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	

Formularz *P.*

Żurnal wydatku

dla c. k. urzędu poborczego N. N., jako urzędu depozytowego przy c. k. sądzie powiatowym N. N. na spłaty poczynione z spólnej kasy sierocińskiej dominium N. N. na rok 1851.

Artykuł żurnalu	Liczba księgi poleceń depozytowych sądowego nakazu do wydania	Miesiąc i dzień wydania	Księga kontowa		Oznaczenie masy	Kwoty							
						w obligacyach				w gotówce			
						monetą konw.		walutą wieden.		monetą konw.		walutą wiedeń.	
			Tom	Karta		złr.	kr	złr.	kr	złr.	kr	złr.	kr

Formular P.

Ausgabs-Journal

für das k. k. Steueramt N. N., als Depositenamt bei dem k. k. Bezirksgerichte N. N.. für die aus der gemeinschaftlichen Waisencasse des Dominiums N. N. geleisteten Zahlungen für das Jahr 1851.

Journals-Artikel	Zahl des Depositen-Anweisungsbuches und des gerichtlichen Erfolglassungs-Auftrages	Monat und Tag der Ausgaben	Contobuch		Bezeichnung der Masse	Beträge							
						in Obligationen				in Barem			
						Convent. Münze		Wiener Währung		Convent. Münze		Wiener Währung	
			Band	Folium		fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLII.

Wydana i rozesłana dnia 27. Listopada 1859.

213.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, z d. 11. Listopada 1859,

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLII.

wydana i rozesłana: 27. Listopada 1850.

449.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 11. Listopada 1850,

obowiązujące w całem państwie,

którem się prowizoryczne zaprowadzają postanowienia o taksach egzaminowych, przez kandydatów teoretycznych egzaminów rządowych opłacać się mających.

W przeprowadzeniu teoretycznych egzaminów rządowych, ustanowionych rozrządzeniem a dnia 30. Lipca 1850 do Liczby 327, zaprowadza ministeryum wyznań i oświecenia, w porozumieniu z ministerstwem finansów, tymczasem następne postanowienia względem taks, przez kandydatów tych egzaminów rządowych opłacać się mających, dopóki powzięte doświadczenia o skutku tego nowego urządzenia nie podadzą bliższych punktów oparcia do stanowczego ich unormowauia:

1. Ustanowania się taksa egzaminowa dla wszystkich krajów monarchii w kwocie 10 złt. r. mon. konw. za ogólny, a 8 złt. r. za każdy specyalny oddział egzaminu.

2. Przystępujący do egzaminu winni są te taksy opłacać przed odbyciem każdego egzaminowego aktu. — Osobne obwieszczenia oznaczą kasy do pobierania tych taks przeznaczone.

3. Najdalej 24 godzin przed rozpoczęciem ustnych egzaminów kandydaci winni są, wykazać się u dotyczącego prezesa, że opłacili taksę egzaminową, równie jak należytość stęplową zaświadczenia egzaminowego, albo też, że uzyskali zupełne lub częściowe uwolnienie od taksy.

Złożone kwity obowiązani są przełożeni egzaminacyjni u siebie zachować, który z powodu wykazu z końcem każdego półrocza, celem zaasygnowania remuneracyi, właściwemu namiestnikowi albo szefowi krajowemu przedłożonym być winien.

4. Dochód z taks, które za każdy oddział egzaminu wpłynęły, z końcem każdego półrocza podzielony będzie między prezesa i komisarzy egzaminacyjnych doty-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLII. Stück.

Ausgegeben und versendet am 27. November 1850.

449.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 11. November 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

womit provisorische Bestimmungen über die von den Candidaten der theoretischen Staatsprüfungen zu entrichtenden Prüfungstaxen getroffen werden.

Zur Durchführung der mit dem Erlasse vom 30. Juli 1850, Zahl 327, angeordneten theoretischen Staatsprüfungen trifft das Ministerium des Cultus und Unterrichts nach gepflogenem Einvernehmen mit dem Finanzministerium über die von den Candidaten dieser Staatsprüfungen zu entrichtenden Taxen, bis die gewonnenen Erfahrungen über den Erfolg dieser neuen Einrichtung nähere Anhaltspuncte zur diessfälligen Normirung geliefert haben werden, vorläufig folgende Anordnungen:

1. Die Prüfungstaxe wird für alle Länder der Monarchie auf 10 fl. C. M., für die allgemeine; auf 8 fl. C. M., für jede specielle Prüfungsabtheilung festgesetzt.

2. Diese Taxen sind von den Prüflingen vor Ablegung eines jeden Prüfungsactes zu entrichten. — Die zur Einhebung bestimmten Cassen werden durch besondere Kundmachungen bezeichnet werden.

3. Längstens 24 Stunden vor Vornahme der mündlichen Prüfungen haben sich die Candidaten bei dem betreffenden Präses über die bezahlte Prüfungstaxe und den Stämpelbetrag des Prüfungszeugnisses oder über die erlangte gänzliche oder theilweise Befreiung von der Taxe auszuweisen.

Die beigebrachten Quittungen sind von den Prüfungsvorständen zum Behufe des am Schlusse eines jeden Semesters wegen Anweisung der Remunerationen dem betreffenden Statthalter oder Landeschef vorzulegenden Ausweises aufzubewahren.

4. Der Ertrag der für jede Prüfungsabtheilung eingeflossenen Taxen wird am Schlusse eines jeden Semesters unter den Präses und die Prüfungscommissäre der betreffenden Ab-

czącego oddziału w miarę tego, o ile rzeczywiście obecnymi byli przy pojedynczych aktach egzaminowych (rozrządzenie z dnia 30. Lipca 1850 do L. 327. §. 46).

5. Te remuneracye assygnuje namiestnik (prowizoryczny szef kraju) tego kraju koronnego, w którym się komisye egzaminacyjne znajdują; w Krakowie tymczasem przełożony komisyi gubernialnej, później prezydent okręgu rządowego.

6. Ubodzy kandydaci, szczególną pilność w używaniu swego czasu studyów wykazujący, mogą od opłaty połowy albo całej taksy egzaminowej uwolnieni być, przez właściwych szefów krajowych, w Krakowie obecnie przez przełożonego komisyi gubernialnej, później przez prezydenta okręgu rządowego.

7. Prożby o takowe uwolnienia rozstrzygają szefowie krajowi w pierwszej i ostatniej instancyi.

8. Udzielone uwolnienia mają moc tylko dla komisyi egzaminacyjnych tego kraju koronnego, którego szef takowe udzielił. One nie mogą na dłużej, jak tylko na jeden rok być wystawione, są ważne zawsze tylko dla egzaminów w ciągu tego czasu złożyć się mających, tracą zaś moc swą przez reprobacyą, przy jakimbądź egzaminie zaszłą.

9. Warunki, pod któremi uwolnienie udzielonem być może, są następujące:

a) udowodnione ubóstwo kandydata,

b) pilne użycie jego naukowego czasu,

c) nieskazitelne akademiczne zachowanie się.

10. Sposób, w jaki się szefowie krajowi przekonać mogą o ubóstwie kandydata, zawisł od ich zdania, następującemi postanowieniami ograniczonego:

a) Nie dość na tem, ażeby kandydaci, domagający się uwolnienia, odwoływali się w ogólności tylko na swe ubóstwo, lub na tę okoliczność, że im już przed rokiem szkolnym $18^{50}/_{51}$ na podstawie zaświadczenia ubóstwa, udzielonem było uwolnienie od opłaty szkolnej lub stypendyum, lecz winni są stanowczo te stosunki zgodnie z prawdą wyszczególnić, i ile możności dokumentami stwierdzić, których przedłożenie potrzebnem jest do osądzenia tak własnego ich ubóstwa, jakoteż i ich rodziców;

b) Z reguły nastawać trzeba na przedłożenie świadectw publicznych od przełożożonych gminy, władz politycznych, i t. d., w których się znajdują stanowcze data do osądzenia ubóstwa kompetenta;

c) zaświadczenia prywatne, wtedy tylko za podstawę uwolnienia służyć mogą, jeżeli wydawcy takowych są osoby znajome i na zupełne zasługują zaufanie, tudzież jeżeli w zaświadczeniach znajdują się stanowcze punkta oparcia do dotyczącego osądzenia, i oraz wystawiciel, wyraźnie takowe, jako zgodne z prawdą, potwierdza z własnej wiedzy i pod własną odpowiedzialnością;

d) Udzielone od opłaty kolegiowej uwolnienia ze strony kolegium profesorów w tych uniwersytetach, w których istnieje wolność uczenia się i nauczania, mogą w ciągu lat szkolnych $18^{50}/_{51}$ aż do $18^{52}/_{53}$ wtedy tylko za dostateczny służyć wykaz ze wszystkich trzech pod 9. wyż wymienionych warunków, jeżeli takowe wydane są na całkowite uwolnienie od opłaty kolegiowej.

theilung in dem Verhältnisse vertheilt, als sie den einzelnen Prüfungsacten wirklich beigewohnt haben. (Erlass vom 30. Juli 1850. Z. 327, §. 46.)

5. Die Anweisung dieser Remunerationen geschieht durch den Statthalter (Banus, provisorischen Landeschef) des Kronlandes, in welchem die Prüfungscommissionen sich befinden, in Krakau vor der Hand noch von dem Vorstande der Gubernialcommission, später von dem Präsidenten des Regierungsbezirkes.

6. Arme und eine besonders fleissige Verwendung ihrer Studienzeit nachweisende Candidaten können von den betreffenden Länderchefs, in Krakau derzeit von dem Vorstande der Gubernialcommission, späterhin von dem Präsidenten des Regierungsbezirkes von der Entrichtung der halben oder der ganzen Prüfungstaxe befreit werden.

7. Ueber derlei Befreiungsgesuche entscheiden die Länderchefs in erster und letzter Instanz.

8. Die ertheilten Befreiungen haben nur Giltigkeit für die Prüfungscommissionen desjenigen Kronlandes, dessen Landeschef sie ertheilt hat. Sie haben stets nur auf die Dauer eines Studienjahres zu lauten, äussern immer nur für die während dieser Dauer abzulegenden Prüfungen ihre Wirksamkeit, gehen aber durch die bei einer Prüfung erfolgte Reprobation verloren.

9. Die Bedingungen der Ertheilung einer Befreiung sind:

a) *nachgewiesene Armuth des Candidaten;*

b) *fleissige Verwendung seiner Studienzeit;*

c) *tadelloses akademisches Benehmen.*

10. In welcher Weise sich die Länderchefs die Ueberzeugung von der Armuth des Candidaten verschaffen wollen, hängt innerhalb der Gränzen folgender Beschränkungen von ihrem Ermessen ab:

a) *die Candidaten, welche auf Befreiung Anspruch machen, haben sich nicht bloss im Allgemeinen auf ihre Dürftigkeit oder auf den Umstand, dass ihnen schon vor dem Studienjahre 1850-51 auf Grundlage eines Armuthszeugnisses eine Befreiung von dem Unterrichtsgelde oder ein Stipendium verliehen worden sei, zu berufen, sondern positiv diejenigen Verhältnisse wahrheitsgetreu anzuführen und nach Möglichkeit zu belegen, deren Darlegung zur Beurtheilung ihrer und der Mittellosigkeit ihrer Eltern nothwendig ist;*

b) *in der Regel ist auf die Beibringung öffentlicher Zeugnisse von Gemeindevorständen, politischen Behörden u. s. w., in welchen positive Daten zur Beurtheilung der Dürftigkeit des Bewerbers enthalten sind, zu dringen;*

c) *Privatzeugnisse können nur dann zur Grundlage der Befreiung genommen werden, wenn die Aussteller bekannte und vollkommenes Vertrauen verdienende Personen und in den Zeugnissen positive Anhaltspuncte der diessfälligen Beurtheilung enthalten sind, und wenn der Aussteller ausdrücklich sie aus eigenem Wissen und unter eigener Dafürhaftung als wahr bestätiget;*

d) *von den Professorencollegien derjenigen Universitäten, an welchen Lehr- und Lernfreiheit besteht, ertheilte Befreiungen von dem Collegiengelde können während der Studienjahre 1850-51 bis 1852-53 nur dann als genügender Ausweis über alle drei oben sub 9 erwähnten Puncte angenommen werden, wenn sie auf gänzliche Befreiung von den Collegiengelde lauten.*

11. Dla osądzenia akademickiego kandydatów zachowania się, i ich szczególnie pilnego do nauk przykładania się, winni są kompetenci przy pierwszem podaniu o uwolnienie w każdym razie załączyć wykazy naukowe z swych ostatnich czterech lat, jako to: zaświadczenia egzaminowe, dójrzałości lub frekwentacyjne, książki meldunkowe i t. d.

12. Jeżeliby sobie jaki kandydat życzył, ażeby udzielone mu na jeden rok szkolny zupełne albo częściowe uwolnienie znowu na następujący rok przedłużonem zostało, ma podać prożbę o przedłużenie takowego uwolnienia, które mu wtedy tylko udzielonem być może, jeżeli:

a) udowodni, iż w razie, gdy jeszcze w studyach pozostaje, lub niejaki czas jeszcze w takowych od pierwszego swego uwolnienia pozostawał, ciągle z pilnością do nauk przykładał i beznagannie podług akademickich przepisów zachowywał się;

b) jeżeli udowodni, że się jednemu egzaminowi rządowemu poddał, i przy takowym za uzdolnionego uznanym został, i

c) jeżeli w podobny sposób, jak wyżej pod 10. oznaczono, wykaże, że się ciągle w stanie ubóstwa znajduje.

Thun m. p.

450.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 22. Listopada 1850,

którem się obwieszcza, iż c. k. krajowa finansów dyrekcya dla Serbskiego województwa i banatu Temeskiego z dniem 1. Grudnia 1850 czynności swe rozpocznie.

W dodatku do rozrządzenia ministerstwa finansów z dnia 18. Września r. b. *) którem obwieszczono zatwierdzone przez Najjaśniejszego Pana, J. C. Mość, ustanowienie finansowych władz w Serbskiem województwie i Temeskim banacie, do powszechnej wiadomości podaje się, iż c. k. krajowa finansów dyrekcya czynności swe w rzeczonym okręgu z dniem 1. Grudnia r. b. rozpocznie.

Krauss m. p.

*) W części CXXIII. Nro. 356. dziennika praw państwa.

11. Zur Beurtheilung ihres akademischen Betragens und ihrer besonders fleissigen wissenschaftlichen Verwendung haben die Gesuchsteller bei ihrem ersten Einschreiten um Befreiung jedenfalls die Studienausweise ihrer letzten vier Jahre, als: Prüfungs-, Maturitäts- oder Frequentationszeugnisse, Meldungsbücher u. s. w. vorzulegen.

12. Wünscht ein Candidat die für ein Studienjahr ertheilte gänzliche oder theilweise Befreiung neuerdings auf ein folgendes Jahr ausgedehnt, so hat er um die Verlängerung dieser Befreiung einzuschreiten, welche ihm nur dann ertheilt werden kann, wenn er:

a) falls er noch in den Studien ist, oder noch einige Zeit in denselben seit seiner ersten Befreiung zubrachte, seine fortgesetzte fleissige Verwendung und sein tadelloses akademisches Benehmen nachweist;

b) darthut, dass er schon Einer Staatsprüfung sich unterzogen, und bei derselben als befähiget erklärt worden ist, und

c) sich in ähnlicher Weise, wie oben sub 10 bestimmt wird, über die Fortdauer seiner Armuth ausweiset.

Thun m. p.

450.

Erlass des Finanzministeriums vom 22. November 1850,

womit bekannt gemacht wird, dass die k. k. Finanz-Landesdirection für die serbische Woiwodschaft und das Temeser Banat am 1. December 1850 in Wirksamkeit treten werde.

Im Nachhange zu dem Finanzministerial-Erlasse vom 18. September l. J.*), womit die Allerhöchst genehmigte Errichtung von Finanzbehörden in der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate kundgemacht wurde, wird zur allgemeinen Kenntniss gebracht, dass die k. k. Finanz-Landesdirection für das besagte Gebiet am 1. December l. J. ihre Wirksamkeit beginnen wird.

Krauss m. p.

---

*) Reichsgesetzblatt, CXXIII. Stück, Nr. 356.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Erlass des Finanzministeriums vom 22. November 1859,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

cesarstwa austryackiego.

Część CLIII.

Rozporządzenie c. k. ministerstwa finansów z dnia 29. Listopada 1859

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLIII.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 29. Kwietnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 22. Stycznia 1851.

451.

Rozrządzenie c. k. ministerstwa finansów z dnia 28. Listopada 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego.

którem się na nowo obwieszcza istniejący zakaz ażyotowania monetą zdawkową i oraz pod ciężką karą pieniężną zakazuje skupowanie tej monety i jakikolwiekbądź handel takowąż.

Jeszcze patentami z 26. Maja 1746 *), 12. Czerwca 1768 **), 12. Października 1802 ***), i wysokim dekretem kancelaryi nadwornej z 20. Marca 1807 ****) zakazanem zostało jak najostrzej ażyotowanie monetą zdawkową pod zagrożeniem ciężkiemi karami.

Ale że pomimo to są tacy, którzy w tych czasach trudnią się ażyotowaniem srebrną i miedzianą monetą zdawkową, tak ze szkodą państwa, jakoteż ludzi prywatnych, przeto zakazuje się znowu jak najostrzej wszelkie skupowanie tej monety i jakikolwiekbądź handel takowąż.

Każdy przeciw temu zakazowi działający, ma być, oprócz utraty przedmiotu przestępstwa, skazany jeszcze na zapłacenie drugi raz tyle, aż do poczwórnej ilości tej monety zdawkowej, którą dopuścił się podobnego handlu, lub go tylko probował.

Najniższą jednakże karę pieniężną w tym względzie ustanawia się na wszelki przypadek na Pięćdziesiąt złotych reńskich.

Postępowaniem w razie takiego przestępstwa zajmować się mają podług ustawy o przestąpieniach dochodowych, ustanowione do śledzenia i karania tychże władze i sądy.

Donosiciel o takim przestępstwie, otrzyma w nagrodę połowę zapłaconej kary pieniężnej.

Krauss m. p.

---

*) W piątej części kodeksu austryackiego, stronica 221.

**) W szóstej części kodeksu austryackiego stronica 1117.

***) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń, tom 18, stron. 190.

****) Tamże tom 28, stronica 58.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 29. November 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 22. Jänner 1851.

451.

Erlass des Finanzministeriums vom 23. November 1850,

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches

wodurch das bestehende Verbot des Agiotirens mit Scheidemünze neuerlich kundgemacht, und das Kaufen und jeder wie immer geartete Handel mit solcher Münze unter Festsetzung strenger Geldstrafe untersagt wird.

Schon mit den Patenten vom 26. Mai 1746), 12. Juni 1768**), 12. October 1802***) und Hofkanzleidecret vom 20. März 1807****) wurde das Agiotiren mit Scheidemünze unter Festsetzung schwerer Strafen auf das Schärfste untersagt.*

Da es dessenungeachtet Menschen gibt, die in jüngster Zeit die Agiotage mit der Silber- und Kupfer-Scheidemünze zum Nachtheile des Staates sowohl, als der Privaten betreiben, so wird neuerlich alles Kaufen und jeder wie immer geartete Handel mit solcher Münze auf das Strengste verboten.

Die diesem Verbote zuwider Handelnden sind, nebst dem Verfalle des Gegenstandes der Uebertretung, mit dem Ein- bis Vierfachen des Betrages der Scheidemünze, womit der verbotwidrige Verkehr verübt oder versucht wurde, zu bestrafen.

Das geringste Ausmass der zu verhängenden Geldstrafe wird aber jedenfalls auf den Betrag von fünfzig Gulden festgesetzt.

Das Verfahren wegen dieser Uebertretungen ist nach dem Gesetze über Gefällsübertretungen von den zur Erhebung und Bestrafung der letzteren bestellten Behörden und Gerichten zu pflegen.

Der Anzeiger einer solchen Uebertretung erhält den halben Strafbetrag als Belohnung.

Krause *m. p.*

---

*) *Im fünften Theile des* Codex austriacus, *Seite 221.*

**) *Im sechsten Theile des* Codex austriacus, *Seite 1117.*

***) *In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen, Band 18, Seite 190.*

****) *Ebenda, Band 28, Seite 58.*

452.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 28. Listopada 1850,

, prawomocne dla kraju koronnego niższej Austryi,

którem się ogłaszają postanowienia Rady ministrów przeciw (machinacyom) podstępnym zabiegom giełdy wiedeńskiej.

Zjawiska, jakie się w ostatnich czasach okazały na giełdzie wiedeńskiej, wykazały niewątpliwie naglącą potrzebę przeprowadzenia w całej surowości przepisów istniejących co do obrotu giełdowego i użycia środków zaradczych, by położyć tamę zysku chciwym spekulacyom i złośliwym zabiegom, przez które dokuczliwie zagrożony jest, nietylko majątek każdego uczciwego obywatela, ale i kredyt publiczny.

Rada ministrów widzi się do następujących rozporządzeń być spowodowaną:

1. Uczęszczanie do giełdy publicznej, pozwolone jest tylko za okazaniem karty, wydanej bezpłatnie przez ces. komisarza giełdowego. Ta karta wydaną być ma uprawnionym kupcom, fabrykantom lub ich negocyantom, tudzież zaprzysiężonym senzalom, bez dalszego wykazania się; innym zaś osobom i obcym tylko wtedy, jeżeli dostateczną dowiodą potrzebę odwiedzania giełdy.

Zakazanem jest dawać tę kartę komu drugiemu, choćby tylko na jeden raz, również niewolno robić użytku z karty na cudze imię wydanej.

2. Wszelkie zgromadzenie po za giełdą, w którem się załatwiają lub pośredniczą sprawy giełdowe, jest zakazane.

3. Kupna i sprzedaże na giełdzie, mogą tylko za pośrednictwem zaprzysiężonych senzalów wekslowych być zawarte.

4. Wszelkie interesa na giełdzie powinny się odbywać w taki sposób, aby przez to w swoich interesach nikt nie był przeszkodzony. Nikomu niewolno dla wpływania na kurs papierów publicznych, weksłów lub komptantów, wywoływać głośno cenę utargowanego przedmiotu albo sumę, jaką za ten przedmiot ofiaruje, ani też przez znaki drugich o tem uwiadamiać.

5. Nikomu niewolno w jakikolwiekbądź sposób wpływać na pogorszenie kursu monety albo papierów szacownych. Szczególnie zakazanem jest wszelkie wyrażanie się o przyszłym zwrocie kursu, również rozszerzanie nieuzasadnionych, fałszywych albo przekręconych wiadomości.

6. Wszelkie interesa, przez które pod rozmaitemi nazwami sprzedaje się złoto, srebro lub weksle za wydaniem lub z premiami, są zakazane.

7. Kto przeciw tym rozporządzeniom działa, podpada karze pieniężnej, która wymierzona będzie według winy lub niebezpieczeństwa zakazanej czynności w kwocie 100—1000 złr. mon. konw., a w razie powtórnego przestępstwa, w podwójnej kwocie.

Według osądzenia władzy, może także w pierwszym wypadku przestępstwa przeciw przestępcy wyrzeczoną być utrata prawa uczęszczania do giełdy. Ci, którzy się nie mogą wywieść jako należący do Wiednia, wydaleni ztąd będą już za pierwszem przestępstwem.

452.

Erlass des Finanzministeriums vom 28. November 1850,

wirksam für das Kronland Nieder-Oesterreich,

womit die Bestimmungen des Ministerrathes gegen die Umtriebe der Wiener Börse zur Kenntniss gebracht werden.

Die Erscheinungen, welche in der letzten Zeit an der Wiener Börse hervorgetreten sind, haben die dringende Nothwendigkeit ausser Zweifel gesetzt, die über den Börseverkehr bestehenden Vorschriften mit Strenge zu handhaben, und Vorkehrungen zu treffen, um gewinnsüchtigen Speculationen und böswilligen Umtrieben, durch welche sowohl jeder rechtliche Staatsbürger in seinem Vermögen, als auch der öffentliche Credit empfindlich bedroht wird, Schranken zu setzen.

Der Ministerrath sieht sich zu folgenden Anordnungen veranlasst:

1. Der Besuch der öffentlichen Börse ist nur gegen Vorweisung einer, von dem landesfürstlichen Börsecommissär unentgeltlich ausgestellten Karte gestattet. Diese Karte wird berechtigten Handelsleuten, Fabrikanten oder deren Geschäftsführern, dann den beeideten Sensalen ohne weitere Nachweisung; anderen Personen und Fremden aber nur dann erfolgt werden, wenn sie die Nothwendigkeit ihres Börsebesuches befriedigend dargethan haben.

Es ist verboten, diese Karte an einen Anderen auch nur Ein Mal zu überlassen, oder von einer auf fremden Namen lautenden Karte Gebrauch zu machen.

2. Jede Versammlung ausser der Börse, in welcher Börsegeschäfte abgeschlossen oder vermittelt werden, ist untersagt.

3. Käufe und Verkäufe an der Börse können nur unter der Vermittelung beeideter Wechselsensale abgeschlossen werden.

4. Alle Geschäftsverhandlungen an der Börse haben auf eine solche Weise zu geschehen, dass Niemand in seinen Geschäften dadurch beirrt werde. Niemand darf, um auf den Cours der öffentlichen Papiere, Wechselbriefe oder der Comptanten einzuwirken, den Preis der verhandelten Gegenstände, oder den Anbot, den er zu stellen findet, mit lauter Stimme ausrufen, oder Anderen durch Zeichen zu erkennen geben.

5. Niemand darf auf was immer für eine Weise dahin wirken, den Cours der Münze oder Werthpapiere zu verschlimmern. Insbesondere ist jede Aeusserung über die künftige Wendung des Courses, dann die Verbreitung unverbürgter, falscher oder entstellter Nachrichten untersagt.

6. Alle Geschäfte, durch die unter verschiedenen Benennungen Gold, Silber oder Wechselbriefe auf Lieferung oder gegen Prämien verkauft werden, sind verboten.

7. Wer gegen diese Anordnungen handelt, verfällt in eine Geldstrafe, welche nach Mass der Schädlichkeit oder Gefährlichkeit der verbotenen Handlung mit 100 — 1000 fl. C. M. und im Falle der Wiederholung mit dem Zweifachen dieses Betrages bemessen wird.

Nach dem Ermessen der Behörde kann auch im ersten Falle der Uebertretung gegen den Uebertreter der Verlust des Rechtes, die Börse zu besuchen, ausgesprochen werden. Diejenigen, welche sich über die Zuständigkeit nach Wien nicht auszuweisen vermögen, werden schon im ersten Uebertretungsfalle von hier ausgewiesen.

Kto nie może złożyć zawyrokowanej kary pieniężnej, ten podpada karze aresztu 14 dni, aż do 3-ch miesięcy, której trwanie w razie powtórzenia zostanie podwojone.

8. Kto jedno z tych przestępstw oznajmi władzy, otrzyma w nagrodę połowę kwoty karnej, przypadającej na podstawie tego oznajmienia.

9. Niższo-austryackie namiestnictwo decyduje o ukaraniu przestępstw regulaminu giełdowego i niniejszego rozporządzenia.

Krauss m. p.

Wer die festgesetzte Geldstrafe nicht erlegen kann, wird mit einer Arreststrafe von 14 Tagen bis 3 Monaten belegt, deren Dauer im Wiederholungsfalle verdoppelt wird.

8. Wer eine dieser Uebertretungen anzeigt, erhält als Belohnung die Hälfte des auf der Grundlage dieser Anzeige eingehenden Strafbetrages.

9. Die niederösterreichische Statthalterei entscheidet über die Bestrafung der gegen die Börse-Ordnung und die gegenwärtige Vorschrift gerichteten Uebertretungen.

Krauss *m. p.*

Dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

[illegible]

[illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rzadu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLVI.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 11. Grudnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem:
17. Lutego 1851.

460.

Rozporządzenie ministra finansów z dnia 23. Listopada 1850,

obowiązujące we Węgrzech, województwie Serbii i banacie Temeskim,

względem wymierzenia i pobierania podatku konsumcyjnego od wina i mięsa w miejscach nad 2000 dusz zaludnionych.

W celu wykonania wyrzeczonej Najwyższym patentem z dnia 29. Września 1850. zasady względem podatków konsumcyjnych raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, Najwyższem postanowieniem z dnia 21. Listopada 1850, za wysłuchaniem Rady ministrów, następujące postanowienia zatwierdzić i wykonanie tychże rozporządzić:

I. Podatek konsumcyjny w miastach zamkniętych.

1. Miasta zamknięte.

§. 1.

Co do pobierania podatku konsumcyjnego od wina i mięsa oświadcza się miasta Peszt, Buda wraz z starą-Budą, tudzież Preszburg za miasta zamknięte.

2. Oznaczenie wchodów pozwolonych.

§. 2.

Punkta, któremi wprowadzenie lub wyładowanie przedmiotów, podatkowi podlegających, do miast, dla pobierania podatku konsumcyjnego jako zamknięte oświadczonych, powszechnie dozwolonem jest, mają być obwieszczone i w łatwy do poznania sposób oznaczone.

Po wszystkich innych punktach zakazuje się wprowadzenie lub wyładowanie przedmiotów, podatkowi ulegających pod karą na zakazane wprowadzanie onychże wyznaczoną.

3. Opodatkowanie wprowadzonych przedmiotów podatkowi podlegających.

§. 3.

Wszelkie wina, moszcz winny i wszelka brzeczka winna, tudzież wyszczególnione w załączonej taryfie gatunki bydła, na rzeź i na zakłócie

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLVI. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 11. November 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 17. Februar 1851.

460.

Verordnung des Finanzministers vom 23. November 1850,

wirksam für Ungarn, die Woiwodschaft Serbien und das Temeser Banat,

über die Bemessung und Einhebung der Verzehrungssteuer von Wein und Fleisch in Orten mit einer Bevölkerung über 2000 Seelen.

Seine Majestät haben mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 21. November 1850, zur Vollziehung des mit dem Allerhöchsten Patente vom 29. September 1850, rücksichtlich der Verbrauchsabgaben ausgesprochenen Grundsatzes folgende Bestimmungen, über Anhörung des Ministerrathes, zu genehmigen und deren Vollstreckung anzuordnen geruht:

I. *Verzehrungssteuer in geschlossenen Städten.*

1. Geschlossene Städte.

§. 1.

In Absicht auf die Einhebung der Verzehrungssteuer vom Verbrauche des Weines und Fleisches werden die Städte Pest, Ofen mit Alt-Ofen, dann Pressburg als geschlossene Städte erklärt.

2. Bezeichnung der erlaubten Eingänge.

§. 2.

Die Puncte, an welchen die Einbringung oder Ausladung steuerbarer Gegenstände in die für die Verzehrungssteuer-Einhebung als geschlossen erklärten Städte allgemein gestattet ist, sind bekannt zu machen, und auf eine kennbare Art zu bezeichnen.

An allen anderen Puncten ist die Einbringung oder Ausladung steuerbarer Gegenstände bei Vermeidung der auf die vorschriftwidrige Einfuhr steuerbarer Gegenstände verhängten Strafe verboten.

3. Versteuerung der eingebrachten steuerbaren Gegenstände.

§. 3.

Aller Wein, Weinmost und alle Maische von Weintrauben, dann die im angehängten Tarife benannten Schlacht- und Stechviehgattungen, so wie Fleisch, muss

przeznaczonego, nie mniej też mięso, jeżeli ktoś takowe przedmioty w którekolwiek z wyszczególnionych tu miast wprowadza, muszą do ustanowionego przy wchodzie urzędu poborczego odstawione i wedle gatunku i ilości ustnie lub piśmiennie być oznajmione (opowiedziane).

Na podstawie tegoż oznajmienia należytość podatkowa podług taryfy wymierzoną, i za wręczeniem biletu opłatnego (biletu podatkowego) wygotowanego na papierze urzędowie ku temu wydrukowanym, będzie odebraną.

Przed spłaceniem należytości i odebraniem biletu, i przed ukończeniem przedsięwziąć sią mającej rewizyi (przeglądu) przedmiotu, co do gatunku i ilości opowiedzianego nie wolno takowego z urzędu odprowadzać i do miasta wprowadzać.

Od opłacenia podatku wyjętymi są tylko podróżni co do tych przedmiotów podatkowych, które ze sobą prowadzą, w ilości, odpowiedniej potrzebie w podróży do własnego użytku podczas podróży.

4. Wymierzenie należytości podatkowej.

§. 4.

Taryfowa należytość podatkowa ma z reguły podług oznajmionego (opowiedzianego) gatunku i ilości przedmiotów, opodatkowaniu podlegających, być wymierzona. Atoliż w razie wykrytej nierzetelności podania należytość podatkowa odebraną będzie albo podług podanego albo wykrytego gatunku i ilości, w miarę tego, czy należytość w tym, czy w owym przypadku w wyższej kwocie wypada.

5. Wprowadzanie przedmiotów, podatkowi ulegających, za pomocą przeprawy wodnej.

§. 5.

Co się tycze podlegających podatkowi przedmiotów, wprowadzonych wodą z góry lub pod górę w obręb jakiego miasta, zamkniętem oświadczonego, wydane zostaną pod względem na uskutecznioną okrętami parowemi przeprawę osób i towarów, osobne, stosunkom miejscowym odpowiednie rozporządzenia.

6. Bezpłatny przewóz.

§. 6.

Jeżeli wzmiankowane w §fie 3. przedmioty podatkowi podlegające do przewozu przez rzeczone miasta zamknięte, przeznaczono, i tym końcem w urzędzie poborczym, albo u straży, przy wchodzie do dozorowania ustanowionej, opowiedziano, natenczas opłacenie podatku konsumcyjnego pod tym warunkiem miejsca nie ma, jeżeli takowe albo aż do urzędu, przy wychodzie ustanowionego, urząd dochodowy odprowadza, albo aż do ich wystąpienia pod zamknięciem lub dozorem trzyma.

7. Niektóre szczególne ulżenia dla miejskich posiadaczy gruntów, co do własnego ich produkowania wina.

§. 7.

Posiadaczom gruntowym posiadającym w obrębie linii podatkowej miejsca schowkowe dla produktu z winnic poza rzeczoną linią leżących, może na ich żądanie władza finansowa dla wprowadzonego ich produktu wina, moszczu winnego i brzeczki

wenn Jemand diese Gegenstände in eine der erwähnten Städte einbringt, bei dem am Eingange aufgestellten Steueramte gestellt, und nach Gattung und Menge mündlich oder schriftlich angegeben (angesagt) werden.

Auf Grund dieser Ansage wird die tarifmässige Steuergebühr bemessen, und solche gegen Ausfolgung einer, auf amtlich vorgedrucktem Papiere auszufertigenden Zahlungs-Bollete (Steuerbollete) eingehoben.

Vor Entrichtung der Gebühr und Empfang der Bollete, und vor Beendigung der hiernach vorzunehmenden Untersuchung (Beschau) des angegebenen Gegenstandes in Absicht auf dessen Gattung und Menge, darf derselbe nicht von dem Amte weg in das Stadtgebiet eingebracht werden.

Von der Steuerentrichtung sind bloss Reisende rücksichtlich jener steuerbaren Gegenstände ausgenommen, welche sie in einer ihrem Reisebedarfe angemessenen Menge zum eigenen Verbrauche während der Reise mit sich führen.

4. Bemessung der Steuergebühr.

§. 4.

In der Regel ist die tarifmässige Steuergebühr nach der von dem Steuerpflichtigen selbst angegebenen (angesagten) Gattung und Menge der steuerbaren Gegenstände zu bemessen. Bei einer entdeckten unrichtigen Angabe jedoch wird die Steuergebühr entweder nach der angegebenen oder nach der vorgefundenen Gattung und Menge eingehoben, je nachdem die Gebühr in dem einen oder dem anderen Falle mit dem höheren Betrage entfällt.

5. Einfuhr steuerbarer Gegenstände zu Wasser.

§. 5.

Bezüglich der zu Wasser in der Thal- oder Bergfahrt in den Bereich einer als geschlossen erklärten Stadt eingeführten steuerbaren Gegenstände, werden, insbesondere mit Berücksichtigung des durch Dampfschiffe vermittelten Personen- und Waarenverkehres, die den Ortsverhältnissen entsprechenden besonderen Anordnungen erlassen werden.

6. Gebührenfreie Durchfuhr.

§. 6.

Sind die im §. 3 gedachten steuerbaren Gegenstände zur Durchfuhr durch die erwähnten geschlossenen Städte bestimmt, und hiezu bei dem Steueramte oder bei dem am Eingange aufgestellten Aufsichtsposten angegeben worden, so findet eine Entrichtung der Verzehrungssteuer unter der Bedingung nicht Statt, wenn dieselben entweder bis zum Austrittsamte gefällsämtlich begleitet, oder aber bis zu ihrem Wiederaustritte unter gefällsämtlicher Sperre oder Aufsicht gehalten werden.

7. Besondere Erleichterungen für die städtischen Grundbesitzer, bezüglich ihres Weinerzeugnisses.

§. 7.

Grundbesitzern, die innerhalb der Steuerlinie Aufbewahrungsraume für das Erzeugniss von ihren ausserhalb der gedachten Linie gelegenen Weingärten besitzen, kann über ihr Ansuchen von der Finanzbehörde für ihr eingeführtes Erzeugniss an Wein, Weinmost und Maische

winnej pod potrzebnemi zastrzeżeniami udzielić względem opodatkowania i sposobu ściągnienia podatku tak miejscowym jak osobistym stosunkom odpowiedniego ulżenia jako wyjątku od ogólnego przepisu.

W takim razie zastósowane być mają do nich szczególnie postanowienia następujących §§fów 14, 19. aż do 20. wydanych dla miejsc, których zamkniętemi nieoświadczono.

II. Podatek konsumcyjnego w innych miejscach.

Oznaczenie tych miejsc.

§. 8.

We wszystkich innych miejscach oprócz tych, które zamkniętemi oświadczono, nad 2000 dusz zaludnionych, ma podatek konsumcyjny od konsumcyi wina i mięsa podług następujących postanowień (§§. 9. aż do 46.) być opłacany i pobierany.

A. Podatek konsumcyjny od wina.

1. Zakaz wprowadzenia przedmiotów, podatkowi podlegających, drogami pobocznemi lub porą nocną.

§. 9.

Wprowadzenie wina, moszczu winnego i brzeczki winnej w miejsca, §fem 8. objęte, tudzież przewóz takowych przedmiotów przez też miejsca, bez szczególnego pozwolenia nie może inaczej mieć miejsca, jak tylko publicznemi (gościncami), z wyłączeniem wszelkich ścieżek, dróg polowych i innych, tylko do pojedynczych pomieszkań prowadzących, a to także tylko podczas dnia.

Zakazanem jest tak przywóz jak przewóz wymienionych przedmiotów drogami pobocznemi lub porą nocną; — jeżeli z powodu szczególnego uwzględnienia godnych okoliczności, do nocnego transportu nie uzyskano wprzód piśmiennego pozwolenia ze strony ustanowionego w miejscu urzędu dochodowego lub urzędnika, które to pozwolenie za pokrycie służyć ma transportowi przy przywozie lub przewozie.

Zastrzega się władzom finansowym, aby z starannem uwzględnieniem stosunków miejscowych i handlowych dla każdego miejsca te wyznaczyły goścince i drogi, któremi dozwolony jest przywóz przedmiotów, podatkowi ulegających, nie mniej też, aby końcem wykonania przepisów co do podatku konsumcyjnego, ustanowiły potrzebne w tychże miejscach przy wchodach organa, i w stósownej onychże ilości.

Godziny, w których przywóz i przewóz przedmiotów, podatkowi ulegających powszechnie się dozwala, są w miesiącach od Kwietnia aż włącznie do Września od 5tej z rana, aż do 9tej godziny w wieczór, — w innych miesiącach zaś od godziny 7mej z rana, aż do godziny 7mej w wieczór.

Na podlegające podatkowi trunki, przez podróżnych i przez c. k. zakład poczty wozowej transportowane, nie mają niniejsze przepisy zastósowania (§. 12.).

2. Dostawienie i opowiedzenie przy przywozie.

§. 10.

Jeżeli w jakie miejsce, postanowieniem §fu 8. objęte, wprowadzono wino, moszcz winny lub brzeczkę, natenczas takowe przed onegoż złożeniem w miejscu

unter den erforderlichen Vorsichten, als Ausnahme von der allgemeinen Vorschrift, hinsichtlich der Versteuerung und der Art der Einbringung eine den Orts- und persönlichen Verhältnissen angemessene Erleichterung zugestanden werden.

In einem solchen Falle sind auf dieselben insbesondere die Bestimmungen der nachfolgenden §§. 14, 19 bis 29 für die nicht als geschlossen erklärten Orte anzuwenden.

II. Verzehrungssteuer in anderen Orten.

Bezeichnung dieser Orte.

§. 8.

In allen anderen als den für geschlossen erklärten Orten mit einer Bevölkerung von mehr als 2000 Seelen ist die Verzehrungssteuer von dem Verbrauche des Weines und Fleisches nach folgenden Bestimmungen (§§. 9 bis 46) zu entrichten und einzuheben.

A. Verzehrungssteuer vom Weine.

1. Verbot der Einbringung steuerbarer Gegenstände auf Nebenwegen oder zur Nachtszeit.

§. 9.

Die Einbringung von Wein, Weinmost und Maische in die im §. 8 gedachten Orte und die Durchfuhr solcher Gegenstände durch dieselben, darf ohne besondere Bewilligung nur auf öffentlichen Fahrstrassen, mit Ausschluss aller Fusssteige, Feldwege oder anderer Wege, welche bloss zu einzelnen Wohnungen führen, und auch nur bei Tage stattfinden.

Die Ein- und Durchfuhr der genannten Gegenstände auf Seitenwegen oder zur Nachtszeit ist verboten; in so weit nicht wegen besonderer rücksichtswürdiger Umstände zu dem nächtlichen Transporte bei dem im Orte aufgestellten Gefällsamte oder Beamten vorläufig die schriftliche Bewilligung erwirkt wurde, welche den Transport bei dem Eingange oder Durchzuge als Deckung zu begleiten hat.

Den Finanzbehörden ist vorbehalten, mit sorgfältiger Berücksichtigung der Local- und Verkehrsverhältnisse für jeden Ort die Strassen und Wege zu bestimmen, auf denen der Eingang steuerbarer Gegenstände gestattet ist, wie auch die zur Handhabung der Verzehrungssteuervorschriften nöthigen Organe in diesen Orten und so weit es erforderlich erkannt wird, an deren Zugängen aufzustellen.

Die Tagesstunden, innerhalb welcher die Ein- und Durchfuhr steuerbarer Gegenstände allgemein gestattet ist, sind in den Monaten April bis einschliessig September von 5 Uhr Morgens bis 9 Uhr Abends, in den übrigen Monaten aber von 7 Uhr Morgens bis 7 Uhr Abends.

Die gegenwärtigen Anordnungen haben auf die von Reisenden und von der k. k. Fahrpost-Anstalt transportirten steuerbaren Getränke keine Anwendung. (§. 12.)

2. Stellung und Ansage bei der Einfuhr.

§. 10.

Wird in einen Ort, welcher unter der Bestimmung des §. 8 begriffen ist, Wein, Weinmost oder Maische eingebracht, so ist solcher bei dem im Orte oder an dessen Eingange

do ustanowionego w miejscu lub przy wchodzie doń urzędu poborowego albo urzędnika ma być dostawionem, i tamże co do gatunku i ilości trunku albo ustnie lub piśmiennie opowiedzianem. Dla miejsc, do których przedmioty podatkowi podlegające wodą mogą być wprowadzane, będą wydane osobne, miejscowe stosunki uwzględniające rozporządzenia.

3. Bezpośredni przewóz.

§. 11.

Jeżeli wymienione w §fie 10. przedmioty bez zatrzymania się, przez które zrzeczonych w §fie 8. miejsc przeprowadzone bywają, mają takowe, jeżeli na obranej drodze lub w miejscu lub przy wchodzie znajduje się urząd poborowy, tylko do tego urzędu być dostawione i do przewozu zameldowane; w tym razie takowe w terminie wyznaczonym w opowiedniczem poświadczeniu, na to się wystawić mającem, znowu z miejsca wyprowadzone być muszą.

Przedmioty, podatkowi podlegające, przeznaczone do bezpośredniego przewozu przez jedno z wymienionych w §fie 8. miejsc, niemogą w żadnym przypadku w miejscu być złożone, ani też nad wyznaczony do przewozu termin zatrzymane, w przeciwnym bowiem razie musiałyby być zastosowane postanowienia karne z powodu zakazanego onychże wprowadzenia.

4. Postępowanie z podróżnymi i posełkami pocztą wozową.

§. 12.

Od przepisanego w §fie 10. odstawienia i opowiedzenia uwolnione jest owe wino, które podróżni w podróży ze sobą wiozą, a to dla własnego użytku w ilości odpowiednej ich potrzebie w podróży, albo który przesełanym bywa przez c. k. zakład poczty wozowej.

Co się tycze tego ostatniego, wykonanem być ma zawarte w §fie 10. rozporządzenie względem przesełek na miejsce przeznaczonych bezpośrednio przed ich oddaniem ze strony zakładu pocztowego do rąk odbierającego.

5. Opłacenie należytości podatkowej.

§. 13.

Dla trunków, podatkowi podlegających, nie do bezpośredniego przewozu przez miejsce przeznaczonych, ma u urzedu poborczego opłacona być wypadająca podług taryfy należytość podatkowa.

W tym celu wyda się ze strony urzędu na zasadzie oświadczenia (§. 10.) z własnych rejestrów bilet opłaty (bilet podatkowy) na papierze, urzędownie ku temu wydrukowanym, który po opłaceniu należytości, i po uskutecznionym przeglądzie i dochodzeniu ilości miary lub ilości oświadczonego przedmiotu, stronie wręczonym będzie.

Zakazuje się, przed ukończeniem tej urzędowej czynności i bez przyzwolenia urzędu odprowadzić lub oddalić przedmiot podatkowi podlegający lub go też w miejscu w lokałach jakiego pomieszkania złożyć.

Co się tycze wymierzenia należytości podatkowej stosuje się i tu przepis w §fie 4tym udzielony.

6. Wyjątkowe uwolnienie od bezpośredniego opodatkowania.

§. 14.

Osoby, handlujące winem lub trudniące się sprzedażą cząstkową, t. j. wyszynkujące lub sprzedające wino w ilościach niżej jednego wiadra niższo-austry-

aufgestellten Steueramte oder Beamten vor der Ablegung im Orte zu stellen, und daselbst in Absicht auf die Gattung und Menge des Getränkes mündlich oder schriftlich anzugeben. Für die Orte, in welche steuerbare Gegenstände zu Wasser eingebracht werden können, werden besondere, die örtlichen Verhältnisse berücksichtigende Anordnungen getroffen.

3. Unmittelbare Durchfuhr.

§. 11.

Werden die im §. 10 genannten Gegenstände durch einen der im §. 8 erwähnten Orte unaufgehalten durchgeführt, so brauchen dieselben nur, wenn auf dem eingeschlagenen Wege und Orte oder am Eingange ein Steueramt aufgestellt ist, bei diesem Amte gestellt und zur Durchfuhr angemeldet zu werden; dieselben sind in diesem Falle binnen der, in der hierüber auszustellenden Anmeldungs-Bescheinigung bestimmten Frist aus dem Orte wieder auszuführen.

Die zur unmittelbaren Durchfuhr durch einen der, im §. 8 gedachten Orte bestimmten steuerbaren Gegenstände dürfen in keinem Falle im Orte abgelegt, noch über die zur Durchfuhr anberaumte Frist zurückbehalten werden, widrigens die Strafbestimmungen wegen vorschriftswidriger Einfuhr in Anwendung zu treten haben.

4. Behandlung der Reisenden und Fahrpostsendungen.

§. 12.

Von der im §. 10 vorgeschriebenen Stellung und Ansage ist jener Wein befreit, welchen Reisende in einer ihrem Reisebedarfe angemessenen Menge zu ihrem eigenen Verbrauche während der Reise mit sich führen, oder welcher von der k. k. Fahrpost-Anstalt befördert wird.

Rücksichtlich des letzteren ist die im §. 10 enthaltene Anordnung, bezüglich der für den Ort bestimmten Sendungen unmittelbar vor deren Uebergabe von Seite der Postanstalt an den Empfänger zu erfüllen.

5. Entrichtung der Steuergebühr.

§. 13.

Für die nicht zur unmittelbaren Durchfuhr durch den Ort bestimmten steuerbaren Getränke ist die nach dem Tarife entfallende Steuergebühr bei dem Steueramte zu entrichten.

Zu diesem Behufe wird von dem Amte auf Grund der Erklärung (§. 10) aus eigenen Registern eine Zahlungs-Bollete (Steuer-Bollete) auf amtlich vorgedrucktem Papiere ausgefertiget, und solche nach Berichtigung der Gebühr, und nach geschehener Besichtigung und Prüfung des Massgehaltes oder der Menge des erklärten Gegenstandes, der Partei erfolgt.

Es ist untersagt, vor Beendigung dieser Amtshandlung und ohne Zustimmung des Amtes den steuerbaren Gegenstand hinwegzubringen, oder innerhalb des Ortes in den Räumen einer Wohnstätte abzulegen.

In Absicht auf die Bemessung der Steuergebühr gilt auch hier die im §. 4 ertheilte Vorschrift.

6. Ausnahmsweise Enthebung von der unmittelbaren Versteuerung.

§. 14.

Personen, welche Handel mit Wein oder den Kleinverschleiss, d. i. den Ausschank oder Verkauf des Weines in Mengen unter einem niederösterreichischen Eimer betreiben, und in

ackiego, tudzież owi **posiadacze gruntów**, w miejscach zajmujących się uprawą winnic, którzy nie zwykli swój plon wina na własne obracać zużycie, mogą, jeżeli tego żądają, z zachowaniem przepisów, w §§fach 19. aż do 30. zawartych, **uwolnieni** być od obowiązku bezzwłocznej **opłaty podatku** od wina wprowadzonego.

Gdyby zaś takowego uwzględnienia nadużyli do pokrzywdzenia dochodów skarbowych, może im na czas krótszy lub dłuższy albo i na zawsze odjętem być udzielone pozwolenie.

7. Kontrola nad drobnosprzedawcami.

a) Oznajmienie o lokalnościach i zasobach trunku.

§. 15.

Oberżyści i gospodnicy, szynkarze wiechowi, tudzież wszyscy, w miejscach w §. 8. wspomnionych, wyszynkiem lub drobnosprzedażą się trudniący, są obowiązani:

a) o **lokalnościach**, w których wina ich stale lub przemijająco w obwodzie miejsca składane bywają (§. 19), i

b) o wszystkich **zasobach wina**, jakie w obwodzie miejsca posiadają,

podać przed 1. Marca 1851, a przy przedsiębiorstwach, później rozpoczętych, na przyszłość najmniej czternastą dniami przed rozpoczęciem professyi, ustanowionemu ku temu urzędnikowi ustne lub piśmienne **oznajmienie** i oraz poddać takowe przepisanej czynności urzędowej.

b) Arkusze opowiednicze i rewizyjne.

§. 16.

Poświadczenie podanego oznajmienia (§. 15.) udzielonem będzie podatkującemu na własnym **arkuszu oznajmienia i rewizyjnym**, który przeznaczony jest do zapisania ukazującego się stanu rzeczy przy rewizyach przedsięwziętych, i do uwidocznienia ilości trunków, podatkowi konsumcyjnemu podciągniętych.

Te arkusze oznajmienia i rewizyi wydane będą w dwóch egzemplarzach równobrzmiących, z których jeden daje się podatkującemu, i troskliwie przez tegoż zachowany być ma. Drugi egzemplarz, w którym podatkujący potwierdzić winien prawdziwość przedsięwziętego za każdem razem zapisania rezultatu przyłożeniem swego podpisu lub swego znaku ręcznego pozostaje w ręku urzędu finansowego.

Gdyby egzemplarz, dany podatkującemu straconym albo co do rzeczy istotnej uszkodzonym lub zagładzonym został, dowody względem stanu trunków, podatkowi podlegających i opłaconych, jakoteż dalsze z temiż postępowanie, powzięte będą z egzemplarza, przy władzy finansowej znajdującego się.

c) Wyszczególnienie stanu piwnicznego.

§. 17.

W skutek namienionego w §. 15. oznajmienia przedsięwezmie się u podatkującego rewizyę oznajmionych **lokalności i ilości wina**, niemniej też **naczyń**, do przechowania tychże przeznaczonych. Co się tycze naczyń schowkowych, wymierzy się kubiczną ich objętość, a miarę tej objętości oznaczy na nich urzędnik dochodowy w sposób trwały.

Weinbau treibenden Orten auch jene Grundbesitzer, welche ihr Wein-Erzeugniss nicht bloss zum eigenen häuflichen Verbrauche zu verwenden pflegen, können über ihr Ansuchen unter Beobachtung der in den §§. 19 bis 30 enthaltenen Anordnungen von der Verpflichtung, den eingeführten Wein sogleich versteuern zu müssen, enthoben werden.

Im Falle eines Missbrauches dieser Begünstigung zu einer Verkürzung des Steuergefälles kann derselben die ertheilte Bewilligung für einen kürzeren oder längeren Zeitraum, oder auch für immer entzogen werden.

7. Controllirung der Kleinverschleisser.

a) Anzeige der Localitäten und Getränkevorräthe.

§. 15.

Die Gast- und Schankwirthe, Buschenschanker, so wie überhaupt alle diejenigen, welche in den im §. 8 gedachten Orten den Ausschank oder Kleinverschleiss von Wein betreiben, sind verpflichtet:

a) die Localitäten, in denen ihre Weine bleibend oder vorübergehend innerhalb des Ortes niedergelegt werden (§. 19), und

b) alle Weinvorräthe, die sie im Umfange des Ortes besitzen,

vor dem 1. März 1851, und bei Unternehmungen, welche später in Betrieb gesetzt werden, künftig wenigstens vierzehn Tage vor dem Beginne des Betriebes, dem hiezu bestellten Amte oder Beamten mündlich oder schriftlich anzuzeigen, und der vorschriftsmässigen Amtshandlung zu unterziehen.

b) Anmeldungs- und Revisionsbogen.

§. 16.

Die Bestätigung über die erfolgte Anzeige (§. 15) wird dem Steuerpflichtigen mittelst eines eigenen Anmeldungs- und Revisionsbogens ertheilt, welcher zur Aufnahme des Befundes bei den vorzunehmenden Revisionen, und zur Darstellung der Getränkmengen, die der Verzehrungssteuer unterzogen werden, bestimmt sind.

Die Anmeldungs- und Revisionsbogen werden in zwei Exemplaren gleichlautend ausgestellt, deren eines dem Steuerpflichtigen erfolgt wird, und von ihm sorgfältig aufzubewahren ist. Das andere Exemplar, in welchem der Steuerpflichtige die Richtigkeit der jedesmaligen Befundsaufnahme durch Beisetzung seiner Namensunterschrift oder seines Handzeichens zu bestätigen hat, bleibt in den Händen der Finanzbehörde.

Würde das dem Steuerpflichtigen erfolgte Exemplar in Verlust gerathen, oder auf eine wesentliche Art beschädiget oder unkenntlich gemacht, so werden die Nachweisungen über den Stand der steuerbaren oder versteuerten Getränke, und das mit demselben stattgehabte weitere Verfahren aus dem, bei der Finanzbehörde vorhandenen Exemplare entnommen.

c) Kellerstands-Aufnahme.

§. 17.

In Folge der im §. 15 bemerkten Anzeige wird bei dem Steuerpflichtigen eine Untersuchung der angezeigten Localitäten und Weinmengen, so wie der zu ihrer Aufbewahrung bestimmten Gefässe vorgenommen. Rücksichtlich der Aufbewahrungsgefässe wird deren kubischer Inhalt erhoben, und es werden dieselben von dem Gefällsbeamten zugleich mit ihrem Gehaltsmasse auf dauerhafte Art bezeichnet.

Komunikacye, przy rewizyi za niedopuszczalne uznane, zostaną kosztem strony zamknięte. Oprócz tego po obejrzeniu i sprawdzeniu stanu rzeczy naznaczy urzędnik dochodowy tak lokalności, jak też naczenia schowkowe urzędowemi cechami i liczbami za których utrzymanie w stanie nienaruszonym podatkujący odpowiedzialnym jest, a toż w szczególności nawet tak dalece, iż o zrządzonem przez przypadek lub przez innych uskutecznionem uszkodzeniu lub zupełnem zniszczeniu tegoż oznaczenia, dla jego odnowienia w przeciągu 24 godzin, po odebranej wiadomości donieść obowiązanym jest.

Równie tenże obowiązanym jest, o każdej później się wydarzającej zmianie w wykrytym stanie lokalności i naczyń schowkowych w przeciągu 24 godzin dodatkowo uczynić doniesienie urzędnikowi dochodowemu lub innemu zlecennikowi, do dostrzegania professyi przeznaczonemu.

d) Oznajmienie i opłacenie podatku od trunków, na składzie się znajdujących.

§. 18.

Drobnosprzedawca podatkujący, któremu nie przysłuża uwzględnienie w §. 14. wyszczególnione, obowiązany jest, nie tylko

1. od wszystkich na dniu 1. Marca 1851, w obwodzie miejsca znajdujących się, i wedle §. 15. lit. *b*), oznajmić się mających zapasów wina aż do dnia właśnie wspomnionego opłacić podatek w urzędzie miejscowym, lecz też

2. każdą ilość trunków, którą później w obwodzie miejsca nabędzie, lub na przechowanie przyjmie, lub na swój rachunek do przechowania przyjąć każe, nim jeszcze takowe w przeznaczone do przechowania miejsca sprowadzone będą, w przeznaczonym ku temu urzędzie dochodowym lub u postanowionego ku temu opowiedzieć i oraz od takowych — jeżeli wedle przepisu §. 13. opłacone nie zostały — natychmiast przy ich oznajmieniu podatek opłacić.

8. Warunki i skutki pozwolonego ulżenia w opłaceniu podatku.

a) Ogólne przestrogi.

§. 19.

Handlujący winem drobnosprzedawcy i w ogóle osoby, którym zastrzeżonego w §. 14. dozwolono uwzględnienia, są także obowiązani przestrzegać postanowień, w §§fach 15, 16. i 17. zawartych.

Dla drobnosprzedawców, temże pozwoleniem obdzielonych, posiadających oddzielny lokał do wyszynku i przedaży w ilości cząstkowej, ogranicza się udzielone w §. 14. uwzględnienie na te tylko ilości trunków, które się znajdują zewnątrz tego drobnosprzedawczego lokalu, albo które na skład do innych miejsc, a nie do tego lokału przyniesione bywają. Od trunków, do lokału drobnosprzedaży przyniesionych, musi podatek podług przepisu §. 18 być opłacony, także i oddzielny lokał drobnosprzedaży jako taki przy doniesieniu o lokalności, w skutek §. 15. uczynić się mającem, wymienionym i od wszelkiej komunikacyi z innemi lokalnościami, w których przechowuje się trunek podatkiem nieopłacony, oddzielonym być musi.

b) Położenie urzędowego zamknięcia.

§. 20.

Co się tyczy tych podatkujących, którym rzeczone pozwolenie udzielono, zastrzeżonem jest urzędnikom dochodowym i zlecennikom naczynia lub schowalnie, w

Die bei der Untersuchung als unzulässig erkannten Communicationen werden auf Kosten der Partei geschlossen. Ueberdiess werden nach vorgenommenem Augenscheine und richtig gestelltem Befunde von dem Gefallsbeamten sowohl die Localitäten, als auch die Aufbewahrungsgefässe mit ämtlichen Zeichen und Nummern versehen, für deren unversehrte Erhaltung der Steuerpflichtige insbesondere auch in so weit verantwortlich ist, dass ihm obliegt, die durch Zufall oder durch Andere geschehene Beschädigung oder gänzliche Vertilgung dieser Bezeichnung, zur Erwirkung der Erneuerung, binnen 24 Stunden nach erlangter Kenntniss anzuzeigen.

Ebenso ist er verbunden, von jeder in der Folge eintretenden Veränderung in dem erhobenen Stande der Localitäten und der Aufbewahrungsgefässe binnen 24 Stunden dem zur Ueberwachung der Unternehmung bestimmten Gefällsbeamten oder Bestellten nachträglich die Anzeige zu machen.

d) *Anmeldung und Versteuerung der eingelagerten Getränke.*

§. 18.

Der steuerpflichtige Kleinverschleisser, welchem die im §. 14 vorgesehene Begünstigung nicht zu Statten kommt, ist verbunden, nicht nur

1. seine sämmtlichen mit 1. März 1851 innerhalb des Ortes vorhandenen, und gemäss §. 15, lit b., anzuzeigenden Weinvorräthe bis zu dem eben genannten Tage bei dem im Orte befindlichen Steueramte zu versteuern, sondern auch

2. jede Getränkmenge, die er später im Umfange des Ortes an sich bringt oder in Verwahrung nimmt, oder für seine Rechnung in Verwahrung nehmen lässt, noch bevor dieselbe in die zur Aufbewahrung bestimmten Räume gebracht wird, bei dem hiezu bestimmten Gefällsbeamten oder Bestellten anzumelden und — soferne dieselben nicht nach Vorschrift des §. 13 versteuert wurden — bei der Anmeldung sogleich zu versteuern.

8. Bedingungen und Wirkungen der bewilligten Erleichterung in der Steuerentrichtung.

a) *Allgemeine Vorsichten.*

§. 19.

Die Weinhändler, Kleinverschleisser und überhaupt die Personen, denen die im §. 14 vorbehaltene Begünstigung bewilliget wird, haben gleichfalls die in den §§. 15, 16 und 17 enthaltenen Anordnungen zu beobachten.

Bei den mit dieser Bewilligung betheilten Kleinverschleissern, welche ein abgesondertes Locale zum Ausschank und Verkauf im Kleinen besitzen, beschränkt sich die im §. 14 gestattete Begünstigung nur auf jene Getränkemengen, welche sich ausserhalb dieses Kleinverschleisslocales befinden, oder in andere Räume als dieses Locale eingelagert werden. Die Getränke, welche in das Kleinverschleisslocale gebracht werden, müssen nach Vorschrift des §. 18 versteuert werden, auch muss das abgesonderte Kleinverschleisslocale als solches bei der zu Folge §. 15 zu erstattenden Localitätsanzeige angegeben werden und von jeder Verbindung mit anderen Localitäten, in denen unversteuertes Getränke aufbewahrt wird, getrennt sein.

b) *Anlegung des ämtlichen Verschlusses.*

§. 20.

Bezüglich der mit der gedachten Bewilligung betheilten Steuerpflichtigen ist den Gefällsbeamten und Angestellten vorbehalten, an den Gefässen oder Behältnissen, in denen sich unver-

których się znajduje wino, podatkiem nieopłacone, przyłożeniem pieczęci lub innym sposobem urzędownie zamknąć t. j. przyrządzić do nich coś takiego, coby zabezpieczyło, ażeby wino bez wiadomości personalu dochodowego, do dozorowania przeznaczonego, z naczyń lub innych schowów nie był brany, albo zamiast tegoż inny nieopowiedziany trunek do tych naczyń lub schowów nie był wlany.

Wszakże ten środek zabezpieczenia w każdym razie w ten sposób ma być użyty, aby wykonywanie professyi nie doznało wstrzymania w większej mierze, jak tego zabezpieczenie od jakiej nierzetelności nieodzownie wymaga.

c) Obowiązek do oznajmienia.

§. 21.

Bez względu na zobowiązanie §fem 18. pod L. 2. i §fem 19. na drobnosprzedawców nałożone, dotyczące oznajmienia trunków, podatkowi ulegających do oddzielnego ich lokału drobnosprzedaży złożonych, — każdy podatkujący, wedle powyższych postanowień arkuszem opowiedniczym i rewizyjnym opatrzony, obowiązany jest:

1. Każdą ilość trunku, którą bezpośrednio z zewnątrz (§ 10), lub od innych osób w obwodzie miejsca dla siebie nabywa albo na przechowanie przyjmuje, lub na własny rachunek do przechowania przyjąć każe, nim takowe w przeznaczone do przechowania miejsca wprowadzone będą, i

2. jeżeli położone na naczyniu lub schowie urzędowe zamknięcie otworzyć lub też na samem, znajdującem się pod zamknięciem naczyniu lub schowie otwór zrobić zamyśla, też zamierzoną czynność najmniej dwunastą godzinami wprzód — przedłożywszy arkusz oznajmienia i rewizyi ustnie lub piśmiennie urzędnikowi, do kontrolowania przeznaczonemu, oznajmić.

Na uczynione oznajmienie otrzyma podatkujący potwierdzenie na arkuszu oznajmienia i rewizyi, — na opłacony zaś podatek (§. 18.) zarazem także i bilet.

d) Kiedy mogą oznajmione czynności być przedsiębrane.

§. 22.

Żadnej z czynności, w §. 21. wymienionych przedsiębrać nie można, dopóki poświadczenie na uczynione oznajmienie a, jeżeli rozporządzono opłatę podatku, bilet podatkowy, poświadczeniem na opłatę opatrzony, w miejscach profesyi u tego, który z takowej czynności usprawiedliwić się winien, znajdować się nie będzie.

Otworzenie urzędowego zamknięcia (§. 21, L. 2.) przez zlecennika władzy finansowej, nastąpić ma. W tym tylko razie, jeżeli opowiedzenie wyż przepisanem czasie nastąpiło, a posłannik władzy finansowej w godzinę po zapowiedzianej chwili dla otworzenia urzędowego zamknięcia nie zjawi się, lub gdy przy poświadzeniu pozwolenie do otworzenia urzędowego zamknięcia, na arkuszu opowiedniczym wyraźnie od urzędu lub urzędnika, gdzie opowiedzenie nastąpiło, udzielonem było, może podatkujący otworzyć sam urzędowe zamknięcie.

steuerter Wein befindet, durch Anlegung der Siegel oder auf andere Art den amtlichen Verschluss, d. i. diejenige Vorrichtung anzubringen, welche Sicherheit gewährt, dass nicht Wein ohne Kenntniss des Gefälls-Aufsichtspersonales aus den Gefässen oder Behältnissen genommen, oder statt desselben ein anderes nicht angemeldetes Getränke in diese Gefässe oder Behältnisse gebracht werden könne.

Diese Vorkehrung ist aber in jedem Falle in der Art zu treffen, dass die Gewerbsausübung nicht in einem ausgedehnteren Masse gehemmt werde, als solches zur Sicherstellung gegen Unterschleife unumgänglich nothwendig ist.

c) Verpflichtung zur Anmeldung.

§. 21.

Unabhängig von der im §. 18 unter Z. 2 und im §. 19 den Kleinverschleissern auferlegten Verbindlichkeit zur Anmeldung der in ihr abgesondertes Kleinverschleisslocale eingelagerten steuerbaren Getränke — ist jeder nach den vorstehenden Bestimmungen mit einem Anmeldungs- und Revisionsbogen betheilte Steuerpflichtige verbunden:

1. Jede Getränkemenge, die er unmittelbar von aussen (§. 10) oder von anderen Personen im Umfange des Ortes an sich bringt oder in Verwahrung nimmt, oder für seine Rechnung in Verwahrung nehmen lässt, noch bevor dieselben in die zur Aufbewahrung bestimmten Räume gebracht werden, und

2. Sobald er den an ein Gefäss oder ein Behältniss gelegten amtlichen Verschluss zu eröffnen, oder an dem unter Verschluss gelegten Gefässe oder Behältnisse selbst eine Oeffnung anzubringen beabsichtiget, diese beabsichtigte Handlung wenigstens 12 Stunden vorher unter Vorlegung des Anmeldungs- und Revisionsbogens bei dem zur Ausübung der Ueberwachung bestellten Beamten mündlich oder schriftlich anzumelden.

Ueber die erfolgte Anmeldung wird dem Steuerpflichtigen die Bestätigung auf dem Anmeldungs- und Revisionsbogen, — über die Steuerentrichtung (§. 18) aber zugleich eine Bollete ertheilt.

d) Wann die angemeldeten Handlungen vorgenommen werden können.

§. 22.

Keine der im §. 21 genannten Handlungen darf vorgenommen werden, bevor sich die Bestätigung über die erfolgte Anmeldung und, soferne die Steuerentrichtung angeordnet ist, die mit der Zahlungsbestätigung versehene Steuer-Bollete in den Räumen des Gewerbsbetriebes bei demjenigen, welcher über dasselbe Rede und Antwort zu geben verpflichtet ist, befindet.

Die Eröffnung des amtlichen Verschlusses (§. 21, Z. 2) hat durch einen Abgeordneten der Finanzbehörde zu geschehen. Bloss in dem Falle, wenn die Anmeldung zu der oben vorgeschriebenen Zeit geschah, und ein Abgeordneter der Finanzbehörde während einer Stunde nach dem angemeldeten Zeitpuncte zum Behufe der Eröffnung des amtlichen Verschlusses nicht erscheint, oder wenn bei der Bestätigung der Anmeldung auf dem Anmeldungsbogen die Bewilligung zur Eröffnung des Verschlusses ausdrücklich von dem Amte oder Beamten, bei dem die Anmeldung geschah, ertheilt wurde, kann der Steuerpflichtige den amtlichen Verschluss selbst eröffnen.

e) Peryodyczne rachunku zamknięcie i opłacenie podatku.

§. 23.

Oprócz tych przypadków, w których dla zabezpieczenia dochodów z podatków spisanie zapasów trunków rozporządzono, ma się przez zesłannika władzy finansowej z końcem każdego miesiąca u rzeczonych podatkujących, celem przedsięwziąść się mającego obliczenia dochodzić, znajdujących się nieopłaconych zapasów trunków, by wykryć, jaka ilość trunków od czasu ostatniege zamknięcia rachunku potrąconą została.

Od tejże ilości — jeżeli nie jest dozwolonem bezpłatne ich odpisanie (§§. 24, 25, 26), — winien podatkujący, najdalej w przeciągu 48 godzin, przedłożywszy arskusz oznajmienia i rewizyi opłacić w urzędzie podatkowym taryfową należytość podatkową, na co bilet opłaty wydanym będzie.

Jeżeliby podatkujący temu obowiązkowi zadosyć uczynić zaniedbał, natenczas pozostawia się władzy finansowej, dla zabezpieczenia należytości podatkowej zarządzić natychmiast potrzebne środki, i wszczególności żądać, ażeby podatkujący z początkiem każdego miesiąca z góry składał kwotę podatkową, potrzebie miesięcznej w przecięciu odpowiednią, poczem tedy na końcy miesiąca zamknięcie rachunku i oraz uzupełnienie summy podatkowej. jeżeliby niższą się okazała, uskutecznionem być ma.

Podatkującemu, z opłatą przepisanej należytości trzy razy w roku w ten sposób ociągającemu się, iż przeciw niemu wciągu jednego roku trzy razy użyć musiano prawem przepisanych środków zmuszających, może odjętem być uwzględnienie, uwalniające go od bezpośredniego opłacenia podatku od wszystkich jego zasobów trunkowych, albo na czas pewny albo na zawsze.

f) Wolne od podatku odpisanie.

§. 24.

Przy spisaniu zapasów trunkowych potrącone będą z nieopłaconych podatkiem zapasów owe ilości bez opłacenia podatku, które

1. ubyły przez wyschnięcie, wyparowanie lub skiśnienie
2. są lagrami nie do picia
3. zmieniły podczas przechowania istotnie naturę swoję tak, iż takowe dla ludzi całkiem nie zdałemi do spożycia się stały, lub
4 zostały zdarzeniem przypadkowem zniszczone lub z miejsc schowu usunięte.

g) Warunki tegoż odpisania.

§ 25.

To wolne od podatku odpisanie (§. 24.) nastąpi wszelako pod tym tylko warunkiem, jeżeli

a) w razach pod 1. i 2. wymienionych, ilość potrąconą być mająca — z uwagą na właściwość płynu, na czas trwającego przechowania, gatunek naczyń i innych okoliczności — zostaje w odpowiednim stosunku z ilością w miejscu schowu złożoną, z której ma być potrącona, i nie przewyższa miary, wedle miejscowych doświadczeń oznaczonej; jeżeli

b) w razach pod 2. i 3. przytoczonych lagier lub płyn zmieniony w obecności urzędnika dochodowego z miejsc schowania uprzątniony jest, i jeżeli

e) *Periodische Abrechnung und Steuerentrichtung.*

§. 23.

Ausser den Fällen, wo zur Sicherstellung des Steuergefälles die Aufnahme der Getränkevorräthe verfügt wird, hat bei den gedachten Steuerpflichtigen am Schlusse eines jeden Monates, behufs der vorzunehmenden Abrechnung, durch einen Abgeordneten der Finanzbehörde iene Erhebung der unversteuert vorhandenen Getränkevorräthe zu geschehen, um zu ermitteln, welche Getränkmenge seit der letzten Abrechnung in Abfall gekommen ist.

Für diese Menge ist — soweit nicht deren steuerfreie Abschreibung gestattet ist (§§. 24, 25, 26) — von dem Steuerpflichtigen längstens binnen 48 Stunden bei dem Steueramte unter Vorlegung des Anmeldungs- und Revisionsbogens die tarifmässige Steuergebühr zu entrichten, worüber ihm eine Zahlungs-Bollete erfolgt wird.

Sollte der Steuerpflichtige unterlassen, diese Verbindlichkeit zu erfüllen, so ist der Finanzbehörde vorbehalten, zur Sicherstellung der Steuergebühr unverzüglich die erforderlichen Vorkehrungen zu treffen, insbesondere zu verlangen, dass von dem Steuerpflichtigen ein seinem durchschnittlichen Monatsbedarfe entsprechender Steuerbetrag beim Beginne eines jeden Monates vorhinein erlegt werde, wornach dann am Ende des Monates die Abrechnung zu pflegen und die Ergänzung des allfälligen Minderbetrages zu leisten ist.

Demjenigen, welcher mit der Zahlung der vorgeschriebenen Gebühr dreimal im Laufe eines Jahres dergestalt im Rückstande blieb, dass zu deren Einbringung von den gesetzlichen Zwangsmassregeln gegen ihn Gebrauch gemacht werden musste, kann die Begünstigung, wodurch er von der unmittelbaren Versteuerung seiner sämmtlichen Getränkevorräthe losgezählt wurde, für eine bestimmte Zeit oder für immer entzogen werden.

f) *Gebührenfreie Abschreibung.*

§. 24.

Bei der Aufnahme der Getränkevorräthe werden von dem unversteuerten Bestande diejenigen Mengen ohne Steuerentrichtung in Abzug gebracht, welche

1. durch Eintrocknen, Verdünsten oder die Gährung in Abfall kommen,

2. in ungeniessbarem Geläger bestehen, oder

3. während der Aufbewahrung ihre Beschaffenheit so wesentlich ändern, dass dieselben zum menschlichen Genusse gänzlich ungeeignet werden, oder

4. durch ein zufälliges Ereigniss vernichtet oder aus den Räumen der Aufbewahrung hinweggenommen wurden.

g) *Bedingungen dieser Abschreibung.*

§. 25.

Diese steuerfreie Abschreibung (§. 24) findet jedoch nur unter der Bedingung Statt, dass

a) *in den unter 1. und 2. bemerkten Fällen die in Abfall zu bringende Menge — mit Rücksicht auf die Beschaffenheit der Flüssigkeit, die Dauer der Aufbewahrung, die Art der Gefässe und die übrigen Umstände — im angemessenen Verhältnisse zu der eingelagerten Menge, an welcher solche in Abzug zu kommen hat, stehe, und das nach den örtlichen Erfahrungen zu bestimmende Mass nicht übersteige; dass*

b) *in den unter 2. und 3. aufgeführten Fällen das Geläger oder die geänderte Flüssigkeit in Gegenwart des Gefällsbeamten aus den Räumen der Aufbewahrung hinweggebracht werden, und dass*

c) potrącenie, gdy z powodu przypadkowego zdarzenia żądane będzie, natychmiast skoro podatkującemu wiadomem zostało, urzędowi lub urzędnikowi do przyjmowania oznajmień przeznaczonemu doniesiono, i z dochodzenia, w tej mierze przedsięwziąść się mającego, nietylko zdarzenie przypadkowe, lecz też i doniesiony tegoż szkodliwy skutek i tę okoliczność, że oboje bez winy podatkującego nastąpiło, niewątpliwem wykazano.

h) Wolne od podatku odstąpienie i wywożenie.

§. 26.

Nawet i owe trunki, które w ilości najmniej jednego niższo-austryackiego wiadra drugiemu, także arkuszem oznajmienia i rewizyi opatrzonemu podatkującemu, w tem samem miejscu odstąpiono, lub które w ilości namienionej z miejsca wyprowadzono, mają pod następującemi warunkami bez opłacenia podatku być odpisane:

1. zamierzone wyprowadzenie ze składu i rozesłanie ma podatkujący przedłożywszy arkusz odpowiedniczy i rewizyjny najmniej 12 godzin wprzód u urzędu lub urzędnika dochodowego oznajmić;

2. Wyprowadzenie ze składu musi w obecności władzy finansowej być przedsięwziętem;

3. transport rozesłanego trunku bez zatrzymywania nastąpić ma pod kontrolą urzędu aż do nabywcy onegoż w tem samem miejscu lub po-za miejscem; i tylko przy potwierdzeniu rzeczywistego wystąpienia przesełki z miejsca albo nastąpionego przejścia onejże w przechowanie nowego posiadacza, ma udzielone w arkuszu rewizyjnym potwierdzenie wyprowadzenia ze składu uważać się za dostateczne, do uwolnienia podatkującego od odpowiedzialności za wypadającą należytość podatkową.

i) Postępowanie z plonem wina posiadaczy gruntowych.

§. 27.

Co się tycze brzeczki winnej i moszczu winnego, który w okolicach przez posiadaczy gruntów, uprawą winnic się zajmujących, w miejscu ich zamieszkania złożony bywa, i którego w transporcie bez tego nie przeprowadza się mimo urzędu lub urzędnika w miejscu lub na wchodzie tegoż ustanowionego, do którego każdego razu podać należy ilość wprowadzoną, dostatecznem jest, gdy w czas winobrania ilość złożonej w biegu tygodnia do piwnic brzeczki winnej na końcu tygodnia urzędnikom dochodowym lub zlecennikom, do nadzorowania przeznaczonym, będzie oznajmioną, którzy złożoną ilość w arkuszu rewizyjnym wymienią.

Jeżeli zaś podatkujący po ukończonym winozbiorze wino, brzeczkę winną lub moszcz winny dla siebie sprowadza, natenczas przestrzegać ma przepisu w §. 21. pod L. 1. zawartego.

Skoro fermentacya ukończoną i wino czystem jest, — należy w terminie, który władza finansowa dla miejsc pojedynczych podług tamecznych stosunków ustanowić ma, — oznajmienie do urzędnika dochodowego lub do zlecennika podać, który tedy brzeczkę winną do arkusza oznajmienia i rewizyi w wydatek, a wino w przychod zapisać powinien.

Jeżeli winna brzeczka ze składu najmniej w ilości jednego niższo-austryackiego wiadra wyprowadzoną, i albo z miejsca wywiezioną, albo w temże miejscu podatkującemu, któremu pozwolono użytkować z uwzględnienia w §. 14. wyszczególnionego, odstąpioną została, w takim razie postanowienia §. 26. zastósowane być winny.

c) wenn ein Abfall wegen eines zufälligen Ereignisses angesprochen wird, dasselbe sogleich, nachdem solches dem Steuerpflichtigen bekannt wurde, dem zur Annahme der Anmeldungen bestimmten Amte oder Beamten angezeigt, und durch die hierüber zu pflegende Erhebung nicht nur das zufällige Ereigniss, sondern auch dessen angezeigte nachtheilige Wirkung und der Umstand, dass jenes und diese ohne Verschulden des Steuerpflichtigen stattgefunden habe, ausser Zweifel gesetzt werde.

h) Steuerfreie Abtretung und Ausfuhr.

§. 26.

Auch jene Getränke, welche in einer wenigstens Einen niederösterreichischen Eimer erreichenden Menge an einen anderen, gleichfalls mit Anmeldungs- und Revisionsbogen betheilten Steuerpflichtigen in demselben Orte abgetreten, oder welche in der bemerkten Menge aus dem Orte ausgeführt werden, sind unter nachstehenden Bedingungen ohne Steuerentrichtung in Abschreibung zu bringen:

1. die beabsichtigte Auslagerung und Versendung ist von dem Steuerpflichtigen unter Vorlegung des Anmeldungs- und Revisionsbogens mindestens 12 Stunden vorher bei dem Amte oder Gefällsbeamten anzumelden;

2. die Auslagerung muss in Gegenwart des Abgeordneten der Finanzbehörde geschehen;

3. der Transport des zu versendenden Getränkes hat unaufgehalten unter amtlicher Aufsicht bis zu dessen Erwerber in demselben Orte, oder ausserhalb des Ortes zu erfolgen; und nur in Verbindung mit der Bestätigung über den wirklich erfolgten Austritt der Sendung aus dem Orte oder deren erfolgten Uebergang in die Aufbewahrung des neuen Besitzers, ist die im Revisionsbogen ertheilte Auslagerungs-Bestätigung als genügend zu betrachten, den Steuerpflichtigen von der Haftung für die entfallende Steuergebühr zu entheben.

i) Behandlung des Weinerzeugnisses der Grundbesitzer.

§. 27.

Rücksichtlich der Weinmaische und des Weinmostes, welcher in Weinbau treibenden Gegenden von den Grundbesitzern innerhalb ihres Wohnortes eingelagert zu werden pflegt, und auf dem Transporte nicht ohnehin bei dem im Orte oder an dessen Eingange aufgestellten Amte oder Beamten vorbeigeführt wird, wo die eingebrachte Menge jedesmal anzugeben ist, genügt es, wenn zur Zeit der Weinlese die Menge der im Laufe einer Woche eingekellerten Maische am Schlusse der Woche den zur Ueberwachung bestimmten Gefällsbeamten oder Bestellten angezeigt wird, welcher die eingelagerte Menge in dem Revisionsbogen vorträgt.

Bringt der Steuerpflichtige aber nach beendeter Weinlese Wein, Maische oder Weinmost an sich, so hat er die im §. 21 unter Z. 1 enthaltene Anordnung zu beobachten.

Sobald die Gährung vollendet und der Wein klar ist, soll binnen des Termines, den die Finanzbehörde für die einzelnen Orte nach den dortigen Verhältnissen festsetzen wird, die Anzeige bei dem Gefällsbeamten oder Bestellten angebracht werden; dieser hat die Maische sodann im Anmeldungs- und Revisionsbogen in Ausgabe und den Wein in Empfang zu stellen.

Wird Maische in Mengen von mindestens Einem niederösterreichischen Eimer ausgelagert, und entweder aus dem Orte ausgeführt, oder in demselben Orte an einen Steuerpflichtigen, dem die im §. 14 zugestandene Begünstigung bewilliget ist, abgetreten, so sind darauf die Bestimmungen des §. 26 anzuwenden.

Niniejsze rozporządzenia mają atoliż być zastósowane do tych tylko posiadaczy gruntowych, którzy wedle postanowień niniejszego rozporządzenia opatrzeni są arkuszem oznajmienia i rewizyi. Inne osoby mają co się tycze wprowadzonej brzeczki winnej i moszczu winnego, ściśle zachowywać przepisy §§fów 10. i 13., a oraz należytość podatkową, na takowe przypadki w taryfie oznaczoną, opłacać jeszcze przed sprowadzeniem na skład brzeczki winnej lub moszczu winnego do miejscowości, do przechowania tegoż przeznaczonych.

9. Rewizye, obowiązki podatkującego.

§. 28.

Podatkujący, wedle postanowień niniejszego przepisu arkuszami oznajmienia i rewizyi opatrzeni, będą wzięci pod urzędową kontrolę, co się tycze ich zapasów trunków podatkowi podlegających.

Przetoż wszystkim do wykonania przepisów o podatku konsumcyjnym przeznaczonym urzędnikom i zwierzytelnionym nadano prawo i włożono na nich ten obowiązek, aby przy osobach, pod urzędowe doglądanie wziętych, nad tem czuwali, żeby należyta kontrola utrzymywana została.

Tymże więc wstęp w miejsca, pod dozór wzięte, każdego czasu ma być dozwolony; jako też urzędnikom i zlecennikom przy ich urzędowaniu na żądanie przedsiębiorca professyi osobiście lub przez swoich służebnych potrzebną ku pomocy pracę uskutecznić, nie mniej wszelką wiadomość udzielić i te wykazy przedłożyć ma, które wymaga się dla kontroli urzędu dochodowego.

Podatkujący nadto obowiązany jest, przy rewizyach urzędu dochodowego niezwłocznie wykazać znajdujący się w jego ręku arkusz oznajmienia i rewizyi wraz z arkuszem opłaty, i takowe także w razie potrzeby za rewersem i zwróceniem mu onych, urzędnikowi lub zlecennikowi wydać.

Jeżeli na naczynia lub schowy położone zostanie urzędowe zamknięcie, tedy podatkujący obowiązany jest, starannie takowe utrzymać, i wstrzymać się wszelkiego naruszenia urzędowego zamknięcia, tudzież otworzenia naczyń i schowów, na które takowy położono, wyjąwszy ten przypadek, kiedy go ustawa wyraźnie do tego uprawnia (§. 22.)

Jeżeli do rewizyi przybrana jest osoba ze strony zwierzchności, lub zamiast niej członek z przełożeństwa gminy tedy takowa ciągle przy urzędowaniu urzędnika lub zlecennika przytomną być w przypadku wykrytej jakiej wątpliwości uczynione opisanie istoty czynu i stanu rzeczy, protokoły przesłuchania i wszystkie do rewizyi należące akta pomocne i dokumenta, spólnie podpisać i w ogólności wszelką prawną assystencyę niezwłocznie dawać ma.

10. Wykazanie zasobów trunkowych.

§. 29.

Osoby w skutek §. 28. pod urzędowe dozorowanie poddane, obowiązane są, ogólną ilość trunków, znajdujących się w skutek §§fów 15, 18, 19, 21, w miejscowościach, w obowiązku doniesienia objętych, wykazać arkuszem oznajmienia i rewizyi, a jeżeli idzie o trunki, od których padatek opłacono, biletami opłaty wykazać.

Każda ilość trunków, którą arkuszem oznajmienia i rewizyi, a jeżeli idzie o trunki, które podatkiem opłacone być winny, biletami pokryta nie jest, uważaną będzie tak, że wbrew przepisom w miejsce została sprowadzona, względem której więc rozpoczętem być ma postępowanie karne.

Die gegenwärtigen Anordnungen haben jedoch nur für jene Grundbesitzer zu gelten, welche nach den Bestimmungen dieser Verordnung mit Anmeldungs- und Revisionsbogen betheilt werden. Andere Personen haben bezüglich der eingeführten Weinmaische und des Weinmostes genau die Vorschriften der §§. 10 und 13 zu beobachten, und die für solche Fälle im Tarife festgesetzte Steuergebühr noch vor der Einlagerung der Maische oder des Mostes in die zu ihrer Aufbewahrung bestimmten Räume zu entrichten.

9. Revisionen, Obliegenheiten des Steuerpflichtigen.

§. 28.

Die nach den Bestimmungen der gegenwärtigen Verordnung mit Anmeldungs- und Revisionsbogen betheilten Steuerpflichtigen werden bezüglich ihrer steuerbaren Getränkevorräthe unter ämtliche Aufsicht gestellt.

Hiernach ist den zur Handhabung der Verzehrungssteuer-Vorschriften bestimmten Beamten und Angestellten das Recht eingeräumt und zur Pflicht gemacht, bei den gedachten, unter ämtliche Aufsicht gestellten Personen zur Ausübung der erforderlichen Ueberwachung Aufsicht zu pflegen.

Denselben ist daher der Eintritt in die unter Aufsicht gestellten Räume jederzeit unweigerlich zu gestatten; und es ist den Beamten und Angestellten bei ihren Amtshandlungen von dem Steuerpflichtigen persönlich oder durch dessen Dienstpersonale auf Verlangen die nöthige Hilfsarbeit, so wie jede Auskunft und Nachweisung, welche zum Behufe der gefallsämtlichen Controle erforderlich ist, zu leisten.

Den Steuerpflichtigen liegt ferner ob, bei den gefällsamtlichen Untersuchungen den in seinen Händen befindlichen Anmeldungs- und Revisionsbogen nebst den Zahlungsbogen unverzüglich vorzuzeigen, diese auch nöthigen Falls gegen Empfangsscheine und Rückstellung dem Beamten oder Angestellten auszufolgen.

Wird an Gefässe oder Behältnisse der ämtliche Verschluss angelegt, so liegt dem Steuerpflichtigen ob, denselben sorgfältig zu bewahren, und sich aller Verletzung des ämtlichen Verschlusses sowohl, als der Eröffnung der Gefässe und Behältnisse, an die solcher gelegt wurde — ausser dem Falle, in welchem ihn das Gesetz hiezu ausdrücklich berechtiget (§. 22) — zu enthalten.

Wird zu einer Durchsuchung eine obrigkeitliche Person oder statt derselben ein Glied vom Gemeindevorstande beigezogen, so hat diese den Amtshandlungen des Beamten oder Angestellten unausgesetzt beizuwohnen, bei einem etwa erhobenen Anstande die aufgenommene That- oder Befundsbeschreibung, die Verhörsprotokolle und alle zur Untersuchung gehörigen Behelfe und Urkunden mitzufertigen, und überhaupt allen gesetzlichen Beistand unverzüglich zu leisten.

10. Ausweisung der Getränkevorräthe.

§. 29.

Die zufolge §. 28 unter ämtliche Aufsicht gestellten Personen sind verpflichtet, die gesammte Getränkmenge, welche sich in den zufolge der §§. 15, 18, 19, 21, unter der Verbindlichkeit der Anzeige begriffenen Räumen vorfindet, mit dem Anmeldungs- und Revisionsbogen, und in soweit es sich um Getränke handelt, von denen die Steuer entrichtet wurde, mit Zahlungs-Bolleten auszuweisen.

Jede Getränkmenge, welche durch den Anmeldungs- und Revisionsbogen, und sofern es Getränke betrifft, welche versteuert seyn sollen, durch Bolleten nicht gedeckt ist, wird als vorschriftwidrig in den Ort eingebracht behandelt, und es ist hierüber das Strafverfahren einzuleiten.

11. Rewizye u osób prywatnych.

§. 30.

U osób. niewziętych pod urzędową kontrolę. w skutek §. 28. nie mogą rewizye być przedsięwzięte, jak tylko dla nader zniewalającego podejrzenia pokrzywdzenia dochodów skarbowych, i tylko w obecności osoby, ze strony zwierzchności lub zamiast niej w obecności jednego członka ze strony przełożeństwa gminy.

Takowi atoliż obowiązani są wykazać sposób nabycia trunków, biletami podatkowemi nie pokrytych. podatkowi ulegających, znajdujących się u nich w ilości. jedno niższo-austryackie wiadro przewyższającej.

12. Przechodnie postanowienia dla znajdujących się zapasów.

§. 31.

W miejscach, w §. 8. wspomnianych, wszyscy, posiadający wino w ilości. przewyższającej jedno niższo-austryackie wiadro. i którzy nie są już wedle powyższych postanowień niniejszego rozporządzenia (§§. 15. 18, 18.) obowiązani do oznajmienia wszystkich zapasów trunkowych. winni są najdalej do ostatniego Lutego 1851. opłacić podatek od wina, które w objętości miejsca swego zamieszkania posiadają, i w tym celu oznajmić takowe w urzędzie poborczym albo u urzędnika miejscowego, ku temu przeznaczonego. Wina, które po namienionym czasie podatkiem nieopłacone znaleziono, będą uważane, jako wbrew przepisom wprowadzone, i w skutek tego postępowaniu karnemu poddane.

Z powodów. na szczególne uwzględnienie zasługujących. może władza finansowa osobom, posiadającym zapas, jednoroczną potrzebę oczywiście przewyższający, na ich żądanie dla własnych ich zapasów wina. jeżeli w tej mierze dadzą zabezpieczenie, dozwolić, ażeby należytości podatkowe od takowych zapasów wypadające. odpłacali ratami, dwanaście miesięcy nie przewyższającemi albo też na przeciąg jednego roku wyjątkowo im udzielić pozwolenia, jakiego dopuszczają §§fy 14. i 26. rozporządzenia niniejszego. W przypadkach takowego wyjątkowego pozwolenia mają do osób dotyczących zastosowane być te same postanowienia, jakie w niniejszej prowizorycznej ustawie przepisano dla osób i zapasów trunkowych. pod urzędową kontrolę poddanych.

B. Podatek konsumcyjny od mięsa.

1. Przedmioty podatku konsumcyjnego.

§. 32.

W miejsach. w §. 8. oznaczonych, podlega podatkowi konsumcyjnemu:

1. Bydło na rzeź i na zakłócie bite

a) przez rzeźników, austerników, wędzarzy mięsa a w ogóle profesyonistów, których professya jest bicie bydła lub sprzedaż mięsa w stanie surowym lub przyprawianym, albo

b) przez inne osoby. jeżeli jedna lub więcej z nich przedsiebierze spolną rzeź t. j. albo całkiem dla innych albo częścią tylko dla swej własnej potrzeby domowej a częścią dla innych;

2. Mięso, które ktoś z przedsięwziętej przez niego bezpłatnej rzezi sprzedaje:

11. Durchsuchungen bei Privatpersonen.

§. 30.

Bei Personen, welche nicht zufolge des §. 28 unter amtliche Aufsicht gestellt sind, dürfen Durchsuchungen bloss wegen des dringenden Verdachtes einer Gefällsverkürzung, und immer nur im Beiseyn einer obrigkeitlichen Person oder statt derselben eines Gliedes vom Gemeindevorstande vorgenommen werden.

Sie sind jedoch verpflichtet, bezüglich der bei ihnen in einer Menge von mehr als einem niederösterreichischen Eimer vorgefundenen, durch Steuer-Bolleten nicht gedeckten steuerbaren Getränke den Bezug auszuweisen.

12. Uebergangsbestimmung für die vorhandenen Vorräthe.

§. 31.

In den im §. 8 gedachten Orten sind alle Personen, welche sich im Besitze von Wein in einer Einen niederösterreichischen Eimer übersteigenden Menge befinden, und denen nicht schon nach den vorstehenden Anordnungen dieser Verordnung (§§. 15, 18, 19) die Anmeldung ihrer sämmtlichen Getränkevorräthe obliegt, verpflichtet, ihre Weine, die sie im Umfange ihres Wohnortes besitzen, spätestens bis zum letzten Februar 1851 zu versteuern, und zu diesem Behufe bei dem im Orte hierzu bestimmten Steueramte oder Beamten anzumelden. Die nach dem erwähnten Zeitpuncte unversteuert betretenen Weine werden als vorschriftwidrig eingebracht behandelt und dem zufolge dem Strafverfahren unterzogen.

Aus besonders rücksichtswürdigen Gründen kann solchen Personen, welche einen ihren Bedarf für Ein Jahr auffallend überschreitenden Vorrath besitzen, über ihr Ansuchen von der Finanzbehörde für ihre Weinvorräthe gegen Sicherstellung die Eintheilung der von diesen Vorräthen entfallenden Steuergebühr in Zahlungsfristen, die aber zwölf Monate nicht zu überschreiten haben, oder auf die Dauer von Einem Jahre die mit den §§. 14 und 26 gestattete Bewilligung ausnahmsweise zugestanden werden. In den Fällen einer solchen ausnahmsweisen Bewilligung sind auf die damit Betheilten dieselben Bestimmungen anzuwenden, welche in dem gegenwärtigen provisorischen Gesetze für die unter amtliche Aufsicht gestellten Personen und Getränkevorräthe vorgezeichnet sind.

B. *Verzehrungssteuer vom Fleisch.*

1. Gegenstände der Verzehrungssteuer.

§. 32.

In den im §. 8 bezeichneten Orten unterliegt der Verzehrungssteuer:

1. Das Schlacht- und Stechvieh, welches getödtet wird

a) *von Fleischern, Wirthen, Fleischselchern und überhaupt von Gewerbetreibenden, deren Gewerbsbetrieb in Viehschlachtungen oder dem Verkaufe von Fleisch im rohen oder zubereiteten Zustande besteht, oder*

b) *von anderen Personen, wenn Einer oder Mehrere eine gemeinschaftliche Schlachtung, d. i. entweder ganz für Andere oder nur zum Theile für ihren Hausbedarf und zum Theile für Andere vornehmen.*

2. Das Fleisch, welches Jemand von einer durch ihn steuerfrei vorgenommenen Schlachtung veräussert:

a) jednemu z wymienionych pod liczbą 1 *a*) professyonistów, albo
b) innym osobom.

2. Wyjątek.

§. 33.

Od postanowienia w §fie 32. L. 1. *b*), zawartego względem spólnej rzezi bydła wyjmuje się ten przypadek, w którym przy weselach albo innych spółecznych uroczystościach w celu spółecznego skonzumowania przedsięwzięto rzeź, a przytem żadnej części mięsa nie przeznaczono do sprzedaży komuś innemu, w którym to ostatnim przypadku część, do sprzedaży przeznaczona, pod rozporządzenie §. 32. liczby 2. podpada.

3. Osoby podatkujące.

§. 34.

Podatkujący, t. j. ci, którzy obowiązani są, opłacać należytość podatkową od podlegających podatkowi przedmiotów, w §. 32. namienionych, są:

1. W przypadkach, pod liczbą 1. §. 32. namienionych, osoby, na rachunek których rzeź przedsięwzięto.

2. W przypadku, namienionym pod liczbą 2. *a*) §fu 32., profesyonista, który mięsa dla siebie nabywa.

3. W przypadku tamże pod liczbą 2. *b*) wspomnionym ten, który zabite przez niego bydło albo całkiem albo po części sprzedaje.

4. Objętość obowiązku podatkowego.

§. 35.

Należytość podatkowa ma być wymierzona

1. Podług liczby sztuk, a to tak
a) w przypadkach, w których podatek od rzezi opłacony być ma; jako też
b) gdy podatek przy sprzedaży się należy, i zabite, bydło albo w całości albo tylko po odłączeniu pojedyńczych części, jako to głowy, nóg i t. p. sprzedawane bywa.

2. Podług wagi mięsa we wszystkich innych przypadkach.

5. Kontrolowanie podatkujących przedsiębiorców.

a) Oznajmienie lokalności, stanu bydła i zapasów mięsa.

§. 36.

Przedsiębiorcy profesyjni, w §fie 32. pod L. 1. *a*) wymienieni, obowiązani są przed 1. Marca 1851, a przy nowo-utworzonych takowych przedsiębiorstwach profesyjnych, na przyszłość najmniej czternastą dniami przed rozpoczęciem profesyi, oznajmić urzędnikowi lub zlecennikowi, do nadzorowania przeznaczonemu, i poddać przepisanej czynności urzędowej:

1. Stan bydła z gatunków, w taryfie wymienionych, i ilość mięsa, podatkowi konsumcyjnemu podlegającego, jaką w każdym lokalu swej profesyi lub w obwodzie na ćwierć mili niemieckiej około lokałów profesyi mają; przyczem oddzielnie ma być podane bydło robocze, do robót gospodarskich przeznaczone, od onego, które do tuczenia lub na rzeź jest trzymane.

a) an einen der unter Zahl 1 a) bemerkten Gewerbetreibenden, oder
b) an andere Personen.

2. Ausnahme

§. 33.

Von der im §. 32, Zahl 1 b), enthaltenen Bestimmung hinsichtlich der gemeinschaftlichen Viehschlachtungen ist der Fall ausgenommen, in welchem bei Hochzeiten oder anderen gemeinschaftlichen Festen zur gemeinschaftlichen Verzehrung eine Schlachtung vorgenommen wird, ohne dass ein Theil des Fleisches zur Veräusserung an Jemanden bestimmt ist, in welch letzterem Falle der zur Veräusserung bestimmte Theil unter die Anordnung des §. 32, Zahl 2, fällt.

3. Steuerpflichtige Personen.

§. 34.

Die Steuerpflichtigen, d. i. diejenigen, denen obliegt, die Steuergebühr von den im §. 2 genannten steuerbaren Gegenständen zu entrichten, sind:

1. In den unter Zahl 1 des §. 32 bemerkten Fällen die Personen, für deren Rechnung die Schlachtung vorgenommen wird.

2. In dem unter Z. 2 a) des §. 32 bemerkten Falle der Gewerbetreibende, welcher das Fleisch an sich bringt.

3. In dem daselbst unter Zahl 2 b) berührten Falle derjenige, der das von ihm geschlachtete Vieh ganz oder zum Theile veräussert.

4. Umfang der Steuerpflicht.

§. 35.

Die Steuergebühr ist zu bemessen:

1. Nach der Stückzahl, und zwar sowohl

a) in den Fällen, in denen die Steuer von der Schlachtung zu entrichten ist; als auch
b) wenn die Steuer bei der Veräusserung gebührt, und das geschlachtete Viehstück ganz oder nur nach Abtrennung einzelner Theile, als des Kopfes, der Füsse u. dgl. veräussert wird.

2. Nach dem Gewichte des Fleisches in allen anderen Fällen.

5. Controllirung der steuerpflichtigen Gewerbsunternehmer.

a) Anzeige der Localitäten, des Viehstandes und Fleischvorrathes

§. 36.

Die im §. 32 unter Zahl 1 a) bezeichneten steuerpflichtigen Gewerbsunternehmer sind verbunden, vor dem 1. März 1851, und bei neuerrichteten solchen Gewerbsunternehmungen künftig wenigstens vierzehn Tage vor dem Beginne des Betriebes dem zur Ueberwachung bestimmten Beamten oder Angestellten mündlich oder schriftlich anzuzeigen, und der vorschriftmässigen Amtshandlung zu unterziehen:

1. Den Stand des Viehes von den im Tarife genannten Gattungen und die Menge an steuerbarem Fleische, welche sie in jeder ihrer Gewerbsstätten und im Umkreise einer deutschen Viertelmeile um dieselben besitzen; dabei ist das zu landwirthschaftlichen Beschäftigungen bestimmte Arbeitsvieh von jenem, das zur Mastung oder Schlachtung gehalten wird, getrennt anzugeben.

2. Lokalności, w których oni bydło lub mięso stale lub przemijająco przechowują.

Potwierdzenie podanego oznajmienia udzieli się podatkującemu na arkuszu opowiedniczym i rewizyjnym, względem czego zastósowane być mają postanowienia §. 16.

b) Spisanie stanu lokalności i stanu bydła.

§. 37.

W skutek podanego stosownie do §. 36. oznajmienia, przedsięweźmie się u podatkującego rewizya oznajmionych lokalności, stanu bydła i zapasów mięsa, przy której to sposobności pojedyncze lokalności urzędowemi znakami i numerami opatrzone będą, o utrzymanie których w stanie nienaruszonym osobliwie podatkujący, a toż o tyle jest odpowiedzialnym, iż tenże obowiązanym jest, o zrządzonem z przypadku lub przez innych uszkodzeniu albo zupełnem zniszczeniu tegoż ocechowania, dla odnowienia tegoż, w przeciągu w 24 god. po odebranej o tem wiadomości, oznajmienie czynić.

Nie mniej też podatkujący obowiązany jest, o każdej na przysłość zachodzącej zmianie w znalezionym stanie lokalności w 24 godzinach następnie donosić urzędnikowi do pilnowania przedsiębiorstwa przeznaczonemu.

c) Obowiązek do oznajmienia i opodatkowania.

§. 38.

Rzeczeni podatkujący przedsiębiorcy profesyjni obowiązani są:

1. Ile razy bydło gatunków w taryfie wymienionych.

a) bić, lub

b) z miejsc przechowania zabrać

chcą, toż najmniej dwunastą godzinami wprzód, albo

2. ile razy od innych dla siebie nabywają mięsa, podatkiem opłaconego lub nieopłaconego, albo bydła żywego lub zabitego, nim takowe wprowadzonem zostanie do ich lokałów profesyjnych miejsc pomieszkanie, gospodarstwa lub profesyi,

przy okazaniu arkusza opowiedniczego i rewizyjnego ustnie lub piśmiennie oznajmić przeznaczonemu ku temu urzędowi lub urzędnikowi.

Jeżeli idzie o rzeź podległą podatkowi (L. 1. a), albo nabycie mięsa lub bitego bydła (L. 2.), przy którem wypełnienie opłaty podatku wykazanem być nie może, tedy przy opowiedzeniu natychmiast taryfową należytość podatkową opłacić należy, na co wyda się podatkującemu oprócz potwierdzenia w arkuszu opowiedniczym i rewizyjnym bilet opłaty.

d) Warunki do przedsięwzięcia czynności zameldowanych.

§. 39.

Żadnej z czynności, w §. 38. wymienionych przedsiębrać nie wólno, dopóki

a) poświadczenie dopełnionego oznajmienia i, jak dalece idzie rzecz o rzeź, podatkowi podległą albo o nabycie podatkiem nieopłaconego mięsa lub zabitego bydła, bilet podatku opatrzony poświadczeniem opłaty, nie będzie się znajdował w miejscowościach profesyi u tego, który z tego zdać sprawę jest obowiązany, i dopóki

b) nie nadejdzie czas, do przedsiębrania oznajmionej czynności oznaczony.

2. Die Localitäten, in denen sie Vieh oder Fleisch bleibend oder vorübergehend aufbewahren.

Ueber die geschehene Anzeige wird dem Steuerpflichtigen die Bestätigung mittelst eines Anmeldungs- und Revisionsbogens ertheilt, bezüglich dessen die Bestimmungen des §. 16 anzuwenden sind.

b) Localitäts- und Viehstands-Aufnahme.

§. 37.

In Folge der, gemäss §. 36 erstatteten Anzeige wird bei dem Steuerpflichtigen eine Untersuchung der angezeigten Localitäten, des Viehstandes und Fleischvorrathes vorgenommen, bei welcher Gelegenheit die einzelnen Localitäten mit ämtlichen Zeichen und Nummern versehen werden, für deren unversehrte Erhaltung der Steuerpflichtige insbesondere auch in so weit verantwortlich ist, dass ihm obliegt, die durch Zufall oder durch Andere geschehene Beschädigung oder gänzliche Vertilgung dieser Bezeichnung, zur Erwirkung der Erneuerung, binnen 24 Stunden nach erlangter Kenntniss anzuzeigen.

Auch ist der Steuerpflichtige verbunden, von jeder in der Folge eintretenden Veränderung in dem erhobenen Stande der Localitäten binnen 24 Stunden dem zur Ueberwachung der Unternehmung bestimmten Beamten nachträglich die Anzeige zu machen.

c) Verpflichtung zur Anmeldung und Versteuerung.

§. 38.

Den gedachten steuerpflichtigen Gewerbsunternehmern liegt ob:

1. So oft sie Vieh der im Tarife genannten Gattungen

a) zu schlachten, oder

b) aus den Räumen der Aufbewahrung hinwegzubringen

Willens sind, dieses wenigstens zwölf Stunden vorher, oder

2. so oft sie von Andern versteuertes oder unversteuertes Fleisch, oder lebendes oder geschlachtetes Vieh an sich bringen, bevor dasselbe in ihre Gewerbsstätten, Wohnungs-, Wirthschafts- oder Gewerbsräume gebracht wird,

unter Vorlegung des Anmeldungs- und Revisionsbogens dem hiezu bestimmten Amte oder Beamten mündlich oder schriftlich anzumelden.

Handelt es sich um eine steuerbare Schlachtung (Z. 1 a), oder um den Bezug von Fleisch oder geschlachtetem Viehe (Z. 2), dessen bereits erfolgte Versteuerung nicht nachgewiesen werden kann, so ist bei der Anmeldung sogleich die tarifmässige Steuergebühr zu entrichten, worüber dem Steuerpflichtigen ausser der Bestätigung im Anmeldungs- und Revisionsbogen, eine Zahlungs-Bollete erfolgt wird.

d) Bedingungen zur Vornahme der angemeldeten Handlungen.

§. 39.

Keine der im §. 38 genannten Handlungen darf vorgenommen werden, bevor

a) die Bestätigung über die erfolgte Anmeldung und, so weit es sich um eine steuerbare Schlachtung oder um den Bezug unversteuerten Fleisches oder geschlachteten Viehes handelt, die mit der Zahlungsbestätigung versehene Steuer-Bollete sich in den Räumen des Gewerbsbetriebes bei demjenigen, welcher über dasselbe Rede und Antwort zu geben verpflichtet ist, befindet und bevor

b) der zur Vornahme der angemeldeten Handlung angezeigte Zeitpunct eingetreten ist.

e) Bydło pastewne i robocze.

§. 40.

Namieniony w §. 38. pod L. 1. a) obowiązek do oznajmienia nie rozciąga się ani na bydło pastewne, które pędzone bywa na pasze, ani też na to bydło robocze. które właściciel do roboty gospodarskiej na swojej posiadłości, lub dla pełnienia służby, na tejże ostatniej ciążącej, do innego miejsca na czas, sześciu dni nie przechodzący posełа.

f) Wolne od podatku opisanie bydła, potraconem być mającego.

§. 41.

Gdyby podatkiem nieopłacone bydło przez chorobę, lub jakiemkolwiekbądź przypadkowem zdarzeniem postradało życie, lub z miejsc przechowania, zbiegło, lub też z takowych bez winy podatkującego wzięte zostało, obowiązany jest tenże natychmiast, skoro o takim wypadku dowie się, donieść o nim zwierzchności politycznej, w miejscu znajdującej się, albo gdyby takiej nie było, przełożeństwu gminnemu, i udowodnić oznajmiony wypadek przy dochodzeniu, w tym względzie rozpocząć się mającem.

Bydło, względem którego owych warunków dopełniono, na arkuszu opowiedniczym i rewizyjnym potrącone będzie.

g) Wyjątkowe pozwolenie bicia bydła bez uprzedniego oznajmienia.

§. 42.

W owych nadzwyczajnych przypadkach:

a) że bydło dla niebezpieczeństwa padnienia, bezzwłocznie i w takim czasie zabite być musiało, kiedy urząd do przyjmowania oznajmień powołany, zamknięty bywa, albo

b) że konieczność bicia bydła w takiej zachodzi chwili, kiedy wprawdzie urząd nie bywa zamknięty, ale okoliczności były tak nagłe, że uprzednie opowiedzenie i opłacenie podatku, bez obawiania się szkody, nastąpić nie mogły,

może wprawdzie podatkujący, za poprzedzającem doniesieniem przełożeństwu gminnemu bicie przedsięwziąść, — atoliż winien jest najpóźniej we trzy godziny po odbytej rzezi, a gdy urząd w tej chwili nie jest otwarty, skoro najpierwej otworzonym będzie, to oznajmić i podatek opłacić.

W obu razach podatkujący obowiązany jest na żądanie urzędnika dochodowego udowodnić wierzytelnie nagłość okoliczności; — a nawet przed nadejściem poświadczenia na uiszczoną opłatę bydła zabitego nic z miejsca zabicia wynieść nie wolno.

Jeżeli bydle zarznięte zostanie w jednym lub drugim przypadku bez zachowania oznaczonych przepisów, takowe zarznięcie za pokrzywdzenie dochodowe uważanem będzie.

h) Rewizye.

§. 43.

Wykonywanie profesyi przedsiębiorców, w §. 32. pod L. 1. a) wymienionych, zostaje pod urzędowym dozorem. Do nich przetoż także i postanowienia §. 28. zastosowane być powinny.

e) *Weide- und Arbeitsvieh.*

§. 40.

Die im §. 38 unter Z. 1 b) bemerkte Verbindlichkeit zur Anmeldung erstreckt sich weder auf das W e i d e v i e h, welches zur Weide getrieben wird, noch auf jenes A r b e i t s v i e h, das der Eigenthümer zum Behufe einer landwirthschaftlichen Arbeit auf seinem Grundbesitze, oder zu einer auf dem letzteren haftenden Leistung an einen anderen Ort auf eine, sechs Tage nicht überschreitende Zeit sendet.

f) *Steuerfreie Abschreibung des in Abfall kommenden Viehes.*

§. 41.

Kommt ein unversteuertes Vieh durch Krankheit oder ein zufälliges Ereigniss um das Leben, oder entweicht solches aus den Räumen der Aufbewahrung, oder wird dasselbe ohne Verschulden des Steuerpflichtigen hinweggenommen, so hat derselbe sogleich, nachdem ihm das Ereigniss bekannt wurde, solches der im Orte befindlichen politischen Obrigkeit, oder in deren Ermanglung dem Gemeindevorstande a n z u z e i g e n, und bei der hierüber zu pflegenden Erhebung das angezeigte Ereigniss darzuthun.

Das Vieh, rücksichtlich dessen diese Bedingungen erfüllt wurden, wird in dem Anmeldungs- und Revisionsbogen i n A b f a l l g e b r a c h t.

g) *Ausnahmsweise Gestattung der Schlachtung ohne vorläufige Anmeldung.*

§. 42.

In jenen ausserordentlichen Fällen:

a) *dass das Vieh wegen Gefahr des Umstehens ohne Aufschub und zu einer Zeit geschlachtet werden muss, wo das zur Annahme der Anmeldungen bestimmte Amt geschlossen ist, oder*

b) *dass die Nothwendigkeit der Schlachtung zu einem Zeitpuncte eintritt, wo das Amt zwar nicht geschlossen ist, die Umstände aber so dringend sind, dass die v o r l ä u f i g e Anmeldung und Versteuerung ohne zu besorgenden Nachtheil nicht zu bewirken wäre,*

kann der Steuerpflichtige unter vorläufiger Anzeige bei dem G e m e i n d e v o r s t a n d e die Schlachtung zwar vornehmen, — er hat aber längstens binnen drei Stunden nach der Schlachtung, und wenn das Amt zu dieser Zeit nicht geöffnet ist, bei der nächsten Eröffnung des Amtes die A n m e l d u n g zu machen, und die Steuergebühr zu entrichten.

In beiden Fällen hat der Steuerpflichtige die Dringlichkeit der Umstände auf Verlangen des Gefällsbeamten glaubwürdig nachzuweisen; — auch darf vor der Einlangung der Bestätigung über die berichtigte Gebühr von dem geschlachteten Viehe n i c h t s a u s d e m L o c a l e der Schlachtung gebracht werden.

Wird die Schlachtung eines Thieres in einem oder dem anderen Falle ohne Beobachtung der vorgeschriebenen Bestimmungen vorgenommen, so ist solche als eine Gefällsverkürzung zu behandeln.

h) *Revisionen.*

§. 43.

Die Gewerbsausübung der im §. 32 unter Z. 1 a) gedachten Gewerbsunternehmer wird u n t e r ä m t l i c h e A u f s i c h t gestellt. Auf dieselben sind daher auch die Bestimmungen des §. 28 anzuwenden.

i) Wykazanie stanu bydła i zapasów mięsa.

§. 44.

Podatkujący przedsiębiorcy profesyjni, wedle §. 43. pod urzędową kontrolę wzięci, obowiązani są, przy rewizyach, jako też w ogóle na żądanie urzędników dochodowych lub zleceników:

1. Wykazać tak ogólną ilość bydła lub mięsa podatkowi podległego, które stosownie do §§fów 36. i 38. znajdują się w miejscach i lokałach, pod obowiązkiem oznajmienia zostających, arkuszami opowiedniczemi i rewizyjnemi, i jak dalece rzecz idzie o przedmioty, od których podatek opłacili, także i biletami podatku; jako też

2. co do bydła, na rzeź przeznaczonego podatkowi podlegającego, w arkuszu opowiedniczym i rewizyjnym zawartego, które w namienionych miejscowościach znajdować się powinno było, wszelakoż oprócz przypadku §. 40. nie znajduje się, ubytek wykazać.

6. Opłacenie podatku od rzezi bydła i sprzedaży mięsa w razie nieprofesyjnego takowego trudnienia się.

§. 45.

Kto 1. w przypadkach §. 32, L. 1. b) oznaczone tamże jako podatkowi podlegające bicie bydła przedsięwziąć zamyśla, lub

2. w przypadkach §. 32. L. 2. b) bydło bezpłatnie przez niego bite, całkiem albo po części sprzedać

zamyśla, ten obowiązany jest, podać wprzód o tem do ustanowionego ku temu urzędu lub urzędnika ustne lub piśmienne oznajmienie i za podniesieniem biletu opłaty opłacić wypadającą należytość podatkową.

Nie posiadając biletu, potwierdzeniem opłaty opatrzonego, nie może podatkujący przedsiębrać czynności oznajmionej, a w szczególności sprzedane mięso lub nieopłacone podatkiem bite bydło, wyprowadzać z miejsc swego pomieszkania, ani też bicie bydła, podatkowi podlegające (L. 1.) wykonować przed czasem oznajmionym.

7. Rewizya u osób prywatnych.

§. 46.

U tych, którzy ani nie należą do klasy przedsiębiorców, w §. 32. pod L. 1. a) wspomnionych, ani też oznajmili czynności, podatkowi podlegające w §. 45. wzmiankowane, nie mogą rewizye być przedsiębrane, jak tylko dla naglącego do tego podejrzenia pokrzywdzenia dochodowego, i zawsze tylko w obecności osoby ze strony zwierzchności, lub zamiast niej, w obecności członka z przełożeństwa gminnego.

Obowiązani są atoliż, względem znajdującego się u nich bydła bitego lub mięsa świeżego, jeżeli takowe jednomiesięczną gospodarstwa ich potrzebę przechodzi, udowodnić opłacenie podatku lub nabycie onegoż.

1) *Ausweisung des Viehstandes und der Fleischvorräthe.*

§. 44.

Die zufolge §. 43 unter amtliche Aufsicht gestellten steuerpflichtigen Gewerbsunternehmer sind verbunden, bei den Revisionen so wie überhaupt auf Verlangen der Gefällsbeamten oder Angestellten:

1. Die Gesammtmenge des steuerbaren Viehes und Fleisches, welches sie in den, gemäss §§. 36 und 38 unter der Verbindlichkeit zur Anmeldung begriffenen Orten und Räumen vorfinden, mit dem Anmeldungs- und Revisionsbogen, und so weit es sich um Gegenstände handelt, von denen die Steuer entrichtet wurde, mit Steuer-Bolleten auszuweisen; wie auch

2. rücksichtlich des steuerbaren, in dem Anmeldungs- und Revisionsbogen enthaltenen Schlachtviehes, welches in den gedachten Räumen vorhanden seyn sollte, jedoch ausser dem Falle des §. 40 nicht vorgefunden wird, den Abgang auszuweisen.

6. Versteuerung der Viehschlachtungen und der Veräusserung von Fleisch ausser dem Falle eines Gewerbsbetriebes.

§. 44.

Wer 1. in den Fällen des §. 32, Z. 1 b), eine daselbst als steuerpflichtig bezeichnete Viehschlachtung vorzunehmen, oder

2. in den Fällen des §. 32, Z. 2 b), das von ihm steuerfrei geschlachtete Vieh ganz oder zum Theile zu veräussern

beabsichtiget, ist verpflichtet, hievon bei dem dazu bestellten Amte oder Beamten vorläufig die mündliche oder schriftliche Anmeldung zu machen und gegen Erhebung der Zahlungs-Bollete die entfallende Steuergebühr zu entrichten.

Ohne Besitz der mit der Zahlungsbestätigung versehenen Bollete darf die angemeldete Handlung nicht unternommen, insbesondere das veräusserte Fleisch oder unversteuert geschlachtete Vieh von dem Steuerpflichtigen nicht aus den Räumen seiner Wohnstätte gebracht, und die steuerbare Schlachtung (Z. 1) auch vor dem angemeldeten Zeitpuncte nicht vollzogen werden.

7. Durchsuchungen bei Privatpersonen.

§. 46.

Bei Personen, welche weder zur Classe der im §. 31 unter Z. 1 a) gedachten Gewerbsunternehmer gehören, noch die im §. 45 bemerkten steuerbaren Handlungen angemeldet haben, dürfen Durchsuchungen bloss wegen des dringenden Verdachtes einer Gefällsverkürzung und immer nur im Beiseyn einer obrigkeitlichen Person oder statt derselben eines Gliedes vom Gemeindevorstande vorgenommen werden.

Sie sind jedoch verpflichtet, bezüglich des bei ihnen vorgefundenen geschlachteten Viehes oder frischen Fleisches, wenn solches den Bedarf ihrer Haushaltung für einen Monat überschreitet, die Versteuerung oder den Bezug auszuweisen.

III. Spólne postanowienia.

1. Zastosowanie rozporządzeń dla piwowarów i gorzelników wydanych.

§. 47.

Co się tycze rozstrzygnienia względem obowiązku opłacenia należytości i względem wymiaru tejże, względem jej ściągnienia, przedawnienia i klasyfikowania w przypadkach konkursu (upadłości), tudzież co się tycze odpowiedzialności za zachowanie przepisów istniejących, zupełne mają zastosowanie do podatku od konsumcyi wina i mięsa postanowienia, dla wyrobu piwa i wódki przepisane, mianowicie §§fy 11, 12, 13, 14, 15. rozrządzenia ministra finansów z dnia 19. Października 1850.

2. Sposób pobierania podatku.

a) Zasada.

§. 48.

Pobieranie podatku konsumcyi wina i mięsa wykonanem będzie wedle tego, co dla skarbu rządowego jest korzystniejszem, ze strony administracyi finansów albo

a) przez własnych zleceników pod zastósowaniem postanowień, w niniejszem rozporządzeniu zawartych, albo

b) poza miastami, które dla pobierania podatku konsumcyjnego, za zamknięte oświadczono, drogą dobrowolnej ugody z gminami albo z osobami, do (wyszrótowania) wyrębywania mięsa uprawnionemi, albo też

c) drogą wydzierżawienia.

b) Droga dobrowolnej ugody.

§. 49.

Jeżeli dla pobierania należytości podatkowej przyszła do skutku dobrowolna ugoda na bieżący rok administracyjny, tedy zastrzeżona w takowej ilość równemi ratami miesięcznemi na każdym pierwszym dniu miesiąca, a jeżeliby takowy na niedzielę lub święto przypadł, na następnym dniu powszednim, za poświadczeniem odebrania opłaty z góry spłacona być ma w kasie, do odebrania tejże przeznaczonej.

Zostawia się do woli gminom lub innym osobom, z któremi takową ugodę zawarto, ażeby w obrębie zawartej ugody pozostawione tymże w ugodzie pobieranie taryfowej należytości podatkowej, o ile takowa bezpośrednio ich samych nie dotycze, prawem pachciarza pobierania podatku, toż (§. 50.) od pojedynczych podatkujących albo wedle postanowień niniejszego rozporządzenia sami uskuteczniły, albo z tymiż w podobny sposób o opłacenie podatku ugodziły się.

c) Wydzierżawienie pobierania podatku.

§. 50.

W przypadku wydzierżawienia wstępuje dzierżawca przeciwko podatkującym w prawa i obowiązki, administracyi finansowej przystojące. Wyjętemi są tu wyrok i inkwizycya co do wszystkich gatunków przestępstw przepisów dochodowych. Te

III. Gemeinschaftliche Bestimmungen.

1. Anwendung der für die Bier- und Branntwein-Erzeuger erlassenen Anordnungen.

§. 47.

In Absicht auf die Entscheidung über die Gebuhrenpflicht und das Ausmass der Gebühr, deren Einbringung, Verjährung und Classificirung in Concursfällen, sowie wegen der Haftung für die Beobachtung der bestehenden Vorschriften, finden auf die Verzehrungssteuer vom Wein- und Fleischverbrauche die für die Bier- und Branntwein-Erzeugung geltenden Anordnungen, namentlich die §§. 11, 12, 13, 14, 15 des Erlasses des Finanzministers vom 19. October 1850 die volle Anwendung.

2. Art der Steuereinhebung.

a) Grundsatz

§. 48.

Die Einhebung der Verzehrungssteuer vom Wein- und Fleischverbrauche wird, je nachdem es für den Staatsschatz für vortheilhafter erkannt wird, von der Finanzverwaltung entweder

a) durch ihre eigenen Bestellten unter Anwendung der, in der gegenwartigen Verordnung enthaltenen Bestimmungen, oder

b) ausserhalb der für die Verzehrungssteuer-Einhebung als geschlossen erklärten Städte im Wege des freiwilligen Uebereinkommens mit den Gemeinden oder mit den zur Fleischausschrotung berechtigten Personen, oder aber

c) im Wege der Verpachtung eingeleitet.

b) Durch freiwilliges Uebereinkommen.

§. 49.

Wird uber die Einhebung der Steuergebuhr ein freiwilliges Uebereinkommen fur das laufende Verwaltungsjahr geschlossen, so ist der durch dasselbe bedungene Betrag in gleichen monatlichen Raten an jedem ersten Monatstage, und wenn dieser ein Sonn- oder Feiertag wäre, am nächsten Werktage an die zur Empfangnahme bestimmte Casse im vorhinein gegen Empfangsbestatigung zu entrichten.

Den Gemeinden oder anderen Personen, mit denen ein solches Uebereinkommen geschlossen wurde, bleibt es freigestellt, innerhalb der Granzen des Uebereinkommens die ihnen durch dasselbe überlassene Einhebung der tarifmässigen Steuergebuhr, so weit solche dieselben nicht unmittelbar selbst zu treffen hat, mit den Rechten eines Pächters der Steuereinhebung (§. 50) von den einzelnen Steuerpflichtigen entweder nach den Bestimmungen der gegenwartigen Verordnung selbst zu besorgen, oder mit ihnen auf ahnliche Weise über die Steuerentrichtung überein zu kommen.

c) Verpachtung der Steuereinhebung.

§. 50.

Im Falle einer Verpachtung tritt der Pachter in die der Finanzverwaltung zustehenden Rechte und Verpflichtungen gegenuber den Steuerpflichtigen ein. Ausgenommen hievon ist das Erkenntniss und die Untersuchung über alle Arten von Uebertretungen der Gefalls-

urzędowe czynności i rozstrzygnienia zastrzegają się władzom ku temu ustanowionym.

Prawny stosunek między dzierżawcami podatku konsumcyjnego i administracyą finansów uregulowanym będzie kontraktami dzierżawy, zawrzeć się mającemi.

IV. Postanowienia karne.

1. W ogólności.

§. 51.

Co się tycze przestąpień przepisów co do podatku od konsumcyi wina i mięsa zastósowane być mają postanowienia §§fów 16. aż do 22., tudzież 24. aż do 26. rozrządzenia ministra finansów z dnia 19. Października 1850. względem pobierania podatku konsumcyjnego od wyrobów piwa i wódki.

2. Na pokrzywdzenia dochodowe.

a) W miastach zamkniętych.

§. 52.

Jako pokrzywdzenia dochodowe uważane być mają przestępstwa następujące, na które wyznaczyć należy karę w poczwórnej aż do ośmiokrotnej ilości należytości pokrzywdzonej, albo na pokrzywdzenie wystawionej, jeżeli

1. Przedmioty, podatkowi podlegające, bez opowiedzenia i bez przepisowego postępowania ze strony urzędu ku temu ustanowionego, w zamknięte miasto, wprowadzono, albo jeżeli

2. przedmioty tamże bez opłaty podatku wprowadzone, pod urzędowem zamknięciem lub urzędowym dozorem trzymane, bez przedsięwzięcia przepisanego postępowania wbrew ustawom z urzędowego zamknięcia wyjęto, lub uprowadzono, albo jeżeli

3. przedmioty, podatkowi podlegające, przy wprowadzeniu onych do miasta zamkniętego co do gatunku lub ilości w ten sposób nierzetelnie podano, iż według tego podania mniejsza należytość wypada, od tej, która odpowiada rzeczywistej jakości przedmiotu, prawnemu postępowaniu poddanego; albo jeżeli

4. przedmioty, podlegające podatkowi, na wchodzie do zamkniętego miasta nie na drogach pozwolonych, lecz na innej drodze przydybano.

b) W innych miejscach.

aa) Przy winie, moszczu winnym i brzecce winnej.

§. 53.

Poza miejscami, dla podatku konsumcyjnego za zamknięte oświadczonemi, karane być winny następujące przestępstwa jako pokrzywdzenia dochodowe karą w czwórnasobnej aż do ośmionasobnej kwoty należytości pokrzywdzonej lub na pokrzywdzenie wystawionej:

1. Jeżeli wino podatkowi podlegające, moszcz winny albo brzeczkę winną, w miejsce podatkowi konsumcyjnemu podlegające wprowadzone, i tamże bez przepisanego postępowania złożone, albo od urzędu, do którego je w tym celu odstawiono, bez przyzwolenia onegoż wbrew przepisom uprowadzone będą,

vorschriften. Diese Amtshandlungen und Entscheidungen bleiben den dazu bestellten Behörden vorbehalten.

Das Rechtsverhältniss zwischen den Verzehrungssteuer-Pächtern und der Finanzverwaltung wird durch die abzuschliessenden Pachtverträge geregelt.

IV. Strafbestimmungen.

1. Im Allgemeinen.

§. 51.

Auf die Uebertretungen der Vorschriften über die Verzehrungssteuer vom Verbrauche des Weines und Fleisches sind die Bestimmungen der §§. 16 bis 22, dann 24 bis 26 des Erlasses des Finanzministers vom 19. October 1850, über die Einhebung der Verzehrungssteuer von der Bier- und Branntwein-Erzeugung anzuwenden.

2. Für Gefällsverkürzungen.

a) In geschlossenen Städten.

§. 52.

Als Gefällsverkürzungen sind folgende Uebertretungen zu behandeln, und es ist wegen derselben eine Strafe mit dem vierfachen bis zum achtfachen Betrage der verkürzten oder der Bevortheilung ausgesetzten Gebühr zu verhängen, wenn

1. steuerbare Gegenstände ohne geschehene Ansage und ohne dass das vorschriftmässige Verfahren von Seite des hiezu bestellten Amtes vollzogen wurde, in eine geschlossene Stadt eingebracht, oder wenn

2. daselbst unversteuert eingebrachte, unter ämtlichem Verschlusse oder ämtlicher Aufsicht gehaltene steuerbare Gegenstände, ohne Vollziehung des gesetzmässigen Verfahrens vorschriftwidrig aus dem ämtlichen Verschlusse genommen, oder hinweggebracht, oder wenn

3. steuerbare Gegenstände bei Einbringung in eine geschlossene Stadt in Absicht auf die Gattung oder Menge dergestalt unrichtig angegeben werden, dass nach der Angabe eine geringere Gebühr entfällt, als welche der wirklichen Beschaffenheit des dem gesetzmässigen Verfahren unterzogenen Gegenstandes entspricht; oder wenn

4. steuerbare Gegenstände im Eingange in eine geschlossene Stadt auf einem anderen, als den hierzu gestatteten Wegen betreten werden.

b) In anderen Orten.

aa. Bei Wein, Weinmost oder Maische.

§. 53.

Ausserhalb der für die Verzehrungssteuer-Einhebung als geschlossen erklärten Orte sind folgende Uebertretungen als Gefällsverkürzungen mit einer Strafe vom vierfachen bis zum achtfachen Betrage der verkürzten oder der Bevortheilung ausgesetzten Gebühr zu belegen:

1. Wenn steuerbarer Wein, Weinmost oder Maische in einen der Verzehrungssteuer unterliegenden Ort eingebracht und daselbst ohne Vollziehung des gesetzmässigen Verfahrens abgelegt, oder von dem Amte, bei welchem sie zu diesem Behufe gestellt wurden, ohne dessen Zustimmung vorschriftwidrig hinweggebracht werden.

2. Jeżeli trunki, podatkowi podlegające, w przywozie albo w przewozie przez takie miejsce przydybane będą wbrew przepisom porą nocną lub na drodze, którą wprowadzenie trunków, podatkowi podlegających zakazanem jest.

3. Jeżeli trunki, podatkowi podlegające w przewozie przez takie miejsce przydybane będą, w którem przepisanemu tamże odstawieniu i opowiedzeniu w urzędzie albo u urzędnika zadosyć nie uczyniono.

4. Jeżeli przedmioty, podatkowi podlegające, w przewozie przez miejsce wbrew przepisom tamże złożone albo po czasie do przewozu wyznaczonego przydybane będą.

5. Jeżeli co się tycze brzeczki winnej lub moszczu winnego przez posiadaczy gruntowych wprowadzonego, nie bywa zachowany przepis §. 27. względem opowiedzenia wprowadzonej ilości.

6. Jeżeli w przypadkach, w których przy oznajmieniu zapasów trunkowych, przy wywozie lub przewozie trunków, podatkowi podlegających, podanie ilości przepisano, ta ilość albo gatunek w ten sposób nierzetelnie podany będzie, iż należytość w mniejszej wypada ilości, jak od przedmiotu rzeczywiście znajdującego się.

7. Jeżeli podatkujący nie oznajmi lub nie doniesie w czasie, ku temu przepisanym, o zasobach trunków, podatkowi podlegających, o których donieść lub oznajmić obowiązany jest.

8. Jeżeli podatkujący trunków podatkiem nieopłaconych, wbrew przepisom bez poprzedniego oznajmienia dla siebie nabywa, takowe przechowuje, albo na swój rachunek w przechowanie wziąć każe.

9. Jeżeli drobnosprzedawca trunki, podatkiem nieopłacone, do lokału dla drobnosprzedaży przeznaczonego wprowadza bez poprzedniego oznajmienia i podatku opłacenia.

10. Jeżeli w naczyniu lub schowku, na którym urzędowe zamknięcie położono, gdy nie zachodzą warunki przepisane, w sposób zakazany otwór zrobionym, albo trunek, podatkowi podlegający z niego uprowadzonym będzie.

11. Jeżeli znajdująca się u podatkującego ilość trunków nie będzie należycie wykazaną albo arkuszem oznajmienia i rewizyi, albo innym jakim sposobem przepisanym.

12. Jeżeli ten, któremu wyjątkowo upuszczono bezpośrednie opłacenie podatku od jego zasobów wina, na dniu 1. Marca 1851. znajdujących się, nadużywa tej przeznanej mu ulgi do pokrzywdzenia dochodów skarbowych.

13. Jeżeli podatkujący wyprowadzenie ze składu lub przesłanie trunków, podatkiem nieopłaconych, w celu bezpłatnego odpisania oznajmuje, zamiast tego jednak fałszywie wodę, lub inny jaki, podatkowi konsumcyjnemu nie podlegający, albo mniejsza podatku ustanową nałożony płyn ze składu wyprowadza lub przeseła.

bb. Co do bydła na rzeź i na zakłócie, tudzież co do mięsa.

§. 54.

Z powodu pokrzywdzenia dochodowego wyznaczyć należy dalej karę w czwórnasobnej aż do ośmionasobnej ilości pokrzywdzonej lub na pokrzywdzenie wystawionej należytości:

14. Przeciw profesyonistom, którzy wbrew przepisom zaniedbują czynić oznajmienie o stanie swym bydła i o zapasach mięsa.

2. Wenn steuerbare Getränke in der Einfuhr oder Durchfuhr durch einen solchen Ort vorschriftwidrig zur Nachtszeit oder auf einem Wege betreten werden, auf dem der Eingang steuerbarer Getränke verboten ist.

3. Wenn steuerbare Getränke in der Durchfuhr durch einen solchen Ort, in welchem die Stellung und Ansage bei einem Amte oder Beamten angeordnet ist, betreten werden, ohne dass diese Anordnung befolgt wurde.

4. Wenn steuerbare Gegenstände auf dem Durchzuge durch einen Ort daselbst vorschriftwidrig abgelegt, oder nach der zur Durchfuhr anberaumten Frist betreten werden.

5. Wenn bezüglich der von Grundbesitzern eingebrachten Weinmaische oder des Weinmostes die Vorschrift des §. 27 wegen Ansage der eingeführten Menge nicht beobachtet wird.

6. Wenn in den Fällen, wo bei der Anzeige der Getränkevorräthe, bei der Einfuhr oder Durchfuhr steuerbarer Getränke die Angabe der Menge vorgeschrieben ist, diese Menge oder die Gattung dergestalt unrichtig angegeben wird, dass die Steuergebühr mit einem geringeren Betrage als von dem wirklich vorhandenen Gegenstande entfällt.

7. Wenn von einem Steuerpflichtigen die steuerbaren Getränkevorräthe, deren Anzeige oder Anmeldung ihm obliegt, binnen der hierzu anberaumten Zeitfrist nicht angezeigt oder angemeldet werden.

8. Wenn ein Steuerpflichtiger unversteuerte Getränke vorschriftwidrig ohne vorläufige Anmeldung an sich bringt, oder in Verwahrung nimmt, oder für seine Rechnung in Verwahrung nehmen lässt.

9. Wenn von einem Kleinverschleisser unversteuerte Getränke in das zum Kleinverschleisse bestimmte Locale ohne vorläufige Anmeldung und Steuerentrichtung gebracht werden.

10. Wenn an einem unter amtlichen Verschluss gelegten Gefässe oder Behältnisse, in dem sich steuerbare Getränke befinden, ohne Eintritt der vorgezeichneten Bedingungen auf gesetzwidrige Art eine Oeffnung angebracht, oder steuerbares Getränke aus demselben genommen wird.

11. Wenn die bei dem Steuerpflichtigen vorhandene Getränkmenge nicht mit dem Anmeldungs- und Revisionsbogen oder auf eine andere, gesetzlich vorgeschriebene Art gehörig ausgewiesen wird.

12. Wenn von demjenigen, dem die unmittelbare Versteuerung seiner mit 1. März 1851 vorhandenen Weinvorräthe ausnahmsweise erlassen worden, die ihm zugestandene Erleichterung zu einer Verkürzung des Steuergefälles missbraucht wird.

13. Wenn von einem Steuerpflichtigen die Auslagerung oder Versendung unversteuerter Getränke behufs der steuerfreien Abschreibung angemeldet, statt dessen aber fälschlich Wasser oder eine andere, der Verzehrungssteuer nicht unterliegende, oder mit einem minderen Steuersatze belegte Flüssigkeit ausgelagert oder versendet wird.

bb *Beim Schlacht- und Stechvieh, und Fleisch.*

§. 54.

Wegen Gefällsverkürzung ist ferner auf eine Strafe mit dem vierfachen bis zum achtfachen Betrage der verkürzten oder der Bevortheilung ausgesetzten Gebühr zu erkennen.

14. Gegen die Gewerbetreibenden, welche die Anzeige ihres Viehstandes und Fleischvorrathes binnen der vorgezeichneten Frist vorschriftwidrig unterlassen.

15. Przeciw profesyonistom, którzy chociaż nie zachodzą przepisane warunki, przedsiębiorą jedne z wyszczególnionych w §. 38 czynności, albo nie wypełniają zawartych w §fie 42. warunków wyjątkowego dozwolenia.

16. Przeciw tym, którzy względem znajdujacego się u nich bydła rzeźniczego i bydła na zakłócie albo mięsa nie dają wykazu, do którego są obowiązani, albo

17. którzy nie są w stanie, należycie wykazać się względem ubytku bydła rzeźniczego lub bydła na zakłócie, do wykazania którego takowi obowiązani są.

18. Przeciw onym, ktorzy nie trudniac się takową profesyą, chociaż nie zachodzą prawne warunki (§. 45.) nieopłacone podatkiem zabite bydło lub mięso takiego bydła innym sprzedają, albo bicie podatkowi podległe przedsiębiorą.

3. Ukaranie innych przestąpień

§. 55.

Wszystkie inne przestąpienia przepisów, względem pobierania podatku od konsumcyi wina i mięsa, na które już wedle powyższych postanowień niniejszego rozporządzenia nie ustanowiono osobnej kary, karane być winny wedle różności przypadku odpowiednią karą pieniężną między dwoma złot. reńskiemi a stą złot. reńskich.

V. Czas, z którem rozpoczyna się działalność niniejszego rozporządzenia.

§. 56.

Działalność niniejszego rozporządzenia ma się w krajach, dla których takowa jest wydaną, rozpoczynać z dniem 1. Marca 1851, o ile w takowem dla pojedyńczych postanowień, co do ich działalności nie ustanowiono terminu wcześniejszngo.

Krauss m. p.

15. Gegen die Gewerbetreibenden, welche, ohne dass die hiezu vorgezeichneten Bedingungen vorhanden sind, eine der im §. 38 aufgeführten Handlungen unternehmen, oder die Bedingungen der im §. 42 enthaltenen ausnahmsweisen Gestattung nicht erfüllen.

16. Gegen diejenigen, welche über das bei ihnen vorfindige Schlacht- und Stechvieh, oder Fleisch, die ihnen obliegende Ausweisung nicht leisten, oder

17. den Abgang von Schlacht- und Stechvieh, zu dessen Ausweisung sie verpflichtet sind, nicht gehörig auszuweisen vermögen.

18. Gegen diejenigen, welche ausser dem Falle eines Gewerbebetriebes, ohne Eintritt der gesetzlichen Bedingungen (§. 45) unversteuert geschlachtetes Vieh oder Fleisch von solchem Vieh an Andere veräussern, oder eine steuerbare Schlachtung vornehmen.

3. Bestrafung anderer Uebertretungen.

§. 55.

Alle anderen, nicht schon nach den vorstehenden Bestimmungen der gegenwärtigen Verordnung mit einer besonderen Strafe belegten Uebertretungen der Vorschriften über die Einhebung der Verzehrungssteuer vom Verbrauche des Weines und Fleisches sind mit einer, der Beschaffenheit des Falles angemessenen Strafe zwischen zwei Gulden und hundert Gulden zu belegen.

V. Zeitpunct, mit welchem die Wirksamkeit der gegenwärtigen Verordnung beginnt.

§. 56.

Die Wirksamkeit der gegenwärtigen Verordnung hat in den Ländern, für welche dieselbe erlassen ist, mit dem 1. März 1851 zu beginnen, in soweit darin nicht für einzelne Anordnungen ein früherer Termin ihrer Wirksamkeit festgesetzt ist.

Krauss m. p.

Taryfa podatku konsumcyjnego.

Nr. pozycyjny.	Nazwa przedmiotów podatkiem nałożonych.	Miara nałożenia podatku	I.		II.		III.	
			Klasa					
			Kwota należytości w mon. k.					
			złt r.	kr.	złt r.	kr.	złt r.	kr.
1	**Wino**	1 n. austr. wiadro	1	.	.	48	.	24
2	**Moszcz winny** i **brzeczka winna** .	detto	.	45	.	36	.	18
3	**Bydło na rzeź** i **na zakłócie**, a to: woły, byki, tudzież, cielęta więcej niż jeden rok liczące	sztuka	4	.	3	.	2	.
4	— cielęta aż do jednego roku	detto	.	40	.	30	.	20
5	— owce, barany, kozy, kozły, skopy . . .	detto	.	15	.	12	.	8
6	— jagnięta aż do 25 funtów, baranki, prosiątka	detto	.	10	.	8	.	5
7	— warchlaki, t. j. prosięta od 9 do 35 funtów .	detto	.	30	.	20	.	15
8	— świnie nad 35 funtów	detto	1	.	.	45	.	30
9	**Świeże mięso**, pojedyncze części bydła zabitego, tudzież solone, wędzone i peklowane (marynowane) mięso, salami i inne kiełbasy	jeden cetnar wiedeński	.	50	.	40	.	25

Postanowienia do taryfy.

1. Co się tycze przedmiotów wyż namienionych należą do

I. klasy taryfowej wszystkie miejsca liczące nad 20.000
II. „ „ „ „ „ „ 10.000 do 20.000
III. „ „ „ „ „ „ 2.000 do 10.000
} dusz ludności.

2. Jeżeli przy wymierzeniu taryfowej należytości podatku wypadną części ułamkowe, jednego, dwóch albo trzech czwartych części krajcara nie dosięgające, mają takowe jako pełne części ułamkowe być opłacane i pobierane.

Verzehrungssteuer-Tarif.

Post-Nr.	Benennung der steuerbaren Gegenstände.	Massstab der Belegung	I. Classe. Gebührenbetrag in Conv. Münze. fl.	kr.	II. fl.	kr.	III fl.	kr.
1	**Wein**	1 n. ö. Eimer	1	.	.	48	.	24
2	**Weinmost** und **Maische**	detto	.	45	.	36	.	18
3	**Schlacht- und Stechvieh** und zwar: Ochsen, Stiere, Kühe, dann Kälber über Ein Jahr	das Stück	4	.	3	.	2	.
4	— Kälber bis zum Alter Eines Jahres . . .	detto	.	40	.	30	.	20
5	— Schafe, Widder, Ziegen, Böcke, Hammel oder Schöpse	detto	.	15	.	12	.	8
6	— Lämmer bis zu 25 Pfund, Kitze, Spanferkel	detto	.	10	.	8	.	5
7	— Frischlinge, d. i. Schweine von 9 bis 35 Pfund	detto	.	20	.	20	.	15
8	— Schweine über 35 Pfund	detto	1	.	.	45	.	30
9	**Frisches Fleisch**, einzelne Theile des geschlachteten Viehes, dann eingesalzenes, geräuchertes und eingepöckeltes Fleisch, Salami und andere Würste	1 Wien. Ctr.	.	50	.	40	.	25

Bestimmungen zum Tarife.

1. Bezüglich der obgenannten Gegenstände gehören in die

I. Tarifsclasse alle Orte mit einer Bevölkerung über	20.000	Seelen.
II. " " " " " " "	10.000 bis 20.000	
III. " " " " " " "	2.000 " 10.000	

2. Wenn sich bei Bemessung der tarifmässigen Steuergebühr Bruchtheile ergeben, welche Einen, zwei oder drei Viertel-Kreuzer nicht erreichen, so sind dieselben als volle Bruchtheile zu entrichten und einzuheben.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLVII.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 11. Grudnia 1850,
w wydaniu niniejszem dwu-językowem: 31. Marca 1851.

461.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 5. Grudnia 1850.

którem się podaje do wiadomości postanowienia względem sposobu, w jaki postępować należy z majątkiem sierocińskim kumularnym (zbiorowym) ze strony władz finansowych.

Wedle wydanych rozkazów, powinno już było przyjść do skutku oddanie kumularnego (zbiorowego) majątku sierocińskiego ze strony dawniejszych władz jurisdykcyjnych do sądów nowych i ustanowionych przy nich urzędników; przeto jeżeliby oddanie takowe dotąd nie było jeszcze dokonanem, a gotówka, obligacye i inne do tego majątku należące efekta jeszcze nie znajdowały się w przechowaniu urzędów poborczych i kas rządowych, należy natychmiast zarządzić kroki, aby takowe wydane i do bezpiecznego przechowania zostały przeniesione.

Jurysdykcyjne władze odstępujące, odpowiedzialnemi są za wszelkie pretensye, jakie sobie kto rościć może, bądź ze względu na właściwość oddanego majątku, bądź też z powodu niedostateczności jego do zaspokojenia należytości do niego przekazanych. Przedewszystkiem więc, należy wywieść, jaki jest stan czynny, a jaki bierny każdej masy kumularnej (zbiorowej) w chwili oddania.

Rząd obejmuje administracyę odebranego majątku w celu zaspokojenia pretensyj, do niego przekazanych.

Ponieważ likwidacya pretensyj, na odebranym majątku ciążących, jako leżąca w obrębie prawa prywatnego, ułatwioną będzie przez władze sądowe, zależy więc najwięcej na dokładnem dochodzeniu stanu czynnego i na jego zarządzie na przyszłość; w tym względzie postępować należy według następujących przepisów:

1. Majątek oddany, lub oddać się mający do urzędów poborczych lub innych kas, należy, na podstawie instrumentów oddawczych, poddać pod skontrowanie przez powiatowe władze finansowe. Przy takiem skontrowaniu, należy obligacye, a to tak obligacye funduszów publicznych, jako też dokumenta prywatne, spisać według istotnych znamion dla każdej kumularnej (zbiorowej) masy osobno; także i gotówka od każdej masy odebrana, osobno ma być wyszczególniona.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLVII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 11. December 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 31. März 1851.

461.

Erlass des Finanzministeriums vom 5. December 1850,

womit die Bestimmungen über die Behandlung des cumulativen Waisenvermögens von Seite der Finanzbehörden kundgemacht werden.

Nach den schon erlassenen Weisungen soll die Uebergabe des cumulativen Waisenvermögens von den früheren Gerichtsinhabungen an die neuen Gerichte und ihre Bestellten bereits vollzogen seyn; sollte diese Uebergabe noch nicht vollendet seyn, und sollten sich die übergebenen Barschaften, Obligationen und sonstigen, zu diesem Vermögen gehörigen Effecten noch nicht in der Verwahrung der landesfürstlichen Steuerämter und Cassen befinden, so ist sogleich die Einleitung zu treffen, dass die mangelnde Uebergabe, und die Ueberlieferung in eine sichere Verwahrung bewirkt werden.

Die abtretenden Gerichtsinhabungen haben für alle Ansprüche zu haften, welche entweder aus der Beschaffenheit des übergebenen Vermögens oder aus dessen Unzulänglichkeit zur Befriedigung der darauf gewiesenen Forderungen geltend gemacht werden können. Es ist daher vor Allem nothwendig, dass sowohl der Activ- als Pasivstand jeder Cumulativmasse im Momente der Uebergabe erhoben werde.

Die Verwaltung des übernommenen Vermögens zur Befriedigung der darauf angewiesenen Forderungen wird vom Staate übernommen.

Da die Liquidirung der auf dem übernommenen Vermögen haftenden Ansprüche, in der Sphäre des Privatrechtes liegend, von den Gerichtsbehörden besorgt wird, so handelt es sich um die genaue Erhebung des Activstandes, und um dessen fernere Verwaltung; — in dieser Beziehung haben folgende Bestimmungen zu gelten:

1. Das an die Steuerämter oder andere Cassen übergebene, oder noch zu übergebende Vermögen ist auf Grundlage der Uebergabs-Instrumente einer, von den Finanz-Bezirksbehörden vorzunehmenden Scontrirung zu unterziehen. Bei dieser Scontrirung sind die Obligationen, sowohl öffentliche Fonds-Obligationen, als Privaturkunden, für jede Cumulativmasse abgesondert mit allen wesentlichen Merkmalen zu verzeichnen, auch ist die von jeder Masse übernommene Barschaft abgesondert aufzuführen.

2. Ponieważ wywód stanu masy, wstecz aż do chwili odebrania takowej prowadzony być musi, należy zatem aż do tego dnia obliczyć zaległe prowizye; a co do obligacyj, zaopatrzonych kuponami, okaże się zaległa prowizya z kuponów, oddanych razem z obligacyą. Względem obligacyj funduszów publicznych, od których prowizya za kwitami podnoszoną bywa, zaległa prowizya podawana być ma przez kasy kredytowe, którym wykazy obligacyj (w niższej Austryi względem prowizyi, podnosić się mającej z powszechnej kasy długów państwa, jako też z nadurzędu poborczego stanowego, wprost przez urzędy poborcze, w innych zaś krajach koronnych za pośrednictwem powiatowych władz finansowych) przesłać należy; i które tą samą drogą takowe zwrócić winny.

3. Co do obligacyj opatrzonych kuponami, należy uwagę zwrócić na to, ażeby należące do nich kupony i talony, rzeczywiście się znajdowały. W razie braku, w tej mierze władza powiatowa udaż się winna do oddawcy.

4. Prywatne zapisy długu (obligi), należy pod dokładne wziąść rozpoznanie, szczególniej z tego względu, czyli dostatecznie są ubezpieczone i do ksiąg gruntowych wciągnione. W tym celu należy takowe przesłać do sądów powiatowych, u których się znajdują księgi gruntowe, z tem wezwaniem, ażeby udzieliły wiadomości o stosunkach pierwszeństwa długu, i o ile być może także i o wartości realności, co też i z aktów katastralnych wyjaśnić się da. W razie trudnosci lub wątpliwości, należy według okoliczności dalsze rozpocząć kroki.

5. Spisy względem prywatnych zapisów długu (obligów), powinny oprócz oznaczenia masy, do której dług należy, zawierać w sobie nazwisko dłużnika, nazwę realności, na której dług jest zabezpieczony, czas wystawienia, summę kapitału, stopę procentową, i tenmin wypłaty prowizyi, — czas, kiedy kapitał zapada, lub wypowiedziany być winien. Jeden egzemplarz tego wykazu ma pozostać w urzędzie przechowującym dokumenta, drugi oddać należy do wydziału rachunkowego władzy powiatowej.

6. Zaległą prowizyę od długów prywatnych, wywieść należy, o ile możności, według podanych rachunków i zanotowań, wywód takowy należy porównać z książeczkami oryginalnemi dłużników, którzy takowe przy płaceniu prowizyj okazać winni, i według tychże sprawdzić. Obliczenie prowizyi i oddzielenie takowej, należy przedsięwziąć w ten sam sposób, jak to się dziać powinno przy obligacyach rządowych.

7. Jeżeli w prywatnych zapisach długu, okażą się uchybienia co do formy lub wątpliwości względem bezpieczeństwa hipoteki; należy uchylić pierwsze najkrótszą drogą, i, o ile to jest stosownem, za pomocą sądów powiatowych; drugie zaś natychmiast donieść do wiadomości władności jurysdykcyjnej oddającej z tem wezwaniem, ażeby uzupełniła w pewnym czasie niedostające zabezpieczenie.

8. Skoro tylko stan czynny każdej kumuralnej masy (zbiorowej) pojedynczo wywiedziony zostanie, należy ułożyć formalny wykaz likwidacyjny takowej i udzielić go dawniejszej władzy jurysdykcyjnej, z tem wezwaniem, ażeby albo uznała wywiedziony stan masy, albo też sprostowała uchybienia zachodzić mogące.

9. Wywód stanu czynnego, musi być ukończony w ciągu 6-ciu miesięcy; władze powiatowe, na które ten obowiązek włożono, winny w ciągłem porozumieniu zostawać z sądami powiatowemi, aby względem materyalnych sił roboczych, jak największą we-

2. Da die Erhebung auf den Moment der Uebergabe zurückgeführt werden muss, so sind auch die Zinsenausstände bis zu diesem Tage zu berechnen. Bei den, mit Coupons versehenen Obligationen ergibt sich der Zinsenausstand aus den mit der Obligation übergebenen Coupons. Bei den öffentlichen Fonds-Obligationen, deren Zinsen gegen Quittung erhoben werden, ist der Zinsenausstand von den Creditscassen anzugeben, welchen die Verzeichnisse der Obligationen (in Nieder-Oesterreich rücksichtlich der bei der Universal-Staatsschuldencasse und dem ständischen Obereinnehmeramte zu behebenden Zinsen, von den Steuerämtern unmittelbar, in den übrigen Kronländern mittelst der Finanz-Bezirksbehörde) einzusenden sind, und welche dieselben im gleichen Wege zurückzusenden haben.

3. Bei den mit Coupons versehenen Obligationen ist die Aufmerksamkeit darauf zu richten, dass die dazu gehörigen Coupons und Talons vorhanden seien, im Falle eines Abganges ist sich von der Bezirksbehörde an den Uebergeber zu wenden.

4. Die Privatschuldscheine müssen einer genauen Prüfung, vorzüglich ob sie gehörig versichert und in den Grundbüchern eingetragen sind, unterzogen werden. Zu diesem Ende sind dieselben den Bezirksgerichten, bei welchen sich die Grundbücher befinden, mit dem Ersuchen zu übersenden, die Auskunft über die Prioritätsverhältnisse der Schuld, und insoweit es thunlich ist, auch über die Werthsverhältnisse der Realität, über welche auch die Katastral-Acten Aufschluss geben können, zu ertheilen. Im Falle eines Anstandes oder Bedenkens ist nach Umständen die weitere Verhandlung einzuleiten.

5. Die Verzeichnisse über die Privatschuldscheine müssen, nebst der Bezeichnung der Masse, zu welcher die Schuld gehört, den Namen des Schuldners, die Angabe der Realität, auf welcher die Schuld versichert ist, die Zeit der Ausstellung, den Betrag des Capitals, den Zinsfuss und den Zahlungstermin der Zinsen, die Verfallszeit oder Aufkündigungszeit des Capitals enthalten. Ein Exemplar dieses Verzeichnisses hat bei dem, die Urkunden aufbewahrenden Amte zurückzubleiben, eines ist an die Rechnungsabtheilung der Bezirksbehörde abzugeben.

6. Die Zinsenausstände der Privatschulden sind so viel möglich aus den übergegebenen Rechnungen und Vormerkungen zu erheben, diese Erhebung ist mit den Original-Einschreibebücheln der Schuldner, welche dieselben bei der Zinsenzahlung beizubringen haben, zu vergleichen, und darnach zu berichtigen. Die Zinsenberechnung und Abtheilung ist so wie bei den öffentlichen Obligationen vorzunehmen.

7. Wenn bei Privatschuldscheinen sich Mängel in Beziehung auf die Form oder Bedenken gegen die Sicherheit der Hypothek offenbaren, so sind die ersteren im kürzesten Wege, und insoweit es zweckmässig ist, mit Hilfe der Bezirksgerichte zu beheben, letztere aber sogleich der übergebenden Gerichtsinhabung mit der Aufforderung bekannt zu machen, die mangelnde Sicherstellung in einer bestimmten Frist zu ergänzen.

8. Sobald der Stand der Activen einer jeden Cumulativmasse erhoben ist, ist darüber ein förmliches Liquidations-Verzeichniss zu verfassen, und der früheren Gerichtsinhabung zur Anerkennung des Befundes und mit der Aufforderung zur Berichtigung der sich allenfalls ergebenen Anstände mitzutheilen.

9. Die Erhebung des Standes der Activen muss längstens in sechs Monaten vollendet seyn, die Bezirksbehörden, welchen dieselbe obliegt, haben sich mit den Bezirksgerichten in das Einvernehmen zu setzen, um in materieller Beziehung der Arbeitskräfte die möglichste Unterstützung

dług możności, pomoc otrzymać. Krajowe finansów dyrekcye, obowiązane są za pomocą peryodycznych wykazów, zasięgać wiadomości o postępie tej czynności.

10. Skoro rząd wziął majątek na siebie, przyjął wraz obowiązek administrowania onegoż i zawiadywania nim, według przeznaczenia jego. Ponieważ zaś obowiązek do zaspokojenia ciążących na tym majątku długów, dalej nie sięga, jak sam majątek, a dopiero po ukończeniu likwidacyi tych pretensyj, z porównania ich kwoty ze stanem czynnym się okaże, o ile majątek wystarcza; okazuje się więc potrzeba, do tej chwili zaasygnowane na rachunek pojedynczych mas wypłaty, osobno w ewidencyi utrzymywać, i ze stanem czynnym porównywać, aby nie uczynić wypłaty, do której rząd nie jest obowiązany.

Jak skoro pretensye przeciw dawniejszym władzom jurysdykcyjnym w zupełności wywiedzione i sprawdzone zostaną, nie będzie miało żadnej wagi odróżnienie kumularnych (zbiorowych) mas pojedynczych.

11. Administracye majątku, prowadzić będą dyrekcye powiatowe pod przewodnictwem krajowej finansów dyrekcyi; przyczem mają im służyć jako organa manipulacyi, urzędy dochodowe i poborcze, kasy zbiorowe i kasy główne krajowe.

12. Gotówkę odebraną w masach kumularnych (zbiorowych) należy właściwą drogą odesłać do funduszu umarzania długów państwa, w celu użytecznego jej ulokowania, przyczem należy widocznym uczynić dział, na każdą masę przypadający.

13. Obligacye rządowe należy dla ułatwienia manipulacyi przechowywać w kasach krajowych głównych; podnosić prowizyę od nich i takową wstawić w rachunek na rzecz funduszu kas sierocinskich kumularnych (zbiorowych), bez odróżnienia proweniencyi.

14. Jeżeli obligacye, czy to rządowe, czy prywatne, zmieszane z masą kumularną (zbiorową), nie są wystawione na imię masy, lecz na pewne imię pieczy poruczonego, lub na rzecz puścizny; natenczas należy takowe wydzielić z tejże masy, i przenieść do administracyi pojedynczych depozytów lub majątku sierocińskiego, po uczynionej o tem wprzód relacyi do sądu.

15. Względem prywatnych zapisów długu, należy prowadzić rachunki tymczasem w urzędach poborczych, które takowe wraz z innemi majątkami odebrały; jednakowoż tak zarządzić się winno, ażeby każdy urząd poborczy tylko od dłużników mieszkających w jego powiecie, należące ściągał odpłaty; tylko dla takich otworzył rachunek w księgach swoich, i wykazywał zaległości ich, jakie się okażą. Wszakże dozwolono jest takowy rachunek i podnoszenie prowizyi zdać i na urzędy dochodowe, na dobrach rządowych i funduszowych dotąd jeszcze istniejące, z podobnem jak wyżej uwzględnieniem, mającem na celu ułatwienie w znoszeniu się ze stronami.

16. Urzędy poborcze, a w rzeczonym razie, urzędy rentowe, równie też kasy zbiorowe, i kasy główne krajowe, obowiązane są do prowadzenia osobnych żurnalów względem funduszu mas kumularnych (zbiorowych).

W urzędach dochodowych na dobrach rządowych i funduszowych, mogą się znajdować w rubrykach przychodu tylko odebrane prowizye i odpłacone kapitały; ponieważ zaś te urzędy przychody takowe w zupełności odwozić winny, nie mogą zatem w rubryce wydatku zapisywać nic innego, jak tylko to, co do kas głównych krajowych i do kas zbiorowych, odwiezionem zostało.

zu erhalten. Die Finanz-Landesdirectionen werden sich durch periodische Nachweisungen von dem Fortgange des Geschäftes in Kenntniss zu setzen haben.

10. Nachdem die Staatsverwaltung das Vermögen übernommen hat, so liegt es auch in ihrer Verpflichtung, dasselbe zu verwalten, und seiner Bestimmung gemäss zu verwenden, da aber die Verpflichtung zur Befriedigung der auf dem Vermögen haftenden Forderungen nicht weiter reicht, als das Vermögen selbst, und erst nach Vollendung der Liquidirung dieser Forderungen sich aus der Vergleichung ihres Betrages mit dem Stande der Activen ergeben wird, in wieferne die Zulänglichkeit vorhanden ist, so wird es bis zu diesem Zeitpuncte nothwendig seyn, die auf Rechnung jeder einzelnen Masse angewiesenen Zahlungen abgesondert in Evidenz zu halten, und mit dem Stande der Activen zu vergleichen, um keine, dem Staate nicht obliegende Ueberzahlung zu leisten.

Wenn die Ansprüche gegen die früheren Gerichtsinhaber vollständig durchgeführt und berichtiget seyn werden — wird die Unterscheidung der einzelnen Cumulativmassen von keiner Wichtigkeit seyn.

11. Die Verwaltung ist unter Oberleitung der Finanz-Landesdirectionen von den Bezirksdirectionen zu besorgen, wobei ihnen die Rent- und Steuerämter, die Sammlungs- und Landes-Hauptcassen als Organe für die Manipulation zu dienen haben.

12. Die bei den Cumulativmassen übernommene Barschaft ist im gehörigen Wege an den Tilgungsfond zur fruchtbringenden Anlegung abzuführen, wobei der Antheil einer jeden einzelnen Masse ersichtlich zu machen ist.

13. Die öffentlichen Fonds-Obligationen sind zur Vereinfachung der Manipulation bei den Landes-Hauptcassen aufzubewahren, die Zinsen von ihnen zu beheben, und für den Fond der cumulativen Waisencassen ohne Unterscheidung der Provenienz zu verrechnen.

14. Lauten die mit einer Cumulativmasse vermengten öffentlichen oder Privat-Obligationen nicht auf die Masse, sondern auf den bestimmten Namen eines Pflegebefohlenen, oder einer Verlassenschaft, so sind dieselben aus dieser Masse auszuscheiden, und nach vorläufig dem Gerichte zu erstattender Anzeige zu der Singular-Depositen- oder Waisenverwaltung zu übertragen.

15. Die Privatschuldscheine sind vor der Hand bei den Steuerämtern zu verrechnen, welche sie mit dem übrigen Vermögen übernommen haben, es ist jedoch die Einleitung zu treffen, dass jedes Steueramt die Einhebung der gebührenden Zahlungen von dem in seinem Gebiete befindlichen Schuldner zu besorgen, nur für diese die Vorschreibung in seinen Büchern zu eröffnen, und ihre allfälligen Rückstände auszuweisen hat. Es ist aber auch zulässig, diese Vorschreibung und Zinsenbehebung den noch bestehenden Rentämtern der Staats- und Fondsherrschaften mit einer ähnlichen, die Erleichterung des Verkehres mit den Parteien bezweckenden Berücksichtigung zu übertragen.

16. Die Steuerämter und in dem bemerkten Falle auch die Rentämter, sowie die Sammlungs- und Landes-Hauptcassen haben für den Fond der Cumulativmassen eigene Journale zu führen.

Bei den Rentämtern der Staats- und Fondsherrschaften können in der Einnahme nur die Empfänge an Zinsen und zurückbezahlten Capitalien, und da sie diese Einnahmen vollständig abzuführen haben, in der Ausgabe nur die Abfuhren an die Landeshaupt- und Sammlungscassen vorkommen.

W urzędach poborczych, oprócz rubryk przychodu i wydatku, prowadzić jeszcze należy w przychodzie rubrykę na zasiłki ze strony głównych kas krajowych i kas zbiorowych udzielane; w wydatku zaś, rubrykę na wypłaty, nakazane ze sądów, w celu zaspokojenia kurandów tak co do prowizyi, jako też co do odpłat kapitałów. Ponieważ zaspokojenie uskutecznić także można przez odstąpienie kapitałów prywatnych, dla tego też w żurnalach urzędów poborczych znajdować się winna tak w przychodzie, jak w wydatku rubryka na „obligacye i dokumenta prywatne"; gdy tymczasem dla urzędów rentowych, które polecony sobie mają tylko pobór prowizyj, dostateczną jest pojedyncza rubryka na „pieniądze."

17. Na mocy rozporządzenia o postępowaniu w kasach z majątkiem depozytowym sierocińskim, urzędy poborcze §. 69, polecone socie mają prowadzenie osobnego żurnalu wydatku na wypłaty, mające się czynić na rzecz kurandów, w skutek tegoż rozporządzenia, i stosownie do szczegółowych poleceń sądów powiatowych, na rachunek mas kumularnych, a urządzenie takowego żurnalu, zgodne być ma z księgą sierocińską kontową, prowadzić się mającą według §. 59.

Takowy żurnal wydatku, uważany być ma jako żurnal pomocniczy głównego żurnalu funduszu mas kumularnych, którego prowadzenie w poprzedzającym ustępie jest nakazane. Rezultaty tego żurnalu pomocniczego, należy przy zamknięciu miesięcznem w ogólnej summie wstawić do żurnalu głównego funduszu. Jeżeli przy zamknięciu żurnalu funduszu, mającego się prowadzić na przychody i wydatki, okaże się przewyżka, należy takową jako odwiezioną oznaczyć; jeżeli się zaś brak pokaże, natenczas kwotę brakującą uważać należy jako zasiłek ze strony kasy głównej lub zbiorowej, i takową za kwitem wystawić się mającym, w rubrykę przychodów, przy tym gatunku podatków, z którego gotówkę wzięto, jako odwiezioną w rubrykę wydatków wstawić należy.

18. Żurnale funduszu kumularnego, wraz z żurnalem pomocniczym i udowodnieniem sumarycznem kwoty wypłat, poczynionych dla każdej masy kumularnej z osobna, obowiązane są urzędy poborcze przesełać do wydziałów rachunkowych władz powiatowych.

19. Wydziały rachunkowe, winny te udowodnienia porównywać z żurnalem pomocniczym i dla takowych osobną otworzyć rubrykę, do której zapisywać należy summy miesięczne, dla każdej masy z osobna. Przy tym zapisywaniu, należy odróżnić zaspokojenia w kapitałach od wypłat prowizyi; a między wypłatami prowizyi, odróżnić te, które przypadają na peryodę do dnia przeniesienia; ponieważ tylko zaspokojenia w kapitałach i prowizya aż do dnia przeniesienia ciążą na dawniejszej masie.

20. Do kas zbiorowych, wpływać będzie tylko to, co z wyż rzeczonych urzędów rentowych i poborczych tamże odwiezione zostanie; tudzież zasiłki kas głównych, udzielane na rzecz funduszu kumularnego. W kasie głównej łączą się z tymi przychodami także jeszcze prowizye od publicznych obligacyj i funduszowych, i od funduszu umarzania długów państwa.

Wydatki kas zbiorowyck, ograniczają się na zasiłki, udzielane urzędom poborczym, i na odwozy do kasy głównej. Ta ostatnia winna prowadzić rachunki tylko co do zasiłków udzielanych kasom zbiorowym, i bezpośrednio jej przydzielonym urzędom poborczym, tudzież co do odwozów do funduszu umarzania długów państwa.

21. Z wykazów, według ustępu 6-go ułożyć się mających, wiadomy jest czas, w którym zapadają prowizye i kapitały długów prywatnych. W ośm dni po upływie każdego miesiąca, obowiązane są urzędy rentowe i poborcze, przedłożyć finansowej administracyi powiatowej, spis zaległości prowizyj z ostatniego miesiąca pozostałych, dla

Bei den Steuerämtern kommen zu diesen Empfangs- und Ausgabsrubriken, noch im Empfang die Verläge der Landeshaupt- und Sammlungscassen, dann in der Ausgabe die von den Gerichten angeordneten Zahlungen zur Befriedigung der Curanden sowohl an Zinsen, als an Capitalsabfertigungen. Da die Abfertigungen auch durch Ueberlassung von Privatcapitalien berichtiget werden können, so müssen die Journale der Steuerämter auch mit der Colonne: „Obligationen und Schuldurkunden," sowohl in Empfang, als in der Ausgabe versehen seyn, während für die Rentämter, denen die Einhebung der Interessen zugewiesen wird, eine einfache Geldcolonne genügt.

17. Durch §. 69 der Verordnung über die cassemässige Behandlung des Depositen- und Waisenvermögens sind die Steuerämter angewiesen, über die in Folge dieser Verordnung und nach den besonderen Aufträgen der Bezirksgerichte auf Rechnung der cumulativen Massen für die Curanden zu leistenden Zahlungen ein eigenes Ausgabs-Journal zu führen, welches in seiner Einrichtung mit dem nach §. 59 zu führenden Waisencontobuche übereinzustimmen hat.

Dieses Ausgabs-Journal ist als ein Hilfs-Journal des nach dem vorhergehenden Absatze angeordneten Haupt-Journals des Fondes der Cumulativmassen zu behandeln. Die Ergebnisse dieses Hilfs-Journales sind bei dem monatlichen Abschlusse in einer Summe in das Haupt-Journal des Fondes aufzunehmen. Zeigt sich bei dem Abschlusse des für Empfang und Ausgabe zu führenden Fonds-Journals ein Ueberschuss, so ist derselbe in Abfuhr zu bringen; zeigt sich ein Abgang, so ist der abgängige Betrag als ein Verlag der Haupt- oder Sammlungscasse gegen eine auszustellende Quittung in Empfang und bei der Steuergattung, aus welcher die Barschaft genommen wurde, als Abfuhr in Ausgabe zu stellen.

18. Die Journale über den Cumulativfond sind nebst dem Hilfs-Journale an die Rechnungsabtheilungen der Bezirksbehörden, und von den Steuerämtern, nebst einer summarischen Nachweisung über den Betrag der für jede einzelne Cumulativmasse geleisteten Zahlungen, einzusenden.

19. Die Rechnungs-Abtheilungen haben diese Nachweisungen mit dem Hilfs-Journale zu vergleichen und über dieselben eine eigene Vormerkung zu eröffnen, in welcher die Monatssummen für jede Masse abgetheilt zu verbuchen sind. Bei dieser Verbuchung sind die Capitals-Abfertigungen von den Zinsenzahlungen, und von den Zinsenzahlungen diejenigen, welche auf die Periode bis zum Uebergabstage entfallen, zu unterscheiden, indem nur die Abfertigungen und die Zinsen bis zum Uebergabstage der früheren Masse zur Last fallen.

20. Bei den Sammlungscassen haben nur die Abfuhren der gedachten Rent- und Steuer-Aemter, dann allfällige Verläge der Hauptcasse für den Cumulativfond einzufliessen. Bei der Hauptcasse gesellen sich zu diesen Einnahmen noch die Zinsen der öffentlichen Fonds-Obligationen und des Tilgungsfondes.

Die Auslagen der Sammlungscassen beschränken sich auf die Verläge an die Steuerämter und auf Abfuhren an die Hauptcasse. Letztere hat nur Verläge an die Sammlungscassen und die ihr unmittelbar zugewiesenen Steuerämter, dann Abfuhren an den Tilgungsfond zu verrechnen.

21. Aus den nach Absatz 6 zu verfassenden Verzeichnissen sind die Verfallszeiten der Zinsen und Capitalien der Privatschulden bekannt. Acht Tage nach Ausgang jedes Monates haben die Rent- und Steuerämter ein Verzeichniss der vom letzten Monate verbliebenen Zinsenausstände den Finanz-Bezirksverwaltungen zu überreichen, welche darüber die angemessene

czynienia należytych kroków względem takowych. Tak samo należy postępować z zapadłemi odpłatami kapitałów, jeżeli jakie w zaległości pozostają.

22. Jeżeli nie ma obawy względem bezpieczeństwa kapitałów, a prowizya należycie bywa odpłaconą, władza powiatowa może kapitał jeszcze dłużej pozostawić. W przeciwnym razie, należy użyć prawnych środków; jednakowoż, słuszny biorąc wzgląd na stosunek, istniejący niegdyś między byłem dominium i jego poddanym, na utrzymanie możliwości płacenia podatków, zważając przytem na stan domu i familii, niemniej też należy przed zupełnem ukończeniem likwidacyi pretensyi do ustępującej władności jurysdykcyjnej, i zanim się przystąpi do sprzedaży realności w drodze egzekucyi, porozumieć się z takową i wstrzymać sprzedaż, jeżeli jurysdykcya przez wzgląd na szkodę z niedostateczności hipoteki, dla niej wyniknąć mogącą, przyjmie na siebie odpowiedzialność za kwotę zaległą.

23. Nie należy wypowiadać z reguły kapitałów, przy których umówiony jest termin do wypowiedzenia, jeżeli bezpieczeństwo ich nie jest zagrożone; jednakowoż takowe mogą być użytemi do zaspokojenia kapitału, na mocy §§. 65. 66, 68, rozporządzenia o postępowaniu w kasach z majątkiem sierocińskim. W razie takowego użycia należy na to uważać, ażeby bez potrzeby nie narzucać stronom kapitałów, których posiadanie im, z powodu ich oddalenia, lub z innych przyczyn, staćby się mogło niedogodnem.

24. Władze sądowe, polecone sobie mają §. 66. rzeczonego rozporządzenia, ażeby przez uprzednie porozumienie się z władzami skarbowemi, uzyskali to przekonanie, iż nic nie stoi na przeszkodzie wykonaniu ich zleceń, wydanych do urzędów poborczych — to w szczególności rozumieć się ma o wypłaceniu większych kapitałów, tudzież o tych przypadkach, w których zaspokojenia w kapitałach zabezpieczonych czynione być mają, ażeby ze strony władz powiatowych, w tej mierze należne czynić można kroki. Jeżeli wypłata ma być zrobiona w gotówce, w kwocie niżej (100 złt. r.) stu złt. reń. mon. konw., natenczas nie potrzeba osobnego porozumienia.

25. Jeżeli sobie opiekunowie lub kuratorowie życzą, ażeby gotówka pod ich zarządem zostająca, ulokowaną została na wymienione przez nich hipoteki, znajdujące się w posiadaniu mas kumularnych, władze takiemu żądaniu, według możności, zadosyć czynić winny.

26. Gotówka, wpływająca w drodze spłaty lub w drodze nabycia kapitałów prywatnych, a nie obrócona natychmiast do wypłat; powinna być odesłana do funduszu umarzania długów państwa; jeżeli wydatki funduszu kumularnego dla całego kraju koronnego, wymagają wsparcia gotówką, natenczas krajowe finansów dyrekcye winny sobie sprowadzić takową, przez stosowne wypowiedzenie kapitałów, ulokowanych dla tego kraju koronnego w funduszu umarzania długów państwa. Gdyby to źrodło nie wystarczało, należy uczynić relacyę do ministerstwa finansów, które dalszych środków użyje, o ile udowodnioną będzie dostateczność odebranej masy czynnej, na której rachunek wypłata ma być uczynioną.

27. Jeżeli porównanie na mocy §. 10. przedsięwziętem być mające, wykaże niedostateczność odebranej masy czynnej, należy o tem bezzwłocznie zdać relacyę do sądu powiatowego, który potrzebne kroki przeciw władzy jurysdykcyjnej poczynić winien.

28. Po ukończeniu likwidacyi stanu czynnego i biernego wszystkich mas kumularnych, zastrzega sobie rząd państwa postanowienie, czyli i w jaki sposób rozwiązanie tych mas nastąpić ma.

Krauss m. p.

Verfügung zu treffen haben. Auf gleiche Weise ist in Ansehung der fälligen Capitalszahlungen vorzugehen, wenn dieselben im Rückstande verbleiben.

22. Wenn für die Sicherheit des Capitals keine Gefahr zu besorgen ist, und die Zinsenzahlung ordentlich geleistet wird, so kann das Capital von den Bezirksbehörden noch länger belassen werden. Im entgegengesetzten Falle sind die gesetzlichen Massregeln jedoch mit billiger Rücksicht auf das zwischen der ehemaligen Herrschaft und ihrem Unterthan bestandene Verhältniss, auf die Erhaltung der Steuerbarkeit des Haus- und Familienstandes vorzukehren, auch ist jedenfalls bis zur vollen Liquidirung der Ansprüche an die abgetretene Gerichtsinhabung, bevor zur executiven Veräusserung einer Realität geschritten wird, das Einvernehmen mit derselben zu pflegen, und wenn diese vielleicht aus Rücksicht des bei Unzulänglichkeit der Hypothek für sie zu besorgenden Nachtheiles die Haftung für den ausstehenden Betrag übernimmt, mit der Veräusserung inne zu halten.

23. Capitalien, bei welchen eine Aufkündungsfrist bedungen ist, sind, wenn ihre Sicherheit nicht gefährdet ist, in der Regel nicht aufzukünden, doch können sie, mit Beobachtung der §§. 65, 66, 68 der Verordnung über die cassemässige Behandlung des Waisenvermögens zu Capitals-Abfertigungen verwendet werden. Bei einer solchen Verwendung wird darauf zu sehen seyn, dass den Parteien nicht ohne Noth Capitalien aufgedrungen werden, deren Besitz ihnen wegen ihrer Entfernung oder wegen anderen Ursachen Verlegenheiten verursacht.

24. Die Gerichtsbehörden sind durch den §. 66 der gedachten Verordnung angewiesen, sich durch vorläufiges Einvernehmen mit den Finanzbehörden die Ueberzeugung zu verschaffen, dass der Vollziehung ihrer Aufträge an die Steuerämter kein Hinderniss im Wege stehe, diess hat insbesondere für Capitals-Abfertigungen von grösserem Belange, dann für jene Fälle, wo Abfertigungen in versicherten Capitalien zu geschehen haben, zu gelten, damit von Seite der Bezirksbehörden die nöthigen Vorkehrungen getroffen werden können. Für bare Abfertigungen unter dem Betrage von (100 fl.) Einhundert Gulden ist ein besonderes Einvernehmen nicht erforderlich.

25. Wenn Vormünder oder Curatoren eine von ihnen zu verwaltende Barschaft auf namentlich zu bezeichnende Hypotheken zu verwenden wünschen, die sich im Besitze der Cumulativmassen befinden, so ist diesem Ansuchen von den Behörden nach Möglichkeit Folge zu geben.

26. Die im Wege der Heimzahlung oder Ablösung von Privat-Capitalien eingehende, und nicht zu Abfertigungen sogleich verwendete Barschaft ist an den Staatsschulden-Tilgungsfond einzusenden; wenn die Auslagen des Cumulativ-Fondes für das ganze Kronland eine Unterstützung an Barschaft nothwendig machen, so haben die Finanz-Landesdirectionen durch die entsprechende Aufkündung der für das Kronland bei dem Tilgungsfonde angelegten Barschaft sich dieselbe zu verschaffen. Sollte diese Quelle nicht zureichen, so ist die Anzeige an das Finanzministerium zu erstatten, welches in soweit die Zulänglichkeit der übernommenen Activmasse, für deren Rechnung die Zahlung zu leisten ist, nachgewiesen wird, die weitere Verfügung treffen wird.

27. Wenn die nach §. 10 vorzunehmende Vergleichung eine Unzulänglichkeit der übernommenen Activmasse nachweiset, so ist davon sogleich die Anzeige dem Bezirksgerichte zu erstatten, welches das Nöthige gegen die Gerichtsinhabung einzuleiten hat.

28. Wenn die Liquidirung sowohl des Activ- als Passivstandes sämmtlicher Cumulativmassen vollendet ist, so behält sich die Staatsverwaltung die Bestimmung, ob und in welcher Art die gänzliche Auflösung dieser Massen stattzufinden hat, bevor.

Krauss *m.p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLVIII.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 14. Grudnia 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 22. Lutego 1851.

462.

Cesarski patent z dnia 29. Listopada 1850,

którym się wprowadza w wykonanie monopolium tytuniu we Węgrzech, w Kroacyi, Slawonii, Siedmiogrodzie, w Województwie Serbskiem, w banacie Temeskim, w w Pograniczu wojskowem i Pobrzeżu, wraz z prowizoryczną ustawą o monopolium tytuniowem, począwszy od 1. Marca 1851.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki - Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii, Książe górnego i dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski, Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia górnej i dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryestu, Kattary i na Marchii windyjskiej; Wielki-Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

W celu przeprowadzenia zasady wyrzeczonej w §. 7. konstytucyi państwa, według której państwo całe ma stanowić jeden okrąg cłowy i handlowy, nakazaliśmy cesarskim patentem Naszym z dnia 7. Czerwca 1850 *), ażeby z d. 1. Października 1850 zniesione zostały opłaty, które pod nazwą „należytości cłowych, trzydziestkowych i pobo-

---

*) W części LXIX. Nro. 220. dziennika praw państwa.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLVIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 14. December 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 22. Februar 1851.

462.

Kaiserliches Patent vom 29. November 1850,

womit die Einführung des Tabak-Monopols in Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen, der Woiwodschaft Serbien, dem Temeser-Banate und den Militär-Gränz- und Küstengebieten angeordnet, und eine provisorische Tabak-Monopols-Ordnung vom 1. März 1851 angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich;

König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem etc.; Erzherzog von Oesterreich; Grossherzog von Toscana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steyer, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Grossfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piacenza und Guastalla, von Auschwitz und Zaior, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg etc.; Herr von Triest, von Cattaro und auf der windischen Mark; Grosswoiwod der Woiwodschaft Serbien etc. etc.

*Zur Vollführung des in der Reichsverfassung §. 7 ausgesprochenen Grundsatzes, nach welchem das ganze Reich Ein Zoll- und Handelsgebiet zu bilden hat, haben Wir mit Unserem kaiserlichen Patente vom 7. Juni 1850 *) die Aufhebung der, an der Zwischenzoll-Linie zwischen Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen und den übrigen Kronländern, von der Ein- und*

---

*) Im LXIX. Stücke, Nr. 220 des Reichsgesetzblattes.

cznych" pobierano od wchodu i wychodu towarów na linii między-cłowej między Węgrami, Kroacyą, Slawonią, Siedmiogrodem a innemi krajami koronnemi, wyłączając atoliż od tego uwolnienia tylko przedmioty monopoliów rządowych, wypalane płyny spirytusowe, piwo i mięso.

Od czasu tegoż, został dalszy krok uczyniony do zniesienia przegród cłowych na linii między-cłowej przez nakazane patentem Naszym z dnia 29. Września 1850 *) zaprowadzenie podatku konsumcyjnego od wypalanych płynów spirytusowych i piwa w krajach koronnych Węgrzech, Kroacyi, Slawonii, Siedmiogrodzie, w województwie Serbskiem z banatem Temeskim.

Ważną przeszkodą do zupełnego usunięcia wszelkich ograniczeń w obrocie handlowym na linii między-cłowej, są jeszcze tylko monopolia rządowe, a mianowicie monopolium tytuniu. Rozkazaliśmy, ażeby wzięto jak najstaranniej pod obrady środki, do osiągnienia tego celu prowadzić mogące.

Długoletnie doświadczenie, nietylko w Austryi, lecz także w innych państwach bezwątpliwem wykazało, iż nic trudniejszego nad zaprowadzenie w miejsce monopolium tytuniowego, jakiegokolwiek innego podatku stałego (bezpośredniego) lub pośredniego, któryby przyniósł dochód równie wielki obok tak mało dotkliwego uciążenia konsumenta, i któryby oraz ugodził w przedmiot stosowniejszy do obłożenia podatkiem pośrednim.

Obecne zaś okoliczności, widocznie są stosowne do czynienia doświadczeń niepewnych i niebezpiecznych w zaprowadzeniu jednej lub kilku innych opłat, mających zastąpić monopolium tytuniu.

Przy tak naglących potrzebach w gospodarstwie państwa, musiałyby okoliczności taką przybrać postać, iżby wyższe tylko względy polityki i ekonomii narodowej, rząd do tego skłonić mogły, aby się zrzekł onych nader znacznych dochodów, jakie monopolium tytuniowe przynosi skarbowi publicznemu przez ciąg niemal siedmdziesięcioletniego trwania w tych krajach koronnych, w których takowe istnieje.

Cokolwiekbądź, nie daje się pogodzić z zasadą konstytucyi państwa, orzekającą, iż wszystkie części monarchii, zarówno przyczyniać się winny do ponoszenia ciężarów publicznych, ażeby podatek nałożony na konsumcyę tytuniu w jednej części państwa, ciężyć miał tylko na mieszkańcach do tejże części należących.

Przytem wzięliśmy pod ścisłą rozwagę własną, oczywistą korzyść tych krajów koronnych, w których monopolium tytuniowe dotąd jeszcze zaprowadzonem nie jest, albowiem przy obecnym stanie związku cłowego Austryi, jedynie tylko przez utrzymanie monopolium tytuniowego w tych krajach koronnych, w których do tej pory istnieje, i przez rozciągnienie takowego na obręb całego państwa, zabezpieczyć można krajom koronnym, monopolowi dotąd niepodlegającym, obfite źródło dochodów, jakie uprawa tytuniu ztąd zyskuje, iż już w obecnej chwili największa część konsumcyi tytuniu w reszcie krajów koronnych, pokrytą bywa przez używanie liści tytuniowych z Węgier. Używanie takowe przez zniesienie monopolu w tych krajach koronych, doznałoby znacznego uszczerbku, i ten ubytek powetować by mogło tylko przez rozszerzenie obrębu cłowego Austryi.

---

*) W części CXXXII. dziennika praw państwa Nr. 378.

Ausfuhr der Waaren, unter der Benennung: „Zoll-Dreissigst- und Neben-Gebühren" eingehobenen Abgaben, vom 1. October 1850 angeordnet und von dieser Gebührenfreiheit nur die Gegenstände der Staatsmonopole, dann die gebrannten geistigen Flüssigkeiten, Bier und Fleisch ausgenommen.

Seitdem ist ein weiterer Schritt zur Hinwegräumung der Zollschranken an der Zwischenzoll-Linie durch die mittelst Unseres Patentes vom 29. September 1850 *) in den Kronländern Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen, der Woiwodschaft Serbien mit dem Temeser Banate angeordnete Einführung der Verzehrungssteuer von gebrannten geistigen Flüssigkeiten und Bier erfolgt.

Ein wichtiges Hinderniss stellen nur noch die Staatsmonopole und namentlich das Tabakmonopol der gänzlichen Hinwegschaffung aller Beschränkungen des Verkehrs über die Zwischenzoll-Linie entgegen. Wir haben die Massregeln, die zur Erreichung dieses Zieles ergriffen werden können, den sorgfältigsten Berathungen unterziehen lassen.

Eine vieljährige Erfahrung nicht nur in Oesterreich, sondern auch in anderen Staaten hat ausser Zweifel gesetzt, dass es den erheblichsten Schwierigkeiten unterliegt, an die Stelle des Tabakmonopols eine andere directe oder indirecte Steuer zu setzen, die einen gleich hohen Ertrag, ohne gleich wenig fühlbare Belastung des Verbrauchers und von einem zur indirecten Besteuerung mehr geeigneten Gegenstande einbringen würde.

Die jetzigen Verhältnisse aber sind offenbar nicht dazu geeignet, mit einer oder mehreren anderen Abgaben, die das Tabakmonopol zu ersetzen hätten, unsichere und gefährliche Versuche anzustellen.

Den dringenden Bedürfnissen des Staatshaushaltes gegenüber müssten sich die Umstände so gestalten, dass höhere politische und volkswirthschaftliche Rücksichten dazu bestimmen könnten, auf die sehr erheblichen Zuflüsse zu verzichten, welche das Tabakmonopol während seines bald siebenzigjährigen Bestandes in den Kronländern, wo solches besteht, dem öffentlichen Schatze liefert.

In jedem Falle ist es aber mit dem in der Reichsverfassung ausgesprochenen Grundsatze, dass alle Theile des Gesammtreiches gleichmässig zu den öffentlichen Lasten beizutragen haben, nicht vereinbarlich, eine Steuer, womit der Verbrauch des Tabakes in dem einen Theile des Reiches belegt ist, nur auf den diesem Theile angehörigen Bewohnern lasten zu lassen.

Dabei haben Wir auch den eigenen unverkennbaren Vortheil der Kronländer, in denen das Tabakmonopol bisher nicht eingeführt ist, in aufmerksame Betrachtung gezogen, indem bei dem gegenwärtigen Bestande des österreichischen Zollverbandes nur durch die Aufrechthaltung des Tabakmonopols in den Kronländern, in denen es bisher besteht, und durch dessen Ausdehnung auf den ganzen Umfang des Reiches jenen bis jetzt dem Monopole nicht unterliegenden Kronländern die reiche Quelle des Einkommens gesichert werden kann, welches in denselben die Tabakcultur dadurch bezieht, dass schon jetzt der grösste Theil des Tabakverbrauches in den übrigen Kronländern durch Verwendung ungarischer Tabakblätter bedeckt wird; eine Verwendung, die nach der Aufhebung des Monopoles in diesen Kronländern eine höchst namhafte Verminderung erleiden würde, und nur durch eine Erweiterung des österreichischen Zollgebietes einen Ersatz für diesen Abfall erlangen könnte.

*) Im CXXXIII. Stücke, Nr. 378 des Reichsgesetzblattes.

Polegając na tych uwagach, widzimy się spowodowani, na podstawie konstytucyi państwa §§. 7, 24, 87. i 120, za przedstawieniem Naszej Rady ministrów, wydać rozkaz, aby monopolium tytuniu wraz z załączoną prowizoryczną ustawą, zaprowadzonem zostało w Węgrzech, Kroacyi, Slawonii, w Siedmiogrodzie, województwie Serbskiem, w banacie Temeskim wraz z Pograniczem wojskowem i Pobrzeżem.

Oświadczamy przytem stanowczo wolą Naszą, ażeby przy wykonaniu tego rozporządzenia, takich użyto środków, któremiby uprawę tytuniu w wymienionych dopiero krajach koronnych, nietylko na tym stopniu obfitości utrzymać można, iżby potrzebna skarbowi ilość liści tytuniowych w tych gatunkach, które w owych krajach koronnych uprawiają, dostatecznie pokryć się dała; lecz nadto chcemy, aby właścicielom plantacyi tytuniowych skutecznego dodać zachęcenia do staranniejszej uprawy plonu swego, ażeby przez uszlachetnienie takowego, podwyższyć wartość jego, tym sposobem wywóz jego za granicę zabezpieczyć i podnieść oraz zamożność producentów.

Niemniej zwróciliśmy na to uwagę Naszą, ażeby posiadaczy ziemskich, uprawiających dotąd tytuń dla własnej potrzeby a nie dla handlu, pozostawić przy dotychczasowym zwyczaju spotrzebowania własnego produktu; ażeby właścicielom fabryk tytuniowych, wymierzyć odpowiednie wynagrodzenie za straty, które przez zaprowadzenie monopolium tytuniowego na majątku ponieść mogą; ażeby ochraniać handel tytuniem, a w szczególności odbyt jego za granicę, i, o ile okoliczności dozwolą, udział w takowym ułatwić; nakoniec, ażeby oznaczyć ceny sprzedaży szczególniej prostych gatunków tytuniu, ze względem na stosunki krajowe. Należy przytem starać się o dostateczne magazyny do odbierania i przechowywania tytuniu, oddawanego do skarbu, równie jak o dostateczną ilość przedawców, odpowiednią wygodzie konsumentów.

Zatem rozporządzamy co następuje:

1. Prawo prowizoryczne, mające na celu zaprowadzenie monopolium tytuniowego, wejdzie w wykonanie z d. 1. Marca 1851 w krajach koronnych: Węgrzech, Kroacyi, Slawonii, w Siedmiogrodzie, województwie Serbskiem, w banacie Temeskim z Pograniczem wojskowem i Pobrzeżem.

2. Zapasy w liściach i fabrykatach tytuniowych, znajdujące się w czasie zaprowadzenia monopolu w posiadaniu osób prywatnych, należy do 15. Lutego 1851 oznajmić powiatowej finansów dyrekcyi, w której obrębie się znajdują, o ile takowe zapasy przewyższają własną potrzebę posiadacza na przeciąg czasu czterech miesięcy; w przeciwnym bowiem razie, jeżeli oznajmienie takowe nierzetelnie podane, lub wcale nie będzie uczynione, wymierzoną ma być kara według §. 86 załączonego prawa prowizorycznego, stosownie do nieoznajmionej ilości tytuniu, wspomnioną potrzebę przewyższającej.

Skarb zakupuje tytuń oznajmiony i do swego użycia zdatny, a za liście płaci ustanowioną cenę kupna, za wyroby zaś kwotę w drodze słusznego oszacowania oznaczoną.

Tę ilość tytuniu, przewyższającą wspomnioną potrzebę, której skarb nie przyjął, właściciel albo opłacić winien, albo też takową wywieźć za granicę, w przeciągu czasu, który według okoliczności, za każdym razem osobno oznaczony będzie.

Durch diese Erwägungen finden Wir uns bestimmt, auf Grundlage der Reichsverfassung §§. 7, 24, 87 und 120 über den Vorschlag Unseres Ministerrathes zu befehlen, dass das Tabakmonopol mit dem beiliegenden provisorischen Gesetze in Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen, der Woiwodschaft Serbien, dem Temeser Banate, sammt den Militärgränz- und Küstengebieten eingeführt werde.

Es geht dabei Unser entschiedener Wille dahin, dass bei der Ausführung dieser Massregel solche Einrichtungen getroffen werden, damit die Tabakcultur in den so eben genannten Kronländern nicht nur auf jenem Stande der Ergiebigkeit erhalten werde, um den Bedarf des Staatsgefälles an Tabakblättern von den Gattungen, die in jenen Kronländern gebaut werden, genügend zu bedecken, sondern, dass die Pflanzer auch eine wirksame Aufmunterung erhalten, ihr Erzeugniss mit grösserer Sorgfalt zu pflegen, durch dessen Veredlung demselben einen grösseren Werth zu verschaffen, dadurch dessen Absatz in das Ausland zu sichern und den Wohlstand der Producenten zu erhöhen.

Nicht minder war Unser Augenmerk darauf gerichtet, dass die Grundbesitzer, welche bisher Tabak zu ihrem eigenen Bedarfe und nicht für den Handel bauten, in ihrer bisherigen Gewohnheit, ihr eigenes Erzeugniss zu verbrauchen, belassen, den Eigenthümern von Tabakfabriken für den Vermögensverlust, den sie durch die Einführung des Monopols erleiden können, eine angemessene Schadloshaltung gewährt, der Tabakhandel, und insbesondere der Absatz der Tabakblätter in das Ausland geschont, und soweit es die Umstände zulassen, die Theilnahme an demselben erleichtert, endlich die Verschleisspreise vorzüglich für die gemeineren Tabakgattungen mit Rücksicht auf die Landesverhältnisse bestimmt werden. Auch ist für die erforderlichen Magazine zur Uebernahme und Aufbewahrung des Tabakes, der eingeliefert wird, dann für die Aufstellung der erforderlichen Verschleisser in dem der Bequemlichkeit der Verbraucher entsprechenden Masse zu sorgen.

Hiernach verordnen Wir was folgt:

1. Das auf die Einführung des Tabakmonopols sich beziehende provisorische Gesetz hat in den Kronländern Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen, in der Woiwodschaft Serbien, dem Temeser Banate, sammt den Militärgränz- und Küstengebieten vom 1. März 1851 an, in Wirksamkeit zu treten.

2. Die Vorräthe an Tabakblättern und Tabakfabrikaten, welche sich bei Einführung des Monopols im Privatbesitze befinden, sind, in so ferne dieselben den eigenen Bedarf des Besitzers für einen Zeitraum von vier Monaten übersteigen, bis 15. Februar 1851 bei der Finanz-Bezirks-Direction, in deren Amtsgebiete sie sich befinden, anzumelden, widrigens bei Unterlassung oder Unrichtigkeit dieser Anmeldung die in dem §. 86 des angeschlossenen provisorischen Gesetzes vorgeschriebene Strafe nach der den gedachten Bedarf überschreitenden und unangemeldet gebliebenen Menge zu verhängen ist.

Das Gefälle wird den angemeldeten zur Verwendung für ihre Zwecke geeignet befundenen Tabak käuflich übernehmen, und für die Blätter den festgesetzten Einlösungspreis, für die Fabrikate einen durch eine billige Schätzung ausgemittelten Betrag vergüten.

Die nicht vom Gefälle übernommene den gedachten Bedarf überschreitende Tabakmenge wird von dem Eigenthümer zu versteuern oder binnen eines Zeitraumes, der von Fall zu Fall nach Beschaffenheit der Umstände, zu bestimmen ist, in das Ausland auszuführen seyn.

W końcu rozporządzamy, aby poczynić wszelkie kroki do rozwiązania na 1. Lipca 1851 linii między-cłowej i oraz ustanowionych na niej urzędów cłowych i trzydziestkowych; tudzież do zniesienia pozostawionych na niej tymczasem jeszcze środków nadzorowania, ażeby tym sposobem wzajemny obrót handlowy przez tę linię cłową, zupełnie wolnym uczynić; o czem w swoim czasie osobne nastąpi obwieszczenie.

Nasz minister finansów, ma polecone wykonanie tych rozporządzeń i załączonej tu ustawy.

Dano w Naszem cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 29. Listopada roku tysiąc ośmset piędziesiątego, a w drugim roku panowania Naszego.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Schmerling. Thun. Csorich. Kulmer.

Rozporządzenie o monopolu tytuniu

dla

Węgier, Kroacyi, Slawonii, Siedmiogrodu i województwa Serbskiego wraz z banatem Temeskim.

Rozdział pierwszy.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

O pojęciu monopolu tytuniowego.

Tytuń, czy to w stanie surowym, czy wyrobiony, będzie przedmiotem monopolu rządowego, t. j. będzie zostawać pod wyłącznem zarządzeniem rządu, według postanowień niniejszej ustawy prowizorycznej.

§. 2.

O uprawie (produkcyi), wyrabianiu, używaniu i wprowadzaniu tytuniu.

Bez pozwolenia władz dochodowych, niewolno nikomu produkować tytuniu, ani też wyrabiać takowego w przypadkach prawem przewidzianych, ani robić z niego użytku prawem zakazanego, ani nakoniec wprowadzać takowego z zagranicy lub handlem morskim, czyli to na użycie, czyli na skład, czyli też w celu przewozu.

§. 3.

O warunkach, pod któremi uprawa dozwoloną być może.

Pozwolenie uprawiania tytuniu, udzielanem będzie jedynie pod tym warunkiem, żeby uprawa wykonywaną była nie na innych, jak tylko na gruntach, na ten cel oznaczonych, i żeby plon cały w zupełności odstawiony został do składów dochodów skarbowych.

Wir verordnen endlich, dass alle Vorkehrungen getroffen werden, um bis 1. Juli 1851 die Zwischenzoll-Linie und die an derselben bestehenden Zoll- und Dreissigstämter gänzlich auflösen, die noch einstweilen an derselben beibehaltenen Massregeln der Ueberwachung aufheben, und den gegenseitigen Verkehr über die gedachte Zoll-Linie freigeben zu können, worüber seiner Zeit eine besondere Kundmachung erfolgen wird.

Unser Minister der Finanzen ist mit der Vollziehung dieser Anordnungen und des beigeschlossenen Gesetzes beauftragt.

Gegeben in Unserer kaiserlichen Haupt- und Residenzstadt Wien, am neun und zwanzigsten November im Eintausend Achthundert Fünfzigsten, Unserer Reiche im zweiten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg. Krauss. Bach. Bruck. Thinnfeld. Csorich. Schmerling. Thun. Kulmer.

Tabak-Monopols-Ordnung

für

Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen und die Woiwodschaft Serbien mit dem Temeser Banate, den Militär-Gränz- und Küstengebieten.

Erster Abschnitt.

I. Allgemeine Bestimmungen.

§. 1.

Begriff des Tabakmonopols.

Der Tabak im rohen oder verarbeiteten Zustande hat den Gegenstand eines Staatsmonopols zu bilden, das heisst, der ausschliessenden landesfürstlichen Verfügung nach den Bestimmungen des gegenwärtigen provisorischen Gesetzes unterworfen zu seyn.

§. 2.

Erzeugung, Bereitung, Verwendung und Einfuhr.

Niemand darf ohne Bewilligung der Gefällsbehörde Tabak erzeugen, in den durch das Gesetz bezeichneten Fällen bereiten, auf eine durch das Gesetz untersagte Weise verwenden, oder aus dem Auslande, oder von der See weder zum Verbrauche, noch zur Ablegung, noch zur Durchfuhr einbringen.

§. 3.

Bedingung jeder Bewilligung zur Erzeugung.

Die Bewilligung Tabak zu bauen wird nur unter der Bedingung ertheilt, dass der Anbau nicht auf anderen, als auf den hiezu bezeichneten Grundstücken vollzogen und dass das ganze Erzeugniss vollständig an die Niederlagen des Staatsgefälles abgeliefert werde.

§. 4.

O wynagrodzeniu ze strony skarbu.

Skarb ze swej strony daje stosowne wynagrodzenie za tytuń odstawiony, jeżeli takowy wedle jakości i ilości swojej za zdatny do przyjęcia uznanym będzie.

Miara tego wynagrodzenia, równie jak miejsce i czas odstawienia, oznaczone będą osobnemi przepisami.

§. 5.

O prawach trzeciego.

Do tytuniu uprawionego, z obowiązkiem odstawienia go do skarbu rządowego, nikt nie może sobie rościć jakiegobądź prawa, przez coby uprawa lub wyrabianie takowego przerwanem lub zawieszonem zostało, lub coby przeszkodzić mogło odstawieniu plonu do skarbu.

§. 6.

Do ceny.

Cena zaś, która się uprawiaczowi należy za tytuń odstawiony, nie jest wyłączoną od nabycia do niej praw wedle ustaw cywilnych i od użycia środków dozwolonych, do ubezpieczenia i przeprowadzenia (egzekwowania) takowych, o ile osobne postanowienie nie czyni wyjątku.

§. 7.

Do sprzętów i innych rzeczy, do uprawy potrzebnych.

Bez zezwolenia władzy kierującej sprawami dochodów skarbowych, nie może mieć miejsca żaden krok sądowy, czy to mający na celu zabezpieczenie, czy prowadzenie egzekucyi do sprzętów i innych rzeczy, potrzebnych do uprawy lub wyrabiania tytuniu, mającego być odstawionym do skarbu lub wyrobionym na rzecz jego; przez coby produkcya tytuniu przerwaną, zawieszoną, albo niepodobną do wykonania została.

II. O sposobie zakazanym uprawy, wyrabiania lub użycia tytuniu.

§. 8.

O zakazanej uprawie.

Jako zakazaną uprawę tytuniu uważać należy:

A. Jeżeli kto bez zezwolenia władzy dochodowej

a) tytuń uprawia,

b) tytuń rosnący bez uprawy pielęgnuje,

c) liście, łodygi, pieńki lub odłamki, mogące być użytemi jako tytuń, zbiera lub zachowuje;

B. jeżeli ten, który ze strony władzy dochodowej otrzymał pozwolenie uprawy tytuniu, obraca na to inne grunta jak te, które mu na ten cel przeznaczone zostały, lub większą przestrzeń, jak mu została wymierzona w pozwoleniu urzędowem.

§. 9.

O zakazanem wyrabianiu.

Zakazem wyrabiania tytuniu bez pozwolenia władzy dochodowej, zabrania się:

§. 4.

Vergütung von Seite des Staatsschatzes.

Dagegen leistet der Staatsschatz für den abgelieferten, und nach Beschaffenheit und Menge zur Annahme geeignet erkannten Tabak die angemessene Vergütung.

Das Ausmass dieser Vergütung, dann der Ort und die Zeit der Ablieferung werden durch besondere Bestimmungen festgesetzt.

§. 5.

Rechtsansprüche eines Dritten.

Auf den Tabak, welcher mit der Verbindlichkeit der Ablieferung an den Staatsschatz erzeugt wurde, kann Niemand einen wie immer gearteten Anspruch, durch welchen die Erzeugung oder Bearbeitung unterbrochen oder gehemmt, oder die Ablieferung des Erzeugnisses an den Staatsschatz gehindert würde, — geltend machen.

§. 6.

Auf den Preis.

Der Preis, welcher dem Pflanzer für den abgelieferten Tabak gebührt, ist hingegen, soferne nicht eine besondere Anordnung eine Abweichung hievon festsetzt, von der Erwerbung der aus dem bürgerlichen Rechte entspringenden Ansprüche und von der Anwendung der zur Sicherstellung und Einbringung desselben gesetzlich eingeräumten Rechtsmittel nicht ausgeschlossen.

§. 7.

Auf die Geräthschaften oder Erfordernisse der Erzeugung.

Auf die Geräthschaften und anderen Erfordernisse der Erzeugung oder Bereitung des Tabakes, welcher an das Staatsgefälle abzuliefern ist, oder für dasselbe bereitet wird, darf ohne Zustimmung der, die Angelegenheiten des Gefälles leitenden Behörde, eine gerichtliche Massregel der Sicherstellung oder Execution, durch welche die Erzeugung des Tabakes unterbrochen, gehemmt oder unmöglich gemacht würde, nicht Platz greifen.

II. Verbotene Erzeugung, Bereitung oder Verwendung des Tabakes.

§. 8.

Verbotene Erzeugung.

Als verbotene Erzeugung des Tabakes ist zu betrachten:

A. Wenn Jemand ohne Bewilligung der Gefällsbehörde

a) Tabak baut,

b) Tabak, der ohne vorläufigen Anbau wächst, pflegt, oder

c) die zum Verbrauche als Tabak geeigneten Blätter, Stängel, Stöcke oder Abfälle einsammelt oder aufbewahrt;

B. wenn Derjenige, welcher zwar zum Anbaue des Tabakes die Bewilligung von Seite der Gefällsbehörde erhielt, hiezu andere als die ihm für diese Zwecke bezeichneten Grundstücke, oder eine grössere als die ihm in der ämtlichen Bewilligung zugemessene Grundfläche verwendet

§. 9.

Verbotene Bereitung des Tabakes.

Durch das Verbot der Bereitung des Tabakes ist untersagt ohne Bewilligung der Gefällsbehörde:

A. Tytuń, nie nabyty ze składów skarbowych krajać, kręcić, mleć, na tabakę lub w jakibądź inny sposób przyspasabiać;

B. liście surowe tytuniu, lub tytuń do palenia, chociaż nabyty ze składów skarbowych, przerabiać na tabakę lub na cygara;

C. w ogólności zakładać lub prowadzić rękodzielnie, w których się wyrabia tytuń dla użytku innych lub na sprzedaż.

§. 10.

O zakazanem użyciu.

Robi użytek z tytuniu wbrew zakazom

A. kto bierze tytuń z miejsca gdzie się takowy uprawia, wyrabia, lub przechowuje, znajdujący się tamże z obowiązkiem odstawienia do skarbu; lub kto bierze takowy ze składów skarbowych, albo ze składów pełnomocników skarbowych, i przez to takowy uprowadza z posiadania skarbu lub bezpośrednio lub też z odstawy skarbu;

B. kto po otrzymanem pozwoleniu uprawy tytuniu, zebrany tytuń bez osobnego ku temu dozwolenia władzy skarbowej w całości lub w części nie odstawi do skarbu: bez różnicy, czyli on sam ten tytuń spożytkował, komu innemu odstąpił, lub zatrzymał u siebie po czasie przeznaczonym do odstawy, nie będąc przymuszonym do tego przemocą wydarzenia przypadkowego;

C. kto, uzyskawszy pozwolenie do uprawy tytuniu na własny użytek, jakimkolwiek tytułem ustępuje plonu swego osobom innym, nie należącym do liczby domowników jego własnych i nieobjętym w karcie pozwolenia.

D. kto jakimbądź tytułem ustępuje rozsady tytuniu osobom, które nie uzyskały prawnego pozwolenia do uprawy tytuniu.

III. O handlu tytuniem.

§. 11.

Wykonywanie nieograniczenie zastrzeżenia, zawartego w prawie monopolu.

Rząd wykonywa zastrzeżone sobie w monopolu tytuniowym wyłączne prawo przez następujące zakazy:

A. Nikt nie może sprzedawać tytuniu, kto nie otrzymał wyraźnego na to upoważnienia ze strony władzy skarbowej;

B. nie wolno kupować tytuniu od nikogo, kto nie ma ze strony władzy skarbowych pozwolenia do sprzedaży na tem miejscu, gdzie się sprzedaż odbywa;

C. Bez pozwolenia władz skarbowych, tytuń nie może na zastaw służyć; — nakoniec

D. Niewolno ani przenosić, ani przesełać tytuniu z tej części kraju, w której się sprzedaje takowy w składach skarbowych za mniejszą cenę od powszechnej ceny skle-

A. Tabak, der nicht aus den Verkaufsniederlagen des Staatsgefälles bezogen wurde, zu schneiden, zu spinnen, zu mahlen, zu Schnupftabak oder auf irgend eine Art zuzurichten;

B. rohe Tabakblätter oder Rauchtabak, wenn gleich derselbe aus den Verkaufsniederlagen des Staatsgefälles bezogen wurde, in Schnupftabak oder Cigarren umzustalten;

C. überhaupt eine Gewerbsunternehmung zu verrichten oder zu betreiben, in welcher für den Verbrauch anderer, oder zum Verkaufe Tabak zugerichtet wird.

§. 10.

Verbotwidrige Verwendung.

Eine verbotwidrige Verwendung des Tabakes findet Statt:

A. wenn Jemand Tabak aus den Orten der Erzeugung, Bereitung oder Aufbewahrung in denen er sich unter der Verbindlichkeit der Ablieferung an das Staatsgefälle befindet, oder aus den Niederlagen des Staatsgefälles oder seiner Bestellten hinwegnimmt und dadurch entweder dem Besitze des Staatsgefälles unmittelbar, oder doch der Ablieferung an dasselbe entzieht.

B. wenn Derjenige, welchem die Bewilligung zur Erzeugung des Tabakes ertheilt wurde, den erzeugten Tabak ohne besondere Gestattung der Gefälls-Behörde ganz oder zum Theile der Ablieferung an das Staatsgefälle vorenthält, er mag den Tabak selbst verbraucht, an jemand Andern überlassen, oder nach dem Zeitpuncte, in welchem die Ablieferung hätte geschehen sollen, ohne dass ihn die überwiegende Gewalt eines zufälligen Ereignisses hiezu zwingt, zurückbehalten haben;

C. wenn Jemand, dem die Bewilligung zum Anbau von Tabak für den eigenen Gebrauch ertheilt wurde, sein Erzeugniss an Andere, nicht zum eigenen Hausstande gehörige, und als solche in dem Erlaubnisscheine nicht begriffene Personen unter was immer für einem Titel überlässt;

D. wenn Jemand Setzlinge (Pflanzen) unter was immer für einem Titel an Personen, welche die gesetzliche Bewilligung zum Tabakbaue nicht erhielten, überlässt.

III. Von dem Verkehre mit Tabak.

§. 11.

Vollständige Ausübung des im Monopolsrechte enthaltenen ausschliessenden Vorbehaltes.

Die Staatsverwaltung übt den im Tabakmonopole begriffenen ausschliessenden Vorbehalt durch folgende Verbote aus:

A. Es darf der Tabak von Niemanden verkauft werden, der nicht hiezu die ausdrückliche Ermächtigung von Seite der Gefällsbehörde erhielt;

B. es darf Niemand Tabak von Jemanden an sich bringen, der nicht mit der Bewilligung der Gefällsbehörden zum Verkaufe und zwar für den Ort, in welchem die Veräusserung Statt findet, versehen ist;

C. es kann ohne Bewilligung der Gefällsbehörden Tabak nicht als Pfand dienen, endlich

D. es darf Tabak aus einem Gebietstheile, in welchem derselbe um einen geringeren als den allgemeinen Verschleisspreis in den Gefällsniederlagen verkauft wird, in einen anderen Ge-

powej, do innej części kraju, w której na ten sam tytuń, wyższa cena jest położoną.

§. 12.

Wprowadzanie tytuniu z zagranicy.

Bez pozwolenia szczegółowego władz, kierujących zarządem dochodów skarbowych, nie wolno tytuniu ani wprowadzać do krajów, w których istnieje monopol, ani przewozić przez takowe.

Pozwolenie do wprowadzania tytuniu z zagranicy, udzielone być może tylko na potrzebę bezpośrednią tej osoby, której się pozwolenie nadaje, i tylko na ilość odpowiednią tej potrzebie.

§. 13.

O handlu tytuniem surowym w kraju produkowanym.

Warunki, pod któremi handlować można liściami surowemi tytuniu swojskiego zawarte są w trzecim rozdziale niniejszej ustawy.

§. 14.

O sprzedaży tytuniu wyrabianego w fabrykach skarbowych.

Ze strony władz, kierujących zarządem dochodów z tytuniu, ustanowieni będą sprzedawcy tytuniu wyrabianego we fabrykach skarbowych, do sprzedaży tak na hurt, jako też dla konsumentów, w liczbie potrzebnej i na miejscach stosownych.

O obowiązkach tych sprzedawców, mówi rozdział czwarty niniejszej ustawy.

§. 15.

O ustępowaniu tytuniu nabytego za niższą cenę.

Osoby, którym wyjątkowo na własny ich użytek sprzedawany bywa tytuń za niższe ceny jak powszechne, nie mogą innym odstępować tego tytuniu.

§. 16.

O udowodnieniu nabycia.

Winien jest udowodnić nabycie tytuniu, u kogo się znajduje gatunek tytuniu, nie pochodzący z fabryk skarbowych, albo nie objęty w taryfie przepisanej dla składów rządowych, albo u kogo się znajduje taka ilość tytuniu, która przenosi oczywiście miarę potrzeby, odpowiednią zwykłym stosunkom posiadacza.

IV. O podatku konsumcyjnym polegającym na tytuniu.

§. 17.

O sposobie pobierania tego podatku.

1. O tytuniu sprzedawanym w składach skarbowych.

W cenie, po której się sprzedaje tytuń w składach skarbowych, zawarty jest oprócz ceny jego, jako towaru, także i podatek konsumcyjny.

bietstheil, wo für diesen Tabak ein höherer Verkaufspreis besteht, nicht übertragen oder versendet werden.

§. 12.

Bezug von Tabak aus dem Auslande.

Tabak darf ohne besondere Bewilligung der die Gefällsverwaltung leitenden Behörden in die Länder, in denen das Monopol besteht, weder eingeführt noch durch dieselben durchgeführt werden.

Die Bewilligung zum Bezug von Tabak aus dem Auslande ist nur für den unmittelbaren Bedarf der Person, die damit betheilt wird, und für eine diesem Bedarfe angemessene Menge zu ertheilen.

§. 13.

Handel mit rohem inländischen Tabake.

Die Bedingungen, unter welchen der Handel mit rohen inländischen Blättern ausgeübt werden darf, enthält der dritte Abschnitt der gegenwärtigen gesetzlichen Bestimmungen.

§. 14.

Verkauf des in den Fabriken des Staatsgefälles erzeugten Tabakes.

Von den, die Verwaltung des Tabakgefälles leitenden Behörden werden Verkäufer des in den Fabriken des Staatsgefälles erzeugten Tabakes, sowohl für den Absatz im Grossen, als für den Verkauf an die Verbraucher in der erforderlichen Anzahl und in den hiezu schicklichen Orten aufgestellt.

Von den Pflichten dieser Verkäufer handelt der vierte Abschnitt dieses Gesetzes.

§. 15.

Veräusserung des mit einer Begünstigung bezogenen Tabakes.

Personen, welchen ausnahmsweise Tabak um geringere als die allgemeinen Verkaufspreise zu ihrem eigenen Gebrauche erfolgt wird, dürfen diesen Tabak an Andere nicht abtreten.

§. 16.

Ausweisung des Bezuges.

Derjenige, bei welchem Tabak von einer Gattung, welche nicht aus den Fabriken de Staatsgefälles herrührt, oder welche in dem für die Verkaufsniederlagen des Staates bestehenden Tarife nicht enthalten ist, oder der in einer solchen Menge vorgefunden wird, welche das den gewöhnlichen Verhältnissen des Inhabers angemessene Bedürfniss auffallend überschreitet, ist zur Ausweisung des Bezuges dieses Tabakes verbunden.

IV. Von der auf dem Tabake ruhenden Verbrauchsabgabe.

§. 17.

Art der Einhebung dieser Abgabe.

1. Von dem Tabake, der in den Gefällsniederlagen verkauft wird.

In dem Preise, um welchen der Tabak in den Niederlagen des Staatsgefälles verkauft wird, ist nebst dem Preise desselben als Waare auch eine Verbrauchsabgabe mit enthalten.

§. 18.

2. Oprócz kupna ze składów skarbowych.

Wymiar podatku konsumcyjnego, mającego się płacić od tytuniu nie nabytego ze składów skarbowych lub ze składów pełnomocników skarbowych, oznaczony będzie osobną taryfą, pod nazwiskiem: należytości licencyjnej.

§. 19.

Przy wprowadzaniu z zagranicy.

Do wprowadzania tytuniu z zagranicy, udzielonem będzie pozwolenie tylko pod warunkiem uprzedniego złożenia tej należytości.

Podróżnym, wiozącym z sobą tytuń obcy w ilości nie przenoszącej pięć funtów wagi wiedeńskiej, dozwala się poddać takowy postępowaniu celnemu i złożyć za niego należytość, bez poprzedniego wyższego pozwolenia.

§. 20.

Należytość licencyjna jako dodatek do cła wchodowego.

Od tytuniu wprowadzanego z zagranicy, pobierać się będzie należytość licencyjna, jako dodatek do cła wchodowego.

§. 21.

O odpowiedzialności rzeczowej za podatek konsumcyjny.

Na tytuniu, produkowanym lub wyrobionym w obrębie kraju, podlegającym monopolowi tytuniowemu, ciąży odpowiedzialność za opłatę podatku konsumcyjnego; dla tego też bez pozwolenia władzy skarbowej i przed złożeniem należytości, skarbowi przypadającej, tytuń takowy ani w obieg przejść ani do konsumcyi przypuszczony być nie może, w skutek jakiejkolwiek pretensyi, pochodzącej z tytułu prawa prywatnego.

§. 22.

O odpowiedzialności osobistej.

Obowiązany jest do opłacenia podatku konsumcyjnego, ktokolwiek

A. kupuje tytuń ze składów skarbowych lub od sprzedawców, przez skarb ustanowionych; lub

B. kto z pod zarządzania wyłącznie rządowi zastrzeżonego, tytuń usuwa, lub usunąć usiłuje, czyli to czynem, czyli opuszczeniem, które może mu być policzone jako pokrzywdzenie skarbu, jako spółwinowajstwo lub uczęstnictwo takowego, lub jako zamierzenie takiego przestępstwa.

C. kto nabywa tytuń, wiedząc o tem, że takowy wbrew prawu usunięty został z pod rozrządzenia nim, wyłącznie rządowi zostawionego.

O postępowaniu z tytuniem, do którego skarb prawa rości.

§. 23.

Pozostawienie takowego u dotychczasowego posiadacza.

Tytuń, od którego podatek konsumcyjny nie został opłacony, ani przy kupnie takowego ze składów skarbowych lub postanowionych przedawców skarbowych, przez złożenie ceny, taryfą oznaczonej, ani też w sposób określony §§. 19—20, może być pozostawionym w ręku posiadacza na żądanie jego, po opłaceniu nieuiszczonego podatku konsumcyjnego, jeżeli władza skarbowa uzna to za dobre, a waga i jakość tytuniu, urzędownie sprawdzoną zostanie.

§. 18.

2. Ausser dem Kaufe aus den Gefällsniederlagen.

Das Ausmass der Verbrauchsabgabe, welche von dem nicht aus den Verkaufsniederlagen des Staatsgefälles oder seiner Bestellten bezogenen Tabake zu entrichten ist, setzt ein besonderer Tarif unter der Benennung Licenz-Gebühr fest.

§. 19.

Bei dem Bezuge aus dem Auslande.

Zum Bezuge von Tabak aus dem Auslande wird die Bewilligung nur unter der Bedingung der vorläufigen Entrichtung dieser Gebühr ertheilt.

Reisenden, welche fremden Tabak in einer fünf Pfund Wiener-Gewicht nicht überschreitenden Menge mit sich führen, ist gestattet, denselben ohne vorläufige höhere Bewilligung dem zollämtlichen Verfahren und der Gebührenentrichtung zu unterziehen.

§. 20.

Die Licenz-Gebühr als Zuschlag zu dem Einfuhrzolle.

Die Licenz-Gebühr wird für den Tabak, welcher aus dem Auslande eingebracht wird, als ein Zuschlag zu dem Eingangszolle eingehoben.

§. 21.

Sächliche Haftung für die Verbrauchsabgabe.

Der Tabak, welcher in einem dem Tabakmonopol unterworfenen Gebiete erzeugt oder bereitet wurde, haftet für die Entrichtung der Verbrauchsabgabe und kann daher nicht in Folge eines wie immer gearteten, aus privatrechtlichen Titeln abgeleiteten Anspruches in den Verkehr oder in den Verbrauch übergehen, wenn nicht hiezu die Bewilligung der Gefällsbehörde erlangt und die dem Staatsschatze zukommende Gebühr entrichtet wurde.

§. 22.

Persönliche Haftung.

Zur Entrichtung der Verbrauchsabgabe ist Jedermann verpflichtet, der Tabak:

A. Aus den Niederlagen des Staatsgefälles oder von dessen bestellten Verkäufern an sich bringt; oder

B. durch eine Handlung oder Unterlassung, die ihm als Gefällsverkürzung, Mitschuld oder Theilnehmung an derselben oder als Versuch einer solchen Uebertretung zugerechnet werden kann, der dem Staate vorbehaltenen ausschliessenden Verfügung entzieht, oder zu entziehen versucht; oder

C. mit der Kenntniss des Umstandes, dass der Tabak der dem Staate vorbehaltenen ausschliessenden Verfügung gesetzwidrig entzogen wurde, an sich brachte.

Verfahren mit dem unter den Anspruch des Staatsschatzes fallenden Tabake.

§. 23.

Belassung bei dem bisherigen Besitzer.

Tabak, von welchem die Verbrauchsabgabe weder durch den bei Ankauf desselben aus den Niederlagen des Staatsgefälles oder dessen Bestellten erlegten tarifmässigen Preis, noch in der mit den §§. 19, 20 angegebenen Weise berichtiget wurde, kann, nachdem das Gewicht und die Beschaffenheit desselben ämtlich erhoben worden, wenn die Gefällsbehörde es zulässig findet, dem Besitzer über sein Ansuchen gegen Leistung der unberichtigten Verbrauchsabgabe belassen werden.

§. 24.

Odstawienie do składów urzędowych.

Jeżeli posiadacz tego nie żąda, jeżeli nie opłaci przepisanej należytości, lub jeżeli władza skarbowa nie dozwoli, aby tytuń podlegający prawom skarbu pozostawić w ręku posiadacza; natenczas odstawić go należy do najbliższego składu urzędowego.

§. 24.

O zakupieniu na rzecz skarbu.

Jeżeli władza skarbowa uzna tytuń w ten sposób odstawiony, za zdatny do sprzedaży na rachunek skarbu, lub za zdatny do użycia we fabrykach skarbowych, natenczas skarb wynagrodzi wartość takowego, jaka wypadnie po odtrąceniu podatku konsumcyjnego, zawartego w cenie monopolowej.

§. 26.

Odesłanie za granicę.

Tytuń, który władza skarbowa nie uzna za zdatny na zakupienie dla skarbu, nanależy odesłać za granicę pod dozorem urzędowym, i kosztem tego, w którego posiadaniu się znajdował.

Rozdział drugi.

I. Przepis dla uprawiających tytuń.

§. 27.

O warunkach pod któremi dozwolona jest uprawa tytuniu.

Można uprawiać tytuń jedynie tylko w skutek udzielonego na prożbę uprawiających zezwolenia ze strony władzy, do tego ustanowionej, na przestrzeni gruntu na ten cel wyraźnie oznaczonej.

§. 28.

Jakie względy zachować należy przy udzielaniu pozwolenia do uprawy tytuniu.

Przy udzieleniu lub odmówieniu zezwolenia do uprawy tytuniu, władza wzgląd mieć powinna na ilość liści tytuniowych, potrzebnych tak dla całego obrębu państwa, jak dla wywozu za granicę; tudzież na te okoliczności, od których zawisło dzielne użycie stojących do dyspozycyi środków czuwania nad bezpieczeństwem skarbu.

Przy udzielaniu pozwolenia do uprawy tytuniu, szczególny wzgląd mieć należy na tych, którzy się takową dotąd trudnili.

§. 29.

W jaki sposób upraszać należy.

O pozwolenie uprawiania tytuniu (o licencyę do uprawy tytuniu) można prosić na piśmie lub ustnie.

§. 30.

O prożbie piśmiennej.

Prośbę piśmienną należy w ciągu miesiąca Listopada, poprzedzającego rok uprawy, podać do przełożeństwa gminy, do której proszący należy.

W prożbie takowej znajdować się powinno:

§. 24.

Ablieferung an die ämtliche Niederlage.

Sucht er dieses nicht an, entrichtet er nicht die vorgeschriebene Gebühr, oder findet die Gefällsbehörde dem Besitzer die Belassung des noch dem Anspruche des Staatsschatzes unterliegenden Tabakes nicht zu bewilligen, so ist dieser an die nächste ämtliche Niederlage abzuliefern.

§. 25.

Ankauf für das Staatsgefäll.

Wird der auf diese Weise überlieferte Tabak von der Gefällsbehörde zum Verkaufe für Rechnung des Staatsgefälles oder zur Verwendung in den Tabakfabriken desselben geeignet erkannt, so vergütet der Staatsschatz den nach Ausscheidung der im Monopolspreise begriffenen Verbrauchsabgabe anzuschlagenden Werth desselben.

§. 26.

Hinwegsendung.

Tabak, den die Gefällsbehörde zum Ankaufe für das Staatsgefäll nicht für geeignet erkennt, muss unter ämtlicher Aufsicht auf Kosten desjenigen, in dessen Besitze er sich befand, in das Ausland gesendet werden.

Zweiter Abschnitt.

I. Vorschrift für die Tabakpflanzer.

§. 27.

Bedingungen, unter welchen der Tabakbau gestattet ist.

Der Tabakbau darf nur in Folge einer über Ansuchen der Pflanzer durch die dazu bestellte Behörde ertheilten Bewilligung auf der hiezu ausdrücklich angewiesenen Grundfläche betrieben werden.

§. 28.

Rücksichten, welche bei der Bewilligung des Tabakbaues zu beobachten sind.

Bei der Ertheilung oder Verweigerung der Bewilligung zum Tabakbaue wird die Behörde den Bedarf an Tabakblättern für das gesammte Staatsgebiet und für den Absatz in das Ausland, dann die Umstände, von denen die Handhabung der zum Schutze des Staatsgefälles zu Gebote stehenden Massregeln der Ueberwachung abhängt, berücksichtigen.

Bei der Bewilligung zum Betriebe des Tabakbaues werden diejenigen, welche sich mit demselben bis jetzt beschäftigten, vorzugsweise berücksichtiget.

§. 29.

Art des Ansuchens.

Das Ansuchen um die Bewilligung zum Tabakbaue (um eine Tabakbau-Licenz) kann etweder schriftlich oder mündlich geschehen.

§. 30.

Schriftliches Ansuchen.

Das schriftliche Ansuchen ist im Laufe des dem Pflanzungsjahre vorhergehenden Monates November bei dem Vorstande der Gemeinde, welcher der Bewerber angehört, zu überreichen.

Dasselbe hat zu enthalten:

a) imię i nazwisko proszącego;
b) miejsce zamieszkania jego;
c) gmina, do której zamieszkanie należy;
d) oznaczenie gruntu, który ma być obrócony na uprawę tytuniu, według zwyczajnej w miejscu nazwy pól lub łanów, w których grunt ten leży; skoro zaś prowizoryum podatku gruntowego dokonanem będzie, według liczby topograficznej katastru (księgi rozmiarów gruntowych).

A. Prożbę ułożoną na piśmie podług wzoru *A*, winien własnoręcznie podpisać proszący, lub gdyby pisać nie umiał, zamiast niego, inny mieszkaniec świadomy pisania, za przyłożeniem znaku ręcznego ze strony proszącego.

§. 31.

O prożbie ustnej.

Prożbę ustną o konsens do uprawy tytuniu, należy także w ciągu miesiąca Listopada przed nadejściem roku uprawy wnieść do przełożeństwa gminy, lub do urzędu, który dyrekcya powiatowa skarbu na ten cel wyznaczy.

§. 32.

O postępowaniu z prożbą ustną.

Przełożeństwo gminy, lub urząd skarbowy, przeznaczony do przyjmowania prożb
B. ustnych, winien prowadzić podług wzoru B. rejestr tych prożb na papierze, ku temu wydrukowanym, mający zawierać rubryki, oznaczone według §. 30. ad *a*, aż włącznie od *d*, i zapełniać takowy według podania starających się o konsens.

Z początkiem miesiąca Grudnia, rejestr ten zamknąć należy; a przełożeństwo gminy zgodność szczegółów w nim zawartych, potwierdzić powinien.

§. 33.

O przesełaniu prożb do powiatowej dyrekcyi finansów.

Do 15. Grudnia każdego roku, obowiązani są przełożeni gmin prożby o konsens do uprawy do nich na piśmie podane, tudzież rejestra prożb ustnych o takowe konsensa oddać do powiatowej dyrekcyi finansów lub do urzędu albo urzędnika do przyjmowania tych prożb przeznaczonego.

§. 34.

O załatwianiu próżb.

C. Konsensa do uprawy tytuniu, wystawione według wzoru *C.*, doręczone będą uprawiającym za ich potwierdzeniem odebrania przez przełożonych gmin, najdalej do końca Lutego tego roku, w którym uprawa odbywać się ma.

§. 35.

O wolności od opłat próżb i konsensów uprawy.

Prożby o udzielenie konsensu do uprawy tytuniu, są wolne od stępla. Konsensa do uprawy, także wydawać się będą bez opłaty.

§. 36.

O doniesieniu, w razie jeżeli się nie robi użytku z konsensu uprawy.

Jeżeli uprawiający nie chce robić użytku z konsensu mu udzielonego, winien o tem najdalej do 15. Kwietnia roku uprawy, uwiadomić swego przełożonego gminy, lub

a) *Den Vor- und Zunamen des Bewerbers;*

b) *dessen Wohnort;*

c) *die Gemeinde, zu welcher der Wohnort gehört;*

d) *die Bezeichnung des Grundstückes, welches dem Tabakbaue gewidmet werden will, nach der ortsüblichen Benennung der Feldmarken oder Fluren, in denen das Grundstück gelegen ist, und sobald das Grundsteuer-Provisorium ausgeführt seyn wird, durch Angabe der topographischen Zahl des Lagerbuches.*

Das nach dem Formulare A *zu verfassende schriftliche Ansuchen ist von dem Bewerber eigenhändig zu unterfertigen, oder falls er des Schreibens unkundig wäre, an seiner Stelle von einem schriftkundigen Bewohner unter Beisetzung des Handzeichens des Bewerbers.* **A.**

§. 31.

Mündliches Ansuchen.

Das mündliche Ansuchen um eine Tabakbau-Licenz ist ebenfalls im Laufe des Monates November, vor dem Eintritte des Pflanzungsjahres, bei dem Gemeindevorstande oder bei dem zu diesem Zwecke von der Finanz-Bezirksdirection zu bestimmenden Organe anzubringen.

§. 32.

Verfahren mit dem mündlichen Ansuchen.

Der Gemeindevorstand, oder das zur Entgegennahme der mündlichen Ansuchen bestimmte Organ der Finanzbehörde, hat über dieselben ein Register auf vorgedrucktem Papier nach der Form B. *zu führen, welches die §. 30 von* a) *bis inclusive* d) *zu überschreibenden Spalten zu enthalten hat, und nach Angabe der Licenzwerber auszufüllen ist.* **B.**

Mit Anfang des Monates December ist das Register abzuschliessen, und bezüglich der Richtigkeit der darin enthaltenen Angaben von dem Gemeindevorstande zu bestätigen.

§. 33.

Einsendung der Gesuche an die Finanz-Bezirksdirection.

Bis 15. December eines jeden Jahres haben die Gemeindevorstände die bei ihnen überreichten schriftlichen Gesuche um Bewilligung von Bau-Licenzen, sowie die über die mündlichen Ansuchen, um solche Licenzen geführten Register, der Finanz-Bezirksdirection, oder dem von dieser zur Uebernahme dieser Gesuche bestimmten Amte oder Organe zu übergeben.

§. 34.

Erledigung der Gesuche.

Die nach dem Muster C *ausgefertigten Tabakbau-Licenzen werden den Pflanzern längstens bis Ende Februar des Jahres, in welchem die Pflanzung stattzufinden hat, durch die Gemeindevorstände gegen Empfangsbestätigung zugemittelt werden.* **C.**

§. 35.

Gebührenfreiheit der Gesuche und der Bau-Licenzen.

Die Gesuche um Ertheilung einer Tabakbau-Licenz sind stämpelfrei. — Die Ausfertigung der Bau-Licenz wird ebenfalls gebührenfrei erfolgen.

§. 36.

Anzeige, wenn von der Bau-Licenz kein Gebrauch gemacht wird.

Will ein Pflanzer von der ihm ertheilten Tabakbau-Licenz keinen Gebrauch machen, so hat er dieses längstens bis 15. April des Pflanzungsjahres seinem Gemeindevorstande oder dem

urząd albo organa powiatowej finansów dyrekcyi oznaczone w §§. 31. 32 i wyrazić swe zrzeczenie się na stronie odwrotnej konsensu; takowy zaś zwrócić dyrekcyi powiatowej finansów, do obrębu której uprawiający należy.

Jeżeli uprawiający zaniedba zwrócić takiego konsensu do wyznaczonego czasu, posłuży to za powód odmówienia mu na przyszłość żądanego konsensu.

§. 37.

Jak się zachować należy, jeżeli nie można uprawiać tytuniu na wyznaczonej przestrzeni gruntu.

Jeżeli szczególne okoliczności nie dozwolą uprawiaczowi tytuniu uprawiać na gruntach oznajmionych, a jeżeli zamyśla obrócić grunt inny na uprawę tytuniu, obowiązany jest najdalej do 15. Kwietnia roku uprawy uczynić o tem doniesienie urzędowi lub urzędnikowi postanowionemu do przyjmowania próżb o konsensa do uprawy w tym celu, ażeby w razie, jeżeli rzeczony urząd lub urzędnik uzna, iż prośbie takowej zadosyć uczynić można, nastąpiło odpowiednie sprostowanie konsesu.

§. 38.

O chodowaniu rozsady.

Mającym konsens do uprawy tytuniu, wolno jest chodować potrzebną do tego rozsadę, używać takowej do własnej uprawy, lub odstąpić innym, lecz tylko takim osobom, którym udzielony został konsens do uprawy tytuniu. Osobom, które nie otrzymały konsensu do uprawy, nie wolno rozsady ani chodować dla siebie, ani też odstępować innym osobom, chociażby uprawnionym do uprawy tytuniu.

§. 39.

Jak długo ważny jest konsens uprawy.

Pozwolenie uprawy tytuniu ważnem jest tylko na rok ten i dla tego gruntu, dla którego udzielonem zostało.

Jeżeli ani w osobie uprawiającej tytuń, ani w przestrzeni gruntu na uprawę tytuniu obróconego, zmiana nie zaszła, natenczas ważność konsensu wystawionego na rok pewny i dla gruntu oznaczonego, może przez dyrekcyę powiatową finansów przedłużoną być jeszcze na rok jeden.

§. 40.

O zobowiązaniu całkowitego odstawienia do skarbu.

Liście odjęte z rośliny, mają pozostać w przechowaniu uprawiającego dopóki pierwszej nie dojdą dościgłości i nie będą złożone w wiązanki. Nie wolno mu jest z liści zostających w jego przechowaniu, pod żadnym pozorem komu innemu cobądź wydać lub przy odstawie do skarbu u siebie zatrzymać.

§. 41.

Jak postąpić należy z pieńkami pozostałemi.

Po ukończonem zebraniu tytuniu, pozostałe na polu, ogołocone z liści pieńki roślin (łodygi), należy natychmiast powyrywać z korzeniem. Dozwala się atoli uprawiającemu pieńki takowe, równie jak liście niedościgłe, zgniłe, lub w inny sposób zepsute, obrócić na opał, albo na nawóz.

§§. 31 und 32 bezeichneten Amte oder Organe der Finanz-Bezirksdirection zu melden, und seine Verzeichtleistung auf der Rückseite der Licenz anzumelden, diese aber der Finanz-Bezirksdirection, zu deren Amtsbezirk der Pflanzer gehört, zurückzustellen.

Die Unterlassung der Zurückstellung einer solchen Tabakbau-Licenz bis zur bestimmten Zeit, wird als Grund dienen, dem Pflanzer in der Folge die angesuchte Licenz zu verweigern.

§. 37.

Benehmen, wenn die Tabakpflanzung nicht auf der angewiesenen Grundfläche ausgeübt werden kann.

Machen es besondere Verhältnisse dem Pflanzer unmöglich, auf dem angemeldeten Grundstücke Tabak zu pflanzen, und gedenkt er ein anderes Grundstück der Tabakpflanzung zu widmen, so hat er davon die Anzeige bis längstens 15. April des Pflanzungsjahres bei dem zur Uebernahme der Gesuche um Bau-Licenzen bestellten Amte oder Organe zu machen, damit im Falle die Zulässigkeit eines solchen Ansuchens von dem gedachten Amte oder Organe anerkannt wird, die entsprechende Berichtigung der Licenz vorgenommen werde.

§. 38.

Ziehen der Aussetzlinge. (Pflanzen.)

Dem mit einer Tabakbau-Licenz Betheilten ist gestattet, sich die hierzu erforderlichen Aussetzlinge (Pflanzen) zu ziehen, sie zur eigenen Cultur zu verwenden oder sie an Andere jedoch nur an solche, welche die Bewilligung zum Tabakbaue erhalten haben, zu überlassen. — Personen, welche keine Baulicenz erhielten, dürfen weder für sich Pflanzen ziehen, noch an Andere selbst, wenn diese Letzteren zum Tabakbau befugt werden, Pflanzen überlassen.

§. 39.

Dauer der Giltigkeit der Baulicenz.

Die Bewilligung zum Tabakbaue ist nur für das Jahr und für das Grundstück, für welches sie ertheilt wurde, giltig.

Die für ein bestimmtes Jahr und für ein bestimmtes Grundstück ausgefertigte Baulicenz kann auf Ansuchen des Pflanzers, wenn weder in seiner Person noch in dem Flächenmasse des dem Tabakbau gewidmeten Grundstückes eine Aenderung eingetreten ist, bezüglich ihrer Giltigkeit durch die Finanzbezirksdirection auf ein weiteres Jahr erstreckt werden.

§. 40.

Verpflichtung zur vollständigen Ablieferung an das Gefälle.

Die von der Pflanze abgelösten Blätter haben bis zur erlangten ersten Ausbildung und erfolgten Büschlung in der Verwahrung des Pflanzers zu bleiben. — Derselbe darf von den in seiner Verwahrung befindlichen Blättern unter keinem Vorwande an einen Andern etwas übergeben oder bei der Ablieferung an das Gefälle zurückbehalten.

§. 41.

Behandlung der zurückbleibenden Stängel.

Die nach vollbrachter Tabak-Ernte auf dem Felde zurückbleibenden entblätterten Pflanzenschäfte (Stängel) müssen sogleich entwurzelt (ausgerissen) werden. Es ist jedoch dem Pflanzer gestattet, dieselben, sowie die nicht zur Reife gelangten, verfaulten oder sonst verdorbenen Blätter als Brennmaterial oder als Dünger zu verwenden.

§. 42.

Kiedy się zaczyna, a kiedy kończy odstawa.

Władza skarbowa, mając wzgląd na wypadek zbioru tytuniowego i inne okoliczności, oznaczy termin, od którego rozpocząć się może przyjmowanie tytuniu od uprawiających; równie jak tytuniu, w którym odstawa zupełnie ukończoną być musi. Termina te corocznie podane będą do publicznej wiadomości osobnem obwieszczeniem.

§. 43.

O dozorowaniu nad produkcyą i odstawą.

Władza skarbowa ma prawo dochodzenia przez organa swoje zgodności szczegółów, podanych przez starających się o konsensa uprawy, tudzież ilość produkowanego przez nich tytuniu, i czuwania nad tem, ażeby cały wydatek tytuniu do skarbu odstawionym został.

§. 44.

O wynagrodzeniu za tytuń odstawiony.

Tytuń odstawiony do skarbu w przeciągu czasu, w §. 42. oznaczonego, przyjętym będzie od skarbu prawem kupna, za cenę obwieszczoną publicznie co rok przed rozpoczęciem uprawy.

§. 45.

O postępowaniu przy wymiarze ceny.

Przy wyznaczeniu ceny kupna, wzgląd mieć będzie na równoczesny stan ceny płodów ziemskich, i na tę okoliczność, ażeby uprawiającemu zabezpieczyć taką korzyść, którąby była w stanie zachęcić go do poświęcania więcej troskliwości uprawie tytuniu.

Władza skarbowa ogłaszać będzie co trzy lata, tę miarę ceny kupna, pod którą w tym przeciągu czasu nie zejdzie.

§. 46.

O stopniowaniu ceny kupna według gatunku towaru.

Stopniowaną będzie cena kupna z należnym względem na rozmaitość gatunku towaru, odstawionego przez uprawiających na przedaż skarbowi. Będzie więc w tem własna korzyść uprawiających, jeżeli będą troskliwie i starannie pielęgnować liść przez nich produkowany, ochraniać takowy bacznie od uszkodzenia lub zepsucia, oddzielać liść zepsuty rzetelnie, i z ścisłą oszczędnością przedsiębrać składanie we wiązanki, i jeżeli nie będą mieszać razem liści lepszego i gorszego gatunku.

§. 47.

Prożby o pozwolenie wolnego rozrządzania tytuniem produkowanym.

Uprawiający może prosić o pozwolenie, aby mu wolno było rozrządzić uprawionym przez niego tytuniem zbioru ostatniego. Prożby takowe wniesione być winny do krajowej dyrekcyi finansów przed 1-m Stycznia roku zaraz po uprawie następującego; przyczem wyrazić powinien proszący miejsce, gdzie tytuń przechowanym będzie aż do upływu terminu, do rozrządzenia nim przepisanego (§. 48).

§. 42.

Zeitpunct des Beginnens der Ablieferung und deren Beendigung.

Die Gefällsbehörde wird mit Berücksichtigung der Ergebnisse der Tabakernte und der übrigen Umstände den Zeitpunct bestimmen, wo die Uebernahme des Tabakerzeugnisses von den Pflanzern beginnen kann, und ebenso des Zeitpunctes, wo die Ablieferung vollständig bewerkstelliget seyn muss. Diese Zeitpuncte werden jährlich durch eine besondere Kundmachung zur öffentlichen Kenntniss gebracht werden.

§. 43.

Ueberwachung der Erzeugung und Ablieferung.

Der Gefällsbehörde steht das Recht zu, sich durch ihre Angestellten die Ueberzeugung von der Richtigkeit der von den Bewerbern um Bau-Licenzen gemachten Angaben, dann von der Menge des von ihnen erzeugten Tabakes zu verschaffen, und darüber zu wachen, dass das gesammte Tabakerzeugniss dem Gefälle übergeben werde.

§. 44.

Vergütung des abgelieferten Tabakes.

Der innerhalb des im §. 42 angegebenen Zeitraumes an das Gefälle abgelieferte Tabak wird von diesem gegen den alljährtich vor dem Beginne der Pflanzung öffentlich bekannt gegebenen Einlösungspreis käuflich übernommen.

§. 45.

Vorgang bei Bemessung des Einlöspreises.

Bei der Bestimmung des Einlösungspreises wird auf den jeweiligen Stand des Preises der landwirthschaftlichen Erzeugnisse, sowie überhaupt darauf Rücksicht genommen werden, dass dem Pflanzer ein solcher Vortheil gesichert bleibe, welcher geeignet ist, ihn aufzufordern, dem Tabakbaue die gehörige Sorgfalt zu widmen.

Die Gefällsbehörde wird von drei zu drei Jahren dasjenige Ausmass des Einlösungspreises bekannt machen, unter welches sie während dieses Zeitraumes nicht herabgehen wird.

§. 46.

Abstufung des Einlösungspreises nach der Beschaffenheit der Waare.

Der Einlösungspreis wird mit gehöriger Beachtung der verschiedenen Beschaffenheit der von den Pflanzern an das Gefälle zur Einlösung übergebenen Waare abgestuft werden. Es wird daher im eigenen Vortheile der Pflanzer liegen, auf die sorgfältige Pflege und Behandlung des von ihnen erzeugten Blattes bedacht zu seyn, dasselbe vor Beschädigung oder Verderbniss mit Aufmerksamkeit zu bewahren, das verdorbene Blatt auszuscheiden, die Büschlung redlich und mit Genauigkeit vorzunehmen, und die Blätter von besserer oder geringerer Beschaffenheit nicht zu vermengen.

§. 47.

Ansuchen um die Bewilligung des Vorbehaltes der Verfügung über den erzeugten Tabak.

Dem Pflanzer wird gestattet, um die Bewilligung anzusuchen, sich die Verfügung über den von ihm erzeugten Tabak der letzten Fechsung vorbehalten zu dürfen. Gesuche dieser Art müssen vor dem 1. Jänner des auf die Pflanzung zunächst folgenden Jahres bei der Finanz-Landesdirection eingebracht werden, wobei er den Ort, wo der Tabak bis zum Ablaufe der zur Verfügung vorgezeichneten Frist (§. 48) aufbewahrt werden wird, anzugeben hat.

§. 48.

Jakich praw nabywa się przez uzyskane pozwolenie wolnego rozrządzenia.

Jeżeli władza uczyni zadosyć prożbie takiej, natenczas uprawiający otrzyma pozwolenie wolnego rozrządzania płodem swoim w pewnym przeciągu czasu, nie mogącym jednakowoż rozciągać się dalej jak do 1go Września; t. j. będzie mógł takowy sprzedać skarbowi za cenę ogłoszoną, albo wywieść za granicę, albo w tym celu sprzedać takowy osobie, mającej pozwolenie handlowania tytuniem (§. 67), która tem samem pzzyjmuje na siebie wszystkie obowiązki, nałożone na uprawiającego, mocą niniejszego przepisu.

§. 49.

Jeżeli się nie robi użytku z pozwolenia.

Jeżeli w przeciągu czasu, dozwolonego przez władzę, strona, uzyskawszy urzędowe pozwolenie wolnego rozrządzania tytuniem jej należącym, nie zrobi użytku z tege pozwolenia, i nie otrzyma na to dalszego terminu na swą prożbę, którą wnieść należy przed upływem teyminu wymierzonego, natenczas władza skarbowa ma prawo żądania, ażeby tytuń oddany został do skarbu za cenę kupna, wymierzoną na rok odpowiedni, ze względem na gatunek i czas zbioru liści, lub za granicę odesłany, jeżeli skarb nie uzna za dobre przyjąć takowy.

§. 50.

O nadzorze urzędowym nad tytuniem, zostawionym do wolnego rozrządzenia.

Tytuń, względem którego uprawiający zastrzegł sobie za pozwoleniem urzędu (§. 48) wolne rozrządzenie, lub tytuń przeznaczony do wywozu za pozwoleniem urzędu, podlega nadzorowi urzędowemu, dopóki uie będzie sprzedanym skarbowi, albo wywiezionym za granicę.

§. 51.

O kosztach przechowania takowego.

Koszta przechowania tytuniu, względem którego uprawiający, lub w miejscu jego inny (§. 48) zastrzegł sobie wolne rozrządzenie, ten ponosić winien, któremu udzielonem zostało pozwolenie rozrządzenia lub wywozu za granicę.

§. 52.

O warunkach, pod któremi zachowanie miejsce mieć może.

a) W magazynach prywatnych.

Lokał, przeznaczony do przechowania takiego tytuniu, o którą sama strona interesowana wystarać się powinna, musi być tego rodzaju, żeby pod wspólne zamknięcie ze strony skarbu można wziąść wszystkie miejscowości, w których tytuń ma być złożony; żaden inny przedmiot tamże złożony być nie może, ani też wolno przedsiębrać jakiejkolwiek manipulacyi z tytuniem bez nadzoru organów władz skarbowych; lo-

§. 48.

Befugnisse, welche durch die erhaltene Bewilligung der Verfügung erworben werden.

Findet die Behörde dieses Ansuchen zu bewilligen, so erhält der Pflanzer dadurch die Gestattung während eines bestimmten Zeitraumes, welcher jedoch sich in der Regel nicht über den ersten September hinaus zu erstrecken hat, über sein Erzeugniss zu verfügen, das heisst: dasselbe dem Gefälle um den bekannt gegebenen Einlösungspreis käuflich zu überlassen, oder in das Ausland auszuführen, oder mit dieser Bestimmung an eine mit der Befugniss zum Tabakhandel versehene Person (§. 67) zu verkaufen, welche letztere hiedurch alle dem Pflanzer durch die gegenwärtige Vorschrift auferlegten Verpflichtungen übernimmt.

§. 49.

Wenn von der Bewilligung kein Gebrauch gemacht wurde.

Wurde innerhalb des, von der Behörde zugestandenen Zeitraumes von der Partei, welcher die ämtliche Bewilligung über den ihr gehörenden Tabak zu verfügen, ertheilt wurde, von dieser Bewilligung kein Gebrauch gemacht und derselben über etwaiges Ansuchen, das vor Ablauf der bemessenen Frist gestellt werden muss, eine weitere Frist nicht zugestanden, so ist die Gefällsbehörde berechtiget zu fordern, dass der Tabak dem Gefälle gegen den, mit Rücksicht auf die Beschaffenheit und das Alter des Blattes, für das bezügliche Jahr bemessenen Einlösungspreis übergeben, oder wenn die Uebernahme für das Gefälle nicht angemessen erkannt wird, in das Ausland hinweg gebracht werde.

§. 50.

Aemtliche Ueberwachung des Tabakes, über den die Verfügung vorbehalten wurde.

Der Tabak, über welchen der Pflanzer mit ämtlicher Bewilligung (§. 48) sich die Verfügung vorbehalten hat, oder welcher mit ämtlicher Bewilligung zur Ausfuhr bestimmt wurde, unterliegt bis zur käuflichen Ueberlassung an das Gefälle oder bis zum wirklichen Austritte in das Ausland der ämtlichen Ueberwachung.

§. 51.

Kosten der Verwahrung desselben.

Die Kosten der Verwahrung des Tabakes, worüber die Verfügung von Seite des Pflanzers oder der an seine Stelle tretenden Partei (§. 48) vorbehalten wurde, sind von demjenigen zu tragen, welchem die Bewilligung des Vorbehaltes der Verfügung oder der Ausfuhr ertheilt wurde.

§. 52.

Bedingungen, unter welchen die Verwahrung Statt finden darf.

a) In Privatmagazinen.

Das Locale, welches zur Verwahrung solcher Tabake bestimmt wird, und für dessen Beischaffung der Betheiligte selbst zu sorgen hat, muss so geartet seyn, dass alle Räume, in welchen Tabak gelagert werden soll, von Seite des Gefälles unter Mitsperre genommen werden können; es darf in denselben kein anderer Gegenstand niedergelegt, noch irgend eine Manipulation mit dem Tabake ohne Aufsicht der Organe der Gefällsbehörde vorgenommen werden; es muss sich

kalność musi się także znajdować w takiem miejscu, ażeby dozór ze strony skarbu w sposób skuteczny wykonywać można.

§. 53.

b) W magazynach urzędowych.

W magazynach urzędowych zachowany będzie z reguły tylko ten tytuń, który do skarbu tytułem kupna oddany został.

Gdyby się wydarzyło, iż liście tytuniowe, względem których na mocy §. 47 wniesiono prośbę o pozostawienie do wolnego rozrządzenia, oddane zostały do magazynu rządowego; na ten czas władza ma prawo żądania, ażeby te liście, jak skoro nastąpi rzeczone pozwolenie, wydalone zostały z magazynu urzędowego i złożone były według przepisu §. 52. na koszt właściciela do magazynu prywatnego.

Jednakowoż w takim razie należy za czas, przez ciąg którego wspomniony tytuń w magazynach urzędowych się znajdował, opłacić składowe, którego miara podaną będzie do wiadomości osobnem rozporządzeniem.

Za opłatę składowego, odpowiada materyał złożony.

Przed zapłacaniem wspomnionej należytości, takowy wydanym być nie może.

§. 54.

O magazynach, do których tytuń odstawiać należy.

Magazyny, do których tytuń odstawiać należy (§§. 40 i 42) będą według możności pomnożone i rozstawione w taki sposób, ażeby, o ile być może, leżały w bliskości dystryktów plantacyjnych. Zwróci się także uwagę na to, aby na stosownych miejscach mniejsze ilości liści, niżej sta funtów przyjmowane były od producentów tytułem kupna za cenę, ich gatunkowi odpowiednią.

§. 55.

O postępowaniu z materyałem nieużytecznym.

Materyał, przy zakupieniu na rzecz skarbu za nieużyteczny uznany, spalonym będzie pod dozorem dochodowym, jeżeli właściciel nie wywiezie go za granicę.

II. O pozwoleniu uprawiania tytuniu na własny użytek.

§. 56.

Pod jakiemi warunkami takowe miejsce mieć może.

Posiadaczowi gruntu, który on sam obrabia, proszącemu o pozwolenie uprawiania tytuniu w tym celu, ażeby takowy na własny użytek obracać, może być udzielone pozwolenie, aż do dalszego rozporządzenia, jeżeli udowodni:

a) że dotąd rzeczywiście w tym celu tytuń uprawiał;

b) że się znajduje w posiadaniu gruntu, oddanego pod uprawę tytuniu;

c) że grunt ten stanowi ogród pod domem, lub się znajduje w bezpośredniej bliskości zamieszkania proszącego;

d) że takowy zaopatrzony jest ogrodzeniem według zwyczaju krajowego.

endlich an einem Orte befinden, wo die Beaufsichtigung von Seite des Gefälles in wirksamer Weise eingeleitet werden kann.

§. 53.

b) In ämtlichen Magazinen.

In den ämtlichen Magazinen wird in der Regel nur jener Tabak verwahrt, welcher dem Gefälle käuflich übergeben wurde.

Sollten Tabakblätter, in Ansehung deren die §. 47 zugelassene Bitte um den Vorbehalt der freien Verfügung eingebracht wurde, an ein ämtliches Magazin übergeben worden seyn, so ist die Behörde befugt zu fordern, dass diese Blätter, sobald die gedachte Bewilligung erfolgt, sogleich aus dem ämtlichen Magazine fortgeschafft, und nach der Vorschrift §. 52 auf Kosten des Eigenthümers in ein Privatmagazin eingelagert werden.

In diesem Falle ist aber für die Zeit, während welcher der gedachte Tabak in dem ämtlichen Magazine eingelagert war, ein Lagerzins zu entrichten, dessen Ausmass durch eine besondere Verordnung wird bekannt gegeben werden.

Für die Berichtigung des Lagerzinses haftet das eingelagerte Materiale.

Die Erfolglassung desselben kann vor Berichtigung der erwähnten Gebühr nicht stattfinden.

§. 54.

Einlösungsmagazine.

Die Magazine, an welche das Tabakerzeugniss abzuliefern ist (§§. 40 und 42), werden nach Möglichkeit vervielfältiget, und so gestellet werden, dass dieselben den Pflanzungs-Districten, so viel es thunlich ist, nahe liegen. Es wird die Einleitung getroffen werden, dass an den geigneten Orten kleinere Blättermengen, im Gewichte von weniger als hundert Pfunden, gegen einen ihrer Beschaffenheit entsprechenden Einlösungspreis den Erzeugern käuflich abgenommen werden können.

§. 55.

Behandlung des unbrauchbaren Materiales.

Das bei dem Ankaufe des Tabakes für das Gefälle unbrauchbar erkannte Materiale wird, wenn der Eigenthümer solches nicht in das Ausland ausführt, unter gefällsämtlicher Aufsicht verbrannt.

II. Von der Bewilligung des Tabakbaues zum eigenen Gebrauche.

§. 56.

Bedingungen, unter welchen dieselbe Statt finden darf.

Dem Besitzer eines von ihm selbst bearbeiteten Grundstückes, welcher um die Bewilligung nachsucht, Tabak in der Absicht zu bauen, um denselben zum eigenen Gebrauche zu verwenden, kann dieselbe bis auf weitere Bestimmung ertheilt werden, wenn er nachweiset,

a) dass er bisher wirklich Tabak zu diesem Zwecke gebaut habe,

b) dass er sich im Besitze des dem Tabakbaue zu widmenden Grundstückes befinde,

c) dass dasselbe in einem Hausgarten bestehe, oder doch in unmittelbarer Nähe des Wohnortes des Erwerbers sich befinde,

d) dass dasselbe mit einer, nach landesüblicher Weise ausgeführten Umzäunung versehen sei.

§. 57.

Kto ma prawo proszenia o pozwolenie uprawiania tytuniu na własny użytek.

Tylko głowa familii może wnieść prożbę o pozwolenie uprawiania tytuniu na własny użytek.

§. 58.

W jaki sposób prosić należy?

Prożby o pozwolenie uprawiania tytuniu, należy podawać na piśmie do powiatowej finansów dyrekcyi, do 1-go Stycznia roku, w którym się uprawa odbywać ma.

Takowe muszą

a) zawierać prożbę wyraźną o to, aby wolno było plon obracać na własny użytek; oprócz tego należy w nich wyrazić:

b) imię i nazwisko proszącego,

c) miejsce zamieszkania jego,

d) gminę, do której należy;

e) grunt, na którym na własny użytek tytuń ma się uprawiać, według położenia swego i przestrzeni gruntu wyrażonej w sążniach kwadratowych,

f) liczbę członków męzkich familii, którym to uwzględnienie służyć ma, a to po imieniu wraz z ich wiekiem.

Zgodność tych szczegółów podanych, winien potwierdzić przełożony gminy, pod własną odpowiedzialnością.

§. 59.

Wymiar przestrzeni.

Przestrzeń gruntu, obrócona na uprawę tytuniu na własny użytek, będzie wymierzona przez władzę, z słusznem uwględnieniem stosunków i liczby członków męzkich familii proszącego.

Jednakowoż nie można w żadnym razie dla jednej familii dozwolić większej przestrzeni jak siedmdziesiąt sążni kwadratowych.

§. 60.

W jaki sposób używać wolno plonu.

Tytuniu produkowanego na własny użytek, w skutek otrzymanego pozwolenia, używać może ten, co otrzymał pozwolenie, równie jak osoby, do składu jego familii należące i po imieniu wyrażone, jednakże tylko jako tytuniu do fajki; nie wolno zatem przerabiać takowego ani na cygara, ani na tabakę. Nie wolno jest także z tego tytuniu cokolwiekbądź odprzedawać komu innemu oprócz skarbowi, ani też go jakimkolwiekbądź tytułem, odstępować osobie nie należącej do składu familii.

§. 61.

O należytości.

Za konsens do uprawy tytuniu, przeznaczonego na własny użytek, należy przy odebraniu konsensu opłacać należytość po dwa krajcary za każdy kwadratowy sążeń gruntu na uprawę dozwolonego.

§. 57.

Wer um die Bewilligung des Tabakbaues zum eigenen Gebrauche zu bitten berechtiget ist.

Gesuche um die Bewilligung des Tabakbaues zum eigenen Gebrauche dürfen nur von dem Haupte einer Familie eingebracht werden.

§. 58.

Art des Ansuchens.

Die Gesuche um die Bewilligung des Tabakbaues zum eigenen Gebrauche sind bei der Finanz-Bezirksdirection bis Ende Jänner des Jahres, in welchem die Pflanzung stattfinden soll, schriftlich zu überreichen.

Es müssen dieselben

a) Die Bitte, das Erzeugniss zum eigenen Gebrauche verwenden zu dürfen, ausdrücklich enthalten; es ist ferner darin anzugeben

b) der Name und Vorname des Bewerbers,

c) dessen Wohnort,

d) die Gemeinde, welcher er angehört,

e) das Grundstück, auf welchem zum eigenen Gebrauche Tabak gebaut werden soll, nach seiner Lage und seinem, in Quadratklaftern anzugebenden Flächenmasse,

f) die Anzahl der männlichen Familienglieder, welche an dieser Begünstigung Theil nehmen sollen, nach Namen und Alter.

Diese Angaben sind durch den Gemeindevorstand unter Haftung für deren Richtigkeit zu bestätigen.

§. 59.

Ausmass der Grundfläche.

Die dem Tabakbaue zum eigenen Gebrauche zu widmende Grundfläche wird von der Behörde mit billiger Berücksichtigung der Verhältnisse und der Anzahl der männlichen Familienglieder des Bewerbers bemessen werden.

Dieselbe darf jedoch in keinem Falle für eine Familie mit einem grösseren Ausmasse als mit siebzig Quadratklaftern bewilliget werden.

§. 60.

Art der Verwendung des Erzeugnisses.

Der in Folge der erhaltenen Bewilligung zum eigenen Gebrauche erzeugte Tabak darf von dem, mit der Bewilligung Betheilten und den in seinem Familienstande begriffenen und namentlich bezeichneten Personen nur als Pfeifentabak verwendet, daher weder zu Cigarren noch zu Schnupftabak umgearbeitet werden. Es ist ferner nicht gestattet, von diesem Tabak etwas an Jemanden ausser dem Staatsgefälle zu veräussern, oder unter was immer für einem Titel an eine zum ordentlichen Familienstande nicht gehörige Person abzulassen.

§. 61.

Gebühr.

Für die Licenz zum Anbaue des, zum eigenen Gebrauche bestimmten Tabakes ist eine Gebühr von zwei Kreuzer für jede Quadratklafter des bewilligten Baugrundes beim Empfange der Licenz zu entrichten.

Wprzód, nim rzeczonę opłatę uiszczono, konsensu onego wydać nie wolno.

§. 62.

O corocznem ponawianiu prożby.

O pozwolenie uprawiania tytuniu na własny użytek, należy co rok upraszać; władza tylko na przeciąg roku jednego pozwolenie udzielić może.

Rozdział trzeci.

Przepis o handlu tytuniem.

§. 63.

Postanowienia ogólne.

Nie wolno nikomu prowadzić handlu tytuniem, kto nie otrzymał do tego wyraźnego pozwolenia od władzy skarbowej (§. 11).

§. 64.

1. O handlu tytuniem zagranicznym.

Zasada.

Nie wolno prowadzić handlu tytuniem zagranicznym czyli to surowym czy fabrykowanym.

§. 65.

O przechowaniu tytuniu zagranicznego.

Nie wolno przechowywać tytuniu, sprowadzonego z zagranicy, w miejscach, nie należących do pomieszkania tego, któremu udzielone zostało pozwolenie sprowadzania go na własny użytek, ani też odstępować takowego komu innemu, nie otrzymawszy na to szczególnego pozwolenia. Jeżeli ten, któremu pozwolono sprowadzać tytuń z zagranicy, prowadzi handel, nie wolno mu jest przechowywać tytuniu sprowadzonego wskutek pozwolenia, w miejscach, przeznaczonych na wykonywanie profesyi jego.

Nie będzie przyjęty żaden inny dowód na zapłacenie podatku od tytuniu zagranicznego, nie nabytego ze składów skarbowych, jak tylko bilet (boleta), wystawiony na imię posiadacza.

§. 66.

2. O handlu tytuniem krajowym.

O handlu tytuniem liściami swojskiemi.

O warunkach, pod któremi uprawiacz tytuniu produkt swój odprzedać może handlującemu.

Warunki, pod któremi uprawiającemu pozwolono jest, rozporządzać swym produktem i sprzedawać takowy handlującemu, znajdują się w §§. 47. i 48.

§. 67.

O warunkach, pod któremi handlujący liście tytuniu przedawać może.

Jeżeli kto chce zakupić liści tytuniowych swojskich w tym celu, aby niemi han-

Vor der Berichtigung der gedachten Gebühr darf die Ausfolgung der Licenz nicht stattfinden.

§. 62.

Jährliche Erneuerung des Gesuches.

Die Bewilligung zum Tabakbaue für den eigenen Gebrauch muss von Jahr zu Jahr neu angesucht, und darf von der Behörde nur für die Dauer eines Jahres ertheilt werden.

Dritter Abschnitt.

Vorschrift für den Handel mit Tabak.

§. 63.

Allgemeine Bestimmung.

Niemand darf Handel mit Tabak treiben, der nicht von der Gefällsbehörde hiezu die ausdrückliche Bewilligung erhalten hat. (§. 11.)

§. 64.

1. Handel mit ausländischem Tabake.

Grundsatz.

Handel mit ausländischem rohen oder fabricirten Tabake findet nicht Statt.

§. 65.

Aufbewahrung des ausländischen Tabakes.

Der Tabak, der aus dem Auslande bezogen wurde, darf weder ausser den zur Wohnung Desjenigen, dem die Bewilligung des Bezuges für den eigenen Bedarf ertheilet wurde, gehörenden Bestandtheile aufbewahrt, noch an jemanden Anderen, ohne besondere hiezu erlangte Bewilligung abgetreten werden. Treibt Derjenige, dem die Bewilligung zum Bezuge von Tabak aus dem Auslande ertheilt wurde, Handel, so ist es untersagt, den von ihm in Folge dieser Bewilligung bezogenen Tabak in den zur Gewerbsausübung bestimmten Räumen aufzubewahren.

Ueber die Versteuerung des nicht aus den Gefällsniederlagen bezogenen ausländischen Tabakes wird kein anderes Beweismittel, als die auf den Namen des Besitzers desselben ausgestellte Bollete angenommen.

§. 66.

2. Handel mit inländischem Tabake.

Handel mit inländischen Tabakblättern.

Bedingungen, unter welchen ein Tabakpflanzer sein Erzeugniss an einen Handeltreibenden verkaufen darf.

Die Bedingungen, unter welchen es einem Pflanzer gestattet ist, über sein Erzeugniss zu verfügen, und dasselbe an einem Händler zu verkaufen, sind in den §§. 47 und 48 enthalten.

§. 67.

Bedingungen, unter welchen ein Handeltreibender Tabakblätter erkaufen darf.

Will Jemand inländische Tabakblätter in der Absicht erkaufen, um damit Handel zu treiben, so hat er um die Bewilligung bei der Finanz-Landesdirection schriftlich anzusuchen. Eine

del prowadzić, winien prosić na piśmie o pozwolenie krajowej finansów dyrekcyi. Takowe pozwolenie może wspomniona władza udzielić na przeciąg lat trzech.

§. 68.

O obowiązku handlarza tytuniem co do zakupionego materyału.

Handlarz tytuniem, który nabywa liści tytuniowych od uprawiacza, mającego urzędowe pozwolenie do sprzedaży, przyjmuje na siebie wszystkie obowiązki, ciążące na uprawiaczu tytuniu względem odstawienia plonu swego do skarbu (§§. 3, 10, *a*, *b*, 40).

Zatem handlarz tytuniem, obowiązany jest:

1. Materyał przyjęty od uprawiacza odstawić w zupełności dla skarbu w przeciągu terminu, rocznie w ogólności do odstawiania wyznaczonego, za cenę kupna na ówczas wymierzoną.
2. Jeżeli nabywa tytuniu od uprawiacza, mającego pozwolenie §. 47 przypuszczone, w 8-u dniach po nabyciu uczynić o tem relacyą na piśmie do urzędnika skarbowego lub ustanowionego, któremu poruczono dozór nad tytuniem przechowanym.

§. 69.

Jak się należy zachować, jeżeli się nabywa tytuniu z zastrzeżeniem dalszego nim zarządzania.

W przypadku pod 2. §. 68 wymienionym, zastosowane być winny do handlarza tytuniem §§. 48 i 49.

§. 70.

Jeżeli się nie zrobiło użytku z tego pozwolenia.

Jeżeli w terminie wyżej oznaczonym, ten, który otrzymał pozwolenie, nie rozrządził tytuniem mu należącym; a przedłużenia na prożbę swoję nie uzyskał; na ten czas władza skarbowa ma prawo żądania, ażeby tytuń za cenę, na rok odpowiedni wymierzoną, do skarbu odstawiony został.

§. 71.

O przerachowaniu tytuniu, względem którego właściciel zastrzegł sobie wolność rozrządzania.

Tytuń, względem którego ze strony władzy udzielone zostało pozwolenie wolnego rozrządzania, lub tytuń przeznaczony do wywozu, podlega dozorowi urzędowemu, aż do oddania go do skarbu prawem kupna, albo aż do samego wyjścia za granicę.

Tytuń takowy, przechowany być winien kosztem właściciela, i na takich miejscach, które czynią możliwym skuteczny dozór ze strony skarbu, w którym to względzie postanowienia §§. 52 i 53, za prawidła służyć mają.

solche Bewilligung kann von der genannten Behörde für den Zeitraum von drei Jahren ertheilt werden.

§. 68.

Verpflichtung des Tabakhändlers rücksichtlich des erkauften Materiales.

Der Tabakhändler, welcher von einem mit der ämtlichen Bewilligung zum Verkaufe versehenen Pflanzer Tabakblätter an sich bringt, übernimmt hiedurch alle Verpflichtungen, welche dem Tabakpflanzer bezüglich der Uebergabe seines Erzeugnisses an das Gefälle obliegen. (§§. 3, 10, a, b, 40.)

Der Tabakhändler ist daher verpflichtet:

1. *Das von dem Pflanzer übernommene Materiale vollständig an das Gefälle innerhalb der jährlich festgesetzten allgemeinen Einlieferungsfrist gegen Vergütung mit dem jeweilig bemessenen Einlösungspreise an das Gefälle zu übergeben, oder*
2. *sofern er Tabak von einem mit der im §. 47 gestatteten Bewilligung versehenen Pflanzer an sich bringt, binnen 8 Tagen nach der Erwerbung die Anzeige an den zur Ueberwachung des aufbewahrten Tabaks bestimmten Gefällsbeamten oder Angestellten schriftlich zu erstatten.*

§. 69.

Benehmen, wenn Tabak mit dem Vorbehalte der weiteren Verfügung erworben wird.

In dem unter 2., §. 68 bemerkten Falle finden auf den Tabakhändler die Bestimmungen der §§. 48 und 49 Anwendung.

§. 70.

Wenn von dieser Bewilligung kein Gebrauch gemacht wurde.

Wurde innerhalb der vorhin bezeichneten Frist von Demjenigen, welcher die Bewilligung erhielt, über den ihm gehörigen Tabak nicht verfügt, und demselben über sein Ansuchen eine weitere Fristerstreckung nicht zugestanden, so ist die Gefällsbehörde berechtiget, zu fordern, dass der Tabak dem Gefälle gegen den für das bezügliche Jahr bemessenen Einlösungspreis übergeben werde.

§. 71.

Verwahrung des Tabakes, worüber der Eigenthümer sich die Verfügung vorbehielt.

Der Tabak, in Ansehung dessen die Bewilligung des Vorbehaltes der Verfügung von der Behörde ertheilt wurde, oder welcher zur Ausfuhr bestimmt ist, unterliegt bis zur käuflichen Ueberlassung an das Gefälle, oder bis zum wirklichen Austritte in das Ausland, der ämtlichen Ueberwachung.

Seine Verwahrung muss auf Kosten des Eigenthümers, und darf nur an solchen Orten bewerkstelliget werden, welche eine Beaufsichtigung von Seite des Gefälles in wirksamer Weise zulassen, in welcher Beziehung die Bestimmungen der §§. 52 und 53 zur Richtschnur zu dienen haben.

Rozdział czwarty.

O handlu wyrobów tytuniu, pochodzących z fabryk lub przedawczych składów skarbowych.

§. 72.

Komu handel tahowemi jest dozwolony.

Handel tytuniem, wyrobionym we fabrykach skarbowych, lub pochodzącym ze składów skarbowych sprzedawczych, tylko tym jest dozwolony, którzy do tego postanowieni są przez władzę dla zarządu dochodami z tytuniu powołaną, czyli to w celu przedaży hurtowej, czyli też przedaży dla konsumentów, i to tylko na tem miejscu, dla którego ustanowieni zostali.

O obowiązkach przedawców sklepowych tytuniu.

§. 73.

Co do miejsca sprzedaży.

Przedawcy takowi obowiązani są, poruczoną im czynność wykonywać w otwartym sklepie lub składzie sprzedawczym.

Każde takowe miejsce przedaży, dokładnie oznaczone być winno znakiem wywieszonym (szyldem).

§. 74.

O zmienionem przechowywaniu tytuniu.

Nie wolno jest przedawcom gatunków tytuniu, otrzymanych z fabryk skarbowych, przekształcać, dodawać takowym wody, lub jakichkolwiek innych materyałów.

§. 75.

O przestrzeganiu miary, wagi i cen taryfowych.

Winni są przy sprzedaży przestrzegać dokładnie miary i wagi przepisanej. Nie wolno mu jest przedawać tytuniu za cenę wyższą od tej, która jest oznaczona w taryfie przedaży, i jeżeli jaki gatunek tytuniu bezwarunkowo, lub za zniżoną cenę pewnym tylko osobom, lub pod pewnemi tylko warunkami sprzedawany być może, nie wolno takowego sprzedawać osobie, u której się nie znajdują warunki przepisane.

§. 76.

O przybiciu pozwolenia do przedaży i taryfy w miejscu przedaży.

W każdym lokalu przedaży, powinny być na widocznem miejscu przybite, pozwolenie, udzielone przedawcy do przedaży tytuniu ze strony władzy skarbowej, i oraz drukowana taryfa przedaży.

Jedno i drugie należy każdemu na żądanie do przejrzenia przedłożyć.

§. 77.

Przepis względem przedaży sklepowej tytuniu.

Stosunek istniejący między przedawcami tytuniu i skarbem, równie jak prawidła sprawowania ich czynności, ustanowione będą osobnym przepisem o przedaży tytuniu sklepowej.

Vierter Abschnitt.

Handel mit Tabak-Fabrikaten, welche aus den Erzeugungsstätten oder Verkaufniederlagen des Staatsgefälles herstammen.

§. 72.

Wem der Handel damit gestattet ist.

Der Handel mit dem in den Fabriken des Staatsgefälles bereiteten oder aus den Verkaufsniederlagen desselben herstammenden Tabake ist nur Jenen gestattet, welche dazu von der zur Verwaltung des Tabakgefälls berufenen Behörde zum Behufe des Absatzes im Grossen oder des Verkaufes an die Verbraucher bestellt sind, und zwar nur in dem Orte, für welchen die Bestellung erfolgte.

Pflichten der bestellten Tabakverschleisser.

§. 73.

In Absicht auf den Ort des Verkaufes.

Diesen Verkäufern liegt ob, das ihnen übertragene Geschäft in öffentlichen Kaufläden oder Verkaufs-Niederlagen auszuüben.

Jede solche Verkaufsstätte ist mit einem Schilde deutlich kennbar zu machen.

§. 74

Umgeänderte Bewahrung des Tabakes.

Es ist den Verkäufern untersagt, die aus den Fabriken des Gefälles erhaltenen Tabak-Gattungen umzustalten, denselben Wasser oder andere, wie immer geartete Stoffe zuzusetzen.

§. 75.

Beobachtung des Masses, Gewichtes und der Tarifsätze.

Sie haben bei dem Verkaufe das vorgeschriebene Mass und Gewicht genau zu beobachten. Sie dürfen den Tabak um keinen höheren Preis als der Verschleisstarif enthält, und in soferne eine bestimmte Tabakgattung unbedingt, oder um einen ermässigten Preis nur an bestimmte Personen oder unter bestimmten Bedingungen verkauft werden darf, — an Jemanden, rücksichtlich dessen die vorgeschriebenen Bedingungen nicht vorhanden sind, verkaufen

§. 76.

Anheftung der Verkaufsbewilligung und des Tarifes in der Verkaufsstätte.

In jeder Verkaufsstätte soll die dem Verkäufer zum Verkaufe des Tabakes von der Gefällsbehörde ertheilte Erlaubniss und der gedruckte Verschleisstarif an einer sichtbaren Stelle angeheftet seyn.

Sowohl dieser als auch Jene ist Jedermann auf Verlangen zur Einsicht vorzulegen.

§. 77.

Vorschrift über den Tabakverschleiss.

Das Verhältniss der Tabakverkäufer zu dem Staatsgefälle und die Regeln der Geschäftsführung derselben werden durch die besondere Vorschrift über den Tabakverschleiss festgestellt.

Rozdział piąty.

O przestąpieniach ustawy względem monopolu tytuniowego i o ich karaniu.

I. Postanowienia ogólne.

§. 78.

O postępowaniu karnem.

Przestąpienia ustawy o monopolu tytuniowym, karane będą według rozporządzeń, zawartych w następujących paragrafach, z zastosowaniem oraz tych postanowień, które obowiązują co do postępowania karnego, względem przestąpień ustaw trzydziestowych.

§. 79.

Najniższy wymiar kary.

Przeciw jednemu i temu samemu przestępcy ustawy o monopolu tytuniowym, nie może być kara wymierzona wyrokiem, po przewiedzeniu śledztwa zapadłym, w kwocie niższej jak dwóch złotych reńskich.

§. 80.

O odpowiedzialności za karę.

Na przedmiocie, którym popełniono przestąpienie, ciąży spadająca na przewinienie kara pieniężna tak dalece, iż w razie, jeżeli takowa kara złożoną nie będzie, rzecz za nią odpowiadająca sprzedaną, a kwota za nią otrzymana, po opłaceniu należącego podatku, obróconą zostanie na zaspokojenie kary pieniężnej.

§. 81.

O obowiązku opłacenia podatku, polegającego na konsumcyi tytuniu.

Wykonanie lub przedawnienie kary nie uwalnia od opłacenia podatku polegającego na konsumcyi tytuniu, jeżeli zachodzą warunki, do jego opłacenia prawem przepisane.

II. O rozmaitych rodzajach przestąpień ustawy względem monopolu tytuniowego i oraz ich karaniu.

§. 82.

O pojęciu przemytnictwa.

Staje się winnym przemytnictwa, kto bez wypełnienia warunków, prawem przepisanych, wprowadza tytuń do obrębu celnego, z zagranicy lub z wyłączenia celnego, czy to na przedaż, czy na zamianę, czy też na przechowanie w tymże obrębie, czyli w celu przewozu przez takowy.

§. 83.

O karze za przemytnictwo.

Przemycanie tytuniu, karane będzie karą zawierającą w sobie pięć do dziesięciu razy należytość celną lub licencyjną, która przez przemycenie ukrzywdzoną, lub na pokrzywdzenie wystawioną została.

Jeżeli zachodzą okoliczności, znacznie łagodzące winę, na przeciw którym nie stoją inne okoliczności obciążające winowajcę, natenczas można złagodzić karę aż do kwoty, wyrównywającej podwójnej należytości wspomnionej.

Fünfter Abschnitt.

Von den Uebertretungen des Gesetzes über das Tabakmonopol und deren Bestrafung.

I. Allgemeine Bestimmungen.

§. 78.

Strafverfahren.

Die Uebertretungen des Gesetzes über das Tabakmonopol werden nach Massgabe der in den nachfolgenden Paragraphen enthaltenen Anordnungen und unter Anwendung jener Bestimmungen, welche für das Strafverfahren in Bezug auf Dreissigst-Uebertretungen in Wirksamkeit stehen, bestraft.

§. 79.

Geringstes Ausmass der Strafe.

Die Strafen wegen Uebertretung des Gesetzes über das Tabakmonopol sind mit einem in Folge einer Untersuchung geschöpften Straferkenntnisse gegen einen und denselben Uebertreter nie geringer als mit Zwei Gulden zu bemessen.

§. 80.

Haftung für die Strafe.

Der Gegenstand der Uebertretung haftet für die den Straffall treffende Geldstrafe in der Art, dass, wenn die Strafe nicht erlegt wird, die haftende Sache veräussert, und der gelöste Betrag nach Berichtigung der gebührenden Abgabe zur Einbringung der Geldstrafe verwendet wird.

§. 81.

Verbindlichkeit zur Berichtigung der auf dem Verbrauche des Tabaks ruhenden Abgabe.

Die Vollziehung oder Verjährung der Strafe enthebt nicht von der Entrichtung der auf dem Tabake ruhenden Verbrauchsabgabe, insoferne die vorschriftmässigen Bedingungen zu deren Einhebung vorhanden sind.

II. Von den verschiedenen Arten der Uebertretungen des Gesetzes über das Tabakmonopol und deren Bestrafung.

§. 82.

Begriff des Schleichhandels.

Wenn Tabak ohne Erfüllung der gesetzlichen Bedingungen aus dem Auslande oder aus einem Zollausschlusse in das Zollgebiet eingebracht wird, es möge derselbe zum Verkaufe, Umsatze oder Aufbewahrung in diesem Gebiete oder zur Durchfuhr durch dasselbe bestimmt seyn, so wird Schleichhandel begangen.

§. 83.

Strafe des Schleichhandels.

Der Schleichhandel mit Tabak wird mit dem fünf- bis zehnfachen der Zoll- und Licenzgebühr, welche durch denselben verkürzt oder der Bevortheilung ausgesetzt wurde, gestraft.

Sind erhebliche mildernde Umstände, die durch andere denselben entgegenstehende erschwerende Umstände nicht aufgehoben werden, vorhanden, so kann die Strafe bis zum zweifachen Betrage der gedachten Abgaben gemildert werden.

§. 84.

O karze za usiłowanie w celu uskutecznienia przemytnictwa.

Kara, postanowiona w §. 83, wtenczas także ma być wymierzona, jeżeli przemycenie tytuniu wprawdzie nie zostało wykonane, ale jeżeli takowe wykonać usiłowano.

§. 85.

O karze na zakazaną produkcyę.

Jeżeli odkryta zostanie zakazana produkcya liści tytuniowych (plantacya tytuniowa), a liście doszły do tego stopnia dojrzałości, iż mogą być użytemi, należy odważyć liście w stanie zielonym, karę zaś wymierzyć w kwocie wyrównywającej dwom aż do czterech trzecich części podatku konsumcyjnego (należytości licencyjnej), przypadającego za surowe liście tytuniu w stanie suchym.

Jeżeli odkrytą zostanie zakazana produkcya tytuniu, zanim jeszcze liście tytuniu dojdą do wielkości i dojrzałości wymaganej do użycia, należy rośliny tytuniowe powydzierać i poniszczyć.

W takim razie wymierzyć należy karę w kwocie wyrównywającej dwunastej aż do trzeciej części należytości licencyjnej, wypadającej od tytuniu surowego w stanie suchym, według wagi liści, znajdujących się w stanie zielonym.

§. 86.

O karze na zakazane posiadanie, wyrabianie i przedawanie tytuniu.

Kara w ilości, zawierającej w sobie cztery aż do ośm razy podatek konsumcyjny (należytość licencyjną), wymierzoną będzie:

1. Jeżeli po upływie terminu, wyznaczonego przez władzę skarbową do odstawienia tytuniu dla skarbu (§. 42) lub do wywozu takowego za granicę (§§. 48, 49, 68, 69, 70) znaleziony zostanie tytuń u uprawiacza, lub u handlującego nim lub u innej jakiej osoby, nie zostającej pod zamknięciem albo dozorem urzędowym, a ten, w którego posiadaniu tytuń się znajduje, nie jest w stanie wykazać się urzędowem pozwoleniem rozrządzania tytuniem po upływie wyż rzeczonego terminu.

2. Jeżeli ten, któremu udzielonem zostało pozwolenie uprawiania tytuniu na własny użytek

a) plonu swego jakimkolwiek tytułem ustępuje osobie nie należącej do składu familii jego i nie objętej w konsensie do uprawiania;

b) tabakę lub cygara z niego wyrabia.

3. Jeżeli kto bez pozwolenia władzy skarbowej w jakibądź sposób przysposabia tytuń, nie pochodzący z fabryk i składów przedawczych skarbu, do czego także należy rozdrobnianie liści tytuniowych, za pozwoleniem urzędowem nie na własny użytek produkowanych.

4. Jeżeli kto bez pozwolenia władzy skarbowej tytuń przedaje, lub go nabywa od tego co nie jest upoważniony do sprzedaży tytuniu ze strony władzy skarbowej i gatunek tytuniu nie jest objęty taryfą, ustanowioną dla sprzedawczych składów skarbowych, a oraz posiadacz udowodnić nie może nabycia według przepisów i złożenia opłaty, prawem przepisanej.

§. 84.

Strafe des Versuches.

Die im §. 83 festgesetzte Strafe hat auch einzutreten, wenn Schleichhandel mit Tabak zwar nicht vollführt, sondern nur versucht worden ist.

§. 85.

Strafe der verbotwidrigen Erzeugung.

Wird eine verbotwidrige Erzeugung von Tabakblättern (Tabakpflanzung) entdeckt und haben die Blätter bereits jenen Grad der Reife erlangt, welcher sie zur Verwendung geeignet macht, so ist das Gewicht der verbotwidrig erzeugten Blätter im grünen Zustande zu erheben, und die Strafe mit zwei bis vier Drittheilen der für rohe Tabakblätter im trockenen Zustande entfallenen Verbrauchsabgabe (Licenzgebühr) zu bemessen.

Wird die verbotwidrige Erzeugung von Tabak entdeckt, noch ehe die Tabakblätter die zur Verwendung erforderliche Grösse und Reife erreichten, so sollen die Tabakpflanzen ausgerissen und vertilgt werden.

In diesem Falle ist die Strafe mit dem zwölften bis zu einem dritten Theile der für rohen Tabak im trockenen Zustande entfallenden Licenzgebühr von dem im grünen Zustande erhobenen Gewichte zu bemessen.

§. 86.

Strafe des verbotwidrigen Besitzes, der Bereitung und des Verkaufes.

Mit dem vier- bis achtfachen Betrage der Verbrauchsabgabe (Licenzgebühr) ist zu bestrafen:

1. Wenn nach Ablauf der von der Gefällsbehörde festgesetzten Frist zur Ablieferung des Tabakes an das Gefälle (§. 42) oder zur Ausfuhr desselben in das Ausland (§§. 48, 49, 68, 69, 70) bei einem Pflanzer oder Handeltreibenden oder einer anderen Person Tabak ausser der ämtlichen Verwahrung oder Beaufsichtigung gefunden wird, ohne dass derjenige, in dessen Besitze sich der Tabak befindet, sich mit der ämtlichen Bewilligung nach Verlauf der oben erwähnten Frist mit dem Tabak verfügen zu dürfen, auszuweisen vermag.

2. Wenn Jemand, dem die Bewilligung zum Tabakbaue für den eigenen Gebrauch ertheilt wurde, von diesem Erzeugnisse

a) an ein zu seinem Familienstande nicht gehöriges und in der Bau-Licenz nicht begriffenes Individuum unter was immer für einem Titel überlässt;

b) Schnupftabak oder Cigarren aus demselben bereitet.

3. Wenn Tabak, welcher nicht aus den Erzeugungsstätten oder Verkaufsniederlagen des Gefälles herstammt, ohne Bewilligung der Gefällsbehörde auf was immer für eine Art zubereitet wurde, worunter auch das Verkleinern der nicht zum eigenen Gebrauche mit ämtlicher Bewillung erzeugten Tabakblätter begriffen ist.

4. Wenn Jemand ohne Bewilligung der Gefällsbehörde Tabak verkauft, oder von Jemanden, der zum Verkaufe des Tabaks nicht von Seite der Gefällsbehörde berechtiget ist, an sich bringt, und der Tabak von einer Gattung ist, die in dem für die Verkaufsniederlagen des Gefälles bestehenden Verschleiss-Tarife nicht enthalten ist, und er sich über den vorschriftmässigen Bezug und die Entrichtung der gesetzlichen Abgaben nicht auszuweisen vermag.

5. Jeżeli kto tytuń z jednej części kraju, w której się sprzedaje takowy w składach skarbowych za cenę niższą od powszechnej ceny sklepowej, przenosi lub przesela do innej części kraju, w której na ten tytuń wyższa cena jest położona (§. 11. *d)*, albo

6. jeżeli ten, któremu wyjątkowo udzielonym bywa tytuń na własny użytek za cenę mierniejszą od powszechnej ceny przedaży, ten tytuń komu innemu ustępuje (§. 15).

§. 87.

O karze na zakazane wyrabianie i niepozwoloną przedaż tytuniu, pochodzącego z fabryki skarbowej.

Skazanym będzie na karę, wyrównywającą połowie aż do podwójnej ilości podatku konsumcyjnego, kto:

1. wbrew zakazowi tytuń wyrabia (§. 9);
2. kto wbrew zakazowi tytuń sprzedaje lub nabywa (§§. 17, *a. b.* i 65);
3. kto nie udowodni nabycia (§. 16);
4. kto wbrew przepisom tytuń przechowuje;

jeżeli tytuń, stanowiący przedmiot przestąpienia, w przypadkach pod 1. 2. 4. wyrażonych, nabyty został z fabryki skarbowej lub z zagranicy, w sposób przepisany, za opłaceniem należytości prawem ustanowionych; lub jeżeli w przypadkach pod 1. 2. 3. wyrażonych, tytuń należy do gatunku, objętego taryfą, ustanowioną dla składów skarbowych.

§. 88.

Kara w przypadku, jeżeli kto nie dozwala przedsięwziąść czynności urzędowej.

Jeżeli kto bez przyczyny prawnej nie dozwoli urzędnikowi lub innemu na to ustanowionemu

a) zrobić rewizyi;
b) wzbrania się otworzyć schowań lub miejscowości, których otwarcia żądano, lub
c) wzbrania się okazać księgi swego przemysłu, bilety i inne dokumenta, żądane w celu udowodnienia pochodzenia lub opłacenia jakiej ilości tytuniu; —

ten podpada karze dziesięciu do stu złt. r., jeżeli według właściwości przypadku, nie ma miejsca postępowanie podług powszechnych praw karnych.

§. 88.

O karze za uprowadzenie, zniszczenie lub przerobienie tytuniu.

a) Jeżeli kto w przypadkach, w których się dopuścił zakazanego wzbronienia, wspomnionego w §. 88, w przeciągu czasu, który upłynął między wzbronieniem a wykonaniem wstępu lub czynności urzędowej, albo

b) jeżeli kto nie wzbraniając wstępu i nie odmawiając gotowości do przedsięwzięcia czynności żądanych w czasie rewizyi, bez zezwolenia urzędników lub osób do tego ustanowionych, którzy zeszli na rewizyą, tytuń

aa) z rzeczonych miejscowości lub schowań uprowadzi,
bb) w tych miejscowościach zniszczy, albo

5. Wenn Tabak aus einem Gebietstheile, in welchem derselbe um einen geringeren, als den allgemeinen Verschleisspreis, in den Gefällsniederlagen verkauft wird, in einen andern Gebietstheil, wo für diesen Tabak ein höherer Verkaufspreis besteht, übertragen oder versendet wird (§. 11 d) oder

6. wenn Jemand, dem ausnahmsweise Tabak um mässigere, als die allgemeinen Verkaufspreise zu seinem Gebrauche erfolgt wurde, diesen Tabak an einen anderen abtritt (§. 15).

§. 87.

Strafe der verbotwidrigen Bereitung und des unbefugten Verkaufes von Tabak, welcher aus einer Erzeugungsstätte des Gefälles herstammt.

Mit der Hälfte bis zum Doppelten der Verbrauchsabgabe wird:

1. Die verbotwidrige Zubereitung (§. 9),
2. die verbotwidrige Veräusserung und Erwerbung (§§. 11 a) b) und 65),
3. die unterlassene Ausweisung des Bezuges (§. 16),
4. die vorschriftswidrige Aufbewahrung (§. 65)

bestraft, wenn der Tabak, der den Gegenstand der Uebertretung ausmacht, in den unter 1., 2., 4. aufgeführten Fällen aus einer Erzeugungsstätte des Staatsgefälles oder auf vorschriftmässige Art gegen Berichtigung der gesetzlichen Gebühren aus dem Auslande bezogen wurde, oder in den unter 1., 2., 3. bemerkten Fällen einer Art angehört, die in dem für die Verkaufsniederlagen des Gefälles bestehenden Verschleiss-Tarife enthalten ist.

§. 88.

Strafe wegen Verweigerung der Vornahme einer Amtshandlung.

Verweigert Jemand ohne gesetzlichen Grund einem Beamten oder Angestellten

a) eine Durchsuchung vorzunehmen;

b) die Behältnisse oder Räume, deren Eröffnung gefordert wird, zu eröffnen;

c) die Gewerbsbücher, Bolleten oder sonstige Urkunden, welche zur Nachweisung des Ursprunges oder der Verzollung einer Tabakmenge gefordert werden, vorzuzeigen;

so ist eine Strafe von zehn bis hundert Gulden zu verhängen, sofern nach Beschaffenheit des Falles nicht die Behandlung nach dem allgemeinen Strafgesetze Platz greift.

§. 89.

Strafe der Hinwegbringung, Vertilgung oder Umstaltung.

Wurde

a) in den Fällen, wo die in dem §. 88 erwähnte vorschriftwidrige Verweigerung stattfand, in dem Zeitraume zwischen der Verweigerung und der Vollziehung des Eintrittes oder der Amtshandlung, oder

b) wenngleich ohne Verweigerung des Eintrittes oder der Folgeleistung, während der Durchsuchung Tabak, ohne Zustimmung der Beamten oder Angestellten, die sich zum Behufe der Untersuchung einfanden,

aa) aus den gedachten Räumen oder Behältnissen hinweggebracht,

bb) in diesen Räumen vertilgt, oder

cc) w taki sposób z nim postąpi, iż właściwości jego z pewnością już więcej oznaczyć nie można;

natenczas należy nałożyć karę od pięciu do dwóch zlt. r.

§. 90.

O karze za naruszenie zamknięcia urzędowego.

Ktokolwiek naruszy zamknięcie urzędowe, położone na magazyn lub jakąkolwiek schowalnię, stojącą pod dozorem urzędowym, w której się tytuń znajduje, podpadnie karze od pięciu do dwóch zlt. r., jeżeli nie ma miejsca ukaranie według powszechnych praw karnych.

§. 91.

Kara za nieudzielenie pomocy.

Urzędnicy rządowi, którzy nadwerężają włożony na nich obowiązek wspólnego działania, w celu wykonywania przepisów o dochodach tytuniowych, lub udzielania pomocy urzędnikom i innym osobom do tego ustanowionym, albo obowiązku takowego należycie nie wypełnią, mają być przez władzę, nad nimi stojącą, pociągani do odpowiedzialności i należytego skarcenia, według przepisów, istniejących o ich stosunkach służbowych.

Urzędników i sług gminnych, tudzież członków przełożeństwa gmin, którzy się stają winnymi czynności lub zaniedbania rzeczonego, przełożona władza polityczna ukarać winna aresztem lub karą pieniężną według właściwości przypadku.

§. 92.

O karze na powtórzone przestępstwa.

W razie powtórzonego przemytnictwa, kara podniesioną być może przeciw przestępcy, już raz za przemytnictwo ukaranemu, aż do ilości, zawierającej w sobie piętnaście razy opłatę ukróconą, lub na ukrócenie wystawioną; w razie zaś powtórzenia prestępstw, wyrażonych w §. 86, aż do ilości, zawierającej w sobie dwanaście razy rzeczoną opłatę.

§. 93.

Według jakiej miary wyznaczać należy karę za powtórzenie przestąpienia.

Za każde przestąpienia powtórzenie, należy, jeżeli okoliczności obciążające lub zwalniające winę, nie dają powodu do innego wymiaru kary, a od ostatniego ukarania nie upłynął jeszcze powtórny przeciąg czasu, wymaganego do przedawnienia tego przestąpienia, z reguły posunąć karę aż do granic najwyższych, oznaczonych w §. 92, biorąc stosunek, położony za podstawę wymiaru kary przy pierwszem ukaraniu, bez względu na darowanie lub zwolnienie kary w drodze łaski, tyle razy, ile razy ukaranie nastąpiło — tak dalece, iż przestępca, skazany pierwszym razem na złożenie trzechkrotnej należytości, przy powtórnem przestąpieniu, na karę złożenia sześćkrotnej, a w razie wydania trzeciego wyroku kary, za ponowienie przestąpienia na złożenie dziewięciokrotnej należytości skazanym będzie.

cc) rücksichtlich seiner Beschaffenheit auf was immer für eine Art so behandelt, dass sich dessen Beschaffenheit nicht mehr mit Sicherheit bestimmen lässt;

so ist eine Strafe von fünf bis zwei hundert Gulden zu verhängen.

§. 90.

Strafe der Verletzung des ämtlichen Verschlusses.

Wer den, an ein unter ämtlicher Ueberwachung stehendes Magazin oder wie immer geartetes Behältniss, in welchem sich Tabak befindet, angelegten ämtlichen Verschluss verletzt ist, wofern nicht die Bestrafung nach dem allgemeinen Strafgesetze Platz greift, mit einer Strafe von fünf bis zweihundert Gulden zu belegen.

§. 91.

Strafe wegen verweigerten Beistandes.

Landesfürstliche Beamte oder Diener, welche die ihnen obliegende Pflicht, zur Handhabung der Vorschriften des Tabakgefälles mitzuwirken, oder den hiezu beauftragten Beamten und Angestellten Beistand zu leisten, verletzen, oder dieselbe nicht gehörig erfüllen, sollen von ihrer vorgesetzten Behörde nach den für ihr Dienstverhältniss bestehenden Vorschriften zur Verantwortung und gehörigen Ahndung gezogen werden.

Bei Gemeinden angestellte Beamte und Diener, dann Glieder des Gemeindevorstandes, die sich einer der bemerkten Handlungen oder Unterlassungen schuldig machen, sind von der vorgesetzten politischen Behörde mit einer der Beschaffenheit des Falles angemessenen Geld- oder Arreststrafe zu belegen.

§. 92.

Strafe bei Wiederholung einer Uebertretung.

Im Falle der Wiederholung des Schleichhandels kann gegen einen Uebertreter, der wegen Schleichhandel bereits gestraft wurde, die Strafe bis zum fünfzehnfachen Betrage der verkürzten oder der Verkürzung ausgesetzten Abgaben, im Falle der Wiederholung einer der im §. 86 bezeichneten Uebertretungen aber, bis zum zwölffachen Betrage der gedachten Abgabe gesteigert werden.

§. 93.

Masstab der Strafbemessung bei der Wiederholung einer Uebertretung.

Bei jeder Wiederholung einer Uebertretung soll, wenn nicht erschwerende oder mildernde Umstände eine andere Strafbemessung begründen, und wenn seit der letzten Bestrafung ein, das Dreifache der für diese Uebertretung bestimmten Verjährungsfrist erreichender Zeitraum noch nicht ablief, in der Regel bis zu den Gränzen des im §. 92 festgesetzten höchsten Strafausmasses, — das im ersten Falle der Bestrafung ohne Rücksicht auf die im Wege der Gnade stattgefundene Nachsicht oder Milderung, bei dem Ausmasse der Strafe zum Grunde gelegte Verhältniss nach der Zahl der Bestrafungen vervielfältiget werden, — dergestalt, dass ein Uebertreter, der im ersten Falle der Betretung, z. B. mit dem Dreifachen der gebührenden Abgabe bestraft wurde, bei der Wiederholung mit dem Sechsfachen und bei Schöpfung des dritten Straferkenntnisses wegen nochmaliger Wiederholung mit dem Neunfachen der gebührenden Abgabe u. s. f. zu belegen.

§. 94.
O utracie prawa uprawiania tytuniu, handlu tytuniem i przedawania tytuniu skarbowego.

Zaraz za pierwszym razem przewinienia, można, oprócz prawnie oznaczonej kary pieniężnej, odebrać prawa nadane:

1. posiadaczom ziemskim, do uprawiania tytuniu upoważnionym;

2. osobom, które uzyskały upoważnienie prowadzenia handlu liściami tytuniu, w §. 67. wspomnione;

3. sprzedawcom, do sprzedaży tytuniu ustanowionym,

jeżeli się stali winnymi przestępstw, wyrażonych w §§. 85, aż do 90. włącznie.

§. 95.
O przedawnieniu kar.

Nie może być ani śledztwo rozpoczęte, ani kara wyrzeczona przeciw przestępcy przepisów o monopolu tytuniowym, jeżeli od chwili przestępstwa upłynął przeciąg czasu lat trzech, a pod czas tego nie rozpoczęte zostało postępowanie karne, i jeżeli przestępca w wspomnionym przeciągu czasu, nie popełnił żadnego więcej przestępstwa celnego.

Jeżeli zaś w przeciągu wspomnionego czasu stał się winnym przestępstwa celnego, w takim przypadku, dawniejsze przestępstwo przedawnia dopiero po upływie podwójnego przeciągu tego czasu, który, podczas późniejszego przestępstwa pozostał na rachunek rzeczonego terminu przedawnienia.

§. 96.
O wynagrodzeniu donosicieli i schwytaczów.

Względem czynienia doniesień o przestępstwach monopolu tytuniowego, względem postępowania z takiemi doniesieniami, równie jak względem nagrody dla donosicieli i imaczów, zastosowane być winny te przepisy, które wydane są o przestępstwach trzydziestkowych, i względem nagród dla donosicieli i imaczów przedmiotów innych przestępstw dochodowych.

§. 94.

Verlust des Befugnisses zur Tabakpflanzung, zum Handel mit Tabak und zum Verkaufe des Gefälls-Tabakes.

Sogleich im ersten Falle der Betretung können nebst der gesetzlichen Vermögensstrafe

1. Grundbesitzer, welchen die Bewilligung zur Tabakpflanzung ertheilt wurde,

2. Personen, welche das, §. 67, bemerkte Befugniss zum Handel mit Tabakblättern erhielten,

3. zum Verkaufe des Gefälls-Tabakes bestellte Verschleisser,

wenn sie sich einer der in den §§. 85 bis einschliessig 90 bezeichneten Uebertretungen schuldig machten, des ihnen ertheilten Befugnisses verlustig erklärt werden.

§. 95.

Verjährung der Strafen.

Wegen Uebertretungen der Vorschriften über das Tabakmonopol hat gegen den Beschuldigten weder Untersuchung noch Strafe stattzufinden, wenn seit ihrer Verübung der Zeitraum von drei Jahren verstrichen ist, ohne dass das Strafverfahren begonnen wurde, und wenn der Uebertreter sich innerhalb des erwähnten Zeitraumes keiner Gefällsübertretung schuldig gemacht hat.

Hat derselbe sich während der erwähnten Zeit einer Gefällsübertretung schuldig gemacht, so kann die frühere Uebertretung nur nach Ablauf des doppelten Zeitraumes, welcher zur Zeit der späteren Uebertretung auf die bemerkte Verjährungsfrist der ersteren noch zurückzulegen war, verjähren.

§. 96.

Belohnung der Anzeiger und Ergreifer.

In Absicht auf die Einbringung von Anzeigen der Uebertretungen des Tabakmonopols, das Verfahren über solche Anzeigen, sowie rücksichtlich der Belohnungen für die Anzeiger und Ergreifer haben die Vorschriften, welche für Anzeigen von Uebertretungen der Dreissigvorschriften, und hinsichtlich der Belohnungen für die Anzeiger und Ergreifer der Gegenstände anderer Gefällsübertretungen vorgezeichnet sind, Anwendung zu finden.

A.

Prożba

o udzielenie konsensu do uprawiania tytuniu.

Nazwisko proszącego	Miejsce zamieszkania	Gmina	Oznaczenie gruntu pod uprawę tytuniu	
			Położenie	Miara powierzchni
				□ sążnie

B.

Rejestr

prożb ustnych o udzielenie konsensu do uprawiania tytuniu.

Nazwisko proszącego	Miejsce zamieszkania	Gmina	Oznaczenie gruntu pod uprawę tytuniu	
			Położenie	Miara powierzchni
				□ sążnie

A.

Ansuchen

um die Tabakbau-Licenz.

Namen des Bewerbers	Wohnort	Gemeinde	Bezeichnung des mit Tabak zu bepflanzenden Grundstückes	
			Lage	Flächenmass Quadrat-Klafter

B.

Register

über die mündlichen Ansuchen um eine Tabakbau-Licenz.

Namen des Bewerbers	Wohnort	Gemeinde	Bezeichnung des mit Tabak zu bepflanzenden Grundstückes	
			Lage	Flächenmass Quadrat-Klafter

C.

Konsens do uprawiania tytuniu.

Nazwisko uprawiacza	Nazwisko zamieszkania i gminy, do której uprawiacz należy	Nazwa i położenie gruntu	Miara powierzchni oznaczona w sążniach □ wiedeńskich	Uwaga.

C.

Tabakbau-Licenz.

Name des Pflanzers	Name des Wohnortes und der Gemeinde, welcher der Pflanzer angehört	Benennung und Lage des Grundstückes	Flächenmass in Wiener Quadrat-Klaftern	Anmerkung

Taryfa

tytuniu i tabaki we Węgrzech, w Kroacyi, Slawonii, w Sie-

Numer	Gatunki tytuniu i tabaki	przy sprzedaży hurtowej dla konsumentów przez przedawców hurtowych			przy sprzedaży cząstkowej dla trafikantów i konsumentów przez przedawców hurtowych		
		łutów	złt. r.	kr.	łutów	złt. r.	kr.
	A. Tabaka.						
1	Façon d'Espagne w puszkach blaszanych po $1/_2$ funta	32	3	24	1	. .	7
2	Paryzka Rapa prawdziwa w puszkach	. .	4	30	. .	. .	. .
3	Wiedeńska Rapa, 1. gatunek } w puszkach po 1 fun.	32	2	54	1	. .	6
4	" " 2. " } w puszkach po 1 fun.	32	2	22	1	. .	5
5	Debrö- } w obwiciach (kartonach) po $1/_2$ f. . . .	32	1	28	1	. .	3
6	Lewancka } w obwiciach (kartonach) po $1/_2$ f. . . .	32	1	28	1	. .	3
7	Galicyjska Albanka } w puszkach po $1/_2$ i po 1 funcie	32	1	34	1	. .	3
8	" rapa } w puszkach po $1/_2$ i po 1 funcie	32	1	34	1	. .	3
9	" wyborna	32	1	26	1	. .	3
10	Czarna bajcowana	32	1	. .	1	. .	2
11	Ordynaryjna bajcowana	32	. .	26	1	. .	1
	B. Tytuń krajany.						
	a) W pakietach.						
1	Krajany knaster	32	3	16	8	. .	49
2	Portoricco knaster	32	2	30	8	. .	40
3	Serraglio	32	3	. .	. .	. .	. .
4	Krull	32	1	48	8	. .	30
5	Ekstra-Drajkenig 1. gatunku	32	1	42	8	. .	28
6	" " 2. "	32	1	12	8	. .	20
7	Drajkenig średni	32	. .	40	8	. .	11
8	Prawdziwy turecki	32	1	12	8	. .	20
9	" węgierski	32	. .	40	8	. .	11
	b) W paczkach.	sztuka			sztuka		
10	Holenderski krull po $1^3/_8$ łuta	100	7	50	1	. .	5
11	Portoricco knaster po $1^3/_8$ "	100	6	10	1	. .	4
12	Prawdziwy turecki po $1^3/_8$ "	100	4	44	1	. .	3
13	Ekstra-Drajkenig po $1^3/_8$ "	100	4	44	1	. .	3
14	Sredni " po $1^3/_8$ "	100	3	6	1	. .	2
15	Prawdziwy węgierski po $1^3/_8$ "	100	3	6	1	. .	2
	c) Ordynaryjny, krajany bez obwicia	łutów			łutów		
	1. gatunek w komitatach wzdłuż granicy Galicyi, Bukowiny i krajów cudzych, tudzież w całem Pograniczu wojskowem za funt.	32	. .	10	$2^3/_4$	. .	1
	2. gatunek w innym obrębie Węgier, Kroacyi, Slawonii, Siedmiogrodu, w województwie Serbskiem i banacie Temeskim	32	. .	14	2	. .	1

sprzedaży

dmiogrodzie, w Wojwodynie z banatem Temeskim.

Numer	Gatunki tytuniu	Przy sprzedaży: hurtowej dla konsumentów przez przedawców hurtowych — Sztuk	złt. r.	kr.	cząstkowej dla trafikantów i konsumentów przez przedawców hurtowych — Sztuk	złt. r.	kr.
	C. Cygara.						
	Wyroby c. k. fabryk tytuniowych.						
1	Lit. A. Cabannos 5 cali długie w skrzyneczkach	100 50	4 2	30 15	1	. .	3
	„ B. Cuba 4½ cali długie w pakietach	100 50	3 1	50 55	1	. .	2½
	„ C. Havanna 4½ cali długie w pakietach	100 50	3 1	50 55	1	. .	2½
	„ D. Cuba 4¼ cali długie w pakietach	100 50	3 1	. . 30	1	. .	2
	„ E. Havanna 4¼ cali długie w pakietach	100 50	3 1	. . 30	1	. .	2
	„ F. Portoricco 3¾ cali długie w pakietach	100 50	2 1	. . . .	1	. .	1½
	„ G. Maryland 3¾ cali długie w pakietach	100 50	2 1	. . . .	1	. .	1½
	„ H. Mieszane 3¾ cali długie w pakietach	100 50	2 1	. . . .	1	. .	1½
	„ I. Domingo 3¾ cali długie w pakietach	100 50	2 1	. . . .	1	. .	1½
	„ K. proste zagraniczne 4 cali długie w pakietach	100	1	28	1	. .	1
	„ L. „ krajowe 4¾ cali długie w pakietach	100	1	28	1	. .	1
	„ M. „ „ 3⅔ cali długie w pakietach	100	. .	42	1	. .	½
	D. Prawdziwe Hawańskie cygara.						
1	Lanzas	100	20	. .			
2	Cabaleros	„	16	. .			
3	Cazzadores	„	13	. .			
4	Regalias N. 1.	„	8	. .			
	„ „ 2.	„	9	. .			
	„ „ 3.	„	10	. .			
	„ „ 4.	„	12	. .			
5	Panetelas	„	7	. .			
6	Damas	„	6	. .			
7	Regulares primeras	„	6	. .			
8	Millares comunes N. 1.	„	6	30			
9	„ „ „ 2.	„	6	. .			
10	Vequeras N. 1.	„	9	. .			
11	„ „ 2.	„	7	. .			

Verschleiss-

der Schnupf- und Rauchtabake in Ungarn, Croatien, Slavonien.

Nr.	Tabak-Sorte	Bei dem Verkaufe: Von dem Grossverschleisser an die Consumenten im Grossen			Von dem Grossverschleisser an Trafikanten und Consumenten im Kleinen		
		Loth	fl.	kr.	Loth	fl.	kr.
	A. Schnupf-Tabake.						
1	Façon d'Espagne in Blechbüchsen à 1/4 Pfund	32	3	24	1	. .	7
2	Pariser Rapé, echter in Dosen	. .	4	30	. . .	. .	.
3	Wiener Rapé, 1. Sorte in Dosen à 1 Pfund	32	2	54	1	. .	6
4	„ „ 2. „ in Dosen à 1 Pfund	32	2	22	1	. .	5
5	Debröer in 1/2 Pfund Karten	32	1	28	1	. .	3
6	Levante in 1/2 Pfund Karten	32	1	28	1	. .	3
7	Galizier Albanier in Dosen à 1/2 und 1 Pfund	32	1	34	1	. .	3
8	„ rapirter in Dosen à 1/2 und 1 Pfund	32	1	34	1	. .	3
9	„ feiner	32	1	26	1	. .	3
10	Schwarz Gebeitzter	32	1	. .	1	. .	2
11	Ordinär Gebeitzter	32	. .	26	1	. .	1
	B. Geschnittene Rauchtabake.						
	a) In Packeten.						
1	Geschnittener Knaster	32	3	16	8	. .	49
2	Portoricco Knaster	32	2	30	8	. .	40
3	Serraglio	32	3	. .	. . .	. .	.
4	Krull	32	1	48	8	. .	30
5	Extrafeiner 3 König, 1. Sorte	32	1	42	8	. .	28
6	„ „ „ 2. „	32	1	12	8	. .	20
7	Mittelfeiner 3 König	32	. .	40	8	. .	11
8	Echter Türkischer	32	1	12	8	. .	20
9	„ Ungarischer	32	. .	40	8	. .	11
	b) In Briefen.	Stück			Stück		
10	Holländer Krull à 1 3/8 Loth	100	7	50	1	. .	5
11	Portoricco Knaster à 1 3/8 „	100	6	10	1	. .	4
12	Echter Türkischer à 1 3/8 „	100	4	44	1	. .	3
13	Extrafeiner 3 König à 1 3/8 „	100	4	44	1	. .	3
14	Mittelfeiner „ à 1 3/8 „	100	3	6	1	. .	2
15	Echter Ungarischer à 1 3/8 „	100	3	6	1	. .	2
	e) Ordinär geschnittener ledig.	Loth			Loth		
	1. Sorte in den Comitaten längs der Gränze von Galizien, Bukowina, des Auslandes, dann in der ganzen Militärgränze pr. Pfund	32	. .	10	2 3/4	. .	1
	2. Sorte in dem übrigen Gebiete von Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen, der Woiwodschaft Serbien mit dem Temeser Banate	32	. .	14	2	. .	1

Tarif

Siebenbürgen, in der Woiwodina mit dem Temeser Banate.

Nr.	Tabak-Sorte	Bei dem Verkaufe: Von dem Grossverschleisser an die Consumenten im Grossen: Stück	fl.	kr.	Von dem Grossverschleisser an Trafikanten und Consumenten im Kleinen: Stück	fl.	kr.
	C. Cigarren.						
	Erzeugnisse der k. k. Tabak-Fabriken.						
1	Litt. A. *Cabannos 5 Zoll lang in Kistchen*	100	4	30	1	. .	3
		50	2	15			
	„ B. *Cuba* 4 1/2 Zoll lang in Packeten	100	3	50	1	. .	2 1/2
		50	1	55			
	„ C. *Havannah* 4 1/2 Zoll lang in Packeten	100	3	50	1	. .	2 1/2
		50	1	55			
	„ D. *Cuba* 4 1/4 Zoll lang in Packeten	100	3	. .	1	. .	2
		50	1	30			
	„ E. *Havannah* 4 1/4 Zoll lang in Packeten	100	3	. .	1	. .	2
		50	1	30			
	„ F. *Portoricco* 3 3/4 Zoll lang in Packeten	100	2	. .	1	. .	1 1/2
		50	1	. .			
	„ G. *Maryland* 3 3/4 Zoll lang in Packeten	100	2	. .	1	. .	1 1/2
		50	1	. .			
	„ H. *Gemischte* 3 3/4 Zoll lang in Packeten	100	2	. .	1	. .	1 1/2
		50	1	. .			
	„ I. *Domingo* 3 3/4 Zoll lang in Packeten	100	2	. .	1	. .	1 1/2
		50	1	. .			
	„ K. *Ordinäre ausländische* 4 Zoll lang in Packeten	100	1	28	1	. .	1
	„ L. „ *inländische* 4 3/4 Zoll lang in Packeten	100	1	28	1	. .	1
	„ M. „ „ 3 2/3 Zoll lang in Packeten	100	. .	42	1	. .	1/2
	D. Echte Havannah-Cigarren.						
1	Lanzas	100	20	. .			
2	Caballeros	„	16	. .			
3	Cazzadores	„	13	. .			
4	Regalias Nr. 1	„	8	. .			
	„ „ 2	„	9	. .			
	„ „ 3	„	10	. .			
	„ „ 4	„	12	. .			
5	Panetelas	„	7	. .			
6	Damas	„	6	. .			
7	Regulares primeras	„	6	. .			
8	Millares comunes Nr. 1	„	6	30			
9	„ „ „ 2	„	6	. .			
10	Vequeras Nr. 1	„	9	. .			
11	„ „ 2	„	7	. .			

[illegible]

Powszechny

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLIX.

Wydana i rozesłana dnia 17. Grudnia 1850.

463.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 3. Grudnia 1850,

do kolegiów profesorskich prawniczo-politycznego wydziału na uniwersytetach we Wiedniu, w Pradze, we Lwowie, w Ołomuńcu, Grecu, Insbruku i Krakowie,

którem się objaśnia §. 63. prowizorycznej ustawy o rządowych egzaminach teoretycznych.

Wątpliwość, wniesioną we względzie: czy do filozoficznych i historycznych kolegiów, w §. 63. prowizorycznej ustawy z dnia 30. Lipca 1850 (d. pr. pań. cz. CX. Nr. 327) wymienionych, policzone być mogą także i te, których słuchacze prawniczo-politycznego wydziału w r. $18^{49}/_{50}$ albo poprzednio kończący, w tym czas słuchali, skoro filozoficzne studya tylko jako studya przygotowawcze do takowych wtedy wyższych studyów fakultetowych uważane były, rozstrzyga ministeryum oświecenia w ten sposób:

Iż w myśl §. 11 i 64 sub 2., wedle których takowe kolegia na filozoficznym fakultecie słuchane być muszą, takowe policzenie nie w ogólności, lecz tylko w przypadku §. 63. sub 1. miejsce mieć może; że względem semestralnego kolegium historyi, które ukończeni w r. $18^{49}/_{50}$ kandydaci do doktoratu wykazać winni, zawarte nowiem w §§. 55—60 postanowienia przechodnie, jako przepisy więcej szczegółowe, najprzód do rozstrzygania wątpliwych przypadków, tyczących się przypuszczenia kandydatów do teoretycznych egzaminów rządowych z ścisłych egzaminów doktoratu służyć mogą; że §. 64. sub 1. nie zawiera dodatku wyrażonego tak w §. 11. jak też w §. 63. sub 2. tej ustawy, że to historyczne kolegium właśnie na filozoficznym wydziale słuchanem być musiało.

Thun m. p.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLIX.

Wydana i rozesłana dnia 17. Grudnia 1850.

463.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 3. Grudnia 1850,

do kolegiów profesorskich prawniczo-politycznego wydziału uniwersytetów we Wiedniu, w Pradze, we Lwowie, w Ołomuńcu, Gracu, Inspruku i Krakowie,

którem się objaśnia §. 63. prowizorycznej ustawy o rządowych egzaminach teoretycznych.

Wątpliwość, wniesioną we względzie: czy do filozoficznych i historycznych kolegiów, w §. 63. prowizorycznej ustawy z dnia 30. Lipca 1850 (d. pr. pań. cz. CX. Nr. 327) namienionych, policzone być mogą także i te, których słuchacze prawniczo-politycznego wydziału w r. $18^{49}/_{50}$, albo później kończący, w ten czas słuchali, kiedy filozoficzne studya tylko jako studya przygotowawcze do tak zwanych wtedy wyższych studyów fakultetowych uważane były, uchyla ministeryum oświecenia, w ten sposób:

Iż w myśl §. 11 i 63 sub 2., wedle których takowe kolegia na filozoficznym fakultecie słuchane być muszą, takowe policzenie nie w ogólności, lecz tylko w przypadku §. 63. sub 1. miejsce mieć może względem semestralnego kolegium historyi, które ukończeni w r. $18^{49}/_{50}$ kandydaci do doktoratu wykazać winni, zawarte bowiem w §§. 58—65 postanowienia przechodnie jako przepisy więcej szczegółowe, najprzód do rozstrzygania wątpliwych przypadków, tyczących się przypuszczania kandydatów do teoretycznych egzaminów rządowych i ścisłych egzaminów doktoratu służyć mają, zaś §. 63, sub 1. nie zawiera dodatku wyrażonego tak w §. 11. jak też w §. 63. sub 2. tej osnowy, że to historyczne kolegium właśnie na filozoficznym wydziale słuchanem być musiało.

Thun m. p.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLIX. Stück.

Ausgegeben und versendet am 17. December 1850.

463.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 3. December 1850,

an die Professoren-Collegien der rechts- und staatswissenschaftlichen Facultät der Universitäten zu Wien, Prag, Lemberg, Olmütz, Gratz, Innsbruck und Krakau,

wodurch der §. 63 des provisorischen Gesetzes über die theoretischen Staatsprüfungen erläutert wird.

Ueber den angeregten Zweifel ob zu den im §. 63 des provisorischen Gesetzes vom 30. Juli 1850 (Reichsgesetzblatt, Stück CX, Nr. 327) erwähnten philosophischen und historischen Collegien auch solche gerechnet werden dürfen, welche die im Jahre 1849-50 oder späterhin absolvirenden Hörer der rechts- und staatswissenschaftlichen Facultät zu einer Zeit gehört haben, wo die philosophischen Studien nur als Vorbereitungsstudien zu den damals sogenannten höheren Facultätsstudien angesehen wurden, bemerkt das Ministerium des Unterrichts:

Dass nach dem §. 11 und 63 sub 2, wornach diese Collegien an der philosophischen Facultät gehört werden müssen, eine solche Anrechnung im Allgemeinen nicht, sondern nur in dem Falle des §. 63 sub 1 in Ansehung des von den im Jahre 1849-50 absolvirten Doctoranden auszuweisenden geschichtlichen Semestral-Collegiums Platz greife, indem die in den §§. 58—65 enthaltenen Uebergangsbestimmungen als die specielleren Normen zunächst zur Entscheidung zweifelhafter Fälle über die Zulassung von Candidaten zu den theorethischen Staats- und zu den strengen Doctoratsprüfungen zu dienen haben, der §. 63 sub 1 aber, den sowohl im §. 11, als im §. 63 sub 2 ausgedrückten Beisatz nicht enthält, dass diess geschichtliche Collegium eben an der philosophischen Facultät gehört worden seyn müsse.

Thun *m. p.*

464.

Rozporządzenie c. k. ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 16. Grudnia 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, w których prowizoryczna ustawa gminna w wykonaniu stoi,

którem się, w skutek Najwyższego postanowienia z dnia 15. Grudnia 1850. §. 35. rzeczonej prowizorycznej ustawy gminnej, w ten sposób objaśnia, iż pod wyjętymi tam od obieralności urzędnikami gminnymi i sługami, mają rozumieć się tylko rzeczywiście w służbie zostający.

Zaszłe zapytanie, czyli pod gminnymi urzędnikami i sługami, którzy wedle §. 35. prowizorycznej ustawy gminnej z dnia 17. Marca 1849 sub. 2) od obieralności wyjętymi są, rozumieć się mają li tylko rzeczywiście w służbie zostający, czy też i spensyonowani i kwiescenci, raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, za doradą Rady ministrów, Najwyższem postanowieniem z dnia 15. Grudnia 1850. w ten sposób objaśnić, iż w myśl i w duchu ustawy pod wyjętymi od obieralności wedle §. 35. prowizorycznej gminnej ustawy z dnia 17. Marca 1849. gminnymi urzędnikami i sługami jedynie tylko rzeczywiście w służbie zostający rozumieć się mogą.

Bach m. p.

464.

Verordnung des Ministeriums des Innern vom 16. December 1850,

giltig für alle Kronländer, in welchen das provisorische Gemeindegesetz vom 17. März 1849 in Wirksamkeit besteht,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 15. December 1850 der §. 35 des obigen provisorischen Gemeindegesetzes dahin erläutert wird, dass unter den dort von der Wählbarkeit ausgenommenen Gemeindebeamten und Dienern nur wirklich Dienende zu verstehen seien.

Ueber die vorgekommene Anfrage, ob unter den Gemeindebeamten und Dienern, welche nach §. 35 des provisorischen Gemeindegesetzes vom 17. März 1849, sub 2, von der Wählbarkeit ausgenommen sind, bloss wirklich dienende, oder auch pensionirte und quiescirte Gemeindebeamte und Gemeindediener zu verstehen seien, haben Seine Majestät über Einrathen des Ministerrathes mit Allerhöchster Entschliessung vom 15. December 1850 die Erläuterung dahin zu erlassen geruht, dass nach dem Sinne und Geiste des Gesetzes unter den nach §. 35 des provisorischen Gemeindegesetzes vom 17. März 1849 von der Wählbarkeit ausgenommenen Gemeindebeamten und Gemeindedienern nur wirklich Dienende verstanden werden können.

Bach *m. p.*

Powszechny
dziennik praw państwa i rządu
dla
cesarstwa austryackiego.
Część CLX.
Wydana i rozesłana: 21. Grudnia 1850.

485.

Rozporządzenie ministerstwa wojny z dnia 20. Listopada 1850,

którem się obwieszcza zatwierdzone Najwyższem postanowieniem Najjaśniejszego Pana J. C. Mości, urządzenie w branży polowo-lekarskiej.

Najwyższem postanowieniem z dnia 20. t. m. raczył Najjaśniejszy Pan J. C. M. na wniosek podpisanego ministra wojny, lekarzom polowym wojsk c. k. przyznawać od dnia 1-go Grudnia 1850 r. wyszczególnione w następujących tabelach szczebe należytość w czasie wojny i pokoju wyznaczyć.

Najwyższy lekarz polowy zostaje przy swych dotychczasowych należytościach.

Sztabowi lekarze dyrygujący i inni sztabowi lekarze, w czynnej służbie zostający, dzielą się na dwie klasy: mianowicie, połowa z roczną płacą po 1.800 zł. a reszta po 1.600 zł. r.

Sztabowi lekarze nie dyrygujący, bez różnicy, pobierać będą po 1.400 zł. r. rocznej płacy.

Starszi lekarzy pułkowych i nadlekarzy polowych, także się dzielą na dwie kategorye, z których starsza połowa, w każdej szarży ustanowioną dla niej wyższą, druga zaś połowa niższą płacę pobierać będzie.

Nadlekarze i nadchirurdzy, nie mają wprawdzie w czasie pokoju już prawa do porcyi chlebowej, za to należy się takowym dodatek osobowy w czasie zimy, na równi z oficerami.

Kwaterowe będzie wymierzone pojedyńczym osobom według rangi oficerskiej, która im odpowiada, od najbliższego terminu wypowiedzenia, przyczem za to wzgląd mieć należy, iż sztabowym lekarzom polowym, w czasie pokoju, służące się ale należy, pomieszkanie w tymże czasie porcyi dla koni niezaplacają.

Podlekarze, których na przyszłość należy uważać za należących do sztabu wojskowego, pozostają przy dotychczasowej kompetencyi kwaterowej, oraz też samej porcyi chlebowej i należytości serwisowej.

Lekarze polowi, służący przy kawaleryi, mogą dodatnie pobierać dwie porcye na konie za regularną opłatę wówczas, jeżeli takie dwie konie rzeczywiście na stajni utrzymują.

Lekarzom polowym, należy się pensya według rang oficerskich i jednakowej wysokości kategoryj nadlekarzy, ma tylko prawo do pensyi w kwocie po 500 zł. r.

Podlekarze otrzymują pensye według systemu w kwocie po 100 zł. r., nie zaliczając tych przypadków, w których by Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, na wniosek mini-

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLX.

wydana i rozesłana: 21. Grudnia 1850.

465.

Rozrządzenie ministerstwa wojny z dnia 30. Listopada 1850,

którem się obwieszcza zatwierdzone Najłaskawiej przez Najjaśniejszego Pana, J. C. Mość, ulepszenia w branszy polowo-lekarskiej.

Najwyższem postanowieniem z dnia 30. t. m. raczył Najjaśniejszy Pan, J. C. M., na wniosek podpisanego ministra wojny, lekarzom polowym wojsk c. k., począwszy od dnia 1-go Grudnia 1850 r. wyszczególnione w następujących tabelach roczne należytości w czasie wojny i pokoju wyznaczyć.

Najwyższy lekarz polowy zostaje przy swych dotychczasowych należytościach.

Sztabowi lekarze dyrygujący i inni sztabowi lekarze, z onymi w równej randze stojący, dzielą się na dwie klasy: mianowicie, pięciu z roczną płacą po 1,800 złt. r., a reszta po 1,600 złt. r.

Sztabowi lekarze nie dyrygujący, bez różnicy, pobierać będą po 1,400 złt. r. rocznej płacy.

Szarże lekarzy pułkowych i nadlekarzy polowych, także się dzielą na dwie kategorye, z których starsza połowa, w każdej szarży oznaczoną dla niej wyższą, druga zaś połowa niższą płacę pobierać będzie.

Nadlekarze i nadchirurdzy, nie mają wprawdzie w czasie pokoju już prawa do pensyi chlebowej, za to należy się takowym drzewo opałowe w czasie zimy, na równi z oficerami.

Kwaterowe będzie oznaczone pojedynczym szarżom według rangi oficerskiej, z którą są zrównane, od najbliższego terminu wypowiedzenia, przyczem na to wzgląd mieć należy, iż sztabowym lekarzom polowym, w czasie pokoju, stajnia się nie należy, ponieważ w tymże czasie porcyi dla konia niepobierają.

Podlekarze, których na przyszłość należy uważać za należących do sztabu wojskowego, pozostają przy dotychczasowej kompetencyi kwaterowej, przy tej samej porcyi chlebowej i należytości serwisowej.

Lekarze pulkowi, służący przy kawaleryi, mogą dziennie pobierać dwie porcye na konie za regularną opłatę wtenczas, jeżeli taką ilość koni rzeczywiście na stajni utrzymują.

Lekarzom polowym, należy się pensya według rangi oficerskiej; jednakowoż wyższa kategorya nadlekarzy, ma tylko prawo do pensyi w kwocie po 300 złt. r.

Podlekarze otrzymają pensyę według systemu w kwocie po 150 złt. r., nie zabiegając tym przypadkom, w którychby Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, na wniosek mini-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLX. Stück.

Ausgegeben und versendet am 21. December 1850.

465.

Erlass des Kriegsministeriums vom 30. November 1850,

womit die von Seiner Majestät Allergnädigst genehmigte Verbesserung der Gebühren der feldärztlichen Branche bekannt gemacht wird.

Seine Majestät der Kaiser haben über Antrag des gefertigten Kriegsministers mit Allerhöchster Entschliessung vom 30. d. M. Sich Allergnädigst bewogen gefunden, den Feldärzten der k. k. Armee vom 1. December 1850 die in dem nachstehenden Tableau ersichtlichen Gebühren im Frieden und im Kriege zu bewilligen.

Der oberste Feldarzt bleibt bei seinen bisherigen Gebühren.

Die dirigirenden und die mit ihnen im Range gleichstehenden Stabs-Feldärzte werden in zwei Classen eingetheilt, und zwar fünf mit 1800 fl., die übrigen mit 1600 fl.

Die nicht dirigirenden Stabs-Feldärzte haben ohne Unterschied 1400 fl. an Gage zu beziehen.

Auch die Chargen der Regimentsärzte und der Ober-Feldärzte werden in zwei Kategorien eingetheilt, von welchen die ältere Hälfte in jeder Charge die für dieselbe bestimmte höhere, und die andere Hälfte die mindere Gebühr zu beziehen hat.

Die Oberärzte und Ober-Wundärzte haben zwar auf eine Brotportion im Frieden keinen Anspruch mehr; dagegen gebührt ihnen das winterliche Brennholz gleich den Officieren.

Das Quartiergeld wird vom nächsten Aufkündigungs-Termine für die einzelnen Chargen nach dem äquiparirenden Officiers-Range bemessen, wobei jedoch auf den Umstand Rücksicht genommen wird, dass den Stabs-Feldärzten im Frieden, da sie keine Pferdportionen beziehen, auch keine Stallung gebührt.

Die Unterärzte, welche fortan als Militär-Stabsparteien anzusehen sind, bleiben in der bisherigen Quartier-Competenz, dann der Brot- und Service-Gebühr.

Die bei der Cavallerie dienenden Regimentsärzte können zwei Pferdportionen täglich, in soferne sie diese Anzahl von Pferden wirklich auf der Streu halten, gegen regelmässige Vergütung abfassen.

Die Pension gebührt den Feldärzten nach dem Officiersrange, nur hat die höhere Kategorie der Oberärzte den Anspruch auf eine Pension von 300 fl.

Die Unterärzte werden systemmässig mit 150 fl. pensionirt, unbeschadet jener ausnahmsweise günstigeren Behandlung, welche Seine Majestät den über 40 Jahre dienenden Feldärzten

stra wojny, lekarzom polowym nad 40 lat służby liczącym, w razie pensyonowania, większych korzyści Najłaskawiej udzielić raczył.

Wymiar zaopatrzenia familii lekarzy polowych, stosuje się w tych przypadkach, w których się pensya, według istniejącego systemu należy, do stopnia oficerskiego, z którym na równi są położeni. Wdowom podlekarzy, oznacza się na przyszłość pensya w kwocie po 100 złt. r.

Wdowom tych lekarzy polowych, którzy, według przytoczonych dowodów, umarli w wykonaniu powołania swego, na chorobę zaraźliwą w czasie służby śpitalowej, służy uwzględnienie, Najwyższem postanowieniem z dnia 7-go Stycznia 1849 r. ustanowione, na mocy którego, nietylko wdowa (bez wszelkiego względu na złożoną kaucyę) lecz także dzieci, niżej wieku normalnego, jakakolwiek ich służba, zaopatrzenie otrzymać winny.

Dotychczasowe przepisy względem udzielenia dozwolenia małżeństwa i obowiązku złożenia kaucyi, równie jak względem trzymania foryszyca, czyli sługi prywatnego, nadal obowiązywać będą.

W skutek tego znosi się dotychczasowe należytości lekarzów polowych, w czasie pokoju i wojny, równie jak oznaczone im w roku 1813. dodatki na czas służby w szpitalach polowych; tudzież reskryptem z 20-go Kwietnia 1849. D. $^{1852}/_{1889}$ udzielona najwyższej dyrekcyi polowo-lekarskiej władza nadawania prowizorycznie nadchirurgom opróżnionych posad nadlekarskich z należytościami nadlekarza, z tego powodu tacy nadchirurdzy odtąd tylko te należytości pobierać będą, które dla ich szarży są oznaczone.

Pozostali dotąd z dawniejszych jeszcze czasów rzeczywiści nadlekarze, stoją na równym stopniu z nadlekarzami graduowanymi niższej kategoryi.

Względem pomocników polowo-lekarskich, nic się nie zmienia.

Csorich p. m.

Wykaz należytości branszy polowo-lekarskiej w wojskach ces. król.

Szarże	w czasie pokoju: roczna płaca (gaża) zł. r.	kr	porcya chlebowa dzienna	w czasie wojny: roczna płaca (gaża) zł. r.	kr	dziennie w naturze: chlebowe (porcyi)	dla konia (porcyi)	kompetencya kwaterowa: pokójów	gabinet	kuchnia	roczna płaca złtr.	kr	liczba koni pocztowych i podwodowych	Co do rangi położeni na równi z	klasa dyetowa
Najwyższy lekarz polowy (radzca ministeryalny)	4000	.	. .	.	.	.	.	5	2	1	według normalnej pensyi cywilnej		jak równe szarże oficerskie	Jenerał - Majorem	V.
dyrygujacy lekarz sztabowy 1 klasa	1800	.	. .	2200	.	4	4	5	1	1	1200	.		pułkownikiem	VI.
dyrygujacy lekarz sztabowy 2 klasa	1600	.	. .	2000	.	4	4	4	1	1	1000	.		podpułkown.	VII.
lekarz sztabowy	1400	.	. .	1700	.	4	4	4	1	1	800	.		majorem	VIII.
lekarz półkowy 1 klasa	1000	.	. .	1200	.	3	3	3	1	1	600	.		kapitanem	IX.
lekarz półkowy 2 klasa	800	.	. .	1000	.	3	3	3	1	1	400	.			
nadlekarz . . . 1 klasa	600	.	. .	720	.	2	2	2	.	1	300	.		porucznikiem	X.
nadlekarz . . . 2 klasa	500	.	. .	620	.	2	2	2	.	1	200	.			
nadchirurg	400	.	. .	496	.	2	2	2	.	1	200	.		podporucznikiem	XI.
podlekarz	300	.	. .	360	.	1	1	1	.	.	150	.			

in Pensionsfällen, über Antrag des Kriegsministeriums Allergnädigst angedeihen zu lassen, geruhen werden.

Die Versorgungs-Ausmass für die Familien der Feldärzte, in den Fällen, wo die Pension zu Folge des bestehenden Systems gebührt, richtet sich nach dem äquiparirenden Officiersgrade. Den Witwen der Unterärzte wird in Zukunft die Pension von 100 fl. bemessen.

Für die Witwen der Feldärzte, welche erwiesen, in Folge ihres Berufes an einer ansteckenden Krankheit während der Spitals-Dienstleistung starben, hat die Begünstigung der Allerhöchsten Entschliessung vom 7. Jänner 1849 zu gelten, nach welcher nicht nur die Witwe (abgesehen von jedem Cautionserlage), sondern auch die Kinder unter dem Normalalter, ohne Rücksicht auf ihre Zahl, eine Versorgung zu erhalten haben.

In Bezug auf die Heiratsbewilligung und die Verpflichtung zur Legung der Caution, sowie in Hinsicht des Anspruches auf einen Fourierschützen oder Privatdiener bleibt es bei den bisherigen Bestimmungen.

Hiedurch werden die bisherigen Gebühren der Feldärzte im Frieden und im Kriege, sowie die denselben im Jahre 1813 auf die Dauer ihrer Feldspitals-Dienstleistung bemessenen Zulagen aufgehoben, und die mit dem Rescripte vom 20. April 1849, D. 1852-1889, der oberstfeldärztlichen Direction ertheilte Bewilligung, die erledigten Oberarztes-Stellen durch Ober-Wundärzte mit den Oberarztes-Gebühren provisorisch zu besetzen, ausser Wirksamkeit gesetzt, daher derlei Oberwundärzte nunmehr bloss die für ihre Charge bemessene Gebühr zu beziehen haben werden.

Die noch aus älterer Zeit vorhandenen wirklichen Oberärzte sind den graduirten Oberärzten minderer Kategorie gleich zu halten.

Hinsichtlich der feldärztlichen Gehilfen tritt keine Aenderung ein.

Csorich *m. p.*

Gebührenausweis der feldärztlichen Branchen der k. k. Armee.

Chargen	Im Frieden: jährlich an Gage fl.	kr	Tägliche Brot-Portion	Im Kriege: jährlich an Gage fl.	kr	tägl. Naturalien: Brot- Portion	Pferd- Portion	Quartier Competenz: Zimmer	Kammer	Küche	Jährliche Pensions-Gebühr fl.	kr	Anzahl der Post- u. Vorspanns-Pferde	Acquiparirt im Range mit einem	Diäten-Classe
Oberstfeldarzt (Ministerialrath)	4000	.	. .	. .	. .	. .	. .	5	2	1	nach dem Civil-Pensions-Normale		wie die äquiparirenden Chargen	General-Major	V.
Dirigirender Stabs-Feldarzt 1. Classe	1800	.	. .	2200	.	4	4	5	1	1	1200	.		Obersten	VI.
Dirigirender Stabs-Feldarzt 2. Classe	1600	.	. .	2000	.	4	4	4	1	1	1000	.		Oberstlieut.	VII.
Stabs-Feldarzt	1400	.	. .	1700	.	4	4	4	1	1	800	.		Major	VIII.
Regiments-Arzt 1. Classe	1000	.	. .	1200	.	3	3	3	1	1	600	.		Hauptmann	IX.
Regiments-Arzt 2. Classe	800	.	. .	1000	.	3	3	3	1	1	400	.			
Oberarzt 1. Classe	600	.	. .	720	.	2	2	2	.	1	300	.		Oberlieutenant	X.
Oberarzt 2. Classe	500	.	. .	620	.	2	2	2	.	1	200	.			
Ober-Wundarzt	400	.	. .	496	.	2	2	2	.	1	200	.		Unterlieut.	XI.
Unterarzt	300	.	. .	360	.	1	1	1	.	.	150	.		—	XII.

466.

Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 6. Grudnia 1850,

obowiązujące dla całej objętości państwa,

mocą którego rozporządza się, iż postanowienia prawne, zawarte w dekrecie dawnej połączonej kancelaryi nadwornej z d. 10. Października 1847. do L. 34,830 *) względem używania różnych gatunków eteru i nafty w ogólności, zupełnie zastosowane być winny także i do Chloroformu.

Aby powściągnąć nadużycia, mogące wyniknąć z nieostrożnego, nie przez okoliczności koniecznie wywołanego użycia chloroformu w celu unarkotyzowania, tudzież, aby zapobiedz nieszczęśliwym wypadkom, których się obawiać należy, jeżeli ten środek nie będzie użytym według zasad sztuki; ministerstwo spraw wewnętrznych widzi się spowodowanem wydać rozporządzenie, iż postanowienia prawne, w skutek Najwyższej uchwały z dnia 7go Października 1847, wydane dekretem dawnej połączonej kancelaryi nadwornej z dnia 10go Października 1847 r. do l. 34,830, względem użycia różnych gatunków eteru i nafty, zupełnie także i do chloroformu zastosowane być winny.

Bach m. p.

467.

Rozrządzenie ministra finansów z dnia 12. Grudnia 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych w wspólnym celnym związku zostających,

którem się zniża cło wchodowe od „Patent-Chart-Cloth" i od „Patent-Vulcanized-India-Rubber-Cloth.

Zniża się cło wchodowe od Patent-Chart-Cloth i od Patent-Vulcanized-India-Rubber-Cloth na ośm złotych reńskich dwadzieścia krajcarów od wiedeńskiego cetnara Netto, zarazem dozwala się powszechnie wprowadzanie tych materyałów do fabrykacyi okładków gręplowych (okładków na narządy gręplowe) atoli z tem zastrzeżeniem, ażeby się takowi ograniczali na potrzebę swej professyi, zasięgnąwszy wprzód pozwolenia władz, cełno-dochodowemi sprawami kierujących. Jeżeli cło wypadające za ilość, naraz wprowadzić się mającą, nie przewyższa sześćdziesiąt złt. r., natenczas do udzielenia onegoż pozwolenia, upoważniona jest powiatowa władza finansowa, przy większych zaś ilościach, krajowa władza finansowa. Oclenie nastąpić ma w głównym urzędzie celnym.

Postanowienia te z dniem 1. Stycznia 1851 wejść mają w wykonanie.

Krauss m. p.

---

*) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń tom 75, stronica 143.

466.

Erlass des Ministeriums des Innern vom 6. December 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

womit verfügt wird, dass die gesetzlichen Bestimmungen, welche in dem Decrete der bestandenen vereinigten Hofkanzlei vom 10. October 1847, Zahl 34830*), bezüglich der Anwendung der Aetherarten und Naphten überhaupt enthalten sind, auch auf das Chloroform volle Anwendung finden sollen.

Zur Hintanhaltung des Missbrauches, welcher durch unvorsichtige, nicht durch die Umstände gebotene Anwendung des Chloroforms zur Hervorbringung von Narkotisirungen entstehen könnte, und zur Vermeidung von Unglücksfällen, die durch nicht kunstmässigen Gebrauch dieses Mittels zu besorgen sind, findet sich das Ministerium des Innern bestimmt, zu verfügen, dass die gesetzlichen Bestimmungen, welche gemäss Allerhöchster Entschliessung vom 7. October 1847 mit Decret der bestandenen vereinigten Hofkanzlei vom 10. October 1847, Z. 34830, in Bezug auf die Anwendung der Aetherarten oder Naphten überhaupt erlassen worden sind, auch auf das Chloroform volle Anwendung zu finden haben.

Bach *m. p.*

467.

Verordnung des Finanzministeriums vom 12. December 1850,

wirksam für alle im gemeinschaftlichen Zollverbande begriffenen Kronländer,

womit der Eingangszoll für Patent-Chart-Cloth und Patent-Vulcanized-India-Rubber-Cloth ermässiget wird.

Der Eingangszoll für Patent-Chart-Cloth und Patent-Vulcanized-India-Rubber-Cloth wird auf Acht Gulden zwanzig Kreuzer vom Wiener Centner netto herabgesetzt, und es wird die Einfuhr dieser Stoffe zur Erzeugung von Krämpel- (Kratzen oder Karden) Belegen den Krämpel-Belege-Fabrikanten, mit der Beschränkung auf den Bedarf ihres Gewerbsbetriebes gegen vorläufig einzuholende Bewilligung der die Zollgefälls-Angelegenheiten leitenden Behörden, allgemein gestattet. Wenn der für die auf einmal einzuführende Menge entfallende Zoll sechzig Gulden nicht überschreitet, so ist zur Ertheilung dieser Bewilligung die Finanz-Bezirksbehörde, für grössere Mengen aber die Finanz-Landesbehörde ermächtiget. Die Verzollung hat bei einem Hauptzollamte zu geschehen.

Diese Bestimmungen haben mit 1. Jänner 1851 in Wirksamkeit zu treten.

Krauss *m. p.*

---

*) *In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen, Band 75, Seite 143.*

468.

Rozrządzenie ministerstwa kultury krajowej i górnictwa z dnia 16. Grudnia 1850,

którem się obwieszcza, że urzędowanie górniczej i leśniczowskiej dyrekcyi w Gracu, rozpoczyna się z dniem pierwszym Lutego 1851.

Odnośnie do obwieszczonego dziennikiem praw państwa i rządu cz. XCVI. Nro 276. t. r. rozporządzenia ministra kultury krajowej i górnictwa z dnia 15. Lipca 1850 obwieszcza się, że nowo-utworzona górnicza i leśniczowska dyrekcya w Gracu z dniem pierwszym Lutego 1851 swą urzędową działalność rozpocznie, a zarazem z tym dniem tak nadurząd górniczy w Celowcu, jakoteż prowizoryczna dyrekcya szurfowania węgla kamiennego, rozwiązaną zostaje.

Thinnfeld m. p.

469.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 19. Grudnia 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego,

dotyczące wydania biletów skarbowych, oznaczonych datą wygotowania 1. Stycznia 1851.

Z uwagi na to, że uprocentowanie, umieszczone na odwrotnej stronie trzechprocentowych asygnatów kasowych, oznaczonych datą wygotowania 1. Stycznia 1850, z dniem ostatniego Grudnia 1850 się kończy, i oraz w wykonaniu Najwyższych postanowień z dnia 13. Września i z dnia 31. Grudnia 1849, uchwaliła c. k. Rada ministrów w dodatku do rozrządzenia ministerstwa finansów z dnia 16. Czerwca 1850 (dzien. pr. państwa cz. LXXVI. Nr. 241) wydać następujące postanowienia:

1. Puszczają się w obieg bilety (bony) skarbowe, oznaczone dniem wygotowania 1-m Stycznia 1851, a to w kategoryach po 1000 złt. r., 500 złt. r. i 100 złt. reń., z trzechprocentową prowizyą, a w kategoryach po 50 złt. r., 10 złt. reńs., 5 złt. r., i 1 złt. r. bez prowizyi.

2. Za te bilety (bony) skarbowe, wymieniają i powoli usuwają się wszelkie trzyprocentowe asygnaty kasy centralnej i asygnaty na węgierskie dochody krajowe, tudzież bilety skarbowe z dnia 1. Stycznia 1850.

3. Uprocentowane (prowizyę przynoszące) bilety skarbowe, będą wydawane z początkiem roku 1851. Wydawanie dzieje się we Wiedniu w c. k. kasie wymieniawczej, w krajach zaś koronnych w c. k. głównych kasach krajowych. Czas, w którym się rozpocznie wydawanie biletów skarbowych nieuprocentowanych, będzie osobno obwieszczonym.

468.

Erlass des Ministers für Landescultur und Bergwesen vom 16. December 1850,

womit kundgemacht wird, dass die Amtswirksamkeit der Gratzer Berg- und Forst-Direction am 1. Februar 1851 beginnen werde.

Mit Bezug auf die im XCVI. Stücke, Nr. 276, des Reichsgesetzblattes d. J. veröffentlichte Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen vom 15. Juli 1850 wird bekannt gemacht, dass die neu creirte Berg- und Forst-Direction in Gratz am 1. Februar 1851 ihre Amtswirksamkeit beginnen und von diesem Tage an zugleich das Oberbergamt in Klagenfurt und die provisorische Steinkohlen-Schürfungs-Direction in Leoben aufgelöst seyn wird.

Thinnfeld *m. p.*

469.

Erlass des Finanzministeriums vom 19. December 1850,

giltig für alle Kronländer, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches,

betreffend die Hinausgabe von Reichsschatzscheinen mit dem Ausfertigungstage vom 1. Jänner 1851.

In der Erwägung, dass die auf dem Rücken der dreipercentigen Casseanweisungen und der Reichsschatzscheine mit der Ausfertigung vom 1. Jänner 1850 angesetzte Verzinsung mit letztem December 1850 zu Ende geht, und zur Vollziehung der Allerhöchsten Entschliessungen vom 13. September und vom 31. December 1849 hat der Ministerrath im Nachhange zu dem Erlasse des Finanzministeriums vom 16. Juni 1850 (LXXVI. Stück des Reichsgesetzblattes, Nr. 241) folgende Anordnungen zu erlassen beschlossen:

1. Es werden Reichsschatzscheine mit dem Ausfertigungstage vom 1. Jänner 1851, und zwar in den Kategorien von 1000 Gulden, 500 Gulden und 100 Gulden mit dreipercentiger Verzinsung, und in den Kategorien von 50 Gulden, 10 Gulden, 5 Gulden, 2 Gulden und 1 Gulden ohne Verzinsung in Umlauf gesetzt.

2. Gegen diese Reichsschatzscheine werden im Laufe des Jahres 1851 sämmtliche dreipercentige Centralcasse-Anweisungen und die Anweisungen auf die ungarischen Landes-Einkünfte, dann die Reichsschatzscheine vom 1. Jänner 1850 eingelöst und allmälig ausser Umlauf gebracht werden.

3. Die verzinslichen Reichsschatzscheine werden mit Beginn des Jahres 1851 ausgegeben. Die Hinausgabe erfolgt in Wien bei der k. k. Verwechslungscasse, in den Kronländern aber bei den k. k. Landeshauptcassen. Der Zeitpunct, mit welchem die Hinausgabe der unverzinslichen Schatzscheine zu erfolgen hat, wird abgesondert kundgemacht werden.

4. Przy wymianie 3-procentowych asygnatów kasy centralnej i biletów skarbowych z dnia 1. Stycznia 1850, zwrócone będą prowizye, aż do dnia wymiany bieżące.

5. Uprocentowane bilety skarbowe, mogą w wyż (§. 3) rzeczonych kasach za nieuprocentowane, jakoż równie nieuprocentowane za uprocentowane być wymienione. W pierwszym przypadku zwrócone będą stronom procenta na bilecie skarbowym aż do dnia wymiany znajdujące się, przeciwnie zaś w drugim przypadku prowizye strona zwrócić winna.

6. Tak uprocentowane jak nieuprocentowane bilety skarbowe, tudzież aż do nastąpionej wymiany, 3-procentowe asygnaty kasy centralnej i asygnaty na węgierskie dochody krajowe, mają we wszystkich krajach, w których rozrządzenie niniejsze obowiązuje, przy wszystkich zapłatach za gotowiznę być przyjmowane.

7. Postanowienia dotyczące ściągania i umorzenia biletów skarbowych, osobno będą obwieszczone.

Co do reszty zaś, rozrządzenie ministerstwa finansów z d. 16. Czerwca 1850, w swej mocy pozostaje.

Krauss m. p.

4. Bei Einlösung der dreipercentigen Centralcasse-Anweisungen und der Reichsschatzscheine vom 1. Jänner 1850 werden die, bis zum Tage der Einlösung aushaftenden Zinsen vergütet.

5. Verzinsliche Reichsschatzscheine können bei den oben (§. 3) genannten Cassen gegen unverzinsliche, und ebenso unverzinsliche gegen verzinsliche umgetauscht werden. Im ersteren Falle werden den Parteien die, bis zum Tage des Umtausches auf dem Reichsschatzscheine haftenden Zinsen vergütet, im zweiten Falle sind die Zinsen von der Partei zu berichtigen.

6. Die verzinslichen wie die unverzinslichen Reichsschatzscheine, und bis zur erfolgten Einlösung die dreipercentigen Centralcasse-Anweisungen und die Anweisungen auf die ungarischen Landeseinkünfte, sind in den Ländern, für welche der gegenwärtige Erlass verbindlich ist, bei allen Zahlungen als bares Geld anzunehmen.

7. Die Bestimmungen über die Einziehung und Tilgung der Reichsschatzscheine werden abgesondert kundgemacht werden.

Im Uebrigen hat es bei dem Erlasse des Finanzministeriums vom 16. Juni 1850 sein Verbleiben.

Krauss m. p.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Powszechny

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLXI.

Wydana i rozesłana dnia 28. Grudnia.

470.

Rozporządzenie c. k. ministerstwa finansów z dnia 2. Grudnia 1859,

obowiązujące w tych krajach koronnych, w których ustawa z dnia 9. Lutego 1850 (Dziennik praw państwa, część XXII, Nr. 50) jest obowiązującą, w względzie obliczenia i wymierzania należytości od interesów prawnych i czynności urzędowych, podlegających podatkowi gruntowemu lub domowemu, dotyczące pomocy danej urzędom poborczym, w celu wymierzania należytości stosownych.

W celu rozwiązania tego pytania: do którego z urzędów, przeznaczonych do wymierzenia i pobierania należytości, udawać się mających na zasadzie ustawy przewidzianej z dnia 9. Lutego 1850, należy czynić uwiadomienia wiadomości i oznajmienia o interesach prawnych i czynnościach urzędowych, opłacie podlegających, rozporządza się w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości, co następuje:

1. O interesach prawnych, mających za cel przeniesienie własności, użytkowania lub prawa użycia rzeczy nieruchomej, podlegającej podatkowi gruntowemu lub domowemu, obowiązane są tak strony jakoteż władze, czynić oznajmienia właściwemu temu urzędowi poborczemu, w którego katastrze podatku gruntowego i budynkowego ta rzecz nieruchoma jest zapisana. Jeżeli rzecz nieruchoma nie podlega podatkowi gruntowemu lub domowemu, oznajmienie uczynić należy temu urzędowi poborczemu, w którego powiecie sąd się znajduje, księgi publiczne względem takowej prowadzący.

Jeżeli rzecz nieruchoma nie jest wciągnięta ani do katastru podatku gruntowego lub budynkowego, ani też do żadnej innej księgi publicznej, należy wnieść oznajmienie do urzędu poborczego tego powiatu, w którym rzecz nieruchoma leży.

2. O interesach prawnych względem rzeczy ruchomych, winny są władze, przed które interes takowy przedłożono, udzielać wiadomości urzędowi poborczemu tego powiatu, w którym się władza znajduje.

3. W ciągnieniu do ksiąg publicznych:

a) w celu nabycia prawa własności, użytkowania, lub użycia rzeczy nieruchomych, należy oznajmiać tam, gdzie odpowiedni interes prawny wedle pierwszego ustępu niniejszego rozporządzenia oznajmiony być winien.

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLXI.

Wydana i rozesłana dnia 28. Grudnia.

470.

Rozporządzenie c. k. ministerswa finansów z dnia 2. Grudnia 1850,

obowiązujące w tych krajach koronnych, w których ustawa z dnia 9. Lutego 1850 (dziennik praw państwa część XXII. Nro 50) jest zaprowadzona, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego,

dotyczące pytania: przed którym urzędem obowiązane są władze i strony czynić oznajmienia interesów prawnych i czynności urzędowych, podlegających opłacie na mocy ustawy z dnia 9. Lutego 1850; tudzież dotyczące podań i dokumentów pomocnych, w celu wymierzenia należytości wymaganych.

W celu rozwiązania tego pytania: do którego z urzędów, przeznaczonych do wymierzenia i pobierania należytości, opłacać się mających na zasadzie ustawy prowizorycznej z dnia 9. Lutego 1850, należy czynić udzielenia wiadomości i oznajmienia o interesach prawnych i czynnościach urzędowych, opłacie podlegających, rozporządza się w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości, co następuje:

1. O interesach prawnych, mających na celu przeniesienie własności, użytkowania lub prawa użycia rzeczy nieruchomej, podlegającej podatkowi gruntowemu lub domowemu, obowiązane są tak strony jakoteż władze, czynić oznajmienia zawsze temu urzedowi poborczemu, w którego katastrze podatku gruntowego i budynkowego ta rzecz nieruchoma jest zapisana. Jeżeli rzecz nieruchoma nie podlega podatkowi gruntowemu lub domowemu, oznajmienie uczynić należy temu urzędowi poborczemu, w którego powiecie sąd się znajduje, księgi publiczne względem takowej prowadzący.

Jeżeli rzecz nieruchoma nie jest wciągnięta ani do katastru podatku gruntowego lub budynkowego, ani też do żadnej innej księgi publicznej, należy wnieść oznajmienie do urzędu poborczego tego powiatu, w którym rzecz nieruchoma leży.

2. O interesach prawnych względem rzeczy ruchomych, winny są władze, przed które interes takowy przedłożono, udzielać wiadomości urzędowi poborczemu tego powiatu, w którym się władza znajduje.

3. Wciągania do ksiąg publicznych:

a) w celu nabycia prawa własności, użytkowania, lub użycia rzeczy nieruchomych, należy oznajmiać tam, gdzie odpowiedni interes prawny wedle pierwszego ustępu niniejszego rozporządzenia oznajmiony być winien.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLXI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 28. December 1850.

470.

Verordnung des Finanzministeriums vom 2. December 1850,

gültig für die Kronländer, in welchen das Gesetz vom 9. Februar 1850 (Reichsgesetzblatt vom Jahre 1850, XXII. Stück, Nr. 50) wirksam ist, mit Ausschluss des lombardisch-venetianischen Königreiches,

über die Frage, bei welchem Amte die nach dem provisorischen Gesetze vom 9. Februar 1850 gebührenpflichtigen Rechtsgeschäfte und Amtshandlungen von den Behörden und Parteien anzuzeigen sind, und über die zu diesem Zwecke und zum Behufe der Gebührenbemessung erforderlichen Angaben und Behelfe.

In Absicht auf die Frage, an welches zur Bemessung und Einhebung der im Grunde des provisorischen Gesetzes vom 9. Februar 1850 zu entrichtenden Gebühren bestimmte Amt die Mittheilungen und Anzeigen der gebührenpflichtigen Rechtsgeschäfte und Amtshandlungen zu geschehen habe, wird im Einvernehmen mit dem Justizministerium festgesetzt:

1. Rechtsgeschäfte, welche die Uebertragung des Eigenthumes, Fruchtgenusses oder Gebrauchsrechtes einer unbeweglichen, der Grund- oder Gebäudesteuer unterliegenden Sache zum Gegenstande haben, sind sowohl von den Parteien, als von den Behörden stets jenem Steueramte anzuzeigen, in dessen Grund- und Gebäudesteuer-Kataster diese unbewegliche Sache vorgeschrieben ist. Unterliegt die unbewegliche Sache nicht der Grund- oder Haussteuer, so ist die Anzeige bei dem Steueramte, in dessen Bezirk das Gericht, welches die öffentlichen Bücher darüber führt, seinen Standort hat, zu machen.

Ist die unbewegliche Sache weder in dem Grund- oder Gebäudesteuer-Kataster, noch in einem andern öffentlichen Buche eingetragen, so ist die Anzeige an das Steueramt des Bezirkes, in welchem die unbewegliche Sache liegt, zu übergeben.

2. Rechtsgeschäfte über bewegliche Sachen sind von den Behörden, bei denen ein solches Geschäft vorkommt, dem Steueramte des Bezirkes, in welchem sich die Behörde befindet, mitzutheilen.

3. Eintragung in die öffentlichen Bücher

a) *zur Erwerbung des Eigenthumsrechtes, Fruchtgenusses oder Gebrauchsrechtes unbeweglicher Sachen sind dort anzuzeigen, wo das diessfällige Rechtsgeschäft nach dem ersten Absatze dieser Verordnung anzuzeigen ist.*

b) o wciągnieniu innych praw do ksiąg publicznych, należy udzielać wiadomości temu urzędowi poborczemu, w którego powiecie sąd się znajduje. Do oznajmień takowych, ten sąd jest obowiązany, który wprost doręczyć winien polecenie wciągnienia urzędowi, do prowadzenia ksiąg publicznych ustanowionemu.

4. Wyroki sądowe winien ten sędzia, który w pierwszej instancyi wyrok wydał, udzielać temu urzędowi poborczemu, w którego powiecie tenże ma siedzibę swoję.

5) Sąd masę spadkową pertraktujący, obowiązany jest urzędowi poborczemu, w którego powiecie się znajduje, udzielić nawet wtenczas wykazów puścizn, jeżeli w puściźnie znajdują się rzeczy nieruchome, należące do innego powiatu poborczego. W kwicie, wydanym przez urząd poborczy na zapłacone należytości za przeniesienie majątku z powodu śmierci, będą pojedynczo wyrażone wszystkie realności, od których należytość zapłaconą została według pozycyi taryfowej $^{37}/_{106}$ B. i wedle uwagi 1. przy tejże pozycyi, ażeby strona udowodnić mogła zapłacenie należytości przed tym urzędem poborczym, któremu udzielać należy wiadomości o dozwoleniu wciągnienia do ksiąg publicznych w celu nabycia prawa własności, użytkowania lub prawa użycia tej nieruchomej rzeczy.

6. Strony są obowiązane w podaniach swoich, pociągających za sobą oznajmianie do urzędów poborczych o interesach prawnych lub czynnościach urzędowych, względem rzeczy nieruchomych, te data wyszczególnić, które władzom wiedzieć potrzeba, do dokładnego wykonania tego rozporządzenia. W razie jeżeli się strony domagają upuszczenia należytości, dopuszczalnego na mocy rozrządzenia ministerstwa finansów z dnia 3go Maja 1850 (dziennik pr. pań. LIV), obowiązane są przedłożyć czyli to w oryginale, czyli też w odpisie uwidymowanym, wolnym od stępla, albo wyciąg z księgi publicznej, w której się znajduje zapisane przedostatnie nabycie rzeczy nieruchomej, albo dokument prawny, zaopatrzony potwierdzeniem wciągnienia onegoż do księgi publicznej, na zasadzie którego, nabycie prawa własności, użytkowania lub użycia, na rzecz tej osoby wciągnionem zostało, z której te prawa na nie spłynęły.

7. Urzędy, do prowadzenia ksiąg publicznych ustanowione, mające na sobie wciągania, wymienione w ustępie 3. *a)* przepisu niniejszego, winny są, według §. 47 ustawy prowizorycznej z dnia 9. Lutego 1850, o ciężarach, przyjętych domniemanym sposobem przez wciągniony interes prawny, t. j. o takich, które w dokumencie prawnym nie są wyraźnie wymienione, udzielić wiadomości za pomocą wyciągu z księgi publicznej, załączając oraz wciągnione dokumenta i akta pomocne, temu urzędowi poborczemu, któremu na mocy tegoż ustępu, w celu wymierzenia należytości, oznajmienie uczynić należy. Zaniechanie tego przepisu, pociąga za sobą odpowiedzialność za pokrzywdzenie, na które skarb publiczny przez to został narażony.

Krauss m. p.

b) *Eintragungen anderer Rechte sind dem Steueramte, in dessen Bezirke das Gericht sich befindet, mitzutheilen. Die Mittheilung liegt jenem Gerichte ob, welches die Anordnung der Eintragung dem mit der Führung der öffentlichen Bücher beauftragten Amte unmittelbar zuzustellen hat.*

4. Gerichtliche Erkenntnisse sind von dem Richter, welcher das Erkenntniss in erster Instanz geschöpft hat, demjenigen Steueramte mitzutheilen, in dessen Bezirke derselbe seinen Standort hat.

5. Die Nachweisungen der Verlassenschaften sind von der Abhandlungs-Instanz dem Steueramte, in dessen Bezirk sie sich befindet, auch dann mitzutheilen, wenn in dem Nachlasse unbewegliche Sachen sich befinden, welche zu einem anderen Steuerbezirke gehören. In der Quittung des Steueramtes über die für die Vermögungsübertragung von Todeswegen entrichteten Gebühren werden alle Realitäten einzeln angegeben, von welchen die Gebühr nach der Tarifpost 106 B *und der Anmerkung 1 zu dieser Post entrichtet wurde, damit die Partei sich bei dem Steueramte, welchem die Mittheilung von der bewilligten Eintragung in die öffentlichen Bücher zur Erwerbung des Eigenthumsrechtes, Fruchtgenusses oder Gebrauchsrechtes dieser unbeweglichen Sachen zukommt, über die Gebührenentrichtung ausweisen könne.*

6. Die Parteien sind verpflichtet, in ihren Eingaben, welche die Mittheilung von Rechtsgeschäften oder Amtshandlungen in Betreff unbeweglicher Sachen an die Steuerämter zur Folge haben, jene Daten anzugeben, welche zum richtigen Vollzuge dieser Anordnung den Behörden zu wissen erforderlich sind. Sie sind ferner gehalten, wenn sie den nach dem Finanzministerial-Erlasse vom 3. Mai 1850, Reichsgesetzblatt LIV, zulässigen Gebührennachlass ansprechen, entweder einen Extract aus dem öffentlichen Buche, in welchem die zuletzt vorhergegangene Erwerbung der unbeweglichen Sache eingetragen ist, oder die mit der Eintragungsclausel versehene Rechtsurkunde im Grunde deren die Erwerbung des Eigenthumsrechtes, Fruchtgenusses oder des Gebrauchsrechtes zu Gunsten derjenigen Person, von welcher die Uebertragung dieser Rechte an sie erfolgte, eingetragen erscheint, entweder im Originale oder in vidimirter stämpelfreier Abschrift, beizubringen.

7. Diejenigen zur Führung der öffentlichen Bücher bestellten Aemter, welche die im Absatze 3 a) *dieser Vorschrift gedachten Eintragungen zu vollziehen haben, sind verpflichtet, in Gemässheit des §. 47 des provisorischen Gesetzes vom 9. Februar 1850 die stillschweigend durch das eingetragene Rechtsgeschäft übernommenen Lasten, das ist diejenigen, welche in der Rechtsurkunde nicht ausdrücklich angeführt sind, mittelst eines Auszuges aus dem öffentlichen Buche dem Steueramte, an welches nach diesem Absatze zum Behufe der Gebührenbemessung die Anzeige zu erstatten ist, zugleich mit den eingetragenen Urkunden und Behelfen mitzutheilen. Die Unterlassung begründet die Haftung für die Verkürzung, welcher der Staatsschatz durch dieselbe ausgesetzt wurde.*

Krauss *m. p.*

471.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 17. Grudnia 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem królestwa Lombardzko-Weneckiego,

którem obwieszcza się postępowanie z wylosowanemi na dniu 16. Grudnia b. r. niemieckiemi biletami pieniężnemi 6-krajcarowemi, Seryi pod literą N. 1.

Przy przedsięwziętem na dniu 16. b. m. wylosowaniu niemieckich biletów pieniężnych, wyciągnięto Seryę litery N. 1. biletów 6-krajcarowych.

Przetoż każdy literą N. 1. oznaczony bilet pieniężny 6-krajcarowy, w przeciągu dwóch miesięcy, począwszy od 16. Lutego 1851, za sześć krajcarów srebrną monetą zdawkową w n. a. stanowym nadpoborczym urzędzie we Wiedniu, jakoteż w krajowych głównych (poborczych) kasach w krajach koronnych wymienionym być może.

Wszelakož i po upływie tegoż terminu te wylosowane pieniężne bilety, równie jak niewylosowane, we wszystkich publicznych kasach i nadal jeszcze za gotówkę przyjmowane będą.

Krauss m. p.

472.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 18. Grudnia 1850.

moc mające w całej monarchii,

którem się postanawia, aby w razie przyaresztowania urzędników lub sług, ustanowionych przy kolejach żelaznych, telegrafach (dalopisach) **rządowych i urzędzie pocztowym, natychmiast o tem doniesienia uczyniono do ich przełożonych bezpośrednio im nadwładnych.**

Z powodu zaszłych przypadków, w których niespodziane przyaresztowanie urzędników lub sług, przy kolejach żelaznych i zakładzie pocztowym ustanowinonych, nie uwiadomiwszy o tem ich przełożonych, znaczne sprawiło zamieszania w służbie żelazno-kolejnej, lub pocztowej, widzi się c. k. ministeryum sprawiedliwości spowodowanem, w porozumieniu z ministerstwem handlu i budowli publicznych, polecić wszystkim sądom, prokuratorstwom rządowym i władzom bezpieczeństwa, ażeby takowe w każdym przypadku przyaresztowania urzędnika lub sługi, przy kolei żelaznej, rządowej czy prywatnej, siłą parową prowadzonej, przy telegrafach (dalopisach) rządowych lub przy poczcie ustanowionego, bez różnicy, czy przyaresztowanie to przedsięwzięto w toku postępowania karnego, czy w celu wykonania kary, uwiadamiały o tem bezpośrednio przełożonego onegoż, a to, jeżeli się stać może, bez przeszkody dla postępowania i jeżeli nie zachodzą szczególne w tem trudności, przed przedsięwzięciem przyaresztowania, oprócz tego zaś bezwłocznie po przyaresztowaniu już uskutecznionem.

Schmerling m. p.

473.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 20. Grudnia 1850,

obowiązujące w całem państwie,

mocą którego rozporządza i począwszy od 1. Stycznia 1851 r. wprowadza się w wykonanie niektóre zmiany w patencie z dnia 4go Marca 1849 (tomu uzupełniającego dziennika praw państwa N. 153) o urządzeniu dziennika praw państwa i o dniu, od którego począwszy, obowiązującej mocy nabywają obwieszczone tym dziennikiem ustawy i rozporządzenia.

W celu uchylenia trudności, jakie według dotychczasowego doświadczenia wynikają z rozporządzenia, przepisanego patentem z dnia 4-go Marca 1849 r. (tomu uzu-

471.

Erlass des Finanzministeriums vom 17. December 1850,

wirksam für alle Kronländer, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches,

womit die Behandlung der am 16. December l. J. verlosten deutschen Münzscheine zu 6 kr., Serie Buchstabe N. 1. kundgemacht wird.

Bei der am 16. l. M. stattgehabten Verlosung deutscher Münzscheine ist die Serie Buchstabe N. 1, der Scheine zu 6 kr. gezogen worden.

Hiernach kann jeder mit dem Buchstaben N. 1 bezeichnete deutsche Münzschein zu 6 kr., innerhalb zweier Monate vom 16. Februar 1851 angefangen, gegen sechs Kreuzer in Silberscheidemünze bei dem niederösterreichisch-ständischen Obereinnehmeramte in Wien, und bei den Landeshaupt- (Einnahms-) Cassen in den Kronländern umgewechselt werden.

Uebrigens werden die verlosten Münzscheine, nach Ablauf der obigen Frist, gleich den nicht verlosten, bei allen öffentlichen Cassen noch fortan statt Barem angenommen.

Krauss m. p.

472.

Verordnung des Justizministeriums vom 18. December 1850,

giltig für den Umfang der ganzen Monarchie,

womit im Falle der Verhaftung von Beamten oder Dienern der Eisenbahnen, Staatstelegraphen und des Postwesens die Erstattung der unverzüglichen Anzeige an deren unmittelbare Vorgesetzte vorgeschrieben wird.

Aus Anlass vorgekommener Fälle, in welchen durch unvermuthete Verhaftnehmung von Beamten oder Dienern von Eisenbahnen und des Postwesens, ohne dass deren Vorgesetzte davon in Kenntniss gesetzt wurden, beträchtliche Störungen des Eisenbahn- oder Postdienstes hervorgerufen wurden, findet sich das Justizministerium im Einvernehmen mit dem Ministerium des Handels und der öffentlichen Bauten veranlasst, sämmtliche Gerichte, Staatsanwaltschaften und Sicherheitsbehörden anzuweisen, dass sie in jedem Falle der Verhaftung eines im Dienste einer mit Dampfkraft betriebenen Staats- oder Privateisenbahn, der Staatstelegraphen oder des Postwesens angestellten Beamten oder Dieners, diese Verhaftung mag im Zuge des Strafverfahrens oder zum Behufe der Strafvollstreckung geschehen, den unmittelbaren Vorgesetzten desselben davon und zwar, wenn es ohne Nachtheil für das Verfahren geschehen kann, und keine besonderen Bedenken entgegen stehen, vor der Verhaftungs-Vornahme, ausserdem aber unverzüglich nach derselben in Kenntniss setzen.

Schmerling m. p.

473.

Kaiserliche Verordnung vom 20. December 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches,

wodurch mehrere Abänderungen an dem Patente vom 4. März 1849 (Ergänzungsband des Reichsgesetzblattes, Nr. 153) über die Einrichtung des Reichsgesetzblattes und den Anfangstag der Verbindlichkeit der durch dasselbe kundgemachten Gesetze und Verordnungen verordnet und vom 1. Jänner 1851 angefangen in Wirksamkeit gesetzt werden.

Um die nach der bisherigen Erfahrung aus der in dem Patente vom 4. März 1849, (Nr. 153 des Ergänzungbandes des Reichsgesetzblattes) angeordneten Betheilung aller Ge-

pełniającego dziennika praw państwa Nro 153), ażeby wszystkie gminy obdzielone zostały dziennikiem praw państwa, tudzież w celu uczynienia możliwem, aby gminy każdego pojedynczego kraju koronnego tylko z jednego dziennika praw zasięgać mogły wiadomości o wszystkich ustawach i rozporządzeniach, bezpośrednio w nim obowiązujących, rozporządzam na wniosek Mego ministra sprawiedliwości i za poradą Mojej Rady ministrów, co następuje:

§. 1.

Od 1-go Stycznia 1851 zacząwszy, ustaje w całym obrębie państwa włożony na wszystkie gminy w §. 9. patentu z d. 4 Marca 1849 r. obowiązek do sprawiania dziennika praw państwa, a na przyszłość obowiązane będą gminy tylko do trzymania dziennika ustaw krajowych i rządowych, tego kraju koronnego, do którego należą, a to w językach krajowych, w gminie używanych.

§. 2.

Od tego samego dnia zacząwszy, wypuszczać należy z dzienników ustaw krajowych i rządowych każdego kraju koronnego, cytaty, przepisane w §. 5-m lit *a*. rzeczonego patentu.

§. 3.

Przeciwnie zaś, należy zamieszczać w każdym dzienniku ustaw krajowych, a to we wszystkich jego wydaniach, zawarte w powszechnym dzienniku praw państwa i rządu wszystkie ustawy i rozporządzenia, w całym ich tekscie, mające moc obowiązującą w tym kraju koronnym, w którym tenże dziennik ustaw krajowych wydawanym bywa, z powołaniem liczb tak części jak pojedynczych numerów, tudzież z oznaczeniem dni, w których dotycząca część dziennika praw państwa wyszła w wydaniu wyłącznie niemieckiem i w odpowiedniem wydaniu dwujęzykowem.

§. 4.

Moc obowiązującą, zawartych w dzienniku praw państwa, ustaw i rozporządzeń, należy z reguły zawsze jeszcze liczyć od dnia, w którym dziennik praw państwa wydanym został, bez względu na zamieszczenie takowych do pojedynczych dzienników ustaw krajowych, jednakowoż początek tego obowiązywania, ustanowiony w §. 3. tylekroć rzeczonego patentu na dzień 30. po upływie tego dnia, w którym odpowiedni dziennik praw państwa wydanym i rozesłanym został, rozciąga się do dnia 45-go, wyjąwszy pojedyncze przypadki, w których początek tego obowiązywania szczególnem postanowieniem naznaczony będzie.

§. 5.

Wszystkie inne postanowienia tylekroć wspomnianego patentu z dnia 4. Marca 1849 r. i Mojego rozporządzenia z dnia 7. Grudnia 1849 r. (Nr. 31. dziennika praw państwa) względem urządzenia dziennika praw państwa i dzienników ustaw krajowych, pozostają w swej mocy.

Franciszek Józef m. p.

Schmerling m. p.

meinden dem Reichsgesetzblatte entstehenden Schwierigkeiten zu beseitigen, und um den Gemeinden jedes einzelnen Kronlandes die Kenntnissnahme aller für dasselbe unmittelbar geltenden Gesetze und Verordnungen aus einem einzigen Gesetzesblatte zu ermöglichen, verordne Ich auf den Antrag Meines Ministers der Justiz und über Einrathen Meines Ministerrathes, wie folgt:

§. 1.

Vom 1. Jänner 1851 angefangen hat im ganzen Umfange des Reiches die in dem §. 9 des Patentes vom 4. März 1849 angeordnete Verpflichtung aller Gemeinden zur Anschaffung des Reichsgesetzblattes aufzuhören, und es sind dieselben in Zukunft nur zur Anschaffung des Landesgesetz- und Regierungsblattes desjenigen Kronlandes, dem sie angehören, in den in der Gemeinde üblichen Landessprachen zu verpflichten.

§. 2.

Von eben jenem Zeitpuncte angefangen haben aus den Landesgesetz- und Regierungsblättern der einzelnen Kronländer die in dem §. 5, lit. a), des gedachten Patentes angeordneten Citate wegzufallen.

§. 3.

Dagegen sind in jedes Landesgesetzblatt, und zwar in allen Ausgaben desselben, aus dem allgemeinen Reichsgesetz- und Regierungsblatte, mit Beziehung auf die Zahlen des Stückes und der einzelnen Nummer, so wie mit Bezeichnung der Tage, an welchen das betreffende Stück des Reichsgesetzblattes in der deutschen Allein- und in der entsprechenden Doppelausgabe erschienen ist, alle diejenigen Gesetze und Verordnungen im vollen Texte aufzunehmen, welche in jenem Kronlande Wirksamkeit haben, in welchem dieses Landesgesetzblatt ausgegeben wird.

§. 4.

Die verbindende Kraft der in dem Reichsgesetzblatte enthaltenen Gesetze und Verordnungen soll zwar in der Regel noch immer von dem Tage, an welchem das Reichsgesetzblatt ausgegeben wird, und unabhängig von ihrer Aufnahme in die verschiedenen Landesgesetzblätter berechnet werden, jedoch wird der im §. 3 des mehrgedachten Patentes auf den dreissigsten Tag nach Ablauf desjenigen Tages, an welchem das bezügliche Reichsgesetzblatt ausgegeben und versendet wird, festgesetzte Anfangspunct dieser Wirksamkeit auf den fünf und vierzigsten Tag erweitert, in so ferne in einzelnen Fällen nicht eine besondere Bestimmung über den Anfangspunct dieser Wirksamkeit angeordnet wird.

§. 5.

Alle übrigen Bestimmungen des mehrgedachten Patentes vom 4. März 1849 und Meiner Verordnung vom 7. December 1849 (Nr. 31 des Reichsgesetzblattes) über die Einrichtung des Reichsgesetzblattes und der Landesgesetzblätter haben aufrecht zu bleiben.

Franz Joseph m. p.

Schmerling m. p.

[illegible]

Dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Część CLXII.

wydana i rozesłana

z wydania wydanego [illegible] 31. Grudnia 1850,
[illegible] w języku [illegible] 20. Września 1851.

174.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 21. Października 1850,

[illegible]

Najpoddańszy wniosek ministra [illegible] kultury krajowej [illegible] dr. Thinnfeld

o przedłożenie projektu organizacyjnego dla [illegible] (miejsko-gospodarskiego) zakładu naukowego w węgierskim Altenburgu.

Najmiłościwszy Panie!

W najuniżeńszym wykonaniu polecenia [illegible] Najwyższego [illegible] z dnia 29. Marca [illegible] w załączniku [illegible] dla wyższego ekonomicznego (miejsko-gospodarskiego) zakładu naukowego w węgierskim Altenburgu [illegible]*).

Wiedeń, 29. Września 1850.

Thinnfeld m. p.

Na to nastąpiło Najwyższe postanowienie:

„Który do Mej wiadomości przedłożony [illegible] wyższego ekonomicznego (miejsko-gospodarskiego) zakładu naukowego w węgierskim Altenburgu [illegible].”

Wiedeń, 21 Października 1850.

Franciszek Józef m. p.

---

*) [illegible]

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLXII.

wydana i rozesłana:

w wydaniu wyłącznie niemieckiem, 31. Grudnia 1850,
w wydaniu niniejszem dwujęzykowem, 20. Września 1851.

474.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 31. Października 1850,

którem Najjaśniejszy Pan, Jego Ces. Mość, bierze do Swej wiadomości przedłożoną Sobie przez ministeryum kultury krajowej i górnictwa, organizacyę wyższego ekonomicznego (wiejsko-gospodarczego) zakładu naukowego w węgierskim Altenburgu.

Najpoddańszy wniosek najwierniejszego ministra kultury krajowej i górnictwa, de Thinnfeld,

o przedłożeniu projektu organizacyjnego dla wyższego ekonomicznego (wiejsko-gospodarskiego) zakładu naukowego w węgierskim Altenburgu.

Najmiłościwszy Panie!

W najwierniejszem wykonaniu polecenia, najłaskawiej mi danego Najwyższem postanowieniem z dnia 22. Marca t. r., przedkładam najuniżeniej w załączeniu ułożone w porozumieniu z panem ministrem oświecenia, organiczne postanowienia dla wyższego ekonomicznego (wiejsko - gospodarskiego) zakładu naukowego w węgierskim Altenburgu, obejmujące zupełny plan naukowy.

Wiedeń, 25. Września 1850.

Thinnfeld m. p.

Na to nastąpiło następujące Najwyższe postanowienie:

„Biorę do Mej wiadomości przedłożoną Mi organizacyę wyższego ekonomicznego (wiejsko-gospodarskiego) zakładu naukowego w węgierskim Altenburgu *).

Wiedeń, 31 Października 1850.

Franciszek Józef m. p.

---

*) Zob. załączenie.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLXII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 31. December 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 20. September 1851.

474.

Kaiserliche Verordnung vom 31. October 1850,

wodurch die von dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen vorgelegte Organisation der höheren landwirthschaftlichen Lehranstalt zu Ungarisch-Altenburg von Seiner Majestät zur Kenntniss genommen wird.

Allerunterthänigster Vortrag des treugehorsamsten Ministers für Landescultur und Bergwesen, Edlen von Thinnfeld,

über die Vorlage des Organisations-Entwurfes für die höhere landwirthschaftliche Lehranstalt zu Ungarisch-Altenburg.

Allergnädigster Herr!

In treugehorsamster Befolgung des mir mit Allerhöchster Entschliessung vom 22. März d. J. Allergnädigst ertheilten Auftrages, bringe ich im Anschlusse die im Einverständnisse mit dem Herrn Unterrichtsminister verfassten, den vollständigen Unterrichtsplan enthaltenden organischen Bestimmungen für die höhere landwirthschaftliche Lehranstalt zu Ungarisch-Altenburg allerunterthänigst zur Vorlage.

Wien am 25. September 1850.

Thinnfeld *m. p.*

Hierüber erfolgte nachstehende Allerhöchste Entschliessung:

*„Die Mir vorgelegte Organisation der höheren landwirthschaftlichen Lehranstalt zu Ungarisch-Altenburg *) habe Ich zur Kenntniss genommen.“*

Wien am 31. October 1850.

Franz Joseph *m. p.*

---

*) *Siehe die Beilage*

Załaczenie do Nru 474.

Organiczne postanowienia dla c. k. wyższego zakładu naukowego ekonomicznego (wiejsko-gospodarskiego) w węgierskim Altenburgu.

A, CEL ZAKŁADU.

Wyższy naukowy zakład ekouomiczny (wiejsko-gospodarski) w węgierskim Altenburgu, przeznaczony jest, młodym ludziom, chcącym się należycie wykształcić w gospodarstwie wiejskiem, mianowicie chcącym niegdyś zostać posiadaczami, dzierżawcami albo urzędnikami administracyjnemi dóbr większych, otworzyć środki pomocnicze, któremiby dla swego zawodu nabyli wykształcenia naukowo-technicznego, czasowi odpowiedniego; a oraz także podać i innym przyszłym urzędnikom, poświęcającym się takiemu zawodowi powołania swego, w którym umiejętności ekonomiczne szczególniej są pożytecznemi, a nawet potrzebnemi, tę sposobność, by i ci osiągnęli umiejętności ekonomiczno-technicznych.

Zarazem powinien zakład przez czynność ustanowionych w nim nauczycieli, pomocników nauczycielskich i urzędników, wszelkiemi wspierać siłami gospodarstwo wiejskie i umiejętności jego fundamentalne pomocnicze, tak pod względem teoretycznym jako też praktycznym.

B. KIERUNEK I ADMINISTRACYA.

Instytut stoi bezpośrednio pod ministerstwem kultury krajowej, które raz w rok wyśledzać każe stan zakładu, przez ustanowioną komisyę, składającą się z trzech członków, włącznie dotyczącego ministeryalnego referenta.

Kierunek i administracya zakładu, dyrektorowi jest oddaną, któremu do obrad w sprawach naukowych i do rozstrzygania względem ważniejszych dyscyplinarnych wypadków ze strony uczniów, kolegium nauczycielskie do pomocy służy (ob. niżej pod G.), i któremu dalej podporządkowany jest urzędnik pomocniczy dla sekretaryatu i rzeczy kasowej. Dotyczące c. k. ministeryum mianuje jednego z profesorów zakładu, raz na zawsze jako zastępcę dyrektora w przypadkach przeszkodzenia i nieobecności.

C. ŚRODKI POMOCNICZE DO NAUKI I OBJASNIENIA.

Środki pomocnicze instytutu, dzielą się na środki służące albo do wykładów naukowych, albo do demonstracyj praktycznych, wyćwiczeń i t. p.

O środki pomocnicze, do wykładów naukowych służące, postarać się należy przez sprawienie resp. urządzenie i ustawienie zbiorów naturaliów i produktów, aparatów matematycznych, fizykalnych i chemicznych, tudzież przez laboratoryum chemiczno-techniczne, ogród botaniczny, zwierzęco-anatomiczne preparaty wraz z sekcyami i stajnią dla bydła chorego; przez zbiory modelów, tudzież przez bibliotekę i przez lokale, urządzone do konwersacyi naukowej i do użycia gazet naukowych i dobru pospolitemu służących, nakoniec przez audytorya z przynależytościami.

Do praktycznych oglądań i demonstracyj, służą przedewszystkiem gospodarstwa podporządkowane administracyi arcyksiążęcej, wraz ze wszystkiemi ich gałęziami, kulturą pól, łąk, winnic i lasów, chowem bydła, ekonomiczno-techniczną profesyą i t. d.

Tym końcem Wysoki właściciel gruntów, Jego Cesarzewiczowska Mość, arcyksiążę Albrecht, chętnie dozwolił użycia dóbr gospodarskich, wraz z przynależytościami do demonstracyj i oglądania; równie z administracyą arcyksiążęcą, ku temu się

Beilage zu Nr. 474.

Organische Bestimmungen für die k. k. höhere landwirthschaftliche Lehranstalt zu Ungarisch-Altenburg.

A. Zweck der Anstalt.

Die höhere landwirthschaftliche Lehranstalt zu Ungarisch-Altenburg ist dazu bestimmt, jungen Männern, welche sich für die Landwirthschaft gut ausbilden wollen, namentlich solchen, welche einst Besitzer, Pächter oder Verwaltungsbeamte grösserer Güter werden wollen, die Hilfsmittel zu einer zeitgemässen wissenschaftlichen und technischen Bildung für ihr Fach zu gewähren; auch anderen künftigen Beamten, welche irgend einem Berufsfache sich widmen, wozu landwirthschaftliche Kenntnisse wesentlich nützlich oder selbst nöthig sind, die Gelegenheit zur Erwerbung landwirthschaftlich-technischer Kenntnisse zu bieten.

Zugleich soll die Anstalt durch die Thätigkeit der an derselben versammelten Lehrer, Lehrgehilfen und Beamten die Landwirthschaft und deren Grund- und Hilfswissenschaften in wissenschaftlicher, wie praktischer Beziehung mit allen zu Gebote stehenden Mitteln zu fördern trachten.

B. Leitung und Verwaltung.

Das Institut steht unmittelbar unter dem Ministerium für Landescultur, welches jährlich Einmal durch eine von demselben ernannte Commission, die einschliesslich des betreffenden Ministerialreferenten aus drei Mitgliedern besteht, den Zustand der Anstalt untersuchen lässt.

Die Leitung und Verwaltung der Anstalt ist einem Director übertragen, dem zur Berathung der Studienangelegenheiten und zur Entscheidung über bedeutende Disciplinarvorfälle der Studirenden das Lehrer-Collegium zur Seite steht (siehe unten sub G), und dem weiter ein Hilfsbeamter für das Secretariat und Cassenwesen untergeben ist. Von dem vorgesetzten k. k. Ministerium wird einer der Professoren der Anstalt für Verhinderungs- oder Abwesenheitsfälle des Directors als Stellvertreter Ein- für allemal ernannt.

C. Hilfsmittel für Unterricht und Belehrung.

Die Hilfsmittel des Institutes theilen sich in solche, für die wissenschaftlichen Vorträge, und solche für praktische Demonstrationen, Uebungen etc.

Für die Hilfsmittel für den wissenschaftlichen Unterricht wird gesorgt mittelst Anschaffung, resp. Einrichtung und Aufstellung von Naturalien- und Produktensammlungen, von mathematischen, physikalischen und chemischen Apparaten, durch ein chemisch-technisches Laboratorium, einen botanischen Garten, thieranatomische Präparate nebst Sectionen und Krankenstall; durch Modellsammlungen, ferner durch eine Bibliothek, und ein zur wissenschaftlichen Conversation und zur Benützung wissenschaftlicher und gemeinnütziger Zeitschriften eingerichtetes Locale, endlich die Hörsäle mit Zugehör.

Zu den praktischen Anschauungen und Demonstrationen dienen vor Allem die der erzherzoglichen Administration untergeordneten Wirthschaften mit allen ihren Zweigen: der Acker-, Wiesen-, Wein- und Holzcultur, der Viehzucht, der landwirthschaftlich-technischen Gewerbe u. s. w.

Zu dem Ende ist Seitens des hohen Grundeigenthümers, Erzherzog Albrecht kaiserlicher Hoheit, die Benützung der Gutswirthschaften nebst Zugehör zu Demonstrationen und Anschauungen bereitwilligst gestattet, und weiter mit der erzherzoglichen Administration die Uebereinkunft

zniesiono, ażeby administracye dóbr o wszystkich ważniejszych interesach i wypadkach oznajmienia czyniły, by uczniowie przez nauczycieli do oglądania takowych prowadzeni, wszelkie o nich pozyskać mogli objaśnienia pożądane.

Kolejność nasienna i płodowa, tudzież karty różnych dóbr, uczynią się uczniom osobno jeszcze przystępnemi przez litografię; ze strony administracyi ekonomicznej dobra węgierskiego Altenburgu, dochodzić będzie uczniów każdego tygodnia układ prac, a niemniej też w ogólności ze strony arcyksiążęcej dyrekcyi dóbr, cele zakładu wszelkim sposobem będą popierane, o ile to się stać może bez naruszenia toku spraw i bez uszczerbku prowentów.

Nadto przeznaczone jest do objaśnienia uczniów osobne mniejsze, bezpośrednio pod kierunkiem instytutu zostające gospodarstwo demonstracyjne i eksperymentalne; przyczem oraz sposobność im dana będzie, ćwiczyć się w użyciu różnych sprzętów agronomicznych. Także oddzielne winnice i plantacye morwowe, służyć będą gospodarstwu instytutu do celów naukowych. Szkoły drzew owocowych będą założone.

Obok regularnych ekskurzyj po różnych arcyksiążęcych gospodarstwach, jakoteż i do zakładów technicznych, odbywać się będą dalsze jeszcze ekskurzye, służące uczniom do pomnożenia ich wiadomości tak w zawodzie ekonomicznym, jak też w zawodzie nauk przyrodzonych.

D. PLAN NAUKOWY.

Na krótszy przeciąg czasu, jak na lat dwa nie da się porządny tok nauk w zakładzie ani urządzić ani przeprowadzić.

Główny przeto plan naukowy na dwuroczny kurs jest obrachowany. Plan naukowy jednakże jest oraz tak ułozony, iż z każdem półroczem wstąpienie miejsce mieć może. Równie też po upływie każdego półrocza przyjęty, wolny będzie miał występ. Przez to, że wszystkie przedmioty główne w każdym roku będą wykładane, zyska nie tylko wybór i przeprowadzenie stosownego planu naukowego w kursie dwurocznym, lecz zyskają też oraz i uczniowie, którzy dla celów osobnych (np. jako kameraliści), w niektórych tylko zawodach, wykształcenia osiągnąć pragną, albo którzy już część tych wiadomości posiadają, jakich w dwurocznym kursie nabyć można, a przeto tylko przez dwa lub trzy półrocza w zakładzie zostać potrzebują.

Kurs zimowy zaczyna się z dniem 15. Października i trwa aż do 15. Marca. Kurs letni zaczyna się z d. 15. Kwietnia i trwa aż do 15. Września.

Przedmioty naukowe, mające być wykładane, są:

1. Nauki fundamentalne.

a) Arytmetyka, jeometrya teoryczna i praktyczna, stereometrya, mechanika.

b) Powszechna mineralogia, geognozya, botanika, zoologia, fizyka, chemia.

c) Ekonomia narodowa.

2. Przedmioty główue.

a) Rożne oddziały ekonomicznej nauki o produkcyi roślinnej i zwierzęcej, cała teorya prowadzenia uprawy wiejsko-gospodarczej, ekonomiczne obrachowanie prowentów gospodarskich i przedukład takowych, prowadzenie rachunków.

kunft getroffen, dass die Gutsverwaltungen über alle vorkommenden wichtigeren Geschäfte und Vorfälle Kenntniss geben, dass die Zöglinge von den Lehrern dazu geführt, und ihnen alle wünschenswerthen Erläuterungen gegeben werden.

Die Fruchtfolgen und Karten der verschiedenen Güter werden auch durch Lithographien den Zöglingen noch besonders zugänglich gemacht werden; Seitens der Wirthschaftsführung des Gutes zu Ungarisch-Altenburg wird für jede Woche ein Arbeitsplan zur Kenntniss der Studirenden gebracht, wie denn überhaupt Seitens der erzherzoglichen Güterdirection die Zwecke der Anstalt auf jede mögliche, den Geschäftsgang und den Ertrag jedoch nicht beeinträchtigende Weise werden gefördert werden.

Weiter ist eine besondere kleinere, unmittelbar unter der Institutsleitung stehende Demonstrations- und Versuchswirthschaft der Belehrung der Studirenden gewidmet; auch wird ihnen dabei Gelegenheit gegeben werden, sich in der Anwendung der verschiedenen Ackerwerkzeuge einzuüben. Sodann werden besondere Weinberge und Maulbeerpflanzungen der Institutswirthschaft zu den Lehrzwecken beigegeben. Obstbaumschulen werden angelegt werden.

Neben den regelmässig stattfindenden Excursionen auf die verschiedenen erzherzoglichen Wirthschaften, und in die technischen Anstalten, werden auch noch weitere landwirthschaftliche und naturwissenschaftliche Excursionen gemacht werden.

D. *Lehrplan.*

In einem kürzeren Zeitraume, als in dem von zwei Jahren, lässt sich ein geordneter Studiengang bei der Anstalt nicht einrichten und durchführen.

Der Hauptlehrplan ist daher auf einen zweijährigen Cursus berechnet.

Der Lehrplan ist jedoch zugleich so getroffen, dass mit jedem Halbjahr der Eintritt erfolgen kann. Auch bleibt nach Ablauf eines jeden Halbjahres dem Aufgenommenen der Wiederaustritt freigestellt. Dadurch, dass alle Hauptlehrgegenstände in jedem Jahre zum Vortrage kommen, ist nicht nur die Wahl und Durchführung eines zweckmässigen Studienplanes für einen zweijährigen Curs gefördert, sondern auch solchen Studirenden gedient, welche für besondere Zwecke (z. B. als Cameralisten) sich hier nur in einzelnen Fächern weiter bilden wollen, oder die schon einen Theil der bei einem zweijährigen Curse zu erwerbenden Kenntnisse mitbringen, und desshalb nur zwei bis drei Semester in der Anstalt bleiben.

Das Winterhalbjahr beginnt den 15. October und dauert bis 15. März. Das Sommerhalbjahr beginnt den 15. April und dauert bis 15. September.

Die vorzutragenden Lehrgegenstände sind:

1. *Grundwissenschaften.*

a) *Arithmetik, theoretische und praktische Geometrie, Stereometrie, Mechanik.*

b) *Allgemeine Mineralogie, Geognosie, Botanik, Zoologie, Physik, Chemie.*

c) *Nationalökonomie.*

2. *Hauptfächer.*

a) *Die verschiedenen Abtheilungen der landwirthschaftlichen Pflanzen- und Thier-Productionslehre, die gesammte landwirthschaftliche Betriebslehre, die landwirthschaftliche Ertragsberechnung und Veranschlagung, die Rechnungsführung.*

b) Uprawa winnic i ogrodów, chodowanie owoców i drzew.

c) Rzemiosła ekonomiczno-techniczne (obrabianie produktów surowych, w połączeniu z obrotem ekonomicznym.

3. Nauki pomocnicze.

a) Weterynarya.

b) Rysunki.

c) Konstrukcya i utrzymanie w dobrym stanie budynków ekonomicznych.

d) Powszechne pojęcia o nadanym prawie; ojczyste ustawodawstwo rolnicze i zachowanie się przy sporządzaniu kontraktów i t. p.

e) Organizm władz austryackich.

Traktowanie i rozciągnienie przedmiotów naukowych, stosuje się do umiejętności przygotowawczych i do stopnia wykształcenia uczniów, równie jak do celu nauki.

Jakiego stopnia w wykształceniu przygotowawczem oczekiwać należy, o tem stanowią bliżej warunki przyjęcia (ob. E.).

Traktowanie i przedstawienie przedmiotów naukowych, w miarę celu tak ogólnego jak specyalnego, jest następującem bliżej oznaczone.

Arytmetyka szczególniej na względzie ma stanowisko wykształconego człowieka, trudniącego się załatwianiem interesów lub profesyą; jeometryi i stereometryi głównym celem jest tak ważna w życiu ekonomiczno-praktycznem zręczność w wymierzaniu powierzchni, niwelowaniu, wymierzaniu drzew i innem materyalnem obrachowywaniu kubicznej treści przestrzeni i t. p.

Ogólne fundementalne umiejętności z fizyki, musi uczeń przygotowawczo-wykształcony częścią już posiadać, częścią w połączeniu z chemią ogólną będą wykładane umiejętności fizykalne, o ile takowe do zrozumienia chemii są potrzebne.

Chemia jest jedna z najważniejszych umiejętności fundamentalnych dla ekonoma wykształconego, przeto też szczególną na nią zwrócić należy uwagę; takowa, nietylko jako ogólna nauka, ma być gruntownie wykładaną, wszakże z skróceniem części mniej potrzebnych dla gospodarza wiejskiego (np. o metalach), lecz też w szczególności wykładaną będzie chemia co do uprawy roli w znaczeniu ściślejszem dla tych, którzy już ogólnej chemii (albo w tym albo w innych zakładach słuchali), przyczem oraz podana będzie sposobność w ćwiczeniu się w analizie (w rozkładaniu chemicznem).

W mechanice ograniczyć się należy do potrzebnych ogólnych umiejętności fundamentalnych, a potem do bliższych znajomości sprzętów i maszyn ekonomicznych.

Ogólna mineralogia, tworzy podstawę dla geognozyi, a ta znowu dla wiadomości o glebie.

Botanika, której ważność przed innemi już sama przez się rozumie się, dzieli się na fizyologię roślin i na specyalną botanikę ekonomiczną.

Zoologia krótko tylko traktowaną będzie, a to tylko ażeby nauka szkolna w historyi naturalnej przez to została odżywioną i ustaloną, a potem, ażeby za podstawę służyła dla fizyologii zwierzęcej i chowu zwierząt; na zwierzęta szkodliwe w gospodarstwie wiejskiem, należy osobno bliższą zwrócić uwagę.

W zwięzłym wykładzie najważniejszych zasad ekonomii narodowej będzie bliżej oznaczone stanowisko gospodarstwa wiejskiego w gospodarstwie narodowem; za

b) *Wein-, Obst- und Gartenbau, Holzzucht.*

c) *Die landwirthschaftlich-technischen Gewerbe (Verarbeitung der Rohprodukte in Verbindung mit dem landwirthschaftlichen Betriebe).*

3. Hilfsfächer.

a) *Thierheilkunde.*

b) *Zeichnen.*

c) *Construction und Erhaltung der landwirthschaftlichen Gebäude.*

d) *Allgemeine positive Rechtsbegriffe; vaterländische Agricultur-Gesetzkunde und Verhalten bei der Abfassung von Verträgen etc.*

e) *Ueber den Organismus der österreichischen Staatsbehörden.*

Die Behandlung und Ausdehnung der Lehrgegenstände richtet sich nach den Vorkenntnissen und der Bildungsstufe der Schüler und dem Zwecke des Unterrichtes.

Ueber die anzunehmende Stufe in der Vorbildung wird unter den Aufnahmsbedingungen das Nähere dargelegt (s. E.).

Die Behandlung und Darstellung der Lehrgegenstände nach Massgabe des gesammten und speciellen Zweckes ist in Folgendem näher angedeutet.

Die Arithmetik hat hauptsächlich den Standpunct des gebildeten Geschäfts- und Gewerbsmannes; die Geometrie und Stereometrie die für das landwirthschaftlich-praktische Leben wichtige Geschicklichkeit im Aufnehmen von Flächen, im Nivelliren, Ausmessen von Hölzern und anderen Material-Berechnungen des kubischen Inhaltes von Räumen etc. zum Hauptzwecke.

Die allgemeinen Grundlehren der Physik muss der vorgebildete Schüler theils mitbringen, anderen Theils werden die zum Verständnisse der Chemie nöthigen physikalischen Kenntnisse mit der allgemeinen Chemie in Verbindung vorgetragen.

Die Chemie ist eine der wichtigsten Grundwissenschaften für den gebildeten Landwirth und muss ihr desshalb eine besondere Aufmerksamkeit gewidmet werden, sie wird als allgemeine Lehre nicht nur gründlich vorgetragen, jedoch mit Abkürzung der für den Landwirth weniger nöthigen Theile (z. B. über die Metalle), sondern es ist auch die Agricultur-Chemie im engeren Sinne für Solche, welche die allgemeine Chemie schon (hier oder an anderen Orten) gehört, besonders vorzutragen, womit zugleich Gelegenheit zum Ueben im Analysiren zu geben ist.

In der Mechanik wird sich auf die nöthigen allgemeinen Grundlehren, und dann auf die nähere Kenntniss des landwirthschaftlichen Geräthe- und Maschinenwesens beschränkt.

Die allgemeine Mineralogie bildet die Grundlage zur Geognosie, und diese zur Bodenkunde.

Die Botanik, deren Wichtigkeit sich von selbst voranstellt, theilt sich in die Pflanzen-Physiologie, und die specielle ökonomische Botanik.

Die Zoologie wird nur kurz behandelt, so dass der Schulunterricht in der Naturgeschichte dadurch aufgefrischt und befestiget wird, und dann, um der Thierphysiologie und Thierzucht als Grundlage zu dienen, auf die bei der Landwirthschaft schädlichen Thiere ist besonders näher einzugehen.

Bei einem kurz gefassten Vortrage der wichtigsten Lehrsätze der National-Oekonomie wird die Stellung der Landwirthschaft in der Volkswirthschaft näher begründet, sowie dieje-

to zaś szczególniej uwzględnione będą te oddziały ekonomii narodowej, które za podstawę służyć mają obrotowi ekonomicznemu.

Przy wykładach naukowych systematycznych z przedmiotów głównych, musi uczeń koniecznie wprzód obznajomionym być nieco z technicznem prowadzeniem rolnictwa.

Wykłady należy ciągle i o ile możności wspierać praktycznemi demonstracyami, oglądaniem i ćwiczeniem, ażeby tem ustalić nie tylko dokładne pojęcia, w zakładach naukowych pozyskane, lecz też ażeby wyższe techniczne wykształcenie równym szło krokiem z wykształceniem scyentyficznem, przeto ile możności był popartym i osiągnionym cały cel tego ostatniego, cel praktycznego uzdatnienia.

Z natury rzeczy wypływa, że niektóre pojedyncze oddziały naukowe znowu wedle ważności, albo obszerniej albo króciej muszą być traktowane. Jeżeli już samo przez się rozumie się, że n. p. obszerniej traktowane być ma rolnictwo, chów zwierząt wiejsko-gospodarskich i t. d., to przeciwnie nauka leśna w całości nie może być wykładaną, lecz hodowanie drzew encyklopedycznie tylko dla gospodarza wiejskiego będzie traktowanem, wszakże i tu z szczególnem uwzględnieniem niektórych oddziałów, jako to uprawy leśnej w znaczeniu ściślejszem.

Tak też nader ważnym i potrzebnym jest wykład fizyologii zwierząt i anatomii, tudzież weterynerya co do zwierząt domowych. Atoliż już samo przez się rozumie się, iż w zakładzie naukowym ekonomicznym nie będą uczniowie oraz kształceni na ukończonych weterynarzy. Tem mniej tu miejsce mają obszerne wykłady prawnicze, wszakże nie ma z drugiej strony o tem wątpliwości, jak istotnie jest ważnem w powołaniu wiejsko-gospodarczem, ażeby urzędnik, dzierżawca albo posiadacz gruntów obznajomił się z najpotrzebniejszemi pojęciami prawa nadanego; ażeby mianowicie ustawodawstwo co do agrykultury w znaczeniu ściślejszem nie było mu całkiem obce; ażeby z resztą zawierać umiał kontrakta w sposób jasny i prawomocny.

Nie mniej też ważnem jest dla każdego trudniącego się załatwianiem interesów lub profesyą, by poznał organizm władz kraju swego.

Dla przepisanego i za regułę służącego kursu dwurocznego, pod warunkiem, że są dostateczne umiejętności przygotowawcze (ob. E), jako też, z tem przypuszczeniem, że wstąpienie w jesieni i na wiosnę miejsce mieć może, w rzeczy głównej ściśle trzymać się należy następującego podziału dyscyplin.

Pierwsze zimowe półrocze.

Arytmetyka, teoretyczna jeometrya, ogólna mineralogia, chemia i fizyki część ogólna, rysunki, nauka ogólna o rolnictwie (znajomość gleby, nauka gnojenia) itd.

Pierwsze półrocze letnie.

Praktyczna jeometrya i niwelowanie, jeognozya, chemia co do agrykultury, mianowicie część dotycząca chemii organicznej, fizyologia roślin, botanika ekonomiczna, ogólna nauka o hodowaniu roślin i o żniwie, specyalna nauka o kulturze roślin włącznie uprawy łąk.

Drugie półrocze zimowe.

Zoologia, technologia wiejsko-gospodarcza, ekonomia narodowa, weterynerya, budownictwo, ogólne pojęcia prawne, organizm władz rządowych, ogólny chów bydła z specyalnego chowu bydła część, encyklopedya leśna, buhalterya.

nigen national-ökonomischen Lehrabtheilungen, welche der landwirthschaftlichen Betriebslehre zu Grunde zu legen sind, besonders berücksichtiget werden müssen.

Bei den wissenschaftlichen Lehrvorträgen der Hauptfächer muss einige Bekanntschaft der Schüler mit dem technischen Betriebe des Landbaues nothwendig vorausgesetzt werden.

Die Vorträge müssen zugleich fortwährend, und nach Möglichkeit durch praktische Demonstrationen, Anschauung und Uebungen unterstützt werden, so dass nicht nur eine richtige Auffassung der Lehrvorträge dadurch möglichst gesichert wird, sondern auch die höhere technische Ausbildung mit der wissenschaftlichen Schritt hält, und der ganze Zweck der letzteren: praktische Tüchtigkeit nach Möglichkeit gefördert und erreicht wird.

Natürlich müssen die einzelnen Lehrabtheilungen wieder nach ihrer Wichtigkeit ausführlicher oder kürzer behandelt werden. Wenn sich z. B. eine ausführliche Behandlung des Ackerbaues, der landwirthschaftlichen Thierzucht etc. von selbst versteht, so kann dagegen eine vollständige Forstwissenschaft nicht vorgetragen, sondern die Holzzucht für den Landwirth nur encyklopädisch behandelt werden, mit besonderer Berücksichtigung einzelner Abtheilungen, wie des Waldbaues im engeren Sinne.

Die Nothwendigkeit eines Vortrages über Thierphysiologie und Anatomie, und über die Heilkunde der Krankheiten unserer Hausthiere stellt sich ebenfalls von selbst voran. Es leuchtet aber auch von selbst ein, dass man auf einer landwirthschaftlichen Lehranstalt nicht zugleich vollständige Thierärzte zu bilden hat. Noch weniger können ausgedehnte rechtswissenschaftliche Vorträge gehalten werden, aber es wird kaum der Auseinandersetzung bedürfen, wie wesentlich es für den landwirthschaftlichen Beruf ist, dass der Beamte, Pächter oder Gutsbesitzer mit den nothwendigsten positiven Rechtsbegriffen bekannt ist; dass ihm die Agricultur-Gesetzgebung im engeren Sinne nicht fremd ist; dass er Contracte klar und rechtsgiltig abzuschliessen versteht.

Nicht minder wichtig ist für jeden Gewerbs- und Geschäftsmann, die Kenntniss des Behörden-Organismus seines Landes.

Für den als Regel vorgeschriebenen zweijährigen Cursus ist unter Voraussetzung, dass die erforderlichen Vorkenntnisse nicht mangeln (siehe unter E) und dass der Eintritt sowohl im Herbste, wie im Frühjahre stattfinden kann, folgende Eintheilung der Disciplinen in der Hauptsache festzuhalten.

Erster Winter-Semester.

Arithmetik, theoretische Geometrie, allgemeine Mineralogie, Chemie und Physik allgemeiner Theil, Zeichnen, allgemeine Lehre des Ackerbaues (Bodenkunde, Düngerlehre) etc.

Erster Sommer-Semester.

Praktische Geometrie und Nivelliren, Geognosie, Zeichnen, Agricultur-Chemie, namentlich der einschlagende Theil der organischen Chemie, Pflanzen-Physiologie, ökonomische Botanik, allgemeine Lehre von der Pflege der Gewächse und der Ernte; specieller Pflanzenbau, incl. Wiesenbau.

Zweiter Winter-Semester.

Zoologie, landwirthschaftliche Technologie, National-Oekonomie, Thierheilkunde, Baukunst, allgemeine Rechtsbegriffe, Staatsbehörden-Organismus, allgemeine Thierzucht, specielle Thierzucht ein Theil, Forst-Encyklopädie, Buchhaltung.

Drugie półrocze letnie.

Mechanika, stereometrya, botanika ekonomiczna, jako repetycya; kontynuacya budownictwa, kontynuacya technologii, ćwiczenia w rozkładaniu, uprawa winnic i kultura owoców, hodowanie drzewa, specyalny chów bydła, część tegoż wraz z hodowaniem jedwabnic, weterynerya, kontynuacya, nauka o prowadzeniu uprawy wiejsko-gospodarczej i nauka o taksacyi, ustawy co do agrykultury.

Uwaga. Możnaby zarzucić temu podziałowi, że jednocześnie z odczytami w naukach fundamentalnych, zachodzą odczyty w przedmiotach głównych, luboby właściwie pierwsze przed ostatniemi odbywać należało. Jednakże dla zakładu naukowego wiejsko-gospodarczego nader ważną jest rzeczą, aby uczniowie już od samego wstąpienia swego także z pojedynczemi dyscyplinami zawodu głównego powoli się obznajamiali, i ażeby obok tego używali praktycznych środków pomocniczych, których stosowne użycie znowu z wykładami w przedmiocie głównym ściśle jest połączone. Tento stan rzeczy, w doświadczeniu uzasadniony, jest oraz jednym powodem więcej, do żądania, ażeby wstępujący w powszechności z empirycznem prowadzeniem uprawy gospodarczej był już nieco wprzód obznajomionym. Takowy tedy już zaraz z początku dobrze pojmować będzie wykłady o wiadomościach gleby dotyczących, chociażby jednocześnie słuchał mineralogii, a dopiero w następującem półroczu jeognozyi, które mu dopiero zupełne sprawią scytyficzne ustalenie i dokładne zrozumienie. Podobnie niestosownem by się może wydawało że, co się tycze dyscyplin ekonomicznych, wstąpienie na wiosnę miejsce ma, zamiast w jesieni: wstępujący n. p. słuchać ma specyalnej kultury roślin, niesłuchawszy jeszcze ogólnej; atoliż właśnie to urządzenie ograniczać ma wstąpienie tylko do tych uczniów, którzy już pierwej byli nabyli niejakich wiadomości z ekonomicznej kultury roślin, bez których nie będą mogli pojąć należycie specyalnej kultury roślin, nawet choćby pierwej słuchali byli naukowego wykładu o ogólnej kulturze roślin i t. d.

Jeżeli przy młodszych ludziach, na zupełny kurs wstępujących, potrzebnem i ważnem się być wykaże, ustanowić i zatrzymać więcej im odpowiedną kolejność i inny rozkład zawodów naukowych, zawsze dozwoli się odstąpienia od powyższego urządzenia, jeżeli by się to stosownem być wykazało, wedle osobistości wstępujących, i wedle osobliwego ich celu i dążenia; wszakże starszym mężom wykształcenia mniej zawisłego od pewnej kolejności nauk, zostawiony być musi wybór wolniejszy, wedle któregoby zawsze na więcej głównych odczytów uczęszczać mogli.

Co do tego wszystkiego kolegium nauszycielskie specyalnie osądzać ma. Dalej i to zachować należy. żeby na praktyczne demonstracye i t. p. przypuszczani zostali nie tylko uczęstnicy, słuchający odczytów, do których demonstracye należą, lecz także i ci, którzy dotyczącego odczytu tego w późniejszem dopiero półroczu słuchać zamyślają.

E. WARUNKI DO PRZYJĘCIA.

Tylko ci ludzie młodzi jako uczniowie (elewi do zakładu będą przyjęci, którzy należytego wykształcenia nabyli w tym stopniu, iż w stanie są pojąć dokładnie odczyty naukowe i użyć ich do dalszego wykształcenia swego, i którzy oraz tyle dojrzałości charakteru posiadają, iż się spodziewać po nich daje, że za własnym swym rozumem i z własnego pochopu swego oddają się studyum uregulowanemu i kontynuacyi jego. W powszechności trzeba także żądać, ażeby wstępujący najmniej już przez ciąg jednego półrocza letniego, lub raczej przez 1 — 2 łata pierwsze zyskiwali byli prakty-

Zweiter Sommer-Semester.

Mechanik, Stereometrie, ökonomische Botanik, als Repetition; Baukunst-Fortsetzung, Technologie-Fortsetzung, Uebungen im Analysiren, Wein- und Obstbau, Holzzucht, specielle Thierzucht, ein Theil nebst Seidenzucht, Thierheilkunde-Fortsetzung, landwirthschaftliche Betriebs- und Taxationslehre, Agricultur-Gesetze.

Anmerkung. Man kann bei der hier gemachten Vertheilung ausstellen, dass gleichzeitig Vorlesungen in den Grundwissenschaften und den Hauptfächern angegeben seien, während jene doch eigentlich den letzteren vorausgehen sollten. — Allein bei einer landwirthschaftlichen Lehranstalt ist es zu wichtig, dass die Schüler gleich von ihrem Eintritte an, auch mit den einzelnen Disciplinen des Hauptfaches nach und nach bekannt werden, und dass sie daneben die praktischen Hilfsmittel benützen, deren angemessene Benützung mit den Vorträgen über das Hauptfach wieder innig zusammenhängt. Es ist dieser durch die Erfahrungen hervorgestellte Sachverhalt ein Grund mehr, um zu verlangen, dass der Eintretende in der Regel mit dem empirischen landwirthschaftlichen Betriebe schon etwas vertraut ist. Alsdann wird er auch gleich Anfangs einen Vortrag über Bodenkunde gut auffassen, wenn er auch gleichzeitig Mineralogie, und erst im nächsten Semester Geognosie hört, welche ihm erst die vollständige wissenschaftliche Begründung, das wissenschaftliche Verständniss nachliefern. Ein ähnlicher Miss-Stand scheint in Bezug auf landwirthschaftliche Disciplinen obzuwalten, wenn der Eintritt im Frühjahre, statt im Herbste stattfindet: der Eintretende soll z. B. speciellen Pflanzenbau hören, und hat den allgemeinen noch nicht gehört; es kann diess allerdings nur dann geschehen, wenn er einige praktische Kenntnisse vom landwirthschaftlichen Pflanzenbaue mitbringt, ohne die er den speciellen Pflanzenbau auch nicht richtig auffassen wird, selbst wenn er einen wissenschaftlichen Vortrag über allgemeinen Pflanzenbau voraus gehört hat etc.

Wenn es bei jüngeren, zu einem vollständigen Curse eintretenden Leuten nöthig und wichtig ist, ein zweckmässige Reihenfolge und Vertheilung der Lehrfächer festzusetzen und einzuhalten, so wird man dagegen nach den Persönlichkeiten der Eintretenden, nach ihrem besonderen Zwecke und Streben, ein Abgehen davon stets gestatten, sobald die Zweckmässigkeit sich hervorgestellt hat; ja älteren selbständigen Männern wird man in soweit freie Wahl lassen, als sie nach solcher stets mehrere Hauptvorlesungen besuchen.

Ueber dieses Alles hat das Lehrer-Collegium speciell zu erkennen. Sodann ist anzunehmen, dass die praktischen Demonstrationen etc. nicht nur von den Theilnehmern zu besuchen sind, welche den Vortrag hören, wozu die Demonstration gehört, sondern auch von solchen, welche erst in einem späteren Semester den betreffenden Vortrag hören wollen.

E. Bedingungen der Aufnahme.

Nur solche junge Männer werden als Studirende (als Zöglinge) bei der Anstalt aufgenommen, welche die erforderliche Vorbildung erworben haben, um die wissenschaftlichen Lehrvorträge auch richtig auffassen, und zu ihrer weiteren Bildung anwenden zu können, und welche so viel Reife des Charakters gewonnen haben, dass man ein Eingehen in ein geordnetes Studium und eine Fortsetzung desselben aus eigener Einsicht und eigenem Antriebe zu erwarten berechtiget ist. In der Regel muss auch verlangt werden, dass die Eintretenden mindestens ein Sommerhalbjahr, besser aber 1—2 Jahre auf einem Landgute die erste

czne nauki w gospodarstwie, gdzie na jakiejbądź realności wiejskiej. Uwolnienie od tego jednak udzielić może w każdym pojedynczym razie dyrekcya instytutu,

Szczególniej musi zakład o to mieć staranie, by się zapewnił względem dobrego, moralnego zachowania się kompetujących o przyjęcie.

Względem przyjęcia stanowić będzie kolegium nauczycielskie na zasadzie postanowień organicznych pod przewodnictwem dyrektora.

Specyalne co do przyjęcia warunki i postanowienia są następujące;

1. Wywód świadectwami z pobieranej wyższej nauki gymnazyalnej albo szół realnych, lub też ze studyów nauk przyrodzonych albo filozofii w wyższych zakładach naukowych odbytych. W razie niedostateczności lub braku zaświadczeń takowych musi kompetujący poddać się uprzedniemu egzaminowi, a wedle rezultatów tego osądza kolegium nauczycielskie.

Szczególniejszego uwzględnienia dostąpią w tej mierze ci ludzie młodzi, którzy już jako urzędnicy przy gospodarstwie służyli i dobre świadectwa otrzymali.

2. Wywód świadectwami że kompetent otrzymał już praktyczne pierwsze wykształcenie w gospodarstwie wiejskiem.

Jeżeliby o przyjęcie kompetujący takowego jeszcze nie odebrał, rozstrzyga kolegium nauczycielskie, czy pomimo to wyjątkowo przypuszczonym być może, co miejsce ma n. p. przy osobach wieku dojrzałego, albo przy takowych młodych ludziach, którzy tylko jako kameraliści lub juryści nabyć chcą wiadomości ekonowicznych dla przyszłego głównego powołania swego.

3. Kompetent założyć ma dobre od zwierzchności zawierzytelnione świadectwo obyczajów.

4. Takowy liczeć ma najmniej lat 17.

5. Przedłożyć musi pozwolenie albo od ojca albo też od opiekuna, od odwiedzania instytutu, lub też wykazać, że już pełnoletnim jest.

6. Jednocześnie z inskrypcyą obowiązuje się zarazem przyjęty, że uznaje i zachować chce statuta instytutu, o których wiadomośc utrzymał.

7. Przyjęty złożyć ma za oba pierwsze półrocza pobytu swego 80 złt. r. w mon. konw. a to prenumerando (z góry), jako honorar za naukę i użytkowanie z zakładu do kasy instytutowej, przetoż 40 złt. r. mon. konw. z początkiem każdego półrocza, począwszy od trzeciego półrocza zaś wynosi honorar tylko 40 złt. r. rocznie t. j. 20 złt. r. mon. konw. od kursu.

8. O pomieszkanie i inne potrzeby życia postarać się mają uczniowie sami w mieście Ungarisch-Altenburg.

Dyrekcya jednak, dołoży ile możności także starania, ażeby w miarę liczby zgłaszających się otrzymać można przyzwoite i tanie pomieszkania i wikt. W tym celu więc życzy sobie takowa, aby zgłoszenie do niej ile możności w 4 tygodnie przed rozpoczęciem semestru zostało przesłane.

F. O EGZAMINACH, ZAŚWIADCZENIACH, O PLACACH WOLNYCH (fundnszowych) I O ODEJŚCIU.

Z końcem każdego półrocza, odbywać się będą egzamina z odczytów w semestrze trzymanych, od których pojedynczy uczniowie, z szczególnych tylko powodów, wedle zdania kolegium nauczycielskiego, będą dyspenzowani.

praktische Unterweisung in der Landwirthschaft erhalten haben. Befreiungen hievon kann jedoch die Instituts-Direction von Fall zu Fall ertheilen.

Ganz besonders muss auch die Anstalt eines guten, sittlichen Verhaltens der Aufzunehmenden versichert seyn.

Ueber die Aufnahme entscheidet auf den Grund der organischen Bestimmungen das Lehrer-Collegium unter Vorsitz des Directors.

Die speciellen Bedingungen und Bestimmungen für die Aufnahme sind:

1. Nachweis durch Zeugnisse über genossenen höheren Gymnasial- oder Realschul-Unterricht, oder über an höheren Lehranstalten gemachte Studien der Naturwissenschaften oder der Philosophie. Sollten die Zeugnisse nicht genügen, oder nicht beigebracht werden können, so hat sich der Aufzunehmende einer Vorprüfung zu unterziehen, nach deren Resultaten das Lehrer-Collegium erkennen wird.

Besondere Berücksichtigung finden in dieser Beziehung solche junge Männer, welche bereits als Wirthschaftsbeamte gedient, und gute Zeugnisse erworben haben.

2. Beibringung von Zeugnissen über die bereits erhaltene praktische Unterweisung in der Landwirthschaft.

Hat der Aufzunehmende eine solche aber noch nicht genossen, so entscheidet das Lehrer-Collegium, ob er ausnahmsweise dennoch zugelassen werden kann, was z. B. bei Personen reiferen Alters, oder bei solchen jungen Männern der Fall seyn wird, welche als Cameralisten oder Juristen sich bloss landwirthschaftliche Kenntnisse für ihren künftigen Hauptberuf erwerben wollen.

3. Der Aufzunehmende muss ein obrigkeitlich beglaubigtes gutes Sittenzeugniss beibringen.

4. Derselbe muss mindestens 17 Jahre alt seyn.

5. Er muss die Einwilligung des Vaters, respective Vormundes zum Besuche der Anstalt vorlegen, oder er hat darzuthun, dass er bereits selbständig ist.

6. Mit der Inscription verpflichtet sich der Aufgenommene, zur Anerkenntniss und Befolgung der ihm bekannt gemachten Statuten des Institutes.

7. Der Aufgenommene hat für die beiden ersten Semester seiner Anwesenheit 80 fl. C. M. als Honorar für Unterricht und Benützung der Anstalt in die Institutscasse pränumerando, daher 40 fl. C. M. mit Anfang eines jeden Semesters zu erlegen; vom dritten Semester an beträgt das Honorar bloss 40 fl. pr. Jahr, d. i. 20 fl. C. M. pr. Semester.

8. Für Wohnung und sonstige Lebensbedürfnisse haben die Studirenden in der Stadt Ungarisch-Altenburg selbst Sorge zu tragen.

Die Direction wird aber möglichst besorgt seyn, dass nach Massgabe der Anmeldungen Wohnungen und Kosttische in angemessener Beschaffenheit und zu billigen Preisen zu erhalten sind. Es wird desshalb eine Anmeldung bei der Direction wo möglich 4 Wochen vor dem Anfange eines Semesters gewünscht.

F. Prüfungen, Zeugnisse, Freiplätze, Abgang.

Am Ende eines jeden Semesters werden Prüfungen über die im Semester stattgehabten Vorträge abgehalten, von denen einzelne Studirende nur aus besonderen Gründen nach Erkenntniss des Lehrer-Collegiums dispensirt werden können.

Rezultaty egzaminów, wciągnione zostaną wzupełne zaświadczenie odejścia przed odejściem wystawić się mające. W tych zaświadczeniach osobno wyszczególnić także należy, jak dalece uczeń wprzód już nabył był wykształcenia przygotowawczego w praktyce ekonomicznej i o ile potrzebuje jeszcze dalszego w tej mierze wykształcenia.

Dyrekcya przez porozumienie się z administracyami arcyksiążęcemi lub innemi, o ile możności starania dołoży ku stosownemu zamieszczeniu ludzi młodych, którzy się dobrze sprawowali, a dalszego jeszcze potrzebnego im pragną wykształcenia praktycznego.

Ministeryum kultury krajowej dozwoli 6 niemajętnym uczniom z krajów koronnych upuszczenia albo całego honoraru albo częściowego (w połowie). Przy konkurencyi o upuszczenie takowe, na uwagę się weźmie obok ubóstwa kompetujących, sprawowanie się i pilność ich w naukach.

Owe 6 miejsc funduszowych (każde po 120 złtr. m. k. rocznie), jakie w dawniejszym instytucie arcyksiążęcym istniały, i nadal jeszcze pozostaną, z zastrzeżeniem prawa obsadzenia ze strony Jego cesarzewicz. Mości Najjaśniejszego arcyksięcia Albrechta, tak dla Siebie jak dla prawnych następców Jego.

Dyrekcya i nauczyciele za szczególniejszy sobie obowiązek mają, uczniom zbawienne podawać rady, czuwać nad nimi, co się tycze ich pilności i zachowania, w razie potrzeby (co w statutach bliżej jest wskazano) ich napominać lub naganić. Takim, którzy dla ciągłej niepilności, złych obyczajów, lub naruszenia porządku, stosownie do statutów, muszą być wydaleni, z złożonej opłaty szkolnej, nic nie ma być zwróconem.

G. PERSONALE NAUCZYCIELSKIE.

Oprócz dyrektora, będą ustanowieni 4 zwyczajni nauczyciele i 2 asystenci; wrazie potrzeby, przyjętemi będą dla niektórych przedmiotów, jeszcze nauczyciele pomocnicy, do objęcia pojedynczych zawodów naukowych.

Jeden profesor dezygnowanym zostanie jako zastępca dyrektora w razie przeszkodzenia. Dyrektor wraz z nauczycielami zwyczajnymi, tworzy kolegium nauczycielskie.

Z pomiędzy nauczycieli zwyczajnych, wyznaczony jest jeden dla głównego zawodu, z którego pewną część także i dyrektor wykładać ma.

Drugi nauczyciel główny, wyznaczony jest dla kilku zawodów z nauk przyrodzonych i dla technologii; trzeci dla dalszej części nauk przyrodzonych i dla weterynaryi; czwarty dla nauk matematycznych.

Jeden asystent ma na sobie zawód ekonomiczny (wiejsko-gospodarski), drugi zaś chemiczno-techniczny. Asystenci szczególnie przeznaczeni są jako prowadziciele przy odwiedzaniu pól i stajen, zakładów technicznych dla praktycznych ćwiczeń i t. p.

Dyrektor obejmuje w tygodniu 6—8 godzin, nauczyciel zwyczajny najmniej godzin 12, w razie potrzeby, także i 18.

Do pomocy przy praktycznej nauce w rolnictwie, hodowaniu owoców i ogrodnictwie, ustanowieni będą osobni robotnicy przygotowawczy i ogrodnicy.

Liczbę godzin, które nauczyciele dotyczący zapełnić, i potrzebną ilość godzin dla pojedynczych zawodów, mniej więcej dokładnie oznaczoną, wykazuje przegląd następujący:

Die Resultate der Prüfungen werden in das vor dem Abgange auszustellende vollständige Abgangszeugniss aufgenommen. Es wird in diesen Zeugnissen insbesondere auch bemerkt, in wie weit der Studirende vorher schon in der landwirthschaftlichen Praxis vorgebildet war, und in wieferne ihm weitere Ausbildung darin Noth thut.

Die Direction wird durch Benehmen mit den erzherzoglichen und anderen Administrationen nach Möglichkeit dafür besorgt seyn, die jungen Männer, welche sich gut gehalten, denen aber eine weitere praktische Ausbildung noch nothwendig ist, auf ihr Ansuchen als Praktikanten angemessen unterzubringen.

Das Ministerium für Landescultur wird für 6 unbemittelte Studirende aus Kronländern einen vollständigen oder theilweisen (halben) Honorar-Nachlass bewilligen. Bei der Concurrenz um diesen Nachlass wird das Verhalten und der Studienfleiss neben der Bedürftigkeit des Petenten in Bedacht gezogen.

Die bei dem früheren erzherzoglichen Institute schon bestandenen 6 Stiftplätze (jeder in 120 fl. C. M. jährlich bestehend) werden auch ferner bestehen, vorbehaltlich des Besetzungsrechtes von Seite Seiner k. k. Hoheit des Durchlauchtigsten Erzherzoges Albrecht für Sich und Höchstdessen Rechtsnachfolger.

Die Direction und die Lehrer werden es sich besonders angelegen seyn lassen, die Studirenden zu berathen, in Fleiss und Betragen zu überwachen, in erforderlichen Fällen (in den Statuten näher bestimmt) zu ermahnen, oder zurechtzuweisen. Bei Solchen, welche wegen fortgesetzten Unfleisses, schlechter Sitten, oder Störung der Ordnung, den Statuten gemäss aus der Anstalt zu entfernen sind, wird von dem erlegten Unterrichtsgelde Nichts zurück vergütet.

G. *Lehrpersonale.*

Ausser dem Director werden 4 ordentliche Lehrer und 2 Lehr-Assistenten angestellt; erforderlichen Falles werden für einzelne Gegenstände noch Hilfslehrer zur Uebernahme einzelner Lehrfächer angenommen.

Einer der Professoren wird als Stellvertreter des Directors in Verhinderungsfällen designirt. Der Director und die ordentlichen Lehrer bilden das Lehrer-Collegium.

Unter den ordentlichen Lehrern ist einer für das Hauptfach bestimmt, wovon auch der Director einen Theil lehrt.

Ein zweiter Hauptlehrer ist für mehrere naturwissenschaftliche Fächer nebst der Technologie; ein Dritter für einen weiteren Theil der naturwissenschaftlichen Fächer nebst der Thierheilkunde; ein Vierter für die mathematischen Disciplinen bestimmt.

Von den beiden Assistenten hat Einer dem landwirthschaftlichen, der Andere dem chemisch-technischen Fache anzugehören. Sie sind insbesondere auch zu Führern bei dem Besuche der Felder und Ställe, der technischen Anstalten, zu den praktischen Uebungen etc. bestimmt.

Der Director übernimmt wöchentlich 6 bis 8 Lehrstunden, ein ordentlicher Lehrer hat wenigstens 12 Lehrstunden, nöthigenfalls deren auch bis 18 wöchentlich zu übernehmen.

Zur Hilfe bei den praktischen Unterweisungen im Land-, Obst- und Gartenbaue sind noch besondere Vorarbeiter und Gärtner bestimmt.

Die Zahl der Lehrstunden, welche von den betreffenden Lehrern auszufüllen seyn würden, und das annähernd angegebene Erforderniss an Stunden für die einzelnen Disciplinen ergibt sich aus folgender Uebersicht.

Główne oddziały przedmiotów naukowych	Półrocze zimowe	Liczba godzin w tygodniu	Półrocze letnie	Liczba godzin w tygodniu
I. Przedmioty główne z których na dyrektora przypada 6—8 godzin w tygodniu, na profesora i asystenta 16—18 godzin.	Ekonomia narodowa. . . .	3—4	Nauka o prowadzeniu uprawy gospodarczej . .	4
	Ogólna nauka o rolnictwie	4	Nauka o taksacyi	3
	Ogólny chów bydła	2—3	Hodowanie roślin i żniwa .	2
	Chów owiec	3—4	Specyalna kultura roslin. .	[illegible]
	Chów koni i świń	3—4	Kultura łąk	2
	Encyklopedya leśna	3—4	Kultura winnic i owoców .	4
	Buhalterya	3	Chów bydła rogatego . . .	3
		21—26	Hodowanie jedwabnic . . .	1
	w przecięciu.	24		24
II. Nauki fundamentalne i pomocnicze, 1. Nauki przyrodzone z technologią i weterynaryą. Niemal 30 godzin w tygodniu na 2 nauczycieli i 1 asystenta.	Fizyka i chemia ogólna . .	5	Chemia co do agrikultury	4
	Mineralogia	4	Cwiczenia w rozkładaniu .	6
	Zoologia	3	Fizyologia roślin	2—3
	Technologia	5	Botanika.	6
	Techniczne laboratorya . .	6	Technologia	2—3
	Weterynarya	5	Jeognozya	4
			Weterynarya	4—5
		28		28—31
			w przecięciu.	30
2. Umiejętności matematyczne.	Arytmetyka	3		
	Teoretyczna jeometrya . .	3	Praktyczna jeometrya i niwelowanie.	4—6
	Rysunki	3—4	Stereometrya.	2
	Budownictwo	3	Rysunki	2
		12—13	Mechanika	3
			Budownictwo.	3
				14—16
3. Nauki pomocnicze.	Ogólne pojęcia prawne . .	3	Ustawy agrykultury dotyczące	4
	Organizm władz rządowych	2		

Demonstracye praktyczne na dobrach, na polu eksperymentalnem, w stajniach, w technicznych uprawy gospodarczej zakładach i t. d., informacya w prowadzeniu narządów i maszyn i t. p., powyższemi godzinami nie są objęte. Równie także nie są wyliczone osobne konserwatorya o przedmiotach ekonomicznych, technicznych i tym podobnych, które celowi wielce są odpowiednie, i wedle czasu i okoliczności mają być przedsiębrane.

Thinnfeld m. p.

Hauptabtheilungen der Lehrgegenstände.	Winter-Semester.	Zahl der Stunden wochentlich.	Sommer-Semester.	Zahl der Stunden wochentlich.
I. Hauptfächer,	National-Oekonomie	3—4	Betriebslehre	4
wovon für den Director 6—8 Stunden wochentlich, für den Professor und Assistenten 16 bis 18 Stunden.	Allgemeiner Ackerbau	4	Taxationslehre	3
	Allgemeine Thierzucht	2—3	Pflege der Gewächse und Ernte	2
	Schafzucht	3—4	Specieller Pflanzenbau	5
	Pferde- und Schweinzucht	3—4	Wiesenbau	2
	Forst-Encyklopädie	3—4	Wein- und Obstbau	4
	Buchhaltung	3	Rindviehzucht	3
		21—26	Seidenzucht	1
	Durchschnitt	24		24
II. Grund- und Hilfswissenschaften.	Physik und allgemeine Chemie	5	Agricultur-Chemie	4
1. Naturwissenschaftliche nebst Technologie und Thierheilkunde.	Mineralogie	4	Uebungen im Analysiren	6
Für circa 30 Stunden wochentlich 2 Lehrer und 1 Assistent.	Zoologie	3	Pflanzen-Physiologie	2—3
	Technologie	5	Botanik	6
	Technisches Laboriren	6	Technologie	2—3
	Thierheilkunde	5	Geognosie	4
		28	Thierheilkunde	4—5
				28—31
			Durchschnitt	30
2. Mathematische Disciplinen.	Arithmetik	3	Praktische Geometerie und Nivelliren	4—6
	Theoretische Geometerie	3	Stereometerie	2
	Zeichnen	3—4	Zeichnen	2
	Baukunst	3	Mechanik	3
		12—13	Baukunst	3
				14—16
3. Hilfslehren.	Allgemeine Rechtsbegriffe	3	Agricultur-Gesetze	4
	Staatsbehörden-Organismus	2		

Die praktischen Demonstrationen auf den Gütern, dem Versuchsfelde, in den Ställen, den technischen Betriebs-Anstalten etc., die Anleitung in der Führung der Werkzeuge und Maschinen etc., sind unter obigen Lehrstunden nicht begriffen. Auch die besonderen Conversatorien über landwirthschaftliche, technische und verwandte Gegenstände, welche zweckmässig seyn werden, und nach Zeit und Anlässen eintreten sollten, sind nicht gezählt.

Thinnfeld *m. p.*

Powszechny

Dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLXIII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 31. Grudnia 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem 5. Października 1851.

475.

Spis

przywilejów wydanych, przez ministeryum handlu pod dniem 16. Września 1850 nadanych:

Salomonowi i Jonaszowi Strakosch pod firmą: Salomon Strakosch i syn, księciowsko uprawnionym fabrykantom towarów wełnianych w Butschowitz, zamieszkałym w Brnie (pod N. 32), na wynalazek nowego gatunku płomienistego koloru przędzy do wyrabiania nowych materyj na owijacze; na lat dwa; L. 5860-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Angielowi Miles, inżynierowi przy c. k. kolei żelaznej lombardzko-weneckiej zamieszkałemu w Weronie, na poprawę w maszynach parowych, przez użycie dobrowej kondenzacyi, za pomocą której para w sposób podwójny, od siebie niezawisły, jest częścią przez zetknięcie się z zimną powierzchnią metalową część ją przez bezpośrednie zetknięcie się z zimną wodą w tym celu skondenzowaną (zgęszczoną) zostaje, ażeby wody destylowanej zmieszanej tylko w małej ilości z zwyczajną, do wynagrodzenia nieuchronnej straty potrzebną wodą użyć do napełniania kotła parowego; na lat pięć; L. 5880-H. — Z publicznych za bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nic stoi nie na przeszkodzie. Otwarte opisanie przywileju, znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnictwa w Wenecyi dla każdego do przejrzenia.

Antoniowi Christofoli, zamieszkałemu w Padwie (contrada di S. Michele) na wynalazek i odkrycia kamieniastych czworograniów, zestawionych z różnobarwnych w twardą pastę włożonych fragmentów (ułomków), które to czworograny użytemi być mogą do wykładania posadzki lub innych celów w domach i kościołach w ten sposób, iż takowe tworzyć mogą różne figury i ozdoby według upodobania i w nadzwyczajnej piękności; na roku L. 5881-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Józefowi Ziefle, miejskiemu różownikowi, zamieszkałemu w Wiedniu, w mi-

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLXIII.

wydana i rozesłana

w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 31. Grudnia 1850,

w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 8. Października 1851.

475.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu pod dniem 16. Września 1850, nadanych:

Salomonowi i Jonaszowi Strakosch pod firmą: Salomon Strakosch i syn, krajowemu uprawnionemu fabrykantowi towarów wełnianych w Butschowitz, zamieszkałemu w Bernie (pod N. 53), na wynalazek nowego gatunku płomienistego koloru przędzy do wyrabiania nowych materyj na owijacze; na lat dwa; L. 5860-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Angiełowi Milesi, inżynierowi przy c. k. kolei żelaznej lombardzko-weneckiej, zamieszkałemu w Weronie, na poprawę w maszynach parowych, przez użycie dubeltowej kondenzacyi, za pomocą której para w sposób podwójny, od siebie niezawisły, to jest częścią przez zetknięcie się z zimną powierzchnią metalową częścią przez bezpośrednie zetknięcie się z zimną wodą w tym celu zkondenzowaną (zgęszczoną) zostaje, ażeby wody destylowanej zmieszanej tylko w małej ilości z zwyczajną, do wynagrodzenia nieuchronnej straty potrzebną wodą, użyć do napełniania kotła parowego; na lat pięć; L. 5880-H. — Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Otwarte opisanie przywileju, znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa w Wenecyi dla każdego do przejrzenia.

Antoniemu Christofoli, zamieszkałemu w Padwie (contrada di S. Michele) na wynalazek i odkrycie kamieniastych czworogranów, zestawionych z różnobarwnych, w bardzo twardą pastę włożonych fragmentów (ułomków), które to czworograny użytemi być mogą do wykładania podłogi lub innych celów w domach i kościołach w ten sposób, iż takowe tworzyć mogą różne figury i ozdoby wegle upodobania i w nadzwyczajnej piękności; na rok; L. 5881-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Józefowi Ziettier, miejskiemu nożownikowi, zamieszkałemu w Wiedniu (w mieście N. 1100), na wynalazek nierozpuszczalnego kitu z żywicy i kompozycyi metalo-

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLXIII. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 31. December 1850,
in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 8. October 1851.

475.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 16. September 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Salomon und Jonas ***Strakosch****, unter der Firma Salomon* ***Strakosch*** *und Sohn, landesbefugt. Schafwollwaaren-Fabrikant in Butschowitz, wohnhaft zu Brünn (Nr. 53), auf die Erfindung einer neuen Art von flammirtem Streichgarn, zur Verfertigung neuer Wicklerstoffe, auf zwei Jahre; Zahl 5868-*H. *— Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

Dem Angelo ***Milesi****, Ingenieur bei der k. k. lombardisch-venetianischen Eisenbahn, wohnhaft zu Verona, auf die Verbesserung bei Dampfmaschinen durch Anwendung einer doppelten Condensation, wodurch der Dampf in zweifacher von einander unabhängiger Weise, nämlich theils durch Berührung mit kalten Metallflächen, theils durch unmittelbare Berührung mit Wasser zu dem Zwecke condensirt werde, um das destillirte Wasser, welches nur mit dem geringen Quantum gewöhnlichen, zum Ersatze des unvermeidlichen Verlustes nothwendigen Wassers vermischt wurde, zum Speisen des Dampfkessels zu verwenden, auf fünf Jahre; Zahl 5880-*H. *— In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der Statthalterei in Venedig zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.*

Dem Antonio ***Cristofoli****, wohnhaft zu Padua* (contrada di S. Michele) *auf die Entdeckung und Erfindung von steinartigen, aus verschiedenfarbigen in eine sehr feste Paste gelegten Fragmenten zusammengesetzten Vierecken, die zu Fussböden, so wie zu anderen Zwecken in Gebäuden und Kirchen in der Art angewendet werden können, dass sie alle möglichen Figuren und Zierrathen nach Verlangen und von vorzüglicher Schönheit bilden, auf Ein Jahr; Zahl 5881-*H. *— Die Geheimhaltung wurde angesucht.*

Dem Joseph ***Ziettier****, bürgerlicher Messerschmid, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 1100), auf die Erfindung eines im Wasser unauflösbaren Kittes aus Harzen und*

wej do kitowania sztućców stołowych, na lat dwa; L. 5915-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Ferdynandowi Schlee, miejskiemu slusarzowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Alservorstadzie N. 171), na poprawę we własnej konstrukcyi zamku, którego żelaznemi do odmykania hakami, wytrychami lub innemi slusarskiemi instrumentami otworzyć nie można, lecz jedynie tylko kluczem do zamku należącym, w ręku posiadacza się znajdującym, który przeto chroni od wkradnięcia się, a przytem tak do wszystkich starych jak nowych drzwi, niemniej też i do kas użytym być może, i oraz się odznacza ładnością i taniością;na lat dwa; L. 5916-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Karolowi Girardet, c. k. kraj. uprzywilejowanemu fabrykantowi towarów skórzanych galanteryjnych, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście N. 1100), na wynalazek nowego sposobu przeciągania sznuru przy książkach profesyjnych, ostęplowaniu podlegających; na rok; L. 5917-H.— Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia.

Edwardowi Leguerney, prowadzącemu przedsiębiorstwo niemieckiego zakładu oświecenia gazowego, zamieszkałemu w Gracu i Antoniemu Pauwels, inżynierowi i dyrektorowi francuzkiego zakładu oświecenia gazowego, zamieszkałemu w Paryżu, na wynalazek aparatu zwanego „kompenzator gazu" za pomocą którego ciśnienie gazu w głównem prowadzeniu rur nawet na górzystych miejscach i w razie niejednostajnego zużycia gazu zupełnie uregulowanem będzie i strata gazu zwyczajnie tak wielka uchyloną zostanie; na lat dwa; L. 5944-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Bruck m. p.

476.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu pod d. 14. Października 1850. nadanych:

Michałowi Chiachich, kupcowi we Fiume, obecnie w Wiedniu (w mieście N. 575) na poprawę w wyrabianiu płótna żaglowego, do użycia marynarki, które w użyciu lżejszem i na czas dłuższy jest trwalszem jak zwyczajne płótna żaglowe; na lat dziesięć; L. 6234-H. — Otwarte przywileju opisanie, znajduje się w przechowaniu c. k. niższo-austryackiego namiestnikowstwa dla każdego do przejrzenia.

Józefowi Winds, nadwerkmistrzowi przy kolei żelaznej północnej ces. Ferdynandowej, zamieszkałemu we Wiedniu (Jägerzeil N. 41), na wynalazek i poprawę w przyrządzeniu do smarowania olejem wagonów od kolei żelaznej, przez co podstawy nie tak prędko na końcu zużytemi będą, wagony nie tyle chwianiom podlegają, jak przy dotychczasowej konstrukcyi i daleko lżejszemi się w ruchu stają (zatem daleko więcej siły ciągnącej uskutecznić można), tudzież przy lonach i podstawach metalowych ani dziesiąta część dotychczasowego zużycia nie zachodzi i daleko mniej smarowidła potrzeba; na rok; L. 6322-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu

einer Metallcomposition zur Verkittung der Essbestecke, auf zwei Jahre; Zahl 5915-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Ferdinand S c h l e e, bürgerlicher Schlossermeister, wohnhaft in Wien (Alservorstadt Nr. 171), auf die Verbesserung, bestehend in einem eigens construirten Schlosse, welches durch Sperreisen, Ditriche, und selbst durch das gewöhnliche Schlosser-Sperrzeug nicht eröffnet, sondern nur von dem Besitzer des zu diesem Schlosse gehörigen Schlüssels aufgesperrt werden könne, daher vor jedem Einbruche schütze, überdiess bei allen alten und neuen Thüren und auch bei Cassen anwendbar sei, und sich durch Eleganz und Billigkeit auszeichne, auf zwei Jahre; Zahl 5916-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Charles G i r a r d e t, k. k. landesbefugter Ledergalanteriewaaren-Fabrikant, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 1100), auf die Erfindung einer neuen Art, die Schnur bei den der Stämpelung unterliegenden Geschäftsbüchern durchzuziehen, auf Ein Jahr; Zahl 5917-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Eduard L e g u e r n e y, Geschäftsführer der germanischen Gasbeleuchtungs-Anstalt, wohnhaft zu Gratz und Anton P a u w e l s, Ingenieur und Director der französischen Gasbeleuchtungs-Anstalt, wohnhaft zu Paris, auf die Erfindung eines Apparates „Gas-Compensator" genannt, mittelst dessen der Druck des Gases in der Hauptröhrenleitung selbst bei bergigem Terrain und bei ungleichförmigem Gasverbrauche vollkommen geregelt, und der gewöhnlich vorkommende grosse Gasverlust vermieden werde, auf zwei Jahre; Zahl 5944-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Bruck *m. p.*

476.

V e r z e i c h n i s s

der von dem Handelsministerium am 14. October 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Michael C h i a c h i c h, Handelsmann in Fiume, derzeit in Wien (Stadt Nr. 575) auf die Verbesserung in der Verfertigung des Segeltuches zum Gebrauche der Marine, welches im Gerauche leichter und für die Dauer fester sei, als die gewöhnlichen Segeltücher, auf zehn Jahre; Zahl 6234-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Joseph W i n d s, Oberwerkführer bei der Kaiser Ferdinands-Nordbahn, wohnhaft in Wien (Jägerzeile Nr. 41), auf die Erfindung und Verbesserung in der Vorrichtung zum Schmieren der Eisenbahnwägen mit Oel, wodurch die Lager sich nicht so schnell am Ende abnutzen, die Wägen nicht so viele Schwankungen bekommen, wie bei deren bisherigen Construction, und viel leichter sich bewegen (daher bedeutend mehr Zugkraft erzielt werde), ferner bei den Achsenzapfen und Metall-Lagern nicht der zehnte Theil der bisherigen Abnützung eintrete und auch bedeutend weniger Schmiermateriale erfordert werde, auf Ein Jahr; Zahl 6322-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. nieder-

c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Jędrzejowi Damsky, zamieszkałemu we Wiedniu (Neubau N. 228), na wynalazek guzików do koszuli, półkoszulków i kamizelek z szkła, które bez uszka do takowych przyszyć można, gdy przeciwnie uszka u guzików szklannych, dotąd używanych, w praniu gorącą wodą łatwo odpadają i przy których zepsucie tej odzieży przez plamy od rdzy lub metalów, ponieważ przymocowanie metalowe nie ma miejsca, zupełnie uchylonem zostaje; na lat trzy; L. 6572-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Franciszkowi Reim, egzaminowanemu mularzowi, zamieszkałemu w Gracu (N. 175), na wynalazek, odkrycie i poprawę w kominkach z powiększonym przeciągiem, który już przez sam ogień bywa utrzymanym: wynalazek ten najlepiej zastosować się daje przy opalaniu drzewem, węglami kamiennemi albo torfem; na lat dwa; L. 6643-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych względów policyjnych co do budowy i ognia, wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Ignacemu Zuker, czeladnikowi pasamoniczemu, zamieszkałemu w Pradze (N. 62-5) na wynalazek maszyny do wyrabiania guzików jedwabnych, za pomocą której przy obwijaniu guzików wiele bardzo czasu i oraz jedwabiu oszczędzić można, na rok; L. 6652-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Wacławowi Schleichert, slusarzowi przy maszynach, zamieszkałemu w Schlatten N. 38, blisko Wiener-Neustadu na wynalazek w wyrabianiu gwoździ do przybijania łat, gwoździ trzcinowych, beczkowych, stolarskich i gontalów z strzępami u główek; na rok; L. 6656-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Franciszkowi Seykotta zamieszkałemu we Wiedniu (na Leopoldstadzie N. 73), na wynalazek w sporządzaniu paramentów kościelnych, przy których bordury i frędzle, zamiast obszywania jedwabiem i nicią, trwale przylepione i drutem przymocowane bywają; na rok; L. 6657-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

477.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 14. Października 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć przywileje następujące:

1. Przywilej Józefa Artner, miejskiego sitarza w Wiener Neustadzie z d. 1 go Września 1847, na poprawę w kratach z drutu, na rok czwarty.

2. Przywilej Leopolda Kamauf, fabrykanta materyj drukowanych, w Perchtolsdorf, z d. 27. Września 1849, na poprawę w produkowaniu ekstraktów drzewa farbierskiego, za pomocą aparatu parowego, na rok drugi.

österreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Andreas Damsky, wohnhaft in Wien (Neubau Nr. 228), auf die Erfindung von Hemd-, Chemisetten- und Westenknöpfen aus Glas, welche ohne Oehr an die Kleidungsstücke angenäht werden können, während die Oehre der jetzt gebräuchlichen Glasknöpfe beim Waschen im heissen Wasser leicht wegfallen, und bei denen das Verderben der Kleidungsstücke durch Rost- oder Metallflecken, da keine Metallbefestigung stattfinde, durchaus vermieden werde, auf drei Jahre; Zahl 6572-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Franz Reim, geprüfter Maurermeister, wohnhaft in Gratz (Nr. 175), auf die Erfindung, Entdeckung und Verbesserung von Kaminen mit verschärftem Zuge, welcher durch das Feuer selbst befördert werde; welche Erfindung bei Feuerungen mit Holz, Steinkohlen oder Torf am Zweckentsprechendsten angebracht werden könne, auf zwei Jahre; Zahl 6643-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Bau- und feuerpolizeilichen Rücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Ignaz Zuker, Posamentirergeselle, wohnhaft in Prag (Nr. 62-5), auf die Erfindung einer Maschine zur Erzeugung von Seidenknöpfen, wodurch bei dem Aufwinden der Knöpfe sehr viel Zeit erspart, und in Betreff der Seide die grösste Oekonomie ermöglichet werde, auf Ein Jahr; Zahl 6652-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Wenzel Schleichert, Maschinenschlosser, wohnhaft in Schlatten Nr. 38 nächst Wiener Neustadt, auf die Erfindung in der Erzeugung von Latten-, Rohr-, Fass-, Tischler- und Schindelnägeln mit Lappenköpfen, auf Ein Jahr; Zahl 6656-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Franz Seykotta, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 73), auf die Erfindung in der Verfertigung von Kirchenparamenten, wobei die Borten und Fransen, statt wie bisher mit Seide oder Zwirn angenäht, fest aufgeklebt und mittelst Draht befestiget werden, auf Ein Jahr; Zahl 6657-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck m. p.

477.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. October 1850,

womit mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat nachstehende Privilegien zu verlängern befunden:

1. Das Privilegium des Joseph Artner, bürgerlicher Siebmachermeister in Wiener Neustadt, vom 1. September 1847, auf eine Verbesserung der Drahtgitter, auf das vierte Jahr;

2. das Privilegium des Leopold Kamauf, Druckfabrikant zu Perchtoldsdorf, vom 27. September 1849, auf eine Verbesserung in der Erzeugung von Farbholz-Extracten mittelst eines Dampfapparates, auf das zweite Jahr;

3. Przywilej Jana Zöchling, maszynisty we Wiedniu, z d. 22. Września 1849, na wynalazek nowych broni palnych, które bardzo prędko się dają nabijać i wystrzelać, na rok drugi.

4. Przywilej Franciszka Mauczka, cesarskiego urzędnika we Wiedniu, z dnia 28. Czerwca 1847, na wynalazek w przyrządzeniach na obwieszczenia i oznajmienia, na rok czwarty i piąty.

5. Przywilej Leopolda Köppel, prywatajenta we Wiedniu, z d. 20. Październ. 1849, na wynalazek mechanicznego narządu do rejestrowania i ogłaszania wszelkich adresów, na rok drugi.

6. Przywilej Jana Jerzego de Angeli, c. k. nadwornego i miejskiego woskarza i handlarza woskiem, zamieszkałego we Wiedniu, z d. 16. Września 1850, na poprawę we fabrykacyi świec woskowych, na rok jedenasty; nakoniec

7. Przywilej Franciszka Morawetz, dyrektora łazienek zofijnych we Wiedniu z dnia 11. Września 1844, na wynalazek służący przy kąpielach parowych, na rok siódmy.

Bruck m. p.

478.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 15. Października 1850,

przedłużające na rok czwaty przywilej Karolowi Rewig nadany. na poprawę w robotach szewskich.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na rok dalszy, a to czwarty, przywilej Karola Rewig, nadany na poprawę w robotach szewskich.

Bruck m. p.

479.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 16. Października 1850,

przedłużające na rok drugi przywilej z d. 6. Kwietnia 1849 Augustowi Frey nadany na wynalazek mechanicznego przyrządu do osiągnienia regularnego przypływu powietrza i zupełnego spalenia w kominach wszelkiego rodzaju.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg t. j. na rok drugi przywilej Augusta Frey, z d. 6. Kwietnia 1849, na wynalazek mechanicznego przyrządu do osiągnienia regularnego przypływu powietrza i doskonalszego spalenia w kominach wszelkiego gatunku.

Bruck m. p.

480.

SPIS

przywilejów wyłącznych, na dniu 31. Października 1850, przez ministeryum handlu nadanych.

Teodorowi Korneliuszowi Seegers, doktorowi medycyny i chirurgii w Haag, rycerzowi król. niderlandzkiego orderu lwa, zamieszkałemu w Haag, przez Dra Ernesta

3. das Privilegium des Johann Zöchling, Maschinist in Wien, vom 22. September 1849, auf die Erfindung neuer Gewehre, welche sehr schnell geladen und abgefeuert werden können, auf das zweite Jahr;

4. das Privilegium des Franz Mauczka, fürstlicher Beamter in Wien, vom 28. Juni 1847, auf die Erfindung von Vorrichtungen für Ankündigungen und Kundmachungen, auf das vierte und fünfte Jahr;

5. das Privilegium des Leopold Köppel, Privatagent in Wien, vom 20. October 1849, auf die Erfindung einer mechanischen Vorrichtung zur Registrirung und Veröffentlichung aller Gattungen Adressen, auf das zweite Jahr;

6. das Privilegium des Johann Georg v. Angeli, k. k. Hof- und bürgerlicher Wachszieher und Wachshändler in Wien, vom 16. September 1840, auf eine Verbesserung in der Erzeugung der Wachskerzen, auf das eilfte Jahr; endlich

7. das Privilegium des Franz Morawetz, Director des Sophienbades zu Wien, vom 11. September 1844, auf eine Erfindung an Dampfbädern, auf das siebente Jahr.

Bruck m. p.

478.

Erlass des Handelsministeriums vom 15. October 1850,

womit das dem Carl Rewig auf eine Verbesserung der Schuhmacherarbeiten verliehene Privilegium auf das vierte Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel hat das dem Carl Rewig auf eine Verbesserung der Schuhmacherarbeiten verliehene Privilegium auf ein weiteres, nämlich das vierte Jahr zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

479.

Erlass des Handelsministeriums vom 16. October 1850,

womit das dem August Frey am 6. April 1849 verliehene Privilegium auf die Erfindung einer mechanischen Vorrichtung zur Erzielung einer regelmässigen Luftzuströmung und vollkommenen Verbrennung in Feuerherden jeder Art, auf das zweite Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das Privilegium des August Frey vom 6. April 1849, auf die Erfindung einer mechanischen Vorrichtung zur Erzielung einer regelmässigen Luftzuströmung und vollkommeneren Verbrennung in Feuerherden jeder Art, auf die weitere Dauer Eines, d. i. des zweiten Jahres zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

480.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 31. October 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Theodor Cornelius Seegers, Doctor der Medicin und Chirurgie in Haag, Ritter des königlich-niederländischen Löwen-Ordens, wohnhaft in Haag durch Doctor Ernst Eulog

Euloga Kluger, adwokata nadwornego i sądowego, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście N. 1100), na poprawę w konstrukcyi wagonów kolejno-żelaznych, za pomocą których przy wypadkach nieszczęścia, wszystkie nadwerężenia podróżnych uchylone zostaną; na lat pięć; L. 6815-H. — W Anglii poprawa ta już od roku 1848, na lat 14 została upatentowaną. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów, wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Janowi Jerzemu Bodmer, cywilnemu inżynierowi z Londynu, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu N. 264), na poprawę w założeniu kolei żelaznej i w metodzie prowadzenia tego przedsiębiorstwa w związku z budową wierzchnią, stacyami przemiany i stacyami wodnemi, miejscami obrotowemi i z szczególnem uwzględnieniem okolic górzystych, za pomocą której wznoszenia się od 1 : 20 lokomotywami łatwo mogą być zwalczone i znaczne uproszczenie z wielką oszczędnością w trybie może być osiągnione; na lat trzy; L. 7011-H A. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Janowi Jerzemu Bodmer, cywilnemu inżynierowi z Londynu, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu N. 264), na poprawę w lokomotywach i wagonach, za pomocą których ostatnie łatwiejszy ruch otrzymują, łatwo w liniach krzywych idą, i więcej ciężaru nosić mogą, pierwsze zaś tak z powodu ciągnącej ich siły, jak i znacznego oszczędzenia w materyałach opałowych, tudzież z powodu bezpieczności przy nadzwyczajnych wznoszeniach się i przy liniach krzywych z korzyścią użytemi być mogą, albowiem takowe pomimo wielkiej ich długości, jednakże łatwo na miejscach obrotowych o 4 sążniach średnicy obróconemi być mogą, i żadnych krągów obrotowych nie potrzebują; na lat trzy; L. 7011-H. B. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Janowi Jerzemu Bodmer, cywilnemu inżynierowi z Londynu, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu N. 264), na poprawą w maszynach parowych krajowych i okrętowych, za pomocą której maszyny te sposobnemi się stają nietylko do *Paddle* kół, lecz także i do prędko bieżących propellerów, co do ciężkości metalu łatwemi, a co do materyału opałowego oszczędnemi się być ukazują, i tylko prowadzenia dla ruchomych części maszyny, nie zaś tak zwanych *frames*, lub mocnych podstaw potrzebują, albowiem para cisnącą swą moc tylko na korby przenosi, na lat trzy; L. 7011-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Janowi Jerzemu Bodmer, cywilnemu inżynierowi z Londynu, zamieszkałemu we Wiedniu (na Wiedeniu Nr. 264), na poprawę w regulatorze, przez którą regulator w połączeniu z swym narządem ekspanzyjnym (prężliwym) i klapą szyjową, za pomocą prężności w równym biegu utrzymanym zostaje, i ruch swój w czasie przyzwoitym reguluje, tudzież z równą korzyścią z zapadami przy kołach wodnych, turbinach itd. połączonym być może, na którychto ruch takowy równie z taką samą wpływa prędkością; na lat trzy; L. 7011-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Eugieniuszowi de Nagy, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście N. 276), na poprawę w postępowaniu i w aparatach do sprodukowania i pozyskania tłustych materyj

Kluger, Hof- und Gerichtsadvocat, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 1100), auf die Verbesserung in der Bauart der Eisenbahnwägen, wodurch bei Unglücksfällen alle Verletzungen der Reisenden vermieden werden, auf fünf Jahre; Zahl 6815-H. — In England ist diese Verbesserung seit 8. März 1848 auf 14 Jahre patentirt. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Johann Georg Bodmer, Civil-Ingenieur aus London, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 264), auf die Verbesserung der Eisenbahnanlage und der Betriebsmethode im Zusammenhange mit dem Oberbaue, den Wechsel- und Wasserstationen, Kehrplätzen und mit besonderer Berücksichtigung von Gebirgsgegenden, wodurch mit Locomotiven Steigungen von 1 : 20 mit Sicherheit überwunden werden können, und eine bedeutende Vereinfachung und grosse Oekonomie im Betriebe erzielt werde, auf drei Jahre; Zahl 7011-H. A. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Johann Georg Bodmer, Civil-Ingenieur aus London, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 264), auf die Verbesserung an Locomotiven und Bahnwägen, wodurch letztere leicht beweglich seien, leicht in Curven gehen, und eine grosse Tragfähigkeit besitzen, erstere aber sowohl hinsichtlich ihres Zugvermögens, als auch wegen bedeutender Oekonomie im Verbrauche von Brennmateriale, sowie wegen ihrer Sicherheit bei ungewöhnlich starken Steigungen und bei Curven mit Vortheil angewendet werden können, indem sie sich ihrer grossen Länge ungeachtet, auf Kehrplätzen von 4 Klaftern Radius umwenden lassen, und keiner Drehscheiben bedürfen, auf drei Jahre; Zahl 7011-H. B. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Johann Georg Bodmer, Civil-Ingenieur aus London, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 264), auf die Verbesserung der Land- und Schiffs-Dampfmaschinen, wodurch selbe sowohl für Paddle-Räder, als für schnell laufende Propellers sich eignen, an Metallgewicht leicht, und rücksichtlich des Brennmateriales ökonomisch seien, nur der Führungen für die beweglichen Theile der Maschine, aber keiner Frames oder starker Gestelle bedürfen, indem der Dampf bloss auf die Kurbeln seinen Druck ausübe, auf drei Jahre; Zahl 7011-H. C. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Johann Georg Bodmer, Civil-Ingenieur aus London, wohnhaft in Wien (Wieden Nr. 264), auf die Verbesserung eines Regulators, wodurch derselbe in Verbindung mit seiner Expansions-Einrichtung und einer Drosselklappe die Dampfmaschinen mittelst der Expansion in gleichem Gange erhalte, und ihre Bewegung zur erforderlichen Zeit regulire, dann auch mit gleichem Vortheile mit der Stellfalle von Wasserrädern, Turbinen etc. verbunden werden könne, indem er auf deren Gang eben so schnell einwirke, auf drei Jahre; Zahl 7011-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Eugen von Nagy, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 276), auf die Verbesserung des Verfahrens und der Apparate zur Bereitung und Gewinnung fetter Körper zum Behufe der

celem produkowania świec, podobnych do świec stearynowych i margarynowych; na rok. L. 7176-H.—O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie, z tem jednak zastrzeżeniem ażeby nie miało miejsca zamierzone użycie otrzymanej jako odpadku przy tej fabrykacyi alkalicznej solucyi mięsa końskiego lub innego ścierwu zamiast krwi do fabrykacyi cukru.

Karolowi Aleksandrowi Broquette, chemikowi zamieszkałemu w Paryżu (rue neuve St. Nicola St. Martin N. 22), przez Jakuba Franciszka Henryka Hemberger, dyrektora administracyjnego, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście N. 785), na wynalazek w użyciu farb Orseillijnych przy czystej niemieszanej bawełnie i przy tkaninach złożonych częścią z roślinnych, częścią ze zwierzęcych włókien; na lat pięć; L. 7178-H. —O dochowanie tajemnicy proszono. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Bruck m. p.

481.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 4. Listopada 1850,

ogłaszające, że niektóre przywileje ustały.

Ministeryum handlu ogłasza, że z powodu niewykonywania, ustały przywileje jako to:

1. Przywilej Antoniego le Lyon z d. 16. Listopada 1845, na wynalazek sikawki z nieustannym promieniem i z ciśnieniem powietrza;

2. przywilej Karola Marya Pouillet, z d. 3. Grudnia 1846, na wynalazek nowego systemu konstrukcyi w kolei żelaznej;

3. przywilej Jędrzeja Chiris, z dnia 28. Stycznia 1847, na wynalazek nowego postępowania w pobielaniu cyną sprzętów kuchennych z żelaza lanego i innych tego samego metalu przedmiotów;

4. nakoniec przywilej Hektora Ledry z d. 25. Lutego 1847, na wynalazek maszyn i rur do prowadzenia gazu, wody i t. d.

Opisania tych przywilejów znajdują się w c. k. instytucie politechnicznym w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

482.

Spis

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu na dniu 10. Listopada 1850 nadanych:

Jakubowi Franciszkowi Hemberger, dyrektorowi administracyjnemu, zamieszkałemu w Wiedniu (w mieście N. 785), na wynalazek i poprawę w maszynie, za pomocą której klepki do beczek wszelkiego rodzaju, tudzież jakiejbądź formy i dymenzyi prędzej i dokładniej jak dotychczas sporządzane być mogą; na lat pięć; L. 7222-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia.

Aleksandrowi Andersen, slusarzowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na przedm. Breitenfeld N. 15). na poprawę w produkowaniu wszelkich żelaznych wiązadeł aufza-

Erzeugung von Kerzen, welche den Stearin- oder Margarinkerzen ähnlich seien, auf Ein Jahr; Zahl 7176-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen, jedoch hat die beabsichtigte Benützung der als Abfall der Fabrikation erhaltenen alkalischen Lösung des Pferdefleisches oder sonstigen Aases statt des Blutes bei der Zuckerfabrikation zu unterbleiben.

Dem Carl Alexander Broquette, Chemiker, wohnhaft in Paris (rue neuve St. Nicola, St. Martin Nr. 22), durch Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Erfindung in der Anwendung der Orseille-Farben bei ungemischter Baumwolle, und bei theilweise aus vegetabilischen, theilweise aus animalischen Fasern zusammengesetzten Geweben, auf fünf Jahre; Zahl 7178-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. Der Fremdenrevers liegt vor.

Bruck m. p.

481.

Erlass des Handelsministeriums vom 4. November 1850,

betreffend die Erlöschung mehrerer Privilegien.

Das Ministerium für Handel hat die Privilegien:

1. Des Antoine le Lyon vom 16. November 1846, auf die Erfindung einer Spritze mit ununterbrochenem Strahle und mit Luftdruck;

2. des Charles Marie Pouillet vom 3. December 1846, auf Erfindung eines neuen Constructions-Systemes der Eisenbahn-Geleise;

3. des Andre Chiris vom 28. Jänner 1847, auf Erfindung eines neuen Verfahrens um gusseiserne Küchengeräthe und andere Gegenstände von demselben Metalle zu verzinnen;

4. endlich des Hektor Ledru vom 25. Februar 1847, auf Erfindung von Maschinen und Röhren zur Leitung von Gas, Wasser u. s. w. wegen Nichtausübung für erloschen erklärt.

Die diessfälligen Privilegiumsbeschreibungen befinden sich bei dem k. k. polytechnischen Institute zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

482.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 10. November 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Erfindung und Verbesserung einer Maschine, womit die Fassdauben jeder Gattung, Form und Dimension schneller und genauer als bisher verfertiget werden können, auf fünf Jahre; Zahl 7222-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Alexander Andersen, Schlosser, wohnhaft in Wien (Breitenfeld Nr. 15), auf die Verbesserung in der Erzeugung aller Arten eiserner Aufsatz- und Chanierbänder, Schienen,

cowych i szarnirowych, szyn, haków do łóżek itp. za pomocą której przedmioty te prędzej i jednostajniej jak dotychczas sporządzane być mogą; na lat dwa; L. 7341-H. A. O dochowanie tajemnicy proszono.

Augustowi Opletal, czeladnikowi kapeluszniczemu, zamieszkałemu we Wiedniu (na Michelbajer-gruncie N. 37), na poprawę we fabrykacyi kapeluszy filcowych, sprężynowych i jedwabnych, przyczem takowe przez użycie sztywności, lakieru i lipkości, więcej elastyczności, piękności i trwałości otrzymują i mniej kosztują jak dotychczas; na lat dwa; L. 7341-H. H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Karolowi Mayer de Russbach, prywatyzującemu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście N. 362), na wynalazek i poprawę co do tego, ażeby za pomocą własnego aparatu lub też za pomocą poprawnego używania aparatu, gotującego i ewaporującego na który otrzymali patenta Józef Zachi wr. 1846, tudzież Fischbein i Reich wr. 1849, jak najkorzystniej do wywaporowania płynów użyć niezużytej gorącości maszyn parowych panwi ewaporujących i kotłów parowych opalanych; na rok; L. 7342-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie, jeżeli zachowane będą przytem przepisy, dla użycia maszyn parowych istniejące.

Janowi Jakubowi Steuble, inżynierowi, zamieszkałemu w Wiedniu (na Leopoldstadzie N. 607), na wynalazek i poprawę w maszynie wiercącej i dłótowej, zwanej przez niego maszyny szybko-heblowej, żłobkowej, dłutowej, esowatej i falcowej; na lat dwa; L. 7343-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Fryderykowi Heindörffer, inżynierowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Leopoldsztadzie N. 409), na poprawę we formie sztab rusztowych do wszelkich maszyn parowych, przy których użyciu połowy tylko materyału opałowego potrzeba jak przy zwyczajnem urządzeniu, a oprócz tego wszelki rodzaj materyału opałowego z równym prawie skutkiem używanym być może; na rok; L. 7344-H. A. — Z publicznych na bezpieczeństwo względów, wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia.

Janowi Piotrowi Pawłowi Amberger, inżynierowi i mechanikowi, zamieszkałemu w Paryżu (rue neuve de la Fidelité N. 23), Franciszkowi Józefowi Hieronimowi Nickles, chemikowi, zamieszkałemu w Paryżu (rue d'enfer Nro 37), i Ludwikowi Edwardowi Konstantynowi Cassal, inżynierowi i mechanikowi, zamieszkałemu w Paryżu (rue neuve Fidélité N. 23), przez Fryderyka Rödiger, zamieszkałego we Wiedniu, na wynalazek w użyciu magnetycznej siły attrakcyjnej (przyciągającej) przy kolejach żelaznych, tym końcem, aby w mgnieniu oka i dowolnie pomnożyć na szynach adhezyę (przylegalność) kół pociągu wagonów, a równie wagony w ruch wprowadzić lub zatrzymać; na rok: L. 7344-H. B.—Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów, wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Bernhardowi Bardametz, miejskiemu handlarzowi drzewa z Preszburga, zamieszkałemu we Wiedniu (Schottenfeld N. 492), na wynalazek nowej metody w szcze-

Betthaken u. dgl. wodurch diese Gegenstände schneller und gleichmässiger als bisher hergestellt werden können auf zwei Jahre; Zah 7341-H. A. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem August Opletal, Hutmachergeselle, wohnhaft in Wien (Michelbaier-Grund Nr. 37), auf die Verbesserung in der Verfertigung der Filz-, Feder- und Seidenhüte, wobei selbe durch Anwendung von Steife, Glanz und Klebestoff mehr Elektricität, Schönheit und Dauerhaftigkeit erhalten und billiger, als bisher zu stehen kommen, auf zwei Jahre; Zahl 7341-H. B. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Carl Mayer von Russbach, Privatier, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 362), auf die Erfindung und Verbesserung mittelst eines eigenen Apparates oder mittelst einer verbesserten Anwendung des im Jahre 1846 patentirten Joseph Zachi'schen und des im Jahre 1849 patentirten Fischbein und Reich'schen Koch- und Abdampfapparates, die unbenützte Wärme von Dampfmaschinen, Abdampf- und Kochpfannen und Dampf-Kesselfeuerungen zur Verdampfung von Flüssigkeiten möglichst vortheilhaft zu verwenden, auf Ein Jahr; Zahl 7342-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen, wenn die für den Gebrauch von Dampfmaschinen bestehenden Vorschriften beobachtet werden.

Dem Johann Jacob Steuble, Ingenieur, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 607), auf die Erfindung und Verbesserung einer Bohr- und Stemm-Maschine, von ihm „Schnell-, Hobel-, Nutt-, Stemm-, Karniss- und Falzmaschine" benannt, auf zwei Jahre; Zahl 7343-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Friedrich Heindörffer, Ingenieur, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 409), auf die Verbesserung in der Form der Roststäbe für Dampfmaschinen jeder Art, bei deren Anwendung nur halb so viel Brennmateriale als bei den gewöhnlichen Einrichtungen erforderlich sei, überdiess jede Gattung Brennmateriale fast mit gleichem Erfolge als Heizmittel gebraucht werden könne, auf Ein Jahr; Zahl 7344-H. A. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Jean Pierre Paul Amberger, Ingenieur und Mechaniker, wohnhaft in Paris (rue neuve de la Fidélité Nr. 23), François Josef Jérôme Nickles, Chemiker, wohnhaft in Paris (rue d'enfer Nr. 37) und Louis Edouard Constantin Cassal, Ingenieur und Mechaniker, wohnhaft in Paris (rue neuve de la Fidélité Nr. 23) durch Friedrich Rödiger, wohnhaft in Wien, auf die Erfindung, die magnetische Attractionskraft auf den Eisenbahnen als Mittel zu benützen, um augenblicklich und nach Willkür die Adhäsion der Räder eines Wagenzuges auf den Schienen zu vermehren, und die Waggons in Bewegung zu setzen oder anzuhalten, auf Ein Jahr; Zahl 7344-H. B. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Bernhard Bardametz, bürgerlicher Holzhändler von Pressburg, wohnhaft in Wien (Schottenfeld Nr. 492), auf die Erfindung einer neuen Methode, Brennholz, Weinstöcke und

gólnie oszczędnem transportowaniu drzewa opałowego, winnych macic i innego jakiegobądź drzewa na rzekach, gdzie nie ma w używaniu okrętów; na lat trzy; L. 7344-H. C. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Robertowi Weber, ślusarzowi przy maszynach, zamieszkałemu we Wiedniu (na Leopoldsztadzie N. 538), na wynalazek magli, za pomocą których maglowanie daleko prędzej i łatwiej uskutecznionem będzie jak dotychczas, a przytem oraz bielizna szczególnie pięknej gładkości osięgnie; na rok; L. 7344-H. D. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Bruck m. p.

483.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 13. Listopada 1850,

którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej Bartłomieja Berenzi, nadany na wynalazek w preperowaniu szkieł nieprzezroczystych, służących za tabliczki do pisania.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych ogłasza, że przez upływ czasu, ustał przywilej z d. 26. Marca 1845. nadany Bartłomiejowi Berenzi z Brescia na wynalazek w przyrządzaniu szkieł nieprzezroczystych na tabliczki do pisania.

Przywileju tego opisanie, znajduje się w przechowaniu w c. k. instytucie politechnicznym, dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

484.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 21. Listopada 1850,

mocą którego się przedłuża na rok drugi przywilej z dnia 15. Listopada 1849. nadany F. D. Klopfer, na wynalazek galwano-magnetycznych stosów reumatyzmowych

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć na rok drugi przywilej J. D. Klöpfer, mechanika w Hamburgu, nadany pod d. 15. Listopada 1848, na wynalazek stosów galwano-magnetycznych reumatyzmowych.

Bruck m. p.

485.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 21. Listopada 1850,

którem się ogłasza, że z powodu niewykonywania, ustały niektóre przywileje.

Następujące przywileje ustały, na mocy niniejszego ogłoszenia, z powodu niewykonywania, a to przywilej

1. Alfreda Antoniego Paulina Mallet z d. 8. Lipca 1846, na wynalazek nowego sposobu co do ekstrakcyi produktów ammoniakalicznych;

2. Vachon ojca, syna i spółki, z d. 8. Lipca 1846, na wynalazek maszyny do czyszczenia zboża i ziarna nasionowego;

anderes derlei Holz auf Flüssen, wo keine Schiffe gehen können, mit besonderem Kostenersparnisse zu transportiren, auf drei Jahre; Zahl 7344-H. C. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Robert Weber, Maschinen-Schlosser, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 538), auf die Erfindung von Wäschrollen, womit das Mangen der Wäsche mit grösserer Schnelligkeit und Leichtigkeit als bisher bewirkt werde, und die Wäsche eine besondere schöne Glätte erhalte, auf Ein Jahr; Zahl 7344-H. D. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Bruck *m. p.*

483.

Erlass des Handelsministeriums vom 13. November 1850,

womit das dem Bortolo Berenzi aus Brescia am 26. März 1845 verliehene Privilegium auf die Erfindung in der Präparirung von matten Gläsern zu Schreibtafeln als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das dem Bortolo Berenzi aus Brescia verliehene Privilegium vom 26. März 1845, auf eine Erfindung in der Präparirung von matten Gläsern zu Schreibtafeln, als durch Zeitablauf erloschen erklärt.

Die diessfällige Originalbeschreibung befindet sich zu Jedermanns Einsicht bei dem k. k. polytechnischen Institute in Aufbewahrung.

Bruck *m. p.*

484.

Erlass des Handelsministeriums vom 21. November 1850,

womit das dem J. D. Klöpfer am 15. November 1849 verliehene Privilegium auf die Erfindung galvano-magnetischer Rheumatismus-Ketten auf das zweite Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das Privilegium des J. D. Klöpfer, Mechaniker in Hamburg, vom 15. November 1849, auf die Erfindung galvano-magnetischer Rheumatismus-Ketten, auf die Dauer des zweiten Jahres zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

485.

Erlass des Handelsministeriums vom 21. November 1850,

womit mehrere Privilegien wegen unterlassener Ausübung als erloschen erklärt werden.

Nachstehende Privilegien sind wegen unterlassener Ausübung als erloschen erklärt worden, und zwar das Privilegium:

1. Des Alfred Antoine Paulin Mallet, vom 8. Juli 1846, auf die Erfindung neuer Verfahrungsarten in der Extraction ammoniakalischer Erzeugnisse;

2. des Vachon pére, fils et Comp., vom 8. Juli 1846, auf die Erfindung einer Maschine zum Reinigen des Getreides und der Samenkörner;

3. Henryka Desplas z dnia 13. Listopada 1846. na wynalazek i poprawę w maszynie do foluszowania sukna;

4. Jerzego Pauilhac z d. 28. Listopada 1846, na wynalazek nowej maszyny, służącej do postrzygania sukna, zwanej: *tondeuse Pauilhac*;

5. nakoniec Hilarego Juliana Maingot i Franciszka Ludwika Filipa Monier, z dnia 19. Lipca 1847, na wynalazek nowej maszyny hidraulicznej.

Opisania tych przywilejów. znajdują się w c. k. instytucie politechnicznym w przechowaniu dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

486.

Spis

przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu pod d. 23. Listopada nadanych:

Ferdynandowi Hell, miejskiemu fabrykantowi instrumentów, zamieszkałemu we Wiedniu (w Leopoldsztadzie N. 538), na wynalazek piszczelu signalizującego z dwoma piszczałkami modulacyjnemi, który bez sporządzonego na kształt trąby otworu głosu, szczególniej mocny wydaje znak myśliwski na apel zatrąbiony, i który w dowolnej długości i mocy może być sporządzony; na rok; L. 7427-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia.

Aureliuszowi Borzeckiemu, prywatyzującemu, zamieszkałemu w Krakowie, przez Fryderyka Krumpel, technika, zamieszkałego we Wiedniu, (na starem Wiedeniu N. 72). na wynalazek maszyny do koszenia, przy której kosa nie rękoma ludzkiemi, lecz za pomocą własnego mechanizmu do koszenia, w ruchu utrzymaną bywa, a przez to siły oszczędzić można; na lat dwa; L. 7696-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia.

Bernhardowi Badel, bankierowi, zamieszkałemu w Paryżu, przez Dra Wildner-Maithstein, adwokata nadwornego i sądowego, zamieszkałego we Wiedniu (w mieście N. 254), na wynalazek nowego postępowania w destylowaniu tłustych materyj; na lat pięć; L. 7697-H.— Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Fryderykowi Wilson, fabrykantowi maszyn, zamieszkałemu w Medyolanie (*Contrada S. Vincenzino* N. 2341) na poprawę w lokomotywach, w tem zawisłą, iż przez opuszczenie kół na ruchomej osi znajdujących się, część ruchoma maszyny niezawisłą jest od uderzeń i odtrąceń. których przy teraźniejszym systemie lokomotywów uniknąć nie można; tudzież, iż w ten sposób pozyskać można lokomotywy o czterech kołach, przy których albo cztery albo tylko dwa koła do adhezyi przyprowadzić można; dalej w tem, iż uchylonym zostaje tender, ponieważ zasób wodny i opałowy na lokomotywie się znajduje. i że z każdą zmianą, zarazem i adhezya kół u lokomotywu pomnożoną będzie i że lokomotyw przez to lżejszym, a więc do odejścia i zastanowienia, równie jak

3. des Henry Desplas, vom 13. November 1846, auf eine Erfindung und Verbesserung der Maschine zum Walken des Tuches;

4. des Georges Paulhac, vom 28. November 1846, auf die Erfindung einer neuen Tuchscheermaschine (tondeuse Paulhac) genannt;

5. endlich des Hilaire Jules Maingot und François Louis Philippe Monier, vom 19. Juli 1847, auf die Erfindung einer neuen hydraulischen Maschine.

Die diessfälligen Privilegiumsbeschreibungen wurden unter Einem dem k. k. polytechnischen Institute zur Aufbewahrung zu Jedermanns Einsicht übergeben.

Bruck m. p.

486.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 23. November 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Ferdinand Hell, bürgerlicher Instrumentenmacher, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 538), auf die Erfindung eines Signalrohres mit zwei Modulationspfeifen, welches ohne Schallbecher einen ausgezeichnet starken Jagdruf hervorbringe, und von beliebiger Länge und Stärke angefertiget werden könne, auf Ein Jahr; Zahl 7427-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Aurelius Borczeski, Privatier, wohnhaft in Krakau, durch Friedrich Krumpel, Techniker, wohnhaft in Wien (alte Wieden Nr. 72), auf die Erfindung einer Mähmaschine, wobei die Sense statt durch Menschenhände durch einen passenden Mechanismus zum Mähen in Bewegung gesetzt, und hiedurch an Kraft erspart werde, auf zwei Jahre; Zahl 7696-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Bernhard Badel, Banquier, wohnhaft in Paris, durch Dr. Wildner-Maithstein, Hof- und Gerichtsadvocat, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 254), auf die Erfindung eines eigenen Verfahrens zur Destillirung fetter Stoffe, auf fünf Jahre; Zahl 7697-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. — In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Friedrich Wilson, Maschinenfabrikant, wohnhaft zu Leeds in England, durch die Gebrüder Sessa di Pietro, Handelsleute, wohnhaft in Mailand (Contrada S. Vincenzino Nr. 2341), auf die Verbesserung an den Locomotiven, welche darin bestehe, dass durch Hinweglassung der an der beweglichen Achse befindlichen Räder der bewegliche Theil der Maschine von dem Stossen und den Wendungen unabhängig gemacht werde, welche bei dem gegenwärtigen Systeme der Locomotive unvermeidlich sind; ferner, dass man auf diese Weise vierrädrige Locomotive erhalte, wobei alle vier oder nur zwei Räder zur Adhäsion gebracht werden können; dass der Tender, indem der Wasser- und Heizungs-Vorrath auf dem Locomotive sich befinde, beseitiget, und durch jene Veränderung zugleich die Adhäsion der Räder des Locomotives vermehrt werde, dass das Locomotiv dessen ungeachtet leichter,

do bieżenia w liniach krzywych zdatniejszym i do obrócenia na stacyach sposobniejszym jest, przez co znacznie się umniejszą koszta krągów obrotowych, a nakoniec, iż osięgnąć można użycia zmiennej ekspanzyi (prężności) pary w jak najwyższym stopniu; na lat pięć; L. 7719-H. — O dochowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Drowi Antoniemu Zimello, cywilnemu inżynierowi, zamieszkałemu we Vicenza, na poprawę w konstrukcyi mostów z drzewa i kamienia; na rok; L. 7720-H.—Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa we Wenecyi dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie.

Bruck m. p.

487.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 29. Listopada 1850,

przedłużające niektóre przywileje.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych postanowiło przedłużyć następujące przywileje:

1. Przywilej Józefa Hensler we Wiedniu, z d. 22. Września 1846, na wynalazek w produkowaniu mydła z alkaliów i kamienia, na rok piąty.

2. Przywilej Józefa Eggert, fabrykanta guzików we Wiedniu z d. 8. Września 1849, na wynalazek produkowania z bardzo taniej materyi odpadkowej wyciskanych tamburynowych, gładkich lub z deseniem, za pomocą użycia pary, na rok drugi i trzeci.

3. Przywilej Karola Leister, miejskiego stolarza we Wiedniu, z dnia 16. Września 1844, na poprawę w produkowaniu wszelkich gatunków podłogi parkietowanej, na rok siódmy i ósmy.

4. Przywilej Karoliny Seydel, zamężnej Philapitsch, we Wiedniu, z d. 14 Września 1839, na wynalazek maszyny młocarnej (młockarni), na rok dwunasty.

5. Przywilej Franciazka Bienert, dzierżyciela fabryki w Stubenbach w Czechach, z d. 28. Września 1844, na poprawę w wierzchnich dekach rezonancyjnych (w instrumencie muzycznym), na rok siódmy i ósmy.

6. Przywilej Chrystyana Steinkellner, fabrykanta harmonijek we Wiedniu, z dnia 3. Listopada 1849, na poprawę w konstrukcyi akordeonu, na rok drugi.

7. Przywilej Krzysztofa Starke, mechanika we Wiedniu, z d. 20. Październ. 1849, na wynalazek instrumentu (planimeter zwanego), na rok drugi i trzeci.

8. Przywilej Henryka Lehner-Boltzani, miejskiego złotnika we Wiedniu, z dnia 27. Października 1845, na wynalazek w produkowaniu łańcuszków złotych, srebrnych i bronzowych, na rok szósty.

9. Przywilej Józefa Siegl, chemika w Ottakring blisko Wiednia, z d. 27. Października 1845, na wynalazek w produkowaniu nowego gatunku kart do grania (cedowany Janowi Nepomukowi Siegl, miejskiemu kupcowi w Ołomuńcu dla całej objętości państw c. k. z wyjątkiem głównego i stołecznego miasta Wiednia), na rok szósty.

und dadurch zum Abgehen und Stehenbleiben, so wie zum Laufen in Krümmungen tauglicher, und zu den Bewegungen auf den Stationsplätzen geeigneter sei, was nebstdem die Kosten der Herstellung der Drehscheiben bedeutend vermindere, dass endlich der Gebrauch der veränderlichen Expansion der Dämpfe im höchstmöglichen Grade erzielt werde, auf fünf Jahre; Zahl 7719-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

Dem Dr. Anton Zimello, Civil-Ingenieur, wohnhaft in Vicenza, auf die Verbesserung in der Construction von Brücken aus Holz und Stein, auf Ein Jahr; Zahl 7720-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. Statthalterei in Venedig zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Bruck *m. p.*

487.

Erlass des Handelsministeriums vom 29. November 1850,

womit mehrere Privilegien verlängert werden.

Das Ministerium für Handel und Gewerbe hat folgende Privilegien zu verlängern befunden:

1. Das Privilegium des Joseph Hensler, in Wien, vom 22. September 1846, auf die Entdeckung aus Alkalien und Stein eine Seife zu erzeugen, auf das fünfte Jahr.

2. Das Privilegium des Joseph Eggert, Knöpffabrikant in Wien, vom 8. October 1849, auf die Erfindung gepresste Tamburin-Knöpfe glatt und dessinirt mittelst Dampfbenützung aus einem sehr billigen Abfallstoffe zu erzeugen, auf das zweite und dritte Jahr.

3. Das Privilegium des Carl Leistler, bürgerlicher Tischler, in Wien, vom 18. October 1844, auf eine Verbesserung in der Erzeugung aller Gattungen parquettirter Fussböden, auf das siebente und achte Jahr.

4. Das Privilegium der Caroline Seydel, verehlichte Philapitsch, in Wien, vom 14. October 1839, auf die Erfindung einer Dreschmaschine, auf das zwölfte Jahr.

5. Das Privilegium des Franz Bienert, Fabriksinhaber zu Stubenbach in Böhmen, vom 28. October 1844, auf eine Verbesserung der Resonanzböden, auf das siebente und achte Jahr.

6. Das Privilegium des Christian Steinkellner, Harmonika-Erzeuger, in Wien, vom 3. November 1849, auf eine Verbesserung in der Construction der Accordions, auf das zweite Jahr.

7. Das Privilegium des Christoph Starke, Mechaniker in Wien, vom 20. October 1849, auf die Erfindung eines Instrumentes (Planimeter genannt), auf das zweite und dritte Jahr.

8. Das Privilegium des Heinrich Lehner-Bolzani, bürgerlicher Goldarbeiter, in Wien, vom 27. October 1845, auf eine Erfindung in der Erzeugung von Gold-, Silber- und Bronze-Ketten, auf das sechste Jahr.

9. Das Privilegium des Joseph Siegl, Chemiker in Ottakring bei Wien, vom 27. October 1845, auf eine Erfindung in der Erzeugung einer neuen Art Spielkarten (cedirt an Johann Nepomuk Siegl, bürgerlicher Handelsmann in Olmütz für den ganzen Umfang der k. k. Staaten, mit Ausnahme der Haupt- und Residenzstadt Wien), auf das sechste Jahr.

10. Przywilej Sebastyana **Forbach**, urzędnika górniczego i hutniczego w Rustendorfie blisko Wiednia, z dnia 15 Listopada 1849, na wynalazek, wszelkie jakiebądź naczynia żelazne i inne przedmioty, bez różnicy czy są falcowane, nitowane, lane, lub roboty wypukłej, oblewać emalią zupełnie od ołowiu wolną, na rok drugi.

11. Przywilej Ferdynanda **Beide**, fabrykanta towarów ołowianych we Wiedniu, z d. 2. Listopada 1847, na poprawę w angielskich retyradach domowych i pokojowych zapachem nie tchnących, na rok czwarty.

12. Przywilej Wincentego **Dall-Aglio**, c. k. urzędnika kameralnego we Wiedniu z d. 7. Listopada 1845, na wynalazek w konstrukcyi aparatu parowego czyszczącego i blechującego, na rok szósty.

13. Przywilej Wincentego Franciszka **Dall-Aglio**, c. k urzędnika kameralnego we Wiedniu i Karola **Haferl**, miejskiego tapicera we Wiedniu, z d. 3. Listopada 1849, na wynalazek masy do wysuszenia wilgotnych murów, na rok drugi.

14. Przywilej Jakóba **Zelzer**, miejskiego wystrajacza kapeluszów we Wiedniu, z d. 16. Października 1844, na wynalazek w produkowaniu towarów filcowych wszelkiego rodzaju, za pomocą użycia nowo wynalezionej substancyi, na rok siódmy.

15. Przywilej Fryderyka de **Bodmer**, cywilnego inżyniera z Paryża, z d. 8. Listopada 1849, na wynalazek cylindrycznej szybkoprasy drukarskiej, na rok drugi; nakoniec

16. Przywilej Karola **Zappert**, c. k. uprzywilejowanego właściciela fabryki blechowej i apreturowej we Wiedniu i Anteniego **Schmid**, miejskiego kotlarza we Wiedniu, z d. 28. Października 1844, na wynalazek aparatu do ewaporacyi, na rok siódmy

Bruck m. p.

488.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 2. Grudnia 1850,

którem się przedłuża na rok szósty przywilej z dnia 29. Listopada 1845, nadany Józefowi Franciszkowi de Patruban, na wynalazek i poprawę w nocnem taczkowem kole poruszającem.

Ministeryum handlu, postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg jednego t. j. roku szóstego przywilej Józefa Franciszka de **Patruban**, c. k. sekretarza ministeryalnego pod d. 29. Grudnia 1845, nadanego na wynalazek i poprawę nośnego koła taczkowego poruszającego.

Bruck m. p.

489.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 3. Grudnia 1850,

do namiestnikostwa niższo-austryackiego,

którem się obwieszcza, iż Paweł Wilhelm Graf, zrzekł się żądanego dochowania tajemnicy przywileju z d. 3 Grudnia 1846, nadanego na wynalazek nowej maszyny podnoszącej.

Paweł Wilhelm **Graf**, mechanik, zrzekł się żądanego dochowania tajemnicy przywileju z d. 3. Grudnia 1846, nadanego na wynalazek nowej maszyny podnoszącej.

Opisanie tego przywileju, przesełą się więc c. k. namiestnikostwu niższo-austryackiemu w przechowanie i zarejestrowanie dla każdego do przejrzenia.

Bruck m. p.

10. Das Privilegium des Sebastian Forbach, Berg- und Eisenwerksbeamter, in Rustendorf bei Wien, vom 15. November 1849, auf die Erfindung alle wie immer genannten eisernen Geschirre und sonstigen Gegenstände, dieselben mögen gepfalzt, genietet, gegossen oder getrieben seyn, mit ganz bleifreiem Email zu überziehen, auf das zweite Jahr.

11. Das Privilegium des Ferdinand Beide, Bleiwaaren-Fabrikant, in Wien, vom 2. November 1847, auf eine Verbesserung der geruchlosen englischen Haus- und Zimmer-Retiraden, auf das vierte Jahr.

12. Das Privilegium des Vincenz Dall-Aglio, k. k. Cameral-Beamter in Wien, vom 7. November 1845, auf eine Erfindung in der Construction eines Dampf-, Wasch- und Bleich-Apparates, auf das sechste Jahr.

13. Das Privilegium des Vincenz Franz Dall-Aglio, k. k. Cameral-Beamter in Wien, und des Carl Haferl, bürgerlicher Tapezierer in Wien, vom 3. November 1849, auf die Erfindung einer Masse zum Trockenlegen feuchter Mauerwerke, auf das zweite Jahr.

14. Das Privilegium des Jacob Zelzer, bürgerlicher Hutstepper in Wien, vom 16. October 1844, auf eine Entdeckung in der Erzeugung von Filzwaaren aller Art mittelst Anwendung einer neuerfundenen Substanz, auf das siebente Jahr.

15. Das Privilegium des Friedrich von Bodmer, Civil-Ingenieur aus Paris, vom 8. November 1849, auf die Erfindung einer Cylinder-Schnelldruckpresse, auf das zweite Jahr; endlich

16. das Privilegium des Carl Zappert, k. k. priv. Bleich- und Appretur-Fabriks-Inhaber in Wien und des Anton Schmid, bürgerlicher Kupferschmid in Wien, vom 28. October 1844, auf die Erfindung eines Apparates zum Abdampfen, auf das siebente Jahr.

Bruck m. p.

488.

Erlass des Handelsministeriums vom 2. December 1850,

womit das dem Joseph Franz von Patruban am 29. December 1845 verliehene Privilegium auf die Erfindung und Verbesserung eines tragbaren Karren-Triebrades, auf das sechste Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das Privilegium des Joseph Franz von Patruban, k. k. Ministerial-Secretär, vom 29. December 1845, auf die Erfindung und Verbesserung eines tragbaren Karren-Triebrades, auf die weitere Dauer Eines, d. i. des sechsten Jahres zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

489.

Erlass des Handelsministeriums vom 3. December 1850,

an die nieder-österreichische Statthalterei,

womit bekannt gegeben wird, dass Paul Wilhelm Graf auf die Geheimhaltung des ihm am 3. December 1846 verliehenen Privilegiums auf die Erfindung einer neuen Hebmaschine Verzicht geleistet habe.

Paul Wilhelm Graf, Mechaniker, hat auf die Geheimhaltung des ihm am 3. December 1846, auf die Erfindung einer neuen Hebmaschine verliehenen Privilegiums Verzicht geleistet.

Die diessfällige Privilegiumsbeschreibung wird demnach der k. k. n. ö. Statthalterei zur Aufbewahrung und Einregistrirung zu Jedermanns Einsicht übersendet.

Bruck m. p.

490.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 3. Grudnia 1850,

przedłużające na rok czwarty przywilej na wynalazek aparatu do lania świec, nadany pod d. 9. Sierpnia 1847. Antoniemu Lasinsky, a na mocy cesyi z d. 20. Kwietnia 1850 odstąpiony c. k. towarzystwu akcyjnemu do fabrykacyi tak zwanych Milli świec we Wiedniu.

Ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużyło na dalszy ciąg jednego, t. j. roku czwartego, przywilej Antoniego Lasinsky, prywatyzującego we Wiedniu, z dnia 9. Sierpnia 1847, na wynalazek aparatu do lania świec nadany, a drogą cesyi, tuż w zanotowanie wziętej, odstąpiony pod d. 20. Kwietnia 1850 c. k. uprzywilejowanemu towarzystwu akcyjnemu, celem fabrykacyi tak zwanych Milli świec we Wiedniu.

Bruck m. p.

491.

Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych z dnia 3. Grudnia 1850,

przedłużające na rok czwarty przywilej Leopolda Jedliczka z dnia 2. Listopada 1847. nadany na wynalazek nowej metody opalania.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg jednego t. j. roku czwartego przywilej Leopolda Jedliczka, miejskiego komisarza w Znajmie, nadany pod dniem 2. Listopada 1847, na wynalazek nowej metody opalania.

Bruck m. p.

492.

SPIS

przywilejów wyłącznych, przez c. k. ministeryum handlu pod dniem 5. Grudnia 1850. nadanych.

Janowi Rümmele, dyrektorowi przędzalni, fabryki maszyn i giserni żelaza, należącej Grasmayr i spółce we Frastanz, zamieszkałemu w Franstanz (blisko Feldkirchu w Tyrolu), na poprawę w maszynie do przędzenia bawełny, Carde zwanej, za pomocą której takowa cztery razy więcej i w lepszej jakości produkuje, jak dotychczasowe zwyczajne maszyny, przy kosztach o połowę mniejszych; na lat pięć; L. 7925-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa w Tyrolu dla każdego do przejrzenia.

Filipowi Haas, c. k. uprzywilejowanemu fabrykantowi materyj wełnianych i bawełnianych, tudzież materyj jedwabnych, zamieszkałemu we Wiedniu (Gumpendorf N. 201), na wynalazek nowego postępowania, przez które łańcuszki dla towarów tkanych daleko taniej, jak to przez modele uskutecznić się dało, opatrzone być mogą rysunkami w dowolnej wielkości i liczbie farb, na lat pięć; L. 8011-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

490.

Erlass des Handelsministeriums vom 3. December 1850,

womit das dem Anton Lasinsky am 9. August 1847 verliehene und durch Cession vom 20. April 1850 an die k. k. Millikerzen-Actien-Gesellschaft in Wien übergegangene Privilegium auf die Erfindung eines Kerzenguss-Apparates auf das vierte Jahr verlängert wird.

Das Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten hat das Privilegium des Anton Lasinsky, Privatier in Wien, vom 9. August 1847, auf die Erfindung eines Kerzenguss-Apparates, welches im Wege der Cession an die k. k. privilegirte Millikerzen-Actien-Gesellschaft in Wien am 20. April 1850 übergegangen ist, auf die weitere Dauer Eines, d. i. des vierten Jahres verlängert, und die diessfällige Cession in Vormerkung genommen.

Bruck m. p.

491.

Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten vom 3. December 1850,

womit das dem Leopold Jedliczka am 2. November 1847 verliehene Privilegium auf die Erfindung einer neuen Heizmethode auf das vierte Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das Privilegium des Leopold Jedliczka, bürgerlicher Rauchfangkehrermeister in Znaim, am 2. November 1847, auf die Erfindung einer neuen Heizmethode für die weitere Dauer Eines, d. i. des vierten Jahres zu verlängern befunden.

Bruck m. p.

492.

Verzeichniss

der von dem Handelsministerium am 5. December 1850 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Johann Rümmele, Director der Spinnerei, Maschinenwerkstätte und Eisengiesserei von Grasmayr und Comp. in Frastanz, wohnhaft in Frastanz (bei Feldkirch in Tirol), auf die Verbesserung an der Baumwoll-Vorspinnmaschine, Carde genannt, wodurch diese das Vierfache an Quantität und auch bessere Qualität erzeuge, als die bisher üblichen Maschinen, und in der Anschaffung um die Hälfte billiger zu stehen kommen, auf fünf Jahre; Zahl 7925-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. Statthalterei für Tirol zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung.

Dem Philipp Haas, k. k. priv. Schaf- und Baumwoll-, dann Seidenzeug-Fabrikant, wohnhaft in Wien (Gumpendorf Nr. 201), auf die Erfindung eines neuen Verfahrens, wodurch die Ketten für Webe- und Wirkwaaren auf eine weit billigere Weise, als es bisher durch Model möglich war, mit Zeichnungen in beliebiger Grösse und Farbenzahl versehen werden können, auf fünf Jahre; Zahl 8011-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Wilhelmowi Knaust. spólnikowi fabryki i prowadzącemu czynności w c. k. uprzywilej. fabryce sikawek ogniowych i maszyn hidraulicznych, należącej H. L. Friche, wdowie i siostrzeńcowi, zamieszkałemu we Wiedniu (na Leopoldstadzie Nr. 119), na poprawę w konstrukcyi i zamieszczeniu wentylów przy wszelkich pojedynczo lub komplifikacyą zbudowanych sikawkach ogniowych, stągwiach na wodę, lub maszynach do wyciągania wody, jako też zwyczajnych pompach (wodociągach) studziennych, w ten sposób, iż każdy wentyl osobno z każdej maszyny do pompowania odśrubowanym być może, nie mając potrzeby, ażeby celem wejścia do wentylów, wprzód cała maszyna była rozłożoną; na lat dwa; L. 8012-H. — O dochowanie tajemnicy proszono.

Alfredowi Henrykowi Neville, cywilnemu inżynierowi z Londynu, zamieszkałemu we Wiedniu (w mieście Nr. 785), na wynalazek tak zwanych żelaznych Nevillego nośców, zależący we właściwej konstrykcyi mostów z żelaza prężnego, wodociągów, mostków, mostów obrotowych i pokrycia mostowego, za pomocą którego najkorzystniejsze użycie metalów, w miarę największej ich siły oporczej, z jak najmniejszem spotrzebowaniem materyałów osiągniętem zostanie, na lat pięć; L. 8013-H. — Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Aleksandrowi Hediard, inżynierowi zamieszkałemu w Paryżu (rue Taibont N. 25) przez Gisperta Kappe, c. k. koncepistę ministeryalnego, zamieszkałego we Wiedniu (Josefstadt Nr. 71), na wynalazek nowego systemu morsko-propulzyjnego, na lat pięć: L. 8014-H. — W Angiii wynalazek ten już d. 21. Lutego 1850, na lat 14 został upatentowanz. Otwarte przywileju opisanie znajduje się w przechowaniu c. k. namiestnikostwa niższo-austryackiego dla każdego do przejrzenia. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nie stoi nic na przeszkodzie. Rewers cudzoziemczy przedłożono.

Bruck m. p.

493.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 13. Grudnia 1850,

mocą którego przedłuża się na rok drugi przywilej na odkrycie i poprawę w produkowaniu taniego oleju lampowego z płodów mineralnych i oddzielonych ich części składowych, pod d. 15. Listopada 1850 D-rwi C. L. Hofmanowi nadany, a następnie na własność Gustawa Schmid przeniesiony.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg jednego t. j. roku drugiego przywilej na wynalazek i poprawę w wyrabianiu taniego oleju lampowego z płodów mineralnych i oddzielonych ich części składowych, pod d. 15. Listopada 1849, C. L. Hofmanowi, Drwi chemii we Wiedniu nadany, a następnie na własność buhaltera prywatnego Gustawa Schmid przeniesiony.

Bruck m. p.

Dem Wilhelm Knaust, Fabriksgesellschafter und Geschäftsleiter der k. k. priv. Feuerspritzen- und Hydraulisch-Maschinenfabrik von H. L. Friches Witwe und Neffe, wohnhaft in Wien (Leopoldstadt Nr. 119), auf die Verbesserung, wonach die Ventile bei allen Gattungen von einfach und complicirt gebauten Feuerlöschspritzen, Wasserzubringern, oder Wasserhebmaschinen und gewöhnlichen Brunnenpumpen derart construirt und angebracht seien, dass jedes Ventil für sich allein aus dem Pumpwerke ausgeschraubt werden könne, ohne die ganze Maschine erst zerlegen zu müssen, um zu den Ventilen zu gelangen, auf zwei Jahre; Zahl 8012-H. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Alfred Heinrich Neville, Civil-Ingenieur aus London, wohnhaft in Wien (Stadt Nr. 785), auf die Erfindung (unter dem Namen Neville'sche eiserne Träger bekannt), welche in einer eigenthümlichen Construction der Brücken von Spanneisen, der Viaducte, kleinen Brücken, Drehbrücken und Brücken-Bedeckungen bestehe, wodurch die vortheilhafteste Anwendung der Metalle nach ihrer grössten Widerstandskraft bei geringstmöglicher Aufwendung von Stoffen erreicht werde, auf fünf Jahre; Zahl 8013-H. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.

*Dem Alexander Hediard, Ingenieur, wohnhaft in Paris (*rue Taibont *Nr. 25), durch Gispert Kappe, k. k. Ministerial-Concipist, wohnhaft in Wien (Josephstadt Nr. 71), auf die Erfindung eines neuen Seepropulsions-Systemes, auf fünf Jahre; Zahl 8014-H. — In England ist diese Erfindung seit 21. Februar 1850 auf 14 Jahre patentirt. — Die offengehaltene Privilegiumsbeschreibung befindet sich bei der k. k. niederösterreichischen Statthalterei zu Jedermanns Einsicht in Aufbewahrung. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor.*

Bruck *m. p.*

493.

Erlass des Handelsministeriums vom 13. December 1850,

womit das dem Dr. C. L. Hofmann am 15. November 1849 verliehene und seitdem in das Eigenthum des Gustav Schmid übergegangene Privilegium auf eine Entdeckung und Verbesserung aus mineralischen Stoffen und deren ausgeschiedenen Bestandtheilen ein wohlfeiles Lampenöl zu erzeugen, auf das zweite Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das dem C. L. Hofmann, Doctor der Chemie in Wien, am 15. November 1849, auf eine Entdeckung und Verbesserung, aus mineralischen Stoffen und deren ausgeschiedenen Bestandtheilen ein wohlfeiles Lampenöl zu erzeugen, verliehene, und sodann in das Eigenthum des Privatbuchhalters Gustav Schmid übergegangene Privilegium auf die weitere Dauer Eines, d. i des zweiten Jahres zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

494.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 13. Grudnia 1850,

którem się przedłuża na rok drugi przywilej na wynalazek i poprawę w płynnym roślinnym kleju, zwanym „klej butelkowy" pod d. 24. Listopada 1849 Karolowi Wiethe nadany, a następnie na własność Jana Wiethe przeniesiony.

Ministeryum handlu postanowiło przedłużyć na dalszy ciąg jednego, t. j. roku drugiego przywilej na wynalazek i poprawę w płynnym zwierzęco-roślinnym kleju, zwanym „klejem butelkowym" pod d. 24. Listopada 1849 Karolowi Wiethe, chemikowi we Wiedniu nadany, a następnie na mocy addykcyi spadku przez wiedeński sąd krajowy pod d. 27. Września 1850, na własność Jana Wiethe, nauczyciela muzyki we Wiedniu przeniesiony.

Bruck m. p.

494.

Erlass des Handelsministeriums vom 13. December 1850,

wodurch das dem Carl W i e t h e am 24. November 1849 verliehene und seitdem in das Eigenthum des Johann W i e t h e, übergegangene Privilegium auf die Erfindung und Verbesserung eines flüssigbleibenden vegetabilischen Leimes „Flaschenleim“ genannt, auf das zweite Jahr verlängert wird.

Das Handelsministerium hat das, dem Carl W i e t h e, Chemiker in Wien, am 24. November 1849, auf die Erfindung und Verbesserung eines flüssig bleibenden animalisch-vegetabilischen Leimes „Flaschenleim“ genannt, verliehene und durch Verlassenschafts-Einantwortung des Wiener Landesgerichtes vom 27. September 1850 in das Eigenthum des Johann W i e t h e, Musiklehrers in Wien, übertragene Privilegium auf die weitere Dauer E i n e s, d. i. des zweiten Jahres zu verlängern befunden.

Bruck *m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

cesarstwa austryackiego.

Część CLXIV.

Wydana i rozesłana

z pokoju wypisała ... dnia ... 1851.

195.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 13. ... 1850,

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLXIV.

Wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 31. Grudnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem:
16. Lipca 1851.

495.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 13. Grudnia 1850,

obowiązujące we wszystkich krajach koronnych, w których ustawa o postępowaniu karnem z dnia 17go Stycznia 1850. jest w wykonaniu,

którem się przepisuje formularze dla statystycznych wykazów zarządu sprawiedliwości karnej, które urzędy prokuratorskie rocznie przedkładać winny.

W celu uzyskania jak najdokładniejszego przeglądu toku w zarządzie sprawiedliwości karnej równie jak rezultatów tegoż w owych krajach koronnych, w których w wykonaniu stoi ustawa o postępowaniu karnem z dnia 17. Stycznia 1850., tudzież odnośnie do rozporządzenia ministerstwa sprawiedliwości z dnia 22. Lipca 1850. do L. 302 dziennika praw państwa, obwieszcza się niniejszem formularze wykazów rocznych, które urzędy prokuratorskie przedkładać winny w sprawach karnych przed władze sądowe rzeczonych krajów koronnych wytoczonych i tamże załatwionych, z tym oraz dodatkiem, iż względem podawania tych wykazów rocznych według następujących prawideł postępować należy:

1. Prokuratorowie przy sądach krajowych winni sporządzać wykazy I, II. a prokuratorowie przy sądach powiatowych kolegialnych wykazy III., IV., V. i VI. na podstawie przepisanych już rozporządzeniem z dnia 22. Lipca 1850. wykazów miesięcznych i takowe najdalej do końca Stycznia każdego roku przedkładać prokuratorowi jeneralnemu. Prokurator jeneralny winien dla każdego kraju koronnego z osobna sporządać przeglądy główne podług formularzy I. i VI., i takowe wraz z zwykazami rocznemi, podanemi przez podporządkowane prokuratorstwa, jako też wraz z tabelą VII., którą zestawić winien, przedłożyć najdalej do końca Marca każdego roku ministerstwu sprawiedliwości, które z tych podań ułoży przegląd rezultatów zarządu sprawiedliwości karnej i takowy drukiem ogłosić.

2. Prokuratorowie jeneralni przy wyższych sądach krajowych, winni przedkładać ministerstwu sprawiedliwości do końca Stycznia każdego roku, ułożone według wzoru VIII. wykazy tych spraw karnych, które się toczyły przed wyższemi sądami krajowemi, jako izbami oskarżającemi.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLXIV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 31. December 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 16. Juli 1851.

495.

Verordnung des Justizministeriums vom 13. December 1850,

giltig für alle Kronländer, in welchen die Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 in Wirksamkeit ist,

womit die Formularien für die von den Staatsanwaltschaften jährlich zu erstattenden statistischen Ausweise über die Strafrechtspflege vorgeschrieben werden.

Zum Behufe der Erlangung einer möglichst vollständigen Uebersicht über den Gang der Strafrechtspflege und die Ergebnisse derselben in jenen Kronländern des österreichischen Kaiserstaates, in welchen die Strafprocessordnung vom 17. Jänner 1850 in Wirksamkeit ist, und mit Beziehung auf die Verordnung des Justizministeriums vom 22. Juli 1850, Z. 302, des Reichsgesetzblattes werden die Formularien der von den Staatsanwaltschaften zu erstattenden Jahresausweise über die bei den Gerichtsbehörden der erwähnten Kronländer anhängig gewesenen und erledigten Strafsachen mit der Bemerkung kundgemacht, dass in Betreff der Ueberreichung dieser Jahresausweise nachstehende Bestimmungen zu beobachten sind:

1. Die Staatsanwälte bei den Landesgerichten haben die Ausweise I und II und die Staatsanwälte bei den Bezirks-Collegialgerichten die Ausweise III, IV, V und VI auf Grundlage der bereits durch die Verordnung vom 22. Juli 1850 vorgeschriebenen Monatsausweise zu verfassen und längstens bis Ende Jänner jedes Jahres dem Generalprocurator zu überreichen. Der Generalprocurator hat sohin für jedes Kronlond abgesonderte Hauptübersichten nach den Formularien I—VI anzufertigen und dieselben sammt den von den untergeordneten Staatsanwaltschaften überreichten Jahresausweisen und sammt der von ihm zu entwerfenden Tabelle VII längstens bis Ende März jedes Jahres dem Justizministerium vorzulegen, welches daraus eine Uebersicht der Ergebnisse der Strafrechtspflege verfassen und durch den Druck veröffentlichen wird.

2. Die Generalprocuratoren an den Oberlandesgerichten haben die nach dem Formulare VIII auszufertigenden Ausweise über die von den Oberlandesgerichten als Anklagekammer verhandelten Strafsachen bis Ende Jänner jedes Jahres an das Justizministerium zu überreichen.

3. Równie też i prokurator jeneralny przy trybunale kasacyjnym obowiązany jest w tym samym czasie podać do ministerstwa sprawiedliwości wykaz IX. zażaleń nieważności w poprzedzającym roku przed trybunał kasacyjny wytoczonych i tamże załatwionych.

4. Prokuratorstwa winny w terminach wyżej oznaczonych wykazy takowe względem wszystkich spraw karnych przedłożyć, które w czasie od 1. Lipca do końca Grudnia 1850. wedle nowej ustawy o postępowaniu karnem przeprowadzone zostały. Co się zaś tycze tych śledztw karnych, które według rozporządzenia wprowadzającego ustawę o postępowaniu karnem miały być przeprowadzone podług prawa z d. 3. Września 1803., sądy krajowe i sądy powiatowe wyrokujące w pierwszej instancyi, winny ułożyć tabele kryminalne, przepisane dekretami nadwornemi z dnia 1. Lutego 1822. L. 1835. Z. U. S. i z dnia 21. Sierpnia 1844. L. 5790. równie jak przepisane dekretami kancelaryi nadwornej z dnia 28. Maja 1838. L. 9974. i z dnia 19. Czerwca 1840. L. 16,296. wykazy ciężkich przestępstw policyjnych, i takowe do końca Stycznia 1851. przedłożyć wyższemu sądowi krajowemu, który udzieli takowe prokuratorowi jeneralnemu, wraz z przeglądem głównym mającym być ułożonym dla obrębu wyższego sądu krajowego. Toż samo postępowanie zachować należy względem śledztw karnych, rozpoczętych i ukończonych w przeciągu czasu od 1. Stycznia do 1. Lipca t. r., a do ułożenia odpowiednich tu wykazów obowiązane są te sądy, które odebrały akta dawniejszych sądów karnych.

Schmerling m. p.

3. Eben so hat der Generalprocurator am Cassationshofe binnen derselben Frist den Ausweis IX über die in dem vorhergehenden Jahre bei dem Cassationshofe anhängig gewesenen und erledigten Nichtigkeitsbeschwerden an das Justizministerium zu überreichen.

4. Diese Ausweise sind in den oben bezeichneten Fristen für alle in der Zeit vom 1. Juli bis Ende December 1850 nach der neuen Strafprocessordnung verhandelten Strafsachen von den Staatsanwaltschaften zu erstatten. Ueber jene strafgerichtlichen Untersuchungen dagegen, welche laut der Einführungsverordnung zur Strafprocessordnung nach dem Gesetze vom 3. September 1803 abzuführen waren, haben die Landesgerichte und Bezirksgerichte, welchen das Erkenntniss in erster Instanz zustand, die nach den Hofdecreten vom 1. Februar 1822, Z. 1835, der J. G. S. und vom 21. August 1844, Z. 5790, zu verfassenden Criminal-Justiztabellen, sowie die durch die Hofkanzleidecrete vom 28. Mai 1838, Z. 9974, und vom 19. Juni 1840, Z. 16.296, vorgeschriebenen Ausweise über die schweren Polizei-Uebertretungen anzufertigen und bis Ende Jänner 1851 dem Oberlandesgerichte zu überreichen, welches dieselben sohin sammt der für den Ober-Landesgerichtsprengel zu verfassenden Hauptübersicht dem Generalprocurator mittheilt. Eben diess ist rücksichtlich der in der Zeit vom 1. Jänner bis 1. Juli d. J. anhängig gewesenen und erledigten strafgerichtlichen Untersuchungen zu beobachten und die Anfertigung der bezüglichen Ausweise liegt jenen Gerichten ob, welche die Acten der ehemaligen Strafgerichte übernommen haben.

Schmerling m. p.

I.

a) Wykaz prokuratora rządowego przy sądzie krajowym w .....

obejmujący oskarżenia w roku 18... przed trybunałem sądu przysięgłych w ..... odbyte rezultat onychże.

b) Wykaz jeneralnego prokuratora przy wyższym sądzie krajowym w ....

obejmujący oskarżenia w roku 18... przed trybunałami sądów przysięgłych w kraju koronnym .... rozprawione i rezultat onychże.

I.

a) *Ausweis des Staatsanwaltes an dem Landes-Gerichte zu . . . .*

über die im Jahre 18 . . vor dem Schwurgerichtshofe zu . . . . verhandelten Anklagen und den Erfolg derselben.

b) *Ausweis des General-Procurators am Oberlandesgerichte zu . . .*

über die im Jahre 18 . . vor den Schwurgerichtshöfen in dem Kronlande . . . . verhandelten Anklagen und den Erfolg derselben.

Gatunek kary godnych czynności, stanowiących przedmiot oskarżenia	Liczba oskarżeń			Liczba oskarżonych						Między oskarżonemi znajdowało się	
	Pozostałych z roku zeszłego 18..	Przyrosłych w biegu roku 18..	Liczba ogólna	Pozostałych z r. poprzedniego		Przyrosłych w biegu roku		Liczba ogólna		w areszcie śledczym	na wolnej nodze
				męzkich	żeńskich	męzkich	żeńskich	męzkich	żeńskich		
A. Zbrodnie.											
Mieszanie spokojności publicznej											
Powstanie i rozruch											
Gwałt publiczny przez opieranie się											
Gwałt publiczny przez gwałtowne najście na cudze nieruchome dobro											
Gwałt publiczny przez złośliwe uszkodzenie obcej własności											
Gwałt publiczny przez złośliwe uszkodzenie kolej żelaznych											
Gwałt publiczny przez ludokradztwo . . .											
Gwałt publiczny przez nieupoważnione ograniczenie osobistej wolności											
Gwałt publiczny przez uprowadzenie . . .											
Nadużycie władzy urzędowej i przyjmowanie podarunków w sprawach urzędowych											
Sfałszowanie publ. papierów kredytowych											
Sfałszowanie monety											
Zgwałcenie religii											
Zgwałcenie kobiety											
Morderstwo											
Dzieciobójstwo											
Zabójstwo											
Spędzenie płodu mimo wiedzy i woli matki .											
Podrzucenie dziecka											
Zranienie											
Pojedynek											
Podpalenie											
Kradzież											
Przeniewierzenie											
Rozbój											
Oszustwo											
Dwużeństwo											
Potwarz											
Danie zbrodniarzom poręki											
Summa . .											
W poprzedzającym roku 18 . .											
przeto w roku 18 . . { więcej											
{ mniej											
B. Wykroczenia drukowe.											
W poprzedzającym roku 18 . .											
przeto w roku 18 . . { więcej											
{ mniej											

Między oskarżonymi znajdowało się													Liczba oskarżonych.				Z końcem roku pozostaje		
		skazynych																	
			kara więzienia															oskarżonych	
uwolnionych	uznanych za niewinnych	kara śmierci	na czas całego życia	nad 10 aż do lat 20	nad 5 aż do lat 10	nad 3 aż do lat 5	nad rok 1 aż do lat 3	nad mies. 6 aż do 1 r	do 6 miesięcy i niżej	ścisłym aresztem	aresztem pojedynczym	karami pieniężnemi	przeciw którym postępowanie zawieszono	do innych władz odesłanych	przed zapadłym wyrokiem zmarłych	uciekłą usdłych od postępowania karnego	niezałatwionych oskarżeń	mężczyzn	białogłów

Gattung der den Gegenstand der Anklage bildenden strafbaren Handlungen.	Zahl der Anklagen			Zahl der Angeklagten						Unter den Angeklagten befanden sich	
	Rest vom vorhergehenden Jahre 18 . .	Zuwachs im Laufe des Jahres . .	Gesammtzahl	Rest vom vorhergehenden Jahre		Zuwachs im Laufe des Jahres		Gesammtzahl		in Untersuchungshaft	auf freiem Fusse
				Männer	Weiber	Männer	Weiber	Männer	Weiber		
A. Verbrechen.											
Störung der öffentlichen Ruhe											
Aufstand und Aufruhr											
Oeffentl. Gewaltthätigkeit durch Widersetzlichkeit											
Oeffentl. Gewaltthätigkeit durch gewaltsamen Einfall in fremdes unbewegl. Gut											
Oeffentl. Gewaltthätigkeit durch boshafte Beschädigung fremden Eigenthums											
Oeffentl. Gewaltthätigkeit durch boshafte Beschädigung an Eisenbahnen											
Oeffentl. Gewaltthätigkeit durch Menschenraub											
Oeffentl. Gewaltthätigkeit durch unbefugte Einschränkung der persönl. Freiheit											
Oeffentl. Gewaltthätigkeit durch Entführung											
Missbrauch der Amtsgewalt und Geschenkannahme in Amtssachen											
Verfälschung der öffentl. Creditspapiere											
Münzverfälschung											
Religionsstörung											
Nothzucht											
Mord											
Kindesmord											
Todschlag											
Abtreibung der Leibesfrucht wider Wissen und Willen der Mutter											
Weglegung eines Kindes											
Verwundung											
Zweikampf											
Brandlegung											
Diebstahl											
Veruntreuung											
Raub											
Betrug											
Zweifache Ehe											
Verläumdung											
Verbrechern geleisteter Vorschub											
Summe .											
Im vorhergehenden Jahre 18 . .											
daher im Jahre 18 . . mehr											
daher im Jahre 18 . . weniger											
B. Pressvergehen.											
Im vorhergehenden Jahre 18 . .											
daher im Jahre 18 . . mehr											
daher im Jahre 18 . . weniger											

Unter den Angeklagten wurden														Zahl der Angeklagten.				Am Schlusse des Jahres blieben unerledigt		
		verurtheilt																		
			zu Kerkerstrafen																Angeklagte	
freigesprochen	losgesprochen	zur Todesstrafe	auf Lebenszeit	über 10 bis zu 20 Jahr.	über 5 bis zu 10 Jahr.	über 3 bis zu 5 Jahren	über 1 bis zu 3 Jahren	über 6 M. bis zu 1 J.	v. 6 M. und darunter	zu strengem Arreste	zu einfachem Arreste	zu Geldstrafen	gegen welche das Verfahren eingestellt wurde	welche an andere Behörden verwiesen wurden	welche vor der Urtheilsfällung starben	welche sich dem Strafverfahren durch Entweichung entzogen	Anklagen	Männer	Weiber

II.

a) Wykaz prokuratora rządowego

odnoszący się do osobistych stosunków osób, w roku 18... przed trybunałem

b) Wykaz prokuratoryi jeneralnej

odnoszący się do osobistych stosunków osób, w roku 18... przed trybunałami sądów

	Ogólna liczba	Co do płci		Co do wieku											
		mężkiej	żeńskiej	od lat 14 aż włącznie do 18		od lat 19 aż włącznie do 24		od lat 25 aż włącznie do 30		od lat 31 aż włącznie do 40		od lat 41 aż włącznie do 60		nad lat 60	
				m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.
Dla zbrodni oskarżonych .															
Dla zbrodni skazanych . .															
Dla wykroczeń drukowych oskarżonych															
Dla wykroczeń drukowych skazanych															

	Co do zarobku albo zatrudnienia							
	bezzarobkowych	najemników	służących	czeladników profesyjnych albo robotników przy fabrykach	wieśniaków	profesyonistów i fabrykantów	zatrudnienia naukowego, technicznego albo artystowskiego	urzędników
Dla zbrodni oskarżonych . .								
Dla zbrodni skazanych . . .								
Dla wykroczeń drukowych oskarżonych								
Dla wykroczeń drukowych skazanych								

przy sądzie krajowym w ....

sądu przysięgłych w .... oskarżonych i przez niego skazanych.

przy wyższym sądzie krajowym w ....

przysięgłych w kraju koronnym .... oskarżonych i przez nich skazanych.

Co do stanu						Co do religii						
bezżennego		małżeńskiego		wdowiego		rzymsko-katolickiej	grecko-katolickiej	grecko-nieunickiej	protestanckiej		sekt innych	staro-zakonnych
									wyznania augsburgskiego	wyznania helweckiego		
m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.							

Co do wykształcenia					Co do majątku			Między nimi było takich, którzy							
czytania i pisania nie świadomych	tylko czytania świadomych	czytania i pisania świadomych	posiadających wykształcenie profesyjne	posiadających wyższe wykształcenie	bezmajętnych	posiadających nieco majątku	majętnych	dla zbrodni, wykroczenia, przestępstwa nigdy jeszcze nie byli		raz lub więcej razy dla wykroczenia albo przestępstwa byli		dla zbrodni			
												już raz		już dwa lub więcej razy	
								skazani							
								m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.

II.

a) *Ausweis des Staatsanwaltes*

über die persönlichen Verhältnisse der im Jahre 18 . . vor dem Schwurgerichts-

b) *Ausweis des General-Procurators*

über die persönlichen Verhältnisse der im Jahre 18 . . vor den Schwurgerichtshöfen

	Gesammtzahl	Geschlecht		Alter											
		Männer	Weiber	von 14 bis incl. 18 Jahren		von 19 bis incl. 24 Jahren		von 25 bis incl. 30 Jahren		von 31 bis incl. 40 Jahren		von 41 bis incl. 60 Jahren		über 60 Jahre	
				M.	W.	M.	W.	M.	W.	M.	W.	M.	W.	M.	W.
Wegen Verbrechen Angeklagte															
Wegen Verbrechen Verurtheilte															
Wegen Pressvergehen Angeklagte															
Wegen Pressvergehen Verurtheilte															

	Erwerb oder Beschäftigung							
	ohne	Taglöhner	Dienstleute	Gewerbsgesellen oder Fabriksarbeiter	Landleute	Gewerbsbesitzer und Fabrikanten	wissenschaftliche, technische oder künstlerische Beschäftigung	Beamte
Wegen Verbrechen Angeklagte								
Wegen Verbrechen Verurtheilte								
Wegen Pressvergehen Angeklagte								
Wegen Pressvergehen Verurtheilte								

an dem Landesgerichte zu . . . . .

hofe zu . . . . angeklagten und der von demselben verurtheilten Personen.

am Oberlandesgerichte zu . . . . .

im Kronlande . . . . . angeklagten und von denselben verurtheilten Personen.

Stand						Religion						
ledig		verheirathet		verwitwet		römisch-katholisch	griechisch-katholisch	griechisch nicht unirt	Protestanten: augsburgischer Confession	Protestanten: helvetischer Confession	Andere Secten	Israeliten
M.	W.	M.	W.	M.	W.							

Bildung					Vermögen			Unter denselben waren							
des Lesens und Schreibens unkundig	nur des Lesens kundig	des Lesens und Schreibens kundig	im Besitze einer gewerblichen Bildung	im Besitze einer höheren Ausbildung	ohne	im Besitze einiges Vermögens	wohlhabend	noch nie wegen eines Verbrechens, Vergehens oder einer Uebertretung		bereits ein oder mehrere Male wegen Vergehen oder Uebertretungen		wegen Verbrechen: bereits einmal		wegen Verbrechen: schon zwei oder mehrere Male	
								verurtheilt							
								M.	W.	M.	W.	M.	W.	M.	W.

Trwanie aresztu śledczego wszystkich przyaresztowanych oskarżonych, przeciw którym postępowanie w ciągu roku ukończonem zostało				
Ogólna liczba tych oskarżonych	Między nimi było w areszcie śledczym			
	przez trzy miesiące i niżej	nad trzy miesiące aż do sześciu miesięcy	nad sześć miesięcy aż do jednego roku	nad rok jeden

Dauer der Untersuchungshaft aller in Haft gewesenen Angeklagten, wider welche das Verfahren im Laufe des Jahres erledigt wurde				
Gesammtzahl dieser Angeklagten	*Darunter waren in der Untersuchungshaft*			
	drei Monate und darunter	*über drei Monate bis zu sechs Monaten*	*über sechs Monate bis zu Einem Jahre*	*über Ein Jahr*

III.

a) Wykaz prokuratoryi rządowej przy powiatowym sądzie kolegialnym w ....

obejmujący zaszłe w roku 18 ... przy tym sądzie rozprawione oskarżenia dla zbrodni i wykroczeń i rezultat onychże.

b) Wykaz jeneralnej prokuratoryi przy wyższym sądzie krajowym w ....

obejmujący zaszłe w roku 18 ... przy wszystkich sądach powiatowych kolegialnych kraju koronnego .... odbyte oskarżenia dla zbrodni i wykroczeń i rezultat onychże.

III.

a) Ausweis des Staatsanwaltes bei dem Bezirks-Collegialgerichte zu . .

über die im Jahre 18 . . bei diesem Gerichte verhandelten Anklagen wegen Verbrechen und Vergehen und den Erfolg derselben.

b) Ausweis des General-Procurators am Oberlandesgerichte zu . . .

über die im Jahre 18 . . bei sämmtlichen Bezirks-Collegialgerichten im Kronlande . . . . verhandelten Anklagen wegen Verbrechen und Vergehen und den Erfolg derselben.

Gatunek kary godnych czynności, stanowiących przedmiot oskarżenia	Liczba oskarżeń			Liczba oskarżonych						Między oskarżonymi znajdowało się	
	Pozostałych z roku zeszłego 18 . . .	Przyrosłych w biegu roku 18 . . .	Liczba ogólna	Pozostałych z r. poprzedniego		Przyrosłych w biegu roku		Liczba ogólna		w areszcie śledczym	na wolnej nodze
				mężkich	żeńskich	mężkich	żeńskich	mężkich	żeńskich		
A. Zbrodnie.											
Gwałt publiczny przez opieranie się											
Gwałt publiczny przez złośliwe uszkodzenie obcej własności											
Gwałt publiczny przez niebezpieczne groźby											
Uwiedzenie do nadużycia władzy urzędowej											
Ciężkie rodzaje nierządnictwa											
Spędzenie płodu											
Podrzucenie dziecka											
Zranienie albo ciężkie skaleczenie cielesne .											
Kradzież											
Przeniewierzenie											
Uczestnictwo w kradzieży albo w przeniewierzeniu											
Oszustwo											
Danie zbrodniarzom poręki											
Summa . .											
W poprzedzającym roku 18 . .											
przeto w roku 18 . . więcej											
przeto w roku 18 . . mniej											
B. Wykroczenia											
Wykroczenia osob nieletnich (§§. 28. lit. *a.* i 29. ust. karn. II. cz.)											
Zbiegowisko											
Podburzanie przeciw władzom państwa i gminnym											
Obrażenie straży											
Czynne urazy, popełnione w urzędzie przez publicznych urzędników lub sług . . .											
Zabójstwo lub ciężkie zranienie, z niedbałości popełnione											
Zatajenie porodu											
Niewiadomość lekarzy i chirurgów											
Zakazane zmowy rzemieślników i t. d. . .											
Urazy honoru											
Cudzołoztwo											
Inne rodzaje cielesnych sprosności											
Kuplerstwo (rajfurstwo)											
Bezprawne naruszenie pieczęci urzędowych											
Nakłonienia do nadużycia władzy urzędowej											
Przestępstwa co do przepisów pomorowych .											
Lichwiarstwo											
Przedruk											
Przekroczenia ustawy policyjnej co do kolej żelaznych											
Przekroczenia ustawy drukowej											
Przekroczenia ustway o stowarzyszeniach .											
Lekkomyślne bankructwo											
(W Tyrolu południowym: Przekroczenia patentu o broni)											
Summa . .											
W poprzedzającym roku 18 . .											
przeto w roku 18 . . więcej											
przeto w roku 18 . . mniej											

	Między oskarżonymi znajdowało się											Liczba oskarżonych.				Z końcem roku pozostaje		
	skazynych																	
	kara więzienia					kara aresztu											oskarżonych	
uwolnionych	nad 3 aż do lat 5	nad rok 1 aż do lat 3	nad miesięcy 6 aż do roku 1	nad 1 miesiąc aż do miesięcy 6	aż do 1 miesiąca i niżej	nad 3 miesiące	nad 1 miesiąc aż do miesięcy 3	nad 8 dni aż do 1 miesiąca	aż do 8 dni i niżej	kara pieniężna		przeciw którym postępowanie zawieszono	do innych władz odesłanych	przed zapadłym wyrokiem zmarłych	ucieczką uszłych od postępowania karnego	niezałatwionych oskarżeń	mężczyzn	białogłów

Gattung der den Gegenstand der Anklage bildenden strafbaren Handlungen.	Zahl der Anklagen: Rest vom vorhergehenden Jahre 18 . .	Zahl der Anklagen: Zuwachs im Laufe des Jahres 18 . .	Zahl der Anklagen: Gesammtzahl	Zahl der Angeklagten: Rest vom vorhergehenden Jahre: Männer	Zahl der Angeklagten: Rest vom vorhergehenden Jahre: Weiber	Zahl der Angeklagten: Zuwachs im Laufe des Jahres: Männer	Zahl der Angeklagten: Zuwachs im Laufe des Jahres: Weiber	Zahl der Angeklagten: Gesammtzahl: Männer	Zahl der Angeklagten: Gesammtzahl: Weiber	Unter den Angeklagten befanden sich: in Untersuchungshaft	Unter den Angeklagten befanden sich: auf freiem Fusse
A. Verbrechen.											
Oeffentl. Gewaltthätigkeit durch Widersetzlichkeit											
Oeffentl. Gewaltthätigkeit durch boshafte Beschädigung fremden Eigenthums . . .											
Oeffentl. Gewaltthätigkeit durch gefährliche Drohung											
Verführung zum Missbrauch der Amtsgewalt											
Schwere Unzuchtsfälle											
Abtreibung der Leibesfrucht											
Weglegung eines Kindes											
Verwundung oder schwere Körperverletzung											
Diebstahl											
Veruntreuung											
Theilnehmung an Diebstahl oder an der Veruntreuung											
Betrug											
an Verbrecher geleisteter Vorschub											
Summe .											
Im vorhergehenden Jahre 18 . .											
daher im Jahre 18 . . mehr											
daher im Jahre 18 . . weniger											
B. Vergehen.											
Vergehen von Unmündigen (§§ 28 lit a) und 29 St. G. II Thl.)											
Auflauf											
Aufreitzung gegen Staats- oder Gemeindebehörden											
Beleidigung einer Wache											
Thätige, von öffentlichen Beamten oder Dienern im Amte verübte Beleidigungen . .											
Fahrlässige Tödtung od. schwere Verwundung											
Verheimlichung der Geburt											
Unwissenheit von Aerzten oder Wundärzten .											
Unerlaubte Verabredungen von Gewerbsleuten etc.											
Ehrenbeleidigung											
Ehebruch											
Andere Unzuchtsfälle											
Kuppelei											
Widerrechtliche Verletzung gerichtlicher Siegel											
Verführung zum Missbrauch der Amtsgewalt											
Uebertretungen der Postvorschriften . . .											
Wucher											
Nachdruck											
Uebertretungen des Eisenbahnpolizeigesetzes											
Uebertretungen des Pressgesetzes											
Uebertretungen des Vereinsgesetzes											
Leichtsinnige Crida											
(In Südtirol: Uebertretungen des Waffenpatentes)											
Summe .											
Im vorhergehenden Jahre 18 . .											
daher im Jahre 18 . . mehr											
daher im Jahre 18 . . weniger											

Unter den Angeklagten wurden											Zahl der Angeklagten				Am Schlusse des Jahres blieben unerledigt		
freigesprochen	verurtheilt										gegen welche das Verfahren eingestellt wurde	welche an andere Behörden verwiesen wurden	welche vor der Urtheilsfällung starben	welche sich dem Strafverfahren durch Entweichung entzogen	Anklagen	Angeklagte	
	zu Kerkerstrafen					zu Arreststrafen				zu Geldstrafen						Männer	Weiber
	über 3 bis zu 5 Jahren	über 1 bis zu 3 Jahren	über 6 Monate bis zu 1 Jahr	über 1 Monat bis zu 6 Monaten	bis zu 1 Monat und darunter	über 3 Monate	über 1 Monat bis zu 3 Monaten	über 8 Tage bis zu 1 Monat	bis zu 8 Tagen und darunter								

IV.

a) Wykaz prokuratora rządowego przy

odnoszący się do osobistych stosunków osób, w roku 18... przed tymże

b) Wykaz prokuratora jeneralnego przy

odnoszący się do osobistych stosunków osób, w roku 18 . . przed sądami powiatowemi

	Ogólna liczba	Co do płci		Co do wieku													
		mezkiej	żeńskiej	Niżej lat 14		od lat 14 aż włącznie do 18		od lat 19 aż włącznie do 24		od lat 25 aż włącznie do 30		od lat 31 aż włącznie do 40		od lat 41 aż włącznie do 60		nad lat 60	
				M.	Ż.	m.	ż.	m	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.
Dla zbrodni oskarżonych																	
Dla zbrodni osądzonych																	
Dla wykroczeń oskarżonych . .																	
Dla wykroczeń osądzonych . . .																	

	Co do zarobku albo zatrudnienia								Co do	
	bezzarobkowych	najemników	służących	czeladników profesyjnych albo robotników przy fabrykach	wieśniaków	profesyonistów i fabrykantów	zatrudnienia naukowego, technicznego albo artystowskiego	urzędników	czytania i pisania nie świadomych	tylko czytania świadomych
Dla zbrodni oskarżonych .										
Dla zbrodni osądzonych . .										
Dla wykroczeń oskarżonych										
Dla wykroczeń osądzonych										

sądzie powiatowym kolegialnym w ....
sądem dla zbrodni i wykroczeń oskarżonych i skazanych.

wyższym sądzie krajowym w ....
kolegialnemi kraju koronnego ..... dla zbrodni i wykroczeń oskarżonych i skazanych.

Co do stanu						Co do religii						
bezżennego		małżeńskiego		wdowiego		rzymsko-katolickiej	grecko-katolickiej	grecko-nieunickiej	protestanckiej		sekt innych	staro-zakonnych
									wyznania augsburgskiego	wyznania helweckiego		
m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.							

wykształcenia			Co do majątku			Między nimi było takich, którzy							
czytania i pisania świadomych	posiadających wykształcenie profesyjne	posiadających wyższe wykształcenie	bezmajętnych	posiadających nieco majątku	majętnych	dla zbrodni, wykroczenia, przestępstwa nigdy jeszcze nie byli		raz lub więcej razy dla wykroczenia albo przestępstwa byli		dla zbrodni			
										już raz		już dwa lub więcej razy	
						skazani							
						m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.	m.	ż.

IV.

a) Ausweis des Staatsanwaltes am

über die persönlichen Verhältnisse der im Jahre 18 . . bei diesem Gerichte

b) Ausweis des General-Procurators am

über die persönlichen Verhältnisse der im Jahre 18 . . bei den Bezirks-Collegialgerichten des

	Gesammtzahl	Geschlecht		Alter													
		Männer	Weiber	unter 14 Jahren		von 14 bis incl. 18 Jahren		von 19 bis incl. 24 Jahren		von 25 bis incl. 30 Jahren		von 31 bis incl. 40 Jahren		von 41 bis incl. 60 Jahren		über 60 Jahre	
				M.	W.	M.	W.	M.	W.	M.	W.	M.	W.	M.	W.	M.	W.
Wegen Verbrechen Angeklagte . .																	
Wegen Verbrechen Verurtheilte . .																	
Wegen Vergehen Angeklagte . . .																	
Wegen Vergehen Verurtheilte . .																	

	Erwerb oder Beschäftigung								Bil-	
	ohne	Taglöhner	Dienstleute	Gewerbsgesellen oder Fabriksarbeiter	Landleute	Gewerbsbesitzer und Fabrikanten	wissenschaftliche, technische oder künstlerische Beschäftigung	Beamte	des Lesens und Schreibens unkundig	nur des Lesens kundig
Wegen Verbrechen Angeklagte . . .										
Wegen Verbrechen Verurtheilte . .										
Wegen Vergehen Angeklagte										
Wegen Vergehen Verurtheilte . . .										

Bezirks-Collegialgerichte zu . . . . .

wegen Verbrechen und Vergehen angeklagten und verurtheilten Personen.

Oberlandesgerichte zu . . . . .

Kronlandes . . . . wegen Verbrechen und Vergehen angeklagten und verurtheilten Personen.

Stand						Religion						
ledig		verheirathet		verwitwet		römisch-katholisch	griechisch-katholisch	griechisch nicht unirt	Protestanten		Andere Secten	Israeliten
									augsburgischer Confession	helvetischer Confession		
M.	W.	M.	W.	M.	W.							

[Bil]dung			Vermögen			Unter denselben waren							
des Lesens und Schreibens kundig	im Besitze einer gewerblichen Bildung	im Besitze einer höheren Ausbildung	ohne	im Besitze einiges Vermögens	wohlhabend	noch nie wegen eines Verbrechens, Vergehens oder einer Uebertretung		bereits ein oder mehrere Male wegen Vergehen oder Uebertretungen		wegen Verbrechen			
										bereits einmal		schon zwei oder mehrere Male	
						verurtheilt							
						M.	W.	M.	W.	M.	W.	M.	W.

Trwanie aresztu śledczego wszystkich przyaresztowanych oskarżonych, przeciw którym postępowanie w ciągu roku ukończonem zostało					
	Ogólna liczba tych oskarżonych	Między nimi było w areszcie śledczym			
		aż do jednego miesiąca i niżej	nad 1 miesiąc aż do miesięcy 3	nad 3 miesiące aż do miesięcy 6	nad 6 miesięcy
Oskarżonych dla zbrodni					
Oskarżonych dla wykroczeń					

Dauer der Untersuchungshaft aller in Haft gewesenen Angeklagten, wider welche das Verfahren im Laufe des Jahres erlediget wurde					
	Gesammtzahl dieser Angeklagten	Darunter waren in der Untersuchungshaft			
		bis zu einem Monate und darunter	über 1 Monat bis zu 3 Monaten	über 3 Monate bis zu 6 Monaten	über 6 Monate
Wegen Verbrechen Angeklagte . . .					
Wegen Vergehen Angeklagte . . .					

V.

a) Wykaz prokuratora rządowego przy powiatowym sądzie kolegialnym w ....

obejmujący zaszłe u niego w ciągu roku 18 ... doniesienia o karygodnych czynnościach i zaprowadzonych co do tego środków, tudzież śledztwa przygotowawcze, do sądu powiatowego kolegialnego w ...... wytoczone i rezultat onychże.

b) Wykaz prokuratora jeneralnego przy wyższym sądzie krajowym w ....

obejmujący zaszłe w biegu roku 18 . . u prokuratoryj rządowych kraju koronnego .... doniesienia o karygodnych czynnościach i zaprowadzonych co do tego środków, tudzież śledztwa przygotowawcze, do powiatowych sądów kolegialnych tego kraju koronnego wytoczone i rezultat onychże.

V.

a) Ausweis des Staatsanwaltes am Bezirks-Collegial-Gerichte zu . .

über die im Laufe des Jahres 18 . . an denselben gelangten Anzeigen strafbarer Handlungen und die darüber getroffenen Verfügungen, dann über die bei dem Bezirks-Collegial Gerichte zu . . . . anhängig gewesenen Voruntersuchungen und den Erfolg derselben.

b) Ausweis des General-Procurators am Oberlandesgerichte zu . . .

über die im Laufe des Jahres 18 . . an die Staatsanwaltschaften im Kronlande . . . . gelangten Anzeigen strafbarer Handlungen und die darüber getroffenen Verfügungen, dann über die bei den Bezirks-Collegial-Gerichten dieses Kronlandes anhängig gewesenen Voruntersuchungen und den Erfolg derselben.

Gatunek karygodnych czynności (jak się w rozpoczęciu postępowania pokazywały)	Liczba doniesień nadeszłych do prokuratoryj rządowych			Z tych doniesień							Liczba spraw karnych do sędziów śledczych do urzędowania nadeszłych			Z tych załatwiono					
				oddano do dalszego urzędowania			nie wytaczano ich do postępowania									przez uchwałę sądu powiatowego kolegialnego, dla braku powodu do dalszego postępowania			
	pozostałych z roku zeszłego	przyrosłych w biegu roku	liczba ogólna	sędziemu śledczemu	sądowi powiatowemu	innym władzom	z powodu, że czyn nie ukazywał się wedle ustawy być karygodnym	dla nikczemności	z innych powodów	zostało w końcu roku niezałatwionych	pozostałych z roku zeszłego	przyrosłych w biegu roku	liczba ogólna	przez zawieszenie lub cofnięcie doniesienia ze strony interesowanego	przez zawieszenie w porozumieniu prokuratora rządowego i sędziego śledczego	ponieważ czyn nie jest karygodnym	ponieważ sprawcy albo nieznajomi są albo zbiegli	ponieważ nie ma dostatecznych powodów podejrzenia przeciw obwinionemu	z innych powodów
I. Zbrodnie																			
Summa . .																			
W roku zeszłym . .																			
przeto w roku 18 . więcej .																			
przeto w roku 18 . mniej .																			
II. Wykroczenia																			
Summa . .																			
W roku zeszłym . .																			
przeto w roku 18 . więcej .																			
przeto w roku 18 . mniej .																			
Główna summa .																			
W roku zeszłym . .																			
przeto w roku 18 . więcej .																			
przeto w roku 18 . mniej .																			

w biegu roku										Liczba obwinionych do śledztwa przygotowawczego pociąganych						Liczba obwinionych, względem których śledztwo przygotowawcze								
przez decyzyę powiatowego sądu kolegialnego zapadłą				przez decyzyę Izby oskarżającej zapadłą						Pozostało z roku zeszłego		Przyrosło w biegu roku		Liczba ogólna		załatwionem zostało							z końcem roku zostało niezałatwionem	
					na odesłanie												przez odesłanie onegoż							
na oddanie do Izby oskarżający	na odesłanie do sądu pow. koleg.	na odesłanie do sądu powiatowego	na odesłanie do innej władzy	dla braku powodu do dalszego postępowania	do sądu przysięgłych	do sądu powiatowego koleg.	do sądu powiatowego	do innej władzy	Niezałatwionych zostało z końcem roku	na wolnej nodze	w areszcie śledczym	na wolnej nodze	w areszcie śledczym	na wolnej nodze	w areszcie śledczym	przez zawieszenie postępowania	do sądu przysięgłych	do sądu powiatowego koleg.	do sądu powiatowego	do innych władz	przez śmierć	przez ucieczkę		

Gattung der strafbaren Handlungen, (wie sie im Beginne des Verfahrens erschienen)	Zahl der an die Staatsanwaltschaft gelangten Anzeigen			Von diesen Anzeigen							Zahl der zur Amtshandlung der Untersuchungsrichter gelangten Strafsachen			Davon wurden im					
				wurden zur weiteren Amtshandlung abgegeben			wurden unverfolgt gelassen									durch Beschluss des Bez.-Coll.-Gerichtes, dass kein Grund zu weiterem Verfahren vorhanden sei			
	Rest vom vorhergehenden Jahre	Zuwachs im Laufe des Jahres	Gesammtzahl	an den Untersuchungsrichter	an das Bezirksgericht	an andere Behörden	weil die That nach dem Gesetze nicht als strafbar erschien	wegen Geringfügigkeit	aus anderen Gründen	blieben am Schlusse des Jahres unerlediget	Rest vom vorhergehenden Jahre	Zuwachs im Laufe des Jahres	Gesammtzahl	durch Einstellung oder Zurückziehung der Anzeige von Seite des Betheiligten	durch Einstellung im Einverständnisse des Staatsanwaltes und Untersuchungsrichters	weil die That nicht strafbar sei	weil die Thäter unbekannt oder flüchtig sind	weil keine genügenden Verdachtsgründe geg. den Angeschuldigten vorhanden sind	aus anderen Gründen
I. Verbrechen																			
Summe . .																			
Im vorhergehenden Jahre																			
daher im Jahre 18 . mehr . .																			
daher im Jahre 18 . weniger .																			
II. Vergehen																			
Summe . .																			
Im vorhergehenden Jahre																			
daher im Jahre 18 . mehr . .																			
daher im Jahre 18 . weniger .																			
Hauptsumme .																			
Im vorhergehenden Jahre																			
daher im Jahre 18 . mehr . .																			
daher im Jahre 18 . weniger .																			

Laufe des Jahres erledigt									Unerledigt blieben am Schlusse des Jahres	Zahl der in Voruntersuchung gezogenen Angeschuldigten						Zahl der Angeschuldigten, rücksichtlich welcher die Voruntersuchung								
durch ein Erkenntniss des Bezirks-Collegial-Gerichtes				durch ein Erkenntniss der Anklagekammer						Rest vom vorhergehenden Jahre		Zuwachs im Laufe des Jahres		Gesammtzahl		erledigt wurde							am Schlusse des Jahres unerledigt blieb	
					auf Verweisung												durch Verweisung derselben							
auf Abgabe an die Anklagekammer	auf Verweisung vor das Bezirks-Collegial-Gericht	auf Verweisung an ein Bezirksgericht	auf Verweisung an eine andere Behörde	dass kein Grund zu weiterem Verfahren vorhanden sei	vor das Geschwornengericht	vor das Bezirks-Collegial-Gericht	vor ein Bezirksgericht	vor eine andere Behörde		auf freiem Fusse	in Untersuchungshaft	auf freiem Fusse	in Untersuchungshaft	auf freiem Fusse	in Untersuchungshaft	durch Einstellung des Verfahrens	vor das Geschwornengericht	vor das Bezirks-Collegial-Gericht	vor ein Bezirksgericht	vor andere Behörden	durch ihren Tod	durch ihre Entweichung		

VI.

a) Wykaz prokuratora rządowego przy sądzie powiatowym kolegialnym w ....

obejmujący przestępstwa w roku 18... przy sądach powiatowych tegoż okręgu zaszłe tudzież rezultat postępowania, względem nich zaprowadzonego.

(Tę tablicę podług sądów powiatowych poszczególnie ułożyć i główny przegląd załączyć należy.)

b) Wykaz jeneralnego prokuratora przy wyższym sądzie krajowym w ....

obejmujący zaszłe w roku 18... przy sądach powiatowych kraju koronnego ...... pod rozprawę wzięte przestępstwa, tudzież rezultat postępowania, względem nich zaprowadzonego.

VI.

a) Ausweis des Staatsanwaltes am Bezirks-Collegial-Gerichte zu . . .

über die im Jahre 18 . . bei den Bezirksgerichten dieses Sprengels vorgekommenen Uebertretungsfälle und den Erfolg des darüber eingeleiteten Strafverfahrens.

(Diese Tabelle ist nach den Bezirksgerichten abgesondert zu verfassen und eine Hauptübersicht beizufügen.)

b) Ausweis des Generalprocurators am Oberlandesgerichte zu . . . . .

über die im Jahre 18 . . bei den Bezirksgerichten des Kronlandes . . . . zur Verhandlung gekommenen Uebertretungen und den Erfolg des darüber eingeleiteten Strafverfahrens.

Prze-

	I. Przeciw publicznym zakładom i środkom zapobiegającym przez										II.	III. Przeciw bezpieczeństwu życia przez										
	Obrażenie urzędników lub straży	Przekroczenie patentów lub rozporządzeń	Oderwanie sądowych pieczęci	Uszkodzenie publicznych zakładów	Przestąpienie przepisów meldunkowych	Podrobienie lub sfałszowanie publiczn. dokumentów	Powrót wygnanca lub wydalonego	Przekroczenie przepisów co do monet	Inne przestąpienia tegoż rodzaju	Summa	Przeciw obowiązkom urzędu publicznego	Kąpanie się w stawach i rzekach	Uszkodzenie przez jechanie zaprzęgiem lub wierzchem	Nieupoważnione wykonywanie sztuki lekarskiej	Nieupoważniona przedaż lekarstw	Niedbalstwo lub nieumiejętność aptekarzy	Nieupoważniony handel trucizną	Nieostrożność przy przedaży trucizny	Nieostrożność z strzelbami	Noszenie zakazanych broni	Inne tego rodzaju przestępstwa	Summa
A. Doniesienia o przestępstwach.																						
Liczba doniesień — Pozostałych z roku zeszł. 18 .																						
Liczba doniesień — Przyrosłych w roku 18 . . .																						
Liczba ogólna .																						
Względem nich — wyprowadzono postępowanie przeciw pewnym osobom																						
Względem nich — nie wytoczono postępowania dla niedostateczności lub nikczemności powodów																						
Względem nich — rozporządzono zawieszenie dla nieznajmości lub dla ucieczki sprawców																						
Z końcem roku zostało doniesień nieodbytych																						
B. Postępowanie przeciw pewnym obwinionym i rezultat tegoż.																						
Liczba obwinionych — Pozostałych z roku zeszłego 18 . . — m.																						
Liczba obwinionych — Pozostałych z roku zeszłego 18 . . — k.																						
Liczba obwinionych — Przyrosłych w roku 18 . — m.																						
Liczba obwinionych — Przyrosłych w roku 18 . — k.																						
Liczba obwinionych — Liczba ogólna — m.																						
Liczba obwinionych — Liczba ogólna — k.																						
Z tych zostało — w areszcie śledczym																						
Z tych zostało — na wolnej nodze																						
Postępowanie wytoczonem zostało — przez osoby, państwo zastępujące																						
Postępowanie wytoczonem zostało — przez oskarżycieli prywatn.																						
Między oskarżonymi było — Uwolniono . .																						
Między oskarżonymi było — skazanych aresztem — aż do dni 8 i niżej																						
Między oskarżonymi było — skazanych aresztem — nad dni 8 aż do 1 miesiąca . . .																						
Między oskarżonymi było — skazanych aresztem — nad 1 miesiąc aż do miesięcy 3 .																						
Między oskarżonymi było — skazanych aresztem — nad 3 miesiące aż do miesięcy 6 .																						
Między oskarżonymi było — skazanych — karami pieniężnemi . .																						
Liczba oskarżonych — przeciw którym postępowanie zawieszono																						
Liczba oskarżonych — których do innych władz odesłano .																						
Liczba oskarżonych — którzy przed zapadł. wyrokiem zmarli																						
Liczba oskarżonych — którzy przed postępowaniem karnem ucieczką uszli																						
Na końcu roku zostało postępowanie nie odbyte przeciw . . — mężom																						
Na końcu roku zostało postępowanie nie odbyte przeciw . . — kobietom																						

stępstwa.

IV. Ku uszkodzeniu na zdrowiu przez				V. Przeciw bezpieczeństwu ciała przez									VI. Przeciw bezpieczeństwu własności przez							VII.	VIII. Przeciwko obyczajności						IX.	X.			przeto w roku	
Przestąpienie przepisów przeciw zaraźliwym chorobom	Przestąpienie przepisów, przeciw zarazie na bydło	Inne przestępstwa tegoż rodzaju	Summa	Dobrowolne kalectwo	Uszkodzenie w bijatykach	Srogie rodziców lub opiekunów obchodzenie się z dziećmi	Srogie obchodzenie się między małżonkami	Srogie obchodzenie się z służącymi	Srogie nauczycieli obchodzenie się z uczniami	Przestąpienia ustawy policyjnej co do kolei żelaznej	Inne tego rodzaju przestępstwa	Summa	Czynności ogniowo-niebezpieczne	Kradzież	Przeniewierzenie	Uczęstnictwo w kradzieży lub w przeniewierzeniu	Oszustwo	Inne tego rodzaju przestępstwa	Summa	Przeciwko bezpieczeństwu honoru	Nierządnictwo i skryte ułatwienie tegoż	Żebranie	Gry zakazane	Pijaństwo	Inne grube nieobyczajności	Summa	Przeciwko ustawie drukowej	Przeciwko ustawie co do stowarzyszeń	Główna summa	Główna summa w roku zeszłym 18 . .	więcej	mniej

Ueber-

	I. Gegen öffentliche Anstalten und Vorkehrungen durch										II.	III. Gegen die Sicherheit des Lebens durch										
	Beleidigung von Beamten oder Wachen	Verletzung von Patenten oder Verordnungen	Eröffnung gerichtlicher Siegel	Beschädigung öffentlicher Anstalten	Uebertretung der Meldungsvorschriften	Nachmachung oder Verfälschung öffentlicher Urkunden	Rückkehr eines Verwiesenen oder Abgeschafften	Verletzung der Münzvorschriften	Andere Uebertretungen dieser Art	Summe	Gegen die Pflichten eines öffentlichen Amtes	Baden in Teichen und Flüssen	Beschädigung durch Fahren und Reiten	Unbefugte Ausübung der Heilkunst	Unbefugter Verkauf von Arzneimitteln	Nachlässigkeit oder Unwissenheit von Apothekern	Unbefugter Handel mit Gift	Unvorsichtigkeit bei dem Giftverkaufe	Unvorsichtigkeit mit Gewehren	Tragen verbotener Waffen	Andere Uebertretungen dieser Art	Summe
A. Anzeigen von Uebertretungen.																						
Zahl der Anzeigen: Rest v. vorhergehenden Jahre 18 .																						
Zahl der Anzeigen: Zuwachs im Jahre 18.																						
Gesammtzahl . .																						
Darüber wurde: das Verfahren gegen bestimmte Personen eingeleitet																						
Darüber wurde: wegen Unerheblichkeit oder aus anderen Gründen keine Verfolgung eingeleitet																						
Darüber wurde: die Einstellung wegen Unbekanntseins oder Flucht der Thäter verfügt																						
Am Schlusse des J. blieben unerledigte Anzeigen																						
B. Verfahren gegen bestimmte Beschuldigte und Erfolg desselben.																						
Zahl der Beschuldigten: Rest vom vorhergehenden Jahre 18 . . M.																						
Zahl der Beschuldigten: Rest vom vorhergehenden Jahre 18 . . W.																						
Zahl der Beschuldigten: Zuwachs im Jahre 18 . . M.																						
Zahl der Beschuldigten: Zuwachs im Jahre 18 . . W.																						
Zahl der Beschuldigten: Gesammtzahl . . M.																						
Zahl der Beschuldigten: Gesammtzahl . . W.																						
Davon waren: in Untersuchungshaft																						
Davon waren: auf freiem Fusse																						
Die Verfolgung geschah: durch die mit Vertretung des Staates betrauten Personen .																						
Die Verfolgung geschah: durch Privatkläger																						
Unter den Angeklagten wurden: Freigesprochen . .																						
Unter den Angeklagten wurden verurtheilt zu Arreststrafe: bis zu 8 Tagen und darunter																						
Unter den Angeklagten wurden verurtheilt zu Arreststrafe: über 8 Tage bis zu 1 Monat .																						
Unter den Angeklagten wurden verurtheilt zu Arreststrafe: über 1 Monat bis zu 3 Monaten																						
Unter den Angeklagten wurden verurtheilt zu Arreststrafe: über 3 Monat bis zu 6 Monaten																						
Unter den Angeklagten wurden verurtheilt: zu Geldstrafen . .																						
Zahl der Angeklagten: gegen welche das Verfahren eingestellt wurde																						
Zahl der Angeklagten: welche an andere Behörden verwiesen wurden																						
Zahl der Angeklagten: welche vor der Urtheilsfällung starben																						
Zahl der Angeklagten: welche sich dem Strafverfahren durch Entweichung entzogen																						
Am Schlusse des Jahres blieb das Verfahren unerledigt gegen: Männer																						
Am Schlusse des Jahres blieb das Verfahren unerledigt gegen: Weiber																						

...tretungen.

IV. zum Nachtheile der Gesundheit durch				V. gegen die körperliche Sicherheit durch									VI. gegen die Sicherheit des Eigenthums durch							VII.	VIII. gegen die Sittlichkeit durch						IX.	X.			daher im Jahre 18..	
Uebertretung der Vorschriften bei ansteckenden Krankheiten	Uebertretung der Vorschriften bei Viehseuchen	Andere Uebertretungen dieser Art	Summe	Selbstverstümmlung	Beschädigung durch Raufhändel	Misshandlung von Kindern durch ihre Aeltern oder Vormünder	Misshandlung von Ehegatten	Misshandlung von Dienstleuten	Misshandlung von Schülern durch ihre Lehrer	Uebertretung des Eisenbahnpolizeigesetzes	Andere Uebertretungen dieser Art	Summe	Feuergefährliche Handlungen	Diebstahl	Veruntreuung	Theilnahme am Diebstahl oder an der Veruntreuung	Betrug	Andere Uebertretungen dieser Art	Summe	Gegen die Sicherheit der Ehre	Unzucht und Unterschleif dazu	Betteln	Verbotenes Spiel	Trunkenheit	Andere grobe Unsittlichkeiten	Summe	Gegen das Pressgesetz	Gegen das Vereinsgesetz	Hauptsumme	Hauptsumme im vorhergehenden Jahre 18 . .	mehr	weniger

VII.

Wykaz jeneralnego prokuratora

obejmujący wyroki w roku 18.. przez sądy krajowe kraju koronnego . . .

Nazwisko sądu krajowego	Liczba odwołań się			Odwołanie założono przeciw wyrokom ostatecznym dla			Odwołanie założono ze strony			Z tych odwołań		
	pozostałych z roku zeszł.	przyrosłych w biegu roku	liczba ogólna	zbrodni	wykroczeń	przestępstw	prokuratoryi rządowej	oskarżonego lub jego przynależnych	prywatnego interesowanego lub oskarżyciela prywatnego	przed odrzucenie wedle §. 379.	przez odesłanie	
											do Izby oskarżającej	do innej władzy
Summa .												
W roku zeszłym												
przeto w roku 18 . . więcej . .												
przeto w roku 18 . . mniej . . .												

przy wyższym sądzie krajowym w . . . . . .

jako instancye odwołania, w sprawach karnych wydane.

załatwiono				Niezałatwionych zostało w końcu roku	Odmiany wyroków pierwszego sędzi odnosiły się				Liczba przypadków, w których w drugiej instancyi nowe postępowanie miejsce miało		Uwaga.
przez potwierdzenie wyroku pierwszego sędzi		przez odmienienie wyroku pierwszego sędzi									
dla zbrodni lub wykroczeń	dla przestępstw	dla zbrodni lub wykroczeń	dla przestępstw		do uwolnienia osądzonego	do osądzenia uwolnionego	do innych zmian oskarżonemu korzystnych	do innych zmian, niekorzystnych oskarżonemu	dla zbrodni albo wykroczenia	dla przestępstw	

VII.

Ausweis des Generalprocurators am

über die im Jahre 18 . . von den Landesgerichten des Kronlandes . . .

Name des Landesgerichtes.	Zahl der Berufungen			Die Berufungen waren gerichtet gegen Endurtheile wegen			Die Berufung wurde ergriffen von			Von diesen Berufungen		
											durch Verweisung	
	Rest vom vorhergehenden Jahre	Zuwachs im Laufe des Jahres	Gesammtzahl	Verbrechen	Vergehen	Uebertretungen	der Staatsanwaltschaft	dem Angeklagten oder dessen Angehörigen	dem Privatbetheiligten oder Privatkläger	durch Verwerfung nach §. 379	an die Anklagekammer	an eine andere Behörde
Summe .												
Im vorhergehenden Jahre												
daher im Jahre 18 . mehr												
daher im Jahre 18 . weniger												

Oberlandesgericht zu . . . .

als Berufungsbehörden in Strafsachen gefällten Erkenntnisse.

wurden erlediget				Unerledigt blieben am Schlusse des Jahres	Die Abänderungen der erstrichterlichen Urtheile bestanden				Zahl der Fälle, in welchen in zweiter Instanz ein neues Beweisverfahren stattfand		Anmerkung
d. Bestätigung des erstrichterlichen Urtheiles		d. Abänderung des erstrichterlichen Urtheiles									
wegen Verbrechen oder Vergehen	wegen Uebertretungen	wegen Verbrechen oder Vergehen	wegen Uebertretungen		in der Freisprechung eines Verurtheilten	in der Verurtheilung eines Freigesprochenen	in einer anderen Aenderung zu Gunsten des Angeklagten	in einer anderen Aenderung zum Nachtheile des Angeklagten	wegen Verbrechen oder Vergehen	wegen Uebertretungen	

VIII.

Wykaz jeneralnego prokuratora

obejmujący oskarżenia i odwołania w roku 18 . . . przed ten

A. Przegląd oskarżeń przedłożonych Izbie oskarżającej i rezultatu takowych

Gatunek zbrodni	Liczba śledztw przygotowawczych, względem których Izba oskarżająca rozstrzygać miała			Wydane względem nich wyroki					Z końcem roku zostało niezałatwionych
	Pozostałych z roku zeszłego	Przyrosłych w biegu roku	Ogólna liczba	na odesłanie do sądu przysięgłych	na odesłanie do sądu powiatowego kolegialnego	na odesłanie do sądu powiatowego	na odesłanie do innej władzy	że nie było powodu do dalszego postępowania	

przy wyższym sądzie krajowym w ......

wyższy sąd jako Izbę oskarżającą wytoczone i rozstrzygnięte.

B. Przegląd działalności Izby oskarżającej jako władzy apelacyjnej w sprawach karnych

Gatunek karygodnych czynności	Liczba odwołań do Izby oskarżającej			Odwołanie założono		Wyrok pierwszego sędzi został		W końcu roku zostało niezałatwionych odwołań się	Uwaga
	pozostałych z roku zeszłego	przyrosłych w biegu roku	Liczba ogólna	ze strony prokuratoryi rządowej	ze strony obwinionego	potwierdzony	zmieniony		

VIII.

Ausweis des General-Procurators

über die im Jahre 18 . . bei diesem Oberlandesgerichte als Anklage

A. Uebersicht der, der Anklagekammer vorgelegten Anklagen und des Erfolges derselben

Gattung der Verbrechen	Zahl der Voruntersuchungen, worüber die Anklagekammer zu entscheiden hatte			Darüber erfolgte Erkenntnisse					Am Schlusse des Jahres blieben unerledigt
	Rest vom vorhergehenden Jahre	Zuwachs im Laufe des Jahres	Gesammtzahl	auf Verweisung vor das Geschwornengericht	auf Verweisung vor ein Bezirks-Collegial-Gericht	auf Verweisung vor ein Bezirksgericht	auf Verweisung an eine andere Behörde	dass kein Grund zu weiteren Verfahren vorhanden sei	

am Oberlandesgerichte zu . . . . .

kammer anhängig gewesenen und entschiedenen Anklagen und Berufungen.

B. Uebersicht der Wirksamkeit der Anklagekammer als Berufungsbehörde in Strafsachen

Gattung der strafbaren Handlungen	Zahl der an die Anklagekammer gelangten Berufungen			Die Berufung wurde ergriffen		Das erstrichterliche Erkenntniss wurde		Am Schlusse des Jahres unerledigt gebliebene Berufungen	Anmerkung
	Rest vom vorhergehenden Jahre	Zuwachs im Laufe des Jahres	Gesammtzahl	von der Staatsanwaltschaft	von dem Angeschuldigten	bestätigt	abgeändert		

IX.

Wykaz jeneralnego prokuratora

obejmujący zaszłe w roku 18 . . zażalenia nieważności

Nazwisko wyższego sądu krajowego, w którego okręgu wydanym został wyrok zarekurowany	A. Zażalenia nieważności przeciw wyrokom trybunałów sądu przysięgłych																	
	Liczba zażaleń nieważności			Wytoczono zażalenie nieważności				Z zażaleń nieważności w interesie strony					Za uzasadnione uznane zażalenia nieważności załatwiono			Z zażaleń nieważności dla zachowania prawa		
				w interesie strony				odrzucono		uznano za uzasadnione								
	Pozostałych z roku zeszłego	przyrosłych w biegu roku	Liczba ogólna	przez prokur. rządowego	przez oskarżonego lub jego należących	przez oskarżyciela prywatnego	dla zachowania praw	bez uprzedniej rozprawy	po formalnej rozprawie	całkiem	po części	nie załatwiono	przez rozstrzygnienie w rzeczy głównej (§. 364.)	przez odesłanie do powtórnego zawyrokowania (§. 365.)	przez odesłanie do powtórnej rozprawy (§. 366.)	odrzucono	uznano za uzasadnione	jeszcze nie załatwiono
Wiedeń																		
Linc																		
Praga																		
Berno																		
Grac																		
Celowiec																		
Tryest																		
Insbruk																		
Tryent																		
Summa . .																		
W roku przeszłym .																		
przeto w roku 18 . więcej .																		
przeto w roku 18 . mniej . .																		

przy trybunale kasacyjnym

w sprawach karnych i rezultat onychże.

B. Zażalenia nieważności przeciw wyrokom Izb oskarżających								*C.* Zażalenia nieważności przeciw wyrokom sądów krajowych jako władz apelacyjnych w sprawach karnych																	
Liczba zażaleń nieważności			Zażalenie nieważności założono przez		Z tych zażaleń nieważności			Liczba zażaleń nieważności			Zażalenia nieważności założono				Zażalenia nieważności założono przeciw wyrokom			Z zażaleń nieważności w interesie strony					Z zażaleń nieważności dla strzeżenia praw		
											w interesie strony							odrzucono		za uzasadnione uznano i załatw.					
pozostałych z roku zeszłego	przyrosło w biegu roku	Liczba ogólna	prokuratoryę rządową	oskarżonego	odrzucono	uznano za uzasadnione	jeszcze niezałatwiono	pozostałych z roku zeszłego	przyrosłych w biegu roku	Liczba ogólna	przez prokuratora rządowego	przez oskarżonego lub jego przynależących	przez oskarżyciela prywatnego	dla zachowania praw	na zbrodnie	na wykroczenia	na przestępstwa	bez poprzedniej rozprawy	po formalnej rozprawie	przez rozstrzygnięcie w rzeczy głównej	przez odesłanie do innego sądu krajowego	jeszcze nie załatwiono	odrzucono	za uzasadniono uznano	jeszcze nie załatwiono

IX.

Ausweis des General-

über die im Jahre 18 . . vorgekommenen Nichtigkeits-

Name des Oberlandesgerichtes, in dessen Sprengel das angefochtene Erkenntniss erlassen wurde	A. Nichtigkeitsbeschwerden gegen Urtheile der Schwurgerichtshöfe																	
	Zahl der Nichtigkeitsbeschwerden			Die Nichtigkeitsbeschwerden wurden ergriffen				Von den Nichtigkeitsbeschwerden im Partei-Interesse wurden					Die gegründet befundenen Nichtigkeitsbeschwerden wurden erledigt			Von den Nichtigkeitsbeschwerden zur Wahrung des Gesetzes wurden		
				im Partei-Interesse				verworfen		gegründet befunden								
	Rest vom vorhergehenden Jahre	Zuwachs im Laufe des Jahres	Gesammtzahl	vom Staatsanwalte	von dem Angeklagten oder dessen Angehörigen	von einem Privatkläger	zur Wahrung des Gesetzes	ohne vorausgegangene Verhandlung	nach förml. Verhandlung	ganz	theilweise	noch nicht erlediget	durch Entscheidung in der Hauptsache (§. 364)	durch Verweisung zur neuerlichen Urtheilsfällung (§. 365)	durch Verweisung zur neuerlichen Verhandlung (§. 366)	verworfen	gegründet befunden	noch nicht erlediget
Wien																		
Linz																		
Prag																		
Brünn																		
Gratz																		
Klagenfurt																		
Triest																		
Innsbruck																		
Trient																		
Summe . .																		
Im vorhergehenden Jahre																		
daher im Jahre 18 . mehr . .																		
daher im Jahre 18 . weniger .																		

Procurators am Cassationshofe

beschwerden in Strafsachen und den Erfolg derselben.

B. Nichtigkeitsbeschwerden gegen Erkenntnisse der Anklagekammer								C. Nichtigkeitsbeschwerden gegen Urtheile der Landesgerichte als Berufungsbehörden in Strafsachen																	
Zahl der Nichtigkeitsbeschwerden			Die Nichtigkeitsbeschwerde wurde ergriffen von		Von diesen Nichtigkeitsbeschwerden wurden			Zahl der Nichtigkeitsbeschwerden			Die Nichtigkeitsbeschwerden wurden ergriffen				Die Nichtigkeitsbeschwerden wurden ergriffen gegen Erkenntnisse			Von den Nichtigkeitsbeschwerden im Partei-Interesse wurden					Von den Nichtigkeitsbeschwerden zur Wahrung des Gesetzes wurden		
												im Partei-Interesse						verworfen		gegründet befunden und erlediget					
Rest vom vorhergehenden Jahre	Zuwachs im Laufe des Jahres	Gesammtzahl	der Staatsanwaltschaft	dem Angeklagten	verworfen	gegründet befunden	noch nicht erlediget	Rest vom vorhergehenden Jahre	Zuwachs im Laufe des Jahres	Gesammtzahl	von der Staatsanwaltschaft	von dem Angeklagten oder dessen Angehörigen	von einem Privatkläger	zur Wahrung des Gesetzes	wegen Verbrechen	wegen Vergehen	wegen Uebertretungen	ohne vorausgegangene Verhandlung	nach förmlicher Verhandlung	durch Entscheidung in der Hauptsache	durch Verweisung an ein anderes Landesgericht	noch nicht erlediget	verworfen	gegründet befunden	noch nicht erlediget

496.

Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z dnia 29. Grudnia 1850,

obowiązujące w Austryi niżej i wyżej Ensy, w Solnogrodzie, w Tyrolu z Vorarlbergiem, w Karyntyi, w Krainie, w Gorycyi i Gradysce, w Istryi, w Styryi, w Czechach, w Morawii i na Szląsku.

na mocy którego ustanawia się w skutek Najwyższego postanowienia, iż rozstrzygnienie owych uchwał gmin miejscowych, które wedle ustawy przystoi gminie obwodowej albo względnie wzmocnionemu wydziałowi krajowemu, prowizorycznie należeć będzie do prezesa obwodowego a względnie do namiestnika.

Najwyższym postanowieniem z dnia 22. Grudnia 1850. raczył Najjaśniejszy Pan, Jego Ces. Mość, na wniosek ministra spraw wewnętrznych rozporządzić, iż rozstrzygnienia owych uchwał gminy miejscowej, które wedle ustawy gmina obwodowa, a w krajach koronnych, w których funkcye gminy obwodowej poruczone są wzmocnionemu wydziałowi krajowemu, tenże rozstrzygać ma, prowizorycznie aż do rozpoczęcia działalności gminy obwodowej a względnie wzmocnionego wydziału krajowego, należeć będą do przezesa obwodowego a względnie do namiestnika.

Bach m. p.

496.

Verordnung des Ministers des Innern vom 29. December 1850,

wirksam für Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Tirol und Vorarlberg, Kärnthen, Krain, Gorz und Gradiska, Istrien, Steiermark, Böhmen, Mähren und Schlesien,

wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung bestimmt wird, dass die Entscheidung über jene Beschlüsse der Ortsgemeinden, über welche nach dem Gesetze die Entscheidung der Kreisgemeinde oder beziehungsweise dem verstärkten Landesausschusse zusteht, vorläufig dem Kreispräsidenten und beziehungsweise dem Statthalter zukomme.

Seine Majestät haben über Antrag des Ministers des Innern mit Allerhöchster Entschliessung vom 22. December 1850 zu verordnen befunden, dass die Entscheidungen über jene Beschlüsse der Ortsgemeinde, über welche nach dem Gesetze die Kreisgemeinde, und in jenen Kronländern, in welchen die Functionen der Kreisgemeinde dem verstärkten Landesausschusse übertragen sind, dieser zu entscheiden hat, provisorisch bis zum Beginne der Wirksamkeit der Kreisgemeinde und bezüglich des verstärkten Landesausschusses dem Kreispräsidenten und rücksichtlich dem Statthalter zustehe.

***Bach** m. p.*

Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CLXV.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 31. Grudnia 1850, w wydaniu niniejszem dwujęzykowem: 11. Marca 1851.

497.

Cesarskie rozporządzenie z dnia 6. Listopada 1850,

mocą którego ustanawia się organizacya sądowa w krajach koronnych Galicyi i Lodomeryi, wraz z Krakowem, Oświecimem i Zatorem, tudzież na Bukowinie.

„Zatwierdzam niniejszem przedłożone Mi wnioski, względem organizacyi sądów w krajach koronnych Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, Oświecimem i Zatorem, tudzież na Bukowinie, i udzielam Mojemu ministrowi sprawiedliwości polecenie, ażeby w porozumieniu z ministerstwami spraw wewnętrznych i finansów wydał potrzebne rozporządzenia do jej wykonania.“

Franciszek Józef m. p.

Schmerling m. p.

Załącznie do Nr. 497.

Najpoddańsze przedstawienie najwierniejszego ministra sprawiedliwości

Dra Antoniego kaw. Schmerlinga,

względem uorganizowania sądów w krajach koronnych Galicyi i Lodomeryi, wraz z Krakowem, Oświecimem i Zatorem tudzież na Bukowinie.

Najłaskawszy Panie!

W skutek zatwierdzenia ogólnych zarysów przyszłego sądownictwa w krajach koronnych cesarstwa austryackiego, wyrzeczonego Najwyższem postanowieniem z dnia 14. Czerwca 1849. przedkłada najwierniejszy minister sprawiedliwości Waszej Cesarskiej Mości najuniżeńszy swój wniosek względem uorganizowania sądów w krajach koronnych Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, Oświecimem i Zatorem, tudzież na Bukowinie, z następującemi uwagami:

Królestwo Galicyi wraz z obudwoma księstwa Oświecima i Zatora tudzież z Bukowiną, stanowiąca przed podniesieniem jej do godności osobnego kraju koronnego, część integrującą Galicyi, podzielone było pod względem administracyjnym na 19 obwodów, liczących objętości 1524 mil kwadratowych, a ludności przeszło 5 milionów mieszkańców.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CLXV. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 31. December 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 11. März 1851.

497.

Kaiserliche Verordnung vom 6. November 1850,

wodurch die Gerichts-Organisation in den Kronländern Galizien und Lodomerien, mit Krakau, Auschwitz und Zator und in der Bukowina festgesetzt wird.

„Ich genehmige die gestellten Anträge zur Gerichts-Organisation in den Kronländern Galizien und Lodomerien mit Krakau, Auschwitz und Zator und in der Bukowina, und beauftrage Meinen Minister der Justiz, die zum Behufe ihrer Ausführung erforderlichen Anordnungen im Einvernehmen mit den Ministerien des Innern und der Finanzen zu erlassen.“

Franz Joseph *m. p.*

Schmerling *m. p.*

Beilage zu Nr. 497.

Allerunterthänigster Vortrag des treugehorsamsten Justizministers Dr. Anton Ritter v. Schmerling

betreffend die Organisirung der Gerichte in den Kronländern Galizien und Lodomerien mit Krakau, Auschwitz und Zator und in der Bukowina.

Allergnädigster Herr!

In Gemässheit der durch die Allerhöchste Entschliessung vom 14. Juni 1849 genehmigten allgemeinen Grundzüge der künftigen Gerichtsverfassung in den Kronländern des österreichischen Kaiserstates unterbreitet der treugehorsamste Justizminister Euerer Majestät seinen allerunterthänigsten Antrag zur Organisirung der Gerichte in den Kronländern Galizien und Lodomerien mit Krakau, Auschwitz und Zator und in der Bukowina mit nachfolgenden Bemerkungen:

Das Königreich Galizien war mit Einschluss der beiden Herzogthümer Auschwitz und Zator und der Bukowina, welche bis zur Erhebung zu einem eigenen Kronlande einen integrirenden Bestandtheil von Galizien bildete, in administrativer Beziehung in 19 Kreise getheilt, welche in ihrem Netze einen Flächenraum von 1524 Quadratmeilen mit einer Bevölkerung von mehr als 5 Millionen Einwohner umfassen.

Wielkie-Księstwo Krakowa, liczyło według dotychczasowego podziału politycznego trzy powiaty administracyjne i ludności około 140.000 dusz, na przestrzeni 21 mil kwadratowych.

W Galicyi i na Bukowinie sprawowane było sądownictwo, częścią przez sądy cesarskie, częścią przez patrymonialne, mianowicie przez ustanowione w pojedynczych miejscach magistraty i justycyaryaty.

Do sądów cesarskich należały trzy sądy szlacheckie: we Lwowie, w Stanisławowie i w Tarnowie; tudzież sąd szlachecki i miejski w Czerniowcach, sąd dystryktowy w Suczawie, sześć sądów karnych: we Lwowie, w Samborze, w Reszowie, na Wiśniczu, w Stanisławowie i w Czerniowcach; do których także dodać należy osobne sądy; jako to: sąd handlowy i wekslowy we Lwowie i w Brodach, nareście c. k. sądy górnicze dystryktowe w Samborze, w Kołomyi i w Wieliczce z substytucyą sądu górniczego w Kaczykach, dla księstwa Bukowiny.

Sądownictwo patrymonialne w Galicyi i na Bukowinie podzielone było między 84 magistratów i kameraryj miejskich a 2666 justycyaryatów.

Tyle w prawdzie było powiatów sądowych; jednakowoż często się wydarzyło, iż jeden magistrat lub jeden justycyaryusz sprawował sądownictwo w kilku powiatach.

W okręgu Wielkiego-Księstwa Krakowa wykonywano sprawiedliwość cywilną w pięciu sądach pokoju i w trybunale miasta Krakowa i jego okręgu; sprawiedliwość zaś karną wymierzano przez dyrekcyą policyi, w najnowszym czasie przez Radę miejską Krakowską, dalej przez dystryktowe komisaryaty policyi, i przez trybunał miasta Krakowa i jego okręgu.

Jak skoro w konstytucyi państwa, przez Najjaśniejszego Pana nadanej, wyrzeczoną została zasada, iż wszyscy obywatele austryackiego państwa, pod względem osoby, jednakowemu podlegają sądowi; stało się nieodzowną koniecznością, urządzić także sądownictwo w tych krajach koronnych według prawideł powszechnych i pojedynczych, ażeby tym sposobem odpowiedzieć, głęboko czuć się dającej potrzebie, jednakowego, prędkiego i samodzielnego wymierzenia sprawiedliwości.

Ażeby rozwiązać w sposób zadowolniający to zadanie w całej jego obszerności, zasięgano wprzód zdań różnych władz, tak sądowych jak administracyjnych, żądano wyjawienia opinij komitetów, umyślnie na ten cel złożonych z urzędników różnych kategoryj służbowych, którym przydani zostali mężowie zaufania i doświadczenia, ze wszech części kraju; takowe pod ścisłą poddano rozwagę, i jak najobszerniejsze badano i porównywano tabele statystyczne, mapy katastralne, krajowe i drogowe w celu dochodzenia stósunków miejscowych.

Ażeby stosówne pozyskać zaokrąglenie okręgów sądowych, nie podobna było zachować dłużej granic dotychczasowych obwodów; musiano przedewszystkiem utworzyć wielkie powiaty z odgraniczeniami naturalnemi, jakiemi są: pasma gór, rzeki i t. p., a oraz starać się o wynalezienie w nich punktów środkowych, w których się zbiegają drogi handlowego obrotu, w których przemysł i zatrudnienia wiejsko-gospodarcze znajdują zwykłą swą i pewną koncentracyę.

Jednakowoż:

Po pierwsze zatrzymanym został z reguły podział podług parafij, a od tej zasady odstąpiono tylko w tych nader rzadkich przypadkach, w których, z pozostawienia

Das Grossherzogthum Krakau hatte nach seiner bisherigen politischen Eintheilung drei Verwaltungsbezirke mit einer Bevölkerung von beiläufig 140.000 Seelen auf einem Flächenraume von 21 Quadratmeilen.

Die Gerichtspflege in Galizien und in der Bukowina wurde theils durch landesfürstliche, theils durch Patrimonial-Gerichte, und zwar durch die in den einzelnen Orten bestehenden Magistrate und Justiziariate besorgt.

Zu den landesfürstlichen Gerichten gehörten die drei Landrechte in Lemberg, Stanislau *und* Tarnów, *das Stadt- und Landrecht* Czerniowic, *dann das Districtsgericht zu* Suczawa, *die sechs Strafgerichte in* Lemberg, Sambor, Rzeszow, Wisnic, Stanislau *und* Czerniowic, *denen auch die besonderen Gerichtsstellen, als die Mercantil- und Wechselgerichte in* Lemberg *und* Brody, *endlich die k. k. Districtual-Berggerichte in* Sambor, Kolomea *und* Wieliczka *mit der Berggerichts-Substitution in* Kaczyka *für das Herzogthum Bukowina beizuzählen sind.*

Die Patrimonial - Gerichtsbarkeit in Galizien und in der Bukowina theilte sich zwischen 84 Magistrate und Stadtkämmereien und 2666 Justiziariate.

Es waren zwar so viele Gerichtsbezirke, doch wurden häufig mehrere Bezirke von einem einzigen Magistrate oder von einem einzigen Justiziäre besorgt.

Im Gebiete des Grossherzogthums Krakau wurde die Civil-Gerichtspflege durch fünf Friedensgerichte und das Krakauer Landgericht, und die Gerichtsbarkeit in Strafsachen durch die Polizei-Direction, in neuester Zeit durch den Krakauer Stadtrath, ferner durch die Polizei-Districts-Commissariate und das Krakauer Landgericht besorgt.

Nachdem durch die Allerhöchst verliehene Reichsverfassung der gleiche persönliche Gerichtsstand für alle österreichischen Reichsbürger ausgesprochen wurde, trat die unabweisbare Nothwendigkeit ein, auch die Gerichtspflege in diesen Kronländern auf einfache allgemeine Normen zurückzuführen und hierdurch dem tiefgefühlten Bedürfnisse nach einer gleichen, schnellen und selbstständigen Justiz-Verwaltung zu entsprechen.

Um diese Aufgabe in ihrem weitgreifenden Umfange befriedigend zu lösen, wurden vorerst die gutachtlichen Ansichten der verschiedenen Gerichts- und Verwaltungs-Behörden eingeholt, die Meinungen der eigens zu diesem Zwecke aus Beamten von verschiedenen Dienst-Kategorien zusammengesetzten Comités, welchen Männer des Vertrauens und der Erfahrung aus allen Theilen des Landes beigegeben waren, abgefordert, dieselben einer reiflichen Erwägung unterzogen, die umfassendsten statistischen Tabellen, die verschiedenen Katastral-, Länder- und Strassenkarten Behufs der Ermittlung der Terrains-Verhältnisse benützt und verglichen.

Um eine zweckmässige Arrondirung der Gerichtssprengel zu bewirken, konnten die bisherigen Kreisgränzen ferner nicht eingehalten werden, es mussten vor Allem grosse Bezirke mit natürlichen Abgränzungen, als: Gebirgszügen, Flüssen u. dgl. geschaffen, und in denselben Mittelpuncte zu finden gesucht werden, in welchen sich die Verkehrsrichtungen vereinigen, industrielle Thätigkeit und landwirthschaftliche Beschäftigungen ihren gewöhnlichen und sichern Mittelpunct finden.

Indessen wurden :

Erstens die Pfarr-Eintheilungen in der Regel aufrecht erhalten, und von diesem Grundsatze nur in jenen höchst seltenen Fällen abgewichen, in denen die Belassung der einzelnen Ortschaften

pojedynczych miejsc przy dawnym związku, cierpiećby musiało wykonywanie sprawiedliwości, dla zachodzących trudności komunikacyjnych.

Po drugie zwrócono szczególną uwagę na różność ludności w pojedynczych częściach kraju, na ich związki przemysłowe, na zwykłe kierunki obrotu i handlu, na drogi odbytu i naturalne odgraniczenia jednych od drugich; nakoniec

po trzecie przeprowadzoną została zasada, iż siedziby sądów przenieść należy do miast większych, w których się dawniej znajdowały magistraty, z małemi wyjątkami, spowodowanemi przez szczególne tylko położenie pojedynczych części kraju.

Przy znacznej objętości królestwa Galicyi, i rozciągłości jego wzdłuż, wynoszącej z Bukowiną przeszło 100 mil, okazało się, iż dla prędkiego i uregulowanego wykonywania sprawiedliwości ustanowić potrzeba kilka sądów wyższych, w różnych częściach kraju.

Ten cel osiągnąć także można z równie pomyślnym skutkiem, a oraz utrzymaniem jak największej, o ile można, jedności i zgodności w administracyi sądowej, jeżeli ustanowiony będzie w rzeczy samej tylko jeden wyższy sąd krajowy z kilką senatami urzędającemi po różnych miejscach, które to senaty chociaż co do sędziowskich rozstrzygnień samodzielne i niezawisłe jedne od drugich, będą miały w spólnem prezydyum punkt jeności, wszystkim potrzebny.

Przemawia za tym podziałem ta jeszcze okoliczność, że i administracyjny podział kraju koronnego Galicyi z Krakowem, w skutek udzielonej przez Waszą Ces. Mość Najwyższej sankcyi, trzy większe przedstawia ciała administracyjne, pod jednym spólnym namiestnikiem stojące.

Że we Lwowie, jako w mieście głównem i siedzibie namiestnictwa, także i wyższy sąd krajowy mieć musi siedlisko swoje, — dalszego usprawiedliwienia tegoż nie ukazuje się potrzeba.

Przeto więc tu tylko o te inne miasta rzecz iść może, w których ustanowione być mają senaty wyższego sądu krajowego. Pod tym względem najszczególniej w zachodniej części kraju Kraków, we wschodnej zaś Stanisławów na uwadze mieć należy; z których pominąwszy nawet, iż oba te miasta mieszczą w sobie wyższe władze administracyjne, pierwsze jest najznaczniejszem miastem na zachodzie, drugie zaś ma za sobą położenie jeograficzne, i leży najbliżej księstwa Bukowiny, które za małą posiada ludność, ażeby w niem dostatecznie usprawiedliwić się dało ustanowienie wyższego sądu krajowego, chociaż jest osobnem krajem koronnym z odrębną administracyą krajową.

W skutek tego więc działalność wyższego sądu krajowego we Lwowie rozciągać się będzie na obręb sądu krajow. Lwowskiego, Przemyślskiego i Samborskiego; senat wyższego sądu krajowego w Krakowie na obręb Krakowski, Rzeszowski i Jasielski; a zaś senat wyższego sądu krajowego w Stanisławowie na obręb sądu krajowego Stanisławowskiego, Tarnopolskiego i Czernowieckiego.

Ze względu na stósunki kraju i oświaty krajowej w Galicyi wypada tymczasem, aż do wyższego rozwinięcia życia gminnego zaprowadzić, co do sądów przysięgłych, niektóre modyfikacye w postanowieniach ustawy o postępowaniu karnem; nie mniej też stósownem by było, gdyby celem bezstronnego i uspakajającego wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych, sądom powiatowym kolegialnym w ich obrębie karnym przekazano także odpowiedni zakres działania w niektórych sprawach cywilnych,

in ihrem vorigen Verbande wegen obwaltender Terrain-Schwierigkeiten auf die Ausübung der Justizpflege lähmend hätte einwirken müssen.

Zweitens wurde auf die Verschiedenheit der Bevölkerung in den einzelnen Gebietstheilen, auf deren industrielle Verbindungen, gewohnte Verkehrs- und Handelsrichtungen, Absatzwege und auf die natürlichen Scheidelinien ein besonderes Augenmerk gerichtet; endlich

Drittens wurde der Grundsatz, dass die Gerichtssitze in grössere Städte, die früher mit Magistraten betheilt waren, verlegt werden, mit wenigen, nur durch die eigenthümliche Lage einzelner Gebietstheile gebotenen Ausnahmen durchgeführt.

Bei dem bedeutenden Umfange des Königreiches Galizien und dessen in Verbindung mit der Bukowina über 100 Meilen betragenden Längenausdehnung tritt zur Erzielung einer schleunigen und geregelten Rechtspflege die Nothwendigkeit der Errichtung mehrerer Obergerichte in verschiedenen Theilen des Landes ein.

Derselbe Zweck kann aber auch mit dem gleich günstigen Erfolge und mit Erhaltung der möglichsten Einheit und Uebereinstimmung in der Justiz-Administration erreicht werden, wenn im Grunde nur ein Ober-Landesgericht mit mehreren an verschiedenen Orten fungirenden Senaten errichtet wird, welche Letztere, zwar in ihren richterlichen Entscheidungen selbstständig und unabhängig von einander, doch in ihrem gemeinsamen Präsidium den für Alle nothwendigen Vereinigungspunct der Einheit finden.

Für die Eintheilung spricht ferner der Umstand, dass auch die administrative Eintheilung des Kronlandes Galizien mit Krakau zu Folge der von Euerer Majestät ertheilten Allerhöchsten Sanction durch drei grössere Verwaltungskörper unter einem gemeinschaftlichen Statthalter besorgt werden soll.

Dass Lemberg *als Hauptstadt von Galizien und Sitz der Statthalterei auch Sitz des Oberlandesgerichtes seyn müsse, bedarf keiner weiteren Rechtfertigung.*

Es kann sich daher nur um die anderen Orte handeln, in welchen oberlandesgerichtliche Senate aufgestellt werden sollen. Als solche sind vorzüglich für den westlichen Theil Krakau, *für den östlichen* Stanislau *zu berücksichtigen, von denen abgesehen, dass beide die Sitze der höheren Verwaltungsbehörden sind, die Erstere die bedeutendste Stadt im Westen ist, die Letztere die geographische Lage für sich hat, und bei dem Umstande, als das Herzogthum Bukowina doch eine zu geringe Bevölkerung besitzt, um daselbst, ungeachtet es als ein eigenes Kronland eine abgesonderte Landesverwaltung hat, die Errichtung eines besonderen Oberlandesgerichtes genügend zu rechtfertigen, für dasselbe am nächsten gelegen ist.*

In Folge dessen wird das Oberlandesgericht zu Lemberg *seine Wirksamkeit über den Bezirk der Landesgerichte* Lemberg, Przemyśl *und* Sambor *der Oberlandesgerichts-Senat zu* Krakau *über den Bezirk* Krakau, Rzeszów *und* Jasło, *endlich der Oberlandesgerichts-Senat* Stanislau *über den Bezirk der Landesgerichte* Stanislau, Tarnopol *und* Czerniowic *ausdehnen.*

Mit Rücksichtnahme auf die gegenwärtigen Landes- und Culturverhältnisse in Galizien müssen die Bestimmungen der Strafprocess-Ordnung bezüglich der Schwurgerichte vor der Hand bis zur mehreren Entwickelung des Gemeindelebens einigen Modificationen unterzogen werden, auch dürfte es zweckmässig sein, zur verlässlichen und beruhigenden Handhabung der Civil-Gerichtspflege den Bezirks-Collegialgerichten im Umfange ihres strafgerichtlichen Sprengels auch in einigen Civil-Rechtsgegenständen einen angemessenen Wirkungskreis in der Art einzuräumen,

tak żeby nad niektóremi sprawami ważnemi, gdzie indziej do rozstrzygnienia pojedynczym sędziom pozostawionemi, w kolegium sędziów obradowano i załatwienie onych sądom powiatowym kolegialnym zastrzeżono.

W jednym i drugim względzie będę musiał w osobnych przedstawieniach potrzebne W. C. Mości przedłożyć wnioski, dla których prosić będę o Najwyższe zatwierdzenie.

A. O ustanowieniu sądów w ogólności.

W uwzględnieniu tych wszystkich wyż wymienionych okoliczności zarys podziału sądów w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych tak został ułożony, iżby się w krajach koronnych Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, Oświecimem i Zatorem, tudzież na Bukowinie, ustanowić miało 218 sądów powiatowych, 9 sądów krajowych, i 1. wyższy sąd krajowy z dwoma senatami wyższego sądu krajowego.

2. O sądach powiatowych.

Z tych 218 Sądów powiatowych miałoby być 41 sądami powiatowemi pierwszej klasy, a oraz kolegialnemi sądami powiatowemi nie tylko dla swego własnego powiatu, ale też i dla powiatu kilku innych sądów powiatowych, w tym względzie im przydzielonych, dalej 114 drugiej, 63 trzeciej klasy.

3. O sądach krajowych.

W kraju koronnym Galicyi i Lodomeryi z Krakowem, Oświecimem i Zatorem mają być zaprowadzone sądy krajowe: 1. we Lwowie, 2. w Przemyślu, 3. w Samborze, 4. w Krakowie, 5. w Rzeszowie, 6. w Jaśle, 7. w Stanisławowie, 8. w Tarnopolu, a w kraju koronnym Bukowiny 9. w Czerniowcach z tym zakresem działania, który im częścią już w zatwierdzonych przez Najjaśniejszego Pana zarysach przyszłego sądownictwa wskazanym został, częścią jeszcze wskazanym będzie według szczególnych stosunków krajowych.

Mając na uwadze obecny stan senatów górniczo-sądowych, równie podłużną rozciągłość kraju, wypadnie ustanowić senaty gornicze z zakresem działania prawnie im wskazanym, przy c. k. sądzie krajowym w Lwowie, na okręgi sądów krajowych Lwowskiego, Przemyślskiego i Samborskiego; przy sądzie krajowym w Krakowie, na okręgi sądów krajowych Krakowskiego, Rzeszowskiego i Jasielskiego; przy sądzie krajowym w Stanisławowie na okręgi sądów krajowych Stanisławowskiego, i Tarnopolskiego i nareście przy sądzie krajowym w Czerniowcach dla Bukowiny.

4. Wyższe sądy krajowe.

Wyższy sąd krajowy we Lwowie ustanowionym będzie dla okręgu sądów krajowych Lwowskiego, Przemyślskiego i Samborskiego, senat wyższego sądu krajowego w Krakowie dla okręgu sądów krajowych Krakowskiego, Rzeszowskiego i Jasielskiego, a senat wyższego sądu krajowego w Stanisławowie, dla okręgu sądów krajowych Stanisławowskiego, Tarnopolskiego i Czerniowieckiego.

Na siedliska sądów powiatowych cesarskich przeznaczono:

A. W okręgu sądu krajowego Lwowskiego.

1. Lwów I. sekcya, 2. Lwów II. sekcya, 3. Lwów III. sekcya, 4. Lwów IV. sekcya dla spraw tabularnych i ksiąg gruntowych, 5. Lwów dla okolicy, 6. Żółkiew, 7. Sokal, 8. Brody, 9. Gródek, 10. Złoczów, 11. Winniki, 12. Kulików, 13. Szczerzec, 14. Bóbrka, 15. Mikołajów, 16. Chodorów, 17. Kamionka strumiłowa, 18. Mosty wielkie,

dass mehrere wichtige, sonst dem Erkenntnisse der Einzelrichter überlassenen Angelegenheiten der collegialen Berathung und Entscheidung des Bezirks-Collegialgerichtes vorbehalten werden.

Ich muss mir in der einen, so wie in der anderen Beziehung vorbehalten, in abgesonderten Vorträgen die erforderlichen Anträge zu stellen und mir dafür die Allerhöchste Genehmigung zu erbitten.

A. *Bestimmungen der Gerichte im Allgemeinen.*

In Berücksichtigung aller vorerwähnten Umstände wurde im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern die Gerichtseintheilung in der Art entworfen, dass 218 Bezirksgerichte, 9 Landesgerichte und 1 Oberlandesgericht mit 2 Oberlandesgerichts-Senaten in den Kronländern Galizien und Lodomerien mit Krakau, Auschwitz und Zator und in der Bukowina zu bestehen hätten.

2. Bezirksgerichte.

Von diesen 218 Bezirksgerichten hätten 41 erster Classe, zugleich Bezirks-Collegialgerichte für ihren eigenen Bezirk und für jenen mehrerer anderer, ihnen in dieser Hinsicht zugewiesenen Bezirksgerichte, ferner 114 zweiter und 63 dritter Classe sein sollen.

3. Landesgerichte.

In dem Kronlande Galizien und Lodomerien mit Krakau, Auschwitz und Zator sollen Landesgerichte zu 1. Lemberg, 2. Przemyśl, 3. Sambor, 4. Krakau, 5. Rzeszów, 6. Jasło, 7. Stanisla, 8. Tarnopol, *und in dem Kronlande Bukowina zu* 9. Czerniowic *mit jenem Wirkungskreise bestehen, welcher ihnen theils nach den Allerhöchst genehmigten Grundzügen der künftigen Gerichtsverfassung schon zugewiesen ist, theils nach den besonderen Landesverhältnissen noch sonst zugewiesen werden wird.*

Mit Berücksichtigung des gegenwärtigen Bestandes von berggerichtlichen Senaten und der gestreckten Ausdehnung des Landes, werden bei dem k. k. Landesgerichte Lemberg *für die Landesgerichtsbezirke* Lemberg, Przemyśl *und* Sambor, *bei dem Landesgerichte* Krakau *für die Landesgerichtsbezirke* Krakau, Rzeszów *und* Jasło, *bei dem Landesgerichte* Stanislau *für die Landesgerichtsbezirke* Stanislau *und* Tarnopol, *und bei dem Landesgerichte* Czerniowic *für die Bukowina berggerichtliche Senate mit dem ihnen gesetzlich zugewiesenen Wirkungskreise zu bestellen sein.*

4. Oberlandesgerichte.

Das Oberlandesgericht Lemberg *wird für den Bezirk der Landesgerichte* Lemberg, Przemyśl *und* Sambor, *der Oberlandesgerichts-Senat in* Krakau *für die Landesgerichtsbezirke* Krakau, Rzeszów *und* Jasło, *und der Oberlandesgerichts-Senat in* Stanislau *für die Landesgerichtsbezirke* Stanislau, Tarnopol *und* Cerniowic *aufgestellt.*

Als Gerichtsorte für die landesfürstlichen Bezirksgerichte werden bestimmt:

A. *Im Landesgerichtsbezirke* Lemberg.

1. Lemberg *I. Section*, 2. Lemberg *II. Section*, 3. Lemberg *III. Section*, 4. Lemberg *IV. Section für Landtafel- und Grundbuchsgeschäfte*, 5. Lemberg *für die Umgebung*, 6. Żołkiew, 7. Sokal, 8. Brody, 9. Gródek, 10. Złoczów, 11. Winniki, 12. Kulików, 13. Szczerzec, 14. Bóbrka, 15. Mikołajów, 16. Chodorów, 17. Kamionka strumiłowa, 18. Mosty wielkie,

19. Rawa, 20. Uhnów, 21. Radziechów, 22. Bełz, 23. Sokołówka, 24. Leszniów, 25. Janów, 26. Komarno, 27. Busk, 28. Gliniany, 29. Przemyślany.

W okręgu tego sądu krajowego wykonywaćby miały sprawiedliwość w sprawach cywilnych i karnych w zakresie, który na mocy późniejszego Najwyższego postanowienia unormowanym będzie:

I. Sąd krajowy Lwowski w okręgu sądów powiatowych: Lwowskiego sekcyi I., II., III., IV. i Lwowskiego na okolice; Winnickiego, Kulikowskiego, Szczerzeckiego, Bóbrkowskiego, Mikołajowskiego i Chodorowskiego;

II. sąd powiatowy 1. klasy Żółkiewski w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, ustanowionych w Kamionce strumiłowej, w Mostach wielkich, w Rawie i Uhnowie;

III. sąd powiatowy 1. klasy Sokalski w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych w Radziechowie i Bełzu;

IV. sąd powiatowy 1. Brodzki w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Sokołówce i w Leszniowie;

V. sąd powiatowy 1. klasy Gródecki w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Janowie i Komarnie;

VI. sąd powiatowy 1. klasy Złoczowski, w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych znajdujących się w Busku, Glinianach i Przemyślanach.

O ile się okaże potrzeba, sąd powiatowy 1. klasy w Brodach z powodu znacznego obrotu handlowego w tem mieście granicznem ustanowić oraz jako sąd handlowy dla powiatu przydzielonego mu jako sądowi powiatowemu kolegialnemu, i zakres jego działania dokładnie oznaczyć, wypada mi, po uprzedniem porozumieniu się w tym względzie z ministerstwem handlu, dopiero później uzyskać Najwyższe do tego zezwolenia.

B. W okręgu sądu krajowego Przemyślskiego.

1. Przemyśl, 2. Dubiecko, 3. Jarosław, 4. Jaworów, 5. Lubaczów, 6. Mościska, 7. Sądowa-wisznia, 8. Niżankowice, 9. Dynów, 10. Biercza, 11. Sieniawa, 12. Radymno, 13. Krakowiec, 14. Niemirów, 15. Błażów.

W tym okręgu tego sądu krajowego wykonywałyby sprawiedliwość z równym zakresem działania w sprawach cywilnych i karnych:

I. Sąd krajowy Przemyślski w obrębie sądów powiatowych, znajdujących się w Przemyślu, w Mościskach, w Sądowej-Wiszni i w Niżankowicach;

II. sąd powiatowy 1. klasy Dubiecki w swoim własnym powiecie i w powiecie sądów powiatowych znajdujących się w Dynowie i w Bierczy;

III. sąd powiatowy 1. klasy Jarosławski w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Sieniawie i w Radymnie;

IV. sąd powiatowy 1. klasy Jarosławski w swoim własnym powiecie i w powiecie sądów powiatowych, znajdujących się w Krakowcu i w Niemirowie;

V. sąd powiatowy 1. klasy Lubaczowski w swoim własnym powiecie i w powiecie sądu powiatowego Błazowskiego.

19. Rawa, 20. Uhnów, 21. Radziechów, 22. Bełz, 23. Sokołówka, 24. Leszniów, 25. Janów, 26. Komarno, 27. Busk, 28. Gliniany, 29. Przemyślany.

In diesem Landesgerichtsbezirke hätten:

I. Das Landesgericht Lemberg *für den Umkreis der Bezirksgerichte* Lemberg *I., II., III., IV. Section* Lemberg *für die Umgebung*, Winniki, Kulików, Szczerzec, Bóbrka, Mikołajów *und* Chodorów;

II. das Bezirksgericht 1. Classe zu Żółkiew *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Kamionka strumiłowa, Mosty wielkie, Rawa *und* Uhnów;

III. das Bezirksgericht 1. Classe zu Sokal *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Radziechów *und* Bełz;

IV. das Bezirksgericht 1. Classe zu Brody *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte zu* Sokołówka *und* Leszniów;

V. das Bezirksgericht 1. Classe zu Gródek *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte zu* Janów *und* Komarno;

VI. das Bezirksgericht 1. Classe zu Złoczów *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Busk, Gliniany *und* Przemyślany;

jenen Wirkungskreis in Civil- und Strafsachen auszuüben, welcher durch die besondere Allerhöchste Entschliessung normirt werden wird.

In wie fern die Nothwendigkeit eintreten wird, das Bezirksgericht 1. Classe zu Brody *wegen des bedeutenden Verkehres und Handels dieser Gränzstadt ausnahmsweise zugleich auch als Handelsgericht für den ihm als Bezirks-Collegialgericht zugewiesenen Bezirk zu bestellen, und dessen Wirkungskreis genau zu bezeichnen, behalte ich mir vor, nach gepflogenem Einvernehmen mit dem Handelsministerium dazu nachträglich die Allerhöchste Genehmigung zu erwirken.*

B. *Im Landesgerichtsbezirke* Przemyśl.

1. Przemyśl, 2. Dubiecko, 3. Jaroslau, 4. Jaworów, 5. Lubaczów, 6. Mościska, 7. Sądowa Wisznia, 8. Niżankowice, 9. Dynów, 10. Biercza, 11. Sieniawa, 12. Radymno, 13. Krakowiec, 14. Niemirów, 15. Błazów.

In diesem Landesgerichtsbezirke hätten:

I. Das Landesgericht Przemyśl *für den Umkreis der Bezirksgerichte* Przemyśl, Mościska, Sądowa Wisznia *und* Niżankowice;

II. das Bezirksgericht 1. Classe zu Dubiecko *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Dynów *und* Biercza;

III. das Bezirksgericht 1. Classe zu Jaroslau *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Sieniawa *und* Radymno;

IV. das Bezirksgericht 1. Classe zu Jaworów *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Krakowiec *und* Niemirów;

V. das Bezirksgericht 1. Classe zu Lubaczów *für seinen eigenen Bezirk und jenen des Bezirksgerichtes* Błazów *mit dem gleichen Wirkungskreise in Civil- und Strafsachen zu bestehen.*

C. W okręgu sądu krajowego Samborskiego.

1. Stryj, 2. Żydaczów, 3. Synowucko-wyższe, 4. Skole, 5. Drohobycz I. sekcya, 6. Drohobycz II. sekcya, 7. Medenice, 8. Podbusz, 9. Sambor I. sekcya, 10. Sambor II. sekcya, 11. Bronica, 12. Starosol, 13. Staremiasto, 14. Turka, 15. Borynia, 16. Dobromil, 17. Ustrzyki, 18. Lutowisko, 19. Sanok, 20. Lisko, 21. Balligród, 22. Szczawne.

W okręgu tego sądu krajowego wykonywałyby sprawiedliwość z równym zakresem działania w sprawach cywilnych i kryminalnych:

I. Sąd krajowy Samborski w obrębie sądów powiatowych w Samborze I. sekcyi, w Samborze II. sekcyi, w Bronicy i Starosolu;

II. sąd powiatowy 1. klasy Stryjski w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatow., znajdujących się w Żydaczowie, w Synowucku-wyższem i w Skolem;

III. sąd powiatowy 1. klasy w Drohobyczy, w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów pow., znajdujących się w Drohobyczy II. sekcyi, w Medenicach i w Podbuszu;

IV. sąd powiatowy 1. klasy Staromiejski w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Turce i w Boryni;

V. sąd powiatowy 1. klasy Dobromilski w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Ustrzykach i w Lutowiskach;

VI. sąd powiatowy 1. klasy Sanocki w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Lisku, Balligrodzie i w Szczawnem.

D. W okręgu sądu krajowego Krakowskiego.

1. Wadowice, 2. Bochnia, 3. Jordanów, 4. Żywiec, 5. Chrzanów, 6. Trzebinia, 7. Krzeszowice, 8. Kraków I. sekcya, 9. Kraków II. sekcya, 10. Kraków III. sekcya z siedliskiem na Podgórzu, 11. Mogiła z siedzibą w Krakowie, 12. Liszki, 13. Wieliczka, 14. Niepołomice, 15. Uście solne, 16. Brzesko, 17. Wiśnicz, 18. Łapanów, 19. Dobczyce, 20. Mszana-dolna, 21. Nowytarg, 22. Czarny Dunajec, 23. Myślenice, 24. Skawina, 25. Maków, 26. Lanckorona, 27. Zator, 28. Oświecim, 29. Kenty, 30. Biała, 31. Miłówka, 32. Jeleśnia i 33. Jędrzychów.

W okręgu tego sądu krajowego wykonywałyby sprawiedliwość z równym zakresem działania w sprawach cywilnych i karnych:

I. Sąd krajowy Krakowski w obrębie sądu powiatowego Krakowskiego I., II. i III. sekcyi, tudzież sądów powiatowych, znajdujących się w Mogile, w Liszkach, w Wieliczce, w Niepołomicach i w Skawinie;

II. sąd powiatowy 1. klasy Wadowicki w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Oświecimie, w Zatorze, w Kentach, w Biały, w Jędrzychowie, w Lanckoronie i w Myślenicach;

III. sąd powiatowy 1. klasy Bocheński w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Uściu solnem, w Brzesku, w Wiśniczu, w Łapanowie i w Dobczycach.

IV. sąd powiatowy 1. klasy Jordanowski w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Nowym-Targu, w Czarnym-Dunajcu, w Mszanie dolnej i w Makowie;

V. sąd powiatowy 1. klasy Żywiecki w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Miłówce i w Jeleśni i

VI. sąd powiatowy 1. klasy Chrzanowski w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych w Trzebinii i Krzeszowicach.

C. *Im Landesgerichtsbezirke* Sambor.

1. Stryj, 2. Żydaczów, 3. Synowucko wyższe, 4. Skole, 5. Drohobycz *I. Section*, 6. Drohobycz *II. Section*, 7. Medenice, 8. Podbusz, 9. Sambor *I. Section*, 10. Sambor *II. Section*, 11. Bronica, 12. Starasol, 13. Staremiasto, 14. Turka, 15. Borynia, 16. Dobromil, 17. Ustrzyki, 18. Lutowisko, 19. Sanok, 20. Lisko, 21. Balligród, 22. Szczawne.

In diesem Landesgerichtsbezirke hätten:

I. Das Landesgericht Sambor *für den Umkreis der Bezirksgerichte* Sambor *I. Section*, Sambor *II. Section*, Bronica *und* Starasol;

II. das Bezirksgericht 1. Classe zu Stryj *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Żydaczów, Synowucko wyższe *und* Skole;

III. das Bezirksgericht 1. Classe zu Drohobycz *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Drohobycz *II. Section*, Medenice *und* Podbusz;

IV. das Bezirksgericht 1. Classe zu Staremiasto *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Turka *und* Borynia;

V. das Bezirksgericht 1. Classe zu Dobromil *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Ustrzyki *und* Lutowisko;

VI. das Bezirksgericht 1. Classe zu Sanok *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Lisko, Balligród *und* Szczawne *mit dem gleichen Wirkungskreise in Civil- und Strafsachen zu bestehen.*

D. *Im Landesgerichtsbezirke* Krakau.

1. Wadowice, 2. Bochnia, 3. Jordanów, 4. Saybusz *oder* Żywiec, 5. Chrzanów, 6. Trzebinia, 7. Krzeszowice, 8. Krakau *I. Section*, 9. Krakau *II. Section*, 10. Krakau *III. Section mit dem Sitze in* Podgórze, 11. Mogiła *mit dem Sitze in* Krakau, 12. Liszki, 13. Wieliczka, 14. Niepołomice, 15. Uście solne, 16. Brzeszko, 17. Wiśnicz, 18. Łapanów, 19. Dobczyce, 20. Mszana dolna, 21. Neumarkt *oder* Nowy-Targ, 22. Czarny Dunajec, 23. Myślenice, 24. Skawina, 25. Maków, 26. Landskron, 27. Zator, 28. Oświęcim, 29. Kenty, 30. Biała, 31. Miłówka, 32. Jeleśnia *und* 33. Andrychau.

In diesem Landesgerichtsbezirke hätten:

I. Das Landesgericht Krakau *für den Umkreis der Bezirksgerichte* Krakau *I., II. und III. Section*, Mogiła, Liszki, Wieliczka, Niepołomice *und* Skawina;

II. das Bezirksgericht 1. Classe zu Wadowice *für seinen eigenen Bezirk, dann für jenen der Bezirksgerichte* Oświęcim, Zator, Kenty, Biała, Andrychau, Landskron *und* Myślenice;

III. das Bezirksgericht 1. Classe zu Bochnia für seinen eigenen Bezirk, dann für jenen der Bezirksgerichte Uście solne, Brzesko, Wiśnicz, Łapanów *und* Dobczyce;

IV. das Bezirksgericht 1. Classe zu Jordanów *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Nowy-Targ *oder* Neumarkt, Czarny Dunajec, Mszana dolna *und* Maków;

V. das Bezirksgericht 1. Classe zu Saybusz *oder* Żywiec *für seinen eigenen Bezirk, dann für jenen der Bezirksgerichte zu* Miłówka *und* Jeleśnia, *und*

VI. das Bezirksgericht 1. Classe zu Chrzanów *für seinen eigenen Bezirk, dann für jenen der Bezirksgerichte* Trzebinia *und* Krzeszowice *mit dem gleichen Wirkungskreise in Civil- und Strafsachen zu bestehen.*

E. W okręgu sądu krajowego Rzeszowskiego.

1. Tarnów I. sekcya, 2. Tarnów II. sekcya, 3. Pilzno, 4. Mielec, 5. Rozwadów, 6. Przeworsk, 7. Sędziszów, 8. Rzeszów, 9. Tyczyn, 10. Głogów, 11. Sokołów, 12. Łańcut, 13. Strzyszów, 14. Żabno, 15. Wojnicz, 16. Zakluczyn, 17. Dąbrowa. 18. Radomyśl, 19. Brzostek, 20. Tarnobrzeg, 21. Nisko, 22. Leżajsk, 23. Grodzisko. 24. Próchnik, 25. Ropczyce, 26. Kolbuszowa.

W okręgu tego sądu krajowego wykonywałyby sprawiedliwość z równym działania zakresem w sprawach cywilnych i karnych:

I. Sąd krajowy Rzeszowski w obrębie sądów powiatowych Rzeszowskiego, Tyczyńskiego, Głogowskiego, Sokołowskiego, Łańcuckiego i Strzyżowskiego;

II. sąd powiatowy 1. klasy Tarnowski, w swoim własnym powiecie, i w powiatach sądów powiatow., znajdujących się w Żabnie, Wojniczu, Zakluczynie i w Dąbrowie;

III. sąd powiatowy 1. klasy w Pilznie tak w swoim własnym powiecie jak w powiecie sądów powiatowych, znajdujących się w Radomyślu i w Brzostku;

IV. sąd powiatowy 1. klasy w Mielcu tak w swoim własnym powiecie jak w powiecie sądu powiatowego w Tarnobrzegu;

V. sąd powiatowy 1. klasy w Rozwadowie tak w swoim własnym powiecie, jak w powiecie sądu, znajdującego się w Nisku;

VI. sąd powiatowy 1. klasy Przeworski w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Leżajsku, w Grodzisku i w Próchniku, i

VII. sąd powiatowy 1. klasy w Sędziszowie tak w swoim własnym powiecie, jak w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Ropczycach i w Kolbuszowie.

F. W okręgu sądu krajowego Jasielskiego.

1. Jasło, 2. Krosno, 3. Gorlice, 4. Nowy Sącz, 5. Stary Sącz, 6. Żmigród. 7. Krempna, 8. Domaradz, 9. Brzozów, 10. Rymanów, 11. Dukla, 12. Ciężkowice. 13. Grybów, 14. Małastów, 15. Śnietnica, 16. Biecz, 17. Limanów, 18. Zbyszyce. 19. Krynica, 20. Łącko, 21. Krościenko.

W okręgu tego sądu krajowego wykonywałyby sprawiedliwość z równym zakresem działania w sprawach cywilnych i karnych:

I. Sąd krajowy Jasielski w obrębie sądów powiatowych, znajdujących się w Jaśle, w Żmigrodzie i w Krempnie;

II. sąd powiatowy 1. klasy w Krośnie tak w swoim własnym powiecie jak w powiecie sądów powiatowych, znajdujących się w Domaradzu, Brzozowie, Rymanowie i w Dukli;

III. sąd powiatowy 1. klasy w Gorlicach w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Ciężkowicach, w Grybowie, w Małastowie, w Śnietnicy i w Bieczu;

IV. sąd powiatowy 1 klasy w Nowym-Sączu tak we własnym powiecie jak w powiatach sądów powiatow., znajdujących się w Limanowie, w Zbyszycach i w Krynicy;

V. sąd powiatowy 1. klasy w Starym-Sączu tak w swoim własnym powiecie jak w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Łącku i w Krościenku.

E. *Im Landesgerichtsbezirke* Rzeszów.

1. Tarnów *I. Section*, 2. Tarnów *II. Section*, 3. Pilsno, 4. Mielec, 5. Rozwadów, 6. Przeworsk, 7. Sędziszów, 8. Rzeszów, 9. Tyczyn, 10. Głogów, 11. Sokołów, 12. Łańcut, 13. Strzyszów, 14. Żabno, 15. Woynicz, 16. Zakluczyn, 17. Dombrowa, 18. Radomyśl, 19. Brzostek, 20. Tarnobrzeg, 21. Nisko, 22. Leżaysk, 23. Grodzisko, 24. Próchnik, 25. Ropczyce, 26. Kolbuszów.

In diesem Landesgerichtsbezirke hätten:

I. Das Landesgericht Rzeszów *für den Umkreis der Bezirksgerichte* Rzeszów, Tyczyn, Głogów, Sokolów, Łańcut *und* Strzyszów;

II. das Bezirksgericht 1. Classe Tarnów *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Żabne, Woynicz, Zakluczyn *und* Dombrowa;

III. das Bezirksgericht 1. Classe zu Pilsno *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Radomyśl *und* Brzostek;

IV. Das Bezirksgericht 1. Classe zu Mielec *für seinen eigenen Bezirk und jenen des Bezirksgerichtes* Tarnobrzeg;

V. das Bezirksgericht 1. Classe zu Rozwadów *für seinen eigenen Bezirk und jenen des Bezirksgerichtes zu* Nisko;

VI. das Bezirksgericht 1. Classe zu Przeworsk *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte zu* Leżaysk, Grodzisko *und* Próchnik, *und*

VII. das Bezirksgericht 1. Classe zu Sędziszow *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Ropczyce *und* Kolbuczow *mit dem gleichen Wirkungskreise in Civil- und Strafsachen zu bestehen.*

F. *Im Landesgerichtsbezirke* Jasło.

1. Jasło, 2. Krosno, 3. Gorlice, 4. Neu-Sandec, 5. Alt-Sandec, 6. Żmigrod, 7. Krempna, 8. Domaradz, 9. Brzozów, 10. Rymanow, 11. Dukla, 12. Ciężkowice, 13. Grybów, 14. Malastów, 15. Śnietnica, 16. Biecz, 17. Limanów, 18. Zbyszyce, 19. Krynica, 20. Łącko, 21. Krościenko.

In diesem Landesgerichtsbezirke hätten:

I. Das Landesgericht Jasło *für den Umkreis der Bezirksgerichte* Jasło, Żmigrod *und* Krempna;

II. das Bezirksgericht 1. Classe zu Krosno *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte zu* Domaradz, Brzozów, Rymanów *und Dukla;*

III. das Bezirksgericht 1. Classe zu Gorlice *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte zu* Ciężkowice, Grybów, Malastów, Śnietnica *und* Biecz;

IV. das Bezirksgericht 1. Classe zu Neu-Sandec *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Limanów, Zbyszyce und Krynica;

V. das Bezirksgericht 1. Classe zu Alt-Sandec *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte zu* Łącko *und* Krościenko *mit dem gleichen Wirkungskreise in Civil- und Strafsachen zu bestehen.*

G. W okręgu sądu krajowego Stanisławowskiego.

1. Kałusz, 2. Wojniłów, 3. Żurawno, 4. Rożniatów, 5. Dolina, 6. Bolechów, 7. Stanisławów, 8. Halicz, 9. Tyśmienica, 10. Tłumacz, 11. Bohorodczany, 12. Otynia, 13. Nadworna, 14. Sołotwina, 15. Delatyn, 16. Horodenka, 17. Obertyn, 18. Gwoździec, 19. Sniatyn, 20. Kołomya, 21. Peczyniżyn, 22. Zabłotów, 23. Jabłonów, 24. Kossów, 25. Kuty.

W obrębie tego sądu krajowego wykonywałyby sprawiedliwość z równym zakresem działania, tak w sprawach cywilnych jak karnych:

I. Sąd krajowy Stanisławowski w obrębie sądów powiatowych w Stanisławowie, w Haliczu, w Tyśmienicy, w Tłumaczu, w Bohorodczanach i w Otyni:

II. sąd powiatowy 1. klasy w Kałuszu tak w swoim własnym powiecie jak w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Wojniłowie, w Żurawnie, w Rożniatowie, w Dolinie i w Bolechowie;

III. sąd powiatowy 1. klasy w Nadwornie tak w swoim własnym powiecie jak w powiatach sądów powiatowych w Sołotwinie i w Delatynie;

IV. sąd powiatowy 1. klasy w Horodeńce tak w swoim własnym powiecie jak w powiatach sądów powiatowych w Obertynie, w Gwoźdźcu i w Śniatynie;

V. sąd powiatowy 1. klasy Kolomyjski tak w swoim własnym powiecie jak w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Peczyniżynie, w Zabłotowie, w Jabłonowie, w Kossowie i w Kutach.

H. W okręgu sądu krajowego Tarnopolskiego.

1. Tarnopol I. sekcya, 2. Tarnopol II. sekcya, 3. Skałat, 4. Grzymałów, 5. Toki, 6. Zbaraż, 7. Zborów, 8. Załoście, 9. Podkamień, 10. Brzeżany, 11. Kozowa, 12. Podhajce, 13. Manasterzyska, 14. Bursztyn, 15. Rohatyn, 16. Maryampol, 17. Trembowla, 18. Mikulince, 19. Złotniki, 20. Chorostków, 21. Czortków, 22. Husiatyn, 23. Buczacz, 24. Jagielnica, 25. Jazłowiec, 26. Uścieczko, 27. Borszczów, 28. Zaleszczyki, 29. Jezierzany, 30. Mielnica.

W okręgu tego sądu krajowego wykonywałyby sprawiedliwość z równym zakresem działania:

I. Sąd krajowy Tarnopolski w obrębie sądów powiatowych w Tarnopolu I. sekcyi, w Tarnopolu II. sekcyi, w Skałacie, w Grzymałowie, w Tokach, w Zbarazu, w Zborowie, w Załościach i Podkamieniu;

II. sąd powiatowy 1. klasy Brzeżański w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych w Kozowie, w Podhajcach i w Manasterzyskach;

III. sąd powiatowy 1. klasy w Bursztynie tak w swoim własnym powiecie jak w powiatach sądów powiatowych w Rohatynie i Maryampolu;

IV. sąd powiatowy 1. klasy w Trembowli tak w swoim własnym powiecie jak w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Mikulincach, w Złotnikach i w Chorostkowie;

V. sąd powiatowy 1. klasy Czortkowski w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych w Husiatynie, w Buczaczu, w Jagielnicy, w Jazłowcu i w Uścieczku;

VI. sąd powiatowy 1. klasy Borszczowski w swoim własnym powiecie i w powiatach sądów powiatowych, w Zaleszczykach, w Jezierzanach i w Mielnicy.

G. *Im Landesgerichtsbezirke* Stanislau.

1. Kałusz, **2.** Woyniłów, **3.** Żurawno, **4.** Rożniatów, **5.** Dolina, **6.** Bolechów, **7.** Stanislau, **8.** Halicz, **9.** Tyśmienica, **10.** Tłumacz, **11.** Bohorodczany, **12.** Otynia, **13.** Nadworna, **14.** Sołotwina, **15.** Delatyn, **16.** Horodenka, **17.** Obertyn, **18.** Gwoździec, **19.** Snyatyn, **20.** Kołomea, **21.** Peczyniżyn, **22.** Zabłotów, **23.** Jabłonów, **24.** Kossów, **25.** Kuty.

In diesem Landesgerichtsbezirke hätten:

I. das Landesgericht Stanislau *für den Umkreis der Bezirksgerichte* Stanislau, Halicz, Tyśmienica, Tłumacz, Bohorodczany *und* Otynia;

II. das Bezirksgericht 1. Classe zu Kałusz *für seinen eigenen Bezirk, und jenen der Bezirksgerichte* Woyniłów, Żurawno, Rożniatów, Dolina *und* Bolechów;

III. das Bezirksgericht 1. Classe zu Nadworna *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Sołotwina *und* Delatyn;

IV. das Bezirksgericht 1. Classe zu Horodenka *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Obertyn, Gwoździec *und* Sniatyn;

V. das Bezirksgericht 1. Classe zu Kołomea *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Peczniżyn, Zabłotów, Jabłonów, Kossów *und* Kuty *mit dem gleichen Wirkungskreise in Civil- und Strafsachen zu bestehen.*

H. *Im Landesgerichtsbezirke* Tarnopol.

1. Tarnopol *I. Section*, **2.** Tarnopol *II. Section*, **3.** Skałat, **4.** Grzymałów, **5.** Toki, **6.** Zbaraż, **7.** Zborów, **8.** Załośce, **9.** Podkamień, **10.** Brzeżany, **11.** Kozowa, **12.** Podhayce, **13.** Manasterzyska, **14.** Bursztyn, **15.** Rohatyn, **16.** Mariampol, **17.** Trembowla, **18.** Mikulince, **19.** Złotniki, **20.** Chorostków, **21.** Czortków, **22.** Husiatyn, **23.** Buczacz, **24.** Jagielnica, **25.** Jazłowiec, **26.** Uścieczko, **27.** Borszczów, **28.** Zaleszczyki, **29.** Jezierzany, **30.** Mielnica.

In diesem Landesgerichtsbezirke hätten:

I. das Landesgericht Tarnopol *für den Umkreis der Bezirksgerichte* Tarnopol I. *Section*, Tarnopol *II. Section*, Skałat, Grzymałów, Toki, Zbaraż, Zborów, Załośce *und* Podkamień;

II. das Bezirksgericht 1. Classe zu Brzeżany *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Kozowa, Podhayce *und* Manasterzyska;

III. das Bezirksgericht 1. Classe zu Bursztyn *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte zu* Rohatyn *und* Mariampol;

IV. das Bezirksgericht 1. Classe zu Trembowla *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Mikulince, Złotniki *und* Chorostków;

V. das Bezirksgericht 1. Classe zu Czortków *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Husiatyn, Buczacz, Jagielnica, Jazłowiec *und* Uścieczko;

VI. das Bezirksgericht 1. Classe zu Borszczów *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Zaleszczyki, Jezierzany *und* Mielnica *mit dem gleichen Wirkungskreise zu bestehen.*

I. W okręgu sądu krajowego Czerniowieckiego.

1. Czerniowce I. sekcya, 2. Czerniowce II. sekcya, 3. Zastawna, 4. Kocman, 5. Sadogura, 6. Storoszenetz, 7. Wisznica, 8. Waskoutz, 9. Putilla, 10. Radautz, 11. Seret, 12. Seletyn, 13. Suczawa, 14. Solka, 15. Gura-humora, 16. Moldawski-Kimpolung, 17. Dorna-Watra.

W okręgu tego sądu krajowego wykonywałyby sprawiedliwość z równym zakresem działania w prawach cywilnych i karnych:

I. Sąd krajowy Czerniowiecki w obrębie sądów powiatowych w Czerniowcach I. sekcyi, w Czerniowcach II. sekcyi, tudzież sądów powiatowych, znajdujących się w Zastawnie, w Sadogórze i Storoszencu;

II. sąd powiatowy 1. klasy we Wisznicy tak w swoim własnym powiecie jak w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Waskoutz i w Putylli;

III. sąd powiatowy 1. klasy w Radautz tak w swoim własnym powiecie jak w powiatach sądów powiatowych, znajdujących się w Seret i w Seletynie;

IV. sąd powiatowy 1. klasy w Suczawie tak w swoim własnym powiecie jak w powiatach sądów powiatowych znajdujących się w Solce, w Gura-humora, w Moldowskim-Kimpolungu i w Dorna-Watra.

Powyższy podział sądów ułożony w zarysie z najdokładniejszem uwzględnieniem wszelkich stósunków, dotyczących tak miejscowości jak ludności, może jednakowoż przy prowadzeniu trafić na przeszkody nie do zwalczenia, z powodu, iż umieszczenie wszystkich zaprojektowanych sądów dla braku lokalności, nie da się doprowadzić do skutku, w tak krótkim czasie, jakiego wymaga nagląca niezbędna potrzeba, równie jak z tej przyczyny, iż w tej chwili brak w uzdolnionych kandydatach do obsadzenia wszystkich posad. Widzę się przeto spowodowanym, zaprowadzić takie modyfikacye w pierwotnie ułożonym projekcie organizacyjnym, które, po naradzeniu się z panem ministrem finansów i z panem namiestnikiem Galicyi, tymczasem i dopóki się nie podniesie oświata w Galicyi i na Bukowinie, koniecznemi się wydają tak pod względem na obecne siły podatkowe tych krajów, jako też z powodu przeszkód, wyż wzmiankowanych.

Przy zaprowadzeniu tych modyfikacyj wyszedłem przedewszystkiem z tego stanowiska, iż Wasza Cesarska Mość zatwierdzić już raczyłeś zarys organizacyi władz politycznych w Galicyi i na Bukowinie, ułożony z uwzględnieniem zaprojektowanych powiatów sądowych, że przeto w celu utrzymania zgodności między organizacyą władz politycznych a sądowych, pierwotnie zaprojektowane powiaty sądowe zatrzymać należy.

Tym sposobem uwzględniono także możliwość wprowadzenia w życie sądów według stanu pierwotnego bez wielkich trudności jak z czasem ustaną przeszkody wyż wspomnione.

Modyfikacya, której wymagają powyżej rzeczone stósunki, najstósowniej uskuteczniona będzie w ten sposób, że obecnie kilku powiatów sądowych pod spólnym prowizorycznym zarządem jednego, a to tego sądu zostaną, którego stanowisko, wedle ulokowania, przedsięwziąść się mającego najstósowniejszem się okaże, tak ze względu na umieszczenie sądu, jako też na inne stósunki obrotowe.

I. Im Landesgerichtsbezirke Czerniowic.

1. Czerniowic *I. Section*, 2. Czerniowic *II. Section*, 3. Zastawna, 4. Koeman, 5. Sadogura, 6. Storoszenec, 7. Wisznica, 8. Waskouc, 9. Putilla, 10. Radauc, 11. Sereth, 12. Seletin, 13. Suczawa, 14. Solka, 15. Gura humora, 16. *Moldauisch* Kimpolung, 17. Watra dorna.

In diesem Landesgerichtsbezirke hätten:

I. Das Landesgericht Czerniowic *für den Umkreis der Bezirksgerichte* Czerniowic *I. Section*, Czerniowic *II. Section*, Zastawna, Koeman, Sadogura *und* Storoszenec;

II. das Bezirksgericht I. Classe Wisznica *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Waskouc *und* Putilla;

III. das Bezirksgericht I. Classe zu Radauc *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Sereth *und* Seletin;

IV. das Bezirksgericht I. Classe zu Suczawa *für seinen eigenen Bezirk und jenen der Bezirksgerichte* Solka, Gura humora, *Moldauisch* Kimpolung *und* Watra dorna *mit dem gleichen Wirkungskreise in Civil- und Strafsachen zu bestehen.*

Diese, wenn gleich mit genauester Beachtung der obwaltenden Territorial- und Bevölkerungs-Verhältnisse entworfene Gerichts-Eintheilung dürfte jedoch, bei dem Umstande, dass die Unterbringung aller beantragten Gerichte wegen Mangel an Localitäten in der dem dringenden und unaufschiebbaren Bedürfnisse entsprechenden Zeitkürze sich nicht bewerkstelligen liesse, und es auch vor der Hand zur Besetzung aller Dienstposten an geeigneten Bewerbern fehlen würde, bei ihrer Durchführung auf unübersteigbare Schwierigkeiten stossen. Ich sehe mich daher veranlasst, in dem ursprünglich entworfenen Organisirungs-Projecte jene Modificationen vorzunehmen, welche nach gepflogener Berathung mit dem Herrn Finanzminister und mit dem Herrn Statthalter von Galizien mit Rücksicht auf die gegenwärtigen Steuerkräfte Galiziens und die obangedeuteten Hindernisse, sich einstweilen bis zur Hebung der Cultursverhältnisse Galiziens und der Bukowina als nothwendig herausstellen.

Bei Vornahme dieser Modification habe ich vor Allem den Standpunct festgehalten, dass Eure Majestät den mit Beachtung der beantragten Gerichtsbezirke verfassten Entwurf zur Organisirung der politischen Behörden in Galizien und in der Bukowina bereits zu genehmigen geruht haben, und dass somit zur Erzielung der zwischen der Organisirung der politischen und gerichtlichen Behörden erforderlichen Uebereinstimmung die ursprünglich beantragten Gerichtsbezirke aufrecht erhalten werden müssen.

Hierdurch wird auch für die Möglichkeit gesorgt, nach dem seinerzeitigen Aufhören der obangedeuteten Schwierigkeiten, die Gerichte in der ursprünglichen Art ohne bedeutende Anstände ins Leben zu rufen.

Diese durch die obigen Verhältnisse nothwendig werdende Modification wird in der Art am zweckmässigsten erzielt, dass mehrere Gerichtsbezirke vor der Hand gemeinschaftlich von einem einzigen, und zwar von jenem Gerichte provisorisch verwaltet werden, dessen Standort sowohl bezüglich der Unterkunft des Gerichtes, als auch der übrigen Verkehrsverhältnisse nach der vorläufig zu treffenden Localisirung sich als der geeignetste herausstellen wird.

W przepowadzeniu tej zasady

I. przydziela się z zaprojektowanych pierwotnie 41 sądów powiatowych kolegialnych, 12 pod zarząd sądów sąsiednich, mianowicie:

1. Kolegialny sąd powiatowy Chrzanowa sadowi krajowemu Krakowa,
2. kolegialny sąd powiatowy w Starym-Sączu, kolegialnemu sądowi powiatowemu w Nowym-Sączu,
3. kolegialny sąd powiatowy Przeworska, sądowi krajowemu Rzeszowa,
4. kolegialny sąd powiatowy Sędziszowa, kolegialnemu sądowi powiatow. Pilzna,
5. kolegialny sąd powiatowy Dubiecka, sądowi krajowemu Przemyśla,
6. kolegialny sąd powiatowy Lubaczowa, kolegialnemu sądowi powiat. Jaworowa,
7. kolegialny sąd powiatowy Staregomiasta, sądowi krajowemu Sambora,
8. kolegialny sąd powiatowy Dobromila, kolegialnemu sądowi powiat. Sanoka,
9. kolegialny sąd powiatowy Nadworny, sądowi krajowemu Stanisławowa,
10. kolegialny sąd powiatowy Bursztyna, kolegialnemu sądowi pow. w Brzeżanach,
11. kolegialny sąd powiatowy w Horodeńce, kolegialnemu sądowi pow. w Kołomyi,
12. kolegialny sąd powiatowy Radauc, kolegialnemu sądowi pow. w Suczawie.

Z tąd wynika iż oprócz pozostającego wyższego sądu krajowego we Lwowie i obudwóch jego senatów w Krakowie i w Stanisławowie, tudzież oprócz powyżej wyszczególnionych dziewięciu sądów krajowych, tym czasem zaprowadzone będą tylko 29 sądów powiatowych kolegialnych, to jest kolegialne sądy powiatowe:

1. Żółkiew, 2. Sokal, 3. Brody, 4. Grodek, 5. Złoczów, 6. Jarosław, 7. Jaworów, 8. Stryj, 9. Drohobycz, 10. Sanok, 11. Wadowice, 12. Bochnia, 13. Jordanów, 14. Żywiec, 15. Tarnów, 16. Pilzno, 17. Mielec, 18. Rozwadów, 19. Krosno, 20. Gorlice, 21. Nowy-Sącz, 22. Kałusz, 23. Kołomya, 24. Brzeżany, 25. Trembowla, 26. Czortków, 27. Borszczów, 28. Wisznica i 29. Suczawa.

II. Przez prowizoryczne sprawowanie sądownictwa w kilku powiatach sądowych przez jeden sąd, zmniejszona będzie liczba zaprojektowanych pierwotnie sądów powiatowych, wynosząca włącznie kolegialnych sądów powiatowych dwieście ośmnaście, na sto dwanaście, i tak:

I. W obrębie sądu krajowego Lwowskiego:

Zostawać będą pod spólnem zarządem 1. Rawa z Uhnowem, 2. Żołkiew z Kamionką strumiłową i Mostami wielkiemi, 3. Sokal z Bełzem i Radziechowem, 4. Brody z Sokołówką i Leszniowem, 5. Lwowa okolica z Winnikami, 6. Lwów II. sekcya z Szczerzecem, 7. Lwów III. sekcya z Kulikowem, 8. Bóbrka z Chodorowem, 9, Gródek z Janowem i 10. Busk z Glinianemi; pod osobnym zaś zarządem: 11. Lwów I. sekcya, 12. Lwów IV. sekcya dla tabuli i ksiąg gruntowych, 13. Mikołajów, 14. Komarno, 15. Złoczów, 16. Przemyślany.

II. W obrębie sądu krajowego Przemyślskiego:

Zostawać będą pod spólnym zarządem: 1. Dubiecko z Dynowem i Bierzczą, 2. Jarosław z Radymnem i Sieniawą, 3. Przemyśl z Niżankowicami, 4. Mościska z Sadową-Wisznią, 5. Jawarów z Niemirowem i Krakowcem, nakoniec 6. Lubaczów z Błazowem.

In Ausführung dieses Grundsatzes werden

I. von den ursprünglich beantragt gewesenen 41 Bezirks-Collegialgerichten nachstehende 12 den angränzenden Gerichten zur Verwaltung zugewiesen, und zwar:

1. *Das Bezirks-Collegialgericht* Chrzanów *dem Landesgerichte* Krakau,
2. *das Bezirks-Collegialgericht* Alt-Sandec *dem Bezirks-Collegialgerichte* Neu-Sandec,
3. *das Bezirks-Collegialgericht* Przeworsk *dem Landesgerichte* Rzeszów,
4. *das Bezirks-Collegialgericht* Sędziszów *dem Bezirks-Collegialgerichte* Pilsno,
5. *das Bezirks-Collegialgericht* Dubiecko *dem Landesgerichte* Przemyśl,
6. *das Bezirks-Collegialgericht* Lubaczów *dem Bezirks-Collegialgerichte* Jaworów,
7. *das Bezirks-Collegialgericht* Staremiasto *dem Landesgerichte* Sambor,
8. *das Bezirks-Collegialgericht* Dobromil *dem Bezirks-Collegialgerichte* Sanok,
9. *das Bezirks-Collegialgericht* Nadworna *dem Landesgerichte* Stanislau,
10. *das Bezirks-Collegialgericht* Bursztyn *dem Bezirks-Collegialgerichte* Brzeżany,
11. *das Bezirks-Collegialgericht* Horodeńka *dem Bezirks-Collegialgerichte* Kołomea,
12. *das Bezirks-Collegialgericht* Radauc *dem Bezirks-Collegialgerichte* Suczawa.

Hieraus ergibt sich, dass ausser dem verbleibenden Oberlandesgerichte zu Lemberg *und seinen beiden Senaten in* Krakau *und* Stanislau, *dann den obangeführten neun Landesgerichten nur neun und zwanzig Bezirks-Collegialgerichte vorläufig bestehen werden, und zwar die Bezirks-Collegialgerichte:*

1. Żolkiew, 2. Sokal, 3. Brody, 4. Gródek, 5. Złoczów, 6. Jaroslau, 7. Jarowów, 8. Stryj, 9. Drohobycz, 10. Sanok, 11. Wadowice, 12. Bochnia, 13. Jordanów, 14. Saybusz, 15. Tarnów, 16. Pilsno, 17. Mielec, 18. Rozwadów, 19. Krosno, 20. Gorlice, 21. Neu-Sandec, 22. Kalusz, 23. Kołomea, 24. Brzeżany, 25. Trembowla, 26. Czortków, 27. Borszczów, 28. Wisznica und 29. Suczawa.

II. Durch provisorische Verwaltung der Gerichtspflege in einigen Gerichtsbezirken durch ein einziges Gericht wird die Anzahl der ursprünglich mit Einschluss der Bezirks-Collegialgerichte beantragten zweihundert achtzehn Bezirksgerichte auf einhundert und zwölf vermindert, und zwar werden:

I. Im Landesgerichtssprengel Lemberg:

1. Rawa *mit* Uhnów, 2. Żolkiew *mit* Kamionka strumiłowa *und* Mosty wielkie, 3. Sokal *mit* Bełz *und* Radziechów, 4. Brody *mit* Sokołówka *und* Leszniów, 5. Lembergs *Umgebung mit* Winniki, 6. Lemberg *II. Section mit* Szczerzec, 7. Lemberg *III. Section mit* Kulików, 8. Bóbrka *mit* Chodorów, 9. Gródek *mit* Janów *und* 10. Busk *mit* Gliniany *gemeinschaftlich; hingegen* 11. Lemberg *I. Section* 12. Lemberg *IV. Section für die Landtafel und das Grundbuch*, 13. Mikołajów 14. Komarno, 15. Złoczów, 16. Przemyślany *abgesondert verwaltet.*

II. Im Landesgerichtssprengel Przemyśl:

1. Dubiecko *mit* Dynów *und* Bierzcza, 2. Joroslau *mit* Radymno *und* Sieniawa, 3. Przemzśl *mit* Niżankowice, 4. Mościska *mit* Sadowa wisznia, 5. Jaworów *mit* Niemirów *und* Krakowiec, *dann* 6. Lubaczów *mit* Blazów *gemeinschaftlich verwaltet.*

III. W obrębie sądu krajowego Samborskiego:

Zostawać będą pod spólnym zarządem: 1. Sambor I. sekcya z Bronicą, 2. Sambor II. sekcya z Starosolą, 3. Lisko z Baligrodem i Szczawnem, 4. Dobromil z Ustrzykami, 5. Turka z Borynią, 6. Drohobycz I. sekcya z Podbuszem, 7. Drohobycz II. sekcya z Medenicami, 8. Stryj z Żydaczowem, 9. Skole z Synowuckiem wyższem, pod osobnym zaś zarządem 10. Sanok, 11. Lutowisko i 12. Staremiasto.

IV. W obrębie sądu krajowego Krakowskiego:

Zostawać będą pod spólnym zarządem: 1. Mogiła z Liszkami z siedliskiem w Krakowie, 2. Chrzanów z Trzebinią i Krzeszowicami, 3. Podgórze z Skawiną, 4. Wieliczka z Niepołomicami, 5. Kenty z Jędrzychowem i Oświecimem, 6. Wadowice z Zatorem, 7. Myślenice z Lanckoroną, 8. Żywiec z Miłówką i Jeleśnią, 9. Jordanów z Makowem i Mszaną dolną, 10. Nowy-Targ z Czarnym Dunajcem, 11. Dobczyce z Łapanowem, 12. Bochnia z Uściem solnem i Brzeskiem; pod osobnym zaś zarządem 13. Kraków I. sekcya, 14. Kraków II. sekcya, 15. Biała i 16. Wiśnicz.

V. W obrębie sądu krajowego Rzeszowskiego:

Zostawać będą pod spólnym zarządem: 1. Rzeszów z Tyczynem i Głogowem, 2. Łańcut z Sokołowem, 3. Rozwadów z Niskiem, 4. Przeworsk z Pruchnikiem, 5. Leżajsk z Grodziskiem, 6. Tarnów I. i II. sekcya, 7. Wojnicz z Zakluczynem, 8. Dąbrowa z Żabnem, 9. Sędziszów z Robczycami, 10. Pilzno z Brzostkiem; pod osobnym zaś zarządem 11. Strzyszów, 12. Kolbuszów, 13. Radomyśl, 14. Mielec i 15. Tarnobrzeg.

VI. W obrębie sądu krajowego Jasielskiego:

Zostawać będą pod spólnym zarządem: 1. Łącko z Krościenkiem, 2. Nowy-Sącz z Krynicą, 3. Zbyszyce z Limanowem, 4. Grybów z Ciszkowicami i Śnietnicą, 5. Gorlice z Malastówem, 6. Żmigród z Krempną, 7. Dukla z Rymanowem, 8. Brzozów z Domaradzem; pod osobnym zaś zarządem 9. Stary-Sącz, 10. Biecz, 11. Jasło, i 12. Krosno.

VII. W obrębie sądu krajowego Stanisławowskiego:

Zostawać będą pod spólnym zarządem: 1. Kałusz z Wojniłowem i Żurawnem, 2. Dolina z Bolechowem i Różniatowem, 3. Stanisławów z Haliczem i Bohorodczanami. 4. Tyśmienica z Tłumaczem i Otynią, 5. Nadworna z Delatynem i Sołotwiną, 6. Horodynka z Obertynem, 7. Śniatyn z Gwoźdźcem, 8. Kołomya z Zabłotowem i Jabłonowem, 9. Kuty z Kosowem, pod osobnym zaś zarządem zostawać będzie 10. Peczyniżyn.

VIII. W obrębie sądu krajowego Tornopolskiego:

Zostawać będą pod spólnym zarządem: 1. Załoście z Podkamieniem i Zborowem, 2. Tarnopol I. z II. sekcyą, 3. Skałat z Tokami i Grzymałowem, 4. Bursztyn z Maryampolem i Rohatynem, 5. Brzeżany z Kozową, 6. Podhajce z Manasterzyskami, 7. Trembowla z Złotnikami i Chorostkowem, 8. Czortków z Husiatynem i Jagielnicą, 9. Buczacz z Jazłowcem i Uścieczkiem, 10. Borszczów z Jezierzanami i Mielnicą, pod osobnym zaś zarządem 11. Zbaraż, 12. Mikulińce i 13. Zaleszczyki.

III. Im Landesgerichtssprengel Sambor :

1. Sambor *I. Section mit* Bronica, 2. Sambor *II. Section mit* Starasol, 3. Lisko *mit* Baligrod *und* Szczawne, 4. Dobromil *mit* Ustrzyki, 5. Turka *mit* Borynia, 6. Drohobycz *I. Section mit* Podbusz, 7. Drohobycz *II. Section mit* Medenice, 8. Stryj *mit* Żydaczów, 9. Skole *mit* Synowucko wyższe *gemeinschaftlich, dagegen* 10. Sanok, 11. Lutowisko *und* 12. Staremiasto *abgesondert verwaltet.*

IV. Im Landesgerichtssprengel Krakau :

1. Mogiła *mit* Liszki *mit dem Sitze in* Krakau, 2. Chrzanów *mit* Trzebinia *und* Krzeszowice, 3. Podgórze *mit* Skawina, 4. Wieliczka *mit* Niepołomice, 5. Kenty *mit* Andrychau *und* Oświecim, 6. Wadowice *mit* Zator, 7. Myślenice *mit* Landskron, 8. Saybusz *mit* Miłówka *und* Jeleśnia, 9. Jordanów *mit* Maków *und* Mszana dolna, 10. Neumarkt *mit* Czarny Dunajec, 11. Dobczyce *mit* Łapanów, Bochnia *mit* Uście solne *und* Brzesko *gemeinschaftlich, hingegen* 13. Krakau *I. Section*, 14. Krakau *II. Section*, 15. Biała *und* 16. Wiśnicz *abgesondert verwaltet.*

V. Im Landesgerichtssprengel Rzeszów :

1. Rzeszów *mit* Tyczyn *und* Głogów, 2. Łancut *mit* Sokołów, 3. Rozwadów *mit* Nisko, 4. Przeworsk *mit* Pruchnik, 5. Leżaysk *mit* Grodzisko, 6. Tarnów I. mit der *II. Section*, 7. Woynicz *mit* Sakluczyn, 8. Dombrowa *mit* Żabno, 9. Sędziszów *mit* Ropczyce, 10. Pilsno *mit* Brzostek *gemeinschaftlich, hingegen* 11. Strzyszów, 12. Kolbuszów, 13. Radomyśl, 14. Mielec *und* 15. Tarnobrzeg *abgesondert verwaltet.*

VI. Im Landesgerichtssprengel Jaslo :

1. Łącko *mit* Krościenko, 2. Neu-Sandec *mit* Krynica, 3. Zbyszyce *mit* Limanow, 4. Grybow *mit* Ciężkowice *und* Śnietnica, 5. Gorlice *mit* Malastów, 6. Żmigrod *mit* Krempna, 7. Dukla *mit* Rymanów, 8. Brzozów *mit* Domaradz *gemeinschaftlich, hingegen* 9. Alt-Sandec, 10. Biecz, 11. Jasło *und* 12. Krosno *abgesondert verwaltet.*

VII. Im Landesgerichtssprengel Stanislau :

1. Kałus *mit* Woyniłów *und* Żurawno, 2. Dolina *mit* Bolechów *und* Rożniatów, 3. Stanislau *mit* Halicz *und* Bohorodczany, 4. Tyśmienica *mit* Tłumacz *und* Otynia, 5. Nadworna *mit* Delatyn *und* Sołotwina, 6. Horodenka *mit* Obertyn, 7. Sniatyn *mit* Gwoździec, 8. Kołomea *mit* Zabłotów *und* Jabłonów, 9. Kuty *mit* Kossów *gemeinschaftlich, hingegen* 10. Peczeniżyn *abgesondert verwaltet.*

VIII. Im Landesgerichtssprengel Tarnopol :

1. Załośce *mit* Podkamień *und* Zborów, 2. Tarnopol I. *mit der II. Section*, 3. Skalat *mit* Toki *und* Grzymałow, 4. Bursztyn *mit* Maryampol *und* Rohatyn, 5. Brzeżany *mit* Kozowa, 6. Podhayce *mit* Manasterzyska, 7. Trembowla *mit* Złotniki *und* Chorostków, 8. Czortków *mit* Husiatyn *und* Jagielnica, 9. Buczacz *mit* Jazłowiec *und* Uścieczkoi, 10. Borszczow *mit* Jezierzany *und* Mielnica *gemeinschaftlich, hingegen* 11. Zbaraż, 12. Mikulince *und* 13. Zaleszczyki *abgesondert verwaltet.*

IX. W obrębie sądu krajowego Czerniowieckiego:

Zostawać będą pod spólnym zarządem: 1. Czerniowce I. sekcya z II. sekcyą, 2. Wisznica z Putyllą, 3. Radautz z Seletynem, 4. Kimpolung z Dorną-Watrą, 5. Suczawa z Solką; pod osobnym zaś zarządem 6. Staroszenec. 7. Sadogura, 8. Kocman, 9. Zastawna, 10. Waskoutz, 11. Seret i 12. Gura-humora.

Objętość tych sądów według ludności, parafij i gmin podatkowych, wraz z oznaczeniem dominiów, z których się składać mają, wykazuje się dokładnie z załączonych pod 1/1 dziewięć tablic i z sporządzonej mapy sądowej pod 2/2. i podaną będzie do wiadomości osobnem obwieszczeniem władz krajowych, a oraz przyłoży się jak największej staranności, aby jak najdokładniej oznaczyć granice pojedynczych powiatów sądowych.

B. O prokuratorstwach.

Chcąc wprowadzić przy sądownictwie karnym proces oskarżenia. zaprowadzić także należy instytut prokuratorstwa. Będą zatem ustanowieni przy wyższym sądzie krajowym we Lwowie jeden prokurator jeneralny w podobnym stósunku jak prezydent wyższego sądu krajowego; przy senatach zaś wyższego sądu krajowego w Krakowie i w Stanisławowie zastępcy prokuratora jeneralnego, wraz z innem personalem prokuratorskiem.

C. O stanie personalu i o płacy urzędników i sług przy sądach i prokuratorstwach.

W tablicach pod 3/3 załączonych, wykazany jest stan personalu przy sądach i prokuratorstwach, równie jak zaprojektowane dla nich płace i pobory.

Ten stan personalu ułożony jest z uwzględnieniem onegoż w innych krajach koronnych i zarazem z uwzględnieniem właściwych stósunków Galicyi i Bukowiny, przyczem miano, o ile możności, wzgląd na gospodarstwo rządowe, a oprócz tego jeszcze, przy obsadzeniu sądów, jak najściślej niezbędnej tylko potrzeby przestrzegać będę.

Z tego stanu personalu wypuszczeni zostali jednakowoż urzędnicy ksiąg gruntowych, z wyjątkiem personalu, przy tabuli i księgach gruntowych we Lwowie i w Czerniowcach, tudzież przy urzędzie hypotecznym w Krakowie znajdującego się, a to z tego powodu, ponieważ wypada pierwej wydać rozporządzenie, o sposobie, w jaki zaprowadzić należy księgi gruntowe na podstawie stosunków katastralnych tychże krajów koronnych; dopóki więc takowe nie nastąpi, nie może też zawisły od tego stan urzędników, prowadzących księgi gruntowe, być oznaczonym.

Pozostawiam sobie przetoż ustanowić w swoim czasie dotyczący stan personalu, o ile takowy, mimo wpływu, jaki urzędom poborczym przy zaprowadzeniu ksiąg gruntowych ma być przyznanym, pod względem na niezbędną potrzebę koniecznym się okaże i przedłożyć go w osobnem przedstawieniu do Najwyższego Waszej Cesarskiej Mości zatwierdzenia.

D. Koszta.

Wykazy pod 3/3 przedstawiają oraz rys kosztów, dla sądów i prokuratorstw według rozmaitych ich kategoryj, o tyle, o ile w nich objętemi są uzystemizowane płace i dodatki do funkcyi.

IX. Im Landesgerichtssprengel Czerniowic.

1. Czerniowic *I. und der II. Section*, 2. Wisznica *mit* Putilla, 3. Radauc *mit* Seletin, 4. Kimpolung *mit* Watradorna, 5. Suczawa *mit* Solka *gemeinschaftlich, hingegen* 6. Storoszenec, 7. Sadogura, 8. Kocman, 9. Zastawna, 10. Waskouc, 11. Seret, *und* 12. Gura humora *abgesondert verwaltet.*

Der Umfang dieser Gerichte nach Bevölkerung, Pfarr- und Steuergemeinden mit Bezeichnung der Dominien, aus welchen sie gebildet werden, wird in den unter ¹/₁ erliegenden 9 Uebersichts-Tabellen und der entworfenen Gerichtskarte ²/₂ genau nachgewiesen und durch besondere Kundmachung der Landesbehörden zu veröffentlichen, und für die vollkommene Richtigstellung der Bezirksgerichtsgränzen die geeignete Fürsorge zu treffen seyn.

B. *Staatsanwaltschaften.*

Der bei der Strafgerichtspflege einzuführende Anklage-Process bedingt das Institut der Staatsanwaltschaften. Es müssen demnach für das Oberlandesgericht zu Lemberg *ein General-Procurator in einem analogen Verhältnisse wie der Oberlandesgerichts-Präsident, bei den Oberlandesgerichts-Senaten zu* Krakau *und* Stanislau *stellvertretende General-Procuratoren mit dem übrigen staatsanwaltschaftlichen Personale bestellt werden.*

C. *Personalstand und Besoldungs-Massstab der Gerichts- und Staatsanwaltschafts-Beamten und Diener.*

Die angeschlossenen Tabellen ³/₃ weisen den Personalstand der Gerichte und der Staatsanwaltschaften, sowie auch die für dieselben beantragten Besoldungen und Bezüge nach.

Dieser Personal-Status ist mit Rücksicht auf jenen der anderen Kronländer und die eigenthümlichen Verhältnisse Galiziens und der Bukowina zusammengestellt, und es sind hierbei die möglichsten Rücksichten auf den Staatshaushalt getragen worden, wobei ich mir noch überdiess vorbehalte, die Besetzungen nur nach dem strengsten Bedarfe vorzunehmen.

Aus diesem Personal-Status sind jedoch die Grundbuchsführer, mit blosser Ausnahme des Personals für die Lemberger *und* Czerniowicer *Landtafel und Grundbuchsamt und für das* Krakauer *Hypothekenamt aus dem Grunde weggelassen worden, weil es sich vorerst um eine mit Rücksicht auf die Katastral-Verhältnisse dieser Kronländer zu erlassende Vorschrift über die Art der Einführung der Grundbücher in Galizien und in der Bukowina handelt, vor deren Erlassung aber der hiervon abhängige Personalstand der Grundbuchsführer nicht bestimmt werden kann.*

Ich behalte mir demnach vor, den bezüglichen Personalstand, so weit derselbe, ungeachtet des den Steuerämtern auf die Errichtung der Grundbücher einzuräumenden Einflusses, mit Berücksichtigung des strengsten Bedarfes sich als nothwendig herausstellen wird, seiner Zeit festzustellen, und denselben Eurer Majestät in abgesondertem Vortrage zur Allerhöchsten Genehmigung vorzulegen.

D. *Kostenaufwand.*

Die Ausweise ³/₃ enthalten zugleich die Zusammenstellung des Kostenaufwandes für die Gerichte und die Staatsanwaltschaften nach den verschiedenen Kategorien, in so ferne darunter die systemisirten Gehalte und Functionszulagen begriffen sind.

W dalszym wykazie pod 4/4, wyszczególnione są w sposób zbliżający częścią owe pierwsze wydatki, których wymaga zaprowadzenie tylu nowych sądów, częścią koszta, połączone z ciągłem wykonywaniem sądownictwa, które co do cyfry dopiero z kilkoletniego doświadczenia w miarę objawiających się potrzeb, dokładnie będzie można oznaczyć.

W końcu pozwalam sobie w krótkości namienić, w jaki sposób zatwierdzony przez Waszą Ces. Mość podział sądów najprościej i najprędzej w życie wprowadzony być może.

Na podstawie doświadczeń, powziętych przy zaprowadzeniu organizacyi sądowej w innych krajach koronnych, i oraz celem osiągnienia prędkiego i jednostajnego postępowania, uważam za środek najstósowniejszy, wysłać do Galicyi komisarza ministeryalnego, zdać na niego cały kierunek tą sprawą i udzielić mu upoważnienie do przedłożenia mi zdolnych i gruntownych mężów, których powinnością będzie pod jego kontrolą, przewodnictwem i podług jego instrukcyi, rozpocząć zaprowadzenie pojedynczych sądów powiatowych i krajowych, i takowe uskutecznić, potrzebne ku temu dochodzenia na samem miejscu spowodować, zaokrąglenie powiatów do skutku przywieść, lokalności i sprzętów do urzędowania potrzebnych dostarczyć, i w porozumieniu z prezydyami wyższego sądu krajowego przedstawienia do obsadzenia urzędów sądowych poczynić.

Racz przeto Wasza Ces. Mość zatwierdzić przedłożone tu wnioski i upoważnić Waszego najwierniejszego ministra sprawiedliwości, ażeby w porozumieniu z ministerstwami spraw wewnętrznych i finansów wydał potrzebne do ich wykonania rozporządzenia, aby w jak najkrótszym, o ile możności czasie, zadosyć uczynić naglącej potrzebie zaprowadzenia nowych instryktucyi sądowych.

Wiedeń, 18. Października 1850.

Schmerling m. p.

In dem weitern Ausweise sub 4/4 ist eine beiläufige Zusammenstellung der übrigen, theils durch die Errichtung so vieler neuen Gerichte nothwendigen ersten Auslagen, theils durch die fortwährende Ausübung der Gerichtsbarkeit bedingten Kosten enthalten, deren genaue ziffermässige Richtigstellung sich erst nach den Erfahrungen mehrerer Jahre und die nachgewiesenen Bedürfnisse vornehmen lässt.

Schliesslich erlaube ich mir nur noch in Kürze die Art und Weise in Erwägung zu bringen, wie die von Eurer Majestät genehmigte Gerichtseintheilung auf die einfachste und schnellste Art in das Leben gerufen werden könne.

Nach den gewonnenen Erfahrungen bei der Durchführung der Gerichtsorganisation in den übrigen Kronländern und zur Erzielung eines raschen und einheitlichen Vorganges halte ich es am zweckmässigsten, einen Ministerial-Commissär nach Galizien abzuordnen, demselben die Gesammtleitung in diesem Geschäfte zu übertragen, und ihm die Ermächtigung zu ertheilen, mir geeignete und gediegene Männer in Vorschlag zu bringen, welche unter seiner Aufsicht, Leitung und nach seiner Instruction die Einleitung zur Errichtung der einzelnen Bezirksgerichte und Landesgerichte zu treffen und auszuführen, die hierzu nöthigen Erhebungen an Ort und Stelle zu veranlassen, die vollständige Arrondirung der Bezirke auszugleichen, die Amtslokalitäten und Geräthschaften beizuschaffen, und im Einvernehmen mit den Oberlandesgerichts-Präsidien die Personal-Vorschläge zu erstatten haben werden.

Geruhen demnach Eure Majestät die gestellten Anträge zu genehmigen, und Ihren treugehorsamsten Justizminister zu ermächtigen, im Einverständnisse mit den Ministerien des Innern und der Finanzen, die zu ihrer Ausführung erforderlichen Anordnungen unverzüglich zu erlassen, damit dem dringenden Bedürfnisse der Einführung der neuen Gerichts-Institutionen baldmöglichst entsprochen werden könne.

Wien am 18. October 1850.

Schmerling *m. p.*

Stan personalu i płacy jego

A. przy wyższym sądzie krajowym dla Galicyi z Krakowem i Bukowiną, mającym swe siedlisko we Lwowie, tudzież przy senatach wyższego sądu krajowego w Krakowie i w Stanisławowie.

Liczba indywiduów	Katygorya służbowa.	Liczba indywiduów w Lwowie	Krakowie	Stanisławowie	Płaca	Dodatek do funkcyi	Klasa dyetowa	Uwaga.
1	Prezydent	1	.	.	5000	1000	IV.	
2	Prezesów senatu po 4000 zł. r. płacy a po 1000 zł. r. dodatku do funkcyi	.	1	1	8000	2000	IV.	Obaj prezesowie senatu prezydują przy senatach wyższego sądu krajowego w Krakowie i w Stanisławowie. Prezes przy wyższym sądzie krajowym we Lwowie ma rangę radcy najwyższego trybunału sądowego. Na równi co do stanu rangi i płacy z radzcami wyższego sądu krajowego stoją prezesowie senatu przy sądach krajowych we Lwowie i w Krakowie z dodatkiem do funkcyi 500 zł. r., dla tegoż 2 prezydya i 36 radzców wyższego sądu krajowego. Dotychczasową służbę sekretarzów wyższego sądu, protokolistów rady i adjunktów sprawować będą auskultanci, według potrzeby i wyboru prezesa.
1	Prezes senatu przy wyższym sądzie krajowym we Lwowie	1	.	.	4000	. .	V.	
38	Radzców, 19 po 2500, a 19 po 2000 .	12	12	12	85500	1000	VI.	
6	Sekretarzów do nadzoru i prowadzenia wszystkich spraw kanceljaryjnych dotyczących protokołu podawnego, ekspedytury i rejestratury							
	3 po 1200 a 3 po 1000 zł. r. . . .	2	2	2	6600	. .	IX.	
15	Kancelistów 7 po 700 a 8 po 600 zł. r.	5	5	5	9700	. .	XI.	
9	Sług rady po 350 zł. r.	3	3	3	3150	. .	. .	
9	Sług urzędowych po 300 zł. r. . .	3	3	3	2700	. .	. .	
3	Posługaczów domow. po 250 zł. r							
84	Snmma . .				125400	4000		

Personalstatus und Besoldungsstand

A. der Oberlandesgerichte für Galizien mit Krakau und der Bukowina mit dem Sitze in Lemberg, dann den beiden Oberlandesgerichts-Senaten in Krakau und Stanislau.

Zahl der Individuen	Dienstes-Eigenschaft.	Zahl der Individuen zu Lemberg	Krakau	Stanislau	Gehalte	Functionszulagen	Diätenclasse	Anmerkung.
1	Präsident	1	.	.	5000	1000	IV.	
2	Senats-Präsidenten à 4000 fl. Gehalt und 1000 fl. Functions-Zulage	.	1	1	8000	2000	IV.	Die beiden Senats-Präsidenten versehen die Präsidien bei den Oberlandes-Gerichtssenaten in Krakau u. Stanislau.
1	Senats-Präsident beim Oberlandesgericht in Lemberg	1	.	.	4000	. .	V.	Der Senats-Präsident beim Oberlandesgerichte zu Lemberg ist im Range eines Rathes des obersten Gerichtshofes.
38	Räthe 19 à 2500 und 19 à 2000 . .	12	12	12	85500	1000	VI.	In dem Status-Range und Gehalte der Oberlandesgerichts-Räthe stehen auch die Senats-Präsidenten bei den Landesgerichten in Lemberg und Krakau mit einer Functionszulage von 500 fl., daher 2 Präsidien und 36 Oberlandesgerichts-Räthe.
6	Secretäre zur Aufsicht und Leitung sämmtlicher Kanzleigeschäfte des Einreichungsprotokolls, des Expedits und der Registratur 3 à 1200 und 3 à 1000	2	2	2	6600	. .	IX.	Die bisherige Dienstleistung der Obergerichts-Secretäre, Rathsprotokollisten und Adjuncten wird von den Auscultanten nach Bedarf und Wahl des Präsidiums versehen.
15	Kanzellisten 7 à 700 und 8 à 600 fl.	5	5	5	9700	. .	XI.	
9	Rathsdiener à 350 fl.	3	3	3	3150	. .	. .	
9	Amtsdiener à 300 fl.	3	3	3	2700	. .	. .	
3	Hausdiener à 250 fl.							
84	Summe . . .				125400	4000		

Stan personalu i płaca

B. przy 9. sądach krajowych i 29 sądach powiatowych I. klasy, które się oraz kolegialnemi sądami powiatowemi karnemi na wykroczenia.

Personal- und Besoldungsstand

B. der 9 Landesgerichte und der 29 Bezirksgerichte I. Classe, zugleich Collegial-Bezirks-Strafgerichte über Vergehen.

Liczba indywiduów	Katygorya służbowa	płaca pojedynczo	płaca razem	dodatek do funkcyi	Sądy krajowe Lwów	Przemyśl	Sambor	Kraków	Rzeszów	Jasło	Stanisławów	Tarnopol	Czerniowce	Sądy powiatowe Żołkiew	Sokal	Brody	Gródek	Złoczów	Jarosław	Jaworów	Stryj	Drohobycz	Sanok	Wadowice	Bochnia	Jordanów
9	Prezesów po 3000 zł. r. płacy, a 1000 złt. r. dodatku do funkcyi	3000	27000	9000	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	2 prezesów senatow.	. .	. . .	. .	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
112	Radzców sądu krajowego 56 po .	1600	89600	. .	12	8	8	10	10	8	8	10	8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	„ „ 56 po .	1400	78400																							
58	Asesorów przy sąd. krajow. 19 po .	1000	19000																							
	„ „ 20 po .	900	18000	. .	10	4	6	8	6	6	6	8	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	„ „ 19 po .	800	15200																							
134 / 104	Ases. przy sąd. pow.	800	108800	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	3	5	3	3	3	3	4	3	4	4	4	4
11	Sekretarzów jako dyrektorów kanc. 5 po	1000	5000	. .	2	1	1	2	1	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	„ „ 6 po	800	4800																							
1	Dyrektor urzędu depozytowego . . .	1200	1200	. .	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	Kasyer	1000	1000	. .	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	Kontrolor.	1000	1000	. .	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	Oficyał	600	600	. .	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	Sługa przy kasie . .	350	350	. .	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
117	Kancelistów 39 po .	500	19500																							
	„ 39 po .	400	15600	. .	10	4	4	6	5	4	5	6	4	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	4	3	2
	„ 39 po .	350	13650																							
9	Przełożony więzień	400	3600	. .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
116	Dozorców więźniów.	250	29000	. .	8	5	5	8	6	5	5	6	4	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2
51	Wykonawców sąd.	300	15300	. .	4	2	2	4	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
54	Pomocników wożn.	250	13500	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
14	Sług urzędowych .	250	3500	. .	3	1	1	3	1	1	1	1	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	Posługaczów dom.	200	2200	. .	2	1	1	2	1	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Dodatków do funkcyi, do rozdzielenia według potrzeby .	. .	. . .	6000																						
140	Auskultantów . . .	300	42000	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
843	razem . .	. .	527800	15000																						

k o l e g i j a l n e.

Żywiec (Sajbusz)	Tarnów	Pilzno	Mielec	Rozwadów	Krosno	Gorlice	Nowy Sącz	Kałusz	Kołomyja	Brzeżany	Trembowla	Czortków	Borszczów	Wisznica	Suczawa	Klasa dyetowa
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	V.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	VI.
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	VII.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	IX.
3	4	4	3	3	4	3	4	3	5	5	3	4	3	3	4	X.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	X.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	VIII
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	IX.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	X.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	XI.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2	3	3	2	2	3	2	3	2	3	3	2	2	2	2	3	XI.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	XII.
2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	3	2	2	2	.
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.
2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	XI.

Z rangą radzcy najwyższego trybunału.

Przełożeni sądów powiatowych I. klasy i sądu powiatu Lwowskiego IV. sekcyi dla tabuli i ksiąg gruntowych są co do stanu i rangi radcami sądu krajowego.

Asesorowie przy sądach krajowych używani być winni według potrzeby, jako sędziowie uzupełniający i do innych spraw podrzędnych służby przy sądach krajowych, jako sekretarze, protokoliści i komisarze.

Sekretarze prowadzą wszystkie sprawy kancelaryjne.

Kolegialnym sądom powiatowym, jako sędziom pojedynczym, przydzielonem będzie sprawowanie sądownictwa w następujących powiatach:

sąd. pow. koleg.	pow. sąd.	sąd. pow. koleg.	pow. sąd.
1. Żółkiew	Kamionka strumiłowa, Mosty wielkie	13. Tarnów	Tarnów II. sekcya
2. Sokal	Bełz, Radziechów	14. Pilzno	Brzostek
3. Brody	Sokołówka, Leszniów	15. Rozwadów	Nisko
4. Grodek	Janów	16. Gorlice	Małastów
5. Jarosław	Radymno, Sieniawa	17. Nowy Sącz	Krynica
6. Jaworów	Niemirów, Krakowiec	18. Kałusz	Woyniłów, Żurawno
7. Stryj	Żydaczów	19. Kołomya	Zabłotów, Jabłonów
8. Dohobycz	Podbusz	20. Brzeżany	Kozowa
9. Wadowice	Zator	21. Trembowla	Złotniki, Chorostków
10. Bochnia	Uście solne, Brzesko	22. Czortków	Husiatyn, Jagielnica
11. Jordanów	Maków, Mszana dolna	23. Borszczów	Jezierzany, Mielnica
12. Żywiec	Miłówka, Jeleśnia	24. Wisznica	Putylla
		25. Suczawa	Solka

Sądy powiatowe III. klasy mianowicie: 1. Zbaraż, 2. Mikulińce, 3. Zaleszczyki, 4. Peczyniżyn, 5. Lutowisko, 6. Staremiasto, 7. Skole z przydzielonym powiatem Synowucka wyższego, 8. Mikołajów, 9. Komarno, 10. Przemyślany, 11. Podgórze z przydziel. pow. Skawinskim, 12. Biała, 13. Wiśnicz, 14. Stary-Sącz, 15. Łacko z przydz. pow. Krościenka, 16. Biecz, 17. Jasło, 18. Żmigród z przydziel. pow. Krempny, 19. Strzyżów, 20. Przeworsk z przydziel. pow. Pruchnika, 21. Kolbuszów, 22. Radomyśl, 23. Tarnobrzeg, 24. Staroszeuec, 25. Sadogura, 26. Koczman, 27. Zastawna, 28. Waskouc, 29. Seret, 30. Radauc z przydziel. pow. Seletyna, 31. Kimpolung z przydziel. pow. Watra dorna, 32. Gura humora będą tymczasem miały za przełożonych sądu, asesorów sądów powiatowych, którzy, dopóki ten urząd sprawują, w IX. klasie dyet stać będą.

Auskultanci mogą mogą za rozporządzeniem prezydenta wyższego sądu krajowego używani być według potrzeby we wszystkich sądach bez różnicy, można także prokuratorom jeneralnym dozwolić, aby pewną liczbę auskultantów obracali w celu wykształcenia ich i użycia do służby prokuratorskiej.

Wszyscy urzędnicy i słudzy, wyszczególnieni w tych rubrykach stoją między sobą w randze odpowiedniej latom ich służby, toż samo rozumie się także o rubryce C.

Zahl der Individuen	Diensteigenschaft	Gehalt		Functions-Zulage	Landes-Gerichte									Bezirks-												
		Einzeln	Zusammen		Lemberg	Przemyśl	Sambor	Krakau	Rzeszów	Jasło	Stanislau	Tarnopol	Czernowitz	Żołkiew	Sokal	Brody	Gródek	Złoczów	Jarosław	Jaworów	Stryj	Drohobycz	Sanok	Wadowice	Bochnia	Jordanów
9	Präsidenten 3000 fl. Geh., 1000 fl. F. Z.	3000	27000	9000	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	2 Senats-Präsidenten	. .	. . .	. .	1	.	.	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
112	Landg.-Räthe 56 à .	1600	89600	. .	12	8	8	10	10	8	8	10	8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	„ 56 à .	1400	78400																							
58	Landg.-Assess. 19 à	1000	19000																							
	„ 20 à	900	18000	. .	10	4	6	8	6	6	6	8	4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	„ 19 à	800	15200																							
136/104	Bezirksg.-Assessoren	800	108800	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	3	3	5	3	3	3	3	4	3	4	4	4	4
11	Secretäre als Kanzlei-Directoren 5 à	1000	5000	. .	2	1	1	2	1	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	6 à	800	4800																							
1	Depositenamts-Director	1200	1200	. .	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	Cassier	1000	1000	. .	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	Controlor	1000	1000	. .	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	Official	600	600	. .	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	Cassediener	350	350	. .	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
117	Kanzellisten 39 à . .	500	19500																							
	„ 39 à . .	400	15600	. .	10	4	4	6	5	4	5	6	4	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	4	3	1
	„ 39 à . .	350	13650																							
9	Kerkermeister . .	400	3600	. .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
116	Gefangenaufseher .	250	29000	. .	8	5	5	8	6	5	5	6	4	2	2	3	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2
51	Gerichtsvollzieher .	300	15300	. .	4	2	2	4	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
54	Gerichtsdieners-Gehilfen	250	13500	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
14	Amtsdiener	250	3500	. .	3	1	1	3	1	1	1	1	2	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
11	Hausdiener	200	2200	. .	2	1	1	2	1	1	1	1	1	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Für nach Bedarf zu vertheilende Functions-Zulagen . .	. . .	. . .	6000																						
140	Auscultanten . . .	300	42000	. .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
843	Summe . .	. .	527800	15000																						

Collegial-Gericht																	
Saybusz	Tarnów	Pilsno	Mielec	Rozwadów	Krosno	Gorlice	Neu-Sandec	Kałusz	Kołomya	Brzeżany	Trembowla	Czortków	Borszczów	Wisznica	Suczawa	Diäten-Classe	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	V.	*Im Range eines Rathes des obersten Gerichtshofes.*
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	VI.	*Die Vorsteher der Bezirksgerichte I. Classe und des Bezirksgerichtes* Lemberg *IV. Section für Landtafel und Grundbuch stehen im Status und Range der Landesgerichts-Räthe.*
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	VII.	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	IX.	*Die Landesgerichts-Assessoren sind nach Bedarf als Ergänzungsrichter u. zu den sonstigen untergeordneten Verrichtungen des Landesgerichtsdienstes als Secretäre, Protokollsführer und Commissäre zu verwenden.*
3	4	4	3	3	4	3	4	3	5	5	3	4	3	3	4	X.	*Die Secretäre haben die Leitung des ganzen Kanzleigeschäftes.*
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	X.	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	VIII.	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	IX.	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	X.	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	XI.	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .	
2	3	3	2	2	3	2	3	2	3	3	2	2	2	2	3	XI.	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	XII	
2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	3	2	2	2	. .	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	. .	
2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	. .	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	. .	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	XI.	

Den Bezirks-Collegial-Gerichten als Einzelnrichter sind zur Verwaltung der Gerichtsbarkeit folgende Gerichtsbezirke zugewiesen, und zwar:

d. Bez.-Coll.-G.	*d. G.-Bez.*	*d. Bez.-Coll.-G.*	*d. G.-Bez.*
1. Żołkiew	Kamionka strumiłowa, Mosty wielkie	13. Tarnów	Tarnów *II. Section*
2. Sokal	Bełz, Radziechów	14. Pilsno	Brzostek
3. Brody	Sokołówka, Leszniów	15. Rozwadów	Nisko
4. Gródek	Janów	16. Gorlice	Małastów
5. Jaroslau	Radymno, Sieniawa	17. Neu-Sandec	Krynica
6. Jaworów	Niemirów, Krakowiec	18. Kałusz	Woyniłów, Żurawno
7. Stryj	Żydaczów	19. Kołomya	Zabłotow, Jabłonów
8. Drohobycz	Podbusz	20. Brzeżany	Kozowa
9. Wadowice	Zator	21. Trembowla	Złotniki, Chorostków
10. Bochnia	Uście solne, Brzesko	22. Czortkow	Husiatyn, Jagielnica
11. Jordanów	Maków, Mszana dolna	23. Borszczow	Jezierzany, Mielnica
12. Saybusz	Miłówka, Jeliśnia	24. Wisznica	Putilla
		25. Suczawa	Solka

Die Bezirksgerichte III. Classe, als: 1. Zbaraż, 2. Mikulince, 3. Zaleszczyki, 4. Peczyniżyn, 5. Lutowisko, 6. Staremiasto, 7. Skole *mit dem zugewiesenen Bezirke von* Synowucko wyższe, 8. Mikołajów, 9. Komarno, 10. Przemyślany, 11. Podgórze *mit dem zugew. Bez. von* Skawina, 12. Biała, 13. Wiśnicz, 14. Alt-Sandec, 15. Lacko *mit dem zugew. Bez. von* Krościenko, 16. Biecz, 17. Jasło, 18. Żmigród *mit dem zugew. Bez. von* Krempna, 19. Strzyszow, 20. Przeworsk *mit dem zugew. Bez. von* Pruchnik, 21. Kolbuszów, 22. Radomyśl, 23. Tarnobrzeg, 24. Storoszenec, 25. Sadogura, 26. Kocman, 27. Zastawna, 28. Waskouc, 29. Seret, 30. Radauc *mit dem zugew. Bez.* Seletin, 31. Kimpolung *mit dem zugew. Bez.* Watra dorna, 32. Gura humora *werden vor der Hand mit Bezirksgerichts-Assessoren als Gerichtsvorsteher besetzt, welche in so lange sie diese Stelle bekleiden, in der* IX. *Diäten-Classe stehen.*

Die Auscultanten sind nach Bedarf bei allen Gerichten ohne Unterschied über Verfügung des Oberlandesgerichts-Präsidenten zu verwenden, auch kann den General-Procuratoren eine angemessene Zahl von Auscultanten zur Ausbildung und Verwendung im staatsanwaltschaftlichen Dienste bewilliget werden.

Alle unter diesen Hauptrubriken angeführten Beamten und Diener rangiren sich in den einzelnen Dienst-Kategorien unter einander nach dem Dienstalter, was auch von der Rubrik C *gilt.*

Stan personalu i

C. przy sądach powiatowych II. i III. klasy

Liczba indywiduów	Katygorya służbowa.	płaca pojedynczo	płaca razem	klasa dyet	dodatek do funkcyi
50	Sędziów powiatowych II. klasy 25 po	1000	25000	IX.	. .
	25 po	900	22500	. .	. .
218	Adjunktów po	600	130800	X.	. .
3	Dyrektorów tabuli i ksiąg gruntowych:				
	a) przy Lwowskim sądzie powiatowym IV. sekcyi	1200	1200	. .	. .
	b) przy sądzie powiatowym Krakowskim II. sekcya i *c*) przy sądzie powiatowym Czerniowieckim I. sekcyi po	1000	2000	IX.	. .
1	Wice-dyrektor przy sądzie powiatowym Lwowskim IV sekcya	1000	1000	IX.	. .
18	Prowadzących księgi, z tych 12 przy sądzie powiatowym Lwowskim IV. sekcyi, 4 przy sądzie powiatowym Krakowskim II. sekcyi a 2 przy sądzie pow. Czerniowieckim I. sekcyi 9 po	800	7200	XI.	. .
	9 po	600	5400	. .	. .
168	Kancelistów 84 po	400	33600	XII.	. .
	84 po	350	29400	. .	. .
85	Woźnych po	250	21250	. .	. .
83	Pomocników po	200	16600	. .	. .
	Dodatków do funkcyi do rozdzielenia według potrzeby	. .	. .	. .	4000
626	Summa	. .	295950	. .	4000

Sędziowie powiatowi II. klasy stoją między sobą w randze, odpowiedniej latom ich służby i posuwają się podług tych, nie zmieniając miejsca służby, do wyższych stopni płacy — ci w równej stoją randze z asesorami przy sądach krajowych.

płac jego
w Galicyi, w Krakowie i na Bukowinie.

	Stan urzędników					
	sędziów pow.	adjunktów	kancelistów	woźnych	pomocników	
Sądy powiatowe II. klasy.						
1. Lwów I. sekcya, 2. Lwów II. sekcya, z przydzielonym powiatem Szczerzeca, 3. Lwów III. sekcya z przydzielonym powiatem Kulikowa, 4. Lwów na okolice z przydzielonym powiatem Winnik	1	3	2	1	1	.
5. Lwów II. sekcya dla spraw tabularnych i spraw ksiąg gruntowych	1	4	4	3	1	.
6. Bobrka z przydzielonym powiatem Chodorowa, 7. Busk z przydzielonym powiatem Glinian, 8. Rawa z przydzielonym powiatem Uhnowa, 9. Dubiecko z przydzielonym powiatem Dynowa i Bierzczy. 10. Przemyśl z przydzielonym powiatem Niżankowic, 11. Mościska z przydzielonym powiatem Sądowej Wiszni, 12. Lubaczów, z przydzielonym powiatem Błażowa, 13. Sambor I. sekcya, z przydzielonym powiatem Bronice, 14. Sambor II. sekcya, z przydzielonym powiatem Starosola, 15. Lisko, z przydzielonym powiatem Balligroda i Szczawnego, 16. Dobromil, z przydzielonym powiatem sądowym Ustrzyk, 17. Turka, z przydzielonym powiatem sądowym Borynia, 18. Drohobycz II. sekcya, z przydzielonym powiatem sądowym Medenic, 19. Kraków I. sekcya, 20. Kraków II. sekcya, 21. Kraków na okolice, z powiatami sądowemi Mogiły i Liszk, z siedzibą w Krakowie, 22. Chrzanów, z przydzielonym powiatem sądowym Trzebinii i Krzeszowic, 23. Wieliczka, z przydzielonym powiatem sądowym Niepołomic, 24. Kenty, z przydzielonym powiatem sądowym Andrychowa i Oświecima, 25. Myślenice, z przydzielonym powiatem sądowym Lanckorony, 26. Nowy-Targ, z przydzielonym powiatem sądowym Czarnego Dunajca, 27. Dobczyce, z przydzielonym powiatem sądowym Łapanowa, 28. Zbyszyce, z przydzielonym powiatem sądowym Limanowa, 29. Grybów, z przydzielonym powiatem sądowym Ciężkowic i Snietnicy, 30. Dukla, z przydzielonym powiatem sądowym Rymanowa, 31. Brzozów, z przydzielonym powiatem sądowym Domaradza, 32. Rzeszów, z przydzielonym powiatem sądowym Tyczyna i Głogowa, 33. Łańcut, z przydzielonym powiatem sądowym Sokołowa, 34. Leżajsk, z przydzielonym powiatem sądowym Grodziska, 35. Woynicz, z przydzielonym powiatem sądowym Zakluczyna, 36 Dombrowa, z przydzielonym powiatem sądowym Zabna, 37. Sędziszów z przydzielonym powiatem sądowym Robczyc, 38. Dolina, z przydzielonym powiatem sądowym Bolechowa i Rożniatowa, 39. Stanisławów, z przydzielonym powiatem sądowym Halicza i Bohorodczan, 40. Tyśmienica, z przydzielonemi powiatami sądowemi Tłumacza i Otynii, 41. Nadworna, z przydzielonemi powiatami sądowemi Delatyna i Sołotwiny, 42. Horodeńka, z przydzielonym powiatem sądowym Obertyna, 43. Sniatyn, z przydzielonym powiatem sądowym Gwoźdźca, 44. Kutty, z przydzielonym powiatem sądowym Kossowa, 45. Załośce, z przydzielonym powiatem sądowym Podkamienia i Zborowa, 46. Tarnopol I. sekcya, z przydzielonym powiatem sądowym Tarnopola II. sekcyi, 47 Skałat, z przydzielonemi powiatami sądowemi Tok i Grzymałowa. 48. Bursztyn, z przydzielonym powiatem sądowym Maryampola i Rohatyna, 49. Podhajce, z przydzielonym powiatem sądowym Manasterzysk, 50. Buczacz, z przydzielonemi powiatami sądowemi Jazłowic i Uścieczka, 51. Czerniowce, I. sekcya, z przydzielonym powiatem sądowym Czerniowiec II. sekcyi	1	3	2	1	1	.
Sądy powiatowe III. klasy.						
1. Mikołajów, 2. Komarno, 3. Przemyślany, 4. Lutowisko, 5. Stare-miasto, 6. Skole, z przydzielonym powiatem sądowym Synowucka wyższego, 7. Podgórze, z przydzielonym powiatem sądowym Skawiny, 8. Biała, 9. Wiśnicz, 10. Stary-Sącz, 11. Łącko, z przydzielonym powiatem sądowym Krościenka, 12. Biecz, 13. Jasło, 14. Żmigród, z przydzielonym powiatem sądowym Krempny, 15. Strzyżów, 16. Przeworsk, z przydzielonym powiatem sądowym Pruchnika, 17. Kolbuszów, 18. Radomyśl, 19. Tarnobrzeg, 20. Peczyniżyn, 21. Zbaraż, 22. Mikulińce, 23. Zaleszczyki, 24. Storoszenec, 25. Sadogura, 26. Kocman, 27. Zastawna, 28. Waskouc, 29. Seret, 30. Radauc, z przydzielonym powiatem sądowym Seletyna, 31. Kimpolung, z przydzielonym powiatem sądowym Watra dorna, 32. Gura humora z	1	2	2	1	1	.

Personalstatus und

C. der Bezirksgerichte II. und III. Classe

Zahl der Individuen	Diensteigenschaft	Gehalt Einzeln	Gehalt Zusammen	Diätenclasse	Functions-Zulage
50	Bezirksrichter II. Classe 25 à	1000	25000	IX.	. .
	25 à	900	22500	. .	. .
218	Adjuncten à	600	130800	X.	. .
3	Landtafel- und Grundbuchsamts-Directoren:				
	a) beim Lemberger Bezirksgerichte IV. Section	1200	1200	. .	. .
	b) beim Bezirksgerichte Krakau II. Section und c) beim Bezirksgerichte Czernowitz I. Section à	1000	2000	IX.	. .
1	Vicedirector beim Lemberger Bezirksgerichte IV. Section	1000	1000	IX.	. .
18	Buchführer, hievon 12 beim Lemberger Bezirksgerichte IV. Section, 4 beim Bezirksgerichte Krakau II. Section und 2 beim Bezirksgerichte Czernowitz I. Section 9 à	800	7200	XI.	. .
	9 à	600	5400	. .	. .
168	Kanzellisten 84 à	400	33600	XII.	. .
	84 à	350	29400	. .	. .
85	Gerichtsdiener à	250	21250	. .	. .
83	Gehilfen à	200	16600	. .	. .
	Für nach Bedarf zu vertheilende Functionszulagen	. .	. .	. .	1000
626	Summe	. .	295950	. .	1000

Die Bezirksrichter II. Classe rangiren sich unter einander nach dem Dienstalter und rücken nach demselben ohne Veränderung ihres Dienstplatzes in die höhere Gehaltsstufe vor, — sie stehen im gleichen Range mit den Landesgerichts-Assessoren.

Besoldungsstand

in Galizien, Krakau und Bukowina.

	Personalstatus					
	Bezirksrichter	*Adjuncten*	*Kanzellisten*	*Gerichtsdiener*	*Gehilfen*	
Bezirksgerichte II. Classe.						
1. Lemberg *I. Section.* 2. Lemberg *II. Section, mit dem zugewiesenen Bezirke von* Szczerzec, 3. Lemberg *III. Section, mit dem zugewiesenen Bezirke von* Kulikow, 4. Lemberg's *Umgebung mit dem zugewiesenen Bezirke von* Winniki	*1*	*3*	*2*	*1*	*1*	.
5. Lemberg *II. Section für Landtafel- und Grundbuchsgeschäfte*	*1*	*4*	*1*	*3*	*1*	.
6. Bóbrka, *mit dem zugewiesenen Bezirke von* Chodorów, 7. Busk, *mit dem zugewiesenen Bezirke von* Gliniany, 8. Rawa, *mit dem zugewiesenen Bezirke von* Uhnów, 9. Dubiecko, *mit dem zugewiesenen Bezirke von* Dynów *und* Biercza, 10. Przemyśl, *mit dem zugewiesenen Bezirke von* Niżankowice, 11. Mościska, *mit dem zugewiesenen Bezirke von* Sądowa Wisznia, 12. Lubaczów, *mit dem zugewiesenen Bezirke von* Błażów, 13. Sambor *I. Section, mit dem zugewiesenen Bezirke von* Bronica, 14. Sambor *II. Section, mit dem zugewiesenen Bezirke von* Starasol, 15. Lisko, *mit dem zugewiesenen Bezirke von* Balligrod *und* Szczawne, 16. Dobromil, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Ustrzyki, 17. Turka, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke von* Borynia, 18. Drohobycz *II. Section, mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Medenice, 19. Krakau *I. Section*, 20. Krakau *II. Section.* 21. Krakau *Umgebung, mit den Bezirksgerichten* Mogiła *und* Liszki, *mit dem Sitze in* Krakau, 22. Chrzanów, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Trzebinia *und* Krzeszowice, 23. Wieliczka, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Niepołomice, 24. Kenty, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Andrychau *und* Oświęcim, 25. Myślenice, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Landskron, 26. Neumarkt, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Czarny Dunajec, 27. Dobczyce, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Łapanów, 28. Zbyszyce, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbez.* Limanów, 29. Grybów, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Ciężkowice *und* Snietnica, 30. Dukla, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Rymanów, 31. Brzozów, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Domardz, 32. Rzeszów, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Tyczyn *und* Głogowa, 33. Łancut, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Sokołów, 34. Leżaysk *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Grodisko, 35. Woynicz, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Zakluczyn, 36. Dombrowa, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Żabno, 37. Sędziszów *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Robczyce, 38. Dolina, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Bolechów *und* Rożniatów, 39. Stanislau, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Halicz *und* Bohorodczany, 40. Tyśmienica, *mit den zugewiesenen Gerichtsbezirken* Tłumacz *und* Otynia, 41. Nadworna, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirken* Delatyn *und* Sołotwina, 42. Horodenka, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Obertyn, 43. Sniatyn, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Gwoździec, 44. Kutty, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Kossów, 45. Załośce, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Podkamień *und* Zborow, 46. Tarnopol *I. Section, mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Tarnopol *II. Section.* 47. Skalat, *mit den zugewiesenen Gerichtsbezirken* Toki *und* Grzymałów, 48. Bursztyn, *mit den zugewiesenen Gerichtsbezirken* Maryampol *und* Rohatyn, 49. Pudhayce, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Manasterzyska, 50. Buczacz, *mit den zugewiesenen Gerichtsbezirken* Jazłowice *und* Uścieczko, 51. Czernowiec *I. Section, mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Czernowiec *II. Section*	*1*	*3*	*2*	*1*	*1*	.
Bezirksgerichte III. Classe.						
1. Mikołajów, 2. Komarno, 3. Przemyślany, 4. Lutowisko, 5. Stare-miasto, 6. Skole, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke von* Synowucko wyższe, 7. Podgórze, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Skawina, 8. Biała, 9. Wiśnicz, 10. Alt-Sandec, 11. Łacko, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Krościenko, 12. Biecz, 13. Jasło, 14. Żmigród, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Krempna 15. Strzyszów, 16. Przeworsk, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Pruchnik, 17. Kolbuszów, 18. Radomyśl, 19. Tarnobrzeg, 20. Peczyniżyn, 21. Zbaraż, 22. Mikulince, 23. Zaleszczyki, 24. Storoszenec, 25. Sadogura, 26. Kocman, 27. Zastawna, 28. Waskouc, 29. Seret, 30. Raudauc, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Seletin, 31. Kimpolung, *mit dem zugewiesenen Gerichtsbezirke* Watra dorna, 32. Gura humora *mit*	*1*	*2*	*2*	*1*	*1*	.

Koszta ogólne

płacy i dodatków do funkcyi.

liczba indywiduów		płaca	dodatek do funkcyi
84	A. Sąd krajowy wyższy we Lwowie z senatami w Krakowie i w Stanisławowie	125400	4000
843	B. Dziewięć sądów krajowych i 29 kolegialnych sądów pow. .	527800	15000
626	C. Sądy powiatowe II. i III. klasy	295950	4000
1553	razem . . .	949150	23000

Gesammt-Kostenaufwand
an Gehalten und Functionszulagen.

Zahl der Individuen		Gehalt	Functions-zulage
84	A. *Das Oberlandesgericht in* Lemberg *mit den Senaten in* Krakau *und* Stanislau	125400	4000
843	B. *Die 9 Landesgerichte und 29 Bezirks-Collegialgerichte* . .	527800	15000
626	C. *Bezirksgerichte* II. *und* III. *Classe*	295950	4000
1553	*Summe*	949150	23000

Stan personalu i płac jego

A. prokuratorstwa jeneralnego przy sądzie wyższyw krajowym we Lwowie i przy senatach wyższego sądu krajowego w Krakowie i w Stanisławowie.

Liczba indywiduów	Katygorya służbowa	płaca	dodatek do funkcyi	we Lwowie	w Krakowie	w Stanisławowie	klasa dyetowa	
3	Prokuratorów jeneralnych, a to jeden	4000	1000	1	.	.	V.	Jeżeli się okaże potrzeba większej liczby pomocników przy prokuratorstwach jeneralnych i prokuratorstwach, może im, w porozumieniu z prezydyami wyższego sądu krajowego przydzielona być odpowiednia liczba auskultantów, a nawet innych urzędników sądowych, o ile się bez takowych przy pojedynczych sądach obejść można.
	" " " " .	3000	1000	.	1	.		
	" " " " .	3000	1000	.	.	1		
6	Kancelistów 3 po 700 złt. r. a 3 po 600 złt. r.	3000	. . .	2	2	2	XI.	
6	Sług urzędowych, 3 po 350 złt. r. a 3 po 300 złt. r.	1950	. . .	2	2	2	. .	
15	Summa . . .	15850	3000					

Personalstatus und Besoldungsstand

A. der General-Procurator bei dem Oberlandesgerichte Lemberg und bei den Oberlandesgerichts-Senaten in Krakau und Stanislau.

Zahl der Individuen	Diensteigenschaft	Gehalt	Functionszulage	Lemberg	Krakau	Stanislau	Diätenclasse	
3	General-Procuratoren und zwar Einer	4000	1000	1	.	.	V.	Für den allfälligen Bedarf mehrerer Hilfsarbeiter bei den Generalprocuratoren und Staatsanwaltschaften können demselben im Einverständnisse mit den Oberlandesgerichts-Präsidien eine angemessene Zahl von Auscultanten jedenfalls, und selbst auch andere Gerichts-Beamte, in so ferne sie bei einzelnen Gerichten entbehrt werden können, zugewiesen werden.
	" " " "	3000	1000	.	1	.		
	" " " "	3000	1000	.	.	1		
6	Kanzellisten, 3 à 700 und 3 à 600 fl.	3000	. . .	2	2	2	XI.	
6	Amtsdiener, 3 à 350 und 3 à 300 fl.	1950	. . .	2	2	2	. .	
15	Summe . . .	15850	3000					

Stan personalu

B. przy prokuratorstwach u sądów krajowych we Lwowie, w Przemyślu, w Samborze, i u 29 sądów powiatowych I. klasy, jako kolegialnych sądów karnych

liczba indywiduów	Katygorya służbowa	płaca		sądy powiatowe									kolegialne						
		pojedynczo	razem	Lwów	Przemyśl	Sambor	Kraków	Rzeszów	Jasło	Stanisławów	Tarnopol	Czerniowce	Żółkiew	Sokal	Gródek	Brody	Złoczów	Jarosław	Jaworów
12	Prokuratorów 6 po	2000	12000	2	1	1	2	1	1	2	1	1	.	.	.	.	.	.	.
	„ 6 po	1800	10800																
54	Substytutów prokuratorskich 27 po .	1000	27000	4	3	2	3	2	2	2	3	2	1	1	2	1	1	1	1
	„ „ 27 po .	800	21600																
49	Kancelistów 24 po	500	12000	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1
	„ 25 po	400	10000																
49	Sług urzędowych 24 po	300	7200	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1
	„ „ 25 po	250	6250																
164	Summa . . .	. . .	106850																
	Dodatków do funkcyi do rozdzielenia według potrzeby	. . .	4000																

i płacy jego

w Krakowie, w Rzeszowie, w Jaśle, w Stanisławowie, w Tarnopolu, w Czerniowcach, na wykroczenia w Galicyi, w Krakowie i na Bukowinie.

sądy powiatowe																							
Stryj	Drohobycz	Sanok	Wadowice	Bochnia	Jordanów	Żywiec	Tarnów	Pilzno	Mielec	Rozwadów	Krosno	Gorlice	Nowy Sącz	Kałusz	Kołomyja	Brzeżany	Trembowla	Czortków	Barszczów	Wisznica	Suczawa	Klasa dyetowa	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	VI.	Każdemu z prokuratorów jeneralnych należy dodać prokuratora rządowego jako zastępcę. Katygorye służbowe wszystkich urzędników i sług prokuratorskich postępują po sobie w randze według lat służby — według których się posuwają do wyższych stopni płacy.
1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	IX.	
1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	XI.	
1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	. .	

Koszta ogólne

płacy i dodatków do funkcyi.

Liczba indywiduów		Płaca	Dodatek do funkcyi
15	1. Jeneralne prokuratorstwo	15850	3000
164	2. Prokuratorstwa rządowe	106.850	4000
179	Summa	122.700	7000

Personalstatus und

B. *der Staatsanwaltschaften bei den Landesgerichten* Lemberg, Przemyśl, Sambor, *gerichten I. Classe als Collegial-Strafgerichte über*

Zahl der Individuen	Diensteigenschaft	Gehalt im Einzelnen	Gehalt im Ganzen	Landes-Gerichte: Lemberg	Przemyśl	Sambor	Krakau	Rzeszów	Jasło	Stanislau	Tarnopol	Czerniowic	Bezirks-: Żółkiew	Sokal	Brody	Gródek	Złoczów	Jarosław	Jaworów
12	Staatsanwälte: 6 à	2000	12000	2	1	1	2	1	1	2	1	1	.	.	.	.	.	.	.
	„ 6 à	1800	10800																
54	St. A. Substituten 27 à	1000	27000	4	3	2	3	2	2	2	3	2	1	1	2	1	1	1	1
	„ 27 à	800	21600																
49	Kanzellisten 21 à	500	12000	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1
	„ 25 à	400	10000																
49	Amtsdiener 21 à	300	7200	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1
	„ 25 à	250	6250																
164	Summe		106850																
	Für nach Bedarf zu vertheilende Functions-Zulagen		4000																

Besoldungsstand

Krakau, Rzeszów, Jasło, Stanislau, Tarnopol, Czerniowic *und den 29 Bezirks-Vergehen in Galizien, Krakau und der Bukowina.*

Collegial-Gerichte: Stryj	Drohobycz	Sanok	Wadowice	Bochnia	Jordanów	Saybusz	Tarnów	Pilsno	Mielec	Rozwadów	Krosno	Gorlice	Neu-Sandec	Kałusz	Kołomea	Brzežany	Trembowla	Czortków	Borszczów	Wisznica	Suczawa	Diäten-Classe	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	VI.	*Jedem General-Procurator ist ein Staatsanwalt als Stellvertreter beizugeben.*
1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	IX.	*Sämmtliche Staatsanwaltsbeamten und Diener rangiren sich in ihren Kategorien nach dem Dienstalter und rücken nach demselben in die höheren Gehaltsstufen vor.*
1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	XI.	
1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	. .	

Gesammtkosten-Aufwand

an Gehalten und Functionszulagen.

Zahl der Individuen		Gehalt	Functions-Zulage
15	1. Die General-Procuratur	15850	3000
164	2. Die Staatsanwaltschaften	106.850	4000
179	Summe	122.700	7000

Zestawienie kosztów

dla nowych sądów i prokuratorstw rządowych w Galicyi, w Krakowie i na Bukowinie.

Liczba porządkowa		Dla sądów	Dla prokuratorstw	razem	Uwagi
		złotych reńsk. w mon. konw.			
1	Płaca	907150	1,22700	1029850	Do liczby porządkowej Nr. 6. Do potrzeb urzędowych i kancelaryjnych należą (zob. niżej)
2	Dodatek do osoby i do funkcyi	23000	7000	30000	
3	Adjuta dla auskultantów	42000	....	42000	
4	Dyurne	48000	12000	60000	
5	Czynsze za najem lokalności urzędowych	50000	10000	60000	
6	Potrzeby urzędowe i kancelaryjne	90000	10000	100000	
7	Wydatki na budowle	150000	....	150000	
8	Potrzeby domowe	5500	500	6000	
9	Koszta podróży i przesiedlenia	6000	2000	8000	
10	Nagrody i pomocy	7500	500	8000	
11	Wydatki na liberyę dla sług	5000	1000	6000	
12	Wydatki na sądy karne i inne publiczne czynności	30000	....	30000	
13	Wydatki sanitarne	15000	....	15000	
14	Wydatki na śledztwo	200000	....	200000	
	Summa	1579150	165700	1744850	

Uwagi: Do liczby porządkowej Nr. 6. Do potrzeb urzędowych i kancelaryjnych należą

	Dla sądów	Dla prokuratorstw
	złt. r. w m. k.	
a) Pauszalia osobowe, kancelaryjne i na światło	20564	2787
b) wydatki kancelaryjne nieuryczałtowane	7000	1000
c) na zakupienie papieru	9000	1200
d) koszta druku	3000	800
e) koszta introligatorsk.	1500	500
f) opał i światło	4000	600
g) urządzenie lokalności urzędowych	40000	8049
Summa	85064	14936

Zusammenstellung des Kostenaufwandes

für die neuen Gerichte und Staatsanwaltschaften in Galizien mit Krakau und in der Bukowina.

Post-Nr.		Für die Gerichte	Für die Staats-anwalt-schaften	Zusammen	Anmerkungen.
		Gulden in Conv.-Münze			
1	Gehalte	907150	122700	1029850	Zur Post Nr. 6
2	Personal- und Functionszulagen	23000	7000	30000	Unter den Amts- und Kanzlei-Erfordernissen sind enthalten
3	Adjuten für die Auscultanten	42000	....	42000	
4	Diurnen	48000	12000	60000	
5	Zinse für Amtslocalitäten	50000	10000	60000	
6	Amts- und Kanzlei-Erfordernisse	90000	10000	100000	
7	Bauauslagen	150000	....	150000	
8	Hauserfordernisse	5500	500	6000	
9	Reise- u. Uebersiedlungskosten	6000	2000	8000	
10	Belohnungen und Aushilfen	7500	500	8000	
11	Livree-Auslagen für die Diener	5000	1000	6000	
12	Auslagen für Strafgerichte und andere öffentliche Verhandlungen	30000	....	30000	
13	Sanitäts-Auslagen	15000	....	15000	
14	Inquisitions-Auslagen	200000	....	200000	
	Summa	1579150	165700	1744850	

Zur Post Nr. 6 (Anmerkung):

	Für die Gerichte	Für die Staats-anwalt-schaften
	Gulden in C.M.	
a) Personal-, Kanzlei- u. Beleuchtungs - Pauschalien	20564	2787
b) Nicht pauschirte Kanzlei-Auslagen	7000	1000
c) Papierankauf	9000	1200
d) Druckkosten	3000	800
e) Buchbinderkosten	1500	500
f) Beleuchtung und Beheizung	4000	600
g) Amtseinrichtungsstücke	40000	8049
Zusammen	85064	14936

PIERWSZE REPERTORYUM.

SPIS CHRONOLOGICZNY

ustaw i rozporządzeń od 1go Stycznia do ostatniego Grudnia 1850 roku, jak dalece takowe zamieszezone zostały w niniejszym zbiorze ustaw z r. 1850 *).

Data ustawy patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1849	1850				
3. Lipca	9. Sierp.	Traktat zawarty między rządami Austryi, Modeny i Parmy, względem wolnej żeglugi na rzece Po . . .	CVII	322	1333
26. „	3. Czerw.	Traktat zawarty między c. k. austryacką i c. k. rosyjską administracyą poczt, w celu uwolnienia od przymusowego frankowania korespondencyi austryacko-rossyjskiej	LXVI	216	905
8. Sierp.	9. Sierp.	Traktat zawarty między rządami Austryi i Modeny, względem żeglugi i uregulowania granic wzdłuż rz. Po	CVII	323	1344
15. List.	15. Lut.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych.	XIX	27	419
20. „	18. Stycz.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, mocą którego na miejsce 3-ej cz. regulaminu opłat pocztowych z dnia 2 Lutego 1842, nowe postanowienia względem należytości od posełek pocztą wozową, działać poczynają	X	13	175
24. „	15. Lut.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych	XIX	28	420
1. Grud.	9. Marca	Oznajmienie ministerstwa kultury krajowej i górnictwa, którem się powszechnie ogłasza założenie austryackiego jeologicznego instytutu państwa	XXVI	57	635
3. „	15. Lut.	Spis wyłącznych przywilejów, przez minist rstwo handlu udzielonych.	XIX	29	421
12. „	8. Stycz.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem ustanawia się, iż nowe zaświadczenia frekwentacyjne od kursu do kursu, jednym tylko a to 6cio-krajcarowym stęplem zaopatrzone być mają	IV	4	67
15. „	18. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, mocą którego ustanawia się ustanie uprawnienia do docentury prywatnej, z powodu niewykonywania przez cztery po sobie następujące połrocza	X	14	179

*) Uznano za rzecz stosowną, przy dzienniku praw państwa tekstu podwójnego, wydać caloroczne repertorya, zebrane z czterech kwartalnych oddziałów pierwszego jako i drugiego repertoryum, służących tekstowi wyłącznie niemieckiemu li dla przeglądu każdego z osobna kwartału; a to w ten sposób, iż pierwsze repertoryum niniejszego podwójnego wydania, obejmuje całoroczny spis chronologiczny wszystkich w zbiorze z roku 1850 zamieszczonych ustaw i rozporządzeń, — drugie zaś, przegląd treści ich równie w zebraniu całorocznem.

Erstes Repertorium.

Chronologisches Verzeichniss

der Gesetze und Verordnungen, vom 1. Jänner bis letzten December 1850, in soweit sie in dem Jahrgange 1850 dieses Gesetzes aufgenommen erscheinen *).

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1849 3. Juli	1850 9. Aug.	Vertrag zwischen den Regierungen von Oesterreich, von Modena und von Parma, betreffend die freie Schiffahrt auf dem Po-Flusse	CVII	322	1333
26. „	3. Juni	Vertrag zwischen der k. k. österreichischen und kaiserlich-russischen Postadministration bezüglich der Beseitigung des Frankaturzwanges bei der österreichisch-russischen Correspondenz	LXVI	216	905
8. Aug.	9. Aug.	Vertrag zwischen den Regierungen von Oesterreich und Modena, über die Schiff-Fahrt und Gränzregulirung am Po-Flusse	CVII	323	1344
15. Nov.	15. Febr.	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XIX	27	419
20. „	18. Jän.	Erlass des Handelsministeriums, wodurch an die Stelle des 3. Theiles des Porto-Regulativs vom 2. Februar 1842, neue Bestimmungen über die Gebühren für Fahrpostsendungen in Wirksamkeit gesetzt werden	X	13	175
24. „	15. Febr.	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XIX	28	420
1. Dec.	9. März	Bekanntmachung des Ministeriums für Landescultur und Bergwesen, womit die Errichtung einer österreichischen geologischen Reichsanstalt allgemein kundgemacht wird	XXVI	57	635
3. „	15. Febr.	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XIX	29	421
12. „	8. Jän.	Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch bestimmt wird, dass die neuen Frequentations-Zeugnisse von Semester zu Semester nur mit Einem Stämpel, und zwar von sechs Kreuzern zu versehen seien	IV	4	67
15. „	18. „	Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch die Erlöschung der Berechtigung zur Privat-Docentur wegen Nichtausübung durch vier aufeinander folgende Semester festgesetzt wird	X	14	179

*) Es wurde für zweckmässig befunden, die vier Quartal-Abtheilungen sowohl dieses Ersten Repertoriums als auch des Zweiten Repertoriums, welche zu der deutschen Allein-Ausgabe dieses Gesetzblattes zur leichteren Uebersicht jedes einzelnen Quartales, in soweit es seiner Zeit eben abgeschlossen war, nach und nach ausgegeben wurden, bei der Drucklegung der Repertorien der erst längere Zeit nach Abschluss des ganzen Jahrganges 1850 vollständig erschienenen Doppel-Ausgaben in Eines zusammenzufassen. Daher umfasst das Erste Repertorium der vorliegenden Doppel-Ausgabe das chronologische Verzeichniss aller im ganzen Jahrgange 1850 aufgenommenen Gesetze während das Zweite Repertorium die Inhalts-Uebersicht der nach den verschiedenen Zweigen der Staatsverwaltung geordneten Gesetze und Verordnungen ebenfalls für den ganzen Jahrgang 1850 umfasst.

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1849 **18. Grud.**	1850 28. Marca	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych.	XXXII	85	**683**
20. „	15. Lut.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem udziela się przepis względem wypożyczania książek z bibliotek uniwersyteckich i licealnych	XIX	30	**422**
21. „	15. „	Rozrządzenie ministerstwa wojny, którem się postanawia na czas jak długo siedlisko marynarskiej nadkomendy w Tryeście pozostaje, właściwość sądu względem pertraktacyi spadku zeszłych z tego świata osób przy marynarce, od półkownika do wyższych stopni idąc .	XIX	31	**426**
23. „	8. Stycz.	Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem się zmieniają istniejące przepisy co do zastępstwa do służby wojskowej zobowiązanych	IV	5	**67**
24. „	8. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, mocą którego tymże podwładnym urzędom karno- i cywilnosądowym, nakazuje się, by oznaki za służby wojskowe, przepisem z d. 23 Września 1849 nowo-ustanowione, w spadkach cywilnych znajdujące się, lub ludziom pod jurysdykcyą cywilną stojącym, za zbrodnię odebrane, bez zwłoki do najbliższego pułku, korpusu, lub najbliższej kasy wojennej przesełały	IV	6	**71**
25. „	9. Marca	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych.	XXVI	58	**636**
26. „	8. Stycz.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem postanowienia ministeryalnego rozrządzenia finansowego z d. 10 Marca 1849, co do służbowych podróży urzędników i sług, przy których użytym być może transportowy środek kolei żelaznych, także i na król. Lombardzko-Weneckie. Węgry. Siedmiogród, Kroacyą, Sławonią, banat Temeski i na województwo Serbskie rozciągają się	IV	7	**72**
27. „	18. „	Pismo rozporządzające ministra wyznań i oświecenia, którem obwieszcza się rozporządzenie względem egzaminów odbywać się mających z języków żyjących w publicznych zakładach naukowych	X	15	**179**
30. „	5. „	Cesarski patent. którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla arcyksięstwa Austryi poniżej Ensy, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy	I	1	**1**
30. „	6. „	Cesarski patent. którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy: wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy	II	2	**23**
30. „	8. „	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księstwa Solnogrodu, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy .	III	3	**45**
30. „	9. „	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księstwa Karyntyi, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy . .	V	8	**73**
30. „	10. „	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księtwa Krainy, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy . . .	VI	9	**95**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1849 18. Dec.	1850 28. März	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XXXII	85	**683**
20. „	15. Febr.	Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit die Vorschrift über das Ausleihen der Bücher aus Universitäts- und Lyceal-Bibliotheken mitgetheilt wird	XIX	30	**422**
21. „	15. „	Erlass des Kriegsministeriums, womit für die Zeit, in solange der Sitz des Marine-Ober-Commando in Triest seyn wird, die Gerichtszuständigkeit für die Abhandlung der Verlassenschaften der bei der Marine mit Tod abgehenden Individuen vom Obersten aufwärts bestimmt wird	XIX	31	**426**
23. „	8. Jän.	Erlass des Ministeriums des Innern, wodurch eine Aenderung der bestehenden Vorschriften über die Stellvertretung von Militär-Dienstpflichtigen verordnet wird	IV	5	**67**
24. „	8. „	Erlass des Justizministeriums, wodurch die Straf- und Civilgerichtsbehörden angewiesen werden, die mit der Vorschrift vom 23. September 1849 neu gestifteten Militär-Dienstzeichen, welche in Civilverlassenschaften vorgefunden oder den unter der Civil-Jurisdiction stehenden Leuten wegen eines Verbrechens abgenommen werden, ohne Verzug dem nächsten Regimente, Corps oder der nächsten Kriegscasse zu übersenden	IV	6	**71**
25. „	9. März	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XXVI	58	**636**
26. „	8. Jän.	Erlass des Finanzministeriums, womit die Bestimmungen des Finanzministerial-Erlasses vom 10. März 1849 in Betreff der Dienstreisen der Beamten und Diener, bei denen das Transportmittel der Eisenbahnen benützt werden kann, auch auf das lombardisch-venetianische Königreich, Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, das Temeser Banat und die Woiwodschaft Serbien ausgedehnt werden	IV	7	**72**
27. „	18. „	Schreiben des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit eine Verordnung in Betreff der an öffentlichen Lehranstalten stattfindenden Prüfungen aus den lebenden Sprachen bekannt gemacht wird	X	15	**179**
30. „	5. „	Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Erzherzogthum Oesterreich unter der Enns sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird	I	1	**1**
30. „	6. „	Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird	II	2	**23**
30. „	8. „	Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Salzburg sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird	III	3	**45**
30. „	9. „	Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Kärnthen sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird	V	8	**73**
30. „	10. „	Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Krain sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird	VI	9	**95**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1849 **30. Dec.**	1850 15. Jän.	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	VIII	11	**131**
30. „	16. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Steiermark sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	IX	12	**153**
30. „	20. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für die Markgrafschaft Mähren sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	XI	18	**181**
30. „	5. Febr.	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Königreich Böhmen sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	XIV	21	**223**
30. „	7. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für die gefürstete Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	XV	22	**261**
31. „	11. „	*Kaiserliche Verordnung, wodurch vom Tage der Kundmachung angefangen, eine neue Strafvorschrift über die Verleitung von Soldaten zur Verletzung der in dem Fahneneide beschwornen Treue und zu verschiedenen anderen pflichtwidrigen Handlungen in Wirksamkeit gesetzt wird*	XVI	23	**283**
31. „	9. März	*Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien*	XXVI	59	**637**
1850 **8. Jän.**	9. „	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch verschiedene Bestimmungen für die k. k. Gymnasien, Universitäten und Lyceen im lombardisch-venetianischen Königreiche in Betreff ihrer unmittelbaren Leitung, der Vertheilung und des Umfanges der Lehrgegenstände angeordnet werden*	XXIV	54	**617**
10. „	18. Jän.	*Erlass des Ministeriums des Innern, womit die Bedingnisse, unter welchen Eigenthümer erkaufter Bauernwirthschaften von der Abstellung zum Militär befreit sind, bekannt gegeben werden*	X	16	**180**
11. „	14. „	*Erlass des Finanzministers, womit die Vollzugs-Vorschrift zu dem Allerhöchsten Patente vom 29. October 1849, über die Einführung der Einkommensteuer, bekannt gemacht und vom Tage der Kundmachung angefangen, in Wirksamkeit gesetzt wird*	VII	10	**117**
11. „	18. „	*Erlass des Justizministeriums, wodurch die kaiserliche Entschliessung kundgemacht wird, womit die transitorische Verordnung vom 27. December 1849 in Bezug der Gerichtsbarkeit über schwere Polizeiübertretungen und Vergehen genehmiget wird, und wornach diese Verordnung vom Tage der Kundmachung angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird*	X	17	**180**
13. „	15. Febr.	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 2. Jänner 1850 in der Serie 446 verlosten böhmisch-ständischen Obligationen, sowie der an demselben Tage verlosten deutschen Münzscheine zu zehn Kreuzern, Serie D, kundgemacht wird*	XIX	32	**426**
13. „	9. März	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit eine provisorische Vorschrift für die Besetzungsart der erledigten Lehrerstellen im lombardisch-venetianischen Königreiche erlassen wird*	XXIV	55	**620**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1850 **14. Stycz.**	1850 29. Stycz.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, mocą którego udzielają się urzędom finansowym bliższe polecenia w celu zastosowania przepisu z dnia 28 Listopada 1849, co do opodatkowania wyrobów cukrowych z płodów krajowych.	XIII	20	233
14. „	15. Lut.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, mocą którego znosi się zakaz egzaminowania izraelitów z prawa kościelnego, lub wystawiania tymże zaświadczeń frekwentacyjnych, w razie uczęszczania na takowe odczyty.	XIX	33	427
14. „	15. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, mocą którego oświadcza się, że ustaje przywilej, Fryderykowi Rüdigerowi we Wiedniu na d. 22 Grudnia 1847 na wynalazek nowego bandaża rupturowego udzielony	XIX	34	427
14. „	15 „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem niektóre przywileje z upływem czasu za ustałe oswiadczają się .	XIX	35	427
14. „	9. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem przedłuża się na rok czwarty przywilej kapitanowi Ignacemu Marcinowi Guggenbergerowi nadany.	XXVI	60	639
14. „	„	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się niektóre przywileje przedłużają	XXVI	61	639
14. „	„	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się niektóre przywileje przedłużają.	XXVI	62	639
16. „	9. Mar.	Prowizoryczne rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa, względem zaprowadzenia egzaminów rządowych na gospodarzy leśniczowskich, którym przyznane być ma uzdolnienie do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa, jako też względem wykształcenia i egzaminowania leśno-strażnych, zarazem technicznych osób pomocniczych	XXVI	63	640
17. „	11. Lut.	Cesarski patent, którym ustanawiają się niektóre zwolnienia istniejących ustaw o karach na zbrodnie i ciężkie przestępstwa policyjne wraz ztem postanowieniem, iż takowe z dniem obwieszczenia w wykonanie wejść mają.	XVI	24	284
17. „	„	Cesarski patent, mocą którego obwieszcza się nowa prowizoryczna ustawa o postępowaniu karnem, z tem postanowieniem, iż dzień, z którym taż w życie wejść ma, później dopiero oznajmionym zostanie.	XVII	25	287
18. „	25. Stycz.	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych o uorganizowaniu żandarmeryi.	XII	19	204
18. „	9. Mar.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych.	XXVI	64	644
19. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, mocą którego przedłużonym zostaje na rok czwarty i piąty przywilej na wynalazek we fabrykacyi towarów pasamoniczych i wstążkowych, pierwotnie Tobiaszowi Kohn pod dniem 10 Czerwca 1846 r. nadany, następnie zaś Seligmanowi Kallmus odstąpiony	XXXII	86	684
19. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużające na rok czwarty przywilej, nadany na wynalazek lamp pochodniowych z gazu wodorodnego.	XXXII	87	684

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 14. Jän.	1850 29. Jän.	Erlass des Finanzministeriums, mit welchem den Finanzbehörden die nähere Weisung, in Absicht auf die Anwendung der Vorschrift vom 28. November 1849, über die Versteuerung der Zuckererzeugnisse aus inländischen Stoffen, ertheilt wird	XIII	20	233
14. "	15. Febr.	Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch das bisher bestehende Verbot, Israeliten aus dem Kirchenrechte zu prüfen, oder ihnen über den Besuch der Vorlesungen desselben Frequentations-Zeugnisse auszustellen, aufgehoben wird	XIX	33	427
14. "	15. "	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Friedrich Rödiger in Wien unterm 22. December 1847 verliehene Privilegium auf die Erfindung eines neuen Bruchbandes für erloschen erklärt wird	XIX	34	427
14. "	15. "	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden	XIX	35	427
14. "	9. März	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Hauptmanne Ignaz Martin Guggenberger verliehene Privilegium auf das vierte Jahr verlängert wird	XXVI	60	639
14. "	9. "	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden	XXVI	61	639
14. "	9. "	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden	XXVI	62	639
16. "	9. März	Provisorische Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen, in Betreff der Einführung von Staatsprüfungen für Forstwirthe, welchen die Befähigung zur selbständigen Wirthschaftsführung zuerkannt werden soll, sowie in Ansehung der Ausbildung und Prüfung des Forstschutz-, zugleich technischen Hilfspersonales	XXVI	63	640
17. "	11. Febr.	Kaiserliches Patent, womit mehrere Milderungen der bestehenden Strafgesetze über Verbrechen und schwere Polizei-Uebertretungen angeordnet und vom Tage der Kundmachung angefangen in Wirksamkeit gesetzt werden	XVI	24	284
17. "	11. "	Kaiserliches Patent, wodurch eine neue provisorische Strafprocess-Ordnung mit der Bestimmung kundgemacht wird, dass der Tag, an welchem sie in Wirksamkeit zu treten hat, erst nachträglich bekannt gegeben wird	XVII	25	287
18. "	25. Jän.	Verordnung des Ministeriums des Innern, über die Organisirung der Gensd'armerie	XII	19	204
18. "	9. März	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XXVI	64	644
19. "	28. "	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das, ursprünglich dem Tobias Kohn am 10. Juni 1846 verliehene und sohin an Seligmann Kallmus abgetretene Privilegium auf eine Entdeckung in der Erzeugung von Posamentir- und Bandwaaren auf das vierte und fünfte Jahr verlängert wird	XXXII	86	684
19. "	28. "	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch ein auf die Erfindung von Hydrogen-Gasfackellampen ertheiltes Privilegium auf ein viertes Jahr verlängert wird	XXXII	87	684

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 20. Jän.	1850 9. März	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden	XXVI	65	645
21. "	15. Febr.	Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch bestimmt wird, dass es dem evangelischen Seelsorger unbenommen sei, bei gemischten Ehen die Einsegnung dann vorzunehmen, wenn durch den Matrikelschein nachgewiesen wird, dass die Ehe nach Vorschrift des Hofkanzleidecretes vom 28. October 1841, Zahl 29.427, geschlossen worden ist	XIX	36	428
21. "	13. April	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Matthäus Fletcher am 3. Jänner 1842, auf eine Verbesserung der kreisförmigen Dampfmaschinen verliehene Privilegium auf das neunte Jahr und das dem Joseph Weiger am 4. Jänner 1845, auf die Erfindung und Verbesserung von Platina-Legirungen zu zahntechnischen Arbeiten verliehene Privilegium auf das sechste Jahr verlängert wird	XXXIX	128	751
22. "	28. März	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien als erloschen erklärt werden	XXXII	88	684
22 "	28. "	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Spenglermeister Johann Neindl verliehene Privilegium auf eine Erfindung in der Erzeugung von Cigarren-Etuis als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird	XXXII	89	685
23. "	9. "	Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, betreffend die Einsetzung einer provisorischen Landesschulbehörde in Böhmen	XXV	56	625
24. "	28. "	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch die Erlöschung mehrerer Privilegien ausgesprochen wird	XXXII	90	685
24. "	15. Febr.	Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit in Folge kaiserlicher Entschliessung allen Gymnasiallehrern, deren Gehalte aus öffentlichen Fonden bestritten werden, das Ertheilen des Privatunterrichtes in den sogenannten Nachstunden untersagt, dagegen ihnen unter gewissen Bedingungen eine Zulage aus dem Studienfonde von 200 fl. jährlich, vom 1. November 1849 angefangen, zugewiesen wird .	XIX	37	429
24. "	15. "	Schreiben des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch ausgesprochen wird, dass die Vereine der deutsch-katholischen Glaubensgenossen derzeit im Sinne der §§. 2 und 4 des Patentes vom 4. März 1849 nicht als Kirche oder Religionsgesellschaft anerkannt, dagegen den Anhängern jenes Bekenntnisses die durch den §. 1 jenes Patentes gewährten Rechte nicht versagt werden können	XIX	38	430
25. "	15. "	Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für die gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und die Markgrafschaft Istrien sammt der dazu gehörigen Landtagswahl-Ordnung erlassen und verkündet wird	XVIII	26	393
25. "	27. Febr.	Kaiserliches Patent, wodurch für den ganzen Umfang des österreichischen Kaiserthumes eine allgemeine Wechselordnung erlassen, kundgemacht und vom 1. Mai 1850 angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird	XXIII	51	591

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850	1850				
25. Jän.	27. Febr.	*Verordnung des Justizministeriums, womit die von Seiner Majestät sanctionirte provisorische Vorschrift über das Verfahren in Wechselsachen für jene Kronländer, in welchen das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch in Wirksamkeit ist, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königreiches und der Militärgränze kundgemacht wird*	XXIII	52	**609**
25. „	27. „	*Verordnung des Justizministeriums, womit die von Seiner Majestät sanctionirte provisorische Vorschrift über das Verfahren in Wechselsachen für Ungarn, Croatien, Slavonien, die Woiwodschaft Serbien und das Temeser Banat kundgemacht wird*	XXIII	53	**613**
25. „	28. März	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Johann Baptist Busetto am 12. Juli 1847 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Construction der Barken* (dette Omnibus) *als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	XXXII	91	**685**
25. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Baron Claudius Podstatzky-Tonsern, auf die Verbesserung des Verfahrens bei Bereitung der Zündmasse für Frictions-Zündhölzchen verliehene Privilegium vom 10. December 1848 auf das zweite Jahr verlängert wird* .	XXXII	92	**686**
25. „	15. Febr.	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch den Gymnasial-Lehrkörpern freigestellt wird, den §. 75 des Organisations-Entwurfes für Gymnasien hinsichtlich der Ausstellung von Semestral-Schulzeugnissen ohne Vornahme einer Schlussprüfung, auch schon am Schlusse des I. Semesters des laufenden Schuljahres 1849—1850 in Ausführung zu bringen*	XIX	39	**431**
29. „	15. „	*Erlass des Kriegsministers, womit die von Sr. Majestät sanctionirten Bestimmungen über die Zulassung und Behandlung fremder Kriegsschiffe in den k. k. österreichischen Häfen kundgemacht werden*	XIX	40	**431**
29. „	15. „	*Circular-Rescript des Kriegsministers, wodurch verordnet wird, dass die Militärdienstzeichen für die Officiere und für die Mannschaft jeder Classe in keiner anderen als in der von Sr. Majestät in der Vorschrift für das Militärdienstzeichen genehmigten Gestalt und Grösse getragen werden dürfen* . . .	XIX	41	**433**
30. „	28. März	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Hermann Tromsdorf und Carl Hermann verliehene Privilegium auf die Erfindung metallisches Blei zu gewinnen, wegen unterlassener Ausübung für erloschen erklärt wird*	XXXII	93	**686**
30. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Johann von Rainer am 2. Mai 1834 verliehene Privilegium auf die Erfindung in der Erzeugung der Mennige, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	XXXII	94	**686**
31. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das den Brüdern Bernhard und Joseph Joss am 23. Jänner 1844 verliehene Privilegium auf die Erfindung sogenannter Siegeltypen auf das siebente Jahr verlängert wird* .	XXXII	95	**687**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy.	Stronica
1850	1850				
31. Stycz.	28. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się oglasza, iż przywilej nadany Tomaszowi Collins Banfield pod d. 30 Października 1846, na wynalazek maszyny do przetapiania rudy, ustaje z powodu zaniechanego wykonywania	XXXII	96	**687**
31. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, mocą którego przedłuża się na rok czwarty i piąty przywilej, nadany Józefowi Izraelowi Hock na poprawę w tkaniu i fabrykacyi wszystkich z jedwabiem mieszanych materyj wełnianych i bawełnianych	XXXII	97	**687**
31. „	9. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych	XXVI	66	**646**
2. Lut.	15. Lut.	Rozrządzenie ministra spraw wewnętrznych, względem przeprowadzenia wykupu tyczącego się niezmiennych danin w naturze, w §. 6 patentu z dnia 4. Marca 1849 namienionych, jako i sposobu ściągania onych aż do nastąpienia wykupu	XIX	42	**434**
4. „	15. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem sie władzom sądowym przypomina, że zaległe należytości z abolicyjnych i reluicyjnych układów względem powinności urbaryalnych, które rozporządzeniami co do uwolnienia gruntów od ciężarów za słusznem wynagrodzeniem za zniesione oświadczono, i które jako takie przedmiotem są postępowania komisyj co do uwolnienia gruntów od ciężarów, drogą sądowej egzekucyi ściągane być nie mogą, tudzież, i że takowej egzekucyi, chociażby ta już rozpoczętą była, dalej prowadzić nie wolno	XIX	43	**435**
4. Lut.	9. Mar.	Okólny reskrypt ministerstwa wojny, którym obwieszcza się w skutek Najwyższej uchwały nowe ustanowienie rangi i 9-ta klasa dyetowa dla prowadzących rachunki fortyfikacyjne	XXVI	67	**647**
6. „	9. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszczają prowizoryczne postanowienia względem używania telegrafów rządowych ze strony publiczności	XXVI	68	**674**
7. „	28. „	Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się przedłuża na rok trzeci przywilej nadany Wilhelmowi Karolowi Hirschfeld, na poprawę we fabrykacyi świec	XXXII	98	**688**
8. „	15. Lut.	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, którem się postanawia na bieżący rok szkolny (1849-50) początek i trwanie wakacyj jesiennych dla gimnazyów .	XIX	44	**436**
8. „	15. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, mocą którego obwieszcza się postępowanie z obligacyami kamery nadwornej w d. 1 Lutego 1850 w Seryi 168 przelosowanemi, równie jak z biletami monetowemi 6-krajcarowemi lit. B. w tymże samym dniu przelosowanemi	XIX	45	**436**
9. „	18. „	Rozporządzenie ministerstwa finansów, którem się niektóre zmiany w wydanym patencie o stęplu i taksach z d. 27 Stycznia, przez Najjaśniejszego Pana usankcyonowanym obwieszczają, i z dniem 15 Marca 1850 w wykonywanie wprowadzają	XX	48	**439**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1850 **9. Lut.**	1850 25. Lut.	Cesarski patent, którym się na miejsce pierwszej części ustawy o stępiu i taksach z d. 27 1840, tudzież na miejsce stęplowej ustawy z d. 16 Września 1833. w Wielkiem-Księstwie Krakowa moc mającej, jako i przepisów względem taks sądowych i taks co do ksiąg gruntowych, nowa prowizoryczna ustawa względem należytości od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych wydaje, obwieszcza i począwszy od d. 1 Maja 1850 w wykonanie wprowadza . .	XXII	50	455
10. „	15. „	Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, względem porachowania na przyszłość dostawionych do wojska osób, paszportów nie mających, na korzyść powiatu odstawiającego	XIX	46	437
10. „	28. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, ogłaszające, że przywileje, nadane Janowi Edwardowi Bauer pod dniem 8 Lipca 1844 na wynalazek chromatycznej maszyny do metalowych instrumentów dętych i Franciszkowi Ksaweremu Hienem pod d. 12 Lipca 1847 na wynalazek maszyny cyrkularnej (krążącej) do piłowania, przez upływ czasu ustały	XXXII	99	688
11. „	15. Lut.	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem obwieszcza się prowizoryczna ustawa przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzona, mocą której uchwalone Najwyższą rezolucyą z d. 30 Stycznia 1847. postanowienia względem ukarania złośliwych uszkodzeń kolei żelaznych także i na koleje żelazne, nie za pomocą siły parowej w używaniu będące, rozciągają się	XIX	147	437
14. „	28. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się ogłasza, że przywilej, nadany Augustowi Mackenthum kapelusznikowi, na wynalazek nowej sztywności do produkowania kapeluszy jedwabnych bez podkładki, przez upływ czasu moc swą stracił.	XXXII	100	688
15. „	9. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się zniża cło wychodowe od towarów palnych	XXVI	69	652
15. „	28. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych.	XXXII	101	689
15. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużające niektóre przywileje . .	XXXII	102	690
15. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	XXXII	103	690
15. „	9. „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się prowizorycznie reguluje tok czynności władz akademicznych w uniwersytecie Peszteńskim . . .	XXVI	70	652
16. „	23. Lut.	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem postanowienia względem formy zewnętrznej utworzonego Najwyższą rezolucyą z d. 2 Grudnia 1849 orderu zasługi Franciszka Józefa, i oraz względem utworzenia krzyża zasługi podług Najwyższej uchwały z d. 16 Lutego 1850, powszechnie obwieszczają się	XXI	49	453

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **9. Febr.**	1850 25. Febr.	*Kaiserliches Patent, wodurch an die Stelle des ersten Theiles des Stämpel- und Tax-Gesetzes vom 27. Jänner 1840, des im Grossherzogthume Krakau giltigen Stämpel-Gesetzes vom 16. September 1833 und der Vorschriften über die Gerichts- und Grundbuchstaxen ein neues provisorisches Gesetz über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen erlassen, kundgemacht und vom 1. Mai 1850 angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird*	XXII	50	**455**
10. „	15. „	*Verordnung des Ministeriums des Innern, wegen künftiger Gutrechnung der zum Militär gestellten passlosen Individuen für den abstellenden Bezirk* . . .	XIX	46	**437**
10. „	28. März	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit die dem Johann Eduard Bauer am 8. Juli 1844 auf die Erfindung einer chromatischen Maschine für Metall-Blasinstrumente und dem Franz Xaver Hienen am 12. Juli 1847 auf die Erfindung einer Circular-Maschine zum Sägen verliehene Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden*	XXXII	99	**688**
11. „	15. Febr.	*Verordnung des Justizministeriums, womit das von Sr. Majestät genehmigte provisorische Gesetz kundgemacht wird, durch welches die mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 30. Jänner 1847 genehmigten Bestimmungen über die Bestrafung der boshaften Beschädigungen an Eisenbahnen auch auf die nicht mittelst Dampfkraft betriebenen Eisenbahnen ausgedehnt werden*	XIX	147	**437**
14. „	28. März	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch das dem Hutmacher August Mackenthum ertheilte Privilegium auf die Erfindung einer neuen Steife zur Erzeugung von Seidenhüten ohne Unterlage als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	XXXII	100	**688**
15. „	9. „	*Erlass des Finanzministeriums, wodurch der Ausgangszoll für Zündwaaren herabgesetzt wird*	XXVI	69	**652**
15. „	28. „	*Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien*	XXXII	101	**689**
15. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden*	XXXII	102	**690**
15. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden*	XXXII	103	**690**
15. „	9. „	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch der Geschäftsgang der akademischen Behörden für die Universität zu Pesth provisorisch geregelt wird*	XXVI	70	**652**
16. „	23. Febr.	*Verordnung des Ministers des Innern, womit die Bestimmungen hinsichtlich der äusseren Form des mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 2. December 1849 gegründeten Franz Joseph-Verdienstordens und der Errichtung eines Verdienstkreuzes in Gemässheit der Allerhöchsten Entschliessung vom 16. Februar 1850 allgemein kundgemacht werden*	XXI	49	**453**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **16. Febr.**	1850 9. März	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch die Bestimmungen des provisorischen Gesetzes über die Organisirung der akademischen Behörden bezüglich der Wählbarkeit zur Würde eines Universitäts-Rectors erläutert werden*	XXVI	71	**654**
19. „	9. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch den Professoren-Collegien das Recht eingeräumt wird, den Candidaten der Doctorswürde von dem bisher üblichen Zwischenraume von drei Monaten zwischen den einzelnen strengen Doctorats-Prüfungen unter gewissen Bedingungen Ausnahmen zuzugestehen*	XXVI	72	**654**
22. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Jacob Bierstinger am 28. Jänner 1845 ertheilte Privilegium auf eine Erfindung von Wägen mit geschlossenen Körben zum Verführen des Brennholzes auf das sechste Jahr verlängert wird*	XXXII	104	**690**
23. „	3. Mai	*Additional-Convention zu dem zwischen Oesterreich und den vereinigten Staaten von Nord-Amerika bestehenden Handels- und Schiffahrts-Tractate vom 27. August 1829, welcher unterm 8. Mai 1848 zu Washington unterzeichnet und in den beiderseitigen Ratificirungs-Instrumenten ebendaselbst unterm 23. Februar 1850 ausgewechselt worden ist* . . .	LII	179	**841**
24. „	9. März	*Verordnung des Ministers der Justiz, einverständlich mit dem Minister für Landescultur und Bergwesen, wegen der künftigen Evidenzhaltung der Bergbücher und Berglehensvormerkungen*	XXVI	73	**655**
24. „	9. „	*Verordnung des Handelsministeriums, wodurch kundgemacht wird, dass vom 3. März 1850 angefangen die telegraphische Privat-Correspondenz auch zwischen Pressburg und den übrigen hiezu bereits bestimmten Orten eröffnet werde*	XXVI	74	**657**
24. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden*	XXXII	105	**691**
25. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Dr. Joseph Haffner am 12. Februar 1848 verliehene Privilegium auf die Erfindung salpetersaures Natron zu raffiniren auf das dritte Jahr verlängert wird*	XXXII	106	**691**
25. „	28. April	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, in Betreff der Anlage von Eisengiessereien und des Wirkungskreises der Behörden bei deren Verleihung*	XLIX	147	**815**
28. „	9. März	*Erlass des Justizministeriums, wodurch die einstweilige Fortdauer der Vertretung der ehemals unterthänigen Gemeinden in Galizien durch die galizische Kammerprocuratur bei Amortisirung und Vindicirung von Obligationen ausgesprochen wird*	XXVI	75	**657**
1. März.	9. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 1. März 1850 in der Serie 462 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen zu 4 Percent, dann niederösterreichisch-ständischen Aerarial-Obligationen von demselben Zinsfusse, sowie auch der an demselben Tage in die Verlosung gefallenen deutschen Münzscheine zu 6 Kreuzer,* lit. D, *kundgemacht wird*	XXVI	76	**658**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1850 **1. Mar.**	1850 9. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się przemijająco aż do wydania ustawy o egzaminach rządowych rozporządza, że izraelici, którzy się do egzaminów sędziowskich, nawet bez wykazania się z odbytego egzaminu lub frekwentacyi z prawa kościelnego zgłaszają, bez przeszkody do takowych przypuszczeni być mają; że atoliż w takowych przypadkach egzamin na urząd cywilno-sędziowski, także i do tych części prawa kościelnego rozciągniętym być ma, które sędzia austryacki znać potrzebuje	XXVI	77	659
1. „	13. Kwie.	Spis wyłącznych przywilejów przez ministeryum handlu udzielonych.	XXXIX	129	751
1. „	28. Mar.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się rozporządzają postanowienia co do wyjątkowego przedsiębrania egzaminów na fakultecie filozoficznym z nauki pedagogicznej i gospodarstwa wiejskiego . . .	XXXIII	115	697
3. „	9. „	Rozrządzenie ministra finansów, względem terminów, po upływie których stęplowa skala II. do dawniejszych wekslów zastosowaną być ma.	XXVI	78	660
4. „	10. „	Cesarski patent, którym się we Węgrzech, w Kroacyi, Slawonii wraz z Pobrzeżem, w Siedmiogrodzie, w województwie Serbskiem i banacie Temeskim prowizoryum podatku gruntowego zaprowadza	XXVII	80	661
4. „	9. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem oświadcza się, iż w skutek Najwyższej uchwały, przypuszczenie amnestyonowanych księży do opieki dusz, zawisło od poprzedniego zezwolenia szefa krajowego	XXVI	79	660
6. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przywilej, nadany Ludwikowi Bianco pod d. 17 Czerwca 1844, na wynalazek i poprawę w tak zwanym grzebieniu zbierającym *(pettine raccoglitore del riso)* do otrzymania ryżu, przez upływ czasu za ugasły ma być uważany	XXXII	107	692
6. „	13. Kwie.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużające niektóre przywileje . .	XXXIX	130	752
7. „	11. Mar.	Cesarski patent, którym się znosi patrymonialna administracya górniczo-sądowa, górniczo lenna urzędowa i górniczo-policyjna, przez dawniejsze stanowe zwierzchności w krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska dotąd wykonywana, wraz z górniczo-sądowemi substytucyami, przez zwierzchności te ustanowionemi	XXVIII	81	665
7. „	28. „	Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych, którem się wydają niektóre wyjaśnienia i bliższe postanowienia do prowizorycznej ustawy gminnej z d. 17 Marca 1849	XXXIII	116	698
7. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się dla królestwa Lombardzko-Weneckiego obwieszcza uchwalony w skutek Najwyższej rezolucyi z dnia 29 Grudnia 1849 przepis co do jurysdykcyi względem majoratów, pod dawniejszym włoskim rządem w myśl ustawy z dnia 21 Września 1808 ustanowionych . .	XXX	83	678

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **1. März**	1850 9. März	*Erlass des Justizministeriums, wodurch transitorisch bis zur Erlassung eines Gesetzes über die Staatsprüfungen verfügt wird, dass Israeliten, welche sich zu den Richteramtsprüfungen auch ohne Ausweis über die Prüfung oder Frequentation aus dem Kirchenrechte melden, allerdings zu denselben zugelassen werden sollen; dass jedoch in diesen Fällen die Civilrichteramtsprüfung auch auf jene Theile des Kirchenrechtes auszudehnen sei, welche der österreichische Richter zu kennen nothwendig hat*	XXVI	77	**659**
1. „	13. *April*	*Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien*	XXXIX	129	**751**
1. „	28. *März*	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit die Bestimmungen über die ausnahmsweise Abhaltung von Prüfungen über die Erziehungskunde und Landwirthschaftslehre an der philosophischen Facultät getroffen werden*	XX XIII	115	**697**
3. „	9. „	*Erlass des Finanzministers, über die Fristen, nach deren Ablauf die Stämpel-Scala II auf ältere Wechsel anzuwenden ist*	XXVI	78	**660**
4. „	10. „	*Kaiserliches Patent, womit in Ungarn, Croatien, Slavonien sammt dem Küstenlande. Siebenbürgen, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate ein Grundsteuer-Provisorium eingeführt wird* . .	XXVII	80	**661**
4. „	9. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung die Zulässigkeit amnestirter Priester in die Seelsorge von der vorläufigen Zustimmung des Landeschefs abhängig erklärt wird*	XXVI	79	**660**
6. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Luigi Bianco am 17. Juni 1844 auf die Entdeckung und Verbesserung des sogenannten Sammlungskammes* (pettine raccoglitore del riso) *zur Gewinnung des Reises verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	XXXII	107	**692**
6. „	13. *April*	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit mehrere Privilegien verlängert werden*	XXXIX	130	**752**
7. „	11. *März*	*Kaiserliches Patent, wodurch die von den vormals ständischen Obrigkeiten in den Kronländern Böhmen, Mähren und Schlesien bisher ausgeübte berggerichtliche, berglehensämtliche und bergpolizeiliche Patrimonial-Verwaltung und die von diesen Obrigkeiten aufgestellten Berggerichts-Substitutionen aufgehoben werden*	XXVIII	81	**665**
7. „	28. „	*Verordnung des Ministers des Innern, womit einige Erläuterungen und nähere Bestimmungen zu dem provisorischen Gemeindegesetze vom 17. März 1849 ertheilt werden*	XXXIII	116	**698**
7. „	26. „	*Verordnung des Justizministeriums, womit die zu Folge Allerhöchster Entschliessung vom 29. December 1849 genehmigte Vorschrift in Bezug auf die Jurisdiction über die unter der früheren italienischen Regierung im Sinne des Gesetzes vom 21. September 1808 gestifteten Majorate für das lombardisch-venetianische Königreich kundgemacht wird*	XXX	83	**678**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
9. Mar.	28. Kwie.	Rozrządzenie ministra handlu, którem się obwieszcza ustanowienie korpusu romanów i straży bezpieczeństwa dla portu i okrętowego stanowiska Tryestu, jako też zaprowadzenie taksy od wpływających do portu Tryestu okrętów tak obcych jak krajowych. . .	XLIX	148	**816**
10. „	28. Mar.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych	XXXII	108	**692**
10. „	28. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się wydaje formularz uniwersyteckich zaświadczeń wystąpienia wraz z przepisem co do ich zapełnienia .	XXXIII	117	**700**
11. „	16. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się niektóre zmiany w wykonywaniu stojącej w mieście Krakowie ustawie stęplowej z d. 16 Września 1833 obwieszczają, i z 20 Marca 1850 w wykonywanie wprowadzają	XXIX	82	**667**
12. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, dotyczące ustania przywileju na wynalazek nowego gatunku fajek, tabakierek i naczyń konserwacyjnych na tabakę. . .	XXXII	109	**693**
12. „	13. Kwie.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużające niektóre przywileje . . .	XXXIX	131	**753**
13. „	28. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się oświadcza, kiedy zachodzi potrzeba przybrania zastępców małoletniego albo innej jakiej pod opieką lub kuratelą stojącej osoby, do rozpraw względem uproszanego przez nich odstąpienia od postępowania karnego, co do dochodów niestałych prawem przepisanego .	XXXIII	119	**708**
13. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszcza przepis Najwyższą uchwałą Najjaśniejszego Pana zatwierdzony, względem przyjmowania elewów budowniczych i zaprowadzenia egzaminów rządowych na służbę budowniczą	XXXIII	118	**704**
14. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na rok czwarty przywilej nadany Józefowi Franciszkowi de Patruban pod firmą Józef Dolleschal pod dniem 24 Kwietnia 1847, na wynalazek i poprawę w wygubieniu szkodliwych zwierząt	XXXII	110	**693**
14. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłużają niektóre przywileje na dalszy ciąg lat pięciu, nadane Franciszkowi Klein, posiadaczowi dóbr w Zöptau w Morawii	XXXII	111	**694**
14. „	30. „	Rozporządzenie ministerstwa kultury krajowej i górnictwa, dotyczące prowizorycznej organizacyi władz górniczych w krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska	XXXV	123	**723**
15. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem dozwala się jednorocznego przedłużenia terminu posiadaczom przywileju, Markowi Hartwigowi Heller, Janowi Fryderykowi Hansen i Hanuszowi Fryderykowi Hansen, do wykonania przywileju pięcioletniego, nadanego im pod d. 4 Stycznia 1849, na wynalazek nowej konstrukcyi maszyn parowych	XXXII	112	**694**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
16. Mar.	28. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, iż niektóre przywileje przez upływ czasu ugasły. .	XXXII	113	**694**
18. „	3. Maja	Spis przywilejów wyłącznych, przez ministerstwo handlu nadanych	LI	159	**829**
19. „	28. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przywilej, nadany pod d. 10 Grudnia 1848, Leonardowi Kindler, na wynalazek parowarnego aparatu do fabrykacyi piwa służącego, przez upływ czasu za ugasły ma być uważany	XXXII	114	**695**
19. „	8. Kwie.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem dawniejsze rozrządzenie ministeryalne z d. 21 Stycznia 1850, w ten sposób objaśnia się, iż pobłogosławienie tak zwanych mieszanych małżeństw przez ewanielickiego dusz starownika także i wtedy nastąpić może, kiedy małżeństwo przed katolickim dusz starowniwnikiem pod udzieleniem kościelnego błogosławieństwa zawartem zostało.	XXXVI	124	**733**
19. „	13. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się obwieszcza odstąpienie przywileju	XXXIX	132	**753**
22. „	26. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa finansów. którem się utworzenie jeneralnej dyrekcyi katastru końcem opodatkowania gruntowego we wszystkich krajach koronnych cesarstwa obwieszcza i począwszy od 1 Kwietnia 1850 w wykonanie wprowadza	XXXI	84	**681**
22. „	13. Kwie.	Rozrządzenie ministerstwa handlu. przemysłu i budowli publicznych, obwieszczające odstąpienie przywileju .	XXXIX	133	**653**
23. „	28. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się na pamięć przywodzi dalsze zachowanie prawnych przepisów, rozdrobnienie gruntów ograniczających .	XXXIII	120	**708**
24. „	28. „	Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, którem się, począwszy od dnia obwieszczenia, w owych krajach koronnych, w których nowe polityczne władze już w działalność weszły, rozprawa w sporach o służby i zasługi, jeżeli idzie o sędziowskie przyznanie praw, z umowy o służbę i zasługi wynikłych, już obecnie władzom sądowym przekazuje, przeciwnie zas wykonywanie ustaw względem służących, władzom politycznym i nadal przydziela .	XXXIII	121	**709**
24. „	3. Maja	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	LI	160	**830**
26. „	30. Mar.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszcza prowizoryczna przez Najjaśniejszego Pana Najwyższą rezolucyą z dnia 18 Marca 1850 zatwierdzona ustawa o zaprowadzeniu Izb handlowych i przemysłowych	XXXIV	122	**711**
26. „	13. Kwie.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, obwieszczające uchwalony przez Najjaśniejszego Pana przepis o wymierzaniu należytości dla urzędników sądownictwa rządowego w podróżach służbowych i zewnętrznem używaniu zostających	XXXIX	134	**754**
26. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, względem w działalność wstępujących z d. 1 Czerwca 1850 postanowień o taksach portoryum listowego i o ściągnieniu tychże przez marki listowe	XLIX	149	**816**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **16. März**	1850 28. März	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden*	XXXII	113	**694**
18. „	3. Mai	*Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien . . . .*	LI	159	**829**
19. „	28. März	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Leonhard Kindler am 10. December 1848 auf die Erfindung eines Dampfsud-Apparates zur Biererzeugung verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird . . . .*	XXXII	114	**695**
19. „	8. April	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch der frühere Ministerial-Erlass vom 21. Jänner 1850 dahin erläutert wird, dass die Einsegnung sogenannter gemischter Ehen durch den evangelischen Seelsorger auch dann stattfinden könne, wenn der Eheabschluss vor dem katholischen Seelsorger unter Ertheilung der kirchlichen Einsegnung von Seite desselben vor sich gegangen ist . . . .*	XXXVI	124	**733**
19. „	13. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit die Uebertragung eines Privilegiums kundgemacht wird . . . .*	XXXIX	132	**753**
22. „	26. März	*Erlass des Finanzministers, womit die Errichtung einer General-Direction des Katasters für die Grundbesteuerung in allen Kronländern des Kaiserstaates kundgemacht und vom 1. April 1850 an in Wirksamkeit gesetzt wird . . . .*	XXXI	84	**681**
22. „	13. April	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit die Abtretung eines Privilegiums kundgemacht wird . . . .*	XXXIX	133	**653**
23. „	28. März	*Erlass des Justizministeriums, wodurch die fernere Beobachtung der die Grundzerstückung beschränkenden gesetzlichen Vorschriften in Erinnerung gebracht wird . . . .*	XXXIII	120	**708**
23.	28. „	*Verordnung der Ministerien des Innern und der Justiz, wodurch vom Tage der Kundmachung angefangen in jenen Kronländern, in welchen die neuen politischen Behörden bereits in Wirksamkeit getreten sind, die Verhandlung der Dienst- und Lohnstreitigkeiten, in soferne es sich um richterliche Zuerkennung der aus dem Dienst- und Lohnvertrage entspringenden Rechte handelt, schon dermalen den Gerichtsbehörden, dagegen die Handhabung der Gesinde-Ordnungen auch künftighin den politischen Behörden zugewiesen wird*	XXXIII	121	**709**
24. „	3. Mai	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden . . . .*	LI	160	**830**
26. „	30. März	*Verordnung des Handelsministeriums, wodurch das von Sr. Majestät mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 18. März 1850 sanctionirte provisorische Gesetz über die Errichtung von Handels- und Gewerbekammern kundgemacht wird . . . . . .*	XXXIV	122	**711**
26. „	13. April	*Erlass des Handelsministeriums, womit eine Allerhöchst genehmigte Vorschrift über die Bemessung der Gebühren der Staatsbau-Beamten auf Dienstreisen und bei auswärtigen Verwendungen kundgemacht wird .*	XXXIX	134	**754**
26. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, betreffend die mit 1. Juni 1850 in Wirksamkeit tretenden Bestimmungen über die Briefporto-Taxen und die Einhebung derselben durch Brief-Marken . . . .*	XLIX	149	**816**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
28. Mar.	13. Kwiet.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszcza jednoroczne przedłużenie niektórych przywilejów na poprawę we fabrykacyi hufnalów, na poprawę w elektrycznych telegrafach i na poprawę w lokomotywach.	XXXIX	135	757
29. „	26. „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się także i na uniwersytecie peszteńskim zaprowadzają zaświadczenia uniwersyteckie, ministeryalnem rozrządzeniem z dnia 10 Marca dla innych uniwersytetów austryackich zaprowadzone	XLVII	144	803
29. „	3. Maja	Rozporządzenie ministerstwa handlu, przedłużające przywilej pod d. 29 Marca 1842, nadany Janowi Chrzcicielowi Lovati, na odkrycie i wynalazek nowego mechanizmu do przedstawienia robót wypukło-rzeźbowych w drzewie i skórze; — na rok 9ty i 10ty . .	LI	161	831
29. „	„	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	LI	162	—
30. „	„	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych	LI	163	832
31. „	9. Kwiet.	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, względem postępowania w sprawach wekslowych w król. Lombardzko-Weneckiem	XXXVII	125	735
31. „	9. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, co do sumarycznego postępowania w cywilnych sporach w królestwie Lombardzko-Weneckiem	XXXVII	126	739
31. „	26. „	Rozporządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, dotyczące zniesienia dyrektorów i mianowania dziekana i rektora na uniwersytecie peszteńskim	XLVII	145	807
3. Kwiet.	13. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, obwieszczające jak się postępować ma z wylosowanemi pod dniem 2-m Kwietnia 1850 w Seryi 457 czesko-stanowemi obligacyami erarya'nemi 4%, tudzież z obligacyami eraryalnemi niższo-austryackich Stanów $3\frac{1}{2}$ i 4%, jako też z wylosowanemi niemieckiemi biletami pieniężnemi 6-krajcarowemi lit **F**.	XXXIX	136	758
5. „	3. Maja	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, iż niektóre przywileje przez upływ czasu ustały .	LI	164	833
6. „	11. Kwiet.	Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, dotyczące prowizorycznego postanowienia cenzusu względem prawa obywatelstwa gminnego.	XXXVIII	127	749
6. „	14. „	Rozrządzenie ministra sprawiedliwości, z postanowiewieniem czasu, od którego począwszy, wyższe sądy krajowe, dla krajów koronnych: Austryi poniżej Ensy, Austryi powyżej Ensy i dla Solnogrodu, dla Czech, Morawii i Szląska, Styryi, Karyntyi i Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu, Tyrolu i Vorarlberga, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzone, tudzież wyższy krajowo-sądowy senat w Trydencie, swą działalność rozpocząć i wszystkie cesarskie sądy w tychże krajach koronnych, wedle zatwierdzonego przez Najjaśniejszego Pana urządzenia sądownictwa, w urzędowanie wstąpić mają	XLI	138	763
6. „	3. Maja	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	LI	165	834

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850	1850				
28. März	13. April	*Verordnung des Handelsministeriums, wodurch die einjährige Verlängerung mehrerer Privilegien auf Verbesserung in der Fabrikation von Hufnägeln, an elektrischen Telegraphen und auf Verbesserung an Locomotiven kundgemacht wird*	XXXIX	135	**757**
29. „	26. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch die für die übrigen österreichischen Universitäten mit Ministerial-Erlass vom 10. März eingeführten Universitätszeugnisse auch an der Pesther Universität eingeführt werden*	XLVII	144	**803**
29. „	3. Mai	*Verordnung des Handelsministeriums, wodurch das dem Johann Baptist Lovati, am 29. März 1842 verliehene Privilegium auf die Entdeckung und Erfindung eines neuen Mechanismus zur Darstellung von Relief-Arbeiten in Holz und Leder auf das 9. und 10. Jahr verlängert wird*	LI	161	**831**
29. „	3. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden*	LI	162	**831**
30. „	3. „	*Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien*	LI	163	**832**
31. „	9. April	*Verordnung des Justizministeriums, über das Verfahren in Wechselsachen für das lombardisch-venetianische Königreich*	XXXVII	125	**735**
31. „	9. „	*Verordnung des Justizministeriums, über das summarische Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten für das lombardisch-venetianische Königreich* .	XXXVII	126	**730**
31. „	26. „	*Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, betreffend die Aufhebung der Directoren und die Ernennung der Decane und des Rectors an der Universität zu Pesth*	XLVII	145	**807**
3. April	13. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 2. April 1850 in der Serie 457 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen zu 4%, dann niederösterreichisch-ständischen Aerarial-Obligationen zu 3½ und 4%, sowie auch der an demselben Tage in die Verlosung gefallenen deutschen Münzscheine zu 6 kr.,* lit. F, *kundgemacht wird*	XXXIX	136	**758**
5. „	3. Mai	*Verordnung des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden*	LI	164	**833**
6. „	11. April	*Verordnung des Ministers des Innern, die provisorische Bestimmung des Census für das Gemeindebürgerrecht betreffend*	XXXVIII	127	**749**
6. „	14. „	*Verordnung des Ministers der Justiz, mit der Bestimmung des Zeitpunctes, von welchem an die für die Kronländer Oesterreich unter der Enns, Oesterreich ob der Enns und Salzburg, Böhmen, Mähren und Schlesien, Steiermark, Kärnthen und Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol und Vorarlberg Allerhöchst genehmigten Oberlandesgerichte und der oberlandesgerichtliche Senat zu Trient ihre Wirksamkeit zu beginnen und sämmtliche l. f. Gerichte in diesen Kronländern nach der Allerhöchst genehmigten Gerichtsverfassung in Amtsthätigkeit zu treten haben*	XLI	138	**763**
6. „	3. Mai	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden*	LI	165	**834**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer częśći	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
6. Kwie.	3. Maja	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużjące na dalszy ciąg roku czwartego przywilej z dnia 13 Marca 1847, nadany Janowi Köller, na wynalazek maszyny do wyciągania wody	LI	166	834
6. „	1. Lipca	Traktat między Austryą i Prusami, zawarty względem położenia zasad dla związku pocztowego niemiecko-austryackiego, obowiązujący od dnia 1. Lipca 1850 .	LXXXIII	253	1037
7. „	26. Czerw.	Cesarski patent, którym się załatwiają przedłożenia kroacko-slawońskiego sejmu krajowego z roku 1848, i wedle tych stanowisko ustanawia, jakie królestwa Kroacyi i Slawonii włącznie z kroackiem Pobrzeżem i miastem Fiume wraz z jego okręgiem, w cesarstwie zająć mają	LXXVIII	244	998
8. „	3. Maja	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, iż przez upływ czasu, ustał przywilej, nadany Józefowi Smatosch pod dniem 12 Sierpnia 1844, na własny wynalazek warsztatu do wyrabiania kołder. .	LI	167	835
8. „	3. „	Ropozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużające na rok czwarty przywilej z dnia 24 Marca 1847, nadany Antoniemu Juris, na poprawę w piecach pokojowych i ich ogrzewaniu	LI	168	835
8. „	3. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że ustał przywilej, nadany pod dniem 15 Listopada 1848, Mikołajowi Hellerbarth, na wynalazek nośnych drewnianych koszów lub kadek do rozwożenia drzewa opałowego	LI	169	835
9. „	13. Kwiet.	Rozporządzenie ministerstwa finansów, względem ostęplowania książek handlowych i profesyjnych	XL	137	759
10. „	1. Maja	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem istniejące przepisy względem nabycia i utraty stypendyów i uwolnień od opłat szkolnych uczniów gimnazyalnych w zgodność się wprowadzają z nowym sposobem co do klasyfikowania postępu uczniów . . .	L	154	825
10. „	28 „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych.	LXI	194	885
11. „	28. Kwiet.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem postanowienia ministeryalnego rozrządzenia z dnia 19 Lutego 1850, o interwallach między ścisłemi do osiągnienia doktoratu egzaminami także i na te wszechnice rozciągają się	XLIX	150	821
11. „	3. Maja	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na dalszy ciąg, t. j. na lat 14 przywilej, nadany pod dniem 25 Grudnia 1849, Józefowi Wetterneck, inżynierowi we fabryce maszyn na Taborze we Wiedniu .	LI	170	835
12. „	16. Kwiet.	Patent cesarski, którym się wydaje i obwieszcza konstytucya dla miasta Tryestu pod bezpośrednim zarządem państwa stojącego	XLII	139	765

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **12. Kwie.**	1850 3. Maja	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że ustaje przywilej nadany pod dniem 13 Maja 1849, Tomaszowi Lammich, na poprawę w sporządzaniu broni palnych	LI	171	836
12. „	18. Kwiet.	Rozporządzenie cesarskie, którem się rozwiązują wątpliwości co do zastosowalności powszechnej ustawy wekslowej z dnia 25 Stycznia r. b. do weksli przed 1 Maja t. r. wystawionych	XLIV	141	793
14. „	3. Maja	Rozrządzenie ministerstwa handlu, dotyczące dobrowolnego złożenia pięcioletniego przywileju. Wincentego Böhm. nadanego pod d. 26 Października 1847, na wynalazek ciasta tłustości ziemnej, do użycia przy fabrykacyi mydła.	LI	172	836
14. „	3. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające przywilej Izaaka Taubeles, nadany pod dniem 11 Kwietnia 1846, na wynalazek we fabrykacyi kapeluszy filcowych i jedwabnych, na ciąg dalszy roku piątego .	LI	173	836
15. „	28. Kwiet	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem ustanawiają się, zgodnie z ministerstwem spraw wewnętrznych, zmiany postanowień dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 31 Sierpnia 1844 L. 37871 i ministeryalnego dekretu z dnia 14 Lipca 1848, liczby 1456—246, względem grubości blachy kotłów parowych	XLIX	151	821
15. „	1. Maja	Rozporządzenie ministerstwa wojny, którem się obwieszcza Najwyższa rezolucya Najjaśniejszego Pana, na mocy której przenosi się siedlisko c. k. nadkomendy marynarskiej do Tryestu	L	255	826
16. „	29. Czerw.	Patent cesarski, którym się utwarza dla marynarki austryackiej własna bandera honorowa, w nagrodę nader zaszczytnych czynów marynarskich.	LXXXII	249	1033
16. „	17. Kwiet.	Rozporządzenie ministerstwa finansów, względem uwolnienia od stępla ubogich i zastępców nieprzytomnych w sporach prawnych	XLIII	140	791
16. „	28. „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem nakładu i sprzedaży książek szkolnych dla gimnazyów i szkół realnych.	XLIX	152	822
18. „	1. Maja	Rozporządzenie cesarskie, którem się ustanawia stosunek kościoła katolickiego do władzy państwa	L	156	826
18. „	21. Kwiet.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, względem składania zeznań i postępowania z takowemi w celu wymierzania podatku od dochodu.	XLV	142	795
19. „	8. Maja	Rozporządzenie cesarskie, stanowiące organizm i zakres działania wydziału wyższego sądu krajowego Trydenckiego w stosunku do wyższego sądu krajowego w Insbruku.	LV	182	853
19. „	2. Czerw.	Patent cesarski, którym się rozciąga ośmioletni przeciąg kapitulacyi także i na uległych służbie wojskowej z Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi i Slawonii, z województwa Serbskiego i banatu Temeskiego . . .	LXV	213	901

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 12. April	1850 3. Mai	Verordnung des Handelsministeriums, wodurch das dem Thomas Lammich am 13. Mai 1849 verliehene Privilegium auf die Verbesserung in der Verfertigung von Feuergewehren für erloschen erklärt wird	LI	171	836
12. "	18. April	Kaiserliche Verordnung, womit über die Zweifel in Betreff der Anwendbarkeit der allgemeinen Wechselordnung vom 25. Jänner d. J. auf die vor dem 1. Mai d. J. ausgestellten Wechsel entschieden wird	XLIV	141	793
14. "	3. Mai	Erlass des Handelsministeriums, betreffend die freiwillige Zurücklegung des fünfjährigen Privilegiums des Vincenz Böhm, vom 26. October 1847, auf die Erfindung eines Erdefett-Teiges zur Verwendung bei der Seifen-Fabrikation	LI	172	836
14. "	3. "	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Isak Taubeles am 11. April 1846 verliehene Privilegium auf eine Erfindung in der Erzeugung von Filz- und Seidenhüten auf die weitere Dauer des fünften Jahres verlängert wird	LI	173	836
15. "	28. April	Erlass des Handelsministeriums, womit im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern Aenderungen der Bestimmungen des Hofkanzlei-Decretes vom 31. August 1844, Zahl 37871, und des Ministerial-Decretes vom 14. Juli 1848, Zahl 1456-246, hinsichtlich der Blechdicke der Dampfkessel, festgesetzt werden	XLIX	151	821
15. "	1. Mai	Verordnung des Kriegsministeriums, womit die Allerhöchste Entschliessung Seiner Majestät kundgemacht wird, wornach der Sitz des k. k. Marine-Ober-Commando nach Triest verlegt wurde	L	155	826
16. "	29. Juni	Kaiserliches Patent, wodurch für die österreichische Handelsmarine eine eigene Ehrenflagge zur Belohnung ausgezeichneter seemännischer Leistungen errichtet wird	LXXXII	249	1043
16. "	17. April	Verordnung des Finanzministeriums, über die Stämpelbefreiung für Arme und die Vertreter der Abwesenden in Rechtsstreiten	XLIII	140	791
16. "	28. "	Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, in Betreff des Verlages und Verkaufes von Schulbüchern für Gymnasien und Realschulen	XLIX	152	822
18. "	1. Mai	Kaiserliche Verordnung, mit welcher das Verhältniss der katholischen Kirche zur Staatsgewalt festgestellt wird	L	156	826
18. "	21. April	Erlass des Finanzministeriums, über die Einbringung und Behandlung der Bekenntnisse zur Bemessung der Einkommensteuer	XLV	142	795
19. "	8. Mai	Kaiserliche Verordnung über den Organismus und den Umfang des Wirkungskreises des oberlandesgerichtlichen Senates zu Trient, im Verhältnisse zu dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck	LV	182	853
19. "	2. Juni	Kaiserliches Patent, wodurch die Capitulationsdauer von acht Jahren auch auf die Militärdienstpflichtigen aus Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavonien, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate ausgedehnt wird	LXV	213	901

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
19. Kwie.	3. Maja	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem sią obwieszcza doniesienie, że Feliks Roth, odstąpił Leopoldowi B. Hofmanowi, mocą cesyi z dnia 1 Marca 1850 swój przywilej, nadany pod dniem 5 Lutego 1846 na wynalazek i poprawę w uprzywilejowanej pod dniem 28 Kwietnia 1842, maszynce do wyrabiania sakiewek sposobem pończoszkowym	LI	174	837
19. „	3. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że z powodu dobrowolnego złożenia, ustał przywilej, nadany Józefowi Palk pod dniem 18 Stycznia 1850, na wynalazek we fabrykacyi haczyków orderowych, z wszelkiego metalu wyrabianych	LI	175	837
20. „	28. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych	LXI	195	890
20. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużające niektóre przywileje. .	LXI	196	887
20. „	3. Czerw.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, mocą którego wydanym zostaje przepis o użyciu wag mostowych. . .	LXVI	217	916
22. „	24. Kwiet.	Rozrządzenie ministra finansów, którem się odracza czas od 1 na 15 Maja 1850, od którego począwszy Najwyższy patent z dnia 9 Lutego 1850, względem należytości od prawnych interesów, dokumentów, pism i czynności urzędowych w zastósowanie wejść ma . .	XLVI	143	801
22. „	3. Maja	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez zaniechanie wykonywania i przez upływ czasu, ustają niektóre przywileje.	LI	176	837
22. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, ogłaszające, że przez upływ czasu, ustają niektóre przywileje	LXI	197	888
23. „	1. „	Rozporządzenie cesarskie, którem się stosunki kościoła katolickiego do nauki publicznej bliżej ustanawiają .	L	157	827
23. „	1. „	Rozrządzenie ministra sprawiedliwości, którem się w skutek uchwały Rady ministrów rozporządza, iż na przyszłość przestępcy dochodowi w aresztach, przy władzach sądowych i przy magistratach znajdujących się, zachowani być mają.	L	158	828
23. „	27. Kwiet.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszczają postanowienia prowizoryczne względem wzajemnego ze strony publiczności używania austryackich i królewsko-bawarskich telegrafów rządowych .	XLVIII	146	809
23. „	28. Czerw.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, mocą którego podany zostaje do wiadomości, uchwalony Najwyższem postanowieniem z dnia 10 Kwiztnia 1850 r. przepis względem warunków wstąpienia do służby poczty rządowej, tudzież względem enzaminów rządowych dla tej kategoryi służby	LXXX	247	1017

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **19. April**	1850 3. Mai	*Verordnung des Handelsministeriums, womit die Anzeige, dass Felix Roth sein Privilegium vom 5. Februar 1846 auf eine Erfindung und Verbesserung an der am 28. April 1842 privilegirten Börsen-Strickmaschine laut Cessions-Urkunde vom 1. März 1850 an Leopold B. Hofmann abgetreten habe, kundgemacht wird*	LI	174	**837**
19. „	3. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Joseph Palkh am 18. Jänner 1850 verliehene Privilegium, auf eine Erfindung in der Erzeugung von Ordenshaken aus allen Metallen, in Folge freiwilliger Zurücklegung, für erloschen erklärt wird*	LI	175	**837**
20. „	28. „	*Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien*	LXI	195	**890**
20. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden*	LXI	196	**887**
20. „	3. Juni	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch eine Vorschrift über den Gebrauch der Brückenwagen erlassen wird*	LXVI	217	**916**
22. „	24. April	*Erlass des Finanzministeriums, wodurch der Zeitpunct, von welchem an das Allerhöchste Patent vom 9. Februar 1850 über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen in Anwendung zu treten hat, vom 1. auf den 15. Mai 1850 erstreckt wird*	XLVI	143	**801**
22. „	3. Mai	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien wegen Nichtausübung und durch Zeitablauf für erloschen erklärt werden*	LI	176	**837**
22. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden*	LXI	197	**888**
23. „	1. „	*Kaiserliche Verordnung, mit welcher die Beziehungen der katholischen Kirche zum öffentlichen Unterrichte näher bestimmt werden*	L	157	**827**
23. „	1. „	*Erlass des Justizministeriums, wodurch in Folge eines Beschlusses des Ministerrathes verordnet wird, dass künftighin die Gefällsübertreter in den bei den Gerichtsbehörden und bei den Magistraten vorhandenen Arresten zu verwahren seien*	L	158	**828**
23. „	27. April	*Erlass des Handelsministeriums, womit die provisorischen Bestimmungen über die wechselseitige Benützung der österreichischen und königl. baierischen Staats-Telegraphen durch das Publikum kundgemacht werden*	XLVIII	146	**809**
23. „	28. Juni	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 10. April 1850 die Vorschrift über die Bedingungen zum Eintritte in den Staatspostdienst und die bezüglichen Staatsprüfungen kundgemacht wird*	LXXX	247	**1017**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
24. Kwie.	28. Kwiet.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem obwieszcza się ustanowienie dyrekcyi prowadzenia północnej rządowej koleji żelaznej, wraz z tem postanowieniem, że począwszy od 1 Maja 1850, prowadzenie tej koleji żelażnej, we własny zarząd państwa przechodzi	XLIX	153	823
24. „	3. Maja	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się znosi przywilej dentysty Józefa Weiger; nadany pod dniem 4 Stycznia 1845, na wynalazek i poprawę w aliażach platynowych, służących do robót technicznych dentysty, a to z powodu, że przedmiot wspomniony żadnej nie pokazuje nowości	LI	177	838
24. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że przywilej z dnia 26 Maja 1847, nadany Karolowi Kuhn, na wynalazek, odkrycie i poprawę w zapalniczkach frykcyjnych, odstąpiony został Doktorowi Böttger, a od tego Ryszardowi Ascher, i oraz, że takowy przedłuża się na lat dwa.	LXI	198	889
25. „	8. „	Patent cesarski, którym się rozporządza podatek od dochodu we Węgrzech, w województwie Serbskiem i w banacie Temeskim na rok administracyjny 1850 . .	LVI	183	861
26. „	24. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem zaprowadzają się postanowienia względem udzielania urlopów członkom stanu nauczycielskiego.	LIX	189	877
26. „	3. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, dotyczące utworzenia i uorganizowania centralnej władzy morskiej w Tryeście, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonej	LI	178	838
27. „	28. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministra handlu nadanych	LXI	199	889
27. „	29. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, dotyczące objaśnienia tak przepisów względem habilitacyi docentów prywatnych, jak ważności ich zaświadczeń . .	LXIII	208	895
30. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	LXI	200	890
30. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	LXI	201	891
30. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu. przedłużające przywilej z dnia 16 Laja 1839, nadany Karolowi Leyer, na wynalazek tak zwanej uniwersalnej pomady poziomkowej, na dalszy ciąg jednego roku	LXI	202	891
1. Maja	17. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, względem mającego być wykonanem przez sądy karne odebrania medalu obrońcom Tyrolu, w skutek Najwyższej uchwały z dnia 10 Stycznia 1849 nadanego .	LVIII	185	873
1. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające przywilej z d. 29 Marca 1843, nadany pierwotnie Franciszkowi Gaberden i Joachimowi Bruschetti, a następnie na wyłączną własność ostatniego przeniesiony, na wynalazek tablicy do przybijania obwieszczeń, na rok	LXI	203	891

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
1. Maja	28. Maja	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że przez upływ czasu, niektóre przywileje ustały . .	LXI	204	892
3. „	5. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, względem postępowania z przelosowanemi na dniu 1 Maja 1850 w Seryi 98 obligacyami bankowemi $2^1/_2$ procentowemi, i niemieckiemi biletami pieniężnemi 10-krajcarowemi, w Seryi K. zawartemi.	LIII	180	847
3. „	7. „	Rozporządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszczają niektóre, przez Najjaśniejszego Pana na dniu 1 Maja 1850 zatwierdzone postanowienia względem należytości od zmian w posiadaniu rzeczy nieruchomych .	LIV	181	849
3. „	17. „	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, którem się przedłuża termin wyznaczony suplentom po gimnazyach, dla złożenia egzaminu na urząd nauczycielski	LVIII	186	873
4. „	17. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się oświadcza, iż zobowiązanie urzędów fiskalnych do zastąpienia urzędów sierocińskich, przez zniesienie stosunku poddańczego nie ustało	LVIII	187	874
4. „	17. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się ustanawiają klasy dyetowe, jakie pojedynczym kategoryom służbowym wedle nowej organizacyi sądowej przystoją.	LVIII	188	875
6. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem sią ogłasza, że przez upływ czasu, ustał przywilej z d. 2 Września 1842, nadany Lutz i Dobbs, na wynalazek we fabrykacyi haczków, haftek i szpilek.	LXI	205	892
6. „	26. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok drugi, przywilej z dnia 1 Czerwca 1849, nadany M. J. Löwy, na wynalazek środka do glancowania obuwia (nazwanego lakieru tłustego)	XCVII	280	1241
7. „	26. Czerw.	Patent cesarski, którym się zatwierdza nowy statut zadniczy dla kroacko-slawońskiego i banacko-serbskiego Pogranicza wojskowego	LXXVII	243	981
8. „	24. Maja	Rozporządzenie cesarskie, którem się, począwszy od dnia obwieszczenia, ustanowione Najwyższą uchwałą z d. 22 Maja 1848 zwolnienia ustawy karnej, także i na przekroczenia przeciw przepisom pomorowym, rozciągają, i oraz sądom, co do tych przekroczeń, większa moc zwolnienia kary udziela	LIX	190	878
10. „	24. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się obwieszcza rozporządzenie względem ukrócenia przepisanego za warunek do wstąpienia do studyów farmaceutycznych czteroletniego czasu kondycyi pomocników aptekarskich	LIX	191	879
11. „	14. „	Rozrządzenie ministeratwa handlu, dotyczące częściowego zniesienia cła austryackiego na Elbie	LVII	184	871
12. „	14. Czerw.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych.	LXX	222	929

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 1. Mai	1850 28. Mai	Erlass des Handelsministeriums, wodurch mehrere Privilegien als durch Zeitablauf für erloschen erklärt werden	LXI	204	892
3. „	5. „	Erlass des Finanzministeriums, über die Behandlung der am 1. Mai 1850 in der Serie 98 verlosten $2^1/_2$ percentigen Banco-Obligationen, dann der in der Serie K enthaltenen deutschen Münzscheine zu 10 Kreuzer	LIII	180	847
3. „	7. „	Verordnung des Finanzministeriums, wodurch einige von Seiner Majestät am 1. Mai 1850 genehmigte Bestimmungen rücksichtlich der Gebühr von Besitzveränderungen unbeweglicher Sachen kundgemacht werden	LIV	181	849
3. „	17. „	Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch die den Supplenten an Gymnasien gestellte Frist für die Ablegung der Lehramtsprüfung verlängert wird	LVIII	186	873
4. „	17. „	Erlass des Justizministeriums, wodurch erklärt wird, dass die Verpflichtung der Fiscalämter zur Vertretung der Waisenämter durch die Aufhebung des Unterthänigkeitsverhältnisses nicht erloschen ist . . .	LVIII	187	874
4. „	17. „	Erlass des Justizministeriums, womit die den einzelnen Diensteskategorien nach der neuen Gerichts-Organisation zustehenden Diätenclassen bestimmt werden	LVIII	188	874
6. „	28. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Lutz und Dobbs am 2. September 1844 verliehene Privilegium, auf eine Erfindung in der Erzeugung von Haken, Haften und Stecknadeln, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird	LXI	205	892
6. „	26. Juli	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem M. J. Löwy am 1. Juni 1849 ertheilte Privilegium, auf die Erfindung eines Glanzmittels für Fussbekleidung (Fettlack genannt), auf das zweite Jahr verlängert wird	XCVII	280	1241
7. „	26. Juni	Kaiserliches Patent, womit ein neues Grundgesetz für die croatisch-slavonische und banatisch-serbische Militärgränze genehmiget wird	LXXVII	243	981
8. „	24. Mai	Kaiserliche Verordnung, wodurch vom Tage der Kundmachung angefangen die mit Allerhöchster Entschliessung vom 22. Mai 1848 festgesetzten Milderungen des Strafgesetzes auch auf die Vergehen gegen die Pestvorschriften ausgedehnt und zugleich den Gerichten in Beziehung auf diese Vergehen eine grössere Macht hinsichtlich der Milderung der Strafe eingeräumt wird	LIX	190	878
10. „	24. „	Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit eine Verordnung in Betreff der Abkürzung der als Bedingung zum Eintritte in das pharmaceutische Studium vorgeschriebenen vierjährigen Conditionszeit der Apothekergehilfen bekannt gemacht wird .	LIX	191	879
11. „	14. „	Erlass des Handelsministeriums, die theilweise Aufhebung des österreichischen Elbezolles betreffend .	LVII	184	871
12. „	14. Juni	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	LXX	222	929

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
14. Maja	28. Maja	Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z d. 27 Września 1847, nadany Adolfowi Bardach, na poprawę we fabrykacyi kaloszy kauczkowych	LVI	206	**892**
14. „	14. Czerw.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych	LXX	223	**930**
14. „	14. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na rok 10 i 11, przywilej z dnia 21 Czerwca 1841 pierwotnie Karolowi Gustawowi Kern z Berlina nadany, a następnie na własność Ronthalera i spółki przeniesiony, na wynalazek masy, zwany tekturą kamienną (szwedzką)	LXX	224	**931**
18. „	29. Maja	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się znosi przekazane dekretem nadwornym, władzom politycznym obwieszczanie edyktów względem wykreślenia dawnych nad lat 50 ciężących wciągnień hipotecznych	LXIII	209	**895**
19. „	24. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się postawia, iż mieszkańcy Węgier, województwa Serbskiego i banatu Temeskiego, dochód z rent, który z innych krajów koronnych pobierają, do podatku od dochodu u władz miejsca swego zamieszkania, a nawzajem także mieszkańcy tych innych krajów koronnych dochód, który z Węgier, województwa Serbskiego i banatu Temeskiego pobierają, u swych władz zeznawać mają	LIX	192	**880**
20. „	27. Czerw.	Traktat rządowy między Austryą i Toskaną, względem zaopatrzenia austryackich wójsk posiłkowych na ziemi toskańskiej	LXXIX	246	**999**
21. „	24. Maja	Rozrządzenie ministerstwa finansów, względem przyszłego zaprowadzenia krajowych władz finansowych .	LX	193	**881**
23. „	14. Czerw.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszcza, że przywilej Joachima Sommer, nadany pod d. 12 Lutego 1848 na wynalazek uniwersalnego telegrafu na obwieszczenia, własnością się stał Leopolda Köppel	LXX	225	**931**
23. „	14. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	LXX	226	**931**
24. „	9. Maja	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem się obwieszcza Najwyższa uchwała z dnia 9 Maja 1850, w skutek której Najjaśniejszy Pan dla Prezydenta najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, zezwolić raczył na taki uniform galowy, jak u ministrów, tylko że kołnierz i wyłogi mają być koloru fioletowego jak u urzędników sądowych	LXIII	210	**896**
24. „	29. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza zaprowadzenie władz finansowych w kraju koronnym Kroacyi i Slawonii, tudzież początek działania krajowej władzy finansowej	LXII	207	**893**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **24. Maja**	1850 11. Czerw.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem zaprowadzenia stosownej do czasu roty przysięgi dla profesorów przy wyższych zakładach naukowych, dla dyrektorów i nauczycieli przy gimnazyach, szkołach realnych i innych szkołach rządowych . . .	LXVIII	219	923
24. „	14. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że przez upływ czasu, ustał przywilej z d. 28 Października 1844, nadany Jakubowi Piotrowi Werner, na odkrycie maszyny hidraulicznej	LXX	227	932
24. „	14. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużajaoe niektóre przywileje	LXX	228	932
24. „	25. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem przeciąg farmaceutycznego kursu naukowego ustanowiono i uczących się farmaceutyki, lubo nie są imatrykulowanymi uczniami fakultetu, od składania egzaminów semestralnych uwolniono	LXXVI	239	975
24. „	26. Czerw.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych.	XCVII	281	1241
26. „	29. Maja	Rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa, względem prowizorycznego ustanowienia władz górniczych w krajach koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensy, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu, Vorarlbergu i Solnogrodu	LXIV	211	897
26. „	29. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się postanawia, że nieupoważnione przedawanie mark (znaczków) listowych, tak równie karanem być ma, jak niepoważniony handel papierem stęplowym	LXIV	212	900
30. „	2. Czerw.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości przepisuje postępowanie, jakie nastąpić winno w tym przypadku, gdy dla wymierzenia należytości urzędowi zamiast dokumentów oryginalnych, odpisy urzędowe udzielono	LXV	214	902
30. „	24. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, względem przyszłej nazwy węgierskiej centralnej kolei żelaznej i miejscowej dyrekcyi w Peszcie	CXV	272	1231
31. „	2. Czerw.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem się na miejsce dotychczasowej nazwy „listozbieranie“ i „listozbieracze“ zaprowadza nazwa: „ekspedycya pocztowa“ i „ekspedyent pocztowy“ i którem się oraz rozporządzają różne postanowienia względem galowego i służbowego uniformu pocztmistrzów, ekspedyentów pocztowych, komesów pocztowych i ekspedytorów pocztowych, jako też względem galowego i służbowego munduru pocztylionów.	LXV	215	903
2. Czer.	26. Lipca	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych	XCVII	282	1242
3. „	19. Czerw.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się rozrządzają egzamina dojrzałości dla kończących nauki w roku szkolnym 1850 uczniów gimnazyalnych niektórych krajów koronnych, którzyby w następnym roku szkolnym na uniwersytecie lub publicznym jakim fakultetowym zakładzie imatrykulowani być chcieli .	LXXII	235	937

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 24. Mai	1850 11. Juni	Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, wegen Einführung einer zeitgemässen Eidesformel für Professoren an höheren Lehranstalten, für Directoren und Lehrer an Gymnasien, Realschulen und anderen Staatsschulen	LXVIII	219	**923**
24. "	14. "	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Jacob Peter Werner am 28. October 1844 verliehene Privilegium, auf die Entdeckung einer hydraulischen Maschine, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird	LXX	227	**932**
24. "	14. "	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden	LXX	228	**932**
24. "	25. "	Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit die Dauer des pharmaceutischen Lehrcurses festgesetzt und den Studirenden der Pharmacie, ungeachtet sie nicht immatriculirte Facultätsschüler sind, die Ablegung von Semestralprüfungen erlassen wird	LXXVI	239	**975**
24. "	26. Juli	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	XCVII	281	**1241**
26. "	29. Mai	Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen, über die provisorische Bestellung der Bergbehörden in den Kronländern Oesterreich ob und unter der Enns, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol, Vorarlberg und Salzburg	LXIV	211	**897**
26. "	29. "	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch bestimmt wird, dass der unbefugte Verkauf von Briefmarken ebenso, wie der unbefugte Handel mit Stämpelpapier zu bestrafen sei	LXIV	212	**900**
30. "	2. Juni	Verordnung des Finanzministeriums, wodurch im Einverständnisse mit dem Justizministerium das Verfahren normirt wird, welches in dem Falle stattzufinden hat, wenn zum Behufe der Gebührenbemessung dem Amte statt der Original-Urkunden amtliche Abschriften mitgetheilt werden	LXV	214	**902**
30. "	24. Juli	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, in Betreff der Benennung der ungarischen Central-Eisenbahn und der Local-Direction in Pesth	XCV	272	**1231**
31. "	2. Juni	Verordnung des Handelsministeriums, wodurch an die Stelle der bisherigen „Briefsammlungen" und „Briefsammler" die Benennung „Postexpedition" und „Postexpedient" eingeführt, und verschiedene Bestimmungen über die Galla- und Campagne-Uniform der Postmeister, Postexpedienten, Postcommessi und Postexpeditoren, sowie über die Galla- und Campagne-Montur der Postillone angeordnet werden .	LXV	215	**903**
2. Juni	26. Juli	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	XCVII	282	**1242**
3. "	19. Juni	Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch für im Studienjahre 1850 absolvirende Gymnasialschüler mehrerer Kronländer, welche im nächsten Studienjahre an einer Universität oder einem öffentlichen Facultätsstudium immatriculirt werden wollen, Maturitätsprüfungen angeordnet werden	LXXII	235	**937**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **3. Czer.**	1850 26. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na lat dwa przywilej z d. 25. Maja 1840 na wynalazek nowego mydła, nadany pierwotnie Ludwikowi Majer, a następnie na własność domu handlowego Karola Alojzego Chiozza i synów w Tryeście przeniesiony .	XCVII	283	1244
5. „	10. Czerw.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, względem postępowania z 4-procentowemi, w Seryi Nr. 367 na d. 1. Czerwca 1850 wylosowanemi morawsko - stanowemi obligacyami eraryalnemi *de Sessione* 18. Kwietnia 1788 i 6 Grudnia 1793, tudzież z niemieckiemi biletami pieniężnemi 10-krajcarowemi w Seryi M zawartemi .	LXVII	218	921
6. „	25. „	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, dotyczące ważności cudzo-krajowych dyplomów doktorskich dla objętości monarchi austryackiej.	LXXVI	240	975
7. „	12. „	Patent cesarski, którym się postanawia, że pośrednia linia celna między Węgrami, Kroacyą, Sławonią, Siedmiogrodem i innemi krajami koronnemi, począwszy od dnia 1 Października 1850 ustać ma, i że pobieranie wchodowych i wychodowych należytości od wołów, byków, krów i cieląt, które żywe przez pośrednią linię celną przeprowadzane bywają, natychmiast znosi się	LXIX	220	925
7. „	26. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez upływ czasu niektóre przywileje ustały	CXVII	284	1244
7. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 8 Października 1844, Dr. Józefowi Bianco nadany na wynalazek dwóch instrumentów fizykalnych	CXVII	285	1245
9. „	12. Czerw.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem, odnośnie do zniesienia pośredniej celnej linii, w skutek patentu z dnia 7go Czerwca 1850 nastąpionego, natychmiast znoszą się istniejące przepisy celne i trzydziestkowe względem pobierania opłaty wchodowej i wychodowej od wołów, byków, krów i cieląt, które żywe przez pośrednią linię celną przeprowadzone będą .	LXIX	221	927
9. „	19. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się, począwszy od 1. Lipca 1850, rozporządza zniżenie portoryum pocztowego od przesełek pieniędzy papierowych, 50 złr. nie przewyższających, wraz z ustanowieniem równomiernej należytości retour-recepisowej	LXXI	229	933
10. „	19. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się Najwyższa uchwała z dnia 16 Sierpnia 1845, w ten sposób objaśnia, iż przez nią niezmieniono ani §. 567 księgi ustaw karnych na przestępstwa co do dochodów niestałych, ani też późniejszych do niego odnoszących się postanowień co do wprowadzenia środków do uprzedniego zabezpieczenia kar pieniężnych za przestępstwa co do dochodów niestałych	LXXI	230	933
12. „	19. „	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, dotyczące organizacyi politycznych władz administracyjnych w królestwie Kroacyi i Sławonii	LXXVIII	245	996

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 3. Juni	1850 26. Juli	Erlass des Handelsministeriums, womit das ursprünglich am 25. Mai 1840 dem Louis Magir verliehene und seitdem in das Eigenthum des Handlungshauses Carl Alois Chiozza und Söhne in Triest übergegangene Privilegium auf die Erfindung einer neuen Seife auf zwei Jahre verlängert wird . . .	XCVII	283	1244
5. "	10. Juni	Erlass des Finanzministeriums, über die Behandlung der am 1. Juni 1850 in der Serie Nr. 367 verlosten mährisch-ständischen Aerarial-Obligationen de Sessione 18. April 1788 und 6. December 1793 zu 4 Percent, dann der in der Serie M enthaltenen deutschen Münzscheine zu 10 Kreuzer	LXVII	218	921
6. "	25. "	Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, betreffend die Geltung auswärtiger Doctorsdiplome für den Umfang der österreichischen Monarchie . . .	LXXVI	240	975
7. "	12. "	Kaiserliches Patent, wodurch bestimmt wird, dass die Zwischenzoll-Linie zwischen Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen und den übrigen Kronländern vom 1. October 1850 angefangen aufzuhören hat und die Einhebung der Eingangs- und Ausfuhrgebühren von Ochsen, Stieren, Kühen und Kälbern, die lebend über die Zwischenzoll-Linie gebracht werden, alsogleich aufgehoben wird	LXIX	220	925
7. "	26. Juli	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden	CXVII	284	1244
7. "	26. "	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Dr. Joseph Bianco am 8. October 1844 verliehene Privilegium auf die Erfindung zweier physikalischer Instrumente als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird	XCVII	285	1245
9. "	12. Juni	Erlass des Finanzministeriums, wodurch mit Beziehung auf die durch das Patent vom 7. Juni 1850 erfolgte Aufhebung der Zwischenzoll-Linie die, hinsichtlich der Einhebung der Eingangs- und Ausfuhrgebühren von Ochsen, Stieren, Kühen und Kälbern, die lebend über die Zwischenzoll-Linie gebracht werden, bestehenden Zoll- und Dreissigst-Vorschriften alsogleich ausser Wirksamkeit gesetzt werden	LXIX	221	927
9. "	19. "	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch vom 1. Juli 1850 angefangen eine Herabsetzung des Postporto für 50 Gulden nicht übersteigende Papiergeldsendungen und die Festsetzung einer gleichmässigen Retourrecepisse-Gebühr angeordnet wird	LXXI	229	933
10. "	19. "	Erlass des Justizministeriums, wodurch die Allerhöchste Entschliessung vom 16. August 1845 dahin erläutert wird, dass dadurch der §. 567 des St. G.B. über Gefällsübertretungen und später hierauf bezügliche Bestimmungen in Betreff der Einleitung der Vorkehrungen zur vorläufigen Sicherstellung der Gefälls-Vermögensstrafen nicht abgeändert worden seien	LXXI	230	933
12. "	19. "	Verordnung des Ministeriums des Innern, betreffend die Organisirung der politischen Verwaltungsbehörden im Königreiche Croatien und Slavonien . . .	LXXVIII	245	996

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzien obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1859 **12. Czer.**	1850 19. Czerw.	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, mocą którego, w skutek Najwyższego upoważnienia z dnia 9 Czerwca 1850 dla krajów koronnych Galicyi, Bukowiny i Dalmacyi, począwszy od dnia obwieszczenia niniejszego rozporządzenia, przenosi się sądownictwo względem ciężkich przestępstw policyjnych w drugiej i trzeciej instancyi do sądów apelacyjnych i do najwyższego trybunału sądowego	LXXI	231	**934**
14. „	19. „	Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, względem niedozwolenia odpłaty złożonej już taksy za uwolnienie od wojska, tudzież względem postępowania z takowymi powracającymi poprzednikami, którzy przy dostawie rekrutów prawnie lub nieprawnie są nieobecni, jeżeli po nich następni złozeniem taksy uwolnili się od osobistej służby wojskowej	LXXI	232	**935**
14. „	19. „	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem w skutek Najwyższego upoważnienia znosi się uprawnienie upoważnionych salitry fabrykantów, którzy dotychczas nawet i przeciw woli właściciela gruntu lub budynków kopiąc, szukać mogli ziemi salitrowej	LXXI	233	**935**
15. „	29. „	Rozporządzenie ministerstwa finansów, którem się buraki, kości, mąka z kości i wyroby cukrowe z płodów tutejszo-krajowych, w handlu przez pośrednią linię celną za wolne od opłaty celnej i trzydziestkowej oświadczają	LXXXII	250	**1034**
15. „	11. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, postanawiające, że uczniom niższego gimnazyum chcącym być farmaceutami, nie może być udzielona dyspensa od uczenia się języka greckiego	LXXXVIII	260	**1161**
15. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, iż niektóre przywileje przez upływ czasu ustały	XCVII	286	**1246**
16. „	21. Czerw.	Rozporządzenie cesarskie, zatwierdzające różne postanowienia względem dalszego kierowania i nadzorowania regulacyi rz. Cissy przez administracyę państwa dla której wykonania ze skarbu państwa roczna zapomoga 100,000 złr. mon. kon. na lat pięć dozwoloną zostaje	LXXV	238	**971**
16. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, dotyczące tymczasowego zarządzenia względem postępowania z 3-procentowemi asygnacyami kasowemi, oznaczonych dniem wygotowania 1. Lipca 1849, tudzież ich wymiany na bilety skarbowe państwa	LXXVI	241	**977**
16. „	19. „	Patent cesarski którym się prowizoryczna ustawa postępowania karnego z dnia 17 Stycznia 1850 (Część XVII dzien. praw pańs. Nr. 25), w krajach koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensy, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Tryestu, Gorycyi, Gradyski i Istryi, Tyrolu i Vorarlbergu, Czech, Morawii i Szląska, począwszy od 1 Lipca 1850 w wykonanie wprowadza, i oraz pod względem tegoż niektóre inne wykonawcze przepisy uchwala	LXXIII	236	**945**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 12. Juni	1850 19. Juni	Erlass des Justizministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Ermächtigung vom 9. Juni 1850 für die Kronländer Galizien, Bukowina und Dalmatien vom Tage der Kundmachung dieser Verordnung angefangen die Gerichtsbarkeit über schwere Polizei-Uebertretungen in zweiter und dritter Instanz an die Appellationsgerichte und den obersten Gerichtshof übertragen wird	LXXI	231	**934**
14. "	19. "	Erlass des Ministeriums des Innern, über die Unzulässigkeit der Rückzahlung einer bereits erlegten Militärbefreiungstaxe, und über die Behandlung jener rückkehrenden Vormänner, die bei einer Recrutenstellung befugt oder unbefugt abwesend sind, wenn deren Nachmänner sich durch den Erlag der Taxe von dem persönlichen Militärdienste frei gemacht haben	LXXI	232	**935**
14. "	19. "	Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch in Folge Allerhöchster Ermächtigung die Berechtigung der befugten Salniter-Erzeuger, auch gegen den Willen des Eigenthümers des Grundes oder Gebäudes nach salniterhältiger Erde graben zu dürfen, aufgehoben wird	LXXI	233	**935**
15. "	29. "	Verordnung des Finanzministeriums, womit Runkelrüben, Knochen, Knochenmehl und Zuckererzeugnisse aus inländischen Stoffen im Verkehre über die Zwischenzoll-Linie für zoll- und dreissigstfrei erklärt werden	LXXXII	250	**1034**
15. "	11. Juli	Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch bestimmt wird, dass solchen Schülern des Untergymnasiums, welche Pharmaceuten werden wollen, die Dispens vom Erlernen des Griechischen nicht zugestanden werden könne	LXXXVIII	260	**1161**
15. "	26. "	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden	XCVII	286	**1246**
16. "	21. Juni	Kaiserliche Verordnung, wodurch verschiedene Bestimmungen über die fernere Leitung und Ueberwachung der Theiss-Regulirung durch die Staatsverwaltung genehmiget, und zur Ausführung derselben eine jährliche Beihilfe von 100.000 Gulden C. M. aus dem Staatsschatze auf die Dauer von fünf Jahren bewilliget wird	LXXV	238	**971**
16. "	28. "	Erlass des Finanzministeriums, betreffend eine einstweilige Verfügung über die Behandlung der 3procentigen Casse-Anweisungen mit dem Ausfertigungstage vom 1. Juli 1849 und deren Umwechslung gegen Reichsschatzscheine	LXXVI	241	**977**
16. "	19. "	Kaiserliches Patent, wodurch die provisorische Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 (XVII. Stück des Reichsgesetzblattes, Nr. 25) in den Kronländern Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Triest, Görz, Gradiska und Istrien, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren und Schlesien vom 1. Juli 1850 in Wirksamkeit gesetzt und mehrere andere Vollzugsvorschriften in Beziehung auf dieselbe angeordnet werden	LXXIII	236	**945**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
17. Czer.	26. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok 7 przywilej z dnia 15 Maja 1844, nadany Fryderykowi Schindler na poprawę w perukach i pokryciach łysiny . . .	XCVII	287	1246
17. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje . . .	XCVII	288	1246
17. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez dobrowolne złożenie ustał przywilej z dnia 18 Września 1845, nadany na pięć lat Michałowi Spörlin i Danielowi Schmid na wynalazek, użycia pary eterowej jako siły pędzącej przy maszynach parowych . .	XCVII	289	1247
18. „	19. Czerw.	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem w skutek Najwyższej uchwały, ustanawia się, iż w krajach koronnych Austryi poniżej i powyżej Ensy, Solnogrodu, Czech, Morawii, Szląska, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu, Tyrolu i Vorarlbergu, działalność nowych sądów stosownie do zarysów urządzenia sądów z dnia 14 Czerwca 1849, z dniem 1 Lipca 1850 początek bierze . . .	LXXI	234	930
18. „	20. „	Patent cesarski, którym się dla krajów koronnych Austryi poniżej i powyżej Ensy, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski, Istryi, Tryestu, Tyrolu i Vorarlberga, Czech, Morawii i Szląska, wydaje nowy przepis względem zakresu działania i przynależności sądów w sprawach cywilnych (norma jurysdykcyjna), i oraz postanawia, że, co się tyczy tychże krajów koronnych, sądownictwo w sprawach cywilnych, począwszy od dnia 1 Lipca 1850 w miarę niniejszego przepisu wykonywanem będzie . . .	LXXIV	237	949
19. „	25. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się w skutek Najwyższej uchwały z dnia 17 Czerwca 1850 wydaje, i oraz począwszy od dnia obwieszczenia w wykonanie wprowadza prowizoryczne rozporządzenie względem pertraktacyi spadku przynależących osób królestw Węgier, Kroacyi i Slawonii, Wielkiego księstwa Siedmiogrodu, województwa Serbskiego i banatu Temeskiego, które ze świata zeszły w tym kraju koronnym, w którym powszechna księga ustaw cywilnych w wykonaniu stoi, jako też względem pertraktacyi pozostałości osób przynależących tychże krajów koronnych, jeżeli ze świata zeszły w krajach wprzód namienionych . . .	LXXVI	242	978
22. „	29. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się do ustawy postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850, ogłaszają urzędowe formularze . . .	LXXXII	251	1035
22. „	29. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem święcenia niedziel i katolickich dni świątecznych w miejscach, gdzie katolicka ludność większą stanowi liczbę . . .	LXXXII	252	1036
23. „	26. Lipca	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych . . .	XCVII	290	1247

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **24. Czer.**	1850 23. Lipca	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, mocą którego dodaje się objaśnienie do rozrządzenia ministeryalnego z dnia 10 Kwietnia 1850 (dziennik praw państwa z r. 1850 cz. L, Nr, 154), co do tego, jaki wpływ wywierać mają świadectwa o uwadze, pilności i obyczajach itd. ucznia na dalsze używanie stypendyum lub utratę takowego, albo na uwojnienie od opłaty szkolnej	XCIV	270	**1221**
24. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające przywilej na rok trzeci na wynalazek telegrafu uniwersalnego na obwieszczenia, pierwotnie Joachimowi Jammer pod dniem 12 Lutego 1848 r. nadany, a obecnie na Leopolda Köppel przeniesiony	XCVII	291	**1240**
25. „	28. Czerw.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem się, w skutek Najwyższej uchwały Najjaśniejszego Pana z dnia 22 Czerwca, wydaje prowizoryczna ustawa, względem uregulowania profesyi rzeźniczej we Wiedniu i ustanowienia kasy rzeźniczej wraz z regulaminem tejże ostatniej: tudzież którem się zapewnia przez rząd państwa dla gminy wiedeńskiej pożyczka 250,000 złt. r. do pierwszej dotacyi kasy rzeźniczej	LXXXI	248	**1025**
27. „	13. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, regulujące w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości uwolnienie od portoryum sądowych korespondencyj w sprawach stron prawa ubóstwa używających	LXXXIX	263	**1165**
27. „	3. Sierp.	Rozporządzenie cesarskie, którem się wydaje prowizoryczna ustawa o nauczaniu prywatnem i z dniem jej obwieszczenia w wykonanie wprowadza	CI	309	**1271**
28. „	2. „	Patent cesarski, którym się postanawia, iż egzekucya sędziowskiego wyroku lub sądowej ugody na przyszłość wtedy tylko pozwoloną być może, gdy do nich wprzód klauzula wykonania przyłączoną została, i którym się oraz względem przyłączenia tej klauzuli rozporządzają bliższe postanowienia	LXXXIV	254	**1051**
28. „	3. „	Patent cesarski, którym się, począwszy od dnia obwieszczenia postanawia postępowanie przy pertraktacyach spadków, tudzież w sprawach opiekuńczych i kuratelarnych dla krajów koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensy, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski z Istryą, Tryestu, Tyrolu i Vorarlberga, Czech, Morawii, górnego i dolnego Szląska .	LXXXV	255	**1057**
28. „	3. „	Rozporządzenie ministra sprawiedliwości, którem się w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych, wydaje instrukcya dla przełożonych gminnych w poruczonych im sądowych czynnościach urzędowych . .	LXXXV	256	**1089**
28. „	4. „	Patent cesarski, mocą którego w krajach koronnych Austryi poniżej i powyżej Ensy, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski z Istryą, Tryestu, Tyrolu i Vorarlberga, Czech, Morawii, górnego i dolnego Szląska, nadaje się dla władz sądowych prawo organiczne, wedle którego, poczynając od dnia ogłoszenia ustawy, postępować należy	LXXXVI	258	**1101**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 24. Juni	1850 23. Juli	Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit im Nachhange zum Ministerial-Erlasse vom 10. April 1850 (Reichsgesetzblatt 1850, L. Stück, Zahl 154), erklärt wird, welchen Einfluss die Urtheile über Aufmerksamkeit, Fleiss, sittliches Betragen u. s. w. des Schülers auf den Fortgenuss oder Verlust des Stipendiums, oder der Befreiung vom Schulgelde zu nehmen hat	XCIV	270	**1221**
24. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das ursprünglich dem Joachim Jammer am 12. Februar 1848 verliehene und nunmehr an Leopold Köppel übergegangene Privilegium auf die Erfindung eines Universal-Telegraphen für Ankündigungen auf das dritte Jahr verlängert wird	XCVII	291	**1249**
25. „	28. Juni	Verordnung des Handelsministeriums, womit in Folge Allerhöchster Entschliessung Seiner Majestät vom 22. Juni ein provisorisches Gesetz über die Regelung des Fleischergewerbes in Wien und die Errichtung einer Fleischcasse, und für die letztere ein Reglement erlassen, und von der Staatsverwaltung der Commune Wien ein Darleihen von 250.000 Gulden zur ersten Dotirung dieser Fleischcasse zugesichert wird	LXXXI	248	**1165**
27. „	13. Juli	Erlass des Handelsministeriums, wodurch im Einvernehmen mit dem Justizministerium die Portofreiheit der gerichtlichen Correspondenzen in Angelegenheiten der das Armenrecht geniessenden Parteien geregelt wird	LXXXIX	263	**1165**
27. „	3. Aug.	Kaiserliche Verordnung, wodurch ein provisorisches Gesetz über den Privatunterricht erlassen, und vom Tage der Kundmachung angefangen, in Wirksamkeit gesetzt wird	CI	309	**1271**
28. „	2. „	Kaiserliches Patent, wodurch bestimmt wird, dass die Execution über ein richterliches Erkenntniss oder einen gerichtlichen Vergleich in Zukunft nur dann ertheilt werden könne, wenn demselben vorher die Vollstreckungsclausel beigesetzt worden ist, und wodurch zugleich die näheren Bestimmungen über die Beifügung dieser Clausel angeordnet werden . . .	LXXXIV	254	**1051**
28. „	3. „	Kaiserliches Patent, wodurch das Verfahren bei Verlassenschafts-Abhandlungen, dann in Vormundschafts- und Curatel-Angelegenheiten für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz und Gradiska mit Istrien, Triest, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Ober- und Nieder-Schlesien vom Tage der Kundmachung angefangen festgesetzt wird	LXXXV	255	**1057**
28. „	3. „	Verordnung des Justizministers, womit im Einverständnisse mit dem Minister des Innern eine Instruction für die Gemeindevorsteher in den ihnen übertragenen gerichtlichen Amtshandlungen erlassen wird	LXXXV	256	**1089**
28. „	4. „	Kaiserliches Patent, wodurch für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz und Gradiska mit Istrien, Triest, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Ober- und Nieder-Schlesien ein organisches Gesetz über die Gerichtsstellen erlassen und festgesetzt wird, dass sich hiernach vom Tage der Kundmachung angefangen zu benehmen sei	LXXXVI	258	**1101**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **28. Czer.**	1850 13. Sierp.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, tyczące się stanowiska nauczycieli katolickiej religii, po gimnazyach i innych pośrednich szkołach	XC	265	1167
28. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez upływ czasu, ustał przywilej z d. 27 Kwietnia 1846, pierwotnie Ludwikowi Hoffman i Ksaweremu de Chernel nadany, na wynalazek w przyrządzeniu, przez które uchylić się daje wyskoczenie lub ześliznienie kół lokomotywowych i innych powozowych z koleji i z szyn na koleji żelaznej	XCVII	257	1249
29. „	3. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się, stosownie do Najwyższego upoważnienia, zmieniają postanowienia nadwornego dekretu z dnia 11. Stycznia 1819, względem postępowania z proźbami adopcyjnemi i legitymacyjnemi	LXXXV	292	1099
29. „	11. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, zmieniające §. 404 politycznego urządzenia w ten sposób, iż do rocznych szkół wizytacyj przez miejscowych dusz starowników, także i członkowie wydziałowi i przełożeni politycznych gmin miejscowych, tudzież patronowie szkół lub ich zastępcy zapraszani, o przedsięwzięciu tych wizytacyj zaś i starostwa powiatowe przez szkolnych dystryktualnych dozorców zawiadomione być powinny, gdyż nader pożądanem oświadcza się, ażeby starostowie albo sami albo przez zastępców przy takowych znajdowali się .	LXXXVIII	261	1162
30. „	8. Lipca	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się w skutek Najwyższej uchwały z dnia 28 Czerwca 1850, ustanawia dotychczasowa działalność politycznych fiskalów i przeniesienie tej działalności na prokuratorstwa rządowe we Węgrzech, Kroacyi, Slawonii, w województwie Serbskiem i banacie Temeskim	LXXXVII	259	1157
30. „	7. Sierpn.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, dotyczące katolicko-teologicznych dyecezyalnych i klasztornych zakładów naukowych i fakultetowych	CV	319	1321
2. Lipca	26. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez upływ czasu, ustał przywilej z dnia 27 Lutego 1850, nadany Franciszkowi Perini, na poprawę w prasie hydraulicznej	XCVII	293	1249
4. „	23. „	Rozporządzenie cesarskie, mocą którego ustanawia się zarysy do reformy organizacyi sądowej i sądownictwa w Siedmiogrodzie wraz z Krainą Sasów . . .	XCIV	271	1223
4. „	26. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych.	XCVII	294	1249
5. „	11. „	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości, postanawiające, iż od czasu wprowadzenia w czynność władz sądowych w miarę organizacyi sądownictwa z dnia 14 Czerwca 1849, wszelkie skargi o wynagrodzenie szkód z powodu polowania lub przez dzikiego zwierza wyrządzonych, w pierwszej instancyi do sądów powiatowych podawane być mają	LXXXVIII	262	1163

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 28. Juni	1850 13. Aug.	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, die Stellung der katholischen Religionslehrer an Gymnasien und anderen Mittelschulen betreffend . . .*	XC	265	1167
28. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Louis Hoffmann und Franz Xaver von Chernel am 27. April 1846 verliehene Privilegium, auf Erfindung einer Vorrichtung, wodurch das Austreten und Ableiten der Locomotive und anderer Wagenräder von dem Geleise und den Eisenbahnschienen verhindert wird, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird . . . .*	XCVII	257	1249
29. „	3. „	*Verordnung des Justizministeriums, wodurch in Gemässheit Allerhöchster Ermächtigung die Bestimmungen des Hofdecretes vom 11. Jänner 1819 über die Behandlung der Adoptions- und Legitimations-Gesuche abgeändert werden . . . .*	LXXXV	292	1099
29. „	11. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch der §. 404 der politischen Schulverfassung dahin abgeändert wird, dass zu den jährlichen Schulvisitationen durch die Ortsseelsorger auch die Ausschüsse und Vorstände der politischen Ortsgemeinden und die Schulpatrone oder ihre Vertreter geladen, von deren Vornahme aber auch die Bezirkshauptmannschaften durch die Schuldistricts-Aufseher in Kenntniss gesetzt werden sollen, indem es als sehr wünschenswerth erklärt wird, dass die Bezirkshauptleute selbst oder durch Vertreter dabei erscheinen . . . .*	LXXXVIII	261	1162
30. „	8. Juli	*Verordnung der Justizministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 28. Juni 1850 die bisherige Wirksamkeit der öffentlichen Fiscale und die Uebertragung dieser Wirksamkeit auf die Staatsanwaltschaft in Ungarn, Croatien. Slavonien, in der serbischen Woiwodschaft und in dem Temeser Banate festgesetzt wird . . . .*	LXXXVII	259	1157
30. „	7. Aug.	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, die katholisch-theologischen Diöcesan- und Kloster-Lehranstalten und Facultäten betreffend . . . . .*	CV	319	1321
2. Juli	26. Juli	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Franz Perini am 27. Februar 1845 verliehene Privilegium, auf eine Verbesserung der hydraulischen Presse, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird . . . . .*	XCVII	293	1249
4. „	23. „	*Kaiserliche Verordnung, wodurch die Grundzüge für die Reform der Justizorganisation und der Rechtspflege in Siebenbürgen mit Inbegriff des Sachsenlandes festgesetzt werden . . . .*	XCIV	271	1223
4. „	26. „	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien . . . .*	XCVII	294	1249
5. „	11. „	*Verordnung des Ministeriums des Innern im Einvernehmen des Justizministeriums, wodurch bestimmt wird, dass von dem Zeitpuncte der Activirung der neuen Gerichtsbehörden, nach Massgabe der Justizorganisation vom 14. Juni 1849, alle Klagen auf Ersatz der Jagd- und Wildschäden in erster Instanz bei den Bezirksgerichten anzubringen sind . . .*	LXXXVIII	262	1163

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **5. Lipca**	1850 26. Lipca	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych	XCVII	295	1251
6. „	7. Sierpn.	Rozporządzenie cesarskie, którem się zezwala, ażeby małżonka i syn Pana Arcyksięcia Jana, pani hrabina i pan hrabia Meran, zostali uczestnikami przynależności sądowej dla członków Domu cesarskiego, również także i książę Waza z swoją familią. . . .	CIV	314	1317
6. „	13. Lipca	Rozrządzenie ministra finansów, względem wprowadzenia tytuniu w te kraje koronne, w których monopolium tytuniu nie jest zaprowadzonem.	LXXXIX	264	1160
6. „	20. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się — odnośnie do §. 103 przepisu z dnia 18. Czerwca 1850, powołującego do amortyzacyi obligacyj rządowych i zrównanych z niemi papierów kredytowych sądy krajowe, znajdujące się w urzędowem siedlisku dotyczących ksiąg kredytowych — oznacza miejsca, w których w namienionych krajach koronnych te księgi kredytowe prowadzone bywają	XCIII	268	1219
9. „	20. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem znosi się nakazane sądowo-nadwornym dekretem z d. 27 Marca 1846, zasięganie zdania władz dochodowych przy rozstrzyganiu przez wyższe sądy rekursów względem uwolnienia od użycia stępla	XCIII	269	1220
10. „	16. „	Patent cesarski, na mocy którego wydaną zostaje ustawa organiczna prowizoryczna dla prokuratoryi rządowej, a zarazem od dnia jej ogłoszenia w wykonanie wchodzi	XCI	266	1171
11. „	18. „	Patent cesarski, którym się pobór górniczej dziesięciny, właścicielom gruntowym trzech wyższych stanów niektórym korporacyom i dóbr posiadaczom w Czechach, Morawii i Szląsku przyznany, znosi, — zasady co do wypośrodkowania wynagrodzenia tych poborowo - uprawnionych ustanawia, — odwóz dziesięciny z metali i minerałów, pod tytułem „daniny górniczej“, którą wszystkie kopalnie w tych krajach koronnych opłacać mają, począwszy od 1. Sierpnia 1850 do c. k. władz górniczych, rozporządza, i niektóre inne postanowienia co do bezpłatnego budowania kuksów drzewnych, gruntowych, kościelnych, szkolnych, szpitalnych i tym podobnych kuksów dobroczynności zaprowadza	XCII	267	1215
12. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się przedłuża na rok czwarty i piąty przywilej z dnia 28 Czerwca 1847, nadany Santemu Cian na wynalazek we frabykacyi pomady malinowej galaretowej	XCVII	296	1252
11. „	3. Sierpn.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem zaprowadzenia opłat kolegiowych na wszechnicach w Wiedniu, Pradze, Peszcie, Lwowie, Krakowie, Ołomuńcu, Gracu i Inspruku	CI	310	1274
12. „	26. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z d. 22 Stycznia 1835, nadany Janowi Chrystyanowi rycerzowi de Zahony, na wynalazek aparatu ewaporacyjnego. .	CXVII	297	1252

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 5. Juli	1850 26. Juli	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	XCVII	295	1251
6. „	7. August	Kaiserliche Verordnung, wodurch bewilliget wird, dass die Gemahlin und der Sohn des Herrn Erzherzogs Johann, Frau Gräfin und Herr Graf von Meran, des Gerichtsstandes der Mitglieder des kaiserlichen Hauses, sowie, dass der Prinz Wasa und dessen Familie dieses Gerichtsstandes theilhaftig bleiben	CIV	314	1317
6. „	13. Juli	Erlass des Finanzministers, über den Bezug ausländischen Tabaks in die Kronländer, in denen das Tabakmonopol nicht eingeführt ist	LXXXIX	264	1166
6. „	20. „	Erlass des Finanzministeriums, wodurch mit Beziehung auf den §. 103 der Vorschrift vom 18. Juni 1850, welcher zur Amortisirung der Staats-Obligationen und der ihnen gleichgestellten Creditspapiere, die an dem Amtssitze der bezüglichen Creditsbücher befindlichen Landesgerichte beruft, die Orte bezeichnet werden, an welchen in den genannten Kronländern diese Creditsbücher geführt werden	XCIII	268	1219
9. „	20. „	Verordnung des Justizministeriums, wodurch die durch das Justizhofdekret vom 27. März 1846 angeordnete Einvernehmung der Gefällsbehörden bei den Entscheidungen der Obergerichte über Recurse wegen Befreiung vom Gebrauche des Stämpels aufgehoben wird	XCIII	269	1220
10. „	16. „	Kaiserliches Patent, wodurch ein provisorisches organisches Gesetz für die Staatsanwaltschaften erlassen, und vom Tage der Kundmachung angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird	XCI	266	1171
11. „	18. „	Kaiserliches Patent, wodurch der den Grundherren der drei oberen Stände, einigen Corporationen und Gutsbesitzern in Böhmen, Mähren und Schlesien zugestandene Genuss des Bergbau-Zehents aufgehoben, die Grundsätze für die Ausmittlung der Entschädigung dieser Bezugsberechtigten festgestellt, die Abfuhr des von allen Bergwerken in diesen Kronländern zu entrichtenden Metall- und Mineralien-Zehents unter dem Titel der Bergwerksfrohne vom 1. August 1850 angefangen an die k. k. Bergbehörden angeordnet und einige andere Bestimmungen in Beziehung auf den Freibau der Holzkuxen, Grundkuxen, Kirchen-, Schul-, Spital- und ähnlichen Wohlthätigkeitskuxen getroffen werden	XCII	267	1215
11. „	26. „	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Santo Cian am 28. Juni 1847 verliehene Privilegium auf die Entdeckung in der Verfertigung einer gallertartigen Himbeeren-Pomade auf das vierte und fünfte Jahr verlängert wird	XCVII	296	1252
12. „	3. Aug.	Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, über die Einführung von Collegiengeldern an den Universitäten zu Wien, Prag, Pesth, Lemberg, Krakau, Olmütz, Gratz und Innsbruck	CI	310	1274
12. „	26. Juli	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Johann Christian Ritter von Zahony am 22. Jänner 1835 verliehene Privilegium auf einen Abdampfungsapparat als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird	XCVII	297	1252

Data ustawy, potentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
12. Lipca	26. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na dalszy ciąg jednego roku przywilej z dnia 5 Kwietnia 1842, na wynalazek nowego sposobu wyciągania soku z wszystkich części dębu, nadany pierwotnie Franciszkowi Bogumiłowi Rietsch, a następnie na własność Edwarda Chrystyana Eyring przeniesiony	XCVII	298	1252
13. „	4. Wrześ.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się wydaje przepis względem przypuszczenia prywatnych docentów i nauczycieli z rządu nieustanowionych, lecz tylko przypuszczonych po technicznych instytutach, tudzież względem ich uprawnienia do wystawiania zaświadczeń co do postępu, przy egzaminach okazanego	CXVI	335	1549
13. „	18. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się udziela austryackim statkom morskim do mniejszej nadmorskiej żeglugi (Cabotage) należącym, upoważnienie do uczęszczania do miejsc portowych na papiezkiem nadbrzeżu rz. Po leżących	CXXI	347	1579
14. „	24. Lipca	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrami spraw wewnętrznych i wyznań, którem się ustanawiają formy, jakie przy odbieraniu przysięgi od starozakonnych jako przysięgłych zachowane być mają	XCV	273	1231
14. „	25. „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem liczby uczniów, ile ich do pojedynczych klas gimnazyalnych przyjmować się ma	CXVI	275	1233
14. „	3. Sierpn.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem kwalifikacyi weterynarzy, nie będących magistrami weterynaryi	CI	311	1282
14. „	24. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszcza, iż bawarska telegrafowa linia już do północnego miasta granicznego Hof ukończona i począwszy od dnia 5 Lipca obrotowi dla korespondencyi prywatnej jest otworzona	XCV	274	1232
14. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 4 Stycznia 1849, nadany Adolfowi Sachs na wynalazek pewnego gatunku zębów „Mastigadour“ zwanych . .	XCVII	299	1253
15. „	7. Sierpn.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, dotyczące czynności urzędowo-karnych i dyscyplinarnych przeciw duchownym katolickim, tudzież zakresu działania władz rządowych w sprawach co do nabożeństwa katolickiego i egzaminów konkursowych na probostwo	CV	320	1325
15. „	26, Wrześ.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych	CXLII	395	1813
15. „	25. Lipca	Rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa względem zniesienia c. k. nadurzędu górniczego w Celowcu, tudzież prowizorycznej dyrekcyi szurfowania kamiennego węgla w Leoben i względem ustanowienia c. k. górniczej i leśniczowskiej dyrekcyi dla krajów koronnych Styryi, Karyntyi i Krainy z siedliskiem w Gracu.	XCVI	276	1234

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 16. Juli	1850 1. Aug.	Erlass des Justizministeriums, womit die in Folge Allerhöchster Genehmigung vom 24. Mai 1850 erfolgte Eintheilung der Kronländer Croatien und Slavonien in Gerichtsbezirke und die Errichtung der daselbst zu bestellenden Gerichte kundgemacht und zugleich Bestimmungen über den Wirkungskreis dieser Gerichte festgesetzt werden	XCIX	303	1263
17. "	6. "	Kaiserliche Verordnung, wodurch die Gerichts-Organisation für Dalmatien festgesetzt wird	CIII	313	1293
17. "	25. Juli	Verordnung des Justizministeriums, wodurch die in mehreren Kronländern bestehende besondere Erbfolge in Bauerngüter bis zur gesetzlichen Regelung der Grundzerstückung überhaupt vorläufig aufrecht erhalten wird	XCVI	277	1236
18. "	25. "	Verordnung des Finanzministers, womit auf Grund der Allerhöchsten Entschliessung vom 7. Juni 1850, mehrere Gegenstände im Verkehre über die Zwischenzoll-Linie für zoll- und dreissigstfrei erklärt werden	XCVI	278	1236
19. "	26. "	Verordnung des Handelsministeriums, womit das dem Franz Raffelsberger am 18. Februar 1837 verliehene Privilegium auf die Erfindung geographische Karten, Pläne, Zeichnungen etc. durch Buchdruck (Typographie) zu erzeugen, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird	XCVII	300	1253
20. "	1. Aug.	Verordnung des Justizministeriums, wodurch im Einvernehmen mit dem Ministerium der Finanzen die bei den neu organisirten Landesgerichten angestellten Kerkermeister in die Kategorie der landesfürstlichen Beamten und in die zwölfte Diätenclasse eingereiht werden	C	304	1267
20. "	25. Juli	Erlass des Finanzministeriums, wodurch die Elbezollfreiheit auf alle ausländischen Schiffe für die Fahrt zwischen der sächsischen Gränze und Tetschen ausgedehnt wird	XCVI	279	1239
20. "	1. Aug.	Erlass des Finanzministers, wodurch die künftige Uniform der Finanzwache bestimmt wird . .	C	305	1267
20. "	26. Oct.	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Joseph Weis zu Zuckmantel in Schlesien am 28. Juni 1841 verliehene Privilegium auf die Erfindung Waldwolle zu bereiten, auf das zehnte Jahr verlängert wird	CXLII	396	1814
21. "	26. "	Erlass des Handelsministeriums, womit zwei dem Matthäus Fletcher am 3. Jänner und 27. Mai 1842 verliehene Privilegien über des Privilegiums-Inhabers freiwillige Zurücklegung für erloschen erklärt werden	CXLII	397	1814
21. "	26. "	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden	CXLII	398	1815

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 22. Lipca	1850 27. Lipca.	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych §. 437 ustawy postępowania karnego, w ten sposób objaśnia, iż w owych miejscach, gdzie nie ma żadnej rządowej władzy policyjnej, czynności prokuratorstwa rządowego w przypadkach przestępstw, zawsze mają być załatwiane albo przez przełożonego gminnego w siedlisku dotyczącego powiatowego sądu pojedynczego, albo przez zastępcę jego	XCVIII	301	1255
22. „	27. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się obwieszczają formularze wykazów przez prokuratorstwa rządowe i pojedyncze sądy powiatowe, co miesiąc przedkładać się mających, względem załatwionych przez nich spraw karnych, i którem się oraz ustanawiają przepisy, jakie przy ich ułożeniu zachowane być mają	XCVIII	302	1256
24. „	5. Sierp.	Rozporządzenie cesarskie, którem się reguluje właściwość i postępowanie sądów w sprawach karnych w Kroacyi i Sławonii	CII	312	1285
25. „	30. Wrześ.	Traktat między Austryą, Prusami, Bawaryą i Saksonią, zawarty względem utworzenia związku telegraficznego niemiecko-austryackiego	CXXVII	361	1599
26. „	1. Sierp.	Rozrządzenie ministra sprawiedliwości co do doniesień przez władze sądowe i prokuratorye rządowe, składać się mających względem cudzoziemców z c. k. państw wydalonych, albo wygnanych	C	306	1269
26. „	1. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się w skutek Najwyższej uchwały z dnia 20 Lipca t. r. przestępstwa patentu o noszeniu broni, w południowym Tyrolu obwieszczonego, między wykroczenia liczą	C	307	1270
26. „	26. Paźdz.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 30 Grudnia 1844 nadany Józefowi Huber, na wynalazek we fabrykacyi trzonków nożowych i widelcowych z blachy żelaznej .	CXLII	399	1816
27. „	7. Sierp.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, względem zaprowadzenia asygnacyj pocztowych za gotowe zaliczenia i oraz przyjęcia zapieczętowanych posełek z pieniędzmi i papierami wartości	CIV	315	1317
27. „	26. Paźdz.	Spis przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu nadanych	CXLII	400	1816
29. „	1. Sierp.	Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem się postanawia, iż do umorzenia obligacyj przez cesarskie urzędy zastawowe wystawionych powołane są owe sądy krajowe, w których urzędowem siedlisku znajdują się owe urzędy zastawowe	C	308	1270
29. „	7. „	Okólnik ministerstwa wojny, którym się sądom wojskowym co do wykroczeń pomorowych większa przyznaje władza względem zwolnienia kary	CIV	316	1319

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **30. Lipca**	1850 7. Sierp,	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się w porozumieniu z ministerstwami spraw wewnętrznych i finansów, postanawia, iż prawa z posiadaniem nieruchomego dobra połączone i za wynagrodzeniem zniesione, albo za wykupne oświadczone, i natomiast wstępujące wynagrodzenie jako część składowa dobra nieruchomego, tudzież, iż zachodzące w niektórych krajach koronnych z samych tylko praw dominikalnych złożone ciała dóbr tymczasowo jeszcze jako dobra nieruchome uważane być mają	CIV	317	1320
30. „	13. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się stosownie do Najwyższej uchwały z dnia 29 Lipca 1850 obwieszcza przepis względem urządzenia teoretycznego egzaminu rządowego dla uczniów umiejętności prawniczych i politycznych	CX	327	1369
1. Sierp.	8. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się obwieszcza najłaskawiej zatwierdzony przez J. C. Mość, Najjaśniejszego Pana, przepis względem wykonania aresztu wekslowego dla Wielkiego księstwa Krakowskiego	CVI	321	1329
2. „	21. „	Patent cesarski, mocą którego się wydaje i wprowadza w wykonanie od dnia 1 Października 1850, we Węgrzech, w Kroacyi, Sławonii wraz z Pobrzeżem, w województwie Serbskiem, banacie Temeskim, w Siedmiogrodzie i w Pograniczu wojskowem, prowizoryczna ustawa o należytościach od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych	CXII	329	1391
3. „	9. „	Rozporządzenie ministra sprawiedliwości, którem się w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych wydają niektóre wyjątkowe postanowienia co do utworzenia list przysięgłych, w celu użycia ostatnich przy posiedzeniach sądu przysięgłych w latach 1850 i 1851	CVIII	324	1355
3. „	7. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza postępowanie z czesko-stanowemi eraryalnemi obligacyami różnej stopy procentowej na dniu 1 Sierpnia 1850 w rzędzie 441 wylosowanemi	CIV	318	1320
3. „	22. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się postanawia, iż się elewom budowniczym, jeżeli ich się używa do nadzoru nad budową, należy dodatek miesięcznie po 25 zł. r.	CXIII	330	1529
4. „	22. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się prostuje mylna cytacya, znajdująca się w rozporządzeniu o zaprowadzeniu opłaty kolegiowej	CXIII	321	1529
4. „	26. Paźdz.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na rok trzeci przywilej z d. 11. Lipca 1848, nadany Antoniemu Renner, na poprawę w formie dachówek	CXLII	401	1817
4. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, mocą którego przedłużono na rok szósty, siódmy i ósmy, przywilej z d. 14 Czerwca 1845, nadany Wincentemu Andreis, na odkrycie hidraulicznej masy kamieniejącej	CXLII	402	1817

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **30. Juli**	1850 7. Aug.	Erlass des Justizministeriums, wodurch im Einvernehmen mit den Ministerien des Innern und der Finanzen bestimmt wird, dass die mit dem Besitze eines unbeweglichen Gutes verbundenen und gegen Entschädigung aufgehobenen oder als ablösbar erklärten Rechte und die, an deren Stelle tretende Entschädigung als ein Bestandtheil des unbeweglichen Gutes, sowie die in einigen Kronländern vorkommenden aus blossen Dominicalrechten bestandenen Gutskörper vorläufig noch als unbewegliche Güter zu behandeln seien	CIV	317	**1320**
30. „	13. „	Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, womit in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 29. Juli 1850 die Vorschrift über die Einrichtung der theoretischen Staatsprüfung für Studirende der Rechts- und Staatswissenschaft kundgemacht wird	CX	327	**1369**
1. Aug.	8. „	Verordnung des Justizministeriums, womit die von Seiner Majestät Allerhöchst genehmigte Vorschrift über den Vollzug des Wechselarrestes für das Grossherzogthum Krakau kundgemacht wird . . .	CVI	321	**1329**
2. „	21. „	Kaiserliches Patent, wodurch für Ungarn, Croatien, Slavonien sammt dem Küstengebiete, die serbische Woiwodschaft, das Temeser Banat, Siebenbürgen und die Militärgränze, ein provisorisches Gesetz über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen erlassen, und vom 1. October 1850 angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird	CXII	329	**1391**
3. „	9. „	Verordnung des Justizministeriums, wodurch im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern in Beziehung auf die Bildung der Geschwornenlisten für die bei den Schwurgerichtssitzungen in den Jahren 1850 und 1851 zu verwendenden Geschwornen mehrere Ausnahmsbestimmungen angeordnet werden	CVIII	324	**1355**
3. „	7. „	Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 1. August 1850 in der Serie 441 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen von verschiedenem Zinsfusse kundgemacht wird	CIV	318	**1320**
3. „	22. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch bestimmt wird, dass die Bau-Eleven, wenn sie zur Inspicirung eines Baues verwendet werden, eine Bauzulage monatlicher 25 Gulden zu erhalten haben .	CXIII	330	**1529**
4. „	22. „	Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit in der Verordnung über die Einführung der Collegiengelder eine unrichtige Citation berichtiget wird	CXIII	331	**1529**
4. „	26. Oct.	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Anton Renner am 11. Juli 1848 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Form der Dachtaschen auf das dritte Jahr verlängert wird	CXLII	401	**1817**
4. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Vincenz Andreis am 14. Juni 1845 verliehene Privilegium auf die Entdeckung einer hydraulischen versteinernden Masse auf das sechste, siebente und achte Jahr verlängert wird	CXLII	402	**1817**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **21. Sierp.**	1850 26. Paźd.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	CXLII	408	**1823**
22. „	12. Wrze.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się w traktacie żeglugi na rz. Po z dnia 3 Lipca 1849 (dziennik praw państwa 1850 cz. CVII Nr. 322) mylnie podane w austryackich lirach pozycye taryfowe taks żeglugi, na liry włoskie podają	CXVII	339	**1553**
25. „	4. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, oznaczające sposób wystawiania recepisów pocztowych w sprawach protestów wekslowych	CXVI	337	**1551**
26. „	4. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się obwieszcza cesarskie postanowienie, zatwierdzające rozporządzenie z d. 3 Sierpnia t. r., o przyspieszyć się mającem otworzeniu list przysięgłych	CXVI	338	**1551**
28. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, mocą którego, w skutek Naiwyższej rezolucyi z dnia 4 Sierpnia 1850, ustanawia się ranga służbowa i klasa dyet. dla wszystkich ustanowionych osób konzularnych. do kategoryi c. k. rzeczywistych urzędników rządowych należących	CXXVI	359	**1593**
28. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem w skutek Najwyższego postanowienia z dnia 4 Sierpnia 1850 wydanym zostaje przepis o uniformie austryackich urzędników konzularnych	CXXVI	360	**1594**
29. „	26. Paźd.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	CXLII	409	**1823**
2. Wrze.	12. Wrze.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się w skutek Najwyższej uchwały z dnia 19 Sierpnia 1850, rozciąga postanowienie §. 2 przepisu o egzaminach do pocztowej służby państwa, także i na odbyty z dobrym skutkiem kurs naukowy w c. k. kompaniach kadetów w Ołomuńcu albo w Gracu albo w szkole korpusu pionierów w m. Tuln	CXVII	340	**1553**
2. „	26. Paźd.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych	CXLII	410	**1824**
2. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok ósmy przywilej z dnia 21 Lipca 1843, nadany Emanuelowi Wrzolikowi, na wynalazek narządu do wyciągania wody bez drąga pompowego	CXLII	411	**1825**
3. „	12. „	Rozrządzenie ministra sprawiedliwości w porozumieniu z ministeryami spraw wewnętrznych, tudzież wyznań i oświecenia, którem się dozwala, aby w przypadku gdyby katolicki jaki duchowny dla zbrodni albo wykroczeń skazanym został, udzielano biskupowi akta rozprawy	CXVII	342	**1554**
3. „	12. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza postępowanie z 5-procentowemi bankowemi obligacyami na d. 2 Września 1850 w rzędzie Nr. 74 wylosowanemi	CXVII	341	**1554**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 21. Aug.	1850 26. Oct.	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden	CXLII	408	1823
22. „	12. Sept.	Erlass des Handelsministeriums, womit die in dem Po-Schiffahrtsvertrage vom 3. Juli 1849 (Reichsgesetzblatt 1850, CVII. Stück, Nr. 322) unrichtig in österreichischen Liren angegebenen Tarifsätze der Schiffahrtstaxen auf italienische Liren berichtiget werden	CXVII	339	1553
25. „	4. „	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, über die Art der Ausstellung der Postrecepisse in Wechselprotest-Angelegenheiten	CXVI	337	1551
26. „	4. „	Erlass des Justizministeriums, wodurch die kaiserliche Entschliessung kundgemacht wird, womit die Verordnung vom 3. August d. J. über die zu beschleunigende Bildung der Geschwornenlisten genehmiget wird	CXVI	338	1551
28. „	28. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 4. August 1850 für sämmtliche in die Kategorie wirklicher k. k. Staatsbeamten gehörige Consular-Angestellten der Dienstrang und die Diätenclasse bestimmt wird . .	CXXVI	359	1593
28. „	28. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 4. August 1850 eine Uniformirungsvorschrift für die österreichischen Consularbeamten erlassen wird	CXXVI	360	1594
29. „	26. Oct.	Verordnung des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden	CXLII	409	1823
2. Sept.	12. Sept.	Erlass des Handelsministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 19. August 1850 die Bestimmung des §. 2 der Vorschrift über die Staatspostdienst-Prüfungen auch auf den mit gutem Erfolge zurückgelegten Lehrcurs in den k. k. Cadeten-Compagnien zu Olmütz oder Gratz oder in der Pionnier-Corpsschule zu Tuln ausgedehnt wird	CXVII	340	1553
2. „	26. Oct.	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	CXLII	410	1824
2. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Emanuel Wrzolik am 21. Juli 1843 ertheilte Privilegium auf die Erfindung einer Wasserhebungsvorrichtung ohne Pumpengestänge auf das achte Jahr verlängert wird	CXLII	411	1825
3. „	12. Sept.	Verordnung des Justizministeriums, im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern, dann des Cultus und Unterrichts, wodurch in dem Falle, wenn ein katholischer Geistlicher wegen Verbrechen oder Vergehen verurtheilt worden ist, die Mittheilung der Verhandlungsacten an den Bischof gestattet wird	CXVII	342	1554
3. „	12. „	Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 2. September 1850 in der Serie Nr. 74 verlosten Banco-Obligationen zu 5 Percent kundgemacht wird	CXVII	341	1554

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **3. Wrześn.**	1850 18. Wrzes.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, którem się za uchylone oświadcza rozporządzenie nadwornej kancelaryi z d. 27 Lipca 1826 do L. 21,173 (moraw. szląsk. polit. zbiór ustaw tom VIII, str. 188), dozwalające akuszerkom żydowskim pod pewnemi tylko ograniczeniami dawania pomocy położniczej akuszerkom chrześciańskim	CXXI	348	1579
5. „	24. Paźd.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się obwieszcza nowe unormowanie wieku do przyjęcia do Terezyańskiej akademii wymaganego	CXLI	389	1809
5. „	26. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych	CXLII	412	1826
6. „	12. Wrze.	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się postanawia liczba przysięgłych dla okręgu każdego krajowego sądu potrzebnych	CXVII	343	1554
6. „	13. „	Patent cesarski, względem nowej prowizorycznej ustawy, tyczącej się należytości od kart do gry, kalendarzy, gazet zagranicznych, obwieszczeń i zamieszczeń w dziennikach	CXIX	345	1563
7. „	12. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, dotyczące niektórych zmian przepisu wykonawczego z dnia 28 Listopada 1849 o wymierzaniu i pobieraniu podatku konsumcyjnego od wyrobów cukru z buraków	CXVIII	344	1557
9. „	26. Paźd.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na dalszy ciąg lat pięciu przywilej, F. A. Müller i A. Tschischka spólnie na dniu 12 Listopada 1839 nadany na odkrycie i poprawę w produkowaniu świec łojowych i mydła	CXLII	413	1827
9. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, iż niektóre przywileje ustały	CXLII	414	1827
9. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, ogłaszające, iż przez upływ czasu niektóre przywileje ustały	CXLII	415	1827
9. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na dalszy ciąg lat czterech przywilej z dnia 12 Sierpnia 1849, nadany Drowi Aleksandrowi Schultz, na wynalazek nowych farbników w stanie płynnym i stałym .	CXLII	416	1828
9. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok drugi przywilej z d. 21 Sierpnia 1849, nadany Ignacemu Kapfer, na poprawę w sporządzaniu naczyń z blachy żelaznej cyną pobielanej	CXLII	417	1828
10. „	18. Wrze.	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, dotyczące postępowania najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, tudzież wyższych sądów krajowych w przypadkach upraszanej rewizyi albo rekursu przeciw jednostajnym rozstrzygnieniom niższych sądów w sprawach cywilnych	CXXI	349	1580

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **3. Sept.**	1850 18. *Sept.*	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, mit welcher im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern die Hofkanzlei-Verordnung vom 27. Juli 1826, Z. 21.173 (Mähr. schles. pol. Gesetzsammlung, VIII. Bd., S. 188), durch welche den jüdischen Hebammen nur unter gewissen Beschränkungen die geburtshilfliche Dienstleistung bei christlichen Frauen gestattet wurde, für aufgehoben erklärt wird*	CXXI	348	**1579**
5. „	24. *Oct.*	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit die neue Normirung des Alterserfordernisses zur Aufnahme in die theresianische Akademie bekannt gegeben wird*	CXLI	389	**1809**
5. „	26. „	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	CXLII	412	**1826**
6. „	12. *Sept.*	*Verordnung des Justizministeriums, womit die Zahl der für jeden Landesgerichtssprengel erforderlichen Geschwornen festgesetzt wird*	CXVII	343	**1554**
6. „	13. „	*Kaiserliches Patent, über ein neues provisorisches Gesetz, betreffend die Gebühren von Spielkarten, Kalendern, ausländischen Zeitungen, Ankündigungen und Einschaltungen in die Tagesblätter* . . .	CXIX	345	**1563**
7. „	12. „	*Erlass des Finanzministeriums, betreffend einige Abänderungen der Vollzugsvorschrift vom 28. November 1849 über die Bemessung und Einhebung der Verbrauchssteuer von den Zuckererzeugnissen aus Runkelrüben*	CXVIII	344	**1557**
9. „	26. *Oct.*	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem F. A. Müller gemeinschaftlich mit A. Tschischka ertheilte Privilegium vom 12. November 1839, auf eine Entdeckung und Verbesserung in der Erzeugung der Talgkerzen und Seife, auf weitere fünf Jahre verlängert wird*	CXLII	413	**1827**
9. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien für erloschen erklärt werden*	CXLII	414	**1827**
9. „	26. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden* . . .	CXLII	415	**1827**
9. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Dr. Johann Alexander Schultz am 12. August 1849 verliehene Privilegium auf die Erfindung neuer Farbenteige (Färbestoffe) im flüssigen und festen Zustande auf weitere vier Jahre verlängert wird* .	CXLII	416	**1828**
9. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Ignaz Kapfer am 21. August 1849 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Erzeugung von Gefässen aus verzinntem Eisenblech auf das zweite Jahr verlängert wird*	CXLII	417	**1828**
10. „	18. *Sept.*	*Verordnung des Justizministeriums, in Betreff des Verfahrens des obersten Gerichts- und Cassationshofes, dann der Oberlandesgerichte in Fällen angesuchter Revision oder des Recurses gegen gleichförmige Entscheidungen der Untergerichte in bürgerlichen Rechtssachen*	CXXI	349	**1580**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer ustawy	Numer ustawy	Stronica
1850 **11. Wrze.**	1850 18. Wrzes.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem za uchylone oświadczają się przepisy co do uwzględnienia majątku przy wymierzaniu pensyj i dodatków na wychowanie dla usposobionych do pensyi wdów i sierot urzędników rządowych, stanowych, funduszowych i miejskich, tudzież oficerów i innych osób wojskowych	CXXI	350	1581
11. „	9. Paźd.	Rozporządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, którem się rozporządza zniesienie rocznych datków na utrzymanie ewangielickiego gimnazyum w Cieszynie, do czego dotąd zobowiązane były gminy konfesyi augsburgskiej i helweckiej	CXXXII	373	1693
13. „	14. Wrześ.	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem się, stosownie do Najwyższej uchwały z dnia 8 Września 1850 roku, wydają i do powszechnej wiadomości podają postanowienia względem urządzenia władz zarządu politycznego w królestwie Węgier	XXC	346	1573
13. „	18. „	Rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa, którem się obwieszcza utworzenie dyrekcyi leśniezowskiej dla Austryi poniżej Ensy z siedliskiem urzędowem we Wiedniu, tudzież przetworzenie c. k. nadurzędu salinowego Gmunden w dyrekcyę salinową i leśniczowską dla Austryi powyżej Ensy	CXXI	351	1581
14. „	22. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się dozwalają dla osób w służbie rządowej już zostających, ulżenia co do wstąpienia do służby pocztowej i przypuszczenia do egzaminu, dla elewów pocztowych przepisanego	CXXIII	353	1585
16. „	26. Paźd.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 28 Stycznia 1845 nadany Ludwikowi Bianco, na wynalazek tak zwanego grzebienia zbiorowego na zboże	CXLII	418	1828
16. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że w skutek dobrowolnego złożenia ustał przywilej z dnia 24 Kwietnia 1847, nadany braciom Dominikowi i Franciszkowi Pontillo, na poprawę w produkowaniu białej nici z surowej bawełny	CXLII	419	1828
16. „	31. Grud.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych.	CLXIII	475	2061
17. „	22. Wrześ.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza postępowanie z wylosowanemi na dniu 16 Września r. b. niemieckiemi pieniężnemi biletami 6-krajcarowemi, w Seryi pod lit. E. zawartemi	CXXIII	354	1585
17. „	26. Paźd.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużające niektóre przywileje .	CXLII	420	1820

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 11. Sept.	1850 18. Sept.	Erlass des Finanzministeriums, wodurch die Vorschriften in Betreff der Berücksichtigung des Vermögens bei Bemessung der Pensionen und Erziehungsbeiträge für die pensionsfähigen Witwen und Waisen der Staats-, ständischen Fonds- und städtischen Beamten, dann der Officiere und anderen Militärpersonen für aufgehoben erklärt werden	CXXI	350	1581
11. „	9. Oct.	Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch die Aufhebung der jährlichen Beiträge zur Erhaltung des Teschner evangelischen Gymnasiums, wozu bisher die Gemeinden augsburger und helvetischer Confession verhalten waren, verfügt wird	CXXXII	373	1693
13. „	14. Sept.	Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch in Gemässheit der Allerhöchsten Enschliessung vom 8. September 1850 die Bestimmungen über die Einrichtung der politischen Verwaltungsbehörden in Königreiche Ungarn erlassen und zur allgemeinen Kenntniss gebracht werden	CXX	346	1573
13. „	18. „	Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen, womit die Errichtung einer Forstdirection für Oesterreich unter der Enns mit dem Amtssitze in Wien; dann die Umstaltung des k. k. Salinenoberamtes Gmunden in eine Salinen- und Forstdirection für Oesterreich ob der Enns kundgemacht wird	CXXI	351	1581
14. „	22. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch für bereits im Staatsdienste stehende Individuen Erleichterungen in Beziehung auf den Eintritt in den Postdienst und auf die Zulassung zur Post-Eleven-Prüfung bewilliget werden	CXXIII	353	1585
16. „	26. Oct.	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Louis Bianco am 28. Jänner 1845 verliehene Privilegium auf die Entdeckung des sogenanten Sammlungskammes für Körnerfrüchte durch Zeitablauf für erloschen erklärt wird	CXLII	418	1828
16. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, womit das den Gebrüdern Dominicus und Franz Pontillo am 24. April 1847 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Erzeugung von weissem Zwirn aus roher Baumwolle, in Folge deren freiwilligen Zurücklegung für erloschen erklärt wird	CXLII	419	1828
16. „	31. Dec.	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	CLXIII	475	2061
17. „	22. Sept.	Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 16. September l. J. verlosten deutschen Münzscheine zu 6 Kreuzer, Serie lit. E kundgemacht wird	CXXIII	354	1585
17. „	26. Oct.	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit mehrere Privilegien verlängert werden	CXLII	420	1829

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **18. Wrze.**	1850 22. Wrze.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza zaprowadzenie krajowej finansowej dyrekcyi w kraju koronnym Węgier	CXXIII	355	**1586**
18. „	19. „	Rozrządzenie ministra finansów, którem się ustanawiają postanowienia, które po zniesieniu między-krajowej linii celnej, Węgry, Kroacyę, Slawonię, województwo Serbskie z banatem Temeskim i Siedmiogród od innych krajów koronnych oddzielającej, — dla obrotu w częściach państwa przez tę linię celnę odłączonych, tymczasowo jeszcze ważność mieć powinny .	CXXII	352	**1583**
18. „	22. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza zaprowadzenie władz finansowych w województwie Serbskiem i banacie Temeskim	CXXIII	356	**1586**
18. „	30. „	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem ogłoszone zostają postanowienia względem używania ze strony publiczności austryackich telegrafów rządowych i telegrafów w obrębie związku niemiecko-austryackiego	CXXVII	362	**1614**
21. „	24. „	Rozporządzenie ministerstwa finansów względem kart do gry i kalendarzy, które bez stępla z tych krajów koronnych, w których dotychczas stępel miejsca nie miał, do innych krajów koronnych wprowadzane być mają	CXXIV	357	**1589**
21. „	30. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, dotyczące tego przypadku, kiedy uczniowie z gimnazyów krajów koronnych Węgier, Kroacyi, Slawonii, Województwa i banatu Temeskiego, przechodzą do gimnazyów innych krajów koronnych	CXXVII	363	**1623**
22. „	30. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem zarządza się zmiana wszystkich w obiegu będących 3-procentowych asygnacyj kasowych na 100, 500 i 1000 złr. na bilety skarbowe, a w skutek tegoż zupełne ich ściągnienie z obiegu	CXXVII	364	**1625**
22. „	26. Pazd.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok ósmy przywilej z dnia 26 Sierpnia 1843, nadany Michałowi Bermann Teller, na wynalazek i poprawę w pozyskaniu oleju za pomocą właśnie ku temu ukonstruowanej prasy mechanicznej.	CXLII	421	**1830**
23. „	26. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych	CXLII	422	**1830**
24. „	30. Wrze.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, względem kompetencyi władz dochodowych przy rozstrzyganiu rekursów, wniesionych przeciw prawności taks, żądanych przez władze patrymonialne	CXXVII	365	**1625**
25. „	26. „	Rozporządzenie ministerstwa finansów, którem się odracza początek działania prowizorycznej ustawy z d. 2 Sierpnia 1850, od dnia 1 Września na dzień 1 Listopada	CXXV	358	**1591**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
25. Wrze.	9. Paźd.	Patent cesarski, ustanawiający zasady, wedle których się postępować winno przy uiszczeniu indemnizacyi kapitału za wszystkie, w skutek przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów zniesione lub wykupne pobory	CXXXII	374	1694
26. "	3. "	Rozporządzenie ministra sprawiedliwości, którem się obwieszcza, w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, blizsze postanowienia co do tego, gdy żandarmi jako świadkowie mają być wezwani, wysłuchani lub zaprzysiężeni.	CXXIX	367	1669
27. "	3. "	Rozporządzenie ministerstwa handlu, mocą którego postanowienie, zawarte w §. 2 przepisu o egzaminach do rządowej służby pocztowej, w skutek Najwyższego zatwierdzenia, rozciąga się na złożony zupełnie i z dobrym skutkiem kurs naukowy w kolegium marynarki w Tryeście.	CXXIX	368	1670
28. "	26. "	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok czwarty przywilej z dnia 31 Lipca 1847, nadany profesorowi chemii i Dr. Med. Ehrmann, na wynalazek produkowania nowym sposobem sody i innych produktów ubocznych z soli kuchennej	CXLII	423	1832
29. "	2. "	Patent cesarski, którem się w krajach koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensy, w Solnogrodzie. Styryi, Karyntyi, Krainie, Gorycyi, Gradysce i Istryi, w mieście Tryeście i jego okręgu, w Tyrolu i Vorarlbergu, w Czechach, Morawii, w górnym i dolnym Szląsku, ustanawia porządek notaryatu	CXXVIII	366	1627
29. "	3. "	Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów, mocą którego reguluje się w skutek Najwyższego zatwierdzenia, postanowienia o likwidowaniu i ściąganiu zaległości tych powinności, które ustawą z dnia 7 Września 1848 i patentem z dnia 4 Marca 1849 zniesiono, lub za wykupne ogłoszono	CXXIX	369	1670
29. "	5. "	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ustanawia uwolnienie od portoryum korespondencyj komisyi prawniczego i politycznego teoretycznego egzaminu rządowego	CXXXI	371	1691
29. "	10. "	Patent cesarski, którym się we Węgrzech, w Siedmiogrodzie, Kroacyi, Slawonii, województwie Serbskiem, banacie Temeskim i Pograniczu wojskowem, zaprowadza podatek konsumcyjny od wypalanych płynów spirytusowych i od piwa, z tem oraz postanowieniem, iż dzień, w którym to postanowienie w wykonanie wejść ma, osobno obwieszczonym będzie	CXXXIII	378	1797
29. "	16. "	Rozporządzenie cesarskie, mocą którego zatwierdzony i obwieszczony zostaje porządek prowizoryczny prowadzenia ksiąg gruntowych w kraju koronnym Kroacyi i Slawonii	CXXXV	382	1731
29. "	19. "	Patent cesarski, którem się wydaje i obwieszcza konstytucya krajowa i ustawa o wyborach na sejm krajowy dla królestw Galicyi i Lodomeryi z księstwami Oświecima i Zatora i z Wielkiem księstwem Krakowa	CXXXVIII	386	1758

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 25. Sept.	1850 9. Oct.	*Kaiserliches Patent, wodurch die Grundsätze festgestellt werden, nach welchen bei der Leistung der Capitalsentschädigung für alle in Folge der Durchführung der Grundentlastung aufgehobenen oder ablösbaren Bezüge vorzugehen ist . . . . .*	CXXXII	374	**1694**
26. "	3. "	*Verordnung des Justizministeriums, womit im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern nähere Bestimmungen über die Vorladung, Abhörung und Beeidigung der Gensd'armen als Zeugen kundgemacht werden . . . .*	CXXIX	367	**1669**
27. "	3. "	*Verordnung des Handelsministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Genehmigung die Bestimmung des §. 2 der Vorschrift über die Staatspostdienst-Prüfungen auch auf den vollständig und mit gutem Erfolge zurückgelegten Lehrcurs in dem Marine-Collegium in Triest ausgedehnt wird . . . . .*	CXXIX	368	**1670**
28. "	26. "	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Professor der Chemie und Dr. M. Ehrmann am 31. Juli 1847 verliehene Privilegium auf die Erfindung, aus Kochsalz nach einer neuen Methode Soda und Nebenprodukte zu erzeugen, auf das vierte Jahr verlängert wird . . . .*	CXLII	423	**1832**
29. "	2. "	*Kaiserliches Patent, womit für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Gradiska und Istrien, die Stadt Triest mit ihrem Gebiete, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Ober- und Nieder-Schlesien eine Notariats-Ordnung erlassen wird*	CXXVIII	366	**1627**
29. "	3. "	*Verordnung der Ministerien des Innern, der Justiz und der Finanzen, wodurch in Folge Allerhöchster Genehmigung die Bestimmungen über die Liquidirung und Eintreibung der Rückstände aus den durch das Gesetz vom 7. September 1848 und das Patent vom 4. März 1849 aufgehobenen oder ablösbar erklärten Leistungen geregelt werden*	CXXIX	369	**1670**
29. "	5. "	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch die Portofreiheit für die Correspondenzen der Commissionen für die rechts- und staatswissenschaftliche theoretische Staatsprüfung festgesetzt wird . .*	CXXXI	371	**1691**
29. "	10. "	*Kaiserliches Patent, wodurch in Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavonien, der serbischen Woiwodschaft, dem Temeser Banate, und den Militärgränzgebieten eine Verzehrungssteuer von gebrannten geistigen Flüssigkeiten und von Bier mit der Bestimmung eingeführt wird, dass der Tag, an welchem diese Anordnung in Wirksamkeit zu treten hat, abgesondert kundgemacht werden wird . .*	CXXXIII	378	**1707**
29. "	16. "	*Kaiserliche Verordnung, wodurch eine provisorische Grundbuchs-Ordnung für das Kronland Croatien und Slavonien genehmigt und kundgemacht wird .*	CXXXV	382	**1731**
29. "	19. "	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung und die Landtagswahl-Ordnung für die Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau erlassen und verkündet wird*	CXXXVIII	386	**1753**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **29. Wrze.**	1850 19. Paźd.	Patent cesarski, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa wraz z ustawą o wyborach na sejm krajowy dla księstwa Bukowiny	CXXXIX	387	**1777**
29. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 25 Lutego 1847, nadany Krysztofowi Neuner, na poprawę w sporządzaniu wszelkich gatunków wędzideł końskich . . .	CXLII	424	**1832**
30. „	9. „	Rozrządzenie ministra handlu, którem się w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, począwszy od 1 Listopada 1650, w niższej Austryi zewnątrz miasta głównego, znosi prowizorycznie stała cena mięsa wołowego i zarządzają się środki przeciw nadużyciu braku konkurencyi do podwyższenia ceny mięsa przez rzeźników	CXXXII	375	**1698**
1. Wrze.	9. „	Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych, względem prowizorycznej organizacyi publicznego zarządu medycynalnego	CXXXII	376	**1699**
1. „	5. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza zaprowadzenie władz finansowych w kraju koronnym Siedmiogrodu	CXXXI	372	**1691**
1. „	4. „	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, którem się w skutek Najwyższej uchwały z d. 29 Września 1850 obwieszczają ogólne rozporządzenia co do studyów fakultetowych na uniwersytetach w Wiedniu Pradze, Lwowie, Krakowie, Ołomuńcu, Gracu i Insbruku	CXXX	370	**1675**
3. „	9. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza postępowanie z wylosowanemi na dniu 1 Października r. b. w Seryi Nro 228 5-procentowemi obligacyami kamery nadwornej	CXXXII	377	**1705**
3. „	2. Listop.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem zniesienia różnicy w płacach nauczycieli duchownych i świeckich po gimnazyach przy obsadzeniach przyszłych	CXLV	431	**1857**
4. „	10. Paźd.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, względem zaprowadzenia powiatowych dyrekcyj finansów w kraju koronnym Węgier	CXXXIII	379	**1710**
4. „	13. „	Rozrządzenie ministra wyrnań i oświecenia, którem się obwieszcza Najwyższą uchwałą z dnia 29 Września 1850 zatwierdzony przepis prowizoryczny o akademiach prawniczych we Węgrzech	CXXXIV	380	**1711**
4. „	13. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się obwieszcza. zatwierdzony Najwyższą uchwalą z dnia 29 Września 1850 prowizoryczny przepis o akademii prawniczej w Zagrzebiu.	CXXXIV	381	**1721**
4. „	31. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się postanawia, pod jakiemi warunkami prywatdocenci dla zawodow demonstracyjnych sa przypuszczalnymi .	CXLIII	425	**1833**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 29. Sept.	1850 19. Oct.	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung und die Landtagswahl-Ordnung für das Grossherzogthum Bukowina erlassen und verkündet wird* .	CXXXIX	387	**1777**
29. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Christoph Neuner am 25. Februar 1847 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Erzeugung aller Gattungen Pferdegebisse, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird* . .	CXLII	424	**1832**
30. „	9. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern, vom 1. November 1850 angefangen, in Niederösterreich auf dem flachen Lande die Rindfleisch-Satzung provisorisch aufgehoben, und Massregeln gegen den Missbrauch des Mangels an Concurrenz von Seite der Fleischhauer zur Steigerung des Fleischpreises angeordnet werden* .	CXXXII	375	**1698**
1. Oct.	9. „	*Verordnung des Ministers des Innern in Betreff der provisorischen Organisation der öffentlichen Medicinalverwaltung*	CXXXII	376	**1699**
1. „	5. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Errichtung von Finanzbehörden in dem Kronlande Siebenbürgen kundgemacht wird*	CXXXI	372	**1691**
1. „	4. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, womit in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 die allgemeinen Anordnungen über die Facultätsstudien der Universitäten zu Wien, Prag, Lemberg, Krakau, Olmütz, Gratz und Innsbruck kundgemacht werden*	CXXX	370	**1675**
3. „	9. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 1. October 1850 in der Serie Nr. 228 verlosten Hofkammer-Obligationen zu 5 Percent kundgemacht wird*	CXXXII	377	**1705**
3. „	2. Nov.	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, in Betreff der Aufhebung des Unterschiedes in den Besoldungen der geistlichen und weltlichen Lehrer an Gymnasien bei künftigen Anstellungen* . . .	CXLV	431	**1857**
4. „	10. Oct.	*Erlass des Finanzministeriums in Betreff der Errichtung von Finanz-Bezirksdirectionen im Kronlande Ungarn*	CXXXIII	379	**1710**
4. „	13. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, womit die mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 genehmigte provisorische Vorschrift über die Rechtsakademien in Ungarn kundgemacht wird*	CXXXIV	380	**1711**
4. „	31. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, womit die mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 genehmigte provisorische Vorschrift über die Rechtsakademie zu Agram kundgemacht wird*	CXXXIV	381	**1721**
4. „	13. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch bestimmt wird, unter welchen Bedingungen Privatdocenten für demonstrative Fächer zulässig seien*	CXLIII	425	**1833**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 4. Oct.	1850 11. Nov.	Erlass des Handelsministeriums, womit eine Berichtigung der Entfernung der Telegraphenstation Bodenbach von den Stationen Dresden, Leipzig, Hof kundgemacht wird	CXLVII	437	1911
5. "	24. Oct.	Circulare des Kriegsministeriums, betreffend die in Verträge mit dem Militär-Aerar aufzunehmende Clausel und den Gerichtsstand der aus derlei Verträgen entstehenden Rechtsstreitigkeiten	CXLI	390	1809
8. "	16. "	Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch die von Seiner Majestät sanctionirte Organisation der politischen Verwaltung der Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau kundgemacht wird	CXXXVI	383	1741
8. "	16. "	Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch die von Seiner Majestät sanctionirte Organisation der politischen Verwaltung des Kronlandes Bukowina kundgemacht wird	CXXXVI	384	1748
8. "	23. "	Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, die Organisation der k. k. evangelisch-theologischen Lehranstalt in Wien, das Studienwesen an derselben und die Disciplinarordnung betreffend . . .	CXL	388	1797
8. "	31. "	Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, womit in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 3. October 1850 die allgemeinen Anordnungen über die Facultätsstudien und die akademische Disciplin an der Universität zu Pesth kundgemacht werden	CXLIV	430	1837
9. "	24. "	Erlass des Justizministeriums, womit die durch die Allerhöchste Entschliessung vom 21. August d. J. getroffenen Bestimmungen über die Gerichtsbarkeit bezüglich der Gensd'armerie zur allgemeinen Kenntniss gebracht werden	CXLI	391	1810
10. "	17. "	Kaiserliches Patent, womit für sämmtliche Kronländer der Monarchie, mit Ausschluss von Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, der serbischen Woiwodschaft und des Temeser Banates, dann des lombardisch-venetianischen Königreiches, die directen Steuern sammt den Zuschlägen zu denselben für das Verwaltungsjahr 1850 ausgeschrieben werden	CXXXVII	385	1751
10. "	24. "	Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, betreffend die Behandlung öffentlicher Gymnasialschüler, welche vor dem Schlusse eines Semesters aufhören, an dem öffentlichen Unterrichte Theil zu nehmen	CXLI	392	1811
14. "	24. "	Erlass des Justizministeriums, im Einverständnisse mit dem Ministerium des Aeussern, wodurch einige Erleichterungen in Beziehung auf die Zustellungen und andere Amtshandlungen, welche auf Ersuchen österreichischer Justizbehörden im Auslande vorzunehmen sind, angeordnet werden	CXLI	393	1812
14. "	31. Dec.	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	CLXIII	476	2062

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
14. Paźd.	31. Grud.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	CLXIII	477	2063
15. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok czwarty przywilej, nadany Karolowi Rewig na poprawę w robotach szewskich	CLXIII	478	2064
16. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok drugi przywilej z dnia 6 Kwietnia 1849 Augustowi Frey nadany na wynalazek przyrządu mechanicznego do osiągnienia regularnego przypływu powietrza i zupełnego spalenia w kominach wszelkiego rodzaju .	CLXIII	479	2065
17. „	31. Paźd.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się w skutek Najwyższego postanowienia z. d 8 Października 1850, rozporządza, iż c. k. akademia sztuk plastycznych we Wiedniu ustaje być władzą i towarzystwem sztuk, i tylko jako szkoła wyższa sztuk, na nowo uorganizowaną będzie, a przeto też ustać ma działalność dotychczasowego przepisu względem zasięgania zdania tegoż instytutu w rzeczach sztuki lub przy pomnikach publicznych	CXLIII	426	1834
18. „	24. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, względem zastosowania Najwyższego patentu z d. 2 Sierpnia 1850. do czynności sądowych, zachodzących w celu pierwszego ułożenia nowych ksiąg gruntowych i intabulacyjnych	CXLI	394	1812
18. „	31. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się znosi dotychczas zwykłe zasełanie rocznych na próbę rysunków uczniów IV klasy (niższej szkoły realnej), a zaprowadza niektóre inne postanowienia co do nauki rysunków dla tychże	CXLIII	427	1834
18. „	16. Listop.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, zawierające postanowienia co do ściągania (kontrahowania) studyów gimnazyalnych i co do prywatnego studyum .	CXLIX	443	1917
18. „	31. Paźd.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, dotyczące postanowienia przegródkowego (należytości za przechowanie w przegródkach) w c. k. urzędach pocztowych .	CXLIII	428	1835
19. „	5. Listop.	Rozrządzenie ministerstwa finansów względem wykonania postanowień Najwyższego patentu z dnia 29 Września 1850, o pobieraniu podatku konsumsyjnego od piwa i wypalanych płynów spirytusowych.	CXLVI	436	1861
19. „	2. „	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, którem się przepisuje zachowanie §§. 75 i 76 z dodatkiem Nru XII drukowanego projektu organizacyjnego dla gimnazyów	CXLV	432	1857
21. „	31. Paźd.	Rozrządzenie ministra handlu, względem przydzielenia niektórych urzędów pocztowych z powiatu peszteńskiego dyrekcyi pocztowej do onego w Preszburgu, tudzież niektórych urzędów pocztowych z powiatu dyrekcyi pocztowej preszburgskiego, oedenburgskiego i wielko-waraždyńskiego do onego w Peszcie . .	CXLIII	429	1835

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 14. Oct.	1850 31. Dec.	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden	CLXIII	477	**2063**
15. „	31. „	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Carl Rewig auf eine Verbesserung der Schuhmacherarbeiten verliehene Privilegium auf das vierte Jahr verlängert wird	CLXIII	478	**2064**
16. „	31. „	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem August Frey am 6. April 1849 verliehene Privilegium auf die Erfindung einer mechanischen Vorrichtung zur Erzielung einer regelmässigen Luftzuströmung und vollkommenen Verbrennung in Feuerherden jeder Art auf das zweite Jahr verlängert wird	CLXIII	479	**2064**
17 „	31. Oct.	Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 8. October 1850 verfügt wird, dass die k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien als Kunstbehörde und Kunstgesellschaft aufzuhören habe und nur als höhere Kunstschule neu zu organisiren sei, und dass es daher auch von der bisher bestandenen Vorschrift, in Kunstsachen oder bei öffentlichen Denkmälern das Gutachten dieser Anstalt einzuholen, abzukommen habe	CXLIII	426	**1834**
18. „	24. „	Verordnung des Justizministeriums, in Betreff der Anwendung des Allerhöchsten Patentes vom 2. August 1850 auf die zum Behufe der ersten Anlegung der neuen Grund- und Intabulationsbücher stattfindenden gerichtlichen Schritte	CXLI	394	**1812**
18. „	31. „	Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch die bisher übliche Einsendung von Jahres-Probezeichnungen der Schüler der IV. Classe (Unter-Realschule) aufgehoben und mehrere andere Bestimmungen hinsichtlich des Zeichnungs-Unterrichtes für dieselben angeordnet werden	CXLIII	427	**1834**
18. „	16. Nov.	Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, enthaltend Bestimmungen über das Contrahiren der Gymnasialstudien und über das Privatstudium	CXLIX	443	**1917**
18. „	31. Oct.	Erlass des Handelsministeriums, betreffend die Bestimmung der Fachgebühren bei den k. k. Postämtern	CXLIII	428	**1835**
19. „	5. Nov.	Erlass des Finanzministeriums, über die Vollziehung der Anordnungen des Allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850, über die Einhebung der Verzehrungssteuer von Bier und gebrannten geistigen Flüssigkeiten	CXLVI	436	**1861**
19. „	2. „	Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch die §§. 75 und 76 sammt dem Anhange Nr. XII des gedruckten Organisations-Entwurfes für Gymnasien zur Befolgung vorgeschrieben werden	CXLV	432	**1857**
21. „	31. Oct.	Erlass des Handelsministeriums, wegen Zuweisung mehrerer Postämter des Pesther Postdirectionsbezirkes in jenen von Pressburg, dann mehrerer Postämter des Pressburger, Oedenburger und Grosswardeiner Postdirectionsbezirkes in jenen von Pesth	CXLIII	429	**1835**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **23. Paźd.**	1850 11. Listop.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem udzielone rozrządzeniem ministeryalnem z d. 16 Sierpnia 1849, aprobowanym chirurgom i magistrom chirurgii, pozwolenie prywatnego odbywania studyum przedmiotów naukowych, dawniejszych dwóch lat filozoficznych, w ten sposób się zmienia, iż takowi w celu przyjęcia do studyum medycznego na publicznem wyższem gimnazyum jakiego uniwersyteckiego miasta, poddać się mają egzaminowi z loiki, psychologii, matematyki, fizyki i filologii, wszakże z tem postanowieniem, iż to ulżenie tylko jeszcze na szkolne lata 1850-51 i 1851-52 ważnem być ma.	CXLVII	438	1911
25. „	2. „	Rozrządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa, którem się w skutek Najwyższego postanowienia rozporządza, iż dotychczasowa administracya saliny i sprzedaży soli w Wieliczce, na przyszłość nosić ma nazwę: „c. k. dyrekcya górnicza, salinowa i leśniczowska“	CXLV	433	1858
26. „	2. „	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, względem zezwolonego przez Najjaśniejszego Pana, doczesnego uwolnienia od stawiania się do wojska, wziętych z cywilnego stanu majstrów maszyn i podmajstrów korpusu maszynistów parowo-okrętowych utworzyć się mającego	CXLV	434	1858
28. „	11. „	Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i publicznych budowli, którem się podają niektóre objaśnienia do postanowień w rozrządzeniu z d. 18 Września 1850 (dziennik praw państwa część CXXVII), obwieszczonych względem użycia przez publiczność c. k. telegrafów państwa austryackiego i telegrafów w terytoryum niemiecko-austryackiego związku telegraficznego	CXLVII	439	1912
30. „	2. „	Rozrządzenie ministrów spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i finansów, którem się zasady, patentem cesarskim z dnia 25 Września 1850 ustanowione, wedle których winno się postępować przy uiszczaniu kapitału indemnizacyi za wszystkie, w skutek przeprowadzenia uwolnienia gruntu od ciężarów zniesione lub wykupne pobory, rozciąga także i na kraj koronny Galicyi i Lodomeryi z wyjątkiem okręgu dawnej rzeczypospolitej krakowskiej	CXLV	435	1859
31. „	31. Grud.	Rozporządzenie cesarskie, którem Najjaśniejszy Pan, J. C. Mość, bierze do Swej wiadomości przedłożoną Sobie przez ministeryum kultury krajowej i górnictwa, organizacyę wyższego ekonomicznego (gospodarsko-wiejskiego) zakładu naukowego w węgierskim Altenburgu.	CLXII	474	2051
31. „	31. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych	CLXIII	480	2063
4. Listo.	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że niektóre przywileje ustały	CLXIII	481	2066
6. „	31. „	Rozporządzenie cesarskie, mocą którego ustanawia się organizacya sądowa w krajach koronnych Galicyi i Lodomeryi, wraz z Krakowem, Oświecimem i Zatorem, tudzież na Bukowinie	CXLV	497	2103

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **23. Oct.**	1850 11. *Nov.*	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch die den approbirten Wundärzten und Magistern der Chirurgie durch Ministerialerlass vom 16. August 1849 eingeräumte Bewilligung, die Lehrgegenstände der vormaligen zwei philosophischen Jahrgänge privatim zurückzulegen, dahin abgeändert wird, dass sie sich zum Behufe ihrer Aufnahme in das medicinische Studium an einem öffentlichen Obergymnasium einer Universitätsstadt den Prüfungen über Logik, Psychologie, Mathematik, Physik und Philologie zu unterziehen haben, jedoch mit der Bestimmung, dass diese Begünstigung nur mehr für die Studienjahre 1850-51 und 1851-52 zu gelten habe*	CXLVII	438	**1911**
25. „	2. „	*Erlass des Ministeriums für Landescultur und Bergwesen, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung verfügt wird, dass die bisherige Salinen- und Salzverschleiss-Administration zu Wieliczka künftig den Namen „k. k. Berg-, Salinen- und Forstdirection" führe*	CXLV	433	**1858**
26. „	2. „	*Verordnung des Ministeriums des Innern, in Betreff der Allerhöchst bewilligten zeitlichen Militärbefreiung für die dem Civilstande entnommenen Maschinenmeister und Untermeister des zu errichtenden Dampfschiff-Maschinistencorps*	CXLV	434	**1858**
28. „	11. „	*Verordnung des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit mehrere Erläuterungen zu den im Erlasse vom 18. September 1850 (Reichsgesetz- und Regierungsblatt CXXVII. Stück) kundgemachten Bestimmungen über die Benützung der k. k. österreichischen Staatstelegraphen und der Telegraphen im Gebiete des deutsch-österreichischen Telegraphenvereines von Seite des Publikums gegeben werden*	CXLVII	439	**1912**
30. „	2. „	*Erlass des Ministers des Innern, der Justiz und der Finanzen, wodurch die mit dem kaiserlichen Patente vom 25. September 1850 festgestellten Grundsätze, nach welchen bei der Leistung der Capitalsentschädigung für alle in Folge der Durchführung der Grundentlastung aufgehobenen oder ablösbaren Bezüge vorzugehen ist, auch auf das Kronland Galizien und Lodomerien, mit Ausnahme des Gebietes des ehemaligen Freistaates Krakau, ausgedehnt werden*	CXLV	435	**1859**
31. „	31. *Dec.*	*Kaiserliche Verordnung, wodurch die von dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen vorgelegte Organisation der höheren landwirthschaftlichen Lehranstalt zu Ungarisch-Altenburg von Seiner Majestät zur Kenntniss genommen wird* . .	CLXII	474	**2051**
31. „	31. „	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	CLXIII	480	**2064**
4. Nov.	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, betreffend die Erlöschung mehrerer Privilegien*	CLXIII	481	**2066**
6. „	31. „	*Kaiserliche Verordnung, wodurch die Gerichts-Organisation in den Kronländern Galizien und Lodomerien mit Krakau, Auschwitz und Zator und in der Bukowina festgesetzt wird*	CLXV	497	**2103**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **6. Listop.**	1850 11. Listop.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza postępowanie z wylosowanemi w Seryi Nro 123 obligacyami bankowemi 4-procentowemi.	CXLVII	440	1913
6. „	11. „	Rozporządzenie ministerstwa wojny, którem sie obwieszcza zezwolony przez Najjaśniejszego Pana, J. C. Mość, jeneralny pardon dla dawniejszych insurgentów po ukończeniu rewolucyi we Węgrzech, w szeregi c. k. armii wcielonych, a później zbiegłych	CXLVII	441	1913
8. „	19. „	Rozporządzenie ministeryów sprawiedliwości, finansów, tudzież wyznań i oświecenia, względem pobierania i obliczania prawem ustanowionych i dobrowolnych datków dla funduszu szkół normalnych	CL	444	1921
10. „	12. „	Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem się zarządza zmiana przepisu z dnia 2 Marca 1849, względem uwolnienia straży finansowej od służby wojskowej	CXLVIII	442	1915
10. „	31. Grud.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych.	CLXIII	482	2066
11. „	27. Listop.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się prowizoryczne zaprowadzają postanowienia o taksach egzaminowych, przez kandydatów teoretycznych egzaminów rządowych opłacać się mających.	CLII	449	1967
13. „	19. „	Rozrządzenie ministra finansów, którem się obwieszczają osobne postanowienia w celu wykonania Najwyższego patentu z d. 10 Pazdziernika 1850 względem podatku od dochodów na rok administracyjny 1851	CL	445	1922
13. „	31. Grud.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej Bartłomieja Berenzi z Brescii z dnia 26 Marca 1845, nadany na wynalazek w preparowaniu szkieł nieprzezroczystych, służących za tabliczki do pisania	CLXIII	483	2068
14. „	19. Listop.	Rozrząpzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, względem dodatków dla oficerów do asystencyi użytych . .	CL	446	1923
15. „	19. „	Patent cesarski, którym się wszelkie oznajmienia o ruchu wojsk w państwie, albo o podobnych okolicznościach i wojskowych operacyach, przez pisma drukiem wykonane, jedynie z wyjątkiem urzędowych doniesień, bezwzględnie zakazują, karą pieniężną aż do 500 złt. r., a w powtórnym razie przekroczenia, nadto także jeszcze uchyleniem dalszego wydawania dotyczącego dziennika zagrażają.	CL	447	1924
16. „	23. „	Rozporządzenie ministrów sprawiedliwości i finansów, wraz z instrukcyą o postępowaniu kasowem z majątkami sierot, kurandów, oraz z majątkami depozytowemi	CLI	448	1925
19. „	30. „	Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, którem się obwieszcza przepis o postępowaniu żandarmeryi przy zaaresztowaniach i doniesieniach tak o tych, jako też o odkrytych przestąpieniach prawa, do władz sądowych i politycznych czynnić się mających	CLIV	453	1975

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. der Gesetzes etc.	Seite
1850 **6. Nov.**	1850 11. Nov.	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der in der Serie Nr. 123 verlosten Banco-Obligationen zu vier Percent kundgemacht wird .*	CXLVII	440	**1913**
6. "	11. "	*Verordnung des Kriegsministeriums, wodurch der von Seiner Majestät dem Kaiser bewilligte General-Pardon für die nach Beendigung der Revolution in Ungarn in die k. k. Armee eingereihten und später desertirten ehemaligen Insurgenten kundgemacht wird . . . .*	CXLVII	441	**1913**
8. "	19. "	*Verordnung der Ministerien der Justiz, der Finanzen und des Cultus und Unterrichts über die Erhebung und Verrechnung der gesetzlichen und freiwilligen Normalschulfonds-Beiträge . . . .*	CL	444	**1921**
10. "	12. "	*Erlass des Ministeriums des Innern, womit eine Abänderung der Vorschrift vom 2. März 1849 über die Befreiung der Finanzwache vom Militärdienste angeordnet wird . . . .*	CXLVIII	442	**1915**
10. "	31. Dec.	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien . . . . . .*	CLXIII	482	**2066**
11. "	27. Nov.	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, womit provisorische Bestimmungen über die von den Candidaten der theoretischen Staatsprüfungen zu entrichtenden Prüfungstaxen getroffen werden .*	CLII	449	**1967**
13. "	19. "	*Erlass des Finanzministers, womit die besonderen Bestimmungen zur Vollziehung des Allerhöchsten Patentes vom 10. October 1850 in Betreff der Einkommensteuer für das Verwaltungsjahr 1851 bekannt gemacht werden . . . .*	CL	445	**1922**
13. "	31. Dec.	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Bortolo Berenzi aus Brescia am 26. März 1845 verliehene Privilegium auf die Erfindung in der Präparirung von matten Gläsern zu Schreibtafeln als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird . . . .*	CLXIII	483	**2008**
14. "	19. Nov.	*Erlass des Ministeriums des Innern, über die Zulagen der zu Assistenzleistungen verwendeten Officiere*	CL	446	**1923**
15. "	19. "	*Kaiserliches Patent, wodurch jede Mittheilung, welche sich auf die Bewegung von Truppen im Reiche oder auf ähnliche Verhältnisse und militärische Operationen bezieht, durch Druckschriften mit einziger Ausnahme der officiellen Nachrichten unbedingt verboten, mit Geldstrafe bis zu 500 fl., und im zweiten Uebertretungsfalle ausserdem auch noch mit der Einstellung des weiteren Erscheinens der betreffenden Zeitung verpönt wird . . . . .*	CL	447	**1924**
16. "	23. "	*Verordnung des Ministeriums der Justiz und der Finanzen, mit der Instruction für die cassemässige Behandlung des Waisen-, Curanden- und Depositen-Vermögens . . . .*	CLI	448	**1925**
19. "	30. "	*Verordnung der Ministerien des Innern und der Justiz, wodurch eine Vorschrift über das Verfahren der Gensd'armerie bei Verhaftungen, und rücksichtlich der hierüber, sowie über entdeckte Gesetzübertretungen an die Justiz- und politischen Behörden zu erstattenden Anzeigen kundgemacht wird*	CLIV	453	**1975**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **21. Listop.**	1850 31. Grud.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, mocą którego przedłuża się na rok drugi przywilej z dnia 15 Listopada 1849, nadany J. D. Klöpfer, na wynalazek galwano-magnetycznych stosów reumatyzmowych	CLXIII	484	2068
21. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że z powodu niewykonywania, ustają niektóre przywileje	CLXIII	485	2068
22. „	27. Listop.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza, iż c. k. dyrekcya krajowa finansów dla województwa Serbskiego i banatu Temeskiego, z dniem 1 Grudnia 1850 czynności swe rozpocznie	CLII	450	1968
23. „	7. Grud.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, zniżające cło wchodowe od muszli perłowych, albo skorup muszli perłowych	CLV	459	1984
23. „	11. „	Rozrządzenie ministra finansów, względem wymierzenia i pobierania podatku konsumcyjnego od wina i mięsa w miejscach nad 2000 dusz zaludnionych	CLVI	460	1985
23. „	31. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych.	CLXIII	486	2069
25. „	30. Listop.	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem się wydaje regulamin o teatrze	CLIV	454	1976
25. „	30. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, względem postępowania przy opłacaniu należytości od ogłoszeń i uwiadomień opłacie podlegających, w tutejszo-krajowych pismach peryodycznych zamieszczanych	CLIV	455	1980
27. „	7. Grud.	Rozporządzenie ministra finansów, zniżające cło wchodowe od olejku palmowego	CLV	457	1983
28. „	29. Listop.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się na nowo obwieszcza istniejący zakaz ażyotowania monetą zdawkową i oraz pod ciężką karą pieniężną zakazuje skupowanie tej monety i jakikolwiekbądź handel takowąż	CLIII	451	1971
28. „	29. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się ogłaszają postanowienia Rady ministrów przeciw (machinacyom) podstępnym zabiegom giełdy wiedeńskiej .	CLIII	452	1972
28. „	7. Grud.	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, którem się w skutek Najwyższej uchwały, z d. 23 m. b. konwentowi Salezyanek w Padwie, zapewnia uwolnienie od ustaw amortyzacyjnych (umarzających)	CLV	458	1983
29. „	14. „	Patent cesarski, którym się wprowadza w wykonanie monopolium tytuniu we Węgrzech, w Kroacyi, Slawonii, Siedmiogrodzie, w województwie Serbskiem, w banacie Temeskim, w Pograniczu wojskowem i Pobrzeżu wraz z prowizoryczną ustawą o monopolium tytuniowem, począwszy od 1 Marca 1851	CLVIII	462	2011
29. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	CLXIII	487	2070

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 21. Nov.	1850 31. Dec.	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem J. D. Klöpfer am 15. November 1849 verliehene Privilegium auf die Erfindung galvano-magnetischer Rheumatismus-Ketten auf das zweite Jahr verlängert wird	CLXIII	484	**2068**
21. "	31. "	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien wegen unterlassener Ausübung als erloschen erklärt werden	CLXIII	485	**2068**
22. "	27. Nov.	Erlass des Finanzministeriums, womit bekannt gemacht wird, dass die k. k. Finanz-Landesdirection für die serbische Woiwodschaft und das Temeser Banat am 1. December 1850 in Wirksamkeit treten werde	CLII	450	**1969**
23. "	7. Dec.	Erlass des Finanzministeriums, wodurch der Eingangszoll für Perlenmuscheln und Perlmutterschalen herabgesetzt wird	CLV	456	**1983**
23. "	11. "	Verordnung des Finanzministeriums über die Bemessung und Einhebung der Verzehrungssteuer von Wein und Fleisch in Orten mit einer Bevölkerung über 2000 Seelen	CLVI	460	**1985**
23. "	31. "	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	CLXIII	486	**2069**
25. "	30. Nov.	Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch eine Theaterordnung erlassen wird	CLIV	454	**1976**
25. "	30. "	Erlass des Finanzministeriums über das Verfahren bei Entrichtung der Gebühren von den in inländische periodische Schriften eingeschalteten gebührenpflichtigen Ankündigungen und Nachrichten .	CLIV	455	**1980**
27. "	7. Dec.	Verordnung des Finanzministeriums, womit der Einfuhrzoll von Palmöl ermässiget wird	CLV	457	**1983**
28. "	29. Nov.	Erlass des Finanzministeriums, wodurch das bestehende Verbot des Agiotirens mit Scheidemünze neuerlich kundgemacht und das Kaufen und jeder wie immer geartete Handel mit solcher Münze unter Festsetzung strenger Geldstrafen untersagt wird	CLIII	451	**1971**
28. "	29. "	Erlass des Finanzministeriums, womit die Bestimmungen des Ministerrathes gegen die Umtriebe der Wiener Börse zur Kenntniss gebracht werden . .	CLIII	452	**1972**
28. "	7. Dec.	Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 23. l. M. dem Convente der Salesianerinnen in Padua die Befreiung von den Amortisationsgesetzen zugesichert wird	CLV	458	**1984**
29. "	14. "	Kaiserliches Patent, womit die Einführung des Tabakmonopoles in Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen, der Woiwodschaft Serbien, dem Temeser Banate und den Militär-Gränz- und Küstengebieten angeordnet und eine provisorische Tabak-Monopols-Ordnung vom 1. März 1851 angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird	CLVIII	462	**2011**
29. "	31. "	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden	CLXIII	487	**2070**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia wwydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 30. Listo.	1850 21. Grud.	Rozrządzenie ministerstwa wojny, którem się obwieszcza zatwierdzone Najłaskawiej przez Najjaśniejszego Pana, J. C. Mość, ulepszenia w branszy polowo-lekarskiej	CLX	465	2041
2. Grud.	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na rok szósty przywilej z dnia 29 Grudnia 1845 r. nadany Józefowi Franciszkowi de Patruban, na wynalazek i poprawę w nośnem taczkowem kole poruszającem	CLXIII	488	2071
2. „	28. „	Rozporządzenie ministerstwa finansów, dotyczące pytania: przed którym urzędem obowiązane są władze i strony czynić oznajmienia o interesach prawnych i czynnościach rządowych, podlegających opłacie na mocy ustawy z dnia 9 Lutego 1850; tudzież dotyczące podań i dokumentów pomocnych, w celu wymierzenia należytości wymaganych	CLXI	470	2047
3. „	7. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza postępowanie z wylosowanemi na dniu 2 Grudnia 1850, w rzędzie Nro 437 czesko-stanowemi eraryalnemi obligacyami, różnie uprocentowanemi . . .	CLV	459	1984
3. „	17. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się objaśnia §. 63 ustawy prowizorycznej o egzaminach rządowych teoretycznych	CLIX	463	2039
3. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszcza, iż Paweł Wilhelm Graf, zrzekł się żądanego dochowania tajemnicy przywileju z dnia 3 Grudnia 1846, nadanego mu na wynalazek nowej maszyny podnoszącej	CLXIII	489	2071
3. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok czwarty przywilej na wynalazek aparatu do lania świec nadany pod dniem 9 Sierpnia 1847 Antoniemu Lasinsky, a na mocy cesyi z dnia 20 Kwietnia 1850 odstąpiony c. k. towarzystwu akcyjnemu do fabrykacyi tak zwanych Milli świec we Wiedniu	CLXIII	490	2072
8. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużające na rok czwarty przywilej Leopolda Jedliczka z dnia 2 Listopada 1847 nadany na wynalazek nowej metody opalania	CLXIII	491	2072
5. „	11. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się podaje do wiadomości postanowienia względem sposobu, w jaki postępować należy z majątkiem sierocińskim kumularnym (zbiorowym) ze strony władz finansowych .	CLVII	461	2005
5. „	31. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych	CLXIII	492	2072
6. „	21. „	Rozrządzenie ministra spraw wewnętrznych, mocą którego rozporządza się, iż postanowienia prawne, zawarte w dekrecie dawnej połączonej kancelaryi nadwornej z dnia 10 Października 1847 do L. 34,830, względem używania różnych gatunków eteru i nafty w ogólności, zupełnie zastosowane być winny także i do Chloroformu	CLX	466	2043

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **30. Nov.**	1850 21. Dec.	*Erlass des Kriegsministeriums, womit die von Seiner Majestät Allergnädigst genehmigte Verbesserung der Gebühren der feldärztlichen Branche bekannt gemacht wird*	CLX	465	**2041**
2. Dec.	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Joseph Franz von Patruban am 29. December 1845 verliehene Privilegium auf die Erfindung und Verbesserung eines tragbaren Karren-Triebrades auf das sechste Jahr verlängert wird*	CLXIII	488	**2071**
2. „	28. „	*Verordnung des Finanzministeriums über die Frage, bei welchem Amte die nach dem provisorischen Gesetze vom 9. Februar 1850 gebührenpflichtigen Rechtsgeschäfte und Amtshandlungen von den Behörden und Parteien anzuzeigen sind, und über die zu diesem Zwecke und zum Behufe der Gebührenbemessung erforderlichen Angaben und Behelfe*	CLXI	470	**2047**
3. „	7. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 2. December 1850 in der Serie Nr. 437 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen von verschiedenem Zinsfusse kundgemacht wird*	CLV	459	**1984**
3. „	17. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch der §. 63 des provisorischen Gesetzes über die theoretischen Staatsprüfungen erläutert wird*	CLIX	463	**2039**
3. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit bekannt gegeben wird, dass Paul Wilhelm Graf auf die Geheimhaltung des ihm am 3. December 1846 verliehenen Privilegiums auf die Erfindung einer neuen Hebemaschine Verzicht geleistet habe* . . .	CLXIII	489	**2071**
3. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Anton Lusinsky am 9. August 1847 verliehene und durch Cession vom 20. April 1850 an die k. k. Millikerzen-Actiengesellschaft in Wien übergegangene Privilegium auf die Erfindung eines Kerzenguss-Apparates auf das vierte Jahr verlängert wird*	CLXIII	490	**2072**
3. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Leopold Jedliczka am 2. November 1847 verliehene Privilegium auf die Erfindung einer neuen Heizmethode auf das vierte Jahr verlängert wird* . .	CLXII	491	**2072**
5. „	11. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Bestimmungen über die Behandlung des cumulativen Waisenvermögens von Seite der Finanzbehörden kundgemacht werden*	CLVII	461	**2005**
5. „	31. „	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	CLXIII	492	**2072**
6. „	21. „	*Erlass des Ministeriums des Innern, womit verfügt wird, dass die gesetzlichen Bestimmungen, welche in dem Decrete der bestandenen vereinigten Hofkanzlei vom 10. October 1847, Zahl 34.830, bezüglich der Anwendung der Aether-Arten und Naphten überhaupt enthalten sind, auch auf das Chloroform volle Anwendung finden sollen* . . .	CLX	466	**2043**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **12. Grud.**	1850 21. Grud.	Rozrządzenie ministra finansów. znižajace cło wchodowe od „Patent-Chart-Cloth“ i od „Patent-Vulcanized-India-Rubber-Cloth“	CLX	467	**2043**
13. „	31. „	Rozrządzenie ministra handlu, mocą którego przedłuża się na rok drugi przywilej na odkrycie i poprawę w produkowaniu taniego oleju lampowego z płodów mineralnych i oddzielonych ich części składowych, pod dniem 15 Listopada 1840 Drowi C. L. Hofmanowi nadany, a następnie na własność Gustawa Schmid przeniesiony	CLXIII	493	**2073**
13. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na rok drugi przywilej na wynalazek i poprawę w płynnym roślinnym kleju zwanym „klej butelkowy“ pod dniem 24 Listopada 1849 Karoldwi Wiethe nadany, a następnie na własność Jana Wiethe przeniesiony	CLXIII	494	**2074**
13. „	31. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się przepisuje formularze dla statystycznych wykazów zarządu sprawiedliwości karnej, które urzędy prokuratorskie rocznie przedkładać winny	CLXIV	495	**2075**
16. „	17. „	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnetrznych, którem się, w skutek Najwyższego postanowienia z dnia 15 Grudnia 1850 §. 35 rzeczonej prowizorycznej ustawy gminnej, z d. 17 Msrca 1849 w ten sposób objaśnia. iż pod wyjętemi tam od obieralności urzędnikami gminnymi i sługami, mają rozumieć się tylko rzeczywiście w służbie zostający	CLIX	464	**2030**
16. „	21. „	Rozrządzenie ministerstwa kultury krajowej i górnictwa. którem się obwieszcza, że urzędowanie górniczej i leśniczowskiej dyrekcyi w Gracu, rozpoczyna sie z dniem 1 Lutego 1851	CLX	468	**2044**
17. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem obwieszcza się postępowanie z wylosowanemi na dniu 16 Grudnia b. r. niemieckiemi biletami pieniężnemi 6-krajcarowemi, Seryi pod lit. N. 1	CLXI	471	**2040**
18. „	28. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się postanawia, aby w razie przyaresztowania urzędników lub sług, ustanowionych przy kolejach żelaznych, telegrafach rządowych i urzędzie pocztowym. natychmiast o tem doniesienia czyniono do ich przełożonych, bezpośrednio im nadwładnych	CLXI	472	**2049**
19. „	21. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, dotyczące wydania biletów skarbowych, oznaczonych data wygotowania 1 Stycznia 1851	CLX	469	**2044**
20. „	28. „	Rozporządzenie cesarskie, mocą którego rozporządza się i z dniem 1 Stycznia 1851 r. w wykonanie wprowadza niektóre zmiany w patencie z dnia 4 Marca 1849 (tomu uzupełniającego dziennika praw państwa Nr. 153), o urządzeniu dziennika praw państwa, i o dniu, od którego począwszy, nabywają obowiązującej mocy obwieszczone tym dziennikiem ustawy i rozporządzenia	CLXI	473	**2049**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
29. Grud.	31. Grud.	Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych, na mocy którego ustanawia się w skutek Najwyższego postanowienia, iż rozstrzygnienie owych uchwał gmin miejscowych, które wedle ustawy przystoi gminie obwodowej, albo względnie wzmocnionemu wydziałowi krajowemu, prowizorycznie należeć będzie do prezesa obwodowego, a względnie do namiestnika. . . .	CLXIV	496	**2102**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **29. Dec.**	1850 31. *Dec.*	*Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung bestimmt wird, dass die Entscheidung über jene Beschlüsse der Ortsgemeinden, über welche nach dem Gesetze die Entscheidung der Kreisgemeinde oder beziehungsweise dem verstärkten Landesausschusse zusteht, vorläufig dem Kreispräsidenten und beziehungsweise dem Statthalter zukomme*	CLXIV	496	**2102**

DRUGIE REPERTORYUM.

PRZEGLĄD TREŚCI

ustaw i rozporządzeń, zamieszczonych w zbiorze roku 1850 niniejszego dziennika praw, ułożony

podług różnych gałęzi administracyi państwa.

A.

Traktaty, ustawy i rozporządzenia, najpierw spowodowane lub obwieszczone przez **ministeryum Dworu cesarskiego i spraw zewnętrznych.**

Data ustawy patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia wwydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1849 **3. Lipca**	1850 9. Sierp.	Traktat zawarty między rządami Austryi, Modeny i Parmy, względem wolnej żeglugi na rzece Po . . .	CVII	322	**1333**
8. Sierp.	9. „	Traktat zawarty między rządami Austryi i Modeny, względem żeglugi i uregulowania granic wzdłuż rz. Po	CVII	323	**1344**
1850 **23. Lut.**	3. Maja	Konwencya addycyonalna do traktatu, względem handlu i żeglugi między Austryą i Zjednoczonemi Stanami Ameryki północnej istniejącego, a w d. 27 Sierpnia 1829 zawartego, pod d. 8 Maja 1848 w Washingtonie podpisana, a w obustronnych ratyfikacyi instrumentach tamże pod d. 23 Lutego 1850 wymieniona .	LII	179	**841**
20. Maja	27. Czerw.	Traktat rządowy między Austryą i Toskaną, względem zaopatrzenia austryackich wojsk posiłkowych na ziemi toskańskiej	LXXIX	246	**999**
25. Lipca	30. Wrześ.	Traktat między Austryą, Prusami, Bawaryą i Saksonią, zawarty względem utworzenia związku telegraficznego niemiecko-austryackiego	CXXVII	361	**1599**

Zobacz zresztą także

a) traktaty, zawarte przez delegowanych ministerstwa handlu z d. 26. Lipca 1849 Nr. 216 i 6. Kwietnia 1850 Nr. 253 pod lit. G.;

b) cesarskie rozporządzenie z d. 6. Lipca 1850, Nr. 314 pod lit. C;

c) rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 22. Sierpnia 1850, Nr. 339 pod lit. G.;

d) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 14. Października 1850, Nr. 393 pod lit. C.

Zweites Repertorium.

Inhalts-Uebersicht

der in dem Jahrgange 1850 dieses Gesetzblattes aufgenommenen Gesetze und Verordnungen, geordnet

nach den verschiedenen Zweigen der Staatsverwaltung.

A.

Staatsverträge, Gesetze und Verordnungen, zunächst veranlasst oder kundgemacht durch das

Ministerium des kaiserlichen Hauses und der auswärtigen Angelegenheiten.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1849 **3. Juli**	1850 9. Aug.	Vertrag zwischen den Regierungen von Oesterreich, von Modena und von Parma, betreffend die freie Schiffahrt auf dem Po-Flusse	CVII	322	**1333**
8. Aug.	9. „	Vertrag zwischen den Regierungen von Oesterreich und Modena, über die Schiffahrt und Gränzregulirung am Po-Flusse	CVII	323	**1344**
1850 **23. Febr.**	3. Mai	Additional-Convention zu dem zwischen Oesterreich und den vereinigten Staaten von Nord-Amerika bestehenden Handels- und Schiffahrts-Tractate vom 27. August 1829, welcher unterm 8. Mai 1848 zu Washington unterzeichnet und in den beiderseitigen Ratificirungs-Instrumenten ebendaselbst unterm 23. Februar 1850 ausgewechselt worden ist . . .	LII	179	**841**
20. Mai	27. Juni	Staatsvertrag zwischen Oesterreich und Toscana, in Betreff der Verpflegung der österreichischen Hilfstruppen auf toscanischem Gebiete	LXXIX	246	**999**
25. Juli	30. Sept.	Staatsvertrag zwischen Oesterreich, Preussen, Baiern und Sachsen, über die Bildung des deutsch-österreichischen Telegraphenvereines	CXXVII	361	**1599**

Siehe übrigens auch:
a) die durch Abgeordnete des Handelsministeriums abgeschlossenen Staatsverträge vom 26. Juli 1849, Nr. 216 und 6. April 1850 Nr. 253 unter lit. G.;
b) die kaiserliche Verordnung vom 6. Juli 1850, Nr. 314 unter lit. C.;
c) den Erlass des Handelsministeriums vom 22. August 1850, Nr. 339 unter lit. G.;
d) den Erlass des Justizministeriums vom 14. October 1850, Nr. 393 unter lit. C.

B.

Ustawy i rozporządzenia, najpierw spowodowane i obwieszczone przez ministeryum spraw wewnętrznych.

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1849 **23. Grud.**	1850 8. Stycz.	Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem się zmieniają istniejące przepisy co do zastępstwa do służby wojskowej zobowiązanych	IV	5	**67**
30. „	5. „	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla arcyksięstwa Austryi poniżej Ensy, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy	I	1	**1**
30. „	6. „	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla arcyksięstwa Austryi powyżej Ensy, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy	II	2	**23**
30. „	8. „	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księstwa Solnogrodu, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy .	III	3	**45**
30. „	9. „	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księstwa Karyntyi, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy . .	V	8	**73**
30. „	10. „	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księtwa Krainy, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy . . .	VI	9	**95**
30. „	15. „	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księstwa górnego i dolnego Szląska, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy	VIII	11	**131**
30. „	16. „	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla księstwa Styryi, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy . . .	IX	12	**153**
30. „	20. „	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla margrabstwa Morawii, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy .	XI	18	**181**
30. „	5. Lut.	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla królestwa Czech, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy . .	XIV	21	**223**
30. „	7. „	Cesarski patent, którym się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa dla uksiążęconego hrabstwa Tyrolu z krajem Vorarlberga, wraz z należącą do niej ustawą o wyborach na sejm krajowy	XV	22	**261**
1850 **10. Stycz.**	18. Stycz.	Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem się obwieszczają warunki, pod jakiemi właściciele nabytych gospodarstw włościańskich od dostawy do wojska uwolnieni są	X	16	**180**

B.

Gesetze und Verordnungen, zunächst veranlasst oder kundgemacht durch das

Ministerium des Innern.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1849 **23. Dec.**	1850 8. Jänner	*Erlass des Ministeriums des Innern, wodurch eine Aenderung der bestehenden Vorschriften über die Stellvertretung von Militär-Dienstpflichtigen verordnet wird*	IV	5	**67**
30. „	5. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Erzherzogthum Oesterreich unter der Enns sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	I	1	**1**
30. „	6. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	II	2	**23**
30. „	8. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Salzburg sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	III	3	**45**
30. „	9. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Kärnthen sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	V	8	**73**
30. „	10. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Krain sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	VI	9	**95**
30. „	15. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	VIII	11	**131**
30. „	16. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Herzogthum Steiermark sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	IX	12	**153**
30. „	20. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für die Markgrafschaft Mähren sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	XI	18	**181**
30. „	5. Febr.	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für das Königreich Böhmen sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	XIV	21	**223**
30. „	7. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für die gefürstete Grafschaft Tirol mit dem Lande Vorarlberg sammt der dazu gehörigen Landtags-Wahlordnung erlassen und verkündet wird*	XV	22	**261**
1850 **10. Jän.**	18. Jän.	*Erlass des Ministeriums des Innern, womit die Bedingnisse, unter welchen Eigenthümer erkaufter Bauernwirthschaften von der Abstellung zum Militär befreit sind, bekannt gegeben werden*	X	16	**180**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1850 **18. Stycz.**	1850 25. Stycz.	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych o uorganizowaniu żandarmeryi	XII	19	**204**
25. „	15. Lut.	Cesarski patent, którem się wydaje i ogłasza konstytucya krajowa, wraz z ustawą o wyborach na sejm krajowy, dla uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski i margrabstwa Istryi	XVIII	26	**397**
2. Lut.	15. „	Rozrządzenie ministra spraw wewnętrznych, względem przeprowadzenia wykupu, tyczącego się niezmiennych danin w naturze, w §. 6 patentu z dnia 4. Marca 1849 namienionych, jako i sposobu ściągania onych aż do nastąpienia wykupu	XIX	42	**434**
10. „	15. „	Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, względem porachowania na przyszłość dostawionych do wojska osób, paszportów nie mających, na korzyść powiatu odstawiającego	XIX	46	**437**
16. „	23. „	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem postanowienia względem formy zewnętrznej utworzonego Najwyższą rezolucyą z d. 2 Grudnia 1849 orderu zasług Franciszka Józefa, i oraz względem utworzenia krzyża zasług podług Najwyższej uchwały z d. 16 Lutego 1850, powszechnie obwieszczają się	XXI	49	**453**
7. Marca	28. Marca	Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych, którem się wydają niektóre wyjaśnienia i bliższe postanowienia do prowizorycznej ustawy gminnej z dnia 17 Marca 1849	XXXIII	116	**698**
23. „	28. „	Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, którem się, począwszy od dnia obwieszczenia, w owych krajach koronnych, w których nowe polityczne władze już w działalność weszły, rozprawa w sporach o służby i zasługi, jeżeli idzie o sędziowskie przyznanie praw, z umowy o służbę i zasługi wynikłych już obecnie władzom sądowym przekazuje, przeciwnie zaś wykonywanie ustaw względem służących, władzom politycznym i nadal przydziela	XXXIII	121	**709**
6. Kwiet.	11. Kwiet.	Rozporządzenie ministerstw spraw wewnętrznych, dotyczące prowizorycznego postanowienia cenzusu względem prawa obywatelstwa gminnego	XXXVIII	127	**749**
7. „	26. Czerw.	Cesarski patent, którym się załatwiają przedłożenia kroacko-slawońskiego sejmu krajowego z roku 1848, i wedle tych stanowisko ustanawia, jakie królestwa Kroacyi i Slawonii włącznie z kroackiem Pobrzeżem i miastem Fiume wraz z jego okręgiem, w cesarstwie zająć mają	LXXVIII	244	**993**
12. „	16. Kwiet.	Patent cesarski, którym się wydaje i obwieszcza konstytucya dla miasta Tryestu, pod bezpośrednim zarządem państwa stojącego	XLII	139	**765**
19. „	2. Czerw.	Patent cesarski, którym się rozciąga ośmioletni przeciąg kapitulacyi także i na uległych służbie wojskowej z Węgier, Siedmiogrodu, Kroacyi i Slawonii, z województwa Serbskiego i banatu Temeskiego . .	LXV	213	**901**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **18. Jän.**	1850 25. Jänner	*Verordnung des Ministeriums des Innern, über die Organisirung der Gensd'armerie*	XII	19	**204**
25. „	15. Febr.	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung für die gefürstete Grafschaft Görz und Gradiska und die Markgrafschaft Istrien sammt der dazu gehörigen Landtagswahl-Ordnung erlassen und verkündet wird*	XVIII	26	**397**
2. Febr.	15. „	*Erlass des Ministers des Innern, betreffend die Durchführung der Ablösung rücksichtlich der im §. 6 des Patentes vom 4. März 1849 erwähnten unveränderlichen Naturalgiebigkeiten und die Art ihrer Einbringung bis zur erfolgten Ablösung*	XIX	42	**434**
10. „	15. „	*Verordnung des Ministeriums des Innern, wegen künftiger Gutrechnung der zum Militär gestellten passlosen Individuen für den abstellenden Bezirk*	XIX	46	**437**
16. „	23. „	*Verordnung des Ministers des Innern, womit die Bestimmungen hinsichtlich der äusseren Form des mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 2. December 1849 gegründeten Franz Joseph-Verdienstordens und der Errichtung eines Verdienstkreuzes in Gemässheit der Allerhöchsten Entschliessung vom 16. Februar 1850 allgemein kundgemacht werden*	XXI	49	**453**
7. März	28. März	*Verordnung des Ministers des Innern, womit einige Erläuterungen und nähere Bestimmungen zu dem provisorischen Gemeindegesetze vom 17. März 1849 ertheilt werden*	XXXIII	116	**698**
23. „	28. „	*Verordnung der Ministerien des Innern und der Justiz, wodurch vom Tage der Kundmachung angefangen in jenen Kronländern, in welchen die neuen politischen Behörden bereits in Wirksamkeit getreten sind, die Verhandlung der Dienst- und Lohnstreitigkeiten, in soferne es sich um richterliche Zuerkennung der aus dem Dienst- und Lohnvertrage entspringenden Rechte handelt, schon dermalen den Gerichtsbehörden, dagegen die Handhabung der Gesinde-Ordnungen auch künftighin den politischen Behörden zugewiesen wird*	XXXIII	121	**709**
6. April	11. April	*Verordnung des Ministers des Innern, die provisorische Bestimmung des Census für das Gemeindebürgerrecht betreffend*	XXXVIII	127	**749**
7. „	26. Juni	*Kaiserliches Patent, wodurch die Vorlagen des croatisch-slavonischen Landtages vom Jahre 1848 erlediget werden, und hiernach die Stellung festgesetzt wird, welche die Königreiche Croatien und Slavonien mit Einschluss des croatischen Küstenlandes und der Stadt Fiume sammt ihrem Gebiete im Kaiserthume einzunehmen haben*	LXXVIII	244	**993**
12. „	16. April	*Kaiserliches Patent, wodurch die Verfassung für die reichsunmittelbare Stadt Triest erlassen und verkündet wird*	XLII	139	**765**
19. „	2. Juni	*Kaiserliches Patent, wodurch die Capitulationsdauer von acht Jahren auch auf die Militärdienstpflichtigen aus Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavonien, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate ausgedehnt wird*	LXV	213	**801**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **7. Maja**	1850 26. Czerw.	Patent cesarski, którym się zatwierdza nowy statut zasadniczy dla kroacko-slawońskiego i banacko-serbskiego Pogranicza wojskowego	LXXVII	243	**981**
12. Czer.	26. „	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, dotyczące organizacyi politycznych władz administracyjnych w królestwie Kroacyi i Slawonii	LXXVIII	245	**996**
14. „	19. „	Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, względem niedozwolenia odpłaty złożonej już taksy za uwolnienie od wojska, tudzież względem postępowania z takowymi powracającymi poprzednikami, którzy przy dostawie rekrutów prawnie lub nieprawnie są nieobecni, jeżeli po nich następni złożeniem taksy uwolnili się od osobistej służby wojskowej	LXXI	232	**935**
14. „	19. „	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem w skutek Najwyższego upoważnienia znosi się uprawnienie upoważnionych salitry fabrykantów, którzy dotychczas nawet i przeciw woli właściciela gruntu lub budynków kopiąc, szukać mogli ziemi salitrowej	LXXI	233	**935**
5. „	11. Lipca	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości, postanawiające, iż od czasu wprowadzenia w czynność władz sądowych w miarę organizacyi sądownictwa z dnia 14 Czerwca 1849, wszelkie skargi o wynagrodzenie szkód, z powodu polowania lub przez dzikiego zwierza wyrządzonych, w pierwszej instancyi do sądów powiatowych podawane być mają	LXXXVIII	262	**1163**
29. „	1. Sierp.	Rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem się postanawia, iż do umorzenia obligacyj, przez cesarskie urzędy zastawowe wystawionych, powołane są owe sądy krajowe, w których urzędowem siedlisku znajdują się owe urzędy zastawowe	C	308	**1270**
9. Sierp.	10. „	Rozrządzenie ministra spraw wewnętrznych, którem się stanowi, iż począwszy od 9 Sierpnia 1850 powiatowe komisye uwolnienia gruntów od ciężarów, obowiązane są na żądanie stron, względem zaległych przed rokiem użytkowym 1848, powinności urbaryalnych i dziesięcinnych, tudzież względem wszystkich zaległych należytości od zmian posiadania i względem wykupnych powinności, ugody przedsiębrać, którym przyznaje się równa moc, jak ugodom sądowym, i oraz uwolnienie od stępla	CIX	326	**1367**
19. „	27. „	Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych, względem organizacyi politycznych władz administracyjw królestwie Dalmacyi	CXV	334	**1545**
13. Wrze.	14. Wrześ.	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem się, stosownie do Najwyższej uchwały z dnia 8 Września 1850 roku, wydają i do powszechnej wiadomości podają postanowienia względem urządzenia władz zarządu politycznego w królestwie Węgier	CXX	346	**1573**
25. „	9. Paźd.	Patent cesarski, ustanawiający zasady, wedle których się postępować winno przy uiszczeniu indemnizacyi kapitału za wszystkie, w skutek przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów zniesione lub wykupne pobory	CXXXII	374	**1694**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 7. Mai	1850 26. Juni	*Kaiserliches Patent, womit ein neues Grundgesetz für die croatisch-slavonische und banatisch-serbische Militärgränze genehmiget wird . . . .*	LXXVII	243	**981**
12. Juni	26. „	*Verordnung des Ministeriums des Innern, betreffend die Organisirung der politischen Verwaltungsbehörden im Königreiche Croatien und Slavonien . . .*	LXXVIII	245	**996**
14. „	19. „	*Erlass des Ministeriums des Innern, über die Unzulässigkeit der Rückzahlung einer bereits erlegten Militärbefreiungstaxe, und über die Behandlung jener rückkehrenden Vormänner, die bei einer Recrutenstellung befugt oder unbefugt abwesend sind, wenn deren Nachmänner sich durch den Erlag der Taxe von dem persönlichen Militärdienste frei gemacht haben . . . .*	LXXI	232	**935**
14. „	19. „	*Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch in Folge Allerhöchster Ermächtigung die Berechtigung der befugten Salniter-Erzeuger, auch gegen den Willen des Eigenthümers des Grundes oder Gebäudes nach salniterhältiger Erde graben zu dürfen, aufgehoben wird . . . .*	LXXI	233	**935**
5. Juli	11. Juli	*Verordnung des Ministeriums des Innern im Einvernehmen des Justizministeriums, wodurch bestimmt wird, dass von dem Zeitpuncte der Activirung der neuen Gerichtsbehörden, nach Massgabe der Justizorganisation vom 14. Juni 1849, alle Klagen auf Ersatz der Jagd- und Wildschäden in erster Instanz bei den Bezirksgerichten anzubringen sind . . .*	LXXXVIII	262	**1163**
29. „	1. Aug.	*Erlass des Ministeriums des Innern, wodurch bestimmt wird, dass zur Amortisirung der von landesfürstlichen Versatzämtern ausgestellten Obligationen jene Landesgerichte berufen sind, an deren Amtssitze sich diese Versatzämter befinden . . .*	C	308	**1270**
9. Aug.	10. „	*Erlass des Ministers des Innern, wodurch bestimmt wird, dass vom 9. August 1850 angefangen die Grundentlastungs-Bezirks-Commissionen verpflichtet seien, auf Verlangen der Parteien über die vor dem Nutzjahre 1848 ausständigen Rückstände an Urbarial- und Zehentleistungen, sowie über alle rückständigen Veränderungsgebühren und ablösbaren Leistungen Vergleiche aufzunehmen, welchen die gleiche Wirkung wie den gerichtlichen Vergleichen und die Stämpelfreiheit eingeräumt wird . . . .*	CIX	326	**1367**
19. „	27. „	*Verordnung des Ministers des Innern, betreffend die Organisirung der politischen Verwaltungsbehörden in dem Königreiche Dalmatien . . . .*	CXV	334	**1545**
13. Sept.	14. Sept.	*Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch in Gemässheit der Allerhöchsten Entschliessung vom 8. September 1850 die Bestimmungen über die Einrichtung der politischen Verwaltungsbehörden in Königreiche Ungarn erlassen und zur allgemeinen Kenntniss gebracht werden . . . .*	CXX	346	**1573**
25. „	9. Oct.	*Kaiserliches Patent, wodurch die Grundsätze festgestellt werden, nach welchen bei der Leistung der Capitalsentschädigung für alle in Folge der Durchführung der Grundentlastung aufgehobenen oder ablösbaren Bezüge vorzugehen ist . . . .*	CXXXII	374	**1694**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **29. Sept.**	1850 3. Oct.	*Verordnung der Ministerien des Innern, der Justiz und der Finanzen, wodurch in Folge Allerhöchster Genehmigung die Bestimmungen über die Liquidirung und Eintreibung der Rückstände aus den durch das Gesetz vom 7. September 1848 und das Patent vom 4. März 1849 aufgehobenen oder ablösbar erklärten Leistungen geregelt werden*	CXXIX	369	**1670**
29. „	19. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung und die Landtagswahl-Ordnung für die Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau erlassen und verkündet wird* .	CXXXVIII	386	**1753**
29. „	19. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die Landesverfassung und die Landtagswahl-Ordnung für das Grossherzogthum Bukowina erlassen und verkündet wird* .	CXXXIX	387	**1777**
1. Oct.	9. „	*Verordnung des Ministers des Innern in Betreff der provisorischen Organisation der öffentlichen Medicinalverwaltung*	CXXXII	376	**1699**
8. „	16. „	*Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch die von Seiner Majestät sanctionirte Organisation der politischen Verwaltung der Königreiche Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Grossherzogthume Krakau kundgemacht wird*	CXXXVI	383	**1741**
8. „	16. „	*Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch die von Seiner Majestät sanctionirte Organisation der politischen Verwaltung des Kronlandes Bukowina kundgemacht wird*	CXXXVI	384	**1748**
26. „	2. Nov.	*Verordnung des Ministeriums des Innern, in Betreff der Allerhöchst bewilligten zeitlichen Militärbefreiung für die dem Civilstande entnommenen Maschinenmeister und Untermeister des zu errichtenden Dampfschiff-Maschinistencorps*	CXLV	434	**1858**
30. „	2. „	*Erlass des Ministers des Innern, der Justiz und der Finanzen, wodurch die mit dem kaiserlichen Patente vom 25. September 1850 festgestellten Grundsätze, nach welchen bei der Leistung der Capitalsentschädigung für alle in Folge der Durchführung der Grundentlastung aufgehobenen oder ablösbaren Bezüge vorzugehen ist, auch auf das Kronland Galizien und Lodomerien, mit Ausnahme des Gebietes des ehemaligen Freistaates Krakau, ausgedehnt werden*	CXLV	435	**1859**
10. Nov.	12. „	*Erlass des Ministeriums des Innern, womit eine Abänderung der Vorschrift vom 2. März 1849 über die Befreiung der Finanzwache vom Militärdienste angeordnet wird*	CXLVIII	442	**1915**
14. „	19. „	*Erlass des Ministeriums des Innern, über die Zulagen der zu Assistenzleistungen verwendeten Officiere*	CL	446	**1923**
19. „	30. „	*Verordnung der Ministerien des Innern und der Justiz, wodurch eine Vorschrift über das Verfahren der Gensd'armerie bei Verhaftungen, und rücksichtlich der hierüber, sowie über entdeckte Gesetzübertretungen an die Justiz- und politischen Behörden zu erstattenden Anzeigen kundgemacht wird*	CLIV	453	**1975**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1850 **25. List.**	1850 30. Listop.	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem się wydaje regulamin o teatrze	CLIV	454	**1976**
6. Grud.	21. Grud.	Rozrządzenie ministra spraw wewnętrznych, mocą którego rozporządza się, iż postanowienia prawne, zawarte w dekrecie dawnej połączonej kancelaryi nadwornej z dnia 10 Października 1847 do L. 34,830, względem używania różnych gatunków eteru i nafty w ogólności, zupełnie zastosowane być winny także i do Chloroformu	CLX	466	**2043**
16. „	17. „	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnetrznych, którem się, w skutek Najwyższego postanowienia z dnia 15 Grudnia 1850 §. 35 rzeczonej prowizorycznej ustawy gminnej, z d. 17 Msrca 1849 w ten sposób objaśnia, iż pod wyjętemi tam od obieralności urzędnikami gminnymi i sługami, rozumieć się mają tylko rzeczywiście w służbie zostający	CLIX	464	**2040**
29. „	31. „	Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych, na mocy którego ustanawia się w skutek Najwyższego postanowienia, iż rozstrzygnienie owych uchwał gmin miejscowych, które wedle ustawy przystoi gminie obwodowej, albo względnie wzmocnionemu wydziałowi krajowemu, prowizorycznie należeć będzie do prezesa obwodowego, a względnie do namiestnika. . . .	CLXIV	496	**2102**

Zobacz zresztą także:

a) Rozrządzenia ministerstwa sprawiedliwości z dnia 11. Stycznia, 4. Lutego, 28. Lutego i 23. Marca 1850 Nr. 17, 43, 75, 121 pod lit. C;

b) rozrządzenia ministerstwa sprawiedliwości z d. 18. Maja Nr. 209 i z d. 28. Czerwca Nr. 256 pod lit. C;

c) rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 14. Lipca 1850, Nr. 273 pod lit. C;

d) rozrządzedie ministerstwa sprawiedliwości z d. 22. Lipca 1850, Nr. 301 pod lit. C;

e) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 29. Lipca 1850, Nr. 317 pod lit. C;

f) rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 16. Sierpnia 1850, Nr. 336 pod lit. G;

g) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 3. Września 1850, Nr. 342 pod lit. C;

h) rozrządzenie ministerstwa wyznań z d. 3. Września 1850. Nr. 348 pod lit. F;

i) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 9. Października 1850, Nr. 391 pod lit. C;

k) rozrządzenio ministerstwa finansów z d. 28. Listopada 1850, Nr. 452 pod lit. D.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **25. Nov.**	1850 30. Nov.	*Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch eine Theaterordnung erlassen wird . . . .*	CLIV	454	**1976**
6. Dec.	21. Dec.	*Erlass des Ministeriums des Innern, womit verfügt wird, dass die gesetzlichen Bestimmungen, welche in dem Decrete der bestandenen vereinigten Hofkanzlei vom 10. October 1847, Zahl 34.830, bezüglich der Anwendung der Aether-Arten und Naphten überhaupt enthalten sind, auch auf das Chloroform volle Anwendung finden sollen . . .*	CLX	466	**2043**
16. „	17. „	*Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 15. December 1850 der §. 35 des provisorischen Gemeindegesetzes vom 17. März 1849 dahin erläutert wird, dass unter den dort von der Wählbarkeit ausgenommenen Gemeindebeamten und Dienern nur wirklich Dienende zu verstehen seien . .*	CLIX	464	**2040**
29. „	31. „	*Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung bestimmt wird, dass die Entscheidung über jene Beschlüsse der Ortsgemeinden, über welche nach dem Gesetze die Entscheidung der Kreisgemeinde oder beziehungsweise dem verstärkten Landesausschusse zusteht, vorläufig dem Kreispräsidenten und beziehungsweise dem Statthalter zukomme . . . . . .*	CLXIV	496	**2102**

Siehe übrigens auch:

a) *die Erlässe des Justizministeriums vom 11. Jänner, 4. Februar, 28. Februar und 23. März 1850, Nr. 17. 43, 75 und 121 unter* lit. C.;

b) *die Erlässe des Justizministeriums vom 18. Mai Nr. 209 und vom 28. Juni Nr. 256 unter* lit. C.;

c) *die Verordnung des Justizministeriums vom 14. Juli 1850, Nr. 273 unter* lit. C.;

d) *den Erlass des Justizministeriums vom 22. Juli 1850, Nr. 301 unter* lit. C.;

e) *den Erlass des Justizministeriums vom 29. Juli 1850, Nr. 317 unter* lit. C.;

f) *den Erlass des Handelsministeriums vom 16. August 1850, Nr. 336 unter* lit. G.;

g) *den Erlass des Justizministeriums vom 3. September 1850, Nr. 342 unter* lit. C.;

h) *den Erlass des Cultusministeriums vom 3. September 1850, Nr. 348 unter* lit. F.;

i) *den Erlass des Justizministeriums vom 9. October 1850, Nr. 391 unter* lit. C.;

k) *den Erlass des Finanzministeriums vom 28. November 1850, Nr. 452 unter* lit. D.

C.

Ustawy i rozporządzenia, najpierw spowodowane i obwieszczone przez ministeryum sprawiedliwości.

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy.	Stronica
1849 **24. Grud.**	1850 8. Stycz.	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, mocą którego tymże podwładnym urzędom karno- i cywilno-sądowym, nakazuje się, by oznaki za służby wojskowe, przepisem z d. 23 Września 1849 nowo-ustanowione, w spadkach cywilnych znajdujące się, lub ludziom pod jurysdykcyą cywilną stojącym, za zbrodnię odebrane, bez zwłoki do najbliższego pułku, korpusu, lub najbliższej kasy wojennej przesełały	IV	6	**71**
31. „	11. Lut.	Cesarskie rozporządzenie, którem z dniem obwieszczenia ustanawia się nowy przepis karny względem uwiedzenia żołnierzy do naruszenia wierności, przysięgą do chorągwi zaprzysiężonej, jako też i do różnych innych czynów z obowiązkami sprzecznych	XVI	23	**283**
1850 **11. Stycz.**	18. Stycz.	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem obwieszcza się rezolucya cesarska, mocą której zatwierdzonem zostaje przechodnie rozporządzenie z d. 27 Grudnia 1849, co do sądownictwa w ciężkich przestępstwach i przekroczeniach policyjnych, i wedle którego rozporządzenie to z dniem obwieszczenia działać poczyna	X	17	**180**
17. „	11. Lut.	Cesarski patent, którym ustanawiają się niektóre zwolnienia istniejących ustaw o karach na zbrodnie i ciężkie przestępstwa policyjne wraz z tem postanowieniem, iż takowe z dniem obwieszczenia w wykonanie wejść mają	XVI	24	**284**
17. „	11. „	Cesarski patent, mocą którego obwieszcza się nowa prowizoryczna ustawa o postępowaniu karnem, z tem postanowieniem, iż dzień, z którym taż w życie wejść ma, później dopiero oznajmionym zostanie	XVII	25	**287**
25. „	27. „	Cesarski patent, którym się dla całej objętości cesarstwa austryackiego, powszechna ustawa wekslowa ustanawia, obwieszcza, i z dniem 1-m Maja 1850 r. w wykonanie wprowadza	XXIII	51	**591**
25. „	27. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem obwieszcza się prowizoryczny, przez Najjaśniejszego Pana usankcyonowany przepis względem postępowania w sprawach wekslowych, w tych krajach koronnych, w których powszechna księga ustaw cywilnych działa, z wyjątkiem król. Lombardzko-Weneckiego i Pogranicza wojskowego	XXIII	52	**609**
25. „	27. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się obwieszcza prowizoryczny przepis co do postępowania w sprawach wekslowych, przez Najjaśniejszego Pana usankcyonowany, dla krajów koronnych Węgier, Kroacyi, Slawonii, województwa Serbii i banatu Temeskiego	XXIII	53	**613**

C.

Gesetze und Verordnungen, zunächst veranlasst oder kundgemacht durch das

Ministerium der Justiz.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **4. Febr.**	1850 15. *Febr.*	*Erlass des Justizministers, wodurch den Gerichtsbehörden in Erinnerung gebracht wird, dass rückständige Leistungen aus Abolitions- oder Relaitionsverträgen über Urbarial-Schuldigkeiten, welche durch die Grund-Entlastungsverordnungen gegen billige Entschädigung als aufgehoben erklärt worden, und als solche ein Gegenstand des Verfahrens der Grund-Entlastungscommissionen sind, im Wege der gerichtlichen Execution nicht eingetrieben werden können, und dass eine solche etwa bereits eingeleitete Execution nicht fortgesetzt werden dürfe*	XIX	43	**435**
11. „	15. „	*Verordnung des Justizministeriums, womit das von Sr. Majestät genehmigte provisorische Gesetz kundgemacht wird, durch welches die mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 30. Jänner 1847 genehmigten Bestimmungen über die Bestrafung der boshaften Beschädigungen an Eisenbahnen auch auf die nicht mittelst Dampfkraft betriebenen Eisenbahnen ausgedehnt werden*	XIX	47	**437**
24. „	9. *März*	*Verordnung des Ministers der Justiz, einverständlich mit dem Minister für Landescultur und Bergwesen, wegen der künftigen Evidenzhaltung der Bergbücher und Berglehensvormerkungen*	XXVI	73	**655**
28. „	9. „	*Erlass des Justizministeriums, wodurch die einstweilige Fortdauer der Vertretung der ehemals unterthänigen Gemeinden in Galizien durch die galizische Kammerprocuratur bei Amortisirung und Vindicirung von Obligationen ausgesprochen wird*	XXVI	75	**657**
1. März	9. „	*Erlass des Justizministeriums, wodurch transitorisch bis zur Erlassung eines Gesetzes über die Staatsprüfungen verfügt wird, dass Israeliten, welche sich zu den Richteramtsprüfungen auch ohne Ausweis über die Prüfung oder Frequentation aus dem Kirchenrechte melden, allerdings zu denselben zugelassen werden sollen; dass jedoch in diesen Fällen die Civilrichteramtsprüfung auch auf jene Theile des Kirchenrechtes auszudehnen sei, welche der österreichische Richter zu kennen nothwendig hat*	XXVI	77	**659**
7. „	26 „	*Verordnung des Justizministeriums, womit die zu Folge Allerhöchster Entschliessung vom 29. December 1849 genehmigte Vorschrift in Bezug auf die Jurisdiction über die unter der früheren italienischen Regierung im Sinne des Gesetzes vom 21. September 1808 gestifteten Majorate für das lombardisch-venetianische Königreich kundgemacht wird*	XXX	83	**678**
23. „	28. „	*Erlass des Justizministeriums, wodurch die fernere Beobachtung der die Grundzerstückung beschränkenden gesetzlichen Vorschriften in Erinnerung gebracht wird*	XXXIII	120	**708**
23. „	28. „	*Verordnung der Ministerien des Innern und der Justiz, wodurch vom Tage der Kundmachung angefangen in jenen Kronländern, in welchen die neuen politischen Behörden bereits in Wirksamkeit getreten sind, die Verhandlung der Dienst- und Lohnstreitigkeiten, in soferne es sich um richterliche Zuerkennung der aus dem Dienst- und Lohnvertrage entspringenden Rechte handelt, schon dermalen den Gerichtsbehörden, dagegen die Handhabung der Gesinde-Ordnungen auch künftighin den politischen Behörden zugewiesen wird*	XXXIII	121	**709**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 31. Marc.	1850 9. Kwiet.	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, względem postępowania w sprawach wekslowych w król. Lombardzko-Weneckiem	XXXVII	125	735
31. „	9. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, co do sumarycznego postępowania w cywilnych sporach w królestwie Lombardzko-Weneckiem	XXXVII	126	739
6. Kwiet.	14. „	Rozrządzenie ministra sprawiedliwości, z postanowieniem czasu, od którego począwszy, wyższe sądy krajowe, dla krajów koronnych: Austryi poniżej Ensy, Austryi powyżej Ensy i dla Solnogrodu, dla Czech, Morawii i Szląska, Styryi, Karyntyi i Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu, Tyrolu i Vorarlberga, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzone, tudzież wyższy krajowo-sądowy senat w Trydencie, swą działalność rozpocząć i wszystkie cesarskie sądy w tychże krajach koronnych, wedle zatwierdzonego przez Najjaśniejszego Pana urządzenia sądownictwa, w urzędowanie wstąpić mają	XLI	138	763
12. „	18. „	Rozporządzenie cesarskie, którem się rozwiązują wątpliwości co do zastosowalności powszechnej ustawy wekslowej z dnia 25 Stycznia r. b. do weksłów przed 1 Maja t. r. wystawionych	XLIV	141	793
19. „	8. Maja	Rozporządzenie cesarskie, stanowiące organizm i zakres działania wydziału wyższego sądu krajowego Trydenckiego w stosunku do wyższego sądu krajowego w Insbruku	LV	182	853
23. „	1. „	Rozrządzenie ministra sprawiedliwości, którem się w skutek uchwały Rady ministrów rozporządza, iż na przyszłość przestępcy dochodowi w aresztach, przy władzach sądowych i przy magistratach znajdujących się, zachowani być mają.	L	158	828
1. Maja	17. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, względem mającego być wykonanem przez sądy karne odebrania medalu obrońcom Tyrolu, w skutek Najwyższej uchwały z dnia 10 Stycznia 1849 nadanego .	LVIII	185	873
4. „	17. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się oświadcza, iż zobowiązanie urzędów fiskalnych do zastąpienia urzędów sierocińskich, przez zniesienie stosunku poddańczego nie ustało	LVIII	187	874
4. „	17. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się ustanawiają klasy dyetowe, jakie pojedynczym kategoryom służbowym wedle nowej organizacyi sądowej przystoją.	LVIII	188	874
8. „	24. „	Rozporządzenie cesarskie, którem się, począwszy od dnia obwieszczenia, ustanowione Najwyższą uchwałą z d. 22 Maja 1848 zwolnienia ustawy karnej, także i na przekroczenia przeciw przepisom pomorowym, rozciągają, i oraz sądom, co do tych przekroczeń, większa moc zwolnienia kary udziela	LIX	190	878
18. „	29. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się znosi przekazane dekretem nadwornym, władzom politycznym obwieszczanie edyktów względem wykreślenia dawnych nad lat 50 ciężących wciągnień hipotecznych	LXIII	209	895

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **31. März**	1850 9. April	*Verordnung des Justizministeriums, über das Verfahren in Wechselsachen für das lombardisch-venetianische Königreich*	XXXVII	125	**735**
31. „	9. „	*Verordnung des Justizministeriums, über das summarische Verfahren in bürgerlichen Rechtsstreitigkeiten für das lombardisch-venetianische Königreich* .	XXXVII	126	**739**
6. April	14. „	*Verordnung des Ministers der Justiz, mit der Bestimmung des Zeitpunctes, von welchem an die für die Kronländer Oesterreich unter der Enns, Oesterreich ob der Enns und Salzburg, Böhmen, Mähren und Schlesien, Steiermark, Kärnthen und Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol und Vorarlberg Allerhöchst genehmigten Oberlandesgerichte und der oberlandesgerichtliche Senat zu Trient ihre Wirksamkeit zu beginnen und sämmtliche l. f. Gerichte in diesen Kronländern nach der Allerhöchst genehmigten Gerichtsverfassung in Amtsthätigkeit zu treten haben* .	XLI	138	**763**
12. „	18. „	*Kaiserliche Verordnung, womit über die Zweifel in Betreff der Anwendbarkeit der allgemeinen Wechselordnung vom 25. Jänner d. J. auf die vor dem 1. Mai d. J. ausgestellten Wechsel entschieden wird*	XLIV	141	**793**
19. „	8. Mai	*Kaiserliche Verordnung über den Organismus und den Umfang des Wirkungskreises des oberlandesgerichtlichen Senates zu Trient, im Verhältnisse zu dem Oberlandesgerichte zu Innsbruck*	LV	182	**853**
23. „	1. „	*Erlass des Justizministeriums, wodurch in Folge eines Beschlusses des Ministerrathes verordnet wird, dass künftighin die Gefällsübertreter in den bei den Gerichtsbehörden und bei den Magistraten vorhandenen Arresten zu verwahren seien*	L	158	**828**
1. Mai	17. „	*Verordnung des Justizministeriums, in Betreff der von den Strafgerichten zu vollziehenden Abnahme der den Landesvertheidigern von Tirol in Folge der Allerhöchsten Entschliessung vom 10. Jänner 1849 verliehenen Denkmünze*	LVIII	185	**873**
4. „	17. „	*Erlass des Justizministeriums, wodurch erklärt wird, dass die Verpflichtung der Fiscalämter zur Vertretung der Waisenämter durch die Aufhebung des Unterthänigkeitsverhältnisses nicht erloschen ist* . . .	LVIII	187	**874**
4. „	17. „	*Erlass des Justizministeriums, womit die den einzelnen Diensteskategorien nach der neuen Gerichts-Organisation zustehenden Diätenclassen bestimmt werden*	LVIII	188	**874**
8. „	24. „	*Kaiserliche Verordnung, wodurch vom Tage der Kundmachung angefangen die mit Allerhöchster Entschliessung vom 22. Mai 1848 festgesetzten Milderungen des Strafgesetzes auch auf die Vergehen gegen die Pestvorschriften ausgedehnt und zugleich den Gerichten in Beziehung auf diese Vergehen eine grössere Macht hinsichtlich der Milderung der Strafe eingeräumt wird*	LIX	190	**878**
18. „	29. „	*Erlass des Justizministeriums, wodurch die durch dieses Hofdecret angeordnete Kundmachung der Edicte wegen Löschung alter über 50 Jahre haftender Satzposten durch die politischen Behörden aufgehoben wird*	LXIII	209	**895**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **24. Maja**	1850 9. Maja	Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych, którem się obwieszcza Najwyższa uchwała z dnia 9 Maja 1850, w skutek której Najjaśniejszy Pan dla Prezydenta najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, zezwolić raczył na taki uniform galowy, jak u ministrów, tylko że kołnierz i wyłogi mają być koloru fioletowego jak u urzędników sadowych	LXIII	210	**896**
10. Czer.	19. Czerw.	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się Najwyższa uchwała z dnia 16 Sierpnia 1845, w ten sposób objaśnia, iż przez nią niezmieniono ani §. 567 księgi ustaw karnych na przestępstwa co do dochodów niestałych, ani też późniejszych do niego odnoszących się postanowień co do wprowadzenia środków do uprzedniego zabezpieczenia kar pieniężnych za przestępstwa co do dochodów niestałych	LXXI	230	**933**
12. „	19. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, mocą ktorego, w skutek Najwyższego upoważnienia z dnia 9 Czerwca 1850 dla krajów koronnych Galicyi, Bukowiny i Dalmacyi, począwszy od dnia obwieszczenia niniejszego rozporządzenia, przenosi się sądownictwo względem ciężkich przestępstw policyjnych w drugiej i trzeciej instancyi do sądów apelacyjnych i do najwyższego trybunału sądowego	LXXI	231	**934**
16. „	19. „	Patent cesarski, którym się prowizoryczna ustawa postępowania karnego z dnia 17 Stycznia 1850 (Częsć XVII dzien. praw pańs. Nr. 25), w krajach koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensy, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Tryestu, Gorycyi, Gradyski i Istryi, Tyrolu i Vorarlbergu, Czech, Morawii i Szląska, począwszy od 1 Lipca 1850 w wykonanie wprowadza, i oraz pod względem tegoż niektóre inne wykonawcze przepisy uchwala	LXXIII	236	**945**
18. „	19. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem w skutek Najwyższej uchwały ustanawia się, iż w krajach koronnych Austryi poniżej i powyżej Ensy, Solnogrodu, Czech, Morawii, Szląska, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu, Tyrolu i Vorarlbergu, działalność nowych sądów stosownie do zarysów urządzenia sądów z dnia 14 Czerwca 1849, z dniem 1 Lipca 1850 początek bierze	LXXI	234	**936**
18. „	20. „	Patent cesarski, którym się dla krajów koronnych Austryi poniżej i powyżej Ensy, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski, Istryi, Tryestu, Tyrolu i Vorarlberga, Czech, Morawii i Szląska, wydaje nowy przepis względem zakresu działania i przynależności sądów w sprawach cywilnych (norma jurysdykcyjna), i oraz postanawia, że, co się tyczy tychże krajów koronnych, sądownictwo w sprawach cywilnych, począwszy od dnia 1 Lipca 1850 w miarę niniejszego przepisu wykonywanem będzie	LXXIV	237	**949**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **24. Mai**	1850 29. *Mai*	*Verordnung des Ministeriums des Innern, wodurch die Allerhöchste Entschliessung vom 9. Mai 1850 bekannt gegeben wird, durch welche von Seiner Majestät dem Präsidenten des obersten Gerichts- und Cassationshofes die Staatsuniform in der Art, wie jene der Minister, nur mit der veilchenblauen Farbe der Justizbeamten auf Kragen und Aufschlägen gestattet worden ist*	LXIII	210	**896**
10. Juni	19. *Juni*	*Erlass des Justizministeriums, wodurch die Allerhöchste Entschliessung vom 16. August 1845 dahin erläutert wird, dass dadurch der §. 567 des St. G. B. über Gefällsübertretungen und später hierauf bezügliche Bestimmungen in Betreff der Einleitung der Vorkehrungen zur vorläufigen Sicherstellung der Gefälls-Vermögensstrafen nicht abgeändert worden seien*	LXXI	230	**933**
12. „	19. „	*Erlass des Justizministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Ermächtigung vom 9. Juni 1850 für die Kronländer Galizien, Bukowina und Dalmatien vom Tage der Kundmachung dieser Verordnung angefangen die Gerichtsbarkeit über schwere Polizei-Uebertretungen in zweiter und dritter Instanz an die Appellationsgerichte und den obersten Gerichtshof übertragen wird*	LXXI	231	**934**
16. „	19. „	*Kaiserliches Patent, wodurch die provisorische Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 (XVII. Stück des Reichsgesetzblattes, Nr. 25) in den Kronländern Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Triest, Görz, Gradiska und Istrien, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren und Schlesien vom 1. Juli 1850 in Wirksamkeit gesetzt und mehrere andere Vollzugsvorschriften in Beziehung auf dieselbe angeordnet werden*	LXXIII	236	**945**
18. „	19. „	*Erlass des Justizministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung in den Kronländern Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Böhmen, Mähren, Schlesien, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol und Vorarlberg, der Beginn der Wirksamkeit der neuen Gerichte in Gemässheit der Grundzüge der Gerichtsverfassung vom 14. Juni 1849 auf den 1. Juli 1850 festgesetzt wird*	LXXI	234	**936**
18. „	20. „	*Kaiserliches Patent, wodurch für die Kronländer Oesterreich ob und unter der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz und Gradiska, Istrien, Triest, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren und Schlesien eine neue Vorschrift über den Wirkungskreis und die Zuständigkeit der Gerichte in bürgerlichen Rechtssachen (Jurisdictions-Norm) erlassen, und festgesetzt wird, dass hinsichtlich dieser Kronländer die Gerichtsbarkeit in bürgerlichen Rechtssachen vom 1. Juli 1850 angefangen nach Massgabe dieser Vorschrift ausgeübt werde*	LXXIV	237	**949**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **19. Czer.**	1850 25. Czerw.	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się w skutek Najwyższej uchwały z dnia 17 Czerwca 1850 wydaje, i oraz począwszy od dnia obwieszczenia w wykonanie wprowadza prowizoryczne rozporządzenie względem pertraktacyi spadku przynależących osób królestw Węgier, Kroacyi i Slawonii, Wielkiego księstwa Siedmiogrodu, województwa Serbskiego i banatu Temeskiego, które ze świata zeszły w tym kraju koronnym, w którym powszechna księga ustaw cywilnych w wykonaniu stoi, jako też względem pertraktacyi pozostałości osób przynależących tychże krajów koronnych, jeżeli ze świata zeszły w krajach wprzód namienionych	LXXVI	242	**978**
22. „	29. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się do ustawy postępowania karnego z dnia 17. Stycznia 1850, ogłaszają urzędowe formularze	LXXXII	251	**1035**
28. „	2. Sierp.	Patent cesarski, którym się postanawia, iż egzekucya sędziowskiego wyroku lub sądowej ugody na przyszłość wtedy tylko pozwoloną być może, gdy do nich wprzód klauzula wykonania przyłączoną została, i którym się oraz względem przyłączenia tej klauzuli rozporządzają bliższe postanowienia	LXXXIV	254	**1051**
28. „	3. „	Patent cesarski, którym się, począwszy od dnia obwieszczenia postanawia postępowanie przy pertraktacyach spadków, tudzież w sprawach opiekuńczych i kuratelarnych dla krajów koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensy, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski z Istryą, Tryestu, Tyrolu i Vorarlberga, Czech, Morawii, górnego i dolnego Szląska .	LXXXV	255	**1057**
28. „	3. „	Rozporządzenie ministra sprawiedliwości, którem się w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych, wydaje instrukcya dla przełożonych gminnych w poruczonych im sądowych czynnościach urzędowych . .	LXXXV	256	**1089**
28. „	4. „	Patent cesarski, mocą którego w krajach koronnych Austryi poniżej i powyżej Ensy, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi i Gradyski z Istryą, Tryestu, Tyrolu i Vorarlberga, Czech, Morawii, górnego i dolnego Szląska, nadaje się dla władz sądowych prawo organiczne, wedle którego, poczynając od dnia ogłoszenia ustawy, postępować należy	LXXXVI	258	**1101**
29. „	3. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się, stosownie do Najwyższego upoważnienia, zmieniają postanowienia nadwornego dekretu z dnia 11. Stycznia 1819, względem postępowania z prośbami adopcyjnemi i legitymacyjnemi	LXXXV	257	**1099**
30. „	8. Lipca	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się w skutek Najwyższej uchwały z dnia 28 Czerwca 1850, ustanawia dotychczasowa działalność politycznych fiskalów i przeniesienie tej działalności na prokuratorstwa rządowe we Węgrzech, Kroacyi, Slawonii, w województwie Serbskiem i banacie Temeskim	LXXXVII	259	**1157**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **19. Juni**	1850 25. Juni	*Erlass des Justizministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 17. Juni 1850 eine provisorische Verordnung über die Abhandlung von Verlassenschaften von Angehörigen der Königreiche Ungarn, Croatien und Slavonien, des Grossfürstenthumes Siebenbürgen, der Woiwodschaft Serbien und des Temeser Banates, welche in einem Kronlande mit Tod abgehen, in welchem das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch gilt, sowie in Betreff der Abhandlung der Verlassenschaft von Angehörigen dieser Kronländer, in soferne sie in den zuerst genannten Ländern mit Tod abgehen, erlassen und vom Tage ihrer Kundmachung angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird*	LXXVI	242	**978**
22. „	29. „	*Verordnung des Justizministeriums, womit zur provisorischen Strafprocess-Ordnung vom 17. Jänner 1850 amtliche Formularien veröffentlicht werden* .	LXXXII	251	**1035**
28. „	2. Juli	*Kaiserliches Patent, wodurch bestimmt wird, dass die Execution über ein richterliches Erkenntniss oder einen gerichtlichen Vergleich in Zukunft nur dann ertheilt werden könne, wenn demselben vorher die Vollstreckungsclausel beigesetzt worden ist, und wodurch zugleich die näheren Bestimmungen über die Beifügung dieser Clausel angeordnet werden* . . .	LXXXIV	254	**1051**
28. „	3. „	*Kaiserliches Patent, wodurch das Verfahren bei Verlassenschafts-Abhandlungen, dann in Vormundschafts- und Curatel-Angelegenheiten für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz und Gradiska mit Istrien, Triest, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Ober- und Nieder-Schlesien vom Tage der Kundmachung angefangen festgesetzt wird*	LXXXV	255	**1057**
28. „	3. „	*Verordnung des Justizministers, womit im Einverständnisse mit dem Minister des Innern eine Instruction für die Gemeindevorsteher in den ihnen übertragenen gerichtlichen Amtshandlungen erlassen wird*	LXXXV	256	**1089**
28. „	4. „	*Kaiserliches Patent, wodurch für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz und Gradiska mit Istrien, Triest, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Ober- und Nieder-Schlesien ein organisches Gesetz über die Gerichtsstellen erlassen und festgesetzt wird, dass sich hiernach vom Tage der Kundmachung angefangen zu benehmen sei*	LXXXVI	258	**1101**
29. „	3. „	*Verordnung des Justizministeriums, wodurch in Gemässheit Allerhöchster Ermächtigung die Bestimmungen des Hofdecretes vom 11. Jänner 1819 über die Behandlung der Adoptions- und Legitimations-Gesuche abgeändert werden*	LXXXV	257	**1099**
30. „	8. „	*Verordnung der Justizministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 28. Juni 1850 die bisherige Wirksamkeit der öffentlichen Fiscale und die Uebertragung dieser Wirksamkeit auf die Staatsanwaltschaft in Ungarn, Croatien, Slavonien, in der serbischen Woiwodschaft und in dem Temeser Banate festgesetzt wird*	LXXXVII	259	**1157**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **4. Juli**	1850 23. Juli	Kaiserliche Verordnung, wodurch die Grundzüge für die Reform der Justizorganisation und der Rechtspflege in Siebenbürgen mit Inbegriff des Sachsenlandes festgesetzt werden	XCIV	271	**1223**
6. „	7. August	Kaiserliche Verordnung, wodurch bewilliget wird, dass die Gemahlin und der Sohn des Herrn Erzherzogs Johann, Frau Gräfin und Herr Graf von Meran, des Gerichtsstandes der Mitglieder des kaiserlichen Hauses, sowie, dass der Prinz Wasa und dessen Familie dieses Gerichtsstandes theilhaftig bleiben	CIV	314	**1317**
9. „	20. Juli	Verordnung des Justizministeriums, wodurch die durch das Justizhofdecret vom 27. März 1846 angeordnete Einvernehmung der Gefällsbehörden bei den Entscheidungen der Obergerichte über Recurse wegen Befreiung vom Gebrauche des Stämpels aufgehoben wird	XCIII	269	**1220**
10. „	16. „	Kaiserliches Patent, wodurch ein provisorisches organisches Gesetz für die Staatsanwaltschaften erlassen, und vom Tage der Kundmachung angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird	XCI	266	**1171**
14. „	24. „	Verordnung des Justizministeriums im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern und des Cultus, wodurch die Formen festgesetzt werden, welche bei Abnahme des Geschworneneides von Israeliten zu beobachten sind	XCV	273	**1231**
16. „	1. Aug.	Erlass des Justizministeriums, womit die in Folge Allerhöchster Genehmigung vom 24. Mai 1850 erfolgte Eintheilung der Kronländer Croatien und Slavonien in Gerichtsbezirke und die Errichtung der daselbst zu bestellenden Gerichte kundgemacht und zugleich Bestimmungen über den Wirkungskreis dieser Gerichte festgesetzt werden	XCIX	303	**1263**
17. „	6. „	Kaiserliche Verordnung, wodurch die Gerichts-Organisation für Dalmatien festgesetzt wird	CIII	313	**1293**
17. „	25. Juli	Verordnung des Justizministeriums, wodurch die in mehreren Kronländern bestehende besondere Erbfolge in Bauerngüter bis zur gesetzlichen Regelung der Grundzerstückung überhaupt vorläufig aufrecht erhalten wird	XCVI	277	**1236**
20. „	1. Aug.	Verordnung des Justizministeriums, wodurch im Einvernehmen mit dem Ministerium der Finanzen die bei den neu organisirten Landesgerichten angestellten Kerkermeister in die Kategorie der landesfürstlichen Beamten und in die zwölfte Diätenclasse eingereiht werden	C	304	**1267**
22. „	27. Juli	Erlass des Justizministeriums, wodurch im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern der §. 437 der Strafprocess-Ordnung dahin erläutert wird, dass an jenen Orten, wo sich keine Staatspolizeibehörde befindet, die Verrichtungen der Staatsanwaltschaft in Uebertretungsfällen stets von dem Gemeindevorsteher am Sitze des betreffenden Bezirks-Einzelngerichtes oder von dessen Stellvertreter zu besorgen seien	XCVIII	301	**1255**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 26. Sierp.	1850 4. Wrze.	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się obwieszcza cesarskie postanowienie, zatwierdzające rozporządzenie z d. 3 Sierpnia t. r., o przyspieszyć się mającem otworzeniu list przysięgłych	CXVI	338	1551
3. Wrze.	12. „	Rozrządzenie ministra sprawiedliwości w porozumieniu z ministeryami spraw wewnętrznych, tudzież wyznań i oświecenia, którem się dozwala, aby w przypadku, gdyby katolicki jaki duchowny dla zbrodni albo wykroczeń skazanym został, udzielano biskupowi akta rozprawy	CXVII	342	1554
6. „	12. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się postanawia liczba przysięgłych dla okręgu każdego krajowego sądu potrzebnych	CXVII	343	1554
10. „	18. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, dotyczące postępowania najwyższego trybunału sądowego i kasacyjnego, tudzież wyższych sądów krajowych w przypadkach upraszanej rewizyi albo rekursu przeciw jednostajnym rozstrzygnieniom niższych sądów w sprawach cywilnych	CXXI	349	1580
26. „	3. Paźd.	Rozporządzenie ministra sprawiedliwości, którem się obwieszcza, w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, blizsze postanowienia co do tego, gdy żandarmi jako świadkowie mają być wezwani, wysłuchani lub zaprzysiężeni	CXXIX	367	1669
29. „	2. „	Patent cesarski, którem się w krajach koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensy, w Solnogrodzie, Styryi, Karyntyi, Krainie, Gorycyi, Gradysce i Istryi, w mieście Tryeście i jego okręgu, w Tyrolu i Voralbergu, w Czechach, Morawii, w górnym i dolnym Szląsku, ustanawia porządek notaryatu	CXXVIII	366	1627
29. „	16. „	Rozporządzenie cesarskie, mocą którego zatwierdzony i obwieszczony zostaje porządek prowizoryczny prowadzenia ksiąg gruntowych w kraju koronnym Kroacyi i Slawonii	CXXXV	382	1731
9. Paźd.	24. „	Rozrządzenie ministra sprawiedliwości, którem się podają do powszechnej wiadomości, rozporządzone Najwyższą uchwałą z dnia 21 Sierpnia t. r. postanowienia o juryzdykcyi nad żandarmeryą	CXLI	391	1810
14. „	24. „	Rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się rozporządzają niektóre ułatwienia względem doręczań i innych czynności urzędowych, na wezwanie austryackich władz sądowych, w zagranicy przedsięwziąć się mających	CXLI	393	1812
18. „	24. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, względem zastosowania Najwyższego patentu z d. 2 Sierpnia 1850, do czynności sądowych, zachodzących w celu pierwszego ułożenia nowych ksiąg gruntowych i intabulacyjnych	CXLI	394	1812
6. List.	31. Grud.	Rozporządzenie cesarskie, mocą którego ustanawia się organizacya sądowa w krajach koronnych Galicyi i Lodomeryi, wraz z Krakowem, Oświecimem i Zatorem, tudzież na Bukowinie	CXLV	497	2103

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **26. Aug.**	1850 4. Sept.	*Erlass des Justizministeriums, wodurch die kaiserliche Entschliessung kundgemacht wird, womit die Verordnung vom 3. August d. J. über die zu beschleunigende Bildung der Geschwornenlisten genehmiget wird*	CXVI	338	**1551**
3. Sept.	12. „	*Verordnung des Justizministeriums, im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern, dann des Cultus und Unterrichts, wodurch in dem Falle, wenn ein katholischer Geistlicher wegen Verbrechen oder Vergehen verurtheilt worden ist, die Mittheilung der Verhandlungsacten an den Bischof gestattet wird*	CXVII	342	**1554**
6. „	12. „	*Verordnung des Justizministeriums, womit die Zahl der für jeden Landesgerichtssprengel erforderlichen Geschwornen festgesetzt wird*	CXVII	343	**1554**
10. „	18. „	*Verordnung des Justizministeriums, in Betreff des Verfahrens des obersten Gerichts- und Cassationshofes, dann der Oberlandesgerichte in Fällen angesuchter Revision oder des Recurses gegen gleichförmige Entscheidungen der Untergerichte in bürgerlichen Rechtssachen*	CXXI	349	**1580**
26. „	3. Oct.	*Verordnung des Justizministeriums, womit im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern nähere Bestimmungen über die Vorladung, Abhörung und Beeidigung der Gensd'armen als Zeugen kundgemacht werden*	CXXIX	367	**1660**
29. „	2. „	*Kaiserliches Patent, womit für die Kronländer Oesterreich unter und ob der Enns, Salzburg, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Gradiska und Istrien, die Stadt Triest mit ihrem Gebiete, Tirol und Vorarlberg, Böhmen, Mähren, Ober- und Nieder-Schlesien eine Notariats-Ordnung erlassen wird*	CXXVIII	366	**1627**
29. „	16. „	*Kaiserliche Verordnung, wodurch eine provisorische Grundbuchs-Ordnung für das Kronland Croatien und Slavonien genehmigt und kundgemacht wird* .	CXXXV	382	**1731**
9. Oct.	24. „	*Erlass des Justizministeriums, womit die durch die Allerhöchste Entschliessung vom 21. August d. J. getroffenen Bestimmungen über die Gerichtsbarkeit bezüglich der Gensd'armerie zur allgemeinen Kenntniss gebracht werden*	CXLI	391	**1810**
14. „	24. „	*Erlass des Justizministeriums, im Einverständnisse mit dem Ministerium des Aeussern, wodurch einige Erleichterungen in Beziehung auf die Zustellungen und andere Amtshandlungen, welche auf Ersuchen österreichischer Justizbehörden im Auslande vorzunehmen sind, angeordnet werden*	CXLI	393	**1812**
18. „	24. „	*Verordnung des Justizministeriums, in Betreff der Anwendung des Allerhöchsten Patentes vom 2. August 1850 auf die zum Behufe der ersten Anlegung der neuen Grund- und Intabulationsbücher stattfindenden gerichtlichen Schritte*	CXLI	394	**1812**
6. Nov.	31. Dec.	*Kaiserliche Verordnung, wodurch die Gerichts-Organisation in den Kronländern Galizien und Lodomerien mit Krakau, Auschwitz und Zator und in der Bukowina festgesetzt wird*	CLXV	497	**2103**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **8. List.**	1850 19. List.	Rozporządzenie ministeryów sprawiedliwości, finansów, tudzież wyznań i oświecenia, względem pobierania i obliczania prawem ustanowionych i dobrowolnych datków dla funduszu szkół normalnych	CL	444	**1921**
15. „	19. „	Patent cesarski, którym się wszelkie oznajmienia o ruchu wojsk w państwie, albo o podobnych okolicznościach i wojskowych operacyach, przez pisma drukiem wykonane, jedynie z wyjątkiem urzędowych doniesień, bezwzględnie zakazują, karą pieniężną aż do 500 złt. r., a w powtórnym razie przekroczenia, nadto także jeszcze uchyleniem dalszego wydawania dotyczącego dziennika zagrażają	CL	447	**1924**
16. „	23. „	Rozporządzenie ministrów sprawiedliwości i finansów, wraz z instrukcyą o postępowaniu kasowem z majątkami sierot, kurandów, oraz z majątkami depozytowemi	CLI	448	**1925**
13. Grud.	31. Grud.	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się przepisuje formularze dla statystycznych wykazów zarządu sprawiedliwości karnej, które urzędy prokuratorskie rocznie przedkładać winny	CLXIV	495	**2075**
18. „	28. „	Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, którem się postanawia, aby w razie przyaresztowania urzędników lub sług, ustanowionych przy kolejach żelaznych, telegrafach rządowych i urzędzie pocztowym, natychmiast o tem doniesienia czyniono do ich przełożonych, bezpośrednio im nadwładnych	CLXI	472	**2049**
20. „	28. „	Rozporządzenie cesarskie, mocą którego rozporządza się i z dniem 1 Stycznia 1851 r. w wykonanie wprowadza niektóre zmiany w patencie z dnia 4 Marca 1849 (tomu uzupełniającego dziennika praw państwa Nr. 153), o urządzeniu dziennika praw państwa, i o dniu, od którego począwszy, nabywają obowiązującej mocy obwieszczone tym dziennikiem ustawy i rozporządzenia	CLXI	473	**2049**

Zobacz zresztą także:

a) cesarski patent z d. 7. Marca 1850, Nr. 81 pod lit. H, i rozrządzenie ministerstwa finansów z d. 13. Marca 1850, Nr. 119 pod lit. D;
b) rozrządzenie ministerstwa finansów z d. 16. Kwietnia Nr. 140 pod lit. D;
c) rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 5. Lipca 1850, Nr. 262 pod lit. B;
d) rozrządzenie ministerstwa finansów z d. 6. Lipca 1850, Nr. 268 pod lit. D;
e) rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 29. Lipca 1850, Nr. 308 pod lit. B;
f) rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 9. Sierpnia 1850, Nr. 326 pod lit. B;
g) rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 25. Sierpnia 1850, Nr. 337 pod lit. G;
h) rozrządzenie ministerstwa finansów z d. 24. Września 1850, Nr. 365 pod lit. D;
i) rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 26. Września 1850, Nr. 369 pod lit. B;
k) rozrządzenie ministra spraw wewnętrznych z d. 30. Października 1850, Nr. 435 pod lit. B;
l) rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z d. 19. Listopada 1850, Nr. 453 pod lit. F
m) rozrządzenie ministra wyznań z d. 28. Listopada 1850, Nr. 458 pod lit. F.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **8. Nov.**	1850 19. *Nov.*	*Verordnung der Ministerien der Justiz, der Finanzen und des Cultus und Unterrichts über die Erhebung und Verrechnung der gesetzlichen und freiwilligen Normalschulfonds-Beiträge . . . . .*	CL	444	**1921**
15. „	19. „	*Kaiserliches Patent, wodurch jede Mittheilung, welche sich auf die Bewegung von Truppen im Reiche oder auf ähnliche Verhältnisse und militärische Operationen bezieht, durch Druckschriften mit einziger Ausnahme der officiellen Nachrichten unbedingt verboten, mit Geldstrafe bis zu 500 fl., und im zweiten Uebertretungsfalle ausserdem auch noch mit der Einstellung des weiteren Erscheinens der betreffenden Zeitung verpönt wird . . . . .*	CL	447	**1924**
16. „	23. „	*Verordnung des Ministeriums der Justiz und der Finanzen, mit der Instruction für die cassemässige Behandlung des Waisen-, Curanden- und Depositen-Vermögens . . . .*	CLI	448	**1925**
13. Dec.	31. *Dec.*	*Verordnung des Justizministeriums, womit die Formularien für die von den Staatsanwaltschaften jährlich zu erstattenden statistischen Ausweise über die Strafrechtspflege vorgeschrieben werden . . .*	CLXIV	495	**2075**
18. „	28. „	*Verordnung des Justizministeriums, womit im Falle der Verhaftung von Beamten oder Dienern der Eisenbahnen, Staatstelegraphen und des Postwesens die Erstattung der unverzüglichen Anzeige an deren unmittelbare Vorgesetzte vorgeschrieben wird .*	CLXI	472	**2049**
20. „	28. „	*Kaiserliche Verordnung, wodurch mehrere Abänderungen an dem Patente vom 4. März 1849 (Ergänzungsband des Reichsgesetzblattes Nr. 153), über die Einrichtung des Reichsgesetzblattes und den Anfangstag der Verbindlicheit der durch dasselbe kundgemachten Gesetze und Verordnungen verordnet, und vom 1. Jänner 1851 angefangen in Wirksamkeit gesetzt werden . . . .*	CLXI	473	**2049**

Siehe übrigens auch:

a) *das kaiserliche Patent vom 7. März 1850, Nr. 81 unter* lit. H., *und den Erlass des Finanzministeriums vom 13. März 1850, Nr. 119 unter* lit. D.;
b) *den Erlass des Finanzministeriums vom 16. April Nr. 140 unter* lit. D.;
c) *die Verordnung des Ministeriums des Innern vom 5. Juli 1850, Nr. 262 unter* lit. B.;
d) *den Erlass des Finanzministeriums vom 6. Juli 1850, Nr. 268 unter* lit. D.;
e) *die Verordnung des Ministeriums des Innern vom 29. Juli 1850, Nr. 308 unter* lit. B.;
f) *den Erlass des Ministeriums des Innern vom 9. August 1850, Nr. 326 unter* lit. B.;
g) *den Erlass des Handelsministeriums vom 25. August 1850, Nr. 337 unter* lit. G.;
h) *den Erlass des Finanzministeriums vom 24. September 1850, Nr. 365 unter* lit. D.
i) *den Erlass des Ministeriums des Innern vom 29. September 1850, Nr. 369 unter* lit. B.;
k) *den Erlass des Ministers des Innern vom 30. October 1850 Nr. 435 unter* lit. B.;
l) *die Verordnung des Ministers des Innern vom 19. November 1850, Nr. 453 unter* lit. B;
m) *den Erlass des Ministers des Cultus vom 28. November 1850, Nr. 458 unter* lit. F.

D.

Ustawy i rozporządzenia, najpierw spowodowane i obwieszczone przez ministeryum finansów.

D.

Gesetze und Verordnungen, zunächst veranlasst oder kundgemacht durch das

Ministerium der Finanzen.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1849 **26. Dec.**	1850 8. *Jän.*	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Bestimmungen des Finanzministerial-Erlasses vom 10. März 1849 in Betreff der Dienstreisen der Beamten und Diener, bei denen das Transportmittel der Eisenbahnen benützt werden kann, auch auf das lombardisch-venetianische Königreich, Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, das Temeser Banat und die Woiwodschaft Serbien ausgedehnt werden . . . .*	IV	7	**72**
1850 **11. Jän.**	14. „	*Erlass des Finanzministers, womit die Vollzugs-Vorschrift zu dem Allerhöchsten Patente vom 29. October 1849, über die Einführung der Einkommensteuer, bekannt gemacht und vom Tage der Kundmachung angefangen, in Wirksamkeit gesetzt wird . .*	VII	10	**117**
13. „	15. *Febr.*	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 2. Jänner 1850 in der Serie 446 verlosten böhmisch-ständischen Obligationen, sowie der an demselben Tage verlosten deutschen Münzscheine zu zehn Kreuzern, Serie* D, *kundgemacht wird . . . . . .*	XIX	32	**426**
14. „	29. *Jän.*	*Erlass des Finanzministeriums, mit welchem den Finanzbehörden die nähere Weisung, in Absicht auf die Anwendung der Vorschrift vom 28. November 1849, über die Versteuerung der Zuckererzeugnisse aus inländischen Stoffen, ertheilt wird . . . . . .*	XIII	20	**233**
8. Febr.	15. *Febr.*	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 1. Februar 1850 in der Serie 168 verlosten Hofkammer-Obligationen, so wie der an demselben Tage verlosten deutschen Münzscheine zu 6 Kreuzern,* Lit. B, *kundgemacht wird . . . .*	XIX	45	**436**
9. „	18. „	*Verordnung des Finanzministeriums, wodurch einige von Sr. Majestät sanctionirte Aenderungen des Stämpel- und Tax-Patentes vom 27. Jänner 1850 kundgemacht und vom 15. März 1850 angefangen in Wirksamkeit gesetzt werden . . . .*	XX	48	**439**
9. „	25. „	*Kaiserliches Patent, wodurch an die Stelle des ersten Theiles des Stämpel- und Tax-Gesetzes vom 27. Jänner 1840, des im Grossherzogthume Krakau giltigen Stämpel-Gesetzes vom 16. September 1833 und der Vorschriften über die Gerichts- und Grundbuchstaxen ein neues provisorisches Gesetz über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen erlassen, kundgemacht und vom 1. Mai 1850 angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird . . . .*	XXII	50	**455**
15. „	9. *März*	*Erlass des Finanzministeriums, wodurch der Ausgangszoll für Zündwaaren herabgesetzt wird . . . . .*	XXVI	69	**652**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **1. März**	1850 9. *März*	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 1. März 1850 in der Serie 462 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen zu 4 Percent, dann niederösterreichisch-ständischen Aerarial-Obligationen von demselben Zinsfusse, sowie auch der an demselben Tage in die Verlosung gefallenen deutschen Münzscheine zu 6 Kreuzer,* lit. D, *kundgemacht wird*	XXVI	76	**658**
3. "	9. "	*Erlass des Finanzministers, über die Fristen, nach deren Ablauf die Stämpel-Scala II auf ältere Wechsel anzuwenden ist*	XXVI	78	**660**
4. "	10. "	*Kaiserliches Patent, womit in Ungarn, Croatien, Slavonien sammt dem Küstenlande, Siebenbürgen, der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate ein Grundsteuer-Provisorium eingeführt wird* . .	XXVII	80	**661**
11. "	16. "	*Verordnung des Finanzministeriums, wodurch einige Aenderungen des in Krakau in Wirksamkeit stehenden Stämpelgesetzes vom 16. September 1833 kundgemacht, und vom 20. März 1850 angefangen in Wirksamkeit gesetzt werden*	XXIX	82	**667**
13. "	28. "	*Erlass des Finanzministeriums, wodurch erklärt wird, wann die Beiziehung der Vertreter eines Minderjährigen oder einer anderen unter Vormundschaft oder Curatel stehenden Person, zu den Verhandlungen über die, von diesen angesuchte Ablassung vom gesetzmässigen Gefällen-Strafverfahren erforderlich ist*	XXXIII	119	**708**
22. "	26. "	*Erlass des Finanzministers, womit die Errichtung einer General-Direction des Katasters für die Grundbesteuerung in allen Kronländern des Kaiserstaates kundgemacht und vom 1. April 1850 an in Wirksamkeit gesetzt wird*	XXXI	84	**681**
3. April	13. *April*	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 2. April 1850 in der Serie 457 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen zu 4%, dann niederösterreichisch-ständischen Aerarial-Obligationen zu 3½ und 4%, sowie auch der an demselben Tage in die Verlosung gefallenen deutschen Münzscheine zu 6 kr.,* lit. F, *kundgemacht wird*	XXXIX	136	**758**
9. "	13. "	*Verordnung des Finanzministeriums, über die Stämplung von Handels- und Gewerbsbüchern*	XL	137	**759**
16. "	17. "	*Verordnung des Finanzministeriums, über die Stämpelbefreiung für Arme und die Vertreter der Abwesenden in Rechtsstreiten*	XLIII	140	**791**
18. "	21. "	*Erlass des Finanzministeriums, über die Einbringung und Behandlung der Bekenntnisse zur Bemessung der Einkommensteuer*	XLV	142	**795**
22. "	24. "	*Erlass des Finanzministeriums, wodurch der Zeitpunct, von welchem an das Allerhöchste Patent vom 9. Februar 1850 über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen in Anwendung zu treten hat, vom 1. auf den 15. Mai 1850 erstreckt wird*	XLVI	143	**801**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **15. Czer.**	1850 29. Czerw.	Rozporządzenie ministerstwa finansów, którem się buraki, kości, mąka z kości i wyroby cukrowe z płodów tutejszo-krajowych, w handlu przez pośrednią linię celną za wolne od opłaty celnej i trzydziestkowej oświadczają	LXXXII	250	**1034**
16. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, dotyczące tymczasowego zarządzenia względem postępowania z 3-procentowemi asygnacyami kasowemi, oznaczonych dniem wygotowania 1. Lipca 1849, tudzież ich wymiany na bilety skarbowe państwa	LXXVI	241	**977**
6. Lipca	13. Lipca	Rozrządzenie ministra finansów, względem wprowadzenia tytuniu w te kraje koronne, w których monopolium tytuniu nie jest zaprowadzonem.	LXXXIX	264	**1166**
6. „	20. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się — odnośnie do §. 103 przepisu z dnia 18. Czerwca 1850, powołującego do amortyzacyi obligacyj rządowych i zrównanych z niemi papierów kredytowych sądy krajowe, znajdujące się w urzędowem siedlisku dotyczących ksiąg kredytowych — oznacza miejsca, w których w namienionych krajach koronnych te księgi kredytowe prowadzone bywają	XCIII	268	**1219**
18. „	25. „	Rozporządzenie ministra finansów, którem się na zasadzie Najwyższej uchwały z dnia 7 Czerwca 1850, niektóre przedmioty w obrotach handlowych przez pośrednią linią celną za wolne od celnej i trzydziestkowej opłaty oświadczają	XCVI	278	**1236**
20. „	25. „	Rozporządzenie ministerstwa finansów, którem się rozciąga uwolnienie od cła na rz. Elbie na wszystkie obce okręty dla spławu między saską granicą a Dzieczynem	XCVI	279	**1239**
20. „	1. Sierpn.	Rozporządzenie ministra finansów, którym postanawia się przyszły uniform straży finansowej	C	305	**1267**
2. Czer.	21. „	Patent cesarski, mocą którego się wydaje i wprowadza w wykonanie od dnia 1 Października 1850, we Węgrzech, w Kroacyi, Slawonii wraz z Pobrzeżem, w województwie Serbskiem, banacie Temeskim, w Siedmiogrodzie i w Pograniczu wojskowem, prowizoryczna ustawa o należytościach od interesów prawnych, dokumentów, pism i czynności urzędowych	CXII	329	**1391**
3. „	7. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza postępowanie z czesko-stanowemi eraryalnemi obligacyami różnej stopy procentowej na dniu 1 Sierpnia 1850 w rzędzie 441 wylosowanemi	CIV	318	**1320**
9. „	22. „	Rozporządzenie ministerstwa finansów, względem wykonania rozporządzonego w §. 4 Najwyższego patentu z dnia 10 Września r. z. rozciągnienia opodatkowania czynszu z domów, na niektóre budynki i miejsca	CXIV	333	**1537**
3. Wrze.	12. Wrze.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza postępowanie z 5-procentowemi bankowemi obligacyami na d. 2 Września 1850 w rzędzie Nr. 74 wylosowanemi	CXVII	341	**1554**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **15. Juni**	1850 29. Juni	*Verordnung des Finanzministeriums, womit Runkelrüben, Knochen, Knochenmehl und Zuckererzeugnisse aus inländischen Stoffen im Verkehre über die Zwischenzoll-Linie für zoll- und dreissigstfrei erklärt werden*	LXXXII	250	**1034**
16. „	28. „	*Erlass des Finanzministeriums, betreffend eine einstweilige Verfügung über die Behandlung der 3procentigen Casse-Anweisungen mit dem Ausfertigungstage vom 1. Juli 1849 und deren Umwechslung gegen Reichsschatzscheine*	LXXVI	241	**977**
6. Juli	13. *Juli*	*Erlass des Finanzministers, über den Bezug ausländischen Tabaks in die Kronländer, in denen das Tabakmonopol nicht eingeführt ist*	LXXXIX	264	**1166**
6. „	20. „	*Erlass des Finanzministeriums, wodurch mit Beziehung auf den §. 103 der Vorschrift vom 18. Juni 1850, welcher zur Amortisirung der Staats-Obligationen und der ihnen gleichgestellten Creditspapiere, die an dem Amtssitze der bezüglichen Creditsbücher befindlichen Landesgerichte beruft, die Orte bezeichnet werden, an welchen in den genannten Kronländern diese Creditsbücher geführt werden*	XCIII	268	**1219**
18. „	25. „	*Verordnung des Finanzministers, womit auf Grund der Allerhöchsten Entschliessung vom 7. Juni 1850, mehrere Gegenstände im Verkehre über die Zwischenzoll-Linie für zoll- und dreissigstfrei erklärt werden*	XCVI	278	**1236**
20. „	25. „	*Erlass des Finanzministeriums, wodurch die Elbezollfreiheit auf alle ausländischen Schiffe für die Fahrt zwischen der sächsischen Gränze und Tetschen ausgedehnt wird*	XCVI	279	**1239**
20. „	1. *Aug.*	*Erlass des Finanzministers, wodurch die künftige Uniform der Finanzwache bestimmt wird* .	C	305	**1267**
2. Aug.	21. „	*Kaiserliches Patent, wodurch für Ungarn, Croatien, Slavonien sammt dem Küstengebiete, die serbische Woiwodschaft, das Temeser Banat, Siebenbürgen und die Militärgränze, ein provisorisches Gesetz über die Gebühren von Rechtsgeschäften, Urkunden, Schriften und Amtshandlungen erlassen, und vom 1. October 1850 angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird*	CXII	329	**1391**
3. „	7. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 1. August 1850 in der Serie 441 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen von verschiedenem Zinsfusse kundgemacht wird*	CIV	318	**1320**
9. „	22. „	*Verordnung des Finanzministeriums, über die Ausführung der im §. 4 des Allerhöchsten Patentes vom 10. October v. J. angeordneten Ausdehnung der Hauszinsbesteuerung auf mehrere Gebäude und Ortschaften*	CXIV	333	**1537**
3. Sept.	12. *Sept.*	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 2. September 1850 in der Serie Nr. 74 verlosten Banco-Obligationen zu 5 Percent kundgemacht wird*	CXVII	341	**1554**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **6. Sept.**	1850 13. *Sept.*	*Kaiserliches Patent, über ein neues provisorisches Gesetz, betreffend die Gebühren von Spielkarten, Kalendern, ausländischen Zeitungen, Ankündigungen und Einschaltungen in die Tagesblätter . . .*	CXIX	345	**1563**
7. "	12. "	*Erlass des Finanzministeriums, betreffend einige Abänderungen der Vollzugsvorschrift vom 28. November 1849 über die Bemessung und Einhebung der Verbrauchssteuer von den Zuckererzeugnissen aus Runkelrüben . . . .*	CXVIII	344	**1557**
11. "	18. "	*Erlass des Finanzministeriums, wodurch die Vorschriften in Betreff der Berücksichtigung des Vermögens bei Bemessung der Pensionen und Erziehungsbeiträge für die pensionsfähigen Witwen und Waisen der Staats-, ständischen, Fonds- und städtischen Beamten, dann der Officiere und anderen Militärpersonen für aufgehoben erklärt werden . . . .*	CXXI	350	**1581**
17. "	22. "	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 16. September l. J. verlosten deutschen Münzscheine zu 6 Kreuzer, Serie* lit. E *kundgemacht wird . . . .*	CXXIII	354	**1585**
18. "	22. "	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Errichtung einer Finanz-Landesdirection im Kronlande Ungarn kundgemacht wird . . . .*	CXXIII	355	**1586**
18. "	19. "	*Erlass des Finanzministers, womit die Bestimmungen festgesetzt werden, welche nach Aufhebung der — Ungarn, Croatien und Slavonien, die serbische Woiwodschaft mit dem Temeser Banate und Siebenbürgen von den übrigen Kronländern scheidenden Zwischenzoll-Linie, für den Verkehr der durch diese Linie getrennten Gebietstheile einstweilen noch zu gelten haben . . . .*	CXXII	352	**1583**
18. "	22. "	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Errichtung von Finanzbehörden in der serbischen Woiwodschaft und dem Temeser Banate kundgemacht wird . . . .*	CXXIII	356	**1586**
21. "	24. "	*Verordnung des Finanzministeriums, in Betreff der Spielkarten und Kalender, welche ungestämpelt aus den Kronländern, in welchen bisher der Stämpel nicht bestand, in die anderen Kronländer eingeführt werden sollen . . . .*	CXXIV	357	**1589**
22. "	30. "	*Erlass des Finanzministeriums, wodurch die Umwechslung aller noch im Umlaufe befindlichen 3percentigen Casse-Anweisungen über 100, 500 und 1000 Gulden in Reichsschatzscheine, und sofort deren gänzliche Einziehung angeordnet wird*	CXXVII	364	**1625**
24. "	30. "	*Verordnung des Finanzministeriums, betreffend die Competenz der Gefällsbehörden bei der Entscheidung über die Recurse, welche gegen die Rechtmässigkeit und Gesetzlichkeit der von den Patrimonialbehörden vorgeschriebenen Taxen gerichtet sind . . . .*	CXXVII	365	**1625**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
25. Wrze.	26. Wrze.	Rozporządzenie ministerstwa finansów, którem się odracza początek działania prowizorycznej ustawy z d. 2 Sierpnia 1850, od dnia 1 Września na dzień 1 Listopada	CXXV	358	**1591**
29. „	10. Paźd.	Patent cesarski, którym się we Węgrzech, w Siedmiogrodzie, Kroacyi, Slawonii, województwie Serbskiem, banacie Temeskim i Pograniczu wojskowem, zaprowadza podatek konsumcyjny od wypalanych płynów spirytusowych i od piwa, z tem oraz postanowieniem, iż dzień, w którym to postanowienie w wykonanie wejść ma, osobno obwieszczonym będzie	CXXXIII	378	**1707**
1. Paźd.	5. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza zaprowadzenie władz finansowych w kraju koronnym Siedmiogrodu	CXXXI	372	**1691**
3. „	9. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza postępowanie z wylosowanemi na dniu 1 Października r. b. w Seryi Nro 228 5-procentowemi obligacyami kamery nadwornej	CXXXII	377	**1705**
4. „	10. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, względem zaprowadzenia powiatowych dyrekcyj finansów w kraju koronnym Węgier	CXXXIII	379	**1710**
10. „	17. „	Patent cesarski, którym się rozpisują podatki bezpośrednie wraz z dodatkami do nich na rok administracyjny 1851, dla wszystkich krajów koronnych, wyjąwszy Węgry, Siedmiogród, Kroacyę, Slawonię, województwo Serbskie, banat Temeski i królestwo Lombardzko-Weneckie	CXXXVII	385	**1751**
19. „	5. Listop.	Rozrządzenie ministerstwa finansów względem wykonania postanowień Najwyższego patentu z dnia 29 Września 1850, o pobieraniu podatku konsumsyjnego od piwa i wypalanych płynów spirytusowych.	CXLVI	436	**1861**
6. Listop.	11. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza postępowanie z wylosowanemi w Seryi Nro 123 obligacyami bankowemi 4-proeentowemi.	CXLVII	440	**1913**
13. „	19. „	Rozrządzenie ministra finansów, którem się obwieszczają osobne postanowienia w celu wykonania Najwyższego patentu z d. 10 Pazdziernika 1850 względem podatku od dochodów na rok administracyjny 1851	CL	445	**1928**
22. „	27. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza, iż c. k. dyrekcya krajowa finansów dla województwa Serbskiego i banatu Temeskiego, z dniem 1 Grudnia 1850 czynności swe rozpocznie	CLII	450	**1969**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **25. Sept.**	1850 26. *Sept.*	*Erlass des Finanzministeriums, wodurch der Zeitpunct der Wirksamkeit des provisorischen Gesetzes vom 2. August 1850, vom 1. October auf den 1. November verschoben wird*	CXXV	358	**1591**
29. „	10. *Oct.*	*Kaiserliches Patent, wodurch in Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavonien, der serbischen Woiwodschaft, dem Temeser Banate, und den Militärgränzgebieten eine Verzehrungssteuer von gebrannten geistigen Flüssigkeiten und von Bier mit der Bestimmung eingeführt wird, dass der Tag, an welchem diese Anordnung in Wirksamkeit zu treten hat, abgesondert kundgemacht werden wird* . . .	CXXXIII	378	**1707**
1. Oct.	5. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Errichtung von Finanzbehörden in dem Kronlande Siebenbürgen kundgemacht wird*	CXXXI	372	**1691**
3. „	9. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 1. October 1850 in der Serie Nr. 228 verlosten Hofkammer-Obligationen zu 5 Percent kundgemacht wird*	CXXXII	377	**1705**
4. „	10. „	*Erlass des Finanzministeriums in Betreff der Errichtung von Finanz-Bezirksdirectionen im Kronlande Ungarn*	CXXXIII	379	**1710**
10. „	17. „	*Kaiserliches Patent, womit für sämmtliche Kronländer der Monarchie, mit Ausschluss von Ungarn, Siebenbürgen, Croatien, Slavonien, der serbischen Woiwodschaft und des Temeser Banates, dann des lombardisch-venetianischen Königreiches, die directen Steuern sammt den Zuschlägen zu denselben für das Verwaltungsjahr 1850 ausgeschrieben werden*	CXXXVII	385	**1751**
19. „	5. *Nov.*	*Erlass des Finanzministeriums, über die Vollziehung der Anordnungen des Allerhöchsten Patentes vom 29. September 1850, über die Einhebung der Verzehrungssteuer von Bier und gebrannten geistigen Flüssigkeiten*	CXLVI	436	**1861**
6. ov.	11. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der in der Serie Nr. 123 verlosten Banco-Obligationen zu vier Percent kundgemacht wird* .	CXLVII	440	**1913**
13. „	19. „	*Erlass des Finanzministers, womit die besonderen Bestimmungen zur Vollziehung des Allerhöchsten Patentes vom 10. October 1850 in Betreff der Einkommensteuer für das Verwaltungsjahr 1851 bekannt gemacht werden*	CL	445	**1922**
22. „	27. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit bekannt gemacht wird, dass die k. k. Finanz-Landesdirection für die serbische Woiwodschaft und das Temeser Banat am 1. December 1850 in Wirksamkeit treten werde*	CLII	450	**1969**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
23. List.	7. Grud.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, zniżające cło wchodowe od muszli perłowych, albo skorup muszli perłowych	CLV	453	**1986**
23. „	11. „	Rozrządzenie ministra finansów, względem wymierzenia i pobierania podatku konsumcyjnego od wina i mięsa w miejscach nad 2000 dusz zaludnionych	CLVI	460	**1985**
25. „	30. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, względem postępowania przy opłacaniu należytości od ogłoszeń i uwiadomień opłacie podlegających, w tutejszo-krajowych pismach peryodycznych zamieszczanych	CLIV	455	**1980**
27. „	7. Grud.	Rozporządzenie ministra finansów, zniżające cło wchodowe od olejku palmowego	CLV	457	**1983**
28. „	29. Listop.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się na nowo obwieszcza istniejący zakaz ażyotowania moneta zdawkową i oraz pod ciężką karą pieniężną zakazuje skupowanie tej monety i jakikolwiekbądź handel takowąż	CLIII	451	**1971**
28. „	29. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się ogłaszają postanowienia Rady ministrów przeciw (machinacyom) podstępnym zabiegom giełdy wiedeńskiej .	CLIII	452	**1972**
29. „	14. Grud.	Patent cesarski, którym się wprowadza w wykonanie monopolium tytuniu we Węgrzech, w Kroacyi, Slawonii, Siedmiogrodzie, w województwie Serbskiem, w banacie Temeskim, w Pograniczu wojskowem i Pobrzeżu, wraz z prowizoryczną ustawą o monopolium tytuniowem, począwszy od 1 Marca 1851	CLVIII	462	**2011**
2. Grud.	28. „	Rozporządzenie ministerstwa finansów, dotyczące pytania: przed którym urzędem obowiązane są władze i strony czynić oznajmienia o interesach prawnych i czynnościach rządowych, podlegających opłacie na mocy ustawy z dnia 9 Lutego 1850; tudzież dotyczące podań i dokumentów pomocnych, w celu wymierzenia należytości wymaganych	CLXI	470	**2047**
3. „	7. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się obwieszcza postępowanie z wylosowanemi na dniu 2 Grudnia 1850, w rzędzie Nro 437 czesko-stanowemi eraryalnemi obligacyami, różnie uprocentowanemi . . .	CLV	459	**1984**
5. „	11. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem się podaje do wiadomości postanowienia względem sposobu, w jaki postępować należy z majątkiem sierocińskim kumularnym (zbiorowym) ze strony władz finansowych .	CLVII	461	**2005**
12. „	21. „	Rozrządzenie ministra finansów, zniżające cło wchodowe od „Patent-Chart-Cloth" i od „Patent-Vulcanized-India-Rubber-Cloth"	CLX	467	**2043**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **23. Nov.**	1850 7. Dec.	*Erlass des Finanzministeriums, wodurch der Eingangszoll für Perlenmuscheln und Perlmutterschalen herabgesetzt wird*	CLV	456	**1983**
23. „	11. „	*Verordnung des Finanzministeriums über die Bemessung und Einhebung der Verzehrungssteuer von Wein und Fleisch in Orten mit einer Bevölkerung über 2000 Seelen*	CLVI	460	**1985**
25. „	30. Nov.	*Erlass des Finanzministeriums über das Verfahren bei Entrichtung der Gebühren von den in inländische periodische Schriften eingeschalteten gebührenpflichtigen Ankündigungen und Nachrichten* .	CLIV	455	**1980**
27. „	7. Dec.	*Verordnung des Finanzministeriums, womit der Einfuhrzoll von Palmöl ermässiget wird*	CLV	457	**1983**
28. „	29. Nov.	*Erlass des Finanzministeriums. wodurch das bestehende Verbot des Agiotirens mit Scheidemünze neuerlich kundgemacht und das Kaufen und jeder wie immer geartete Handel mit solcher Münze unter Festsetzung strenger Geldstrafen untersagt wird*	CLIII	451	**1971**
28. „	29. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Bestimmungen des Ministerrathes gegen die Umtriebe der Wiener Börse zur Kenntniss gebracht werden* . .	CLIII	452	**1972**
29. „	14. Dec.	*Kaiserliches Patent, womit die Einführung des Tabakmonopoles in Ungarn, Croatien, Slavonien, Siebenbürgen, der Woiwodschaft Serbien, dem Temeser Banate und den Militär-Gränz- und Küstengebieten angeordnet und eine provisorische Tabak-Monopols-Ordnung vom 1. März 1851 angefangen in Wirksamkeit gesetzt wird*	CLVIII	462	**2011**
2. Dec.	28. „	*Verordnung des Finanzministeriums über die Frage, bei welchem Amte die nach dem provisorischen Gesetze vom 9. Februar 1850 gebührenpflichtigen Rechtsgeschäfte und Amtshandlungen von den Behörden und Parteien anzuzeigen sind, und über die zu diesem Zwecke und zum Behufe der Gebührenbemessung erforderlichen Angaben und Behelfe*	CLXI	470	**2047**
3. „	7. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 2. December 1850 in der Serie Nr. 437 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen von verschiedenem Zinsfusse kundgemacht wird*	CLV	459	**1984**
5. „	11. „	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Bestimmungen über die Behandlung des cumulativen Waisenvermögens von Seite der Finanzbehörden kundgemacht werden*	CLVII	461	**2005**
12. „	21. „	*Verordnung des Finanzministeriums, womit der Eingangszoll für Patent-Chart-Cloth und Patent-Vulcanized-India-Rubber-Cloth ermässiget wird* . .	CLX	467	**2043**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **17. Grud.**	1850 28. Grud.	Rozrządzenie ministerstwa finansów, którem obwieszcza się postępowanie z wylosowanemi na dniu 16 Grudnia b. r. niemieckiemi biletami pieniężnemi 6-krajcarowemi, Seryi pod lit. N. 1	CLXI	471	**2049**
19. „	21. „	Rozrządzenie ministerstwa finansów, dotyczące wydania biletów skarbowych, oznaczonych datą wygotowania 1 Stycznia 1851	CLX	469	**2044**

Zobacz zresztą także:
a) rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z d. 12. Grudnia 1849, Nr. 4 pod lit. F;
b) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 28. Lutego 1850, Nr. 75 pod lit. C;
c) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 28. Kwietnia Nr. 158 i 4. Maja Nr. 187 pod lit. C;
d) rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z d. 14. Czerwca Nr. 233 pod lit. B;
e) cesarskie roporządzenie z d. 16. Czerwca Nr. 238 pod lit. G;
f) rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 9. Lipca 1850, Nr. 269 pod lit. C;
g) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 30. Lipca 1850, Nr. 317 pod lit. C;
h) cesarski patent z d. 25. Września 1850, Nr. 374 pod lit. B;
i) rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 29. Września 1850, Nr. 369 pod lit. B;
k) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 18. Października 1850, Nr. 394 pod. lit. C;
l) rozrządzenie ministeryalne z d. 30. Października 1850, Nr. 435 pod lit. B i C;
m) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 8. Listopada 1850, Nr. 444 pod lit. C;
n) rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 10. Listopada 1850, Nr. 442 pod lit. B;
o) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 16. Listopada 1850, Nr. 448 pod lit. C.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **17. Dec.**	1850 28. *Dec.*	*Erlass des Finanzministeriums, womit die Behandlung der am 16. December l. J. verlosten deutschen Münzscheine zu 6 kr., Serie Buchstabe* N. *1, kundgemacht wird*	CLXI	471	**2049**
19. „	21. „	*Erlass des Finanzministeriums, betreffend die Hinausgabe von Reichsschatzscheinen mit dem Ausfertigungstage vom 1. Jänner 1851*	CLX	469	**2044**

Siehe übrigens auch:

a) *den Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 12. December 1849, Nr. 4 unter* lit. F.;
b) *den Erlass des Justizministeriums vom 28. Februar 1850, Nr. 75 unter* lit. C.;
c) *die Erlässe des Justizministeriums vom 28. April Nr. 158 und 4. Mai Nr. 187 unter* lit. C.;
d) *die Verordnung des Ministers des Innern vom 14. Juni Nr. 233 unter* lit. B.;
e) *die kaiserliche Verordnung vom 16. Juni Nr. 238 unter* lit. G.;
f) *die Verordnung des Justizministeriums vom 9. Juli 1850, Nr. 269 unter* lit. C.;
g) *den Erlass des Justizministeriums vom 30. Juli 1850, Nr. 317 unter* lit. C.;
h) *das kaiserliche Patent vom 25. September 1850, Nr. 374 unter* lit. B.;
i) *die Verordnung des Ministeriums des Innern vom 29. September 1850, Nr. 369 unter* lit. B.;
k) *den Erlass des Justizministeriums vom 18. October 1850, Nr. 394 unter* lit. C.;
l) *den Ministerial-Erlass vom 30. October 1850, Nr. 435 unter* lit. B. und C.;
m) *den Erlass des Justizministeriums vom 8. November 1850, Nr. 444 unter* lit. C.;
n) *den Erlass des Ministeriums des Innern vom 10. November 1850, Nr. 442unter* lit. B.;
o) *den Erlass des Justizministeriums vom 16. November 1850, Nr. 448 unter* lit. C

E.

Ustawy i rozporządzenia, najpierw spowodowane i obwieszczone przez ministeryum wojny.

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1849 **21. Grud.**	1850 15. Lut.	Rozrządzenie ministerstwa wojny, którem się postanawia na czas jak długo siedlisko marynarskiej nadkomendy w Tryeście pozostaje, właściwość sądu względem pertraktacyi spadku zeszłych z tego świata osób przy marynarce, od półkownika do wyższych stopni idąc .	XIX	31	**426**
1850 **29. Stycz.**	15. „	Rozrządzenie ministra wojny, którem się obwieszczają zatwierdzone przez Najjaśniejszego Pana postanowienia względem przypuszczania i postępowania z cudzemi okrętami wojennemi w c. k. austryackich portach . .	XIX	40	**431**
29. „	15. „	Okólny reskrypt ministra wojny, którem się rozporządza, iż wojskowych znaków służbowych dla oficerów i dla ludzi każdej klasy, w żadnej innej jak przez Najjaśniejszego Pana, w przepisie o wojskowych znakach służbowych uchwalonej formie i wielkości nosić nie wolno	XIX	41	**433**
4. Lut.	9. Mar.	Okólny reskrypt ministerstwa wojny, którym obwieszcza się w skutek Najwyższej uchwały nowe ustanowienie rangi, i 9-ta klasa dyetowa dla prowadzących rachunki fortyfikacyjne	XXVI	67	**647**
15. Kwiet.	1. Maja	Rozporządzenie ministerstwa wojny, którem się obwieszcza Najwyższa rezolucya Najjaśniejszego Pana, na mocy której przenosi się siedlisko c. k. nadkomendy marynarskiej do Tryestu	L	155	**826**
29. Lipca	7. Sierp.	Okólnik ministerstwa wojny, którym się sądom wojskowym co do wykroczeń pomorowych większa przyznaje władza względem zwolnienia kary	CIV	316	**1319**
5. Paźd.	24. Paźd.	Okólnik ministerstwa wojny, tyczący się klauzuli w kontraktach z erarem wojskowym zamieszczać się mającej, tudzież przynależności sądowej w sporach z takich kontraktów wynikających	CXLI	390	**1809**

E.

Gesetze und Verordnungen, zunächst veranlasst oder kundgemacht durch das

Ministerium des Kriegswesens.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1849 **21. Dec.**	1850 15. Febr.	*Erlass des Kriegsministeriums, womit für die Zeit, in so lange der Sitz des Marine-Ober-Commando in Triest seyn wird, die Gerichtszuständigkeit für die Abhandlung der Verlassenschaften der bei der Marine mit Tod abgehenden Individuen vom Obersten aufwärts bestimmt wird*	XIX	31	**426**
1850 **29. Jän.**	15. "	*Erlass des Kriegsministers, womit die von Sr. Majestät sanctionirten Bestimmungen über die Zulassung und Behandlung fremder Kriegsschiffe in den k.k. österreichischen Häfen kundgemacht werden*	XIX	40	**431**
29. "	15. "	*Circular-Rescript des Kriegsministers, wodurch verordnet wird, dass die Militärdienstzeichen für die Officiere und für die Mannschaft jeder Classe in keiner anderen als in der von Sr. Majestät in der Vorschrift für das Militärdienstzeichen genehmigten Gestalt und Grösse getragen werden dürfen* . . .	XIX	41	**433**
4. Febr.	9. März	*Circular-Rescript des Kriegsministeriums, womit in Folge Allerhöchster Entschliessung eine neue Rangsbestimmung und die neunte Diätenclasse für die Fortifications-Rechnungsführer angeordnet wird* . . .	XXVI	67	**647**
15. April	1. Mai	*Verordnung des Kriegsministeriums, womit die Allerhöchste Entschliessung Seiner Majestät kundgemacht wird, wornach der Sitz des k.k. Marine-Ober-Commando nach Triest verlegt wurde*	L	155	**826**
29. Juli	7. August	*Circular des Kriegsministeriums, womit den Militärgerichten in Beziehung auf Pestvergehen eine grössere Macht hinsichtlich der Milderung der Strafe eingeräumt wird*	CIV	316	**1319**
5. Oct.	24. Oct.	*Circulare des Kriegsministeriums, betreffend die in Verträge mit dem Militär-Aerar aufzunehmende Clausel und den Gerichtsstand der aus derlei Verträgen entstehenden Rechtsstreitigkeiten*	CXLI	390	**1809**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer częćci	Numer ustawy	Stronica
1850 **6. Listo.**	1850 11. Listop.	Rozporządzenie ministerstwa wojny, którem sie obwieszcza zezwolony przez Najjaśniejszego Pana, J. C. Mość, jeneralny pardon dla dawniejszych insurgentów po ukończeniu rewolucyi we Węgrzech, w szeregi c. k. armii wcielonych, a później zbiegłych	CXLVII	441	**1913**
30. „	21. Grud.	Rozrządzenie ministerstwa wojny, którem się obwieszcza zatwierdzone Najłaskawiej przez Najjaśniejszego Pana, J. C. Mość, ulepszenia w branszy polowo-lekarskiej	CLX	465	**2041**

Zobacz zresztą także:

a) rozrządzenia ministra spraw wewnętrznych z d. 10. Stycznia, z d. 18. Stycznia i z d. 10. Lutego 1850 Nr. 16, 19 i 46 pod lit. B;

b) cesarski patent z dnia 19. Kwietnia Nr. 213; oba rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych z dnia 14. Czerwca Nr. 232 i 233; cesarski patent z d. 7. Maja Nr. 243 pod lit. B;

c) traktat rządowy z d. 20. Maja Nr. 246 pod lit. A;

d) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 9. Października 1850, Nr. 391 pod lit. C;

e) rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 26. Października 1850, Nr. 434 pod lit. B.

f) rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 10. Listopada 1850. Nr. 442 pod lit. B;

g) rozrządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z d. 14. Listopada 1850. Nr. 446 pod lit. B.;

h) rozrządzenin manisteryalne z d. 19. Listopada 1850, Nr. 453 pod lit. B i C.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **6. Nov.**	1850 11. *Nov.*	*Verordnung des Kriegsministeriums, wodurch der von Seiner Majestät dem Kaiser bewilligte General-Pardon für die nach Beendigung der Revolution in Ungarn in die k. k. Armee eingereihten und später desertirten ehemaligen Insurgenten kundgemacht wird*	CXLVII	441	**1913**
30. „	21. *Dec.*	*Erlass des Kriegsministeriums, womit die von Seiner Majestät Allergnädigst genehmigte Verbesserung der Gebühren der feldärztlichen Branche bekannt gemacht wird*	CLX	465	**2041**

Siehe übrigens auch:

a) *die Erlässe des Ministers des Innern vom 10. Jänner, vom 18. Jänner und vom 10. Februar 1850, Nr. 16, 19 und 46 unter* lit. B.;

b) *das kaiserliche Patent vom 19. April, Nr. 213; die beiden Verordnungen des Ministers des Innern vom 14. Juni, Nr. 232 und 233; das kaiserliche Patent vom 7. Mai, Nr. 243 unter* lit. B.;

c) *den Staatsvertrag vom 20. Mai, Nr. 246 unter* lit. A.;

d) *den Erlass des Justizministeriums vom 9. October 1850, Nr. 391 unter* lit. C.;

e) *den Erlass des Ministeriums des Innern vom 26. October 1850, Nr. 434 unter* lit. B.;

f) *den Erlass des Ministeriums des Innern vom 10. November 1850, Nr. 442 nnter* lit. B.;

g) *den Erlass des Ministeriums des Innern vom 14. November 1850, Nr. 446 unter* lit. B.

h) *den Ministerial-Erlass vom 19. November 1850, Nr. 453 unter* lit. B. *und* C.

F.

Ustawy i rozporządzenia, najpierw spowodowane i obwieszczone przez ministeryum wyznań i publicznego oświecenia.

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1849 **12. Grud.**	1850 8. Stycz.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem ustanawia się, iż nowe zaświadczenia frekwentacyjne od kursu do kursu, jednym tylko a to 6cio-krajcarowym stęplem zaopatrzone być mają	IV	4	**67**
15. „	18. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, mocą którego ustanawia się ustanie uprawnienia do docentury prywatnej, z powodu niewykonywania przez cztery po sobie następujące półrocza	X	14	**179**
20. „	15. Lut.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem udziela się przepis względem wypożyczania książek z bibliotek uniwersyteckich i licealnych	XIX	30	**422**
27. „	18. Stycz.	Pismo rozporządzające ministra wyznań i oświecenia, którem obwieszcza się rozporządzenie względem egzaminów odbywać się mających z języków żyjących w publicznych zakładach naukowych	X	15	**179**
1850 **8. Stycz.**	9. Marca	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem zaprowadzone zostają różne postanowienia dla c. k. gimnazyów, uniwersytetów i liceów w król. Lombardzko-Weneckiem, co do bezpośredniego ich kierunku, podziału i objętości przedmiotów naukowych. .	XXIV	54	**617**
13. „	9. „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, mocą którego wydany zostaje przepis prowizoryczny co do obsadzania miejsc nauczycielskich w królestwie Lombardzko-Weneckiem	XXIV	55	**620**
14. „	15. Lut.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, mocą którego znosi się zakaz egzaminowania izraelitów z prawa kościelnego, lub wystawiania tymże zaświadczeń frekwentacyjnych, w razie uczęszczania na takowe odczyty.	XIX	33	**427**
21. „	15. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem postanawia się, że duchownemu ewanielickiemu nie zabroniono przy mieszanych małżeństwach pobłogosławienia wtedy przedsiębrać, jeżeli się poświadczeniem metryki wykaże, że małżeństwo podług przepisu dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 28. Października 1841 L. 29427. zawarte zostało	XIX	36	**428**
23. „	29. Mar.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, w przedmiocie prowizorycznego ustanowienia władzy szkolnej krajowej w Czechach	XXV	56	**625**

F.

Gesetze und Verordnungen, zunächst veranlasst oder kundgemacht durch das Ministerium des Cultus und öffentlichen Unterrichts.

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
24. Stycz.	15. Lut.	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, którem się w skutek cesarskiej rezolucyi, wszystkim nauczycielom gimnazyalnym, którzy płace z publicznych funduszów pobierają, nauczanie prywatne w tak zwanych korepetycyach zakazuje, a za to im się pod pewnemi warunkami dodatek z funduszu naukowego 200 złtr. rocznie od 1 Listopada 1849 począwszy, udziela . .	XIX	37	**429**
24. „	15. „	Pismo rozporządzające ministra wyznań i oświecenia, którem się oświadcza, że stowarzyszenia niemiecko-katolickich wyznawców obecnie podług §§. 2 i 4 patentu z d. 4 Marca 1849, jako kościół lub społeczeństwo religijne uznane być nie mogą, a przeciwnie że zwolennikom owego wyznania, praw §-m 1m onego patentu zagwarantowanych, odmawiać nie wolno . .	XIX	38	**430**
25. „	15. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się gimnazyalnym ciałom nauczycielskim do woli zostawia, w wykonanie wprowadzić §. 75 organizacyjnego projektu dla gimnazyów, względem wydawania semestralnych zaświadczeń szkolnych bez przedsiębrania egzaminu finalnego, już z końcem I. półrocza bieżącego roku szkolnego 1849-50.	XIX	39	**431**
8. Lut.	15. „	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, którem się postanawia na bieżący rok szkolny (1849-50) początek i trwanie wakacyj jesiennych dla gimnazyów .	XIX	44	**436**
15. „	9 Mar.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się prowizorycznie reguluje tok czynności władz akademicznych w uniwersytecie Peszteńskim . . .	XXVI	70	**625**
16. „	9. „	Rozrzadzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się objaśniają postanowienia prowizorycznej ustawy o organizacyi władz akademickich względem obieralności na godność rektora uniwersyteckiego	XXVI	71	**654**
19. „	9. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, mocą którego kolegiom profesorskim, przyznaje się prawo dozwalania kandydatom godności doktorskiej pod pewnemi warunkami wyjątków od dotychczas zwykłego 3-ch-miesięcznego przedziału między pojedynczemi ścisłemi doktoratu egzaminami	XXVI	72	**654**
1. Marc.	28. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się rozporządzają postanowienia co do wyjątkowego przedsiębrania egzaminów na fakultecie filozoficznym z nauki pedagogicznej i gospodarstwa wiejskiego . . .	XXXIII	115	**697**
4. „	9. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem oświadcza się, iż w skutek Najwyższej uchwały, przypuszczenie amnestyonowanych księży do opieki dusz, zawisło od poprzedniego zezwolenia szefa krajowego	XXVI	79	**660**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **24. Jän.**	1850 15. *Febr.*	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit in Folge kaiserlicher Entschliessung allen Gymnasiallehrern, deren Gehalte aus öffentlichen Fonden bestritten werden, das Ertheilen des Privatunterrichtes in den sogenannten Nachstunden untersagt, dagegen ihnen unter gewissen Bedingungen eine Zulage aus dem Studienfonde von 200 fl. jährlich, vom 1. November 1849 angefangen, zugewiesen wird* .	XIX	37	**429**
24. „	15. „	*Schreiben des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch ausgesprochen wird, dass die Vereine der deutsch-katholischen Glaubensgenossen derzeit im Sinne der §§. 2 und 4 des Patentes vom 4. März 1849 nicht als Kirche oder Religionsgesellschaft anerkannt, dagegen den Anhängern jenes Bekenntnisses die durch den §. 1 jenes Patentes gewährten Rechte nicht versagt werden können*	XIX	38	**430**
25. „	15. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch den Gymnasial-Lehrkörpern freigestellt wird, den §. 75 des Organisations-Entwurfes für Gymnasien hinsichtlich der Ausstellung von Semestral-Schulzeugnissen ohne Vornahme einer Schlussprüfung, auch schon am Schlusse des I. Semesters des laufenden Schuljahres 1849—1850 in Ausführung zu bringen*	XIX	39	**431**
8. Febr.	15. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch für das laufende Schuljahr (1849-50) der Anfang und die Dauer der Herbstferien für die Gymnasien bestimmt wird*	XIX	44	**436**
15. „	9. *März*	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch der Geschäftsgang der akademischen Behörden für die Universität zu Pesth provisorisch geregelt wird*	XXVI	70	**652**
16. „	9. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch die Bestimmungen des provisorischen Gesetzes über die Organisirung der akademischen Behörden bezüglich der Wählbarkeit zur Würde eines Universitäts-Rectors erläutert werden*	XXVI	71	**654**
19. „	9. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch den Professoren-Collegien das Recht eingeräumt wird, den Candidaten der Doctorswürde von dem bisher üblichen Zwischenraume von drei Monaten zwischen den einzelnen strengen Doctorats-Prüfungen unter gewissen Bedingungen Ausnahmen zuzugestehen*	XXVI	72	**654**
1. März	28. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit die Bestimmungen über die ausnahmsweise Abhaltung von Prüfungen über die Erziehungskunde und Landwirthschaftslehre an der philosophischen Facultät getroffen werden*	XXXIII	115	**697**
4. „	9. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung die Zulässigkeit amnestirter Priester in die Seelsorge von der vorläufigen Zustimmung des Landeschefs abhängig erklärt wird*	XXVI	79	**660**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **10. Marca**	1850 28. Mar.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się wydaje formularz uniwersyteckich zaświadczeń wystąpienia wraz z przepisem co do ich zapełnienia . .	XXXIII	117	**700**
19. „	8. Kwie	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem dawniejsze rozrządzenie ministeryalne z d. 21 Stycznia 1850, w ten sposób objaśnia się, iż pobłogosławienie tak zwanych mieszanych małżeństw przez ewanielickiego dusz starownika także i wtedy nastąpić może, kiedy małżeństwo przed katolickim dusz starowniwnikiem pod udzieleniem kościelnego błogosławieństwa zawartem zostało	XXXVI	124	**733**
29. „	26 „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się także i na uniwersytecie peszteńskim zaprowadzają zaświadczenia uniwersyteckie, ministeryalnem rozrządzeniem z dnia 10 Marca dla innych uniwersytetów austryackich zaprowadzone	XLVII	144	**803**
31. „	26. „	Rozporządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia. dotyczące zniesienia dyrektorów i mianowania dziekana i rektora na uniwersytecie peszteńskim	XLVII	145	**807**
10. Kwie.	1. Maja	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia. którem istniejące przepisy względem nabycia i utraty stypendyów i uwolnień od opłat szkolnych uczniów gimnazyalnych w zgodność się wprowadzają z nowym sposobem co do klasyfikowania postępu uczniów	L	154	**825**
11. „	28. Kwiet.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem postanowienia ministeryalnego rozrządzenia z dnia 19. Lutego 1850, o interwallach między ściśłemi do osiągnienia doktoratu egzaminami także i na wszechnice Peszt, Padua i Pawia rozciągają się	XLIX	150	**821**
16. „	28. „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem nakładu i sprzedaży książek szkolnych dla gimnazyów i szkół realnych.	XLIX	152	**822**
18. „	1. Maja	Rozporządzenie cesarskie, którem się ustanawia stosunek kościoła katolickiego do władzy państwa	L	156	**826**
23. „	1. „	Rozporządzenie cesarskie, którem się stosunki kościoła katolickiego do nauki publicznej bliżej ustanawiają .	L	157	**827**
26. „	24. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem zaprowadzają się postanowienia względem udzielania urlopów członkom stanu nauczycielskiego.	LIX	189	**877**
27. „	29. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, dotyczące objaśnienia tak przepisów względem habilitacyi docentów prywatnych, jak ważności ich zaświadczeń . .	LXIII	208	**895**
3. „	17. „	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, którem się przedłuża termin wyznaczony suplentom po gimnazyach, dla złożenia egzaminu na urząd nauczycielski	LVIII	186	**873**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **10. März**	1850 28. Mär	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit ein Formular der Universitäts-Abgangszeugnisse mit einer Vorschrift über ihre Ausfullung hinausgegeben wird*	XXXIII	117	**700**
19. „	8. April	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch der frühere Ministerial-Erlass vom 21. Jänner 1850 dahin erläutert wird, dass die Einsegnung sogenannter gemischter Ehen durch den evangelischen Seelsorger auch dann stattfinden könne, wenn der Eheabschluss vor dem katholischen Seelsorger unter Ertheilung der kirchlichen Einsegnung von Seite desselben vor sich gegangen ist*	XXXVI	124	**733**
29. „	26. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch die für die übrigen österreichischen Universitäten mit Ministerial-Erlass vom 10. März eingeführten Universitätszeugnisse auch an der Pesther Universität eingeführt werden*	XLVII	144	**803**
31. „	26. „	*Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, betreffend die Aufhebung der Directoren und die Ernennung der Decane und des Rectors an der Universität zu Pesth*	XLVII	145	**807**
10. April	1. Mai	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch die bestehenden Vorschriften über Erwerb und Verlust von Stipendien und Schulgeldbefreiungen der Gymnasialschüler in Einklang gebracht werden mit der neuen Art, den Fortgang der Schüler zu classificiren*	L	154	**825**
11. „	28. April	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch die Bestimmungen des Ministerial-Erlasses vom 19. Februar 1850 über die Zwischenräume zwischen den strengen Doctoratsprüfungen auch auf die Universitäten zu Pesth, Padua und Pavia ausgedehnt werden*	XLIX	150	**821**
16. „	28. „	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, in Betreff des Verlages und Verkaufes von Schulbüchern für Gymnasien und Realschulen*	XLIX	152	**822**
18. „	1. Mai	*Kaiserliche Verordnung, mit welcher das Verhältniss der katholischen Kirche zur Staatsgewalt festgestellt wird*	L	156	**826**
23. „	1. „	*Kaiserliche Verordnung, mit welcher die Beziehungen der katholischen Kirche zum öffentlichen Unterrichte näher bestimmt werden*	L	157	**827**
26. „	24. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit Anordnungen über Ertheilung eines Urlaubes an Mitglieder des Lehrstandes getroffen werden* . . .	LIX	189	**877**
27. „	29. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, betreffend eine Erläuterung der Vorschriften über Habilitirung der Privatdocenten und der Giltigkeit ihrer Zeugnisse*	LXIII	208	**895**
3. Mai	17. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch die den Supplenten an Gymnasien gestellte Frist für die Ablegung der Lehramtsprüfung verlängert wird*	LVIII	186	**873**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **10. Maja**	1850 24. Maja	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się obwieszcza rozporządzenie względem ukrócenia przepisanego za warunek do wstąpienia do studyów farmaceutycznych czteroletniego czasu kondycyi pomocników aptekarskich	LIX	191	**879**
24. „	11. Czerw.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem zaprowadzenia stosownej do czasu roty przysięgi dla profesorów przy wyższych zakładach naukowych, dla dyrektorów i nauczycieli przy gimnazyach, szkołach realnych i innych szkołach rządowych . . .	LXVIII	219	**923**
24. „	25. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem przeciąg farmaceutycznego kursu naukowego ustanowiono i uczących się farmaceutyki, lubo nie są imatrykulowanymi uczniami fakultetu, od składania egzaminów semestralnych uwolniono	LXXVI	239	**975**
3. Czer.	19. „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się rozrządzają egzamina dojrzałości dla kończących nauki w roku szkolnym 1850 uczniów gimnazyalnych niektórych krajów koronnych. którzyby w następnym roku szkolnym na uniwersytecie lub publicznym jakim fakultetowym zakładzie imatrykulowani być chcieli .	LXXII	235	**937**
6. „	25. „	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, dotyczące ważności cudzo-krajowych dyplomów doktorskich dla objętości monarchii austryackiej	LXXVI	240	**975**
15. „	11. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, postanawiające, że uczniom niższego gimnazyum, chcącym być farmaceutami, nie może być udzielona dyspensa od uczenia się języka greckiego	LXXXVIII	260	**1161**
22. „	29. Czerw.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem święcenia niedziel i katolickich dni świątecznych w miejscach, gdzie katolicka ludność większą stanowi liczbę	LXXXII	252	**1036**
24. „	23. Lipca	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, mocą którego dodaje się objaśnienie do rozrządzenia ministeryalnego z dnia 10 Kwietnia 1850 (dziennik praw państwa z r. 1850 cz. L, Nr, 154), co do tego, jaki wpływ wywierać mają świadectwa o uwadze, pilności i obyczajach itd. ucznia na dalsze używanie stypendyum lub utratę takowego, albo na uwolnienie od opłaty szkolnej	XCIV	270	**1221**
27. „	3. Sierp.	Rozporządzenie cesarskie, którem się wydaje prowizoryczna ustawa o nauczaniu prywatnem i z dniem jej obwieszczenia w wykonanie wprowadza	CI	309	**1271**
28. „	13. „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, tyczące się stanowiska nauczycieli katolickiej religii, po gimnazyach i innych pośrednich szkołach.	XC	265	**1167**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850	1850				
10. Mai	24. Mai	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit eine Verordnung in Betreff der Abkürzung der als Bedingung zum Eintritte in das pharmaceutische Studium vorgeschriebenen vierjährigen Conditionszeit der Apothekergehilfen bekannt gemacht wird* .	LIX	191	**879**
24. „	11. Juni	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, wegen Einführung einer zeitgemässen Eidesformel für Professoren an höheren Lehranstalten, für Directoren und Lehrer an Gymnasien, Realschulen und anderen Staatsschulen*	LXVIII	219	**923**
24. „	25. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit die Dauer des pharmaceutischen Lehrcurses festgesetzt und den Studirenden der Pharmacie, ungeachtet sie nicht immatriculirte Facultätsschüler sind, die Ablegung von Semestralprüfungen erlassen wird*	LXXVI	239	**975**
. Juni	19. Juni	*Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch für im Studienjahre 1850 absolvirende Gymnasialschüler mehrerer Kronländer, welche im nächsten Studienjahre an einer Universität oder einem öffentlichen Facultätsstudium immatriculirt werden wollen, Maturitätsprüfungen angeordnet werden*	LXXII	235	**937**
6. „	25. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, betreffend die Geltung auswärtiger Doctorsdiplome für den Umfang der österreichischen Monarchie* . . .	LXXVI	240	**975**
15. „	11. Juli	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch bestimmt wird, dass solchen Schülern des Untergymnasiums, welche Pharmaceuten werden wollen, die Dispens vom Erlernen des Griechischen nicht zugestanden werden könne*	LXXXVIII	260	**1161**
22. „	29. Juni	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wegen Feier der Sonn- und katholischen Festtage an Orten, wo die katholische Bevölkerung die Mehrzahl bildet*	LXXXII	252	**1936**
24. „	23. Juli	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit im Nachhange zum Ministerial-Erlasse vom 10. April 1850 (Reichsgesetzblatt 1850, L. Stück, Zahl 154). erklärt wird, welchen Einfluss die Urtheile über Aufmerksamkeit, Fleiss, sittliches Betragen u. s. w. des Schülers auf den Fortgenuss oder Verlust des Stipendiums, oder der Befreiung vom Schulgelde zu nehmen hat*	XCIV	270	**1221**
27. „	3. Aug.	*Kaiserliche Verordnung, wodurch ein provisorisches Gesetz über den Privatunterricht erlassen, und vom Tage der Kundmachung angefangen, in Wirksamkeit gesetzt wird*	CI	309	**1271**
28. „	13. Aug.	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, die Stellung der katholischen Religionslehrer an Gymnasien und anderen Mittelschulen betreffend* . . .	XC	265	**1167**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 29. Czer.	1850 11. Sierpn.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, zmieniające §. 404 politycznego urządzenia w ten sposób, iż do rocznych wizytacyj szkół przez miejscowych dusz starowników, także i członkowie wydziałowi i przełożeni politycznych gmin miejscowych, tudzież patronowie szkół lub ich zastępcy zapraszani, o przedsięwzięciu tych wizytacyj zaś także i starostwa powiatowe przez szkolnych dystryktualnych dozorców zawiadomione być powinny, gdyż nader pożądanem oświadcza się, ażeby starostowie albo sami albo przez zastępców przy takowych znajdowali się .	LXXXVIII	261	1162
30. „	7. „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, dotyczące katolicko-teologicznych dyecezyalnych i klasztornych zakładów naukowych i fakultetowych	CV	319	1321
11. Lipca	3. „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem zaprowadzenia opłat kolegiowych na wszechnicach w Wiedniu, Pradze, Peszcie, Lwowie, Krakowie, Ołomuńcu, Gracu i Inspruku	CI	310	1274
13. „	4. Wrześ.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się wydaje przepis względem przypuszczenia prywatnych docentów i nauczycieli z rządu nieustanowionych, lecz tylko przypuszczonych po technicznych instytutach, tudzież względem ich uprawnienia do wystawiania zaświadczeń co do postępu, przy egzaminach okazanego	CXVI	335	1549
14. „	25. Lipca	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem liczby uczniów, ile ich do pojedynczych klas gimnazyalnych przyjmować się ma	CXVI	275	1233
14. „	3. Sierpn.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, względem kwalifikacyi weterynarzy, nie będących magistrami weterynaryi	CI	311	1282
15. „	7. „	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia dotyczące czynności urzędowo-karnych i dyscyplinarnych przeciw duchownym katolickim, tudzież zakresu działania władz rządowych w sprawach co do nabożeństwa katolickiego i egzaminów konkursowych na probostwo	CV	329	1325
30. „	13. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się stosownie do Najwyższej uchwały z dnia 29 Lipca 1850 obwieszcza przepis względem urządzenia teoretycznego egzaminu rządowego dla uczniów umiejętności prawniczych i politycznych	CX	327	1369
4. Sierp.	22. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się prostuje mylna cytacya, znajdująca się w rozporządzeniu o zaprowadzeniu opłaty kolegiowej	CXIII	321	1529
3. Wrześ.	18. Wrzes.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, którem się za uchylone oświadcza rozporządzenie nadwornej kancelaryi z d. 27 Lipca 1826 do L. 21,173 (moraw. szląsk. polit. zbiór ustaw tom VIII, str. 188), dozwalające akuszerkom żydowskim pod pewnemi tylko ograniczeniami dawania pomocy położniczej akuszerkom chrześciańskim	CXXI	348	1579

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	*Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe*	*Anhalt*	*Nummer des Stückes*	*Nr. des Gesetzes etc.*	*Seite*
1850 **29. Juni**	1850 11. *August*	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch der §. 404 der politischen Schulverfassung dahin abgeändert wird, dass zu den jährlichen Schulvisitationen durch die Ortsseelsorger auch die Ausschüsse und Vorstände der politischen Ortsgemeinden und die Schulpatrone oder ihre Vertreter geladen, von deren Vornahme aber auch die Bezirkshauptmannschaften durch die Schuldistricts-Aufseher in Kenntniss gesetzt werden sollen, indem es als sehr wünschenswerth erklärt wird, dass die Bezirkshauptleute selbst oder durch Vertreter dabei erscheinen*	LXXXVIII	261	**1162**
30. „	7. „	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, die katholisch-theologischen Diöcesan- und Kloster-Lehranstalten und Facultäten betreffend*	CV	319	**1321**
12. Juli	3. „	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts über die Einführung von Collegiengeldern an den Universitäten zu Wien, Prag, Pesth, Lemberg, Krakau, Olmütz, Gratz und Innsbruck*	CI	310	**1274**
13. „	4. *Sept.*	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch eine Vorschrift über die Zulassung von Privatdocenten, und vom Staate nicht bestellter, sondern nur zugelassener Lehrer an technischen Instituten, sowie über deren Berechtigung zur Ausstellung von Fortgangs- (Prüfungs-) Zeugnissen erlassen wird*	CXVI	335	**1549**
14. „	25. *Juli*	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, über die in die einzelnen Classen der Gymnasien aufzunehmende Schülerzahl*	XCVI	275	**1233**
14. „	3. *August*	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, betreffend die Befähigung von Thierärzten, welche nicht Magister der Thierheilkunde werden*	CI	311	**1282**
15. „	7. „	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, in Betreff der Straf- und Disciplinar-Amtshandlungen gegen katholische Geistliche, dann des Wirkungskreises der Regierungsbehörden in Angelegenheiten des katholischen Gottesdienstes und der Pfarr-Concursprüfungen*	CV	320	**1325**
30. „	13. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, womit in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 29. Juli 1850 die Vorschrift über die Einrichtung der theoretischen Staatsprüfung für Studirende der Rechts- und Staatswissenschaft kundgemacht wird*	CX	327	**1369**
4. Aug.	22. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit in der Verordnung über die Einführung der Collegiengelder eine unrichtige Citation berichtiget wird*	CXIII	331	**1529**
3. Sept.	18. *Sept.*	*Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts, mit welcher im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern die Hofkanzlei-Verordnung vom 27. Juli 1826, Z. 21.173 (Mähr. schles. pol. Gesetzsammlung. VIII. Bd., S. 188), durch welche den jüdischen Hebammen nur unter gewissen Beschränkungen die geburtshilfliche Dienstleistung bei christlichen Frauen gestattet wurde, für aufgehoben erklärt wird*	CXXI	348	**1579**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **5. Sept.**	1850 24. Oct.	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, womit die neue Normirung des Alterserfordernisses zur Aufnahme in die theresianische Akademie bekannt gegeben wird*	CXLI	389	**1809**
11. „	9. „	*Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch die Aufhebung der jährlichen Beiträge zur Erhaltung des Teschner evangelischen Gymnasiums, wozu bisher die Gemeinden augsburger und helvetischer Confession verhalten waren, verfügt wird*	CXXXII	373	**1693**
21. „	30. Sept.	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, betreffend den Uebertritt von Schülern aus Gymnasien der Kronländer Ungarn, Croatien und Slavonien, Woiwodina und des Temeser Banates in Gymnasien anderer Kronländer*	CXXVII	363	**1623**
1. Oct.	4. Oct.	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, womit in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 die allgemeinen Anordnungen über die Facultätsstudien der Universitäten zu Wien, Prag, Lemberg, Krakau, Olmütz, Gratz und Innsbruck kundgemacht werden*	CXXX	370	**1675**
3. „	2. Nov.	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, in Betreff der Aufhebung des Unterschiedes in den Besoldungen der geistlichen und weltlichen Lehrer an Gymnasien bei künftigen Anstellungen*	CXLV	431	**1857**
4. „	13. Oct.	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, womit die mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 genehmigte provisorische Vorschrift über die Rechtsakademien in Ungarn kundgemacht wird*	CXXXIV	380	**1711**
4. „	13. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, womit die mit Allerhöchster Entschliessung vom 29. September 1850 genehmigte provisorische Vorschrift über die Rechtsakademie zu Agram kundgemacht wird*	CXXXIV	381	**1721**
4. „	31. „	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch bestimmt wird, unter welchen Bedingungen Privatdocenten für demonstrative Fächer zulässig seien*	CXLIII	425	**1833**
8. „	23. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, die Organisation der k. k. evangelisch-theologischen Lehranstalt in Wien, das Studienwesen an derselben und die Disciplinarordnung betreffend* . . .	CXL	388	**1797**
8. „	31. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, womit in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 3. October 1850 die allgemeinen Anordnungen über die Facultätsstudien und die akademische Disciplin an der Universität zu Pesth kundgemacht werden*	CXLIV	430	**1837**
10. „	24. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, betreffend die Behandlung öffentlicher Gymnasialschüler, welche vor dem Schlusse eines Semesters aufhören, an dem öffentlichen Unterrichte Theil zu nehmen*	CXLI	392	**1811**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 17. Paźd.	1850 31. Paźd.	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się w skutek Najwyższego postanowienia z. d 8 Października 1850, rozporządza, iż c. k. akademia sztuk plastycznych we Wiedniu ustaje być władzą i towarzystwem sztuk, i tylko jako szkoła wyższa sztuk, na nowo uorganizowaną będzie, a przeto też ustać ma działalność dotychczasowego przepisu względem zasięgania zdania tegoż instytutu w rzeczach sztuki lub przy pomnikach publicznych	CXLIII	426	1834
18. „	31. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się znosi dotychczas zwykłe zasełanie rocznych na próbę rysunków uczniów IV klasy (niższej szkoły realnej), a zaprowadza niektóre inne postanowienia co do nauki rysunków dla tychże	CXLIII	427	1834
18. „	16. Listop.	Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia, zawierające postanowienia co do ściągania (kontrahowania) studyów gimnazyalnych i co do prywatnego studyum .	CXLIX	443	1917
19. „	2. „	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, którem się przepisuje zachowanie §§. 75 i 76. z dodatkiem Nru XII drukowanego projektu organizacyjnego dla gimnazyów	CXLV	432	1857
23. „	11. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem udzielone rozrządzeniem ministeryalnem z d. 16 Sierpnia 1849, aprobowanym chirurgom i magistrom chirurgii, pozwolenie prywatnego odbywania studyum pr edmiotów naukowych, dawniejszych dwóch lat filozoficznych, w ten sposób się zmienia, iż takowi w celu przyjęcia do studyum medycznego na publicznem wyższem gimnazyum jakiego uniwersyteckiego miasta, poddać się mają egzaminowi z loiki, psychologii, matematyki, fizyki i filologii, wszakże z tem postanowieniem, iż to ulżenie tylko jeszcze na szkolne lata 1850-51 i 1851-52 ważnem być ma.	CXLVII	438	1911
11. List.	27. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się prowizoryczne zaprowadzają postanowienia o taksach egzaminowych, przez kandydatów teoretycznych egzaminów rządowych opłacać się mających.	CLII	449	1967
28. „	7. Grud.	Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia, którem się w skutek Najwyższej uchwały, z d. 23 m. b. konwentowi Salezyanek w Padwie, zapewnia uwolnienie od ustaw amortyzacyjnych (umarzających)	CLV	458	1984
3. Grud.	17. „	Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia, którem się objaśnia §. 63 ustawy prowizorycznej o egzaminach rządowych teoretycznych	CLIX	463	2039

Zobacz zresztą także:

a) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 1. Marca 1850, pod lit. C;
b) rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 14. Lipca 1850, Nr. 273 pod lit. C;
c) rozrządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 3. Września 1850, Nr. 342 pod lit. C;
d) rozrządzenie ministerstwa handlu z d. 29. Września 1850, Nr. 371 pod lit. G;
e) rozrządzenie ministeryalne z d. 8. Listopada 1850, Nr. 444 pod lit. C, D i F.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **17. Oct.**	1850 31. Oct.	*Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 8. October 1850 verfügt wird, dass die k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien als Kunstbehörde und Kunstgesellschaft aufzuhören habe und nur als höhere Kunstschule neu zu organisiren sei, und dass es daher auch von der bisher bestandenen Vorschrift, in Kunstsachen oder bei öffentlichen Denkmälern das Gutachten dieser Anstalt einzuholen, abzukommen habe*	CXLIII	426	**1834**
18. „	31. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch die bisher übliche Einsendung von Jahres-Probezeichnungen der Schüler der IV. Classe (Unter-Realschule) aufgehoben und mehrere andere Bestimmungen hinsichtlich des Zeichnungs-Unterrichtes für dieselben angeordnet werden*	CXLIII	427	**1834**
18. „	16. Nov.	*Verordnung des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, enthaltend Bestimmungen über das Contrahiren der Gymnasialstudien und über das Privatstudium*	CXLIX	443	**1917**
19. „	2. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts wodurch die §§. 75 und 76 sammt dem Anhange Nr. XII des gedruckten Organisations-Entwurfes für Gymnasien zur Befolgung vorgeschrieben werden*	CXLV	432	**1857**
23. „	11. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch die den approbirten Wundärzten und Magistern der Chirurgie durch Ministerialerlass vom 16. August 1849 eingeräumte Bewilligung, die Lehrgegenstände der vormaligen zwei philosophischen Jahrgänge privatim zurückzulegen, dahin abgeändert wird, dass sie sich zum Behufe ihrer Aufnahme in das medicinische Studium an einem öffentlichen Obergymnasium einer Universitätsstadt den Prüfungen über Logik, Psychologie, Mathematik, Physik und Philologie zu unterziehen haben, jedoch mit der Bestimmung, dass diese Begünstigung nur mehr für die Studienjahre 1850-51 und 1851-52 zu gelten habe*	CXLVII	438	**1911**
11. Nov.	27. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, womit provisorische Bestimmungen über die von den Candidaten der theoretischen Staatsprüfungen zu entrichtenden Prüfungstaxen getroffen werden* .	CLII	449	**1967**
28. „	7. Dec.	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 23. l. M. dem Convente der Salesianerinnen in Padua die Befreiung von den Amortisationsgesetzen zugesichert wird*	CLV	458	**1984**
3. Dec.	17. „	*Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts, wodurch der §. 63 des provisorischen Gesetzes über die theoretischen Staatsprüfungen erläutert wird*	CLIX	463	**2039**

Siehe übrigens auch:
a) *den Erlass des Justizministeriums vom 1. März 1850, Nr. 77 unter* lit. C.;
b) *die Verordnung des Justizministeriums vom 14. Juli 1850, Nr. 273 unter* lit. C.;
c) *den Erlass des Justizministeriums vom 3. September 1850, Nr. 342 unter* lit. C.;
d) *den Erlass des Handelsministeriums vom 29. September 1850, Nr. 371 unter* lit. G.;
e) *den Ministerial-Erlass vom 8. November 1850, Nr. 444 unter* lit. C., D. *und* F.

G.

Ustawy i rozporządzenia. najpierw spowodowane i obwieszczone przez

ministeryum handlu, przemysłu i budowli publicznych.

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1849 **26. Lipca**	1850 3. Czerw.	Traktat zawarty między c. k. austryacką i c. k. rosyjską administracyą poczt, w celu uwolnienia od przymusowego frankowania korespondencyi austryacko-rossyjskiej	LXVI	216	**905**
15. List.	15. Lut.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych.	XIX	27	**419**
20. „	18. Stycz.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, mocą którego na miejsce 3-ej cz. regulaminu opłat pocztowych z dnia 2 Lutego 1842, nowe postanowienia względem należytości od posełek pocztą wozową, działać poczynają .	X	13	**175**
24. „	15. Lut.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych.	XIX	28	**420**
3. Grud.	15. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych.	XIX	29	**421**
18. „	28. Marca	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych.	XXXII	85	**683**
25. „	9. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych.	XXVI	58	**630**
31. „	9. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu udzielonych.	XXVI	59	**637**
1850 **14. Stycz.**	15. Lut.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, mocą którego oświadcza się, że ustaje przywilej, Fryderykowi Rüdigerowi we Wiedniu na d. 22 Grudnia 1847 na wynalazek nowego bandaża rupturowego udzielony	XIX	34	**427**
14. „	15 „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem niektóre przywileje z upływem czasu za ustałe oświadczają się .	XIX	35	**427**
14. „	9. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem przedłuża się na rok czwarty przywilej kapitanowi Ignacemu Marcinowi Guggenbergerowi nadany.	XXVI	60	**639**
14. „	9. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się niektóre przywileje przedłużają	XXVI	61	**639**
14. „	9. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się niektóre przywileje przedłużają.	XXVI	62	**639**
18. „	9. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych.	XXVI	64	**642**

G.

Gesetze und Verordnungen, zunächst veranlasst oder kundgemacht durch das

Ministerium für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1849 **26. Juli**	1850 3. Juni	Vertrag zwischen der k. k. österreichischen und kaiserlich-russischen Postadministration, bezüglich der Beseitigung des Frankaturzwanges bei der österreichisch-russischen Correspondenz	LXVI	216	**905**
15. Nov.	15. Febr.	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XIX	27	**419**
20. „	18. Jän.	Erlass des Handelsministeriums, wodurch an die Stelle des 3. Theiles des Porto-Regulativs vom 2. Februar 1842, neue Bestimmungen über die Gebühren für Fahrpostsendungen in Wirksamkeit gesetzt werden .	X	13	**175**
24. „	15. Febr.	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XIX	28	**420**
3. Dec.	15. „	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XIX	29	**421**
18. „	28. März	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XXXII	85	**683**
25. „	9. „	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XXVI	58	**636**
31. „	9. „	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XXVI	59	**637**
1850 **14. Jän.**	15. Febr.	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Friedrich Rödiger in Wien unterm 22. December 1847 verliehene Privilegium auf die Erfindung eines neuen Bruchbandes für erloschen erklärt wird	XIX	34	**427**
14. „	15. „	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden	XIX	35	**427**
14. „	9. März	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Hauptmanne Ignaz Martin Guggenberger verliehene Privilegium auf das vierte Jahr verlängert wird	XXVI	60	**639**
14. „	9. „	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden	XXVI	61	**639**
14. „	9. „	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden	XXVI	62	**639**
18. „	9. „	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	XXVI	64	**644**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
19. Stycz.	28. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, mocą którego przedłużonym zostaje na rok czwarty i piąty przywilej na wynalazek we fabrykacyi towarów pasamoniczych i wstążkowych, pierwotnie Tobiaszowi Kohn pod dniem 10 Czerwca 1846 r. nadany, następnie zaś Seligmanowi Kallmus odstąpiony	XXXII	86	**684**
19. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużające na rok czwarty przywilej, nadany na wynalazek lamp pochodniowych z gazu wodorodnego	XXXII	87	**684**
20. „	9. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się niektóre przywileje przez upływ czasu za ustałe oświadczają .	XXVI	65	**645**
21. „	13. Kwie.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się przedłuża na rok dziewiąty przywilej nadany Maciejowi Fletcher, pod d. 3 Stycznia 1842 na poprawę w sferycznych maszynach parowych, a na rok szósty przywilej nadany Józefowi Weiger, na wynalazek i poprawę w dodawaniu przysady platynowej do wyrobów techniczno-zębowych.	XXXIX	128	**751**
22. „	28. Mar.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się ogłasza, iż niektóre przywileje ustały	XXXII	88	**684**
22. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się ogłasza, że przez upływ czasu, ustał przywilej nadany blacharzowi Janowi Neindl, na wynalazek w fabrykacyi cygarniczek . .	XXXII	89	**685**
24. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, ogłaszające, iż niektóre przywileje ustały	XXXII	90	**685**
25. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się ogłasza, iż przez upływ czasu ustał przywilej, nadany Janowi Chrzicielowi Busetto, pod d. 12 Lipca 1847, na poprawę w konstrukcyi bark *(dette Omnibus)*	XXXII	91	**685**
25. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, na mocy którego przedłuża się na rok drugi przywilej, Klaudyuszowi baronowi Podstatzkiemu z Tonsern, pod d. 10 Grudnia 1848 nadany, na poprawę w postępowaniu przy fabrykacyi masy do zapałek frykcyjnych	XXXII	92	**686**
30. „	28. „	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem się orzeka, iż przywilej nadany Hermanowi Tromsdorf i Karolowi Hermann, na wynalazek wyrabiania metalicznego ołowiu, moc swą utracił, z powodu zaniechanego wykonywania	XXXII	93	**686**
30. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się oświadcza, iż przez upływ czasu, ustał przywilej nadany Janowi de Rainer pod dniem 2 Maja 1834, na wynalazek w produkcyi minii .	XXXII	94	**686**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850	1850				
19. Jän.	28. März	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das, ursprünglich dem Tobias Kohn am 10. Juni 1846 verliehene und sohin an Seligmann Kallmus abgetretene Privilegium auf eine Entdeckung in der Erzeugung von Posamentir- und Bandwaaren auf das vierte und fünfte Jahr verlängert wird	XXXII	86	**684**
19. „	28. „	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch ein auf die Erfindung von Hydrogen-Gasfackellampen ertheiltes Privilegium auf ein viertes Jahr verlängert wird	XXXII	87	**684**
20. „	9. „	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden	XXVI	65	**645**
21. „	13. April	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Matthäus Fletcher am 3. Jänner 1842, auf eine Verbesserung der kreisförmigen Dampfmaschinen verliehene Privilegium auf das neunte Jahr und das dem Joseph Weiger am 4. Jänner 1845, auf die Erfindung und Verbesserung von Platina-Legirungen zu zahntechnischen Arbeiten verliehene Privilegium auf das sechste Jahr verlängert wird	XXXIX	128	**751**
22. „	28. März	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien als erloschen erklärt werden	XXXII	88	**684**
2. „	28. „	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Spenglermeister Johann Neindl verliehene Privilegium auf eine Erfindung in der Erzeugung von Cigarren-Etuis als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird	XXXII	89	**685**
24. „	28. „	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch die Erlöschung mehrerer Privilegien ausgesprochen wird	XXXII	90	**685**
25. „	28. „	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Johann Baptist Busetto am 12. Juli 1847 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Construction der Barken (dette Omnibus) als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird	XXXII	91	**685**
25. „	28. „	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Baron Claudius Podstatzky-Tonsern, auf die Verbesserung des Verfahrens bei Bereitung der Zündmasse für Frictions-Zündhölzchen verliehene Privilegium vom 10. December 1848 auf das zweite Jahr verlängert wird .	XXXII	92	**686**
30. „	28. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Hermann Tromsdorf und Carl Hermann verliehene Privilegium auf die Erfindung metallisches Blei zu gewinnen, wegen unterlassener Ausübung für erloschen erklärt wird	XXXII	93	**686**
30. „	28. „	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Johann von Rainer am 2. Mai 1834 verliehene Privilegium auf die Erfindung in der Erzeugung der Mennige, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird	XXXII	94	**686**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **31. Stycz.**	1850 28. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, mocą którego przedłużonym zostaje na rok siódmy, przywilej nadany braciom Barnhardowi i Józefowi Joss, pod d. 23 Stycznia 1854, na wynalazek tak zwanych czcionek pieczątkowych	XXXII	95	**687**
31. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się ogłasza, iż przywilej nadany Tomaszowi Collins Banfield pod d. 30 Października 1846, na wynalazek maszyny do przetapiania rudy, ustaje z powodu zaniechanego wykonywania	XXXII	96	**687**
31. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, mocą którego przedłuża się na rok czwarty i piąty przywilej, nadany Józefowi Izraelowi Hock na poprawę w tkaniu i fabrykacyi wszystkich z jedwabiem mieszanych materyj wełnianych i bawełnianych	XXXII	97	**687**
31. „	9. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych	XXVI	66	**646**
6. „	9. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszczają prowizoryczne postanowienia względem używania telegrafów rządowych ze strony publiczności	XXVI	68	**674**
7. „	28. „	Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się przedłuża na rok trzeci przywilej nadany Wilhelmowi Karolowi Hirschfeld, na poprawę we fabrykacyi świec	XXXII	98	**688**
10. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, ogłaszające, że przywileje, nadane Janowi Edwardowi Bauer pod dniem 8 Lipca 1844 na wynalazek chromatycznej maszyny do metalowych instrumentów dętych i Franciszkowi Ksaweremu Hienem pod d. 12 Lipca 1847 na wynalazek maszyny cyrkularnej (krążącej) do piłowania, przez upływ czasu ustały	XXXII	99	**688**
14. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się ogłasza, że przywilej, nadany Augustowi Mackenthum kapelusznikowi, na wynalazek nowej sztywności do produkowania kapeluszy jedwabnych bez podkładki, przez upływ czasu moc swą stracił.	XXXII	100	**688**
15. „	28. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu udzielonych	XXXII	101	**689**
15. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużające niektóre przywileje . .	XXXII	102	**690**
15. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	XXXII	103	**690**
22. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające przywilej na rok szósty, nadany Jakóbowi Bierstinger pod d. 28 Stycznia 1845, na wynalazek wozów z zamkniętemi koszami do rozwożenia drzewa opałowego .	XXXII	104	**690**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850	1850				
31. Jän.	28. März	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das den Brüdern Bernhard und Joseph Joss am 23. Jänner 1844 verliehene Privilegium auf die Erfindung sogenannter Siegeltypen auf das siebente Jahr verlängert wird .*	XXXII	95	**687**
31. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Thomas Collins Banfield auf die Erfindung einer Maschine zur Erzaufbereitung ertheilte Privilegium vom 30. October 1846 wegen unterlassener Ausübung für erloschen erklärt wird . . . .*	XXXII	96	**687**
31. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch das dem Joseph Israel Hock ertheilte Privilegium auf eine Verbesserung in der Webung und Verfertigung aller Gattungen von mit Seide gemengten Schaf- und Baumwollstoffen auf das vierte und fünfte Jahr verlängert wird . .*	XXXII	97	**687**
31. „	9. „	*Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien . . . . .*	XXVI	66	**646**
6. Febr.	9. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit die provisorischen Bestimmungen über die Benützung der Staatstelegraphen von Seite des Publikums kundgemacht werden . . . .*	XXVI	68	**674**
7. „	28. „	*Verordnung des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch das dem Wilhelm Carl Hirschfeld ertheilte Privilegium auf eine Verbesserung in der Kerzenerzeugung auf das dritte Jahr verlängert wird . . . .*	XXXII	98	**688**
10. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit die dem Johann Eduard Bauer am 8. Juli 1844 auf die Erfindung einer chromatischen Maschine für Metall-Blasinstrumente und dem Franz Xaver Hienen am 12. Juli 1847 auf die Erfindung einer Circular-Maschine zum Sägen verliehene Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden . . . .*	XXXII	99	**688**
14. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch das dem Hutmacher August Mackenthum ertheilte Privilegium auf die Erfindung einer neuen Steife zur Erzeugung von Seidenhüten ohne Unterlage als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird . . . .*	XXXII	100	**688**
15. „	28. „	*Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien . . . . .*	XXXII	101	**689**
15. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden . . . .*	XXXII	102	**690**
15. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden . . . .*	XXXII	103	**690**
22. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Jacob Bierstinger am 28. Jänner 1845 ertheilte Privilegium auf eine Erfindung von Wägen mit geschlossenen Körben zum Verführen des Brennholzes auf das sechste Jahr verlängert wird . . . .*	XXXII	104	**690**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
14. Mar.	28. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłużają niektóre przywileje na dalszy ciąg lat pięciu, nadane Franciszkowi Klein, posiadaczowi dóbr w Zöptau w Morawii	XXXII	111	**694**
15. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem dozwala się jednorocznego przedłużenia terminu posiadaczom przywileju, Markowi Hartwigowi Heller, Janowi Fryderykowi Hansen i Hanuszowi Fryderykowi Hansen, do wykonania przywileju pięcioletniego, nadanego im pod d. 4 Stycznia 1849, na wynalazek nowej konstrukcyi maszyn parowych	XXXII	112	**694**
16. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, iż niektóre przywileje przez upływ czasu ugasły. .	XXXII	113	**694**
18. „	3. Maja	Spis przywilejów wyłącznych, przez ministerstwo handlu nadanych	LI	159	**829**
19. „	28. Mar.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przywilej, nadany pod d. 10 Grudnia 1848, Leonardowi Kindler, na wynalazek parowarnego aparatu do fabrykacyi piwa służącego, przez upływ czasu za ugasły ma być uważany	XXXII	114	**695**
19. „	13. Kwie.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się obwieszcza odstąpienie przywileju	XXXIX	132	**753**
22. „	13. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, obwieszczające odstąpienie przywileju .	XXXIX	133	**653**
24. „	3. Maja	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	LI	160	**830**
26. „	30. Mar.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszcza prowizoryczna przez Najjaśniejszego Pana Najwyższą rezolucyą z dnia 18 Marca 1850 zatwierdzona ustawa o zaprowadzeniu Izb handlowych i przemysłowych	XXXIV	122	**711**
26. „	13. Kwie.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, obwieszczające uchwalony przez Najjaśniejszego Pana przepis o wymierzaniu należytości dla urzędników sądownictwa rządowego w podróżach służbowych i zewnętrznem używaniu zostających	XXXIX	134	**754**
26. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, względem w działalność wstępujących z d. 1 Czerwca 1850 postanowień o taksach portoryum listowego i o ściągnieniu tychże przez marki listowe	XLIX	149	**816**
28. „	13. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszcza jednoroczne przedłużenie niektórych przywilejów na poprawę we fabrykacyi hufnalów, na poprawę w elektrycznych telegrafach i na poprawę w lokomotywach	XXXIX	135	**757**
29. „	3. Maja	Rozporządzenie ministerstwa handlu, przedłużające przywilej pod d. 29 Marca 1842, nadany Janowi Chrzcicielowi Lovati, na odkrycie i wynalazek nowego mechanizmu do przedstawienia robót wypukło-rzeźbowych w drzewie i skórze; — na rok 9ty i 10ty . .	LI	161	**831**
29. „	„	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	LI	162	**831**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **14. März**	1850 28. März	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere dem Franz Klein, Gutsbesitzer zu Zöptau in Mähren, verliehene Privilegien auf die weitere Dauer von fünf Jahren verlängert werden*	XXXII	111	**694**
15. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit den Privilegiumsbesitzern Marcus Hartwig Heller, Johann Friedrich Hansen und Hans Friedrich Hansen eine einjährige Fristverlängerung zur Ausführung des ihnen am 4. Jänner 1849 auf die Erfindung einer neuen Dampfmaschinen-Construction, auf die Dauer von fünf Jahren verliehenen Privilegiums, bewilliget wird*	XXXII	112	**694**
16. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden*	XXXII	113	**694**
18. „	3. Mai	*Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien*	LI	159	**829**
19. „	28. März	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Leonhard Kindler am 10. December 1848 auf die Erfindung eines Dampfsud-Apparates zur Biererzeugung verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	XXXII	114	**695**
19. „	13. April	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit die Uebertragung eines Privilegiums kundgemacht wird*	XXXIX	132	**753**
22. „	13. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit die Abtretung eines Privilegiums kundgemacht wird*	XXXIX	133	**653**
24. „	3. Mai	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden*	LI	160	**830**
26. „	30. März	*Verordnung des Handelsministeriums, wodurch das von Sr. Majestät mit der Allerhöchsten Entschliessung vom 18. März 1850 sanctionirte provisorische Gesetz über die Errichtung von Handels- und Gewerbekammern kundgemacht wird*	XXXIV	122	**711**
26. „	13. April	*Erlass des Handelsministeriums, womit eine Allerhöchst genehmigte Vorschrift über die Bemessung der Gebühren der Staatsbau-Beamten auf Dienstreisen und bei auswärtigen Verwendungen kundgemacht wird* .	XXXIX	134	**754**
26. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, betreffend die mit 1. Juni 1850 in Wirksamkeit tretenden Bestimmungen über die Briefporto-Taxen und die Einhebung derselben durch Brief-Marken*	XLIX	149	**816**
28. „	13. „	*Verordnung des Handelsministeriums, wodurch die einjährige Verlängerung mehrerer Privilegien auf Verbesserung in der Fabrikation von Hufnägeln, an elektrischen Telegraphen und auf Verbesserung an Locomotiven kundgemacht wird*	XXXIX	135	**757**
29. „	3. Mai	*Verordnung des Handelsministeriums, wodurch das dem Johann Baptist Lovati, am 29. März 1842 verliehene Privilegium auf die Entdeckung und Erfindung eines neuen Mechanismus zur Darstellung von Relief-Arbeiten in Holz und Leder auf das 9. und 10. Jahr verlängert wird*	LI	161	**831**
29. „	3. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden*	LI	162	**831**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850	1850				
30. März	3. Mai	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	LI	163	**832**
5. April	3. „	Verordnung des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden	LI	164	**833**
6. „	3. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden	LI	165	**834**
6. „	3. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Johann Köller am 13. März 1847 auf die Erfindung einer Wasserheb-Maschine ertheilte Privilegium auf die weitere Dauer des vierten Jahres verlängert wird	LI	166	**834**
6. „	1. Juli	Vertrag zwischen Oesterreich und Preussen über die Grundlagen eines deutsch-österreichischen Postvereines, vom 1. Juli 1850 angefangen in Wirksamkeit tretend	LXXXIII	253	**1037**
8. „	3. Mai	Verordnung des Handelsministeriums, womit das dem Joseph Smattosch am 12. August 1844 auf die Erfindung eines eigenen Werkstuhles für die Erzeugung von Decken verliehene Privilegium als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird	LI	167	**835**
8. „	3. „	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch das dem Anton Juris auf eine Verbesserung der Stubenöfen und Heizungen am 24. März 1847 ertheilte Privilegium auf das vierte Jahr verlängert wird	LI	168	**835**
8. „	3. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Nicolaus Hellerbarth am 15. November 1848 verliehene Privilegium, auf die Erfindung hölzerner tragbarer Körbe oder Butten zum Verführen des verkleinerten Brennholzes, für erloschen erklärt wird	LI	169	**835**
10. „	28. „	Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien	LXI	194	**885**
11. „	3. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Joseph Wetternek, Ingenieur in der Maschinen-Fabrik am Tabor in Wien am 25. December 1849 verliehene Privilegium auf weitere 14 Jahre verlängert wird	LI	170	**835**
12. „	3. „	Verordnung des Handelsministeriums, wodurch das dem Thomas Lammich am 13. Mai 1849 verliehene Privilegium auf die Verbesserung in der Verfertigung von Feuergewehren für erloschen erklärt wird	LI	171	**836**
14. „	3. „	Erlass des Handelsministeriums, betreffend die freiwillige Zurücklegung des fünfjährigen Privilegiums des Vincenz Böhm, vom 26. October 1847, auf die Erfindung eines Erdefett-Teiges zur Verwendung bei der Seifen-Fabrikation	LI	172	**836**
14. „	3. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Isak Taubeles am 11. April 1846 verliehene Privilegium auf eine Erfindung in der Erzeugung von Filz- und Seidenhüten auf die weitere Dauer des fünften Jahres verlängert wird	LI	173	**836**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850	1850				
15. April	28. April	*Erlass des Handelsministeriums, womit im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern Aenderungen der Bestimmungen des Hofkanzlei-Decretes vom 31. August 1844, Zahl 37.871, und des Ministerial-Decretes vom 14. Juli 1848, Zahl 1456-246, hinsichtlich der Blechdicke der Dampfkessel, festgesetzt werden . . . .*	XLIX	151	**821**
16. „	29. Juni	*Kaiserliches Patent, wodurch für die österreichische Handelsmarine eine eigene Ehrenflagge zur Belohnung ausgezeichneter seemännischer Leistungen errichtet wird . . . .*	LXXXII	249	**1031**
18. „	3. Mai	*Verordnung des Handelsministeriums, womit die Anzeige, dass Felix Roth sein Privilegium vom 5. Februar 1846 auf eine Erfindung und Verbesserung an der am 28. April 1842 privilegirten Börsen-Strickmaschine laut Cessions-Urkunde vom 1. März 1850 an Leopold B. Hofmann abgetreten habe, kundgemacht wird . . . .*	LI	174	**837**
19. „	3. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Joseph Palkh am 18. Jänner 1850 verliehene Privilegium, auf eine Erfindung in der Erzeugung von Ordenshaken aus allen Metallen, in Folge freiwilliger Zurücklegung, für erloschen erklärt wird . . . . .*	LI	175	**837**
20. „	28. „	*Verzeichniss der von dem Ministerium des Handels verliehenen ausschliessenden Privilegien . . . . .*	LXI	195	**886**
20. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden . . . .*	LXI	196	**887**
20. „	3. Juni	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch eine Vorschrift über den Gebrauch der Brückenwagen erlassen wird . . . .*	LXVI	217	**916**
22. „	3. Mai	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien wegen Nichtausübung und durch Zeitablauf für erloschen erklärt werden . . . .*	LI	176	**837**
22. „	28. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden . . . .*	LXI	197	**888**
23. „	27. April	*Erlass des Handelsministeriums, womit die provisorischen Bestimmungen über die wechselseitige Benützung der österreichischen und königl. baierischen Staats-Telegraphen durch das Publikum kundgemacht werden . . . .*	XLVIII	146	**809**
23. „	28. Juni	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 10. April 1850 die Vorschrift über die Bedingungen zum Eintritte in den Staatspostdienst und die bezüglichen Staatsprüfungen kundgemacht wird . . . .*	LXXX	247	**1017**
24. „	28. April	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit die Errichtung der Betriebs-Direction der nördlichen Staats-Eisenbahn mit der Bestimmung kundgemacht wird, dass vom 1. Mai 1850 angefangen, der Betrieb dieser Eisenbahn in eigene Verwaltung des Staates übergehe . . . .*	XLIX	153	**823**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **24. Kwie.**	1850 3. Maja	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się znosi przywilej dentysty Józefa Weiger; nadany pod dniem 4 Stycznia 1845, na wynalazek i poprawę w aliażach platynowych, służących do robót technicznych dentysty, a to z powodu, że przedmiot wspomniony żadnej nie pokazuje nowości	LI	177	**838**
24. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że przywilej z dnia 27 Maja 1847, nadany Karolowi Kuhn, na wynalazek, odkrycie i poprawę w zapalniczkach frykcyjnych, odstąpiony został Doktorowi Böttger, a od tego Ryszardowi Ascher, i oraz, że takowy przedłuża się na lat dwa.	LXI	198	**889**
26. „	3. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, dotyczące utworzenia i uorganizowania centralnej władzy morskiej w Tryeście, przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzonej.	LI	178	**838**
27. „	28. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministra handlu nadanych	LXI	199	**889**
30. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	LXI	200	**890**
30. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	LXI	201	**891**
30 „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłuzające przywilej z dnia 16 Maja 1839, nadany Karolowi Leyer, na wynalazek tak zwanej uniwersalnej pomady poziomkowej, na dalszy ciąg jednego roku	LXI	202	**891**
1. Maja	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające przywilej z d. 29 Marca 1843, nadany pierwotnie Franciszkowi Gaberden i Joachimowi Bruschetti, a następnie na wyłączną własność ostatniego przeniesiony, na wynalazek tablicy do przybijania obwieszczeń, na rok jeden	LXI	203	**891**
1. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że przez upływ czasu, niektóre przywileje ustały . .	LXI	204	**892**
6. „	28. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem sią ogłasza, że przez upływ czasu, ustał przywilej z d. 2 Września 1842, nadany Lutz i Dobbs, na wynalazek we fabrykacyi haczków, haftek i szpilek.	LXI	205	**892**
6. „	26. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok drugi, przywilej z dnia 1 Czerwca 1849, nadany M. J. Löwy, na wynalazek środka do glancowania obuwia (nazwanego lakieru tłustego)	XCVII	280	**1241**
11. „	14. Maja	Rozrządzenie ministerstwa handlu, dotyczące częściowego zniesienia cła austryackiego na Elbie	LVII	184	**871**
12. „	14. Czerw.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych.	LXX	222	**929**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **24. April**	1850 3. Mai	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch das Privilegium des Zahnarztes Joseph Weiger vom 4. Jänner 1845 auf eine Erfindung und Verbesserung von Platina-Legirungen zu zahntechnischen Arbeiten wegen Mangel an Neuheit des Gegenstandes für aufgehoben erklärt wird*	LI	177	**838**
24. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch die Uebertragung des dem Carl Kuhn am 27. Mai 1847 ertheilten Privilegiums auf eine Erfindung, Entdeckung und Verbesserung von Reibfeuerzeugen an Professor Dr. Böttger und von diesem an Richard John Ascher kundgemacht, und dieses Privilegium auf zwei Jahre verlängert wird*	LXI	198	**889**
26. „	3. „	*Verordnung des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, betreffend die Allerhöchst genehmigte Errichtung und Organisirung der Central-Seebehörde in Triest*	LI	178	**838**
27. „	28. „	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	LXI	199	**889**
30. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden*	LXI	200	**890**
30. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch mehrere Privilegien verlängert werden*	LXI	201	**891**
30. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Carl Leyer am 16. Mai 1839 verliehene Privilegium auf die Erfindung der sogenannten Universal-Erdbeeren-Pomade auf Ein Jahr verlängert wird*	LXI	202	**891**
1. Mai	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch das ursprünglich dem Franz Gaberden und Joachim Bruschetti am 29. März 1843 verliehene, seither in das Alleineigenthum des Letzteren übergegangene Privilegium, auf die Erfindung einer Tafel zum Anheften der Ankündigungen auf Ein Jahr verlängert wird*	LXI	203	**891**
1. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch mehrere Privilegien als durch Zeitablauf für erloschen erklärt werden*	LXI	204	**892**
6. „	28. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Lutz und Dobbs am 2. September 1844 verliehene Privilegium, auf eine Erfindung in der Erzeugung von Haken, Haften und Stecknadeln, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	LXI	205	**892**
6. „	26. Juli	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem M. J. Löwy am 1. Juni 1849 ertheilte Privilegium, auf die Erfindung eines Glanzmittels für Fussbekleidung (Fettlack genannt), auf das zweite Jahr verlängert wird*	XCVII	280	**1241**
11. „	14. Mai	*Erlass des Handelsministeriums, die theilweise Aufhebung des österreichischen Elbezolles betreffend*	LVII	184	**871**
12. „	14. Juni	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	LXX	222	**929**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustaw	Stronica
1850	1850				
14. Maja	28. Maja	Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z d. 27 Września 1847, nadany Adolfowi Bardach, na poprawę we fabrykacyi kaloszy kauczkowych	LVI	206	**892**
14. „	14. Czerw.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych.	LXX	223	**930**
14. „	14. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na rok 10 i 11, przywilej z dnia 21 Czerwca 1841 pierwotnie Karolowi Gustawowi Kern z Berlina nadany, a następnie na własność Ronthalera i spółki przeniesiony, na wynalazek masy, zwanej tekturą kamienną (szwedzką)	LXX	224	**931**
23. „	14. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszcza, że przywilej Joachima Sommer, nadany pod d. 12 Lutego 1848 na wynalazek uniwersalnego telegrafu na obwieszczenia, własnością się stał Leopolda Köppel	LXX	225	**931**
23. „	14. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	LXX	226	**931**
24. „	14. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że przez upływ czasu, ustał przywilej z d. 28 Października 1844, nadany Jakubowi Piotrowi Werner, na odkrycie maszyny hidraulicznej	LXX	227	**932**
24. „	14. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużająoe niektóre przywileje	LXX	228	**932**
24. „	26. Lipca	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych.	XCVII	281	**1241**
26. „	29. Maja	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się postanawia, że nieupoważnione przedawanie mark (znaczków) listowych, tak równie karanem być ma, jak niepoważniony handel papierem stęplowym	LXIV	212	**900**
30. „	24. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, względem przyszłej nazwy węgierskiej centralnej kolei żelaznej i miejscowej dyrekcył w Peszcie	CXV	272	**1231**
31. „	2. Czerw.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem się na miejsce dotychczasowej nazwy „listozbieranie" i „listozbieracze" zaprowadza na wa: „ekspedycya pocztowa" i „ekspedyent pocztowy" i którem się oraz rozporządzają różne postanowienia względem galowego i służbowego uniformu pocztmistrzów, ekspedyentów pocztowych, komesów pocztowych i ekspedytorów pocztowych, jako też względem galowego i służbowego munduru pocztylionów.	LXV	215	**903**
2. Czer.	26. Lipca	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych.	XCVII	282	**1242**
3. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na lat dwa przywilej z d. 25. Maja 1840 na wynalazek nowego mydła, nadany pierwotnie Ludwikowi Majer, a następnie na własność domu handlowego Karola Alojzego Chiozza i synów w Tryeście przeniesiony .	XCVII	283	**1244**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. der Gesetzes etc.	Seite
1850	1850				
14. Mai	28. Mai	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Adolph Bardach am 27. September 1847 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Erzeugung von Kautschuk-Ueberschuhen, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	LXI	206	**892**
14. „	14. Juni	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	LXX	223	**930**
14. „	14. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das ursprünglich dem Carl Gustav Kern verliehene und seither in das Eigenthum des Nonthaler und Comp. übergegangene Privilegium vom 21. Juni 1841 auf Erfindung einer Massa, Steinpappe genannt, auf die Dauer des zehnten und eilften Jahres verlängert wird*	LXX	224	**931**
23. „	14. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch die Uebergehung des Eigenthumes des dem Joachim Sommer am 12. Februar 1848 verliehenen Privilegiums, auf die Erfindung eines Universaltelegraphen für Ankündigungen, an Leopold Köppel kundgemacht wird* .	LXX	225	**931**
23. „	14. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden*	LXX	226	**931**
24. „	14. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Jacob Peter Werner am 28. October 1844 verliehene Privilegium, auf die Entdeckung einer hydraulischen Maschine, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	LXX	227	**932**
24. „	14. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden*	LXX	228	**932**
24. „	26. Juli	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	XCVII	281	**1241**
26. „	29. Mai	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch bestimmt wird, dass der unbefugte Verkauf von Briefmarken ebenso, wie der unbefugte Handel mit Stämpelpapier zu bestrafen sei*	LXIV	212	**900**
30. „	24. Juli	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, in Betreff der Benennung der ungarischen Central-Eisenbahn und der Local-Direction in Pesth*	XCV	272	**1231**
31. „	2. Juni	*Verordnung des Handelsministeriums, wodurch an die Stelle der bisherigen „Briefsammlungen" und „Briefsammler" die Benennung „Postexpedition" und „Postexpedient" eingeführt, und verschiedene Bestimmungen über die Galla- und Campagne-Uniform der Postmeister, Postexpedienten, Postcommessi und Postexpeditoren, sowie über die Galla- und Campagne-Montur der Postillone angeordnet werden* .	LXV	215	**903**
2. Juni	26. Juli	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	XCVII	282	**1242**
3. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das ursprünglich am 25. Mai 1840 dem Louis Magir verliehene und seitdem in das Eigenthum des Handlungshauses Carl Alois Chiozza und Söhne in Triest übergegangene Privilegium auf die Erfindung einer neuen Seife auf zwei Jahre verlängert wird* . . .	XCVII	283	**1244**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850	1850				
7. Juni	26. Juli	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden	CXVII	284	**1244**
7. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Dr. Joseph Bianco am 8. October 1844 verliehene Privilegium auf die Erfindung zweier physikalischer Instrumente als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird	XCVII	285	**1245**
9. „	19. Juni	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, wodurch vom 1. Juli 1850 angefangen eine Herabsetzung des Postporto für 50 Gulden nicht übersteigende Papiergeldsendungen und die Festsetzung einer gleichmässigen Retourrecepisse-Gebühr angeordnet wird	LXXI	229	**933**
15. „	26. Juli	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden	XCVII	286	**1246**
16. „	21. Juni	Kaiserliche Verordnung, wodurch verschiedene Bestimmungen über die fernere Leitung und Ueberwachung der Theiss-Regulirung durch die Staatsverwaltung genehmiget, und zur Ausführung derselben eine jährliche Beihilfe von 100.000 Gulden C. M. aus dem Staatsschatze auf die Dauer von fünf Jahren bewilliget wird	LXXV	238	**971**
17. „	26. Juli	Erlass des Handelsministeriums, wodurch die dem Friedrich Schindler für das siebente Jahr bewilligte Verlängerung des demselben am 15. Mai 1844 verliehenen Privilegiums, auf eine Verbesserung der Perücken und Platten kundgemacht wird	XCVII	287	**1246**
17. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch die Verlängerung mehrerer Privilegien kundgemacht wird .	XCVII	288	**1246**
17. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Michael Spoerlin und Daniel Schmid am 18. September 1845 verliehene fünfjährige Privilegium auf die Erfindung, die Dämpfe des Aethers als Triebkraft bei Dampfmaschinen zu verwenden, in Folge freiwilliger Zurücklegung für erloschen erklärt wird	XCVII	289	**1247**
23. „	26. „	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	XCVII	290	**1247**
24. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das ursprünglich dem Joachim Jammer am 12. Februar 1848 verliehene und nunmehr an Leopold Köppel übergegangene Privilegium auf die Erfindung eines Universal-Telegraphen für Ankündigungen auf das dritte Jahr verlängert wird	XCVII	291	**1249**
25. „	28. Juni	Verordnung des Handelsministeriums, womit in Folge Allerhöchster Entschliessung Seiner Majestät vom 22. Juni ein provisorisches Gesetz über die Regelung des Fleischergewerbes in Wien und die Errichtung einer Fleischcasse, und für die letztere ein Reglement erlassen, und von der Staatsverwaltung der Commune Wien ein Darleihen von 250.000 Gulden zur ersten Dotirung dieser Fleischcasse zugesichert wird	LXXXI	248	**1165**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
27. Czer.	13. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, regulujące w porozumieniu z ministerstwem sprawiedliwości uwolnienie od portoryum sądowych korespondencyj w sprawach stron prawa ubóstwa używających	LXXXIX	263	**1165**
28. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez upływ czasu, ustał przywilej z d. 27 Kwietnia 1846, pierwotnie Ludwikowi Hoffman i Ksaweremu de Chernel nadany, na wynalazek w przyrządzeniu, przez które uchylić się daje wyskoczenie lub ześliznienie kół lokomotywowych i innych powozowych z koleji i z szyn na koleji żelaznej	XCVII	292	**1249**
2. Lipca	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez upływ czasu, ustał przywilej z dnia 27 Lutego 1850, nadany Franciszkowi Perini, na poprawę w prasie hydraulicznej	XCVII	293	**1249**
4. „	26. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych.	XCVII	294	**1249**
5. „	26. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych	XCVII	295	**1251**
11. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, którem się przedłuża na rok czwarty i piąty przywilej z dnia 28 Czerwca 1847, nadany Santemu Cian na wynalazek we frabykacyi pomady malinowej galaretowej	XCVII	296	**1252**
12. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z d. 22 Stycznia 1835, nadany Janowi Chrystyanowi rycerzowi de Zahony, na wynalazek aparatu ewaporacyjnego. .	CXVII	297	**1252**
12. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na dalszy ciąg jednego roku przywilej z dnia 5 Kwietnia 1842, na wynalazek nowego sposobu wyciągania soku ze wszystkich części dębu, nadany pierwotnie Franciszkowi Bogumiłowi Rietsch, a następnie na własność Edwarda Chrystyana Eyring przeniesiony	XCVII	298	**1252**
13. „	18. Wrześ.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się udziela austryackim statkom morskim do mniejszej nadmorskiej żeglugi (Cabotage) należącym, upoważnienie do uczęszczania do miejsc portowych na papiezkiem nadbrzeżu rz. Po leżących	CXXI	347	**1579**
14. „	24. Lipca	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszcza, iż bawarska telegrafowa linia już do północnego miasta granicznego Hof ukończona i począwszy od dnia 5 Lipca, obrotowi dla korespondencyi prywatnej jest otworzoną	XCV	274	**1232**
14. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 4 Stycznia 1849, nadany Adolfowi Sachs na wynalazek pewnego gatunku zębów „Mastigadour“ zwanych . .	XCVII	299	**1253**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **27. Juni**	1850 13. Juli	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch im Einvernehmen mit dem Justizministerium die Portofreiheit der gerichtlichen Correspondenzen in Angelegenheiten der das Armenrecht geniessenden Parteien geregelt wird*	LXXXIX	263	**1165**
28. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Louis Hoffmann und Franz Xaver von Chernel am 27. April 1846 verliehene Privilegium, auf Erfindung einer Vorrichtung, wodurch das Austreten und Ableiten der Locomotive und anderer Wagenräder von dem Geleise und den Eisenbahnschienen verhindert wird, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	XCVII	292	**1249**
2. Juli	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Franz Perini am 27. Februar 1845 verliehene Privilegium, auf eine Verbesserung der hydraulischen Presse, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	XCVII	293	**1249**
4. „	26. „	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	XCVII	294	**1249**
5. „	26. „	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	XCVII	295	**1251**
11. „	26. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit das dem Santo Cian am 28. Juni 1847 verliehene Privilegium auf die Entdeckung in der Verfertigung einer gallertartigen Himbeeren-Pomade auf das vierte und fünfte Jahr verlängert wird*	XCVII	296	**1252**
12. „	26. Juli	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Johann Christian Ritter von Zahony am 22. Jänner 1835 verliehene Privilegium auf einen Abdampfungsapparat als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	XCVII	297	**1252**
12. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das ursprünglich dem Franz Gottfried Rietsch am 5. April 1842 verliehene und seither in das Eigenthum des Eduard Christian Eyring übergegangene Privilegium auf die Erfindung, den Saft aus allen Theilen der Eiche auf eine neue Art auszuziehen, auf die weitere Dauer Eines Jahres verlängert wird*	XCVII	298	**1252**
13. „	18. Sept.	*Erlass des Handelsministeriums, betreffend das Befugniss der zur kleineren Cabotage gehörigen österreichischen Seefahrzeuge zum Besuche der am päpstlichen Po-Ufer gelegenen Hafenorte*	CXXI	347	**1579**
14. „	24. Juli	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch kundgemacht wird, dass die baierische Telegraphen-Linie nunmehr bis zur nördlichen Gränzstadt Hof vollendet, und vom 5. Juli angefangen dem Verkehre für Privat-Correspondenz übergeben ist*	XCV	274	**1232**
14. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Adolph Sachs am 4. Jänner 1849 verliehene Privilegium auf die Erfindung einer Art von Gebissen „Mastigadour" genannt, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	XCVII	299	**1253**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850	1850				
15. Lipca	26. Paźdz.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministerstwo handlu nadanych	CXLII	395	**1813**
19. „	26. Lipca	Rozporządzenie ministerstwa handlu, mocą którego ogłasza się, że przez upływ czasu ustał przywilej nadany Franciszkowi Raffelsberger pod dniem 18 Lutego 1837, na wynalazek drukowania kart jeograficznych, planów, rysunków, itp., za pomocą typografii .	XCVII	300	**1253**
20. „	26. Paźdz.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok dziesiąty przywilej na dniu 28 Czerwca 1841, nadany Józefowi Weiss w Zuckmantel w Szląsku na wynalazek fabrykacyi wełny leśnej	CXLII	396	**1814**
21. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że w skutek dobrowolnego złożenia ze strony uprzywilejowanego, ustały dwa przywileje, nadane Maciejowi Fletcher pod dniem 3. Stycznia i 27 Maja 1842 . . .	CXLII	397	**1814**
21. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	CXLII	398	**1815**
26. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 31 Grudnia 1844 nadany Józefowi Huber, na wynalazek we fabrykacyi trzonków nożowych i widelcowych z blachy żelaznej .	CXLII	399	**1816**
27. „	7. Sierp.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, względem zaprowadzenia asygnacyj pocztowych za gotowe zaliczenia i oraz przyjęcia zapieczętowanych posełek z pieniędzmi i papierami wartości	CIV	315	**1317**
27. „	26. Paźdz.	Spis przywilejów wyłącznych, przez ministeryum handlu nadanych.	CXLII	400	**1816**
3. „	22.Sierpn.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się postanawia, iż się elewom budowniczym, jeżeli ich się używa do nadzoru nad budową, należy dodatek miesięcznie po 25 zł. r.	CXIII	330	**1529**
4. „	26. Paźdz.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na rok trzeci przywilej z d. 11. Lipca 1848, nadany Antoniemu Renner, na poprawę w formie dachówek	CXLII	401	**1817**
4. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, mocą którego przedłużono na rok szósty, siódmy i ósmy, przywilej z d. 14 Czerwca 1845, nadany Wincentemu Andreis, na odkrycie hidraulicznej masy kamieniejącej	CXLII	402	**1817**
10. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok szósty przywilej z dnia 27 Czerwca 1845, nadany Janowi Tröber, na wynalazek i poprawę w ogrzewaniu powietrzem.	CXLII	403	**1818**
12. „	26. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych	CXLII	404	**1818**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 15. Juli	1850 26. Oct.	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	CXLII	395	1813
19. „	26. Juli	Verordnung des Handelsministeriums, womit das dem Franz Raffelsberger am 18. Februar 1837 verliehene Privilegium auf die Erfindung geographische Karten, Pläne, Zeichnungen etc. durch Buchdruck (Typographie) zu erzeugen, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird	XCVII	300	1253
20. „	26. Oct.	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Joseph Weis zu Zuckmantel in Schlesien am 28. Juni 1841 verliehene Privilegium auf die Erfindung Waldwolle zu bereiten, auf das zehnte Jahr verlängert wird	CXLII	396	1814
21. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, womit zwei dem Matthäus Fletcher am 3. Jänner und 27. Mai 1842 verliehene Privilegien über des Privilegiums-Inhabers freiwillige Zurücklegung für erloschen erklärt werden	CXLII	397	1814
21. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden	CXLII	398	1815
26. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Joseph Huber am 31. December 1844 verliehene Privilegium auf eine Erfindung in der Erzeugung von Messer- und Gabelheften aus Eisenblech als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird . . .	CXLII	399	1816
27. „	7. Aug.	Verordnung des Handelsministeriums, wegen Einführung von Postanweisungen gegen bare Einzahlungen und wegen Annahme versiegelter Sendungen mit Geld und mit Werthpapieren	CIV	315	1317
27. „	26. Oct.	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	CXLII	400	1816
3. Aug.	22. Aug.	Erlass des Handelsministeriums, wodurch bestimmt wird, dass die Bau-Eleven, wenn sie zur Inspicirung eines Baues verwendet werden, eine Bauzulage monatlicher 25 Gulden zu erhalten haben .	CXIII	330	1529
4. „	26. Oct.	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Anton Renner am 11. Juli 1848 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Form der Dachtaschen auf das dritte Jahr verlängert wird	CXLII	401	1817
4. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Vincenz Andreis am 14. Juni 1845 verliehene Privilegium auf die Entdeckung einer hydraulischen versteinernden Masse auf das sechste, siebente und achte Jahr verlängert wird	CXLII	402	1817
10. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Johann Tröber am 27. Juni 1845 verliehene Privilegium auf eine Erfindung und Verbesserung in der Luftheizung auf das sechste Jahr verlängert wird	CXLII	403	1818
12. „	26. „	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	CXLII	404	1818

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850	1850				
12. Aug.	26. Oct.	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	CXLII	405	**1819**
16. „	4. Sept.	Erlass des Handelsministeriums, wodurch die Portofreiheit rücksichtlich der Gemeindevorstände geregelt wird	CXVI	336	**1550**
17. „	26. Oct.	Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Carl Behr am 12. December 1846 verliehene Privilegium auf die Erfindung eines Verfahrens auf festen Körpern einen dem Marmor-Schildplatte oder Mosaik ähnlichen Ueberzug anzubringen, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird . . .	CXLII	406	**1821**
18. „	26. „	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	CXLII	407	**1821**
21. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden	CXLII	408	**1823**
22. „	12. Sept.	Erlass des Handelsministeriums, womit die in dem Po-Schiffahrtsvertrage vom 3. Juli 1849 (Reichsgesetzblatt 1850, CVII. Stück, Nr. 322) unrichtig in österreichischen Liren angegebenen Tarifssätze der Schiffahrtstaxen auf italienische Liren berichtiget werden	CXVII	339	**1553**
25. „	4. „	Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, über die Art der Ausstellung der Postrecepisse in Wechselprotest-Angelegenheiten	CXVI	337	**1551**
28. „	28. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 4. August 1850 für sämmtliche in die Kategorie wirklicher k. k. Staatsbeamten gehörige Consular-Angestellten der Dienstrang und die Diätenclasse bestimmt wird . .	CXXVI	359	**1593**
28. „	28. „	Erlass des Handelsministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 4. August 1850 eine Uniformirungsvorschrift für die österreichischen Consularbeamten erlassen wird	CXXVI	360	**1594**
29. „	26. Oct.	Verordnung des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden	CXLII	409	**1823**
2. Sept.	12. Sept.	Erlass des Handelsministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 19. August 1850 die Bestimmung des §. 2 der Vorschrift über die Staatspostdienst-Prüfungen auch auf den mit gutem Erfolge zurückgelegten Lehrcurs in den k. k. Cadeten-Compagnien zu Olmütz oder Gratz oder in der Pionnier-Corpsschule zu Tuln ausgedehnt wird	CXVII	340	**1553**
2. „	26. Oct.	Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien	CXLII	410	**1824**
2. „	26. „	Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Emanuel Wrzolik am 21. Juli 1843 ertheilte Privilegium auf die Erfindung einer Wasserhebungsvorrichtung ohne Pumpengestänge auf das achte Jahr verlängert wird	CXLII	411	**1825**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy.	Stronica
1850	1850				
5. Wrze.	26. Paźd.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych	CXLII	412	**1826**
9. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na dalszy ciąg lat pięciu przywilej, F. A. Müller i A. Tschischka spólnie na dniu 12 Listopada 1839 nadany na odkrycie i poprawę w produkowaniu świec łojowych i mydła	CXLII	413	**1827**
9. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, iż niektóre przywileje ustały	CXLII	414	**1827**
9. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, ogłaszające, iz przez upływ czasu niektóre przywileje ustały	CXLII	415	**1827**
9. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na dalszy ciąg lat czterech przywilej z dnia 12 Sierpnia 1849, nadany Drowi Aleksandrowi Schultz, na wynalazek nowych farbników w stanie płynnym i stałym	CXLII	416	**1828**
9. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok drugi przywilej z d. 21 Sierpnia 1849, nadany Ignacemu Kapfer, na poprawę w sporządzaniu naczyń z blachy żelaznej cyną pobielanej	CXLII	417	**1828**
14. „	22. Wrzes.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się dozwalają dla osób w służbie rządowej już zostających, ulżenia co do wstąpienia do służby pocztowej i przypuszczenia do egzaminu, dla elewów pocztowych przepisanego	CXXIII	353	**1585**
16. „	26. Paźd.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 28 Stycznia 1845 nadany Ludwikowi Bianco, na wynalazek tak zwanego grzebienia zbiorowego na zboże	CXLII	418	**1828**
16. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że w skutek dokrowolnego złożenia ustał przywilej z dnia 24 Kwietnia 1847, nadany braciom Dominikowi i Franciszkowi Pontillo, na poprawę w produkowaniu białej nici z surowej bawełny	CXLII	419	**1828**
16. „	31. Grud.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych	CLXIII	475	**2061**
17. „	26. Paźd.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużające niektóre przywileje	CXLII	420	**1829**
18. „	30. Wrześ.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem ogłoszone zostają postanowienia względem używania ze strony publiczności austryackich telegrafów rządowych i telegrafów w obrębie związku niemiecko-austryackiego	CXXVII	362	**1614**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **5. Sept.**	1850 26. Oct.	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien . . . .*	CXLII	412	**1826**
9. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem F. A. Müller gemeinschaftlich mit A. Tschischka ertheilte Privilegium vom 12. November 1839, auf eine Entdeckung und Verbesserung in der Erzeugung der Talgkerzen und Seife, auf weitere fünf Jahre verlängert wird . . . .*	CXLII	413	**1827**
9. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien für erloschen erklärt werden . . . . .*	CXLII	414	**1827**
9. „	26. „	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden . . .*	CXLII	415	**1827**
9. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Dr. Johann Alexander Schultz am 12. August 1849 verliehene Privilegium auf die Erfindung neuer Farbenteige (Färbestoffe) im flüssigen und festen Zustande auf weitere vier Jahre verlängert wird .*	CXLII	416	**1828**
9. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Ignaz Kapfer am 21. August 1849 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Erzeugung von Gefässen aus verzinntem Eisenblech auf das zweite Jahr verlängert wird . . . .*	CXLII	417	**1828**
14. „	22. Sept.	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch für bereits im Staatsdienste stehende Individuen Erleichterungen in Beziehung auf den Eintritt in den Postdienst und auf die Zulassung zur Post-Eleven-Prüfung bewilliget werden . . . .*	CXXIII	353	**1585**
16. „	26. Oct.	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Louis Bianco am 28. Jänner 1845 verliehene Privilegium auf die Entdeckung des sogenanten Sammlungskammes für Körnerfrüchte durch Zeitablauf für erloschen erklärt wird . . . .*	CXLII	418	**1828**
16. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das den Gebrüdern Dominicus und Franz Pontillo am 24. April 1847 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Erzeugung von weissem Zwirn aus roher Baumwolle, in Folge deren freiwilligen Zurücklegung für erloschen erklärt wird . . . . . .*	CXL	419	**1828**
16. „	31. Dec.	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien . . . . . .*	CLXIII	475	**2061**
17. „	26. Oct.	*Erlass des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit mehrere Privilegien verlängert werden . . . .*	CXLII	420	**1829**
18. „	30. Sept.	*Verordnung des Handelsministeriums, wodurch die Bestimmungen über die Benützung der österreichischen Staats-Telegraphen und des Telegraphen in dem Gebiete des deutsch-österreichischen Telegraphenvereines von Seite des Publikums kundgemacht werden . . . .*	CXXVII	362	**1614**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronnica
1850 **22. Wrzc.**	1850 26. Paźd.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok ósmy przywilej z dnia 26 Sierpnia 1843, nadany Michałowi Bermann Teller, na wynalazek i poprawę w pozyskaniu oleju za pomocą właśnie ku temu ukonstruowanej prasy mechanicznej.	CXLII	421	**1830**
23. „	26. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych.	CXLII	422	**1830**
27. „	3. „	Rozporządzenie ministerstwa handlu, mocą którego postanowienie, zawarte w §. 2 przepisu o egzaminach do rządowej służby pocztowej, w skutek Najwyższego zatwierdzenia, rozciąga się na złożony zupełnie i z dobrym skutkiem kurs naukowy w kolegium marynarki w Tryeście.	CXXIX	368	**1670**
28. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok czwarty przywilej z dnia 31 Lipca 1847, nadany profesorowi chemii i Dr. Med. Ehrmann, na wynalazek produkowania nowym sposobem sody i innych produktów ubocznych z soli kuchennej	CXLII	423	**1832**
29. „	5. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ustanawia uwolnienie od portoryum korespondencyj komisyi prawniczego i politycznego teoretycznego egzaminu rządowego	CXXXI	371	**1691**
29. „	26. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że przez upływ czasu ustał przywilej z dnia 25 Lutego 1847, nadany Krysztofowi Neuner, na poprawę w sporządzaniu wszelkich gatunków wędzideł końskich . . .	CXLII	424	**1832**
30. „	9. „	Rozrządzenie ministra handlu, którem się w porozumieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, począwszy od 1 Listopada 1850, w niższej Austryi zewnątrz miasta głównego, znosi prowizorycznie stała cena mięsa wołowego i zarządzają się środki przeciw nadużyciu braku konkurencyi do podwyższenia ceny mięsa przez rzeźników	CXXXII	375	**1698**
4. Paźd.	11. Listop.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszcza sprostowanie oddalenia stacyi telegrafowej Bodenbach od stacyj Drezna, Lipska, Hof	CXLVII	437	**1911**
14. „	31. Grud.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych.	CLXIII	476	**2062**
14. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	CLXIII	477	**2063**
15. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok czwarty przywilej, nadany Karolowi Rewig na poprawę w robotach szewskich	CLXIII	478	**2064**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **22. Sept.**	1850 26. *Oct.*	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Michael Bermann Teller am 29. August 1843 verliehene Privilegium auf eine Erfindung und Verbesserung in der Oelgewinnung durch eine eigens construirte mechanische Presse auf das achte Jahr verlängert wird*	CXLII	421	**1830**
23. „	26. „	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	CXLII	422	**1830**
27. „	3. „	*Verordnung des Handelsministeriums, wodurch in Folge Allerhöchster Genehmigung die Bestimmung des §. 2 der Vorschrift über die Staatspostdienst-Prüfungen auch auf den vollständig und mit gutem Erfolge zurückgelegten Lehrcurs in dem Marine-Collegium in Triest ausgedehnt wird*	CXXIX	368	**1670**
28. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Professor der Chemie und Dr. M. Ehrmannn am 31. Juli 1847 verliehene Privilegium auf die Erfindung, aus Kochsalz nach einer neuen Methode Soda und Nebenprodukte zu erzeugen, auf das vierte Jahr verlängert wird*	CXLII	423	**1832**
29. „	5. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch die Portofreiheit für die Correspondenzen der Commissionen für die rechts- und staatswissenschaftliche theoretische Staatsprüfung festgesetzt wird* . . .	CXXXI	371	**1691**
29. „	26. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Christoph Neuner am 25. Februar 1847 verliehene Privilegium auf eine Verbesserung in der Erzeugung aller Gattungen Pferdegebisse, als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	CXLII	424	**1832**
30. „	9. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern, vom 1. November 1850 angefangen, in Niederösterreich auf dem flachen Lande die Rindfleisch-Satzung provisorisch aufgehoben, und Massregeln gegen den Missbrauch des Mangels an Concurrenz von Seite der Fleischhauer zur Steigerung des Fleischpreises angeordnet werden*	CXXXII	375	**1698**
4. Oct.	11. *Nov.*	*Erlass des Handelsministeriums, womit eine Berichtigung der Entfernung der Telegraphenstation Bodenbach von den Stationen Dresden, Leipzig, Hof kundgemacht wird*	CXLVII	437	**1911**
14. „	31. *Dec.*	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	CLXIII	476	**2062**
14. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden*	CLXIII	477	**2063**
15. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Carl Rewig auf eine Verbesserung der Schuhmacherarbeiten verliehene Privilegium auf das vierte Jahr verlängert wird*	CLXIII	478	**2064**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Liczba części	Numer ustawy	Stronica
1850 **16. Paźd.**	1850 31. Grud.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok drugi przywilej z dnia 6 Kwietnia 1849 Augustowi Frey nadany na wynalazek przyrządu mechanicznego do osiągnienia regularnego przypływu powietrza i zupełnego spalenia w kominach wszelkiego rodzaju .	CLXIII	479	**2064**
18. „	31. Paźd.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, dotyczące postanowienia przegródkowego (należytości za przechowanie w przegródkach) w c. k. urzędach pocztowych .	CXLIII	428	**1835**
21. „	31. „	Rozrządzenie ministra handlu, względem przydzielenia niektórych urzędów pocztowych z powiatu peszteńskiego dyrekcyi pocztowej do onego w Preszburgu, tudzież niektórych urzędów pocztowych z powiatu dyrekcyi pocztowej preszburgskiego, oedenburgskiego i wielko-waraždyńskiego do onego w Peszcie . .	CXLIII	429	**1835**
28. „	11. Listop.	Rozporządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i publicznych budowli, którem się podają niektóre objaśnienia do postanowień w rozrządzeniu z d. 18 Września 1850 (dziennik praw państwa część CXXVII), obwieszczonych względem użycia przez publiczność c. k. telegrafów państwa austryackiego i telegrafów w terytoryum niemiecko-austryackiego związku telegraficznego	CXLVII	439	**1912**
31. „	31. Grud.	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych	CLXIII	480	**2064**
4. Listo.	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, ogłaszające, że niektóre przywileje ustały	CLXIII	481	**2066**
10. „	31. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych.	CLXIII	482	**2066**
13. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że przez upływ czasu ustał przywilej Bartłomieja Berenzi z Brescii z dnia 26 Marca 1845, nadany na wynalazek w preparowaniu szkieł nieprzezroczystych, służących za tabliczki do pisania	CLXIII	483	**2068**
21. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, mocą którego przedłuża się na rok drugi przywilej z dnia 15 Listopada 1849, nadany J. D. Klöpfer, na wynalazek galwano-magnetycznych stosów reumatyzmowych	CLXIII	484	**2068**
21. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się ogłasza, że z powodu niewykonywania, ustają niektóre przywileje	CLXIII	485	**2068**
23. „	31. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych.	CLXIII	486	**2069**
29. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające niektóre przywileje	CLXIII	487	**2070**
2. Grud.	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na rok szósty przywilej z dnia 29 Grudnia 1845 r. nadany Józefowi Franciszkowi de Patruban, na wynalazek i poprawę w nośnem taczkowem kole poruszającem	CLXIII	488	**2071**

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **16. Oct.**	1850 31. *Oct.*	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem August Frey am 6. April 1849 verliehene Privilegium auf die Erfindung einer mechanischen Vorrichtung zur Erzielung einer regelmässigen Luftzuströmung und vollkommenen Verbrennung in Feuerherden jeder Art auf das zweite Jahr verlängert wird*	CLXIII	479	**2064**
18. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, betreffend die Bestimmung der Fachgebühren bei den k. k. Postämtern*	CXLIII	428	**1835**
21. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, wegen Zuweisung mehrerer Postämter des Pesther Postdirectionsbezirkes in jenen von Pressburg, dann mehrerer Postämter des Pressburger, Oedenburger und Grosswardeiner Postdirectionsbezirkes in jenen von Pesth*	CXLIII	429	**1835**
28. „	11. *Nov.*	*Verordnung des Ministeriums für Handel, Gewerbe und öffentliche Bauten, womit mehrere Erläuterungen zu den im Erlasse vom 18. September 1850 (Reichsgesetz- und Regierungsblatt CXXVII. Stück) kundgemachten Bestimmungen über die Benützung der k. k. österreichischen Staatstelegraphen und der Telegraphen im Gebiete des deutsch-österreichischen Telegraphenvereines von Seite des Publikums gegeben werden*	CXLVII	439	**1912**
31. „	31. *Dec.*	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	CLXIII	480	**2064**
4. Nov.	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, betreffend die Erlöschung mehrerer Privilegien*	CLXIII	481	**2066**
10. „	31. „	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	CLXIII	482	**2066**
13. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Bortolo Berenzi aus Brescia am 26. März 1845 verliehene Privilegium auf die Erfindung in der Präparirung von matten Gläsern zu Schreibtafeln als durch Zeitablauf erloschen erklärt wird*	CLXIII	483	**2068**
21. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem J. D. Klöpfer am 15. November 1849 verliehene Privilegium auf die Erfindung galvano-magnetischer Rheumatismus-Ketten auf das zweite Jahr verlängert wird*	CLXIII	484	**2068**
21. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien wegen unterlassener Ausübung als erloschen erklärt werden*	CLXIII	485	**2068**
23. „	31. „	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien*	CLXIII	486	**2069**
29. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit mehrere Privilegien verlängert werden*	CLXIII	487	**2070**
2. Dec.	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Joseph Franz von Patruban am 29. December 1845 verliehene Privilegium auf die Erfindung und Verbesserung eines tragbaren Karren-Triebrades auf das sechste Jahr verlängert wird*	CLXIII	488	**2071**

Data ustawy, potentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **3. Grud.**	1850 31. Grud.	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się obwieszcza, iż Paweł Wilhelm Graf, zrzekł się żadanego dochowania tajemnicy przywileju z dnia 3 Grudnia 1846, nadanego mu na wynalazek nowej maszyny podnoszącej	CLXIII	489	**2071**
3. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przedłużające na rok czwarty przywilej na wynalazek aparatu do lania świec nadany pod dniem 9 Sierpnia 1847 Antoniemu Lasinsky, a na mocy cesyi z dnia 20 Kwietnia 1850 odstąpiony c. k. towarzystwu akcyjnemu do fabrykacyi tak zwanych Milli świec we Wiedniu	CLXIII	490	**2072**
8. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, przemysłu i budowli publicznych, przedłużające na rok czwarty przywilej Leopolda Jedliczka z dnia 2 Listopada 1847 nadany na wynalazek nowej metody opalania	CLXIII	491	**2072**
5. „	31. „	Spis wyłącznych przywilejów, przez ministeryum handlu nadanych	CLXIII	492	**2072**
13. „	31. „	Rozrządzenie ministra handlu, mocą którego przedłuża się na rok drugi przywilej na odkrycie i poprawę w produkowaniu taniego oleju lampowego z płodów mineralnych i oddzielonych ich części składowych, pod dniem 15 Listopada 1840 Drowi C. L. Hofmanowi nadany, a następnie na własność Gustawa Schmid przeniesiony	CLXIII	493	**2073**
13. „	31. „	Rozrządzenie ministerstwa handlu, którem się przedłuża na rok drugi przywilej na wynalazek i poprawę w płynnym roślinnym kleju zwanym „klej butelkowy“ pod dniem 24 Listopada 1849 Karoldwi Wiethe nadany, a następnie na własność Jana Wiethe przeniesiony	CLXIII	494	**2074**

Zobacz zresztą także:

a) rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 11. Lutego 1850 Nr. 147 pod lit. C;
b) traktat rządowy z d. 3. Lipca 1849, Nr. 322 pod lit. A;
c) traktat rządowy z d. 8. Sierpnia 1849, Nr. 323 pod lit. A;
d) rozrządzenie ministerstwa finansów z d. 20. Lipca 1850, Nr. 279 pod lit. D;
e) traktat rządowy z d. 25. Lipca 1850, Nr. 361 pod lit. A;
f) rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z d. 18. Grudnia 1850, Nr. 472 pod lit. C.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **3. Dec.**	1850 31. Dec.	*Erlass des Handelsministeriums, womit bekannt gegeben wird, dass Paul Wilhelm Graf auf die Geheimhaltung des ihm am 3. December 1846 verliehenen Privilegiums auf die Erfindung einer neuen Hebemaschine Verzicht geleistet habe . . .*	CLXIII	489	**2071**
3. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Anton Lasinsky am 9. August 1847 verliehene und durch Cession vom 20. April 1850 an die k. k. Millikerzen-Actiengesellschaft in Wien übergegangene Privilegium auf die Erfindung eines Kerzenguss-Apparates auf das vierte Jahr verlängert wird*	CLXIII	490	**2072**
3. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Leopold Jedliczka am 2. November 1847 verliehene Privilegium auf die Erfindung einer neuen Heizmethode auf das vierte Jahr verlängert wird . .*	CLXIII	491	**2072**
5. „	31. „	*Verzeichniss der von dem Handelsministerium verliehenen ausschliessenden Privilegien . . . . . .*	CLXIII	492	**2072**
13. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, womit das dem Dr. C. L. Hoffmann am 15. November 1849 verliehene und seitdem in das Eigenthum des Gustav Schmied übergangene Privilegium auf eine Entdeckung und Verbesserung aus mineralischen Stoffen und deren ausgeschiedenen Bestandtheilen ein wohlfeiles Lampenöl zu erzeugen, auf das zweite Jahr verlängert wird . . . .*	CLXIII	493	**2073**
13. „	31. „	*Erlass des Handelsministeriums, wodurch das dem Carl Wiethe am 24. November 1849 verliehene und seitdem in das Eigenthum des Johann Wiethe übergangene Privilegium auf die Erfindung und Verbesserung eines flüssig bleibenden vegetabilischen Leimes „Flaschenleim" genannt, auf das zweite Jahr verlängert wird . . . .*	CLXIII	494	**2074**

Siehe übrigens auch:
a) *die Verordnung des Justizministeriums vom 11. Februar 1850, Nr. 147 unter* lit. C.;
b) *den Staatsvertrag vom 3. Juli 1849, Nr. 322 unter* lit. A.;
c) *den Staatsvertrag vom 8. August 1849, Nr. 323 unter* lit. A.;
d) *den Erlass des Finanzministeriums vom 20. Juli 1850, Nr. 279 unter* lit. D.;
e) *den Staatsvertrag vom 25. Juli 1850, Nr. 361 unter* lit. A.;
f) *die Verordnung des Justizministeriums vom 18. December 1850, Nr. 472 unter* lit C.

II.

Ustawy i rozporządzenia, najpierw spowodowane i obwieszczone przez

ministeryum kultury krajowej i górnictwa.

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1849 **1. Grud.**	1850 9. Marca	Oznajmienie ministerstwa kultury krajowej i górnictwa, którem się powszechnie ogłasza założenie austryackiego jeologicznego instytutu państwa	XXVI	57	**635**
1850 **16. Stycz.**	9. „	Prowizoryczne rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa, względem zaprowadzenia egzaminów rządowych na gospodarzy leśniczowskich, którym przyznane być ma uzdolnienie do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa, jako też względem wykształcenia i egzaminowania leśno-strażnych, zarazem technicznych osób pomocniczych	XXVI	63	**640**
7. Marca	11. „	Cesarski patent, którym się znosi patrymonialna administracya górniczo sądowa, górniczo-lenna urzędowa i górniczo-policyjna, przez dawniejsze stanowe zwierzchności w krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska dotąd wykonywana, wraz z górniczo-sądowemi substytucyami, przez zwierzchności te ustanowionemi	XXVIII	81	**665**
14. „	30. „	Rozporządzenie ministerstwa kultury krajowej i górnictwa, dotyczące prowizorycznej organizacyi władz górniczych w krajach koronnych Czech, Morawii i Szląska	XXXV	123	**723**
26. Maja	29. Maja	Rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa, względem prowizorycznego ustanowienia władz górniczych w krajach koronnych Austryi powyżej i poniżej Ensy, Styryi, Karyntyi, Krainy, Gorycyi, Istryi i Tryestu, Vorarlbergu i Solnogrodu	LXIV	211	**897**
11. Lipca	18. Lipca	Patent cesarski, którym się pobór górniczej dziesięciny, właścicielom gruntowym trzech wyższych stanów niektórym korporacyom i dóbr posiadaczom w Czechach, Morawii i Szląsku przyznany, znosi, — zasady co do wyपośrodkowania wynagrodzenia tych poborowo - uprawnionych ustanawia, — odwóz dziesięciny z metali i minerałów, pod tytułem „daniny górniczej“, którą wszystkie kopalnie w tych krajach koronnych opłacać mają, począwszy od 1. Sierpnia 1850 do c. k. władz górniczych, rozporządza, i niektóre inne postanowienia co do bezpłatnego budowania kuksów drzewnych, gruntowych, kościelnych, szkolnych, szpitalnych i tym podobnych kuksów dobroczynności zaprowadza	XCII	267	**1215**
15. „	25. „	Rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa względem zniesienia c. k. nadurzędu górniczego w Celowcu, tudzież prowizorycznej dyrekcyi szurtowania kamiennego węgla w Leoben i względem ustanowienia c. k. górniczej i leśniczowskiej dyrekcyi dla krajów koronnych Styryi, Karyntyi i Krainy z siedliskiem w Gracu.	XCVI	276	**1234**

II.

Gesetze und Verordnungen, zunächst veranlasst oder kundgemacht durch das

Ministerium für Landescultur und Bergwesen.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	*Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe*	*Inhalt*	*Nummer des Stückes*	*Nr. des Gesetzes etc.*	*Seite*
1849 **1. Dec.**	1850 9. März	*Bekanntmachung des Ministeriums für Landescultur und Bergwesen, womit die Errichtung einer österreichischen geologischen Reichsanstalt allgemein kundgemacht wird*	XXVI	57	**635**
1850 **16. Jän.**	9. „	*Provisorische Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen, in Betreff der Einführung von Staatsprüfungen für Forstwirthe, welchen die Befähigung zur selbständigen Wirthschaftsführung zuerkannt werden soll, sowie in Ansehung der Ausbildung und Prüfung des Forstschutz-, zugleich technischen Hilfspersonales*	XXVI	63	**640**
7. März	11 „	*Kaiserliches Patent, wodurch die von den vormals ständischen Obrigkeiten in den Kronländern Böhmen, Mähren und Schlesien bisher ausgeübte berggerichtliche, berglehensämtliche und bergpolizeiliche Patrimonial-Verwaltung und die von diesen Obrigkeiten aufgestellten Berggerichts-Substitutionen aufgehoben werden*	XXVIII	81	**665**
14. „	30 „	*Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen, über die provisorische Organisirung der Bergbehörden in den Kronländern Böhmen, Mähren und Schlesien*	XXXV	123	**723**
26. Mai	29. *Mai*	*Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen, über die provisorische Bestellung der Bergbehörden in den Kronländern Oesterreich ob und unter der Enns, Steiermark, Kärnthen, Krain, Görz, Istrien und Triest, Tirol, Vorarlberg und Salzburg*	LXIV	211	**897**
11. Juli	18. *Juli*	*Kaiserliches Patent, wodurch der den Grundherren der drei oberen Stände, einigen Corporationen und Gutsbesitzern in Böhmen, Mähren und Schlesien zugestandene Genuss des Bergbau-Zehents aufgehoben, die Grundsätze für die Ausmittlung der Entschädigung dieser Bezugsberechtigten festgestellt, die Abfuhr des von allen Bergwerken in diesen Kronländern zu entrichtenden Metall- und Mineralien-Zehents unter dem Titel der Bergwerksfrohne vom 1. August 1850 angefangen an die k. k. Bergbehörden angeordnet und einige andere Bestimmungen in Beziehung auf den Freibau der Holzkuxen, Grundkuxen, Kirchen-, Schul-, Spital- und ähnlichen Wohlthätigkeitskuxen getroffen werden*	XCII	267	**1215**
15. „	25. „	*Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen, wegen Aufhebung des k. k. Oberbergamtes in Klagenfurt, dann der provisorischen Steinkohlen-Schurfdirection in Leoben, und Errichtung einer k. k. Berg- und Forstdirection für die Kronländer Steiermark, Kärnthen und Krain mit dem Sitze in Gratz*	XCVI	276	**1234**

Data ustawy, patentu lub rozporządzenia	Dzień obwieszczenia w wydaniu wyłącznie niemieckiem	Treść	Numer części	Numer ustawy	Stronica
1850 **13. Wrze.**	1850 18. Wrześ.	Rozporządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa, którem się obwieszcza utworzenie dyrekcyi leśniczowskiej dla Austryi poniżej Ensy z siedliskiem urzędowem we Wiedniu, tudzież przetworzenie c. k. nadurzędu salinowego Gmunden w dyrekcyę salinową i leśniczowską dla Austryi powyżej Ensy.	CXXI	351	**1581**
25. Paźd.	2. List.	Rozrządzenie ministra kultury krajowej i górnictwa, którem się w skutek Najwyższego postanowienia rozporządza, iż dotychczasowa administracya saliny i sprzedaży soli w Wieliczce, na przyszłość nosić ma nazwę: „c. k. dyrekcya górnicza, salinowa i leśniczowska"	CXLV	433	**1858**
31. „	31. Grud.	Rozporządzenie cesarskie, którem Najjaśniejszy Pan J. C. Mość, bierze do Swej wiadomości przedłożoną Sobie przez ministeryum kultury krajowej i górnictwa, organizacyę wyższego ekonomicznego (gospodarsko-wiejskiego) zakładu naukowego w węgierskim Altenburgu.	CLXII	474	**2051**
16. Grud.	21. „	Rozrządzenie ministerstwa kultury krajowej i górnictwa, którem się obwieszcza, że urzędowanie górniczej i leśniczowskiej dyrekcyi w Gracu, rozpoczyna się z dniem 1 Lutego 1851	CLX	468	**2044**

Zobacz także rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych z d. 14. Czerwca Nr. 233 pod lit. B.

Datum des Gesetzes, Patentes oder der Verordnung	Tag d. Kundmachung in der deutschen Allein-Ausgabe	Inhalt	Nummer des Stückes	Nr. des Gesetzes etc.	Seite
1850 **13. Sept.**	1850 18. *Sept.*	*Verordnung des Ministers für Landescultur und Bergwesen, womit die Errichtung einer Forstdirection für Oesterreich unter der Enns mit dem Amtssitze in Wien; dann die Umstaltung des k. k. Salinenoberamtes Gmunden in eine Salinen- und Forstdirection für Oesterreich ob der Enns kundgemacht wird*	CXXI	351	**1581**
25. Oct.	2. *Nov.*	*Erlass des Ministeriums für Landescultur und Bergwesen, wodurch in Folge Allerhöchster Entschliessung verfügt wird, dass die bisherige Salinen- und Salzverschleiss-Administration zu Wieliczka künftig den Namen „k. k. Berg-, Salinen- und Forstdirection" führe*	CXLV	433	**1858**
31. „	31. *Dec.*	*Kaiserliche Verordnung, wodurch die von dem Ministerium für Landescultur und Bergwesen vorgelegte Organisation der höheren landwirthschaftlichen Lehranstalt zu Ungarisch-Altenburg von Seiner Majestät zur Kenntniss genommen wird* . .	CLXII	474	**2051**
16. Dec.	21. „	*Erlass des Ministeriums für Landescultur und Bergwesen, womit kundgemacht wird, dass die Amtswirksamkeit der Gratzer Berg- und Forstdirection am 1. Februar 1851 beginnen werde*	CLX	468	**2044**

Siehe auch die Verordnung des Ministers des Innern vom 14. Juni Nr. 233 unter lit. B.

Drittes Repertorium.

Alphabetisches Verzeichniss

der Gesetze und Verordnungen, welche in den vom 1. Jänner bis letzten December 1850 ausgegebenen Stücken I bis CLXV des Reichsgesetzblattes enthalten sind *).

A.

**) Bei der Verfassung dieses alphabetischen Verzeichnisses musste man sich auf jene Schlagworte nach dem gesetzlichen Sprachgebrauche beschränken, welche zum bequemen Auffinden der Erlässe im Ganzen nothwendig schienen. Zur Herausgabe eines in die einzelnen Bestimmungen eines jeden Gesetzes eingehenden Repertoriums schon jetzt zu schreiten, war bei der bisherigen Ausdehnung des Reichsgesetzblattes um so weniger erforderlich, als die grösseren Gesetze, z. B. die Strafprocess-Ordnung, das Gesetz über die Gebühren u. s. f. ohnediess mit Inhalts-Registern oder Repertorien versehen sind, durch deren Wiederholung das Haupt-Repertorium zu einem für den Gebrauch sehr unbequemen Umfange erwachsen wäre. — Um die Nothwendigkeit des Nachschlagens in zwei Repertorien zu vermeiden, wurde dieses alphabetische Materienregister über den ganzen Jahrgang 1850 ausgedehnt. — Bei den Privilegienverleihungen wurde die Indicirung nach Namen und Gegenstand auch in diesem Jahres-Register beibehalten, bei den Privilegiums-Erlöschungen und Verlängerungen dagegen die letztere als zu umständlich und weniger wichtig übergangen.*

B.

C.

(*Das unter C nicht vorfindige, siehe unter K.*)

Cab—Chir — **Chlor—Cre**

D.

Dach—Dal — **Dam—Dam**

E.

F.

G.

H.

I.

J.

K.

L.

M.

N.

O.

P.

Q.

R.

S.

T.

U.

V.

W.

Z.

SPIS ALFABETYCZNY

ustaw i rozporządzeń, zawartych w częściach I aż do CLXV dziennika praw państwa, wydanych od 1. Stycznia do ostatniego Grudnia 1850.

A.

B.

C.

D.

E.

F.

G.

H.

I.

K.

L.

M.

N.

O.

P.

Q.

R.

S.

Sab—Sąd

Sąd—Sch

T.

U.

V.

Vac—Vet

Vig—Vor

W.

Wac—Wal

Wal—Web

Z.

BIBLIOTH. UNIV. JAGELLONICAE